S. J. B. Coll. Mar. Aved.

BIBLIORUM SACRORUM TOMUS SECUNDUS.

ספר יהושע : א

CAP. I. א

Dominus dixit &, Domini ſervi Moſeh mortem poſt fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
: dicendo ,Moſeh miniſtrum ,Nun filium ,Jehoſuah ad
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר :
Jarden tranſi ,ſurge nunc Et .eſt mortu' me' ſervus Moſeh
2 מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
quam terram ad ,hic populus omnis & tu ,hunc
הַזֶּה אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
quo locum Omnem .Iſrael filiis ,eis dans ego
אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : כֹּל־מָקוֹם אֲשֶׁר
3 quēadmodum :eum dedi vobis ,eo in veſtri pedis vola calcaverit
תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר
,iſto Lebanon & deſerto A .Moſeh ad ſum loquutus
דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה : מִהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה
4 ,Citthæorum terra omnis ,Perath flumen magnum flumē ad uſque &
וְעַד־הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת כֹּל אֶרֶץ הַחִתִּים
.veſter terminus erit ,ſolis ingreſſu magnum mare ad uſque &
וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם :
Quēadmodū .tuæ vitæ diebus omnibus tuis facies ad vir ſtabit Non
5 לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר
.te derelinquam neque,te laxabo Non .tecum ero ,Moſeh cum fui
הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא־אֶעֶזְבֶךָּ :
populum facies hereditare tu quia : te robora & te Conforta
6 חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תַּנְחִיל אֶת־הָעָם
.eis dandum ad ,eorū patribus juravi quam terram hunc
הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם :
faciendum ad ,cuſtodiendum ad valde te robora & ,te conforta Tantùm
7 רַק חֲזַק וֶאֱמָץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
.meus ſervus,Moſeh tibi præcepit quam legem omnē ſecundùm
כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי
omnib' in intelligas ut ,ſiniſtrorſum & dextrorſum eo ab declines Ne
אַל־תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן תַּשְׂכִּיל בְּכֹל
,tuo ore ab hujus legis liber recedat Non .iveris quæ
אֲשֶׁר תֵּלֵךְ : לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ
8 faciendum ad cuſtodias ut ,nocte ac die eo in meditaberis &
וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
tunc &,tuas vias ſecundabis tunc Quia .eo in ſcriptū omne ſecundū
כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז
formides ne ,te robora &,te Cōforta ,tibi præcepi Nonne .intelliges
תַּשְׂכִּיל : הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ
.iveris quæ omnib' in tuus Deus Dominus tecum quia : frangaris nec
וְאַל־תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ :
Tranſite : dicendo ,populi præfectis Jehoſuah præcepit Et
10 וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר :
11 Parate : dicendo ,populo præcipite & ,caſtrametationis intimo in
עִבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר הָכִינוּ
tranſeuntes vos diebus tribus adhuc in quia ,viaticum vobis
לָכֶם צֵדָה כִּי בְּעוֹד ׀ שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים
quam terram poſſidendum ad veniendum ad ,hunc Jarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
.eam poſſidendum ad vobis dat veſter Deus DOMINUS
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ :
ait Menaſſeh tribui dimidiæ & ,Ghaditis & ,Reubenitis Et
12 וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אָמַר
: dicendo ,Jehoſuah
יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר :

Verſio VULG. LAT.

LIBER JOSUE, HEBRAICE JEHOSUA.

CAPUT I.

1 ET factum eſt poſt mortem Moyſi ſervi Domini, ut loqueretur Dominus ad Joſue filium Nun, miniſtrum Moyſi,
2 & diceret ei ; Moyſes ſervus meus mortuus eſt : ſurge, & tranſi Jordanem iſtum,tu, & omnis populus tecum, in terram, quam ego dabo filiis Iſ-
3 rael. Omnem locum, quem calcaverit veſtigium pedis veſtri, vobis tradam, ſicut locutus ſum Moyſi. A deſerto & Libano uſque ad fluvium magnum Euphraten, omnis terra Hethæorum uſque ad mare magnum contra Solis occa-
5 ſum erit terminus veſter. Nullus poterit vobis reſiſtere cunctis diebus vitæ tuæ : ſicut fui cum Moyſe,ita ero tecum: non dimittam , nec derelin-
6 quam te. Confortare, & eſto robuſtus : tu enim ſorte dividés populo huic terram, pro qua juravi patribus ſuis,ut tra-
7 derem eam illis. Confortare igitur,& eſto robuſtus valdé : ut cuſtodias & facias omnem legem , quam præcepit tibi Moyſes ſervus meus: ne declines ab ea ad dexteram vel ad ſiniſtram, ut intelligas cuncta
8 quæ agis. Non recedat volumen legis hujus ab ore tuo : ſed meditaberis in eo diebus ac noctibus, ut cuſtodias & facias omnia quæ ſcripta ſunt in eo : tunc diriges viam tuam,
9 & intelliges eam. Ecce præcipio tibi,Confortare & eſto robuſtus.Noli metuere,& noli timere : quoniam tecum eſt Dominus Deus tuus in omnibus ad quæcunque perrexeris.
10 Præcepitque Joſue principibus populi, dicens ; Tranſite p mediū caſtrorū,et imperate
11 populo, ac dicite; Præparate vobis cibaria : quoniam poſt diem tertium tranſibitis Jordanem, & intrabitis ad poſſidendam terram, quam Dominus Deus veſter daturus eſt
12 vobis. Rubenitis quoque & Gaditis , & dimidiæ tribui Manaſſe ait ;

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

*ΙΗΣΟΥΣ ΝΑΥΗ. JESUS NAUE.

Κεφ. α'. CAP. I.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τελευτὴν Μωυσῆ, (α) εἶπε κύριος (β) τῷ Ἰησοῖ υἱῷ Ναυῆ
2 (γ) τῷ ὑπηρέτῃ Μωυσῆ, λέγων, Μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε. νῦν ἐν ἀναστὰς, διάβηθι τὸν Ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς
3 ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς. Πᾶς ὁ τόπος, ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῇτε τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐ-
4 τὸν, ὃν τρόπον εἶπα τῷ Μωυσῆ. Τὴν ἔρημον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον, ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἑσπέρας· ἀφ' ἡλίου δυσμῶν
5 ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν. Οὐκ ἀνθιστήσεται ἄνθρωπος καθεξῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καθὼς ἤμην μετὰ Μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσω σε οὐδὲ μὴ
6 παρῶ σε. ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου. Σὺ γὰρ (ε) κατακληρονομήσεις τὸν λαὸν
7 τοῦτον τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. Ἰσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου, φυλάσσῃ καὶ ποιεῖν καθότι ἐνετείλατό σοι Μωυσῆς ὁ παῖς μου· καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπ' (η) αὐτῶν εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς
8 ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν πράσσῃς. Καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετήσεις (θ) ἐν αὐτῇ ἡμέρας καὶ νυκτός, (ι) ἵνα εἰδῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα. τότε εὐοδωθήσῃ, καὶ εὐοδώσεις τὰς ὁδούς
9 σου, καὶ τότε συνήσεις. Ἰδοὺ (κ) ἐντέταλμαί σοι. ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεός
10 σου εἰς πάντα ὅσα ἐὰν πορευῇ. Καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ, λέγων, Εἰσίλθατε καθ' μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐντείλασθε τῷ λαῷ, λέ-
11 γοντες, Ἑτοιμάζεσθε ἐπισιτισμόν, ὅτι ἔτι (μ) τρεῖς ἡμέραι καὶ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσφέρετε κα-
12 τασχεῖν τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Καὶ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ εἶπεν Ἰησοῦς,

1 ET factum eſt poſtquam mortuus eſt Moſes ſervus Domini, & ait Dominus ad
2 Joſue filium Nun miniſtrum Moſis, dicens : Moſes ſervus meus mortuus eſt ; & nunc ſurge,tranſi Jordanem iſtum, tu & omnis populus iſte, ad terram quam ego do ipſis filiis Iſrael. Omnem locum quem calcaverit planta
3 pedis veſtri in eo, vobis dedi illum, quemadmodum locutus fui cum Moſe.
4 A deſerto & Libano iſto,& uſq; ad fluvium magnum, fluvium Perath, omnis terra Hethæorum,& uſq; ad mare magnum occaſus Solis,erit terminus veſter.
5 Non ſtabit homo ante te omnibus diebus vitæ tuæ : quemadmodum fuit verbum meum in auxiliū Moſis , ſic *ero tecum* : non derelinquam te, nec elongabo te. Fortificare & roborare,quoniam tu poſſidere facies populum iſtum
6 terram,quam juravi patribus eorum me daturum eis. Tantùm fortificare &
7 roborare valdè ad cuſtodiendum ut facias juxta omnem legem, quam præcepit tibi Moſes ſervus meus : ne declines ab eâ ad dexteram neque ad ſiniſtram;ut proſpereris in omni loco quo ieris. Non recedat liber legis hujus
8 ab ore tuo ; & eris meditans in eo die ac nocte, ut cuſtodias ad faciendum ſicut omne quod ſcriptum eſt in eo : nam inſic proſperabis viam tuam, & in ſic intelliges. Nonne præcepi tibi : Fortificare & roborare ? ne timeas, nec
9 frangaris : namq; in auxilium tuum eſt verbum Domini Dei tui in omni
10 loco quo ieris. Et præcepit Joſue exactoribus populi, dicendo : Tranſite in-
11 tra caſtra,& præcipite populo, dicentes:Præparate vobis commeatus; nam in fine trium dierum vos tranſitis Jordanem iſtum, ut ingrediamini ad poſſidendum terram, quam Dñs Deus veſter dabit vobis ad poſſidendum eam. Et
12 tribui Ruben,& tribui Gad,& dimidiæ tribui Manaſſe dixit Joſue, dicendo :

MS. A. (*) Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ. (α) καὶ εἶπεν (β) τῷ Ἰησοῦ (γ) τῷ λειτουργῷ (δ) ἐγκαταλείπω σε, ὑδὲ (ε) κατακληρονομήσεις (ζ) αὐτῶν (η) αὐτῶν δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, (θ) ἐν αὐτῷ (ι) ἵνα συνῇς ποιεῖν (κ) ἐντέλλομαί σοι. (λ) θεὸς εἰς (μ) τρεῖς ἡμέραι ὑμεῖς διαβήσεσθε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 וַיְהִי בָּתַר דְּמִית מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְּשָׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה לְמֵימָר :
2 מֹשֶׁה עַבְדִּי מִית וּכְעַן קוּם עֲבַר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין אַתְּ וְכָל עַמָּא הָדֵין לְאַרְעָא דַאֲנָא יְהִיב
3 לְהוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : כָּל אַתְרָא דְתִדְרוֹךְ פַּרְסַת רַגְלְכוֹן בֵּיהּ לְכוֹן יְהַבְתֵּהּ כְּמָא דְמַלֶּלִית
4 עִם מֹשֶׁה : מִמַּדְבְּרָא וּלְבְנוֹנָא הָדֵין וְעַד נַהֲרָא רַבָּא נַהֲרָא דְפְרָת כֹּל אַרְעָא חִתָּאֵי וְעַד
5 יַמָּא רַבָּא מַעֲלָנֵי שִׁמְשָׁא יְהֵא תְחוּמְכוֹן : לָא יִתְעֲתַד אֱנָשׁ קֳדָמָךְ כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ כְּמָא
6 דַהֲוָה מֵימְרִי בְּסַעֲדֵיהּ דְמֹשֶׁה כֵּן אֶהֱוֵי עִמָּךְ לָא אֶשְׁבְּקִנָּךְ וְלָא אֲרַחֲקִנָּךְ : תְּקִיף וְעֲלֵם אֲרֵי
7 אַתְּ תַּחְסִין יָת עַמָּא הָדֵין יָת אַרְעָא דְקַיֵּימִית לַאֲבָהָתְהוֹן לְמִתַּן לְהוֹן : לְחוֹד תְּקִיף וְעֲלֵם
לְמִטַּר לְמֶעְבַּד כְּכָל אוֹרַיְתָא דְפַקְּדָךְ מֹשֶׁה עַבְדִּי לָא תֵּסְטֵי מִנֵּיהּ לִימִינָא
8 וּלְשְׂמָאלָא בְּדִיל דְּתַצְלַח בְּכָל אֲתַר דְּתֵהָךְ : לָא יִעְדֵּי סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא הָדֵין מִפּוּמָךְ
וְתְהֵי הָגֵי בֵּיהּ יוֹמָם וּלְיָלְיָא בְּדִיל דְּתִטַּר לְמֶעְבַּד כְּכָל דִּכְתִיב בֵּיהּ אֲרֵי בְכֵן תַּצְלַח יָת
9 דַּרְכָּךְ וּבְכֵן תַּכְשֵׁט : הֲלָא פַּקֵּדְתָּךְ תְּקֵף וְעֲלֵם לָא תִדְחַל וְלָא תִתְבְּרַ אֲרֵי בְסַעֲדָךְ מֵימְרָא
10 דַיְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֵהָךְ : וּפַקֵּד יְהוֹשֻׁעַ יָת סַרְכֵי עַמָּא לְמֵימָר : עִבְרוּ בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָא
11 וּפַקִּידוּ יָת עַמָּא לְמֵימָר אַתְקִינוּ לְכוֹן זְוִדִין אֲרֵי בְסוֹף תְּלָתָ יוֹמִין אַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא
הָדֵין לְמֵעַל לְמֵירַת יָת אַרְעָא דַיְיָ אֱלָהֲכוֹן יְהֵב לְכוֹן לְמֵירְתָהּ : וּלְשִׁבְטָ רְאוּבֵן וּלְשִׁבְטָ
12 גָּד וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה אֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימָר :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAPUT. I.

1 ET fuit poſtquam mortuus eſt Moſes ſervus Domini, & ait Dominus ad
2 Joſue filium Nun miniſtrum Moſis, dicens : Moſes ſervus meus mortuus eſt ; & nunc ſurge,tranſi Jordanem iſtum, tu & omnis populus iſte, ad ter-
3 ram quam ego do ipſis filiis Iſrael. Omnem locum quem calcaverit planta pedis veſtri in eo, vobis dedi illum, quemadmodum locutus fui cum Moſe.
4 A deſerto & Libano iſto,& uſq; ad fluvium magnum, fluvium Perath, omnis terra Hethæorum,& uſq; ad mare magnum occaſus Solis,erit terminus veſter.
5 Non ſtabit homo ante te omnibus diebus vitæ tuæ : quemadmodum fuit verbum meum in auxiliū Moſis , ſic *ero tecum* : non derelinquam te, nec elongabo te. Fortificare & roborare,quoniam tu poſſidere facies populum iſtum
6 terram,quam juravi patribus eorum me daturum eis. Tantùm fortificare &
7 roborare valdè ad cuſtodiendum ut facias juxta omnem legem, quam præcepit tibi Moſes ſervus meus : ne declines ab eâ ad dexteram neque ad ſiniſtram;ut proſpereris in omni loco quo ieris. Non recedat liber legis hujus
8 ab ore tuo ; & eris meditans in eo die ac nocte, ut cuſtodias ad faciendum ſicut omne quod ſcriptum eſt in eo : nam inſic proſperabis viam tuam, & in ſic intelliges. Nonne præcepi tibi : Fortificare & roborare ? ne timeas, nec
9 frangaris : namq; in auxilium tuum eſt verbum Domini Dei tui in omni
10 loco quo ieris. Et præcepit Joſue exactoribus populi, dicendo : Tranſite in-
11 tra caſtra,& præcipite populo, dicentes:Præparate vobis commeatus; nam in fine trium dierum vos tranſitis Jordanem iſtum, ut ingrediamini ad poſſidendum terram, quam Dñs Deus veſter dabit vobis ad poſſidendum eam. Et
12 tribui Ruben,& tribui Gad,& dimidiæ tribui Manaſſe dixit Joſue, dicendo :

f220.56
P76
1655

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

LIBER IESU FILII NUN, DISCIPULI MOSIS.

CAP. I.

1 Postquam autem obiit Moses servus Domini, dixit Dominus Iesu filio Nun, ministro Mosis; 2 Moses servus meus mortuus est: surge, trajice Jordanem istum, tu, & omnis populus iste in terrâ quam ego do filiis Israel. 3 Omnis locus in quo calcaverit planta pedis vestri, vester erit, quemadmodum dixi Mosi. 4 A deserto & Monte Libano isto, usque ad Euphratem fluvium magnum: totaque terra Hethæorum usque ad mare magnum, inter solis Occasum, erit limes vester. 5 Et nemo stabit coram vobis cunctis diebus vitæ vestræ: & quemadmodum fui cum Mose, erò tecum, non deseram te, nec derelinquam te. 6 Sis admodum fortis ac robustus: tu enim populum hunc hæredem statues terræ quam juravi patribus eorum me daturum illis. 7 Tantummodò sis valdè fortis ac robustus, ut custodias & agas omnes leges quas præcepit tibi Moses servus meus: ne deflectas ab eis dextrorsùm neque siniſtrorsùm, ut prosper sis in quibuscunque ambulaveris. 8 Nec recedat liber iste legis ab ore tuo, sed mediteris eum noctu diùque, & observes & agas quicquid scriptum est in eo, ut prosper sis ac fœlix. 9 En præcepi tibi, sis fortis ac robustus: ne timeas neque formides, quia tecum est Dominus Deus tuus quocunque perrexeris. 10 Præcepit igitur Iesus præfectis & scribis populi, 11 dixitque eis, Tranſite per media castra, & præcipite populo, ac dicite illis, Parate vobis viaticum: hinc enim ad tres dies trajecturi estis Jordanem istum, ut ingrediamini ad adeundam terram quam Dominus Deus vester dat vobis possidendam. 12 Ad Rubil etiam & Gad, & dimidiam Tribum Manassis ait Iesus,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

IN NOMINE DEI clementis, misericordis.

Incipimus cum ope Dei excelsi Libros JUDICUM.

Primus inter Judices filiorum Israel Josue filius Nun, qui fuit vigesimus octavus ab Adam: regnavit super Israel post Mosen Prophetam, cujus benedictiones sint super nos, Amen.

CAPUT I.

1 Quum demùm contigisset obitus Mosis prophetæ, dixit Deus ad Josue filium Nun ministrum Mosis hujusmodi sermonem, 2 Moses servus meus mortuus est; surge itaque, transì hunc Jordanem, tu, & omnis iste populus, ad terram quam pollicitus sum Abrahæ, & Isaac, & Jacob. 3 Quemcunque locũ calcabunt pedes vestri, vobis tradam, prout dixeram Mosi in deserto. 4 Iste mons Libanus usque ad fluvium magnum, fluvium Euphratem, supra terram Hetæorũ, & usque ad mare magnũ quod est ad plagam Occidentalem solis, erunt termini vestri. 5 Et non persistet quisquam coram te, longitudine temporis vitæ tuæ. Et quemadmodũ fui cum Mose, ero tecum: non destituam te, nec derelinquam te. 6 Confortare et corroborare, quoniam tu es qui introduces hunc populum in terram quam promisi patribus eorum me daturum eis. 7 Præcipuè confortare, & corrobora cor tuũ valdè ad custodiendam & peragendam omnem legem quam præcepit tibi Moses servus meus, et ne declines ab ea dextrorsùm neque siniſtrorsùm, quatenus prosper evadas in omnibus ad quæ perrexeris. 8 Et ne recedat volumen hujus legis ab ore tuo: sed repete illud diu noctúque, ad hoc ut custodias & peragas omnia quæ scripta sunt in eo. Tunc prosperabuntur viæ tuæ, atq; dirigẽtur. 9 Nónne jam præcepi tibi? Confortare et corroborare: et ne metuas neque formides, quoniam ego Deus tuus tecum sum in omnibus ad quæ ambulabis. 10 Igitur præcepit Josue insignioribus populi, dicens; 11 Transite per media castra, et imperate populo sermonem hujusmodi; Parate vobis viaticum, quandoquidem intra tres dies transfluvii estis hunc Iordanem, ad ingrediendam terram quam Deus, Deus vester daturus est vobis hæreditariò possidendã. 12 Et duabus tribubus Ruben & Gad, & dimidiæ tribui Manassæ ait Josue sermonem hujusmodi;

639316

כפר ידושע : ב

Domini servus Moseh vobis præcepit quod verbi *Memento*

13 זְכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה

terram vobis dedit &,*vobis requiem dans* vester Deus Domin⁹ :dicendo

לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ

quam,terra in maneāt *vestræ acquisitiones* &,*vestra familia*,vestræ Uxores ,hanc

הַזֹּאת : נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר 14

quamati transibitis vos Et .Jarden *transitu in* Moseh vobis dedit

נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים

.eis auxiliabimini &,*fortitudine* potentes omnes ,*vestrorū fratrum facies ad*

לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כָּל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וַעֲזַרְתֶּם אוֹתָם :

etiam possideant & ,*vobis* sicut *vestris fratribus* Dominus *det quietem* Donec

עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה ׀ לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־ 15

: eis *dans* vester Deus Dominus quam terram ipsi

הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם

quam ,eam possidebitis & ,*vestræ* possessionis terram ad revertemini &

וְשַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ אֲשֶׁר־

.Solis ortum ad ,Jarden *transitu in* Domini servus Moseh vobis dedit

נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ :

,nobis præcepisti quæ Omnia : dicendo ,Jehosuah responderunt Et

וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־־צִוִּיתָנוּ 16

quibus omnia Juxta .*ibimus* ,nos miseris quæ omnia ad & : faciemus

נַעֲשֶׂה וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ : כְּכֹל אֲשֶׁר־ 17

Dominus sit tantùm : *te ad audiemus* sic ,Moseh *ad audivimus*

שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יְהִי יְהוָה

vir Omnis .Moseh cum fuit quemadmodum ,tecum tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־מֹשֶׁה : כָּל־אִישׁ 18

omnibus in *tua verba audierit* non & ,tuo ori rebellaverit *qui*

אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכֹל

.te robora & ,te conforta tantùm : moriatur ,ei præceperis quæ

אֲשֶׁר־תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ :

CAP. II.

exploratores viros duos Sitthim è Nun filius Jehosu h misit Et

ב

1 וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים

,iverunt Et .Jericho & ,terram videte ,Ite : dicendo ,*silentio*

חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ

cubicula & :Rachab ejus nomen &,*meritoriæ* mulieris domū sunt ingressi &

וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ־

venerunt viri Ecce : dicendo ,Jericho regi fuit dictum Et .ibi

שָׁמָּה : וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ 2

misit Et .terram *perlustrandum* ad Israel filiis è nocte huc

הַנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ : וַיִּשְׁלַח 3

venientes viros Educ : dicendo ,Rachab ad Jericho rex

מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים

,terram omnem *perlustrandum* ad quia :tuā domū ad venerunt qui ,te ad

אֵלַיִךְ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ

: ait & ,*cum* absconderit & ,viros ambos mulier *cepit* Et .venerūt

בָּאוּ : וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנָם וַתֹּאמֶר 4

fuit Et .*ipsi* unde cognovi non & ,viri me ad venerunt ,Rehe

כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה : וַיְהִי 5

quo cognovi non :sunt egressi viri & ,*obscuritate in claudendā ad porta*

הַשַּׁעַר לִסְגוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצָאוּ לֹא יָדַעְתִּי אָנָה

.eos *assequemini* quia ,eos *post* citò sequimini : viri abierunt

הָלְכוּ הָאֲנָשִׁים רִדְפוּ מַהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי תַשִּׂיגוּם :

ordinatis ligni limis in eos abscōdit &,tectā in eos fecit ascēdere ipsa Et

וְהִיא הֶעֱלַתַם הַגָּגָה וַתִּטְמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֲרֻכוֹת 6

Jarden itinere eos *post* sunt secuti viri Et .tectum super ei

לָהּ עַל־הַגָּג : וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן 7

sunt egressi *quemadmodum post* clauserunt portamque : *transitus* ad usque

עַל־הַמַּעְבָּרוֹת וְהַשַּׁעַר סָגְרוּ אַחֲרֵי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ

ascendit ipsa & ,*jacerent* antequam ipsi Et .eos *post* insequentes

הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם : וְהֵמָּה טֶרֶם יִשְׁכְּבוּן וְהִיא עָלְתָה 8

.tectum super eos *super*

עֲלֵיהֶם עַל־הַגָּג :

Versio VULG. LAT.

13 Mementote sermonis, quem præcepit vobis Moyses famulus Domini,dicens; Dominus Deus vester dedit vobis requiem, & omnem terram.
14 Uxores vestræ, & filii, ac jumenta manebunt in terra;quā tradidit vobis Moyses trans Jordanē: vos autē tranfite armati ante fratres vestros, omnes fortes manu, & pugnate pro eis, Donec det Dñs requiē fratribus vestris sicut & vobis dedit, & possideant ipsi quoq; terrā, quā Dñs De⁹ vester daturus est eis: & sic revertemini in terrā possessionis
15 vestræ, & habitabitis in ea, quam vobis dedit Moyses famulus Domini trans Jordanē contra Solis ortum. Respondérúntq; ad Josue, atq; dixerunt; Omnia, quæ præcepisti nobis,faciemus: & quocunq;
17 miseris,ibim⁹. Sicut obedivimus in cunctis Moysi, ita obediemus & tibi : tantùm sit Dñs Deus tuus tecū, sicut fuit
18 cum Moyse. Qui contradixerit ori tuo, & non obedierit cunctis sermonib⁹ quos præceperis ei,moriatur. Tu tantùm confortare, & viriliter age.

CAP. II.

1 Misit igitur Josue filius Nun de Setim duos viros exploratores in abscondito : & dixit eis, Ite,& considerate terram, urbémque Jericho. Qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis, nomine Rahab, & quieverunt apud
2 eam. Nuntiatúmque est regi Jericho,& dictū; Ecce viri ingressi sunt huc per noctem de filiis Israel, ut explorarent
3 terrā. Misitque rex Jericho ad Rahab,dicens; Educ viros,qui venerunt ad te,& ingressi sunt domum tuam : exploratores quippe sunt, & omnē terram
4 considerare venerunt. Tollénsq; mulier viros, absconditque, & ait; Fateor, venerunt ad me, sed nesciebā unde essent :
5 Cúmq; porta clauderetur in tenebris,& illi pariter exierunt, nescio quò abierunt : persequimini citò, & comprehendetis eos. Ipsa autem fecit
6 ascendere viros in solariū domûs suæ, operuítque eos stipulâ lini, quæ ibi erat. Hi autem qui missi fuerant, secuti sunt eos per viam quæ ducit
7 ad vadum Jordanis : illísque egressis statim porta clausa est.
8 Necdum obdormierant qui latebant, & ecce mulier ascendit ad eos, & ait;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Μνήσθητε τὸ(ν) ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, λέγων, Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν 14 ταύτην. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν κατοικείτωσαν ἐν τῇ γῇ, ἣ ἔδωκεν ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε εὔζωνοι (ξ) πρότεροι πάσῃ ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς 15 ὁ ἰσχύων· καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς, ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ (ο) κληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς (π) ἡμῶν δίδωσιν αὐτοῖς. καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν (ρ) αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς (σ) εἰς τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (τ) ἐπ' 16 ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν, Πάντα ὅσα (υ) ἐὰν ἐνετείλῃ ἡμῖν, ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν ἀποστείλῃς 17 ἡμᾶς, πορευσόμεθα. Καθὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν Μωυσῆ, ἀκουσόμεθα ⟨καὶ⟩ πλὴν ἔστω κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ Μωυ- 18 σῆ. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς (φ) ἂν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ (χ) ὅστις μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων σου καθότι (ψ) ἐὰν ἐνετείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω. Σὺ δὲ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

MS.A. (ρ) ῥῆμα κυρίου ὁ (ξ) πρότερον (ο) κληρονομήσουσιν (π) ὑμῶν (ρ) ἑαυτῶν, (σ) ἐν τῷ πέραν ⟨τ⟩ ἀπ' ἀνατολῶν (υ) ἂν (φ) ἐὰν ἀπειθήσει (χ) ὃς ἐὰν μὴ (ψ) ἂν

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς Naυῆ ἐκ Σαλτὶν δύο νεανίσκους κατασκοπεῦσαι, λέγων, Ἀνάβητε καὶ ἴδετε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἰεριχώ. καὶ πορευθέντες οἱ δύο νεανίσκοι (α) εἰσῆλθοσαν εἰς Ἰεριχὼ καὶ εἰσῆλθοσαν εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα Ῥαάβ· καὶ κατέλυσαν 2 ἐκεῖ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ (β) Ἰεριχὼ, λέγοντες, Εἰσπεπόρευνται ὧδε ἄνδρες 3 τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰεριχὼ, καὶ εἶπε πρὸς Ῥαάβ, λέγων, Ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν νύ- 4 κτα· κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν γῆν ἥκασι. Καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ (γ) τοὺς δύο ἄνδρας, ἔκρυ- ψεν αὐτούς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγουσα, Εἰσ- 5 ελήλυθασι πρός (δ) με οἱ ἄνδρες, Ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει, καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ οἶσμαι ποῦ πεπορεύνται. κατα- διώξατε ὀπίσω αὐτῶν, εἰ καταλήψεσθε 6 αὐτούς. Αὕτη δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ὀπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ 7 τῇ ἐστοιβασμένῃ αὐτῇ ὀπὶ τοῦ δώματος. Καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὸ Ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ 8 ἡ πύλη ἐκλείσθη. Καὶ ἐγένετο (ε) ὡς ἐξ- ῆλθοσαν οἱ διώκοντες ὀπίσω αὐτῶν, καὶ (ζ) αὐτοὶ δὲ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτοὺς, (η) ἄυτη δὲ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς,

MS.A. (α) ἦλθον εἰς Ἰεριχὼ· καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν (β) Ἰερειχὼ, Ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόρευνται ὧδε τῶν υἱῶν (γ) τὲς ἄνδρας, (δ) μὲ ὧδε οἱ (ε) ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες (ζ) αὐτοὶ πρὶν (η) καὶ ἄυτη ἀνέβη

Mementote verbi, quod mandavit vobis Moyses puer Domini, dicens; Dominus Deus vester quieścere vos fecit, & dedit vobis terrā hanc. Uxores vestræ, et parvuli vestri, et pecora vestra habitent in terra, quam dedit vobis: vos autē transibitis (f) armati ante fratres vestros omnes viri roboris, & adjuvabitis eos: Quoadusq; quieścere faciat Dominus De⁹ noster fratres vestros sicut & vos: et hæreditent etiā hi terrā, quā Dominus De⁹ noster dat eis. Et abibitis unusquisque in hæreditatem suā, quam dedit vobis Moyses trans Jordanē ad ortū Solis. Et respondentes Iesu, dixerunt, Omnia quæcunque mandaveris nobis, faciemus: & in omnē locum quocunq; miseris nos, ibimus. Juxta omnia in quibus audivimus Moysen, audiemus te: tantummodò sit Dominus Deus noster tecum; quemadmodùm fuit cum Moyse. Homo autē quicunq; incredul⁹ fuerit tibi, & quicunq; non audierit verba tua, secundùm quod mandaveris ei, moriatur. Sed confortare, & viriliter age.

CAP. II.

Et misit Iesus filius Nave de Sattin duos (a) juvenes ad explorandum, dicens; Ascendite, & videte terram, & Hiericho. Et profecti (b) duo juvenes intraverunt in Hiericho: & intrārunt in domum mulieris meretricis, cui nomen Raab: & quieverunt ibi. Et annuntiatum est regi Hiericho, dicentes, Ingressi sunt huc viri de filiis Israel ad explorandam terram. Et misit rex Hiericho, & dixit ad Raab, dicens; Educ viros, qui ingressi sunt in domum tuam (c) nocte: nam ad explorandam terram venerunt. Et sumens mulier ambos viros, occultavit eos: & dixit illis, dicens; Ingressi sunt ad me (d) viri: Sed cùm porta clauderetur in tenebris; & viri egressi sunt: nescio quò iverint. Persequimini posti eos, (e) si comprehendetis eos. Ipsa autem ascendere fecit eos in solarium: & occultavit eos in lini stipula constipata sibi super solarium. Et viri persequuti sunt post eos viam quæ super Jordanem ad transitus: & porta clausa est. Et factum est, postquàm exierunt persequentes post eos, & ipsi verò, priusquàm ipsi dormirent; ipsa verò ascendit ad eos in solarium: Et dixit ad eos,

MS.A. (α) ἦλθον εἰς Ἰεριχὼ· καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν (β) Ἰερειχὼ, Ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόρευνται ὧδε τῶν υἱῶν (γ) τὲς ἄνδρας, (δ) μὲ ὧδε οἱ (ε) ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες (ζ) αὐτοὶ πρὶν (η) καὶ ἄυτη ἀνέβη

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Versio Latina.

13 הֵוֹו דְכִירִין יַת פִּתְגָמָא דְפַקֵּד יַתְכוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ לְמֵימַר יְיָ אֱלָהְכוֹן מְנִיחַ לְכוֹן וְיָהֵב 13 לְכוֹן יַת אַרְעָא הָדָא : נְשֵׁיכוֹן טַפְלֵיכוֹן וּבְעִירְכוֹן יִתְבוֹן בְּאַרְעָא דְיָהֵב לְכוֹן מֹשֶׁה בְּעִבְרָא 14 דְיַרְדְּנָא וְאַתּוּן תֵּעְבְּרוּן מְזָרְזִין קֳדָם אֲחוֹכוֹן כֹּל גִּבָּרֵי חֵילָא וְתִסְעֲדוּן יָתְהוֹן : עַד דְּיָנִיחַ יְיָ 15 לַאֲחוֹכוֹן כְּוָותְכוֹן וְיֵירְתוּן אַף אִנּוּן יַת אַרְעָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן יְהֵיב לְכוֹן וְתִתּוּבוּן לַאֲרַע יְרוּתַתְכוֹן וְתֵירְתוּן יָתָהּ דְּיָהֵב לְכוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַדְנַח שִׁמְשָׁא : 16 וַאֲתֵיבוּ יַת יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר כָּל דְּפַקְדְתָּנָא נַעְבֵּד וּלְכֹל אֲתַר דְּתִשְׁלְחִנָּא נְהָךְ : כְּכֹל 17 דְּקַבֶּלְנָא מִן מֹשֶׁה כֵּן נְקַבֵּל מִנָּךְ לְחוֹד יְהֵי מֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָךְ בְּסַעְדָךְ כְּמָא דַהֲוָא בְּסַעְדֵיהּ 18 דְּמֹשֶׁה : כָּל־גְּבַר דְּיִסְרַב עַל מֵימְרָךְ וְלָא יְקַבֵּל יַת־פִּתְגָמָךְ לְכֹל דְּתְפַקְּדִנֵּיהּ יִתְקְטֵל לְחוֹד תְּקֹף וֶעֱלֵם :

ב

1 וּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מִן שִׁטִּין תְּרֵין גֻּבְרִין מְאַלְּלִין בִּרְוּ לְמֵימַר אִזְלוּ חֲזוֹ יַת אַרְעָא וְיַת־ יְרִיחוֹ וַאֲזָלוּ וְעָלוּ לְבֵית אִתְּתָא פּוּנְדְּקִיתָא וּשְׁמַהּ רָחָב וּשְׁכִיבוּ תַמָּן : וְאִתְאֲמַר לְמַלְכָּא 2 דִּירִיחוֹ לְמֵימַר הָא גֻּבְרַיָּא אִתּוֹ הָכָא בְּלֵילְיָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַלָּלָא יַת אַרְעָא : וּשְׁלַח 3 מַלְכָּא דִּירִיחוֹ לְוָת רָחָב לְמֵימַר אַפֵּיקִי גֻּבְרַיָּא דַאֲתוֹ לְוָתִיךְ דַּעֲלוּ לְבֵיתִיךְ אֲרֵי לְאַלָּלָא יַת כָּל אַרְעָא אֲתוֹ : וּדְבָרַת אִתְּתָא יַת תְּרֵין גֻּבְרַיָּא וְאַטְמָרַתְנוּן וְאָמְרַת בְּקוּשְׁטָא אֲתוֹ 4 לְוָתִי גֻּבְרַיָּא וְלָא יְדָעִית אֵי מִנָּן אִנּוּן : וַהֲוָה עִדָּן לְמֵיחַד תַּרְעָא בְּקִבְלָא וּגְבַרַיָּא נְפָקוּ 5 לָא יְדָעִית לְאָן אֲזָלוּ גֻּבְרַיָּא רְדוֹ בְּפוּרְיָא בַּתְרֵיהוֹן אֲרֵי תַדְבְּקוּנוּן : וְהִיא אַסְקַתְנוּן 6 לְאוּרָא וְאַטְמָרַתְנוּן בְּטַעֲוֵי כִּתָּנָא דְסַדִּירִין לַהּ עַל אוּרָא : וּגְבַרַיָּא רַדְפוּ בַתְרֵיהוֹן אוֹרַח 7 יַרְדְּנָא עַד מְנוֹחָא וְתַרְעָא אֶתְחַרוּ בָּתַר דִּנְפָקוּ רַדְפַיָּא בַּתְרֵיהוֹן : וְאִנּוּן עַד לָא שְׁכִיבוּ 8 וְהִיא סְלִיקַת לְוָתְהוֹן לְאוּרָא :

Estote memores verbi quod præcepit vobis Moses servus Domini, dicendo : Dominus Deus vester requiescere fecit vos, & dedit vobis terram istam. Uxores vestræ, parvuli vestri, & pecora vestra manebunt in terrâ quam dedit vobis Moses ultra Jordanem: & vos transibitis armati ante fratres vestros omnes viri roboris, & adjuvabitis eos: Quoad requiem det Dominus fratribus vestris sicut vobis; & possideant etiam illi terram quam Dominus Deus vester dabit vobis; & revertemini in terram possessionis vestræ, & possidebitis eam, quam dedit vobis Moses servus Domini ultra Jordanem ad ortum Solis. Et responderunt Josue, dicendo : Omne quod præcepisti nobis, faciemus: & ad omnem locum quo miseris nos, ibimus. Sicut omne quod accepimus ex Mose, sic accipiemus ex te : tantùm sit verbum Domini Dei tui in auxilium tuum, quemadmodum fuit in auxilium Mosis. Omnis vir qui rebellaverit contra verbum tuum, & non acceperit dictum tuum in quocunque præceperis ei, occidatur: tantùm confortare & esto robustus.

CAP. II.

Et misit Josue filius Nun à Sitim duos viros exploratores secretò, dicendo : Ite et videte terram & Jericho: & iverunt, & ingressi sunt in domum mulieris cauponariæ; & nomen ejus Rahhab: & cubuerunt ibi. Et dictum fuit regi Jericho, dicendo : Ecce viri venerunt huc nocte ex filiis Israel ad explorandū terrā. Et misit rex Jericho ad Rahhab, dicendo : Produc viros qui venerunt ad te, qui ingressi sunt domum tuam; quoniam ad explorandum omnem terram venerunt. Et tulit mulier duos viros, & abscondit eos, & dixit: In veritate venerunt ad me viri, & non novi undenam illi. Et fuit tempus ad conjungendā portā in crepusculo, et viri exierunt, et non novi quonam iverint : sequimini cum festinatione post eos, nam comprehendetis eos. Et illa ascendere fecit eos in tectum, & abscondit eos in manipulis lini, qui ordinati fuerant illi super tectum. Et viri persecuti sunt post eos per viam Jordanis usque ad Vada: & portam conjunxerunt postquam egressi sunt persecutores post eos. Et illi nondum cubuerant, et ipsa ascendit ad eos in tectum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * اِيجَاه قَمِيعُدا بْقَمْحُم مُعْمَا خَجِبْه بْمُنُا. وْاِمْجَ: حَمْ. مُنُا كْلِسَه حَمْ
14 حَلِيس حَمْ مَسَّه حَمْ زَاخُا اُوْزَا. * يْعَتَمْ مِبْنَاحَمْ. مَقْسَمْحَمْ. يْكَحَمْ
15 خَازُخَا بْمِيجَ حَمْ مُعْمَا حَجِبْزَا بْمُوزِبْم. وْكَحَمْ حَجِبْه مُنُا مِنْسِم زِيكَمْ. مِيمْ
سَعَمْ. حَمْحَمْ حِيحَتْ سَلَا. مِجِبْه يْتَمْ. * حِمْدَا بْلِيس مُنُا لَاسْتَمْحَمْ
16 حَمْلَاحَمْ. مِبْزَاوَمْ يْتَمْ. زَاخُا بْمُنُا كْلِسَه حَمْ مَسَّه حَمْ. مِيجَمْحَمْ لَازَاخُا
بْمُنُاحَمْ. مِلَاوَزَاوَمْ. بْمِيجَ حَمْ مُعْمَا خَجِبْه بْمُنُا. حَجِبْزَا بْمُوزِبْم حِم
17 حَمْعَمْ. مِيجَمْ. * مَحِبْه حَتْ وْمَحِلَا مَحِتْ حِم مَحِتْ مَنْعَمْ. وْاِمْجَ: حَتْعَمْ.
حَمْحَمْم بْقَمْ زِيكَمْ. تَحْجِم. وْلَاحُا بْلَعْزِق. نَزَلَا. * وْاِمْحُا بْمُنُا مِعْمَحِم مِيمْ
حَمْعَمْ. تَعْمَحْ. حَمْسَه بْمُنُا كْلِسَه مُنُا مِيمْ. وْاِمْحُا مِيمْ حَمْ مُعْمَا.
18 * مَحَلَا زِيكَ بْمَسْزَا حَمْحَمْ. وْلَا تَعْمَحْ مَجِبْه. حَمْحَمْم بْقَمْ زِيكَمْ. تَمْمَحَلَا.
1 حَمْسَه بْزَاسِيلَا وْاِمْجَعْ. * مَقْلِلْم * ح * مِعْزَ: تَعْمَحْ حَنِيقْ حِم هَمْعَم

CAP. II.

1 ITaque misit Iesus filius Nun de Sottim duos viros illius terræ gnaros, dixitq; eis, Ite, perspicite terram Jericho. Qui abeuntes ingressi sunt ad mulierem fornicariam cujus nomen erat Rahab, & pernoctârunt illic.
2 Dictum est autem regi Jericho, En viri venerunt hûc noctu de filiis Israel ad explorandam terram.
3 Misit ergò rex Jericho ad Rahab, dixítque ad eam, Profer viros qui ingressi sunt ad te noctu: nam ad explorandam terram nostram venerunt.
4 Duxerat autem mulier duos illos viros, & absconderat eos: díxitque, Venerunt ad me quidem viri, at
5 ignoravi undenam essent: Cúmque adfuisset temp' quo clauditur janua vesperè, exierunt, nec scio quò abierint: egredimini festinanter post eos, apprehendetis enim eos.
6 Porrò illa jusserat eos conscendere tectum, & absconderat eos inter lini culmos qui positi
7 fuerant ab ea super tectum. Itaque viri illi egressi sunt post eos per viam Jordanis, quæ *tendebat* ad pontem, clausáq; fuit porta posteaquam egressi sunt persequutores exploratorum.
8 Illis autem nondum cubantibus, ascendit ipsa ad eos in tectum,

13 Mementote sermonis quem præcepit vobis Moses servus Domini, & dixit vobis; Dominus Deus vester pacaturus est vos, & daturus
14 vobis terram istam. Uxores vestræ, pubes vestra, & armenta vestra morabuntur in terra quam dedit vobis Moses trans Jordanem: vos autem quicunque valentes robore, transite armati ante fratres vestros, & juvate eos,
15 Donec quietem det Dominus fratribus vestris sicut vobis, & possideant ipsi quoque terram quam Dominus Deus vester dat illis: ac *tum* redibitis ad terram hæreditatis vestræ, & possidebitis eam, quam dedit vobis Moses servus Domini trans Jordanem ad ortum solis. Respondentes autem filii Rubil,
16 filii Gad, & filii Manasse, dixerunt ad Iesum, Quicquid præceperis nobis, faciemus; &
17 quocunque miseris nos, ibimus: Et quemadmodum obtemperabamus Mosi, obtemperabimus tibi; tantummodo Dominus Deus tu-
18 us tecum sit ut fuit cum Mose. Et quicunque altercatus fuerit tecum, nec acquieverit sermoni tuo in omnibus rebus quas ei mandaveris, interficiatur; tantummodo strenuè & fortiter age.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *اُذْكُرُوا مَا اَمَرَكُم مُوسَي بِهِ قَائِلًا. اَللّٰهُ اِلٰهُكُم اَرَاحَكُم وَاَعْطَاكُم هٰذِهِ الْاَرْضَ * وَنِسَاؤُكُم
14 وَاَطْفَالُكُم وَمَوَاشِيكُم يَقِيمُونَ فِي الْاَرْضِ الَّتِي اَعْطَاكُم مُوسَي فِي عِبْرِ الْاُرْدُنِ * وَاَنْتُم تَعْبُرُونَ
15 مُسْتَعِدِّينَ اَمَامَ اِخْوَتِكُم. كُلُّ جَبَابِرَةِ الْبَلَدِ وَتَعْضُدُونَهُم * اِلَي اَنْ يُقِيمَ اللّٰهُ لِاِخْوَتِكُم مِثْلَكُم *
وَيَرِثُوا هُم اَيْضًا الْاَرْضَ الَّتِي اللّٰهُ اِلٰهُكُم مُعْطِيهِم * فَتَرْجِعُونَ اِلَي اَرْضِكُم وَتَرِثُونَهَا * الَّذِي
16 اَعْطَاكُم مُوسَي عَبْدُ اللّٰهِ فِي عِبْرِ الْاُرْدُنِ مِن جِهَةِ مَشْرِقِ الشَّمْسِ * فَاَجَابُوا يُوشَعَ قَائِلِينَ * كُلَّ
17 الَّذِي اَمَرْتَنَا نَفْعَلُ. وَفِي جَمِيعِ مَا تُبْعِثُنَا نَذْهَبُ * وَمِثْلَ سَائِرِ مَا اَطَعْنَا مُوسَي كَذٰلِكَ نُطِيعُكَ *
18 حَاشَ يَكُونَ اللّٰهُ اِلٰهُكَ مَعَكَ. كَمَا كَانَ مَعَ مُوسَي * كُلُّ اِنْسَانٍ يُخَالِفُ اَمْرَكَ * وَلَا يَقْبَلُ قَوْلَكَ فِي
جَمِيعِ مَا تَاْمُرُهُ بِهِ يُقْتَلُ * حَاشَ اَسْتَدَّ وَتَاَيَّدْ *

* اَلْفَصْلُ الثَّانِي *

1 * وَاَرْسَلَ يُوشَعُ بْنُ نُونٍ رَجُلَيْنِ مِنَ الْكَافِرِينَ جَاسُوسَيْنِ خُفْيَةً قَائِلًا لَهُمَا * اِمْضِيَا اُنْظُرَا الْاَرْضَ
وَاَرِيحَا * فَمَرَّا وَدَخَلَا بَيْتَ اِمْرَاَةٍ زَانِيَةٍ اِسْمُهَا رَاحَابُ * وَبَاتَا هُنَاكَ * فَقِيلَ لِمَلِكِ اَرِيحَا. هَذَانِ رَجُلَانِ
2 قَدْ جَاءَا مِن بَنِي اِسْرَائِيلَ يَجُسَّانِ الْاَرْضَ * فَاَرْسَلَ الْمَلِكُ اِلَي رَاحَابَ قَائِلًا لَهَا * اَخْرِجِي الرَّجُلَيْنِ
3 الدَّاخِلَيْنِ اِلَيْكِ فِي بَيْتِكِ * فَاِنَّ لِجَسِّ جَمِيعِ الْاَرْضِ جَاءَا * فَاَخَذَتِ الْمَرْاَةُ الرَّجُلَيْنِ وَخَبَّاهُمَا *
4 وَقَالَتْ صَحِيحٌ جَاءَ اِلَيَّ الرَّجُلَانِ. وَمَا عَرَفْتُ مِن اَيْنَ هُمَا * فَلَمَّا كَانَ عِنْدَ غَلْقِ الْبَابِ وَقْتَ الْمَسَاءِ *
5 خَرَجَا وَمَا عَرَفْتُ اَيْنَ مَضَيَا. اُطْلُبُوا وَرَاهُمَا سُرْعَةً * فَاِنَّكُم تُدْرِكُوهُمَا * وَهِيَ اَطْلَعَتْهُمَا اِلَي السَّطْحِ *
6 وَخَبَّاهُمَا فِي حُطَبِ الْقُطْنِ الْمَرْصُوصِ عَلَي السَّطْحِ * وَالْقَوْمُ سَارُوا وَرَاهُمَا طَرِيقَ الْاُرْدُنِ اِلَي
7 الْمَخَايِضِ * وَغَلِقَ الْبَابُ بَعْدَ خُرُوجِ الطَّالِبِينَ وَرَاهُمَا * وَلَمَّا كَانَ عِنْدَ الْمَسَاءِ صَعِدَتْ اِلَيْهِمَا اِلَي
8 السَّطْحِ *

Mementote quid præceperit vobis Moses, 13
dicens; Deus, Deus vester tranquillos fecit
vos, dedit q; vobis hanc terram. Quare 14
uxores vestræ, pueri q; vestri, atq; armenta vestra morabuntur in terra quam dedit vobis Moses trans Jordanem: vos autem transibitis armati ante fratres vestros robustissimi quique regionis, opémque feretis eis, Donec sulvat Deus fratribus ve- 15
stris sicut vobis, & possideant ipsi quoque terram quam Deus, Deus vester daturus est eis: & tunc revertemini in terrã vestram, & possidebitis illam, quam tribuit vobis Moses servus Dei trans Jordanem versùs Orientem solem. Respondérunt 16
Josue, dicentes; Quidquid præceperis nobis, exequemur; & ad omnia ad quæ mittes nos, ibimus; Et ut penitùs obe- 17
divimus Mosi, ita obediemus tibi: præcipuè sit Deus, Deus tuus tecum, quemadmodum fuit cum Mose. Quicunque re- 18
stiterit mandato tuo, et non susceperit sermonem tuum in omni re quam præceperis, interficiatur: præcipuè, generoso ac forti sis animo.

CAP. II.

MIsit autem Josue filius Nun duos 1
viros ex infidelibus, exploratores occultè, dicens eis; Ite, inspicite terram in Jericho. Et abierunt, & ingressi sunt domum mulieris cujusdam fornicariæ, cujus nomen erat Rahab, & pernoctavérunt illic. Dictum fuit autem Regi Jericho, 2
Ecce duo viri venerunt de filiis Israel ad explorandam terram. Misit ergò rex ad 3
Rahab, dicens ei; Produc duos viros qui ingressi sunt ad te in domum tuam: nam ad explorationẽ universæ terræ venerunt. Tulerat autem mulier duos viros, & abs- 4
condérat eos; Dixitque, Verum est, accessérunt ad me duo viri, at non novi unde sint: Quumque claudenda esset janua 5
tempore vespertino, egressi sunt, & ignoro quò abierint: insequimini illos celeriter, nam certè reperietis eos. Ipsa verò 6
conscendere fecerat eos tectum, & celaverat eos inter ligna gossipii congesta super tectum. Itaque turba illa insectati 7
sunt eos per viam Jordanis, ad vada: clausáque fuit janua post egressum insectantium. Quumque fuisset tempus ve- 8
spertinum, ascendit ad eos in tectum,

ספר יהושע: ב

Versio VUL.LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

vobis Dominus dederit quòd Novi : viros ad ait Et

9 וַתֹּאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־

omnes *sunt liquefacti*, quia & ,nos super vester terror cecidit quia & ,terram

הָאָרֶץ וְכִי־נָפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ כָּל־

fecerit siccari quòd audivimus Quia .*vestris faciebus* à terræ habitatores

10 יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם: כִּי שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ

,Ægypto ex *vos exeunde in* ,*vestris faciebus* à Suph maris aquas Dominus

יְהוָה אֶת־מֵי יַם־סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם

,Jarden *transitu in* qui ,Emoræi regibus duobus feciſtis quæ &

וַאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן

est liquefactũ &,audivim⁹ Et .*nos* interemiſtis quos ,Ogh & ,Sichon

11 לְסִיחֹן וּלְעוֹג אֲשֶׁר הֶחֱרַמְתֶּם אוֹתָם: וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס

quia ; *vestris faciebus* à viro in ſpiritus ultrà ſurrexit non &,noſtrũ cor

לְבָבֵנוּ וְלֹא־קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי

terram ſuper & ,*deſuper* cœlis in Deus *ipſe* veſter Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ

vobiſcũ feci quia ,*Domino in* mihi quæſo jurate nunc Et .*deſubter*

12 מִתָּחַת: וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ־נָא לִי בַּיהוָה כִּי עָשִׂיתִי עִמָּכֶם

,miſericordiã mei patris domo cum vos etiam facietis & ,miſericordiã

חֶסֶד וַעֲשִׂיתֶם גַּם־אַתֶּם עִם־בֵּית אָבִי חֶסֶד

,meã matrẽ &,meũ patrẽ vivificabitis Et .veritatis ſignum mihi dabitis &

13 וְנִתַּתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת: וְהַחֲיִתֶם אֶת־אָבִי וְאֶת־אִמִּי

eruetis & : eis quæ omnia & ,meas ſorores &,meos fratres &

וְאֶת־אַחַי וְאֶת־אַחְיוֹתַי וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־

14 vobis pro noſtra Anima : viri ei Dixerũntque .morte à noſtras animas

נַפְשֹׁתֵינוּ מָוֶת: וַיֹּאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַּחְתֵּיכֶם

Dominus *dando in*,erit & :hoc noſtrũ verbũ *indicaveritis* non ſi,moriendũ ad

לָמוּת אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה בְּתֵת יְהוָה

eos fecit deſcẽdere Et.veritatẽ &,miſericordiã tecũ faciem⁹ &,terrã nobis

15 לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמְּךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת: וַתּוֹרִדֵם

ipſa muro in & ,muri pariete in ejus dom⁹ quia ; feneſtrã per fune *in*

בְּחֶבֶל בְּעַד הַחַלּוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה וּבַחוֹמָה הִיא

vos in occurrant fortè ne ,*ite* montem Ad : eis Dixitque .*ſedens*

16 יוֹשֶׁבֶת: וַתֹּאמֶר לָהֶם הָהָרָה לְכוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם

: inſequentes *reverti uſque* diebus tribus ibi *abſcondemini* & ,inſequentes

הָרֹדְפִים וְנֶחְבֵּתֶם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוֹב הָרֹדְפִים

Innoxii : viri *eam ad* Dixerũntque .*veſtrã viã ad* ibitis poſtea &

17 וְאַחַר תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נְקִיִם

nobis Ecce .nos feciſti jurare quo ,hoc tuo juramento à *nos*

אֲנַחְנוּ מִשְּׁבֻעָתֵךְ הַזֶּה אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: הִנֵּה אֲנַחְנוּ

,feneſtra in ligabis hanc coccinei fili *lineam* ,terrã in ingredientib⁹

18 בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן

,tuos fratres &,tuã matrẽ & ,tuũ patrem & ,*ea in nos feciſti deſcendere qua*

אֲשֶׁר הוֹרַדְתֵּנוּ בּוֹ וְאֶת־אָבִיךְ וְאֶת־אִמֵּךְ וְאֶת־אַחַיִךְ

,erit Et .domum in te ad *colliges* tui patris domum omnem ac

19 וְאֶת כָּל־בֵּית אָבִיךְ תַּאַסְפִּי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה: וְהָיָה

,ej⁹ caput in ej⁹ ſanguis ,foras tuæ dom⁹ oſtiis ex fuerit egreſſus qui omnis

כֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתֵךְ הַחוּצָה דָּמוֹ בְרֹאשׁוֹ

illius ſanguis ,domo in tecum fuerit qui omnis & : innoxii nos &

וַאֲנַחְנוּ נְקִיִם כֹּל אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתָּךְ בַּבַּיִת דָּמוֹ

noſtrũ verbũ *indicaveris* ſi Et .illum in fuerit manus ſi ,noſtrũ caput in

20 בְּרֹאשֵׁנוּ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ: וְאִם־תַּגִּידִי אֶת־דְּבָרֵנוּ

.nos feciſti jurare quo ,tuo juramento à innocentes erimus & ,hoc

וְהָיִינוּ נְקִיִם מִשְּׁבֻעָתֵךְ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ:

: abierunt & ,eos dimiſit & : *iſtud* ita veſtra verba Secundũ : ait Et

21 וַתֹּאמֶר כְּדִבְרֵיכֶם כֵּן־הוּא וַתְּשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ

,montẽ ad venerunt &,abierunt Et .feneſtra in *cocci lineam* ligavit &

וַתִּקְשֹׁר אֶת־תִּקְוַת הַשָּׁנִי בַּחַלּוֹן: וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ הָהָרָה

quæſierunt & ; inſecutores *ſunt reverſi* donec ,diebus tribus ibi mãſerũt &

וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הָרֹדְפִים וַיְבַקְשׁוּ

.invenerunt non & ,*via omni in* inſecutores

הָרֹדְפִים בְּכָל־הַדֶּרֶךְ וְלֹא מָצָאוּ:

9 Novi quòd Dñs tradiderit vobis terrã: etenim irruit in nos terror veſter, & elanguerunt omnes habitatores terræ. Audivimus quòd ſiccaverit Dñs aquas Maris rubri ad veſtrum introitum, quando egreſſi eſtis ex Ægypto: & quæ feceritis duobus Amorrhæorũ regibus, qui erant trans Jordanem, Sehon & Og, quos interfeciſtis.
11 Et hæc audientes pertimuim⁹, & elanguit cor noſtrum, nec remanſit in nobis ſpiritus ad introitum veſtrũ: Dñs enim Deus veſter, ipſe eſt Deus in cœlo ſurſum, & in terra deorſum. Nunc ergò jurate mihi per Dñm, ut quomodò ego miſericordiã feci vobiſcũ, ita
13 & vos faciatis cũ domo patris mei: detiſq; mihi verũ ſignũ, Ut ſalvetis patrem meũ & matrem, fratres ac ſorores meas, & omnia quæ illorũ ſunt, & eruatis animas noſtras à morte. Qui reſponderunt ei, Anima noſtra ſit pro vobis in mortẽ, ſi tamen non prodideris nos: cúmq; tradiderit nobis Dñs terrã, faciemus in te miſericordiam & veritatem.
15 Demiſit ergò eos per funem de feneſtra: domus enim
16 ejus hærebat muro. Dixitq; ad eos, Ad montana conſcendite, ne fortè occurrant vobis revertentes: ibiq; latitate tribus diebus, donec redeant, & ſic ibitis per viam veſtram.
17 Qui dixerunt ad eam, Innoxii erimus à juramento hoc, quo
18 adjurâſti nos: Si ingredientibus nobis terrã, ſignum fuerit funiculus iſte coccineus, & ligaveris eum in feneſtra, per quã demiſiſti nos: & patrem tuũ ac matrem, fratréſque & omnem cognationẽ tuã, congregaveris in domum tuã. Qui
19 oſtiũ dom⁹ tuæ egreſſus fuerit, ſanguis ipſi⁹ erit in caput ejus, & nos erimus alieni. Cunctorum autem ſanguis, qui tecum in domo fuerint, redundabit in caput noſtrũ, ſi eos aliquis
20 tetigerit. Quòd ſi nos prodere volueris, & ſermonem iſtum proferre in medium, erimus mundi ab hoc juramento, quo
21 adjurâſti nos. Et illa reſpondit, Sicut locuti eſtis, ita fiat: dimitténſque eos ut pergerent, appendit funiculũ coccineũ in
22 feneſtra. Illi verò ambulantes pervenerunt ad montana, & manſerunt ibi tres dies, donec reverterentur qui fuerant perſecuti: quærentes enim per omnẽ viã, non repererunt eos.

9 Ἐπίσταμαι ὅτι ἔδωκεν (ϑ) ὑμῖν κύριος τὴν γῆν· ἐπιπέπωκε γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν
10 (ι) ἐφ' ἡμᾶς. Ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατεξήρανε κύριος ὁ θεὸς (κ) τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτε ἐξεπορεύεσθε (λ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τῷ Σηὼν καὶ Ὤγ, οὓς (μ) ἐξωλοθρεύσατε αὐτούς.
11 Καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι ἔτι πνεῦμα ἐν (ν) ὑμῖν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς
12 γῆς κάτω. Καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον τὸν θεόν, ὅτι ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσατε κἀ ὑμεῖς ἔλεος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
13 τρός μου. Καὶ ζωγρήσασθε τὸν οἶκον τοῦ πατρός (ξ) μου, τὴν μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς (ο) μου, καὶ πάντα τὸν οἶκον μου, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ ἐξελεῖσθε
14 τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου. Καὶ εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες, Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνθ' ὑμῶν εἰς θάνατον. καὶ αὐτὴ εἶπεν, Ὡς ἂν παραδῶ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, (π) ποιή-
15 σετε εἰς ἐμὲ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. Καὶ κατεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς δυείδ. Καὶ
16 εἶπεν αὐτοῖς, Εἰς τὴν ὀρεινὴν (ρ) ἀπέλθετε, μὴ ζωαντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες, καὶ κρυβήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας (σ) ἕως ἂν ἀποστρέψωσιν οἱ καταδιώκοντες
17 ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν οἱ ἄνδρες, Ἀθ�ῶοι ἐσμὲν τοῦ ὅρκου σου τούτου.
18 Ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ δήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο (τ) ἐκδήσεις εἰς τὴν δυείδα δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς (υ) δι' αὐτῆς. τὸν δὲ πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ πᾶσα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς σεαυτὴν
19 εἰς τὴν οἰκίαν σου. Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθῃ (φ) τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς δὲ ἀθῷοι τοῦ ὅρκου σου τούτου· καὶ ὅσοι ἐὰν γένωνται μετὰ σοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι
20 ἐσόμεθα. Ἐὰν δέ τις ἡμᾶς (χ) ἀδικήσῃ ἢ καὶ ἀποκαλύψῃ τοὺς λόγους ἡμῶν τούτους,
21 ἐσόμεθα ἀθῷοι τοῦ ὅρκου σου τούτου. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κατὰ τὸ ῥῆμα (ψ) ὑμῶν ἔξω. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἐπο-
22 ρεύθησαν. (ω) Καὶ ἦλθοσαν εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας. καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκοντες πάσας τὰς ὁδούς, καὶ (α) οὐχ εὗρησαν.

Scio, quia dedit vobis Dominus terram: Incidit enim timor veſtrî ſuper (f) nos. Audivimus enim, quia exſiccavit Dominus Deus rubrum Mare à facie veſtra; quando egrediebamini de terra Ægypti: & quæcunque fecit duobus regibus Amorrhæorum, qui erant trans Iordanem, Seon, & Og; quos exterminâſtis eos. Et audientes nos, obſtupuimus corde noſtro: & non ſtetit ultrà ſpiritus in ullo (g) noſtrûm à facie veſtra: quoniam Dominus Deus veſter, Deus in cœlo ſurſum, & ſuper terram deorſum. Et nunc jurate mihi Dominum Deum; quoniam facio vobis miſericordiam, & (h) facite etiam vos miſericordiam in domo patris mei. Et viviſicate domum patris mei, matrem meam, & fratres meos, & univerſam domum meam, & omnia quæcunque ſunt eis, & eximetis animam meam de morte. Et dixerunt ei viri; Anima noſtra pro vobis in mortem. Et ipſa dixit; Poſtquàm tradiderit Dominus vobis civitatem; facietis in me miſericordiam, & veritatem. Et demiſit eos per (i) feneſtram. Et dixit eis; In montanam abite, ne occurrant vobis perſequentes: & latitabitis ibi tres dies, quoaduſque reverterint, qui perſequuntur poſt vos: & poſtea abibitis in viam veſtram. Et dixerunt ad eam viri; Innoxii ſumus à juramento tuo hoc. Ecce nos iatramus in partem civitatis: & pones ſignum, funiculum coccineum hunc ligabis ad feneſtram, per quam demiſiſti nos per eam. Patrem verò tuum, & matrem tuam, & fratres tuos, & omnem domum patris tui congregabis ad teipſam in domum tuam. Et erit, omnis quicunque exierit portam domûs tuæ foràs; reus ſibi ipſi erit: nos autem innoxii à juramento tuo hoc: & quicunque fuerint tecum in domo tua; nos rei (k) erimus. Si quis autem nobis nocuerit, vel etiam revelaverit verba noſtra hæc, erimus innoxii à juramento tuo hoc. Et dixit eis; Juxta veſtrum verbum ſit. Et emiſit eos, & (l) iverunt; Et venerunt in montanam, & permanſerunt ibi tres dies. Et exquiſierunt ii, qui perſequebantur, omnes vias: & non invenerunt.

MS.A. (ϑ) κύριος ὑμῖν ἡ (ι) πρὸς ἡμᾶς. (κ) τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ (λ) ἐξ Αἰγύπτου. (μ) ἐξολεθρεύσατε (ν) ἐν νῦν ἀπὸ (ξ) μου, καὶ τὴν (ο) μου, καὶ τὰς ἀδελφάς μου, καὶ πάντα ὅσα (π) ποιήσατε μετ' ἐμοῦ ἔλεος (ρ) ἀσφάλασθε, (σ) ἕως ἀναστρέψωσιν (τ) ἐκδήσεις τὴν (υ) ἐν αὐτῇ. καὶ τὸν πατέρα (φ) τὴν οἰκίαν σου (χ) ἀδικήσῃ καὶ (ψ) ὑμῶν οὕτως ἔσαι. (ω) Καὶ ἦλθον εἰς (α) οὐχ εὗρεσν. Καὶ

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Versio Latina.

9 וַאֲמַרַת לִגְבַרַיָּא יְדַעְנָא אֲרֵי יְהַב יְיָ לְכוֹן יַת אַרְעָא וַאֲרֵי נְפַלַת אֵמַתְכוֹן עֲלָנָא וַאֲרֵי
10 אִתְבְּרוּ כָּל יָתְבֵי אַרְעָא מִן קֳדָמֵיכוֹן : אֲרֵי שְׁמַעְנָא יַת דְּיַבֵּשׁ יְיָ יַת מֵי יַמָּא דְסוּף מִן
קֳדָמֵיכוֹן בְּמִפַּקְכוֹן מִמִּצְרָיִם וְדִי עֲבַדְתּוּן לְתַרְיִן מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי דִּי בְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
11 לְסִיחוֹן וּלְעוֹג דִּי נַשְׁרְתּוּן יַתְהוֹן : וּשְׁמַעְנָא וְאִתְמְסִי לִבָּנָא וְלָא אִשְׁתְּאַרַת עוֹד רוּחָא
בְּאֱנָשׁ מִן קֳדָמֵיכוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָכוֹן הוּא אֱלָהָא דְּשַׁכְנְתֵיהּ בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵלָּא וְשַׁלִּיט עַל
12 אַרְעָא מִלָּרַע : וּכְעַן קַיְימוּ כְּעַן לִי בְּמֵימְרָא דְיְיָ אֲרֵי עֲבַדִית עִמְּכוֹן טִיבוּ וְתַעְבְּדוּן אַף
13 אַתּוּן עִם בֵּית אַבָּא טִיבוּ וְתִתְּנוּן לִי אָת דְּקְשׁוֹט : וְתִיחוֹן יַת אַבָּא וְיַת אִמָּא וְיַת אַחַי וְיַת
14 אַחָתַי וְיַת כָּל דִּילְהוֹן וְתִשֵׁזְבוּן יַת נַפְשָׁתָנָא מִן מוֹתָא : וַאֲמַרוּ לָהּ גִּבְרַיָּא נַפְשָׁנָא מְסִירָא
חֲלַף נַפְשָׁתֵיכוֹן לְמֵמַר אִם לָא תְחַוּוֹן יַת פִּתְגָמָנָא דֵּין וִיהֵי כַּד יְהַב יְיָ לָנָא יַת אַרְעָא
15 וְנַעֲבַד עִמָּךְ טִיבוּ וּקְשׁוֹט : וְשַׁלְשְׁלַתְנוּן בַּאֲטוּנָא מִן חַרְכָּא אֲרֵי בֵיתַהּ בְּכוֹתֶל שׁוּרָא
16 וּבְשׁוּרָא הִיא יְתִבָא : וַאֲמַרַת לְהוֹן לְטוּרָא אִזִילוּ דִּלְמָא יְעַרְעוּן בְּכוֹן רָדְפַיָּא וְתִטְמְרוּן
תַּמָּן תְּלָתָא יוֹמִין עַד דִּיתוּבוּן רָדְפַיָּא וּבְתַר כֵּן תְּהָכוֹן לְאָרְחֲכוֹן : וַאֲמַרוּ לָהּ גִּבְרַיָּא
17 זַכָּאִין אֲנַחְנָא מִטּוֹמָתֵךְ דָּדָא דְּקִימַת עֲלָנָא : הָא אֲנַחְנָא עָלִין בְּאַרְעָא יַת תּוֹרָא דִּחוּט
וְהוֹרִיתָא דֵּרִין תִּקְטְרִי בְּחַרְכָּא דְּשַׁלְשַׁלְתָּנָא בֵיהּ וְיַת אֲבוּךְ וְיַת אִמָּךְ וְיַת אֲחָךְ וְיַת כָּל
19 בֵּית אֲבוּךְ תְּכַנְּשִׁין לְוָתִיךְ לְבֵיתָא : וִיהֵי כָּל דִּיפּוֹק בַּר מְדֵשׁי בֵּיתִיךְ לְבָרָא חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ
בְּרֵישֵׁיהּ וַאֲנַחְנָא זַכָּאִין וְכֹל דִּי יְהֵי עִמָּךְ בְּבֵיתָא חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ בְּרֵישָׁנָא אִם יַד אֱנָשׁ תְּהֵי
20 בֵּיהּ : וְאִם תְּחַוּוֹן יַת פִּתְגָמָנָא דֵּין וּנְהֵי זַכָּאִין מִטּוֹמָתֵךְ דְּקִימַת עֲלָנָא : וַאֲמַרַת כְּפִתְגָמֵיכוֹן
21 כֵּן הוּא וְשַׁלְחַתְנוּן וַאֲזָלוּ וּקְטַרַת יַת תּוֹרָא דְּהוֹרִיתָא בְּחַרְכָּא : וַאֲזָלוּ וַעֲלוּ לְטוּרָא
22 וִיתִיבוּ תְּלָתָא יוֹמִין עַד דְּתָבוּ רָדְפַיָּא וּבְעוּ רָדְפַיָּא בְּכָל אָרְחָא וְלָא אַשְׁכַּחוּ :

Et dixit viris: Scio quod dedit vobis Deus terram, & quod cecidit terror veſter ſuper nos, & quod fracti ſunt omnes habitatores terræ à facie veſtra. Namq; audivimus quod exſiccavit Deus aquas maris Suph à facie veſtra, cum exiiſſetis ex Ægypto: & quæ feciſtis duobus regibus Amorræi ultra Jordanem, Sion & Ghog, q confeciſtis eos. Et audivimus, & liquefactum eſt cor noſtrum, & non relictus eſt ampliùs ſpiritus in homine à facie veſtra: quia Dñs Deus noſter ipſe eſt Deus, cujus majeſtas eſt in cœlis deſuper, & dominatur ſuper terram deorſum. Et nunc jurate mihi in verbo Dei; nam feci vobiſcum bonitatem, & facietis etiam vos cum domo patris mei bonitatem: & dabitis mihi ſignum veritatis: Et vivere facietis patrem meum, & matrem meam, & fratres meos, & ſorores meas, & omnia quæ illis: & eripietis animas noſtras à morte. Et dixerunt ei viri: Anima noſtra tradita pro animabus veſtris ad moriendum, ſi non prodideritis dictum hoc. Et erit quando dederit nobis Dñs terram, & faciemus tecum bonitatem & veritatem. Et incatenavit eos fune de feneſtra: nam domus illius in pariete muri, & in muro illa habitabat. Et dixit illis: Ad montem ite, ne fortè offendant in vos perſecutores; & abſcondemini ibi tribus diebus, quoad redeant perſecutores: & poſtea redibitis in viam veſtram. Et dixerunt ei viri: Immunes nos à juramento tuo hoc quod firmaſti ſuper nos. Ecce nobis aſcendentibus in terram, funiculum fili rubri hunc alligabis in feneſtra, per quam incatenâſti nos: & patrem tuum, & matrem tuam, & fratres tuos, & omnem domum patris tui, congregabis ad te in domum. Et erit omnis qui egredietur ultra portas domus tuæ foras, culpa necis ejus in caput ipſius; & nos immunes, & omnis qui erit tecum in domo, culpa necis ejus in caput noſtrum, ſi manus hominis fuerit in illum. Et ſi prodideris dictum noſtrum hoc, & erimus immunes à juramento tuo quod firmâſti ſuper nos. Et dixit: Sicut verbum veſtrum, ita ſit. Et dimiſit eos, & abierunt, & ligavit funiculum rubrum in feneſtra. Et abierunt & aſcenderunt in montem, & ſederunt ibi tribus diebus, quoad redirent perſecutores: & inveſtigaverunt perſecutores per omnem viam, & non invenerunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixitque viris, Novi quòd tradiderit vobis 9
Dominus terram *istam*, & irruerit terror
vester in nos; imò extimuerint incolæ ter-
ræ *hujus* causâ vestri. Siquidem audivimus 10
quòd exsiccârit Dominus aquas maris Suph
ante vos cùm exîssetis ex Ægypto, & quæ
feceritis duobus regibus Amorrhæorum,
nempe Sihon & Og, quos peremistis. Cúmq; 11
audîssemus, commotũ est cor nostrũ, et non
remansit spiritus in quoquâ nostrûm causâ ve-
strî: quoniâ Dñs Deus vester, ipse est Deus in
cœlo supernè, & in terra inferné. Itaque ju- 12
rate mihi per Dñm, quandoquidem contuli in
vos beneficium, collaturos etiam vos in me
& domum patris mei beneficium: & *hujus*
rei date mihi signum verum, Meque, pa- 13
tremque meum, fratres meos, ac sorores
meas, & quicquid ad nos pertinet, servate,
animasque nostras à morte liberate. Dixe- 14
runt ad eam viri illi, Animas nostras morti
exponemus pro vobis, modò tamen vos non
evulgetis negotium istud: cúmque dederit
nobis Dominus terram hanc, exercebimus
in te beneficium & veritatem. Demisit igi- 15
tur eos fune per fenestram (domus enim ejus
in pariete mœnium erat, & super mœnia ha-
bitabat) Dixitque eis, Secus montem
abite, ne fortè occurrant vobis hi qui 16
post vos egressi sunt: ibique delitescite
tres dies, donec revertantur, ac tunc perse-
quemini iter vestrum. Dixerunt autem ei 17
viri *illi*, Insontes sumus ab hac adjuratione
quâ nos adjurâsti. Ecce nos ingressuri su- 18
mus in terram istam; vittam verò coccine-
am ligato in fenestra per quam nos demisisti,
& patrem tuũ, matremq; tuam, & fratres tuos
totamq; familiam patris tui induc ad te intra
domum. Et quicunque ex ostio domûs 19
tuæ foràs exierit, hujus sanguis sit in caput
ejus, & nos immunes erimus ab ultione *san-*
guinis ejus si quis ei nocuerit. Item, si rem 20
hanc evulges, insontes erimus ab adjuratione
ista quâ nos adjurâsti. Ait illis, Juxta ser- 21
monem vestrum, sic esto: & dimisit eos, abi-
eruntque; *ipsa* verò ligavit vittam coccine-
am in fenestra. Abeuntes autem ad mon- 22
tem, manserunt ibi tres dies, donec redeun-
tes qui persequuti fuerant eos, adveniissent:
quæsierant enim illos hi qui egressi fuerant
post ipsos, per totam viam; & quum non
invenissent eos, redierunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et ait illis, Jam novi Deum, Teum ve- 9
strum dedisse vobis terram, & jam irruit
timor vester in nos, & fluctuaverunt o-
mnes habitatores terræ propter vos: Quo- 10
niam audivimus Deum arefecisse aquas
maris rubri coram vobis cùm exiretis ex
Ægypto: & quæ patravit in duas reges
Amorrhæorum, qui erant trans Jordanẽ,
Sihon & Og, quos occidistis. Quæ cùm 11
audivissemus, liquata sunt corda nostra,
& non remansit in ullo spiritus, causâ
vestrî: quia Deus, Deus vester, Deus cœli
est ab excelso, & in terra, atque deorsùm.
Nunc igitur jurate mihi per Deum, quòd 12
quum fecerim erga vos beneficium, faci-
atis vos etiam erga domum patris mei
gratiam, detisque mihi signum certum:
Et servetis patrem meii, & matrem meã, 13
ac fratres meos cum omnibus quæ possi-
dent, & liberentur animæ nostræ de nece.
Dixerunt ei, Animæ nostræ vice vestrî 14
sunt in mortẽ, dummodo non patefaciatis
famam nostram hanc: quumque tradide-
rit nobis Deus excelsus terram, exercebi-
mus in vos gratiam & jus. Demisit ergò 15
utrumq; per funem de fenestra: nam domus
ejus erat in pariete mœnium, et in arce ipsa
degebat: Et ait illis, Carpite viã montis, 16
ne fortè offendat vos cohors; & latitate
ibi tribus diebus quoad revertatur cohors,
ac tum pergetis iter vestrum. Dixerunt 17
ei duo viri illi, Innoxii sumus à juramento
isto quo nos contestata es. Ecce nos 18
ingressuri sumus terram hanc: itaque liga
hunc funiculum filati coccinei ad fene-
stram per quam demisisti nos, & collige
patrem tuum & matrem tuam, ac fratres
tuos, cognatésque tuos omnes apud te in
domum tuam. Fiet autem ut quisquis 19
exierit ab ostio domûs tuæ, sanguis ejus
recidat in caput suum, & nos maneamus
innocentes ab ejus sanguine: quicunque
verò tecum fuerit in domo, sanguis ejus
erit in cervicibus nostris, si quis eum læ-
serit. Quòd si tu patefacias sermonem 20
istum, nos erimus liberi à jurejurando quo
nos adjurâsti. Ait mulier, Sicuti dixi- 21
stis. Et dimiserunt eam, atque abierunt:
ligavitque mulier funiculum coccineum
ad fenestram. Et abeuntes devenerunt ad 22
montem, mansiruntque illic tres dies,
quousque rediisset cohors: nam quæsierat
illos in cunctis itineribus, nec invenerat
eos:

ספר יהושע : ג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Quibus urbem ingressis, reversi sunt, & descenderunt exploratores de monte: &, transmisso Jordane, venerunt ad Josue filium Nun, narraverúntque ei omnia quæ acciderant sibi, Atque dixerunt; Tradidit Dominus omnem terram hanc in manu nostras, & timore prostrati sunt cuncti habitatores ejus.

23 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ δύο νεανίσκοι, καὶ κατέβησαν ἀπὸ τοῦ ὄρους· καὶ διέβησαν πρὸς Ἰησοῦν υἱὸν Naυῆ, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν, (β) Ὅτι παραδέδωκε κύριος πᾶσαν τὴν γῆν ἐν χερὶ ἡμῶν, καὶ κατέπηγε πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ' ἡμῶν.

Et reverterunt ambo juvenes; & descenderunt de monte: & transierunt ad Iesum filium Naue: & narraverunt ei omnia, quæ sibi acciderant. Et dixerunt ad Iesum, Quia tradidit Dominus omnem terram in manu nostra; & consternatus est omnis habitans terram illam à nobis.

MS.A. (β) Ὅτι παρέδωκεν κύριος ἐν χερὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατέπηκεν

CAP. III.

CAP. III.

ΚΕΦ. γ'.

1 וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּסְעוּ מֵהַשִּׁטִּים וַיָּבֹאוּ
עַד־הַיַּרְדֵּן הוּא וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּלִינוּ שָׁם
2 טֶרֶם יַעֲבֹרוּ: וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיַּעַבְרוּ
3 הַשֹּׁטְרִים בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה: וַיְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר

1 Igitur Josue de nocte consurgens movit castra: egredientésque de Setim, venerunt ad Jordanem ipse & omnes filii Israel, & morati sunt ibi
2 tres dies. Quibus evolutis, transierunt præcones per castrorum medium, Et clamare cœperunt;
3 Quando videritis arcam fœderis Domini Dei vestri, & sacerdotes stirpis Leviticæ portantes eam, vos quoque consurgite, & sequimini
4 præcedentes. Sítque inter vos & arcam spatium cubitorum duûm milliû: ut procul videre possitis, & nôsse per quâ viam ingrediamini: quia priùs non ambulâstis per eam: & cavete ne appropinquetis ad arcam.
5 Dixítque Josue ad populum, Sanctificamini: cras enim faciet Dominus inter vos mira-
6 bilia. Et ait ad sacerdotes, Tollite arcam fœderis, & præcedite populum. Qui jussa complentes, tulerunt, & ambulave-
7 runt ante eos. Dixítque Dñs ad Josue, Hodiè incipiam exaltare te coram omni Israel: ut sciant quòd sicut cum Moyse
8 fui, ita & tecum sim. Tu autem præcipe sacerdotibus, qui portant arcam fœderis, & dic eis, Cùm ingressi fueritis partem aquæ Jordanis, state in ea.
9 Dixítque Josue ad filios Israel; Accedite huc, & audite verbû
10 Domini Dei vestri. Et rursum, In hoc, inquit, scietis quòd Dominus Deus vivens in medio vestri est, & disperdet in conspectu vestro Chananæum & Hethæum, Heuæum & Pherezæum, Gergesæum quoque & Jebusæum, & Amorrhæum.
11 Ecce, arca fœderis Domini omnis terræ antecedet vos per
12 Jordanem. Parate duodecim viros de tribubus Israel, singulos per singulas tribus.

1 Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς τοπρωΐ, καὶ (α) ἀπῆρεν ἐκ Σατὶν, καὶ ἦλθοσαν ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι. (ϛ) Καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ τῆς παρεμβολῆς, Καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες,
3 Ὅταν ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν καὶ τοὺς Λευίτας αἴροντας αὐτὴν, ἀπαρεῖτε ἀπὸ τόπων ὑμῶν, καὶ (γ) πορεύσεσθε ὀπίσω αὐτῆς. Ἀλλὰ μακρὰν ἔστω ἀναμέσον
4 ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ὅσον διχιλίας πήχεις ἡσυχάσατε· μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ὁδὸν γνῶσθε τὴν ὁδὸν, ἣν (δ) πορεύσεσθε αὐτήν· οὐ γὰρ πεπορεύσθε τὴν ὁδὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ
5 τρίτης ἡμέρας. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ λαῷ, Ἁγνίσασθε (ε) εἰς αὔριον, ὅτι αὔριον ποιήσει κύριος ἐν ὑμῖν θαυμαστά. Καὶ εἶπεν
6 Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν, Ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν
7 τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ζ) ταύτῃ ἄρχομαι ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων (η) ὑμῶν Ἰσραὴλ, ἵνα (θ) γνῶσιν ὅτι καθὸν ἤμην
8 μετὰ Μωυσῆ, ὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ. Καὶ νῦν ἔνειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων, Ὡς ἂν εἰσέλθητε ἕως μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου,
9 καὶ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ στῆσατε. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὰ ῥήματα κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
10 Ἐν τούτῳ γνώσεσθε, (ι) ὅτι θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ (κ) ὁλοθρεύων ὁλοθρεύσει ἀπὸ προσώπου ἡμῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, (λ) καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον,
11 καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον. Ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς (μ) διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει τὸν
12 Ἰορδάνην. Προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕνα (ν) ἀφ' ἑκάστης φυλῆς.

Et diluculò surrexit Iesus manè, & promovit de Sattin: et venerunt usque ad Iordanem, & diverterunt ibi, priusquàm transirent. Et factum est, post tres dies transierunt scribæ per castra, Et mandaverunt populo dicentes; Cùm videritis arcam testamenti Domini Dei (a) nostri, & sacerdotes nostros, & Levitas tollentes eam; proficiscemini de locis vestris, & ibitis post eam. Sed longum intervallum sit inter vos, et illam; quantum duo millia cubitorum, stabitis: ne propinquetis ei, ut sciatis viam, quam (b) ibitis eam: Non enim vistis viam ab hesterna & nudiustertiana die. Et dixit Iesus populo, Purificamini in crastinum: quoniam cras faciet Dominus in vobis mirabilia. Et dixit Iesus sacerdotibus, Tollite arcam testamenti Domini: & præcedite populum. Et levaverunt sacerdotes arcam testamenti Domini, & ibant ante populum. Et dixit Dominus ad Iesum, In die hac incipio exaltare te in conspectu omnium filiorum Israel, ut cognoscant, quia sicut eram cum Moyse, ita ero & tecum. Et nunc manda sacerdotibus, qui levant arcam testamenti, dicens; Cùm intraveritis super partē aquæ Iordanis; & in Iordane stabitis. Et dixit Iesus filiis Israel, Accedite huc, & audite verbum Domini Dei nostri. In hoc cognoscetis, quia Deus vivens in vobis: & exterminans exterminabit à facie nostra Chananæum, & Chetteum, & Pherezæum, & Euæum, & Amorrhæum, & Gergesæum, & Iebusæum. Ecce arca testamenti Domini universæ terræ transit Iordanem. Assumite vobis duodecim viros ex filiis Israel, unum ex unaquaque tribu.

MS.A. (α) ἀπῆρεν ἐκ Σατὶν, καὶ ἦλθον ἕως (ϛ) Καὶ ἐγένετο (γ) πορεύεσθαι (δ) πορεύεσθαι (ε) εἰς τὴν αὔριον, (ζ) αὐτῇ (η) τῶν υἱῶν (θ) γνῶσιν καθότι (ι) ὅτι ἐγὼ κύριος ζῶν (κ) ὁλεθρεύων ὁλεθρεύσει (λ) καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Φερεζῆον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον. (μ) τῆς διαθήκης (ν) ἀφ' ἑκάστης

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD, Versio Latina.

23 וְתָבוּ תְּרֵין גַּבְרִין וּנְחִיתוּ מִן טוּרָא וַעֲבָרוּ וְאַתוֹ לְוָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְאוֹשְׁתְּעִיאוּ לֵיהּ יָת כָּל
24 דַּעֲרָעָא יַתְהוֹן: וַאֲמָרוּ לִיהוֹשֻׁעַ אֲרֵי מְסַר יְיָ בִּידָנָא יָת כָּל אַרְעָא וְאַף אִתְבְּרוּ כָּל יָתְבֵי
אַרְעָא מִן קֳדָמָנָא:

ג

1 וַאֲקָדִים יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וּנְטָלוּ מִשִּׁטִּין וְאַתוּ עַד יַרְדְּנָא הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְתוּ תַמָּן
2 קֳדָם דִּי יַעְבְּרוּן: וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלָתָא יוֹמִין וַעֲבָרוּ סָרְכַיָּא בְּגוֹ מַשְׁרִיתָא: וּפַקִּידוּ יָת עַמָּא
3 לְמֵימַר בְּמֵחֱזֵיכוֹן יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן וּכְהַנַיָּא וְלֵוָאֵי נְטָלִין יָתֵיהּ וְאַתּוּן תְּטְלוּן
4 מֵאֲתַרֵיכוֹן וְתֵהָכוֹן בָּתְרוֹהִי: בְּרַם רַחִיק יְהֵי בֵּינֵיכוֹן וּבֵינוֹהִי כְּתֵרִין אַלְפִין אַמִּין בְּמִשְׁחָא
לָא תִקְרְבוּן לְוָתֵהּ בְּדִיל דְּתֵידְעוּן יָת אוֹרְחָא דִּי תֵהָכוֹן בַּהּ אֲרֵי לָא עֲבַרְתּוּן בְּאוֹרְחָא
5 מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקְמוֹהִי: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא אִזְדַּמָּנוּ אֲרֵי מָחָר יַעְבֵּיד יְיָ בֵּינֵיכוֹן פְּרִישָׁן:
6 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכַהֲנַיָּא לְמֵימַר טוֹלוּ יָת אֲרוֹן קְיָמָא וַעֲבָרוּ קֳדָם עַמָּא וּנְטָלוּ יָת אֲרוֹנָא
7 דִּקְיָמָא וַאֲזָלוּ קֳדָם עַמָּא: וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ יוֹמָא הָדֵין אֲשָׁרֵי לְרַבָּיוּתָךְ בְּעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל
דְּיֵידְעוּן אֲרֵי כְּמָא דַהֲוָה מֵימְרִי בְּסָעֲדֵיהּ דְּמֹשֶׁה כֵּן יְהֵי מֵימְרִי בְּסָעֲדָךְ: וְאַתְּ תְּפַקֵּיד יָת
8 כַּהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דִקְיָמָא לְמֵימַר כְּמִמְטֵיכוֹן עַד קְצַת מֵי יַרְדְּנָא בְּיַרְדְּנָא תְּקוֹמוּן: וַאֲמַר
9 יְהוֹשֻׁעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְקְרִבוּ הָלְכָא וּשְׁמָעוּ יָת פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ בְּדָא
תִּדְּעוּן אֲרֵי אֱלָהָ קַיָּם אִתְרְעֵי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ בֵּינֵיכוֹן וְתָרְכָא יְתָרֵךְ מִן קֳדָמֵיכוֹן יָת
10 כְּנַעֲנָאֵי וְיָת חִתָּאֵי וְיָת חִוָּאֵי וְיָת פְּרִזָּאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי וְאֱמוֹרָאֵי וְיבוּסָאֵי: הָא אֲרוֹן קְיָמָא
11 דְּרִבּוֹן כָּל אַרְעָא עָבַר קֳדָמֵיכוֹן בְּיַרְדְּנָא: וּכְעַן הַבוּ לְכוֹן תְּרֵי עֲסַר גַּבְרִין מִשִּׁבְטַיָּא
12 דְּיִשְׂרָאֵל גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד לְשִׁבְטָא:

Et reversi sunt duo viri, et descenderunt de monte, & transierunt, venerunt- 23
que ad Josue filium Nun; & narraverunt ei omne quod evenit illis. Et 24
dixerunt Josue: Namque tradidit Dominus in manu nostrâ omnem terram:
& etiam fracti sunt omnes habitatores terræ à facie nostrâ.

CAP. III.

Et anticipavit Josue in aurorâ, & solverunt ex Sitin, & venerunt usq; ad 1
Jordanem ipse & omnes filii Israel: quieveruntq; ibi antequam transirent.
Et fuit à fine trium dierum, & transierunt caduceatores per medium castrorũ. 2
Et præceperunt populo, dicendo: Cum videritis vos arcam fœderis Domi- 3
ni Dei vestri, & sacerdotes & Levitas tollentes eam; & vos tollemini de locis vestris, & ibitis post eam. Veruntamen spatium erit inter vos & inter 4
eam, quasi duûm millium cubitorum in mensura: non appropinquabitis ei, ut cognoscatis viam per quam ibitis; etenim non transîstis per viam ab hesterno, & ab ante illum. Dixitque Josue ad populum: Præparamini; cras 5
enim faciet Dominus in medio vestri separationes. Et ait Josue sacerdoti- 6
bus, dicendo: Tollite arcam fœderis, & transite ante populũ: & tulerunt arcam fœderis, & ambulaverunt coram populo. Et dixit Dominus ad Josue: 7
Hodie incipiam magnificare te in oculis universi Israelis; ut cognoscant, quòd sicut fuit verbum meum in adjutorium Mosis, sic erit verbum meum in adjutorium tuum. Et tu præcipies sacerdotibus portantibus arcam fœderis, di- 8
cendo: Cum perveneritis usque ad extremitatem aquarum Jordanis, in Jordane consistite. Et dixit Josue filiis Israel: Appropinquate huc, & audite verba 9
Domini Dei vestri. Et dixit Josue: In hoc cognoscetis, quod Deus constans 10
vult ponere majestatem suam inter vos; & expellendo expellet à facie vestrâ Chananæum, Hethæum, Hevæum, et Pherezæum, et Girgasæum, et Emorrhæum, et Jebusæum. Ecce arca fœderis Domini totius *terræ* transit coram 11
vobis per Jordanem. Et nunc accipite vobis duodecim viros de tribubus Israel; virum unum, virum unum ad tribum. 12

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ... Illi ergò duo explorates descendentes è
monte, trajecerunt, abieruntque ad Jesum
filium Nun, & narraverunt ei quicquid
acciderat eis. Dixerunt autem ad Jesum, 24
Tradidit Dominus in manus nostras univer-
sam terram illam, quin & perterriti sunt
omnes habitatores terræ causâ nostri.

CAP. III.

1 ITaque surgente Jesu diluculò, moverunt
è Sottim, & venientes usque ad Jordanem
omnes Israelitæ, pernoctârunt ibi, nec tra-
jecerunt. Post tres autem dies transeuntes 2
præfecti per media castra, Præceperunt 3
populo, & dixerunt eis, Quum videritis
arcam testamenti Domini Dei vestri, & sa-
cerdotes ac Levitas illam portantes, tunc
solvite è loco vestro, & proficiscimini post
eam. Sit autem distantia inter vos & ar- 4
cam circiter duorum millium cubitorum
tantùm in mensura. Ne accedatis ad eam,
ut sciatis viam per quam abeundum sit vo-
bis : non enim transistis per hanc viam ab
heri & nudiustertiùs. Dixitque Jesus ad 5
populum, Sanctificamini ; cras enim factu-
rus est Dominus miraculum inter vos. De- 6
inde dixit Jesus ad sacerdotes, Tollite ar-
cam fœderis Domini, & transite ante po-
pulum. Et dixit Dominus ad Jesum, Ab 7
hodierna die incipiam te magnificare in
oculis totius Israelis, ut sciant quòd quem-
admodum fui cum Mose, tecum etiam sim
futurus. Et tu præcipe sacerdotibus fe- 8
rentibus arcam fœderis Domini, & dic eis,
Quum deveneritis ad primas aquas Jordanis,
in ipso Jordane consistite. Dixitque Jesus 9
ad filios Israel, Huc adeste, & audite verba
Domini Dei vestri. Subjunxit etiam Jesus, 10
Per hoc agnoscite quòd Dominus Deus sit
in vobis, perimátque à conspectu vestro
Hethæos, & Chananæos, Hevæos, & Phe-
rezæos, Gergesæos, & Amorrhæos, & Je-
busæos. Nam ecce arca fœderis Domini 11
dominatoris totius terræ transibit ante vos
per Jordanem. Sumite modò vobis duo- 12
decim viros ex omnibus tribubus Israelis,
singulos viros ex *unaquaque* tribu :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Quare reversi sunt duo illi, descende- 23
runtque de monte, & venerunt ad Josue
filium Nun, atque narraverunt ei quæ-
cunque acciderant eis. Dixeruntque ad 24
Josue, Deus jam tradidit nobis omnem
terram, jamque vacillárunt cuncti ha-
bitatores ejus causâ nostrî.

CAP. III.

1 ITaque surrexit Josue summo mane, pro-
fectusque ex infidelibus, devenit ad
Jordanem ipse cum omnibus filiis Israel,
& pernoctaverunt ibi antequam trajice-
rent. Et post tres dies transierunt insi- 2
guiores per medium exercitum, Atque 3
præcepit eis gens eadem, dicens ; Quum
videritis arcam fœderis Dei, Dei vestri, &
presbyteros, atque sacerdotes, & Levitas
gestantes illam, discedite è castris vestris,
& sequimini eam. Estote verò procul ab 4
ipsa, sintque inter vos & inter illam fere
duo millia cubitorum, & non accedetis
ad eam ; ut cognoscatis viam, per quam
ambuletis, quum non transieritis per eam
heri neque nudiustertiùs. Dixit rursus 5
Josue ad turbam, Estote parati, quia cras
faciet Deus vobiscum miracula. Præte- 6
rea dixit Josue sacerdotibus, Tollite ar-
cam fœderis, & transite ante populum ;
tuleruntque arcam fœderis, & incesse-
runt ante populum. Ait autem Deus Jo- 7
sue filio Nun, In hac die incipiam magni-
ficare te in conspectu cunctorum filiorum
Israel, ut sciant me futurum tecum quem-
admodum fui cum Mose. Et tu præcipe 8
sacerdotibus portantibus arcam fœderis
sermonem hujusmodi, Ad ingressum ve-
strum in alveum Jordanis, consistite in eo.
Dixitque Josue filiis Israel, Accedite 9
huc, & audite colloquium Dei, Dei ve-
stri. Ait etiam Josue, Per hoc signum 10
cognoscetis quòd potentissimus Deus
meus vobiscum est, & ipse exstirpabit è
conspectu vestro Chananæum, & He-
thæum, & Hevæum, & Pherezæum,
& Gergesæum, et Amorrhæum, et Jebu-
sæum. Ecce arca fœderis Dei domina- 11
toris universi mundi, transitura est ante
vos per Jordanem. Nunc ergò tollite 12
vobis duodecim viros de tribubus Isra-
el, singulos viros de qualibet tribu.

ספר יהושע : ד

Domini arcam portantium ſacerdotum pedum *volas quieſcere circa* ,erit Et
13 וְהָיָה֙ כְּנ֣וֹחַ כַּפּ֣וֹת רַגְלֵ֔י הַכֹּהֲנִ֖ים נֹשְׂאֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֑ה
aquæ ,*ſcindentur* Jarden aquæ ,Jarden aquis in terræ omnis dominatoris
אֲד֣וֹן כָּל־הָאָ֗רֶץ בְּמֵ֤י הַיַּרְדֵּן֙ מֵ֣י הַיַּרְדֵּ֔ן יִכָּרֵ֖תוּן הַמָּ֑יִם
proficiſcendo in ,fuit Et .uno acervo ſtabunt & ,deſuper deſcendentes
הַיֹּרְדִ֣ים מִלְמָ֔עְלָה וְיַעַמְד֥וּ נֵ֖ד אֶ֥חָד׃ וַיְהִי֙ בְּנָסַ֣ע
14 *portantes* ſacerdotes & ,Jarden *tranſeundum ad*,ſuis tabernaculis de populus
הָעָ֔ם מֵאָהֳלֵיהֶ֖ם לַעֲבֹ֣ר אֶת־הַיַּרְדֵּ֑ן וְהַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵי֙
arcam portantes *venire circa* Et .*populi facies ad* fœderis arcam
15 אֲר֣וֹן הַבְּרִ֔ית לִפְנֵ֖י הָעָֽם׃ וּכְבֹ֣א נֹשְׂאֵ֤י הָאָרוֹן֙
eſſent intincti arcam portantium ſacerdotum pedes & ,Jarden ad uſque
עַד־הַיַּרְדֵּ֔ן וְרַגְלֵ֣י הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵי֙ הָאָר֣וֹן נִטְבְּל֔וּ
omnib⁹ ſuas ripas omnes *ſuper* repleverat Jarden &) aquarum extremo in
בִּקְצֵ֣ה הַמָּ֔יִם וְהַיַּרְדֵּ֥ן מָלֵ֛א עַל־כָּל־גְּדוֹתָ֖יו כָּל
ſteterunt ,deſuper *deſcendentes* aquæ ſteterunt Et .(meſſis diebus
16 יְמֵ֥י קְצִֽיר׃ וַיַּעַמְד֣וּ הַמַּ֔יִם הַיֹּרְדִ֖ים מִלְמָ֑עְלָה קָ֣מוּ
,Sarthan latere ex quæ ,urbe Adam *in* valde procul uno acervo
נֵ֤ד־אֶחָד֙ הַרְחֵ֣ק מְאֹ֔ד בְּאָדָ֥ם הָעִ֖יר אֲשֶׁ֣ר מִצַּ֣ד צָרְתָ֑ן
ſunt exciſæ,ſunt conſumptæ,ſalis mare ,ſolitudinis mare *ſuper* deſcendentes &
וְהַיֹּרְדִ֗ים עֲר֤בַת יָם֙ הַמֶּ֣לַח תַּ֔מּוּ נִכְרָ֖תוּ
arcam portantes ſacerdotes ſtabant Et. Jericho *contra* tranſierunt popul⁹ &
17 וְהָעָ֖ם עָ֣בְרוּ נֶ֔גֶד יְרִיחֽוֹ׃ וַיַּעַמְד֣וּ הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵי֙ אֲר֣וֹן
Iſrael omnis & ,*præparando* Jarden medio in ,ſicco in Domini fœderis
בְּרִ֣ית יְהוָ֔ה בֶּחָרָבָ֖ה בְּת֣וֹךְ הַיַּרְדֵּ֑ן הָכֵ֗ן וְכָל־יִשְׂרָאֵל֙
.Jarden tranſire gens omnis *conſummaverunt* donec ,*ſicco in tranſeuntes*
עֹבְרִ֣ים בֶּחָרָבָ֔ה עַד אֲשֶׁ֥ר תַּ֖מּוּ כָּל־הַגּ֥וֹי לַעֲבֹ֖ר אֶת־הַיַּרְדֵּֽן׃

CAP. IV. ד

,Jarden tranſire gens omnis *conſummaverunt quemadmodum* ,fuit Et
1 וַיְהִי֙ כַּאֲשֶׁר־תַּ֣מּוּ כָל־הַגּ֔וֹי לַעֲבֹ֖ר אֶת־הַיַּרְדֵּ֑ן
populo è vobis *Capite* : dicendo ,Jehoſuah ad Dominus dixit &
וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֔ה אֶל־יְהוֹשֻׁ֖עַ לֵאמֹֽר׃ קְח֣וּ לָכֶ֗ם מִן־הָעָם֙
2 .tribu *de unum virum* unum virum ,viros duodecim
שְׁנֵ֣ים עָשָׂ֔ר אֲנָשִׁ֖ים אִ֣ישׁ־אֶחָ֣ד אִ֣ישׁ־אֶחָ֔ד מִשֵּׁ֖בֶט׃
,Jarden medio è hinc vobis Tollite : dicendo ,eis præcipite Et
3 וְצַוּ֥וּ אוֹתָ֖ם לֵאמֹ֑ר שְׂא֣וּ לָכֶ֗ם מִזֶּה֙ מִתּ֣וֹךְ הַיַּרְדֵּ֔ן
,lapides duodecim *præparando* ,ſacerdotum *pedum ſtatione* è
מִמְּצַ֖ב רַגְלֵ֣י הַכֹּהֲנִ֑ים הָכֵ֗ן שְׁתִּים־עֶשְׂרֵ֤ה אֲבָנִים֙
eos facietis reponere & ,vobiſcum eos facietis tranſire &
וְהַעֲבַרְתֶּ֣ם אוֹתָ֣ם עִמָּכֶ֔ם וְהִנַּחְתֶּ֥ם אוֹתָ֖ם
ad Jehoſuah *clamavit* Et .*nocte eo in permoraturis quo* ,diverſorio in
4 בַּמָּל֥וֹן אֲשֶׁר־תָּלִ֖ינוּ בּ֥וֹ הַלַּֽיְלָה׃ וַיִּקְרָ֣א יְהוֹשֻׁ֣עַ אֶל־
,Iſrael filiis de fecerat præparari quos viros duodecim
שְׁנֵ֣ים עָשָׂ֔ר אִ֖ישׁ אֲשֶׁ֣ר הֵכִ֑ין מִבְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃
Tranſite : Jehoſuah eis dixit Et .*tribu de unum virum* unum virum
5 אִ֣ישׁ אֶחָ֔ד אִ֖ישׁ אֶחָ֑ד מִשֵּׁ֖בֶט׃ וַיֹּ֣אמֶר לָהֶ֗ם יְהוֹשֻׁ֤עַ עִבְרוּ֙
vobis *levate* & ,Jarden medium in veſtri Dei Domini *arcæ facies ad*
לִפְנֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם אֶל־תּ֖וֹךְ הַיַּרְדֵּ֑ן וְהָרִ֨ימוּ֙ לָכֶ֣ם
filiorum tribuum numerum *in* ſuum humerũ ſuper unum lapidem *vir*
אִ֣ישׁ אֶבֶן־אַחַ֔ת עַל־שִׁכְמ֑וֹ לְמִסְפַּ֖ר שִׁבְטֵ֥י בְנֵי־
interrogaverint cũ,*veſtro imeriori* in ſignũ hoc ſit Ut .Iſrael
6 יִשְׂרָאֵ֖ל׃ לְמַ֣עַן תִּהְיֶ֣ה זֹּ֣את אֽוֹת֮ בְּקִרְבְּכֶם֒ כִּֽי־יִשְׁאָל֣וּן
iſti lapides Quid : dicendo ,cras veſtri filii
בְּנֵיכֶ֣ם מָחָ֔ר לֵאמֹ֕ר מָ֥ה הָאֲבָנִ֖ים הָאֵ֑לֶּה
Jarden aquæ *ſunt exciſæ Quod* : eis dicetis Et ? vobis
7 לָכֶֽם׃ וַאֲמַרְתֶּ֣ם לָהֶ֔ם אֲשֶׁ֣ר נִכְרְת֗וּ מֵימֵ֤י הַיַּרְדֵּן֙
aquæ ſunt exciſæ ,Jarden *eam tranſeundo in* ,Domini fœderis *arcæ faciebus* à
מִפְּנֵ֣י אֲר֣וֹן בְּרִית־יְהוָ֔ה בְּעָבְרוֹ֙ בַּיַּרְדֵּ֣ן נִכְרְת֔וּ מֵי֙
Iſrael filiis memoriam in iſti lapides Erúntque .Jarden
הַיַּרְדֵּ֔ן וְהָי֥וּ הָאֲבָנִ֖ים הָאֵ֑לֶּה לְזִכָּר֥וֹן לִבְנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל
.ſeculum in uſque
עַד־עוֹלָֽם׃

Vulgata Versio VULG. LAT.

13 Et cùm poſuerint veſtigia pedum ſuorum, ſacerdotes qui portant arcam Domini Dei univerſæ terræ, in aquis Jordanis, aquæ quæ inferiores ſunt, decurrent atque deficient: quæ autem deſuper veniunt,
14 in una mole conſiſtent. Igitur egreſſus eſt populus de tabernaculis ſuis, ut tranſiret Jordanem: & ſacerdotes, qui portabant arcam fœderis, pergebant ante eum.
15 Ingreſſíſque eis Jordanem, & pedibus eorum in parte aquæ tinctis, (Jordanis autem ripas alvei ſui tempore meſſis impleverat,) Steterunt aquæ deſcendentes in
16 loco uno, & ad inſtar montis intumeſcentes apparebãt procul ab urbe quæ vocatur Adõ uſque ad locum Sarthan: quæ autem inferiores erant, in Mare ſolitudinis (quod nunc vocatur Mortuum, deſcenderunt, uſquequò omnino de-
17 ficerent. Populus autem incedebat contra Jericho: & ſacerdotes, qui portabant arcam fœderis Domini, ſtabant ſuper ſiccam humum in medio Jordanis accincti, omníſque populus per arentem alveum tranſibat.

CAP. IV.

1 Quibus trangreſſis, dixit
2 Dominus ad Joſue; Eligе duodecim viros, ſingulos per ſin-
3 gulas tribus: Et præcipe eis, ut tollant de medio Jordanis alveo, ubi ſteterunt pedes ſacerdotum, duodecim duriſſimos lapides, quos ponetis in loco caſtrorum, ubi fixeritis
4 hàc nocte tentoria. Vocavítque Joſue duodecim viros, quos elegerat de filiis Iſrael, ſingulos de ſingulis tribu-
5 bus: Et ait ad eos; Ite ante arcam Domini Dei veſtri ad Jordanis medium, & portate inde ſinguli ſingulos lapides in humeris veſtris, juxta numerum filiorum Iſrael,
6 Ut ſit ſignum inter vos: & quando interrogaverint vos filii veſtri cras, dicentes; Quid ſibi volunt iſti lapides?
7 Reſpondebitis eis, Defecerunt aquæ Jordanis ante arcam fœderis Domini, cùm tranſiret eum: idcircò poſiti ſunt lapides iſti in monumentum filiorum Iſrael uſque in æternum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἔσαι ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίε πάσης τῆς γῆς, ἐν τῷ ὕδατι τῷ Ἰορδάνε, τὸ ὕδωρ τὸ Ἰορδάνε ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαῖνον
14 στήσεται. Καὶ ἀπῆρεν ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, οἱ δὲ ἱερεῖς (ξ) ἦρσαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή-
15 κης κυρίε πρότεροι τοῦ λαοῦ. Ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ (ο) ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ὅτι τὸν Ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν (π) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίε ἐβάφησαν εἰς μέρος τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνε· ὁ δὲ Ἰορδάνης (ρ) ἐπληροῦτο καθ' ὅλην τὴν χρονοποίαν
16 ἀυτοῦ, ὡσεὶ ἡμέρας θερισμοῦ πυρῶν· Καὶ ἔστη τὰ (σ) ὕδατα τὰ καλῶς αἴροντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς μακρὰν (τ) Ζαρέδα Ζαρεδῶς ἕως μέρους Καριαθιαρίμ· τὸ δὲ καταβαῖνον καλέσει εἰς τὴν (υ) θάλασσαν Ἄραβα θάλασσαν ἁλός, ἕως εἰς τὸ τέλος
17 ἐξέλιπε. Καὶ ὁ λαὸς εἰσῆκει ἀπέναντι Ἰερειχώ. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίε ὀπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνε. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ διέβαινον διὰ ξηρᾶς, ἕως ἐτελέσθη πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην.

MS.A. (ξ) ἦραν (ο) ἱερεῖς αἴροντες (π) κιβωτὸν ἐβάφησαν εἰς τὸ μέρος (ρ) ἐπλήρε (σ) ὕδατα καταβαίνοντα (τ) Ζαρέδα ἕως (υ) θάλασσαν τῶν· ἁλῶν, ἕως

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἐπεὶ ἐτελέσθη πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην, καὶ εἶπε κύριος (α)
2 πρὸς Ἰησοῦ, λέγων, (ϛ) Παράλαβε ἀνδρας ἀπὸ
3 τοῦ λαοῦ, ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς, Σύνταξον (γ) αὐτοῖς· καὶ ἀνέλεσθε ἐκ μέσε τοῦ Ἰορδάνε ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ πάντα διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν αὐτοῖς, (σι) δότε αὐτοὺς ἐν τῇ σεσκοπευόμενα ὑμῶν, ἃ ἐὰν παρεμβάλητε ἐκεῖ
4 τὴν νύκτα. Καὶ ἀνακαλεσάμενος Ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας τοὺς ἐνδόξους ἀπὸ τῶν Ἰσραὴλ,
5 ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς, Εἶπεν (ε) αὐτοῖς, Προσαγάγετε ἔμπροσθέν με πρὸ προσώπε κυρίε εἰς μέσον τοῦ Ἰορδάνε· καὶ (ζ) ἀνελόμενος ἐκεῖθεν ἕκας λίθον, ἀράτω ὀπὶ τῶν ὤμων ὑμῶν ἀπὸ κατὰ τὸ ἀριθμὸν (η) τῶν δώδεκα
6 φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν ἔτοι εἰς σημεῖον κείμενον διαπαντός· ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε ὁ υἱός σε ἄυριον, λέγων, Τί
7 εἰσὶν οἱ λίθοι ἔτοι ὑμῖν; Καὶ σὺ διαλώσεις τῷ υἱῷ σε, λέγων, Ὅτι ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ προσώπε κιβωτοῦ διαθήκης κυρίε πάσης τῆς γῆς, ὡς διέβαινεν αὐτόν. καὶ ἔσονται (ϑ) οἱ λίθοι ἔτοι ὑμῖν μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Et erit, cùm quieverint pedes ſacerdotum levantium arcam teſtamenti Domini univerſæ terræ, in aquis Jordanis; aquæ Jordanis deficient: aquæ autem deſcendentes (c) ſtabit. Et pro 14
mervit populus è tabernaculis ſuis, ad tranſeundum Jordanem: ſacerdotes autem levaverunt arcam teſtamenti Domini priores populo. Dum autem ingrediebantur 15
ſacerdotes levantes arcam teſtamenti, in Jordanem: & pedes ſacerdotum levantium arcam teſtamenti Domini tincti ſunt in parte aquæ Jordanis: Jordanes autem plenus erat per totam crepidinem ſuam, ſicut (d) dies meſſis tritici. Et ſteterunt 16
aquæ deſcendentes deſuper: ſtetit (e) concretio una recedens longè valdè (f) vehementer uſque ad partem Cariathiarim: quæ autem deſcendebat, deſcendit in mare Araba, mare Salis; donec ia finem defecit. Et populus ſtetit contra Hiericho. Et ſteterunt 17
ſacerdotes levantes arcam teſtamenti Domini ſuper aridam in medio Jordanis. Et omnes filii Iſrael tranſibant per aridam, donec conſummavit omnis populus tranſiens Jordanem.

CAP. IV.

Et poſtquàm conſummavit o- 1
mnis populus tranſiens Jordanẽ, & dixit Dominus Ieſu, dicens; Aſſumens viros de populo, unum 2
ex unaquaq; tribu, Præcipe (a) 3
eis: & tollite de medio (b) Jordanis paratos duodecim lapides, & hos tranſereates ſimul (c) vobiſcum ipſis, ponite eos in caſtris veſtris, ubicunq; caſtrametati fueritis ibi nocte. Et vocans 4
Ieſus duodecim viros de honoratis ex filiis Iſrael, unum ex unaquaque tribu, Dixit eis; 5
Accedite (d) coram me ante faciem Domini in medium Jordanis: Et auferens inde unuſquiſque lapidem, tollat ſuper humeros ſuos ſecundùm numerum duodecim tribuum Iſrael: ut ſint 6
vobis hi in ſignũ poſitum ſemper. ut quando interrogaverit te filius tuus cras, dicens; Quid ſunt Lapides hi nobis? Et tu manife- 7
ſtabis filio tuo, dicens; Quoniam defecit Jordanis fluvius à facie arcæ teſtamenti Domini univerſæ terræ; dum tranſibat eum. Et erunt vobis lapides iſti memoriale filiis Iſrael uſque in æternum.

MS.A. (α) πρὸς Ἰησοῦν, (ϛ) Παραλαβὼν ἀπὸ τοῦ λαοῦ δώδεκα ἄνδρας, ἕνα ἐφ' ἑκάστης (γ) αὐτοῖς, λέγων, Ἀνέλεσθε ἐντεῦθεν ἐκ μέσε (σι) θήσει) αὐτὰς (ε) αὐτοῖς Ἰησοῦς, Προσαγάγετε (ζ) ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν ἕκας λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν ὤμων (η) τῶν φυλῶν (ϑ) ὑμῖν οἱ λίθοι ἔτοι μνημόσυνον

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וְיהִי כְּמָנַח פַּרְסַת רַגְלֵי כַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דַיְיָ רִבּוֹן כָּל־אַרְעָא בְּמֵי יַרְדְּנָא מֵי יַרְדְּנָא
14 יִפְּסְקוּן מַיָּא דְנָחֲתִין מִלְּעֵילָא וְיקוּמוּן רוּקְבָא חַד : וַהֲוָה כַּד נָטְלוּ עַמָּא מִקְרְיְהוֹן
15 לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא וְכַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דְקְיָמָא קֳדָם עַמָּא : וּכְמִטֵּי נְטָלֵי אֲרוֹנָא עַד
יַרְדְּנָא וְרַגְלֵי כַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא טְבִילָא בְּקְצַת מַיָּא וְיַרְדְּנָא מְלֵי עַל כָּל־כַּפּוֹהִי כָּל יוֹמֵי
16 חֲצָרָא : וְקָמוּ מַיָּא דְנָחֲתִין מִלְּעֵילָא קָמוּ רוּקְבָא חַד רְחִיקִין לַחֲדָא מֵאָדָם קַרְתָּא דְבִסְטָר
צָרְתָן וּדְנָחֲתִין לְיַמָּא דְמִישְׁרָא לְיַמָּא דְמַלְחָא שְׁלִימוּ פְּסָקוּ וְעַמָּא עֲבָרוּ לָקֳבֵיל יְרִיחוֹ :
17 וְקָמוּ כַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ בִּיבֵשְׁתָּא בְּגוֹ יַרְדְּנָא מְתַקְּנַיָּא וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרִין
בִּיבֵשְׁתָּא עַד דְּשְׁלִימוּ כָּל עַמָּא לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא : ד
1 וַהֲוָה כַּד שְׁלִימוּ כָל עַמָּא לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר : דַּבַּרוּ לְכוֹן מִן
2 עַמָּא תְּרֵי עֲשַׂר גַּבְרִין גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד מִשִּׁבְטָא : וּפַקִּידוּ יַתְהוֹן לְמֵימַר טוֹלוּ לְכוֹן
3 מִכָּא מִגּוֹ יַרְדְּנָא מֵאֲתַר מֵיקָם רַגְלֵי כַהֲנַיָּא מְתַקְּנַיָּא תְּרֵתֵי עֲסָרֵי אַבְנַיָּא וְתַעְבְּרוּן
יַתְהוֹן עִמְּכוֹן וְתַחֲתוּן יַתְהוֹן בְּבֵית מַבָּתָא דְּתִבְיְתוּן בֵּיהּ בְּלֵילְיָא : וּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְתְרֵי
4 עֲשַׂר גַּבְרַיָּא דְאַתְקִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד מִשִּׁבְטָא : וַאֲמַר לְהוֹן
5 יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן לְגוֹ יַרְדְּנָא וְאֱרִימוּ לְכוֹן גְּבַר אַבְנָא חֲדָא עַל
כְּתֵפֵיהּ לְמִנְיַן שִׁבְטַיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : בְּדִיל דִּתְהֵי דָא אָת בֵּינֵיכוֹן אֲרֵי יִשְׁאֲלוּן
6 בְּנֵיכוֹן מָחָר לְמֵימַר מָה אַבְנַיָּא הָאִלֵּין לְכוֹן : וְתֵימְרוּן לְהוֹן דִּי פְּסָקוּ מֵי יַרְדְּנָא מִן
קֳדָם אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ בְּמֶעְבְּרֵיהּ בְּיַרְדְּנָא פְּסָקוּ מֵי יַרְדְּנָא וְיהוֹן אַבְנַיָּא הָאִלֵּין לְדִכְרָנָא
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עָלְמָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit, cum quieverint plantæ pedum ſacerdotum ferentium arcam Domini 13
dominatoris omnis terræ, in aquis Jordanis; aquæ Jordanis abſcindentur; aquæ quæ deſcendunt deſuper; & conſurgent acervo uno. Et fuit, cum ſur- 14
rexerunt popul⁹ ex tabernaculis ſuis ad tranſeundum Jordanem, & ſacerdotes ferentes arcam fœderis coram populo. Et ut pervenerunt ferentes arcam 15
uſque ad Jordanem, & pedes ſacerdotum tollentium arcam, intincti fuerunt in extremitate aquarum: & Jordanis impletus eſt ſuper omnes ripas ſuas omnibus diebus æſtatis. Et ſteterunt aquæ, quæ deſcendebant deſuper, ſte- 16
terunt cumulo uno; quæ dilatatæ ſunt valde ab Adam urbe quæ juxta Sarthan; & quæ deſcendebant in mare planitiei, in mare Salis, conſumptæ ſunt, defecerunt: & populus tranſierunt è regione Jericho. Et ſteterunt ſacerdo- 17
tes ferentes arcam fœderis Domini in ſicco, in medio Jordanis præparati: & omnis Iſrael tranſibant in ſicco, donec conſummaverunt omnis populus tranſire Jordanem.

CAP. IV.

Et fuit quando conſummaverunt omnis populus tranſire Jordanem, & 1
ait Dominus ad Joſue, dicendo: Tollite vobis de populo duodecim vi- 2
ros, virum unum, virum unum ex tribu. Et jubete eis, dicendo: Tollite 3
vobis hinc de medio Jordanis, de *loco ſtationis* pedum ſacerdotũ accinctorum, duodecim lapides: & transferetis eos vobiſcum; & collocabitis eos in loco hoſpitii, in quo hoſpites eritis in nocte. Et vocavit Joſue duodecim viros, 4
quos conſtituit, ex filiis Iſrael, virum unum, virum unum ex tribu. Et dixit 5
eis Joſue: Tranſite ante arcam Domini Dei veſtri intra Jordanem, & tollite vobis vir lapidem unum ſuper humerum ſuum, ad numerum tribuum filiorum Iſrael: Ut ſit vobis hoc ſignum inter vos, quando interrogaverint filii veſtri 6
cras dicendo: Quid lápides iſti vobis? Et dicetis eis: Quòd defecerunt 7
aquæ Jordanis ex ante faciem arcæ fœderis Domini: quando tranſibat illa per Jordanem, defecerunt aquæ Jordanis: & erunt lapides iſti in monumen- ſum filiis Iſrael uſq; in ſeculum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܕܢܫܪܘ ܪܓܠ ܟܗܢ̈ܐ ܕܢܫܒ̈ܘ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܐ ܫܠܝܛ ܟܠ ܐܪܥܐ ܒܡ̈ܝ ܝܘܪܕܢ ܢܬܩܛܥ ܡ̈ܝ ܝܘܪܕܢ ܡܢ ܠܥܠ ܘܩܡ̈ܝܢ ܚܕ ܓܠܐ ܘܣܠ ܠܬܪ̈ܝܗ ܘܗ̈ܘ ܥܡܐ ܥܒ̈ܪܝܢ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܥܗܕ

ספר יהושע: ד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Fecerunt ergò filii Iſrael ſicut præcepit eis Joſue, portantes de medio Jordanis alveo duodecim lapides, ut Dominus ei imperârat, juxta numerum filiorum Iſrael, uſque ad locum in quo caſtrametati ſunt, ibíque poſuerunt eos.
9 Alios quoque duodecim lapides poſuit Joſue in medio Jordanis alveo, ubi ſteterunt ſacerdotes, qui portabant arcam fœderis: & ſunt ibi uſque in præſentem diem.
10 Sacerdotes autem, qui portabant arcam, ſtabant in Jordanis medio, donec omnia complerentur, quæ Joſue, ut loqueretur ad populum, præceperat Dominus, & dixerat ei Moyſes. Feſtinavítque populus, & tranſiit.
11 Cúmque transiſſent omnes, transivit & arca Domini, ſacerdotéſque pergebant ante populum.
12 Filii quoque Ruben, & Gad, & dimidia tribus Manaſſe, armati præcedebant filios Iſrael, ſicut eis præceperat
13 Moyſes: Et quadraginta pugnatorum millia per turmas, & cuneos, incedebant per plana atque campeſtria
14 urbis Jericho. In die illo magnificavit Dominus Joſue coram omni Iſrael, ut timerent eum, ſicut timuerant Moyſen, dum adviveret.
15 Dixítque ad eum,
16 Præcipe ſacerdotibus, qui portant arcam fœderis, ut aſcendant de Jordane.
17 Qui præcepit eis, dicens; Aſcendite de Jordane.
18 Cúmque aſcendiſſent portantes arcam fœderis Domini, & ſiccam humum calcare cœpiſſent, reverſæ ſunt aquæ in alveum ſuum, & fluebant ſicut
19 antè conſueverant. Populus autem aſcendit de Jordane, decimo die menſis primi, & caſtrametati ſunt in Galgalis contra Orientalem plagam urbis Jericho.
20 Duodecim quoque lapides, quos de Jordanis alveo ſumpſerant,
21 poſuit Joſue in Galgalis. Et dixit ad filios Iſrael, Quando interrogaverint filii veſtri cras patres ſuos, & dixerint eis; Quid ſibi volunt lapides iſti? Docebitis eos, atque dicetis, Per arentem alveum tranſivit Iſrael Jordanem iſtum,
22

Et fecerunt ſic filii Iſrael, ſecundum quod mandavit Dominus Ieſu. Et aſſumentes duodecim lapides de medio Iordanis, ſicut præcepit Dominus Ieſu in conſummatione tranſitûs filiorum Iſrael; & portaverunt unà ſecum in caſtra: & depoſuerunt ibi. Statuit autem Ieſus & alios duodecim lapides in ipſo Iordane, in loco qui fuit ſub pedilus ſacerdotum levantium arcam teſtamenti Domini. Et ſunt ibi uſq; in hodiernam diem. Steterunt autem ſacerdotes, qui levabant arcam teſtamenti in Iordane: quoadusque conſummavit Ieſus (ſ) omnia, quæ mandavit Dominus annuntiare populo. Et feſtinavit populus & tranſierunt. Et factum eſt, poſtquàm conſummavit omnis populus tranſire; & tranſivit arca teſtamenti Domini; & lapides ante eos. Et tranſierunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidii de tribu Manaſſe parati ante filios Iſrael; ſicut mandaverat eis Moyſes: Quadraginta mille benè accincti in pugnam tranſierunt coram Domino in bellum ad Hiericho civitatem. In illa die auxit Dominus Jeſum coram univerſo genere Iſrael: & timebant eũ, ſicut Moyſen, quanto tempore vixit. Et dixit Dominus ad Jeſum, dicens; Manda ſacerdotibus portantibus arcam (g) teſtamenti teſtimonii Domini aſcendere è Iordane. Et mandavit Ieſus ſacerdotibus, dicens; Aſcendite è Iordane. Et factum eſt, poſtquàm aſcenderunt ſacerdotes levantes arcam teſtamenti Domini è Jordane, & poſuerunt pedes ſuper terram; fluxit aqua Jordanis ad regionem: & ibat, ſicut herì & nudiùs tertiùs, per totam crepidinem. Et populus aſcendit è Jordane decimâ menſis primi. Et caſtrametati ſunt filii Iſrael in Galgalis ad partem quæ eſt ad ortum Solis à Hiericho. Et duodecim lapides iſtos, quos ſumpſit ex Jordane, ſtatuit Jeſus in Galgalis, Dicens; Quando interrogant vos filii veſtri dicentes, quid ſunt lapides hi? Annuntiate filiis veſtris, Quia ſuper aridam tranſiit Iſrael Jordanem hunc,

MS.A. (ι) λαζόντες (κ) αὐτοῖς (λ) ἀπόθηκαν αὐτὰς ἐκεῖ. Ἔστηκαν δὲ (μ) τὸν Ἰορδάνῃ, (ν) ἕως συνετέλεσεν (ξ) πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος Ἰησοῦ ἀναγγεῖλαι (ο) καὶ διέβη. Καὶ (π) ἐναντίον παντὸς τοῦ γένους (ρ) ὥσπερ ἐφοβοῦντο Μωυσῆν, (σ) ἐκ μέσου τοῦ (τ) ὅλου τοῦ ξηροῦ, καὶ ὥρμησεν (υ) ἐκεῖσε (φ) λίθους, οὓς (χ) οἱ υἱοὶ ὑμῶν ὑμᾶς, λέγοντες, (ψ) Ἰορδάνῃ, Ἀποξηράνθη

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph, Chald, Verſio Latina,

8 וַעֲבַדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִי פַקֵּד יְהוֹשֻׁעַ וּנְטַלוּ תְּרֵתָא עַשְׂרֵי אַבְנַיָּא מִגּוֹ יַרְדְּנָא כְּמָא
דְמַלֶּל יְיָ עִם יְהוֹשֻׁעַ לְמִנְיַן שִׁבְטַיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַעְבְּרוּנוּן עִמְּהוֹן לְבֵירַת מַבְּתָא
וְאַצְנְעוּנוּן תַּמָּן : וְתֵרְתָּא עַשְׂרֵי אַבְנַיָּא אֲקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגוֹ יַרְדְּנָא בַּאֲתַר מֻקָּם רַגְלֵי 9
כַּהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹנָא דְקְיָמָא וַהֲווֹ תַּמָּן עַד יוֹמָא הָדֵין : וְכַהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹנָא קָיְמִין 10
בְּגוֹ יַרְדְּנָא עַד דְּשָׁלִים כָּל פִּתְגָמָא דְפַקֵּד יְיָ יַת יְהוֹשֻׁעַ לְמַלָּלָא עִם עַמָּא כְּכֹל דְפַקֵּד
מֹשֶׁה יַת יְהוֹשֻׁעַ וְאוֹחְיוּ עַמָּא וַעֲבָרוּ : וַהֲוָה כַּד שְׁלִים כָּל עַמָּא לְמֶעְבַּר וַעֲבַר 11
אֲרוֹנָא דַיְיָ וְכַהֲנַיָּא קֳדָם עַמָּא : וַעֲבָרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה 12
מְזָרְזִין קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלֶּל עִמְּהוֹן מֹשֶׁה : כְּאַרְבְּעִין אַלְפִין מְזָרְזֵי חֵילָא עֲבָרוּ 13
קֳדָם עַמָּא דַיְיָ לְקְרָבָא לְמִשְׁרֵי יְרִיחוֹ : בְּיוֹמָא הַהוּא רַבִּי יְיָ יַת יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָּל 14
יִשְׂרָאֵל וּדְחִילוּ מִנֵּהּ כְּמָא דַהֲווֹ דְחִלִין מִן מֹשֶׁה כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי : וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ 15
16
לְמֵימַר : פַּקֵּד יַת כַּהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹנָא דְסַהֲדוּתָא וְיִסְקוּן מִן יַרְדְּנָא : וּפַקֵּד 17
יְהוֹשֻׁעַ יַת כַּהֲנַיָּא לְמֵימַר סַקוּ מִן יַרְדְּנָא : וַהֲוָה כַּד בְּעוּ לְמִסַּק כַּהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹן 18
קְיָמָא דַיְיָ מִגּוֹ יַרְדְּנָא אִתְנְגִידָא פַּרְסַת רַגְלֵי כַהֲנַיָּא וּנְחָא עַל יַבֶּשְׁתָּא וְתָבוּ מֵי יַרְדְּנָא
לְאַתְרֵיהוֹן וְאָזְלוּ כְּמֶאתְמָלֵי וּמְדַקְרְמוּהִי עַל כָּל גְּדוֹתֵיהוֹן : וְעַמָּא סְלִיקוּ מִן יַרְדְּנָא 19
בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה וּשְׁרוֹ בְּגִלְגָּלָא בְּסִטְרֵי מַדְנַח יְרִיחוֹ : וְיַת תֵּרְתָּא עַשְׂרֵי אַבְנַיָּא 20
דְאַלֵּן דְנַסִיבוּ מִן יַרְדְּנָא אֲקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּלָא : וַאֲמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מָה אַבְנַיָּא דְאִלֵּן : 21
וְתוֹדְעִין יַת בְּנֵיכוֹן לְמֵימַר מָה אַבְנַיָּא דְאִלֵּן : וְתַהוֹדְעוּן יַת בְּנֵיכוֹן לְמֵימַר 22
בְּיַבֶּשְׁתָּא עֲבַר יִשְׂרָאֵל יַת יַרְדְּנָא הָדֵין :

8 Et fecerunt ſic filii Iſrael, ſicut juſſit Joſue; & tulerunt duodecim lapides de medio Jordanis, ſicut locutus eſt Dominus cum Joſue, ad numerum tribuum filiorum Iſrael: & tranſtulerunt illos ſecum ad locum hoſpitii, & repoſuerunt eos ibi.
9 Et duodecim lapides ſtatuit Joſue in medio Jordanis in loco ſtationis pedum ſacerdotum ferentium arcam fœderis, & fuerunt ibi uſque ad diem hunc.
10 Et ſacerdotes ferentes arcam ſtabant in medio Jordanis, quoad perfectum eſt omne verbum quod juſſit Dominus Joſue ad loquendum cum populo, juxta omnia quæ juſſit Moſes Joſue: & feſtinaverunt populus, & tranſierunt.
11 Et fuit, quando finiit omnis populus tranſire, & tranſivit arca Domini & ſacerdotes ante populum.
12 Et tranſierunt filii Ruben, & filii Gad, et dimidium tribus Manaſſe armati ante filios Iſrael, ſicut locutus eſt cum eis Moſes.
13 Quaſi quadraginta millia armatorum virtutis tranſierunt ante populum Domini ad bellum in planitiem Jericho.
14 In die illo magnificavit Dominus Joſue in oculis omnis Iſrael; et timuerunt eum, ſicut fuerant timentes Moſen omnibus diebus vitæ ejus.
15 Et ait Dominus ad Joſue, dicendo:
16 Jube ſacerdotibus, ferentibus arcam teſtimonii, ut exeant ex Jordane.
17 Et juſſit Joſue ſacerdotibus, dicendo: Exite ex Jordane.
18 Et fuit cùm feſtinarent exire ſacerdotes ferentes arcam fœderis Domini de medio Jordanis, educta eſt planta pedum ſacerdotum, et quievit ſuper aridam; et reverſæ ſunt aquæ Jordanis in locum ſuum: et iverunt ut ab heſterno et ut ab ante eum, ſuper omnes ripas ſuas.
19 Et populus exiverunt ex Jordane in decimo menſis primi; et manſerunt in Ghilgala, in finibus Orientis Jericho.
20 Et duodecim lapides eos quos tulerant ex Jordane, ſtatuit Joſue in Ghilgalâ.
21 Et ait filiis Iſrael, dicendo: Quòd interrogabunt filii veſtri cras patres ſuos, dicendo: Quid lapides iſti? Et ſcire facietis filios veſtros, dicendo: Per
22 ſiccum tranſivit Iſrael Jordanem hunc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ ܝܗܘܫܥ. ܘܢܣܒܘ ܐܢ ܥܣܪ ܐܒܢܐ ܡܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܠܝܗܘܫܥ. ܘܥܒܪܘ ܥܡܗܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܫܕܪܘ ܐܢܘܢ ܬܡ ܒܡܫܪܝܬܐ ܘܫܪܘ ܬܡ. 9 * ܘܐܢ ܐܒܢܐ ܥܣܪ ܩܝܡ ܝܗܘܫܥ ܒܓܘ ܝܪܕܢܐ ܒܐܬܪ ܕܩܝܡܘ ܬܪܥܐ ܕܟܗܢܐ ܕܢܣܝܢ ܬܒܘܬ ܩܝܡܐ. ܘܗܢܘܢ ܐܒܢܐ ܗܢ ܒܐܬܪ ܗܢ ܥܕ ܗܘ ܝܘܡܐ. 10 * ܘܟܗܢܐ ܢܣܝܢ ܬܒܘܬ ܩܝܡܐ ܩܝܡܝܢ ܒܓܘ ܝܪܕܢܐ ܥܕ ܕܫܠܡ ܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܕ ܝܗܘܫܥ ܠܡܡܠܠ ܠܥܡܐ ܟܟܠ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܝܗܘܫܥ. ܘܥܡܐ ܐܣܪܘ ܘܥܒܪܘ. 11 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܟܠ ܥܡܐ ܥܒܪ ܬܒܘܬ ܩܝܡܐ ܘܟܗܢܐ ܩܕܡ ܥܡܐ. 12 * ܘܥܒܪ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ ܘܦܠܓ ܫܒܛ ܡܢܫܐ ܡܙܝܢܝܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ. 13 * ܐܪܒܥܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪܐ ܡܙܝܢܝ ܩܪܒ ܥܒܪܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܕܒܪܐ ܕܝܪܚܘ. 14 * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܪܒܐ ܡܪܝܐ ܠܝܗܘܫܥ ܒܥܝܢ ܟܠ ܝܣܪܝܠ ܘܕܚܠܘ ܠܗ ܟܡܐ ܕܗܘ ܕܚܠܝܢ ܠܡܘܫܐ ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ. 15 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܗܘܫܥ ܐܡܪ. 16 * ܠܟܗܢܐ ܢܣܝܢ ܬܒܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܕܢܣܩܘܢ ܡܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ. 17 * ܘܦܩܕ ܝܗܘܫܥ ܠܟܗܢܐ ܐܡܪ ܣܩܘ ܡܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ. 18 * ܘܟܕ ܢܣܩܘ ܟܗܢܐ ܢܣܝܢ ܬܒܘܬ ܩܝܡܐ ܡܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ ܘܫܪܝܘ ܦܘܡܗܘܢ ܒܝܒܫܬܐ ܘܗܦܟ ܡܝ ܝܪܕܢܐ ܠܐܬܪܗ ܘܐܙܠ ܠܥܠ ܟܠ ܓܕܘܗܝ ܐܝܟ ܩܕܡ. 19 * ܘܥܠܘ ܥܡܐ ܡܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ ܒܥܣܪ ܒܝܪܚܐ ܩܡܝܐ ܘܢܚܘ ܒܓܠܓܠ ܒܬܚܘܡ ܡܕܢܚܐ ܠܐܪܝܚܐ. 20 * ܘܐܢ ܐܒܢܐ ܥܣܪ ܗܠ ܝܗܘܫܥ ܒܓܠܓܠ. 21 * ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܐܡܪ ܐܝܟ ܕܫܐܠܘ ܒܢܝܟܘܢ ܠܐܒܗܬܗܘܢ ܒܡܐܡܪ ܐܢ ܡܐ ܐܒܢܐ ܗܠ. 22 * ܘܬܗܘܢ ܠܒܢܝܟܘܢ ܘܬܐܡܪܘܢ ܠܗܘܢ ܒܝܒܫܬܐ ܥܒܪ ܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܗܢ ܓܘ ܝܪܕܢܐ ܗܢ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܝܗܘܫܥ ܠܝܡ ܣܝܦ ܕܝܡ ܣܘܦ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܝܡ ܣܘܦ ܕܥܒܪ ܥܡ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܥܕ ܕܥܒܪ.

Et ita fecerunt filii Iſrael, prout præcepit eis Jeſus : tuleruntque duodecim lapides è medio Jordanis, prout dixerat Dominus ad Jeſum, juxta numerum tribuum filiorum Iſrael : & tranſvexerunt eos ſecum ad diverſorium, & reliquerunt eos illic. Lapides inquam duodecim erexerunt, quos tulerant è medio Jordanis de ſub pedibus ſacerdotum portantium arcam fœderis Domini, ibique manſerunt ad hodiernum uſque diem. Sacerdotes verò ferentes arcam Domini conſiſtebant in medio Jordanis, quoad perficerentur ſermones omnes quos Dominus præceperat Jeſu ut diceret populo, quemadmodû præceperat Moſes Jeſu. Igitur populus feſtinantes tranſierunt. Cúmque univerſus populus plenè tranſiiſſet, tranſivit etiam arca Domini & ſacerdotes ante populum : Tranſieruntque filii Rubil, & filii Gad, ac dimidia tribus Manaſſis, armati ante filios Iſrael, quemadmodum præceperat illis Moſes. Quadraginta millia accincti ad bellum tranſiêre ante Dominum ad pugnam, per planitiem Jericho. Eodem illo die magnificavit Dominus Jeſum in præſentia totius Iſraelis, & reveriti ſunt eum, quemadmodum reverebantur Moſen, cunctis diebus vitæ ipſius. Deinde dixit Dominus ad Jeſum, Præcipe ſacerdotibus ferentibus arcam teſtimonii, ut aſcendant è medio Jordanis. Præcepit ergò Jeſus ſacerdotibus, ac dixit eis, Aſcendite de medio Jordanis. Et cùm aſcendiſſent ſacerdotes qui ferebant arcam fœderis Domini, de medio Jordanis, *ut primùm* quievêre plantæ pedum ſacerdotum in ficco, redierunt aquæ Jordanis ad locum ſuum, fluxeruntque ut antea, ſuper omnes ripas Jordanis. Aſcendit autem populus è medio Jordanis decimâ menſis primi, & caſtrametati ſunt in Galgala ad plagam Orientalem Jericho. Et duodecim lapides illos, quos tulerant è medio Jordanis, erexit Jeſus in Galgala. Et dixit Jeſus ad filios Iſrael, Quum interrogârint vos filii veſtri cras, ac dixerint vobis, Quid ſibi volunt hi lapides ? Oſtendite eos filiis veſtris, & dicite illis, ſicco pede tranſiiſſe filios Iſrael Jordanem iſtum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فَصَنَعَ كَذٰلِكَ بَنُوا إِسْرَائِيلَ حَسْبَ مَا أَمَرَهُمْ يُوشَعُ * وَحَمَلُوا اثْنَيْ عَشَرَ حَجَرًا مِنْ وَسْطِ الْأُرْدُنِّ حَيْثُ
كَانَ أَرْجُلُ الْأَئِمَّةِ حَامِلِي صُنْدُوقِ الْعَهْدِ * وَهُمْ هُنَاكَ إِلَى هٰذَا الْيَوْمِ * وَلَمْ يَزَالُوا الْأَئِمَّةُ 10
حَامِلِي الصُّنْدُوقِ وُقُوفًا فِي وَسْطِ الْأُرْدُنِّ إِلَى أَنْ فُرِغَ سَائِرُ الْخِطَابِ الَّذِي أَمَرَ اللهُ
يُوشَعَ بِهِ أَنْ يَقُولَهُ لِلْقَوْمِ مِثْلَ مَا وَصَّى مُوسَى لِيُوشَعَ * وَأَسْرَعَ الشَّعْبُ وَعَبَرَ * فَلَمَّا 11
كَانَ بَعْدَ عُبُورِ الْقَوْمِ جَازَ صُنْدُوقُ الْعَهْدِ وَالْكَهَنَةُ قُدَّامَ الْقَوْمِ * وَعَبَرَ بَنُو رُوبِيلَ * 12
وَبَنُو جَادٍ * وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا مُتَسَلِّحِينَ قُدَّامَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * حَسْبَمَا كَانَ أَمَرَهُمْ مُوسَى *
* نَحْوُ أَرْبَعِينَ أَلْفًا مُجَرَّدِينَ لِلْحَرْبِ عَبَرُوا قُدَّامَ اللهِ لِلْقِتَالِ إِلَى سَبَاسِ أَرِيحَا * فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ 13 14
عَظَّمَ اللهُ يُوشَعَ عِنْدَ جَمِيعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَهَابُوهُ كَمَا هَابُوا مُوسَى طُولَ زَمَانِ حَيَاتِهِ *
* وَقَالَ اللهُ لِيُوشَعَ قَوْلًا * مُرِ الْكَهَنَةَ حَامِلِي صُنْدُوقِ الْعَهْدِ بِأَنْ يَصْعَدُوا مِنَ الْأُرْدُنِّ * فَأَمَرَ 15 16
يُوشَعُ الْكَهَنَةَ قَوْلًا * اصْعَدُوا مِنَ الْأُرْدُنِّ * وَكَانَ عِنْدَ صُعُودِهِمْ مِنَ الْأُرْدُنِّ * وَعِنْدَ مَا 17 18
جُعِلَتْ أَقْدَامُهُمْ عَلَى الْأَرْضِ خَارِجًا مِنْهُ * عَادَتْ مِيَاهُ الْأُرْدُنِّ إِلَى رَسْمِهَا * وَجَرَتْ مِثْلَ
أَمْسِ وَمَا قَبْلَهُ عَلَى جَمِيعِ شُطُوطِهِ * وَالشَّعْبُ صَعِدَ مِنَ الْأُرْدُنِّ فِي الْعَاشِرِ مِنَ الشَّهْرِ 19
الْأَوَّلِ * وَحَطُّوا الْجَلْجَالَ مِنْ شَرْقِيِّ أَرِيحَا * وَالْإِثْنَا عَشَرَ الْحَجَرَ الَّذِينَ أَخَذُوا مِنَ الْأُرْدُنِّ 20
أَقَامَهُمْ يُوشَعُ فِي الْجَلْجَالِ * وَقَالَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ قَوْلًا * إِذَا سَأَلَكُمْ بَنُوكُمْ فِي غَدٍ * وَقَالُوا 21
لَكُمْ لِأَيِّ شَيْءٍ هٰذِهِ الْحِجَارَةُ * فَقُولُوا لَهُمْ إِنَّ فِي الْجَفَافِ عَبَرَ بَنُو إِسْرَائِيلَ عِنْدَ خُرُوجِهِمْ 22
مِنْ مِصْرَ هٰذَا الْأُرْدُنَّ *

Et fecerunt ſic filii Iſrael, juxta id quod præcepit eis Joſue, & tulerunt duodecim lapides è medio Jordane, è loco ubi erant pedes ſacerdotum portantium arcam fœderis : et ſunt ibi uſque ad hanc diem. Et ſacerdotes portantes arcam immobiles manſerunt in medio Jordane, quouſque perficeretur omnis ſermo quem præceperat Deus Joſue ut diceret populo, quemadmodum præceperat Moſes Joſue : & feſtinavit populus ac tranſivit. Et poſtquam tranſiſſet populus, tranſivit arca fœderis, & ſacerdotes ante populum. Tranſieruntque filii Rubil, & filii Gad, & dimidia tribus Manaſſe armati ante filios Iſrael, quemadmodum præceperat eis Moſes. Circiter quadraginta millia accinctorum ad pugnam tranſiverunt ante Deum in prælium ad planities Jericho. In illa die magnificavit Deus Joſue apud omnes filios Iſrael, & veriti ſunt eum, quemadmodum veriti fuerant Moſen, longitudine dierum vitæ ipſius. Dixitque Deus ad Joſue ſermonem hujuſmodi, Præcipe ſacerdotibus portantibus arcam fœderis, ut aſcendant ex Iordane. Et præcepit Joſue ſacerdotibus, dicens ; Aſcendite ex Iordane. Factúmque eſt, ut quum aſcendiſſent ex Iordane, quumque collocati fuiſſent pedes eorum ſuper terram extra ipſum, reverſæ ſunt aquæ Iordanis ad priſtinum ſtatum ſuum, & fluxerunt ſicut heri & antea ſuper omnes ripas ejus. Populus autem aſcendit ex Iordane decimâ menſis primi, & caſtrametati ſunt Galgalæ ab Orientali parte Iericho. Et duodecim lapides, quos tulerant ex Iordane, erexit Joſue in Galgala. Dixítque filiis Iſrael ſermonem hujuſcemodi, Quum petierint à vobis filii veſtri cras, & dixerint ; Ad quid hi lapides ? Dicite eis, Per ſicum tranſierunt filii Iſrael, poſtquam egreſſi ſunt ex Ægypto, hunc Iordanem,

ספר יהושע: ה

vestris faciebus à Jarden aquas vester Deus Dominus fecit siccari Quòd
23 אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם
mari in vester Deus Dominus fecit quemadmodum ,vos transire usque
עַד־עָבְרְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְיַם־
nos transire usque ,nostris faciebus à fecit siccari quod ,Suph
סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־עָבְרֵנוּ׃
fortis quoniam ,Domini manum terræ populos omnes sciendum Ad
24 לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־יַד יְהוָה כִּי חָזָקָה
diebus omnibus vestrum Deum Dominum timeatis ut ,ipsis 25
הִיא לְמַעַן יְרָאתֶם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים׃

CAP. V. ה

mare ad Jarden transitù in qui ,Emoræi reges omnes audire juxta ,fuit Et
1 וַיְהִי כְּשָׁמְעַ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה
fecisset siccari quòd ,mare super qui ,Chenahanæi reges omnes &
וְכָל־מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ
nos transire usque ,Israel filiorum faciebus à Jarden aquas Dominus
יְהוָה אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־עָבְרֵנוּ
filiorū faciebus à spiritus ultrà eis in erat nec ,eorū cor est liquefactum
וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא־הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְּנֵי־
tibi Fac : Iehosuah ad Dominus dixit illo tempore In .Israel
2 יִשְׂרָאֵל׃ בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ
secundò Israel filios circuncide,convertere & ,petrarum cultros
חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃
Israel filios circuncidit &,petrarum cultros Iehosuah sibi fecit Et
3 וַיַּעַשׂ־לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
; Jehosuah circuncidit quo verbum hoc Et .præputiorum Collem ad
4 אֶל־גִּבְעַת הָעֲרלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָל יְהוֹשֻׁעַ
belli viri omnes masculi ,Ægypto ex egressus populi omnis
כָּל־הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
Quia .Ægypto ex eos egrediendo in ,via in deserto in erant mortui
מֵתוּ בַמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ כִּי־
natos populum omnem & : egredientes populus omnis fuerūt circuncisi
5 מְלֻים הָיוּ כָּל־הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל־הָעָם הַיְלִדִים
.circuncideruntur non ,Ægypto ex eos egrediendo in ,via in deserto in
בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ׃
ceptumi usque ,deserto in Israel filii ambulaverunt annis quadraginta Nam
6 כִּי׀ אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תֹּם
non qui ,Ægypto ex egressorum belli virorum gentem omnem
כָּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־
non ad eis Dominus juravit quibus ,Domini voce in audierunt
שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבִלְתִּי
,eorū patrib⁹ Dominus juravit quam ,terram eis ostendendum
הַרְאוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם
eorum filios Et .melle & lacte fluentem terram nobis dandum ad
7 לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת־בְּנֵיהֶם
; fuerunt præputiati quia ,Iehosuah circuncidit eos : eis pro fecit stare
הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ כִּי־עֲרלִים הָיוּ
sunt consummati quando ,fuit Et .via in eos circuncideranr non nam
8 כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ
castrametatione in se subter manserunt & ,circuncidi gens omnis
כָל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה
revolvi Hodie : Iehosuah ad Dominus Dixitque .eos vivere ad usque
עַד־חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי
ipsius loci nomen vocavit & : vobis desuper Ægypti opprobrium
9 אֶת־חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
Israel filii sunt castrametati Et .hanc diem ad usque Revolutio
10 גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּחֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
vesperā in mensis die decima quarta in Transitum fecerunt & : Ghilgal in
בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב
.Jericho campestribus in
בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃

Vetus VULG. LAT.

23 Siccante Domino Deo vestro aquas ejus in conspectu vestro, donec transiretis: Sicut fecerat priùs in mari rubro, quod siccavit donec transiremus. Ut discant omnes terrarum populi fortissimâ Domini manum: ut & vos timeatis Dominum Deum vestrum omni tempore.

CAP. V.

1 POstquàm ergò audierunt omnes reges Amorrhæorum, qui habitabant trans Jordanem ad Occidentalem plagam, & cuncti reges Chanaan, qui propinqua possidebant magni maris loca, quòd siccâsset Dominus fluenta Jordanis coram filiis Israel donec transirent, dissolutum est cor eorum, & non remansit in eis spiritus, timentium introitum filiorum Israel. Eo tempore ait Dominus ad Josue, Fac tibi cultros lapideos, & circumcîde secundò filios Is-
3 rael. Fecit quod jusserat Dominus, & circumcîdit filios Israel in Colle præputiorum.
4 Hæc autem causa est secundæ circumcisionis: Omnis populus, qui egressus est de Ægypto generis masculini, universi bellatores viri, mortui sunt in deserto per longissimos viæ
5 circuitus, Qui omnes circumcisi erant. Populus autem qui
6 natus est in deserto, Per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis, incircumcisus fuit: donec consumerentur qui non audierant vocem Domini, & quibus antè juraverat ut non ostenderet eis terram
7 lacte & melle manantem. Horum filii in locū successerunt patrum, & circumcisi sunt à Josue: quia sicut nati fuerant, in præputio erant, nec eos in via aliquis circumciderat.
8 Postquàm autem omnes circumcisi sunt, manserunt in eodem castrorum loco, donec
9 sanarentur. Dixitq; Dominus ad Josue, Hodie abstuli opprobrium Ægypti à vobis. Vocatúmque est nomen loci illius Galgala, usque in præ-
10 sentem diem. Manseruntque filii Israel in Galgalis, & fecerunt Phase, quartadecimâ die mensis ad vesperum, in campestribus Jericho.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου (ω) ἐκ προσώπου ὑμῶν ἕως οὗ διέβητε· Καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἣν
24 ἀπεξήρανε κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἔμπροσθεν ὑμῶν, ἕως παρήλθομεν. Ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβησθε (α) κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ.

Exsiccante Domino Deo nostro 23
aquam Jordanis ante eos, quoadusque transierunt: Sicut fecit Dominus Deus noster rubrum mare, quod exsiccavit Dominus Deus noster ante nos, quoadusque prætervivimus. Ut cognoscant omnes gentes terræ; quia virtus Domini fortis est: et ut vos revereamini Dominum Deum nostrum in omni(b)opere. 24 25

MS.A. (ω) ἐκ τοῦ (α) τὸν κύριον Θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ.

ΚΕΦ. ε'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Φοινίκης οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἐκ προσώπου ὑμῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ (α) διαβαίνειν αὐτοὺς, καὶ (c) ἐτάκησαν αὐτῶν αἱ διάνοιαι, καὶ καλεπλάγησαν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις ἐξεμία ἀπὸ
2 προσώπου ὑμῶν Ἰσραήλ. Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς τὸν καιρὸν εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῦ, Ποίησον σεαυτῷ (γ) μαχαίρας πετρίνας ἐκ πέτρας ἀκροτόμους, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ὅτι τῷ καλυμένῳ τόπῳ
3 ἐγὼ ἐν δευτέρου. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς μαχαίρας (δ) πετρίνας ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ὅτι τῷ καλυμένῳ τόπῳ
4 Βουνὸς ἡμῶν ἀκροδυστιῶν. Οὗ δὲ τρόπου (ε) περιεκάθαρεν Ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· ὅσοι ποτὲ ἐγένοντο ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅσοι ποτὲ ἀπερίτμητοι ἦσαν ἐξελευθύοντων ἐξ Αἰγύπτου, Πάντας τούτους περιέτεμεν Ἰησοῦς·
5 (ζ) τεσσαρακονταετεῖς γὰρ καὶ δύο ἔτη ἀνέστραπτο Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαδιαρίτιδι. Διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ παῖδες αὐτῶν ἡμῶν μαχίμων ἡμῶν ἐξελευθύοντων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οἱ ἀπειθήσαντες ἡμῶν ἐνολῶν τοῦ Θεοῦ, οἷς καὶ
6 (η) διώρισε μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν (θ) δοῦναι γῆν ἀγαθὴν γάλα καὶ μέλι. Ἀντὶ δὲ τούτων ἀντικατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, (ι) οὓς Ἰησοῦς περιέτεμεν, διὰ τὸ αὐτοὺς (κ) γεγυμνῶσθαι
7 τὴν ὁδὸν ἀπερίτμητοι. Περιτμηθέντες δὲ ἠσυχίαν (λ) εἶχον αὐτόθι καθήμενοι ἐν τῇ
8 παρεμβολῇ ἕως ὑγιάσησαν. Καὶ εἶπε κύριος τῷ (μ) Ἰησοῦ υἱῷ Ναυῆ, Εν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφῄλον τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγύπτου ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
10 τόπου ἐκείνου, Γάλγαλα. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ (ν) πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς (ξ) ἀφ' ἑσπέρας ἐπὶ δυσμῶν Ἰεριχὼ, (ο) ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῷ πεδίῳ.

CAP. V.

ET factum est, ut audierunt 1
reges Amorrhæorum, qui erant trans Iordanem, & (a) reges Phœniciæ, qui juxta mare, quia exsiccavit Dominus Deus Iordanem fluvium ante filios Israel, dum ipsi transirent; & liquefactæ sunt eorum mentes, & consternati sunt: & non erat in eis prudentia ulla à facie filiorum Israel. Sub hoc autem tempus dixit Dominus Iesu, Fac tibi ipsi cultros (b) petrinos de petra acuta: & sedens circumcîde filios Israel secundò. 2
Et fecit (c) Iesus cultros petri- 3
nos acutos: & circumcidit filios Israel in loco qui vocatur, Collis præputiorum. (d) Hoc autē 4
modo circumpurgavit Iesus filios Israel: Quicunque aliquando nati fuerant in via, & quicunque aliquando incircumcisi erant eorum, qui exierant ex Ægypto; Omnes istos circumcidit Iesus. Quadraginta enim (e) & duobus annis 5
conversatus est Israel in deserto (f) Mabdaritide. Ideò (g) in- 6
circumcisi erant illorū plurimi, pugnatorum, qui exierunt de terra Ægypti, qui inobedientes fuerant mandatis Dei: quibus & (h) definierat, ne viderent illi terram, quam juraverat Dominus patribus eorum (i) dare terram fluentem lac & mel. Pro his autem substituit filios 7
eorum: quos circumcîdit (k) Iesus, eò quòd nati fuissent in itinere, incircumcisi. Circumci- 8
si autem quietem habuerunt illic, sedentes in castris donec sanati sunt. Et dixit Dominus ad 9
Iesum filium Naue, In hodierna die abstuli opprobrium Ægypti à vobis. Et vocavit nomen loci illius, (l) Galgala. Et 10
fecerunt filii Israel pascha quartadecimâ die mensis à vespera super (m) oscasum Hiericho (n) trans Iordanem in campo.

MS.A. (α) διαβῆναι (c) κατετάκησαν αἱ διάνοιαι αὐτῶν, καὶ (γ) μαχαίρας ἐκ πέτρας (δ) πετρίνας ἑαυτῷ ἀκροτόμους, (ε) περιεκαθάρθη (ζ) τεσσεράκοντα (η) διώρισεν κύριος αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν (θ) δοῦναι ἡμῖν γῆν (ι) ὧς περιέτεμεν Ἰησοῦς, διὰ (κ) γεγυμνῶσθαι (λ) ἔσχεν αὐτοὶ καθήμενοι (μ) Ἰησοῦ, Ἐν τῇ (ν) πάσχα τεσσαρεσκαιδεκάτῃ (ξ) ἀφ' ἑσπέρας (ο) ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ ἔφαγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 דְיַבֵּשׁ יְיָ אֱלָהכון יַת מֵי יַרְדְנָא מִן קֳדָמיכון עַד דְעַבַרְתּון כְּמָא דַעֲבַד יְיָ אֱלָהכון לְיַמָּא
24 דְסוּף דִי יַבֵּשׁ מִן קֳדָמָנָא עַד דַעֲבַרְנָא׃ בְּדִיל דִידְעון כָּל עַמֵּי אַרְעָא יַת גְּבוּרְתָּא דַיְיָ
אֲרֵי תַקִּיפָא הִיא בְּדִיל דְתִדְחֲלון יַת יְיָ אֱלָהכון כָּל יוֹמַיָּא׃ ה
1 וַהֲוָה כַּד שְׁמָעוּ כָּל מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי דִי בְּעִבְרָא דְיַרְדְנָא מַעַרְבָא וְכָל־מַלְכֵי כְּנַעֲנָאֵי דִי־עַל־
יַמָּא יַת דְיַבֵּשׁ יְיָ יַת־מֵי־יַרְדְנָא מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד דַעֲבָרוּ וְאִתְמְסִי לִבְּהון וְלָא
2 אִשְׁתְאַרַת בְּהון עוֹד רוּחַ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בְּעִדָנָא הַהִיא אֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ עֲבֵד לָךְ
3 אוּמְלָן חַרִיפִין וְחוּב גּוֹר יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּנְיוּת׃ וַעֲבַד לֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ אוּמְלָן חַרִיפִין וְגוֹר
4 יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִבְעָתָא וּקְרָא לֵיהּ גִּבְעַת עָרְלָתָא׃ וְדִין פִּתְגָמָא דִי גּוֹר יְהוֹשֻׁעַ כָּל עַמָּא
דְנָפַק מִמִּצְרַיִם דְּכוּרַיָּא כָּל גַּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא מִיתוּ בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא בְּמִפְּקָהון
5 מִמִּצְרַיִם׃ אֲרֵי גְּיִרִין הֲווֹ כָּל עַמָּא דִי נְפַקוּ וְכָל עַמָּא דְאִתְיְלִידוּ בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא
בְּמִפַּקְהון מִמִּצְרַיִם לָא גּוֹרוּ׃ אֲרֵי אַרְבְּעִין שְׁנִין הַלִיכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא עַד דְסַף כָּל
6 עַמָּא גַּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא דְנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם דְּלָא קַבִּילוּ לְמֵימְרָא דַיְיָ דְקַיֵם יְיָ לְהון בְּדִיל
דְּלָא לְאַחֲוָיוּתְהון יַת אַרְעָא דְקַיֵם יְיָ לַאֲבָהָתְהון לְמִתַּן לָנָא אַרְעָא עָבְדָא חֲלַב וּדְבָשׁ׃
7 וְיַת בְּנֵיהון דְקָמוּ בְתְרֵיהון יַתְהון גַּיֵר יְהוֹשֻׁעַ אֲרֵי עָרְלִין הֲווּ אֲרֵי לָא גּוֹרוּ יַתְהון׃
8 בְּאוֹרְחָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁלִימוּ כָּל עַמָּא לְמִגַּר וִיתִיבוּ בְאַתְרֵיהון בְּמַשְׁרְיָתָא עַד דְאִתַּסְיאוּ׃
9 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ יוֹמָא דֵין אַעְדֵית יַת חִסּוּדֵי מִצְרָאֵי מִן קֳדָמֵיכון וּקְרָא שְׁמָא דְאַתְרָא
10 הַהוּא גִּלְגָּלָא עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וּשְׁרוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָּלָא וַעֲבַדוּ יַת פִּסְחָא בְּאַרְבְּסַר
עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחו׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia exsiccavit Dominus Deus vester aquas Jordanis à facie vestra, quoad 23
transiretis, sicut fecerat Dominus Deus vester mari Suph quòd exsiccavit
à facie nostra quoad transiremus. Ut cognoscant omnes populi terræ forti- 24
tudinem Domini, quòd robusta illa; ut timeatis Dominum Deum vestrum
omnibus diebus.

CAP. V.

ET fuit cùm audierunt ómnes reges Emorræorum, qui trans Jordanem 1
ad Occasum; & omnes reges Cananæorum qui juxta mare, quòd exsic-
câsset Dominus aquas Jordanis à facie filiorum Israel quoad transirent; &
liquefactum est cor eorum, & non relictus est in eis spiritus à facie filiorum
Israel. In tempore illo dixit Dñs ad Josue: Fac tibi novaculas acutas, & redi, 2
circuncide filios Israel secundò. Et fecit sibi Josue novaculas acutas, & cir- 3
cuncidit filios Israel in colle; *& vocavit illum*, Collem præputiorum. Et hoc 4
verbum, quod circuncidit Josue: Omnis populus qui exierant ex Ægypto, ma-
sculi omnes viri ineuntes bellum, mortui erant in deserto in viâ, cum exiissent
ex Ægypto. Namq; circuncisi fuerant omnis populus qui exierunt: & omnem 5
populum qui nati sunt in deserto in via, cùm exiissent illi ex Ægypto, non
circuncideranr. Etenim quadraginta anni ambulaverunt filii Israel per de- 6
sertum, quoad consumptus est omnis populus virorum ineuntium bellum qui
exierant ex Ægypto, qui non susceperunt verbum Domini quo juravit Domi-
nus eis, quòd non possiderent terram quam juraverat Dñs patribus eorum
dare nobis, terram facientem lac & mel. Filios autem illorum qui surrexe- 7
runt post illos, hos ipsos circuncidit Josue; namq; præputiati erant, non enim
circunciderant eos in via. Et fuit, quando finierunt omnis populⁿ circuncidi, 8
& sederunt populus in locis suis in castris, quoad sanatus est. Et dixit Dñs 9
ad Josue: Hodie transfire feci opprobria Ægyptiorum à vobis; & vocavit no-
men loci illius Gilgela usq; ad diem hunc. Et manserunt filii Israel in Gilge- 10
la: & fecerunt Pascha in quartadecima die mensis vespere in planitie Jericho.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܐܝܟ ܕܥܒܪ ܡܪܝ̈ ܐܠܗܟ ܠܡ̈ܝ ܡܢ ܩܕܡ ܡ̈ܢ ܥܕ ܕܥܒܪܢ ܐܝܟ ܕܥܒܪ ܡܪܝ̈ ܐܠܗܟ ܠܝܡ ܣܦ ܡ̈ܢ ܩܕܡ ܡ̈ܢ ܥܕ ܕܥܒܪ ܡ̈ܢ ܥܠ ܐܝܟ ܕܥܒܪ ܡܪܝ̈ ܐܠܗܟ ܠܝܡ ܣܦ

ספר יהושע : ו

infermẽtata *Transi us* crastino à terræ *anni præteriti frumento* de comederũt Et
11 וַיֹּאכְלוּ מֵעְבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת
eos edendo *in* crastino à Man cessavit Et *hujus diei corpore in ipsum* &
12 וְקָלוּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת בַּאֲכָלָם
Man Israel filiis ultrà fuit non & : terræ frumento de
מֵעְבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן
ipso anno in Chenahan terræ *proventu* de comederunt &
וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִוא׃
; vidit & ,suos oculos levavit & ,Jericho in Jehosuah *existendo in* fuit Et
13 וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּיְרִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
: ejus manu in evaginatus ejus gladius & ,*ejus regione è stans* vir ecce &
וְהִנֵּה־אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ
nostris *cæsaricatorib⁹ an* ,*tu nobis An* : ei ait & ,eum ad Jehosuah ivit &
וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם־לְצָרֵינוּ׃
cecidit & : veni Nunc .Domini exercitus princeps *ego quia* ;Non : dixit Et
14 וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שַׂר־צְבָא־יְהוָה עַתָּה בָאתִי וַיִּפֹּל
Quid : ei dixit & ,*se incurvavit* & ,terram in *suas facies ad* Jehosuah
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה
exercitus princeps dixit Et ? *suum servum ad loquens* meus dominus
אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׂר־צְבָא
,*tuo pede de super* tuum calceamentum Solve : Jehosuah ad Domini
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ שַׁל־נַעֲלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ
fecit & : *ipse* sanctitas ,*eo super stans tu quo* locus quia
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ
filiorum faciebus à *clausa* & *claudens* Jericho Et .sic Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃ וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי
ingrediens neque ,egrediens Non .Israël
יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃

CAP. VI. ו

Jericho tua manu in dedi ,Vide : Jehosuah ad Dominus Dixitque
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־יְרִיחוֹ
omnes civitatem circuibitis Et .exercitus potentes ,ejus regem &
וְאֶת־מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם אֶת־הָעִיר כָּל
facies sic : *una* vice civitatem gyrando ,*belli* viri
2 אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף אֶת־הָעִיר פַּעַם אַחַת תַּעֲשֶׂה
tubas septem tollent sacerdotes septem Et .diebus sex
שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
civitatem circuibitis septima die in Et .*arcæ facies ad ar etum*
3 הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר
frontal endo in ,erit Et .tubis in clangent sacerdotes & ;vicibus septem
שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ
omnis vociferabunt ,tubæ vocem *vos audiendo in* ,*arietum* cornu in
4 בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל בְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל־
,se sub civitatis murus cadet & ,magna vociferatione populus
הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ
ad Nun filius Jehosuah *clamavit* Et *,se coram vir* populus ascendẽt &
וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אֶל־
septem & :*fœderis* arcam Tollite :*eos* ad dixit & ,sacerdotes
5 הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה
.*Domini arcæ* facies ad *arietum* tubas septem tollant sacerdotes
כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃
expeditus & ,ivitatem circuite & ,Tranſite : populum ad Dixitque
6 וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת־הָעִיר וְחֲלוּץ
,popul ad Jehosuah *dicere secundæ* ,fuit Et .*Domini arcæ* facies ad tranſeat
יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיְהִי כַּאֲמֹר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם
facies ad arcæm tubas septem tollentes ſacerdotes ſeptem &
7 וּשְׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי
Domini fœderis arca & : tubis in clanxerunt & : tranſierunt *Domini*
יְהוָה עָבְרוּ וְתֹקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
.*eos* poſt *vadens*
הֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם׃

JOSUE.

Verſio VULG. LAT.

11 Et comederunt de frugibus terræ die altero, azymos panes, & polentam ejuſdem anni. Defecítque manna poſtquàm comederunt de frugibus terræ, nec uſi ſunt ultrà cibo illo filii Iſrael, ſed comederunt de frugibus præſentis anni terræ Chanaan. Cùm autem eſſet Joſue in agro urbis Jericho, levavit oculos, & vidit virum ſtantem contra ſe, evaginatum tenentem gladium: perrexítque ad eum, & ait; Noſter es, an adverſariorum? Qui reſpondit, Nequaquàm: ſed ſum princeps exercitûs Domini, & nunc venio. Cecidit Joſue pronus in terram: et adorans ait, Quid Dominus meus loquitur ad ſervum ſuum? Solve, inquit, calceamentum tuum de pedibus tuis: locus enim, in quo ſtas, ſanctus eſt. Fecítque Joſue ut ſibi fuerat imperatum.

CAP. VI.

1 JEricho autem clauſa erat atque munita, timore filiorum Iſrael, & nullus egredi audebat aut ingredi. 2 Dixítque Dominus ad Joſue, Ecce dedi in manu tua Jericho, & regem ejus, omnésq; fortes viros. 3 Circuite urbem cuncti bellatores ſemel per diem: ſic facietis ſex diebus. 4 Septimo autem die ſacerdotes tollant ſeptem buccinas, quarum uſus eſt in jubileo, & præcedant arcam fœderis: ſeptiéſque circuibitis civitatem, & ſacerdotes clangent buccinis. 5 Cúmque inſonuerit vox tubæ longior atque concíſior, & in auribus veſtris increpuerit, conclamabit omnis populus vociferatione maximâ, & muri funditùs corruent civitatis, ingredientúrque ſinguli per locum contra quem ſteterint. 6 Vocavit ergò Joſue filius Nun ſacerdotes, & dixit ad eos; Tollite arcam fœderis: & ſeptem alii ſacerdotes tollant ſeptem jubileorum buccinas, & incedant ante arcam Domini. 7 Ad populum quoque ait; Ite, & circuite civitatem, armati, præcedentes arcam Domini. 8 Cúmque Joſue verba finíſſet, & ſeptem ſacerdotes ſeptem buccinis clangerent ante arcam fœderis Domini,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐφάγοσαν ἀπὸ τῶ σίτε τῆς γῆς ἄζυμα καὶ νέα. 12 Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέλιπε τὸ μάννα μετὰ τὸ βεβρωκέναι αὐτὸς ἐκ τοῦ σίτε τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι ἐπῆρχε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μάννα. ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. 13 Καὶ ἐγένετο ὡς ἦν Ἰησοῦς ἐν Ἰεριχὼ, καὶ ἀναβλέψας τοῖς (π) ὀφθαλμοῖς εἶδεν ἄνδρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτῦ, καὶ ἡ ῥομφαία ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ. καὶ προσελθὼν Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Ἡμέτερος εἶ, ἢ τῶν ἐναντίων; 14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίε, νυνὶ παραγέγονα. Καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέσποτα, τί προστάσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ; (ρ) 16 Καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κυρίε πρὸς Ἰησοῦν, (σ) Λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος (τ) ἐφ' ᾧ νῦν ἕστηκας ἐπ' αὐτῷ, ἅγιός ἐστι.

Et comederunt de frumento 11
terræ azyma, & nova. In 12
hac die defecit Manna; poſt-
quàm ipſi manducaverunt de
frumento terræ; & non ultrà
affuit filiis Iſrael Manna. Et
comederunt de fructu regio-
nis Phœnicum (o) in anno
illo. Et factum eſt, cùm 13
eſſet Jeſus in (p) Hiericho,
& reſpiciens oculis vidit ho-
minem ſtantem contra ſe, &
gladius evaginatus in manu
ejus. Et accidens Ieſus di-
xit ei, Noſter es, an adver-
ſariorum? At ille dixit ei, 14
Ego ſum princeps militiæ vir-
tutis Domini: nunc adveni.
Et Ieſus cecidit in faciem 15
ſuper (q) terram, & dixit
ei; Domine, quid præcipis
tuo famulo? Et ait princeps
militiæ Domini ad Ieſum,
Solve calceamentum de pedi- 16
bus tuis: locus enim in qua
nunc ſtas ſuper eum, (r)
ſanctus eſt.

MS.A. (π) ὀφθαλμοῖς αὐτῦ ἴδεν (ρ) Καὶ εἶπεν ὁ (σ) Λῦσον (τ) ἐφ' ᾧ Cὺ ἕστηκας

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Καὶ Ἰεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη, καὶ φόβος ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς, οὐδὲ εἰσεπορεύετο. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑποχείριόν (α) Coi τὴν Ἰεριχὼ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ, (β) δυνατὸς ὄντας ἐν ἰσχύϊ. Σὺ δὲ περίσησον (γ) αὐτῇ τὰς μαχίμους κύκλῳ. Καὶ ἔσται ὡς ἂν σαλπίσητε τῇ Cάλπιγγι, ἀναβοησάτω πᾶς ὁ (δ) λαὸς ἅμα. Καὶ ἀνακεχωνότων αὐτῶν πεσεῖται αὐτόματα τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁρμήσας ἕκας (ε) κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν. Καὶ εἰσῆλθεν (ζ) Ἰησοῦς ὁ τῦ Nαυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων, Παραγγείλατε τῷ λαῷ προελθεῖν, καὶ κυκλῶσαι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἐνωπλισμένοι (η) ἐναντίον κυρίε. Καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς (θ) παρελθέτωσαν ἀσάντως ἐναντίον τῦ κυρίε, καὶ σημαινέτωσαν ὑτόνως· καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίε ἐπακολυθείτω.

CAP. VI.

ET Hiericho clauſa, ac (a) munita: & nemo prodibat ex illa, neque introibat. Et dixit Dominus ad Ieſum, Ecce ego trado tibi ſubjugatam Hiericho, & regem ejus, qui eſt in ea, potentes, (b) qui ſunt in fortitudine: Tu (c) autem admove ei bellatores in circuitu. Et erit, poſtquàm cecinerítis tubâ; conclamet omnis populus ſimul. Et concidentibus eis cadet ſponte mœnia civitatis, & introibit omnis populus impetum faciens unuſquiſque ſecundùm faciem in civitatem. Et intravit Ieſus filius Naue ad ſacerdotes: & dixit illis, dicens; Annuntiate populo circumire, & circumdare civitatem: & bellatores prætergrediantur armati ante Dominum. Et ſeptem ſacerdotes habentes ſeptem tubas ſacras prætergrediantur ſimiliter ante Dominum; & ſignificent (d) conſonanter: & arca teſtamenti Domini inſequatur.

MS.A. (α) σου (β) δυνατὸς ἐν (γ) αὐτῇ πάντας τὸς μαχητὰς κύκλῳ, (δ) λαὸς. Καὶ (ε) εἰς τὴν πόλιν κατὰ πρόσωπον. Καὶ (ζ) Ἰησοῦς ὑὸς Nαυῆ (η) ἔναντι (θ) παρελθάτωσαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאָכְלוּ מֵעִבּוּרָא דְאַרְעָא מִבָּתַר פִּסְחָא פַּטִּיר וְקָלִי בְּכַרְן יוֹמָא דֵּין׃ וּפְסַק מָנָא מִיּוֹמָא 11
דְּבָתַר דִּי אֲכָלוּ מֵעִבּוּרָא דְאַרְעָא וְלָא הֲוָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָנָא וַאֲכָלוּ מֵעֲלַלְתָּ 12
אַרְעָא דִכְנַעַן בְּשַׁתָּא הַהִיא׃ וַהֲוָה כַּד הֲוָה יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וְקָף עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא גַבְרָא 13
קָאֵם לְקִבְלֵיהּ וְחַרְבֵּיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ וַאֲזַל יְהוֹשֻׁעַ לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ הַלְמִסְעָדְנָא אִתְּיתָא
אִם לְבַעֲלֵי דְבָבָנָא׃ וַאֲמַר לָא אֲרֵי אֲנָא מַלְאַךְ שְׁלִיחַ מִן קֳדָם יְיָ כְּעַן אֲתֵיתִי וְנָפַל יְהוֹשֻׁעַ 14
עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וְסָנִיד וַאֲמַר לֵיהּ מָה רְבוֹנִי מְמַלֵּל עִם עַבְדֵּיהּ׃ וַאֲמַר מַלְאֲכָא 15
דְּשָׁלִיחַ מִן קֳדָם יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ שְׁרִי סִינְדָּ מֵעַל רַגְלָךְ אֲרֵי אַתְרָא דִי אַתְּ קָאֵם עֲלוֹהִי קַדִּישָׁא
הוּא וַעֲבַד יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃

ו

וִירִיחוֹ אֲחִידָא הֲוָת בְּדַשִׁין דְּפַרְזְלָא וּמְתַקְּפָא בְּעַבְּרִין דְּנָחֹשׁ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵית 1
דְּנָפֵק מִנַּהּ לְמִעְבַּד קְרָבָא וְלֵית דְּעָלִל בְּנַהּ לְמִשְׁאַל בִּשְׁלָמָא׃ וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ חֲזִי 2
דְמְסָרִית בִּידָךְ יָת יְרִיחוֹ וְיָת מַלְכַּהּ גִּבָּרֵי חֵילָא׃ וְתִסְחֲרוּן יָת קִרְתָּא כָּל גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא 3
אַקִּיפוּ יָת קִרְתָּא זִמְנָא חָדָא כְּדֵין תַּעְבֵּד שִׁתָּא יוֹמִין׃ וְשַׁבְעָא כָּהֲנַיָּא יִסְבּוּן שַׁבְעָא שׁוֹפָרַיָּא 4
דְּקַרְנֵי דְכַרְיָא קֳדָם אֲרוֹנָא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּסַחֲרוּן יָת קִרְתָּא שַׁבַּע זִמְנִין וְכָהֲנַיָּא יִתְקְעוּן
בְּשׁוֹפָרַיָּא׃ וִיהֵי בְּמִנַּד בְּקַרְנֵי דְכַרְיָא בְּמִשְׁמַעְכוֹן יָת קָל שׁוֹפָרָא יֵיבְבוּן כָּל עַמָּא יָבָאוּ רַבָּא 5
וְיִפּוֹל שׁוּרָא דְקִרְתָּא וְיִתְבַּלַּע תְּחוֹתָהּ וְיִסְקוּן עַמָּא גְּבַר לְקִבְלֵיהּ׃ וּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן 6
לְכָהֲנַיָּא וַאֲמַר לְהוֹן טוֹלוּ יָת אֲרוֹן קְיָמָא דְיָי וְשִׁבְעָא כָּהֲנַיָּא יְטוֹלוּן שִׁבְעָא שׁוֹפָרַיָּא דִּקְרֶן
דְּכַרְיָא וַאֲמַר לְעַמָּא עִבְרוּ וְאַקִּיפוּ יָת קִרְתָּא וּמְזָרְזוּ חֵילָא יְעִבְרוּן 7
קֳדָם אֲרוֹנָא דְיָי׃ וַהֲוָה כַּד אֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא וְשִׁבְעָא כָּהֲנַיָּא נְסִבִין שִׁבְעָא שׁוֹפָרַיָּא דִקְרֶן 8
דְּכַרְיָא קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ עָבְרִין וְתָקְעִין בְּשׁוֹפָרַיָּא וַאֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ אָזִל בַּתְרֵיהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et comederunt de frumento terræ poſt *Paſcha*, azymum, & polentam in ar- 11
ticulo diei hujus. Et defecit manna in die poſtero ex quo comederunt illi 12
ex frumento terræ; & non fuit ampliùs filiis Iſrael manna: & comederunt
de frugibus terræ Chenaghan in anno illo. Et fuit cùm eſſet Joſue in Jeri- 13
cho, & levavit oculos ſuos, & vidit; & ecce vir ſtans è regione ejus, & gla-
dius evaginatus in manu ejus: & ivit Joſue ad illum, & dixit illi: Num in
adjutoriũ noſtrũ tu veniſti? an autoribus inimicitiæ noſtræ? Et dixit, Non: 14
nam ego angelus miſſus à facie Dñi nunc veni: & cecidit Joſue ſuper faciem
ſuam ſuper terram: & adoravit, & dixit ei: Quid Dñs meus loquitur cum 15
ſervo ſuo? Et dixit angelus, qui miſſus à facie Domini, ad Joſue: Detrahe
calceos tuos de pedibus tuis; nam locus in quo tu ſtas ſuper eum, ſanctus ipſe:
& fecit Joſue ſic.

CAP. VI.

ET Jericho erat clauſa foribus ferreis, & roborata vectibus chalybeis, à 1
facie filiorum Iſrael: non erat qui prodiret ex eâ, ad ineundum prœlium; nec
qui ingrederetur eam, ad rogandam pacem. Et dixit Dominus Joſue: Vide 2
quòd tradiderim in manu tuâ Jericho, & regem ejus; viros roboris. Et cir- 3
cuibitis urbem omnes viri *facientes bellum*, gyrando urbem unâ vice: ſic
facies ſex diebus. Et ſeptem ſacerdotes accipient ſeptem buccinas ex cornu 4
arietino ante arcam, & in die ſeptimo circuibitis urbem ſeptem vicibus: &
ſacerdotes clangent buccinis. Et erit in extendendo [*ſonitum*] cum cornu ari- 5
etino, cùm audieritis vos vocem buccinæ, clamabunt omnis populus clamo-
re magno: & corruet murus urbis, et abſorbebitur ſubtus ſe; & aſcendent
populus vir è regione ſui. Et vocavit Joſue filius Nun ſacerdotes, & dixit 6
eis: Tollite arcam fœderis Domini, et ſeptem ſacerdotes accipiant ſeptem
buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini. Et dixit populo: Tranſi- 7
te, circundate urbem, et armati virtutis tranſeant ante arcam Domini.
Et fuit, cùm dixit Joſue ad populum, & ſeptem ſacerdotes acceperunt ſeptem 8
buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini *tranſeuntes* & clangentes
buccinis: & arca fœderis Domini ibat poſt eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ... ...
12 ... ...
13 ... ...
14 ... ...
15 ... ...
16 ... ...

Et comederunt de frumento terræ post Pascha, azyma & *spicas* toſtas comederunt hoc ipſo die. Sublatumque fuit Manna poſt hunc diem, quum comediſſent de frumento terræ, nec fuit ampliùs Manna filiis Iſrael, ſed de proventibus terræ Chanaan anno illo comederunt. Cùm autem eſſet Jeſus in planitie Jericho, ſublatis oculis ſuis, vidit virũ quendam ſtantem ex adverſo ſui & gladium ſuum diſtrictum ſuâ manu tenentem : hunc itaque adivit Jeſus, & ait illi, E nobis es, an ex inimicis noſtris ? Ait illi, Ego dux ſum exercituum Domini, & modò veni. Et procidens Jeſus in faciem ſuam ſuper terram, adoravit, ac dixit, Quid dicit dominus meus ſervo ſuo? Dixit autem dux exercituum Domini ad Jeſum, Depone calceos tuos de pedibus tuis, quia locus in quo ſtas, ſacer eſt: fecitque ſic Jeſus. Porrò Jericho clauſa erat à conſpectu filiorum Iſrael, nec erat qui egrederetur, nec qui ingrederetur.

11 ... ...
12 ... ...
13 ... ...
14 ... ...
15 ... ...
16 ... ...

CAP. VI.

ET dixit Dominus ad Jeſum, Vide quòd tradiderim in manus tuas Jericho, regem ejus, & univerſum exercitum ipſius : vallate urbẽ omnes viri belligeri, Et urbem circundate ſemel ſingulis diebus, ſic facite ſex diebus. Et ſeptem ſacerdotes tollant buccinas & clangant ante arcam : die verò ſeptimo circundate urbem ſepties, & ſacerdotes buccinis concrepent. Cúmque clanxerint buccinis, & buccinæ ſonum audieritis, exclament univerſus populus clamore magno, corruetque murus urbis ſuper locum ſuum, aſcendatq; populus, quilibet ex adverſo ſui. Advocans igitur Jeſus filius Nun ſacerdotes, dixit ad eos, Tollite arcam fœderis Domini, & ſeptem ſacerdotes tollant ſeptem buccinas, & clangant ante arcam Domini. Ad populum autem dixit, Tranſite, & circundate urbem : & qui ſunt armati præcedant arcam Domini. Igitur quemadmodum dixit Jeſus populo, ſeptem ſacerdotes ferebant ſeptem buccinas, & clangebant ante arcam Domini, buccinisque perſonabant ; arca verò teſtamenti Domini ſequebatur eos :

1 ... ...
2 ... ...
3 ... ...
4 ... ...
5 ... ...
6 ... ...
7 ... ...

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 ... ...
12 ... ...
13 ... ...
14 ... ...
15 ... ...
16 ... ...

Et comederunt è ſegete terræ poſt Phaſe, eod.mque die comederunt azymum & ſpicas toſtas. Sublatumque fuit Manna à filiis Iſrael ab eo die, eò quòd comediſſent de proventu terræ : nec fuit filiis Iſrael inpoſterùm Manna, quin comederunt è ſegete Damaſci eo anno. Dum autem eſſet Joſue prope Iericho, levavit oculos ſuos, & vidit ; & ecce vir ſtans coram eo, gladium ſuum habens evaginatum in manu ſua : & abiit Joſue ad eum, dixitque ei, Num ex noſtris es, an ex inimicis noſtris? At, Minimè ; ſed ſum princeps exercitûs Dei, modò veni. Corruit igitur Joſue ſuper faciem ſuam in terram, & adoravit, ac dixit, Quid imperas ô Domine mi ſervo tuo? At princeps militiæ Dei ad Joſue, Solve caligas tuas è pedibus tuis ; nam locus in quo ſtas, ſanctus eſt ; & fecit Joſue ſic. Erat autem Jericho claudens, occluſa propter filios Iſrael, & nemo egrediebatur ex ea, neque ingrediebatur in eam.

CAP. VI.

DIxit autem Deus ad Joſue, Vide, jam tradidi Iericho & Regem ejus in manus tuas, ſunt autem gigantes robuſtiſſimi : Quapropter expedit ut circumeant civitatem omnes viri bellatores, & ambiant illam ſemel in die : ſic facies ſex diebus. Et ſeptem ſacerdotes portabunt ſeptem tubas clangoris ante arcam, & die ſeptimâ circumbunt civitatem ſeptem vicibus, & ſacerdotes clangent tubis. Et erit, quum indicendum fuerit prælium, & perſtrepuerit clangor, ſtatim atque audieritis ſonum tubæ, vociferabit cunctus populus vociferatione maximâ, & corruet murus urbis in loco ſuo, aſcendetque populus, quilibet vir è regione ſui. Igitur vocavit Joſue filius Nun ſacerdotes, & ait illis, Tollite arcam fœderis & ſeptem ſacerdotes tollant ſeptem tubas ante arcam fœderis Dei. Dixit etiam populo, Tranſite, & circuite civitatem, & exercitus tranſeat ante arcam fœderis Domini. Et fuit, quum hæc dixiſſet Joſue populo, tulerunt ſeptem ſacerdotes ſeptem tubas clangoris ante Deum, & præcedentes clangebant tubis, arca verò fœderis Dei gradiebatur poſt ipſos.

ספר יהושע : ו

colligens & : tubis clangentes *sacerdotum facies ad iens* expedit' Et
8 וְהַחֲלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעִו הַשּׁוֹפָרוֹת וְהַמַּאסֵף
.tubis *in* clangendo & ,eundo arcam post *iens*
הֹלֵךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן הֹלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת :
neque ,clamabitis Non : dicendo ,Iehosuah præcepit populo Et
9 וְאֶת־הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ וְלֹא־
,verbum vestro ore ex egredietur neque ,vestram vocem facietis audire
תַשְׁמִיעוּ אֶת־קוֹלְכֶם וְלֹא־יֵצֵא מִפִּיכֶם דָּבָר
arca circuivit Et .*vociferabitis* & ,Clamate,*vos ad me dicere* diem ad usq;
10 עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם הָרִיעוּ וַהֲרִיעֹתֶם : וַיַּסֵּב אֲרוֹן־
,*castrametationi ad* venerunt & : *una vice* gyrando civitatem Domini
יְהוָה אֶת־הָעִיר הַקֵּף פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה
tulerunt & ,mane Iehosuah *manicavit* Et .*castrametatione in* pernoctarunt &
11 וַיָּלִינוּ בַּמַּחֲנֶה : וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ
septem tollentes sacerdotes septem Et .Domini arcam sacerdotes
הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה : וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה
,eundo *eunte* Domini *arcæ facies ad arietum* tubas
שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הֹלְכִים הָלוֹךְ
colligens & ,eorum facies ad vadens expeditus & : tubis in clangebant &
וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהַחֹלֵץ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמַּאסֵף
.tubis *in* clangendo & ,eundo Domini arcam post *vadens*
הֹלֵךְ אַחֲרֵי אֲרוֹן יְהוָה הֹלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת :
sunt reversi & ,*una* vice secundo die *in* civitatem circuierunt Et
13 וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם אֶחָת וַיָּשֻׁבוּ
die *in* ,fuit Et .diebus septem fecerunt Sic .*castrametationem* ad
הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שֵׁשֶׁת יָמִים : וַיְהִי בַּיּוֹם
civitatem circuierunt & ,*auferam ascendere juxta manicarunt* & ,septimo
14 הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּמוּ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר
circuierunt ipsa die in Tantùm .vicibus septem *hoc judicii* secùdù
כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא סַבְּבוּ
,septima vice *in* fuit Et .vicibus septem civitatem
15 אֶת־הָעִיר שֶׁבַע־פְּעָמִים : וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית
: populum ad Iehosuah Dixitque .tubis *in* sacerdotes clanxerunt
תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם
erit Et .civitatem vobis Dominus *dedit* quia ,Clamate
16 הָרִיעוּ כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָעִיר : וְהָיְתָה
.DOMINO ,ea in quæ omnia & ipsa ,anathema civitas
הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ לַיהוָה
,domo in secum qui omnes & ipsa ,vivet *meretrix* Rachab Tantùm
רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל־אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת
vos *tantùm* Et .*militus* quos *legatos* abscondit quia
17 כִּי הֶחְבִּאָתָה אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ : וְרַק־אַתֶּם
,anathemate de tollatis & *anathematizetis* fortè ne ,anathemate ab *custodite*
שִׁמְרוּ מִן־הַחֵרֶם פֶּן־תַּחֲרִימוּ וּלְקַחְתֶּם מִן־הַחֵרֶם
illam turbetis & ,anathema in Israel *castrametationem* ponatis &
וְשַׂמְתֶּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל לְחֵרֶם וַעֲכַרְתֶּם אוֹתוֹ :
facultas ,ferrea & ,area vasa & ,aurum & ,argentum omne Et
18 וְכָל־כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל קֹדֶשׁ
,populus clamavit Et .ingredietur Domini thesaurum ; Domino istud
19 הוּא לַיהוָה אוֹצַר יְהוָה יָבוֹא : וַיָּרַע הָעָם
: tubæ vocem *populum audire secundùm* ,fuit Et .tubis *in* clanxerũt &
וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר
: se sub murus cecidit &,magno clamore populꝰ clamaverũt &
וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ
.urbem ceperunt & ,*se contra* quisque civitatẽ in populus ascendit &
וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר :
,mulierem ad usque & ,viro à ,civitate in quæ omnia *anathemat'zarunt* Et
20 וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּעִיר מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה
asinum & ,*agnum* & ,bovem ad usque & ,senem ad usque & puero à
מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן וְעַד שׁוֹר וָשֶׂה וַחֲמוֹר
.gladii *os* ad
לְפִי־חָרֶב :

Versio VULG. LAT.

9 Omníque præcederet armatus exercitus, reliquum vulgus arcam sequebatur, ac buccinis omnia concrepabant. Præceperat autem Josue populo, dicens; Non clamabitis, nec audietur vox vestra, neque ullus sermo ex ore vestro egredietur: donec veniat dies in quo dicam vobis; Clamate, & vociferamini. Circuivit ergò arca Domini civitatem semel per diem, & reversa in castra, mansit ibi. Igitur Josue de nocte consurgente, tulerunt sacerdotes arcam Domini, Et septem ex eis septem buccinas, quarum in jubileo usus est: præcedebántque arcam Domini ambulantes atque clangentes: & armatus populus ibat ante eos, vulgus autem reliquum sequebatur arcam, & buccinis personabat. Circuiérúntque civitatem secundo die semel, & reversi sunt in castra. Sic fecerunt sex diebus. Die autem septimo, diluculò consurgentes, circuierunt urbem, sicut dispositum erat, septies. Cúmque septimo circuitu clangerent buccinis sacerdotes, dixit Josue ad omnem Israel; Vociferamini: tradidit enim vobis Dominus civitatem. Sítque civitas hæc anathema: & omnia quæ in ea sunt, Domino. Sola Rahab meretrix vivat, cum universis qui cum ea in domo sunt: abscondit enim nuntios quos diximus. Vos autem cavete, ne de his, quæ præcepta sunt, quidpiam contingatis, & fitis prævaricationis rei, & omnia castra Israel sub peccato sint atque turbentur. Quidquid autem auri & argenti fuerit, & vasorũ æneorum ac ferri, Domino consecretur, repositum in thesauris ejus. Igitur omni populo vociferante, & clangentibus tubis, postquàm in aures multitudinis vox sonitúsque increpuit, muri illicò corruerunt: & ascendit unusquisque per locum, qui contra se erat: ceperúntque civitatem. Et interfecerunt omnia quæ erant in ea, à viro usque ad mulierem, ab infante usque ad senem. Boves quoque & oves & asinos in ore gladii percusserunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Οἱ δὲ μάχιμοι προεπορεύοντο ἔμπροσθεν, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἱερατεύοντες ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης (ι) κυρίου σαλπίζοντες. Τῷ δὲ λαῷ ἐνετείλατο Ἰησοῦς, λέγων, 10 (κ) Μὴ βοᾶτε, μηδὲ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν φωνὴν ὑμῶν, ἕως ἂν ἡμέραν διαγγείλῃ αὐτὸς ὑμῖν, καὶ τότε (λ) ἀναβοήσατε. Καὶ 11 περιῆλθεν ἡ κιβωτὸς τ διαθήκης τ θ(μ) ἐνθέως ἀπῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἀνέστη Ἰησοῦς πρωΐ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τ 12 (ν)κιβωτὸν τ διαθήκης κυρίου. Καὶ οἱ ἑπτὰ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς σάλπιγγας τὰς ἑπτὰ 13 προεπορεύοντο ἐναντίον κυρίου· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ὤπισθεν τῆς κιβωτοῦ τ διαθήκης κυρίου. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν 14 ταῖς σάλπιγξι, Καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας περιεκύκλωσε τὴν πόλιν ἐξάκις ἐγγύθεν, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν. οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας. Καὶ 15 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστησαν ὀρθρου, καὶ (ξ) περιῆλθοσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἑπτάκις. Καὶ ἐγένετο τῇ ἑβδόμῃ τῇ 16 ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Κεκράξατε, (ο) παρέδωκε γὰρ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν. Καὶ 17 ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα, αὐτὴ καὶ πάντα ὅσα ὄζιν ἐν αὐτῇ (π) κυρίῳ Σαβαώθ. πλὴν Ῥαὰβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε αὐτὴν, καὶ πάντα ὅσα ὄζιν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς. Ἀλλὰ 18 ὑμεῖς (ρ) φυλάξεσθε σφόδρα ἀπὸ τ ἀναθέματος, μήποτε ἐνθυμηθέντες (σ) ὑμεῖς αὐτοὶ λάβητε ἀπὸ τ ἀναθέματος, καὶ (τ) ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκτρίψητε ἡμᾶς. Καὶ πᾶν ἀργύριον (υ) ἢ χρυσίον, ἢ χαλκὸς ἢ Σίδηρος, ἅγιον ἔσται τῷ κυρίῳ· εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται. 20 Καὶ ἐσάλπισεν ὁ (φ) λαὸς τ Σαλπίγγων, ἠλάλαξε πᾶς ὁ λαὸς ἅμα ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἐκρυῆ. καὶ (χ) ἔπεσεν ἅπαν τὸ τεῖχος κύκλῳ. 21 καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς εἰς τ πόλιν. Καὶ (ψ) ἀνεθεμάτισεν αὐλὴν Ἰησοῦς, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως(ω) πρεσβύτου, καὶ ἕως(α) μόσχου καὶ ὑποζυγίου, ἐν στόματι ῥομφαίας.

Bellatores autem prætergrediantur in anteriori parte, & sacerdotes claudentes agmen post arcam testamenti Domini clangentes. Populo autem mandavit Jesus, dicens; Ne clametis, neque audiat ullus vocem vestram; quoadusq; diem annuntiet ipse acclamandi: & tunc acclamabitis. Et circumiens arca testamenti Dei, statim abiit in castra: & dormivit ibi. Et die secundâ surrexit Iesus manè, & levaverunt sacerdotes arcam testamenti Domini. Et septem sacerdotes portantes septem tubas præcedebant ante Dominum: & post hæc ingrediebantur bellatores, et reliqua turba post arcam testamenti Domini. Et sacerdotes clanxerunt tubis: Et reliqua turba omnis circuivit civitatem sexies de propinquo: & abiit versùs in castra. Sic faciebat per sex dies. Et die septimâ surrexerunt diluculò, & circumierunt civitatem in die illa septies. Et factum est, circuitu septimo clanxerunt sacerdotes. Et dixit Iesus filiis Israel, Vociferamini: tradidit enim vobis Dominus civitatem. Et erit civitas anathema, ipsa, & omnia quæcunque sunt in ea, Domino Sabaoth. Tantùm Raab meretricem incolumem servate eam, & omnia quæcunque sunt in domo ejus. Sed vos observate valdè ab anathemate, nè forte in animum inducentes vos ipsi samatis de anathemate, & faciatis castra filiorum Israel anathema, & exteratis nos. Et omne argentum, vel aurum, (e) vel æs, vel ferrum, sanctum erit Domino: in thesaurum Domini inferetur. Et clanxerunt tubis sacerdotes. ut verò audivit populus tubas; (f) jubilavit universus populus simul jubilatione magnâ, & forti. Et cecidit universus murus in circuitu. Et ascendit universus populus in civitatem. Et anathemavit eam Iesus, & quæcunque erant in civitate ab homine & usq; ad mulierem, à juvene & usq; ad senem, & usq; ad vitulum & subjugale, in ore gladii.

MS.A. (ι) κυρίε προεδρεύωσι καὶ Σαλπίζοντες. (κ) Μὴ βοᾶτε, καὶ μὴ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν (λ) ἀναβοήσατε. (μ) τὴν πόλιν εὐθέως (ν) κιβωτὸν κυρίε. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἑπτὰ αἴροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας πορεπορεύοντο ἐναντίον τ κυρίε. * καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς Σάλπιγξιν καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας· καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν. * καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίε. ἕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας. Καὶ τῇ (ξ) περιῆλθον τὴν πόλιν ἑπτάκις. Καὶ τῇ ἑβδόμῃ (ο) ὤρθρισαν (π) τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων· πλὴν (ρ) φυλάξατε ἀπὸ τ (σ) ὑμεῖς λάβητε (τ) ποιήσητε (υ) καὶ χρυσίον, καὶ πᾶς χαλκὸς καὶ Σίδηρος, (φ) λαὸς τὴν φωνὴν τῶν (χ) ἔπεσεν τὸ (ψ) ἀνεθεμάτισαν αὐλὴν, καὶ ὅσα (ω) πρεσβυτέρου, (α) μόσχε, καὶ ἕως πρεσβάτε, καὶ ὑποζυγίε,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּמְזָרְזֵי חֵילָא אָזְלִין קֳדָם כָּהֲנַיָּא תָּקְעֵי שׁוֹפָרַיָּא וְשִׁבְטָא דְּבֵית דִּן אָזֵל בָּתַר אֲרוֹנָא 9
וְכָהֲנַיָּא אָזְלִין וְתָקְעִין בְּשׁוֹפָרַיָּא : וְיָת עַמָּא פַּקִּיד יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר לָא תְיַבְּבוּן וְלָא 10
תַשְׁמְעוּן יַת קָלְכוֹן וְלָא יִפּוֹק מִפּוּמְכוֹן פִּתְגָמָא עַד יוֹמָא דְּאֵימַר לְכוֹן יַבְּבוּ וּתְיַבְּבוּן :
וְאַסְחַר אֲרוֹנָא דְיָי יַת קִרְתָּא אַקִּיף זִמְנָא חָדָא וְעָלוּ בְּמַשְׁרְיָתָא וּבָתוּ בְּמַשְׁרְיָתָא : 11
וְאַקְדֵּם יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וּנְטָלוּ כָהֲנַיָּא יַת אֲרוֹנָא דְיָי : וְשִׁבְעָא כָהֲנַיָּא נְסִיבוּ שִׁבְעָא 12 13
שׁוֹפָרַיָּא דְקָרְנֵי דְכַרְיָא קֳדָם אֲרוֹנָא דְיָי אָזְלִין מֵיזַל וְתָקְעִין בְּשׁוֹפָרַיָּא וּמְזָרְזֵי חֵילָא אָזְלִין
קֳדָמֵיהוֹן וְשִׁבְטָא דְבֵית דִּן אָזֵל בָּתַר אֲרוֹנָא דְיָי וְכָהֲנַיָּא אָזְלִין וְתָקְעִין בְּשׁוֹפָרַיָּא :
וְאַסְחָרוּ יַת קִרְתָּא בְּיוֹמָא תִנְיָנָא זִמְנָא חָדָא וְתָבוּ לְמַשְׁרְיָתָא כְּדֵין עֲבָדוּ שִׁתָּא יוֹמִין : וַהֲוָה 14
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְאַקְדִּימוּ כְּמִסַּק צַפְרָא וְאַסְחָרוּ יַת קִרְתָּא כְּהִלְכְתָא הָדֵין שַׁבַּע 15
זִמְנִין לְחוֹד בְּיוֹמָא הַהוּא אַקִּיפוּ יַת קִרְתָּא שַׁבַּע זִמְנִין : וַהֲוָה בְּזִמְנָא שְׁבִיעָאָה תְּקָעוּ 16
כָהֲנַיָּא בְּשׁוֹפָרַיָּא וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא יַבִּבוּ אֲרֵי יְהַב יְיָ לְכוֹן יַת קִרְתָּא : וּתְהֵי קִרְתָּא 17
חֲרָמָא הִיא וְכָל דְּבָהּ קֳדָם יְיָ לְחוֹד רָחָב פּוּנְדְקִיתָא תְּחֵי הִיא וְכָל דְּעִמָּהּ בְּבֵיתָא אֲרֵי
אַטְמַרַת יַת אוּגָרַיָּא דִּי שְׁלַחְנָא : וּלְחוֹד אִתּוּן אִסְתַּמָּרוּ מִן חֲרָמָא דִלְמָא תְּחָרְמוּן וְתִסְּבוּן 18
מִן חֲרָמָא וְתָשַׁוּוּן יַת מַשְׁרְיָתָא דְיִשְׂרָאֵל לְחֲרָמָא וְתַעְכְּרוּן יָתֵיהּ : וְכָל כַּסְפָּא וְדַהֲבָא 19
וּמָנֵי נְחָשָׁא וּבְרוֹלָא קוּדְשָׁא אִנּוּן קֳדָם יְיָ לְאוֹצַר בֵּית מַקְדְּשָׁא דְיָי יִתְעַלּוּן : וְיַבִּבוּ עַמָּא 20
וְתָקְעוּ בְּשׁוֹפָרַיָּא וַהֲוָה כַּד שְׁמַע עַמָּא יַת קָל שׁוֹפָרָא וְיַבִּבוּ עַמָּא יַבָּבָא רַבָּא וּנְפַל שׁוּרָא
דְקִרְתָּא וְאִתְבְּלַע תְּחוֹתוֹהִי וְסָלִיק עַמָּא לְקִרְתָּא גְּבַר לְקִבְלֵיהּ וּכְבָשׁוּ יַת קִרְתָּא : וְנַכְּרוּ 21
יַת כָּל דְּבְקִרְתָּא מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא מֵעוּלֵימָא וְעַד סָבָא וְעַד תּוֹר וְאִמַּר וְחֲמָר
לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et armati virtutis incedebant ante sacerdotes clangentes buccinis: et tri- 9
bus domꝰ Dan ibat post arcam, & sacerdotes incedentes & clangentes
buccinis. Et populo præcepit Josue, dicendo: Ne clametis, neque audire fa- 10
ciatis vocem vestram; nec prodeat ex ore vestro verbum, usq; ad diẽ quo
dixero vobis, Clamate: et clamabitis. Et circuivit arca Dñi urbem, ambi- 11
endo vice unâ: & intraverunt in castra, et pnoctaverunt in castris. Et an- 12
ticipavit Josue mane, & tulerunt sacerdotes arcam Dñi: Et septem sacer- 13
dotes acceperunt septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Dñi ambulantes ambulando, & clangentes buccinis: & armati virtutis ambulabant
ante eos, & tribꝰ domꝰ Dan ambulabat post arcã Dñi. Et sacerdotes ambu-
labãt, & clangebant buccinis. Et circuierunt civitatẽ in die secundâ vice 14
unâ, & reversi sunt in castra: sic fecerunt sex diebus. Et fuit in die septimo, 15
& anticipaverũt in ascensu auroræ, et circuierũt urbẽ juxta consuetudi-
nem hanc septem vicibus: tantùm in die illa ambierunt urbẽ septẽ vicibꝰ.
Et fuit in vice septima, clanxerunt sacerdotes buccinis, et dixit Josue po- 16
pulo: Vociferate; quoniam dedit Dominus vobis urbem. Et esto urbs ana- 17
thema, ipsa & omnia quæ in ea, ante Dominum: tantũ Rahhab cauponaria vivat, ipsa & omnia quæ cum ea in domo, quia abscondit nuncios quos
miseramus. Tantùm vos custodimini ab anathemate, ne fortè anathemati- 18
zemini, & tollatis ex anathemate, & ponatis castra Israelis in anathema,
& turbetis ea. Et omne argentum & aurum, & vasa ærea & ferrea sancta 19
ipsa ante Dominum, in thesaurum domus sanctuarii Domini intrabunt.
Et clamaverunt populus, & clanxerunt in buccinis: & fuit quando au- 20
divit populus vocem buccinæ, & clamaverunt populus clamore ingenti:
& cecidit murus urbis, & absorptus est subtus se; et ascendit populus in
urbem, vir è regione sui, & subegerunt urbem. Et consumpserunt omnes 21
qui in urbe, à viro & usque ad mulierem, à puero et usque ad senem, &
usque ad bovem, & ovem, & asinum in acie gladii.

Versio SYRIACA cum Interpretione LATINA.

8 * ... Et qui armati erant, præibant sacerdotibus
qui buccinis clangebant; qui verò *turma-*
tim collecti erant, sequebantur arcam, iter
9 facientes autem buccinas clangebant. Po-
pulo quoque præcepit Jesus, ac dixit, Ne
clametis, nec vocé vestrã audire faciatis, & ne
verbum egrediatur ex ore vestro, usq; ad diẽ
quo dixero vobis, Vociferamini; ac tunc
10 vociferabimini. Circuivit igitur arca Dñi
urbem semel: & redeuntes ad castra, perno-
ctárũt in castris. Surrexit Jesus diluculò, tu-
11 lerũtque sacerdotes arcam Dñi; Et septẽ sa-
12 cerdotes ferebãt septẽ buccinas, præcedebãt-
que arcã Dñi, & incedentes clangebant buc-
cinis: qui erãt armati, præibãt illis; & qui
turmatim collecti erãt, sequebãtur arcã Dñi,
tubisq; canebãt. Circuierũt etiã urbẽ illam
13 altero die semel, & reversi sunt in castra: sic
faciebant sex illis diebus. Septimo verò die
14 manè surgẽtes, circuierũt urbẽ eâdẽ ratione
septies: illo verò duntaxat die circuierũt eam
15 septies: Et septimá illâ vice clanxére sacer-
dotes buccinis: Dixitq; Jesus ad populũ, Vo-
ciferamini; tradidit enim vobis Dñs urbem.
16 Sit autẽ urbs ista & quicquid est in illa, ana-
thema Dño: duntaxat Rahab meretricẽ serva-
te, ipsam *videlicet* ac omnes qui cũ ea sunt
17 in domo, eò quòd absconderit exploratores
illos quos miseramus. Vos verò cavete ab
anathemate, ne celetis & accipiatis *quicquã*
ex anathemate, et castra Israelis efficiatis ana-
18 thema, & conturbetis illa. Omne argentum
& aurũ, vasaq; ænea & ferrea consecrata sunt
19 Dño, in ærariũ Dñi ingrediẽtur. Exclamavit
itaq; popul⁹, & clanxére buccinis: cúmq; au-
dísset popul⁹ vocé tubarũ, vociferat⁹ est po-
pul⁹ vociferatione magnâ valdè, corruitque
murus super locũ suũ, & ascenderũt populus
in urbẽ quisq; ex adverso sui, & expugnárunt
urbẽ, Et trucidárũt omnes qui erãt in ipsa,
20 tam viros quàm mulieres, tam pueros quàm
senes; tamq; boves quàm pecudes & asinos
trucidárunt acie gladii.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وَالعَسكَرُ سَايِرٌ قُدَّامَ الكَهَنَةِ * وَضَارِبُوا البُوقَاتِ وَاللَّفِيفُ وَرَا الصُّنْدُوقِ ... * Porrò exercitus gradiebatur ante sacer-
dotes: & hi qui clangebant tubis, atque
9 turba promiscua, post arcam. Præceperat
autem Iosue populo sermonem hujusce-
modi, Ne vociferetis, neque attollatis
voces vestras, neque exeat ex ore vestro
verbum usque ad diem quo dixero vobis,
Vociferate: tunc vociferabitis. Et cir-
10 cuire jussit arcam Domini circa civita-
tem semel; tum rediit ad castra, & per-
11 noctavit in illis. Surrexitque Iosue sum-
mo mane, & tulerunt sacerdotes arcam
12 Dei, Septem sacerdotib⁹ portantibus septem
buccinas clangoris, præcedentibus arcam;
quibus etiam clangentes buccinis & exer-
citus præibant: turba verò promiscua
gradiebatur post arcam. Rursus circuie-
13 runt urbem die secundo semel, reversiq;
sunt in castra: sic fecerunt sex die-
14 bus. Quumque fuisset in die septimo, sur-
rexerunt ad ortum auroræ, & circumde-
derunt urbem eodem modo septem vici-
bus; nam peculiariter in hac die circui-
15 erunt eam septem vicibus: Et hâc septi-
mâ vice clanxerunt sacerdotes buccinis.
Dixitque Iosue ad populum, Vociferate,
16 jam dedit vobis Deus civitatem. Oportet
autem ut ista civitas, & quidquid in ea
est, anathema sit Domino creaturarum:
Verùm Rahab venditrix privilegiata est,
& omnes qui sunt in domo ejus; quoni-
am abscondit nuntios quos miseramus.
17 At præcipuè vos cavete vobis ab ana-
themate, ne fortè aviditate ducti sumatis
ex anathemate, et efficiatis exercitũ filio-
rũ Israel obnoxium anathemati, & vitu-
18 peretis eum. Et omne argentum aut
aurum, & vas æris aut ferri, est san-
ctum Deo, ingredietur in ærarium Do-
19 mini. Igitur vociferavit populus, &
clanxerunt buccinis: & factum est,
quum audísset turba vocem tubæ, cla-
mavit turba clamore maximo, & cor-
ruit murus de loco suo, & ascendit po-
pulus ad urbem, unusquisque de loco suo
ad oppositum sibi, & potiti sunt urbis;
20 Et extirpárunt quidquid in ea erat,
tam virum quàm mulierem, & pue-
rum, & senem, & bovem, & asi-
num, & ovem, acie gladii.

ספר יהושע : ז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

: Jehosuah dixit ,terram *pede explorantibus* viris duobus Et

21 וְלִשְׁנַיִם הָאֲנָשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ
,mulierem inde educite & ;*meritoriæ* mulieris domum Ingredimini

בְּאוּ בֵּית־הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם אֶת־הָאִשָּׁה
pueri sunt ingressi Et .ei jurastis quēadmodū ,ei quæ omnia &

22 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ: וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים
& ,ejus matrem & ,ejus patrem & Rachab eduxerunt & ,*explorantes*

הַמְרַגְּלִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־רָחָב וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֵת־
;eduxerunt ejus familias omnes & ,ei quæ omnia & ,ejus fratres

אַחֶיהָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־מִשְׁפְּחֹתֶיהָ הוֹצִיאוּ
succenderunt civitatē Et .Israel *castrametationem* extra *ad* eos *locaverunt* &

23 וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל: וְהָעִיר שָׂרְפוּ
,*eris* vasa & ,aurum &,argentū Tantū .ea in quæ omnia &,igni *in*

בָּאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ כַּסֶּף וְהַזָּהָב וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת
,*meritoriam* Rachab Et .Domini domus *thesaurum dederunt* ,*eris* &

24 וְהַבַּרְזֶל נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית־יְהוָה: וְאֶת־רָחָב הַזּוֹנָה
,Jehosuah fecit vivere ei quæ omnia &,ejus patris domum &

וְאֶת־בֵּית אָבִיהָ וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ הֶחֱיָה יְהוֹשֻׁעַ
absconditquia : hanc diem ad usque ,Israel *inter eos in* habitavit &

וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הֶחְבִּיאָה אֶת־
.Jericho explorandum ad Jehosuah misérat quos *legatos*

הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ:
facies ad vir Maledict⁹ :dicendo ,illo tempore in Iehosuah adjaravit Et

25 וַיַּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי
.Jericho istam civitatem ædificaverit & ,surrexerit qui *Domini*

יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֶת־יְרִיחוֹ
.ejus portas statuat suo parvo in & ,eam fundet suo primogenito In

בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ:
.terra omni in ejus *auditio* fuit & ,Jehosuah cum Dominus fuit Et

26 וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל־הָאָרֶץ:

CAP. VII.

tulit Et .anathemate in prævaricatione Israel filii sunt prævaricati Et

1 וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַעַל בַּחֵרֶם וַיִּקַּח
de ,Jehudah *tribu* ,Zerach filii ,Zabdi filii ,Charmi filius Hachan

עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶּן־זַבְדִּי בֶן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה מִן־
Jehosuah misit Et .Israel filios *in Domini nasus* est iratus & : anathemate

הַחֵרֶם וַיִּחַר־אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
;Bethel *oriente ab* Aven Beth- *cum* ,Hai in Iericho de viros

2 אֲנָשִׁים מִירִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם־בֵּית אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל
ascēderūt & : terram explorate & Ascēdite : dicendo ,eos ad dixitque

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ
,Jehosuah ad sunt reversi Et .Hai exploraverunt & ,viri

הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת־הָעָי: וַיָּשֻׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
3 ,virorū millia duo Circiter .populⁿ omnis ascēdat Nō : eū ad dixerūt atq;

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל־יַעַל כָּל־הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ
.Hai percutiant & ,ascendant virorum millia tria circiter vel

אוֹ כִשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְיַכּוּ אֶת־הָעָי
ascenderūt Et .*ipsi* *tarum* quia ,populum omnem illuc facias laborare ne

אַל־תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת כָּל־הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה: וַיַּעֲלוּ
4 .Hai *virorū* *facies ad* fugerūt & : *viri* millia tria ferè illuc populo è

מִן־הָעָם שָׁמָּה כְּשִׁלֹּשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּנָּסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי:
;viros sex & triginta ferme Hai viri eis ex percusserunt Et

5 וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כְּשִׁלְשִׁים וְשִׁשָּׁה אִישׁ
eos percusserunt &: *Fractiones* ad usque *portæ* *facies ad* eos sunt persecuti &

וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר עַד־הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם
scidit Et .*aqua in* fuit & ,populi cor est liquefactum & : descensu in

בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לְבַב־הָעָם וַיְהִי לְמָיִם: וַיִּקְרַע
6 *arcæ* *facies ad* terram in *suas* *facies super* cecidit & ,sua vestimēta Iehosuah

יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלוֹתָיו וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן
pulverē fecerunt ascendere & : Israel senes &,ipse,vesperā ad usq; Domini

יְהוָה עַד־הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר
.suum caput super

עַל־רָאשָׁם:

22 Duobus autē viris, qui exploratores missi fuerant, dixit Josue; Ingredimini domum mulieris meretricis, & producite 23 eam, & omnia quæ illi⁹ sunt, sicut illi juramento firmāstis. Ingressiq; juvenes, eduxerunt Rahab, & parentes ejus, fratres quoque, & cunctā supellectilem ac cognationem illius, & extra castra Israel manere fecerunt. Urbē autē, & omnia quæ 24 erant in ea, succenderūt: absq; auro et argento, & vasis æneis, ac ferro, quæ in ærariū Domini consecrārunt. Rahab verò meretricem, & domum patris 25 ejus, & omnia quæ habebat, fecit Josue vivere, & habitaverunt in medio Israel usque in præsentem diē: eò quòd absconderit nuntios, quos miserat ut explorarent Jericho. In tempore illo, imprecat⁹ est Jo- 26 sue, dicens; Maledictus vir corā Domino, qui suscitaverit & ædificaverit civitatē Jericho. In primogenito suo fundamenta illi⁹ jaciat, & in novissimo liberorū ponat portas ej⁹. Fuit ergò Dn̄s cū Josue, & nomen 27 ej⁹ vulgatū est in omni terra.

CAP. VII.

1 Filii autē Israel prævaricati sunt mandatū, & usurpaverunt de anathemate. Nā Achan filⁱ⁹ Charmi, filii Zabdi, filii Zare de tribu Juda, tulit aliquid de anathemate: iratúq; est Dn̄s 2 contra filios Israel. Cúmq; mitteret Josue de Jericho viros contra Hai, quæ est juxta Bethaven, ad Orientalē plagā oppidi Bethel, dixit eis, Ascendite, & explorate terrā. Qui præcepta complentes exploraverūt Hai. Et reversi dixerūt ei, 3 Non ascendat omnis populus, sed duo vel tria millia virorū pergant, & deleant civitatem: quarē omnis populⁱ⁹ frustrà vexabitur contra hostes pauciſſimos? Ascenderūt ergò tria millia pugnatorū. Qui statim terga vertentes, Percussi sunt à viris urbis Hai, & corruerūt ex 4 eis triginta sex homines: persecutíque sunt eos adversarii de porta usque ad Sabarim, & ceciderunt per prona fugientes: pertimuítque cor populi, & instar aquæ liquefactū 5 est. Josue verò scidit vestimenta sua, & pronus cecidit in terram coram arca Domini usque ad vesperam, tam ipse quàm omnes senes Israel: miserúntque pulverē super capita sua.

22 Καὶ τοῖς δυσὶ νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι, εἶπεν Ἰησοῦς, Εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς, καὶ ἐξαγάγετε αὐτὴν ἐκεῖθεν, (ϛ) καὶ ὅσα ὧδε αὐτῇ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς, καὶ (γ) ἐξηγάγοσαν Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς (δ) αὐτῆ, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ὧν αὐτῇ· καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς Ἰσραήλ. Καὶ ἡ πόλις (ε) ἐνεπρήσθη ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ. πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθῆναι. Καὶ Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ πᾶσαν τὸν οἶκον αὐτῆς τὸν πατρικὸν ἐζώγρησεν Ἰησοῦς. καὶ κατῴκισεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, διότι ἔκρυψε τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν Ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν Ἰεριχώ. Καὶ ὤρκισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐναντίον κυρίου, λέγων, Ἐπικαλάρατος ὁ ἄνθρωπος, ὃς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην. ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτὴν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ θήσῃσι τὰς πύλας αὐτῆ. καὶ ὅτως ἐποίησεν Ὀζὰν ὁ ἐκ Βαιθὴλ· ἐν τῷ Ἀβιρὼν τῷ πρωτοτόκῳ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ διασωθέντι ἐπέστησε τὰς πύλας αὐτῆς. Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κτ᾽ πᾶσ᾽ τ᾽ γῆν.

MS.A. (ϛ) καὶ πάντα ὅσα ὧν ἐν αὐτῇ. (γ) ἐξήγαγον τ᾽ Ῥαὰβ (δ) αὐτῆ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσ᾽ τ᾽ συγγένειαν αὐτ᾽· καὶ κατέστησ᾽ (ε) ἐνεπυρίσθη ἐν πυρὶ

ΚΕΦ. ζ᾽.

1 Καὶ ἐπημελήθησ᾽ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (α) πημέλειαν μεγάλην, καὶ ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τ᾽ ἀναθέματος· καὶ ἔλαβεν (β) Ἀχαρ υἱὸς Χαρμὶ υἱὸ (γ) Ζαμβεὶ υἱὸ Ζαρὲ ἐκ τ᾽ φυλῆς Ἰούδα ἀπὸ τ᾽ ἀναθέματος. καὶ ἐθυμώθη (δ) κύριος ὀργῇ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς ἄνδρας εἰς Γαὶ, ἢ ὅτι (ε) κατ᾽ Βαιθὴλ, λέγων, Κατασκέψασθε (ζ) τὴν Γαί. καὶ ἀνέβησαν οἱ 3 ἄνδρες καὶ κατεσκέψαντο (η) τὴν Γαί. Καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς Ἰησοῦν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, (θ) Μὴ ἀναβήτω πᾶς ὁ λαὸς, (ι) ὡσεὶ δισχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν καὶ (κ) ἐκπολιορκησάτωσ᾽ τὴν πόλιν. μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ τ᾽ λαὸν ἅπαντα, ὀλίγοι γάρ εἰσι. 4 Καὶ ἀνέβησ᾽ (λ) ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν Γαί. Καὶ ἀπέκλεισαν ἀπ᾽ αὐτῶν ἄνδρες Γαὶ (μ) εἰς τριακοντα[ὲ]ξ ἄνδρας, καὶ καταδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τ᾽ πύλης, (ν) καὶ συνέτριψαν αὐτοὺς (ξ) ἀπὸ τῆς καταφορᾶς. καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τ᾽ λαοῦ, καὶ 6 ἐγένετο ὥσπερ ὕδωρ. Καὶ διέρρηξεν Ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἔπεσεν Ἰησοῦς ὀπὶ τ᾽ γῆν ὀπὶ πρόσωπον (ο) ἐναντίον κυρίου ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· (π) καὶ ἐπιβάλοντο χοῦν ὀπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

Et enimvero juvenes, qui exploraverant, dixit Jesus; *Introite in domum mulieris: & educite eam inde, & quæcunque sunt ei.* 22 *Et introierunt ambo juvenes, qui exploraverant civitatem, in domum mulieris, et eduxerunt Raab meretricem, & patrem ejus, & matrem ejus, & fratres ejus, & cognationem ejus. & omnia quæcunque erant ei: & collocárunt eam extra castra Israel. Et civitas incensa est in incendio cum omnibus quæ in ea. Tantummodò* 23 *argentum, & aurum, & æs, & ferrum dederunt in thesaurum Domini inferri. Et Raab meretricem, & universam domum ejus paternam vivificavit Jesus. Et habitavit in Israel usque in hodiernam diem: eò quòd occultavit exploratores, quos miserat Jesus ad explorandam Hiericho. Et juravit Jesus in die illa ante Dominum, dicens;* 24 *Maledictus homo, qui (g) ædificabit civitatem hanc. In primogenito suo fundabit eam, & in minimo suo collocabit portas ejus. (h) Et ità fecit Hozan, qui ex Bethel. In Abiron primogenito fundavit eam: & in salvato novissimo imposuit portas ejus. Et fuit Dominus cum Iesu: & fuit nomen ejus per omnem terram.* 25 26 27

MS.A. (g) καὶ πάντα ὅσα ὧν ἐν αὐτῇ. (γ) ἐξήγαγον τ᾽ Ῥαὰβ (δ) αὐτ᾽, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσ᾽ τ᾽ συγγένειαν αὐτ᾽· καὶ κατέστησ᾽ (ε) ἐνεπυρίσθη ἐν πυρὶ

CAP. VII.

1 *Et deliquerunt filii Israel* delictum (a) *magnum*: & usurpaverunt de anathemate. Et fumpſit Achar filius Charmi filii Zambri filii Zara ex tribu Iuda de anathemate. Et indignatus est Dominus in filios Israel. Et mi- 2 sit Iesus viros in Gai, quæ est (b) *contra* Bethel, dicens; *Explorate Gai. Et ascenderunt viri, & exploraverunt Gai. Et* 3 *reverterunt ad Iesum, & dixerunt ad eum; Non ascendat omnis populus: sed quasi bis mille, aut ter mille viri ascendant, & expugnent civitatem. Ne adduxeris illuc populū universum: pauci enim sunt. Et ascenderunt circiter ter mille viri, & fugerunt* 4 *à facie virorum Gai. Et interfecerunt de eis viri Gai ad triginta sex viros: & persecuti sunt eos à porta, (c) & contriverunt eos à declivi. Et expavit cor populi: & factum est ut aqua. Et dissidit Iesus vestimenta sua.* 5 6 *Et cecidit Iesus super terram in faciē (d) ante Dominum usq; ad vesperam, ipse, & seniores Israel: & injecerunt pulverem super capita sua.*

תרגום יונתן Targum Jonathan.

22 ולתרין גבריא דאלילו ית ארעא אמר יהושע עלו לבית אתתא פונדקיתא ואפיקו מתמן
23 ית אתתא וית כל די לה כמא דקיימתון לה : ועלו עולמיא מאלליא ואפיקו ית רחב וית
אבוהא וית אמהה וית אחוהי וית כל די לה וית כל זרעיתהא אפיקו ואשרונון מברא
24 למשריתא דישראל : וקרתא אוקידו בנורא וכל די בה לחוד כספא ודהבא ומאני נחשא
25 וברזלא יהבו באוצר בית מקדשא דיי : ית רחב פונדקיתא וית בית אבוהא וית כל די לה
קיים יהושע ויתיבת בנו ישראל עד יומא הדין ארי אטמרת ית אונדיא דשלח יהושע
26 לאללא ית ארעא : ואומי יהושע בעדנא ההיא למימר ליט גברא קדם יי דיקום ויבני ית
27 קרתא הדא ית יריחו בבכוריה ישכלל לה ובוציר בנוהי יקים דשהא : והוה מימרא דיי
בסעדיה דיהושע והוה שמעיה סני בכל ארעא :

ו

1 ושקרו בני ישראל שקר בחרמא ונסיב עכן בר כרמי בר זבדי בר זרח לשבטא דיהודה מן
2 חרמא ותקיף רונא דיי בבני ישראל : ושלח יהושע גברין מירחו לעי דעם בית און ממדנח
3 לבית אל ואמר להון למימר סקו ואלילו ית ארעא וסליקו גבריא ואלילו ית עי : ותבו
יהושע ואמרו ליה לא יסק כל עמא כתרין אלפין גברא או כתלתא אלפין יסקון
4 ויטחון ית עי לא תרגיש לתמן ית כל עמא ארי זעירין אנון : וסליקו מן עמא לתמן כתלתא
5 אלפין גברא ואפכו קדם אנשי עי : וקטלו מנהון אנשי עי כתלתין ושתא ורדפונין
קדם תרעא עד דתברונון ומחונון במחתנא ואתמסי לבא דעמא והוה למיא : ובזע יהושע
6 לבושוהי ונפל על אפוהי על ארעא קדם ארונא דיי עד רמשא הוא וסבי ישראל ואסיקו
עפרא על רישיהון :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et duobus viris, qui exploraverant terram, dixit Josue: Ingredimini in 22 domum mulieris cauponariæ, & producite inde mulierem, et omnia quæ ei, quemadmodū jurāstis ei. Et ingressi sunt juvenes exploratores, et produxerunt Rahab, et patrē ejus, et matrē ejⁱ⁹, et fratres ejⁱ⁹, et omnia quæ ei; 23 et omnem prosapiam ejus produxerunt, et posuerunt eos extra castra Israel. Et urbē incenderunt igni, et oĩa quæ in eā: tantū argentū et aurum, 24 et vasa ærea et ferrea attulerunt in ærariū domⁱ⁹ sanctuarii Dn̄i. Et Rahab cauponariā, et domū patris ejⁱ⁹, et oĩa quæ illi, vivificavit Josue: et habitavit in medio Israel usq; in diē hunc; quoniā absconderat nuncios, quos 25 miserat Josue ad explorandū *terram*. Et juravit Josue in tempore illo, dicendo: Maledictus vir ante Dn̄m, qui surrexerit & ædificaverit urbem hanc Jericho; in primogenito suo fundet eam, & in minimo filio suo 26 constituat portam ejus. Et fuit verbū Dn̄i in auxiliū Josue: fuitq; *fama* 27 ejus *magna* & *amplificata* in omni terrâ.

CAP. VII.

ET prævaricati sunt filii Israel prævaricationē in anathemate, & tulit 1 Ghachan filⁱ⁹ Charmi filii Zabdi filii Zerahh de tribu Juda, de anathemate: et fortificata est indignatio Dn̄i in filios Israel. Et misit Josue viros 2 ex Jericho in Gai, quæ prope Bethaven ab oriente Bethel; & ait illis, dicendo: Ascendite et explorate terrā: & ascenderunt viri, & exploraverunt Gai. Et redierunt ad Josue, & dixerunt illi: Non ascendat omnis po- 3 pulus; quasi duo millia, aut quasi tria millia virorū ascendent, & percutient Gai: non cogas ibi oēm populū, quoniā pauci illi. Et ascenderunt de 4 populo illuc quasi tria millia virorum; et verterunt [*terga*] ante homines Gai. Et occiderunt ex eis viri Gai quasi triginta et sex viros; et insecuti 5 sunt eos ante portā quoad confregerūt eos, et percusserūt eos in descensu: et liquefactum est cor populi, et fuit in aquas. Et scidit Josue vestimenta 6 sua, et cecidit sup faciē suam sup terram ante arcam Dn̄i usq; ad vesperā, ipse & senes Israel; & projecerunt pulverem super capita sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܥ ܠܓܒܪ̈ܐ ܗܢܘܢ ܕܓܫܘ ܠܐܪܥܐ ܘܙܠܘ ܘܚܙܘ ܠܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܠܐ ܬܘܒ ܗܠܟܘ ܘܣܒܒܘ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܘܐܫܕܘ ܠܟܘܢ ܗܫܐ ܗܪ̈ܐ ܗܟܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ܘܐܢܐ ܐܫܕ

ספר יהושע: ז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

fecisti transire quid ad DOMINUS Domine Ahah : Iehosuah Dixitque

7 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה לָמָּה הַעֲבַרְתָּ

manu in nos dantum ad Iarden hunc populum faciendo transire

הַעֲבֵיר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד

transitu in manusissemus &,ea ipsemet utinam &:nos facienda perdere ad,Emoræi

הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וּלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר

cervicem Israel vertit quam post- ,dicam quid : Domine me In ! Iarden

הַיַּרְדֵּן : בִּי אֲדֹנָי מֶה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף 8

habitatores omnes &,Chenahanæus audient Et ? suorum inimicorum facies ad

לִפְנֵי אֹיְבָיו: וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי 9

quid & : terra è nostrum nomen succident & ,nos super circuibunt & ,terræ

הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת־שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ וּמַה

: Iehosuah ad Dominus Dixitque ? magno tuo nomini facies

תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ 10

Peccavit ? tuæ facies super cadens tu hoc quid ad ; tibi Surge

קוּם לְךָ לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ: חָטָא 11

; eis præcepi quod ,meum pactum sunt transgressi etiam & ,Israel

יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם

,negaverunt etiam & ,sunt furati etiam & ,anathemate de ceperunt etiam &

וְגַם לָקְחוּ מִן־הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ

stare Israel filii poterunt non Et .suis vasis in posuerunt etiam &

וְגַם שָׂמוּ בִּכְלֵיהֶם: וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם 12

,suorum inimicorum facies ad verterunt Cervicem : suorum inimicorum facies ad

לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם עֹרֶף יִפְנוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם

non si ,vobiscum esse addam Non .anathemate in fuerunt quia

כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא אוֹסִיף לִהְיוֹת עִמָּכֶם אִם־לֹא

: dices & ,populum sanctifica ,Surge .vestro interiori ex anathema disperdatis

תַשְׁמִידוּ הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם: קוּם קַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וְאָמַרְתָּ 13

Deus Dominus dixit sic Quia .crastinum in vos Sanctificate

הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי

stare poteris Non .Israel tuo interiori in Anathema : Israel

יִשְׂרָאֵל חֵרֶם בְּקִרְבְּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא תוּכַל לָקוּם

.vestro interiori ex anathema vos removere ad usque ,suorum inimicorum facies ad

לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ עַד־הָסִירְכֶם הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם:

eam ceperit quam tribus ,erit & :vestras tribus ad mane in accedetis Et

וְנִקְרַבְתֶּם בַּבֹּקֶר לִשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ 14

eam ceperit quam familia & ;familias ad accedet ,Dominus

יְהוָה יִקְרַב לַמִּשְׁפָּחוֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנָּה

eam comprehenderit quam domus & ,domos ad accedet ,Dominus

יְהוָה הִקְרִב לַבָּתִּים וְהַבַּיִת אֲשֶׁר יִלְכְּדֶנּוּ 15

,anathemate in deprehensus ,erit Et .viros ad accedet ,Dominus

יְהוָה יִקְרַב לַגְּבָרִים: וְהָיָה הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם

est transgressus quia : ei quæ omnia & ,ipse igni in comburetur

יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ כִּי עָבַר

.Israel in stultitiam fecit quia & ,Domini pactum

אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל:

: suas tribus ad Israel applicuit & ,mane in Jehosuah manicavit Et

וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיַּקְרֵב אֶת־יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטָיו 16

,Jehudah familiam applicuit Et .Jehudah tribus est deprehensa &

וַיִּלָּכֶד שֵׁבֶט יְהוּדָה: וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה

Zarchi familiam applicuit Et .Zarchi familiam deprehendit &

וַיִּלְכֹּד אֶת מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי 17

,viros ad ejus domum applicuit Et .Zabdi est deprehensus & ,viros ad

לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֶד זַבְדִּי: וַיַּקְרֵב אֶת־בֵּיתוֹ לַגְּבָרִים 18

tribui Zerach filii Zabdi filii Charmi filius Hachan est deprehensus &

וַיִּלָּכֶד עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶּן־זַבְדִּי בֶּן־זֶרַח לְמַטֵּה

gloriam quæso tone ,mi Fili : Hachan ad Jehosuah Dixitque .Jehudah

יְהוּדָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עָכָן בְּנִי שִׂים־נָא כָבוֹד 19

mihi quæso indica & ;confessionem ei da & ,Israel Deo Domino

לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה וְהַגֶּד־נָא לִי

.me à abscondas ne : feceris quid

מֶה עָשִׂיתָ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי:

7 Et dixit Josue , Heu Domine Deus, quid voluisti traducere populum istum Jordanem fluvium, ut traderes nos in manus Amorrhæi, & perderes? utinam ut cœpimus, mansissemus trans Jordanem. Mi Domine Deus,quid dicam,videns Israelem hostibus suis terga vertentem ? Audient Chananæi, & omnes habitatores terræ, & pariter conglobati circundabunt nos, atque delebunt nomen nostrum de terra : & quid facies magno nomini tuo ? Dixitque Dominus ad Josue, Surge, cur jaces pronus in terra ? Peccavit Israel, & prævaricatus est pactum meum : tulerúntq; de anathemate, & furati sunt atque mentiti, & absconderunt inter vasa sua. Nec poterit Israel stare ante hostes suos,eósque fugiet: quia pollutus est anathemate. Non ero ultrà vobiscum, donec conteratis eum qui hujus sceleris reus est. Surge, sanctifica populum,& dic eis; Sanctificamini in crastinum. Hæc enim dicit Dominus Deus Israel, Anathema in medio tui est,Israel: non poteris stare coram hostibus tuis,donec deleatur ex te, qui hoc contaminatus est scelere. Accedetísq; manè singuli per tribus vestras: & quamcunque tribum sors invenerit, accedet per cognationes suas, & cognatio per domos, domúsq; per viros. Et quicunq; ille in hoc facinore fuerit deprehensus, comburetur igni cum omni substantia sua : quoniam prævaricatus est pactum Domini, & fecit nefas in Israel. Surgens itaque Josue manè, applicuit Israel per tribus suas, & inventa est tribus Juda. Quæ cùm juxta familias suas esset oblata , inventa est familia Zare. Illam quoq; per domos offerens, reperit Zabdi : Cujus domum in singulos dividens viros, invenit Achan filium Charmi,filii Zabdi, filii Zare de tribu Juda. Et ait Josue ad Achan, Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel: & confitere, atque indica mihi quid feceris, ne abscondas.

7 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, (ρ) Δέομαι κύριε· ἱνατί διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τ Ἰορδάνην ποταμὸν διαβῆναι αὐτὸν τῷ Ἀμορραίῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκίσθημεν πρὸς τὸν Ἰορδάνην. 8 νῦν. Καὶ τί ἐρῶ ἐπεὶ μετέβαλεν Ἰσραὴλ 9 αὐχένα ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν; Καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα; 10 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἀνάστηθι, ἱνατί τοῦτο σὺ πέπτωκας ὀπὶ πρόσωπόν 11 σου; Ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς καὶ παρέβη τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην πρὸς αὐτούς, (σ) κλέψαντες ἀπὸ τῶν ἀναθεμάτων ἐνέβαλον εἰς τὰ σκεύη (τ) αὐτῶν. Καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑποστῆναι καὶ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· ἀυχένα (υ) ὑποστρέψουσιν ἔναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγκοίθησαν ἀνάθεμα. οὐ προσθήσω ἔτι ἐὰν (φ) μὴ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ 13 ὑμῶν αὐτῶν. Ἁγιασὰς ἁγίασον τὸν λαόν, καὶ εἶπον ἁγιασθῆναι εἰσαύριον. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Τὸ ἀνάθεμά ἐστιν ἐν ὑμῖν. οὐ δυνήσεσθε ἀντιστῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν. 14 Καὶ (ω) προσχήσεσθε πάντες τοπαρχοὶ κατ φυλὰς, καὶ ἔσται ἡ φυλὴ ἣν ἂν δείξῃ κύριος, προσάξετε κατὰ δήμους· καὶ τὸν δῆμον ὃν ἂν (ρ) δείξῃ κύριος, προσάξετε (χ) κατ' οἶκον· καὶ τὸν οἶκον ὃν ἂν (ψ) δείξῃ κύριος, προσάξετε κατ' ἄνδρα. 15 Καὶ ὃς ἂν ἐνδεικνυθῇ, κατακαυθήσεται ἐν πυρὶ, κατὰ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου, καὶ 16 (ω) ἐποίησεν ἀνόμημα ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς, καὶ προσήγαγε τὸν λαὸν κατὰ φυλάς· καὶ ἐνεδείχθη ἡ 17 φυλὴ Ἰούδα. Καὶ προσήχθη κατὰ δήμους, καὶ ἐνεδείχθη (α) δήμῳ Ζα- 18 ρά. Καὶ προσήχθη κατ' ἄνδρα, καὶ ἐνεδείχθη (β) Ἀχαρ υἱὸς Ζαμβεὶ υἱοῦ 19 Ζαρά. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ (γ) Ἀχαρ, Δὸς δόξαν σήμερον τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ, καὶ δὸς τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ.

Et ait Iesus; Precor (e) Domine: ut quid (f) transiverit puer tuus populum hunc Iordanem ad tradendum eum Amorrhæo, ad perdendum nos? Et (g) utinam mansissemus, atque habitâssemus apud (h) Iordanem. Et quid dicam, quia vertit Israel cervicem coram inimico suo? Et audiens Chananæus, & omnes inhabitantes terram, undique circundabunt nos, & exterent nos de terra. Et quid facies nomini tuum magnum.? Et dixit Dominus ad Iesum, Surge: Ut quid hoc tu cecidisti in faciem tuam ? Peccavit populus, & transgressus est testamentum, quod disposui ad eos: (i) furati de anathemate injecerunt in vasa sua. Et non potuerunt filii Israel subsistere ad faciem inimicorum suorum: cervicem vertent coram inimicis suis, quia facti sunt anathema. Non adjiciam ultrà esse vobiscum; nisi abstuleritis anathema ex vobis ipsis. Surgens sanctifica populum: & dic, ut sanctificentur in crastinum. (k) Hæc dicit Dominus Deus Israel, Anathema est in vobis. Non poteritis resistere coram inimicis vestris: quoadusque abstuleritis anathema ex vobis. Et congregabimini omnes manè per (l) tribus: & erit tribus, quam ostenderit Dominus; applicabitis per populos: & populum, quem ostenderit Dominus, applicabitis per domum: & domum, quam ostenderit Dominus, applicabitis per virum. Et quicunque deprehensus fuerit, comburetur in igni; & omnia, quæcunque sunt ei: quoniam transgressus est testamentum Domini, & fecit iniquitatem in Israel. Et diluculò surrexit Iesus, & applicuit populum per tribus: & deprehensa est tribus Judæ. Et applicata est per populos: & deprehensus est populus Zarai. Et (m) applicatus est per virum: & deprehensus est Achar filius Zimbri filii Zara. Et dixit Iesus ad (n) Achar, Da gloriam hodiè Domino Deo Israel, & da confessionem: & annuntia mihi, quid fecisti: & ne absconderis à me.

MS.A. (ρ) Δαίομαι κύριε, κύριε· διατί (σ) καὶ κλέψαντες (τ) αὐτῶν. Οὐ (υ) δυνησόμεθα κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν (φ) ἐνδείξῃ (χ) κατ' οἴκους· (ψ) ἐνδείξῃ (ω) ἐποίησαν (α) δῆμος ὁ Ζαρεί. Καὶ προσήχθη δῆμῳ ὁ Ζαρεὶ κατ' ἄνδρας, καὶ (β) Ἀχαν (γ) Ἀχαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וְאָמַר יְהוֹשֻׁעַ קַבֵּל בְּעוּתִי יְיָ אֱלָהִים לְמָה אַעְבַּרְתָּ יָת עַמָּא הָדֵין יָת יַרְדְּנָא לְמִמְסַר 7
יָתָנָא בִּידָא דֶאֱמוֹרָאָה לְאוֹבָדוּתָנָא וּלְוַי פּוֹן דִּשְׁרֵינָא וְיַתְבְנָא בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא: בְּבָעוּ אֲדֹנָי 8
מָה אֵימַר בָּתַר דְּאִתְחֲרוּ יִשְׂרָאֵל קֳדָלְהוֹן לְמֵהַפַּךְ קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן: וְיִשְׁמְעוּן כְּנַעֲנָאֵי וְכָל 9
יָתְבֵי אַרְעָא וְיִסְתַּחֲרוּן עֲלָנָא וְיִשֵּׁיצוּן יָת שְׁמָנָא מִן אַרְעָא וּמָה תַּעְבֵּד בְּדִיל שְׁמָךְ רַבָּא: וַאֲמַר 10
יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ קוּם לָךְ לְמָה דְנָן אַתְּ רָמֵי עַל אַפָּךְ: חֲטָא יִשְׂרָאֵל וְאַף עֲבָרוּ עַל קְיָמִי דְפַקֵּדִית 11
יָתְהוֹן וְאַף נְסִיבוּ מִן חֵרְמָא וְאַף גְּנֵבוּ וְאַף כַּדִּיבוּ וְאַף שַׁוִּיאוּ בְּמָנֵיהוֹן: וְלָא יְכִלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 12
לְמֵקֶם קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן קֳדָלְהוֹן יְחוֹרִין לְמִפַּךְ קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן אֲרֵי הֲווֹ לְחֵרְמָא לָא
אוֹסִיף לְמֶהֱוֵי מֵימְרִי בְּסַעֲדְכוֹן אִם לָא תְּשֵׁיצוּן חֵרְמָא מִבֵּינֵיכוֹן: קוּם זַכֵּן יָת עַמָּא וְתֵימַר 13
אִזְדַּמְּנוּ לְמָחַר אֲרֵי כְדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֵרְמָא בֵינָךְ יִשְׂרָאֵל לָא תְּכוּל לְמֵיקַם קֳדָם
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ עַד דְּתַעְדּוּן חֵרְמָא מִבֵּינֵיכוֹן: וְתִתְקָרְבוּן בְּצַפְרָא לְשִׁבְטֵיכוֹן וִיהֵי שִׁבְטָא 14
דְיִתְאַחַד מִן קֳדָם יְיָ יִקְרַב לְזַרְעִין וְזַרְעִיתָא דְיִתְאַחַד מִן קֳדָם יְיָ תִּקְרַב לְבָתִּין וּבֵיתָא
דְיִתְאַחַד מִן קֳדָם יְיָ יִתְקְרַב לְגַבְרַיָּא: וִיהֵי דְיִתְאַחַד בְּחֵרְמָא יִתּוֹקַד בְּנוּרָא יָתֵיהּ וְכָל דִּילֵיהּ 15
אֲרֵי עֲבַר עַל קְיָמָא דְיָ וַאֲרֵי עֲבַד דְּלָא כְשַׁר בְּיִשְׂרָאֵל: וְאַקְדֵּם יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וְקָרֵיב יָת 16
יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטוֹהִי וְאִתְאַחַד שִׁבְטָא דְבִית יְהוּדָה: וְקָרֵיב יָת זַרְעִית יְהוּדָה וְאִתְאַחַד יָת זַרְעִית 17
זֶרַח וְקָרֵיב יָת זַרְעִית זֶרַח לְגַבְרַיָּא וְאִתְאַחַד זַבְדִּי: וְקָרֵיב יָת בֵּיתֵיהּ לְגַבְרַיָּא וְאִתְאַחַד 18
עָכָן בַּר כַּרְמִי בַר זַבְדִּי בַר זֶרַח לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעָכָן בְּרִי שַׁוִּי 19
כְעַן יְקָרָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְהַב קֳדָמוֹהִי הוֹדָאָה וְחַוִּי כְעַן לִי מָה עֲבַדְתָּא
לָא תְכַסֵּי מִנִּי:

nunc gloriam ante Dominum Deum Israelis, & fer ante eum confessionem ; & ostende nunc mihi quid feceris ; ne absconderis à me.

Et dixit Josue: Suscipe deprecationem meam Dñe Deus: Quare transfire faciendo transire feciſti populũ hunc Jordanẽ ad tradendã nos in manũ Emorræi ad perdendũ nos? et utinam manſiſſem⁹ et ſederem⁹ ultra Jordanẽ! Obſecro Dñe, Quid dicã poſtquã verterunt Iſrael cervices ſuas ad fugiendũ ante auctores inimicitiarũ ſuarũ? Et audient Cananæi et omnes habitatores terræ,et ſeſe converterent ſup nos,et conſument nomen noſtrũ è terrâ: et *quidfacies* propter nomẽ tuũ magnũ? Et dixit Dñs ad Joſue: Surge tibi:quare [*ob*]hoc te projicis ſup faciẽ tuã? Peccaverũt Iſrael, et etiã tranſgreſſi ſunt fœd⁹ meũ, ꝙ juſſi eis : et etiã tulerunt de anathemate,et etiã abſconderunt,et etiã negarunt,et etiam poſuerunt in vaſis ſuis. Et non valebunt filii Iſrael ſtare ante auctores inimicitiarum ſuarum ; cervices ſuas convertent ad vertendum [*terga*] ante auctores inimicitiarum ſuarũ ; quoniã fuerunt in anathema : & non addam ut ſit verbum meum in auxiliũ eorum,niſi exterminaveritis anathema de inter vos.Surge, præpara populũ, & dices:Præparamini in craſtinum ; Nam ſic dicit Dñs De⁹ Iſrael:Anathema inter te,Iſrael;non *valebis* ſtare ante auctores inimicitiarum *tuarum,* donec auferatis anathema de inter vos. Et accedetis in aurora ſecundũ trib⁹ veſtras:et erit tribus quæ deprehenditur ab ante Dñm,accedet per proſapias;& proſapia quæ deprehenditur ab ante Dñm,accedet per domos : & domus quæ deprehendetur ab ante Dñm,accedet per viros. Et erit qui deprehendetur in anathemate, et comburetur igne ipſe & oĩa quæ illi:quoniã tranſvit ſup fœd⁹ Dñi,et quoniã fecit ꝙ non rectũ in Iſrael. Et anticipavit Joſue in aurora,& accedere fecit Iſraelẽ ꝑ trib⁹ ſuas:& deprehenſa eſt trib⁹ dom⁹ Judæ. Et accedere fecit proſapiã Judæ,et *deprehendit proſapiã* Zerahh :et accedere fecit proſapiã Zerahh ꝑ viros,et deprehens⁹ eſt Zabdi. Et accedere fecit domus ejus per viros, et deprehenſus eſt Ghachan filius Charmi filii Zabdi filii Zerahh trib⁹ Judæ. Et dixit Joſue ad Ghachan: Fili mi,pone

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܥ ܐܘܝ ܡܪܝ ܐܠܗܝܡ ܠܡܐ ܥܒܪܬ ܥܒܪ ܠܝܪܕܢܐ ܠܗܕܐ ܥܡܐ ܠܡܣܪ ܠܢ ܐܝܕ ܐܡܪܝ ܠܘ ܗܘܝܢ ܫܪܝܢ ܘܐܬܒ ܥܒܪ ܠܝܪܕܢܐ
8 ܐܝܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܝܣܪܝܠ ܒܕܡ ܕܗܦܟ ܥܘܪܦܗ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܘܟܢܥܢܝܐ ܘܟܠ ܝܬܒܝ ܐܪܥܐ ܢܫܡܥ ܘܢܚܘܪ ܥܠܝܢ ܘܢܫܬܝ ܫܡܢ ܡܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܡܐ ܬܥܒܕ ܠܫܡܟ ܪܒܐ
9 ܐܡܪ ܝܗܘܫܥ ܠܡܐ ܗܢ ܢܦܠ ܥܠ ܐܦܝܟ ܩܡ ܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܚܛܐ ܘܥܒܪ ܩܝܡܝ ܕܦܩܕܬ ܠܗܘܢ ܘܐܦ ܓܢܒ ܘܟܕܒ ܘܐܦ ܫܡ ܒܟܠܝ ܐܢܘܢ
10 ܘܠܐ ܢܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
11 ܩܘܡ ܩܕܫ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܩܕܫܘ ܠܟܘܢ ܠܚܪ ܐܝܟ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܡ ܒܝܢ ܟܘ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢ ܠܐ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
12 ܐܢ ܠܐ ܬܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
13 ܩܘܡ ܩܕܫ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܩܕܫܘ ܠܟܘܢ ܠܚܪ ܐܝܟ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܡ ܒܝܢ ܟܘ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢ ܠܐ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
14 ܐܢ ܠܐ ܬܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
15 ܩܘܡ ܩܕܫ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܩܕܫܘ ܠܟܘܢ ܠܚܪ ܐܝܟ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܡ ܒܝܢ ܟܘ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢ ܠܐ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
16 ܐܢ ܠܐ ܬܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
17 ܩܘܡ ܩܕܫ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܩܕܫܘ ܠܟܘܢ ܠܚܪ ܐܝܟ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܡ ܒܝܢ ܟܘ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢ ܠܐ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
18 ܐܢ ܠܐ ܬܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
19 ܩܘܡ ܩܕܫ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܩܕܫܘ ܠܟܘܢ ܠܚܪ ܐܝܟ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܡ ܒܝܢ ܟܘ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢ ܠܐ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ
ܐܢ ܠܐ ܬܩܘܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܒܥܠܝ ܒܐ ܐܠܐ ܐܡ ܬܫܬܪܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ ܐܢ ܠܐ ܐܫܬܡܕ ܐܢܐ ܥܡ ܟܘ ܡܢ ܒܝܢ ܟܘ ܕܚܪܡ

7 Dixitque Jesus, Ah Domine Deus, quorsum trajecisti populum hunc Jordanem, ut traderes nos in manum Amorrhæorum? O utinam mansissemus cis Jordanem.
8 Quid dicam modò, cùm verterit Israel cervicem suam coram hostibus suis?
9 Audient siquidem Chananæi & omnes incolæ terræ, & adversùm nos conspirantes, disperdent nomen nostrum de superficie terræ: & quid quæso facis nomini tuo maximo?
10 Dixit autem Dominus ad Jesum, Surge, cur humi prosterneris super faciem
11 tuam? Peccavit Israel, & transgressus est mandatum quod præceperam eis, & acceperunt de anathemate, etiam furati sunt, etiam mentiti sunt, & absconderunt
12 inter instrumenta sua. Nec poterunt imposterum filii Israel stare coram hostibus suis, eò quòd facti sint anathema: nec ero deinceps cum eis, nisi amoveatis anathema de medio vestrì.
13 Surge convoca populum istum, & dic, Parate vos cras; quoniam sic ait Dominus Deus Israel, Anathema in medio tui Israel: posthac non poteritis resistere inimicis vestris, quoad arceatis anathema de medio vestrì. Manè
14 ergò admovete tribus vestras; & tribus quam deprehenderit Dominus, accedat per familias; & familia quam deprehenderit Dominus, accedat per domos; & domus quam deprehenderit Dominus, accedat per viros. Et qui deprehensus fue-
15 rit in hujusmodi anathemate succendatur igni, tam ipse quàm omnia quæ habet, eò quòd transgressus sit mandatum Domini, & quòd perpetraverit scelus in Israele. An-
16 tevertens itaque Jesus manè, admovit Israelem per tribus, deprehensaque fuit
17 tribus Juda. Deinde admovit tribum Juda per familias, & deprehensa est familia Zarah. Rursum admovit familiam Zarah per domos, & deprehensus est Zabdi. Hu-
18 jus domum admovit per viros, & deprehensus est Achar filius Charmi, filii Zabdi, filii Zarah de tribu Juda. Dixit autem Jesus
19 ad Achar, Da magnitudinem Domino Deo Israelis, & tribue ei confessionem; declara quid feceris, & ne me celes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقال يوسع * آلعوث يا ربنا آلاله * لماذا جوزت جوازا هذا آلشعب آلاردن * حتي سلمتنا بيد 7
آلاموراين حتي يستاصلونا * ويا ليتنا كنا استبقينا * واقمنا في جوز آلاردن * بطلبة يا رب 8
اي سي اقول بعد ما ولا بدوا اسرايل قدام اقدام اعديهم * ويسمع آلكنعانيون وكل سكان 9
آلارض * فيبذرون علينا * ويقطعون ذكرنا من آلارض * واي سي تفعل كاسمك آلعظيم
* فقال آلله ليوسع * قم لنفسك * لماذا انت ساقط بوجهك على آلارض * قد اخطاوا بدو اسرايل 10 11
وحادوا عن عهدي آلذي امرهم * واخذوا من آلحرم وسرقوا وجحدوا * وجعلوه في آلاتهم
* وليس تقدر بدو اسرايل ان يقفوا قدام اعدايهم * بل يولون مهزمين قدام اعدايهم * 12
لانهم قد اسكحوا آلحرم * ليس اعود في عنايتهم الا بعد هلاك آلحرم فما بينهم * قم عد 13
آلقوم * وقل لهم ان يستعدوا الي غد * فاني هكذا قال آلله * آلحرم في وسطكم يا آل اسرايل *
ولا تمكنون آلوقوف قدام اعدايكم الي حين ازالتكم آلحرم من وسطكم * واذا كان 14
بآلغداة اجمعوا واقرعوا بين آلاسباط * ويكون آلسبط آلذي اخرجه آلله اقرع بين قبايله *
والقبيل آلذي يريك آلله اقرع بين بجاله * ويكون آلرجل آلواقع في آلحرم يحرق بآلنار 15
وجميع ماله * لانه خالف امر آلله وفعل سقاطة بين بني اسرايل * فادلج يوسع بكر * وقدم 16
بني اسرايل لاسباطهم * وقرع بينهم * فابوهم سبط يهودا * وقرع سبط يهودا * فابوهم قبيلة 17
زارح * وقرع بيت زارح آلرجال * فابوهم بيت ربدي * وقرع بين اهل بيته آلرجال * فاتاه 18
عاخان بن كرمي بن ربدي بن زارح * آلرجل من سبط يهودا * فقال يوسع لعاخان يا 19
ولدي اجعل آليوم آلان كرامة لله اله اسرايل * وهز بين يديه * واخبرني بما فعلت * ولا
تكمني *

7 *Dixitque Josue, Eja Domine noster Deus, ad quid transire omnino fecisti hunc populum Jordanem, ut traderes nos in manum Amorrhæorum, ut exstirpent nos? O utinam compescuissemus nos, & mansissemus trans Jordanem.*
8 *Quid quæso ô Domine, dicam, postquam terga dederunt filii Israel ante pedes inimicorum suorum?*
9 *Nam audient Chananæi & omnes habitatores terræ, & dispersi contra nos succident memoriam nostram è terra: & quid facies condignum nomine tuo magno?*
10 *Ait autem Deus ad Josue, Surge tibi, quare dejicis vultum tuum super terram?*
11 *Jam peccaverunt filii Israel, & declinaverunt à pacto meo quod præceperam eis, & tulerunt de anathemate, & furati sunt, atque negaverunt, & posuerunt illud inter vasa sua.*
12 *Quapropter nõ poterunt filii Israel stare ante inimicos suos, sed terga dabunt profligati ante inimicos suos, quia desp. xerunt anathema: Nequaquam revertar ad curam eorum gerendam, nisi post extinctum noxium de medio cor ũ.*
13 *Surge, recense populum, & dic eis ut parati sint in crastinum; nam sic dixit Deus, Anathema est in medio vestrì ô Israelitæ: non poteritis stare coram inimicis vestris, donec removeatis anathema de medio vestrì.*
14 *Quumque erit in crastino, congregamini, & sortes date inter tribus: eritque, tribus quam ediderit Deus, mitte sortem inter familias ejus: & familia quam ostenderit tibi Deus, mitte sortem inter vivos ejus.*
15 *Et erit, vix qui incidit in anathema, comburatur igni & quidquid ad eum pertinet, quia adversatus est præcepto Dei, & commisit lapsum inter filios Israel.*
16 *Surrexit ergò Josue summo mane, & accedere fecit filios Israel per tribus eorum, sortemque dedit inter eos, & accidit eis tribus Juda.*
17 *Et sortem dedit tribui Iuda, & occurrit eis familia Zarah: et sortem dedit domui Zarah per viros, occurritque eis domus Zabdi,*
18 *Et sortem dedit inter domesticos ejus per viros, acciditque ei Achan filius Karmi, filii Zabdi, filii Zarah, vir de tribu Iuda.*
19 *Et dixit Iosue ad Achan, O fili mi, age hodiè, nunc da honorem Deo, Deo Israel, & fatere coram eo, & narra mihi quod feceris, & ne me celes.*

ספר יהושע: ח

Domino peccavi ego Verè : ait & ,Jehosuah Hachã respõdit Et
20 וַיַּעַן עָכָן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לַיהוָה
ſpolio in vidi Et .feci hoc ſicut & hoc ſicut & ,Iſrael Deo
21 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי: וָאֶרְאֶה בַּשָּׁלָל
linguam & ,argenti ſeclos ducentos & ,bonum unum Babylonicum pallium
אַדֶּרֶת שִׁנְעָר אַחַת טוֹבָה וּמָאתַיִם שְׁקָלִים כֶּסֶף וְלָשׁוֹן
,ea concupivi & : ejus pondus ſeclorum quinquaginta ,unam auream
זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וָאֶחְמְדֵם
,mei *tentoria* medio in terra in abſcondita *ipſa* ecce & : ea cepi &
וְהִנָּם טְמוּנִים בָּאֶרֶץ בְּתוֹךְ אָהֳלִי
cucurrerunt & ,*legatos* Jehoſuah miſit Et .eo ſub argentum &
21 וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ: וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכִים וַיָּרֻצוּ
.ea ſub argentum & ,*ejꝰ tentorio* in abſconditũ ecce & ,*tentorium* ad
אֶל־הָאֹהֶל וְהִנֵּה טָמוּנָה בְאָהֳלוֹ וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ:
omnes ad & ,Jehoſuah ad ea adduxerunt &,*tentorii* medio de ea *ceperunt* Et
22 וַיִּקָּחוּם מִתּוֹךְ הָאֹהֶל וַיְבִיאוּם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶל כָּל־
Jehoſuah tulit Et .*Domini facies ad* ea ſtatuerũt & ,Iſrael filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצִיקֻם לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
,*auri linguam* & ,pallium & ,argentum & ,Zerach filiũ,Hachã
23 עָכָן בֶּן־זֶרַח וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הָאַדֶּרֶת וְאֶת־לְשׁוֹן הַזָּהָב
,*ejꝰ pecus* & ,*ejꝰ aſinum* & ,*ejꝰ bovem* & ,*ejꝰ* filias & ,*ejꝰ* filios &
וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־שׁוֹרוֹ וְאֶת־חֲמוֹרוֹ וְאֶת־צֹאנוֹ
,eo cum Iſrael omnis & ,ei quæ omnia & ,*ejꝰ tentorium* &
וְאֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ
Quid : Jehoſuah dixit Et .*perturbationis Vallem* eos fecerunt aſcendere &
וַיַּעֲלוּ אֹתָם עֵמֶק עָכוֹר: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מַה
25 omnis eum *circumſteterunt* Et .hac die in Dominus te Turbet ? nos turbãſti
עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ יְהוָה בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָל־
.lapidibus in eos *lapidaverunt* &,igni in eos cõbuſſerunt & ,*lapide* Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֶבֶן וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בָּאֲבָנִים:
.hanc diem ad uſque magnum lapidum acervum eum ſuper erexerunt Et
26 וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה
,illius loci nomẽ vocavit Ideo.ſui *naſi* ira ab Dominus eſt averſus Et
וַיָּשָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
.hanc diem ad uſque,*turbationis* Vallem
עֵמֶק עָכוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

CAP. VIII. ח

Cape .conſlerneris ne & ,timeas Ne : Jehoſuah ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא וְאַל תֵּחָת קַח
,Vide .Hai in aſcende ſurge & ,*belli* populum omnem tecum
עִמְּךָ אֶת כָּל־עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעַי רְאֵה
& ,*ejꝰ* civitatem & ,*ejꝰ* populum & ,Hai regem tua manu in dedi
נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת־עַמּוֹ וְאֶת־עִירוֹ וְאֶת־
,Jericho feciſti quẽadmodũ ,ejus regi & ,Hai facies Et .ejus terram
אַרְצוֹ: וְעָשִׂיתָ לָעַי וּלְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ
tibi Pone .vobis prædabimini ejꝰ *animal* & ,*ejꝰ ſpolium* Tantùm .ejus regi &
וְלִמַלְכָּהּ רַק־שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבוֹזּוּ לָכֶם שִׂים־לְךָ
populus omnis & ,Jehoſuah ſurrexit Et .ejus tergo à civitati *inſidiantem*
2 אֹרֵב לָעִיר מֵאֲחֹרֶיהָ: וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם
viros mille triginta Jehoſuah elegit Et .Hai in *aſcendendum ad* ,*belli*
הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעַי וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ
Videte : dicendo ,eis præcepit Et .nocte eos miſit & ,*virtute fortes*
3 גִּבּוֹרֵי הַחַיִל וַיִּשְׁלַח לָהֶם לָיְלָה: וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ
urbe ab vos elongetis ne ,civitatis tergo à civitati *inſidiantes* vos
אַתֶּם אֹרְבִים לָעִיר מֵאֲחֹרֵי הָעִיר אַל תַּרְחִיקוּ מִן־הָעִיר
mecum qui populus omnis &,ego Et .parati vos omnes *eritis* &,valde
4 מְאֹד וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים: וַאֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי
ſicuti noſtrum occurſum in exierint cùm erit Et .urbem ad accedemus
נִקְרַב אֶל־הָעִיר וְהָיָה כִּי־יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ כַּאֲשֶׁר
.*eorum facies ad* fugiemus & ,*principio in*
בָּרִאשֹׁנָה וְנָסְנוּ לִפְנֵיהֶם:

Vulgata Versio LAT.

Reſpondítq; Achan Joſue, & dixit ei;Verè ego peccavi Domino Deo Iſrael: & ſic & ſic
21 feci. Vidi enim inter ſpolia palliũ coccineũ valdè bonũ, & ducentos ſiclos argenti,regulámq; aureã quinquaginta ſiclorũ:et concupiſcens abſtuli, & abſcondi in terra contra
22 mediũ tabernaculi mei,argentúmq; foſſã humo operui. Miſit ergò Joſue miniſtros : qui currentes ad tabernaculũ illi⁹,repererũt cuncta abſcondita in eodẽ loco, & argentũ ſi-
23 mul. Auferentéſq; de tentorio tulerunt ea ad Joſue, & ad omnes filios Iſrael, projeceruntq; ante Dominũ. Tollens itaq; Joſue Achan filiũ Zare,
24 argentúmq; & pallium,& auream regulã,filios quoq; & filias ejus, boves & aſinos & oves, ipſúmq; tabernaculum, & cunctam ſupellectilé : (& omnis Iſrael cum eo) duxerũt
25 eos ad vallem Achor. Vbi dixit Joſue, Quia turbâſti nos, exturbet te Dominus in die hac. Lapidavitq; eum omnis Iſrael : & cuncta quæ illius erant, igne conſumpta ſunt.
26 Congregaveruntq; ſuper eum acervum magnum lapidum, qui permanet uſq; in præſentem diem. Et averſus eſt furor Domini ab eis. Vocatúmque eſt nomen loci illius,Vallis Achor, uſque hodié.

CAP. VIII.

Dixit autem Domin⁹ ad Joſue ; Ne timeas,neque formides: tolle tecum omnem multitudinem pugnatorũ,& conſurgens aſcende in oppidum
2 Hai.Ecce tradidi in manu tua regem ejus, & populum, urbémq; & terram. Faciéſque urbi Hai,& regi ejus, ſicut feciſti Jericho, & regi illius : prædã verò,& omnia animantia diripietis vobis : pone inſidias urbi poſt eam.
3 Surrexítque Joſue, & omnis exercitus bellatorum cum eo,ut aſcenderent in Hai : & electa triginta millia virorum fortium miſit nocte, præcepítque eis, dicens ; Ponite inſidias poſt civitatem : nec longiùs recedatis : & eritis o-
5 mnes parati. Ego autem, & reliqua multitudo quæ mecum eſt, accedemus ex adverſo contra urbem. Cúmque exierint contra nos, ſicut antè fecimus, fugiemus, & terga vertemus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἀπεκρίθη Ἀχαρ τῷ Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς ἥμαρτον ἐναντίον (d) κυρίου τοῦ Θεοῦ
21 Ἰσραήλ · οὕτως καὶ ὅτως ἐποίησα. Εἶδον ἐν τῇ σκυλῇ (ε) ποικίλλω, καὶ διακόσια δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ γλῶσσαν μίαν χρυσῆν πεντήκοντα δίδραχμων, καὶ ἐνθυμηθεὶς αὐτῇ ἔλαβον · καὶ ἰδοὺ αὐτὰ (ζ) ἐγκέκρυπται ἐν τῇ Χαλῳ μου, καὶ τὸ ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν. Καὶ ἀπ-
22 έστειλεν Ἰησοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν Χαλὼν εἰς τὴν παρεμβολήν · καὶ ταῦτα ὧδε κεκρυμμένα (n) εἰς τὴν Χαλὼν αὐτοῦ,
23 καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν. Καὶ ἐξ-ήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς Χαλῶς, καὶ ἤνεγκαν πρὸς Ἰησοῦν (ϑ) καὶ πρὸ προσωπείου Ἰσ-
24 ραὴλ, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὸν Ἀχαρ υἱὸν Ζαρὲ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς φάραγγα Ἀχὼρ, καὶ τοὺς υἱὲς αὐτῶ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶ, καὶ τοὺ μόχλους αὐτῶ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ πρόβατα αὐτῶ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ, καὶ
25 πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτῶ · καὶ ἀνήγαγεν (κ) αὐτοὺ εἰς Ἐμεκαχώρ. Καὶ εἶπεν (λ) Ἰησοῦς τῷ Ἀχαρ, Τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς ; (μ) ἐξολεθρεύσαι σε κύριος, καθὰ καὶ σήμερον. καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν (ν) λίθοις πᾶς Ἰσ-
26 ραὴλ, Καὶ ἐπαύσαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν. καὶ ἐπαύσατο κύριος τῆ θυμῶ τῆς ὀργῆς. διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ Ἐμεκαχὼρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Et reſpondit Achar Ieſu, & dixit ; Verè peccavi coram Domino Deo Iſrael : Sic & ſic feci. Vidi in præda (o) veſtem 21
variam, & ducentas didrachmas argenti, & linguam unam auream quinquaginta didrachmarum: & (p) animo commotus illa cepi. Et ecce ipſa abſcondita ſunt in tabernaculo meo : & argentum occultatum eſt ſub eis. Et miſit Ieſus nuntios : & 22
cucurrerunt ad tabernaculum in caſtra : & hæc erant abſcondita in tabernaculo ejus, & argentum ſub eis. Et exportaverunt 23
ea de tabernaculo : & attulerunt ad Ieſum, & ſeniores Iſrael: & poſuerunt ea ante Dominum. Et cepit Ieſus Achar 24
filiũ Zara, (q) & duxit cum in vallem Achor, & filios ejus, & filias ejus, & vitulos ejus, et ſubjugalia ejus, & omnes oves ejus , & tabernaculum ejus, & omnia quæ erant ejus ; & omnis (r) populus cum eo: & adduxit eos in (ſ) Emec-Achor.
Et ait Ieſus ad Achar, Quid 25
turbâſti nos ? Exturbet te Dominus, ſecundùm quæ & hodié. Et lapidaverunt eum lapidibus omnis (t) Iſrael. Et ſuperpoſue- 26
runt ei acervum lapidum (u) magnum. Et ceſſavit Dominus ab indignatione (x) iræ. Propter hoc cognominavit illud Emec-Achor uſq; in diem hanc.

MS.A. (d) κυρίε Θεῦ (ε) ποικίλλω καλὴν, καὶ (ζ) ἐνέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ (n) ἐν τῇ γῇ, καὶ τὸ ἀργυρίον (ϑ) καὶ πρὸς τὰς (ι) πᾶς Ἰσραὴλ (κ) αὐτὸν (λ) Ἰησοῦς, Τί ὠλέθρευσας (μ) ἐξολεθρεύσαι (ν) πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, Καὶ

ΚΕΦ. η'.

Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φοβηθῆς, μηδὲ δειλιάσῃς. λάβε (α) μετὰ σοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ πολεμιστοῦς, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς Γαί. ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα Γαὶ, καὶ τὴν 1
γῆν αὐτῦ. Καὶ (β) ποιήσεις τῇ Γαὶ, ὃν τρόπον ἐποίησας (γ) τῇ Ἰεριχὼ, καὶ τῷ βασιλέα αὐτῆ καὶ τῇ πρωνομὴν τῶν κλωῶν πρωνομεύσεις σεαυτῷ. κατάσκοπον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ 2
πόλει εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὥστε ἀναβῆναι εἰς Γαί. (δ) ἐπέλεξεν δὲ Ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατοὺ ἐν ἰσχύι, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺ νυκτός · Καὶ ἐνετεί- 3
4 λατο αὐτοῖς, λέγων, Ὑμεῖς (ε) ἐνεδρεύσατε ὀπίσω τῆς πόλεως · μὴ μακρὰν (ζ) γίνεσθε ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἔσεσθε πάν-
5 τες ἕτοιμοι. Καὶ ἐγὼ (η) καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πόλιν. καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες Γαὶ εἰς συάντησιν ἡμῖν, καθάπερ καὶ πρώτω, καὶ φεύξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

CAP. VIII.

Et dixit Dominus ad Ieſum, 1
Ne timeas, neque formides. Sume tecum omnes viros bellatores, & ſurgens aſcende in Gai. Ecce dedi in manus tuas regem (a) Gai, & terram ejus. Et facies Gai, quemadmodum 2
feciſti Hiericho, & (b) regem ejus : & prædam pecorum prædaberis tibi. Colloca autem tibi inſidias civitati (c) retrorſùm. Et ſurrexit Ieſus, & omnis populus bellator ad aſcendendum 3
in Gai. Elegit autem Ieſus, triginta millia virorum potentes in fortitudine : & miſit eos nocte : & mandavit eis, dicens; (d) Vos inſidiabimini poſt 4
civitatem : non longè eritis à civitate : & eritis omnes parati. Et ego, & omnes, qui mecum, 5
accedemus ad civitatem. Et erit, cùm exierint qui commorantur in Gai, in obviam nobis, ſicut & antè ; & fugiemus à facie eorum.

MS.A. (α) μετὰ σεαυτῦ (β) ποιήσῃς τῇ Γαὶ, (γ) τῇ Ἰεριχὼ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς · (δ) καὶ ἐπέλεξεν Ἰησοῦς (ε) ἐνεδρεύσετε (ζ) γίνεσθαι τὸ (η) καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ

תרגום יונתן Targum Jonathan.

20 וַאֲתֵיב עָכָן יַת יְהוֹשֻׁעַ וַאֲמַר בְּקוּשְׁטָא אֲנָא חֲבִית קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְכֵדִין וְכֵדִין
21 עֲבַדִית: וַחֲוִית בְּמַתְנָתָא אִצְטְלִי בַבְלִי חַד שַׁפִּיר וּמְאָתָן סְלְעִין דְּכַסַף וְלִישָׁנָא דִדְהַבָּא
חַד חַמְשִׁין סְלְעִין מַתְקְלֵיהּ וְרַנַּתְנוּן וְנִסְבֵּתְנוּן וְהָא אִנּוּן טְמִירִין בְּאַרְעָא בְּגוֹ מַשְׁכְּנִי
22 וְכַסְפָּא תְּחוֹתֵיהּ: וְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אוּגְדִין וְרָהֲטוּ לְמַשְׁכְּנָא וְהָא טְמִירִין בְּמַשְׁכְּנֵיהּ וְכַסְפָּא
23 תְּחוֹתֵיהּ: וְנְסִיבוּנוּן מִגּוֹ מַשְׁכְּנָא וְאֵיתְיאוּנוּן לְוַת יְהוֹשֻׁעַ וּלְוַת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתִיבוּנוּן
24 קֳדָם יְיָ: וּדְבַר יְהוֹשֻׁעַ יַת עָכָן בַּר זֶרַח וְיַת כַּסְפָּא וְיַת אִצְטְלָא וְיַת לִישָׁנָא דִדְהַבָּא וְדַבַּר
יַת בְּנוֹהִי וְיַת בְּנָתֵיהּ וְיַת תּוֹרֵיהּ וְיַת חֲמָרֵיהּ וְיַת עָנֵיהּ וְיַת מַשְׁכְּנֵיהּ וְיַת כָּל דִּלֵיהּ וְכָל
25 יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ וְאַסִּיקוּ יַתְהוֹן לְמֵישַׁר עָכוֹר: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ מָה עַכַּרְתָּנָא יְעַכַּר נָךְ יְיָ בְּיוֹמָא
הָדֵין וְרַגְמוּ יָתֵיהּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַבְנַיָּא וְאוֹקִידוּ יַתְהוֹן בְּנוּרָא בָּתַר דְּרַגִּימוּ יַתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא:
26 וַאֲקִימוּ עֲלוֹהִי דְּגוֹר אַבְנִין רַב עַד יוֹמָא הָדֵין וְתָב יְיָ מִתְקוֹף רוּגְזֵיהּ עַל כֵּן קָרָא שְׁמָא
דַּאֲתְרָא הַהוּא מֵישַׁר עָכוֹר עַד יוֹמָא הָדֵין:

ח

1 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לָא תְדַחַל וְלָא תִתְבַּר דְּבַר עִמֵּהּ יַת כָּל עַמָּא עֲבֵדִי קְרָבָא וְקוּם סַק לְעַי
חֲזֵי דְמְסַרִית בִּידָךְ יַת מַלְכָּא דְעַי וְיַת עַמֵּיהּ וְיַת קִרְתֵּיהּ וְיַת אַרְעֵיהּ: וְתַעְבֵּיד לְעַי וּלְמַלְכָּהּ
2 כְּמָא דַעֲבַדְתְּ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ לְחוֹד עֲדָאָהּ וּבְעִירָהּ תְּבוּזוּן לְכוֹן אַתְקֵן לָךְ כְּמָנָא לְקִרְתָּא
3 מֵאֲחוֹרָהּ: וְקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַמָּא עֲבֵדִי קְרָבָא לְמִסַּק לְעַי וּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ תְּלָתִין אַלְפִּין
4 גַּבְרָא גִּבָּרֵי חֵילָא וּשְׁלַחנוּן בְּלֵילְיָא: וּפַקֵּיד יָתְהוֹן לְמֵימַר חֲזוֹ דְּאִתְחַזּוֹן כְּמִנִּין לְקִרְתָּא
מֵאֲחוֹרֵי קִרְתָּא לָא תְרַחִיקוּן מִן קִרְתָּא לַחְדָּא וִתְהוֹן כְּלְכוֹן מִתְקַנְיָא: וַאֲנָא וְכָל עַמָּא
5 דְּעִמִּי נִתְקְרֵב לְקִרְתָּא וִיהֵי אֲרֵי יִפְּקוּן לְקַדְמוּתָנָא כְּדְבְקַדְמֵיתָא וְנִפּוּק קֳדָמֵיהוֹן:

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et reſpondit Ghachan Joſue, & dixit : In veritate ego peccavi ante Dñm 20
Deũ Iſrael: & ſic & ſic feci. Et vidi in præda ſtolã Babylonicã unã pulchrã, 21
& ducentos ſiclos argenti; & linguã aureã unã, quinquaginta ſicli pondus ejus : et concupivi ea, et tuli ea : et ecce ea abſcondita in terra in medio tabernaculi mei, et argentum ſubt⁹ ea. Et miſit Joſue nuncios, et cucurre- 22
runt ad tabernaculũ : et ecce abſcondita in tabernaculo ejus, et argentum ſubt⁹ ea. Et tulerunt ea deintra tabernaculũ, et attulerunt ea ad Joſue, et ad 23
omnes filios Iſrael; et fuderunt ea ante Dñm. Et accepit Joſue Ghachan fi- 24
liũ Zerahh, et argentũ, et ſtolã, et linguã aureã, et adduxit filios ej⁹, et filias ejus, et boves ejus, et aſinos ej⁹, et pecora ej⁹, et tabernacula ejus, et omnia quæ ei : et omnis Iſrael cum eo; et aſcendere fecerunt eos ad planiciẽ Ghachor. Et dixit Joſue : Quid turbaſti nos? conturbet te Dñs in die hac: et la- 25
pidaverunt eum omnis Iſrael lapidibus ; et combuſſerunt eos in igne, poſtquam lapidaverunt eos ſaxis. Et erexerunt ſuper eum acervum lapidum 26
magnum uſque ad diem hunc. Et converſus eſt Dominus à fortitudine furoris ſui : propterea appellavit nomen loci illius, Planitiem Ghachor, uſque ad diem hanc.

CAP. VIII.

Et dixit Dñs ad Joſue : Ne timeas, neq; frangaris : adduc tecum omnem 1
populũ bellatores ; et ſurge, aſcende in Ghai : vide, tradidi in manu tuâ regem Ghai, et populum ej⁹, et urbẽ ejus, et terram ejus. Et facies Ghai & 2
regi ejus ſicut feciſti Jericho et regi ej⁹ : tantũ ſpolia ej⁹ et jumenta ej⁹ diripietis vobis : para tibi inſidias urbi poſt eam. Et ſurrexit Joſue et omnis po- 3
pul⁹ bellatores ad aſcendendũ in Ghai : et delegit Joſue triginta mille viros virtutis, et miſit eos in nocte. Et juſſit eis, dicendo : Videte ut vos inſi- 4
diantes urbi poſt urbẽ, ne longè abſitis ab urbe nimis : et eritis omnes vos parati. Et ego et omnis populus qui mecũ, appropinquabimus urbi : et erit 5
cum ingredientur ad occurſum noſtrũ, ſicut ab initio, et avertem⁹ ante eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܚܛܐ ܒܥܝܢ ܕܥܒܪ ܒܝ ܒܪ ܙܪܚ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܟܣܦܐ ܘܠܫܘܠܐ ܘܠܟܣܬܐ ܘܠܒܢܝܗ ܘܠܒܢܬܗ ܘܠܬܘܪܗ ܘܠܣܐܢܗ ܘܠܟܠ ܕܠܗ ܘܠܡܫܪܝܬܗ ܘܠܟܠ ܕܒܝܬ ܐܒܗ ܘܠܟܠ ܕܠܗ ܘܠܟܠ ܐܝܫ ܐܝܬ ܥܡܗ ܘܣܠܩ ܐܢܘܢ ܠܘܕܝ ܐܟܪ ܘܐܬܐ ܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܠܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ

ספר יהושע : ח

: dicent Quia .urbe ab eos *nos evellere usque* nos post egredientur Et
6 וְיִצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד־הִתְּקַנּוּ אוֹתָם מִן־הָעִיר כִּי יֹאמְרוּ
vos Et .*eorū aspect⁹ ad* fugiem⁹ & ,*prima in* ut *nostros cōspect⁹ ad Fugientes*
7 נָסִים לְפָנֵינוּ כָּאָשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנָסִנוּ לְפָנֵיהֶם : וְאַתֶּם
Dominus eam *dabit* Et ,*civitatem* expelletis & ,insidiis ex surgetis
תָּקֻמוּ מֵהָאוֹרֵב וִהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָעִיר וּנְתָנָהּ יְהוָה
,civitatem *vos comprehendere circa* erit Et .vestra manu in vester Deus
8 אֱלֹהֵיכֶם בִּידְכֶם : וְהָיָה כְּתָפִשְׂכֶם אֶת־הָעִיר
,Videte .facietis Domini verbum juxta , igni in civitatem succendetis
תַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ כִּדְבַר יְהוָה תַּעֲשׂוּ רְאוּ
,insidias ad *iverunt* & , Jehosuah eos misit Et .vobis præcepi
9 צִוִּיתִי אֶתְכֶם : וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ אֶל־הַמְּאָרֵב
pernoctavit Et .Hai *mari à* Hai inter & , Bethel inter manserunt &
וַיֵּשְׁבוּ בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעָי וַיָּלֶן
,mane Jehosuah *manicavit* Et .populi medio in illa nocte in Jehosuah
10 יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעָם : וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר
.Hai in *populi facies ad* Israel senes &,ipse ascendit & ,populum *visitavit* &
וַיִּפְקֹד אֶת־הָעָם וַיַּעַל הוּא וּזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָעָם
venerūt &,*accesserunt* & ascenderūt,secum qui *belli* populus omnis Et
11 וְכָל־הָעָם הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ עָלוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ
,eū inter vallis & :*Hai* ipsi aquilone ab sunt castrametati & : civitatē cōtra
נֶגֶד הָעִיר וַיִּחֲנוּ מִצָּפוֹן לָעָי וְהַגַּי בֵּינוֹ
insidias eos posuit &,virorum millia quinque circiter *cepit* Et .Hai inter &
12 וּבֵין הָעִי : וַיִּקַּח כַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּשֶׂם אֹתָם אוֹרֵב
populus posuerunt Et .civitati ipsi *mari à* Hai inter & ,Bethel inter
13 בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעִיר : וַיְשִׂימוּ הָעָם
mari à ejus *calcem* & ,civitati ipsi aquilone ab quæ *castrametat.ont* omnem
אֶת כָּל־הַמַּחֲנֶה אֲשֶׁר מִצָּפוֹן לָעִיר וְאֶת־עֲקֻבּוֹ מִיָּם
fuit Et .vallis medium in illa nocte in Jehosuah *vit* & ,civitati ipsi
14 לָעִיר וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעֵמֶק : וַיְהִי
civitatis homines sunt egressi &,*manicarūt* &,festinarūt & ,*Hai regem videre ut*
כִּרְאוֹת מֶלֶךְ הָעַי וַיְמַהֲרוּ וַיַּשְׁכִּימוּ וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי־הָעִיר
statutū tēp⁹ ad ej⁹ populus omnis &,ipse ,prælium ad Israel occursum in
לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמּוֹעֵד
.civitatis tergo à sibi *insidians quia novit nos ipse* & : planitiei *facies ad*
לִפְנֵי הָעֲרָבָה וְהוּא לֹא יָדַע כִּי־אוֹרֵב לוֹ מֵאֲחֲרֵי הָעִיר :
via fugerunt & *ejus facies ad* Israel omnis & Jehosuah sunt *percussi* Et
15 וַיִּנָּגְפוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיהֶם וַיָּנֻסוּ דֶּרֶךְ
perſequendo civitate in qui populus omnis sunt vociferati Et .*deserti*
16 הַמִּדְבָּר : וַיִּזָּעֲקוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בָּעִי לִרְדֹּף
.civitate à sunt evulsi & ; Jehosuah post sunt persecuti & : eos post
אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַיִּנָּתְקוּ מִן־הָעִיר :
post sint egressi non qui ,Bethel & ,*Hai in* vir est relictus non Et
17 וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ בָּעַי וּבֵית אֵל אֲשֶׁר לֹא־יָצְאוּ אַחֲרֵי
.Israel post sunt persecuti &,apertam civitatem reliquerunt &,Israel
יִשְׂרָאֵל וַיַּעַזְבוּ אֶת הָעִיר פְּתוּחָה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל :
tua manu in quæ *hasta in* Extende : Jehosuah ad Dominus dixit Et
18 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ נְטֵה בַכִּידוֹן אֲשֶׁר־בְּיָדְךָ
quæ *hasta in* Jehosuah extendit Et .eam dabo tua manu in quia ;Hai *ad*
אֶל־הָעַי כִּי בְיָדְךָ אֶתְּנֶנָּה וַיֵּט יְהוֹשֻׁעַ בַּכִּידוֹן אֲשֶׁר־
,ſuo loco è feſtinanter *ſurrexit inſidiator* Et .civitatem *ad* ſua manu in
19 בְּיָדוֹ אֶל־הָעִיר : וְהָאוֹרֵב קָם מְהֵרָה מִמְּקוֹמוֹ
:eī ceperūt atque,civitatē ad venerūt &;ſuā manū *extendere ut* cucurrerunt &
וַיָּרוּצוּ כְּנָטוֹתוֹ יָדוֹ וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיִּלְכְּדוּהָ
viri ſe verterunt Et .igni *in* civitatem ſuccenderunt & ,feſtinaverunt &
20 וַיְמַהֲרוּ וַיַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ : וַיִּפֶן אַנְשֵׁי
,cœlos ad civitatis fumus aſcendebat ecce &,viderunt & ,ſe poſt *Hai*
הָעַי אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה־עָלָה עְשַׁן הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה
fugiens populus & : illuc & huc fugiendū ad *manus* eis *in fuit* non &
וְלֹא־הָיָה בָהֶם יָדַיִם לָנוּס הֵנָּה וְהֵנָּה וְהָעָם הַנָּס
.perſequentem ad eſt converſus,deſertum in
הַמִּדְבָּר נֶהְפָּךְ אֶל־הָרוֹדֵף :

Versio VUL. LAT.

6 Donec perſequentes ab urbe longiùs protrahantur : putabunt enim nos fugere ſicut
7 priùs. Nobis ergò fugientibᵘˢ, & illis perſequentibᵘˢ,conſurgetis de inſidiis, & vaſtabitis civitatem : tradétq; eam Dñs Deᵘˢ veſter in manus veſtras.
8 Cúmq; ceperitis , ſuccendite eam, & ſic omnia facietis, ut
9 juſſi. Dimiſitque eos,& perrexerunt ad locū inſidiarum, ſederúntque inter Bethel & Hai,ad Occidentalem plagam urbis Hai : Joſue autem nocte illâ in medio manſit populi;
10 Surgénſq; diluculò recenſuit ſocios, & aſcendit cum ſenioribus in fronte exercitûs, vallatus auxilio pugnatorum.
11 Cúmque veniſſent & aſcendiſſent ex adverſo civitatis, ſteterunt ad Septentrionalem urbis plagam , inter quam &
12 eos erat vallis media. Quinq; autem millia viros elegerat,& poſuerat in inſidiis inter Bethel & Hai, ex Occidentali
13 parte ejuſdē civitatis : Omnis verò reliquus exercitus ad Aquilonē aciem dirigebat,ita ut noviſſimi illius multitudinis Occidentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergò
14 Joſue nocte illâ, & ſtetit in vallis medio. Quod cùm vidiſſet rex Hai,feſtinavit manè, & egreſſus eſt cum omni exercitu civitatis, direxitq; aciem contra deſertum, ignorans quòd poſt tergum laterent inſidiæ. Joſue verò &
15 omnis Iſrael ceſſerunt loco, ſimulantes metum, & fugientes per ſolitudinis viam. At
16 illi vociferantes pariter, & ſe mutuò cohortantes perſecuti ſunt eos. Cúmq; receſſiſſent à
17 civitate, Et ne unus quidem in urbe Hai & Bethel remaniſſet, qui non perſequeretur Iſrael,(ſicut eruperant, aperta
18 oppida relinquentes,) Dixit Dominus ad Joſue, Leva clypeum, qui in manu tua eſt, contra urbem Hai , quoniam
19 tibi tradam eam. Cùmq; elevâſſet clypeum ex adverſo civitatis, inſidiæ , quæ latebant, ſurrexerunt confeſtim : & pergentes ad civitatem, ceperunt , & ſuccenderunt
20 eam. Viri autem civitatis, qui perſequebantur Joſue, reſpicientes & videntes fumū urbis ad cœlū uſque conſcendere, non potuerunt ultrà huc illúcque diffugere: præſertim cùm hi qui ſimulaverant fugam, & tendebant ad ſolitudinem, contrà perſequentes fortiſſimè reſtitiſſent.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν, (θ) ἀποσπάσομεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἐροῦσι, Φεύγουσιν οὗτοι ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, ὃν τρόπον καὶ
7 ἔμπροσθεν. Ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας, καὶ πορεύσεσθε εἰς τὴν πό-
8 λιν. Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο (ι) ποιήσε-
9 τε· ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἔνεδραν· καὶ ἐνεκάθισαν ἀναμέσον Βαιθὴλ καὶ ἀναμέσον Γαΐ, ἀπὸ
10 θαλάσσης τῆς Γαΐ. Καὶ ὀρθρίσας Ἰησοῦς τοπερὶ, ἐπισκέψατο τὸν λαόν. καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς καὶ οἱ (κ) πρεσβύτεροι κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ὀπὶ Γαΐ.
11 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν. καὶ προεβάλοντο ἦλθον ἐξεναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν·
12 Καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θα-
14 λάσσης. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν (λ) βασιλεὺς Γαΐ, ἔσπευσε καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ (μ) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, ὅτι ἔνεδρα αὐτῷ ὄπισθεν (ν) ὀπίσω τῆς
15 πόλεως. Καὶ εἶδε, καὶ ἀνεχώρησεν Ἰησοῦς (ξ) καὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.
16 Καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν ὑῶν Ἰσραήλ· καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς
17 πόλεως. Οὐ κατελείφθη οὐδεὶς ἐν τῇ Γαΐ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω (ο) Ἰσραήλ· καὶ κατέλιπον τὴν πόλιν ἠνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Ἰσραήλ.
18 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐν τῷ γαισῷ τῷ ἐν τῇ χειρί σου ὀπὶ τὴν πόλιν, (π) εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτήν· καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν
19 τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. Καὶ ἐξέτεινεν (ρ) Ἰησοῦς τὴν χεῖρα αὐτῷ τὸν γαισὸν ὀπὶ τὴν πόλιν. καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθοσαν ὅτε ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, καὶ (σ) εἰσῆλθοσαν ὀπὶ τὴν πόλιν, καὶ καταλάβοντο αὐτήν· καὶ σπεύσαντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν
20 ἐν πυρί. Καὶ περιβλέψαντες (τ) οἱ κάτοικοι Γαΐ εἰς τὰ ὀπίσω (υ) αὐτῶν, καὶ ἐθεώρουν καπνὸν ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸν (φ) οὐρανόν· καὶ οὐκ ἔτι εἶχον ποῦ φύγωσιν ὧδε ἢ ὧδε.

Et cùm exierint poſt nos ; ab- 6
ducemus illos à civitate : & dicent , Fugiunt hi à facie noſtra, ſicut & (e) antea. Vos autem exurgetis de inſi- 7
diis: & ibitis in (f) civitatem. Secundùm verbum i- 8
ſtud facietis: Ecce præcepi vobis. Et miſit eos Jeſus , 9
& iverunt ad inſidias : & inſederunt inter Bæthel & in-
ter Gai, à mari ipſius (g) Gai. Et ſurgens Jeſus manè recog- 10
novit populum. Et aſcende-
runt ipſe & ſeniores ad fa-
ciem populi ſuper Gai. Et o- 11
mnis populus bellator cum eo
aſcenderunt. Et pergentes ve-
nerunt ex adverſo civitatis ab
Oriente: Et inſidiæ (h) ci- 12
vitatis à Mari. Et factum eſt 14
ut vidit rex Gai ; feſtinavit
(i) & exiit in occurſum
eis veſtà in prælium, ipſe, &
omnis populus qui cum eo. Et
ipſe non ſciebat, quia inſidiæ
ſibi ſunt poſt civitatem. Et 15
vidit , & receſſit Jeſus, &
Iſrael à facie (k) eorum. Et 16
perſequuti ſunt poſt filios Iſ-
rael : & ipſi abſceſſerunt à
civitate. Non remanſit quiſ- 17
quam in (l) Gai , quì non
perſequeretur poſt Iſrael : Et
reliquerunt civitatem apertam,
& perſequuti ſunt poſt Iſra-
el. Et dixit Dominus ad 18
Jeſum, Extende manum tu-
am in (m) gæſo , quod in
manu tua, contra civitatem :
in manus enim tuas tradidi
eam : & inſidiæ exurgent
velociter de loco ſuo. Et ex- 19
tendit Ieſus manum ſuam,gæ-
ſum in civitatem.Et inſidiæ ſur-
rexerunt velociter de loco ſuo ;
et exierunt , quando extendit
manum: et intraverunt in
civitatem, et ceperunt eam:
et feſtinantes incenderunt civi-
tatem in igni. Et circumſpi- 20
cientes habitatores Gai in po-
ſteriora ſua, et ſpectabant fu-
mum aſcendentem de civitate
in cœlum : et non ultrà ha-
bebant, quò fugerent, hinc (n)
vel huc.

MS. A. (θ) ἀποσπάσομεν (ι) ποιήσατε· (κ) πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ κατὰ (λ) ὁ βασιλεὺς τῆς Γαΐ, (μ) λαὸς ἀπ' (ν) ἀπὸ τῆ πόλεως ὀπίσω. Καὶ (ξ) καὶ πᾶς Ἰσραὴλ (ο) Ἰσραήλ. * Καὶ εἶπεν κύριος (π) ὅτι εἰς τὴν χεῖρά σου (ρ) Ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα ἀπ' ἐπὶ τὴν (σ) εἰσῆλθον εἰς τὴν (τ) οἱ κατοικοῦντες (υ) ἀνῆλ, ἑώρων ἀναβαίνοντα τὸν καπνὸν τῆς πόλεως (φ) ὐρανόν. * Καὶ μεταβαλόμενοι

תרגום יונתן Targum Jonathan.

וְיִפְקוּן בַּתְרָנָא עַד דְּנִנְוֹר יַתְהוֹן מִן קִרְתָּא אֲרֵי יֵימְרוּן תְּבִירִין קֳדָמָנָא כְּדִבְקַדְמֵיתָא וְנִפֵּיק 6
קֳדָמֵיהוֹן : וְאַתּוּן תְּקוּמוּן מִכְּמָנָא וְתָתְרְכוּן יַת קִרְתָּא וְיַמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהְכוֹן בִּידְכוֹן : וְיְהֵי 7
בְּמֵיחְדְכוֹן יַת קִרְתָּא תְּדַלְקוּן יַת קִרְתָּא בְּנוּרָא כְּפִתְגָמָא דַּיְיָ תַּעְבְּדוּן חֲזוּ דְּפַקֵּדִית יַתְכוֹן : 8
וְשַׁלְחִנּוּן יְהוֹשֻׁעַ וַאֲזָלוּ לְכַמָנָא וִיתִיבוּ בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין עַי מַעְרַב לָעַי וּבֵית יְהוֹשֻׁעַ בְּלֵילְיָא 9
הַהוּא בְּגוֹ עַמָּא : וְאַקְדִּים יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וּמְנָא יַת עַמָּא וְסַלִּיק הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם עַמָּא 10
לָעַי : וְכָל עַמָּא גְּבָרֵי קְרָבָא דְּשַׁוִּיאוּ סְלִיקוּ וְאִתְקָרְבוּ וַאֲתוֹ לַקֳבֵל קִרְתָּא וְשָׁרָא מִצְפּוֹנָא לְעַי 11
וְחֵילְתָא בֵּינוֹהִי וּבֵין עָי : וּדְבַר כְּחַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא וְשַׁוִּי יַתְהוֹן כְּמָנָא בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין עָי 12
מַעְרַב לָעָי : וְשַׁוִּיאוּ עַמָּא יַת כָּל מַשְׁרְיָתָא דִּמְצִפּוֹנָא לְקִרְתָּא וְיַת כְּמִינֵיהּ מַעְרַב לְקִרְתָּא 13
וַאֲזַל יְהוֹשֻׁעַ בְּלֵילְיָא הַהִיא בְּגוֹ מֵישְׁרָא : וְהֲוָה כַּד חֲזָא מַלְכָּא דְּעָי וְאוֹחְיוּ וְאַקְדִּימוּ וּנְפַקוּ 14
אֲנְשֵׁי קִרְתָּא לְקֳדָמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַגָּחָא קְרָבָא הוּא וְכָל עַמֵּיהּ לְזִמְנָא דְּמִתְקַן לֵיהּ לְקֳדָם
מֵישְׁרָא וְאִנּוּן לָא יְדָעִין אֲרֵי כְּמָנָא לְהוֹן מֵאֲחוֹרֵי קִרְתָּא : וְאִתְבְּרוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל 15
קֳדָמֵיהוֹן וַאֲבָכוּ לְאוֹרַח מַדְבְּרָא : וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל עַמָּא דִּי בְקִרְתָּא בְּעוּ לְמִרְדַּף בַּתְרֵיהוֹן 16
וְרַדְפוּ בַּתַר יְהוֹשֻׁעַ וְאִתְנַגִּידוּ מִן קִרְתָּא : וְלָא אִשְׁתְּאַר אֱנָשׁ בְּעַי וּבֵית אֵל דְּלָא נְפַקוּ בָּתַר 17
יִשְׂרָאֵל וּשְׁבָקוּ יַת קִרְתָּא כַּד פְּתִיחָא וּרְדַפוּ בְּתַר יִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ אֲרֵים בְּרָמְחָא 18
דִּי בִידָךְ עַל עַי אֲרֵי בִידָךְ אֶמְסְרִנַּהּ וַאֲרִים יְהוֹשֻׁעַ בְּרוֹמְחָא דְּבִידֵיהּ עַל קִרְתָּא : וּכְמָנָא קָם 19
בִּפְרִיעַ מֵאֲתַרֵיהּ וּרְהַטוּ כַּד אֲרִים יְדֵיהּ וְעָלוּ לְקִרְתָּא וְכַבְּשׁוּהָ וְאוֹחְיוּ וְאַדְלִיקוּ יַת קִרְתָּא
בְּנוּרָא : וְאִתְפְּנִיאוּ אֱנָשֵׁי עַי לְאַחוֹרֵיהוֹן וְחָזוּ וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְקִרְתָּא לְצִית שְׁמַיָּא וְלָא 20
הֲוָה בְהוֹן חֵילָא לְמֵעְרַק לְכָא וּלְכָא וְעַמָּא דְאָפֵיךְ לְמַדְבְּרָא אִתְחַזַר עַל רַדְפָא :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et egredientur poſt nos, quoad extrahamus eos ab urbe:nam dicent, Fra- 6
cti ante nos ſicut in initio : et vertemus [terga] ante eos. Et vos ſurgetis 7
ex inſidiis, et extirpabitis *urbem*; et tradet eam Dominus Deus veſter in
manus veſtras. Et erit cùm ceperitis vos urbem, incendetis urbem igne : 8
juxta verbū Domini facietis: videte,quod juſſi vobis.Et miſit eos Joſue,et 9
venerunt ad inſidias, et ſederunt inter Bethel et inter Ghay ad occaſum
Ghay : et pernoctavit Joſue in nocte illâ in medio populi. Et anticipavit 10
Joſue in aurora, et numeravit populum, et aſcendit ipſe et ſeniores Iſrael
ante populum ad Ghay. Et omnis populus bellatores,qui cum ipſo,aſcen- 11
derunt, et appropinquaverunt, et venerunt è regione urbis, et poſuerunt
à Septentrione Ghay;et vallis inter ipſum et inter Ghay. Et accepit quaſi 12
quinq; millia virorum,et poſuit eos inſidias inter Bethel et inter Ghay ad
occaſum Ghay. Et poſuerunt populus omnia caſtra quæ à Septentrione ur- 13
bi, et inſidias ejus,ad occaſum urbis; et ambulavit Joſue in nocte illâ in me-
dia valle.Et fuit,cùm vidit rex Ghay, et feſtinaverunt, et anticipaverunt; 14
et egreſſi ſunt viri urbis in occurſum Iſrael ad ineundum prœlium, ipſe &
omnis populus ejus ad tempus conſtitutum ei, ante planiciem ; et ipſi non
noverunt, & inſidiæ illis à poſteriorib⁹ urbis. Et confregerunt ſe Joſue & 15
omnis Iſrael ante eos, et verterunt ſe verſus *viam deſerti*. Et congregati 16
ſunt omnis populus qui in *urbe* Ghay ad ſequendū poſt eos, et ſecuti ſunt
poſt Joſue; et protracti ſunt ex urbe. Et non relictus eſt homo in Ghay & 17
Bethel, qui non prodiret poſt Iſrael ; et deſeruerunt urbem ut apertam, &
ſecuti ſunt poſt Iſrael.Et dixit Dñs ad Joſue : Eleva in haſtâ, quæ in manu 18
tuâ,ſuper Ghay;quia in manum tuam tradam eam:et elevavit Joſue in ha-
ſtâ quæ in manu ejus,adverſus urbem.Et inſidiæ ſurrexerunt in feſtin a tione 19
de loco ſuo, et cucurrerunt cùm elevavit manum ſuam ; et aſcenderunt in
urbem, et ſubegerunt eam ; et feſtinaverunt,et incenderunt urbē in ignē.
Et reſpexerunt viri Ghay retro ſe,& viderunt,& ecce aſcendens fumus ex 20
urbe ad cœlum uſque, et non fuit in eis virtus ad fugiendum huc et illuc ;
& populus qui verterat ſe in deſertum, rediit contra perſecutorem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 *ܘܢܦܩܝܢ ܕܒܬܪܝܢ ܐܝܟ ܕܐܢܚܢ ܢܦܩ ܡܢ ܩܪܬܐ ܐܡܪ ܓܪ ܐܢܝܢ ܕܡܢ ܩܕܡ ܗܘ ܐܢ ܢܦܩ ܡܢ ܩܪܬܐ ܘܢܬܒܥ ܐܢ ܐܝܟ

ספר יהושע : ח

,civitatem *insidiator cepisset* quòd viderunt Israel omnis & Jehosuah Et
21 וַיְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לָכַד הָאֹרֵב אֶת־הָעִיר
.Hai viros percusserũt &,sunt reversi & ,civitatis fumus ascẽdisset quòd &
וְכִי עָלָה֙ עָשָׁן הָעִ֔יר וַיָּשֻׁ֖בוּ וַיַּכּ֣וּ אַנְשֵׁ֑י הָעָֽי׃
,medio in Israeli fuerũt &:eorũ occursum in civitate de sunt egressi illi Et
22 וְאֵלֶּה֙ יָצְא֣וּ מִן־הָעִ֔יר לִקְרָאתָ֖ם וַיִּהְי֣וּ לְיִשְׂרָאֵ֑ל בְּתוֹךְ־
eis remansit non usquequo eos percusserũt &:inde illi & ,hinc isti
אֵלֶּה֙ מִזֶּ֔ה וְאֵלֶּה֙ מִזֶּ֔ה וַיַּכּ֥וּ אוֹתָ֖ם עַד־בִּלְתִּ֥י הִשְׁאִ֖יר לָהֶ֥ם
eũ fecerũt accedere &,vivũ cõprehẽderũt Hai Regemque .evasor &,superstes
שָׂרִ֣יד וּפָלִ֑יט וְאֶת־מֶ֨לֶךְ הָעַ֜י תָּפְשׂ֣וּ חַ֗י וַיַּקְרִ֙בוּ֙ אֹת֔וֹ
habitatores omnes occidere Israel *complere juxta* fuit Et .Jehosuah ad
23 אֶל־יְהוֹשֻׁ֖עַ׃ וַיְהִי֙ כַּכַּלּ֣וֹת יִשְׂרָאֵ֔ל לַהֲרֹ֥ג אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי
ipsi omnes cecidisset &,*eo* in eos fuerãt persecuti quo deserto in agro in,Hai
הָעַ֛י בַּשָּׂדֶ֥ה בַּמִּדְבָּ֖ר אֲשֶׁר־רָדְפ֣וּם בּ֑וֹ וַיִּפְּל֣וּ כֻלָּ֗ם
,Hai ad Israel omnis sunt reversi & ,*eos consumi usque* ,gladii *os ad*
24 לְפִי־חָ֔רֶב עַד־תֻּמָּ֑ם וַיָּשֻׁ֣בוּ כָל־יִשְׂרָאֵ֗ל הָעַי֙
illa die in *cadentes* omnes *fuit* Et .gladii *os ad* eam percusserunt &
25 וַיַּכּ֖וּ אֹתָ֥הּ לְפִי־חָֽרֶב׃ וַיְהִי֙ כָּל־הַנֹּ֣פְלִ֔ים בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא
.Hai viri omnes ,*mille* duodecim mulierem ad usque & viro à
מֵאִ֣ישׁ וְעַד־אִשָּׁ֑ה שְׁנֵ֥ים עָשָׂ֖ר אֶ֥לֶף כֹּ֖ל אַנְשֵׁ֥י הָעָֽי׃
donec ,lancea in extenderat quam suã manũ *convertit* non Jehosuah Et
26 וִיהוֹשֻׁ֗עַ לֹא־הֵשִׁ֤יב יָדוֹ֙ אֲשֶׁר־נָטָ֣ה בַּכִּידוֹן֙ עַד־אֲשֶׁ֣ר
stolum & animal Tantùm .Hai habitatores omnes interficeret
27 הֶֽחֱרִ֔ים אֵ֖ת כָּל־יֹשְׁבֵ֣י הָעָ֑י׃ רַ֚ק הַבְּהֵמָ֣ה וְהַשָּׁלָ֔ל
quod Domini verbũ juxta ,Israel sibi sunt prædati ejus civitatis
בָּזְזוּ־לָהֶ֖ם יִשְׂרָאֵ֑ל כִּדְבַ֥ר יְהוָ֖ה אֲשֶׁ֥ר
eam posuit & ,Hai Jehosuah succendit Et .Jehosuah præcep t
28 צִוָּ֥ה אֶת־יְהוֹשֻׁ֖עַ׃ וַיִּשְׂרֹ֤ף יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ אֶת־הָעַ֔י וַיְשִׂימֵ֖הּ
Hai regem Et .hanc diem ad usque desolationem ,*secuit* tumulum
29 תֵּ֣ל־עוֹלָ֑ם שְׁמָמָ֕ה עַד־הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃ וְאֶת־מֶ֣לֶךְ הָעַ֔י
præcepit ,*solem ingredi coram* Et .*vesperæ* tẽpus ad usque ligno *super* suspẽdit
תָּלָ֖ה עַל־הָעֵ֑ץ עַד־עֵ֥ת הָעֶ֛רֶב וּכְב֥וֹא הַשֶּׁ֖מֶשׁ צִוָּ֣ה
illud projecerunt &,ligno de ejus cadaver *fecerunt descendere* &,Jehosuah
יְהוֹשֻׁ֗עַ וַיּוֹרִ֤ידוּ אֶת־נִבְלָתוֹ֙ מִן־הָעֵ֔ץ וַיַּשְׁלִ֕כוּ אוֹתָ֖הּ
lapidum acervum illud super statuerunt & ,civitatis portæ ostium ad
אֶל־פֶּ֣תַח שַׁ֣עַר הָעִ֑יר וַיָּקִ֤ימוּ עָלָיו֙ גַּל־אֲבָנִ֔ים
Domino altare Jehosuah ædificavit Tunc .hanc diem ad usque,grandem
30 גָּד֖וֹל עַד־הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃ אָ֣ז יִבְנֶ֤ה יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ מִזְבֵּ֣חַ לַיהוָ֔ה
servus Moseh præcepit Quemadmodũ .Hebal monte in ,Israel Deo
31 אֱלֹהֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל בְּהַ֣ר עֵיבָ֑ל׃ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֗ה מֹשֶׁה֙ עֶבֶד־
altare ,Moseh legis libro in scriptũ secundũ Israel filiis Domini
יְהוָ֔ה אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל כַּכָּת֣וּב בְּסֵ֣פֶר תּוֹרַ֣ת מֹשֶׁ֔ה מִזְבַּ֥ח
immolarũt &,ferrum *eos super* fec t elevare non quos ,*integrorum lapidum*
אַבְנִ֛ים שְׁלֵמ֥וֹת אֲשֶׁר־לֹֽא־הֵנִ֥יף עֲלֵיהֶ֖ן בַּרְזֶ֑ל וַיַּעֲל֣וּ
,pacifica sacrificaverunt & ,Domino *ascensiones* illud super
עָלָ֗יו עֹלוֹת֙ לַיהוָ֔ה וַיִּזְבְּח֖וּ שְׁלָמִֽים׃
legis *duplicationem* lapidibus *super* ibi scripsit Et
32 וַיִּכְתֹּ֣ב שָׁ֔ם עַל־הָאֲבָנִ֕ים אֵ֖ת מִשְׁנֵ֣ה תּוֹרַ֑ת
Israel omnis Et .Israel *filiorum facies ad* scripsit quod ,Moseh
33 מֹשֶׁ֖ה אֲשֶׁ֥ר כָּתַ֛ב לִפְנֵ֥י בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֑ל׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵ֗ל
inde & ,hinc *stantes* ejus judices & ,præfecti & ,ejus seniores &
וּזְקֵנָ֤יו וְשֹׁטְרִים֙ וְשֹׁפְטָ֔יו עֹמְדִ֕ים מִזֶּ֥ה וּמִזֶּ֖ה
fœderis arcam portantibus Levitis sacerdotibus coram arcam ad
לָאָרֹ֣ון נֶגֶד֮ הַכֹּהֲנִים֒ הַלְוִיִּ֗ם נֹשְׂאֵי֙ אֲרֹ֣ון בְּרִית־
montis regione è ejus Medietas .indigena sic peregrin⁹ sicut ,Domini
יְהוָ֔ה כַּגֵּ֖ר כָּאֶזְרָ֑ח חֶצְיוֹ֙ אֶל־מ֣וּל הַר־
quemadmodum ,Hebal *montis regione è* ejus medietas & ,Gherizim
גְּרִזִּ֔ים וְחֶצְיוֹ֙ אֶל־מ֣וּל הַר־עֵיבָ֔ל כַּאֲשֶׁ֗ר
Israel populo *benedicendum ad* ,DOMINI servus Moseh præcepit
צִוָּ֛ה מֹשֶׁ֥ה עֶבֶד־יְהוָ֖ה לְבָרֵ֣ךְ אֶת־הָעָ֑ם יִשְׂרָאֵ֖ל
.*prima in*
בָּרִאשֹׁנָֽה׃

Versio VULG. LAT.

21 Vidénsq; Josue & omnis Israel q̃ capta esset civitas, & fum⁹ urbis ascenderet,rever-
22 s⁹ percussit viros Hai. Siquidẽ & illi qui ceperãt & succenderãt civitatẽ, egressi ex urbe contra suos,medios hostium ferire cœperunt. Cùm
23 ergò ex utraq; parte adversarii cæderentur, ita ut null⁹ de tanta multitudine salvaretur, Regẽ quoq; urbis Hai apprehenderunt viventẽ, &
24 obtulerunt Josue. Igitur omnib⁹ interfectis,qui Israelẽ ad deserta tendentẽ fuerant ꝑsecuti,& in eodẽ loco gladio corruentib⁹, reversi filii
25 Israel percusserunt civitatẽ. Erant autẽ qui in eodẽ die conciderant,à viro usq; ad mulierem, duodecim millia hominũ, omnes urbis Hai.
26 Josue verò nõ contraxit manũ,quã in sublime porrexerat,tenens clypeũ ,donec interficerentur omnes inhabi-
27 tatores Hai. Jumenta autẽ et prædã civitatis diviserũt sibi filii Israel, sicut præceperat
28 Domin⁹ Josue. Qui succendit urbẽ,& fecit eam tumulũ sempiternũ. Regẽ quoq; ej⁹ suspendit in patibulo,usque ad vesperã & Solis occasũ.Præcepitq; Josue,& deposuerunt cadaver ejus de
29 cruce; projecerúntq; in ipso introitu civitatis, congesto super eũ maguo acervo lapidum,qui permanet usque in
30 præsentẽ diẽ. Tunc ædificavit Josue altare Dño Deo Is-
31 rael in monte Hebal : Sicut præceperat Moyses famulus Dñi filiis Israel, & scriptum
30 est in volumine legis Moysi: Altare verò de lapidib⁹ impolitis, quos ferrũ non tetigit: & obtulit super eo holocausta Domino,immolavitq;
31 pacificas victimas. Et scripsit super lapides Deuteronomium legis Moysi,ꝙ ille digesserat coram filiis Israel. Omnis autem populus,& majores natu, ducésque ac judices stabant ex utraque parte arcæ, in conspectu sacerdotum qui portabant arcam fœderis Domini, ut advena ita & indigena. Media pars eorũ juxta montẽ Garizim, et media juxta montẽ Hebal, sicut præceperat Moyses famulus Domini. Et primùm quidem benedixit populo Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, ὅτι ἔλαβον τὰ ἐνεδρα τ πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τ πόλεως εἰς τ ὐρανόν· καὶ μεταστραφόμενοι, ἐ-
22 πάταξαν τοὺς ἄνδρας τ Γαί. Καὶ ἕτοι(χ)ἐξῆλθοσ ἐκ τ πόλεως εἰς συάντησιν. καὶ ἐγενήθη ἀναμέσον τ παρεμβολῆς, ἕτοι ἐντεῦθεν καὶ ἕτοι ἐνεῦθεν. καὶ (ϕ)ἐπάταξαν αὐτὸς ἕως τοῦ μὴ καταλιφθῆναι αὐτ σωσωμένον καὶ
23 διαπεφυγότα. Καὶ τ βασιλέα τ Γαὶ ζωντα, καὶ περσήναγον αὐτ πρὸς Ἰησοῦν. Καὶ ὡς ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπο-
24 κλείοντες πάντας τοὺς (ω)ἐν τῇ Γαὶ, καὶ τοὺς ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ἐν τῇ (α)ὄρει ἐπὶ τ καταβάσεως, ἕ καταδίωξαν (β) αὐτὸς ἀπ' αὐτ εἰς τέλο, καὶ ἐπίστρεψεν Ἰησοῦς εἰς Γαὶ, καὶ ἐπά-
25 ταξεν αὐτ ἐν στόμαλι ῥομφαίας. Καὶ ἐγένηθη οἱ πεσόντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, δώδεκα χιλιάδες,
27 πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί. (γ)Πλὴν τῶν κτηνῶν ἐν τῇ (δ)πόλει πάντα, ἃ ἐσκυλόμαθ ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κ(τ) τρόσταμα κυρίε, ὃν τρόπον ζωστάξε κύριος τῷ Ἰησοῖ.
28 Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰησοῦς τ πόλιν ἐν πυρὶ χῶμα αἰώνιον εἰς τ αἰῶνα ἔθηκεν αὐτ ἕως
29 τ ἡμέρας ταύτης. Καὶ τ βασιλέα τ Γαὶ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλα δύο· καὶ ὧν ἐπὶ τ ξύλα ἕως ἑσπέρας. καὶ ὅτε δύνοντ τ ἡλίε ζωστάξεν Ἰησοῦς, καὶ (ε) καθείλοθ τὸ σῶμα αὐτ ἀπὸ τ ξύλα, καὶ ἔῤῥιψαν αὐτὸ εἰς τ βόθρον. καὶ ἐπέσησαν ἐπ' αὐτῷ σωρὸν λίθων, ἕως τ ἡμέρας (ζ)ταύτης.

MS.A. (χ)ἐξῆλθον (ϕ)ἐπάταξεν (ω)ἐκ τ Γαὶ, τοὺς (α)ὄρε τ (β)αὐλὸς ἕως εἰς (γ) Πλὴν τ κτηνῶν καὶ τ σκύλων (δ) πόλει ἐσκυλόμαθ οἱ υἱοὶ (ε)καθεῖλον (ζ)ταύτης. 30 Τότ ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς θυσιαστήριον & sic deinceps à versu 30. seq. cap. usq; ad v. 35. τοῖς σεσηλύτοις τῆς σεστοῤῥομένοις τ Ἰσραήλ. 1 Ὡς ἤκουσαν

ΚΕΦ. β'.

1 Ὡς ἤκουσ(α)οἱ βασιλῆς τ Ἀμορραίων οἱ ἐν τῷ πέραν τ Ἰορδάνε, οἱ ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ οἱ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ παραλίᾳ τ θαλάσσης τ μεγάλης, καὶ οἱ πρὸς τῷ Ἀντιλιβάνῳ, καὶ οἱ (β)Χεταῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβουσαῖοι,
2 Σωήλθοσ ὅτι τὸ αὐτὸ ἐκπολεμῆσαι Ἰησοῦ καὶ Ἰσραὴλ ἅμα(γ)πάντες. Τότ ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς θυσιαστήριον(δ)κυείῳ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄρει Γαιβαλ· Καθὸν ἐνετείλαλο Μωυσῆς ὁ
31 θεράπων κυείς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καθὰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ, θυσιαστήριον λίθων ὁλοκλήρων, ἐφ' ὃς οὐκ ἐπεβλήθη σίδηρος. καὶ ἀνεβίβασιν ἐκεῖ ὁλοκαυτώματα (ε)κυείῳ,
32 καὶ θυσίαν σωτηρίου. Καὶ ἔγραψεν Ἰησοῦς ἐπὶ τ λίθων τὸ δευτερονόμιον νόμου (ζ) Μωυσῆ ἐνώπιον τ υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ
33 πρεσβύτεροι αὐτ, καὶ οἱ(η)δικασταὶ, καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτ παρεπορεύοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τ κιβωτῦ ἀπέναντι· καὶ οἱ (θ)ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖ ἦσαν τ κιβωτὸν τ διαθήκης κυρίε. καὶ ὁ πρόσ-
ήλυτος καὶ ὁ αὐτόχθων, (ι)οἱ ἥμισυ ἤμισυ πλησίον ὄρους Γαιζὶν, καὶ (κ)οἱ ἥμισυ ἤμισυ πλησίον ὄρους Γαιβὰλ, (λ)καθὸν ἐνετείλαλο Μωυσῆς ὁ θεράπων κυρίε εὐλογῆσαι τ (μ) λαὸν ἐν τ πρώτοις.

MS.A. (α πάντες οἱ (β)Χεταῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβουσαῖοι, Σωῆλθον(γ) πάντες. 3 Καὶ οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν(δ) τοῦ κυρίου θεοῦ(ε)τῷ κυρίῳ,(ζ)Μωυσῆ ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον(η)δικαιοσύνη αὐτ, καὶ(θ)ἱερεῖς οἱ(ι)ἦσ οἱ ἡμίσεις(κ)οἱ ἡμίσεις αὐτ πλησίον(λ)καθὰ(μ)λαὸν Ἰσραὴλ ἐν

Et Iesus,& omnis Israel viderunt, 21
quia ceperãt insidiæ civitatẽ: et quia
ascẽderat fum⁹ civitatis in cœlũ . Et
conversi percusserũt viros Gai. Et hi 22
exierũt de civitate in occursũ.Et sa-
ctis sunt inter mediũ (o) castrorũ hi
hinc, et hi hinc. Et percusserũt eos,
quoadusq; nemo remãsit salv⁹,et qui
evaserit. Et regẽ Gai ceperũt vivũ, 23
et adduxerũt eũ ad Iesũ.Et postquã 24
cessaverunt filii Israel interficientes
omnes,qui in Gai,et qui in campis,et
in monte super descensũ, quo perse-
quuti sunt eos (p) ab ea in finẽ;&
reversi Ies⁹ in Gai,et percussit eã in
ore gladii.Et fuerũt,qui ceciderũt in 25
die illa,à viro & usq; ad mulierẽ,
duodecim millia, (q) omnes inhabi-
tantes Gai. (r) Præter spolia,quæ in 27
civitate omnia, quæ prædati sunt fili-
filii Israel juxta præceptum Domini,
quemadmodũ constituit Domin⁹ Ie-
sũ. Et incendit Ies⁹ civitatẽ in igne: 28
tumulũ inhabitabilẽ in seculũ posuit
eã usq; in diẽ hanc. Et regem Gai 29
suspendit super lignũ geminũ:et fuit
super lignũ usq; ad vesperã.Et occi-
dente Sole præcepit Ies⁹,et depo̅ſue-
rũt corp⁹ illi⁹ de ligno:et projecerũt
illud in(ſ)fovẽa .Et superposuerunt
ei acervũ lapidũ(t)usq; in diẽ hãc.
Et surrexit Dñs à furore iræ suæ. 30
Et vocatum est nomen loci illius
Convallis Achor usq; in præsentem
diem. Tunc ædificavit Josue altare 31
Domino Deo Israel in monte Gebal,
Secundùm quod mandavit Moyses
serv⁹ Domini filiis Israel,ſecundùm
quæ ſcriptũ est in lege Moyſi: altare
lapidũ (c)integrorũ,ſuper quos non
est missũ ferrũ.Et ascendere ibi fe-
cit holocaustomata Domino, et ſacri-
ficiũ ſalutare. Et ſcripſit Ie⁹ ſuper 32
lapides Deuteronomiũ,legẽ (d)Moy-
ſi coã filiis Israel. Et omnis Israel, 33
et seniores eorũ ,et judices, et ſcribe
eorũ juxtà ibãt hinc,et hinc arcæ in
conſpectu:et ſacerdotes,et Levitæ tu-
lerunt arcã teſtamenti Domini. Et
advena,et indigena,qui(e)erãt dimi-
diũ juxta montẽ Garizim ; et qui e-
rãt dimidiũ juxta montẽ Gebal,ſe-
ut mandavit Moyſes ſervus Domini
ad benedicendũ populum in primis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וִיהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל חֲזוֹ אֲרֵי כְבַשׁ כְּמָנָא יָת קַרְתָּא וַאֲרֵי סְלִיק תְּנָנָא דְקַרְתָּא וְתָבוּ וּמְחוֹ 21
יָת אֱנָשֵׁי עָי׃ וְאִלֵּין נְפָקוּ מִן קַרְתָּא לְקַדְמוּתְהוֹן וַהֲווֹ לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְעָא אִלֵּין מִכָּא וְאִלֵּין 22
מִכָּא וּמְחוֹ יָתְהוֹן עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לְהוֹן שְׂאֵר וּמְשֵׁוִיב׃ וְיָת מַלְכָּא דְעַי אַחֲדוּ כַּד חַי 23
וְקָרִיבוּ יָתֵיהּ לְוָת יְהוֹשֻׁעַ׃ וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי יִשְׂרָאֵל לְקַטָלָא יָת כָּל יָתְבֵי עַי בְּחַקְלָא 24
בְּמַדְבְּרָא דִי רַדְפוּנוּן בֵּיהּ וְאִתְקַטָלוּ כוּלְהוֹן לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ עַד דְּשֵׁלִימוּ וְתָבוּ כָל יִשְׂרָאֵל
לְעַי וּמְחוֹ יָתֵהּ לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ׃ וַהֲווֹ כָל דְּאִתְקַטָלוּ בְּיוֹמָא הַהוּא מִגַּבַר וְעַד אִתְּתָא תְּרֵי 25
עֲשַׂר אַלְפִין כָּל אֱנָשֵׁי עָי׃ וִיהוֹשֻׁעַ לָא אָתֵיב יְדֵיהּ דַּאֲרִים בְּרוּמְחָא עַד דְּנַמַר יָת כָּל יָתְבֵי 26
עָי׃ לְחוֹד בְּעִירָא וְעִדֵּי קַרְתָּא הַהִיא בָּזוּ לְהוֹן יִשְׂרָאֵל כְּפִתְגָמָא דְיָי דְּפַקִּיד יָת יְהוֹשֻׁעַ׃ 27
וְאוֹקִיר יְהוֹשֻׁעַ יָת עָי וְשַׁוִיהּ תֵּל חָרִיב לְעָלַם לְצָדוּ עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וְיָת מַלְכָּא דְעַי צְלִיבָא עַל 28
צְלִיבָא עַד עִדַּן רְמָשָׁא וּכְמֵעַל שְׁמֶשָׁא פַּקִּיד יְהוֹשֻׁעַ וְאַחִיתוּ יָת נִבְלְתֵּיהּ מִן צְלִיבָא וּרְמוֹ 29
יָתֵיהּ בְּמֵעֳלָנָא תְּרַע קַרְתָּא וַאֲקִימוּ עֲלוֹהִי דְּנוֹר אֲבָנִין רַב עַד יוֹמָא הָדֵין׃ בְּכֵין בְּנָא יְהוֹשֻׁעַ 30
מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְעֵיבָל׃ כְּמָא דְפַקִּיד מֹשֶׁה עַבְדָּא דְיָי יָת בְּנֵי 31
יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִכְתִיב בְּסִפְרָ אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה מַדְבַּח אַבְנִין שְׁלֵמִין דְּלָא אִתְרַם עֲלֵיהוֹן
בַּרְזְלָא וְאַסִיקוּ עֲלוֹהִי עֲלָוָן קֳדָם יְיָ וּנְכִסוּ נִכְסַת קוּדְשִׁין׃ וְכָתַב תַּמָּן עַל אַבְנַיָּא יָת 32
פִּתְשֶׁנֶן אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה דִכְתַב קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל וְסָבוֹהִי וְסַרְכוֹהִי וְדַיָּנוֹהִי 33
קָיְמִין מִכָּא וּמִכָּא לַאֲרוֹנָא קֳדָם כַּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי נָטְלֵי אֲרוֹנָא דִקְיָמָא דְיָי כְּגִיּוֹרָא כְּיִצִּיבָא
פַּלְגֵיהוֹן לָקֳבֵל טוּרָא דִגְרִיזִין וּפַלְגֵיהוֹן לָקֳבֵל טוּרָא דְעֵיבָל כְּמָא דְפַקִּיד מֹשֶׁה עַבְדָּא דְיָי
לְבָרָכָא יָת עַמָּא יִשְׂרָאֵל בְּקַדְמֵיתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Josue & omnis Israel viderunt quòd subegissent insidiæ urbem;& quòd 21
ascenderet fumus ex urbe: & redierunt, & confecerunt homines Ghay.
Et illi egressi sunt ex urbe in occursũ eorũ, et fuerunt Israeli in medi- 22
is,illi hinc & illi hinc : & percusserunt ipsos, quoad non relictæ sunt eis
reliquiæ et salvatio.Et regem Ghay ceperunt vivum, & adduxerunt eum 23
ad Josue. Et fuit cum consummavit Israel occidere omnes habitatores
Ghay in campo in deserto, qui persecuti fuerant eos in eo, et interfecti
sunt omnes illi in acie gladii, quoad pfecerunt. Et redierunt omnis Israel 24
inGhay,et confecerunt eos in acie gladii. Et *fuerunt* omnes qui occisi sunt 25
in die illa,a viro et usque ad mulierem, duodecim millia, omnes homines
Ghay.Et Josue non vertit manum suam quam levaverat cum hastâ, quoad 26
consumpsit omnes habitatores Ghay.Tantùm jumenta et prædas urbis illi- 27
us diripuerunt sibi *filii* Israel,juxta verbum Dñi quod jussit Josue. Et incen- 28
dit Josue Ghay ; et posuit eam tumulum desolationis usque in seculum, in
vastationem usque in diem hanc. Et regem Ghay crucifixit sup crucem usq; 29
ad horam vespertinam:et ut intravit Sol,jussit Josue,et depositi sunt cada-
ver ejus de cruce, et projecerunt eum in introitu portæ urbis: et erexerunt
super ipsum acervum lapidum magnum usque ad diem hunc.Tunc ædifica- 30
vit Josue altare ante Dominum Deum Israel in monte Ghebal Sicut jus- 31
serat Moses servus Domini filiis Israel, sicut scriptum est in libro legis
Mosis, altare lapidum simplicium, quod non sublatum est super eos fer-
rum:et adoleverunt super illud holocausta ante Dominum,et mactaverunt
mactationem sanctorum. Et scripsit ibi super lapides expositionem legis 32
Mosis, quam scripsit ante filios Israel. Et omnis Israel, et seniores ejus, 33
et exactores ejus, et judices ejus stabant hinc et hinc ad arcam ante sacer-
dotes Levitas ferentes arcam fœderis Domini ; sicut peregrinus, sic indi-
gena, dimidium eorum è regione montis Gerizim,et medium eorum è re-
gione montis Ghebal; quemadmodum jusserat Moses servus Domini ad
benedicendum populum *Israel* in initio.

CAP. IX.

Postquã autẽ audierũt reges A- 1
morrhæorũ, qui trans Iordanẽ, qui
in montana, & qui in campestri,&
qui in universa (a) maritima maris
Magni,et qui ad Antilibanũ,et Chet-
tæi,et Chananæi,et Pherezæi, et Eu-
æi, et Amorrhæi,et Gergesæi, et Je-
busæi;Convenerunt in idipsũ ad ex- 2
pugnandũ Iesum,et Israel, simul o-
mnes.(b)Tunc ædificavit Ie⁹ altare
Domino Deo Israel in monte Gebal,
Secundùm quod mandavit Moyses 31
serv⁹ Domini filiis Israel, ſecundùm
quæ ſcripũ est in lege Moyſi: altare
lapidũ (c)integrorũ.ſuper quos non
est missũ ferrũ.Et ascendere ibi fe-
cit holocaustomata Domino, et ſacri-
ficiũ ſalutare. Et ſcripſit Ie⁹ ſuper 32
lapides Deuteronomiũ,legẽ (d)Moy-
ſi coã filiis Israel. Et omnis Israel, 33
et seniores eorũ ,et judices, et ſcribe
eorũ juxtà ibãt hinc,et hinc arcæ in
conſpectu:et ſacerdotes,et Levitæ tu-
lerunt arcã teſtamenti Domini. Et
advena,et indigena,qui(e)erãt dimi-
diũ juxta montẽ Garizim ; et qui e-
rãt dimidiũ juxta montẽ Gebal,ſe-
ut mandavit Moyſes ſervus Domini
ad benedicendũ populum in primis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܝܬ ܟܡܝܢ ܕܐܬܟܒܫ ܐܬܪܐ ܘܣܠܩ ܥܫܢܗ ܗܦܟܘ ܒܗ ܘܩܛܠܘ ܠܐܝ׃
22 ܘܐܢܘܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܩܪܬܐ ܠܩܒܠ ܐܝ׃ * ܘܗܘ ܒܝܢ ܥܡܐ ܕܐܝ ܠܓܘ ܘܗܘ ܒܝܢ ܥܡܐ ܕܐܝ ܠܐܢܘܢ׃
ܗܠܝܢ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܩܪܬܐ ܗܠܝܢ ܐܝ ܘܗܘ ܒܝܢ ܐܝ ܘܒܝܢ ܐܝ׃ ܘܡܢ ܗܢܐ ܘܡܢ ܗܢܐ ܩܛܠܘ ܠܗܘܢ׃
23 ܘܠܡܠܟ ܐܝ ܐܚܕܘ ܚܝ׃ * ܘܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ׃ ܘܟܕ ܦܣܩܘ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܛܠܐ ܕܟܠ ܒܝܢ ܥܡܐ ܕܐܝ ܒܚܩܠ ܘܒܡܕܒܪܐ ܕܪܕܘ ܒܗ ܘܢܦܠܘ ܟܠܗܘܢ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܥܕ ܕܫܠܡܘ ܠܗܘܢ׃
24 * ܘܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܦܟܘ ܠܘܬ ܐܝ ܒܚܩܠ ܒܡܕܒܪܐ ܗܘ ܕܪܕܘ ܒܗ ܘܟܠܗܘܢ ܢܦܠܘ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܥܕ ܕܫܠܡܘ ܘܗܦܟܘ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܝ ܘܩܛܠܘ ܠܗ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ׃
25 ܘܗܘ ܟܠ ܕܢܦܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕ ܢܫܐ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦ ܟܠ ܐܢܫܝ ܐܝ׃ ܡܢ ܓܒܪ ܘܥܕ ܢܫܐ׃
26 ܘܝܫܘܥ ܠܐ ܗܬܝܪ ܐܝܕܗ ܕܫܕܪ ܒܪܡܚܐ ܒܗ ܥܕ ܕܫܠܡ ܠܟܠ ܝܬܒܝ ܐܝ׃ * ܘܐܝ ܠܐ ܫܠܝܚ ܐܝܕܗ ܕܗܘ ܒܪܡܚܐ ܒܗ ܥܕ ܕܫܠܡ ܠܟܠ ܝܬܒܝ ܐܝ׃
27 ܒܗܡܬܐ ܒܙܙܐ ܘܒܫܠܠܐ ܕܐܬܪܐ ܒܙܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܝ ܐܝ ܠܦܘܡ ܡܠܬܐ ܕܝܗܘܐ ܕܦܩܕ ܝܫܘܥ׃
28 * ܘܐܝ ܐܬܪ ܐܝ ܠܥܠܡ ܘܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܕܐ׃ ܘܐܬܪ ܡܠܟ ܐܝ ܐܬܠ ܥܠ ܐܝܠܢܐ ܥܕ ܥܕܢܐ׃ ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܫܐ ܦܩܕ ܝܫܘܥ ܘܢܚܬܘ ܦܓܪܗ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܕܐܒܢ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܕܐ׃
29 ܘܐܢܘܢ ܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗ ܐܠܐ ܦܓܪ ܡܠܟ ܐܝ׃ ܘܐܬܪ ܡܠܟ ܐܝ ܐܬܠ ܥܠ ܐܝܠܢܐ ܥܕ ܥܕܢܐ׃ ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܫܐ ܦܩܕ ܝܫܘܥ ܘܢܚܬܘ ܦܓܪܗ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܕܐܒܢ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܕܐ׃
ܘܐܬܪ ܡܠܟ ܐܝ ܐܬܠ ܥܠ ܐܝܠܢܐ ܥܕ ܥܕܢܐ׃ ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܫܐ ܦܩܕ ܝܫܘܥ ܘܢܚܬܘ ܦܓܪܗ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܕܐܒܢ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܕܐ׃
30 ܐܝܬ ܐܝ ܐܬܪ ܐܝ ܠܥܠܡ ܘܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܕܐ׃ * ܐܝ ܒܢܐ ܝܫܘܥ ܡܕܒܚܐ ܠܐܠܗ ܐܝ ܐܠܗ ܐܝ ܐܠܗ ܐܝ ܒܛܘܪ ܥܝܒܠ׃
31 ܐܝ ܐܬܪ ܦܩܕ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܐܝ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝ ܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܬܘܪܬ ܡܘܫܐ׃ ܐܒܢ ܫܠܡ ܕܠܐ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܦܪܙܠ ܘܠܐ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܐܢܫ ܒܪܙܠ׃ ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܗܝ ܩܘܪܒܢ ܠܐܝ ܘܕܒܚܘ ܕܒܚ ܫܠܡ׃
32 ܘܟܬܒ ܬܡ ܥܠ ܐܒܢ ܡܫܢܬܐ ܕܬܘܪܬ ܡܘܫܐ ܐܝ ܕܟܬܒ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ׃ * ܘܐܝ ܟܠ ܐܝ ܐܝ ܠܐ ܦܪܙܠ ܘܠܐ ܐܢܫ ܒܪܙܠ׃ ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܗܝ ܩܘܪܒܢ ܠܐܝ ܘܕܒܚܘ ܕܒܚ ܫܠܡ׃
33 ܘܟܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܣܒܝܗ ܘܣܪܝܗ ܘܕܝܢܐ ܗܘ ܩܝܡ ܡܢ ܗܢܐ ܘܡܢ ܗܢܐ ܠܩܒܠ ܬܒܘܬ ܐܪܘܢ ܘܠܩܒܠ ܠܘܝܐ ܢܫܝ ܬܒܘܬ ܝܗܘܐ ܐܝ ܐܬܪ ܐܝ ܠܓܝܪ ܐܝ ܐܙܪܚ ܐܝ ܐܠ ܐܝ ܐܝ ܐܬܪ ܐܝ ܠܐܒ ܐܝ׃ ܘܟܠ ܐܝ ܐܝ ܐܝ

ספר יהושע: מ

, benedictionem ; legis verba omnia *clamavit* postea Et
34 וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה
fuit Non .legis libro in scriptum omne juxta maledictionē &
35 וְהַקְּלָלָה כְּכֹל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה: לֹא־הָיָה
Jehosuah *vocaverit* non quod ,Moseh præcepit quæ omnibus ex verbum
דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־קָרָא יְהוֹשֻׁעַ
ambulanti ,*peregrino* & ,*tube* & ,mulieribus & ,Israel *concione* omni coram
נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ
.eorum *interiori* in
בְּקִרְבָּם:

CAP. IX. ט

, monte in , Jarden *transitu in* qui reges omnes *audire juxta* fuit Et
1 וַיְהִי כְּשָׁמְעַ כָּל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר
: Lebanon *regione è* magni maris *portu* omni in & , planitie in &
וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכָל חוֹף הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל־מוּל הַלְּבָנוֹן
: Jebusæus & Chivvæus ,Perizæus , Chenahanæus , Emoræus & ,Chittæus
הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי:
, Israel cum & , Jehosuah cum pugnandum ad pariter sunt cōgregati Et
2 וַיִּתְקַבְּצוּ יְחַדָּו לְהִלָּחֶם עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְעִם־יִשְׂרָאֵל
fecerat quod audierunt , Ghibhon habitatores Et .uno *ore*
פֶּה אֶחָד: וְיוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
ejusdem in ipsi etiam fecerunt Et .Hai & ,Jericho ipsi Jehosuah
3 יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ וְלָעָי: וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵמָּה בְּעָרְמָה
,suis asinis veteres saccos *ceperunt* & , *simulerunt se legatos* & ,abierunt &
וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמוֹרֵיהֶם
,vetera calceamina Et .colligatos & , scissos & , veteres vini utres &
4 וְנֹאדוֹת יַיִן בָּלִים וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים: וּנְעָלוֹת בְּלוֹת
panis omnis & :e super veteres vestes & ,suis pedibus in *maculosa* &
וּמְטֻלָאוֹת בְּרַגְלֵיהֶם וְשִׂלְמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם
castrametatione ad Jehosuah ad *iverunt* Et .*punctati erat siccus* eorum *viatici*
5 צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נִקֻּדִּים: וַיֵּלְכוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה
longinqua terra E : Israel virum ad & ,eum ad dixerunt & ,Ghilgal
הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֶל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה
Israel vir Dixitque .fœdus *nobis ferite* nunc Et .venimus
בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ־לָנוּ בְּרִית: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
excindam quomodo & ,*sedens* tu *meo interiore* in Fortè : Chivvæum ad
אֶל־הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ אֶכְרֹת־
.vos tui Servi : Jehosuah ad Dixerúntque ? fœdus *tibi*
לְךָ בְּרִית: וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ
? venistis unde & ,*vos* Qui : Jehosuah eos ad dixit Et
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ:
,tui servi venerunt valde longinqua terra E : *eum ad* dixerunt Et
9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ
quæ omnia & *ejus auditum* audivimus Quia .tui Dei DOMINI nomine in
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־שָׁמַעְנוּ שִׁמְעוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
regibus duobus fecit quæ omnia Et .Ægypto in fecit
עָשָׂה בְּמִצְרָיִם: וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי
Ogh & ,Chesbon regi Sichon ; Jarden *transitu in* qui , Emoræi
10 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג
,nostri seniores *nos ad* Dixerúntque .Hastharoth in qui ,Basan regi
מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרֹת: וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ וְקִינֵינוּ
viaticum vestra manu in *Capite* : dicendo,nostræ terræ habitatores omnes &
11 וְכֹל־יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בִידֵכֶם צֵידָה
.nos vestri Servi : ees *ad dicetis* ac : eorū occursum in ite & ,*viam ad*
לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עֲבָדֵיכֶם אֲנָחְנוּ
cepimus viaticum calidum,nostер panis Hic .fœdus *nobis excidite* nunc &
וְעַתָּה כִרְתוּ־לָנוּ בְּרִית: וְזֶה לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיַּדְנוּ
ecce nunc & : vos ad *eundū ad nos egrediendi* die in nostris domib⁹ de *eum*
אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה
.*punctati fuit* & ,siccus
יָבֵשׁ וְהָיָה נִקֻּדִּים:

JOSUE.

Versio VULG. LAT.

34 Post hæc legit omnia verba benedictionis & maledictionis, & cuncta quæ scripta erant
35 in legis volumine. Nihil ex his quæ Moyses jusserat, reliquit intactum, sed universa replicavit coram omni multitudine Israel, mulieribus ac parvulis & advenis, qui inter eos morabantur.

CAP. IX.

1 QUibus auditis, cuncti reges trans Jordanem, qui versabantur in montanis & campestribus, in maritimis ac litore Magni maris: hi quoque qui habitabant juxta Libanum, Hethæ⁹ & Amorrhæus, Chananæus, Pherezæus, & Heuæus, & Je-
2 busæus, Congregati sunt pariter ut pugnarent contra Josue & Israel uno animo, eâdé-
3 que sententiâ. At hi qui habitabant in Gabaon, audientes cuncta quæ fecerat Josue, Jericho & Hai: Et callidè cogitantes, tulerunt sibi cibaria, saccos veteres asinis imponentes, & utres vinarios scissos atq; consutos, Calceamentáq, perantiqua quæ ad indicium vetustatis pittacis consuta erant, induti veteribus vestimentis: panes quoque quos portabant ob viaticú, duri erant, & in frusta
6 comminuti. Perrexerúntque ad Josue, qui tunc morabatur in castris Galgalæ, & dixerunt ei, atq; simul omni Israeli; De terra longinqua venimus, pacé vobiscú facere cupientes. Re-
7 sponderúntq; viri Israel ad eos, atq; dixerunt; Ne fortè in terra, quæ nobis sorte debetur, habitetis, & non possim⁹ fœd⁹
8 inire vobiscú. At illi ad Josue, Servi, inquiunt, tui sum⁹. Quib⁹ Josue ait, Quinā estis vos?
9 et unde venistis? Resp onderūt, De terra longinqua valdè venerunt servi tui in nomine Dñi Dei tui. Audivimus enim famā potentiæ ejus, cuncta quæ fecit
10 in Ægypto, Et duobus regib⁹ Amorrhæorū qui fuerunt trans Jordanē, Sehon regi Hesebon, et Og regi Basan, qui erat in
11 Astaroth: Dixerúntq; nobis seniores, et omnes habitatores terræ nostræ, Tollite in manib⁹ cibaria ob longissimā viā, et occurite eis; et dicite, Servi vestri sum⁹, fœd⁹ inite nobiscū. En, panes quando egressi sumus de domibus nostris, ut venirem⁹ ad vos, calidos sumpsimus; nunc sicci facti sunt, et vetustate nimiâ comminuti.
12

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ μὴ (ν) ταῦτα ὅτως ἀνέγνω Ἰησοῦς πάντα τὰ ῥήματα τῦ νόμου τύτυ, τὰς εὐλογίας καὶ τὰς κατάρας, κ̄ πάντα τὰ γεγραμμένα
35 ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ. Οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῖ, ὃ οὐκ ἀνέγνω Ἰησοῦς εἰς τὰ ὦτα πάσης (ξ) ἐκκλησίας υἱῶν Ἰσραὴλ, τοῖς ἀνδράσι καὶ ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς (ο) παιδίοις καὶ τοῖς προσηλύτοις τοῖς πεπορευομένοις τῷ Ἰσρα-
3 ήλ. Καὶ οἱ κατοικῦντες Γαβαὼν ἤκουσαν πάντα ὅσα (π) ἐποίησε κύριος τῇ Ἰεριχὼ
4 καὶ τῇ Γαΐ. Καὶ ἐποίησαν καί γε αὐτοὶ μετὰ παρυργίας· καὶ ἐλθόντες ἐπεστίσαντο καὶ ἡτοιμάσαντο· καὶ λαβόντες σάκκους παλαιὰς (ρ) ὄπι ᾖν ὤμων αὐτῶν, καὶ ἀσκοὺς οἴνου παλαιὰς καὶ κατερρωγότας ἀποδεδεμέ-
5 νους, Καὶ τὰ κοῖλα ᾖν ὑποδημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ Καυδάλια αὐτῶν παλαιὰ καὶ κατατετελματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν παλαιούμενα (σ) ἐπάνω αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρτ⊙ αὐτῶν τὸ ὀψοποιηθὲν ξηρὸς καὶ ἐρεπτῶν καὶ βεβρω-
6 μένον. Καὶ (τ) ἦλθοσαν πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν (υ) παρεμβολὴν Ἰσραὴλ εἰς Γάλγαλα, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν (φ) καὶ Ἰσραὴλ, Ἐκ γῆς μακρόθεν ἥκαμεν· καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
7 πρὸς τὸν Χορραῖον, Ὅρα μὴ ἐν ἐμοὶ (χ) κατοικεῖς· καὶ (ψ) πῶς σοι διαθῶμαι
8 διαθήκην; Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν, Οἰκέται σου ἐσμέν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς, Πόθεν ἐστὲ, καὶ πόθεν παραγεγόνα-
9 τε; Καὶ (ω) εἶπαν, Ἐκ γῆς μακρόθεν ᾔκασιν οἱ παῖδές σου ἐν ὀνόματι κυρίε τῦ θεῦ σου· ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτῦ, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἐν Αἰγύπτῳ,
10 Καὶ ὅσα ἐποίησε (α) τοῖς βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τῦ Ἰορδάνυ, τῷ Σηὼν (ϛ) βασιλεῖ τῶν Ἀμορραίων, καὶ τῷ Ὤγ βασιλεῖ τῆς Βασάν, ὃς κατῴ-
11 κει ἐν Ἀσαρὼθ καὶ ἐν (γ) Ἐδραΐν. Καὶ ἀκέσαντες εἶπαν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν καὶ πάντες οἱ κατοικῦντες τὴν γῆν ἡμῶν, λέγοντες, Λάβετε ἑαυτοῖς ὀψοποιὸν εἰς τὴν ὁδὸν, καὶ πορεύσθητε εἰς ϒπάντησιν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖτε πρὸς αὐτοὺς, (δ) Οἰκέται σου ἐσμὲν, καὶ νῦν
12 διαθέσθε (ε) ἡμῖν τὴν διαθήκην. Οὗτοι οἱ ἄρτοι, θερμοὶς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι πρὸς ὑμᾶς· νῦν δὲ ἐξηράνθησαν, καὶ γεγόνασι βεβρωμένοι.

Et post hæc sic recitavit Jesus 34
omnia verba legis hujus: benedictiones & maledictiones secundùm omnia, quæ scripta sunt in lege Moysis. Non fuit verbum 35
ex omnibus quæ mandavit Moyses Jesu, quod non legerit Jesus in aures universæ Ecclesiæ filiorum Israel, viris, & mulieribus, & parvulis, & proselytis, qui accedebant ad Israel. Et qui inhabitabant Gabaon, audierunt omnia, 3
quæcunque fecit Dominus Hiericho, & Gai. Et fecerunt etiam ipsi cum astutia: & cuantes (f) paraverunt cibaria, & apparárunt se: & sumentes 4
saccos veteres super (g) humeros suos, & utres vini veteres, & disruptos alligatos, Et cava 5
calceamentorum suorum, & sandalia sua vetera, & pittaciis consuta, in pedibus suis, & vestimenta sua inveterata super se: & (h) panis eorum viaticì aridus, & cariem passus, & 6
corrosus. Et venerunt ad Iesum in castra Israel in Galgala: & dixerunt ad Iesum, & Israel; De terra longinqua venimus: & nunc disponite nobis testamentum. Et dixerunt filii Israel ad 7
(i) Chorræum, Vide, (k) ne in me habites. Et quomodò disponam tibi testamentum? Et 8
dixerunt ad Iesum, Famuli tui sumus. Et dixit ad eos Iesus, undè estis, & undè advenistis? Et dixerunt, De terra 9
longinqua valdè venerunt pueri tui in nomine Domini Dei tui: Audivimus enim nomen ejus, & quæcunque fecit in Ægypto, Et quæcunque fecit 10
regibus Amorrhæorum, qui erant trans Iordanem, Seon regi (l) Amorrhæorum, & Og regi Basan, qui habitabat in Astaroth, & in Edrain. Et (m) 11
audientes dixerunt ad nos seniores nostri, & omnes inhabitantes terram nostram, dicentes; Sumite vobis ipsis cibaria in viam, & ite in occursum eorum, & dicetis ad eos; Famuli tui sumus: & nunc disponite nobis testamentum. Hi 12
sunt panes: calidos in viaticum accepimus eos in die quâ eximus ad venire ad vos: nunc autem exaruerunt, & facti sunt corrosi.

MS. A. (ν) ταῦτα ἀνέγνω πάντα (ξ) ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, (ο) παιδίοις, τοῖς (π) ἐποίησεν Ἰησοῦς τῇ (ρ) ὀπὶ τῶν ὀγων αὐτῶν, (σ) ἐπ' αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρτοι τὸ ὀψοποιηθὲν αὐτῶν ξηρὸν καὶ βεβρωμένοι. (τ) ἦλθον (υ) παρεμβολὴν αὐτῶν εἰς (φ) καὶ πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, (χ) κατῴκεις· (ψ) πῶς διαθῶμαί σοι διαθήκλω; (ω) εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Ἐκ (α) τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι (β) βασιλεῖ Ἐσεβὼν, καὶ τῷ (γ) Ἐδραεῖν. Καὶ εἶπαν πρὸς (δ) Οἰκέται ὑμῶν ἐσμεν, (ε) ἡμῖν διαθήκλω.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 ובתר כן קרא ית כל פתגמי אוריתא ברכן ולוטין ככל דכתיב בספרא דאוריתא:
35 לא היה פתגמא מכל די פקיד משה דלא קרא יהושע קדם כל קהלא דישראל ונשיא וטפלא וניורי דאולין ביניהון:

ט

1 והוה כד שמעו כל מלכיא די בעברא דירדנא בטורא ובשפלתא ובכל ספר ימא רבא
2 די לקבל לבנן חתאי ואמוראי כנענאי פריזאי חוואי ויבוסאי: ואתכנשו כחדא לאנחא
3 קרבא עם יהושע ועם ישראל סיעא חדא: ויתבי גבעון שמעו ית די עבד יהושע
4 לירחו ולעי: ועבדו אף אינון בחכמא ואזדמנו ונסיבו שקין בלן למחמריהון וזיקין דחמר
5 בלן ומבועין ומצררין: ומסנן בלן ומרקעין ברגליהון וכסותא בליא עליהון וכל
6 לחם זודהון יבש הוה כסנין: ואזלו לות יהושע למשריתא לגלגלא ואמרו ליה ולאנש
7 ישראל מארעא רחיקא אתינא וכען זורו לנא קים: ואמרו אנש ישראל לחואה דלמא
8 בינא אתון יתבין ואיכדין נעור לכון קים: ואמרו ליהושע עבדך אנחנא ואמר
9 להון יהושע מן אתון ומנן אתיתון: ואמרו ליה מארע רחיקא לחדא אתו עבדך לשמא
10 דיי אלהך ארי שמענא ית שמע גבורתיה ויח כל דעבד במצרים: ויח כל דעבד
לתרין מלכי אמוראי די בעברא דירדנא לסיחון מלכא דחשבון ולעוג מלכא דמתנן
11 דבעשתרות: ואמרו לנא סבנא וכל יתבי ארענא למימר סבו בידכון זודן לאורחא
12 ואולו לקדמותהון ותימרון להון עבדיכון אנחנא וכען זורו לנא קים: דין לחמנא כד
חמים אודדנא יתיה מבתנא ביום מפקנא למיתי לותכון וכען הא יבש והוה כסנין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et postea legit omnia verba Legis, benedictiones & maledictiones, juxta 34
omne quod scriptum est in libro Legis. Non fuit verbum ex omnibus quæ 35
jussit Moses, quod non legit Josue ante omnem ecclesiam Israel, mulieres, & parvulos, & advenas qui incedebant inter eos.

CAP. IX.

ET fuit, quando audierunt omnes reges qui trans Jordanem, in monte & 1
in planitie, & in omni littore maris magni quod è regione Libani; Hethæus, & Emorrhæus, Chenaghanæus, Pherezæus, Hhivæus et Jebusæus: Et congre- 2
gati sunt simul ad ineundum prœlium cum Josue & cum Israel, societate una. Et habitatores Gibghon audierunt, quod fecit Josue Jericho & Ghay. 3
Et fecerunt etiam illi in sapientia, & venerunt, et viaticum paraverunt; & 4
acceperūt saccos veteres asinis suis, & uteres vini veteres et ruptos et ligatos: Et calciamenta vetera & maculosa in pedib⁹ suis; & vestes veteres sup- 5
se: & omnis panis viatici eorū siccus fuit ut obleæ. Et venerunt ad Josue in 6
castra in Gilgal; & dixerunt ei & homini Israel: De terrâ longinquâ venimus; & nunc pangite nobiscum fœdus. Et dixerunt viri Israelis ad 7
Hhivæum: Forsan inter *nos vos habitatis*; & quomodo *pangamus vobiscum* fœdus? Et dixerunt Josue: Servi tui nos. & dixit illis Josue: Qui- 8
nam vos? & unde venistis? Et dixerunt ei: De terrâ longinquâ valde 9
venerunt servi tui ad nomen Domini Dei tui; namque audivimus auditionem fortitudinis ejus, & omnia quæ fecit in Ægypto: Et omnia quæ fecit 10
duobus regibus *Emorrhæorum* qui trans Jordanem, Sihhon regi Hhesbon, & Ghog regi Mathnan qui in Ghastaroth. Et dixerunt nobis senes nostri, 11
& omnes habitatores terræ nostræ, dicendo: Tollite in manibus vestris viatica ad iter, & ite in occursum eorum: & dicetis eis; Servi vestri nos; & nunc pangite nobis fœdus. Hic panis noster: adhuc calidum attulimus 12
viaticum eum è domibus nostris in die quo eximus ad veniendum ad vos; et nunc ecce siccus, et fuit ut obleæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܟܠ ܗܘ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪܐ ܗܢܐ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ ܥܠ ܟܠ ܒܪܟܬܐ ܘܠܥܘܬܐ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܢܡܘܣ ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܕܠܐ ܩܪܐ ܩܕܡ ܟܠ ܩܗܠܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܩܕܡ ܢܫܐ ܘܛܦܠ ܘܩܕܡ ܓܝܪܐ ܕܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܕܗܠܟ ܒܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܢܡܘܣ ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܕܠܐ ܩܪܐ ܩܕܡ ܟܠ ܩܗܠܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܩܕܡ ܢܫܐ ܘܛܦܠ ܘܩܕܡ ܓܝܪܐ ܕܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܕܗܠܟ ܒܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ

Deinde legit Jesus omnes verficulos legis, benedictiones, atque maledictiones omnes scriptas in libro legis. Ne unum quidem verbum omisit ex omnibus quæ præceperat Moses, quod non legerit Jesus coram universo cœtu Israelis, coram mulieribus, coram pueris, & coram advenis qui erant inter eos.

CAP. IX.

1 * ܘܗܘ ܟܕ ܫܡܥܘ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܥܒܪ ܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܒܛܘܪܐ ܘܒܫܦܠܬܐ ܘܒܟܠ ܓܒ ܝܡܐ ܪܒܐ ܡܘܠ ܠܒܢܢ ܚܬܝܐ ܘܐܡܪܝܐ ܦܪܙܝܐ ܘܚܘܝܐ ܘܝܒܘܣܝܐ ܫܡܥܘ

Quæ cùm audissent cuncti reges qui erant 1 cis Jordanem tam in montibus quàm planitiebus, & universis oris magni maris quod est contra Libanum, *nempe* Hethæorum, Amorrhæorum, Chananæorũ, Pherezæorũ, Hevæorum, & Jebusæorum; Simul conspirárunt ad 2 bellum gerendũ cum Josue et cũ Israele, uno animo. Habitatores verò Gabaon audientes quod fecerat Jesus Aai & Jericho, Egerunt etiam ipsi cum vafritie, & abeuntes viaticum parárunt, imposueruntque saccos detritos asinis suis, utresque vini laceros, scissos, atque colligatos; Calceamentis quoque detritis, ocreisque veteribus calceati erant pedes suos; vestimentis denique laceris induti erant; & panem viaticorum suorum arefecerant, & siccus evaserat. Et venientes ad 6 Jesum in castra ad Galgalam, dixerunt ad eũ & ad Israelitas, E regione remota venimus, date ergò nobis dexteram. Respondérunt Is- 7 raelitæ Hevæis, Si prope nos habitatis, quorsum erit vobis dextera? Dixerunt au- 8 tem ad Jesum, Servi tui sumus. Ait illis Jesus, Unde estis? & unde venistis? Dixerunt 9 ad eum, E terra & è regione remotissima venerunt servi tui ad famam Domini Dei tui. Audivimus enim nomen ejus, & quicquid fecit in Ægypto, Et quicquid fecit du- 10 obus regibus Amorrhæorum cis Jordanem existentibus, Sihoni regi Hesbon, & Og regi Mathnin commoranti in Astaroth: Et dixerunt nobis majores nostri, & omnes 11 incolæ terræ nostræ, Accipite vobiscum viaticum pro itinere, & abeuntes in occursum eorum dicite eis, Servi vestri sumus, præbete ergò nobis dexteram. Dixerunt 12 etiam ad Jesum, Hunc panem nostrum adhuc calidum pro viatico sumpseramus è domibus nostris die quo egressi sumus vos conventuri; nunc autem en exaruit, ac præduru evasit:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وبعد ذلك تلا عليهم جميع خطب الشريعة * والبركات واللعنات * مثل جميع المكتوب في سفر
35 التورية * وكذلك فعل يوسع كل سي وصاه به موسي * وقرأ التورية كلها في ذلك اليوم علي
جميع جوق بني اسرايل * والنساء * والاطفال * والغريب السائر معهم *

Ac postea recitaverat eis universus sermo 34
legis, & benedictiones atque maledictiones, juxta omne quod scriptum est in libro legis. Et ita fecit Josue quidquid præ- 35
ceperat Moses, legitque legem totam in illa die universo cœtui filiorum Israel, & mulieribus, atque pueris, necnon peregrino ambulanti cum ipsis.

CAP. IX.

* الفصل التاسع *

1 * وكان عند سماعهم ساير الملوك الذين في جبن الاردن * في الجبل والسهل * وساير ساحل البحر
الكبير الي مقابل لبنان. الحثي * والاموري * والكنعاني * والفرزي * والحوي * واليبوسي * اجمعوا
2 جمعا لقتال يوسع بن نون وبني اسرايل جملة واحدة * وسكان مدينة جبعون سمعوا بما قد
3 فعله الله باريحا وبالعي * فاحتالوا هم ايضا بمكر * ومضوا وبرودوا * واخذوا تالاليس باليه بحميرهم *
4 ورقاق خمر باليه مشقه مرقعة * ويعال باليه مرقعة في ارجلهم * وثيابا باليه عليهم * وجميع
5 خبزهم كان عفن يابس * ومضوا الي العسكر الي الجلجال الي يوسع * وقالوا له ولبني
6 اسرايل * من ارض بعيدة اتينا * والآن اقطعوا معنا عهدا * فقال لهم بنو اسرايل * انظروا
7 ليلا تكونوا مقيمين في هذه الارض * فكيف نقطع معكم * فقالوا ليوسع * عبيدك
8 نحن * فقال لهم يوسع * من انتم ومن اين اتيتم * فقالوا من ارض بعيدة جدا جاؤا عبيدك
9 لاسم الرب الهك. لما سمعنا خبره وجميع ما صنع بارض مصر * والذي صنع بملكي الاموراتين
10 الذين في عبر الاردن * وبسيحون ملك حسبون * والعوج ملك البتنية * فقالوا لنا شيوخنا وكافة
11 سكان ارضنا قولا * خذوا بايديكم زادا للطريق * واذهبوا للقائهم وقولوا لهم * عبيدك نحن *
12 والآن اقطعوا معنا عهدا * هذا خبزنا حارا تزودناه من بيوتنا في يوم خروجنا للمسير اليكم
والآن هودا هو يابس * وقد صار عفنا *

Factumque est, cùm audissent hæc o- 1
mnes reges qui erant trans Jordanem, in monte, & in planitie, totoque litore maris magni usque ad oppositum Libani, nempe Hethæus, Amorrhæus, Chananæus, Pherezæus, Hevæus, & Jebusæus; Simul congregati sunt ad pugnandum 2
contra Josue filium Nun ac filios Israel uno consensu. Interim habitatores urbis 3
Gabaon, audito quod fecerat Deus Jericho & Aai, usi sunt ipsi quoque astu; & 4
abeuntes parárunt sibi viaticum, & acceperunt stramina palmarum detrita asinis suis, & utres vini veteres, dissuptos, atque resartos; Caligas etiam veteres ac 5
resartas in pedibus suis, vestesque laceras super se, omnisque panis eorum mucidus erat & siccus. Et pergentes ad castra in 6
Galgal ad Josue, dixerunt ad eum & ad filios Israel, E terra longinqua venimus: nunc ergò pacidite nobiscum pactum. Dixerunt ad eos filii Israel, Videte ne 7
fortè sitis commorantes in hac terra; quomodo enim feriemus vobiscũ pactum? Dixerunt ad Josue, Servi tui sumus. Ait 8
illis Josue, Quinam estis? & unde venistis? Dixerunt, E terra admodum remota venerunt servi tui ad nomen Domini 9
Dei tui, quum audissemus famam ipsius, & omnia quæ gesserat in terra Ægypti, Quæque fecerat duobus regibus Amor- 10
rhæorum, qui erant trans Jordanem, necnon Sihoni regi Hesbon, & Og regi Bathniæ: unde dixerunt nobis senes nostri, 11
cunctique habitatores terræ nostræ sermonem istum, Sumite in manibus vestris viaticum pro itinere, ite obviàm illis, & dicite ad eos, Servi tui sumus; nunc ergò ferite nobiscum fœdus. Hunc panem 12
nostrum, calidum sumpsimus in viaticum è domibus nostris die quo egressi sumus ut veniremus ad vos, & nunc ecce siccus est, jamque mucidus evasit,

ספר יהושע: ט

: sunt scissi ecce & ,novi ,implevimus quos ,vini utres isti Et
13 וְאֵלֶּה נְאֹדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מָלֵאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ
viæ multitudine præ veteraverunt nostra calceamina &,nostra vestimẽta ista &
וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב הַדֶּרֶךְ:
,interrogaverũt non Domini os &,eorũ *vitio* de viri acceperũt Et ,*valde*
14 מַאְזְנֵיהֶם וְלֹא אֶת פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ:
:eos vivificandũ ad fœdus eis percussit & ,pacem Iohosuah eis fecit Et
15 וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית לְחַיּוֹתָם
dierum trium fine*à ,fuit Et .*conventum* prælati eis juraverunt &
וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה: וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים
16 *ipsi* propinqui quòd audierunt & ,fœdus *eis* excidérunt postquam
אַחֲרֵי אֲשֶׁר כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וְהֵמָּה כִּי־קְרֹבִים הֵם
,Israel filii sunt profecti Et .*sedentes ipsi ejus interiore in* & ,*se ad*
17 אֲלֵיהֶם וּבְקִרְבָּם הֵם יֹשְׁבִים: וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
,Ghibhon eorũ civitates & : tertio die in eorũ civitates ad venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵיהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן
eos percusserunt non Et .Chiriathjeharim & ,Beeroth & ,Chephirah &
18 וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים: וְלֹא הִכּוּם
Deo DOMINO in conventu prælati eis juraverant quia ,Israel filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי
Dixeruntque .*prælatos super conventus omnis murmuraverunt* Et .Israel
19 יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹּנוּ כָל־הָעֵדָה עַל־הַנְּשִׂיאִם: וַיֹּאמְרוּ
Domino in eis juravimus Nos : *cœtum* omnem ad *prælati* omnes
כָּל הַנְּשִׂיאִם אֵל כָּל הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָה
faciemus Hoc .eos in contingere *poterimus* non nunc & ,Israel *Deo*
20 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא נוּכַל לָנֹעַ בָּהֶם: וְאֶת נַעֲשֶׂה
super incandescentia nos *super* erit non & : eos faciendo vivere & ,eis
לָהֶם וְהַחֲיֶה אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף עַל־
:*prælati* eos ad dixerunt Et .eis juravimus quod ,juramentum
21 הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִם
,*conventui* omni *aquas* haurientes & ,ligna *scindentes sint* & ,Vivant
יְחִיוּ וְיִהְיוּ חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְכָל־הָעֵדָה
,Iohosuah eos vocavit Et .*prælati* eis sunt locuti quemadmodum
22 כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִם: וַיִּקְרָא לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ
:dicendo ,nos decepistis quid *Ad* :dicendo ,eos ad est locutus &
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר
nunc Et *? sedentes nostro interiori* in vos & ,valde vobis à *nos* Longinqui
23 רְחוֹקִים אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם בְּקִרְבֵּנוּ יֹשְׁבִים: וְעַתָּה
haurientes &,ligna cædẽtes & ,*servum* vobis ex *excidatur* non & ,*vos* maledicti
אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־
Cùm :dixerunt atque ,Iehosuah responderunt Et .mei Dei domui *aquas*
24 מַיִם לְבֵית אֱלֹהָי: וַיַּעֲנוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ כִּי
tuus Deus Dominus præcepit quod omne tuis servis est indicatũ indicãdo
הֻגַּד הֻגַּד לַעֲבָדֶיךָ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
dispersionẽ ad & ,terram omnem vobis *dandum ad* ,*ej⁹* servo Moseh
אֶת מֹשֶׁה עַבְדּוֹ לָתֵת לָכֶם אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְלַהֲשְׁמִיד
valde timuimus & : *vestris faciebus* à terræ habitatores omnes
אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וַנִּירָא מְאֹד
.hoc *verbum* fecimus & ,*vestris faciebus* à nostris animabus
לְנַפְשֹׁתֵינוּ מִפְּנֵיכֶם וַנַּעֲשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:
,tuis oculis in rectũ sicut & ,*bonũ* Sicut .tua manu in *nos* ecce nunc Et
25 וְעַתָּה הִנֵּנוּ בְיָדֶךָ כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ
eos liberavit & : ita eis fecit Et .fac ,nobis *faciendum ad*
לַעֲשׂוֹת לָנוּ עֲשֵׂה: וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן וַיַּצֵּל אוֹתָם
26 eos *Deditque* .eos interfecerunt non & ,Israel filiorum manu de
מִיַּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָרָגוּם: וַיִּתְּנֵם
aquas haurientes & ,lignorum cæsores ipsa die in Iehosuah
27 יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם
locum ad ,hanc diem ad usque,Domini altari & ,*cœtui*
לָעֵדָה וּלְמִזְבַּח יְהוָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה אֶל־הַמָּקוֹם
.elegerit quem
אֲשֶׁר יִבְחָר:

Versio VULG. LAT.

13 Utres vini novos implevimus, nunc rupti sunt & soluti: vestes & calceamenta quibus induimur, & quæ habemus in
14 pedibus, ob longitudinẽ longioris viæ trita sunt, & penè consumpta. Susceperunt igitur de cibariis eorũ, & os Do-
15 mini non interrogaverunt. Fecítque Josue cum eis pacem, & inito fœdere pollicitus est quòd non occiderentur: principes quoque multitudinis ju-
16 raverunt eis. Post dies autem tres initi fœderis, audierunt quòd in vicino habitarent, & inter eos futuri essent. Move-
17 rúntque castra filii Israël, & venerunt in civitates eorũ die tertio, quarum hæc vocabula sunt, Gabaon, & Caphira, &
18 Beroth, & Cariathiarim. Et non percusserunt eos, eò quòd jurâssent eis principes multitudinis in nomine Domini Dei
19 Israel. Murmuravit itaque omne vulgus contra principes. Qui respónderunt eis, Juravimus illis in nomine Domini
20 Dei Israel, & idcircò non possumus eos contingere. Sed hoc faciemus eis: Reserventur quidem ut vivant, ne contra nos ira Domini concitetur,
21 si pejeraverimus: Sed sic vivant, ut in usus universæ multitudinis ligna cædant, aquásque comportent. Quibus hæc
22 loquentibus, Vocavit Gabaonitas Josue, & dixit eis; Cur nos decipere fraude voluístis, ut diceretis, Procul valdè habitamus à vobis, cùm in medio
23 nostri sitis? Itaque sub maledictione eritis, & non deficiet de stirpe vestra ligna cædens, aquásque comportans in do-
24 mum Dei mei. Qui respónderunt, Nuntiatũ est nobis servis tuis, quòd promisísset Dominus Deus tuus Moysi servo suo, ut traderet vobis omnem terrã, & dísperderet cunctos habitatores ejus. Timuimus igitur valdè, & providimus animabus nostris, vestro terrore compulsi, & hoc consilium inivimus. Nunc autem in manu tua sumus: quod tibi bonum & rectum videtur, fac nobis.
26 Fecit ergò Josue ut dixerat, & liberavit eos de manu filiorum Israel, ut non occiderentur. Decrevítque in illo
27 die eos esse in minísterio cuncti populi, & altaris Domini, cædentes ligna, & aquas comportantes, usq; in præsens tempus, in loco quẽ Dñs elegísset.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου οὓς ἐπλήσαμεν καινοὺς, καὶ ἰδοὺ ἐρρώγασι. καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ἡμῶν (ζ) πεπαλαίωται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα. Καὶ
14 ἔλαβον οἱ ἄρχοντες (η) τοῦ ὀσφρήσασθαι αὐτῶν, καὶ κύριον οὐκ ἐπηρώτησαν. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην, καὶ (θ) διέθετο
15 πρὸς αὐτοὺς διαθήκην τοῦ διασῶσαι αὐτούς. καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, ἤκουσαν ὅτι ἐγγύθεν (ι) αὐτοῖς εἰσι, καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσι. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ,
16 καὶ (κ) ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν· αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν Γαβαὼν καὶ (λ) Κεφιρὰ καὶ Βηρὼθ, καὶ πόλεις Ἰαρίν. Καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο
18 αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ισραὴλ, ὅτι ὤμοσαν αὐτοῖς πάντες οἱ (μ) ἄρχοντες κύριον τὸν θεὸν Ισραήλ. καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὀπὶ
19 τοῖς ἄρχουσι. (ν) Καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες πάσῃ τῇ συναγωγῇ, Ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύριον τὸν θεὸν Ισραὴλ, καὶ νῦν οὐ δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶν. Τοῦτο ποιήσομεν, ζωγρῆσαι
20 αὐτοὺς, καὶ μὴ ποιησόμεθα αὐτούς. καὶ ὀργὴ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκον, ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς. Ζήσονται, καὶ ἔσονται ξυ-
21 λοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες. Καὶ συνεκάλεσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
22 Διατί παρηγοίσασθέ με, λέγοντες, (ξ) Μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐσμὲν σφόδρα· ὑμεῖς δὲ ἐγχώριοί ἐστε ἡμῖν κατοικοῦντες ἐν ἡμῖν; Καὶ
23 νῦν ὀπισθάρσιοί ἐστε· ἐκ μὴ ἐκλείψῃ δοῦλος ὑμῶν (ο) δοῦλος, οὐδὲ ξυλοκόπος, οὐδὲ ὑδροφόρος ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷ μου. Καὶ ἀπεκρίθησαν
24 τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Ἀπηγγέλη ἡμῖν ὅσα συνέταξε κύριος ὁ θεὸς σοῦ (π) Μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην, καὶ (ρ) ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάντας
25 τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ ἡμῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ ὑμῖν, (σ) ποιήσατε ἡμῖν. Καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ἕτως. καὶ ἐξείλατο αὐτὰς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ (τ) χειρῶν ὑῶν
27 Ισραὴλ, καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς. Καὶ κατέστησεν αὐτὰς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ (υ) τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐγένοντο οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θεοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος.

Et hi utres vini, quos implevimus novos; & hi rupti sunt. Et vestimenta nostra, & calceamenta nostra inveteraverunt ex multa via valdé. Et sumpsérunt principes de cibariis eorum, & Dominum non interrogavérunt. Et fecit Iesus eiga eos pacem: & dispósuerunt ad eos testamentum salvandi eos. Et juraverunt eis principes Synagogæ. Et factum est post tres dies postquàm dispósuerant ad eos testamentum, audiérunt, quia propè se sunt, & quia inter se habitant. Et promoverunt filii Israel, & venerunt ad civitates (u) eorũ: civitates autem eorum, Gabaon, & Cephira, & Berat, & civitates Iarim. Et non pugnavérunt cum eis filii Israel; quoniam juraverant eis omnes principes Dominum Deum Israel. Et murmuravérunt omnes Synagoga super principes. Et dixérunt principes omni Synagogæ, Nos juravimus eis Dominum Deum Israel: & nunc non poterimus tangere eos. Hoc faciemus, vivificando eos: & reservabimus eos. Et non erit contra nos ira propter juramentum, quod juravimus (o) eis. Vivent, & erunt cædentes ligna, & portantes aquam omni Synagogæ; sicut dixérunt eis principes. Et convocavit eos Iesus, & dixit eis; Cur decepístis me, dicentes; Procul à te sumus valdé? Vos autem de regione estis habitantium in nobis. Et nunc maledicti estis. Non deficiet ex vobis servus, neque cædens ligna, neque aquam portans mihi, & Deo meo. Et respónderunt Iesu, dicentes; (p) Annuntiata sunt nobis, quæcunque præcepit Dominus Deus tuus Moysi puero suo, ad dandum vobis terram hanc, & exterminandum nos, & omnes inhabitantes super eam à facie vestra. Et timuimus valdè de animabus nostris à facie vestra: & fecimus vem hunc. Et nunc ecce nos subjugati vobis: prout placet vobis, & prout videtur vobis; facite nobis. Et fecerunt eis ità. Et eripuit eos Iesus in die illa de manib⁹ filiorum Israel: et non occidérunt eos. Et constituit eos Iesus in die illa cæsores lignorum, & portatores aquæ altaris Dei usq; in hodiernã diem, & ad locum, quem elegerit (r) Dominus.

MS. A. (ζ) πεπαλαίωται (η) τοῦ ὀσφρήσασθαι αὐτῶν, (θ) διέθετο (ι) ἐγγὺς αὐτῶν, καὶ (κ) ἐξῆλθαν εἰς (λ) Χεφιρὰ καὶ Βηρὰθ καὶ πόλις Ἰαρείμ. (μ) ἄρχοντες τῆ συναγωγῆς τῷ κύριον (ν) Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῇ (ξ) Μακρὰν ἐσμεν ἀπὸ σοῦ σφόδρα· (ο) δοῦλος ξυλοκόπος ἐμοὶ (π) Μωυσῆ παιδὶ (ρ) ἐξολεθρεῦσαι (σ) ποίησαι ἡμῖν. (τ) χειρὸς (υ) τοῦ θεοῦ ἕως τῆ σήμερον ἡμέρας, καὶ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וְאִלֵּין זִיקִין דַּחֲמַר דִּי מְלֵינָא בַּד חַדְתִּין וְהָא אִתְבְּזִעוּ וְאִלֵּין תּוּתְבָנָא וּמְסָנְנָא בְּלִיאוּ מִסְּנֵי
14 אָרְחָא לַחֲדָא: וְקַבִּילוּ גַּבְרַיָּא לְפִתְגָמֵיהוֹן וְאוּלְפָן מִן קֳדָם יְיָ לָא תְבָעוּ: וַעֲבַד לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ
15 שְׁלָם וְעָנַר לְהוֹן קְיָם לְקַיְמוּתְהוֹן וְקַיִימוּ לְהוֹן רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא: וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלָתָא יוֹמִין
16 בְּתַר דְּעָרוּ לְהוֹן קְיָם וּשְׁמָעוּ אֲרֵי קְרִיבִין אִנּוּן לְיַהּ וּבֵינֵיהוֹן אִנּוּן יָתְבִין: וּנְטָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
17 וַאֲתוֹ לְקִרְוֵיהוֹן בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וְקִרְוֵיהוֹן גִּבְעוֹן וְכְפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים: וְלָא
18 מְחוֹנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי קַיִימוּ לְהוֹן רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל
19 וְאִתְרָעֲמוּ כָל כְּנִשְׁתָּא עַל רַבְרְבַיָּא: וַאֲמָרוּ כָל רַבְרְבַיָּא לְכָל כְּנִשְׁתָּא אֲנַחְנָא קַיִימְנָא לְהוֹן
20 בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וּכְעַן לָא נְכוֹל לַאֲנוֹקָה בְּהוֹן: דָּא נַעֲבִיד לְהוֹן וּנְקַיֵּם יָתְהוֹן
21 וְלָא יְהֵא עֲלָנָא רוּגְזָא עַל קְיָמָא דִּי קַיִימְנָא לְהוֹן: וַאֲמָרוּ לְהוֹן רַבְרְבַיָּא יְחוֹן וִיהוֹן מְלַקְטֵי
22 אָעִין וּמְלַן מַיָּא לְכָל כְּנִשְׁתָּא כְּמָא דְמַלִּילוּ לְהוֹן רַבְרְבַיָּא: וּקְרָא לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ וּמַלֵּל עִמְּהוֹן
23 לְמֵימַר לְמָא שַׁקְרְתּוּן בְּנָא לְמֵימַר רְחִיקִין אֲנַחְנָא מִנְּכוֹן לַחֲדָא וְאַתּוּן בֵּינָנָא יָתְבִין: וּכְעַן
לִיטִין אַתּוּן וְלָא יִפְסְקוּן מִנְּכוֹן עַבְדִין וּמְלַקְטֵי אָעִין וּמְלַן מַיָּא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דֵאלָהִי:
24 וַאֲתֵיבוּ יָת יְהוֹשֻׁעַ וַאֲמָרוּ אֲרֵי חַוָּאָה אִתְחַוִּא לְעַבְדָּךְ יָת דְּפַקֵּד יְיָ אֱלָהָךְ יָת מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ
לְמִתַּן לְכוֹן יָת כָּל אַרְעָא וּלְשֵׁיצָאָה יָת כָּל יָתְבֵי אַרְעָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וּדְחִילְנָא לַחֲדָא
25 לְנַפְשָׁתָנָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וַעֲבַדְנָא יָת פִּתְגָמָא הָדֵין: וּכְעַן הָא אֲנַחְנָא מְסִירִין בִּידָךְ כְּמָא
26 דְתַקִּין וּכְמָא דְכָשֵׁר בְּעֵינָךְ לְמֶעְבַּד לָנָא עֲבַד: וַעֲבַד לְהוֹן כֵּן וְשֵׁזִיב יָתְהוֹן מִיַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
27 וְלָא קְטָלוֹנוּן: וּמַנְנוּן יְהוֹשֻׁעַ בְּיוֹמָא הַהוּא לְקִטֵי אָעִין וּמְלַן מַיָּא לְכְנִשְׁתָּא וּלְמַדְבְּחָא
דַיְיָ עַד יוֹמָא הָדֵין לְאַתְרָא דִי יִתְרְעֵי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et hi utres vini quos implevimus quando novi [*erant*], & ecce rupti sunt: 13
& hi panni nostri & calciamenta nostra inveterata sunt ex magnitudine
viæ valde. Et auscultaverunt viri verbis eorum, et doctrinam à facie Do- 14
mini non quæfierunt. Et fecit illis Josue pacem, et pepigit illis fœdus ad 15
vivificandum eos: et juraverunt eis principes synagogæ. Et fuit à fine trium 16
dierũ postquã p epigerũt eis fœd⁹, et audierunt ꝙ propinqui illi ei, & in-
ter eos illi habitantes. Et levaverunt filii Israel, et venerunt ad civitates 17
eorum in die tertio; et urbes eorum, Gibghon, et Cephira, et Beeroth,
& Kirjath-jegharim. Et non deleverunt eos filii Israel; quoniam juraverant 18
eis principes Synagogæ in dicto Dñi Dei Israel: et murmuraverunt omnis
Synagoga contra principes. Et dixerunt omnes principes omni Synago- 19
gæ: Nos juravimus illis in verbo Domini Dei Israel: et nunc non poteri-
mus nocere illis. Hoc faciemus eis, & vivificabimus eos; & non erit super 20
nos indignatio propter juramentum quod juravimus eis. Et dixerunt eis 21
principes: vivent; et erunt colligentes ligna, et implentes aquas omni Syn-
agogæ, sicut locuti sunt eis principes. Et vocavit eos Josue, et locutus est 22
cum eis, dicendo: Ad quid mentiti estis nobis, dicendo; Longinqui nos à
vobis valdè, et vos inter nos habitantes? Et nunc maledicti vos, et non defi- 23
ciant ex vobis servi, et colligentes ligna, et implentes aquam domui san-
ctuarii Dei. Et responderunt Josue, et dixerunt: Quoniam nuntiando nun- 24
tiatum fuit servis tuis quod jussit Dominus Deus tuus Mosem servum suum
ad dandam vobis omnem terram, & ad consumendum omnes habitatores
terræ à facie vestrâ; & timuimus valde animabus nostris à facie vestrâ, &
fecimus verbum hoc. Et nunc ecce nos traditi in manu tuâ: sicut *conveni-* 25
ens & sicut rectum in oculis tuis facere nobis, fac. Et fecit illis sic, & libe- 26
ravit eos de manu filiorum Israel; & non occiderunt eos. Et numeravit eos 27
Josue in die illa collectores lignorum, et implentes aquas Synagogæ, &
altari Domini usque ad diem hunc ad locum quem elegit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܗܵܐ ܚܡܪܵܐ ܕܡܠܝܢ ܐܢܘܢ ܚܕ̈ܬܬ ܗܵܐ ܕܒܠܝ ܐܢܘܢ ܘܗ̈ܐ ܠܒ̈ܘܫܝ ܘܠ̈ܚܡ̈ܝ ܕܫ̈ܠܡ̈ܝ ܐܢܘܢ ܘܚ̈ܕ̈ܬܬ ܗ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ܘܢ ܘ̈ܠ̈ܢ̈ܥ̈ܠ̈ܝ ܐܢܘܢ ܘ̈ܒ̈ܠ̈ܝ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܡ̈ܢ ܣ̈ܓ̈ܝ ܐ̈ܪ̈ܘ̈ܟ̈ܬ̈ܐ ܗ̈ܘ̈ܢ ܘ̈ܠ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܒ̈ܫ̈ܐ ܗ̈ܘ̈ܢ ܘ̈ܦ̈ܪ̈ܝ̈ܟ̈ܐ ܗ̈ܘ̈ܢ ܘ̈ܠ̈ܢ̈ܥ̈ܠ̈ܝ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܕ

ספר יהושע : י

CAP. X. ¹

Iehosuah cepisset quòd ,Ierusalaim rex Adonisedech *audire juxta* fuit Et
1 וַיְהִי כְּשְׁמֹעַ אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלִַם כִּי־לָכַד יְהוֹשֻׁעַ
,ejus regi & ,Iericho fecit quemadmodum,eam *devastasset* & ,Hai
אֶת־הָעָי וְיַחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ
Gibhon habitatores fecissent pacem quòd &ejus regi & ,Hai fecisset sic
כֵּן־עָשָׂה לָעָי וּלְמַלְכָּהּ וְכִי הַשְׁלִימוּ יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן
civitas quia:valde timuerunt Eteorum *interiore* in essent & ,Israel cum
2 אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְקִרְבָּם : וַיִּירְאוּ מְאֹד כִּי עִיר
magna ipsa quia & *:regni civitatum* una veluti ,Gibhon magna
גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי הַמְּמְלָכָה וְכִי הִיא גְדוֹלָה
rex Adonisedech misit Et .fortes ejus viri omnes & ,Hai *præ*
מִן־הָעָי וְכָל־אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים : וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ
,Iarmuth regem Piram ad & ,Chebron regem Hoham ad Ierusalaim
3 יְרוּשָׁלִַם אֶל־הוֹהָם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן וְאֶל־פִּרְאָם מֶלֶךְ־יַרְמוּת
:dicendo ,Heglon regem Debir ad &,Lachis regem Iaphiah ad &
וְאֶל־יֶפִיעַ מֶלֶךְ־לָכִישׁ וְאֶל־דְּבִיר מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן לֵאמֹר :
pacem fecit quia :Ghibhō percutiem' &,mihi auxiliamini &,me ad Afcēdite
4 עֲלוּ־אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת־גִּבְעוֹן כִּי הִשְׁלִימָה
quinque ascenderunt &,sunt *collecti* Et .Israel filiis cum & ,Iehosuah cum
אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת
5 ,Iarmuth rex ,Chebron rex ,Ierusalaim rex ,Emoræi reges
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלִַם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן מֶלֶךְ־יַרְמוּת
sunt castrametati &:eorū castra omnia & ipsi,Heglon rex ,Lachis rex
מֶלֶךְ־לָכִישׁ מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם וַיִּחֲנוּ
Ghibhon viri miserunt Et .eam *super* pugnaverunt &,Ghibhon *super*
עַל־גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ : וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי גִבְעוֹן
6 tuas man' *relaxes* Ne :dicendo,Ghilgal in *castrametationē* ad ,Iehosuah ad
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל־תֶּרֶף יָדְךָ
,nobis auxiliare &,nobis salutē fac & ,citò nos ad Ascende .tuis servis à
מֵעַבְדֶּיךָ עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה לָנוּ וְעָזְרֵנוּ
.*montem* habitantes Emoræi reges omnes flos *ad* sunt congregati quia
כִּי נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר :
,eo cum *belli* populus omnis &,ipse Ghilgal de Iehosuah ascendit Et
7 וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ מִן־הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ
timeas Ne :Iehosuah ad Dominus dixit Et .*virtute* potentes omnes &
וְכָל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירָא
8 eis ex quisquam stabit nec :eos *dedi* tua manu in Quia :eis ab
מֵהֶם כִּי בְיָדְךָ נְתַתִּים לֹא־יַעֲמֹד אִישׁ מֵהֶם
nocte tota :repente Iehosuah eos ad venit Et .*tuas facies* in
פָּנֶיךָ : וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ פִּתְאֹם כָּל־הַלַּיְלָה
,Israel *facies ad Dominus* eos contrivit Et .Ghilgal de ascendit
9 עָלָה מִן־הַגִּלְגָּל : וַיָּהֹם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
via eos est persecutus & :Ghibhon in magna *percussione* eos percussit &
וַיַּכֵּם מַכָּה־גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם דֶּרֶךְ
usque & ,Hazechah usque eos percussit &;Bethchoron ascensus
10 מַעֲלֵה בֵית־חוֹרוֹן וַיַּכֵּם עַד־עֲזֵקָה וְעַד־
descensu in ipsis ,Israel *faciebus à eos fugiendo in* ,fuit Et .Macchedah
מַקֵּדָה : וַיְהִי בְנוּסָם׀ מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרַד
magnos lapides eos super projecit Dominus & ,choron-Beth
11 בֵּית־חוֹרוֹן וַיהוָה הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
sunt mortui qui Plures .sunt mortui &,Hazechah ad usque cœlis è
מִן־הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר־מֵתוּ
.gladio in Israel filii interfecerunt quos quàm grandinis lapidibus in
בַּאֲבָנֵי הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחָרֶב :
Dominum *dare* die in Domino Iehosuah *loquetur* Tunc
12 אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בְּיוֹם תֵּת יְהוָה אֶת־
;Israel oculis in dixit & :Israel *filiorum facies ad* Emoræum
הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ׀ לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל
.Ajalon valle in Luna & *;file* Ghibhon in Sol
שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן :

Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 QUæ cùm audiſſet Adoniſedec rex Jeruſalem, quòd ſcilicet cepiſſet Joſue Hai, & ſubvertiſſet eā, (ſicut enim fecerat Hiericho & regi ejus,ſic fecit Hai et regi illi⁹ ,Jet quòd transfugiſſent Gabaonitæ ad Iſrael, & eſſent fœderati eorum, Timuit valdé. Urbs enim magna erat Gabaon, & una civitatum regalium, & major oppido Hai, omnésq; bellatores ejus fortiſſimi. Miſit ergò Adoniſedec rex Jeruſalem ad Oham regem Hebron, & ad Pharam regē Jerimoth, ad Japhia quoque regem Lachis, & ad Dabir regē Eglon, dicens; Ad me aſcendite, & ferte præſidium, ut expugnemus Gabaon, quarè transfugerit ad Joſue, & ad filios Iſrael. Congregati igitur aſcenderunt quinque reges Amorrhæorum, rex Jeruſalem, rex Hebron,rex Jerimoth,rex Lachis, rex Eglon,ſimul cum exercitibus ſuis, & caſtrametati ſunt circa Gabaon,oppugnantes eam. Habitatores autem Gabaon urbis obſeſſæ miſerunt ad Joſue, qui tunc morabatur in caſtris apud Galgalam,& dixerunt ei; Ne retrahas manus tuas ab auxilio ſervorum tuorum: aſcende citò, & libera nos, férque præſidium: convenerunt enim adverſùm nos omnes reges Amorrhæorum, qui habitant in montanis. Aſcenditq; Joſue de Galgalis,&omnis exercit⁹ bellatorum cum eo, viri fortiſſimi. Dixítque Dominus ad Joſue, Ne timeas eos: in manus enim tuas tradidi illos: nullus ex eis tibi reſiſtere poterit. Irruit itaque Joſue ſuper eos repentè, totâ nocte aſcendens de Galgalis. Et conturbavit eos Dominus à facie Iſrael: contrivítque plagâ magnâ in Gabaon, ac perſecutus eſt eos per viam aſcenſûs Beth-horon, & percuſſit uſq; Azeca & Maceda. Cúmq; fugerent filios Iſrael,& eſſent in deſcenſu Beth-horon, Dominus miſit ſuper eos lapides magnos de cœlo uſq; ad Azeca: & mortui ſunt multò plures lapidibus grandinis, quàm quos gladio percuſſerant filii Iſrael. Tunc locutus eſt Joſue Dño, in die quâ tradidit Amorrhæũ in conſpectu filiorũ Iſrael, dixítq; coram eis; Sol contra Gabaon ne moveáris, & Luna contra vallē Ajalon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ι'. CAP. X.

1 Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἀδωνιζεζὲκ βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ ὅτι ἔλαζεν Ἰησοῦς τὴν Γαὶ, καὶ (α) ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν, ὃν τρόπον (β) ἐποίησαν τῇ Ἰεριχὼ καὶ τῷ βασιλέα αὐτῆς, οὕτως (γ) ἐποίησαν καὶ τῇ Γαὶ καὶ τῷ βασιλέα αὐτῆς, καὶ ὅτι ἐνετρόπλησε οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν πρὸς
2 Ἰησοῦν καὶ πρὸς Ἰσραὴλ, Καὶ ἐφοβήθησε (δ) ἀπ' αὐτῶν σφόδρα· ἦδει γὰρ ὅτι (ε) πόλις μεγάλη Γαβαών, (ζ)ὡσεὶ μία τῶν μητροπόλεων, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί· Καὶ
3 ἀπέστειλεν Ἀδωνιζεζὲκ βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ πρὸς (η) Ἐλὰμ βασιλέα Χεβρὼν, καὶ πρὸς (θ) Φιδὼν βασιλέα Ἰεριμὼθ, καὶ πρὸς (ι) Ἰεφθᾶ βασιλέα (κ) Λαχὶς, καὶ πρὸς (λ) Δα-
4 βὶν βασιλέα Ὀδολλὰμ, λέγων, Δεῦτε, ἀνάβητε πρός με, καὶ βοηθήσατέ μοι, καὶ ἐκπολεμήσωμεν Γαβαών· ἠυλομόληκε γὰρ πρὸς
5 Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν Ἰεβουσαίων, βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ, καὶ βασιλεὺς Χεβρὼν, καὶ βασιλεὺς Ἰεριμὼθ, καὶ βασιλεὺς (μ) Λαχὶς, καὶ βασιλεὺς (ν) Ὀδολλὰμ, αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν· καὶ παρεκάθισαν τῶν Γαβαὼν, καὶ
6 ἐξεπολιόρκουν αὐτήν. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ εἰς Γάλγαλα, λέγοντες, Μὴ ἐκλύσῃς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου· ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τάχος, (ξ) καὶ βοήθησον ἡμῖν, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς· ὅτι συνήγμενοι εἰσὶν ἐφ' ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορ-
7 ῥαίων, οἱ κατοικοῦντες τὰ ὀρεινά. Καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς ἐκ Γαλγάλων, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμισὴς μετ' αὐτῶ, πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ.
8 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φοβηθῇς αὐτούς, εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτούς· (ο)οὐκ ὑποληφθήσε(π) ἐξ αὐτῶν κἀγὼ ἐνώπιον ὑμῶν. Καὶ ἐπεὶ παρεγένετο Ἰησοῦς ἐπ'
9 αὐτοὺς ἄρνω, ὅλην τὴν νύκτα (π)εἰσεπορεύθη ἐκ Γαλγάλων. Καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς κύριος
10 ἀπὸ (ρ) προσώπου τῶν Ἰσραήλ· καὶ Συνέτριψεν αὐτοὺς κύριος (σ) Συντρίμμ μεγάλῃ ἐν Γαβαών. καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν ἀναβάσεως (τ) Ωρωνὶν, καὶ καθέκοπτον αὐτοὺς ἕως Ἀζηκὰ καὶ ἕως Μακηδά. Ἐν δὲ τῷ φεύ-
11 γειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (υ) τῶν Ἰσραὴλ ὅτι τῆ καταβάσεως (φ) Ωρωνὶν, καὶ κύριος (χ) ἐπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως Ἀζηκά. καὶ ἐγένοντο πλείους οἱ ἀποθανόντες διὰ τὰς λίθους τῆς χαλάζης, ἃ ὃς ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ἐν τῷ
12 πολέμῳ. Τότε ἐλάλησεν Ἰησοῦς πρὸς κύριον, ᾗ ἡμέρα (ψ) παρέδωκεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀμορ-ῥαῖον ὑποχείριον Ἰσραὴλ, ἡνίκα συνέβαλεν αὐτοὺς ἐν Γαβαών, καὶ Συνέβίβασεν ἀπὸ (ω) προσώπου τῶν Ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαών, καὶ ἡ Σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλών.

MS.A. (α)ἐξωλέθρευσεν (β)ἐποίησεν (γ)ἐποίησεν (δ)ἐν ἐκείνοις Σοόδρα· ἤδισαν γὰρ (ε ἡ πόλις (ζ)ὡσεὶ καὶ μία(η) Αἰλὰμ(θ Φεραὰμ (ι)Ἰαφιὰ(κ) Λαχεὶς,(λ)Δαβεὶρ(μ)Λαχεὶς,(ν)Ὀδολλὰχ, (ξ) καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς,καὶ βοήθησον ἡμῖν·(ο ἐκ ὑποστήσε) ἐξ (π) ἐπορεύθη Ἰησοῦς ἐκ (ρ) προσώπου Ἰσραὴλ·(σ) σύντριμμι μεγάλω (τ) Βηθωρὼν, καὶ (υ) ὑῶν (φ) Βηθωρὼν, (χ) ἐπέβεβλεν (ψ) ᾗ παρέδωκεν κύριος ὁ Θεὸς (ω) προσώπου Ἰσραὴλ·

CAP. X.

1 POſtquàm autem audivit (a) Adonibezec rex Hieruſalem,quia cepit Jeſus Gai, & exterminavit eam, quemadmodùm fecerāt Hiericho,& regem ejus; ſic fecerunt & Gai, & regem ejus; & quia transfugerunt habitatores Gabaon ad Ieſum, & ad (b) Iſrael,Et timuerūt (c)ab eis valdé.
2 Sciebat enim, quia civitas magna Gabaon, quaſi una ex iis, quæ ſunt (d) Metropoles: & omnes viri ejus fortes. Et miſit Adonibezec rex Hieruſalem ad Elam regem Chebron, & ad Phidon regem Hierimuth, & ad Iephtha regem Lachis, & ad Dabin regem (e)Odollam, dicens; Venite,
4 aſcendite ad me, & auxiliamini mihi: & expugnabimus Gabaon: Transfugerunt enim ad Ieſum, et ad filios Iſrael. Et aſcenderunt
5 quinque reges (f) Iebuſæorum, rex Hieruſalem, & rex Chebron, & rex Hierimuth, et rex Lachis, & rex Odollam, ipſi, & populus eorum: & obſederunt Gabaon, & oppugnabant eam. Et miſe-
6 runt habitatores Gabaon ad Ieſum in caſtra Iſrael in Galgala, dicentes; Ne relaxes manus tuas à pueris tuis. Aſcende ad nos velociter, & auxiliare nobis, & eripe nos: quoniam congregati ſunt ſuper nos omnes reges Amorrhæorum qui habitāt montanā. Et aſcen-
7 dit Ieſus de Galgalis, ipſe, & omnis populus bellator cum eo, omnis potens in fortitudine. Et di-
8 xit Dñs ad Ieſū, Ne timeas illos: In manus enim tuas tradidi eos: Non (g) remanebit ex illis quiſquam coram vobis. Et (h) quoniam advenerat Ieſus ſuper eos
9 repentè; totam noctem pervexit de Galgalis. Et extumbavit eos Dominus à facie filiorum Iſrael: & contrivit eos Dominus contritione
10 magnâ in Gabaon. Et perſequuti ſunt eos viâ aſcēſionis(i)Oronim: & conciderunt eos uſq; Azeca, & uſq; Macceda. Dum autem il-
11 li fugerent à facie filiorum Iſrael ſuper deſcenſum Oronim; & Dominus projecit in eos lapides grandinis de cœlo uſque Azeca. Et fuerunt plures qui mortui ſunt propter lapides grandinis, quàm quos occiderunt filii Iſrael gladio in prælio. Tunc locutus eſt
12 Ieſus ad Dominum, quâ die tradidit Deus Amorrhæum ſubjugatum Iſrael; (k) quando contrivit eos in Gabaon: & contriti ſunt à facie filiorum Iſrael. Et dixit Ieſus, Stet Sol ſuper Gabaon, & Luna ſuper vallem (l) Æſon.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אַדוֹנִי צֶדֶק מַלְכָּא דִירוּשְׁלֵם אֲרֵי כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ יָת עַי וְנַמְרַהּ כְּמָא דַּעֲבַד
1 לְיֶרִיחוֹ וּלְמַלְכַּהּ כֵּן עֲבַד לְעַי וּלְמַלְכַּהּ וַאֲרֵי אַשְׁלִימוּ יָתְבֵי גִבְעוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וַהֲווֹ
בֵּינֵיהוֹן : וּדְחִילוּ לַחְדָא אֲרֵי קַרְתָא רַבְתָא גִבְעוֹן כַּחֲדָא מִקְרֵי מַלְכְוָתָא וַאֲרֵי הִיא רַבָּא
2 מִן עַי וְכָל גַּבְרֶהָא גִּבָּרִין : וּשְׁלַח אַדוֹנִי צֶדֶק מַלְכָּא דִירוּשְׁלֵם לְוָת הוֹהָם מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן
3 וְלְוָת פִּרְאָם מַלְכָּא דִירְמוּת וּלְוָת יָפִיעַ מַלְכָּא דְלָכִישׁ וּלְוָת דְּבִיר מַלְכָּא דְעֶגְלוֹן לְמֵימָר :
סַקוּ לְוָתִי וְסַעֲדוּנִי וְנִמְחֵי יָת גִּבְעוֹן אֲרֵי אַשְׁלִימַת עִם יְהוֹשֻׁעַ וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
4 וְאִתְכַּנִּשׁוּ וְסַלִּיקוּ חֲמֵשְׁא מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי מַלְכָּא דִירוּשְׁלֵם מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן מַלְכָּא
דִירְמוּת מַלְכָּא דְלָכִישׁ מַלְכָּא דְעֶגְלוֹן אִנּוּן וְכָל מַשְׁרְיָתְהוֹן וּשְׁרוֹ עַל גִּבְעוֹן וְאַגִּיחוּ קְרָבָא
עֲלָהּ : וּשְׁלַחוּ אֱנָשֵׁי גִבְעוֹן לְוָת יְהוֹשֻׁעַ לְמַשְׁרְיָתָא לְגִלְגָּלָא לְמֵימַר לָא תַרְשֵׁל יְדָךְ
6 מֵעַבְדָּךְ סַק לְוָתָנָא בְּפוּרְיָא וּפְרוֹק לָנָא וְסַעֲדָנָא אֲרֵי אִתְכַּנָּשׁוּ עֲלָנָא כָּל מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵה
יָתְבֵי טוּרָא : וְסַלִּיק יְהוֹשֻׁעַ מִן גִּלְגָּלָא הוּא וְכָל עַמָּא עֲבֵדֵי קְרָבָא עִמֵּיהּ וְכָל גִּבָּרֵי חֵילָא :
7 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לָא תִדְחַל מִנְּהוֹן אֲרֵי בִידָךְ מְסַרְתִּנוּן לָא יִתְעֲתַד אֱנָשׁ מִנְּהוֹן קֳדָמָךְ :
8 וַאֲתָא לְוָתְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ בְּתַכִּיף כָּל לֵילְיָא סְלִיק מִן גִּלְגָּלָא: וְתַבְּרִנוּן יְיָ קֳדָם יִשְׂרָאֵל וּמְחָנוּן
9 מָחְתָא רַבָּא בְּגִבְעוֹן וְרַדְפִנוּן בְּאוֹרַח מַסְקָנָא דְבֵית חוֹרוֹן וּמְחָנוּן עַד עֲזוֹקָה וְעַד מַקֵּדָה :
10 וַהֲוָה בְּמִפְכְּהוֹן מִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל אִנּוּן בְּמַחְתָּנָא דְבֵית חוֹרוֹן וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְרְמִיאָה עֲלֵיהוֹן
אַבְנִין רַבְרְבִן מִן שְׁמַיָּא עַד דַּאֲתוֹ לַעֲזוֹקָה וּמִיתוּ סְנִיאִין דְּמִיתוּ בְּאַבְנֵי בַרְדָא מִדְּקְטִילוּ
11 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַרְבָּא : בְּכֵן שַׁבַּח יְהוֹשֻׁעַ קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא דְּמְסַר יְיָ יָת אֱמוֹרָאָה קֳדָם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְשָׁא בְּגִבְעוֹן אוֹרִיךְ וְסִיהֲרָא בְּמֵישַׁר אַיָּלוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

ET fuit quando audivit Adonizedek rex Jeruſalem, quod ſubegiſſet Joſue
1 Ghay, & conſumpſiſſet eam, quemadmodum fecit Jericho & regi ejus, ſic feciſſet Ghay & regi ejus, & q̄ pacem feciſſent habitatores Gibghon cum
Iſrael, & eſſent inter eos. Et metuerunt valde: namq; urbs magnā Gib-
2 ghon, ſicut una ex urbibus regnorum, & quòd illa magna à Ghay, & omnes viri ejus fortiſſimi. Et miſit Adonizedek rex Jeruſalem ad Hoham regem
3 Hhebron, & ad Piram regem Jarmuth, & ad Japhiagh regem Lachis, & ad Debir regē Gheglon, dicendo: Aſcendite ad me, & adjuvate me; & delebim'
4 *habitatores* Gibghon; quoniam pacem fecit cum Joſue & cum filiis Iſrael. Et congregati ſunt, & aſcenderunt quinq; reges Emorrhæi, rex Jeruſalem,
5 rex Hhebron, rex Jarmuth, rex Lachis, rex Gheglon, ipſi & omnes exercitus eorum, & caſtrametati ſunt ſuper Gibghon, & inierunt bellum adverſus eam. Et miſerunt viri Gibghon ad Joſue in caſtra in Gilgal, dicendo:
6 Ne remittas manum tuam à ſervo tuo, aſcende ad nos feſtinanter, & libera nos, & auxiliare nobis, quoniam congregati ſunt ſuper nos omnes reges Emorrhæi habitatores montis. Et aſcendit Joſue ex Gilgal, ipſe & omnis
7 populus facientium prælium cum ipſo, & omnes viri virtutis. Et dixit Dñs
8 ad Joſue: Ne timeas ab eis; namq; in manum tuam tradidi eos: non ſtabit homo ex illis ante te. Et venit ad eos Joſue ex improviſo: tota nocte
9 aſcendit ex Gilgal. Et fregit eos Dñs ante Iſrael, & delevit eos deletione
10 magna in Gibghon, & perſecutus eſt eos in via aſcenſus Bethhoron, & percuſſit eos uſque ad Ghazecha, & uſq; ad Makeda. Et fuit in vertendo eos
[terga] à facie Iſrael, illi in deſcenſu Bethhoron, & ab ante Dñm dejecti
11 ſunt ſuper illos lapides maximi de cœlo, quoad venerunt in Ghazeka: & mortui ſunt plures qui mortui ſunt in lapidibus grandinis, quàm quos occiderunt filii Iſrael in gladio. Tunc laudavit Joſue ante Dominum in
12 die qua tradidit Dominus Emorrhæum ante filios Iſrael, & dixit ad oculos Iſrael: Sol in Gibghon expecta, & Luna in planitie Ajalon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. X.

QUum verò audîsset Adonisedec rex Jerosolymæ quòd subjugâsset Jesus Aai, eámque interfecisset, & quemadmodum fecerat Jericho & regi ejus, ita fecisset Aai & regi ipsius; præterea quòd fœdere se junxissent habitatores Gabaon cùm Israele, & essent inter eos, Vehementer expavit, quoniam urbs magna erat Gabaon æquè ac *alia* quævis urbium regni: major siquidem erat quàm Aai, omnésque cives ejus fortissimi erant. Misit ergò Adonisedec rex Jerosolymæ ad Hoham regem Hebron, & ad Baran regem Jarmuth, & ad Naphil regem Lachis, & ad Dabir regem Eglon; misit *inquam* ad eos nuntium *hujusmodi*, Ascendite ad me, & este mihi subsidio, & pugnemus adversùs Gabaon, eò quòd pacem inierit cum Jesu & cum Israele. Itaque congregati sunt, & ascenderunt quinq; reges Amorrhæorum, *nempe* rex Jerosolymæ, rex Hebron, rex Jarmuth, rex Lachis, & rex Eglon, ipsi, cum omnibus castris suis, & castrametati contra Gabaon oppugnârunt eam. Miserunt ergò cives Gabaon ad Jesum in castra ad Galgalam, & dixerunt ei, Ne remittas manũ tuas à servis tuis, quoniâ congregati sunt adversùm nos cuncti reges Amorrhæorũ qui habitant in monte. Et ascendit Jesus de Galgala, ipse, & universus populus bellator qui cum eo erat, omnésq; fortissimi robore. Et ait Dñs ad Jesum, Ne timeas ab eis, quia in manũ tuas tradidi illos, & nullus eorũ poterit tibi resistere. Venit autem ad eos Jesus repentè: (*nam* totâ nocte ascenderat è Galgala) Et conturbavit eos Dñs corâ Israele, percusseruntq; eos plagâ magnâ in Gabaon Beth-horonis, & persecuti sunt eos per viam ascensûs Beth-horonis, & peremerunt eos usq; ad Achar & usq; ad Macar. Cúmq; fugerent ante Israelem, descenderéntq; per declive Beth-horonis, jaculatus est in eos Dñs lapides prægrandes è cœlo ad Achar usque, & mortui sunt: ac plures *quidem* fuêre qui mortui sunt lapidibus grandinis, quàm ii quos interfecerunt Israelitæ gladio. Tunc locutus est Jesus coram Domino, die *scilicet* quo tradidit Deus Amorrhæos ante Israelem; & ait Jesus præsentibus Israelitis, Sol, siste gradum in Gabaon; & tu luna, in planitie Ailon.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. X.

FUit autem, cùm audîsset Adonisadoc quicquid factum fuerat in Jericho, & quòd Josue potitus fuisset Aai, eámque trucidâsset, & quòd quemadmodum fecerat Jericho & regi ejus, ita fecisset Aai & regi ipsius, quòd denique fœdus iniissent cives Gabaon cum filiis Israel, essentque simul cum eis, ut valdè timerent; eò quòd urbs magna esset Gabaon æquè ac ulla alia urbium regni earum, quódque major esset quàm Aai, & omnes viri ejus essent robustissimi. Quapropter misit Adonisadoc rex urbis pacis ad Hobam regem Habram, & ad Pharam regem Jarmuth, ad Japhia regem Lachis, & ad Debir regem Ascalon, dicens; Ascendite ad me, & adjuvate me, ut oppugnemus cives Gabaon, quòd fœdus inierint cum Josue & filiis Israel. Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorrhæorum, rex urbis pacis, rex Habram, rex Jarmuth, rex Lachis, & rex Ascalon, ipsi, cunctique exercitus eorum, & obsidentes Gabaon oppugnârunt eam. Miserunt autem cives Gabaon ad Josue in castra ad Galgal talia verba, dicentes; Ne remittas manum tuam à servis tuis, ascende ad nos celeriter, & auxilium opémque fer nobis, quia congregati jam sunt contra nos cuncti reges Amorrhæorum habitantium montem. Ascendit ergò Josue, omnésque viri bellatores cum eo, cuncti robustissimi in populo. Dixit autem Deus ad Josue, Ne timeas ab eis, quia in manum tuam tradidi eos: nemo ex ipsis stabit ante te. Pervenit autem ad eos Josue ex improviso totâ nocte, ascenditque ad eos de Galgal. Exsciditque eos Deus ante exercitum Josue, & interfecit eos cæde magnâ in Hebron, & persecutus est eos per viam acclivitatis Beth-hebron, peremitque eos ad Azecã & ad Makedam usque. Cúmque fugerent ante filios Israel, dejecit super eos Deus lapides grandinis de cœlo, & mortui sunt: & verò qui mortui sunt lapidibus grandinis, plures fuerunt iis quos occiderunt filii Israelis gladio. Tunc allocutus est Josue Deum in die quo tradidit Deus Amorrhæos in manum filiorum Israel, ac dixit in præsentia turbæ Israeliticæ, Heus sol, subsiste super Gabaon; & O luna, mansio super pratum Ajalon.

ספר יהושע : י

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

hoc non An. *ſuos inimicos* gens *vindicaret* donec, ſtetit luna & ſol *ſiluit* Et

13 וַיֻּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּרַח עָמָד עַד־יִקֹּם גּוֹי אֹיְבָיו הֲלֹא־הִיא
non & cœlorum medio in ſol ſtetit Et *retis* libro *ſuper* ſcriptum

כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא־
ejus facies ad illa dies ſicut fuit nō Et. perfecta die quaſi occūbere feſtinavit

14 אָץ לָבוֹא כְּיוֹם תָּמִים: וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו
Iſrael pugnavit Dominus quia : viri *voce in* Dñm *audiendū ad*, eā poſt &

וְאַחֲרָיו לִשְׁמֹעַ יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:
Ghilgal in *caſtrametatione* ad eo cum Iſrael omnis &, Iehoſuah eſt reverſ⁹ Et

15 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה:
ſpelunca in ſe abſconderunt & iſti reges quinque fugerunt Et

16 וַיָּנֻסוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיַּחְבְּאוּ בַּמְּעָרָה
quinque ſunt Inventi : dicendo Iehoſuah ipſi eſt nunciatū Et. Macchedah in

בְּמַקֵּדָה: וַיֻּגַּד לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת
Volvite: Iehoſuah Dixitq;. Macchedah in ſpelunca in abſconditi reges

18 הַמְּלָכִים נֶחְבָּאִים בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ
viros eam *ſuper* conſtituite & ſpeluncæ os ad *magnos lapides*

אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל־פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים
,veſtros inimicos poſt perſequimini, ſtetis ne vos Et .eos cuſtodiendū ad

לְשָׁמְרָם: וְאַתֶּם אַל־תַּעַמְדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם
eos *dedit quia* ,ſuas urbes ad ingredi eos *detis* ne ,eos *deſcendetis* &

וְנִבַּחְתֶּם אוֹתָם אַל־תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל־עָרֵיהֶם כִּי נָתַן
filii &, Iehoſuah *conſummare juxta* fuit Et .veſtra manu in veſter Deus Dñs

20 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם: וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי
,eos *conſumi uſque* ,valde magna plaga eos percutere Iſrael

יִשְׂרָאֵל לְהַכֹּתָם מַכָּה גְדֹלָה־מְאֹד עַד־תֻּמָּם
munitoris civitates ad eſſent ingreſſi &, eis ex ſuperfuerunt ſuperſtites &

וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר:
Iehoſuah ad *caſtrametationem* ad populus omnis ſunt reverti Et

21 וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
viro Iſrael *filiis* movit Non .pace in Macchedah

מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־
,ſpeluncæ os Aperite :Iehoſuah Dixitque .ſuam linguam

לְשֹׁנוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת־פִּי הַמְּעָרָה
.ſpelunca de illos reges quinque me ad educite &

וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה:
reges quinque eum ad eduxerunt & ,ita fecerunt Et

23 וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיּוֹצִיאוּ אֵלָיו אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים
,Chebron regem ,Ieruſalaim regem ,ſpelunca de illos

הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה אֶת־מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן
.Heglon regem ,Lachis regem ,Iarmuth regem

אֶת־מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת־מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶת־מֶלֶךְ עֶגְלוֹן:
,Iehoſuah ad illos reges *eos* educiſſe ut ,fuit Et

24 וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
duces ad dixitque ,Iſrael virum omnem ad Iehoſuah vocavit &

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל־קְצִינֵי
ponite ,Accedite :ſecum *iverant* qui *belli* virorum

אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַהֹלְכִים אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת־
,acceſſerunt Et .iſtorum regum colla ſuper veſtros pedes

רַגְלֵיכֶם עַל־צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ
Dixitque .eorum colla ſuper ſuos pedes poſuerunt &

וַיָּשִׂימוּ אֶת־רַגְלֵיהֶם עַל־צַוְּארֵיהֶם: וַיֹּאמֶר
,vos confortate :conſternemini ne & ,timeatis Ne ;Iehoſuah eos ad

אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ חִזְקוּ
veſtris inimicis omnibus Dominus faciet ſic Quia .vos roborate &

וְאִמְצוּ כִּי כָּכָה יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל־אֹיְבֵיכֶם
Iehoſuah eos percuſſit Et .eos *pugnantes* vos quos

26 אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים אוֹתָם: וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ
:lignis quinque *ſuper* eos ſuſpendit & ,eos fecit mori & ,hæc poſt

אַחֲרֵי־כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים
.veſperam ad uſque lignis *ſuper* ſuſpenſi fuerunt &

וַיִּהְיוּ תְלוּיִם עַל־הָעֵצִים עַד־הָעֶרֶב:

13 Steterúntque Sol & Luna, donec ulciſceretur ſe gens de inimicis ſuis. Nónne ſcriptum eſt hoc in libro juſtorum? Stetit itaque Sol in medio cœli, & non feſtinavit occumbere ſpatio unius diei. Non fuit anteà nec poſteà tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro 15 Iſrael. Reverſúſque eſt Joſue cum omni Iſrael in caſtra Gal-galæ. Fugerant enim quinque reges, & ſe abſconderant in 16 ſpelunca urbis Maceda. Nuntiatúmque eſt Joſue, quòd inventi eſſent quinque reges latentes in ſpelunca urbis Maceda. Qui præcepit ſociis, & 18 ait; Volvite ſaxa ingentia ad os ſpeluncæ, & ponite viros induſtrios, qui clauſos cuſtodiant: Vos autem nolite ſtare, ſed perſequimini hoſtes, & extremos quoſque fugientium cædite: nec dimittatis eos urbium ſuarum intrare præſidia, quos tradidit Dominus 20 Deus in manus veſtras. Cæſis ergò adverſariis plagâ magnâ, & uſque ad internecionem penè conſumptis, hi qui Iſrael effugere potuerunt, ingreſſi ſunt civitates munitas. 21 Reverſúſque eſt omnis exercitus ad Joſue in Maceda, ubi tunc erant caſtra, ſani & integro numero: nullúſq; contra filios Iſrael mutire auſus 22 eſt. Præcepítq; Joſue, dicens; Aperite os ſpeluncæ, & producite ad me quinq; reges, qui in ea latitant. Fecerúntq, miniſtri ut ſibi fuerat imperatum: & eduxerunt ad eum quinque reges de ſpelunca, regem Jeruſalem, regé Hebron, regem Jerimoth, regem Lachis, regem Eglon. Cúmque educti eſſent ad eum, vocavit omnes viros Iſrael: & ait ad principes exercitûs qui ſecum erant, Ite, & ponite pedes ſuper colla regum iſtorum. Qui cùm perrexiſſent, & ſubjectorum colla pedibus calcarent, 25 Rurſum ait ad eos; Nolite timere, nec paveatis: confortamini & eſtote robuſti: ſic enim faciet Dominus cunctis hoſtibus veſtris, adverſùm quos dimicatis. Percuſsítq; 26 Joſue, & interfecit eos, atque ſuſpendit ſuper quinque ſtipites: fuerúntque ſuſpenſi uſq; ad veſperum.

13 Καὶ ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως ἠμύναλο ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. καὶ ἔστη ὁ ἥλιος καὶ μέσον τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐ προσέθετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς. Καὶ 14 οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη οὔτε πρότερον οὔτε μετὰ τοῦτο, ὥστε εἰσακοῦσαι θεὸν ἀνθρώπου, ὅτι κύριος (α) συνεξεπολέμησε τῷ Ἰσραήλ. 16 Καὶ ἔφυγον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι, καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ἐν Μακηδά. 17 Καὶ ἀπηγγέλη (β) τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Εὕρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ 18 σπηλαίῳ τῷ ἐν Μακηδά. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, Κυλίσατε λίθους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ (γ) καταστήσατε ἄνδρας φυλάσσειν ἐπ' αὐ- 19 τούς. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἵστησθε, καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβεσθε τὴν ὑραγίαν αὐλῶν, καὶ μὴ ἀφῆτε εἰσβῆναι εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν· παρέδωκε γὰρ αὐτοὺς κύριος ὁ 20 θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέπαυσεν Ἰησοῦς (δ) καὶ πᾶς ὁ λὸς Ἰσραὴλ (ε) κόψαντες αὐτοὺς κοπὴν μεγάλην σφόδρα ἕως εἰς τέλος, καὶ οἱ διασῳζόμενοι διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς· 21 Καὶ (ζ) ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν εἰς Μακηδὰ ὑγιεῖς. καὶ οὐκ ἔγρυξεν οὐδεὶς τῶν 22 υἱῶν Ἰσραὴλ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, Ἀνοίξατε τὸ σπήλαιον, (η) καὶ ἐξαγάγετε τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ 23 σπηλαίου. Καὶ ἐξηγάγοσαν τοὺς πέντε (θ) βασιλεῖς ἐκ τοῦ σπηλαίου, τὸν βασιλέα Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν βασιλέα Χεβρών, καὶ τὸν βασιλέα Ἱερεμὼθ, καὶ τὸν βασιλέα (ι) Λαχείς, καὶ τὸν βασιλέα Ὀδολ- 24 λάμ. Καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς Ἰησοῦν, καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου (κ) τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ, λέγων αὐτοῖς, Προπορεύεσθε καὶ ἐπίθεσε τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς πόδας 25 αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. Καὶ εἶπεν (λ) Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, Μὴ φοβεῖσθε αὐτοὺς, μηδὲ δειλιάσητε· ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι (μ) οὕτω ποιήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, 26 οὓς ὑμεῖς καταπολεμεῖτε αὐτούς. Καὶ ἀπέκλεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐκρέμασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων. καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας.

Et ſtetit Sol, & Luna in ſtatione; donec ultus eſt Deus inimicos (m) eorum. Et ſtetit Sol ad medium cœli; non procedebat ad occaſum in ſpatio diei unius. Et non fuit dies talis, neque anteà, neque poſtremò; ut obediret Deus homini: quoniam Dominus ſimul expugnabat cum (n) Iſrael. Et fugerunt quinque reges hi: & abſconderunt ſe in ſpeluncam, quæ in Maceda. Et nuntiatum eſt Jeſu, dicentes; Inventi ſunt quinque reges abſconditi in ſpelunca, quæ in Maceda. Et dixit Ieſus; Volvite lapides (o) ad os ſpeluncæ: & conſtituite viros ad cuſtodiendum ſuper eos. Vos autem ne ſtetis, perſequentes poſt inimicos veſtros: & apprehendite caudam eorum: & ne ſinatis ingredi in civitates ſuas. Tradidit enim eos Dominus Deus noſter in manus noſtras. Et factum eſt, poſtquàm ceſſavit Ieſus, & omnis (p) filius Iſrael cædentes eos cæde magnâ valdè uſque in finem, & ſuperſtites evaſerunt in civitates munitas; Et reverſus eſt omnis populus ad Ieſum (q) in Maceda ſanus: & non mutivit quiſquam de filiis Iſrael linguâ ſuâ. Et dixit Ieſus, Aperite ſpeluncam, & (r) educite quinque iſtos reges è ſpelunca. Et eduxerũt quinq; reges è ſpelunca, regem Hieruſalem, & regem Cisbron, & regem Ierimuth, & regem Lachis, & regem (ſ) Odollam. Et poſtquàm eduxerunt eos ad Ieſum; & convocavit Ieſus omnem (t) Iſrael, & principes prælii, qui ſimul proceſſerant cum ipſo, dicens eis; Procedite & imponite pedes veſtros ſuper cervices eorum. Et accedentes impoſuerunt pedes ſuos ſuper cervices eorum. Et dixit Ieſus ad eos, Ne timeatis eos, neque formidetis: viriliter agite, & confortamini: quia ſic faciet Dominus omnibus inimicis veſtris; quos vos debellabitis eos. Et occîdit eos Ieſus: & ſuſpendit eos ſuper quinque ligna. Et fuerunt pendentes ſuper ligna uſq; ad veſperam.

MS. A. (α) Συνεπολέμησεν (β) τῷ Ἰσοῦ, (γ) καταστήσεται ἐπ' αὐτῶ ἄνδρας (δ) καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) κόψαντες αὐτοὺς, * κόψοντες αὐτοὺς κοπὴν (ζ) ἐπεσράφη (η) καὶ ἐξενέγκατε τοὺς (θ) βασιλεῖς τούτους ἐκ (ι) Λαχεὶς, (κ) καὶ τὸς (λ) πρὸς αὐτὸς Ἰησοῦς, Μὴ (μ) ὕτως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

13 וְאוֹרִיךְ שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא קָם עַד דְּאִתְפְּרַע עַמָּא יִשְׂרָאֵל מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן הֲלָא הִיא כְתִיבָא
14 עַל סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא וְקָם שִׁמְשָׁא בְּפַלְגוּת שְׁמַיָּא וְלָא דְחַק לְמֵעַל בְּיוֹם שְׁלִים: וְלָא הֲוָה
כְּיוֹמָא הַהוּא קַדְמוֹהִי וּבָתְרוֹהִי דְּאִתְקַבַּלַת קָדָם יְיָ צְלוֹת אֱנָשׁ אֲרֵי בְּמֵימְרֵיהּ יְיָ מְנִיתְקְרָבָא
15 לְיִשְׂרָאֵל: וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לְמַשְׁרְיָתָא לְגִלְגָּלָא: וְאִפַּכוּ חֲמֵשָׁא מַלְכַיָּא הָאִלֵּין
16 וְאִטַּמָּרוּ בְּמְעָרְתָא בְּמַקֵּדָה: וְאִתְחֲוָא לִיהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר אִשְׁתְּכַחוּ חֲמֵשָׁא מַלְכַיָּא טְמִירִין
17 בְּמְעָרְתָא בְּמַקֵּדָה: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ קְרִיבוּ אַבְנִין רַבְרְבִין קֳדָם פּוּמָא דְמְעָרְתָא וּמַנּוּ עֲלָהּ נַטְרִין
18 לְמִטַּרְהוֹן: וְאִתּוּן לָא תְקוּמוּן רְדְפוּ בָּתַר בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן וְתִדְבְּקוּן יַתְהוֹן לָא תְשִׁבְּקוּנוּן
19 לְמֵעַל לְקִרְוֵיהוֹן אֲרֵי מְסַרְנוּן יְיָ אֱלָהֲכוֹן בִּידֵיכוֹן: וַהֲוָה כַּד שֵׁצֵי יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
20 לְמִמְחֵיהוֹן מַחְתָא רַבְּתָא לַחְדָא עַד דְּשֵׁלִימוּ וּמְשֵׁיזְבֵיא אֲשְׁתְּזִיבוּ מִנָּהוֹן וְעָלוּ לְקִרְוִין כְּרִיכָן:
21 וְתָבוּ כָל עַמָּא לְמַשְׁרְיָתָא לְוָת יְהוֹשֻׁעַ לְמַקֵּדָה בְּשְׁלָם לָא הֲוָה נָקָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַרְחָק
22 גַּבַּר יָת נַפְשֵׁיהּ: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ פְּתַחוּ יָת פּוּמָא דְמְעָרְתָא וְאַפִּיקוּ לְוָתִי יָת חֲמֵשָׁא מַלְכַיָּא
23 הָאִלֵּין מִן מְעָרְתָא: וַעֲבַדוּ כֵן וְאַפִּיקוּ לְוָתֵיהּ יָת חֲמֵשָׁא מַלְכַיָּא הָאִלֵּין מִן מְעָרְתָא יָת מַלְכָּא
24 דִירוּשְׁלֵם יָת מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן יָת מַלְכָּא דִירְמוּת יָת מַלְכָּא דְלָכִישׁ יָת מַלְכָּא דְעֶגְלוֹן: וַהֲוָה כַּד
אַפִּיקוּ יָת מַלְכַיָּא הָאִלֵּין לְוָת יְהוֹשֻׁעַ וּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְשַׁלְטוֹנֵי גַבְרֵי
מִגְיְחֵי קְרָבָא דְאָזְלוּ עִמֵּיהּ קִרְבוּ שַׁוּוּ יָת רַגְלֵיכוֹן עַל צַוְּארֵי מַלְכַיָּא הָאִלֵּין וְקָרִיבוּ וְשַׁוִּיאוּ יָת
25 רַגְלֵיהוֹן עַל צַוְּארֵיהוֹן: וַאֲמַר לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ לָא תִדְחֲלוּן וְלָא תִתְבְּרוּן תַּקִּיפוּ וְעַלִּימוּ אֲרֵי
כְּדֵין יַעֲבֵד יְיָ לְכָל בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן דְּאִתּוּן מְגִיחִין קְרָבָא בְּהוֹן: וּמְחָנוּן יְהוֹשֻׁעַ בָּתַר כֵּן וְקַטְלִנוּן
26 וְצַלְבִנוּן עַל חֲמֵשָׁה צְלִיבִין וַהֲווּ צְלִיבִין עַל צְלִיבַיָּא עַד רְמָשָׁא:

Et expectavit Sol, & Luna ſtetit quoad ultus eſt populꝰ Iſrael de auctoribus inimicitiarum ſuarum; nonne id ſcriptum eſt ſuper librum legis? 13
& ſtetit Sol in medio cœlorum, & non feſtinavit ad intrandum, ut die integro. Et non fuit ut dies ille ante eum & poſt eum, ut ſuſciperetur 14
ante Dominum oratio hominis; quoniam in dicto illius Dominus inivit prœlium pro Iſrael. Et reverſus eſt Joſue & omnis Iſrael cum illo ad caſtra in Gilgal. Et fugerunt quinq; reges hi, & abſconderũt ſe in ſpeluncâ 15 16
in Makeda. Et nunciatum eſt Joſue, dicendo: Inventi ſunt quinque reges 17
abſconditi in ſpelũca in Makeda. Et dixit Joſue: Admovete lapides ingentes *ante* oſtium ſpeluncæ, & numerate ſuper eam viros ad cuſtodiendum 18
eos. Et vos ne ſtetis, perſequimini poſt auctores inimicitiarum veſtrarum; 19
& apprehendetis eos: non ſinetis eos intrare in urbes ſuas, quoniam tradidit eos Dñs Deus veſter *in manus veſtras*. Et fuit cum conſummavit 20
Joſue & filii Iſrael percutere eos percuſſione magna valde, quoad perfecerunt; & evaſio evaſerunt ab eis, & intraverunt in urbes munitas. Et 21
reverſi ſunt omnis populus in caſtra ad Joſue in Makedan in pace: non fuit nocumentum filiis Iſrael, ut affligeret vir animam ſuam. Et dixit Jo- 22
ſue: Aperite oſtium ſpeluncæ, & producite ad me quinq; reges illos ex ſpelunca. Et fecerunt ſic; & produxerunt ad eum quinq; reges illos ex 23
ſpelunca, regem Jeruſalem, & regẽ Hhebron, & regem Jarmuth, & regem Lachis, & regem Gheglon. Et fuit cum produxerunt reges illos ad Joſue, 24
& vocavit Ioſue omnem hominem Iſrael, & ait ad principes *ineuntes* bellũ qui venerunt cum eo: Accedite, ponite pedes veſtros ſuper cervices regum illorũ; & acceſſerunt, & poſuerunt pedes ſuos ſuper cervices eorũ. Et dixit eis Ioſue: Ne timeatis, et ne frangamini; prævalete et roboramini; 25
nam ſic faciet Dñs omnibꝰ auctoribꝰ inimicitiarũ veſtrarũ, quos vos ineſtis bellũ in eos. Et percuſſit eos Ioſue poſt hoc, et occidit eos, et crucifixit 26
eos ſuper quinq; cruces; & fuerunt crucifixi ſup cruces uſq; ad veſperã.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܟܡ ܫܡܫܐ ܘܣܗܪܐ ܩܡ ܥܕ ܕܐܬܢܩܡ ܥܡܐ ܒܥܪ̈ܝܗ̇ ܗܠܐ ܟܬܝܒ ܗܘ ܒܣܦܪ ܝܫܪ ܘܩܡ ܫܡܫܐ ܒܦܠܓ ܫܡܝܐ ܘܠܐ ܥܓܠ ܠܡܥܪܒ ܟܐܝܡܐ ܚܕ ܘܠܐ ܗܘ ܕܟܝܢ ܩܕܡ ܘܠܐ ܒܬܪ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܪܝܐ ܩܠ ܒܪ ܐܢܫ ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܬ ܠܡܚܐ ܠܐܝܠ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܠܡܚܢܐ ܠܓܓܠ ܘܐܬܟܢܫܘ ܚܡܫ ܡܠ̈ܟ̈ܐ ܗܠܝܢ ܘܐܬܪܡܘ ܒܡܥܪܬܐ ܕܒܓܪ ܒܡܥܪܬܐ ܘܐܬܝܗܒ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܬܟܢܫܘ ܓܒ̈ܪ̈ܐ ܥܠ ܦܘܡ ܡܥܪܬܐ ܘܛܪܪ̈ܘ ܒܗ̇ ܘܢܛܪ̈ܘ ܒܗ̇ ܓܒ̈ܪ̈ܐ ܘܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܐܢ ܬܫܒ

ספר יהושע : י

eos *secessit discedere &* ,Iehosuah præcipit ,*solem ingredi* tempore in fu't Et
27 וַיְהִי לְעֵת־ בֹּוא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּרִידוּם
,*ibi latitarant quo* ,*speluncam* in eos projecerunt & ,*lignis desuper*
מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִיכֻם אֶל־הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ־שָׁם
hujus diei corpus ad usq; ,*speluncæ* os *super* ingentes lapides posuerunt &
וַיָּשִׂמוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל־פִּי הַמְּעָרָה עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃
,*gladii es ad* eam percussit & ,*ipsa* die Iehosuah cepit Macchedah Et
28 וְאֶת־מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֶּה לְפִי־חָרֶב
non ,ea in quæ animam omnem & ,*ipsos* occidit ejus regem &
וְאֶת־מַלְכָּהּ הֶחֱרִם אוֹתָם וְאֵת כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא
fecit quemadmodum ,Macchedah regi fecitque *superstitem* reliquit
הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ מַקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
eo cum Israel omnis & ,Iehosuah transivit Et .Jericho regi
29 לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃ וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ
Dominus *Deditque* .Libnah cum pugnavit & ,Libnah in Macchedah de
מִמַּקֵּדָה לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם־לִבְנָה׃ וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה
,*gladii es ad* eam percussit Et.ejus regem & ,Israel manu in eam etiam
30 גַּם־אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מַלְכָּהּ וַיַּכֶּה לְפִי־חָרֶב
fecit &:*superstitem* ea in reliquit non :ea in quæ animam omnem &
וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד וַיַּעַשׂ
,Iehosuah transivit Et .Jericho regi fecit quemadmodum ,ejus regi
31 לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃ וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ
est castrametatus & ,Lachis in Libnah de eo cum Israel omnis &
וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה לָכִישָׁה וַיִּחַן
,Israel manu in Lachis Dominus dedit Et .*eam in* pugnavit &,*ea super*
עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל
32 animam omnem & ,gladii *es ad* *ea* percussit &,secunda die in eam cepit &
וַיִּלְכְּדָהּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּה לְפִי־חָרֶב וְאֵת כָּל־הַנֶּפֶשׁ
ascendit Tunc .Libnah ipsi fecit quæ omnia juxta,*ea* in quæ
33 אֲשֶׁר־בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלִבְנָה׃ אָז עָלָה
,Iehosuah *ea* percussit & ,Lachis auxiliandum ad ,Ghezer rex Horam
הֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לְעֶזֹר אֶת־לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ יְהוֹשֻׁעַ
,Iehosuah trãsivit Et .*superstitem* ei reliquit non donec,ejus populum &
34 וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃ וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ
sunt castrametati & ,Heglon in Lachis de eo cum Israel omnis &
וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה וַיִּחַנוּ
,*ipsa* die *in* eam Ceperuntque .*eam super* pugnaverunt & ,*eam super*
35 עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא
die in ea in quæ animam omnem & :gladii *es ad* eam percusserũt &
וַיַּכּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֵת כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם
ascendit Et .Lachis ipsi fecit quæ omnia juxta,interfecit ipsa
36 הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלָכִישׁ׃ וַיַּעַל
pugnaverunt & :Chebron in Heglon de eo cum Israel omnis &,Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ
& ,gladii *es ad* eam percusserunt & ,*eam* ceperunt Et .*eam super*
37 עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ־לְפִי־חָרֶב וְאֶת־
,ea in quæ animam omnem & ,ejus urbes omnes & ,ejus regem
מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ
interfecit &:Heglon ipsi fecit quæ omnia juxta,superstitẽ reliquit non
לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם
,Iehosuah est reversus Et .*ea* in quæ animam omnem & ,*eam*
38 אוֹתָהּ וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ׃ וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ
,*eam* Cepitque .*eam super* pugnavit & ;Debir in eo cum Israel omnis &
39 וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדָהּ
,gladii *es ad* eos percusserunt & ,ejus urbes omnes & ,ejus regem &
וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב
:*superstitem* reliquit non ,ea in quæ animam omnem interfecerunt &
וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד
,ejus regi & ,Debir ipsi fecit sic ,Chebron ipsi fecit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן־עָשָׂה לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ
.ejus regi & ,Libnah ipsi fecit quemadmodum &
וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לִלְבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃

Versio VULG. LAT.

27 Cúmq; occumberet Sol, præcepit sociis ut deponerent eos de patibulis. Qui depositos projecerunt in spelunca, in qua latuerant, & posuerunt super os ejus saxa ingentia, quæ permanent usq; in præsens. Eodem quoq; die Macedam cepit Josue, & percussit eam in ore gladii, regémq; illius interfecit, & omnes habitatores ejus: non dimisit in ea saltem parvas reliquias. Fecitq; regi Maceda, sicut fecerat regi Jericho. Transivit autem cum omni Israël de Maceda in Lebna, & pugnabat contra eam: Quam tradidit Dominus cùm rege suo in manus Israel: percusserúntq; urbem in ore gladii, & omnes habitatores ejus. Non dimiserunt in ea ullas reliquias. Fecerúntq; regi Lebna, sicut fecerant regi Jericho. De Lebna transivit in Lachis cum omni Israel: & exercitu per gyrum dispositio oppugnabat eam. Tradiditq; Domin' Lachis in manus Israel, & cepit eam die altero, atq; percussit in ore gladii, omnémq; animam quæ fuerat in ea, sicut fecerat Lebna. Eo tempore ascendit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis: quem percussit Josue cum omni populo ejus usq; ad internecionem. Transivítq; de Lachis in Eglon, & circundedit, Atq; expugnavit eam eâdem die: percussítq; in ore gladii omnes animas quæ erant in ea, juxta omnia quæ fecerat Lachis. Ascendit quoq; cum omni Israel de Eglon in Hebron, & pugnavit contra eam: Cepit eam, & percussit in ore gladii: regem quoq; ejus, & omnia oppida regionis illius, universáq; animas quæ in ea fuerant commoratæ: non reliquit in ea ullas reliquias: sicut fecerat Eglon, sic fecit & Hebron, cuncta quæ in ea reperit consumens gladio. Inde reversus in Dabir, Cepit eam atq; vastavit: regé quoq; ejus atq; omnia per circuitum oppida percussit in ore gladii: non dimisit in ea ullas reliquias: sicut fecerat Hebron & Lebna & regibus earum, sic fecit Dabir & regi illius.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἐγενήθη πρὸς ἡλίου δυσμάς, (ν) ἐνετείλατο Ἰησοῦς, καὶ (ξ) καθεῖλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον εἰς ὃ (ο) κατέφυγοσαν ἐκεῖ, καὶ ἐπικύλισαν λίθους ὅπι τὸ σπήλαιον ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
28 Καὶ τὴν Μακηδὰ (π) ἐλάβοσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ (ρ) ἐξωλόθρευσαν πᾶν ἐμπνέον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ κατελείφθη οὐδεὶς ἐν αὐτῇ διασπεσωμένῳ καὶ διαπεφυγώς. καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Μακηδὰ, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Ἰεριχώ. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ (σ) πᾶς Ἰσραὴλ μεῖ' αὐτοῦ (τ) ἐκ Μακηδὰ εἰς Λεβνά, καὶ ἐπολιόρκει (υ) Λεβνά. Καὶ παρέδωκε αὐτὴν κύριος (φ) εἰς χεῖρας Ἰσραήλ. καὶ (χ) ἔλαβον αὐτὴν, καὶ τὸ βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ καλελείφθη ἐν αὐτῇ (ψ) διασεσωσμένον καὶ διαπεφυγός. καὶ (ω) ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον (α) ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Ἰεριχώ.
31 Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μεῖ' αὐτοῦ ἐκ (β) Λεβνὰ εἰς Λαχὶς, καὶ (γ) παρεμέθισεν αὐτὴ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν. Καὶ παρέδωκε κύριος τὴ (δ) Λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ (ε) ἐφόνευσε αὐτὴ ἐν στόματι ξίφους, καὶ (ζ) ἐξωλόθρευσαν αὐτὴ, ὃν τρόπον (η) ἐποίησαν τῇ Λεβνά. Τότε ἀνέβη (θ) Ἐλὰμ βασιλεὺς Γαζὲρ βοηθήσων τῇ (ι) Λαχίς. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰησοῦς ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸ λαὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλιφθῆναι (κ) αὐτῶν σεσωσμένον καὶ διαπεφυγότα. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μεῖ' αὐτοῦ ἐκ (λ) Λαχὶς εἰς Ὀβολλὰμ, καὶ παρεκάθισεν αὐτὴν καὶ (μ) ἐξεπολιόρκησεν αὐτήν. Καὶ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ ἐφόνευσαν, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ (ν) Λαχίς. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς Χεβρὼν, καὶ (ξ) παρεκάθισεν αὐτήν. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, (ο) καὶ πᾶν τὸ ἐμπνέον ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ· οὐκ ἦν διασεσωσμένος. ὃν τρόπον ἐποίησαν (π) τῇ Ὀβολλὰμ, ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ (φ) κατέλιπον αὐτῇ οὐδένα διασεσωσμένον. ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ (χ) Χεβρὼν καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὕτως ἐποίησαν τῇ (ψ) Δαβεὶρ καὶ τῷ βασιλεῖ (ω) αὐτῆς.

Et factum est circiter Solis occasum, mandavit Jesus; & deposuerunt eos de ligno: & projecerunt eos in speluncam, in quam confugerant illuc: & advolverũt lapides ad speluncã usq; in hodiernam diem. Et ipsam Maceda ceperunt in die illa, et occiderunt eam in ore gladii, & exterminaverunt omne spirans quod erat in ea: & non remansit ullus in ea superstes, & qui evaserit. Et fecerunt regi Maceda, quemadmodùm fecerant regi Hiericho. Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo, de Maceda in Lebna: & oppugnabat Lebna. Et tradidit eam Dominus in manus Israel. Et ceperunt eam, & regem ejus, & occiderunt eam in ore gladii, & omne spirans in ea: et non remansit in ea superstes, & qui evaserit. Et fecerunt regi ejus, quemadmodùm fecerant regi Hiericho. Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo, de Lebna in Lachis: et obsedit eam, & oppugnabat eam. Et tradidit Dominus ipsam Lachis in manus Israel. Et cepit eam in die secunda; & occiderunt eam in ore gladii: et exterminaverunt eam, quemadmodùm fecerunt Lebna. Tunc ascendit Elam rex (u) Gazer auxilium laturus ipsi Lachis. Et percussit eum Iesus in ore gladii & populum ejus; quoadusq; non remansit de eis superstes, & qui evaserit. Et abiit Jesus, & omnis Israel cum eo de Lachis in Odollam: & obsedit eam, & oppugnavit eam. Et tradidit eam Dominus in manus Israel. Et cepit eam in die illa, & occidit eam in ore gladii: & omne spirans in ea occiderunt; quemadmodùm fecerant Lachis. Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo (x) in Chebron, & obsedit eam. Et percussit eam in ore (y) gladii, & omne spirans, quæcunq; erant in ea. Non fuit superstes. Quemadmodùm fecerat Odollam, exterminávit eam, & quæcunq; erant in ea. Et reversus est Jesus, & omnis Israel in Dabir. Et obsidentes eam, ceperunt eam, & regem ejus & oppida ejus. Et percussit eam in ore gladii: & exterminaverunt eam, & omne spirans in ea: et non reliquerunt ei quicquam superstite: Quemadmodùm fecerant Chebron, & regi ejus; sic fecerunt Dabir, & regi (z) ejus.

MS. A. (ν) καὶ ἐνετείλατο (ξ) καθεῖλεν (ο) κατέφυγον (π) ἔλαβον (ρ) ἐξωλόθρευσε αὐτὰς, καὶ πᾶν ἐνπνέον (σ) πᾶς ὁ λαὸς μεῖ' αὐτοῦ (τ) ἐν Μακηδὰ εἰς Λεβμνὰ, (υ) Λεβμνά. (φ) ἐν χερὶ (χ) ἔλαβεν (ψ) δὲ εἷς διασεσωσμένος (ω) ἐποίησεν (α) ἐποίησεν (β) Λαβμνὰ εἰς Λαχεὶς, (γ) παρεκάθισαν (δ) Λαχεὶς (ε) ἐφόνευσεν (ζ) ἐξωλόθρευσεν (η) ἐποίησεν τῇ Λαβμνά. (θ) Αἰλὰμ (ι) Λαχεὶς. (κ) αὐτῷ (λ) Λαχεὶς (μ) ἐπολιόρκει (ν) Λαχείς. (ξ) παρεκάθισαν (ο) καὶ πάντα τὰ ἐνπνέοντα ὅσα (π) τῇ Ὀβολλὰμ, ἐξωλόθρευσαν (ρ) Δαβείρ. (σ) τὰς πάσας κώμας (τ) ἐπάταξαν (υ) ἐξωλόθρευσαν (φ) καὶ ἔλιπον οὐδένα (χ) Χεβρὼν, ὕτως (ψ) Δαβεὶρ (ω) αὐτῆς, καθὰ ἐποίησαν τῇ Λεβμνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 וַהֲוָה לְעִדַּן מֵעַל שִׁמְשָׁא פַּקֵּיד יְהוֹשֻׁעַ וְאַחִיתוּנוּן מֵעַל צְלִיבָיָא וּרְמוֹנוּן לִמְעָרְתָּא דְאִטְמַרוּ
28 תַּמָּן וְשַׁוִּיאוּ אֲבָנִין רַבְרְבָן עַל פּוּמָא דִמְעָרְתָּא עַד כְּרַן יוֹמָא הָדֵין : וְיָת מַקֵּדָה כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ
בְּיוֹמָא הַהוּא וּמְחָהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיָת מַלְכָּהּ נַצַּח יָתְהוֹן וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דִי בָהּ לָא אַשְׁאַר
29 מְשֵׁיזִיב וְעָבַד לְמַלְכָּא דְמַקֵּדָה כְּמָא דַּעֲבַד לְמַלְכָּא דִירִיחוֹ : וְעָבַר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ
30 מִמַּקֵּדָה לְלִבְנָה וְאַגִיחַ קְרָבָא עִם לִבְנָה : וּמְסַר יְיָ אַף יָתָהּ בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל וְיָת מַלְכָּהּ וּמְחָהּ
לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דִי בָהּ לָא אַשְׁאַר בָּהּ מְשֵׁיזִיב וְעָבַד לְמַלְכָּהּ כְּמָא דַּעֲבַד
31 לְמַלְכָּא דִירִיחוֹ : וְעָבַר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִלִּבְנָה לְלָכִישׁ וּשְׁרָא עֲלָהּ וְאַגִיחַ קְרָבָא
32 בָּהּ : וּמְסַר יְיָ יָת לָכִישׁ בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל וְכַבְשָׁהּ בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וּמְחָהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיָת כָּל
נַפְשָׁתָא דְּבָהּ כְּכֹל דַּעֲבַד לְלִבְנָה : בְּכֵן סְלִיק הוֹרָם מַלְכָּא דְגֶזֶר לְמִסְעַד יָת לָכִישׁ וּמְחָהִי
33 יְהוֹשֻׁעַ וְיָת עַמֵּיהּ עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשֵׁיזִיב : וְעָבַר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִלָּכִישׁ
34 לַעְגְלוֹן וּשְׁרוֹ עֲלָהּ וְאַגִיחוּ קְרָבָא עֲלָהּ : וְכַבְשׁוּהָ בְּיוֹמָא הַהוּא וּמְחוֹהָא לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיָת
כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ בְּיוֹמָא הַהוּא נַצַּח כְּכֹל דַּעֲבַד לְלָכִישׁ : וְסְלִיק יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ
36 מֵעַגְלוֹן לְחֶבְרוֹן וְאַגִיחוּ קְרָבָא עֲלָהּ : וְכַבְשׁוּהָא וּמְחוֹהָא לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיָת מַלְכָּהּ
37 וְיָת כָּל קִרְוָתָהּא וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ לָא אַשְׁאַר מְשֵׁיזִיב כְּכֹל דְּעָבַד לְעַגְלוֹן וְנַצַּח
יָתְהוֹן וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ : וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לְדְבִיר וְאַגִיחַ קְרָבָא
38 עֲלָהּ : וְכַבְשָׁהּ וְיָת מַלְכָּהּ וְיָת כָּל קִרְוָתָהּא וּמְחוֹנִין לְפִתְגָם דְּחָרֶב וּנְמִירוּ יָת כָּל נַפְשָׁתָא
דִי בָהּ לָא אַשְׁאַר מְשֵׁיזִיב כְּמָא דַעֲבַד לְחֶבְרוֹן כֵּן עֲבַד לִדְבִיר וּלְמַלְכָּהּ וּכְמָא דַעֲבַד
לִלְבְנָה וּלְמַלְכָּהּ :

Et fuit ad tempus intrare Solem, jussit Josue, & deposuerunt eos de crucib', & projecerunt eos in speluncam in qua abscónditi fuerant ibi: & posuerunt lapides ingentes super ostium speluncæ usq; ad articulum diei hujus. Et Makedan subegit Josue in die illa, & delevit eam in ore gladii, & regem ejus confecit cum eis, & omnem animam quæ in ea; non reliquit evasionem: & fecit regi Makedæ, quemadmodum fecit regi Jericho. Et transiit Josue & omnis Israel cum eo ex Makeda in Lebnam, & iniit bellum cum Lebna. Et tradidit Dñs etiam eam in manu Israelis, & regem ejus, & delevit eam in acie gladii, & omnem animam quæ in ea: non *reliquit* in ea *evasionem*: & fecit regi ejus sicut fecit regi Jericho. Et transivit Josue & omnis Israel cum eo à Lebna in Lachis, & castrametatus est contra eam, & iniit prælium in eam. Et tradidit Dominus Lachis in manu Israel, & subegit eam in die secunda, & delevit eam in acie gladii, & omnem animam quæ in ea, juxta omnia quæ fecit Lebnæ. Tunc ascendit Horam rex Gezer ad auxiliandum Lachis: & percussit eum Josue, & populum ejus usq; quo non relicta est ei evasio. Et transivit Josue & omnis Israel cum eo ex Lachis in Gheglon; & castrametati sunt super eam, & inierunt prælium contra eam. Et subegerunt eam in die illo, & deleverunt eam ad verbum gladii; & omnem animam quæ in ea in die illa consumpsit: sicut omnia quæ fecit Lachis. Et ascendit Josue & omnis Israel cum eo de Gheglon in Hebron: & inierunt prælium contra eam. Et subegerunt eã, & deleverunt eam ad aciem gladii, & regẽm ej', & omnes urbes ejus, & omnem animã quæ in ea, non reliquit evasionem: juxta omnia quæ fecit Gheglon, & consumpsit eam & omnem animam quæ in ea. Et reversus est Josue & omnis Israel cum eo in Debir, & iniit prælium contra eam. Et subegit eam, & regem ejus, & omnes urbes ejus; & deleverunt eos ad aciem gladii, & consumpserunt oẽm animã quæ in ea: non reliquit evasionẽ: quemadmodũ fecit Hhebron, sic fecit Debir, & regi ejus; & quemadmodum fecit Lebnæ, & regi ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܛܝ ܙܒܢܐ ܕܫܡܫܐ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܘܐܦܩ ܘܢܣܒ ܡܢ ܥܠ ܐܝܠܢܐ ܘܐܫܕ ܐܢܘܢ ܠܓܘ ܡܥܪܬܐ ܕܐܬܪ ܐܢܘܢ ܘܫܕܪ ܥܠ ܦܘܡ ܡܥܪܬܐ ܐܒܢ ܪܒܬܐ ܥܕ ܗܫܬܐ ܗܕܐ ܝܘܡܐ ׃

28 ܘܝܫܘܥ ܐܬܪ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܡܩܝܕܐ ܘܡܚܐ ܠܗ ܘܠܡܠܟܗ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ׃ ܘܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗ ܫܪܝܕ ܘܥܒܕ ܠܡܠܟܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܡܠܟ ܐܪܝܚܐ ׃

29 ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܡܢ ܡܩܝܕܐ ܠܠܒܢܐ ܘܩܪܒ ܥܠ ܠܒܢܐ ׃

30 ܘܝܗܒ ܐܠܗܐ ܐܦ ܗܝ ܒܝܕ ܝܫܪܝܠ ܘܠܡܠܟܗ ܘܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܒܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗ ܫܪܝܕ ܘܥܒܕ ܠܡܠܟܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܡܠܟ ܐܪܝܚܐ ׃

31 ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܡܢ ܠܒܢܐ ܠܠܟܝܫ ܘܚܢܐ ܥܠܝܗ ׃

32 ܘܝܗܒ ܝܗܘܐ ܐܦ ܠܠܟܝܫ ܒܝܕ ܝܫܪܝܠ ܘܐܬܟܒܫ ܒܝܘܡ ܬܪܝܢ ܘܩܛܠ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܘܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ׃

33 ܗܝܪܡ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܒܢܐ ܐܬܐ ܐܦ ܗܘ ܠܡܣܥܪ ܠܠܟܝܫ ܘܚܢܐ ܥܠ ܠܟܝܫ ׃

34 ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܡܢ ܠܟܝܫ ܠܥܓܠܘܢ ܘܚܢܘ ܥܠ ܥܓܠܘܢ ׃

35 ܘܐܟܒܫ ܘܩܛܠ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܟܝܫ ׃

36 ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܡܢ ܥܓܠܘܢ ܠܚܒܪܘܢ ܘܚܢܘ ܥܠܝܗ ׃

37 ܘܐܟܒܫ ܘܩܛܠ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܘܟܠ ܡܠܟܗ ܘܟܠ ܩܪܝܬܗ ܘܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗ ܫܪܝܕ ܘܥܒܕ ܠܥܓܠܘܢ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܚܒܪܘܢ ׃

38 ܘܦܢܐ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܠܕܒܝܪ ܘܚܢܐ ܥܠܝܗ ׃

39 ܘܐܟܒܫ ܗܘ ܘܟܠ ܡܠܟܗ ܘܟܠ ܩܪܝܬܗ ܘܩܛܠ ܒܦܬܓܡ ܣܝܦܐ ܘܟܠ ܢܦܫ ܕܗ ܒܗ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗ ܫܪܝܕ ܘܥܒܕ ܠܕܒܝܪ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܒܢܐ ܘܠܡܠܟܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܚܒܪܘܢ ׃ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܕܒܝܪ ܘܠܡܠܟܗ ׃

Tempore verò occasûs solis *instante*, jussit Je- 27
sus, depositíque suspensos de lignis, &
projecerunt illos in spelunca in qua se ab-
diderant, lapidésque prægrandes imposue-
runt ori speluncæ, in hunc usque diem. Ma- 28
carem quoque subjugavit Jesus eodem die,
& acie gladii interfecit illam; & regem ejus,
omnésque qui erant in illa, trucidârunt, nullo
ex eis superstite relicto: fecítque regi Macar
quemadmodum fecerat regi Jericho. Deinde 29
transivit Jesus & omnis Israel cum eo à Ma-
car ad Lebna, pugnavítque contra Lebna;
Et eam quoque tradidit Dominus in manum 30
Israelis, & peremerunt eam regémque ipsi-
us acie gladii, unà cum universis animabus
quæ erant in ea, nullo superstite in ea relicto:
fecítque Jesus regi ejus quemadmodum fece-
rat regi Jericho. Transiit deinde Jesus & 31
cunctus Israel cum eo à Lebna in Lachis,
castráque fixit contra eam, & oppugnavit
illam. Et tradidit Dominus Lachis in ma- 32
num Israelis qui subigens eam die secundo,
trucidavit eam acie gladii, & omnes animas
quæ erant in ipsa, quemadmodum fecerat
Lebnæ. Tunc ascendit Hermon rex Godar 33
ad opem ferendam Lachis: at peremit eum
Jesus, tam ipsum quàm populum ejus acie
gladii, nec reliquit ei superstitem. Præter- 34
ea transivit Jesus & universus Israel cum
eo de Lachis ad Eglon, & castra figens con-
tra eam oppugnavit illam; Eodémque die 35
subjugatam interfecit acie gladii, cum omni-
bus animabus quæ erant in ea, quemadmo-
dum fecerat *ipsi* Lachis. Ascendit etiam Je- 36
sus & omnis Israel cum eo de Eglon ad He-
bron, & oppugnavit eam; Captámque per- 37
emit acie gladii, & regem ejus, omnes ci-
vitates ejus, & omnes animas quæ erant in
ea, nullo in ea superstite relicto, quemad-
modum fecerat Egloni: peremit *inquam*
eam & cunctas animas quæ erant in ipsa.
Et reversus Jesus atque omnis Israel cum eo 38
in Dobir, oppugnavit eam. Subjecítque Do- 39
bir ac regem ejus, & omnia oppida ipsius,
& trucidavit ea acie gladii, & peremit
omnes animas quæ erant in illa, nullâ ex iis
superstite relictâ: quemadmodum fecerat He-
broni, sic fecit Dobir ac regi ejus: & quem-
admodum fecerat Lebnæ & regi ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فَلَمَّا كَانَ عِنْدَ مَغِيبِ ٱلشَّمْسِ أَمَرَ يُوشَعُ * فَأَحْدَرُوهُمْ مِنْ عَلَى ٱلْخَشَبِ * وَأَلْقَوْهُمْ إِلَى ٱلْمَغَارَةِ ٱلَّتِي

28 أَخْبَوْا فِيهَا * وَجَعَلُوا حِجَارَةً كِبَارًا عَلَى فَمِ ٱلْمَغَارَةِ * إِلَى ذَاتِ هٰذَا ٱلْيَوْمِ بَعْدُ * وَفِي يُوشَعُ فِي

ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ مَقِيدَا * وَقَتَلَهَا بِحَدِّ ٱلسَّيْفِ وَمَلِكَهَا وَٱسْتَأْصَلَهَا وَسَائِرَ مَنْ فِيهَا مِنَ ٱلْأَنْفُسِ * وَلَمْ يُبْقِ

29 مِنْهَا شَيْئًا * وَصَنَعَ بِمَلِكِهَا كَمَا صَنَعَ بِمَلِكِ أَرِيحَا * وَعَبَرَ يُوشَعُ وَبَنُو إِسْرَائِيلَ مَعَهُ مِنْ مَقِيدَا إِلَى لِبْنَا

30 وَحَارَبَاهَا * وَأَسْلَمَهَا ٱللّٰهُ بِيَدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَمَلِكِهَا * وَقَتَلَهَا بِحَدِّ ٱلسَّلَاحِ مِنْ جَمِيعِ ٱلنَّاسِ ٱلَّذِينَ

31 بِهَا * وَمَا بَقِيَ مِنْهُمْ شَيْئًا * وَفَعَلَ بِمَلِكِهَا كَمَا فَعَلَ بِمَلِكِ أَرِيحَا * وَجَازَ يُوشَعُ وَبَنُو إِسْرَائِيلَ مَعَهُ مِنْ لِبْنَا

32 إِلَى لَاخِيشَ وَحَارَبَهَا * وَأَسْلَمَ ٱللّٰهُ لَاخِيشَ بِيَدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَمَلَكَهَا فِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّانِي * وَقَتَلَهَا بِحَدِّ ٱلسَّيْفِ *

33 وَجَمِيعِ ٱلْأَنْفُسِ ٱلَّتِي فِيهَا * وَفَعَلَ بِهَا كَمَا فَعَلَ بِلِبْنَا * حِينَئِذٍ صَعِدَ هُرَامُ مَلِكُ جَذَرَ لِنَصْرِ لَاخِيشَ *

34 فَقَتَلَهُ يُوشَعُ وَقَوْمَهُ * حَتَّى مَا بَقِيَ مِنْهُ شَيْئًا * وَعَبَرَ يُوشَعُ وَكُلُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَعَهُ مِنْ لَاخِيشَ إِلَى

35 عَجْلُونَ وَحَطُّوا عَلَيْهَا * وَحَارَبُوهَا فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ * وَقَتَلُوهَا بِحَدِّ ٱلسَّيْفِ * وَجَمِيعِ ٱلْأَنْفُسِ ٱلَّذِي

36 بِهَا * مِثْلَ مَا صَنَعَ بِلَاخِيشَ * وَصَعِدَ يُوشَعُ وَجَمِيعُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَعَهُ مِنْ عَجْلُونَ إِلَى حَبْرَا

37 وَحَارَبُوهَا * وَمَلَكُوهَا وَقَتَلُوا بِحَدِّ ٱلسَّيْفِ مَلِكَهَا وَضِيَاعَهَا وَكُلَّ نَفْسٍ فِيهَا * حَتَّى لَمْ يُبْقِ أَحَدًا *

38 مِثْلَ مَا فَعَلَ بِعَجْلُونَ * وَٱسْتَأْصَلَهَا * وَعَادَ يُوشَعُ وَكُلُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَعَهُ إِلَى بَنِي دُبَيْرَا

39 وَحَارَبَهَا * وَمَلَكَهَا وَسَائِرَ ضِيَاعِهَا * وَقَتَلُوهَا بِٱلسَّيْفِ * وَٱسْتَأْصَلُوا جَمِيعَ ٱلْأَنْفُسِ ٱلَّتِي بِهَا * لَمْ

يُبْقِ مِنْهُمْ شَيْئًا * وَكَمَا صَنَعَ بِحَبْرَا * وَكَذٰلِكَ صَنَعَ بِدُبَيْرَا وَمَلِكِهَا * وَكَمَا صَنَعَ بِلِبْنَا وَمَلِكِهَا *

Instante verò tempore occasûs solis, præ- 27
cepit Josue, & deposuerunt eos de lignis,
projeceruntque in spelunca in qua de-
litueràrant, & applicuerunt lapides magnos
ori speluncæ ad hunc usque diem in
Makeda. Expugnavit etiam Josue eo- 28
dem die Makedam, & interfecit eam
acie gladii, ac regem ejus, eamque cum
universis animabus quæ in ea erant, extir-
pavit, nullo superstite relicto: fecitque
regi ejus quemadmodum fecerat regi
Jericho. Deinde progressus Josue & 29
filii Israel cum eo de Makeda in Leb-
nam, oppugnârunt eam: Et tradidit eam 30
Deus in manum filiorum Israel, ac regem
ejus, & peremit eam acie armorum, o-
mnes videlicet, homines qui erant in ea,
nullo ex his superstite relicto: fecitque
regi ejus quemadmodum fecerat regi Je-
richo. Progressus etiam Josue & omnes 31
filii Israel cum eo de Lebna ad Lachisam,
oppugnavit illam: Tradidítque Deus 32
Lachisam in manum filiorum Israel, quâ
die secundo occupatam interfecit acie
gladii, omnésque animas quæ erant in ea:
egítque cum ea quemadmodùm egerat
cum Lebna. Tunc ascendit Hiram rex 33
Gedar in auxilium Lachis: at occîdit
eum Josue ac populum ejus ita ut nullum
relinqueret superstitem. Deinde progres- 34
sus est Josue & omnes filii Israel cum
eo de Lachis ad Eglom, & obsedérunt
eam: Et obtinentes eam eodem die, per- 35
emerunt eam acie gladii, omnes scilicet
animas quæ erant in ea, quemadmodum
fecerat Lachisæ. Deinde ascendit Josue 36
omnésque filii Israel cum eo de Eglon ad
Hebron, & oppugnârunt eam: Ejusque 37
potiti interfecerunt acie gladii regẽ ejus,
& oppida ejus, omnésque animas quæ e-
rant in ea, ita ut nemo remanserit, quem-
admodum fecerat Egloni; & extirpavit
eam. Tum reversus Josue & omnes fi- 38
lii Israel cum eo ad filios Dobiræ, oppug-
navit eam; Cepítque illam cum omni- 39
bus oppidis ejus, & occiderunt eam gla-
dio, & consumpserunt omnes animas quæ
erant in illa, nullo remanente superstite:
tandem, uti fecerat Hebræ, ita quoque
fecit Dobiræ & regi ejus, & uti fecerat
Lebnæ & regi ejus.

ספר יהושע : יא

planiciei & meridiei & montis terram omnem Iehosuah percussit Et

40 וַיַּךְ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה
omne & :superstitem reliquit non,eorum reges omnes & effusiones &
וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֵת כָּל־
.Israel Deus Dominus præcepit quemadmodum,interfecit spiraculum
הַנִּשְׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
terram omnem & Hazzah usq; &,Barneah Cades à Iehosuah eos percussit Et
41 וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד־עַזָּה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ
eorum terram & istos reges omnes & Ghibhon usq; & Ghosen
42 גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן: וְאֵת כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֵת אַרְצָם
pugnans Israel Deus Dominus quia :una vice Iehosuah cepit
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אַחַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחָם
ad eo cum Israel omnis & Iehosuah est reversus Et .Israel
43 לְיִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־
.Ghilgal in castrametationem

CAP. XI. יא

הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה:
,Madō regem Jobab ad misit & ,Chasor rex Jabin audire circa,fuit Et
1 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר וַיִּשְׁלַח אֶל יוֹבָב מֶלֶךְ מָדוֹן
qui reges ad Et .Achsaph regem ad & ,Simron regem ad &
וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ אַכְשָׁף: וְאֶל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
,planitie in & ,Chinneroth meridie planitie in & ,monte in aquilone ab
2 מִצָּפוֹן בָּהָר וּבָעֲרָבָה נֶגֶב כִּנְרוֹת וּבַשְּׁפֵלָה
,Chittæ'&,Emoræ' &,mari à &,oriēte ab Chenahanæ'.mari à Dor tractib'in &
3 וּבְנָפוֹת דּוֹר מִיָּם: הַכְּנַעֲנִי מִמִּזְרָח וּמִיָּם וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי
terra in Chermon sub Chivæus & ,monte in Iebusæus & Perizæus &
וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי בָּהָר וְהַחִוִּי תַּחַת חֶרְמוֹן בְּאֶרֶץ
mult'popul',eis cum eorū castra omnia & ,ipsi sunt egressi Et .Mispah
4 הַמִּצְפָּה: וַיֵּצְאוּ הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עַם־רָב
multus currus & ,equum & ;multitudine in maris labium super quæ ,arena tanquā
כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וְסוּס וְרֶכֶב־
sūt castrametati &,venerūt &,isti reges omnes convenerunt Et.valde
5 מְאֹד: וַיִּוָּעֲדוּ כָּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ
ad Dominus dixit Et .Israel cum pugnandum ad,Merom aquas ad pariter
יַחְדָּו אֶל־מֵי מֵרוֹם לְהִלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
ego hoc tempus circiter cras quia:eorum faciebus à timeas Ne :Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת אָנֹכִי
,subnervabis eorum equos :Israel facies ad occisos istos omnes dans
נֹתֵן אֶת־כֻּלָּם חֲלָלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־סוּסֵיהֶם תְּעַקֵּר
popul'omnis &,Iehosuah venit Et.igni in combures eorum currus &
וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ: וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם
ecciderunt & ,repente Merom aquas super eos super eo cum belli
7 הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם עַל־מֵי מְרוֹם פִּתְאֹם וַיִּפְלוּ
eos percusserunt & ,Israel manu in Dominus eos dedit Et .eos in
8 בָּהֶם: וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם
,aquarum combustiones usque & ,magnam Sidon ad usq; eos sunt persecuti &
וַיִּרְדְּפוּם עַד־צִידוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׂרְפוֹת מַיִם
non donec ,eos percusserunt & ,orientem ad Misphah campum ad usque &
וְעַד־בִּקְעַת מִצְפֶּה מִזְרָחָה וַיַּכֻּם עַד־בִּלְתִּי
quemadmodum Iehosuah eis fecit Et .superstitem eis reliquit
הִשְׁאִיר־לָהֶם שָׂרִיד: וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר
& ,subnervavit eorum equos ,Dominus ei dixerat
9 אָמַר־לוֹ יְהוָה אֶת־סוּסֵיהֶם עִקֵּר וְאֶת־
,ipso tempore in Iehosuah est reversus Et .igni in combussit eorum currus
10 מַרְכְּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ: וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא
Chazor quia :gladio in percussit ejus regem & ,Chasor cepit &
וַיִּלְכֹּד אֶת־חָצוֹר וְאֶת־מַלְכָּהּ הִכָּה בֶחָרֶב כִּי־חָצוֹר
percusserunt Et .istorum regnorum omnium caput ipsa facies ad
לְפָנִים הִיא רֹאשׁ כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה: וַיַּכּוּ
11 :interficiendo gladii os ad ea in quæ animam omnem
אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לְפִי־חָרֶב הַחֲרֵם
.igni in combussit Chasor & ,spiraculum omne remansit non
לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה וְאֶת־חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ:

Versio VUL.LAT.

40 Percussit itaq; Josue omnē terram montanā & meridianam atq; campestrem, & Asedoth, cum regibus suis: non dimisit in ea ullas reliquias, sed omne quod spirare poterat interfecit, sicut præceperat ei Dñs
41 De⁹ Israel,A Cadesbarne usq; Gazam. Omnem terrā Gosen
42 usq; Gabaon, Universósq; reges, & regiones eorū,uno impetu cepit atq; vastavit: Dñs enim Deus Israel pugnavit pro
43 eo. Reversúsq; est cum omni Israel ad locum castrorum in Galgala.

CAP. XI.

1 Quæ cùm audisset Jabin rex Asor, misit ad Jobab regem Madon,& ad regem Semeron,
2 atq; ad regem Achsaph: Ad reges quoq; Aquilonis,qui habitabant in montanis et in planitie contra Meridiem Ceneroth, in campestrib⁹ quoq; & in regionibus Dor juxta mare:
3 Chananæū quoq; ab Oriente & Occidente, & Amorrhæū atq; Hethæum ac Pherezæū & Jebusæum in montanis:Hevæū quoq; qui habitabat ad radices
4 Hermon in terra Maspha. Egressiq; sunt omnes cū turmis suis, popul⁹ mult⁹ nimis sicut arena quæ est in littore maris, equi quoq; & currus immensæ
5 multitudinis. Convenerúntq; omnes reges isti in unū ad Aquas Merom, ut pugnarent cōtra Israel. Dixitq; Dñs ad Josue, Ne timeas eos: cras enim hâc eâdem horâ ego tradam
6 omnes istos vulnerandos in conspectu Israel:equos eorum subnervabis, & currus igne
7 combures. Venitq; Josue, & omnis exercitus cū eo, adversùs illos ad Aquas Merom subitò,& irruerunt super eos,
8 Tradiditq; illos Dñs in manus Israel. Qui percusserunt eos,et persecuti sunt usq; ad Sidonē magnā,et Aquas Maserephoth, campúmq; Masphe, qui est ad Orientalem illius partem. Ita percussit omnes, ut nullas di-
9 mitteret ex eis reliquias. Fecitq; sicut præceperat ei Dñs: equos eorum subnervavit,cur-
10 rúsq; combussit igni. Reversúsq; statim cepit Asor: & regem ejus percussit gladio.Asor enim antiquitùs inter omnia regna hæc principatū tenebat.
11 Percussitq; omnes animas,quæ ibidem morabantur: non dimisit in ea ullas reliquias, sed usq; ad internecionē universa vastavit, ipsámq; urbem peremit incendio.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

40 Καὶ ἐπάταξεν Ἰησοῦς πᾶσ᾽ τ γλῶ τ ὀρεινῆς, καὶ τ Ναγὲβ, καὶ τ πεδινὼ, καὶ τ Ασηδὼθ, καὶ πὰς βασιλεῖς αὐτ. ὐ (α) κατέλιπεν αὐτῶν σισωσμένον· καὶ πᾶν (β) ἐμπνέον ζωῆς ὠλόθρευσεν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ
41 Θεὸς (γ) Ἰσρ̀ηλ, Ἀπὸ Κάδης Βαρνῆ ἕως
42 Γάζης πᾶσ᾽ (δ) τ Γοσὸμ ἕως τ Γαβαών. Καὶ πάντας τὰς (ε) βασιλεῖς αὐτ, καὶ τ γῆν αὐτ ἐπάταξεν Ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι κύριος ὁ Θεὸς
Ἰσρ̀ηλ ζωπολέμει τῷ Ἰσρ̀ηλ.

MS.A. (α) κατέλειπαν ἐν αὐτῇ διασεσωσμένον· (β) ἐνπνέον ἐξ αὐτῆς ἐξωλόθρευσαν, (γ) Ἰσρ̀ηλ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸς Ἰησοῦς, Ἀπὸ Κάδης (δ) τ γῆν Γοσὸμ (ε) βασιλεῖς αὐτῶ τὸς κ τ γῆν αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι κύριος ζωπολέμει

Et percussit Iesus omnē terrā montanæ,& ipsam Nageb,& campestrē,et Asedoth,et reges ejus.Nō reliquerūt ex eis superstitē: et omne spirans vitæ exterminavit; quemadmodū mandavit Dominus Deus Israel, (aa) A Cades Barne usq; Gazā,omnē Gosem usq; Gabaon.Et omnes reges eorū,et terrā eorū percussit Iesus uno tempore: quoniā Dominus Deus Israel simul pugnabat cum (bb) Israel.

Κεφ. ια'.

1 Ὡς δ ἤκουσεν (α) Ιαβὶς βασιλεὺς Ἀσώρ, ἀπέστειλε πρὸς Ἰωβὰβ βασιλέα (β) Μαρῶν, καὶ πρὸς βασιλέα (γ) Συμεὼν, καὶ πρὸς βασιλέα
2 (δ) Ἀζὶφ, Καὶ πρὸς (ε) βασιλεῖς τὸς κτ Σιδῶνα τ μεγάλω, εἰς τ ὀρεινὼ καὶ εἰς (ζ) Ἀραβὰ ἀπέναντι (η) Κενερωθ, καὶ εἰς τὸ πεδίον,
3 καὶ εἰς (θ) Φενασδδὼρ, Καὶ εἰς τὰς παραλίους Χαναναίους ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ εἰς τὰς παραλίους Ἀμορῤαίους, καὶ τὰς Χεταίους, καὶ Φερεζαίους, καὶ Ἰεβουσαίους τὰς ἐν τῷ ὄρει· καὶ τὰς (ι) Ευαίους, καὶ τὰς ὑπὸ τ Ἀερμὼν (κ) εἰς γῆν
4 Μασσήμα. Καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτ μετ᾽ αὐτ, ὥσπερ ἡ (λ) ἄμμος τ θαλάσσης τῷ πλήθ, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ σφόδρα. Καὶ ζυνῆλθον πάντες οἱ βασιλεῖς (μ)
5 αὐτοὶ καὶ παρεμέμολο (ν) ὁμὸ τὸ αὐτὸ, καὶ παρενέβαλον (ξ) ὁμὸ τ ὕδατ (ο) Μαρὼν πολεμῆσαι τ Ἰσρ̀ηλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπε αὐτῶν, ὅτι
6 (π) αὔριον ταύτῃ τ ὥραν ἐγὼ παραδίδωμι (ρ) τετροπωμένους αὐτὸς ἐναντίον τ Ἰσρ̀ηλ. τὰς ἵππους αὐτῶν νευροκοπήσῃς, καὶ τὰ ἅρματα αὐτ ἐνπρήσεις (σ) καταπαύσῃς ἐν πυρί. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ἐπ᾽
7 αὐτὸς ὁμὸ τὸ ὕδωρ (τ) Μαρὼν ἐξάπινα· καὶ (υ)
8 ἐπέπεσ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸς ἐν τῇ ὀρεινῇ. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸς κύριος ὑποχείριος Ἰσρ̀ηλ, καὶ κόπτουσες αὐτὸς κατεδίωκον (φ) ἕως Σιδῶνος τ μεγάλης, καὶ ἕως (χ) Μασρεφὼθ Μαείμ, καὶ ἕως τ πεδίων (ψ) Μασπὰ καὶ (ω) ἀνατολὰς καὶ κατέκοπτον αὐτὸς ἕως τ μὴ καταλιφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς Ἰη-
9 σοῦς, (α) ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· τὰς ἵππους αὐτ ἐνευροκόπησεν, καὶ τὰ ἅρμα-
10 τα αὐτ ἐνέπρησε (β) πυρί. Καὶ (γ) ἐπεστράφη Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ καθελάζετο Ἀσὼρ, καὶ τ βασιλέα αὐτῆς· (δ) ἦν γ Ἀσὼρ τὸ πρότερον ἀρχηγὸς πασῶν τ βασιλειῶν
11 τόπων. Καὶ (ε) ἀπέκλειναν πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ (ζ) ἐν ζίφει, καὶ ἐξωλόθρευσαν πάντας, καὶ ὃ καταλείφθη ἐν αὐτῇ ἐμπνέον. καὶ τ Ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

MS.A (α) Ἰαβεὶς (β) Μαδῶν, (γ) Σομερὼν, (δ) Αχὶφ, (ε) τὲς βασιλεῖς τὲς (ζ) τ Ραβὰθ (η) Χενερεσὶ, (θ) Ναφεθδὼρ, (ι) Ευαίκς τὲς (κ) εἰς τ Μασηφάθ. (λ) ἄμμ ἡ παρὰ τὸ χεῖλ τ θαλάσσης (μ) ἔτοι (ν) πρὲς αὐτὸν, καὶ (ξ) ὁμὸ τὸ αὐτὸ ὁμὸ τῷ (ο) Μερρὼν (π) ἄνειον τ ὥραν ταύτῃ ἐγὼ (ρ) αὐτῆς τετροπωμένης ἐναντίον ὑμῶν Ἰσραήλ. (σ) κατακαύσῃς πυρί. (τ) Μαρρὼν (υ) ἔπεσαν αὐτοῖς ἐν (φ) αὐτὲς ἕως (χ) Μασρεφὼθ Μαείμ, (ψ) Μασηφὰ (ω) ἀνατολὰς· κατέκοπεν (α) καθότι ἐνετείλατο (β) ἐν πυρί. (γ) ἐπέστρεψεν (δ) ὅτι Ἀσὼρ ἦν (ε) ἀπέκλεινεν (ζ) ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλόθρευσεν

CAP. XI.

1 Ut autem audivit Jabin rex Asor,misit ad Jobab regē(a)Maron, & ad regem (b)Symoon,& ad regem Aziph,Et ad reges,qui
2 ad Sidonem magnā, in montana, & in Araba è regione Ceneroth, & in campum,et in Phenaeddor,
3 Et ad maritimos Chananæos ab Oriente,et ad maritimos Amorrhæos,& Chettæos,& Pherezæos,et Iebusæos qui in monte,et Euæos,
(c) & qui sub Aermon in terra Massyma. Et exierunt ipsi, &
4 reges eorum cum ipsis,(d) sicut æna(e)maris multitudine; et equi,et currꝰ multi valdé.Et con-
5 venerunt omnes reges (f) ipsi, & coiverunt in idipsum: & castrametati sunt super aquam Maron ad debellandum Israel. Et dixit
6 Dominus ad Iesum; Ne timeas à facie eorū,quia cras hâc ipsâ horâ ego trado (g)fugatos eos ante Israel. Equos eorum subnervabis, et currus eorū combures in igni.
7 Et venit Iesus, & omnis populus bellator super eos ad aquam Maron repentè:& irruerunt super eos
8 in montana. Et tradidit eos Dominus subjugatos Israel. Et cædentes eos persequuti(h)sunt usq; Sidonem magnam, & usque(i) Maseron, & usque ad campos Massoch ad Orientem: & trucidaverunt eos, donec non remansit ex eis superstes.Et fecit eis Iesus,
9 quemadmodùm mandavit ei Dominus.Equos eorum subnervavit, & currus eorum incendit igni.Et
10 reversus est Iesus in tempore illo: & cepit Asor,& regem ejus. Erat autem Asor antea princeps omnium regnorum horum. Et
11 occiderunt omne spirans in ea in gladio: & exterminârunt omnes: & non remansit in ea spiritus. Et ipsam Asor incenderunt in igni,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

40 ומחא יהושע ית כל ארעא טורא ודרומא ושפלתא ומשפך מרמתא וית כל מלכיהון לא
41 אשאר משיויב וית כל נשמא נפר כמא דפקד יי אלהא דישראל : ומחנון יהושע מרקם
42 גיאה ועד עזה וית כל ארע גושן ועד גבעון : וית כל מלכיא האלין וית ארעהון כבש
43 יהושע בזמנא חדא ארי יי אלהא דישראל במימריה אגיח קרבא לישראל : ותב יהושע
וכל ישראל עמיה למשריתא לגלגלא :

יא

1 והוה כד שמע יבין מלכא דחצור ושלח לות יובב מלכא דמדון ולות מלכא דשמרון
2 ולות מלכא דאכשף : ולות מלכיא דמצפונא בטורא ובמישרא דרום נינוסר ובשפלתא
3 ובפלכי דור מערבא : כנענאה ממדנחא וממערבא ואמוראה וחתאה ופריזאה ויבוסאה
4 בטורא וחוואה בשפולי חרמון בארע מצפיא : ונפקו אנון וכל משריתהון עמהון עם
5 סגי כחלא דעל כיף ימא לסגי וסוסון ורתיכין סגי לחדא : ואודמנו כל מלכיא האלין
6 ואתו ושרו כחדא על מי מרום לאגחא קרבא עם ישראל : ואמר יי ליהושע לא תדחל
מן קדמיהון ארי מחר כדעדנא הדין אנא מסר ית כוליהון קטילין קדם ישראל ית
7 סוסותהון תעקר וית רתיכהון תוקיד בנורא : ואתא יהושע וכל עמא עבדי קרבא עמיה
8 עליהון ואינון שרן על מי מרום בחכיף ונפלו בהון : ומסרינון יי בידא דישראל ומחונון
ורדפונון עד צידון רבתא ועד חרצי מיא ועד בקעת מצפיא מדינחא ומחונון עד דלא
9 אישתאר להון משויב : ועבד להון יהושע כמא דאמר ליה יי ית סוסותהון עקר וית
10 רתיכהון אוקיד בנורא : ותב יהושע בעדנא ההיא וכבש ית חצור וית מלכה קטל בחרבא
11 ארי חצור מלקדמין היא רישא דכל מלכותא האלין : ומחו ית כל נפשתא די בה לפתגם
דחרב נמירא לא אשאר כל נשמא וית חצור אוקיד בנורא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et delevit Josue *omnem terram* montis, & meridiei,& planiciei, & defu- 40
sionis ex altitudine, & omnes reges eorum, non reliquit evasionem; &
omnem animam consumpsit;quemadmodū jussit Dñs Deus Israel.Et delevit 41
eos Josue à Rekam Geah & usq; ad Ghazam, & omnem terram Gossen,
& usq; ad Gibghon. Et omnes reges hos & terram eorum subegit Josue 42
tempore uno ; quoniam Dominus Deus Israelis *verbo suo* inivit bellum
Israeli. Et reversus est Josue & omnis Israel cum eo ad castra in Gilgal. 43

CAP. XI.

Et fuit cum audivit Jabin rex Hhasor,& misit ad Jobab regē Madon,& 1
ad regem Simeron,& ad regem Achsaph. Et ad reges qui ad Septentrionē, 2
in monte, & in planicie meridiei Genozzar,& in depressione, & in regionibus Dor Occidentis. Et Chenaghanæū ab Oriente & ab Occidente,& 3
Emorræum,& Hhethæum, & Pherizæum, & Jebusæum in monte, & Hhivæum in depressionibus Hhermon in terra Miszpaia. Et egressi sunt ipsi & 4
omnes exercitus eorum cum eis,populus multus sicut arena quæ super littus
maris in multitudine : & equi & currus multi nimis.Et parati sunt omnes 5
reges hi, & venerunt & castrametati sunt simul contra aquas Meron ad ineundum prœlium cum Israel. Et dixit Dominus ad Josue : Ne timeas à 6
facie eorum : nam cras in tempore hoc ego tradam omnes eos occisos ante
Israel : equos eorum subnervabis, & currus eorum incendes in igne. Et 7
ivit Josue et omnis populus facientium bellum cum eo *adversus* eos : et illi
positi contra aquas Meron in improviso,et ruerūt in eos. Et tradidit eos Dñs 8
in manum Israel, et deleverunt eos,et persecuti sunt eos usq; ad Szidon magnam, et usq; ad Salinas aquarum,et usq; ad campum Mizpaia Orientalem, et deleverunt eos quoad non relicta est illis evasio. Et fecit eis Josue 9
sicut dixerat illi Deus : equos eorum subnervavit, et currus eorum incendit in igne. Et rediit Josue in tempore illo, et subegit Hhasor,et regem 10
ejus confecit ad verbum gladii :nam Hhasor ab initio ipsa caput omnium
regnorum illorum. Et deleverunt omnem animam quæ in ea, in ore gladii 11
consumptionis :non reliquit omnem anhelitū,& Hhasor incendit in igne.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܘܡܚܐ ܝܫܘܥ ܟܠ ܐܪܥܐ ܗܘ ܛܘܪܐ ܘܢܓܒܐ ܘܫܦܠܬܐ ܘܡܬܪ̈ܥ̈ܐ ܘܟܠ ܡܠ̈ܟ̈ܝܗܘܢ ܠܐ ܫܒܩ ܒܗ̈ܘ ܫܪ̈ܝܦܐ ܟܠ ܢܫܡܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܠܗܐ ܝܫܪܝܠ ܗ̇ܘ ܩܛܠ ܠܗ̈ܘ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܡܠ̈ܟ̈ܝܗܘܢ ܘܟܠ ܐܪܥܗ̈ܘܢ ܒܚܕ ܙܒܢܐ ܘܟܒܫ ܠܗ̈ܘ ܝܫܘܥ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܓܙܪ ܘܠܥܙܐ ܘܠܓܒܥܘܢ ܘܠܟܠ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܓܒܥܘܢ ܘܟܠ ܡܠ̈ܟ̈ܝ ܐܪ̈ܥ̈ܐ ܗ̈ܠܝܢ ܘܟܒܫ ܠܗ̈ܘ ܝܫܘܥ ܒܚܕ ܙܒܢܐ ܘܟܠ

ספר יהושע : יא

eorum reges omnes & ,istorum regum urbes omnes &
12 וְאֵת־כָּל־עָרֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם
quemadmodum ,eos interficiendo gladii *es ad* eos percussit &, Jehosuah cepit
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי־חָרֶב הֶחֱרִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
urbes omnes Tantummodo .Domini servus Moseh præcepit
13 צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה : רַק כָּל־הֶעָרִים
præter ,Israel *eas* combussit non ,eorum tumulum *super* *stantes*
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם לֹא־שָׂרְפָם יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי
civitatum *stolum* *omne* Et .Jehosuah combussit solam Chasor
14 אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ : וְכָל שְׁלַל הֶעָרִים
omnem tantùm :Israel filii sibi sunt prædati *animal* & ,istarum
הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־
non :eos *ipsos disperdere usque* ,gladii *os ad* percusserunt hominem
הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חָרֶב עַד־הַשְׁמִדָם אוֹתָם לֹא
Dominus præcepit Quemadmodum .*spiritum* omnem reliquerunt
15 הִשְׁאִירוּ כָּל נְשָׁמָה : כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
fecit sic & ,Jehosuah ipsi Moseh præcepit sic ,suo servo Moseh
מֹשֶׁה עַבְדּוֹ כֵּן־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עָשָׂה
ipsi Dominus præcepit quæ omnib^s ex verbum removit non: Jehosuah
יְהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־
& ,*montis* istam terram omnem Jehosuah *cepit* Et .Moseh
16 מֹשֶׁה : וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר וְאֶת־
& ,planiciem & ,Ghosen terram omnem & ,*meridiem* omnem
כָּל־הַנֶּגֶב וְאֶת כָּל־אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן וְאֶת־הַשְּׁפֵלָה וְאֶת־
monte A .ejus planiciem & ,Israel montem & ,*campestrem*
17 הָעֲרָבָה וְאֶת־הָר יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתוֹ : מִן־הָהָר
,Lebanon campo in Gad Bahal usque & Scir in *ascendente* Leni
הַחֹלָק הָעֹלֶה שָׂעִיר וְעַד־בַּעַל גָּד בִּבְקְעַת הַלְּבָנוֹן
,cepit eorum reges omnes & ;Chermon monte sub
תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַד
Jehosuah fecit multis Diebus .eos fecit mori &,eos percussit &
18 וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם : יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ
tuit Non .*bellum* istis regibus omnibus cum
19 אֶת־כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה : לֹא הָיְתָה
;*Chananæum* præter- ,Israel *filios* *ad* fecerit pacem quæ civitas
עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי
cum à Quia .prælio in ceperunt omnes ;Ghibhon habitatores
יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־הַכֹּל לָקָחוּ בַּמִּלְחָמָה : כִּי־מֵאֵת
belli occursum in eorum cor *roborandum* *ad* ,fuit Domino
20 יְהוָה הָיְתָה לְחַזֵּק אֶת־לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה
;misericordia eis *exsiendum non ad* ,eos occideret ut ,Israel cum
אֶת־יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת לָהֶם תְּחִנָּה
.Moseh Dominus præcepit sicut ,eos disperderet ut *quoniam*
כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
terquatio excidit & ,illo tempore in Jehosuah venit Et
21 וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיַּכְרֵת אֶת־הָעֲנָקִים
monte omni de & ,Hanab de ,Debir de ,Chebron de ,monte de
מִן־הָהָר מִן־חֶבְרוֹן מִן־דְּבִר מִן־עֲנָב וּמִכָּל הַר
eorum urbibus cum :Israel monte omni de & ,Jehudah
22 יְהוּדָה וּמִכָּל הַר יִשְׂרָאֵל עִם־עָרֵיהֶם
filiorum terra in *terquati* *remansit* Non .Jehosuah eos interfecit
הֶחֱרִימָם יְהוֹשֻׁעַ : לֹא־נוֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי
.remanserunt Asdod in & ,Gath in ,Hazah in tantùm :Israel
יִשְׂרָאֵל רַק בְּעָזָּה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ :
quæ omnia juxta terram omnem Jehosuah accepit Et
23 וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ כְּכֹל אֲשֶׁר
hæreditatem in Jehosuah eam dedit & ,Moseh ad Dominus est locutus
דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה
terra & :eorum *tribubus* eorum *partitiones* secundùm ,Israel ipsi
לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם לְשִׁבְטֵיהֶם וְהָאָרֶץ
.bello à quievit
שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה :

Versio VULG. LAT.

12 Et omnes per circuitum civitates, regésque earum cepit, percussit, atque delevit, sicut præceperat ei Moyses famulus
13 Domini. Absque urbibus quæ erant in collibus & in tumulis sitæ, cæteras succendit Israel: unam tantùm Asor munitissimam flammâ consumpsit.
14 Omnémque prædam istarum urbium ac jumenta diviserunt sibi filii Israël, cunctis homi-
15 nibus interfectis. Sicut præceperat Dominus Moysi servo suo, ita præcepit Moyses Josue, & ille universa complevit: non præteriit de universis mandatis, nec unum quidem verbum quod jusserat
16 Dominus Moysi. Cepit itaque Josue omnem terram montanam, & Meridianam, terrámque Gosen, & planitiem, & Occidentalem plagam, montémque Israël, & campe-
17 stria ejus: Et partem montis quæ ascendit Seir usque Baalgad, per planitiem Libani subter montem Hermon: omnes reges eorum cepit, percussit,
18 & occidit. Multo tempore pugnavit Josue contra reges
19 istos. Non fuit civitas quæ se traderet filiis Israël, præter Heuæum, qui habitabat in Gabaon: omnes enim bellando
20 cepit. Domini enim sententiâ fuerat, ut indurarentur corda eorum, & pugnarent contra Israel, & caderent: & non mererentur ullam clementiam, ac perirent, sicut præceperat Dominus Moysi. In illo tempore venit Josue, & interfecit Enacim de montanis, Hebron, & Dabir, & Anab, & de omni monte Juda & Israel, urbésque eorum delevit.
22 Non reliquit ullum de stirpe Enacim, in terra filiorum Israel: absque civitatibus Gaza, & Geth, & Azoto, in quibus solis relicti sunt. Cepit
23 ergò Josue omnem terram, sicut locutus est Dominus ad Moysen, & tradidit eam in possessionem filiis Israel, secundùm partes & trib^s suas. Quievitque terra à præliis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cùm Translatione LATINA.

12 Καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν βασιλέων, καὶ τὰς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὰς ἐν στόματι ῥομφαίας· καὶ (ι) ἐξωλόθρευσαν αὐτὰς, ὃν τρόπον ζυνέταξε Μωυσῆς
13 ὁ παῖς κυρίου. Ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχωματισμένας οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ· πλὴν Ἀσὼρ μόνην (ϑ) ἐνέπρησεν Ἰσραήλ,
14 Καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. αὐτὰς δὲ πάντας (ι) ἐξωλόθρευσαν ἐν στόματι ῥομφαίας, ἕως ἀπώλεσεν αὐτὰς, ὃ(κ) κατέλιπον ἐξ αὐτῶν οὐδὲν ἐμπνέον. Ὃν τρόπον ζυνέταξε κύριος τῷ
15 Μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Μωυσῆς ὡσαύτως ἐνετείλατο τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἔτως ἐποίησεν Ἰησοῦς· ὃ παρέλιπε (λ) οὐδὲν ἀπὸ πάντων ὧν (μ) ζυνέταξεν αὐτῷ Μωυσῆς.
16 Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν τὴν ὀρεινὴν, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν (ν)Ναγὲβ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Γοσὸμ, καὶ τὴν πεδινὴν, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ (ξ) ὄρος Ἰσραὴλ, καὶ (ο) τὰ ταπεινὰ τὰ πρὸς τῷ
17 ὄρει, Ἀπὸ ὄρους Χαχὰ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς (π) Σηείρ, καὶ ἕως (ρ) Βαλαγὰδ, καὶ τὰ πεδία τοῦ Λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἀερμών. (σ) καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβε, καὶ ἀπέκτεινε (τ),
18 καὶ ἀπέκτεινε. Καὶ ἡμέρας πολλὰς ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς τοὺς βασιλεῖς τούτους τὸν πόλεμον. Καὶ οὐκ ἦν (υ) πόλις, ἣν οὐκ ἔλαβεν Ἰσραήλ· πάντα ἐλάβοσαν ἐν πολέ-
20 μῳ. Ὅτι διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχύσαι (φ) αὐτῶν τὴν καρδίαν ζυναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς Ἰσραὴλ, ἵνα (χ) ἐξολοθρευθῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ' ἵνα (ψ) ἐξολοθρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπε
21 κύριος πρὸς Μωυσῆν. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ (υ) ἐξωλόθρευσε τοὺς Ἐνακὶμ ἐκ τῶν ὀρεινῶν, ἐκ Χεβρὼν, καὶ ἐκ (α)Δαβὶρ, καὶ ἐξ (β)Ἀναβὼθ, καὶ ἐκ (γ) παντὸς γένους Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ παντὸς ὄρους Ἰούδα σὺν τῇ πόλεσιν αὐτῶν καὶ (δ)ἐξωλόθρευ-
22 σεν αὐτὰς Ἰησοῦς. Οὐ (ε) κατελείφθη (ζ) τῶν Ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν (η) Γάζῃ, καὶ ἐν Γὲθ, καὶ (ϑ) ἐν
23 Ἀσελδὼ κατελείφθη. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν, καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ. καὶ ἔδωκεν (ι) αὐτὰς Ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ Ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. καὶ ἡ γῆ κατέπαυσε πολεμουμένη.

Et omnes civitates (l) regnorum, & reges eorum cepit Iesus; & interfecit eos in ore gladii. Et exterminárunt eos; quemadmodùm præceperat Moyses puer Domini. Sed omnes ci- 13
vitates exaggeratas non incendit Israel. Tantùm Asor solam incendit Israel. Et omnia spo- 14
lia (m) ejus prædati sunt sibi filii Israel. Ipsos autem omnes exterminárunt in ore gladii: quoadusque disperdidit eos: non (n) reliquerunt ex eis quicquam spirans. Quemadmodùm 15
præcepit Dominus Moysi puero suo, & Moyses similiter mandavit Iesu; & sic fecit Iesus: non est transgressus quicquã ab omnibus, (o) quæ præcepit ei Moyses. Et cepit Iesus omnem 16
terram montanam, & omnem terram Nageb, & omnem terram Gosom: & campestrem, & eam quæ versùs Occasum, & montem Israel, & humilia, quæ ad montem, A monte Chelcha, 17
& qui ascendit in Seir, & usque Balagad: & campos Libani sub monte Aermon. Et omnes reges eorum cepit, & sustulit, & occidit. Et dies plures fe- 18
cit Iesus adversùs reges istos bellum. Et non fuit civitas, (p) quam non ceperit Israel: omnia (q) ceperunt in bello. Quia per Dominum factum 19
est confortari cor eorum, ut obviàm irent ad bellum ad Israel; ut exterminarentur: (r) itaut non darctur eis misericordia; sed ut exterminarentur, quemadmodùm dixit Dominus 20
ad Moysen. Et venit Iesus in 21
tempore illo: & exterminavit ipsos Enacim de montana, de Chebron, & de Dabir, & de Anaboth, & de omni (s) genere Israel, & de omni monte Iuda, cum civitatibus eorum. Et exterminavit eos Iesus. Non remansit de ipsis Enacim 22
à filiis Israel, sed tantùm in Gaza, & in Geth, & in Asseldo remansit. Et cepit Iesus 23
omnem terram, secundùm quod mandavit Dominus Moysi. Et dedit eos Iesus in hæreditatem Israel in partitione secundùm tribus eorum. Et terra quievit à præliis.

MS.A. (n)ἐξωλέθρευσεν (ϑ) αὐτὴ ἐνέπρησεν Ἰησοῦς. Καὶ (ι)ἐξωλέθρευσε (κ)κατέλειπον αὐτῶν οὐδὲ ἓν ἐναντίον. (λ)ἐδὲν (μ) ζυνέταξεν κύριος τῷ Μωυσῆ. (ν) τὴν Ναγὲβ, (ξ)ὄρειον (ο) τὰ πεδινὰ τὰ πρὸς τῷ ὄρει Ἀδὼκ, καὶ ὃ (π) Σηειρὰ, (ρ) Βαλγὰδ, καὶ τὸ παιδίον (σ) καὶ τοὺ βασιλεῖς αὐτῶν πάντας ἔλαβεν, (τ)αὐτὸς, καὶ (υ)πόλις ἥτις ὑπαρέδωκεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ. (φ) τὴν καρδίαν αὐτῶν (χ) ἐξολεθρεῦσαι, (ψ) ἐξολεθρευθῶσιν, (ω)ἐξωλέθρευσεν (α) Δαβείρ, (β) Ἀναὼθ, (γ) παντὸς ὄρους Ἰσραὴλ, (δ) ἐξωλέθρευσεν (ε) κατηγέσθησαν (ζ) τῷ Ἐνακὶμ ὑπὸ τῶν (η) Γάζῃ, (ϑ) ἐν Ἀσδὼδ κατελείφθησαν. (ι) αὐτὴν Ἰησοῦς

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וְיָת כָּל קְרוֵי מַלְכַיָּא הָאִלֵּין וְיָת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ וּמְחָנוֹן לְפִתְגָם דְּחֶרֶב
13 נַסָּרַ יְתַהוֹן כְּמָא דְפַקֵּד מֹשֶׁה עַבְדָּא דַּיְיָ : לְחוֹד כָּל קִרְוַיָּא דְקַיְמִין עַל תּוּקְפֵיהוֹן לָא
14 אוֹקִדְנוֹן יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵן יָת חָצוֹר בִּלְחוֹדָהּ אוֹקִד יְהוֹשֻׁעַ : וְכָל עָרֵי קִרְוַיָּא הָאִלֵּין
וּבְעִירָא בִּזּוֹ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹד יָת כָּל אֲנָשָׁא מְחוֹ לְפִתְגָם דְּחֶרֶב עַד דִּי שֵׁצִיאוּ
15 יָתְהוֹן לָא אַשְׁאַרוּ כָּל נְשָׁמָא : כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ כֵּן פַּקֵּד מֹשֶׁה יָת יְהוֹשֻׁעַ
16 וְכֵן עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ לָא בַטֵּיל פִּתְגָמָא מִכֹּל דְּפַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה : וְאַחְסִין יְהוֹשֻׁעַ יָת כָּל
אַרְעָא הָדָא טוּרָא וְיָת כָּל דְּרוֹמָא וְיָת כָּל אַרְעָא דְגֹשֶׁן וְיָת שְׁפֵלְתָּא וְיָת מֵישְׁרָא
17 וְיָת טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל וְשְׁפֵלְתֵּיהּ : מִן טוּרָא פְּלִיגָא דְסָלִיק לְשֵׂעִיר וְעַד מֵישַׁר גָּד
בְּבִקְעַת לְבָנֹן שְׁפוּלֵי טוּרָא דְחַרְמוֹן וְיָת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבַשׁ וּמְחָנוֹן וְקַטְלִנוֹן :
18 יוֹמִין סַגִּיאִין עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ יָת כָּל מַלְכַיָּא הָאִלֵּין קְרָבָא : לָא הֲוָת קִרְתָּא דְאִשְׁלִמַת
19 עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵן חִוָּאָה יָתְבֵי גִבְעוֹן יָת כּוּלָּא נְסִיבוּ בִּקְרָבָא : אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ
20 הֲוָת לְתַקְפָּא יָת לִבְהוֹן לְסַדָּרָא קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּדִיל לְנַטְרוּתְהוֹן בְּדִיל דְּלָא
לְמֶהֱוֵי לְהוֹן רַחֲמִין אֲרֵי בְּדִיל לְשֵׁצְיוּתְהוֹן כְּמָא דְפַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה : וַאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ
21 בְּעִדָּנָא הַהִיא וְשֵׁצֵי יָת גִּבְרַיָּא מִן טוּרָא מִן חֶבְרוֹן מִן דְּבִיר מִן עֲנָב וּמִכֹּל טוּרָא
22 דִיהוּדָה וּמִכֹּל טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל עִם קִרְוֵיהוֹן גְּמַרנוּן יְהוֹשֻׁעַ : לָא אִשְׁתְּאַר גִּבְרַיָּא
23 בְּאַרְעָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹד בְּעֻזָּה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד אִשְׁתְּאַרוּ : וּנְסִיב יְהוֹשֻׁעַ יָת
כָּל אַרְעָא כְּכָל דִּי מַלֶּל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְיַהֲבָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְאַחְסָנָא לְיִשְׂרָאֵל בְּפַלְגוּתְהוֹן
לְשִׁבְטֵיהוֹן וְאַרְעָא שְׁדוֹכַת מִלְמֶעְבַּד קְרָבָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et omnes urbes regum illorum, & omnes reges eorum subegit Josue; & 12
delevit eos in ore gladii: consumpsit eos juxta id quod jussit Moses servus Domini. Tantum omnes urbes quæ stabant super fortitudine sua, 13
non incendit eas Israel: sed tamen Hhasor solummodo incendit Josue. Et omnem prædam urbium illarum, & jumenta diripuerunt sibi filii Is- 14
rael: tantum omnes homines percusserunt in ore gladii, quoad exterminaverunt eos; non reliquerunt omnem animam. Juxta id quod jussit Do- 15
minus Moses servum suum, sic jussit Moses Josue, & sic fecit Josue. Non defecit verbum ex omnibus quæ jussit Dominus Moysem. Et possedit 16
Josue omnem terram hanc montis, & omnem [*terram*] Austri, & omnem terram Gosen, & depressionem, & planiciem, & montem Israelis, & depressionem ejus: A monte divisionis qui ascendit ad Seghir & *usq;* pla- 17
niciem Gad in campo Libani, depressiones montis Hermonii, & omnes reges eorum subegit, & delevit eos, & occîdit eos: Dies multos fecit 18
Josue cum omnibus regibus his bellum. Non fuit civitas quæ pacem faceret cum filiis Israel, nisi Hhivæi habitantes Gibghon: omnes ceperunt 19
in bello. Nam ab ante Dominum fuit ad obdurandum cor eorum ad or- 20
dinandum prælium cum Israele, propter consumendos eos, ut non essent super eos misericordiæ, sed enim propter disperdendos eos, sicut jusserat Dominus Mosem. Et venit Josue in tempore illo, & disperdidit fortes ex 21
monte, ex Hhebron, ex Debir, ex Ghanab, & ex omni monte Juda, & ex omni monte Israel cum urbibus eorum; destruxit eos Josue. Non relicti 22
sunt fortes in terra filiorum Israel; tantum in Ghaza, in Gath & in Asdod relicti sunt. Et cepit Josue omnem terram, juxta omne quod locutus est 23
Dominus cum Mose; & tradidit eam Josue in hæreditatem Israeli in divisionibus eorum per tribus eorum: & terra quievit à faciendo bello.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܟܠ ܡܕܝܢܬ̈ܐ ܕܡ̈ܠܟ̈ܐ ܗ̇ܠܝܢ ܘܟܠ ܡ̈ܠܟ̈ܗܝܢ ܢܨܒ ܝܫܘܥ ܘܡ̈ܚܗ̈ ܒܦ̈ܘܡ ܚܪܒܐ ܘܐܫܬ̈ܠܡ ܐ̈ܢܘܢ ܐ̈ܝܟ ܕܦ̈ܩܕ ܡܪܝ ܠܡ̈ܘܫܐ ܥܒ̈ܕܗ ܗ̇ܟܢܐ ܦ̈ܩܕ ܡ̈ܘܫܐ ܠܝܫܘܥ ܘ̈ܗ̇ܟܢܐ ܥ̈ܒܕ ܝܫܘܥ ܘ̈ܠܐ ܫ̈ܒܩ ܡ̈ܠܬܐ ܚ̈ܕܐ ܡ̈ܢ ܟ̈ܠ ܡ̈ܐ ܕ̈ܒܪ ܡ̈ܐ ܕ̈ܦ̈ܩܕ ܡ̈ܪܝ ܠ̈ܡ̈ܘܫܐ

13 ܒ̈ܪ ܡ̈ܐ ܕ̈ܦ̈ܩܕ ܡ̈ܪܝ ܠ̈ܡ̈ܘܫܐ ܘ̈ܠ̈ܐ ܫ̈ܪܦ ܝ̈ܫܪ̈ܝܠ ܐ̈ܠܐ ܒ̈ܓ̈ܒ̈ܥ̈ܐ ܕ̈ܩ̈ܐ̈ܡ̈ ̈ ̈

ספר יהושע: יב

CAA. XII. יב

1 וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ
Arnon torrente à ,Solis ortum ad Jarden *transitu* i eorum terram
אֶת־אַרְצָם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה הַשָּׁמֶשׁ מִנַּחַל אַרְנֹן
Sichon ,*Orientem ad* planiciem omnem & ,Chermon montem ad usq;
2 עַד־הַר חֶרְמוֹן וְכָל־הָעֲרָבָה מִזְרָחָה: סִיחוֹן
quæ Aroher ab *dominantem* ,Chesbon in habitantem Emoræum regem
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מֹשֵׁל מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר
Ghilghad dimidium &,torrentis medium &,Arnon torrentis *labium super*
עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל וְחֲצִי הַגִּלְעָד
planiciem Et. Hammon filiorum terminum ,torrentem Jabboc ad usque &
3 וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: וְהָעֲרָבָה
mare ,*solitudinis* mare ad usque & ,orientem ad Chinneroth mare ad usque
עַד־יָם כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם־
effusiones subter austro ab & ,*solitudinum domus via* orientem ad salis
הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמֹת וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדֹּת
habitantis ,Rephaim residuo à Basan regis Hogh terminum Et .collis
4 הַפִּסְגָה: וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב
,Salchah in & ,Chermon monte in *dominantis* Et .Edrehi in & ,Hastaroth in
בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי: וּמֹשֵׁל בְּהַר חֶרְמוֹן וּבִסְלְכָה
dimidium & ,Mahachati & ,Ghesuri terminum ad usq;,Basan omni in &
וּבְכָל־הַבָּשָׁן עַד־גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וְחֲצִי
servus Moseh .Chesbon regis Sichon terminum ,Ghilghad
6 הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן מֶלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן: מֹשֶׁה עֶבֶד־
servus Moseh eam dedit & ,eos percusserunt Israel filii & ,Domini
יְהוָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִכּוּם וַיִּתֵּן מֹשֶׁה־עֶבֶד־
.Menasseh tribui dimidiæ &,Ghaditis &,Reubenitis possessionē Domini
יְהוָה יְרֻשָּׁה לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה:
Israel filii &,Jehosuah percussit quos ,terræ reges isti Et
7 וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
ad usque &,Lebanon campo in Bahalgad à ,*mare* ad Jarden *transitu in*
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה מִבַּעַל גָּד בְּבִקְעַת הַלְּבָנוֹן וְעַד־
tribubus Jehosuah eam *dedit* & :Sehir in *ascendentem* Lenem montem
הָהָר הֶחָלָק הָעֹלֶה שְׂעִירָה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לִשְׁבְטֵי
,planicie in & ,monte In .suas *partitiones* secundùm possessionem Israel
8 יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה כְּמַחְלְקֹתָם: בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה
,Chittæus ,*meridie* in & ,deserto in & ,*effusionibus* in & ,campestri in &
וּבָעֲרָבָה וּבְאַשְׁדֹּת וּבַמִּדְבָּר וּבַנֶּגֶב הַחִתִּי
Rex .Jebusæus & ,Chivvæus ,Perizæus ,Cenahanæus & ,Emoræus
9 הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: מֶלֶךְ
Rex .unus ,Bethel latere ex qui ,Hai Rex :unus Jericho
יְרִיחוֹ אֶחָד מֶלֶךְ הָעַי אֲשֶׁר־מִצַּד בֵּית־אֵל אֶחָד:
:unus Jarmuth Rex .unus Chebron Rex :unus Jerusalaim
11 יְרוּשָׁלַם אֶחָד מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד: מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶחָד
12 Rex .unus Ghesер Rex :unus Heglon Rex .unus Lachis Rex
13 מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶחָד: מֶלֶךְ עֶגְלוֹן אֶחָד מֶלֶךְ גֶּזֶר אֶחָד
Rex :unus Chormah Rex .unus Gheder Rex :unus Debir
14 דְּבִר אֶחָד מֶלֶךְ גֶּדֶר אֶחָד: מֶלֶךְ חָרְמָה אֶחָד מֶלֶךְ
Rex .unus Hadullam Rex :unus Libnah Rex .unus Harad
15 עֲרָד אֶחָד: מֶלֶךְ לִבְנָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲדֻלָּם אֶחָד: מֶלֶךְ
16 :unus Tapuah Rex .unus Bethel Rex :unus Machedah
17 מַקֵּדָה אֶחָד מֶלֶךְ בֵּית־אֵל אֶחָד: מֶלֶךְ תַּפּוּחַ אֶחָד
.unus Lassaron Rex :unus Aphec Rex .unus Chepher Rex
18 מֶלֶךְ חֵפֶר אֶחָד: מֶלֶךְ אֲפֵק אֶחָד מֶלֶךְ לַשָּׁרוֹן אֶחָד:
19 :unus Meroon Simron Rex .unus Chasor Rex :unus Madon Rex
20 מֶלֶךְ מְרוֹן אֶחָד מֶלֶךְ חָצוֹר אֶחָד: מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן מְרוֹן אֶחָד
.unus Meghiddo Rex :unus Tahanach Rex .unus Achsaph Rex
21 מֶלֶךְ אַכְשָׁף אֶחָד: מֶלֶךְ תַּעְנַךְ אֶחָד מֶלֶךְ מְגִדּוֹ אֶחָד:
.unus Charmelo Jochneham Rex :unus Chedes Rex
22 מֶלֶךְ קֶדֶשׁ אֶחָד מֶלֶךְ־יָקְנְעָם לַכַּרְמֶל אֶחָד:

Versio VULG. LAT.

CAP. XII.

1 HI sunt reges, quos percusserunt filii Israël, & possederunt terram eorũ à torrente Arnon usque ad montẽ Hermon, & omnem Orientalem plagam quæ respicit solitudinem. Sehon Rex Amorrhæorũ; 2 qui habitavit in Hesebon, dominatus est ab Aroër, quæ sita est super ripam torrentis Arnon, & mediæ partis in valle, dimidiæque Galaad, usque ad torrentẽ Jaboc, qui est terminus filiorum Ammon. Et à solitudine usq; ad mare Ceneroth contra Orientem, & usque ad mare Deserti, quod est mare Salsissimũ, ad Orientalem plagam, per viam quæ ducit Bethsimoth: & ab Australi parte, quæ subjacet Asedoth, Phasga. 4 Terminus Og regis Basan, de reliquiis Raphaim, qui habitavit in Astaroth, & in Edrai, & dominatus est in monte Hermon, & in Salecha, atque in universa Basan, usque ad terminos Gessuri, & Machati, & dimidiæ partis Galaad: terminos 6 Sehon regis Hesebon. Moyses famulus Domini, & filii Israël percusserũt eos, tradiditq; terrã eorũ Moyses in possessionẽ Rubenitis, & Gaditis, & dimidiæ tribui Manasse. Hi sunt 7 reges terræ, quos percussit Josue, et filii Israël, trans Jordanem ad Occidentalẽ plagã, à Baalgad in campo Libani, usque ad montem cujus pars ascendit in Seir: tradiditq; eam Josue in possessionem tribubus 8 Israël, singulis partes suas, Tam in montanis quàm in planis atque campestribus. In Asedoth, et in solitudine, ac in Meridie Hethæus fuit et Amorrhæus, Chananæus et Pherezæus, Heuæus et Jebusæus. Rex Jericho unus, rex Hai, quæ est ex 9 latere Bethel, unus. Rex Jerusalem unus, rex Hebron unus, 10 Rex Jerimoth unus, rex Lachis 11 unus. Rex Eglon unus, rex Gazer unus. Rex Dabir unus, rex 12 Gader unus. Rex Herma unus, 13 rex Hered unus. Rex Lebna unus, rex Odullam unus. Rex 14 Maceda unus, rex Bethel unus. 15 Rex Taphua unus, rex Opher 16 unus. Rex Aphec unus, rex Saron unus. Rex Madon unus, rex 17 Asor unus. Rex Semeron unus, rex 18 Achsaph unus. Rex Thenac unus, 19 rex Mageddo unus. Rex Cades 20 unus, rex Jachanan Carmeli unus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cùm Translatione LATINA.

Κεφ. ιϛ'.

1 Καὶ ἵνα οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, ὃς (α) ἀνεῖλεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησε τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου (β) ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν ἀπὸ φάραγγος Ἀρνῶν ἕως τοῦ ὄρους Ἀερμών, καὶ πᾶς (γ) τὴν γῆν Ἀραβα ἀπ' ἀνατο-
2 λῶν. Σηὼν τὸν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβὼν, κυριεύων ἀπὸ (δ) Ἀροὴρ, ἣ ἐστιν ἐν τῇ φάραγγι τὸ μέσος τοῦ φάραγγος, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Γαλαὰδ ἕως Ἰαβὸκ, ὅρια υἱῶν
3 Ἀμμών. Καὶ Ἀραβα ἕως τῆς θαλάσσης (ε) Χενερὲθ κατ' ἀνατολὰς, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης Ἀραβα, θάλασσαν τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ὁδὸν τὴν (ζ) κατ' Ἀσημὼθ, ἀπὸ Θαιμὰν
4 τοῦ ὑπὸ Ἀσηδὼθ Φασγά. Καὶ Ὢγ βασιλεὺς Βασὰν ὑπολειφθεὶς ἐκ τῶν γιγάντων, ὁ κατοικῶν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν (η) Ἐδραΐν,
5 ἄρχων ἀπὸ ὄρους Ἀβμών, καὶ ἀπὸ (θ) Σελχὰ, καὶ πᾶς (ι) τὴν γῆν Βασὰν ἕως ὁρίων (κ)
5 Γεργεσὶ, καὶ τὸ (λ) Μαχὰ, καὶ τὸ ἥμισυ Γαλαὰδ
6 ὁρίων Σηὼν βασιλέως Ἐσεβών. Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπάταξαν αὐτούς. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Μωυσῆς (μ) ἐν κληρονομίᾳ Ῥουβὴν, καὶ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
7 Μανασσῆ. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀμορραίων, ὃς ἀνεῖλεν Ἰησοῦς καὶ (ν) υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ (ξ) θάλασσαν Βηγαὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Λιβάνου, καὶ ἕως ὄρους (ο) τοῦ Χηλὰ, ἀναβαινόντων εἰς (π) Σηείρ.
8 καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰησοῦς ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ (ρ) κληρονομεῖν κατὰ κλῆρον αὐτῶν Ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐν Ἀραβα, καὶ ἐν (σ) Ἀσηδὼθ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, (τ) καὶ Ναγὲβ, τοῦ Χεταῖον, καὶ τοῦ Ἀμορραῖον, καὶ τοῦ Χαναναῖον,
9 καὶ τοῦ (υ) Φερεζαῖον, καὶ τοῦ Εὐαῖον, καὶ τοῦ Ἰεβυσαῖον. Τὸν βασιλέα Ἰεριχὼ, καὶ τοῦ βασιλέα
10 τοῦ Γαὶ, ἣ ὅτι πλησίον (φ) Βαιθὴλ, Βασιλέα
11 Ἱερουσαλὴμ, βασιλέα Χεβρὼν, Βασιλέα (χ)
12 Ἰερειμὼθ, βασιλέα (ψ) Λαχὶς, Βασιλέα (ω)
13 Αἰλὰμ, βασιλέα Γαζὲρ, Βασιλέα (α) Δα-
14 βὶρ, βασιλέα Γαδὲρ, Βασιλέα (β) Ἑρμὰθ,
15 βασιλέα Ἀσὲρ, Βασιλέα (γ) Λιβνὰ, βασιλέα Ὀδολλὰμ, (δ) βασιλέα Ἠλὰθ, βασιλέα Ταφοὺ, βασιλέα Ὀφὲρ, βασιλέα Ὀφὲκ τοῦ Ἀρὼκ, βασιλέα Ἀσὼμ, βασιλέα Συμὼν, βασιλέα Μαμβρὼθ, βασιλέα Ἀζὶφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα Ζαχὰκ, βασιλέα Μαγεδὼθ, βασιλέα Ἰεχὸμ τοῦ Χερμὲλ,

MS. A. (α) ἀνεῖλεν Μωυσῆς, καὶ οἱ (β) ἀπὸ ἡλίου (γ) τὴν Ἀραβα ἀπὸ (δ) Ἀροὴρ, (ε) Χενερὲθ (ζ) κατ' Ἀσιμὼθ, ὑπὸ Θαιμὰν (η) Ἐδραεὶν, (θ) Ἀσειχὰ, (ι) τὴν Βασὰν (κ) Γεσυρὶ, (λ) Μαχατὶ, (μ) ἐν κλήρῳ (ν) οἱ υἱοὶ (ξ) τὴν θάλασσαν Βαλγὰδ (ο) τοῦ Ἀλὲν, (π) Σεῤῥά. (ρ) κληρονομίαν (σ) Μησὼθ, (τ) καὶ ἐν Ἀγὲβ, (υ) Φερεζῆον, (φ) Γὲθ, (χ) Ἰεριμὲ, (ψ) Λαχεὶς, (ω) Ἐγλὼμ, (α) Δαβεὶρ, (β) Ἑρμὰ, (γ) Λεβνὰ, (δ) βασιλέα Μακηδὰ, βασιλέα Θαφφὲ, βασιλέα Ὀφὲρ, βασιλέα Ἀφὲκ, βασιλέα Ἀσὼρ, βασιλέα Σαμεὼν, βασιλέα Φασγὰ, βασιλέα Μαρὼν, βασιλέα Ἀχσὰφ, βασιλέα Θανὰχ, βασιλέα Μαγεδδὼν, βασιλέα Κεδὲς, βασιλέα Ἰεχονὰμ τοῦ Χερμὲλ, βασιλέα Ἀδδὼ τοῦ Ναφεδδὼρ, βασιλέα Γωεὶμ τοῦ Γῆλὲ, βασιλέα Θερμά. Πάντες

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

1 ET hi reges terræ, quos deleverunt filii Israel, & hæreditaverunt terram eorum in transitu Jordanis ad ortum Solis, à fluvio Arnon usq; ad montem Hhermon, & omnem planitiem Orientalem. Zzihhon rex Emorrhæus, 2 qui habitabat in Hhesbon, regnans à Gharogher quæ super ripam fluvii Arnon, & medium fluvium, & dimidium terræ Gilghad, & usq; ad Jobeca 3 fluvium terminum filiorum Ghamon. Et planiciem usq; ad mare Genozzar ad Orientem, & usque ad mare planiciei, mare Salis, ad Orientem, viâ Bethjesimoth: & à meridie subtus effusionem ex Ramatha. Et terminus 4 Ghog regis Mathnan, de reliquiis fortium: qui habitabat in Ghastaroth, & in Edreghi. Et dominabatur in monte Hhermon, & in Zzalecha, & in omni 5 Mathnan usq; ad terminum Gessuræi & Aphkeros, & dimidium terræ 6 Gilghad, terminum Zzihhon regis Hhesbon. Moses servus Domini & filii Is- 7 rael deleverunt eos: & dedit eam Moses servus Domini possessionem tribui 8 Reuben, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse. Et hi reges terræ, quos 9 delevit Josue & filii Israel trans Jordanem ad Occidentem, à planicie 10 Gad in campo Libani, & usque ad montem divisionis qui ascendit ad Se- 11 ghir. Et dedit eam Josue tribubus Israelis possessionem in divisionibus 12 suis. In monte, & in depressione, & in planicie, & in effusione ex Rama- 13 tha; & in deserto, & in Austro: Hhethæum, & Emorrhæum, & Chena- 14 ghanæum, & Pherizæum, & Hhivæum, & Jebusæum. Rex Jericho unus, rex 15 Ghay, quæ in latere Bethel, unus, Rex Jerusalem unus, rex Hhebron unus, 16 Rex Jermuth unus, rex Lachis unus, Rex Gheglon unus, rex Gezer unus, 17 Rex Debir unus, rex Geder unus, Rex Hhorma unus, rex Gharad unus, Rex 18 Libna unus, rex Ghadulam unus, Rex Makeda unus, rex Bethel nnus, Rex 19 Thaphuahh unus, rex Hhepher unus, Rex Apheq unus, rex Lassaron unus, 20 Rex Madon unus, rex Hhasor unus, Rex Simeron Meron unus, rex Ach- 21 saph unus, Rex Thaganach unus, rex Migdo unus, Rex Kedes unus, rex 22 Joknegham ad Carmelum, unus:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יב

1 וְאִלֵּין מַלְכֵי אַרְעָא דְמָחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וִירִתוּ יָת אַרְעֲהוֹן בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַדְנַח שִׁמְשָׁא
2 מְנַחֲלָא דְאַרְנוֹן עַד טוּרָא דְחֶרְמוֹן וְכָל מֵישְׁרָא מַדְנְחָא: סִיחוֹן מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה דְיָתִיב
בְּחֶשְׁבּוֹן שַׁלִּיט מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וְנוּ נַחֲלָא וּפַלְגוּת אַרְעָא גִּלְעָד וְעַד יוּבְקָא
3 דְנַחֲלָא תְּחוֹמָא דִבְנֵי עַמּוֹן: וּמֵישְׁרָא עַד יַמָּא דְגִינוֹסַר מַדְנְחָא וְעַד יַמָּא דְמֵישְׁרָא יַמָּא
4 דְמִלְחָא מַדְנְחָא אוֹרַח בֵּית יְשִׁימוֹת וּמִדְרוֹמָא תְּחוֹת מַשְׁפַּךְ מַרְמָתָא: וּתְחוֹם עוֹג מַלְכָּא
5 דְמַתְנָן מִשְּׁאַר גִּבָּרַיָּא דְיָתִיב בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרְעִי: וְשַׁלִּיט בְּטוּרָא דְחֶרְמוֹן וּבְסַלְכָא וּבְכָל
מַתְנָן עַד תְּחוֹם גְּשׁוּרָאָה וְאַפְקִירוֹס וּפַלְגוּת אַרְעָא דְגִלְעָד תְּחוֹם סִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן:
6 מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מְחוֹנוֹן וְיַהֲבוּהָ מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ יְרוּתָא לְשִׁבְטָא דְרָאוּבֵן
7 וְלִשְׁבְטָא דְגָד וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְמַנַשֶּׁה: וְאִלֵּין מַלְכֵי אַרְעָא דִי מְחָא יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
8 בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַעַרְבָּא מִבַּישַׁר גָּד בְּבִקְעָתָא לְבָנוֹן וְעַד טוּרָא דְסָלִיק לְשֵׂעִיר
9
10 וְיַהֲבַהּ יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל יְרוּתָא בְּפַלְגוּתְהוֹן: בְּטוּרָא וּבְשִׁפְלְתָא וּבְמֵישְׁרָא
11 וּבְמַשְׁפַּךְ מַרְמְתָא וּבְמַדְבְּרָא וּבְדָרוֹמָא חִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וְכַנְעָנָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי:
12
13 מַלְכָּא דִירִיחוֹ חַד מַלְכָּא דְעֵי דִבְסִטַר בֵּית אֵל חַד: מַלְכָּא דִירוּשְׁלֵם חַד מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן
14 חַד: מַלְכָּא דִירְמוּת חַד מַלְכָּא דְלָכִישׁ חַד: מַלְכָּא דְעַגְלוֹן חַד מַלְכָּא דְגֶזֶר חַד: מַלְכָּא
15 דְדְבִיר חַד מַלְכָּא דְגֶדֶר חַד: מַלְכָּא דְחָרְמָה חַד מַלְכָּא דַעֲרָד חַד: מַלְכָּא דְלִבְנָא חַד
16 מַלְכָּא דַעֲדֻלָּם חַד: מַלְכָּא דְמַקֵּדָה חַד מַלְכָּא דְבֵיתְאֵל חַד: מַלְכָּא דְתַפּוּחַ חַד מַלְכָּא
17 דְחֵפֶר חַד: מַלְכָּא דְאַפֵּק חַד מַלְכָּא דְלַשָּׁרוֹן חַד: מַלְכָּא דְמָדוֹן חַד מַלְכָּא דְחָצוֹר חַד:
18
19 מַלְכָּא דְשִׁמְרוֹן מְרוֹן חַד מַלְכָּא דְאַכְשָׁף חַד: מַלְכָּא דְתַעֲנַךְ חַד מַלְכָּא דְמְגִידּוּ חַד:
20
21 מַלְכָּא דְקֶדֶשׁ חַד מַלְכָּא דְיָקְנְעָם לְכַרְמֶלָא חַד:
22

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XII.

HI autem sunt reges terræ illius, quos interfecerunt filii Israel, & obtinuerunt regiones eorum trans Jordanem ad ortum solis, à torrente Arnon usque ad montem Hermon, totámque planitiem quæ est ab Oriente: Sihon rex Amorrhæorum, qui degebat in Hesbon, & dominabatur ab Adoir quæ est juxta ripam torrentis Arnon, & intimâ parte torrentis, & dimidiâ parte Gelaad, usque ad torrentem Aphec de limite filiorum Ammon. Et à planitie usque ad mare Chenarath ab Oriente, & usque ad mare solitudinis, mare *inquam* salis, quod est ad Orientalem plagam viæ quæ *tendit ad* Beth-asimon: & à Teman quæ est subter collem Asdoth, Et limite Og regis Baisan de stirpe gigantum, qui habitabat in Asteroth & in Ardei, Et dominabatur in monte Asimon, & in Salcha, atque in universa Baisan, usque ad limitem Indor, & Maachat, & dimidiam partem Gelaad, & limitem Sihon regis Hesbon, Quem interfecit Moses servus Domini, dedítque hæreditatem Rubilitis, Gaditis, ac dimidiæ tribui Manasse. Hi autem sunt reges terræ quos occidit Jesus & filii Israel trans Jordanem, ab Araba & à Galgala planitiei Libani, usque ad montem qui interfecans ascendit in Seir, quem dedit Jesus tribubus Israelis in hæreditatem juxta partitionem eorum, Cum montibus, & planitiebus, & Araba, & Asdod, & solitudine, & Meridie, & Hethæis, Amorrhæis, Chananæis, Phærezæis, Hevæis, & Jebusæis. Isti sunt inquam, reges terræ, quos occidit Jesus: Rex Jericho unus, rex Ai quæ est à latere Beth-il, unus: Rex Jerusalem unus, rex Hebron unus: Rex Jarmuth unus, rex Lachis unus: Rex Eglon unus, rex Gozar unus: Rex Godar unus, rex Dobir unus: Rex Hermæ unus, rex Adar unus: Rex Lebnæ unus, rex Arlam unus: Rex Macor unus, rex Beth-il unus: Rex Taphuh unus, rex Hophar unus: rex Aphec unus, rex Nesron unus: Rex Maron unus, rex Hasor unus: Rex Somrin & Maron unus, rex Achsaph unus: Rex Thaanach unus, rex Magedo unus: Rex Recem unus, rex Necamaam & Charmeli unus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XII.

CÆterum hi sunt reges terræ, quos occiderunt filii Israel, & quorum terram possederunt cis Jordanem ex parte ortûs solis, & inde ab Arnon usque ad montem Hermon, totámque planitiem Orientem versus. Sihon rex Amorrhæus habitans in Hesbon, qui regnabat ab Adsuaid quæ erat secus ripam torrentis Arnon, & medio torrente, mediáque Gosen, usque ad ostium torrentis, terminus scilicet filiorum Ammon; Et à planitie usque ad plagam Occidentalem Beirut Orientem versus, & ad latus Occiduum maris salis Orientem versus, quâ itur ad Mesinoth; & ab Austro subter irrigua Arcis; Et terminus Og regis Bathniæ, cum reliquis Rephaitis, qui habitabat in Sanimain & in Adait, Eráque rex montis Hermon, & Salchæ, ac totius Bathniæ; usque ad terminum Gesuræi & Miachathæi, atque dimidium Gergosæi, qui terminus erat Sihonis regis Hesbon. Moses servus Dei & filii Israel occiderunt hos duos, tradiditque Moses servus Dei terram utriusque in hæreditatem tribui Rubil, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse. Isti verò sunt reges terræ, quos occidit Jesus & filii Israel cis Jordanem secus littus maris Baaljad in tractu Libani, usque ad montem Glabrum qui ascendit ad Savah: deditque hæc tribubus filiorum Israel in hæreditatem juxta distributiones eorum, Tam in monte quàm planitie, solitudine, & irriguis: In deserto verò ac Meridie, Hethæum dedit, & Amorrhæum, Chananæum: Pherezæum, Hevæum, & Jebusæum. Rex Jericho, rex Ai quæ est à latere Beth-il: Rex Jerusalem, rex Hebron: Rex Jarmuth, rex Lachis: Rex Eglon, rex Gezer: Rex Dobir, rex Geder: Rex Horma, rex Arad: Rex Lebna, rex Tzulam: Rex Makeda, rex Beth-il: Rex Taphuh, rex Hiphir: Rex Aphec, rex Lesron: Rex Maddon, rex Cesaræ: Rex Somrin, rex Achsaph: Rex Tanach, rex Mageddo: Rex Cades, rex Carmeli:

ספר יהושע: יג

Rex .unus Ghilgal ad *gentium* Rex :unus *Dor tractui* ipſi Dor Rex
23 24 מֶלֶךְ דּוֹר לְנָפַת דּוֹר אֶחָד מֶלֶךְ גּוֹיִם לְגִלְגָּל אֶחָד: מֶלֶךְ
.unus & triginta ,reges omnes :unus Tirſah
תִּרְצָה אֶחָד כָּל־מְלָכִים שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד:

CAP. XIII. יג

Tu :eum ad Dominus dixit & :dies in venit ,ſenuit Jehoſuah Et
1 וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו אַתָּה
valde multa eſt relicta terra & ,dies in venisti ,ſenuisti
זָקַנְתָּה בָּאתָ בַּיָּמִים וְהָאָרֶץ נִשְׁאֶרֶת הַרְבֵּה־מְאֹד
confinia omnia ,relicta terra Iſta .eam poſſidendum ad
2 לְרִשְׁתָּהּ: זֹאת הָאָרֶץ הַנִּשְׁאֶרֶת כָּל־גְּלִילוֹת
facies ſuper qui *Nigro* A .Gheſuri omnis &
3 הַפְּלִשְׁתִּים וְכָל־הַגְּשׁוּרִי: מִן־הַשִּׁיחוֹר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
reputabitur Canaanæo ,aquilonem ad Hecron terminum ad uſq; & ,Ægypti
מִצְרַיִם וְעַד גְּבוּל עֶקְרוֹן צָפוֹנָה לַכְּנַעֲנִי תֶּחְשָׁב
,Æſchelonæus ,Aſdodæus & ,Hazathæus ,Philiſtinorum ſatrapæ quinque
חֲמִשֶּׁת סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים הָעַזָּתִי וְהָאַשְׁדּוֹדִי הָאֶשְׁקְלֹנִי
,Chenahanæi terra omnis auſtro Ab .Havvæi & ,Hæcronæus & ,Chittæus
4 הַגִּתִּי וְהָעֶקְרֹנִי וְהָעַוִּים: מִתֵּימָן כָּל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
.Emoræi terminum ad uſq; Aphec ad uſque ,Sidoniis quæ *ſpelunca* &
וּמְעָרָה אֲשֶׁר לַצִּידֹנִים עַד־אֲפֵקָה עַד גְּבוּל הָאֱמֹרִי:
Bahalgad à ,Solis ortum ad Lebanon omnis & ,Ghibli terra Et
5 וְהָאָרֶץ הַגִּבְלִי וְכָל־הַלְּבָנוֹן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ מִבַּעַל גָּד
habitatores Omnes .Chamath *veniendum ad uſque* ,Chermon monte ſub
תַּחַת הַר־חַרְמוֹן עַד לְבוֹא חֲמָת: כָּל־יֹשְׁבֵי
6 ,Sidonios omnes ,aquarum *combuſtiones* ad uſq; Libano à montis
הָהָר מִן־הַלְּבָנוֹן עַד־מִסְרְפֹת מַיִם כָּל־צִידֹנִים
Iſrael ipſi eâ fac cadere Tantũ .Iſrael filiorum *facibus* à eos expellam ego
אָנֹכִי אוֹרִישֵׁם מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל רַק הַפִּלָּהּ לְיִשְׂרָאֵל
terram *partire* nunc Et .tibi præcepi ſicuti ,hæreditatem in
7 בְּנַחֲלָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ: וְעַתָּה חַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ
.Menaſſeh tribui dimidiæ &,tribubus novem hæreditatem in iſtam
הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת הַשְּׁבָטִים וְחֲצִי הַשֵּׁבֶט הַמְנַשֶּׁה:
eis dedit *quam,ſuã hæreditatẽ* acceperunt Ghaditæ & Reubenitæ ea Cum
8 עִמּוֹ הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי נָתְנוּ לָקְחוּ נַחֲלָתָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם
Moſeh eis dedit ſicuti ,orientem ad Jarden *tranſitu in* Moſeh
מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה כַּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה
.Arnon *torrentis labium ſuper* quæ Haroher Ab .Domini ſervus
9 עֶבֶד יְהוָה: מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנֹן
Medebah planiciem omnem & ,*torrentis* medio in quæ civitatem &
וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר מֵידְבָא
qui ,Emoræi regis Sichon urbes omnes Et .Dibon ad uſque
10 עַד־דִּיבוֹן: וְכָל עָרֵי סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
,Ghilghad Et .Hammon filiorum terminum ad uſque ,Chesbon in regnavit
מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן עַד־גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: וְהַגִּלְעָד
11 omnem &,Chermon montem omnem & ,Mahachati & Gheſuri terminum &
וּגְבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וְכָל הַר חַרְמוֹן וְכָל־
qui ,Baſan in Og *regnum Totum* .Salchah ad uſque Baſan
הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה: כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן אֲשֶׁר־
12 ,Rephaim reſiduo ex remanſit Ipſe .Edrehi in &,Haſtharoth in regnavit
מָלַךְ בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי הוּא נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים
Iſrael filii expulerunt non Et .eos expulit & ,Moſeh eos percuſſit &
וַיַּכֵּם מֹשֶׁה וַיֹּרִשֵׁם: וְלֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
13 Mahachathi & ,Gheſſur habitavit & :Mahachati & ,Gheſuri
אֶת־הַגְּשׁוּרִי וְאֶת־הַמַּעֲכָתִי וַיֵּשֶׁב גְּשׁוּר וּמַעֲכָת
Levi tribui Tantùm .hanc diem ad uſque Iſrael *interiore* in
14 בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: רַק לְשֵׁבֶט הַלֵּוִי
ipſum ,Iſrael Dei Domini *ignitiones* :hæreditatem dedit non
לֹא נָתַן נַחֲלָה אִשֵּׁי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
.ei eſt locutus quemadmodum ,ejus hæreditas
נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ:

Verſio VULG. LAT.

23 Rex Dor, & provinciæ Dor unus, rex Gentium Galgal unus.
24 Rex Therſa unus. Omnes reges triginta unus.

CAP. XIII.

1 Joſue ſenex, provectæq; ætatis erat: & dixit Dominus ad eum, Senuiſti, & longævus es, terráque latiſſima derelicta eſt, quæ necdum ſorte diviſa
2 eſt: Omnis videlicèt Galilæa, Philiſthiim, & univerſa Geſſuri. A fluvio turbido, qui irrigat Ægyptum, uſque ad terminos Accaron contra Aquilonem: Terra Chanaan, quæ in quinque regulos Philiſthiim dividitur, Gazæos, & Azotios, Aſcalonitas, Gethæos, &
4 Accaronitas. Ad Meridiem verò ſunt Heuæi, omnis terra Chanaan, & Maara Sidoniorum, uſque Apheca & termi-
5 nos Amorrhæi, Ejúſque confinia. Libani quoque regio contra Orientem, à Baalgad ſub monte Hermon, donec in-
6 grediaris Emath. Omnium qui habitant in monte, à Libano uſque ad Aquas Maſerephot, univerſique Sidonii. Ego ſum qui delebo eos à facie filiorum Iſrael. Veniat ergò in partem hæreditatis Iſrael, ſicut
7 præcepi tibi. Et nunc divide terram in poſſeſſionem novem tribubus, & dimidiæ tribui
8 Manaſſe, Cum qua Ruben & Gad poſſederunt terram, quam tradidit eis Moyſes famulus Domini, trans fluenta Jorda-
9 nis ad Orientalem plagam. Ab Aroër, quæ ſita eſt in ripa torrentis Arnon, & in vallis medio, univerſáque campeſtria
10 Medaba, uſque Dibon. Et cunctas civitates Sehon, regis Amorrhæi, qui regnavit in Heſebon, uſque ad terminos filio-
11 rum Ammon. Et Galaad, ac terminum Geſſuri & Machati, & omnem montem Hermon, & univerſam Baſan, uſque ad
12 Salecha, Omne regnum Og in Baſan, qui regnavit in Aſtaroth & Edrai, ipſe fuit de reliquiis Raphaim: percuſſitque eos Moyſes, atque dele-
13 vit. Noluerúntq; diſperdere filii Iſraël Geſſuri & Machati: & habitaverunt in medio Iſraël uſque in præſentem di-
14 em. Tribui autem Levi non dedit poſſeſſionem: ſed ſacrificia & victimæ Domini Dei Iſraël, ipſa eſt ejus hæreditas, ſicut locutus eſt illi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Βασιλέα Ὀδολλὰμ ἑνὸς Φενγεδωδὼς, βασιλέα
24 Γεὶ τῶν Γαλιλαίας, Βασιλέα Θερσά. πάντες
ἕνδεκα βασιλεῖς (ε) εἰκοσιεννέα.

Regẽ Odollã ipſi⁹ Phenncaldo⁹, regẽ (k)Gei Galilææ, Regẽ Therſa. Omnes hi reges viginti nouẽ.

Κεφ. ιγ'. MS. A. (ε)εἴκοσι καὶ ἐννέα.

CAP. XIII.

1 Καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς
τῶν ἡμερῶν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Σὺ
προβέβηκας τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται
2 πολλὴ εἰς κληρονομίαν. Καὶ αὕτη ἡ γῆ (a)
καταλελειμμένη· ὅσα Φυλιστιείμ, ὁ (β)Γεσιρὶ,
3 καὶ ὁ Χαναναῖος, Ἀπὸ τοῦ δοικήτου τοῦ κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου ἕως τῶν ὁρίων Ἀκκαρὼν ἐξ
εὐωνύμων τῶν Χαναναίων πεσολογίζεται τοῖς
πέντε σατραπείαις τῶν Φυλιστιείμ, τῇ Γαζαίῳ,
καὶ τῷ Ἀζωτίῳ, καὶ τῇ Ἀσκαλωνίτῃ καὶ
τῷ (γ) Γεθθαίῳ καὶ τῇ Ἀκκαρωνίτῃ, καὶ τῷ
4 Εὐαίῳ, Ἐκ(δ)Θαιμὰν καὶ πάσῃ (ε)γῇ Χα-
ναὰν(ζ)ἐναντίον Γάζης, καὶ οἱ Σιδώνιοι ἕως
5 (η)Ἀφὲκ, ἕως τῶν ὁρίων τῶν Ἀμορραίων, Καὶ
πᾶσι τῇ γῇ (θ)Γεβλαῖ Φυλιστιείμ, καὶ πᾶσα
τοῦ Λίβανον (ι) ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ
Γεβλὰ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἀσερμὼν ἕως τῆς εἰ-
6 σόδου (κ)Ἐμαθ, Πᾶς ὁ καθοικῶν τὸ ὀρεινὸν
ἀπὸ Λιβάνου ἕως (λ) τοῦ Μασερεθὼ Μεμφω-
μαὶμ, πάντας τοὺς Σιδωνίους, ἐγὼ αὐτοὺς ἐξ-
ολοθρεύσω ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ. ἀλλὰ διά-
δου αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον
7 (μ) ζοὶ ἐνετειλάμην. Καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν
ταύτην ἐν κληρονομίᾳ τοῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ
8 τῷ ἡμίσει(ν)φυλῆς Μανασσῆ. Ἀπὸ τοῦ Ἰορ-
δάνου ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης κατ' δυσμὰς
ἡλίου δώσεις αὐτῷ. ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁρι-
εῖ. (ξ) ταῖς δυσὶ φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
8 (ο)Μανασσῆ, Τῷ Ῥουβὶν, καὶ τῷ Γὰδ (π)ἔδωκεν Μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
καθ' ἀνατολὰς ἡλίου ἔδωκεν (ρ) αὐτῷ Μωυ-
9 σῆς ὁ παῖς κυρίου, Ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ
τῷ χείλους χειμάρρου Ἀρνῶν· καὶ τὴν πό-
λιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶ-
10 σαν τὴν (σ) Μισὼρ ἀπὸ Μαδαβὰν· Πά-
σας τὰς πόλεις Σηὼν βασιλέως (τ) Ἀμορ-
ραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐσεβὼν ἕως τῶν
11 ὁρίων υἱῶν Ἀμμών· Καὶ τὸν (υ) Γαλαα-
δίτιδα, καὶ τὰ ὅρια (φ) Γεσιρὶ, καὶ τὸν
(χ) Μαχατὶ, πᾶν ὄρος Ἀερμὼν, καὶ πᾶ-
12 σαν τὴν Βασανίτιν ἕως (ψ) Ἀχά· Πᾶσαν
τὴν βασιλείαν Ὢγ ἐν τῇ(ω)Βασανίτιδι,
ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν (α) Ἐ-
δραΐν· οὗτος κατελείφθη ἀπὸ τῶν γιγάντων, καὶ
ἐπάταξεν αὐτὸν Μωυσῆς, καὶ(β)ἐξωλόθρευσε.
13 Καὶ οὐκ(γ)ἐξωλόθρευσε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν (δ)
Γεσιρὶ, καὶ τὸν (ε)Μαχαθὶ, καὶ τὸν Χαναναῖον· καὶ
κατῴκησε βασιλεὺς (ζ)Γεσιρὶ καὶ ὁ (η) Μαχαθὶ
ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως (θ) τῆς σήμερον ἡ-
14 μέρας. Πλὴν τῇ φυλῇ Λευὶ οὐκ ἐδόθη κλη-
ρονομία. κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (ι)ὥσπερ κλη-
ρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς κύριος.
καὶ ἔστιν ὁ καταμερισμὸς, ὃν κατεμέρισε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱερειχώ.

Regẽ Odollã ipſi⁹ Phenncaldo⁹, regẽ (k)Gei Galilææ, Regẽ Therſa. Omnes hi reges viginti nouẽ.

Dominus Deus Iſrael, hic hæreditas eorum, ſecundùm quæ dixit eis Dominus. (b) *Et hæc eſt diviſio, quã diviſit Moyſes filiis Iſrael in Arabath Moab trans Iordanem contra Hiericho.*

MS. A. (α) ἡ καταλελειμμένη· (β) Γεσιρὶ, (γ) Γεθθαίῳ, (δ) Θεμὰν (ε) τῇ γῇ (ζ)ἐναντίον *, καὶ οἱ (η)Ἀφεκὰ, (θ)Γαβλὶ (ι)ἀπ' ἀνατολῶν(κ) Αἰμὰθ, (λ)τοῦ Μασερεφωθμαΐμ, (μ)ἐνετειλάμην σοι. (ν)τῆ φυλῇ Μανασσῆ. (ξ)τῇ δύο φυλαῖς, (ο)Μανασσῆ, τοῖς μεθ' ἁπτῆ Τῷ Ῥουβὶν, (π)ἣν ἔδωκεν(ρ) αὐτῷ Μωυσῆς(σ)Μισὼρ(τ)τῶν Ἀμορραίων, (υ)Γαλααδίτην, (φ)Γεσιρὶ, (χ)Μα-χαθὶ, (ψ)Εαχὰ· Καὶ πᾶς(ω)Βασὰν, (α) Εδραείμ· (β)ἐξωλόθρευσεν. (γ) ἐξωλόθρευς (δ)Γεσιρὶ, (ε) Μαχαθὶ, (ζ) Γεσιρὶ (η) Μαχαθὶ (θ)τῆς ἡμέρας ταύτης. Πλὴν τῇ φυλῇ τῇ Λευὶ (ι)ἔστιν αὐτῶν κληρονομία, καθὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 מַלְכָּא דִּדּוֹר לְפִלְכֵי דּוֹר חַד מַלְכָּא דַּעַמְמִין לְגִלְגָּל חַד: מַלְכָּא דִּתִרְצָה חַד כָּל מַלְכַיָּא
24 תְּלָתִין וְחַד:

יג

1 וִיהוֹשֻׁעַ סִיב עַל בְּיוֹמִין וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ אַתְּ סַבְתָּא עַלְתָּא בְּיוֹמִין וְאַרְעָא אִשְׁתְּאַרַת סַגִיאָה
2 לַחֲדָא לְמֵירְתָהּ: דָּא אַרְעָא דְּאִשְׁתְּאַרַת כָּל תְּחוּמֵי פְּלִשְׁתָּאֵי וְכָל גְּשׁוּרָאֵי: מִן שִׁיחוֹר
3 דִּי עַל אַפֵּי מִצְרַיִם וְעַד תְּחוּם עֶקְרוֹן צְפוּנָא עַל אַרְעָא כְּנַעֲנָא תְּחֵמֵי חַמְשָׁא טוּרְנֵי
4 פְּלִשְׁתָּאֵי עַזָּתָאֵי וְאַשְׁדּוֹדָאֵי אַשְׁקְלוֹנָאֵי נָתָאֵי וְעֶקְרוֹנָאֵי וְעַוָּאֵי: מִדְּרוֹמָא כָּל אַרְעָא כְּנַעֲנָאֵי
5 וּמְעָרְתָּא דִּי לְצִידוֹנָאֵי עַד אֲפֵק עַד תְּחוּם אֱמוֹרָאֵי: וְאַרְעָא גְּבָלִי וְכָל לְבָנֹן מַדְנַח שִׁמְשָׁא
6 מִטַּיְשַׂר גַּד שְׁפוֹלֵי טוּרָא דְּחֶרְמוֹן עַד מֵעֲלָנָא דַּחֲמָת: כָּל יָתְבֵי טוּרָא מִן לְבָנֹן עַד חַרְצֵי מַיָּא
כָּל צִידוֹנָאֵי בְּמֵימְרִי אֶתְרְכִנּוּן מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוּד פַּלֵּינְהָא לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחְסָנָא כְּמָא
7 דְּפַקִּידְתָּךְ: וּכְעַן פַּלֵּינִית אַרְעָא הָדָא בַּאֲחַסָּנָא לְתִשְׁעָא שִׁבְטַיָּא וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה:
8 עִמֵּיהּ שִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן וְשִׁבְטָא דְּגָד קַבִּילוּ אַחְסָנַתְהוֹן דִּיהַב לְהוֹן מֹשֶׁה בְּעִבְרָא דִּירְדְּנָא
9 מִדְּנַחָא כְּמָא דִּיהַב לְהוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַּיְיָ: מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחֲלָא דְּאַרְנוֹן וְקַרְתָּא דִּי
10 בְנוֹ נַחֲלָא וְכָל מֵישַׁר מֵידְבָּא עַד דִּיבוֹן: וְכָל קִרְוֵי סִיחוֹן מַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאֵי דִּי מָלַךְ
11 בְּחֶשְׁבּוֹן עַד תְּחוּם בְּנֵי עַמּוֹן: וְאַרְעָא גִּלְעָד וְתְחוּם גְּשׁוּרָאֵי וַאֲפֵיקִירוֹס וְכָל טוּרָא
12 דְּחֶרְמוֹן וְכָל מַתְנָן עַד סַלְכָה: כָּל מַלְכוּת עוֹג בְּמַתְנָן דִּי מָלַךְ בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי
13 וְהוּא אִשְׁתְּאַר מִשְּׁאַר גִּבָּרַיָּא וּמְחָנוֹן מֹשֶׁה וְתָרְכִנּוּן: וְלָא תָרִיכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת גְּשׁוּרָאֵי
14 וְיָת אֲפֵיקִירוֹס וְיָתִיב גְּשׁוּרָאֵי וַאֲפֵיקִירוֹס בְּנוֹ יִשְׂרָאֵל עַד יוֹמָא הָדֵין: לְחוּד שִׁבְטָא דְּלֵוִי
לָא יְהַב אַחְסָנָא קָרְבָּנַיָּא דַּיְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל אִנּוּן אַחְסַנְתֵּיהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לֵיהּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Rex Dor ad regiones Dor unus, rex populorum ad Gilgal unus: Rex Thirſza unus. Omnes reges triginta & unus.

CAP. XIII

ET Joſue ſenex, intrans in dies; & dixit Dominus illi: Tu ſenuiſti, intrâſti in dies; & terra relicta eſt multa valdè ad poſſidendum eam. Hæc terra quæ relicta eſt, omnis terminus Philiſtinorum, & omnium Geſſuræorum, A Sihhor qui ſuper faciem Ægypti, & uſq; ad terminum Ghekron; ad Septentrionem ſuper terram Ghenaghanæorum cenſa eſt, quinq; tyranni Philiſtæorum, Ghazæi, Aſdodæi, & Aſcalonæi, Gethæi, & Ghekronæi, & Ghavai. Ab Auſtro omnis terra Chenaghanæorum, & ſpelunca Sidoniorum uſq; Apheca, uſque ad terminum Emorræi. Et terra Gebalæorum, & omnis Libanus ad Ortum Solis à planitie Gad, depreſſiones montis Hhermon uſque ad introitum Hhamath. Omnes habitatores montis à Libano uſque ad Salinas aquarum, omnes Sidonios in verbo meo exterminabo ab ante filios Iſrael, tantum partire eam Iſraeli in poſſeſſionem, ſicut juſſi tibi. Et nunc divide terram hanc in poſſeſſionem novem tribus, & dimidiæ tribui Manaſſe. Cum ea tribus Ruben, & tribus Gad acceperunt poſſeſſionem ſuam quam dedit illis Moſes trans Jordanem ad Orientem, ſicut dedit illis Moſes ſervus Domini. A Gharogher quæſu- per ripam fluvii Arnon, & Kartha quæ intra fluvium; & omnem planiciẽ Medeba uſq; ad Dibon. Et omnes urbes Zzihhon regis Emorræi qui regnavit in Hhesbon, uſque ad terminum filiorum Ghamon. Et terram Gilghad, & terminum Geſſuræi, & Aphkerozz, & omnem montem Hhermon, & omnem Mathnan uſq; ad Zzelach. Omne regnum Ghog in Mathnan, qui regnavit in Ghaſtharoth, & in Edreghi; *et* ipſe relictꝰ fuerat de reliquiis fortium: & percuſſit eum Moſes, & extirpavit eum. Et non extirparunt filii Iſrael Geſſuræũ, neq; Aphkerozz; & habitavit Geſſuræ & Aphkerozz in medio Iſrael uſq; ad diem hanc. Tantum tribui Levi non dedit poſſeſſionem: oblationes Dñi Dei Iſrael ipſæ poſſeſſio ejus, ſicut locutus eſt ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Rex Dor & Nephethdor unus: rex Convallis, & Galgalæ unus: Rex Tharsæ unus. Omnes reges quos interfecit Jesus, triginta unus.

CAP. XIII.

Quum autem senuisset Jesus, & esset annis provectus, dixit ad eum Dñs, Ecce tu senuisti, & es ætate provectus; & terra quæ possidenda supereſt, multa est admodũ. Hæc *verò* est terra quæ supereſt in toto circuitu Paleſtinorũ, & in tota regione Indor: A Sihor qui est coram Ægypto, usque ad limitem Ecron quæ ad Aquilonem *sita*, censetur esse Chananæorum. Tum quinq; tyranni Paleſtinorum, *nempe* Gazathæi, Asdodæi, Ascalonitæ, Garthæi, Acronitæ, & Avæi, qui sunt à Meridie. Præterea tota terra Chananæorũ, & Spelunca Sidoniorũ, usq; ad Aphec, & usq; ad limitem Amorrhæorum. Terra quoque Gebel, totusque Libanus qui est ad Orientem solem in Galaad quæ est subtus montem Hermon, usque ad ingressum Hemath. Omnes habitatores montium à Libano usque ad tractum aquarum calidarũ, & omnes Sidonios ego Dñs dispersam à conspectu filiorum Israel. Tantùm verò filiis Israel, quemadmodum præcepi tibi, Divide terram istam in hæreditatẽ inter novem tribus, & dimidiam tribum Manasse cum eis. Rubil enim, & Gad, & dimidia pars *altera* Manasse acceperunt hæreditatẽ suam, quam dedit eis Moses trans Jordanem ab Oriente, quemadmodum tradidit eis servus meus Moses, Ab Adoir quæ est prope ripam torrentis Arnon, & civitate quæ est in medio torrentis, totáque planitie quæ est ab Occidente, usque ad Ribon. Omnes civitates Sihon regis Amorrhæorum, qui regnabat in Hesbon, usque ad limitem filiorum Ammon. Tum Galaad, & limitem Indor ac Cyri, totum montem Hermon, totámque Mathnin, usque ad Salcha. Universum regnum Og qui erat in Mathnin, & regnabat in Astaroth & in Ardei, quique supererat è cæteris gigantibus. Hos occiderat Moses, & occupaverat terram eorum. At non occiderunt filii Israel populos Indor & Cyri, sed manserunt Indoræi & Cyræi inter filios Israel ad hunc usq; diem. Verùm tribui Levi non dedit portionem, quia oblationes Domini Dei Israelis sunt hæreditas eorum, quemadmodum dixerat eis Moses.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Rex Dor, rex cœtuum in Galgal: Rex Tarsæ. Omnes reges, triginta unus.

CAP. XIII.

Josue vero senescente, annisque provecto, dixit ad illum Deus; Tu jam consenuisti, et es ætate provectus, restat autem adhuc magna admodum terræ pars possidenda. Hæc est terra quæ restat, Omnes valles Palestinarum, universus Gessuræus, A termino Nili Ægypti usque ad limites Accaron ab Aquilonari parte Chananæorum, quæ quinque Chiarchorum Palestinæ numero comprehenditur, nempe Azathei, Azdodæi, Ascalonæi, Githæi, Acræi, & Hevæi. Ab Austro, tota terra Chananæorum, et spelunca quæ pertinent ad Sidonios, usque ad Aphec, et limitem Amorrhæorum. Item terra Geblæ, totusq; Libanus Orientem solem versus, ab idolo Gad subtus montem Hermon, usque ad imum montem Hemath. Omnes montis incolas à Libano ad locum calidum Misrephoth-maim, omnes Sidonios ego extirpabo ante filios Israel. Sinaque filiis Israel in hæreditatem, quemadmodum præcepi tibi. Nunc igitur divide terram istam in hæreditatem novem tribubus & reliquæ dimidiæ tribui Manasse: Nam dimidia tribus altera Manasse, cum filiis Rubil & filio Gad, jam receperunt hæreditatem suam, quam dedit eis Moses cis Jordanẽ ad Orientem, quemadmodum dederat eis Moses servus Domini creaturarum, Ab Adamad quæ est secus ripam torrentis Arnon, et urbe quæ est in medio torrentis, totáque planitie Midaba, Dibon usque: Et ab omnibus urbibus Sihon regis Hesbon Amorrhæi, usque ad limitem filiorum Ammon: Et à Gergesæo, ac termino Gessuræi et Maachatæi, toto monte Hermon, totáque Bathniâ, usque ad Salcha: Ab universo regno Og in Bathnia, qui regnaverat in Samaxin (i. duobus idolis) & Adraath, quique supererat è cæteris Rephaim quos occiderat Moses atq; exterminaverat. Verum non exterminârunt filii Israel Gjusæum nec Maachathæum, sed manserunt ex Gessur et Maachath inter filios Israel ad hodiernum usque diem. Cæterum tribui Levi concessa minimè fuit hæreditas de terra filiorum Israel, quoniam Deus est hæreditas ejus, quemadmodum dixerat Dominus.

ספר יהושע: יג

15 eis fuit Et .suas familias *ad* Reuben filiorum *extensioni* Moseh Deditq;
15 וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה בְנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם: 16 וַיְהִי לָהֶם
16 quæ civitas &,Arnon torrentis *labium super* quæ ,Haroher ab terminus
הַגְּבוּל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת נַחַל־אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר
omnes &,Chesbon .Medebah *super* planicies omnis &,*torrentis* medio in
17 בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר עַל־מֵידְבָא: חֶשְׁבּוֹן וְכָל־
habitaculi domini eorum &,Bahal Bamoth & Dibō:planicie in quæ ,ejus urbes
עָרֶיהָ אֲשֶׁר בַּמִּישׁוֹר דִּיבוֹן וּבָמוֹת בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן:
,Sibmah & ,Chiriathaim Et .Mephahath & ,Chedemoth & ,Jahasah Et
18 וְיָהְצָה וּקְדֵמוֹת וּמְפַּעַת: וְקִרְיָתַיִם וְשִׂבְמָה
19 Pisgah Asdoth & ,Bethpehor Et .vallis monte in Sahar Sereth &
וְצֶרֶת הַשַּׁחַר בְּהַר הָעֶמֶק: 20 וּבֵית פְּעוֹר וְאַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה
Sichon *regnum totum* & ,planicici urbes omnes Et *solitudinum domus* &
וּבֵית הַיְשִׁמוֹת: 21 וְכֹל עָרֵי הַמִּישׁוֹר וְכָל־מַמְלְכוּת סִיחוֹן
,*eum*,Moseh percussit quem ,Chesbon in regnavit qui ,Emoræi regis
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה אֹתוֹ
,Chur & ,Sur & ,Recem & ,Evi ,Midian *præfectos* &
וְאֶת־נְשִׂיאֵי מִדְיָן אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר
Behor filium Bilham Et .terræ habitatores,Sichon *præfectos*,Rebah &
וְאֶת־רֶבַע נְסִיכֵי סִיחוֹן יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: 22 וְאֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר
fuit Et .eorum *interfectos ad* gladio in Israel filii occiderunt divinatorem
הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב אֶל־חֲלִיהֶם: 23 וַיְהִי
filiorum hæreditas Hæc .terminus & Jarden ,Reuben filiorum terminus
גְּבוּל בְּנֵי רְאוּבֵן הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־
Moseh Deditque .earum villæ & ,urbes ,suas familias *ad* Reuben
רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן: 24 וַיִּתֵּן מֹשֶׁה
,terminus eis fuit Et .suas familias *ad* Gad filiis Gad *extensioni*
לְמַטֵּה גָּד לִבְנֵי גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם: 25 וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל
,Hammon filiorum terræ dimidium & ,Ghilhad urbes omnes & ,Jahazer
יַעְזֵר וְכָל־עָרֵי הַגִּלְעָד וַחֲצִי אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן
Ramath ad usq; Chesbon à Et .Rabbah *facies super* quæ ,Haroher ad usq;
26 עַד־עֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי רַבָּה: וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד־
.Debir ipsius terminum ad usq; *cujus* à & ,Betonim & ,Misph ipsius
רַמַּת־מִצְפֵּה וּבְטֹנִים וּמַחֲנַיִם עַד־גְּבוּל לִדְבִר:
residuum,Saphon &,Succoth &,Bethnimrah & ,Betharam valle in &
27 וּבָעֵמֶק בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסֻכּוֹת וְצָפוֹן יֶתֶר
extremum ad usq; *termini* & Jarden ,Chesbon regis Sichon regni
מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל עַד־קְצֵה
hæreditas Hæc .orientem ad Jarden trans Chinnereth maris
יָם כִּנֶּרֶת עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה: 28 וְאֹת נַחֲלַת
dedit Et .earum villæ & ,civitates ,suas familias *ad* Ghad filiorum
בְּנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶם: 29 וַיִּתֵּן
filiorum *extensioni* dimidiæ fuit & :Menasseh *virgæ* dimidiæ Moseh
מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְהִי לַחֲצִי מַטֵּה בְנֵי־
,Machanaim à eorum terminus fuit Et .suas familias *ad* Menasseh
מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפְּחֹתָם: 30 וַיְהִי גְבוּלָם מַחֲנָיִם
omnes & ,Basan regis Ogh regnum omne ,Basan omnis
כָּל־הַבָּשָׁן כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן וְכָל־
dimidium Et .urbes sexaginta ,Basan in quæ ,Jair *villæ*
חַוֹּת יָאִיר אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים עִיר: 31 וְחֲצִי
,Basan in Ogh regni urbes ,Edrehi & ,Astaroth & ,Ghilhad
הַגִּלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן
.suas familias *ad* Machir filiorum dimidio ,Menasseh filii Machir filiis
לִבְנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לַחֲצִי בְנֵי־מָכִיר לְמִשְׁפְּחֹתָם:
translitu à ,Moab campestribus in Moseh fecit hæreditare quæ Ista
32 אֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחַל מֹשֶׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר
Moseh dedit non Levi tribui Et .orientem ad Jericho Jarden
לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה: 33 וְלִשְׁבֶט הַלֵּוִי לֹא־נָתַן מֹשֶׁה
,eorum hæreditas ipse ,Israel Deus Dominus :hæreditatem
נַחֲלָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתָם
.eos ad est locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם:

Versio VULG. LAT.

15 Dedit ergò Moyses possessionē tribui filiorū Rubē juxta cognationes suas. Fuitq; terminus eorum ab Aroer, quæ sita est in ripa torrentis Arnon, et in valle ejusdē torrentis media: universā planitiem, quæ ducit Medaba. Et Hesebon, cunctósque viculos earū, qui sunt in campestribus: Dibon quoque, & Bamothbaal, & oppidū Baalmaon. Et Jassa, et Cedimoth, et 19 Mephaath. Et Cariathaim, & Sabama, & Sarathasar in monte convallis. Bethphogor & Asedoth, Phasga, & Bethiesimoth. Et omnes urbes campestres, universáq; regna Sehon regis Amorrhæi, qui regnavit in Hesebon, quē percussit Moyses cum principibus Madian: Heuæum, & Recem, & Sur, & Hur, & Rebe duces Sehon habitatores terræ. Et Balaam filium Beor ariolum occiderunt filii Israel gladio cum cæteris interfectis. Factúsq; est terminus filiorū Ruben Iordanis fluvius. Hæc est possessio Rubenitarū per cognationes suas urbium & viculorum. Deditque Moyses tribui Gad & filiis ejꝰ per cognationes suas possessionem, cujus hæc divisio est. Terminus Jaser, et omnes civitates Galaad, et dimidiam partē terræ filiorum Ammon, usque ad Aroer, quæ est contra Rabba. 26 Et ab Hesebon usque Ramoth, Masphe et Betonim, et à Manaim usq; ad terminos Dabir. In valle quoq; Betharan, et Bethnemra, et Socoth, et Saphon reliquā partē regni Sehon regis Hesebon: hujus quoque finis Jordanis est, usque ad extremam partē maris Cenereth trans Jordanē ad Orientalem plagā. Hæc est possessiò filiorū Gad ꝑ familias suas, civitates, et villæ earū. Dedit et dimidiæ tribui Manasse, filiisq; ejus juxta cognationes suas possessionem. Cujus hoc principiū est: à Manaim universam Basan, et cuncta regna Og regis Basan, omnésq; vicos Jair, qui sunt in Basan, sexaginta oppida. Et dimidiā partē Galaad, et Astaroth et Edrai, urbes regni Og in Basan: filiis Machir, filii Manasse, dimidiæ parti filiorū Machir juxta cognationes suas. Hanc possessionē divisit Moyses in campestribꝰ Moab trans Jordanem contra Jericho ad Orientalē plagam. Tribui autem Levi non dedit possessionem: quoniam Dominus Deus Israel ipse est possessio ejus, ut locutus est illi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῇ φυλῇ Ῥουβὶν κατὰ δήμους 16 αὐτῶν. Καὶ ἐγενήθη (κ)αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ Ἀροὴρ, ἣ ἐστι κατὰ πρόσωπον φάραγγος Ἀρνῶν, καὶ ἡ (λ)πόλις ἡ ἐν τῇ φάραγγι Ἀρνῶν· καὶ πᾶσ᾽ ꝑ Μισὼρ ꝑ Ἕως Ἐσεβὼν, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς οὔσας ἐν τῇ (μ)Μισὼρ, καὶ Δαιβὼν, καὶ Βαμὼν Βαάλ, καὶ οἶκον Μεγβώθ, Καὶ Βασὰν, καὶ Βακισμὼθ, καὶ Μαφαάθ, Καὶ Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ, καὶ Σαραθὰρ τὸ ὄρος (ν) Ἐνὰκ, Καὶ (ξ) Βαιθφογὼρ, καὶ Ἀσηδὼθ Φασγὰ, καὶ Βαιθασιμώθ, Καὶ πάσας τὰς πόλεις ꝑ Μισὼρ, καὶ πᾶσ᾽ ꝑ βασιλείαν ꝑ Σηὼν βασιλέως ꝑ Ἀμορῥαίων, ὃν ἐπάταξε Μωυσῆς αὐτὸν καὶ τοὺς ἡγεμένας Μαδιὰμ, καὶ ꝑ Εὐὶ, καὶ ꝑ (ο)Ῥοβὸκ, καὶ ꝑ Σὲρ, καὶ ꝑ Οὖρ, καὶ ꝑ (π)Ῥοβὲ ἄρχοντα, ἕναεα Σιὼν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Σιών. Καὶ ꝑ Βαλαὰμ ꝑ ꝑ (ϱ) Βαιὼρ ꝑ μάντιν ἀπέκτειναν ἐν τῇ ῥομφ. 23 Ἐγένετο ὁ τὰ ὅρια Ῥουβὶν, Ἰορδάνης ὅριον. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Ῥουβὶν κατὰ δήμους αὐτῶν, (σ) αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 24 Ἔδωκε δὲ Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ κατὰ 25 δήμους αὐτῶν. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν Ἰαζὴρ πᾶσαι (τ)πόλεις Γαλαάδ, (υ)καὶ τὸ ἥμισυ γῆς υἱῶν Ἀμμῶν ἕως (φ)Ἀροὴρ, ἣ ἐστι 26 κατὰ πρόσωπον (χ)Ῥαββάθ. Καὶ ἀπὸ Ἐσεβὼν ἕως (ψ) Ἀραβὼθ κατὰ ꝑ (ω)Μασηφὰ, καὶ Βοτανὶμ, καὶ Μαὰν ἕως ꝑ ὁρίων Δαιβών, Καὶ 27 Ἐναδὼμ καὶ Ὀθαργαὶ καὶ Βαιθαραβρὰ καὶ Σοκχὼθ καὶ Σαφὰν καὶ ꝑ λοιπὴν βασιλείαν Σηὼν βασιλέως (α)Ἐσεβών· καὶ ὁ Ἰορδάνης ὁρίει ἕως μέρους ꝑ θαλάσσης (β) Χενερὲθ πέραν ꝑ Ἰορδάνου ἀπ᾽ ἀναλολῶν. Αὕτη ἡ κλη- 28 ρονομία υἱῶν Γὰδ κατὰ δήμους αὐτ̃ καὶ κατὰ πόλεις (γ)αὐτ̃. κατὰ δήμους αὐτ̃ αὐλάια ἐπιστρέψουσιν ἐναντίον ꝑ ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθη κατὰ δήμους αὐτ̃ αἱ πόλεις αὐτ̃, καὶ αἱ ἐπαύλεις 29 αὐτῶν. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῇ ἡμίσει φυλῇ Μανασσῆ κατὰ δήμους αὐτ̃. Καὶ ἐγένετο τὰ 30 ὅρια αὐτ̃ ἀπὸ (δ) Μαὰν, καὶ πᾶσα βασιλεία Βασὰν, καὶ πᾶσα βασιλεία Ὤγ (ε)βασιλέως ꝑ Βασὰν, καὶ πάσας τὰς κώμας Ἰαὶρ, αἵ εἰσιν ἐν τῇ Βασανίτιδι, ἑξήκοντα πό- 31 λεις. Καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλαάδ· καὶ ἐν (ζ) Ἀσαρὼθ, καὶ ἐν (η) Ἐδρὰν πόλεις (ϑ) βασιλείας Ὤγ ἐν τῇ Βασανίτιδι. (ι) τοῖς υἱοῖς Μαχὶρ υἱοῖς Μανασσῆ, καὶ τοῖς (κ)ἡμίσεσιν υἱοῖς Μαχὶρ υἱοῖς Μανασσῆ, 32 κατὰ δήμους αὐτῶν. Οὗτοι οὓς κατελιπενόμησε Μωυσῆς πέραν (λ) ꝑ Ἰορδάνου ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν ꝑ (μ)Ἰορδάνου τῆ κατὰ Ἰεριχὼ ἀπ᾽ ἀναλολῶν.

Arabath-Moab trans Jordanem contra Hiericho ab Oriente.

MS. A. (κ) αὐτῷ (λ) πόλις ἐν (μ)Βισὼρ, καὶ Δαιβὼρ, καὶ Βαμὼθ Βαὰλ, καὶ οἴκους Βεγαμὼν, καὶ Ἰασσὰ, καὶ Κεδημὼθ, καὶ Μηφαὰθ, καὶ Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ, καὶ Σαρὸ, καὶ Σιὼρ ἐν (ν) Ἐνὰκ, (ξ) Βεθφογὼρ, καὶ Βησιμὼθ, Καὶ πάσας (ο)Ῥοκὸμ, (π)Ῥεβὲκ ἄρχοντα Σιὼρ, τὰς καλουκώνας ꝑ γῆν. Καὶ ꝑ (ϱ) Βεὼρ (σ)αἱ πόλις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτ̃. (τ)αἱ πόλις (υ) καὶ ἥμισυ (φ)Ἀρωὴρ, (χ)Ῥαββά. (ψ)Ῥαμὼθ (ω)Μασφὰ, καὶ Βοτανὶν, καὶ Μαναΐμ ἕως ὁρίων Δαιβεὶρ, καὶ Νεμὲκ Βηθαράμ, καὶ Βηθαμνὰ, καὶ Σωχὼ, καὶ Σαφὼν, καὶ ꝑ λοιπὴν (α) Ἐσεβὼν· ὁ Ἰορδάνης μεριεῖ (β)Χενερὼθ (γ)αὐτ̃· καὶ ἑ ἐπαύλεις αὐτῶν (δ) Μαναΐμ, καὶ πᾶσα Βασὰ, καὶ πᾶσα (ε)βασιλέως Βασὰν, (ζ)Ἀσαρὼμ, (η)Ἐδρεὶμ (ϑ) ꝑ βασιλείας (ι)καὶ ἐδόθη τοῖς υἱοῖς Μαχὶρ υἱῶ Μανασσῆ, (κ) ἡμίσεσιν ꝑ φυλῆς Μανασσῆ ἐγενήθη τὰ ὅρια καὶ φυλὰς αὐτῶν, καὶ κατὰ δήμους αὐτῶν. (λ) ꝑ χ̃ μάῤῥε ἐν Ἀραβὼθ (μ)Ἰορδάνου καὶ Ἰεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וְיָהַב מֹשֶׁה לְשִׁבְטָא דִבְנֵי רְאוּבֵן לְזַרְעִיָתְהוֹן: 16 וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּמָא מֵעֲרוֹעֵר דִּי עַל
כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וְקִרְתָּא דִי בְגוֹ נַחֲלָא וְכָל מֵישְׁרָא עַד מֵידְבָא: 17 חֶשְׁבּוֹן וְכָל קִרְוָהָא דִי
בְמֵישְׁרָא דִיבוֹן וּבָמוֹת בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן: 18 וְיָהְצָה וּקְדֵמוֹת וּמֵיפְעַת: 19 וְקִרְיָתַיִם
וְשִׂבְמָה וְצֶרֶת הַשַּׁחַר בְּטוּרָא דְמֵישְׁרָא: 20 וּבֵית פְּעוֹר וּמַשְׁפַּךְ מַרְמָתָא וּבֵית יְשִׁימוֹת: וְכֹל
קִרְוֵי מֵישְׁרָא וְכָל מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאָא דְמָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן דְמְחָא מֹשֶׁה יָתֵיהּ וְיָת
רַבְרְבֵי מִדְיָן יָת אֱוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת צוּר וְיָת חוּר וְיָת רֶבַע רַבְרְבֵי סִיחוֹן יָתְבֵי אַרְעָא: 22 וְיָת
בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר קַסְמָא קְטָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַרְבָּא עַל קְטִילֵיהוֹן: 23 וַהֲוָה תְּחוּם בְּנֵי רְאוּבֵן
יַרְדְּנָא וּתְחוּמֵיהּ דְּא אַחֲסָנַת בְּנֵי רְאוּבֵן לְזַרְעִיָתְהוֹן קִרְוֵיָא וּפַצְחֵיהֶן: 24 וְיָהַב מֹשֶׁה לְשִׁבְטָא
דְּגָד לִבְנֵי גָד לְזַרְעִיָתְהוֹן: 25 וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּמָא יַעְזֵר וְכָל קִרְוֵי גִלְעָד וּפַלְגוּת אַרְעָא דִבְנֵי
עַמּוֹן עַד עֲרוֹעֵר דִּי עַל אַפֵּי רַבָּה: 26 וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד רָמַת מִצְפֵּיָא וּבְטוֹנִים וּמַחֲנַיִם עַד תְּחוּם
לִדְבִיר: 27 וּבְמֵישְׁרָא בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסוּכוֹת וְצָפוּנָא שְׁאָר מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא
חֶשְׁבּוֹן יַרְדְּנָא וּתְחוּמֵיהּ עַד סְיָפֵי יַם גִּינוֹסַר עִבְרָא יַרְדְּנָא מַדְנָחָא: 28 דְּא אַחֲסָנַת בְּנֵי גָד
לְזַרְעִיָתְהוֹן קִרְוֵיָא וּפַצְחֵיהֶן: 29 וְיָהַב מֹשֶׁה לְפַלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה וַהֲוָה לְפַלְגוּת שִׁבְטָא
דִבְנֵי מְנַשֶּׁה לְזַרְעִיָתְהוֹן: 30 וַהֲוָה תְּחוּמֵיהוֹן מַחֲנַיִם כָּל מַתְנָן כָּל מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג מַלְכָּא
דְמַתְנָן וְכָל בַּפְרֵנֵי יָאִיר דִּבְמַתְנָן שִׁתִּין קִרְוִין: 31 וּפַלְגוּת אַרְעָא דְגִלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי
קִרְוֵיָא מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג בְּמַתְנָן לִבְנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לְפַלְגוּת בְּנֵי מָכִיר לְזַרְעִיָתְהוֹן: אִלֵּין
דִּי אַחְסִין מֹשֶׁה בְּמֵישְׁרֵיָא דְמוֹאָב מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ מִדְּנָחָא: 33 וְלִשְׁבְטָא דְלֵוִי
לָא יְהַב מֹשֶׁה אַחְסָנָא מַתְּנָן דִּיהַב לְהוֹן יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֵנִין אַחְסָנַתְהוֹן כְּמָא
דְמַלֵּיל לְהוֹן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dedit Moses tribui filiorum Ruben per prosapias suas. Et fuit illis terminus à Gharogher quæ super ripam fluminis Arnon, & urbem quæ in medio fluminis, & omnem planiciem usq; ad Medba. Hhesbon & omnes urbes ejus quæ in planicie: Dibon, & Bamoth Baghal, & Bethbaghal Meghon. Et Jahhsza, & Kedemoth, & Mephaghath. Et Kirjathaim, & Sibma, & Szereth Sahhar in monte *planicici*. Et Bethpeghor, & effluxionem *Meramatha*, & Bethjessimoth. Et omnes urbes planiciei, & omne regnum Zzihhon regis Emorrhæi, qui regnavit in Hhesbon: quod delevit Moses eum, & principes Midian & Evæum, & Rekem, & Szur, & Hhur, & Rebagh principes Zzihhon habitatores terræ. Et Bilgham filium Beghor ariolum occiderunt filii Israel in gladio super occisos eorum. Et fuit terminus filiorum Ruben Jordanis, & terminus ejus: hæc hæreditas filiorum Ruben secundùm prosapias suas, urbes & villæ earum. Deditque Moses tribui Gad, filiis Gad & prosapiis eorum. Et fuit eis terminus Jaghzer, & omnes urbes Gilghad, & dimidiū terræ filiorū Ghamon; usq; ad Gharogher, quæ super faciem Raba. Et ab Hhesbon usq; ad Ramath *Miszpaia* & Betunim: & à Mahanaim usq; ad terminum Debir. Et in planitie Bethharem, & Bethnimrah, & Zzuchoth, & ad Septentrionem reliquum regni Zzihhon regis Hhesbon Jordanis, & terminus ejus; usque ad *fines* maris Ginozzar ultra Jordanem ad Orientem. Hæc possessio filiorum Gad per prosapias suas, urbes & oppida earum. Et dedit Moses dimidiæ tribui Manasse: & fuit dimidiæ tribui filiorum Manasse, per prosapias suas. Et fuit terminus eorum à Mahanaim, & omnis Mathnan omne regnū Ghog regis Mathnan, & omnes vici Jair, qui in Mathnan, sexaginta urbes. Et dimidium terræ Gilghad, & Ghastharoth, & Edreghi urbes regni Ghog in Mathnan; filiis Machir filii Manasse medietati filiorum Machir per prosapias eorum. Et hi, quos possidere fecit Moses in campestribus Moab; ultra Jordanem ad Jericho ad ortum. Et tribui Levi non dedit Moses possessionem: Dona quæ dedit illis Dñs *Deus Israel*, illa possessio eorū, juxta id quod locutus est eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ... * ... ...

ספר יהושע: יד

CAP. XIV. יד

quæ ,Chenahan terra in Iſrael filii acceperũt hæreditate quæ iſta Et
1 וְאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר
,Nun filius Jehoſuah &,ſacerdos Eliazar eos fecerũt accipere hæreditate
נְחִלּוּ אוֹתָם אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן
,eorũ *hæreditatis ſorte In* .Iſrael filiorum *extenſionum* patrum capita &
וְרָאשֵׁי אָבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: בְּנַחֲלָה גוֹרָל נַחֲלָתָם 2
limidiæ & ,*extenſionibus* novem ,Moſeh *manu in* Dominus præcepit ſicuti
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וְחֲצִי
tribui dimidiæ & tribub' duab' hæreditate Moſeh dederat Nam .tribui
הַמַּטֶּה: כִּי־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלַת שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה 3
Quia .eorũ medio in hæreditatem dederat non Levitis &: Jarden *tranſitu à*
מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְלַלְוִיִּם לֹא־נָתַן נַחֲלָה בְּתוֹכָם: כִּי־ 4
non & : Ephraim & Menaſſeh ,*extenſiones* duæ Ioſeph filii fuerunt
הָיוּ בְנֵי־יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא־
,habitandum ad urbes *miſi* ,terra in Levitis partem dederunt
נָתְנוּ חֵלֶק לַלְוִיִּם בָּאָרֶץ כִּי אִם־עָרִים לָשָׁבֶת
Quemadmodũ .eorũ *poſſeſſioni* & ,eorum *acquiſitionibus* earum ſuburbana &
וּמִגְרְשֵׁיהֶם לְמִקְנֵיהֶם וּלְקִנְיָנִם: כַּאֲשֶׁר 5
ſunt partiti & ,Iſrael filii fecerunt ſic ,Moſeh Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְחַלְּקוּ
,Ghilgal in Jehoſuah ad Iehudah filii acceſſerunt Et .terram
אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּגְּשׁוּ בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל 6
nõſti Tu :Chenizæus Jephunneh filius Caleb eum ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־
Dei virum Moſeh ad Dominus eſt locutus quod verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים
quadraginta Filius .Barneah Cades in *meas cauſas ſuper* & ,*meas cauſas ſuper*
עַל אוֹדֹתַי וְעַל־אוֹדֹתֶיךָ בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ: בֶּן־אַרְבָּעִים 7
Barneah Cades de me Domini ſervus Moſeh *mittendo in* ,*ego annorum*
שָׁנָה אָנֹכִי בְּשָׁלְחַ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ
meo corde cum quemadmodũ ,verbũ ei retuli & :terram explorandũ ad
לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וָאָשֶׁב אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לְבָבִי:
ego & ,populi cor *liquefecerunt* ,mecũ aſcenderũt qui mei fratres Et
וַאֲחֵי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי הֵמַסּוּ אֶת־לֵב הָעָם וְאָנֹכִי 8
die in Moſeh juravit Et .meum Deum Dominum poſt complevi
מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי: וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בַּיּוֹם 9
,*ea in* tuus pes calcavit *quam* terra non Si :dicendo ,illa
הַהוּא לֵאמֹר אִם־לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלְךָ בָּהּ
compleviſti quia .*ſeculum* in *uſque* tuis filiis & ,hæreditatem in erit tibi
לְךָ תִּהְיֶה לְנַחֲלָה וְלִבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי מִלֵּאתָ
Dominus fecit vivere ecce nunc Et meum Deum Dominum poſt
אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי: וְעַתָּה הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה 10
tunc ex ,annis quinque & quadraginta iſtis eſt locutus ſicut ,me
אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֵאָז
ambulavit quibus ,Moſeh ad hoc verbum Dominus eſt locutus
דִּבֶּר יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֶל־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־הָלַךְ
quinque *filius* hodie ego ecce nunc & : *deſerto in* Iſrael
יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן־חָמֵשׁ
d'e in quemadmodum fortis hodie *ego* Adhuc .annorum octoginta &
וּשְׁמֹנִים שָׁנָה: עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר בְּיוֹם 11
,nunc mea fortitudo ſic ,tunc mea fortitudo Sicut .Moſeh me *mittere*
שְׁלֹחַ אוֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וְכֹחִי עָתָּה
mihi da nunc Et .ingrediendum & ,exeundum ad & ,prælium ad
לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא: וְעַתָּה תְּנָה־לִּי 12
tu quia : illa die in Dominus eſt locutus *quem* ,iſtum montem
אֶת־הָהָר הַזֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־אַתָּה
,magnæ urbes & ,ibi *Hanachim* quia ,illa die in audiſti
שָׁמַעְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים גְּדֹלוֹת
quemadmodum ,eos expulero & ,mecum Dominus fortè ſi : munitæ
בְּצָרוֹת אוּלַי יְהוָה אִתִּי וְהוֹרַשְׁתִּים כַּאֲשֶׁר
.Dominus eſt locutus
דִּבֶּר יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 Hoc eſt quod poſſederunt filii Iſrael in terra Chanaan, quã dederunt eis Eleazar ſacerdos & Joſue filius Nun, & principes familiarum per tribus Iſrael: Sorte omnia dividentes, 2 ſicut præceperat Dominus in manu Moyſi, novem tribubus, & dimidiæ tribui. Duab' enim tribubus, & dimidiæ, dederat 3 Moyſes trans Jordanem poſſeſſionem: abſq; Levitis, qui nihil terræ acceperunt inter fratres 4 ſuos. Sed in eorum ſucceſſerũt locum filii Joſeph in duas diviſi trib', Manaſſe et Ephraim: nec acceperunt Levitæ aliam in terra partem, niſi urbes ad habitandũ, & ſuburbana earũ ad alenda jumenta & pecora 5 ſua. Sicut præceperat Domin' Moyſi, ita fecerunt filii Iſrael, 6 & diviſerunt terram. Acceſſerunt itaq; filii Juda ad Joſue in Galgala: locutúſq. eſt ad eũ Caleb filius Jephone Cenezæus. Nôſti quid locut' ſit Domin' ad Moyſen hominem Dei de me & de te in Cadesbarne. 7 Quadraginta annorum eram quando miſit me Moyſes famulus Domini de Cadesbarne, ut conſiderarem terram, nuntiavíque ei quod mihi verum 8 videbatur. Fratres autem mei qui aſcenderant mecum, diſſolverunt cor populi: & nihilominùs ego ſecutus ſum Domi- 9 num Deum meum. Juravítque Moyſes in die illo, dicens; Terra, quam calcavit pes tuus, erit poſſeſſio tua, & filiorum tuorum in æternum: quia 10 ſecutus es Dominum Deũ meum. Conceſſit ergò Dominus vitam mihi, ſicut pollicitus eſt uſque in præſentem diem. Quadraginta & quinque anni ſunt, ex quo locutus eſt Dominus verbum iſtud ad Moyſen, quando ambulabat Iſrael per ſolitudinem: hodiè octoginta 11 quinq; annorũ ſum, Sic valens, ut eo valebã tempore, quando ad explorandum miſſus ſum: illius in me temporis fortitudo uſq; hodiè perſeverat, tam ad bellandum quàm ad gradien- 12 dum. Da ergò mihi montem iſtum, quem pollicitus eſt Dominus, te quoque audiente, in quo Enacim ſunt, & urbes magnæ atque munitæ: ſi fortè ſit Dominus mecum, & potuero delere eos, ſicut promiſit mihi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ'. CAP. XIV.

1 Καὶ οὗτοι οἱ καταλημφθέντες ὑμῖν (α) Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ Χαναάν, οἷς κατεκληρονόμησαν (β) αὐτοῖς Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῶν τῇ υἱῷ Ἰσραήλ. 2 Κατὰ κλήρους ἐκληρονόμησαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο (γ) κύριος ἐν χειρὶ Ἰησοῦ ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῇ ἡμίσει 3 φυλῇ ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ τοῖς Λευίταις οὐκ ἔδωκε κλῆρον ἐν αὐ- 4 τοῖς, Ὅτι ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ δύο φυλαὶ Μανασσῆ καὶ Ἐφραίμ. καὶ οὐκ ἐδό- θη μερὶς ἐν τῇ γῇ τοῖς Λευίταις, ἀλλ' ἢ πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφωρισμέ- να (δ) αὐτῶν τοῖς κτήνεσι, καὶ τὰ κτή- 5 νη αὐτῶν. Ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ- ριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως (ε) ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ (ζ) ἐμέρισαν τὴν 6 γῆν. Καὶ (η) προσῆλθοσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα πρὸς Ἰησοῦν (θ) ἐν Γαλγάλ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Χαλεὲβ ὁ τοῦ (ι) Ἰεφοννὴ ὁ Κενεζαῖος, Σὺ οἶδας τὸ ῥῆ- μα, ὃ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν Κάδης Βαρνῆ. (κ) Τεσσαράκοντα γὰρ 7 ἐτῶν ἦμεν ὅτε ἀπέστειλέ με (λ) Μωυ- σῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ Κάδης Βαρνῆ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· καὶ (μ) ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν νοῦν 8 αὐτοῦ. Οἱ (ν) ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάν- τες μετ' ἐμοῦ μετέτηξαν (ξ) τὴν καρ- δίαν τοῦ λαοῦ, ἐγὼ δὲ προσετέθην ἑπα- 9 κολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου. Καὶ ὤμοσε Μωυσῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέ- γων, Ἡ γῆ (ο) ἐφ' ὧ ἐπάτησε, σοὶ ἔσαι ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι (π) προσετέθης ἐπα- κολουθῆσαι ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 10 Καὶ νῦν διέσρεψέ με κύριος ὃν τρό- πον εἶπε. τοῦτο (ρ) τετραρακοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ' ὃ ἐλάλησε κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς Μωυσῆν. καὶ ἐπορεύθη Ἰσ- ραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ σή- 11 μερον ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. Ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων, ὡσεὶ ὅτε ἀπέστειλέ με Μωυσῆς, ὡσαύτως ἰσχύω νῦν ἐξελθεῖν καὶ εἰσ- ελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ νῦν (σ) αἴτημαί 12 σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπε κύριος (τ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. (υ) νῦν δὴ οἱ Ἐ- νακεὶμ ἐκεῖ εἰσι, πόλεις ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι· ἐὰν ἦν κύριος μετ' ἐμοῦ ἦ, (φ) ἐξολοθρεύ- σω αὐτοὺς, ὃν τρόπον εἶπέ μοι κύριος.

MS.A. (α) Ἰσραὴλ Χαναὰν, (β) ἑαυτοῖς (γ) κύριος τῷ Ἰ- ησοῦ (δ) αὐτοῖς τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν. Ὃν (ε) ἐποίησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, (ζ) ἐμερίσαντο (η) προσῆλθον (θ) ἐν Γαλγάλοις· (ι) Ἰεφοννὴ (κ) Τεσσεράκοντα (λ) Μωυσῆς δοῦλος κυρίου κατασκοπεῦ- σαι (μ) ἀπεκρίθησαν (ν) ἀδελφοὶ οἱ συναναβάντες (ξ) τὴν δι- άνοιαν τοῦ (ο) ἐφ' οἷς (π) προστεθῆναι (ρ) Τεσσεραχοστὸν (σ) ἐτῶν ἐστε (τ) ἐν τῇ (υ) νυνὶ (φ) ἐξολεθρεύσω

CAP. XIV.

ET hi ſunt qui poſſederunt, 1 de filiis Iſrael in terra Chanaan: quibus diſtribuerunt hæreditatem eis Eleazar ſacerdos, & Ieſus filius Nave, & principes familiarum tribuum filiorum Iſrael. Secun- 2 dùm ſortes hæreditárunt, quemadmodùm mandavit Dominus in manu (a) Ieſu novem tribubus, & dimidiæ (b) tribui, ex eo quod trans Iordanem. Et Levitis non de- 3 dit ſortem in eis: Quoniam 4 fuerunt filii Ioſeph duæ tribus, Manaſſe & Ephræm. Et non fuit data portio in terra Levitis, ſed civitates ad habitandum, & (c) ſegregata earum pecoribus, & pecora eorum. Quemadmodùm mandaverat 5 Dominus Moyſi, ſic fecerunt filii Iſrael: & partiti ſunt terram. Et acceſſerunt filii Iuda ad 6 Ieſum in Galgal. Et dixit ad eum Chaleb filius Iephone Cenezeus, Tu nôſti verbum, quod locutus eſt Dominus ad Moyſen hominem Dei de me & te in Cades-Barne. Qua- 7 draginta enim annorum eram, quando miſit me Moyſes puer Dei de Cades-Barne explorare terrã. Et (d) reſpondi ei verbum ſecundum mentem ejus. Fra- 8 tres mei qui aſcenderant mecum, tranſtulerunt cor populi: ego autem appoſitus ſui obſequi Domino Deo meo. Et jura- 9 vit Moyſes in illa die, dicens; Terra, ſuper quam aſcendiſti, tibi erit in ſorte, & filiis tuis in ſeculum: quoniam appoſui- ſti obſequi poſt Dominum Deum noſtrum. Et nunc enutri- 10 vit me Dominus, quemadmodùm dixit. Hic eſt quadrage- ſimus & quintus annus, ex quo locutus eſt Dominus verbum hoc ad Moyſen. Et ivit Iſrael in deſerto: & nunc ecce ego hodiè octoginta & quinque annorum. Adhuc ſum 11 hodiè valens; ſicut quando miſit me Moyſes: ſimiliter valeo nunc egredi, & ingredi in prælium. Et nunc peto à te 12 montem hunc, ſecundùm quæ dixit Dominus die illâ; quoniam tu audiſti verbum hoc in die illa. Nunc autem ipſi Enacim ibi ſunt, civitates munitæ & magnæ. Si igitur Dominus mecum fuerit, exterminabo eos; quemadmodùm dixit mihi Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

1 ואלין דאחסינו בני ישראל בארעא דכנען דאחסינו יתהון אלעזר כהנא ויהושע בר נון
2 ורישי אבהת שבטיא לבני ישראל: בעדבא אתפלנת להון אחסנתהון כמא דפקד יי
3 ביד משה לתשעת שבטין ופלגות שבטא: ארי יהב משה אחסנת תרין שבטין
4 ופלגות שבטא מעברא לירדנא וללויאי לא יהב אחסנא ביניהון: ארי הוו בני יוסף
תרין שבטין מנשה ואפרים ולא יהבו חולק ללויאי בארעא אלהין קרין למחב ורוחיהון
5 לבעיריהון ולניתיהון: כמא דפקד יי ית משה כן עבדו בני ישראל ופלינו ית ארעא:
6 וקריבו בני יהודה לות יהושע בגלגלא ואמר ליה כלב בר יפנה קניזאה אנת ידעתא ית
7 פתגמא דמלל יי עם משה נביא דיי על עסק דילי ועל עסק דילך ברקם גיאה: בר
ארבעין שנין אנא כד שלח משה עבדא דיי ית מרקם גיאה לאללא ית ארעא ואתיבית
8 יתיה פתגמא כמא דהוה עם לבי: ואחי דסלקו עמי חברו ית לבא דעמא ואנא
9 אשלמית בתר דחלתא דיי אלהי: וקים משה ביומא ההוא למימר אם לא ארעא די
דרכת פרסת רגלך בה דילך תהי לאחסנא ולבנך עד עלמא ארי אשלמתא בתר
10 דחלתא דיי אלהי: וכען הא קים יי ית כמא די מלל דנן ארבעין וחמש שנין מעדן
דמלל יי ית פתגמא הדין עם משה דאזל במדברא וכען הא אנא יומא דין בר
11 תמנן וחמש שנין: עד כאן אנא יומא דין תקיף כדביומא דשלח יתי משה כחילי
כבכן וכן חילי דכען לאגחא קרבא ולמפק ולמעל: וכען הב לי ית טורא הדין
12 דמלל יי ביומא ההוא ארי את שמעתא ביומא ההוא ארי נפרין תמן וקרין רברבן
כויכן מאים יהא מימרא דיי בסעדי ואירתנין כמא די מלל יי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XIV.

ET hæc quæ poſſederunt filii Iſrael in terra Canaan: quæ poſſidere 1 fecerunt eos Eleazar ſacerdos, & Joſue filius Nun, & capita patrum tribuum filiorum Iſrael. In ſorte *diviſa eſt eis poſſeſſio ſua*: juxta id quod 2 præcepit Dominus *per manum* Moyſi, novem tribubus & dimidiæ tribui. Namque dedit Moyſes poſſeſſionem duabus tribubus, & dimidiæ tribui; 3 ultra Jordanem, & Levitis non dedit poſſeſſionem inter eos. Etenim 4 fuerunt filii Joſeph duæ tribus Manaſſe & Ephraim: & non dederunt partem Levitis in terra, niſi urbes ad habitandum, & ſuburbana earum, jumentis & pecoribus eorum. Juxta id quod præcepit Dominus Moyſi, ſic 5 fecerunt filii Iſrael, & partiti ſunt terram. Et acceſſerunt filii Juda ad 6 Joſue in Gilgala, & dixit ei Caleb filius Jephune Kenizæus: Tu nôſti verbum quod locutus eſt Dominus cum Moyſe propheta Domini ſuper cauſam meam, & ſuper tuã in Rekam Geah. Filius quadraginta annorum 7 ego, qnando miſit Moyſes ſervus Domini me ex Rekam Geah ad explorandam terram, & retuli illi verbum, ut id quod fuit cum corde meo. Et 8 fratres mei qui aſcenderũt mecum, fregerunt cor populi, & ego complevi poſt timorem Domini Dei mei. Et juravit Moyſes in die illã, dicendo: 9 Niſi terra, quam calcavit planta pedis tui in ea, tibi erit in poſſeſſionem, & filiis tuis uſque in ſeculum: quoniam compléſti poſt timorem Domini Dei mei. Et nunc ecce vivere fecit Dominus me, quemadmodum locutus 10 eſt, his quadraginta & quinque annis: à tempore quo locutus eſt Dominus verbum hoc cum Moyſe qui ambulavit cum Iſrael in ſolitudine: & nunc en ego hodie filius octoginta & quinq; annorũ. Uſq; nunc ego hodie 11 robuſtus, ſicut in die quo miſit me Moyſes: ſicut virtus mea tunc, ſic virtus mea quæ nunc; ad ineundum prælium, & ad exeundum, & ad intrandum. Et nunc da mihi montem hunc quem locutus eſt Dominus in 12 die illo: nam tu audiviſti in die illo, quia fortes ibi; & urbes magnæ munitæ, ſi fortè erit verbum Domini in auxilium meum, & poſſidebo eas, juxta id quod locutus eſt Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

HÆc verò sunt quæ hæreditate acceperunt filii Israel in terra Chanaan, quæ hæreditate distribuit eis Eliazar sacerdos, & Jesus filius Nun, atque capita, patres *videlicet* tribuum filiorum Israel, Secundùm portionem hæreditatis eorum, quemadmodum præceperat Dñs per Mosen ut darentur novē tribubus ac dimidiæ tribui. Jam enim dederat Moses hæreditatem duabus tribubus & dimidiæ tribui cis Jordanem: Levitis autem nullam dedit hæreditatē inter illos. (Erant enim filii Joseph duæ tribus, Manasse & Aphrem) nullam dedit *inquam* portionē Levitis in terra illa, præter civitates ad habitandum, & agros pro jumentis & possessione eorum. Quemadmodum præceperat Dominus Mosi, ita fecerunt filii Israel, & partiti sunt terram. Accedentibus autem filiis Juda ad Jesum in Galgala, dixit Caleb filiꝰ Jophnæ Cenezæus ad Jesum, Tu nôsti sermonē quem locutꝰ est Dñs cum Mose servo suo de re mea & de re tua in Recem Superbi, Cùm essem tunc annos natꝰ quadraginta, quādo misit me Moses servus Dei è Recem Superbi ad explorandam terram, dedique ei responsum prout erat in corde meo: Fratres autem nostri qui nobiscum ascenderant, terruerunt cor populi; ego verò perfectè secutus sum Dominum Deum meum. Juravit autem Moses eodem tempore, ac dixit, Terra per quam incessit pes tuus, tibi cedet in hæreditatem ac filiis tuis in æternum, eò quòd perfectè secutus fis Dñm Deū. Nunc itaque, ecce requiem dedit nobis Dñs, quemadmodum dixerat: en quadragesimus quintus est annus ex quo dixit Dñs verbum hoc Mosi, ut *scilicet* ambulare faceret Israelem per desertum: ego igitur hodiè sum natus annos octoginta quinque; Adhuc tamen subsistit in me robur non secùs ac illo die quo misit me Moses: meum ejus temporis robur atque præsentis, par est ad bellandum, egrediendum, & ingrediendū. Itaq; da mihi montem istum quem dixit Dominus Deus illā die (tu autem audisti eādem die quòd gigantes sint ibi, & urbes magnæ sint ac munitæ) forsan aderit mihi Dominus, & debellabo eos, quemadmodum dixit Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

CÆterùm hæc sunt quæ data fuerunt in possessionem filiis Israel in terra Sejam quæ dedit eis Iosue filius Nun, & Elazar filius Haronis sacerdotis, & capita patrum tribuum Israeliticarum, Juxta sortem hæreditatis eorum, quemadmodùm præceperat Deus per Mosen; novem scilicet tribubus ac dimidiæ. Moses enim jam dederat hæreditatem duabus tribubus ac dimidiæ trans Jordanem: tribui verò Levi non dederat hæreditatem cum eis. Nam filii Joseph facti fuerant duæ tribus, nempè Manisse & Ephraim. Non dederunt inquam filiis Levi partem in terra, præter urbes quasdam in habitationem, & tractus earum pro armentis & possessionibus eorum. Quemadmodùm præceperat Deus Mosi sic fecerunt filii Israel, & diviserunt terram. Accedentibus autem filiis Judæ ad Iosue in Galgal, dixit ad eum Chaleb filius Iephonnæ Hebræus, Tu jam nôsti quid dixerit Deus mei & tui causâ in Cades solitudinis Racim: (Eram autem natus annos quadraginta quo tempore misit me Moses servus Dei de Cades Racim ad explorandam terram, eique retuli sermonem prout erat in animo meo; Meisque comitibus qui mecum ascenderant, corda populi enervantibus, ego tamen perfeci obedientiam meam coram Domino meo) Et quomodò juraverit Moses eodem die, ac dixerit; Terra quam calcavit pes tuus, tibi cedet in hæreditatē ac filiis tuis in perpetuum, eò quòd peregeris obedientiam post Deum Dominum meum. Nunc autem en vivum conservavit me Deus ab eo tempore ad hunc usque diem, quemadmodùm promiserat: & ecce quadraginta quinque sunt annis à quo habuit Deus ad Mosen hujusmodi sermonem de me, & filii Israel perierunt in deserto, & ego sum hodiè natus annos octoginta quinque. Nihilominus sum modò æquè robustus ac pristino tempore quo misit me Moses: quales tunc erant meæ vires, tales est hodiè robur meum ad bellandum & exeundum. Nunc ergò da mihi montem istum de quo locutus est Deus tunc temporis. Tu enim audisti eodem die esse ibi gigantes, urbésque magnas ac munitas: da mihi illas, forte aderit mihi Deus & interficiam eos, & capiam urbes eorum.

ספר יהושע : טו

Jephunneh filio Caleb ipſi Chebron deditque ,Jehoſuah ei benedixit Et
13 וַיְבָרֶכְהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת־חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
Jephunneh filio Caleb ipſi Chebron fuit Idcirco .hæreditatem in
14 לְנַחֲלָה: עַל־כֵּן הָיְתָה־חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
poſt complevit quòd pro :hanc diem ad uſque ,hæreditatem in Chenizzæo
15 הַקְנִזִּי לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי
;Arbah Chiriath *facies ad* Chebron nomen Et .Iſrael Deum Dominum
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע
.bello à quievit terra & :*ipſe* Hanachim *in* magnus homo
הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה:

CAP. XV. טו

terminum ad ,eorum familias *ad* Jehudah filiorū *extenſioni* ſors fuit Et
1 וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם אֶל־גְּבוּל
eis Fuitque .Auſtri extremo ab ,*meridiem* ad Sin deſerti Edom
2 אֱדוֹם מִדְבַּר־צִן נֶגְבָּה מִקְצֵה חֵימָן: וַיְהִי לָהֶם
.meridiē ad *reſpiciente lingua* à ,ſalis maris extremo ab meridiei termin⁹
גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה יָם הַמֶּלַח מִן־הַלָּשׁוֹן הַפֹּנָה נֶגְבָּה:
,Sin in tranſibit & ,ſcorpionum aſcenſum ad meridie à ad egredietur Et
3 וְיָצָא אֶל־מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָּה
aſcendet & ,Cheſron tranſibit & ,Barneah Cades in meridie à aſcendet &
וְעָלְתָה מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעָבַר חֲצְרוֹן וְעָלְתָה
egredietur & ,Aſmon in tranſibit Et .Carcahah in circuibit & ,Adar in
4 אַדָּרָה וְנָסַב הַקַּרְקָעָה: וְעָבַר עַצְמוֹנָה וְיָצָא
erit iſte ;*mare* ad termini egreſſus erunt & ,Ægypti torrentē ad
נַחַל מִצְרַיִם וְהָיְתָה תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה וה־יִהְיֶה
ad uſque ſalis mare orientem ad terminus Et .*meridiei* terminus vobis
לָכֶם גְּבוּל נֶגֶב: וּגְבוּל קֶדְמָה יָם הַמֶּלַח עַד־
extremo ab maris *lingua* à *aquilonis* anguli terminus & : Jarden extremū
קְצֵה הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל לִפְאַת צָפוֹנָה מִלְּשׁוֹן הַיָּם מִקְצֵה
aquilone ab tranſibit & ,Bethchoglah in terminus Aſcendetque .Jarden
5 הַיַּרְדֵּן: וְעָלְתָה הַגְּבוּל בֵּית חָגְלָה וְעָבַר מִצְּפוֹן
.Reuben filii Bohan lapidem terminus aſcendet & ,Betharabah
לְבֵית הָעֲרָבָה וְעָלָה הַגְּבוּל אֶבֶן בֹּהַן בֶּן־רֽאוּבֵן:
reſpiciens aquilonem ad &,Hachor valle à Debir in terminus Aſcendetque
6 וְעָלָה הַגְּבוּל ׀ דְּבִרָה מֵעֵמֶק עָכוֹר וְצָפוֹנָה פָּנֶה
meridie à quæ ,Adummim aſcenſum contra quæ ,Ghilgal ad
אֶל־הַגִּלְגָּל אֲשֶׁר־נֹכַח לְמַעֲלֵה אַדֻּמִּים אֲשֶׁר מִנֶּגֶב
ejus exitus erunt & ,Henſemes aquas ad termin⁹ tranſibit &:torrenti
לַנַּחַל וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל־מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו
ad Hinnom filii vallem terminus aſcendet Et .Henrogel ad
7 אֶל־עֵין רֹגֵל: וְעָלָה הַגְּבוּל גַּי בֶּן־הִנֹּם אֶל־
ad terminus aſcendetque :Jeruſalaim ipſa ,meridie à Jebuzæi *humerum*
כֶּתֶף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הִיא יְרוּשָׁלִָם וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל־
extremo in quæ ,*mare ad Hinnom* vallis *facies ſuper* qui ;montis *caput*
רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גֵי־הִנֹּם יָמָּה אֲשֶׁר בִּקְצֵה
capite à terminus deſignabitur Et .Aquilonem ad Rephaim vallis
8 עֵמֶק־רְפָאִים צָפוֹנָה: וְיֶחְצָר הַגְּבוּל מֵרֹאשׁ
montis urbes ad egredietur & ,Nephtoah *aquarum* fontem ad ,montis
הָהָר אֶל־מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ וְיָצָא אֶל־עָרֵי הַר־
.Chiriathjeharim quæ Bahalah ipſi terminus deſignabitur &:Hephron
עֶפְרוֹן וְחָאַר הַגְּבוּל בַּעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים:
pertranſibit & :Seir montem ad *mare* ad Bahalah à terminus circuibit Et
10 וְנָסַב הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה אֶל־הַר שֵׂעִיר וְעָבַר
deſcendet & : Cheſalon *ipſa* ,aquilone ab Jearim montis *humerum* ad
אֶל־כֶּתֶף הַר־יְעָרִים מִצְּפוֹנָה הִיא כְסָלוֹן וְיָרַד
humerum ad terminus egredietur Et .Timnah in tranſibit & ,Bethſemes *in*
בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְעָבַר תִּמְנָה: וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף
pertranſibit & :Sichron ad terminus deſignabitur & ,aquilonē ad Hechron
11 עֶקְרוֹן צָפוֹנָה וְחָאַר הַגְּבוּל שִׁכְרוֹנָה וְעָבַר
,*mare* ad termini exitus eruntque ,Jabneel egredietur & ,Bahalah montē
הַר־הַבַּעֲלָה וְיָצָא יַבְנְאֵל וְהָיוּ תֹצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה:

Verſio VUL. LAT.

13 Benedixitq; ei Joſue: & tradidit ei Hebron in poſſeſſionē.
14 Atq; ex eo fuit Hebron Caleb filio Jephone Cenezæo uſq; in præſentē diē: quia ſecutus eſt
15 Dominū Deum Iſrael. Nomen Hebron antè vocabatur Cariath Arbe: Adā maxim⁹ ibi inter Enacim ſitus eſt. Et terra ceſſavit à prælijs.

CAP. XV.

1 IGitur ſors filiorum Judæ per cognationes ſuas iſta fuit: A termino Edom, deſertum Sin contra Meridiē, & uſq; ad extremā partē Auſtralis plagæ.
2 Initium ejꝰ à ſummitate maris Salſiſſimi, & à lingua ejꝰ, quæ
3 reſpicit Meridiē. Egrediturq; contra aſcenſū Scorpionis, & pertranſit in Sina: aſcenditq; in Cadesbarne, & pervenit in Eſron, aſcendens ad Addar, &
4 circuiens Carcaa, Atq; indè ꝓtranſiens in Aſemona, & perveniens ad torrentē Ægypti: eruntq; termini ejꝰ mare Magnū. Hic erit finis Meridianæ
5 plagæ. Ab Oriente verò erit initium, mare Salſiſſimum uſq; ad extrema Jordanis: & ea quæ reſpiciunt ad Aquilonem, à lingua maris uſque ad
6 eundem Jordanis fluvium. Aſcendítque terminus in Beth Hagla, & tranſit ab Aquilone in Beth Araba: aſcendens ad
7 lapidem Boën filii Ruben. Et tendens uſq; ad terminos Debera de valle Achor, contra Aquilonem reſpiciens Galgala, quæ eſt ex adverſo aſcenſionis Adommin, ab Auſtrali partę torrentis: tranſitq; aquas, quæ vocantur fons Solis: & erunt
8 exitꝰ ejus ad fontē Rogel. Aſcenditq; ꝑ convallē filii Ennom ex latere Jebuſæi ad Meridiē, hæc eſt Jeruſalē: & indè ſe erigens ad verticē montis, qui eſt contra Geennō ad Occidentē in ſummitate vallis Ra-
9 phaim contra Aquilonē. Pertranſitq; à vertice montis uſq; ad fontē aquæ Nephtoa: et pervenit uſq; ad vicos montis Ephron: inclinatúrq; in Baala, quæ eſt Cariathiarim, id eſt, urbs ſylvarū. Et circuit de Bala contra Occidentē, uſq; ad
10 montē Seir: transitq; juxta latus montis Jarim ad Aquilonē in Cheſlon: & deſcendit in Bethſames, tranſítq; in Thamna. Et ꝑvenit contra Aquilonē partis Accarō ex latere: inclinatúrq; Sechrona, et tranſit mōtē Baala: ꝑvenitq; in Jebneel, & magni Maris contra Occidentem fine concluditur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ ἐυλόγησεν αὐτ᾽ Ἰησοῦς, (χ) καὶ ἔδωκε Χεβρὼν τῷ Χαλεβ ὑῷ Ἰεφοννῆ ὑῷ Κενεζ ἐν κλήρῳ. Διὰ τοῦτο ἐγλήθη ἡ Χεβρὼν τῷ Χάλεβ (ϕ) τῷ ϗ Ἰεφοννῆ ϗ Κενεζαίε ἐν κλήρῳ ἕως (ω) ϗ ἡμέρας ταύτης, διὰ τὸ αὐτ᾽ ἐπακολουθῆσαι τῷ πρωτάσματι κυρίε (α) θεῦ Ἰσραὴλ. Τὸ δ᾽ (β) ὄνομα ϗ Χεβρὼν ἦν τὸ πρότερον πόλις (γ) Ἀρβὸ, μητρόπολις ϗ Ἐνακὶμ αὕτη. καὶ ἡ γῆ ἐκόπασε τοῦ πολέμου.

MS. A. (χ) καὶ ἔδωκεν ϗ Χεβρὼν ὑῷ Χάλεβ τῷ Ἰεφοννῆ τῷ Κενεζῆ ἐν κλήρῳ. (ϕ) τῷ Ἰεφοννῆ (ω) ϗ σύμβολον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτ᾽ (α) ϗ θεῦ (β) ὄνομα Χεβρὼν τὸ πρότερον (γ) Ἀρβὸ,

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς Ἰούδα κατ᾽ ὀνόμας αὐτῆς ἀπὸ ϗ ὁρίων ϗ Ἰδουμαίας (α) ἀπὸ ϗ ἐρήμου Σὶν ἕως Κάδης (ϛ) πρὸς Λίβα. Καὶ ἐκλήσθη αὐτ᾽ τὰ ὅρια (γ) ἀπὸ Λιβὸς ἕως μέρες θαλάσσης ϗ ἁλυκῆς ἀπὸ ϗ λοφιᾶς ϗ φρύσσης
3 (δ) ὅτι Λίβα. Καὶ διαπορεύε᾽ ἀνέναντι ϗ πρωσαναβάσεως (ε) Ἀκραβὶν᾽ καὶ ὀνωπορεύε᾽ Σενὰ, καὶ ἀναβαίνει (ζ) ἀπὸ Λιβὸς ὅτι Κάδης Βαρνῆ καὶ ὀνωπορεύε᾽ (η) Ἀσωρὼν, καὶ πρωσαναβαίνε εἰς (θ) Σάρδα καὶ (ι) ὀνωπο-
4 ρεύε᾽ ϗ χᾶ δυσμὰς Κάδης, Καὶ (κ) ὀνωπορεύε᾽ ὅτι (λ) Σημωνὰν, καὶ διεκβάλλει ἕως φάραγγος Αἰγύπτε καὶ ἔσαι αὐτῆ ἡ διέξοδος ϗ ὁρίων ἐπὶ ϗ θαλάσσαν. (μ) τοῦτό ὅτιν αὐ-
5 τῶν ἀπὸ Λιβός. Καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ ἀναλολῶν πᾶσα ἡ ἁλυκὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνε. Καὶ τὰ ὅρια αὐτ᾽ (ν) ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ ἀπὸ ϗ λοφιᾶς ϗ θαλάσσης καὶ ἀπὸ ϗ μέρες ϗ Ἰορ-
6 δάνε Ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ (ξ) Βαιθαγλαδὰμ καὶ παραπορεύε᾽ ἀπὸ Βορρᾶ ἐπὶ Βαιθάραβα, καὶ πρωσαναβαίνε τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον Βα-
7 ὼν υἱῦ Ῥουβήν. Καὶ πρωσαναβαίνε τὰ ὅρια ἐπὶ τὸ τέταρτον ϗ φάραγγος Ἀχὼρ, καὶ καταβαίνει (ο) ἐπὶ Γαλγὰλ, ἥ ὅτιν ἀπέναντι ϗ (π) πρωσβάσεως (ϱ) Ἀδαμμὶν, ἥ ὅτι (σ) κᾶ Λίβα τῆ φάραγγι, καὶ διεκβάλλει ἐπὶ τὸ ὕδωρ ϗ (τ) πηγῆς ϗ ἡλίε᾽ καὶ ἔσαι αὐτῆ ἡ διέξοδος πη-
8 γὴ Ῥωγήλ. Καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φάραγγα Ἐννὸμ ἐπὶ (υ) νότε τοῦ Ἰεβουσᾶ ἀπὸ Λιβός᾽ αὕτη ὅτιν Ἰερουσαλήμ᾽ καὶ διεκβάλλ τὰ ὅρια (φ) ἐπὶ κορυφὴν ὄρες, ἥ ὅτι κᾶ πρόσωπον φάραγγος Ἐννὸμ πρὸς θαλάσσης, ἥ ὅτιν ἐπ
9 μέρες γῆς (χ) Ῥαφαὶν ἐπὶ Βορρᾶ. Καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυφῆς ϗ ὄρες ἐπὶ πη-
γὴν (ϕ) ὕδατος Ναφθὼ, καὶ (ω) διεκβάλλ εἰς τὸ ὄρος Ἐφρὼν᾽ καὶ ἄξει τὸ ὅριον εἰς Βαάλ᾽
10 αὕτη ὅτι πόλις Ἰαρίμ. Καὶ περιγύσε᾽ ὅριον (α) ἀπὸ Βαάλ ὅτι (β) θαλάσσαν, καὶ παραβάσε᾽ εἰς ὄρος (γ) Ἀσὰρ ἐπὶ νότε πόλιν (δ) Ἰαρὶν ἀπὸ Βορρᾶ᾽ αὕτη ὅτι (ε) Χασλών᾽ καὶ καταβήσαι ἐπὶ πόλιν ἡλίε, καὶ παραβάσεται
11 (ζ) ἐπὶ Λίβα. Καὶ διεκβάλλ τὸ ὅριον κᾶ νότε Ἀκκαρὼν ἐπὶ Βορρᾶν, καὶ (η) διεκβαλεῖ τὰ ὅρια (θ) εἰς Σοκχὼθ, καὶ παραβάσε᾽ ὅρια ἐπὶ
Λίβα, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ Λεβνὰ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος ϗ ὀρίων ἐπὶ θαλάσσαν. καὶ
τὰ ὅρια (ι) αὐτ᾽ ἀπὸ θαλάσσης, ἥ θαλασσα ἡ μεσαλη ὁριεῖ.

MS. A. (α) ἀπὸ ϗ ὁρίων Σὶμ ἕως (ϛ) πρὸς Νότον. (γ) ἀπὸ Νότε (δ) ὅτι Νότον. (ε) Ἀκραββείμ᾽ (ζ) ἀπὸ Νότε (η) Ἐσρὼμ, (θ) Ἀδδασὶ (ι) πορεύετ᾽ (κ) πορεύετ᾽ (λ) Ἀτεμωνὰ, (μ) ταῦτά ὅτιν αὐτ᾽ τὰ ὅρια ἀπὸ Νότε. (ν) ἐπὶ Βορρᾶν, (ξ) Βαιθαγλαμ᾽ (ο) ἀπὸ (π) πρωσαναβάσεως (ϱ) Ἀδαμμὶ, (σ) κᾶ Νότον φάραγγα, (τ) πηγῆς ἡλίε᾽ (υ) νότε Ἰε-
βοῦσ. αὕτη (φ) ὅτι κορυφῆς (χ) Ῥαφαείμ ἐπὶ Βορρᾶν. (ϕ) ὕδατος (ω) διεκβάλλ ὄρες Ἐφρών᾽ καὶ ἐξάξ (α) ἐπὶ (β) θάλασσαν εἰς ὄεσς (γ) Σηείρ, καὶ παραβεύσετ᾽ ἐπὶ νότε (δ) Ἰαρὶμ
(ε) Χασδηών᾽ (ζ) ἐπὶ Νότον. (η) διεκβάλλ (θ) εἰς Ἀκκαρῶνα, καὶ παραβεύσε᾽ ὄεσς ϗ Γαδδὰ, καὶ διεκβάλλ ἐπὶ * ὅτι Ἰαβνὴλ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος (ι) αὐτοῖς

Et benedixit eũ Jeſus, & dedit 13
Chebron ipſi Chaleb filio Iephone
filio Cenez in ſorte. Propter hoc 14
facta eſt Chebron ipſi Chaleb filio
Iephone Cenezæi in ſortē uſq; in
diē hanc, cò quòd ipſe obſecutus
fuit præcepto Domini Dei Iſrael.
Nomen autē ipſius Chebron erat 15
anteà civitas(e) *Argob: metropo-*
lis ipſorum Enacim hæc. Et ter-
ra quievit à bello.

CAP. XV.

Et ſacti ſunt fines trib⁹(a) *Iu-* 1
da ſecundū populos eorū à fi-
nibus Idumææ à deſerto Sin uſq;
Cades ad(b) *Africū. Et fuerūt fi-* 2
nes eorū ab Africo uſq; ad partē
maris Salſi à ſummitate quæ ſert
ad Africū. Et egrediuntur contra 3
aſcenſū Acrabin: et pertranſeunt
Sena. Et aſcendunt ab Africo in
Cades Barne: & egrediuntur A-
ſoron, et aſcendunt in Sarada: &
obeunt eā, quæ ad Occidentē Ca-
des, Et egrediuntur in Selmonan, 4
et tranſeunt uſq; ad (c) *vallem*
Ægypti: et erit ejꝰ finiū exitꝰ ad
mare. Hic eſt eorū terminꝰ ab A-
frico. Et fines ab Oriente univerſā 5
mare Salſū uſq; (d) *ad Iordanē.*
Et fines eorū ab Aquilone: & à
ſummitate maris & à parte Ior-
danis aſcendunt fines ad Beth- 6
aglaā: & tranſeunt ab Aquilone
in Bethzaba, et aſcendunt fines
ad lapidē Bæon filii Ruben. Et a- 7
ſcendunt fines ad (e) *quartā val-*
lis Achor: et deſcendunt ad Gil-
gal, quæ eſt è regione aſcenſionis
Adammin, quæ eſt ad Africū ipſi
valli, & pertranſeunt ad aquam
fontis Solis: et erit ejꝰ exitꝰ fons
Rogel. Et aſcendunt fines ad val- 8
lē Ennō ſuper dorſū Icb⁹ ad A-
frico. Hæc eſt Hieruſalē. Et trajiciūt fines ad cacumē montis: quod
eſt ad faciē vallis Ennō ad mare, quod eſt à parte terræ Raphaim
ad Aquilonē. Et pertranſit termi- 9
nꝰ à cacumine montis ad fontem
aquæ Naphtho: et tranſit ad mon-
tē Ephron: & ducet terminū ad
Baal. Hæc eſt civitas Iarim. Et 10
circuibit terminꝰ à Baal ad mare,
& præteribit ad montē (f) *Aſſa*
ſuper dorſū civitatē Iarim ab Aq-
uilone: hæc eſt Chaſlō: et deſcen-
det ad civitatē Solis, et præteri-
bit ad Africū. Et tranſit terminꝰ 11
contra dorſū Accaronē ad Aquilo-
nē: et pervenient termini ad (g)
Socchoith, & præteribunt fines ad
Africū: et pervenient ad Lebna,
& erit exitus finium ad mare. Et
fines eorū à mari, mare Magnum
terminabit.

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et benedixit ei Joſue: & dedit Hhebron Caleb filio Jephune in poſ- 13
ſeſſionē. Propter hoc fuit Hhebrō Caleb filio Jephune Kenezæo in poſſeſſi- 14
onem uſque ad diem hanc; eò quòd complevit poſt timorem Domini Dei
Iſrael. Et nomen Hhebron ab antiquis Kirjath-Arbagh, homo magnus in 15
fortibus ipſe: & terra quievit à faciendo bello.

CAP. XV.

ET fuit ſors tribui filiorum Juda per proſapias eorum, ſuper termi- 1
num Edom ad deſertum Szin Meridiem verſus à finibus Auſtri. Et fuit eis 2
terminus auſtralis à finibus maris Salis, à littore quod reſpicit Auſtrum. Et 3
exit ab Auſtro ad aſcenſum Scorpionum, & tranſit ad Szin, & aſcendit ab
Auſtro ad Rekam Geah: & tranſit ad Hheſzron, & aſcendit ad Adar, &
flectit ad Karkagha. Et tranſit ad Ghaſzmon, & exit ad fluvium Ægypti, 4
& fuerunt egreſſus ejus *termini* ad *Occidentem*: hic erit vobis terminus
Auſtralis. Et terminus Orientalis plagæ, Mare ſalis uſque ad fines Jor- 5
danis; & terminus ad ventūm Septentrionalem, à littore maris à finibus
Jordanis. Et aſcendit terminus ad Beth-Hhagla, & tranſit à Septentrione 6
ad Beth-meſra: & aſcendit terminus ad petram Bohen filii Reuben. Et 7
aſcendit terminus ad Dabir ex planitie Ghachor, & Septentrione ſpectante
Gilgala, quæ è regione aſcenſus Idumæorū; qui ab Auſtro fluvii: & tranſit
terminus ad aquas fontis Solis, & fuerunt egreſſus ejus ad fontē Kaſzara.
Et aſcendit terminus ad vallem filii Hinom quæ ad latus Jebus ab Auſtro, 8
ipſa Jeruſalem: & aſcendit terminus ad caput montis qui ſuper faciē vallis
filii Hinom Occidentem verſus, quæ in finib⁹ vallis fortium, Septentrionē
verſus. Et flectit terminꝰ à capite montis ad fontem aquarū Nephthoahh; 9
& exit ad urbes montis Ghephron: & *flectit* terminꝰ ad Baghala, ea Kirjath
Jegharim. Et flexus eſt terminus a Baghala ad mare ad montē Seghir, & 10
tranſit ad latus montis Jegharim à Septētrione, ipſa Chezzalon: & deſcen-
dit ad Bethſemes, & tranſit ad Thimna. Et exit terminꝰ ultra Ghekron ad 11
Septentrionē, & *flectit* terminus ad Sichron: & tranſit ad montē Baghala,
& exit ad Jabneel: & fuerunt exitus ejus *termini ad mare*.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

וּבָרְכֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ וִיהַב יַת חֶבְרוֹן לְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה לְאַחְסָנָא: עַל כֵּן הֲוָת חֶבְרוֹן לְכָלֵב בַּר 13
יְפֻנֶּה קְנִיזָאָה לְאַחְסָנָא עַד יוֹמָא הָדֵין חֻלָּף דְּאַשְׁלִים בָּתַר דְּחַלְתֵּהּ דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל: 14
וְשׁוּם חֶבְרוֹן מִלְּקַדְמִין קִרְיַת אַרְבַּע אֱנָשׁ רַב בְּעַנְּקַיָּא הוּא וְאַרְעָא שְׁרוֹכַת מִלְּמֶעְבַּד 15
קְרָבָא:

טו

וַהֲוָה עֲדָבָא לְשִׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה לְזִרְעִיתְהוֹן עַל תְּחוּם אֱדוֹם מַדְבְּרָא דְצִן דָּרוֹמָא מִסְיְפֵי 1
דָּרוֹמָא: וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּם דָּרוֹמָא מִסְיְפֵי יַמָּא דְמִלְחָא מִן כִּיפָא דְמִתְפְּנֵי לְדָרוֹמָא: 2
וְנָפֵק לְמַדְרוֹמָא לְמַסְקָנָא דְעַקְרַבִּין וְעָבַר לְצִן וְסָלִיק מִדָּרוֹמָא לְרֻקֶם גֵּיאָה וְעָבַר לְחֶצְרוֹן 3
וְסָלִיק לְאַדָּר וּמְסְתְּחַר לְקַרְקָעָה: וְעָבַר לְעַצְמוֹן וְנָפֵק לְנַחֲלָא דְמִצְרַיִם וַהֲוֹ מַפְּקָנוֹהִי 4
דְּתְחוּמָא לְמַעְרְבָא דֵין יְהֵא לְכוֹן תְּחוּם דָּרוֹמָא: וּתְחוּם קִדּוּמָא יַמָּא דְמִלְחָא עַד סִיפֵי 5
יַרְדְּנָא וּתְחוּמָא לְרוּחַ צְפוֹנָא מִכֵּיף יַמָּא מִסְיְפֵי יַרְדְּנָא: וְסָלִיק תְּחוּמָא לְבֵית חָגְלָה וְעָבַר 6
מִצְּפוֹנָא לְבֵית מֵישְׁרָא וְסָלִיק תְּחוּמָא לְאֶבֶן בּוֹהֶן בַּר רְאוּבֵן: וְסָלִיק תְּחוּמָא לִדְבִיר 7
מִמֵּישַׁר עָכוֹר וְצָפוֹנָא מִתְפְּנֵי לְגִלְגָּלָא דִי לְקֹבֶל מַסְקָנָא דַאֲדוּמִּים דְּמִדְרוֹם לְנַחֲלָא
וְעָבַר תְּחוּמָא לְמֵי עֵין שֶׁמֶשׁ וַהֲוָן מַפְּקָנוֹהִי לְעֵין קָצְרָא: וְסָלִיק תְּחוּמָא לְחֵילַת בַּר הִנֹּם 8
דְּלְעֻבְרֵי יְבוּס מִדְרוֹמָא הִיא יְרוּשְׁלֵם וְסָלִיק תְּחוּמָא לְרֵישׁ טוּרָא דְעַל אַפֵּי חֵילַת הִנּוֹם
מַעְרְבָא דְבִסְיְפֵי מֵישַׁר גְּבָרַיָּא צְפוֹנָא: וְיִסְחַר תְּחוּמָא מֵרֵישׁ טוּרָא לְמַבּוּעַ מֵי נֶפְתּוֹחַ 9
וְנָפֵיק לְקִרְוֵי טוּרָא דְעֶפְרוֹן וְיִסְחַר תְּחוּמָא לְבַעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים: וּמְסְתַּחַר תְּחוּמָא 10
מִבַּעֲלָה לְיַמָּא לְטוּרָא דְשֵׂעִיר וְעָבַר לְעֶבְרֵי טוּר יְעָרִים מִצְּפוֹנָא הִיא כְּסָלוֹן וְנָחֵית
לְבֵית שֶׁמֶשׁ וְעָבַר לְתִמְנָא: וְנָפֵיק תְּחוּמָא לְעֶבְרֵי עֶקְרוֹן לְצִפוֹנָא וְיִסְחַר תְּחוּמָא 11
לְשִׁכְרוֹן וְעָבַר לְטוּר בַּעֲלָה וְנָפֵיק לְיַבְנְאֵל וַהֲוֹן מַפְּקָנוֹהִי דְּתְחוּמָא לְיַמָּא:

Versio SYRIACA cum Interpretation LATINA.

13 ... ...

כפר ידושע : טו

Jehudah filiorū terminus iſte: terminus & ,magnū mare ad *maris* termin⁹ Et

12 וּגְבוּל יָם הַיָּמָּה הַגָּדוֹל וּגְבוּל זֶה גְּבוּל בְּנֵי־יְהוּדָה
medio in partē dedit Jephunneh filio Calebq; ,ſuas familias *ad circumquaq;*
13 סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם: וּלְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה נָתַן חֵלֶק בְּתוֹךְ
patris Arbah Chiriath ,Jehoſuah ad Domini *es ad* Jehudah filiorum
בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־פִּי יְהוָה לִיהוֹשֻׁעַ אֶת־קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי
filios tres Caleb inde Expulitque .Chebron *ipſa* ,Hanach
14 הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן: וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם כָּלֵב אֶת־שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי
.Hanaeh *nates* ,Talmai & ,Achiman & ,Seſai ,Hanach
הָעֲנָק אֶת־שֵׁשַׁי וְאֶת־אֲחִימַן וְאֶת תַּלְמַי יִלִידֵי הָעֲנָק:
facies ad Debir nomen & :Debir habitatores ad inde Aſcenditque
15 וַיַּעַל מִשָּׁם אֶל־יֹשְׁבֵי דְּבִר וְשֵׁם־דְּבִר לְפָנִים
,Chiriathſepher percuſſerit Qui :Caleb Dixitque .Chiriathſepher
קִרְיַת־סֵפֶר: וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר־יַכֶּה אֶת־קִרְיַת סֵפֶר
eam cepit Et .uxorem in meā filiā Hachſah ei dabo & ,eā ceperit &
16 וְלָכְדָהּ וְנָתַתִּי לוֹ אֶת עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה: וַיִּלְכְּדָהּ
ſuā filiā Hachſah ei deditque :Caleb fratris Chenaz filius Hothniel
17 עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת עַכְסָה בִתּוֹ
:agrum ſuo patre à *Jetendā ad ex incitavit* & ipſa *venit do in*,fuit Et .uxorē in
לְאִשָּׁה: וַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאוֹל מֵאֵת אָבִיהָ שָׂדֶה
:dixit Et ?tibi Quid :Caleb ei dixitque :aſino *deſuper ſe deſcēdit* &
19 וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר־לָהּ כָּלֵב מַה־לָּךְ: וַתֹּאמֶר
mihi *dabis* & :m hi dediſti *meridiei* terram quia ,benedictionem mihi Da
תְּנָה־לִּי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי
revolutiones & ,ſuperiores *revolutiones* ei dedit & :aquarum *revolutiones*
גֻּלֹת מָיִם וַיִּתֶּן־לָהּ אֶת גֻּלֹת עִלִּיּוֹת וְאֶת גֻּלֹת
.ſuas familias *ad* Jehudah filiorum *extenſionis* hæreditas Iſta .inferiores
20 תַּחְתִּיּוֹת: זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם:
terminum ad Jehudah filiorum *extenſionis* extremo ab urbes fuerunt Et
21 וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה לְמַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־גְּבוּל
;Dimonah & ,Chinah Et .Jaghur & ,Heder & ,Chabſeel ,meridie in Edom
22 אֱדוֹם בְּנֶגְבָּה קַבְצְאֵל וְעָדָר וְיָגוּר: וְקִינָה וְדִמוֹנָה
.Behaloth &,Telem & ,Ziph .Ithnan & ,Chaſor &,Chedes Et .Hadhadah &
23
24 וְעַדְעָדָה: וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן: זִיף וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת:
,Semah &,Amam .Chaſor *ipſa* Cheſron ,Cherioth &,Chadathah Chaſor Et
25
26 וְחָצוֹר חֲדַתָּה וּקְרִיּוֹת חֶצְרוֹן הִיא חָצוֹר: אֲמָם וּשְׁמַע
-Chaſar Et .Bethphaleth & ,Cheſmon & ,Ghaddah Chaſor Et .Moladah &
27 וּמוֹלָדָה: וְחַצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט: וְחַצַר
.Haſem & ,Hiim & ,Bahalah .Beziothiah & ,Beerſabah & ,ſuhal
28 שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה: בַּעֲלָה וְעִיִּים וְעֶצֶם:
,Sanſannah &,Madmannah &,Siclag Et .Chormah & ,Cheſil & ,Eltholad Et
29 וְאֵלְתּוֹלַד וּכְסִיל וְחָרְמָה: וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה:
31 ,viginti urbes omnes : Rimmon & ,Hain & ,Silchim & ,Lebaoth Et
32 וְלְבָאוֹת וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל־עָרִים עֶשְׂרִים
.Aſnah & ,Sorhah & ,Eſthaol ,planicie In .carum villæ & ,novem &
33 וְתִשַׁע וְחַצֵרֵיהֶן: בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה:
,Adullam & ,Jarmuth .Henam & ,Tapuah ,Henghannim & ,Zanoach Et
34 וְנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהֵעֵינָם: יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם
,Ghederah & ,Hadithaim & ,Saharaim Et .Hazechah & ,Sochoh
35 שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה: וְשַׁעֲרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה
,Chadaſah & Senan .carū villæ & ,quatuordecim urbes ,Ghederothaim &
36 וּגְדֵרֹתַיִם עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וְחַצֵרֵיהֶן: צְנָן וְחַדָּשָׁה
,Baſcath & ,Lachis .Jocteel & ,Miſpeh & ,Dilhan Et .Ghad Migdal &
37 וּמִגְדַּל־גָּד: וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֵּה וְיָקְתְּאֵל: לָכִישׁ וּבָצְקַת
,Bethdaghon,Ghederoth Et .Chithlis &,Lachamā &,Chabbon Et .Heglon &
38 וְעֶנְלוֹן: וְכַבּוֹן וְלַחְמָם וְכִתְלִישׁ: וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן
.earum villæ & ,ſedecim civitates ,Macchedah & ,Nahamah &
39 וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה עָרִים שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצֵרֵיהֶן:

Verſio VULG. LAT.

12 Hi ſunt termini filiorum Juda p circuitum in cognationibus
13 ſuis. Caleb verò filio Iephone dedit partē in medio filiorum Juda, ſicut præceperat ei Dñs: Cariath-Arbe patris Enac, ipſa
14 eſt Hebrō. Delevitq; ex ea Caleb tres filios Enac, Seſai & Ahiman, et Tholmai de ſtirpe E-
15 nac. Atq; indè conſcendens venit ad habitatores Dabir, quæ priùs vocabatur Cariath-Sepher, id eſt, civitas Literarum.
16 Dixitq; Caleb, Qui percuſſerit Cariath-Sepher, & ceperit eā, dabo ei Axam filiā meā uxorem.
17 Cepitq; eā Othoniel filⁱ Cenez frater Caleb junior: dedit q; ei Axā filiā ſuā uxorem.
18 Quæ, cū pergerent ſimul, ſuaſa eſt à viro ſuo ut peteret à patre ſuo agrū, ſuſpiravitq; ut ſedebat in aſino. Cui Caleb,
19 Quid habes, inquit? At illa reſpondit, Da mihi benedictionē: Terrā auſtralē & arentem dediſti mihi, junge & irriguā. Dedit itaq; ei Caleb irriguum
20 ſuperⁱ & inferiⁱ. Hæc eſt poſſeſſio tribⁱ filiorū Juda per cognationes ſuas.
21 Erántq; civitates ab extremis partibⁱ filiorū Juda juxta terminos Edom à Meridie: Cabſeel & Eder &
22 Jagur. Et Cyna & Dimona &
23 Adada. Et Cades & Aſor &
24 Jethnā. Ziph et Telē & Baloth.
25 Aſor nova & Carioth, Heſron,
26 hæc eſt Aſor. Amam, Sama,
27 & Molada. Et Aſergadda &
28 Haſſemon & Bethphelet. Et Haſerſual et Berſabee & Bazi-
29 othia. Et Baala & Jim & Eſem.
30 Et Eltholad et Ceſil & Harma.
31 Et Siceleg & Medemena &
32 Senſenna. Lebaoth & Selim & Aën & Remmō: omnes civitates vigintinovē, & villæ earū.
33 In campeſtribⁱ verò: Eſtaol &
34 Sarea & Aſena. Et Zanoë & Ængannim & Taphua & Enaim. Et Jerimoth & Adullā, Socho & Azeca. Et Saraim & Adithaim, & Gedera et Gederothaim: urbes quatuordecim,
35 & villæ earū. Sanan et Hadaſſa
36 & Magdalgad. Delean & Maſepha & Jecthel. Lachis & Baſcath & Eglon. Chebbon & Le-
37 heman et Cethlis. Et Gideroth
38 & Bethdagon & Naama & Maceda: civitates ſedecim, & villæ earum.
39
40
41

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Ταῦτα τὰ ὅρια υἱῶν Ἰούδα κύκλῳ κατ' ὄψεις
13 αὐτῶν. Καὶ τῷ Χαλεὺ υἱῷ (κ)Ἰεφοννὴ ἔδωκε με-
ρίδα ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰούδα διὰ διαστάγματος τοῦ
Θεοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἰησοῦς τὴν πόλιν(λ) Ἀρβὲκ
14 μητρόπολιν Ἐνάκ· αὕτη ἐστὶν Χεβρών. Καὶ
ἐξῶλόθρευσεν ἐκεῖθεν Χαλεὺς υἱὸς(μ) Ἰεφοννὴ
τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ, τὸν Σεσὶ καὶ Θολαμὶ καὶ τὸν
15 Ἀχιμᾶ. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν Χαλεὺς ὅπου τοὺς κα-
τοικοῦντας Δαβίρ· τὸ δὲ ὄνομα Δαβὶρ ἦν τὸ
16 πρότερον πόλις Γραμμάτων. Καὶ εἶπε Χαλεύς,
Ὃς ἂν (ν) λάβῃ καὶ ἐκκόψῃ τὴν πόλιν τὴν Γραμ-
μάτων καὶ κυριεύσῃ αὐτῆς, (ξ) δώσω αὐτῷ τὴν Ἀ-
17 χὰν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. Καὶ ἔλαβεν αὐ-
τὴν Γοθονιὴλ υἱὸς Κενὲζ ἀδελφοῦ(ο) Χαλεύς· καὶ ἔ-
δωκεν αὐτῷ τὴν(π) Ἀχὰν θυγατέρα(ρ) αὐτοῦ γυ-
18 ναῖκα. Καὶ(σ) ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ
συνεβουλεύσατο αὐτῷ, λέγουσα· Αἰτήσομαι τὸν
πατέρα μου ἀγρόν. καὶ ἐβόησεν(τ) ἐκ τοῦ ὄνου. καὶ εἶ-
19 πεν αὐτῇ Χαλεύς, Τί σοί ἐστι; Καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν Νεγὲβ δέδω-
κάς με(υ) δός μοι τὴν Βασανίς. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ
(φ) τὴν Γοναθλὰν τὴν ἄνω καὶ τὴν Γοναθλὰν τὴν κά-
20 τω. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰούδα. Ε-
21 γκάθησαν δὲ (χ) πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ
φυλῇ υἱῶν Ἰούδα(ψ) ἐφ' ὁρίων Ἐδὼμ ὅπη τὴν (ω)
22 ἐρήμην, καὶ Βασελεὴλ, καὶ Ἀγὲ, καὶ Ἀσὼρ, Καὶ Ἰ-
23 κὰμ, καὶ Ῥεσμὰ, καὶ Ἀρσὴλ, Καὶ Κάδης, καὶ Ἀσσ-
24 εωναΐν, καὶ Μαναὶμ, Καὶ Βηθμανὰν· καὶ αἱ κῶ-
25 μαι αὐτῆς. Καὶ αἱ πόλεις Ἀσερὼν, αὕτη Ἀσὼρ,
26 Καὶ Σὴν, καὶ Σαλμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, Καὶ Σερὶ, καὶ
27 Βαφαλαθὶ, Καὶ Χολασεωλὰ, καὶ Βηρσαβεὲ· καὶ
28 αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. Βαλὰ, καὶ
29 Βακὼκ, καὶ Ἀσὶμ, Καὶ Ἐλεωὺδωδὶ, καὶ Βαθήλ,
30 καὶ Ἑρμὰ, Καὶ Σεκελὰκ, καὶ Μαχαρὶμ, καὶ Σε-
31 θεννὰκ, Καὶ Λαεὼς, καὶ Σαλὴ, καὶ Ἐρωμωθ· πό-
32 λεις εἰκοσιεννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. Ἐν τῇ
33 πεδινῇ, Ἀσαὼλ, καὶ Ῥάα, καὶ Ἀσνα, Καὶ Ῥάμβ,
34 καὶ Ταναὼ, καὶ Ἰλεὼθ, καὶ Μασανὶ, Καὶ Ἰβμὴθ, καὶ
35 Ὀδολλὰμ, καὶ Μεμβρὲ, καὶ Σαωχὼ, καὶ Ἀζηκὰ,
36 Καὶ Σακαρὶμ, καὶ Γάδηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς·
37 πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. Σεννὰ,
38 καὶ Ἀδασὰν, καὶ Μαγαδαλγὰδ, Καὶ Δαλαὰν, καὶ
39 Μασφὰ, καὶ Ἰαχαρεὴλ, Καὶ Βασηλὼθ, καὶ Ἰδε-
40 αδαλέα, Καὶ Χαβρὰ, καὶ Μαχὰς, καὶ Μαχὼς,
41 Καὶ Γεδὼρ, καὶ Βαγαδὴλ, καὶ Νωμὰν, καὶ Μα-
κηδὰ· πόλεις ἑκκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς.

Hi ſunt fines filiorū Iuda in- 12
cuitu ſecundū populos eorū. E- 13
Chaleb filio Jephone dedit partē
in medio filiorū Iuda per præce-
ptum Dei. Et dedit ei Ieſus civi-
tatē Arboc metropolim Enac. Hæc
eſt Chebron. Et exterminavit indè 14
Chaleb filiⁱ Iephone tres ipſos fi-
lios Enac, Suſi, & Tholami, &
Achima. Et aſcendit indè Chaleb 15
ſuper habitantes Dabir. Nomen
autem Dabir erat antèa civitas
Literarum. Et dixit Chaleb, Qui 16
ceperit; & exciderit civitatē Li-
terarū, & dominatus fuerit ejus:
dabo ei Aſchan filiā meā in uxo-
rem. Et cepit eam Gothoniel filius 17
Cenez (h) fratris Chaleb. Et dedit
ei Aſchan filiam ſuam, uxorem.
Et factum eſt, dum ea egrederetur, 18
& habuit conſilium cum eo,
dicens; Petam patrē meū, agrū.
Et exclamavit de aſino. Et dixit
ei Chaleb, Quid eſt tibi? Et dixit 19
ei, Da mihi benedictionē: quoniā
in terrā Negeb (i) dediſti me. Da
mihi ipſam (k) Bothanis. Et dedit
ei (l) Gonæthlan ſuperiorē, et Go- 20
næthlaa inferiorem. Hæc eſt ha- 21
reditas tribūs filiorū Iuda. Fue- 22
runt autē civitates corū, (m) civi-
tates ad tribū filiorū Iuda ſuper
fines Edom ſuper deſertum, ei (n)
Baſeleel, & Ara, & Aſor, Et I- 23
cam, & Regma, & Aruel, Et Ca- 24
des, & Aſorionain, & Menan, 25
Et Balmenan, (o) et oppida earū. 26
Et civitates Aſerō (hæc eſt Aſor) 27
Et Sen, & Salmaa, et Molada, Et 28
Seri, et Bæphaluth, Et Cholaſcola, 29
& Berſabee, (p) & oppida earū,
& villæ earū. Bala & Bioc, & 30
Aſom, Et Eboyd id, & Bethel, et 31
Hirma, Et Seceleg, et Madmarim, 32
& Saibemae, Et Libos, & Sale, 33
& Eromoth; civitates viginti no-
vē, & oppida earū. In campeſtri, 34
Aſtaol, & Rua, et Aſſa, Et Rumen, 35
& Tano, et Iluthoib, et Meani,
Et Iermuth, & Odollā, et Mem- 36
bra, & Socho, & Iazeca, Et Sa- 37
carim, (q) & Gadera, et villæ ejus:
civitates quatuordecim, et oppi-
da earū. Senna, et Adaſan, et Miga- 38
dalgad, Et Dalad, et Miſphra, et 39
Iachareel, Et Baſedoth, et Ideada- 40
lea, Et Chabra, et Machos, et Machos, Et Geddor, et Bagadul, et Noman, et 41
Machidan: civitates ſexdecim, et oppida earum.

MS. A. (κ) Ἰεφοννῆ (λ) Ἀρβὲ ἡ μητρόπολις (μ) Ἰεφοννὴ (ν) λάβῃ τὴν (ξ) καὶ δώσω αὐτῷ
Ἀχσὰν (ο) Χαλεὺ ὁ νεώτερος· καὶ (τ) Ἀχσὰν (ρ) αὐτῷ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. (σ) ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι (τ) ἀπὸ τὴν (υ) δός μοι Γωλαθμαΐμ. (φ) Χαλεὺ τὴν Γωλαθὶ τὴν κάτω. (χ) αἱ πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ υἱῶν (ψ) ἐπὶ ὁρίων (ω) ἐρήμην, Καβεὴλ, καὶ
Ἐσραὶ, καὶ Ἰαγὲρ, καὶ Κινὰ, καὶ Διμωνὰ, καὶ Ἀδαδὰ, καὶ Βελεὴθ, καὶ Γοναζὶφ, καὶ Τῆεμ,
καὶ Βαλωὴθ, καὶ πόλις Ἀσερὼμ, αὕτη Ἀσώρ. Ἀμὰμ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἀσεργαδδὰ, καὶ Βαιθφαλεὲθ καὶ Ἀσαρσουλὰ, καὶ Βηρσαβεὲ· καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ
αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Βαλὰ, καὶ Ἀυείμ, καὶ Ἀσὶμ, καὶ Ἐλθωλαδὶ, καὶ Χασεὶρ, καὶ Ἑρμὰ, καὶ Σικελὲγ, καὶ Βεθκωρὶ, καὶ Σανσαννὰ, καὶ Λαεὼθ, καὶ Σῆρεὶμ, καὶ Ῥεμμὼν· πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἐν τῇ πεδινῇ Ἐσθαὸλ, καὶ Σαραὰ, καὶ Ἀσνὰ, καὶ Ῥαμὼμ, καὶ
Ταναὼ, καὶ Ἀσιαδαείμ, καὶ Ἠναείμ, καὶ Ἰεσιμὼθ, καὶ Ὀδολλὰ, καὶ Ἐμβὰ, καὶ Σωκὼ, καὶ Ἀζηκὰ, καὶ Σαρμαρεὶμ, καὶ Γαδηρὰ, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς· πόλις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Σεννὰμ, καὶ Ἀδασὰ, καὶ Μαγδαλγαδὶ, καὶ Δαλαὰν, καὶ Μασφὰ, καὶ Ἰεχθαὴλ, καὶ Λαχεὶς, καὶ Μαχαθ, καὶ Ἐγλὼμ, καὶ Χαβὰ, καὶ Λαμὰς, καὶ Μασλωθ, καὶ Γαδηρὼθ, καὶ Βεθδάγων, καὶ Νωμὰ, καὶ Μακηδὰ· πόλεις δεκαέξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Λεβνὰ, καὶ Ἀφὲρ, καὶ Ἰεφθὰ, καὶ Ἀσεννὰ, καὶ Νεσὶβ, καὶ Κεϊλὰ, καὶ Ἀχζὲκ, καὶ Μαρησὰ, καὶ Ἐλωμ· πόλις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἀκκαρὼν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. καὶ ἀπὸ Ἀκκαρὼν, Ἰεμναὶ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον Ἀσλὼμ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς· Γάζα· καὶ αἱ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וְתָחוּם מַעֲרָבָא יַמָּא רַבָּא וְתָחוּמָא דֵּין תְּחוּם בְּנֵי יְהוּדָה סְחוֹר סְחוֹר לְזַרְעַיְתְהוֹן: וְלְכָלֵב
13 בַּר יְפֻנֶּה יְהַב חוּלָקָא בְּגוֹ בְנֵי יְהוּדָה עַל מֵימְרָא דַיְיָ לִיהוֹשֻׁעַ יַת קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִיהוֹן
14 דְּנַפְרַיָא הִיא חֶבְרוֹן: וְתָרִיךְ מִתַּמָּן כָּלֵב יַת תְּלָתָא בְּנֵי גַּבְרַיָא יַת שֵׁשַׁי וְיַת אֲחִימַן וְיַת
15 חַלְמַי בְּנֵי גַּבְרַיָא: וְסַלִיק מִתַּמָּן לְוָת יָתְבֵי דְבִיר וְשׁוּם דְּבִיר מִלְקַדְמִין קִרְיַת אַרְכֵי:
16 וַאֲמַר כָּלֵב דְּמְחֵי יַת קִרְיַת אַרְכֵי וְיִכְבְּשִׁנַּהּ וְאֶתֵּן לֵיהּ יַת עַכְסָה בְּרַתִי לְאִתּוּ: וְכָבְשַׁהּ
17 עָתְנִיאֵל בַּר קְנַז אֲחוּהִי דְכָלֵב וְיָהַב לֵיהּ יַת עַכְסָה בְּרַתֵּיהּ לְאִתּוּ: וַהֲוָה בְּמֵעַלָהּ
18 וַאֲמַלְכַתֵּיהּ לְמִשְׁאַל מִן אֲבוּהָא אַחְסָנְתָּא וְאִתְרְכִינַת מֵעַל חֲמָרָא וַאֲמַר לַהּ כָּלֵב מָה לִיךְ:
19 וַאֲמַרַת הַב לִי אַחְסָנְתָּא אֲרֵי לַאֲרַע דָּרוֹמָא יְהַבְתָּנִי וְתִתֵּן לִי אַתַר בֵּית שַׁקְיָא דְמַיָא וְיָהַב
20 לַהּ יַת בֵּית שַׁקְיָא עִלָּאָה וְיַת בֵּית שַׁקְיָא תַּחְתָּאָה: דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה
21 לְזַרְעַיְתְהוֹן: וַהֲוָה קְרְוָיָא מִסְפֵּי לְשִׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה עַל תְּחוּם אֲדוֹם בְּדָרוֹמָא קַבְצְאֵל
22 וְעֵדֶר וְיָגוּר: וְקִינָה וְדִימוֹנָה וְעַדְעָדָה: וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן: זִיף וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת: וְחָצוֹר
23
24 חֲדַתָּה וְקִרְיוֹת חֶצְרוֹן הִיא חָצוֹר: אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה: וַחֲצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט:
25
26 וְחָצַר שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה: בַּעֲלָה וְעִיִּים וְעֶצֶם: וְאֶלְתּוֹלַד וְכִסִיל וְחָרְמָה: וְצִקְלַג
27
28 וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה: וּלְבָאוֹת וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל קֻרְיָא עַשְׂרִין וְתִשַׁע וּפַצְחֵיהֶן:
29
30 בַּשְׁפֵלָתָא אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה: וְנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהֵעֵינָם: יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה
31
32 וַעֲזֵקָה: וְשַׁעֲרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרוֹתַיִם קְרִין אַרְבַּע עַסְרֵי וּפַצְחֵיהֶן: צְנָן וַחֲדָשָׁה
33
34 וּמִגְדַּל גָּד: וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֵּה וְיָקְתְּאֵל: לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן: וְכַבּוֹן וְלַחְמָם וְכִתְלִישׁ:
35
36 וּגְדֵרוֹת בֵּית דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה קְרִין שִׁית עַסְרֵי וּפַצְחֵיהֶן:
37
38
39
40
41

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et terminus occidentalis mare magnum, & *terminus* [*ejus* :] Hi termini 12
filiorum Juda circumcirca per proſapias ſuas. Et Chaleb filio Jephune 13
dedit partem in medio filiorum Juda, juxta dictum Domini ad Joſue :
Kirjath Arbagh patris illorum fortium, ipſa Hhebron. Et extirpavit inde 14
Chaleb tres filios fortium : Seſſai, & Ahhiman, & Thalmai filios for- 15
tiū. Et aſcendit inde ad habitatores Debir, & nomen Debir antèa Kiriath- 16
arche. Et dixit Chaleb : Qui debellaverit Kiriath-arche, & ſubegerit eam, 17
& dabo ei Ghachzza filiam meam in uxorem. Et ſubegit eam Ghathniel 18
filius Kenaz fratris Chaleb, & dedit ei Ghachzza filiā ſuā in uxorem. Et fuit 19
cum ea intraret, & incitavit illum ut peteret à patre ſuo poſſeſſionem, & 20
demiſit ſe de aſino. Et dixit ei Chaleb : Quid tibi ? Et dixit : Da mihi poſſeſ- 21
ſionem, nam ad terram meridionalem dediſti me : & dabis mihi locum do- 22
mus irrigationum aquarum ; & dedit ei domum irrigationum ſuperiorem, 23
et domū irrigationum inferiorem. Hæc poſſeſſio tribus filiorum Juda per 24
proſapias ſuas. Et fuerunt urbes à limitibus tribus filiorum Juda ſuper 25
terminum Edom in Auſtro : Kabſzeel & Gheder, & Jagur. Et Kina, & Dimo- 26
na & Ghadghada. Et Kedes, & Hhaſzor & Jithnan ; Ziph et Telem, & 27
Beghaloth. Et Hhaſzor Hhadathah, & Kirjoth Hheſzron, ipſa Hhaſzor. A- 28
man & Semagh, & Molada. Et Hhaſzar Gada, & Hheſmon, & Bethpalet. 29
Et Hhaſzar Sughal, & Beerſabagh, & Bezjothia. Baghala, & Ghiim, & 30
Ghezem. Et Eltholad, & Chezzil, & Hharma. Et Sziklag, & Madmana, 31
& Zzanzzana. Et Lebaoth & Selahhim, & Ghaia, & Rimon ; omnes urbes 32
viginti & novem & vici earum. In depreſſione ; Eſthaol, & Szarghah, & 33
Aſnah. Et Zannoahh, & Ghen-ganim, Thapuahh & Haghenam. Jarmuth 34
& Ghadulā, Socho & Ghazeka. Et Segharaim & Ghaditaim, & Hagderah, 35
& Gederotaim, urbes quatuordecim & vici earum. Szenan & Hhadaſſa, et 36
Migdal Gad. Et Dilghan & Miſzpeh & Jaktheel : Lachis & Baſzkath 37
& Gheglon. Et Chabon, & Lachmas, et Chethlis. Et Gederoth, Bethdagon, 38
et Naghama, & Makeda urbes ſedecim ; et vici earum. 39
40
41

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Terminus autem ejus ab Occidente *extenditur* ad Meriba cum limitibus ejus. Hic eſt limes filiorum Juda per familias ſuas circumquaque. Calebo quoque filio Jophnæ dedit Jeſus partem inter filios Juda, juxta verbum oris Dñi. Dixit autem Caleb ad Jeſum, Da mihi hanc civitatem Arbaa patris gigantum: deditque Jeſus Calebo civitatem Arbaa patris gigantum, quæ eſt Hebron; Et interfecit inde Caleb tres filios gigantum, *nempe* Sifai, Ahiman, & Tholmai filios gigantum. Inde aſcendit contra habitatores Dobir (erat autem nomen Dobir antea, Civitas Sepher.) Et ait Caleb, Quicunq; ſubjugaverit Civitatem Sepher & vaſtaverit eam, huic dabo Achſam filiam meam uxorem. Subjugavitq; eam Athnael filius Kenaz fratris Caleb, & dedit ei Achſam filiã ſuã uxorem. Cúmque facta fuiſſet ejus *uxor*, ſolicitata fuit ad petendum à patre ſuo hæreditatem agri; quare demiſit ſeſe ex aſino. Ait illi Caleb, Quid tibi eſt filia mea? Dixit ad eum, Da mihi benedictioné: quandoquidem in terra Meridionali me collocâſti, da mihi foſſam iſtã aquarũ: & dedit ei Caleb foſſam ſuperioré & foſſam inferiorem. Hæc eſt hæreditas filiorũ Juda per familias ſuas. Fuerunt autem civitates tribûs filiorum Juda ſecus limitẽ Adum ad Auſtrum: atq; hæc ſunt nomina civitatũ filiorũ Juda, Cabſael, & Adar, & Jagur, Kina, Armona, Gadgada, Kades, Haſor, Nathnin, Zib, Atlem, Beeloth, Haſor, Hadatha, & Civitas Heſron, Omam, Aſmaa, Molada, Haſar-ada, Heſmon, Beth-polat, Area vulpiũ, Bir-ſebaa, Bir-Jothia, Baal, Elin, Aſſam, Eltolam, Achſin, Herma, Senaclag, Marmana, Samſala, Lebeoth, Saluh, & Irmon: omnes civitates triginta ſex, & villæ earum in planitie. Item Eſtuael, Sadaa, Eſtana, Huh, In-gohom, Pathuh, Ilam, Jarmuth, Arlam, Socha, Azca, Saatin, Aziathim, Gothar, & Gethrunin: civitates quindecim cum villis earum. Salon, Harſa, Magdalgad, Dalbon, Caſpha, Nactael, Lachis, Azcath, Egolan, Chebſon, Lahmas, Chathlis, Adroth, Beth-dagon, Naama, & Nacda: civitates ſexdecim cum villis earum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Hi ſunt limites filiorum Juda per circuitum juxta familias eorum. Calebo quoque filio Jophnæ data fuit portio inter familiam Juda, juſſu Dei ad Joſue, civitas Arbaa, quæ eſt Hebron. Occiditque in ea Caleb tres gigantes filios Anac, nempe Siſai, Ahiman, & Tolmai. Et aſcendit illinc ad incolas Dobir (nomen autem Dobir olim erat Civitas Sepher) Et ait Caleb, Qui, trucidatis civibus Civitatis Sepher, expugnaverit eam, dabo illi Achſam filiam meam uxorem. Expugnavit autem illam Athnael filius Kenaz fratris Caleb minoris, deditque eam ipſi uxorem. Quam, cùm ingreſſa fuiſſet, inſtigavit ad petendum à patre ſuo agrum quendam: demiſit ergò illa caput deſuper aſinum, dixitque ad eam Caleb, Quid per hoc ſignificas? Ait illi, Da mihi benedictionem: quandoquidem matrimonio me junxiſti in terra Auſtrali, Da mihi duas aquæ ſpecies. Dedítque illi rivos ſuperiores & inferiores. Hæc eſt hæreditas filiorum Juda per familias eorum. Fuerunt autem civitates à latere tribûs filiorum Juda uſque ad terminum Rum Meridiem verſus, Cabſiel, Adar, Jagur, Kina, Demana, Adada, Cades, Haſſor, Jethnan, Zipb, Talim, Bualoth, Haſſor, Hadiha, Kerjoth, & Heſron quæ eſt Haſſor: Amam, Samea, Molada, Caſtrum Gedda, Haſmon, Beth-palet, Caſtrum Saor, Bir-ſebaa, Bir-Jothia, Bnala, Jim, Aſſem, Eltolad, Chefil, Herma, Seclag, Madmanna, Sanſanna, Lebaoth, Selhim, Aiin, & Remmon: quarum urbium ſumma eſt viginti novem, cum oppidis earum. In planitie verò Eſtaol, Soraa, Aſna, Zanub, Fons viridariorum, Taphu, Arim, Jarmuth, Adlam, Sochar, Azica, Saaraim, Aditháim, Gedira, & Gedirothaim: urbes quatuordecim cum oppidis earum. Senan, Hadaſa, Turris Gedda, Dalian, Maſphia, Jeſtael, Luchis, Baſecath, Eglon, Chabbon, Lahmas, Gethlis, Gedrath, Beth-dagon, Naema, & Makida, urbes ſexdecim cum oppidis earum.

ספר יהושע : יו

42 ,Chehilah Et .Nesib & ,Asnah &,Iphthach Et .Hasan &,Hether &,Libnzh
43 לבנה ותתר ועשן: ויפתח ואשנה ונציב: וקעילה
44 ,Hechron .earum villæ & ,novem civitates ,Maresah & ,Achzib &
45 ואכזיב ומראשה ערים תשע וחצריהן: עקרון
46 manum ſuper quæ omnes ,mare ad & ,Hechron Ab .ejus villæ & ,ejus filiæ &
ובנותיה וחצריה: מעקרון ויתה כל אשר על־יד
47 ,ejus filiæ ,Hazzah ,ejus villæ & ,ejus filiæ ,Asdod .earum villæ & ,Asdod
אשדוד וחצריהן: אשדוד בנותיה וחצריה עזה
,terminus & ,rem.ni mare & ,Ægypti torrentem ad uſque ejus villæ &
וחצריה עד־נחל מצרים והים הגדול ונבול:
48 ,Sannah Chiriath & ,Dannah Et .Sochoh & ,Jathir & ,Samir ,monte in Et
ובהר שמיר ויתיר ושוכה: ודנה וקרית־סנה
49 ,Cholon & ,Ghoſen Et .Hanim & ,Eſthemoh & ,Hanab Et .Debir ipſa
היא דבר: וענב ואשתמה וענים: ונשן וחלן
51 ,Dumah & ,Harab .earum villæ & ,undecim civitates ,Ghiloh &
ונלה ערים אחת עשרה וחצריהן: ארב ורומה
52 .Chiriath & ,Chumtah Et .Apecah &,Bethtappuach &,Janum Et .Eſhan &
53 ואשען: ינום ובית־תפוח ואפקה: וחמטה וקרית
54 ,Mahon .earum villæ &,novem civitates ,Sihor & ,Chebron ipſa , arbah
ארבע היא חברון וציעור ערים תשע וחצריהן: מעון
55 Cain .Zanoach & ,Jocdeham & ,Izrahel Et .Juttah & ,Ziph & ,Carmel
56 כרמל וזיף ויוטה: ויזרעאל ויקדעם ונוחה: הקין
57 ,Chalchul .earum villæ & ,decem civitates ,Timnah & ,Ghibbah
גבעה ותמנה ערים עשר וחצריהן: חלחול
58 civitates ,Elthecon & ,Beth-hanoth &,Maharath Et .Ghedor & ,Bethſur
בית צור וגדור: ומערת ובית ענות ואלתקן ערים
59 ,Rabbah &,Chiriathjcharim ipſa ,Bahal Chiriath .earum villæ & ,ſex
ששה וחצריהן: קריית־בעל היא קריית יערים והרבה
60 ,Middin ,Bethkarabah : deſerto In .earum villæ & ,duæ civitates
ערים שתים וחצריהן: במדבר בית הערבה מדין
61 civitates ,Henghedi & ,ſalis civitas & ,Nibſan Et .Sechachah &
וסככה: והנשן ועיר־המלח ועין גדי ערים
62 non ,Jeruſalaim habitatores Jebuſæum Et .earum villæ & ,ſex
ששה וחצריהן: ואת־היבוסי יושבי ירושלם לא־
63 filiis cum Jebuſæus habitavit & : eos expellere Jehudah filii potuerunt
יוכלו בני־יהודה להורישם וישב היבוסי את־בני
.hanc diem ad uſque Jeruſalaim in Jehudah
יהודה בירושלם עד היום הזה:

CAP. XVI. יו

,Jericho aquas ad Jericho Jarden à Joſeph filiis ſors eſt egreſſa Et
1 ויצא הגורל לבני יוסף מירדן יריחו למי יריחו
.Bethel montem in Jericho à aſcendens deſertum ,orientem ad
מזרחה המדבר עלה מיריחו בהר בית־אל:
.Archihataroth terminũ ad tranſibit &,Luz in Bethel à egredietur Et
2 ויצא מבית־אל לוזה ועבר אל־גבול הארכי עטרות:
-Beth terminum ad uſque ,Japhleti terminum ad mare verſus deſcendet Et
3 וירד יפלטי אל־גבול היפלטי עד־גבול בית־
.mare ad ejus exitus eruntque : Ghazer ad uſq; &,inferiorem choron
חרון התחתון ועד־גזר והיו תצאתיו ימה:
termin' fuit Et .Ephraim &,Menaſſeh Joſephi filii acceperũt hæreditate Et
4 וינחלו בני־יוסף מנשה ואפרים: ויהי גבול
5 orientẽ ad eorũ hæreditatis termin' fuit &:ſuas familias ad Ephraim filiorũ
בני־אפרים למשפחתם ויהי גבול נחלתם מזרחה
terminus exibit Et .ſuperiorem Bethchoron ad uſque ,Addar Hathroth
עטרות אדר עד־בית חרון עליון: ויצא הגבול
6 orientem ad terminus circuibit & ,aquilone ab Michmethath ad mare ad
הימה המכמתת מצפון ונסב הגבול מזרחה
Janoach à deſcẽdet Et.Janoach ad oriẽte ab ipſum trãſibit &:Siloh Taanath
7 תאנת שלה ועבר אותו ממזרח ינוחה: וירד מינוחה
.Jarden egredietur & ,Jericho in occurret & : Naharath & ,Hataroth
עטרות ונערתה ופגע ביריחו ויצא הירדן:

Verſio VULGAT. LAT.

42 Labana & Ether & Aſan. Jephtha & Eſna & Neſib. Et Ceila et
43 Achzib & Mareſa: civitates no-
44 vem, & villæ earũ. Accaron cũ
45 vicis & villulis ſuis. Ab Accaron
46 uſq; ad mare: omnia quæ vergũt
47 ad Azotum & viculos ej⁹. Azotus cũ vicis & villulis ſuis. Gaza cũ vicis & villulis ſuis: uſq; ad torrentem Ægypti, & mare
48 Magnũ termin⁹ ej⁹. Et in monte: Samir & Jether & Socoth.
49 Et Danna & Cariathſenna, hæc
50 eſt Dabir. Anab & Iſtemo &
51 Anim. Goſen & Olon & Gilo: civitates undecim, & villæ earũ. Arab & Ruma & Eſaan. Et
52 Janũ & Beththaphua & Apheca, Athmatha, & Cariatharbe,
53 hæc eſt Hebron, & Sior: civitates novẽ, & villæ earũ. Maon &
54 Carmel & Ziph & Iota. Jezrael
55 & Jucadam & Zanoë. Accain,
56 Gabaa, & Thamna: civitates
57 decẽ, & villæ earũ. Halhul, &
58 Beſſur, & Gedor. Mareth, &
59 Bethanoth, & Eltecon: civitates ſex, & villæ earũ. Cariath-
60 baal, hæc eſt Cariathiarim, urbs Sylvarum, & Arebba: civitates
61 duæ, & villæ earũ. In deſerto Betharaba, Meddin, et Sachacha.
62 Et Nebſan, & civitas Salis, &
63 Engaddi: civitates ſex, & villæ earũ. Jebuſæũ autẽ habitatorẽ Jeruſalẽ nõ potuerunt filii Iuda delere: habitavítq; Jebuſæus cũ filiis Juda in Jeruſalem uſque in præſentẽ diẽ. CAP. XVI.

1 CEcidit quoq; ſors filiorũ Joſeph, ab Jordane contra Jericho & aquas ej⁹ ab Oriente: ſolitudo quæ aſcendit de Jericho ad montẽ Bethel. Et egre-
2 ditur de Bethel Luza: tranſitq;
3 terminum Archi, Atharoth. Et deſcendit ad Occidentẽ juxta terminũ Jephleti, uſq; ad terminos Beth-horon inferioris, &
Gazer: finiuntúrq; regiones ej⁹
4 mari Magno. Poſſederúntq; filii Joſeph, Manaſſes & Ephraim.
5 Et fact⁹ eſt terminus filiorũ Ephraim per cognationes ſuas: & poſſeſſio eorũ contra Orientem Ataroth-Addar uſq; Beth-horon
6 ſuperiorẽ. Egrediuntúrq; confinia in mare: Machmethath verò Aquilonem reſpicit, & circuit terminos cõtra Orientẽ in Thanathſelo: & pertranſit ab
7 Oriente Janoë. Deſcenditq; de Janoë in Ataroth & Naaratha: & pervenit in Jericho, egreditúrque ad Jordanem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

42 Λεβνὰ, καὶ Ἰθὰκ, καὶ Ἀνὼχ, Καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασὶβ, Καὶ Κεϊλὰμ, καὶ Ἀκιεζὶ, καὶ Κεζὶβ, καὶ Βαιθσὰρ, καὶ Αἰλὼμ· πόλις δέκα, καὶ αἱ κῶμαι
43 αὐτῶν· Ακκάρων, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύ-
44 λεις αὐτῶν. Ἀπὸ Ἀκκάρων Γεμνὰ καὶ πᾶσαι ὅ-
45 σαι εἰσὶ πλησίον Ἀσηδὼθ· καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
46 Ἀσηδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις
47 αὐτῶν. Γάζα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, (α) καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου· καὶ ἡ θάλασσα ἡ
48 μεγάλη ὁριεῖς. Καὶ ἐν τῷ ὀρεινῇ (β) Σαμὶρ, καὶ
49 Ἰεθὲρ, καὶ (γ) Σωχὰ, Καὶ Ῥεννὰ, καὶ πόλις
50 Γραμμάτων, αὐτη (δ) Δαβείρ. Καὶ Ἀνὼν, καὶ
51 Ἐσ, καὶ Μὰν, καὶ Αἰτὰμ, Καὶ Γοσὸμ, καὶ Χηλὲ, καὶ
52 Χαννὰ, καὶ Γηλὼμ· πόλις ἐνδεκα, καὶ αἱ κῶμαι
53 αὐτῶν. Αἰρὲμ, καὶ Ῥεμὰ, καὶ Σομὰ, Καὶ Ἰεμὰν,
54 καὶ Βαιθαχὲ, καὶ Φακνὰ, Καὶ Εὐμὰ, καὶ πόλις
55 Ἀρβὸκ, αὕτη ὅστὶ Χεβρὼν, καὶ Σωραίθ· πόλις
56 ἐννέα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Μαὼς, καὶ Χρμὲλ,
57 καὶ Ὀζὶβ, καὶ Ἰτὰν, Καὶ Ἰακεὶλ, καὶ Ακικὰμ,
58 καὶ Ζακαναὶμ, Καὶ Γαβαὰ, καὶ Θαμναθά· πό-
59 λις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Αἰλνὰ, καὶ Βηθ-
60 σὲρ, καὶ Γεδὼν, Καὶ Μαγαρὼθ, καὶ Βαιθανὰμ,
καὶ Θεκὰμ· πόλις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Θεκὼ,
καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ὅστὶν Βηθλεὲμ, (ε) Αἰβὰμ, (ζ) Γαλαμὶ, (η) Σωρὶς, (θ) Γωγὶμ, καὶ Βαιθὴρ, (ι) πό-
61 λις (κ) καὶ Ἀρεββὰ· πόλις δύο, καὶ ἑ κῶμαι αὐλῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐλῶν. Βασδαργεὶς, καὶ Βηθαραβὰ, καὶ Μαγὼν, καὶ Σοχοχὰ, καὶ Νεζπὶν, καὶ αἱ πόλεις ἁλῶν, καὶ Ἠγαδδὶ· πόλις ἑπτὰ, καὶ αἱ κῶμαι
62 αὐλῶν. Καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος (λ) καλῴκησεν (μ) ἐκείνης. Κεφ. ις'. MS.A. (α) ἀναλοῶν, τοῦ ἥμισυ. καὶ (β) Βαιθὴλ. Καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ Βαιθὴλ Λυζὰ, καὶ παρῆλθεν (γ) Ἀρχαταρωθ. (δ)
εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰεφθὴ (ε) τοῦ κάτω, (ζ) τὰ ὅρια (η) καὶ Ἀδὰρ ἕως (θ) τοῦ ἄνω, (ι) διῆλθεν (κ) εἰς Μαχμὼθ ἀπὸ (λ) Βορρᾶ· καὶ παρῆλθεν ἐπ' ἀναλολὰς εἰς Τιωαθσηλὼ, καὶ παρῆλθεν (μ) Ἰανὼ,
εἰς Ἀπαρὼθ καὶ Νααρὰθ· καὶ αἱ κῶμαι (ν) διῆλθεν εἰς Ἰεριχὼ,

Lebna, & Ithac, & Anoc, Et Iana, & Naſib, Et Ceilam, & Aciezi, & Cezib, et Bathesar, & Alom, civitates (a) decem, & oppida earũ. Accaron, & oppida ej⁹, & villæ (γ) eorum. Ab Accaron Gemna, & omnes, quæcunq; ſunt prope Aſedoth, & oppida earum: Aſedoth, & oppida ejus, & villæ ejus: Gaza, & oppida ejus, & villæ ejus, uſq; ad torrentem Ægypti. Et mare Magnum diſtermi-
nat. Et in montana Samir, & Iether & Socha, Et Renna, et civitas Literarũ, (hæc eſt Dabir.) Et Anon, & Es, et Man, & Aſam, Et Goſom, & Chalu, et Channa, et Gelom, civitates undecim, et oppida earum: Arem, & Renna, & Soma, Et Iemain, & Bæthachu, et Phacua, Et Euma, et civitas Arboc (hæc eſt Chebron) & Soreth, civitates novæ, & villæ earum: Maor, & Chermel, & Uzib, & Itan, Et Iariel, & Aricam, et Zacanain, Et Gabaa, et Thamnatha, civitates (ſ) novæ, et oppida earũ: Ælua, et Bethſur, & Geddon, Et Magaroth, & Bæthanam, et Thecum, civitates ſex, & oppida earũ: (t) Theco, et Ephratha, (hæc eſt Bæthleem) et Phagor, et Ætan, & Kulon, & Tatam, & Thobes, & Kurem, & Gilem, & Thether, & Manocho, civitates undecim, et oppida earũ: Cariath Baal (hæc eſt civitas Iarim) et Sotheba, civitates duæ, & villæ earum. Et (u) Baddargis, & Thaxabaam, & Æmon, Et Æschioza, et Naphlazoa, et civitates Sadon, et Ancades, civitates (x) ſeptem, et oppida earũ. Et Icbuſæus habitabat in Hieruſalẽ, et non potuerũt filii Iuda diſperdere eos. Et habitavérũt Icbuſæi in Hieruſalẽ uſq; in diem hanc.

CAP. XVI.

1 ET facti ſunt fines filiorũ Ioſeph à Iordane qui contra Hiericho ab (a) Oriente. Et aſcendent à Hiericho in mõtanã, (b) deſertũ,
2 in Bæth. l (c) Luza. Et egredientur in Bæthel, et præteribunt ad fines
3 Acatarothi: Et tranſibũt ad mare ſuper fines Aptalim uſq; ad fines Bæthoron, quæ (d) inferã. Et erit exitus eorum ad mare. Et hære-
4 ditaverunt filii Ioſeph, Ephræm, et Manaſſe. Et fuerunt fines filiorum Ephræm ſecundum populos
5 eorũ. Et fuerunt fines hæreditatis eorum ab Oriente Ataroth, & Enoc uſq; ad Bæthoron ſuperiorẽ,
6 et Gazara. Et venient fines ad mare in (e) Icaſmon ab Aquilone (f) Therma: circuibunt ad Oriẽtem in Thenaſa, et Selles: et præteribũt ab Oriente in Ianoca, (g)
7 Et in Macho, et Ata oth, et pagi earum. Et venient ad Hiericho, et tranſibunt ad Iordanem.

MS.A. (α) καὶ αἱ ἐπαύλεις (β) Σαφεὶρ, (γ) Σωχὼ, καὶ Ῥεννὰ, πόλις (δ) ὅστὶν Δαβείρ. καὶ Ἀνὼβ, καὶ Ἐσθεμὼ, καὶ Ἀνεὶμ, καὶ Γοσὸμ, καὶ Χιλεὼν, καὶ Γηλὼν· πόλις δέκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐλῶν. Ὀρὲβ, καὶ Ἐσὰν, καὶ Ῥεμὰ, καὶ Ἰανὰμ, καὶ Βεθθαπουὲ, καὶ Ἀφε-
κὰ, καὶ Χαμμαλὰ, καὶ πόλις Ἀρβοὰ, αὕτη ὅστὶν Χεβρὼν, καὶ Σιὼρ· πόλις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐλῶν. Μαὼν, καὶ Χρμὲλ, καὶ Ζὶφ, καὶ Ἰεπὰ, καὶ Ἰεζδραὲλ, καὶ Ἰεκδεὰμ, καὶ Ζανὼ Ἀκεὶμ, καὶ Γαβαὰ, καὶ Θαμνὰ· πόλις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐλῶν. Ἀλλὰ, καὶ
Βεθσὲρ, καὶ Γεδὼρ, καὶ Μαρωθ, καὶ Βαιθανὼν, καὶ Ἑλθεκὲν· πόλις ἓξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Θεκὼ, καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ὅστὶν Βηθλεὲμ, (ε) Αἰβὰμ, (ζ) Γαλαμὶ, (η) Σωρὶς, (θ) Γωγὶμ, καὶ Βαιθὴρ, (ι) πό-
λις (κ) καὶ Ἀρεββὰ· πόλις δύο, καὶ ἑ κῶμαι αὐλῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐλῶν. Βασδαργεὶς, καὶ Βηθαραβὰ, καὶ Μαγὼν, καὶ Σοχοχὰ, καὶ Νεζπὶν, καὶ αἱ πόλεις ἁλῶν, καὶ Ἠγαδδὶ· πόλις ἑπτὰ, καὶ αἱ κῶμαι αὐλῶν. Καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος (λ) καλῴκησεν (μ) ἐκείνης. Κεφ. ις'. MS.A. (α) ἀναλοῶν, τοῦ ἥμισυ. καὶ (β) Βαιθὴλ. Καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ Βαιθὴλ Λυζὰ, καὶ παρῆλθεν (γ) Ἀρχαταρωθ. (δ)
εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰεφθὴ (ε) τοῦ κάτω, (ζ) τὰ ὅρια (η) καὶ Ἀδὰρ ἕως (θ) τοῦ ἄνω, (ι) διῆλθεν (κ) εἰς Μαχμὼθ ἀπὸ (λ) Βορρᾶ· καὶ παρῆλθεν ἐπ' ἀναλολὰς εἰς Τιωαθσηλὼ, καὶ παρῆλθεν (μ) Ἰανὼ,
εἰς Ἀπαρὼθ καὶ Νααρὰθ· καὶ αἱ κῶμαι (ν) διῆλθεν εἰς Ἰεριχὼ,

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

42 לבנה ועתר ועשן: ויפתח ואשנה ונציב: וקעילה ומראשה קרוין תשע וכפציהן:
43
44 עקרון וכפרנהא ופצחהא: מעקרון ומערבא כל קריא דעל תחום אשדוד ופצחיהן:
45
46 אשדוד כפרנהא ופצחהא עזה כפרנהא ופצחהא עד נחלא דמצרים וימא רבא
47 ותחומיה: ובטורא שמיר ויתיר ושוכה: ודנה וקרית סנה היא דביר: וענב ואשתמה
48 וענים: ונשן וחולון וגילה קרוין חדא עסרי ופצחיהן: ארב ודומה ואשען: וינום
49 50 ובית תפוח ואפקה: וחומטא וקרית ארבע היא חברון וציעור קרוין תשע ופצחיהן: מעון
51 52 כרמל וזיף ויוטה: ויזרעאל ויקדעם ונוחה: הקין גבעה ותמנה קרוין עסר ופצחיהן:
53 54 חלחול בית צור וגדור: ומערת ובית ענות ואלתקון קרוין שית ופצחיהן: קרית בעל
55 56 היא קרית ערים והרבה קרוין תרתין ופצחיהן: במדברא בית מישרא מדין וסככה:
57 58 ונבשן וקרית מלח ועין גדי קרוין שית ופצחיהן: וית יבוסאי יתבי ירושלם לא יכילו
59 60 בני יהודה לתרכותהון ויתיבו יבוסאי עם בני יהודה בירושלם עד יומא הדין: טו
61 62 ונפק עדבא לבני יוסף מירדנא דיריחו למיא דיריחו מדנחא למדברא דסליק מיריחו
63 בטורא לבית־אל: ונפיק מבית אל ללוז ועבר לתחום ארכי לעטרות: ונחית למא
1 2 לתחום יפליט עד תחום בית חורון ארעאה ועד גזר והוון מפקנוהי למא: ואחסינו בני
3 4 יוסף מנשה ואפרים: והוה תחום בני אפרים לזרעיתהון והוה תחום אחסנתהון מדינחא
5 6 עטרות אדר עד בית חורון עלאה: ונפיק תחומא למא ממכמתת מצפינא ומסתחר
7 תחומא ממדנחא לתאנת שילה ועבר ליה ממדנח לינוח: ונחית מינוח לעטרות
ולנערתה ומערע ביריחו ונפיק לירדנא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Libna & Ghether, & Ghaſſan. Et Jiphthahh, & Aſnah, & Neſzib. Et
42 Keghila, & Achzib, & Mareſſa; urbes novem & vici earum. Ghekron &
43 oppida ejus & vici ejus. A Ghekron & Occidentem verſus; omnes urbes quæ
44 ſuper terminum Aſdod, & vici earum. Aſdod, oppida ejus, & vici ejus;
45 Ghaza, oppida ejus, & vici ejus uſque ad fluvium Ægypti: & mare mag-
46 num & terminos ejus. Et in monte Samir; & Jathir, & Sochoh. Et Da-
47 48 na, & Kirjath Zzana, ipſa Debir. Et Ghanab, & Eſthemoh, & Ghanim.
49 50 Et Goſſen, & Hholon, & Giloh, urbes undecim & vici earum. Arab
51 & *Dumah*, & Eſghan. Et *Janum*, & Beth-Thapuahh, & Apheka. Et Hhum-
52 ta, & Kirjath Arbagh, ipſa Hhebron, & Szighor; urbes novem & vici earũ.
53 Maghon, Carmel & Ziph, & Jutah. Et Jzraghel & Jakdeghã, & Zanoahh.
54 Hakayn, Gibgha, & Thimna, urbes decem & vici earum. Hhalhhul, Beth-
55 Szur & Gedor. Et Megharath, & Beth-Ghanoth, & Elthekon, urbes ſex &
56 vici earum. Kirjath Baghal, ipſa Kirjath-Jegharim, & Haraba; urbes duæ
57 & vici earum. In deſerto; Beth Meſſera, Midin, & Zzechacha. Et Niphſan, &
58 urbs Salis, & Ghengedi, urbes ſex & vici earum. Et Jebuſæum habitato-
59 rem Jeruſalem non potuerunt filii Juda exterminare eos, & habitarunt
60 Jebuſæi cum filiis Juda in Jeruſalem uſque ad diem hanc. CAP. XVI.
61 ET exiit ſors filiis Joſeph à Jordane Jericho ad aquas Jericho ort ũ verſus; ad
62 deſertũ quod aſcendit à Jericho in monte Bethel. Et prodit ex Bethel
63 ad Luz, et tranſit ad terminũ Archi-Ghateroth. Et deſcendit ad mare ad ter-
1 minũ Japhlet, uſq; ad terminũ Beth Hhoron inferioris & uſq; ad Gazer. Et
2 fuerunt exitus ej⁹ ad mare. Poſſederuntq; filii Joſeph Menaſſe & Ephraim. Et
3 fuit terminus filiorum Ephraim ad proſapias eorũ; & fuit terminus poſ-
4 ſeſſionis eorum Orientẽ verſus Ghateroth Adar uſq; ad Beth-hhoron ſupe-
5 riorem. Et exit terminus ad mare ad Michmethath à Septentrione: &
6 flexus eſt termin⁹ ad Orientẽ ad ficum Siloh, & tranſit ſibi ab Oriente ad Ja-
7 noahh. Et deſcendit à Janoahh in Ghataroth & in Nagharath; & contingit in
Jericho, & exit ad Jordanem.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 * ܚܟܘܢ ܘܥܬܪ ܘܢܦܬܠ ܘܐܫܢ ܘܢܝܠܐ ܘܫܝܢ ܘܚܢܣ ܘܒܬܫܬ ܘܥܝܢܡ ܘܪܡܘܢ ܟܠ ܒܬ ܫܒܥ ܥܣܪ ܘܬܫܥ ܩܪܝ ܘܗܝ ܘܒܬ ܗܠ ܘ

ספר יהושע: יז

ejus exitus erunt & : *came* torrentem mare ad terminus *ibit* Tappuach A
8 מַתַּפּוּחַ יֵלֵךְ הַגְּבוּל יַמָּה נַחַל קָנָה וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו
.suas familias *ad* Ephraim filiorum *extensionis* hæreditas Hæc .mare ad
הַיַּמָּה זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם :
filiorũ hæreditatis medio in Ephraim filiis separatæ urbes Et
9 וְהֶעָרִים הַמְּבְדָּלוֹת לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־
Chenahanæum expulerunt non Et .earum villæ & ,urbes omnes ,Menasseh
מְנַשֶּׁה כָּל־הֶעָרִים וְחַצֵּרֵיהֶן : וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי
10 Ephraim *interiore* in Chenahanæus habitavit & : Ghazer in habitantem
הַיּוֹשֵׁב בְּגֶזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקֶרֶב אֶפְרַיִם
.serviens *tributum in* fuit & : hanc diem ad usque
עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד :

CAP. XVII. יז

Machir ,Joseph primogenit' ipse quia ,Menasseh *extensioni* sors fuit Et
1 וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי־הוּא בְּכוֹר יוֹסֵף לְמָכִיר
: *belli* vir fuit ipse quia ,Ghilhad patri Menasseh primogenito
בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי הוּא הָיָה אִישׁ מִלְחָמָה
residuis Menasseh filiis Fuitque .Basan & ,Ghilhad ei fuit &
2 וַיְהִי־לוֹ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן : וַיְהִי לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים
,Asriel filiis & ,Chelech filiis & ,Abihezer filiis ,suas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי־חֵלֶק וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל
Menasseh filii Isti .Semidah filiis & ,Chepher filiis & ,Sechem filiis &
וְלִבְנֵי־שֶׁכֶם וְלִבְנֵי־חֵפֶר וְלִבְנֵי שְׁמִידָע אֵלֶּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה
,Chepher filio Slophchad Et .suas familias *ad* mares Joseph filii
3 בֶּן־יוֹסֵף הַזְּכָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם : וּלְצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר
,filii ipsũ fuerunt non ,Menasseh filii ,Machir filii ,Ghilhad filii
בֶּן־גִּלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים
,Nohah & ,Machalah ,ejus filiarum nomina ista & : filiæ *quorũ*
כִּי אִם־בָּנוֹת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה וְנֹעָה
,sacerdotis Elhazar *facies ad* accesserunt Et .Tirsah & ,Milchah ,Choglah
חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה : וַתִּקְרַבְנָה לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
4 Dominus : dicendo ,*Israelitarum facies ad* & ,Nun filii Jehosuah *facies ad* &
וְלִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים לֵאמֹר יְהוָה
medio in hæreditatem nobis *dandum ad* ,Moseh præcepit
צִוָּה אֶת־מֹשֶׁה לָתֵת־לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ
medio in ,hæreditatem DOMINI *os ad* eis dedit & : nostrorũ fratrum
אֲחֵינוּ וַיִּתֶּן לָהֶם אֶל־פִּי יְהוָה נַחֲלָה בְּתוֹךְ
præter ,decem Menasseh *funiculi* ceciderunt Et .earum patris fratrum
5 אֲחֵי אֲבִיהֶן : וַיִּפְּלוּ חַבְלֵי־מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה לְבַד
filiæ Quoniam .Jarden *transitu à* quæ ,Basan & ,Ghilhad terram
מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן : כִּי בְנוֹת
6 Ghilhad terra & : ejus filiorũ medio in hæreditatem *hæreditarunt* Menasseh
מְנַשֶּׁה נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד
Aser ab Menasseh terminus fuit Et .*residuis* Menasseh filiis fuit
הָיְתָה לִבְנֵי־מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים : וַיְהִי גְבוּל־מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר
7 dexteram ad terminus *ibat* & : Sechem *facies super* quæ ,Hamichmethath
הַמִּכְמְתָת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי שְׁכֶם וְהַלַּךְ הַגְּבוּל אֶל הַיְמִין
: Tappuah terra fuit Menasseh Ipsi .Hentappuah habitatores ad
אֶל־יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ : לִמְנַשֶּׁה הָיְתָה אֶרֶץ הַתַּפּוּחַ &
Descendetque .Ephraim filiis Menasseh terminum ad Tappuah &
8 וְתַפּוּחַ אֶל־גְּבוּל מְנַשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרָיִם : וְיָרַד
istæ Civitates .torrentem *ad* meridiẽ ad *cannæ* torrentem terminus
הַגְּבוּל נַחַל קָנָה נֶגְבָּה לַנַּחַל עָרִים הָאֵלֶּה
aquilone ab Menasseh terminus & : Menasseh civitatũ medio in Ephraim
לְאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ עָרֵי מְנַשֶּׁה וּגְבוּל מְנַשֶּׁה
,Ephraim ipsi meridiẽ Ad .mare ad ejus exitus fuit & : torrenti ipsi
9 לַנַּחַל וְיָצְאֵי תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה : נֶגְבָּה לְאֶפְרַיִם
Aser in & : ejus terminus mare fuitque : Menasseh ipsi aquilonem ad &
וְצָפוֹנָה לְמְנַשֶּׁה וְהָיוּ גְבוּלוֹ וּבְאָשֵׁר
.oriente ab Issachar *in* & ,aquilone ab *concurrebant*
10 יִפְגָּעוּן מִצָּפוֹן וּבְיִשָּׂשכָר מִמִּזְרָח :

JOSUE.
Versio VULG. LAT.

8 De Taphua pertransit cõtra mare in Vallé arundineti, súntque egressus ej' in mare Salsissimũ. Hæc est possessio tribûs filiorũ
9 Ephraim p familias suas. Urbésque separatæ sunt filiis Ephraim in medio possessionis filiorũ Manasse, & villæ earũ.
10 Et non interfecerũt filii Ephraim Chananæũ, qui habitabat in Gazer: habitavítq; Chananæ' in medio Ephraim usq; in diẽ hanc tributarius.

CAP. XVII.

1 CEcidit autẽ sors tribui Manasse: (ipse enim est primogenitus Joseph) Machir primogenito Manasse patri Galaad, qui fuit vir pugnator, habuítq; pos-
2 sessionẽ Galaad & Basan: Et reliquis filiorũ Manasse juxta familias suas, filiis Abiezer, & filiis Helec, & filiis Esriel, & filiis Sechem, & filiis Hepher, & filiis Semida. Isti sunt filii Manasse filii Joseph, mares, per cognationes suas. Salphaad verò filio
3 Hepher filii Galaad filii Machir filii Manasse, nõ erãt filii, sed solæ filiæ: quarũ ista sunt nomina, Maala & Noa et Hegla & Mel-
4 cha et Thersa. Veneruntq; in cõspectu Eleazari sacerdotis, & Josue filii Nun, & principũ, dicentes; Dominus præcepit per manũ Moysi, ut daretur nobis possessio in medio fratrum nostrorũ. Dedítq; eis juxta imperiũ Domini possessionẽ in me-
5 dio fratrũ patris earũ. Et ceciderunt funiculi Manasse, decé, absque terra Galaad & Basan
6 trans Jordanẽ. Filiæ enim Manasse possederunt hæreditatem in medio filiorũ ejus. Terra autẽ Galaad cecidit in sortẽ filiorum Manasse qui reliqui erant.
7 Fuitq; termin' Manasse ab Aser, Machmethath quæ respicit Sichem: & egreditur ad dexteram juxta habitatores fontis
8 Taphuæ. Etenim in sorte Manasse ceciderat terra Taphuæ, quæ est juxta terminos Manasse
9 filiorũ Ephraim. Descendítque terminus Vallis arundineti in Meridiẽ torrentis civitatum Ephraim, quæ in medio sunt urbium Manasse: terminus Manasse ab Aquilone torrentis, & exi-
10 tus ejus pergit ad mare: Ita ut possessio Ephraim sit ab Austro, & ab Aquilone Manasse, & utramq; claudat mare, & conjungantur sibi in tribu Aser ab Aquilone, & in tribu Issachar ab Oriente.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (ξ) ἀπὸ Ταφυ πορεύσεται τὰ ὅρια ὅτι θάλασσαν (ο) ὅτι Χιχαρά· καὶ ἔσται ἡ ἐξοδος (π) αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν. αὕτη ἡ κληρονομία
9 φυλῆς (ρ) Ἐφραὶμ κατ' δήμους αὐτ'. Καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς Ἐφραὶμ ἀναμέσον τ κληρονομίας υἱῶν Μανασσῆ, πᾶ-
10 σαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ οὐκ ἀπώλεσαν Ἐφραὶμ τ Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Γαζὲρ. καὶ κατῴκει ὁ Χαναναῖος ἐν τῷ Ἐφραὶμ ἕως τ ἡμέρας ταύτης, ἕως ἀνέζευξε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ (σ)ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ· καὶ τ[illegible]αναναίοις, καὶ τοῦ Φερεζαίοις, καὶ τὸς καθοικοῦντας ἐν Γαζὲρ (τ) ἐξεκέντησε· καὶ ἔδωκαν αὐτὴν Φαραὼ ἐν φερνῇ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ.

MS. A. (ξ) ἀπὸ Ἐφρεὲ παρεμβάσεις ὅρια (ο) ἐπὶ χειμάρρων Καναὶ καὶ (π) αὐτῶ (ρ) υἱῶν Ἐφραὶμ (σ) ἔλαβεν τ πόλιν, καὶ (τ) ἐξεκέντησεν·

CAP. XVII.

ET facti sunt fines tribûs filio-
1 rum Manasse, quoniã hic primogenit' Ioseph, ipsi Machir primogenito Manasse, patri Galaad (vir enim bellator erat) in Galaaditide,
& in Basanitide. Et facti sunt fi-
2 liis Manasse reliquis secundum populos eorum; filiis Iezi, et filiis Celez & filiis Iezriel, & filiis Sychem, & filiis Symarim, & filiis Opher: hi masculi secundùm populos eorum. Et Salpaad filio O-
3 pher non fuerãt ei filii, sed filiæ. Et hæc sunt nomina filiarum Salpaad, Maala, et Noa, & Egla, & Melcha, & Thersa. Et stetérunt
4 coram Eleazaro sacerdote, & coram Iesu, et coram principib', dicentes; Dñs mandavit per manũ Moysis dare nobis hæreditatẽ in medio fratrum nostrorum. Et data est eis per præceptũ Domini sors in fratrib' patris earũ. Et cecidit funi-
5 culi' earũ (a) ab Anassa, et campus Libec de terra Galaad, quæ est trans Iordanem: Quoniã filiæ fi-
6 liorũ Manasse hæreditávunt sortẽ in medio fratrũ suorũ. Terra autẽ Galaad fuit filiis Manasse
7 reliquis. Et facti sunt fines filiorũ Manasse, (b) Delmath, quæ est ad faciẽ filiorũ Anath, et vadit ad fines in Iamin, & Iassib ad
8 fontẽ Thaphth ab. (c) Ipsi Manasse erit. Et Thaphe.h super fines
9 Manasse, filiis Ephræm. Et descendent fines ad vallẽ (d) Canzana ad Africũ secundùm vallẽ (e)
Iariel terebinthus ipsi Ephraem inter medium civitatis Manasse. Et fines Manasse ad Aquilone in
torrentẽ. Et erit ej' exit', mare ab
10 Africo ipsi Ephraem, & ad Aquilonẽ Manasse. Et erit mare termin' ejus: et in (f) Aseb contiguè-
runt ad Aquilonem, & ipsi Issachar ab Oriente.

MS. A. (α) Μαννασσῆ, (β) Μαχεὶς (γ) ἦν, τῇ (δ) υἱοῖς Ἀχιεζὲρ, (ε) Φῆλεκ, (ζ) Ἐεμλα, (η) Σεχὲμ, (θ) Σεμιραὲ, (ι) Σαφαάδ (κ) Σαφαάδ· (λ) Μάλα, (μ) Αἴσλαμ, (ν) Ἰησοῦ υἱῶ Nαυῆ, (ξ) Ἃ ὁ Θεὸς (ο) αὐτῷ κλῆρ& διὰ προσώπατος κυρίε ἐν τοῖς (π) χρηισμοὶς Μανασσῆ παιδίον Λαβὲκ ὀν γῆς Γαλαάδ, καὶ τ Βασὰν, ἣ ὅτιν (ρ) Μανασσῆ ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχμὼθ ἣ ὅτιν κατ' πρόσωπον Συχὲμ, καὶ πορεύε τὰ (σ) Ἰασὴφ ἐπὶ τ γλῶ Θαθφώθ· (τ) Θαφθὼθ (υ) Μανασσῆ ἐπὶ φάρσα Καναὶ ἐπὶ Λίζα κατ' φάρσα Ἰαεὶρ ἡ τρέβινθ& (φ) ἐπὶ Βορρᾶ (χ) διέξοδ& Ἀπὸ Λίζ& (ψ) τῷ Μανασσῆ. (ω) Ἀσὴρ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 מֵתַפּוּחַ אָזִיל תְּחוּמָא לְיַמָּא לְנַחֲלָא דְקָנָה וְהַווֹן מַפְקָנוֹהִי לְיַמָּא דְּאַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי
9 אֶפְרַיִם לְזַרְעִיָּתְהוֹן : וְקִרְוַיָּא דְמַפְרְשָׁן לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּגוֹ אַחְסָנַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה כָּל קִרְוַיָּא
10 וּפַצְחֵיהֶן: וְלָא תָרִיכוּ יַת כְּנַעֲנָאֵי דְיָתִיב בְּגֶזֶר וְיָתִיבוּ כְנַעֲנָאֵי בְּגוֹ בֵּית אֶפְרַיִם עַד יוֹמָא הָדֵין
וְהָווּ לְמַסְקֵי מִסִּין פָּלְחִין :

יז

וְהָוָה עִדְבָא לְשִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה אֲרֵי הוּא בּוּכְרָא דְיוֹסֵף לְמָכִיר בּוּכְרָא דְמְנַשֶּׁה אֲבוּהִי
1 דְגִלְעָד אֲרֵי הוּא הָוָה גֶּבֶר עָבְדֵי קְרָבִין וַהֲוָה לֵיהּ אַרְעָא גִּלְעָד וּמַתְנָן : וַהֲוָה לִבְנֵי מְנַשֶּׁה
2 דְאִשְׁתְּאַרוּ לְזַרְעִיָּתְהוֹן לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי חֶלֶק וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי שְׁכֶם וְלִבְנֵי חֵפֶר
וְלִבְנֵי שְׁמִידָע אִלֵּין בְּנֵי מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף דְּכוֹרַיָּא לְזַרְעִיָּתְהוֹן : וְלִצְלָפְחָד בַּר חֵפֶר בַּר גִּלְעָד
3 בַּר מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לָא הָווּ לֵיהּ בְּנִין אֶלָּהֶן בְּנָן וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנָתֵיהּ מַחְלָה וְנוֹעָה חָגְלָה
4 מִלְכָּה וְתִרְצָה: וְקָרִיבָא לְקֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְלָקֳדָם יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְלָקֳדָם רַבְרְבַיָּא לְמֵימַר
יְיָ פַּקֵּד יַת מֹשֶׁה לְמִתַּן לָנָא אַחְסָנָא בְּגוֹ אֲחָנָא וְיַהֲב לְהוֹן עַל מֵימְרָא דַיְיָ אַחְסָנָא בְּגוֹ אֲחֵי
5 אֲבוּהֵן: וּנְפַלוּ עַדְבֵי מְנַשֶּׁה עַסְרָא בַּר מֵאַרְעָא דְגִלְעָד וּמַתְנָן דְּמֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא: אֲרֵי בְנָת
6 מַנַשֶּׁה אַחְסִינוּ אַחְסָנָא בְּגוֹ בְנוֹהִי וְאַרְעָא גִּלְעָד הָוַת לִבְנֵי מְנַשֶּׁה דְּאִשְׁתְּאַרוּ: וַהֲוָה תְחוּם
7 מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר לְמִכְמְתָת דִּי עַל אַפֵּי שְׁכֶם וְאוֹל תְּחוּמָא לִימִינָא לְיָתְבֵי עֵין תַּפּוּחַ : לְמְנַשֶּׁה
8 הָוֵית אַרְעָא תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ עַל תְּחוּם מְנַשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרַיִם : וּנְחֵית תְּחוּמָא לְנַחֲלָא דְקָנָה
9 לְדָרוֹמָא לְנַחֲלָא קִרְוַיָּא דְאִלֵּין לְאֶפְרַיִם בְּגוֹ קִרְוֵי מְנַשֶּׁה וּתְחוּם מְנַשֶּׁה מִצָּפוּנָא לְנַחֲלָא
וְהַוֵין מַפְקָנוֹהִי לְיַמָּא: דְּרוֹמָא לְאֶפְרַיִם וְצָפוּנָא לְמְנַשֶּׁה וַהֲוָה יַמָּא תְּחוּמֵיהּ וּבְאָשֵׁר מִצָּפוּנָא
10 מִצָּפוּנָא וּבְיִשָּׂשכָר מִמַּדְנְחָא :

8 Ex Thapuahh tendit terminus à mari ad fluvium Kana, et fuerunt exitus
ejus ad mare: Hæc possessio tribus filiorum Ephraim ad prosapias eorum.
9 Et urbes quæ divisæ sunt filiis Ephraim, in medio possessionis filiorum
Menasse; omnes urbes et vici earum. Et non exterminarunt Chananæos
10 qui habitantes in Gazer; & habitarunt Chananæi in medio filiorũ Ephraim usq; ad diem hunc, et fuerunt in allatores tributorum servientes.

CAP. XVII.

ET fuit sors tribui Menasse (ipse primogenitus Joseph) Machir primo-
1 genito Menasse patris Gilghad, namq; ipse fuit vir *facientium* bella, et
fuit ei terra Gilghad, et Mathnan. Et *fuit* filiis Menasse qui reliqui fue-
2 runt filiis Abighezer, et filiis Hhelek, et filiis Asriel, et filiis Sechem, &
filiis Hepher, et filiis Semidagh, Hi filii Menasse filii Joseph, mares ad
prosapias suas. Et Szelaphhhad filio Hepher, filii Gilghad, filii Machir,
3 filii Menasse, non fuerunt illi filii sed filiæ: et hæc nomina filiarum ejus;
Mahhalah, et Nogha, Hhagla, Milcha, et Thirsza. Et accesserunt ante Eli-
4 ghezer sacerdotẽ, et ante Josue filiũ Nun, et ante principes ad dicendũ:
Dñs jussit Mosen dare nobis possessionẽ in medio fratrũ nostrorũ, et de-
dit eis juxta dictũ Dñi possessionẽ in medio fratrũ patris earũ. Et ceci-
5 derunt funes Menasse decem, præterquã de terrã Gilghad et Mathnan
quæ ultra Jordanẽ. Nam filiæ Menasse possederunt possessionẽ in medio
6 filiorũ ej'; et terra Gilghad fuit filiis Menasse qui reliqui fuerant. Et fuit
7 termin' Menasse ab Aser ad Michmethath quæ sup facies Sechem; et tendit termin' ad dexterã ad habitatores Ghen Thaphuahh. Menasse fuit terra
8 Thaphuahh; et Thaphuahh sup terminũ Menasse filiis Ephraim. Et descen-
9 dit termin' ad fluviũ Kana ad Austrũ fluvii; urbes hæ Ephraim in medio
urbiũ Menasse: et termin' Menasse à Septentrione fluvii, et fuerunt exit' ej'
ad mare. Ad austrum Ephraim et ad Septentrionẽ Menasse, et fuit mare
10 terminus ejus; et in Aser contingunt à Septentrione, et in Issachar ab ortu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܝܟ ܕܡܬܚܙܐ ܡܢ ܬܦܘܚ ܠܬܚܘܡ ܡܨܪ ܕܢܚܠܐ ܕܬܦܘܚ ܠܝܡܐ ܕܝܪܝܚܐ ܕܢܚܠܐ ܕܡܨܪ ܕ

ספר יהושע : יח

Versio VULLAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

,ejus *filiæ* & ,Bethſean Aſer in & ,Iſſachar in Menaſſeh ipſi Fuitque

11 וַיְהִי לִמַּטֵּה בְּנֵי־שָׂשכָר וּבְאֹשֶׁר בֵּית־שָׁאן וּבְנוֹתֶיהָ
habitatores & : ejus *filiæ* & ,Dor habitatores & : ejus *filiæ* & ,Ibleham &
וְיִבְלְעָם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי דֹאר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי
habitatores & : ej° *filiæ* & ,Tahanach habitatores & : ejus *filiæ* & ,Hendor
עֵין־דֹּר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי תַעְנָךְ וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי
Menaſſeh filii potuerunt non Et .*climata tria* ; ejus *filiæ* & ,Meghiddo
מְנַשֶּׁה וּבְנוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת: וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי מְנַשֶּׁה
terra in habitare Chenahanæus *voluit* & : *ipſas* *urbes* expellere
לְהוֹרִישׁ אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ
Chenahanæum *dederunt* & ,Iſrael filii eſſent roborati cùm,fuit Et .ipſa
12 הַזֹּאת: וַיְהִי כִּי חָזְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי
Joſeph filii ſunt locuti Et .eum expulerunt non expellendo & ,*tributum in*
לָמַס וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ: וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי יוֹסֵף
13 ,unam ſortem hæreditatē mihi dediſti Cur : dicendo ,Jehoſuah *cum*
אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַדּוּעַ נָתַתָּה לִי נַחֲלַה גּוֹרָל אֶחָד
mihi benedixerit hucuſque *donec* multus populus ego &,*unum funiculum* &
וְחֶבֶל אֶחָד וְאָנִי עַם רָב עַד אֲשֶׁר־עַד־כֹּה בֵּרַכַנִי
14 aſcende ,*tu* multus populus Si : Jehoſuah eos ad Dixitque ? Dominus
יְהוָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עַם רַב אַתָּה עֲלֵה
15 ſi ,Rephaim & ,Perizæi terra in ibi *ibi elges* & ,ſylvam in tibi
לְךָ הַיְעָרָה וּבֵרַאתָ לְךָ שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים כִּי־
invenietur Non :Joſeph filii Dixerúntque .Ephraim mons tibi eſt anguſtus
16 אָזַן לְךָ הַר־אֶפְרָיִם: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יוֹסֵף לֹא־יִמָּצֵא
,vallis terra in *habitante* Chenahanæo omni in ferrei currus & mons nobis
לָנוּ הָהָר וְרֶכֶב בַּרְזֶל בְּכָל־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ הָעֵמֶק
Dixitque .Izrehel valle in qui ei & ,ejus *filii* & ,Bethſean in qui ei
17 לַאֲשֶׁר בְּבֵית שְׁאָן וּבְנוֹתֶיהָ וְלַאֲשֶׁר בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל: וַיֹּאמֶר
Populus : dicendo,Menaſſeh ad &,Ephraim ad,Joſeph domũ ad Jehoſuah
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם־
.una ſors tibi erit non : tibi magna fortitudo & ,*tu* multus
רַב אַתָּה וְכֹחַ גָּדוֹל לְךָ לֹא־יִהְיֶה לְךָ גוֹרָל אֶחָד:
: ejus exitus tibi *erit* & ,*eum elges* &,*ipſe* ſylva quia,ibi erit mons Quia
18 כִּי הַר יִהְיֶה לָךְ כִּי־יַעַר הוּא וּבֵרַאתָ לְךָ הֹצָאתָיו
.*ipſe* *ſortis* *quia* ,ei *ferri* currus *quia* ,Chenahanæum expelles quia
כִּי־תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ כִּי חָזָק הוּא:

11 Fuitq; hæreditas Manaſſe in Iſſachar et in Aſer,Bethſan et viculi ejus,& Jeblaam cum viculis ſuis,et habitatores Dor cum oppidis ſuis,habitatores quoq; Endor cum viculis ſuis : ſimiliterq; habitatores Thenac cum viculis ſuis,& habitatores Mageddo cum viculis ſuis,& tertia pars urbis Nopheth. Nec potuerunt filii Manaſſe has civitates ſubvertere, ſed cœpit Chananæus habitare in terra ſua. Poſtquã autem convaluerũt filii Iſrael,ſubjecerũt Chananæos,& fecerũt ſibi tributarios,nec interfecerunt eos.Locutiq; ſunt filii Joſeph ad Joſue,& dixerunt ; Quarè dediſti mihi poſſeſſionẽ ſortis & funiculi unius, cùm ſim tantæ multitudinis, & benedixerit mihi Dñs ? Ad quos Joſue ait, Si populus multus es, aſcende in ſylvam,& ſuccide tibi ſpatia in terra Pherezæi et Raphaim : quia anguſta eſt tibi poſſeſſio montis Ephraim. Cui reſponderũt filii Joſeph, Non poterimus ad montana conſcendere, cùm ferreis curribus utantur Chananæi,qui habitant in terra campeſtri, in qua ſitæ ſunt Bethſã cum viculis ſuis,& Jezrael mediam poſſidens vallem. Dixitque Joſue ad domum Joſeph,Ephraim & Manaſſe;Populus mult° es,et magnæ fortitudinis,non habebis ſorté unã, Sed tranſibis ad montẽ,et ſuccides tibi,atq; purgabis ad habitandum ſpatia:et poteris ultrà procedere cùm ſubverteris Chananæũ, qué dicis ferreos habere curr°,et eſſe fortiſſimũ.

11 Καὶ ἔσαι Μανασσῆ ἐν Ἰσσάχαρ καὶ ἐν Ἀσὴρ Βαθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ τοὺ κατοικοδίτας Δὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸς κατοικοῦντας (α) Μαγεδδὼ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, (β) καὶ τὸ τρίτον τῆς (γ)
12 Μαφελὰ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. Καὶ οὐκ (δ) ἠδυνάσησαν οἱ ὑοὶ Μανασσῆ ἐξολοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας. καὶ (ε) ἤρξατο ὁ Χα-
13 ναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Καὶ (ζ) ἐχυρώθη καὶ ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν τὸς Χαναναίους ὑπηκόους, (η) ἐξολοθρεῦσαι ἢ αὐτὸς οὐκ ἐξωλόθρευσε.
14 Ἀντεῖπαν δὲ οἱ ὑοὶ Ἰωσὴφ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα, καὶ σχοίνισμα ἕν ; ἐγὼ δὲ λαὸς πολὺς εἰμι, καὶ ὁ (θ) θεὸς εὐλόγησέ με. Καὶ
15 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, Εἰ λαὸς πολὺς (ι) εἶ, ἀνάβηθι εἰς τὸν δρυμὸν, καὶ (κ) ἐκκάθαρον σεαυτῷ εἰ στενοχωρεῖ σε τὸ (λ) ὄρος τὸ Ε-
16 φρείμ. Καὶ εἶπαν, Οὐκ ἀρέσει ἡμῖν τὸ (μ) ὄρος τὸ Ἐφραὶμ · καὶ ἵππος σιδηρᾶ, καὶ Χάνανι τῷ Χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι (ν) ἐν αὐτῷ ἐν Βαθσὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆ,
17 ἐν τῇ κοιλάδι Ἰεζραέλ. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς ὑοῖς Ἰωσὴφ, (ξ) Εἰ λαὸς πολὺς εἶ, καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔσαι σοι κλῆρος
18 εἷς. Ὁ γὰρ δρυμὸς ἔσαι σοι, ὅτι δρυμός ὅτι, καὶ ἐκκαθαριεῖς αὐτὸν, καὶ ἔσαι σοι · καὶ ὅταν (ο) ἐξολοθρεύσῃς τὸν Χαναῖον, ὅτι ἵππος σιδηρᾶ (π) αὐτῷ ὅτι · σὺ γὰρ ἰσχύεις αὐτῷ.

Et erit Manaſſe in Iſſachar, & in Aſer-Bethſan, & pagi (ρ) earum; & habitantes Dor, & pagos ejus; & habitantes Magedo, & pagos ejus; et tertiam partem ipſius (b) Maphela, (i) & pagos ejus. Et non potuerunt filii Manaſſe exterminare civitates has: & cœpit Chananæus habitare in terra hac. Et factum eſt, (k) & poſtquàm invaluerunt filii Iſrael; & fecerunt Chananæos ſubjectos : (l) exterminando autem non eos exterminâverunt. Contradixerunt autem filii Joſeph Ieſu, dicentes ; Cur hæreditare feciſti nos ſortem unam, & funiculum unum ? Ego autem populus multus ſum : & Deus benedixit me. Et dixit eis Ieſus , Si populus multus es, aſcende in ſilvam ; & (m) ſuccide tibi ipſi, ſi coarctat te mons Ephræm. Et dixerunt, Non (n) ſatisfacit nobis mons Ephræm: & equus electus, & ferrum Chananæo (o) habitanti in eo in Bæthſan , & in pagis ejus, in convalle Iezrael. Et dixit Ieſus filiis Joſeph, Si populus multus es, & fortitudinem magnam habes ; non erit tibi ſors una. Sylva enim erit tibi , quoniam ſylva eſt : & emundabis eam, & erit tibi : (p) et quando exterminaveris Chanmæum, (q) quoniam equus electus ei eſt: Tu enim prævalebis ei.

MS. A. (α) Μαγελδὼρ, (β) καὶ τὸς κατοικοῦντας Ταναὰχ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸ (γ) Ναφετὰ, (δ) ἠδυνήθησαν (ε) ἤρξατο (ζ) ἐχυρώθη ὅτι (η) ὀλεθρεύσει (θ) θεός με ηὐλόγησεν. (ι) εἶ Cὺ, ἀνάβηθι (κ) ἐκκαθάεισον (λ) ὄρος Ἐφραΐμ. Καὶ εἶπαν οἱ ὑοὶ Ἰωσὴφ, Οὐκ ἀρκεῖ (μ) ὄρος · καὶ (ν) ἐν Βαθσὰν, (ξ) λέγων, Εἰ (ο) ἐξολεθρεύσῃς (π) αὐτῷ Cὺ γὰρ ἰσχύσεις αὐτόν.

CAP. XVIII. יח

fecerunt habitare & ,Siloh Iſrael filiorum cœtus omnis ſunt congregati Et

1 וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה וַיַּשְׁכִּנוּ
,*eorum facies ad* eſt ſubacta terra & : *conventus tentorium* ibi
שָׁם אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם:
ſeptem ,ſuam hæreditatē diviſerãt non *qui* ,Iſrael filiis *in* remãſerunt Et
2 וַיִּוָּתְרוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא חָלְקוּ אֶת נַחֲלָתָם שִׁבְעָה
eos quo Uſque : Iſrael filios ad Jehoſuah Dixitque .tribus
שִׁבְטִים: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אָנָה אַתֶּם
3 ,Dominus vobis dedit quam,terram *poſſidendã ad*,ingrediendũ ad *remiſſi*
מִתְרַפִּים לָבוֹא לְרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה־
: *in bai* viros tres vobis *Date* ? veſtrorum patrum Deus
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם: הָבוּ לָכֶם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים לַשָּׁבֶט
4 *os* ad eam deſcribentque,*terra in* ambulabunt & ,ſurgentque,eos mittam &
וְאֶשְׁלְחֵם וְיָקוּמוּ וְיִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וְיִכְתְּבוּ אֹתָהּ לְפִי
: partes ſeptem in *eam* *partientur* Et .me ad venient &,eorũ *hæreditatis*
נַחֲלָתָם וְיָבֹאוּ אֵלָי: וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים שִׁבְעָה
5 ſtabunt Joſeph *domus* & : meridie à ſuũ terminũ *ſuper* ſtabit Jehudah
יְהוּדָה יַעֲמֹד עַל־גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב וּבֵית יוֹסֵף יַעַמְדוּ
ſeptem terram deſcribetis vos Et .aquilone ab ſuũ terminũ *ſuper*
עַל־גְּבוּלָם מִצָּפוֹן: וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת־הָאָרֶץ שִׁבְעָה
6 *faciem ad* hic ſortem vobis jaciam & : huc me ad adducetis & , partes
חֲלָקִים וְהֵבֵאתֶם אֵלַי הֵנָּה וְיָרִיתִי לָכֶם גּוֹרָל פֹּה לִפְנֵי
noſtri Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

CAP. XVIII.

1 Congregatiq; ſunt omnes filii Iſrael in Silo, ibiq; fixerunt tabernaculũ teſtimonii,et
2 fuit eis terra ſubjecta. Remanſerant autẽ filiorũ Iſrael ſeptẽ tribus, quæ necdũ acceperant
3 poſſeſſiones ſuas. Ad quos Joſue ait, Uſquequò marcetis ignaviâ,et non intratis ad poſſidendã terram,quam Dñs De°
4 patrũ veſtrorũ dedit vobis? Eligite de ſingulis tribubus ternos viros,ut mittã eos, et pergant atque circumeant terrã,et deſcribant eã juxta numerũ uniuſcujuſq; multitudinis: referántq; ad me q̃ deſcripſerint.
5 Dividite vobis terrã in ſeptem partes: Judas ſit in terminis ſuis ab Auſtrali plaga,et domus Joſeph ab Aquilone. Mediã inter hos terrã in ſeptem partes deſcribite : et huc venietis ad me, ut coram Dño Deo veſtro mittam vobis hic ſortem:

CAP. XVIII.

Et convocata eſt omnis Synagoga filiorum Iſrael in Selo : et fixerunt ibi tabernaculum teſtimonii; et terra ſubacta eſt ab eis. Et remanſerant filii Iſrael, qui non hæreditaverant, ſeptem tribus. Et dixit Ieſus filius Iſrael, Quousque vemiſſi eritis hæreditare terram, quam dedit Dominus Deus noſter ? Date ex vobis viros tres de tribu. Et ſurgentes pervagrent terram, et deſcribant eam coram me; ſicut oportebit div deve eam. Et (a) pervenerunt ad eum, et diviſit eis ſeptem partes. (b) Judas ſtatuet ſibi terminum ab Africo, et filii Joſeph ſtatuet ſibi ab Aquilone. Vos autem dividite terram, ſeptem partes, et afferte huc ad me: et educam vobis ſortem ante Dominum Deum noſtrum.

1 Καὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς (α) Σηλὼ, καὶ ἔπηξαν ἐκεῖ τὸ Cκηνωμα τὸ μαρτυρίε, καὶ ἡ γῆ (β) ὑπεχείσθη
2 ὑπ' αὐτῶν. Καὶ κατελείφθησαν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ, (γ) οἷς οὐκ ἐκληρονόμησε, ἑπτὰ φυλαί. Καὶ
3 εἶπεν (δ) Ἰησοῦς τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, Ἕως πότε ἐκλυθήσεσθε κληρονομῆσαι τὴν γῆν, ἣν
4 (ε) ἔδωκεν κύριος ὁ θεὸς (ζ) ἡμῶν; Δότε ἐξ ὑμῶν (η) ἄνδρας τρεῖς ἐκ φυλῆς, καὶ ἀναστάν-
τες (θ) διὰ πάσαν γῆν, καὶ διαγραψάτωσαν αὐτὴ ἐναντίον μου, καθὰ δεῖται διε-
5 λεῖν αὐτήν. Καὶ (ι) διήλθοσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας. Ἰούδας στήσεται αὐτοῖς δεῖον ἀπὸ Λιβὸς, καὶ οἱ ὑοὶ Ἰω-
6 σὴφ (κ) στήσονται αὐτοῖς ἀπὸ Βορρᾶ. Ὑμεῖς δὲ μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε (λ) ὧδε πρὸς μὲ, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον (μ) ἔναντι κυείου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

MS. A. (α) Σηλὼμ, (ε) ἐκαταιώθη (γ) οἳ ὲ κατεκληρονόμησαν, (δ) αὐτοῖς Ἰησοῦς, Ἕως (ε) ἔδωκεν ἡμῖν κύει (ζ) πὸ πατέρων ἡμῶν ; Δότε (η) τρεῖς ἀνδρας ἐκ (θ) διελθάτωσαν (ι) γῆλθεν (κ) στήσονται ἀπὸ (λ) πρὸς μὲ ὧδε, καὶ (μ) ἐναντίον

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וְהָוָה לְמַנַשֶּׁה בִּישָׁשכָר וּבְאֹשֶׁר בֵּית שְׁאָן וְכַפְרָנָהָא וְיָת יָתְבֵי דְאֹר 11
וְכַפְרָנָהָא וְיָתְבֵי עֵין דְאֹר וְכַפְרָנָהָא וְיָתְבֵי תַעֲנָךְ וְכַפְרָנָהָא וְיָתְבֵי מְגִידוּ וְכַפְרָנָהָא תְּלָתָא
פְּלָכִין: וְלָא יְכִילוּ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְתָרָכָא יָת קִרְוַיָא הָאִלֵּין וּשְׁרִי כְּנַעֲנָאָה לְמִתַּב בְּאַרְעָא הָדָא: 12
וַהֲוָה כַּד תַּקִּיפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַנִיאוּ יָת כְּנַעֲנָאֵי לְמַסְקֵי מַסִּין וְתָרָכָא לָא תָרְכִינוּן: וּמַלִּילוּ 13 14
בְּנֵי יוֹסֵף עִם יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר מָא דִין יְהַבְתְּלִי אַחְסָנָא עַדְבָּא חַד וְחוּלָק חַד וְאָנָא עַם סַגִי
עַד לְסַגִי בִּרְכַנִי יְיָ : וַאֲמַר לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ אִם עַם סַגִי אַתּוּן סַקוּ לְכוֹן לְחוּרְשָׁא וְתִתְקַן לָךְ 15
תְּמָן אֲחַר בְּאַרְעָא פְּרִיזָאֵי וּנְפָרַיָא אֲרֵי עָק לְכוֹן טוּרָא דְמַר אֶפְרַיִם : וַאֲמָרוּ בְּנֵי יוֹסֵף לָא 16
יִסְפֵּיק לָנָא טוּרָא וְרתִיכִין דְּבַרְזְלָא בְּכָל כְּנַעֲנָאֵי דְיָתְבִין בְּאַרְעָא מֵישְׁרָא לְדִי בְבֵית שְׁאָן
וְכַפְרָנָהָא וּלְדִבְמֵישַׁר יִזְרְעֶאל: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבֵית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וּלְמְנַשֶּׁה לְמֵימַר עַם סַגִי 17
אַתּוּן וְחֵיל סַגִי לְכוֹן לָא יְהֵי לְכוֹן עַדְבָּא חַד : אֲרֵי טוּרָא יְהֵי לָךְ אֲרֵי חוּרְשָׁא הוּא 18
וְתִתְקַנִנֵיהּ וִיהֵי לָךְ מַפְקָנוֹהִי אֲרֵי תְתָרְכוֹן יָת כְּנַעֲנָאֵי אֲרֵי רְתִיכִין דְּבַרְזְלָא לֵיהּ אֲרֵי
תַּקִּיפִין אִנּוּן:

יח

וְאִתְכַּנִשׁוּ כָּל בְּנֵשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁילוֹ וְאַשְׁרִיאוּ תַּמָּן יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאַרְעָא 1
אִתְכְּבִישַׁת קֳדָמֵיהוֹן: וְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּלָא פַלִינוּ יָת אַחֲסָנְתְּהוֹן שִׁבְעָא שִׁבְטִין : 2
וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֵימָתַי מִתְרַשְׁלִין לְמֵעַל לְמֵירַת יָת אַרְעָא דְיְיָ 3
לְכוֹן יְיָ אֱלָהָא דַאֲבָהָתְכוֹן : הָבוּ לְכוֹן תְּלָתָא גַבְרִין לְשִׁבְטָא וְאֶשְׁלְחִנִין וְיָקוּמִין וְיִהַלְכוּן 4
בְּאַרְעָא וְיִכְתְּבוּן יָתָהּ לְפוּם אַחְסָנְתְּהוֹן וְייתוּן לְוָתִי : וְיַפְלְגוּן יָתָהּ לְשַׁבְעָא חוּלָקִין דְבֵית 5
יְהוּדָה יְקוּמוּן עַל תְּחוּמֵיהוֹן מִדְּרוֹמָא וּדְבֵית יוֹסֵף יְקוּמוּן עַל תְּחוּמֵיהוֹן מִצְפּוֹנָא: וְאַתּוּן 6
תִּכְתְּבוּן יָת אַרְעָא לְשַׁבְעָא חוּלָקִין וְתַיְתוּן לְוָתִי הָלְכָא וְאֵרְמֵי לְכוֹן עַדְבָּא הָלְכָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא :

Et fuit Menaſſe in tribu Iſſachar,& in Aſer Bethſean, et vici ej°, et Jibleghan 11
et vici ejus, & habitatores Door, & vicorum ejus, & habitatores Ghen-
Door et vicorum ejus, et habitatores Thaghanach & vicorum ejus, &
habitatores Migdo et vicorum ejus : tres regiones. Et non potue- 12
runt filii Menaſſe devaſtare urbes has;et manſit Chananæ° ad habitandũ in
terrâ hâc. Et fuit cùm roborati ſunt filii Iſrael, et cenſuerunt Chananæos 13
in collatores tributorũ,et vaſtando non vaſtarunt eos. Et locuti ſunt filii 14
Joſeph *cum* Joſue,dicentes: Quid hoc dediſti mihi poſſeſſioné *ſortis unius*
et *portionem* unã,et ego popul° mult° ? uſq; ad multitudiné benedixit mihi
Dñs. Et dixit illis Joſue: Si popul° mult° vos,aſcendite vobis in ſyluam ; & 15
para tibi ibi locũ in terrâ Pherezæorũ et fortiũ, quia anguſt° vobis mons
montis-Ephraim Et dixerunt filii Joſeph ; Non ſufficiet nobis mons : & 16
curr° ferrei in omnib° Chananæis qui habitãt in terrâ planiciei quæ in
Bethſean,et vicis ej°,et iis qui in planicie Iezreghel. Et dixit Joſue filiis Jo- 17
ſeph, Ephraim & Menaſſe,ad dicendum: Popul° mult° vos;et virtus multa
vobis:et non erit vobis ſors una.Sed mons erit tibi;Nam ſylva ipſe:et pa- 18
rabis eam,et erit tibi exit° ej°;quando extirpaveris Chananæum,quia currus ferrei illis ; nam robuſti illi.

CAP. XVIII.

ET congregati ſunt oîs congregatio filiorum Iſrael ad Silo.et poſuerunt 1
ibi tabernaculũ fœderis : et terra ſubacta eſt ante eos Et relictæ ſunt 2
in filiis Iſrael,qui non partiti ſunt poſſeſſiones ſuas;ſeptem tribus.Et dixit 3
Joſue filiis Iſrael: Uſque quò vos remiſſi ad intrandum ad hæreditandum
terram quam dedit vobis Dñs Deus patrum veſtrorum? Date vobis tres vi- 4
ros ad tribum : et mittemus eos,et ſurgent, et peragrabunt terram, et deſcribent eam ad os poſſeſſionum veſtrarum;& venient ad me. Et dividet 5
eam in ſeptem partes:domus Juda ſtabunt ſuper terminos eorum ab Auſtro;et domus Joſeph ſtabunt ſuper terminos eorum à Septentrione. Et 6
vos deſcribetis terram in ſeptem partes; et venietis ad me huc; et mittam
vobis *ſortem* hic ante Dominum Deum noſtrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 *ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܬܚܘܡ ܝܘܣܦ ܒܬܚܘܡ ܡܢܫܐ ܘܒܬܚܘܡ ܐܦܪܝܡ ܘܒܬܚܘܡ ܒܢܝܡܝܢ ܘܒܬܚܘܡ ܐܫܟܪ ܘܒܬܚܘܡ ܙܒܘܠܘܢ ܘܒܬܚܘܡ ܢܦܬܠܝ ܘܒܬܚܘܡ ܓܕ ܘܒܬܚܘܡ ܐܫܪ ܘܒܬܚܘܡ ܝܘܣܦ ܘܒܬܚܘܡ ܒܢܝܡܝܢ ܘܒܬܚܘܡ ܕ

ספר יהושע : יח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

DOMINI sacerdotium quia ,*vestro interiore* in Levitis pars non Quoniam

כִּי אֵין־חֵלֶק לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי־כְהֻנַּת יְהוָה

Menasseh tribus dimidia & ,Reuben & ,Ghad & : ejus hæreditas

נַחֲלָתוֹ וְגָד וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה

eis dedit quam ,orientem ad Jarden *transitu* à suâ hæreditate acceperũt

לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם

: abierunt atque ,viri Surrexeruntque .DOMINI servus Moseh

מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה: וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ

: dicendo ,terram *describendum ad euntibus* Jehosuah præcepitq;

וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַהֹלְכִים לִכְתֹּב אֶת־הָאָרֶץ לֵאמֹר

hic & : me ad revertimini & ,eam descripsite & ,*terra in* ambulate & , Ite

לְכוּ וְהִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וְכִתְבוּ אֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלָי וּפֹה

,viri Abieruntque .Siloh in *Domini facies ad* sortem vobis jaciam

אַשְׁלִיךְ לָכֶם גּוֹרָל לִפְנֵי יְהוָה בְּשִׁלֹה: וַיֵּלְכוּ הָאֲנָשִׁים

partes septem in ,urbes *ad* eam descripserunt atque ,*terra in* transierunt &

וַיַּעַבְרוּ בָאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ לְעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים

jecit Et .Siloh *castrametationem* ad Jehosuah ad venerunt & : libro *super*

עַל־סֵפֶר וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה: וַיַּשְׁלֵךְ

Jehosuah ibi divisitque : *Domini facies ad* Siloh in sortem Jehosuah eis

לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה וַיְחַלֵּק־שָׁם יְהוֹשֻׁעַ

sors ascendit Et .eorum partes secundùm Israel filiis terram

אֶת־הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם: וַיַּעַל גּוֹרָל

eorũ sortis terminus exivit & : suas familias *ad* Binjamin filiorũ *extensionis*

מַטֵּה בְנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיֵּצֵא גְּבוּל גּוֹרָלָם

terminus eis Fuitque .Joseph filios inter & ,Jehudah filios inter

בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף: וַיְהִי־לָהֶם הַגְּבוּל

humerum ad terminus ascendit & ,Jarden à aquilonis *angulum* ad

לִפְאַת צָפוֹנָה מִן־הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף

ejus exitus fuerũntque ,mare ad montẽ in ascendit & ,aquilone ab Jericho

יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן וְעָלָה בָהָר יָמָּה וְהָיוּ תְצָאֹתָיו

ad Luz in terminus inde transivit Et .Bethaven desertum ad

מִדְבַּרְה בֵּית אָוֶן: וְעָבַר מִשָּׁם הַגְּבוּל לוּזָה אֶל־

terminus descendit & (: Bethel ipsa) , meridiem ad Luz *humerum*

כֶּתֶף לוּזָה נֶגְבָּה הִיא בֵּית אֵל וְיָרַד הַגְּבוּל

.inferiori Bethchoron ipsi meridie à qui montem *super* ,Adar Hateroth

עַטְרוֹת אַדָּר עַל־הָהָר אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לְבֵית־חוֹרוֹן תַּחְתּוֹן:

meridiem ad maris *angulum* ad circuivit & ,terminus est designatus Et

וְתָאַר הַגְּבוּל וְנָסַב לִפְאַת־יָם נֶגְבָּה

fuerũntque : meridiem ad Bethchoron *facies super* qui monte à

מִן־הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בֵית־חוֹרוֹן נֶגְבָּה וְהָיוּ

, Jeharim Chiriath ipsa : Bahal Chiriath ad ejus exitus

תְצֹאֹתָיו אֵל־קִרְיַת־בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים

angulus Et .maris *angulus* hoc : Jehudah filiorum urbs

עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאַת־יָם:

terminus exivit & : Jeharim Chiriath extremo ab meridiem ad

וּפְאַת־נֶגְבָּה מִקְצֵה קִרְיַת יְעָרִים וְיָצָא הַגְּבוּל

descendit Et .Nephthoach *aquarum* fontem ad exivit & ,mare ad

יָמָּה וְיָצָא אֶל־מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ: וְיָרַד

,Benhinnom vallis *facies super* qui ,montis extremum ad terminus

הַגְּבוּל אֶל־קְצֵה הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גֵי בֶן־הִנֹּם

Hinnom vallis descendit & : aquilonem ad Rephaim valle in quæ

אֲשֶׁר בְּעֵמֶק רְפָאִים צָפוֹנָה וְיָרַד גֵּי הִנֹּם

est designata Et .Henrogel descendit & : meridiem ad Jebuzæi *humerum* ad

אֶל־כֶּתֶף הַיְבוּסִי נֶגְבָּה וְיָרַד עֵין רֹגֵל: וְתָאַר

,Gheliloth ad exivit & ,Hensemes exivit & ,aquilone ab

מִצָּפוֹן וְיָצָא עֵין־שֶׁמֶשׁ וְיָצָא אֶל־גְּלִילוֹת

.Reuben filii Bohan Eben descendit & : Adummim ascensum contra qui

אֲשֶׁר־נֹכַח מַעֲלֵה אֻדֻמִּים וְיָרַד אֶבֶן בֹּהַן בֶּן־רְאוּבֵן:

descendit & ,aquilonẽ ad planiciem contra *humerum* ad pertransivit Et

וְעָבַר אֶל־כֶּתֶף מוּל הָעֲרָבָה צָפוֹנָה וְיָרַד

.Harabah in

הָעֲרָבָתָה:

7 Quia non est inter vos pars Levitarum, sed sacerdotium Domini est eorum hæreditas. Gad autem & Ruben, & dimidia tribus Manasse, jam acceperant possessiones suas trans Jordanem ad Orientalem plagam : quas dedit eis Moyses famulus Domini.

8 Cúmque surrexissent viri, ut pergerent ad describendam terram, præcepit eis Josue, dicens; Circuite terram, & describite eam, ac revertimini ad me : ut hic coram Domino in Silo, mittam vobis sortem.

9 Itaque perrexerunt: & lustrantes eam, in septem partes diviserunt, scribentes in volumine. Reversíque sunt ad Josue in castra Silo. Qui misit sortes coram Domino in Silo, divisítque terram filiis Israel in septem partes. Et ascendit sors prima filiorum Benjamin per familias suas, ut possiderent terram inter filios Juda & filios Joseph. Fuítque terminus eorum contra Aquilonem à Jordane: pergens juxta latus Jericho Septentrionalis plagæ, & inde contra Occidentem ad montana conscendens, & perveniens ad solitudinem Bethaven. Atque pertransiens juxta Luzam ad Meridiem, ipsa est Bethel : descendítq; in Ataroth-addar in montem qui est ad Meridiem Beth-horon inferioris. Et inclinatur circuiens contra mare ad Meridiem montis qui respicit Beth-horon contra Africum : súntque exitus ejus in Cariath-baal, quæ vocatur & Cariathiarim, urbem filiorum Juda. Hæc est plaga contra mare, ad Occidentem. A Meridie autem ex parte Cariathiarim egreditur terminus contra mare, & pervenit usque ad fontem aquarum Nephtoa. Descendítque in partem montis, qui respicit Vallem filiorũ Ennom: & est contra Septentrionalem plagam in extrema parte Vallis Raphaim. Descendítque in Geennom (id est, Vallem Ennom) juxta latus Jebusæi ad Austrum : & pervenit ad Fontẽ Rogel, Transiens ad Aquilonem, et egrediens ad Ensemes, id est, Fontem Solis: Et pertransit usq; ad Tumulos, qui sunt è regione Ascensûs Adommim : descenditq; ad Abenboën, id est, lapidẽ Boën filii Ruben : & pertransit ex latere Aquilonis ad campestria: descenditq; in planitiem.

7 Οὐ γὰρ ὅτι μερὶς τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἐν ὑμῖν· (ν) ἱερατεία δὲ κυρίου μερὶς αὐτῶ. καὶ Γαὰδ καὶ Ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς (ξ) Μανασσῆ ἐλάβοσ τὴν κληρονομίαν αὐτῶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ο) ἀπ' ἀνατολῆς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς ὁ παῖς

8 κυρίου. Καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν. καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσι τοῖς πορευομένοις χωρογραφῆσαι τὴν γῆν, λέγων, (π) Πορεύεσθε καὶ χωρογραφήσατε τὴν γῆν, καὶ παραγένεσθε πρὸς (ρ) μέ, καὶ ὧδε ἐξοίσω ὑμῖν

9 κλῆρον ἔναντι κυρίου ἐν Σηλώ. Καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐχωρογράφησαν τὴν γῆν· καὶ (σ) εἶδον αὐτὴν, καὶ ἔχαραξαν αὐτὴν κατ(τ)πόλεις, ἑπτὰ μερίδας εἰς βιβλίον, καὶ ἦνεγκαν πρὸς (υ)

10 Ἰησοῦν. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτοῖς Ἰησοῦς κλῆ-

11 ρον ἐν Σηλὼ (φ) ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς Βενιαμὶν πρῶτος κατ' ἰδίμυς αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὅρια κλήρου αὐτοῦ (χ) ἀναμέσον υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀναμέσον (ψ) τῶν υἱῶν Ἰωσήφ.

12 Καὶ ἐγένθη αὐτοῦ τὰ ὅρια ἀπὸ Βορρᾶ, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου περισταλήσεται τὰ ὅρια κατ' νώτου Ἰεριχὼ (ω) ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ ἀναβήσῃ ὄπι τὸ ὄρος (α) ὄπι τὴν δάλασσαν· καὶ ἔσται αὐτῶ ἡ ἔ-

13 ξοδος ἡ Μαβδαείτις (β) Βαιθών. Καὶ διελάσεται ἐκεῖθεν τὰ ὅρια Λυζὰ ὄπι νώτου Λυζὰ ἀπὸ (γ) Λιβὸς αὐτῆ· αὕτη ὄπι Βαιθήλ· καὶ καταβήσῃ τὰ (δ) ὅρια Μααταρὼθ Ὀ-

14 φὲχ ἐπὶ τὸ ὄρος ἐκεῖνο, ἡ ὄπι πρὸς Λίβα Βαιθω-ρὼν ἡ κάτω. Καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ (ε) παρελεύσῃ ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον (ζ) παρὰ θάλασσαν ἀπὸ Λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπὶ πρόσωπον Βαιθωρὼν Λίβα· καὶ ἔσται αὐτῶ ἡ

15 ἔξοδος εἰς Καριὰθ Βαάλ αὕτη ὄπι (η) Καριαθιαείν, πόλις υἱῶν Ἰούδα. τοῦτο ὄπι τὸ μέ-

15 ρος τὸ πρὸς θάλασσαν. Καὶ μέρος τὸ πρὸς Λίβα ἀπὸ μέρους Καριὰθ Βαάλ· καὶ διήξεύσῃ (θ) ὅρια εἰς (ι) Γασὶν, ἐπὶ πηγὴν ὕδατος

16 Ναφθώ. Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ (κ) μέρους, τοῦτο ὄπι κατ' πρόσωπον νάπης (λ) Σοννὰμ, ὃ ὄπιν ἐπὶ μέρους Ἐμβὰκ (μ) Ῥαφαὶν ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ καταβήσεται (ν) Γαὶεννα ἐπὶ νῶτον (ξ) Ἰεβουσαὶ ἀπὸ Λιβός· (ο) καταβή-

17 σεται ἐπὶ πηγὴν Ῥωγήλ. Καὶ διελεύσεται

18 ἐπὶ πηγὴν (π) Βαθσαμύς· Καὶ παρελεύσῃ ἐπὶ (ρ) Γδιλιὼθ, ἣ ὄπιν ἀναβαῖνι πρὸς ἀνα-βασιν (σ) Αἰδαμὶν· καὶ καταβήσεται ἐπὶ λί-θον (τ) Βαιὼν υἱῶν Ῥουβήν. Καὶ διελεύσεται κατ' νώτου Βαιδαραβα ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ (υ) κα-ταβήσεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νῶτον θα-λασσαν ἀπὸ Βορρᾶ.

Non est enim pars filiis Levi in vobis: sacerdotium enim Domini, pars ejus. Et Gad, & Ruben, & dimidium tribûs Manasse acceperunt hæreditatem suam trans Jordanem ad Orientem: quam dedit eis Moyses puer Domini. Et surgentes viri iverunt. Et mandavit Jesus viris euntibus describere terram, dicens; (c) Ite, & describite terram: & advenite ad me, & hîc educam vobis sortem ante Dominum in Silo. Et iverunt, & descripserunt terram: & viderunt eam, & scripserunt eam secundùm civitates, septem partes in libro, & attulerunt ad (d) Jesum. Et misit eis Iesus sortem in Selo ante (e) Dominum. Et exiit sors tribûs Benjamin prima secundùm populos eorum. Et exierunt fines sortis eorum inter medium filiorum Iuda, & filiorum Ioseph. Et facti sunt eorum fines ab Aquilone, à Iordane ascendent fines per dorsum Hiericho ab Aquilone, & ascendent super montem ad mare, & erit ejus exitus Mabdaritis Bæthon. Et transibunt indè fines Luza (f) super dorsum Luza ab Africo ejus: Hæc est Bæthel: Et descendent fines Maatarob Orech ad montanam, quæ est ad Africum Bethoron, quæ infrà. Et transibunt fines & præteribunt ad partem, quæ spectat ad mare ab Africo, à monte ad faciem Bæthoron Africum: & erit ejus exitus ad Cariath-Baal: Hæc est Cariathiarim, civitas filiorum Iuda. Hæc est pars, quæ ad mare. Et pars, quæ ad Africum; (g) à parte Cariath-Bial: & transibunt fines in Gasin ad fontem aquæ Naphtho. Et descendent fines in (h) parte, hic est secundùm faciem nemoris Sonnam, qui est à parte Emech Raphaim ab Aquilone. Et descendent (i) Gæenna super dorsum Iebusæ ab Africo: descendent ad fontem Rogel. Et transibunt ad fontem (k) Bathsamys: Et præteribunt in Galiloth, quæ est è regione ad ascensum Æthamin: et descendent ad lapidẽ Boen filiorum Ruben. Et transibunt super dorsum Betharaba ab Aquilone: & descendent (l) ad fines ad dorsum (m) mare ab Aquilone.

MS. A. (ν) ὅτι ἡ ἱερατία κυρίου μερὶς αὐτῶν. (ξ) ὑῶν Μανασσῆ (ο) ἐπ' ἀνατολὰς, (π) Πορεύθητε (ρ) μὲ ὧδε, καὶ ἐξοίσω (σ) ἴδον (τ) πόλις αὐλῆς, ἑπτὰ (υ) Ἰησοῦ εἰς Σηλώ. Καὶ (φ) ἐναντίον (χ) ἀναμέσον Ἰούδα (ψ) ὑῶν Ἰωσήφ. (ω) ἐπὶ Βορρᾶ, (α) κατ' θάλασσαν· (β) Βαιθαών. (γ) Λιβὸς· αὕτη (δ) ὄρια ἀπὸ Ἀταρὼθ Ἀδδὰρ ἐπὶ τὸ (ε) διελεύσεται (ζ) εἰς θάλασσαν (η) Καριαθ-ιαρὶμ, (θ) τὰ ὅρια (ι) Γαὶν, (κ) μέρους τὸ ὄρους ὃ ὄπιν κατὰ (λ) ὁδοῦ Ἐν-νὸμ, ὃ ὄπιν (μ) Ῥαφαὶμ (ν) ἐπὶ Γαίοννομ (ξ) Ἰεβοῦς (ο) καὶ κα-ταβήσεται (π) Σαμέ· Καὶ (ρ) Ἀγθμιλὼθ, (σ) Ἐδωμὶν (τ) Βαὰμ ὑοῦ Ῥοβήν. (υ) καταβήσεται ἐπὶ νώτου Βαιθαραβὰ ἀπὸ Βορρᾶ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

אֲרֵי לֵית חוּלָק לְלֵוָאֵי בֵּינֵיכוֹן אֱלָהֵן מַתְּנַן דִּיהַב לְהוֹן יְיָ אִנּוּן אַחְסַנְתְּהוֹן וְגָד וּרְאוּבֵן 7

וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דְמַנַשֶּׁה קַבִּילוּ אַחְסַנְתְּהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא מַדְנְחָא דִּיהַב לְהוֹן מֹשֶׁה

עַבְדָּא דְיָי : וְקָמוּ גַבְרַיָּא וַאֲזָלוּ וּפְקֵד יְהוֹשֻׁעַ יָת דְּאָזְלוּ לְמִכְתַּב יָת אַרְעָא לְמֵימַר אֲזִילוּ 8

וְהַלִּיכוּ בְאַרְעָא וּכְתוּבוּ יָתָהּ וְתוּבוּ לְוָתִי וְהָא אֲרֵמֵי לְכוֹן עָדְבִין קֳדָם יְיָ בְּשִׁילֹה : וַאֲזָלוּ 9

גַבְרַיָּא וְעַבְרוּ בְאַרְעָא וּכְתִבוּהָא לְקִרְוַיָּא לְשַׁבְעָא חוּלָקִין עַל סִפְרָא וַאֲתוֹ לְוָת

יְהוֹשֻׁעַ לְמַשְׁרְיָתָא לְשִׁילֹה : וּרְמָא לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ עָדְבָא בְּשִׁילֹה קֳדָם יְיָ וּפַלֵּג תַּמָּן 10

יְהוֹשֻׁעַ יָת אַרְעָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּפִלּוּגַתְהוֹן : וּסְלִיק עָדְבָא שִׁבְטָא דִבְנֵי בִנְיָמִן לְוַרְעָתְהוֹן 11

וּנְפַק תְּחוּם עָדְבֵיהוֹן בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף : וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּמָא לְרוּחַ צְפוֹנָא 12

מִן יַרְדְּנָא וּסְלִיק תְּחוּמָא לְעֵבֶר יְרִיחוֹ מִצְּפוֹנָא וּסְלִיק בְּטוּרָא לְיַמָּא וַהֲוָן מַפְקָנוֹהִי

לְמַדְבַּר בֵּית אָוֶן : וְעָבַר מִתַּמָּן תְּחוּמָא לְלוּז דְּלוּז דְּרוֹמָא הִיא בֵּיתְאֵל וְנָחִית 13

תְּחוּמָא עֲטָרוֹת אַדָּר עַל טוּרָא דְּמַדְרוֹם לְבֵית חוֹרוֹן אַרְעָאי : וְתָאַר תְּחוּמָא 14

וְמִסְתְּחַר לְרוּחַ מַעֲרְבָא לְדָרוֹמָא מִן טוּרָא דִּי עַל אַפֵּי בֵּית חוֹרוֹן דָּרוֹמָא וַהֲוָן

מַפְקָנוֹהִי עַל קִרְיַת בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים קַרְתָּא דִבְנֵי יְהוּדָה דָּא רוּחַ מַעֲרְבָא :

וּרוּחַ דָּרוֹמָא מִסְּפֵי קִרְיַת יְעָרִים וְנָפֵיק תְּחוּמָא לְיַמָּא וְנָפֵיק לְמַבּוּעֵי מֵי נֶפְתּוֹחַ : וְנָחִת 16

תְּחוּמָא לְסִטַר טוּרָא דִּי עַל אַפֵּי חִילַת בַּר הִנֹּם דִּי בְּסִיסַר גִּבְרַיָּא צְפוֹנָא וְנָחִית לְחִילַת

בַּר הִנֹּם לְעֵבֶר יְבוּס דָּרוֹמָא וְנָחִית לְעֵין קָצְרָא : וְתָאַר מִצָּפוֹן וְנָפֵיק לְעֵין שֶׁמֶשׁ וְנָפֵיק 17

לְגְלִילָא דִּי לָקֳבֵל מַסְקָנָא דַאֲדוּמִים וְנָחִית לְאֶבֶן בּוֹהַן בַּר רְאוּבֵן : וְעָבַר לְעֵבֶר דְּלָקֳבֵל 18

מִישְׁרָא צְפוֹנָא וְנָחִית לַעֲרָבָתָא :

Quoniam non est pars Levitis inter vos; sed dona, quæ dedit eis Dominus, ea possessio eorum: et Gad, et Ruben, et dimidia tribus Menasse acceperunt possessiones suas ultra Jordanem ad ortum, quas dedit illis Moses servus Domini. Et surrexerunt viri, & iverunt. Et jussit Josue eis qui ierunt ad describendam terram, ad dicendum: Ite & ambulate in terrâ et describite eam, & redite ad me; et hîc mittam vobis sortes ante Dominum in Silo. Et venerunt viri, & transierunt in terrâ, & descripserunt eam ad urbes ad septem partes super librum; et venerunt ad Josue ad castra ad Silo. Et misit illis Josue *sortem* in Silo ante Dominum; & divisit ibi Josue terram filiis Israel juxta divisiones eorum. Et ascendit sors tribus filiorum Binjamin ad prosapias suas: et exit terminus sortis eorum inter filios Juda, et inter filios Joseph. Et fuit illis terminus ad ventum Septentrionalem à Jordane; & ascendit terminus ad latus Jericho à Septentrione; & ascendit in monte ad mare, & fuerunt exitus ejus ad desertum Bethaven. Et transit inde terminus ad Luz, quæ ad latus Luz ad Austrum, ipsa Bethel: et descendit terminus ad Ghateroth Adar super montem qui ab Austro Beth-Hhoron inferioris. Et respicit terminus & flectitur ad ventum Occidentalem ad Austrum à monte qui super facies Beth-Hhoron Austrum versus; et fuerunt exitus ejus sup Kirjath Baghal, ipsa Kirjath Jegharim urbs filiorum Juda: hic ventus Occidentalis. Et ventus Australis à finibus Kirjath-Jegharim, et exit terminus ad mare; et exit ad fontem aquarum Nephthoahh. Et descendit terminus ad latus montis qui super facies vallis filii Hhenom, in planitie fortium ad Septentrionem: & descendit ad vallem *filii* Henom ad latus Jebuzz ad Meridiem; & descendit ad Ghein Kaszra. Et respicit ad Septentrionem, & exit ad Ghein-semes; & exit ad *Gelila* quæ è regione ascensus Idumæorum: & descendit ad Petram Bohen filii Ruben. Et transit ad latus quod è regione planitiei ad Septentrionem; & descendit ad Gharabatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܗܘ ܓܝܪ ܚܠܩܐ ܕܠܘܝܐ ܒܝܢ ܟܘܢ ܡܛܠ ܕܟܗܢܘܬܐ ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܚܠܩܗ. ܘܓܕ ܘܪܘܒܝܠ ܘܦܠܓ ܡܢܫܐ ܩܒܠܘ ܚܠܩܗܘܢ ܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܡܢ ܡܕܝܢܚܐ ܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ.

8 ܘܩܡܘ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܘܐܙܠܘ. ܘܦܩܕ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ

9 ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ

10 ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

11 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

12 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

13 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

14 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

16 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

17 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

18 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܟܬܒܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܗܫܐ. ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܟܘܢ ܓܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܟܬܒ ܐܪܥܐ

7 Non est enim pars Levitis inter vos, quia Sacerdotium Domini est hæreditas eorum: filii verò Gad & Rubil, ac dimidia tribus Manasse acceperunt hæreditatem suam trans Jordanem ab Oriente, quam dedit eis Moses servus Domini. 8 Surgentes itaque viri illi, profecti sunt: præceperat autem Jesus iis qui abierant ad describendam terram, ac dixerat eis, Euntes obambulate terram, & describite eam, & huc ad me redite, jaciámque vobis sortes coram Domino in Silo. 9 Profecti *inquam* viri illi terram permeârunt, & civitatibus in septê partes super membranam descriptis, rediêre ad Jesum in urbem Silo. 10 Et jecit eis sortes in Silo coram Domino, & partitione divisit ibi Jesus terram inter filios Israel. 11 Ascendit autem sors tribûs filiorum Benjamin per familias eorum, prodiitque terminus hæreditatis eorum *medius* inter filios Juda & inter filios Joseph: 12 Et fuit terminus eorum ad latus Aquilonare Jordanis, ascenditque terminus ad latus Jericho Septentrionale, & ascendit cum monte ad Occidentem, & pergunt exitus ejus ad desertum Beth-aven. 13 Inde pertransit terminus ad Luz, ad latus *scilicet* Meridionale Luz (ipsa est Beth-il) tum descendit terminus ad Atroth-adar super montem qui est ab Austro Beth-horonis inferioris. 14 Deinde vergit terminus ad latus maris à Meridie, à monte qui est contra Beth-horon quæ est ad Meridiem; suntque exitus ejus prope civitatem Baal (quæ est civitas Naarin) urbem filiorum Juda: Hoc est latus marinum. 15 Latus verò Meridionale, ab extremitate civitatis Naarin, exítque terminus ad mare, deinde exit ad fontem aquarum Nephtali, 16 Tum descendit terminus ad extremitatem montis, contra vallem Bar-honum, quæ est in convalle Gigantum Aquilonari; descendítque terminus Bar-honumi ad latus Jebusæorum ab Austro, rursúmque descendit ad In-dogel: 17 Prospectat Aquilonem, exitque ad fontem Semes, progreditur ad Galilæam quæ est è regione ascensûs Ramin: ac descendit ad Leban & ad Bohan filii Rubil. 18 Transit ad latus oppositum planitiei ab Aquilone, descendítque ad planitiem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * لِأَنَّ لَيْسَ لِسِبْطِ لاَوِي نَصِيبًا مَعَكُمْ * لِأَنَّ خُدُوفَ اَيْمِ ٱللَّهِ تُحَلِّلُهُ * وَسِبْطَيْ جَادٍ * وَرُوبِيلَ * وَنِصْفَ سِبْطِ مَنَسَّا * أَخَذُوا تُحَلَّتَهُمْ مِنْ جِبْنِ ٱلأُرْدُنِّ سَرْقًا * ٱلَّذِي أَعْطَاهُمْ مُوسَى عَبْدُ ٱللَّهِ

8 * فَقَامَ ٱلْقَوْمُ وَمَضَوْا * وَوَصَّى يُوشَعُ ٱلسَّايِرِينَ لِيَرْتَبِطُ قِسْمَةَ ٱلأَرْضِ قَوْلاً * اِمْضُوا وَسِيرُوا فِي ٱلأَرْضِ

9 وَٱكْتُبُوهَا * وَعُودُوا إِلَيَّ حَتَّى أَطْرَحَ ٱلْقُرْعَةَ بَيْنَكُمْ هٰهُنَا قُدَّامَ ٱللَّهِ فِي سِيلُوا * فَمَضَى ٱلْقَوْمُ * وَطَافُوا ٱلأَرْضَ * وَكَتَبُوهَا بِأَسْمَاءِ نَوَاحِيهَا بِسَبْعَةِ أَقْسَامٍ عَلَى كِتَابٍ * وَجَاؤُا إِلَى يُوشَعَ إِلَى ٱلْمُعَسْكَرِ

10 سِيلُوا * وَطَرَحَ لَهُمْ يُوشَعُ ٱلسَّهْمَ قُدَّامَ ٱلرَّبِّ * وَقَسَمَ هُنَاكَ ٱلأَرْضَ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا تُوجِبُهُ

11 أَقْسَامُهُمْ * فَصَعِدَ سِبْطُ بِنْيَامِينَ لِقَبَائِلِهِمْ * وَخَرَجَ تُخُمُ قُرْعَتِهِمْ بَيْنَ بَنِي يَهُوذَا وَبَيْنَ بَنِي

12 يُوسُفَ * وَكَانَ تُخُومُهُمْ مِنْ جِهَةِ ٱلشِّمَالِ مِنَ ٱلأُرْدُنِّ * وَصَعِدَ إِلَى كَتِفِ أَرِيحَا شِمَالاً * وَصَعِدَ فِي

13 ٱلْجَبَلِ غَرْبًا * وَكَانَ مَخَايِلُهُ بَرِّيَّةَ آوَنَ * وَجَازَ ٱلتُّخُمُ مِنْ هُنَاكَ إِلَى لُوزَا إِلَى كَتِفِ لُوزَا جَنُوبًا مِنْ

14 بَيْتِ إِيلَ * وَٱنْحَدَرَ عَلَى عَطْرُوثَ * وَدَارَ عَلَى ٱلْجَبَلِ ٱلَّذِي مِنْ قِبْلِيِّ بَيْتِ حُورُونَ ٱلسُّفْلَى

* وَأَخَذَ ٱلتُّخُمُ وَدَارَ مِنْ جِهَةِ ٱلْمَغْرِبِ جَنُوبًا مِنَ ٱلْجَبَلِ ٱلَّذِي عَلَى قِبَالَةِ بَيْتِ حُورُونَ * فَكَانَ

15 مَخَايِلُهُ قَرْيَةَ بَاعِلَ ٱلَّتِي هِيَ قَرْيَةُ ٱلْعِنَبِ مَدِينَةَ يَهُودَا * هٰذِهِ جِهَةُ ٱلْغَرْبِ * وَمِنْ جِهَةِ ٱلْجَنُوبِ مِنْ

16 طَرَفِ قَرْيَةِ ٱلْعِنَبِ خَرَجَ ٱلتُّخُمُ غَرْبًا إِلَى مَعْيَنِ نُوحَ * ثُمَّ ٱنْحَدَرَ إِلَى طَرَفِ ٱلْجَبَلِ ٱلَّذِي قُدَّامَ

وَادِي جَهَنَّمَ ٱلَّذِي عَنْ يَسَارِ عُورِ ٱلْجَبَابِنِ * فَنَزَلَ إِلَى نَاحِيَةِ وَادِي جَهَنَّمَ إِلَى كَتِفِ ٱلْيَبُوسِيِّ

17 جَنُوبًا * وَٱنْحَدَرَ إِلَى عَيْنِ رُوغَلَ * وَٱنْحَدَرَ مِنَ ٱلشِّمَالِ * وَخَرَجَ إِلَى عَيْنِ شَمْسٍ * ثُمَّ إِلَى

18 جَلِيلُوثَ لِمُقَابَلَةِ إِيلَ إِلَى بُوهَنَ ٱبْنِ رَأُوبِينَ * وَصَارَ إِلَى قِبَالَةِ ٱلسَّبْخَةِ شِمَالاً * وَنَزَلَ

إِلَى ٱلسَّعْرَاءِ *

7 *Nam tribus Levi non habet sortem vobiscum, quandoquidem quæ Sacerdotio Dei debentur, sunt hæreditas ejus; duæ verò tribus Gad & Rubil, necnon dimidia tribus Manasse acceperunt hæreditatem suam in altera Jordanis ripa ad Orientem, quam dedit eis Moses servus Dei.* 8 *Surrexerunt ergò homines illi, & abierunt: (præceperat autem Josue his qui profecturi erant ad disponendam partitionem terræ, dicens, Ite, perlustrate terram, describite eam, & revertimini ad me, ut jaciam sortem inter vos hîc coram Deo in Silo.)* 9 *Abierunt inquam homines illi, & perlustratâ terrâ, ejusque climatum nominibus in septem partes in libro inscriptis, reversi sunt ad Josue ad castra in Silo.* 10 *Et jecit eis Josue sortem coram Domino, & divisit illic terram inter filios Israel prout requirebant portiones eorum.* 11 *Et ascendit tribus Benjamin per familias suas, egressúsque est terminus sortis eorum inter filios Judæ, & inter filios Joseph.* 12 *Fuitque terminus eorum ex plaga Septentrionali Jordanis, & ascendit ad latus Iericho Septentrionem versùs, ascenditque per montem ad Occidentem, & fuit limes ejus desertũ Aven.* 13 *Processit limes illinc ad Luzæ latus, à Meridionali plaga Beth-il, tum descendit ad Atroth, & inflexit se ad montem qui est à Meridionali parte Beth-horon inferioris.* 14 *Inde resumens terminus inflexit sese ab Occidentali parte ad plagam Meridionalem montis qui est ex adverso Beth-boronis; demum finis ejus fuit civitas Baal (quæ est civitas uvarum) urbs Iudæ: Hæc est pars Occidentalis.* 15 *Ex parte verò Meridionali, ab extremitate civitatis uvarum exiit limes Occidentem versùs ad fontem Taphuh,* 16 *Tum descendit ad extremum montem qui est contra vallem Gehennæ, quæ est ad lævam convallis Gigantum, descenditque per latus vallis Gehennæ usque ad latus Iebusæi Meridiem versùs, perrexitque ad fontem Roghel.* 17 *Deinde porrexit se ad Septentrionem, exiitque ad fontem Solis, indéque ad Galiloth contra Il ad Bohan filii Ruben, Perrexit ad oppositum solitudinis Septentrionem versùs, descenditque ad desertum,*

ספר יהושע : יט

fuerunt &,aquilonem ad Bethchoglah *humerum* ad terminus pertransivit Et

19 וְעֹבֵר הַגְּבוּל אֶל־כִּתֵף בֵּית־חָגְלָה צָפוֹנָה וְהָיוּ תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל אֶל־לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל־

ad ,aquilonem ad salis maris *linguam* ad termini exitus terminabit Jarden Et .*meridiei* terminus iste :meridiē ad Jarden extremū

20 קְצֵה הַיַּרְדֵּן יִגָּבֵל נֶגְבָּה וְזֶה גְּבוּל נֶגֶב : וְהַיַּרְדֵּן יִגְבֹּל־

ej' terminos *ad* Binjamin filiorū hæreditas ista :orientis *angulū* ad eum

אֹתוֹ לְפֵאֹת־קֶדְמָה אֵת נַחֲלַת בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבוּלֹתֶיהָ

Binjamin filiorū *extensioni* civitates Fuerūtque .suas familias *ad circumquaq;*

21 סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם : וְהָיוּ עָרִים לְמַטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן

-Beth Et .Chesis vallis & ,Bethchoglah &,Jericho ,suas familias *ad*

22 לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית־חָגְלָה וְעֵמֶק קְצִיץ : וּבֵית

.Hophrah & ,Parah & ,Havvim Et .Bethel & ,Semaraim & ,arabah

23 הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם וּבֵית־אֵל : וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה :

,duodecim civitates ,Gabah & ,Hophni & ,Hamonai villa Et

24 וְכְפַר הָעַמֹּנִי וְהָעָפְנִי וְגֶבַע עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה

,Chephirah & ,Misphe Et .Beeroth & ,Ramah & ,Gibbon .earū villæ &

25 וְחַצְרֵיהֶן : גִּבְעוֹן וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת : וְהַמִּצְפֵּה וְהַכְּפִירָה

26

,Eleph ,Selah Et .Tarelah & ,Irpeel & ,Rechem Et .Mosah &

27 וְהַמֹּצָה : וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֵלָה : וְצֵלַע הָאֶלֶף

28

,quatuordecim civitates ,Chiriath ,Ghibbath ,Jerusalaim ipsa ,Jebuzi &

וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלַם גִּבְעַת קִרְיַת עָרִים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה

.suas familias *ad* Binjamin filiorum hæreditas ista :earum *atria* &

וְחַצְרֵיהֶן זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם :

CAP. XIX.

יט

Simhon filiorum *extensioni* ,Simhon ipsi secunda sors est egressa Et

1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן

filiorum hæreditatis medio in eorum hæreditas fuit & : suas familias *ad*

לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־

.Moladah & ,Sebah & ,Beersebah ,eorū hæreditate in eis Fuitque .Jehudah

2 יְהוּדָה : וַיְהִי לָהֶם בְּנַחֲלָתָם בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה :

.Chormah & ,Bethul & ,Eltholad Et .Hasem & ,Balah & ,Chasarsuhal Et

3 וַחֲצַר שׁוּעָל וּבִלָּה וָעֶצֶם : וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה :

4 ,Bethlebaoth Et .Chasarsusah & ,Beth:merchaboth & ,Siglagh Et

5 וְצִקְלַג וּבֵית הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה : וּבֵית לְבָאוֹת

6 ,Rimmon ,Hain .earum *atria* & ,tredecim civitates ,Saruchen &

7 וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה וַחֲצֵרֵיהֶן : עַיִן רִמּוֹן

villæ omnes Et .earum *atria* & ,quatuor civitates ,Hasan & ,Heter &

8 וָעֶתֶר וְעָשָׁן עָרִים אַרְבַּע וַחֲצֵרֵיהֶן : וְכָל־חַצֵרִים

Ramath Bahalathbeer ad usque ,istarum urbium circuitus quæ

אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בַּעֲלַת בְּאֵר רָמַת

.suas familias *ad* Simhon filiorum *extensionis* hæreditas ista : *meridiei*

נֶגֶב וֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם :

portio erat quia :Simhon filiorum hæreditas Jehudah filiorum *fune* De

9 מֵחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן כִּי־הָיָה חֵלֶק

medio in Simhon filii *hæreditaverunt* & ,ipsis *præ multa* Jehudah filiorum

בְּנֵי־יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ

:suas familias *ad* Zebulun filiis tertia sors ascēdit Et .eorū hæreditatis

10 נַחֲלָתָם : וַיַּעַל הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי לִבְנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם

eorū termin' Ascendetq; .Sarid ad usq; eorū hæreditatis terminus fuit &

11 וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד־שָׂרִיד : וְעָלָה גְּבוּלָם

,torrentem *ad* occurret & :Dabbaseth in pertinget & ,Marhalah &,mare ad

לַיָּמָּה וּמַרְעָלָה וּפָגַע בְּדַבֶּשֶׁת וּפָגַע אֶל־הַנַּחַל

ortum orientem ad Sarid à revertitur Et .Jochneham *facies super* qui

12 אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יָקְנְעָם : וְשָׁב מִשָּׁרִיד קֵדְמָה מִזְרַח

,Dabrath ad egredietur & :Thabor Chisloth terminum *super* ,Solis

הַשֶּׁמֶשׁ עַל־גְּבוּל כִּסְלֹת תָּבֹר וְיָצָא אֶל־הַדָּבְרַת

Gittah ortum ad orientem ad transit inde Et .Japhiah ascendet &

13 וְעָלָה יָפִיעַ : וּמִשָּׁם עֹבֵר קֵדְמָה מִזְרָחָה גַּתְּה

.Nehah *figurans* Rimmon exibit & ,Casin Hittah ,Chepher

חֵפֶר עִתָּה קָצִין וְיֹצֵא רִמּוֹן הַמִּתְאָר הַנְּעָרָה :

Versio VULG. LAT.

19 Et prætergreditur contra Aquilonem Beth-hagla : súntq; exitus ejus contra linguā maris Salsíssimi ab Aquilone in fine Jordanis ad Austrálem plagam: 20 Qui est terminus illius ab Oriente. Hæc est possessio filiorum Benjamin per terminos suos in circuitu, & familias suas. Fuerúntque civitates ejus, Jericho & Beth-hagla & Vallis Casis, Beth-Araba & 23 Samaraim & Bethel. Et Auim 24 & Aphara & Ophera, Villa Emona & Ophni & Gabee : civitates duodecim, & villæ 25 earum. Gabaon & Rama & 26 Beroth. Et Mesphe & Caphara & Amosa. Et Recem, Jarephel et Tharela. Et Sela, Eleph, 28 & Jebus, quæ est Jerusalé, Gabaath, & Cariath : civitates quatuordecim, et villæ earum. Hæc est possessio filiorum Benjamin juxta familias suas.

CAP. XIX.

1 EXT egressa est sors secunda filiorum Simeon per cognationes suas : fuitque hæreditas 2 Eorum in medio possessionis filiorum Juda : Bersabee & 3 Sabee & Molada. Et Hasersual, Bala & Asem. Et Eltho- 5 lad, Bethul & Harma. Et Siceleg & Bethmarchaboth & 6 Hasersusa. Et Bethlebaoth & Sarohen : civitates tredecim, 7 & villæ earum. Ain & Remmon & Athar & Asan : civitates quatuor, & villæ earum: 8 Omnes viculi per circuitum urbium istarum usque ad Baalath-Beer-Ramath contra Australem plagam. Hæc est hæreditas filiorum Simeon juxta 9 cognationes suas, In possessione & funiculo filiorum Juda: quia major erat. Et idcircò filii 11 Simeon possederunt in medio 10 hæreditatis eorum. Cecidítq; sors tertia filiorū Zabulon per cognationes suas : & factus est terminus possessionis eorum 11 usque Sarid. Ascendítque de Mari & Merala, et pervenit in Debbaseth, usque ad torrentē 13 qui est contra Jeconam. Et revertitur de Sared contra Orientē in fines Ceseleththabor : et egreditur ad Dabereth, ascendítque contra Japhie. Et inde pertransit usque ad Orientalem plagam Gethhepher et Thacasin : et egreditur in Remmon, Amthar et Noa.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἔσται (φ) ἡ διέξοδος τ῀ ὁρίων ἐπὶ λοφιὰν τ῀ θαλάσσης τ῀ ἁλῶν (χ) ἐπὶ Βορρᾶν εἰς μέρ(Θ) τ῀ Ἰορδάνου ἀπὸ Λιβός. παῦτα τὰ (ψ) θεῖα ὅρια 20 ἀπὸ Λιβός. Καὶ ὁ Ἰορδάνης ὁρεῖ ἀπὸ μέρους ἀνατολῶν. ἄυτη ἡ κληρονομία υ῀ῶν (ω) Βενιαμὶν, τὰ ὅρια κύκλῳ χ῀τ (α) δήμους. Καὶ 21 ἐγκρυφθήσ῀ αἱ πόλεις τ῀ υ῀ῶν (β) Βενιαμὶν χ῀τ δήμους ἀυτ῀, Ἰεριχὼ, καὶ (γ) Βεθεγαιῶ, καὶ Ἀμεκασὶς, Καὶ Βαιθαβαρὰ, καὶ Σαρὰ, καὶ Βησαμὰ, 22 Καὶ Αἰεὶν, καὶ Φαρὰ, καὶ Ἐφερθὰ, Καὶ Καφαρὰ, καὶ Κεφιρὰ, καὶ Μονὶ, καὶ Γαβαὰ· πόλεις 23 δώδεκα, καὶ αἱ κῶμαι ἀυτ῀. Γαβαὼν, καὶ Ῥαμὰ, 24 καὶ (δ) Βηρωθὰ, Καὶ Μασπὰ, καὶ Μιρὼν, καὶ Ἀμωκὶ, Καὶ Φιρὰ, καὶ Καφὰν, καὶ Νακὰν, καὶ 25 Σηκνὰν, καὶ Θαρπελὰ, Καὶ Ἰηβῦς· αὕτη ὄζὶν Ἰερουσαλήμ· καὶ (ε) Γαβαὼθ Ἰαειμ· πόλεις δεκαδύο, καὶ αἱ κῶμαι ἀυτ῀. αὕτη ἡ κληρονομία 26 υ῀ῶν (ζ) Βενιαμὶν χ῀τ δήμους ἀυτ῀.

MS.A. (φ) ἀπῦ ἡ (χ) ἀπὸ Βορρᾶ (ψ) ὅεια ἀπὸ (ω) Βανιαμὶν, (α) δήμους ἀυτ῀. Καὶ (β) Βανιαμὶν (γ) Βηθασλὰ, καὶ Ἀμεκκασεὶς καὶ Βαιθαεραβὰ, καὶ Σεμεὶμ, καὶ Βηθὴλ, καὶ Αὐεὶμ, καὶ Ἀφαρὰ, καὶ Ἀφρὰ, καὶ Αἰκαρὲν, καὶ Καφηραμὶν, καὶ Γαβαὰ· πόλις (δ) Βηρὼθ, καὶ Μασφὰ, καὶ Χεφιρὰ, καὶ Ῥεκὶμ, καὶ Ἰβραὴλ, καὶ Θαρηλὰ, καὶ Σηλαὴφ, καὶ Ἰεβῦς· ἄυτη (ε) Γαβαὰθ, καὶ πόλις Ἰαειμ· πόλις δεκατρεῖς, (ζ) Βανιαμὶν

KEΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἐξῆλθεν (α) ὁ δεύτερ(Θ) κλῆρ(Θ) τ῀ υ῀ῶν Συμεών. καὶ ἐγκρύφθη ἡ κληρονομία Αυτ῀ 2 ἀναμέσον (ζ) κλήρων υ῀ῶν Ἰούδα. καὶ ἐγκρύφθη ὁ κλῆρ(Θ) ἀυτ῀ Βηρσαβεὲ, καὶ (γ) Σαμαὰ, καὶ 3 Κηλαδὰμ, Καὶ Ἀρσηλὰ, καὶ Βωλὰ, καὶ Ἰασὸν, 4 Καὶ Ἐρθηλὰ, καὶ Βηλὰ, καὶ Ἐρμὰ, Καὶ Σικελὰκ, καὶ Βαιθμαχρὲβ, καὶ Σαρσουσὶν, Καὶ Βα- 6 θαρωθ, καὶ οἱ ἀγροὶ ἀυτ῀· πόλεις δεκαδύο, καὶ αἱ 7 κῶμαι ἀυτ῀. (δ) Ἐρεμμὼν, καὶ Θηχὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἀσὰν· πόλεις τέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι (ε) 8 ἀυτ῀ Κύκλῳ πᾶσ῀ πόλεων (ζ) ἀυτ῀ ἕως Βαλὲθ πορδομένων Βαμὲθ χ῀τ Λίβα. αὕτη ἡ κλη- 9 ρονομία φυλῆς υ῀ῶν Συμεὼν (η) χ῀τ δήμους ἀυτ῀. Ἀπὸ τ῀ κλήρ(Θ) τ῀ Ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς υ῀ῶν Συμεὼν, ὅτ῀ ἐγκρύφθη (θ) ἡ μερὶς υ῀- ῶν Ἰούδα μείζων τ῀ ἀυτ῀ καὶ ἐκληρονόμησ῀ (ι) 10 οἱ υ῀οὶ Συμεὼν ἐν μέσῳ τ῀ κλήρ(Θ) ἀυτ῀. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρ(Θ) ὁ τρίτος τ῀ Ζαβυλὼν χ῀τ δήμους ἀυτ῀· (κ) ἔσαι τὰ ὅρια τ῀ κληρονομίας 11 (λ) ἀυτ῀, Ἐσελεκχωλὰ ὅρια ἀυτ῀, Ἡ Θαλασσα (μ) καὶ Μαγηδὰ, καὶ Ζωιάφει (ν) ἐπὶ Βαιδάραβα εἰς τ῀ φάραγγα, ἥ ὅτι χ῀τ πεόσωπον (ξ) 12 Ἰεκμάν. Καὶ ἀνέστρεφεν ἀπὸ (ο) Σελὶδὲκ ὄζ ἐναντίας ἀπὸ ἀνατολῶν (π) Βαθσαμὺς ἐπὶ τὰ ὅρια (ρ) Χασηωθαὶθ, καὶ διηθόσ῀ (σ) ἐπὶ Δαβιρὼθ, καὶ πεοσαναβήσ῀ ἐπὶ (τ) Φασγαί. 13 Καὶ ἐκεῖθεν πᾶσ῀ηγεύσ῀ ὄζ ἐναντίας (υ) ἐπ' ἀνατολὰς ἐπὶ Γεθορὲ ἐπὶ πόλιν Κατασὶμ, καὶ διηγεύσ῀ ὅπ(φ) Ῥεμμωναὰ Μαθαρασζά.

Et erit exitus finiū ad extremitatem maris Salis ad Aquilonē in 19
parte Jordanis ab Africo. Hi fines sunt ab Africo. Et Jordanis 20
terminabit à parte Orientis. Hæc est hæreditas filiorū Benjamin, fines ej' in circuitu secundū populos. Et factæ sunt civitates filiorū 21
Benjamin, secundū populos eorū, Hiericho, & Bethegæo, & Amecasis, Et Bethabara, & Sara, & 22
Besana, Et Æin, & Phara, & 23
Ephratha, Et Carabha, et Cephira, 24
& Moni, & Gabaa: civitates (n) duodecim, & pagi earū. Gabaon, 25
& Rama, & Beerotha, Et Mesfema, & Miron, & Amoce, Et Phi- 26
ra, & Caphan, & Nican, & Selecan, et Thæcela, Et Jebus, (Hæc 27
est Hierusalē) et Gabaoth-Jarim: civitates tredecim, & pagi earū. Hæc est hæreditas filiorum Benjamin secundùm populos eorum.

MS.A. (φ) ἀπῦ ἡ (χ) ἀπὸ Βορρᾶ (ψ) ὅειον ἀπὸ (ω) Βανιαμὶν, (α) δήμους ἀυτ῀. Καὶ (β) Βανιαμὶν (γ) Βηθασλὰ, καὶ Ἀμεκκασεὶς καὶ Βαιθαεραβὰ, καὶ Σεμεὶμ, καὶ Βηθὴλ, καὶ Αὐεὶμ, καὶ Ἀφαρὰ, καὶ Ἀφρὰ, καὶ Αἰκαρὲν, καὶ Καφηραμὶν, καὶ Γαβαὰ· πόλις (δ) Βηρὼθ, καὶ Μασφὰ, καὶ Χεφιρὰ, καὶ Ῥεκὶμ, καὶ Ἰβραὴλ, καὶ Θαρηλὰ, καὶ Σηλαὴφ, καὶ Ἰεβῦς· ἄυτη (ε) Γαβαὰθ, καὶ πόλις Ἰαειμ· πόλις δεκατρεῖς, (ζ) Βανιαμὶν

CAP. XIX.

ET exiit secunda sors (a) filiorū Symeon. Et facta est hæreditas 1
Eorū inter sortes filiorū Juda. Et 2
facta est sors eorū Bersabee, & Samaa, & Caladam, Et Arsola, 3
& Bola, & Jasan, Et Ethbala, et 4
Bula, & Herma, Et Siceclac, & 5
Bethmachereb, & Sarsusin, Et 6
Baharoth, et agri earū: civitates tredecim, et pagi earū. Exemmon, 7
& Thalcha, & Iether & Asan: civitates quatuor, & pagi earum (b) In circuitu civitatum eārum 8
usq; Balec euatib' Bimeth ad Austrum. Hæc est hæreditas tribus filiorū Symeon secundùm populos eorum. De sorte Iuda hæreditas 9
trib' filiorū Symeon, quoniā fuit pars filiorū Iuda major eâ, quæ ipsorum: & hæreditaverunt filii Symeon in medio sortis eorū. Et 10
exiit sors tertia ipsi Zabulon secundùm populos eorum. Erunt fines hæreditatis eorum, (c) Efedec- 11
Gola, fines eorum Mare, & Magelda, & contingent ad Bethsraba in valle, quæ est ad faciem Iceman. Et reverterunt à Sid- 12
duc ex adverso ab Oriente Bethsamys ad fines Chaselothath, & transibunt in Dabiroth, & ascendent in Phiagæ. Et iadē circui- 13
bunt ex adverso ad Orientem in Gebere ad civitatem Cat semi: pertransibunt in Remmona Matharaxt.

Σαρὶδ (π) Σαμὲ ἐπὶ τὰ (ρ) Χασθωωθαδὼρ, (σ) ἐπὶ τὰ ὅεια Δαβεγὰθ, καὶ (τ) Ἰαφασαί. (υ) ἐπὶ ἀνατολὰς ὅπ Γαυθὰ ἐπὶ πόλιν Κασὶμ, (φ) Ῥεμμωνὰμ Μαδαρὶμ Ἀννωά. Καὶ πᾶσ῀ηγεύσ῀ ἐπὶ τὰ ὅρια * Βορρᾶ ἐπὶ Ἐννατὼθ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδ(Θ) ἀυτ῀ ἐπὶ Γαὶ Ἰεφθαὴλ, Καὶ Καπαὶθ, καὶ Νεδηὶρ, καὶ Σεμρὼν, καὶ Ἰασηλὰ, καὶ Βαιθλεέμ. Αὕτη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וְעָבַר תְּחוּמָא לְעֵבֶר בֵּית חָגְלָה לְצִפּוּנָא וַהֲוָן מַפְקָנוֹהִי דִּתְחוּמָא לְכֵיף יַמָּא דְמַלְחָא צִפּוּנָא

20 לְסֵיפֵי יַרְדְּנָא דְּרוֹמָא דֵּין תְּחוּם דְּרוֹמָא : וְיַרְדְּנָא תְּחוּמָא לֵיהּ לְרוּחַ קְדוּמָא דְּאַחְסָנַת

21 בְּנֵי בִנְיָמִן לְתְחוּמָהָא סְחוֹר סְחוֹר לְזַרְעִיָּתְהוֹן : וַהֲוָה קְרִיוָא לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי בִנְיָמִן

22 לְזַרְעִיָּתְהוֹן יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה וּמֵישַׁר קְצִיץ : וּבֵית מֵישְׁרָא וְצָמָרִים וּבֵיתְאֵל :

23 וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה : וְכֹפַר הָעַמּוֹנָה וְהָעָפְנִי וְגֶבַע קְרִיוִן תַּרְתָּא עֲסָרֵי וּפַצְחֵיהֶן : גִּבְעוֹן וְרָמְתָא

25 וּבְאֵרוֹת : וּמִצְפָּיָא וְכִפִּירָא וְהַמּוֹצָה : וְרֵקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֵלָה : וְצֵלַע אֶלֶף וְיבוּסָאֵי הִיא

28 יְרוּשְׁלֵם גִּבְעַת קְרִיַת קְרִיוִן אַרְבַּע עֲסָרֵי וּפַצְחֵיהֶן דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעִיָּתְהוֹן :

יט

1 וּנְפַק עַדְבָא חֲנִינָא לְשִׁמְעוֹן לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעִיָּתְהוֹן וַהֲוָא אַחְסָנַתְהוֹן בְּגוֹ אַחְסָנַת

2 בְּנֵי יְהוּדָה : וַהֲוָה לְהוֹן בְּאַחְסָנַתְהוֹן בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה : וְחַצַר שׁוּעַל וּבָלָה וָעֶצֶם :

4 וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה : וְצִקְלַג וּבֵית הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה : וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֵן קְרִיוִן

5 תְּלָת עֲסָרֵי וּפַצְחֵיהֶן : עַיִן רִמּוֹן וְעֵתֶר וְעָשָׁן קְרִיוִן אַרְבַּע וּפַצְחֵיהֶן : וְכָל פַּצְחָיָא דִּי בְסַחֲרָנוֹת

7 קְרִיָּא הָאִלֵּין עַד בַּעֲלַת בְּאֵר רָמַת דְּרוֹמָא דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעִיָּתְהוֹן :

8 מֵעֲרַב בְּנֵי יְהוּדָה אַחְסָנַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֲרֵי הֲוָה חוּלָק בְּנֵי יְהוּדָה סַגִּי מִנַּהוֹן וַאֲחַסִינוּ בְנֵי

10 שִׁמְעוֹן בְּגוֹ אַחְסָנַתְהוֹן : וּסְלִיק עַדְבָא תְּלִיתָאֵי לִבְנֵי זְבוּלֻן לְזַרְעִיָּתְהוֹן וַהֲוָה תְּחוּם

11 אַחְסָנַתְהוֹן עַד שָׂרִיד : וּסְלִיק תְּחוּמְהוֹן לְיַמָּא וּמַרְעָלָה וּמְעַרַע בְּדַבֶּשֶׁת וּמְעַרַע בְּנַחְלָא

12 דִּי עַל אַפֵּי יָקְנְעָם : וְתָב מִשָּׁרִיד לְקַדּוּמָא מַדְנַח שִׁמְשָׁא עַל תְּחוּם כִּסְלוֹת תָּבוֹר וּנְפֵיק

13 לְדָבְרַת וּסְלִיק לְיָפִיעַ : וּמִתַּמָּן עָבַר לְקַדּוּמָא מַדְנְחָא גִּתָּא חֵפֶר לְעִתָּה קָצִין וְנָפֵק לְרִמּוֹן

דְּמִתְאַר וּמִתַּמָּן מִסְתַּחַר לְנֵיעָה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et transit terminus ad latus Bethhhoglah ad Septentrionem; et fuerunt 19
exitus termini ad litus maris salis ad Septentrionem, ad ripas Jordanis
ad Austrum: hic terminus Australis. Et Jordanis terminus illi ad ventum 20
Anteriorem: hæc possessio filiorum Benjamin ad terminos ejus circumcirca ad prosapias eorum. Et fuerunt urbes tribui filiorum Benjamin ad 21
prosapias suas; Jericho, et Beth-hhogla, et planities Kesziſz. Et Beth-mesſera et Szemaraim, et Bethel. Et Ghavim, et Hhaphara, et Ghaphra. Et 23
Chephar Ghamonah, et Ghaphi, et Gabagh: urbes duodecim et oppida ea- 24
rum. Gibghon et *Ramatha*, et Beeroth. Et *Mizpaia* et Hacephira, et Ha- 25
mosza. Et Rekem, et Jirpeel, et Tharalah. Et Szelagh, Eleph, et *Jebuſei* 26
(ipsa Jerusalem,) Gibghath, Kirjath: urbes quatuordecim, et oppida earū: 27
hæc possessio filiorum Benjamin ad prosapias eorum. CAP. XIX. 28

ET exiit sors ſecunda Simeoni, tribui filiorū Simeō ad prosapias eorū: et 1
fuit possessio eorū in medio possessionis filiorū Juda. Et fuit eis in pos- 2
sessionem eorū: Beer-Sebagh & Sebagh, et Molada. Et Hhaſzar Sughal, & 3
Bala, et Ghesſzem. Et Eltholad, et Bethul, et Harama. Et Sziklag, et Beth- 4
hamarchaboth, et Hhazar Zzuzza. Et Beth-Lebaoth, et Saruhhē: urbes tre- 5
decim et oppida earum. Ghein Rimon et Gether, et Ghaſſan; urbes quatuor 6
et oppida earum. Et omnia oppida quæ in circuitu urbium harum usq; ad 7
Baghalath, Beer-Ramath, ad Austrum: hæc possessio tribus filiorū Simeon 8
ad prosapias eorū. Ex sorte filiorum Juda possessio filiorū Simeon; nam fuit 9
pars filiorū Juda multa ab eis, et posſidere fecerunt filios Simeon in medio possessionis eorum. Et ascendit sors tertia filiis Zebulun ad prosapias 10
eorum: et fuit terminus possessionis eorum usq; ad Sarid. Et ascendit ter- 11
minus ad mare, et Marghala, et contingit in Dabasseth: et contingit in fluviū qui sup facies Jaknagham. Et revertitur à Sarid ad anterius Orientis 12
Solis sup terminū Chizzloth Thabor; et exit ad Daberath; et ascendit ad Japhiagh. Et inde transit ad anterius Orientis ad Githah Hhepher ad Ghi- 13
thah Kaſzin; et exit ad Rimon Methoar: et inde revertitur in Neghah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tum pertranſit terminus iſte ad latus Beth-hagla ab Aquilone, habétque exitus ſuos terminus idem ad linguam maris ſalſi ab Aquilone, & ad ripas Jordanis ab Auſtro. Hic eſt terminus Meridiei atque Jordanis, Juxta limites ſuos uſque ad latus Orientale. Hæc eſt hæreditas tribûs filiorum Benjamin ſecundùm terminos ejus per circuitum, juxta familias eorum. Fuerunt autem civitates tribûs Benjamin per familias ſuas, Jericho, Zachith, Hagla, Amac, Keſſes, Beth-araba, Semarim, Beth-il, Avin, Para, Ophra, Oppidum-convallis, Aphli, & Gebaa: civitates quatuordecim cum villis earum. Item Gebeon, Rama, Beroth, Maſphia, Chephira, Maſſa, Recem, Rephael, Tarala, Salaa, Gebira, Jobus quæ eſt Jeruſalem, Gebeath, & Curiathim: civitates quatuordecim cum villis earum. Hæc eſt hæreditas tribûs filiorum Benjamin per familias ſuas.

CAP. XIX.

Deinde prodiit ſors ſecunda tribui filiorum Simeon per familias ſuas, fuitque hæreditas eorum intra hæreditatem filiorum Juda. Contigerunt autem illis in hæreditate eorum Bir-ſebaa, Sebaa, Molada, Locus-vulpium, Bala, Eſſim, Elothlad, Beth-il, Herma, Senaclag, Beth-marcheboth, Haſſor-ſuſa, Beth-leboth, & Sarvenan: civitates quatuordecim cum pagis earum. Item In, Ramin, Gothar, & Oſan: civitates quatuor cum villis earum, Cunctiſque oppidis quæ civitatibus iſtis adjacebant, uſque ad Beath-beth-Rama quæ eſt in Meridie. Hæc eſt hæreditas tribûs filiorum Simeon per familias ſuas. Ex funiculo filiorum Juda fuit hæreditas filiorum Simeon, quia multa erat portio filiorum Juda; ac perinde hæreditatem acceperunt filii Simeon ex hæreditate eorum. Poſtea aſcendit ſors tertia filiis Zebolon per familias ſuas, fuitque terminus poſſeſſionis eorum uſque ad Aſdod: Tum aſcendit terminus eorum ad Occidentem & ad Collem-vulpium, deinde pertingit ad Debſath, ac tum pertingit ad vallem quæ eſt ante Necamaam: Ab Aſdod reflectitur ab Oriente ſole ad limitem Cheſloth & Chathor, egreditur ad Rabath, aſcenditque ad Neſii. Inde tranſit priùs ab Oriente ad Geth, & Hophar, Atha, & Kesjan, tum exit ad Remon, Mathua, & Aua:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Rursùm deſcendit idem terminus, tranſiitq; ad latus Beth-hagla Septentrionem versùs, & fuit finis ejus ad linguam maris ſalſi Septentrionem versùs, uſque ad extremitatem Jordanis ad Meridiem. Hic eſt limes Meridianus: Porrò Jordanis limitaneus erat ex parte Orientali. Hæc eſt hæreditas filiorum Benjamin cum terminis ejus circunquaq; per familias eorũ. Jericho, Beth-hagla, Convallis-Keſſas, Beth-araba, Samraim, Beth-il, Auvim, Para, Aphra, Hephra Ammanai, Aphnz, & Gebaa: civitates duodecim cum pagis earum. Præterea Gibaon, Rama, Beeroth, Maſpha, Kephira, Moſſa, Racem, Jarphael, Taraala, Salaa, Aleph, Jebuſa, (ipſa eſt Jeruſalem) Gebaa, Kirjath: civitates quatuordecim & oppida earum. Hæc eſt hæreditas filiorum Benjamin per familias eorum. CAP. XIX.

Et egreſſa eſt ſors ſecunda Simeoni per familias ſuas, fuitque hæreditas eorum inter filios Juda. Habuerunt autem in hæreditate ſua Bir-ſebaa, Sabee, Molada, Caſtellum-ſual, Bala, Aſſem, El-tolad, Bethur, Horma, Seclagh, Beth-marcaboth, Caſtellum ſuſa, Beth-lebaoth, & Saruhan: urbes tredecim cum tractibus earum. Ain, Remmon, Ghather, & Aſan, urbes quatuor cum oppidis earum, Et caſtellis omnibus quæ erant circa iſtas, uſque ad Baal-bab, & Rama Auſtralem. Hæc eſt hæreditas filiorum Simeon per familias ſuas. Ex ſorte filiorum Juda fuit hæreditas filiorum Simeon, quia ſors filiorum Juda amplior erat ipſis; ideóque hæreditatem habuêre filii Simeon in medio hæreditatis eorum. Deinde aſcendit ſors tertia filiis Zabolon per familias ſuas, & fuit terminus hæreditatis eorũ ad Sarid: Proceſſitq; terminus eorũ Occidentẽ versùs ad Maraala, incidit in Dabbaſeth, incurrítque in vallem quæ eſt à tergo foccnam. Tum redbit à Sarid in Orientem, ad ortum inquam ſolis, ad terminum Keſſon-tabor, & egreſſus ad Daberath, aſcendit ad Japhia, Et procedens Orientem versùs ad Getha, Hiphar, Atta, Caſin, rursùm egreſſus eſt ad Remmon, Mathua, & Nia:

ספר יהושע : יט

Versio VUL. LAT.

eius egressus erunt & :Hanathon aquilone ab terminus *ipsum circuibit* Et
14 וְנָסַב אֹתוֹ הַגְּבוּל מִצָּפוֹן חַנָּתֹן וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו
-Beth & ,Idalah & ,Simron & ,Nahalal & ,Cattath Et .Iphthachel *vallis*
15 גֵּי יִפְתָּחְאֵל : וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וִידְאֲלָה וּבֵית
filiorum hæreditas Hæc .earum *atria* & ,istæ urbes ,suas familias *ad* Zebulun
16 לֶחֶם עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן : זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי
Issachar .earum *atria* & ,istæ urbes ,suas familias *ad* Zebulun
17 זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן : לְיִשָּׂשכָר
.suas familias *ad* Issachar filiis ,quarta sors est egressa
18 יָצָא הַגּוֹרָל הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם :
,Chapharaim Et .Sunem & ,Chesuloth & ,Izrehelah ,eorū terminus fuit Et
19 וַיְהִי גְבוּלָם יִזְרְעֶאלָה וְהַכְּסֻלוֹת וְשׁוּנֵם : וְחֲפָרַיִם
,Remeth Et .Ebes & ,Chision & ,Rabbith Et .Anacharath & ,Sion &
20 וְשִׁיאוֹן וַאֲנָחָרֵת : וְהַרְבִּית קִשְׁיוֹן וְאֶבֶץ : וְרֶמֶת
21 terminus *occurrit* Et .Bethpasses & ,Henchaddah & ,Hengannim &
22 וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פָּצֵץ : וּפָגַע הַגְּבוּל
eorum termini exitus erunt & ,Bethsemes & ,Sachasimah & ,Thabor in
בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצִימָה וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹצְאוֹת גְּבוּלָם
extensionis hæreditas Hæc .earum *atria* & ,sedecim civitates : Jarden
23 הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן : זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה
sors est egressa Et .earū *atria* & urbes ,suas familias *ad* Issachar filiorū
24 בְּנֵי־יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן : וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל
,eorū termin⁹ Fuitq; .suas familias *ad* Aser filiorum *extensioni* quinta
25 חֲמִישִׁי לְמַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם : וַיְהִי גְבוּלָם
,Misal &,Hamhad &,Alamelech Et .Achsaph &,Beten &,Chali &,Chelcath
26 חֶלְקַת וְחָלִי וּבֶטֶן וְאַכְשָׁף : וְאַלַמֶּלֶךְ וְעַמְעָד וּמִשְׁאָל
ortus revertetur Et .Libnath Sichor in & ,mare ad Charmel in *occurrit* &
27 וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וּבְשִׁיחוֹר לִבְנָת : וְשָׁב מִזְרַח
aquilonē ad Iphthachel vallē in &,Zebulun in *occurrit* &,Bethdagon Solis
הַשֶּׁמֶשׁ בֵּיתְ־דָּגוֹן וּפָגַע בִּזְבוּלֻן וּבְגֵי יִפְתָּח־אֵל צְפוֹנָה
,Rechob &,Hebrō Et .*sinistra* à Chabul ad exibit &: Nehiel & ,Bethemech
28 בֵּית הָעֵמֶק וּנְעִיאֵל וְיֹצֵא אֶל־כָּבוּל מִשְּׂמאל : וְעֶבְרָן וְרֹחֹב
,Ramah termin⁹ revertetur Et .*multā* Sidon ad usq; ,Canah & ,Chammon &
29 וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד צִידוֹן רַבָּה : וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה
eruntq; ;Chosah terminus revertetur et ,Sor munitam civitatē ad usq; &
וְעַד־עִיר מִבְצַר־צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל חֹסָה וְהָיוּ
,Rechob &,Aphec &,Hummah Et .Achzib ad funiculo à mare ad ej⁹ exitus
30 תֹצְאוֹתָיו הַיָּמָּה מֵחֶבֶל אַכְזִיבָה : וְעַמָּה וַאֲפֵק וְרֹחֹב
extensionis hæreditas Hæc .earum *atria* & ,duæ & viginti civitates
31 עָרִים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן : זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה
Filiis .earum *atria* & ,istæ civitates ,suas familias *ad* Aser filiorum
32 בְּנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן : לִבְנֵי
.suas familias *ad* Napthali filiis ,sexta sors exivit Naphthali
נַפְתָּלִי יָצָא הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם :
Adami & ,Sahanannim in Elon ab ,Cheleph à eorum terminus fuit Et
33 וַיְהִי גְבוּלָם מֵחֶלֶף מֵאֲלוֹן בְּצַעֲנַנִּים וְאַדָמִי
.Jarden ejus exitus *fuit* & :Laccum ad usq; Jabneel & ,Necheb ipsius
הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד־לָקוּם וְיִהְיוּ תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן :
inde egredietur & ,Thabor Aznoth ,mare ad terminus revertetur Et
34 וְשָׁב הַגְּבוּל יָמָּה אֲזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
,*mari à occurrit* Aser in & ,meridie à Zebulun in *occurrit* & :Chuchoch
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבוּלֻן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר פָּגַע מִיָּם
Siddim ,*munitoris* civitates Et .Solis ortum Jarden ad Jehudah in &
35 וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ : וְעָרֵי מִבְצַר הַצִּדִּים
.Chasor & ,Ramah &,Adamah Et.Chinnereth &,Raccath,Chammath &,Ser
36 צֶר וְחֲמַת רַקַּת וְכִנֶּרֶת : וְאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר
,Chorem,Migdalel & ,Iron Et .Henchasor & ,Edrehi &,Chedes Et
37 וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר : וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל־אֵל חֹרֶם
.earum *atria* & ,*nouendecim* civitates ,Bethsames & ,Bethhanath &
38 וּבֵית־עֲנָת וּבֵית שֶׁמֶשׁ עָרִים תִּשַּׁע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ περιάγουσι *Et circumbunt* ὅρια *fines* ἀπὸ Βορρᾶ ἀπὸ Ἀμώθ, *ad Aquilo-* 14
15 καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἀπὸ Ταιφαὴλ, καὶ *nem ad Amoth, & erit exitus*
Καταναὴθ, καὶ Ναεαὴλ, καὶ Συμεών, καὶ Ἰεριχὼ, *eorum ad Gæphael, Et Cata-* 15
16 καὶ Βαιθμάν. Αὕτη ἡ κληρονομία τῆ φυλῆς υἱῶν *nath, et Nabaal, & Symeon,*
Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, (f)πόλις καὶ αἱ κῶ- *& (d) Hiericho, & Beth-*
17 μαι αὐτῆ. Καὶ τῆ (g)Ισαχὰρ ἐξῆλθεν ὁ κλῆ- *man. Hæc est hæreditas tribus* 16
18 ρος ὁ τέταρτος. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια (χ)αὐ- *filiorū Zabulon secundū populos*
19 τῆ Ἰαζὴλ, καὶ Χασαθὼθ, καὶ Σηνὰμ, Καὶ Ἁγὶν, *eorum, civitates, & pagi earum.*
20 καὶ Σιωνὰ, καὶ Ῥαφὴθ, Καὶ Ἀναχαρὴθ, καὶ Δα- *Et ipsi Issachar exiit sors quarta.* 17
21 βιρὼν, καὶ Κισὼν, καὶ Ῥεβὲς, Καὶ Ῥεμμὰς, καὶ *Et facti sunt fines eorū Jazel,* 18
Ἰεὼν, καὶ Τομμὰν, καὶ Αἰμβὲκ, καὶ Βηεσαφής. *& Chasaloth, & Sunā, Et Agin,* 19
22 Καὶ (h)κυκλώσει τὰ ὅρια ἐπὶ (ψ)Ταιθὼρ, καὶ ἐπὶ *Siona, & Reeroth, Et Anachereth,* 20
Σαλὶμ καὶ Θαλασσαν, καὶ Βαιθσαμούς· καὶ ἔσται *& Dabiron, & Ciſon, & Rebes,* 21
23 αὐτῆ ἡ διέξοδος τὰ ὅρια ὁ Ἰορδάνης. Αὕτη ἡ *Et Remmas, & Jeon, & Tomman,* 22
κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰσαχὰρ κατὰ δήμους *& Æmarec, & Berſaphes. Et* 23
24 αὐτῆ, αἱ πόλις καὶ (ω)αἱ κῶμαι αὐτῆ. Καὶ ἐξῆλ- *contingent fines ad Gæth Bor, &*
θεν ὁ κλῆρος ὁ πέμπτος Ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐ- *ad Salim ad mare, et Bæthſamys.*
25 τῆ. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῆ (α) Ἐξεγεκὲθ, καὶ *Et erit ejꝰ exitꝰ finis (e) Jordā-*
26 Ἀλεφ, καὶ Βαιθὸκ, καὶ Κεαφ, Καὶ Ἐλιμελὲχ, *nis. Hæc eſt hæreditas tribꝰ filiorū* 23
καὶ Ἀμὴλ, καὶ Μαασὰ· καὶ (β)κυκλώσει τῷ Καρμή- *Iſſachar ſecundū populos eorum,*
λῳ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῷ (δ) Σιὼν, καὶ Λαβα- *civitates, & pagi earum. Et exiit* 24
27 νάθ. Καὶ ὀπισρέψει (γ)ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ *ſors quinta Aſer ſecundū populos*
Βαιθεγλαὰθ, καὶ (β)κυκλώσει τῷ Ζαβουλὼν καὶ (δ) *eorum. Et facti ſunt fines eorum* 25
Ἐκγαὶ, καὶ Φθαὴλ κατὰ Βορρᾶν, καὶ εἰσεύσεται *Exeleceth, & Aleph, et Bæthoc, et*
(ε)ὅεια Σαφθαιβαθμὲ, καὶ Ἰναὴλ, καὶ διεβούσε- *Ceaph, Et Elimelech, & Amel, et* 26
28 ται εἰς Χωβαμασμιὴλ, Καὶ Ἐλκὼν, καὶ Ῥαὰβ, καὶ *Maaſa. Et contingent Carmelum*
Ἐμμαὼν, καὶ Καναὰν ἕως Σιδῶνος τῆ μεγά- *ad mare, & Sion, & Labanath. Et* 27
29 λης. Καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια εἰς Ῥαμὰ, (ζ)καὶ *revertent ab Ortu Solis, & Bæthe-*
ἕως πόλεως Μασφασαὰτ, καὶ τῆ Τυείων· καὶ ἀνα- *geneth & contingent Zabulon et*
στρέψει τὰ ὅρια ἀπὸ Ἰασὶφ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος *Ecgai, & Phthael ad Aquilonē:*
αὐτῆ ἡ θάλασσα, (η) καὶ Απολέβ καὶ Ἐχοζὸβ, *et ingrediētur fines Saphthe-Bæl-*
30 Καὶ Ἀρχὲβ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥαὰβ. Αὕτη ἡ κλη- *me, & Inacl: & tranſibūt in Cha-*
31 ρονομία φυλῆς υἱῶν Ἀσὴρ κατὰ δήμους (θ)αὐτῆ, *ba-Maſomel, Et Elbon, & Rath,* 28
32 πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆ. Καὶ τῆ (ι) Νεφθαλὶ *& Emmaū, & Canthan uſq; Si-*
33 ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος. Καὶ (κ)ἐγενήθη *donem magnā. Et revertent fines* 29
τὰ ὅρια αὐτῆ (λ)Μοολὰμ, καὶ Μωλὰ, καὶ Βεσε- *in Rama, & uſque ad fontē Maſ-*
μοὺν, καὶ Ἀρμὲ, καὶ Ναδὲκ, καὶ Ἰεφθαμαὶ, ἕως *phaſſat, et Tyrios. Et revertent fi-*
Δωδάμ· καὶ ἐγενήθη αἱ διέξοδοι (μ) αὐτῆ *nes ad Jaſiph: et exit exitꝰ eius* 30
34 Ἰορδάνης. Καὶ ὀπισρέψει τὰ ὅρια ὀπὶ (ν) Θά- *mare, & Anoleb, et Echozōb, Et* 31
λασσαν ἐν Αθθαβὼρ, καὶ διήξουσι ἐκεῖθεν (ξ) *Archob, et Aphec, et (f) Raay. Hæc*
Ἰαχαρὰ, καὶ Χωβὰφ τῆ Ζαβουλὼν ἀπὸ Νό- *eſt hæreditas tribus filiorū Aſer*
του (ο)καὶ Ἀσὴρ Χωβὰφ κατὰ θάλασσαν, καὶ ὁ Ἰ- *ſecundū populos eorū, civitates*
ορδάνης (π) ἀπὸ ἀναπολῶν ἡλίου. (ρ) Καὶ αἱ *et pagi earū. Et Nephthali exit* 32
πόλεις τειχήρεις τῆ Τυείων, Τύρος, (σ)καὶ Ὠμα- *ſors ſexta. Et facti ſunt fines eo-* 33
θαθαὶθ, καὶ Κενερεὲθ, καὶ Ἀρμαὶθ, καὶ Ἀεγα- *rum Moolam et Mola, et Beſe-*
Νεκεὲβ, καὶ Ἰαβνὴλ ἕως Ἀκρὼ· καὶ ἐγγιάθησ (μ) αὐτῆ (ν) θάλασσαν Ἀζαγαὼθ Θα- *mun, et Arme, et Naboc, et Jeph-*
λὼν, καὶ Βεσεναὶμ, καὶ Ἀεμαὶ, καὶ Ναεὲβ, καὶ Ἰαβνὴλ ἕως Ἀκρὼ· καὶ ἐγγιάθησ (μ) αὐτῆ (ν) θάλασσαν Ἀζαγαὼθ Θα- *thamæ uſque Dodam. Et facti*
Εὼρ, (ξ) εἰς Ἰκὼν, καὶ Χωβὰφ (ο) τῆ Ἀσὴρ (π) ἀπ' ἀνατολῶν (ρ) καὶ πόλις (σ) καὶ Ἀμαθ, καὶ Ῥεκκαθ, καὶ Χενερεθ, καὶ Ἀδαμὶ, καὶ Ῥαμὰ, καὶ *ſunt exitus ejus Jordanes. Et re-* 34
Ἀσὼρ, καὶ Κεδὲς, καὶ Ἐδραεὶ, καὶ πᾶν Ἀσὴρ, καὶ Ἰαριὼν, καὶ Μαγδαλὶν Ὡρὲμ, καὶ Βαναθαθ, καὶ Θασμές· πόλις δεκαεννέα. Αὕτη *vertent fines ad mare in Aſhbā-*
bor, et tranſibunt inde Jacana, et
contingent Zabulon ab Auſtro:
Et Aſer contingent ad mare: et
Jordanes ab Ortu Solis: Et civi- 35
tates muratæ Tyriorū, (g)Tyus,
et Omathadaceth, et Cenereth,
Et Armath et Arael, et Aſor, Et 36
Cades, et Aſſari, et ſuus A- 37
ſur, Et Ceroc, et Megaltarim, et 38
Beththame, et (h) Theſſamys.

MS. A. (f) αἱ πόλις αὐτῆ, καὶ αἱ (χ)αὐτῆ Ἰεζραὴλ, καὶ Ἀχασηλὼθ, καὶ Σηνὰμ, καὶ Αφραείμ, καὶ Σιὰν, καὶ Ῥενὰθ, καὶ Ἀββανὲθ, καὶ Ραββὼθ, καὶ Κεσιὼν, καὶ Ἀεμὲ, καὶ Ῥαμὰθ, καὶ Ἡνγαννὶμ, καὶ Ηραδδὰ, καὶ Βαιθφασής. Καὶ κυκλώσει (ψ)Θαφὼθ, καὶ ὀπὶ Σασιμαὼθ κατὰ θάλασσαν, καὶ Βαιθεμὰς· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῆ ὁρίων αὐτῆ ὁ Ἰορδάνης. (ω)αἱ ἐπαύλεις αὐτῆ. (α)Χηκαὼθ, καὶ Οθλεὶ, καὶ Βαλνὲ, καὶ Αχσὰφ, καὶ Ἀμαὸλ, καὶ Μασάλ· καὶ κυκλώσει (β)Σφὼρ, (γ)ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου Βηθδαγὼν, καὶ (δ) Ἐνγαὶ Ἰεφθαὴλ κατὰ (ε) τὰ ὅρια Ἀσφὴλ Βηθασμὲκ, καὶ πορεύσ) τὸ μεθόριον Ἀνιὴλ, καὶ διεξοδεύσει εἰς Χαβὼλ ἀπὸ ἀριστερῶν, καὶ Ἀχρὰν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἀμὼν, καὶ Κανὰ ἕως Σιδῶνος (ζ) καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῆ Τυρίων· καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια ὀπὶ Σουσὰ, καὶ ἔσται (η) καὶ ἀπὸ τῆ χοιρισματος Ἀχζειφ, καὶ Ἀμμὰ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥαὼβ· πόλις ἐκκαιδύο. Αὕτη(θ)αὐτῆ, * καὶ αἱ κῶμαι(ι)Νεφθαλὶμ(κ)ἐγένετο(λ) Μηδὲ, καὶ Μα-

תרגום יונתן Targum Jonathan.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

14 וּמִסְתַּחַר לֵיהּ תְּחוֹמָא מִצְּפוֹנָא לְחַנָּתוֹן וְהָווֹן מַפְּקָנוֹהִי לְחֵילַת יִפְתָּח אֵל : וְקַטָּת וְנַהֲלָל
15
16 וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית לָחֶם קְרְיוֹן תַּרְתָּא עַסְרֵי וּבַצְחֵיהֶן : דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי זְבוּלוֹן לְזַרְעֵיתְהוֹן
17 קְרְוַיָּא דָּאִלֵּין וּפַצְחֵיהֶן : לְיִשָּׂשכָר נְפַק עַדְבָּא רְבִיעָאָה לִבְנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעֵיתְהוֹן : וַהֲוָה
18
19 תְּחוּמֵיהוֹן יִזְרְעֶאל וְכִסְלוֹת וְשׁוּנֵם : וְחֲפָרַיִם וְשִׁיאוֹן וַאֲנָחָרֵת : וְהַרְבִּית וְקִשְׁיוֹן וְאָבֵץ :
20 וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פָּצֵץ : וּמְעָרַע תְּחוּמָא בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצִימָה וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָווֹן
21
22 מַפְּקָנוֹהִי דִּתְחוּמֵהוֹן לְיַרְדְּנָא קְרְיִין שִׁית עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן : דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי יִשָּׂשכָר
23 לְזַרְעֵיתְהוֹן קְרְוַיָּא וּפַצְחֵיהֶן : וּנְפַק עַדְבָּא חֲמִישָׁאָה לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי אָשֵׁר לְזַרְעֵיתְהוֹן : וַהֲוָה
24
25 תְּחוּמֵהוֹן חֶלְקַת וַחֲלִי וּבֶטֶן וְאַכְשָׁף : וַאֲלַמֶּלֶךְ וְעַמְעָד וּמִישָׁאָל וּמְעָרַע בְּכַרְמֶלָא לְיַמָּא
26
27 וּבְשִׁיחוֹר לִבְנַת : וְתָאֵב מִסְתַּחַר שִׁמְשָׁא בֵּית דָּגוֹן וּמְעָרַע בּוּבוּלֵן וּבְחֵילַת יִפְתָּח אֵל לְצִפּוּנָא
28 בֵּית מֵישְׁרָא וְנֵעִיאֵל וְנָפֵיק לְכָבוּל מִסְמָלָא : וְעִבְרוֹן וְרֹחֵב וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד צִידוֹן רַבְּה :
29 וְתָב תְּחוּמָא לְרַמְתָא וְעַד קְרְיוֹן כְּרֵיכָן קְרְוֵי תּוּקְפָּא וְתָב תְּחוּמָא לְחוֹסָה וִיהוֹן מַפְּקָנוֹהִי
30 לְיַמָּא מֵעֲרַב אַכְזִיב : וְעוּמָּה וַאֲפֵק וְרֹחוֹב קְרְיִין תְּרֵתִין וְעֶשְׂרִין וּפַצְחֵיהֶן : דָּא אַחְסָנַת
31 שִׁבְטָא דִּבְנֵי אָשֵׁר לְזַרְעֵיתְהוֹן קְרְוַיָּא דָּאִלֵּין וּפַצְחֵיהֶן : לִבְנֵי נַפְתָּלִי נְפַק עַדְבָּא שְׁתֵיתָאָה
32 לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעֵיתְהוֹן : וַהֲוָה תְּחוּמֵיהוֹן מֵחֶלֶף מֵאֲלוֹן בְּצַעֲנַנִּים וְאַדְמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד
33 לָקוּם וְהָווֹן מַפְּקָנוֹהִי לְיַרְדְּנָא : וְתָאֵב תְּחוּמָא לְיַמָּא לְאָזְנוֹת תָּבוֹר וּנְפַק מִתַּמָּן לְחֻקֻּקָה
34
35 וּמְעָרַע בּוּבוּלֵן מִדְּרוֹמָא וּבְאָשֵׁר יְעָרַע מַעֲרְבָּא וִיהוּדָה יַרְדְּנָא מַדְנַח שִׁמְשָׁא : וְקִרְיִין
36 כְּרֵיכָן הַצִּדִּים צַר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנֶּרֶת : וְאַדְמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר : וְקֶדֶשׁ וְאַדְרְעִי וְעֵין חָצוֹר :
37
38 וְיִרְאוֹן וּמַגְדַּל אֵל חֹרֶם וּבֵית עֲנָת וּבֵית שֶׁמֶשׁ קְרְיִין תְּשַׁע עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן :

Et revertitur sibi terminꝰ à Septentrione ad Hhanathon, et fuerunt exitus 14
ejus ad vallem Jephtahhel. Et Kattath et Nahalal, et Simeron, et Jadala, et 15
Bethlehem: urbes duodecim et oppida earum. Hæc possessio filiorum Ze- 16
bulun ad prosapias suas: urbes hæ et oppida earum. Et Issachar exiit fors 17
quarta, filiis Issachar ad prosapias eorum. Et fuit terminus eorum; Jezre- 18
ghel, et Chezzuloth, et Sunem. Et Hapharaim, et Sion, et Anhharath. 19
Et Harabith, et Kission, et Abesz. Et Remeth, et Ghein-Ganim, et Ghein- 20
hhada, et Beth-paszesz. Et contingit terminus in Thabor, et Sahhaszima, 21
& Beth-Semes; & fuerunt exitus termini *eorum* Jordanis: urbes sedecim 22
& oppida earum. Hæc possessio tribus filiorum Issachar ad prosapias suas: 23
urbes et oppida earū. Et exiit fors quinta tribui filiorum Aser ad prosapi- 24
as eorum. Et fuit terminus eorum Hhelkath et Hhali; et Beten, et Ach- 25
saph. Et Alamelech, et Ghamghad, et Missal: et contingit in Carmela ad 26
mare, et Bessihhor Libnath. Et vertitur ab oriente Solis ad Beth-Dagon, 27
et contingit in Zebulun, et in valle Jiphthahhel ad Septentrionem Beth-
Mesra, et Neghiel: et exit ad Chabul à *sinistra*. Et Ghebron et Rehhob, 28
& Hhamon, & Kana usq; Szidon magnam. Et vertitur terminus ad Ra- 29
matha et usq; ad urbes arcium; urbes fortitudinis. Et vertitur terminus ad
Hhozza, et fuerunt exitꝰ ej⁹ ad mare, ex sorte Achzib. Et Ghuma, et A- 30
phek, et Rehhob: urbes viginti et duæ, et oppida earū. Hæc possessio tribus 31
filiorum Aser ad prosapias eorum, urbes hæ et oppida earum. Filiis Neph- 32
thali exiit sors sexta; filiis Nephthali ad prosapias eorum. Et fuit terminus 33
eorum Mehhleph, Meelon, Beszaghananim et Adami-Hanekeb, & Ja-
bneel usq; Lakum; et fuerunt exitus ejus ad Jordanem. Et vertitur terminus 34
ad mare ad Aznoth-Thabor: et exit inde ad Hhukok: et tangit in Zebu-
lun ab Austro, et in Aser contingit ab occasu, et in Juda Jordane ortu Solis. 35
Et urbes arcium: Hasszidim, Szer, et Hhamath, Rakath et Chinareth. Et 36
Adama et Harama, et Hhaszor. Et Kedes, et Edreghi, et Ghein-Hhaszor. Et 37
Jiron, et Migdal-El, Hharem et Beth-ghanath, et Beth-semes: urbes no- 38
vendecim et oppida earum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
15 * ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
16 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
17 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
18 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
19 * ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
20 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
21 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
22 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
23 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
24 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
25 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
26 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
27 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
28 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
29 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
30 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
31 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
32 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
33 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
34 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
35 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
36 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
37 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ
38 ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܨܦܘܢ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ ܘܡܬܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܡܙܪܚ ܠܬܚܘܡ ܐܦܩ ܚܨܪ ܐܕܪ ܡܠܟ ܩܪܬ ܣܦܪ ܗܝ ܕܒܝܬ ܥܢܬ

Tum vertit se terminus ad Aquilonarem plagam Hediton, & sunt exitus ejus ad vallem Kephathnael, Et Catath, Jahliel, Somrin, Arala, & Beth-lehem, civitates duodecim & oppida earum. Hæc est hæreditas filiorum Zebolon per familias suas. Quarta sors prodiit filiis Isachar per familias suas: Fuit autem terminus eorum, Izrael, & Chesloth, Sevin, Hephiram, Senan, Aaterach, Deblath, Cisón, Ophas, Colis-In, Esjan, In-hada, & Beth-pessian. Deinde pertingit limes ad Tabor, & Sahsima, & Beth-semes; denique fuit exitus limitis eorum ad Jordanem: civitates tredecim cum pagis earum. Hæc est hæreditas tribûs filiorû Isachar per familias suas, civitates ac pagi earum. Quinta sors prodiit tribui filiorum Asir per familias suas: Fuitque terminus eorum, Heeloth, Hali, Beten, Achsaph, Anlech, Amchar, & Mesael; pertingitque Charmælum ab Occidente, & Sihor, ac Labith. Tum reflectitur ab Oriente sole ad Beth-dagon, & recurrit ad Zebolon, & ad vallem Nephtahael ab Aquilone, tum ad Dabith, & convallem Neael; egreditúrque ad Bubel ab Aquilone, Ad Ebron, ad Rehob, ad Hemon, & ad Caa, usque ad Sidon magnam. Tum vertit se terminus ad Ramath, & *pergit* usque ad Sur urbem maximam: deinde reflectitur terminus idem ad Has, & sunt exitus ejus ad Occidentalem partem vallis Achzib. Item Convallis, Aphec, & Rohob: civitates viginti duæ cum villis earum. Hæc est hæreditas tribûs filiorum Asir per familias suas, hæ civitates, & villæ earum. Sexta sors prodiit filiis Nephtali per familias suas: Fuitque terminus eorum ab Helpha, & ab Alun, à Sanaam, Adama, Necab, & Nebael, usque ad Lecum. Ab his exit ad Jordanem, Tum vertit se terminus Occidentem versùs ad Aznoth-tabor, indeque egreditur ad Hucoc, & offendit Zebolonem à Meridie, & Aser ab Occidente, & Judã ex parte Ortûs solis. Ex urbibus autem quæ habebant arces, fuerunt Saddim, Ser, Hamat, Raccat, & Chennarat, Adama, Rama, Hasor, Cades, Adrat, & Fons-hasora, Jeraon, Turris-il, Harim, Beth-anath, & Beth-semes: urbes novemdecim, & subiurbana earum.

14 Tum vertit se terminus ad Aquilonarem plagam Hediton, & sunt exitus ejus ad vallem
15 Kephathnael, Et Catath, Jahliel, Somrin, Arala, & Beth-lehem, civitates duodecim
16 & oppida earum. Hæc est hæreditas filiorum Zebolon per familias suas. Quarta sors
17 prodiit filiis Isachar per familias suas: Fuit
18 autem terminus eorum, Izrael, & Chesloth,
19 Sevin, Hephiram, Senan, Aaterach, Deb-
20 lath, Cisón, Ophas, Colis-In, Esjan, In-hada,
21 & Beth-pessian. Deinde pertingit limes ad
22 Tabor, & Sahsima, & Beth-semes; denique
fuit exitus limitis eorum ad Jordanem: civi-
23 tates tredecim cum pagis earum. Hæc est
hæreditas tribûs filiorû Isachar per familias
suas, civitates ac pagi earum. Quinta sors
24 prodiit tribui filiorum Asir per familias suas:
25 Fuitque terminus eorum, Heeloth, Hali, Be-
26 ten, Achsaph, Anlech, Amchar, & Me-
sael; pertingitque Charmælum ab Occiden-
27 te, & Sihor, ac Labith. Tum reflectitur ab
Oriente sole ad Beth-dagon, & recurrit ad
Zebolon, & ad vallem Nephtahael ab Aqui-
lone, tum ad Dabith, & convallem Neael;
28 egreditúrque ad Bubel ab Aquilone, Ad
Ebron, ad Rehob, ad Hemon, & ad Caa,
29 usque ad Sidon magnam. Tum vertit se
terminus ad Ramath, & *pergit* usque ad Sur
urbem maximam: deinde reflectitur termi-
nus idem ad Has, & sunt exitus ejus ad Oc-
30 cidentalem partem vallis Achzib. Item
Convallis, Aphec, & Rohob: civitates vi-
31 ginti duæ cum villis earum. Hæc est hæ-
reditas tribûs filiorum Asir per familias
suas, hæ civitates, & villæ earum. Sexta
32 sors prodiit filiis Nephtali per familias suas:
33 Fuitque terminus eorum ab Helpha, & ab
Alun, à Sanaam, Adama, Necab, & Ne-
bael, usque ad Lecum. Ab his exit ad Jor-
34 danem, Tum vertit se terminus Occiden-
tem versùs ad Aznoth-tabor, indeque egreditur ad Hu-
coc, & offendit Zebolonem à Meridie, &
Aser ab Occidente, & Judã ex parte Or-
35 tûs solis. Ex urbibus autem quæ habebant
arces, fuerunt Saddim, Ser, Hamat, Rac-
cat, & Chennarat, Adama, Rama, Hasor,
36 Cades, Adrat, & Fons-hasora, Jeraon,
37 Turris-il, Harim, Beth-anath, & Beth-
38 semes: urbes novemdecim, & subiurbana
earum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وَدَارَبِهِ ٱلتَّخُم مِن شَمَالِ حَنَابُوت * وَكَانَت نِهَايَتُهُ وَادِي يَفتَحَايِيل * وَقطَات * وَاهَلَال * وَسِمرُون *
15 وَيدَالا * وَبَيت لَحَام * اَثنَا عَشَر مَدِينَه وَضِيَاعُهَا * هٰذِهِ نَحلَة بَنِي زَابُلُونَ لِقَبَايِلِهِم * هٰؤُلَاءِ ٱلمُدُن
16
17 وَرَسَاتِيقهُم * وَخرج ٱلسَّهم ٱلرَّابِع لِبَنِي يَسَّاخَار لِقَبَايِلِهِم * وَكَان تخومهم يزرعالا وكسولوت * وسولام
18
19 * وَحَفَارَايِم * وَسِيَاوُن * وَاناحرث * وَربيت * وَسيون * وَابِص * وَرَامَت * وعين جسم * وعين حدا * وبيت
20 فصيص * وَلَقِي ٱلتخم تابور * وَساحصيما * وَبَيت سمس * وَكَان تخمهم ٱلاردن * سِتَه عشر مَدِينَه
21
22
23 وَضيَاعِيرهم * هٰذِهِ نَحلَة بَنِي ٱيسَاخَار لِعَشَايِرِهِم * ٱلمُدُن ٱلمَذكُورَة وَرَسَاتِيقهُن * وَخرج ٱلسَّهم ٱلخَامِس
24
25 لِسبط بَنِي اسير لِقَبَايِلِهِم * وَكَان حَدُّهُم حَلقَات * وَعلي * وَبَاطِن * وَاحسَاف * وَالمَالِح * عمقاد * وَسَايِل *
26
27 وَبَلغَا ٱلكَرمِل غربا * وَشِيحُور لُبنَان * وَيرجع مِن نَاحِيَة مَشرِق ٱلشَّمسِ اِلَي بَيت داجون * ثم يلقي
ربولون * وَوَهد يفح ايل * وَشمالا بَيت ٱلمَرج وَبعيايل * وَيخرج اِلَي كَابُول يسن * وَعمرون * وَرحوب *
28
29 وحمون * وقانا * اِلَي صيدون ٱلكُبرِي * وَيخرج ٱلتخوم اِلَي رَامَا وَاِلَي مَدِينَة حِصن صور * ثم يعود اِلَي
30 حوسا * وَيكُون نِهَايَتُه ٱلبَحر مِن حَظ احزيبا * وَعمَا * وَافيون * وَرحوب * اثنتان وَعِشرُون مَدِينَه
31 وَرَسَاتِيقهُن * هٰذِهِ نَحلَة بَنِي اسير لِعَشَايِرِهِم * هٰؤُلَاءِ ٱلمُدُن وَرَسَاتِيقهُن * وَخرج ٱلسَّهم ٱلسَّادِس لِبَنِي
32 نفتالي * وَكَان تخومهم مِن حَلَف * وَمِن ايلون ٱلَّتِي هِيَ صَاعنيم * وَاضَاب المَعصن * وَبنايل اِلَي
33 لعوم * وَكَان نِهَايَتُه الاردن * وَعَاد ٱلتخم غربا اِلَي اربوت تابور * وَخرج مِنه اِلَي حووف * وَلَقِي رَابُلُون
34 جنوبا * وَاسير غربا * وَيهودا مِن جِهَة مَشرِق ٱلشَّمسِ * مِن مُدُن ٱلحصون صَدِيم * صير حمات * رقاث *
35
36 وَحَارَث * وَادَامَا * وَرَامَا * وَحَاصُور * وَقَادِس * وَادرعَات * وَعَين حَاصُورَا * وَيرَاون * وَبرج ايل * وحريم *
37
38

Tum reflexus est limes à Septentrione Hinnathoth, finisq; finis ejus vallis Japhtahael, Cattath, Nahalal, Semron, Jedala, & Beth-lehem: urbes duodecim cum oppidis earũ. Hæc est hæreditas filiorum Zabulon per familias suas, hæ urbes ac suburbana eorundem. Præterea egressa est sors quarta filiis Issachar per familias eorum: Et fuit terminus eorum Izrael, Kesulath, & Sulam, Hapharaim, Sihon, & Anahoreth, Rabbith, Cassion, & Abes, Remath, Fons-gannim, Fons-hadda, & Beth-passis. Tum incurrit terminus in Tabor, Sahsimam, & Beth-semes; finisq; terminus eorum Jordanis: sexdecim urbes & castella eorum. Hæc est hæreditas filiorum Isachar per familias eorum, urbes videlicet prædictæ, & suburbia earum. Postea egressa est sors quinta tribui filiorum Aser per familias suas: Fuitque limes eorum Helcath, Hali, Beten, & Achsaph, Almaleth, Amad, & Mesael, incurritq; in Carmel ad Occidentem, & in Sihor Libani. Tum reversus est ad plagam Orientis solis ad Beth-dagon, tum incurrit in Zabulon & vallem Iphtahael; ab Aquilone verò in Domum-pressi, ac Nasiael, exiitq; ad Kibul sinistrorsum, Et Abdon, & Rehob, Hammon, & Cana, usq; ad Sidon magnã. Rursus egreditur limes ad Ramã, et ad urbem arcis Sur, tum revertitur ad Husa, & finis ejus est mare quod pertinet ad lineã Achzibæ. Præterea Omma, Aphion, & Rehob: urbes viginti duæ cum oppidis earum. Hæc est hæreditas filiorum Aser per familias suas, hæ urbes, et oppida earum. Deinde egressa est sors sexta filiis Nephtali: Fuitq; terminus eorum ab Heleph, & ab Ailon quæ est Saannim, & possessoribus torcularis, & Iabnael, usque ad Leccum; finisq; ejus Jordanis. Tum reflectitur limes Occidentẽ versus ad Aznoth-tabor, indeq; egreditur ad Hucoc, & offendit Zebolonem à Meridie, & Aser ab Occidente, & Judã ex parte Ortûs solis. Ex urbibus autem quæ habebant arces, fuerunt Saddim, Ser, Hamat, Raccat, & Chennarat, Adama, Rama, Hasor, Cades, Adrat, & Fons-hassora, Jeraon, Turris-il, Harim, Beth-anath, & Beth-semes: urbes novemdecim, & subiurbana earum.

ספר יהושע : כ

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

urbes ; suas familias *ad* Naphthali filiorũ *extensionis* hæreditas Hæc
39 וְאֹת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים
sors ' exivit ,suas familias *ad* Dan filiorum *Extensioni* ,earum *atria* &
40 וְחַצֵרֵיהֶן : לְמַטֵּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם יָצָא הַגּוֹרָל
,Esthaol & ,Sorhah ,eorũ hæreditatis terminus fuit Et ,septima
41 הַשְּׁבִיעִי : וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל
,Elon Et .Ithlah & ,Ajalon & ,Sahalabbin Et .Hirsemes &
42 וְעִיר שֶׁמֶשׁ : וְשַׁעַלַבִּין וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה :
43 ,Jehud Et .Bahalath &,Gibbethon &,Elthecheh Et.Hechron &,Timnatah &
44 וְתִמְנָתָה וְעֶקְרוֹן : וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְּתוֹן וּבַעֲלָת : וִיהוּד
45 termino cum Raccon & ,Mehajarchon Et .Gathrimmon &,Beneberach &
46 וּבְנֵי־בְרַק וְגַת־רִמּוֹן : וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְהָרַקּוֹן עִם־הַגְּבוּל
ascenderuntque :eis ab Dan filiorũ terminus exivit Et .Japho contra
47 מוּל יָפוֹ : וַיֵּצֵא גְּבוּל בְּנֵי־דָן מֵהֶם וַיַּעֲלוּ
eam ,pcusserunt & ,eam ceperuntq; ,Lesem cum pugnaverãt & ,Dan filii
בְנֵי־דָן וַיִּלָּחֲמוּ עִם־לֶשֶׁם וַיִּלְכְּדוּ אֹתָהּ וַיַּכּוּ אֹתָהּ
Lesem vocaverunt & :ea in habitaverũt & ,eam *hæreditaverunt* ,gladii *ori* *ad*
לְפִי־חָרֶב וַיִּירְשׁוּ אוֹתָהּ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּקְרְאוּ לְלֶשֶׁם
Dan filiorũ *extensionis* hæreditas Hæc .sui patris Dan nomen secundũ,Dan
48 דָּן כְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם : זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־דָן
hereditare cõpleverunt Et .earum *atria* & istæ civitates ,suas familias *ad*
49 לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצֵרֵיהֶן : וַיְכַלּוּ לִנְחֹל
hæreditatem Israel filii dederuntque :suos terminos *ad* terram
אֶת־הָאָרֶץ לִגְבֻלֹתֶיהָ וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נַחֲלָה
ei dederunt Domini *ex* *Super* .sui medio in Nun filio Jehosuah
50 לִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּתוֹכָם : עַל־פִּי יְהוָה נָתְנוּ לוֹ
: Ephraim monte in Serach Thimnath ,postulavit quam urbem
אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר שָׁאָל אֶת־תִּמְנַת־סֶרַח בְּהַר אֶפְרָיִם
quas ,hæreditates Istæ .ea in habitavit & ,civitatem ædificavit &
51 וַיִּבֶן אֶת־הָעִיר וַיֵּשֶׁב בָּהּ : אֵלֶּה הַנְּחָלֹת אֲשֶׁר־
patrum *captia* & ,Nun filiꝰ Jehosuah &,sacerdos Elhazar fecerũt hæreditare
נָחֲלוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְיְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת
,Domini facies *ad* Siloh in *sorte in* Israel filiorum *extensionum*
לְמַטּוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּגוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה
.terram *dividendo à* finierunt & : *conventus tentorii* ostium
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיְכַלּוּ מֵחַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ :

CAP. XX. כ

,Israel filios ad Loquere : dicendo ,Jehosuah ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
vos ad sum locutus quas ,*refugii* *dionis* civitates vobis Date :dicendo
2 לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם
ignorantia *in* animam *percutientem* *homicidã* illuc *fugiendũ* Ad .Moseh *manu* *in*
3 בְּיַד־מֹשֶׁה : לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה
.sanguinis *redemptore* à *retractionem* in vobis eruntque ;scientia *non* *in*
בִּבְלִי־דָעַת וְהָיוּ לָכֶם לְמִקְלָט מִגֹּאֵל הַדָּם :
,civitatis portæ ostium ſtabitque ,istis civitatibus ex unam ad fugiet Et
4 וְנָס אֶל־אַחַת מֵהֶעָרִים הָאֵלֶּה וְעָמַד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר
recolligent & :sua verba ipsius urbis seniorum auribꝰ in loquetur ac
וְדִבֶּר בְּאָזְנֵי זִקְנֵי הָעִיר־הַהִיא אֶת־דְּבָרָיו וְאָסְפוּ
,eis cum habitabit & ,locum ei dabuntque :se ad urbem in eum
אֹתוֹ הָעִירָה אֲלֵיהֶם וְנָתְנוּ־לוֹ מָקוֹם וְיָשֵׁב עִמָּם :
concludent non & ,eum *ioſ* ſanguinis *redemptor* fuerit insecutus cùm Et
5 וְכִי יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרָיו וְלֹא־יַסְגְּרוּ אֶת־
non & ,suũ proximum percussit ſcientia *non* *in* quia ;ejus manu in homicidã
הָרֹצֵחַ בְּיָדוֹ כִּי בִבְלִי־דַעַת הִכָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְלֹא־
,ipsa civitate in habitabit Et .nudiusterti² ,heri ab eum *ipse* *odio* *habens*
6 שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם : וְיָשַׁב בְּעִיר הַהִוא
,*magnum* *sacerdotem* *mori* *usque* ,judicium ad *cœtus* *facies* *ad* *se* *ſtare* *usque*
עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
ad veniet & ,homicida revertetur tunc : illis diebus in erit qui
אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם אוֹ : יָשׁוּב הָרוֹצֵחַ וּבָא אֶל־
.inde *fugerat* *qui* civitatem ad ,*ſuam* domũ ad & ,*ſuã* civitatem
עִירוֹ וְאֶל־בֵּיתוֹ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־נָס מִשָּׁם :

39 Hæc est possessio tribꝰ filiorũ Nephthali p cognationes suas, 40 urbes & viculi earũ. Tribui filiorũ Dan p familias suas egressa est sors septima. 41 Et fuit terminꝰ possessionis ejꝰ Saraa & Esthaol, & Hirsemes, id est, civitas Solis. 42 Selebin & Aialon & Jethela. Elon & Themna & 43 Acron. Elthece, Gebbethon & Balaath. Et Jud & Bane & Barach & Gethremmon. Et Meiarcon & Arecon, cum termino qui respicit Joppen, Et ipso fine concluditur. 44 Ascenderúntq; filii Dan, & pugnaverunt contra Lesem, ceperúntq; eã : & percusserunt eã in ore gladii, & possederunt, & habitaverunt in ea, vocantes nomen ejꝰ, Lesem Dan, ex nomine Dan patris sui. 45 Hæc est possessio tribꝰ filiorũ Dan, per cognationes suas, urbes & viculi earũ. Cúmq; compléssetsorte dividere terrã singulis p tribꝰ suas, dederunt filii Israel 46 possessionẽ Josue filio Nun in medio sui, juxta præceptũ Dñi, urbem quã postulavit, Thamnath Saraa in monte Ephraim: & ædificavit civitatẽ, habitavítque in ea. 47 Hæ sunt possessiones, quas sorte divisérunt Eleazar sacerdos & Josue filiꝰ Nun, & principes familiarũ ac tribuũ filiorũ Israel, in Silo, coràm Dño ad ostium tabernaculi testimonii, partitíq; sunt terram.

CAP. XX.

1 Et locutꝰ est Dñs ad Josue, dicens; 2 Loquere filiis Israel, & dic eis, Separate urbes fugitivorũ, de quibꝰ locutꝰ sũ ad vos 3 p manũ Moysi; Ut confugiat ad eas quicunq; animam percusserit nesciꝰ : & possit evadere irã proximi, qui ultor est sanguinis: 4 Cùm ad unã harũ confugerit civitatũ, ſtabit ante portã civitatis, & loquetur seniorib⁹ urbis illiꝰ ea quæ se cõprobent innocentem: 5 síque susciperint eũ, & dabunt ei locũ ad habitandũ. Cúmq; ultor sanguinis eũ fuerit persecutꝰ, nõ tradent in manꝰ ejus: quia ignorans percussit proximum ejꝰ, nec ante biduũ, triduúmve, 6 ejꝰ probatur inimicꝰ. Et habitabit in civitate illa, donec ſtet ante judiciũ causã reddens facti sui, & moriatur sacerdos magnꝰ, qui fuerit in illo tempore : tunc revertetur homicîda, & ingredietur civitatem & domũ suã de qua fugerat.

39 Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Νεφθαλί. 40 Καὶ τῷ Δὰν ἐξῆλθεν ὁ κλῆρ⁽ος⁾ ὁ ἕβδομ⁽ος⁾. 41 Καὶ ἐγένηθη τὰ ὅρια αὐτ⁽ῶν⁾ (τ)Σαρὰ, καὶ Ἀ- 42 σὰ, καὶ πόλις Σαμμαὺς, Καὶ Σαλαμὶν, καὶ Ἀμ- 43 μὼν, καὶ Σιλαθὰ, Καὶ Ἐλὼν, καὶ Θαμναθὰ, καὶ 44 Ἀκκαρὼν, Καὶ Ἀλκαθὰ, καὶ Βεγκδὼν, καὶ Γε- 45 θεθὰν, Καὶ Ἀζὼς, καὶ Βαναβακὰτ, καὶ Γεθ- 46 ρεμμὼν, Καὶ ἀπὸ θαλάσσης Ἰδάκων ὅριον πλησίον Ἰόππης. 47 Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Δὰν κ⁽ατ⁾ δήμους αὐτ⁽ῶν⁾, αἱ (υ)πόλεις αὐτ⁽ῶν⁾ καὶ κώμαι αὐτῶν. καὶ ὐκ ἐξέθλιψαν οἱ υἱοὶ Δὰν τ⁽ὸν⁾ Ἀμορῥαῖον τ⁽ὸ⁾ θλῖψον αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει. καὶ ὐκ εἴων αὐτοὺς οἱ Ἀμορῥαῖοι (φ)καταβῆναι εἰς τ⁽ὸ⁾ κοιλάδα, καὶ (†)ἐθλιψαν ἀπ⁽ὸ⁾ αὐτ⁽ῶν⁾ τ⁽ὸ⁾ ὅριον τ⁽ὸ⁾ μερίδ⁽ιον⁾ αὐτ⁽ῶν⁾. Καὶ ἐπορεύθη οἱ 47 υἱοὶ Δὰν, καὶ ἐπολέμησ⁽εν⁾ (χ)τ⁽ὴν⁾ Λαχὶς, καὶ κατ- λάβοντο αὐτ⁽ὴν⁾, καὶ ἐπάταξαν αὐτ⁽ὴν⁾ ἐν στόματι (ψ)μαχαίρας· καὶ κληρώσει αὐτ⁽ὴν⁾, καὶ ἐκάλεσ⁽εν⁾ τ⁽ὸ⁾ ὄνομα αὐτ⁽ῆς⁾ (ω) Λασενδάν. καὶ ὁ Ἀμορῥαῖος ἐκάθισεν τ⁽ὸ⁾ κατοικεῖν ἐν Ἐλὼμ καὶ ἐν (α) Σαμεὶν καὶ ἐξαρύνθη ἡ χειρ⁽ὶς⁾ τ⁽οῦ⁾ Ἐφραὶμ (β) ἐπ' αὐτὸς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρ⁽ον⁾. Καὶ 49 ἐπορεύθη⁽σ⁾ ἐμβαλεῖσαι τ⁽ὴν⁾ γῆν κ⁽ατ⁾ τ⁽ὸ⁾ ὅριον αὐτ⁽οῦ⁾. καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσρ⁽αὴ⁾λ (γ)κλῆρ⁽ον⁾ τ⁽ῷ⁾ 50 Ἰησοῦ τ⁽ῷ⁾ υἱῷ Ναυῆ ἐν αὐτοῖς διὰ (δ)πρ⁽οστ⁾άγμα⁽τος⁾ τ⁽οῦ⁾ θε⁽οῦ⁾, καὶ ἔδωκαν αὐτ⁽ῷ⁾ τ⁽ὴν⁾ πόλιν, ὧ ἠτήσα⁽το⁾, (ε)Θαμναθσαρὲχ, ἣ ὄρη ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησε τ⁽ὴν⁾ πόλιν, καὶ κα- τῴκει ἐν αὐτῇ. Αὗ⁽τ⁾ αἱ διαιρέσεις ἃς (ζ)κατ- 51 ελκληρονόμησεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τ⁽οῦ⁾ Ναυῆ, καὶ οἱ (η)ἄρχοντες τ⁽ῶν⁾ πατριῶν ἐν τ⁽ῇ⁾ φυλαῖς (θ) Ἰσρ⁽αὴ⁾λ κ⁽ατ⁾ κλῆρος ἐν Σι- λὼ, ἔναντι κυρί⁽ου⁾ παρὰ τὰς θύρας τ⁽οῦ⁾ σκηνῆς τ⁽οῦ⁾ μαρτυρίου. καὶ ἐπορεύθη⁽σ⁾ ἐμβαλεῖσαι τὴν γῆν.

Hæc est hæreditas trib⁹ filiorum 39
Nephthali. Et Dan exiit sors se- 40
ptima. Et facti sunt fines eorum 41
Sarath, & Asa, et civitates Sam-
mays, Et Salamin, & Ammon, & 42
Silatha, Et Elon, & Thamnatha, 43
& Accaron, Et Alcatha, & Be- 44
gethon, & Gebeelã, Et Azor, & 45
Banabacat, & Geth Remmon. Et 46
à mari Hieracon terminus p ope
Ioppẽ. (t)Hæc hæreditas tribûs 48
filiorũ Dan secundùm populos e-
orum, civitates eorum, & pagi
earum. Et non extiviverunt filii
Dan Amorrhæum vexantẽ eos in
monte. Et non sinebant eos Amor-
rhæi descendere in convallem. Et
vexaverunt à se terminum partio-
nis eorum. Et iverunt filii Dan, 47
& oppugnaverunt (k)Lachis, &
ceperunt eam, & percusserunt eã
in ore gladii. Et habitaverunt eã:
et vocaverunt nomen ejus. (l)La-
sendan. (m)Et Amorrhæus per-
mansit habitare in Elom, & in
Salamin. Et gravata est manus E-
phræm super eos, et facti sunt illis 49
tributarii. Et (n) iverunt adive
terrã secundùm terminum ipso-
rum. Et dederunt filii Israel sor-
tem Iesu filio Nave inter ipsos 50
Per præceptum Dei: & dederunt
ei civitatẽ, quã petiit, Thamna-
sarach, quæ est in monte Ephræm.
Et ædificavit civitatẽ, & habi- 51
tabat in ea. He sunt divisiones,
quas in hæreditatẽ dedit Eleazar
sacerdos, & Iesus Naue, et prin-
cipes familiarum in tribubus Is-
rael, secundùm sortes in Selo, an-
te Dominum apud januas taber-
naculi testimonii. Et iverunt ad-
ive terram.

MS. A. (τ) Σαραὰ, καὶ Ἐσθαὰλ, καὶ πόλις Σαμὲς, καὶ Σαλαμεὶν, καὶ Ἰαλὼν, καὶ Ἰεθλὰ, καὶ Ἐλὼν, καὶ Θαμνὰ, καὶ Ἀκκαρὼν, καὶ Ἐλθεκὼ, καὶ Γαβαθὼν, καὶ Βα- θὼν, καὶ Ἰὲθ, καὶ Βαννεβερὰκ, καὶ Γεθρεμμὼν, καὶ ἀπὸ θαλάσσης (υ)πόλις καὶ αἱ (φ)καλαβαίνειν (†)ἐθλιβον (χ)τ⁽ὴν⁾ Λεσὲμ, (ψ)μαχαίρας· καὶ καλεπάτησ⁽ε⁾ αὐτ⁽ὴν⁾, καὶ ἐκάλεσ⁽ε⁾ (ω) Λεσενδάν. (α) Σαμεείμ· (β)ἐπ' αὐτοῖς, (γ)κλῆρον Ἰησοῦ υἱῷ (δ)πρ⁽οστ⁾άγμα⁽τος⁾ κυρίου, καὶ (ε)Θαμναθσαρὲχ, (ζ) καλεκληρονόμησ⁽ε⁾ (η) ἄρχοντες πατριῶν. (θ) τ⁽ῆς⁾ Ἰσραὴλ

CAP. XX.

1 Et locutus est Dñs ad Josue, dicendum: Loquere cum filiis Israel, ad 2 dicendum: Date vobis urbes evasionis, quas locutus sum vobiscũ in manu 3 Mosis: Ad fugiendũ eò occisorẽ, qui occidet animã in errore, in non scientiã suâ: et erunt vobis in evasionem à redemptore sanguinis. Et fugiet ad 4 unã ex urbib⁹ his, et ſtabit in introitu portæ urbis, et loquetur ante senes civitatis illius verba sua; et aggregabunt eum ad civitatem ad ipsos, et dabunt ei locum, et habitabit cum eis. Et quando secutus fuerit redemptor 5 sanguinis post eum, et non tradent occisorẽ in manꝰ ejꝰ, quia in non scientiâ suâ occidit sociũ suũ, et non odit ipse illũ ab heri et ab ante eum. Et 6 habitabit in civitate illâ quoad ſurgat corã congregatione in judicio, quoad moriatur Sacerdos magnꝰ qui erit in dieb⁹ illis: tunc redibit occisor, et intrabit ad civitatem suã, et ad domũ suam; ad urbem ex quâ fugerat inde.

CAP. XX.

1 Ἐλάλησε κύριος τ⁽ῷ⁾ Ἰησοῦ, λέγων, 2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσρ⁽αὴ⁾λ, λέγων, Δότε τὰς πόλεις τ⁽ὰς⁾ φυγαδευτηρίους, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ Μωυσῆ. Φυγαδευτήριον τ⁽ῷ⁾ φονευτῇ τ⁽ῷ⁾ 3 πλάζαντι ψυχὴν ἀκουσίως· κ⁽αὶ⁾ ἔσον⁽ται⁾ ὑμῖν αἱ πόλεις φυγαδευτήριον, καὶ ὐκ ἀποθανεῖ⁽ται⁾ ὁ φονευτὴς (α)ὑπὸ τ⁽οῦ⁾ αἵματος τ⁽οῦ⁾ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ἕως ἂν καλεσῇ ἐναντίον τ⁽ῆς⁾ συναγωγῆς εἰς (β) κρίσιν.

Et locutus est Dominus Iosuã, 1
dicens, Loquere filiis Israel,
dicens, Date civitates refugio- 2
rum, quas dixi ad vos per Moy-
sen, Refugium homicidæ, qui per- 3
cussit animam non sponte. Et e-
runt vobis civitates refugium: &
non morietur homicida à perse-
quente sanguinem; (a) quoadusq;
constiterit corã Synagoga in ju-
dicium.

MS. A. (α)ὑπὸ τ⁽οῦ⁾ (β)κρίσιν. Καὶ φεύξε⁽ται⁾ εἰς μίαν τ⁽ῶν⁾ πόλεων τούτων, καὶ στήσε⁽ται⁾ ὅτι τ⁽ὰ⁾ θύραν τ⁽οῦ⁾ πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶν τ⁽ῶν⁾ πρεσβυτέρων τ⁽ῆς⁾ πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους τούτου. καὶ ὑπολήψον⁽ται⁾ αὐτ⁽ὸν⁾ ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτ⁽ὸν⁾, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ καλοικήσει μετ' αὐτ⁽οῦ⁾. Καὶ ὅτ⁽αν⁾ διώξε⁽ται⁾ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτ⁽οῦ⁾, καὶ ὐ συγκλείσουσιν τ⁽ὸν⁾ φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτ⁽οῦ⁾, ὅτι ὐκ εἰδὼς ἐπάταξεν τ⁽ὸν⁾ πλησίον αὐτ⁽οῦ⁾, καὶ ὐ μισῶν αὐτὸς αὐτ⁽ὸν⁾ ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτην. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἕως * τῆς κ⁽αὶ⁾ παρέστηκεν τ⁽ὸ⁾ συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσ⁽ται⁾ ἐν τ⁽ῇ⁾ ἡμέραις ἐκείναις. τότε ὑπορέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσε⁽ται⁾ εἰς τ⁽ὴν⁾ πόλιν αὐτ⁽οῦ⁾, καὶ πρὸς τ⁽ὸ⁾ οἶκον αὐτ⁽οῦ⁾, καὶ πρὸς πόλιν ὅθεν ἔφυγ⁽ε⁾ ἐκεῖθεν. Καὶ διέσειλαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

39 דְּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעִיָתְהוֹן קְרַוָיָא וּפְצָחֵיהֶן: לְשִׁבְטָא דִבְנֵי דָן לְזַרְעִיָתְהוֹן
40 נְפַקָא עַדְבָּא שְׁבִיעָאָה : וְהָוָה תְּחוּם אַחְסָנַתְהוֹן צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וְקִרְיַת שִׁמְשָׁא :
41 וְשַׁעַלְבִּין וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה : וְאֵילוֹן וְתִמְנָתָא וְעֶקְרוֹן : וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְּתוֹן וּבַעֲלָת : וִיהוּד וּבְנֵי
42 בְּרַק וְגַת רִמּוֹן : וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְרַקּוֹן עִם תְּחוּמָא דִי לַקֳבֵל יָפוֹ : וּנְפַק תְּחוּם בְּנֵי דָן מִנְּהוֹן
43 וְסָלִיקוּ בְנֵי דָן וְאַגִיחוּ קְרָבָא עִם לֶשֶׁם וְכִבְשׁוּ יָתָהּ וּמְחוֹ יָתָהּ לְפִתְגָם דְּחֶרֶב וִירִיתוּ יָתָהּ
44 וְיָתְבוּ בָהּ וְקָרוֹ לְלֶשֶׁם דָּן כִּשְׁמָא דְּאָבוּהוֹן : דְּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי דָן לְזַרְעִיָתְהוֹן
45 קְרַוָיָא דָאִלֵּין וּפַצְחֵיהֶן: וּשְׁיצָאוּ לְאַחְסָנָא יַת אַרְעָא לְתַחוֹמָהָא וְיָהֲבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אַחְסָנָא
46 לִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן בֵּינֵיהוֹן : עַל מֵימְרָא דַיְיָ יְהַבוּ לֵיהּ יַת קִרְתָּא דִי שְׁאֵל יַת תִּמְנַת סֶרַח
47 בְּטוּרָא דְאֶפְרַיִם וּבְנָא יַת קִרְתָּא וִיתִיב בָּהּ : אִלֵּין אַחְסָנָתָא דִי אַחְסִין אֶלְעָזָר כַּהֲנָא
48 וְיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְרֵישֵׁי אֲבָהָתָא לְשִׁבְטַיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַדְבָּא בְּשִׁלֹה קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן
כ
49 זִמְנָא וְשֵׁיצִיאוּ מְלַקְּלָנַא יַת אַרְעָא :
1 וּמַלֵּל יְיָ עִם יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימָר : מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר הָבוּ לְכוֹן יַת קִרְוֵי שֵׁיזוּבְתָא
2 דְּמַלֶּלִית עִסְכוֹן בִּידָא דְמֹשֶׁה : לְמֵעְרוֹק לְתַמָּן קְטוֹלָא דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ בְּלָא מַדְּעָיְתָא
3 וִיהֵוֵין לְכוֹן לְשֵׁזְבָא מִגָּאֵל דְּמָא : וְיֵערוֹק לְחַדָּא מִקְרַוָיָא הָאִלֵּין וְיִקוּם בְּמַעֲלָנָא דְתַרָע
4 קִרְתָּא וְיִמַלֵּל קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא יַת פִּתְגָמוֹהִי וְיִכְנְשׁוּן יָתֵיהּ לְקִרְתָּא לְוָתְהוֹן וְיִתְּנוּן
5 לֵיהּ אֲתַר וְיִתֵיב עִמְּהוֹן : וְאֲרֵי יְרִדּוֹף גָּאֵל דְּמָא בָּתְרוֹהִי וְלָא יְמַסְרוּן יַת קְטוֹלָא בִּידֵיהּ
6 אֲרֵי בְלָא מַדְּעָיְתֵיהּ קְטַל יַת חַבְרֵיהּ וְלָא שָׁנֵי הוּא לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקַמּוֹהִי : וְיִתֵיב בְּקִרְתָּא
חַהִיא עַד דִּיקוּם קֳדָם כְּנִשְׁתָּא לְדִינָא עַד דִּימוּת כָּהֲנָא רַבָּא דִי יְהֵא בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן כְּכֵן
יְתוּב קְטוֹלָא וְיֵעוֹל לְקִרְתֵּיהּ וְלְבֵיתֵיהּ לְקִרְתָּא דִי עֲרַק מִתַּמָּן :

Hæc possessio tribus filiorum Nephthali ad prosapias eorũ: urbes et oppi- 39
da earum. Tribui filiorum Dan ad prosapias eorum, exiit sors septima. Et 40
fuit terminus possessionis eorum; Szargha et Esthaol, et urbs Sames. Et 41
Saghalabin et Ajalon, et Ithelah. Et Ailon, et Thimnatha, et Ghekron. Et 42
Elthekeh, et Gibthon, et Baghalath. Et Ihud, et Bene-Berak, et Gath-Ri- 43
mon. Et Mei-Hajarkon et Harakon cum termino qui contra Japho. Et ex- 44
iit terminus filiorum Dan ab eis: et ascenderunt filii Dan, et iniverunt bel- 45
lum cum Lessen, et subegerunt eam, et deleverunt eam ad verbũ gladii, et 46
possederunt eã, et habitarunt in eâ, et appellarunt Lessen, Dan, nomine Dan 47
patris eorũ. Hæc possessio tribus filiorũ Dan ad prosapias eorum; urbes hæ 48
et oppida earum. Et finierunt ad possidendum terram ad terminum ejus; 49
et dederunt filii Israel possessionem Josue filio Nun inter ipsos. Juxta di- 50
ctum Domini dederunt ei urbem quam petivit; Thimnath Zzarahh in
monte Ephraim: et ædificavit urbem, et habitavit in eâ. Hæ possessiones, 51
quas possidere fecerunt Eleazar sacerdos, et Josue filius Nun, et capita pa-
trum tribuum filiorum Israel in sorte in Silo ante Dominum, in porta ta-
bernaculi fœderis: et finierunt à dividendâ terrâ.

CAP. XX.

ET locutus est Dñs cum Josue, ad dicendum: Loquere cum filiis Israel, ad 1
dicendum: Date vobis urbes evasionis, quas locutus sum vobiscũ in manu 2
Mosis: Ad fugiendũ eò occisorẽ, qui occidet animã in errore, in non scien- 3
tiâ suâ: et erunt vobis in evasionem à redemptore sanguinis. Et fugiet ad 4
unã ex urbib⁹ his, et ſtabit in introitu portæ urbis, et loquetur ante senes ci-
vitatis illius verba sua; et aggregabunt eum ad civitatem ad ipsos, et da-
bunt ei locum, et habitabit cum eis. Et quando secutus fuerit redemptor 5
sanguinis post eum, et non tradent occisorẽ in manꝰ ejꝰ, quia in non scien-
tiâ suâ occidit sociũ suũ, et non odit ipse illũ ab heri et ab ante eum. Et 6
habitabit in civitate illâ quoad ſurgat corã congregatione in judicio, quo-
ad moriatur Sacerdos magnꝰ qui erit in dieb⁹ illis: tunc redibit occisor, et
intrabit ad civitatem suã, et ad domũ suam; ad urbem ex quâ fugerat inde.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hæc est hæreditas tribûs filiorum Nephtali p familias suas, hæ civitates, & villæ earum. Septima denique sors prodiit filiis Dan per familias suas: Et fuit terminus hæreditatis eorum, Sadaa, Estoel, Civitas-semes, Saalabin, Ailon, Nethla, Alon, Temna, Acron, Elcath, Gebton, Baalath, Ihudith, Baaldebech, Ghethremon, Mai-jarcon, & Charcon, usq; ad terminum qui est contra Ilath. Exit autem limes filiorũ Dan ab ipsis. Et ascenderunt filii Dan, & prælium committentes cum civibus Ino, subegerũt eam, & interfecerunt eam acie gladii, eámque possidentes habitârunt in ea, & eandem Ino vocaverunt Dan juxta nomen Dan patris sui. Hæc est hæreditas filiorũ Dan per familias suas, hæ urbes atque civitates cum pagis earũ. Cæterùm cùm absolvissent possidere terrã per limites ejus, dederunt filii Israel hæreditatem Jesu filio Nun in medio sui. Iuxta sermonẽ oris Dñi dederunt ei civitatẽ quam postulaverat, Temnath-serah quæ est in monte Aphrem: extruxit autẽ hanc civitatẽ, & commoratus est in ea. Istæ sunt hæreditates quas dedit possidendas Eliazar sacerdos, Jesus filius Nun, & primi patres tribuũ Israelis per sortes, in Silo, coram Domino, in ostio tabernaculi temporis. Et absolverunt distributionem terræ.

CAP. XX.

Deinde dixit Dominus ad Jesum, Dic filiis Israel, Relinquite vobis civitates ad evasionem, quemadmodum dixeram vobis per Mosen servum meum; Quatenus fugiat illuc homicîda qui animam ex insperato insciùs occiderit: sintque vobis ad evadendum à vindice ultionis sanguinis. Fugiens enim ad unam ex his civitatibus, stabit ad ingressum portæ civitatis, et loquetur coram senioribus civitatis illi⁹, suámque apud eos causam dicet in civitate; & dabunt ei locum ad habitandum secum, Et colligent eum apud se in civitate, quando persequetur eum vindex ultionis sanguinis, nec tradent in manus ejus homicîdam; quoniam insciùs percussit proximum suum, nec oderat eum præteritis diebus. Manebit autem in civitate illa, donec se judicio sistat coram cœtu, donec moriatur summus sacerdos qui fuerit iis diebus: ac tunc revertetur homicîda, repetétque domum ac civitatem suam, & urbem è qua fugerat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Hæc est hæreditas filiorum Nephtali per familias suas, atque hæ sunt urbes ac pagi eorum. Demum filiis Dan per familias eorum egressa est sors septima: Fuitque terminus locorum eorum, Sarea, Estaol, & Fons-semes, Saalabbin, Ajalon, Jethla, Ailon, Temnatha, Acra, Eltaca, Gabion, Baalath, Jehod, Benebarac, Gethremmon, Meriracon, & Reccon, cum confinibus & tractu Japhi. Egressus est autem terminus filiorum Dan ab ipsis: & ascendentes oppugnârunt Lasim, & ceperunt eam, & occîsis civibus ejus obtinuerunt eam, & habitârunt in ea, & appellârunt eam Dan ex nomine Dan patris sui. Hæc est hæreditas tribûs Dan per familias suas, hæ urbes & tractus eorum. Cúmque finem fecissent dividendi terram ac limites ejus, dederunt filii Israel Josue filio Nun hæreditatem in medio sui: Ex præscripto Dei, urbem quam petierat, nempe Beth-sareb in monte Ephraimi, dederunt ei, quam ædificavit & coluit. Hæ sunt possessiones quas sorte dederunt Elazar sacerdos, Josue filius Nun, & principes patrum tribuum filiorum Israel, in Silo in præsentia Domini: Et finem imposuêre dividendæ terræ.

CAP. XX.

Allocutusque est Deus Josue, dicens, Colloquere cum filiis Israel ut dent urbes immunitatis, quas præceperam eis per Mosen; ut ad eas fugiat omnis homicida qui animam interfecerit per errorem, haud datâ operâ, & absq; scientia: eruntque vobis asylum contra propinquum sanguinis. Effugiet siquidem homicida ad unam ex his urbibus, seque sistens ad portam illius, dicet apud seniores ejus causam suã; ut recipiant eũ ad se in urbem, & dent ei locum in quo commoretur cum ipsis; cúmque insequetur eum propinquus sanguinis, non tradent eum ipsi, quandoquidem interfecit eum haud datâ operâ, nec is odio persequebatur interfectum ab heri & antea. Commorabitur autem in illa urbe, donec stet coram cœtu ad judicium, quousque moriatur summus sacerdos qui fuerit illis diebus; ac tum redibit homicida ad ad urbem suam, & familiares suos.

ספר יהושע: כא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Sechem & ,Naphthali monte in Galil in Chedes *sanctificavimus* Et

7 וַיְקַדְּשׁוּ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־שְׁכֶם
,Jehudah monte in (Chebron ipſa) Chiriatharbah & ,Ephraim monte in
בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה:
deſerto in Beſer dederunt orientem ad Jericho Jarden trans de Et
8 וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרְחָה נָתְנוּ אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר
extenſione de Ghilhad in Ramoth & ,Reuben *extenſione de* planitie in
בַּמִּישֹׁר מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וְאֶת־רָאמֹת בַּגִּלְעָד מִמַּטֵּה
civitates fuerunt Iſtæ .Menaſſeh *extenſione* de Baſan in Gholan & ,Ghad
9 גָּד וְאֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן מִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה: אֵלֶּה הָיוּ עָרֵי
,eorũ medio in *peregrinanti* peregrino & ,Iſrael filiis omnibus *conventionis*
הַמּוֹעֵדָה לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם
non & ,*ignorantia in* animam percutiens omnis illuc *fugiendum ad*
לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְלֹא
.*eatus* ,*facies ad* ,*conſtare uſque* ,ſanguinis *redemptoris manu in* moriatur
יָמוּת בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה:

CAP. XXI. כא

ad & ,ſacerdotem Elhazar ad Levitarum patrum *capita* acceſſerunt Et

1 וַיִּגְּשׁוּ רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־
.Iſrael filiorum *extenſionum* patrum capita ad & ,Nun filium Jhoſuah
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶל־רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
Dominus :dicendo ,Chenahan terra in Siloh in eos ad ſunt Locutique
2 וַיְדַבְּרוּ אֲלֵיהֶם בְּשִׁלֹה בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לֵאמֹר יְהוָה
,habitandum ad civitates nobis *dandum ad* Moſeh *manu in* præcepit
צִוָּה בְיַד־מֹשֶׁה לָתֵת־לָנוּ עָרִים לָשָׁבֶת
Levitis Iſrael filii Dederuntq; ,noſtris animalib⁹ earum ſuburbana &
3 וּמִגְרְשֵׁיהֶן לִבְהֶמְתֵּנוּ: וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם
.earum ſuburbana & ,iſtas urbes ,Domini *os ad* ſua hæreditate de
מִנַּחֲלָתָם אֶל־פִּי יְהוָה אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן:
ſacerdotis Aharon filiis fuit q; ,Chohathitarum familias *ad* ſors *exiit* Et
4 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
tribu de & ,Simhon *extenſione* de & ,Jehudah *extenſione* de Levitis de
מִן־הַלְוִיִּם מִמַּטֵּה יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה הַשִּׁמְעֹנִי וּמִמַּטֵּה
reſiduus ,Chohath filiis Et .tredecim civitates ,*ſorte in* Benjamin
בִּנְיָמִן בְּגוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה: וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים
tribu di vidia de &,Dan tribu de & ,Ephraim *extenſionis* familiis de
5 מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה־אֶפְרַיִם וּמִמַּטֵּה־דָּן וּמֵחֲצִי מַטֵּה
familiis de Gherſon filiis Et .decem civitates ,*ſorte in* Menaſſeh
מְנַשֶּׁה בְּגוֹרָל עָרִים עָשֶׂר: וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחֹת
6 ,Naphthali *extenſione* de & ,Aſer *extenſione* de & ,Iſſachar *extenſionis*
מַטֵּה־יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה־אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי
.tredecim civitates ,*ſorte in* Baſan in Menaſſeh tribu dimidia de &
וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן בְּגוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה:
,Ghad tribu de & ,Reuben *extenſione* de ſuas familias *ad* Merari Filiis
לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה־גָד
7 Iſrael filii Dederuntq; .duodecim civitates,Zebulun *extenſione* de &
וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה: וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
8 præcepit ſicuti ,earum ſuburbana & ,has civitates Levitis
לַלְוִיִּם אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן כַּאֲשֶׁר צִוָּה
filiorum *extenſione* de dederunt Et .*ſorte in* Moſeh *manu in* Dominus
יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה בְּגוֹרָל: וַיִּתְּנוּ מִמַּטֵּה בְנֵי
9 quas ,has civitates ,Simhon filiorum *extenſione* de & ,Jehudah
יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְנֵי שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
familiis de Aharon filiis fuit Et .nomine in *eas vocabit*
יִקְרָא אוֹתָן בְּשֵׁם: וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחֹת
10 .prima ſors erat eis quoniam:Levi filiis de Chohathitarum
הַקְּהָתִי מִבְּנֵי לֵוִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל רִאשֹׁנָה:
ipſa) :Hanoch patris Arbah Chiriath eis Dederuntque
11 וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי הָעֲנָק הִיא
.eius *circuitum* ejus ſuburbana & ,Jehudah monte in (Chebron
חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ סְבִיבֹתֶיהָ:

7 Decreverúntque Cedes in Galilæa montis Nephthali, & Sichem in monte Ephraim, & Cariatharbe, ipſa eſt Hebron,
8 in monte Juda. Et trans Jordanem contra Orientalem plagam Jericho, ſtatuerunt Boſor, quæ ſita eſt in campeſtri ſolitudine, de tribu Ruben, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Gaulon in Baſan de tribu
9 Manaſſe. Hæ civitates conſtitutæ ſunt cunctis filiis Iſrael, & advenis qui habitabant inter eos: ut fugeret ad eas qui animam neſcius percuſſiſſet, et non moreretur in manu proximi, effuſum ſanguinem vindicare cupientis, donec ſtaret ante populum expoſiturus cauſam ſuam.

CAP. XXI.

1 ACceſſerúntq; principes familiarum Levi ad Eleazarum ſacerdotem, & Joſue filium Nun, & ad duces cognationum per ſingulas tribus filiorum Iſ-
2 rael: Locutíque ſunt ad eos in Silo terræ Chanaan, atque dixerunt; Dominus præcepit per manum Moyſi, ut darentur nobis urbes ad habitandum, & ſuburbana earum ad
3 alenda jumenta. Dederúntq; filii Iſrael de poſſeſſionib⁹ ſuis juxta imperium Domini, civi-
4 tates & ſuburbana earum. Egreſſáque eſt ſors in familiam Caath filiorum Aaron ſacerdotis, de tribubus Juda, & Simeon, & Benjamin, civitates
5 tredecim: Et reliqui filiorum Caath, id eſt, Levitis qui ſuperfuerant, de tribubus Ephraim, et Dan, et dimidiâ tri-
6 bu Manaſſe, civitates decé. Porrò filiis Gerſon egreſſa eſt ſors, ut acciperent de tribubus Iſſachar & Aſer & Nephthali, dimidiáque tribu Manaſſe in Baſan, civitates numero trede-
7 cim. Et filiis Merari per cognationes ſuas, de tribubus Ruben & Gad & Zabulon, ur-
8 bes duodecim. Dederúntque filii Iſrael Levitis civitates & ſuburbana earum, ſicut præcepit Dominus per manum Moyſi, ſingulis ſorte tribuentes.
9 De tribubus filiorum Juda & Simeon dedit Joſue civitates:
10 quarum iſta ſunt nomina, Filiis Aaron per familias Caath Levitici generis (prima enim
11 ſors illis egreſſa eſt) Cariatharbe patris Enac, quæ vocatur Hebron, in monte Juda, & ſuburbana ejus per circuitum.

7 Καὶ διέστειλεν τὴν (γ) Κάδης ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ (δ) Νεφθαλί, καὶ Συχὲμ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραὶμ, καὶ τὴν πόλιν (ε) Ἀρβὸκ, αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν, ἐν τῷ ὄρει τῷ
8 Ἰούδα. Καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ (ζ) Ἰορδάνου ἔδωκε Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, καὶ (η) Ἀρημὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ, καὶ τὴν Γαυλὼν ἐν τῇ Βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς Μα-
9 ναασσῆ. Αὗται αἱ πόλεις αἱ ὀνόμαστοι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς, καταφυγεῖν ἐκεῖ παντὶ παίοντι ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ (θ) ἐν χειρὶ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ἕως ἂν κατασταθῇ ἔναντι τῆς Συναγωγῆς εἰς κρίσιν.

MS. A. (γ) Κεδὲς (δ) Νεφθαλεὶ, (ε) Ἀρβὸ, (ζ) Ἰορδάνου Ἰεριχὼ ἀπ' ἀνατολῶν ἔδωκαν τὴν Βοσὸρ (η) Ῥαμὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ *, καὶ τὴν Γαυλὼν (θ) ἐκ χειρὸς τοῦ

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ (α) προσῆλθοσαν οἱ ἀρχιπατρίαι τῆς φυλῆς τῶν Λευὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ (β) Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ, καὶ πρὸς τοὺς ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν (γ) Ἰσ-
2 ραήλ· Καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς ἐν Σηλὼ ἐν γῇ Χαναὰν, λέγοντες, Ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ Μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις (δ) κατοικεῖν, καὶ τὰ προάστεια τοῖς κτήνεσιν
3 ἡμῶν. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις ἐν τῷ κατακληρονομεῖν (ε) διὰ πρόσταγματος κυρίου τὰς πόλεις καὶ τὰ προάστια αὐτῶν. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῷ
4 δήμῳ Καάθ, καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ἀπὸ φυλῆς Ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς Συμεὼν καὶ (ζ) ἀπὸ φυλῆς Βενιαμὶν κληρωτὶ πόλεις δεκατρεῖς.
5 Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς κατεγκαταλειμμένοις ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραὶμ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ
6 κληρωτὶ πόλεις δέκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς (η) Γεδσὼν ἀπὸ τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Ἀσὴρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ ἐν τῇ (θ) Βασὰν πόλεις δεκατρεῖς. Καὶ
7 τοῖς υἱοῖς Μεραὶ κατὰ δήμους αὐτῶν (ι) ἀπὸ φυλῆς Ῥουβὴν καὶ (ι) ἀπὸ φυλῆς Γὰδ καὶ (ι) ἀπὸ φυλῆς Ζαβουλὼν κληρωτὶ πό-
8 λεις δώδεκα. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ προάστια αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ
9 Μωυσῆ, κληρωτί. Καὶ ἔδωκαν ἡ φυλὴ υἱῶν Ἰούδα καὶ ἡ φυλὴ υἱῶν Συμεὼν καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς υἱῶν (κ) Βενιαμὶν τὰς πόλεις
10 ταύτας· καὶ ἐπεκλήθησαν Τοῖς υἱοῖς Ἀ-
11 αρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ Καὰθ τῆς υἱῶν Λευὶ, ὅτι τούτοις ἐχλήθη ὁ κλῆρος. Καὶ (λ) ἔδωκεν αὐτοῖς τὴ Καριαθαρβὸκ μητρόπολιν τῆ Ἐνὰκ· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει (μ) Ἰούδα· τὰ δὲ προάστια (ν) κύκλῳ αὐτῆς,

MS.A. (α) προσῆλθον (β) πρὸς Ἰησοῦν (γ) τῆς υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ εἶπαν (δ) κατοικεῖν, καὶ τοῖς κτήνεσιν (ε) αὐτὸς διὰ (ζ) ἀπὸ τῆς φυλῆς Βενιαμὶν (η) Γερσὼρ (θ) Βασὰν κληρωτὶ πόλις (ι) ἀπὸ τῆς φυλῆς (κ) Βενιαμὶν τὰς πόλις· καὶ ἐπεκληρώθησαν (λ) ἔδωκεν (μ) τῷ Ἰούδα· (ν) τὰ κύκλῳ

Et diſtinxit Cades in Galilæa in 7 *monte ipſi Nephthali, & Sychem in monte ipſi Ephraem, & civitatem Arboc (hæc eſt Chebron) in monte ipſi Juda. Et* 8 *trans Jordanem (b) dedit Boſor in deſerto in campo de tribu Ruben, & Aremoih in Galaad de tribu Gad, & Gaylon in Baſanitide de tribu Manaſſe. Hæ ſunt civitates celebres filiis* 9 *Iſrael, & proſelyto appoſito in eis, ad confugiendum illuc, omni percutienti animam non ſponte: ut non moriatur in manu perſequentis ſanguinem; donec conſtiterit coram Synagoga in judicium.*

CAP. XXI.

1 *ET acceſſerunt principes familiarum filiorum Levi ad Eleazarum ſacerdotem, & ad Jeſum filium Naue, et ad principes tribuũ familiarum ex tribubus Iſrael. Et* 2 *dixerunt ad eos in Selo in terra Chanaan, dicentes, Mandavit Dominus in manu Moyſi dare nobis civitates ad habitandum, & ſuburbana pecoribus noſtris. Et de-* 3 *derunt filii Iſrael Levitis in adeundã hæreditate per præceptum Domini, civitates, & ſuburbana earum. Et exiit ſors populo* 4 *Caath: et factæ ſunt filiis Aaron ſacerdotibus Levitis de tribu Juda, & de tribu Symeon, & de tribu Benjamin per ſortem civitates tredecim. Et filiis Caath,* 5 *reliquis, de tribu Ephraim, & de tribu Dan, & de dimidio tribûs Manaſſe per ſortem civitates decem. Et filiis Gedſon, de tribu* 6 *Iſſachar, & de tribu Aſer, & de tribu Nephthali, & de dimidio tribûs Manaſſe in (a) Baſan civitates tredecim. Et filiis* 7 *Merari ſecundùm populos eorum, de tribu Ruben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon per ſortem civitates duodecim. Et dederunt filii Iſrael Levitis* 8 *civitates, & ſuburbana eorum, quemadmodùm mandaverat Dominus in manu Moſis per ſortem. Et dederunt ex tribu filiorum Juda & ex tribu* 9 *filiorum Simeon, urbes has quæ expoſitæ ſunt in nominibus earum. Et fu-* 10 *erunt filiis Aharon ad proſapiam Kehath ex filiis Levitarum; namque iis fuit ſors prima. Et dederunt eis Kirjath-arbagh patris fortium, ipſa Hhe-* 11 *bron, in monte Judæ; & ſpacia ejus circum eam.*

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וְשַׂמִינוּ יַת קֶדֶשׁ בְּגַלִילָא בְּטוּרָא דְּבֵית נַפְתָּלִי וְיַת שְׁכֶם בְּטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וְיַת קִרְיַת 7
אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּטוּרָא דְּבֵית יְהוּדָה: וּמֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ מַדִּינְחָא יְהַבוּ יַת בֶּצֶר 8
בְּמַדְבְּרָא בְּמֵישְׁרָא מִשִּׁבְטָא דְּרָאוּבֵן וְיַת רָמוֹת בְּגִלְעָד מִשִּׁבְטָא דְּגָד וְיַת גּוֹלָן בְּמַתְנַן
מִשִּׁבְטָא דְּמְנַשֶּׁה: אִלֵּין הֲוָאָה קִרְוַיָּא דְּמִתְּמַנָּן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְנִיוָרָא דִּי יִתְעֲרוֹן בֵּינֵיהוֹן 9
לְמֶעְרַק לְתַתָּן כָּל דִּקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ וְלָא יְמוּת בִּידָא דְּגָאֵל דְּמָא עַד דִּיקוּם קֳדָם
כְּנִשְׁתָּא:

כא

וּקְרִיבוּ רֵישֵׁי אֲבָהָתָא לְוָאֵי לְוָת אֶלְעָזָר כַּהֲנָא וְלְוָת יְהוֹשָׁעַ בַּר נוּן וְלְוָת רֵישֵׁי אֲבָהָת 1
שִׁבְטַיָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וּמַלִּילוּ עִמְּהוֹן בְּשִׁילוֹ בְּאַרְעָא דִכְנַעַן לְמֵימַר יְיָ פַּקֵּד בִּידָא דְּמֹשֶׁה 2
לְמִתַּן לָנָא קִרְוִין לְמִתַּב וּרְוָחֵיהֶן לִבְעִירָנָא: וְיָהֲבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלְוָאֵי מֵאֲחֲסָנַתְהוֹן עַל 3
מֵימְרָא דַיְיָ יַת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין יַת רְוָחֵיהֶן: וּנְפַק עַדְבָּא לְוַרְעָיַת קְהָת וַהֲוָה לִבְנֵי אַהֲרֹן 4
כַּהֲנָא מִן לְוָאֵי מִשִּׁבְטָא דִיהוּדָה וּמִשִּׁבְטָא דִשִׁמְעוֹן וּמִשִּׁבְטָא דִבְנְיָמִין בְּעַדְבָא קִרְוַיָּא
תְּלָת עַשְׂרֵי: וְלִבְנֵי קְהָת דְּאִשְׁתְּאַרוּ מִזַּרְעָיַת שִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם וּמִשִּׁבְטָא דְּדָן וּמִפַּלְגוּת 5
שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה בְּעַדְבָא קִרְוִין עֲשַׂר: וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִזַּרְעָיַת שִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר וּמִשִּׁבְטָא 6
דְּאָשֵׁר וּמִשִּׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי וּמִפַּלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה בְּמַתְנַן בְּעַדְבָא קִרְוִין תְּלָת עַשְׂרֵי:
לִבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן מִשִּׁבְטָא דִרְאוּבֵן וּמִשִּׁבְטָא דְּגָד וּמִשִּׁבְטָא דִזְבוּלֻן קִרְוִין תְּרֵיתָא 7
עַשְׂרֵי: וְיָהֲבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלְוָאֵי יַת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיַת רְוָחֵיהֶן כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה 8
בְּעַדְבָא: וְיָהֲבוּ מִשִּׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה וּמִשִּׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן יַת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין דְּאִתְפְּרָשָׁא 9
בְּשְׁמָהָן: וַהֲוָה לִבְנֵי אַהֲרֹן מִזַּרְעִיתָ קְהָת מִבְּנֵי לְוָאֵי אֲרֵי לְהוֹן הֲוָיָה עַדְבָא בְּקַדְמֵיתָא: וְיָהֲבוּ 10
11
לְהוֹן יַת קִרְיַת אַרְבַּע אֲבוּהוֹן דְּעַנְקָיָא הִיא חֶבְרוֹן בְּטוּרָא דִיהוּדָה וְיַת רְוָחֵהָא סְחָרָנָהָא:

ET acceſſerunt capita patrum Levitarum ad Elghazar ſacerdotem, et ad 1 *Joſue filium Nun, et ad capita patrum tribuum filiorũ Iſrael. Et locuti ſunt* 2 *cum eis in Silo in terra Canaghan, ad dicendũ: Domin⁹ juſſit in manu Moſis ad dandum nobis urbes ad habitandum, et ſpacia earũ ad jumenta noſtra. Et dederunt filii Iſrael Levitis de poſſeſſionibus eorum juxta dictum* 3 *Domini; urbes has et ſpacia earum. Et exiit ſors proſapiæ Kehath, et fuit* 4 *filiis Aharon ſacerdotis ex Levitis de tribu Jehuda, et de tribu Simghon: et ex tribu Binjamin in ſorte urbes tredecim. Et filiis Kehath qui reliqui* 5 *fuerunt ex proſapia tribus Ephraim, et ex tribu Dan, et ex medio tribus Menaſſe in ſorte urbes decem. Et filiis Gerſon ex proſapia tribus Iſſachar,* 6 *et ex tribu Aſer, et ex tribu Nephthali, et ex dimidio trib⁹ Menaſſe in Mathnan in ſorte; urbes tredecim. Filiis Merari ad proſapias eorum ex tribu Ru-* 7 *ben; & ex tribu Gad, & ex tribu Zebulun; urbes duodecim. Et dederunt* 8 *filii Iſrael Levitis urbes illas & ſpacia earum, quemadmodum juſſit Dominus in manu Moſis in ſorte. Et dederunt ex tribu filiorum Juda & ex tribu* 9 *filiorum Simeon, urbes has quæ expoſitæ ſunt in nominibus earum. Et fu-* 10 *erunt filiis Aharon ad proſapiam Kehath ex filiis Levitarum; namque iis fuit ſors prima. Et dederunt eis Kirjath-arbagh patris fortium, ipſa Hhe-* 11 *bron, in monte Judæ; & ſpacia ejus circum eam.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tunc addixerunt civitates istas pro confugio, 7
Recem quæ est in Galilæa in monte Nephtali, Sechim quæ est in monte Aphrem, & Civitatem-arbaa (nempe Hebron) quæ est in monte Juda. Trans Jordanem verò Jericho, 8
ab Oriente, dederunt Bossar quæ est in deserto, quæque sita est in planitie de tribu Rubil, & Collem Gelaad de tribu Gad, & Golan quæ est in Mathnin de tribu Manasse.
Istæ sunt civitates effugii & asyli omnibus 9
filiis Israel, & hospitib' inter eos comorantibus, ut confugeret illuc quisquis animam ex insperato interfecisset, nec traderetur in manum vindicis ultionis sanguinis, donec sisteretur coram cœtu in judicio.

CAP. XXI.

Accesserunt autem principes sacerdotum 1
& Leviæ ad Eliazar sacerdotem, & ad Jesum filium Nun, & ad præcipuos patres tribuum Israel, Et dixerunt ad eos in Silo 2
in terra Chanaar. Dominus præcepit per Mosen ut darent nobis civitates ad degendum in eis, & oppida earum pro jumentis nostris. Dederunt itaque filii Israel Levi- 3
tis ex hæreditate sua juxta verbum oris Domini, civitates istas cum oppidis earum.
Prodiit ergò sors familiæ Cahath, filiorum 4
scilicet Aharonis sacerdotis, de Levitis; atque his dederunt de tribu Juda, & de tribu Simeon, & de tribu Benjamin, civitates tredecim. Et reliquis filiis Cahath dederunt 5
ex tribu Aphrem, & ex tribu Dan, & ex dimidia tribu Manasse, civitates decem. Fi- 6
liis Gerson sorte dederunt ex tribu Isachar, & ex tribu Asir, & ex tribu Nephtali, & ex dimidia tribu Manasse, quæ erat in Mathnin, civitates tredecim.
Filiis Merari per 7
familias suas dederunt ex tribu Rubil, & ex tribu Gad, & ex tribu Zebolon, civitates duodecim: Dederunt inquam filii Israel Levi- 8
tis civitates istas cum oppidis earum, per sortem; quemadmodum præceperat Dñs Mosi.
Porrò hæc sunt nomina civitatum 9
quas dederunt ex tribu Juda & ex tribu Simeon, *hæ sunt inquam* civitates cum nominibus suis. (Fuerunt autem *istæ* filiorum 10
Aharon ex familia Cahath de filiis Levi; his enim accidit sors prima) His ergò dede- 11
runt Civitatem-arbaa patris Gigantum, nempe Hebron quæ est in monte Juda, unà cum suburbibus ejus ipsi circunjacentibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Itaque addixerunt Cades in Galilæa in 7
monte Nephtali, & Neapolim in monte Ephraim, & Civitatem-arbaa (nempe Hebron) in monte Juda. Ab altera autem 8
ripa Jordanis Jericho ad Orientem, dederunt Bassera in deserto & in planitie de tribu Rubil, & Ramat-geres de tribu Gad, & Golan in Bathana de media tribu Manasse. Istæ fuerunt urbes dedicatæ & 9
sacræ pro omnibus filiis Israel, peregrino, ac hospite apud ipsos; ut ad eas confugeret omnis animâ interficiens per errorem, nec interficeret cum propinquus sanguinis, quoad sisteres sese coram cœtu, eumque, si innoceas esset, innocentem declarantes.

CAP. XXI.

Tum accesserunt principes tribû Levi 1
ad Elazar summum sacerdotem, & ad Josue filium Nun, & ad principes tribuũ filiorum Israel, Dicentes eis in Silo 2
in terra Syriæ sermonem hujusmodi, Deus præceperat jam Mosi ut daret nobis urbes quas habitaremus, & tractus earum inservirent pecoribus nostris. Dederunt ei 3
ergò filii Israel ex hæreditate sua, juxta præceptum Dei, has urbes et tractus earũ.
Egressa est autem sors familiis filiorũ Ca- 4
hath, fuitque filiis Haronis pontificis qui erat de tribu Levi, his inquam egressæ sunt ex tribu Juda, & ex tribu Simeon, et tribu Benjamin, per sortem, tredecim urbes.
Reliquis autem filiis Cahath, 5
ex familiis tribûs Ephraim, et tribûs Dan, & dimidiæ tribûs Manassis, per sortem, decem urbes.
Filiis autem Gerson, ex 6
familiis tribûs Issachar, & ex tribu Asir, & ex tribu Nephtali, & ex dimidia tribu Manassis in Bathania, per sortem, tredecim urbes.
Filiis quoque Merari per 7
familias suas, ex tribu Rubil, & ex tribu Gad, & ex tribu Zabolon, urbes duodecim; Dederunt inquam filii Israel filiis 8
Levi has urbes cum tractibus earum per sortẽ, prout præceperat Deus Mosi. Et quidem ex tribu Juda, & ex tribu filiorum 9
Simeon hasce dederunt urbes mox nominatim appellandas. Quæ fuerunt filiorum 10
Haronis ex familiis Cahathitæ de filiis Levi, quoniam his contigit sors prima: His 11
inquam dederunt Civitatem-arbaa, quæ est Hebron in monte Juda, unà cum curribus ipsi adjacentibus.

ספר יהושע: כא

Jephunneh filio Caleb dederunt ,ejus *atris* & ,civitatis agrum Et
12 וְאֶת שְׂדֵה הָעִיר וְאֶת חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה
civitatem dederunt ſacerdotis Aharon filiis Et .ejus poſſeſſionē in
13 בַּאֲחֻזָּתוֹ: וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ אֶת עִיר
& ,Libnah & ,ejus ſuburbana & ,Chebron ,homicidæ *retractionis*
מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת לִבְנָה וְאֶת
,Eſthemoah & ,ejus ſuburbana & ,Jathir Et .ejus ſuburbana
14 מִגְרְשֶׁיהָ: וְאֶת יַתִּיר וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת אֶשְׁתְּמֹעַ
& ,Debir & ,ejus ſuburbana & ,Cholon Et .ejus ſuburbana &
15 וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ: וְאֶת חֹלֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִר וְאֶת
& ,Juttah & ,ejus ſuburbana & ,Hain Et .ejus ſuburbana
16 מִגְרְשֶׁיהָ: וְאֶת עַיִן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת יִטָּה וְאֶת
novem civitates ,ejus ſuburbana & ,Bethſemes ,ejus ſuburbana
מִגְרְשֶׁיהָ אֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים תֵּשַׁע
,Ghibbon ,Binjamin *extenſione* de Et .iſtis tribubus duabus de
17 מֵאֵת שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה: וּמִבֵּית בִּנְיָמִין אֶת גִּבְעוֹן
& ,Hanathoth ,ejus ſuburbana & ,Ghebah ,ejus ſuburbana &
18 וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ: אֶת עַלְמוֹן וְאֶת
,quatuor civitates ,ejus ſuburbana & ,Halmon & ,ejus ſuburbana
מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת עַלְמֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע:
,civitates tredecim ,ſacerdotum Aharon filiorū civitates Omnes
19 כָּל עָרֵי בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים
reſiduorum Levitarum Chehath filiorum familiis Et .earū ſuburbana &
20 וּמִגְרְשֵׁיהֶן: וְלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים
dederūt Et.Ephraim *extēſione* de eorū ſortis civitates *ſuæ*&:Chehath filiis de
מִבְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם: וַיִּתְּנוּ
ejus ſuburbana & ,Sechem homicidæ *retractionis* civitatem eis
21 לָהֶם אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ
,Chibſaim Et .ejus ſuburbana & ,Ghezer & ,Ephraim monte in
22 בְּהַר אֶפְרַיִם וְאֶת גֶּזֶר וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ: וְאֶת קִבְצַיִם
civitates ,ejus ſuburbana & ,Bethchoron & ,ejus ſuburbana &
וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת בֵּית חֹרוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ עָרִים
,ejus ſuburbana & ,Eltheche ,Dan *extenſione* de Et .quatuor
23 אַרְבַּע: וּמִמַּטֵּה דָּן אֶת אֶלְתְּקֵה וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת
-Gath ,ejus ſuburbana & ,Ajalon .ejus ſuburbana &,Gibbethon
24 גִּבְּתוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ: אֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת גַּת
extenſionis dimidio de Et .quatuor civitates ,ejus ſuburbana & ,rimmon
רִמּוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע: וּמֵחֲצִית מַטֵּה
& ,Ghathrimmon & ,ejus ſuburbana & ,Tahnach ,Menaſſeh
מְנַשֶּׁה אֶת תַּעְנָךְ וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת גַּת רִמּוֹן וְאֶת
,earū ſuburbana &,decem civitates Omnes .duæ civitates ,ejꝰ ſuburbana
25 מִגְרְשֶׁהָ עָרִים שְׁתַּיִם: כָּל עָרִים עֶשֶׂר וּמִגְרְשֵׁיהֶן
Gherſon filiis Et .reſiduis Chehath filiorum familiis
27 לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים: וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן
retractus civitatem ,Menaſſeh *extenſionis dimidio* de ;Levitarum familiis de
מִמִּשְׁפַּחַת הַלְוִיִּם מֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת עִיר מִקְלַט
,Beeſterah & ,ejus ſuburbana & ,Baſan in Gholan ,homicidæ
דְּרֹצֵחַ אֶת גֹּלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת בְּעֶשְׁתְּרָה
,Iſſachar *extenſione* de Et .duæ civitates ,ejus ſuburbana &
28 וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ עָרִים שְׁתַּיִם: וּמִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר
.ejus ſuburbana & ,Dabrath : ejus ſuburbana & ,Chiſion
אֶת קִשְׁיוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת דָּבְרַת וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ:
& ,Gannim Hen : ejus ſuburbana & ,Jarmuth
29 אֶת יַרְמוּת וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת עֵין גַּנִּים וְאֶת
,Miſal ,Aſer *extenſione* de Et .quatuor civitates ,ejus ſuburbana
מִגְרְשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע: וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר אֶת מִשְׁאָל
30 ,ejus ſuburbana & ,Habdon : ejus ſuburbana &
וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ אֶת עַבְדּוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ: אֶת
31 ,ejus ſuburbana & ,Rechob & ,ejus ſuburbana & ,Chelcath
חֶלְקָת וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת רְחֹב וְאֶת מִגְרְשֶׁהָ
.quatuor civitates
עָרִים אַרְבַּע:

Verſio VULG. LAT.

12 Agros verò & villas ejus, dederat Caleb filio Jephone ad
13 poſſidendum. Dedit ergò filiis Aaron ſacerdotis Hebron confugii civitatem, ac ſuburbana ejus : & Lobnam cum
14 ſuburbanis ſuis . Et Jether,
15 & Eſthemo, Et Holon, &
16 Dabir, Et Ain, & Jeta, & Bethſames , cum ſuburbanis ſuis : civitates novem, de tribubus, ut dictum eſt, duabus.
17 De tribu autem filiorum Benjamin, Gabaon , & Gabaë,
18 Et Anathoth & Almon, cum ſuburbanis ſuis : civitates qua-
19 tuor. Omnes ſimul civitates filiorum Aaron ſacerdotis, tredecim , cum ſuburbanis ſu-
20 is. Reliquis verò per familias filiorum Caath Levitici generis , hæc eſt data poſſeſ-
21 ſio. De tribu Ephraim urbes confugii , Sichem cum ſuburbanis ſuis in monte Ephraim , & Gazer, Et Cibſaim & Beth-horon, cum ſuburbanis ſuis : civitates qua-
23 tuor. De tribu quoque Dan,
24 Eltheco & Gabathon, Et Ajalon & Gethremmon, cum ſuburbanis ſuis:civitates qua-
25 tuor. Porrò de dimidia tribu Manaſſe,Thanach et Gethremmon , cum ſuburbanis
26 ſuis : civitates duæ. Omnes civitates decem , & ſuburbana earum, datæ ſunt filiis Ca-
27 ath inferioris gradûs. Filiis quoque Gerſon Levitici generis dedit de dimidia tribu Manaſſe confugii civitates, Gaulon in Baſan, & Boſram, cum ſuburbanis ſuis : civitates du-
28 as. Porrò de tribu Iſſachar,
29 Ceſion , & Dabereth, Et Jaramoth, & Engannim, cum
30 ſuburbanis ſuis: civitates quatuor. De tribu autem Aſer,
31 Maſal, & Abdon, Et Helcath & Rohob, cum ſuburbanis ſuis : civitates quatuor.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ τοὺς ἀγροὺς τ πόλεως, κ τὰς κώμας αὐτ ἔδωκεν (ξ) Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Χαλεβ υἱῦ Ἰε- Et agros civitatis, & pagos ejus dedit Jeſus filiis Chaleb filii 12
13 φοννὴ ἐν κλαρώσει. Καὶ τοῖς υἱοῖς (ο) Ααρὼν ἔδωκε τ πόλιν φυγαδ ήιον τ φονεύσαν- Jephone in poſſeſſionem. Et filiis 13
τα, τ Χεβρὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα (π) τὰ σὺν αὐτῇ· κ τ (ρ) Λεμνὰ, κ τὰ (σ) ἀφωρισμένα Aaron dedit civitatem, refugium homicidæ, ipſam Chebron, & ſegregata, quæ cum ea: & Lemna, & ſegregata, quæ ad eam: Et 14
14 τὰ πρὸς αὐτ· Καὶ τ (τ) Αἰλὼμ, κ τὰ ἀφω- Ælom, & ſegregata ei: & Tema, & ſegregata ei: Et Gella, & 15
ρισμένα (υ) αὐτῇ· κ τ (φ) Τεμὰ, κ τὰ ἀφω- ſegregata ei : & Dabir, & ſegre-
15 ρισμένα (χ) αὐτῇ· Καὶ τ (ψ) Γελὰ, κ τὰ ἀ- gata ei : Et Aſa, & ſegregata 16
φωρισμένα (ω) αὐτῇ· κ τ (α) Δαβὶρ, κ τὰ ἀ- ei : & Tany, & ſegregata ei: &
16 φωρισμένα (β) αὐτῇ· Καὶ τ (γ) Ασὰ, κ τὰ ἀφω- Bethſamys, & ſegregata ei : ci-
ρισμένα (δ) αὐτῇ· κ Ταυὶ, κ τὰ ἀφωρισμένα vitates novem à duabus tribu- 17
αὐτῇ· κ Βαιθσαμὺς, κ τὰ ἀφωρισμένα αὐ- bus his. Et à tribu Benjamin, Ga-
τῇ· πόλεις ἐννέα πρὸ τ δύο φυλῶν τούτων. baon, & ſegregata ei : & Ga- 18
17 Καὶ πρὸ τ φυλῆς (ε) Βενιαμὶν, τ Γαβαὼν, theth, & ſegregata ei : Et Ana-
κ τὰ ἀφωρισμένα (ζ) αὐτῇ· κ (η) Γαβὲθ, κ τὰ tboth, & ſegregata ei: & Goma-
18 ἀφωρισμένα (θ) αὐτῇ· Καὶ Ἀναθὼθ, κ τὰ ἀ- la, & ſegregata ei : civitates 19
φωρισμένα (ι) αὐτῇ· κ (ϑ) Γάμαλα, κ τὰ ἀφω- quatuor. Omnes civitates filio-
19 ρισμένα (ζ) αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες. Πᾶσαι αἱ rum Aaron ſacerdotum, (f) tre-
πόλεις υἱῶν Ἀαρὼν τ ἱερέων, (ι) δεκατρεῖς. decim. Et populis (g) filiis Caath 20
20 Καὶ τοῖς δήμοις (κ) υἱοῖς Καὰθ τοῖς Λευίταις Levitis reliquis de filiis Caath,
τοῖς κατελλειμμένοις ἀπὸ τ υἱῶν Καὰθ, κ & facta eſt civitas (h) ſacerdo- 21
(λ) ἐγένηθη ἡ πόλις τ ἱερέων αὐτ· Ἀπὸ φυ- tum eorum, De tribu Ephraim.
λῆς Ἐφραὶμ. καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τ πόλιν τ Et dederunt eis civitatem refu- 22
φυγαδευτηρίου τ τῆ (μ) φονεύσαι ὃν, τ Συ- gii homicidæ, Sychem, & ſega-
χὲμ, κ τὰ ἀφωρισμένα (ν) αὐτῇ· κ (ξ) Γά- gata (i) ei : & Gazara, (k) &
ζαρα κ τὰ πρὸς αὐτὴν, κ τὰ ἀφωρισμένα quæ ad eam ; & ſegregata ei : 23
αὐτῇ· Καὶ Βαιθωρὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ (l) Et Bathoron, & ſegregata ei: 24
23 αὐτῇ· πόλις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τ φυλῆς Δὰν, τ civitates quatuor. Et de tribu
Ἐλκωθαὶμ, κ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· κ τ Dan, Helcothaem, & ſegregata ei: 25
24 Γεθσεμὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· Καὶ Αἰ- & Gethſemon, & ſegregata ei :
λὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· κ τ Γεθρεμ- Et Ælon, & ſegregata ei; & 26
μὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· πόλεις τέσ- Gethremmon, & ſegregata ei:
25 σαρες. Καὶ ἀπὸ τ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, τ civitates quatuor. Et de dimidia 27
(ο) Τανὰχ, κ τὰ ἀφωρισμένα (π) αὐτῇ· κ τ tribu Manaſſe, Thanach, & ſega-
(ρ) Ιεβλαὰμ, κ τὰ ἀφωρισμένα (σ) αὐτῇ· πόλις ta ei : et jebatha, et ſegrega- 28
26 δύο. (τ) Πᾶσαι πόλις δέκα, κ τὰ (υ) ἀφω- ta ei : civitates duas. Omnes
ρισμένα αὐτῇ τὰ πρὸς αὐτ τοῖς δήμοις υ- civitates, decem, et ſegregata ipſi, 29
27 ῶν Καὰθ τοῖς ὑπολλειμμένοις. Καὶ τοῖς υ- quæ ad eas, populis filiorum
οἷς (φ) Γεδσὼν τοῖς Λευίταις ἐκ τ ἡμίσους Caath reliquis. Et filiis Gedſon 30
φυλῆς Μανασσῆ τὰς πόλις τὰς ἀφωρισμέ- (m) Levitis de dimidia tribu
νας τοῖς φονεύσασι, τ (χ) Γαυλὼν ἐν τῇ Ba- Manaſſe civitates ſegregatas ho- 31
σανίτιδι, κ τὰ ἀφωρισμένα (ψ) αὐτῇ· κ τ micidis, Gaulon in Baſanitide,
(ω) Βοσορὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· et ſegregata ei : et Boſoran, et
28 πόλις δύο. Καὶ (β) ἐκ τ φυλῆς Ισσάχαρ, τ ſegregata ei: civitates duas. Et
(γ) Κισὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· κ τ de tribu Iſſachar, Ciſon, et ſe-
(δ) Δεββὰθ, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· Καὶ gregata ei: et Debba, et ſega-
29 τ (ε) Ρεμμὰθ, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· gata ei: Et Rhemmath, et ſe-
κ Πηγὴν γραμμάτων, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) gregata ei: Et Fontem litera-
30 αὐτῇ· πόλις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τ φυλῆς Ασὴρ, rum, et ſegregata ei : civitates
τ (ζ) Βασηλὰν, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· quatuor. Et de tribu Aſer, 31
31 κ τ (η) Δαββὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· Καὶ (θ) Χηκὰτ, κ τὰ ἀφωρισ- Baſellam, et ſegregata ei : et
μένα (α) αὐτῇ· κ τ (ι) Ραὰβ, κ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· πόλις τέσσαρες. Dabbon, et ſegregata ei : Et
Chelcat, et ſegregata ei : et
Riab, et ſegregata ei : civitates
quatuor.

MS.A. (ξ) Ιησοῦς πῷ Χάλεβ υἱῷ Ιεφοννῆ ἐν (ο) Ααρὼν τὰ ἱρέως τ πόλιν (π) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ρ) Λεβνὰ, (σ) ἀφωρισμένα πρὸς (τ) Ιεθὲρ, (υ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (φ) Εσθεμωὰ, (χ) τὰ πρὸς αὐτὴν· (ψ) Ωλὰν, κ (ω) τὰ πρὸς αὐτῇ· (α) Δαβεὶρ, κ (ϐ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (γ) Ασὰ, (δ) τὰ πρὸς αὐτῇ· κ * Βαθσαμὲς, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτ· πόλις ἐννέα (ε) Βαυιαμὶν τ Γαβαὼν, (ζ) τὰ πρὸς αὐτὴν· (η) Γαβεὲ, (ϑ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (θ) τ Αλμὼν, (ι) πόλις δεκατρὶς, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτ· (κ) υἱῶν Καὰθ (λ) ἐγένηθη πόλις τ ὁείων αὐτ (μ) φονεύοντος, (ν) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ξ) τ Γαζὲρ, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· κ τ Καβσαεὶμ, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· κ τ ἄνω Βαιθωρὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν· πόλις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τ φυλῆς Δὰν τ Ελθεκὼ, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν· κ τ Γαβεθὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· κ Ιὲγλαὰν, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· κ τ Γεθρεμμὼν, κ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πόλις (ο) Θσανὰχ (π) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ρ) Βαιθσὰ, (σ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (τ) Αἱ πᾶσαι (υ) ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐλὰς· (φ) Γηρσὼν (χ) Γωλὰν (ψ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ω) Βεεσθαρὰ, (α) τὰ πρὸς αὐτῇ· (β) ἀπὸ τ (γ) Κισὼν, (δ) Δεβρὰθ, (ε) Ιαρμὼθ, (ζ) Μασαὰλ, (η) Αβδὼν, (θ) Θηκὰθ, (ι) Ρουὲ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN. PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 וְיָת חַקַל קִרְתָּא וְיָת רְוָחֵהָא יְהַבוּ לְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה בַּאֲחֻסְנָתֵיהּ: וְלִבְנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנָא יְהַבוּ Et agrum urbis & ſpacia ejus, dederunt Caleb filio Jephune, in poſſeſſi- 12
13 יָת קִרְיַת שֵׁזְבוּת קְטוֹלָא יָת חֶבְרוֹן וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת לִבְנָה וְיָת רְוָחֵהָא: וְיָת יַתִּיר וְיָת one ejus: Et filiis Aharon ſacerdotis dederunt urbem evaſionis occiſoris, 13
14 וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת אֶשְׁתְּמֹעַ וְיָת רְוָחֵהָא: וְיָת חוֹלוֹן וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת דְּבִיר וְיָת רְוָחֵהָא: וְיָת עַיִן Hhebron & ſpacia ejus, & Libna et ſpacia ejus. Et Jathir et ſpacia ejus, 14
15 וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת יִטָּה וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין תֵּשַׁע מִן תְּרֵין שִׁבְטַיָּא et Eſtemoagh et ſpacia ejus. Et Hholon et ſpacia ejus, & Debir & ſpa- 15
16 וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת יָטָה וְיָת רְוָחֵהָא יַת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין תֵּשַׁע מִן תְּרֵין שִׁבְטַיָּא cia ejus. Et Ghain & ſpacia ejus, & Juta & ſpacia ejus, Bethſemes & 16
17 דְּאִלֵּין: וּמִשִּׁבְטָא דְבִנְיָמִן יַת גִּבְעוֹן וְיָת רְוָחֵהָא יַת גֶּבַע וְיָת רְוָחֵהָא: יַת עֲנָתוֹת וְיָת ſpacia ejus, urbes novem ex duabus tribubus illis. Et ex tribu Binjamin, 17
18 רְוָחֵהָא וְיַת עַלְמוֹן וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין אַרְבַּע: כָּל קִרְיֵי בְנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא תְּלָת עֲשְׂרֵי קְרְיִין Gibghon & ſpacia ejus, Gebagh et ſpacia ejus. Ghanathoth & ſpacia 18
19 וְרְוָחֵהוֹן: וּלְזַרְעִיַּת בְּנֵי קְהָת לֵיוָאֵי דְּאִשְׁתְּאַרוּ מִבְּנֵי קְהָת וַהֲוָאָה קְרְיֵי עַדְבְּהוֹן מִשִּׁבְטָא ejus, Ghalmon et ſpacia ejus, urbes quatuor. Omnes urbes filiorum 19
20 דִּבְנֵי אֶפְרַיִם: וְיָהֲבוּ לְהוֹן יַת קִרְיַת שֵׁזְבוּת קְטוֹלָא יַת שְׁכֶם וְיָת רְוָחֵהָא בְּטוּרָא דְּבִירָת Aharon ſacerdotis : tredecim urbes et ſpacia earum. Et proſapiæ filio- 20
21 אֶפְרַיִם וְיָת גֶּזֶר וְיָת רְוָחֵהָא: וְיָת קִבְצַיִם וְיָת רְוָחֵהָא וְיָת בֵּית חוֹרוֹן וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין rum Kehath Levitis qui relicti ſunt ex filiis Kehath : et fuerunt urbes ſor- 21
22 אַרְבַּע: וּמִשִּׁבְטָא דְדָן יַת אֶלְתְּקֵה וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת גִּבְּתוֹן וְיָת רְוָחֵהָא יַת אַיָּלוֹן וְיָת רְוָחֵהָא tis eorum ex tribu filiorum Ephraim. Et dederunt eis urbem evaſionis 22
23 קְרְיִין אַרְבַּע: וּמִשִּׁבְטָא דְּרֻבְעָא יַת רִמּוֹן וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת מַעְרָבָא וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין occiſoris, Sichem et ſpacia ejꝰ, in monte domꝰ Ephraim; et Gezer et ſpacia 23
24 אַרְבַּע: וּמִשִּׁבְטָא דְּדָן יַת אֶלְתְּקֵה וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת בֵּית חוֹרוֹן וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין ejꝰ. Et Kibſzaim et ſpacia ejꝰ, et Beth-hhoron et ſpacia ejꝰ, urbes quatuor. 24
25 אַרְבַּע: וּמִשִּׁבְטָא דְּרֻבְעָא יַת רִמּוֹן וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת מַעְרָבָא וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין אַרְבַּע: Et ex tribu Dan, Eltheke et ſpacia ejꝰ; Gibthon et ſpacia ejꝰ. Ajalon et ſpa- 25
26 וּמִפַּלְגוּת שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה יַת תַּעֲנָךְ וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת גַּת רִמּוֹן וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין תְּרֵין: כָּל קְרְיִין עֲשַׂר וּרְוָחֵיהוֹן לְזַרְעִיַּת בְּנֵי קְהָת דְּאִשְׁתְּאַרוּ: cia ejꝰ; Gath-Rimon et ſpacia ejꝰ; urbes quatuor. Et ex media tribu Me- 26
27 וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִזַּרְעִיַּת לֵוָאֵי מִפַּלְגוּת שִׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה יַת קִרְיַת שֵׁזְבוּת קְטוֹלָא יַת גּוֹלָן naſſe, Thagnach et ſpacia ejus, et Gath-Rimon et ſpacia ejus; urbes duas. 27
בְּמַתְנָן וְיָת רְוָחֵהָא וְיַת בַּעְשְׁתְּרָה וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין תַּרְתֵּין: וּמִשִּׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר יַת קִשְׁיוֹן Omnes urbes decem et ſpacia earum, proſapiæ filiorum Kehath qui refi- 28
29 וְיָת רְוָחֵהָא יַת דָּבְרַת וְיָת רְוָחֵהָא: יַת יַרְמוּת וְיָת רְוָחֵהָא יַת עֵין גַּנִּים וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין dui fuerunt. Et filiis Gerſon ex proſapia Levitarum, ex dimidio tri- 29
30 אַרְבַּע: וּמִשִּׁבְטָא דְאָשֵׁר יַת מִשְׁאָל וְיָת רְוָחֵהָא יַת עַבְדּוֹן וְיָת רְוָחֵהָא: יַת חֶלְקַת וְיָת bus Menaſſe, urbem evaſionis occiſoris, Golan in Mathnan et ſpacia ejꝰ, 30
31 רְוָחֵהָא וְיָת רְחוֹב וְיָת רְוָחֵהָא קְרְיִין אַרְבַּע: et Begheſthra et ſpacia ejꝰ; urbes duas. Et ex tribu Iſſachar, Kiſon et ſpacia 31
ejꝰ, et Dabrath et ſpacia ejus. Jarmuth et ſpacia ejus, Ghen-ganim et ſpa-
cia ejus; urbes quatuor. Et ex tribu Aſer, Miſal et ſpacia ejus, Ghab-
don et ſpacia ejus. Hhelkath et ſpacia ejus, et Rehob et ſpacia ejus; ur-
bes quatuor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܚܩܠܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܟܦܪܝܗ ܝܗܒܘ ܠܟܠܒ ܒܪ ܝܦܘܢܐ ܠܐܚܙܬܗ ܒܝܢ ܐܚܣܘܗܝ ܗܘ ܕܝܠܗ ܘܠܒܢܝ ܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܝܗܒܘ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬ ܡܦܠܛܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܩܛܠ ܐܢܫ ܠܡܚܒ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬ ܚܒܪܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܠܒܢܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܬܝܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܫܬܡܘܥ ܘܠܡܕܝܢܬ ܚܠܘܠ ܘܠܡܕܝܢܬ ܕܒܝܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܘܛܒܬܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܢ ܫܡܫ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܒܥܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܠܡܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܢܬܘܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܠܡܘܢ ܬ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܪܬܐ ܕܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܒܥ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܢܬܘܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܠܡܘܢ ܬ ܡܕܝܢ ܟܠ ܡܕܝܢ ܒܢܝ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܬ ܫܪܝ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܗܬ ܕܫܪܝ ܡܕܝܢ ܕܐܝܬ ܒܗ ܩܛܠ ܐܢܫ ܠܡܚܒ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬ ܫܟܡ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܙܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܒܨܝܡ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܠܬܩܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܒܬܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܝܠܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܬ ܪܡܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܥܢܟ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܬ ܪܡܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܝܢܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܥܫܬܪܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܡܬ ܓܠܥܕ ܘܠܡܕܝܢܬ ܡܚܢܝܡ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܪܒܥ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܪܡܘܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܢ ܓܢܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܢܣ ܓܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܡܫܐܠ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܒܕܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܚܩܘܩ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܚܘܒ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܪܒܥ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܡܬܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܫܪ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܚܠܩ ܘܠܡܕܝܢܬ ܚܠܝ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܪܛ ܘܠܡܕܝܢܬ ܡܓܕܘ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܥܢܟ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܬ ܪܡܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܪܨܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܫܥ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܘܫܒ ܘܠܡܕܝܢܬ ܣܡܟ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܢ ܓܢܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܪܒܥ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܢܕܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܒܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܡܬ ܡܓܕܠ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܘܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܥܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܝܣ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܣܝ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܠܥܠܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܥܠ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܥܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܥܠܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܬܕܡܘܪ ܒܡܕܒܪܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܚܒ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܝܬ ܫܡܫ ܘܠܡܕܝܢܬ ܫܥܠܒܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܝܠܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܬܠܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܠܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܝܬܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܒܕܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܚܒܪܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܪܬ ܚܨܘܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܚܒ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܝܬ ܥܢܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܢܨܝܒ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܩܪܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܠܬܩܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܒܬܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܥܠܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܝܕܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܥܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܪܬ ܒܥܠ ܘܠܡܕܝܢܬ ܝܥܒܝܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܩܪܬ ܝܥܪܝܡ ܘܠܡܕܝܢܬ ܓܒܥܘܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܪܡܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܢܬܘܬ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܢܡ ܘܠܡܕܝܢܬ ܟܦܪ ܚܡܝ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܝܪ ܘܠܡܕܝܢܬ ܥܡܘܣܝ ܘܠܡܕܝܢܬ ܐܪܒܥ ܡܕܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܒܝܬ ܥܪܒܐ ܘܠܡܕܝܢܬ ܡܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬ ܨܘܥܐ

ספר יהושע : כב

Chedes ,homicidæ *retractus* *civitatem* Naphtali *extensione* de Et

32 ומפטרה נפתלי את־עיר מקלט הרצח את־קדש
& ,ejus ſuburbana & ,Chamothdor & :ejus ſuburbana & ,Galil in
בגליל ואת־מגרשה ואת־חמת דאר ואת־מגרשה ואת
Gherſunitarũ civitates Omnes ,tres civitates ,ejus ſuburbana & ,Chartan
33 קרתן ואת־מגרשה ערים שלש : כל־ערי הגרשני
familiis Et .earum ſuburbana &,civitates tredecim ,ſuas familias *ad*
34 למשפחתם שלש־עשרה עיר ומגרשיהן : ולמשפחת
,Zebulun *extenſione* de reſiduorum Levitarum Merari filiorum
בני־מרי הלוים הנותרים מאת מטה זבולן את־
.ejus ſuburbana & ,Cartah :ejus ſuburbana & ,Jochneham
35 יקנעם ואת־מגרשה את־קרתה ואת־מגרשה : את־
civitates ,ejus ſuburbana & ,Nahalal :ejus ſuburbana & ,Dimnah
דמנה ואת־מגרשה את־נהלל ואת־מגרשה ערים
& ,ejus ſuburbana & ,Beſer ,Reuben *extenſione* de Et .quatuor
36 ארבע : ומטה ראובן את־בצר ואת־מגרשה ואת־
& :ejus ſuburbana & ,Chedemoth .ejus ſuburbana & ,Jahaſah
37 יהצה ואת־מגרשה : את־קדמות ואת־מגרשה ואת־
,Ghad tribu de Et .quatuor civitates ,ejus ſuburbana & ,Mephahath
38 מיפעת ואת־מגרשה ערים ארבע : ומטה גד
:ejus ſuburbana &,Ghilhad in Ramoth :homicidæ *retractus* civitatem
את־עיר מקלט הרצח את־רמת בגלעד ואת־מגרשה
:ejus ſuburbana & ,Chesbon .ejus ſuburbana & ,Machanaim &
39 ואת־מחנים ואת־מגרשה : את־חשבון ואת־מגרשה
Omnes .quatuor civitates omnes ,ejus ſuburbana & ,Jahazer
40 את־יעזר ואת־מגרשה כל־ערים ארבע : כל־
familiis de *reſiduis* ,ſuas familias *ad* Merari *filiis* civitates
הערים לבני מרי למשפחתם הנותרים ממשפחות
civitates Omnes .duodecim civitates eorum ſors fuit & ,Levitarum
41 הלוים וידי גורלם ערים שתים עשרה : כל ערי
quadraginta civitates ,Iſrael filiorum *appreh enſionis* medio in Levitarum
הלוים בתוך אחזת בני־ישראל ערים ארבעים
,civitas civitas iſtæ civitates *Erunt* .earum ſuburbana & ,octo &
42 ושמנה ומגרשיהן : תהיינה הערים האלה עיר עיר
dedit Et .iſtis civitatibus omnibus ſic ,ejus *circuitus ejus expulſoria* &
43 ומגרשיה סביבתיה כן לכל־הערים האלה : ויתן
:eorũ patribus dare juravit quam terram omnem Iſrael ipſi Domin⁹
יהוה לישראל את כל־הארץ אשר נשבע לתת לאבותם
eis Dominus requiem dedit Et .ea in habitaverunt & ,eã poſſederũt &
44 וירשוה וישבו בה : וינח יהוה להם
vir ſtetit non & :eorum patribus juravit *quæ* omnia juxta circuitu à
מסביב ככל אשר־נשבע לאבותם ולא־עמד איש
dedit eorum inimicos omnes :eorum inimicis omnibus ex eorum *facies* in
בפניהם מכל־איביהם את כל־איביהם נתן
bono verbo omni ex verbum cecidit Non .eorum manu in Dñs
45 יהוה בידם : לא־נפל דבר מכל הדבר הטוב
.venit omne ,Iſrael domum ad Dominus eſt locutus quod
אשר־דבר יהוה אל־בית ישראל הכל בא :

CAP. XXII.

כב

extenſionem dimidiam & ,Ghaditas & ,Reubenitas Jehoſuah *vocabit* Tunc

1 אז יקרא יהושע לראובני ולגדי ולחצי מטה
quæ omnia cuſtodiſtis Vos :eos ad Dixitque .Menaſſeh
2 מנשה : ויאמר אלהם אתם שמרתם את כל־אשר
cunctis in *mea voce in* obediſtis & ,Domini ſervus Moſeh vobis præcepit
צוה אתכם משה עבד יהוה ותשמעו בקולי לכל
jam veſtros fratres reliquiſtis non .vobis præcepi quæ
3 אשר־צויתי אתכם : לא־עזבתם את־אחיכם זה
cuſtodiam ſervaſtis & :hanc diem ad uſque multis diebus
ימים רבים עד היום הזה ושמרתם את משמרת
.veſtri Dei Domini præcepti
מצות יהוה אלהיכם :

Verſio VULG. LAT.

32 De tribu quoque Nephthali civitates confugii, Cedes in Galilæa, & Hammoth-Dor, & Carthan, cum ſuburbanis ſuis, civitates tres. Omnes urbes familiarum Gerſon, tredecim, cum ſuburbanis ſuis.
33 Filiis autem Merari Levitis inferioris gradûs per familias ſuas data eſt de tribu Zabulon, Jecnam & Cartha, Et
34 Damna & Naalol, civitates quatuor cum ſuburbanis ſuis.
35 De tribu Ruben ultra Jordanem contra Jericho civitates refugii, Boſor in ſolitudine, Miſor & Jaſer & Jethſon & Mephaath, civitates quatuor
36 cum ſuburbanis ſuis. De tribu Gad civitates confugii, Ramoth in Galaad, & Manaim & Heſebon & Jazer, civitates
37 quatuor cum ſuburbanis ſuis.
38 Omnes urbes filiorum Merari per familias & cognationes ſuas, duodecim. Itaque civitates univerſæ Levitarum in
39 medio poſſeſſionis filiorum Iſrael fuerunt quadraginta octo,
40 Cum ſuburbanis ſuis, ſingulæ per familias diſtributæ. Dedítque Dominus Deus Iſraeli
41 omnem terram, quam traditurum ſe patribus eorum juraverat: & poſſederunt illam, atque habitaverunt in ea. Datáque eſt ab eo pax in omnes
42 per circuitum nationes: nullúſque eis hoſtium reſiſtere auſus eſt, ſed cuncti in eorum
43 ditionem redacti ſunt. Ne unum quidem verbum, quod illis præſtiturum ſe eſſe promiſerat, irritum fuit, ſed rebus expleta ſunt omnia.

CAP. XXII.

1 EOdem tempore vocavit Jo. ſue Rubenitas, & Gaditas, & dimidiam tribum Manaſſe,
2 Dixítque ad eos; Feciſtis omnia quæ præcepit vobis Moyſes famulus Domini: mihi quoque in omnibus obediſtis,
3 Nec reliquiſtis fratres veſtros longo tempore, uſque in præſentem diem, cuſtodientes imperium Domini Dei veſtri.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ ἐκ τ φυλῆς Νεφθαλὶ, τ πόλιν τ ἀφωρισμένων τῷ φονεύσαντι, τ (κ) Κάδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆ· καὶ τ (λ) Νεμμὰθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆ· καὶ (μ) Θεμμὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆ· πόλις
33 τρεῖς. Πᾶσαι αἱ πόλεις τ (ν) Γεδσωὶ κατ᾽ δήμους
34 αὐτ, πόλεις δεκατρεῖς. Καὶ τῷ δήμῳ υἱῶν Μεραρεὶ τοῖς Λευίταις τοῖς λοιποῖς ἐκ τ φυλῆς
(ξ) Ζαβουλὼν, τ (ο) Μααν, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ· καὶ τ (π) Κάδης, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ·
35 Καὶ (ρ) Σηλὰ, καὶ τὰ ὡσιώματα (σ) αὐτ· πόλεις
36 τρεῖς. Καὶ πέραν τ Ἰορδάνου (τ) τ καλὰ Ἰερειχὼ ἐκ τ φυλῆς Ῥουβὴν, τ πόλιν τὸ φυγαδευτήριον τ φονεύσαντος, τ Βοσὸρ ἐν τῇ (υ) ἐρήμῳ· τ Μισὼ, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτῆς· καὶ τ Ἰαζὴρ, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτῆς· Καὶ τ
(φ) Δεκμὼν, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτῆς· καὶ τ
(χ) Μαφὰ, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτῆς· πόλεις
37 τέσσαρες. Καὶ ἀπὸ τ φυλῆς Γὰδ, τ πόλιν
(ψ) τὸ φυγαδευτήριον τῷ φονεύσαντος, (ω) καὶ τ Ῥαμὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ· (α) τ Καμὶν, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ·
Καὶ τ (β) Ἐσβὼν, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ· καὶ
τ Ἰαζὴρ, καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ· πᾶσαι αἱ πό-
38 λεις τέσσαρες. Πᾶσαι αἱ πόλεις τοῖς υἱοῖς
Μεραρεὶ κατ᾽ δήμους αὐτ τ καλουμένων
ἀπὸ τ φυλῆς (γ) τ Λευί. καὶ ἐγένηθη τὰ (δ)
39 ὅρια αἱ πόλεις δεκαδύο. Πᾶσαι (ε) πόλεις τ
Λευιτῶν ἐν μέσῳ κατασχέσεως υἱῶν Ἰσραὴλ,
40 (ζ) πεντεκοντάοκτω πόλις, Καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ κύκλῳ τ πόλεων τούτων, πόλις καὶ τὰ ὡσιώματα κύκλῳ τ πόλεως πάσας ταῖς πόλεσι ταύτας. καὶ συνετέλεσεν Ἰησοῦς διαμερίσας τ γῆν ἐν τοῖς ὁρίοις (ν) αὐτ· καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μερίδα τῷ Ἰησοῦ (ϑ)
διὰ πρόσταγμα κυρίου ἔδωκαν αὐτῷ τ πόλιν, ἣν
ᾐτήσατο τ Θαμνασαχὰρ ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς τ πόλιν, καὶ ᾤκησεν ἐν αὐτῇ. καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς
τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας, ἐν αἷς περιέτεμεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς γεγυμνωμένους ἐν τῇ ὁδῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ (ι) ἔθηκεν αὐτὰς ἐν Θαμνα-
σαχάρ. Καὶ ἔδωκε κύριος τῷ Ἰσραὴλ πᾶσ
τ γῆν, ἣν ὤμοσε δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτ·
καὶ κληρονομήσ αὐτ, καὶ κατῴκησ ἐν αὐ-
τῇ. Καὶ κατέπαυσεν (κ) αὐτὸς κύριος κυκλό-
θεν, καθότι ὤμοσε τοῖς πατράσιν αὐτ. οὐκ
ἀνέστη κατ᾽ τ ἐχθρῶν αὐτ τ πάντων τ ἐχθρῶν αὐτ· πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτ παρέδωκεν (μ) κύριος εἰς τὰς
43 χεῖρας αὐτ. Οὐ διέπεσεν ἀπὸ πάντων τ ῥημάτων τ καλῶν, ὧν ἐλάλησε
κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, πάντα (ν) παρεγένετο.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Τότ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς (α) τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν, καὶ τοὺς υἱοὺς Γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μα-
2 νασσῆ, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἀκηκόατε πάντα ὅσα ἐνετείλατο (ζ) ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, (γ) καὶ ὑπηκούσατ τ φωνῆς μου κατ᾽ πάν-
3 τα ὅσα (δ) ἐνετείλατο ὑμῖν. Οὐκ (ε) ἐγκατα-
λείποτε τοὺς ἀδελφοὺς (ζ) ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας (η) πλείους. ἕως τ σήμερον ἡμέρας ἐφυλάξατ τ ἐντολὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

CAP. XXII.

Et de tribu Nephthali, civitatem 32
ſegregatã homicidæ, Cades in Ga-
lilæa, et ſegregata eiset Nemmoth,
et ſegregata eiset Themmon, et ſe-
gregata ei: civitates tres. Omnes 33
civitates ipſius Gedſon, ſecundũ
populos eorũ, civitates(n) tredе-
cim. Et populo filiorũ Merari Le- 34
vitis reliqui, de tribu (o) Zabu-
lon, Maan, et ſuburbana ejus: &
Cades, et ſuburbana ejus: Et Sella, 35
et ſuburbana eius: civitates tres.
Et (p) trans Iordanem quà contra 36
Hiericho, de tribu Ruben, civita-
te, refugiũ homicidæ, Poſor (q) in
deſerto: Maſa, et ſuburbana ejus:
& Iazer, & ſuburbana eius: &
Decmon, et ſuburbana ejus: et Ma-
pha, & ſuburbana ejus: civitates 37
quatuor. Et de tribu Gad, civitatẽ
refugium homicidæ, & Rhamoth
in Galaad, et ſuburbana ejus. Ca-
mim, & ſuburbana ejus: et Esbon,
& ſuburbana ejus: et Iazer, &
ſuburbana eius: omnes civitates 38
quatuor. Omnes civitates filiis Me- 39
rari ſecundũ populos eorum reſi-
duorũ de tribu Levi. Et ſuntæ ſunt
(r) fines civitates duodecim. Om- 40
nes civitates Levitarũ in medio
poſſeſſionis filiorũ Iſrael, quadra-
ginta octo civitates, Et ſuburba-
na earũ in circuitu civitatũ iſtarũ
:(ſ) civitas & ſuburbana in
circuitu civitatis omnib⁹ civitati-
b⁹ iſtis. Et conſummauit Ieſus di- 41
vides terrã in finib⁹ eorũ. (t) Et
dederũt filii Iſrael portionẽ Ieſu
per conſtitutionem Domini: dede-
runt ei civitatem, quam petiit:
Thamnaſachar dederunt ei in
monte Ephraim. Et ædificavit Ie- 42
ſus civitatẽ, et habitavit in ea. Et
accepit Ieſus cultros petrinos, in
quib⁹ circumcidens filios Iſrael,
qui nati fuerãt in via in deſerto,
& poſuit eos in Thamnaſachar.
Et dedit Domin⁹ ipſi Iſrael omnẽ 43
terrã, quã juraverat dare patrib⁹
eorũ, et hæreditaverunt eã, et ha-
bitaverunt in ea. Et requiẽ dedit
illis Domin⁹ in circuitu ſicut ju-
raverat patrib⁹ eorũ. Non reſtitit
quiſquã ante faciẽ eorũ ab om-
nib⁹ inimicis eorũ: omnes in manu
eorũ tradidit (u) Domin⁹ in manu
eorũ. Nõ decidit ex omnib⁹ ver- 44
bis bonis, quæ locut⁹ eſt Dominus
ſuus Iſrael: omnia advenerunt.
παρέδωκεν (u) κύριος εἰς τὰς

CAP. XXII.

Tunc convocavit Ieſus filios 1
Ruben, et filios Gad, et dimidium
tribũs Manaſſe. Et dixit eis: Vos 2
audiſtis omnia, quæcunq; mandá-
vit vobis Moyſes puer Domini: &
obediſtis voci meæ ſecundùm
omnia quæcunq; (a) mandavit vo-
bis: Non deſeruiſtis fratres veſ- 3
tros his diebus pluribus, uſque
ad hodiernã diem ſervaſtis man-
datum Domini Dei veſtri.

MS. A. (κ) Κέδες, (λ) Ἐμαθδὼρ, (μ) Νοεμμὼν, (ν) Γηρσὼν (ξ) υἱῶν Ζαβουλὼν, (ο) Ἐκνὰμ, (π) Καρδὰ, (ρ) Δαμνὰ, (σ) αὐτ· καὶ τὰ ὡσιώματα αὐτ· πόλεις τέσσαρες. (τ) τ Ἰερειχὼ (υ) ἐρήμῳ τῆ Μισὼρ, (φ) Γεδσὼν, (χ) Μασφὰ, (ψ) τ φυλαδδαμεὶν (ω) τ Ῥαμὼθ ἐν γῇ Γαλααδ, (α) καὶ τ Μαναὶμ, (β) Ἐσεβὼν, (γ) τ Λδὶ. (δ) ὅρια πόλις δώδεκα. (ε) αἱ πόλις (ζ) πεντεκαιεννήκοντα τῷ (η) αὐτ· (ϑ) διὰ προστάγματ (ι) ἔθηκαν (κ) αὐτοῖς (λ) δὸς εἰς (μ) κύρι αὐτοῖς εἰς (ν) παρεγένοντο. Κεφ. κβ'. MS. A. (α) τοὺ Ῥουβὶτας, (ζ) ἡμῖν (γ) καὶ * οὐκ ἐισηκούσατε (δ) ἐνετείλάμην (ε) ἐνκαλαδεῖ πατ (ζ) ἡμῶν (η) καὶ πλέις

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

32 ומשבטא דנפתלי ית קריית שיזבות קטולא ית קדש ית רוחבה וית חמות דור
33 וית רוחבה ית קרתן וית רוחבה קריין תלת : כל קריוי בני גרשון לזרעיתהון תלת
34 עסרי קריין ורוחיהן : ולזרעית בני מררי לואי די אשתארו מן שבטא דזבולן ית
35 יקנעם וית רוחבה וית קרתה וית רוחבה : ית דמנה וית רוחבה ית נהלל וית
36 רוחבה קריין ארבע : ומשבטא דראובן ית בצר וית רוחבה ית יהצה וית רוחבה :
37 ית קדמות וית רוחבה ית מיפעת וית רוחבה קריין ארבע : ומשבטא דגד ית קריית
38 שזבות קטולא ית רמות בגלעד וית רוחבה וית מחנים וית רוחבה : ית חשבון וית
39 רוחבה ית יעזר וית רוחבה כל קריין ארבע : כל קריא לבני מררי לזרעיתהון די
40 אשתארו מזרעית לואי והוה עדבהון קריין תרתא עסרי : כל קריי לואי בגו אחסנת
41 בני ישראל קריין ארבעין וחמני ורוחיהן : יהוין קריא האלין קריי קריי ורוחבה
42 סחרנהא כן לכל קריא האלין : ויהב יי לישראל ית כל ארעא די קים למתן לאבהתהון
43 ואחסינודא ויתיבו בה : ואניח יי להון מסחור סחור ככל דקים לאבהתהון ולא
44 קם אנש מן קדמיהון מן כל בעלי דבביהון ית כל בעלי דבביהון מסר יי בידיהון : לא
45 בטיל פתגמא מכל פתגמוהי תקניא די מלל יי על בית ישראל כולהון אתקיימו :

כב

1 בכן קרא יהושע לשבטא דראובן ולשבטא דגד ולפלגות שבטא דמנשה : ואמר להון
2 אתון נטרתון ית כל דפקד יתכון משה עבדא דיי וקבלתון למימרי לכל די פקדית
3 יתכון : לא שבקתון ית אחיכון דנן יומין סגיאין עד יומא הדין ונטרתון ית מטרת
תפקדתא ממרא דיי אלהכון :

Et ex tribu Nephthali, urbem evaſionis occiſoris, Kedes in Galil, & ſpa- 32
tia ejus, Hhamoth-dor & ſpatia ejus, Karthan & ſpatia ejus; urbes tres.
Omnes urbes filiorum Gerſon ad proſapias ſuas; tredecim urbes & ſpa- 33
tia earum. Et proſapiæ filiorum Merari Levitarum qui reliqui fuerunt 34
ex tribu Zebulun, Jaknegham & ſpatia ejus, Kartha & ſpatia ejus. Dim-
na & ſpatia ejus, Nahalal & ſpatia ejus; urbes quatuor. Et ex tribu 35
Ruben, Beſzer & ſpatia ejus, Jahſzah & ſpatia ejus. Kedemoth & ſpatia 36
ejus, Me-Phagath & ſpatia ejus, urbes quatuor. Et ex tribu Gad 37
urbem evaſionis occiſoris Rama in Gilghad & ſpatia ejus, & Mahhanaim
& ſpatia ejus. Hhesbon & ſpatia ejus, & Jaghzer & ſpatia ejus; omnes 38
urbes quatuor. Omnes urbes filiis Merari ad proſapiam ſuam qui re- 40
licti ſunt ex proſapia Levitarum; & fuerunt ſortes eorum urbes duode-
cim. Omnes urbes Levitarum in medio poſſeſſionis filiorum Iſrael; urbes 41
quadraginta & octo, & ſpatia earum. Erunt urbes hæ urbes urbes, & 42
ſpatia ejus circum eam: ſic ad omnes urbes has. Et dedit Dñs Iſraeli 43
omnem terram quam juravit ad dandum patribus eorum: & poſſederunt
eam, & habitarunt in ea. Et pacem dedit Dominus illis à circum circum, 44
ſicut omnia quæ juravit patribus eorum: & non ſurrexit homo ante eos
ex omnibus auctoribus inimicitiarum eorum; omnes auctores inimici-
tiarum eorum tradidit Dominus in manibus eorum. Non defecit ver- 45
bum ex omnibus verbis ejus compoſitis, quæ locutus eſt Dominus ſuper
domum Iſrael: omnia illa firmata ſunt.

CAP. XX.

Tunc vocavit Joſue tribum Ruben & tribum Gad; & dimidium tribus 1
Menaſſe. Et dixit illis, Vos cuſtodiſtis omnia quæ juſſit vos Moſes ſer- 2
vus Domini; & auſcultâſtis dicto meo ad omnia quæ juſſi vos. Non de- 3
ſeruiſtis fratres veſtros his diebus multis, uſq; ad diem hunc; & cuſto-
diſtis cuſtodiam juſſionis dicti Domini Dei veſtri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܘܡܢ ܫܒܛ ܢܦܬܠܝ ܩܕܫ ܒܓܠܝܠ ܕܒܓܠܥܕ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܚܡܬ ܕܘܪ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܩܪܬܢ ܒܬܪ̈ܝܗ ܬܠܬ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ

33 ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܓܪܫܘܢ ܠܒܝܬ ܐܒ̈ܗܬܗܘܢ ܬܠܬ ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

34 * ܘܠܒܢ̈ܝ ܡܪܪܝ ܠܫܪ̈ܝܐ ܕܠܘܝ̈ܐ ܡܢ ܫܒܛ ܪܘܒܝܠ ܘܡܢ ܫܒܛ ܓܕ ܘܡܢ ܫܒܛ ܙܒܘܠܘܢ ܕܒܝܬ ܐܒ̈ܗܬܗܘܢ

35 ܕܠܒܢ̈ܝ ܩܗܬ ܒܓܠ ܚܠܩ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܢܚܠܠ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܩܪܬ ܐܪ̈ܒܥ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

36 ܘܡܢ ܫܒܛ ܪܘܒܝܠ ܒܨܪ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܝܗܨ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܩܕܡܘܬ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܡܦܥܬ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

37 ܐܪ̈ܒܥ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܡܢ ܫܒܛ ܓܕ ܪܡܘܬ ܓܠܥܕ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܡܚܢܝܡ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܘܚܫܒܘܢ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

38 ܘܝܥܙܪ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܐܪ̈ܒܥ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܓܕ ܐܪ̈ܒܥ ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

39 ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܩܗܬ ܒܦܠܓ̈ܐ ܕܫܒܛ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܡܪܪܝ ܬܪ̈ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܝܗ

40 ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܐܠܝܢ ܕܒܢ̈ܝ ܡܪܪܝ ܠܦܠܓ̈ܐ ܕܫܒܛ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܩܗܬ ܘܗܘ ܒܦܠܓ̈ܐ ܕܫܒܛ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ

41 ܐܫܬ̈ܝ ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܕܒܓܘ ܐܚ̈ܙܬܐ ܕܒܢ̈ܝ ܩܗܬ ܒܬܪ̈ܝܗ ܗ̈ܘ ܕܒܓܘ ܐܚ̈ܙܬܐ

42 ܕܒܢ̈ܝ ܐܫܪ̈ܝܠ ܕܒܝܢ ܬܪ̈ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܟܠ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ ܗ̈ܠܝܢ ܥܡ ܬܪ̈ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܬ̈ܐ

43 ܘܒܬܪ̈ܝܗ ܗ̈ܘ ܕܒܓܘ ܐܚ̈ܙܬܐ ܕܒܢ̈ܝ ܩܗܬ ܒܦܠܓ̈ܐ ܕܫܒܛ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܐܫܪ̈ܝܠ ܐܬܝܗܒ ܝܗ̈ܘܐ

44 ܠܐܒ̈ܗܬܗܘܢ ܟܠ ܗ̈ܢܘ ܕܡܠ ܠܗ ܘܝܬܒ̈ܘ ܒܗ ܘܩܡ̈ܘ ܒܗ ܘܟܠ ܒܥܠ̈ܝ ܒ̈ܝܬܗ ܘܟܠ ܕܡ̈ܐ ܕܐܬ̈ܐ

45 ܠܐ ܐܫܬ̈ܐܪ ܡܢ ܟܠ ܒ̈ܝܬ ܐܒ̈ܗܬ ܒܢ̈ܝ ܐܫܪ̈ܝܠ ܟܠ ܗ̈ܢܘ ܕܡ̈ܠܠ ܝܗ̈ܘܐ ܡܫܬ̈ܐܪ ܡܢ ܟܠ ܗ̈ܢܘ

1 ܕܡ̈ܠܠ ܛ̈ܒ ܕܡ̈ܠܠ ܝܗ̈ܘܐ ܠܟ̈ܘܢ ܐ̈ܬܝ ܡ̈ܛ

ספר יהושע: כב

quemadmodum ,vestris fratribus vester Deus Dominus dedit requiem nunc Et
4 וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לַאֲחֵיכֶם כַּאֲשֶׁר
ad ,vestra tentoria ad vobis ite & ,residete nunc & :eis est locutus
דִּבֶּר לָהֶם וְעַתָּה פְּנוּ וּלְכוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם אֶל־
Domini servus Moseh vobis dedit quam ,vestræ apprehensionis terram
אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
,præceptum faciendum ad valde custodite Tantùm .Jarden transitu in
5 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: רַק שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־הַמִּצְוָה
Domini servus Moseh vobis præcepit quam legem &
וְאֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה
omnibus in eundum ad & ,vestrum Deum Dominum diligendum ad
לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָלֶכֶת בְּכָל־
ei serviendū ad &,eo in adhærendum ad &,ejus præcepta servandum ad&,ejus viis
דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּלְדָבְקָה־בוֹ וּלְעָבְדוֹ
,Jehosuah eis Benedixitque .vestra anima tota in & ,vestro corde toto in
בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וַיְבָרְכֵם יְהוֹשֻׁעַ
virga dimidiæ Et .sua tentoria in abieruntque ,eos dimisit &
6 וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אָהֳלֵיהֶם: וְלַחֲצִי שֵׁבֶט
cum Jehosuah dedit ejus dimidio &:Basan in Moseh dedit Menasseh
הַמְנַשֶּׁה נָתַן מֹשֶׁה בַּבָּשָׁן וְלַחֲצִיו נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם־
Jehosuah eos dimisit cùm etiam & :mare ad Jarden transitu à suis fratribus
אֲחֵיהֶם מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְגַם כִּי שִׁלְּחָם יְהוֹשֻׁעַ
subtantiis In :dicendo ,eos ad dixit Et .eis benedixit & ,suas aulas ad
אֶל־אָהֳלֵיהֶם וַיְבָרְכֵם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּנִכְסִים
,argento in,valde multa acquisitione in &,vestra tentoria ad revertimini multis
7 רַבִּים שׁוּבוּ אֶל־אָהֳלֵיכֶם וּבִמְקֵנֶה רַב־מְאֹד בְּכֶסֶף
partimini:valde multùm vestibus in & ,ferro m & ,ære in & ,auro m &
וּבְזָהָב וּבַנְחשֶׁת וּבַבְּרְזֶל וּבְשִׂלְמֹת הַרְבֵּה מְאֹד חִלְקוּ
abierāt &,sunt reversi Et.vestris fratrib⁹ cum vestrorū inimicorum spolium
שְׁלַל אֹיְבֵיכֶם עִם־אֲחֵיכֶם: וַיָּשָׁבוּ וַיֵּלְכוּ
Israel filiis à Menasseh virga dimidia &,Ghad filii &,Reuben filii
8 בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ad ,Ghilhad terram ad eundum ad ;Chenahan terra in quæ ,Siloh de
מִשִּׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לָלֶכֶת אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־
manu in Domini os ad ,ea in apprehensi sunt quæ ,suæ apprehensionis terram
אֶרֶץ אֲחֻזָּתָם אֲשֶׁר נֶאֱחֲזוּ־בָהּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־
terra in quæ ,Jarden confinia ad venerunt Et .Moseh
מֹשֶׁה: וַיְבֹאוּ אֶל־גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
tribus dimidia &,Ghad filii & ,Reuben filii ædificaverunt & :Chenahan
כְּנָעַן וַיִּבְנוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט
.visum ad magnum altare ,Jarden super altare ibi Menasseh
הַמְנַשֶּׁה שָׁם מִזְבֵּחַ עַל־הַיַּרְדֵּן מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לְמַרְאֶה:
filii ædificaverunt Ecce .dicere Israel filii audierunt Et
11 וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִנֵּה־בָנוּ בְנֵי
è altare Menasseh virga dimidia &,Ghad filii &,Reuben
רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֶל־
.Israel filiorum transitum ad ,Jarden confinia ad,Chenahan terræ regione
מוּל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֶל־עֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
filiorum cœtus omnis coacti sunt & ,Israel filii audierunt Et
12 וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
miserunt Et .pugnam ad eos super ascendendum ad ,Siloh Israel
יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא: וַיִּשְׁלְחוּ
13 dimidiam ad &,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad Israel filii
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־חֲצִי
Elhasar filium Pinechas ,Ghilhad terram ad ,Menasseh virgam
שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר
unum prælatum ,unum prælatum ,eo cum prælatos decem Et .sacerdotis
14 הַכֹּהֵן: וַעֲשָׂרָה נְשִׂיאִים עִמּוֹ נָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד
domus caput vir & :Israel extenſionibus omnibus ,patris domum ad
לְבֵית אָב לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ רָאשׁ בֵּית־
.Israel millibus in ipsi suorum patrum
אֲבוֹתָם הֵמָּה לַאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל:

Versio VULG. LAT.

4 Quia igitur dedit Dominus Deus vester fratribus vestris quietem & pacem, sicut pollicitus est; revertimini, & ite in tabernacula vestra, & in terram possessionis, quam tradidit vobis Moyses famulus Do-
5 mini trans Jordanē: Ita duntaxat, ut custodiatis attentè, & opere compleatis mandatum & legem, quam præcepit vobis Moyses famulus Domini, ut diligatis Dominum Deum vestrum, & ambuletis in omnibus viis ejus, & observetis mandata illius, adhæreatísque ei, ac serviatis in omni corde,
6 & in omni anima vestra. Benedixítque eis Josue, & dimisit eos. Qui reversi sunt in ta-
7 bernacula sua. Dimidiæ autem tribui Manasse possessionem Moyses dederat in Basan: & idcircò mediæ quæ superfuit, dedit Josue sortem inter cæteros fratres suos trans Jordanem ad Occidentalem plagam. Cùmque dimitteret eos in tabernacula sua, & benedixisset
8 eis, Dixit ad eos; In multa substantia atque divitiis revertimini ad sedes vestras, cum argento & auro, ære ac ferro, & veste multiplici: dividite prædam hostium cum fratribus
9 vestris. Reversíque sunt, & abierunt filii Ruben, & filii Gad, et dimidia tribus Manasse, à filiis Israel de Silo, quæ sita est in Chanaan, ut intrarent Galaad terram possessionis suæ, quam obtinuerant jux-
10 ta imperium Domini in manu Moysi. Cúmque venissent ad tumulos Jordanis in terram Chanaan, ædificaverunt juxta Jordanem altare infinitæ magnitudinis. Quod cùm audís-
11 sent filii Israel, & ad eos certi nuntii detulissent, ædificâsse filios Ruben, & Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, altare in terra Chanaan, super Iordanis tumulos, contra filios Israel:
12 Convenerunt omnes in Silo, ut adscenderent et dimicarent
13 contra eos. Et interim miserunt ad illos in terram Galaad Phinees filium Eleazari sacer-
14 dotis, Et decem principes cum eo, singulos de singulis tribubus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 (ϑ) Νῦν ὃ κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς. νῦν ἓν ἀποστρέφεσθε, ἀπέλθατε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς ἐν
5 τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἀλλὰ φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον, ὃν ἐνετείλατο (ι) ὑμῖν ποιεῖν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου· ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν (κ) ὑμῶν, πορεύεσθαι πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, (λ) φυλάξασθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσκεῖσθαι αὐτῷ, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ
6 ὅλης (μ) τῆς διανοίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. καὶ ἐπο-
7 ρεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ (ν) τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ ἔδωκα Μωυσῆς ἐν τῇ (ξ) Βασανίτιδι, καὶ (ο) τῷ ἡμίσει ἔδωκεν Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν (π) αὐτῷ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ θάλασσαν. καὶ νίκᾳ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ εὐλόγησεν
8 (ρ) αὐτούς. Καὶ ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπέλθοσαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ κτῆνη πολλὰ σφόδρα, καὶ ἀργύριον, καὶ (σ) χρυσίον, καὶ σίδηρον, καὶ ἱματισμὸν πολὺν διείλασθε τὴν προνομὴν τῶν (τ) ἐχθρῶν μετὰ τῶν
9 ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γάδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (υ) ἐν Σηλὼ ἐν γῇ Χαναάν ἀπελθεῖν (φ) εἰς τὴν Γαλααδῖτιν εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν, ἣν (χ) ἐκληρονόμησαν αὐτὴν διὰ προσάγματος κυρίου
10 ἐν χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ (ψ) ἦλθον εἰς Γαλααδῖτιν Ἰορδάνου, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν. καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γάδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐκεῖ βωμὸν ὅτι τὸ Ἰορδάνου, βωμὸν μέγαν τῷ
11 ἰδεῖν. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λεγόντων, Ἰδοὺ (ω) ᾠκοδομήκασιν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ βωμὸν ἐφ' ὁρίων γῆς Χαναὰν ὅτι τῆς (α) Γαλααδῖτιν τῆς
12 Ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν ὁδῶν Ἰσραήλ. Καὶ συνηθροίσαντο πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Σηλὼ, ὥστε (β) ἀναβάντες ἐκπολεμῆσαι
13 αὐτούς. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ καὶ (γ) πρὸς τοὺς υἱοὺς ἥμισυ φυλῆς
14 Μανασσῆ εἰς γῆν Γαλααδῖτιν τὸν τε Φινεὲς υἱὸν Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ δέκα τοὺς ἀρχόντων μετ' αὐτοῦ ἄρχων εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν (δ) φυλῶν Ἰσραὴλ· ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσιν χιλίαρχοι Ἰσραήλ.

4 Nunc autem requiem dedit Dominus Deus noster fratribus nostris, quemadmodum dixerat eis. Nunc igitur revertentes redite ad domos vestras, & ad terram possessionis vestræ, quam dedit vobis Moyses trans Jordanem. Sed custodite valdè facere man-5 data, & legem, quam mandavit nobis facere Moyses puer Domini: diligere Dominum Deum vestrum, ambulare (b) omnibus viis ejus, & adhærere ei, & servire ei ex tota mente vestra, & ex tota anima vestra. Et benedixit eos Iesus, 6 & dimisit eos. Et iverunt ad domos suas. Et dimidiæ tribui Manasse dedit Moyses in Basanitide, & dimidiæ dedit Iesus cum fratribus ejus trans Jordanem juxta mare. Et ubi dimisit eos Jesus in domos suas, & benedixit (e) eis. Et in divitiis 8 multis abierunt in domos suas: et pecora multa valdè, & argentū, & aurum, & ferrum, & vestium multam diviserunt prædam (d) inimicorum cum fratribus suis. Et iverunt filii Ruben, & fi- 9 lii Gad, & dimidia tribus Manasse, à filiis Israel in Selo in terra Chanaan ad abeundum in Galaad, in terram possessionis totum, quam hæreditaverunt eam per constitutionem Domini in manu Moysi. Et venerunt in (c) 10 Galaad Iordanis, quæ est in tota Chanaan. Et ædificaverunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse illic aram super Iordanem, aram magnam (f) videre. Et audierunt filii Israel (g) 11 dicentium, Ecce ædificaverunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse aram super fines terræ Chanaan super Galaad Iordanis in transitu filiorum Israel. Et congregati sunt 12 omnes filii Israel in Selo, ut ascendentes debellarent eos. Et miserunt filii Israel ad filios Ruben, & ad filios Gad, et ad filios dimidiæ tribus Manasse in terram Galaad, Phinees filium Eleazari filii Aaron principis sacerdotum, Et decem ex principibus; cum eo: 14 princeps unus de domo familiæ ex omnibus tribubus Israel: principes domorum familiarum sunt Chiliarchi Israel.

MS.A. (ϑ)Νυνὶ (ι)ἡμῖν Μωυσῆς (κ) ὑμῶν,(λ)φυλάσσεσθαι (μ) τῆ καρδίᾳ ὑμῶν,(ν)τοῖς ἥμισυ (ξ)Βασὰν,(ο)τοῖς ἥμισιν (π)αὐτῶν παρὰ θάλασσαν. (ρ) αὐτὰς, λέγων, Ἐν (σ) χρυσίον, καὶ ἱματισμὸν πολὺν Σφόδρα διείλασθε (τ) ἐχθρῶν αὐτῶν μετ (υ) ὀν Σηλὼ ὀν γῆς (φ) εἰς γῆν Γαλααδῖτις (χ) ἐκληρονόμησαν διὰ (ψ) ἦλθοσαν εἰς Γαλιλὼθ τῆ (ω) ᾠκοδόμησαν (α) Γαλιλὼθ (β) ἀναβῆναι (γ) πρὸς τὸ ἥμισυ (δ) τῆ φυλῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְכַעַן אֲנִיחַ יְיָ אֱלָהְכוֹן לַאֲחֵיכוֹן כְּמָאדִי מַלֵּל לְהוֹן וּכְעַן אִתְפְּנִיאוּ וְאִזִילוּ לְכוֹן לְקִרְוֵיכוֹן 4
לְאַרְעָא אַחֲסָנַתְכוֹן דְּיָהַב לְכוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דְּיָי בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא: לְחוּד אִסְתַּמְּרוּ לְחַדָּא 5
לְמֶעְבַּד יָת תַּפְקָדְתָּא וְיָת אוֹרַיְתָא דִּי פַקִּיד יַתְכוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דְּיָי לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהְכוֹן
וּלְמֵהַךְ בְּכָל אוֹרְחָן דְּתַקָּנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִטַּר פִּקּוּדוֹהִי וּלְאִתְקָרְבָא לְדַחֲלָתֵיהּ וּלְמִפְלַח 6
קֳדָמוֹהִי בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן: וּבָרְכִנוּן יְהוֹשֻׁעַ וְשַׁלְּחִנוּן וַאֲזָלוּ לְקִרְוֵיהוֹן: וְלִפְלָגוּת 7
שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה יְהַב מֹשֶׁה בְּמַתְנָן וְלִפְלָגֵיהוֹן יְהַב יְהוֹשֻׁעַ עִם אֲחֵיהוֹן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא
לְמַעְרְבָא וְאַף אֲרֵי שַׁלְּחִנוּן יְהוֹשֻׁעַ לְקִרְוֵיהוֹן וּבָרְכִנוּן: וַאֲמַר לְהוֹן לְמֵימַר בְּנִכְסִין סַגִּיאִין 8
תּוּבוּ לְקִרְוֵיכוֹן וּבְבְעִירָא סַגִּי לַחֲדָא בְּכַסְפָּא וּבְדַהֲבָא וּבְנְחָשָׁא וּבְבְרוֹלָא וּבִלְבוּשִׁין סַגִּי
לַחֲדָא פַּלִּיגוּ בּוּזַת בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן עִם אֲחֵיכוֹן: וְתָבוּ וַאֲזָלוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפִלְגוּת 9
שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה מִלְוַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁילוֹ דִּי בְאַרְעָא דִּכְנָעַן לְמֵיזַל לְאַרְעָא דְּגִלְעָד
לְאַרְעָא אַחֲסָנַתְהוֹן דְּאִתְחַסִּינוּ בָהּ עַל מֵימְרָא דְּיָי בִּידָא דְּמֹשֶׁה: וַאֲתוֹ לְגְלִילֵי יַרְדְּנָא דִּי 10
בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וּבְנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפִלְגוּת שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה תַּמָּן מַדְבְּחָא עַל יַרְדְּנָא
מַדְבַּח רַב לְמֶחֱזֵי: וּשְׁמַעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר הָא בְּנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפִלְגוּת שִׁבְטָא 11
דְּמַנַשֶּׁה יָת מַדְבְּחָא לְקֹבֶל אַרְעָא דִּכְנָעַן בִּגְלִילֵי יַרְדְּנָא דִּלְעֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּשְׁמַעוּ 12
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְכַּנְשׁוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֵׁילוֹ לְמִסַּק עֲלֵיהוֹן לְחֵילָא:
וְשַׁלַּחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי רְאוּבֵן וּלְוָת בְּנֵי גָד וּלְוָת פַּלְגוּת שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה 13
לְאַרְעָא גִּלְעָד יָת פִּנְחָס בַּר אֶלְעָזָר כַּהֲנָא: וַעֲשָׂרָא רַבְרְבִין עִמֵּיהּ רַבָּא חַד 14
רַבָּא חַד לְבֵית אַבָּא לְכָל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל וּגְבַר רֵישׁ בֵּית אֲבָהָתְהוֹן אֲנִין
לְאַלְפַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc pacem dedit Dominus Deus vester fratribus vestris, quemadmo-4
dum locutus est illis. Et nunc spectate & ite vobis in urbes vestras ad ter-
ram possessionum vestrarum, quam dedit vobis Moses servus Domini in
transitu Jordanis. Tantùm custodite vos valde ad faciendum jussionem & 5
legem quam jussit vos Moses servus Dñi ad peramandum Dominum Deum
vestrum, & ambulandum in omnibus viis quæ rectæ ante eum, & ad cu-
stodiendum omnia jussa ejus, & ad adhærendum in timore ejus, & ad ser-
viendum ante eum in omni corde vestro, & in omni anima vestra. Et be- 6
nedixit eis Josue: & dimisit eos; & ierunt ad urbes suas. Et dimidio tri- 7
bus Menasse dedit Moses in Mathnan, & dimidio eorum dedit Josue cum
fratribus eorum in transitu Jordanis ad occasum: & etiam cum misit eos 8
Josue ad urbes eorum; & benedixit eis. Et dixit eis ad dicendum: In divi-
tis multis redibitis ad urbes vestras, & in jumento multo nimis, in argen-
to, & in auro, & in ære, & in ferro, & in vestibus multis nimis. Partimini
prædam auctorum inimicitiarum vestrarum cum fratribus vestris. Et reversi 9
sunt, & iverunt filii Ruben & filii Gad, & dimidiū tribus Menasse, à filiis
Israel ex Silo, quæ in terra Chenaghan; ad eundum in terram Gilghad, in ter-
ram possessionis eorum quâ possessores facti sunt in ea, juxta dictum Domi- 10
ni in manu Mosis. Et venerunt ad *Gelilas* Iordanis quæ in terra Che-
naghan; & struxerunt filii Ruben & filii Gad, & dimidium tribus Menasse
ibi altare juxta Jordanem, altare magnum ad videndum. Et audierunt filii 11
Israel ad dicendum: Ecce construxerunt filii Ruben, & filii Gad, & dimi-
dium tribus Menasse altare è regione terræ Chenaghan in *Gelilis* Jordanis
quæ ad latus filiorū Israel. Et audierunt filii Israel; & congregati sunt omnis 12
congregatio filiorum Israel in Silo, ad ascendendum contra eos ad militiam.
Et miserunt filii Israel ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidium 13
tribus Menasse, in terram Gilghad, Pinhhazz filium Eleazar sacerdotis.
Et decem principes cum eo, principem unum principem unum ad do- 14
mum patris, ad omnes tribus Israel: & vir caput domus patris eorum
illi ad millia Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܗܘ ܗܫܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܠܐܚܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܠܗܘܢ ܘܗܫܐ ܦܢܘ ܘܙܠܘ ܠܟܘܢ ܠܡܫܪܝܬܟܘܢ
ܘܠܐܪܥܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܚܙܬܘܢ ܒܗ ܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܙܒܢ ܕܝܪܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܐܠܗܐ ܗܘ ܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܡܕܝܢܚ
5 ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܘܪܚܐ ܒܬܪ ܗܟܝܠ ܙܗܪܘ ܒܟܘܢ ܕܬܥܒܕܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܦܠܚ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܐܠܗܐ
ܕܬܪܚܡܘ ܠܐܠܗܟܘܢ ܘܬܗܠܟܘ ܒܟܠ ܐܘܪܚܬܗ ܘܬܛܪܘ ܦܘܩܕܢܗ ܘܢܡܘܣܗ ܘܬܦܠܚܘ ܠܗ ܒܟܠ ܠܒܟܘܢ ܘܒܟܠ
6 ܢܦܫܟܘܢ ܘܒܪܟ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܫܕܪ ܠܗܘܢ ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܠܒܝܬܗ ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܫܪܝܬܗ
7 ܘܠܦܠܓܘܬ ܫܒܛ ܡܢܫܐ ܝܗܒ ܡܘܫܐ ܒܒܬܢ ܘܠܦܠܓܘܬ ܐܚܪܬܐ ܝܗܒ ܝܫܘܥ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܡܥܪܒܐ
ܘܒܪܟ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܫܕܪ ܠܗܘܢ ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܠܒܝܬܗ ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܫܪܝܬܗ
8 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܗܠܝܢ ܐܬܬܘ ܠܒܝܬܟܘܢ ܘܒܢܟܣ ܣܓܝܐ ܘܒܡܫܟ ܣܓܝ ܘܒܟܣܦ ܘܒܕܗܒ ܘܒܢܚܫ
ܘܒܠܒܘܫ ܣܓܝ ܘܒܫܠܠ ܣܓܝ ܘܒܒܙܬܐ ܣܓܝ ܘܚܠܩܘ ܒܙܬܐ ܕܒܥܠܝ ܒܐܚܟܘܢ ܕܒܒܝܬܟܘܢ ܘܐܙܠ ܠܗܘ
9 ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܡܢ ܫܝܠܘ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܠܒܝܬܗ ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܫܪܝܬܗ
ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܠܒܝܬܗ ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܫܪܝܬܗ ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܠܒܝܬܗ ܘܦܪܫ ܡܢ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܡܫܪܝܬܗ
10 ܘܐܬܘ ܠܓܠܓܠ ܕܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܒܢܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܘ ܓܕ ܘܦܠܓ ܡܢܫܐ ܐܬܪ
ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܒܓܠܓܠ ܕܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܘܒܢܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܘ ܓܕ ܘܦܠܓ ܡܢܫܐ ܐܬܪ
11 ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܒܓܠܓܠ ܕܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܘܫܡܥ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܐܡܪ ܗܐ ܒܢܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܘ ܓܕ
ܘܦܠܓ ܡܢܫܐ ܐܬܪ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܒܓܠܓܠ ܕܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܡܢ ܦܬܓܡ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܦܠܓ ܕܝܪܕܢ
ܒܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܥܕܬܐ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܒܫܝܠܘ ܕܢܣܩ ܥܠܝܗܘܢ ܠܩܪܒܐ
12 ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܠܓܒܪ ܠܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܠܒܢܝ ܓܕ ܘܠܦܠܓ ܡܢܫܐ ܐܬܪ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ
13 ܠܓܠܥܕ ܠܐܠܥܙܪ ܒܪ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܘܠܪܫ ܒܝܬ ܐܒܗܬ ܠܓܒܪ ܠܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܠܒܢܝ ܓܕ ܘܠܦܠܓ
14 ܡܢܫܐ ܐܬܪ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܥܣܪ ܓܒܪ ܥܣܪ ܓܒܪ ܠܟܠ ܫܒܛ ܫܒܛ ܠܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܟܠ ܚܕ ܗܘ ܪܫ
ܒܝܬ ܐܒܗܬ ܗܘ ܒܐܠܦܝ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܗܢܘܢ ܪܫܝ ܚܝܠܐ ܕܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܗܢܘܢ

4 Et nunc *quandoquidem* requiem dedit Dominus Deus fratribus vestris quemadmodum dixerat eis, revertimini ergò, & abite ad civitates vestras & ad terram quam possedistis, quam dedit vobis Moses servus Domini ultra Jordanem ab Oriente. At verò 5 cavete admodum, & exequimini præcepta & leges quas edixit vobis Moses servus Domini de diligendo Dominum Deum vestrum, præcepta ejus servando, ei adhærendo, eúmque toto corde totóque animo vestro colendo. Bendixítque eis Jesus, ac dimisit il- 6 los, & abierunt in civitates suas. (Nam dimidiæ tribui Manasse dederat Moses in 7 Mathnin, *alteri* verò dimidiæ dedit Jesus cum fratribus eorum cis Jordanem ab Occidente) Hos inquam dimisit Jesus, abieruntque in civitates suas, & benedixit eis. Dixítq; 8 ad eos, Cum multis opibus revertimini ad civitates vestras & ad terrâ hæreditatis vestræ, plurimis cum possessionibus, argento, auro, ære, ferro, plurimísque vestimentis; & spolia inimicorum vestiorum dividite cum fratribus vestris. Itaq; reversi filii Rubil, & filii 9 Gad, ac dimidia tribus Manasse discesserunt à filiis Israel de Silo quæ est in terra Chanaan, ut redirent ad terram Gelaad, terram *scilicet* hæreditatis suæ, quam possederant illic juxta verbum oris Domini per manum Mosis. Cúmque pervenissent ad Galgala 10 quæ est secus Iordanem in terra Chanaan, ædificârunt ibi filii Rubil, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse aram spectatu maximam. Audientes autem filii Israel quòd fi- 11 lii Rubil, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse ædificâssent aram è regione terræ Chanaan in Galgala quæ est secus ordinem in terra filiorum Israel; Convenit uni- 12 versus cœtus in Silo ut ascenderent contra eos in prælium. Et miserunt filii Israel ad fi- 13 lios Rubil, ad filios Gad, & ad dimidiam tribum Manasse in terram Gelaad, Phinhes filium Eliazar sacerdotis, Et decem magna- 14 tes una cum ipso, singulos magnates è singulis tribubus Israelis; atque iidem isti viri, duces erant exercituum Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَٱلْآنَ قَدْ أَوْفَا ٱللّٰهُ أَخَاكُمْ كَمَا وَعَدَكُمْ * فَٱرْجِعُوا وَٱمْضُوا إِلَى مَنَازِلِكُمْ * وَأَرْضِ إِحَازَتِكُمْ
5 ٱلَّتِي أَعْطَاكُمْ مُوسَى عَبْدُ ٱللّٰهِ فِي عِبْرِ ٱلْأُرْدُنِّ * لٰكِنِ ٱحْفَظُوا أَنْفُسَكُمْ جِدًّا * وَٱعْمَلُوا بِٱلْوَصِيَّةِ
وَٱلشَّرِيعَةِ ٱلَّتِي أَوْصَاكُمْ ٱللّٰهُ عَلَى يَدِ مُوسَى عَبْدِهِ فِي عِبْرِ ٱلْأُرْدُنِّ * مِنْ مَحَبَّةِ ٱللّٰهِ رَبِّكُمْ *
وَٱلسُّلُوكِ فِي طُرُقِهِ * وَٱلْحِفْظِ لِوَصَايَاهُ * وَٱلْٱلْتِصَاقِ بِطَاعَتِهِ * وَعِبَادَتِهِ بِجَمِيعِ قَلْبِكُمْ
6 وَبِنَفْسِكُمْ * وَبَارَكَهُمْ يُوشَعُ وَأَطْلَقَهُمْ * فَمَضَوْا إِلَى مَنَازِلِهِمْ * وَلِنِصْفِ سِبْطِ مَنَسَّا أَعْطَى
7 مُوسَى فِي ٱلْبَتَنِيَّةِ * وَلِلنِّصْفِ ٱلْآخَرِ أَعْطَى يُوشَعُ مَعَ إِخْوَتِهِمْ فِي جِبْرِ ٱلْأُرْدُنِّ غَرْبًا * وَأَيْضًا
8 إِنَّ يُوشَعَ أَطْلَقَهُمْ * وَمَضَوْا إِلَى مَنَازِلِهِمْ * وَبَارَكَهُمْ * وَقَالَ لَهُمْ قَوْلًا * بِمَالٍ كَثِيرٍ عُودُوا
إِلَى مَنَازِلِكُمْ * وَمَوَاشٍ كَثِيرَةٍ جِدًّا * وَبِفِضَّةٍ * وَذَهَبٍ * وَنُحَاسٍ * وَحَدِيدٍ * وَثِيَابٍ كَثِيرَةٍ
جِدًّا * وَٱقْسِمُوا سَلَبَ أَعْدَائِكُمْ مَعَ إِخْوَتِكُمْ * فَعَادَ جَمِيعُ بَنِي رُوبِيلَ * وَبَنِي جَادٍ *
9 وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا مِنْ عِنْدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ سِيلُو ٱلَّتِي فِي أَرْضِ ٱلسَّلَمِ * فَمَضَوْا إِلَى أَرْضِ
ٱلْجَرْجُوسِيِّ * إِلَى أَرْضِ إِحَازَتِهِمُ ٱلَّتِي ٱكْتَسَبُوا فِيهَا عَنْ أَمْرِ ٱللّٰهِ بِيَدِ مُوسَى * وَجَاءُوا إِلَى أَعْوَارِ
10 ٱلْأُرْدُنِّ ٱلَّتِي بِأَرْضِ ٱلسَّلَمِ * وَبَنَوْا بَنُو رُوبِيلَ * وَبَنُو جَادٍ * وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا مَذْبَحًا قُبَالَةَ أَرْضِ
ٱلسَّلَمِ عَلَى أَعْوَارِ ٱلْأُرْدُنِّ عَظِيمَ ٱلْمَنْظَرِ * فَسَمِعَ بَنُو إِسْرَائِيلَ أَنْ قَدْ بَنَى بَنُو رُوبِيلَ * وَبَنُو
11 جَادٍ * وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا مَذْبَحًا قُبَالَةَ أَرْضِ ٱلسَّلَمِ عَلَى أَعْوَارِ ٱلْأُرْدُنِّ إِلَى نَاحِيَةِ جِبْرِ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
12 * فَلَمَّا سَمِعَ ذٰلِكَ بَنُو إِسْرَائِيلَ ٱجْتَمَعُوا بِأَسْرِهِمْ إِلَى سِيلُو * حَتَّى يَصْعَدُوا إِلَيْهِمْ وَيُقَاتِلُوهُمْ *
13 * وَأَرْسَلَ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَيْهِمْ إِلَى أَرْضِ ٱلْجَرْسِ فِنْحَاسَ بْنَ ٱلْعَازَرِ ٱلْكَبِيرَ * وَمَعَهُ عَشَرَةُ رُؤَسَاءَ *
14 رَئِيسٌ مِنْ كُلِّ سِبْطٍ * رَجُلُ رَئِيسٍ لِبَيْتِ آبَائِهِمْ لِأُلُوفِ إِسْرَائِيلَ *

4 *Nunc igitur* quandoquidem *satisfecit Deus fratribus vestris quemadmodum promiserat vobis, discedite, & abite ad habitationes vestras & terram possessionis vestræ quam dedit vobis Moses servus Dei in ulteriore ripa Jordanis. Verum* 5 *vobis sis maximopere cavete, & facite præceptum ac legem quam præcepit vobis Deus per Mosen servum suum trans Jordanem, de amando Deo Domino vestro, et ambulando in viis ejus, præcepta ejus servando, ejúsque obedientiæ atque religioni adhærendo ex toto corde vestro & animo vestro. Et benedixit eis Josue, ac dimi-* 6 *sit illos, abierunt que ad habitationes suas.* 7 *Nam dimidiæ tribui Manasse dederat Moses in Bathnia, alteri vero dimidiæ dedit Josue cum fratribus eorum trans Jordanem ad Occidentem. Quandiam dimittens eos Josue ut seferent ad in domicilia sua, benedixit eis,* 8 *Et habuit ad eos hunc sermonem, Multa cum pecunia reperte domicilia vestra, plurimisq; cum armentis, argento, auro, ære, ferro, & vestimentis multis admodum, & dividite prædam inimicorum vestrorum cum fratribus vestris. Redierunt ergò* 9 *omnes filii Rubil, filii Gad, & dimidia tribus Manasse à filiis Israel de Silo quæ est in terra Syriæ, & abierunt ad terram Gergosæi, terram possessionis eorum, in qua data fuerat eis hæreditas ex edicto Dei per Mosen; Et venerunt ad valles* 10 *Jordanis, quæ sunt in regione Syriæ, & ædificârunt filii Rubil, filii Gad, & dimidia tribus Manassis, altare è regione terræ Syriæ super valles Jordanis, ingens aspectu. Quare audierunt filii Israel ædi-* 11 *ficâsse filios Rubil, & filios Gad, atque dimidiam tribum Manassis, altare è regione terræ Syriæ super valles Jordanis ex parte lateris filiorum Israel. Cúmque* 12 *hoc audissent filii Israel, congregati sunt omnes in Silo ut ascenderent ad eos & oppugnarent illos. Interim miserunt ad* 13 *eos filii Israel in terram Geres Phinhasum filium Eliazar sacerdotis, Et cum* 14 *eo decem principes, principem unum ex unaquaque tribu, virum inquam unum principem pro qualibet domo patrum suorum, secundùm millia Israelis.*

ספר יהושע: כב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

dimidiam ad & ,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad venerunt Et

15 וַיָּבֹאוּ אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־חֲצִי
:dicendo ,eis cum sunt locuti & :Ghilhad terram ad ,Menasseh tribum

שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ אִתָּם לֵאמֹר:
,ista prævaricatio Quæ :Domini cœtus omnis dixerunt Sic

16 כֹּה אָמְרוּ כָּל־עֲדַת יְהוָה מָה־הַמַּעַל הַזֶּה
post à hodie *revertendum ad* ,Israel Deum *in* estis prævaricati quam

אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי
hodie *vos rebellandum ad* ,altare vobis *vos ædificando in* ;Dominum

יְהוָה בִּבְנוֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ לִמְרֳדְכֶם הַיּוֹם
qua ,Pehor *perversitas* nobis parum An ?Dominum *in*

בַּיהוָה: הַמְעַט־לָנוּ אֶת־עֲוֹן פְּעוֹר אֲשֶׁר
cœtu in plaga fuit & :hanc diem ad usque ea ab :mundati sumus non

לֹא־הִטַּהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי הַנֶּגֶף בַּעֲדַת
:Dominum post à hodie avertimini vos Et ?Domini

יְהוָה: 18 וְאַתֶּם תָּשֻׁבוּ הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה
totum in cras & ,Dominum *in* hodie rebellabitis vos ,erit &

וְהָיָה אַתֶּם תִּמְרְדוּ הַיּוֹם בַּיהוָה וּמָחָר אֶל־כָּל־
terra est immunda si quidem Et *ira fervescet* Israel cœtum

עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִקְצֹף: וְאַךְ אִם־טְמֵאָה אֶרֶץ
,Domini possessionis terram ad vobis transite ,vestræ possessionis

אֲחֻזַּתְכֶם עִבְרוּ לָכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזַּת יְהוָה
,nostrũ medio in *apprehendimini* &:Domini tabernaculum *ibi habitans qua*

אֲשֶׁר שָׁכַן־שָׁם מִשְׁכַּן יְהוָה וְהַאֲחֻזוּ בְּתוֹכֵנוּ
vos ædificando in ,stis rebelles ne nobis & ,rebelletis ne Dominum *in* &

וּבַיהוָה אַל־תִּמְרֹדוּ וְאוֹתָנוּ אַל־תַּמְרִדוּ בִּבְנוֹתְכֶם
Nonne .nostri Dei Domini altare præter ,altare vobis

לָכֶם מִזְבֵּחַ מִבַּלְעֲדֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: 20 הֲלוֹא
,anathemate in prævaricationem est prævaricatus Zerah filius Hachan

עָכָן בֶּן־זֶרַח מָעַל מַעַל בַּחֵרֶם
non unus vir ipse & ?ira fuit Israel cœtum omnem *super* &

וְעַל־כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל הָיָה קֶצֶף וְהוּא אִישׁ אֶחָד לֹא
dimidia &,Ghad filii &,Reuben filii responderãt Et .*sua perversitate in* obiit

נָוַע בַּעֲוֹנוֹ: 21 וַיַּעֲנוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי
Deus :Israel millium *capita* ad sunt locutique :Menasseh *virga*

שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ אֶת־רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: אֵל
,cognoscens ipse Dominus Deorum *Deus* ,Dominus Deorum

אֱלֹהִים יְהוָה אֵל אֱלֹהִים יְהוָה הוּא יֹדֵעַ
prævaricatione in si & *rebellione in* si ,cognoscet ipse Israel &

וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדָע אִם־בְּמֶרֶד וְאִם־בְּמַעַל
ædificandum Ad (.hac die nos serves ne) Dominum in

בַּיהוָה אַל־תּוֹשִׁיעֵנוּ הַיּוֹם הַזֶּה: 23 לִבְנוֹת
ascendere faciendum ad si & ,Dominum post *à reverendum ad* ,altare nobis

לָנוּ מִזְבֵּחַ לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאִם־לְהַעֲלוֹת
illud super faciendum ad si & *munus* & *ascensionem* illud super

עָלָיו עוֹלָה וּמִנְחָה וְאִם־לַעֲשׂוֹת עָלָיו
non si Et .requirat ipse Dominus ,pacificorum sacrificia

זִבְחֵי שְׁלָמִים יְהוָה הוּא יְבַקֵּשׁ: וְאִם־לֹא
dicent Cras :dicendo ,hoc fecimus *verbo à sollicitudine præ*

מִדָּאָגָה מִדָּבָר עָשִׂינוּ אֶת־זֹאת לֵאמֹר מָחָר יֹאמְרוּ
Do Domino & ,vobis Quid :dicendo ,nostris filiis vestri filii

בָנֵיכֶם לִבְנֵינוּ לֵאמֹר לְמָה־לָכֶם וְלַיהוָה אֱלֹהֵי
filii vos inter & .nos inter Dominus dedit terminum Et ?Israel

יִשְׂרָאֵל: 25 וּגְבוּל נָתַן־יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם בְּנֵי־
:Dominio in pars vobis non :Jarden Ghad filii &,Reuben

רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד אֶת־הַיַּרְדֵּן אֵין לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה
.Dominum *tumendum non ad* ,nostros filios vestri filii facient cessare &

וְהִשְׁבִּיתוּ בְנֵיכֶם אֶת־בָּנֵינוּ לְבִלְתִּי יְרֹא אֶת־יְהוָה:
non ,altare ædificando ,nobis nunc Faciamus :diximus Et

26 וַנֹּאמֶר נַעֲשֶׂה־נָּא לָנוּ לִבְנוֹת אֶת־הַמִּזְבֵּחַ לֹא
,sacrificio nec *ascensioni*

לָעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח:

15 Qui veneruht ad filios Ruben, & Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, in terram Galaad: dixerúntque ad eos, Hæc 16 mandat omnis populus Domini; Quæ est ista transgressio? Cur reliquistis Dominum Deũ Israel, ædificantes altare sacrilegum, & à cultu illius recedentes? An parum vobis est 17 quòd peccáltis in Beelphegor, & usque in præsentem diem macula hujus sceleris in nobis permanet? multíque de populo corruerunt. Et vos hodiè reliquistis Dominum, & 18 cras in universum Israel ira ejus desæviet. Quòd si putatis immundam esse terram possessionis vestræ, transite ad terram, in qua tabernaculum Domini est, & habitate inter nos: tantùm ut à Domino, & à nostro consortio non recedatis, ædificato altari præter altare 20 Domini Dei nostri. Nonne Achan filius Zare præteriit mandatum Domini, & super omnem populum Israel ira ejus incubuit? Et ille erat unus homo, atque utinam solus per- 21 isset in scelere suo. Responderuntque filii Ruben & Gad, & dimidia tribus Manasse, principibus legationis Israel; 22 Fortissimus Deus Dominus, Fortissimus Deus Domin⁹, ipse novit, & Israel simul intelliget: si prævaricationis animo hoc altare construximus, non custodiat nos, sed puniat nos 23 in præsenti: Et si eâ mente fecimus, ut holocausta, & sacrificium, & pacificas victimas super eo imponeremus, 24 ipse quærat & judicet: Et non eâ magis cogitatione atq; tractatu, ut diceremus; Cras dicent filii vestri filiis nostris, Quid vobis & Domino Deo 25 Israel? Terminum posuit Dominus inter nos & vos, ô filii Ruben, & filii Gad, Jordanem fluvium: & idcircò partem non habetis in Domino. Et per hanc occasionem avertent filii vestri filios nostros à timore Domini. Putavimus itaque 26 meliùs, Et diximus; Extruamus nobis altare, non in holocausta, neque ad victimas offerendas,

15 Καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν, καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ, καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ (ε)εἰς γῆν Γαλαάδ· καὶ ἐλά- 16 λησαν πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, Τάδε λέγει πᾶσα ἡ Συναγωγὴ κυρίου, Τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημμελήσατε (ζ) ἐναντίον τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ κυρίου (η) οἰκοδομήσαντες ὑμῖν ἑαυτοῖς βωμὸν, ἀποστάτας ὑμᾶς γενέσθαι 17 (θ) ἀπὸ τοῦ κυρίου; Μὴ μικρὸν ὑμῖν τὸ ἁμάρτημα Φογὼρ, ὅτι (ι) οὐκ ἐκαθαρίσθημεν ἀπ' αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; καὶ ἐγκοπὴ 18 ἐν πληγῇ ἐν τῇ Συναγωγῇ κυρίου. Καὶ ὑμεῖς (κ) ἀποστράφητε σήμερον ἀπὸ κυρίου· καὶ ἔσται ἐὰν ἀποστῆτε σήμερον ἀπὸ κυρίου, καὶ αὔριον ὀπὶ πάντα Ἰσραὴλ (λ) ἔσται ἡ 19 ὀργή. Καὶ νῦν εἰ (μ) μικρὸν ἡ γῆ ὑμῶν τῆς καταλήψεως ὑμῶν, διάβητε (ν) εἰς γῆν γῆν τῆς κυρίου καταλήψεως, ἣ κατασκηνοῖ ἐκεῖ (ξ) ἡ σκηνὴ κυρίου, καὶ (ο) καταληρονομήσατε ἐν ἡμῖν· καὶ μὴ (π)ἀπὸ Θεοῦ ἀποστάται γένησθε (ρ) καὶ ὑμεῖς, μηδ' ἀπόστητε ἀπὸ κυρίου, διὰ τὸ οἰκοδο- μῆσαι ὑμᾶς βωμὸν ἔξω ☧ θυσιαστήριον κυ- 20 ρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Οὐκ ἰδοὺ (σ)Ἀχὰρ ὁ τοῦ Ζαρᾶ πλημμελείᾳ ἐπλημμέλησεν ἀπὸ ☧ ἀναθέματος, καὶ ἐπὶ (τ) πᾶσαν Συνα- γωγὴν Ἰσραὴλ ἐγένετο ὀργή; καὶ ἐκεῖνος (υ) εἷς ἀνὴρ ἀπέθανεν τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ. 21 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις Ἰσραὴλ, λέ- 22 γοντες, Ὁ Θεὸς Θεὸς κύριός ὅτι, καὶ ὁ Θεὸς (φ)Θεὸς αὐτὸς οἶδε, καὶ Ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται· εἰ ἐν (χ) ἀποστασίᾳ ἐπλημμελήσα- μεν (ψ) ἔναντι τοῦ κυρίου, μὴ ῥύσαιτο 23 ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ εἰ ᾠκοδομή- σαμεν ἑαυτοῖς βωμὸν ὥστε ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸν θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, (ω) ὥστε ποιῆσαι ἐπ' αὐτῆς θυσίαν σωτηρίας, (α) 24 κύριος ἐκζητήσει. Ἀλλ' ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο, λέγοντες, Ἵνα (β) μὴ εἴπωσι αὔριον τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις (γ) ἡμῶν, Τί ὑμῖν καὶ κυρίῳ τῷ 25 Θεῷ Ἰσραήλ; Καὶ ὅρια ἔθηκε κύριος ἀνα- μέσον (δ) ἡμῶν καὶ ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην, καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίῳ. καὶ ἀπ- αλλοτριώσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν (ε) τοὺς υἱοὺς 26 ἡμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται κύριον. Καὶ εἴπαμεν ποιῆσαι (ζ) ὅτω, τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν τοῦτον (η) οὐχ ἕνεκεν καρπω- μάτων οὐδὲ ἕνεκεν θυσιῶν,

Et advenerunt ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidios tribûs Manasse in terram Galaad: Et locuti sunt ad eos, dicentes, Hæc dicit universa Synagoga Domini; Quod est delictum hoc quod deliquistis ante Deum Israel, averti hodiè (h) à Domino, ædificantes vobis ipsis aram, apostatas vos fieri à Domino? Nunquid parvum vobis peccatum Phogor, quòd non sumus mundati ab eo usq; in die hanc? & facta est plaga in Synagoga Domini. Et vos aversi estis hodiè à Domino. Et erit si recesseritis hodiè à Domino, & cras super omnem Israel erit ira. Et nunc si parva terra vestra possessionis vestræ, transite ad terram possessionis Domini; ubi habitat illic tabernaculum Domini: & possidebitis in nobis: & nolite à Deo fieri apostatæ & vos: et nolite recedere à Domino, eò quòd ædificetis vos aram extra altare Domini Dei nostri. Nonne ecce Achar filius Zara delicto deliquit ab Anathemate: & super universã Synagogã Israel facta est ira? (i)Et unus hic ipse mortuus est in suo ipsius peccato? Et respondérunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidium tribûs Manasse: & locuti sunt Chiliarchis Israel, dicentes; Deus Deus Dominus est, & Deus Deus ipse novit, & Israel ipse cognoscet. Si in Apostasia deliquimus ante Dominum; non eximat nos in die hac. Et si ædificavimus nobis ipsis aram, ut recedamus à Domino Deo nostro, ut ascendere faciamus super eam sacrificium holocaustoma'um, ut faciamus super eam sacrificium salutarium; Dominus exquirat. Sed prop'er cautelam verbi fecimus hoc, dicentes; Ut non dicant cras filii vestri filiis nostris, Quid vobis, & Domino Deo Israel? Et fines posuit Dominus inter nos & vos, Iordanem, & non est vobis pars Domini: & abalienabunt filii vestri filios nostros; ut non veneretur Dominum. Et diximus facere sic, ædificare aram hanc non propter oblationes, neque propter sacrificia;

MS.A. (ε) εἰς τὴν Γαλααδ· (ζ) ἔναντι κυρίου τοῦ Θεοῦ (η) οἰκοδομήσαν- τες ἑαυτοῖς (θ) ἀπὸ κυρίου; (ι) ὁ καθαρίσμεθα (κ) ἀποστραφῆσθαι (λ) ἔσαι ὀργή. (μ) μικρὰ ὑμῖν ἡ γῆ τῆς (ν) ἐπὶ τὴν γῆν τῆς κατοχί- σεως κυρίου, (ξ) ἡ κατοικοῦσα κυρίου, (ο) καταληρονομήσατε (π) ἀπὸ κυ- ρίου ἀποστάτε (ρ) καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀπόστητε, διὰ τὸ (σ) Ἀχαν (τ) πᾶσαν τὴν Συναγωγὴν (υ) εἷς μόνος ἦν, μὴ μόνος ἔτο ἀπέθανεν (φ) θεὸς κύ- ριο αὐτὸς (χ) ἀποστάσει (ψ) ἔναντι κυρίου, (ω) ἢ ὥστε (α) κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει. (β) μὴ αὔριον εἴπωσιν τὰ (γ) ἡμῶν, λέγοντες, Τί ὑμῖν κυρίῳ (δ) ὑμῶν καὶ ἡμῶν (ε) τοὺς υἱοὺς (ζ) ὅτως, (η) οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וַאֲתוֹ לְוָת בְּנֵי רְאוּבֵן וּלְוָת בְּנֵי גָד וּלְוָת פַּלְגוּת שִׁבְטָא דְמַנַשֶּׁה לְאַרְעָא דְגִלְעָד וּמַלִּלוּ 15
עִמְּהוֹן לְמֵימָר: כְּדֵין אֲמַרוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דַיְיָ מָא שְׁקַרָא הָדִין דִי שְׁקַרְתּוּן בְּמֵימְרָא דֵאלָהָא 16
יִשְׂרָאֵל לְמֵיתַב יוֹמָא דִין מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ בְּמִבְנֵכוֹן לְכוֹן מַדְבְּחָא לְמִמְרְדְכוֹן יוֹמָא
דִין בְּמֵימְרָא דַיְיָ: הַזְעֵיר לָנָא יַת חוֹבָא דְפָעוֹר דְּלָא אִדַּכֵּינָא מִנֵּיהּ עַד יוֹמָא הָדִין וַהֲוָת 17
מַחְתָּא בִּכְנִשְׁתָּא דַיְיָ: וְאַתּוּן תְּתוּבוּן יוֹמָא דִין מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ וִיהֵא אַתּוּן תְּמִרְדוּן 18
יוֹמָא דִין בְּמֵימְרָא דַיְיָ וּמָחָר עַל כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יְהֵי רוּגְזָא: וּבְרַם אִם מְסָאֲבָא 19
אַרְעָא אִתְחַסָּנַת תְּכוֹן עִבְרוּ לְכוֹן לְאַרַע אִתְחַסָּנַת עַמָּא דַיְיָ דִי שְׁרָא תַמָּן מַשְׁכְּנָא דַיְיָ וְאִתְחְסִינוּ
בֵּינָנָא וּבְמֵימְרָא דַיְיָ לָא תִמְרְדוּן וּבָנָא לָא תִמְרְדוּן בְּמִבְנֵיכוֹן לְכוֹן מַדְבְּחָא בַּר מִמַּדְבְּחָא
דַיְיָ אֱלָהָנָא: הֲלָא עָכָן בַּר זֶרַח שְׁקַר בְּחֵרְמָא וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל הֲוָה רוּגְזָא 20
וְהוּא גַּבְרָא חַדָּא לָא מִית בְּחוֹבֵיהּ: וַאֲתִיבוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפַלְגוּת שִׁבְטָא 21
דְמַנַשֶּׁה וּמַלִּילוּ עִם רֵישֵׁי אַלְפֵיָא דְיִשְׂרָאֵל: אֵל אֱלָהִים יְיָ אֵל אֱלָהִים יְיָ קַדְמוֹהִי
יְדַע וְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹפָא יְדַע אִם בִּמְרָדָא וְאִם בְּשִׁקְרָא שְׁקַרְנָא בְּמֵימְרָא דַיְיָ לָא 22
תְּפַרְקִנָּנָא יוֹמָא הָדִין: לְמִבְנָא לָנָא מַדְבְּחָא לְמִתַּב מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ וְאִם לְאַסָּקָא 23
עֲלוֹהִי עֲלָתָא וּמִנְחָתָא וְאִם לְמֶעְבַּד עֲלוֹהִי נִכְסַת קוּדְשִׁין יְיָ הוּא יִתְבַּע: וְאִם לָא 24
מִיּוֹצְפָא מִפְּתָנֵם עֲבַדְנָא יַת דָּא לְמֵימַר מְחַר יֵימְרוּן בְּנֵיכוֹן לִבְנָנָא לְמֵימַר לִיתְ
לְכוֹן חוּלָק בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל: וְתַחְמָא יְהַב יְיָ בֵּינָנָא וּבֵינֵיכוֹן בְּנֵי 25
רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד יַת יַרְדְּנָא לִיתְ לְכוֹן חוּלָק בְּמֵימְרָא דַיְיָ וִיבַטְלוּן בְּנֵיכוֹן יַת בְּנָנָא בְּדֵיל
דְּלָא לְמִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ: וַאֲמַרְנָא נַעְבֵּד בְּעָן לָנָא לְמִבְנֵי יַת מַדְבְּחָא לָא לְעָלְתָא 26
וְלָא לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא:

Et venerunt ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidium tribus Menasse ad terram Gilghad; & locuti sunt cum eis ad dicendum. Sic 15 dixerunt omnis congregatio Domini. Quæ prævaricatio hæc quam prævaricati estis in dicto Dei Israel ad revertendum die hac de-post cultum 16 Domini, in constructo vos vobis altare ad rebellandum vos die hac in dicto Domini? Num parva nobis culpa Peghor, quod non expiati sumus 17 ex ea usq; ad diem hanc? & fuit plaga in congregatione Domini. Et 18 vos reversi estis die hac de-post *cultum* Domini; & ecce vos rebellâstis die hac in dicto Domini; & cras super omnem congregationem Israel erit indignatio. *Et* profectò si polluta terra possessionis vestræ, transite 19 vobis ad *terram possessionis* populi Dñi, in qua situm est ibi tabernaculum Dñi; & possessionem inite inter nos: & in dicto Dñi non rebellabitis, & in nobis non rebellabitis, in ædificando vos vobis altare præter altare Dñi Dei nostri. Nonne Ghachan filius Zerahh prævaricando prævaricatus est 20 in interdicto, & super omnem congregationem Israel fuit indignatio? & ipse vir unus non mortuus est in culpa sua. Et responderunt filii Ruben 21 & filii Gad, & dimidium tribus Menasse; & locuti sunt cum capitibus milliũ Israel. Deus Deorum Dominus, Deus Deorum Dominus, ante eum *notum*, & Israel in fine cognoscet, si in rebellione, & si in prævaricatione 22 prævaricati sumus in dicto Domini; ne liberes nos die hac. Ad struendum nobis altare, ad revertendum de-post cultum Domini; & si ad tol- 23 lendum super illud holocaustum, & munus; & si ad transferendum super illud oblationem sanctitatum, Dominus ipse inquiret. Et si non ex solli- 24 citudine de verbo, fecimus hoc ad dicendum: Cras dicent filii vestri filiis nostris ad dicendum; *Non est* vobis pars in dicto Domini Dei Israel? Et terminum dedit Dominus inter nos & inter vos filios Ruben, & filios 25 Gad Jordanem, non est vobis pars in dicto Domini: & impedient filii vestri filios nostros, ut non timeant ab-ante Dominum. Et diximus, 26 Faciamus nunc nobis ad struendum altare; non ad holocaustum, & non ad oblationem sanctitatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܠܘܬ ܒܢܝ ܓܕ ܘܠܦܠܓ ܫܒܛ ܡܢܫܐ ܕܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܠܬܪܥܐ ܕܓܠܥܕ
16 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܟܠ ܥܕܬܐ ܕܡܪܝܐ ܡܐ ܗܘ ܗܢܐ ܫܩܪܐ ܗܢܐ ܕܫܩܪܬܘܢ ܒܐܠܗܐ ܕܝܫܪܝܠ
ܕܬܗܦܟܘܢ ܗܘܕ ܙܒܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܕܝܫܪܝܠ ܕܬܒܢܘ ܠܟܘܢ ܡܕܒܚ ܕܬܗܘܘܢ ܡܪܕܝܢ ܒܗ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ
17 ܗܠ ܙܥܘܪܐ ܠܢ ܚܛܝܬܐ ܕܦܥܘܪ ܕܠܐ ܐܬܕܟܝܢ ܡܢܗ ܥܕ ܗܫܐ ܘܥܠ ܗܕܐ ܗܘܬ ܡܘܬܢܐ ܒܥܕܬܐ
18 ܕܡܪܝܐ ܘܐܢܬܘܢ ܗܘܕ ܙܒܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܘܗܘܐ ܐܢ ܐܬܡܪܕܬܘܢ ܗܘܕ ܙܒܢܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܫܪܝܠ ܢܬܪܓܙ
19 ܘܗܫܐ ܐܢ ܡܣܐܒ ܐܢ ܐܪܥܐ ܕܐܚܣܢܬܟܘܢ ܐܬܘ ܠܟܘܢ ܠܐܪܥ ܐܚܣܢܬܐ ܕܡܪܝܐ ܕܫܪܝܐ ܡܫܟܢ ܡܫܟܢ
ܕܡܪܝܐ ܘܐܬܚܣܢܘ ܒܢ ܒܐܪܥܐ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܬܡܪܕܘ ܒܡܪܝܐ ܘܠܐ ܬܡܪܕܘ ܒܢ ܕܒܢܝܬܘ ܠܟܘܢ ܡܕܒܚ
ܠܐ ܐܠܗܢ ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܒܚܐ ܕܡܪܝܐ ܕܫܪܝܐ ܡܫܟܢ ܡܫܟܢ ܕܡܪܝܐ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܡܪܕܝܢ ܒܢ ܐܠܐ ܒܡܕܒܚ
20 ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ
21 ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ
ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
22 ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ
ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
23 ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ
ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
24 ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ
ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
25 ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ
ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ
26 ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ
ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ ܐܚܪ ܠܘܬ ܡܕܒܚ ܕܝܠܢ ܘܠܐ ܒܡܕܒܚ

15 Qui venientes ad filios Rubil, ad filios Gad,
& ad dimidiam tribum Manasse in terram
Gelaad, allocuti sunt eos, & dixerunt eis,
16 Sic dicunt universus cœtus Domini, Quod
mendacium istud quod mentiti estis in De-
um Israelis, ut aversi à Domino ædificaretis
vobis aram, & recederetis à cultu Domini?
17 Nonne sufficit nobis peccatum Peor, à
quo nondum purificati sumus ad hunc usque
diem, & *propter quod* evenit mortalitas in
18 cœtum Domini? Et quidem vobis hodiè
recedentibus à cultu Domini, cras totum
cœtum Israelis invadet ira. Veruntamen si
19 polluta est terra hæreditatis vestræ, transite
ad terram hæreditatis Domini, ubi manet
tabernaculum Domini, & possidete nobis-
cum; cultum verò Domini ne spernatis, &
& in nos ne rebelletis: nam extruxistis vo-
bis aram præter aram Domini Dei Israelis.
20 An non vidistis quòd quia Achar filius Char-
mi concupiscentiâ victus sumpsit ex anathe-
mate, in totum cœtum Israelis acciderit
ira? Et ille quidem licèt unicus esset homo,
omnes tamen ob ejus peccatum pœnas lui-
21 mus. Respondentes filii Rubil, filii Gad, & dimidia tribus Manasse, locuti sunt cum
Phinhes filio Eliazar sacerdotis, & cum du-
cibus exercituum Israelis, & dixerunt eis,
22 Dominus est Deus deorum, Deus deorum
Dominus est, ipséque Deus noster est, Israe-
lem ipse novit, & nos idem novit: si animo
recedendi ab eo, sique animo peccandi in
cultum Domini hoc egimus, ne servet nos
hodié. Si extruximus nobis aram ut rece-
23 demus à religione Domini, aut ut offerremus
super eam sacrificia aut alium *quemcunque*
cultum, Dominus requirat in manu nostra,
24 Si non ex ipsius religione potiùs hoc egimus,
& ne dicant cras filii vestri ad filios nostros,
Quid rei habetis apud Dominum Deum Is-
25 raelis ô filii Rubil, & filii Gad; Quando-
quidem ecce limes quem posuit Dominus
inter nos & vos, *nempe* Jordanem istum?
igitur non est vobis sors in Domino Deo
Israelis: atque *ita* retrahant filii vestri cras
filios nostros quo minùs Dominum colant.
26 Quapropter diximus, Faciamus nobis aram,
non ad sacrificium, neque ad oblationem;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فجاؤا الي بني روبيل * وبني جاد * ونصف سبط منسا الي ارض الجرس * وخاطبوهم قولا * هكذا
16 قال جميع بني اسرايل * اي سي هذا الذنب الذي تذنبتم بالاه اسرايل * للرجوع اليوم عن
طاعة الله ربكم * لبنيانكم لكم مذبحا * وعصيانكم اليوم على الله * هل قليل عندكم
17 وزر فاعور الذي ما تنصفنا من تبعه الي هذا اليوم وكان السخط على سعب الرب * وانتم
18 ترجعون اليوم من وري طاعة الله * فتكونوا انتم اليوم تخالفونه * وغدا يسخط على جميع
بني اسرايل * فان كان ارض احاريتكم نجسة * فاعبروا الي ارض تحلة الله التي نصب فيها
19 مسكن الرب * وامتلكوا معنا * ولا تعصوا على الله * ولا تخالفوا علينا * حيث قد عملتم مذبحا
سوي مذبح الاه الاهنا * اليس عاخان بن زارح نكث نكثا في الحرم * فكان السخط على
20 جميع بني اسرايل * وهو رجل واحد ما مات وحده بذنبه * فاجاب بنو روبيل * وبنو جاد *
21 ونصف سبط منسا * وقالوا لروساء بني اسرايل * الرب الاله هو الله القادر * والرب الاله هو العالم *
22 وبنو اسرايل سيعلمون * ان كان بخلاف او عصيان على الله فعلنا ذلك * فلا يبقينا في يومنا
هذا * وان كان بنينا لنا مذبحا حي نعود عن طاعة الله * او نصعد عليه قربانا او هدية او
23 ذبيحة او صلاة * فالله يبتغم ممن فعله * وان لم نكن فعلناه الا من عم داخل قلوبنا *
24 فعلنا غدا نقول بنوكم لبنينا * اي سي لكم مع الله اله اسرايل * وقد جعل الله حاجزا
25 بيننا وبينكم يا بني روبيل وبني جاد * وهو الاردن * وليس لكم معنا نصيب في الله * فيعطل
بنوكم بنينا عن عبادة الله * فعلنا الآن ببني هذا المذبح * لا لصعيدة ولا لذبيحة *
26

His ergò venerunt ad filios Rubil, filios 15
Gad, & dimidiam tribum Manassis in
terram Geles, & allocuti sunt eos his
verbis, Ita dixerunt omnes filii Israel, 16
Quanam est hæc prævaricatio quâ præ-
varicati estis in Deum Israelis, desciscen-
do hodiè ab obedientia Dei Domini vestri,
exstruendo vobis altare, & rebellando ho-
diè contra Deum? Nonne parvi est apud 17
vos mamenti peccatum Phoor, à quo se-
ftando non dum omnati sumus ad hunc
usque diem, & cujus causâ venit ira in
populum Domini? Et vos si avertamini 18
hodiè à vestigiis obedientiæ Dei, futurum
est ut vobis contumaciter agentibus, eras
ipse excandescat in omnes Israelitas.
Quòd si terra possessionis vestræ immun- 19
da est, transite ad terram possessionis Dei,
in qua fixum est habitaculum Domini, &
possidete nobiscum; in Deum verò ne re-
belletis, & à nobis ne dissentiatis facien-
tes altare præter altare Dei, Dei nostri.
Nónne Achan filius Zereh perfidiam com- 20
mittente in anathemate, desæviit ira in
cunctos Israelitas? qui tametsi esset vir
unus, non tamen solus mortuus est in sce-
lere suo. Respondentes filii Rubil, filii 21
Gad, & dimidia tribus Manassis, ac di-
xerunt ad principes fluctuum Israël, Do- 22
minus Deus est Deus potentissimus et Do-
minus Deus est scientissimus, & filii Is-
rael cognoscent: si ex contumacia sive re-
bellione contra Deum id fecimus, ne ser- 23
vet nos hodiernâ die. Et si ædifi avi-
mus nobis altare ut recederemus ab obe-
dientia Dei, aut extolleremus super illud
oblationem, aut munus, aut sacrificium,
aut orationem, Deus ulciscatur ab his qui
fecerunt illud. Et si non fecerimus il- 24
lud, nisi ex anxietate quæ irrepsit in cor-
da nostra, dicentes; Cras dicturi sunt
filii vestri ad filios nostros, Quid rei ha-
betis cum Deo, Deo Israelis? Cùm jam 25
posuerit Deus separationem inter nos &
inter vos O filii Rubil et filii Gad, nem-
pe Jordanem? non habetis nobiscum sor-
tem in Deo; et sic abducturi filii vestri
filios nostros à cultu Divino. Quare di- 26
ximus, Extruamus hoc altare, non ad ob-
lationem, neque ad sacrificium ullum;

ספר יהושע: כג

Versio VULGAT. Sed in teſtimonium inter nos & vos, & ſobolem noſtram veſtrámque progeniem, ut ſerviamus Domino, & juris noſtri ſit offerre, & holocauſta, & victimas, & pacificas hoſtias: & nequaquàm dicant cras filii veſtri filiis noſtris, Non eſt vobis pars in Dño. Quòd ſi voluerint dicere, reſpondebunt eis; Ecce altare Domini, quod fecerunt patres noſtri, non in holocauſta, neque in ſacrificium, ſed in teſtimonium noſtrum ac veſtrum. Abſit à nobis hoc ſcelus, ut recedamus à Domino, & ejus veſtigia relinquamus, extructo altari ad holocauſta & ſacrificia, & victimas offerendas, præter altare Domini Dei noſtri, quod extructum eſt ante tabernaculum ejus. Quibus auditis, Phinees ſacerdos, & principes legationis Iſrael, qui erant cum eo, placati ſunt: & verba filiorum Ruben, et Gad, et dimidiæ tribûs Manaſſe, libentiſſimè ſuſceperunt. Dixítque Phinees filius Eleazari ſacerdos ad eos; Nunc ſcimus quòd nobiſcum ſit Dominus, quoniam alieni eſtis à prævaricatione hac et liberâſtis filios Iſrael de manu Domini. Reverſúſque eſt cum principibus à filiis Ruben et Gad, de terra Galaad, finium Chanaan, ad filios Iſrael, & retulit eis. Placuítque ſermo cunctis audientibus. Et laudaverunt Deum filii Iſrael, & nequaquàm ultrà dixerunt, ut aſcenderent contra eos, atque pugnarent, et delerent terram poſſeſſionis eorum. Vocaverúntque filii Ruben, & filii Gad, altare quod extruxerant, Teſtimonium noſtrum, quòd Dominus ipſe ſit Deus.

CAP. XXIII.

Evoluto autem multo tempore, poſtquàm pacem dederat Dominus Iſraeli, ſubjectis in gyro nationibus univerſis, et Joſue jam longævo, & perſenilis ætatis: Vocavit Joſue omnem Iſraelem, majoréſque natu, & principes, ac duces, & magiſtros: dixítque ad eos; Ego ſenui, & progreſſioris ætatis ſum: Vóſque cernitis omnia, quæ fecerit Dominus Deus veſter cunctis per circuitum nationibus, quo modo pro vobis ipſe pugnaverit:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Sed ut ſit hoc teſtimonium inter nos, & vos, & inter progenies noſtras poſt nos, ſervire ſervitutæ Domini coràm eo in oblationibus noſtris, & in ſacrificiis noſtris, et in ſacrificiis ſalutarium noſtrorum. Et non dicent filii veſtri filiis noſtris cras, Non eſt vobis pars Domini. Et diximus; Si quando factum fuerit, & locuti fuerint ad nos, vel generationibus noſtris cras: & dicent; Videte ſimilachrum altaris Domini, quod fecerunt patres noſtri, non propter obſtinationes, neq; propter ſacrificia: ſed teſtimonium eſt inter nos, & inter nos, et inter filios noſtros. Abſit igitur nos averti à Domino in hodiernam diem, recedere à Domino, ædificando nos altare oblationibus, & ſacrificiis (k) Salamin, & ſacrificio ſabbatariis, præter altare Domini, quod eſt ante tabernaculum ejus. (l) Et audiens Phinees ſacerdos, & omnes principes Synagogæ Iſrael, qui erant cum eo, verba quæ locuti ſunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidiæ tribûs Manaſſe; & placuit eis. Et dixit Phinees ſacerdos filius Ruben, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manaſſe; Hodiè cognovimus, quia nobiſcum Dominus, eò quòd non deliquiſtis ante Dominum, delictum, & quæ eruiſtis filios Iſrael de manu Domini. Et reverſus Phinees ſacerdos, & principes à filiis Ruben, & à filiis Gad, & à dimidia tribu Manaſſe, de Galaad in terram Chanaan ad filios Iſrael: & reſponderunt eis verbo. Et placuit (m) filiis Iſrael. Et locuti ſunt ad filios Iſrael; & benedixerunt Deum filiorum Iſrael. Et dixerunt non ultrà aſcendere ad eos in bellum ad exterminandam terram filiorum Ruben, & filiorum Gad, et dimidiæ tribûs Manaſſe. Et habitaverunt ſuper eam. Et congemuit Ieſus aram ipſorum Ruben, & ipſorum Gad, & dimidiæ tribûs Manaſſe: & dixit, Quoniã teſtimonium eſt inter eos; quia Dominus Deus eorum eſt.

CAP. XXIII.

Et factum eſt poſt dies plures, poſtquàm Dominus quieſcere fecit Iſrael ab omnibus inimicis ejus in circuitu; & Ieſus ſenior, provectus diebus. Et convocavit Ieſus omnes filios Iſrael, & ſeniores eorum, & principes eorum, & judices eorum, & ſcribas eorum: & dixit ad eos, Ego ſenui, & provectus ſum diebus. Vos autem vidiſtis, quæcunque fecit Dominus Deus noſter omnibus gentibus his à facie noſtra: quoniam Dominus Deus veſter, qui debellavit (a) nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Nam teſtis ipſe inter nos & inter vos, & inter generationẽ noſtrã poſt nos ad colendum cultum Domini ante eum in holocauſtis noſtris, & in ſacrificiis noſtris, & in oblatione ſanctitatis noſtræ: & non dicent filii veſtri filiis noſtris cras; Non eſt vobis pars in dicto Domini. Et diximus, Et erit cum dicent nobis & generationi noſtræ cras, & dicemus, Videte ſimilitudinem altaris Domini quod fecerunt patres noſtri non ad holocauſtum & non ad oblationem ſanctitatum, nam teſtis ipſe inter nos & inter vos. Abſit nobis à nobis peccare ante ipſum ad rebellandum in dicto Dñi, & ad revertendum in die hac de-poſt cultum Dñi ad ſtruendum altare ad holocauſtum, ad munus & ad oblationem ſanctorum, extra ab altari Domini Dei noſtri, quod ante tabernaculum ejus. Et audivit Pinhhazz ſacerdos, & principes congregationis, & capita millium Iſrael, qui cum illo, verba quæ locuti ſunt filii Ruben, & filii Gad, & filii Menaſſe: & pulchrum fuit in oculis eorum. Et dixit Pinhhazz filius Elghazar ſacerdos filiis Ruben, & filiis Gad, & filiis Menaſſe: Die hâc cognovimus quod inter nos habitans majeſtas Dñi, quòd non prævaricati eſtis in dicto Domini præmiſſionem hanc: inſte liberâſtis filios Iſrael de manu dicti Domini. Et reverſus eſt Pinhazz filius Elghazar ſacerdos, & principes, à filiis Ruben, & à filiis Gad de terra Gilghad ad terram Chenaghan ad filios Iſrael: & retulerunt illis verbum. Et pulchrum fuit verbum in oculis filiorum Iſrael, & laudaverunt ante Dominum filii Iſrael: & non dixerunt ad aſcendendum ſuper eos ad militiam ad vaſtandam terram, quâ filii Ruben & filii Gad habitantes in ea. Et vocaverunt filii Ruben & filii Gad altare; quoniam teſtis inter nos quòd Dñs ipſe HA ELOHIM.

CAP. XXIII.

Et fuit ad tempus dierum multorum poſtquam pacem dedit Dñs Iſraeli ab omnibus auctoribus inimicitiarum eorum circum circa, & Joſue ſenex intravit in dies. Et vocavit Joſue omnem Iſrael, ſenes ejus & principes ejus, & judices ejus, & exactores ejus: & dixit eis, Ego ſenex intravi in dies. Et vos vidiſtis omnia quæ fecit Dñs Deus veſter omnibus populis his ab-ante vos: quoniam Dñs Deus veſter, verbum ejus pugnavit pro vobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed in testimonium inter nos et vos, atq; inter posteritates nostras post nos : Nos autem et posteritates nostræ post nos cultũ Dñi celebrabim⁹ corã eo per victimas, sacrificia, et oblationes nostras in loco ubi libuerit Dño habitare facere nomen suum: et ne dicãt filii vestri aliquãdo filiis nostris, Non habetis partẽ in Dño. Diximus igitur, Cùm nobis ac posteritatibus nostris *talia* aliquando dixerint, respondebunt eis, Videte exemplar aræ Dñi, quam fecerunt patres nostri, non ad holocaustũ pacificũ, neq; ad victimã, sed ut esset testis inter nos & vos. Absit à nobis ut spernam⁹ cultũ Dei, et ædificem⁹ nobis arã pro holocausto pacifico, oblatione, et sacrificio, præter aram Dñi Dei Israelis, quæ est corã tabernaculo ej⁹. Audiens verò Phinhes filius Eliazar sacerdotis, et magnates cœtûs, duces *videlicet* exercitũ Israelis, qui cum eo erant, verba quæ locuti sunt filii Rubil, filii Gad, & dimidia tribus Manasse, recta visa sunt eis. Dixitq; Phinhes fili⁹ Eleazar sacerdotis ad filios Rubil, filios Gad, et filios Manasse, Hodiè cognovim⁹ inter nos adesse Dñm: quãdoquidé non perpetrãstis in Dñm tantã perfidiam: nunc vos exemistis Israelitas, quo minùs esset in eos man⁹ Dñi ad iracundiã. Reversus est itaque Phinhes fili⁹ Eliazar sacerdotis, & magnates qui cũeo erãt, à filiis Gad et Manasse, de terra Gelaad in terrã Chanaan ad filios Israel, et retulerunt eis responsum. Placuítq; responsum in oculis filiorũ Israel, et benedixerunt filii Israel Deum, nec ampliùs dixerunt se ascensuros adversùs eos in præliũ ad vastandã terrã in qua filii Rubil, filii Gad, et filii Manasse habitabant. Vocaverunt autem filii Rubil, filii Gad, & filii Manasse aram quam fecerant, Aram testimonii, eò quòd testimonium esset inter ipsos, solum Dominum esse Deum.

CAP. XXIII.

POst multos autem dies requiem dedit Dñs Israeli ab omnib⁹ hostibus eorũ qui circunjacebant ipsis : Jesus verò senuerat & processerat in annos. Quare advocatis Jesus toto Israele, et seniorib⁹ ejus, principib⁹, judicibus, & scribis illius, dixit ad eos, Ego senui & progressus sum in annos, Et vos vidistis quæcunq; fecit Dñs Deus vester cunctis gentibus illis, quomodo perdiderit eas à conspectu vestro, & Dñs Deus vester ipsemet gerat bellũ vestrum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Sed ut sit testis inter nos & inter vos, & inter generationes nostras & generationes vestras, de colendo Deo in ipsius præsentia per sacrificia, oblationes, ac peccas nostras: & non dicant aliquando filii vestri ad filios nostros, Non habetis sortẽ in Deo nobiscum. Fiet igitur, ut cùm dixerint hoc nobis & generationibus nostris post nos, respondeamus, Videte figurã altaris Dei, quod fecerunt patres nostri, non ad oblationem nisque sacrificium ; sed ut esset testis inter vos & inter nos quòd habeamus sortẽ in altari Dei et in habitaculo ipsius. Absit à nobis ut adversemur Deo, aut avertamur ab ej⁹ obedientia, aut ædificem⁹ altare pro victima, sive munere, sive sacrificio, præter altare Dei, Dei nostri, quod est ante habitaculum ips⁹. Cùm itaq; audisset Phinhas pontifex sacerdos, principes cœtûs, atque tribuni filiorum Israel, qui cum eo erant, sermonẽ quem protulerant filii Rubil, et filii Gad, atq; Manassis, placuit eis summa ipsius. Et ait Phinhas fili⁹ Elazar pontificis sacerdotis ad filios Rubil, Gad, & Manassis, Hodiè novim⁹ adesse nobis Deũ ut qui non prævaricati estis in eum, ac tunc liberãstis cœtum filiorum Israel punitione divinã. Tum reversus Phinhas filius Elazar sacerdotis cum nobilioribus illis à filiis Rubil & Gad, de terra Geres in terram Syriæ ad filios Israel, reddiderunt eis responsum. Placuitque illud filiis Israel, gratias egêre Deo, nec executi sunt quod sibi proposuerant de ascendendo ad eos oppugnandos, & perdendam terram in qua illi habitabant. Et vocaverunt filii Rubil & filii Gad altare illud, Testem; eò quòd testis esset inter filios Israel & ipsos, Deum esse Deum verum.

CAP. XXIII.

ET factũ est post dies multos, postquã requiem præstitisset Deus filiis Israelis ab omnibus inimicis eorũ, Josue verò grandævus ac senex, ætatéque provectus esset, Accersivit Josue cunctos Israelitas, seniores, duces, judices, atque nobiliores eorum, & ait illis, Ego senex jam sum, & provectæ ætatis. Et vos jam vidistis omnia quæ fecit Deus, Deus vester cunctis gentibus quæ ante vos habitabant in regionibus istis, quomodo perdiderit eas Deus à conspectu vestro, quia Deus, Deus vester ipse pugnavit pro vobis.

ספר יהושע :כג

hæreditatem in istas residuas gentes vobis feci cadere, Videte
4 רְאוּ הִפַּלְתִּי לָכֶם אֶת־הַגּוֹיִם הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה בְּנַחֲלֹת
mare & succidi quas gentes omnes & Jarden à vestris tribubus
לְשִׁבְטֵיכֶם מִן־הַיַּרְדֵּן וְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִכְרַתִּי וְהַיָּם
ipse vester Deus Dominus Et Solis ingressu magnum
5 הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ: וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא
possedistis & vestris faciebus à eas expulit & vestris faciebus à eas propulsabit
יֶהְדְּפֵם מִפְּנֵיכֶם וְהוֹרִישׁ אֹתָם מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם
vobis vester Deus Dominus est locutus quemadmodum earum terram
אֶת־אַרְצָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם:
scriptum omne faciendum ad custodiendum ad valde confortabimini Et
6 וְחִזַּקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַכָּתוּב
sinistra & dextera ea ab recedendum non ad Moseh legis libro in
בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול:
vobiscum illas residuas istas gentes in ingrediendum non Ad
7 לְבִלְתִּי בוֹא בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם
neque juretis neque commemoretis non earum deorum nomine in &
וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ וְלֹא
vestro Deo Domino in Quimuh eis vos incurvetis neque eis serviatis
תַעַבְדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם: כִּי אִם־בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
8 Dominus expulit Et hanc diem ad usque fecistis sicut adhæreatis
תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיּוֹרֶשׁ יְהוָה
vir stetit non vos & vestris faciebus à magnas gentes
מִפְּנֵיכֶם גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעֲצוּמִים וְאִתְּכֶם לֹא־עָמַד אִישׁ
9 persequetur vobis ex unus Vir hanc diem ad usque vestris faciebus in
בִּפְנֵיכֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: אִישׁ אֶחָד מִכֶּם יִרְדֹּף־
10 sicut vobis pugnans ipse vester Deus Dominus quia mille
אֶלֶף כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם לָכֶם כַּאֲשֶׁר
diligendum ad vestris animabus valde custodimini Et vobis est locutus
11 דִּבֶּר לָכֶם: וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם לְאַהֲבָה
adhæseritis & fueritis aversi avertendo si Quia vestrum Deum Dominum
12 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אִם־שׁוֹב תָּשׁוּבוּ וּדְבַקְתֶּם
vobiscum istarum residuarum istarum gentium residuo in
בְּיִתֶר הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם
vobis in ipsi & eis in fueritis ingressi & eis in contraxeritis affinitate &
וְהִתְחַתַּנְתֶּם בָּהֶם וּבָאתֶם בָּהֶם וְהֵם בָּכֶם:
expellendum ad vester Deus Dñs addet non quòd scietis Sciendo
13 יָדוֹעַ תֵּדְעוּ כִּי לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרִישׁ אֶת
offendiculum & laqueum in vobis erunt & vestris faciebus à istas gentes
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ
donec vestris oculis in spinas in & vestris lateribus in flagellum in &
וְלִשְׁטֹט בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד
vobis dedit quam ista optima humo desuper vos disperdere
אֲבָדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטֹּבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם
14 via in hodie vadens ego ecce Et vester Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְהִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ
vestra anima tota in & vestro corde toto in scietis & terræ universæ
כָּל־הָאָרֶץ וִידַעְתֶּם בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשֹׁתֵיכֶם
optimis verbis omnibus ex unum verbum cecidit non quòd
כִּי לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים
venerunt omnia vos super vester Deus Dominus est locutus quæ
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ
venit sicuti erit Et unum verbum eis ex cecidit non vobis
לָכֶם לֹא־נָפַל מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־בָּא
15 vester Deus Dominus est locutus quod bonum verbum omne vos super
עֲלֵיכֶם כָּל־הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
malum verbum omne vos super Dominus adducet sic vos ad
אֲלֵיכֶם כֵּן יָבִיא יְהוָה עֲלֵיכֶם אֵת כָּל־הַדָּבָר הָרָע
quam ista optima humo desuper vos eum disperdere usque
עַד־הַשְׁמִידוֹ אֶתְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטֹּבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
vester Deus Dominus vobis dedit
נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

Versio VULG. LAT.

4 Et nunc quia vobis sorte divisit omnem terram, ab Orientali parte Jordanis usque ad mare Magnum, multæque ad-
5 huc supersunt nationes: Dominus Deus vester disperdet eas & auferet à facie vestra, & possidebitis terram, sicut
6 vobis pollicitus est. Tantùm confortamini, & estote soliciti, ut custodiatis cuncta quæ scripta sunt in volumine legis Moysi: & non declinetis ab eis neque ad dexteram neque
7 ad sinistram: Ne postquàm intraveritis ad gentes, quæ inter vos futuræ sunt, juretis in nomine deorum earum, & serviatis eis, & adoretis illos:
8 Sed adhæreatis Domino Deo vestro: quod fecistis usque in
9 diem hanc. Et tunc auferet Dominus Deus in conspectu vestro gentes magnas & robustissimas, & nullus vobis re-
10 sistere poterit. Unus è vobis persequetur hostium mille viros: quia Dominus Deus vester pro vobis ipse pugnabit,
11 sicut pollicitus est. Hoc tantùm diligentissimè præcavete, ut diligatis Dominum Deum
12 vestrum. Quòd si volueritis gentium harum, quæ inter vos habitant, erroribus adhærere, & cum eis miscere connubia, atque amicitias copulare: Jam nunc scitote quòd Dominus Deus vester non eas deleat ante faciem vestram, sed sint vobis in foveam ac laqueum, & offendiculum ex latere vestro, & sudes in oculis vestris, donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima, quam
13 14 tradidit vobis. En ego hodiè ingredior viam universæ terræ, & toto animo cognoscetis, quòd de omnibus verbis, quæ se Dominus præstiturum vobis esse pollicitus est, unum non præterierit incassùm.
15 Sicut ergò implevit opere quod promisit, & prospera cuncta venerunt: sic adducet super vos quidquid malorum comminatus est, donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima, quam tradidit vobis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Ἰδετε ὅτι (ι) ἐπέῤῥιψα ὑμῖν τὰ ἔθνη τὰ κατοικημένα ὑμῖν ταῦτα ἐν τοῖς κλήροις εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου πάντα τὰ (κ) ἔθνη, καὶ ἐξωλόθρευσα, καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ μεγάλης ὀριεῖ ὅπου δύνεται ἡλίου.
5 Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν (λ) αὐτὸς ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (μ) ὑμῶν, ἕως ἂν ἀπόλωνται· καὶ (ν) κατοικιεῖ αὐτοῖς τὰ θηρία τὰ ἄγρια, ἕως ἂν (ξ) ἐξολοθρεύσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ (ο) κληρονομήσετε τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν. Καὶ περισσῶς ἔσται
6 φοβεῖσθαι φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωυσῆ, ἵνα μὴ ἐκκλίνητε εἰς δεξιὰ (π) ἢ εὐώνυμα,
7 Ὅπως μὴ εἰσέλθητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ταῦτα· καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν, (ρ) οὐδὲ μὴ λατρεύσητε, οὐδὲ μὴ προσκυνήσητε αὐτοῖς,
8 (σ) Ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν προσκολληθήσεσθε, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
9 της. Καὶ (τ) ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά· (υ)
καὶ οὐδεὶς ἀντέστη κατενώπιον (φ) ὑμῶν
10 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Εἷς ὑμῶν ἐδίωξε χιλίους, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτὸς
11 ἐπολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ὑμῖν. Καὶ φυλάξασθε σφόδρα τὴν ἀγαπᾶν κύριον τὸν
12 θεὸν ὑμῶν. Ἐὰν δὲ ἀποστραφῆτε (χ) καὶ προσθῆσθε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσι (ψ) τούτοις τοῖς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐπιγαμίας ποιήσητε πρὸς αὐτοὺς, καὶ συγκαλαμιᾶσθε αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ
13 ὑμῖν, (ω) Γινώσκεσθε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ κύριος τοῦ (α) ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας, καὶ εἰς σκάνδαλα, καὶ εἰς πλευρὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ἕως ἂν ἀπόλησθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, (ε) ἣν ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς
14 ὑμῶν. Ἐγὼ δὲ πορεύομαι ὁδὸν, καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ γνώσεσθε τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, διότι οὐκ ἔπεσεν (γ) εἷς λόγος ἀπὸ πάντων τῶν λόγων,
ὧν εἶπε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν (σι) πρὸς πάντα
τὰ ἀνήκοντα ὑμῖν, (ε) ἃ λελάληκεν ἐξ αὐτῶν.
15 Καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἥκει (ζ) πρὸς ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ, ἃ ἐλάλησε κύριος ἐφ' ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει (η) κύριος ὁ θεὸς ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρὰ ἕως ἂν (θ) ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν (ι) κύριος ὑμῖν,

MS.A. (ι) ἐπέῤῥιψα (κ) ἔθνη ἃ ἐξωλέθρευσα, (λ) αὐτὸς ἐξολεθρεύσει (μ) ὑμῶν, (ν) ἀποστείλῃ (ξ) ἐξολεθρεύσει (ο) κατακληρονομήσατε (π) ἢ εἰς εὐώνυμα, (ρ) οὐ μὴ λατρεύσῃ· αὐτοῖς, οὐδὲ (σ) Ἀλλ' ἢ (τ) ἐξωλέθρευσεν κύριος αὐτὰς ἀπὸ (υ) καὶ ὑμῖν οὐδεὶς (φ) ὑμῶν (χ) καὶ ὑπολιφθῇ τοῖς ὑπολειφθεῖσιν (ψ) τούτοις, καὶ (ω) Γνώσει γνώσεσθε (α) ἐξολεθρεῦσαι (ε) ἧς (γ) λόγος εἷς (σι) πρὸς ὑμᾶς, πάντα ἥκει ὑμῖν, (ε) ἓν ὃ διαπεφώνηκεν (ζ) ἐφ' ὑμᾶς (η) κύριος ἐφ' ὑμᾶς (θ) ἐξολεθρεύσῃ (ι) ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, Ἐν τῷ παραβαίνειν ὑμᾶς

4 Videtis, quia feci cadere vobis gentes reliquas vobis has in sortibus in tribus vestras, à Jordane omnes gentes, (b) & exterminavi, & à mari Magno terminabit ad Occasum Solis. Dominus
5 autem Deus noster hic exterminabit eos à facie nostra, (c) donec pereant. Et mittet eis bestias agrestes, quoadusque exterminaverit eos, & reges eorum à facie vestra: & hæreditabitis terram eorum, sicut locutus est Dominus Deus noster vobis. Confortamini
6 igitur valdè ad custodiendum & faciendū omnia quæ scripta sunt in libro legis Moysi; ut non declinetis in dextra vel sinistra, ut
7 non intretis in gentes reliquas istas. Et nomina deorum eorum non nominabuntur in vobis; neq; servietis, neque adorabitis eos. Sed Domino Deo nostro adhære-
8 bitis; sicut fecistis usque in diem hanc. Et exterminabit eos Do-
9 minus à facie vestra, gentes magnas, & fortes. Et nemo vestrûm coram nobis usque in diem hanc.
10 Unus è vobis persequetur mille: quoniam Dominus Deus noster, hic debellabat vobis, sicut
11 dixit nobis. Et observate valdè diligere Dominum Deum nostrū.
12 Si enim averti fueritis, & apposîti fueritis reliquis gentibus istis, quæ vobiscum, & connubia feceritis ad eos, & commisti fueritis
13 eis, & ipsi vobis; (d) Noscite, quia non adjiciet Dominus exterminare gentes istas à facie vestra. Et erunt vobis in laqueos, & in scandala, & in claves in (c) calcaneis vestris, & in jacula in oculis vestris; donec disperdamini de terra bona hac, quam dedit vobis Dominus Deus vester. Ego autem (f) vecurro viam,
14 sicut & omnes, qui sunt super terram. Et cognoscetis corde vestro, & animâ vestrâ, quoniam non cecidit unum verbum de omnibus (g) verbis, quæ dixit Dominus Deus noster (h) ad omnia
15 pertinentia nobis; non dissonûm ex eis. Et erit, quemadmodùm veniunt ad (i) nos omnia verba bona, quæ locutus est Dominus super vos; ita inducet Dominus Deus super vos omnia verba mala; quoadusque exterminaverit vos de terra bona hac, quam dedit Dominus vobis,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

חֲווֹ דִי פַלֶּגִית לְכוֹן יַת עַמְמַיָּא דִי אִשְׁתְּאַרוּ הָאִלֵּין בְּאַחְסָנָא לְשִׁבְטֵיכוֹן מִן יַרְדְּנָא וְכָל 4
עַמְמַיָּא דְשֵׁיצִית וְיַמָּא רַבָּא מַעֲלָנִי שְׁמְשָׁא: וְיֵי אֱלָהְכוֹן הוּא יַתְבְּרִנּוּן מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיִתְרֵךְ 5
יַתְהוֹן מִן קֳדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן יַת אַרְעֲהוֹן כְּמָא דִי מַלֵּל יְיָ אֱלָהְכוֹן לְכוֹן: וְתִתְקְפוּן 6
לְמֵיטַר וּלְמֶעְבַּד יַת כָּל דִּכְתִיב בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה בְּדִיל דְּלָא לְמִסְטֵי מִנֵּיהּ
לִימִינָא וּלְסְמָלָא: בְּדִיל דְּלָא לְאִתְעָרְבָא בְּעַמְמַיָּא הָאִלֵּין דִּי אִשְׁתְּאַרוּ הָאִלֵּין עִמְּכוֹן 7
וּבְשׁוּם טָעוָתְהוֹן לָא תְדַכְּרוּן וְלָא תְקַיְּמוּן וְלָא תִסְגְּדוּן לְהֶן: אֶלָּהֵן 8
בְּדִחְלְתָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן תִּדְבְּקוּן כְּמָא דַעֲבַדְתּוּן עַד יוֹמָא הָדֵין: וְתָרֵיךְ יְיָ מִן קֳדָמֵיכוֹן 9
עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין וְאַתּוּן לָא קָם אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן עַד יוֹמָא הָדֵין: גַּבְרָא 10
חַד מִנְּכוֹן יְרַדּוֹף אַלְפָא אֲרֵי יְיָ אֱלָהְכוֹן מֵימְרֵיהּ מְנִיחַ לְכוֹן כְּמָא דִי מַלֵּל לְכוֹן:
וְתִסְתַּמְּרוּן לְחָדָא לְנַפְשָׁתֵיכוֹן לְמִרְחַם יַת יְיָ אֱלָהְכוֹן: אֲרֵי אִם מֵתָב תְּתוּבוּן וְתִדְבְּקוּן 11 12
בְּשָׁאַר עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דִּי אִשְׁתְּאַרוּ הָאִלֵּין עִמְּכוֹן וְתִתְחַתְּנוּן בְּהוֹן וְתִתְעָרְבוּן בְּהוֹן וְאִנּוּן
יִתְעָרְבוּן בְּכוֹן: מְדַע תִּדְעוּן אֲרֵי לָא יוֹסִיף מֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן לְתָרָכָא יַת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין 13
מִן קֳדָמֵיכוֹן וִיהוֹן לְכוֹן לְתִבְיר וּלְתַקָּלָא וּלְסִיעָן נָטְלָן וְיָן לְקִבְלֵיכוֹן וּלְמַשְׁרְיָן מַקַּפָּנְכוֹן
עַד דְּתֵיבְדוּן מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא הָדָא דִי יְהַב לְכוֹן יְיָ אֱלָהְכוֹן: וְהָא אֲנָא אָזִיל יוֹמָא דֵין 14
בְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא וְתִדְעוּן בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשָׁכוֹן אֲרֵי לָא בַטִּיל פִּתְגָמָא חָדָא מִכֹּל
פִּתְגָמַיָּא תַּקָּנַיָּא דִי מַלֵּל יְיָ אֱלָהְכוֹן עֲלֵיכוֹן כּוּלְהוֹן אִתְקַיְּמוּ לְכוֹן לָא בַטִּיל מִנֵּיכוֹן פִּתְגָמָא
הָדָא: וִיהֵי כְּמָא דְאִתְקַיְּמוּ עֲלֵיכוֹן יַת כָּל פִּתְגָמַיָּא תַּקָּנַיָּא דִי מַלֵּל יְיָ אֱלָהְכוֹן עֲלֵיכוֹן כֵּן 15
יַיְתֵי יְיָ עֲלֵיכוֹן יַת כָּל פִּתְגָמַיָּא בִּישַׁיָּא עַד דְּיֵשֵׁיצִי יַתְכוֹן מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא הָדָא דִי יְהַב
לְכוֹן יְיָ אֱלָהְכוֹן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Videte quod divisi vobis populos, qui relicti sunt, hos in possessionem 4
tribubus vestris; à Jordane, & omnes populos, quos consummavi, & Mare
magnum occasus Solis. Et Dñs Deus vester ipse confringet eos ab-ante 5
vos, & expellet eos ab-ante vos; & hæreditabitis terram eorum, quem-
admodum locutus est Dñs Deus vester vobis. Et roborabimini vehementer 6
ad custodiendum & ad faciendum omne quod scriptum est in libro legis
Mosis, ut non ad declinandum ab ea ad dexteram, neque ad sinistram.
Ut non ad commiscendum in populis his qui relicti sunt his vobiscum; 7
& in nomine abominationis eorum non memineritis, & non jurabitis;
& non coletis eos, & non inclinabimini illis. Nisi in timore Domini Dei 8
vestri adhærebitis, sicut feciſtis usque ad diem hanc. Et ejecit Dominus 9
ab-ante vos populos multos & fortes: & vos, non stetit homo ante vos
usque ad diem hanc. Vir unus ex vobis persequetur mille, quoniam Dñs 10
Deus vester; verbum ejus inivit vobis [*bellum*] sicut locutus est vobis. Et 11
cavebitis valde animabus vestris ad peramandum Dñm Deum vestrum.
Nam si revertendo revertimini, & adhærebitis in reliquiis populorum 12
horum, qui relicti sunt hi vobiscum, & affinitate conjungemini in illis,
& miscebimini in eis, & illi miscebuntur in vobis. Sciendo scietis quod 13
non addet dictum Dñi Dei vestri ad ejiciendum populos hos ex-ante vos;
& erunt vobis contritioni & in offendiculum, & in auxilium tollentium
arma contra vos, & in turmas angustiatorum vestrorum, usq; quo perea-
tis de-super terra bona hac, quam dedit vobis Dominus Deus vester. Et 14
ecce ego ambulans die hac in via omnis terræ, & scietis in omni corde
vestro, & in omni anima vestra, quod non ociosum fuit verbum unum ex
omnibus verbis compositis, quæ locutus est Dominus Deus vester super
vos; omnia illa firmata sunt vobis, non ociosum fuit *à vobis* verbum
unum. Et erit, sicut firmata sunt super vos juxta omnia verba composita 15
quæ locutus est Dominus Deus vester super vos; sic venire faciet Dominus
super vos omne verbum malum, usq; quo deleat vos desuper terram bo-
nam hanc quam dedit vobis Dominus Deus vester.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܗܐ ܐܢܐ ܦܠܓܬ ܠܟܘܢ ܐܝܬ ܚܠܩܐ ܗܕܐ ܕܫܪܝܬ ܥܡ ܫܒܛܝܟܘܢ ܡܢ ܝܪܕܢܐ ܘܥܡ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܐܫܬܐܪܘ ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܫܬܐܪ ܠܟܘܢ ܥܡ ܫܒܛܝܟܘܢ

ספר יהושע: כד

præcepit quod ,vestri Dei Domini pactum *et transgrediendo In*

16 בְּעָבְרְכֶם אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר צִוָּה
vos incurvaveritis & ,alienis diis servieritis &,ambulaveritis & ;vobis
אֶתְכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
desuper citò peribitis & ,vos *in* Domini *naſus* iraſcetur & ,eis
לָהֶם וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְאִבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
.vobis dedit quam ,optima terra
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם:

CAP. XXIV. כד

;Sechem in Iſrael tribus omnes Jehoſuah *collegit Et*

1 וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה
,ejus judices *ad* & ,ejus *cajeta ad* & ,Iſrael ſeniores *ad* vocavitque
וַיִּקְרָא לִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְרֹאשָׁיו וְלִשְׁפְטָיו
Dixitque .*Dei facies ad* ſteteruntque ,ejus præfectos *ad* &
וְלִשְׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
Deus Dominus dixit Sic :populum omnem ad Jehoſuah
2 יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
,ſeculo à veſtri patres habitaverunt *fluminis tranſitu In* :Iſrael
יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם
diis ſervieruntque ;Nachor pater & ,Abraham pater Terach
תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים
tranſitu à ,Abraham veſtrum patrem *expi* Et .alienis
אֲחֵרִים: וָאֶקַּח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אַבְרָהָם מֵעֵבֶר
;Chenahan terram omnem in eum feci ambulare & ,*fluminis*
3 הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ כְּנָעַן
dedi Et .Iſchac ei dedi & ,ejus ſemen multiplicavi &
וָאַרְבֶּ֫ה אֶת־זַרְעוֹ וָאֶתֵּן לוֹ אֶת־יִצְחָק: וָאֶתֵּן
Heſau ipſi *dedi* & :Heſau & ,Jahacob Iſchac ipſi
לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת־
deſcenderunt ejus filii & Jahacob & :eum *poſſidendum ad* ,Sehir montem
הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ
percuſſi & :Aharon & ,Moſeh Miſique .Ægyptum
4 מִצְרָיִם: וָאֶשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וָאֶנְגֹּף
poſtea & ,ejus *interiore* in feci quemadmodum ,Ægyptum
אֶת־מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְקִרְבּוֹ וְאַחַר
:Ægypto ex veſtros patres eduxi Et .vos eduxi
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם: וָאוֹצִיא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
veſtros patres poſt Ægyptii ſunt perſecuti &:mare ad veniſtis &
5 וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי אֲבוֹתֵיכֶם
,Dominum ad clamaverunt Et .Suph mare ad equitibus in & ,*curru in*
בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים יַם־סוּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה
adduxit & ,Ægyptios inter & ,vos inter caliginem poſuit &
וַיָּשֶׂם מַאֲפֵל בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא
veſtri oculi viderunt & :eum operuit & ,mare eum ſuper
עָלָיו אֶת־הַיָּם וַיְכַסֵּהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם
a ebus *deſerto* in habitaſtis & :Ægypto in feci quæ
אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וַתֵּשְׁבוּ בַּמִּדְבָּר יָמִים
habitantis Emoræi terram ad vos adduxi Et .multis
6 רַבִּים: וָאָבִיאָה אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב
eos *dedi* & ;vobiſcum pugnaveruntque ;Jarden *tranſitu in*
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלָּחֲמוּ אִתָּכֶם וָאֶתֵּן אוֹתָם
.veſtris *facielus* à eos delevi & ,eorum terram poſſediſtis &,veſtra manu in
בְּיֶדְכֶם וַתִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם מִפְּנֵיכֶם:
pugnavit & ,Moab rex Sippor filius Balac ſurrexit Et
7 וַיָּקָם בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֶם
maledicendum ad ,Behor filium Bilham *ad* vocavit & miſitque :Iſrael in
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְבִלְעָם בֶּן־בְּעוֹר לְקַלֵּל
benedixit & ,Bilham ad audire nolui & .vobis
אֶתְכֶם: וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לְבִלְעָם וַיְבָרֵךְ
10 .ejus manu è vos *erui* & ,vobis benedicendo
בָּרוֹךְ אֶתְכֶם וָאַצֵּל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ:

Verſio VULG. LAT.

16 Eò quòd præterieritis pactum Domini Dei veſtri, quod pepigit vobiſcum, & ſervieritis diis alienis, & adoraveritis eos: citò atque velociter conſurget in vos furor Domini, & auferemini ab hac terra optima, quam tradidit vobis.

CAP. XXIV.

1 COngregavítque Joſue omnes tribus Iſrael in Sichem, & vocavit majores natu, ac principes, & judices, & magiſtros: ſteteruntque in conſpe-
2 ctu Domini. Et ad populum ſic locutus eſt, Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Trans fluvium habitaverunt patres veſtri ab initio, Thare pater Abraham & Nachor: ſervie-
3 runtq; diis alienis. Tuli ergò patrem veſtrum Abraham de Meſopotamiæ finibus: & adduxi eum in terram Chanaan: multiplicavíque ſemen ejus.
4 Et dedi ei Iſaac: Illíque rurſum dedi Jacob & Eſau. E quibus, Eſau dedi montem Seir ad poſſidendum: Jacob verò, & filii ejus deſcenderunt in
5 Ægyptum. Miſíque Moyſen & Aaron, & percuſſi Ægyptũ multis ſignis atque portentis.
6 Eduxíque vos et patres veſtros de Ægypto, & veniſtis ad mare: perſecutíque ſunt Ægyptii patres veſtros cum curribus &
7 equitatu, uſque ad Mare rubrum. Clamaverunt autem ad Dominum filii Iſrael: qui poſuit tenebras inter vos et Ægyptios, et adduxit ſuper eos mare, et operu t eos. Viderunt oculi veſtri cuncta quæ in Ægypto fecerim, & habitáſtis in
8 ſolitudine multo tempore. Et introduxi vos in terram Amorrhæi, qui habitabat trans Jordanem. Cúmque pugnarent contra vos, tradidi eos in ma-
10 nus veſtras, & poſſediſtis terram eorum, atque interfeciſtis
9 eos. Surrexit autem Balac filius Sephor rex Moab, & pugnavit contra Iſraelé. Miſítque et vocavit Balaam filium Beor,
10 ut malediceret vobis: Et ego nolui audire eum, ſed econtrariò per illum benedixi vobis, & liberavi vos de manu ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ἐν τῷ διαβῆναι ὑμᾶς † διαθήκην κυρίου † θεοῦ (κ) ὑμῶν, ἣν ἐνετείλατο (λ) ὑμῖν, καὶ πορευθέντες λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς.

M.S.A. (κ) ὑμῶν, (λ) ὑμῖν,

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ συνήγαγεν Ἰησοῦς (α) πάσας φυλὰς Ἰσραὴλ (β) εἰς Σηλὼ, καὶ συνεκάλεσε (γ) τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν, καὶ (δ) ἔστησεν αὐ-
2 τοὺς ἀπέναντι † θεοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς πάντα † (ε) λαὸν, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς (ζ) Ἰσραὴλ, Πέραν τοῦ ποταμοῦ παρῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν † τὸ ἀπαρχῆς, Θάρα ὁ πατὴρ Ἀβραὰμ, καὶ ὁ πατὴρ Ναχὼρ, καὶ
3 ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις. Καὶ ἔλαβον † πατέρα (η) ὑμῶν † Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδήγησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ·
4 καὶ ἐπλήθυνα (θ) αὐτοῦ σπέρμα, (ι) Καὶ ἔδωκα αὐτῷ † Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ † Ἰακὼβ καὶ † Ἡσαῦ. καὶ ἔδωκα τῷ Ἡσαῦ τὸ ὄρος τὸ Σηεὶρ (κ) κληρονομῆσαι αὐτό. καὶ Ἰακὼβ καὶ
5 οἱ υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγέ-νοντο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ κραται-
6 όν. καὶ ἐκάκωσεν αὐτοὺς εἰ Αἰγύπτιοι. Καὶ (λ) ἐπάταξα † Αἴγυπτον ἐν σημείοις οἷς (μ)
6 ἐποίησα ἐν αὐτοῖς. Καὶ μετὰ ταῦτα (ν) ἐξ-ήγαγον τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἰσήλθατε εἰς † (ξ) θάλασσαν † ἐρυθράν. καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω † πα-τέρων ὑμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν
7 θάλασσαν † ἐρυθράν. Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς κύριον· καὶ ἔδωκε νεφέλιν καὶ γνόφον ἀναμέ-σον ὑμῶν καὶ ἀκαμέσον † Αἰγυπτίων, καὶ ἐπ-ήγαγεν ἐπ' αὐτὸς † θάλασσαν, καὶ ἐκάλυ-ψεν (ο) αὐτούς. καὶ εἴδωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (π) ὑμῶν ὅσα ἐποίησε κύριος ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ
8 ἦτε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους. Καὶ ἤγαγεν (ρ) ὑμᾶς εἰς γῆν Ἀμορραίων † κατοικούν-των πέραν τοῦ Ἰορδάνου, (σ) καὶ παρέδωκεν αὐτὸς κύριος (τ) εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν· καὶ κατεκληρονομήσατε † γῆν αὐτῶν, καὶ (υ)
9 ἐξωλοθρεύσατε αὐτὸς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ ἀνέστη Βαλὰκ ὁ τοῦ Σεπφὼρ βασιλεὺς Μωὰβ, καὶ παρετάξατο τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπο-στείλας ἐκάλεσε † Βαλαὰμ ἀρᾶσασθαι (φ) ὑ-
10 μῖν. Καὶ ἐκ ἠθέλησε (χ) κύριος ὁ θεός σου ἀπολέσαι σε· καὶ εὐλογίαις εὐλόγησεν ὑμᾶς, καὶ ἐξείλατο (ψ) ὑμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτούς.

M.S.A. (α) πάσας τὰς φυλὰς (β) ἐν (γ) πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς (δ) ἔστησαν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. (ε) λαὸν, λέγων, Τάδε (ζ) τοῦ Ἰσραὴλ, λέγων, Πέραν (η) ὑμῶν Ἀβραὰμ (θ) τὸ σπέρμα αὐτοῦ, (ι) Καί γε ἔδωκα (κ) κληρονομίαν αὐτῷ. (λ) ἐπάταξεν κύριος † (μ) ἐποίησεν (ν) ἐξήγα-γεν ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, (ξ) θάλασσαν. καὶ (ο) ἐπ' αὐτούς. (π) ὑμῶν (ρ) ὑμᾶς (σ) καὶ παρετάξατο ὑμῖν, καὶ παρέδωκεν (τ) εἰς χεῖρας ὑμῶν· (υ) ἐξωλεθρεύ-σατε (φ) ὑμῖν. (χ) κύριος ἠπολέσαι σε· καὶ εὐλογίαν εὐλόγησεν (ψ) ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Καὶ διέζητε

In tranſgrediendo vos teſtamentum Domini Dei noſtri, quod mandavit nobis, & ambulantes (k) ſervieritis diis aliis, et adoraveritis (l) eos. 16

CAP. XXIV.

ET congregavit Ieſus omnes 1
tribus Iſrael in (a) Selo, et convocavit ſeniores eorum, (b) & ſcribas eorum, et judices eorum: & ſtatuit eos ante Deum. Et 2
dixit Ieſus ad omnem populum, Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Trans flumen inhabitárunt patres veſtri ab initio, Thara pater Abraham, et pater Nachor: & ſervierunt diis alienis. Et aſ- 3
ſumpſi patrem veſtrum Abraham de trans flumine, et deduxi eum in omnem(c)ter ,vm:et multiplicavi ejus ſemen: Et dedi ei Iſaac, 4
et ipſi Iſaac, Jacob et Eſau. Et dedi Eſau montem Seir ad hereditandum ei. Et Jacob, & filii ejus deſcenderunt in Ægyptum: & (d) facti ſunt ibi in gentem magnam, et multam, et validam. Et afflixerunt eos Ægyptii. Et 5
percuſſi Ægyptum in ſignis, quæ feci in eis. Et poſt hæc eduxit 6
patres noſtros de Ægypto, et intrâſtis in mare Rubrum. Et perſecuti ſunt Ægyptii poſt patres noſtros in curribus, et in equitis mare Rubrum. Et exclamavimus 7
ad Dominum, et dedit nubem, et caliginem inter nos, et inter Ægyptios: & induxit ſuper eos mare, et operuit (e) illos. Et viderunt oculi veſtri, quæcunque fecit Dominus in terra Ægypto: et fuiſtis in deſerto dies plures. Et duxit nos in terrã Amorrhæ- 8
orum habitantium trans Jordanem: et tradidit eos Dominus in manus noſtras: et hæreditáſtis terram eorum, et exterminâſtis eos à facie veſtra. Et ſurrexit 9
Balac fil us Sephor rex Moab, et inſtruxit exercitum contra Iſrael: et mittens vocavit Balaam ad maledicendum nos. Et no- 10
luit Dominus Deus tuus pervertere te. Et benedictionibus benedixit nos: et eripuit nos de manibus eorum: (f) et tradidit eos.

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

16 בְּמֵעְבַּרְכוֹן יַת קְיָמָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן דְּפַקִּיד יַתְכוֹן וְתֵהֲכוֹן וְתִפְלְחוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִסְנְרוּן לְהוֹן וְיִתְקַף רוֹנְזָא דַיְיָ בְּכוֹן וְתֵיבְדוּן בִּפְרִיעַ מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא דְּיָהֵב לְכוֹן:

כד

1 וְכַנֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ יַת כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכֶם וּקְרָא לְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרֵישׁוֹהִי וּלְדַיָּנוֹהִי
2 וּלְסַרְכוֹהִי וְאִתְעַתַּדוּ קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָל עַמָּא כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר פְּרָת יְתִיבוּ אֲבָהָתְכוֹן מֵעַלְמָא תֶּרַח אֲבוּהִי דְאַבְרָהָם וַאֲבוּהִי דְנָחוֹר וּפָלְחוּ
3 לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא: וּדְבָרִית יַת אֲבוּכוֹן יַת אַבְרָהָם מֵעֲבַר פְּרָת וְאוֹבִלִית יְתֵיהּ בְּכָל
4 אַרְעָא דִכְנַעַן וְאַסְגֵּיתִי יַת בְּנוֹהִי וְיָהֲבִית לֵיהּ יַת יִצְחָק: וְיָהֲבִית לְיִצְחָק יַת יַעֲקֹב וְיַת עֵשָׂו וְיָהֲבִית לְעֵשָׂו יַת טוּרָא דְשֵׂעִיר לְמִירַת יְתֵיהּ וְיַעֲקֹב וּבְנוֹהִי נְחַתוּ לְמִצְרָיִם:
5 וְשַׁלְחִית יַת מֹשֶׁה וְיַת אַהֲרֹן וּמְחִית יַת מִצְרַאי כְּמָא דַעֲבִדִית בֵּינֵיהוֹן וּבְתַר כֵּן
6 אַפֵּקִית יַתְכוֹן: וְאַפֵּקִית יְיָ יַת אֲבָהָתְכוֹן מִמִּצְרַיִם וַאֲתֵיתוּן לְיַמָּא וּרְדַפוּ מִצְרָאֵי
7 בְּתַר אֲבָהָתְכוֹן בִּרְתִיכִין וּבְפָרְשִׁין לְיַמָּא דְסוּף: וְצַעֲקוּ קֳדָם יְיָ וְשַׁוִּי קְבָלָא בֵּינֵיכוֹן וּבֵין מִצְרָאֵי וְאֵיתֵי עֲלוֹהִי יַת יַמָּא וְחַפְנוּן וְחָווֹאָה עֵינֵיכוֹן יַת דִּי עֲבִדִית בְּמִצְרַיִם וִיתֵבְתּוּן
8 בְּמַדְבְּרָא יוֹמִין סַגִּיאִין: וְאַעֲלִית יַתְכוֹן לְאַרַע אֱמוֹרָאֲה דְיָתִיב בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא וְאִגִּיחוּ קְרָבָא עִמְּכוֹן וּמְסָרִית יַתְהוֹן בִּידְכוֹן וִירִיתוּן יַת אַרְעָהוֹן וְשֵׁיצֵיתְנוּן מִן
9 קֳדָמֵיכוֹן: וְקָם בָּלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא דְמוֹאָב וְאַגִּיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְשַׁלַּח וּקְרָא לְבִלְעָם בַּר בְּעוֹר לְמֵלַט יַתְכוֹן: וְלָא אֲבִיתִי לְקַבְּלָא מִן בִּלְעָם וּבָרִיךְ בָּרְכָא
10 יַתְכוֹן וְשֵׁזְבִית יַתְכוֹן מִן יְדֵיהּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

In tranſeundo vos fœdus Domini Dei veſtri quod juſſit vos, & ibitis, & 16
ſervietis abominationi populorum, & inclinabimini illis; & roborabitur indignatio Domini in vobis; & peribitis derepente deſuper terram bonam quam dedit vobis.

CAP. XXIV.

ET congregavit Joſue omnes tribus Iſrael in Sechem; & vocavit ſe- 1
nes Iſrael, & capita ejus, & judices ejus, & exactores ejus; & ſteterunt ante Dominum. Et dixit Joſue omni populo: Sic dixit Dominus Deus 2
Iſrael: Trans Perath habitarunt patres veſtri à ſeculo: Therahh pater Abraham & pater Nahhor, & ſervierunt abominationibus gentium. Et 3
accepi patrem veſtrum Abraham de ultra Perath, & *duxi* eum in omni terra Chenaghan; & auxi *filios* ejus, & dedi ei Iſzaak. Et dedi Iſzaak, 4
Jaghacob, & Gheſau, & dedi Gheſau montem Seghir ad hæreditandum eum; & Jaghacob & filii ejus deſcenderunt ad Ægyptum. Et miſi Moſen 5
& Aharon, & percuſſi Ægyptum quemadmodum feci inter eos, & poſt hoc eduxi vos. Et eduxi patres veſtros ex Ægypto, & veniſtis ad mare; 6
& perſecuti ſunt Ægyptii poſt patres veſtros in curribus & in equitibus ad mare Zzuph. Et clamaverunt ante Dominum, & poſuit tenebras in- 7
ter vos & inter Ægyptios. Et venire feci ſuper eos mare, & operuit eos; & viderunt oculi veſtri, quod feci in Ægyptiis; & habitâſtis in deſerto dies multos. Et introduxi vos ad terram Emorrhæi qui ſedet trans 8
Jordanem, & inierunt bellum vobiſcum, & tradidi eos in *manum veſtram*, & hæreditaſtis terram eorum; & delevi eos ex-ante vos. Et ſur- 9
rexit Balak filius Szipor rex Moab; & intulit bellum in Iſrael; & miſit & vocavit Bilgham filium Beghor ad maledicendum vobis. Et non volui 10
ad audiendum ex Bilgham; & benedixit benedictione vos: & liberavi vos de manu *ejus*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܐ ܕܫܒܩܬ ܠܟܘܢ ܠܡܐ ܕܦܩܕ ܠܟܘܢ ܡܪܝܟܘܢ ܘܐܙܠܬ ܘܦܠܚܬ ܐܠܗ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܘܣܓܕܬ ܠܗܘܢ ܘܬܬܪܓܙ ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܒܟܘܢ ܘܢܒܕ ܡܢ ܐܪܥܐ ܛܒ̈ܬܐ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܗܟܢܐ ܐܝ ܐܢ ܥܒܪ ܐܢܫ ܠܩܝܡܗ ܕܡܪܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܠܗ ܐܢ ܐܝܬ ܒܗ ܚܛܗ ܢܬܒ ܠܗ ܘܢܫܒܩ ܠܗ ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܠܗ ܐܢ ܐܝܬ ܒܗ ܚܛܗ ܢܬܒ ܠܗ ܘܢܫܒܩ ܠܗ ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܠܗ

16 Si transgrediamini testamentum Domini Dei vestri & præcepta vobis injuncta, & abeuntes colatis deos alienos, & adoretis eos: exardescet ira Domini Dei vestri contra vos, & brevi peribitis de terra optima quam dedit vobis.

CAP. XXIV.

* ܟ * ܡܠܦܢܐ *

1 * ܘܟܢܫ ܝܫܘܥ ܟܠ ܫܒ̈ܛܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܫܟܡ ܘܩܪܐ ܠܩܫ̈ܝܫ̈ܐ ܘܠܪ̈ܫ̈ܐ ܘܠܕ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܘܠܣ̈ܦ̈ܪ̈ܐ ܘܐܬܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܩܪܒ ܝܫܘܥ ܠܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̈ܘ ܗ̈ܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܥܒܪ ܢܗܪܐ ܐܒ̈ܗ̈ܝܟܘܢ ܣ̈ܓ̈ܕ̈ܘ ܐܒ̈ܗ̈ܝ ܐܒܪܗܡ ܘܐܒܘ ܢܚܘܪ ܘܦ̈ܠ̈ܚ̈ܘ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܪ̈ܢ̈ܐ ܘܐܣܒ ܐܢ ܐܒ̈ܗ̈ܝܟܘܢ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܥܒܪ ܢܗܪܐ ܘܐܙܠ ܒܟ̈ܠ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܘܣ̈ܓ̈ܝ ܠܙܪ̈ܥ̈ܗ ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܝܨܚܩ ܘܠܝܨܚܩ ܝܗܒ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܥܣܘ ܘܠܥܣܘ ܝܗܒ ܠܗ ܐܬ ܛܘܪ ܣܥܝܪ ܕܢܚܣ ܠܗ ܘܝܥܩܘܒ ܘܒ̈ܢ̈ܘܗ̈ܝ ܢܚܬ̈ܘ ܠܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܘܫܕܪܬ ܠܘܬ ܡ̈ܫ̈ܐ ܘܐ̈ܗ̈ܪ̈ܘܢ ܘܡ̈ܚ̈ܐ ܒܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܒ̈ܡ̈ܐ ܕܥ̈ܒ̈ܕ̈ܬ ܒܗ̈ܘܢ ܘܐ̈ܦ̈ܩ̈ܬ ܐ̈ܬ ܟ̈ܠ ܓ̈ܢ̈ܕ̈ܘܕ̈ܝ ܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܘܐ̈ܦ̈ܩ̈ܬ ܐ̈ܬ ܟ̈ܠ ܓ̈ܢ̈ܕ̈ܘܕ̈ܝ ܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܘܐ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܘܐ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ ܘܐ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܡ̈ܨ̈ܪ̈ܝܡ

1 Deinde congregavit Jesus omnes tribus Israel in Sechim, & advocatis senioribus Israel, principibus, judicibus, & scribis eorum, stetit ante tabernaculum temporis coram Deo; Et ait Jesus ad universum populum, Sic dicit Dominus Deus Israel, Trans fluvium habitabant olim patres vestri, *nempe* Tarah pater Abraham, & pater Nahor, & colebant ibi deos alienos. Assumpsi verò Abrahamum patrem vestrum ex ulteriori parte fluvii, & duxi eum per totam terram Chanaan, multiplicavi semen ejus, dedique illi Isahacum; Isahaco dedi Jacobum & Esau, & Esau tradidi in possessionem montem Seir; Jacob autem ac filii ejus descenderunt in Ægyptum. Missique Mosen & Aharonem, & percussi Ægyptios, & miracula edidi inter eos; tum demum eduxi vos. Eduxi inquam patres vestros ex Ægypto, adduxíque eos ad mare, & persecuti sunt Ægyptii patres vestros cum carrucis & equitibus usque ad mare Suph. Clamantibus autem patribus vestris ad Dominum, interjecit tenebras inter ipsos & Ægyptios: divisóque Dominus mari Suph traduxit patres vestros per medium ejus, & adducto mari super Ægyptios obruit illos, & viderunt oculi vestri quid fecerim Ægyptiis: tum adduxi vos in desertum, & mansistis in deserto diebus multis. Deinde adduxi vos ad terram Amorrhæorum habitantium trans Jordanem, qui pugnaverunt contra vos; at tradidi eos in manus vestras, perdidíque eos à conspectu vestro, & possedistis terram eorum. Præterea surgens Balac filius Sephor, rex Moabitarum, certavit cum Israele, mitténsque vocavit Belaam filium Beor ad maledicendum vobis. Nolui tamen exaudire Belaam, quin potiùs benedicendo benedixi vobis, & eripui vos de manibus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اذا جرتم عهد الرب الاهكم الذي امركم به * وسرتم وعبدتم معبودات اخر وسجدتم لها * يستد غضب الرب * فيهلككم سرعة من على الارض الجيدة التي اعطاكم *

16 *Si prætergressi fueritis pactum Domini Dei vestri, quod præcepit vobis, & abieritis, atque coluerit is deos alienos, & adoraveritis eos, desæviet ira Domini, & illico disperdet vos de terra optima quam dedit vobis.*

* الفصل الرابع والعشرون *

CAP. XXIV.

1 * وجمع يوشع جميع اسباط بني اسرايل الى شيلوا * واستدعى بشيوخ بني اسرايل ورؤسايهم وحكامهم وعرفايهم * ووقفوا بين يدي الرب * وقال يوشع لبني اسرايل * هكذا قال الله اله اسرايل * خلف الفرات سكن اباؤكم من قديم الدهر تارح ابو ابراهيم وابو ناحور وعبدوا معبودات اخر * فاخذت ابراهيم اباكم من خلف النهر * وسيرته في جميع السلم * وكثرت 3 نسله * ورزقته اسحق * ورزقت اسحق يعقوب والعيس * واعطيت العيس جبال السراه لميراثها * ويعقوب وبنوه نزلوا الى مصر * فارسلت موسى وهرون * وضربت المصريين كما فعلت فيهم * 5 وبعد ذلك اخرجتكم * واخرجت اباكم من مصر * وجاؤا الى البحر * وطردوا اهل مصر وراهم بركب وخيل الى بحر القلزم * فصرخوا اباؤكم الى الله * فجعل ظلاما بينهم وبين 7 المصريين * ثم رد عليهم البحر فغرقهم * وبطرت عيونكم ما فعل بهم من الايات العظيمة * واقمتم اباؤكم في البرية سنين كثيرة * وجيت بكم الى ارض الاموريين الساكنين 8 في عبر الاردن قال الله * فحاربوكم * فاسلمهم بيدكم * ورثتكم ارضهم * واهلكهم من 9 قدامكم * فقام بالاق بن صفور ملك موآب * وحارب بني اسرايل * وانفذ ودعا ببلعام بن 10 بعور للعنتكم * فما سبت القبول من بلعام * فباركتكم * وخلصتكم من يده *

1 *Rursum convocavit Iosue universas 2 tribus Israelitarum in Silo, & accersivit seniores Israelitarum, duces eorum, judices eorum, & præfectos eorum, steteruntque in præsentia Domini. Et ait 2 Iosue ad Israelitas, Ita dixit Deus, Deus Israelis, Trans Euphratem habitárunt patres vestri ab initio sæculi, nempe Tarah pater Abrahami & pater Nahoris, & adorárunt deos alios. Et tuli Abraham 3 patrem vestrum è regione quæ est trans flumen, & duxi eum per universam Syriam, auxíque semen ejus, & largitus sum illi Ishacum: Ishaco verò largitus sum Iacobum & Esau: & quidem Esau dedi montes Suab, ut possideret eos: Iacob verò cum filiis suis descenderunt in Ægyptum. Missóque Mose & Harone 5 percussi Ægyptios modo quo feci eis, ac deinde eduxi vos. Eduxi inquam patres 6 vestros ex Ægypto, & cùm pervenissent ad mare, persecuti sunt eos Ægyptii cum curribus & equis usque ad mare naufragium. Et clamantibus patribus ve- 7 stris ad Deum, posuit tenebras inter ipsos & inter Ægyptios, tum reduxit super eos mare, & submersit illos; & viderunt oculi vestri signa maxima quæ fecit in illis. Tum mansérunt patres vestri in deserto annos multos. Deinde adduxi vos 8 ad terram Amorrhæorum degentium trans Iordanem, ait Deus: & cùm oppugnássent vos, tradidit eos in manum vestram, terram eorum dedit vobis hereditatem, et consumpsit eos à conspectu vestro. Deinde surrexit Balac filius Sephora 9 rex Moab, & pugnavit contra filios Israel, & mittens accersivit Bilaam filium Beor ad maledicendum vobis: Sed 10 nolui acquiescere Bilaamo, imò benedixi vobis, & eripui vos de manu illius.*

ספר יהושע : כד

pugnaverunt & :Jericho ad veniſtis & ,Jarden tranſiſtis Et
11 וַתַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ
,Chenahanæus & ,Perizæus & ,Emoræus ,Jericho *domini* vos *in*
בָּכֶם בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי
dedique : Jebuzæus & ,Chivvæus ,Ghirghazæus & ,Chittæus &
וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן
,crabronem *veſtras facies ad* miſi Et .veſtra manu in eos
12 אוֹתָם בְּיֶדְכֶם : וָאֲשַׁלַּח לִפְנֵיכֶם אֶת־הַצִּרְעָה
non ,Emoræi reges duos ,*veſtris facibus* à eos expulit &
וַתְּגָרֶשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא
non qua terram vobis Dedique .*tuo* arcu in neque ,*tuo* gladio in
13 בְחַרְבְּךָ וְלֹא בְקַשְׁתֶּךָ : וָאֶתֵּן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
:eis in habitâſtis & ,ædificâſtis non quas urbes & ,*ea in laborâſti*
יָגַעְתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא־בָנִיתָם וַתֵּשְׁבוּ בָּהֶם
,*comedentes vos* ,plantâſtis non quæ oliveta & vineas
כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא־נְטַעְתֶּם אַתֶּם אֹכְלִים :
,perfectione in ei ſervite & ,Dominum timete nunc Et
14 וְעַתָּה יִרְאוּ אֶת־יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בְּתָמִים
veſtri patres ſervierunt quibus ,deos removete & ;veritate in &
וּבֶאֱמֶת וְהָסִירוּ אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם
.DOMINO ſervite & ,Ægypto in & *,fluminis tranſitu in*
בְּעֵבֶר הַנָּהָר וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה :
eligite ,DOMINO ſervire veſtris oculis in malum ſi Et
15 וְאִם רַע בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בַּחֲרוּ
,Deos ſive ,ſervatis cui hodie vobis
לָכֶם הַיּוֹם אֶת־מִי תַּעֲבֹדוּן אִם אֶת־אֱלֹהִים
ſive ,*fluminis tranſitu in* qui ,veſtri patres ſervierunt quibus
אֲשֶׁר־עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַנָּהָר וְאִם
:*eorum terra in habitantes vos quorum* ,Emoræi deos
אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
reſpondit Et .DOMINO ſerviemus ,mea domus & ,ego &
16 וְאָנֹכִי וּבֵיתִי נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה : וַיַּעַן
,DOMINUM *derelinquendo* à nobis Abſit :dixit & ,populus
הָעָם וַיֹּאמֶר חָלִילָה לָנוּ מֵעֲזֹב אֶת־יְהוָה
DOMINUS Quoniam .alienis diis ſerviendo
17 לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים : כִּי יְהוָה
noſtros patres & ,nos *faciens* aſcendere ipſe ,noſter Deus
אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת־אֲבֹתֵינוּ
noſtris oculis in fecit qui & ,ſervorum domo è Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ
,via omni in nos cuſtodivit & ,iſta magna ſigna
אֶת־הָאֹתֹת הַגְּדֹלוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ
tranſivimus quorum ,populis omnibus in & *,ea in* ambulavimus *qua*
אֲשֶׁר־הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבַרְנוּ
,populos omnes DOMINUS Expulitque .*eorum interiori in*
18 בְּקִרְבָּם : וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים
nos etiam :*noſtris faciebus* à terræ habitatorem Emoræum &
וְאֶת־הָאֱמֹרִי יֹשֵׁב הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ גַּם־אֲנַחְנוּ
Dixitque .noſter Deus ipſe quia ,DOMINO ſerviemus
19 נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ : וַיֹּאמֶר
quia ,DOMINO ſervire poteritis Non :populum ad Jehoſuah
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי־
parcet non :*ipſe* æmulator Deus ,*ipſe ſanctî* Deus
אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא אֵל־קַנּוֹא הוּא לֹא־יִשָּׂא
,DOMINUM *derelinqueritis Cùm* .veſtris peccatis atque ,*veſtro ſceleri*
20 לְפִשְׁעֲכֶם וּלְחַטֹּאתֵיכֶם : כִּי תַעֲזֹבוּ אֶת־יְהוָה
conſumet &,vobis malefaciet &,ſe convertet &,*alienigenæ* diis ſervieritis &
וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֵכָר וְשָׁב וְהֵרַע לָכֶם וְכִלָּה
ad populus Dixitque .vobis benefecerit poſtquam ,vos
אֶתְכֶם אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵיטִיב לָכֶם : וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־
.ſerviemus DOMINO *quia* ;Nequaquam :Joſuah
21 יְהוֹשֻׁעַ לֹא כִּי אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד :

Verſio VULG. LAT.

11 Tranſiſtíſque Jordanem, & veniſtis ad Jericho. Pugnaverúntque contra vos viri civitatis ejus, Amorrhæus, & Pherezæus, & Chananæus, & Hethæus, & Gergeſæus, et Heuæ⁹, & Jebuſæus : & tradidi illos
12 in manus veſtras. Miſiq; ante vos crabrones : et ejeci eos de locis ſuis, duos reges Amorrhæorum, non in gladio nec
13 in arcu tuo. Dedique vobis terram, in qua non laborâſtis, & urbes quas non ædificâſtis, ut habitaretis in eis : vineas & oliveta, quæ non plantâſtis.
14 Nunc ergò timete Dominum, & ſervite ei perfecto corde atque veriſſimo : & auferte deos, quibus ſervierunt patres veſtri in Meſopotamia & in Ægypto, ac ſervite Domino.
15 Sin autem malum vobis videtur ut Domino ſerviatis, optio vobis datur : eligite hodiè quod placet, cui ſervire potiſſimùm debeatis, utrùm diis, quibus ſervierunt patres veſtri in Meſopotamia, an diis Amorrhæorum, in quorum terra habitatis : ego autem & domus
16 mea ſerviemus Domino. Reſpondítque populus, & ait ; Abſit à nobis ut relinquamus Dominum, & ſerviamus diis
17 alienis. Dominus Deus noſter ipſe eduxit nos, & patres noſtros, de terra Ægypti, de domo ſervitutis : fecítque videntibus nobis ſigna ingentia, & cuſtodivit nos in omni via, per quam ambulavimus, & in cunctis populis per quos tranſ-
18 ivimus. Et ejecit univerſas gentes, Amorrhæum habitatorem terræ, quam nos intravimus. Serviemus igitur Domino, quia ipſe eſt Deus noſter. Dixítque Joſue ad populum, Non poteritis ſervire Domino : Deus enim ſanctus, & fortis æmulator eſt, nec
19 ignoſcet ſceleribus veſtris atq; peccatis. Si dimiſeritis Dominum, & ſervieritis diis alie-
20 nis, convertet ſe, & affliget vos, atque ſubvertet poſtquàm vobis præſtiterit bona. Dixítque populus ad Joſue ; Nequaquàm ita ut loqueris, erit, ſed Domino ſerviemus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ διέβητε τ᾽ Ἰορδάνην, καὶ παρεγενήθητε εἰς Ἰεριχώ. καὶ ἐπολέμησαν πρὸς (ω) ὑμᾶς οἱ καθοικοῦντες Ἰεριχὼ, ὁ Ἀμορῥαῖος, (α) καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Χεττταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν. Καὶ
12 ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου ὑμῶν τ᾽ σφηκίαν. (β) καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (γ) ὑμῶν δώδεκα βασιλεῖς τῶν Ἀμορῥαίων, οὐκ ἐν τῇ
13 ῥομφαίᾳ σου οὐδὲ ἐν τῷ τόξῳ σου. Καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ᾽ ἣν οὐκ ἐκοπάσατε (δ) ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ πόλεις (ε) ἃς οὐκ ᾠκοδομήκατε, καὶ κατῳκίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας (ζ) ἃς οὐκ ἐφυτεύσατε ὑμεῖς, ἔδητε.
14 Καὶ νῦν φοβήθητε (η) κύριον, καὶ λατρεύσατε αὐτῷ (θ) ἐν εὐθύτητι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ
15 ποταμοῦ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ λατρεύσατε κυρίῳ. Εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν κυρίῳ, (ι) ἐκλέξασθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς τ᾽ πατέρων ὑμῶν, τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε τοῖς θεοῖς τ᾽ Ἀμορῥαίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν. ἐγὼ δ (κ)
16 καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ὅστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπε, Μὴ γένοιτο ἡμῖν καταλιπεῖν κύριον, ὥστε λα-
17 τρεύειν θεοῖς (λ) ἑτέροις. Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς θεός ὅστιν· αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν (μ) ἐξ Αἰγύπτου, καὶ διεφύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν πᾶσι
18 τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρηλθομεν δι᾽ αὐτῶν. Καὶ ἐξέβαλε κύριος τὸν Ἀμορῥαῖον καὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. Διὰ καὶ ἡμεῖς (ν) λατρεύσομεν κυρίῳ, ὅτι αὐτὸς (ξ) θεὸς ἡμῶν ὅστι.
19 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν, Οὐ μὴ δύνησθε λατρεύειν (ο) κυρίῳ, ὅτι ὁ θεὸς ἅγιός ὅστι· καὶ ζηλώσας οὐκ ἀνήσει τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν καὶ τὰ ἀνομήμα-
20 τα ὑμῶν, Ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε (π) κύριον καὶ λατρεύσητε (ρ) θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἐπελθὼν κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ᾽ ὧν ἓν ἐποίησεν
21 (σ) ὑμᾶς. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν, Οὐχὶ, ἀλλὰ (τ) κυρίῳ λατρεύσομεν.

Et tranſiſtis Jordanē, et adveniſtis in Hiericho. Et bellaverunt adverſùs nos, qui habitabant Hiericho, Amorrhæus, et Chananæus, & Pherezæus, & Euæus, & Jebuſæus, & Gergeſæus. Et tradidit eos Dominus in manᵘ noſtras. Et miſit ante vos (ξ) vespas: (h) et emſit eos à facie noſtra (ι) duodecim reges Amorrhæorum, non in gladio tuo, neq; in arcu tuo. Et dedit vobis terram, ſuper quam non laborâſtis ſuper eam; & civitates, quas non ædificâſtis; et habitâſtis in eis: & vineas, & oliveta, quæ non plantâſtis vos, cōeditis. Et nunc timete Dominum, & ſervite ei in rectitudine, & in juſtitia, & circumauferte deos alienos, quibus ſervierunt patres noſtri trans flumen, & in Ægypto, & ſervite Domino. Si autem non placet vobis ſervire Domino; eligite vobis ipſis hodiè, cui ſerviatis, ſive diis patrum veſtrorum, iis, qui in trans-fluviali, ſive diis Amorrhæorum, in quibus vos habitatis ſuper terram eorum. Ego autem et domus mea ſerviemus Domino, (k) quia ſanctus eſt. Et reſpondens populᵉ dixit, Abſit à nobis derelinquere Dominum; ut ſerviamus diis aliis. Dominus Deus noſter, ipſe Deus eſt. Ipſe eduxit nos, & patres noſtros de (l) Ægypto: & cuſtodivit nos in omni via, quâ ivimus in ea, & in omnibus gentibus, quas tranſivimus per eas: Et ejecit Dominus Amorrhæum, & omnes gentes inhabitantes terram, à facie noſtra. Sed & nos ſerviemus Domino. Hic enim Deus noſter eſt. Et dixit Jeſus ad populum, Non poteritis ſervire Domino; quoniā Deᵘ ſanctus eſt: & zelans ipſe, non dimittet peccata veſtra, et iniquitates veſtras. Quandocunq; dereliqueritis Dominum, & ſervieritis diis aliis. Et invadens affliget vos, & delebit vos pro iis quæ benefecit vobis. Et dixit populus ad Jeſum, Nequaquàm: Sed Domino ſerviemus.

MS.A. (ω) ὑμᾶς (α) καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Χεττταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας (β) καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς (γ) ὑμῶν δώδεκα πόλις τῶν Ἀμορῥαίων, (δ) ἐπ᾽ αὐτὴν, (ε) ἃς * ᾠκοδομήσατε, (ζ) οὓς οὐ κατεφυτεύσατε (η) τὸν κύριον, (θ) ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι, (ι) ἔλεσθε ὑμῖν (κ) καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσωμεν (λ) ἑτέροις. Καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν ὅστιν· αὐτὸς ἀνήγαγεν (μ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, (ν) λατρεύσωμεν (ξ) ὁ θεὸς (ο) κυρίῳ τῷ θεῷ, ὅτι θεὸς (π) τ᾽ κύριον (ρ) θεοῖς ἑτέροις. καὶ (σ) ὑμῖν. (τ) τῷ κυρίῳ λατρεύσωμεν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

11 וַעֲבַרְתּוּן יַת יַרְדְּנָא וַאֲתֵיתוּן לִירִיחוֹ וַאֲגִיחוּ קְרָבָא בְּכוֹן יָתְבֵי יְרִיחוֹ אֱמוֹרָאֵי וּפְרִזָאֵי
12 וְכְנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי וְגִרְגָּשָׁאֵי חִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי וּמְסַרִית יַתְהוֹן בִּידְכוֹן : וּשְׁלַחִית קָדָמֵיכוֹן
יַת עָרְעִיתָא וְתָרְכִית יַתְהוֹן מִן קָדָמֵיכוֹן תְּרִין מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי לָא בְחַרְבָּךְ וְלָא
13 בְּקַשְׁתָּךְ : וְיַהֲבִית לְכוֹן אַרְעָא דִי לָא לְאֵיתוֹן בָּהּ וְקִרְוִין דִי לָא בְנֵיתוֹן וְיתֶבְתּוּן
בְּהוֹן כַּרְמִין וְזֵיתִין דִי לָא נְצַבְתּוּן אַתּוּן אָכְלִין : וּכְעַן דְּחִלוּ מִן קֳדָם יְיָ וּפְלַחוּ
14 קָדָמוֹהִי בְּשָׁלְמוּתָא וּבְקוּשְׁטָא וְאַעְדוּ יַת טָעוּתָא דִי פְלַחוּ אֲבָהָתְכוֹן בְּעֵבֶר פְּרָת
וּבְמִצְרַיִם וּפְלַחוּ קֳדָם יְיָ : וְאִם בִּישׁ בְּעֵינֵיכוֹן לְמִפְלַח קֳדָם יְיָ בְּחַרוּ לְכוֹן יוֹמָא
15 דִין קָדָם מַן תִּפְלְחוּן אִם יַת טָעוּתָא דִי פְלַחוּ אֲבָהָתְכוֹן דִּבְעִבְרָא דְפָרָת וְאִם יַת
טָעוּת אֱמוֹרָאֵי דִי אַתּוּן יָתְבִין בְּאַרְעֲהוֹן בְּרַם אֲנָא וְאֵנָשׁ בֵּיתִי נִפְלַח קֳדָם יְיָ :
16 וַאֲתִיב עַמָּא וַאֲמַר חַס לָנָא מִלְמִשְׁבַּק יַת פּוּלְחָנָא דַיְיָ לְמִפְלַח לְטָעוּת עַמְמַיָא : אֲרֵי יְיָ
17 אֱלָהָנָא הוּא דְאַסֵּיק יָתָנָא וְיָת אֲבָהָתָנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא וְדִי עֲבַד
לְעֵינָנָא יַת אָתַיָא וְיָת רַבְרְבָתָא הָאִלֵּן וְנָטַרָנָא בְּכָל אוֹרְחָא דִי הַלִיכְנָא בַהּ וּבְכָל עַמְמַיָא
18 דִי עֲבַרְנָא בֵּינֵיהוֹן : וְתָרִיךְ יְיָ יַת כָּל עַמְמַיָא וְיַת אֱמוֹרָאָה יָתִיב אַרְעָא מִן קֳדָמָנָא
אַף אֲנַחְנָא נִפְלַח קֳדָם יְיָ אֲרֵי הוּא אֱלָהָנָא : וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא לָא תוּכְלוּן
19 לְמִפְלַח קֳדָם יְיָ אֲרֵי אֱלָהָא קַדִּישָׁא הוּא אֵל קַנָּא הוּא מִן קֳדָם דִּין דְּקוּשְׁטוֹ
20 לָא יְשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיכוֹן וּלְחַטָּאֵיכוֹן : אֲרֵי תְּשְׁבְּקוּן יַת פּוּלְחָנָא דַיְיָ וְתִפְלְחוּן טָעוּת
עַמְמַיָא וְיִתוּב וְיבַאֵשׁ לְכוֹן וְיִשֵׁיצֵי יַתְכוֹן בְּתַר דְּאוֹטִיב לְכוֹן : וַאֲמַר עַמָּא לִיהוֹשֻׁעַ
21 לָא אֱלָהֵן קֳדָם יְיָ נִפְלַח :

Et tranſiſtis Jordanem, & veniſtis in Jerihho ; & inierunt bellum vobiſcum habitatores Jerihho, Emorrhæi, & Pherizæi, & Chenaghanæi, & Hhithæi, & Girgaſſæi, Hhivæi, & Jebuſæi ; & tradidi eos in manum veſtram. Et miſi ante vos crabronem, & ejeci illos ex-ante vos duos reges Emorrhæorum non in gladio tuo & non in arcu tuo. Et dedi vobis terram qua non laborâſtis in ea ; urbes quas non ædificâſtis, & habitâſtis in eis; vineas & olivas, quas non plantâſtis, vos comedentes. Et nunc timete ab-ante Dominum, & ſervite ante eum in ſimplicitate, & in veritate ; & miſſas facite abominationes quas coluerunt patres veſtri ultra Perath & in Ægypto, & ſervite ante Dominum. Et ſi malum in oculis veſtris ad ſerviendum ante Dominum ; optate vobis die hac quem colatis ; num abominationes quas coluerunt patres veſtri, qui ultra Perath ; anne abominationes Emorrhæorum, ubi vos habitantes in terra eorum. Profectò ego, & homo domus meæ ſerviemus ante Dominum. Et reſpondit populus, & dixit : Abſit nobis à dimittendo cultum Domini, ad ſerviendum abominationi gentium. Namq; Dominus Deus noſter ipſe qui eduxit nos, & patres noſtros de terra Ægypti de domo ſervitutis ; & qui fecit ad oculos noſtros ſigna magna hæc ; & cuſtodivit nos in omni via quâ ambulavimus in ea, & in omnibus gentibus, quas tranſivimus inter eas. Et ejecit Dominus omnes gentes, & Emorrhæum *habitatorem* terræ ex-ante nos ; etiam nos ſerviemus ante Dominum ; nam ipſe Deus noſter. Et dixit Joſue populo : Non poteritis ad ſerviendum ante Dominum, quoniam Deus ſanctus ipſe, Deus zelotes ipſe, ab-ante *judicium veritatis* non indulgebitur culpis veſtris & peccatis veſtris. Namque dimittetis cultum Domini, & ſervietis abominationi populorum, & revertetur & incommodabit vobis, & perdet vos poſtquam benefecit vobis. Et dixit populus Joſue : Non, ſed ante Dominum ſerviemus.

UMI

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܥܒܪܬܘܢ ܠܝܪܕܢܐ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܝܪܝܚܘ ܘܩܪܒ ܥܡܟܘܢ ܐܗܠ ܝܪܝܚܘ ܘܐܡܘܪܝܐ ܘܦܪܙܝܐ ܘܟܢܥܢܝܐ ܘܚܬܝܐ ܘܓܪܓܣܝܐ ܘܚܘܝܐ ܘܝܒܘܣܝܐ ܘܐܫܠܡ ܒܝܕܟܘܢ ׃
12 ܘܫܕܪܬ ܩܕܡܝܟܘܢ ܙܪܥܐ ܘܐܦܪܕ ܢܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟ ܠܐ ܒܚܪܒܟ ܘܠܐ ܒܩܫܬܟ ׃
13 ܘܝܗܒ ܠܟ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܥܒܕܬ ܒܗ ܘܩܪܝܐ ܕܠܐ ܒܢܝܬ ܘܝܬܒ ܒܗܝܢ ܘܟܪܡܐ ܘܙܝܬܐ ܕܠܐ ܢܨܒܬ ܐܟܠ ׃
14 * ܗܫܐ ܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܦܠܚܘ ܒܫܪܪܐ ܘܒܫܠܡܐ ܘܐܦܪܩ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܬܟܘܢ ܕܦܠܚܘ ܒܥܒܪ ܢܗܪܐ ܘܒܡܨܪ ׃
15 ܘܐܢ ܒܝܫ ܠܟܘܢ ܕܠܡܦܠܚ ܠܡܪܝܐ ܒܥܝܢܝ ܒܚܪܘ ܠܟܘܢ ܗܘ ܕܬܦܠܚܘܢ ܐܢ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܬܟܘܢ ܕܦܠܚܘ ܒܥܒܪ ܢܗܪܐ ܐܘ ܐܠܗܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܐܢܬܘܢ ׃
16 ܒܐܪܥܗ ܐܢܐ ܘܒܝܬܝ ܢܦܠܚ ܠܡܪܝܐ ׃ * ܘܥܢܘ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ ܚܠܝܠ ܠܢ ܕܢܫܒܩ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܢܦܠܚ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢ ׃
17 ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܢ ܕܐܦܩ ܠܢ ܘܠܐܒܗܬܢ ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕܘܬܐ ܕܥܒܕ ܩܕܡ ܥܝܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܠܝܢ ׃
18 ܘܢܛܪ ܠܢ ܒܟܠ ܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܢ ܒܗ ܘܒܟܠ ܥܡܡܐ ܕܥܒܪܢ ܒܝܢܬܗܘܢ ׃ * ܘܓܪܫ ܡܪܝܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܠ ܥܡܡܐ ܘܠܐܡܘܪܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ׃
19 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܦܠܚ ܠܡܪܝܐ ׃ ܐܦ ܗܘ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ ܠܐ ܬܫܟܚܘܢ ܕܬܦܠܚܘ ܠܡܪܝܐ ܡܛܠ ܕܐܠܗ ܩܕܝܫ ܗܘ ܘܐܠ ܩܢܐ ܗܘ ܘܠܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܠܚܛܗܟܘܢ ܘܠܥܘܠܬܟܘܢ ׃
20 ܐܢ ܫܒܩܬܘܢ ܠܡܪܝܐ ܘܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢ ܘܗܦܟ ܘܥܒܕ ܠܟܘܢ ܒܝܫܬܐ ܘܫܠܡ ܢܫܝܘ ܠܟܘܢ ܡܛܠ ܕܛܒ ܥܒܕ ܥܡܟܘܢ ׃
21 ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܝܫܘܥ ܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܠܗ ܐܚܪ ܐܠܐ ܡܪܝܐ ׃

Deinde trajecto Jordane veniſtis in Jericho, & pugnaverunt contra vos cives Jericho, & Amorrhæi, Chananæi, Pherezæi, Hethæi, Gergoſæi, Hevæi, & Jebuſæi, tradidíque illos in manus veſtras. Et miſſis ante vos crabronibus perdidi è conſpectu veſtro duos reges Amorrhæorum, non autem gladiis, nec arcubus veſtris. Et dedi vobis terram in qua non laboraveratis, & civitates quas non extruxeratis, & habitâſtis in eis: vineis quoque & oleis quas non plantaveratis, ecce veſcimini. Quare timete Dominum, & colite illum in ſinceritate & veritate; & arcentes de corde veſtro deos alienos quos coluerunt patres veſtri trans fluvium & in Ægypto, vos Dominum colite. Quòd ſi moleſtum eſt in oculis veſtris colere Dominum, eligite vobis hodiè quem colatis, deóſne quos coluerunt patres veſtri trans fluvium, an verò deos Amorrhæorum in quorum terra vos habitatis: ego quidem & domeſtici mei Dominum Deum colemus. Reſpondeſunt univerſus populus, ac dixerunt, Abſit à nobis ut relinquamus Dominum, & colamus deos alios: Quoniam Dominus eſt Deus noſter, qui extraxit nos è terra Ægypti de domo ſervitutis, fecit coram nobis hæc ſigna magna, & ſervavit nos in tota via in qua ambulavimus, & inter omnes gentes inter quas tranſivimus. Perdidit quoque Dominus Deus noſter cunctas gentes iſtas; & Amorrhæos quorum terram inhabitamus, perdidit Dominus à conſpectu noſtro: propterea Dominum quidem colemus, quoniam ipſe ſolus eſt Deus, ipſéque eſt Deus noſter. Et ait Jeſus ad populum, Videte tamen ne fortè impoſſibile ſit vobis colere Dominum, quia Deus ſanctiſſimus eſt, & Deus zelotes, nec parcet quidem delictis & peccatis veſtris. Si fortè Dominum deſeruerítis, & colueritis alios hujus terræ deos peregrinos, convertetur Dominus ad affligendum vos, & exterminabit vos poſteaquam vobis benefecit. Et ait populus ad Jeſum, Non erit nobis cultus alius, ſed Dominum quidem Deum colemus.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وجزتم الاردن * وجئتم الى اريحا وحاربكم أهل اريحا * والاموري * والفرزي * والكنعاني *
12 والحثي * والجرجوسي * والحوي * واليبوسي * واسلمهم بيدكم * وارسلت قدامكم الكوف *
13 وطردهم من بين ايديكم * ولا بسيفكم * ولا بقسيكم * واعطيتكم ارضا ما تعبتم
14 فيها * وكروما وزيتونا ما غرستموها * وانتم تاكلون ثمارها * فخافوا من الله * واعبدوه باعتقاد
صحيح وقلب سليم * وازيلوا المعبودات التي عبدها اباؤكم خلف النهر وفي مصر * واعبدوا
15 الله * وان كان قبيحا عندكم عبادة الله * فاختاروا لكم اليوم من تعبدون * اما المعبود
الذي عبد اباؤكم خلف النهر * واما معبود الاموراييين الذي انتم مقيمون في ارضهم *
16 وانا وبيت ابي نعبد الله * فاجاب الشعب وقال * حاشانا ان نترك عبادة الرب ونعبد الهة
17 غير * ان الله الهنا * الذي اصعدنا واباءنا من ارض مصر من دار العبودية * الذي
صنع بمشاهدتنا الايات العظمة * وحفظنا في جميع الطرق التي سرنا فيها * وفي جميع
18 الشعوب الذي عبرنا فيما بينهم * وطرد الله جميع هؤلاء الشعوب والاموري الساكن في
19 الارض من قدامنا * فنحن ايضا نعبد الله لانه الهنا * فقال يوسع للقوم * لا تطيقون
20 تعبدوه * لانه اله قدوس بطاس قادر غيور * لا يغفر جرمكم وخطاياكم * لانكم اذا
تركتم الله * وعبدتم معبودا غيره * رجع واضر بكم وافناكم * بعد ما احسن اليكم *
21 * فقال الشعب ليوسع * لا بل الله نعبد *

Poſteà tranſmiſſo Jordane veniſtis in Jericho, & pugnaverunt contra vos cives Jericho, & Amorrhæus, & Pherezæus, & Chananæus, & Hitthæus, & Gergoſæus, & Hevæus, & Jobeſæus; ſed tradidi eos in manum veſtram. Miſique ante vos terrorem, & expuli eos è conſpectu veſtro, non autem gladio veſtro, nec arcubus veſtris. Et dedi vobis terram in qua non laboraſtis, & vineas atque oleas quas non plantaſtis, quarum fructus comeditis. Igitur timete Deum, eumque adorate fide integrâ & corde ſincero, & amovete numina quæ adoraverunt patres veſtri trans flumen & in Ægypto, Deúmque adorate. Quòd ſi turpe eſt apud vos Deo ſervire, eligite vobis hodiè cui ſerviatis, numinine cui ſerviverunt patres veſtri trans flumen, an numini Amorrhæorum quorum terram vos inhabitatis: ego verò & domus patris mei Deo ſerviemus. Reſpondens populus ait, Abſit à nobis ut deſeramus cultum Domini, & colamus numina alia præterípſum. Num Deus eſt Deus noſter, qui extraxit nos & patres noſtros de terra Ægypti de domicilio ſervitutis, qui nobis ſpectantibus edidit ſigna magna, & protexit nos in omnibus viis per quas inceſſimus, & inter omnes populos inter quos tranſivimus. Deus tandem expulit omnes populos iſtos & Amorrhæum in hac terra degentem, à conſpectu noſtro; quapropter nos etiam Deum colemus, quoniam ipſe eſt Deus noſter. Dixit rurſus Joſue ad populum, Non poteritis eum colere, quia Deus eſt Sanctiſſimus, Robuſtiſſimus, Potentiſſimus, Zelotes, nec parcet culpæ veſtræ & peccatis veſtris. Cùm enim Deum deſeruerítis, & colueritis numen aliud præter ipſum, reverſus malum vobis inferet, conſumétque vos poſteaquam benefecit. Dixit populus ad Joſue, N. quaquam, imò Deum colemus.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

כפר יהושע : כד

22 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם
כִּי־אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אוֹתוֹ
וַיֹּאמְרוּ עֵדִים : 23 וְעַתָּה הָסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : 24 וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקוֹלוֹ נִשְׁמָע :
25 וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם
לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם : 26 וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקַּח
אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִמֶהָ שָׁם תַּחַת הָאֵלָה
אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה : 27 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־
הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה
כִּי־הִיא שָׁמְעָה אֵת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה
אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם לְעֵדָה פֶּן־
תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם : 28 וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם
אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ : 29 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־
מְאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים : 30 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל
נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרָיִם
מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ : 31 וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־
יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים
אֲשֶׁר הַאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ
אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל :
32 וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר־הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם
בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה :
33 וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּגִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר
אֶפְרָיִם :

22 vos in ea Testes :populum ad Jehosuah Dixitque
ei servientem ad DOMINUM vobis elegistis vos Quia
alienigenæ deos removete nunc Et .Testes:dixerunt Et
DOMINUM ad vestrum cor inclinate & :vestro interiori in qui
:Jehosuah ad populus Dixeruntque .Israel Deum
.audiemus ejus voce in & ,serviemus nostro Deo DOMINO
propositit & ,illa die in populo fœdus Jehosuah excidit Et
Jehosuah Scripsitque .Sechem in judicium & ,statutum ei
cepit & ,Dei legis libro in ista verba
quercum subter ibi eum statuit & ,magnum lapidem
omnem ad Jehosuah Dixitque .DOMINI sanctuario in quæ
,testimonium in nobis in erit iste lapis Ecce :populum
,DOMINI dicta omnia audivit ipse quia
fortè ne ,testimonium in vos in erit & :nobiscum est locutus quæ
populum Jehosuah Dimisitque .vestrum Deum in negetis
,hæc verba post fuit Et .suam hæreditatem in virum
filius ,DOMINI servus ,Nun filius Jehosuah est mortuus &
termino in eum Sepelieruntque .annorum decem & centum
,Ephraim monte in quæ ,Timnathserach in ,ejus hæreditatis
Israel Servivitque .Ghahas montis aquilone ab
,seniorum diebus omnibus & ,Jehosuah diebus omnibus DOMINO
cognoverunt qui & ,Jehosuah post dies prolongaverunt qui
.Israel ipsi fecerat quod ,DOMINI opus omne
Israel filii fecerunt ascendere quæ Joseph ossa Et
quam ,agri parte in Sechem in sepelierunt ,Ægypto ex
,Sechem patris Chamor filiis à Jahacob acquisierat
.hæreditatem in Joseph filiis fuerunt & ,agnellis centum in
eum sepelierunt & :est mortuus Aharon filius Elhazar Et
monte in ei fuit datus qui ,ejus filii Pinechas Gibhath in
.Ephraim

Versio VULG. LAT.

22 Et Josue ad populum, Testes, inquit, vos estis, quia ipsi elegeritis vobis Dominum ut serviatis ei. Responderúntque: 23 Testes. Nunc ergò, ait, Auferte deos alienos de medio vestrî, & inclinate corda vestra ad Dominum Deum Israel. 24 Dixítque populus ad Josue; Domino Deo nostro serviemus, et obedientes erimus præceptis ejus. 25 Percussit ergò Josue in die illo fœd⁹, & proposuit populo præcepta atque judicia in Sichem. 26 Scripsit quoque omnia verba hæc in volumine legis Domini: & tulit lapidem pergrandem, posuítque eum subter quercum, quæ erat in Sanctuario Domini: 27 Et dixit ad omnem populum; En lapis iste erit vobis in testimonium, quòd audierit omnia verba Domini quæ locutus est vobis: ne fortè posteà negare velitis, & mentiri Domino Deo vestro. 28 Dimisítque populum, singulos in possessionem suam. 29 Et post hæc mortuus est Josue filius Nun servus Domini, centum & decem annorum: 30 Sepelierúntque eum in finibus possessionis suæ in Thamnathsare, quæ est sita in monte Ephraim, à Septentrionali parte montis Gaas. 31 Servivítque Israel Domino cunctis diebus Josue, & seniorum qui longo vixerunt tempore post Josue, & qui noverunt omnia opera Domini quæ fecerat in Israel. 32 Ossa quoque Joseph, quæ tulerant filii Israel de Ægypto, sepelierunt in Sichem, in parte agri, quem emerat Jacob à filiis Hemor patris Sichem, centum novellis ovibus, & fuit in possessionem filiorum Joseph. 33 Eleazar quoque filius Aaron mortuus est: & sepelierunt eum in Gabaath Phinees filii ejus, quæ data est ei in monte Ephraim.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς † λαὸν, Μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ὑμεῖς (υ) ἐξηγέξασθε κυ-
23 ρίῳ λατρεύειν αὐτῷ. Καὶ νῦν ἀφέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε † καρδίαν ὑμῶν πρὸς κύριον θεὸν Ἰσραήλ.
24 Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν, Κυρίῳ λατρεύ-
25 σομεν, καὶ † φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα. Καὶ διέθετο Ἰησοῦς διαθήκλυ πρὸς † λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν
26 ἐν Σηλὼ ἐναντίον † σκιωῆς τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔγραψε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον (φ) νόμων τοῦ θεοῦ. καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ
27 ἔστησεν αὐτὸ Ἰησοῦς ὑπὸ † (χ) τέρμινθον ἀπέναντι κυρίε. Καὶ εἶπε Ἰησοῦς πρὸς † λαὸν, Ἰδοὺ ὁ λίθος οὗτος (ψ) ἔσται ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον, ὅτι (ω) αὐτὸς ἀκήκοε πάντα τὰ (α) λελεχθέντα αὐτῷ ὑπὸ κυρίε· (β) ὅτι ἐλάλησε πρὸς ὑμᾶς σήμερον, καὶ ἔστι ἔστω ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ἐπ' ἐσχάτων † ἡμερῶν, ἵνικα ἂν ψεύσησθε κυρίῳ τῷ θεῷ (γ) ὑμ. Καὶ ἀπέστειλεν
28 Ἰησοῦς † (δ) λαὸν, καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς
31 † τόπον αὐτῶν. Καὶ ἐλάτρευσεν Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας † πρεσβυτέρων ὅσοι ἐφείλκυσ τὸν χρόνον μ' Ἰησοῦ, καὶ ὅσοι εἶδον πάντα τὰ
29 ἔργα κυρίε ὅσα ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα καὶ ἀπέθανεν Ἰησοῦς υἱὸς
30 Ναυῆ δοῦλος κυρίε ἑκατὸν (ε) δέκα ἐτῶν. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις † κληρε αὐτῶ ἐν (ζ) Θαμνασαραχ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραὶμ ἀπὸ Βορρᾶ † (η) ὄρους † Γωαάδ. ἐκεῖ
32 ἔθηκαν μετ' αὐτῶ εἰς τὸ (θ) μνῆμα εἰς ὃ ἔθαψαν αὐτὸν ἐκεῖ τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας, ἐν αἷς περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν Γωγάλοις, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτε, καθὰ (ι) συνέταξεν αὐτοῖς κύριος· καὶ ἐκεῖ εἰσιν ἕως † σήμερον ἡμέρας. Καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ ἀνήγαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτε, καὶ κατώρυξαν (κ) ἐν Σικίμοις, ἐν τῇ μερίδι τῆ ἀγρῆ ἧ ἐκλήσατο Ἰακὼβ παρὰ † Ἀμορραίων τῶν
33 κατοικούντων ἐν Σικίμοις ἀμνάδων ἑκατόν, καὶ ἔδωκαν αὐτὴν Ἰωσὴφ ἐν μερίδι. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ Ἐλεάζαρ (λ) υἱὸς Ἀαρὼν ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν (μ) Γαβαὰρ Φινεὲς τῷ υἱῷ αὐτῷ, ἣν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραίμ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ † (ν) κιβωτὸν † θεῦ, περιέφερον ἐν ἑαυτοῖς. καὶ Φινεὲς ἐβασίλευσεν ἀντὶ Ἐλεάζαρ τοῦ πατρὸς αὐτῦ ἕως ἀπέθανε, καὶ (ξ) κατωρύγη ἐν Γαβαὰρ τῇ ἑαυτῦ. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς † τόπον (ο) αὐτῶν, καὶ εἰς † ἑαυτῶν πόλιν. καὶ ἐσέβοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ † Ἀσάρτλν, καὶ (π) Ἀσταρὼθ, καὶ τοὺς θεοὺς † ἐθνῶν † κύκλῳ αὐτῶν. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς χεῖρας Ἐγλὼμ τῷ βασιλεῖ Μωὰβ, καὶ (ρ) ἐκυρίευσεν αὐτῶν ἔτη δικαιοκλώ.

Et dixit Jesus ad populũ, Testes 22
vos contra vos, quia vos elegistis
(τ) Domino servire ei. Et nunc 23
circumauferte deos alienos, qui in
vobis, & dirigite cor vestrum ad
Dominũ Deum Israel. Et dixit 24
populus ad Jesum, Dominuo serviemus, & vocẽ ejus audiemus. Et 25
disposuit Jesus testamentũ ad populum in illa die; & dedit illi legẽ, & judicium in Selo coã tabernaculo Dei Israel. Et scripsit 26
verba hæc in libro (κ) legum Dei: et accepit lapidẽ magnum: et statuit illũ Jesus sub terebintho ante 27
Dominum. Et dixit Jesus ad populum, Ecce lapis iste erit (ο) in vobis in testimonium; quia hic audivit omnia quæ dicta sunt (ρ) ei à Domino, (q) quicquid locutus est ad vos hodie: & hic erit in vobis in testimoniũ in novissimis diebus; cum mentiti fueritis Domino Deo (r) meo. Et misit Jesus 28
populũ, (ſ) & iverunt unusquisque ad locum suum. Et servivit 31
Israel Domino omnes dies Jesu, & omnes dies seniorum, quicunq; traduxerant tempo cum Jesu, et quicunq; viderãt omnia opera Domini, quæ fecerat ipsi Israel. Et 32
factũ est post illa, & mortuus est Jesus filius Naue servus Domini (t) centum decẽ annorum. Et sepelierunt eum ad fines sortis ejus in (u) Thamna-saraeh in monte, qui Ephraim, ab Aquilone montis, qui Galaad. Ibi posuerunt cum eo in monumento, in quo sepelierunt eum, ibi cultros petrinos, in quibus circumcidit filios Israel in Galgalis; cum eduxit eos de Ægypto: sicut constituit eis Dominus. Et ibi sunt usque in hodiernam diem. Et ossa Joseph extulerunt filii Israel de Ægypto: et defoderunt in Sicimis, in parte agri, quæ acquisivit Jacob ab Amorrhæis habitantibus in Sicimis, agnabus centum, & dedit eam Joseph in parte. Et factum est post hæc, & 33
Eleazar filius Aaron princeps sacerdotum defunctus est: & sepultus est in Gabaar Phinees filii sui, quam dedit ei in monte, qui Ephraem. (x) In illa die sumentes filii Israel arcam Dei, circumtulerunt in seipsis. Et Phinees succtus est sacerdotio pro Eleazar patre suo, quoadusque mortuus est: & defossus est in Gabaar, quæ ipsius. Filii autem Israel abierunt unusquisque ad locũ suum, et ad suam civitatem. Et coluerunt filii Israel Astarten, et Astaroth, et deos gentium, quæ in circuitu ipsorum. Et tradidit eos Dominus in manus Eglom regi Moab. Et dominatus est eorum annos decem octo.

MS.A. (υ) ἐξελέξασθε † κύριον λατρεύειν (φ) νόμον (χ) περέβινθον (ψ) ἔσαι ὑμῖν (ω) ἔτος (α) λελεχθέντα ὑπὸ (β) ὅσα ἐλάλησεν (γ) ὑμῶν. Καὶ ἐξαπέστειλεν (δ) λαὸν, ἕκαστον εἰς † (ε) καὶ δίκα (ζ) Θαμνασαχὲρ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ (ο) ὄρυς Γαάς. καὶ ἐκεῖ (θ) μνημεῖον ἐν ᾧ ἔθαψαν (ι) συνέταξεν κύριος· (κ) αὐτὰ ἐν (λ) ὁ υἱὸς Ἀαρὼν ὁ ἱερεὺς (μ) Γαβαὰ (ν) κιβωτὸν † διαθήκης τοῦ θεοῦ, περιέφερον (ξ) κατωρύχθη ἐν Γαβαὰθ (ο) ἑαυτῶν, (π) τὴν Ἀσαρὼθ, (ρ) κατεκυρίευσεν * Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ.

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

22 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא סָהֲדִין אַתּוּן בְּנַפְשָׁתְכוֹן אֲרֵי אַתּוּן בְּחַרְתּוּן לְכוֹן יַת פּוּלְחָנָא דֵיי
23 לְמִפְלַח קֳדָמוֹהִי וַאֲמָרוּ סָהֲדִין : וּכְעַן אַעְדּוּ יַת טָעוּת עַמְמַיָּא דִּי בֵינֵיכוֹן וְאַפְנוּ יַת לִבְּכוֹן
24 לְפוּלְחָנָא דֵיי אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל : וַאֲמָרוּ עַמָּא לִיהוֹשֻׁעַ יַת יְיָ אֱלָהָנָא נִפְלַח וּלְמֵימְרֵיהּ
25 נְקַבֵּיל : וְגְזַר יְהוֹשֻׁעַ קְיָם לְעַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא וְשַׁוִּי לֵיהּ קְיָם וְדִין בִּשְׁכֶם : וּכְתַב יְהוֹשֻׁעַ יַת
26 פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְאַצְנְעִנּוּן בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא דַיְיָ וּנְסִיב אַבְנָא רַבְּתָא וַאֲקִימֵהּ תַּמָּן תְּחוֹת
27 אִלְתָא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ : וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָל עַמָּא הָא אַבְנָא הָדָא תְּהֵי לָנָא כְּתָרִין
לוֹחֵי אֶבֶן קְיָמָא אֲרֵי יָתְהּ עֲבַדְנָא לְסָהֲדוּ אֲרֵי פִּתְגָמַיָּא דְכָתִיבִין עֲלָהּ מֵעִין כָּל פִּתְגָמַיָּא
28 דַיְיָ דִּי מַלֵּל עִמָּנָא וּתְהֵי בְכוֹן לְדָכְרָן וְלִסָּהֲדוּ דְּלְמָא תְכַדְּבוּן קֳדָם אֱלָהְכוֹן : וּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
29 יַת עַמָּא גְּבַר לַאֲחַסָּנְתֵּיהּ : וַהֲוָה בַּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּן וּמִית יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עַבְדָּא דַיְיָ בַּר
30 מְאָה וְעַשַׂר שְׁנִין : וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בִּתְחוּם אֲחַסָּנְתֵּיהּ בְּתִמְנַת סָרַח דִּי בְטוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם
31 מִצְּפוֹנָא לְטוּר גָּעַשׁ : וּפְלַח יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יוֹמֵי סָבַיָּא דִּי אוֹרִיכוּ יוֹמִין
32 בָּתַר יְהוֹשֻׁעַ וְדִי יְדָעוּ יַת כָּל עוֹבָדָא דַיְיָ דִּי עֲבַד לְיִשְׂרָאֵל : וְיַת גַּרְמֵי יוֹסֵף דְּאַסִּיקוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קְבָרוּ בִשְׁכֶם בְּאַחְסָנַת חַקְלָא דִּקְנָא יַעֲקֹב מִבְּנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁכֶם
33 בְּמְאָה חוּרְפָּן וְהֲוֹוּ לִבְנֵי יוֹסֵף לַאֲחַסָּנָא : וְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן מִית וְקָבְרוּ יָתֵיהּ בְּגִבְעָתָא
דְּפִנְחָס בְּרֵיהּ דְּאִתְיְהִיבַת לֵיהּ בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Josue populo: Testes vos in anima vestra, quòd vos optâstis vobis cultum Dñi ad serviendum ante illum: & dixerunt, testes. Et 22
nunc missam facite abominationem gentium, quæ inter vos; & inclinate 23
cor vestrum ad cultum Dñi Dei Israel. Et dixerunt populus ad Josue: 24
Domino Deo nostro serviemus, & dicto ejus audiemus. Et pepigit Josue 25
fœdus populo in die illo; & posuit illi pactum & judicium in Sechem.
Et scripsit Josue verba hæc, *& retulit ea* in *librum* legis Dñi; & tulit 26
lapidem grandem; & statuit illum ibi sub quercu, quæ in domo sanctuarii
Dñi. Et dixit Josue omni populo, Ecce lapis hic erit nobis ut duæ ta- 27
bulæ lapidis fœderis; namq; eum fecimus ad testimonium; nam verba
quæ scripta super ipsum ex oculo omnium verborum Dñi quæ locutus est
nobiscum: & erit vobis in memoriale *& in testimonium*, ne fortè mentia-
mini ante Deum vestrum. Et dimisit Josue populum, virum ad possessionem 28
suam. Et fuit post verba hæc; & mortuus est Josue filius Nun servus Dñi, 29
filius centum & decem annorum. Et sepelierunt eum in termino possel- 30
sionis ejus, in Thimnath Zzarahh, quæ in monte dom⁹ Ephraim, à Septen-
trione montis Gaghas. Et servivit Israel ante Dñm omnibus diebus Jo- 31
sue, & omnibus diebus seniorum qui prolongavere dies post Josue; & qui
noverunt omne factum Dñi quod fecit Israeli. Et ossa Joseph quæ attu- 32
lerunt filii Israel ex Ægypto, sepelierunt in Sechem, in possessione agri
quẽ emit Jacob à filiis Hhamor patris Sichem in centum agnis; & fuerunt
filiis Joseph in possessionem. Et Elghazar filius Aharon mortuus est; & se- 33
pelierunt eum in Gibghatha Pinhhazz filii ejus, quæ data est ei in monte
domus Ephraim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ait Jesus ad populum, Testes estis in animi vestri *conscientia* quòd vos elegeritis vobis colere Dñm? Dicúnt ei, Testes sumus. Ait illis Jesus, Igitur amovete deos alienos qui sunt inter vos, & dirigite cor vestrum ad Dominum Deum Israelis. Dixit populus ad Jesum, Dominum Deum nostrum colemus, & voci ejus obtemperabimus. Statuit ergò Jesus fœdus cum populo eodem die, & docuit eos præcepta & judicia in Sechim. Et scripsit Jesus verba hæc in libro legis Mosaicæ: & accipiens lapidem magnum, erexit eum sub terebintho Sanctuarii Domini. Et ait Jesus ad universum populum, En lapis iste erit nobis testis, quandoquidem ipse audivit omnia verba Domini quæ locutus est nobiscũ, eritque vobis in testimonium quòd non mentiemini in Dominum Deum vestrum. Deinq; postquam hortatus est Jesus populum, dimisit unumquemque ad possessionem suam. His peractis, mortuus est Jesus filius Nun, servus Domini, annos natus centum ac decem: Et sepelierunt eum intra terminum possessionis suæ, in Temnathserah quæ est in monte Aphrem, ab Aquilonari parte montis Gaas. Coluit autem Israel Dominum cunctis diebus Jesu, cunctisque diebus seniorum qui diu vixerunt post Jesum, & noverant opera Domini, quæ fecerat Israeli. Ossa verò Josephi, quæ asportaverant filii Israel ex Ægypto, sepelierunt in Sechim, in illa agri portione quam emerat Jacob ab Hemor patre Sechim centum ovibus, quæque cesserat in hæreditatem filiis Josephi. Eliazar quoque sacerdos filius Aharonis sacerdotis mortuus est, & sepelierunt eum in Gebeeta Phinhesi filii ejus, quæ data fuerat ei in monte Aphrem.

Libri Iesu filij Nun, qui rexit populum annos viginti septem, & prophetavit, ac scripsit quæ suis temporibus acciderant, finis. Continet autem versus bis mille, centum sexaginta septem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Ait illis Josue, Testesne estis in vosipsos quòd elegeritis cultum Dei? Dixerunt, Testes sumus. Ait, Amovete ergò deos peregrinos, & suponite corda vestra Deo, Deo Israelis. Dixit populus ad Josue, Dominum nostrum colemus, & præcepta ejus suscipiemus. Pepigit ergò Josue cum populo fœdus eodem die, fecitque eis ceremoniam, fœdus, atque judicium in Silo coram habitaculo Dei Israelis. Et scripsit Josue decreta ista in libro legis Dei, sumensque lapidem prægrandem, erexit eum ibidem prope quercum quæ erat in sanctuario Dei. Dixitque Josue ad universum populum, Ecce lapis iste testis erigitur inter nos, & quoniam audivit totum Dei sermonem quem locutus est nobis, propterea testis erit adversùm vos ne forte Deum abnegetis. Tum dimisit Josue populum, quemque ad hæreditatem suam. His rebus gestis, mortuus est Josue servus Dei quum esset natus annos centum viginti. Et sepelierunt eum intra limitem possessionis ejus, in monte Gjares, in monte Ephraimi, à Septentrione montium Gaas: & cum eo sepulti fuerunt in ipsius monumento cultri illi ex lapide silicis, quibus circuncisi fuerant filii Israelis, & sunt illic ad hunc usque diem, quemadmodum præceperat Deus. Cæterum coluit populus Deum toto tempore Josue, totóque tempore seniorum quorum longævæ fuerunt ætates post ipsum, & qui noverant omnia opera Dei, quæ fecerat erga filios Israelis. Ossa quoque Josephi, quæ eduxerant filii Israel ex Ægypto, sepelierunt Neapoli in agro arborum, quem emerat Jacob à filiis Hemor patris Sechem centum ovibus, quique cesserat filiis Josephi in possessionem. Post hæc etiam Elazar filius Haronis sacerdotis mortuus est, & sepelierunt eum in oppido Phinhasi filii ejus, quod dederat ipsi in monte Ephraimi.

Libri Josue filii Nun ex Hebræo in Arabicum translati, Finis.

Laus DEO soli.

ספר שופטים : א

CAP. I. א

,Domino in Israel filii interrogaverunt & ,Jehosuah mori post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה
pugnandâ ad principio in Chenahanæum ad nobis ascendet Quis :dicendo
לֵאמֹר מִי־יַעֲלֶה־לָּנוּ אֶל־הַכְּנַעֲנִי בַּתְּחִלָּה לְהִלָּחֶם
terram dedi Ecce .ascendet Jehudah :Dominus dixit Et ?eum in
2 בּוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוּדָה יַעֲלֶה הִנֵּה נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ
Ascende : suum fratrem Simhon ad Jehudah Dixitque .ejus manu in
3 בְּיָדוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְשִׁמְעוֹן אָחִיו עֲלֵה
ibo & : Chenahanæum in pugnabimus & ,meam sortem in mecum
אִתִּי בְגֹרָלִי וְנִלָּחֲמָה בַּכְּנַעֲנִי וְהָלַכְתִּי
,Simhon eo cum ivit & : tuam sortem in tecum ego etiam
גַם־אֲנִי אִתְּךָ בְּגֹרָלֶךָ וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ שִׁמְעוֹן :
Perizæum & ,Chenahanæum Dominus dedit & ; Jehudah Ascenditque
4 וַיַּעַל יְהוּדָה וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי
.virorum millia decem ,Bezec in eos pecusserunt & : eorum manu in
בְּיָדָם וַיַּכּוּם בְּבֶזֶק עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ :
,eum in pugnaverunt & ,Bezec in Adonibezec invenerunt Et
5 וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲדֹנִי בֶזֶק בְּבֶזֶק וַיִּלָּחֲמוּ בּוֹ
,Adonibezec Fugitque .Perizæum & ,Chenahanæum percusserunt &
וַיַּכּוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַפְּרִזִּי : וַיִּנָּס אֲדֹנִי בֶזֶק
6 pollices abscinderunt & ,eum apprehenderunt & ,eum post sunt persecuti &
וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרָיו וַיֹּאחֲזוּ אֹתוֹ וַיְקַצְּצוּ אֶת־בְּהֹנוֹת
,reges Septuaginta :Adonibezec Dixitque .ejus pedum &,ejus manuũ
7 יָדָיו וְרַגְלָיו : וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי־בֶזֶק שִׁבְעִים מְלָכִים
colligentes fuerunt ,abscisîis eorum pedum & ,eorum manuum pollicibus
בְּהֹנוֹת יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מְקֻצָּצִים הָיוּ מְלַקְּטִים
: Deus mihi rependit sic ,feci Sicut : mea mensa sub
חֹחַת שֻׁלְחָנִי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן שִׁלַּם־לִי אֱלֹהִים
filii Pugnaverunt que .ibi est mortuus &,Jerusalaim eum adduxerũt &
8 וַיְבִיאוּהוּ יְרוּשָׁלַם וַיָּמָת שָׁם : וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי־
os ad eam percusserunt & ,eam ceperunt & ,Jerusalaim in Jehudah
יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם וַיִּלְכְּדוּ אוֹתָהּ וַיַּכּוּהָ לְפִי־
descenderunt postea Et .ignem in miserunt civitatem & ,gladii
חָרֶב וְאֶת־הָעִיר שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ : וְאַחַר יָרְדוּ
9 ,montem habitantem ,Chenahanæum in pugnandum ad Jehudah filii
בְּנֵי יְהוּדָה לְהִלָּחֶם בַּכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב הָהָר
habitantem Chenahanæum ad Jehudah ivit Et .planiciem & ,meridiem & 10
וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה : וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה אֶל־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב
percusserunt & (Chiriatharbah facies ad Chebron nomen &) : Chebron in
בְּחֶבְרוֹן וְשֵׁם־חֶבְרוֹן לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע וַיַּכּוּ
habitatores ad inde ivit Et .Talmai & ,Achiman & ,Sesai
אֶת־שֵׁשַׁי וְאֶת־אֲחִימַן וְאֶת־תַּלְמָי : וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־יֹשְׁבֵי 11
: Caleb Dixitque (.Chiriathsepher antea Debir nomen &) : Debir
דְּבִיר וְשֵׁם־דְּבִיר לְפָנִים קִרְיַת־סֵפֶר : וַיֹּאמֶר כָּלֵב
ei dabo & ,eam ceperit & ,Chiriathsepher percusserit Qui 12
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־קִרְיַת סֵפֶר וּלְכָדָהּ וְנָתַתִּי לוֹ
filius Hothniel eam cepit Et .uxorem in meam filiam Hachsah
אֶת־עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה : וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן־ 13
Hachsah ei deditque : eo ab minor ,Caleb fratris Chenaz
קְנַז אֲחִי כָלֵב הַקָּטֹן מִמֶּנּוּ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־עַכְסָה
.uxorem in suam filiam
בִתּוֹ לְאִשָּׁה :

Versio VULG. LAT.

LIBER JUDICUM, HEBRAICE SOPHETIM.

CAPUT. I.

1 Post mortem Josue consuluerunt filii Israel Dominum,dicentes; Quis ascendet ante nos contra Chananæũ, & erit dux
2 belli ? Dixitque Dñs , Judas ascendet:ecce tradidi terrã in
3 manus ejus. Et ait Judas Simeoni fratri suo ; Ascende mecum in sortem meam, & pugna contra Chananæum,ut & ego pergam tecum in sorte tuam. Et abiit cum eo Si-
4 meon. Ascenditque Judas, & tradidit Dñs Chananæum ac Pherezæum in manus eorum : & percusserunt in Bezec decem millia virorum. Inveneruntque Adonibezec in Be-
5 zec , & pugnaverunt contra eum, ac percusserunt Chananæum & Pherezæum. Fugit autem Adonibezec : quem persecuti comprehenderunt, cæsis summitatibus manuum
7 ejus ac pedum. Dixitque Adonibezec ; Septuaginta reges, amputatis manuum ac pedum summitatibus, colligebant sub mensa mea ciborũ reliquias: sicut feci , ita reddidit mihi Deus. Adduxerúntque eum in Jerusalem, & ibi mortuus est.
8 Oppugnantes ergò filii Juda Jerusalem, ceperunt eam, & percusserunt in ore gladii tradentes cunctam incendio ci-
9 vitatem. Et posteà descendentes pugnaverunt contra Chananæũ, qui habitabat in montanis, & ad Meridiem, & in
10 campestrib⁹. Pergénsq; Judas contra Chananæum , qui habitabat in Hebron, (cujus nomen fuit antiquitùs Cariath
11 Arbe) percussit Sesai, & Ahiman, & Tholmai : Atque indè profectus abiit ad habitatores Dabir, cujus nomen vetus erat
12 Cariath Sepher, id est, civitas Literarũ. Dixitq; Caleb ; Qui percusserit Cariath Sepher, & vastaverit eam, dabo ei Axam
13 filiam meam uxorem. Cúmque cepisset eam Othoniel filius Cenez frater Caleb minor, dedit ei Axam filiam suam conjugem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΡΙΤΑΙ. Α΄. / JUDICES. CAP. I.

ΚΕΦ. α΄.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τελευτὴν Ἰησοῦ, καὶ ἐπηρώτων οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (a) διὰ τοῦ κυρίου, λέγοντες, Τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς (β) τὸν Χαναναίους ἀφηγούμενος τοῦ πολεμῆσαι
2 (γ) πρὸς αὐτούς; Καὶ εἶπε κύριος, Ἰούδας ἀναβήσεται· ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ
3 αὐτῶ. Καὶ εἶπεν Ἰούδας (δ) τῷ Συμεὼν ἀδελφῷ αὐτῶ, Ἀνάβηθι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου, (ε) καὶ παρατεξώμεθα πρὸς τοὺς Χαναναίους, καὶ πορεύσομαι (ζ) κἀγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου. καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτοῦ Συμεών.
4 Καὶ ἀνέβη Ἰούδας. καὶ (η) παρέδωκε κύριος τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Φερεζαῖον (θ) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν· καὶ (ι) ἔκοψαν αὐτοὺς ἐν
5 (κ) Βεζὲκ εἰς δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ (λ) κατέλαβον τὸν Ἀδωνιβεζὲκ ἐν τῇ Βεζὲκ, καὶ (μ) παρετάξαντο πρὸς αὐτόν· καὶ ἔκοψαν τὸν Χαναναῖον καὶ (ν) Φερεζαῖον.
6 Καὶ ἔφυγεν Ἀδωνιβεζέκ. καὶ καταδραμόντες ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐλάβοσαν αὐτὸν, καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ τὰ ἄκρα
7 τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀδωνιβεζὲκ, Ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀπακεκομμένοι, ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου· καθὼς ἐν ἐποίησα, οὕτως ἀνταπέδωκέ μοι ὁ θεός. καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς
8 Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Καὶ ἐπολέμουν (ο) οἱ υἱοὶ Ἰούδα τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ κατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν (π) στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέ-
9 πρησαν ἐν πυρί. Καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα (ρ) πολεμῆσαι πρὸς τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν ὀρεινὴν
10 καὶ τὸν Νότον καὶ τὴν πεδινήν. Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας πρὸς τὸν Χαναναῖον τὸν (σ) κατοικοῦντα ἐν Χεβρών. καὶ ὄνομα Χεβρὼν ἔξ ἐναντίας· καὶ τὸ ὄνομα ἦν Χεβρὼν τὸ πρότερον
11 Καριαθαρβοκτιφέρ· καὶ (τ) ἐπάταξαν τὸν Σεσεὶ καὶ Ἀχιμὰν καὶ Θολμὶ γεννήματα
12 τοῦ (υ) Ἐνάκ. Καὶ (φ) ἀνέβησαν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας (χ) Δαβίρ· τὸ δὲ ὄνομα τῆς Δαβὶρ ἦν ἔμπροσθεν Καριαθσε-
φὲρ, πόλις γραμμάτων. Καὶ εἶπε Χάλεβ,
13 Ὃς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν ἧς γραμμάτων καὶ προκαταλάβηται αὐτὴν, δώσω αὐτῷ τὴν (ψ) Ἀχὰ θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. Καὶ προκατελάβετο αὐτὴν Γοθονιὴλ υἱὸς (ω) Κενὲζ ἀδελφοῦ Χάλεβ ὁ νεώτερος. καὶ ἔδωκεν (α) αὐτῷ Χάλεβ τὴν Ἀχὰ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. MS.A. Kεσαί.

MS.A. (α) ἐν κυρίῳ, (β) † Χαναναῖον (γ) ἐν αὐτῷ; (δ) πρὸς Συμεὼν † ἀδελφὸν αὐτοῦ, (ε) καὶ πολεμήσω ἐν τῷ Χαναναίῳ, (ζ) καί γε ἐγὼ (η) ἔδωκεν (θ) ἐν χειρὶ αὐτῶ· (ι) ἐπάταξεν (κ) Βαζὲκ δέκα (λ) σὺν (μ) ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐπάταξεν † (ν) † Φερεζέον. (ξ) ἔλαβον (ο) οἱ υἱοὶ (π) στόματι μαχαίρης, καὶ (ρ) τοῦ πολεμῆσαι (σ) καθοικοῦντα * ἐξ ἐναντίας. Τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν ἦν ἔμπροσθεν Καριαθσεφὲρ· (τ) ἐπάταξεν † Γεθθὶ, καὶ † Ἀχιμαὰμ, καὶ † Θαμεὶ (υ) Ἐνάμ. (φ) ἐπορεύθη (χ) Δαβείρ· Καὶ τὸ ὄνομα Δαβεὶρ ἔμπροσθεν πόλις Γραμμάτων. (ψ) Ἀχὰν (ω) Κενὲζ ἀδελφὸς Χάλεβ ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν. (α) αὐτῷ † Ἀχὰν

Fact fuit est, postquã defunctus est Iesus ; & interrogabant filii Israel (a) per Dominum, dicentes ; Quis ascendet nobis ad (b) Chananæos dux ad bellandum adversùs eos? Et dixit Dominus, Judas ascendet. Ecce dedi terram in manu ejus. Et dixit Judas ad Symeon fratrem suum , Ascende mecum in sortem meam : & (c) instruamus exercitum adversùs Chananæos ; & ibo etiam ego tecum in sortem tuã. Et ivit cum eo Symeon. Et ascendit Judas. Et tradidit Dominus Chananæum, & Pherezæum in manus (d) eorum. Et conciderunt eos in Besec, ad decem millia virorum. Et (e) assecuti sunt Adonibezec in Besec, & struxerunt aciem adversùs eum: & conciderunt Chananæum, & Pherezæum. Et fugit Adonibezec. Et cucurrerunt post eum, & ceperunt eum : & præciderunt summitates manuum ejus, & summitates pedum ejus. Et dixit Adonibezec; Septuaginta reges, summitates manuum suarum, & summitates pedum suorum abscisi, erant colligentes quæ sub mensa mea. Sicut igitur feci, sic retribuit mihi Deus. Et ducunt eum in Hierusalem , & mortuus est ibi. Et oppugnabant filii Iuda (f) Hierusalem: & ceperunt eam, & percusserunt eum in ore gladii: & civitatem incenderunt in igni. Et post hæc descenderunt filii Iuda bellare in Chananæum inhabitantem montanam, & Austrum, & campestrem. Et ivit Iudas ad Chananæum habitantem in Chebron. Et exiit Chebron ex adverso. Et nomen erat Chebron, antea Cariath arbaoc (g) sepher : & percusserunt Sessi, & Achiman, & Tholmi, genimina ipsius Enac. Et ascenderunt inde ad habitantes Dabir. Nomen autem Dabir erat antea Cariathsepher, (h) civitas Literarum. Et dixit Chaleb, Quicunque percusserit civitatem Literarum , & præoccuparit eam ; dabo ei (i) Aschа filiam meam in uxorem. Et præoccupavit eam Gothoniel filius Cenez (k) fratris Chaleb, qui junior. Et dedit ei Chaleb Aschа filiam suam in uxorem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 וַהֲוָה בָּתַר דְּמִית יְהוֹשֻׁעַ וּשְׁאִילוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר מַן יִסַּק לָנָא לְוָת
2 כְּנַעֲנָאָה בְּקַדְמֵיתָא לְאַגָחָא קְרָבָא בֵּיהּ : וַאֲמַר יְיָ יְהוּדָה יִסַּק הָא מְסַרִית יַת יָתְבֵי אַרְעָא
3 בִּידֵיהּ : וַאֲמַר יְהוּדָה לְשִׁמְעוֹן אֲחוּהִי סַק עִמִּי בְּעַדְבִי וְנִגְיַח קְרָבָא עִם כְּנַעֲנָאָה וְאֵהָךְ אַף
4 אֲנָא עִמָּךְ בְּעַדְבָךְ וַאֲזַל עִמֵּיהּ שִׁמְעוֹן : וְסָלִיקוּ דְּבֵית יְהוּדָה וּמְסַר יְיָ יַת כְּנַעֲנָאָה וּפְרִיזָאָה
5 בִּידֵיהוֹן וּמְחָנוֹן בְּבֶזֶק עַסְרָא אַלְפִין גַּבְרָא : וְאַשְׁכַּחוּ יַת אֲדֹנִי בֶזֶק בְּבֶזֶק וְאַגִיחוּ קְרָבָא בֵּיהּ
6 וּמְחוֹ יַת כְּנַעֲנָאֵי וְיַת פְּרִיזָאֵי : וְעָרַק אֲדֹנִי בֶזֶק וּרְדַפוּ בָּתְרוֹהִי וְאַחֲדוּ יְתֵיהּ וְקַצִיצוּ יַת
7 קְרֻסְלֵי יְדוֹהִי וְרַגְלוֹהִי : וַאֲמַר אֲדֹנִי בֶזֶק שַׁבְעִין מַלְכִין קְרֻסְלֵי יְדֵיהוֹן וְרַגְלֵיהוֹן מְקַצְצִין
הֲווֹ מְלַקְטִין לַחְמָא תְּחוֹת פָּתּוּרִי כְּמָא דַעֲבִדִית כֵּן שַׁלֵּים לִי יְיָ וְאִיתּוֹהִי לִירוּשְׁלֵם וּמִית
8 תַּמָּן : וְאַגִיחוּ קְרָבָא בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשְׁלֵם וְכַבְשׁוּ יָתָהּ וּמְחוֹקָא לְפִתְגָם דְּחַרֶב וְיַת
9 קִרְתָּא אוֹקִידוּ בְנוּרָא : וּבָתַר כֵּן נְחַתוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְאַגָחָא קְרָבָא בִּכְנַעֲנָאֵי יָתְבֵי
10 טוּרָא וְדָרוֹמָא וּשְׁפֵלְתָא : וַאֲזַלוּ דְּבֵית יְהוּדָה לְוָת כְּנַעֲנָאֵי דְּיָתְבִין בְּחֶבְרוֹן וְשׁוּם חֶבְרוֹן
11 מִלְקַדְמִין קִרְיַת אַרְבַּע וּמְחוֹ יַת שֵׁשַׁי וְיַת אֲחִימָן וְיַת תַּלְמָי : וַאֲזַלוּ מִתַּמָּן לְוָת יָתְבֵי
12 דְּבִיר וְשׁוּם דְּבִיר מִלְקַדְמִין קִרְיַת אַרְכִי : וַאֲמַר כָּלֵב דִּימְחֵי יַת קִרְיַת אַרְכִי
13 וְיִכְבְּשִׁנַּהּ וְאֶתֵּן לֵיהּ יַת עַכְסָה בְרַתִּי לְאִתּוּ : וְכַבְשַׁהּ עָתְנִיאֵל בַּר קְנַז אֲחוּהִי
דְּכָלֵב דְּוָעִיר מִנֵּיהּ וְיַהֵב לֵיהּ יַת עַכְסָה בְרַתֵּיהּ לְאִתּוּ :

Kenaz frater Chaleb ,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Josue , & petierunt filii Israel in dicto 1
Domini, ad dicendum : Quis ascendet nobis ad Chenaghanæum in anteriori ad ineundum bellum in illum? Et dixit Dominus : Jehuda ascen- 2
det ; ecce dedi habitatores terræ in manu ejus. Et dixit Jehuda ad Simghon fratrem suum : Ascende mecum in sorte meâ, & inibimus bellum in Chenaghanæum; & ibo etiam ego tecum in sorte tuâ : & ivit cum eo Simghon. Et ascenderunt domus Jehuda, & tradidit Dominus Chenaghanæum, & Pherizæum in manu eorum, & percusserunt eos in Bezeq 4
decem millia virorum. Et invenerunt Adoni-Bezeq in Bezeq; & inie- 5
runt bellum in eum , & persecuti sunt eum, & ceperunt eum, & abscinderunt vertebras manuum ejus & pedũ ejus. Et dixit Adoni-Bezeq, 7
Septuaginta reges, vertebris manuum suarum & pedum suorum præcisis, fuerunt colligentes panem subter mensâ meâ ; quemadmodum quod feci, sic retribuit mihi Dominus; & attulerunt eum Jerosolymam, & mortuus est ibi. Et inierunt bellũ filii Juda in Jerusalẽ, & subegerunt eam, & percusse- 8
runt eam ad verbum gladii, & urbem incenderunt in igne. Et post sic de- 9
scenderunt filii Iuda ad ineundum bellum cum Chenaghanæo habitatore montis, & Austri, & depressionis. Et venerunt filii Jehuda ad Chena- 10
ghanæos, qui habitantes in Hhebron ; & nomen Hhebron ab antiquo Kirjath-Arbagh: & percusserũt Sessai & Ahhiman, & Thalmai. Et abiit in- 11
de ad habitatores Debir; & nomen Debir ab antiquo Kirjath-Arche. Et 12
dixit Chaleb, Qui percusserit Kirjath-Arche, & subegerit eam ; & dabo ei Ghachzzah filiam meam in uxorem. Et subegit eam Ghathniel filius 13
qui parvus ab illo ; & dedit ei Ghachzzah filiam suam in uxorem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

LIBER JUDICUM
FILIORUM ISRAEL,
qui vocatur Hebraicè Sophtim.
CAPUT. I.

* ܗܘ ܕܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܬܪ ܡܘܬܗ ܕܝܗܘܫܥ ܒܪ ܢܘܢ ܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ *

* ܐ *

1 ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܡܘܬܗ ܕܝܗܘܫܥ ܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܪܝܐ ܠܡܐ ܢܣܩ ܠܢ ܩܕܡ

ספר שופטים : א

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 וַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאָל מֵאֶת־אָבִיהָ
? tibi Quid :Caleb ei dixitque : asino *desuper se deiixit* Et ,agrum
שָׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב מַה־לָּךְ׃
,mihi dediſti *meridiei* terrã quia‡ benedictionẽ mihi Da : ei Dixitque
15 וַתֹּאמֶר לוֹ הָבָה־לִּי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נָתַתָּנִי
ſcaturigines Caleb ei dedit & :aquarum *ſcaturigines* mihi *dabis* &
וְנָתַתָּה לִּי גֻּלֹּת מָיִם וַיִּתֶּן־לָהּ כָּלֵב אֵת גֻּלֹּת
Moſeh ſoceri Cheni filii Et .*inferioris partis ſcaturigines* & ,*partis ſuperioris*
16 עִלִּית וְאֵת גֻּלֹּת תַּחְתִּית׃ וּבְנֵי קֵינִי חֹתֵן מֹשֶׁה
,Jehudah deſertum Jehudah filiis cum Palmarum civitate de aſcenderũt
עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה מִדְבַּר יְהוּדָה
ivit Et .populo cum habitavit & ,*ivit* & : Harad meridie in quod
17 אֲשֶׁר בְּנֶגֶב עֲרָד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶת־הָעָם׃ וַיֵּלֶךְ
habitatorẽ Chenahanæi percuſſerunt & ,ſuo tratre Simhon cum Jehudah
יְהוּדָה אֶת־שִׁמְעוֹן אָחִיו וַיַּכּוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב
.Chormah civitatis nomen vocavit & : *eam* interfecerunt & : Sephath
צְפַת וַיַּחֲרִימוּ אוֹתָהּ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הָעִיר חָרְמָה׃
& ,Aſchelon & ,ejus terminum & ,Hazzah Jehudah Cepitque
18 וַיִּלְכֹּד יְהוּדָה אֶת־עַזָּה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־אַשְׁקְלוֹן וְאֶת־
cum Dominus Fuitque .ejus terminum & ,Hechron & ,ejus terminũ
גְּבוּלָהּ וְאֶת־עֶקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־
habitatores *expellendam ad* non quia : montem poſſedit & ; Jehudah
יְהוּדָה וַיִּרַשׁ אֶת הָהָר כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי
,Chebron Caleb ipſi Dederuntque .eis ferrei currus quia ,vallis
הָעֵמֶק כִּי־רֶכֶב בַּרְזֶל לָהֶם׃ וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת־חֶבְרוֹן
.Hanac filios tres inde expulit & :Moſeh eſt locutus ſicut
20 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיּוֹרֶשׁ מִשָּׁם שְׁלֹשֶׁה בְּנֵי הָעֲנָק׃
:Binjamin filii expulerunt non ſ.rusalem habitatorem Jebuzæum Et
21 וְאֶת־הַיְבוּסִי יֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ֫ם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בִנְיָמִן
diem ad uſq; Jeruſalaim in Binjamin filiis cum Jebuſæus habitavit &
וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בִנְיָמִן בִּירוּשָׁלַ֫ם עַד הַיּוֹם
Domin⁹ & .Bethel ipſi etiam ,Joſeph domus aſcenderãt Et .hanc
22 הַזֶּה׃ וַיַּעֲלוּ בֵּית־יוֹסֵף גַּם־הֵם בֵּית־אֵל וַיהוָה
urbis nomen &) : Bethel *in* ,Joſeph domus fecerãt explorari Et .eis cum
עִמָּם׃ וַיָּתִירוּ בֵּית־יוֹסֵף בְּבֵית־אֵל וְשֵׁם־הָעִיר
,urbe ex egredientem virum cuſtodes viderunt Et (.Luz antea
24 לְפָנִים לוּז׃ וַיִּרְאוּ הַשֹּׁמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן־הָעִיר
tecum f.ciemus & ,urbis introitum quæſo nobis Oſtende : ei dixeruntq;
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַרְאֵנוּ נָא אֶת־מְבוֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמְּךָ
urbem percuſſeruntque ,urbis introitum eis oſtendit Et .miſericordiã
חָסֶד׃ וַיַּרְאֵם אֶת־מְבוֹא הָעִיר וַיַּכּוּ אֶת־הָעִיר
.dimiſerunt ejus familiam omnem & ,virum & : gladii *ori* ad
לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָאִישׁ וְאֶת־כָּל־מִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁלְּחוּ׃
ejus nomen vocavit & ,urbem ædificavit & :Chitthim terram vir *ivit* Et
26 וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחִתִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
expulit non Et .hanc diem ad uſque ejus nomen hoc ; Luz
לוּז הוּא שְׁמָהּ־ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְלֹא־הוֹרִישׁ
,ejus *filias* & ,Tahanach & ,ejus *filias* & ,Bethſean Menaſſeh
27 מְנַשֶּׁה אֶת־בֵּית שְׁאָן וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־תַּעְנָךְ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ
& ,Ibleham habitatores & ,ejus *filias* & ,Dor habitatores &
וְאֶת־יֹשְׁבֵ֫י דּוֹר וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי יִבְלְעָם וְאֶת־
Chenahanæus *voluitque* ; ejus *filias* & ,Meghiddo habitatores & ,ejus *filias*
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי
poſuit & ,Iſrael eſſet roboratus cum ,fuit Et .ipſa terra in habitare
28 לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ וַיְהִי כִּי־חָזַק יִשְׂרָאֵל וַיָּשֶׂם
.eum expulit non expellendo ſed : *tributum ad* Chenahanæum
אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמַס וְהוֹרִישׁ לֹא־הוֹרִישׁוֹ׃

14 Quã pergentẽ in itinere mo-
nuit vir ſuꝰ ut peteret à patre
ſuo agrũ. Quæ cùm ſuſpirâſſet
ſedens in aſino, dixit ei Caleb;
15 Quid habes? At illa reſpondit,
Da mihi benedictionem: quia
terrã arentẽ dediſti mihi, da
et irriguã aquis. Dedit ergò ei
Caleb irriguũ ſuperius, & ir-
riguũ inferiꝰ. Filii autẽ Cinæi
16 cognati Moyſi, aſcenderunt de
civitate palmarũ, cũ filiis Ju-
da in deſertũ ſortis ejꝰ, ꝙ eſt
ad Meridiem Arad, & habi-
17 taverunt cũ eo. Abiit autem
Judas cũ Simeone fratre ſuo,
& percuſſerunt ſimul Chana-
næum qui habitabat in Se-
phaath, & interfecerunt eum.
Vocatúmq; eſt nomen urbis,
18 Horma, id eſt, Anathema. Cepit
quoq; Judas Gazam cũ finibus
ſuis, & Aſcalonẽ, atq; Accaron
19 cũ terminis ſuis. Fuitq; Dñs
cũ Juda, & montana poſſedit:
nec potuit delere habitatores
vallis, quia falcatis curribus
20 abundabant. Dederúntq; Ca-
leb Hebron, ſicut dixerat
Moyſes, qui delevit ex ea tres
21 filios Enac. Jebuſæum autem
habitatorem Jeruſalem non
deleverunt filii Benjamin:
habitavitque Jebuſæus cum fi-
liis Benjamin in Jeruſalem,
uſque in præſentem diem.
22 Domus quoque Joſeph aſcen-
dit in Bethel, fuitque Do-
minus cum eis. Nam cùm ob-
ſiderent urbem, quæ priùs Lu-
23 za vocabatur, Viderunt homi-
nem egredientem de civitate,
dixerúntque ad eum, Oſtende
nobis introitum civitatis, &
faciemꝰ tecũ miſericordiam.
24 Qui cùm oſtendiſſet eis, per-
cuſſerunt urbem in ore gladii:
hominem autem illum, &
omnẽ cognationẽ ejꝰ, dimiſe-
26 runt. Qui dimiſſus, abiit in ter-
rã Hetthim, & ædificavit ibi
civitatem, vocavitq; eã Lu-
zam: quæ ita appellatur uſque
27 in præſentẽ diẽ. Manaſſes quo-
que non delevit Bethſan, &
Thanac cũ viculis ſuis, & habi-
tatores Dor, et Jeblaam, & Ma-
geddo cũ viculis ſuis: cœpítq;
Chananæus habitare cum eis.
28 Poſtquàm autẽ confortatus eſt
Iſrael, fecit eos tributarios, &
delere noluit.

14 Καὶ ἐξήνεγκε (β) ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆ, καὶ ἐπέσεισεν αὐτῇ Γοθονιὴλ τὸν ἀδελφὸν Χάλεβ υἱὸν Ἰεφοννὶ τοῦ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς (γ) ἀγρόν. καὶ (δ) ἐβόησεν ἐπὶ τὸν ὄνον καὶ ἔκραξεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου. Εἶς γῆν Νότου ἐκδέδοσαί με. 15 καὶ εἶπεν αὐτῷ Χάλεβ, Τί ὅτι ἔχεις; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀχσά, (ε) Δὸς δή μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν Νότου ἐκδέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Χάλεβ κατὰ καρδίαν αὐτοῦ (ζ) λύτρωσιν μελεώνων 16 καὶ (η) λύτρωσιν ταπεινῶν. Καὶ οἱ υἱοὶ (θ) Ἰοὸδ τοῦ Κιναίου (ι) τοῦ γαμβροῦ Μωυσῆ ἀνέβησαν ἐκ τῆς πόλεως τῶν φοινίκων (λ) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα εἰς τὴν (μ) ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῷ Νότῳ Ἰούδα, ἥτις ὄρων ὅπου κατοικεῖ Ἀραδ, καὶ (ν) κατῴκησεν μετὰ τοῦ 17 λαοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας μετὰ Συμεὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἔκοψε τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα (ο) Σεφὲθ, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτούς· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, (π) Ἀνάθεμα. 18 Καὶ οὐκ ἐκληρονόμησεν Ἰούδας τὴν Γάζαν (ρ) καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, (σ) καὶ τὴν Ἀσκάλωνα (τ) καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀκκαρὼν (υ) καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, (φ) καὶ τὴν Αζσων (χ) καὶ τὰ ὅρια τὰ 19 αὐτῆς. (ψ) Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰούδα. καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ (ω) ἠδυνάσθη τοῦ ἐξολοθρεῦσαι τοὺς καθοικοῦντας τὰ κοιλάδα, ὅτι ἦν Ρηχὰβ διεσείλατο αὐτοῖς. Καὶ ἔδωκαν τῷ Χάλεβ τὴν Χεβρὼν, (ϛ) καθὼς ἐλάλησε Μωυσῆς. 20 καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς (γ) πόλεις τῶν υἱῶν Ενάκ. Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Ἰερουσαλὴμ (δ) οὐκ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ (ε) Βενιαμίν. καὶ κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν (ζ) Βενιαμὶν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας 22 ταύτης. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καὶ γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ· (η) καὶ κύριος ἦν μετ' αὐτῶν. Καὶ 23 παρενέβαλον, καὶ κατεσκέψαντο Βαιθήλ· τὸ δὲ 24 ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν Λουζά. Καὶ εἶδον οἱ (θ) φυλάσσοντες, καὶ ἰδὲ ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ, Δεῖξον ἡμῖν (ι) τὴν πόλεως τὴν εἴσοδον, καὶ 25 ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος. Καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως. καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας· τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐξαπέστειλαν. (κ) Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ 26 εἰς γῆν (λ) Χεττὶν καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Λουζά· τοῦτο ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ (μ) οὐκ ἐξῆρε 27 Μανασσῆ τὴν Βαιθσὰν, καὶ τὴν Σκιθῶν πόλις, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς καὶ (ν) τὰ τῆς οἰκουμένης αὐτῆς, καὶ τὴν (ξ) Θαναὰχ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τὴν Ιεβλαὰμ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τὴν (ο) Μαγεδὼ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τὰ τῆς οἰκουμένης αὐτῆς· καὶ ἤρξατο ὁ Χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Καὶ ἐγένετο ὅτε 28 ἐνίσχυσεν Ἰσραὴλ, (υ) καὶ ἐποίησεν τὸν Χαναναῖον εἰς φόρον, καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν.

Et factũ eſt in(l)ingreſſu eꝰ, et(m) incitavit eã Gothoniel ad petendũ à patre ſuo agrũ. Et(n)murmuravit, & clamavit de ſubjugali; In terrã Auſtri tradidiſti me. Et dixit ei Caleb, Quid eſt tibi? Et dixit ei Aſcha, Da nunc mihi benedictionem: quoniã in terrã Auſtri tradidiſti me, et dabis mihi(o)redemptionem aquæ. Et dedit ei Chaleb ſecundũ cor ejꝰ redemptionẽ excelſorũ, & redemptionẽ humiliũ. Et filii Jothor Cinei(p)affinis Moyſis aſcenderũt de civitate palmarũ cum filiis Juda in deſertum, (q) quod eſt in Auſtro Juda, quod eſt ſuper deſcenſũ Arad: (r)et habitaverũt cũ populo. Et ivit Judas cũ Symeon fratre ſuo, et concidit Chananæũ habitantẽ Sephath, et(ſ)exterminaverũt eos: & vocavit nomen civitatis, Anathema. Et(t)hæreditavit Judas Gazã, neq; fines ejus; neq; Aſcalonẽ, neq; fines ejꝰ; et Accaron, neq; fines ejus; Azotũ, neq; adjacentia ejus. Et erat Dominꝰ cũ Juda. Et hæreditavit montẽ, quoniã nõ potuerit(u)exterminare inhabitantes in valle, quoniã (x) Rechab obſtitit eis. Et dederũt ipſi Chaleb Chebron; ſicut locutꝰ eſt Moyſes. Et hæreditavit indè tres civitates filiorum (y) Enac. Et Iebuſæũ habitantẽ in Hieruſalem non (z) hæreditaverũt filii Beniamin. Et habitavit Iebuſæus cũ filiis Beniamin in Hieruſalem uſq; in diẽ hanc. Et aſcendentes filii Ioſeph, et utiq; ipſi in Bethel: et Dominꝰ fuit cũ eis. Et caſtrametati ſunt, (aa) et exploraverunt Bæthel: Nomen autẽ civitatis erat antèà Luza. Et viderũt, qui obſervabãt, (bb) et ecce vir egredientem è civitate, et ceperũt eũ: et dixerunt ei, Oſtende nobis civitatis ingreſſũ, & faciemꝰ tecũ miſericordiã. Et oſtendit eis ingreſſũ civitatis. Et percuſſerũt civitatem in ore gladii: virũ autẽ, et cognatiõnẽ ejꝰ dimiſerunt. Et ivit virinterrã Chettim: et ædificavit ibi civitatẽ, & vocavit nomen ejꝰ, Luza: Hoc eſt nomen ejꝰ uſq; in diẽ hanc. Et (cc) non abſtulit Manaſſes Bæthſan, quæ eſt Scytharũ civitas, neq; filias ejꝰ, neq; adjacentia ejꝰ; neq; Thanac, neq; filias ejꝰ; neq; habitantes Dor, neq; filias ejꝰ; neq; habitantem Bilac, neq; adjacentia ejꝰ, neq; filias ejꝰ; neq; habitantes Magedo, neq; adjacentia ejꝰ, & filias ejꝰ; neq; habitantes Ieblam, neq; adjacentia ejꝰ, neq; filias ejꝰ. Et cœpit Chananæus habitare in terra hac. Et factũ eſt, quando prævaluit Iſrael, et (dd) fecit Chananæũ in tributũ: & auferens non abſtulit eum.

MS. A. (β) ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτῆ, καὶ ἐπέσεισεν αὐτῇ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ (γ) πατρὸς αὐτῆς ἀγρόν. (δ) ἐβόησεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου, καὶ ἔκραξεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου, (ε) Δός μοι (ζ) λύτρωσιν (η) τῶν λύτρωσιν (θ) Ιωαβ (ι) πενθερᾶ Μωυσῆ (κ) τῶν πόλεως (λ) πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα (μ) ἔρημον Ἰούδα τὴν οὖσαν ἐν τῷ Νότῳ ὅπου καταβάσεως (ν) ἐπορεύθη, καὶ κατῴκησεν (ξ) ἐπάταξαν (ο) Σεφὲθ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν, καὶ ἐξωλεθρεύσαν αὐτήν· καὶ ἐκάλεσε (π) Ἐξολεθρώσεις. (ρ) καὶ τὸ ὄρειον (σ) καὶ τὸ ὄρειον (υ) καὶ τὸ ὄρειον (φ) καὶ τῶν (χ) καὶ τὰ (ψ) Καὶ κύριος ἦν (ω) ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοὺς (α) αὐτήν. Καὶ ἔδωκεν (ϛ) καθὰ (γ) πόλις, καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ενάκ. Καὶ τὸν (δ) οὐκ ἐξῆρεν οἱ (ε) Βενιαμίν. (ζ) Βενιαμὶν ἕως (υ) καὶ Ἰούδας μετ' αὐτῆ. Καὶ παρενέβαλον οἶκος Ισραὴλ καὶ Βαιθήλ· τὸ δὲ (θ) συλάσσοντες ἀνδρα ἐκπορεύομενον ἐκ τῆ πόλεως, (ι) τὴν εἴσοδον τῆ πόλεως, καὶ (κ) Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ (λ) Χεττιεὶμ· (μ) οὐκ ἐκληρονόμησεν Μανασσῆ τὴν Βαιθήλ, ἥτις ὄρων (ν) τὰ ἐξαίρετα αὐτῆ, (ξ) Ἐκθαναὰθ καὶ τὰς (ο) καὶ τὰς (π) καὶ τὰς καθοικοῦσας Βηλαὰμ καὶ τὰς θυγατέρας (ρ) καὶ τὰς (σ) Μαγεδὼν καὶ τὰς θυγατέρας (τ) καὶ τὰς θυγατέρας (υ) καὶ ἔστο

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

14 וְהוָה בְּמֵעֲלָהּ וְאַמְלִכְתֵּיהּ לְמִשְׁאַל מִן אֲבוּהָא אַחֲסַנְתָּא וְאִתְרְכִינַת מֵעַל חֲמָרָא וַאֲמַר
15 לָהּ כָּלֵב מַה לִיךְ׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ הַב לִי אַחֲסַנְתָּא אֲרֵי לַאֲרַע דָּרוֹמָא יְהַבְתָּנִי וְתִתֵּן לִי אַתָּר
16 בֵּית שַׁקְיָא דְמַיָא וְיָהַב לָהּ כָּלֵב יַת בֵּית שַׁקְיָא עִלָּאָה וְיַת בֵּית שַׁקְיָא תַּחְתָּאָה׃ וּבְנֵי
שַׁלְמָאָה חַמּוֹהִי דְמֹשֶׁה סְלִיקוּ מִן קִרְתָּא יְרִיחוֹ עִם בְּנֵי יְהוּדָה מַדְבַּר יְהוּדָה דִּי בְּדָרוֹם
17 עֲרָד וַאֲזַלוּ וְיַתִּיבוּ עִם עַמָּא׃ וַאֲזַל יְהוּדָה עִם שִׁמְעוֹן אֲחוּהִי וּמְחוֹ יַת כְּנַעֲנָאָה יָתִיב צְפַת
18 וְנַטְרוּ יָתָהּ וְקָרָא יַת שְׁמָא דְקִרְתָּא חָרְמָה׃ וּכְבַשׁ יְהוּדָה יַת עַזָּה וְיַת תְּחוּמָהּ וְיַת אַשְׁקְלוֹן
19 וְיַת תְּחוּמָהּ וְיַת עֶקְרוֹן וְיַת תְּחוּמָהּ׃ וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּבֵית יְהוּדָה וְתָרִיכוּ יַת
יָתְבֵי טוּרָא בְּתַר דְּלָא יְכִילוּ לְתָרָכָא יַת יָתְבֵי מֵישְׁרָא אֲרֵי רְתִיכִין דְּבַרְזְלָא לְהוֹן׃
20 21 וְיַהֲבוּ לְכָלֵב יַת חֶבְרוֹן כְּמָא דְמַלֶּל מֹשֶׁה וְתָרִיךְ מִתַּמָּן יַת תְּלָתָא בְּנֵי נַפְרָיָא׃ וְיַת יְבוּסָאֵי
יָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם לָא תָרִיכוּ בְּנֵי בִנְיָמִן וְיָתִיבוּ יְבוּסָאֵי עִם בְּנֵי בִנְיָמִן בִּירוּשְׁלֵם עַד יוֹמָא
2 23 הָדֵין׃ וְסַלִּיקוּ דְבֵית יוֹסֵף אַף אִנּוּן לְבֵיתְאֵל וּמֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדְהוֹן׃ וְשַׁלְחוּ מְאַלְלִין
24 דְּבֵית יוֹסֵף לְבֵיתְאֵל וְשׁוּם קִרְתָּא מִלְקַדְמִין לוּז׃ וַחֲווֹ נְטַרַיָא גַבְרָא נָפֵיק מִן קִרְתָּא וַאֲמַרוּ
25 לֵיהּ אַחֲוִינָא כְעַן יַת מַעֲלָנָא דְקִרְתָּא וְנַעֲבִיד עִמָּךְ טִיבוּ׃ וְאַחֲוִנוּן יַת מַעֲלָנָא דְקִרְתָּא וּמְחוֹ
יַת קִרְתָּא לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ וְיַת גַּבְרָא וְיַת כָּל זַרְעִיתֵיהּ שֵׁזִיבוּ׃ וְאָזַל גַּבְרָא לַאֲרַע חִתָּאֵי׃
26 וּבְנָא קִרְתָּא וּקְרָא שְׁמַהּ לוּז הוּא שְׁמַהּ עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וְלָא תָרִיכוּ דְבֵית מְנַשֶּׁה יַת בֵּית
שְׁאָן וְיַת כַּפְרָנָהָא וְיַת תַּעְנָךְ וְיַת כַּפְרָנָהָא וְיַת יָתְבֵי דֹאר וְיַת כַּפְרָנָהָא וְיַת יָתְבֵי יִבְלְעָם
וְיַת כַּפְרָנָהָא וְיַת יָתְבֵי מְגִדּוֹ וְיַת כַּפְרָנָהָא וְשָׁרֵי כְּנַעֲנָאָה לְמֵהַב בְּאַרְעָא הָדָא׃ וַהֲוָה כַּד
28 תְּקִיף יִשְׂרָאֵל וְשַׁוִי יַת כְּנַעֲנָאֵי לְמַסְקֵי מַסִּין וְתָרָכָא לָא תָרְכִנוּן׃

Et fuit in intrando eam, & induxit eum ad petendum à patre ſuo poſſeſſionẽ; & delapſa eſt de aſino, & dixit ei Chaleb: Quid tibi? Et dixit illi, Da mihi poſſeſſionẽ, nam ad terram Auſtralem dediſti me; & dabis mihi terram domus irrigationis aquarum: & dedit ei Chaleb domum irrigationis ſuperioris, & domum irrigationis inferioris. Et filii Salmaah ſoceri Moſis aſcenderunt ex urbe Jerihho cum *filiis* Jehuda ad deſertum Jehuda, quod in Auſtro Gharod; & venerunt & habitaverunt cum populo. Et ivit Jehuda cum Simghon fratre ſuo, & percuſſerunt Chenaghanæum habitatorẽ Szephath; & deſtruxerunt illam, & vocavit nomen urbis Hhorma. Et ſubegit Jehuda Ghazam & terminum ejus, & Askalon & terminum ejus, & Gheqron & terminũ ejus. Et fuit verbũ Domini in auxiliũ domus Jehuda, & extirpaverunt habitatores montis: poſt ſic (quod peccarunt) nõ potuerunt ad extirpandũ habitatores planitiei, nam currus ferri illis. Et dederunt Chaleb Hhebrõ ut id quod locutus eſt Moſes, & extirpavit inde tres filios fortiũ. Et Jebuzæos habitatores Jeruſalẽ nõ extirpaverunt filii Binjamin; & habitarũt Jebuzæi cũ filiis Binjamin in Jeruſalẽ uſq; ad diẽ hanc. Et aſcenderunt domus Joſeph etiã illi ad Bethel: & dictum Domini in auxiliũ eorum. Et miſerunt exploratores domus Joſeph ad Bethel: & nomen urbis ab antiquo Luz. Et viderunt cuſtodes virum exeuntem ex urbe, & dixerunt ei: Videre nos fac nunc aſcenſum urbis, & faciemus tecum beneficentiam. Et videre eos fecit aſcenſum urbis; & percuſſerunt urbem ad verbum gladii; & virum & omnem proſapiam ejus ſervarunt. Et abiit vir in terram Hhethæorũ: & ædificavit urbem & vocavit nomen ejus Luz, ipſum nomen ejus uſque ad diem hanc. Et non extirpaverunt domus Menaſſe Beth-Sean & vicos ejus, & Thaghnach & vicos ejus, & habitatores Dor & vicos ejus, & habitatores Jiblegham & vicos ejus, & habitatores Migdo & vicos ejus; & reliquit Chenaghanæum ad habitandum in terrã hac. Et fuit cum fortificatus eſt Iſrael; & *appoſuit Chenaghanæos* ad collatores tributorum, et extirpando non extirpaverunt eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܟܕ ܥܠܬ ܠܗ ܡܠܬ ܕܬܫܐܠ ܠܐܒܝܗ ܚܩܠ ܘܐܬܬ ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܠܒ ܡܢܘ ܐܝܬ ܠܟ ܐܡܪ ܠܗ

15 ܒܪ ܐܢ ܝܗܒ ܠܝ ܒܪܟܬܐ ܕܐܪܥܐ ܕܢܓܒ ܝܗܒ ܠܝ ܘܐܥܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܝ ܕܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗ

ספר שופטים : ב

habitavit sed, Ghazer in habitantē Chenahanæum expulit non Ephraim Et 29
וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב
habitatores expulit non Zebulun .Ghazer in ej° *interiore* in Chenahanæ°
הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ בְּגָזֶר : זְבוּלוֹן לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי 30
,ej° *interiore* in Chenahanæ° habitavit sed ,Nahalol habitatores & ,Chitron
קִטְרוֹן וְאֶת־יוֹשְׁבֵי נַהֲלֹל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ 31
& ,Hacho habitatores expulit non Aſer .*tributum in* fueruntque
וַיְהִי־לְמַס : אָשֵׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי עַכּוֹ וְאֶת־
& ,Chelbah & ,Achzib & ,Achlab & ,Sidon habitatores
יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת־אַחְלָב וְאֶת־אַכְזִיב וְאֶת־חֶלְבָּה וְאֶת־
habitatorum Chenahanæi *interiore* in Aſer habitavit Et .Rechob & ,Aphic
אֲפִיק וְאֶת־רְחֹב : וַיֵּשֶׁב הָאַשֵּׁרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יוֹשְׁבֵי 32
habitatores expulit non Naphthali .eum expulit non quia ,terræ
הָאָרֶץ כִּי לֹא הוֹרִישׁוּ : נַפְתָּלִי לֹא־הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי 33
Chenahanæi interiori in habitavit sed: Bethhanath habitatores & ,Bethſemes
בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי בֵּית־עֲנָת וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי
eis erant Bethhanath & ,Bethſemes habitatores & :terræ habitatorum
יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וַיְהִי בֵּית־שֶׁמֶשׁ וּבֵית עֲנָת הָיוּ לָהֶם
non quia ;montem ad Dan filios *Emoræi oppreſſerunt* Et .*tributum in*
לְמַס : וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי אֶת־בְּנֵי־דָן הָהָרָה כִּי־לֹא 34
monte in habitare Emoræus Cœpitque .vallem in *deſcendere eis* dederat
נְתָנוּ לָרֶדֶת לָעֵמֶק : וַיּוֹאֶל הָאֱמֹרִי לָשֶׁבֶת בְּהַר־ 35
,Joſeph domus manus eſt aggravata & :Sahalbim in & ,Aijalon in Cheres
חֶרֶס בְּאַיָּלוֹן וּבְשַׁעַלְבִים וַתִּכְבַּד יַד בֵּית־יוֹסֵף
,ſcorpionum aſcenſu ab Emoræi terminus Et .*tributum in* fuerunt &
וַיִּהְיוּ לָמַס : וּגְבוּל הָאֱמֹרִי מַמַּעֲלֵה עַקְרַבִּים 36
.ſupra & ,petra à
מִהַסֶּלַע וָמָעְלָה :

CAP. II. ב

: dixit & ,Bochim ad Ghilgal de Domini angelus aſcendit Et
וַיַּעַל מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַגִּלְגָּל אֶל־הַבֹּכִים וַיֹּאמֶר 1
.terram in vos introduxi & ,Ægypto ex vos feci Aſcendere
אַעֲלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ
meum pactum faciam irritū Non :dixi & ;veſtris patribus juravi quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם וָאֹמַר לֹא־אָפֵר בְּרִיתִי
terræ habitatoribus pactum *excidetis* non vos Et .*ſecum* in vobiſcum
אִתְּכֶם לְעוֹלָם : וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לִישְׁבֵי הָאָרֶץ 2
hoc cur ;*mea voce in audijſtis* non & :dirnetis eorum altaria : hujus
הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן וְלֹא־שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מַה־זֹּאת
veſtris facibus à eos expellam Non :dixi etiam Et ?feciſtis
עֲשִׂיתֶם : וְגַם אָמַרְתִּי לֹא־אגרש אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם 3
.laqueum in vobis erunt eorum dii & ,lateribus in vobis erunt ſed
וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים וֵאלֹהֵיהֶם יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ :
ad hæc verba Domini *angelum loqui ſecundum* ,fuit Et
וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־ 4
.ſleverunt & ,ſuam vocem populus elevaverunt & ,Iſrael filios omnes
כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ :
ibi immolaverunt & :Bochim ipſius loci nomen Vocaveruntq;
וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם 5
,Iſrael filii abierunt & ,populum Jehoſuah dimiſit Et .Domino
לַיהוָה : וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם וַיֵּלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל 6
Servieruntque terram poſſidendum ad ,ſuam hæreditatem ad *vir*
אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ : וַיַּעַבְדוּ 7
ſeniorum diebus omnibus & ,Jehoſuah diebus omnibus Domino populus
הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל ׀ יְמֵי הַזְּקֵנִים
omne viderunt qui ,Jehoſuah poſt dies prolongaverunt qui
אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁר רָאוּ אֵת כָּל־
eſt mortuus Et .Iſraeli fecit quod ,magnum Domini opus
מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל : וַיָּמָת 8
.annorum decem & centum *filius* ,Domini ſervus ,Nun filius Jehoſuah
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים :

Verſio VUL. LAT.

habitavit ſed, Ghazer in habitantē Chenahanæum expulit non Ephraim Et 29
Ephraim etiam non interfecit Chananæum, qui habitabat in
habitatores expulit non Zebulun .Ghazer in ej° *interiore* in Chenahanæ° 30
Gazer, ſed habitavit cū eo. Zabulon non delevit habitatores
,ej° *interiore* in Chenahanæ° habitavit ſed ,Nahalol habitatores & ,Chitron
Cetron, & Naalol: ſed habitavit Chananæus in medio ej°, fa-
& ,Hacho habitatores expulit non Aſer .*tributum in* fueruntque 31
ctúſq; eſt ei tributarius. Aſer quoq; non delevit habitatores
& ,Chelbah & ,Achzib & ,Achlab & ,Sidon habitatores
Accho, & Sidonis, Ahalab, & Achazib, & Helba, & Aphec, &
habitatorum Chenahanæi *interiore* in Aſer habitavit Et .Rechob & ,Aphic 32
Rohob: Habitavítq; in medio Chananæi habitatoris illi° ter-
habitatores expulit non Naphthali .eum expulit non quia ,terræ 33
ræ, nec interfecit eū. Nephthali quoque nō delevit habitatores
Chenahanæi interiori in habitavit ſed: Bethhanath habitatores & ,Bethſemes
Bethſames, & Bethanath: & habitavit inter Chananæū habita-
eis erant Bethhanath & ,Bethſemes habitatores & :terræ habitatorum 34
torē terræ, fuerúntq; ei Bethſamitæ et Bethanitæ tributarii. Ar-
non quia ;montem ad Dan filios *Emoræi oppreſſerunt* Et .*tributum in*
ctavítq; Amorrhæus filios Dan in monte, nec dedit eis locū ut
monte in habitare Emoræus Cœpitque .vallem in *deſcendere eis* dederat 35
ad planiora deſcenderent: Habitavítq; in monte Hares, quod
,Joſeph domus manus eſt aggravata & :Sahalbim in & ,Aijalon in Cheres
interpretatur Teſtaceo, in Aialon & Salebim. Et aggravata
,ſcorpionum aſcenſu ab Emoræi terminus Et .*tributum in* fuerunt &
eſt manus domûs Joſeph, factúſq; eſt ei tributari°. Fuit 36
autē terminus Amorrhæi ab Aſcenſu Scorpionis, petra, & ſuperiora loca.

CAP. II.

1 Aſcenditq; Angelus Dñi de Galgalis ad Locū flentiū, et ait; Eduxi vos de Ægypto, & introduxi in terrā, pro qua juravi patrib° veſtris: & pollicit° ſū, ut non facerem irritū pactum meum vobiſcum in ſempiternum: 2 Ita duntaxat ut non feriretis fœdus cum habitatoribus terræ hujus, ſed aras eorū ſubverteretis: & noluiſtis audire vocem meam: cur hoc fe- 3 ciſtis? Quam ob rem nolui delere eos à facie veſtra: ut habeatis hoſtes, & dii eorum ſint vobis in ruinam. Cúmque loqueretur Angelus Dñi hæc verba ad omnes filios Iſrael: elevaverunt ipſi vocē ſuā & flevе- 5 runt. Et vocatum eſt nomen loci illi°, Loc° flentium, ſive lacrymarum: immolaveruntque ibi hoſtias Dño. Dimiſit ergo Joſue populum, & abierunt filii Iſrael unuſquiſque in poſſeſſionem ſuam, ut obtinerent 7 eam: Servierúntque Domino cunctis diebus ejus, & ſeniorum qui longo poſt eum vixerunt tempore, & noverant omnia opera Domini quæ fecerat cum 8 Iſrael. Mortuus eſt autem Joſue filius Nun, famulus Domini, centum & decem annorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ Ἐφραὶμ οὐκ ἐξῆρε τὸν Χαναναῖον τὸν κα- 29
τοικοῦντα ἐν Γαζὲρ· καὶ κατῴκησεν ὁ Χαναναῖος
ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν Γαζέρ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.
Καὶ Ζαβουλὼν οὐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας (χ) 30
Κέδρων, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας (ϕ) Δωμανά· καὶ
κατῴκησεν ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ(ω) αὐτοῦ, καὶ ἐ-
γένετο αὐτῷ εἰς φόρον. Καὶ Ἀσὴρ οὐκ ἐξῆρε 31
τοὺς κατοικοῦντας Ἀκχὼ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς
φόρον, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ, καὶ τοὺς κατοι-
κοῦντας Σιδῶνα, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δαλὰφ,
(α) Ἀχαζὶ, καὶ Χελβὰ, καὶ Ναὰ, καὶ Ἐ-
ρεώ. Καὶ κατῴκησεν ὁ Ἀσὴρ ἐν μέσῳ τῶ Χα- 32
ναναίου καὶ κατοικοῦντος γῆν, ὅτι οὐκ (β) ἠδυ-
νήθη ἐξάραι αὐτόν. Καὶ(γ) Νεφθαλὶ οὐκ ἐξῆρε 33
τοὺς κατοικοῦντας(δ) Βαθσαμὺς, καὶ τοὺς κατοι-
κοῦντας(ε) Βαθανάχ. καὶ κατῴκησε(ζ) Νεφθαλὶ
ἐν μέσῳ Χαναναίου κατοικοῦντος γῆν· οἱ
δὲ κατοικοῦντες (ε) Βαθσαμὺς καὶ (ζ) Βαθε- 34
νὲθ, ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον. Καὶ ἐξέθλι-
ψεν ὁ Ἀμορῥαῖος τοὺς υἱοὺς Δὰν εἰς τὸ ὄρος,
ὅτι οὐκ (η) ἀφῆκαν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοι-
λάδα. Καὶ ἤρξαλο ὁ Ἀμορῥαῖος κατοικεῖν ἐν 35
τῷ (θ) ὄρει τῷ ὀρακκάβῃ, ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι καὶ ἐν
ᾧ αἱ ἀλώπεκες, ἐν τῷ Μυρσινῶνι, καὶ ἐν Θλμα-
βίν. καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ οἴκου Ἰωσὴφ δὴ τὸν
Ἀμορῥαῖον, καὶ (ι) ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον.
Καὶ τὸ ὅριον τὸν (κ) Ἀμορῥαίου ἀπὸ τῆς ἀναβά- 36
σεως Ἀκραβεὶν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐπάνω.

Κεφ. β'.

Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ Γαλγὰλ ὅπου 1
τὸ κλαυθμῶνα καὶ ὅπου Βαθὴλ καὶ ὅπου οἶκον
Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς (α) αὐτοὺς, Τάδε λέγει
κύριος, Ἀνεβίβασα ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (β)
εἰσήγαγον ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν (γ) ὠμοσα τοῖς
πατράσιν (δ) ὑμῶν καὶ εἶπα, Οὐ διασκεδάσω τὴν
διαθήκην μου τὴν ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὑ- 2
μεῖς δὲ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθη-
μένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἐδὲ τοῖς θεοῖς
αὐτῶν (ε) προσκυνήσετε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν
συντρίψετε, (ζ) τὰ δυσσεβήματα αὐτῶν (η) καθε-
λεῖτε. καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, (θ) ὅτι
τοῦτο ἐποιήσατε. (ι) Κἀγὼ εἶπον, Οὐ μὴ ἐξ- 3
άρω αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν
εἰς ζυγοὺς, καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν ἔσονται ὑμῖν
εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ 4
ἄγγελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους (κ) πρὸς
πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπῆραν ὁ λαὸς τὴν φω-
νὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν. (λ) Καὶ ἐπωνόμασε τὸ 5
ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, (μ) Κλαυθμῶνες· καὶ (ν)
ἐθυσίασαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ. Καὶ ἐξαπέστειλεν Ἰη- 6
σοῦς τὸν λαὸν, (ξ) καὶ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονο-
μίαν αὐτοῦ καταλαβεῖν αὐτὸν τὴν γῆν. Καὶ ἐ- 7
δούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέ-
ρας Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυ-
τέρων, ὅσοι ἐμακροημέρευσι μετὰ Ἰησοῦ, ὅσοι ἔ-
γνωσαν πᾶν τὸ ἔργον κυρίου τὸ μέγα (ο) ὅσα ἐ-
ποίησε ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰησοῦς 8
υἱὸς Ναυῆ δοῦλος (π) κυρίου, υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν

magnum, (g) *quæcunq; fecit in Iſrael. Et mortuꝰ eſt Ieſus filius Naue ſervus Domini, filius centum decem annorum.* 8

MS. A. (φ) καὶ ὠκοδόμησεν (χ) Χεβρὼν, καὶ τὰς (ψ) Ἐναμὰν· (ω) αὐτῶν, καὶ ἐγένετο εἰς (α) καὶ τὴν Ἀχραπεὶ, καὶ τὴν Σχεδὶαν, καὶ τὴν Να-
φὲκ, καὶ τὴν Ῥοὼς. Καὶ κατῴκησεν Ἀσὴρ (β) ἐσυνάσθη (γ) Νεφθαλὶμ (δ) Βεθσαμὺς, οὐδὲ τὰς (ε) Βαθενὲθ. (ζ) Ἰσραὴλ ἐν μέ-
σῳ (ε) Βεθσαμὺς (ζ) Βεθενὲθ, ἐγενήθη (η) ἀφῆκεν (θ) ὄρη τῶ Μυρσινῶνος, ἃ αἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες. Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ (ι)
Κεφ. β'. MS. A. αὐτὰς, Κύριος κύριος ἀνεβίβασεν ὑμᾶς (β) εἰσήγαγεν (γ) ὤμοσεν (δ) ὑμῶν τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ
εἶπεν ὑμῖν, Οὐ διασκεδάσω (ε) τὰ μὴ προσκυνήσητε (ζ) καὶ τὰ (η) κατακαύσετε. καὶ ἐκ (θ) ὅτε (ι) Καὶ ἐγὼ εἶπα, Οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαὸν, ὃν εἶπα τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς ἐκ προσώπου
(κ) πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ ἐπῆραν (λ) Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (μ) Κλαυθμῶν· (ν) ἔθυσ (ξ) καὶ ἀπῆλθαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν κατακλήρο-
νομῆσαι (ο) ὃ ἐποίησεν τῷ (π) κυρίῳ, ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

Et Ephraim non abſtulit Chana- 29
næū habitantē in Gazer. Et ha-
bitavit Chananæus in medio ejus
in Gazer: & (ee) factus eſt in
tributū. Et Zabulon non abſtulit 30
habitantes Cedron, nec habitan-
tes Domana. Et habitavit Chana-
næus in medio eorū: et factus eſt
ei in tributū. Et Aſer non abſtu- 31
lit habitantes Accho: (ff) &
factus eſt ei in tributū, & habi-
tantes Dor, & habitātes Sidona,
& habitantes Dalaph, Aſachzi,
& Chebda, & Nai, & Ereo. Et 32
habitavit Aſer in medio Chana-
næi habitantis terrā: quoniā non
potuit auferre eum. Et Nephthali 33
non abſtulit habitantes Bethſa-
mys & habitantes Bethanach. Et
habitavit (gg) Nephthali in me-
dio Chananæi habitantis terram.
Habitantes autem Bethſamys, &
(hh) Betheneth, facti ſunt eis in
tributū. Et contribulavit Amor- 34
rhæus filios Dan in monte; quoniā
(ii) non permiſerunt eū deſcen-
dere in vallē. Et cœpit Amorrhæus 35
habitare in monte (kk) Teſtaceo,
(ll) in quo ur$, et in quo vulpes)
in Myrſinani, & in Thalabin. Et
gravata eſt manus domūs Joſeph
ſuper Amorrhæum: & factus eſt
(mm) eis in tributū. Et terminus 36
Amorrhæi ab aſcenſu Acrabin à
petra & ſuprà.

CAP. II.

Et aſcendit Angelus Domini 1
de Galgal *ſuper* (a) Clauthmonas,
& ſuper Bethel, & ſuper domū
Iſrael: & dixit ad eos; Hæc di-
cit Dominus, Aſcendere vos feci
de Ægypto: & induxi vos in
terrā, quā juravi patribꝰ veſtris.
Et dixi, Non diſſipabo teſtamen-
tū meū, quod vobiſcū in ſeculū. Et
vos non diſpanetis teſtamen-
tū iis qui inſident in terra hac,
neq; deos eorum adorabitis: ſed
ſculptilia eorū conterētis, altaria
eorum deſtruetis. Et non exaudiſtis vocē meā, (b) quam
hæc feciſtis. Et ego dixi, (c) Non 3
auferā eos à facie veſtra: & e-
runt vobis in angustias: & dii
eorum erunt vobis in ſcandalū.
Et factū eſt, poſtquā locutus eſt 4
angelus Domini verba hæc ad
omnes filios Iſrael; & elevave-
runt populus vocē ſuā, et plora-
verunt. Et cognominaverunt no- 5
men loci illius, (d) Clauthmones,
[id eſt, plorationes.] Et ſacrifica-
verunt ibi Domino. Et dimiſit 6
Ieſus populum: & (e) venit vir
ad hæred tatem ſuā hæreditare
terram. Et ſervivit populus Do- 7
mino omnes dies Ieſu, & omnes
dies ſeniorum, qui prolongave-
runt dies (f) cum Ieſu, quicunq;
cognoverunt omne opus Domini
magnum, (g) quæcunq; fecit in Iſrael. Et mortuꝰ eſt Ieſus filius Naue ſervus Domini, filius centum decem annorum. 8

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ודבית אפרים לא תריכ ית כנענאי דיתבין בגזר ויתיבו כנענאי בגויהון בגזר : דבית זבולן 29
לא תריכו ית יתבי קטרון וית יתבי נהלול ויתיבו כנענאי בגויהון והוו למסקי מסין : דבית אשר לא תריכו ית יתבי עכו וית יתבי צידון וית אחלב וית אכזיב וית חלבה וית 30 31
אפיק ורחוב : ויתיבו דבית אשר בגו כנענאי יתבי ארעא ארי לא תרכנון : דבית 32
נפתלי לא תריכו ית יתבי בית שמש וית יתבי בית ענת ויתיבו בגו כנענאי יתבי ארעא 33
ויתבי בית שמש ובית ענת הוו להון למסקי מסין : ודחקו אמוראי ית בני דן לטורא ארי 34
לא שבקונון למחת למישרא : ושרי אמוראה למיתב בטור חרס באילון ובשעלבים 35
ותקיפת יד בית יוסף והוו למסקי מסין : ותחום אמוראה ממסקני עקרבים מן כיפא 36
ולעלא :

ב

וסליק נבייא בשליחות מן קדם יי מן גלגלא לבוכים ואמר אסקית יתכון ממצרים 1
ואעלית יתכון לארעא די קיימית לאבהתכון ואמרית לא אשני קימי עמכון לעלם : ואתון 2
לא תגורון קים ליתבי ארעא הדא אגוריהון תתרעון ולא קבלתון למימרי מא דא
עבדתון : ואף אמרית לא אתריך יתהון מן קדמיכון ויהון לכון למעיקין וטעותהון יהון 3
לכון לתקלא : והוה כד מלל נבייא דיי ית פתגמיא האלין לכל בני ישראל וארימו עמא 4
ית קלהון ובכו : וקרו שמא דאתרא ההוא בוכים ונכסו תמן נכסת קודשיא קדם יי : 5 6
ושלח יהושע ית עמא ואזלו בני ישראל גבר לאחסנתיה למירת ית ארעא : ופלחו 7
עמא קדם יי כל יומי יהושע וכל יומי סבייא די אורכו יומין בתר יהושע דחזו ית כל
עובדא דיי רבא די עבד לישראל : ומית יהושע בר נון עבדא דיי בר מאה ועשר שנין : 8

Et dom$ Ephraim non *extirpavit* Chenaghanæos qui habitantes in Ga- 29
zer: & habitarunt Chenaghanæi inter eos in Gazer. Domus Zebulun non 30
extirpavere habitantes Kitron, & habitantes Nahhalol; & habitarunt
Chenaghanæi inter eos, & fuerunt ad collatores tributorum. Domus Aſer 31
non extirparunt habitantes Ghacho, & habitantes Szidon, & Ahhlab, &
Achzib, & Hhelba, & Aphic, & Rehhob. Et habitaverunt *domus* Aſer in- 32
ter Chenaghanæos habitatores terræ, quoniā non extirparunt eos. *Domus* 33
Neptali nō extirpaverunt habitatores Beth Semes, et habitatores Beth-Gha-
nath; & habitarunt in medio Chenaghanæorū habitatorū terræ, & habita-
tores Beth-Semes & Beth-Ghanath fuerunt illis in collatores tributorum.
Et arctaverunt Æmorrhæi filios Dan ad montem, quoniā non ſiverunt eos 34
ad deſcendendum in planitiem. Et *cœpit Æmorrhæ*$ ad habitandū in mon- 35
te Hharezz in Ajalon, & in Saghalabim; & *invaluit manus* domus
Joſeph, & fuerunt in collatores tributorum. Et terminus Æmorrhæi in aſ- 36
cenſu Ghakrabim à Petrâ & ſupra.

CAP. II.

Et aſcendit Propheta in legatione ab-ante Dñm à Gilgelâ ad Bochim: 1
Et dixit, Eduxi vos ex Ægypto, et aſcendere feci vos ad terrā quā juravi
patrib$ veſtris, et dixi: Non alterabo fœd$ meū; quod vobiſcū in ſeculū. Et 2
vos non pangatis fœd$ habitatorib$ terræ huj$, altaria eorū excidetis; &
non obediſtis dicto meo: quid hoc feciſtis? Et etiā dixi: Non exterminabo 3
eos ab-ante vos, & erunt vobis ad tribulantes; & abominationes eorū erūt
vobis ad offendiculū. Et fuit, cū locut$ eſt *Propheta* Dei verba hæc omnib$ 4
filiis Iſrael; & elevarūt popul$ vocē ſuam, & fleverunt. Et vocarunt nomen 5
loci illi$ Bochim, & obtulerunt ibi oblationē ſanctitatū ante Dominū. Et 6
dimiſit Joſue populū, & abierunt filii Iſrael, vir ad poſſeſſionē ſuā, ad hæ-
reditandū terrā. Et ſervierunt popul$ ante Dominū omnib$ dieb$ Joſue, & 7
omnib$ dieb$ ſenū, qui prolongarunt dies poſt Joſue; & qui viderunt om-
ne factū Domini magnū quod fecit Iſrael. Et mortu$ eſt Joſue filius Nun, 8
ſervus Domini, filius centum & decem annorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܐܦܪܝܡ ܠܐ ܐܟܚܕ ܠܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒ ܒܓܙܪ. ܘܝܬܒܘ ܟܢܥܢܝܐ ܒܓܙܪ ܒܓܘ ܠܗܘܢ.
30 * ܙܒܘܠܘܢ ܠܐ ܐܟܚܕ ܠܝܬ ܟܬܪܘܢ ܘܠܐ ܢܗܠܠ. ܘܝܬܒ ܟܢܥܢܝܐ ܒܓܘ ܘܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܡܣܝܩ.
31 ܐܫܪ ܠܐ ܐܟܚܕ ܐܦܩ ܘܐܠܒ ܘܐܚܙܒ. ܘܐܚܠܒ ܘܐܦܝܩ ܘܪܚܘܒ.
32 ܘܝܬܒ ܐܫܪ ܒܓܘ ܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܐܬܪܟܘܗܝ.
33 * ܢܦܬܠܝ ܠܐ ܐܟܚܕ ܠܝܬ ܒܝܬ ܫܡܫ ܘܒܝܬ ܥܢܬ. ܘܝܬܒ ܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܘܗܘ ܠܗܘܢ ܠܡܣ ܘܠܡܣ ܒܝܬ ܫܡܫ ܘܒܝܬ ܥܢܬ.
34 * ܘܐܡܪܝ ܢܦ ܠܒܢܝ ܕܢ ܒܓܘ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗܘܢ ܠܡܢܚܬ ܒܝܬ ܥܡܩ.
35 ܘܐܡܪܝ ܒܓܘ ܠܡܫܒ ܒܗܪ ܚܪܣ ܒܐܝܠܘܢ ܘܒܫܥܠܒܝܢ. * ܘܐܬܟܒܕ ܝܕ ܒܝܬ ܝܘܣܦ ܘܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܡܣ.
36 ܘܗܝ ܬܚܘܡ ܕܥܩܪܒܝܢ ܡܢ ܣܠܥ ܘܠܡܥܠ. * ܘܣܠܥ ܗܘ ܒܝܬ ܐܠ ܣܠܥ ܘܠܡܥܠ.

* ܘ *

29 Aphrem quoque non extinxit Chananæum habitantem in Gazer, sed habitârunt inter eos Chananæi in Gazer.
30 Nec Zebolon consumpsit habitatores Ketron, nec habitatores Iahlil; sed habitârunt Chananæi cum ipso, sub tributum tamen subacti.
31 Nec Asir peremit habitatores Acco, nec habitatores Sidon, nec Hebel, Jezabel, Halaba, Aphec, &
32 Rehob: Sed habitavit Asir inter Chananæos habitatores terræ illius, eò quòd non peremerint eos.
33 Nephtali non consumpsit incolas Beth-semes, nec incolas Beth-anath; sed habitârunt inter Chananæos habitatores terræ illius, incolas Beth-anath, & incolas Beth-semes; hi autem subacti fuerunt ab illis sub tributum.
34 Propulsârunt Amorrhæos filii Dan ad montem, nec permiserunt illis ut descenderent in vallem.
35 Acquieverunt Amorrhæi habitare in terra Hedes in monte, in Alun, & Scjaalbin: invalescente autè manu domûs Joseph, sub tributum subegerunt eos.
36 Porrò limes Amorrhæi fuit ab acclivi Acron, à rupe & suprà.

CAP. II.

1 * ܘܣܠܩ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܡܢ ܓܓܠ ܠܒܟܝܐ ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܐܢ ܐܦܩ ܐܢ ܡܢ ܡܨܪ.
ܘܐܥܠ ܐܢ ܠܐܪܥܐ ܕܡܠ ܠܐܒܗܬ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܦܪ ܐܢ ܒܪܝܬ ܥܡ ܐܢ ܠܥܠܡ.
2 ܘܐܢ ܐܢ ܐܬܪ ܡܕܒܚ ܗܕܐ ܬܬܪ. ܘܐܢ ܐܢ ܠܐ ܫܡܥ ܒܩܠ. * ܡܢ ܥܒܕ ܗܕܐ ܠܟ.
3 ܘܐܢ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢ ܠܐ ܐܦܪ ܐܢ ܐܢ ܐܢ

ספר שופטים : ב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

monte in,Heres Thimnath in ej' hæreditatis termino in eum sepelierunt Et
illa generatio omnis etiam Et Ghabas montis aquilone ab ,Ephraim

9 ויקברו אותו בגבול נחלתו בתמנת־חרס בהר 9 Et sepelierunt eũ in finib⁹ pos-
אפרים מצפון להר־נעש : וגם כל־הדור ההוא 10 sessionis suæ in Thamnathsare
non qui ,eos post alia generatio surrexitque:suos patres ad *sunt collecti*

נאספו אל־אבותיו ויקם דור אחר אחריהם אשר לא 11 in monte Ephraim, à Septen-
.Israeli fecit quod *factum* etiam &,Dominum noverunt

ידעו את־יהוה וגם את־המעשה אשר עשה לישראל : 12 trionali plaga montis Gaas.
servierunt &,Domini oculis in malum Israel filii Feceruntque

ויעשו בני־ישראל את־הרע בעיני יהוה ויעבדו את־ 13 10 Omnisque illa generatio con-
educentem ,suorum patrum Deum Dominum dereliquerãt Et .Behalim

הבעלים : ויעזבו את־יהוה אלהי אבותם המוציא 14 gregata est ad patres suos : &
diis è ,alienos deos post iverunt & ,Ægypti terra è eos

אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי 15 surrexerunt alii, qui non no-
irritaverunt &,eis se incurvaverãt &,eorum *circuitus* qui ,populorum

העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעסו את־ 16 verant Dominũ, & opera quæ
.Astaroth & ,Bahal servierunt &,Dominũ Dereliquerãtq; .Dominũ

יהוה : ויעזבו את־יהוה ויעבדו לבעל ולעשתרות : 17 11 fecerat cũ Israel. Fecerúntq;
: diripientiũ manu in eos *dedit* & ,Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et

ויחר־אף יהוה בישראל ויתנם ביד שסים 18 filii Israel malũ in conspectu
non & ,circuitu à eorũ inimicorũ manu in eos *vendidit* & ,eos diripuerãt &

וישסו אותם ומכרם ביד אויביהם מסביב ולא 19 Dñi, & servierunt Baalim. Ac
,egrediebãtur *quò cunq; Israel ,suorum inimicorum facies in* stare ultrà potuerũt

יכלו עוד לעמד לפני אויביהם : בכל אשר יצאו 20 dimiserunt Dñm Deum patrũ
sicut & ,Dominus est locutus sicuti ,malum in eos *in* erat Domini manus

יד־יהוה היתה־בם לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר 21 suorũ , qui eduxerat eos de
Dominus suscitavit Et .valde *eis fuit angustia* & : eis Dominus juravit

נשבע יהוה להם ויצר להם מאד : ויקם יהוה 22 terra Ægypti : & secuti sunt
suos judices *ad* etiam Et ,eos diripientiũ manu è eos servaverãt & ,Judices

שפטים וישיעום מיד שסיהם : וגם אל־שפטיהם 23 deos alienos, deósq; popu-
:eis se incurvaverãt & ,alienos Deos post sunt fornicati *quia*,audierũt non

לא שמעו כי זנו אחרי אלהים אחרים וישתחוו להם 24 lorum,qui habitabant in circui-
præcepta *audiendo ad*,corã patres ambulaverãt *qua* via de citò recesserũt

סרו מהר מן־הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצות 25 tu eorũ, & adoraverunt eos :
,Judices eis Dominus suscitaret cùm Et .sic fecerunt non ; Domini

יהוה לא־עשו כן : וכי־הקים יהוה להם שפטים 26 & ad iracundiã concitaverunt
eorũ inimicorũ manu è eos servabat & ,judice cum Dominus erat &

והיה יהוה עם־השפט והושיעם מיד איביהם 27 13 Dñm, Dimittentes eũ, & ser-
facie à eorum *gemitu à* Dominus misĕrebatur quia ; Judicis diebus omnib⁹

כל ימי השפט כי־ינחם יהוה מנאקתם מפני 28 14 vientes Baal & Astaroth. Ira-
,revertebãtur ,*judicem moriendo in* ,erat Et .eorũ *corũptatorum* &,eos opprimentiũ

לחציהם ודחקיהם : והיה במות השופט ישבו 29 túsque Dñs contra Israel, tra-
,eis serviẽdo ,alienos deos post *eundũ ad suis patrib⁹ iræ* corrũpebant se &

והשחיתו מאבותם ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם 30 didit eos in man⁹ diripientiũ:
sua via de & ,suis actibus de faciebãt cadere non : eis se incurvando &

ולהשתחות להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם 31 qui ceperunt eos , & vendi-
quòd eo Pro :dixit & ,Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et .dura

הקשה : ויחר־אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר 32 derunt eos hostibus , qui habi-
,eorum patribus præcepi quod meum pactũ ista gens sunt transgressi

עברו הגוי הזה את־בריתי אשר צויתי את־אבותם 33 tabant p gyrum : nec potuerunt
expellendum ad addam non ego Etiam :meæ voci obed erunt non &

ולא שמעו לקולי : גם־אני לא אוסיף להוריש 34 15 resistere adversariis suis : Sed
.est mortuus & ,Jehosuah dimisit quas gentibus de ,eorũ *faciebus* à *virum*

איש מפניהם מן־הגוים אשר־עזב יהושע וימת : 35 quocunq; pergere voluissent,
viam *ipsi custodientes num* ,Israel *eis in tentare* Pro

למען נסות בם את־ישראל השמרים הם את־דרך 36 man⁹ Dñi super eos erat, sic-
.non an ,eorum patres servaverãt sicut ,*eis in ambulandũ ad*,Domini

יהוה ללכת בם כאשר שמרו אבותם אם־לא : 37 ut locut⁹ est, & juravit eis : &
eas *expellendam non ad* ,*istas* gentes Dominus dimisit Et

וינח יהוה את־הגוים האלה לבלתי הורישם 38 16 vehementer afflicti sunt. Susci-
.Jehosuah manu in eas *dedit* non & : citò

מהר ולא נתנם ביד יהושע :

tavítq; Dñs judices, qui libe-
rarent eos de vastantiũ mani-
bus : Sed nec eos audire vo-
17 luerunt, Fornicantes cum diis
alienis,& adorantes eos. Citò
deseruerunt viã,p quã ingressi
fuerãt patres eorum: & audi-
entes mandata Dñi, omnia fe-
18 cére contraria. Cúmque Dñs
judices suscitaret, in dieb⁹ eo-
rũ flectebãtur misericordiâ,&
audiebat afflictorũ gemit⁹, &
liberabat eos de cæde vastan-
19 tium. Postquã autem mortuus
esset judex, revertebantur, &
multò faciebant pejora quàm
fecerant patres eorum , se-
quentes deos alienos, servi-
entes eis, & adorantes illos.
Non dimiserunt adinventio-
nes suas,& viã durissimã, per
quam ambulare consueverunt.
20 Iratúsq; est furor Dñi in Israel,
& ait;Quia irritum fecit gens
ista pactũ meũ, & pepigerã cũ
patrib⁹ eorũ, & vocem meam
21 audire contempsit : Et ego nõ
delebo gentes,quas dimisit Jo-
22 sue,et mortu⁹ est:Ut in ipsis ex-
periar Israel,utrùm custodiant
viã Dñi,& ambulent in ea,sic-
ut custodierunt patres eorũ ,
23 an non. Dimisit ergò Dominus
omnes nationes has, & citò
subvertere noluit, nec tradidit
in manus Josue.

9 Καὶ ἔθαψαν αὐτ (ρ) ἐν ὁρίῳ τ κληρονομίας
αὐτῆς (σ)ἐν Θαμναθαρὲς, ἐν ὄρει Ἐφραὶμ ἀπὸ
10 Βορρᾶ τοῦ ὄρους Γαάς. Καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκεί-
νη προστέθησ πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῆς. καὶ
ἀνέστη γενεὰ ἑτέρα μετ' αὐτοὺς, (τ) οἳ οὐκ ἔ-
γνωσ τ κύριον, (υ)καί γε τὸ ἔργον ὃ ἐποίη-
11 σε (φ) ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐποίησ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν (χ)ἐνάντιον κυρίου,καὶ (ψ)
12 ἐλάτρευσ τοῖς Βααλίμ. Καὶ ἐγκατέλιπον τ
(ω)κύριον τ θεὸν τ πατέρων αὐτ, τ ἐξαγα-
γόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησ
ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τ (α) θεῶν τ ἐθνῶν
τ περικύκλῳ αὐτ,καὶ προσεκύνησ αὐτοῖς καὶ
13 παρώργισ τ κύριον, Καὶ ἐγκατέλιπον(β)αὐ-
τ, καὶ ἐλάτρευσ(γ)τῷ Βααλ καὶ τ Ἀσάρτας.
14 Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος (δ)ἐν τῷ Ἰσραήλ.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς(ε) εἰς χεῖρας προνομεύ-
όντων,καὶ(ζ)καὶ ἐπρονόμευσ αὐτούς· καὶ(η)
ἀπέδοτο αὐτοὺς (θ) ἐν χερσὶ τ ἐχθρῶν αὐτῆς
κυκλόθεν, καὶ οὐκ (ι) ἠδυνήθησ ἔτι ἀνταναι-
15 στῆναι τ προσώπου (κ) τ ἐχθρῶν αὐτ Ἐν πᾶσιν
οἷς (λ)ἐπορεύοντο. καὶ χεὶρ κυρίου (μ) ἦν ἐπ'
αὐτοὺς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησε κύριος καὶ
καθὼς ὤμοσε (ν) κύριος αὐτοῖς,καὶ ἐξέθλι-
16 ψεν αὐτοὺς ζοόσπρα. Καὶ ἤγειρε κύριος κρι-
τὰς,καὶ ἔσωσεν (ξ)αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς τ
προνομευόντων αὐτούς.καὶ γε(ο)τ κριτ οὐκ
17 ὑπήκουσ,Ὅτι ἐξεπορνευσ ὀπίσω θεῶν ἑτέ-
ρων,καὶ προσεκύνησ(π) αὐτοῖς.καὶ ἐξέκλιναν
ταχὺ ἐκ τ ὁδοῦ, ἧς ἐπορεύθησ οἱ πατέρες
αὐτ τ(ρ)εἰσακοῦσ τ λόγων κυρίου οὐκ ἐποίη-
18 σ(σ)ὅτω. Καὶ ὅτι ἤγειρε (τ) κύριος αὐτοῖς
κριτὰς,καὶ ἦν κύριος μτ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν
αὐτοὺς(υ)ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτ πάσας τὰς
ἡμέρας τ κριτοῦ,ὅτι παρεκλήθη κύριος ἀπὸ τ
στεναγμοῦ (φ)αὐτ ἀπὸ προσώπου τ πολιορκού-
των(χ)αὐτοὺς καὶ ἐνθλιζόντων αὐτούς.Καὶ ἐ-
γένετο ὡς ἀπέθνησκεν ὁ κριτὴς,καὶ ἀπέστρεφον
καὶ πάλιν διέφθειρον ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτ
(ψ) πορεύεσθ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων,λατρεύειν
αὐτοῖς καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς.οὐκ(ω)ἀπέρριψαν
τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτ, (α)καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτ
20 τὰς σκληράς. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν
τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, Ἀνθ' ὧν ὅσα (ϛ) ἐλά-
τελιπον τὸ ἔθνος τοῦτο τ διαθήκην μου ἣν ἐν-
ετειλάμην τοῖς πατράσιν αὐτ,καὶ οὐκ (γ)εἰσή-
21 κουσ τ φωνῆς μου,Καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξ-
ᾶραι ἄνδρα ἐκ προσώπου αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἐ-
θνῶν, ὧν κατέλιπεν (δ) Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ
22 ἐν τῇ γῇ· καὶ ἀφῆκα Τοῦ πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς
τὸν Ἰσραὴλ,εἰ φυλάσσονται τὴν ὁδὸν κυρίου
πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ,ὃν τρόπον (ε)ἐφύλαξαν
23 οἱ πατέρες αὐτῆς, ἢ οὔ. Καὶ ἀφῆκεν κύριος
τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι αὐτὰ τὸ τά-
χος,καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ.

Et sepelierunt eum in termino hæ- 9
reditatis ejus in Thamnathares,in
monte Ephræm ab Aquilone mon-
tis Gaas. Et omnis generatio illa 10
appositi sunt ad patres suos.Et sur-
rexit generatio altera post eos,
qui non scierunt Dominum, &
opus,quod fecerat in Israel.Et fe- 11
cerunt filii Israel malignũ coram
Domino : & servierunt Baalim.
Et dereliquerunt Dominum Deũ 12
patrũ suorum, qui eduxit eos de
terra Ægypti: & ambulaverunt
post deos alios de dis gentium,
quæ in circuitu eorum, & adora-
verunt eos. Et exacerbãverunt De-
minum:Et reliquerunt eum:et ser- 13
vierunt Baal, & (h) Astartibus.
Et iratus⁹ est furore Dominus in Is- 14
rael. Et tradidit eos in (i) manus
prædantium : & deprædati sunt
eos. Et vendidit eos in manib⁹ in-
imicorum suorum in circuitu: &
non potuerunt ultrà resistere ad
faciẽ inimicorũ suorum In omni- 15
bus in quibus (k) ibant. Et manus
Domini erat super eos in mala:
sicut locutus est Dominus, et sicut
juravit Dominus eis.Et contribu-
lavit eos valdè.Et suscitavit Do- 16
min⁹ Judices:et salvavit eos Do-
minus de manu deprædantiũ eos.
Ac ne judicibus quidem obedie- 17
runt, Quoniam exfornicati sunt
post deos alios, & adoraverunt
eos.Et declinaverunt citò de via,
quã ambulaverunt patres eorũ ad
exaudiendum verba Domini : non
fecerunt ita. Et (l) quia suscita- 18
bat Dominus eis Judices ; & erat
Domin⁹ cum Judice,& salvavit
eos de manu inimicorum eorum
omnes dies Judicis :quoniam fle-
ctebatur Domin⁹ à gemitu eorum
à facie obsidentium eos, & con- 19
tribulantium eos. Et factum est,
postquàm mortuus est Judex; &
(m) reverterunt, & vterum cor-
ruperunt super patres suos, eundo
post deos alios,ad serviendũ illis,
& adorandum illos. Non abjece-
runt studia sua, et vias suas du- 20
ras. Et iratus est furore Domini
in Israel, & dixit ; (n) Pro iis
quanta dereliquerunt gens hæc
testamentũ meum,quod mandavi
patribus eorum, et non obedierunt
voci meæ; Et ego non apponam ul- 21
ferre virũ à facie ipsorũ de gen-
tibus, quas reliquit Jesus filius
Nave in terra : Et (o) dimisit Ad 22
tentandũ in eis Israel,si observa-
rent viã Domini ire in ea, quem-
admodũ custodierũt patres eorũ,
an non.Et (p)dimittet Dñs gentes; 23
has,ut non auferat illas celeriter:
& non tradidit eas in manu Jesu.

MS. A. (ρ) ἐν ὄρει(σ)ἐν Θαμναθαρὲ,ὡς ἐν ὄρει (τ) ὅσοι οὐκ (υ)καὶ τὸ(φ)
πρὸ Ἰσραήλ. (χ) ἐναντίον (ψ) ἐλάτρευον (ω)κύριον θεὸν (α) θεῶν αὐτ τ
(β) τ κύριον, καὶ (γ) τῷ Βαὰλ (δ) τῷ Ἰσραήλ. (ε)ἐν χειρὶ(ζ)ἐπρονόμευ
(η)ἀπέδοτο(θ)ἐν χειρὶ τ προνομευόντων κυκλόθεν,(ι)ἠδυνάσθησ(κ)ἐχθρῶν
(λ) ἐπορεύοντο .(μ)ἦν αὐτοῖς (ν)κύριος,καὶ(ξ)αὐτὸς ἐκ (ο) τ αὐτῶν οὐκ ἐπι-
ήκουσ,(π)αὐτοῖς. καὶ παρώργισ τ κύριον, καὶ ἐξέκλιναν(ρ)ἐισακοῦειν ἐντο-
λὰς κυρίου·(σ)ὅτως.(τ)αὐτοῖς κύριος κρίλας,(υ)ἐν χειρὶ τ κριτοῦ αὐτ (φ)
αὐτ καὶ περὶ προσώπου(χ)αὐτῶν.Καὶ ἐγένετο(ψ)προσθλῶσαι(ω)ἀπέρψαν(α) καὶ οὐκ ἀπέστησ ἀπὸ τ ὁδοῦ αὐτ τ σκληρᾶς.
(β) ἐσκατέλιπαν (γ)ὑπήκουσ(δ)Ἰησοῦς καὶ ἀφῆκεν (ε)ἐτυλάξαιτο οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀφῆκεν

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Versio Latina.

וקברו יתיה בתחום אחסנתיה בתמנת חרס בטורא דבית אפרים מצפונא לטור געש: 9
ואף כל דרא ההוא אתכנישו לות אבהתוהי וקם דרא אוחרנא בתריהון דלא ידעין 10
למדחל מן קדם יי ואף ית עובדא די עבד לישראל : ועבדו בני ישראל ית דביש קדם יי 11
ופלחו ית בעלייא : ושבקו ית פולחנא דיי אלהא דאבהתהון דאפיק יתהון מארעא 12
דמצרים וטעו בתר טעית עממיא מטעות עממיא די בסחרניהון וסגידו להון ארגיזו קדם
יי : ושבקו ית פולחנא דיי ופלחו לבעלא ולעשתרתא : ותקיף רוגזא דיי בישראל 13 14
ומסרינון ביד בוזייהן ובזו יתהון ומכרנון ביד בעלי דבביהון מסחור סחור ולא יכילו
עוד למקם קדם בעלי דבביהון : בכל אתר די נפקו מחא מן קדם יי הית בהון לבישא 15
כמא דמלל יי וכמא דקים יי להון ועקת להון לחדא: ואקם יי נגידין ופרקנון מיד בזויהון: 16
ואף מן נגידהון לא קבילו ארי טעו בתר טעות עממיא וסגידו להון סטו בפריע מן 17
אורחא דאולו אבהתהון לקבלא פקודיא דיי לא עבדו כן: ואדי אקים יי להון נגידין והוה 18
מימרא דיי בסעדיה דנגידא ופריק להון מיד בעלי דבביהון כל יומי נגידא ארי מתיב
משימרא דאמר יי ומקבל צלותהון ופריק להון מן קדם דחקיהון ומשעבדהון : והוה כד 19
מאת נגידא תיבין ומחבלין מאבהתהון למדך בתר טעית עממיא למפלחהן ולמסגד
להן לא שבקין מעובדיהון בישיא ומאורחתהון מקלקלתא : ותקיף רוגזא דיי בישראל 20
ואמר חלף די עברו עמא הדין על קימי די פקדית ית אבהתהון ולא קבילו למימרי : 21
אף אנא לא אוסיף לתרכא אנש מן קדמיהון מן עממיא די שבק יהושע ומית: בדיל 22
למנסאה בהון ית ישראל הנטרין אנון ית אורחן דתקנן קדם יי למדך בהון כמא די נטרו
אבהתהון אם לא : ושבק יי ית כל עממיא האלין בדיל דלא לתרכותהון בפריע ולא 23
מסרנון ביד יהושע :

Et sepelierunt eũ in termino hæreditatis ejus, in Thimnath Zzarahh, in 9
monte dom⁹ Ephraim à Septentione montis Gaghas. Et etiã omnis gene- 10
ratio illa congregati sunt ad *patres suos*;& surrexit generatio alia post eos,
qui non noverunt ad timendũ ab-ante Dñm, & etiã facta quæ fecit Israe-
li. Et fecerunt filii Israel id quod malũ ante Dominum ; & coluerunt Ba- 11
ghalaja. Et reliquerunt cultũ Domini Dei patrum eorũ qui eduxit eos de 12
terrâ Ægypti; & erraverunt post errores *populorũ* ab errore populorum,
qui in circuitu eorum : & adoraverunt eos, & irritaverunt ante Dominũ.
Et remiserunt cultũ Domini,& coluerunt Baghala & Ghasteratha. Et inva- 13
luit indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu direptorũ *suo-* 14
rum,& diripuerunt eos ; & *vendidit* eos in manu auctorũ inimicitiarum
suarũ à circũcircũ,& nõ valuerunt ultra ad surgendũ ante auctores inimi-
citiarũ suarũ. In omni loco quo exierunt,percussio ab ante Dñm fuit in eis 15
in malũ,ut id quod locutus est Domin⁹, &ut id quod juravit Domin⁹ eis;&
arctavit eos valde. Et erexit Dñs duces, & liberavit eos de manu direptorũ 16
suorũ. Et etiã ex ducib⁹ non audierunt, nam erraverunt post errores popu- 17
lorũ,& adoraverunt eos; declinaverunt citò de via quã ambulaverunt pa-
tres eorũ ad accipiendũ jussa Domini, & non fecerunt sic. Et quando erexit 18
Domin⁹ eis duces,et fuit dictũ Domini in auxilio ducis, & liberavit eos de
manu auctorũ inimicitiarũ suarum, omnib⁹ dieb⁹ ducis;nam conversus est
a verbo quod dixit Dñs,& excepit orationẽ eorũ,& liberavit eos *ab-ante*
oppressores eorũ,& *humiliatores* eorũ. Et fuit cũ mortu⁹ est dux, reverten- 19
tes & corrũpentes à patrib⁹ suis ad eundũ post errores Gentiũ,ad colen-
dum eos & ad adorandũ eos; non remittentes de factis suis malis & de
via suâ corrupta. Et invaluit indignatio Dñi in Israel, & dixit : Propterea 20
quod transierũt popul⁹ hic super pactũ meũ, quod jussi patres eorũ;& non
obedierunt dicto meo: Etiã ego non addã ad ejiciendũ hominem ex-ante 21
illos de gentib⁹, quas reliquit Josue,& mortu⁹ est. Propter tentandũ in eis 22
Israelé,an custodientes illi vias quæ munitæ ante Dñm ad ambulandũ in eis,
ut id ꝙ custodierũt patres eorũ,an nõ. Et reliquit Dñs *oẽs* gentes has, pro- 23
ptera ꝙ non ad extirpandũ eas celeriter; & nõ tradidit eas in manu Josue.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sepelierúntque eum in termino hæreditatis 9
suæ, in Tamnath-serah quæ est in monte A-
phré, ab Aquilonari plaga montis Gaas. Totũ 10
quoq; seculũ illud collecti fuerunt ad patres
suos, & successit eis aliud seculũ quod neque
Dñm noverat, neque opera ipsius quæ fecerat
Israeli. Quare perpetrârũt Israelitæ quod ma- 11
lum erat coram Dño, & coluerunt Baal; De- 12
seruerunt Dominum Deum patrum suorum,
qui eduxit eos de terra Ægypti, et sectati sunt
deos alienos gentium quæ circum eos erant,
adoraverunt eos, & iram Domini concitave-
runt. Deseruerunt inquam Dominum, colue- 13
rúntque Baal & Esteroth. Unde commotus 14
irâ Dominus in Israelem, tradidit eos in ma-
num direptorum, qui diripuerunt eos; & tra-
didit eos in manum hostium eorum qui circũ
eos erant, nec potuerunt ampliùs stare co-
ram hostibus suis. Quin quocunque egredi- 15
ebantur, manus Domini erat adversùs eos in
malum, quemadmodum dixerat Dominus, &
prout juraverat eis Dominus: quod & ad-
modum angebat illos. Suscitavit autem Do- 16
minus judices inter Israelitas, et liberârũt eos
de manu diripientiũ eos. Sed & judices suos 17
non audierunt, quia post deos peregrinos er-
rantes adorârunt eos, & citò defecerunt à
via quâ incesserant patres eorum audiendo
præcepta Domini, *ipsi* verò non ita fecerunt.
Et quoties suscitabat eis Domin⁹ judices, a de- 18
rat Dominus judicibus, & liberabat eos de
manu hostium eorum: cunctis diebus judi-
cum exaudiebat suspiria illorum, *quæ emitte-*
bant metu opprimentium & depellentiũ eos.
Mortuis autem judicibus, resiliebant, & cor- 19
ruptelis indulgebant secus ac patres eorũ, sec-
tando deos alienos, eos colendo atq; adora-
rando, nihil diminuentes ab actionib⁹ & viis
suis pravis. Proinde iratus Dñs Israeli, dixit, 20
Quandoquidẽ gens ista transgressa est fœdus
meũ quod mandavi patrib⁹ eorũ, nec audie-
runt vocẽ meam; Etiam ego non perdâ ultrà 21
à conspectu eorum quenquã ex populis quos
moriens Jesus reliquit, Ut per eos tentet Do- 22
minus Israelẽ custodiántne viam Dñi, incedántque in ea, sicut patres eorũ custodierunt,
nécne. Reliquit ergò Dominus populos il- 23
los, nec cito perdidit eos, neque tradidit eos
Dominus in manum Jesu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Eóque in possessionis suæ termino, (videli- 9
cet in Tamnath serah, quæ est in monte
Ephraim, ad lævam montis Gjaas) se-
pulto; Toto etiam illo ævo sepulto, & ad 10
patres suos profecto, procreatum est post
eos ævum quod nec Dominũ agnoscebat,
nec opera ipsius viderat quæ patrârat erga
filios Israel. Et architectati sunt filii Is- 11
rael scelera coram Domino, & coluerunt
Baal idolum; Et recedentes à cultu Dei, 12
Dei patrum suorum, qui eduxerat eos è
terra Ægypti, sectati sunt deos gentium
sibi adjacentium, & adoraverunt eos;
Dominũ verò irritaverunt, Ejusq; cultũ 1
deserentes, coluerunt Baal & Astaroth duo
simulacra. Iratus itaq; Dominus filiis Is- 14
rael, potestatem dedit in eos raptoribus, qui
diripuerunt illos; tradiditque eos inimicis
sibi circumjacentibus, nec poterant resistere
inimicis suis. Et quoties egrediebantur ad 15
prælium, erat manus Domini contra eos in
punitionẽ & afflictionẽ, quemadmodum
dixerat eis Dominus, & ut pollicitus fue-
rat patribus eorum; adeo ut in summam
miseriam & angustiam redegisset eos ne-
gotium. Quapropter præposuit eis Domi- 16
nus judices qui liberârunt eos de manu
raptorum: At neque judicibus suis obe-
divêre filii Israel, èo quòd aberrâssent, 17
deos alienos adorâssent, à via per quam
ambulaverunt patres eorũ, digressi essent,
præceptum Domini minimè audissent, nec
fecissent quod mandaverat eis. Cùm 18
enim præponebat illis Dominus judices,
opem ferebat judicibus eorum, & salva-
bant illos de manibus inimicorum eorum;
& omnibus judicum diebus audiebat
Dominus gemitum illorum & querelas
quas oppressionium atque perturbantium
se causâ fundebant. At judicibus eorum 19
defunctis, revertebantur ad corruptelam
more patrum suorum, idola colebant &
adorabant, nil detrahentes à pristinis ma-
lis operibus & pestimis viis illorum. Quo- 20
circa desævit ira Domini in filios Israel,
& ait, Si populus iste transgrediatur præ-
ceptũ quod mandavi patribus eorum, nec
audierint sermonem meum, Haud pergam 21
consumere à conspectu eorum quenquam
ex gentibus quas reliquit Josue post obi-
tum suum, ut per eas probaret Dominus
filios Israel, num custodirent vias Domi-
ni et ambularent in eis quemadmodum
custodierant patres eorum, nécne. Et hac 22
de causa reliquit Dominus gentes istas,
nec illico perdidit eas, nec tradidit eas in
manus Josue.

ספר שופטים : ג

CAP. III. ג

1 וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִנִּיחַ יְהוָה לְנַסּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל
2 אֵת כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֶת כָּל־מִלְחֲמוֹת כְּנָעַן: רַק לְמַעַן
3 דַּעַת דֹּרוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלַמְּדָם מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר־
לְפָנִים לֹא יְדָעוּם : חֲמִשֶּׁת סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וְכָל־
4 הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידֹנִי וְהַחִוִּי יֹשֵׁב הַר הַלְּבָנוֹן מֵהַר
בַּעַל חֶרְמוֹן עַד לְבוֹא חֲמָת : וַיִּהְיוּ לְנַסּוֹת בָּם
5 אֶת־יִשְׂרָאֵל לָדַעַת הֲיִשְׁמְעוּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־
צִוָּה אֶת־אֲבוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ
6 בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי : וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לָהֶם לְנָשִׁים וְאֶת־
7 בְּנוֹתֵיהֶם נָתְנוּ לִבְנֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם :
וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה
8 אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָאֲשֵׁרוֹת : וַיִּחַר־
אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ
אֲרַם נַהֲרַיִם וַיַּעַבְדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם שְׁמֹנֶה
9 שָׁנִים : וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה וַיָּקֶם יְהוָה
מוֹשִׁיעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז
אֲחִי כָלֵב הַקָּטֹן מִמֶּנּוּ : וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ־יְהוָה
10 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא לַמִּלְחָמָה וַיִּתֵּן יְהוָה
בְּיָדוֹ אֶת־כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם מֶלֶךְ אֲרָם וַתַּעׇז
יָדוֹ עַל כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם : וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים
11 שָׁנָה וַיָּמָת עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז : וַיֹּסִפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
12 לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־
עֶגְלוֹן מֶלֶךְ־מוֹאָב עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־עָשׂוּ אֶת הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה : וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו אֶת־בְּנֵי עַמֹּן וַיַּעַמֶּלֶק
13 וַיֵּלֶךְ וַיַּךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּירְשׁוּ אֶת־עִיר הַתְּמָרִים :
וַיַּעַבְדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֶגְלוֹן מֶלֶךְ־מוֹאָב
14 שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה : וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
15 וַיָּקֶם יְהוָה לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת־אֵהוּד בֶּן־גֵּרָא בֶּן־
הַיְמִינִי אִישׁ אִטֵּר יַד־יְמִינוֹ וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב :

Verſio VULG. LAT.

CAP. III.

1 Hæ ſunt gentes quas Dñs dereliquit, ut erudiret in eis Iſraelé, & omnes qui non noverant bella Chananæorum:
2 Ut poſteà diſcerent filii eorum certare cum hoſtibus, & habere conſuetudinem prælian-
3 di: Quinq; ſatrapas Philiſthinorũ, omnémque Chananæũ, & Sidoniũ, atque Heuæum; qui habitabat in monte Libano, de monte Baal-Hermon uſq; ad introitum Emath. Dimiſitq; eos, ut in ipſis experiretur Iſraelem, utrùm audiret mandata Dñi quæ præceperat patrib⁹ eorũ p manum Moyſi,
5 an non. Itaq; filii Iſrael habitaverunt in medio Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Heuæi, & Jebu-
6 ſæi: Et duxerunt uxores filias eorũ, ipſíque filias ſuas filiis eorum tradiderunt, & ſervie-
7 runt diis eorum. Fecerúntq; malũ in conſpectu Dñi, & obliti ſunt Dei ſui, ſervientes Baalim & Aſtaroth. Iratúſq; contra Iſrael Dñs, tradidit eos in man⁹ Chuſan Raſathaim regis Meſopotamiæ, ſervierúntq; ei
9 octo annis. Et clamaverunt ad Dominum: qui ſuſcitavit eis ſalvatorem, & liberavit eos, Othoniel videlicèt filium Cenez, fratrem Caleb minorem:
10 Fuítque in eo Spiritus Domini, & judicavit Iſrael. Egreſſúſque eſt ad pugnam, & tradidit Dominus in manus ejus Chuſan Raſathaim regem Sy-
11 riæ, & oppreſſit eum. Quievitque terra quadraginta annis, & mortuus eſt Othoniel filius
12 Cenez. Addiderunt autem filii Iſrael facere malũ in conſpectu Domini: qui cõfortavit adverſùm eos Eglon regem Moab: quia fecerunt malum in
13 conſpectu ejus. Et copulavit ei filios Ammon, & Amalec: abiitq; & percuſſit Iſrael, atq; poſſedit urbem palmarum.
14 Servierúntque filii Iſrael Eglon regi Moab decem & octo
15 annis: Et poſteà clamaverunt ad Dominum: qui ſuſcitavit eis ſalvatorem vocabulo Aod, filium Gera, filii Jemini, qui utrâque manu pro dextera utebatur. Miſeruntque filii Iſrael per illum munera Eglon regi Moab.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'. CAP. III.

1 Καὶ ταῦτα τὰ (a) ἔθνη ἃ ἀφῆκε κύριος ἀλλὰ ὅστε πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας τοὺς πολέμους
2 Χαναάν. Πλὴν διὰ τὰς γενεὰς (β) ὧν Ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ
3 ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά. Τὰς πέντε Σατραπείας τῶν Ἀγγαίων, καὶ πάντα τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Σιδώνιον, καὶ τὸν Εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν Λίβανον ἀπὸ τοῦ ὄρους (γ) τοῦ Ἀερμὼν ἕως Λαβωημάθ. Καὶ
4 ἐγένετο ὅστε πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντολὰς κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν
5 χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ Χαναάν, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰε-
6 βουσαίου. Καὶ ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευ-
7 σαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν (δ) ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐπελάθοντο (ε) κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν (ζ) τοῖς Βααλὶμ καὶ τοῖς
8 ἄλσεσι. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς (η) ἐν χειρὶ Χουσαρσαθαὶμ βασιλέως (θ) Συρίας ποταμοῦ. καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Χουσαρ-
9 σαθαὶμ (ι) ἔτη ὀκτώ. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον. καὶ ἤγειρε κύριος σωτῆρα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς, τὸν Γοθονιὴλ υἱὸν Κενὲζ ἀδελφοῦ Χαλεὲβ τὸν (κ)
10 νεώτερον ὑπὲρ αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν (λ) εἰς πόλεμον πρὸς Χουσαρσαθαὶμ. καὶ παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ αὐτῷ τὸν Χουσαρσαθαὶμ βασιλέα (μ) Συρίας ποταμοῦ· καὶ ἐκραταιώθη χεὶρ αὐτοῦ ὅτι τὸν
11 Χουσαρσαθαὶμ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ (ν) ἔτη τεσσαράκοντα. καὶ ἀπέθανε Γοθονιὴλ υἱὸς Κε-
12 νέζ. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν (ξ) ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐνίσχυσε κύριος τὸν Ἐγλὼμ βασιλέα Μωὰβ ὅτι τὸν Ἰσραὴλ, διὰ τὸ πεποιηκέναι
13 αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου. Καὶ (ο) ζωήλαβε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐπορεύθη καὶ
14 ἐπάταξε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν πόλιν τῶν φοινίκων. Καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωὰβ
15 ἔτη δεκαοκτώ. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον. καὶ ἤγειρεν (π) αὐτοῖς σωτῆρα, τὸν Ἀὼδ υἱὸν Γηρὰ (ρ) υἱὸν τοῦ Ἰεμινὶ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον. καὶ (σ) ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ.

CAP. III.

ET hæ gentes, quas reliquit (a) Dominus eas, ut (b) tentaret in eis Iſrael, omnes qui nescierunt (c) bella Chanaan. (d) Tantùm propter generationes filiorum Iſrael, ut doceret illos bellum: verùm, qui ante illos, nescierunt (e) illas: Quinque 3 ſatrapias Alienigenarum, & omnem Chananæum, & Sidonium, & Euæum inhabitantem Libanum à monte Aermon uſque (f) Laboemath. Et factum eſt, 4 ut tentaret in ipſis Iſrael, ad ſciendum, ſi audient mandata Domini, quæ mandavit patribus eorum in manu Moyſis. Et filii 5 Iſrael habitaverunt in medio Chananæi, & Chettæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Euæi, & Jebuſæi. Et acceperunt fili- 6 as earum ſibi ipſis in uxores: & filias ſuas dederunt filiis eorum; & ſervierunt diis eorum. Et fecerunt filii Iſrael 7 malum ante Dominum: & obliti ſunt Domini Dei ſui, & ſervierunt Baalim, & (g) Lucis. Et iratus eſt furore Domi- 8 nus in Iſrael: & vendidit eos in manu Chuſarſathaem regis Syriæ (h) fluminum. Et ſervierunt filii Iſrael Chuſarſathaem annos octo. Et clamaverunt fi- 9 lii Iſrael ad Dominum. Et excitavit Dominus ſalvatorem Iſrael, & ſalvavit eos; Gothoniel filium Cenez (i) fratris Chaleb minorem ſuper ipſum. Et 10 factus eſt ſuper eum ſpiritus Domini: & judicavit Iſrael. Et exiit ad bellum (k) adverſus Chuſarſathaem. Et tradidit Dominus in manu ejus Chuſarſathem, regem Syriæ fluminum: & prævaluit manus ejus ſuper Chuſarſathaem. Et quievit ter- 11 ra annos quadraginta. Et mortuus eſt Gothoniel filius Cenez. Et adjecerunt filii Iſrael facere 12 malum in conſpectu Domini. Et confortavit Dominus Eglon regem Moab ſuper Iſrael, eò quòd ipſi fecerant malum ante Dominum. Et congregavit (l) 13 ad ſe omnes filios Ammon, & Amalec, & ivit, & percuſſit Iſrael: & hæreditavit Civitatem palmarum. Et ſervierunt 14 filii Iſrael Eglon regi Moab annos decem octo. Et clamave- 15 runt filii Iſrael ad Dominum. Et ſuſcitavit eis ſalvatorem Aod filium Gera (m) filium Jemini, virum ambidexterum. Et miſerunt filii Iſrael munera in manu ejus Eglon regi Moab.

MS. A. (a) ἔθνη ἀφῆκεν Ἰησοῦς ὥστε (β) διὰ υἱῶν (γ) τοῦ Βαγεερμὼν ἕως Λοβωημάθ. (δ) ἔναντι (ε) κυρίου θεοῦ (ζ) ταῖς Βαδηεὶμ (η) εἰς χεῖρας (θ) Συρίας Μεσοποταμίας ποταμοῦ. (ι) ὀκτὼ ἔτη. Καὶ (κ) νεώτερον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆκεν αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο (λ) ὅτι ἡ πόλεμον. καὶ παρέδωκεν (μ) Συρίας. * Καὶ ἡσύχασεν (ν) ἔτη πεντήκοντα. (ξ) ἔναντι (ο) προσήγαγε πρὸς αὐτὸν (π) αὐτοῖς * κύριον σωτῆρα (ρ) υἱὸν τοῦ Ἰεμινεὶ (σ) ἀπέστειλαν

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

ג

1 וְאִלֵּין עַמְמַיָּא דִּי שְׁבַק יְיָ לְנַסָּאָה בְהוֹן יַת יִשְׂרָאֵל יַת כָּל דְּלָא הֲווֹ יְדָעִין יַת כָּל קְרָבֵי כְנָעַן:
2 לְחוֹד בְּדִיל דְּיִדְּעוּן דָּרַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַלָּפוּתְהוֹן קְרָבָא לְחוֹד דְּמִלְקַדְמִין לָא הֲווֹ יָדְעִין:
3 חַמְשָׁא טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי וְכָל כְּנַעֲנָאֵי וְצִידוֹנָאֵי וְחִוָּאֵי יָתְבֵי טוּרָא דְלִבְנוֹן מִטּוּר מֵישַׁר
4 חֶרְמוֹן עַד מַעֲלָנָא דַּחֲמָת : וַהֲווֹ לְנַסָּאָה בְהוֹן יַת יִשְׂרָאֵל לְמִדַּע הֲיַקְבְּלוּן יַת פִּקּוּדַיָּא דַיְיָ
5 דְּפַקֵּיד יַת אֲבָהָתְהוֹן בִּידָא דְמֹשֶׁה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָתְבוּ בְגוֹ כְנַעֲנָאֵי חִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִזָּאֵי
6 וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי : וּנְסִיבוּ יַת בְּנָתֵיהוֹן לְהוֹן לְנָשִׁין וְיַת בְּנָתֵיהוֹן יְהִיבוּ לִבְנֵיהוֹן וּפְלַחוּ יַת
7 טָעֲוָתְהוֹן: וַעֲבַדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאַתְנַשְׁיוּ יַת פּוּרְקָנָא דַיְיָ אֱלָהְהוֹן וּפְלַחוּ יַת
8 בְּעַלַיָּא וְלַאֲשֵׁרָתָא : וְתַקִּיף רוֹגְזָא דַיְיָ בִּישְׂרָאֵל וּמַסְרִנּוּן בִּיַד כּוּשַׁן חַיְבָא מַלְכָּא דַאֲרָם דְּי
9 עַל פְּרָת וּפְלַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת כּוּשַׁן חַיְבָא תְּמָנֵי שְׁנִין : וּזְעִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וַאֲקִים
יְיָ פּוּרְקָן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְרִקנּוּן יַת עָתְנִיאֵל בַּר קְנַז אֲחוּהִי דְכָלֵב דְּזָעִיר מִנֵּיהּ : וּשְׁרָת
10 עֲלוֹהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְדָן יַת יִשְׂרָאֵל וּנְפַק לַאֲנָחָא קְרָבָא וּמְסַר יְיָ בִּידוֹהִי יַת כּוּשַׁן
חַיְבָא מַלְכָּא דַאֲרָם דִּי עַל פְּרָת וְתַקֵּפַת יְדֵיהּ עַל כּוּשַׁן חַיְבָא : וּשְׁרוֹכַת אַרְעָא דִישְׂרָאֵל
11 אַרְבְּעִין שְׁנִין וּמִית עָתְנִיאֵל בַּר קְנַז : וְאוֹסִיפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְתַקֵּיף יְיָ
יַת עֶגְלוֹן מַלְכָּא דְמוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל עַל דַּעֲבַדוּ יַת דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ : וְכַנַּשׁ לְוָתֵיהּ יַת בְּנֵי
12 עַמּוֹן וַעֲמָלֵק וְאָזַל וּמְחָא יַת יִשְׂרָאֵל וִירִיתוּ יַת קִרְתָּא דִירֵחוֹ: וּפְלַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלוֹן
13 מַלְכָּא דְמוֹאָב תְּמָנֵי עַסְרֵי שְׁנִין: וּזְעִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וַאֲקִים יְיָ לְהוֹן פָּרִיק יַת אֶהוּד
14 בַּר גֵּרָא בַּר שִׁבְטָא דְבִנְיָמִן גַּבְרָא נְמִיר בִּידֵיהּ דִּימִינָא וְשַׁדְּרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּידֵיהּ
תְּקָרוּבְתָּא לְעֶגְלוֹן מַלְכָּא דְמוֹאָב :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. III.

ET hæ Gentes, quas reliquit Dñs ad tentandum in eis Iſrael: omnes quæ 1 non noverunt omnia bella Chenaghan. Tantum propterea ut ſcirent generationes filiorum Iſrael, ad docendum eos bellũ; tantùm qui ab antiquo non fuerunt cognoſcentes. Quinq; Turnæos Philiſtinorum et omnes Che- 3 naghanæos, & Szidonæos, et Hhivæos habitatores montis Libani, à monte planitiei Hhermon uſq; ad aſcenſum Hhamath. Et fuerunt ad tentandum 4 in eis Iſrael, ad cognoſcendũ an audient juſſa Dñi quæ juſſit patres eorum in manu Moſis. Et filii Iſrael habitaverunt inter Chenaghanæos, Hhethæos, 5 & Emorrhæos, Pherizæos, et Hhivæos et Jebuzæos. Et acceperunt filias 6 eorum ſibi in uxores, et filias ſuas dederunt filiis eorum; et coluerunt errores eorum. Et fecerunt filii Iſrael quod malum ante Dñm, et obliti ſunt 7 cultum Domini Dei ipſorum: et ſervierunt Baghalaia et Aſteratha. Et invaluit indignatio Dñi in Iſrael, et tradidit eos in manu Chuſan ſcelerati regis 8 Aram, quæ juxta Perath; et ſervierunt filii Iſrael Chuſan ſcelerato octo annis. Et clamaverunt filii Iſrael aute Dñm, et ſuſcitavit Dñs liberatorem fi- 9 liis Iſrael, & liberavit eos: Ghathniel filium Kenaz fratrem Chaleb qui parvus ab illo. Et manſit ſup eum ſpiritus prophetiæ ab ante Dñm, et judi- 10 cavit Iſrael; et egreſſus eſt ad ineundum bellum, et tradidit Dñs in manu ejus Chuſan ſceleratum regem Aram; et invaluit manus ejus ſuper Chuſan ſceleratum. Et quievit terra Iſrael quadraginta annis, et mortuus eſt Ghath- 11 niel filius Kenaz. Et addiderunt filii Iſrael ad faciendum quod malum ante 12 Dominum; et roboravit Dominus Gheglon regem Moab ſuper Iſrael, ſuper quod fecerunt id quod malum ante Dominum. Et congregavit ad eum 13 filios Ghamon, et Ghamalek: et venit et percuſſit Iſrael, et poſſederunt urbem Jericho. Et ſervierunt filii Iſrael Gheglon regi Moab decem et octo 14 annis. Et clamaverunt filii Iſrael ante Dominum, et erexit Dominus eis liberatorem Ehud filium Gera, filii tribus Binjamin, virum impeditum in manu ſua dexterâ: et miſerunt filii Iſrael in manu ejus munus Gheglon 15 regi Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. III.

1 Isti verò sunt populi quos reliquit Dominus ad tentandum per eos Israelem, nempe omnes qui non noverant cuncta bella Chananæorum; 2 Ad hoc tantùm, ut nôssent posteri filiorum Israel bellum edíscere quod ne pristini quidem didicerant. 3 Quinque ergò tyranni Palestinorum, Chananæi omnes, Sidonii, & Hevæi incolæ montis Libani, & à monte filiorum Hermon ad ingressum usque Hemath, 4 Manserunt ut iis tentaret Israelé, cognoscerétque utrũ audirent præcepta Domini, quæ mandaverat patribus eorum per Mosen. 5 Igitur habitárunt filii Israel inter Chananæos, Hevæos, Amorrhæos, Pherezæos, Hethæos, & Jebusæos; 6 Et duxerunt ex filiabus eorum sibi uxores, filias suas dederunt filiis eorum, & deos eorum coluerunt. 7 Denique perpetrárunt filii Israel quod malũ erat coram Domino, & Dominum Deum suũ obliviscentes coluerunt Baal & Esteroth. 8 Iratúsque Dominus Israeli tradidit eos in manum Chusan scelerati, regis Aram-naharin, & servierunt filii Israel Chusan scelerato annos octo. 9 Clamantibus autem filiis Israel adDominum, suscitavit Dominus salvatorem filiis Israel: salvavit enim illos Athnael filius Kenaz fratris Caleb natu minoris. 10 Huic affuit manus Domini, & judicavit Israelem; egressus est ad bellum, tradidítque Dominus in manus ejus Chusan sceleratum, regem Aram-naharin, & prævaluit manus ejus contra Chusan sceleratum: 11 Quievitque terra quadraginta annis. 12 Verùm mortuo Athnaele filio Kenaz, Rursum filii Israel malum perpetrárunt coram Domino: Roboravítque Dominus Eglonem regem Moab adversùs Israelem, eò quòd malum feciffent coram Domino. 13 Congregavit autem ille contra eos, filios Ammon & Amalec, qui abeuntes percussérunt Israelem, & possedérunt Civitatem palmarum. 14 Servierunt ergò filii Israel Egloni regi Moab octodecim annos. 15 Rursùm verò clamantibus filiis Israel ad Dominum, excitavit eis Dominus vindicem Ahur filium Gera de tribu Benjamin, virum manûs suæ dexteræ impotem: per quem miserunt filii Israel munus Egloni regi Moab.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. III.

1 Hæ autem sunt gentes quas reliquit Dominus, ut per eas probaret Israelitas & omnes qui ignorabant certamen Chananæorum, 2 Utq; discerent etiam posteri Israelitarum certamen, quandoquidem priores haud noverant. 3 Qui inquam relicti fuerunt, sunt quinque duces Palestinorũ, Chananæi omnes, Sidonii, Hevæi, incolæ montis Libani, & à monte filiorum Hermon usq; ad ingressum Hamat. 4 Quatenus per hos probaret filios Israel num susciperent & audirent mandatũ Domini, quod præceperat patribus eorum per Mosen. 5 Commorati ergò Israelitæ inter Chananæos, Hevæos, Amorrhæos, Hetheos, & Jabesæos, 6 Uxores duxerunt filiis suis de filiabus eorum, & servierunt diis eorum. 7 Demum fabricaverunt filii Israel flagitia coram Domino, & obliti beneficiorum Domini Dei sui, servierunt Baal et Asiath. 8 Quapropter desæviente irâ Domini contra filios Israel, tradidit eos Kusan impio regi Harran, qui Kusan impius servitute pressit filios Israel annis octo. 9 Verùm filiis Israel Dominum supplíciter invocantibus, constituit Dominus filiis Israel servatorem; servavitque eos Athnael filius Cenzi fratris Caleb minoris. 10 Huic enim auxiliatus est Dominus, fuitq; judex filiorũ Israel, egressus est in prælium, tradiditq; Dominus in manum ejus Kusan impium regem Harran, & devicit illum. 11 Et quievit terra à bello quadraginta annis. 12 Defuncto autem Athnaële filio Cenzi fratris Caleb natu minoris, Redierunt filii Israel ad scelestas actiones suas coram Domino perpetrandas: Roboravitq; Dominus Eglonem regem Moab adversùs filios Israel, eò quòd turpitudinẽ egissent coram Domino. 13 Is enim coactis adversùs illos filiis Ammon & Amalecitis, ascenderunt ad filios Israel, debellárunt eos, vulnerárunt ex eis vulneratos multos, & occupárunt Civitatem palmarum: 14 Tenuitque subditos Eglon rex Moab filios Israel octodecim annis. 15 At filiis Israel Dominum suppliciter invocantibus, excitavit eis servatorem Ahur filium Gera, de tribu Benjamin, virum cujus dextera manus erat arida. Per hunc miserunt filii Israel munus ad Eglonem regem Moab.

ספר שופטים: ג

accinxit &ej⁹ lõgitudo cubit⁹ :ors duo ei & ,gladium Ehud sibi fecit Et
16 וַיַּעַשׂ לוֹ אֲהוּד חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִיוֹת גֹּמֶד אָרְכָּהּ וַיַּחְגֹּר
fecit aj propinquare Et.suum dexterũ femur super suis vestibus desub eum
17 אֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדֵּיו עַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ: וַיַּקְרֵב אֶת
,fuit Et .valde pinguis vir Heglon & :Moab regi Heglon munus
18 הַמִּנְחָה לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וְעֶגְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד: וַיְהִי
dimisit & ,munus facere appropinquare complevit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיְשַׁלַּח אֶת
quæ dolaturis à est reversus ipse Et .munus ferentes populum
19 הָעָם נֹשְׂאֵי הַמִּנְחָה: וְהוּא שָׁב מִן הַפְּסִילִים אֲשֶׁר
.Sile :dixit Et .rex ô te ad mihi secretũ Verbum :dixit & ,Ghilgal cum
אֵת הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר דְּבַר סֵתֶר לִי אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הס
est ingressus Ehud Et.eum super stantes omnes eo desuper sunt egressi Et
20 וַיֵּצְאוּ מֵעָלָיו כָּל הָעֹמְדִים עָלָיו: וְאֵהוּד בָּא
Dixitque.ipsi soli ei quod ,refrigerii cœnaculo in sedebat ipse &:eum ad
אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת הַמְקֵרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר
Misitque .solio desuper surrexit Et.te ad mihi Dei verbum :Ehud
21 אֵהוּד דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכִּסֵּא: וַיִּשְׁלַח
,suo dextro femore desuper gladium cepit &,suam sinistrã manum Ehud
אֵהוּד אֶת יַד שְׂמֹאלוֹ וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ
,laminam post capulus etiam est ingressus Et.ej⁹ ventrem in eum infixit &
22 וַיִּתְקָעֵהוּ בְּבִטְנוֹ: וַיָּבֹא גַּם הַנִּצָּב אַחַר הַלַּהַב
:ej⁹ ventre è gladium eduxerat non quia ,laminam propter adeps se clausit &
וַיִּסְגֹּר הַחֵלֶב בְּעַד הַלַּהַב כִּי לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ
clausit & ,vestibulum per Ehud est egressus Et .effusio stercoris exivit &
23 וַיֵּצֵא הַפַּרְשְׁדֹנָה: וַיֵּצֵא אֲהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה וַיִּסְגֹּר
ej⁹ servi &,est egressus ipse Et.sera offirmavit &,se pro cœnaculi fores
24 דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בְּעַדוֹ וְנָעָל: וְהוּא יָצָא וַעֲבָדָיו
:dixerunt &:obseratæ cœnaculi fores ecce &,viderunt &,sunt ingressi
בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה דַלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעוּלוֹת וַיֹּאמְרוּ
expectaverunt Et .refrigerii conclavi in suos pedes ipse tegens Certè
25 אַךְ כֹּסֶךְ הוּא אֶת רַגְלָיו בְּחַדַּר הַמְקֵרָה: וַיָּחִילוּ
ceperunt &:cœnaculi fores aperiens ipse non ecce & :pudefieri ad usque
עַד בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פֹתֵחַ דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ
,mortu⁹ terram in cadens eorũ domin⁹ ecce & :aperuerunt & ,apertorium
אֶת הַמַּפְתֵּחַ וַיִּפְתָּחוּ וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה מֵת:
,dolaturas transivit ipse & :eos tardare ad usque evasit Ehud Et
26 וְאֵהוּד נִמְלַט עַד הִתְמַהְמְהָם וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים
tuba in clanxit & ,eum ingrediendo in ,fuit Et .Sehirath in evasit &
27 וַיִּמָּלֵט הַשְּׂעִירָתָה: וַיְהִי בְבוֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר
ipse & ,monte de Israel filii eo cũ descenderuntq; :Ephraim monte in
בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָהָר וְהוּא
Dominus dedit quia ,me post Sequimini :eos ad Dixitque .eorum facies ad
לִפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רִדְפוּ אַחֲרַי כִּי נָתַן יְהוָה
ceperũt &,eũ post descenderũt Et .vestra manu in Moab vestros inimicos
אֶת אֹיְבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיֶדְכֶם וַיֵּרְדוּ אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ
.transire virum dederunt non & ,Moab ipsi Iarden transitus
אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְמוֹאָב וְלֹא נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹר:
,virorũ millia decem circiter illo tempore in Moab Percusserũntq;
29 וַיַּכּוּ אֶת מוֹאָב בָּעֵת הַהִוא כַּעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ
.vir evasit non & :virutis virum omnem & ,pinguem omnem
כָּל שָׁמֶן וְכָל אִישׁ חַיִל וְלֹא נִמְלַט אִישׁ:
:Israel manu sub illa die in Moab est humiliatus Et
30 וַתִּכָּנַע מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא תַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל
fuit ipsum post Et .annis octoginta terra quievit &
31 וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ שְׁמוֹנִים שָׁנָה: וְאַחֲרָיו הָיָה
viros sexcentos Philistim percussit & ,Hanath fili⁹ Samghar
שַׁמְגַּר בֶּן עֲנָת וַיַּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ
.Israel ipse etiam servavit & :bovis documento in
בְּמַלְמַד הַבָּקָר וַיּוֹשַׁע גַּם הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל:

JUDICES. Versio VULG. LAT.

16 Qui fecit sibi gladium ancipitem,habentem in medio capulũ longitudinis palmæ manûs, & accinctꝰ est eo subter sagum
17 in dextro femore. Obtulitq; munera Eglon regi Moab. Erat autem Eglon crassus nimis.
18 Cúmque obtulisset ei munera, prosecutus est socios,qui cum
19 eo venerant. Et reversus de Galgalis, ubi erant idola, dixit ad Regẽ, Verbum secretũ habeo ad te, ô Rex.Et ille imperavit silentiũ:egressiq; omni-
20 bus qui circa eum erant ; Ingressus est Aod ad eum : sedebat autem in æstivo cœnaculo solus: dixítque;Verbũ Dei habeo ad te. Qui statim surrexit
21 de throno. Extenditq; Aod sinistram manũ, & tulit sicã de dextero femore suo, infixítque
22 eam in ventre ejꝰ Tam validè, ut capulus sequeretur ferrũ in vulnere, ac pinguissimo adipe stringeretur.Nec eduxit gladium, sed ita ut percusserat, reliquit in corpore:statímque per secreta naturæ alvi stercora
23 prorumperunt. Aod autẽ clausis diligentissimè ostiis cœnaculi, & obsirmatis serã. Per posticũ
24 egressus est. Serviq; regis ingressi viderũt clausas fores cœnaculi,atque dixerunt;Forsitan purgat alvũ in æstivo cubicu-
25 lo. Expectantésque diu donec erubescerent,& videntes quòd nullus aperiret,tulerunt clavẽ: & aperientes invenerunt dominum suum in terra jacentem
26 mortuum. Aod autẽ, dum illi turbarentur,effugit,et pertransiit locum idolorũ, unde reversus fuerat. Venítq; in Seirath:
27 Et statim insonuit buccinâ in monte Ephraim : descendentq, cum eo filii Israel, ipso
28 in fronte gradiente. Qui dixit ad eos. Sequimini me:tradidit enim Dominꝰ inimicos nostros Moabitas in manꝰ nostras. Descenderúntq; post eum, & occupaverunt vada Jordanis quæ transmittunt in Moab : & non dimiserunt transire quenquã :
29 Sed percusserunt Moabitas in tempore illo,circiter decẽ millia,omnes robustos et fortes viros. Nullus eorum evadere po-
30 tuit. Humiliatúsq, est Moab in die illo sub manu Israel:et quievit terra octoginta annis.Post hunc fuit Samgar filiꝰ Anath, qui percussit de Philisthiim sexcentos viros vomere:et ipse quoque defendit Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἀὼδ μάχαιραν δίστο-
μον, σπιθαμῆς τὸ(τ)μῆκος αὐτῆ καὶ ἐζωσέ-
ατο αὐτὴ ὑπὸ τὴ (υ) περόνην ὀπὶ τὴ μηρὸν
17 (φ) αὐτῆ τὴ δεξιόν. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ προσή-
νεγκε τὰ δῶρα τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ. καὶ
18 Ἐγλὼμ ἀνὴρ ἀσεὶθ (χ) σφόδρα. Καὶ ἐγένετο
(χ)ὡς ἐπλήρωσεν Ἀὼδ προσφέρων τὰ
δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλε (ψ) τοὺς φέροντας τὰ
19 δῶρα, (ω) Καὶ αὐτὸς ὑπέστρεψεν ἀπὸ τῶ (α)
γλυπτῶν τῶ ἐν Γαγγάλ· καὶ εἶπεν Ἀὼδ, Λό-
γον μοι κρυφῖον πρὸς σὲ βασιλεῦ. καὶ εἶ-
πεν (β) Ἐγλὼμ πρὸς αὐτὸν, Σιώπα. καὶ ἐξ-
απέστειλεν ἀφ' ἑαυτῆ πάντας τοὺς ἑστηκότας
20 ἐπ' αὐτόν. Καὶ Ἀὼδ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν·
καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ (γ) θε-
ρινῷ τῷ ἑαυτῆ μονώτατος. καὶ εἶπεν Ἀὼδ,
Λόγος θεῦ μοι πρὸς σὲ βασιλεῦ. καὶ ἐξ-
21 ανέστη ἀπὸ τῆ θρόνου Ἐγλὼμ ἐγγὺς αὐτῆ. Καὶ
ἐκτείνας ἄμα (δ) τῷ ἀναστῆναι αὐτὸν, καὶ ἐξ-
έτεινεν Ἀὼδ τὴ χεῖρα τὴ ἀριστερὰν αὐτῆ, καὶ
ἔλαβε τὴ μάχαιραν (ε) ἐπάνωθεν τῆ μηρῆ
αὐτῆ τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν (ζ) ἐν τῇ
22 κοιλίᾳ αὐτῆ, Καὶ ἐπῆλθεν καὶ γε τὴ λαβὴν
ὀπίσω τῆ φλογὸς, καὶ ἀπέκλεισε τὸ σίαρ τῆ
φλογὸς, ὅτι οὐκ ἐξέσπασε τὴ μάχαιραν ἐκ τῆς
23 κοιλίας αὐτῆ. Καὶ ἐξῆλθεν (η) Ἀὼδ τὴ θερ-
σάδα. καὶ ἐξῆλθε τοὺς διαλελαγμένους, καὶ ἀπ-
έκλεισε τὰς θύρας τῆ ὑπερῴου (θ) κατ' αὐτῆ, καὶ
24 ἐσφλώσε. Καὶ αὐτὸς ἐξῆλθε· καὶ οἱ παῖδες
αὐτῆ (ι) ἐπῆλθον καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αἱ θύραι τῆ
ὑπερῴου (κ) ἐσφλωμέναι· καὶ εἶπαν, (λ) Μήποτε
ἀποκρεοῖ τοὺ πόδας αὐτῆ ἐν τῷ ταμείῳ
25 τῷ θερινῷ; Καὶ ὑπέμειναν ἕως ἠχύνοντο· καὶ
ἰδοὺ οὐκ ἔσιν ὁ ἀνοίγων τὰς θύρας τῆ ὑπερῴου.
καὶ ἔλαβον τὴ κλεῖδα, καὶ ὤοιξαν. καὶ ἰδοὺ ὁ κύ-
26 ριος αὐτῆ πεπτωκὼς ὀπὶ τὴ γῆ τεθνηκώς. Καὶ
Ἀὼδ διεσώθη ἕως ἠθορυβοῦντο, καὶ οὐκ ὠῖ ὁ
παρενοῶν αὐτῆ· καὶ αὐτὸς παρῆλθε τὰ γλυ-
27 πτὰ, καὶ διεσώθη(υ) εἰς Σελιρωθά. Καὶ ἐγένετο
ἡνίκα (ν) ἦλθεν Ἀὼδ εἰς γῆ Ἰσραὴλ, καὶ ἐ-
σάλπισεν ἐν κρατίνῃ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ
καλέσας σὺν αὐτῆ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆ ὄ-
28 ρους, καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶ. Καὶ εἶπε πρὸς
αὐτὸς, (ξ) Καλάσατ ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκε
κύριος ὁ θεὸς τοὺ ἐχθροὺς (ο) ὑμῶν τῆ Μωὰβ
ἐν χερὶ (π) ὑμῶν. καὶ καλέσας ὀπίσω αὐτῆ, καὶ
κατελάβοντο τὰς διαβάσεις τῆ Ἰορδάνε τῆ
29 Μωὰβ, καὶ οὐκ (ρ) ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι. Καὶ
ἐπάταξαν τῆ Μωὰβ (σ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, (τ) πᾶν λιπαρὸν,
καὶ πᾶν ἄνδρα δυνάμεως, καὶ οὐ διεσώθη (υ) ὁ
30 ἀνὴρ. Καὶ ἐνεβλήθη Μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ (φ) ὑπὸ χεῖρα Ἰσραὴλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ
γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ ἔκρινεν αὐτοὺ Ἀὼδ
31 ἕως ἦ ἀπέθανε. Καὶ(χ) μετ' αὐτὸ ἀνέστη Σαμ-
γὰρ υἱὸς (ψ) Δινὰχ, καὶ ἐπάταξε τοὺ ἀλλο-
φύλους εἰς ἑξακοσίους ἄνδρας ἐν τῷ (ω) ἀροτρόπο-
δι τῆ βοῶν, καὶ ἔσωσε καὶ γε αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

Et fecit sibi Aod gladiuꝫ(n)habentem duo ora: palmi longitudo
ejus. Et accinctus est eo sub sago
super femur suũ dexterũ. Et
et attulit munera Eglom regi Moab.Et Eglom vir(o)turbanus valde. Et factum est postquàm cessavit
summavit Aod offerens munera ;
& dimisit ferentes munera, Et ipse reversus est à sculptilibꝫ, quæ
(ρ) cum Galgal. Et dixit Aod,
Verbum occultum mihi est ad te,
Rex.Et dixit Eglom ad eũ,Tace:
et dimisit à se omnes,qui astabant
su er eum. Et Aod intravit ad eum. Et ipse sedebat in cœnaculo
æstivo suo prorsus solus. Et dixit
Aod,Verbũ Dei mihi ad te,R x.
Et exurrexit Eglom de throno
prope eum. Et factum est simul ut
dũ ille surgeret; et extendit Aod
manum sinistrã suam:& sumpsit
gladium desuper femore suo dextro : & infixit illum in ventre ejus: Et super immisit etiam capulum post(q)flammã:& conclusit
(r)adips super flammam : quoniã non extraxit gladiũ è ventre ej⁹.
Et exiit Aod(s) vestibulum : & transiit observantes : & clausit
januas cœnaculi super se,& cooperuit. Et ipse exiit. Et pueri ejus supervenerunt, & viderunt:
& ecce januæ cœnaculi coarctatæ. Et dixerunt, Nunquid forte
(t) evacuat pedes suos in cooperculo æstivo ? Et sustinuerunt, usquoadusque erubuerunt. Et ecce non est, qui aperiat januas
cœnaculi. Et sumpserunt clavim,
& aperuerunt. Et ecce Dominus eorum prolapsus in terrã mortuus.
Et Aod salvus evasit,dum turbantur;et non erat qui attenderet
ei. Et ipse transiit sculptilia : &
evasit salvus in Seirothã. Et factum est, postquàm venit Aod in
terrã Israel ; & cecinit in cornu
in monte Ephraim : & descenderunt cum eo filii Israel de monte
et ipse ante eos. Et dixit ad eos,
Descendite post me: quia tradidit
Dominus Deus inimicos nostros,
ipsam Moab in manu nostra. Et
descenderunt post eum: & pervaserunt transitus Jordanis ipsi
Moab, & non(u)permisit virum
transire. Et percusserunt ipsam
Moab die illâ,circiter decem millia virorũ,(x)omnem pinguem,et
omnem virum virtutis: & non evasit salvus vir. Et(y)confusa est
Moab in die illa sub manu Israel. Et quievit terra octoginta
annos. Et judicavit eos Aod;
quoadusque mortuꝰ est. Et post hunc surrexit Samegar filius Dinach, & percussit alienigenas in
sexcentos viros in(z)vomere bum : & salvavit & ipse Israel.

MS.A.(τ)μῆκος· καὶ(υ)μαιρύαν αὐτῆ ἐπὶ(φ) τὴ δεξιὸν αὐτῆ. Καὶ προσήνεγκεν τὰ
Ἐγλὼμ, Καὶ(η)Ἀὼδ εἰς τὴ πρσάδα. καὶ ἀπέκλεισεν(θ)ἐπ' αὐτ,(ι)εἰσῆλθον(κ ἀποκλισμένα·(λ)Μήποτε κοῖς δίφρος κάθη) ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῆ κοιτῶνος· Καὶ προσμείνανες
χωμῶντες· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων(μ)ἕως Σεἰρωθά. ν)ἦλθεν καὶ ἐσάλπισεν κρατίνῃ, ξ) Καταβαίνετε (ο) ὑμῶν. (π) ὑμῶν (ρ) ἀφῆκαν (σ)ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ (τ) πάντας τοὺς μι-
γετὰς, καὶ πάντας ἄνδρας δυνάμεως, (υ) ἀνήρ. Καὶ(φ) ὑπὸ τὴ χεῖρα (χ) μὴ τοῦτον (ψ) Ἀνὰδ, (ω)ἀφηγεῖσθαι δοῦλοι ἐκτὸς μόσχων, καὶ ἔσωσεν αὐτὸς

Targum Jonathan.

16 וַעֲבַד לֵיהּ אֲהוּד חַרְבָּא וְלַהּ תְּרֵין פּוּמִין גַּרְמִידָא אָרְכַּהּ וְזָרִיז יָתַהּ מִלְּרַע לִלְבוּשׁוֹהִי עַל
17 יַרְכֵּיהּ דִּימִינִיהּ: וּקְרִיב יַת תֻּקְרוּבְתָּא דְּמוֹאָב וְעֶגְלוֹן מַלְכָּא וְעֶגְלוֹן גְּבַר פַּטִּים לַחְדָּא:
18 וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי לְקָרְבָא יַת תֻּקְרוּבְתָּא וְשַׁלַּח יַת עַמָּא נְטָלֵי תֻּקְרוּבְתָּא: וְהוּא תָּב מִן
19 מַחְצְבַיָּא דְּעֵם גִּלְגָּלָא וַאֲמַר פִּתְגָמָא דִּסְתָרָא אִית לִי לְמַלָּלָא עִמָּךְ מַלְכָּא וַאֲמַר סְלִיק
20 וְנָפְקוּ מֵעֲלוֹהִי כָּל דְּקִימִין עֲלוֹהִי: וַאֲהוּד עָאל לְוָתֵיהּ וְהוּא יָתִיב בַּעֲלִיַּת בֵּית קַיְטָא
21 דִּילֵיהּ בְּלַחוֹדוֹהִי וַאֲמַר אֲהוּד פִּתְגָמָא דַיְיָ לִי לְמַלָּלָא עִמָּךְ וְקָם מֵעַל כּוּרְסִיהּ: וְאוֹשִׁיט
22 אֲהוּד יָת יַד שְׂמָאלֵיהּ וּנְסִיב יָת חַרְבָּא מֵעַל יַרְכָּא דִּימִינִיהּ וּקְבָעָהּ בִּמְעוֹהִי: וְעַל אַף
דְּסְתִקָא בְּתַר שְׁנָנָא וּטְמָטִים שׁוּמְנָא בְּאַפֵּי שְׁנָנָא אֲרֵי לָא אֲשְׁלַף חַרְבָּא מִמְּעוֹהִי וּנְפַק
23 אוּכְלֵיהּ שַׁפִּיר: וּנְפַק אֲהוּד לְאַכְסַדְרָא וַאֲחַד דְּשֵׁי עֲלִיתָא בְּאַפּוֹהִי וְאַנְעֵיל:
24 עֲלוֹ וְחָזוֹ וְהָא דְּשֵׁי עֲלִיתָא אֲחִידָן וַאֲמָרוּ בְּרַם עָבִיד הוּא יָת צְרִכְיֵהּ בְּאַדְרוֹן בֵּית קַיְטָא:
25 וְאוֹרִיכוּ עַד סָנִי וְהָא לֵיתוֹהִי פָּתַח דְּשֵׁי עֲלִיתָא וּנְסִיבוּ יָת מַפְתְּחָא וּפְתָחוּ וְהָא רְבוֹנְהוֹן
26 טָרִיף רְמֵי עַל אַרְעָא מֵית: וַאֲהוּד אִשְׁתְּזִיב עַד אִתְעַבְּיהוֹן וְהוּא עָבַר יָת מַחְצְבַיָּא
27 וְאִשְׁתְּזִיב לְשָׁעִירָתָא: וַהֲוָה בְּמֵיתוֹהִי וְתָקַע בְּשׁוֹפָרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וּנְחַתוּ עִמֵּיהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן טוּרָא וְהוּא קְדָמֵיהוֹן: וַאֲמַר לְהוֹן רְדִיפוּ בָּתְרַי אֲרֵי מְסַר יְיָ בְּעֵלֵי
28 דְּבֵיכוֹן יָת מוֹאֲבָאֵי בִּידֵיכוֹן וּנְחַתוּ בָּתְרוֹהִי וְאַחְדוּ יָת מְנִיזֵי עֲבָרֵי יַרְדְּנָא עַל מוֹאָב וְלָא
29 שַׁבְקוּ אֱנָשׁ לְמֶעְבַּר: וּקְטָלוּ יָת מוֹאָב בְּעִדָּנָא הַהִיא כְּעַסְרָא אַלְפִין גַּבְרָא כָּל אִימַתָן וְכָל
30 גְּבַר גִּבָּר חֵילָא וְלָא אִשְׁתְּזִיב אֱנָשׁ: וְאִתְבְּרִי מוֹאָבָאֵי בְּיוֹמָא הַהוּא תְּחוֹת יַד אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל
31 וְשַׁרְוֹרַת אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל תְּמָנֵן שְׁנִין: וּבָתְרוֹהִי הֲוָת שַׁמְגַּר בַּר עֲנָת וְקָטַל יָת פְּלִשְׁתָּאֵי
שִׁית מְאָה גַּבְרִין בְּפַרְשׁ תּוֹרָיָא וּפְרַק אַף הוּא יָת יִשְׂרָאֵל:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et fecit sibi Ehud gladiũ,et illi duo ora, cubitꝰ longitudo ejus ; et cinxit
illum subtꝰ vestimentum suum, super latꝰ suum dextrũ .Et attulit munus
Gheglon regi Moab : et Gheglon vir pinguis valde. Et fuit cùm finivit
offerre munus,et misit populũ portatores muneris. Et ipse rediit ab sculptilibꝫ quæ cum Gilgela:et dixit, Verbũ arcani est mihi ad loquendum
tecum, rex:et dixit: Ascende,et exierunt ex-juxta illum omnes qui stantes
juxta illum. Et Ehud ingressus est ad eum , et ipse habitabat in cœnaculo
domꝰ æstatis quæ ipsi uni: Et dixit Ehud, verbũ Dñi est mihi ad loquendum tecum; et surrexit de solio suo.Et extendit Ehud finistrã suam,et accepit gladium desuper latus suum dextrum,et infixit eum in intestinis ejus.
Et intravit etiam capulꝰ post laminam, et obturavit pinguedo in faciebus
laminæ; quoniam non extraxit gladium de intestinis ejus, et exiit cibus
ejus ejectꝰ.Et exiit Ehud ad atrium,et junxit portas cœnaculi in facie sua,
et clausit. Et ipse exiit, et servi ejꝰ venerunt et viderunt;et ecce portæ cœnaculi conjunctæ:et dixerunt,Profectò faciens ipse necessitates suas in cubiculo domꝰ æstatis. Et expectaverũt usq; multũ; et ecce non ipse aperuit
portas cœnaculi;et tulerunt clavẽ, et aperuerunt : et ecce dominus eorũ
jacens projectus super terram mortuus.Et Ehud salvatus est dum impedirentur illi; et ipse transiit statuas, et salvatus est ad Seghir. Et fuit in eundo eum, et clanxit in buccina in monte domus Ephraim; et descenderunt
cum eo filii Israel de monte, et ipse ante eos. Et dixit eis, Persequimini
post me, nam tradidit Dñs auctores inimicitiarum vestrarum Moabitas in
manibus vestris; et descenderunt post eum et contigerunt vadum *transitus*
Jordanis super *Moab*, et non fiverunt hominem transire. Et occiderunt
Moabitas in tempore illo, ut decem mille virum omnem terribilem, &
omnem virum virtutis; et non salvatus est homo. Et fracti sunt Moabitæ
in die illa subtus manum hominis Israel: et quievit terra Israel octoginta
annis.Et post illum fuit Samgar filiusGhanath, et occidit Philisthæos sexcentos viros in stimulo boum; et liberavit etiam ipse Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

(Fecerat autem sibi Ahur ficam duarum acierum, longitudinis pugillaris, eamque intra vestimentum suum alligavit femori suo dextero.) Obtulit ergò munus Eglon regi Moab (Eglon verò rex, homo erat admodum rudis.) Cúmque absolvisset offerre munus, ablegavit homines portitores muneris. Ipse verò reversus è Pesilin quæ est secus Galgalam, dixit ad eum, Verbum secretum habeo tibi dicendum O rex, inter me & te. Ait autem rex, Secedite istinc: decesserunt igitur omnes qui astabant ipsi. Et ingressus ad eum Ahur (ille verò sedebat in cœnaculo solus, quod ei paratum fuerat) dixit ad eum Ahur, Verbum Dei habeo tibi dicendum: surrexítque Eglon è solio suo. Porrò Ahur extensâ manu suâ sinistrâ, arreptâque à femore suo dextero ficâ, defixit eam in ventrem illius: Adeo ut capulus ictum sequeretur, adepsque obturaret vulnus, non enim extraxerat ficam è ventre ejus, & egressus est velociter. Egressus itaque Ahur ad xystum, cœnaculi fores observavit in faciem ejus, & egressus est. Hoc egresso, ingressi sunt servi illius, & videntes fores cœnaculi clausas, dixerunt, Fortassis ad latrinam exivit per conclave cœnaculi. Sed quum diu expectâssent, viderémtque eum non aperire fores cœnaculi, acceptis clavibus aperuerunt, vidémtque dominum suum humi prostratum ac mortuum. Dum isti obstupescerent, transivit Ahur ad Pesilin, & evasit cucurrítque ad Sierath. Et cùm pervenisset, buccinâ clanxit in monte Aphrem: & descenderunt cum eo filii Israel de monte, & ipse ante eos. Dicebátque ad eos, Venite post me, tradidit enim Dominꝰ in manus vestras inimicos vestros Moabitas. Itaque descendentes post eum occupárunt pontem Jordanis Moab, nec finebant quenquam trajicere. Et peremerunt ex Moabitis eo tempore circiter decem millia virorum, accinctum quemlibet, omnémque virum robustum; & nemo effúgit. Igitur contriti fuerunt eo tempore Moabitæ sub manu Israelis, quievítque terra octoginta annis. Post hunc fuit Samgar filius Anath, qui interfecit ex Philisthæis sexcentos viros stimulo boum; & hic etiam salvavit Israelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Itaque Ahur paravit sibi gladium bipenne, cujus longitudo, seclusa capulo, erat cubitalis; eoque gladio se præcingens super femore dextro sub tunica sua, Attulit ad Eglonem regem Moab munus, & obtulit illud ipsi: erat autem Eglon rex valdè obesus. Cúmque finem fecisset recensendi munus suiu, præcepit iis qui munus gestabant, ut abscederent. Reversus autem Abur de Palestina quæ est prope Galgal, dixit ad regem, Secretum habeo, quod tibi O rex, declarare vellem inter me et inter te. Dixit ergò rex his qui penes eum erant, Egredimini: egressíque sunt omnes quotquot astabant in præsentia regis. Et ingressus ad eum Abur (ille verò sedebat in cœnaculo quod præparatum ei fuerat) ait Abur, Sermonem Dei habeo, quem ubi dicere & significare vellem: Surrexit igitur Eglon è solio suo. Abur autem extendens manum suam sinistram, accepit gladiolum à femore suo dextero, & infixit eũ ventri illius: Prodieruntque lactes ejus è loco ictûs ipsius, obstruxit autem locum ictûs reticulum adipis, eò quòd gladiolum non extraxerat ex ejus ventre: tum exivit Abur festinus. Et cùm exisset ad porticum, cœnaculi fores clausit super occisũ, et abiit. Ingressi autem servi regis, & fores cœnaculi observantes videntes, dixerunt, Forsan egressus est ad foricã per januam interiorem. Cúmque diu expectâssent, & vidissent quòd is cœnaculi fores non aperiret, clamássentq; nec respondisset eis, sumptis clavibus aperuerunt januam; & ingressi viderunt heros suum mortuũ prostratum. Interim verò dum illi mirarentur, transiit Abur Palestinam, & evadens recepit se in Scirah. Cúmque devenisset illuc, buccinam insufflavit in monte Ephraim; descenderuntque filii Israel de monte, & Abur præibat illis. Nam dicebat eis, Sequimini me, quoniam dedit jam Dominus inimicos vestros Moabitas in manus vestras: descenderunt inquam post ejus vestigia, et Jordanis aditus qui erant versùs Moab occupantes, neminem transire permittebant. Occiderunt itaque ex Moabitis eo die circiter decem millia virorũ, divitem quemq; & quemlibet robustũ, ita ut nemo ex eis evaderet. Itaque confracti fuerunt Moabitæ coràm Israelitis eo tempore, quievitq; terra à bello octoginta annis. Post hunc surrexit Samgar filius Anath, qui interfecit è Palestinis sexcentos viros bipenni boum, & hic etiam liberavit Israelitas.

ספר שופטים : ד

CAP. IV. ד

:Domini oculis in malum *faciendum ad* ,Iſrael filii addiderunt Et
1 וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
,Chenahan regis Jabin manu in Domin⁹ eos *vendidit* Et .erat mortu⁹ Ehud &
2 וְאֵהוּד מֵת : וַיִּמְכְּרֵם יְהוָה בְּיַד יָבִין מֶלֶךְ־כְּנַעַן
habitans ipſe & ,Siſera ejus exercit⁹ princeps & ;Chaſor in regnavit qui
אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחָצוֹר וְשַׂר־צְבָאוֹ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב
quia ,Dominum ad Iſrael filii clamaverunt Et .gentium Charoſeth in
3 בְּחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם : וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה כִּי
Iſrael filios oppreſſit ipſe & ,ei *ferri* currus nongenti
תְשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ וְהוּא לָחַץ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
uxor ,prophetis mulier Deborah Et .annis viginti *fortitudine in*
4 בְּחֹזֶק עֶשְׂרִים שָׁנָה : וּדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת
ipſa Et .illo tempore in Iſrael *judicans* ipſa ,Lappidoth
5 לַפִּידוֹת הִיא שֹׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא : וְהִיא
Bethel inter & ,Ramah inter Deborah palma ſub *ſedens*
יוֹשֶׁבֶת תַּחַת־תֹּמֶר דְּבוֹרָה בֵּין הָרָמָה וּבֵין בֵּית־אֵל
.Judicium ad Iſrael filii eam ad aſcendebãt & :Ephraim monte in
בְּהַר אֶפְרָיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַמִּשְׁפָּט :
,Napthali Chedes de Abinoham filium Barac vocavit & Miſitque
6 וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם מִקֶּדֶשׁ נַפְתָּלִי
Vade ,Iſrael Deus Dominus præcepit Nonne : eum ad dixitque
וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא־צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לֵךְ
,virorum millia decem tecum *capies* & ,Thabor monte in *trahes* &
וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּךָ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ
torrentem ad *te ad* traham Et ? Zebulun filiis è &,Naphthali filiis de
7 מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבוּלֻן : וּמָשַׁכְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־נַחַל
& ,ejus *currum* & ,Jabin exercitus principem Siſeram Chiſon
קִישׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שַׂר־צְבָא יָבִין וְאֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת
Si : Barac eam ad Dixitque .tua manu in eã *dabo* & ;ejus multitudinẽ
הֲמוֹנוֹ וּנְתַתִּיהוּ בְיָדֶךָ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּרָק אִם־
.ibo non ,mecum *iveris* non ſi & : ibo & ,mecum *iveris*
8 תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלַכְתִּי וְאִם־לֹא תֵלְכִי עִמִּי לֹא אֵלֵךְ :
tuus decor erit non verentamen ;tecum ibo Eundo : dixit Et
וַתֹּאמֶר הָלֹךְ אֵלֵךְ עִמָּךְ אֶפֶס כִּי לֹא תִהְיֶה תִּפְאַרְתְּךָ
Dominus *vendet* mulieris manu in quia *ambulans* tu *qua* ,via *ſuper*
9 עַל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד אִשָּׁה יִמְכֹּר יְהוָה
.Chedes in Barac cum *ivit* & ,Deborah Surrexitque .Siſeram
אֶת־סִיסְרָא וַתָּקָם דְּבוֹרָה וַתֵּלֶךְ עִם־בָּרָק קֶדְשָׁה :
aſcendit & ,Chedes in Naphthali & ,Zebulun Barac *conclamavit* Et
10 וַיִּזְעַק בָּרָק אֶת־זְבוּלֻן וְאֶת־נַפְתָּלִי קֶדְשָׁה וַיַּעַל
.Deborah eo cum aſcenditque: virorum millibus decem ſuis pedibus *in*
בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרֶת־אֲלָפִי אִישׁ וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה :
: Moſch ſoceri Chobab filiis de ,Chain à ſe ſeparavit Chenæus Cheber Et
11 וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה
.Chedes *cum* quæ ,Sahananim in quercum ad uſque *ſuam aulam* tetendit &
וַיֵּט אָהֳלֹה עַד־אֵלוֹן בְּצַעֲנַיִם אֲשֶׁר אֵת קֶדֶשׁ :
Abinoham filius Barac aſcendiſſet quòd ,Siſeræ ipſi nunciaverunt Et
12 וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם
,ſuum currum omnem Siſera *convocavit* Et .Thabor montem
הַר־תָּבוֹר : וַיִּזְעֹק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רִכְבּוֹ
Charoſeth de,ſecum qui ,populũ omnem & ,*ferri* currus nongentos
13 תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת
:Barac ad Deborah Dixitque .Chiſon torrentem ad gentium
הַגּוֹיִם אֶל־נַחַל קִישׁוֹן : וַתֹּאמֶר דְּבוֹרָה אֶל־בָּרָק
:tua manu in Siſeram Dominus *dedit* *quo* dies *hic* quia ,Surge
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִיסְרָא בְּיָדֶךָ
monte de Barac deſcendit Et *? tuus facies ad* eſt egreſſus Dominus nonne
הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר
.eum poſt virorum millia decem & ,Thabor
תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו :

Verſio VULG. LAT.

CAP. IV.

1 ADdiderúntq; filii Iſrael facere malum in conſpectu
2 Dñi poſt mortẽ Aod. Et tradidit illos Dñs in manus Jabin regis Chanaan, qui regnavit in Aſor: habuítq; ducem exercit⁹ ſui nomine Siſaram, ipſe autẽ habitabat in Haroſeth gentiũ.
3 Clamaverúntque filii Iſrael ad Dñm, nongentos enim habebat falcatos currus, & per viginti annos vehementer op-
4 preſſerat eos. Erat autẽ Debbora prophetis uxor Lapidoth, quæ judicabat populum in illo
5 tempore. Et ſedebat ſub palma, quæ nomine illius vocabatur, inter Rama & Bethel in monte Ephraim: aſcendebántque ad eam filii Iſrael in omne
6 judiciũ. Quæ miſit & vocavit Barac filium Abinoẽ de Cedes Nephthali: dixítq; ad eũ; Præcepit tibi Dñs Deus Iſrael, vade, & duc exercitũ in montem Thabor, tolléſque tecũ decem millia pugnatorum de filiis Nephthali, et de filiis Zabulon:
7 Ego autẽ adducã ad te in loco torrentis Ciſon, Siſarã principẽ exercit⁹ Jabin, & currus ej⁹, atq; omnẽ multitudinẽ, & tra-
8 dam eos in manu tua. Dixítq; ad eam Barac; Si venis mecum, vadã: ſi nolueris venire mecũ,
9 non pergã. Quæ dixit ad eũ; Ibo quidẽ tecũ, ſed in hac vice victoria non reputabitur tibi, quia in manu mulieris tradetur Siſara. Surrexit itaq; Debbora, & perrexit cum Barac in
10 Cedes. Qui, accitis Zabulon et Nephthali, aſcendit cum decẽ millibus pugnatorum, habens
11 Debborã in comitatu ſuo. Haber autem Cinæus receſſerat quondã à cæteris Cinæis fratrib⁹ ſuis filiis Hobab, cognati Moyſi: & tetenderat tabernacula uſq; ad vallẽ, quæ vocatur Sennim, & erat juxta Cedes.
12 Nuntiatúmq; eſt Siſaræ, quòd aſcendiſſet Barac fili⁹ Abinoẽ
13 in montẽ Thabor: Et congregavit nongentos falcatos curr⁹, & omnẽ exercitũ de Haroſeth
14 gentiũ ad torrentẽ Ciſon. Dixítq; Debbora ad Barac; Surge, hæc eſt enim dies, in qua tradidit Dñs Siſaram in manus tuas: en ipſe ductor eſt tu⁹. Deſcendit itaque Barac de monte Thabor, & decẽ millia pugnatorum cum eo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. δ'. CAP. IV.

1 Καὶ προσέθεντο(α) οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι
τὸ πονηρὸν (β) ἐνώπιον κυρίου. καὶ Ἀὼδ ἀπ-
2 έθανε. Καὶ ἀπέδοτο(γ) αὐτοὺς υἱὸς Ἰσραὴλ κύ-
ριος ἐν χειρὶ (δ) Ἰαβὶν βασιλέως Χαναάν,
ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσώρ. καὶ ὁ ἄρχων τ δυ-
νάμεως αὐτοῦ Σισάρα, καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν(ε)
3 Ἀεισὼθ τ ἐθνῶν. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ πρὸς κύριον, ὅτι ἐννακόσια ἅρματα
σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἔθλιψεν τ Ἰσραὴλ
4 κατακράτος εἴκοσιν ἔτη. Καὶ Δεββῶρα γυνὴ
προφῆτις γυνὴ Λαφιδὼθ, αὕτη ἔκρινε τ Ἰσ-
5 ραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ αὐτὴ ἐκάθη-
το ὑπὸ φοίνικα Δεββῶρα ἀναμέσον (ζ) τῆς
Ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον τ Βαιθὴλ ἐν τῷ ὄρει Ἐ-
φραίμ· καὶ(η) ἀνέβαινον πρὸς αὐτ οἱ υἱοὶ Ἰσ-
6 ραὴλ ἐν τῷ κρίσιν. Καὶ ἀπέστειλε Δεββῶρα
καὶ ἐκάλεσε τ(ι) Βαρὰχ υἱὸν Ἀβινεὲμ ἐκ (κ)
Κάδης Νεφθαλὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτ, (λ) Οὐχὶ
ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς (μ) Ἰσραὴλ σοι; καὶ
ἀπελθὼν εἰς ὄρος Θαβὼρ, καὶ λήψῃ μεθ' σεαυ-
τοῦ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν(ν) ἐκ τ υἱῶν Νεφ-
7 θαλὶ, καὶ (ξ) ἐκ τ υἱῶν Ζαβουλὼν, (ο) Καὶ ἐπάξω
πρός σε εἰς τ χειμάῤῥουν Κισῶν ὅπι τ Σισά-
ρα ἀρχοντα τ δυνάμεως (π) Ἰαβὶν, καὶ τὰ ἅρ-
ματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω
8 αὐτ(ρ) εἰς χεῖράς σου. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ(σ)
Βαρὰχ, Ἐὰν πορευθῇς μετ' ἐμοῦ, πορεύσομαι,
καὶ ἐὰν μὴ πορευθῇς (τ), οὐ πορεύσομαι, ὅτι
οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ εὐοδοῖ κύριος τ
9 ἄγγελον μεθ' ἐμοῦ. Καὶ (υ) εἶπε, Πορευόμενη
πορεύσομαι μετ σοῦ. πλὴν γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἔσαι
τὸ περιτέρημά σε (φ) ὁδὸν τ ὁδὸν ἣν σὺ πο-
ρεύῃ, ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσει κύριος
τ Σισάρα. καὶ ἀνέστη Δεββῶρα, καὶ ἐπορεύθη
10 (χ) μετ τ Βαρὰχ εἰς Κάδης. (ψ) Καὶ ἐβόησε
Βαρὰχ τ Ζαβουλὼν καὶ τ Νεφθαλὶ ἐν Κάδης,
καὶ ἀνέβησαν μετ' αὐτοῦ δέκα χιλιάδες
ἀνδρῶν,(ω) καὶ ἀνέβη Δεββῶρα μετ' αὐτοῦ. (α)
11 Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη ἀπὸ Καινᾶ
ἀπὸ τ υἱῶν Ἰωβὰβ γαμβρῦ Μωυσῆ· καὶ ἔπηξε
τ σκηνὴν αὐτοῦ (ε) ἕως δρυὸς πλατυσκίέν-
12 του, ἣ ἐστιν ἐγγὺς Κεδές. Καὶ(γ) ἀνήγγειλαν
Σισάρᾳ, ὅτι ἀνέβη Βαρὰχ υἱὸς (δ) Ἀβινεὲμ
13 εἰς ὄρος Θαβώρ. Καὶ ἐκάλεσε Σισάρα πάντα
τὰ ἅρματα αὐτοῦ(ε) ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ,
καὶ πάντα τ(ζ) λαὸν τ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ (η) Ἀει-
14 σὼθ τ ἐθνῶν εἰς τ χειμάῤῥουν (θ) Κισῶν. Καὶ
εἶπε Δεββῶρα πρὸς(ι) Βαρὰχ, Ἀνάστηθι, ὅτι
αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ(κ) παρέδωκε κύριος τ(λ)
Σισάρα ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι κύριος ἐξῆλθεν
τ ἔμπροσθέν σου. καὶ κατέβη(μ) Βαρὰχ κατ τ ὄρους
Θαβὼρ, καὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ὀπίσω αὐτοῦ.

MS. A. (α) Ἔτι οἱ υἱοὶ (β) ἐναντι (γ) αὐτὲς κύριος (δ) Ἰαμεὶν (ε) Ἀσειρὰθ(ζ)
Ἰαμὰ, καὶ ἀναμέσον Βαιθὴλ ἐν ὄρει (η) ἀνέβησαν (θ) ἐκεῖ τῆς κρίνεως. (ι) Βαεχ (κ)
Κέδες Νεφθαλεὶ, (λ) Οὐχὶ * σὺ ἐνετείλατο (μ) Ισραὴλ; καὶ (ν) ἀπὸ τ(ξ) ἀπὸ τ(ο) Καὶ
ἀπάξω σε πρὸς τ χειμάῤῥουν (π) Ιαμεὶν, (ρ) ἐν χειρί σου. (σ) Βαρὰχ, (τ) μετ' ἐμοῦ,
(υ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δεββῶρα, Πορεύσομέγη πορεύσομαι (φ) εἰς τ (χ) μετ' αὐ-
τῆς Βαρὰχ ἐκ Κέδες. (ψ) Καὶ παρῴχησεν Βαρὰχ τὴν Ζαβουλὼν καὶ τὴν Νεφθαλὶ εἰς
Κέδες, καὶ ἀνέβησαν (ω) καὶ Δεββῶρα ἀνέβη μετ' αὐτοῦ. (α) Καὶ οἱ πάντες τῆς Κενεὰ
ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τ υἱῶν (ε) πρὸς δρυὸν ἀναπαυομένων, ἣ ὅτιν (γ) ἀνήγγειλαν τῷ Σισ-
άρα, (δ) Ιαβινεὲμ ἐπ' ὄρος (ε) ὅτι ἐννακόσια ἅρματα ζιδηρᾶ ἦν αὐτῷ, καὶ (ζ) πε-
δὸν μετ' αὐτοῦ (η) Ἀρεισὼθ (θ) Κεισῶν. (ι) Βαρὰχ, (κ) ἀφαδώσει (λ) Σεισάρα
ἐν χειρί σου, οὐχ ἰδὲ κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; (μ) Βαρὰχ ἀπὸ τ

CAP. IV.

1 ET adjecerunt filii Iſrael facere malũ in conſpectu Dñi. Et Aod mortuus eſt. Et vendi-
2 dit filios Iſrael Domin⁹ in manu Jabin regis Chanaan, qui regnavit in Aſor. Et princeps virtutis ejus Siſara: & ipſe habitabat in
3 Ariſoth gentiũ. Et clamaverunt filii Iſrael ad Dominũ, quoniam nongenti currus ferrei erant ei. Et
4 ipſe vexavit Iſrael imperioſe viginti annos. Et Debbora mulier prophetiſſa uxor Laphidoth, ipſa
5 judicabat Iſrael in tempore illo. Et ipſa ſedebat ſub palma Debbora inter Rhama, & inter Bethel in monte Ephræm. Et aſcendebant
6 ad eã filii Iſrael (a) ad judicium. Et miſit Debbora, & vocavit Barac filiũ Abineem è Cades Nephthali: & dixit ad eum; Nonne
7 præcepit Dominus Deus Iſrael tibi, & perges ad montem Thabor? & accipies tecũ (b) decem millia virorũ ex filiis Nephthali, & ex
8 filiis Zabulon: Et inducã ad te ad torrentẽ Ciſon (c) ſuper Siſaram
9 principẽ virtutis Jabin, & currũ ejus, & multitudinẽ ejus: & tradam eum in manus tuas. Et dixit
10 ad eã Barac, Si iveris mecũ, ibo: et ſi aon iveris, non ibo; (d) quoniam nescio diem, in qua proſperat
11 Dominus angelũ mecũ. Et dixit, Pergens pergã tecum. Verũ cognoſce, quia non erit (e) primat⁹ tuus ſuper viã, quam tu ambulas:
12 quoniã in manu mulieris vendet Domin⁹ Siſarã. Et ſurrexit Debbora: & ivit cum Barac è Cades.
13 Et Barac (f) conclamavit Zabulon, & Nephthali è Cades, & aſcenderunt juxta pedes ejus decẽ millia virorũ. Et aſcendit Debbo-
14 ra cum eo. Et (g) Chaber Cinæus receſſerat à Caina de filiis Jobab affinis Moyſis: & fixerat tabernaculũ ſuum uſq; ad querecum (h) rapacium, quæ eſt juxta Cedes. Et nuntiatum eſt Siſaræ, quia aſcendit Barac filius Abinoem in mon-
15 tem Thabor. Et vocavit Siſara omnes currus ſuos, nongentos currus ferreos, & omnem popu-
16 lum qui ſecum, ab Ariſoth gentium ad torrentẽ Ciſon. Et dixit Debbora ad Barac, Surge, quoniã hæc eſt dies, in qua tradidit Dominus Siſaram in manu tua: (i) quaniã Domin⁹ egredietur ante te. Et deſcendit Barac de monte Thabor, et decẽ millia virorũ poſt eũ.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

ד

1 2 ואוסיפו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאֵהוּד מִית : וּמַסְרִנּוּן יְיָ בִּיד יָבִין מַלְכָּא דִכְנַעַן
3 דִּי מְלַךְ בְּחָצוֹר וְרַב חֵילֵיהּ סִיסְרָא וְהוּא יָתִיב בְּתִקּוֹף כְּרֵכֵי עַמְמַיָּא : וְצָעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
קֳדָם יְיָ אֲרֵי תְּשַׁע מְאָה רְתִיכִין דְּבַרְזְלָא לֵיהּ וְהוּא דְּחַק יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוּקְפָּא עַסְרִין
4 5 שְׁנִין : וּדְבוֹרָה אִתְּתָא נְבִיאָתָא אִתַּת לַפִּידוֹת הִיא דָּיְנָא יָת יִשְׂרָאֵל בְּעִדָּנָא הַהִיא : וְהִיא
יָתְבָה בְּקִרְתָּא בְּעַטְרוֹת דְּבוֹרָא מְתַפַּרְנְסָא מִן דִּילֵהּ וְלֵהּ דְּקָלִין בֵּירִיחוֹ בַּרְדִּסִין בְּרַמְתָּא
זְתִין עֲבִדִין מַשַׁח בִּבְקִעְתָּא בֵּית שִׁקְיָא בְּבֵיתְאֵל עֲפַר חִוַּר בְּטוּר מַלְכָּא וְסָלְקִין לְוָתֵהּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְדִינָא : וּשְׁלַחַת וְקָרֵית לְבָרָק בַּר אֲבִינוֹעַם מִקֶּדֶשׁ דְּבִית נַפְתָּלִי וַאֲמַרַת לֵיהּ הֲלָא
6 פַּקִּיד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲזֵל וְתִתְנְיַד בְּטוּרָא דְתָבוֹר וְתֵדְבַּר עִמָּךְ עַסְרָא אַלְפִין גַּבְרָא
מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבוּלֻן : וְאֶתֵּיב עַל יְדָךְ לְנַחֲלָא דְקִישׁוֹן יָת סִיסְרָא רַב חֵילָא דְיָבִין וְיָת
7 רְתִיכוֹהִי וְיָת מַשְׁרִיתֵיהּ וְאֶמְסְרִנֵּיהּ בִּידָךְ : וַאֲמַר לֵהּ בָּרָק אִם תִּיזִלִין עִמִּי וְאֵיזִיל וְאִם לָא
8 תִּיזִלִין עִמִּי לָא אֵיזִיל : וַאֲמַרַת מֵיזַל אֵיזִיל עִמָּךְ לְחוֹד אֲרֵי לָא תְהֵי תּוּשְׁבַּחְתָּךְ עַל אוֹרְחָא
9 דְּאַתְּ אָזִיל אֲרֵי בִּידָא אִתְּתָא יְמַסַּר יְיָ יָת סִיסְרָא וְקָמַת דְּבוֹרָה וַאֲזָלַת עִם בָּרָק לְקֶדֶשׁ : וּכְנַשׁ
10 בָּרָק יָת שִׁבְטָא דִזְבוּלֻן וְיָת שִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי לְקֶדֶשׁ וְסָלִיקוּ עִמֵּיהּ עַסְרָא אַלְפִין גַּבְרָא
וְסָלִיקַת עִמֵּיהּ דְּבוֹרָה : וְחֶבֶר שַׁלְמָאֵי אִתְפְּרַשׁ מִשַּׁלְמָאֵי מִבְּנֵי חוֹבָב חֲמוֹהִי דְמֹשֶׁה
11 12 וּפַרְסִיד לְמַשְׁכְּנֵיהּ עַד מֵישַׁר אֲנִיעָא דְעִם קֶדֶשׁ : וְחַוִּיאוּ לְסִסְרָא אֲרֵי סְלִיק בָּרָק בַּר
13 אֲבִינוֹעַם לְטוּר תָּבוֹר : וְכַנַּשׁ סִיסְרָא יָת כָּל רְתִיכֵיהּ תְּשַׁע מְאָה רְתִיכִין דְּבַרְזְלָא וְיָת כָּל
14 עַמָּא דְעִמֵּיהּ מִתְּקוֹף כְּרֵכֵי עַמְמַיָּא לְנַחֲלָא דְקִישׁוֹן : וַאֲמַרַת דְּבוֹרָה לְבָרָק קוּם אֲרֵי
דֵּין יוֹמָא דְמְסַר יְיָ יָת סִיסְרָא בִּידָךְ הֲלָא מֵלֳאָא דַיְיָ נְפַק לְאַצְלָחָא קֳדָמָךְ וּנְחַת בָּרָק
מִטּוּרָא דְתָבוֹר וַעֲסָרָא אַלְפִין גַּבְרָא בַּתְרוֹהִי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

IV.

FT addiderunt filii Iſrael ad faciendũ quod malum ante Dñm; et Ehud
1 mortuus eſt. Et tradidit eos Dñs in manum Jabin regis Chenaghan, qui re-
2 gnavit in Hhaſzor; et princeps exercitus ejus Zzizzara; et ipſe habitans in
3 munitione arcium gentium. Et clamaverunt filii Iſrael ante Dñm, nam non-
genti currus ferri illi; et ipſe afflixit filios Iſrael in duritie viginti annis.
4 Et Debora mulier Prophetis uxor Laphidoth, ipſa judicans Iſrael in tem-
5 pore illo. Et fuit habitans in urbe in Ghataroth Debora, *ſuſtentata de ſuo,*
eique palmæ in Jericho, horti in Ramatha, oleæ facientes oleum in valle, fo-
mus irrigationis in Bethel, pulvis albus in monte regis : et aſcendentes
ad eam *filii* Iſrael ad judicium. Et miſit, et vocavit Barak filium Abino-
6 gham de Kedes domus Nephthali, & dixit ei; Nonne juſſit Dñs Deus Iſra-
el, Vade, et extendere in monte Thabor; et duces tecum decem mille vi-
ros ex filiis Nephthali, et ex filiis Zebulun? Et excitabo ſuper manum tuam
7 ad fluviũ Kiſſon Zzizzarã principẽ virtutis Jabin et currus ejus, & exercitũ
8 ejus; & tradã eum in manu tuâ. Et dixit ei Barak; Si veneris mecũ, et veniã;
9 et ſi non veneris mecũ non veniã. Et dixit, Veniendo veniã tecũ, tantũ quia
non erit gloria tua ſup viâ quâ tu ambulans; quia in manu mulieris tradet
10 Dominus Zzizzaram: et ſurrexit Debora, & venit cum Barak ad Kades. Et
congregavit Barak tribum Zebulun, & tribũ Nephthali ad Kades, & aſcen-
11 derũt cum eo decẽ mille viri; et aſcendit cum eo Debora. Et Hheber Sal-
mæus ſeparatus eſt à Salmæis à filiis Hhobab ſoceri Moſis, et tetendit ta-
bernaculum ſuum *uſque ad* planitiem lacuum qui prope Kades. Et nunci-
12 averunt Zzizzaræ, quod aſcendit Barak filius Abinogham ad montem
13 Thabor. Et congregavit Zzizzara omnes currus ſuos, nongentos currus
ferri, & omnem populum qui cum eo, de fortitudine arcium gentium ad
14 fluvium Kiſſon. Et dixit Debora Barak, Surge; nam hic dies quo tradidit
Dominus Zzizzara in manu tua, nonne angelus Domini *exiit* ad proſpe-
randum ante te? et deſcendit Barak ex monte Thabor, & decem mille
viri poſt eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. IV.

1 AT verò filii Israel adjecerunt adhuc operari quod malum erat corâ Domino, mortuo Ahure, 2 Tradidítque eos Dominus in manum Nabin regis Chanaan, qui regnabat in Hasor, & ducis exercitûs ejus Siſaræ qui habitabat in Harſath-gentium. 3 Quare vociferárunt filii Israel ad Dominum; habebat enim ille nongentos currus ferreos, idémque cum violentia subegerat filios Israel annis viginti. 4 Debora autem mulier prophetiſſa uxor Lephithor, judicabat Israelem tunc temporis: 5 Eadémque Debora degebat sub palma, inter Ramath & inter Beth-il quæ est in monte Aphrem, ascendebántque ad eam filii Israel ad judicium. 6 Hæc mittens accerſivit Barac filium Abineam de Recem-Nephtali, & ait illi, Nonne præcepit tibi Dominus Deus Israelis ut abires degeréſque in monte Tabor, duceréſque tecum circiter decem millia virorum de filiis Nephtali & de filiis Zebolon, 7 Qui tecum venirent ad torrentem Ciſſon contra Siſarâ ducem exercitûs Nabini, contra quadrigas ejus, & contra exercitum ejus, ut eum traderem in manus tuas? 8 Dixit illi Barac, Si mecum proficiſcare, proficiſcar; ſi verò non proficiſcare mecum, haud proficiſcar. 9 Ait illi, Certiſſimè tecum proficiſcar, verùntamen O Barac, non aſſequêris gloriam ex itinere ad quod pergis; nam in manum mulieris traditurus est Dominus Siſaram: ſurrexit itaque Debora, & abiit cum Barac in Recem. 10 Collegit autem Barac Zebolonem & Nephtali ad Recem, & aſcenderunt cum eo decem millia virorum; aſcendítque cum eo etiam Debora. 11 (Verùm Hobar-Cainan egreſſus fuerat è Caino, è filiis Hobab ſoceri Moſis, fixerátque tentorium ſuum uſque ad Terebinthum quæ est in Seinin quæ est ſecus Recem) 12 Nuntiatúmque est Siſaræ quòd aſcendiſſet Barac filius Abineam in montem Tabor. 13 Quare collegit Siſara omnes quadrigas ſuas, *nempe* nongentas quadrigas ferreas, totámque turbam quæ cum eo erat, ab Harſath-gentium uſque ad torrentem Ciſſon. 14 Dixit autem Debora ad Barac, Surge, hæc est enim dies quâ tradidit Deus Siſaram in manus tuas: en Dñs egredietur ante te. Et deſcendit Barac de monte Tabor ſecum habens decem millia virorum;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. IV.

1 REdierunt quoque filii Israel ad perpetranda ſcelera coram Domino, cùm quòd obiiſſet Abur. 2 Quapropter potestatem dedit in eos Dominus Jabino regi Chanaan, qui erat in Haſor: & nomen ejus qui portabat lanceam ipſius, erat Siſara qui habitabat in Harasath-gentium. 3 Exclamárunt autem filii Israel ad Dominum ſupplices: & id quidem, quòd ille haberet nongentos currus ferreos. Hic idem violenter uſus est filiis Israel viginti annis. 4 Verùm Debora prophetiſſa uxor principis judicabat filios Israel tunc temporis. 5 (Erat autem habitaculum Deboræ ſub monte, inter colleu & inter Beth-il quæ est in monte Ephraim) aſcendebantque ad eam filii Israel ut indagarent judicium. 6 Hæc ergò mittens advocavit Barac filium Abinoam de Racem urbe Nephtali, dixitque ad eum, Nonne præcepit tibi Deus, Deus Israelis, ut ires deſcenderéſque ad montem Tabor, duceréſque tecum decem millia de filiis Nephtali & de filiis Zabolon, 7 ut abirent tecum ad torrentem Ciſſon contra Siſaram ſariſſophorum Jabini, & contra currus ejus, & milites ejus, & ego inquit victorem ejus te reddam? 8 At ille Barac, Si tu mecum abieris, abibo; ſin autem abeas, non abibo. 9 Dixit ad eum, Equidem tecum abibo, verùm ne te jactes O Barac de itinere ad quod perrecturus es; nam Dominus traditurus est Siſaram in manum mulieris: ſurgenſque Debora profecta est cum Barac ad Racem. 10 Convocatis itaque Barac Nephtalitis & Zabolonitis in Racam, aſcenderunt cum eo decem millia virorum, aſcenditque Debora quoque cum ipſo. 11 Porrò Hobar-Cainan egreſſus è Caino de filiis Hobab ſoceri Moſis prophetæ, fixit tentoria ſua ad latus arboris terebinthi quæ prope Saanin in territorio Racem. 12 Ut autem renuntiatum fuit Siſaræ aſcendiſſe Baracum filium Abinoam ad montem Tabor, 13 Collegit Siſara currus ſuos omnes, nimirum nongentos currus ferreos, et univerſum populum qui cum eo erat, ab Haraſath-gentium uſque ad torrentem Ciſſon. 14 Tum dixit Debora ad Barac, Surge, quoniam traditurus est hodiè Dominus Siſaram in manus tuas: ecce Dominus proceſſurus est ante te. Deſcendit ergò Barac de monte Tabor, ſtipatus decem millibus virorum.

ספר שופטים : ה

castrametatione omnẽ & ,currum omnem & ,Siseram Dominus contudit Et
15 וַיְהָם יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה
fugit & ,curru desuper Sisera descenditq; Barac facies ad gladii os ad
לְפִי חָרֶב לִפְנֵי בָרָק וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס
castrametatione pedit & ,currum pedit est persecut⁹ Barac Et ,suis pedib⁹ in
בְּרַגְלָיו : וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה
non ,gladii os ad Siseræ castrametatio ois cecidit & ,gentiũ Charoseth usq;
עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי חָרֶב לֹא
tentorium ad suis pedibus in fugit Sisera Et ,unum ad usque remansit
16 נִשְׁאַר עַד אֶחָד : וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל אֹהֶל
,Chasor regem Jabin inter pax quia : Chenæi Cheber uxoris Jahel
יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר
,Siseræ occursum in Jahel est egressa Et .Chenæi Cheber domum inter &
17 וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי : וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא
declinavit &: timeas ne ,me ad declina ,mi domine Declina: eum ad dixitq;
וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל תִּירָא וַיָּסַר
: eam ad Dixitque .crasso tegumento in eum operuit &, eum ad in eam ad
18 אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
aperuit Et .litivi quia ,aquarum paululum quæso mihi bibere Da
הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי צָמֵתִי וַתִּפְתַּח אֶת
: eam ad Dixitque .eum operuit & ,ei potum dedit & ,lactis utrem
נאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
19 ste interrogaverit & ,fuerit ingress⁹ vir si ,erit & ,ostiorũ ostiũ Sta
עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא וְשָׁאֲלֵךְ
uxor Jahel cepit Et .Non :dices & ?vir hic Estne : dixerit &
20 וְאָמַר הֲיֶשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן : וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת
,sua manu in tentorii paxillum posuit & ,tentorii paxillum Cheber
חֶבֶר אֶת יְתֵד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ
,ejus tempus in clavum infixit & ,silentio in eum ad est ingressa &
וַתָּבוֹא אֵלָיו בְּלָאט וַתִּתְקַע אֶת הַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ
ecce Et .est mortu⁹ &, est lass⁹ & ,est soporatus ipse & : terram in se fixit &
21 וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת : וְהִנֵּה
: ei dixitque ,ejus occursũ in Jahel est egressa Et : Siseram perte quens Barac
בָּרָק רֹדֵף אֶת סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ
: eam ad est ingress⁹ Et .aquerens tu quem ,virum tibi ostendã &, Vade
לֵךְ וְאֵרֶאךָ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ
Deus Humiliavitq; .ipsi⁹ tẽpore in paxillus & ,mortu⁹ cadens Sisera ecce &
23 וְהִנֵּה סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ : וַיַּכְנַע אֱלֹהִים
.Israel filiorum facies ad Chenahan regem Jabin ipso die in
בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנַעַן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
regem Jabin super erat dura & ,eundo Israel filiorum manus ibat Et
24 וַתֵּלֶךְ יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשֶׁה עַל יָבִין מֶלֶךְ
.Chenahan regem Jabin exscinderent donec ,Chenahan
כְּנַעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן :

CAP. V. ה

: dicendo ,illa die in Abinoham filius Barac & ,Deborah cecinit Et
1 וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה וּבָרָק בֶּן אֲבִינֹעַם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר :
benedicite ,populus ſponta neam se offerendo in ,Israel in ultiones ultiſcendo In
2 בְּפָרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרֲכוּ
,Domino Ego ,spincipes auribus percipite ,reges Audite .Domino
3 יְהוָה : שִׁמְעוּ מְלָכִים הַאֲזִינוּ רוֹזְנִים אֲנֹכִי לַיהוָה
.Israel Deo Domino psallam ,canam . ego
אֲנֹכִי אָשִׁירָה אָזַמֵּר לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

Versio VUL. LAT.

15 Perterruítq; Dñs Siſaram, & omnes curr⁹ ejus, univerſámq; multitudiné, in ore gladii, ad conſpectũ Barac: in tantum, ut Siſara de curru deſiliens, pedi-
16 bus fugeret, & Barac perſequeretur fugientes curr⁹, et exercitũ, uſq; ad Haroſeth gentium, & omnis hoſtiũ multitudo uſque ad internecionẽ ca-
17 deret. Siſara autẽ fugiens pervenit ad tentoriũ Jahel uxoris Haber Cinæi. Erat enim pax inter Jabin regẽ Azor, & domũ Haber Cinæi. Egreſſa igitur Jahel in occurſũ Siſaræ, dixit ad eum; Intra ad me, domine mi: intra, ne timeas. Qui ingreſſ⁹ tabernaculũ ej⁹, et opertus ab ea pallio, Dixit ad eam;
19 Da mihi, obſecro, paululum aquæ, quia ſitio valdé. Quæ aperuit utrẽ lactis, & dedit ei bibere, & operuit illum. Dixítq;
20 Siſara ad eam, Sta ante oſtium tabernaculi: & cùm venerit aliquis interrogans te, et dicens; Numquid hic eſt aliquis? Reſpondebis, Null⁹ eſt. Tulit itaque Jahel uxor Haber clavum tabernaculi, aſſumens pariter & malleũ: & ingreſſa abſconditè & cum ſilentio, poſuit ſupra temp⁹ capitis ejus clavum, percuſſúmq; malleo defixit in cerebrũ uſque ad terrã: quì ſoporé morti conſocians defecit,
22 & mortu⁹ eſt. Et ecce Barac ſequens Siſarã veniebat: egreſſáq; Jahel in occurſũ ejus dixit
23 ei; Veni, & oſtendã tibi virum quẽ quæris. Qui cùm intrâſſet ad eã, vidit Siſarã jacentẽ mortuũ, et clavum infixũ in tempore ejus. Humiliavit ergò Deus in die illo Jabin regẽ Chanaan co-
24 ram filiis Iſrael: Qui creſcebant quotidiè, & forti manu opprimebant Jabin regẽ Chanaan, donec delerent eum.

CAP. V.

1 CEcinerúntq; Debbora & Barac filius Abinoem in illo die,
2 dicentes; Qui ſponte obtuliſtis de Iſrael animas veſtras ad pe-
3 riculũ, benedicite Dño. Audite reges, auribus percipite principes: Ego ſum, ego ſum quæ Domino canam, pſallam Domino Deo Iſrael.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐξέστησε κύριος τὸν Σισάρα καὶ πᾶσαν τὴν ἅρμαθαν αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι ῥομφαίας ἐνώπιον (ν) Βαράκ. καὶ κατέβη Σισάρα (ξ) ἐπάνωθεν τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ
16 ἔφυγε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Καὶ (ο) Βαρὰκ διώκων ὀπίσω τῶν ἁρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς (†) ἕως Ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν. καὶ ἔπεσε πᾶσα (π) παρεμβολὴ Σισάρα ἐν στόματι ῥομφαίας· οὐ κατελείφθη
17 θη ἕως ἑνός. Καὶ Σισάρα (ρ) ἔφυγε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν Ιαὴλ γυναικὸς (σ) Χαβὲρ τοῦ Κιναίου, ὅτι εἰρήνη (τ) ἦν ἀναμέσον Ιαβὶν βασιλέως Ἀσὼρ καὶ ἀναμέσον (υ) τοῦ οἴκου Χα-
18 βὲρ τοῦ Κιναίου. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ (φ) εἰς ζωντησιν Σισάρα, καὶ εἶπεν (χ) αὐτῷ, Ἐκκλινον κύριέ μου, (ψ) ἔκκλινον πρὸς μέ, μὴ φοβοῦ. καὶ (ω) ἐξέκλινε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν. (α) καὶ
19 περιέβλεψεν αὐτὸν ὀπισθολαίῳ. Καὶ εἶπε Σισάρα πρὸς αὐτόν, Πόποσόν με δὴ μικρὸν ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα. καὶ ἤνοιξε τὸν ἀσκὸν τοῦ γαλακτος, καὶ
20 ἐπότισεν αὐτὸν, (β) καὶ περιέβλεψεν αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς (γ) αὐτὸν Σισάρα, Στῆθι δὴ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ ἔσται (δ) ἐὰν ἀνὴρ ἔλθῃ πρὸς σὲ, καὶ ἐρωτήσῃ σε, (ε) καὶ εἴπῃ, Εἴ ἔστιν
21 ὧδε ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς, Οὐκ ἔστι. (ζ) Καὶ ἔλαβεν Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τὸν πάσσαλον τῆς σκηνῆς, καὶ ἔθηκε τὸ ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν (η) ἐν κρυφῇ, καὶ ἔπηξε τὸν πάσσαλον ἐν τῷ κροτάφῳ αὐτοῦ, καὶ διεξῆλθεν ἐν τῇ γῇ·
22 καὶ αὐτὸς ἐξεστώς ἐκοπώθη, καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἰδοὺ (θ) Βαρὰκ διώκων τὸν Σισάρα. καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ (ι) εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δεῦρο καὶ δείξω σοι τὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζητεῖς. καὶ
23 εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν· καὶ ἰδοὺ Σισάρα (κ) ἐρριμένος νεκρὸς, καὶ ὁ πάσσαλος (λ) ἐν τῇ κροτάφῳ αὐτοῦ. Καὶ (μ) ἐξέστρωσεν ὁ θεὸς τὸν Ἰαβὶν
24 βασιλέα Χαναὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ν) ἔμπροσθεν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ (ξ) ἐπορεύετο χεὶρ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρευομένη ἐπὶ Ἰαβὶν βασιλέα Χαναὰν, (ο) ἕως οὗ ἐξωλόθρευσαν τὸν Ἰαβὶν βασιλέα Χαναάν.

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ (α) ᾖδε Δεβόρρα καὶ (β) Βαρὰκ υἱὸς Ἀβινεὲμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (γ) λέγουσες,
2 Ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῷ
3 ἐκσπασθῆναι λαὸν, εὐλογεῖτε κύριον. Ἀκούσατε βασιλεῖς, καὶ ἐνωτίσασθε ἄρχοντες· ἄσομαι ἐγὼ εἰμι τῷ κυρίῳ ἐγὼ εἰμι, ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰσραήλ.

MS.A. (ν) Βαράχ. (ξ) ἀπὸ τῶ (ο) Βαράχ (†) καὶ ἕως δρυμοῦ τῶν ἐθνῶν. (π) ἡ παρεμβολὴ (ρ) ἀνεχώρησεν τοῖς (σ) Χαβὲρ τῶ Κεναίου, (τ) ἀναμέσον Ἰσραὴλ (υ) οἴκου (φ) εἰς ἀπάντησιν (χ) πρὸς αὐτὸν, Ἔκκλινον (ψ) ἔκκλινον (ω) ἔκκλινεν πρὸς *αὐτὸν (α) καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ σκέπῃ αὐτοῦ. Καὶ (β) καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Καὶ (γ) αὐτῷ, Στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς (δ) ἐὰν τὶς ἔλθῃ (ε) καὶ εἴπῃ Ϛοι, Ἔστιν ἐνταῦθα ἀνήρ; (ζ) Καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ σκέπῃ αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν (η) ἦσυχῇ, καὶ ἔθηκεν ἐν τῇ γῇ· καὶ αὐτὸς ἀπεσκάεισεν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν, καὶ ἀπέθανεν. (θ) Βαράχ (ι) εἰς * ἀπάντην αὐτοῦ, (κ) πεπτωκὼς νεκρὸς, (λ) ἐν τῇ γωνία αὐτοῦ. (μ) ἐταπείνωσεν κύριος ὁ θεὸς (ν) ἐνώπιον (ξ) ἐπορεύθη χεὶρ κυρίου ὑῶν (ο) ἕως ἐξωλεθρεῦσαι αὐτόν.

Καὶ MS.A. Κεφ. ε'. (α) ᾖσεν (β) Βαράχ (γ) καὶ εἶπεν ἐν τῇ ᾠδῇ Ἐν τῷ ἀξιῶσαι ἀρχηγὸς ἐν Ἰσραὴλ ἐν περιαιρέσει λαοῦ, εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Ἀκούσατε βασιλεῖς, ἐνωτίζεσθε σατράπαι δυνατοί. Ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι, ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰσραήλ.

Et pavefecit Dominus Siſarã, & omnes currus ejus, & omnia caſtra ej⁹ in ore gladii in conſpectu Barac. Et deſcendit Siſara deſuper curru ſuo, & fugit pedibus ſuis. Et Barac perſequens poſt currus, & poſt caſtra uſq; (k) Ariſoth gentiũ. Et ceciderunt omnia caſtra Siſaræ in ore gladii: non remanſit uſq; ad unũ. Et Siſara fugit pedib⁹ ſuis ad tabernaculũ Jahel uxoris Chaber (l) ſodalis Cinæi: quoniã pax erat inter Jabin regẽ Aſor, & inter domũ Chaber Cinæi. Et exiit Jael in occurſũ Siſaræ, & dixit ei; Declina, domine mi, declina ad me, nè timeas. Et declinavit ad eã in tabernaculum: (m) & circumvolvit eũ indumento. Et dixit Siſara ad eam, Pota me nunc pauſillã aquã, quoniam ſitivi. Et aperuit utrem lactis, & potavit eum: & operuit eum. Et dixit ad eam Siſara, Sta nunc ad portam tabernaculi: & erit, ſi vir venerit ad te, & interrogaverit te, et dixerit, Si eſt hic vir? et dices, (n) Non eſt. Et ſumpſit Jael uxor Chaber paxillum tabernaculi: et poſuit malleum in manu ſua, et intravit ad eum (o) in occulto, et fixit paxillum in tempore ejus, et prolapſus eſt in terram: et ipſe ſoporatus obtenebratus eſt, et periit. Et ecce Barac perſiqueus Siſaram. Et exiit Jael in occurſum ei: et dixit ei; Veni, et oſtendã tibi virum, quẽ tu quæris. Et intravit ad eam. Et ecce Siſara projectus mortuus, & paxillus in tempore ejus. Et (p) fugavit Deus Jabin regem Chanaan in die illa ante filios Iſrael. Et pergebat manus filiorum Iſrael pergens, & indurata ſuper Jabin regem Chanaan: quoadusque exterminaverunt Jabin regem Chanaan.

CAP. V.

ET (a) eccinerunt Debbora, & Barac filius Abinoem, in die illa, dicentes, (b) Revelata eſt revelatio in Iſrael, dũ ſponte ſe offerret populꝰ, benedicite Dñm. Audite; reges: et aurib⁹ percipite ſatrapæ. (c) Canam ego quidẽ Domino, ego quidẽ pſallã Domino Deo Iſrael.

Targum JONATHAN.

15 וְתַבַּר יְיָ יָת סִיסְרָא וְיָת כָּל רְתִיכָיָא וְיָת כָּל מַשְׁרִיתָא לְפִתְגָם דְּחֶרֶב קֳדָם בָּרָק וּנְחַת
16 סִיסְרָא מֵעַל רְתִיכָא וְאַפֵּךְ בְּרַגְלוֹהִי : וּבָרָק רַדַף בָּתַר רְתִיכָא וּבָתַר מַשְׁרִיתָא עַד תְּקוֹף
17 בְּרֵכֵי עַמְמַיָּא וְאִתְקְטָלָא כָּל מַשְׁרִיתָ סִיסְרָא לְפִתְגָם דְּחֶרֶב לָא אִשְׁתְּאַר עַד חַד : וְסִיסְרָא
אַפֵּךְ בְּרַגְלוֹהִי לְמַשְׁכְּנָא דְיָעֵל אִתַּת חֶבֶר שַׁלְמָאָה : אֲרֵי שְׁלָמָא בֵּין יָבִין מַלְכָּא דְחָצוֹר
18 וּבֵין בֵּית חֶבֶר שַׁלְמָאָה : וּנְפַקַת יָעֵל לְקַדְמוּת סִיסְרָא וַאֲמַרַת לֵיהּ זוֹר רְבוֹנִי זוֹר לְוָתִי לָא
19 תְּדַחַל וְזוֹר לְוָתֵיהּ לְמַשְׁכְּנָא וְכַסִּיתֵיהּ בְּגוּנְיָא : וַאֲמַר לַהּ אַשְׁקִינִי כְּעַן וְעִיר מַיָּא אֲרֵי צָחֵי
אֲנָא לְמִשְׁתֵּי וּפַתַּחַת יָת נוֹדָא דְחַלְבָּא וְאַשְׁקִיתֵיהּ וְכַסִּיתֵיהּ : וַאֲמַר לַהּ קוּמִי בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא
20 וְיְהֵי אִם אֱנָשׁ יֵתֵי וְיִשְׁאֲלִנָךְ וְיֵימַר הַאִית פָּא גַבְרָא וְתֵימְרִין לָא : וּנְסִיבַת יָעֵל אִתַּת חֶבֶר
יָת סְפַת מַשְׁכְּנָא וְשַׁוִיאַת יָת אֲרִיפְתָא בִּידָהּ וְעָלַת לְוָתֵיהּ בְּרִיר וּנְקִישַׁת סְכַרְתָא בְּצִדְעֵיהּ
21 וְנָעֲצַת בְּאַרְעָא וְהוּא דְמִיךְ וְאִשְׁתְּלֵהִי וּמֵית : וְהָא בָּרָק רַדַף יָת סִיסְרָא וּנְפַקַת יָעֵל
לְקַדְמוֹתֵיהּ וַאֲמַרַת לֵיהּ אֵתָא וְאַחֲוִנָךְ יָת גַּבְרָא דְאַתְּ בָּעֵי וְעָל לְוָתֵהּ וְהָא סִיסְרָא טָרִיף
22 וּמֵית וְסִכְרְתָא נָעִיצָא בְּצִדְעֵיהּ : וְתַבַּר יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
23 וְאוּלַת יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָזְלָא וְתַקְפָא עַל יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן עַד דִּשֵׁצִיאוּ יָת יָבִין מַלְכָּא
24 דְכְנַעַן :

ה

1 וְשַׁבַּחַת דְּבוֹרָה וּבָרָק בַּר אֲבִינֹעַם עַל נִסָּא וּפוּרְקָנָא דְאִתְעֲבִידָא לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא
2 לְמֵימָר : בְּפוּרְעָנוּתָא דְּרַדוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאוֹרַיְתָא אִתּוּ עֲלֵיהוֹן עַמְמַיָּא וְטַרְדוּנוּן מִקְרְוֵיהוֹן
וְכַד תָּבוּ לְמֶעְבַּד אוֹרַיְתָא אִתְגַּבְּרוּ אֱנוּן עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְתַרְכוּנוּן מִכָּל תְּחוֹם אַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל בְּכֶן עַל פּוּרְעָנוּת חֲבֵר סִיסְרָא וְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ וְעַל נִסָּא וּפוּרְקָנָא דְאִתְעֲבִיד לְהוֹן
לְיִשְׂרָאֵל בְּכֶן חֲבוּ בְּחֵינֵי לְמֵחַב בְּבֵית כְּנִשְׁתָּא בְּרִישׁ גְּלִי וּלְאַלָּפָא יָת עַמָּא פִּתְגָמֵי
אוֹרַיְתָא בְּכֶן בְּרִיכוּ וְאוֹדוּ קֳדָם יְיָ : שְׁמַעוּ מַלְכַיָּא [דְאַתּוּ עִם סִיסְרָא לְקַרְבָא] אַצִיתוּ
שַׁלְטוֹנַיָּא [דַהֲווּ עִם יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן לָא בְחֵילְתְכוֹן וְלָא בְנִבּוּרְתְכוֹן אִתְנַבַּרְתּוּן
וְסִלְקְתּוּן עַל דְּבֵית יִשְׂרָאֵל] אֲמַרַת דְּבוֹרָה בְּנְבוּאָה קֳדָם יְיָ אֲנָא מְשַׁבַּח מוֹדֵא וּמְבָרְכָא
קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fregit Dominus Zzizzaram et omnes currus et omnem exercitum ad 15
urbem gladii ante Barak; et deſcendit Zzizzara deſuper curru ſuo, et ver-
tit in pedibus ſuis. Et Barak perſecutus eſt poſt currus, et poſt exercitũ 16
uſque ad munitionem arcium gentium, et occiſus eſt omnis exercitus Zzi-
zzaræ ad os gladii; non relictus eſt uſque ad unum. Et Zzizzara vertit in 17
pedibus ſuis ad tentorium Jaghel uxoris Hheber Salmæi, quoniam pax in-
ter Jabin regem Hhaſſor, et inter domum Hheber Salmæum. Et exivit Ja- 18
ghel in occurſum Zzizzaræ, et dixit ei: Diverte domine mi, diverte ad me,
ne timeas: et divertit ad eam ad tentorium, & occultavit eum in linteo.
Et dixit ei, Pota me nunc pauxillo aquæ, nam areo ad bibendum: et ape- 19
ruit utrem lactis, et potavit eum, et operuit eum. Et dixit ei, Sta in por- 20
ta tabernaculi: et erit, ſi homo venerit et interrogaverit te & dicet, Num
eſt hic vir? et dices, Non. Et tulit Jaghel uxor Hheber clavum tabernacu- 21
li, et poſuit malleum in manu ſua, et venit ad eum clanculum, et in-
cuſſit clavum in tempore ejus; et infixit in terrã, et ipſe ſopitus eſt, & de-
fecit et mortuus eſt. Et ecce Barak perſecutus eſt Zzizzaram, et exiit Ja- 22
ghel ad occurſum ejus, et dixit ei: veni, et videre faciam te virum quem
tu quærens: et ingreſſus eſt ad eam, et ecce Zzizzara jacens, & mortuus;
et clavus infixus in tempore ſuo. Et fregit Dominus in die illo Jabin 23
regem Chenaghan ante filios Iſrael. Et ivit manus filiorum Iſrael iens et 24
roborans ſe contra Jabin regem Chenaghan, quoad perdiderunt Jabin
regem Chenaghan.

CAP. V.

ET laudavit Debora et Barak filius Abinogham *ſuper ſignum & libera-* 1
tionem quæ facta eſt Iſrael in die illo, ad dicendum. Quando rebellarunt 2
domus Iſrael *in legem*, venerunt ſup eos gentes, et expulerunt eos ex urbib⁹
ſuis: et quando redierunt ad faciendã legem, fortificati ſunt illi ſuper au-
ctores inimicitiarum eorum, qui expulerũt eos deſup termino terræ Iſrael:
ita ſuper ultione fract⁹ eſt Zzizzara et *omnis* exercit⁹ ej⁹, et ſup ſignũ et li-
berationẽ quæ facta eſt Iſraeli; ita redierunt ſapientes ad ſedendum in do-
mibus Synagogæ, in capite detecto, & ad docendum populũ verba legis:
ita benedicite et confitemini ante Dñm. Audite reges, *qui venerunt cum* 3
Zzizzara ad bellum; Attendite dominatores, *qui fuerunt cum Jabin re-*
ge Chenaghan; *non virtute veſtra neque fortitudine veſtra prævaluiſtis,*
& aſcendiſtis contra domum Iſrael: et dixit Debora in prophetiã Domi-
ni; Ego laudans, confitens & benedicens ante Dominum Deum Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܡܪܥ ܐܠܗܐ ܠܣܝܣܪܐ ܘܟܠ ܓܝܫܗ ܘܟܠ ܡܫܪܝܬܗ ܒܣܝܦܐ ܩܕܡ ܒܪܩ ܘܢܚ ܣܝܣܪܐ ܡܢ ܥܓܠܬܗ ܘܐܙܠ ܒܪܓܠܘܗܝ ܕܢܚ ܣܝܣܪܐ ܡܢ ܥܓܠܬܗ ܘܐܙܠ ܒܪܓܠܘܗܝ ܕ

16 ܒܪܩ ܪܕܦ ܒܬܪ ܓܝܫܗ ܘܒܬܪ ܡܫܪܝܬܗ ܥܕ ܚܪܣܬ ܩܕܫ ܕܢܦܬܠܝ ܘܟܠ ܓܝܫܗ ܕܣܝܣܪܐ ܢܦܠ ܒܣܝܦܐ ܠܝܬ ܕܫܐܪ ܒܪ ܚܕ ܡܢܗܘܢ

17 ܘܣܝܣܪܐ ܐܬܪ ܠܬ ܠܘܬ ܝܥܠ ܐܬܬ ܠܘܬ ܚܒܪ ܩܝܢܝ ܡܛܠ ܕܫܠܡ ܐܝܬ ܒܝܢ ܝܒܝܢ ܡܠܟ ܚܨܘܪ ܘܒܝܬ ܚܒܪ ܩܝܢܝ

18 ܘܢܦܩܬ ܝܥܠ ܠܩܕܡ ܣܝܣܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܣܝܣܪܐ ܥܘܠ ܠܘܬܝ ܪܒܝ ܥܘܠ ܠܘܬܝ ܠܐ ܬܕܚܠ ܘܥܠܬ ܠܘܬܗ ܠܓܘ ܡܫܟܢܐ

19 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܩܝ ܢܐ ܠܝ ܡܥܛ ܡܝܐ ܕܐܢܐ ܨܝܐ ܘܦܬܚܬ ܐܬ ܡܫܟ ܚܠܒܐ ܘܫܩܬ ܠܗ ܘܟܣܬ ܠܗ ܠܐ ܬܫܬ ܠܗ ܥܘܠ ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ

20 ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܝ ܩܕܡ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܘܐܢ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܫܐܠ ܠܟ ܘܐܡܪ ܗܠ ܐܝܬ ܗܟܐ ܓܒܪܐ ܐܡܪ ܠܐ ܐܝܬ ܗܟܐ ܓܒܪܐ

21 ܘܢܣܒ ܝܥܠ ܐܬܬ ܠܘܬ ܡܫܟ ܕܡܫܟܢܐ ܘܫܕܪ ܒܝܕܗ ܠܓܘ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܢܚ ܘܡܬ ܘܗܘ ܪܡܐ ܒܪܩܬ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܢܚ ܘܡܬ ܘܗܘ ܪ

22 ܡܐ ܒܪܩ ܪܕܦ ܒܬܪ ܣܝܣܪܐ ܘܢܦܩܬ ܝܥܠ ܠܩܕܡ ܒܪܩ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܐ ܘܐܚܙܝ ܠܟ ܓܒܪܐ ܕܐܢܬ ܒܥܐ ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܘܗܐ ܣܝܣܪܐ

23 ܢܦܠ ܡܝܬ ܘܬܪܥܐ ܒܪܝܫ ܒܗ ܘܐܬܟܢܥ ܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܝܒܝܢ ܡܠܟ ܟܢܥܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܬܬܩܦ ܐܝܕ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ

24 ܥܠ ܝܒܝܢ ܡܠܟ ܟܢܥܢ ܥܕ ܕܐܫܠܛܘ ܥܠ ܝܒܝܢ ܡܠܟ ܟܢܥܢ ܘܥܠ ܝܒܝܢ ܡܠܟ ܟܢܥܢ

Contrivítque Dominus Siſaram, omnes quadrigas ejus, totúmque exercitum ejus acie gladii ante Barac, ita ut deſcenderet Siſara de quadriga ſua, & pedibus effugeret. At Barac inſecutus eſt quadrigas & exercitum ejus uſque ad Harſath-gentium, cecidítque totus exercitus Siſaræ acie gladii, & nemo vivus evaſit. Igitur Siſara pedibus effugerat, & ingreſſus fuerat tentorium Enaelis uxoris Hobar Cinæi; pax enim erat inter Nabin regé Haſor, & inter Hobar Cinæum. Nam egreſſa Enael obviàm Siſaræ, dixerat ei, Diverte mi domine, diverte ad me, & ne metuas; diverterátque ad eam in tentorium, & operuerat eum cortinâ *tentorii*. Et ait illi, Præbe mihi bibendum parum aquæ, quoniam ſitio: illa verò ſolvens uterculum lactis, potũ præbuit ei, ac rurſ⁹ operuit eum. Deinde dixit ad eam, Sta in oſtio tentorii; & ſi quiſpiam veniat, teque interroget, ac dicat; Eſtne hîc quiſpiam? dicas illi, Nemo eſt. Accepit autem Enael uxor Hobar clavum tentorii, ſuménſque malleum manu ſuâ, invaſit eum dum dormiret; & infligens clavum temporib⁹ ejus, infixit in humum, eo dormiente: ſic *ille* exagitans ſeſe mortuus eſt. Ecce autem Baraco Siſaram perſequente, prodiit Enael obviàm ei, & dixit illi; Veni, & oſtendam tibi virum quem quæris: ingreſſúſque ad eam vidit, & ecce Siſaram jacentem ac mortuum, & clavum in temporibus ejus. Confregit ergò Dominus eo die Nabinum regem Chanaan coram filiis Iſrael: Et manus Iſraelitarum profecit & invaluit adversùs Nabinum regem Chanaan, adeo ut interfecerint ipſum Nabinum regem Chanaan.

15 16 17 18 19 20 21 22 23

CAP. V.

Canticum Deboræ & Barac.

1 * ܘܫܪ ܕܒܘܪܐ ܘܒܪܩ ܒܪ ܐܒܝ ܢܥܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܡܐܡܪ ܘܐܡܪ ܕܒܘܪܐ ܘܒܪܩ ܒܪ ܐܒܝ ܢܥܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܡܐܡܪ ܘ

2 ܒܓܠܝ ܪܫܐ ܒܝܣܪܝܠ ܒܡܬܢܕܒ ܥܡ ܒܪܟܘ ܡܪܝܐ ܫܡܥܘ ܡܠܟܝܢ ܐܨܛܢܘ ܪܓܘܬ ܐܢܐ ܠܡܪܝ ܐܙܡܪ ܠܡܪܝ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ

3 ܡܪܝ ܒܫܡܥ ܡܢ ܛܘܪ ܣܝܢܝ ܡܢ ܦܢܝ ܡܪܝ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܪܝ ܒܫܡܥ ܡܢ ܛܘܪ ܣܝܢܝ ܡܢ ܦܢܝ ܡܪܝ ܐܠܗ ܐܝܣܪܝܠ

CEcinit verò Debora & Barac filius Abineam in die illa, dicentes; Pro vindicta quâ vindicatus eſt Iſrael, canticum populare canite Domino. Audite reges, & attendite præfecti, ego Domino canam, & pſallam ipſi Domino Deo Iſraelis.

1 2 3

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وهزم الرب سيسرا وجميع مراكبه * وقتل جميع عسكرين بالسيف امام باراق * ونزل سيسرا

16 وهرب راجلا * فركض باراق في اثر مراكبه وعسكره الى حرست السعوب * وصرع كل

17 من كان في عسكره قتلا بالسيف * ولم يبق منهم انسان مسبيا * وهرب سيسرا راجلا

ودخل خيمة عنايل امراة حوبار القيناني * لانه كان بين يابين ملك حصور وبين

18 حوبار القيناني صلح * وخرجت عنايل الى سيسرا وقالت له * هلم الي يا سيدي ولا تخف

19 فمال اليها ودخل خيمها * فغطته بالقطيفة * فقال لها * اسقيني ماء لاني ظمان * فحلبت

رف اللبن فاسقته وغطته * وقال لها * قومي على باب الخيمة * فان اتاك انسان وسالك

20 هاهنا احد * فقولي لا * فاخذت عنايل وتدا من اوتاد الخيمة * واخذت مرزبة بيدها

21 ودخلت عليه وهو راقد * فضربت الوتد في صدغه حتى جاز ودخل في الارض * ونصب

ومات * واذا باراق يركض في طلب سيسرا فخرجت عنايل وقالت له * اقبل الي

22 الذي تطلب * ودخل اليها ونظر * فاذا بسيسرا ملقى ميتا * والوتد في صدغه * وكسر

23 الرب في ذلك اليوم يابين ملك كنعان امام بني اسرايل * واعسر بنو اسرايل

24 وارداوا هوه على يابين ملك كنعان *

Proſligevítque Dominus Siſaram, & omnes currus ejus, & peremit cunctos exercitus ejus gladio coram Baraco: Siſara verò exſcendens ex curru aufugit pedes. Cucurrit autem Barac per veſtigia curruum ejus & exercitus ejus ad Hvaſaib-gentium uſque; proſtratique fuerunt omnes qui erant in exercitu ipſius, gladio cæſi, nemine ex eis evadente captivo. Porrò Siſara pedibus aufugiens ingreſſus eſt tentorium Anaëlis uxoris Hobar Cainanæi, erat enim pax inter Jabin regem Haſor, & inter Hobar Cainanæum. Et prodiens Anael ad Siſaram ait illi, Veni as ad me domine mi, & ne timeas. Divertit igitur ad eam, ingreſſúſque eſt tentorium ejus; & contexit illum pallio. Dixerat autem ad eam, Da mihi bibendam aquam, quia vehementi ſiti laboro: & illa, allato lactis utriculo, dederat ei bibendum; tum texerat eum. Deinde dixit ad eam, Sta pro foribus tentorii, & ſi quis adveniens interroget te, Eſtne iſtîc aliquis? dic, Minimè. Porrò Anaël, arrepto paxillo de paxillis tentorii, ſumptoq; manu ſuâ malleo, aggreſſa eſt illum ipſo dormiente, infixítque paxillum in tempora ejus, ita ut penetraret, & ad terram uſque permearet: ſic agitans ſeſe mortuus eſt. Ecce autem Baraco currente ad quærendum Siſaram, egreſſa eſt Anaël & dixit ad eum, Veni ad me, ut oſtendam tibi virum quem quæris: qui ingreſſus ad eam vidit, & ecce Siſaram proſtratum mortuum, cum paxillo in temporibus ejus. Contrivit itaque Deus illo die Jabin regem Chanaan ante filios Iſrael. Filii autem Iſrael confortati ſunt, majoresque vires adepti contra Jabin regem Chanaan.

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

CAP. V.

* الفصل الخامس *

1 * وسبحت دبورا وباراق بن ابينعام في ذلك اليوم وقالا * النعم التي انتقم بنو اسرايل *

2 من اجلها بتسبيح الرب السعوب * اسمعوا ايها السعوب * وانصتوا ايها الملوك والسلاطين * اني انا

3 اسبح الرب اله اسرايل * من صهيون نسبحه *

CEcinit autem Debora et Barac de ultione eo die ſumpta, ac dixêre ambo, Propter vindictam quam ſumpſerunt filii Iſrael, laudent Dominum populi. Audite O populi, et auſcultate O reges et principes; nam ego laudabo Dominum Deum Iſraelis, ex Sion laus ejus.

1 2 3

ספר שופטים : ה

4 יְהוָה בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם
אַרְץ רָעָשָׁה גַּם־שָׁמַיִם נָטְפוּ גַּם־עָבִים נָטְפוּ מָיִם :
5 הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה סִינַי מִפְּנֵי
6 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : בִּימֵי שַׁמְגַּר בֶּן־עֲנָת
בִּימֵי יָעֵל חָדְלוּ אֳרְחוֹת וְהֹלְכֵי נְתִיבוֹת יָלְכוּ
7 אֳרְחוֹת : חָדְלוּ פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדָלוּ
עַד שַׁקַּמְתִּי דְבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם בְּיִשְׂרָאֵל : יִבְחַר
8 אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז לֶחֶם שְׁעָרִים מָגֵן אִם־יֵרָאֶה
וְרֹמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל : לִבִּי לְחוֹקְקֵי
9 יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם בָּרְכוּ יְהוָה :
רֹכְבֵי אֲתֹנוֹת צְחֹרוֹת יֹשְׁבֵי עַל־מָדִין וְהֹלְכֵי
10 עַל־דֶּרֶךְ שִׂיחוּ : מִקּוֹל מְחַצְּצִים בֵּין מְשָׁאֲבִים
שָׁם יִתְּנוּ צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקֹת פְּרָזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל
11 אָז יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים עַם־יְהוָה : עוּרִי עוּרִי
דְּבוֹרָה עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי־שִׁיר קוּם בָּרָק וְשׁוֹבְךָ
12 שְׁבִיךָ בֶּן־אֲבִינֹעַם : אָז יָרַד שָׂרִיד לְאַדִּירִים
עַם יְהוָה יָרַד־לִי בַּגִּבּוֹרִים : מִנִּי אֶפְרַיִם
13 שָׁרָשָׁם בַּעֲמָלֵק אַחֲרֶיךָ בִנְיָמִין בְּעַמֶּמֶיךָ מָנִי
מָכִיר יָרְדוּ מְחֹקְקִים וּמִזְבֻּלֻן מֹשְׁכִים
בְּשֵׁבֶט סֹפֵר :

Versio VULG. LAT.

4 Domine cùm exires de Seir, & transires p regiones Edom, terra mota est, cœlíq; ac nubes distillaverunt aquis. Montes fluxerunt à facie Dñi, & Sinai
6 à facie Dñi Dei Israel. In dieb' Samgar filii Anath, in diebus Jahel, quieverunt semitæ: & qui ingrediebantur per eas, ambulaverunt per calles devios. Cessaverunt fortes in
7 Israel, & quieverunt: donec surgeret Debbora, surgeret mater in Israel. Nova bella
8 elegit Dñs, & portas hostium ipse subvertit: clype' & hasta si apparuerint in quadraginta millibus Israel. Cor meũ diligit principes Israel: qui propriâ voluntate obtulistis vos discrimini, benedicite Dño.
10 Qui ascenditis super nitentes asinos, & sedetis in judicio, & ambulatis in via, loquimini. Ubi collisi sunt currus, &
11 hostiũ suffocatus est exercitus, ibi narrentur justitiæ Dñi & clementia in fortes Israel: tunc descendit populus Domini ad portas, & obtinuit
12 principatũ. Surge, surge Debbora, surge, surge, & loquere canticũ: surge Barac, & apprehende captivos tuos fili Abinoem. Salvatæ sunt reliquiæ
13 populi, Dominus in fortibus
14 dimicavit. Ex Ephraim delevit eos in Amalec, & post eum ex Benjamin in populos tuos ô Amalec: de Machir principes descenderunt, & de Zabulon qui exercitum ducerent ad bellandum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Κύριε, ἐν τῇ ἐξόδῳ σου (d) ἐν Σηείρ ἐν τῷ
ἀπαίρειν σε ἐξ ἀρχῆς Ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη, καὶ ὁ
οὐρανὸς (e) ἔσταξε δρόσους, καὶ αἱ νεφέλαι ἔστα-
5 ξαν ὕδωρ. Ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου
(f) κυρίου Ἡλωΐ, τοῦτο Σινὰ ἀπὸ προσώπου κυ-
6 ρίου τοῦ Ἰσραήλ. Ἐν ἡμέραις Σαμεγὰρ υἱοῦ (n)
Ἀνὰθ ἐν ἡμέραις Ἰαὴλ, (θ) ἐξέλιπον ὁδοὺς,
καὶ ἐπορεύθησαν ἀτραπούς, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς
7 διεσταλμένας. Ἐξέλιπον δυνατοὶ ἐν Ἰσρα-
ὴλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ (i) ἀνέστη Δεββῶρα, (κ) ἕ-
8 ως οὗ ἀνέστη μήτηρ (λ) ἐν Ἰσραήλ. Ἐξελέξαν-
το θεοὺς καινοὺς, τότε ἐπολέμησε πόλεις ἀρ-
χόντων. Θυρεὸς ἐὰν ὀφθῇ καὶ λόγχη ἐν τεσσα-
9 ράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἡ καρδία μου
εἰς τὰ διατεταγμένα τῷ Ἰσραήλ (μ) οἱ ἑκου-
10 σιαζόμενοι ἐν λαῷ εὐλογεῖτε κύριον. Ἐπι-
βεβηκότες (ν) ἐπὶ ὄνους θηλείας μεσημβρίας, κα-
θήμενοι ἐπὶ κριτηρίου, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ ὁ-
11 δοῦ, διηγεῖσθε Ἀπὸ φω-
νῆς ἀναχρεμόντων ἀναμέσον ὑδρευομένων·
ἐκεῖ δώσουσι δικαιοσύνας. κύριε δικαιοσύνας
ἄυξησον ἐν Ἰσραήλ. τότε κατέβη εἰς τὰς (ξ)
12 πόλεις λαὸς κυρίου. Ἔξεγείρου, ἐξεγείρου Δεβ-
βῶρα· (ο) ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, λάλησον ᾠδήν·
ἀνάστα Βαρὰχ, καὶ αἰχμαλώτισον αἰχμαλωσίαν
13 σου, υἱὸς Ἀβινεέμ. (π) Τότε καλὴ κατά-
λειμμα τοῖς ἰσχυροῖς· λαὸς κυρίου καλῶς αὐ-
14 τῷ ἐν τοῖς κρατιστοῖς ἐξ ἐμοῦ. Ἐφραὶμ ἐξερ-
ρίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλήκ, ὀπίσω σου
Βενιαμὶν ἐν τοῖς λαοῖς σου. ἐν ἐμοὶ Μαχὶρ
καλῶς ἐξερριζωμένοι· καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν
ἕλκοντες ἐν ῥάβδῳ διηγήσεως γραμματέως.

Domine, in exitu tuo (d) in Seir, dũ promoveres tu ex agro Edõ, terrã commota est: & (e) cœlum stillavit rores, et nubes stillavêrũt aquã. Montes cõmoti sunt à facie Domini (f) Heloi: iste Sina à facie Domini Dei Israel. In dieb' Samgar filii Anath, in dieb' Jael, reliquerunt vias, & ambulaverunt (g) diverticula, ambulaverunt vias distortas. Defecerunt (h) potentes in Israel, defecerunt, quoadusq; surrexit Debbora, (i) quoadusq; surrexit mater in Israel. (k) Elegerunt deos novos: tunc expugnaverunt civitates principum. (l) Clype' si apparuerit & lancea in quadraginta millib' in Israel; Cor meũ, ad ea, quæ disposita sunt huic Israel. (m) Qui sponte agitis in populo, benedicite Dominum. Qui ascenditis super (n) asinã famellã meridiẽ, sedentes super (o) tribunal, & ambulantes (p) super vias consessorum super viã, (q) narrate A voce tibicinum agitantium in medio haurientium aquã. Ibi dabunt (r) justitias Domine justitias auge in Israel. Tunc descendit ad civitates populũ Domini. Expergiscere, expergiscere Debbora: expergiscere, (s) expergiscere: loquere canticum. Exurge Barac, et captiva captivitatẽ tuã, fili' Abineam. (t) Tunc descendit reliquiũ fortibus populus Domini descendit ei in potentib' ex me. (u) Ephræm eradicavit eos in Amalec, post te Benjamin in populis tuis. In (x) me Machir descenderunt perfectantes. Et de Zabulon (y) trahentes in virga narrationis scribæ.

Μ^ς. Α. (d) ἐκ Σηεὶρ (ε) ἐξεγάσθη, καὶ γε νεφέλαι (ζ) κύειε, τοῦτο Σιγὰ, (η) Κεναὶθ (ϑ)
ἐξέλιπον βασιλεῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ῥίζες, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεσταλμένας. Ἐξέλιπεν
φράζων ἐν Ἰσραὴλ, ἐξέλιπεν (ι) ἐξανέστη (κ) ὅπ ἀνέστη (λ) ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἡρίσ-
θησαν κενὸς, ὡς ἄριον κρίθινον, ἐκέπη νεανίδων ἐρωμάσων ἂν ἤφθη καὶ ἐρωμέ-
νης ἐν πεντηκόντα χιλιάσιν, Ἡ καρδία (μ) οἱ δωτάσαι τῷ λαῷ εὐλογεῖτε τὸ κύ-
ριον. (ν) ἐπὶ ὑποζυγίων καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν φθέγξασθε φωνὴν ἀναχρεμί-
ζοντων ἀναμέσον ὑπορυσσομένων. ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνας κυρίῳ. δικαιοσύνας ἐπὶ

ᾠδῆς ἐν τῷ Ἰσραήλ. (ξ) πόλεις αὐτῶ ὁ λαὸς (ο) ἐξεγείρε μυριάδας μὴ λαῶ. ἐξεγείρω, ἐξεγείρω, λάλει μετ' ᾠδῆς. ἐνισχύων ἐξαναστὰς ὁ Βαρὰχ, καὶ ἐνίσχυσον Δεββῶρα τὸ Βαρὰχ, αἰχμαλώ-
τισον αἰχμαλωσίαν (π) Πότε ἐμεχάλυνεν ἡ ἰσχὺς αὐτῶ, κύριε ταπείνωσόν μοι τὸς ἰσχυροτέρους μου. Λαὸς Ἐφραὶμ ἐτιμωρήσαντο αὐτὸς ἐν κοιλάδι ἀδελφῶ ζου Βενιαμὶν ἐν λαοῖς ζου. ἐξ' ἐ-
μῶ Μαχὶρ κατέζησε ἐξεραιωθέντες· καὶ ἐκ Ζαβελὼν κύριος ἐπολέμει μοι ἐν δυνάσταις ἐκεῖσεν ἐν ζκήπτρῳ ἐνισχύοντος ἡγήσεως ἐν Ἰσαχὰρ μὴ Δεββῶρας. ἐξαπέστειλεν πεζὸς αὐτὸ
εἰς τὸ κοιλάδα ἵνα σοι καλοικῆς ἐμ μέσῳ χειλέων ἐξέτεινεν τοῖς ποσὶν αὐτῶ. διαιρέσεις Ῥοβὴν μεχάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας. ἵνατί μοι κάθησαι ἀναμέσον τῶ Μοσφαδὰμ τὸ εἰσακοῦσαι
συρισμὸς ἐξεγειρόντων τὸ διηγεῖσθαι εἰς τὰ τῶ Ῥοβήν. Μεχάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας Γαλαάδ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 יי אוֹרַיְתָךְ דִּיהַבְתָּא לְיִשְׂרָאֵל בַּד עָבְרִין עַלָּהּ שָׁלְטִין בְּהוֹן עַמְמַיָּא וְכַד תָּיְבִין לָהּ מִתְנַבְּרִין
אֲנוּן עַל בְּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן יי בְּיוֹם אִתְנַלְיָתָךְ לְמִתְּנָהּ לְהוֹן מִשֵּׂעִיר בְּהוֹן אִתְנַלֵּיתָא בְּהוֹפָעוּת
יְקָרָךְ עַל תְּחוֹמֵי אֱדוֹם אַרְעָא וְעָת אַף שְׁמַיָּא מְכוֹ אַף עֲנָנַיָּא נְגִידוּ מְטָרָא : הָרִים
5 זָעוּ מִן קֳדָם יי נְטוּרָא דְּתָבוֹר טוּרָא דְּחַרְמוֹן וְטוּרָא דְּכַרְמֶלָא מִתְרַגְּשִׁין דֵּין עִם דֵּין וְאָמְרִין
דֵּין לְדֵין דֵּין אָמַר עֲלַי תִּשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ וְלִי חָזֵיָא וְדֵין אָמַר עֲלַי תִּשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ וְלִי חָזֵיָא
אֲשֶׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ עַל טוּרָא דְסִינַי דְּהוּא חָלָשׁ וּזְעִיר מִכָּל טוּרַיָּא דֵּין סִינַי מִתְרַנֵּישׁ
וְסָלִיק תְּנָנְיֵהּ כִּתְנָנָא דַּאֲתוּנָא מִן קֳדָם דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל :
6 בִּימֵי : כַּד חָבוּ בִּיוֹמֵי שַׁמְגַּר בַּר עֲנָת בִּיוֹמֵי יָעֵל פְּסָקוּ עָדֵי אוֹרְחָן דַּהֲווֹ מְהַלְכִין בִּשְׁבִילִין
דְּתַקְנִין חָבוּ לְמֶהֱוֵי אָזְלִין בְּאוֹרְחָן מְנַוְּכָן : חַדְלוּ : חַרוּבָא קְרֵי פַּצְחָיָא דַּהֲווֹ יָתְבִין בְּאַרְעָא
7 דְּיִשְׂרָאֵל אִצְטְרִיאוּ וְאִטַּלְטָלוּ דַּיָרֵיהוֹן עַד דְּאִשְׁתַּלְחֵית אֲנָא דְּבוֹרָה אִשְׁתַּלְחִית
לְאִתְנַבָּאָה עַל דִּבְיתְ יִשְׂרָאֵל : יִבְחַר : כַּד אִתְרְעִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח לְטַעֲוָתָא חַדַּתָּן
8 דְּמִקְרִיב אִתְעֲבִידָא דְּלָא אִתְעַסְקוּ בְּהוֹן אֲבָהָתְהוֹן אֲתוֹ עֲלֵיהוֹן עַמְמַיָּא וּטְרַדוּנוּן
מִקְרְוֵיהוֹן וְכַד תָּבוּ לְמֶעְבַּד אוֹרַיְתָא לָא יְכִילוּ לְהוֹן עַד דְּאִתְנַבְּרוּ וְסָלִיק עֲלֵיהוֹן סִיסְרָא
סְנָאֵי וּמְעִיקָא בְּאַרְבְּעִין אַלְפִין רִישֵׁי מַשְׁרְיָן בְּחַמְשִׁין אַלְפִין אַחֲדֵי סַיְפִין בְּשִׁתִּין
אַלְפִין אַחֲדֵי רוּמְחִין בְּשִׁבְעִין אַלְפִין אַחֲדֵי תְּרִיסִין בְּתַמָּנֵן אַלְפִין מְחַצְּצֵי נִירַיָּא בַּר
מִתְּשַׁע מְאָה רְתִיכִין דְּבַרְזֶלָא דַּהֲווֹ עָשְׁיָן וּרְתִיכוּתְהוֹן כָּל אִלֵּין אַלְפַיָּא וְכָל אִלֵּין מַשְׁרְיָתָא
לָא יְכִילוּ לְמִקַּם קֳדָם בִּרְקְ וְקֳדָם עַשְׂרָא אַלְפִין נַבְרָא דְּעִמֵּיהּ : לְבִי : אֶמְרַת דְּבוֹרָה
9 בִּנְבוּאָה אֲנָא שְׁלִיחָא לְשַׁבְּחָא לְסָפְרֵי יִשְׂרָאֵל דְּכַד הַוְיָת עָקְתָא הַהִיא לָא פְּסָקוּ מִלְּמִדְרֵשׁ
בְּאוֹרַיְתָא וּכְדוֹ יֵאוֹ לְהוֹן דְּיָתְבִין בְּבָתֵּי כְנִשְׁתָּא בְּרֵישׁ גְּלֵי וּמַאלְפִין יַת עַמָּא פִּתְגָמֵי
אוֹרַיְתָא וּמְבָרְכִין וּמוֹדִין קֳדָם יי : רִכְבִי : דַּהֲווֹ מְבַטְּלִין עִסְקֵיהוֹן רְכִיבִין עַל אַתָּנָן
10 דְּחִשִּׁיקָן בְּכֶסֶף מִינֵי צִיּוּרִין וּמְהַלְכִין בְּכָל תְּחוֹם אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל וּמִתְחַבְּרִין לְמִתַּב
עַל דִּינָא דַּהֲווֹ אוֹלִין בְּאוֹרְחָתְהוֹן וּמְשְׁתַּעְיָן עַל גְּבוּרָן דְּאִתְעֲבִידָא לְהוֹן בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל :
מְקוֹל : מֵאֲחַר דַּהֲווֹ אָנְסִין לְהוֹן וְנָסְבִין מַה־דְּבִידֵיהוֹן בֵּית מְכוֹנַת לְסְטִין וּמִתּוֹבַת
11 מְכַסִּין עַל גּוֹבִין בֵּית שַׁקְיָא דְּמַיָּא לַאֲתַר דַּהֲוָאָה נָפֵק בְּנָתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְמִמְלֵי מַיָּא דְּלָא
הֲוָאוּ יְכִילִין לְאַשְׁמָעָא קַל טַרְפַת פַּרְסַת רַגְלֵיהוֹן מִן קֳדָם סְנָאֵי וּמְעִיקָא תַּמָּן יוֹדוּן עַל
זְכָוָתָא דַּיְיָ וְעַל זְכָוָתֵיהּ דְּיִתֵּיב קְרֵי פַּצְחָיָא בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּכֵן נַחֲתוּ מִכְּרֵכֵי רִשְׁוָקָא
לְמִתַּב בְּקִרְוֵי פַּצְרֵיָא עַמֵּיהּ דְּיי : עוּרִי : שַׁבַּחִי שַׁבַּחִי דְּבוֹרָה שַׁבַּחִי וְאוּרִי מַלֵּילִי תּוּשְׁבְּחָא
12 קוּם בָּרָק וּשְׁבִי שִׁבְיָךְ בַּר אֲבִינוֹעַם : אָז : בְּכֵן נָחַת חַד מִמַּשְׁרְיַת יִשְׂרָאֵל וְתַבַּר תְּקוֹף
13 גִּבָּרֵי עַמְמַיָּא הָא לָא מִגְבוּרָא דִּדְהוֹן הַוְיָת דָּא אֱלָהִין יי תַּבַּר קֳדָם עַמֵּיהּ תְּקוֹף גִּבָּרֵי
שִׁנְאֵיהוֹן : מִנִּי : מִדְּבִית אֶפְרַיִם קָם יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן בְּקַדְמֵיתָא אַגִּיחַ קְרָבָא בְּדִבְית עַמְלֵק
בְּתְרוֹהִי קָם מַלְכָּא שָׁאוּל מִדְּבִית בִּנְיָמִין וְקַטֵּיל יַת דְּבִית עַמְלֵק וְאַגִּיחַ קְרָבָא בְּשָׁאַר
עַמְמַיָּא מִדְּבִית מָכִיר נְחַתוּ בַּד מַרְשְׁמִין בְּקִרְבָא וּמְשַׁבְּטָא יְבוּלִין כָּהֲבִין בְּקוֹלְמוֹס
דְּסָפַר חַד :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Domine, legem tuam quam dedisti Israeli, cùm transgrediuntur eam dominantur in eos gentes; cùm verò revertuntur ad eam, superant ipsi inimicos suos: Domine, in die revelari te *ad dandum eam* illis de Seghir, *revelatus es eis* in ostensione gloriæ tuæ, sup terminos Edom, terra tremuit impetu, etiam cœli distillaverunt, etiam nubes stillaverunt pluviam. Montes distillaverunt ab-ante Dñm: *mons Thabor, mons Hhermon et mons Carmel fremuerunt inter se, et locuti sunt sibi invicem; hic dixit, Super me habitabit majestas ejus, & mihi convenit; et ille dixit huic, Super me habitabit majestas ejus, et mihi convenit: habitare fecit majestatem suam super montem Sinai, qui debilis erat & minimus omnium montium*: hic Sinai motus et tremefactus est; et ascendit fumus ejus ut fumus fornacis à facie quòd revelata est sup eum gloria Dñi Dei Israel. Quando peccaverunt in diebus Samghar filii Ghanath, in dieb' Jaghel defecerunt transeuntes viam; qui fuerunt ambulantes in semitis præparatis, redierunt ad esse ambulantes in viis furtivis. Desolatæ sunt urbes oppidorum quæ fuerunt sedentes in terrâ Israel; expugnati sunt et dispersi sunt habitatores earum quoad missa sum, ego Deborah missa sum ad prophetandum in *domum* Israel. Quando voluerunt *filii* Israel ad serviendum erroribus novis, qui de proximo facti sunt, quibus non studuerunt in eis patres eorum, venerunt sup eos gentes, et expulerunt eos ex urbibus eorum; et cum redierunt ad *faciendum* legem, non prævaluerunt eis: *donec fortificarentur & ascenderet contra eos Zizzara* osor & tribulator in quadraginta millibus *principum castrorum, in quinquaginta millibus* tenentium gladios, in sexaginta millib' tenentium hastas, in septuaginta millib' tenentium clypeos, in octoginta millib' sagittatorum jaculorum, præter nongentos currus ferri qui fuerunt cum eo *et currus ipsius*, omnia hæc millia et omnes hæ turmæ non potuerunt *stare coram Barak et coram decem millibus virorum qui cum eo*. Dixit Deborah in prophetiâ, Ego missa sum ad laudandũ scribas Israel; qui, quando fuit tribulatio illa, non cessarunt ab interpretanda lege; et sic pulchrum illis, quòd sedentes in *domibus* congregationis in capite dete&to, et docentes populũ verba legis, et benedicentes et confitentes ante Dñm. Qui fuerunt impedientes negotia sua, equitantes super asinas stratas in omnib' generib' pictarũ vestium, et ambulantes in omni termino terræ Israel, & associati ad sedendum sup judicium; erunt ambulantes in viâ eorum, et narrantes sup fortitudines quæ factæ sunt ipsis *in terra Israel*. Ex loco ubi fuerunt diripientes eos; et accipientes quidquid in manibus eorum, dom' *habitationis* latronum, et sessionis absconditorũ sup lacus dom' irrigationum aquarum, *ad* locum quo fuerunt filiæ Israel exeuntes ad implendum aquas, *quod non possent audiri facere* vocem strepitus pedum *suorum* ab-ante *osorẽ et affligentẽ*: ibi confitebuntur sup præmia Domini sup justitiam ejus qui posuit oppida terræ Israel; tunc descenderunt ex arcibus munitis ad habitandum in urbibus oppidorum populi Domini. Lauda, lauda Deborah, lauda et confitere, loquere laudationes: Surge Barak, et captiva captivitatem tuam fili Abinogham. Tunc descendit unus ex exercitu Israel, & fregit fortitudinem fortium gentium. Ecce non ex fortitudine manus eorum fuit hoc; sed Dominus fregit ante populum suum fortitudinem virorum osorum eorum. Ex domo Ephraim surrexit Josue filius Nun in anteriori, inivit bellum in domum Ghamalek: post eum surrexit rex Saul ex domo Binjamin, et occidit domũ Ghamalek, et inivit bellum in reliquis gentib' : ex domo Machir descenderũt *quasi* signati in bello: et ex tribu Zebulũ scribentes in calamo scribæ *acuti*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܡܪܝ ܒܡܦܩܟ ܡܢ ܣܥܝܪ ܒܡܫܝܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ ܪܥܫܬ ܐܪܥܐ ܐܦ ܫܡܝܐ ܐܬܪܥܫܘ ܘܥܒܝ ܐܦ ܥܒ̈ܝ ܫܚܩ ܡܝ̈ܐ
5 ܐܦ ܛܘܪ̈ܐ ܐܬܙܘܥܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܗܢܘ ܣܝܢܝ * ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܝܫܪܝܠ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܫܡܓܪ ܒܪ ܥܢܬ
6 ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܝܥܠ ܐܪ̈ܚ̈ܬ ܐ̈ܘܪ̈ܚ̈ܬ ܗ̈ܘ ܥܒ̈ܪ̈ܝ ܐ̈ܘܪ̈ܚ̈ܬ * ܒܛ̈ܠ̈ܝ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܥܕ ܕܩ̈ܡ̈ܬ ܕܒ̈ܘܪ̈ܬ ܐܡ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
7 ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
8 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
9 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
10 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
11 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
12 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
13 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ
14 ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ ܒܛ̈ܠ̈ܘ ܦ̈ܪ̈ܘܙ̈ܘܬ ܒܝܫ̈ܪ̈ܝܐ

4 * Domine, ad egressum tuum de Seir, cùm in- 4
cederes inter agros Edom, terra contremu-
it, quin etiam cœli stillârunt, & nubes
sparserunt aquas; Montes quoque defece- 5
runt coram Domino, & iste Sinai à conspe-
ctu Domini sancti Israelis. In diebus Sam- 6
gar filii Enath, & in diebus Enael interclu-
serant vias; & qui gradiebantur per semitas
rectas, ambulabant per vias obliquas. In- 7
tercluserant planities Israelis, intercluserant,
donec surgerem ego Debora, surgerem *in-*
quam mater in Israele. Eliget Deus rem no- 8
vam, ac tunc panem hordeaceum; & gladius
aut hasta non videbitur inter quadraginta
millia Israelitarum. Cor meum dixit ad In- 9
terpretem Israelis, Qui peculiares estis in
populo, benedicite Dominum: Equitantes 10
asinas candidas, sedentes in domibus, & iter
facientes in viis, Contemplamini quæso, di- 11
cta indagantium qui inter doctores *versan-*
tur: ibi rependent justitiam Domini, justi-
tiam quam multiplicavit erga Israelem: tunc
descendit ad portam populus Domini. Ex- 12
pergiscere, expergiscere Debora, expergi-
scere, confortare, & eloquere canticum. Sur-
ge Barac, & captivos duc captivantes te, fili
Abineã. Tunc descendit salvator ad canen- 13
dum coram Domino, Illuxisti mihi per virũ
ex Aphrem, Cujus facta *elucent* in Amalec: 14
post te Benjamin ob amorem tui: de Machir
egressus est Interpres, & de Zebolon scriben-
tes calamo scribæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * يا ربّ عِرقك وبَجْدك مِن صاعِير * حين مسيت بين صِياع ادوم تزلزلت الارض * وقطرت السّماء
5 ايضا * ورسبت السّحاب ماء * وبرعدت الجبال قدّام الرّبّ * وجبل سينا هذا امام الرّبّ اله اسريل
6 * في ايّام سمجار بن عنات وايّام عنا يائيل انقطعت الطّرق * والّذين كانوا يسيرون في الطّرق
7 المعدلة ساروا في الطّرق المعوجة * لأنّ طرق صحاري بني اسرائيل انقطعت ولم تسلك * وبقيت
8 اعنامهم من الدّخول والخروج * حي قمت انا دبورا * وصرت اما لبني اسرائيل * واختار الله
9 امرا جديدا * ثم يقوم خبز السّعير * ولا يسقط سيف ولا رمح بين اربعين الف في اسرائيل
10 * قلبي قال للمخبر بالنبوة لبني اسرائيل * رأس السّعب ورؤساؤهم قولوا تبارك الرّبّ * وانتم
11 ايّها الّذين تركبون الاتن الاشهب * والّذين في البيوت جلوس * والّذين تسيرون في الطّرق
12 * احصوا عن كلام الّذين يتدبّرون الكتب العلماء * هنالك يعرفون بر الرّبّ الّذي اظهر
13 لبني اسرائيل * حينئذ نزل الى الباب سعب الرّبّ * انهضي انهضي يا دبورا * وكسي
14 وانطقي * انهض يا باراق * واسب الّذين كانوا يسبونك يا ابن ابينعام * هنالك نزل المخبي
ليسبح امام الرّبّ * اسرعت لي برجل من افرام * الّذي اعماله بعمالاق * وعلي اثرك
يسعى بنيامين من الحبّ * لأنّه خرج مني من ماخير * والّذين يركبون بعلم
الكتاب من زبولون *

4 *O Domine, robur tuum & gloria* 4
tua de Seir: cùm gradereris inter
oppida Adum, mota est terra, cæ-
lum quoque stillavit, & nubes (par-
serunt aquam; Trepidârunt montes 5
ante Dominum, & mons iste Si-
nai coram Domino Deo Israelis.
Diebus Samgaris filii Anath, & 6
diebus Anaaelis occlusæ fuerant
viæ; & qui ambulabant in viis
vectis, ambulárunt in viis tortuo-
sis: Quoniam viæ solitudinum fi- 7
liorum Israel occlusæ fuerant, eva-
serantque impervïæ; denegabatur ar-
mentis eorum ingrediendi &
egrediendi facultas; donec surrexi
ego Debora, & factus sum mater
filiorum Israel, Et elegit Deus rem 8
novam: tum exurget panis hordea-
ceus, nullusque cadet gladius aut
spiculum inter quadraginta millia
filiorum Israel. Cor meum allo- 9
quitur Expositorem prophetiæ fi-
liis Israel, dicens; Princeps po-
puli & duces eorum dicite, Bene-
dictus sit Dominus. Et vos qui 10
asinas ex albo fuscas conscenditis,
qui in domibus sedetis, quique
ambulatis in viis, Scruta- 11
mini verba eorum qui se libris
exercent, doctorum: docebunt ju-
stitiam Domini, quam indicavit
filiis Israel: tunc descendit ad por-
tam populus Domini. Surge, surge 12
O Debora, te excita, & loquere:
surge O Barac, & prædare eos qui te
prædabantur, O fili Abinoam. Tunc 13
descendit vindex ad hanc laudem
dicendam coram Domino, Afful-
sisti mihi per virum ex Ephrem, 14
Cujus opera cernuntur in Amalec:
& in vestigiis tuis gradietur Ben-
jamin amore compulsus: eò quòd
prodierit Explanator è Machir, &
qui instudent scientiæ libri, è Ze-
bulon.

ספר שופטים : ה

15 וְשָׂרֵי בִיִּשָּׂשכָר עִם דְּבוֹרָה וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בְּעֵמֶק
שֻׁלַּח בְּרַגְלָיו בִּפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חִקְקֵי
16 לֵב : לָמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם לִשְׁמֹעַ שְׁרֻקוֹת
עֲדָרִים לִפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב : גִּלְעָד
17 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה יָגוּר אֳנִיּוֹת אָשֵׁר יָשָׁב
לְחוֹף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן : זְבֻלֻן עַם חֵרֵף
18 נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה :
19 בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ אָז נִלְחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן
בְּתַעְנַךְ עַל־מֵי מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא לָקָחוּ :
20 מִן־שָׁמַיִם נִלְחֲמוּ הַכּוֹכָבִים מִסִּלֹתָם נִלְחֲמוּ
עִם סִיסְרָא : נַחַל קִישׁוֹן גָּרָפָם נַחַל קְדוּמִים
21 נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז : אָז הָלְמוּ
22 עִקְבֵי־סוּס מִרְהָרוֹת דַּהֲרוֹת אַבִּירָיו : אֲרוּ
מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ יְהוָה אָרוֹ אָרוּר יֹשְׁבֶיהָ
כִּי לֹא־בָאוּ לְעֶזְרַת יְהוָה לְעֶזְרַת יְהוָה
23 בַּגִּבּוֹרִים : תְּבֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר
24 הַקֵּינִי מִנָּשִׁים בְּאֹהֶל תְּבֹרָךְ : מַיִם שָׁאַל
חָלָב נָתָנָה בְּסֵפֶל אַדִּירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה :
26 יָדָהּ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָהּ לְהַלְמוֹת
עֲמָלִים וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמָחְצָה
וְחָלְפָה רַקָּתוֹ :

Versio VULG. LAT.

15 Duces Issachar fuére cum Debbora, & Barac vestigia
sunt secuti, qui quasi in præ-
ceps ac barathrum se discri-
mini dedit : diviso contra
se Ruben, magnanimorum re-
perta est contentio. Quare
habitas inter duos terminos,
ut audias sibilos gregum ?
diviso contra se Ruben,
magnanimorum repe rta est
17 contentio. Galaad trans Jor-
danem quiescebat, & Dan
vacabat navibus : Aser habi-
tabat in littore maris, & in
portubus morabatur. Zabu-
lon verò & Nephthali obtu-
lerunt animas suas morti
18 in regione Merome. Vene-
runt reges & pugnaverunt,
pugnaverunt reges Chanaan
in Thanach juxta aquas Ma-
geddo, & tamen nihil tulére
19 prædantes. De cœlo dimi-
catum est contra eos : stellæ
manentes in ordine & cursu
suo, adversùs Sisaram pu-
20 gnaverunt. Torrens Cison
traxit cadavera eorum, tor-
rens Cadumim, torrens Ci-
son : conculca anima mea ro-
21 busto. Ungulæ equorum ceci-
derunt, fugientibus impetu,
& per præceps ruentibus for-
22 tissimis hostium. Maledicite
terræ Meroz, dixit Angel' Dñi:
maledicite habitatoribus ejus,
quia non venerunt ad auxili-
um Domini, in adjutorium
23 fortissimorum ejus. Benedicta
inter mulieres Jahel uxor Ha-
ber Cinæi, & benedicatur in
25 tabernaculo suo. Aquam pe-
tenti lac dedit, & in phiala
principum obtulit butyrum.
Sinistram manum misit ad cla-
26 vum, & dexteram ad fabro-
rum malleos, percussítq; Si-
saram quærens in capite vul-
neri locum, & tempus vali-
dè perforans.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἀρχηγοὶ ἐν Ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας καὶ
Βαράκ· ὅτι Βαρὰκ ἐν κοιλάσιν ἀπέσταλεν ἐν
ποσὶν αὐτοῦ, εἰς τὰς μερίδας Ῥουβὴν, μεγάλοι
16 ἐξιχνεύμενοι καρδίαν. Εἰς τί ἐκάθισας ἀναμέ-
σον τῶν διχομίας ; ἀκοῦσαι συρισμοῦ αἰγιαλῶν εἰς
διαιρέσεις Ῥουβὴν, μεγάλοι ἐξεζασμοὶ καρ-
17 δίας. Γαλαὰδ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ρ) διε-
κωλύωσε· καὶ Δὰν (σ) εἰς τί παροικεῖ πλοί-
οις ; Ἀσὴρ (τ) ἐκάθισεν θαλίαν θαλασσῶν,
18 καὶ ἐπὶ διεξόδοις αὐτοῦ (υ) κλασθήσεται. Ζαβουλὼν
λαὸς (υ) ὠνείδισε ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον, καὶ
(φ) Νεφθαλὶ ἐπὶ ὕψη ἀγροῦ (χ) ἦλθον αὐτῶν.
19 Βασιλεῖς παρεβλήθησαν, τότε ἐπολέμησαν βα-
σιλεῖς Χαναὰν ἐν (ψ) Θαναὰχ ἐπὶ ὕδατι
20 Μαγεδδὼ, δῶρον ἀργυρίου οὐκ ἔλαβον. (ω) Ἐξ
οὐρανοῦ παρετάξαντο οἱ ἀστέρες, ἐκ τῆς τάξε-
ως αὐτῶν παρετάξαντο μετὰ Σισάρα. Χειμάρρους
21 Κισῶν ἐξέσυρεν αὐτούς, χειμάρρους ἀρχαίων,
χειμάρρους Κισῶν. κατάπατήσει αὐτὴ ψυχή
μου δυνατή. (α) Ὅτε ἐνεπηδήσησαν πέρναι
22 ἵπποι, (β) σκληὶ ἔπτυσεν ὀργεῖ αὐτοῦ Καταβᾶς
βᾶθι, εἶπεν ἄγγελος κυρίου, Καταβᾶθι· ἐπικαλέσεται πᾶς ὁ καλοικῶν αὐτὴν,
ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς βοήθειαν κυρίου, εἰς βοήθει-
24 αν ἐν δυναστείαις. Εὐλογηθείη (γ) ἐν γυναιξὶν
Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τῆς Κιναίου, (δ) ἀπὸ γυ-
25 ναικῶν (ε) ἐν σκηναῖς εὐλογηθείη. Ὕδωρ ἤτη-
σεν (ζ), γάλα ἔδωκεν (η) ἐν λεκάνῃ ὑπερεχόντων
26 θεσσήνεσκε βότυρον. Χεῖρα αὐτῆς εἰς δρὰν εἰς
πάσσαλον ἐξέτεινε, καὶ δεξιὰν αὐτῆς
εἰς ζούραν κοπιούσης, καὶ ἐσφυρεκόπησεν
Σισάρα, διήλασεν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐτάτα-
ξεν, διήλασεν κρόταφον αὐτοῦ.

15 Et principes in Issachar cum Debbora, (χ) & Barac : sic Barac in
vallibus misit in pedibus suis : In
(aa) portionibus Ruben, magni pe-
netrantes corde. Ad quid sedeas ut 16
inter medium (bb) digomiæ, ad
audiendu sibilum (cc) gregum ? In
(dd) divisionibus Ruben, magnæ
perscrutationes cordis. Galaad 17
trans Jordanem, (ee) ubi habita-
vit : Et Dan ad quid incolit navi-
bus ? Aser sedit (ff) ad latus maris,
& super exitus ejus habitabit.
Zabulon populus improperavit a- 18
nimã sua in morte : & Nephtha-
li devenerunt ad (gg) ea : Iudices a-
gri sui. Reges pugnaverunt : tunc 19
pugnaverunt reges Chanaan in
Thanaac super aquam Mageddo :
(hh) vim argenti nõ acceperunt.
De cœlo (ii) pugnaverunt stellæ : e 20
(kk) semitis suis pugnaverunt cũ
Sisara. Torrens Cison (ll) revolvit 21
eos, torrens, (mm) antiquitatum,
torrens Cison. Conculcabit cũ ani-
ma mea potens. (nn) Quando im- 22
pediti sunt calcanei equi ; (oo)
festinatione festinaverunt fortes
ejus. Maledicite Meroz, dixit 23
angelus Domini, (pp) maledi-
cite. Maledictus omnis inhabi-
ans eam : quoniam non venerunt in auxilium (qq) Domini,
in auxilium in potentibus. Bene- 24
dicatur in (rr) mulieribus Jael
uxor Chaber Cinæi, à mulieribus
in tabernaculis benedicatur. A- 25
quam petenti lac dedit : lac in pia-
la : præstantium attulit butyr-
um. Manum suam sinistram ad 26
paxillum extendit, & dexte-
ram suam in malleum laborantium :

& malleo terebravit Sisaram, perforavit caput ejus, et percussit, perforavit tempus ejus.

MS. A. (ρ) καλεσκήνωσεν (σ) ἐναλί (τ) παρώκησεν παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ὅπι τὰς διακοπὰς αὐτοῦ καλεσκιώσεν. Ζαβουλὼν (υ) ὀνείδισας (φ) Νεφθαλεὶμ (χ) ἦλθον. Βασιλεῖς καὶ παρεβλήθησαν (ψ) Θεννὰχ ὅπι ὕδατος Μεγεδδὼ, πλεονεξίαν ἀργυρίου (ω) Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν οἱ ἀστέρες, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μεθ' Ισεχύλ. Χειμάρροις Κεισῶν ἐξέβαλεν αὐτοὺς, χειμάρροις Καδησεὶμ, χειμάρροις Κεισῶν. (α) Τότε ἀπεκόπησαν (β) Ἀμμαδαρὼθ διωκτῶν αὐτῶν. * Καθαρεύσατε Μαζὼθ, εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου, καθαρίσει καθαρίσθαι τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἦλθοσαν εἰς τὴν βοήθειαν κυρίου· Βοηθὸς ἡμῶν κύριος ἐν μαχηταῖς δυναστοῖς. (γ) ὁπὸ γυναικῶν * Ισεχὴλ γυνὴ * Χαβὲβ (δ) ὁπὸ (ε) ἐν Ζηλωῇ (ζ) αὐτὴν. καὶ γάλα (η) ἀπῶ ἐν λακάνῃ · ἰουρῶν θεσσηγεσιν βότυρον. Τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν δεξιὰν εἰς πάσσαλον ἐξέτεινε, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κατακοπῶν, καὶ ἀπέτειμεν Σισάρα, ἀπέτειμεν † * κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ συνέθλασεν καὶ διήλασεν τὴν γνάθον αὐτοῦ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ושרי יוורברבי יִשָּׂשכר משתמעין למלי דבורה ושאר שבטא דיִשָּׂשכר משמשין קדם
ברק משתלחין בקריו מ שרא לכל אתר דצריך לתמן בתושלחתיה אולין בזרעית
16 ראובן סגיאין נכלי לבא : למה : למא תבתון מסתרית קרבא למחב בין תחומין
בפרשת ארחא למשמע ישרית דמן דא לברק אתון אמרין דילך אנחנא לסיסרא
אתון אמרין דילך אנחנא למשמע בשורא למדע אי דא היא משרית נצחא בקרבא
למהוי עסיה אי כדין כשר ל־שעבד לכון דבירת ראובן הלא ירעיתון דקדמוהי גלין
17 מחשבות לבא : גלעד : דבית גלעד בעברא דירדנא שרן ודבית דן גוו עברי ירדנא
ושויאו נכסיהון בספינן דבירת אשר על ספר ימא שרו קרוי עממיא דפנרו תבו ובנין
18 ויתיבו בהון : זבולן : דבית זבולן לקביל עממיא דנדיפו קדם יי מסרו נפשיהון לקטלא
19 אנון ודבית נפתלי ישבחונון כל עממי ארעא : באו : אתו מלכיא דהוו עם סיסרא ואניחו
קרבא בבן אניחו קרבא מלכי כנען בתענך הוו שרן ומטן על מי מגדו ממון דכסף לא
20 קבילו : מן : מן שמיא אתגח עמהון קרבא מאתר דנפקין כוכביא מכבשי דבריהון תקף
21 אתגח קרבא עם סיסרא : נחל : נחלא דקישון תבר נון נחלא דאתעבידו ביה נסין ונבורן
22 מלקדמין לישראל הוא נחלא דקישון תקף דושישת נפשי קטילי גברהון בתקוף : אז :
23 בכין אשתלפ טופרי סוסותהון מפניך קדם רתיכי גברוהי : אורו : לוטו מירוו
אמר ברק נביא דיי לוטו ותברו ית יתבהא ארי לא אתו לסעדן עמא דיי כד אגיח קרבא
24 בגבריא : תבורך : תתברך מברכת נשיא טבתא יעל אתת חבר שלמאה כחדא מנשיא
25 דמשמשין בבתי מדרשין תתברך : מים : מיא שאל מנה סיסרא רשיעא חלבא אשקיתיה
26 למדע אם אית רעיונוהי עלוהי בפילי גברא קריברת לקדמוהי שמן דנובנין : ידה :
טבתא יעל אתת חבר שלמאה דקימת מן דכתיב בספר אוריתא דמשה לא יהוי
רכוון זין דגבר על אתתא ולא יתכין גבר בתקוני אתתא אלהין ידהא לסכתא אושיטת
וימינה לארזופתא דנפחין למרתבר רשיעין ואנוסין מחתה לסיסרא תברת ריש־יה פצעת
מוחיה אעברת סכתא בצדעיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et principes Issachar obedientes sermonibus Debora, & *reliqui tribûs* 15
Issachar ministrantes ante Barak *missi* in urbibus planiciei, in omni
loco quo opus esset illuc missione ejus euntes ; in prosapia Ruben multi
insidiatores cordis. Quare reditis ex exercitu belli ad sedendũ inter termi- 16
nos *in divisione viæ, ad audiendũ nuncium alius ab alio* : Barak vos dicen-
tes, Tui nos ; & Zzizzaræ vos dicentes, Tui nos ; ad audiendũ legationẽ, ad
sciendum manum exercitus vincentem in prælio ad esse cum eo : num
ita rectum vobis faciendum domus Ruben, nonne cognovistis quod ante
eum apertæ cogitationes cordis ? Domus Gilghad trans Jordanem habi- 17
tarunt, et domus Dan vadarunt *transitus Jordanis*, posuerunt divitias
suas in navibus : domus Asser super limitem maris habitarunt urbes
gentium quas destruxerũt, redierunt, ædificaverunt eas et habitaverunt
in eis. Zebulun, è regione gentium, quas exprobraverunt *coram Do-* 18
mino, tradiderunt animas suas ad occidendum eas ; & domus Nephtha-
li, laudabunt eos omnes *populi* terræ. Venerunt reges *qui fuerunt cum* 19
Zzizzara, inierunt bellũ, tunc inierunt *bellum* reges Chenaghan ; in Tha-
ghanach fuerunt habitantes & pertingentes usque ad aquas Megido,
divitias argenti non voluerunt. De cœlo initum est cum illis bellum, 20
de loco quo exeunt stellæ ; de semitis ductuum earum, ibi initum est
bellum cum Zzizzarâ. Fluvius Kisson fregit eos, fluvius quo facta sunt 21
in eo signa & fortitudines Israeli ab antiquis, ipse fluvius Kisson : ibi
conculcavit anima mea occisos fortium eorum in robore. Tunc eductæ 22
sunt ungulæ equorum eorum à fremitu, quo fuit fremens ante currus for-
titudinis ejus. Maledicite Meroz, dixit Barak propheta Domini : male- 23
dicite & frangite habitatores ejus, quia non venerunt ad auxilia po-
puli Domini, quando inivit bellum cum fortibus viris. Benediceris à 24
benedictione mulierum bonarum Jaghel uxor Hhcber Salmæi : sicut una
ex mulieribus, quæ ministrantes in domibus Scholarum benediceris.
Aquas petivit *ab ea* Zzizzara impius, lacte potavit eum, ad sciendum, si 25
cogitationes ejus super eum : in phialis virorum attulit ante eum pingue-
dinem caseorum. *Bona Jaghel uxor Hhcber Salmæi, quæ præstitit quod* 26
scriptum est in libro legis Mosis ; non erit armatura viri super mulierem,
neque ornabitur vir ornamentis mulieris : sed manum suam ad clavum
tetendit, & dexteram suam ad malleum, quæ conflata ad confringendum
impios & violentos : percussit eum Zzizzaram, fregit caput ejus, transfixit
cerebrum ejus, transfivit *clavus* in tempore ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ועתרי בישכר עם דבורה וישכר כן ברק בגיא שלח ברגליו בפלגות ראובן גדולים חקרי לב׃
16 למה ישבת בין המשפתים לשמע שרקות עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי לב׃
17 גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יגור אניות אשר ישב לחוף ים ועל מפרציו ישכן׃
18 זבולן עם למות נפשו ונפתלי על מרומי שדה׃
19 באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען בתענך על מי מגדו בצע כסף לא לקחו׃
20 * מן השמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא׃
21 נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון תדכי נפשי עז׃
22 * אז הלמו עקבי סוס מדהרות מדהרות אבירו׃
23 אמר מלאך יי ארו ארו ישבי׳ כי לא באו לעזרת יי לעזרת יי בגבורים׃
24 * תברך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תברך׃
25 מים שאל חלב נתנה בספל אדירים הקריבה חמאה׃
26 ידה לתקע יד ימינה להלמות עמל והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה ותקעה רקתו׃
27 בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל שם כרע נפל׃

15 Magnates Isacharis cum Debora, & Isachar ut Barac inter gentes missus est pedibus suis ad portionem Rubil: magni sunt declaratores cordis.
16 Cur sedes inter semitas ad audiendum halitum onagrorum, portionem Rubil? magni sunt declaratores cordis.
17 Gad in adversa Jordanis ripa commoratur, Dan ad portum trahit naves, Asir degit secus littus maris, & ad ejusdem ostium habitabit:
18 Zebolon populus est qui cum exprobratione objicit se morti, Nephtali super altitudinem agri sui.
19 Venerunt reges, & pugnaverunt secus aquas Mageddo, supellectilem & argentum minimè abstulerunt.
20 Bellum gesserunt sidera è locis suis, bellum *inquam* de cœlo contra Sisaram in torrente
21 Cisson. Alluvione devolvit eos torrens Cisson & torrens Carmia: acquiret anima tua robur:
22 Tunc cadet extremitas equorum ejus præ gemitu roboris fortiorum ejus.
23 Maledicite Merod, inquit Angelus Domini, maledicite ei, & maledicite habitatoribus ejus, quoniam non adfuerunt ad auxilium Domini cum viris.
24 Benedicatur præ mulieribus Anael uxor Hobaris Cinæi; præ mulieribus
25 quæ in tentorio sunt, benedicatur. Aquam postulavit ille, & lac illa dedit; in cratere gigantum obtulit butyrũ.
26 Manum suam ad clavum porrexit, & dexteram suam ad malleum lignarii; Sisaram percussit, & caput ejus perrupit; perçussit inquam, & tempus ejus perfodit:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * لأن اسراف ايساخر مع دبورا * وايساخر مثل بارق في الشعب * لأنه ارسل رجالا الى
16 قسمة روبال * لأن مبني ما في القلوب عظيم * لماذا جلوسك بين الطرق لسمع صجة
17 الوحوش بقسمة روبال * ما اعظم المبني بما في القلوب * حار روبال في بحار الاردن * ودان
18 عوص السفن * واسير نازل على ساطي البحر * وهو ينزل على بلده * وربلون سعب صير
19 نفسه للموت * وامّا نفتالي فعلى علو ضياعه * أتت الملوك فحاهدت * وقاتلت حينيذ
20 ملوك كنعان * فحاهدوا في تعنخ على ماء مجدو * ولم ياخذوا مواشي ولا فضة * تمايلت
21 النجوم من مواضعها * ونزل الحرب من السماء على سيسرا في وادي قيسون * جرفهم وادي
22 قيسون * ورهم وادي قوبين * تدرك نفسي القوة * هنالك سقط حوافر الخيل من
23 صجة اعرائيه * العنوا مروز يقول ملاك الرب * والعنوا سكانها العنوهم * لأنهم لم يعينوا في
24 الحرب للرب برجالها * تبارك من النساء عنايال امراة حوبار القيني * تبارك من النساء
25 * لأنه طلب ماء اسقته لبنا * وقربت في كاس الجبابر سمنا * ومدت يدها اليسرى
26 الى الوتد * ويمينها الى اربية الحجار * وضربت سيسرا وقدعت راسه * ضربت صدغه وانفذت
الى الصدغ الآخر *

15 Nobiles enim Isacharis cum Debora, & Isachar velut Barac inter populum; quòd is missus sit pedes in portionem Rubel; quoniam qui declarat quod cordibus inest, maximus est.
16 Ad quid sessio tua inter vias, ut audias strepitum ferarum in portione Rubel? Quàm ingens est qui quod in cordibus est patefacit!
17 Possessionem obtinuit Rubel in transitu Jordanis, Dan naves summersit, & Aser habitat in ora maritima, ipseque habitabit in patria sua.
18 Zebolon populus est qui scipsum morti exposuit; at verò Nephtali celsitudini pagorum suorum insidet.
19 Venerunt reges & dimicaverunt, tunc pugnaverunt reges Chanaan, dimicaverunt inquam in Taanach prope aquam Mageddo; at nec armenta neque vegetum acceperunt.
20 Digressa sunt sidera propriis è locis, descenditque bellum de cœlo contra Sisaram in torrente Cisson:
21 Abduxitque eos torrens Cisson, & rapuit illos torrens Carmia: fortitudinem assequatur anima mea.
22 Tunc ceciderunt ungulæ equorum præ clamore fortium ejus.
23 Maledicite Merod, ait Angelus Domini, & maledicite civibus ejus; maledicite eis, quia non juverunt in bello Dominum cum viris suis.
24 Benedicatur è mulieribus Anael uxor Hobaris Cinæi, benedicatur è mulieribus: Quoniam petenti illi
25 aquam præbuit lac bibendum, obtulitque in scypho gigantum butyrum.
26 Tum extendit manum suam sinistram ad paxillum, dexteram autem suam ad malleum fabri lignarii, & percutiens Sisaram fidit caput ejus; percussit tempus ejus, & transverberavit ad alterum usque tempus.

ספר שופטים : ו

ejus pedes inter :decubuit ,cecidit ,est incurvatus ejus pedes inter
27 בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכַב בֵּין רַגְלֶיהָ
.vastatus cecidit ibi ,se curvavit quo in ;cecidit ,se curvavit
כָּרַע נָפַל בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל שָׁדוּד :
per Sisera mater exclamavit & ,respexit feneſtram Per
28 בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא בְּעַד
tardaverunt cur ?veniendum ad ejus currus erubeſcit Cur :cancellum
הָאֲשְׁנָב מַדּוּעַ בֹּשְׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא מַדּוּעַ אָחֲרוּ
,ei reſpondebant ejus dominæ Sapientes ?ejus quadrigarum vices
פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו : חַכְמוֹת שָׂרוֹתֶיהָ תַּעֲנֶינָּה
29 divident ,invenient Nonne :ſibi ſua dilã convertebat ipſa etiam
אַף־הִיא תָּשִׁיב אֲמָרֶיהָ לָהּ : הֲלֹא יִמְצְאוּ יְחַלְּקוּ
30 ,Siſera ipſi ,colorum ſpolium viri capiti duæ amaſiæ amaſia ? olium
שָׁלָל רַחַם רַחֲמָתַיִם לְרֹאשׁ גֶּבֶר שָׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא
collis duo recamata ,color recamatum colorum ſpolium
שָׁלָל צְבָעִים רִקְמָה צֶבַע רִקְמָתַיִם לְצַוָּארֵי
: DOMINE tui inimici omnes pereant Sic ? ſpolii
שָׁלָל : כֵּן יֹאבְדוּ כָל־אוֹיְבֶיךָ יְהוָה
31 quievit & :ſua fortitudine in ſolis exire ſecundùm eum diligentes &
וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ וַתִּשְׁקֹט
,annis quadraginta terra
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה :

CAP. VI.

eos dedit & :DOMINI oculis in malum Iſrael filii fecerunt Et
1 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם
manus invaluit Et .annis ſeptem Midian manu in DOMINUS
יְהוָה בְּיַד־מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים : וַתָּעָז יַד־
2 Iſrael filii ſibi fecerunt Midian faciebm à :Iſrael ſuper Midian
מִדְיָן עַל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מִדְיָן עָשׂוּ־לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
,munitiones & ſpeluncas & ,montib⁹ in quæ antra
אֶת־הַמְּנָהָרוֹת אֲשֶׁר בֶּהָרִים וְאֶת־הַמְּעָרוֹת וְאֶת־הַמְּצָדוֹת :
,Hamalec & ,Midian aſcendebat & ,Iſrael ſerebat ſi ,erat Et
3 וְהָיָה אִם־זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וְעַמָּלֵק
eos ſuper caſtrametabantur Et .eum ſuper aſcendebant & :Chedem filii &
וּבְנֵי־קֶדֶם וְעָלוּ עָלָיו : וַיִּחֲנוּ עֲלֵיהֶם
4 non & : Hazzah in te venire uſque ,terræ productionem corrumpebant &
וְיִשְׁחֲתוּ אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ עַד־בּוֹאֲךָ עַזָּה וְלֹא
,aſinum & ,bovem & ,ignum & ,Iſrael in victum relinquebant
יְשָׁאִירוּ מְחִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וְשׁוֹר וְחֲמוֹר :
veniebat & :eorum tentoria & ,aſcendebant eorũ acquiſitiones & ,ipũ Qua
5 כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם יַעֲלוּ וְאָהֳלֵיהֶם יָבֹאוּ
: numerus non eorũ camelis & ,ipſis & ;multitudine in locuſta tanquam
כְּדֵי־אַרְבֶּה לָרֹב וְלָהֶם וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר
valde- Iſrael eſt attenuatus Et .eã corrumpendã ad terram in veniebãt &
6 וַיָּבֹאוּ בָאָרֶץ לְשַׁחֲתָהּ : וַיִּדַּל יִשְׂרָאֵל מְאֹד
,fuit Et .Dominum ad Iſrael filii clamaverũt & : Midian faciebm à
מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה : וַיְהִי
7 :Midian cauſas Juper Dominum ad Iſrael filii clamãſſent cùm
כִּי־זָעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה עַל אֹדוֹת מִדְיָן :
dixitque :Iſrael filios ad prophetam virum DOMINUS miſit Et
8 וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ נָבִיא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
feci aſcendere Ego ;Iſrael Deus DOMINUS dixit Sic :eis
לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי
.ſervorum domo è vos eduxi & ,Ægypto ex vos
אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאוֹצֵיא אֶתְכֶם מִבֵּית עֲבָדִים :
omnium manu de & ,Ægyptiorum manu de vos erui Et
9 וְאַצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד כָּל־ vobis dedique ,veſtris faciebus à eos expuli & :vos opprimentiũ
לֹחֲצֵיכֶם וָאֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם וָאֶתְּנָה לָכֶם
.eorum terram
אֶת־אַרְצָם :

Verſio VULG. LAT.

Inter pedes ejus ruit : defecit,
& mortuus eſt : volvebatur
ante pedes ejus, & jacebat ex-
animis & miſerabilis. Per
feneſtram reſpiciens, ululabat
mater ejus : & de cœnaculo
loquebatur ; Cur moratur e-
gredi currus ejus ? quarè tar-
daverunt pedes quadrigarum
illius ? Una ſapientior cæte-
ris uxoribus ejus, hæc ſocrui
verba reſpondit ; Forſitan
nunc dividit ſpolia, et pulcher-
rima fœminarum eligitur ei :
veſtes diverſorum colorum Si-
ſaræ traduntur in prædam, &
ſupellex varia ad ornanda col-
la congeritur. Sic pereant o-
mnes inimici tui, Domine : qui
autem diligunt te, ſicut Sol in
ortu ſuo ſplendet, ita rutilent.
Quievitque terra per quadra-
ginta annos.

CAP. VI.

1 FEcerunt autem filii Iſrael
malum in conſpectu Domini :
qui tradidit illos in manu Ma-
2 dian ſeptem annis, Et oppreſ-
ſi ſunt valdè ab eis. Fecerúnt-
que ſibi antra & ſpeluncas in
montibus, & munitiſſima ad
3 repugnandum loca. Cumque
ſeviſſet Iſrael, aſcendebat Ma-
dian & Amalec, cæteræque
4 Orientalium nationum : Et
apud eos figentes tentoria,
ſicut erant in herbis cuncta va-
ſtabant uſque ad introitum
Gazæ : nihilque omnino ad vi-
tam pertinens relinquebant in
5 Iſrael, non oves, non boves,
non aſinos. Ipſi enim & uni-
verſi greges eorum veniebant
cum tabernaculis ſuis, & inſtar
locuſtarũ univerſa complebat,
innumera multitudo hominũ,
& camelorum, quidquid teti-
6 gerant devaſtantes. Humili-
atúnque eſt Iſrael valdè in con-
7 ſpectu Madian. Et clamavit
ad Dominum poſtulans auxi-
lium contra Madianitas. Qui
8 miſit ad eos virum prophetam,
& locutus eſt, Hæc dicit Do-
minus Deus Iſrael ; Ego vos
feci conſcendere de Ægypto,
& eduxi vos de domo ſervi-
9 tutis, Et liberavi de manu
Ægyptiorum, & omnium inimi-
corum, qui affligebant vos :
ejecique eos ad introitum ve-
ſtrum, & tradidi vobis terram
eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

27 (ϛ)Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατέκυλίσθη · ἔ-
πεσεν καὶ ἐκοιμήθη ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς,
καταλαχισθεὶς ἔπεσεν, καθὼς κατεκλίθη ἐκεῖ ἔ-
πεσεν ἐξοδοθείς. Διὰ τῆς θυρίδος παρέκυψεν
μήτηρ Σισάρα ἐκλάϑ τῶν τοίχων, Διότι ἠχύνθη
ἅρμα αὐτῆς ; διότι ἐχρόνισαν πόδες ἁρμάτων
αὐτῆς ; Αἱ σοφαὶ ἄρχουσαι αὐτῆς ἀποκρίθησαν
πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἀπέστρεψεν λόγους αὐτῆς ἐαυ-
τῇ, Οὐχ εὑρήσουσιν αὐτὴ διαμερίζοντα σκῦ-
λα ; εἰκπρώτων οἰκιῶν εἰς κεφαλὴν ἀν-
δρός · σκῦλα βαμμάτων τῷ Σισάρα, σκῦ-
λα βαμμάτων ποικιλίας, βάμματα ποικιλ-
τὴν αὐτὰ τῷ τραχήλῳ αὐτῆς σκῦλα. Οὕτως
ἀπόλοιντο πάντες οἱ ἐχθροί σου, κύριε · καὶ οἱ ἀ-
γαπῶντες αὐτὸν, (ι) ὡς ἔξοδος ἡλίου ἐν δυνάμει
αὐτοῦ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

MS. A. (ϛ)Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς ζωπκάμψας ἔπεσεν ἐκοιμήθη με-
ταξὺ τῶν ποδῶν αὐτῆς, ἐν ᾧ ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν τυλαίπωρος. Διὰ τῆς θυ-
είδος διέκυψεν καὶ καλεμάδανεν ἡ μήτηρ Σισάρα διὰ τ δικλυσῆς ὀπ-
βλεπῶσα ὅτι τοῦ μελαχρόφοντας Σισάρα, Διατί ἠχάτισεν τὸ ἅρμα αὐτῆς
φθαγῶσιν διαλί ἐχρόνισ ἴχνη ἁρμάτων αὐτῆς ; Σοφαὶ ἀρχισῶν αὐτ
ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἡ ἀπεκρίναντο ἐν ῥήμασιν αὐτ,
Οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκύλας φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν
ἀνατοῖ · Σκύλα βαμμάτων Σισάρα, σκύλα βαμμάτων ποικιλίας, * βαθὴ
ποικίλων τῷ τραχήλου αὐτῆ Σκύλον. Οὕτως (ι)καθὼς ἡ ἀνατολὴ τῆ ἡλίε
ἐν δωρεαίας αὐτῆ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσεράκοντα ἔτη.

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Καὶ ἐποίησ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν(ϛ)
ἐνώπιον κυρίε, καὶ(β)ἔδωκεν αὐτὰς κύριος ἐν
χειρὶ Μαδιὰμ(γ)ἑπτὰ ἔτη. Καὶ(δ)ἴσχυσε χεὶρ
Μαδιὰμ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐποίησ ἑαυτοῖς οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπε (ε) Μαδιὰμ τὰς
2 τρυμαλιὰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι, (ζ)καὶ τὰ σπή-
λαια, καὶ τὰ κρεμαστά. Καὶ ἐγένετο (η) ἐὰν σ-
3 πείρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβαινον Μαδι-
ὰμ καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ οἱ υἱοὶ ἀναπολῶν (θ) Συρ
4 ἀνέβαινον αὐτοῖς, Καὶ παρενέβαλον εἰς αὐ-
τὰς, καὶ(ι)διέφθειρον τὸν καρπὸς αὐτῆ ἕως ἐλ-
θεῖν εἰς Γάζαν· καὶ(κ)τὰ κτήνη οὐ κατέλιπον ἐν
ζωῆς(λ) ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, οὐδὲ ἐν τοῖς προ-
5 βάτοις ταῦρον καὶ ὄνον. Ὅτι αὐτοὶ καὶ αἱ κτή-
σεις αὐτῶν ἀνέβαινον, καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῆ παρε-
γίνοντο, καθὼς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ αὐτοῖς
καὶ τοῖς καμήλοις αὐτῆ ἦν ἀριθμός · (μ) καὶ
εἰσῆλθον εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειρον
6 αὐτήν. Καὶ ἐπῴκτισεν Ἰσραὴλ σφόδρα ἀ-
7 πὸ προσώπε Μαδιὰμ. Καὶ(ν) ἐβόησ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ πρὸς (ξ)κύριον ἀπὸ προσώπε Μα-
8 διὰμ. Καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ἄνδρα προφή-
την πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐγώ εἰ-
μι (ο)ὃς ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτε, καὶ
9 ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκε δουλείας ὑμῶν · Καὶ
ἐῤῥυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Αἰγύπτε καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς, καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπε ὑμῶν · καὶ ἔδωκα
ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν.

MS. A. (α) ἔναντι κυρίε (β)παρέδωκεν (γ) ἔτη ἑπτά. (δ)κατίσχυσεν(ε)
Μαδιὰμ * ἀνδρὸς ἐν τοῖς(ζ) καὶ τοῖς σπηλαίοις, καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν. Καὶ(η)
ὅταν ἔσπειρεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, (θ) καὶ ἀνέβαινον ἐπ αὐτ, Καὶ παρενέβαλον ἐπ'
αὐτοὺ, (ι)διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς, ἕως τ ἐλθεῖν(κ)οὐχ ὑπελείποντο(λ)ἐν Ἰσραὴλ, καὶ πρόβατον, καὶ μόχον, καὶ
ὄνον. Ὅτι αὐτοὶ τα κλῶν αὐτ ἀνέβαινον, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτ παρέφδον, καὶ παρεγένοντο, ὡς ἀκρὶς (μ) καὶ παρεγέ-
νοντο ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ τὸ διαφθείρειν αὐτήν. (ν)ἐκέκραξαν(ξ)κύριον· καὶ ἐγένετο ὅτι ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσρα-
ὴλ πρὸς κύριον περὶ Μαδιὰμ, Καὶ ἐξαπέστειλεν(ο) ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτε, * καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τ

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

בֵּין רַגְלֶהָא כְּרַע נְפַל שְׁכִיב בֵּין רַגְלֶהָא כְּרַע תַּמָּן נְפַל בְּוִיעָא סִיסְרָא : 27
בְּעַד : מִן חֲרַכָּא אִסְתְּכִיאַת וּמְדַיְקָא אִשְׁיְהּ דְּסִיסְרָא מִבֵּינֵי אַעֲיָיתָא אֲמֵרַת מָאֲרִין אוֹחֲרָא 28
רְתִיכוּהִי דְּסִיסְרָא בְּרִי מְלֵיתִי מָא דִּין אִתְעַבְּבִי רְהֵטָוֵיהּ דְּהוּוֹ מְיַתְּן לִי אַגְרַת נְצָחָנִין :
חַכְמוּת : חַכִּימָת פְּרִסְתּוֹהָא עָנְיָן לָהּ אַף הִיא בְּחוֹכְמָא מְתִיבָא וְאָמְרָא לְמֵימַר לָהֵן : 29
הֲלָא : הֲלָא מְרַמְּשִׁפְחִין מְפַלְּגִין גְּבַר וּבְיתֵיהּ כָּל חַד וְחַד בְּוִיעָא סְגִי קְדָם 30
סִיסְרָא בְּוִיעַת צִיּוּרֵי צִבְעוֹנִין עַל צַוְּרֵיהּ נְכְסֵי עַתִּירֵיָא וּמָנֵי חֲמוּדָא קְדָם גְּבָרוֹהִי דְּבָוּוּ :
כֵּן : כְּסִיסְרָא כֵּן יְיבְדוּן כָּל סָנְאֵי עַמָּךְ יְיָ וּרְחֲמוֹהִי צַדִּיקַיָּא יְהוֹן עַתִּידִין לְאַוְהָרָא כְּזִיהוֹר 31
יְקָרֵיהּ עַל חַד תְּלָת מְאָה וְאַרְבְּעִין וְתַלְתָּא בְּמִפַּק שִׁמְשָׁא בְּגְבוּרְתֵיהּ וְשַׁדְרַת אַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל מִלְּמֶעְבַּד קְרָבָא אַרְבְּעִין שְׁנִין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Inter pedes ejus curvat⁹ eſt, cecidit, jacuit inter pedes ejus, curvat⁹ eſt, ce- 27
cidit; in loco quo curvatus eſt, ibi cecidit ſpoliatus Zizzara. Ex feneſtra 28
proſpexit, et attendens mater ej⁹ Zzizzaræ ex-inter cancellos dixit; Quid
hoc tardavit currus ej⁹ Zzizzaræ filii mei à veniendo? Quid hoc impediti
ſunt curſores, qui fuerunt venire facientes mihi epiſtolã victoriarũ? Sapi- 29
entes dominæ illi⁹ reſponderunt ei, etiã ipſa in ſapientia ſua reſpondit *et*
dixit ad dicendũ illis. *Nonne* ex quo invenientes dividentes prædã, dantes 30
virũ et domũ ej⁹ omni uni et uni, prædã multã ante Zzizzarã, prædã poly-
mitarũ colorũ ſup collũ ej⁹, divitias opulentorũ et vaſa deſiderii ante virũ
eũ quę ſpoliarunt? *Sicut Zzizzara* ſic peribũt omnes oſores populi tui 31
Dñe, et *amatores* ejus *juſti futuri* erunt ſplendeſcere, ſicut *ſplendet gloria*
ejus pro uno trecenta et quadraginta et tria in exire Solem in fortitudine
ſua. Et quievit terra Iſrael à faciendo bello quadraginta annis.

CAP. VI.

1 ET fecerunt filii Iſrael malũ ante Dñm, et tradidit eos Dñs in man⁹ Ma-
dianæorũ ſeptẽ annis. Et roborata eſt man⁹ Madianæorũ ſup Iſrael: ab-ante 2
Madianæos fecerũt ſibi filii Iſrael latibula quæ in montib⁹, et ſpeluncas et
munitiones. Et fuit quando ſeminavit Iſrael, et aſcendentes Madianæi & 3
Ghamalekæi, et filii Orientis, et aſcendentes ſup eũ. Et tetenderũt ſup eos, 4
et devaſtantes provenrũ terræ uſq; ad aſcenſũ Ghazæ; et non reliquerunt
eis cibũ ad vivificandũ animã in Iſrael, et pec⁹, et bovẽ, et aſinũ. Nam illi 5
et greges eorũ aſcendentes, et tentoria eorũ; et venerunt ut ſufficientia lo-
cuſtæ ad multitudinẽ; et illis, et camelis eorũ non erat numerus: et intrantes
in terrã ad vaſtandũ eam. Et humiliat⁹ eſt Iſrael valde ab-ante Madianæ- 6
os, et clamaverunt filii Iſrael ante Dominum. Et fuit cum clamave- 7
runt filii Iſrael ante Dominum ſuper cauſam Madianæorum. Et mi- 8
ſit Dominus virum prophetam ad filios Iſrael, et dixit eis: Sic dixit Dñs
Deꝰ Iſrael, Ego, aſcendere feci vos *ex Ægypto*, et eduxi vos de domo ſer-
vitutis. Et liberavi vos de manu Ægyptiorum, et de manu omniũ moleſta-
torum veſtrorum, et ejeci illos ex ante-vos, et dedi vobis terram eorum. 9

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ... Et inter pedes ejus concidit, corruit, ja-27
cuitque : quo loco concidit, illic corru-
it prædo. Cæterùm è feneſtra proſpexit, 28
& è xyſto ululavit mater Siſaræ, ac di-
xit ; Quid rei eſt quòd cunctantur aurigæ
filii mei quò minùs veniant ? & quid cauſæ
eſt quòd tardet tinnitus aurigarum ? Sa- 29
pientiſſima adoleſcentularum *ejus* reſpon-
dens ait illi, Forſan abiens invenit ſpolia 30
multa, & diſtribuit mulum *onuſtum ſin-
gulis* ducibus virorum : ſpolia verò optima,
variæ tincturæ, atque picturæ *ipſi* Siſaræ,
tincturæ atque picturæ ſuper colla prædan-
tium. Ita diſpereant omnes inimici tui 31
Domine ; amici verò tui ſint veluti ortus
ſolis in fortitudine ſua. Porrò tranquilla
fuit terra quadraginta annis.

* ... *

CAP VI.

1 FIliis autem Iſrael malum perpetrantibus
coram Domino, tradidit eos Dominus in
manum Mediamitarum ſeptem annorum *ſpa-
tio*. Et manus Medianitarum *adeo* robo- 2
rata eſt adversùs Iſraelem, ut fugerint à
conſpectu Mediamitarum, fecerintque ſibi
filii Iſrael domos in montibus, ſpeluncas,
& munitiones. Nam cùm ſeminaſſet Iſ- 3
rael, aſcendebant Mediamitæ, Amalecitæ,
& filii Recem, Caſtra ponebant adver- 4
sùs eos, torámque terram vaſtabant uſque
ad aditũ Aza, nec permittebant Iſraeli ſerva-
re boves, neque pecudes, neque aſinos. Hi 5
namque cum jumentis ac tentoriis ſuis ve-
niebant plurimarum inſtar locuſtarum (i-
pſis enim & camelis eorum nullus erat nu-
merus) & terram ingrediebantur ut vaſta-
rent eam. Et concuſſus eſt Iſrael vehe- 6
menter à conſpectu Mediamitarum : Cla- 7
maverúntque filii Iſrael ad Dominum ob
cauſam Mediamitarum. Miſit ergò Domi- 8
nus virum prophetam ad filios Iſrael, qui
dixit eis, Sic dicit Dominus Deus Iſrael, Ego
extraxi vos de terra Ægypti, & eduxi vos de
loco ſervitutis ; Eripui vos de manu Ægy- 9
ptiorum, & de manu omnium opprimentium
vos, & conſumpſi eos à conſpectu veſtro, de-
díque vobis terram eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * فتضرب بين رجليها وسقط ميتا * في الموضع الذي سقط هنالك ووقع مجدوعا * تطلعت
من الكوة * جلبت ام سيسرا من الكوة جالسة على الروسن وقالت * ما حال مراكب ابني
ابطت ولم تجي * وما بال صرير مراكبه لم يسمع مجيئه * فاجابتها الحكيمة من فتياتها * وقالت 29
لها * لعله ظفر بهب كثير في طريقه * فقسم لكل امري حمل عسل وريت كثير * ومصبغات 30
ووسي لسيسرا * ومصبغات ووسي على اعناق المنهبين * كذلك يهلك جميع اعدائك يا 31
رب * ويحبوك مثل خروج الشمس في جبروتها * وسكنت الارض من الحرب اربعين سنة *

Is verò jactatus inter pedes illius, vuit 27
mortuus : in loco ubi vuit, ibidem cecidit
obtruncatus. Per feneſtram proſpexit, 28
clamitavit mater Siſaræ de feneſtra ſe-
dens ſuper podio, & ait, Qua de cauſâ
currus filii mei morati ſunt, nec advenér.?
& quamobrem adventus ſtridoris cur-
ruum ejus nondum eſt auditus ? Reſpon- 29
dit ei ſapientiſſima puellarum ejus, ac
dixit illi, Fortè fauſtè offendit prædam 30
multam in itinere ſuo, & partitus eſt uni-
cuique viro onus mellis & olei copiam ;
artificia & phœnicium opus pro Siſara,
aurificia quoque & phygonicum opus
ſuper colla prædantium. Sic pereant 31
omnes inimici tui O Domine, amici verò
tui ſint veluti ortus ſolis in robore ſuo.
Quievitque terra à bello quadraginta
annis.

* الفصل السادس *

CAP. VI.

1 * فاربكت بنو اسرايل السيات امام الرب * فسلط عليهم الرب المديانيين سبعة سنين
2 * فاعتزت يد المديانيين على بني اسرايل * وهرب بنو اسرايل من المديانيين * واتخذ بنو
3 اسرايل بيوتا في الجبال * ومغاير وحصاير * وكان بنو اسرايل اذا زرعوا تصعد المديانيون
4 والعملقانيون وبنو رقام * ويترلون عليهم * ويفسدون الارض كلها الى مدخل عازا * ولم يكونوا
5 يتركون لبني اسرايل بقرا * ولا حمرا * ولا احمالا * لانهم كانوا ياتون بهائمهم وخيامهم
6 كالكثير مثل الجراد الكثير * فكانوا لا يحصون * ولا تحصى ابلهم * وكانوا اذا دخلوا الارض
7 يفسدونها * وزع بنو اسرايل من المديانيين فزعا عظيما * وصبح بنو اسرايل * وجاوا الى
8 الرب مستغيثين من المديانيين * فارسل الرب نبيا الى بني اسرايل وقال لهم هكذا
9 يقول الله رب اسرايل * انا الذي اخرجتكم من العبودية * واصعدتكم من ارض مصر *
وانقذتكم من ايدي المصريين * وكبستكم من ايدي جميع مضطهديكم * واهلكتهم
من بين ايديكم * واعطيتكم ارضهم *

Verùm filiis Iſrael ſcelera aggredi- 1
entibus coram Domino, immiſit in
eos Dominus Medianitas ſeptem annis.
Quare invalescente manu Medianitarum 2
adversùs Iſraelitas, fugerunt Iſraelitæ
à Medianitis, et adhibuerunt ſibi Iſraelitæ
domos in montibus, cavernas, & arces.
Contingebatque ut cùm ſeminâſſent Iſra- 3
elitæ, aſcenderent Medianitæ, Amalecitæ,
& filii Racem, Invaderentq; eos, et vaſta-
rent univerſam terrã uſque ad ingreſſum
Azæ, nec relinquerent Iſraelitis boves, nec 4
aſinos, nec agnos. Veniebant enim cum pe-
coribus, jumentis, atque tentoriis ſuis co-
pioſiſſimarum inſtar locuſtarum, plurimis,
(innumeri ſiquidem erant, & innumeri
eorum cameli) terramque ingredientes 5
vaſtabant eam. Itaque metuerunt filii 6
Iſrael Medianitas motu maximo : Et 7
vociferantes filii Iſrael venerunt ad Do-
minum, opem implorantes contra Media-
nitas. Miſitque Dominus prophetam 8
quendam ad filios Iſrael, qui dixit eis,
Sic dicit Deus Dominus Iſraelis, Ego
ſum qui eduxi vos è ſervitute, Extraxi 9
vos è terra Ægypti, eripui vos è manibus
Ægyptiorum, vos liberavi de manibus
omnium perſequentium vos, diſperdidi
eos à conſpectu veſtro, tradidique vo-
bis terram eorum :

UMI

ספר שופטים: י

timeatis non ,vester Deus DOMINUS Ego : vobis dixi Ac
10 וְאָמַרְתִּי לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִירְאוּ
eorum terra in habitantes vos quorum ,Emorræorum Dei
אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
,Domini angelus venit Et .mea voce in audiuistis non &
11 וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי : וַיָּבֹא מַלְאַךְ יְהוָה
patri Joas ipli quæ ,Hophrah in quæ ,quercu sub manſit &
וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּעָפְרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אֲבִי
fugiendum ad ,torcolari in frumenta excutiens ejus filius Gidhon & : Hezri
הָעֶזְרִי וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חִטִּים בַּגַּת לְהָנִיס
dixit ac ,Domini angelus eum ad eſt conſpectus Et .Midian faciebus à
12 מִפְּנֵי מִדְיָן : וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה וַיֹּאמֶר
eum ad Dixitque .virtute potens tecum Dominus :eum ad
אֵלָיו יְהוָה עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל : וַיֹּאמֶר אֵלָיו
13 nos invenit quid ut & ?nobiſcum Dominus eſt & ,mi domine me In :Gidhon
גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ יְהוָה עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ
nobis narraverunt quæ ,ejus mirabilia omnia ubi & ?hoc totum
כָּל־זֹאת וְאַיֵּה כָל־נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לָנוּ
? Dominus nos fecit aſcendere Ægypto de Nonne :dicendo ,noſtri patres
אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ יְהוָה
.Midian vola in nos dediſque ,Dominus nos dereliquit nunc &
וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן :
,hac tua fortitudine in Vade : ait & ,Dominus eum ad reſpexit Et
14 וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה
? te miſi nonne :Midian vola de Iſrael facies ſalvum &
וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ :
?Iſrael faciam ſalvum quo in ,mi Domine me In :eum ad Dixitque
15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנָי בַּמֶּה אוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל
.mei patris domo in minimus ego & ,Menaſſeh in tenuis mea chilias Ecce
הִנֵּה אֶלְפִּי הַדַּל בִּמְנַשֶּׁה וְאָנֹכִי הַצָּעִיר בְּבֵית אָבִי :
percutieſque ,tecum ero Quia :Dominus eum ad Dixitque
16 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּיתָ אֶת־
gratiam inveni *nunc* Si :eum ad Dixitque ,unum virū tanquā Midian
מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד : וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־נָא מָצָאתִי חֵן
nunc Ne .mecum *loquens* tu quòd ,ſignum mihi *facies* & ,tuis oculis in
17 בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמִּי : אַל־נָא
,meum *munus* educam & ,te ad *me venire ad uſque* ,hinc recedas
18 תָּמֻשׁ מִזֶּה עַד־בֹּאִי אֵלֶיךָ וְהוֹצֵאתִי אֶת־מִנְחָתִי
.*te reverti uſque* ,manebo Ego : dixit Et ,*tuas facies ad* ponam &
וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֵשֵׁב עַד־שׁוּבֶךָ :
farinæ modium & ,caprarum hœdum *fecit* & ,eſt ingreſſus Ghidhon Et
19 וְגִדְעוֹן בָּא וְיַעַשׂ גְּדִי־עִזִּים וְאֵיפַת־קֶמַח
; olla in poſuit carnium jus & ,caniſtro in poſuit carnem ; *infermentatorū*
מַצּוֹת הַבָּשָׂר שָׂם בַּסַּל וְהַמָּרָק שָׂם בַּפָּרוּר
eum ad Dixitque .*obtulit* & ,quercu ſub ad eum ad eduxit &
20 וַיּוֹצֵא אֵלָיו אֶל־תַּחַת הָאֵלָה וַיַּגֵּשׁ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו
pone & ,infermentata & ,carnem *Cape* : Dei angelus
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וְהָנַח
miſit Et .ſic fecit & :effunde jus & ,*illam petram ad*
21 אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז וְאֶת־הַמָּרָק שְׁפֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן : וַיִּשְׁלַח
tetigitque,ejus manu in *quod* ,*fulcri extremitatem* Domini angelus
מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־קְצֵה הַמַּשְׁעֶנֶת אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַיִּגַּע
comedit & ,petra de ignis aſcendit & :infermentata *in* & ,carnē *in*
בַּבָּשָׂר וּבַמַּצּוֹת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת־
.ejus oculis ab *ablit* Domini angelus Et .infermentata & ,carnem
הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וּמַלְאַךְ יְהוָה הָלַךְ מֵעֵינָיו :
:Ghidhon dixit & ; *ipſe* Domini angelus quòd Ghidhon vidit Et
22 וַיַּרְא גִּדְעוֹן כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן
facies Domini angelum vidi idcirco quia ;Deus Domine Heu
אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי מַלְאַךְ יְהוָה פָּנִים
.facies ad
אֶל־פָּנִים :

Verſio VULG. LAT.

10 Et dixi ; Ego Dominus Deus veſter, ne timeatis deos Amorrhæorum, in quorum terra habitatis. Et noluiſtis audire vocem meam. Venit autem Angelus Domini, & ſedit ſub quercu, quæ erat in Ephra, & pertinebat ad Joas patrem familiæ Ezri. Cúmque Gedeon filius ejus excuteret atque purgaret frumenta in torculari, ut fugeret Madian, Apparuit ei Angelus Domini, & ait ; Dominus tecum, virorum fortiſſime. Dixítque ei Gedeon ; Obſecro, mi domine, ſi Dominus nobiſcum eſt, cur apprehenderunt nos hæc omnia ? ubi ſunt mirabilia ejus, quæ narraverunt patres noſtri, atque dixerunt ; De Ægypto eduxit nos Dominus ? Nunc autem dereliquit nos Dominus, & tradidit in manu Madian. Reſpexítque ad eum Dominus, & ait ; Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Iſrael de manu Madian : ſcito quòd miſerim te. Qui reſpondens ait, Obſecro, mi domine, in quo liberabo Iſrael ? ecce familia mea infima eſt in Manaſſe, & ego minimus in domo patris mei. Dixítque ei Dominus, Ego ero tecum : & percuties Madian quaſi unum virum. Et ille, Si inveni, inquit, gratiam coram te, da mihi ſignum quòd tu ſis qui loqueris ad me. Nec recedas hinc, donec revertar ad te, portans ſacrificium, et offerens tibi. Qui reſpondit, Ego præſtolabor adventum tuum. Ingreſſus eſt itaque Gedeon & coxit hœdum, & de farinæ modio azymos panes : carnéſque ponens in caniſtro, & jus carnium mittens in ollam, tulit omnia ſub quercu, & obtulit ei. Cui dixit Angelus Domini ; Tolle carnes & azymos panes, & pone ſupra petram illam, & jus deſuper funde. Cúmque feciſſet ita, Extendit Angelus Domini ſummitatem virgæ, quam tenebat in manu, & tetigit carnes & panes azymos : aſcendítque ignis de petra, & carnes azymósque panes conſumpſit : Angelus autem Domini evanuit ex oculis ejus. Vidénſque Gedeon quòd eſſet Angelus Domini, ait ; Heu mi Domine Deus : quia vidi Angelum Domini facie ad faciem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἶπα ὑμῖν, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τῶν Ἀμορραίων, ἐν οἷς ὑμεῖς (π)κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου. 11 Καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου, καὶ ἐκάθισεν (ρ) ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν Ἐφραθὰ ἐν γῇ Ἰωὰς πατρὸς τοῦ Ἐσδρί. καὶ Γεδεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ (σ)ῥαβδίζων σῖτον ἐν ληνῷ (τ)εἰς ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τῶν Μαδιάμ. 12 Καὶ ὤφθη αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Κύριος μετὰ σοῦ, (υ) ἰσχυρὲ τῇ δυνάμει. 13 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, Ἐν ἐμοί, (φ)κύριε μου καὶ εἰ ἔστι κύριος μεθ' ἡμῶν, (χ)εἰς τί εὗρεν ἡμᾶς (ψ) τὰ κακὰ ταῦτα ; καὶ ποῦ ἐστὶ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, (ω) ἃ διηγήσαντο ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν, λέγοντες, (α)Μὴ ἀνὰ ἐξ Αἰγύπτου (β)ἀνήγαγεν ἡμᾶς κύριος ; καὶ νῦν (γ)ἐξέρριψεν ἡμᾶς καὶ ἔδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ Μαδιάμ. 14 Καὶ (δ)ἐπέστρεψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κύριος, καὶ (ε)εἶπεν, Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ (ζ)σου ταύτῃ, καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. (η) ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε. 15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, Ἐν ἐμοί, (θ) κύριε μου, ἐν τίνι σώσω τὸν Ἰσραήλ ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου (ι)ἠδύνησεν ἐν Μανασσῆ, καὶ ἐγώ εἰμι (κ) μικρότερος ἐν οἴκῳ τοῦ πατρός μου. 16 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κύριος. Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ παλάξεις τὸν Μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα. 17 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, (λ) Εἰ δὴ εὗρον ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιήσεις μοι (μ)σήμερον πᾶν ὅ,τι ἐλάλησας μετ' ἐμοῦ, (ν) Μὴ χωρισθῇς ἐνταῦθεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ (ξ)ἐξοίσω τὴν θυσίαν (ο) καὶ θύσω ἐνώπιόν σου. καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι (π) καθίσω ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε. 19 Καὶ Γεδεὼν εἰσῆλθε, καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἰφὶ ἀλεύρου ἄζυμα, καὶ τὰ κρέα (ρ)ἔθηκεν ἐν τῷ κοφίνῳ, καὶ τὸ ζωμὸν (σ)ἔβρασεν ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ (τ)ἐξήνεγκεν αὐτὰ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ (υ)τὴν τερέμινθον, καὶ προσήγγισεν. 20 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος (φ) τοῦ θεοῦ, Λάβε τὰ κρέα καὶ (χ)τὰ ἄζυμα, καὶ θὲς πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν (ψ) ζωμὸν ἐκχεε ῥύμα ἔκχει. καὶ ἐποίησεν ὕτως. 21 Καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος κυρίου τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων· καὶ (ω)ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγε τὰ κρέα καὶ τὰ ἄζυμα. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου (α)ἐπορεύθη ἀπὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. 22 Καὶ εἶπε Γεδεών, ὅτι ἄγγελος (β) κυρίου ἐστὶ τοῦτο. καὶ εἶπε Γεδεών, Ἆ ἆ, (γ)κύριε μου κύριε, ὅτι εἶδον τὸν ἄγγελον κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.

Et dixi vobis, Ego Dominus Deus veſter; Non timebitis deos Amorrhæi, in quibus vos *ſedetis in terra eorū. Et non exaudiſtis vocem meā. Et venit angelus Domini, & ſedit ſub (k) terebinthō, quæ in (l) Ephratha in terra Joas patris Eſdri. Et Gedeon filius ejus excutiens frumenta in torculari ad effugiendū à facie ipſius Madiā. Et apparuit ei angelus Domini, et dixit ad eū, Domine tecū, (m) fortis virtutis. Et dixit ad eū Gedeon, In (n) me, Domine mi: Et, ſi eſt Dominus nobiſcū; ad quid invenerunt nos mala hæc? Et ubi ſunt omnia mirabilia ejus, quæ narraverunt nobis patres noſtri, dicentes; Nónne ex Ægypto eduxit nos Dominus? Et nunc projecit nos, & dedit nos in manu Madiam. Et reſpexit ad eū (o) angelus Domini, & dixit; Vade in fortitudine tua hac, & ſalvabis Iſrael de manu Madiā. (p) Ecce miſi te. Et dixit ad eum Gedeon, In me, Domine mi, in quo ſalvabo Iſrael? Ecce chilias mea (q) infimata eſt in Manaſſe, et ego ſum minor in domo patris mei. Et dixit ad eū (r) angelus Domini, Dominus erit tecū; & percuties ipſā Madiam tanquàm virum unum. Et dixit ad eum Gedeon; Si nunc inveni miſericordiā in oculis tuis, & facies mihi (ſ) hodiè omne quicquid locutus es mecum; Nè recedas hinc, quoaduſq; ego veniam ad te: & (t) proferam ſacrificium & ſacrificabo coram te. Et dixit, Ego quidē ſedebo, donec tu reverteris. Et Gedeon introivit, & fecit hœdū caprarum, & aphi farinæ, azymazet carnes impoſuit (u) in cophino, & jus injecit in ollam, et protulit ea ad eū ſub terebintho, & (x) appropinquavit. Et dixit ad eū angelus Dei, Accipe carnes, & azyma, & pone ad petrā illā, et jus (y) uxtà effunde. Et fecit ſic. Et extendit angelus Domini ſummum virgæ, quæ in manu ſua, & tetigit carnes et azymos. Et (z) aſcendit ignis de petra, & comedit carnes, & azymos. Et angelus Domini ivit ab oculis ejus. Et vidit Gedeon, quoniam angelus Domini hic eſt. Et dixit Gedeon (aa) Ah, ah, Domine, mi Domine: quia vidi angelū Domini, faciem ad faciē.*

MS. A. (π) ἐνοικεῖτε ἐν (ρ) ὅτι τὴν θσαν ἐν Ἐφραθὰ τὴν τοῦ Ἰωὰς παρὸς Ἀβιεζεί. (σ)ἐραβδίζεν πυρὸς ἐν (τ) τοῦ ἐκφυσῆν ἐκ προσώπου τοῦ Μαδιάμ. Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄγγελος (υ) σωματὸς τῇ ἰσχύϊ. Καὶ (φ) κύριε κύριε· καὶ (χ) ἵνατί (ψ) πάντα τὰ (ω) ὅσα (α) Οὐχὶ ἐξ (β) ἐξήγαγεν (γ) ἀπώσατο ἡμᾶς κύριος καὶ παρέδωκεν (δ) ἐπέβλεψεν πρὸς (ε) εἶπεν αὐτῷ, Πορεύου (ζ) Ζου, καὶ (η) καὶ ἰδοὺ (θ) κύριε, ἐν (ι) ταπινοῖς ἐν Μανασσῆ, (κ) μικρὸς τοῦ οἴκου (λ) Καὶ εἰ ἔυρεν χάριν ἐν (μ) Σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ, (ν) Μὴ κεννηθῇς ἐντεῦθεν (ξ) οἴσω (ο) μου καὶ θήσω (π) καθήσομαι (ρ) ἐπέθηκεν ὅτι τὸ κατοῦν, (σ) ἐνέχεεν εἰς χύτραν, (τ) ἐξιώνεγκεν πρὸς (υ) τὴν δρῦν, καὶ προσεκύνησεν. Καὶ (φ) κυρίου, Λάβε (χ) τοὺ ἄρτους τοὺ ἀζύμους, καὶ (ψ) ζωμὸν ἔκχαυεν. (ω) ἀνήφθη (α) ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν (β) κυρίς ὅτιν. (γ) κύριε κύριε,*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וַאֲמַרִית לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן לָא תִדְחֲלוּן מִטַּעוּת אֱמוֹרָאֵי דְּאַתּוּן יָתְבִין בְּאַרְעֲהוֹן וְלָא
11 קַבֵּילְתּוּן לְמֵימְרִי : וַאֲתָא מַלְאָכָא דְיָיָ וִיתִיב תְּחוֹת בּוּטְמָא דִּי בְעָפְרָה דִּי לְיוֹאָשׁ אֲבוּהִי
12 דְעֶזְרִי וּגִדְעוֹן בְּרֵיהּ חָבֵיט חִטִּין בְּמַעֲצַרְתָּא לְעָרְקָא מִן קֳדָם מִדְיָנָאֵי : וְאִתְגְּלִי לֵיהּ מַלְאָכָא
13 דְיָיָ וַאֲמַר לֵיהּ מֵימְרָא דְיָיָ בְּסַעֲדָךְ גִּבָּר חֵילָא : וַאֲמַר לֵיהּ גִּדְעוֹן בְּבָעוּ רַבּוֹנִי וְאִית שְׁכִנְתָּא
דְיָיָ בְּסַעֲדָנָא וּלְמָא עַרְעָנָא כָּל דָּא וְאַן כָּל פָּרְשׁוּתֵיהּ דְּאִשְׁתְּעִיאוּ לָנָא אֲבָהָתָנָא לְמֵימַר
14 הֲלָא מִמִּצְרַיִם אַסְקָנָא יְיָ וּכְעַן רַשְׁתָּנָא יְיָ וּמְסָרָנָא בִּידָא דְמִדְיָנָאֵי : וְאִתְפְּנִי לֵיהּ יְיָ וַאֲמַר
15 אֱזֵיל בְּחֵילָךְ דֵּין וְתִפְרוֹק יָת יִשְׂרָאֵל מִידָא דְמִדְיָנָאֵי הֲלָא שְׁלַחְתָּךְ : וַאֲמַר לֵיהּ בְּבָעוּ יְיָ
בְּמַה אֶפְרוֹק יָת יִשְׂרָאֵל הָא אוּרְעֵיתִי זְעִירָא בְּשִׁבְטָא מְנַשֶּׁה וְאָנָא חַלָּשׁ בְּבֵית אֲבָא :
16 17 וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ אֲרֵי יְהֵי מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ וְתִקְטוֹל יָת מִדְיָן כִּגְבָרָא חַד : וַאֲמַר לֵיהּ אִם כְּעַן
אַשְׁכַּחְתִּי רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וְתַעֲבִיד לִי אָת דִּי אַתְּ מְמַלֵּל עִמִּי : לָא כְעַן תֵּעָדֵי מִכָּא עַד מֵיתַאי
18 לְוָתָךְ וְאַפֵּיק יָת תְּקָרוֹבְתִּי וְאַנִּיחַ קֳדָמָךְ וַאֲמַר אֲנָא אוֹרִיךְ עַד דְּתְתוּב : וּגִדְעוֹן אֲתָא וְעָבַד
גַּדְיָא בַּר עִזִּים וּמְכִילְתָּא דְקֶמְחָא אַפְּה פַּטִּיר בְּסַרְיָא שַׂוִּי בְסַלָּא וְתַבְשִׁילָא שַׁוִּי
20 בְּקִדְרָא וְאַפֵּיק לְוָתֵיהּ לְתִחוֹת אֵילָנָא וְקָרֵיב : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאָכָא דְיָיָ סַב יָת
21 בִּסְרָא וְיָת פַּטִּירָא וְאַחֵית לְכֵיפָא דֵיכִי וְיָת תַּבְשִׁילָא שְׁפוֹךְ וְעָבַד כֵּן : וְאוֹשִׁיט מַלְאָכָא
דְיָיָ יָת רֵישׁ שׁוּטִיתָא דְבִידֵיהּ וְקָרֵיב בְּבִסְרָא וּבְפַטִּירָא וּסְלִיקַת אֶשְׁתָּא מִן טִנָּרָא
22 וַאֲכָלַת יָת בִּסְרָא וְיָת פַּטִּירָא וּמַלְאָכָא דְיָיָ אִסְתַּלַק מִלְקֳבֵיל עֵינוֹהִי : וַחֲזָא גִּדְעוֹן
אֲרֵי מַלְאָכָא דְיָיָ הוּא וַאֲמַר גִּדְעוֹן בְּבָעוּ יְיָ אֱלָהִים אֲרֵי עַל כֵּן חֲזִיתִי מַלְאָכָא דְיָיָ אַפִּין
בְּאַפִּין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixi vobis, Ego Dominus Deus veſter, ne timeatis errores Amorrhæi, qua vos habitantes in terra eorum; et non audiſtis in dicto meo. Et venit angelus Domini, et ſedit ſubtus quercum quæ in Ghaphra quæ Joas patris Ghezri; & Gidghon filius ejus excutiens triticum in torculari ad fugiendum ex-ante Madianæos. Et viſus eſt ei angelus Dñi, et dixit ei, Dictum Domini in auxilio tuo, vir virtutis. Et dixit illi Gidghon, Obſecro Domine mi, & eſt divinitas Domini nobiſcum? & ad quid accidit nobis omne hoc? et ubi omnes ſeparationes ejus, quas narraverunt nobis patres noſtri, ad dicendum, An non ex Ægypto aſcendere fecit nos Deus? & nunc dereliquit nos Deus, et tradidit nos in manu Madianæorum. Et reverſus eſt ei Dominus & dixit, Ito in virtute tuâ hac, & redime Iſrael de manu Madianæorum: nonne miſi te? Et dixit ei, Obſecro Domine, in quo redimam Iſrael? ecce proſapia mea exigua in tribu Menaſſe, et ego debilis in domo patris mei. Et dixit illi Dominus, Nam erit dictū meum in auxilio tuo; et occides Midian ut virum unum. Et dixit ei, Si nunc inveni miſericordias in oculis tuis, et facies mihi ſignum quod tu loquens mecum. Ne nunc tranſeas hinc uſq; ire me ad te, et proferam donum meum, et apponam ante te: et dixit, Ego prolongabo uſque quo redeas. Et Gidghon venit et fecit hœdum filium caprarum, & menſuram farinæ coxit azymum, carnem poſuit in caniſtro, & coctum poſuit in lebete: & protulit ad eum ad-ſubtus arborem et obtulit. Et dixit ei angelus Domini, Accipe carnem et azyma; et depone ad petram iſtam, et coctum effunde: & fecit ſic. Et tetendit angelus Domini caput baculi, qui in manu ejus; et tetigit in carne, et in azymis; et aſcendit ignis ex petrâ, et comedit carnem & azyma, et angelus Domini aſcendit ex è regione oculorum ejus. Et vidit Gidghon quod angelus Domini ipſe; et dixit Gidghon, Obſecro Domine Deus; nam propterea vidi angelum Domini facies ad facies.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܐܢܐ ܐܠܗܟܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܐܠܗ̈ܐ ܕܐܡܪ̈ܝܐ ܕܒܐܪ̈ܥܗ̈ܘܢ ܕܐܢܬܘܢ ܝܬ̈ܒܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ ܠܩܠܝ׃
11 ܘܐܬܐ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܘܝܬܒ ܬܚܘܬ ܐܠܘܢܐ ܕܒܥܦܪܐ ܕܝܘܐܫ ܐܒܝ ܥܙܪܝ ܘܓܕܥܘܢ ܒܪܗ ܡܕܪ ܚܛܐ ܒܓܘܪܐ ܕܢܫܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡܕܝܢܝܐ׃
12 ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܥܡܟ ܓܒܪܐ ܚܝܠܐ׃ * ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ ܠܗ ܒܒܥܝ ܡܪܝ ܐܢ ܡܪܝܐ ܥܡܢ ܠܡܢܐ ܐܫܟܚܘܢܢ ܟܠ ܗܠܝܢ ܘܐܝܟ ܐܝܢܘ ܟܠ ܢܣ̈ܝܗ̈ܘܢ ܕܣܦܪ̈ܘ ܠܢ ܐܒ̈ܗܬܢ ܕܐܡܪ̈ܝܢ ܕܡܢ ܡܨܪ̈ܝܡ ܐܣܩ ܠܢ ܡܪܝܐ ܘܗܫܐ ܫܒܩܢ ܡܪܝܐ ܘܡܣܩ ܠܢ ܒܐܝܕ ܡܕܝܢܝܐ׃
13 ܘܦܢܐ ܒܗ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܙܠ ܗܟ ܒܚܝܠܟ ܘܐܦܪܩ ܐܢܬ ܠܝܫܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕ ܡܕܝܢܝܐ ܐܠܐ ܫܠܝܚ ܐܢܐ ܠܟ׃
14 ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܕܥܘܢ ܒܒܥܝ ܡܪܝ ܒܡ ܐܦܪܩ ܠܝܫܪܝܠ ܗܐ ܐܠܦܝ ܘܫܘܟ ܒܢܝ ܡܢܫܐ ܒܥܕܪܬܝ ܘܐܢܐ ܙܥܘܪ ܒܒܝܬ ܐܒܝ׃ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܦ ܗ̈ܘ ܥܡ ܗܢ ܚܝܠܐ ܘܐܦܪܩ ܐܢܬ ܠܝܫܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕ ܡܕܝܢܝܐ ܗܐ ܫܠܝܚ ܐܢܐ ܠܟ׃
15 ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܒܥܝ ܡܪܝ ܒܡ ܐܦܪܩ ܠܝܫܪܝܠ ܗܐ ܐܠܦܝ ܘܫܘܟ ܒܢܝ ܡܢܫܐ ܒܥܕܪܬܝ ܘܐܢܐ ܙܥܘܪ ܒܒܝܬ ܐܒܝ׃
16 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܦ ܗ̈ܘ ܥܡ ܗܢ ܚܝܠܐ ܘܐܦܪܩ ܐܢܬ ܠܝܫܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕ ܡܕܝܢܝܐ ܗܐ ܫܠܝܚ ܐܢܐ ܠܟ׃ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܕܥܘܢ ܒܒܥܝ ܡܪܝ ܐܢ ܐܫܟܚ ܢܥܡܬܐ ܒܥܝܢܝ ܐܢܬ ܘܥܒܕ ܠܝ ܐܬ̈ܘܬ ܕܐܢܬ ܡܡܠܠ ܥܡܕܝ׃
17 ܐܠ ܙܘܥ ܡܢ ܗܟ ܕܡ ܥܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟ ܘܐܦܩ ܡܢܚܬܝ ܘܐܣܝܡ ܩܕܡܝܟ׃ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܐܩܥܕ ܥܕ ܕܬܗܦܟ׃
18 ܘܐܙܠ ܓܕܥܘܢ ܘܥܒܕ ܓܕܝܐ ܥܙܐ ܘܦܛܝܪ ܕܩܡܚ ܣܐܬ ܒܣ̈ܐ ܒܣܪ ܒܣܠ ܣܡ ܒܣܪܐ ܒܣܠ ܒܩܠܬܐ ܘܐܝܬܝ ܠܘܬܗ ܬܚܬ ܠܒܘܬܐ ܘܩܪܒ׃
19 ܘܥܒܕ ܓܕܥܘܢ ܓܕܝܐ ܥܙܐ ܘܦܛܝܪ ܕܩܡܚ ܣܐܬ ܒܣ̈ܐ ܒܣܪ ܒܣܠ ܣܡ ܒܣܪܐ ܒܣܠ ܒܩܠܬܐ ܘܐܝܬܝ ܠܘܬܗ ܬܚܬ ܠܒܘܬܐ ܘܩܪܒ׃
20 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܩܚ ܒܣ̈ܪܐ ܘܦܛܝܪ ܕܩܡܚ ܘܐܢܚ ܥܠ ܟܦܐ ܗܕܐ ܘܡܪܩ ܡܪܩܐ ܘܥܒܕ ܗܟܢ׃ * ܘܫܕܪ ܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܒܣܪ ܒܣܠ ܘܦܛܝܪ ܕܩܡܚ ܘܐܫܬ ܢܘܪ ܡܢ ܟܦܐ ܘܐܟܠ ܒܣܪܐ ܘܦܛܝܪ ܕܩܡܚ׃ ܘܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܐܙܠ ܡܢ ܥܝܢܘܗܝ׃
21 ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ ܐܘܝ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܡܛܠ ܗܟ ܕܚܙܝܬ ܠܡܠܐܟ ܐܠܗܐ ܐܦ ܐܡܬ ܐܢܬ ܡܝܬ ܡܛܠ ܕܚܙܝܬ ܠܡܠܐܟ ܐܠܗܐ׃
22 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܫܠܡ ܠܟ ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܐ ܬܡܘܬ׃ ܘܒܢܐ ܬܡ ܓܕܥܘܢ ܡܕܒܚ ܠܡܪܝܐ ܘܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ ܫܠܡ׃ ܥܕ ܗܫܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܥܦܪܐ ܕܥܙܪܝ ܠܐܒ̈ܝ ܥܙܪ̈ܝ׃

10 * Et dixi vobis me esse Dñm Deum vestrum, ne colatis deos Amorrhæorum in quorum terra habitatis; at non obedistis voci meæ. Præterea venit Angelus Domini, & sedit sub terebintho quæ est in Ophra civitate Joas patris Azri: & Gedeone ipsius filio triticum excutiente in Gath, ut fugeret à conspectu Medianitarum, Apparuit ei Angelus Domini, dixitq; ad eum Dominus robore potentissimus tecum sit. Cui respondit Gedeon, Rogo te Domine mi, Si est nobiscum Dominus, cur acciderunt nobis hæc omnia? & ubi sunt omnia miracula ejus, quæ narraverunt nobis majores nostri, dicentes nobis quòd ex Ægypto eduxerit nos Dominus? nunc verò dereliquit nos Dominus, & tradidit nos in manum Medianitarum. Conversus ad eum Dominus ait illi, Vade in hac virtute tua, tu enim servabis Israelé de manu Medianitarum: ecce misi te. Respondit ei, Quæso te mi Domine, per quid servabo Israelem, quandoquidem familia mea tenuissima est inter Manassitas, & ego minimus sum domesticorum patris mei? Dixit ad eum Dominus, Ego tecum ero, interficiésque Medianitas quasi virum unum. Respondit ei, Si gratiam adeptus sum in oculis tuis, ede mihi signum, & sciam te mecum loqui. Ne recedas hinc donec ad te rediero, & protulero pastum meum, & ante te posuero. Ait illi, Ego manebo donec redieris. Ingressus ergò Gedeon mactavit hœdum caprarum, farinæ infermentatæ carnémque posuit in canistro, & *vinum* defæcatum immisit in lagenam, protulit foras sub terebintho, & obtulit ei. Et dixit ei Angelus Domini, Accipe carnem & infermentatum, & repone super lapidem; & defæcatum effunde super illam: fecitque sic. Tum extensâ Angelus Domini extremitate baculi quem manu tenebat, tactâque carne & infermentato, emersit ignis è lapide, devoravitque carnem & & infermentatum: & Angelus Domini evanuit ab eo. Videns autem Gedeon quòd esset Angelus Domini, dixit Gedeon, Ah Domine Deus, Vidi angelum Domini facie ad faciem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وقلت لكم اني انا الله ربكم * لا تعبدوا آلهة الاموريين الذين سكنتم ارضهم * ولم
11 تسمعوا ولم تقبلوا قولي * فجاء ملك الرب وجلس على عفرا قريبة ليواش ابي عزرا * وكان جدعون
12 ابنه يقرك سنبلا في جاث لهرب من المديانيين * فتراءى له ملاك الرب وقال له الرب الجبار دوا
13 القوة معك * فقال له جدعون اطلب اليك يا سيدي * ان كان الرب معنا فلم اصابتنا هذه
الاسياء كلها واين جميع عجائب الرب التي حدثنا بها اباؤنا وقالوا لنا ان الرب اخرجنا من
14 ارض مصر * والآن خذلنا الرب ودفعنا في ايدي المديانيين * فاقبل اليه ملك الرب وقال له
15 انطلق بقوتك هذه * فانك تخلص آل اسرائيل من المديانيين * هودا قد ارسلتك * قال له
جدعون * اطلب اليك يا سيدي بماذا اقدر ان اخلص بني اسرائيل * وعشيرتي اصغر واقل
16 عددا من جميع عشائر بني منسا وانا اصغر ولد ابي * قال له الرب انا اكون معك * ويقتل
17 المديانيين كرجل واحد * ثم قال له ان كنت ظفرت بنعمة فاعطني علامة * واجعل آية
18 بين يدي * لكي اعلم انك انت الذي كلمتني الآن * ولا تبرح من هذه المواضع حتى
آتيك * لاخرج بعدائي واقدمه لك * قال له لست بارحا حتى تاتيني * فدخل جدعون * وذبح جديا
19 وهيأ * وجبر صاعا من دقيق فطير * وجعل اللحم والجبر على طبق * وصب حمرا صافيا في وسط
واخرج اليه * وقدم له تحت سجن البطم * وقال له ملاك الرب * خذ اللحم والجبر الفطير *
20 وضعهما على هذه الصخرة * وصب عليهما الخمر الصافية * ففعل ذلك * ثم رفع ملاك الرب
21 العصا التي كانت بيده * وقدم راس العصا الى اللحم والجبر الفطير * فخرجت نار من الصخرة *
واحرقت اللحم والجبر * وارتفع ملاك الرب من عنده * فلما راى جدعون انه ملاك الرب عيانا *
22 قال جدعون * يا رب يا الله اني رايت ملاك الله وجها لوجه *

Et dixi vobis, Ego sum Deus Dominus vester, ne adoretis deos Amorrhæorum quorum terram inhabitâstis: at non audistis, neque acquievistis dictis meis. Deinde venit Angelus Domini, sedítque super Aphra civitate Joas patris Azra; & Gedeon filius ejus fricabat spicas in Gath, ut effugeret Medianitas. Huic apparuit Angelus Domini, et dixit ad eum, Dominus potentissimus fortissimus tecum. Ait illi Gedeon, Obsecro te Domine mi, Si Dominus nobiscum est, quare obvenerunt nobis hæc omnes? & ubinam sunt universa Domini mirabilia quæ narraverunt nobis patres nostri, dicentes nobis Dominum eduxisse nos è terra Ægypti? nunc autem deseruit nos Dominus, rejecitque nos in manus Medianitarum. Accessit ad eum Angelus Domini, & ait ill; Vade in hujusmodi fortitudine tua: tu cum salvabis Israelitas à Medianitis: en misimus te. Dixit ad eum Gedeon, Rogo te O Domine mi, per quid salvare possim Israelitas, cùm familia mea minima sit & paucissima numero omnium familiarum filiorum Manassis, et ego minimus sim natorum patris mei? Ait illi Dominus, Ego ero tecum, & interficies Medianitas quasi virum unum. Tum ille dixit ad eum, Si benignitatem apud te sum nactus, da mihi signum aliquod, et ede portentum in conspectu meo, ut sciam te esse qui me modò es allocutus. Et ne decedas his locis, donec redeam ad te, ut proferam prandium meum, tibique proponam. Dixit ei, Non sum decessurus donec ad me redeas. Ingressus itaque Gedeon mactavit hœdum & privant illum, pinsitque modios quatuor similæ azymæ, et panes cum carne disco imponens, vinumq; parum in heminam infundens protulit ad eum, obtulitque ei sub arbore terebinthi. Dixit autem illi Angelus Domini, Sume carnem & panes azymos, & utrumque posito super hanc petram, vinúmque parum fundito super utrumque: et fecit id. Tum elevans Angelus Dominus baculum quem manu tenebat, baculi apicem ad carnem & panes azymos admovit, egressúsque ignis ex illa petra, carnem ac panes combussit: & sublatus est ab eo Angelus Domini. Cùm verò vidisset Gedeon quòd Angelus Domini esset oculatim, dixit Gedeon; O Domine, O Deus, equidem vidi Angelum Dei facie ad faciem.

ספר שופטים ו׃

ae :tibi Pax :DOMINUS ei Dixitque
23 וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם לְךָ אַל־־־
altare Ghidhon ibi ædificavit Et .morieris non ,timeas
24 תִּירָא לֹא תָמוּת׃ וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ
diem ad usque ,Salom Adonai ei vocavit & ,DOMINO
לַיהוָה וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם
nocte in fuit Et .Hezri patris Hophrath in *illud* adhuc :hanc
25 הַזֶּה עוֹדֶנּוּ בְּעָפְרַת אֲבִי הָעֶזְרִי׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה
,bovis juvencum *Cape* :DOMINUS ei dixit & ,ipsa
הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה קַח אֶת־פַּר־הַשּׁוֹר
destrueſque ;amorum *ſeptem* ſecundùm juvencum & ,tuo patri qui
אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים וְהָרַסְתָּ
qui ,lucum & ,tuo patri quod- ,Bahal altare
אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־
tuo Deo DOMINO altare ædificabis Et .ſuccides ,illud *ſuper*
26 עָלָיו תִּכְרֹת׃ וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
juvencum *capies &* ;ordine in *hujus fortitudinis* caput ſuper
עַל רֹאשׁ הַמָּעוֹז הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפַּר
,luci lignis *in* holocauſtum facies aſcendere & ,ſecundum
הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בְּעֵצֵי הָאֲשֵׁרָה
viros decem Ghidhon *Cepiſque* .ſuccides quem
27 אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃ וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
.DOMINUS eum ad eſt locutus quemadmodum fecit & ,ſuis ſervis de
מֵעַבְדָּיו וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהוּ יְהוָה
viros & ,ſui patri *domum* timebat *quemadmodum* ,fuit Et
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי
viri *manicaverunt* Et .nocte fecit & ,die in facere à ,civitatis
28 הָעִיר מֵעֲשׂוֹת יוֹמָם וַיַּעַשׂ לַיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי
lucus & ,Bahal altare erat deſtructum ecce & ,mane *in* civitatis
הָעִיר בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה נִתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה
aſcendere *factum* ſecundum juvencum & :erat ſucciſus ,illud *ſuper* qui
אֲשֶׁר־עָלָיו כְּרֻתָה וְאֶת הַפַּר הַשֵּׁנִי הָעֻלָּה
:ſuum *ſecum* ad *vir* Dixeruntque .ædificatum altare ſuper
29 עַל־־־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־־־רֵעֵהוּ
,inveſtigaverunt & ,quæſierunt & ?hoc *verbum* fecit Quis
מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְּשׁוּ
.hoc *verbum* fecit Joas filius Ghidhon :dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃
,tuum filium Educ :Joas ad civitatis viri Dixeruntq;
30 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־־־יוֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ
ſuccidit quia & ,Bahal *altare* diruit quia ;moriatur &
וְיָמֹת כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת
qui omnibus Joas Dixitque .*illud ſuper* qui ,lucum
הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכָל־־־
vos *ſi* :Bahal litigabitis vos Nunquid :ſe *ſuper* ſtabant
עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם
:mane uſque moriatur ,ei litigaverit qui ?eum facietis ſalvum
תּוֹשִׁיעוּן אֹתוֹ אִישׁ יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־הַבֹּקֶר
.ejus aram diruit quia ,ſibi *litiget* ,*ipſe* Deus ſi
אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֹב לוֹ כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃
cum in Litiget :dicendo ,Jerubbahal ipſa die in eum vocavit Et
32 וַיִּקְרָא־לוֹ בַיּוֹם הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יָרֹב בּוֹ
,Hamalec & ,Midian omnis Et .ejus aram diruit quia ,Bahal
33 הַבַּעַל כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃ וְכָל־־־מִדְיָן וַעֲמָלֵק
ſunt caſtrametati & ,tranſierunt & ,pariter ſunt *colleti* Chedem filii &
וּבְנֵי־־־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ וַיַּחֲנוּ
,Ghidhon induit DOMINI ſpiritus Et .Izrehel valle in
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת־גִּדְעוֹן
.eum poſt Abihezer *eſt accitus* & ,tuba *in* clanxit &
וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃

Verſio VULG. LAT.

23 Dixítque ei Dominus, Pax tecum: ne timeas, non moriéris. 24 Ædificavit ergò ibi Gedeon altare Domino, vocavítque illud, Domini pax, uſque in præſentem diem. Cúmque adhuc eſſet in Ephra, quæ eſt familiæ Ezri, Nocte illâ dixit Dominus ad eum; Tolle taurum patris tui, & alterum taurum annorum ſeptem, deſtruéſque aram Baal, quæ eſt patris tui: & nemus, quod circa aram eſt, ſuccide: Et ædificabis altare Domino Deo tuo in ſummitate petræ hujus, ſuper quam antè ſacrificium poſuiſti: tolléſque taurum ſecundum, & offeres holocauſtum ſuper ſtruem lignorum, quæ de nemore ſuccideris. Aſſumptis ergò Gedeon decem viris de ſervis ſuis, fecit ſicut præceperat ei Dominus. Timens autem domum patris ſui, & homines illius civitatis, per diem noluit id facere, ſed omnia nocte complevit. Cúmque ſurrexiſſent viri oppidi ejus manè, viderunt deſtructam aram Baal, lucúmque ſucciſum, & taurum alterum impoſitum ſuper altare, quod tunc ædificatum erat. Dixerúntq; ad invicem, Quis hoc fecit? Cúmque perquirerent auctorem facti, dictum eſt, Gedeon filius Joas fecit hæc omnia. Et dixerunt ad Joas; Produc filium tuum huc, ut moriatur: quia deſtruxit aram Baal, & ſuccidit nemus. Quibus ille reſpondit; Numquid ultores eſtis Baal, ut pugnetis pro eo? qui adverſarius eſt ejus, moriatur antequàm lux craſtina veniat: ſi Deus eſt, vindicet ſe de eo, qui ſuffodit aram ejus. Ex illo die vocatus eſt Gedeon, Jerobaal, eò quòd dixiſſet Joas; Ulciſcatur ſe de eo Baal, qui ſuffodit aram ejus. Igitur omnis Madian, & Amalec, & Orientales populi congregati ſunt ſimul: & tranſeuntes Jordanem, caſtrametati ſunt in valle Jezrael. Spiritus autem Domini induit Gedeon, qui clangens buccinâ, convocavit domum Abiezer, ut ſequeretur ſe.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, Εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, E dixit ei Dominus, Pax tibi; ne timeas, non morieris. Et ædificavit ibi Gedeon altare Domino; & vocavit (bb) ei, Pax Domini, uſq; in diem hanc, adhuc (cc) illo exiſtente in Ephrata patris Eſdri. Et factum eſt in nocte illa, & dixit ei Dominus; Accipe vitulum, (dd) taurum, qui eſt patri tuo, & vitulum ſecundum ſeptem annorum: et deſtrues altare ipſius Baal, quod eſt patri tuo; et lucum, qui eſt ſuper illud, exterminabis. Et ædificabis altare Domino Deo tuo ſuper cacumen (ee) Mozi hujus in ordine. Et ſumes (ff) vitulum ſecundum: et offeres holocauſtomata in ligno lucûs, quem exterminâſti. Et aſſumpſit Gedeon decem viros ex ſervis ſuis: & fecit, quemadmodùm locutus eſt ad eum Dominus. Et factum eſt, (gg) ſicut timuit domum patris ſui, & viros civitatis, ſecundo in die; & fecit nocte. Et diluculó ſurrexerunt viri civitatis manè: & ecce deſtructum erat altare ipſius Baal, & lucus, qui ſuper illud, erat exterminatus. Et viderunt vitulû ſecundum, quem obtulerat ſuper altare ædificatum. Et dixit vir ad proximum ſuum, Quis fecit verbum hoc? Et inquiſierunt, & inveſtigârunt, & cognoverunt, quia Gedeon filius Joas fecit verbum hoc. Et dixerunt viri civitatis ad Joas, Profer filium tuum, & moriatur: quoniam deſtruxit altare Baal, & quoniam exterminavit lucum, qui ſuper illud: Et dixit (hh) Gedeon filius Joas viris omnibus, qui inſurexerunt ei; Numquid vos nunc judicium facitis pro Baal? aut vos ſalvatis eum? Quicunq; judicii fecerit ei, morti detur uſq; manè. Si Deus eſt, judicium faciat ſibi quoniam deſtruxit altare ejus. Et vocavit eum in die illa Jerobaal, dicens; Judicet in eum Baal; quia dirut altare ejus. Et univerſa Madiam, & Amalec, et filii Orientis congregati ſunt in idipſum: et caſtrametati ſunt in valle Jezrael. Et ſpiritus Domini (ii) induit Gedeon: et cecinit in cornea. Et (kk) clamavit Abiezer poſt ſe.

MS.A. (δ) μὴ ἀποθάνῃς. (ε) καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ, (ζ) Ἰεζρεί. (η) ἐγένετο τὸ νυκτὶ (θ) τὸ σιτιστὸν τῆς παχύος σου, μόχον τὸ δεύτερον τὸ ἑπταετῆ, (ι) τῆς παχύος σου, (κ) * ἐπ' αὐτῆς ἐκκόψαι. Καὶ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ὅπι τὸ κορυφῆς τῆς ὄρους Μαὼχ τότε (μ) ὁλοκαύτωμα (ν) ὃ ἐκκόψεις. (ξ) πρισκαίδεκα (ο) αὐτὸ, (π) καθὰ (ρ) ἐγένετο (σ) μὴ ποιῆσαι (τ) κατεσκαμμένον τὸ (υ) ἐκκακομμένον. καὶ ὁ μόχος ὁ σιτιστὸς ἀνηνεγμένος εἰς ὁλοκαύτωμα ὅπι τὸ θυσιαστήριον τὸ (φ) τὸ πεζὸν τοῦτο; καὶ ἀνίπαζον, καὶ ἐξεζήτουν, καὶ εἶπαν, Γεδεὼν ὁ υἱὸς (χ) τὸ πρᾶγμα τοῦτο. (ψ) Ἐξάγαγε τὸν (ω) κατέσκαψεν τὸ (α) ἔκοψεν τὸ (β) εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἀνδρας τοὺς ἑσταμένους ἐπ' αὐτὸν, Μὴ (γ) σὺ τοῦ (δ) ζῆσαι (ε) ὃς ἀντεδίκησεν αὐτὸν, ἀποθανεῖ ἕως (ζ) εἰ ἔστιν θεὸς, αὐτὸς ἐκδικήσει αὐτὸν, ὅτι κατέσκαψεν τὸ (η) ἐκεῖνη δικαστήριον τῆς Βάαλ, ὅτι κατέσκαψεν τὸ θυσιαστήριον αὐτῆς. (θ) καὶ ἐδίωξαν, καὶ παρενέβαλον (ι) πεδίον θεοῦ ἐνεδυνάμωσεν

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

23 וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ שְׁלָם לָךְ לָא תִדְחַל לָא תְמוּת׃ וּבְנָא תַמָּן גִּדְעוֹן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ
24 וּפַלַח עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד לֵיהּ שְׁלָם עַד יוֹמָא הָדֵין עַד כְּעַן אִיתוֹהִי בְּעָפְרַת אֲבוּהִי
דְּעֶזְרִי׃ וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ סַב יַת תּוֹר בַּר תּוֹרֵי דִּי לַאֲבוּךְ וְיָת תּוֹר
25 תִּנְיָנָא דְּאִתְפַּטֵּים שְׁבַע שְׁנִין וְתִפַּגַּר יַת אֲנוֹרָא דְּבַעְלָא דִּי לַאֲבוּךְ וְיַת אֲשֵׁרְתָּא
26 דִּי עֲלוֹהִי תְּקוֹץ׃ וְתִבְנֵי מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ עַל רֵישׁ תּוּקְפָּא הָדֵין בְּסִדְרָא וְתִסַּב
יַת תּוֹרָא תִנְיָנָא וְתַסֵּיק עֲלָתָא בְּאָעֵי אֲשֵׁרְתָּא דִּי תְקוֹץ׃ וּדְבַר גִּדְעוֹן עַסְרָא גַּבְרִין
27 מֵעַבְדּוֹהִי וַעֲבַד כְּמָא דְמַלִּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַהֲוָה מְדַּחֵיל מִן בֵּית אֲבוּהִי וּמִן אֱנָשֵׁי קִרְתָּא
28 מִלְמֶעְבַּד בִּימְמָא וַעֲבַד לֵילְיָא׃ וְאַקְדִּימוּ אֱנָשֵׁי קִרְתָּא בְּצַפְרָא וְהָא מְתְרַע
אֲנוֹרָא דְבַעְלָא וַאֲשֵׁרְתָּא דִּי עֲלוֹהִי קְצִיצָה וְיָת תּוֹרָא תִנְיָנָא מְסַק עַל מַדְבְּחָא
29 דְּבְנִי׃ וַאֲמַרוּ גְבַר לְחַבְרֵיהּ מַן עֲבַד פִּתְגָמָא הָדֵין וְתַבְעוּ וּבְעוּ וַאֲמַרוּ גִּדְעוֹן
30 בַּר יוֹאָשׁ עֲבַד פִּתְגָמָא הָדֵין׃ וַאֲמַרוּ אֱנָשֵׁי קִרְתָּא לְיוֹאָשׁ אַפֵּיק יַת בְּרָךְ וְיִתְקְטֵל
31 אֲרֵי תְרַע יַת אֲנוֹרָא דְבַעְלָא וַאֲרֵי קַץ אֲשֵׁרְתָּא דִּי עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר יוֹאָשׁ לְכָל דְּקָמוֹ
עֲלוֹהִי הַאִתּוֹן תִּתְפְּרְעוּן לְבַעְלָא אִם אַתּוֹן תְּפָרְקוּן יְתֵיהּ דִּיתְפְּרַע לֵיהּ יִתְקְטֵל בְּרַם
אֲרֻכְתָּא יְהֵי לֵיהּ עַד צַפְרָא אִם צְדִיק אִית בֵּיהּ יִתְפְּרַע לֵיהּ בַּעְלָא אֲרֵי
32 תְּרַע יַת אֲנוֹרֵיהּ׃ וּקְרָא לֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא יְרוּבַּעַל לְמֵימַר יִתְפְּרַע לֵיהּ בַּעְלָא אֲרֵי
33 תְּרַע יַת אֲנוֹרֵיהּ׃ וְכָל מְדִינָאֵי וַעֲמַלְקָאֵי וּבְנֵי מַדְנָחָא אִתְכְּנִשׁוּ כַּחֲדָא וַעֲבָרוּ וּשְׁרוּ
בְּמֵישַׁר יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ לְבִישַׁת יַת גִּדְעוֹן וְתָקַע בְּשׁוֹפְרָא וְאִתְכְּנִישׁ
34 אֲבִיעֶזֶר בָּתְרוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit illi Dominus, Pax tibi; ne timeas, non morieris. Et ædificavit ibi Gidghon altare ante Dñm, & ſervivit ſuper illud ante Dñm, qui fecit ei pacem uſq; diem hanc, uſq; nunc eſt ipſum in Ghaphra patris Ghezer. Et fuit in nocte illa, & dixit ei Dñs, Accipe bovẽ filiũ boũ qui patri tuo, & bovem ſecundũ qui ſaginatur ſeptẽ annis; & dirues arã Baghal patris tui; & lucum qui ſuper eam, excides. Et ædificabis altare ante Deum tuũ ſuper caput fortitudinis hujus, in ordine: & accipies bovem ſecundum, & aſcendere facies *holocauſtum* in lignis luci quem ſuccides. Et duxit Gidghon decem viros ex ſervis ſuis, & fecit, ut id quod locutus eſt cum eo Deus: & fuit ex quo metuit à domo patris ſui, & à viris urbis à faciendo in die, & fecit in nocte. Et anticipârunt viri urbis in aurora, & ecce diruta ara Baghal, & lucus qui ſuper eam exciſus, & bos ſecundus aſcendere factus ſuper altare quod ædificatum. Et dixerunt vir ad ſocium ſuum, Quis fecit verbum hoc? & petiverunt & quæſierunt, & dixerunt: Gidghon filius Joas fecit verbum hoc. Et dixerunt viri urbis ad Joas, Produc filium tuum & occidetur, quia diruit aram Baghal, & quia excîdit lucum qui ſuper eum. Et dixit Joas omnibus qui ſurrexerunt ſuper eum, An vos ulciſcemini Baghal? an vos liberabitis eum? qui ultus fuerit ei, occidetur: verum ſpatium dabitur ei uſq; manè; ſi utilitas eſt in eo, ulciſcatur ſibi Baghal, quia diruit aram ejus. Et vocavit illum in die illo Jerubaghal, ad dicendum, ulciſcatur ſibi Baghal, quia diruit aram ejus. Et omnes Midianæi, & Ghamalekæi, & filii Orientis congregati ſunt ut unus; & tranſierunt, & poſuerunt in planicie Jizreghel. Et ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum veſtivit Gidghon, & clanxit in buccina; & congregatus eſt homo Abighezer poſt eum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܫܠܡ ܠܟ ܠܐ ܬܕܚܠ ܘܠܐ ܬܡܘܬ ܀ ܘܒܢܐ ܬܡ ܓܕܥܘܢ ܠܡܕܒܚܐ ܘܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ ܫܠܡ ܐܝܬ ܠܗ ܥܕ ܗܫܐ ܕܥܕ ܗܫܐ ܐܝܬ ܒܥܦܪܐ ܕܐܒܝ ܕܥܙܪ ܀ ܘܗܘܐ ܒܗ ܒܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܣܒ ܬܘܪܐ ܕܐܒܘܟ ܘܬܘܪܐ ܐܚܪܢܐ ܕܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܬܪܨ ܐܬ ܡܕܒܚ ܒܥܠ ܕܐܒܘܟ ܘܩܛܘ ܐܬ ܐܫܬܪܬܐ ܕܥܠܘܗܝ ܀ ܘܒܢܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܥܠ ܪܫ ܬܪܥܐ ܗܕܐ ܒܣܕܪ ܘܣܒ ܬܘܪܐ ܬܪܝܢܐ ܘܩܪܒ ܥܠܘܬܐ ܒܐܫܬܐ ܕܐܫܬܪܬܐ ܕܬܩܛܘܢ ܀ ܘܥܒܕ ܓܕܥܘܢ ܟܕ ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܘܥܒܕ ܠܠܝܐ ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܥܒܕ ܠܡܐ ܕܡܠܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܀ ܘܩܡ ܐܢܫܝ ܩܪܝܬܐ ܒܪܗܦܐ ܘܚܙܘ ܕܐܬܬܪܨ ܡܕܒܚ ܒܥܠ ܘܐܦ ܐܫܬܪܬܐ ܕܥܠܘܗܝ ܐܬܩܛܬ ܘܬܘܪܐ ܬܪܝܢܐ ܐܬܩܪܒ ܥܠܘܬܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܐܬܒܢܐ ܀ ܘܐܡܪܘ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܡܢ ܥܒܕ ܗܕܐ ܘܟܕ ܒܥܝܘ ܘܫܐܠܘ ܘܐܡܪܘ ܓܕܥܘܢ ܒܪ ܝܘܐܫ ܥܒܕ ܗܕܐ ܀ ܘܐܡܪܘ ܐܢܫܝ ܩܪܝܬܐ ܠܝܘܐܫ ܦܩ ܐܝܬ ܒܪܟ ܘܢܡܘܬ ܡܛܠ ܕܬܪܨ ܡܕܒܚ ܒܥܠ ܘܡܛܠ ܕܩܛܝܬ ܐܫܬܪܬܐ ܕܥܠܘܗܝ ܀ ܘܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܠ ܕܩܐܡܝܢ ܥܠܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܬܬܚܫܒܘܢ ܠܒܥܠ ܐܘ ܐܢܬܘܢ ܬܦܨܘܢ ܠܗ ܡܢ ܕܡܬܚܫܒ ܠܗ ܢܬܩܛܠ ܥܕ ܨܦܪܐ ܐܢ ܐܠܗ ܗܘ ܢܬܚܫܒ ܠܗ ܡܛܠ ܕܐܬܪܨ ܡܕܒܚܗ ܀ ܘܩܪܐ ܠܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܠ ܕܐܡܪ ܢܬܚܫܒ ܒܗ ܒܥܠ ܡܛܠ ܕܐܬܪܨ ܡܕܒܚܗ ܘܩܪܐ ܠܫܡܗ ܢܪܒܥܠ ܀ ܘܟܠ ܡܕܝܢܚܐ ܘܥܡܠܩܐ ܘܒܢܝ ܩܕܡ ܐܬܟܢܫܘ ܘܥܒܪܘ ܘܢܚܘ ܒܒܩܥܬ ܝܙܪܥܐܠ ܀ ܘܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܠܒܫܬ ܠܓܕܥܘܢ ܘܩܥ ܒܩܪܢܐ ܘܙܥܩ ܒܬܪ ܐܒܝܥܙܪ ܀

Et dixit ad eum Dominus, Pax tibi, ne timeas, nequaquam moriéris. Et extruens ibi Gedeon aram Domino, vocavit eam, Dominus pax, ad hodiernam usque diem: & adhuc extabat in Ophrâ civitate patris Azri. Contigit præterea eâdem die ut diceret ad eum Dominus, Sume taurum patris tui, & taurum alium septem annos natum; everte aram Baal idoli patris tui, Estherem illi superpositam excide, Et extrue aram Domino Deo tuo supra verticem muniminis hujus, ex ordine: tollénsque taurum illum alterum offer super eam in holocaustum, & struem *componito* ex lignis Estheris quam succîdes. Ducens itaque Gedeon decem viros ex servis suis, fecit quemadmodum dixerat ei Dominus: at quia timuerat ob domum patris sui & ob homines civitatis illius id exequi interdiu, nocte executus est. Surgentes autem homines civitatis illius diluculo, viderunt aram Baal dirutam, & Estherem quæ super illam erat, excîsam, & taurum illum alterum oblatum super aliam aram quæ extructa fuerat. Dixerunt ergò vir ad socium suum, Quis hoc facinus perpetravit? Et cùm interrogássent, & perquisíssent, dixerant, Gedeon filius Joas perpetravit hoc facinus. Dixerunt ergò homines civitatis illius ad Joas, Educ filium tuum ut moriatur, quoniam demolitus est aram Baal, & Estherem quæ super illam erat, excidit. Respondit Joas omnibus iis qui contra eum surrexerant, Num vos disceptabitis pro Baal? an vos servabitis illum? Quicunque disceptaverit pro ipso, ad diem crastinam moriatur. Si Deus est, judicium sibimet exigat, quandoquidem aram ejus demolitus est. Et vocavit eum in die illa, Nedubaal; dixerat enim, Judicium exigat ab illo Baal, quòd ejus aram sit demolitus. Interim Medianitæ omnes, & Amalecitæ, atque filii Recem unà conspirantes trajecerunt, & castra fixerunt in valle Izrael. Spiritus autem Domini induit Gedeonem, & cùm tubâ cecinisset, clanxit Israel post eum.

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * فَقَالَ لَهُ ٱلرَّبُّ ٱلسَّلَامُ عَلَيْكَ ٱلَا تَخَفْ ٱنَّكَ لَيْسَ تَمُوتُ ٱلْآنَ * وَبَنَى جِدْعُونُ
24 هُنَاكَ مَذْبَحًا لِلرَّبِّ * وَدَعَى ٱسْمَهُ سَلَامَ ٱلرَّبِّ ٱلَى ٱلْيَوْمِ * وَهُوَذَا هُوَ فِي عُفْرَا قَرْيَةِ ٱبِي
25 عَزْرِي * فَلَمَّا كَانَ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ قَالَ لَهُ ٱلرَّبُّ * خُذْ ثَوْرَ ٱبِيكَ وَثَوْرًا آخَرَ قَدْ ٱتَتْ
عَلَيْهِ سَبْعَ سِنِينَ * وَٱهْدِمْ مَذْبَحَ بَعْلَ ٱلصَّنَمِ صَنَمِ ٱبِيكَ * وَقَطِّعْ ٱسِيرَا ٱلصَّنَمَ ٱلَّذِي
26 ٱلَّذِي عَلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَٱبْنِي مَذْبَحًا لِرَبِّكَ عَلَى رَأْسِ هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ ٱلْمُرَبَّعِ * وَخُذِ ٱلثَّوْرَ ٱلثَّانِيَ
وَقَرِّبْهُ عَلَيْهِ قُرْبَانًا * وَٱجْعَلْ حَطَبَهُ حَسَبَ ٱلصَّنَمِ ٱسِيرَا ٱلَّذِي تَقْطَعُهُ * فَعَهِدَ جِدْعُونُ
27 ٱلَى عَشَرَةِ رِجَالٍ مِنْ عَبِيدِهِ * وَفَعَلَ كَمَا كَلَّمَهُ ٱلرَّبُّ * وَلِأَنَّهُ ٱتَّقَى أَهْلَ بَيْتِهِ * وَٱتَّقَى
أَهْلَ ٱلْقَرْيَةِ ٱنْ يَعْمَلَ ذٰلِكَ نَهَارًا * عَمِلَهُ لَيْلًا * وَبَكَّرَ أَهْلُ ٱلْقَرْيَةِ بُكْرًا * وَرَأَوْا ٱنَّ
28 مَذْبَحَ بَعْلَ قَدْ قُلِعَ * وَقُطِّعَ ٱسِيرَا ٱلَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِ * وَرَأَوْا مَذْبَحًا مَبْنِيًّا عَلَيْهِ ثَوْرُ
29 قُرْبَانٍ * فَقَالَ ٱلْقَوْمُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ * مَنْ فَعَلَ هٰذَا ٱلْفِعْلَ * فَسَأَلُوا وَفَحَصُوا وَقَالُوا *
30 هٰذَا عَمَلُ جِدْعُونَ بْنِ يُوَاشَ * فَقَالَ أَهْلُ ٱلْقَرْيَةِ لِيُوَاشَ * أَخْرِجِ ٱبْنَكَ فَنَقْتُلَهُ * لِأَنَّهُ
31 هَدَمَ مَذْبَحَ بَعْلَ * وَقَطَّعَ ٱسِيرَا ٱلَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِ * فَقَالَ يُوَاشُ لِلَّذِينَ أَتَوْهُ * أَنْتُمْ تَنْتَقِمُونَ
لِبَعْلَ * أَمْ أَنْتُمْ تَنْجُونَهُ * مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْتَقِمَ لِبَعْلَ ٱلَى غَدٍ يُقْتَلُ * إِنْ كَانَ إِلٰهًا فَلْيَنْتَقِمْ
32 لِنَفْسِهِ مِمَّنِ ٱسْتَقْلَعَ مَذْبَحَهُ * وَدَعَى ٱسْمَهُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ يَرُبَّعَالَ * وَقَالَ يَنْتَقِمُ مِنْهُ بَعْلَ *
لِأَنَّهُ هَدَمَ مَذْبَحَهُ * فَأَمَّا جَمِيعُ ٱلْمَدْيَنِيِّينَ * وَٱلْعَمَالِقَةِ بَنِي * وَأَهْلُ رَاقَمَ فَٱجْتَمَعُوا جَمِيعًا *
33 وَجَازُوا وَنَزَلُوا عُورَ إِيزْرَعَالَ * وَنَزَلَتْ رُوحُ ٱلرَّبِّ عَلَى جِدْعُونَ * وَنَفَخَ فِي ٱلصُّورِ * وَخَرَجَ
34 أَهْلُ إِيزْرَعَالَ عَلَى أَثَرِهِ وَتَبِعُوهُ *

Ait illi Dominus, Pax tibi, ne timeas, non enim moriêris modò. Et ædificavit illic Gedeon altare Domino, vocavitque nomen ejus, Pacem Domini, ad hunc usque diem; & ecce illud extat in Aphra civitate patris Azræ. Factum est etiam eodem die ut diceret ad eum Dominus, Accipe bovem patris tui, & bovem alterum qui septimum jam attigerit annum; & altari Baal idoli, idoli inquam patris tui destructo, confríque Astra idolo fœmineo, quæ est super idem altare, Extrue aliud altare Domino tuo super cacumine loci hujus editi; fuménsque bovem secundum, offer eum super ipso in oblationem; & in struem ipsius adhibe ligna idoli Astræ, quod concides. Conspirans ergò Gedeon cum decem viris è servis suis, fecit quemadmodum præceperat ei Dominus: quoniam tamen metuebat domesticos suos, & metuebat concives quominùs id ageret interdiu, egit illud noctu. Manè verò consurgentes cives urbis illius, & videntes altare Baalis jam extirpatum, concisámque Astram quæ super illud erat; videntes etiam aliud altare extructum, & bovem sacrificii superpositum, Dixit turba alter ad alterum, Quisnam tantum facinus commisit? Cùmque percunctati essent & inquisivíssent, dixerunt; Gedeonis filii Joas est facinus istud. Quarè dixerunt cives urbis illius ad Joas, Profer filium tuum ut occidamus eum, quòd altare Baalis destruxerit, & Astram quæ super illud erat, concíderit. Dixit Joas his qui cum convenerant, Vósne ulciscemini Baalem? an vos salvabitis eum? Quicunque Baalem ulcisci voluerit, cras manè interficiatur. Si Deus est, ulciscatur seipsum ab eo qui ipsius aram extirpavit. Vocavitque nomen ejus illâ die Jerobbaalem, & ait; ulciscatur ab eo Baal, quòd ipsius altare destruxerit. Cæterùm Medianitæ, & Amalecitæ omnes, necnon cives Racem simul congregati trajecerunt, & castrametati sunt in planitie Izrael. Descendit autem spiritus Domini super Gedeonem, & insufflato cornu exierunt cives Izrael per vestigia ejus, & assecuti sunt eum.

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

ספר שופטים : ז

eum post ipse etiam *est accitus* & ,Menasseh omnem in misit *legatos* Et
35 וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּוָּעֵק גַּם־הוּא אַחֲרָיו
ascenderunt &,Naphthali in &,Zebulun in &,Aser in misit nuncios &
וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלֻן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ
salvans tu es Si :Deum ad Ghidhon Dixitque,eorũ occursum in
36 לִקְרָאתָם : וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־יְשֵׁךָ מוֹשִׁיעַ
statuens ego Ecce :es locutus quemadmodum ,Israel *mea manu in*
37 בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ : הִנֵּה אָנֹכִי מַצִּיג
,*ipsum solum* vellus super fuerit ros si ,area in lanæ vellus
אֶת־גֵּזַּת הַצֶּמֶר בַּגֹּרֶן אִם טַל יְהִי־רַק עַל־הַגֵּזָּה לְבַדָּהּ
mea manu in facies salvum quòd sciam & ,siccitas terram totam super &
וְעַל כָּל־הָאָרֶץ חֹרֶב וְיָדַעְתִּי כִּי־תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת
,craſtino à *manicavit* &:ita fuit Et .es locutus quemadmodum ,Israel
38 יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֵּרְתָּ : וַיְהִי־כֵן וַיַּשְׁכֵּם מִמָּחֳרָת
phialæ plenitudinem ,vellere de rorem expressit & ,vellus constrinxit &
וַיָּזַר אֶת־הַגֵּזָּה וַיִּמְצֶן טָל מִן־הַגִּזָּה מָלוֹא הַסָּפֶל
me *in* tuus *nasus* iraſcatur Ne .Deum ad Ghidhon Dixitque .*aquarum*
39 מָיִם : וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלֹהִים אַל־יִחַר אַפְּךָ בִּי
:vellere in semel tantùm nunc tentabo :semel tantùm loquar &
וְאֲדַבְּרָה אַךְ הַפָּעַם אֲנַסֶּה־נָּא רַק הַפָּעַם בַּגֵּזָּה
sit terram totam super & ,*ipsum solum* vellus *ad* siccitas *nunc* sit
יְהִי־נָא חָרֶב אֶל הַגֵּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־הָאָרֶץ יְהִי
vellus *ad* siccitas fuit & :ipsa nocte in sic Deus Fecitque .ros
40 טָל : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי־חָרֶב אֶל הַגֵּזָּה
.ros fuit terram totam super & ,*ipsum solum*
לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־הָאָרֶץ הָיָה טָל :

CAP. VII.

,eo cum qui populus omnis & (,Ghidhon ipſe) Jerubbahal *manicavit* Et
1 וַיַּשְׁכֵּם יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ
sibi *erat* Midian *castrametatio* &:Charod *oculum super* sunt castrametati &
וַיִּחֲנוּ עַל־עֵין חָרֹד וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ
ad Dominus Dixitque .valle in Hammoreh colle à ,aquilone ab
מִצָּפוֹן מִגִּבְעַת הַמּוֹרֶה בָּעֵמֶק : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
2 ,eorũ manu in Midian *me dare quàm* ,tecum qui populus Mult⁹ :Ghidhon
גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם
,mihi fecit saluté mea Manus ,dicendo ,Israel me *super* glorietur forte ne
פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִי :
,pavidus &,*timidus* Qui :dicendo ,populi auribus in nunc ,clama nunc Et
3 וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־יָרֵא וְחָרֵד
populo de *est reversus* & :Ghilhad monte è *abeat manè* & :revertatur
יָשׁוּב וְיִצְפֹּר מֵהַר גִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־הָעָם
Dixitque .remanserunt millia decem & ,millia duo & viginti
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ : וַיֹּאמֶר
eos descendere fac ,multus populus Adhuc :Ghidhon ad Dominus
יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב הוֹרֵד אוֹתָם
,te ad dixero quem ,erit & :tibi tibi eum probabo & ,aquas ad
אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְרְפֵנוּ לְךָ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ
,te ad dixero quem ,omnis & :tecum *ibit* :ipſe ,tecum vadat Iſte
זֶה יֵלֵךְ אִתָּךְ הוּא יֵלֵךְ אִתָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ
fecit descendere Et .ibit non ipſe ,tecum vadet non Iſte
זֶה לֹא־יֵלֵךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֵךְ : וַיּוֹרֶד אֶת־
qui Omnem :Ghidhon ad Dominus dixitque ,aquas ad populum
5 הָעָם אֶל־הַמָּיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן כָּל אֲשֶׁר־
,canis *lamberet* quemadmodum ,*aquis* de sua lingua in lambuerit
יָלֹק בִּלְשֹׁנוֹ מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב
sua genua super se incurvaverit qui omnem & :*solum ad* eum facies stare
תַּצִּיג אַרְבָּה לְבָד וְכָל אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו
,suum os ad sua manu in lambentium numerus fuit Et .bibendum ad
לְשָׁתּוֹת : וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְּקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם
6 super se incurvaverunt populi reliquum totum & :viri trecenti
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם כָּרְעוּ עַל־
.*aquas* bibendum ad sua genua
בִּרְכֵּיהֶם לִשְׁתּוֹת מָיִם :

Versio VULG. LAT.

35 Misitque nuntios in universũ Manassen, qui & ipse secut⁹ est eum: et alios nuntios in Aser et Zabulon & Nephthali, qui occurrerunt ei. Dixitq; Gedeon
36 ad Deum; Si salvum facis per manum meam Israel, sicut locutus es, Ponam hoc vellus
37 lanæ in area: si ros in solo vellere fuerit, & in omni terra siccitas, sciam quòd per manum meam, sicut locutus es,
38 liberabis Israel. Factúmque est ita. Et de nocte consurgens, expresso vellere, concham ro-
39 re implevit. Dixítque rursùs ad Deum; Ne irascatur furor tuus contra me, si adhuc semel tentavero, signum quærens in vellere. Oro ut solum vellus siccum sit, & omnis terra rore
40 madens. Fecítque Deus nocte illâ ut postulaverat: & fuit siccitas in solo vellere, & ros in omni terra.

CAP. VII.

1 IGitur Jerobaal qui & Gedeon, de nocte consurgens, & omnis populus cum eo, venit ad fontem qui vocatur Harad. Erant autem castra Madian in valle ad Septentrionalem pla-
2 gam collis excelsi. Dixítque Dominus ad Gedeon; Multus tecum est populus, nec tradetur Madian in manus ejus: ne glorietur contra me Israel, & dicat; Meis viribus liberatus
3 sum. Loquere ad populum, & cunctis audientibus prædica; Qui formidolosus & timidus est, revertatur. Recesserúntque de monte Galaad, & reversi sunt de populo viginti duo millia virorum, & tantùm de-
4 cem millia remanserunt. Dixítque Dominus ad Gedeon; Adhuc populus mult⁹ est, duc eos ad aquas, et ibi probabo illos: & de quo dixero tibi ut tecum vadat, ipse pergat: quẽ ire prohibuero, revertatur,
5 Cúmque descendisset populus ad aquas, dixit Dñs ad Gedeon; Qui linguâ lambuerint aquas, sicut solent canes lambere, separabis eos seorsum: qui autẽ curvatis genib⁹ biberint,
6 in altera parte erunt. Fuit itaq; numerus eorũ qui manu ad os projiciente lambuerant aquas, trecenti viri: omnis autẽ reliqua multitudo flexo poplite biberat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν (κ) εἰς πᾶσαν Μανασσῆ, καὶ ἐν Ἀσὴρ, καὶ ἐν Ζαβουλὼν, καὶ ἐν Νεφθαλί. καὶ (λ) ἀνέβη εἰς συνάντησιν αὐτῶν. Καὶ
36 εἶπε Γεδεὼν πρὸς τὸν Θεόν, (μ) Εἰ σὺ σώζεις ἐν χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ, (ν) καθὼς ἐλάλησας, Ἰ-
37 δοὺ ἐγὼ (ξ) πίθημι τὸν ὄκον (ο) τῆς ἐρίου ἐν τῇ ἅλωνι· (π) ἐὰν δρόσος γένῃ ἐπὶ τὸν ὄκον μόνον, καὶ ἐπὶ πᾶσῃ τὴν γῆν ξηρασία, (ρ) γνώσομαι ὅτι (σ) σώσεις ἐν χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ,
38 (τ) καθὼς ἐλάλησας. Καὶ ἐγένετο ὕτως· καὶ ὤρθρισε (υ) τῇ ἐπαύριον, καὶ (φ) ἐξέπιασε τὸν ὄκον, (χ) καὶ ἔπλησε δρόσος ἀπὸ τοῦ ὄκου
39 πλήρης λεκάνη ὕδατος. Καὶ εἶπε Γεδεὼν πρὸς τὸν Θεόν, (ψ) Μὴ δὴ ὀργισθήτω ὁ θυμός σου ἐν ἐμοὶ, καὶ λαλήσω (ω) ἔτι ἅπαξ, (α) πεῖρά-σω δὴ καὶ γε ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ ὄκῳ· καὶ (β) γενέσθω ἡ ξηρασία ἐπὶ τὸν ὄκον μόνον, (γ) καὶ ἐπὶ
40 πᾶσῃ τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ ἐγένετο ξηρασία ἐπὶ τὸν ὄκον μόνον, (δ) καὶ ἐπὶ πᾶσῃ τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος.

MS. A. (κ) ἐν παυλὶ Μανασσῆ, καὶ ἐζέωσεν καὶ αὐλὸς ὀπίσω αὐτῦ. καὶ ἐξαπέστελεν ἀγγέλους ἐν Ἀσὴρ, (λ) ἀνέβησ εἰς ἀπάντησιν αὐτῦ. (ω) Εἰ σώζεις ἐν τῇ χειρί μου (ν) ὃν τρόπον ξ ἐπεφώνησάς. (ο) τὸ ἔριον (π) καὶ ἐὰν (ρ) γνώσομαι (σ) σώζεις ἐν τῇ χειρί μου (τ) ὃν τρόπον (υ) Γεδεὼν τῇ (φ) ἀποστασίαν (χ) καὶ ἀπερρύη ἡ δρόσος ἐκ τ (ψ) Μὴ ὀργισθήτω (ω) πρὸς σὲ ἔτι (α) καὶ πειράσω ἔτι (β) γενηθήτω ξηρασία (γ) ἐπὶ τ (δ) ἐπὶ τ (ε) ἐγένετο

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ ὤρθρισεν (α) Ἰροβάαλ, αὐτός ὅτι Γεδεὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτῦ, καὶ (ε) παρενέβαλον (γ) ἐπὶ πηγὴν Ἀραδὶ· καὶ παρεμβολὴ (δ) Μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ Βορρᾶ (ε) ἀπὸ Γα-
2 βαα δαμωραὶ ἐν κοιλάδι. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ, ὥστε μὴ παραδῶναί με τ Μαδιὰμ ἐν χερὶ αὐτῦ, μήποτε καυχήσῃ Ἰσραὴλ ἐπ' ἐμὲ, λέγων, Ἡ
3 χείρ μου (ζ) ἔσωσέ με. Καὶ νῦν λάλησον δὴ ἐν ὠσὶ τ λαῦ, λέγων, (η) Τίς ὁ φοβούμενος καὶ δειλός; ὑποστρέφετω καὶ ἐκχωρείτω ἀπὸ ὄρους Γαλαάδ. καὶ (θ) ἐπέστρεψεν ἀπὸ τῦ λαῦ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες
4 ὑπελείφθησαν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Ἔτι ὁ λαὸς (ι) πολύς ὅτι. κατένεγκον αὐτὸς πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐκκαθαρῶ σοι αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἔσται ὃν ἐάν εἴπω πρὸς σέ, οὗτος πορεύσεται (κ) σὺν σοὶ, αὐτὸς πορεύσεται (λ) σὺν σοί· καὶ πᾶς ὃν ἂν εἴπω πρὸς σέ, οὗτος οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐτὸς οὐ πορεύσεται μετὰ
5 σοῦ. (μ) Καὶ κατήνεγκε τ λαὸν (ν) πρὸς τὸ ὕδωρ· καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Πᾶς ὃς ἂν (ξ) λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτῦ (ο) ἀπὸ τῦ ὕδατος ὡς ἐάν (ο) λάψῃ ὁ κύων, στήσῃς αὐτὸ καθ' μόνας· καὶ πᾶς ὃς (π) ἐὰν κλίνῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐ-
6 τῦ (ρ) πιεῖν. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῶν λαψάντων ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν, τριακόσιοι ἄνδρες. καὶ (σ) πᾶν τὸ κατάλοιπον τῦ λαῦ ἔκλιναν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῶν πιεῖν ὕδωρ.

Et nuntios misit in omnem Ma-35
nasse, & in Aser, & in Zabulon, & in Nephthali. Et ascendit in occursum eorum. Et dixit Gedeon 36
ad Deum, Si tu salvas in manu mea Israel, sicut locutus es; Ecce 37
ego pono vellus lanæ in area. Si ros factus fuerit super vellus solum, & super universam terram siccitas; cognoscam, quia salvabis in manu mea Israel, 38
sicut locutus es. Et factum est sic. Et surrexit diluculò die craſtinâ, & expressit vellus: & stillavit ros de vellere, plena lagena aquâ. Et dixit Gedeon ad 39
Deum, Ne irascatur nunc furor tuus in me, & loquar adhuc semel: tentabo nunc & quidem adhuc semel in vellere: & fiat siccitas super vellus solum, & super universam terrã fiat ros. 40
Et fecit Deus sic in nocte illa. Et facta est siccitas super vellus solum: et super universam terram factus est ros.

CAP. VII.

ET diluculò surrexit Jerobaal 1
(ipse est Gedeon) & omnis populus cum eo, et castrametati sunt super fontem Arad: & castra Madiam erant ei ab Aquilone à (a) Gabaathamoræ in convalle. Et dixit Dominus ad Gedeon, 2
Multus est populus, qui tecum; ita (b) ut non ego traditurus sim Madiã in manu eorũ, ne quando glorietur Israel super me, dicens; Manus mea salvavit me. Et nunc 3
loquere utique in auribus populi, dicens; Quis est timens, & formidolosus? revertatur, (c) et recedat à monte Galaad. Et reverterunt de populo viginti & duo millia: et remanserunt decẽ millia. Et dixit Dom⁹ ad Gedeon, 4
Adhuc popul⁹ mult⁹ est. Fac eos descendere ad aquã: et (d) emundabo tibi eũ illic: et erit, quemcũque dixero ad te, hic ibit tecũ; ipse ibit tecũ: et omnis quemcũq; dixero ad te, hic non ibit tecũ; ipse non ibit tecũ. Et descende- 5
re fecit populũ ad aquã. Et dixit Dom⁹ ad Gedeon; Omnis, quicunq; lambuerit linguâ suâ de aqua, tanquam si lamberet canis; statues eũ seorsũ: et omnis quicunque inclinaverit super genua sua ad (e) bibendũ. Et factus est 6
numer⁹ eorũ, qui lambuerunt in (f) manu sua ad os suũ, trecenti viri. Et omne residuũ populi trucberunt super genua sua ad bibendum aquam.

MS. A. (α) Ἰεσβάαλ (β) παρενέβαλεν (γ) ἐπὶ τ γιὼ Ἰαὴρ· (δ) Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ ἦν (ε) ἀπὸ τῦ βώμου τῦ Ἀζὼρ ἐν τῇ κοιλάδι. (ζ) ἔσωχάν με. Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτ, Λάλησον δὴ εἰς τὰ ὦτα τ λαῦ, (η) Τίς δειλὸς καὶ φοβούμενος; ἀποστραφήτω καὶ ἐξόρμησεν ἀπὸ τῦ ὄρους τῦ Γαλαάδ. (θ) ἀπεστράφησ (ι) πολύς. καλάμαγε αὐλὲς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐλὸν σοι ἐκεῖθεν. καὶ ἔσται (κ) μετ Ζῦ, (λ) μετ Ζῦ· καὶ πάντα ὃν ἐάν εἴπω σοι, ὅτι ὁ πορεύσει (μ) Καὶ κατεβίβασεν (ν) εἰς τὸ (ξ) λήψῃ (ι) ὃν τ (ο) λήμψῃ (π) ἂν κάμψῃ τὰ γόνατα (ρ) τ πεῖν, μελασήσῃς αὐτ καθ' αὐλὸν. Καὶ ἐγένετο πᾶς ἀριθμὸς τ λαμψάντων ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτ, τριακόσιοι (σ) πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τ λαῦ ἔκαμψαν ὀθὶ τὰ γόνατα αὐτῦ τ πεῖν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וְאוֹגְדִין שְׁלַח בְּכָל תְּחוּם מְנַשֶּׁה וְאִתְחַבְּרוּ אַף אִנּוּן בַּתְרוֹהִי וְאוֹגְדִין שְׁלַח בְּשֵׁבֶט אָשֵׁר
36 וּבְשֵׁבֶט וּבוּלֻן וּבְשֵׁבֶט נַפְתָּלִי וְסָלִיקוּ לְקֳדָמוֹתְהוֹן : וַאֲמַר גִּדְעוֹן קֳדָם יְיָ אִם אִיתָךְ פְּרִיק
37 בִּידִי יַת יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלֶּלְתָּא : הָא אֲנָא מַחֵית יַת גּוּתָא דְעַמְרָא בְּבֵית אִדְרֵי אִם טַלָּא
יְהֵי עַל גּוּתָא בִּלְחוֹדָהּ וְעַל כָּל אַרְעָא יוּבְשָׁא וְאִדַע אֲרֵי תְּפֵיק בִּידִי יַת יִשְׂרָאֵל כְּמָא
38 דְמַלֶּלְתָּא : וְהָוָה כֵן וְאַקְדֵּם מִיּוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וַעֲצַר יַת גּוּתָא וּנְפַץ טַלָּא מִן גּוּתָא מְלִי
39 לַקָּנָא דְמַיָּא : וַאֲמַר גִּדְעוֹן קֳדָם יְיָ לָא יִתְקֵיף רוֹנְזָךְ בְּיִ וַאֲמַלֵּל בְּרַם וְמָנָא הָדָא אֲנַסֵּי כְעַן
40 לְחוֹד וְמָנָא בְּגוּתָא יְהֵי כְעַן יוּבְשָׁא עַל גּוּתָא בִּלְחוֹדָהּ וְעַל כָּל אַרְעָא יְהֵי טַלָּא : וַעֲבַד יְיָ כֵן
בְּלֵילְיָא הַהוּא וַהֲוָה יוּבְשָׁא עַל גּוּתָא בִּלְחוֹדָהּ וְעַל כָּל אַרְעָא הֲוָה טַלָּא :

ז

1 וְאַקְדִּים יְרוּבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וּשְׁרוֹ עַל עֵין חֲרוֹד וּמַשְׁרִית מְדָיְנָאֵי שַׁרְיָא
2 לְקִבְלֵיהּ מִצְּפוֹנָא מִגִּבְעָתָא דְמַסְחַכְיָא לְמֵישְׁרָא : וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן סַגִּי עַמָּא דִּי עִמָּךְ
מִלְמִמְסַר יַת מְדָיְנָאֵי בִּידֵיהוֹן דִּלְמָא יִתְרַבְרְבוּן קֳדָמַי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר יְדָנָא פְּרִקַת לָנָא :
3 וּכְעַן אִכְלִי כְעַן קֳדָם עַמָּא לְמֵימַר מַן דְּדָחֵל וְזָע יְתִיב וְיִתְבַּחַר מִטּוּרָא דִּגְלְעָד וְחָב מִן עַמָּא
עַסְרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין וְעַסְרָא אַלְפִין אִשְׁתַּאֲרוּ : וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן עוֹד עַמָּא סַגִּי אֲחֵית יַתְהוֹן
4 לְמַיָּא וְאִבְחַרְנוֹן לָךְ תַּמָּן וְיֵהֵי דִּי אֲמַר לָךְ דֵּין יֵזֵיל עִמָּךְ הוּא יֵזֵיל עִמָּךְ וְכֹל דִּי אֵימַר
לָךְ דֵּין לָא יֵזֵיל עִמָּךְ הוּא לָא יֵזֵיל : וְאַחֵית יַת עַמָּא לְמַיָּא וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן כֹּל דִּי לָחֵךְ
בִּלְשׁוֹנֵיהּ מִן מַיָּא כְּמָא דְמָלְחִךְ כַּלְבָּא תְּקִים יָתֵיהּ בִּלְחוֹדֵיהּ וְכָל דְּכָרַע עַל בִּרְכּוֹהִי
לְמִשְׁתֵּי : וַהֲוָה מִנְיַן דְּשָׁדַן בִּידֵיהוֹן לְפוּמְהוֹן תְּלָת מְאָה גַּבְרָא וְכֹל שְׁאָר עַמָּא כְּרַעוּ עַל
6 בִּרְכֵּיהוֹן לְמִשְׁתֵּי מַיָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nuncios misit in omni termino Menasse; & congregati sunt etiam illi 35
post eum: & nuncios misit in tribu Asser, & in tribu Zebulun, & in tribu Nephthali, & ascenderunt ad occursum eorum. Et dixit Gidghon ante 36
Dominum: Si es tu liberans in manu mea Israel, ut id quod locutus es: Ecce ego deponens vellus lanæ in domo areæ meæ, si ros erit super vellus 37
in singularitate sua, & super omnem terram ariditas: & cognoscam quòd liberabis in manu mea Israel, ut id quod locutus es. Et fuit sic, & anti- 38
cipavit in die qui post eum, & expressit vellus, & *elicuit rorem* à vellere complementum lagenæ aquarum. Et dixit Gidghon ante Dominum, Ne 39
fortificetur indignatio tua in me; & loquar tantum vice hac: tentabo nunc tantum vice hac in vellere; erit nunc siccitas *super vellus* in singularitate sua, & super omnem terram erit ros. Et fecit Dominus sic in 40
nocte illa: & fuit ariditas super vellus in singularitate sua, & super omnem terram fuit ros.

CAP. VII.

ET anticipavit Jerubaghal, ipse Gidghon, & omnis populus qui cum 1
eo, & posuerunt super fontem Hharod: & exercitus Midianæorum posuit ad contra eum à Septentrione, à colle qui respicit ad planiciem. Et dixit Dominus ad Gidghon, Multus populus qui tecum, à tradendo 2
Midianæos in manibus eorum: fortasse magnificabuntur ante me Israel, ad dicendum, Manus nostra liberavit nos. Et nunc *clama* nunc ante po- 3
pulum, ad dicendum; Qui timens & pavens, redeat; & deligatur ex monte Gilghad. Et rediit ex populo viginti duo millia, & decem millia relicti sunt. Et dixit Dñs Gidghon, Adhuc popul⁹ mult⁹, descendere fac eos 4
ad aquas, & deligam eos tibi ibi: & erit quem dixero tibi, hic ibit tecũ, is ibit tecum; & omnis quem dixero tibi, hic non ibit tecum, is non ibit. Et 5
descendere fecit populum ad aquas, & dixit Dominus Gidghon: Omnis qui lambet in lingua sua ex aquis, sicut quod lambit canis, constitues eum in singularitate sua, & omnis qui curvatur super genua sua ad bibendum. Et fuit numerus qui projicientes in manib⁹ suis ad os, trecenti viri; 6
& omnis reliquus popul⁹ curvaverunt super genua sua ad bibendũ aquam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܫܕܪ ܡܠܐܟܐ ܒܟܠ ܡܢܫܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܬܪܝܗ ܘܫܕܪ ܡܠܐܟܐ ܒܐܫܪ ܘܐܬܟܢܫ ܐܦ ܗܘ ܒܬܪܝܗ ܘܫܕܪ ܡܠܐܟܐ ܒܢܦܬܠܝ ܘܐܬܟܢܫ ܐܦ ܗܘ ܒܬܪ ܓܒܥ ܘܣܠܩ ܠܩܒܠܗ

ספר שופטים : ז

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Iambuerunt viris trecentis In :Ghidhon ad Dominus Dixitque

7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמְלַקְקִים
erunt populus omnis &:tua manu in Midian *dabo &* ;vos *ſalvabo*

אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ
& ,ſua manu in populus eſcam *ceperunt* Et .ſuum locum in *vir*

אִישׁ לִמְקֹמוֹ : וַיְקַחוּ אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֶת
,ſua *tentoria* in *virum* ,dimiſit Iſrael virum omnem & :ſuas tubas

שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֶת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאָהֳלָיו
ei *erat* Midian *caſtrametatio* & :*apprehendit* viros trecentos *in* &

וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ הֶחְזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ
:Dominus eum ad dixit & ,ipſa nocte in fuit Et .valle in deſubter

מִתַּחַת בָּעֵמֶק : וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה
ſi Et .tua manu in *eam dedi* quia ;*caſtrametationem* in deſcende ,Surge

קוּם רֵד בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְיָדֶךָ : וְאִם־
ad tuus puer Purah & tu deſcende ,deſcendere tu *timens*

יָרֵא אַתָּה לָרֶדֶת רֵד אַתָּה וּפוּרָה נַעַרְךָ אֶל־
confortabuntur poſtea & :loquantur quid audies Et .*caſtrametationem*

מַחֲנֶה : וְשָׁמַעְתָּ מַה־יְדַבֵּרוּ וְאַחַר תֶּחֱזַקְנָה
Purah & ,ipſe deſcendit Et .*caſtrametationem* in deſcendeſque ,tuæ manus

יָדֶיךָ וְיָרַדְתָּ בַּמַּחֲנֶה וַיֵּרֶד הוּא וּפוּרָה
,Midian Et .*caſtrametatione* in qui ;*jumtatorum* extremum ad ejus puer

נַעֲרוֹ אֶל־קְצֵה הַחֲמֻשִּׁים אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה : וּמִדְיָן
leciſta tanquam valle in *cadentes* Chedem filii omnes & ,Hamalec &

וַעֲמָלֵק וְכָל־בְּנֵי־קֶדֶם נֹפְלִים בָּעֵמֶק כָּאַרְבֶּה
arena tanquam ,numerus non eorum camelorum & ,multitudine in

לָרֹב וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר כַּחוֹל
ecce & ,Ghidhon Venitque .multitudine in maris *labium ſuper* quæ

שֶׂעַר־שְׂפַת הַיָּם לָרֹב : וַיָּבֹא גִּדְעוֹן וְהִנֵּה־
ſomnium Ecce :dicebat & ,ſomnium ſuo proximo *narrans* vir

אִישׁ מְסַפֵּר לְרֵעֵהוּ חֲלוֹם וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלוֹם
caſtrametatione in ſe volvens *hordeorum* panis torta ecce & ,ſomniavi

חָלַמְתִּי וְהִנֵּה צְלוֹל לֶחֶם שְׂעֹרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה
,cecidit & ,illud percuſſit & :*tentorium* ad uſque venit & ,Midian

מִדְיָן וַיָּבֹא עַד־הָאֹהֶל וַיַּכֵּהוּ וַיִּפֹּל
,ejus *ſocius* reſpondit Et .*tentorium* cecidit & ,deſuper illud ſubvertit &

וַיְהַפְכֵהוּ לְמַעְלָה וְנָפַל הָאֹהֶל : וַיַּעַן רֵעֵהוּ
viri Joas filii Ghidhon gladius niſi hoc Non :ait &

וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בִּלְתִּי אִם־חֶרֶב גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ אִישׁ
omnem & ,Midian ejus manu in Deus dedit :Iſrael

יִשְׂרְאֵל נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־מִדְיָן וְאֶת כָּל־
,ſomnii narrationem Ghidhon *audire* circa ,fuit Et .*caſtrametationem*

הַמַּחֲנֶה : וַיְהִי כְּשֹׁמַע גִּדְעוֹן אֶת־מִסְפַּר הַחֲלוֹם
caſtrametationem ad eſt reverſus & :ſe incurvavit & ;ejus *ſolutionem* &

וְאֶת־שִׁבְרוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיָּשָׁב אֶל־מַחֲנֵה
veſtra manu in Dominus dedit quia ,Surgite :ait & ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיֶדְכֶם
viros trecentos Diviſitque .Midian *caſtrametationem*

אֶת־מַחֲנֵה מִדְיָן : וַיַּחַץ אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ
,eorum omnium manu in tubas dedit & ,capita tria

שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד־כֻּלָּם
Dixitque .hydriarum medio in *unones* & ;vacuas hydrias &

וְכַדֵּים רֵיקִים וְלַפִּדִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים : וַיֹּאמֶר
ingrediens ego ecce & :facietis ſic & ,videbitis me Ex ,eos ad

אֲלֵיהֶם מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אֲנֹכִי בָּא
.facietis ſic ,faciam quemadmodum ,erit & *caſtrametationis*:extremum in

בְּקְצֵה הַמַּחֲנֶה וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן :
tubis in clangetis & :mecum qui omnis & ego ,tuba in clangam Et

וְתָקַעְתִּי בַּשּׁוֹפָר אֲנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת
,Domino ,dicetiſque ;*caſtrametationis omnis* circuitus vos etiam

גַּם־אַתֶּם סָבִיבוֹת כָּל־הַמַּחֲנֶה וַאֲמַרְתֶּם לַיהוָה
:Ghidhon &

וְלִגְדְעוֹן :

7 Et ait Dominus ad Gedeon, In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian : omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum ſuum.
8 Sumptis itaque pro numero cibariis & tubis, omnem reliquam multitudinem abire præcepit ad tabernacula ſua : et ipſe cum trecentis viris ſe certamini dedit. Caſtra autem Madian erant ſubter in valle.
9 Eádem nocte dixit Dominus ad eum; Surge, & deſcende in caſtra : quia tradidi eos in manu tua.
10 Sin autem ſolus ire formidas, deſcendat tecum Phara puer tuus.
11 Et cùm audieris quid loquantur, tunc confortabuntur manus tuæ, & ſecurior ad hoſtium caſtra deſcendes. Deſcendit ergò ipſe & Phara puer ejus in partem caſtrorum, ubi erant armatorum vigiliæ.
12 Madian autem & Amalec, & omnes Orientales populi, fuſi jacebant in valle, ut locuſtarum multitudo : cameli quoque innumerabiles erant, ſicut arena quæ jacet in littore maris. Cúmque veniſſet Gedeon, narrabat aliquis ſomnium proximo ſuo : & in hunc modum referebat quod viderat; Vidi ſomnium, & videbatur mihi quaſi ſubcinericius panis ex hordeo volvi, & in caſtra Madian deſcendere : cúmque perveniſſet ad tabernaculum, percuſſit illud, atque ſubvertit, & terræ funditùs coæquavit.
14 Reſpondit is, cui loquebatur; Non eſt hoc aliud, niſi gladius Gedeonis filii Joas viri Iſraelitæ : tradidit enim Dominus in manus ejus Madian, & omnia caſtra ejus. Cúmque audiſſet Gedeon ſomniũ, & interpretationem ejus, adoravit : & reverſus eſt ad caſtra Iſrael, & ait; Surgite, tradidit enim Dominus in manꝰ noſtras caſtra Madian.
16 Diviſitque trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manibꝰ eorum, lagenáſque vacuas ac lampades in medio lagenarum.
17 Et dixit ad eos, Quod me facere videritis, hoc facite : ingrediar partem caſtrorum, & quod fecero, ſectamini. Quando perſonuerit tuba in manu mea, vos quoque per caſtrorum circuitum clangite, & conclamate, Domino & Gedeoni.

7 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Ἐν τοῖς τεια-
κοσίοις ἀνδράσι τοῖς λάψασι σώσω ὑμᾶς, (τ)
καὶ δώσω τὴ Μαδιὰμ ἐν χερί σε, καὶ πᾶς ὁ
λαὸς (υ) πορεύσονꝫ ἀνὴρ εἰς τὸ τόπον αὐτοῦ.
8 Καὶ ἔλαβον τὰ σπισμὸν τῆ λαοῦ (φ) ἐν χερὶ
αὐτῆ, καὶ τὰς κερατίνας αὐτῆ. (χ) καὶ τὰ πάντα ἀνδρα-
δα Ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν ἀνδρα(ψ) εἰς σκη-
νὴν αὐτῆ καὶ τὰς διακοσίους ἀνδρας κατέκρατησεν.
καὶ ἡ παρεμβολὴ Μαδιὰμ ἦν αὐτῆ ὑποκάτω
9 ἐν τῆ κοιλάδι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ νυκτὶ ἐκεί-
νῃ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, (ω) Ἀνάστα, κα-
τάβηθι ἐν τῆ παρεμβολῆ, ὅτι παρέδωκα αὐ-
10 τὴν ἐν τῆ χερί σε. (α) Καὶ εἰ φοβῆ σὺ καταβαί-
νειν, κατάβηθι σὺ καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριόν
11 σε εἰς τὴ παρεμβολὴν, Καὶ ἀκούσῃ τί (β) λα-
λήσουσι, καὶ (γ) μετὰ τοῦτο ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σε
καὶ καταβήσῃ ἐν τῆ παρεμβολῆ. καὶ κατέβη
αὐτὸς καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ (δ) πρὸς
ἀρχὰς τὴ πεντήκοντα, οἱ ἦσαν ἐν τῆ παρεμ-
12 βολῆ. Καὶ Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ καὶ (ε) πάντες
οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν (ζ) βεβλημένοι ἐν τῆ κοιλά-
δι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ τὴ (η) καμήλοις
αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς, ἀλλ' ἦσαν (θ) ὡς
ἡ ἄμμος ἡ ὀπὶ (ι) χείλους τὴ θαλάσσης εἰς
13 πλῆθος. Καὶ (κ) ἦλθε Γεδεὼν, καὶ ἰδὲ ἀν-
ὴρ (λ) ἐξηγούμενος τῷ πλησίον αὐτοῦ (μ)
ἐνύπνιον, καὶ εἶπεν, (ν) Ἰδὲ ἐνυπνιασάμην
ἐνύπνιον, καὶ ἰδὲ μαζὶς ἄρτου κριθίνου (ξ)
στρεφομένη ἐν τῆ παρεμβολῆ Μαδιὰμ, καὶ
ἦλθεν ἕως τῆς (ο) σκηνῆς, καὶ ἐπάταξεν
αὐτὴν, καὶ ἔπεσεν, καὶ (π) ἀνέστρεψεν αὐτὴν
ἄνω, καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ
14 πλησίον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν ἄυτη (ρ)
εἰ μὴ ῥομφαία Γεδεὼν υἱῆ Ἰωὰς ἀνδρὸς
Ἰσραὴλ· παρέδωκεν (σ) ὁ θεὸς ἐν χειρὶ
αὐτοῦ τὴ Μαδιὰμ καὶ πᾶσαν τὴ παρεμβολήν.
15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Γεδεὼν τὴν (τ) ἐξ-
ήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν Σύγκρισιν αὐτοῦ,
καὶ προσεκύνησε (υ) κυρίῳ, καὶ ὑπέστρεψεν
εἰς τὴν (φ) παρεμβολὴν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν,
16 Ἀνάστε, ὅτι παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ
(χ) ὑμῖν τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. Καὶ
διεῖλε τοὺς τριακοσίους (ψ) ἄνδρας εἰς τρεῖς
ἀρχὰς, καὶ ἔδωκε κεραλίνας ἐν χειρὶ πάντων,
καὶ ὑδρίας κενὰς, καὶ λαμπάδας (ω) ἐν τῆ ὑ-
17 δρίας. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, Ἀπ' ἐμοῦ ὄ-
ψεσθε, καὶ (α) ὅτω ποιῆτε· καὶ ἰδὲ ἐγὼ εἰσ-
πορεύομαι (β) ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς,
καὶ ἔσαι (γ) καθὼς ἂν ποιήσω, (δ) ὅτω ποιή-
18 σεις. Καὶ (ε) σαλπιῶ ἐν τῆ κεραλίνῃ ἐγὼ, καὶ
πάντες (ζ) μετ' ἐμοῦ σαλπιεῖτε ἐν τὴ κερα-
λίναις (η) κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ
ἐρεῖτε, Τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών.

MS.A. (τ) καὶ παραδώσω(υ) ἀποδεχέτω ἀνὴρ(φ) ἐν τὴ χερσὶν αὐτῶν, (χ)
καὶ πάντα ἄνδρα (ψ) εἰς τὸ Σκήνωμα αὐτοῦ τὴ τὰ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐ-
κράτησεν. ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν ὑποκάτωθεν ἐν τῆ(ω) Ἀνάβηθι, κατάβηθι τὸ
πάχος εἰς τὴ παρεμβολὴν ἐντεῦθεν, ὅτι (α) Εἰ δὲ φοβῆ(β) λαλῆσαι, (γ) μὲ
ταῦτα(δ) εἰς μέρος τὴ πεντήκοντα τὴ ἐν τῆ(ε) πάντες υἱοὶ(ζ) παρεμβεβλήκασ
ἐν(η) καμήλοις ὡς (θ) ὥσπερ (ι) τὸ χεῖλος τὴ (κ) εἰσῆλθεν(λ) διῆγεῖ(μ) τὸ
ἐνύπνιον, (ν) Ἰδὲ τὸ ἐνύπνιον ὁ ἐνυπνιάσθην, καὶ (ξ) κυλιομένη ἐν (ο) Σκηνῆς
Μαδιὰμ, καὶ (π) κατέστρεψεν(ρ) ἀλλ' ἢ (σ) κύριος ἐν (τ) δώηγησιν (υ) κύριος,
καὶ ἐπέστρεψεν(φ) παρεμβολὴν, καὶ(χ) ὑμῶν(ψ) ἄνδρας τρεῖς (ω) ἐμ μέσῳ τὴ ὑ-
δριῶν. (α) ὅπως (β) ἐμ μέσῳ τὴ (γ) ὡς ἐὰν (δ) ὅπως (ε) σαλπῶ τῇ (ζ) αἱ
μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλπεῖτε τὴ (η) καὶ ὑμεῖς κύκλῳ τὴ

Et dixit Dominus ad Gedeon, In trecentis viris, qui lambebant aquas, liberabo vos: & dabo Madiam in manu tua: et omnis populus ibit, vir ad locũ ſuum. Et ſumpſerunt cibaria populi in manu ſua, & concas ſuas. Et omnem virum Iſrael dimiſit, virum in tabernaculum ejus. Et trecentos viros (ſ) confortavit. Et caſtra Madiam erant de ſubter ejus in convalle. Et factum eſt in nocte illa, & dixit ad eum Dominus, Exurge, deſcende in caſtra: quoniam tradidi ea in manu tua. Et ſi times tu deſcendere; deſcende tu, & Phara puer tuus in caſtra: Et audies quid loquantur: & poſt hoc invalueſcent manus tuæ: et deſcendes in caſtra. Et deſcendit ipſe, & Phara puer ejus ad (h) principium ipſorum quinquaginta, qui erant in caſtris. Et Madiam, & Amalec, & omnes filii Orientis jacentes in valle, ſicut locuſta in multitudine: & camelis eorum non erat numerus: ſed erant velut arena, quæ eſt ad labium maris in multitudine. Et venit Gedeon: et ecce vir narrans proximo ſuo ſomnium, & dixit; Ecce ſomniavi ſomnium: & ecce (i) menſa panis hordeacei volvebatur ſe in caſtra Madiam: & venit uſq; ad tabernaculum, & percuſſit illud: (k) & cecidit. Et ſubvertit illud deſuper: et cecidit tabernaculũ. Et reſpondit proximus ejus, & dixit, Non eſt hoc niſi gladius Gedeon filii Joas, viri Iſrael. Tradidit Deus in manu ejus Madiam, et univerſa caſtra. Et factum eſt, poſtquã audivit Gedeon narrationem ſomnii, & interpretationẽ ejus: adoravit: Dominumque reverſus in caſtra Iſrael, et dixit, Surgite, quoniã tradidit Dominus in manu noſtra caſtra Madiam. Et divisit trecentos viros in tria principia: et dedit cornuas in manu omnium, & hydrias vacuas, & lampadas in hydriis. Et dixit ad eos; Ex me videbitis: et ſic facietis. Et ecce ego ingrediar in principium caſtrorum: & erit; ſicut utique fecero, ſic facietis. Et ſi canam in cornua ego: & omnes mecum canetis in cornuas in circuitu omnium caſtrorum: & dicetis, (l) Dominus, & ipſi Gedeon.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

7 וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן בִּתְלָת מְאָה גוּבְרִין דְּשָׁדַן בִּידֵיהוֹן לְפוּמְהוֹן אֶפְרוֹק יַתְכוֹן וְאֶמְסַר יַת
8 מִדְיָנָאֵי בִּידָךְ וְכָל עַמָּא יְזִלוּן גַּבַר לַאֲתָרֵיהּ : וּנְסִיבוּ יַת זְוָדֵי עַמָּא בִּידֵיהוֹן וְיַת שׁוֹפָרֵיהוֹן
9 וְיַת כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל שְׁלַח גַּבַר לְקִרְוּתֵיהּ וּבְתְלָת מְאָה גַּבְרָא אֲחֵקֵף וּמַשֵּׁרִית מִדְיָנָאֵי
10 שְׁרִיָא לְקִבְלֵיהּ מִשְׁפּוֹלֵי מִישְׁרָא : וַיְהִי בְּלֵילְיָא דַּהֲוָא וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ קוּם חוֹת בְּמַשְׁרִיתָא
11 אֲרֵי מְסַרְתָּנוּן בִּידָךְ : וְאִם דָּחִיל אַתְּ לְמֵחַת חוֹת אַתְּ וּפוּרָה עוּלְמָךְ לְמַשְׁרִיתָא : וְתִשְׁמַע
מָה יְמַלְלוּן וּבְתַר כֵּן יִתְקוֹף יָדָךְ וְתֵחוֹת בְּמַשְׁרִיתָא וְנַחַת הוּא וּפוּרָה עוּלְמֵיהּ לְסִטַר
12 מְזִרְזֵיָא דִּי בְמַשְׁרִיתָא : וּמִדְיָנָאֵי וַעֲמָלְקָאֵי וְכָל בְּנֵי מַדְנְחָא רָמָן בְּמֵישְׁרָא כְּנוּבָאֵי לְסַנֵּי
13 וְלִגְמַלֵּיהוֹן לֵית מְנָן בְּחָלָא דִּי עַל כֵּיף יַמָּא לְסַנֵּי : וַאֲתָא גִּדְעוֹן וְהָא גַּבְרָא מְשַׁתְּעֵי
לְחַבְרֵיהּ חֶלְמָא וְאָמַר הָא חֶלְמָא חַלְמִית וְהָא חֵרֶר דִּלְחֶם שְׂעוֹרִין מִתְהַפֵּךְ בְּמַשְׁרִית
14 מִדְיָנָאֵי וַאֲתָא עַד מַשְׁכְּנָא וּמְחָהִי וּנְפַל וְהַפְכֵיהּ לְעֵילָא וּנְפַל מַשְׁכְּנָא : וַאֲתִיב חַבְרֵיהּ
וַאֲמַר לֵית דָּא אֶלָּהֵן חַרְבָּא דְּגִדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ גֻּבְרָא דִּיהּ מְסַר יְיָ בִּידֵיהּ יַת מִדְיָנָאֵי וְיַת
15 כָּל מַשְׁרִיתָא : וַהֲוָה כַּד שְׁמַע גִּדְעוֹן יַת שׁוּעֲיַת חֶלְמָא וְיַת פִּשְׁרֵיהּ וְאוֹדִי וְתָב לְמַשְׁרִיתָא
16 דְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר קוּמוּ אֲרֵי מְסַר יְיָ בִּידֵיכוֹן יַת מַשְׁרִיתָא דְּמִדְיָנָאֵי : וּפַלֵּג יַת תְּלָת מְאָה
גַּבְרָא לְתְלָת מַשְׁרִין וִיהַב שׁוֹפָרַיָא בִּידָא דְּכוּלְהוֹן וְכַדִּין רֵיקָנִין וּבְעוֹרַיָא בְּגוֹ כַּדִּין :
17 וַאֲמַר לְהוֹן מִנִּי תְחַוּוּן וְכֵן תַּעְבְּדוּן וְהָא אֲנָא אֲתֵי בְּסִטְרֵי מַשְׁרִיתָא וִיהֵי כְּמָא
18 דְּאַעְבֵּיד כֵּן תַּעְבְּדוּן : וְאֶתְקַע בְּשׁוֹפָרָא אֲנָא וְכָל דְּעִמִּי וְתִתְקְעוּן בְּשׁוֹפָרַיָא אַף
אַתּוּן סְחֲרְנוּת כָּל מַשְׁרִיתָא וְתֵימְרוּן חַרְבָּא דְּמִקְטְלָא מִן קֳדָם יְיָ וְנִצְחָנָא עַל
יְדֵי גִדְעוֹן :

7 Et dixit Dñs ad Gidghon, In trecentis viris, qui projicientes in manibus ſuis ad os ſuum, liberabo vos, & tradam Midianæos in manu tua: & omnis populus ibunt vir ad locum ſuum. Et tulerunt commeatus populi in manibus eorum, & buccinas eorum, & omnem hominem Iſrael miſit in urbem ſuam; & in trecentis viris fortificatus eſt; & exercitus Midianæorum poſuit ad-contra eum in depreſſionibus planiciei. Et fuit in nocte illa, & dixit illi Dñs, Surge, deſcende in caſtra, nam tradidi eos in manu tua. Et ſi timens tu ad deſcendendum, deſcende tu & Phura puer tuus ad caſtra. Et audies quid *loquentur*; & poſtea *fortificabitur manus tua*, & deſcendes in caſtris: & deſcendit ille & Phura puer ejus ad extremitatem armatorum qui in caſtris. Et Midianæi & Ghamalekæi, & omnes filii Orientis projecti in caſtris, ut locuſta, ad multitudinem: & camelis eorum non erat numerus, ſicut pulvis qui ſuper littus maris ad multitudinem. Et venit Gidghon, & ecce vir narrans ſocio ſuo ſomnium: & dixit, Ecce ſomnium ſomniavi; & ecce placenta panis ordeacei convoluta eſt in caſtris Midianæorum, & venit uſq; ad tabernaculum, & percuſſit illud, & cecidit & evertit illud ad-ſurſum, & cecidit tabernaculum. Et reſpondit ſocius ejus: & dixit ei, Non eſt hoc, niſi gladius Gidghon filii Joas hominis Iſraelis: tradidit Dominus in manu ejus Midianæos & omnia caſtra. Et fuit quando audivit Gidghon narrationem ſomnii, & expoſitionem ejus, & laudavit, & rediit ad caſtra Iſrael; & dixit, Surgite, nam tradidit Dñs in manibus veſtris caſtra Midianæorum. Et divisit trecentos viros in tres turmas, & dedit buccinas in manu omnium eorum, & cados inanes, & lampades in medio cadorum. Et dixit illis, Ex me videbitis, & ſic facietis: & ecce ego veniam in finibꝰ caſtrorum; & erit ut id quod faciam, & ſic facietis. Et clangam in buccina, ego & omnes qui mecum, & clangetis in buccinis etiam vos in circuitu omnium caſtrorum: & dicetis, Gladius *occidens* ab-ante Dominum & victoria ſuper manus Gidghon.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et ait Dominus ad Gedeonem, Trecentis 7
hiſce viris qui lamberunt aquam manibus
ad os *admotis*, ſervabo vos, tradámque Me-
dianitas in manus veſtras: totus verò *reli-*
quus populus revertatur quiſque ad locum
ſuum. Sumpſerunt igitur cunctus populus 8
viaticum ſuum in manus ſuas, & cornua ſua:
omnes autem filios Iſrael dimiſit, quemque
ad hæreditatem ſuam & ad tentorium ſuum,
ſeſeque trecentis illis munivit: caſtra verò
Median erant inferiùs in valle. Factúmque 9
eſt nocte illâ ut diceret ad eum Dominus,
Surge, deſcende in caſtra, quoniam tradidi
ea in manus tuas. Quòd ſi deſcendere ti- 10
mes, deſcende tu & Phara adoleſcens tuus
in caſtra; Audiéſque quid loquantur, ac tunc 11
confirmabuntur manus tuæ. Deſcendit itaque
in caſtra ipſe & Phara juvenis ſuus prope
ducem quinquaginta *militum*, qui erat in
caſtris. (Median autem, & Amalec, omnéſq; 12
filii Recem jacebant in valle inſtar locuſta-
rum plurimi; ipſis enim & camelis eorum
non erat numerus, *quippe qui* arenam quæ
ſecus litus maris eſt, multitudine æqua-
bant.) Et accedens Gedeon vidit quendam 13
narrantem proximo ſuo ſomnium, eíque
dicentem, Vidi in ſomnio meo placen-
tam panis hordeacei ſeſe circumagentem
per caſtra Median quæ tentorium uſque de-
veniens ſubvertit illud ſupernè, cecidit-
que tentorium. Reſpondens proximus ejus 14
ait illi, Nihil hoc *aliud* eſt, niſi gladius
Gedeonis filii Joas gigantis Iſraelitici, in
cujus manum tradidit Deus caſtra Median.
Auditâ Gedeon narratione ſomnii ejuſque 15
expoſitione, adoravit, & reverſus ad ca-
ſtra Iſraelis dixit, Surgite, quoniam tradi-
dit Deus in manus veſtras caſtra Median.
Et diſtributis trecentis viris in tria capita, 16
præcepit ut ſinguli cornua tenerent manı-
bus ſuis, & hydrias vacuas, lampadéſque in
medio hydriarum. Et dixit eis, Me ſpectate, 17
& ſic agite. Ecce ego in media caſtra ſum
ingreſſurus, quemadmodum faciam, ſic fa-
cite. Buccinâ clangam ego & univerſus po- 18
pulus qui mecum ſunt; & vos etiam clangite
buccinas circum univerſa caſtra, & dicite,
Gladius Domino eſt ac Gedeoni.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 *Tum dixit Dominus Gedeoni, Per hos* 7
trecentos qui aquâ ſuis linguis biberunt,
liberabo eos, tradámque Medianitas in
manus veſtras: ipſe verò populus rever-
tatur omnes ad loca ſua. Itaque ſum- 8
pſerunt trecenti illi viri viaticum ſuum,
& cornua manibus ſuis: univerſi verò
filii Iſrael abierunt unuſquiſque ad do-
micilium ſuum et ad hæreditatem ſuam,
manentibus trecentis illis viris: porrò ex-
ercitus Medianæorum infrà in valle. Cúm- 9
que nox obtexiſſet eos, dixit illi Domi-
nus, Surge ſtatim, & deſcende ad exer-
citum eorum; jam enim tradidi eos in ma-
nus tuas. Quòd ſi times deſcendere, de- 10
ſcende tu et Phara ſervus tuus ad ex-
ercitum; Audies quidem ſermonem eorum, 11
& quid dicant; ac tunc confortabitur atq;
corroborabitur manus tua. Deſcendens igi-
tur ipſe cum Phara puero ſuo, aſtitit duci
quinquaginta virorum. (Cæterùm Medi- 12
anitæ & Amalecitæ, & filii Kedem ca-
ſtra poſuerant in convalle, multitudine
pares locuſtis; neque enim numerari po-
terant, nec ſupputari poterant cameli eo-
rum, quoniã erant multitudine pares are-
næ quæ eſt ſecus litus maris.) Venit ia- 13
quam Gedeon noctu, audivitque virum
quendam narrantem ſomnium ſocio ſuo,
eique dicentẽ, Vidi in eo quod videre ſo-
let qui dormit (i. in ſomnio) quaſi pla-
centam panis hordeacei ſeſe verſantem
inter exercitum Median, quæ tamdiu ſe
verſavit quoad pervenerit ad tentoria
ductum, tum tentoria deorſum detudẽrit.
Explicavit autem illi ſocius ejus ſomnii, 14
dixitque ad eum, Non eſt placenta iſta,
niſi bellum Gedeonis filii Joas gigantis
Iſraelitici, cui tradidit Deus exercitum
Median. Cùm igitur audiſſet Gedeon 15
ſomnium & interpretationẽ ejus, Deum
adoravit, & reverſus ad exercitum filio-
rum Iſrael, dixit eis; Surgite modò, jam
tradidit vobis Dominus exercitum Medi-
an, victoréſque reddidit adverſùs eum.
Diviſiſq; trecentis viris qui ſecum erant, 16
in tres turmas, juſſit eis ut manibus ſuis
tenerent ollas & hydrias vacuas: a quib⁹
eſſet fax ignea. Tum dixit eis, Me reſpi- 17
cite, & quemadmodum faciam, ſic facite:
ecce ego ingreſſurus ſum in exercitum;
quemadmodum faciam, ita facite. Nam 18
eorum ſum inflaturus ego & omnes qui
mecum erunt; quod cùm audieritis, inſtẽ-

te vos etiam cornuaque veſtra circumſonate, ac dicite, Gladius Domino eſt ac Gedeoni.

ספר שופטים: ח

extremus in ,secum qui viri centum & ,Ghidhon est ingressus Et

19 וַיָּבֹא גִּדְעוֹן וּמְאָה־אִישׁ אֲשֶׁר־אִתּוֹ בְּקְצֵה
suscitando tantùm ,mediæ custodiæ caput ,castrametationis

הַֽמַּחֲנֶה רֹאשׁ הָאַשְׁמֹרֶת הַתִּיכוֹנָה אַךְ הֵקִם
coll'endo & ,tubis in clanxerunt & ,custodes suscitaverunt

הַקִימוּ אֶת־הַשֹּׁמְרִים וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְנִפּוֹץ
capita tria clanxerunt Et ,eorum manu in quæ ,hydrias

20 הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם: וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים
manu in apprehenderunt & ,hydrias fregerunt & ,tubis in

בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיְשַׁבְּרוּ הַכַּדִּים וַיַּחֲזִיקוּ בִּיד־
,clangendum ad tubas sua dextera manu in & ,sinistras sua sinistra

שְׂמֹאולָם בַּלַּפִּידִים וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת לְתָקְעַ
ter Steterunt que ,Ghidhon & ,Domino Gladius :clamaveruntque

וַיִּקְרְאוּ חֶרֶב לַיהוָה וְלְגִדְעוֹן: וַיַּעַמְדוּ אִישׁ 21
,castrametatio omnis est confracta & ,castrametationem circum se sub

תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַיָּרָץ כָּל־הַמַּחֲנֶה
:tubis trecenti Clanxeruntque ,fugeruntq; ,sunt vociferati &

וַיָּרִיעוּ וַיָּנֻסוּ: וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הַשּׁוֹפָרוֹת 22
omnem in & ,suum socium in viri gladium Dominus posuit &

וַיָּשֶׂם יְהוָה אֶת־חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וּבְכָל־
ad usq; Seredath in haittah-Beth ad usq; castrametatio fugit & castrametatione

הַמַּחֲנֶה וַיָּנָס הַמַּחֲנֶה עַד־בֵּית הַשִּׁטָּה צְרֵרָתָה עַד
Israel vir est accinus Et .Tabbath super ,mecholah-Abel Libium

שְׂפַת־אָבֵל מְחוֹלָה עַל־טַבָּת: וַיִּצָּעֵק אִישׁ יִשְׂרָאֵל 23
sunt persecuti & :Menasseh omni de & ,Aser de & ,Napthali de

מִנַּפְתָּלִי וּמִן־אָשֵׁר וּמִן־כָּל־מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ
montem omnem in Ghidhon misit Nunciosque .Midian post

אַחֲרֵי מִדְיָן: וּמַלְאָכִים שָׁלַח גִּדְעוֹן בְּכָל־הַר 24
cis capite &,Midian occursum in Descendite:dicendo,Ephraim

אֶפְרַיִם לֵאמֹר רְדוּ לִקְרַאת מִדְיָן וּלְכִדוּ לָהֶם אֶת־
vir omnis est accitus Et ,Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas

הַמַּיִם עַד בֵּית־בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּצָּעֵק כָּל־אִישׁ
,Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas ceperunt & ,Ephraim

אֶפְרַיִם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הַמַּיִם עַד בֵּית בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן:
,Zeeb & ,Horeb ,Midian principes duos comprehenderunt Et

וַיִּלְכְּדוּ שְׁנֵי־שָׂרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב 25
occiderunt Zeeb & ,Horeb petra in Horeb interfecerunt &

וַיַּהַרְגוּ אֶת־עֹרֵב בְּצוּר־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב הָרְגוּ
Zeeb & Horeb caput & :Midian ad sunt persecuti &,Zeeb torculari in

בְּיֶקֶב־זְאֵב וַיִּרְדְּפוּ אֶל־מִדְיָן וְרֹאשׁ־עֹרֵב וְזְאֵב
,Jarden ra ,ssum Ghidhon ad attulerunt

הֵבִיאוּ אֶל־גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן:

CAP. VIII. ח

fecisti hoc verbum Cur :Ephraim cur eum ad dixerunt Et

1 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ אֶפְרַיִם מַה־הַדָּבָר הַזֶּה עָשִׂיתָ
?Midian in pugnandum ad ibis cùm nobis vocandum non ad ,nobis

לָנוּ לְבִלְתִּי קְרֹאת לָנוּ כִּי הָלַכְתָּ לְהִלָּחֶם בְּמִדְיָן
feci Quid eos ad Dixitque ,fortitudine in secum jurgaverunt &

וַיְרִיבוּן אִתּוֹ בְּחָזְקָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־עָשִׂיתִי 2
?Abiezer vindemia præ Ephraim racemi botrum nonne? vos sicut nunc

עַתָּה כָּכֶם הֲלֹא טוֹב עֹלְלוֹת אֶפְרַיִם מִבְצִיר אֲבִיעֶזֶר:
,Horeb ,Midian principes Deus dedit vestra manu In

בְּיֶדְכֶם נָתַן אֱלֹהִים אֶת־שָׂרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב 3
te remisit Tunc ?vos sicut facere potui Quid & :Zeeb &

וְאֶת־זְאֵב וּמַה־יָּכֹלְתִּי עָשׂוֹת כָּכֶם אָז רָפְתָה
venit Et .hoc verbum ipsum loquendo in,eo desuper eorum spiritus

רוּחָם מֵעָלָיו בְּדַבְּרוֹ הַדָּבָר הַזֶּה: וַיָּבֹא 4
qui viri trecenti & ,ipse transiens ,Jarden ad Ghidhon

גִּדְעוֹן הַיַּרְדְּנָה עֹבֵר הוּא וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ אֲשֶׁר
.persequentes & ,lassi secum

אִתּוֹ עֲיֵפִים וְרֹדְפִים:

Versio VULG. LAT.

19 Ingressúsque est Gedeon, & trecenti viri qui erant cum eo, in partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis mediæ: & custodib⁹ suscitatis, cœperunt buccinis clangere, & complodere inter se lagenas. Cúmq; per gyrum castrorum in tribus personarent locis, & hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manib⁹ lampades, & dextris sonantes tubas, clamaverúntque; Gladius Domini & Gedeonis, Stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt, & vociferantes, ululantésque fugerunt: Et nihilominùs insistebant trecenti viri buccinis personantes. Immisitque Dñs gladium in omnibus castris, & mutuá se cæde truncabant, Fugientes usque ad Bethsetta, & crepidiné Abelmehula in Tebbath. Conclamantes autem viri Israel de Nephthali, & Aser, & omni Manasse, persequebantur Madian. Misitq; Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim, dicens; Descendite in occursum Madian, & occupate aquas usque Bethbera atque Jordané. Clamavitque omnis Ephraim, & præoccupavit aquas atque Jordanem usque Bethbera. Apprehensósque duos viros Madian, Oreb & Zeb, interfecit Oreb in Petra Oreb, Zeb verò in Torculari Zeb. Et persecuti sunt Madian, capita Oreb & Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis.

CAP. VIII.

1 DIxerúntque ad eum viri Ephraim; Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares, cùm ad pugnam pergeres contra Madian? jurgantes fortiter, & propè vim inferentes. 2 Quibus ille respondit; Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? nónne melior est racemus Ephraim, vindemiis 3 Abiezer? In manus vestras Dominus tradidit principes Madian, Oreb & Zeb: quid tale facere potui, quale vos fecistis? Quod cùm locutus esset, requievit spiritus eorum, quo tumebant contra eum. Cúmque venisset Gedeon ad Jordanem, transivit eum cum trecentis viris qui secum erant: & præ lassitudine, fugientes persequi non poterant.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν (ϑ) καὶ οἱ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς ἐν ἀρχῇ τῆς φυλακῆς μέσης· καὶ ἐγείροντες ἤγειραν τοὺς φυλάσσοντας, καὶ (ι) ἐσάλπισαν ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ ἐξετίναξαν τοὺς ὑδρίας τοὺς 20 ἐν τῇ χρσὶν αὐτῆς. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ ζωύπεσφαν τοὺς ὑδρίας, (κ) καὶ ἐκράτησαν ἐν χρσὶν ἀριστερᾶς αὐτῆς τοὺς λαμπάδας, καὶ ἐν χρσὶ δεξιᾶς αὐτῆς τοὺς κεραλίνας τοῦ σαλπίσαι· καὶ ἀνέκραξαν, Ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών. 21 Καὶ ἔστησεν (λ) ἀνὴρ ἐφ' ἑαυτῷ κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔδραμεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ, καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον. Καὶ (μ) ἐπάλπισαν ἐν ταῖς τριακοσίαις κεραλίναις. καὶ ἔθηκε κύριος τῆς ῥομφαίαν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον 23 αὐτοῦ (ν) ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ. Καὶ (ξ) ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ (ο) ἕως Βηθσὲθ Ταχαραδὰ Ἀβγμεκλὰ ὅλη Ταβάθ. καὶ (π) ἐβόησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ρ) ἀπὸ Νεφθαλὶ, καὶ ἀπὸ Ἀσὴρ, καὶ ἀπὸ πασῶν Μανασσῆ, καὶ 24 (σ) ἐδίωξαν ὀπίσω Μαδιάμ. Καὶ ἀγγέλους ἀπέστειλε Γεδεὼν ἐν πασῇ (υ) ὁρᾳ Ἐφραὶμ, λέγων, (φ) Καταβητε εἰς συνάντησιν Μαδιὰμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθβηρὰ καὶ τὸ Ἰορδάνου. καὶ ἐβόησε πᾶς ἀνὴρ Ἐφραὶμ, καὶ κατελάβοντο τὸ (χ) ὕδωρ ἕως Βαιθβηρὰ καὶ τὸ Ἰορδάνου. 25 Καὶ (ψ) συνέλαβον τοὺς ἄρχοντας Μαδιὰμ, καὶ τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζὴβ· καὶ ἀπέκτειναν τὸν Ὠρὴβ (ω) ἐν Σὰρ Ὠρὴβ, καὶ τὸν Ζὴβ ἀπέκτει-
νεν ἐν (α) Ἰαικεζήφ. καὶ κατεδίωξαν (β) τὸν Μαδιὰμ· καὶ τὰς κεφαλὰς Ὠρὴβ καὶ Ζὴβ ἤ-
νεγκαν πρὸς Γεδεὼν (γ) ἀπὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

MS. A. (ϑ) καὶ ἐκαθέν ἄνδρες μεῖ' αὐτῶ ἐν μέρῃ τ παρεμβολῆς ἀρχομένης τ φυλακῆς τ μεσύσης· πλὴν ἐγέρσ ἤγειρεν τὲς (ι) ἐσάλπιϛ τ (κ) καὶ ἐκράβενλο ἐν τῇ χρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν * τ * καὶ ἐν τῇ χρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτ αἱ κερατίναι τὸ (λ) ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ (μ) ἐσάλπιϛ αἱ κερατίναι. καὶ ἔδετο κυρίῳ μάχαιραν ἀνδρὸς (ν) καὶ ἐν ὅλῃ τῇ (ξ) ἔφυγεν πᾶσα ἡ (ο) ἕως τ Βασπεπὰ, καὶ Συνημμένη ἕως χείλες Βασβμεκλὰ καὶ ἐπὶ Ταβάθ. (π) ἐβόησεν (ρ) ἐκ Νεφθαλείμ, καὶ ἐξ Ἀσὴρ, καὶ ἐκ πασῶν Μανασσῆ, (σ) καὶ ἐδίωξαν (τ) ἐξαπέστειλεν (υ) ὁρίῳ (φ) Ἀνάσητε καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς (χ) ὕδωρ Βαιθηρὰ (ψ) Συνέλαβον τὲς δύο ἄρχοντας Μαδιὰμ, τ (ω) ἐν Σωρείν, καὶ (α) Ἰακεζήβ. (β) Μαδιὰμ· καὶ (γ) ἐκ τὸ πέραν

Καϸ. ν'.

1 Καὶ (α) εἶπαν πρὸς Γεδεὼν ἀνὴρ Ἐφραὶμ, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τοῦ μὴ κληθῆσαι ἡμᾶς (β) ὅτε ἐπορεύου παρατάξα-
σθαι ἐν Μαδιάμ; καὶ διῃρέθισλο πρὸς αὐτὸν (α) jurgabant adve sus eum fe-
2 ἰσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς, Τί ἐποίησα vit ter. Et dixit ad eos, Quid feci
νῦν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείσσων nunc, sicut vos? Nonne melior ra-
ἐστιν ἐν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείσσων cemus Ephraim, quàm vindemia
ἐστιν ἐν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείσσων Abiezer? In manu vestra tradi-
ἐστιν ἐν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείσσων dit; principes Madian, Oreb
3 Ἐν χρσὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τὲς ἄρχον- & Zeb. Et quid potui facere, sicut
τας Μαδιὰμ, τ Ὠρὴβ καὶ τ Ζὴβ· καὶ τί (δ) & Zeb. Et quid potui facere, sicut
ἠδυνήθλω ποιῆσαι (ε) ὡς ὑμεῖς; (ζ) τότε vos? Tunc remisit se spiritus eo-
ἀνέδη τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶ ἐν τῷ rum ex eo, dum ille loqueretur ser-
4 λαλῆσαι αὐτὸν τ λόγον τοῦτον. Καὶ ἦλθε monem hunc. Et venit Gedeon ad
Γεδεὼν ἐπὶ τ Ἰορδάνλν, καὶ διέβη αὐτὸς Jordanem; & transiit ipse, et
(η) καὶ οἱ τεσσαράκοντα ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῶ πε- trecenti viri, qui cum eo, (ϑ) fes-
νῶντες καὶ διώκοντες. si & persequentes.

MS. A. (α) εἶπεν πρὸς αὐτὸν (β) ὅτε ἐξεπορεύε πολεμῆσαι ἐν τῇ Μαδιὰμ; τ
κρίνοντο μεῖ' αὐτῶ κραλαιῶς. (γ) Οὐχὶ * κρίνω ἐπιφυλλίδες (δ) ἢ συνάσθλω(ε) τε
θὲς (ζ) καλέπαυσ. τότε ἀνήκε τὸ πνεῦμα (η) καὶ διακόσιοι ἄνδρες μεῖ' αὐτὸ
λιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 וְאָתָא גִדְעוֹן וּמְאָה גַבְרָא דְעִמֵיהּ בְּסִיפֵי מַשְׁרִיתָא בְּרִישׁ מַטְרָתָא מְצִיעָתָא בְּרֵם אַקְמָא
20 אֲקִימוּ יַת נְטָרַיָא וְתָקְעוּ בְּשׁוֹפְרַיָא וּנְפַצוּ פַּדִּין דְּבִידֵיהוֹן: וְתָקְעוּ תְּלַת מַשְׁרִין בְּשׁוֹפְרַיָא
וְתַבְּרוּ כַּדְיָא וְאָחְקִיפוּ בִּיד סְמָלְהוֹן בִּבְעִירָא וּבִיד יְמִינְהוֹן בְּשׁוֹפְרַיָא לְמִתְקַע וְאָמְרוּ
21 חַרְבָּא מִן קֳדָם יְיָ וּנְצַחְנָא עַל יְדֵי גִדְעוֹן: וְקָטוּ גַבְרָא בְּאַתְרֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרִיתָא
וּרְהַטַת כָּל מַשְׁרִיתָא וְיָבִיבוּ וְאַפְכוּ: וְתָקְעוּ תְּלַת מְאָה שׁוֹפְרַיָא וְשַׁוִי יְיָ יַת חֶרֶב גַבְרָא
22 בְּחַבְרֵיהּ וּבְכָל מַשְׁרִיתָא וְאַפְכַת מַשְׁרִיתָא עַד בֵּית שִׁטָא לְצְרִירַת עַד כֵּיף מֵישַׁר אָבֵל
מְחוֹלָה לְטַבַּת: וְאִתְכַּנִישׁ אֲנָשׁ יִשְׂרָאֵל מִנַפְתָּלִי וּמִן שִׁבְטָא דְאָשֵׁר וּמִן כָּל שִׁבְטָא דִמְנַשֶׁה
23 וּרְדִפוּ בָּתַר מִדְיָנָאֵי: וְאוֹנְדִין שְׁלַח גִדְעוֹן בְּכָל טוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם לְמֵימַר חוּתוּ לְקַדְמִית
מִדְיָנָאֵי וְאַחוּדוּ עֲלֵיהוֹן יַת מֵיָא עַד בֵּית בָּרָה וְיַת יַרְדְנָא וְאִתְכַּנִישׁ כָּל אֲנָשׁ אֶפְרַיִם
וְאַחִדוּ יַת מֵיָא עַד בֵּית בָּרָה וְיַת יַרְדְנָא: וְאַחִדוּ תַּרְתֵּין רַבְרְבֵי מִדְיָן יַת עוֹרֵב וְיַת זְאֵב
וּקְטָלוּ יַת עוֹרֵב בְּשִׁקּוּף עוֹרֵב וְיַת זְאֵב קְטָלוּ בְּמִשַׁר זְאֵב וּרְדִפוּ בָּתַר מִדְיָנָאֵי וְיָתוּ
וְזְאֵב אִיתַיְאִי לְיַת גִדְעוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְנָא:

ח

1 וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֲנָשׁ אֶפְרַיִם מָא פִּתְגָמָא דֵין עֲבַדְתָּא לָנָא בְּרֵישׁ מָה לָא קְרֵיתָא לָנָא
כַּד אֲזַלְתָּא לְאַגָחָא קְרָבָא בְּמִדְיָן וְיָתִין עִמֵיהּ בְּתַקּוּף: וְאָמַר לְהוֹן מָה עֲבִידִית כְּעַן
יָתִיתִין הֲלָא מְבִין חַלְשִׁיָא דְבֵית אֶפְרַיִם מִתְקַנְיָא דְבֵית אֲבִיעֶזֶר בִּידְכוֹן מְסַר יְיָ יַת

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit Gidghon & centum viri qui cum eo, in finibus castrorum, in capite custodiæ mediæ: etiam excitare excitarunt custodes, & clanxerunt in buccinis, & extenderunt cados qui in manibus eorum. Et clanxerunt tres turmæ in buccinis, & fregerunt cados, & apprehenderunt in manu sinistra eorum in lampadibus, & in manu dextera eorum *in buccinis* ad clangendum, & dixerunt, Gladius ex-ante Dominum, & victoria super manus Gidghon. Et steterunt viri in loco suo circum circum ad castra, & cucurrerunt omnia castra & vociferaverunt, & converterunt. Et clanxerunt trecentæ buccinæ: & posuit Dominus gladium viri in socio suo, & in omnibus castris, & converterunt castra usq; ad Bethsitah ad Szerirath usq; ad latus planitiei Mehola ad Tabarh. Et congregatus est homo Israel ex Nephthali, & ex tribu Asser, & ex *omni tribu* Menasse, & persecuti sunt post Midianæos. Et nuncios misit Gidghon in omnem montem *domus* Ephraim, ad dicendum: Descendite in occursum Midianæorum, & claudite super eos vadum usq; Beth-barah & Jordanem: & congregatus est omnis homo Ephraim, & clauserunt vadum usq; Bethbarah & Jordanem. Et comprehenderunt duos principes Midian Ghoreb & Zeeb; & occiderunt Ghoreb in petra Ghoreb, & Zeeb occiderunt in planitie Zeeb: & persecuti sunt post Midianæos, & caput Ghoreb & Zeeb venire fecerunt ad Gidghon de-trans Jordanem.

CAP. VIII.

ET dixerunt ei homo Ephraim, Quod verbum hoc fecisti, nobis propter quid non vocasti nos, quando ivisti ad inundum bellum in Midian, & disceptantes cum eo in fortitudine. Et dixerunt ei: Quid feci nunc vos? Nonne bona decimæ domus Ephraim a fortibus domus Abiezer

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ... Ingressus ergò Gedeon & centum viri qui cum eo erant, in primam castrorum partem, in custodiam mediam, excitando excitârunt custodes. Clangentésque trecenti illi duces cornibus, confregerunt hydrias; & tenentes sinistris suis lampades, dextris autem cornua ut clangerent, clamaverunt, Gladius Domino est & Gedeoni: Et constiterunt quisque in loco suo circum castra. Cucurrerunt autem universa castra, & *buccinis* canentes fugerunt. Rursus clanxerunt illa trecenta cornua, direxítque Dominus gladium cujusque in proximum suum per omnia castra, & fugerunt universa castra usque ad Beth-sabte, & Sederath, & usque ad oras Abelmehola quæ est secus Jetbath. Acclamantes ergò Israelitæ de Nephtali, & de Asir, & de toto Manasse, persecuti sunt Median. Nuntios quoque misit Gedeon per universum montem Aphrem, & ait, Descendite obviàm Medianitis, & aquas occupate usque ad Beth-bira quæ est ad latus Jordanis. Acclamantes igitur omnes Aphremitæ, occupárunt aquas usque ad Beth-bira Jordanis. Et apprehenderunt duos principes Medianitarum Oreb & Zeb: occiderunt Oreb in Sur, Zeb autem interfecerunt in Bethcabrab, & persecuti sunt Median: capita verò Oreb & Zeb attulerunt ad Gedeonem trans Jordanem.

* ... *

1 * ... Porrò Aphremitæ dixerunt ei, Cur ita fecisti, nec vocâsti nos iturus ad præliandum contra Median? gravitérque jurgati sunt cum eo. Quibus ille respondit, Quid ego nunc feci sicut vos? annon melior est racematio Aphremi vindimiâ Izraelis? Et verò in manus vestras tradidit Deus duos magnates Median, Oreb & Zeb: quid autem facere potuissem cujusmodi vos? Tunc recessit ab eo ira ipsorum, cùm hujusmodi sermonem protulisset. Venit itaque Gedeon ad Jordanem, trajecitque, & trecenti viri qui erant cum eo, currentes & languidi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وَدَخَلَ جِدْعُونُ وَمِئَةُ رَجُلٍ إِلَى ٱلْعَسْكَرِ فِي ٱلْجِهَةِ ٱلْوُسْطَى * وَنَفَخَ فِي ٱلْقُرُونِ * وَهَشَّمُوا
20 ٱلْبَلَّامِيَّةَ بِٱلْقُرُونِ * وَكَسَرُوا ٱلْجِرَارَ وَأَخَذُوا بِشَمَائِلِهِمُ ٱلسُّرُجَ وَبِيَمِينِهِمُ ٱلْقُرُونَ * وَهَتَفُوا بِأَعْلَى صَوْتِهِمْ
21 وَقَالُوا * ٱلسَّيْفُ لِلرَّبِّ وَلِجِدْعُونَ * وَوَقَفَ كُلُّ رَجُلٍ فِي مَوْضِعِهِ حَوَالَيِ ٱلْعَسْكَرِ * فَٱنْتَبَهَ أَهْلُ ٱلْعَسْكَرِ
22 كُلُّهُمْ * وَهَتَفُوا بِصَيْحَةٍ وَاحِدَةٍ * وَهَشَّمَ ٱلْقُرُونَ ٱلْبَلَّامِيَّةَ * وَسَلَّطَ ٱلرَّبُّ سَيْفَ ٱلرَّجُلِ مِنْهُمْ عَلَى
صَاحِبِهِ * وَهَرَبَ ٱلْعَسْكَرُ كُلُّهُ إِلَى بَيْتِ سَبْطَا وَصَدْرَتَ * وَإِلَى حَدِّ آبِلَ وَكُولَا ٱلَّتِي عِنْدَ يَطْبَتَ *
23 * وَهَتَفَ بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ أَهْلِ نَفْتَالِي وَأَسِيرَ * وَأَهْلِ مَنَسَّا جَمِيعِهِمْ * وَرَكَضُوا فِي طَلَبِ أَهْلِ
24 مَدْيَنَ * وَأَرْسَلَ جِدْعُونُ رُسُلاً إِلَى جَبَلِ إِفْرَامَ وَقَالَ * أَنْزِلُوا إِلَى أَهْلِ مَدْيَنَ وَٱسْتَبِقُوهُمْ * وَحَدُّوا
عَلَيْهِمُ ٱلطَّرِيقَ مِنْ أَوَّلِ ٱلْمَاءِ إِلَى ٱلْبِئْرِ ٱلَّتِي عِنْدَ ٱلْأُرْدُنِّ * وَهَتَفَ بَنُو إِفْرَامَ كُلُّهُمْ * وَقَطَعُوا
25 هَذَا مَهُمُ ٱلطَّرِيقَ مِنَ ٱلْمَاءِ إِلَى ٱلْبِئْرِ ٱلَّتِي عِنْدَ ٱلْأُرْدُنِّ * وَأَخَذُوا قَائِدَيْنِ مِنْ قُوَّادِ مَدْيَنَ *
عُورِيبَ وَزِيبَ * وَقَتَلُوا عُورِيبَ بِصُورِ وَزِيبَ قَتَلُوهُ بِمِعْبَرِ * وَٱسْرَعُوا فِي طَلَبِ أَهْلِ مَدْيَنَ * وَأَخَذُوا
رَأْسَ عُورِيبَ وَزِيبَ * وَأَتَوْا بِهِمَا إِلَى جِدْعُونَ إِلَى عَبْرِ ٱلْأُرْدُنِّ *

Ingressus itaque Gedeon, & cum eo centum viri in castra per latus medium, inflavit cornu. Et clangentes trecenti illi 20 viri cornibus, fregerunt hydrias; tenebant enim lævâ suâ lucernas, dextrâ verò cornua, et altissimâ voce clamantes dixerunt; Prælium Dei est & Gedeonis. Et 21 substitit unusquisque in loco suo ex adverso exercitus. Expergefacti verò milites omnes uno clamore vociferâ unt: Clanxerunt etiam cornua illa trecenta. Immisit 22 Dominus gladium unius ex ipsis in alterum, & aufugit totus exercitus ad Beth-sebta, & Saderath, & ad terminum Abel, & Mahola quæ est prope Jetbath. Quapropter surgentes omnes filii Israel 23 è Nephtalitis, Asiritis, & Manassitis, cucurrerunt ad quærendos Midianitas. Misit præterea Gedeon nuntios ad mon- 24 tem Ephraim, & dixit; Descendite ad Medianitas, & occurrentes eis occupate eis viam ab initio aquæ usque ad puteum qui est prope Jordanem. Exclamâ unt ergò filii Ephraim omnes, & præclusêrunt eis viam ab aqua usque ad puteum qui est prope Jordanem. Ceperúntque 25 duos duces ex ducibus Medim, Oreb, & Zeb: & occiderunt Oreb in Sur, Zeb autem occiderunt in Cabrab, & persecuti sunt ad quærendos Medianitas: & accipientes capita Orebi & Zebi, attulerunt ea ad Gedeonem trans Jordanem.

CAP. VIII.

Dixerunt autem ad eum filii Ephraim, 1 Cur tale opus fecisti, nec vocâsti nos quando egressus es ad oppugnandos Medianitas? & contenderunt cum eo quasi contentione. Dixit ad eos, Equid 2 est quod ego modò? nil ego quod non pi ferius alioue vestri. Nonne relucent uvarum Ephremi præstantiores sunt vindemiâ Izraelis? Tradidit tam vobis Do- 3 minus duos duces qui erant è ducibus Median, Oreb & Zeb: quid ego ego tale quasi vobis comparandum? tunc cessavit quasi ... & [illegible]

CAP. VIII.

1 وَقَالُوا لَهُ بَنُو إِفْرَامَ لِمَاذَا صَنَعْتَ مِثْلَ هَذَا ٱلصَّنِيعِ * وَلَمْ تَدْعُنَا حِينَ خَرَجْتَ لِمُحَارَبَةِ أَهْلِ
2 مَدْيَنَ * وَخَاصَمُوهُ خُصُومَةً شَدِيدَةً * فَقَالَ لَهُمْ * وَمَا ٱلَّذِي صَنَعْتُ ٱلْآنَ * مَا صَنَعْتُ إِلَّا دُونَ
3 صُنْعِكُمْ * أَلَيْسَ فَضْلَةُ عِنَبِ إِفْرَامَ أَحْيَرَ مِنْ قِطَافِ أَبِيعَزَالَ * قَدْ دَفَعَ إِلَيْكُمُ ٱلرَّبُّ
ٱلْقَائِدَيْنِ ٱلَّذِي مِنْ قُوَّادِ مَدْيَنَ * عُورِيبَ وَزِيبَ * فَمَا مَا صَنَعْتُ مِثْلَ صُنْعِكُمْ فَلَطَمَا بُوا

Dixerunt autem ad eum filii Ephraim, 1 Cur tale opus fecisti, nec vocâsti nos quando egressus es ad oppugnandos Medianitas? & contenderunt cum eo quasi contentione. Dixit ad eos, Equid 2 est quod ego modò? nil ego quod non pi ferius alioue vestri. Nonne relucent uvarum Ephremi præstantiores sunt vindemiâ Izraelis? Tradidit tam vobis Do- 3 minus duos duces qui erant è ducibus Median, Oreb & Zeb: quid ego ego tale quasi vobis comparandum? tunc cessavit quasi ... & [illegible]

ספר שופטים: ח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

extremus in ,secum qui viri centum & ,Ghidhon est ingressus Et

19 וַיָּבֹא גִּדְעוֹן וּמֵאָה אִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּקְצֵה
suscitando tantùm ;mediæ *custodiæ* caput ,*castrametationis*
הַמַּחֲנֶה רֹאשׁ הָאַשְׁמֹרֶת הַתִּיכוֹנָה אַךְ הֵקִם
collidendo & ,tubis *in* clanxerunt & ;custodes suscitaverunt
הַקִּימוּ אֶת־הַשֹּׁמְרִים וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְנִפּוּץ
capita tria clanxerunt Et .*eorum manu* in quæ ,hydrias
20 הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם: וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים
manu in apprehenderunt & ,hydrias fregerunt & ,tubis in
בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ הַכַּדִּים וַיַּחֲזִיקוּ בְיַד־
;clangendum ad tubas sua dextera manu in & ,*titiones* sua sinistra
שְׂמֹאולָם בַּלַּפִּידִים וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת לְתָקְעַ
eis Steterunteque .Ghidhon & ,Domino Gladius :clamaveruntque
21 וַיִּקְרְאוּ חֶרֶב לַיהוָה וְלְגִדְעוֹן: וַיַּעַמְדוּ אִישׁ
,*castrametatio* *omnis est* confracta & ;*castrametationem circum* *se sub*
תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַיָּרָץ כָּל־הַמַּחֲנֶה
:tubis trecenti Clanxeruntque .fugeruntq; ,sunt vociferati &
22 וַיָּרִיעוּ וַיָּנֻסוּ: וַיִּתְקְעוֹ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הַשּׁוֹפָרוֹת
omnem in & ,*suum socium* in *viri* gladium Dominus posuit &
וַיָּשֶׂם יְהוָה אֶת־חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וּבְכָל־
ad usq; Seredath in hasittah-Beth ad usq; *castrametatio fugit* & ;*castrametationē*
הַמַּחֲנֶה וַיָּנָס הַמַּחֲנֶה עַד־בֵּית הַשִּׁטָּה צְרֵרָתָה עַד
Israel vir est *accitus* Et .Tabbath *super* ,mecholah-Abel *labium*
23 שְׂפַת־אָבֵל מְחוֹלָה עַל־טַבָּת: וַיִּצָּעֵק אִישׁ יִשְׂרָאֵל
sunt persecuti & :Menasseh omni de & ,Aser de & ,Napthali de
מִנַּפְתָּלִי וּמִן־אָשֵׁר וּמִן־כָּל־מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ
montem omnem in Ghidhon misit Nunciosque .Midian post
24 אַחֲרֵי מִדְיָן: וּמַלְאָכִים שָׁלַח גִּדְעוֹן בְּכָל־הַר־
eis capite &,Midian occursum in Descendite:dicendo,Ephraim
אֶפְרַיִם לֵאמֹר רְדוּ לִקְרַאת מִדְיָן וְלִכְדוּ לָהֶם אֶת־
vir omnis est *accitus* Et .Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas
הַמַּיִם עַד בֵּית־בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּצָּעֵק כָּל־אִישׁ
.Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas ceperunt & ,Ephraim
אֶפְרַיִם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הַמַּיִם עַד בֵּית בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן:
,Zeeb & ,Horeb ,Midian principes duos comprehenderunt Et
25 וַיִּלְכְּדוּ שְׁנֵי־שָׂרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב
occiderunt Zeeb & ;Horeb petra in Horeb interfecerunt &
וַיַּהַרְגוּ אֶת־עֹרֵב בְּצוּר־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב הָרְגוּ
Zeeb & Horeb caput & :Midian *ad* sunt persecuti &;Zeeb torculari in
בִּיקֶב־זְאֵב וַיִּרְדְּפוּ אֶל־מִדְיָן וְרֹאשׁ־עֹרֵב וְזְאֵב
.Jarden *trajectu* à Ghidhon ad attulerunt
הֵבִיאוּ אֶל־גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן:

CAP. VIII. ח

feciſti hoc *verbum* Cur :Ephraim *vir* eum ad dixerunt Et

1 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ אֶפְרַיִם מָה־הַדָּבָר הַזֶּה עָשִׂיתָ
?Midian *in* pugnandum ad *ibas* cùm *nobis* *vocandum* *non ad* ,nobis
לָנוּ לְבִלְתִּי קְרֹאת לָנוּ כִּי הָלַכְתָּ לְהִלָּחֶם בְּמִדְיָן
feci Quid :eos ad Dixitque .*fortitudine in* secum jurgaverunt &
וַיָּרִיבוּן אִתּוֹ בְּחָזְקָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה־עָשִׂיתִי
?Abihezer vindemia *præ* Ephraim *racemi* *bonum* nonne?vos sicut nunc
2 עַתָּה כָּכֶם הֲלֹא טוֹב עֹלְלוֹת אֶפְרַיִם מִבְצִיר אֲבִיעֶזֶר:
,Horeb ,Midian principes Deus *dedit* vestra manu In
3 בְּיֶדְכֶם נָתַן אֱלֹהִים אֶת־שָׂרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב
se *remisit* Tunc ?vos sicut facere potui Quid & :Zeeb &
וְאֶת־זְאֵב וּמַה־יָּכֹלְתִּי עֲשׂוֹת כָּכֶם אָז רָפְתָה
venit Et .hoc verbum *ipsum loquendo in ,eo desuper* eorū ſpiritus
רוּחָם מֵעָלָיו בְּדַבְּרוֹ הַדָּבָר הַזֶּה: וַיָּבֹא
4 qui viri trecenti & ,ipſe transiens ,Jarden ad Ghidhon
גִּדְעוֹן הַיַּרְדְּנָה עֹבֵר הוּא וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ אֲשֶׁר
.perſequentes & ,lassi secum
אִתּוֹ עֲיֵפִים וְרֹדְפִים:

19 Ingressúsque est Gedeon, & trecenti viri qui erant cum eo, in partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis mediæ: & custodib⁹ suscitatis, cœperunt buccinis clangere, & complo-
20 dere inter se lagenas. Cúmq; per gyrum castrorum in tribus personarent locis, & hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manib⁹ lampades, & dextris sonántes tubas, clamaverúntque; Gladius Domini &
21 Gedeonis, Stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt, & vociferantes, ululantésque fugerunt:
22 Et nihilominùs insistebant trecenti viri buccinis personantes. Immisitque Dñs gladium in omnibus castris, & mutuâ se cæde truncabant, Fugientes usque ad Bethsetta, & crepidiné Abelmehula in Tebbath. Conclamantes autem viri Israel de Nephthali, & Aser, & omni Manasse, persequebantur Madian. Misitq;
24 Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim, dicens; Descendite in occursum Madian, & occupate aquas usque Bethbera atque Jordanē. Clamavítque omnis Ephraim, & præoccupavit aquas atque Jordanem usque Bethbera.
25 Apprehensósque duos viros Madian, Oreb & Zeb, interfecit Oreb in Petra Oreb, Zeb verò in Torculari Zeb. Et persecuti sunt Madian, capita Oreb & Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Jordanis.

CAP. VIII.

1 DIxerúntque ad eum viri Ephraim; Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares, cùm ad pugnam pergeres contra Madian? jurgantes fortiter, & propè vim inferentes.
2 Quibus ille respondit; Quid enim tale facere potui, quale vos feciſtis? nónne melior est racemus Ephraim, vindemiis
3 Abiezer? In manus vestras Dominus tradidit principes Madian, Oreb & Zeb: quid tale facere potui, quale vos feciſtis? Quod cùm locutus esset, requievit spiritus eorum, quo
4 tumebant contra eum. Cúmque venisset Gedeon ad Jordanem, transivit eum cum trecentis viris qui secum erant: & præ lassitudine, fugientes persequi non poterant.

19 Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν (ϑ) καὶ οἱ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ τ̃ παρεμβολῆς ἐν ἀρχῇ τ̃ φυλακῆς μέσης· καὶ ἐγείροντες ἤγειρον τὰς φυλάσσοντας, καὶ (ι) ἐσάλπισαν ἐν τ̃ κραπίναις, καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν τ̃ χερσὶν αὐτ̃ν. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ἐν τ̃ κρατίναις, καὶ (ια)συνέτριψαν τὰς ὑδρίας, (κ)καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτ̃ν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτ̃ν τὰς κεραλίνας τ̃ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν, Ῥομφαία τ̃ κυρίῳ καὶ τ̃ Γεδεών.
21 Καὶ ἔστησεν (λ) ἀνὴρ ἐφ' ἑαυτ̃ κύκλῳ τ̃ παρεμβολῆς· καὶ ἔδραμεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ, καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον. Καὶ (μ) ἐσάλπισαν ἐν τ̃ τριακοσίαις κεραλίναις. καὶ ἔθηκε κύριος τ̃ ῥομφαίαν ἀνδρὸς ἐν τ̃ πλησίον
3 αὐτοῦ (ν)ἐν πάσῃ τ̃ παρεμβολῇ. Καὶ (ξ) ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ (ο) ἕως Βηθσὲθ Ταραβαθὰ Ἀβελμεουλὰ ἐπὶ Ταβάθ. καὶ (π) ἐβόησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ρ) ἀπὸ Νεφθαλὶ, καὶ ἀπὸ Ἀσὴρ, καὶ ἀπὸ παντὸς Μανασσῆ, καὶ
24 (σ) ἐδίωξαν ὀπίσω Μαδιάμ. Καὶ ἀγγέλους (τ) ἀπέστειλε Γεδεὼν ἐν παντὶ (υ) ὄρει Ἐφραὶμ, λέγων, (φ) Κατάβητε εἰς συνάντησιν Μαδιὰμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθβαρὰ καὶ τ̃ Ἰορδάνου. καὶ ἐβόησε πᾶς ἀνὴρ Ἐφραὶμ, καὶ (χ)συνελαβοντο τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθβαρὰ καὶ τ̃ Ἰορδάνου.
25 Καὶ (ψ) συνέλαβοντο τὼς ἄρχοντας Μαδιὰμ, καὶ τ̃ Ὠρὴβ καὶ τ̃ Ζὴβ· καὶ ἀπέκτειναν τ̃ Ὠρὴβ (ω) ἐν Σὲρ Ὠρὴβ, καὶ τ̃ Ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν (α) Ἰακεφζήφ. καὶ κατεδίωξαν (β) τ̃ Μαδιάμ· καὶ τ̃ κεφαλὰς Ὠρὴβ καὶ Ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς Γεδεὼν (γ) ἀπὸ πέραν τ̃ Ἰορδάνου.

MS. A. (ϑ) καὶ ἐκαλέσαν ἄνδρες μεῖ' αὐτ̃ν ἐν μέρᾳ τ̃ παρεμβολῆς ἀρχομένης τ̃ φυλακῆς τ̃ μεσόσης· πλὴν ἐγέρσῃ ἤγειρεν τὼς (ι) ἐσάλπιξ τ̃ (κ) καὶ ἐλάβοντο ἐν τ̃ χερὶ τ̃ ἀριστερᾶ αὐτ̃ν * τ̃ * καὶ ἐν τ̃ χερὶ τ̃ δεξιᾶ αὐτ̃ οἱ κεραπίναι. τὸ (λ) ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ (μ) ἐσάλπιξ αἱ κεραπίναι. καὶ ἔδετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς (ν) καὶ ἐν ὅλῃ τ̃ (ξ) ἔφυγε πᾶσα ἡ (ο) ἕως τ̃ Βασεσθὰ, καὶ συνηγμένη ἕως χείλους Βασμεουλὰ καὶ ἐπὶ Ταβάθ. (π) ἐβόησεν (ρ) ὁι Νεφθαλείμ, καὶ ὀξ Ἀσὴρ, καὶ ὁι παντὸς Μανασσῆ, (σ) κατεδίωξαν (τ) ἐξαπέστειλεν (υ) ὀρίου (φ) Ἀνάβητε καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς (χ) ὕδωρ Βαιθβαρὰ (ψ) συνέλαβον τὼς δύο ἄρχοντας Μαδιὰμ, τ̃ (ω) ἐν Σωρείν, καὶ (α) Ἰακεφζήβ. (β) Μαδιὰμ· καὶ (γ) ὁι τὸ πέραν

Κεφ. η'.

1 Καὶ (α) εἶπαν πρὸς Γεδεὼν ἀνὴρ Ἐφραὶμ, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τ̃ μὴ κληθέσαι ἡμᾶς (β) ὅτε ἐπορεύθης παρεμβάλλειν ἐν Μαδιάμ; καὶ διῃρέσαντο πρὸς αὐτὸν
2 ἰσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, Τί ἐποίησα νῦν κατὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρεῖσσον ὄπωρα Ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ;
3 Ἐν χερὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τὼς ἄρχοντας Μαδιὰμ, τ̃ Ὠρὴβ καὶ τ̃ Ζὴβ· καὶ τί (δ) ἠδυνήθην ποιῆσαι (ε) ὡς ὑμεῖς; (ζ) τότε ἀνέθη τὸ πνεῦμα αὐτ̃ν ἀπ' αὐτ̃ ἐν τ̃ λαλῆσαι αὐτὸν τ̃ λόγον τοῦτον. Καὶ ἦλθε
4 Γεδεὼν ἐπὶ τ̃ Ἰορδάνου, καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτ̃ πεφυλακότες καὶ διώκοντες.

MS. A. (α) ὅπερ πρὸς αὐτὸν (β) ὅτε ἐξεπορεύθη πολεμῆσαι ἐν τ̃ Μαδιάμ (γ) κρίνοντο μεῖ' αὐτ̃ κραλαιῶς. (γ) Οὐχὶ * κρίσσω ἐπφυλλίδες (δ) ἠδυνάθην (ε) καθὼς (ζ) καλέπαυσε. τότε ἀνήκε τὸ πνεῦμα (η) καὶ διακόσιοι ἄνδρες μεῖ' αὐτ̃ λαιφυχοῦντες καὶ πεινῶντες.

CAP. VIII.

1 ET dixerunt ad Gedeon vir Ephræm; Quid verbum hoc feciſti nobis, ut non vocares nos, quando ivisti pugnare in Madian? Et
2 jurgabant adversùs eum fortiter. Et dixit ad eos, Quid feci nunc, sicut vos? Nonne melior racemus Ephræm, quàm vindemia
3 Abiezer? In manu vestra tradidit Dominus principes Madian, Oreb & Zeb. Et quid potui facere, sicut vos? Tunc remisit se spiritus eorum ab eo, dum ille loqueretur sermonem hunc. Et venit Gedeon ad
4 Jordanem; & transiit ipse, & trecenti viri, qui cum eo, (δ) fessi (η) & persequentes.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 וַאֲתָא גִדְעוֹן וּמְאָה גַבְרָא דְעִמֵּיהּ בְּסִיפֵי מַשְׁרִיתָא בְּרִישׁ מַטְרְתָא מְצִיעֲתָא בְּרֵם אֲקָמָא
20 אֲקִימוּ יַת נְטָרַיָא וְתָקְעוּ בְּשׁוֹפָרַיָא וּנְפַצוּ כַּדֵּין דְּבִידֵיהוֹן: וְתָקְעוּ תְּלַת מַשְׁרְיָן בְּשׁוֹפָרַיָא
וְתַבְּרוּ כַּדַיָא וְאַחְזִיקוּ בְיַד סְמָלְהוֹן בְּבְעוּרָיָא וּבְיַד יְמִינְהוֹן בְּשׁוֹפָרַיָא לְמִתְקַע וְאָמְרוּ
21 חַרְבָּא מִן קֳדָם יְיָ וְגִדְעוֹן: וְקָמוּ גְבַר בַּאֲתָרֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרִיתָא
22 וְרָהֲטַת כָּל מַשְׁרִיתָא וְיַבִּיבוּ וְאַפְכוּ: וְתָקְעוּ תְּלַת מְאָה שׁוֹפָרַיָא וְשַׁוִי יְיָ יַת חַרְבָּ גְבַר
בְּחַבְרֵיהּ וּבְכָל מַשְׁרִיתָא וַאֲפַכַת מַשְׁרִיתָא עַד בֵּית שִׁטָּא לְצֵרֵרַת עַד בֵּיף מֵישַׁר אָבֵל
23 מְחוֹלָה לְטַבָּת: וְאִתְכַּנִישׁ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל מִנַּפְתָּלִי וּמִן שִׁבְטָא דְאָשֵׁר וּמִן כָּל שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה
24 וּרְדַפוּ בְּתַר מִדְיָנָאֵי: וְאוּגְדִין שְׁלַח גִּדְעוֹן בְּכָל טוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם לְמֵימַר חוּתוּ לְקֳדָמוֹת
מִדְיָנָאֵי וְאַחְדוּ עֲלֵיהוֹן יַת מֵנְיוָתָא עַד בֵּית בָּרָה וְיַת יַרְדְּנָא וְאִתְכַּנִישׁ כָּל אֱנָשׁ אֶפְרַיִם
25 וְאַחְדוּ יַת מֵנְיוָתָא עַד בֵּית בָּרָה וְיַת יַרְדְּנָא: וְאַחַדוּ תְּרֵין רַבְרְבֵי מִדְיָן יַת עוֹרֵב וְיַת זְאֵב
וּקְטָלוּ יַת עוֹרֵב בְּשִׁקּוּף עוֹרֵב וְיַת זְאֵב קְטָלוּ בְּמֵישַׁר זְאֵב וּרְדַפוּ בָּתַר מִדְיָנָאֵי וְרֵישׁ עוֹרֵב
וְזְאֵב אַיְתִיאוּ לְוָת גִדְעוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא:

ח

1 וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֱנָשׁ אֶפְרַיִם מָא פִּתְגָמָא הָדֵין עֲבַדְתָּא לָנָא בְּדִיל מָה לָא קְרֵיתָא לָנָא
2 כַּד אָזַלְתָּא לְאַגָחָא קְרָבָא בְּמִדְיָן וְדֵינִין עִמֵּיהּ בְּתַקּוּף: וַאֲמַר לְהוֹן מָה עֲבֵדִית כְּעַן
כְּוֹתְכוֹן הֲלָא טָבִין חֲלָשַׁיָא דְבֵית אֶפְרַיִם מִתַּקְפָּיָא דְבֵית אֲבִיעֶזֶר: בְּיֵדְכוֹן מְסַר יְיָ יַת
3 רַבְרְבֵי מִדְיָן יַת עוֹרֵב וְיַת זְאֵב וּמָה יְכֵלִית לְמֶעְבַּד כְּוֹתְכוֹן בְּכֵן נָחַת רוּחֵיהוֹן מִנֵּיהּ
בְּמַלָּלוּתֵיהּ פִּתְגָמָא הָדֵין: וַאֲתָא גִדְעוֹן לְיַרְדְּנָא עֲבַר הוּא וּתְלַת מְאָה גַבְרַיָא דְעִמֵּיהּ
4 כַּד מַשְׁלְהָן וּרְדָפִין:

PARAPH. CHALD. Et venit Gidghon & centum viri qui cum eo, in finibus castrorum, in capite custodiæ mediæ: etiam excitare excitarunt custodes, & clanxerunt in buccinis, & extenderunt cados qui in manibus eorum. Et clanxerunt tres turmæ in buccinis, & fregerunt cados, & apprehenderunt in manu sinistra eorum in lampadibus, & in manu dextera eorum *in buccinis* ad clangendum, & dixerunt, Gladius ex-ante Dominum, & victoria super manus Gidghon. Et steterunt viri in loco suo circum circum ad castra, & cucurrerunt omnia castra & vociferaverunt, & converterunt. Et clanxerunt trecentæ buccinæ: & posuit Dominus gladium viri in socio suo, & in omnibus castris, & converterunt castra usq; ad Bethsitah ad Szerirath usq; ad latus planiciei Mehola ad Tabath. Et congregatus est homo Israel ex Nephthali, & ex tribu Asser, & ex *omni tribu* Menasse, & persecuti sunt post Midianæos. Et nuncios misit Gidghon in omnem montem *domus* Ephraim, ad dicendum: Descendite in occursum Midianæorum, & claudite super eos vadum usq; Beth-barah & Jordanem: & congregatus est omnis homo Ephraim, & clauserunt vadum usq; Beth-barah & Jordanem. Et comprehenderunt duos principes *Midian* Ghoreb & Zeeb; & occiderunt Ghoreb in petra Ghoreb, & Zeeb occiderunt in planicie Zeeb: & persecuti sunt post Midianæos, & caput Ghoreb & Zeeb venire fecerunt ad Gidghon de-trans Jordanem.

CAP. VIII.

ET dixerunt ei homo Ephraim, Quod verbum hoc feciſti nobis? propter quid non vocâsti nos, quando ivisti ad ineundum bellum in *Midian*? & disceptantes cum eo in fortitudine. Et dixit illis, Quid feci nunc sicut vos? Nonne boni debiles domus Ephraim à fortibus domus Abighezer? In manibus vestris tradidit Dominus principes Madian Ghoreb & Zeeb; & quid potero ad faciendum sicut vos; itaque quievit spiritus eorum ab eo in loquendo illum verbum hoc. Et venit Gidghon ad Jordanem, transiit ille & trecenti viri qui cum eo, quando lassi & persequentes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܥܠ ܓܕܥܘܢ ܘܡܐܬ ܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܠܓܢܒܐ ܡܨܥܬܐ ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܡܫܪܝܬ ܠܠܝܐ ܘܩܪܝ ܠܓܒܪ̈ܐ ܕܥܡ ܓܕܥܘܢ ܘܩܛܠ ܒܗ ܘܐܬܪ ܓܕܥܘܢ ܘܓܒܪ̈

ספר שופטים : ח

populo panis tortas *nunc* Date :Succoth viris Dixitque
5 וַיֹּאמֶר לְאַנְשֵׁי סֻכּוֹת תְּנוּ־נָא כִּכָּרוֹת לֶחֶם לָעָם
,Zebach *post* *persequens* ego & :*ipsi* lassi quia ;meis pedibus *in* qui
אֲשֶׁר בְּרַגְלָי כִּי־עֲיֵפִים הֵם וְאָנֹכִי רֹדֵף אַחֲרֵי זֶבַח
palma Num :Succoth principes *Dixitque* .Midian reges Salmunnah &
וְצַלְמֻנָּע מַלְכֵי מִדְיָן : וַיֹּאמֶר שָׂרֵי סֻכּוֹת הֲכַף
6 tuo exercitui demus *quòd* ,tua manu in nunc Salmunnah & ,Zebach
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע עַתָּה בְיָדֶךָ כִּי־נֹתֵן לְצִבְאֲךָ
,Zebach Dominus *dando in* Idcirco :Ghidhon Dixitque ? panem
לָחֶם : וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן לָכֵן בְּתֵת יְהוָה אֶת־זֶבַח
7 spinis *cum* vestram carnem triturabo &,mea manu in Salmunnah &
וְאֶת־צַלְמֻנָּע בְּיָדִי וְדַשְׁתִּי אֶת־בְּשַׂרְכֶם אֶת־קוֹצֵי
,Penuel inde ascendit Et .tribulis *cum* & ,deserti
הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקָנִים : וַיַּעַל מִשָּׁם פְּנוּאֵל
8 homines ei responderunt & hoc secundum eos ad est locutus &
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כְּזֹאת וַיַּעֲנוּ אֹתוֹ אַנְשֵׁי
etiam Dixitque .Succoth viri responderunt sicut Penuel
פְנוּאֵל כַּאֲשֶׁר עָנוּ אַנְשֵׁי סֻכּוֹת : וַיֹּאמֶר גַּם־
diruam ,pace in *me reverendo In* :dicendo ,Penuel hominibus
לְאַנְשֵׁי פְנוּאֵל לֵאמֹר בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם אֶתֹּץ אֶת־
eorum castra & ,Carcor in Salmunnah & ,Zebach Et .hanc turrim
הַמִּגְדָּל הַזֶּה : וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בְּקַרְקֹר וּמַחֲנֵיהֶם
10 *castrametatione* omni ex *residui* omnes ,millia quindecim ferme eis cum
עִמָּהֶם כַּחֲמֵשֶׁת עָשָׂר אֶלֶף כֹּל הַנִּוֹתָרִים מִכֹּל מַחֲנֵה
educentis viri millia viginti & centum *cadentes* & :Chedem filiorum
בְנֵי־קֶדֶם וְהַנֹּפְלִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף
,*tentoriis* in habitantium *via*) Ghidhon ascendit Et .gladium
חָרֶב : וַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶךְ הַשֹּׁכְנֵי בְאֹהָלִים
11 *castrametationem* percussit & :Jogbehah & ,Nobach ipsius oriente ab
מִקֶּדֶם לְנֹבַח וְיָגְבְּהָה וַיַּךְ אֶת־הַמַּחֲנֶה
,Salmunnah & ,Zebach Fugeruntque .fiducialiter *erat* *castrametatio* &
וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶטַח : וַיָּנָס זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
12 ,Zebach ,Midian reges duos eepitque :eos *post* est persecut' &
וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּלְכֹּד אֶת־שְׁנֵי מַלְכֵי מִדְיָן אֶת־זֶבַח
est reversus Et .perterruit *castrametationem ommem* & ,Salmunnah &
13 וְאֶת־צַלְמֻנָּע וְכָל־הַמַּחֲנֶה הֶחֱרִיד : וַיָּשָׁב
Cepitque .sole desuper bello de Joas filius Ghidhon
גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ מִן־הַמִּלְחָמָה מִלְמַעֲלֵה הַחֶרֶס : וַיִּלְכֹּד
eum ad scripsit & ;eum interrogavit & ,Succoth viris de puerum
14 נַעַר מֵאַנְשֵׁי סֻכּוֹת וַיִּשְׁאָלֵהוּ וַיִּכְתֹּב אֵלָיו אֶת־
.viros septem & septuaginta ejus seniores & ,Succoth principes
שָׂרֵי סֻכּוֹת וְאֶת־זְקֵנֶיהָ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה אִישׁ :
Salmunnah & ,Zebach Ecce :dixit & ,Succoth viros ad Venitque
15 וַיָּבֹא אֶל־אַנְשֵׁי סֻכּוֹת וַיֹּאמֶר הִנֵּה זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
Salmunnah & ,Zebach *vola* Num :dicendo mihi exprobrastis quibus
אֲשֶׁר חֵרַפְתֶּם אֹתִי לֵאמֹר הֲכַף זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
cepit Et ?panem lassis tuis viris dabimus quia ;tua manu in nunc
עַתָּה בְיָדֵךְ כִּי נֹתֵן לַאֲנָשֶׁיךָ הַיְעֵפִים לֶחֶם : וַיִּקַּח
;tribulos ac ,deserti spinasque ,civitatis seniores
16 אֶת־זִקְנֵי הָעִיר וְאֶת־קוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקָנִים
Penuel turrim Et .Succoth viros eis *in fecit cognoscere* &
וַיֵּדַע בָּהֶם אֶת אַנְשֵׁי סֻכּוֹת : וְאֶת־מִגְדַּל פְּנוּאֵל
,Zebach ad Dixitque .civitatis viros interfecit & ;diruit
17 נָתַץ וַיַּהֲרֹג אֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר : וַיֹּאמֶר אֶל־זֶבַח
?Thabor in interfeciſtis quos viri *Ubi* :Salmunnah ad &
וְאֶל־צַלְמֻנָּע אֵיפֹה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָרַגְתֶּם בְּתָבוֹר
.regis filiorum formam secundū unus ;ipſi *ſicut* *tu* Sicut:dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ כְּמוֹךָ כְּמוֹהֶם אֶחָד כְּרֹאשׁ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ :
feciſſetis vivere *utinam* ,Dñs Vivit .*ipsi* meæ matris filii,mei Fratres:ait Et
18 וַיֹּאמֶר אַחַי בְּנֵי־אִמִּי הֵם חַי־יְהוָה לוּ הַחֱיִתֶם
.vos occiderem non ,eos
אוֹתָם לֹא הָרַגְתִּי אֶתְכֶם :

Versio VULG. LAT.

5 Dixitq; ad viros Soccoth; Date, obſecro, panes populo qui mecum eſt, quia valdè defecerunt: ut poſſimus perſequi Zebee & Salmana reges Madian.
6 Reſponderunt principes Soccoth; Forſitan palmæ manuũ Zebee & Salmana in manu tua ſunt, & idcircò poſtulas ut
7 dem⁹ exercitui tuo panes. Quibus ille ait; Cùm ergò tradiderit Dñs Zebee & Salmana in manus meas, conteram carnes veſtras cum ſpinis tribulíſque
8 deſerti. Et inde conſcendens, venit in Phanuel: locutúſq; eſt ad viros loci illius ſimilia. Cui & illi reſponderunt, ſicut re-
9 ſponderant viri Soccoth. Dixit itaque & eis; Cùm reverſ⁹ fuero victor in pace, deſtruã turrim hanc. Zebee autem & Salmana requieſcebant cum omni
10 exercitu ſuo. Quindecim enim millia viri remanſerant ex omnibus turmis Orientaliũ populorum, cæſis centum viginti millib⁹ bellatorum educentiũ
11 gladium. Aſcendénſque Gedeon p viam eorum qui in tabernaculis morabantur, ad Orientalem partẽ Nobe & Jegbaa, percuſſit caſtra hoſtiũ, qui ſecuri erant, & nihil adverſi
12 ſuſpicabantur. Fugerúntq; Zebee et Salmana, quos p̃ſequens Gedeon comprehendit, turba-
13 to omni exercitu eorũ. Reverténſq; de bello ante Solis ortũ,
14 Apprehendit puerum de viris Soccoth: interrogavítque eum nomina principum. & ſeniorũ Soccoth, et deſcripſit ſeptua-
15 ginta ſeptem viros. Venítq; ad Soccoth, & dixit eis; En Zebee & Salmana, ſuper quibus exprobrâſtis mihi, dicentes; Forſitan manus Zebee & Salmana
16 in manib⁹ tuis ſunt, & idcircò poſtulas ut dem⁹ viris, qui laſſi ſunt & defecerunt, panes. Tulit ergò ſeniores civitatis & ſpinas deſerti ac tribulos, &
17 contrivit cum eis, atque com minuit viros Soccoth. Turrim quoq; Phanuel ſubvertit, occi-
18 ſis habitatoribus civitatis. Dixítque ad Zebee & Salmana; Quales fuerunt viri, quos occidiſtis in Thabor? Qui reſponderunt; Similes tui, & un⁹
19 ex eis quaſi filius regis. Quib⁹ ille reſpondit; Fratres mei fuerunt, filii matris meæ: vivit Dominus, quia ſi ſervâſſetis eos, non vos occiderem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι Σοκχὼθ, Δότε δὴ (ϑ) ἄρτους εἰς τροφὼ τῷ λαῷ τούτῳ τῷ ἐν ποσὶν μου, ὅτι ἐκλέλυνται, κ) ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι διώκων ὀπίσω Ⳋ Ζεβεὲ κ) Σαλμανὰ (ι) βασιλέων Ma-
6 διάμ. Καὶ (†) εἶπον οἱ ἄρχοντες Σοκχὼθ, Μὴ χεὶρ Ζεβεὲ κ) Σαλμανὰ νῦν (κ) ἐν χερί Cu,
7 ὅτι δώσομεν (λ) τῇ δυνάμει σου ἄρτους; Καὶ εἶπε Γεδεὼν, (μ) Διὰ τοῦτο ἐν τῷ δοῦναι κύριον Ⳋ Ζεβεὲ (ν) κ) Ⳋ Σαλμανὰ ἐν χερί μου, κ) ἐγὼ ἀλοήσω τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν Ⳋ ἀκάνθαις Ⳋ
8 ἐρήμου, κ) ἐν Ⳋ (ξ) Βαρκλωίμ. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Φανουὴλ, κ) ἐλάλησε πρὸς αὐτὸς (ο) ὡσαύτως. κ) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες
9 Φανουὴλ, ὃν τρόπον ἀπεκρίθη (π) ἄνδρες Σοκχὼθ. Καὶ (ρ) εἶπε Γεδεὼν πρὸς ἄνδρας Φανουὴλ, Ἐν ϑιστρέφῃ με μετ' εἰρήνης κατα-
10 σκάψω Ⳋ πύργον τοῦτον. Καὶ Ζεβεὲ κ) Σαλμανὰ ἐν (σ) Καρκαρ, κ) ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶ ὡσεὶ (τ) δεκαπέντε χιλιάδες, (υ) πάντες οἱ καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμ-
11 βολῆς ἀλλοφύλων· κ) οἱ πεπτωκότες, (φ) ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν (χ) σπωμένων ῥομφαίαν. Καὶ ἀνέβη Γεδεὼν (ψ) ὁδὸν Ⳋ σκη-
12 νούντων ἐν Χωβαῖς ἀπὸ ἀνατολῶν Ⳋ Ναβαὶ κ) Ἰεγεβὰλ· κ) ἐπάταξε Ⳋ παρεμβολὴν, (ω) κ) ἡ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα. Καὶ (α) ἔφυγον Ζεβεὲ κ) Σαλμανά. κ) ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν, κ) συνέλαβε τοὺς δύο βασιλεῖς Μαδιὰμ Ⳋ
13 Ζεβεὲ κ) Ⳋ Σαλμανὰ, κ) πᾶς Ⳋ παρεμβο-
14 λὴν (β) ἐξέστησε. Καὶ ἐπέστρεψε Γεδεὼν ὑὸς Ἰωὰς (γ) ἀπὸ Ⳋ παρατάξεως ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές. Καὶ ζωώλαβε παιδάριον (δ) ἀπὸ Ⳋ ἀνδρῶν Σοκχὼθ, κ) ἐπηρώτησεν αὐτόν· κ) (ε) ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὀνόματα Ⳋ ἀρχόντων Σοκχὼθ κ) Ⳋ πρεσβυτέρων αὐτ, ἑβδομήκοντα κ) ἑπτὰ ἄνδρας.
15 Καὶ παρεγένετο Γεδεὼν πρὸς τοὺς ἄρχοντας (ζ) Σοκχὼθ, κ) εἶπεν, Ἰδοὺ Ζεβεὲ κ) Σαλμανὰ, (η) ἐν οἷς ὠνείδισατέ με, λέγοντες, Μὴ χεὶρ Ζεβεὲ κ) Σαλμανὰ νῦν (ϑ) ἐν χερί Cu, ὅτι δώσομεν τοῖς ἀνδράσι Cu (ι) τοῖς ἐκλελυμέ-
16 νοις, ἄρτους; Καὶ (κ) ἔλαβε τοὺς πρεσβυτέρους Ⳋ πόλεως (λ) ἐν Ⳋ ἀκάνθαις Ⳋ ἐρήμου κ) Ⳋ (μ) Βαρκλωίμ, κ) (ν) ἐλόησεν ἐν αὐτοῖς τοὺς ἄν-
17 δρας τῆς πόλεως. Καὶ Ⳋ πύργον Φανουὴλ (ξ) κατέσκαψε, κ) ἀπέκτεινε τοὺς ἄνδρας Ⳋ πό-
18 λεως. Καὶ εἶπε πρὸς Ζεβεὲ κ) Σαλμανά, Ποῦ οἱ ἄνδρες, οὓς ἀπεκτείνατε ἐν Θαβώρ; κ) εἶπαν, (ο) Ὡς σὺ, ὧς αὐτοὶ, εἷς ὁμοίωμα υἱῶ
19 βασιλέως. Καὶ εἶπε Γεδεὼν, Ἀδελφοί μου κ) υἱοὶ Ⳋ μητρός (π) μου ἦσαν. ζῇ κύριος· εἰ (ρ) ἐζωογονήκατε αὐτούς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς.

Et dixit virisSoccoth; Date nũc 5
panes in alimentum populo huic, (c) qui in pedibus meis, quoniam deficiunt: & ecce ego ſum perſequens poſt Zebee & Salmana reges Madiam. Et dixerunt prin- 6
cipes Soccoth, Nunquid manus Zebee et Salmana nunc in manu tua; quia (d) dabimus virtuti tuæ panes? Et dixit Gedeon; (e) 7
Propter hoc in dando Dominus Zebee & Salmana in manu mea, & ego (f) triturabo carnes veſtras in ſpinis deſerti, & in (g)
Barcenim. Et aſcendit inde in 8
Phanuel: & locutus eſt ad eos ſimiliter. Et reſponderunt ei viri Phanuel; quemadmodùm reſponderant viri Soccoth. Et dixit 9
Gedeon ad viros Phanuel, In reditu meo cum pace demoliar turrim hanc. Et Zebee & Salmana 10
in Carcar, & caſtra eorum cum eis circiter quindecim millia: omnes, qui reſidui fuerant de universis caſtris (h) alienigenarum. Et qui ceciderant, centum viginti millia virorum educentium 11
gladium. Et aſcendit Gedeon viam habitantium in tabernaculis ab Oriente ipſius Nabe, et (i) Jegebal. Et percuſſit caſtra: et caſtra erant confidentia. Et fugerunt 12
Zebee & Salmana. Et perſequutus eſt poſt eos: & tenuit ambos reges Madiam, Zebee & Salmana: & univerſa caſtra (k) pavefecit. Et reverſus eſt Gedeon filius 13
Joas (l) à prælio deſuper acie Ares. Et cepit puerum de viris Soccoth, & interrogavit eum: & 14
ſcripſit (m) apud ſe nomina principum Soccoth, & ſeniorum eorum, ſeptuaginta et ſeptem viros. Et advenit Gedeon ad principes 15
Soccoth, et dixit; Ecce Zebee, et Salmana, in quibus exprobrâſtis me, dicentes, Nunquid manus Zebee & Salmana nunc in manu tua, quia dabimus viris tuis deficientibus panes? Et apprehendit 16
ſeniores civitatis (n) in ſpinis deſerti, & Barcenim: & trituravit in eis viros civitatis. Et turrim 17
Phanuel evertit: et interfecit viros civitatis. Et dixit ad Zebee, 18
& Salmana; ubi viri, quos interfecîſtis in Thabor? Et dixerunt; Sicut tu, ſicut ipſi, (o) in ſimulachrum filii regis. Et dixit Gedeõ; Fratres mei, & filii matris meæ erant. Vivit Domin⁹, ſi vivificâſſetis eos, non interfeciſſem vos. 19

MS. A. (ϑ) ἄρτους πῷ λαῷ τῷ μετ' ἐμοῦ, ὅτι πείνωσιν· ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω Ζεβεὲ (ι) βασιλέως (†) εἶπαν (κ) ἐν τῇ χειρί (λ) τῇ στρατιᾷ Cu (μ) Οὐχ ὅπως (ν) κ) Σαλμανὰ ἐν τῇ χειρί μου, κ) καταξανῶ τὰς (ξ) Βαρκωμείν. (ο) καὶ αὐτά. (π) αὐτῷ οἱ ἄνδρες (ρ) εἶπον τοῖς ἀνδράσι Φανουὴλ, λέγων, Ἐν τῷ ὀπισρέφειν με μετ' (σ) Καρκὰ, (τ) πίνε κ) δίκα (υ) πάντες καταλειφθέντες υἱοὶ ἀναλωλῶν· κ) οἱ (φ) ἦσαν ἑκατὸν κ) εἴκοσι (χ) ἐπασμένων (ψ) ὁδὸν καλοικούντων ἐν σκιωαῖς ἀναλωλῶν Ⳋ Ναβὲ ἐξεναντίας Ζεβεὲ, κ) (ω) ἡ ϑ (α) ἔρυγμα (β) αὐτῶν ἐξέτρεψεν. Καὶ ἀνέστρεψεν (γ) ὀπὸ Ⳋ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως Ἀρές. Καὶ ζωώλαβον (δ) ὀπὸ Ⳋ (ε) ἀπεχράλλο πρὸς αὐτὸς τοῦ ἄρχοντας Σοκχὼθ, κ) τὸς πρεσβυτέρους αὐτ, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ (ζ) Σοκχὼθ, κ) εἰσῆλθεν πρὸς τὸς ἄρχοντας Σοκχὼθ, κ) εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ (η) δὴ ὡς (ϑ) ἐν τῇ χειρί (ι) τοῖς ἐκλελυμένοις, ἄρτους; (κ) ἔλαβον τὸς ἄρχοντας κ) τὸς πρεσβυτέρους (λ) κ) καθέξανεν αὐτὸς ἐν Ⳋ (μ) Βαρκηνείμ, (ν) καθέξανεν ἐν αὐτοῖς ἀνδρας Σοκχώθ. Καὶ (ξ) καθέσκαψεν, κ) (ο) Ὡσεὶ σὺ, ὅμοιος σοὶ ὅμοιος αὐτ, ὡς εἷδος μορφὴ υἱῶν βασιλέων. Καὶ (π) μὲ εἰσιν. κ) ὤμοσεν αὐτοῖς, ζῇ (ρ) ἐζωογονήσατε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲמַר לֶאֱנָשֵׁי סֻכּוֹת הַבוּ כְעַן פִּתָּא דְלַחְמָא לְעַמָּא דִי עִמִּי אֲרֵי מְשַׁלְהָן אִנּוּן וַאֲנָא רָדֵיף 5
בָּתַר זֶבַח וְצַלְמֻנָּע מַלְכֵי מִדְיָן : וַאֲמַרוּ רַבְרְבֵי סוּכּוֹת הָא כְאִלּוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע כְּעַן מְסִירִין 6
בִּידְךָ אֲרֵי נָתִן לְחֵילְךָ לַחְמָא : וַאֲמַר גִּדְעוֹן בְּכֵן כַּד יְמַסַּר יְיָ יָת זֶבַח וְיָת צַלְמֻנָּע בִּידִי 7
וְאָרוּשׁ יָת בִּסְרֵיכוֹן עַל כּוּבֵי מַדְבְּרָא וְעַל בַּרְקָנְיָא : וְסָלִיק מִתַּמָּן לְפְנוּאֵל וּמַלֵּיל לְוָתְהוֹן 8
כִּדְנָא וַאֲתֵיבוּ יְתֵיהּ אֱנָשֵׁי פְנוּאֵל כְּמָא דַאֲתֵיבוּ אֱנָשֵׁי סֻכּוֹת : וַאֲמַר אַף לֶאֱנָשֵׁי פְנוּאֵל 9
לְמֵימַר כַּד אֲתוּב בִּשְׁלָם אֶתְרַע יָת מַגְדְּלָא הָדֵין : וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בְּקַרְקֹר וּמַשְׁרְיָתְהוֹן 10
עִמְּהוֹן כַּחֲמֵשׁ עֲסַר אַלְפִין כָּל דְּאִשְׁתָּאַרוּ מִכָּל מַשְׁרְיָת בְּנֵי מַדִּינְחָא וּדְאִתְקְטַלוּ מְאָה
וְעֶשְׂרִין אַלְפִין גַּבְרָא שְׁלִיפֵי חַרְבָּא : וְסָלִיק גִּדְעוֹן בְּאוֹרַח מַשְׁרְיָת עָרְבָאֵי דְשָׁרָן בְּשׁוּכְנִין 11
בְּמַדְבְּרָא מִסַּדְּנְחָא לִנוֹבַח וְרָמְתָא וּמְחָא יָת מַשְׁרְיָתָא וּמַשְׁרְיָתָא שָׁרְיָא לְרוּחָצָן ; וַאֲפֵכוּ 12
וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע וּרְדַף בַּתְרֵיהוֹן וְאַחַד יָת תְּרֵין מַלְכֵי מִדְיָן יָת זֶבַח וְיָת צַלְמֻנָּע וְכָל מַשְׁרְיָתָא
אְוִיעַ : וְתָב גִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ מִן קְרָבָא עַד לָא מֵעַל שִׁמְשָׁא : וְאַחַד עוּלֵימָא מֵאֱנָשֵׁי 13 14
סֻכּוֹת וְשַׁאֲלֵיהּ וּכְתַב לֵיהּ יָת רַבְרְבֵי סֻכּוֹת וְיָת סָבָהָא שַׁבְעִין וְשִׁבְעָא גוּבְרִין : וַאֲתָא לְוָת 15
אֱנָשֵׁי סוּכּוֹת וַאֲמַר הָא זֶבַח וְצַלְמֻנָּע דְּחַסַּרְתּוּן יָתִי לְמֵימַר הָא כְאִלּוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע כְּעַן
מְסִירִין בִּידְךָ אֲרֵי נָתִן לְגַבְרָךְ דְּמְשַׁלְהָן לַחְמָא : וּרְבַר יָת סָבֵי קִרְתָּא וְיָת כּוּבֵי מַדְבְּרָא 16
וְיָת בַּרְקָנְיָא וְתַבַּר עֲלֵיהוֹן יָת אֱנָשֵׁי סֻכּוֹת : וְיָת מִגְדַּל פְּנוּאֵל תְּרַע וּקְטַל יָת אֱנָשֵׁי קִרְתָּא : 17
וַאֲמַר לְזֶבַח וּלְצַלְמֻנָּע הֵיכָא דְקַטַלְתּוּן בְּתָבוֹר וַאֲמָרוּ כְּוָתְךָ כֵּן אַף אִנּוּן חַד מִנְהוֹן 18
כִּחְוִיאָ דִבְנֵי מַלְכָּא : וַאֲמַר אֲחֵי בְנֵי אִמָּא אִנּוּן קָיֵם הוּא יְיָ אִלּוּ קַיֵּמְתּוּן יַתְהוֹן לָא 19
קְטַלִית יַתְכוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit viris Zzuchoth, Date nunc buccellam panis populo qui mecum, 5
nam laſſi illi: & ego perſequens poſt Zebahh & Szalmunagh reges Midian. Et dixerunt principes Zzuchoth, Nunc quaſi Zebahh, & Szalmunagh 6
nunc traditi in manu tua, quoniam dabimus exercitui tuo panem? Et 7
dixit Gidghon, Propterea, quando tradet Dominus Zebahh & Szalmunagh in manu mea, & triturabo carnes veſtras ſup ſpinis deſerti & ſuper tribulis. Et aſcendit inde ad Penuel, & locutus eſt cum eis ut hoc; & re- 8
ſponderunt illi homo Penuel, ut id quod reſponderunt homines Szuchoth. Et dixit etiam hominibus Penuel ad dicendum: Quando redibo in pa- 9
ce, diruam turrem hanc. Et Zzebahh & Szalmunagh in Karkor & exercitus eorum cum eis, ut quindecim mille, omnes qui relicti ſunt ex omni 10
exercitu filiorum Orientis: & qui occiſi ſunt, centum & viginti millia viri evaginantes gladium. Et aſcendit Gidghon in via habitaculi Gha- 11
rabum, qui habitantes in Sechunim in deſerto ab Oriente Nobahh & Ramatha: & percuſſit caſtra, & caſtra poſita erant confidenter. Et con- 12
verterunt Zebahh & Szalmunagh, & perſecutus eſt poſt eos; & cepit duos reges Midian, Zebahh & Szalmunagh: & omnem exercitum evertit. Et 13
reverſus eſt Gidghon filius Joas ex bello uſq; non intrare Solem. Et appre- 14
hendit juvenem de hominibus Zzuchoth; & interrogavit eum, & ſcripſit ei principes Zzuchoth, & ſenes ejus ſeptuaginta & ſeptem viros. Et venit 15
ad homines Zzuchoth, & dixit: Ecce Zebahh & Szalmunagh, quod exprobrâſtis mihi, ad dicendum, Ecce quaſi Zebahh & Szalmunagh, nunc traditi in manu tua, quod dabimus viris tuis, qui laſſi ſunt, panem? Et ac- 16
cepit ſenes urbis, & accepit ſpinas deſerti, & tribulos; & *confregit* ſuper eos homines Zzuchoth. Et turrem Penuel diruit; & occidit homines 17
urbis. Et dixit ad Zebahh & Szalmunagh, Ubi viri quos occidîſtis in Thabor? & dixerunt, Sicut tu, ſic etiam illi; unus ex eis, ut conſpectus filiorum 18
regis. Et dixit, Fratres mei filii matris meæ ipſi: vivens ipſe Dominus, ſi 19
vivere feciſſetis eos, non occiderem vos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Et ait ad cives Sochoth, Date singulas placentas panis populo qui mecum est; languidi enim sunt: & ego ecce persequor Zebahum & Salemnaum reges Median. Dicunt ei magnates Sochoth, Num manus Zebahi & Salemnai est modò in manibus tuis, ut demus panem exercitui tuo? Ait illis Gedeon, Hac de re, quum tradiderit Deus Zebahum & Salemnaum in manus meas, triturabo carnes vestras super spinas & super tribulos qui sunt in deserto. Illinc ascendit ad Phenuel: & quemadmodum responderant ei cives Sochoth, ita responderunt illi etiam cives Phenuel. Dixit autem & ad cives Phenuel, Cùm salvus rediero, destruam turrim istam. Zebah autem & Salemnaa tastrametati fuerunt in Carcab unà cum exercitibus suis quasi quindecim millium *virorum*, quotquot *scilicet* residui fuerant ex omnibus castris Orientalium: qui autem ceciderant, erant centum viginti millia virorum stringentium gladium. Et ascendens Gedeon per viam habitantium in tentorio, ab Orientali plaga Nochah & Jabgaha, percussit exercitum dum esset exercitus in tranquillitate. Fugerunt autem Zebah & Salemnaa: sed persecutus eos apprehendit hos duos reges Median, & totum exercitum conturbavit. Postea reversus Gedeon filius Joas à prælio ex acclivi Hedes, Apprehendit juvenem quendam ex civibus Sochoth, qui interrogatus descripsit ei magnates & seniores Sochoth, septuaginta septem viros. Deinde veniens ad cives Sochoth ait illis, Ecce Zebah & Salemnaa de quibus insultâstis mihi, & dixistis, Zebah & Salemnaa vinctine sunt in manibus tuis, ut demus panem servis tuis defatigatis? Et raptavit seniores civitatis super spinas & super tribulos qui erant in deserto; ipsos autem cives Sochoth tormentis divexavit. Turrim quoque Phenuel diruit, & interfecit cives urbis. Dixit autem ad Zebah & ad Salemnaa, Quales erant viri quos interfeciστis in Tabor? Dicunt ei, Similes tibi erant, aspectu similes filiis regum. Dixit, Fratres mei erant, filii matris meæ: vivit Dominus Deus, si vivos servâssetis eos, non trucidarem vos,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقال لأهل سكوت اعطوا الشعب الذي معي رغفا لكل رجل لأنه قد عشي عليهم * وانا
في طلب زباح وصلمنع ملكي مديان * فقالوا ازباح وصلمنع مكدوفين في يديك * حتى
نعطي عسكرك خبزا * قال لهم جدعون * من أجل هذا الكلام اذا امكنني الله من زباح
وصلمنع * وصيرهما في يدي * جررت اجسادكم على شوك البرية والحسك * وصعد من هناك
الى فنوال * وقال ايضا لاهل فنوال * وكما اجابه أهل سكوت * كذلك اجابه أهل فنوال * فقال ايضا
لاهل فنوال * ان انا رجعت سالما اقلعت برجكم هذا * وكان زباح وصلمنع بقرقر * ومعهما
عساكرهما خمسة عشر الف رجل * وهم الذين بقوا من عسكر أهل المشرق * والذين قتلوا كان
عددهم مايه الف وعشرون الف رجل مقاتل * يحملون السلاح في عساكر أهل المشرق * وصعد
جدعون في طريق الذين يسكنون الخيام من مشارق نحاح ونبحها * ووقع العسكر * وكان أهل
العسكر نروا مطمئنين * وهرب زباح وصلمنع * واسرع في طلبهما * فظفر بملكي مديان * وفرع
أهل العسكر ويبددوا * ورجع جدعون من محاربة مديان عند عقبة حراس * ووجد فتى من
أهل سكوت * وسأله عن اشراف سكوت واسياخها * وجلس الفتى وكتب له اسماءهم * فكان
عددهم سبعة وسبعون رجلا * ثم رجع الى أهل سكوت وقال لهم * هودا زباح وصلمنع اللذان
عيرتموني بهما وقلتم * زباح وصلمنع مكدوفين في يديك حتى نعطي عبيدك خبزا * لاجل هم
ضعفاء قد عشي عليهم * وجر اسياخ القرية على الشوك والحسك الذي في البرية * وعذب أهل
سكوت * وقلع برج فنوال * وقتل أهل القرية * وقال لزباح وصلمنع * كيف كان القوم الذين
قتلتموهم بتابور * قالوا له كانوا مثلك * وجوههم وجوه ابناء الملوك * فقال هم إخوتي وولد أمي *
أحلف بالله الحي ربي انكم لو ابقيتم عليهم لما قتلتكما *

Dixit ad cives Sechoth, Date cuilibet vivo hujus populi qui mecum est, singulos panes, quia languore defecerunt; dum ego prosequor Zebahum et Salomnaum duos reges Median. Responderunt, Num Zebahum & Salomnaum vinctos habes in manibus tuis, ut demus panem exercitui tuo? Ait illis Gedeon, Propter hujusmodi sermonem, cùm superiorem reddiderit me Deus Zebaho et Salomnao, dederitque eos in manus meas, yaptabo corpora vestra super spinas ac sentes deserti. Ascendens inde ad Phanuel, idem dixit ad cives Phanuel: at quemadmodum responderant ei cives Sechoth, ita responderunt illi cives Phanuel. Quare dixit etiam ad cives Phanuel, Si revertar incolumis, evellam turrem hanc vestram. Porro Zebah & Salomnaa erant in Cabrah, habebántq; secum exercitus suos, quindecim millia virorum, eos nimirum qui supererant ex militia Orientalium: eorum autem qui interfecti fuerant, numerus fuit centum viginti millium virorum bellantium, arma gestantium in exercitibus gentis Orientalis. Ascendit igitur Gedeon viâ degentium in tentoriis, ab Orientali plaga Nochah & Fabgjahæ; commisitque bellum cum exercitu illo dum milites securè castrametarentur. Fugientibus autem Zebaho & Salomnao accurrit ad perquirendum illos, obtinuitq; duos hos reges Median: milites verò timore perculsi dispersi sunt. Deinde reversus Gedeon ab expugnatione Median ad ascensum Haras, Invenit adolescentem è civibus Sechoth, quem cùm interrogâsset de nobilioribus Sechoth ac seniorib⁹ ejus, sedit adolescens ille, scripsitque ei nomina illorum, fuitque numerus eorum septuaginta septē virorū. Tum reversus ad cives Sechoth, dixit eis; Ecce Zebah et Salomnaa propter quos exprobâstis mihi, dicentes; Num Zebah et Salomnaa vincti sunt inter manus tuas, ut demus servis tuis panem, cò quòd debilitate & animi deliquio laborent? Sic raptavit seniores civitatis super spinas ac sentes qui erant in deserto, & cives Sechoth excruciavit. Turrim quoque Phanuel evulsit, urbisque cives interfecit. Præterea dixit Zebaho et Salomnao, Quales erant homines quos occidistis in Tabor? Respondernat ei, Erant tibi similes, et aspectus eorum ut aspectus filiorum regum. Dixit, Fratres mei erant, nati matris mei: per Deum vivum Dominum meum juro quòd si servâssetis eos, haud interficerem vos.

ספר שופטים : ח

eduxit non Et .eos interfice ,Surge :suo primogenito Jether Dixitque
20 וַיֹּאמֶר לְיֶתֶר בְּכוֹרוֹ קוּם הָרֹג אוֹתָם וְלֹא־שָׁלַף
Dixitque .puer *ipse* adhuc qu'a ,timebat quia ,suum gladium puer
21 הַנַּעַר חַרְבּוֹ כִּי יָרֵא כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר : וַיֹּאמֶר
vir sicut quia ,nos *in irruto* & ,tu Surge :Salmunnah & ,Zebach
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע קוּם אַתָּה וּפְגַע־בָּנוּ כִּי כְאִישׁ
& ,Zebach interfecit & Ghidhon Surexitque .ejus fortitudo
גְּבוּרָתוֹ וַיָּקָם גִּדְעוֹן וַיַּהֲרֹג אֶת־זֶבַח וְאֶת־
.eorum camelorum collis in quæ ,lunulas *cepitque* :Salmunnah
צַלְמֻנָּע וַיִּקַּח אֶת־הַשַּׂהֲרֹנִים אֲשֶׁר בְּצַוְּארֵי גְמַלֵּיהֶם :
,tu etiam *nos in* dominare :Ghidhon ad Israel vir *Dixeruntque*
21 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּדְעוֹן מְשֹׁל־בָּנוּ גַּם־אַתָּה
manu de nos salvasti quia ,tui filii filius etiam ,tuus filius etiam
גַּם־בִּנְךָ גַּם בֶּן־בִּנְךָ כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד
,*vos in* ego dominabor Non :Ghidhon eos ad dixit Et .Midian
מִדְיָן : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעוֹן לֹא־אֶמְשֹׁל אֲנִי בָּכֶם
:*vos in* dominabitur Dominus :*vos in* meus filius dominabitur nec
וְלֹא־יִמְשֹׁל בְּנִי בָּכֶם יְהוָה יִמְשֹׁל בָּכֶם :
date & ,postulationem vobis à Postulabo :Ghidhon eos ad Dixitque
24 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעוֹן אֶשְׁאֲלָה מֵכֶם שְׁאֵלָה וּתְנוּ־
Ismahelitæ quia ,eis aureæ inaures quia ,*sui spolii* inaurem *vir* mihi
לִי אִישׁ נֶזֶם שְׁלָלוֹ כִּי־נִזְמֵי זָהָב לָהֶם כִּי יִשְׁמְעֵאלִים
,vestimentum extenderunt & :dabimus Dando :dixerunt Et .*ipsi*
הֵם : וַיֹּאמְרוּ נָתוֹן נִתֵּן וַיִּפְרְשׂוּ אֶת־הַשִּׂמְלָה
inaurium pondus fuit Et .*sui spolii* inaurem *vir* ibi projecerunt &
25 וַיַּשְׁלִיכוּ שָׁמָּה אִישׁ נֶזֶם שְׁלָלוֹ : וַיְהִי מִשְׁקַל נִזְמֵי
solum ,aureorum septingentorum & ,mille ,postulaverat quas ,*auri*
הַזָּהָב אֲשֶׁר שָׁאַל אֶלֶף וּשְׁבַע־מֵאוֹת זָהָב לְבַד
reges super quæ ,*purpuræ vestibus* & ,*collaribus* & ,*lunulis* præ
מִן־הַשַּׂהֲרֹנִים וְהַנְּטִיפוֹת וּבִגְדֵי הָאַרְגָּמָן שֶׁעַל מַלְכֵי
.eorum camelorum collis in quæ ,*torquibus* præ *solum* & ,Midian
מִדְיָן וּלְבַד מִן־הָעֲנָקוֹת אֲשֶׁר בְּצַוְּארֵי גְמַלֵּיהֶם :
sua civitate in illud *statuit* & ,Ephod Ghidhon *illud* fecit Et
27 וַיַּעַשׂ אֹתוֹ גִּדְעוֹן לְאֵפֹד וַיַּצֵּג אֹתוֹ בְּעִירוֹ
fuitque ,sibi eum post Israel omnis sunt fornicati & ,Hophrah in
בְּעֹפְרָה וַיִּזְנוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אַחֲרָיו שָׁם וַיְהִי
facies ad Midian est humiliatus Et .*laqueum* in ejus domi & ,Ghidhon
לְגִדְעוֹן וּלְבֵיתוֹ לְמוֹקֵשׁ : וַיִּכָּנַע מִדְיָן לִפְנֵי
quievitque :*suum* caput *elevare* addiderunt non & ,Israel *filiorum*
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם וַתִּשְׁקֹט
Jerubbahal abiit Et .Ghidhon diebus in annis quadraginta terra
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן : וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל
septuaginta fuerunt Ghidhon ipsi Et .*sua* domo in mansit & ,Joas filius
30 בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ : וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים
.ei fuerunt *multæ* uxores quia :*ejus femur egredientes* filii
בָּנִים יֹצְאֵי יְרֵכוֹ כִּי נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ :
,filium ipsa etiam ei peperit ,Sechem in quæ ,*ejus pellex* Et
31 וּפִילַגְשׁוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָלְדָה־לּוֹ גַם־הִיא בֵן
Ghidhon est mortuus Et .Abimelech ejus nomen posuit &
וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ : וַיִּקָּבֵר בִּקְבֻרַת
sui patris Joas *sepulchro* in est *sepultusque* :*bona canitie* in Joas filius
בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשִׁיבָה טוֹבָה וַיִּקָּבֵר בִּקְבֻר יוֹאָשׁ אָבִיו
esset mortuus *quemadmodum* ,fuit Et .Hezri patris Hophrah in
בְּעָפְרָה אֲבִי הָעֶזְרִי : וַיִּהְיוּ כִּי־מֵת
:Behalim post sunt fornicati & ,Israel filii sunt reversi & ,Ghidhon
גִּדְעוֹן וַיָּשׁוּבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים
sunt recordati non Et .*deum in* Bahalberith sibi posuerunt &
34 וַיָּשִׂימוּ לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים : וְלֹא זָכְרוּ
omnium manu de eos *eruentis* ,sui Dei Domini Israel filii
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל־
.circuitu à suorum inimicorum
אוֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב :

Versio VULG. LAT.

20 Dixítque Jether primogenito
suo ; Surge, & interfice eos.
Qui non eduxit gladium : ti-
mebat enim, quia adhuc puer
21 erat. Dixerúntque Zebee &
Salmana ; Tu surge, et irrue in
nos : quia juxta ætatem robur
est hominis. Surrexit Gedeon,
& interfecit Zebee & Salma-
na : & tulit ornamenta ac bul-
las, quibus colla regalium ca-
22 melorum decorari solent. Di-
xerúntque omnes viri Israel ad
Gedeon ; Dominare nóstri tu,
& filius tuus, & filius filii tui:
quia liberásti nos de manu
23 Madian. Quibus ille ait; Non
dominabor vestrì, nec domi-
nabitur in vos filius meus, sed
dominabitur vobis Dominus.
24 Dixítque ad eos, Unam petitionem postulo à vobis: Date
mihi inaures ex præda vestra.
Inaures enim aureas Ismaelitæ
habere consueverant. Qui re-
25 sponderunt, Libentissimè da-
bimus. Expandentésque su-
per terram pallium, projece-
runt in eo inaures de præda.
26 Et fuit pondus postulatarũ in-
aurium, mille septingenti auri
sicli, absque ornamentis, &
monilibus, & veste purpurea,
quibus reges Madian uti soliti
erant, & præter torques aureas
27 camelorum. Fecítque ex eo
Gedeon Ephod, & posuit il-
lud in civitate sua Ephra. For-
nicatúsque est omnis Israel in
eo, & factum est Gedeoni &
omni domui ejus in ruinam.
28 Humiliatus est autem Madian
coram filiis Israel, nec potue-
runt ultrà cervices elevare: sed
quievit terra per quadraginta
29 annos, quib⁹ Gedeon præfuit.
Abiit itaque Jerobaal filius Jo-
as, & habitavit in domo sua :
30 Habuítque septuaginta filios,
qui egressi sunt de f. more ejus:
eò quòd plures haberet uxo-
31 res. Concubina autem illius,
quã habebat in Sichem, genu-
it ei filium nomine Abime-
lech. Mortuúsque est Gede-
on filius Joas in senectute bo-
na, & sepultus est in sepulchro
Joas patris sui in Ephra de fa-
33 milia Ezri. Postquàm autem
mortuꝰ est Gedeon, averti sunt
filii Israel, & fornicati sunt
cum Baalim. Percussérúntque
cum Baal fœdus, ut esset eis
34 in deum: Nec recordati sunt
Domini Dei sui, qui eruit eos
de manibus inimicorum suo-
rum omnium per circuitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ εἶπεν (σ) Ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, Ἀ-
ναστὰς, ἀπόκτεινον αὐτούς. καὶ οὐκ ἔσπασε τὸ
παιδάριον (τ) τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη,
ὅτι ἔτι νεώτερος ὢν. Καὶ εἶπε Ζεβεὲ καὶ Σαλ-
μανά, (υ) Ἀνάστα σὺ καὶ ἔκπεσον ἡμῖν, ὅτι
(φ) ὡς ἀνδρὸς ἡ δύναμις σου. καὶ ἀνέστη Γεδε-
ὼν (χ) καὶ ἀπέκτεινε τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανά· καὶ
ἔλαβε τὰς μηνίσκους τὰς ἐν τοῖς τραχήλοις
τῶν καμήλων αὐτῶν. Καὶ (ψ) εἶπον ἀνὴρ Ἰσραὴλ
πρὸς Γεδεών, (ω) Κύριε, ἄρχου ἡμῶν καὶ σὺ, καὶ
ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σὺ ἔσωσας ἡ-
μᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς
Γεδεών, Οὐκ ἄρξω (α) ἐγὼ, καὶ ἐκ ἄρξει ὁ υἱός
μου (β) ἐν ὑμῖν· κύριος ἄρξει ὑμῶν. Καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸς Γεδεών, Αἰτήσομαι παρ ὑμῶν
(γ) αἴτημα, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώπιον (δ) ἐκ
σκύλων αὐτοῦ ὅτι ἐνώπια χρυσᾶ (ε) αὐτοῖς, ὅτι
ἦσαν Ἰσμαηλῖται. Καὶ εἶπαν, Διδόντες δώσομεν.
καὶ ἀνεπέτασε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἔβαλεν ἐκεῖ
ἀνὴρ ἐνώπιον (η) σκύλων αὐτοῦ. Καὶ (ϑ) ἐγένετο
ὁ σταθμὸς τῶν ἐνωτίων τῶν χρυσῶν ὧν (ι) ἤτησε,
χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι (κ) χρυσοῖ, πάρεξ τῶν μηνί-
σκων καὶ τῶν στραγγαλίδων καὶ τῶν ἱματίων καὶ
πορφυρίδων τῶν ὅσι βασιλεῦσι Μαδιὰμ, καὶ ἐκ-
τὸς τῶν περιθεμάτων ἃ ἦν ἐν τοῖς τραχήλοις
τῶν καμήλων αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν αὐτὸ Γε-
δεὼν εἰς (λ) Ἐφὼδ, καὶ ἔστησεν αὐτὸ ἐν πόλ
αὐτοῦ (μ) ἐν Ἐφραθά. καὶ ἐξεπόρνευσε πᾶς Ἰσ-
ραὴλ ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ· καὶ ἐγένετο τῷ Γεδεὼν
καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ν) εἰς σκῶλον. Καὶ συνεταλη
Μαδιὰμ ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὐ (ξ) προσέ-
θηκαν ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ
(ο) τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις Γεδεών. Καὶ
ἐπορεύθη Ἰεροβάαλ υἱὸς Ἰωὰς, καὶ (π) ἐκά-
σην ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ τῷ Γεδεὼν ἦσ (ρ)
υἱοὶ ἑβδομήκοντα ἐκπορευόμενοι ἐκ μηρῶν
αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσ αὐτῷ. Καὶ παλ-
λακὴ (σ) αὐτοῦ ὢν ἐν Συχὲμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ
καί γε αὐτὴ υἱὸν, καὶ (τ) ἔθηκε τὸ ὄνομα, Αβι-
μέλεχ. Καὶ ἀπέθανε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς (υ)
ἐν πόλ αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ Ἰωὰς τοῦ
πατὸς αὐτοῦ ἐν Ἐφραθὰ (φ) Αβὶ Ἐσδρί. Καὶ
ἐγένηθη ὡς ἀπέθανε Γεδεών, καὶ (χ) ἐπέστρε-
ψαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν
(ψ) Βααλείμ, καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τὸν Βάαλ δι-
αθήκλιν τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν. Καὶ
οὐκ ἐμνήσθησ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κυρίου τοῦ (ω) θεοῦ
τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς ἐκ χειρὸς πάντων (α) τῶν
θλιβόντων αὐτοὺς κυκλόθεν.

Et dixit ad Jether primogenitũ
suũ, Surge: interfice eos. Et nõ e-
duxit puer gladiũ suũ, quia ti-
muit: quoniã adhuc junior erat.
Et dixit Zebee, et Salmana, Surge
tu, & occurre nobis; quoniam (ρ)
tanquam viri est virtus tua. Et
surrexit Gedeon, et interfecit Ze-
bee, & Salmana. Et sumpsit lunu-
las, quæ in cervicibus camelo-
rum eorum. Et dixerunt viri Is-
rael ad Gedeon; Domine, princi-
pare nostrũ, & tu, et filius tuus, et
filii filii tui, quoniam tu salvá-
sti nos de manu Madiam. Et di-
xit ad eos Gedeon; Non princi-
bor ego, et non principabitur fili⁹
meꝰ in vobis: Dominꝰ principabi-
tur vestrũ. Et dixit ad eos; Gedeõ,
Petã à vobis petitionem. & date
mihi vir inaurem de spoliis suis:
quoniam inaures aureæ illis;
quia erant Ismaelitæ. Et dixe-
runt, Dantes dabimus. Et expan-
dit vestimentum suum: & misit
eò vir (q) inaurem spoliorum suo-
rum. Et factum est pondus inau-
rium aurearum, quas petiit, (r)
mille & septingenti aurei, præter
lunulas, & monilia, & vestimen-
ta, (s) & purpuras, quæ super re-
ges Madiam, & præter (t) tor-
ques, quæ erant in cervicibus ca-
melorum ipsorum. Et fecit illud
Gedeon in (u) Ephod: & statuit
illud in civitate sua in Ephratha.
Et fornicatꝰ est omnis Israel post
illud ibi. Et factum est Gedeon,
& domui ejus in scandalum. Et
compressus est Madiam coram fi-
liis Israel: & non adjecerunt le-
vare caput suum. Et quievit ter-
ra quadraginta annos in diebus
Gedeon. Et vixit Jerobaal filius
Joas: et fedit in domo sua. Et ipsi
Gedeon fuerunt filii septuaginta
exeuntes è femoribus ejus: quoniã
uxores multæ fuerunt ei. Et con-
cubina ipsius fuit in Sychem: &
peperit ei etiam ipsa filiũ: & po-
suit (x) nomẽ, Abimelech. Et mor-
tuus est Gedeon filius Joas in (y)
civitate sua: & sepultus est in se-
pulchro Joas patris sui in Ephra-
tha (z) Abi Esdri. Et factum eſt,
postquàm mortuus est Gedeon, &
(aa) reverterũt filii Israel: et for-
nicati sunt post Baalim, et posue-
runt sibi, ipsi (bb) Baal testamen-
tum, ut esset eis ipse in Deum. Et
non sunt recordati filii Israel Do-
mini Dei, qui eruerat eos de manu omnium tribulantium eos in circuitu.

MS.A (σ) τῷ Ἰεθὲρ (τ) αὐτοῦ † μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ὢν νε-
ώτερος. Καὶ (υ) Ἀνάστα δὴ σὺ καὶ ἀπάντησον (φ) ὡς ἀνὴρ ἡ δύναμις αὐτοῦ. (χ)
καὶ ἀνεῖλεν † (ψ) εἶπεν (ω) Ἀρχε ἐν ἡμῖν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, ὅτι σέσωκας ἡμᾶς (α)
ἐγὼ ὑμῶν, καὶ (β) ὑμῶν (γ) αὐτῶν, (δ) † Σκύλων (ε) πολλὰ ὧν αὐτοῖς,
ὅτι Ἰσμαηλεῖ ἦ. (ζ) ἔρριψεν ἐκεῖ (η) χρυσᾶ † Σκύλων (ϑ) ἐγένηθ
(ι) ἠτήσατο, σίκλοι χίλιοι (κ) χρυσᾶ, πλὴ † σιάγων καὶ † ἐσμίσκων * ἐνῶδ,
καὶ † περικολαίων † πορφυρῶν † ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν Μαδιὰμ, καὶ
πλὴ † κλοιῶν † χρυσῶν † ἐν τοῖς τραχήλοις (λ) Ἐφὸδ, (μ) * ἐν Ἐ-
φραὶμ. (ν) εἰς Σκάνδηλον. Καὶ ἐνεδύσατο Μαδιὰμ ἀπὸ προσώπ Ἰσραὴλ,
(ξ) προσέθεντο (ο) ἔτι τεσσεράκοντα (π) κατῴκησεν ἐν (ρ) ἑβδομήκοντα
υἱοὶ (σ) αὐτοῦ ἦ ἐν Σικίμοις, ἔτεκεν (τ) ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Αβι-
μέλεχ. (υ) ἐν πολείᾳ ἀγαθῇ, καὶ (φ) παιδὸς Αβιεζρεί. (χ) ἀπεσφάγησαν
(ψ) Βαθγείμ, καὶ ἔστησε † Βαθγεὲρ εἰς διαθήκλιν (ω) θεὸν αὐ-
τῶν τοῦ (α) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 וְאָמַר לְיֶתֶר בּוכְרֵיהּ קוּם קְטוֹל יַתְהוֹן וְלָא שְׁלַף עוֹלֵימָא חַרְבֵּיהּ אֲרֵי דָחִיל אֲרֵי
21 עַד כְּעַן יְנִיק : וַאֲמַר זֶבַח וְצַלְמֻנָּע קוּם אַתְּ וּשְׁלַט בְּנָא אֲרֵי כְּגִבְרָא כֵּן גְּבוּרְתֵּיהּ וְקָם
22 גִּדְעוֹן וּקְטַל יַת זֶבַח וְיַת צַלְמֻנָּע וּנְסִיב יַת עַנְקַיָּא דִּי בְצַוְּארֵי גְמַלַּיהוֹן : וַאֲמַרוּ אֱנָשׁ
יִשְׂרָאֵל לְגִדְעוֹן מְלוֹךְ עָלָנָא אַף אַתְּ אַף בְּרָךְ אַף בַּר בְּרָךְ אֲרֵי פְּרַקְתָּנָא מִן יַד מְדָיְנָאֵי :
23 וַאֲמַר לְהוֹן גִּדְעוֹן לָא אֶמְלוֹךְ אֲנָא עֲלֵיכוֹן וְלָא יְמְלוֹךְ בְּרִי עֲלֵיכוֹן יְיָ יִמְלוֹךְ עֲלֵיכוֹן :
24 וַאֲמַר לְהוֹן גִּדְעוֹן שְׁאֵיל אֲנָא מִנְכוֹן שְׁאֵילָה וְהָבוּ לִי גְּבַר קְדָשֵׁיהּ מִן בּוּזְתָא אֲרֵי
25 קְדָשֵׁי דַּהֲבָא לְהוֹן אֲרֵי עַרְבָאֵי אִנּוּן : וַאֲמַרוּ מְתַן נִתֵּן וּפְרַשׁוּ יַת כְּסוּתָא וּרְמוֹ
26 לְתַמָּן גְּבַר קְדָשֵׁיהּ מִן בּוּזְתָא : וַהֲוָה מַתְקַל קְדָשֵׁי דַּהֲבָא דִּשְׁאַל אֶלֶף וּשְׁבַע
מְאָה דַּהֲבָא בַּר מִן סַהֲרָנַיָּא וּכְלִילָא וּלְבוּשֵׁי אַרְגְּוָנָא דִּי עַל מַלְכֵי מִדְיָן וּבַר מִן עֲנָקַיָּא
27 דִּי בְצַוְּארֵי גְמַלֵּיהוֹן : וַעֲבַד יָתֵיהּ גִּדְעוֹן לְאֵיפּוֹדָה וְאַקֵים יָתֵיהּ בְּקִרְתֵּיהּ בְּעָפְרָה
28 וּטְעוֹ כָל יִשְׂרָאֵל בָּתְרוֹהִי לְתַמָּן וַהֲוָה לְגִדְעוֹן וְלְבֵיתֵיהּ לְתַקָלָא : וְאִתְבְּרוּ מְדָיְנָאֵי
קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא אוֹסִיפוּ לְאַרָמָא רֵישֵׁיהוֹן וְשָׁרוֹ אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין
29 בְּיוֹמֵי גִדְעוֹן : וַאֲזַל יְרוּבַּעַל בַּר יוֹאָשׁ וִיתֵיב בְּבֵיתֵיהּ : וּלְגִדְעוֹן הֲווֹ שַׁבְעִין בְּנִין נְפֵקֵי
30 יַרְכֵּיהּ אֲרֵי נְשִׁין סַגִּיאִין דַּוָאֲה לֵיהּ : וּלְחֵנְתֵּיהּ דִּי בִשְׁכֶם יְלִידַת לֵיהּ אַף הִיא בַּר וְשַׁוִּי יַת
32 שְׁמֵיהּ אֲבִימֶלֶךְ : וּמִית גִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ בְּסִיבוּ טָבָא וְאִתְקְבַר בְּקִבְרָא דְיוֹאָשׁ אֲבוּהִי
33 בְּעָפְרָה דַּאֲבוּהִי דְעֶזֶר : וַהֲוָה כַּד מִית גִּדְעוֹן וְתָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּטְעוֹ בָּתַר בַּעֲלַיָא וְשַׁוִּיאוּ
34 לְהוֹן בְּעֵיל קְיָם לְטַעוּתָא : וְלָא אַדְכַּרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת פּוּלְחָנָא דַיְיָ אֱלָהְהוֹן דִּי שֵׁיזֵיב
יָתְהוֹן מִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן מִסְחוֹר סְחוֹר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Jether primogenito suo, Surge, occide eos: & non eduxit puer 20
gladium suum, nam timuit, nam usq; nunc [*ille*] parvulus. Et *dixit* Zebahh 21
& Szalmunagh, Surge tu, & potestatem exerce in nobis, nam ut vir, sic vi- 26
rilitas ejꝰ: & surrexit Gidghon, & occidit Zebahh & Szalmunagh, & tulit
torques qui in collis camelorum eorum. Et dixerunt homo Israel ad Gid- 22
ghon, Regna super nos, etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui,
quia liberasti nos de manu Midianæorum. Et dixit eis Gidghon, Non 23
regnabo ego super vos, & non regnabit filius meus super vos: Dominus 27
rex super vos. Et dixit eis Gidghon, Petens ego à vobis petitionem, 24
& date mihi vir monile suum ex spolio; nam monilia auri eis, nam
Arabes *illi*. Et dixerunt: Dare dabimus: & explicuerunt vestem, & con- 25 28
jecerunt ibi vir monile suum ex spolio. Et fuit pondus monilium auri, quæ 26
petivit, mille & septingenta auri, præter lunulas & *coronam*, & vestes
purpuræ, quæ super reges Midian; & præter torques, qui in collis came-
lorum eorum. Et fecit eum Gidghon in Ephoda, & statuit id in urbe sua in
Ghaphra; & erraverunt omnis Israel post id eò: & fuit Gidghon & do- 27 29
mui ejus in scandalum. Et *fracti* sunt Midianæi ante filios Israel, & non 28 30
addiderunt ad tollendum capita sua: & quievit terra Israel quadragin-
ta annis in diebus Gidghon. Et venit Jerubaghal filius Joas, & habita- 29 32
vit in domo sua. Et Gidghon fuerunt septuaginta filii exeuntes femore 30
illius; nam uxores multæ fuerunt illi. Et concubina illius quæ in Sechem, 31
peperit illi etiam illa filium, & posuit nomen ejus Abimelech. Et mor- 32 33
tuus est Gidghon filius Joas in senectute bona; & sepultus est in sepul-
chro Joas patris sui in Ghaphrah patris Ghezer. Et fuit quando mortuus 33
fuit Gidghon, & redierunt filii Israel, & erraverunt post Baghalaja, & po- 34
suerunt sibi Beghel Kijam ad errorem. Et non recordati sunt filii Israel
cultum Domini Dei sui, qui eruit eos de manu omnium auctorum inimi-
citiarum eorum ex-circum circum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Dixit ergò ad Jether primogenitum suum, Surge, trucida eos: at non distrinxit puer gladium suum; timebat enim, quòd adhuc puer esset. Et ait Zebah & Salemnaa, Surge tu, & irrue in nos; qualis est enim vir, *tale* robur ipsius. Surrexítque Gedeon, & trucidavit Zebahum & Salemnaum, tulítq; lunulas quæ erant in collis camelorum eorum. Dixerunt autem filii Israel ad Gedeonem, Dominare in nos tum tu, tum filius tuus, tum nepos tuus; quoniam liberâsti nos de manu Median. Ait illis Gedeon, Non dominor ego in vos, neque filius meus dominabitur in vos; Dominus dominabitur in vos. Et dixit ad eos Gedeon, Unam ego postulationem à vobis postulo: date mihi singuli singulas inaures ex præda vestra: inaures enim aureas habebant, quoniam Arabes erant. Dicunt ei, Dabimus tibi: & expandentes pallium projecerunt illuc singuli singulas inaures ex præda sua. Fuítque pondus inaurium aurearum quas postulaverat, mille septingentorum aureorum, præter lunulas, torques, vestésque purpureas quæ erant super reges Median, & præter torques quæ erant in collis camelorum ipsorum. Accepit autem Gedeon ab eis, confecítque amiculum, & statuit illum in civitate sua Ophra: & aberrârunt illic filii Israel post ipsum, fuítque Gedeoni & domui ipsius in offendiculum. Igitur contriti fuerunt Medianitæ ante filios Israel, nec ampliùs erexerunt caput suum: quievítque terra quadraginta annis diebus Gedeonis. Abiens autem Nedubaal filius Joas habitavit in domo sua. Habebátque Gedeon septuaginta filios qui ex ejus dorso prodierant; quippe qui plures haberet uxores. Concubina quoque ipsius, quæ erat in Sechim, peperit ei filium, cui nomen imposuit, Abimelec. Et mortuus est Gedeon filius Joas in senectute bona, sepultúsque in civitate Joas patris sui, *nempe* in Ophra quæ pertinebat ad Azri. Cúmque mortuus esset Gedeon, averterunt se filii Israel, & aberrârunt post Baal, feceruntque sibi Baal-fœderis in deum. Nec recordati sunt Israelitæ Domini Dei sui liberantis eos ab omnibus inimicis eorum qui erant circum ipsos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Tum dixit ad Jathar filium suum primogenitũ, Surge, interfice eos: at non eximit puer gladium suum; formidavit enim in aspectum eorum, quòd esset adolescentulus. Ait autem Zebah et Salomnaa, Surge tu, et interfice nos, ilium fortis virgigantem: nam gigas parem sibi gigantem interficit. Surgens ergò Gedeon interfecit Zebahum et Salomnaum, accepitque lunulas argenteas quæ erant in collis camelorum utriusque. Posteà dixerunt filii Israel Gedeoni, Esto nobis præpositus tu & filius tuus, & nepos tuus, quòd nos liberaveris de manib⁹ Mediamitarum. Dixit eis Gedeon, Non dominor ego in vos, neque dominabitur filius meus in vos; sed qui dominatur in vos, Dominus est. Tum dixit eis Gedeon, Quæso vos ut gratiam unam in me exerceatis, Det mihi quilibet vestrûm inaurem unam ex præda quam diripuistis: erant enim super camelis eorum inaures aureæ, quòd Arabes essent, Ismaelitæ. Dixerunt, Faciemus dabimúsque tibi: explicatóque eis pallio, projecit quilibet ex ipsis inaurem auream super illud pallium. Fuit autem pondus inaurium quæ collectæ fuerunt, mille septingentorum siclorum auri, præter lunulas, monilia, & vestes pretiosas quæ erant super reges Midian, & præter monilia quæ erant in collis camelorum eorum. Quibus acceptis, Gedeon conflavit ex eis simulachrũ, excitque illud in Ophra civitate sua: & erraverunt filii Israel ob idolum ipsius, factúmque est idolum illud Gedeoni & filiis ejus in offendiculũ. Itaque profligati Mediamitæ fugerunt à filiis Israel, nec ampliùs extulerunt capita sua, neque conversi sunt contra eos. Quievítque terra quadraginta annis, cunctis nimirum diebus Gedeonis. Abiit q; Gedeon, & habitavit domi suæ. Habuit autem Gedeon septuaginta filios egressos è femore ipsius: & id quidẽ, quòd multas duxisset uxores. Tum demum obiit Gedeon filius Joas post longam senectutem, celebratisq; exequiis sepultus est in civitate Joas patris sui, in Ophra civitate patris Azra. Defuncto Gedeone redierunt filii Israel ad iniquitates suas, secutíq; sunt Baal idolum, & statuerunt Baal deum sibi confœderatum. Et non recordati sunt filii Israel Dei Domini sui qui repulerat ab eis cunctos eorum hostes qui circum illos erant:

ספר שופטים : ט

Ghidhon Jerubbahal domo cum misericordiam fecerunt Nec
35 וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד עִם־בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן
Israel cum fecerat quod bonum omne juxta
כְּכֹל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XI. ט

suæ matris fratres ad Sechem in Jerubbahal filius Abimelech *ivit* Et
1 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל־אֲחֵי אִמּוֹ
suæ matris patris domus familiam omnem ad & eos ad est locutusque
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ
Quid :Sechem *dominorum* omnium auribus in *nunc* Loquimini :dicendo
לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־
Jerubbahal filii omnes viri septuaginta *vos in dominari an* vobis *bonum*
2 טּוֹב לָכֶם הֲמֹשֵׁל בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל
vestra caro & vestrum os & *recordabimini* & unus vir *vos in dominari* an
אִם־מֹשֵׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי־עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם
dominorum omnium auribus in *eo super* ejus matris fratres sunt locuti Et *ego*
אָנִי׃ וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי
3 Abimelech post eorū cor se inclinavit &:ista verba omnia Sechem
שְׁכֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ
argenteos septuaginta ei dederunt Et *ipse* noster Frater :dixerunt quia
כִּי אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא׃ וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף
4 viros Abimelech eis *in* conduxit mercede & Bahalberith domo è
מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים
Hophrah in sui patris domū venit Et *eum* post iverunt & *leves* & vacuos
רֵיקִים וּפֹחָזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃ וַיָּבֹא בֵּית־אָבִיו
lapidem super viros septuaginta Jerubbahal filios suos fratres interfecit &
5 עָפְרָתָה וַיַּהַרְגוּ אֶת־אֶחָיו בְּנֵי יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אָבֶן
se abscondit quia parvus Jerubbahal filius Jotham remansit Et *unum*
אַחַת וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן־יְרֻבַּעַל הַקָּטָן כִּי נֶחְבָּא׃
Millo domus omnis & Sechem *domini* omnes sunt *colecti* Et
6 וַיֵּאָסְפוּ כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל־בֵּית מִלּוֹא
sita planitie cum regem in Abimelech fecerunt regnare & iverunt &
וַיֵּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם־אֵלוֹן מַצָּב
capite in stetit & *ivit* & Jotham ipsi nunciaverunt Et .Sechem in quæ
אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם׃ וַיַּגִּידוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ
7 :eis dixit & clamavitque suam vocem levavit & :Gherizim montis
הַר־גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם
Eundo .Deus vos *ad* audiat & Sechem *domini* me *ad* Audite
שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים׃ הָלוֹךְ
8 :olivæ dixeruntque :regem se super ungendum ad ligna iverunt
הָלְכוּ הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת
faciam cessare Nunquid :oliva eis Dixitque .nos super Regna
מָלְכָה עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחְדַּלְתִּי אֶת
9 ,vadam & homines & ,deos *honorificabunt* me *in* qua ,meam pinguedinē
דִּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי
Vade :ficum ad ligna Dixeruntque ?ligna super *promouendum ad*
לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי
faciam cessare Num :ficus eis dixit Et .nos super regna ,tu
10 אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחְדַּלְתִּי
promoveri vadam & optimum meum fructum & meam dulcedinem
אֶת־מָתְקִי וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ
regna ,tu *Vade* :vitem ad ligna Dixeruntque ?ligna super
11 עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי־אַתְּ מָלְכִי
faciam cessare Num :vitis eis dixit Et .nos super
עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן הֶחְדַּלְתִּי אֶת־
12 *promoveri* ibo & homines & deum *lætificans* meum mustum
תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ
Vade :caravam ad ligna omnia dixerunt Et ?ligna super
13 עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעֵצִים אֶל־הָאָטָד לֵךְ
.nos super regna ,tu
אַתָּה מְלֹךְ־עָלֵינוּ׃

Versio VULG. LAT.

35 Nec fecerunt misericordiam cum domo Jerobaal Gedeon, juxta omnia bona quæ fecerat Israeli.

CAP. IX.

1 ABiit autem Abimelech filius Jerobaal in Sichem ad fratres matris suæ,& locut' est ad eos, & ad omnem cognationē domûs patris matris suæ, dicens; Loquimini ad omnes viros Sichem, Quid vobis est melius, ut dominentur vestrî septuaginta viri omnes filii Jerobaal, an ut dominetur unus vir? simúlq; considerate, quòd os vestrum & caro vestra sum.
3 Locutíque sunt fratres matris ejus de eo ad omnes viros Sichē universos sermones istos, & inclinaverunt cor eorum post Abimelch, dicentes; Frater noster est. Dederúntque
4 illi septuaginta pondo argenti de fano Baalberit. Qui conduxit sibi ex eo viros inopes et
5 vagos, secutíque sunt eum. Et venit in domum patris sui in Ephra, & occidit fratres suos filios Jerobaal septuaginta viros, super lapidem unum: remansítque Joatham filiꝰ Jerobaal minimus, & absconditus
6 est. Congregati sunt autem omnes viri Sichem,& universæ familiæ urbis Mello:abierúntque & constituerunt regem Abimelech, juxta quercum quæ
7 stabat in Sichem. Quòd cùm nuntiatum esset Joatham, ivit, & stetit in vertice montis Garizim : elevatâque voce, clamavit, & dixit; Audite me viri Sichem,ita audiat vos Deus.
8 Ierunt ligna, ut ungerent super se regem : dixerúntque olivæ,
9 Impera nobis. Quæ respondit; Numquid possum desere- re pinguedinem meam, quâ et dii utuntur & homines, & venire ut inter ligna promovear?
10 Dixerúntque ligna ad arborē ficum; Veni, & super nos re-
11 gnum accipe. Quæ respondit eis; Numquid possum desere- re dulcedinem meam, fructúsque suavissimos, & ire ut inter cætera ligna promovear? Locutáque sunt ligna ad vitem;
13 Veni, & impera nobis. Quæ respondit eis; Numquid possum deserere vinum meum, quod lætificat Deum & homines, & inter ligna cætera pro-
14 moveri? Dixerúntque omnia ligna ad rhamnum; Veni, & impera super nos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ οὐκ ἐποίησε ἔλεος μὲτὸ οἶκο (β)Ἰεροβάαλ, αὐτός ἐστι Γεδεών, κὲ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε μὲ Ἰσραήλ.

MS.A. (β) Ἱεροβάαλ Γεδεών, κὲ πᾶς ἢ ἀγαθωσύνλω ἣν ἐποίησεν

Κεφ. Θ'.

1 Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ υἱὸς Ἱεροβάαλ εἰς (α)Συχὲμ πρὸς ἀδελφοὺς μητρὸς αὐτοῦ· κὲ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κὲ πρὸς πᾶσ (β)ζυγγένειαν οἴκου πατρὸς μητρὸς αὐτοῦ, λέγων,
2 Λαλήσατε δὴ (γ) ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶ ἀνδρῶν Συχὲμ, Τί τὸ ἀγαθὸν ὑμῖν κυριεύσαι ὑμῶν ἑβδομήκοντα ἄνδρας πάντας υἱὸς Ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἀνδρὸς ἑνός; κὲ μνήσθητε (δ)ὅτι ὀστῦν ὑμῶν κὲ σὰρξ ὑμῶν εἰμι.
3 Καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τῆ μητρὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶ ἀνδρῶν (ε)Συχὲμ πάντας τοὺς λόγους τούτους. κὲ ἔκλινεν (ζ) ἡ καρδία αὐτῦ ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, ὅτι εἶπαν, Ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστι. Καὶ ἔδωκαν αὐτῶ ἑβδομήκοντα ἀργυρίε (η)ἐξ οἴκου Βααλβερίθ. κὲ ἐμισθώσατο (ϑ)ἑαυτῷ Ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς κὲ (ι)ἀγελεῖς, κὲ ἐπορεύθησ ὀπίσω αὐτοῦ.
5 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἶκον τῦ πατρὸς αὐτοῦ (κ) εἰς Ἐφραθὰ, κὲ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱὸς Ἱεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα. κὲ (λ)καταλείφθη Ἰωάθαμ υἱὸς Ἱεροβάαλ ὁ νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη.
6 Καὶ ζωνήχθησ πάντες (μ)ἄνδρες Συχίμων, κὲ πᾶς (ν) οἶκος Βηθμαγὼ, κὲ ἐπορεύθησ, κὲ ἐβασίλευσε τὸ Ἀβιμέλεχ (ξ)πρὸς τῆ βαλάνῳ τῆ ἐυρείᾳ τὸ στάσεως ἐν Συχίμοις.
7 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωάθαμ, κὲ ἔστη (π)ἐπὶ κορυφὴν ὄρους Γαριζὶν, κὲ ἐπῆρε τὸ φωνὴν αὐτοῦ, κὲ (ρ)ἐκλαυσε, κὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατέ μου ἄνδρες Συχίμων, κὲ (σ)ἀκούσει ὑμῶν ὁ Θεός.
8 Πορεύθη (τ)ἐπορεύθη τὰ ξύλα τῆ χρίσαι (υ)ἐφ' ἑαυτὰ βασιλέα, κὲ εἶπον τῆ ἐλαίᾳ, Βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.
9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (φ) ἐλαία, Μὴ ἀπολείψασα τὸ πότιμά μου, (χ) ἐν ᾗ δοξάσουσι τὸ Θεὸν ἄνδρες, πορεύσομαι κινεῖσθ (ι) ὀπὶ τὸ ξύλων;
10 Καὶ (ϕ)εἶπον τὰ ξύλα τῆ συκῆ, Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.
11 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (ω)συκῆ, Μὴ ἀπολείψασα ἐγὼ τὸ γλυκύτητά μου (α) κὲ τὰ γενήματά μου τὰ ἀγαθὰ, πορεύσομαι κινεῖσθαι ὀπὶ τὸ ξύλων;
12 Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα (β)πρὸς τὸ ἄμπελον,
13 Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (γ)ἄμπελος, Μὴ ἀπολείψασα τὸ οἶνόν μου τὸ εὐφραίνοντα Θεὸν κὲ ἀνθρώπους, πορεύσομαι κινεῖσθαι ὀπὶ τὸ ξύλων;
14 Καὶ εἶπαν πάντα τὰ ξύλα τῆ ῥάμνῳ, Δεῦρο σὺ, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

MS.A. (α)Σίκιμα πρὸς τὰς ἀδελφὰς τὸ μητρὸς (β)τὸ συγγένειαν τῦ οἴκου τὸ μητρὸς (γ)ἐν ὠσὶν τὸ ἀνδρῶν Σικίμων, Ποῖον βέλτιόν ἐστιν τὸ ἄρχειν ὑμῶν (δ)ὅτι σὰρξ ὑμῶν κὲ ὀστῦν ὑμῶν ἐγώ εἰμι. (ε)Σικίμων (ζ)καρδία (η) ἐκ τὸ οἴκου Βάαλ διαθήκης. (ϑ)ἐν αὐτοῖς (ι)διαβεβλημένους, κὲ (κ)εἰς *Ἐφραὶμ, (λ)ἀπελείφθη Ἰάθαμ (μ)οἱ ἄνδρες (ν) ὁ οἶκος Μαθηὼν, (ξ) εἰς βασιλέα πρὸς τὸ βαλάνῳ τῆς στάσεως ἐν Σικίμοις. (ο)ἀνήγγελαν (π) ἐπὶ τὸ κορυφῆς τὸ ὄρους Γαζιζεὶν, (ρ) ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· κὲ (σ) ἀκύσαι (τ) ἐπορεύθησαν (υ) ἑαυτοῖς (φ) ἐλαία, Ἀφεῖσα τὸ (χ)ἦν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασιν ὁ Θεὸς κὲ ἄνθρωποι, πορεύσω ἄρχειν τὸ ξύλων; (ψ) εἶπαν (ω) Ζυκῆ, Ἀφεῖσα τὸ (α)κὲ τὸ γένημά με τὸ ἀγαθὸν, κὲ πορεύσω ἄρχειν ξύλων; (β) τῆ ἀμπέλῳ, (γ) ἄμπελο, Ἀφεῖσα τὸ οἶνόν μου, τὸ εὐφροσύνλω τὸ παρὰ τῦ Θεῦ * τὸ ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ξύλων; Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα πρὸς τὸ ῥάμνον,

CAP. IX.

1 ET ivit Abimelech filius Jerobaal in Sychem ad fratres matris suæ,et locutus est ad eos, & ad universā cognationē domûs(a) patris matris suæ,dicens; Loqui-
2 mini nunc in auribus omniū virorum Sychem, Quid bonum vobis, dominari vobis septuaginta viros omnes filios Jerobaal, an dominari vobis virū unū? Et re-
3 cordamini, quia os vestrum, & caro vestra sum. Et locuti sūt de eo fratres matris ejus in auribus omnium virorum Sychem omnia
4 verba hæc. Et inclinavit cor eorū post Abimelech: quia dixerunt, Frater noster est. Et dederūt ei(b) septuaginta argenti de domo (c) Baalberith. Et conduxit sibi Abi-
5 melech viros inanes, et(d)mise- ros: et iverunt post eum. Et intra- vit in domū patris sui in Ephra- tha: et interfecit fratres suos filios Jerobaal, septuaginta viros super lapidem unum. Et remansit Joa-
6 tham filius Jerobaal junior, quo- niam absondit se. Et congregati sunt omnes viri Sicimorum, & universa (e) domus Bethmaxe: et iverunt, et fecerunt regem Abi-
7 melech(f)juxta quercum inven- tam stationis, quæ in Sycimis. Et nuntiatum est ipsi Joathan. Et i- vit, et stetit super cacumen montis Gazizin: & elevavit vocem suā, et(g)ploravit. Et dixit eis, Audite
8 me viri Sicimorum: et(h)audiet vos Deus. Euntes iverunt ligna ad ungendum super se regem: et
9 dixerunt ipsi olivæ, Regna super nos. Et dixit eis oliva; Numquid derelinquēs pinguedinē meā, in qua glorificabunt Deum viri,
10 ibo ut(k)promoveat super ligna? Et dixerunt ligna ficui; Veni,re-
11 gna super nos. Et dixit eis ficus; Numquid derelinquēs ego dulce- dinē meā,et genimina mea bona, ibo ut promoveat su er ligna? Et
12 dixerunt ligna ad vitem; Veni, regna super nos. Et dixit eis vi-
13 tis; Numquid derelinquens vinum meū, quod lætificat Deū et ho- mines, ibo promoveri super ligna?
14 Et dixerunt omnia ligna rham- no; Veni tu, regna super nos.

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

35 וְלָא עֲבַדוּ טֵיבוּ עִם בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל טָבְתָא דִּי עֲבַד עִם יִשְׂרָאֵל׃

ט

1 וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ בַּר יְרוּבַּעַל לִשְׁכֶם לְוָת אֲחֵי אִמֵּיהּ וּמַלֵּל עִמְּהוֹן וְעִם כָּל זַרְעִית בֵּית אֲבוּהָא
2 דְאִמֵּיהּ לְמֵימָר׃ מַלִּילוּ כְעַן קֳדָם כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם מָה טָב לְכוֹן דִּימְלְכוּן עֲלֵיכוֹן שַׁבְעִין
גַּבְרָא כָּל בְּנֵי יְרוּבַּעַל אוֹ דִימְלוֹךְ עֲלֵיכוֹן גַּבְרָא חַד וְתִדְכְּרוּן אֲרֵי קְרִיבְכוֹן וּבְשַׂרְכוֹן
3 אֲנָא׃ וּמַלִּילוּ אֲחֵי אִמֵּיהּ עֲלוֹהִי קֳדָם כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם יַת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְאַטְפֵּי
4 לִבְּהוֹן בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי אֲמַרוּ אֲחוּנָא הוּא׃ וְיַהֲבוּ לֵיהּ שִׁבְעִין כְּסַף מִבֵּית בָּעִיל קְרֹם
5 וְאַגַר בְּהוֹן אֲבִימֶלֶךְ גַּבְרִין סְרִיקִין וּבְסִירִין וַאֲזַלוּ בַּתְרוֹהִי׃ וְעַל לְבִירַת אֲבוּהִי לְעָפְרָה
וְקַטַל יַת אֲחוֹהִי בְנֵי יְרוּבַּעַל גַּבְרָא עַל אַבְנָא חֲדָא וְאִשְׁתְּאַר יוֹתָם בַּר יְרוּבַּעַל
6 זְעִירָא אֲרֵי אִטְטַר׃ וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם וְכָל בֵּית מִלּוֹא וַאֲזַלוּ וְאַמְלִיכוּ יַת
אֲבִימֶלֶךְ לְמַהֲוֵי מַלְכָּא עִם מֵישַׁר קְמָתָא דִּי בִשְׁכֶם׃ וְחַוִּיאוּ לְיוֹתָם וַאֲזַל וְקָם בְּרֵישׁ
7 טוּרָא דְגָרִיזִין וַאֲרִים קָלֵיהּ וּקְרָא וַאֲמַר לְהוֹן קַבִּילוּ מִנִּי יָתְבֵי שְׁכֶם וְיִקְבֶּל צְלוֹתְכוֹן יְיָ׃
8 הֲמֵיכָל אֲזָלוּ אִילָנַיָּא לְמִמְשַׁח עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא וַאֲמַרוּ לְזֵיתָא מְלוֹךְ עָלָנָא׃ וַאֲמַר לְהוֹן
9 וְאָמְרַת הַאֲשְׁבּוֹק יַת מִשְׁחִי דְּמִנֵּיהּ מְקָרִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ מִתְפָּנְקִין בְּנֵי אֱנָשָׁא וְאֵזֵיל
10 לְמֵעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃ וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לְתִינְתָא אֱתָא אַתְּ מְלִכִי עָלָנָא׃ וַאֲמַרַת לְהוֹן
11 תִּינְתָא הַאֲשְׁבּוֹק יַת חוּלְיִי וְיַת דְּבִילְתִי שַׁפִּירְתָא וְאֵזֵל לְמֵעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃
12 וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לְנוּפְנָא אֱתָא אַתְּ מְלוֹכִי עָלָנָא׃ וַאֲמַרַת לְהוֹן נוּפְנָא הַאֲשְׁבּוֹק יַת
13 חֲמָרִי דְּמִנֵּיהּ מְנַסְּכִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ חָדְנִין רַבְרְבַיָּא וְאֵיזֵל לְמֵעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃ וַאֲמַרוּ
14 כָּל אִילָנַיָּא לַאֲטָדָא אֱתָא אַתְּ מְלוֹךְ עָלָנָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non fecerunt misericordiam cum domo Jerubaghal Gidghon, juxta 35
omne bonum quod fecit cum Israel.

CAP. IX.

ET venit Abimelech filius Jerubaghal ad Sechem,ad fratres matris suæ, 1
& locutus est cum eis, & cum omni prosapia domus patris matris suæ, ad dicendum. Loquimini nunc ante omnes habitatores Sechem, Quid 2
bonum vobis, quod regnent super vos septuaginta viri, omnes filii Jerubaghal, aut quod regnet super vos vir unus? & recordabimini quod propinquꝰ vester & caro vestra ego. Et locuti sunt fratres matris illius su- 3
per illum ante habitatores Sechem omnia verba hæc: & inclinatum est cor eorum post Abimelech, quia dixerunt, Frater noster ipse. Et dede- 4
runt ei septuaginta argenteos de domo Beghel-Kijam,& conduxit in illis Abimelech viros vacuos & *contemptos*, & ambulaverunt post eum. Et 5
intravit ad domum patris sui ad Ghaphra,& occidit fratres suos filios Jerubaghal,septuaginta viros super petram unam;& relictꝰ est Jotham filius Jerubaghal parvulꝰ, nam absconditꝰ est. Et congregati sunt omnes habita- 6
tores Sechem, & omnis domus Milo; & ambulaverunt, & regnare fecerunt Abimelech ut esset rex, juxta Messar Kamatha quæ in Sechem. Et nun- 7
ciaverunt Jotham,& venit & stetit in capite montis Gerizim; & extulit vocem suam,& clamavit,& dixit eis, Audite ex me habitatores Sechem, & audiet orationem vestram Dñs. Venire venerunt arbores ad præficien- 8
dum sibi regem; & dixerunt olivæ: Regna super nos. Et dixit eis oliva, 9
Num deseram unctionem meam, quod ex ea honorantes ante Dñm, & in ea deliciantur filii hominis, & ibo ad faciendum regnum super arbores? 10
Et dixerunt arbores ficui, Veni tu, regna super nos. Et dixit eis ficus, 11
Numquid deseram dulcedinem meam,& caricam meam pulchram, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt arbores viti: Veni tu, 12
regna super nos. Et dixit illis vitis,Nunquid deseram vinum meum, quod 13
ex eo libantes ante Dñm,& in eo gaudentes principes, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt omnes arbores rhamno,Veni tu regna super nos. 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܠܐ ܚܒܘ ܠܒܝܬ ܡܚܐ ܥܡ ܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܢܕܒܒܠ ܒܝܬ ܐܒܘ ܕܓܕܥܘܢ ܥܡ ܟܠ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܠܗܐ ܠܝܫܪܝܠ.

* Nec retulerunt gratiam domui Nedubaal, nempe Gedeonis, parem tot beneficiis quæ contulerat in Iſraelem. 35

* ܛ * ܩܠܝܠ * ܛ *

CAP. IX.

1 * ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܢܕܒܒܠ ܠܫܟܡ ܠܘܬ ܐܚܘܗܝ ܘܥܡ ܟܠ ܒܝܬ ܐܒܘ ܐܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܐܒܘ ܐܡܗ ܠܡܐܡܪ.

2 ܐܡܪܘ ܒܐܕܢܝ ܟܠ ܒܥܠܝ ܫܟܡ ܡܢܘ ܛܒ ܠܟܘܢ ܕܫܒܥܝܢ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܢܕܒܒܠ ܟܠ ܒܥܠܝ ܐܘ ܕܫܠܛ ܒܟܘܢ ܓܒܪ ܚܕ ܘܬܕܟܪܘܢ ܕܒܣܪܟܘܢ ܐܢܐ ܘܕܡܟܘܢ.

3 ܘܐܡܪܘ ܥܠܘܗܝ ܐܚܘܗܝ ܐܡܗ ܠܐܕܢܝ ܟܠ ܒܥܠܝ ܫܟܡ ܘܡܠܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܦܘܡܗܘܢ ܘܢܛܝ ܠܒܗܘܢ ܒܬܪ ܐܒܝܡܠܟ ܡܛܠ ܕܐܡܪܘ ܐܚܘܢ ܗܘ ܠܢ.

4 ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܫܒܥܝܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܒܝܬ ܒܥܠ ܒܪܝܬ ܘܫܟܪ ܒܗܘܢ ܐܒܝܡܠܟ ܓܒܪܐ ܪܝܩܐ ܘܦܪܥܐ ܕܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.

5 ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܒܥܦܪܐ ܘܩܛܠ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܢܕܒܒܠ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܢܐ ܚܕܐ ܘܫܪܝ ܝܬܪܢ ܒܪ ܢܕܒܒܠ ܕܐܬܚܒܝ ܒܐܬܪ ܟܠܝ.

6 ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܒܥܠܝ ܫܟܡ ܘܟܠ ܒܝܬ ܐܒܘ ܐܡܗ ܘܐܙܠܘ ܘܡܠܟܘ ܐܒܝܡܠܟ ܥܠ ܓܒ ܐܠܘܢ ܕܒܫܟܡ.

7 ܘܐܬܚܒܪ ܠܗ ܠܝܬܡ ܘܐܙܠ ܘܩܡ ܒܪܝܫ ܛܘܪ ܓܪܙܝܡ ܘܢܨܒ ܩܠܗ ܘܩܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘ ܠܝ ܒܥܠܝ ܫܟܡ ܘܢܫܡܥ ܠܟܘܢ ܐܠܗܐ.

8 ܐܙܠܘ ܐܝܟܢ ܕܐܙܠ ܐܝܠܢܐ ܠܡܫܚܐ ܥܠܝܗ ܠܡܠܟ ܘܐܡܪܘ ܠܙܝܬܐ ܡܠܟܝ ܐܢܬ ܥܠܝܢ.

9 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܝܬܐ ܗܠ ܐܫܒܩ ܡܫܝܚܬܝ ܕܒܗ ܡܟܒܕܘ ܐܠܗܐ ܘܐܢܫܐ ܘܐܙܠ ܠܡܢܘܚ ܥܠ ܐܝܠܢܐ.

10 ܘܐܡܪܘ ܠܬܐܢܬܐ ܐܬܝ ܐܢܬ ܡܠܟܝ ܥܠܝܢ.

11 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܐܢܬܐ ܗܠ ܐܫܒܩ ܡܬܩܬܝ ܘܦܝܪܝ ܛܒ ܘܐܙܠ ܠܡܢܘܚ ܥܠ ܐܝܠܢܐ.

12 ܘܐܡܪܘ ܠܓܦܢܐ ܐܬܝ ܐܢܬ ܡܠܟܝ ܥܠܝܢ.

13 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܦܢܐ ܗܠ ܐܫܒܩ ܚܡܪܬܝ ܕܡܫܡܚ ܐܠܗܐ ܘܐܢܫܐ ܘܐܙܠ ܠܡܢܘܚ ܥܠ ܐܝܠܢܐ.

14 ܘܐܡܪܘ ܟܠܗܘܢ ܠܐܝܢܐ ܐܢܬ ܡܠܟܝ ܥܠܝܢ.

1 * Abiit autem Abimelec filius Nedubaal in Sechim ad fratres matris ſuæ, dixítque ad eos & ad univerſam familiam patris matris ſuæ, 2 Dicite præſentibus cunctis dominis Sechim, Quid præſtabilius eſt vobis, an ut dominentur vobis ſeptuaginta viri filii Nedubaal, an ut dominetur vobis vir unus? mementote os veſtrum me eſſe carnémque veſtram. 3 Dixerunt itaque de eo fratres matris ejus, præſentibus cunctis dominis Sechim, omnia verba iſta: & benevolus fuit animus eorum erga Abimelec, & dicunt, Frater noſter eſt. 4 Dederúntque ei ſeptuaginta argenteos ex æde Baal-fœderis, quibus conduxit Abimelec homines inanes & vitiis deditos, qui ſecuti ſunt eum. 5 Et ingreſſus domum patris ſui in Ophra, trucidavit fratres ſuos filios Nedubaal, ſeptuaginta viros ſuper lapide uno: remanſit autem Jotham filius Nedubaalis minimus, quoniam abſconderat ſeſe. 6 Tum congregati omnes domini Sechim & univerſa turba domûs Mello, abierunt & creárunt Abimelec ſuper ſe regem, ſecus quercum Maſphiæ quæ eſt in Sechim. 7 Quod cùm Jothamo indicatum eſſet, aſcendit, ſtetítque in cacumine montis Garzim, & ſublatâ voce ſuâ, dixit, Audite me domini Sechim, ut audiat vos Deus. 8 Iverunt aliquando arbores ut regem ſuper ſe inungerent; dixerúntque ad oleam, Regna ſuper nos. 9 Reſpondit illis olea, Haudquaquam deſeram pinguedinem meam, (per me enim honorantur dii & homines) ibóque me agitatum propter arbores. 10 Dicunt arbores ficui, Veni tu, regna ſuper nos. 11 Ait illis ficus, Non deſeram dulcedinem meam fructúmque meum jucundum, ut abeam me exagitatum arborum causâ. 12 Dicunt arbores viti, Age tu, regna ſuper nos. 13 Reſpondit eis vitis, Nequaquam deſeram frugem meam quæ deorum & hominum cor lætificat, ibóque me exagitatum propter arbores. 14 Dicunt arbores univerſæ rhamno, Regna tu ſuper nos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * وَلَمْ يَصْنَعُوا مَعْرُوفًا بِأَهْلِ بَيْتِ جِدْعُونَ * وَلَمْ يَعْرِفُوا وَاجِبَاتِ حَقِّهِ وَمَا أَنْعَمَ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ ٱلنِّعَمِ *

* Neque gratiam exercuerunt erga familiam Gedeonis, neque cognoverunt obligationes ipſi debitas, nec beneficia quæ præſtiterat Iſraelitis. 35

* ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ *

CAP. IX.

1 * وَٱنْطَلَقَ أَبِيمَلِكُ بْنُ جِدْعُونَ إِلَى أَخْوَالِهِ سَادَاتِ شَكِيمَ وَقَالَ * لِمَاذَا تَسْمَعُونَ * وَأَيُّ ٱلْأُمُورِ

2 أَخْيَرُ لَكُمْ * أَنْ يَتَسَلَّطَ عَلَيْكُمْ سَبْعُونَ رَجُلاً أَوْلاَدُ جِدْعُونَ * أَوْ يَتَسَلَّطَ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ وَاحِدٌ *

ٱذْكُرُوا أَنِّي لَحْمُكُمْ وَدَمُكُمْ * فَقَالَ لِأَخْوَالِهِ أَرْبَابِ شَكِيمَ كُلَّ هٰذَا ٱلْقَوْلِ * فَهَوَتْ قُلُوبُهُمْ فَقَالُوا

3 هُوَ أَخُونَا * وَأَعْطَوْهُ سَبْعِينَ مِثْقَالاً مِنْ فِضَّةٍ مِنْ مَالِ عَهْدِ أَلَهِتِهِمْ * فَٱسْتَأْجَرَ أَبِيمَلِكُ أُنَاساً

4 فُرَّاغاً سُدَّاداً وَٱنْطَلَقُوا مَعَهُ * وَدَخَلَ قَرْيَةَ أَبِيهِ عَفْرَا * وَقَتَلَ إِخْوَتَهُ بَنِي جِدْعُونَ سَبْعِينَ رَجُلاً عَلَى

5 صَخْرٍ وَاحِدَةٍ * وَبَقِيَ أَصْغَرُ إِخْوَتِهِ يُسْمَى يُوثَامَ * وَبَقِيَ لِأَنَّهُ تَغَيَّبَ * وَٱجْتَمَعَ أَرْبَابُ شَكِيمَ وَجَمِيعُ

6 سَعْبِ بَيْتِ مِلُّوا * وَٱنْطَلَقُوا وَصَيَّرُوا أَبِيمَلِكَ عَلَيْهِمْ مَلِكاً عِنْدَ سَجَنِ ٱلْبَلُّوطِ ٱلَّتِي فِي مَصْفِيَا عِنْدَ

7 شَكِيمَ * وَأَخْبَرُوا يُوثَامَ بِذٰلِكَ * فَصَعِدَ وَقَامَ عَلَى جَبَلِ جَرِزِيمَ * وَرَفَعَ صَوْتَهُ وَقَالَ * ٱسْمَعُوا صَوْتِي يَا

8 سَادَاتِ شَكِيمَ لِيَسْمَعَكُمُ ٱللّٰهُ * ٱنْطَلَقَتِ ٱلشَّجَرُ لِتُصَيِّرَ عَلَيْهَا مَلِكاً * وَقَالُوا لِشَجَرِ ٱلزَّيْتُونِ *

9 كُونِي عَلَيْنَا مَلِكَةً * قَالَتْ لَهُمُ ٱلزَّيْتُونَةُ * لَا أَدَعُ دُهْنِي ٱلَّذِي يُكَرِّمُونَهُ ٱلْآلِهَةَ وَٱلنَّاسُ *

10 وَأَصِيرُ مَسْعُولَةً بِأَمْرِ ٱلشَّجَرِ * قَالَتِ ٱلشَّجَرُ لِلتِّينَةِ * صِيرِي عَلَيْنَا مَلِكَةً * قَالَتْ شَجَرَةُ ٱلتِّينِ *

11 لَا أَدَعُ حَلَاوَتِي وَعِنَبِي ٱلطَّيِّبَ * وَأَسْعَلُ بِحَرَكَاتِ ٱلشَّجَرِ * قَالَتِ ٱلشَّجَرُ لِلْكَرْمَةِ * صِيرِي عَلَيْنَا

12 مَلِكَةً * قَالَتِ ٱلْكَرْمَةُ * لَا أَدَعُ عِنَبِي ٱلَّذِي يُفْرِحُ قُلُوبَ ٱلْآلِهَةِ وَٱلْمُلُوكِ * وَأَصِيرُ إِلَى سَعْلِ حَرَكَةِ

13 ٱلشَّجَرِ * قَالَ ٱلشَّجَرُ لِلْعَوْسَجَةِ * كُونِي عَلَيْنَا مَلِكَةً *

14

1 * Abiit autem Abimelec filius Gedeonis ad avunculos ſuos dominos Sechem, dixit; utrùm conducit vobis, & 2 utra verum melior eſt vobis, ut dominentur in vos ſeptuaginta viri filii Gedeonis, an verò dominetur in vos vir unus? memineritis me eſſe carnem veſtram & ſanguinem veſtrum. 3 Cùm dixiſſet avunculis ſuis dominis Sechem totum hujuſmodi ſermonem, propenſi fuerunt in eum animi ipſorum, & dixerunt; Frater noſter eſt. 4 Et dederunt ei ſeptuaginta ſiclos argenteos ex pecunia fœderis deorum ſuorum; & conduxit Abimelec homines otioſos & errabundos, qui ſecuti ſunt eum. 5 Tum ingreſſus civitatem patris ſui, Ophram, occidit fratres ſuos filios Gedeonis, ſeptuaginta viros, ſuper eundem lapidem, ſuperſtite veliſto fratrum ſuorum natu minimo qui vocabatur Jotham: is enim evaſit, eò quòd ſe abdidiſſet. 6 Et convenientes domini Sechem totáq; turba domûs Mello, abierunt, & conſtituerunt Abimelec ſibi regem, apud arborem querc⁹s quæ eſt in Miſphia, prope Sechem. 7 Quod cùm nuntiâſſent Jothamo, aſcendens ſtetit ſupra montem Garzim, & ſublatâ voce ſuâ, dixit, Audite vocem meam O domini Sechem, ut audiat vos Deus. 8 Abeuntes arbores ad creandum ſibi regem, dixerunt arbori olivæ; Eſto regina ſuper nos. 9 At illis oliva, Non relinquam unguentum meum quod eſt in pretio diis & hominibus, ut arborum negotio diſtinear. 10 Dixerunt arbores ad ficum, Eſto regina ſuper nos. 11 Reſpondit ficus arbor, Non dimittam dulcedinem meam & fructum meum ſuavem, ut arborum turbationibus occuper. 12 Dixerunt arbores ad vitem, Eſto nobis regina. 13 Reſpondit vitis, Non deſeram fructum meum qui deorum & regum animos exhilarat, ut vacem negotiis & turbationibus arborum. 14 Dixerunt arbores ad rhamnum, Eſto rex noſter.

כפר שופטים : מ

me *ungentes* vos veritate in Si :ligna ad *cardum* dixit Et
15 וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל־הָעֵצִים אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם מְשָׁחִים אֹתִי
egrediatur ,non si & :mea umbra in *confidite* ,venite ,vos super regem in
לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ בְצִלִּי וְאִם־אֵין תֵּצֵא
si nunc Et .Lebanon cedros *peredat* & ,*carduo* de ignis
16 אֵשׁ מִן־הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן : וְעַתָּה אִם־
si &,Abimelech feciſtis regnare &,feciſtis perfectione in &,veritate in
בֶּאֱמֶת וּבְתֻמִּים עֲשִׂיתֶם וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־
retributione juxta si &,ejꝰ domo cum & ,Jerubbahal cum feciſtis bonum
טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאִם־כִּגְמוּל
projecit &,vobis *ſuper* meꝰ pater pugnavit Quia .ei feciſtis ejꝰ manuum
17 יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ : אֲשֶׁר־נִלְחַם אָבִי עֲלֵיכֶם וַיַּשְׁלֵךְ
ſurrexiſtis vos Et .Midian manu è vos eruit & ,*eminus* ſuam animam
18 אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן : וְאַתֶּם קַמְתֶּם
viros ſeptuaginta ,ejus filios interfeciſtis & ,hodie mei patris domum *ſuper*
עַל־בֵּית אָבִי הַיּוֹם וַתַּהַרְגוּ אֶת־בָּנָיו שִׁבְעִים אִישׁ
ejus ancillæ filium Abimelech feciſtis regnare & :unum lapidem ſuper
עַל־אֶבֶן אַחַת וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֲמָתוֹ
,veritate in ſi Et .*ipſe* veſter frater quia ,Sechem *dominos* ſuper
19 עַל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם כִּי אֲחִיכֶם הוּא : וְאִם־בֶּאֱמֶת
.hac die ejus domo cum & ,Jerubbabal cum feciſtis perfectione in &
וּבְתֻמִּים עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה
,non ſi Et .vobis in ipſe etiam lætetur & ,Abimelech in lætemini
שִׂמְחוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם : וְאִם־אַיִן
& ,Sechem *dominos* *comedat* & ,Abimelech de ignis egrediatur
תֵּצֵא אֵשׁ מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְאֶת
,Millo domo de & ,Sechem *dominis* à ignis egrediatur & :Millo domum
21 בֵּית מִלּוֹא וְתֵצֵא אֵשׁ מִבַּעֲלֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית מִלּוֹא
:Beer in abiit & ,fugit & ,Jotham fugit Et .Abimelech *comedat* &
וְתֹאכַל אֶת־אֲבִימֶלֶךְ : וַיָּנָס יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיֵּלֶךְ בְּאֵרָה
ſuper Abimelech imperavit Et.ſui fratris Abimelech *facibus* à ibi manſit &
22 וַיֵּשֶׁב שָׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיו : וַיִּשַׂר אֲבִימֶלֶךְ עַל־
malum ſpiritum Deus Miſitque .annis tribus Iſrael
23 יִשְׂרָאֵל שָׁלֹשׁ שָׁנִים : וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים רוּחַ רָעָה
Sechem *domini* ſunt prævaricati & :Sechem *dominos* inter & ,Abimelech inter
בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּבְגְּדוּ בַעֲלֵי־שְׁכֶם
,Jerubbahal filiorum ſeptuaginta injuria *veniendum Ad* .Abimelech in
בַּאֲבִימֶלֶךְ : לָבוֹא חֲמַס שִׁבְעִים בְּנֵי־יְרֻבַּעַל
quia ,eorum fratrem Abimelech ſuper *ponendum ad* ,eorum ſanguis &
וְדָמָם לָשׂוּם עַל־אֲבִימֶלֶךְ אֲחִיהֶם אֲשֶׁר
,ejus manus roboraverunt quia ,Sechem *dominos* ſuper & ,eos interfecit
הָרָג אוֹתָם וְעַל בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֲשֶׁר־חִזְּקוּ אֶת־יָדָיו
Sechem *domini* ei Poſueruntque .ſuos fratres *occidendum ad*
25 לַהֲרֹג אֶת־אֶחָיו : וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַּעֲלֵי שְׁכֶם
tranſibat qui omnem *diripiebant* & ,montium *capita* ſuper inſidias
מְאָרְבִים עַל רָאשֵׁי הֶהָרִים וַיְגוֹלוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר־יַעֲבֹר
Ghahal venit Et .Abimelech ipſi eſt nunciatum & *:via in* ea *ſuper*
26 עֲלֵיהֶם בַּדָּרֶךְ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ : וַיָּבֹא גַּעַל־
eo in ſperaveruntque :Sechem in tranſierunt &ejus fratres &,Hebed filius
בֶּן־עֹבֵד וְאֶחָיו וַיַּעַבְרוּ בִּשְׁכֶם וַיִּבְטְחוּ־בּוֹ
vindemiaverunt & ,agrum in ſunt egreſſi Et .Sechem *domini*
בַּעֲלֵי שְׁכֶם : וַיֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וַיִּבְצְרוּ אֶת־
27 domum ſunt egreſſi & :*laudes* fecerunt & ,calcaverunt & ,eorum vineas
כַּרְמֵיהֶם וַיִּדְרֹכוּ וַיַּעֲשׂוּ הִלּוּלִים וַיָּבֹאוּ בֵּית
.Abimelech maledixerunt &,biberunt &,comederunt & ,*ſuorum deorum*
אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְקַלְלוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ :
,Sechem quæ & ,Abimelech Quis :Hebel filius Ghahal dixit Et
28 וַיֹּאמֶר ׀ גַּעַל בֶּן־עֶבֶד מִי־אֲבִימֶלֶךְ וּמִי־שְׁכֶם
ejus præpoſitus Zebul & ,Jerubbahal filius Nonne ei ſerviamus quòd
כִּי נַעַבְדֶנּוּ הֲלֹא בֶן־יְרֻבַּעַל וּזְבֻל פְּקִידוֹ
,nos ei ſerviemus cur & :Sechem patris Chamor viris ſervite
עִבְדוּ אֶת־אַנְשֵׁי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם וּמַדּוּעַ נַעַבְדֶנּוּ אֲנָחְנוּ :

Verſio VUL.LAT.

15 Quæ reſpondit eis, Si verè me
regē vobis conſtituitis, venite,
et ſub umbra mea requieſcite: ſi
autē nō vultis, egrediatur ignis
de rhamno, & devoret cedros
Libani. Nunc igitur, ſi rectè &
abſq; peccato conſtituiſtis ſu-
per vos regem Abimelech, &
benè egiſtis cum Jerobaal, &
cum domo ejus, & reddidiſtis
vicē beneficiis ejus, qui pugna-
17 vit pro vobis, Et animā ſuam
dedit periculis, ut erueret vos
18 de manu Madian, Qui nunc
ſurrexiſtis contra domū patris
mei, & interfeciſtis filios ejus
ſeptuaginta viros ſuper unum
lapidē, et conſtituiſtis regē A-
bimelech filiū ancillæ ejus ſu-
per habitatores Sichem, eò
19 quòd frater veſter ſit: Si ergò
rectè et abſq; vitio egiſtis cum
Jerobaal, et domo ejꝰ, hodiè læ-
tamini in Abimelech, et ille læ-
20 tetur in vobis. Sin autem per-
verſè; egrediatur ignis ex eo, et
conſumat habitatores Sichem,
et oppidū Mello: egrediatúrq;
ignis de viris Sichem, & de
oppido Mello, & devoret Abi-
21 melech. Quæ cùm dixiſſet, fū-
git, & abiit in Bera: habitavít-
22 que ibi ob metum Abimelech
23 fratris ſui. Regnavit itaq; Abi-
melech ſuper Iſrael tribus an-
nis. Miſitq; Dñs ſpiritū peſſi-
mū inter Abimelech & habi-
tatores Sichem: qui cœperunt
24 eum deteſtari, Et ſcelꝰ interfe-
ctionis ſeptuaginta filiorū Je-
robaal, & effuſionē ſanguinis
eorum conferre in Abimelech
fratrem ſuū, & in cæteros Si-
chimorū principes, qui eum
25 adjuverant. Poſuerúntq; inſi-
dias adverſꝰ eum in ſummitate
montiū: & dum illiꝰ præſtola-
bantur adventum, exercebant
latrocinia, agentes prædas de
prætereuntibꝰ. Nuntiatúmque
26 eſt Abimelech. Venit autē Gaal
27 filiꝰ Obed cum fratribꝰ ſuis, &
tranſivit in Sichimā. Ad cujus
adventū erecti habitatores Si-
chem, Egreſſi ſunt in agros,
vaſtantes vineas, uvāſque cal-
cantes: & factis cantantium
chorís, ingreſſi ſunt fanū Dei
ſui, & inter epulas et pocula
28 maledicebant Abimelech, Cla-
mante Gaal filio Obed; Quis
eſt Abimelech, & quæ eſt Si-
chem, ut ſerviamꝰ ei? numquid
non eſt filius Jerobaal, & con-
ſtituit principē Zebul ſervum
ſuum ſuper viros Emor patris
Sichem? Cur ergò ſerviemꝰ ei?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, Εἰ ἐν ἀληθείᾳ (δ) χρίετέ με ὑμεῖς τὸ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε, ὑπόσκιοι ἐν τῇ σκιᾷ μου. καὶ εἰ μὴ, (ε) ἐξέλθοι πῦρ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ καταφάγοι (ν) μὲ, & comedat cedros Li-
16 τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ banū. Et nunc ſi in veritate, et per-
καὶ (ζ) τελείωσιν ἐποιήσατε, καὶ ἐβασιλεύσατε fectione feciſtis, et regē conſtitu-
τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ (η) εἰ ἀγαθωσύνην ἐποιήσατε iſtis Abimelech, & ſi bonitatem
μετ' Ἰεροβάαλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ (θ) εἰ ὡς feciſtis cū Jerobaal, et cū domo
ἀνταπόδοσις χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ, (ι) ejus: & ſi, prout retributio manūs
17 ὡς παρεβάλετο ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, Καὶ ejus feciſtis ei, ſicut præliatus eſt
(κ) ἐξέῤῥιψε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξεναντίας, καὶ pater meus pro vobis, Et projecit
(λ) ἐῤῥύσατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· Καὶ animā ſuam ex adverſo, et eruit
18 ὑμεῖς ἐπανέστητε ὀπίσω τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου vos de manu Madiā: Et vos in-
σήμερον, καὶ ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομή- ſurrexiſtis ſuper domum patris
κοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθου ἑνὸς, καὶ ἐβασιλεύσατε mei hodiē: & interfeciſtis filios
τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν (μ) παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ ejꝰ ſeptuaginta viros ſuper lapi-
τοὺς ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν ἐστὶ dem unū: & feciſtis regē Abi-
Καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελείωσιν ἐποιήσατε μετὰ melech filiū ancillæ ejꝰ ſuper vi-
Ἰεροβάαλ, (ν) καὶ μετὰ τοῦ οἴκου (ξ) αὐτοῦ ἐν τῇ ἡ- ros Sicimorū, quoniā frater ve-
μέρᾳ ταύτῃ, (ο) εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ, ſter eſt: Et ſi in veritate & per-
καὶ εὐφρανθείη καὶ μὲ αὐτὸς ἐφ' ὑμῖν· Εἰ δὲ μὴ, fectione feciſtis cū Jerobaal, &
ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ Ἀβιμέλεχ, καὶ καταφάγοι cum domo ejus in die hac, lætā-
τοὺς ἄνδρας Σικίμων, καὶ τὸν οἶκον (π) Βηθμαλαὼ· minī in Abimelech: & lætetur e-
καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ (ρ) ἐκ tiam ipſe in vobis. Si autē non,
τοῦ οἴκου (σ) Βηθμαλαὼ, καὶ καταφάγοι τὸν Ἀβιμέ- exeat ignis ab Abimelech: et com-
λεχ. (τ) Καὶ ἔφυγεν Ἰωάθαμ καὶ ἀπῴκησε καὶ ἐ- edat viros Sicimorum, et domū
πορεύθη ἕως Βαὴρ, καὶ ᾤκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσ- Bethmaalo: et exeat ignis à viris
ώπου Ἀβιμέλεχ (υ) ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἦρξεν Sicimorum, & de domo Bethma-
Ἀβιμέλεχ (φ) ἐπὶ Ἰσραὴλ τρία ἔτη. Καὶ ἐξ- alo, et comedat ipſum Abimelech.
απέστειλεν ὁ θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέσον Et fugit Joatham, & ſeceſſit, &
Ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν Σικίμων· ivit uſq; Beer: & habitavit ibi
καὶ (χ) ἠθέτησαν ἄνδρες Σικίμων ἐν τῷ οἴκῳ Α- à facie Abimelech fratris ſui. Et
βιμέλεχ, Τὸ ἐπαρθῆναι τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομή- dominatus eſt Abimelech ſuper
κοντα υἱῶν Ἰεροβάαλ, καὶ (ψ) τὰ αἵματα αὐτῶν τοῦ Iſrael tres annos. Et emiſit Deus
θεῖναι ἐπὶ Ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν (ω) ὃς ſpiritum malignum inter Abime-
ἀπέκτεινεν αὐτούς, καὶ ἐπὶ (α) ἄνδρας Σικίμων, lech, et inter viros Sicimorum. Et
ὅτι ἐνίσχυσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀποκτεῖναι τοὺς ſpreverunt viri Sicimorum (n) in
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Καὶ (β) ἔθηκαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες domo Abimelech, Ad inducendā
Σικίμων (γ) ἐνεδρεύοντας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν injuſtitiam ſeptuaginta filiorum
ὀρέων, καὶ διήρπαζον (δ) πάντα τὸν παροπορευ- Jerobaal, & ſanguines eorum
όμενον ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀπηγγέλη (ε) τῷ ad ponendum ſuper Abimelech
βασιλεῖ Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἦλθε (ζ) Γαὰλ υἱὸς fratrem eorū, qui interfecit eos,
Ἰωβὴλ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ (η) αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον & ſuper viros Sicimorum, quo-
ἐν Σικίμοις, καὶ ἦλπισεν ἐν αὐτῷ οἱ ἄνδρες niam confortaverunt manus (o)
Σικίμων. Καὶ (θ) ἐξῆλθον εἰς ἀγρὸν, καὶ ἐτρύ- ejus ad interficiendos fratres ſu-
γησε τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν, (ι) καὶ ἐπάτησε, καὶ os. Et poſuerunt ei viri Sicimorū,
ἐποίησαν Ἑλληλίμ· (κ) καὶ εἰσῆλθαν εἰς οἶ- (p) inſidiantes ſuper capita mon-
κον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ (λ) κατη- tium: & diripiebant omnem qui
ράσαντο τὸν Ἀβιμέλεχ. Καὶ εἶπε Γαὰλ υἱὸς præteribat ſuper eos in via. Et
(μ) Ἰωβὴλ, Τίς ὅτιν Ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ὅτιν nuntiatum eſt regi Abimelech. Et
(ν) υἱὸς Συχέμ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; (ξ) οὐχ venit Gaal filius Jobel, & fra-
υἱὸς Ἰεροβάαλ, καὶ Ζεβεὲλ ἐπίσκοπος αὐτοῦ, δοῦ- tres ejus; & tranſierunt in Sici-
λος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν Ἐμμὼρ πατρὸς ma: et ſperaverunt in eo viri Si-
Συχέμ; (ο) καὶ τί ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ ἡμεῖς; cimorum. Et egreſſi ſunt in agrū, et
καὶ ἐποίησε χορεύειν· (κ) καὶ εἰσῆλθον εἰς (λ) καταῤῥῶσαι (μ) Ἀβεὶλ, Τίς (ν) ὁ υἱὸς (ξ) οὐχ ἕτερος υἱὸς (ο) καδὴ

vindemiaverunt vineas ſuas, et
calcaverūt, et fecerūt (q) Ellulim,
et intulerūt in domū dei ſui, et
cōederūt, et biberūt, et maledixe-
rūt Abimelech. Et dixit Gaal filꝰ
Jobel, Quis eſt Abimelech? Et
quis eſt filiꝰ Sychē, quia ſerviem-
ei? Nōne filiꝰ Jerobaal? Et Zebul
viſitator ejꝰ, ſervꝰ ejꝰ cum viris
Emmor patris Sychem? Et quid,
quòd ſerviemus ei nos?

MS.A. (δ) ὑμεῖς χρίσατέ με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε, πεποίσατε ἐν τῇ Σκέπῃ μου. (ε) ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου, καὶ (ζ) ἐν τελειότητι (η) εἰ καλῶς ἐ- ποιήσατε (θ) εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς (ι) ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατήρ (κ) ἔῤῥιψεν (λ) ἐξείλατο ὑμᾶς (μ) τῆς παιδίσκης (ν) καὶ ὑμεῖς (ξ) αὐτοῦ τῇ (ο) εὐλογηθείῃ ὑμεῖς, καὶ εὐφραν- θείη ἐν Ἀβιμέλεχ, καὶ εὐφρα- θείη αὐτὸς ἐν ὑμῖν· Καὶ εἰ μὴ, ἐξέλθοι πῦρ ἐξ Ἀβιμέλεχ, (π) Μαδιὰν· καὶ ἐξ- ἐξέλθοι (ρ) ἀπὸ (σ) Μαδιὰν, (τ) Καὶ ἀπέδρα Ἰώδαμ, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ, καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥαρὰ, καὶ καθῴκησεν (υ) ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου Ἀβιμέλεχ (φ) ἐν Ἰσραὴλ (χ) ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες (ψ) τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπιθεῖναι (ω) ἐπὶ ἀποκτείναντα αὐτούς, (α) τοὺς ἄνδρας τῶν καταχύσαντας χεῖρας αὐτοῦ ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτούς. (β) Ἔθεντο (γ) ἐνέδρα ἐπὶ (δ) πάντας τοὺς διαπορεύομε- ἐπ' αὐτοὺς (ε) τῷ Ἀβιμέλεχ. (ζ) Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲλ, (η) αὐτοῦ εἰς Σίκιμα, καὶ ἐπεπείθησαν αὐτῷ (θ) ἦλθον (ι) καὶ κατεπάτη- καὶ ἐποίησε χορεύειν· (κ) καὶ εἰσῆλθον εἰς (λ) καταῤῥῶσαι (μ) Ἀβεὶλ, Τίς (ν) ὁ υἱὸς (ξ) οὐχ ἕτερος υἱὸς (ο) καδὴ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וַאֲמַר אָטָדָא לְאִילָנַיָּא אִם בְּקוּשְׁטָא אַתּוּן מָשְׁחִין יָתִי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עֲלֵיכוֹן עוֹלוּ שְׁרוּ בְּטוּלִי
16 וְאִם לָא תִּפּוֹק אֶשְׁתָּא מִן אָטָדָא וְתֵיכוֹל יַת אַרְזֵי לְבָנוֹן : וּכְעַן אִם בְּקוּשְׁטָא וּבְשַׁלְמוּתָא
עֲבַדְתּוּן וְאַמְלַכְתּוּן יָת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם טָבְתָא עֲבַדְתּוּן עִם יְרוּבַּעַל וְעִם בֵּיתֵיהּ וְאִם כְּנוּמְלָא
17 דִּירוּהִי עֲבַדְתּוּן לֵיהּ : דְּאֲנִיחַ אֲבָא עֲלֵיכוֹן וּמְסַר יַת נַפְשֵׁיהּ כְּעַל נַב לְאִתְקְטָלָא וְשֵׁזִיב
18 יָתְכוֹן מִיַּד מִדְיָנָאֵי : וְאַתּוּן קָמְתּוּן עַל בֵּית אֲבָא יוֹמָא דֵּין וּקְטַלְתּוּן יַת בְּנוֹהִי שַׁבְעִין גַּבְרָא
עַל אַבְנָא חֲדָא וַאֲמַלְכְתּוּן יַת אֲבִימֶלֶךְ בַּר אַמְתֵּיהּ עַל יְתֵבֵי שְׁכֶם אֲרֵי אֲחוּכוֹן הוּא :
19 וְאִם בְּקוּשְׁטָא וּבְשַׁלְמוּתָא עֲבַדְתּוּן עִם יְרוּבַּעַל וְעִם בֵּיתֵיהּ יוֹמָא דֵּין חֲדוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ וְיִחְדֵּי
20 אַף הוּא בְּכוֹן : וְאִם לָא תִּפּוֹק אֶשְׁתָּא מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֵיכוֹל יַת יְתֵבֵי שְׁכֶם וְיַת בֵּית מִלּוֹא
וְתִפּוֹק אֶשְׁתָּא מִיְּתֵבֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית מִלּוֹא וְתֵיכוֹל יַת אֲבִימֶלֶךְ : וַאֲפֵיק יוֹתָם וְעַרְק וַאֲזַל
21 לִבְאֵר וְיַתִּיב תַּמָּן מִן קֳדָם אֲבִימֶלֶךְ אֲחוּהִי : וּמַלְכָּא אֲבִימֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל תְּלַת שְׁנִין :
22 וְשַׁלַּח יְיָ רוּחָא בִישָׁא בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין יְתֵבֵי שְׁכֶם וְשַׁקְרוּ יְתֵבֵי שְׁכֶם בַּאֲבִימֶלֶךְ : לְמֵיתֵי
23 חֲטוֹף שַׁבְעִין בְּנֵי יְרוּבַּעַל וּדְמֵיהוֹן לְשַׁוָּאָה עַל אֲבִימֶלֶךְ אֲחוּהוֹן דְּקַטַל יָתְהוֹן וְעַל יְתֵבֵי
24 שְׁכֶם דְּתַקִּיפוּ יַת יְדוֹהִי לְמִקְטַל יַת אֲחוּהִי : וְשַׁוִּיאוּ לֵיהּ יְתֵבֵי שְׁכֶם כְּמִנִין עַל רֵישֵׁי
25 טוּרַיָּא וְאַנְסִין יַת כָּל דִּי עָבַר עֲלֵיהוֹן בְּאוֹרְחָא וְאִתְחֲוָיָא לַאֲבִימֶלֶךְ : וְאָתָא גַּעַל בַּר עָבֵד
26 וְאַחוֹהִי וַעֲבָרוּ בִּשְׁכֶם וְאִתְרְחִיצוּ עֲלוֹהִי יְתֵבֵי שְׁכֶם : וּנְפָקוּ לְחַקְלָא וְקָטְפוּ יַת
כַּרְמֵיהוֹן וַעֲצָרוּ וַעֲבָדוּ חִנָּנִין וְעָלוּ לְבֵית טַעֲוָתְהוֹן וְאָכְלוּ וְשָׁתִיאוּ וּלְטִיטוּ יַת אֲבִימֶלֶךְ :
28 וְאָמַר גַּעַל בַּר עָבֵד מַן אֲבִימֶלֶךְ וּמַן שְׁכֶם אֲרֵי נִפְלְחִנֵיהּ הֲלָא בַר יְרוּבַּעַל וּזְבוּל שׁוֹלְטָנֵיהּ
פֻּלְחוּ יַת אֱנָשֵׁי חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁכֶם וּמָא דִּין נִפְלְחִנֵיהּ אֲנַחְנָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit rhamnus arboribus, Si in veritate vos ungentes me ad eſſe regem
ſup vos, intrate, & habitate in umbra mea: & ſi non, exeat ignis ex rhamno,
& comedat cedros Libani. Et nunc ſi in veritate & in ſimplicitate fe-
ciſtis, & regnare feciſtis Abimelech, & ſi bonum feciſtis cum Jerubaghal
& cum domo ejus, & ſi juxta retributionem manus ejus feciſtis ei. Quòd
inivit [*bellum*] pater meus ſuper vos, & tradidit animam ſuam quaſi propè
ad necem, & liberavit vos de manu Midianæorum. Et vos ſurrexiſtis ſu-
per domum patris mei die hac, & occidiſtis filios ejus ſeptuaginta viros
ſuper lapidem unnm, & regnare feciſtis Abimelech, filium ancillæ ejus,
ſuper habitatores Sechem, quoniam frater veſter ipſe. Et ſi in veritate &
in perfectione feciſtis cum Jerubaghal, & cum domo ejus die hâc; gaudete
in Abimelech, & gaudebit etiam ipſe in vobis. Et ſi non, exibit ignis ex
Abimelech, & comedet habitatores Sechem, & Beth-Melo; & exibit
ignis ex habitatoribus Sechem, & ex Beth-Melo, & comedet Abime-
lech. Et vertit Jotham, & fugit & ivit ad Beer, & habitavit ibi ab-
ante Abimelech fratrem ſuum. Et regnavit Abimelech ſuper Iſrael
tribus annis. Et miſit Dominus ſpiritum malum inter Abimelech, & inter
habitatores Sechem; & mentiti ſunt habitatores Sechem in Abimelech:
Ad veniendum iniquitatem ſeptuaginta filiorum Jerubaghal, & ſangui-
nem illorum ad ponendum ſuper Abimelech fratrem eorum, qui occidit
eos, & ſuper habitatores Sechem, qui roborarunt manus ejus ad occiden-
dum fratres ſuos. Et poſuerunt ei habitatores Sechem inſidias ſuper ca-
pita montium, & diripuerunt omnem qui tranſiit juxta eos in via; et nun-
ciatum eſt Abimelech. Et venit Gaghal filius Ghebed, et fratres ejus, et
tranſierunt in Sechem, et confiderunt ſuper eum habitatores Sechem. Et
exierunt ad agrum, et vindemiaverunt vineas ſuas, et calcaverunt, et fe-
cerunt tripudia, et intraverunt ad domū erroris eorum, et comederunt et
biberunt, et maledixerunt Abimelech. Et dixit Gaghal filius Ghebed, Quis
Abimelech, et quis Sechem, quod ſerviemus ei? Nonne filius Jerubaghal et Zebul princeps ejus ſervierunt viris Hhamor patris Sechem? et quid hoc ſerviemus ei nos?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܐܡܪ ܐܝܟܐ ܠܐܝܩܪܐ ܐܢ ܒܫܘܝܐ ܐܢܬܘܢ ܡܫܝܚܝܢ ܠܡܠܟܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܬܘ ܘܣܡܘ ܒܛܠܠܝ ܘܐܢ ܠܐ ܢܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܝܩܪܐ ܘܬܐܟܠ ܐܪܙܐ ܕܒܠܒܢܘܢ ܘܗܫܐ ܐܢ ܒܫܘܝܐ ܐܢܬܘܢ ܡܫܝܚܝܢ ܠܐܒܝܡܠܟ ܠܡܠܟܐ ܥܠܝܟܘܢ ܘܐܢ ܛܒ ܥܡ ܝܪܘܒܥܠ ܘܥܡ ܒܝܬܗ ܗܘܕܝܢ ܘܥܒܕܬܘܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܐܢ ܠܐ ܢܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܒܝܡܠܟ ܘܬܐܟܠ ܐܢܫܝ ܫܟܡ ܘܐܢܫܝ ܒܝܬ ܡܠܐ ܘܢܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܢܫܝ ܫܟܡ ܘܡܢ ܒܝܬ ܡܠܐ ܘܬܐܟܠ ܐܢܫܝ ܐܒܝܡܠܟ ܘܐܢ ܛܒ ܥܡ ܝܪܘܒܥܠ ܘܥܡ ܒܝܬܗ ܗܘܕܝܢ ܘܥܒܕܬܘܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܐܢ ܠܐ ܢܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܒܝܡܠܟ ܘܬܐܟܠ ܐܢܫܝ ܫܟܡ ܘܐܢܫܝ ܒܝܬ ܡܠܐ ܘܢܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܢܫܝ ܫܟܡ ܘܡܢ ܒܝܬ ܡܠܐ ܘܬܐܟܠ ܐܢܫܝ ܐܒܝܡܠܟ ܘܪܕܦ ܐܒܝܡܠܟ ܘܐܬܐ ܠܬܒܨ ܘܢܦܠ ܒܬܒܨ ܐܝܬ ܐܢܫ ܕܦܠܓ ܪܟܒ ܥܠ ܪܫ ܡܓܕܠ ܐܒܝܡܠܟ ܘܐܬܐ ܥܕ ܬܒܨ ܘܢܣܒ ܒܬܒܨ ܘܩܛܠܗ ܘܩܪܐ ܓܒܪ ܠܥܠܡ ܘܣܠܩ ܠܗ ܐܒܝܡܠܟ

ספר שופטים : ט

? Abimelech removebo & ,mea manu in ostum populum *dabit* quis Et

29 וּמִי יִתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְאָסִירָה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ

audivit Et .egredere & ,tuum exercitū Auge : Abimelech dixit Et

30 וַיֹּאמֶר לַאֲבִימֶלֶךְ רַבֶּה צְבָאֶךָ וְצֵא׃ וַיִּשְׁמַע

est iratus & :Hebed filii Ghahal verba civitatis princeps Zebul

וְזִבֻל שַׂר הָעִיר אֶת־דִּבְרֵי גַעַל בֶּן־עֶבֶד וַיִּחַר

:dicendo ,dolo in Abimelech ad *legatos* misit Et .ejus *nasus*

אַפּוֹ : וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בְּתַרְמָה׀ לֵאמֹר

ipsi ecce & ,Sechem in *venientes* ejus fratres & ,Hebed filius Ghahal Ecce

31 הִנֵּה גַעַל בֶּן־עֶבֶד וְאֶחָיו בָּאִים שְׁכֶמָה׀ וְהִנָּם

tu ,nocte surge nunc Et .te *super* civitatem *angustiantes*

32 צָרִים אֶת־הָעִיר עָלֶיךָ : וְעַתָּה׀ קוּם לַיְלָה אַתָּה

mane *in* ,erit Et .agro in insidiare & ; tecum qui populus &

33 וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתָּךְ וֶאֱרֹב בַּשָּׂדֶה : וְהָיָה בַבֹּקֶר

ecce & : civitatem *super vastabis* & ,manicabis ,solem oriri *circa*

כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ תַּשְׁכִּים וּפָשַׁטְתָּ עַל־הָעִיר וְהִנֵּה׀

ei facies & ,te ad *egredientes* secum qui populus & ,ipse

הוּא וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ יֹצְאִים אֵלֶיךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ

omnis & ,Abimelech surrexit Et .tua manus invenerit quod secundùm

34 כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ : וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל־

quatuor ,Sechem *super* sunt insidiati & : noctu secum qui populus

הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ לַיְלָה וַיֶּאֶרְבוּ עַל־שְׁכֶם אַרְבָּעָה

:civitatis portæ ostium stetitq; ,Hebed filius Ghahal est egressus Et .*capita*

רָאשִׁים : וַיֵּצֵא גַעַל בֶּן־עֶבֶד וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר

.insidiis de secum qui populus & ,Abimelech surrexit &

וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִן־הַמַּאְרָב׃

descendens populus Ecce : Zebul ad ait & ,populum Ghahal vidit Et

36 וַיִּרְא גַּעַל אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר אֶל־זְבֻל הִנֵּה עָם יוֹרֵד

montium Umbram : Zebul eum ad ait Et .montium *capitibus* de

מֹרְאֵשֵׁי הֶהָרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל אֶת צֵל הֶהָרִים

,*loquendum ad* Ghahal adhuc addidit Et .homines quasi *videns* tu

37 אַתָּה רֹאֶה כָּאֲנָשִׁים : וַיֹּסֶף עוֹד גַּעַל לְדַבֵּר

unum *caput* & ,terræ umbilico *eum* de *descendentes* populus Ecce :dixit &

וַיֹּאמֶר הִנֵּה עָם יֹרְדִים מֵעָם טַבּוּר הָאָרֶץ וְרֹאשׁ־אֶחָד

,Zebul eum ad Dixitque .Mehonenim *quercus* via de *veniens*

38 בָּא מִדֶּרֶךְ אֵלוֹן מְעוֹנְנִים : וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל

ei ſerviam' quòd ,Abimelech Quis : *dices* quod ,tuum os nunc Ubi

אַיֵּה אֲפוֹא פִּיךָ אֲשֶׁר תֹּאמַר מִי אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעַבְדֶנּוּ

,nunc obſecro Egredere *eo in* ſprevisti quem ,populus iſte nonne

הֲלֹא זֶה הָעָם אֲשֶׁר־מָאַסְתָּה בּוֹ צֵא־נָא עַתָּה

pugnavitque ;Sechem *dominorū facies ad* Ghahal eſt egreſs' Et .*eo in* pugna &

39 וְהִלָּחֶם בּוֹ : וַיֵּצֵא גַּעַל לִפְנֵי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּלָּחֶם

:ejus *faciebus* à fugit & ,Abimelech eum eſt perſecutus Et .Abimelech *in*

40 בַּאֲבִימֶלֶךְ : וַיֵּרְדְּפֵהוּ אֲבִימֶלֶךְ וַיָּנָס מִפָּנָיו

manſit Et .portæ oſtium ad uſque multi vulnerati ceciderunt &

41 וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר : וַיֵּשֶׁב

ejus fratres & ,Ghahal ipſum Zebul expulit &, Arumah in Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ בָּאֲרוּמָה וַיְגָרֶשׁ זְבֻל אֶת־גַּעַל וְאֶת־אֶחָיו

,agrum populus eſt egreſſus & ,craſtino à fuit Et .Sechem in *manendo* à

42 מִשֶּׁבֶת בִּשְׁכֶם : וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה

eos *dimidiavit* & ,populum *cepit* Et .Abimelech ipſi nunciaverunt &

43 וַיִּגְּדוּ לַאֲבִימֶלֶךְ : וַיִּקַּח אֶת־הָעָם וַיְחַצֵּם

populus ecce & ,vidit & :agro in eſt inſidiatus & ,*capita* tria in

לִשְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיֶּאֱרֹב בַּשָּׂדֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם

,Abimelech Et .eos pcuſſit & ,eos *ſuper* ſurrexit & ;civitate de *egrediens*

44 יֹצֵא מִן־הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם וַיַּכֵּם : וַאֲבִימֶלֶךְ

portæ oſtium ad ſteterunt & ,*vaſtaverunt*, ſecum quæ capita &

וְהָרָאשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח שַׁעַר

,agro in qui omnes *ſuper* *vaſtaverunt* capita duo & : civitatis

הָעִיר וּשְׁנֵי הָרָאשִׁים פָּשְׁטוּ עַל־כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה

.eos percuſſerunt &

וַיַּכּוּם :

Verſio VULG. LAT.

29 Utinam daret aliquis populum iſtū ſub manu mea, ut auferrē de medio Abimelech. Dictúmque eſt Abimelech, Congrega exercit' multitudinē, & veni.
30 Zebul enim princeps civitatis, auditis ſermonibus Gaal filii
31 Obed, iratus eſt valdé. Et miſit clàm ad Abimelech nuntios, dicens; Ecce, Gaal filius Obed venit in Sichimam cum fratribus ſuis, & oppugnat ad-
32 verſū te civitatem. Surge itaq; nocte cum populo qui tecum
33 eſt, & latita in agro: Et primo manè oriente Sole, irrue ſuper civitatem: illo autem egrediente adverſū te cum populo ſuo, fac ei quod potueris.
34 Surrexit itaque Abimelech cū omni exercitu ſuo nocte, & tetendit inſidias juxta Sichimam
35 in quatuor locis. Egreſſúſque eſt Gaal filius Obed, & ſtetit in introitu portæ civitatis. Surrexit autem Abimelech, &
36 omnis exercitus cū eo de inſidiarū loco. Cúmq; vidiſſet populū Gaal, dixit ad Zebul; Ecce de montibus multitudo
37 deſcendit. Cui ille reſpondit; Umbras montium vides quaſi capita hominū, & hoc errore
37 deciperis. Rurſúmq; Gaal ait, Ecce populus de umbilico terræ deſcendit, & unus cuneus venit p viam quæ reſpicit quer-
38 cum. Cui dixit Zebul, Ubi eſt nunc os tuū, quo loquebaris; Quis eſt Abimelech ut ſerviamus ei? Nónne hic
39 populus eſt, quem deſpiciebas? Egredere, & pugna contra eū. Abiit ergò Gaal, ſpectante Sichimorum populo, &
40 pugnavit contra Abimelech, Qui perſecutus eſt eū fugientem, & in urbem compulit: ceciderúntque ex parte ejus
41 plurimi, uſque ad portam civitatis. Et Abimelech ſedit in Ruma: Zebul autem, Gaal & ſocios ejus expulit de urbe, nec
42 in ea paſſus eſt commorari. Sequenti ergò die egreſſus eſt populus in campum. Quod
43 cùm nuntiatum eſſet Abimelech, Tulit exercitū ſuū, & diviſit in tres turmas, tendens inſidias in agris. Vidénſque quòd egrederetur populus de civitate, ſurrexit, & irruit in
44 eos Cum cuneo ſuo, oppugnans, & obſidens civitatem: duæ autem turmæ palantes per campum adverſarios perſequebantur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

29 Καὶ τίς δώη τ̀ λαὸν τοῦτον ἐν χειρί μου; καὶ μεταστήσω τ̀ Αβιμέλεχ, καὶ (π) ἐρῶ πρὸς αὐτ̀, Et quis det populum hunc in manu mea? & amovebo Abimelech, & dicam ad eum: Multiplica virtutem tuam, & egredere. Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaal filii Jobel: & iratus eſt furore ipſe. Et miſit nuntios ad Abimelech (r) clàm, dicens; Ecce Gaal filius Jobel, & fratres ejus advenunt in Sychem: & ecce ipſi obſident civitatem ſuper te. Et nunc ſurge nocte, (ſ) & populus, qui tecum: & inſidiare in agro. Et erit, manè ſimul ut oritur Sol, (t) ſurges dilucidè, & tendes ſuper civitatem. Et ecce ipſe, & populus, qui cum eo, egrediuntur ad te: & facies ei, quæcunque invenerit manus tua. Et ſurrexit Abimelech, & omnis populus cum eo, nocte: & inſidiati ſunt ſuper Sychem (u) quatuor principia. (x) Et egreſſus eſt Gaal filius Jobel: & ſtetit ad oſtium portæ civitatis. Et ſurrexit Abimelech, & populus qui cum eo, ex inſidiis. Et vidit Gaal filius Jobel populum: & dixit ad Zebul, Ecce populus deſcendit de capitibus montium. Et dixit ad eum Zebul; Umbram montium tu vides, tanquam viros. Et adjecit adhuc Gaal loqui, & dixit; Ecce popul' deſcendentes (y) juxta mare de contiguo umbilico terræ: & principia aliud venit per viā (z) Helon Maonenim. Et dixit ad eū Zebul; Et ubi eſt os tuum ſicut locutus es, Quis eſt Abimelech, quia ſerviem' ei? Nónne hic eſt populus, quem (aa) ſprevisti? Exi utiq; nunc, & congredere cū eo. Et exivit Gaal in conſpectu virorū Sychē: et congreſſus eſt cum Abimelech. Et perſecut' eſt eū Abimelech. Et fugit à facie ejus: & ceciderunt cæſi multi uſq; ad oſtium portæ. Et intravit Abimelech in Arema. Et Zebul ejecit Gaal, & fratres ejus, ut non habitarent in Sychē. Et factū eſt in craſtina, & exiit popul' in agrum: & (bb) annuntiavit ipſi Abimelech. Et accepit populū, & diviſit eos in tria principia: et inſidiat' eſt in agro. Et vidit, et ecce populus exivit è civitate: et ſurrexit ſuper eos, et percuſſit eos. Et Abimelech, et (cc) principes, qui cū eo, extenderunt, et ſteterunt apud oſtiū portæ civitatis. Et duo principia (dd) tetenderunt ſuper omnes, quì in agro, & percuſſerunt eos.

MS. A. (π) ἐρῶ πρ̀ Αβιμέλεχ, Πλήθυνον (ρ) Αβὰλ, καὶ ἐνυμώθη ὀργ̄ν. Καὶ (σ) κ̄ρ̄ν λόγων, (τ) Αβὰλ (υ) αὐτῦ ☩ θ̄γκάνατε εἰς Σίκιμα, καὶ οἱ ☽ πολιορκοῦντ ☩ π λιν ἐπ σέ. (φ) σὺ καὶ (χ) καὶ ὀρθίσεις (ψ) καθάπ ἐὰν ἔνρη (ω) ὁ μισ αὐτῦ (α) ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρας ἀρχάς. Καὶ ἐγένετο πρωὶ, καὶ ἐξῆλθεν (β)* Σαβὰτ, (γ) τῇ πύλῃ ☩ (δ) ὀκ ☩ ἐνεδρῶν. (ε) Αβὰλ (ζ) καθαβαίνων ἀπὸ ☩ κορυφῶν (η) ☽ ὀρᾶς ὡς (ϑ) Γιγαντ (ι) ὁμοφυῆ (κ) ἀρχὴ μία θ̄γκάνε) ἀπὸ ὀδ̄ ὀδ̄ς ἀποκλεπόντων. Καὶ εἶπεν (λ) Πῶ ὄψιν νῦν τὸ σ̄μα ☽ τὸ λέγον, Πῶ ὄψιν (υ) ὐκ ἰδ̄ τὸ ὄψιν ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας αὐτῦ; ἐξῆλθε νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐτόν. Καὶ (ν) ἀπὸ πρωσώπ ☩ ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἐπολέμησεν ἐν Αβιμέλεχ. (ξ) καλεδίωξεν αὐτ̀ Αβιμέλεχ ἀπὸ πρωσώπ (ο) δυρῶν ☩ πόλεως. Καὶ ἐπάθισεν Αβιμέλεχ ἐν Αειμὰ· (π) τὸ μὴ οἰκεῖν ἐν Σικίμοις. Καὶ ἐγένηθη τῇ (ρ) εἰς τὸ παιδίον, καὶ ἀπ ἦλθ (σ) παρέλαβεν (τ) αὐτ̀ πῆς ἀρχὰς, (υ) ἐν αὐτῇ· καὶ (φ) ἐπανέστη αὐλοῖς, (χ) καὶ αἱ ἀρχαὶ αἱ μετ αὐτῦ ἐξέλασαν ☩ πύλῃ ☩ πόλεως· (ω) ἐξεχύθη ☩

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

29 וּמַן יְמַסַּר יַת עַמָּא הָדֵין בִּידִי וְאַעְדֵי יַת אֲבִימֶלֶךְ וַאֲמַר לַאֲבִימֶלֶךְ טַקֵּיס יַת מַשְׁרְיָתָךְ וּפוֹק׃
30 וּשְׁמַע זְבוּל רַב קִרְתָּא יַת פִּתְגָמֵי גַעַל בַּר עֶבֶד וְתַקֵּיף רוּגְזֵיהּ׃ וְשַׁלַּח אוּגְדִין לְוָת אֲבִימֶלֶךְ
31 בְּרַו לְמֵימַר הָא גַעַל בַּר עֶבֶד וַאֲחוֹהִי אָתָן לְשִׁכֶם וְהָא אִנּוּן צָיְרִין יַת קִרְתָּא עֲלָךְ׃ וּכְעַן
32 קוּם בְּלֵילְיָא אַתְּ וְעַמָּא דְעִמָּךְ וְכְמוֹן בַּחֲקַלָּא׃ וִיהֵי בְצַפְרָא כְּמִדְנַח שִׁמְשָׁא תַּקְדִּים וְתִתְנַגַּד
33 עַל קִרְתָּא וְהָא הוּא וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ נְפָקִין לְקִדְמוּתָךְ וְתַעֲבִיד לֵיהּ כְּמָא דְתַשְׁכַּח יְדָךְ׃
34 וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל עַמָּא דִי עִמֵּיהּ בְּלֵילְיָא וְכְמִנוּ עַל שְׁכֶם אַרְבְּעָא מַשְׁרְיָן׃ וּנְפַק גַּעַל בַּר
35 עֶבֶד וְקָם בְּמַעְלָנָא דְתַרְעָא קִרְתָּא וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ מִן כְּמָנָא׃ וְחָזָא גַּעַל יַת
36 עַמָּא וַאֲמַר לְזְבוּל הָא עַמָּא נָחִית מֵרִישֵׁי טוּרַיָּא וַאֲמַר לֵיהּ זְבוּל דְּטוֹרַיָּא אַתְּ
37 חָזֵי כְּגַבְרַיָּא׃ וְאוֹסִיף עוֹד גַּעַל לְמַלָּלָא וַאֲמַר הָא עַמָּא נָחִתִין מִן תּוּקְפָּא דְאַרְעָא
38 וּמַשְׁרְיָתָא חָדָא אָתְיָא מֵאוֹרַח מֵישַׁר מְעוֹנְנָיָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ זְבוּל אַן אִנּוּן פִּתְגָמָךְ דִּי אַתְּ
אָמַר מַן אֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי נִפְלְחִנֵּיהּ הֲלָא דֵין עַמָּא דְקָצֵיתָ בֵּיהּ פּוֹק כְּעַן וַאֲנַח קְרָבָא בֵּיהּ׃
39 וּנְפַק גַּעַל קֳדָם יַתְבֵי שְׁכֶם וַאֲנַח קְרָבָא בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ וְרַדְפֵיהּ אֲבִימֶלֶךְ וְאַפֵּךְ מִן קֳדָמוֹהִי
40 וּנְפַלוּ קְטוֹלִין סַגִּיאִין עַד מַעֲלָנָא דִתַרְעָא׃ וְיַתִּיב אֲבִימֶלֶךְ בְּאָרוּמָא וְתָרֵיךְ זְבוּל יַת גַּעַל
41 וְיַת אֲחוֹהִי מִלְּמֵיתַב בִּשְׁכֶם׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וּנְפַק עַמָּא לְחַקְלָא וְחַוִּיאוּ
42 לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וְדַבַּר יַת עַמָּא וּפַלְגִנוּן לִתְלַת מַשְׁרְיָן וְכְמִן בְּחַקְלָא וְחָזָא וְהָא עַמָּא נָפֵיק
43 מִן קִרְתָּא וְקָם עֲלֵיהוֹן וּמְחָנוֹן׃ וַאֲבִימֶלֶךְ וְכָל מַשְׁרְיָן דְעִמֵּיהּ אִתְנַגִּידוּ וְקָמוּ
44 בְּמַעְלָנָא דִתַרְעָא קִרְתָּא וְתַרְתֵּין מַשְׁרְיָן אִתְנַגִּידוּ עַל כָּל דִּי בְחַקְלָא וְקָטְלוּנוּן׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et quis tradet populum hunc in manu meâ, & abjiciam Abimelech? Et dixit Abimelecho, Ordina exercitū tuum, et exi. Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaghal filii Ghebed; et invaluit indignatio ejus. Et miſit nuncios ad Abimelech in ſecreto, ad dicendum, Ecce Gaghal filius Ghebed et fratres ejus venerunt ad Sechem, et ecce illi angustiantes urbem ſuper te. Et nunc ſurge in nocte, tu & populus qui tecum, & inſidiare in agro. Et erit in aurorâ in oriri Solem, anticipabis, et extraheris ſuper urbem; et ecce ipſe et populus, qui cum eo, exeuntes *adverſus* te, et facies ei, ut id quod inveniet manus tuâ. Et ſurrexit Abimelech et omnis populus qui cum illo, in nocte; et inſidiati ſunt ſuper Sichem quatuor turmæ. Et exiit Gaghal filius Ghebed, et ſtetit in introitu portæ civitatis, et ſurrexit Abimelech, et populus qui cum eo, ex inſidiis. Et vidit Gaghal populum, et dixit ad Zebul: Ecce populus deſcendit ex capitibus montium: et dixit ei Zebul, umbram montium tu videns ſicut viros. Et addidit adhuc Gaghal ad loquendum, et dixit, Ecce popul' deſcendentes ex fortitudine terræ, & turma una venit ex via planitiei Meghonenim. Et dixit ei Zebul, Ubi hic verbum tuum quod tu dicens: Quis Abimelech, quòd ſerviem' ei? Nonne hic popul' quo fregiſti in eo? exi nunc, & ini bellum in eo. Et exiit Gaghal ante *habitatores* Sechem, et iniit prælium in Abimelech. Et perſecutus eſt eum Abimelech, et vertit ex ante eū, & ceciderunt occiſi multi uſq; introitum portæ. Et habitavit Abimelech in Aruma, et expulit Zebul Gaghal & fratres ſuos ab habitando in Sechem. Et fuit in die qui poſt eum, et exiit populus ad agrum, & nunciaverunt Abimelech. Et accepit populum, et diviſit eos ad tres turmas, et inſidiatus eſt in agro, et vidit, et ecce populus exiens ex urbe, et ſurrexit ſuper eos, et *percuſſit* eos. Et Abimelech et *omnes* turmæ quæ cum illo, protractæ ſunt, et ſteterunt in introitu portæ urbis, et duæ turmæ protractæ ſunt ſuper omnes qui in agro, et occiderunt eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * מַן יִתֵּן עַמָּא הָדֵין בִּידִי וַאֲעַדֵּי יָת אֲבִימֶלֶךְ וַאֲמַר לַאֲבִימֶלֶךְ. סְגֵי חֵילָךְ וּנְפוֹק
30 קְרָבָא. וְשָׁמַע זְבוּל רַב קְרְתָּא יָת פִּתְגָמֵי גַּעַל בַּר עוֹבֵד וּתְקֵיף רוּגְזֵיהּ. וְשַׁלַּח
31 מַלְאָכִין לַאֲבִימֶלֶךְ בְּטִיבוּתָא לְמֵימַר. * הָא גַּעַל בַּר עוֹבֵד וַאֲחוֹהִי עֲלוֹ לִשְׁכֶם
32 וְהָא מְקָרְבִין יָת קִרְתָּא עֲלָךְ. וּכְעַן קוּם בְּלֵילְיָא אַתְּ וְעַמָּא דְּעִמָּךְ וְאִתְכְּמַן
33 בְּחַקְלָא. וְהָא בְּצַפְרָא כַּד יִנְהַר שִׁמְשָׁא תְּקוּם וְתִתְקוֹף עַל קִרְתָּא. * וְהָא הוּא
34 וְעַמָּא דְּעִמֵּיהּ נָפְקִין לְקָרָבָא עָלָךְ. וְתַעֲבֵד לְהוֹן כְּמָא דְּתִמְצָא יְדָךְ. וְקָם
35 אֲבִימֶלֶךְ וְכָל עַמָּא דְּעִמֵּיהּ בְּלֵילְיָא וְאִתְכְּמַנוּ עַל שְׁכֶם אַרְבְּעָה רֵישִׁין. * וְנָפַק
36 גַּעַל בַּר עוֹבֵד וְקָם בְּעִדָּן תַּרְעָא דִּקְרְתָּא. וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל עַמָּא דְּעִמֵּיהּ
37 מִן אִתְכְּמָנוּתְהוֹן. וַחֲזָא גַּעַל יָת עַמָּא וַאֲמַר לְזְבוּל הָא עַמָּא נָחֵת מֵרֵישׁ
טוּרַיָּא. וְזְבוּל אֲמַר לֵיהּ טִלָּא דְּטוּרַיָּא אַתְּ חָזֵי כְּגַוְנָא דִּבְנֵי נָשָׁא. וְאוֹסִיף
38 עוֹד גַּעַל וַאֲמַר. הָא עַמָּא נָחֵת מֵרֵישׁ מָרוֹמָא וְחַד כַּנְפָא אָתֵי מִן דֶּרֶךְ מֵישַׁר
39 אֲלוֹנֵי מְעוֹנֵן. וְזְבוּל אֲמַר לֵיהּ אֵיכְדֵין פּוּמָךְ דְּאָמַרְתְּ מַן הוּא אֲבִימֶלֶךְ
דְּנִפְלַח לֵיהּ. הֲלָא דֵּין הוּא עַמָּא דְּאַתְּ אֲסֵיתָ בֵּיהּ כְּעַן אִתְכְּמַן וְאִתְקְרֵי
40 בְּחַקְלָא. * וְנָפַק גַּעַל וְאִתְכְּמַנוּ וְנָפְקוּ לְקָרָבָא עִם אֲבִימֶלֶךְ. וְרָדַף אֲבִימֶלֶךְ
41 יָתֵיהּ וְאִתְבְּרִיר מִן קֳדָמוֹהִי. וְנָפְלוּ חֲלָלִין סַגִּיאִין עַד תַּרְעָא דִּקְרְתָּא. * וְיָתֵב
42 אֲבִימֶלֶךְ בְּאוּרְמָא. וְתָרֵךְ זְבוּל יָת גַּעַל וְיָת אֲחוֹהִי מִלְּמִתַּב בִּשְׁכֶם. וַהֲוָה
43 מִבָּתַר יוֹמָא וְנָפַק עַמָּא לְחַקְלָא. וְחַוִּיאוּ לַאֲבִימֶלֶךְ. וְנָסִיב יָת עַמֵּיהּ וְקַטְּלִנּוּן
44 לְתַלָּתָא רֵישִׁין. וְחָמָא וְהָא עַמָּא נָפְקִין מִן קִרְתָּא וְקָם עֲלֵיהוֹן וְקַטְלִנּוּן.
וַאֲבִימֶלֶךְ וְכָל כַּנְפַיָּא דְּעִמֵּיהּ שַׁלְטִין וְקָמוּ עַל תַּרְעָא דִּקְרְתָּא. וּתְרֵין
כַּנְפַיָּא שַׁלְטִין עַל כָּל דִּבְחַקְלָא וְקַטְלִנּוּן.

29 O utinam daretur populus iste in manus meas! certè tollerem Abimelecum. Tum dixit
ad Abimelec, Auge copias tuas, & egredere.
Audiens autem Zebol urbis præfectus verba 30
Gaalis filii Ophar, æstuavit ira: Missisque
31 fraudulenter nuntiis ad Abimelec, ait, Ecce
Gaal filius Ophar, ipse cum fratribus suis
venerunt in Sechim, & ecce civitatem ob-
sident contra te. Surge igitur noctu, tu & 32
populus qui tecum est, & insidias tendite in
agro: Cúmque manè sol illuxerit, surge & 33
procede contra civitatem: ecce enim ipse
& populus qui cum eo est, egredientur ad
te: fac illis prout poterunt manus tuæ. Sur- 34
rexit itaque Abimelec, & universus popu-
lus qui cum eo erat, noctu, & insidias tete-
derunt contra Sechim *in* quatuor acies *divi-
si*. Cúmque egressus esset Gaal Ophari 35
filius, & stetisset in ingressu portæ civitatis,
surrexit Abimelec & populus qui cum eo
erat, ex insidiis. Et videns Gaal populum, 36
dixit ad Zebol, En populus descendens è
vertice montis. Dixit ad eum Zebol, Um-
bram sanè montis tu vides quasi homines.
Subdidit autem Gaal, & dixit ad Zebol, En 37
populus descendens è munitiore loco terræ,
& acies una venit itinere querceti Meonin.
Ait illi Zebol, Ubinam est os tuum illud quod 38
dicebat, Quis est Abimelec, ut serviamus ei?
annon hic populus est quem contempsisti?
egredere nunc, & pugna adversùs eum. Egres- 39
sus igitur Gaal ante dominos Sechim, pugnavit
contra Abimelec. Et persecut⁹ est eum Abi- 40
melec, fugitq; à conspectu illi⁹ (& ceciderunt
multi interfecti) usq; ad ingressum portæ. Et 41
remansit Abimelec in Aduma: & ejecit Ze-
bol Gaalem & fratres ejus, ne habitarent in
Sechim. Contigit autem postero die ut egre- 42
deretur popul⁹ ad campũ: Quod cùm retulis-
sent Abimeleco, Assumpto populo, eo- 43
que in tres acies diviso, tetendit insidias in
campo: & cùm respiceret, ecce populus egre-
diebatur è civitate; consurgensq; contra eos,
peremit illos. Nam Abimelec & turmæ quæ 44
cùm eo erant, procedentes steterunt in ingres-
su portæ civitatis: duæ verò turmæ irruerũt in
omnes eos qui erant in campo, & trucidârunt
eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * لَوْ أَنَّ يَدْفَعَ اللّٰهُ هٰذَا ٱلسَّعْبَ فِي يَدَيَّ. لَأَصْرِفَنَّ أَبِيمَلِكَ وَأَقُولُ لَهُ عَنْ مَرْبِيَتِهِ. وَأَقُولُ لِأَبِيمَلِكَ
30 أَسْتَكْثِرْ أَصْحَابَكَ. وَأَكْثِرْ رِجَالَكَ وَٱخْرُجْ * فَسَمِعَ زَاحَالُ وَالِي ٱلْقَرْيَةِ كَلَامَ جَاعَالَ بْنِ عَابَارَ *
31 وَأَسَدَّ عَصَبَهُ جِدًّا * وَأَرْسَلَ رُسُلًا إِلَى أَبِيمَلِكَ سِرًّا وَقَالَ لَهُ * قَدْ أَتَانَا جَاعَالُ بْنُ عَابَارَ هُوَ وَإِخْوَتُهُ *
32 وَقَدْ أَحَاطُوا بِعَرِيبِيَا * فَهُمْ أَنْتَ وَٱلسَّعْبُ ٱلَّذِي مَعَكَ لَيْلًا. وَٱكْمُنُوا فِي ٱلصَّحْرَاءِ * وَإِذَا طَلَعَتِ
33 ٱلشَّمْسُ بِٱلْغَدَاةِ أَهْصُصْ وَسِرْ حَوْلَ ٱلْقَرْيَةِ * فَإِنَّهُ يَخْرُجُ هُوَ وَأَصْحَابُهُ إِلَيْكَ * فَٱصْنَعْ بِهِمْ مَا قَدَرَتْ
34 عَلَيْهِ وَأَمْكَنَكَ * وَقَامَ أَبِيمَلِكُ وَجَمِيعُ ٱلسَّعْبِ ٱلَّذِي مَعَهُ لَيْلًا. وَٱكْمَنُوا حَوْلَ شَكِيمَ فِي أَرْبَعَةِ
35 مَوَاضِعَ * وَخَرَجَ جَاعَالُ وَأَصْحَابُهُ وَقَامُوا فِي مَدْخَلِ ٱلْمَدِينَةِ. وَثَبَ أَبِيمَلِكُ وَأَصْحَابُهُ مِنْ مَوَاضِعِ
ٱلْكَمِينِ إِلَيْهِمْ * فَرَأَى جَاعَالُ ٱلسَّعْبَ وَقَالَ لِزَاحَالَ ٱلْوَالِي * أَرَى قَوْمًا كَثِيرًا يَنْزِلُونَ مِنْ رُؤُسِ
36 ٱلْجِبَالِ. قَالَ لَهُ زَاحَالُ ٱلْوَالِي * إِنَّمَا تَرَى خَيَالَ ٱلْجِبَالِ وَظِلَّهَا * ثُمَّ قَالَ جَاعَالُ لِزَاحَالَ * أَرَى سَعْبًا
37 كَثِيرًا يَخْرُجُونَ مِنْ أَقْصَى ٱلْأَرْضِ. وَأَرَى كُرْدُوسًا وَاحِدًا جَائِيًا مِنْ عِنْدِ سَجَرِ ٱلْبَلُّوطِ
38 مُعَيِّنِينَ * قَالَ لَهُ زَاحَالُ * أَيْنَ فَمُكَ ٱلَّذِي كَانَ يَقُولُ مَنْ أَبِيمَلِكُ حَتَّى نَخْضَعَ لَهُ * هٰذَا ٱلسَّعْبُ
39 ٱلَّذِي هَرِبْتَ بِهِ ٱخْرُجِ ٱلْآنَ إِلَيْهِمْ وَجَاهِدْهُمْ * وَخَرَجَ جَاعَالُ بَيْنَ يَدَيْ أَرْبَابِ ٱلْقَرْيَةِ. وَحَارَبَ
40 أَبِيمَلِكَ * فَهَرَمَهُ أَبِيمَلِكُ. وَهَرَبَ مِنْهُ. وَسَقَطَ قَتْلَى كَثِيرُونَ إِلَى بَابِ مَدْخَلِ ٱلْقَرْيَةِ * وَجَلَسَ أَبِيمَلِكُ
41 فِي أَدُومَا. وَطَرَدَ زَاحَالُ جَاعَالَ وَإِخْوَتَهُ مِنْ سَكَمَ * وَمِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ خَرَجَ ٱلسَّعْبُ إِلَى
42 ٱلصَّحْرَاءِ. وَأُخْبِرَ أَبِيمَلِكُ بِذٰلِكَ * فَسَافَ ٱلسَّعْبَ وَصَيَّرَهُمْ ثَلَاثَ كَرَادِيسَ. وَٱكْمَنَ فِي ٱلصَّحْرَاءِ *
43 وَنَظَرَ إِلَى ٱلسَّعْبِ قَدْ خَرَجَ مِنَ ٱلْقَرْيَةِ. فَلَمَّا رَآهُمْ وَثَبَ عَلَيْهِمْ وَقَتَلَهُمْ * وَأَتَى أَبِيمَلِكُ بِٱلْكَرَادِيسِ
44 ٱلثَّلَاثَةِ ٱلَّذِينَ مَعَهُ *

Si committeret De⁹ populũ istũ in manus meas, amoverem sanè Abimelecum, deque gradu suo depellerem, diceremq; ad Abimelec, Arma amicos tuos, & multiplica copias tuas, & prodi. Audiens autem 30
Zebel præfectus civitatis illius verba
Gaalis filii Aber, vehementer desevit
ira ipsius: Missisq; clàm nuntiis ad Abi- 31
melec, dixit ei, Venit ad nos Gaal Aberi
filius, ipse & fratres ejus, nostramque
civitatem obsederunt. Surge ergò tu & 32
populus qui tecum est, noctu, & insidias
strue in deserto: Et manè orto sole sur- 33
gens ambula circa civitatem; exiturus
enim est ipse cum sociis suis ad te: sic
facito eis quod potueris ac valueris. Igitur 34
surgens Abimelec congregavit populum
qui cum eo erat, noctu, & tetenderunt in-
sidias circum Sechem quatuor in locis.
Egressus autem Gaal & socii ejus, stete- 35
runt in aditu civitatis: & exilivit ad
eos Abimelec cum sociis suis è locis insi-
diarũ. Videns ergò Gaal populum, dixit 36
ad Zebel præfectum, Video turbam mul-
tam descendentem è verticibus montium.
Ait illi Zebel præfectus, Imò verò um-
bram montium & opacitatem vides. Di- 37
xit iterum Gaal ad Zebel, Video mul-
tum populum egredientem ex imo terræ,
& video agmen unum stipatum prece-
dens ab arbore querci. Respondit ei 38
Zebel, ubi est os tuum quod dicebat,
Quis est Abimelec, ut subjiciamur ei?
Iste est populus quem irrisisti; egredere
modò ad eos, & oppugna illos. Egressus 39
itaq; Gaal ante dominos Sechem pugna-
vit contra Abimelec. Sed prostigavit eum 40
Abimelec ita ut fugeret ab ipso; ceciderunt
que multi confossi, usque ad portam
aditûs civitatis. Et sedit Abimelec in 41
Aduma: expulitque Zebel Gaalem &
fratres ejus de Sechem. Post illum quo- 42
que diem egressus est populus ad desertum: & renuntiatum fuit id Abimeleco;
Qui populum adducens divisit eos in 43
agmina; structisque insidiis in deserto,
vidit populum exeuntem è civitate: &
cùm vidisset eos, invasit illos, ac truci-
davit. Tum duxit Abimelec tria agmina 44
quæ cum eo erat,

ספר שופטים: י

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

45 וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחַם בָּעִיר כָּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְכֹּד אֶת
urbem diruit & ,interfecit ea in qui populum ac ,urbem

הָעִיר וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הָרָג וַיִּתֹּץ אֶת הָעִיר
venerunt & ,Sechem turris *domini* omnes audierunt Et *sale eam conſevit* &

וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח: 46 וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וַיָּבֹאוּ
quòd ,Abimelech ipſi eſt Nunciatumque .Bethelberith arcem ad

אֶל־צְרִיַח בֵּית אֵל בְּרִית: 47 וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי
Abimelech aſcendit Et .Sechem turris *domini* omnes eſſent congregati

הִתְקַבְּצוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם: 48 וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ
Abimelech *cepit* & :ſecum qui populus omnis & ipſe ,Salmon *montem*

הַר־צַלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ
,eã portavit & ,*lignorum* ramum præcidit & ,ſua manu in ſecures

אֶת־הַקַּרְדֻּמוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׂוֹכַת עֵצִים וַיִּשָּׂאֶהָ
Quod :ſecum qui populum ad dixitque :ſuũ humerũ ſuper poſuit &

וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ מַהְרוּ
omnis etiam præciderãt Et .ego ſicut facite ,feſtinate : feci vidiſtis

רְאִיתֶם עָשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ כָמוֹנִי: 49 וַיִּכְרְתוּ גַּם־כָּל־
ſuper poſuerunt & ,Abimelech poſt iverunt & ,ſuum ramũ *vir* populus

הָעָם אִישׁ שׂוֹכוֹ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל
etiam ſunt mortui &:igni *in* arcem eis *ſuper* combuſſerũt & ,arcem

הַצְּרִיַח וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַצְּרִיַח בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם
ivit Et .mulieres & viri mille fere Sechem turris *domini* omnes

כָּל־אַנְשֵׁי מִגְדַּל שְׁכֶם כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה: 50 וַיֵּלֶךְ
.eam cepit & ,Thebes *in* eſt caſtrametatus & : Thebes ad Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ אֶל־תֵּבֶץ וַיִּחַן בְּתֵבֶץ וַיִּלְכְּדָהּ:
omnes illuc fugerunt & ;civitatis medio in erat fortis turris Et

וּמִגְדַּל־עֹז הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר וַיָּנֻסוּ שָׁמָּה כָּל־
;ſe ſuper clauſerũt & ;civitatis *domini* omnes &,mulieres & ,viri

הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲדָם
,turrim ad uſque Abimelech venit Et .turris tectũ ſuper aſcenderũt &

וַיַּעֲלוּ עַל־גַּג הַמִּגְדָּל: 52 וַיָּבֹא אֲבִימֶלֶךְ עַד־הַמִּגְדָּל
illud *combburendũ ad* ,turris oſtiũ ad uſq; ap,ppinquavit & :eã *in* pugnavit &

וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד־פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ
caput ſuper *curru* fragmen una mulier projecit Et .igni in

בָּאֵשׁ: 53 וַתִּשְׁלֹךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ
puerum *ad* citò *clamavit* Et .ejus *calvariam quaſſavit* & ;Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרֶץ אֶת־גֻּלְגַּלְתּוֹ: 54 וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל־הַנַּעַר
; me interfice & ,tuũ gladium Evagina :ei dixit & ,ſua *vaſa* portantem

נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ וּמוֹתְתֵנִי
,ejus puer eũ perfodit Et .eum interfecit Mulier : *mihi* dicant fortè ne

פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ
:Abimelech eſſet mortu' quòd Iſrael viri viderunt Et .eſt mortu' &

וַיָּמֹת: 55 וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מֵת אֲבִימֶלֶךְ
malum Deus Reddiditque .ſuum locum in *vir* abierunt &

וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ: 56 וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים אֶת רָעַת
ſeptuaginta interficiendo ,ſuo patri fecerat quod ,Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג אֶת שִׁבְעִים
feddidit Sechem virorum malum omne Et .ſuos fratres

אֶחָיו: 57 וְאֵת כָּל־רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם הֵשִׁיב
filii Jotham maledictio eos ad venit & :eorum caput in Deus

אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם בֶּן
.Jerubbaal

יְרֻבָּעַל:

CAP. X.

filius Tholah Iſrael *ſalvandum ad* Abimelech poſt ſurrexit Et

1 וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בֶּן
monte in,Samir in *habitans* ipſe & ;Iſſachar vir ,Dodo filii Puah

פּוּאָה בֶן־דּוֹדוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר
.Ephraim

אֶפְרָיִם:

45 Porrò Abimelech omni die illo oppugnabat urbem: quam cepit, interfectis habitatorib⁹ ejus, ipſáque deſtructâ, ita ut 46 ſal in ea diſpergeret. Quod cùm audiſſent qui habitabant in turre Sichimorum, ingreſſi ſunt fanum dei ſui Berith, ubi fœdus cum eo pepigerant, & ex eo locus nomen acceperat, 47 qui erat munitus valdé. Abimelech quoq; audiens viros turris Sichimorum pariter cõglobatos, Aſcendit in montem Selmon cũ omni populo ſuo: & arreptâ ſecuri, præcîdit arboris ramum, impoſitúmque ferens humero, dixit ad ſocios; Quod me videtis facere, citò facite. Igitur certatim ramos de arboribus præcidentes, ſequebantur ducem. Qui circumdantes præſidium, ſuccenderunt: atque ita factum eſt, ut fumo & igne mille homines necarentur, viri pariter & mulieres, habitatorum turris Sichem. Abimelech autem inde proficiſcens venit ad oppidum Thebes, quod circumdans obſidebat exercitu. Erat autem turris excelſa in media civitate, ad quam confugerant ſimul viri ac mulieres, & omnes principes civitatis, clauſâ firmiſſimè januâ, & ſuper turris tectum ſtantes per propugacula. Accedénſque Abimelech juxta turrim, pugnabat fortiter: & appropinquans oſtio, ignem ſupponere nitebatur. Et ecce una mulier fragmen molæ deſuper jaciens, illiſit capiti Abimelech, & confregit cerebrum ejus. Qui vocavit citò armigerum ſuum, & ait ad eum; Evagina gladium tuum, & percute me: ne fortè dicatur quòd à fœmina interfectus ſim. Qui juſſa perficiens, interfecit eum. Illóque mortuo, omnes qui cum eo erant de Iſrael, reverſi ſunt in ſedes ſuas. Et reddidit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra patrem ſuũ, interfectis ſeptuaginta fratrib⁹ ſuis. Sichimitis quoque, quod operati erant, retributum eſt, & venit ſuper eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAP. X.

1 Poſt Abimelech ſurrexit dux in Iſrael Thola filius Phua patrui Abimelech, vir de Iſſachar, qui habitavit in Samir montis Ephraim.

45 Καὶ Ἀβιμέλεχ (α) παρεπάσσετο ἐν τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ καθῆλε τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ (β) ἀπέκτεινεν, καὶ τὴν 46 πόλιν καθεῖλε, καὶ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄνδρες πύργου (γ) Συχέμ, καὶ 47 ἦλθον εἰς Χωίλδσιν Βαθηλζρίθ. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ, ὅτι Χωήχθησαν πάντες 48 οἱ ἄνδρες (δ) πύργου Συχέμ. Καὶ ἀνέζη Ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος (ε) Σελμών, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ (ζ) τὰς ἀξίνας ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψε (η) κλάδον ξύλου, καὶ ἦρεν, καὶ ἔθηκεν ὅτι ὤμων αὐτοῦ· καὶ εἶπε (θ) τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, Ὃ εἴδετέ με ποιοῦντα, ταχέως ποιήσατε (ι) ὡς ἐγώ. Καὶ ἔκοψαν 49 (κ) καὶ γε ἀνὴρ κλάδον πᾶς ἀνὴρ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐπέθηκαν ὅτι ἐπὶ Χωίλδσιν, καὶ ἐνεπύρισ ἐπ' αὐτοὺς ἐν πυρί· καὶ ἀπέθανον καὶ γε πάντες οἱ ἄνδρες πύργου Σικίμων, ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες 50 καὶ γυναῖκες. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ (λ) εἰς Βαθηλζρίθ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Θήβῃς, καὶ 51 κατέλαβεν αὐτήν. Καὶ πύργος ἰσχυρὸς ἦν ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ (μ) γυναῖκες τῆς πόλεως, καὶ ἔκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν, καὶ ἀνέζησαν ὅτι τὸ δῶμα τοῦ 52 πύργου. Καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, (ν) καὶ παρετάξαντο αὐτῷ· καὶ ἤγγισεν Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου (ξ) τοῦ 53 ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. Καὶ ἔῤῥιψε γυνὴ μία κλάσμα (ο) ὀπὸ μύλιον ὅτι κεφαλὴν Ἀβιμέλεχ, (π) καὶ ἔκλασε τὸ κρανίον αὐτοῦ. Καὶ ἐβόησε (ρ) ταχὺ πρὸς τὸ παιδάριον (σ) τὸ αἴροντα τὰ σκεύη (τ) αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σπάσον τὴν ῥομφαίαν σου καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσιν, Γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ (υ) ἀπέθανεν. Καὶ εἶδεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν Ἀβιμέλεχ· (φ) καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ εἰς 56 τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ (χ) ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς (ψ) τὴν πονηρίαν Ἀβιμέλεχ, ἣν ἐποίησε τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἀποκτεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς 57 αὐτοῦ. (ω) Καὶ πᾶσαν πονηρίαν ἀνδρῶν Συχέμ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρα Ἰωάθαμ (α) υἱοῦ Ἱεροβάαλ.

ΚΕΦ. ι'.

1 Καὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ, Θωλὰ υἱὸς Φουὰ, υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσσάχαρ· καὶ αὐτὸς (α) ᾤκει ἐν Σαμὶρ ἐν ὄρει Ἐφραίμ.

Et Abimelech pugnavit in urbem totâ die illâ: & cepit civitatem; & populũ, qui in ea, interfecit: & civitatem deſtruxit, & ſeminavit eam ſale. Et audierunt omnes viri turris Sychem, & venerunt in (ee) conventũ Bethel-Berith. Et nuntiatum eſt Abimelech, quia congregati ſunt omnes viri turris Sychem. Et aſcendit Abimelech in montem Selmon, & omnis populus, qui cum eo. Et ſumpſit Abimelech ſecures in manu ſua: & ſuccidit (ff) ramum ligni, & tulit, & poſuit ſuper humeros ſuos. Et dixit populo, qui ſecũ; Quod vidiſtis me facientem, citò facite, ſicut ego. Et ſuccidérunt etiam vir ramum, omnis vir: & iverunt poſt Abimelech, & impoſuerunt ſuper conventũ, & incenderunt ſuper eos conventum in igni. Et mortui ſunt etiam omnes viri turris Sichimorum, circiter mille viri, & mulieres. Et ivit Abimelech (gg) de Bethel-Berith, & caſtrametatus eſt in Thebes: & cepit eã. Et turris fortis erat in medio civitatis; et fugerunt illuc omnes viri, et mulieres (hh) civitatis: et clauſerunt (ii) deforis ſe; et aſcenderunt ſuper tectũ turris. Et venit Abimelech uſq; ad turrim: et pugnaverunt cum eo. Et appropinquavit Abimelech uſq; ad oſtium turris ad incendendã eam in igni. Et projecit mulier una fragmentũ (kk) ſupermolare ſuper caput Abimelech: & fregit craniũ ejus. Et clamavit citò ad puerũ, qui ferebat vaſa ejus: et dixit ei; Educ gladiũ (ll) meũ, et interfice me; nequando dicant, Mulier occidit eũ. Et tranſfodit eum puer ejus: et mortuus eſt. Et vidit vir Iſrael, quia mortuus eſt Abimelech. Et iverunt vir ad locũ ſuũ. Et retulit Deus malignitatem Abimelech, quã fecerat patri ſuo, interficiendo ſeptuaginta fratres ſuos. Et omnẽ malignitatem virorũ Sychem retulit Deus in caput eorũ. Et ſupervenit ſuper eos maledictio Joathan filii Jerobaal.

CAP. X.

1 Et ſurrexit poſt Abimelech, qui ſaluũ faceret Iſrael, Thola filius Phua filius (a) patrui ejus, vir de (b) Iſſachar. Et ipſe habitabat in Samir in monte Ephræm.

MS.A. (α) ἐπολέμει ἐν τῇ (β) ἀνελεῖν, (γ) Σικίμων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἶκο τοῦ Βάαλ Διαθήκης. Καὶ ἀπηγγέλη (δ) τῷ πύργῳ Σικίμων. Καὶ (ε) Ἑρμὼν, σὺ τὸς καὶ πᾶς (ζ) ἀξίνιλω (η) φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκεν ὅτι πὶ ὦμους αὐτοῦ· (θ) καὶ εἶπε τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, Τί ἴδετέ (ι) ὡς καὶ ἐγώ. (κ) καὶ αὐτοὶ ἔκοψαν καὶ ἦραν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτὸ τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί· καὶ ἀπέθανον πάντες (λ) εἰς Θαίβας, καὶ παρεκάθηντο ἐπ' αὐτὸ, καὶ περικατέλαβον αὐτήν. Καὶ πύργος ἦν ὑψηλὸς ἐν μέσῳ (μ) γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως, καὶ ἀπέκλεισεν ἐφ' ἑαυτὸς, καὶ ἀνέζησαν (ν) καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν· (ξ) ἐν πρῆσαι αὐτὸ (ο) μύλε ἐπὶ (π) καὶ Χωέθλασεν τὸ τάχος (σ) τὸν ἄρχοντα (τ) αὐτοῦ, Σπάσον τὴν μάχαιραν καὶ (υ) ἀπόθανον Ἀβιμέλεχ. Καὶ (φ) καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ (χ) ἀπέστρεψεν (ψ) τὴν κακίαν Ἀβιμέλεχ, (ω) Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἀπέστρεψεν κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν (α) αὐτῶν. MS.A. Κεφ. ι'. (α) κατῴκει ἐν Σαμαρείᾳ. ἐν ὄρει

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

45 וַאֲבִימֶלֶךְ אַנִיחַ קְרָבָא בְּקִרְתָּא כָּל יוֹמָא הַהוּא וּכְבַשׁ יַת קִרְתָּא וְיַת עַמָּא דִי בָהּ קְטַל
46 וְתָרַע יַת קִרְתָּא וּזְרָעַהּ מְלָחָא: וּשְׁמַעוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וְאָתוּ לְצְרִיחַ בֵּיתְאֵל לְמַנּוֹר
47 קָיֵם: וְאִתְחֲוָאָה לַאֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי אִתְכַּנָּשׁוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם: וּסְלִיק אֲבִימֶלֶךְ לְטוּרָא
48 דְצַלְמוֹן הוּא וְכָל עַמָּא דִי עִמֵּיהּ וּנְסִיב אֲבִימֶלֶךְ יַת כּוּלְבַּיָּא בִּידֵיהּ וְקַץ סוֹכַת אָעִין וְנַטְלָהּ
וְשַׁוִי עַל כְּתֵפּוֹהִי וַאֲמַר לְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ מָה חֲזִיתוּן עֲבִידִת אוּחוּ עֲבִידוּ כְּוָתִי: וְקַצּוּ אַף
49 כָּל עַמָּא גְּבַר סוֹכֵיהּ וַאֲזָלוּ בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ וְשַׁוִיאוּ עַל צְרִיחַ וְאַדְלִיקוּ עֲלֵיהוֹן יַת צְרִיחַ
בְּנוּרָא וְאִתְקְטָלוּ אַף כָּל אֱנָשֵׁי מִגְדַּל שְׁכֶם כְּאֶלֶף גְּבַר וְאִתְּתָא: וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ לְתֵבֶץ
51 וְשָׁרֵא בְתֵבֶץ וְכַבְּשָׁהּ: וּמִגְדַּל תַּקִּיף הֲוָה בְגוֹ קִרְתָּא וְאָפִיכוּ לְתַמָּן כָּל גַּבְרַיָּא וּנְשַׁיָּא
52 וְכָל יָתְבֵי קִרְתָּא וַאֲנִיפוּ בְּאַפֵּיהוֹן וְסַלִּיקוּ עַל אֲנַר מִגְדְּלָא: וַאֲתָא אֲבִימֶלֶךְ עַד מִגְדְּלָא
53 וְאַגִיחַ קְרָבָא בֵּיהּ וְקָרִיב עַד תְּרַע מִגְדְּלָא לְאוּקְדוּתֵיהּ בְּנוּרָא: וּרְמַת אִתְּתָא חֲדָא פְּלָגוּת
רְכַב רַחֲיָא עַל רֵישָׁא דַּאֲבִימֶלֶךְ וְרָעַת יַת גּוּלְגַּלְתֵּיהּ: וּקְרָא בְּפָרִיעַ לְעוּלֵימָא נָטֵיל וְיָנֵיהּ
54 וַאֲמַר לֵיהּ שְׁלוֹף חַרְבָּךְ וּקְטָלְנִי דִּלְמָא יֵימְרוּן עֲלַי אִתְּתָא קְטָלַתֵּיהּ וְקָטְלֵיהּ עוּלֵימֵיהּ:
55 וּמִית: וְחָזוֹ גְּבַר יִשְׂרָאֵל אֲרֵי מִית אֲבִימֶלֶךְ וַאֲזָלוּ אֱנָשׁ לַאֲתַרֵיהּ: וַאֲתֵיב יְיָ יַת בִּישַׁת אֲבִימֶלֶךְ
56 דַּעֲבַד לַאֲבוּהִי לְמִקְטַל יַת שַׁבְעִין אֲחוֹהִי: וְיַת כָּל בִּישַׁת אֱנָשֵׁי שְׁכֶם אֲתֵיב יְיָ בְּרֵישֵׁיהוֹן
וְאִתְּתָא לְהוֹן לְוָטַת יוֹתָם בַּר יְרוּבָּעַל:

1 וְקָם בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ לְמִפְרַק יַת יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בַּר פּוּאָה בַּר דּוֹדוֹ גַּבְרָא מְשִׁבְטָא דְבֵית
יִשָּׂשכָר וְהוּא יָתִיב בְּשָׁמִיר בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם:

Et Abimelech pugnavit in urbe omnẽ diem illũ, & ſubegit urbem et populũ qui in eâ occidit: & excîdit urbẽ, & ſeminavit eam ſale. Et audierunt omnes habitantes turris Sechem, & venerunt ad Fanũ Bethel ad ineundũ fœd⁹. Et nunciatum eſt Abimelech, quòd congregati ſunt omnes habitatores turris Sechem. Et aſcendit Abimelech ad montem Szalmon ipſe & omnis popul⁹ qui cũ eo, & accepit Abimelech ſecurim in manu ſuâ, & excîdit ramũ arborũ, & tulit eum, & poſuit ſuper humerũ ſuũ: & dixit populo qui cum eo; Quod vidiſtis, feci; feſtinate, facite ut ego. Et excidérunt etiam omnis popul⁹, vir ramũ ſuum, & venerunt poſt Abimelech, & poſuerunt ſuper fanum, & incenderunt ſuper eos fanum in igne; & occiderunt etiã omnes homines turris Sechem, ut mille virũ & mulierẽ. Et venit Abimelech ad Thebeſz, & poſuit in Thebeſz, & ſubegit eam. Et turris fortis fuit in medio urbis, & verterunt illuc omnes viri, et mulieres, & omnes habitatores urbis, & obſeraverunt in faciebus ſuis, & aſcenderunt ſuper tectum turris. Et venit Abimelech uſque turrem & inivit bellũ in eâ, & accéſſit uſque portã turris ad incendendum eam in igne. Et jecit mulier una fruſtum currus molæ ſuper caput Abimelech, & fregit calvariam ejus. Et clamavit in feſtinatione ad puerum ferentem arma ejus, & dixit ei, Evagina enſem tuũ, & occide me; fortaſſe dicent ſuper me, Mulier occidit eum: & occidit eum puer ejus, & mortuus eſt. Et viderunt homo Iſrael, quod mortuus eſt Abimelech; & ierunt vir ad locum ſuum. Et reddidit Domin⁹ malum Abimelech, quod fecit patri ſuo, ad occidendum ſeptuaginta fratres ſuos. Et omne malũ virorum Sechem reddidit Dominus in capitibus eorum; & venit eis maledictio Jotham filii Jerubaghal.

CAP. X.

1 Et ſurrexit poſt Abimelech ad liberandum Iſrael Tholagh filius Puah filii patrui ſui, vir de tribu *domus* Iſſachar; & ipſe habitans in Samir, in monte domus Ephraim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 * ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܥܡ ܟܠ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܫܟܡ ܘܩܪܒ ܥܠ ܫܟܡ ܘܣܒ ܠܗ ܘܩܛܠ ܠܟܠ ܢܦܫ ܕܒܗ ܘܗܦܟ ܠܗ ܘܙܪܥ ܠܗ ܡܠܚ ׃
46 ܘܫܡܥܘ ܟܠ ܒܥܠܝ ܡܓܕܠ ܫܟܡ ܘܥܠܘ ܠܡܓܕܠ ܒܝܬ ܐܠ ܒܪܝܬ ׃
47 ܘܐܬܚܒܪ ܠܐܒܝܡܠܟ ܕܟܢܫ ܟܠ ܒܥܠܝ ܡܓܕܠ ܫܟܡ ׃
48 ܘܣܠܩ ܐܒܝܡܠܟ ܠܛܘܪ ܨܠܡܘܢ ܗܘ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܘܩܛܥ ܐܒܝܡܠܟ ܓܠܠ ܒܝܕܗ ܘܢܣܒ ܘܫܕܐ ܥܠ ܟܬܦܗ ܘܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܒܝ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܐܢܐ ׃
49 ܘܟܠ ܥܡܐ ܩܛܥܘ ܐܝܫ ܓܠܠܗ ܘܐܙܠܘ ܐܚܪܝ ܐܒܝܡܠܟ ܘܣܡܘ ܥܠ ܡܓܕܠ ܘܐܫܪܘ ܒܗܘܢ ܓܕܠ ܐܝܬ ܐܢܫܝ ܡܓܕܠ ܫܟܡ ׃
50 ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܠܬܒܨ ܘܚܢܐ ܥܠ ܬܒܨ ܘܐܚܕܗ ׃
51 ܒܓܘ ܡܓܕܠ ܚܨܝܢܐ ܒܡܨܥ ܕܐܬܪܬܐ ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ ܘܟܠ ܒܥܠܝ ܡܓܕܠ ܫܟܡ ܐܬܟܢܫܘ ܠܬܡ ܘܣܟܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܘܣܠܩ ܠܓܓ ܕܡܓܕܠ ׃
52 ܘܐܬܐ ܥܕ ܬܪܥ ܕܡܓܕܠ ܘܚܪܒ ܐܒܝܡܠܟ ܠܬܪܥ ܘܩܪܒ ܠܡܚܪܩ ܠܬܪܥ ׃
53 ܘܫܕܬ ܐܬܬܐ ܚܕܐ ܦܠܓ ܪܟܝܟ ܕܪܟܝܟ ܥܠ ܪܫ ܐܒܝܡܠܟ ܘܬܒܪ ܐܬ ܓܘܠܓܠܬܗ ׃
54 ܩܪܐ ܠܥܠܡ ܢܫܐ ܠܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܠܦ ܚܪܒܟ ܘܡܘܬ ܒܝ ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܐܫܬܐ ܩܛܠܬܗ ׃
55 ܘܟܕ ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܐܒܝܡܠܟ ܕܡܝܬ ܐܙܠ ܟܠ ܚܕ ܠܐܬܪܗ ׃
56 ܘܦܪܥ ܐܠܗܐ ܠܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܒܘܗ ܒܩܛܠܗ ܠܫܒܥܝܢ ܐܚܘܗܝ ׃
57 ܘܟܠ ܒܝܫܬ ܐܢܫܝ ܫܟܡ ܗܦܟ ܐܠܗܐ ܒܪܫܝܗܘܢ ܘܐܬܐ ܠܗܘܢ ܠܥܠ ܒܪܟܬ ܝܘܬܡ ܒܪ ܝܪܒܥܠ ׃

45 Tum oppugnavit Abimelec civitatem toto illo die, ſubegitq; civitatem, totumq; populum qui erat in ea, trucidavit, civitatem evertit, & ſeminavit eam ſinapi. 46 Audientes autem omnes domini Magdal-ſechim, convenerunt ad ineundum in Beth-il fœdus. 47 Et indicatũ eſt Abimeleco congregatos eſſe omnes dominos Magdal-ſechim. 48 Aſcendit ergò Abimelec montem Selmon, & univerſus populus quem ſecum habebat; accepitq; Abimelec ſecurim manu ſuâ, & ſuccîdit ramum ligni, quem ſublatum impoſuit humero ſuo, dixitque ad populum quem ſecum habebat, Quod me feciſſe vidiſtis, vos etiam feſtini facite ad exemplum meum. 49 Amputaverunt igitur quiſq; ramum ſuum, & ſecuti ſunt Abimelec, qui applicatâ ſtrue civitatem igne combuſſit: ſic omnes homines qui erant in Magdal-ſechim, igne perierunt, circiter mille tam viri quàm mulieres. 50 Abiit exinde Abimelec ad Tabas, & caſtrametatus adversùs Tabas, cepit illam. 51 Turris autem fortiſſima erat in medio civitatis illius, eóque confugerunt omnes viri ac mulieres omneſque domini civitatis; clauſiſq; poſt ſe *januis*, turris tecta conſcenderunt. 52 Accedens autem Abimelec ad turrim uſque, oppugnabat eam; & cùm appropinquâſſet uſque ad oſtium turris ut illud igni ſuccenderet, 53 Dejecit mulier quædam fragmen ſuperioris molæ in caput Abimelec, confregitque caput ejus. 54 Qui mox accerſito puero ſuo armigero, dixit ad eum, Diſtringe gladium tuum, eoque me trucida, ne dicant de me, Mulier occidit eum: transverberavit ergò eum juvenis, & mortuus eſt. 55 Videntes autem filii Iſrael mortuum eſſe Abimelec, abierunt quiſque in locum ſuum. 56 Rependit itaque Deus Abimeleco ſcelus quod commiſerat in parentem ſuum, interficiendo ſeptuaginta fratres ſuos. 57 Totum quoq; malum quod fecerant Sechimitæ, refudit Deus in caput eorum, & evenit eis tota maledictio Jothami filii Nedubaal.

CAP. X.

1 POſt Abimelec ſurrexit ad ſervandum Iſraelem Tolaa filius Phua filii avi ipſius, vir de Iſachar, qui habitabat in Samir monte Aphremi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * وساروا حتي صاروا الي باب القرية نهارا اجمع * وفتح القرية وطمرها * وقتل كل من فيها *
46 وقلع بابها * وزرعها المبقلة الملاحة * وسمع اهل حصن سكام * واجتمعوا جميعا الي بيت
47 ايل ليتحالفوا ويتعاهدوا هناك * واخبر ابيملك ان اهل حصن سكام قد اجتمعوا * فصعد
48 ابيملك الي جبل صلمون هو وجميع الشعب الذين كانوا معه * واخذ ابيملك فاسا بيده *
وقطع حطبا من الشجر وحمل علي عاتقه * وقال للشعب الذين معه * كلما رايتموني اعمل اعملوا
49 انتم ايضا مثله * فقطع الذين معه كل امرء حطبا * وحملوه وجاءوا خلف ابيملك * وجمعوا حطبا كثيرا *
واضجع في الحطب نارا واحرق الحصن * ومات اهل حصن سكام كلهم بالنار * وكان عدد الذين
50
51 احرقوا من الرجال والنساء الف نفس * ثم انطلق ابيملك الي تاباص ونزل عليها وحصرها * وكان
52 في القرية حصن منيع وهرب اهل القرية الرجال والنساء * ودخلوا الحصن * وصعد ابيملك الي
53 الحصن ليحاهد اهله * وتقدم الي باب الحصن ليحرقه بالنار * فرمته امراءة من فوق بقطعة
54 من حجر الرحا * فوقعت علي راس ابيملك وسدخت راسه * فدعا بالفتي الذي كان يحمل
سلاحه عبجلا وقال له * احرط سيفك يا بني واقتلني به * لئلا يقولوا ان امراءة قتلته فنجحه
55 الفتي الذي كان يحمل سلاحه ومات * فلما راي بنو اسرايل ان ابيملك قد مات * انصرف كل
56 انسان الي منزله * وجري الله ابيملك بالشر الذي عمل بيت ابيه * وقتله لاخوته السبعين *
57 * وكل البلاء الذي كان اركب لاهل سكام * رد كيدهم في نحرهم * وصار سرهم علي روسهم *
ورل بهم كل اللعن الذي لعنهم يوثان بن جدعون * * الفصل العاشر * وقام بعد
1 ابيملك لتخليص بني اسرايل دوءال بن فوال بن عمه * رجل من قبيلة ايساخار * وكان نازلا في
سامير جبل افرايم *

45 Et totâ die procedentes quousque devenissent ad portam civitatis, civitatem expugnavit & obtinuit; & cæsis omnibus quotquot erant in illa, eruit portam ejus, 46 & confecit illam herbâ salsâ. Quo audito incolæ arcis Sechem simul convenerunt in Beth-il, ut ibi conjurarent conspirarentque. 47 Sed ubi renuntiatum eſt Abimeleco incolas arcis Sechem congregatos eſſe, 48 Aſcendit Abimelec ad montem Selmon, ipſe & totus populus qui cum eo erant: & arripiens Abimelec bipennem manu ſuâ, ligna cecidit ex arboribus, portavitque ſuper humerũ ſuum, & dixit populo qui ſecum erant, Quicquid me facere vidiſtis, facite vos etiam eodẽ modo. 49 Quare qui cum eo erant cecîderunt unuſquiſque ligna, portavit ea, & ſecutus eſt Abimelecum: & multis lignis congeſtis, ignem accendit in ligais, arcemque combuſſit: ſic igne necati ſuerunt omnes incolæ arcis Sechem; & fuit numerus eorũ qui combuſti ſunt ex viris & mulieribus, mille animæ. 50 Deinde profectus Abimelec ad Tabas, caſtra poſuit contra eam, & obſedit illam. 51 Erat autem in urbe illa propugnaculũ munitum, & fugientes incolæ urbis tam viri quàm mulieres ingreſſi ſunt propugnaculum. Sed accedente Abimelec ad propugnaculũ, 52 ut oppugnaret gentem ejus, et appropinquante ad portã propugnaculi, ut combureret eam igni; 53 jaculata eſt in eũ mulier quædã ſuperne fragmen lapidis molaris, quod ſuper caput Abimeleci cervicem fregit caput ejus. 54 Quare puero qui geſtabat ejus arma, celeriter advocato, dixit ei, Stringe gladiũ tuũ ô fili mi, eóque me interfice, ne dicant, Mulier interfecit eum: confodit ergò eum puer ille qui geſtabat arma ipſius, & mortuus eſt. 55 Cùm autem vidiſſent filii Iſrael mortuũ eſſe Abimelecum, abiit unuſquiſque in domũ ſuã. 56 Sic rependit Deus Abimeleco ſcelus quod commiſerat in domum patris ſui, & cædem ſeptuaginta fratrum ſuorũ: 57 Et pro toto infortunio quod ſuſceptum fuerat à civibus Sechem, reddidit fraudem eorum in jugulum ipſorum, recidit malitia eorum in capita ipſorum, et deſcenderũt in eos maledictiones omnes quibus maledixerat eis Jothan filius Gedeonis.

CAP. X.

1 SUrrexit autem poſt Abimelec ad ſalvandum filios Iſraelis Toal filius Phuzlis nepotis illius, vir de familia Iſachar, qui degebat in Samir monte Ephraim.

ספר שופטים : י

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

2 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת וַיִּקָּבֶר בְּשָׁמִיר :
Ghilhadites Jair eum post surrexit Et .Samir in est sepultus &
3 וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה :
ei *fuit* Et .annis duobus & viginti Israel judicavitque
4 וַיְהִי לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רֹכְבִים עַל־שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים וּשְׁלֹשִׁים
diem ad usque ,Jair Chavvoth vocabant *ipsis* :eis urbes
עֲיָרִים לָהֶם יִקְרְאוּ חַוֹּת יָאִיר עַד הַיּוֹם
est sepultus & ,Jair est Mortuusque .Ghilhad terra in quæ ,hanc
5 הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד : וַיָּמָת יָאִיר וַיִּקָּבֶר
oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filii addiderunt Et .Chamon in
6 בְּקָמוֹן : וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
diis & ,Hastaroth & ;Behalim servieruntque ,Domini
יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־אֱלֹהֵי
filiorum diis & ,Moab diis & ,Sidon diis & ,Aram
אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי צִידוֹן וְאֶת־אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֶת־אֱלֹהֵי בְנֵי־
non & ,Dominum dereliquerunt & : Philistim diisque ,Hammon
עַמּוֹן וְאֶת־אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא
eos *vendidit* & ;Israel *in* Domini *nasus* est Iratusque .ei servierunt
עָבָדוּהוּ : וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם
,detriverunt Et .Hammon filiorum manu in & ,Philistim manu in &
8 בְּיַד פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן : וַיִּרְעֲצוּ
decem octo ,ipso anno in Israel filios *perfregerunt* &
וַיְרֹצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה הַהִיא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
terra in ,Jarden *transitu in* qui ,Israel filios omnes ,annis
שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ
Jarden Hammon filii Transieruntque .Ghilhad in quæ Emoræi
9 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד : וַיַּעַבְרוּ בְנֵי־עַמּוֹן אֶת־הַיַּרְדֵּן
: Ephraim domo *in* & ,Binjamin *in* & ,Jehudah *in* etiam pugnandum ad
לְהִלָּחֶם גַּם־בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן וּבְבֵית אֶפְרָיִם
ad Israel filii clamaverunt Et .valde Israel *fuit* angustia &
וַתֵּצַר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד : וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
,nostrum Deum dereliquimus quia &,tibi Peccavimus :dicendo Dominū
יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ וְכִי עָזַבְנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ
:Israel filios ad Dominus Dixitque .Behalim servivimus &
וְנַעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.Philistim a & ,Hammon filiis a ,Emoræo ab & ,Ægyptiis ab Nonne
הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי מִן־בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתִּים :
,me ad clamâstis & ,vos oppresserūt Mahon & ,Hamalec &,Sidonim Et
12 וְצִידֹנִים וְעֲמָלֵק וּמָעוֹן לָחֲצוּ אֶתְכֶם וַתִּצְעֲקוּ אֵלַי
serviistis & ,me dereliquistis vos Et ? eorū manu de vos feci ſalvosque
13 וְאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּדָם : וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ
,Ite .vos *salvandum ad* addam non idcirco ;alienis diis
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא־אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם : לְכוּ
faciant salutem ipsi *:eis in* elegistis quos ,deos ad clamate &
וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ
.ad Israel filii Dixeruntque .vestræ angustiæ tempore in *vobis*
15 לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם : וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־
bonum *omne* ſecundùm nobis tu fac ;Peccavimus :Dominum
יְהוָה חָטָאנוּ עֲשֵׂה־אַתָּה לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב
removerunt Et .hac die *nunc* nos libera *verumtamen* :tuis oculis in
16 בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה : וַיָּסִירוּ
,Domino ſervieruntque ,*ipſorum interiore* de *extraxei* deos
אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה
,Hammon filii *ſunt acciti* Et .Israel *labore in* ejus anima est *abbreviata* &
וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל : וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי עַמּוֹן
ſunt caſtrametati &,Israel filii ſunt *collecti* &:Ghilhad in ſunt caſtrametati &
וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
.Miſpah in
בַּמִּצְפָּה :

2 Et judicavit Israelem viginti & trib⁹ annis,mortuúſq; eſt,ac
3 ſepult⁹ in Samir.Huic ſucceſſit Jair Galaadites, qui judicavit
Israelem p viginti & duos an-
4 nos,Habens triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarū, & principes triginta civitatū, quæ ex nomine ejus ſunt appellatæ Havoth Jair, id eſt,oppida Jair,uſq; in præſentem diem, in terra Galaad.
5 Mortuúſq; eſt Jair, ac ſepult⁹ in loco cui eſt vocabulū, Ca-
6 mon. Filii autē Iſrael peccatis veterib⁹ jungentes nova, fecerunt malū in conſpectu Dñi, & ſervierunt idolis, Baalim & Aſtaroth, & diis Syriæ ac Sidonis & Moab & filiorū Ammon & Philiſthiim : dimiſeruntq; Dominū , & non co-
7 luerunt eū. Contra quos Dñs irat⁹,tradidit eos in man⁹ Philiſthiim & filiorum Ammon.
8 Afflictíq; ſunt, & vehementer oppreſſi per annos decem & octo , omnes qui habitabant trans Jordanem in terra A-
9 morrhæi, qui eſt in Galaad:In tantum, ut filii Ammon, Jordane tranſmiſſo, vaſtarent Judam & Benjamin & Ephraim:
10 afflictúſq; eſt Iſrael nimis. Et clamantes ad Dñm, dixerunt; Peccavimus tibi, quia dereliquimus Dñm Deū noſtrū, &
11 ſervivimus Baalim. Quibus locutus eſt Dñs;Numquid non Ægyptii & Amorrhæi, filiíq; Ammon & Philiſthiim, Sidonii quoq; & Amalec & Chanaan , oppreſſerunt vos, & clamâſtis ad me,& erui vos de
13 manu eorū ? Et tamen reliquiſtis me, & coluiſtis deos alienos: idcircò non addam ut
14 ultrà vos liberem : Ite, & invocate deos quos elegiſtis: ipſi vos liberent in tempore
15 angustiæ.Dixeruntq; filii Iſrael ad Dñm ; Peccavimus, redde tu nobis quidquid tibi placet:
16 tantùm nunc libera nos. Quæ dicentes, omnia de finib⁹ ſuis alienorū deorum idola projecerunt,et ſervierunt Dño Deo: qui doluit ſuper miſeriis eo-
17 rum.Itaque filii Ammon conclamantes in Galaad fixére tentoria : contra quos congregati filii Iſrael , in Maſpha caſtrametati ſunt.

2 Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι (β) πέντε ἔτη, καὶ
3 ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη (γ) ἐν Σαμίρ. Καὶ ἀνέστη
μετ' αὐτὸν (δ) Ἰαὶρ ὁ Γαλααδίτης, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσ-
4 ραὴλ (ε) εἴκοσι δύο ἔτη. (ζ) Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριά-
κοντα καὶ δύο υἱοὶ (η) ὀπίσω Καίνουσες ὄπι τριάκον-
τα (θ) δύο πῶλοι· καὶ τριάκοντα δύο πόλεις αὐ-
τοῦ· καὶ (ι) ἐπάλαιν αὐλὰς ἐπαύλεις (κ) Ἰαὶρ ἕως
5 τῆς ἡμέρας ταύτης (λ) ἐν γῇ Γαλααδίτ. Καὶ ἀπ-
6 έθανεν (μ) Ἰαὶρ, καὶ ἐτάφη ἐν (ν) Ραμών. Καὶ
προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) τοῦ ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν (ο) ἐνώπιον κυρίου, καὶ (π) ἐδούλευσαν τοῖς
Βααλὶμ, καὶ τῇ Ἀστρωθ, καὶ τοῖς (ρ) θεοῖς Ἀ-
ραμ, καὶ τοῖς θεοῖς Σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς
Μωάβ, καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν Ἀμμών, καὶ τοῖς
θεοῖς (σ) Φυλιστὶμ, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον,
7 καὶ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ. (τ) Καὶ ὠργίσθη θυμῷ
κύριος ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χει-
σὶ (υ) Φυλιστὶμ, καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν Ἀμμών. (φ)
8 Καὶ ἔθλασαν καὶ ἔθλασαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν
τῷ (χ) καιρῷ ἐκείνῳ ὀκτωκαίδεκα ἔτη,
(ψ) τοὺς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῷ πέ-
ραν τοῦ Ἰορδάνου (ω) ἐν γῇ τοῦ Ἀμορῤῥὶ τοῦ ἐν
9 Γαλααδ. Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν τοῦ Ἰορ-
δάνου τοῦ παραταξασθαι πρὸς Ἰούδαν, καὶ
πρὸς Βενιαμὶν, καὶ πρὸς Ἐφραὶμ· καὶ ἐθλίβησαν
10 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σφόδρα. Καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, λέγοντες, Ἡμάρτομέν
σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν (β) τὸν θεὸν, καὶ (γ) ἐ-
11 δουλεύσαμεν τοῖς Βααλίμ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, (δ) Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου,
καὶ ἀπὸ τῶν Ἀμορῤῥαίων, καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμών, καὶ
12 ἀπὸ Φυλιστὶμ, Καὶ Σιδωνίων, καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ
Μαδιὰμ, οἳ ἔθλιψαν ὑμᾶς; καὶ ἐβοήσατε πρὸς
13 μὲ, καὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν; Καὶ ὑ-
μεῖς ἐγκατελίπετέ με, καὶ (ε) ἐδουλεύσατε
θεοῖς ἑτέροις. διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι
14 ὑμᾶς. (ζ) Πορεύεσθε, καὶ βοήσατε πρὸς τοὺς
θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσά-
15 τωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑμῶν. Καὶ εἶ-
παν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, Ἡμάρτο-
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν (η) κατὰ πᾶν τὸ ἀγαθὸν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου, πλὴν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡ-
16 μέρᾳ ταύτῃ. (θ) Καὶ ἐξέκλιναν τοὺς θεοὺς τοὺς
ἀλλοτρίους ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ (ι) ἐδούλευ-
σαν τῷ κυρίῳ μόνῳ· καὶ ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
17 ἐν κόπῳ Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμ-
μὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαλαάδ. (κ) καὶ συνή-
χθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρενέβαλον (λ)
ἐν τῇ σκοπιᾷ.

MS.A. (β) καὶ ξία (γ) ἐν Σαμαρείᾳ. (δ) Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτις, (ε) εἴ-
κοσι καὶ δύο (ζ) Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (η) ὀπισθοκύπτες (θ) καὶ δύο (ι) ἐπάλαιαν
(κ) Ἰαεὶρ (λ) αὐ εἰσὶν ἐν τῇ Γαλααδ. (μ) Ἀεὶρ, (ν) Ῥαμώθ. (ξ) ποιῆσαι
τὸ (ο) ἔναντι (π) ἐλάτρευσαν τῷ Βαάλ, (ρ) θεοῖς Σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς
Συρίας, καὶ τοῖς θεοῖς Μωάβ, (σ) καὶ ἀλλοφύλων, (τ) Καὶ ἐνεμώθη κύριος
ἐν τῷ Ἰσραὴλ, (υ) ἀλλοφύλων, (φ) Καὶ ἐσάθρωσε καὶ ἔθλασε (χ) ἐνιαυτῷ
ἐκείνῳ (ψ) πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ (ω) ἐν τῇ γῇ τοῦ Ἀμορῤῥαίου ἐν τῇ
Γαλααδίτιδι. (α) ἐκπολεμῆσαι καὶ ἐν τῷ Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ
Ἐφραίμ. (β) τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν, (γ) ἐλατρεύσαμεν τῷ Βαάλ. (δ) Οὐχὶ
Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀμορῤῥαῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμών, καὶ Μωάβ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι, Καὶ Σι-
δώνιοι, καὶ Μαδιὰμ, καὶ Ἀμαλὴκ, ἐξέθλιψαν ὑμᾶς; καὶ ἐκεκράξατε πρὸς μὲ,
(ε) ἐλατρεύσατε (ζ) Βαδίζετε, καὶ βοᾶτε (η) κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐν-
ώπιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ (θ) Καὶ μετέστησε τοὺς (ι) ἐλατρεύσαν τῷ κυρίῳ,
καὶ οὐκ ἐυηρέστησε ἐν τῷ λαῷ, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἐν τῷ κόπῳ (κ) καὶ ἐξῆλθον οἱ
(λ) ἐν τῇ Μασηφά. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες τῷ λαῷ Γαλααδίτ,

2 Et judicavit Iſrael viginti tres an-
nos:et mortuus eſt,& ſepultus eſt
in Samir.Et ſurrexit poſt eū Jair, 3
qui de Galaad:et judicavit Iſrael
viginti duos annos.Et erāt ei(c) 4
triginta et duo filii inſcendentes
ſuper triginta duos pullos:& tri-
ginta duæ civitates eis. Et voca-
bant eas oppida Jair uſque in die
hanc in terra Galaad.Et mortuus 5
eſt Jair,et ſepultus eſt in(d)Rha-
muon. Et addiderunt filii Iſrael 6
facere malum in conſpectu Domi-
ni:& ſervierunt ipſis Baalim, &
(e)Aſtaroth, & diis(f)Aram,&
diis Sidonu, & diis Moab, &
diis filiorū Ammon, & diis (g)
Phyliſtiim : et dereliquerunt Do-
minum,& non ſervierunt ei. Et 7
iratus eſt furore Dominus in Iſ-
rael : & vendidit eos in manu
Phyliſtiim, & in manu filiorum
Ammon.Et tribulaverunt,& fre- 8
gerunt filios Iſrael in tempore il-
lo octo & decem annis,omnes fi-
lios Iſrael,qui trans Jordanem,
in terra ipſius Amorrhi, qui in
Galaad. Et tranſierunt filii Am- 9
mon Jordanem ad pugnandum
adverſus Judam, & Beniamin,
& adverſus Ephraem. Et vexati
ſunt filii Iſrael valdé. Et clama- 10
verunt filii Iſrael ad Dominum,
dicentes;Peccavim⁹ tibi:quia de-
reliquimus Deum, & ſervivi-
mus(b)ipſi Baalim. Et dixit Do- 11
min⁹ ad filios Iſrael;Nónne(i)ab
Ægypto, & ab Amorrhæo,& à
filiis Ammon, & à Phyliſtiim,Et 12
Sidoniis,& Amalec,& Madiā,
ii qui tribulaverunt vos? Et cla-
mâſtis ad me, & ſalvavi vos de
manu eorū ? Et vos dereliquiſtis 13
me:& ſerviviſtis diis aliis. Pro-
pter hoc non appeniā ſalvare vos.
Ite,& clamate ad deos,quos ele- 14
giſtis vobis ipſis: & ipſi ſalvent
vos in tempore tribulationis ve-
ſtræ. Et dixerunt filii Iſrael ad 15
Dominū;Peccavim⁹ fac tu nobis
juxta(k)omne,quod bonū in ocu-
lis tuis : veruntamen eruc nos in
die hac. Et removerunt deos a- 16
lienos de medio ſui;& ſervierunt
Domino ſoli:et(l)diminuta eſt a-
nima ej⁹ in labore Iſrael.Et aſcen- 17
derunt filii Ammō, & caſtrame-
tati ſunt in Galaad.Et congrega-
ti ſunt filii Iſrael, & caſtramenta-
ti ſunt in(m)ſpecula.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

2 וְדָן יָת יִשְׂרָאֵל עֶסְרִין וְתֵלַת שְׁנִין וּמִית וְאִתְקְבַר בְּשָׁמִיר : וְקָם בַּתְרוֹהִי יָאִיר גִּלְעָדָאָה וְדָן
3 יָת יִשְׂרָאֵל עֶסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין : וַהֲווּ לֵיהּ תְּלָתִין בְּנִין רְכִיבִין עַל תְּלָתִין עוּלִין וּתְלָתִין
4 קִרְוִין לְהוֹן לְהוֹן קָרֵן בְּפַרְנֵי יָאִיר עַד יוֹמָא הָרֵין דִּי בְאַרְעָא דְגִלְעָד : וּמִית יָאִיר וְאִתְקְבַר
5 בְּקָמוֹן : וְאוֹסִיפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וּפְלָחוּ יָת בַּעֲלַיָא וְיָת עַשְׁתָּרְתָא וְיָת
טַעֲוָת אֲרָם וְיָת טַעֲוָת צִידוֹן וְיָת טַעֲוָת מוֹאָב וְיָת טַעֲוָת בְּנֵי עַמּוֹן וְיָת טַעֲוָת פְּלִשְׁתָּאֵי
7 וּשְׁבָקוּ יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ וְלָא פְלָחוּ קֳדָמוֹהִי : וּתְקִיף רוּגְזָא דַיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּמַסְרִנוּן בְּיַד
8 פְּלִשְׁתָּאֵי וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן : וּרְחַקוּ וְשַׁעְבִּדוּ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשַׁתָּא הַהִיא תְּמָנְיָא עַסְרֵי שְׁנִין
9 יָת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא בְּאַרְעָא אֱמוֹרָאָה דִּי בְגִלְעָד : וַעֲבָרוּ בְנֵי עַמּוֹן יָת
יַרְדְּנָא לְאַגָּחָא קְרָבָא אַף בִּיהוּדָה וּבְרְבִית בִּנְיָמִין וּבְרְבִית אֶפְרַיִם וְעָקַת לְיִשְׂרָאֵל
10 לַחֲדָא : וּזְעִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ לְמֵימָר חַבְנָא קֳדָמָךְ וַאֲרֵי שְׁבַקְנָא יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ
11 אֱלָהָנָא וּפְלַחְנָא יָת בַּעֲלַיָא : וַאֲמַר יְיָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלָא מִמִּצְרַיִם וּמִן אֱמוֹרָאָה וּמִן בְּנֵי
12 עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתָּאֵי : וְצִידוֹנָאֵי וַעֲמָלְקָאֵי וְאֶנְשֵׁי מְעוֹן דְּחַקוּ יַתְכוֹן וּבְעִיתוּן קֳדָמַי וּפְרָקִית
13 יַתְכוֹן מֵידְהוֹן : וְאַתּוּן שְׁבַקְתּוּן פּוּלְחָנִי וּפְלַחְתּוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָא בְּכֵן לָא אוֹסֵף לְמִפְרַק
14 יַתְכוֹן : אֱזִילוּ וּבְעוּ מִן טַעֲוָתָא דְאִתְרְעִיתוּן בְּהוֹן הַאֵם יְכִלִין לְמִפְרְקוֹן בְּעִדָּן עַקְתְכוֹן :
15 וַאֲמַרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ חַבְנָא עֲבִיד אַתְּ לָנָא כְּכָל דְּתִתְקַן קֳדָמָךְ בְּרַם שֵׁיזִבְנָא כְּעַן
16 יוֹמָא דֵין : וְאַעְדִּיאוּ יָת טַעֲוָת עַמְמַיָא מִבֵּינֵיהוֹן וּפְלַחוּ קֳדָם יְיָ וְעָקַת נַפְשֵׁיהּ בַּעֲמָרָל
17 יִשְׂרָאֵל : וְאִתְכַּנִּישׁוּ בְּנֵי עַמּוֹן וּשְׁרוֹ בְּגִלְעָד וְאִתְכַּנִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוֹ בְּמִצְפָּה :

Et judicavit Iſrael viginti et trib⁹ annis,et mortu⁹ eſt et ſepult⁹ eſt in Samir. 2
Et ſurrexit poſt eum Jair Gilghadæus, & judicavit Iſrael viginti & duo- 3
bus annis. Et fuerunt illi triginta filii equitantes ſuper triginta pullos, 4
& triginta urbes illis:illis *vocarunt* oppida Jair uſque ad diem hanc,quæ
in terrâ Gilghad. Et mortuus eſt Jair,& ſepultus eſt in Kamon. Et addi- 5
derunt filii Iſrael ad faciendum quod malum ante Dominum,& coluerunt 6
Baghalaja , & Ghaſthratha, & errores Aram , & errores Szidon, & er-
rores Moab, & errores filiorum Ghamon, & errores Peliſtæorum; & re-
liquerunt cultum Domini,& non ſervierunt coram eo. Et fortificata eſt 7
indignatio Domini in Iſrael, & tradidit eos in manu Peliſtæorum, & in
manu filiorum Ghamon. Et oppreſſerunt & humiliaverunt filios Iſrael in 8
anno illo octodecim annis omnes filios Iſrael, qui in tranſitu Jordanis in
terrâ Emorrhæi, qui in Gilghad. Et tranſierunt filii Ghamon Jordanem ad 9
ineundū bellū etiā in Jehuda,& *in eos qui dom⁹* Binjamin,& *in eos qui dom⁹*
Ephraim;& tribulatum eſt Iſraeli valdè. Et clamaverunt filii Iſrael ante 10
Dñm ad dicendum:Peccavimus ante te,et quòd deſeruim⁹ cultum *Domini*
Dei noſtri,& coluimus Baghalaja.Et dixit Dominus filiis Iſrael:Nonne ex 11
Miſzraim & ex Emorræis,& ex filiis Ghamon, & ex Peliſtæis ; Et ex Szi- 12
donæis,et Ghamalkæis,et homoMeghō afflixerunt vos,et rogâſtis ante me:
et liberavi vos de *manu* eorum ? Et vos diſeruiſtis cultum meum, et ſer- 13
viiſtis errorib⁹ gentiū;itaque non addam ad liberandum vos. Ite et rogate 14
ab erroribus quibus voluiſtis in eis,num ſi potentes ad liberandum vos in
tempore afflictionum veſtrarū. Et dixerunt filii Iſrael ante Dominū, Pec- 15
cavim⁹; fac tu nobis ficut omne quod conſtitutum ante te ; verū libera nos
nunc die hâc. Et abjecerūt errores gentiū ex inter ipſos,et ſervierunt ante 16
Dominū;et arctata eſt anima ejus in labore Iſrael. Et congregati ſunt filii 17
Ghamon,et poſuerunt in Gilghad,et congregati ſunt filii Iſrael,et poſue-
runt in *Miſzpa*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Is judicavit Israelem viginti tribus annis, & mortuus ac sepultus est in Samir. Post hunc etiam surrexit Jair Gelaadites, qui judicavit Israelem viginti duobus annis: Habuitque triginta liberos equitantes triginta asellas: & hi habebant triginta civitates, quas vocabant Oppida Jair, in hunc usque diem, & sunt in terra Gelaad. Tum mortuus est Jair & sepultus in Camon. Filii autem Israel rursum fecerunt quod malum erat coram Domino, coluerunt que Baal, & Estheroth, & deos Edom, & deos Saidon, & deos Moab, & deos filiorum Ammon, & deos Palestinorum, deos denique reliquarum gentium, deseruerunt que Dñm, & non coluerunt eum. Quapropter æstuavit ira Dñii in Israelem, tradiditque eos in manum Palestinorū, et manū filiorum Ammon: Qui rebellantes vexârunt filios Israel ab illo anno octodecim annis, cunctos *videlicet* Israelitas qui erant trans Jordanem in terra Amorrhæorum, quæ est in Gelaad. Imò trajecerunt filii Ammon ad pugnandum contra Judam & contra filios Aphrem: quod cùm valdè molestum esset Israeli, Exclamârunt filii Israel ad Dominum, dicentes, Peccavimus in te deserentes Deum nostrum, & colentes Baal. Dixit autem Dominus ad filios Israel, Annon Ægyptii, & Moabitæ, Saidonii, & Amalec, & Ammon afflixerunt vos; & clamâstis ad me, eripuíque vos de manibus eorum? Vos tamen deseruistis me, & coluistis deos alienos: idcirco non pergam ulteriùs servare vos. Ite, orate apud deos quibus oblectati estis, ipsi sint vobis vindices in tempore afflictionis vestræ. Dixerunt autem filii Israel ad Dominum, Peccavimus in te, fac tu nobis quicquid tibi placuerit, modò eripias nos hodiernâ die. Et amoverunt filii Israel deos externos è medio sui, & coluerunt Dominum; afflictus enim erat animus Israelis. Itaque congregati filii Ammon, castra fixerunt in Gelaad; et congregati filii Israel, castra posuerunt in Malphia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Fuitq; judex super filios Israel viginti tribus annis, & mortuus est ac sepultus in Samir. Post eum surrexit Jair Galaadites, fuitq; judex filiorū Israel viginti duobus annis. Habebat hic triginta filios qui vehebantur triginta pullis: habebant & triginta oppida; & oppida illa vocabantur Rura Jair, quæ extant in terra Galaad. Defunctus est autem Jair, & sepultus in Cammon. Et recurrentes filii Israel ad iniquitates suas turpes, facimus coram Domino, servierunt Baal idolo, & adorârunt deum Edom, & deum Palestinæ, & deos reliquarū gentium; & recesserunt à cultu Dei, & non servierunt ipsi. Quare sæviente in eos ira Domini, immisit in eos Dominus Palestinos & filios Ammon: Qui infestârunt filios Israel, & persecuti sunt eos ab illo anno usq; ad annum decimum octavum: infestârunt inquam cunctos Israelitas qui erant trans Jordanem in terra Amorrhæorum qui habitabant in Galaad. Quin trajecerunt filii Ammon Jordanem ut dimicarent contra filios Juda, & filios Benjamin, ac etiam filios Ephraem, adeo ut in summo discrimine & angustia versarentur Israelitæ, Clamarentq; Israelitæ ad Dominum, ac dicerent, Peccavimus & deliquimus coram te, recedentes à te & servientes Baal. Dixit autem Dominus Israelitis, Nonne Ægyptii, & Moabitæ, & filii Amon, & Palestini, & Amalecitæ, Et Sidonii infestârunt vos? & cùm rogâsseris me, liberavi vos ab eis: Vos autem recedentes à me servivistis diis aliis? Hac de causa non liberabo vos amplius: Ite, precamini deos quos amatis, ipsi vos liberent in tempore calamitatum vestrarum. Dixerunt Israelitæ Domino, Peccavimus tibi & Domine, & iniquè gessimus; fac nobis quicquid valueris, & gratum tibi fuerit; verumtamen eruè nos hoc tempore. Tum removerunt Israelitæ deos alienos de medio sui, & servierunt Deo Domino; siquidem tædio affecti fuerant animi eorum. Convocati sunt ergò filii Ammon, & castrametati in Galaad; & convocati filii Israel, castrametati sunt in Malphia.

ספר שופטים : יא

CAP. XI.

יא : יִשְׁבִּי נִלְעָד׃

mulieris filius *ipse &* ,*virtute* potens erat Ghilhadites Iphtach Et

1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן אִשָּׁה

Ghilhad uxor peperit Et .Iphtach ipsum Ghilhad genueratq; *: meritoriæ*

זוֹנָה וַיֹּלֶד גִּלְעָד אֶת יִפְתָּח׃ וַתִּלַּר אֵשֶׁת גִּלְעָד

2 ,Iphtach expulerunt & ,uxoris filii *evaserunt grandes* & : filios ei

לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת יִפְתָּח

quia ,nostri patris domo in accipies hæreditatem Non : ei dixeruntque

וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא תִנְחַל בְּבֵית אָבִינוּ כִּי

,suorũ fratrũ *faciebus* à Iphtach Fugitque *.su* alterius mulieris filius

בֶן אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה׃ וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי אֲחָיו

3 ,vacui homines Iphtach ad sunt collecti & : Tob terra in mansit &

וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים

Hammon filii pugnaverunt & ,*diebus* à fuit Et .eo cum sunt egressi &

וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ׃ וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן

4 cum Hammon filii *pugnaverunt quemadmodum* ,fuit Et .Israel cum

עִם יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִלְחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם

5 terra de Iphtach *capiendum ad* ,Ghilhad seniores *iverunt* & ,Israel

יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת יִפְתָּח מֵאֶרֶץ

: ducem in nobis *eris* & .. ,*abi* : Iphtach ad Dixeruntque .Tob

טוֹב׃ וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהָיִיתָה לָנוּ לְקָצִין

;Ghilhad senioribus Iphtach Dixitque .Hammon *filios in* pugnabimus &

וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח לִזְקְנֵי גִלְעָד

7 ? mei patris domo è me expulistis & ,me habuistis odio vos Nonne

הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי

Dixeruntque ? vobis angustia *quemadmodum*, *nunc* me ad venistis cur &

וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ

8 *ibi* & ,te ad sumus reversi nunc Idcirco :Iphtach ad Ghilhad seniores

זִקְנֵי גִלְעָד אֶל יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ

omnibus *caput in* nobis eris & :Hammon *filios in pugnabis* & ,nobiscum

עִמָּנוּ וְנִלָּחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָנוּ לְרֹאשׁ לְכֹל

Si : Ghilhad seniores ad Iphtach Dixitque .Ghilhad habitatoribus

יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל זִקְנֵי גִלְעָד אִם

9 Dominus *dederis* &, Hammon *filios in* pugnandã ad me *vos facientes* reverti

מְשִׁיבִים אֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן וְנָתַן יְהוָה

seniores Dixeruntque *? caput in* vobis ero ego ; *meas facies ad* eos

אוֹתָם לְפָנָי אֲנִכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי

10 non si ,nos inter *audiens sit* Dominus : Iphtach ad Ghilhad

גִלְעָד אֶל יִפְתָּח יְהוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ אִם לֹא

,Ghilhad senioribus cum Iphtach ivit Et .faciamus sic ,tuã verbũ sedm

כִּדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה׃ וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם זִקְנֵי גִלְעָד

11 Iphtach est Locutúsq; .*ducẽ* in & ,*capua in* se super eum populus posuerũt &

וַיָּשִׂימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וְלִקְצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח

Iphtach misit Et .Mispah in *Domini facies ad* sua verba omnia

אֶת כָּל דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצְפָּה׃ וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח

12 quia,tibi & mihi Quid :dicendo ,Hammon filiorũ regem ad *legatos*

מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וְלָךְ כִּי

filiorum rex Dixitque *? mes terra in pugnandum ad* me ad venisti

בָאתָ אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־

13 ,meam terram Israel *cepit* Quia :Iphtach *legatos* ad Hammon

עַמּוֹן אֶל מַלְאֲכֵי יִפְתָּח כִּי לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי

ad usque & ,Jabboc ad usque & Arnon ab ,Ægypto ex *eo ascendendo in*

בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֹּק וְעַד

,Iphtach adhuc addidit Et .pace *in* eas rẽdde nunc & : Jarden

הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הָשִׁיבָה אֹתָן בַּשָּׁלוֹם׃ וַיּוֹסֶף עוֹד יִפְתָּח

14 .Hammon filiorum regem ad *legatos* misit &

וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן׃

Versio VULG. LAT.

18 Dixerúntque principes Galaad singuli ad proximos suos; Qui prim' ex nobis contra filios Ammon cœperit dimicare, erit dux populi Galaad.

CAP. XI.

1 Fuit illo tempore Jephte Galaadites vir fortissim' atque pugnator, fili' mulieris meretricis, qui nat' est de Galaad.
2 Habuit autẽ Galaad uxorẽ, de qua suscepit filios: qui postquã creverant, ejecerũt Jephte, dicentes; Hæres in domo patris nostri esse non poteris, quia de
3 altera matre nat' es. Quos ille fugiens atq; devitans, habitavit in terra Tob: congregatique sunt ad eũ viri inopes, & latrocinantes, & quasi principẽ sequebantur. In illis dieb' pugnabant filii Ammõ contra Israel.
5 Quib' acriter instantib', perrexerũt majores natu de Galaad, ut tollerent in auxiliũ sui
6 Jephte de terra Tob. Dixerúntque ad eũ; Veni & esto princeps noster, & pugna contra fi-
7 lios Ammon. Quib' ille respondit; Nónne vos estis, qui odistis me, et ejecistis de domo patris mei, & nunc venistis ad
8 me necessitate compulsi? Dixerúntque principes Galaad ad Jephte; Ob hanc igitur causam nunc ad te venim', ut proficiscaris nobiscũ, & pugnes contra filios Ammon, sisq; dux omniũ qui habitant in Galaad.
9 Jephte quoq; dixit eis; Si verè venistis ad me, ut pugnẽ pro vobis contra filios Ammon, tradideritq; eos Dñs in man' meas, ego ero vester princeps?
10 Qui responderũt ei; Dñs, qui hæc audit, ipse mediator actestis est, quòd nostra promissa
11 faciem'. Abiit itaq; Jephte cũ principib' Galaad, fecitq; eũ omnis popul' principẽ sui. Locutúsq; est Jephte omnes sermones suos corã Dño in Masphã. Et misit nuntios ad regẽ filiorũ Ammon, qui ex persona sua dicerẽt; Quid mihi & tibi
13 est, quia venisti contra me, ut vastares terrã meã? Quib' ille respondit; Quia tulit Israël terrã meã, quando ascendit de Ægypto, à finib' Arnon usq; Jaboc atq; Jordanẽ: nunc ergo
14 cũ pace redde mihi eam. Per quos rursũ mandavit Jephte, & imperavit eis ut dicerent regi Ammon;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶπον ὁ λαὸς οἱ ἄρχοντες Γαλααδ, ἀνὴρ πρὸς τ πλησίον αὐτοῦ, (μ)Τίς ὁ ἀνὴρ ὅστις ἂν ἄρξει ⸗ πολεμῆσαι πρὸς υἱὸς Αμμων, καὶ ἔσται (ν)εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι Γαλααδ ;

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ Ἰεφθαε(α)ὁ Γαλααδίτης ἐπηρμένος δυνάμει, καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης, (ι)ἧν
2 ἐγέννησε τὸν Γαλαὰδ τ Ἰεφθαε. Καὶ ἔτεκαν ἡ γυνὴ Γαλαὰδ αὐτῷ (β)υἱούς. καὶ ἠδρύνθησαν οἱ υἱοὶ τ γυναικὸς, καὶ ἐξέβαλον τ Ἰεφθαε, καὶ (γ)εἶπαν αὐτῷ, Οὐ κληρονομήσεις ἐν τῷ οἴκῳ τ πατρὸς ἡμῶν, (δ)ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταίρας εἶ. Καὶ ἔφυγε Ἰεφθαε ἀπὸ προσώπου τ ἀδελφῶν αὐτοῦ, (ε)καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Τώβ. καὶ (ζ)συνεράφησαν πρὸς Ἰεφθαε ἄνδρες κενοὶ, καὶ
4 ἐξῆλθον μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο(η)ἡνίκα παρ-
5 εβάλοσαν οἱ υἱοὶ Ἀμμων μετ' Ἰσραηλ, Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρεσβύτεροι (θ) Γαλαὰδ λαβεῖν τ Ἰεφθαε(ι)ἀπὸ τ γῆς Τώβ. Καὶ εἶπαν
6 (κ)τῷ Ἰεφθαε, Δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν(λ)εἰς ἀρχηγὸν, καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱὸς Ἀμμών.
7 Καὶ εἶπεν Ἰεφθαε τοῖς πρεσβυτέροις Γαλαὰδ, (μ)Οὐχὶ ὑμεῖς ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τ οἴκου τ πατρός μου, καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν ; (ν)καὶ διατί ἤλθατε
8 πρὸς (ξ)με νῦν ἡνίκα θλίβεσθε ; Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθαε, (ο)Διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σὲ, καὶ πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱὸς Ἀμμών, καὶ ἔσῃ ἡμῖν (π) εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι
9 κατὰ Γαλαάδ. Καὶ εἶπεν Ἰεφθαε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Γαλαὰδ, Εἰ ὀπιστρέφετέ με ὑμεῖς(ρ)παραταξασθαι ἐν υἱοῖς Ἀμμών, καὶ παραδῷ (σ) αὐτοὺς κύριος ἐνώπιον (τ)ἐμοῦ, καὶ
10 ἐγὼ ὑμῖν ἔσομαι(υ)εἰς ἄρχοντα. Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθαε, Κύριος (φ) ἔστω ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ μὴ κατὰ τὸ
11 ῥῆμά σου (χ)οὕτω ποιήσομεν. Καὶ ἐπορεύθη Ἰεφθαε μετ' τ πρεσβυτέρων Γαλαὰδ, (ψ) καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ὁ λαὸς ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἀρχηγόν. καὶ ἐλάλησεν Ἰεφθαε πάντας τοὺς
12 λόγους αὐτοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν Μασηφά. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθαε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμών, λέγων, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ὅτι ἦλθες πρός με τ παραταξασθαι ἐν τῇ γῇ μου ;
13 Καὶ εἶπε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους Ἰεφθαε, (α) Ὅτι ἔλαβεν Ἰσραηλ τ γῆν μου ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ Ἀρνὼν ἕως Ἰαβὸκ καὶ ἕως τ Ἰορδάνου · καὶ νῦν ἀπόστρεψον αὐτὰς (γ) ἐν εἰρήνῃ καὶ πο-
14 ρεύσομαι. Καὶ προσέθηκε ἔτι Ἰεφθαε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμών.

MS.A. (μ)Τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξει ⸗ πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, (ν) εἰς κεφαλὴν πᾶσιν MS.A. Κεφ. ια'. (α)ὁ Γαλααδίτης δυνατὸς ἐν ἰσχύι, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς (ι)ἣν ἔτεκεν τὸν (β)δύο υἱούς. (γ)εἶπον (δ)ὅτι γυναικὸς υἱὸς ἑτέρας εἶ σύ. Καὶ ἀπέδρα θαὶ ὅτι προσώπου (ε) καὶ κατῴκησεν (ζ)συνήχθησαν πρὸς τ Ἰεφθαε ἄνδρες λῃσταὶ, συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ. (η)μὴ ἡμέρας καὶ ἐπολέμουν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετ' Ἰσραὴλ καὶ ἐγένοντο, ἡνίκα * ἐπολέμουν οἱ υἱοὶ (θ) Ἰσραὴλ τ Γαλαδεῖν ἐν (ι)ἐν γῇ Τώβ. (κ) πρὸς Ἰεφθαε, (λ)εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσωμεν ἐν τοῖς υἱοῖς (μ)Οὐχ (ν)καὶ τί ὅτι (ξ)με ἠνίκα ἐθλίβη ; Καὶ (ο)Οὐχ ὕπως νῦν ἦλθομεν πρὸς σὲ, καὶ συνπορεύσῃ ἡμῖν, καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, (π)εἰς κεφαλὴν πᾶσι (ρ)πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς (σ) κύριος ἀνὰ μέσον (τ)ἐμοῦ, ἐγὼ (υ)εἰς κεφαλήν. (φ)ἔσται ὁ ἀκούων (χ) ὕπως (ψ) καὶ κατῴκησεν λαὸς αὐτὸ ἐπ' αὐτ εἰς κεφαλὴν, εἰς ἡγούμενον. (ω)σὺ, ὅτι ἦλθες πρός με σὺ πολεμῆσαι με ἐν τῇ (α) Διόπ (β) ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῷ (γ) μετ' ἰσχύος · καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰεφθαε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθαε ἀγγέλους πρὸς τ βασιλέα

Et dixerunt popul' ,ipsi principes 18 Galaad, vir ad proximũ suum; Quis est vir qui incipiet pugnare adversus filios Ammon, et erit *in* (u)*principem* omnibus inhabitantibus Galaad ?

CAP. XI.

ET Jephthæ Galaadites (a)e- 1 levat' virtute, et ipse filius mulieris meretricis, quæ genuit ipsi Galaad ipsũ Jephthæ. Et peperit uxor 2 Galaad ei filios. Et creverunt filii uxoris, et ejecerunt Jephthæ: Et dixerunt ei, Non hæreditabis in domo patris nostri; quoniã filius mulieris (b)*fornicariæ* tu. Et 3 fugit Jephthæ à facie fratrũ suorum, et habitavit in terra Tob. (c) Et congregati sunt ad Jephthæ viri (d)*inanes*, et egressi sunt cũ eo. (e) Et factum est quando pugnarunt filii Ammon cũ Israel, 4 Et iverunt seniores Galaad assumere Jephthæ de terra Tob. Et 6 dixerunt Jephthæ, Veni, & eris nobis in principem; & pugnabim' adversus filios Ammon. Et dixit 7 Jephthæ seniorib' Galaad, Nunnè vos odio habuistis me, et ejecistis me de domo patris mei, et emisistis me à vobis? (f) Et propter quid venistis ad me nũc quãdo egetis? Et 8 dixerũt seniores Galaad ad Jephthæ, (g) Propter hoc nunc revertim' ad te: et ibis nobiscũ, et pugnabis adversus filios Ammon: et eris nobis in (h)*principẽ* omnibus inhabitantibus Galaad. Et dixit 9 Jephthæ ad seniores Galaad, Si reducitis me vos ad pugnandũ in filios Ammon, & tradiderit eos Dominus coràm me, et ego vobis ero in principẽ. Et dixerunt seniores 10 Galaad ad Jephthæ, Dominus sit audiens inter nos, si nõ juxta verbũ tuũ sic faciem'. Et ivit Jeph- 11 thæ cum seniorib' Galaad: et posuerunt eum populus super se in caput, & in principẽ. Et locutus est Jephthæ omnia verba sua corã Domino in Missepha. Et misit 12 Jephthæ nuntios ad regẽ filiorũ Ammon, dicens, Quid mihi, & tibi, quia venisti ad me ad pugnandũ in terra mea? Et dixit 13 rex filiorum Ammon ad nuntios Jephthæ, Quoniam cepit Israel terrã meã, dùm ipse ascenderet ex Ægypto ab Arnon usq; Jaboc, & usq; ad Jordanẽ: nunc vestitue eas in pace: (i) & ibo. Et 14 apposuit adhuc Jephthæ, et misit nuntios ad regẽ filiorũ Ammon.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

18 וְאָמְרוּ עַמָּא רַבְרְבֵי גִלְעָד גְּבַר לְחַבְרֵיהּ מַן גַּבְרָא דְּיִשְׁרֵי לְאַנָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן יְהֵי לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי גִלְעָד׃

ב

1 וְיִפְתָּח גִּלְעָדָא הֲוָה גִּבָּר חֵילָא וְהוּא בַּר אִתְּתָא פּוּנְדְּקִיתָא וְאוֹלִיד גִּלְעָד יָת יִפְתָּח׃
2 וִילִידַת אִתַּת גִּלְעָד לֵיהּ בְּנִין וּרְבִיאוּ בְנֵי אִתְּתָא יְתַרִיכוּ יָת יִפְתָּח וַאֲמָרוּ לֵיהּ לָא תֵירַשׁ
3 בְּבֵית אֲבוּנָא אֲרֵי בַּר אִתְּתָא אָחֳרִי אַתְּ׃ וְעָרַק יִפְתָּח מִן קֳדָם אֲחוֹהִי וִיתֵיב בְּאַרְעָא טָבָא
4 וְאִתְכַּנִּישׁוּ לְוָת יִפְתָּח גַּבְרִין סְרִיקִין וּנְפָקוּ עִמֵּיהּ׃ וַהֲוָה מִסְּמַן יוֹמִין וְאַנִּיחוּ קְרָבָא בְּנֵי
5 עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה כַּד אַנִּיחוּ בְּנֵי עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וְאָזְלוּ סָבֵי גִלְעָד לְמַרְבַּר
6 יָת יִפְתָּח מֵאַרְעָא טָב׃ וַאֲמָרוּ לְיִפְתָּח אֱתָא וּתְהֵי לָנָא לְרַבָּא וְנִנַּח קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן׃
7 וַאֲמַר יִפְתָּח לְסָבֵי גִלְעָד הֲלָא אַתּוּן סְנֵיתוּן יָתִי וְתָרְכְתּוּנִי מִבֵּית אַבָּא וּמָא דִּין אִתְיְתוּן
8 לְוָתִי כְּעַן כַּד עָקַת לְכוֹן׃ וַאֲמָרוּ סָבֵי גִלְעָד לְיִפְתָּח כְּעַן תַּבְנָא לְוָתָךְ וְתֵיזֵל עִמָּנָא
9 וְתַנִּיחַ קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וּתְהֵי לָנָא לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי גִלְעָד׃ וַאֲמַר יִפְתָּח לְסָבֵי גִלְעָד אִם
מְתֵיבִין אַתּוּן יָתִי לְאַנָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וּיְמַסַּר יְיָ יָתְהוֹן קֳדָמַי אֲנָא אֶהֱוֵי לְכוֹן לְרֵישׁ׃
10 וַאֲמָרוּ סָבֵי גִלְעָד לְיִפְתָּח מֵימְרָא דַּייָ יְהֵי סָהִיד בֵּינָנָא אִם לָא כְּפִתְגָמָךְ כֵּן נַעְבֵּיד׃
11 וַאֲזַל יִפְתָּח עִם סָבֵי גִלְעָד וּמַנִּיאוּ עַמָּא יָתֵיהּ עֲלֵיהוֹן לְרֵישׁ וּלְרַבָּא וּסְדַּר יִפְתָּח יָת כָּל פִּתְגָמוֹהִי
קֳדָם יְיָ בְּמִצְפָּיָא׃ וּשְׁלַח יִפְתָּח אוּגְדִין לְוָת מַלְכָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן לְמֵימַר מָה לִי וְלָךְ אֲרֵי
12 אַתֵּיתָא לְוָתִי לְאַנָּחָא קְרָבָא בְּאַרְעִי׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן לְאוּגְדֵי יִפְתָּח אֲרֵי נְסִיב
יִשְׂרָאֵל יָת אַרְעִי בְּמִסְקֵיהּ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹנָא וְעַד יוּבְקָא וְעַד יַרְדְּנָא וּכְעַן אֲתֵיב יַתְהֵן
13 בִּשְׁלָם׃ וְאוֹסִיף עוֹד יִפְתָּח וּשְׁלַח אוּגְדִין לְוָת מַלְכָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן׃
14

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixerunt popul' principum Gilghad, vir ad socium suum; Qui vir qui 18 ponens ad ineundum bellum in filiis Ghamon, erit caput omnibus habitatorib' Gilghad.

CAP. XI.

ET Jiphtahh Gilghadæ' fuit vir virtutis, & ipse fili' mulieris taberna- 1 riæ; et genuit Gilghad Jiphtahh. Et peperit uxor Gilghad ei filios, et creverunt filii mulieris, & ejecerunt Jiphtahh, & dixerunt ei, Non hæreditabis in domo patris nostri, quoniam fili' mulieris *aliæ* tu. Et fugit Jiphtahh ab- 3 ante fratres suos & habitavit in terra *Tab*; & congregati sunt ad Jiphtahh viri vacui, & exieruntcũ eo. Et fuit *à tempore* dierum, & inierunt bel- 4 lum filii Ghamon cum Israel. Et fuit cum inierunt bellum filii Ghamon 5 cũ Israel, & venerunt senes Gilghad ad accipiendũ Jiphtahh ex terrã *Tab*. Et dixerunt Jiphtahh, Veni & eris nobis in magnũ, & inibim' bellum in 6 filiis Ghamon. Et dixit Jiphtahh senibus Gilghad, Nonne vos odistis me 7 & ejecistis me de domo patris mei? Et quid hoc venistis ad me nunc cũ afflictum est vobis? Et dixerunt senes Gilghad Jiphtahh; In fic nunc redi- 8 vimus ad te, & ibis nobiscum, & inibis bellũ cum filiis Ghamon, & eris nobis in caput omnib' habitatorib' Gilghad. Et dixit Jiphtahh senibus 9 Gilghad, Si redire facientes vos me ad ineundũ bellum in filiis Ghamon, et tradet Domin' eos ante me, ego ero vobis capiti. Et dixerunt senes Gil- 10 ghad Jiphtahh, Dictũ Domini erit testis inter nos, si non ut verbũ tuum sic faciem'. Et venit Jiphtahh cum senib' Gilghad, & præfecerunt populus 11 eũ super se ad caput & ad magnũ; & ordinavit Jiphtahh omnia verba suã ante Dominum in Misspeia. Et misit Jiphtahh nuncios ad regem filiorũ 12 Ghamon ad dicendũ, Quid tibi & mihi? Nam venisti ad me ad ineundũ bellũ in terra mea. Et dixit rex filiorũ Ghamon nunciis, Quia cepit Israel 13 terrã meã in exire suo ex Misraim ab Arnona, & usque Jubka, & usque Jordané; et nunc redde ea in pace. Et addidit adhuc Jiphthahh, et misit 14 nuncios ad regem filiorũ Ghamon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 *ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܓܒܪ̈ܐ ܓܠܥܕ ܕܐܢ ܓܒܪ ܕܢܫܪܐ ܩܪܒܐ ܠܡܠܚܡܬܐ ܒܒܢ ܥܡܘܢ ܢܗܘܐ ܠܪܫ ܠܟܠ ܝܬܒ̈ܐ ܓܠܥܕ׃

Et dixit populus, nempe magnates Gelaad, quisque ad socium suum, Quicunque bellum auspicabitur contra filios Ammon, is caput erit omnium incolarum Gelaad.

CAP. XI.

1 *ܘܝܦܬܚ ܓܒܪ ܓܠܥܕܝܐ ܓܒܪ ܚܝܠ ܘܗܘ ܒܪ ܙܢܝܬܐ ܘܝܠܕ ܠܝܦܬܚ ܓܠܥܕ׃

Porrò Nephtah Gelaadites heros erat fortissimus, idemque erat filius mulieris cujusdam meretricis.

2 ܘܝܠܕܘ ܒܢ̈ܝ ܐܢ̈ܬܬܐ ܠܓܒܪ ܘܪܒܘ ܒܢ̈ܝ ܐܢ̈ܬܬܐ ܘܛܪܕܘ ܠܝܦܬܚ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܠܐ ܬܪܬ ܒܝܬ ܐܒܘܢ ܠܡܐ ܐܢ ܒܪ ܐܢ̈ܬܬܐ ܐܚܪ̈ܬܐ ܐܢܬ׃

Hujus mulieris filii cùm adolevissent, ejecerunt Nephtah, dicentes, Non erit hæres domûs patris nostri, eò quòd sit filius mulieris alienæ.

3 ܘܐܬܪ ܝܦܬܚ ܡܢ ܩܕܡ ܐܚܘܗܝ ܘܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܛܒ̈ܬܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬ ܝܦܬܚ ܓܒ̈ܪܐ ܪܝ̈ܩܐ ܘܢܦܩܘ ܥܡ ܝܦܬܚ׃

Fugiens itaque Nephtah à conspectu fratrum suorum, habitavit in terra bona: collectíque sunt ad Nephtah homines inanes & libidinosi qui egrediebantur cum eo.

4 ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘ̈ܡ̈ܐ ܘܩܪܒ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܠܡܩܒܠ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ׃

Contigit autem post dies aliquot ut pugnarent filii Ammon contra Israelem.

5 ܘܟܕ ܩܪܒ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܠܡܩܒܠ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ ܐܙܠܘ ܣܒ̈ܐ ܕܓܠܥܕ ܕܢܣܒ̈ܘ ܠܝܦܬܚ ܡܢ ܐܪܥܐ ܛܒ̈ܬܐ׃

Cúmque pugnarent filii Ammon contra filios Israel, profecti sunt seniores Gelaad ut adducerent Nephtah de terra bona.

6 ܘܐܡܪܘ ܠܝܦܬܚ ܬܐ ܘܗܘܐ ܠܢ ܪ̈ܫ ܘܢܩܪܒ ܠܡܠܚܡܬܐ ܥܡ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ׃

Et dixerunt ad Nephtah, Veni, esto nobis dux, ut pugnemus contra filios Ammon.

7 ܘܐܡܪ ܝܦܬܚ ܠ̈ܣܒ̈ܐ ܕܓܠܥܕ ܗܠܐ ܐܢ̈ܬܘܢ ܣܢ̈ܝܬܘܢ ܠܝ ܘܬܪ̈ܕܬܘܢܢܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܡܐ ܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܟܕ ܐܬܟ̈ܢܫ ܠܟܘܢ׃

Respondit Nephtah senioribus Gelaad, Annon vos odistis me, & ejecistis me de domo patris mei? quid ergò nunc ad me venitis quum urgemini calamitate?

8 ܘܐܡܪ ܣ̈ܒܐ ܕܓܠܥܕ ܠܝܦܬܚ ܠܗܕܐ ܥܠ ܟܢ ܗܫܐ ܐܦ ܐ̈ܢܚܢ ܐ̈ܬܝܢ ܠܘܬܟ ܘܐܙܠ ܥܡ ܣ̈ܒܐ ܕܓܠܥܕ ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܠܪ̈ܫ ܠܟܠ ܝܬܒ̈ܐ ܕܓܠܥܕ׃

Dixerunt seniores Gelaad ad Nephtah, Hac de causa jam ecce veniemus ad te: proficiscere nobiscum, & pugnemus contra filios Ammon, & esto dux omnium habitantium in Gelaad.

9 ܘܐܡܪ ܝܦܬܚ ܠ̈ܣܒ̈ܐ ܕܓܠܥܕ ܐܢ ܐ̈ܬܝܢ ܐ̈ܢܐ ܠܡ̈ܐ ܕܐܬܝܬ ܠܝ ܠܡ̈ܐ ܕܐ̈ܬܝܢ ܠܘܬ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܘܢܬܠ ܐ̈ܢܐ ܠܡ̈ܐ ܕܐ̈ܬܝܢ ܠܘܬ ܐ̈ܢܐ ׃

Dixit Nephtah senioribus Gelaad, Si me reducitis ut bellum geram contra filios Ammon, tradiderítque eos Dominus in conspectu meo, egóne ero vobis dux?

10 ܘܐܡܪ ܣ̈ܒܐ ܕܓܠܥܕ ܠܝܦܬܚ ܝܗܘܐ ܝܗܘܐ ܫܡ̈ܥ ܒܝܢ̈ܬܢ ܐ̈ܢ ܠܐ ܟܡܠܬ ܐ̈ܢ ܟܦܬܓܡ ܥܠ ܡ̈ܠܬܟ ܟܢ ܢܥܒܕ׃

Dixerunt ei seniores Gelaad, Dominus sit auditor inter nos, nisi juxta verbum tuum sic fecerimus.

11 ܘܐܙܠ ܝܦܬܚ ܥܡ ܣ̈ܒܐ ܕܓܠܥܕ ܘܫܝܡ ܠܗ ܣ̈ܒܐ ܘܪ̈ܫ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܠܠ ܝܦܬܚ ܟܠ ܡ̈ܠܗ ܩܕܡ ܝܗܘܐ ܒܡܨܦܐ׃

Abiit igitur Nephtah cum senioribus Gelaad, & constituerunt eum sibi ducem ac principem, dixítque Nephtah omnia verba sua coram Domino in Masphia.

12 ܘܫܕܪ ܝܦܬܚ ܡ̈ܠܐܟ̈ܐ ܠܘܬ ܡ̈ܠܟ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܠܡܐܡܪ ܡܐ ܠܝ ܘܠܟ ܥܡܝ ܕܐ̈ܬܝܬ ܠܘܬܝ ܠܡܩܒܠ ܒܐܪܥܝ׃

Deinde misit Nephtah nuntios ad regem filiorum Ammon, ut dicerent ei; Quid rei mihi tecum est, ut veneris ad belligerandum in terra mea?

13 ܘܐܡܪ ܡ̈ܠܟ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܠ̈ܡ̈ܠܐܟ̈ܐ ܕܝܦܬܚ ܥܠ ܕܩܒܠ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܬ ܠܝ ܐܪܥܐ ܟܕ ܣܠܩ ܡܢ ܡܨܪ̈ܝܡ ܡܢ ܐܪܢܘܢ ܥܕ ܝܒܘܩ ܘܥܕ ܝܪܕܢ ܘܗܫܐ ܗܒ ܐ̈ܢܬ ܠܗܝܢ ܒܫܠܡ׃

Respondit rex Ammon legatis Nephtah, Quoniam usurpaverant filii Israel terram meam cùm ascenderent de terra Ægypti, ab Arnon usque ad Aboc & ad Jordanem usque: nunc ergò restitue eas mihi pacificé.

14 ܘܐܘܣܦ ܝܦܬܚ ܘܫܕܪ ܠ̈ܡ̈ܠܐܟ̈ܐ ܠܘܬ ܡ̈ܠܟ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ׃

Perrexit autem rursus Nephtah, misítque epistolam & legatos ad regem filiorum Ammon,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 *وقال رؤساء جلعاد كل رجل منهم لصاحبه *اي رجل ابتدي بمحاربة بني عمون يصير رييسا
على سكان جلعاد كلهم * الفصل الحادي عشر * وكان يفتاح الجلعادي جبارا *

Et dixerunt primores Galaad, quisque ex ipsis ad socium suum, Quicunque incipiet pugnare contra filios Ammon, erit dux omnium incolarum Galaad.

CAP. XI.

1 وكان بن امراءة * سوافية * دخل عليها جلعد واولدها يفتاح * ثم ولدت امراته بنين * وكبروا
بنو امراته وطردوا يفتاح * فقالوا * لا يرث هذا من بيت ابينا معنا سينا * لانه بن امراءة غريبة
3 * وهرب يفتاح من اخويه * وسكن ارضا محصبة واجمع اليه قوم فراغ سداد * فصاروا معه * فلما
4 كان بعد ايام * اجمع بنو عمون لمحاربة بني اسرايل * فلما ارادوا محاربتهم * انطلق اسياخ
5 جلعد ليأتوا بيفتاح من الارض المحصبة * وقالوا ليفتاح * سر معنا لنصير ريسا علينا * ونحارب
6 بني عمون * قال يفتاح لاسياخ جلعد * اليس انتم ابغضتموني وطردتموني من بيت ابي * فكيف
7 اتيتموني الآن * حيث صافت بكم الامور فلتم نصير معنا * فقال اسياخ جلعاد ليفتاح * انما اتيناك
8 الآن حيث اصابتنا الشدايد * سر معنا لمحاربة بني عمون * ويصير ريسا لجميع اهل جلعاد
9 * فقال يفتاح لاسياخ جلعاد * ان انا انطلقت معكم * وحاربت بني عمون * ودفعهم الرب في يدي *
10 اصير عليكم ريسا * قال له اسياخ بني اسرايل اهل جلعاد * الرب يسمع قولنا * ويشهد علينا
11 انا لا نخالف * ولا نغدر بك * بل نفعل كقولك * وانطلق يفتاح مع اهل جلعاد * وصيروه
12 عليهم ريسا وحاكما * وقال يفتاح كل قوله امام الرب في مصفيا * وارسل رسلا الى ملك بني عمون
13 وقال له * ما حالنا * وكيف جيت الي ارضنا لمحاربتنا * قال ملك عمون لرسل يفتاح * لان بني
اسرايل اخذوا ارضنا حيث صعدوا من مصر * من حد ارنون الي افاق والي الاردن * فردوا
الآن ارضنا علينا بسلام * فعاد يفتاح ايضا وارسل رسلا * وكتب معهم كتبا الى
14 ملك بني عمون *

Et dixerunt primores Galaad, quisque ex ipsis ad socium suum, Quicunque incipiet pugnare contra filios Ammon, erit dux omnium incolarum Galaad.

CAP. XI.

1 Iephtah verò Galaadites erat gigas, eratque filius cujusdã mercatricis, ad quã ingressus Galaad genuit ex ea Jephtahum.
2 Tam peperit uxor ejus filios; & cùm adolevissent filii uxoris ejus, expulerunt Jephtahum, & dixerunt, Nullam habebit hic hæreditatẽ è domo patris nostri nobiscum, quia filius est mulieris exteræ.
3 Aufugit itaq; Jephtah à fratribus suis et habitavit in regione quadã fertilizc ollectiq; sunt ad eum homines otiosi ac vani, et manserunt cũ eo.
4 Factũ est autẽ post dies aliquot ut cõgregarentur filii Ammon ad oppugnandos filios Israel:
5 Et cùm voluissent oppugnare eos, abierunt seniores Galaad ad adducendum Jephtahum de regione illa fertili:
6 Et dixerunt ad Jephtah, Veni nobiscum ut constituamus te caput super nos, & dimicemus contra filios Ammon.
7 Dixit Jephtah ad seniores Galaad, Nonne vos odistis me, & expulistis me de domo patris mei? quomodo ergò venistis ad me nunc? cùm ves vestra in angusto versantur, dicitis, Venias nobiscum. Dixerunt
8 seniores Galaad ad Jephtah, Imò nunc ad te venimus, cùm adversã nobis contigẽre, veni ergò nobiscum ut oppugnes Ammonitas, et constituemꝰ te caput omniumGlaaditarum.
9 Dixit Jephtah ad seniores Galaad, Si ego vobiscũ abiero, et Ammonitas oppugnavero, tradideritq; eos Dominus in manus meas, eróne caput super vos? Dixe-
10 runt ad eum seniores Israelitarum Galaaditarũ, Dominus audit sermonẽ nostrũ, et testis est nobis quòd non sumus aliter facturi, nec te decepturi, sed juxta sermonem tuum acturi. Abiit ergò Jephtah cum Gla-
11 aditis, & statuerunt eum super se caput ac judicem: dixitque Jephtah universum sermonẽ suum corã Domino in Mispha.
12 Deinde misit nuntios ad regem filiorum Ammon, & dixit ei, Qualis est rerum nostrarum conditio? & quonã pacto terram nostram petãsti ad oppugnandum nos?
13 Respondit rex Ammõ nuntiis Jephtahi, Quia filii Israel usurpãrunt regionẽ nostrã cùm ascenderunt ex Ægypto, à termino Arnonis usq; ad Aboc, et usq; ad Jordanẽ: restituite ergò nobis regionẽ nostrã pacificé. Iterum
14 misit Jephtah alios legatos, ac per eos scripsit literas ad regem filiorum Ammon;

ספר שופטים : יא

Israel *cepit* Non : Iphtach *dixit* Sic : ei Dixitq;

15 וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יִפְתָּח לֹא לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת
eos ascendēdo in Quia ,Hammon filiorum terram & ,Moab terram

16 אֶרֶץ מוֹאָב וְאֶת אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן : כִּי בַּעֲלוֹתָם
venit & ; Suph mare ad usq; *deserto in* Israel ambulavit & ,Ægypto ex

מִמִּצְרַיִם וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־יָם סוּף וַיָּבֹא
regem ad *legatos* Israel Misitque .Cades in

17 קָדֵשָׁה : וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים ׀ אֶל־מֶלֶךְ
rex audivit non Et *ius terra in quæso Transeam* : dicendo ,Edom

אֱדוֹם לֵאמֹר אֶעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצֶךָ וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ
mansitq; : *voluit non* & ,misit Moab regem ad etiam & ; Edom

אֱדוֹם וְגַם אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלָח וְלֹא אָבָה וַיֵּשֶׁב
terram circuivit & *,deserto in* ambulavit Et .Cades in Israel

18 יִשְׂרָאֵל בְּקָדֵשׁ : וַיֵּלֶךְ בַּמִּדְבָּר וַיִּסֹּב אֶת־אֶרֶץ
,Moab terræ Solis ortu ab venitque : Moab terram & ,Edom

אֱדוֹם וְאֶת־אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ לְאֶרֶץ מוֹאָב
;Moab terminū in intraverunt nec : Arnon *transitu in* sunt castrametati &

וַיַּחֲנוּ בְּעֵבֶר אַרְנֹן וְלֹא־בָאוּ בִּגְבוּל מוֹאָב
legatos Israel Misitque .Moab terminus Arnon quia

19 כִּי אַרְנֹן גְּבוּל מוֹאָב : וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים
: Israel ei dixit & : Chesbon regem ,Emoræum regem Sichon ad

אֶל־סִיחוֹן מֶלֶךְ־הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וַיֹּאמֶר לוֹ יִשְׂרָאֵל
credidit non Et .meum locum ad usq; *tua terra in nunc Transeamus*

20 נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצְךָ עַד־מְקוֹמִי : וְלֹא־הֶאֱמִין
Sichon *collegit* sed ,suū terminū *in* transire Israelem Sichon

סִיחוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עָבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף סִיחוֹן אֶת־
.Israel cum pugnavit & ; Jahas in fit castrametati &, suū populū oēm

כָּל־עַמּוֹ וַיַּחֲנוּ בְּיָהְצָה וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל :
ejus populum omnem & ,Sichon Israel Deus DOMINUS *dedit* Et

21 וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־סִיחוֹן וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ
terram omnem Israel possedit & : eos percusserūt & ,Israel manu in

בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם וַיִּירַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־אֶרֶץ
terminum omnem possederunt Et .ipsius terræ habitatoris Emoræi

הָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַהִיא : וַיִּירְשׁוּ אֶת כָּל־גְּבוּל
·Jarden ad usque & ,deserto à & ,Jabboc ad usq; & ,Arnon ab, Emoræi

הָאֱמֹרִי מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֹּק וּמִן־הַמִּדְבָּר וְעַד־הַיַּרְדֵּן :
Emoræum ejecit Israel Deus Dominus nunc Et

23 וְעַתָּה יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ אֶת־הָאֱמֹרִי
quod Nonne ?eum possidebis tu & :Israel sui populi *facietibus* à

מִפְּנֵי עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּירָשֶׁנּוּ : הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר
quod omne & ? possidebis illud ,tuus deus Chemos te faciet possidere

יוֹרִישְׁךָ כְּמוֹשׁ אֱלֹהֶיךָ אוֹתוֹ תִּירָשׁ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
.possidebimus illud *,nostris faciebus à* noster Deus Dominus fecit possidere

הוֹרִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפָּנֵינוּ אוֹתוֹ נִירָשׁ :
?Moab rege Sippor filio Balac *præ tu bonus bonus* num nunc Et

25 וְעַתָּה הֲטוֹב טוֹב אַתָּה מִבָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב
.eos *in* pugnavit pugnando *an* ,Israel cum est jurgatus jurgando num

הָרֹב רָב עִם־יִשְׂרָאֵל אִם־נִלְחֹם נִלְחַם בָּם :
,ej' *filiab'* in et ,Haroher in &,ej' *filiabus* in &,Chesbon in Israel *manendo In*

26 בְּשֶׁבֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְבְנוֹתֶיהָ וּבְעַרְעֹר וּבִבְנוֹתֶיהָ
trecentos ,Arnon *manus super* quæ ,civitatibus omnib' in &

וּבְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר עַל־יְדֵי אַרְנֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
non ego Et ?illo tempore in eruiſtis non quare & ?annos

27 שָׁנָה וּמַדּוּעַ לֹא־הִצַּלְתֶּם בָּעֵת הַהִיא : וְאָנֹכִי לֹא
judicet :me *in* pugnando malum *mecum faciens* tu & ,tibi peccavi

חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עֹשֶׂה אִתִּי רָעָה לְהִלָּחֶם בִּי יִשְׁפֹּט
.Hammon filios inter & ,Israel filios inter ; diei judex Dominus

יְהוָה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן :
quæ ,Iphtach verba *ad* Hammon filiorum rex audivit non Et

28 וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל־דִּבְרֵי יִפְתָּח אֲשֶׁר
.eum ad misit

שָׁלַח אֵלָיו :

Versio VULG. LAT.

15 Hæc dicit Jephte; Non tulit Israel terrā Moab, nec terrā filiorū Ammon: Sed quando de Ægypto cōscenderunt, ambulavit per solitudinem usq; ad Mare rubrū, & venit in Cades.
16 Misitque nuntios ad regem Edom, dicens; Dimitte me ut transeam per terrā tuam. Qui noluit acquiescere precib' ejus. Misit quoq; ad regē Moab, qui & ipse transitum præbere
17 contempsit. Manſit itaq; in Cades, Et circuivit ex latere terrā Edom, & terram Moab:
18 venitque contra Orientalem plagam terræ Moab, & castrametatus est trans Arnon: nec voluit intrare terminos Moab: Arnon quippe confinium est
19 terræ Moab. Misit itaque Israel nuntios ad Sehon regem Amorrhæorum, qui habitabat in Hesebon: & dixerunt ei, Dimitte ut transeam per terram tuam usq; ad fluviū. Qui
20 & ipse Israel verba despiciens, non dimisit eū transire per terminos suos: sed infinitā multitudine cōgregatā, egress' est cōtra eū in Jasa, et fortiter
21 resistebat. Tradiditq; eū Dñs in man' Israel cū omni exercitu suo, qui percussit eū, & possedit omnem terram Amorrhæi
22 habitatoris regionis illi', Et universos fines ejus, de Arnon usque Jaboc, & de solitudine usq; ad Jordanem. Dñs ergò De' Israel subvertit Amorrhæum, pugnante contra illū populo suo Israel, & tu nunc vis
23 possidere terram ejus? Nónne ea quæ possidet Chamos deus tuus, tibi jure debentur? Quæ
24 autem Dñs De' noster victor obtinuit, in nostrā cedent possessionem: Nisi fortè melior es Balac filio Sephor rege Moab: aut docere potes, quòd jurgatus sit contra Israel, & pugnaverit contra eū,
25 Quando habitavit in Hesebon, & viculis ejus, & in Aroēr, & villis illius, vel in cunctis civitatibus juxta Jordanem, per trecentos annos. Quarè tanto tempore nihil su-
26 per hac repetitione tentâstis?
27 Igitur non ego pecco in te, sed tu contra me malè agis, indicens mihi bella non justa. Judicet Dñs arbiter hujus diei.
28 inter Israel & inter filios Ammon. Noluitq; acquiescere rex filiorū Ammon verbis Jephte, quæ per nuntios mandaverat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 (ιδ) Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὕτω λέγει Ἰεφθάε, Οὐκ
ἔλαβεν Ἰσραὴλ τ γῆν Μωάβ, καὶ τ γῆν υἱ-
16 ῶν Ἀμμών, (ε) Ὅτι ἐν τῇ ἀναβαίνειν αὐτοὺς
ἐξ Αἰγύπτου ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἕως θαλάσσης (ζ) Σὶφ, καὶ ἦλθεν (η) εἰς Κάδης.
17 Καὶ (θ) ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς βα-
σιλέα Ἐδώμ, λέγων, Παρελεύσομαι (ι) δή ἐν
τῇ γῇ σου· καὶ οὐκ ἤκουσε (κ) βασιλεὺς Ἐδώμ.
καί γε πρὸς βασιλέα Μωὰβ ἀπέστειλε, καὶ οὐκ
(λ) ἐνεδόκησεν. καὶ ἐκάθισεν Ἰσραὴλ ἐν Κάδης,
18 Καὶ (μ) ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλωσε τ
γῆν Ἐδώμ καὶ τ γῆν Μωάβ· (ν) καὶ ἦλθεν
ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τ γῆν Μωάβ, καὶ παρεμ-
έβαλεν ἐν πέραν Ἀρνών, καὶ οὐκ εἰσῆλθεν (ξ) ἐν
19 ὁρίοις Μωάβ, ὅτι Ἀρνὼν (ο) ὅριον Μωάβ. Καὶ
ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς Σηὼν (π)
βασιλέα τῶν Ἀμορραίων βασιλέα Ἐσεβών, καὶ
εἶπεν αὐτῷ Ἰσραήλ, (ρ) Παρελευσόμεθα δὴ ἐν
20 τῇ γῇ σου ἕως τ τόπου (σ) ἡμῶν. Καὶ οὐκ ἐπε-
πίστευσεν Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ
ὁρίῳ αὐτοῦ. καὶ (τ) συνῆξε Σηὼν πάντα τ λαὸν
αὐτοῦ, καὶ (υ) παρενέβαλον εἰς Ἰασά, καὶ παρε-
21 τάξατο πρὸς Ἰσραήλ. Καὶ παρέδωκε κύριος ὁ
θεὸς Ἰσραὴλ τ Σηὼν καὶ πάντα τ λαὸν αὐτοῦ
ἐν χειρὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν (φ) αὐτόν· καὶ
ἐκληρονόμησεν Ἰσραὴλ πᾶσι τ γῆν τῶν Α-
22 μορραίων τῶν κατοικούντων (χ) τ γῆν ἐκείνην
Ἀπὸ Ἀρνὼν καὶ ἕως τῶν Ἰαβὸκ, καὶ ἀπὸ (ψ) τ
23 ἐρήμου ἕως τ Ἰορδάνου. Καὶ νῦν κύριος ὁ (ω)
θεὸς Ἰσραὴλ ἐξῆρε τ Ἀμορραῖον (α) ἀπὸ
προσώπου (β) λαοῦ αὐτοῦ Ἰσραὴλ, καὶ σὺ κλη-
24 ρονομήσεις (γ) αὐτόν; Οὐχὶ ἃ ἐὰν κληρονο-
μήσει σε Χαμὼς ὁ θεός σου, αὐτὰ κληρονομή-
σεις; (δ) καὶ πάντας οὓς ἐξῆρε κύριος ὁ θε-
ὸς ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτοὺς κληρονο-
25 μήσομεν. Καὶ νῦν μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθὸς σὺ
ὑπὲρ Βαὰκ υἱὸν Σεπφὼρ βασιλέως Μω-
άβ; (ε) μὴ μαχόμενος ἐμαχέσατο μ Ἰσρα-
26 ὴλ, ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν (ζ) αὐτ; Ἐν τῷ
οἰκῆσαι ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτ, καὶ
ἐν γῇ Ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτ, καὶ ἐν πά-
σαις τ πόλεσι τ παρὰ τ Ἰορδάνου, τριακό-
σια ἔτη; (η) καὶ διατί οὐκ ἐρρύσω αὐτὰς ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ; (θ) Καὶ νῦν ἐγώ εἰμι οὐχ ἥμαρ-
27 τόν σοι, καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμοῦ πονηρίαν (ι) τοῦ
πολεμῆσαί ἐν ἐμοί. κρίναι (κ) κύριος ὁ κρί-
νων σήμερον ἀναμέσον (λ) υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀ-
28 ναμέσον (μ) υἱῶν Ἀμμών. Καὶ οὐκ (ν) ἤκουσε βα-
σιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν (ξ) τ λόγων Ἰεφθάε, ὧν
ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν.

MS. A. (δ) Λέγων, Τάδε λέγει (ε) Ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐπορ-
ση (ζ) ἐρυθρᾶς, καὶ (η) ἕως Κάδης. (θ) ἐξαπέστειλαν (ι) διὰ τῆς γῆς σου (κ) ὁ βα-
σιλεὺς (λ) οὐδὲ ἤκουσεν. καὶ (μ) διῆλθεν ἐν (ν) καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλί-
τ γῆς Μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ πέραν (ξ) εἰς τὸ ὅριον (ο) ἦν ὅριον (π) βασ-
λέα Ἐσεβὼν τ Ἀμορραίου, καὶ εἶπεν (ρ) Παρελεύσομαι διὰ τ γῆς σου (σ) μου. Καὶ οὐ
ἠθέλησεν διελθεῖν τὸν Ἰσραὴλ διὰ τ ὁρίων αὐτῶν. (τ) συνήγαγεν (υ) παρενέβα-
λεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπολέμησεν μ Ἰσραήλ. (φ) αὐτούς· (χ) ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐκληρονό-
μησεν πᾶν τὸ ὅριον τ Ἀμορραίου Ἀπὸ Ἀρνὼν (ψ) τ ἐρήμου καὶ ἕως (ω) θεὸς ἐξῆρεν
ἐκ (ς) τοῦ λαοῦ (γ) αὐτοῦ ὅτι σοῦ; Οὐχὶ ὅσα κληρονομήσει σοι Χαμὼς (δ) καὶ πάν-
τας οὓς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, αὐτὰ κληρονομήσομεν. Καὶ νῦν
μὴ χρείαν ἔσται σοῦ τ Βαὰκ υἱὸς Σεπφὼρ (ε) μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο (ζ) αὐτοῖς ἐν τῷ πο-
αὐτ, καὶ ἐν πάσαις (η) διότι οὐκ ἐρύσαντο αὐτὰς (θ) Καὶ ἐγὼ οὐχ (ι) τῷ πεπο-
μῆσαι ἐν (κ) ὁ κύριος (λ) τῶν υἱῶν (μ) τ υἱῶν (ν) εἰσήκουσεν (ξ) καὶ οὐκ εἰσήκουσεν τ λόγου

Et (k) dixit ei, Sic dicit Jephthæ; Non cepit Israel terrā Moab, & terrā filiorū Ammon: Quoniā cū ascenderent ipſi ex Ægypto, ivit Israel in deserto usq; ad mare (l) Siph: & venit in Cades. Et misit Israel nuntios ad regē Edom, dicens, Præteribo nunc in terra tua: & non audivit rex Edom. Alq; etiā ad regē Moab misit: & non bene sensit. Et sedit Israel in Cades: Et ivit in deserto, & circuivit terrā Edom, & terrā Moab. Et venit ab Ortu Solis terræ Moab, et castrametat' est trans Arnō: & non intravit in fines Moab: quoniā Arnon est termin' Moab. Et misit Israel nuntios ad Seon regē ipsi' Amorrhæi, regē Esebon: & dixit ei Israel; Prætercamus nunc in terra tua usq; ad locum nostrū. Et Seon non (m) credidit Israeli transire in termino suo. Et congregavit Seon omnē populū suū, & castrametati sunt in Jasa: & pugnavit adversus Israel. Et tradidit Dominus Deus Israel Seon, & universum populū ej' in manu Israel. Et percussit eum: & hereditavit Israel omnē terrā Amorrhæi inhabitantis terram illā Ab Arnon, et usq; Jaboc, et à deserto usq; ad Jordanē. Et nunc Dominus Deus Israel abstulit Amorrhæū à facie populi sui Israel: & tu hereditabis eum? Nónne quæcunq; (n) hæreditabit te Chamos deus tuus, hæc hæreditabis? Et (o) omnes, quos abstulit Dominus De' noster à facie vestra, eos in (p) bono melior tu super Balac filium Sephor regis Moab? Nunquid pugnans pugnavit cū Israel, aut bellans bello aggressus est cū; Cū habitaret in Esebon, et in (q) finib' ejus, & in terra Aroer, et in finib' ejus, et in omnib' civitatib' quæ apud Jordanē, trecentos annos? Et cur non (r) eruisti eos in tempore illo? Et nunc ego quidē non peccavi tibi: & tu facis mecum malignitatē, pugnando in me. Judicet Dominus, qui judicat, hodiè inter filios Israel, et inter filios Ammon. Et non audivit rex filiorum Ammon verba Jephthæ, quæ misit ad eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וְאָמַר לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יִפְתָּח לָא נְסִיב יִשְׂרָאֵל יַת אַרְעָא דְמוֹאָב וְיַת אַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן : אֲרֵי
36
17 בְּמִסְקְנוֹן מִצְרַיִם וְאָזַל יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא עַד יַמָּא דְסוּף וַאֲתָא לְרֶקֶם : וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל
אוֹנְדִין לְוָת מַלְכָּא דֶאֱדוֹם לְמֵימַר אֶעְבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ וְלָא שְׁמַע מַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְאַף לְוָת
18 מַלְכָּא דְמוֹאָב שְׁלַח וְלָא קַבֶּל וְיָתֵיב יִשְׂרָאֵל בְּרֶקֶם : וְאָזַל בְּמַדְבְּרָא וְאַקִּיף יַת אַרְעָא דֶאֱדוֹם
וְיַת אַרְעָא מוֹאָב וַאֲתָו מִמַּדְנַח שִׁמְשָׁא לְאַרְעָא דְמוֹאָב וּשְׁרוֹ בְּעִבְרָא דְאַרְנוֹן וְלָא עַלוּ
19 בִּתְחוּם מוֹאָב אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב : וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אוֹנְדִין לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא דְאֱמוֹרָאָה
20 מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן וַאֲמַר לֵיהּ יִשְׂרָאֵל נֶעְבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ עַד אֲתָרִי : וְלָא הֵימִין סִיחוֹן יַת
יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר בִּתְחוּמֵיהּ וְכַנֵּשׁ סִיחוֹן יַת כָּל עַמֵּיהּ וּשְׁרוֹ בְּיָהְצָה וְאַגִּיחַ קְרָבָא עִם
21 יִשְׂרָאֵל : וּמְסַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יַת סִיחוֹן וְיַת כָּל עַמֵּיהּ בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל וּמְחוֹנוֹן וִירִית
22 יִשְׂרָאֵל יַת כָּל אַרְעָא אֱמוֹרָאָה יָתֵיב אַרְעָא הַהִיא : וִירִיתוּ יַת כָּל תְּחוּם אֱמוֹרָאָה מֵאַרְנוֹנָא
23 וְעַד יוּבְקָא וּמִן מַדְבְּרָא וְעַד יַרְדְּנָא : וּכְעַן יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל תָּרִיךְ יַת אֱמוֹרָאָה מִן קֳדָם
24 עַמֵּיהּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְּ מְבַעֵי לְמֵירְתֵיהּ : הֲלָא יַת דְּיַחְסִנָּךְ כְּמוֹשׁ טָעוּתָךְ יָתֵיהּ תַּחְסִין וְיַת כָּל
דְּתָרִיךְ יְיָ אֱלָהָנָא מִן קֳדָמָנָא יָתֵיהּ נֵירַת : וּכְעַן הֲטָב טָב אַתְּ מִבָּלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא
25 דְמוֹאָב הֲמָרֵן דִּן עִם יִשְׂרָאֵל אִם קְרָבָא אֲנִיחַ בְּהוֹן : כַּד יָתֵיב יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְבַנָּתָהָא
וּבְעַרְעֹר וּבִבְנָתָהָא וּבְכָל קִרְוַיָּא דְעַל תְּחוּמֵי אַרְנוֹן תְּלָת מְאָה שְׁנִין וּמָא דֵין לָא שֵׁזִבְתּוּן
26 בְּעִדָּנָא הַהִיא : וַאֲנָא לָא חַטֵּית לָךְ וְאַתְּ עָבֵד עִמִּי בִּישָׁא לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּי יְיָ דַיָּנָא
27 דִּינָא יוֹמָא דֵין בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן : וְלָא קַבֵּיל מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן לְפִתְגָמֵי יִפְתָּח
דְּשְׁלַח לְוָתֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit ei, Sic dixit Jiphthahh: non cepit Israel terram *Moab*, et terram 15
filiorum Ghamon. Nam in exeundo eos ex Misraim, et ambulavit Israel in 16
deserto usq; mare Zzuph, et venit ad Rekam. Et misit Israel nuncios ad 17
regem Edom ad dicendum, Transibo nunc in terrā tuā, & non audivit rex
Edom; et etiam ad regem Moab misit, et non *ansultavit*, et sedit Israel in
Rekam. Et ambulavit in deserto, et ambivit terram *Edom*, et terram *Mo-* 18
ab, & venit ab ortu Solis ad terram *Moab*; et posuerunt in transitu Ar-
non, et non intraverunt in termino Moab, quia Arnon terminus Moab. Et 19
misit Israel nuncios ad Zzihhon regem Emorrhæi regem Hhesbon; & di-
xit ei Israel, Transibimus nunc in terrā tuā usque ad locum meum. Et non 20
credidit Zzihhon Israel ad transeundum in termino suo; et congregavit
Zzihhon omnem populum suum, et posuerunt in Jahasz; et inivit bellum 21
cum Israel. Et tradidit Dñs Deus Israel Zzihhon et omnem populum ejus
in manu Israel, et deleverunt eos, et hæreditavit Israel omnē terrā Emo-
rhæi habitantis in terrā illā. Et hæreditaverunt omnem terminum Emo- 22
rhæi ab Arnonā et usque Jobeka, et ex deserto, et usq; Jordanem. Et nunc 23
Dñs Deus Israel ejecit Emorhæū ex-ante populū suū Israel, et tu cogitas
ad possidendū eum? Nonne quod possidere te fecit Chemos error tuus, id 24
possidebis? et omne ꝙ ejecit Dominus Deus noster ex-ante nos, id hære-
ditabim' ? Et nunc an bon' bon' tu à Balak filio Zzipor rege Moab; num 25
contendere contendit cum Israel? si bellum inivit in eis? Cum sedit Israel
in Hhesbon et in oppidis ej', et in Gharoer, et in oppidis ejus, et in omni- 26
bus urbib' quæ sup terminis Arnon tercentū annis: & quare non liberāstis
in tempore illo? Et ego non peccavi tibi, et tu faciens mecum malum ad 27
ineundum bellum *in* me: judicabit Dñs qui *fecit* judicium in die hāc,
inter filios Israel et inter filios Ghamon. Et non audivit rex filiorum Gha- 28
mon verbis Jiphthahh, quæ misit ad eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 *ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܝܦܬܚ ܠܐ ܫܩܠ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܘܠܐ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܀
16 ܀ ܡܛܠ ܕܒܡܣܩ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪ ܘܐܙܠ ܒܡܕܒܪܐ ܥܕ ܝܡܐ ܣܦ ܘܐܬܐ ܠܩܕܫ ܀
17 ܘܫܕܪ ܐܝܣܪܝܠ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܘܐܡܪ ܐܥܒܪ ܐܢܐ ܒܐܪܥܟ ܀ ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܘܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܫܕܪ ܘܠܐ ܨܒܐ ܘܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܩܕܫ ܀
18 ܘܐܙܠ ܒܡܕܒܪܐ ܘܣܒܒ ܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ ܘܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܘܐܬܐ ܡܕܡ ܕܡܫܪܩ ܠܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܘܚܢܘ ܒܥܒܪ ܠܐܪܥܗ ܘܠܐ ܥܠܘ ܒܬܚܘܡ ܡܘܐܒ ܡܛܠ ܕܐܪܢܘܢ ܬܚܘܡ ܡܘܐܒ ܗܘ ܘܠܐ ܥܠܘ ܒܓܒܘܠ ܡܘܐܒ ܀
19 ܘܫܕܪ ܐܝܣܪܝܠ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܡܠܟܐ ܕܚܫܒܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܪ ܐܢܐ ܒܐܪܥܟ ܥܕ ܕܐܬܝܬ ܠܡܩܘܡܝ ܀
20 ܘܠܐ ܗܝܡܢ ܣܝܚܘܢ ܒܓܒܘܠ ܠܡܥܒܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܠܐ ܟܢܫ ܣܝܚܘܢ ܟܠ ܥܡܗ ܘܚܢܘ ܒܝܗܨ ܘܩܪܒ ܠܐܝܣܪܝܠ ܀
21 ܘܝܗܒ ܝܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܝܣܪܝܠ ܠܣܝܚܘܢ ܘܠܟܠ ܥܡܗ ܘܡܚܘ ܠܗܘܢ ܘܝܪܬ ܐܝܣܪܝܠ ܟܠ ܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܝܬܒܐ ܒܗ ܀
22 ܘܝܪܬ ܠܟܠ ܓܒܘܠ ܐܡܘܪܝܐ ܡܢ ܐܪܢܘܢ ܥܕ ܝܒܘܩ ܘܡܢ ܡܕܒܪܐ ܥܕ ܝܪܕܢܐ ܀
23 ܘܗܫܐ ܝܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܝܣܪܝܠ ܐܬܪ ܐܡܘܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܢܬ ܬܝܪܬ ܠܗ ܀
24 ܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܡܕܡ ܕܝܪܬ ܟܡܘܫ ܐܠܗܟ ܐܢ ܠܗ ܬܝܪܬ ܘܟܠ ܕܐܬܪ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܠܢ ܢܝܪܬ ܀
25 ܘܗܫܐ ܗܠ ܛܒ ܛܒ ܐܢܬ ܡܢ ܒܠܩ ܒܪ ܨܦܘܪ ܡܠܟ ܡܘܐܒ ܗܠ ܡܚܐ ܒܥܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ ܐܘ ܩܪܒ ܩܪܒ ܠܐ ܥܒܕ ܀
26 ܒܫܒܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܚܫܒܘܢ ܘܒܒܢܬܗ ܘܒܥܪܘܥܝܪ ܘܒܒܢܬܗ ܘܒܟܠ ܩܪܝܐ ܕܥܠ ܝܡ ܐܪܢܘܢ ܬܠܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܠܡܐ ܠܐ ܐܬܪܨܬܘܢ ܒܗܝܢ ܒܐܝܢ ܥܕܢܐ ܀
27 ܐܢܐ ܠܐ ܚܛܝܬ ܠܟ ܘܐܢܬ ܥܒܕ ܥܡܝ ܫܘܠܡ ܒܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܕܝܢܐ ܝܕܝܢ ܝܘܡܢܐ ܒܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܝܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܀
28 ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܠܐ ܕܝܦܬܚ ܕܫܕܪ ܠܘܬܗ ܀

15 Et dixit illi; Sic ait Nephtah, Non uſurpavit Iſrael terram Moab, nec terram filiorum Ammon. 16 Nam cùm aſcenderent ex Ægypto, ambulárunt filii Iſrael per deſertum uſque ad mare Suph: cúmque perveniſſent ad Recem, 17 Miſerat Iſrael ad regem Edom, dicens ei; Tranſeamus *quæſo* per terram tuam: at non acquievit rex Edom. Miſit quoque ad regem Moab; at nec aſſenſum præbuit ei: ſic remanſit Iſrael in Recem. 18 Poſtea pergentes per deſertum, circumiverunt terram Edom & terram Moab, & caſtrametati ſunt cis Arnon, nec ingreſſi ſunt limitem Moab (nam Arnon limes eſt Moabi) 19 Et miſit Iſrael nuntios ad Sihon regem Amorrhæorum & regem Heſbon, dixitque ad eum Iſrael, Tranſeamus *quæſo* per terram tuam uſque ad terram meam. 20 At non fidens Sihon Iſraeli ut tranſiret per limitem ſuum, convocavit Sihon totum populum ſuum, & caſtrametati ſunt in Jahas: initóque prælio cum Iſraele, 21 Tradidit Dominus Deus noſter Sihonem & univerſum populum ejus in manum Iſraelis; & vaſtavit Iſrael terram Amorrhæorum, 22 Et poſſederunt totum limitem eorum ab Arnon uſque ad Aboc, & à deſerto uſque ad Jordanem. 23 Nunc itaque Dominus Deus extinxit Amorrhæos à conſpectu populi ſui Iſraelis, & tu poſſideres eos? 24 Nonne quod poſſidendum tibi daret Kemos deus tuus, poſſideres? igitur & nos quod conſumpſit Dominus Deus noſter à conſpectu noſtro, poſſidebimus. 25 An verò melior ac præſtantior es quàm Balac filius Sephor rex Moab? nunquid ullam movit litem adversùs Iſraelem, aut pugnavit unquam contra eos? 26 Dum habitavit Iſrael in Heſbon & villis ejus, in Adoir & villis ejus, & in omnibus civitatibus quæ jacent ſecus Arnon, trecentos annos; cur non repetiſtis eas tanto tempore? 27 Verùm ego nunc nihil in te peccavi, tu verò iniquè mecum agis pugnando contra me: decernat hodiè Dominus judicium inter filios Iſrael & inter filios Ammon. 28 At non attendit rex Ammonitarum verba Nephtah, quæ miſerat ad eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *وقال في كتبه هكذا يقول يفتاح لم تاخذ بنو اسرايل من بني موآب وبني عمون ارضا *
16 وذلك انهم حين صعدوا من ارض مصر ساروا في القفر حتي اتوا الي بحر سوف * وبلغوا الي رافام
17 * وارسل بنو اسرايل رسلا الي ملك ادوم * وقالوا له نجور في ارضك * فلم يدعهم ملك ادوم
18 ان يجوروا * وارسلوا الي ملك موآب ايضا * فلم يدعهم * وسكن بنو اسرايل رافام * وساروا في
19 البيد * ودارا حول ارض ادوم وموآب * ويرلوا عبر الاردن * ولم يدخلوا في حد موآب * وارسل
بنو اسرايل رسلا الي سيحون ملك الاموريين وملك حسبون * وقال له بنو اسرايل * نجور في
20 ارضك الي ارضنا * فلم يدع سيحون بني اسرايل ان يجوروا في ارضه * وجمع سيحون جميع
21 اجناده * ويرلوا ياهص وحاربوا بني اسرايل * فهزم الله ربنا سيحون واجناده * وكسرهم امام بني
22 اسرايل * واهلك بنو اسرايل الاموريين * ورثوا حدودهم جميعا * من ارنون الي آفاق * ومن
البرية الي الاردن * ورجع ملك بني عمون ارسل رسلا ليفتاح يطلب منه الارض التي اخذوها
23 منهم بنو اسرايل * فارسل يفتاح يقول هكذا * الآن الله ربنا ورث اسرايل سعبه ارض الاموريين
24 الذين هلكوا من بين ايديهم * وانت اما ترثها * لانه اما يجب لك ان ترث ما اورثك كاموس
الاهك * فاما ما اهلك الله ربنا من بين ايدينا وورثنا اياه فهو لنا * لعلك خير من بالاق بن
25 صفور ملك موآب * لعله خاصم بني اسرايل * او قاومهم في سي من هذا * او جاهدهم وحاربهم
26 في ذلك * حين جلس بنو اسرايل في حسبون وفي قراها * وفي عداوعيد وقراها * وفي جميع القري التي
27 عند ارنون منذ ثلثمايه سنه * فلماذا لم تخاصموا ولم تطلبوا في ذلك الزمان * ولكن قد علمت
اني لم اسئ عليك الآن * وانت تريد الشر وتطلب محاربتي * يحكم الرب القوي بين بني
28 اسرايل وبين بني عمون * فلم يسمع ملك بني عمون كلام يفتاح * ولم يعتد به *

Aiebatque per epiſtolam, Sic dicit Jephtah, 15 Non abſtulerunt Iſraelitæ à Moabitis nec Ammonitis regionem ullam. 16 Nam quando aſcenderunt de terra Ægypti, perrexerunt per deſertum donec attigiſſent mare Suph, & perveniſſent ad Racem: 17 Tum miſerunt Iſraelitæ nuntios ad regem Edom, & dixerunt ad eum, Tranſi e nobis liceat per regionem tuam: ſed non permiſit eis rege Edom ut tranſirent, miſerunt etiam ad regem Moab, qui nec permiſit eis: moratique ſunt filii Iſrael in Racem. 18 Deinde procedentes in deſerto, & circumeuntes circum terram Edom & Moab, caſtrametati ſunt trans Jordanem, nec ingreſſi ſunt terminum Moab. 19 Inde miſerunt Iſraelitæ legatos ad Sihon regem Amorrhæorum & regem Heſbon, & dixerunt ad eum Iſraelitæ, Tranſire liceat per regionem tuam ad regionem noſtram. 20 Verùm non permiſit Sihon Iſraelitis ut tranſirent per regionem ſuam, imò coactis Sihon omnibus ſuis copiis, caſtrametati ſunt in Jahas; & commiſſâ pugnâ contra filios Iſrael, 21 Fugavit Deus Dominus noſter Sihonem & copias ejus, proſligavitque eos ante Iſraelitas: & debellatis filiis Iſrael Amorrhæis, 22 Poſſiderunt univerſos terminos illorum, ab Arnon ad Aphec, & à deſerto ad Jordanem uſque. 23 Remiſſis autem rex Ammonitarum legatis ad Jephtah, petiit ab eo regionem quam abſtulerunt ab eis filii Iſrael. Miſitque Jephtah talia dicta; Quandoquidè Deus Dominus noſter poſſidendâ dedit Iſraeli populo ſuo terram Amorrhæorum qui defecerunt à conſpectu eorū, tu nequaquam poſſidebis eā. 24 Tu enim poſſidere debes quod poſſidendum tibi dedit Kemos deus tuus: quod autem conſumpſit Deus Dominus noſter à conſpectu noſtro, et poſſidendum nobis dedit, noſtrum eſt. 25 Num melior es Balaco filio Sephor rege Moab? nunquid is contendit cum Iſraelitis, aut litigavit cum eis ob ullam ex his rebus, aut prælium vel pugnam movit in eos hac de cauſâ. 26 Dum commorati ſunt Iſraelitæ in Heſbon et oppidis ejus, in Adavaid et oppidis ejus, et in cunctis oppidis quæ ſunt prope Arnon, trecentis abhinc annis, quare non litigâſtis neque petiſtis eo tempore? 27 Verùm optimè noſti me non eſſe modò tibi injurium; tu tamen malum intentas, & cupis mecum bellare: judicet Dominus potentiſſimus inter filios Iſrael et inter filios Ammon. 28 At non audivit rex Ammonitarum verba Jephtahi, nec pendit illa.

ספר שופטים : יא

29 ,Ghilhad ad transivit & ,Domini spiritus Iphtach super fuit Et
וַתְּהִי עַל־יִפְתָּח רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד
Mispeh de & ,Ghilhad Mispeh transivit & :Menasseh &
וְאֶת־מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת־מִצְפֵּה נִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה
votum Iphtach Vovitque .Hammon filios transivit Ghilhad
נִלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן : וַיִּדֹּר יִפְתָּח נֶדֶר
30 Hammon filios *dederis dando* Si : ait & ,DOMINO
לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־נָתוֹן תִּתֵּן אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן
foribus è fuerit egressum quod ,egrediens erit Et : mea manu in
בְּיָדִי : וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי
31 filiis à pace in *me redeundo in* ,meum occursum in meæ domus
בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי
ascensionem illud *faciam ascendere* & ,DOMINO erit & ,Hammon
עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה וְהַעֲלִיתִיהוּ עוֹלָה :
eos in pugnandum ad Hammon filios ad Iphtach transivit Et 32
וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם
,Aroher ab eos percussit Et ,ejus manu in DOMINUS eos *dedit* &
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדוֹ : וַיַּכֵּם מֵעֲרוֹעֵר 33
,vinearum Abel ad usque & ,civitates viginti ,Minith *te venire usque* &
וְעַד־בּוֹאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל כְּרָמִים
filiorum *faciebus* à Hammon filii sunt humiliati & : valde magna plaga
מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי
ecce & : suam domum ad Mispah in Iphtach venit Et .Israel
יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהִנֵּה 34
tantùm & ; choris *in* & ,tympanis *in* ,ejus occursum in *egrediens* ejus filia
בִתּוֹ יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת וְרַק
,fuit Et .filia vel ,filius se ex ei non : unica ipsa
הִיא יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת : וַיְהִי 35
Ahah : ait & ,sua vestimenta *laceravit* & ,eam *eum videre circa*
כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ
:me *turbantibus in* fuisti tu & ,me fecisti incurvare incurvando ,mea filia
בִּתִּי הַכְרַע הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי
converti potero non & ,DOMINUM ad meũ os *patefeci* ego &
וְאָנֹכִי פָּצִיתִי פִי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב :
,DOMINUM *ad* tuum os *patefecisti* ,mi Pater : eum ad Dixitque
36 וַתֹּאמֶר אָבִי פָּצִיתָ־פִיךָ אֶל־יְהוָה
fecit postquam,tuo ore ex est egressum quemadmodũ ,mihi fac
עֲשֵׂה לִי כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה
37 ,Hammon filiis de tuis inimicis de ultiones DOMINUS tibi
לְךָ יְהוָה נְקָמוֹת מֵאֹיְבֶיךָ מִבְּנֵי עַמּוֹן :
relaxa : hoc verbum mihi Fiat : suum patrem ad Dixitque
37 וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ יֵעָשֶׂה לִי הַדָּבָר הַזֶּה הַרְפֵּה
,montes super descendam & ,ibo & ,mensibus duobus me à 38
מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וְאֵלְכָה וְיָרַדְתִּי עַל־הֶהָרִים
: ait Et .meæ *socie* & ,ego *meas virginitates* super flebo &
38 וְאֶבְכֶּה עַל־בְּתוּלָי אָנֹכִי וְרֵעוֹתָי : וַיֹּאמֶר
,ipsa ivit & : mensibus duobus eam dimisitque ,Vade 39
לֵכִי וַיְשַׁלַּח אוֹתָהּ שְׁנֵי חֳדָשִׁים וַתֵּלֶךְ הִיא
.montes super *suas virginitates* super flevit & ejus *socia* &
וְרֵעוֹתֶיהָ וַתִּבְךְּ עַל־בְּתוּלֶיהָ עַל־הָהָרִים :
,suum patrem ad est reversa & ,mensium duorum *fine à* ,fuit Et
39 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וַתָּשָׁב אֶל־אָבִיהָ
: virum cognoverat non ipsa & : voverat quod suum votum *ei* fecit &
וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת־נִדְרוֹ אֲשֶׁר נָדָר וְהִיא לֹא־יָדְעָה אִישׁ
ibunt dies *in* *diebus A* .Israel in *statutum* fuit &
40 וַתְּהִי־חֹק בְּיִשְׂרָאֵל : מִיָּמִים יָמִימָה תֵּלַכְנָה
quatuor ,Ghilhaditæ Iphtach filiam alloquendum ad Israel filiæ
בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת לְבַת־יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי אַרְבָּעַת
.anno in diebus
יָמִים בַּשָּׁנָה :

Versio VULG. LAT.

29 Factus est ergò super Jephte Spiritus Domini, & circuiens Galaad, & Manasse, Maspha quoq; Galaad, & inde transiens ad filios Ammon, Votum vovit Domino, dicens; Si tradideris filios Ammon in manus meas, Quicunque primus fuerit egressus de foribus domûs meæ, mihíque occurrerit revertenti cum pace à filiis Ammon, eum holocaustum offeram Domino. Transivítque Jephte ad filios Ammon, ut pugnaret contra eos: quos tradidit Dominus in manus ejus. Percussítque ab Aroër usque dum venias in Mennith, viginti civitates, & usque ad Abel, quæ est vineis consita, plagâ magnâ nimis: humiliatíque sunt filii Ammon à filiis Israel. Revertente autem Jephte in Maspha domum suam, occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis & choris: Non enim habebat alios liberos. Quâ visâ, scidit vestimenta sua, & ait; Heu me, filia mea, decepísti me, & ipsa decepta es: aperui enim os meum ad Dominum, & aliud facere non potero. Cui illa respondit; Pater mi, si aperuísti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcunque pollicitus es, concessâ tibi ultione atque victoriâ de hostibus tuis. Dixítque ad patrem; Hoc solum mihi præsta quod deprecor: Dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes, & plangam virginitatem meam cum sodalibus meis. Cui ille respondit, Vade. Et dimisit eam duobus mensibus. Cúmque abiisset cum sociis ac sodalibus suis, flebat virginitatem suam in montibus. Expletísque duobus mensibus, reversa est ad patrem suum: & fecit ei sicut voverat, quæ ignorabat virum. Exinde mos increbruit in Israel, & consuetudo servata est: Ut post anni circulum conveniant in unum filiæ Israel, & plangant filiam Jephte Galaaditæ diebus quatuor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

29 Καὶ (ο) ἐγένετο ὅτι Ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, (π) καὶ παρῆλθε τὴν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ παρῆλθε τὴν σκοπὰν Γαλαάδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν
30 Ἀμμών. Καὶ ηὔξατο Ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶπεν, (ρ) Ἐὰν διδοὺς δῷς μοι τοὺς υἱοὺς Ἀμ-
31 μὼν (σ) ἐν τῇ χειρί μου, Καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ἐὰν ἐξέλθῃ (τ) ἀπὸ τῶν θυρῶν τῆς οἰκίας μου εἰς (υ) συνάντησίν μοι ἐν τῷ (φ) ὑποστρέφειν με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ (χ) υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἔσται τῷ
32 κυρίῳ, (ψ) ἀνοίσω αὐτὸ ὁλοκαύτωμα. Καὶ (ω) παρῆλθεν Ἰεφθάε πρὸς (α) υἱοὺς Ἀμμὼν (β) παρατάξασθαι πρὸς αὐτούς· καὶ παρέδωκεν αὐ-
33 τοὺς κύριος ἐν χειρὶ αὐτῶ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἀροὴρ (γ) ἕως ἐλθεῖν ἄχρις Ἀρνῶν ἐν ἀριθμῷ εἴκοσι πόλεις, καὶ ἕως Ἐβηλχαραμὶμ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ (δ) ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσ-
34 ραήλ. Καὶ (ε) ἦλθεν Ἰεφθάε εἰς Μασσηφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτῶ ἐξεπορεύετο εἰς (ζ) ἀπάντησιν ἐν τυμπάνοις καὶ
35 χοροῖς· καὶ (η) αὐτὴ ἦν μονογενὴς αὐτῶ· οὐκ ἦν αὐτῶ ἕτερος υἱὸς ἢ θυγάτηρ. Καὶ (θ) ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν αὐτὸς, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (ι) Ἆ ἆ, θυγάτηρ μου, ταραχῇ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τοῖς ταράσσουσί με, καὶ ἐγὼ εἰμι ἤνοιξα τὸ στόμα μου πρὸς κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι ἀποστρέ-
36 ψαι. (κ) Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, (λ) Πάτερ, ἤνοιξας τὸ στόμα σου πρὸς κύριον; (μ) ποίησόν μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ στόματός σου, (ν) ἐν τῷ ποιῆσαί σοι κύριον ἐκδίκησιν ἐχθρῶν σου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών. (ξ) Καὶ εἶπε
37 πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, Ποιησάτω δή μοι ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον· ἔασόν με δύο μῆνας, καὶ πορεύσομαι καὶ καταβήσομαι ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου (ο) ἐγὼ
38 εἰμι καὶ αἱ συνεταιρίδες μου. Καὶ εἶπε, Πορεύου. καὶ (π) ἀπέστειλεν αὐτὴν δύο μῆνας. καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες αὐτῆς, καὶ
39 ἔκλαυσεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη. Καὶ ἐγένετο (ς) ἐν τέλει δυὸ μηνῶν, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. (σ) καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἣν ηὔξατο. καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ἄνδρα. καὶ (τ) ἐγένετο εἰς πρόσταγ-
40 μα ἐν Ἰσραήλ· (υ) Ἀπὸ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας (φ) ἐπορεύοντο θυγατέρες Ἰσραὴλ θρηνεῖν τὴν θυγατέρα Ἰεφθάε τοῦ Γαλααδίτου (χ) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

Et factus est super Jephthæ Spiritus Domini, et præteriit Galaad & Manasse, & (ſ) præteriit speculam Galaad trans filios Ammon. Et vovit Jephthæ votum Domino: et dixit; Si (t) dans dederis mihi filios Ammon in manu mea, Et erit, exiens, quicunq; exierit de janua domûs meæ in obviam mihi, in revertendo me in pace à filiis Ammon, & erit Domino, (u) offerã cũ holocaustoma. Et transiit Jephthæ ad filios Ammon, pugnare adversùs eos. Et tradidit eos Dominus in manu ejus. Et percussit eos ab Aroer, donec venias (x) usq; Amon, in numero viginti civitates, & usque Ebel (y) Charmim plagam magnam valdè. Et (z) humiliati sunt filii Ammon à facie filiorũ Israel. Et venit Jephthæ in Massephaan domum suam. Et ecce filia ejus egrediebatur in occursum in tympanis, & chorus: & hæc erat (aa) unigenita ei: non erat ei alius (bb) filius, vel filia. Et factũ est, ut vidit eam ipſ, discidit vestimenta sua, & dixit; Ah ah, filia mea, (cc) pertubatione pertubásti me, & tu fuisti in turbamentum meum, & ego ipse aperui contrà te os meum ad Dominum, & non potero revocare. Illa verò dixit ad eum, Pater aperuísti os tuum ad Dominum? Fac mihi, quemadmodùm exiit ex ore tuo, (dd) dùm faceret tibi Dominus vindictam inimicorum tuorum de filiis Ammon. Atque ipsa dixit ad patrem suum; Faciat nunc pater meus verbum hoc: permitte me duos menses: & ibo, & descendam (ee) super montes: & plorabo super virginalibus meis, ego ipsa, & sodales mea. Et dixit, Vade. Et dimisit eam duos menses. Et ivit ipsa, & sodales ejus: & plorávit super virginalibus suis super montes. Et factum est in fine duorum mensium, et revertit ad patrẽ suũ: Et fecit in ea votũ suũ, quod voverat. Et ipsa non cognoverat virũ. Et factum est in præceptũ in Israel: Ex diebus in dies (ff) ibant filiæ Israel lamentari filiam Jephthæ Galaaditæ ad quatuor dies in anno.

MS.A. (ο) ἐχωνεύθη (π) καὶ διέβη τὴν γῆν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν Σκοπιὰν Γαλαάδ, καὶ ἀπὸ Σκοπιᾶς Γαλαάδ εἰς τὸ πέραν (ρ) Ἐὰν διδοὺς δῷς μοι (σ) ἐν χειρί (τ) ἐκ τῶν θυρῶν τῆς (υ) ἀπαντήσίν μου (φ) ὑποστρέψαι (χ) ἐκ υἱῶν (ψ) καὶ ἀνοίσω (ω) διέβη (α) τοὺς υἱοὺς (β) τοῦ πολεμῆσαι πρὸς (γ) καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Σεμμεὶθ εἴκοσι πόλεις, ἕως Ἀβὲλ ἀμπελώνων πληγὴν (δ) ἐνεστράπησαν (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἀπάντησιν αὐτῶ ἐν (η) αὐτὴ μονογενὴς αὐτῶ ἀγαπητὴ· καὶ οὐκ ἔσαν αὐτῶ πλὴν αὐτῆς υἱὸς (θ) ἐχωνεύθη πῆχυ εἶδεν αὐτὴν, καὶ διέρρηξεν (ι) Οἴμοι θύγατερ μου, ἐμπεποδισμένη καὶ ..... εἰς Σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα πρὸς Κὺ πρὸς κύριον, (κ) Καὶ εἶπεν (λ) Πάτερ μου, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας (μ) ποίει μοι (ν) ἀνθ' ὧν ἐποίησάν σοι κύριοι ἐκδικήσεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν Κυ ἐκ τῶν (ξ) Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆ .... ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἔασόν (ο) καὶ ἐγὼ καὶ αἱ συνεταιρίδες (π) ἐξαπίσω (ρ) μῆ τέλος δύο μηνῶν, καὶ ἀνέκαμψεν πρὸς (σ) καὶ ἐπέτέλεσεν Ἰεφθάε (τ) ἐχωνεύθη (υ) Ἐξ ἡμερῶν (φ) συνεπορεύοντο αἱ θυγατέρες (χ) τέσσαρες ἡμέρες

תרגום יונתן Targum Jonathan.

29 וּשְׁרַת עַל יִפְתָּח רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וַעֲבַר יַת גִּלְעָד וְיַת מְנַשֶּׁה וַעֲבַר יַת מִצְפֵּיָא דְגִלְעָד
30 וּמִמִּצְפֵּיָא דְגִלְעָד עֲבַר בְּנֵי עַמּוֹן : וְקַיֵּם יִפְתָּח קְיָם קֳדָם יְיָ וְאָמַר אִם מְמַסַּר תְּמַסַּר יַת בְּנֵי
31 עַמּוֹן בִּידִי : וִיהֵי דְיָפוֹק מַפָּק בַּר מְדַּשֵּׁי בֵיתִי לְקַדְמוּתִי כַּד אֲתוּב בְּשְׁלָם מִבְּנֵי עַמּוֹן וִיהֵי
32 קֳדָם יְיָ וְאַסְקִנֵיהּ עַלְתָּא:וַעֲבַר יִפְתָּח לְוָת בְּנֵי עַמּוֹן לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּהוֹן וּמְסָרִנוּן יְיָ בִּידֵיהּ :
33 וּמְחָנוֹן מֵעַרוֹעֵר עַד מַעְלָנָא דְמִנִּית עֶשְׂרִין קִרְוִין וְעַד מֵישַׁר כַּרְמֵיָא מַחְתָּא רַבְּתָא לַחֲדָא
34 וְאִתְכְּרוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְאָתָא יִפְתָּח לְמִצְפֵּיָא לְבֵיתֵיהּ וְהָא בְרָתֵיהּ נָפְקַת
35 לְקַדְמוּתֵיהּ בְּתוּפִין וּבְחַנָּנִין וּלְחוֹד הִיא יְחִידָה לֵית לֵיהּ מִנֵּיהּ בַּר אוֹ בְרַת : וַהֲוָה כַּד
חֲזָא יָתָהּ וּבְזַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וַאֲמַר וַי בְּרַתִּי אַכְרָעָא אַכְרָעָא אַנְתְּ הֲוִית בְּעָכְרַי וְאָנָא פְּתַחֵית
36 פּוּמִי בְּנִדָּר קֳדָם יְיָ וְלָא אֲכוֹל לְמֵחַב : וַאֲמַרַת לֵיהּ אַבָּא פְּתַחְתָּא פּוּמָךְ בְּנִדָּר קֳדָם יְיָ עֲבִיד
37 לִי כְּמָא דִי נְפַק מִפּוּמָךְ בְּתַר דַּעֲבַד לָךְ יְיָ פּוּרְעָנוּתָא מִבַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִבְּנֵי עַמּוֹן : וַאֲמַרַת
לַאֲבוּהָא יִתְעֲבִיד לִי פִּתְגָמָא הָדֵין שְׁבוֹק מְנִי תְּרֵין יַרְחִין וְאֵזֵךְ וְאֶתְנַגַּד עַל טוּרַיָּא וְאֶבְכֵּא
38 עַל בְּתוּלַי אֲנָא וְחַבְרָתִי : וַאֲמַר אֲזִלִי וּשְׁלַח יָתָהּ תְּרֵין יַרְחִין וַאֲזָלַת הִיא וְחַבְרָתֵיהּ וּבְכַת
39 עַל בְּתוּלָהָא עַל טוּרַיָּא:וַהֲוָה מִסּוֹף תְּרֵין יַרְחִין וְתָבַת לְוָת אֲבוּהָא וַעֲבַד לָהּ יָת נִדְרֵיהּ
דִּי נְדַר וְהִיא לָא יְדַעַת גְּבַר וַהֲוָת לְנַוְרָא בְּיִשְׂרָאֵל: תּוֹסֶפֶת בְּדִיל דְּלָא לְאַסְקָא
גְּבַר יַת בְּרֵיהּ וְיַת בְּרַתֵּיהּ לְעַלְתָּא כְּמָא דַעֲבַד יִפְתָּח גִּלְעָדָאֵי וְלָא שְׁאֵיל לְפִינְחָס
40 כָּהֲנָא וְאִלּוּ שָׁאֵיל לְפִינְחָס כָּהֲנָא הֲוָה פָּרִיק יָתָהּ בְּדִמִּין: מִזְמַן לְזִמַּן אָזְלָן בְּנָת
יִשְׂרָאֵל לְאַלָּאָה לְבַת יִפְתָּח גִּלְעָדָאָה אַרְבְּעָא יוֹמִין בְּשַׁתָּא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et mansit super Jiphthahh spiritus fortitudinis ab-ante Dominũ, & transivit Gilghad & Menasse; & transivit Mizpeia Gilghad, & ex Mizpeia Gilghad transivit filios Ghamon. Et juravit Jiphthahh juramentum ante Dominum, & dixit: Si tradere trades filios Ghamon in manu mea. Et erit quod egredietur egrediens extra à portis domus meæ ad occursum meum, quando revertar in pace à filiis Ghamon; & erit ante Dominum, & ascendere faciam id holocaustum. Et transivit Jiphthahh ad filios Ghamon, ad ineundum bellum in eis; & tradidit eos Dominus in manu ejus. Et percussit eos à Gharogher, & usque ad introitum Minith, viginti urbes, & usque ad planiciem vinearum percussionẽ magnam valdè; & fracti sunt filii Ghamon *ab*-ante filios Israel. Et venit Jiphthahh ad Mizpeia domum suam, & ecce filia ejus *exiit* ad occursum ejus in tympanis, & in choris; & tantum illa unica, non erat ei *ex se* filius aut filia. Et fuit cùm vidit eam, & scidit vestes suas: & dixit, Heu filia mea, curvare faciens curvare fecisti me, & tu fuisti in conturbationibus meis: & ego aperui os meum in voto ante Dominum, & non potero ad revertendum. Et dixit ei, Pater mi, aperuisti os tuum in voto ante Dominũ, fac mihi ut id quod exiit ex ore tuo, postquam fecit tibi Deus ultiones ex auctoribus inimicitiarum tuarum ex filiis Ghamon. Et dixit patri suo, Fiat mihi verbum hoc, remitte à me duobus mensibus: & ibo & extrahar super montes, & lugebo super virginitatem meam, ego & sociæ meæ. Et dixit, Ito: & dimisit eam duobus mensibus: & ivit illa & sociæ ejus; & luxit super virginitatem suam super montes. Et fuit à fine duorum mensium, & rediit ad patrem suum: Et fecit illi votum suum quod vovit: et illa non cognovit virum, & fuit ad statutum in Israel [*Additio:*] *ut non ascendere faceret vir filium suum aut filiam suam in holocaustum, sicut fecit Jiphthahh Gilghadæus, & non consuluit Pinhhas sacerdotem: Et si consuluisset Pinhhas sacerdotem, redemisset eam pecuniis.* A tempore in tempus venerunt filiæ Israel ad lamentandum filiæ Jiphthahh Gilghadæi quatuor diebus in anno.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܗܘܐ ܥܠ ܝܦܬܚ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܘܥܒܪ ܠܓܠܥܕ ܘܠܡܢܫܐ ܘܥܒܪ ܠܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ ܘܡܢ ܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ ܥܒܪ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ׃
30 ܘܢܕܪ ܢܕܪ ܝܦܬܚ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܐܢ ܡܣܪ ܬܡܣܪ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ ܒܐܝܕܝ׃ * ܘܗܘ ܕܢܦܩ ܡܢ ܬܪܥ ܒܝܬܝ ܕܢܦܩ ܠܩܒܠܝ ܒܡ ܕܐܬܐ ܠܩܒܠ ܒܝܬ ܬܪܥ ܕܝ ܐܦ ܐܢ ܡܫܠܡ ܐܢ ܐܬܐ ܠܩܒܠ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܒܫܠܡ ܘܗܘ ܠܡܪܝܐ ׃
31 ܘܐܥܒܪ ܐܢܐ ܐܢ ܠܗ ܠܥܠܬܐ׃ * ܘܥܒܪ ܝܦܬܚ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܣܒܪ ܒܗܘܢ ׃ ܘܡܣܪ ܡܪܝܐ ܠܐܝܕܝܗ ׃ ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ ׃ ܘܢܣܒ ܠܗ ܡܪܝܐ ׃
32 ܥܪܥܪ ܠܡܢܝܬ ׃ ܥܣܪܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ׃ ܘܥܕ ܐܒܠ ܟܪܡܐ ׃ ܘܡܚܐ ׃ ܘܟܒܫ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ׃ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ׃
33 ܘܗܘ ܡܢ ܥܪܥܪ ܥܕ ܡܢܝܬ ׃ ܘܥܕ ܐܒܠ ܟܪܡܐ ׃ ܡܚܐ ׃ ܘܟܒܫ ׃ ܥܣܪܝܢ ׃ ܡܕܝܢܬܐ ׃ ܘܥܕ ܐܒܠ ׃ ܕܡܟܝܪ ׃ ׃
34 ܘܐܬܐ ׃ ܝܦܬܚ ׃ ܠܡܨܦܝܐ ׃ ܠܒܝܬܗ ׃ * ׃ ׃ ׃

ספר שופטים : יב

CAP. XII יב

:Iphtach ad dixerũtque ;aquilonẽ ad transiuit & ,Ephraim vir *esi accitus* Et

1 וַיִּצָּעֵק אִישׁ אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר צָפוֹנָה וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח
,vocásti non nos & ,Hammon filiis *in* pugnandum ad transisti Quare
מַדּוּעַ עָבַרְתָּ לְהִלָּחֶם בִּבְנֵי־עַמּוֹן וְלֹנוּ לֹא קָרָאתָ
Iphtach Dixitque .igni *in te super* comburemus tuã domũ *tecum eundũ ad*
לָלֶכֶת עִמָּךְ בֵּיתְךָ נִשְׂרֹף עָלֶיךָ בָּאֵשׁ : וַיֹּאמֶר יִפְתָּח
:valde Hammon filii & ,me' popul' & ,ego fui rixæ Vir : eos ad
2 אֲלֵיהֶם אִישׁ רִיב הָיִיתִי אֲנִי וְעַמִּי וּבְנֵי־עַמּוֹן מְאֹד
vidi Et .eorum manu è me seruásti non & : vos *accivi* &
3 וָאוֹשִׁעַ אֶתְכֶם וְלֹא־הוֹשַׁעְתֶּם אוֹתִי מִיָּדָם : וָאֵרֶא
transiui & ,mea *vita* in meã animam posui & ,*salvans tu* non quòd
כִּי־אֵינֶנְךָ מוֹשִׁיעַ וָאָשִׂימָה נַפְשִׁי בְכַפִּי וָאֶעְבְּרָה
quid ut Et .mea manu in Dominus eos *dedit* & ;Hammon filios ad
אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדִי וְלָמָּה
Iphtach congregavit Et ? me *in* pugnandũ ad hac die me ad ascendistis
עֲלִיתֶם אֵלַי הַיּוֹם הַזֶּה לְהִלָּחֶם בִּי : וַיִּקְבֹּץ יִפְתָּח
viri pcusserunt & :Ephraim cum pugnavit & ,Ghilhad viros omnes
4 אֶת כָּל־אַנְשֵׁי גִלְעָד וַיִּלָּחֶם אֶת אֶפְרָיִם וַיַּכּוּ אַנְשֵׁי
Ghilhad vos Ephraim *Evasores* : dixerunt quia ;Ephraim Ghilhad
גִלְעָד אֶת אֶפְרַיִם כִּי אָמְרוּ פְלִיטֵי אֶפְרַיִם אַתֶּם גִּלְעָד
Ghilhad cepit Et .Menasseh medio in ,Ephraim medio in
5 בְּתוֹךְ אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ מְנַשֶּׁה : וַיִּכֹּד גִּלְעָד אֶת־
,Ephraim *evasores* dicebant *quòd* ,fuit Et .Ephraim ipsi Jarden *transitus*
מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְאֶפְרַיִם וַיְהִי כִּי יֹאמְרוּ פְלִיטֵי אֶפְרַיִם
? *tu* Ephratæus Num : Ghilhad viri ei dicebant & : Transibo
אֶעְבְּרָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי־גִלְעָד הַאֶפְרָתִי אָתָּה
dicebat & : Sciboleth nunc Dic : ei Dicebantque .Non : dicebat &
6 וַיֹּאמֶר לֹא : וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱמָר־נָא שִׁבֹּלֶת וַיֹּאמֶר
eũ jugulabãt & ,eum apprehendẽbãt & :ic loqui *dirigebat* non & ; Siboleth
סִבֹּלֶת וְלֹא יָכִין לְדַבֵּר כֵּן וַיֹּאחֲזוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁחָטוּהוּ
quadraginta Ephraim de illo tempore in *cecidit* &: Jarden *transitus* ad
אֶל־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן וַיִּפֹּל בָּעֵת הַהִיא מֵאֶפְרַיִם אַרְבָּעִים
:annis sex Israel Iptach judicavit Et .millia duo &
7 וּשְׁנַיִם אָלֶף : וַיִּשְׁפֹּט יִפְתָּח אֶת־יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִים
Ghilhad civitatibus in est sepultus ac ,Ghilhadites Iphtach est mortuus &
וַיָּמָת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי וַיִּקָּבֶר בְּעָרֵי גִלְעָד :
ei *fuit* Et .Bethlechem de Ibsan Israel eum post judicavit Et
8 וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם : וַיְהִי־לוֹ
9 filias triginta & ,foras misit filias triginta & ,filii triginta
שְׁלֹשִׁים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחוּצָה וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת
.annis septem Israel judicavitque :foris de suis filiis adduxit
הֵבִיא לִבְנָיו מִן־הַחוּץ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שֶׁבַע שָׁנִים :
eum post judicavit Et .Bethlechem in est sepultus & ,Ibsan est mortuus Et
10 וַיָּמָת אִבְצָן וַיִּקָּבֶר בְּבֵית לָחֶם : וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו
11 decem Israel judicavitque :Zebulonites Elon Israel
אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר אִילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר
Ajalon in est sepultus & ,Zebulonites Elon est mortuus Et .annis
שָׁנִים : וַיָּמָת אִילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּקָּבֶר בְּאַיָּלוֹן
12 Habdon ,Israel eum post judicavit Et .Zebulon terra in
בְּאֶרֶץ זְבוּלֻן : וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת יִשְׂרָאֵל עַבְדוֹן
13 ,filii quadraginta ei *fuit* & .Pirhathonites Hillel filius
בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי : וַיְהִי־לוֹ אַרְבָּעִים בָּנִים
14 :pullos septuaginta super equitantes filiorum filii triginta &
וּשְׁלֹשִׁים בְּנֵי בָנִים רֹכְבִים עַל־שִׁבְעִים עַיִר
est mortuus Et .annis octo Israel judicavitque
15 וַיָּמָת אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים : וַיִּשְׁפֹּט
,Pirhathon in est sepultus ac ,Pirhathonites Hillel filius Habdon
עַבְדוֹן בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי וַיִּקָּבֶר בְּפִרְעָתוֹן
.Hamalechitarum monte in ,Ephraim terra in
בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר הָעֲמָלֵקִי :

Versio VUL. LAT.

CAP. XII.

1 ECce autem in Ephraim orta est seditio : nam transeuntes contra Aquilonẽ, dixerunt ad Jephte ; Quarè vadens ad pugnã contra filios Ammon, vocare nos noluisti,ut pergerẽm tecũ? Igitur incendemus domũ
2 tuam. Quibus ille respondit, Disceptatio erat mihi & populo meo contra filios Ammon vehemens: vocavíq; vos, ut præberetis mihi auxiliũ, &
3 facere noluistis. Quod cernens posui animã meam in manibus meis,transivique ad filios Ammon, & tradidit eos Dñs in manꝰ meas. Quid commerui,ut adversùm me consurgatis in
4 prælium? Vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad,pugnabat contra Ephraim: pcusserúntq; viri Galaad Ephraim,quia dixerat ; Fugitivus est Galaad de Ephraim, & habitat in medio
5 Ephraim & Manasse. Occupaverúntq; Galaaditæ vada Jordanis,per quæ Ephraim reversurꝰ erat. Cúmq; venisset ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque dixisset ; Obsecro ut me transire ꝓmittatis : dicebant ei Galaaditæ ; Numquid Ephrathæus es ? quo dicente ; Non
6 sum: Interrogabant eum ; Dic ergò Scibboleth, ꝙ interpretatur Spica. Qui respondebat, Sibboleth: eâdem literâ spicã exprimere non valens. Statímque apprehensũ jugulabant in ipso Jordanis transitu. Et ceciderũt in illo tempore de Ephraim quadraginta duo millia.
7 Judicavit itaq; Jephte Galaadites Israel sex annis: & mortuus est,ac sepultus in civitate
8 sua Galaad. Post hunc judicavit Israel Abesan de Bethlehẽ:
9 Qui habuit triginta filios, & totidẽ filias, quas emittens foràs,maritis dedit,& ejusdẽ numeri filiis suis accepit uxores, introducens in domum suam. Qui septem annis judicavit Is-
10 rael. Mortuúsq; est,ac sepultus
11 in Bethlehẽ. Cui successit Ahialon Zabulonites : & judicavit
12 Israel decẽ annis. Mortuúsque est,ac sepultꝰ in Zabulon. Post
13 hunc judicavit Israel Abdon, filius Illel,Pharathonites: Qui
14 habuit quadraginta filios, & triginta ex eis nepotes,ascẽdentes super septuaginta pullos asinarũ: et judicavit Israel octo
15 annis. Mortuúsq; est,ac sepultꝰ in Pharathon terræ Ephraim, in monte Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ ιϚ'. CAP. XII.

1 (α) ΚΑὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἐφραὶμ, καὶ παρῆλθαν εἰς Βορρᾶν, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰεφθάε, (β) Διατί παρῆλθες διαπεπαγμένος ἐν υἱοῖς Ἀμμών, καὶ ἡμᾶς οὐ κέκληκας πορεύεσθαι μετὰ σοῦ; τὸν οἶκόν σου (γ) ἐμπρήσομεν ἐπὶ σὲ ἐν πυρί.
2 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰεφθάε, (δ) Ἀνὴρ μαχητὴς ἤμην ἐγὼ καὶ ὁ λαός μου, (ε) καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ζόφος ἐγὼ καὶ ἐβόησα (ζ) ὑμᾶς, καὶ οὐκ
3 ἐσώσατέ με ἐκ χειρὸς αὐτῶν. Καὶ εἶδον ὅτι (η) οὐκ εἶ σωτὴρ, καὶ ἔθηκα τὴν ψυχήν μου (θ) ἐν χειρί μου, καὶ (ι) παρῆλθον πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ (κ) ἔδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρί μου. καὶ (μ) εἰς τί ἀνέβητε ἐπ' ἐμὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ πα-
4 ρατάξασθαι ἐν ἐμοί; Καὶ συνήγαγεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς ἄνδρας Γαλαάδ, (ν) καὶ παρετάξατο τῷ Ἐφραίμ. καὶ ἐπάταξαν ἄνδρες Γαλαὰδ τὸν Ἐφραίμ, ὅτι εἶπαν, Οἱ (ξ) διασῳζόμενοι τοῦ Ἐφραίμ, ὑμεῖς Γαλαὰδ (ο) ἐν μέσῳ τοῦ Ἐ-
5 φραὶμ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ Μανασσῆ. Καὶ προκατελάβετο Γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου τοῦ Ἐφραίμ. (π) καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ διασῳζόμενοι Ἐφραὶμ, Διαβῶμεν. καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλαάδ, (ρ) Μὴ Ἐφραθίτης εἶ; καὶ εἶ-
6 πεν, Οὔ. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Εἶπον δὴ σίβολες. καὶ οὐ κατηύθυνεν τοῦ λαλῆσαι ὅτως· καὶ ἐκράτουν (σ) αὐτῶ, καὶ ἔσφαζεν αὐτὸ πρὸς τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἔπεσεν (τ) ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ Ἐφραὶμ δύο καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες.
7 Καὶ ἔκρινεν Ἰεφθάε τὸν Ἰσραὴλ ἓξ ἔτη. καὶ ἀπέθανεν Ἰεφθάε ὁ Γαλααδίτης, καὶ ἐτάφη (υ)
8 ἐν πόλει αὐτοῦ Γαλαάδ. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν
9 τὸν Ἰσραὴλ (φ) Ἀβεσσὰν ἀπὸ Βηθλεέμ. Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριάκοντα υἱοί, καὶ τριάκοντα (χ) θυγατέρες, ἃς ἐξαπέστειλεν ἔξω, καὶ τριάκοντα θυγατέρας εἰσήνεγκαν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔξωθεν.
10 καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἑπτὰ ἔτη. Καὶ (ψ) ἀπέθα-
11 νεν Ἀβεσσὰν, καὶ ἐτάφη ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (ω) Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης δέκα ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν (α) Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν Αἰλὼμ ἐν γῇ
12 Ζαβουλών. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (β)
13 Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης. Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ, καὶ τριάκοντα (γ) υἱῶν υἱοὶ ὀπισαίνοντες ὀπὶ ἑβδομήκοντα πῶλοι. καὶ
14 ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ὀκτὼ ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν (δ) Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης, καὶ
ὅσῃ τὸν Ἀμαλήκ.

CAP. XII.

ET clamavit vir Ephræm, & transierunt ad (a) Aquilonẽ : & dixerũt ad Jephthæ; Propter quid transisti pugnare in filios Ammõ, & nos non vocásti ire tecum? Domũ tuã incendem⁹ super te in igni. Et dixit ad eos Jephthæ, Vir pugnator eră ego, & popul⁹ meus: & filii Ammon (b) valdé. Et clamavi vos: & non salvástis me de manu eorũ. Et vidi, quia non (c) es salvator: & posui animam meã in manu mea, & transii ad filios Ammon : & dedit eos Dominus in manu mea. Et ad quid ascendistis super me in die hac, ad pugnandũ in me? Et congloba vit Jephthæ omnes viros Galaad, & conflixit cũ Ephræm. Et percusserunt viri Galaad ipsum Ephræm, quia dixerunt; (d) Evasores ipsius Ephræm vos Galaad, in medio ipsius Ephræm , & in medio ipsi⁹ Manasse. Et præoccupavit Galaad transitus Jordanis ipsius Ephræm. Et (e) dicebant eis ii, qui evaserant de Ephræm, Transeam⁹. Et dixerunt eis viri Galaad, Nunquid Ephrathites es? Et dixit, Non. Et dixerunt ei, Dic nunc (f) spica. Et non dirigebat loqui sic. Et apprehendebant eum : & (g) immolabant eũ ad transitus Jordanis. Et ceciderunt in tempore illo de Ephræm duo & quadraginta millia. Et judicavit Jephthæ Israel sex annis. Et mortuus est Jephthæ Galaadites : & sepelius est in civitate sua Galaad. Et post eũ judicavit Israel Abessan de Bethlem. Et erant ei triginta filii, & triginta filiæ, quas emisit foràs: & triginta filias introduxit filiis suis de foris. Et judicavit Israel septẽ annis. Et mortu⁹ est Abessan: & sepultus est in Bethlee. Et judicavit post eũ Israel Ælom Zabulonites decẽ annis. Et mortuus est Ælom Zabulonites: & sepul⁹ est in Ælom (b) in terra Zabulon. Et judicavit post eũ Israel Abdon filius Ellel Pharathonites. Et erant ei quadraginta filii, et triginta filiorũ filii insidentes super septuaginta pullos. Et judicavit Israel octo annis. Et mortuus est Abdon filius Ellel Pharathonites: & sepultus est in Pharathon in terra Zabulon. Et in monte ipsi⁹ Amalec.

MS. A. (α) Καὶ συνήχθησ οἱ υἱοὶ Ἐφραὶμ, καὶ ἦλθον εἰς Κεφειρὰ, καὶ εἶπον (β) Τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν ἐν τοῖς υἱοῖς (γ) ἐμπρήσωμέν ἐν πυρί. (δ) Ἀνὴρ ἀντιδικῶν ἤμην (ε) καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν ἐταπείνουν με ζόφος· (ζ) πρὸς ὑμᾶς, (η) οὐκ ἦν ὁ ζώζων, καὶ ἐθέμην (θ) ἐν τῇ χειρί (ι) δίκην πρὸς τοὺς υἱοὺς (κ) παρέδωκεν (λ) ἐνώπιόν με (μ) ἵνατί ἀνέβητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῦ πολεμεῖν ἐν ἐμοί; Καὶ συνήθροισεν Ἰεφθάε (ν) καὶ ἐπολέμει τὸν Ἐφραίμ. (ξ) διασεσωσμένοι(ο) ἐμ μέσῳ Ἐφραὶμ, καὶ ἐμ μέσῳ Μανασσῆ. Καὶ προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλαὰδ (π) καὶ ἐλέγοντο ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφραὶμ, (ρ) Μὴ ὑμεῖς εἶτε τοῦ Ἐφραίμ; καὶ εἶπαν, Οὐκ ἐσμέν. Καὶ εἶπον αὐτοῖς, Εἴπατε δὴ σύνθημα. καὶ *καὶ πύθωνα τοῦ λαλῆσαι ὅτως· (σ) αὐτὸ, καὶ ζόφιζον αὐτὸς ὀπὶ τὰς (τ) ἐξ Ἐφραὶμ τοῦ κειρῷ ἐκείνῳ δύο *πεσεγήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ (υ) ἐν τῇ πόλει (φ) Ἐσεζὼν ἐκ Βαδεεμ. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (χ) θυγατέρες ἐξαπεσταλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκες εἰσήγαγον τοῖς (ψ) ἀπέθανεν ἐν Ἐσεζὼν, καὶ (ω) Αἰλὼν ὁ Ζαβουλίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ δέκα (α) Αἰλὼν ὁ Ζαβουλίτης ἐν Αἰλεὶμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸ ἐν γῇ (β) Λαβδὼμ υἱὸς Σηλὶμ ὁ Φαραθωνίτης. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πεσεγήκοντα υἱοὶ, καὶ τριάκοντα (γ) υἱῶν αὐτῶ ὀπισαίνοντες ὀπὶ (δ) Λαβδὼμ υἱὸς Σηλὶμ ὁ Φαραθωνίτης, (ε) Φαραθὼν (ζ) ὄρει Λαναάν.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יב

1 וְאִתְכַּנַּשׁ אֱנָשׁ אֶפְרַיִם וַעֲבַר לְצִפּוֹנָא וַאֲמַרוּ לְיִפְתָּח מָא דִין עֲבַדְתָּא לַאֲנָחָא קְרָבָא בִּבְנֵי
2 עַמּוֹן וְלָנָא לָא קְרֵיתָא לְמֵיזַל עִמָּךְ בֵּיתָךְ נוּקִיד עֲלָךְ בְּנוּרָא : וַאֲמַר יִפְתָּח לְהוֹן אֱנָשׁ דִּין
3 הֲוֵיתִי אֲנָא וְעַמִּי וּבְנֵי עַמּוֹן לַחֲדָא וּבְעִית אֲנָא מְנָכוֹן וְלָא פְרַקְתּוּן יָתִי מִידְהוֹן : וְחָזֵית אֲרֵי
לֵיתָךְ פְּרִיק וּמְסָרִית נַפְשִׁי כְּעַל נַב לְאִתְקְטָלָא וְעִבְרִית לְוָת בְּנֵי עַמּוֹן וּמְסַרנוּן יְיָ בִּידִי
4 וּלְמָא סַלְקְתּוּן לְוָתִי יוֹמָא דִין לְאַנָחָא קְרָבָא בִּי : וְכַנַּשׁ יִפְתָּח יָת כָּל אֱנָשֵׁי גִלְעָד וְאַנִיחַ
קְרָבָא עִם דְּבִית אֶפְרַיִם וּמְחוֹ אֱנָשֵׁי גִלְעָד יָת דְּבִית אֶפְרַיִם אֲרֵי אֲמָרוּ מְשֻׁבְיָא דְּבִירַת
5 אֶפְרַיִם מָה אִתּוּן חְשִׁבִין דְּבִית גִּלְעָד בְּנוֹ בִּית אֶפְרַיִם בְּנוֹ בִּית מְנַשֶּׁה: וַאֲחַדוּ דְּבִית גִּלְעָד
יָת מְגִיזוֹת יַרְדְּנָא עַל דְּבִית אֶפְרַיִם וַהֲוָה כַּד אֲמַר חַד מִמְּשֻׁבְיָא דְּבִירַת אֶפְרַיִם אֶעְבַּר
6 וַאֲמַרִין לֵיהּ אֱנָשֵׁי גִלְעָד אֶפְרָתִי אַתָּ וַאֲמַר לָא : וַאֲמַרִין לֵיהּ אֱמַר כְּעַן שִׁבֹּלֶתָא וַאֲמַר
סִבֹּלֶתָא וְלָא מְתַקֵּן לְמַלָּלָא כֵּן וַאֲחִדִין לֵיהּ וּנְכָסִין לֵיהּ בְּמְגִיזוֹת יַרְדְּנָא וְאִתְקְטָלוּ בְּעִדָּנָא
הַהִיא מֵאֶפְרַיִם אַרְבְּעִין וְתַרִין אַלְפִין : וְדָן יִפְתָּח יָת יִשְׂרָאֵל שִׁית שְׁנִין וּמִית יִפְתָּח
7 גִּלְעָדָאָה וְאִתְקְבַר בְּקִרְוֵי גִלְעָד : וְדָן בַּתְרוֹהִי יָת יִשְׂרָאֵל אִבְצָן דְּמִבֵּית לָחֶם : וַהֲוָה לֵיהּ
8 תְּלָתִין בְּנִין וּתְלָתִין בְּנָן שְׁלַח לְבָרָא וּתְלָתִין בְּנָן כְּלָן אֶעֵיל לְבְנוֹהִי מִן בְּרָא וְדָן יָת
9 יִשְׂרָאֵל שְׁבַע שְׁנִין: וּמִית אִבְצָן וְאִתְקְבַר בְּבֵית לָחֶם: וְדָן בַּתְרוֹהִי יָת יִשְׂרָאֵל אֵילוֹן דְּמִבֵּית
10 זְבוּלֻן וְדָן יָת יִשְׂרָאֵל עַסַר שְׁנִין: וּמִית אֵילוֹן דְּבֵית זְבוּלֻן וְאִתְקְבַר בְּאַיָלוֹן בַּאֲרַע זְבוּלֻן: וְדָן
11 בַּתְרוֹהִי יָת יִשְׂרָאֵל עַבְדוֹן בַּר הִלֵּל דְּמִפִּרְעָתוֹן : וַהֲוָה לֵיהּ אַרְבְּעִין בְּנִין וּתְלָתִין בְּנֵי בְנִין
12 רְכִיבִין עַל שִׁבְעִין עַיְלִין וְדָן יָת יִשְׂרָאֵל תְּמָנְיָא שְׁנִין: וּמִית עַבְדוֹן בַּר הִלֵּל דְּמִפִּרְעָתוֹן
וְאִתְקְבַר בְּפִרְעָתוֹן בְּאַרַע שִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם בְּטוּרָא דְּבֵית עֲמָלֵק :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

ET congregatus est homo Ephraim, et transiit ad Septentrionem : et dixerunt Jiphthahh, Quid hoc fecisti ad ineundum bellum in filios Ghamon, et nos non vocásti ad eundum tecum ? domum tuam incendemus sup te in igne. Et dixit Jiphthahh illis, Homo judicii fui; ego et populus meus, et filii Ghamon valde; et petivi *ego* à vobis, et non liberastis me de *manu* eorum. Et vidi quod non tu liberans, et tradidi animam meam *quasi pro-pe* ad occidendum ; et transivi ad filios Ghamon, et tradidit eos Dñs in manu meâ: et ad quid ascendistis ad me die hãc ad ineundũ bellũ in me? Et congregavit Jiphthahh omnes homines Gilghad, et inivit bellũ cũ domo Ephraim; et percusserunt viri Gilghad illos domꝰ Ephraim; nam dixerunt, Evasi domꝰ Ephraim quid vos putantes de domo Gilghad intra domum Ephraim, et intra domũ Menasse ? Et occuparunt de domo Gilghad vada Jordanis super de domo Ephraim ; et fuit quando dixit unus ex evasis domus Ephraim, Transibo: et dicentes ei homines Gilghad, Ephratæ⁹ tu ? et dixit, Non. Et dicentes ei ; Dic nunc Ssubeltha: et dixit, Szubeltha; et non directus ad loquendum rectè : et apprehendentes eum & occidentes eum in vadis Jordanis : et occisi sunt in tempestate illa ex Ephraim quadraginta et duo millia. Et judicavit Jiphthahh Israel sex annis, et mortuꝰ est Jiphthahh Gilghadæ⁹, et sepulꝰ est in urbiꝰ Gilghad. Et judicavit post eum Israel Ibszan *qui* de Bethlehhem. Et fuit ei triginta filii, et triginta filias misit foras, et triginta nurꝰ adduxit filiis suis de foris; et judicavit Israel septẽ annis. Et mortuꝰ est Ibszã, et sepulꝰ est in Bethlehhem. Et judicavit post eum Israel Elon *qui de domo* Zebulun, et judicavit Israel decẽ annis. Et mortuꝰ est Elon de domo Zebulun, et sepulꝰ est in *Ajalon* in terrâ Zebulun. Et judicavit post eũ Israel Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon. Et fuit illi quadraginta filii, et triginta filii filiorum, equitantes super septuaginta pullos; et judicavit Israel octo annos. Et mortuus est Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon, et sepulꝰ est in Pirghathon, in terrâ tribꝰ Ephraim, in monte domꝰ Ghamalek.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* مقالة * بت *

CAP. XII.

1 * ܘܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܦܪܝܡ ܘܥܒܪ ܨܦܘܢ ܘܐܡܪ ܠܝܦܬܚ ܠܡܐ ܥܒܪܬ ܠܡܐ ܠܡܥܪܟ ܠܡܗܘܬ ܠܡܟ ܠܡܩܪܒ ܠܡܐ ܩܪܝܢ ܠܢ ܠܡܐ ܢܐܣ ܒܝܬܟ ܥܠ ܝܩܕܐ ܐܢ ܐܬ ܠܡ

ספר שופטים: יג

CAP. XIII. יג

: Domini oculis in malum *faciendum ad* ,Iſrael filii addiderunt Et
1 וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
.annis quadraginta Peliſtinorum manu in Dominus eos *deditque*
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים אַרְבָּעִים שָׁנָה:
,Manoach ejꝰ nomen & ,Danitarũ familia de ,Sorah de unus vir fuit Et
2 וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ מָנוֹחַ
Domini angelus eſt conſpectus Et .peperit non & ,ſterilis ejus uxor &
3 וְאִשְׁתּוֹ עָקָרָה וְלֹא יָלָדָה: וַיֵּרָא מַלְאַךְ־יְהוָה
non & ,ſterilis tu nunc Ecce : eam ad dixit & ,*mulierem ad*
אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אַתְּ־עֲקָרָה וְלֹא
,*nunc cuſtodire* nunc Et .filium paries & ,concipies & : peperiſti
יָלַדְתְּ וְהָרִית וְיָלַדְתְּ בֵּן: וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא
.immundum omne comedas ne & ,ſechar & ,vinum bibas ne &
4 וְאַל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טָמֵא:
ſuper aſcendet non novacula & ;filium paries & ,prægnans tu ecce Quia
5 כִּי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־
ipſe & : utero ab puer erit Dei Nazaræus quia :ejus caput
רֹאשׁוֹ כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבָּטֶן וְהוּא
venit Et .Peliſtinorum manu de Iſrael ſervare incipiet
יָחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וַתָּבֹא
,me ad venit Dei Vir : dicendo ,ſuo viro dixit & ,mulier
6 הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִישָׁהּ לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי
non & : valde terribilis Dei angeli aſpectꝰ tanquã ejus aſpectus &
וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים נורָא מְאֹד וְלֹא
.mihi indicavit non ſuum nomen & : *ipſe* unde ,ubi eum interrogavi
שְׁאִלְתִּיהוּ אֵי מִזֶּה הוּא וְאֶת־שְׁמוֹ לֹא הִגִּיד לִי:
ne nunc & : filium paries & ,*prægnans tu* Ecce : mihi dixit Et
7 וַיֹּאמֶר לִי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְעַתָּה אַל־
quia ; immundum omne comedas ne & ,ſechar & ,vinum bibas
תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טָמֵא כִּי־
.ſuæ mortis diem ad uſque utero ab puer erit Dei Nazaræus
נְזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבֶּטֶן עַד־יוֹם מוֹתוֹ:
vir ;mi domine *me In* : ait & ,Dominum ad Manoach oravit Et
8 וַיְעַתֵּר מָנוֹחַ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ
,nos doceat & ,nos ad *adhuc* quæſo veniat ,miſiſti quem Dei
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יָבוֹא־נָא עוֹד אֵלֵינוּ וְיוֹרֵנוּ
:Manoach *voce in* Deus audivit Et .*nato* puero faciamus quid
9 מַה־נַּעֲשֶׂה לַנַּעַר הַיּוּלָד: וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים בְּקוֹל מָנוֹחַ
:agro in *ſedens* ipſa & ;*mulierem* ad *adhuc* Dei angelꝰ venit &
וַיָּבֹא מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־הָאִשָּׁה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בַּשָּׂדֶה
,cucurrit & ,mulier feſtinavit Et .ea cum non ejus vir Manoach &
10 וּמָנוֹחַ אִישָׁהּ אֵין עִמָּהּ: וַתְּמַהֵר הָאִשָּׁה וַתָּרָץ
vir *me ad* eſt conſpectꝰ Ecce :eum ad ait & ,ſuo viro nunciavit &
וַתַּגֶּד לְאִישָׁהּ וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְאָה אֵלַי הָאִישׁ
poſt Manoach ivit & ,Surrexitque .*me* ad die in venit qui
11 אֲשֶׁר־בָּא בַיּוֹם אֵלָי: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי
qui ,vir tu Num : ei dixit & ,virum ad venit & ;ſuã uxorẽ
אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר־
Nunc :Manoach Dixitque .*Ego* : ait Et ?mulierem ad es locutus
12 דִּבַּרְתָּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ עַתָּה
dixit Et ?ejus opus & ,pueri judicium erit quod ;*tua verba* veniat
יָבֹא דְבָרֶיךָ מַה יִּהְיֶה מִשְׁפַּט־הַנַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ: וַיֹּאמֶר
,mulierem ad dixi · quæ omnibꝰ Ab :Manoach ad Domini angelus
13 מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ מִכֹּל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֶל־הָאִשָּׁה
,vinum &;comedat non ,vini vite de *egredietur* quod omni De *.cuſtodiatur*
תִּשָּׁמֵר: מִכֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכֵל וְיַיִן
,ei præcepi quod omne :comedat ne immundũ omne & ;bibat ne ſechar &
וְשֵׁכָר אַל־תֵּשְׁתְּ וְכָל־טָמְאָה אַל־תֹּאכֵל כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתִיהָ
,te *nunc Reimeamus* : Domini angelum ad Manoach Dixitq; *.cuſtodiat*
14 תִּשְׁמֹר: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה נַעְצְרָה־נָּא אוֹתָךְ
.caprarum hœdum *tuas facies ad faciemus* &
וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי עִזִּים:

Verſio VUL. LAT.

CAP. XIII.

1 RUrſúmq; filii Iſrael fecerũt malum in conſpectu Dñi : qui tradidit eos in manꝰ Philiſthinorũ quadraginta annis. Erat autẽ quidam vir de Saraa,et de ſtirpe Dan,nomine Manue,habens uxorẽ ſterilem.Cui apparuit Angelus Dñi, & dixit ad eam, Sterilis es & abſque liberis:ſed concipies & paries filium. Cave ergò ne bibas vinũ ac ſicerã,nec immundum quidquam comedas: Quia concipies,& paries filiũ,cujꝰ non tanget caput novacula : erit enim Nazarꝰ Dei ab infantia ſua,et ex matris utero,et ipſe incipiet liberare Iſrael de manu Philiſthinorũ. Quæ cùm veniſſet ad maritũ ſuum,dixit ei ; Vir Dei venit ad me, habens vultũ angelicum,terribilis nimis. Quẽ cùm interrogâſſẽ,quis eſſet, & unde veniſſet, & quo nomine vocaretur,noluit mihi dicere : Sed hoc reſpondit, Ecce concipies & paries filium:cave ne vinum bibas,nec ſicerã, & ne aliquo veſcaris immundo: erit enim puer Nazarꝰ Dei ab infantia ſua,ex utero matris ſuæ uſq; ad diem mortis ſuæ. Oravit itaque Manue Dñm, & ait; Obſecro Dñe, ut vir Dei, quẽ miſiſti, veniat iterùm,& doceat nos quid debeamꝰ facere de puero, qui naſciturꝰ eſt. Exaudivítque Dñs deprecantẽ Manue, & apparuit rurſũ Angelꝰ Dei uxori ejus ſedenti in agro. Manue autẽ maritus ejꝰ non erat cum ea. Quæ cùm vidiſſet Angelum, feſtinavit,& cucurrit ad virũ ſuum:nuntiavítque ei, dicens ;Ecce apparuit mihi vir,quem antè viderã. Qui ſurrexit,& ſecutꝰ eſt uxorem ſuã: veniénſque ad virum, dixit ei ; Tu es qui locutꝰ es mulieri? Et ille reſpondit, Ego ſum. Cui Manue;Quando, inquit,ſermo tuus fuerit expletus,quid vis ut faciat puer?aut à quo ſe obſervare debebit?Dixitq; Angelus Dñi ad Manue , Ab omnibus, quæ locutus ſum uxori tuæ , abſtineat ſe: Et quidquid ex vinea naſcitur,non comedat: vinum & ſiceram non bibat,nullo veſcatur immundo:& quod ei præcepi, impleat atque cuſtodiat. Dixítque Manue ad Angelum Dñi ; Obſecro te ut acquieſcas precibus meis, & faciamus tibi hœdum de capris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιγ'. CAP. XIII.

1 Καὶ (α) προσέθεντο οἱ (ϛ) ἐναντίον (γ) αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων πεντήκοντα ἔτη. Καὶ (δ) ἦν ἀνὴρ εἷς ἀπὸ Σαρεὰ ἀπὸ φυλῆς τῆ Δαν, (ε) ὄνομα αὐτῷ Μανωὲ, καὶ (ε) γυνὴ αὐτῷ στεῖρα καὶ οὐ τίκτουσα. Καὶ (ζ) ὤφθη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, (η) Ἰδοὺ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τίκτουσα, καὶ συλλήψῃ υἱόν. Καὶ νῦν (ι) φύλαξαι δὴ, καὶ μὴ πίῃς οἶνον (κ) καὶ μέθυσμα, καὶ μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον, Ὅτι ἰδοὺ σὺ (λ) ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν· (μ) καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτι Ναζιραῖος Θεοῦ ἔσται τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς κοιλίας· καὶ αὐτὸς ἄρξεται (ν) σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς (ξ) Φυλιστίμ. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ, καὶ εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, λέγουσα, (ο) Ἄνθρωπος Θεοῦ ἦλθε πρός με, (π) καὶ εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος ἀγγέλου Θεοῦ, φοβερὸν σφόδρα· καὶ οὐκ ἠρώτησα αὐτὸν πόθεν ἐστὶ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι. Καὶ εἶπέ μοι, Ἰδοὺ σὺ (ρ) ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. καὶ νῦν μὴ πίῃς οἶνον καὶ (σ) μέθυσμα, καὶ μὴ φάγῃς (τ) πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι Θεοῦ ἅγιον ἔσται τὸ παιδάριον ἀπὸ γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ. Καὶ (υ) προσηύξαλο Μανωὲ πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε (φ) ἀδυνατεῖ, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὃν ἀπέστειλας, ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ (χ) συμβιβασάτω ἡμᾶς τί ποιήσωμεν τῷ (χ) παιδίῳ τῷ τικτομένῳ. Καὶ (ψ) εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς Μανωὲ, (ω) καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν (α) γυναῖκα· καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ, καὶ Μανωὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἦν μετ' αὐτῆς. Καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ (β) ἔδραμε καὶ ἀνήγγειλε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ (γ) ὤφθη πρός με ὁ ἀνὴρ ὃς ἦλθεν ἐν ἡμέρᾳ πρὸς μέ. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη Μανωὲ ὀπίσω τῆς γυναικὸς (δ) αὐτοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν, αὐτῷ. Εἰ σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ, ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος, Ἐγώ. Καὶ εἶπε Μανωὲ, (ε) Νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος τῆς ἕξεως κρίσεως τοῦ παιδίου καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ; Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Μανωὲ, Ἀπὸ πάντων ὧν (ζ) εἴρηκα πρὸς τὴν γυναῖκα, (η) φυλάξεται. Ἀπὸ παντὸς ὃ ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου (θ) τῆς οἴνου, καὶ φάγεται καὶ οἶνον καὶ (ι) μέθυσμα μὴ πίετω, καὶ πᾶν ἀκάθαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ, (κ) φυλάξεται. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, (λ) Καλέσομέν σε, καὶ (μ) ποιήσομέν ἐνώπιόν σου ἔριφον αἰγῶν.

MS.A. (α) προσέθεντο οἱ (ϛ) ἐναντίον (γ) αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων πεντήκοντα (δ) ἐνιαύτους ἦν ἀνὴρ ἐκ Σαραὰ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δαν, (ε) ἡ γυνὴ (ζ) ἔτικτεν. (η) Ἰδοὺ δὴ σὺ (θ) καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. (ι) φύλαξαι, καὶ (κ) καὶ σίκερα, καὶ (λ) ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ (μ) καὶ οὐκ ἀναβήσεται σίδηρος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτι ἡγιασμένον Ναζιραῖον τοῦ Θεοῦ ἔσται τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρὸς· (ν) σώζειν (ξ) ἀλλοφύλων. Καὶ ἤλθεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς, ἐλθέτω δὴ πρὸς ἡμᾶς καὶ φωτιζάτω ἡμᾶς τί (χ) παιδαρίῳ ἐστὶν ποιήσωμεν (ψ) ἐπήκουσεν (ω) παρεγένετο ὁ (α) γυναῖκα αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ, (ϛ) ἔξεδραμεν καὶ ἀπήγγειλεν (γ) ὤπταί μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἀνέστη Μανωὲ καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω (δ) αὐτῆς πρὸς τὸν (ε) Νῦν ἦ ἐλθόντος σου, πῶς ἔσται τὰ κρίματα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ; (ζ) εἶπα πρὸς (η) φυλαξάσθω. Ἀπὸ πάντων ὅσα (θ) οἴνου, ὃ (ι) σίκερα (κ) φυλαξάσθω. (λ) Βιασώμεθα δὴ σὲ, (μ) ποιήσομεν ἐναντίον σου ἔριφον

Paraph. Chald. Verſio Latina.

CAP. XIII

ET addiderunt filii Iſrael ad faciendum ꝙ malum ante Dñm; et tradidit eos Dñs in manu Peliſtæorũ quadraginta annis. Et fuit vir unus ex Szarghah ex proſapiâ Dan,et nomen ejꝰ Manoahh,et uxor ejus ſterilis,non erat ei natus.Et viſus eſt angelus Dñi uxori ejus, et dixit ei ; Ecce nunc tu ſterilis,et non eſt tibi natus,et concipies et paries filium. Et nunc cuſtodire nunc, et non bibas vinũ novum,et vetus;et non comedes omne immundũ: Quia ecce tu concipiens,et paries filiũ, et novacula non tranſibit ſup caput ejus:nam Nazaræus Dñi erit puer ex utero; et ipſe incipiet ad liberandum Iſrael de manu Peliſthæorũ. Et venit mulier,et dixit marito ſuo, ad dicendũ: Propheta Domini venit ad me, et aſpectus ejus,ut aſpectus angeli Dñi fortis valde, et non rogavi eum unde ipſe,et nomen ejus non annunciavit mihi. Et dixit mihi; Ecce tu prægnans et paries filiũ, et nunc non bibes vinũ novũ et vetus, et non comedes omne immundum, nam Nazarꝰ Dñi erit infans à ventre uſq; ad diẽ mortis ejꝰ. Et oravit Manoahh coram Dño,et dixit: Obſecro Dñe,propheta Dñi quem miſiſti veniat nunc rurſus ad nos,et docebit nos quid faciemus infanti qui naſcetur. Et audita eſt ante Dñm oratio Manoahh,et venit Angelus Dñi rurſus ad mulierem,et illa ſedens in agro , et Manoahh maritus ejus non erat cum eâ. Et feſtinavit mulier, et cucurrit, et nunciavit marito ſuo, et dixit ei, Ecce viſus eſt mihi vir qui venit die hac ad me. Et ſurrexit,et ivit Manoahh poſt uxorẽ ſuam,et venit ad virum,et dixit ei:Num tu vir qui locutꝰ es cum uxore mea? et dixit, Ego.Et dixit Manoahh, Nunc firmentur verba tua,quid erit quod dignũ infanti,et quid faciemꝰ ei?Et dixit Angelꝰ Dñi Manoahh,Ex omnib' quæ dixi uxori cuſtodire.Ab omni quod exibit ex vite vini non comedes, et vinum novum et vetus non bibes, & omne immundum non comedes; omnia , quæ juſſi eam, cuſtodies. Et dixit Manoahh Angelo Domini, Tenebimus nunc te, & faciemus ante te hœdum filium caprarum.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

יג

1 ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ומסרנון יי בידא דפלשתאי ארבעין שנין :
2 והוה גברא חד מצרעה מזרעית דן ושמיה מנוח ואתתיה עקרא לית לה ולד :
3 ואתחזי מלאכא דיי לאתתא ואמר לה הא כען את עקרא ולית לך ולד ותעברין ותלדין בר :
4 וכען אסתמרי כען ולא תשתין חמר חדת ועתיק ולא תיכלין כל מסאב : ארי הא את מעברא
5 ותלדין בר ומסכף לא יעבר על רישיה ארי נזירא דיי יהי רביא מן בטנא והוא ישרי
למפרק ית ישראל מידא דפלשתאי : ואתת אתתא ואמרת לבעלה למימר גבי מלאכא דיי
6 אתא לותי וחזויה כחזיו מלאכא דיי חסין לחדא ולא שאלתיה אי מדין הוא ויתשמיה
7 לא חזוי לי : ואמר לי הא את מעברא ותלדין בר וכען לא תשתין חמר חדת ועתיק ולא
תיכלין כל מסאב ארי נזירא דיי יהי רביא מן בטנא עד יום מותיה : וצלי מנוח קדם יי
8 ואמר בבעוותי נביא דיי דשלחתא ייתי כען עוד לותנא וילפנינא מה נעבד לרביא
9 דאתילד : ושמיע קדם יי צלותיה דמנוח ואתא מלאכא דיי עוד לות אתתא והיא יתבא
10 בחקלא ומנוח בעלה לית עמה : ואוחיאת אתתא ורהטת וחויאת לבעלה ואמרת ליה
11 הא אתחזי לי גברא די אתא ביומא דיכי לותי : וקם ואזל מנוח בתר אתתיה ואתא לות
12 גברא ואמר ליה האת גברא די מללתא עם אתתא ואמר אנא: ואמר מנוח כען יתקיימון
13 פתגמך מה יהי דתחזי לרביא ומה נעביד ליה : ואמר מלאכא דיי למנוח מכל דאמרית
14 לאתתא תסתמר : מכל דיפוק מגופנא דחמרא לא תיכול וחמר חדת ועתיק לא תשתי
15 וכל מסאב לא תיכול כל די פקדתה תסתר : ואמר מנוח למלאכא דיי ניחות כען
ונעביד קדמך גדי עזים :

UMI

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIII.

1 Adjecerunt autem rursus filii Israel operari quod malum erat coram Domino, tradiditque eos Dominus in manum Palestinorum quadraginta annis. 2 Erat autem vir quidam de Sadaa, de familia Dan, erátque nomen ejus Menuh, cujus uxor sterilis erat, nec pariebat. 3 Huic mulieri apparuit Angelus Domini, & dixit ad eam, Ecce tu sterilis es, nec paris; concipies modò, pariésque filium. 4 Cave ne bibas vinum aut siceram, néve comedas quicquam immundum: 5 Quoniam ecce concipies & paries filium, cujus caput novacula minimè conscendet, eò quòd Nazaræus Dei futurus est puer ille inde à vulva; ipséque incipiet salvare Israelem de manu Palestinorum. 6 Veniens autem mulier illa dixit marito suo, Vir Dei venit ad me, & apparuit mihi specie Angeli Dei; unde vehementer expaveíscens haud scíscitata sum ab eo undenã esset, nec nomen suum indicavit mihi. 7 Et dixit mihi, Ecce conceptura es & paritura filiũ; deinceps ne bibas vinum aut siceram, & nihil immundi comedas: quoniã temperans Dei futurus est puer ille inde à vulva usque ad diem quo morietur. 8 Precatus est itaque Menuh Dominũ, & ait; Quæso Domine, vir Dei quẽ misisti, veniat iterum ad nos, doceátq; quid faciamus puero nascituro. 9 Exaudivit autem Dominus vocem Menuh, & venit iterum Angelus Domini ad mulierem illam dum ipsa sederet in agro, nec esset Menuh maritus ejus apud ipsam. 10 Festinans ergò mulier cucurrit, & significavit marito suo, ac dixit ei; Ecce apparuit mihi vir ille qui eâ die ad me venerat. 11 Quare surgens Menuh abiit cum uxore sua, veniénsque ad virũ illum, dixit ei, Túne es vir ille qui allocutus fueras hanc mulierem? 12 qui respondit, Ego sum. Ait illi Menuh, Nunc quidem fiet sermo tuus, *sed* dic mihi quod erit præscriptum pueri & facta ipsius. 13 Dixit Angelus Domini ad Menuh, Ab omni re quam prædixi mulieri, sibi caveto: 14 Quicquid exit è vite ne comedito, vinum & siceram ne bibito, nihil immundi comedito, quicquid præcepi ei observato. 15 Dixit Menuh ad Angelum Domini, Detineamus te, macte múnsque hœdum caprarum coram te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIII.

1 Redeuntibus autem Israelitis ad miserias suas & malum perpetrandum coram Domino, immisit in eos Dominus Palestinos qui servitute pressérunt eos quadraginta annis. 2 Erat autẽ vir quidam de Sadaa & de familia Dan, nomine Manah, cujus uxor sterilis erat haud pariens. 3 Huic mulieri apparuit Angelus Domini, et dixit ei, Tu quidem sterilis es, necdum peperisti; sed mox conceptura es, & paritura filium. 4 Cave tibi, & ne bibas vinum aut quicquã inebrians, nec comedas quicquam immundum. 5 Quoniã conceptura es, ac paritura filium cujus caput haudquaquã radetur novacula, quia puer erit addictus Deo ex quo erit in utero; ipséque incipiet salvare Israelem à Palestinis. 6 Venit itaq; mulier ad maritũ suum, dixitq; ad eum, Apparuit mihi vir Dei, & venit ad me in forma aspectûs Angeli Dei, quem ego admodũ formidans haud interrogavi undenam esset, neque significavit mihi nomen suum. 7 Dixit autem mihi, Tu quidem conceptura es, ac paritura filium. Præterea dixit mihi, Ne bibas vinũ nec quicquam inebrians, néve comedas quicquam immundum; quia puer erit Deo dicatus ex quo erit in utero usque ad diem mortis suæ. 8 Quare deprecatus Manuh Dominum, dixit, Rogo te O Domine, ut vir ille quem tuo nomine ad nos misisti, denuò revertatur ad nos, doceatque nos quid agere debeamus de puero qui nascetur. 9 Audivitq; Dominus vocem Manuh: venit enim Angelus Domini ad mulierem illam dum ipsa sederet in agro, nec esset Manuh maritus ejus apud ipsam. 10 Quare festinans mulier accurrit ad maritum suum, & indicavit illi, dicens, Venit ad me vir ille qui ad me venerat illã die. 11 Surgens itaque Manuh abiit cum uxore, & dixit ad illum, Túne ille es qui allocutus fueras hanc mulierem? Ait, Imò, ego sum. 12 Dixit Manuh, Nunc finem assequentur verba tua; at indica mihi rem pueri & opus ejus. 13 Dixit Angelus Domini ad Manuh, Abstineat mulier ab omnibus quæ interdixi ei, 14 Et ne comedat quicquam immundum, sed observet quicquid mandavi ei. 15 Dixit Manuh ad Angelum Dei excelsi, Sedeas igitur donec hœdum mactemus, paremus, & offeramus tibi.

ספר שופטים: יד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

comedam non ,me *retineris* Si : Manoach ad Domini ;angelus Dixitque

16 וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל מָנוֹחַ אִם תְּעַצְּרֵנִי לֹא אֹכַל
quia ;*eam facies ascendere* Domino ,*ascensionem* feceris si & : tuo pane *in*
בְּלַחְמֶךָ וְאִם תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה כִּי
Dixitque .*ipse* Domini angelus quòd Manoach sciebat non
17 לֹא יָדַע מָנוֹחַ כִּי מַלְאַךְ יְהוָה הוּא: וַיֹּאמֶר
venerit cùm ? tuum nomen Quod : Domini angelum ad Manoach
מָנוֹחַ אֶל מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי יָבֹא
: Domini angelus ei Dixitque .te prosequemur honore & ,*tua verba*
דְבָרֶיךָ וְכִבַּדְנוּךָ: וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה
cepit Et ? *mirabile* ipsum & ,*meo nomine in interrogabis* hoc quid ut
19 לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא פֶלְאִי: וַיִּקַּח
petram super *fecit ascendere & ,munus* & ,caprarum hœdum Manoach
מָנוֹחַ אֶת גְּדִי הָעִזִּים וְאֶת הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל הַצּוּר
ejus uxor & ,Manoach & : faciendum ad fecit miraculum & : Domino
לַיהוָה וּמַפְלִא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ
,cœlum in altare desuper flamma *ascendendo in* ,fuit Et *videntes*
רֹאִים: וַיְהִי בַּעֲלוֹת לַהַב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשָּׁמַיְמָה
ejus uxor & ,Manoach & : altaris flamma in Domini angelus ascendit &
וַיַּעַל מַלְאַךְ יְהוָה בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ
adhuc addidit non Et .terram in *suas facies* super *cecidерunt* & ,*videntes*
רֹאִים וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם אָרְצָה: וְלֹא יָסַף עוֹד
cognovit Tunc .ejus *uxorem ad* & ,Manoach *ad consfici* Domini angelus
מַלְאַךְ יְהוָה לְהֵרָאֹה אֶל מָנוֹחַ וְאֶל אִשְׁתּוֹ אָז יָדַע
ad Manoach Dixitque .*ipse* Domini angelus quòd ,Manoach
מָנוֹחַ כִּי מַלְאַךְ יְהוָה הוּא: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל
Dixitque .vidimus Deum quia ,moriemur Moriendo :suam uxorem
אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ: וַתֹּאמֶר
suscepisset non ,nos occidere Dominus voluisset Si : sua uxor ei
לוֹ אִשְׁתּוֹ לוּ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא לָקַח
,hæc omnia nobis ostendisset nec ,*munus & ascensionem* nostra manu de
מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הֶרְאָנוּ אֶת כָּל אֵלֶּה
mulier peperit Et .*ipsa sicut* nos fecisset audire non tempus secundùm &
24 וְכָעֵת לֹא הִשְׁמִיעָנוּ כְּזֹאת: וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה
ei benedixit & ,puer *evasit grandis* & ; Simson ejus nomen vocavit &,filium
בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ
eastrametatione in eû *agitare vices per* Domini spiritus Cœpitque .Dominus
25 יְהוָה: וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה־דָן
.Esthaol inter & ,Sorhah inter ,Dan
בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל:

CAP. XIV.

filiabus de Timnath in mulierê viditque ,Timnath in Simson descendit Et

1 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה מִבְּנוֹת
: ait & ,*sua* matri ac *suo* patri nunciavitque ascendit Et .Philistinorum
פְּלִשְׁתִּים: וַיַּעַל וַיַּגֶּד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר
accipite nunc & : Philistinorum filiabus de Timnath in vidi Mulierem
אִשָּׁה רָאִיתִי בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קְחוּ־
filiabus in non An :sua mater & su' pater ei Dixitq; .uxorem in mihi eam
אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הַאֵין בִּבְנוֹת
capiendum ad vadens tu quia ,mulier meo populo omni in &,tuorû fratrû
אַחִיךְ וּבְכָל־עַמִּי אִשָּׁה כִּי־אַתָּה הוֹלֵךְ לָקַחַת
Eam : *suû patrem ad* Simson dixitque ? *præputiatis* Philistinis de uxorem
אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אֹתָהּ
sua mater & suus pater Et .meis oculis in *recta* ipsa quia ,mihi accipe
קַח־לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי: וְאָבִיו וְאִמּוֹ
quærens ipse occasionem quia ,*ipsa* Domino à quòd sciebant non
לֹא יָדְעוּ כִּי מֵיְהוָה הִיא כִּי־תֹאֲנָה הוּא מְבַקֵּשׁ
.Israel in *dominantes* Philistæi illo tempore in & : Philistæis à
מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים מֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל:
venerunt & ; Timnath in ejus mater & ejus pater & ,Simson descendit Et
15 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ
.ejus occursum in rugiens *leonum* catulus ecce & ,Timnath vineas ad usq;
עַד־כַּרְמֵי תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת שֹׁאֵג לִקְרָאתוֹ:

16 Cui respondit Angelus; Si me cogis,non comedam panes tuos: si autê vis holocaustû facere,offer illud Dño. Et nesciebat Manue quòd Angel' Dñi esset.
17 Dixitq; ad eum; Quod est tibi nomen, ut, si sermo tu' fuerit
18 explet', honorem' te? Cui ille respondit; Cur quæris nomen
19 meû,quod est mirabile? Tulit itaq; Manue hœdû de capris, & libamenta, & posuit super petrã, offerens Dño, qui facit mirabilia: ipse autê & uxor
20 ej' intuebantur. Cúmq; ascenderet flamma altaris in cœlũ,Angel' Dñi pariter in flamma ascendit. Quod cùm vidissent Manue & uxor ej', proni
21 ceciderunt in terrã. Et ultrà eis non apparuit Angel' Dñi. Statímq; intellexit Manue Angelû Dñi esse. Et dixit ad uxorem suã; Morte moriemur,
22 quia vidim' Deû. Cui respondit mulier; Si Dñs nos vellet occidere, de manib' nostris holocaustum & libamenta non suscepisset, nec ostendisset nobis hæc omnia, neque ea quæ
24 sunt ventura dixisset. Peperit itaq; filiũ, & vocavit nomen ejus, Samson. Crevitq; puer, & benedixit ei Dñs. Cœpitque Spirit' Dñi esse cũ eo in castris Dan inter Sarea & Esthaol.

CAP. XIV.

1 DEscendit ergò Samson in Thamnatha: videnſq; ibi mulierem de filiab' Philisthiim,
2 Ascendit, & nuntiavit patri suo, & matri suæ,dicens; Vidi mulierem in Thamnatha de filiab' Philisthinorũ: quã, quæso, ut mihi accipiatis uxorem.
3 Cui dixerunt pater & mater suæ; Numquid nõ est mulier in filiab' fratrũ tuorũ,et in omni populo meo, quia vis accipere uxorem de Philisthiim,qui incircumcisi sunt? Dixitq; Samson ad patrẽ suũ; Hanc mihi accipe: quia placuit oculis meis.
4 Parentes autê ejus nesciebant quòd res à Dño fieret, et quæreret occasionem contra Philisthiim: eo enim tempore Philisthiim dominabantur Is-
5 raeli. Descendit itaq, Samson cũ patre suo & matre in Thamnatha. Cúmq; venissent ad vineas oppidi, apparuit catulus leonis sævus,& rugiens,& occurrit ei.

16 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Μανωὲ, (ν) Ἐὰν κατάσχῃς, οὐ φάγομαι ἀπὸ τ̃ ἄρτων σου· καὶ ἐὰν (ξ) ποιήσῃς ὁλοκάυτωμα, τ̃ κυρίῳ ἀνοίσεις αὐτό· ὅτι οὐκ ἔγνω Μανωὲ, ὅτι ἄγγελος
17 κυρίου (ο) κύριός αὐτός. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τ̃ ἄγγελον κυρίου, (π) Τί τὸ ὄνομά σοι, ὅτι ἐλθοι τὸ ῥ̃μά σου, (ρ) καὶ δοξάσωμέν σε; Καὶ
18 εἶπεν αὐτ̃ ὁ ἄγγελος κυρίου, (σ) Εἰς τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; καὶ αὐτό ὅτι θαυμαστόν.
19 Καὶ ἔλαβε Μανωὲ τ̃ ἔριφον τ̃ αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγκαν ὅλα τ̃ πίσαν τ̃ (τ) κυρίῳ. καὶ διεχώρισεν ποιῆσαι, καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυ-
20 νὴ (υ) αὐτοῦ βλέποντες. Καὶ ἐγένετο ἐν τ̃ ἀναβαίνειν τ̃ φλόγα (φ) ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου (χ) ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τ̃ (ψ) φλογί. καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ (ω) αὐτοῦ
21 βλέποντες, καὶ ἔπεσον ὅλα πρόσωπον αὐτ̃ ὅλα τὴν γ̃ν. Καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς Μανωὲ καὶ πρὸς τ̃ γυ-
22 ναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω Μανωὲ, ὅτι ἄγγελος κυρίου (α) οὐ ἦν. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τ̃ γυναῖκα αὐτοῦ, Θανάτῳ ἀποθανούμεθα, ὅτι θεὸν
23 (β) εἴδαμεν. Καὶ εἶπεν αὐτ̃ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, (γ) Εἰ ἤθελεν ὁ κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ (δ) ἂν ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ἡμῶν ὁλοκάυτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ (ε) ἂν ἔδειξεν ἡμῖν ταῦτα πάντα, καὶ
24 καθὼς (ζ) καιρὸς οὐκ ἂν ἠκούτισεν ἡμᾶς ταῦτα. Καὶ ἔτεκεν ἡ (η) γυνὴ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμψών. (θ) καὶ ἠρξύνθη τὸ παι-
25 δάριον, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸ κύριος. (ι) Καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου (κ) συνεκπορεύεσθαι αὐτ̃ ἐν παρεμβολῇ (λ) Δὰν, καὶ ἀναμέσον Σαρεὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαόλ.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΚΑὶ κατῆλθε Σαμψὼν εἰς Θαμνατὰ, καὶ εἶδε γυναῖκα ἐν Θαμνατὰ (α) ἀπὸ θ̃ θυγατέρων τ̃ ἀγοφύλων. (ε) Καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλε τῷ (γ) πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ
2 εἶπε, Γυναῖκα ἑώρακα ἐν Θαμνατὰ ἀπὸ θ̃ θυγατέρων τ̃ ἀγοφύλων· καὶ νῦν (ε) λάβετε
3 αὐτὴν μοι εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Μὴ (ζ) ἐκ τῶν θυγατέρων θ̃ ἀδελφῶν σου, καὶ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου γυνὴ, ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα (η) ἀπὸ τ̃ ἀλλοφύλων τ̃ ἀπεριτμήτων; καὶ εἶ-
πε Σαμψὼν πρὸς τ̃ πατέρα αὐτοῦ, Ταύτην λάβε μοι, (θ) ὅτι αὕτη εὐθεῖα ἐν ὀφθαλμοῖς
4 μου. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρίου ἐστὶν, (ι) ὅτι ἐκζήτησιν ἀνδὸς ζητεῖ ἐν τ̃ ἀλλοφύλων. καὶ ἐν τ̃ καιρῷ ἐκείνῳ (κ) οἱ ἀλλόφυλοι κυριεύοντες ἐν Ἰσ-
5 ραήλ. Καὶ κατῆλθεν Σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμνατὰ. (λ) καὶ ἦλθεν ἕως τῆς ἀμπελῶνος Θαμνατὰ, καὶ ἰδοὺ σκύμνος (μ) λέοντος ὠρυόμενος εἰς (ν) συναντησιν αὐτῷ.

Et dixit angelus Domini ad Manoe, Si retinueris, non manducabo de panibus tuis: &, si feceris holocaustum, Domino offeres illud: Quoniam ignoravit Manoe,quia angelus Dei ipse. Et dixit Manoe ad angelũ Domini,Quod nomen tibi? quoniã veniat verbũ tuum, & glorificabimus te. Et dixit ei angelus Domini;Ad quid hoc interrogas nomen meũ? (l) & ipsũ est admirabile. Et sumpsit Manoe hœdum caprarum,& (m) sacrificium: & obtulit super petrã Domino. Et (n) discessit ad faciendũ: & Manoe, & uxor ejus aspicientes. Et factum est, dùm ascenderet flamma de super altari usque ad cœlum, & ascendit angelus Domini in flamma. Et Manoe, & uxor ejus aspicientes, & ceciderunt super faciem suã super terram. Et non apposuit ultrà angel' Domini apparere ad Manoe,et ad uxorẽ ej'. Tunc cognovit Manoe,quoniã angel' Domini hic. Et dixit Manoe ad uxorem suam; Morte moriemur,quoniam Deum vidim'. Et dixit ei uxor ejus; Si vellet Dominꝰ mortificare nos,nõ accepisset de manu nostra holocaustoma,et sacrificium: et (o) nõ ostendisset nobis hæc omnia, & sicut tem' nõ audire fecisset nos hæc. Et peperit mulier filium: & vocavit nomen ejus,Samp'son. Et crevit puer: & benedixit eum Dominus. Et cœpit spiritus Domini simul egredi cũ eo in castra Dan, et inter Sarea,et inter Esthaol.

CAP. XIV.

1 ET descendit Sampson in Thamnatha, & vidit mulierẽ in Thamnatha de filiab' alienigenarum. (a) Et ascendit, & nunciavit patri suo, & matri suæ, & dixit; Mulierẽ vidi in Thamnatha de filiab' Phylistiim: & nunc accipite eã mihi in uxorẽ. Et dixit ei pater ejus, & mater ejus, Nónne sunt (b) filiæ fratrum tuorum,& de omni populo meo mulier; quia tu vadis accipere uxorẽ de alienigenis incircumcisis? Et dixit Sampson ad patrem suum; Hanc accipe mihi; quoniam hæc (c) recta in oculis meis. Et
4 pater ejus & mater ejus ignorabant, quia à Domino est: quoniam vindictam ipse quærit de alienigenis. · Et in tempore illo alienigenæ (d) dominantes in Israel. Et descendit Sampson, & pater ej', & mater ej' in Thamnatha. Et (e) venit usque ad vineam Thamnatha: et ecce catulus leonis rugiens in occursum ejus.

MA.S. (ν) Ἐὰν βιάσῃ με, οὐ φάγομαι τ̃ (ξ) ποιήσεις ὁλοκάυτωμα, κυρίῳ (ο) τῷ θ̃ ἐστιν. Καὶ (π) Τί ὄνομά σοι, ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ (ρ) δοξάσωμέν σε; (σ) Ἰσραὴλ (τ) κυρίῳ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι κυρίῳ, καὶ Μανωὲ (υ) αὐτοῦ ἐστάθησαν. Καὶ (φ) ἐπάνω θεν (χ) εἰς τ̃ οὐρανόν, (ψ) φλογὶ τῆς θυσιαστηρίου εἰς τ̃ οὐρανόν. καὶ (ω) αὐτοῦ ἐστάθησαν, καὶ (α) κυρίου ὄφθη. Καὶ (β) ἐωρακόμεν. Καὶ (γ) Εἰ ἦν βούλετ̃ κύριος (δ) ἂν ἐκζῆσαι τ̃ χειρῶν ἡμῶν (ε) ἂν ἐφώτησεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα, (ζ) ὁ καιρὸς οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα. (η) γυνὴ, καὶ (θ) ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον, καὶ ἠρξατο (κ) συμπορεύεσθαι (λ) Δὰν ἀναμέσον Σαρεὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθάολ.

Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ἐκ τ̃ (ε) Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη (γ) πατρὶ καὶ (δ) τ̃ ἀλλοφύλων, καὶ (ε) λάβετε μοι αὐτ̃ εἰς (ζ) οὐκ ἔστιν ἀπὸ θ̃ θυγατέρων τ̃ ἀδελφῶν σου, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνὴ, (η) ἐν ᾗ (θ) ὅτι ἡρεσεν ὀφθαλμοῖς (ι) ὅτι ἀνταπόδομα αὐτός ἐκζητεῖ (κ) ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τ̃ ὑῶν Ἰσραήλ. (λ) καὶ ἐξέκλεινεν εἰς ἀμπελῶνα Θαμνατὰ, (μ) λεόντων, (ν) ἀπάντη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וַאֲמַר מַלְאֲכָא דְיְיָ לְמָנוֹחַ אִם תְּחַדְּנֵנִי לָא אֵיכוֹל בְּלַחְמָךְ וְאִם תַּעְבִּיד עֲלָתָא קֳדָם יְיָ 16
חֲסַקְנֵהּ אֲרֵי לָא יְדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דְיְיָ הוּא: וַאֲמַר מָנוֹחַ לְמַלְאֲכָא דְיְיָ מַה שְׁמָךְ 17
אֲרֵי יִתְקַיְמוּן פִּתְגָמָךְ וְנִיקָרְנָךְ: וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דְיְיָ לְמָא דְנָן אַתְּ שָׁאֵל לִשְׁמִי וְהוּא 18
מַפְלָא: וּנְסִיב מָנוֹחַ יַת גַּדְיָא בַר עִזְיָא וְיַת תְּקוּרְבָּנְתָא וְאַסֵּק עַל טִינָרָא קֳדָם יְיָ וּמַפְרֵשׁ 19
לְמֶעְבַּד וּמָנוֹחַ וְאִתְּתֵיהּ חָזִן: וַהֲוָה בְּמִסַּק שַׁלְהוֹבִיתָא מֵעִלְוֵי מַדְבְּחָא לְצַיְית שְׁמַיָּא וּסְלִיק 20
מַלְאֲכָא דְיְיָ בִּשְׁלְהוֹבִית מַדְבְּחָא וּמָנוֹחַ וְאִתְּתֵיהּ חָזִן וְנָפְלוּ עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא: וְלָא 21
אוֹסִיף עוֹד מַלְאֲכָא דְיְיָ לְאִתְחֲזָאָה לְמָנוֹחַ וּלְאִתְּתֵיהּ בְּכֵן יְדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דְיְיָ הוּא: 22
וַאֲמַר מָנוֹחַ לְאִתְּתֵיהּ מְמָת נְמוּת אֲרֵי מַלְאֲכָא דְיְיָ חֲזֵינָא: וַאֲמַרַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ אִלּוּ רְעָוָא 23
קֳדָם יְיָ דְּנִמְחֵינָא לָא קַבֵּיל מִנָּנָא עֲלָתָא וּמִנְחָתָא וְלָא אַחֲזַנָּנָא יַת כָּל אִלֵּין וְכְעִדָּן פּוֹן לָא
אַשְׁמַעֲנָא כַּדְהָא: וִילִידַת אִתְּתָא בַּר וּקְרַת יַת שְׁמֵיהּ שִׁמְשׁוֹן וּרְבָא רַבְיָא וּבָרְכֵיהּ יְיָ: 24
וְשָׁרִיאַת רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לְתַקָּפוּתֵיהּ בְּמַשְׁרְיָתָא דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל: 25

יד

וְנָחַת שִׁמְשׁוֹן לְתִמְנַת וַחֲזָא אִתְּתָא בְּתִמְנַת מִבְּנָת פְּלִשְׁתָּאֵי: וּסְלִיק וְחַוִי לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ 1 2
וַאֲמַר אִתְּתָא חֲזֵיתִי בְתִמְנַת מִבְּנָת פְּלִשְׁתָּאֵי וּכְעַן סַבּוּ יָתַהּ לִי לְאִתּוּ: וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֲבוּהִי 3
וְאִמֵּיהּ הַדְּלֵית בְּבְנָת אֲחָתָךְ וּבְכֹל עַמִּי אֲחָתָךְ דְּאַתְּ אָזֵיל לְמִסַּב אִתְּתָא מִפְּלִשְׁתָּאֵי עָרְלָיָא
וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן לַאֲבוּהִי יָתַהּ סַב לִי אֲרֵי הִיא כְּשָׁרַת בְּעֵינָי: וַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לָא יְדָעִין אֲרֵי מִן 4
קֳדָם יְיָ הוּא אֲרֵי תּוֹסְקְפָא הוּא בְּעֵי לְאִתְגָּרָאָה בְּפִלְשָׁתָּאֵי וּבְעִדָּנָא הַהִיא פְּלִשְׁתָּאֵי שַׁלְטִין
בְּיִשְׂרָאֵל: וּנְחַת שִׁמְשׁוֹן וַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לְתִמְנַת וַאֲתוֹ עַד כַּרְמֵי תִמְנַת וַאֲתָא אַרְיָא בַּר אַרְיָן 5
נְהַם לְקֳדָמוֹתֵיהּ:

Et dixit Angelus Dñi Manoahh, Si tenebis me, non comedam in pane tuo; 16
& si facies holocaustum ante Dñm, ascendere facias illud: quia non novit
Manoahh q̃ Angel' Dñi ille. Et dixit Manoahh Angelo Dñi, Quod nomen 17
tuũ? Nam firmabuntur verba tua, et venerabimur te. Et dixit ei Angel' Dñi, 18
Ad quid hoc tu petens ad nomẽ meum, et ipsũ arcanum? Et tulit Manoahh 19
hœdũ filiũ caprarũ, et oblationẽ, et ascendere fecit sup petrã coram Dño,
et mirificavit ad faciendum, et Manoahh et uxor ejus videntes. Et fuit in 20
ascendere flammam de-super altare ad partem cœli, et ascendit Angel' Dñi
in flamma altaris; et Manoahh et uxor ejus videntes, et ceciderunt sup fa-
cies suas super terrã. Et non addidit rursus Angelus Dñi ad videri Mano- 21
ahh et uxori ejus; in sic novit Manoahh quòd Angelus Dñi ipse. Et dixit 22
Manoahh uxori suæ, Mori moriemur, quoniam Angelum Dñi vidimus. Et 23
dixit illi uxor ejus, Si voluntas ab-ante Dñm ut moriamur, non suscepisset
à nobis holocaustum, et munus, et non videre fecisset nos omnia hæc, nec in
opportunitate non audiret nos ut hoc. Et peperit mulier filium, et vocavit 24
nomen ejus Simson: et crevit puer, et benedixit ei Dñs. Et manifit spiritus 25
fortitudinis ab-ante Dominum ad roborandum eum in exercitu Dan inter
Szarghah et inter Esthaol.

CAP. XIV.

ET descendit Simson ad Thimnath, et vidit mulierem in Thimnath, de fi- 1
liab' Philistæorũ. Et ascendit et nunciavit patri suo et matri suæ, & di- 2
xit: Mulierem vidi in Thimnath ex filiabus Philistæorum: et nunc accipite
eam mihi in uxorẽ. Et *dixerunt* illi pater ej' et mater ejus, An non in fili- 3
abus fratrum tuorum, et in omni populo meo mulier; quòd tu vadens ad
accipiendum mulierem ex Philistæis præputiatis? Et dixit Simson patri suo,
Illam accipe mihi, nam illa recta fuit in oculis meis. Et pater ejus et mater 4
ej' non cognoscentes, q̃ ab-ante Dñm illud, q̃ adinventionẽ ille quærens
ad contendendũ in Philistæos: et in tempestate illa Philistæi dominantes in
Israel. Et descendit Simson et pater ej', et mater ej' ad Thimnath; et venerunt 5
usq; ad vineas Thimnath: et ecce leo filius leonũ rugiens ad occursũ ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܐܡܪ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܠܡܢܘܚ ܐܢ ܐܢܬ ܬܫܒܩܢܝ ܠܐ ܐܟܠ ܒܠܚܡܟ ܘܐܢ ܬܥܒܕ ܥܠܬܐ ܠܡܪܝ ܬܣܩܝܢ ܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܡܠܐܟ ܡܪܝ ܡܢ ܐܢ ܫܡܟ ܕܢܬܪ ܡܠܬܟ ܘܢܥܒܕ ܠܟ
17 ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܠܡܢܘܚ ܠܡܐ ܗܢܐ ܫܐܠ ܫܡܝ ܘܗܘ ܦܠܝ ܗܘ ܫܡܗ ܘܢܥܒܕ ܥܠܬܐ ܠܡܪܝ ܘܐܣܩ ܡܢܘܚ ܥܡ ܡܨܪܬܐ
18 ܘܐܡܪ ܠܡܠܐܟ ܡܪܝ ܘܡܢ ܐܢ ܫܡܟ ܕܢܬܪ ܡܠܬܟ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܠܡܢܘܚ ܠܡܐ ܗܢܐ ܫܐܠ ܫܡܝ ܘܗܘ ܦܠܝ ܗܘ ܫܡܗ
19 ܘܐܣܩ ܡܢܘܚ ܥܡ ܓܕܝܐ ܡܢ ܥܙܐ ܘܡܢ ܡܨܪܬܐ ܥܠ ܐܒܢܐ ܘܥܒܕ ܦܠܐ ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܝܢ ܗܘ ܕܥܒܕ ܦܠܐ ܒܥܝܢܝܗܘܢ
20 ܘܗܘܬ ܠܗܒܐ ܡܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܫܡܝܐ ܘܡܠܐܟ ܡܪܝ ܣܠܩ ܒܠܗܒܐ ܕܡܕܒܚܐ ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܝܢ ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ
21 ܘܠܐ ܐܬܝܦ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܠܡܬܚܙܝ ܠܡܢܘܚ ܘܠܐܢܬܬܗ ܗܝܕܝܢ ܐܝܕܥ ܡܢܘܚ ܕܡܠܐܟ ܡܪܝ ܗܘ ܐܡܪ ܠܐܢܬܬܗ ܡܘܬ ܢܡܘܬ
22 ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬ ܠܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬܬܗ ܐܢ ܨܒܐ ܡܪܝ ܕܢܩܛܠܢ ܠܐ ܩܒܠ ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܥܠܬܐ ܘܡܢܚܬܐ ܘܐܦ ܠܐ ܗܘܐ
23 ܡܫܡܥ ܠܢ ܐܝܟ ܗܕܐ ܒܗܕܐ ܥܕܢܐ ܘܝܠܕܬ ܐܢܬܬܐ ܒܪܐ ܘܩܪܝܬ ܫܡܗ ܫܡܫܘܢ ܘܪܒܐ ܗܘ ܝܠܕܐ ܘܒܪܟ ܐܬܗ ܡܪܝ
24 ܘܫܪܝ ܡܢܘܚ ܒܡܚܢܝ ܕܢ ܒܝܢ ܨܥܪܐ ܘܒܝܢ ܐܫܬܐܠ ܘܐܬܝ ܡܠܐܟ ܡܪܝ ܠܐܢܬܬܗ ܘܗܘ ܝܬܒ ܒܚܩܠܐ ܘܠܐ ܥܡ ܒܥܠܗ ܐܦ ܠܐ
25 ܐܫܬܡܝ ܠܗ ܘܐܪܝ ܠܗ ܘܗܘ ܒܥܠ ܐܬܝ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܕܡܠܬ ܥܡ ܐܢܬܬܝ ܗܐ ܐܢܐ ܢܣܒ ܠܟ ܘܐܬܐ ܒܬ ܥܡ ܐܢܬܬܝ ܘܐܬ ܒܬ ܥܡ ܐܢܬܬܟ

* ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ ܠܬܡܢܬ ܘܚܙܐ ܐܬܬܐ ܒܬܡܢܬ ܡܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ ܗܘ ܘܣܠܩ ܘܚܘܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܐܡܪ ܐܬܬܐ ܚܙܝܬ ܒܬܡܢܬ
2 ܡܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ ܗܫܬܐ ܣܒܘ ܠܝ ܐܬ ܗܝ ܠܐܢܬܬܐ ܠܪܝܫܝ ܘܐܡܪ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܠܐ ܐܝܬ ܒܟܠ ܒܢܬ ܐܚܝ ܘܒܟܠ ܥܡܝ ܐܢ ܐܢܬ ܗܐ
3 ܐܙܠ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܐܝ ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܘܠܝ ܐܢܐ ܠܟ ܐܬ ܗܝ ܠܝ ܐܬ ܗܝ ܠܝ ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܐܒܘܗܝ ܗܝ ܠܝ ܐܬ ܗܝ
4 ܠܝ ܐܡܪ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘ ܕܡܢ ܡܪܝ ܗܘ ܐܬܬܐ ܕܡܬܒܥ ܠܗ ܗܘ ܒܥܬ ܦܠܫܬܝܐ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܫܠܛܝܢ ܗܘ ܒܦܠܫܬ
5 ܒܥܡܗ ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ ܘܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܠܬܡܢܬ ܘܐܬܘ ܥܕ ܟܪܡܐ ܕܬܡܢܬ ܘܗܐ ܓܘܪܐ ܕܐܪܝܐ ܥܠ ܩܒܠ ܗܘ ܐܬܐ ܘܓܥܐ ܥܠ ܩܒܠ ܗܘ

Respondit Angelus Dñi Menuh, Etiamsi me detineas, non *tamen* comedã de cibo tuo: sin autem victimam offeras, Dño offer illã. Ignorabat enim Menuh quòd esset Angelus Dñi. Dixit Menuh Angelo Dñi, Quod est nomen tuum, ut cùm evenerit sermo tuus, invitem' te? Ait illi Angelus Dñi, Cur interrogas de nomine meo quod est gloriosissimum? Sumens itaque Menuh hœdum caprarum & similam, obtulit super lapidem Dño, laudabãtque Dñm. Et Menuh atque uxore ejus aspicientibus, ascendit flamma ignis è lapide in cœlum, ascenditque Angelus Dñi in flamma altaris. Quod Menuh & uxor ejus videntes, procubuerunt in facies suas super terrã, & adoraverunt. Nec adjecit amplius Angel' Dñi apparere Menuh & uxori ejus: ac tunc cognoverunt Menuh et uxor ejus quòd Angelus esset Domini. Et dixit Menuh uxori suæ, Proculdubiò moriemur, quia Deum vidim'. Cui respondit uxor, Si Deus vellet morte nos afficere, nequaquàm accepisset à nobis holocaustum & similaginẽ, neque indicâsset nobis hæc omnia tempore isto, neque talia nos audire fecisset. Peperit ergò mulier illa filiũ, & vocavit nomen ejus, Samson: crevitq; puer, & benedixit eum Dominus. Cœpit autem Spiritus Domini promovere eum in castris Dan, inter Sadaa & Estuael.

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

CAP. XIV.

1 DEscendénsque Samson ad Temnath, vidit mulierem quandam in Temnath de filiabus Palestinorum; 2 Et ascendens indicavit patri suo matríque suæ, & dixit eis; Mulierẽ vidi in Temnath de filiabus Palestinorum: accipite quæso, eam mihi uxorem. 3 Dixerunt ei pater suus & mater sua, An nulla est hic in familia patris tui, & in toto populo tuo uxor, ut abeas ad ducendam uxorem è Palestinis incircuncisis? Respondit Samson patri suo, Illam accipite mihi, quoniam ipsa arridet oculis meis. 4 Pater autem ejus ac mater ejus nesciebant quòd hoc esset à Domino, ut pœnam exigeret à Palestinis: nam eo tempore Palestini dominabantur in Israelem. 5 Descendit igitur Samson cum patre matréque suâ in Temnath; cúmque pervenissent usque ad vineas Temnath, en catulus leonis rugiebat ex adverso ipsius.

1

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * قَالَ مَلَكُ ٱلرَّبِّ لِمَنُوحَ * ان انت جلستني لم آكل من طعامك * وان قربت قربانا فعربه لله * وانما
17 قال منوح هذا * لانه لم يعلم انه ملك الرب * ثم قال منوح لملك الرب * ما اسمك * حتي اذا تم
18 قولك سميناك الصي باسمك * فقال له ملك الرب * ما سؤالك عن اسمي * واسمي ممجود * واخذ
19 منوح جديا وسي من السمن * وقربه قربانا على صخر * وجعل يسبح الرب * ومنوح وزوجه عاينا
20 لهبا من نار خرج من الصخرا وصعد الي السما * وصعد ملك الرب بلهب النار الذي خرج
21 من المذبح * فلما راي منوح وامراته ذلك خروا على وجوههما على الارض * ولم يعد ملك الرب
22 ان يترايا لمنوح ولزوجه ايضا * فعرف منوح وقتئذ انه ملك الرب * وقال منوح لامراته *
23 اعلمي انا نموت * لانا عاينا الله * فقالت له امراته * لو ان الله اراد ان يمتنا لم يكن يقبل
24 منا الزيت والسمن * ولم يكن يظهر لنا هذه الاشيا في هذا الزمان * ولم يكن يسمعنا هذه الامور
25 كلها * وولدت الامراة ابنا * ودعت اسمه سمسون * وسب الصبي * وبارك الله عليه * وبدات روح
الرب ان تنسيه في محلة دان * بين صدعا وبين اسطول * الفصل الرابع عشر *

1 * وبزل سمسون الي تمنت * ورای هناك امراة من بنات فلسطين * وصعد اخبر والديه وقال
2 لهما * رايت في تمنت امراة من بنات اهل فلسطين فزوجوها * فقالت له ولدته * لم ليس هاهنا
3 في بيت ابيك واهل عشيرتك امراة * حتي تنطلق وتزوج من بنات فلسطين الغلف * قال
4 سمسون لابيه * ليس اريد غيرها * لاني قد احببتها وحسنت في عيني * ولم يعلم ابوه وامه ان هذا
5 من امر الرب ليتمم من اهل فلسطين * وكان اهل فلسطين ذلك الزمان متسلطين على بني
اسرايل * وبزل سمسون وابواه الي تمنت * فاذا هو ابصر بالله سبل ليث يزار *

Respondit Angelus Domini Manuho, Etiamsi me sedere facias, non tamen tangam cibum tuum: quòd si sacrificium offeras, offer illud Deo: hæc autem dixerat Manuh, quia nesciebat eum esse Angelum Domini. Rursum dixit Manuh Angelo Domini, Quod est nomen tuum, ut cùm exitu comprobatus fuerit sermo tuus, imponamus puero nomen tuum? Ait illi Angelus Domini, Cur me percontaris de nomine meo, cùm nomen meum sit gloriosum? Tum accipiens Manuh hœdum & parum similaginis, obtulit ea sacrificium supra petram, & laudabat Dominum. Et Manuh & uxor ejus viderunt flammam ignis erumpentem è petra, & cœlum versus ascendentem, Angelumque Domini ascendentem in flamma ignis quæ eruperat ex altari. Quod cùm vidissent Manuh & uxor ejus, corruerunt in facies suas super terram. Et non apparuit deinceps Angelus Domini Manuho & uxori ejus: ac tunc cognoverunt Manuh & conjux ejus illum esse Angelum Domini. Quapropter dixit Manuh uxori suæ, Scito nos morituros, quòd Deum viderimus. Dixit ad eum uxor ipsius, Si Deus occidere nos vellet, non accepisset à nobis oleum & similaginẽ, nec ostendisset nobis res istas hoc tempore, nec annuntiâsset nobis omnia hæc negotia. Itaque peperit mulier illa filium, vocavitq; nomen ejus Samson: adolevitque puer ille, & benedixit ei Deus. Cœpitque spiritus Domini vegetare eum in castris Dan, inter Sadaa & inter Estol.

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

CAP. XIV.

1 ET descendit Samson in Temnath, vidit q; illic fœminam de filiabus Palestinæ: 2 Et ascendens significavit parentibus suis, & dixit eis, *Vidi* in Temnath fœminam quandã è filiabus Philistæorum, ducite eã mihi in matrimoniũ. Respondit illi 3 genitrix ejus, Num deest hîc in domo patris tui & genie familiæ tuæ mulier, ut vadas et uxorem accipias à filiabus Philistæorum incircuncisorum? Ait Samson patri suo, Nolo aliam præter ipsam, ipsam enim adamavi, ipsaq; pulchra est in oculis meis. Ignorabant autẽ puer ac mater ejus id esse ex permissu Domini, quatenus vindictam sumeret à Philistæis: exercebant siquidẽ Philistæi tunc tẽporis dominiũ in Israelitas. Itaq; descendentib⁹ Samsone et parentib⁹ ej⁹ in Temnath, ex ipse deprehendit ex adverso sui caulĩ leonis rugientẽ.

1 2 3 4 5

ספר שופטים : יד

Versio VUL. LAT.

6 Irruit autē Spiritꝰ Dñi in Samson, & dilaceravit leonē, quasi hœdum dilacerans fruſta diſcerpens, nihil omnino habens in manu: & hoc patri & matri noluit
7 indicare. Deſcenditq; & locutus eſt mulieri, quæ placuerat
8 oculis ejꝰ. Et poſt aliquot dies revertens ut acciperet eā, declinavit ut videret cadaver leonis, & ecce examen apū in ore leonis erat ac favus mellis.
9 Quem cùm ſumpſiſſet in manibus, comedebat in via: veniénſq; ad patrē ſuū & matrem, dedit eis partē, qui & ipſi cōederunt: nēc tamen eis voluit indicare q̄ mel de corpore
10 leonis aſſumpſerat. Deſcendit itaq; pater ejꝰ ad mulierē, & fecit filio ſuo Samſon convi-
11 viū: ſic enim juvenes facere conſueverant. Cùm ergò cives loci illius vidiſſent eū, dederunt ei ſodales triginta ut eſ-
12 ſent cū eo. Quibꝰ locutus eſt Samſon, Proponā vobis problema: quod ſi ſolveritis mihi intra ſeptē dies convivii, dabo vobis triginta ſindones, & totidē tunicas: Sin autē non potueritis ſolvere, vos dabitis mihi triginta ſindones, & ejuſdem numeri tunicas: Qui reſponderūt ei; Propone problema, ut audiamus. Dixitque
13 eis; De comedente exivit cibus, & de forti egreſſa eſt dulcedo: Nec potuerunt p tres dies propoſitionem ſolvere. Cúmq; adeſſet dies ſeptimus,
14 dixerunt ad uxorem Samſon; Blandire viro tuo, & ſuade ei ut indicet tibi quid ſignificet problema: q̄ ſi facere nolueris, incendemꝰ te, & domū patris tui: An idcircò vocâſtis nos ad nuptias ut ſpoliaretis?
15 Quæ fundebat apud Samſon lachrymas, & querebatur dicens; Odiſti me, & non diligis: idcircò problema, q̄ propoſuiſti filiis populi mei, non vis mihi exponere. At ille reſpondit, Patri meo & matri nolui dicere: & tibi indicare
16 potero? Septem igitur diebus convivii flebat ante eū: tandémque die ſeptimo cùm ei eſſet moleſta, expoſuit. Quæ
17 ſtatim indicavit civibꝰ ſuis. Et illi dixerunt ei die ſeptimo ante Solis occubitū; Quid dulcius melle, & quid fortius leone? Qui ait ad eos, Si non arâſſetis in vitula mea, nō inveniſſetis propoſitionem meā.
18

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ (ξ) ἥλατο ἐπ᾽ αὐτ᾽ πνεῦμα κυρίου, (ο) καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντελῶν ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν (π) ἐν τῇ χερσὶν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ (ρ) καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὃ ἐποίησε. Καὶ κατέβη καὶ ἐλάλησε τῇ γυναικί, (σ) καὶ ἠνδύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς Σαμψών. Καὶ ὑπέστρεψε μετ᾽ ἡμέρας λαβεῖν αὐτ᾽, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος, καὶ ἰδοὺ (τ) συναγωγὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος καὶ μέλι. Καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ (φ) εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐσθίων. καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον, καὶ οὐκ (χ) ἀνήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι (ψ) ἀπὸ στόματος τοῦ λέοντος ἐξεῖλε τὸ μέλι. Καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ Σαμψὼν πότον ἡμέρας ἑπτά, ὅτι οὕτως (ω) ποιοῦσιν οἱ νεανίσκοι. Καὶ ἐγένετο (α) ὅτε εἶδον αὐτ᾽, καὶ ἔλαβον τεσσαράκοντα ἑταίρους καὶ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (β) Προβλήματα ὑμῖν προβαλοῦμαι, ἐὰν ἀπαγγείλητε (γ) ἀπαγγείλητε αὐτὸ ἐν ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τεσσαράκοντα χιτῶνας καὶ τεσσαράκοντα στολὰς ἱματίων. Καὶ ἐὰν μὴ (δ) δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, (ε) δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ τεσσαράκοντα (ζ) ὀθόνια καὶ (η) τεσσαράκοντα ἀλλαγησομένας στολὰς ἱματίων. καὶ εἶπαν αὐτῷ, Προβάλου τὸ πρόβλημά σου, καὶ (θ) ἀκουσόμεθα αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (ι) Τὸ βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ Σαμψών, Ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγγειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μή ποτε (κ) κατακαύσωμέν σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν πυρί. ἢ (λ) ἐπικαλεῖσθαι ἡμᾶς κεκλήκατε; Καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν πρὸς αὐτ᾽, καὶ (μ) εἶπεν, Πλὴν μεμίσηκάς με καὶ οὐκ ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προβέβληκας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου, (ν) οὐκ ἀπήγγελάς μοι αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτῇ Σαμψών, (ξ) Εἰ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί μου οὐκ (ο) ἀπήγγηκα, σοὶ ἀπαγγείλω; Καὶ ἔκλαυσεν (π) πρὸς αὐτ᾽ ὅλη τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, (ρ) ἃς ἦν αὐτοῖς ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ, ὅτι (σ) παρλιώχλησεν αὐτῷ καὶ αὐτὴ ἀπήγγειλε τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτ᾽. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως (τ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (υ) πρὸ τοῦ ἀναλεῖναι τὸν ἥλιον, Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (φ) Εἰ μὴ ἠγελάσατε ἐν τῇ δαμάλει μου, οὐκ ἂν ἔγνωτε τὸ πρόβλημά μου.

Et inſiliit in eum ſpiritꝰ Domini: & contrivit eū, ſicut conteret hœdum caprarum: & nihil erat in manibꝰ ejus. Et non annuntiavit patri ſuo, et matri ſuæ, quod fecerat. Et deſcenderūt, et locuti ſunt mulieri: & (f) divexit in oculis Sampſon. Et revertit poſt dies accipere eā, & declinavit ad videndum cadaver leonis: & ecce congregatio apū in ore leonis, & mel. Et abſtulit illud in manus ſuas: et pervexit pergens, et comedens. Et ivit ad patrē ſuum & ad matrē ſuā: & dedit eis, et cōederunt: & non annuntiavit eis, quia de (g) ore leonis abſtulit mel. Et deſcendit pater ejꝰ ad mulierē, et fecit ibi Sampſon cōvivium dies ſeptē, quia ſic facium juvenes. Et factum eſt, quando (b) viderunt eum, & acceperunt triginta ſocios: & fuerunt cum eo. Et dixit eis Sampſon, Problema vobis propono: & ſi indicaxtes indicaveritis illud in ſeptē bis dieb' convivii, & invenetitis; dabo vobis triginta ſindones, & triginta ſtolas veſtimentorum. Et ſi non potueritis indicare mihi; dabitis vos mihi triginta (i) linteа, & triginta (k) mutatorias ſtolas veſtimentorum. Et dixerunt ei, Propone problema tuū: & audiem' illud. Et dixit eis, (l) Manducabile quid exiit de manducante, & de forti dulce. Et nō potuerunt indicare problema per tres dies. Et factum eſt in die (m) quarta, & dixerunt uxori Sampſon, Decipe nunc virum tuum: et annuntiet tibi problema, nè forte incēdam' te et domū patris tui in igni. Numquid ad (n) extorquendū nos vocâſtis? Et ploravit uxor Sampſon ad eum, & dixit; Verumtamen odio habuiſti me, et nō dilexiſti me; quoniam problema, quod propoſuiſti filiis populi mei, nō indicâſti mihi illud. Et dixit ei Sampſon, Si patri meo, et matri meæ nō indicavi; et tibi indicabo? Et ploravit ad cū per ſeptē dies, quos fuit eis convivium. Et factū eſt in die ſeptima, & indicavit eis, quoniā pertumbaverat eum: & ipſa indicavit filiis populi ſui. Et dixerunt ei viri civitatis in die ſeptima, antequā (o) oriretur Sol, Quid dulci' melle? et quid fortius leone? Et dixit eis Sampſon, Si nō arâſſetis in vitula mea; non intellexiſſetis problema meum.

MS. A. (ξ) κατηύθυνεν ἐπ᾽ (ο) καὶ διέσπασεν αὐτὸ ὡσεὶ διασπάσαι ἄνευρον (σ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. (ρ) ἃ δὲ τῇ μητρὶ, αὐ ἐποίησεν. (σ) καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον Σαμψών. Καὶ ἐπέστρεψεν (τ) συφορὴ μελισσῶν (υ) μέλι ἦν. Καὶ (φ) εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ ἤσθιεν. (χ) ἀπήγγειλεν (ψ) ἐκ τ᾽ ἔξεως τῶ (ω) ἐποίων (α) ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸν, φοβησαλέσης αὐτῷ ἑτέρους τεσσαράκοντα, καὶ ἦσ (β) Προβάλω ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν (γ) ἀπαγγείλητέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ᾗ (δ) δυνάσθητε (ε) καὶ δώσετε (ζ) χιτῶνας καὶ (η) τεσσαράκοντα στολὰς (θ) ἀκουσόμεθά ζυ. Καὶ (ι) Ἐκ τοῦ ἔδοντος ἐξῆλθεν βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδυνάσθησ ἀπαγγεῖλαι ὅτι τρεῖς ἡμέρας τὸ πρόβλημα. Καὶ (κ) ἐμπυείσωμέν σε (λ) πῶ χεῦσαι ἐκλήσαι ἡμᾶς; (μ) εἶπεν αὐτῷ, Μεμισηκάς με, καὶ οὐκ ἠγαπηκας με, (ν) κἀμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. (ξ) Ἰδὲ τῷ πατρί (ο) ἀπήγγελα αὐτὸ, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; (π) ἐπ᾽ αὐτ᾽ (ρ) ἐν αἷς ἦν ἐν αὐτ᾽ ὁ πότος. (σ) παρλιώχλησεν αὐτόν. (τ) τῇ ἡμέρᾳ (υ) πρὶν δῦναι ἥλιον, (φ) Εἰ μὴ κβ] ..... Ζατέ μου τὴν δάμαλιν, οὐκ ἂν ἔγνωτε

תרגום יונתן Targum Jonathan.

6 וּשְׁרַת עֲלוֹהִי רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וְהַדְּמֵיהּ כְּמָא דְמַהְדְּמִין גַּדְיָא וּמִדְּעָם לֵית בִּידֵיהּ וְלָא
7 חַוִּי לַאֲבוֹהִי וּלְאִמֵּיהּ יַת דַּעֲבַד : וּנְחַת וּשְׁאִיל בְּאִתְּתָא וּכְשֶׁרַת בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן : וְתָב לְזַמָּן
8 יוֹמִין לְמִסַּבְהּ וְסַר לְמֶחֱזֵי יַת פִּגְרָא דְאַרְיָא וְהָא קִנָּא דִדְבוֹרֵי בְּפִגְרָא דְאַרְיָא וּבִידֵיהּ
9 דּוּבְשָׁא: וְנַסְחֵיהּ בִּידֵיהּ וַאֲזַל וַאֲכִיל וַאֲזַל לְוַת אֲבוֹהִי וּלְוַת אִמֵּיהּ וְיָהַב לְהוֹן וַאֲכָלוּ
10 וְלָא חַוִּי לְהוֹן אֲרֵי מִפִּגְרָא דְאַרְיָא נְסִיחַ דּוּבְשָׁא : וּנְחַת אֲבוֹהִי עַל עִסְק אִתְּתָא וַעֲבַד תַּמָּן
11 שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתְּיָא אֲרֵי כֵן עָבְדִין עוּלֵמַיָּא: וַהֲוָה כַּד חָזוֹ יָתֵיהּ וְרַבְּרוּ תְּלָתִין חַבְרִין וַהֲווֹ עִמֵּיהּ:
12 וַאֲמַר לְהוֹן שִׁמְשׁוֹן אֵיחוּד כְּעַן לְכוֹן חִידָתָא אִם חַוָּאָה תְּחַוּוֹן לִי שִׁבְעַת יוֹמֵי מִשְׁתְּיָא
13 וְתִשְׁכְּחוּן וְאִתֵּן לְכוֹן תְּלָתִין פִּלְדְּסִין וּתְלָתִין אֲצְטְלִין דִּלְבוּשָׁא : וְאִם לָא תְּחַוָּאָה
לִי וְתִתְּנוּן אַתּוּן לִי תְּלָתִין פִּלְדְּסִין וּתְלָתִין אֲצְטְלִין דִּלְבוּשָׁא וַאֲמַרוּ לֵיהּ חוּד חִידָתָךְ
14 וְנִשְׁמְעִנַּהּ: וַאֲמַר לְהוֹן מֵאָכְלָא נְפַק מֵיכְלָא וּמִתַּקִּיפָא נְפַק חוּלְיָא וְלָא יְכִילוּ לְחַוָּאָה
15 חִידְתָא תְּלָתָא יוֹמִין: וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַאֲמַרוּ לְאִתַּת שִׁמְשׁוֹן שַׁדְּלִי יַת בַּעְלִיךְ וְיִחַוֵּי
לָנָא יַת חִידְתָא דִּלְמָא נוֹקִיד יָתִיךְ וְיָת בֵּית אֲבוּךְ בְּנוּרָא הַלְמִסַּבְנוּתָנָא קְרִיתוּן יָתָנָא
16 הָלָכָא : וּבְכַת אִתַּת שִׁמְשׁוֹן עֲלוֹהִי וַאֲמַרַת לְחוֹד שְׂנֵאתָנִי וְלָא רְחֵמְתָנִי חִידְתָא
חַדְתָּא לִבְנֵי עַמִּי וְלִי לָא חַוִּיתָא וַאֲמַר לַהּ הָא לְאַבָּא וּלְאִמָּא לָא חַוֵּיתִי וְלִיךְ אֲכַדֵּין אֲחַוֵּי :
17 וּבְכַת עֲלוֹהִי שַׁבְעָא יוֹמַיָּא דְּהוּא לְהוֹן מִשְׁתְּיָא וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְחַוִּי לַהּ אֲרֵי
18 דְּחֲקַתְּיהּ וְחִוְיַת חִידְתָא לִבְנֵי עַמַּהּ : וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֱנָשֵׁי קִרְתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַד
לָא מַעַל שִׁמְשָׁא מָה חֲלֵי מִדּוּבְשָׁא וּמָה תַּקִּיף מֵאַרְיָא וַאֲמַר לְהוֹן אִלּוּלְפוֹן בְּרַקְתּוֹן
בְּאִתְּתִי לָא אַשְׁכַּחְתּוּן חִידְתִי :

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et manſit ſuper eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum, et diſcerpſit illum, ſicut qui diſcerpentes hœdum; et quidquam non erat in manibꝰ ejus: & non nunciavit patri ſuo et matri ſuæ quod fecit. Et deſcendit et petivit mulierem, et recta fuit in oculis Simſon. Et rediit ad tempus dierum ad accipiendum eam, et divertit ad videndum cadaver leonis, et ecce nidus apum in cadavere leonis, et in eo mel. Et accepit illud in manu ſuâ, et ambulavit ambulans et comedens, et ivit ad patrem ſuum et ad matrem ſuam, et dedit illis, et comederunt; et non nunciavit eis quòd ex cadavere leonis accepit mel. Et deſcendit pater ejus ſuper negotium mulieris; et fecit ibi Simſon convivium: nam ſic facientes adoleſcentes. Et fuit, quando viderunt eum, et acceperunt triginta viros, et fuerunt cum illo. Et dixit illis Simſon, Proponam nunc vobis propoſitionem, ſi nunciare nunciabitis illam mihi, ſeptem diebus convivii, et invenietis; et dabo vobis triginta lintea, et triginta ſtolas veſtimenti. Et ſi non poteritis ad nunciandum mihi, et dabitis vos mihi triginta lintea, et triginta ſtolas veſtimenti: et dixerunt ei, Propone propoſitionem tuam, et audiemus eam. Et dixit eis, Ex comedente exivit cibus, et ex forti exivit dulcedo: et non potuerunt ad nunciandum propoſitionem tribus diebus. Et fuit in die ſeptima, et dixerunt uxori Simſon: Sollicita maritum tuum, et annunciabit nobis propoſitionem; aliàs enim incendemus te et domum patris tui in igne: num ad periclitandum nos vocâſtis nos huc? Et ploravit uxor Simſon ſuper eum, & dixit: Tantum odiſti me, et non amâſti me: propoſitionem propoſuiſti filiis populi mei, & mihi non annunciâſti. Et dixit ei: Ecce patri meo et matri meæ non annunciavi, et tibi quomodo annunciabo? Et ploravit ſuper eum ſeptem dies quibus fuit eis convivium: et fuit in die ſeptimo & annunciavit ei; quoniam moleſtavit eum, et annunciavit propoſitionem filiis populi ſui. Et dixerunt illi homines urbis in die ſeptima uſque non intrare Solem: Quid dulce à melle? Et quid forte à leone? Et dixit eis: Niſi inveſtigaſſetis in uxore mea, non inveniſſetis propoſitionem meam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܬܚܠܦ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܘܦܪܨ ܐܝܟ ܕܦܪܨ ܓܕܝܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܡܕܡ ܘܠܐ ܚܘܝ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܠܐܡܗ ܕܥܒܕ
7 ܗܘ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
8 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
9 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
10 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
11 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
12 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
13 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
14 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
15 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
16 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
17 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ
18 ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ ܗܐ ܗܝ ܐܬܬ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܘܫܦܝܪܐ ܗܝ ܠܫܡܫܘܢ

6 Tum propitius fuit illi Spiritus Domini, discerpsitque eum ut discerpi *solet* hœdus, licèt nil haberet in manu suâ: & non indicavit patri suo nec matri suæ quod fecerat. 7 Descenderunt inquam, & allocuti sunt mulierem: quod gratissimum fuit Samsoni. 8 Reversus autem post aliquot dies ut eam duceret, deflexit ad videndum osseum cadaver leonis, & ecce examen apum in corpore leonis illi⁹, ita ut decurreret mel super man⁹ ejus defluerétque. 9 Et abiens ad patrem suum & ad matrem suam dedit illis, & comederunt: nec indicavit eis quòd è corpore leonis defluxisset illud mel. 10 Descendit itaque pater ejus ad mulierem illam, & fecit ibi Samson convivium septem diebus: hoc enim pacto faciebant juvenes convivium. 11 Et cùm vidissent eum, venerunt triginta viri, fuerúntque ejus paranymphi. 12 Et dixit eis Samson, Proponam vobis ænigma, quod si mihi explicaveritis *intra* septem dies convivii, & noveritis, dabo vobis triginta lintea, & triginta paria vestium. 13 Sin autem illud mihi solvere nequiveritis, dabitis mihi triginta lintea, & triginta vestium paria. Dicunt ei, Propone ænigma tuum, ut audiamus illud. 14 Ait illis, De comedente exivit cibus, & de amaro exivit dulce: & non potuerunt explicare ænigma tribus diebus. 15 Quarto itaque die dicunt uxori Samsonis, Blandire marito tuo, ut aperiat nobis ænigma suum, ne fortè igni comburamus te & domum patris tui, ejúsque hæreditatem possideamus. 16 Flevit ergò uxor Samsonis, & dixit ad eum, Sanè odisti me, nec me amas; quandoquidem ænigma quod proposuisti popularibus meis, mihi non dixisti. Qui dixit ad eam, Patri & matri meæ non dixi, tibíne dicerem? 17 Perrexit autem illa flere septem illis diebus convivii; & septimo die indicavit ei, eò quòd anxisset eum: ipsa verò retexit ænigma popularibus suis. 18 Dixerunt ergò cives urbis illius die septimo antequam ingrederetur apparatus, Quid est melle dulcius? aut quis est fortior leone? Respondit illis Samson, Nisi blanditi essetis vitulæ meæ, nequaquam solvissetis ænigma meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَحَلَّ عَلَيْهِ رُوحُ الرَّبِّ * وَوَبَبَ إِلَى السِّبْلِ * فَمَسَحَهُ كَمَا يُمْسَحُ الْجَدْيُ * وَلَمْ يَكُنْ فِي يَدِهِ شَيْءٌ *
7 لَا سَيْفٌ وَلَا عَصًا * وَلَمْ يُخْبِرْ وَالِدَيْهِ بِمَا صَنَعَ بِالسِّبْلِ * ثُمَّ نَزَلُوا وَكَلَّمُوا الْمَرْأَةَ * وَرَضِيَ سَمْسُونُ
8 وَحَسُنَ الْأَمْرُ عِنْدَهُ * ثُمَّ رَجَعَ بَعْدَ أَيَّامٍ لِيَتَزَوَّجَ بِهَا * فَحَادَ عَنِ الطَّرِيقِ لِيَنْظُرَ إِلَى جُثَّةِ الْأَسَدِ * وَإِذَا
9 فِي صَدْرِ الْأَسَدِ نَحْلٌ قَدْ عَسَّسَ هُنَاكَ * وَقَدْ سَالَ الْعَسَلُ مِنْ عَسِّ النَّحْلِ * فَتَنَاوَلَ مِنْهُ بِيَدَيْهِ *
وَانْطَلَقَ إِلَى وَالِدَيْهِ وَأَعْطَاهُمَا مِنَ الْعَسَلِ وَأَكَلَا هُمَا * وَلَمْ يُخْبِرْهُمَا أَنَّ الْعَسَلَ سَالَ مِنْ جُثَّةِ الْأَسَدِ
10 * وَنَزَلَ أَبَوَاهُ إِلَى الْمَرْأَةِ وَهَيَّأَ سَمْسُونُ وَلِيمَةَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * لِأَنَّ أَحْدَاثَ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَذَلِكَ كَانُوا
11 يَعْمَلُونَ الْوَلِيمَةَ * فَلَمَّا رَأَوْهُ أَهْلُ فَلَسْطِينَ جَاؤُا بِثَلَاثِينَ رَجُلًا * فَصَارُوا لَهُ سَاسَةً *
12 فَقَالَ لَهُمْ سَمْسُونُ * أَقُولُ لَكُمْ قَوْلًا مِنَ الْأَوَابِدِ وَأَسْأَلُكُمْ عَنْهُ * فَإِنْ أَنْتُمْ حَرَجْتُمْ مِنْ مَسْأَلَتِي * وَفَسَّرْتُمْ قَوْلِي تَمَامَ أَيَّامِ
الْعُرْسِ السَّبْعَةِ * أُعْطِيكُمْ ثَلَاثِينَ حُلَّةً فِي ثَلَاثِينَ مِنْدِيلٍ * وَإِذَا لَمْ تُفَسِّرُوا قَوْلِي * أَخَذْتُ مِنْكُمْ
13 ثَلَاثِينَ ثَوْبًا فِي ثَلَاثِينَ مِنْدِيلٍ * فَقَالُوا لَهُ * سَلْ مَسْأَلَتَكَ لِنَسْمَعَهَا * فَقَالَ لَهُمْ * خَرَجَ مِنَ الْآكِلِ أَكْلٌ *
14 وَمِنَ الْمُرِّ حُلْوٌ * فَفَكَّرُوا فِي الْمَسِيلَةِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ * فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى جَوَابِهَا * فَلَمَّا كَانَ فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ
15 قَالُوا لِامْرَأَةِ سَمْسُونَ * أَخْدَعِي زَوْجَكِ لِنَعْلَمَ جَوَابَ مَسْأَلَتِهِ * وَإِلَّا قَتَلْنَاكِ * وَأَحْرَقْنَاكِ وَبَيْتَ أَبِيكِ
بِالنَّارِ * وَبِرَبِّ مِيرَانِهِ * فَبَكَتِ امْرَأَةُ سَمْسُونَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَقَالَتْ لَهُ * يَقِينًا أَنَّكَ بِبُغْضِي وَلَيْسَ بِحُبِّي *
16 وَذَلِكَ أَنَّكَ لَيْسَ تُخْبِرُنِي مَا تَفْسِيرُ الْمَسْأَلَةِ الَّتِي سَأَلْتَ بَنِي عَمِّي عَنْهَا * قَالَ لَهَا * أَنَا لَمْ أُخْبِرْ بِذَلِكَ
وَالِدَيَّ * وَكَيْفَ أُخْبِرُكِ أَنْتِ بِهَا * فَجَعَلَتْ تَبْكِي عَلَيْهِ أَيَّامَ الْعُرْسِ السَّبْعَةِ * فَلَمَّا كَانَ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ *
17 قَالَ لَهَا تَفْسِيرَ الْمَسْأَلَةِ لِأَنَّهَا عَنَّتْهُ * فَأَخْبَرَتْ بِالْمَسْأَلَةِ بَنِي عَمِّهَا * فَقَالَ أَهْلُ الْقَرْيَةِ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ
18 قَبْلَ أَنْ يُقَدَّمَ الطَّعَامُ وَمَا يُصْلَحُ * فَقَالُوا * مَا الَّذِي يَكُونُ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ * وَمَا الَّذِي
يَكُونُ أَمَرَّ وَأَشَدَّ مِنَ الْأَسَدِ * فَقَالَ لَهُمْ سَمْسُونُ * لَوْلَا أَنَّكُمْ خَدَعْتُمْ عِجْلَتِي لَمْ
تَعْدِرُوا عَلَى تَفْسِيرِ مَسْأَلَتِي *

6 Et descendente super eum Spiritu Domini, prosilit in catulum, & scinditque eum uti discidi solet hœdus, cùm nihil haberet in manu sua nec ensem, nec baculum: & non indicavit parentibus suis quod fecerat catulo leonis. 7 Postea descendentes allocuti sunt fœminam, placuitque id Samsoni, & fuit illi jucundum. 8 Deinde reversus post dies aliquot ut matrimonio jungeretur cùm ea, divertit à via ut videret cadaver leonis, & ecce in pectore leonis apes quæ ædificaverant illic, & mel effluebat ex apiù nido; 9 Ex quo sumens manibus suis, abiit ad parentes suos deditque eis ex melle, & comederunt ambo: attamen non indicavit eis mel illud è leonis cadavere defluxisse. 10 Igitur descenderunt parentes ejus ad fœminam illam, & paravit Samson convivium septem dierum: sic enim juvenes Israelitici convivia facere consueverant. 11 Quem cùm vidissent Philistæi, venerunt triginta viri, fuerúntque paranymphi ipsius. 12 Et dixit ad eos Samson, Proponam vobis sermonem abstrusum, & de eo vobiscum differã, quòd si vos extricetis quæstione meâ, meumque sermonem interpretemini quandiu durabunt septem dies nuptiarũ, dabo vobis triginta stolas cũ triginta sudariis. 13 At si sermonem meum haud interpretemini, accipiam à vobis triginta subuculas cum triginta sudariis. Dixerunt ei, Propone quæstionem tuam, ut audiamus eam. 14 Ait illis, Ab edente prodiit edulium, & ab amaro dulce: hanc autem quæstionem tribus diebus animo pervolventes, illi satisfacere minimè potuerunt. 15 Cùm itaque fuisset dies quartus, dixerunt uxori Samsonis, Pellice maritum tuum, ut sciamus responsum quæstionis ejus: alioqui interficiemus te, et te ac domũ patris tui igne succendemꝰ, & hæreditatẽ ipsius acquiremus. 16 Flevit ergò uxor Samsonis coram eo, & ait illi, Proculdubiò odio me, non amore prosequeris; eò quòd mihi non indicaveris quænam sit solutio quæstionis de qua interrogâsti filios patrui mei. Respondit ei, Ego non indicavi hoc parentibus meis, quomodo indicarem illud tibi? 17 Perrexit autem flere apud eum septem diebus nuptiarum. Cúmque fuisset dies septimus, dixit illi solutionem quæstionis; molestiam enim facesserat ei: ipsa verò quæstionem indicavit filiis patrui sui. 18 Dixerunt itaque cives urbis illius die septimo antequam oblatus cibus ac paratus esset; dixerunt inquam, Quid est melle dulcius? & quid est amarius ac fortius leone? Quibus ait Samson, Nisi pellexissetis vitulum meum, haud potuissetis interpretari quæstionem meam.

ספר שופטים : טו

19 וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן ,Aſchelon in deſcendit &, ,Domini ſpiritus eum ſuper *proſperè egit* Et
,eorum *vocati vestes* *cepit* & ,viros triginta eis ex percuſſit &
וַיִּךְ מֵהֶם ׀ שְׁלֹשִׁים אִישׁ וַיִּקַּח אֶת־חֲלִיצוֹתָם
,ejus *nasus* eſt iratus & :*ænigmatis indicatoribus* mutatorias dedit &
וַיִּתֵּן הַחֲלִיפוֹת לַמַּגִּידִי הַחִידָה וַיִּחַר אַפּוֹ 20 ,ſuo ſodali Simſon uxor fuit Et .ſui patris domum aſcendit &
וַיַּעַל בֵּית אָבִיהוּ : וַתְּהִי אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ
.*oi fuerat ſocius* qui
אֲשֶׁר רֵעַ־לוֹ :

CAP. XV.

טו

Simſon viſitavit &, ,*triticorum* meſſis diebus in *diebus* à fuit Et
וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת־ 1
ad Ingrediar :Dixitque .caprarum hœdo cum ſuam uxorem
אִשְׁתּוֹ בְּגָדִי עִזִּים וַיֹּאמֶר אָבֹאָה־אֶל־
.*intrandum* *ad* ejus pater *eum dedit* non & :cubiculum in meam uxorem
אִשְׁתִּי הַחֲדָרָה וְלֹא־נָתַן אֲבִיהָ לָבוֹא :
,eam odires odiendo quòd ,dixi Dicendo :ejus pater Dixitque
וַיֹּאמֶר אֲבִיהָ אָמֹר אָמַרְתִּי כִּי־שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ 2
bona ,minor ejus ſoror non An .tuo ſodali eam *dedi* &
וָאֶתְּנֶנָּהּ לְמֵרֵעֶךָ הֲלֹא אֲחֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה
:Simſon eis Dixitque .illa pro tibi nunc Sit illa *præ*
מִמֶּנָּה תְּהִי־נָא לָךְ תַּחְתֶּיהָ : וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן 3
.malum eis cum ego *faciens quia* ;Philiſtæis à ſemel ſum Innocens
נְקִיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים כִּי־אֶעֱשֶׂה אֲנִי עִמָּהֶם רָעָה :
accepit & ,vulpes trecentas cepit & ,Simſon ivit Et
וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח 4
inter unam *tutionem* poſuit & ,caudam ad caudam vertit & ,*titiones*
לַפִּדִּים וַיֵּפֶן זָנָב אֶל־זָנָב וַיָּשֶׂם לַפִּיד אֶחָד בֵּין־
miſit & ,*titionibus* in ignem ſuccendit Et .medio in caudas duas
שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ : וַיַּבְעֵר־אֵשׁ בַּלַּפִּידִים וַיְשַׁלַּח 5
,ſegetem ad uſque & acervo ab ſuccendit & ;Philiſtinorum ſegetes in
בְּקָמוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיַּבְעֵר מִגָּדִישׁ וְעַד־קָמָה
,hoc fecit Quis :Philiſtæi Dixeruntque .*oleam vineam* ad uſq; &
וְעַד־כֶּרֶם זָיִת : וַיֹּאמְרוּ פְּלִשְׁתִּים מִי עָשָׂה־זֹאת 6
,ejus uxorem *cepit* quia ,Timni gener Simſon :dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֹתֵן הַתִּמְנִי כִּי לָקַח אֶת־אִשְׁתּוֹ
,eam combuſſerunt & ,Philiſtæi aſcenderunt Et .ejus ſodali eam *dedit* &
וַיִּתְּנָהּ לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ אוֹתָהּ
facietis Si :Simſon eis Dixitque .igni in ejus patrem &
וְאֶת־אֲבִיהָ בָּאֵשׁ : וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־תַּעֲשׂוּן 7
percuſſit Et .ceſſabo poſtea & ,vobis *in* me *vindicavi* *Quinimo* thoc ſicut
כָּזֹאת כִּי אִם־נָקַמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל : וַיַּךְ 8
cacumine in manſit &,deſcendit Et.magna plaga femur ſuper coxa eos
אוֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּרֶד וַיֵּשֶׁב בְּסָעִיף
,Jehudah in ſunt caſtrametati & ,Peliſtim aſcenderunt Et .Hetam petræ
סֶלַע עֵיטָם : וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִּיהוּדָה 9
quid Ut :Jehudah *vir* Dixeruntque .*maxilla* in ſe extenderunt &
וַיִּנָּטְשׁוּ בְּלֶחִי : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה לָמָּה 10
,aſcendimus Simſon *Ligandum* *Ad*,dixerunt Et?nos *ſuper* aſcendiſtis
עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לֶאֱסֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ
tria deſcenderunt Et .nobis fecit quemadmodum ,ei *faciendum* ad
לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ : וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשֶׁת 11
Dixeruntq; .Hetam petræ ſummitatem ad Jehudah de virorum millia
אַלְפֵים אִישׁ מִיהוּדָה אֶל־סָעִיף סֶלַע עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ ,
quid Et ?Peliſtim *nos in dominantes* quòd ,noſti Nónne :Simſon ad
לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי־מֹשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־
ſic ,mihi fecerunt Quemadmodum :eis Dixitque ?nobis feciſti hoc
זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵּן
.eis feci
עָשִׂיתִי לָהֶם :

Verſio VUL. LAT.

19 Irruit itaq; in eũ Spiritus Dñi, deſcendítque Aſcalonẽ, & percuſſit ibi triginta viros: quorũ ablatas veſtes dedit iis qui problema ſolverant. Iratúſque nimis aſcendit in domũ patris ſui: uxor autẽ ejus accepit maritũ unũ de amicis ejus & pronubis.

CAP. XV.

1 POſt aliquantulũ autẽ temporis, cùm dies triticeæ meſſis inſtarent, venit Samſon, inviſere volens uxorẽ ſuam, & attulit ei hœdũ de capris. Cúmque cubiculũ ejus ſolitò vellet intrare, prohibuit eum pater
2 illi⁹, dicens; Putavi quòd odiſſes eam, & ideò tradidi illã amico tuo: ſed habet ſororem, quæ junior & pulchrior illâ
3 eſt, ſit tibi pro ea uxor. Cui Samſon reſpondit, Ab hac die non erit culpa in me contra Philiſthæos: faciã enim vobis
4 mala. Perrexítq; & cepit trecentas vulpes, caudáſq; earum junxit ad caudas, & faces ligavit in medio: Quas igne ſuccendens dimiſit, ut huc illúcq; diſcurrerẽt. Quæ ſtatim perrexerũt in ſegetes Philiſthinorũ. Quib⁹ ſuccenſis, & comportatæ jam fruges, & adhuc ſtantes in ſtipula, concrematæ ſunt, in tantũ, ut vineas quoque & o-
6 liveta flamma conſumeret. Dixerúntq; Philiſthiim, Quis fecit hanc rem? Quib⁹ dictũ eſt, Samſon gener Thamnathæi: quia tulit uxorẽ ejus, & alteri tradidit, hæc operatus eſt. Aſcenderúntq; Philiſthiim: & combuſſerunt tam mulierem
7 quàm patrẽ ejꝰ. Quib⁹ ait Samſon, Licèt hæc feceritis, tamen adhuc ex vobis expetã ultionẽ, & tunc quieſcã. Percuſſitque
8 eos ingenti plagâ, ita ut ſtupentes ſurã femori imponerẽt. Et deſcendens habitavit in
9 ſpelunca petræ Etam. Igitur aſcendentes Philiſthiim in terram Juda, caſtrametatí ſunt in loco qui poſteà vocat⁹ eſt Lechi, id eſt, maxilla, ubi eorũ effuſus eſt exercit⁹. Dixerúntq;
10 ad eos de tribu Juda, Cur aſcendiſtis adverſũ nos? Qui reſponderũt; Ut ligem⁹ Samſon, venim⁹, & reddamus ei quæ in nos operat⁹ eſt. Deſcenderunt
11 ergò tria millia virorũ de Juda, ad ſpecũ ſilicis Etam: dixerúntq; ad Samſon, Neſcis quòd Philiſthiim imperent nobis? quarè hoc facere voluiſti? Quibus ille ait; Sicut fecerunt mihi, ſic feci eis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 (χ) Καὶ ἤλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ καθῆκεν εἰς Ἀσκάλωνα, (ψ) καὶ ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν τριάκοντα ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν (ω) τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἔδωκε τὰς στολὰς τοῖς ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. (a) καὶ ὠργίσθη θυμῷ Σαμψὼν, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
20 (β) Καὶ ἐγένετο ἡ γυνὴ Σαμψὼν ἑνὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὃν ἐφιλίασεν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐγένετο μετ' ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐπεκέψατο Σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (a) ἐν ἐρίφῳ αἰγῶν, καὶ εἶπεν, Εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου (b) καὶ εἰς τὸ ταμεῖον. καὶ οὐκ (γ) ἔδωκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆ (δ) εἰσελθεῖν.
2 Καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ (ε) αὐτῆ, λέγων, Εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας αὐτὴν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν (ζ) ἑνὶ τῶν ἐκ τῶν φίλων σου. μὴ οὐχὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς νεωτέρα (η) ἀγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν; ἔστω δή
3 σοι ἀντὶ αὐτῆς. Καὶ εἶπεν (θ) αὐτοῖς Σαμψὼν, (ι) Ἠθώωμαι καὶ τὸ ἅπαξ ἀπὸ ἀνομφούλων, ὅτι
4 ποιῶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν πονηρίαν. Καὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν, καὶ συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβε λαμπάδας, (κ) καὶ ἐπέστρεψε κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκε λαμπάδα μίαν ἀ-
5 ναμέσον τῶν δύο κέρκων (λ) καὶ ἔδησεν. Καὶ ἐξέκαυσε πῦρ ἐν τῇ λαμπάδι, καὶ ἐξαπέστειλεν (μ) ἐν τοῖς σάγισι τῶν ἀνομφούλων (ν) καὶ ἐκάη ἀπὸ ἄλωνος & καὶ ἕως σαγῶν ὀρθῶν, καὶ ἕως
6 ἀμπελῶν & καὶ ἐλαίας. Καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι, Τίς ἐποίησε ταῦτα; καὶ εἶπαν, Σαμψὼν (ξ) ὁ γυμφίος & τῶν Θαμνὶ, ὅτι ἔλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν (ο) τῷ ἑτέρῳ τῶν φίλων αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀνομφούλοι, (π) καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν
7 πυρί. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν, Ἐὰν ποιήσητε (ρ) ὕστως ταύτην, ὅτι ἢ μὴν ἐκδικήσω ἐν
8 ὑμῖν, καὶ ἔσομαι κοπάσω. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μηρὸν πληγὴν μεγάλην. (σ) Καὶ καθῆκε καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαγιᾷ & πέτρας
9 Ἠτάμ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀνόφυλοι, καὶ (τ) παρενέβαλον ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐξερρίφησαν ἐν Λεχί.
10 Καὶ εἶπαν (υ) ἀνὴρ Ἰούδα, Εἰς τί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; καὶ (φ) εἶπον οἱ ἀνόφυλοι, Δῆσαι τὸν Σαμψὼν ἀνέβημεν, καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὃν τρό-
11 πον ἐποίησεν ἡμῖν. Καὶ κατέβησαν (χ) τρισχίλιοι ἀπὸ Ἰούδα ἄνδρες εἰς τρυμαγιὰν πέτρας Ἠτάμ, καὶ εἶπαν πρὸς Σαμψὼν, Οὐκ οἶδας ὅτι (ψ) κυριεύουσιν οἱ ἀνόφυλοι ἡμῶν; καὶ τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν, (ω) Ὃν τρόπον ἐποίησάν μοι, οὕτως (α) ἐποίησα αὐτοῖς.

Et inſiliit in eũ ſpiritus Domini: & deſcendit in Aſcalonẽ, et percuſſit ex eis triginta viros: & cepit veſtimenta eorũ, & dedit ſtolas iis qui indicaverant problema. Et ira⁹ eſt indignatione Samſon: & aſcendit in domum patris ſui. Et (p) facta eſt uxor Samſon uni amicorum ejus, quos dilexit.

CAP. XV.

ET factum eſt poſt dies in die-
ebꝰ meſſis tritici, et viſitavit Samſon uxorẽ ſuam in (a) hœdo caprarũ: & dixit, Intrabo ad uxorẽ meam, & in (b) cubiculum. Et non dedit eũ pater ejꝰ intrare. Et
dixit pater ejus, dicens; Dixi, quia
odio habẽs odiſtis eã: et dedi eã uni ex amicis tuis. Nónne ſoror ejꝰ junior melior ſuper eã? Sit nunc tibi pro ea. Et dixit eis Samſon,
Innocens factus ſum (c) etiã ſemel ab alienigenis: quia facio ego cum eis malum. Et ivit Samſon,
et comprehendit triginta vulpes, et cepit lampadas, et (d) converſit caudã ad caudã: & poſuit lampadem unam inter duas caudas,
(e) et ligavit. Et accendit ignẽ in lampadibus: & emiſit in ſpicas alienigenarum. Et (f) arſerunt ab area, & uſq; ad ſpicas rectas, & uſq; ad vineam, & olivetum. Et
dixerunt alienigenæ, Quis fecit hæc? Et dixerunt, Samſon (g) gener ipſius Thamni: quoniã tulit uxorem ejus, & dedit eam (h) juni ex amicis ejus. Et aſcenderunt alienigenæ, & combuſſerunt eam, & domum patris ejus in igni. Et
dixit eis Samſon; (i) Si feceritis ſic hactenus, quinimo ulciſcar in vobis: & tandẽ quieſcã. Et per-
cuſſit eos (k) tibiam ſuper femur plagam magnam. Et deſcendit, & ſedit in ſpelunca petræ Etam. Et
aſcenderunt alienigenæ: & caſtrametati ſunt in Juda, & diſperſi ſunt in Lechi. Et dixerunt
(l) viri Juda, Ad quid aſcendiſtis ſuper nos? Et dixerunt ali-
enigenæ, Ligare Samſon aſcendimus, & facere ei, quemadmodùm
fecit nobis. Et deſcenderunt tres
mille viri de Juda in ſpelunca petræ Etam: et dixerunt ad Samſon, Nónne nóſti, quia alienigenæ dominantur noſtri? Et quid
hoc feciſti nobis? Et dixit eis
Samſon; Quemadmodùm fecerunt mihi, ſic feci eis.

MS. A. (χ) Καὶ κατέβωσεν ἐπ' αὐτ (ψ) καὶ * ἔπεσεν ἐκεῖθεν τριάκοντα (ω) τὰς στολὰς αὐτ, καὶ ἔδωκεν τοῖς (α) καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαμψὼν, (β) Καὶ συνώκησεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτῆ, ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτῆ. Κεφ. ιε'. MS. A. (α) ῥίφου (β) ἀδελφον αὐτῶν, (γ) εἰς τ κοιτῶνα. (δ) ἀφῆκεν αὐτ (ε) εἰσῆθεῖν πρὸς αὐτήν. Καὶ (ζ) ἔδωκεν αὐτ, εἶπας, Ὅτι μισῶν * ἐμίσησα αὐτ, (η) τῷ συνεταίρῳ σε. οὐχ ἰδοὺ ἡ (θ) χρείαν αὐτῆ ἔσται; ἔστω σοι δὴ ἀντ' αὐτ. (ι) αὐτῷ (κ) Ἀθῷος εἰμι τὸ ἅπαξ ἀπὸ τῶν ἀνομφόλων, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν πυρί. (ρ) ὕτως, οὐκ ἐυδοκήσω, ἀνὰ τ ἐκδίκησίν μου (σ) καὶ ἐκάσε ὑμῶν ποιήσομαι. Καὶ ἐπάταξεν (σ) καὶ καθέζη καὶ * κατέζη παρὰ τῷ χειμάρρῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ Ἠτάμ. (τ) παρενεβάλοσ ὅδη τ Ἰούδα, καὶ ἐξερίφησ ἐν Λαδί. (υ) αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, Ἰναττί (φ) εἶπαν (χ) τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐξ Ἰούδα ὅδη τ ὀπὴν τ πέτρας Ἠτάμ, (ψ) ἄρχοσιν ἡμῶν οἱ ἀνόφυλοι; καὶ ἰναττὶ ταῦτα ἐποίησας (ω) Καθὼς ἐποίησ ἡμῖν, (α) ἐποιησάμην

Targum JONATHAN. חרגום יונתן

19 וּשְׁרַת עֲלוֹהִי רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וּנְחַת לְאַשְׁקְלוֹן וּקְטַל מִנְּהוֹן תְּלָתִין גַּבְרָא וּנְסִיב
20 יַתְרְהוֹן וְיָהַב אִצְטְלְוְיָא לְרַחֲיוֵי חִידְיָתָא וּתְקִיף רוֹגְזֵיהּ וְסָלִיק לְבֵית אֲבוֹהִי : וַהֲוָת אִתַּת שִׁמְשׁוֹן לְרַחֲבְרֵיהּ דַּהֲוָה שׁוֹשְׁבִינֵיהּ :

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et manſit ſuper eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum; et deſcendit 19
ad Aſcalon, et occidit ex eis triginta viros; et tulit cinctoria eorum, et dedit ſtolas iis qui annunciaverunt propoſitionẽ: et invaluit indignatio ejus,
et aſcendit ad domum patris ſui. Et fuit uxor Simſon ſocio ejus, qui fuit 20
amicus ejus.

CAP. XV.

טו

ET fuit ad tempus dierum in diebus meſſis tritici, et meminit Simſon 1
uxoris ſuæ in hœdo filio caprarum: et dixit, Intrabo ad uxorem meam ad
atrium domus cubationis: et non ſivit eum pater ejus ad intrandum. Et 2
dixit pater ejus: Dicendo dixi quòd odiendo odiſti eam, et dedi eam ſocio tuo: an non ſoror ejus parva pulchra ab illâ? erit nunc tibi commuta-
tio. Et dixit illis Simſon: Innocens ego hâc vice à Peliſtæis: *nam faciens ego* 3
cum eis malum. Et abiit Simſon, et cepit tercentum vulpes, et tulit torres, 4
et ligavit caudam in capite caudæ, et poſuit torrem unum inter duas
caudas in mediis. Et incendit ignem in caudis, et miſit in ſegetes Peliſtæo- 5
rum; et incendit ab *acervis* et uſque ad vineas, et uſque ad *olivam*. Et di- 6
xerunt Peliſtæi, Quis fecit hoc? et dixerunt, Simſon gener Thimnæi: nam
accepit filiam ejus, et dedit eam ſocio ejus: et aſcenderunt Peliſthæi, et in-
cenderunt eam, et patrem ejus in igne. Et dixit eis Simſon: Si facietis ut 7
hoc, tamen cùm ultus fuero de vobis, et poſt ſic cohibebor. Et percuſſit eos 8
equites ſuper pedites percuſſione magnâ: et deſcendit, et habitavit in emi-
nentia rupis Ghetam. Et aſcenderunt Peliſthæi, et poſuerunt in terra do- 9
mus Jehuda, et expanſi ſunt ſuper Lehhi. Et dixerunt homines Jehuda: Ad 10
quid aſcendiſtis ſuper nos? et dixerunt, Ad ligandum Simſon aſcendimus,
ad faciendum ei ut id quod fecit nobis. Et deſcenderunt tres mille viri ex 11
domo Jehuda ad eminentiam rupis Ghetam; et dixerunt Simſon: Annoñ
nóſti quòd dominantes in nobis Peliſthæi? et quid hoc feciſti nobis? et
dixit eis: Ut id quod fecerunt mihi, ſic feci eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܫܪܝܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܘܢܚܬ ܠܐܫܩܠܘܢ ܘܩܛܠ ܡܢܗܘܢ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܐ ܘܢܣܒ ܐܠܦܝ ܠܒܘܫܬܗܘܢ ܘܝܗܒ ܠܗܠܝܢ ܕܦܫܪܘ ܠܘܙܐ ܘܬܪܥ ܪܘܓܙܗ ܘܣܠܩ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ·

20 ܘܐܬܬܬܠ ܫܡܫܘܢ ܠܐܬܬܗ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܫܘܕܩ ܕܐܬܬܗ ·

1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܫܢܝܢ ܒܝܘܡܝ ܚܨܕܐ ܕܚܨܕܐ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܠܡܒܩܪ ܠܐܬܬܗ ܥܡ ܓܕܝܐ ܘܐܡܪ ܐܥܠ ܐܠ ܐܬܬܝ ܠܘܬ ܐܢܬ ·

2 ܘܐܡܪ ܐܒܘܗ ܠܐ ܫܒܩܬ ܠܗ ܡܕܡ ܐܡܪ ܐܡܪܬ ܕܣܢܐ ܣܢܝܬ ܠܗ ܘܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗ ܠܪܥܝܬܟ ܗܐ ܐܚܬܗ ܙܥܘܪܬܐ ܕܫܦܝܪܐ ܡܢܗ ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܢܬ ·

3 * ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܗܘܢ ܙܟܝ ܐܢܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܕܐܥܒܕ ܒܗܘܢ ܒܝܫܬܐ ·

4 ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ ܘܨܒܐ ܬܠܡ ܫܘܥܠܐ ܘܩܒܥ ܙܘܓ ܙܘܓ ܒܕܢܒܐ ·

5 ܘܐܘܩܕ ܢܘܪܐ ܒܐܢܕܐ ܘܫܕܪ ܒܟܪܡ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܐܘܩܕ ܒܟܠ ܕܩܡ ܘܟܪܡ ·

6 ܘܐܡܪܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܥܒܕ ܗܢܐ ܘܡܢ ܐܡܪ ܐܡܪ ܕܣܢܐ ܣܢܝܬ ܠܗ ܐܬܬܗ ܘܝܗܒ ܠܪܥܝܬܗ ܠܡܫܘܕܩ ܕܐܬܬܗ ܘܣܠܩ ܦܠܫܬܝܐ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܐܘܩܕ ܢܘܪܐ ܒܗ ·

7 ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܗܘܢ ܐܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬܘܢ ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܩܡ ܐܢܩܡ ܡܢܟܘܢ ܘܐܚܕܐ ·

8 ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ ܫܩ ܥܠ ܫܘܩ ܣܓܝ ܘܣܠܩ ܘܐܬܒ ܒܚܘܪ ܥܛܝܢ ·

9 ܘܣܠܩ ܘܚܢܘ ܒܝܗܘܕܐ ܘܐܬܪܥܘ ܒܠܚܝ ·

10 ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܡܢܐ ܣܠܩܬܘܢ ܥܠܝܢ ܘܐܡܪܘ ܠܡܫܪ ܠܫܡܫܘܢ ܣܠܩܢ ܕܢܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܢ ·

11 ܘܚܬܬ ܬܠܬ ܐܠܦ ܓܒܪܐ ܡܢ ܝܗܘܕܐ ܠܥܛܝܢ ܕܣܥ ܠܚܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܠܫܡܫܘܢ ܠܐ ܝܕܥܬ ܕܫܠܛܝܢ ܥܠܝܢ ܦܠܫܬܝܐ ܘܡܐ ܗܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ ·

Prosperè autem agente in eum Spiritu Dei, 19
descendit in Ascalon; capiénsque ex eis triginta viros, interfecit illos; sublatásque vestes eorum dedit his qui ænigma suum explicuerant. Postmodum irâ succensus ascendit 20
ad patrem suum. Uxor verò Samsonis, quam adamaverat, *locata* fuit paranympho ipsius.

CAP. XV.

COntigit etiam post dies aliquot tempore 1
messis triticeæ, ut recordaretur Samson uxoris suæ p hœdum caprarũ, *(i. hœdum illi offerre decreverit)* dicens, Vadam ad uxorem meam in conclave: sed non permisit ei pater 2
ipsi⁹ *mulieris* ingredi. Dixit enim ad eum pater illius *mulieris*, Putabã te prorsus eam odisse, ideo tradidi illã paranympho tuo: ecce soror ejus minor quæ melior est ipsâ, erit tibi loco illius. Ait illis Samson, Innocens sum à 3
Philistæis; illaturus sum enim vobis malum. Abiit ergò Samson, cepítq; trecentas vulpes, 4
& adsciscens faces alligavit caudis illarum: binis vulpib⁹ simul *junctis* ligavit singulas faces inter utramq; vulpẽ, *id est*, inter duas utriusque caudas; Accensisq; facib⁹ igni, dimisit 5
vulpes in stantẽ segetem Philistæorum, & incendit ab acervis *tritici* usque ad stantẽ segetẽ, & usque ad vineas, & usque ad oleas. Di- 6
xerunt autẽ Palestini, Quis :ta fecit? Dicunt, Samson gener Tamnami, quòd abstulerit uxorẽ ejus dederítq; eam paranympho ipsi⁹: quapropter ascendentes Palestini combusserunt eam & domũ patris ejus igni. Sed dixit eis 7
Samson, Quamvis ita feceritis, vindictã *tamen* sumam à vobis, ac tum desistã. Et inflixit eis 8
plagã à cruribus eorũ usque ad femora ipsorum, plagam *inquam* acerrimã: & abiens habitavit in Sahaph quæ est in rupe Atmin. Ascendentes itaq; Palestini castrametati sunt 9
in Juda. Dicunt autem eis viri Juda, Ad quid 10
ascendistis? Dicunt, Ad ligandũ Samsonem ascendimus, et faciendũ ei quemadmodum fecit nobis. Descendentes ergò tria millia vi- 11
rorum de Juda ad Sahaph quæ est in rupe Atmin, dixerunt Samsoni, An non scis quòd Palestini dominantur nobis? qua de causa sic fecisti nobis? Qui dixit eis, Quemadmodum fecerunt, sic feci eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione, LATINA.

19 * ثم حلّت عليه يد الرب. فنزل الي عسقلان. وأخذ من أهلها ثلاثين رجلًا. فسلبهم وأخذ ثيابهم

20 فاعطاهم للذين فسروا مسألته. واستدّ غضبه ورجع الي بيت أبيه * وصارت امرأة سمسون التي كان يحبّها امرأة لعجاهل *

* الفصل الخامس عشر *

1 * فلمّا كان من بعد أيام في وقت حصاد الحنطة. ذكر سمسون امرأته * وحمل اليها جديًا وقال.

2 أطلع الي امرأتي. وأدخل اليها في مجلسها. فلمّا راه أبوها لم يدعه أن يدخل اليها * وقال له

3 أبوها * طننت أنك قد أبغضتها * فزوجتها لعجاهل. ولكن هذه أختها الصغري أحسن منها.

4 تتزوج بها ويكون لك امرأة عوضها * فقال سمسون * أنا بريء مما أصنع بأهل فلسطين

5 لأنهم ظلموني. وأنا صانع بهم سرًا * وأطلع سمسون وأصطاد ثلثمائة ثعلب. وشدّ في أذنابهم

6 مصابيح نار. وربطهم ثعلبين ثعلبين. وجعل بين كلّ ثعلبين مصباح نار مربوطًا في أذنابهما

7 * وأشعل نارًا في المصابيح وسيّب الثعالب. فخرب الثعالب في الزرع. واحرقت زروع أهل فلسطين

8 كلّها. ولم يبق أكداس ولا زرع قايم الّا واحرق. واحرقت الكروم ايضا والزيتون * وقال أهل

9 فلسطين. من صنع بنا هذا الصنيع. فقالوا هذا من سمسون صهر تمنيم. وذاك انه نزع امرأته

10 منه وزوجها سسبنه. فاجمع أهل فلسطين فاحرقوا المرأة وبيت أبيها بالنار * فقال سمسون. وإذ

11 فعلتم ايضا هذا الفعل. فاني لا أدع أن أنتقم منكم. حي نفسي منكم. ثم أكفّ عنكم

* وأخذ منهم فوبا كثيرا. وضربهم على ساقاتهم من أفخاذهم الي أحاذهم. وكان ضربه لهم سديدًا.

8 ثم أطلع وسكن ساحاف التي في كفر عطمين * واجمع أهل فلسطين * وصاروا الي يهودا

9 ونزلوا عليها * فقال بنو يهودا لهم. لماذا صعدتم. فقالوا صعدنا لنوثق سمسون ونصنع به كما

10 صنع بنا * فنزل ثلثة الاف رجل من بني يهودا. وأتوا ساحاف التي في كفر عطمين. وقالوا

11 لسمسون. أما تعلم أن أهل فلسطين مسلّطين علينا. لم فعلت هذه الفعال. قال لهم. كما صنعوا كذلك صنعت بهم.

Tum affuit illi manus Domini, & descen- 19
dens in Ascalonẽ, apprehendit è civib⁹ ejus triginta viros; isq; interfectis accepit vestimenta eorũ, dedítq; his qui interpretati fuerant quæstionem ipsius: et irâ percussus rediit domum patris sui. uxor autem 20
Samsonis, quam amabat, facta est uxor Agabelis.

CAP. XV.

FActũ est autẽ post dies aliquot tempo- 1
re messis triticeæ, ut recordatus Samson uxoris suæ ferret ad eam hœdum, dicens, Ibo ad uxorem meam, ingrediarq; ad eam in domicilium ipsius: at cùm vidisset eum pater illius, non permisit ei ingredi ad eã. Dixítque ad eum pater ipsius, Arbitratus 2
sum te illam odisse, propterea matrimonio eam conjunxi cum Agabele: veruntamen ecce soror ejus natu minor melior est illã, ducas eam conjugem, eritque tibi uxor pro illa. Respondit Samson, Innoxius sum ab 3
his quæ facturus sum Philistæis, quoniam injuriâ me affecerunt; malum enim sum eis allaturus. Abiens itaque Samson, venatus est trecentas vulpes, alligavítque caudis earũ faces ignitas: colligatis enim binis vulpibus, posuit inter duas quasque vulpes facem ignis ad utriusque caudas alligatam. Et admoto facibus igne, 4
dimisit vulpes; & currentes vulpes inter segetem, combusserunt segetes Philistæorum universas; ita ut nec acervi, nec seges stans remanserit quæ non fuerit exusta: imò etiam vineæ & olivæ combustæ fuerunt. Et dixerunt Philistæi, Quis tantum 6
facinus perpetravit? Dixerunt, Hujus rei author est Samsõn gener Tamnimi; & id quidẽ, quia uxorem ejus abstulit ab eo, et matrimonio copulavit eam cum paranympho ipsius. Convenerunt ergò Philistæi, & combusserunt mulierẽ illã ac domũ patris ejus igni. Quare dixit Samson, Etiamsi 7
hoc opus feceritis, non tamen cessabo ultionem sumere de vobis donec animo meo factũ sit satis, ac tum me contrahã à vobis. Et captis multis hominibus ex eis, ce- 8
cidit eos super cruribus eorum, à pedibus usque ad coxas eorum; & quidem atrociter cecidit illos: tum abiens habitavit in Sahaph quæ sita est in ingenti monte Atmin. Collecti ergò Philistæi perrexerunt 9
in Judã, & castra posuerunt contra eam, Et dixerunt ad eos filii Juda, Quare ascendistis? Responderunt, Ascendimus ut vinciamus Samsonem, & agamus cum eo prout egit nobiscum. Ergò descenderunt 11
tria millia virorum de filiis Juda, & pervenientes ad Sahaph quæ est in maximo monte Atmin, dixerunt ad Samsonem, An nescis Philistæos dominos esse nostros? cur talia facta egisti? Respondit eis, Quemadmodum fecerunt, sic feci eis.

ספר שופטים : יז

Versio VUL. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

.Pelistinorũ manu in te *dandum ad* ,descendim⁹ te ligandũ Ad:ei Dixerũtq

12 וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאָסְרְךָ יָרַדְנוּ לְתִתְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים
.vos me *in occurratis* forte ne,mihi Jurate : Simſon eis Dixitque

וַיֹּאמֶר לָהֶם שָׁמְשׁוֹן הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן־תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם׃
te *dabimus* & ,te ligabimus ligando *quis*,Non : dicendo ,ei dixerunt Et

13 וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאמֹר לֹא כִי־אָסֹר נֶאְסָרְךָ וְנִתַּנְךָ
duobus in eũ ligaverunt Et .te occidemus non occidẽdo & ,eorũ manu in

בְּיָדָם וְהָמֵת לֹא נְמִיתֶךָּ וַיַּאַסְרוּהוּ בִּשְׁנֵי עֲבֹתִים
venit Ipſe .petra de eum fecerunt aſcendere & ,novis funibus

14 וַיַּעֲלֻהוּ מִן־הַסֶּלַע : הוּא־בָא
proſperè egũ & ,ejus occurſum in *ovarunt* Peliſtim & : *maxillam* ad uſque

עַד־לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הָרִיעוּ לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח
ſuper qui funes fuerunt Et .Domini ſpiritus eum ſuper

עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתְּהִי הָעֲבֹתִים אֲשֶׁר עַל־
ſunt diſſoluta & ,igni in ſunt combuſta quæ lina tanquam ejus brachiis

וְרֹעוֹתָיו כַּפִּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ וַיִּמַּסּוּ
miſitque ,*humentẽ* aſini maxillã Invenitque .ej⁹ manib⁹ *de ſuper* ejus vincula

15 אֲסוּרָיו מֵעַל יָדָיו : וַיִּמְצָא לְחִי־חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח
Dixitque .viros mille ea *in* percuſſit & ,eam accepit & ,ſuam manum

יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיַּךְ־בָּהּ אֶלֶף אִישׁ : וַיֹּאמֶר
16 aſini maxilla in ,*duos acervos* acervum aſini maxilla In : Simſon

שִׁמְשׁוֹן בִּלְחִי הַחֲמוֹר חֲמֹרָתַיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר
projecit & ,loqui *eum conſummare circa* fuit Et .viros mille percuſſi

חָפִיתִי אֶלֶף אִישׁ : וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיַּשְׁלֵךְ
17 .lechi Ramath ipſum locum vocavit & ,ſua manu è maxillam

הַלְּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא רָמַת לְחִי :
dediſti Tu : ait & ,Dominum ad clamavit & ,valde ſitivit Et

18 וַיִּצְמָּא מְאֹד וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אַתָּה׀ נָתַתָּ
moriar nunc & ,hanc magnam ſalutem tui ſervi *manu in*

בְיַד־עַבְדְּךָ אֶת־הַתְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת
Deus rupit Et .*præputiatorum* manu in cadam & ,ſiti in

בַּצָּמָא וְנָפַלְתִּי בְּיַד הָעֲרֵלִים : וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־
19 ,bibit & ,aquæ eo ex ſunt egreſſæ & ,maxilla in *quod* ,*mortarium*

הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר־בַּלְּחִי וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מָיִם וַיִּשְׁתְּ
ejus nomen vocavit idcirco : *vixit* & ,ejus ſpiritus eſt reverſus &

וַתָּשָׁב רוּחוֹ וַיִּחְי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
Judicavitque .hanc diem ad uſque ,ballechi aſer haccore-Hen

עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלְּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּשְׁפֹּט
20 .annis viginti Peliſtinorum diebus in Iſrael

אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי פְלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

CAP. XVI. יח

,*meritoriam* mulierem ibi viditque ,Hazzah in Simſon *ivit* Et

1 וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא־שָׁם אִשָּׁה זוֹנָה
,huc Simſon Venit : *dicendo* Hazzitis .eam ad eſt ingreſſus &

2 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ : לָעַזָּתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן הֵנָּה
.urbis porta in nocte tota ei ſunt inſidiati & ,circunderunt &

וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ־לוֹ כָל־הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר הָעִיר
,matutinam lucem ad Uſq; : dicendo ,nocte tota *mutos ſe ſimularũt* Et

וַיִּתְחָרְשׁוּ כָּל־הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר
ſurrexit & ,noctis dimidiũ ad uſq; Simſon *cubuit* Et .eum occidemus et

3 וַהֲרַגְנֻהוּ : וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם׀
,poſtes duos *in* & ,urbis portæ fores *in* apprehendit &,*noctis dimidio in*

בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֹּאחֶז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר־הָעִיר וּבְשֹׁתֵי הַמְּזוּזוֹת
ad *eas fecit aſt*ẽdere & ,ſuos humeros ſuper poſuitq; ,vecte cũ *eas amovit* &

וַיִּסָּעֵם עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל־כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל־
dilexit & ,hæc poſt fuit Et .Chebron *facies ſuper* qui montis *caput*

רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרוֹן : וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֶּאֱהַב
4 .Delilah ejus nomen & ,Sorec torrente in mulierem

אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה׃

1 Ligare, inquiunt, te venimus, & tradere in mánus Philiſthinorum. Quibus Samſon, Jurate,ait ; & ſpondete mihi quòd non occîdatis me. Dixerunt; Non te occîdemus,ſed vinctum trademus.Ligaverúntque eum duobus novis funibus, & tulerunt eum de petra Etam. Qui cùm veniſſet ad locum Maxillæ, & Philiſthiim vociferantes occurriſſent ei, irruit Spiritus Domini in eum: & ſicut ſolent ad odorem ignis lina conſumi, ita vincula quibus ligatus erat, diſſipata ſunt & ſoluta. Inventámque maxillam, id eſt, mandibulam aſini, quæ jacebat, arripiens, interfecit in ea mille viros. Et ait ; In maxilla aſini, in mandibula pulli aſinarum, delevi eos, & percuſſi mille viros. Cúmque hæc verba canens compléſſet, projecit mandibulam de manu, & vocavit nomen loci illius, Ramathlechi , quod interpretatur,Elevatio maxillæ. Sitiénſque valdè, clamavit ad Dominum , & ait ; Tu dediſti in manu ſervi tui ſalutem hanc maximam atque victoriam : en ſiti morior, incidámque in manus incircumciſorum. Aperuit itaque Dominus molarem dentem in maxilla aſini, & egreſſæ ſunt ex eo aquæ. Quibus hauſtis , refocillavit ſpiritum , & vires recepit. Idcircò appellatum eſt nomen loci illius, Fons invocantis de maxilla , uſque in præſentem diem. Judicavitque Iſrael in diebus Philiſthiim viginti annis.

12 Καὶ εἶπαν αὐτῷ, (β)Δῆσαί σε κατέζηλῶμεν (γ) τοῦ δῆναί σε ἐν χερσὶ ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, Ὀμόσατέ μοι (δ)μὴ πολε συναλήσησθε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς. Καὶ εἶπον αὐτῷ, λέγοντες, Οὐχί, ὅτι ἀλλ' ἢ δεσμῷ δήσομέν σε, καὶ (ε)παραδώσομέν σε χερσὶ αὐτῶν, (ζ) καὶ θανάτῳ οὐ θανατώσομέν σε. καὶ ἔδησεν αὐτὸν (η) ἐν δυσὶ καινοῖς καινοῖς, καὶ (θ) ἀνέβασαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκείνης. Καὶ ἦλθον ἕως Ζιαγόν· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι (ι) ἠλάλαξαν, καὶ ἐδραμον εἰς συνάντησιν αὐτῶν. (κ) καὶ ἔλαβε τὸ πνεῦμα κυρίε. καὶ (λ)ἐγένοντο τὰ καλώδια τὰ (μ)ὄντα βεβρόσιν αὐτῶ ὡσεὶ συσσίον ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρί· καὶ ἐτάκησαν δεσμοὶ αὐτῶ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶ. Καὶ εὗρε Ζιαγόνα ὄνε (ν) ἐξεῤῥιμένον, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτῶ καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ χιλίους ἄνδρας. Καὶ εἶπε Σαμψών, Ἐν Ζιαγόνι ὄνε ἐξηλείφων ἐξήλειψα αὐτοὺς, ὅτι (ξ) ἐν τῇ σιαγόνι ὄνε ἐπάταξα χιλίους ἀνδρας. Καὶ ἐγένετο (ο) ὡς ἐπαύσατο λαλῶν, καὶ ἔῤῥιψε τὴν σιαγόνα (π) ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον, Ἀναίρεσις Ζιαγόν. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, καὶ (ρ) ἔκλαυσε πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, (σ) Σὺ ἐνδέδωκας ἐν χειρὶ δούλε σε τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀποθανοῦμαι (τ) τῇ δίψει, καὶ ἐμπεσοῦμαι ἐν χειρὶ ἀπεριτμήτων ; (υ) Καὶ ἔῤῥηξεν ὁ θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ Ζιαγόνι, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ φῦδωρ, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα (χ) αὐτοῦ καὶ ἔζησεν· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (ψ) αὐτῆς, Πηγὴ τοῦ ἐπικαλουμένε, ἕως τοῦ ἐν Ζιαγόνι, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων (ω) εἴκοσι ἔτη.

Et dixerunt ei; Ligare te deſcendimus, ut dem⁹ te in manu alienigenarum. Et dixit eis Sampſon ; Jurate mihi,ne forte (m)occurratis in me vos. Et dixerunt ei, dicentes, Non: quia tantùm vinculo vinciem⁹ te, & tradem⁹ te in manu eorũ: et morte non mortificabimus te. Et ligaverunt eũ in duob⁹ funib⁹ novis, & eduxerunt eũ de petra illa. Et(n) venerunt uſq; ad Maxillã: & alienigenæ vociferati ſunt , & cucurrerunt in occurſum ej⁹ . Et (o)ſiluit in eũ Spiritus⁹ Domini: & facti ſunt funes, qui ſuper brachiis ej⁹ , tanquã ſtuppa, quæ (p) ſuccenſa eſt in igni: et reſoluta ſunt vincula ej⁹ de manib⁹ ejus. Et invenit maxillam aſini projectam : & extendit manum ſuam, & accepit eã: & percuſſit in ea mille viros. Et dixit Sampſon, In maxilla aſini delens delevi eos: quia in maxilla aſini percuſſi mille viros. Et factum eſt,ut ceſſavit loquens; & projecit maxillam de manu ſua: & vocavit locum illum, Elevatio maxillæ. Et ſitivit valdè, (q) & ploravit ad Dominum: & dixit, (r) Tu benedixiſti in manu ſervi tui ſalutẽ magnã hanc: & nunc moriar ſiti, et incidã in manus incircũciſorũ. (ſ) Et rupit De⁹ lacũ, quã in maxilla: et exiit ex eo aqua, & bibit. Et revertit ſpiritus ejus , & vixit. Propter hoc vocatum eſt nomen ejus, Fons invocantis, (t) qui eſt in maxilla uſq; in diẽ hanc. Et judicavit Iſrael in diebus a-lienigenarum viginti annos.

CAP. XVI.

1 ABiit quoque in Gazam, & vidit ibi mulierem meretricem, ingreſſúſque eſt ad eam. 2 Quòd cùm audiſſent Philiſthiim, & percrebruiſſet apud eos, intrâſſe urbem Samſon, circumdederunt eum , poſitis & ibi totâ nocte cum ſilentio præſtolantes , ut facto manè exeuntem occiderent. 3 Dormivit autem Samſon uſque ad medium noctis : & indè conſurgens , apprehendit ambas portæ fores cum poſtibus ſuis & ſera, impoſitáſque humeris ſuis portavit ad verticẽ montis, qui reſpicit Hebron. 4 Poſt hæc amavit mulierẽ, quæ habitabat in valle Sorec , & vocabatur Dalila.

KEΦ. ις'.

1 Καὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν (α) εἰς Γάζαν, καὶ εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, καὶ εἰσῆλθε 2 πρὸς αὐτήν. Καὶ (β)ἀπηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες, Ἦκε Σαμψὼν (γ) ὧδε. καὶ ἐκύκλωσε, καὶ ἐνήδρευσε (δ) ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα (ε) ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως· καὶ ἐκώφευσε ὅλην τὴν νύκτα, λέγοντες, (ζ) Ἕως διαφαύσῃ τὸ πρωΐ, καὶ ἀποκτενοῦμεν αὐτόν. 3 ὁ δὲ Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου, καὶ ἀνέστη (η) ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς, καὶ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως (θ) σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς, καὶ ἀνεβάσατο αὐτὰς ζὺν τῷ μοχλῷ, καὶ (ι) ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτῦ· (κ) καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους (λ) τοῦ ἐπὶ προσώπε τοῦ Χεβρών, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ. 4 Καὶ ἐγένετο (μ) μετὰ τοῦτο, καὶ ἠγάπησε γυναῖκα (ν) ἐν Ἀλσωρὴχ καὶ ὄνομα αὐτῇ Δαλιδά.

MS.A. (β)Τοῦ δῆσαί (γ) καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας (δ) μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ παράδοτέ με αὐτοῖς, μήποτε ἀπαντήσητε ὑμεῖς ἐν ἐμοί. Καὶ ὤμοσαν αὐτῷ, λέγοντες, Οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ (ε) παραδώσομέν σε εἰς χεῖρας (ζ) θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσομέν σε. καὶ ἔδησαν αὐτὸν (η) δύο καινοῖς καινοῖς (θ) ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας. Καὶ αὐτὸς ἦλθεν (ι) ἠλάλαξεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔδραμον εἰς (κ) καὶ κατήνυσεν ἐπ' αὐτὸν (λ) ἐγένοντο (μ) εἰς πῦρ βραχίονα αὐτῷ ὡσεὶ στυππίον ἠνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός· καὶ διῆλθεν εἰ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχόνων αὐτῷ. (ν) ἐῤῥιμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ (ξ) ἐν Ζιαγόνι ὄνε (ο) ὀνίνα συνέλεσεν λαῶν, (π) ἀπὸ τῆς (ρ) ἐζόησεν (σ) Σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τῷ δούλῳ σε τὴν σωτηρίαν ταύτην, (υ) καὶ ἠνοίξεν ὁ θεὸς τὸ σταθμὸν τοῦ Ζιαγόν, καὶ ἐξῆλθεν (ρ) ὕδωρ, (χ) καὶ ἔπιε, καὶ ἀνέβασαν (ι) ἐπέθηκεν ὅτι τῷ ὤμῳ αὐτῷ· (κ) καὶ ἀνέζωσεν ἀπὸ τοῦ πρωΐ ἕως τοῦ (ω) ἔτι εἴκοσι. Κεφ. ις'. MS.A. (α)ἐκεῖθεν εἰς (β) ἀπηγγέλη (γ) ἐνταῦθα. καὶ (δ) αὐτὸ ὅλων (ε) ὅτι τὸ πύλης (ζ) Ἕως φωτὸς ἀφανίσωμεν, καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν. (η) περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ (θ) καὶ ἦρε δύο σταθμούς, καὶ ἀνεβάσατο (ι) ἐπὶ (λ) ὄρε ὃ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον Χεβρών, (μ) μετὰ ταῦτα, (ν) ἐπὶ τῷ χειμάῤῥῳ Σωρήχ.

Et dixerunt illi: Ad ligandum te deſcendimus, ad tradendum te in manu Peliſtæorum: & dixit illis Simſon: Jurate mihi, fortè dominabimini in me vos. Et dixerunt ei ad dicendum : Non: nam ligare ligabimus te, & trademus te in manibus eorum ; & occidere non occidemus te: et ligaverunt eum in duobus funibus novis, et adduxerunt eum ex rupe. Ipſe venit uſq; Lehhi, & Peliſtæi vociferati ſunt ad occurſum ejus: et manſit ſup eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum : et *fuerunt* funes qui ſuper brachia ejus, ſicut linum, & inflammavit in eo ignis; et *diſſoluta ſunt* vincula ejus deſup manus ejus. Et invenit maxillam aſini tabentem, et extendit manũ ſuam et accepit eam, et occidit in ea mille viros. Et dixit Simſon: In maxilla aſini projeci eos acervos, in maxilla aſini occidi mille viros. Et fuit in finire eum ad loquendum, et projecit maxillam de manu ſuâ ; et vocavit locum illum Ramath Lehhi. Et ſitivit nimis, et oravit ante Dominũ, et dixit: Tu feciſti ſuper manu ſervi tui liberationẽ magnam hanc, et nunc moriar in ſiti, et tradar in manu præputiatorum. Et rupit *Dominus* rupem quæ in maxilla, et exierunt ex ea aquæ; et bibit ; & rediit ſpiritus ejus, et vixit: propterea vocatũ eſt nomen ejus, Fons qui datus eſt in oratione Simſon: ipſe conſtans in Lehhi uſque ad diem hanc. Et judicavit Iſrael in diebus Peliſtæorum viginti annis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 וַאֲמַרוּ לֵיהּ לְמֵיסַרְךָ נַחֲתָנָא לְמִסְמְכָךְ בִּידָא דְּפִלִשְׁתָּאֵי וַאֲמַר לְהוֹן שִׁמְשׁוֹן קַיְימוּ לִי
13 דְּלְמָא תְּשַׁלְטוּן בִּי אֲתוּן : וַאֲמַרוּ לֵיהּ לְמֵימַר לָא אֲרֵי מֵימַר נֵימַר נְךָ וְנִמְסַרְנָךְ בִּידְהוֹן
וּמִקְטַל לָא נְקַטְּלִנָּךְ וְאַסְרוּהִי בְּתַרְתֵּין גְּדִילִין חַדְתִּין וַאַסְקוּהִי מִן כֵּיפָא : הוּא אֲתָא עַד
14 לֶחִי וּפְלִשְׁתָּאֵי יַבִּיבוּ לְקַדְמוֹתֵיהּ וּשְׁרַת עֲלוֹהִי רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וַהֲוָאָה גְּדִילָתָא
דְּעַל דְּרָעוֹהִי כְּכִתָּנָא דְּאַרַח בֵּיהּ נוּרָא וְאִתְמְסִיו אַסְרוֹהִי מֵעַל יְדוֹהִי : וְאַשְׁכַּח לוּעָא
15 דְּחֲמָרָא בְּטִינְתָא וְאוֹשִׁיט יְדֵיהּ וְנַסְבֵהּ וּקְטַל בֵּהּ אֶלֶף גַּבְרָא : וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן בְּלוּעָא
16 דְּחֲמָרָא רְמִיתְנוּן דְּנוּרִין בְּלוּעָא דְּחֲמָרָא קְטַלִית אֶלֶף גַּבְרָא : וַהֲוָה כְּשֵׁצִיוּתֵיהּ לְמַלָּלָא
17 וּרְמָא לוּעָא מִן יְדֵיהּ וּקְרָא לַאֲתָרָא הַהוּא רָמַת לֶחִי : וְצַלִי קֳדָם יְיָ וַאֲמַר
אַתְּ עַבְדְּתָּ עַל יַד עַבְדָּךְ יַת פּוּרְקָנָא רַבָּא הָדָא וּכְעַן אֵימוּת בְּצַחוּתָא וְאִתְמְסַר בִּידָא
18 דְעָרְלָיֵא : וּבְוַע יְיָ יַת כֵּיפָא דִי בְלוּעָא וּנְפַקוּ מִנֵּיהּ מַיָּא וְשָׁתֵי וְתָבַת רוּחֵיהּ וְחַיָּא עַל
כֵּן אִתְקְרֵי שְׁמֵהּ עֵינָא דְאִיתְחֵיבַת בְּצַלוֹתָא דְשִׁמְשׁוֹן הִיא קַיְמָא בַּלֶּחִי עַד יוֹמָא הָדֵין :
20 וְדָן יַת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמֵי פְלִשְׁתָּאֵי עַסְרִין שְׁנִין :

יח

וְאָזַל שִׁמְשׁוֹן לַעֲזָתָא וְחָזָא תַּמָּן אִתְּתָא פּוּנְדְקִיתָא וְעָל לְוָתָהּ : לְעַזָּתָאֵי אִתְחַוָּיָה לְמֵימַר
2 אֲתָא שִׁמְשׁוֹן הַלְכָא וְאִסְתַּרוּ וְכַמְנוּ לֵיהּ כָּל לֵילְיָא בְּמַעֲלָנָא דְּתַרְעָא קָרְתָא וְשַׁתִּיקוּ כָּל
לֵילְיָא לְמֵימַר עַד נֵיהוֹר צַפְרָא וְנִקְטְלִנֵּיהּ : וְשָׁכַב שִׁמְשׁוֹן עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא וְקָם בְּפַלְגוּת
3 לֵילְיָא וְאָחַד בְּרֵשֵׁי תְּרֵע קִרְתָא וּבְתַרֵין סַפָּיָא וְנַטַל גּוֹן עִם עַבָּרָא וְשַׁוִּי עַל כְּתֵפּוֹהִי וְאַסְקִנּוּן
לְרֵישׁ טוּרָא דְּעַל אַפֵּי חֶבְרוֹן : וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּרְחֵים אִתְּתָא בְּנַחֲלָא דְשׂוֹרֵק וּשְׁמַהּ דְּלִילָה :

1 Et dixerunt ei: Ligare te deſcendimus, ut dem⁹ te in manu Peliſtæorum. Et dixit eis Sampſon; Jurate mihi, fortè dominabimini in me vos. Et dixerunt ei ad dicendum : Non: nam ligare ligabimus te, & trademus te in manibus eorum ; & occidere non occidemus te: et ligaverunt eum in duobus funibus novis, et adduxerunt eum ex rupe. Ipſe venit uſq; Lehhi. & Peliſtæi vociferati ſunt ad occurſum ejus: et manſit ſup eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum : et *fuerunt* funes qui ſuper brachia ejus, ſicut linum, & inflammavit in eo ignis; et *diſſoluta ſunt* vincula ejus deſup manus ejus. Et invenit maxillam aſini tabentem, et extendit manũ ſuam et accepit eam, et occidit in ea mille viros. Et dixit Simſon: In maxilla aſini projeci eos acervos, in maxilla aſini occidi mille viros. Et fuit in finire eum ad loquendum, et projecit maxillam de manu ſuâ ; et vocavit locum illum Ramath Lehhi. Et ſitivit nimis, et oravit ante Dominũ, et dixit: Tu feciſti ſuper manu ſervi tui liberationẽ magnam hanc, et nunc moriar in ſiti, et tradar in manu præputiatorum. Et rupit *Dominus* rupem quæ in maxilla, et exierunt ex ea aquæ; et bibit ; & rediit ſpiritus ejus, et vixit: propterea vocatũ eſt nomen ejus, Fons qui datus eſt in oratione Simſon: ipſe conſtans in Lehhi uſque ad diem hanc. Et judicavit Iſrael in diebus Peliſtæorum viginti annis.

CAP. XVI.

1 ET venit Simſon ad Ghazath, et vidit ibi mulierem tabernariam, et intravit ad eam. Ghazathæis nunciatum eſt ad dicendum: venit Simſon huc: 2 & circuierunt et inſidiati ſunt ei omnem noctem in introitu portæ urbis: & tacuerunt omnem noctem ad dicendum, uſq; ad lucem auroræ, et occidemus eum. Et cubuit Simſon uſque medium noctis, et ſurrexit in medio 3 noctis, et apprehendit in vectibus portæ urbis et in duobus poſtibus, & evulſit ea cum vecte, et poſuit ſuper humeris ſuis, et attulit ea ad caput montis, qui ſuper facies Hhebron. Et fuit poſt hoc, et amavit mulierem in 4 fluvio Zzorek, et nomen ejus Delilah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܬܐ ܢܚܬ ܠܡܫܒܩܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܘ ܠܝ ܐܡܠܘ ܠܝ ܕܠܐ ܬܬܪܓܡܘܢ ܒܝ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܣܓܕܘܢ ܒܝ

13 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

14 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

15 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

16 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

17 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

18 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

19 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

20 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܫܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܠܐ ܐܣܪ ܢܣܪܟ ܘܢܡܣܪ ܠܐ ܢܩܛܠܟ ܚܢ ܐܡܪ ܠܗ

* Dicunt ei, Ad ligandum te descendimus, téq; tradendum in manum Palestinorum. Ait illis, Jurate mihi vos me non læsuros. Dicunt ei, Nequaquam; sed ligabimus te quidem, & trademus in manus eorum, nec ullatenus occidemus te: ligaverunt igitur eum duabus catenis novis, & deduxerunt ex illa rupe. Cúmque perveniſſet usque ad Lehi, surrexerunt Palestini ad interficiendum illum. Favit autem ei Spiritus Domini, factæque sunt catenæ quæ erant super manus ejus, tanquam linũ igne exustum, & soluta sunt vincula de manibus ejus. Et inveniens maxillam asini recentem, extensâ manu sustulit illam, eâque interfecit mille viros. Et ait Samson, Maxillâ asini acervos cumulavi ex eis: maxillâ asini interfeci mille viros. Et cùm loquendi finem feciſſet, projecit maxillam de manu sua, & vocavit nomen loci illius, Sanguinem maxillæ. Sitivit autem vehementer, & invocavit Dominum, ac dixit, Tu dediſti in manum servi tui victoriam hanc magnam, & nunc sitíne moriar, & incidam in manum incircunciſorum istorum? Tum scidit Dominus Deus mentum maxillæ asini, & erumpentibus ex eo aquis, bibit, ac recuperavit animum. Ideoque vocavit nomen loci illius, Fontem cornu maxillæ asini, ad hodiernum usque diem. Idem judicavit Israelem tempore Palestinorum viginti annis.

12 13 14 15 16 17 18 19 20

CAP. XVI.

1 ܗܠܟ ܫܡܫܘܢ ܠܥܙܐ ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ ܙܢܝܬܐ ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܥܠ ܒܝܬܗ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ

2 ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ

3 ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ

4 ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ ܘܐܬܚܒܝ ܠܗ ܠܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܡܫܘܢ ܗܢܐ

Post hæc abiens Samson in Azath, vidit illic mulierem meretricem; ad quam cùm ingressus esset in Azath, Dictum fuit, Samson hûc venit. Tetenderunt ergò ei insidias totâ nocte in porta civitatis, totâque nocte susurrantes, dixerunt, Cùm illuxerit aurora, interficiemus eum. At Samson cubavit ad mediam usque noctem, & mediâ nocte surgens apprehendit ambas parastadas portæ civitatis, & evulsit eam unà cum vectibus ejus; imponénsque humero suo, asportavit eas in montem qui est è regione Hebron. Postea adamavit mulierem quandam in valle Saroc, cujus nomen erat Dalila.

1 2 3 4

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فَقَالُوا. إِنَّمَا نَزَلْنَا لِنُوثِيَكَ وَنَدْفَعَكَ إِلَيْهِمْ وَلَا نَقْتُلُكَ نَحْنُ. فَقَالَ لَهُمْ. أَحْلِفُوا لِي أَنَّكُمْ لَا تَقْتُلُونَنِي

13 أَنْتُمْ. فَقَالُوا لَهُ لَا. وَلَكِنْ نُوثِقُكَ وَنُسَلِّمُكَ إِلَيْهِمْ. وَلَا نَقْتُلُكَ نَحْنُ. فَأَوْثَقُوهُ بِسَلْسَلَتَيْنِ جَدِيدَتَيْنِ.

14 وَأَصْعَدُوهُ مِنْ ذٰلِكَ ٱلْكَهْفِ. وَٱنْطَلَقُوا بِهِ إِلَى مَوْضِعٍ يُدْعَى بَلْحٍ. حَيْثُ كَانَ أَهْلُ فَلَسْطِينَ.

فَوَثَبَ إِلَيْهِ أَهْلُ فَلَسْطِينَ لِيَقْتُلُوهُ. فَحَلَّ عَلَيْهِ رُوحُ ٱلرَّبِّ وَقَوِيَهُ. وَصَارَتِ ٱلسَّلْسَلَتَانِ كَخَيْطٍ

كَتَّانٍ مَسُوطٍ بِٱلنَّارِ. وَحَلَّ بَعْضُهُ وَقَطَعَ ٱلسَّلْسَلَتَيْنِ. وَوَجَدَ فَكَّ حِمَارٍ مَيِّتٍ. عَظْمًا يَابِسًا. فَمَدَّ

15 يَدَهُ وَأَخَذَهُ. وَقَتَلَ بِهِ أَلْفَ رَجُلٍ مِنْهُمْ. وَقَالَ شَمْشُونُ. بِعَظْمِ فَكِّ حِمَارٍ طَرَحْتُ مِنْكُمْ تَلًّا تَلًّا.

16 وَقَتَلْتُ بِفَكِّ حِمَارٍ مِنْكُمْ أَلْفَ رَجُلٍ. فَلَمَّا أَكْمَلَ كَلَامَهُ رَمَى بِٱلْعَظْمِ مِنْ يَدِهِ. وَدَعَى ٱسْمَ

17 ذٰلِكَ ٱلْمَكَانِ رَمْثَ لَحْيٍ. ثُمَّ إِنَّهُ عَطِشَ جِدًّا. فَدَعَا بِٱلرَّبِّ وَقَالَ. أَنْتَ يَا رَبُّ وَيَدِي أَنَا عَبْدُكَ.

18 وَجَعَلْتَ لِي هٰذَا ٱلذَّكْرَ وَٱلنِّعْمَةَ ٱلْعَظِيمَةَ. وَٱلْآنَ أَمُوتُ عَطَشًا. وَأَقَعُ فِي أَيْدِي هٰؤُلَاءِ ٱلْغُلْفِ.

19 فَنَقَبَ ٱلرَّبُّ عَظْمَ حَدِّ ٱلْحِمَارِ. فَخَرَجَ مِنْهُ مَاءٌ كَثِيرٌ. وَشَرِبَ مِنْهُ. فَرَجَعَتْ إِلَيْهِ رُوحُهُ. وَكَذٰلِكَ

دَعَى ذٰلِكَ ٱلْمَوْضِعَ عَيْنَ قَرْنِ فَكِّ ٱلْحِمَارِ إِلَى ٱلْيَوْمِ. وَقَضَى ٱلْقُضَاةَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ عِشْرِينَ سَنَةً.

20

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ عَشَرَ *

1 * ثُمَّ ٱنْطَلَقَ شَمْشُونُ إِلَى غَزَّةَ. وَرَأَى هُنَاكَ ٱمْرَأَةً زَانِيَةً. وَدَخَلَ إِلَيْهَا إِلَى بَيْتِهَا. فَقَالَ أَهْلُ

2 فَلَسْطِينَ. إِنَّ شَمْشُونَ قَدْ أَتَى بِلَادَنَا وَهُوَ هَاهُنَا. وَكَمِنُوا لَهُ عِنْدَ بَابِ ٱلْقَرْيَةِ. وَجَعَلُوا يَتَسَاوَرُونَ

لَيْلَتَهُمْ جَمِيعًا وَقَالُوا. إِذَا أَصْبَحْنَا أَحْدَثْنَاهُ وَقَتَلْنَاهُ. فَرَقَدَ شَمْشُونُ إِلَى نِصْفِ ٱللَّيْلِ. فَلَمَّا قَامَ

3 بَعْدَ نِصْفِ ٱللَّيْلِ أَخَذَ عِضَادَتَيْ بَابِ ٱلْمَدِينَةِ. وَقَلَعَ ٱلْبَابَ وَأَعْلَاقَهُ. وَحَمَلَهُ عَلَى عَاتِقِهِ. وَصَعِدَ إِلَى

ٱلْجَبَلِ ٱلَّذِي قُدَّامَ حَبْرُونَ. * وَمِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ أَحَبَّ ٱمْرَأَةً فِي وَرِيَةَ تُدْعَى دَلِيلَةَ.

4

* Dixerunt, Enimvero descendimus ut te tradamus et adducamus eis, & ipsi te non occidamus. Ait illis, Jurate mihi quòd vos non sitis mihi damnum illaturi. Dixerunt 13 ad eum, Minimé: imò verò vinciemus te & trademus eis, nec interficiemus te nos. Itaque vinxerunt eum duabus catenis fervens, & extrahentes eum ex illa rupe, Duxerunt eum ad locum quendam qui vocatur Lehi, ubi erant Philistæi; aggressíque sunt eum Philistæi ut occiderent eum. Sed astitit ei virtus Domini, & corroboravit eum: factæque sunt illæ duæ catenæ quasi filum lineum igne ustulatum, solvit sese, rupitque catenas. Et inveniens mandibulam asini mortui, os videlicet quoddam aridum, extendit manum suam, sumpsitq; illud, eoque trucidavit ex eis mille viros. Et dixit Samson, Osse mandibulæ asini stragis ex vobis prostravi, & asini mandibulâ trucidavi ex vobis mille viros. Cúmque absolviſſet sermonem suum, projecit os illud è manu suâ, vocavitque nomen loci illius, Sanguinem maxillæ. Deinde maximâ siti laborans invocavit Dominum, & ait; Tu O Domine me servum tuum roborâsti, et concliâsti mihi tantum nomen et encomium, & nunc moriámne siti, & incidam in manu incircunciſorum istorum? Terebravit ergò Dominus os mandibulæ asini, prodiitque ex eo aqua copiosa, è qua cùm bibiſſet, resumpsit animam. Ab ea ita locum illum appellavit, Fontem cornu mandibulæ asini, ad hunc usque diem. Judicia quoq; decrevit filiis Israel viginti annis. 20

12 13 14 15 16 17 18 19 20

CAP. XVI.

Deinde abiit Samson in Gazam, et reperiens illic mulierem quandã fornicariã, ingreſſ⁹ est ad eam in domum ipsã. Quare dixerunt Palestini, Jã venit Samson in regionem nostrã, & istic adest: & structis illi insidiis prope portam civitatis, consiliũ simul inierunt nocte illá, et dixerunt; Cùm manè surrexerim⁹ apprehendemus eum, et occidemus illũ. Cubavit autẽ Samson ad mediã usque noctem, & cùm surrexiſſet post mediã noctem, arripuit utrunq; limen portæ civitatis, et portã unà cum vectib⁹ ejus exemit, humero suo imposuit, conscenditque montẽ qui est ex adverso Hebronis. Post hæc adamavit mulierem in civitate quadam quæ vocatur Nebel-saroc, cujus nomen erat Dalila.

1 2 3 4

ספר שופטים :יז

Decipe :ei dixeruntque ,Philistinorum ſatrapæ eam ad aſcenderunt Et
5 וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לָהּ פַּתִּי
:ei prævaleamus quo in &,magna ejus fortitudo quo in vide &
אוֹתוֹ וּרְאִי בַּמֶּה כֹּחוֹ גָּדוֹל וּבַמֶּה נוּכַל לוֹ
,mille vir tibi dabimus nos & :eum *affligendum* a,eum ligabimuſq;
וְאֲסַרְנֵהוּ לְעַנּוֹתוֹ וַאֲנַחְנוּ נִתֶּן לָךְ אִישׁ אֶלֶף
quæſo Indica :Simſon ad Delilah Dixitque .argenteos centum &
6 וּמְאַת כָּסֶף: וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל שִׁמְשׁוֹן הַגִּידָה נָא
? te affligendum ad ligeris quo in &,magna tua fortitudo quo in mihi
לִי בַּמֶּה כֹּחֲךָ גָּדוֹל וּבַמֶּה תֵּאָסֵר לְעַנּוֹתֶךָ:
viminibus ſeptem in me ligaverint Si :Simſon eam ad Dixitque
7 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם יַאַסְרֻנִי בְּשִׁבְעָה יְתָרִים
homo unus ſicut ero & ,ero debilis & ,*ſint arida* non quæ ,*humidis*
לַחִים אֲשֶׁר לֹא חֹרָבוּ וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם:
vimina ſeptem Philiſtinorum ſatrapæ eam ad fecerunt aſcendere Et
8 וַיַּעֲלוּ לָהּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה יְתָרִים
inſidians inſidiator Et .illis in eum ligavit & ,*aruerant* non quæ ,*humida*
לַחִים אֲשֶׁר לֹא חָרָבוּ וַתֶּאֱסְרֵהוּ בָּהֶם:
9 וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב
rupit Et .Simſon te ſuper Peliſtim :eum ad dixitque ;cubiculo in ei
לָהּ בַּחֲדָר וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלַיִךְ שִׁמְשׁוֹן וַיְנַתֵּק
ignē ipſum *odorando* in ſtuppæ filum rumpitur quemadmodum *vimina*
אֶת הַיְתָרִים כַּאֲשֶׁר יִנָּתֵק פְּתִיל הַנְּעֹרֶת בְּהָרִיחוֹ אֵשׁ
Ecce :Simſon ad Delilah Dixitque .ejus fortitudo eſt agnita non &
10 וְלֹא נוֹדַע כֹּחוֹ: וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה
quo in,mihi quæſo indica Nunc.mēdacia me ad es locutuſq; ,*me in* deluſiſti
הֵתַלְתָּ בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים עַתָּה הַגִּידָה־נָּא לִי בַּמֶּה
,novis funibus *in* me ligaverint ligando Si :eam ad Dixitque .ligeris
תֵּאָסֵר: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם אָסוֹר יַאַסְרוּנִי בַּעֲבֹתִים חֲדָשִׁים
unus ſicut ero & ,ero debilis & ,opus *eis in* eſt factum non quibus
11 אֲשֶׁר לֹא נַעֲשָׂה בָהֶם מְלָאכָה וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד
:eis *in* eum ligavit & ,novos funes Delilah *accepit* Et *homo*
הָאָדָם: וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וַתַּאַסְרֵהוּ בָהֶם
.cubiculo in *ſedens inſidiator* Et.Simſon te ſuper Peliſtim ,eum ad dixitque
וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלַיִךְ שִׁמְשׁוֹן וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב בַּחֲדָר
ad Delilah Dixitque .filum ſicut ,ſuis brachiis *deſuper* eos rupit Et
13 וַיְנַתְּקֵם מֵעַל זְרֹעֹתָיו כַּחוּט: וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־
mihi Indica?mendacia me ad es locut'&,me *in* deluſiſti quo Vſque :Simſon
שִׁמְשׁוֹן עַד הֵנָּה הַתַּלְתָּ בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים הַגִּידָה לִּי
cincinnos ſeptem texueris Si :eam ad Dixitque .ligeris quo in
בַּמֶּה תֵּאָסֵר וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם־תִּאְרֹג אֶת שֶׁבַע מַחְלְפוֹת
Peliſtim :eum ad Dixitq;.clavo in fixeris Et :liciо cum mei capitis
14 רֹאשִׁי עִם הַמַּסָּכֶת: וַתִּתְקַע בַּיָּתֵד וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים
,texturæ *clavum* extraxit &,ſuo ſomno de eſt expergefact'.Et.Simſon te ſup
עָלַיִךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת הַיָּתֵד הָאָרֹג
tuũ cor & ,te Dilexi ,*dices* Quomodo:eũ ad Dixitque .*licium* &
15 וְאֶת הַמַּסָּכֶת: וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֵיךְ תֹּאמַר אָהַבְתִּיךְ וְלִבְּךָ
quo in mihi indicaſti nõ &,me in deluſiſti vicibus tribus Jam ?mecum non
אֵין אִתִּי זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִתַּלְתָּ בִּי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי בַּמֶּה
omnib' ſuis verbis in *ei præberet corriſationē* cùm fuit Et.magna tua fortitudo
כֹּחֲךָ גָּדוֹל: וַיְהִי כִּי־הִצִּיקָה־לוֹ בִדְבָרֶיהָ כָּל־
16 indicavit Et.*moriendũ* ad ej' anima eſt *abbreviata* & ,eũ moleſtaret & ,diebus
הַיָּמִים וַתְּאַלְצֵהוּ וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ לָמוּת: וַיַּגֶּד־
,meũ caput ſup aſcendit non Novacula :ei dixitque ,ſuũ cor totum ei
לָהּ אֶת כָּל לִבּוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מוֹרָה לֹא עָלָה עַל־רֹאשִׁי
,fuero raſus Si .meæ matris utero ab *ego* Dei Nazæus quia
17 כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים אֲנִי מִבֶּטֶן אִמִּי אִם־גֻּלַּחְתִּי
,*homo omnis* ſicut ero & ,ero debilis & ,mea fortitudo me à recedet &
וְסָר מֶמֶּנִּי כֹּחִי וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּכָל־הָאָדָם:

meæ:ſi raſũ fuerit caput meum,recedet à me fortitudo mea,& deficiam,eróq; ſicut cæteri homines.

Versio VUL. LAT.

5 Veneruntq; ad eam principes Philiſthinorũ, atque dixerunt; Decipe eum,& diſce ab illo,in quo habeat tantam fortitudinẽ,& quo modo eum ſuperare valeamus,& vinctum affligere: quod ſi feceris, dabimus tibi ſinguli mille & centũ argenteos. Locuta eſt ergò Dalila ad Samſon;Dic mihi, obſecro,in quo ſit tua maxima fortitudo, et quid ſit quo ligat' erumpere 7 nequeas. Cui reſpondit Samſon ;Si ſeptẽ nerviceis funibus, necdũ ſiccis & adhuc humentib', ligatus fuero, infirm' ero 8 ut cæteri homines. Attulerúntque ad eam ſatrapæ Philiſthinorum ſeptẽ ſũnes, ut dixerat: 9 quib' vinxit eum, Latentib' apud ſe inſidiis, & in cubiculo finem rei expectantib'; clamavítq; ad eũ, Philiſthiim ſuper te Samſon. Qui rupit vincula, quo modo ſi rumpat quis filum de ſtuppæ tortum putamine, cùm odoré ignis acceperit :& non eſt cognitum in quo eſſet 10 fortitudo ejus. Dixítq; ad eum Dalila ; Ecce illuſiſti mihi, & falſũ locut' es:ſaltem nunc indica mihi quo ligari debeas. 11 Cui ille reſpondit;Si ligat' fuero novis funib', qui nunquã fuerunt in opere,infirmus ero, & aliorũ hominũ ſimilis. Quib' rurſũ Dalila vinxit eum, & clamavit; Philiſthiim ſuper te Samſon, in cubiculo inſidiis præparatis. Qui ità rupit vincula quaſi fila telarum. Dixítq; Dalila rurſũ ad eũ; Uſquequò decipis me,et falſũ loqueris?oſtende quo vinciri debeas.Cui reſpondit Samſon ;Si ſeptẽ crines capitis mei cum licio plexueris,et clavũ his circumligatum terræ fixeris, infirm' ero. Quod cùm feciſſet Dalila, dixit ad eum;Philiſthiim ſuper te Samſon. Qui conſurgens de ſomno extraxit clavũ cùm crinib' et licio. Dixítq; ad eum Dalila ;Quo modo dicis quòd amas me,cum anim' tu' non ſit mecũ ?Per tres vices mentitus es mihi, & noluiſti dicere in quo ſit maxima fortitudo tua. Cúmq; moleſta eſſet ei,& per multos dies jugiter adhæreret, ſpatiũ ad quietẽ non tribuens, defecit anima ej', et ad mortẽ uſq; laſſata eſt. Tunc aperiens veritaté rei, dixit ad eã; Ferrũ nunquã aſcendit ſup caput meum,quia Nazaræ', id eſt,conſecrat' Deo,ſum de utero matris meæ:ſi raſũ fuerit caput meum,recedet à me fortitudo mea,& deficiam,eróq; ſicut cæteri homines.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτ(ξ)οἱ ἄρχοντες τ ἀλλοφύλων, καὶ εἶπαν(ο)αὐτῇ, Ἀπάτησον αὐτ, καὶ ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς (π) αὐτῆ ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα (ρ)αὐτῷ, καὶ δήσομεν αὐτ(σ)τ ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ 6 χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. Καὶ εἶπε Δαλιδὰ πρὸς Σαμψών, (τ)Ἀπάγγειλόν μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς (χ) ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τ πανθλιῶαί σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ Σαμψών, 7 Ἐὰν δήσωσί με ἐν ἑπτὰ νευρεαῖς ὑγραῖς(υ)μὴ δεδεθαμέναις, καὶ ἀδενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς 8 τ ἀνθρώπων. Καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ(φ)οἱ ἄρχοντες τ ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρὰς ὑγρὰς (χ) μὴ δεδεθαμένας, καὶ ἔδησεν αὐτ ἐν αὐλείᾳ. Καὶ τὸ ἐνεδρον (ψ) αὐτῇ ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ. καὶ εἶπεν (ω) αὐτῷ, Ἀλλόφυλοί σοι σὲ Σαμψών. (α)καὶ διέσπασεν τὰς νευρὰς(β)ὡς εἰ τις ἀποπασάσει σφυμα συπῆς ἐν τῷ ὀσφραν θῆναι αὐτὸ πυρὸς, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτῆ. 10 Καὶ εἶπε Δαλιδὰ πρὸς Σαμψών, Ἰδὲ(γ)ἐπλάνησάς με, καὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ ψεύδη (δ) νῦν ὖν ἀνάγγειλόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. 11 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ, Ἐὰν(ε)δεσμεύσουσί μοι ἐν καινοῖς καινοῖς οἷς οὐκ(ζ)ἐργάσατο ἐν αὐτοῖς ἔργον, καὶ ἀδενήσω καὶ ἔσομαι ὡς 12 εἷς τ ἀνθρώπων. Καὶ ἔλαβε(η)Δαλιδὰ καινοὺς καινὰ καὶ ἔδησεν αὐτ ἐν (θ)αὐτοῖς, καὶ τὰ ἐνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ταμείου. καὶ εἶπεν, Ἀλλόφυλοί ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ διέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ βραχόνων αὐτῶ ὡσεὶ ἀπαρτίον. Καὶ εἶπε 13 Δαλιδὰ πρὸς Σαμψών, (ι)Ἰδὲ ἐπλάνησάς με, καὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ ψεύδη ἀνάγγειλόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ, Ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς τ κεφαλῆς μου (κ) ζῦν τῷ διάσμαλι, καὶ ἐσκρούσῃς τῷ πασσάλῳ 14 εἰς τ τοῖχον, καὶ (λ)ἔσομαι ὡς εἷς τ ἀνθρώπων ἀδενής. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτ, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τ κεφαλῆς αὐτῆ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσμαλι, καὶ ἔπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τ τοῖχον, καὶ (μ)εἶπεν, Ἀλλόφυλοί ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ (ν)ἐξυπνίσθη ἀπὸ τ ὕπνου αὐτῆ, καὶ (ξ)ἐξῆρε τ πάσσαλον τ 15 ὑφάσμαλος ἐκ τ τοίχου. Καὶ εἶπε πρὸς Σαμψὼν Δαλιδά, Πῶς(ο)λέγεις, Ἠγάπηκά σε, καὶ ἡ καρδία (π) σου οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ; τοῦτο(ρ)τρίτον ἐπλάνησάς με, καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν 16 τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτι (σ) ἐξέθλιψεν αὐτ ἐν λόγοις αὐτοῦ(τ)πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐστενοχώρησεν αὐτὸν, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἕως τ ἀποθανεῖν. Καὶ ἀνήγγειλεν 17 αὐτῇ πᾶσ τ καρδίαν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, (υ)Σίδηρος οὐκ ἀνέβη ἐπὶ τ κεφαλήν μου, (φ) ὅτι ἅγιος θῦ ἐγώ εἰμι ἀπὸ κοιλίας μητός μου (χ)ἐὰν ὖν ξυρήσωμαι, ἀποστήσε ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου καὶ ἀδενήσω, καὶ ἔσομαι (ψ)ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι.

Et aſcenderunt ad eam principes 5 *alienigenarũ,et dixerunt ei. Decipe eũ: et vide,in quo fortitudo ejus magna,et in quo(d)prævalebim' ei,et ligabim' cum ad humiliandũ eum. Et nos dabimus tibi vir mille et centũ argenti. Et ait* 6 *Dalida ad Sampſon; Annuntia nunc mihi, in quo fortitudo tua magna, et in quo ligaberis ad humiliandũ te. Et dixit ad eã Sam-* 7 *pſon; Si ligaverint me in ſeptem nervis humdis(e)nondũ ſiccatis; et infirmabor,et ero ſicut un' hominũ. Et attulerunt ad eã prin-* 8 *cipes alienigenarũ ſeptẽ nervos humidos nondũ ſiccatos: et ligavit eũ in illis. Et inſidiæ(f)ei ſe-* 9 *debant in cubiculo. Et dixit ad eum; Alienigenæ ſuper te, Sampſon. Et diſrupit nervos,ac ſiquis rumperet globũ ſtuppæ, dũ ea olfeciſſet ignẽ: et non eſt cognita fortitudo ejus. Et dixit Dalida ad* 10 *Sampſon;Ecce decepiſti me,et locut' es ad me falſa. Nunc igitur annuntia mihi,in quo ligaberis. Et* 11 *dixit ad eam; Si ligantes ligaverint me in funiculis novis, quibus non eſt factũ in eis opus; et infirmabor,et ero ſicut unus hominũ. Et ſumpſit Dalida funiculos no-* 12 *vos: et ligavit eũ in illis. (g)Et inſidiæ exierunt de cubiculo. Et dixit; Alienigenæ ſuper te, Sampſon. Et diſrupit eas à brachiis ſuis* 13 *tanquã filũ. Et dixit Dalida ad Sampſon;Ecce decepiſti me,et locu' es ad me falſa. Annũtia nũc mihi,in quo ligaberis. Et dixit ad eã; Si intexueris ſeptẽ cincinnos capitis mei cũ licio, et infixeris paxillo in parietẽ; et ero,tanquã un' hominũ,infirmus. (h)Et fa-* 14 *ctũ eſt, cũ ille dormiret;et ſumpſit Dalida ſeptẽ cincinnos capitis ejus, et intexuit in licio,et infixit paxillo in parietẽ. Et dixit; Alienigenæ ſuper te, Sampſon. Et experge factus eſt è ſomno ſuo: et abſtulit paxillum texturæ de pariete. Et dixit ad eum Dalida;* 15 *Quomodò dicis,Amavi te,et cor tuum non eſt mecum? (i)Hoc tertium fefelliſti me: et non annuntiaſti mihi in quo fortitudo tua magna. Et factum eſt,quando ve-* 16 *xavit eum in verbis ſuis omnes dies,et anguſtiavit eum; et defecit animo uſq; ad moriendum. Et* 17 *annuntiavit ei omne cor ſuum:et dixit ad eam, Ferrum non aſcendit ſuper caput meum: quoniam ſanctꝰ Dei ego ſum à ventre matris meæ. Si igitur raſus fuero,diſcedet à me fortitudo mea,et infirmabor, et ero ſicut omnes homines.*

MS.A. (ξ)οἱ σατράπαι τ(ο)πρὸς αὐτ, (π)αὐτῆ ὅτιν ἡ(ρ)πρὸς αὐτ,(σ)ὧδε πανῶσαι(τ)Ἀνάγγειλόν μοι(υ)μὴ ἡρημωμέναις,(φ)οἱ σατράπαι τ(χ)μὴ ἠρημωμένας, (ψ)αὐτῆ ἐκάθητο αὐτῆ ἐν(ω)πρὸς αὐτ,(α)καὶ διέρρηξεν(β)ὸν τρόπον διεκλῶσμα τῆ ἀποτινάσματος ἐν τῷ(γ)παρῳσόσω με,(δ)νῦν ἀνάγγειλόν μοι(ε) ἐσχυῶ δήσουσίν με ἐν ἑπτὰ καινοῖς, ἐν οἷς οὐκ(ζ)ἐχρώθη ἔργον,(η) αὐτῷ Δαλιδὰ καινὰ,καὶ ἔδησεν(θ)αὐτοῖς.καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ, Οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών,καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ.καὶ διέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τ βραχόνων αὐτῆ ὡς ῥάμα. Καὶ εἶπεν(ι) Ὡς νῦν παρῳγόισω με,καὶ(κ)μὴ τ διάσμαλος,καὶ ἐνκρύσῃς ἐν τῷ πασσάλῳ(λ)ἔσομαι ἀδενὴς ὡς εἷς τ ἀνθρώπων. Καὶ ἐκοίμισεν αὐτ Δαλιδὰ, καὶ ἐδιάσαλο τοῦ ἑπτὰ βοστρύχους τ κεφαλῆς αὐτῆ μὴ τ ἐκτάσεως,καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τ(μ)εἶπεν πρὸς αὐτ, Οἱ ἀλλόφυλοι(ν)ἠγέρθη ἐκ τῦ(ξ)ἐξέπασεν τὸς πασσάλους ζῦν τῷ ὑφάσμαι ἐκ τοῦ τοίχου, καὶ Νασμε,καὶ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς αὐτ.Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ Δαλιδὰ,(ο)ἐρεῖς, Ἠγάπηκά σε,(π)συ ὅτιν μετ' ἐμοῦ;(ρ)τὸ τρίτον παρῳγόισω με,καὶ οὐκ(σ)κατεχρήσαλο αὐτ τοῖς λόγοις (τ)ὅλως νύκλα,καὶ παρλωώχλησεν αὐτ,καὶ ὀλιγοψύχησεν ἕως εἰς θάναλον. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ (υ)Ξυρὸν οὐκ ἀναβήσε(φ)ὅτι Ναζιραῖος θεῦ ἐγώ εἰμι ἐκ κοιλίας (χ) καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι, (ψ) καὶ πάλας τὸς ἀνθρώπους. Καὶ

תרגום יונתן Targum Jonathan.

וסליקו לְוָתֵהּ טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמַרוּ לָהּ שַׁדִּילִי יָתִיהּ וְחֵזִי בְּמָה חֵילֵיהּ רַבָּא וּבְמָה נְכוֹל 5
לֵיהּ וְנֵיסַרְנֵיהּ לְעַנָיוּתֵיהּ וַאֲנַחְנָא נְתַן לִיךְ גְּבַר אַלְפָא וּמְאָה סְלְעִין דְּכָסְפָּ: וַאֲמַרַת דְּלִילָה 6
לְשִׁמְשׁוֹן חֲוִי כְעַן לִי בְּמָה חֵילָךְ סַגִי וּבְמָה תִּתְאֲסַר לְעַנְיוּתָךְ: וַאֲמַר לָהּ שִׁמְשׁוֹן אִם 7
יְסָרוּנַנִי בְּשִׁבְעָה יְתִרִין רְטִיבִין דְּלָא יְבִישׁוּ וְאֶחְלוֹשׁ וְאֶהֱוֵי כְּחַד מִן בְּנֵי אֱנָשָׁא: וְאַסִּיקוּ לָהּ 8
טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי שַׁבְעָא יְתִרִין רְטִיבִין דְּלָא יְבִישׁוּ וַאֲסָרַתְיהּ בְּהוֹן: וְכַמְנָא יָתִיב לָהּ 9
בְּאִדְרוֹן בֵּית מַשְׁכְּבָא וַאֲמַרַת לֵיהּ פְּלִשְׁתָּאֵי עֲלָךְ שִׁמְשׁוֹן וּפְסַק יָת יְתִרַיָּא כְּמָא
דְמִתְפְּסַק חוּטָא דְכִתְנָא דַּאֲרַח בֵּיהּ נוּרָא וְלָא אִתְיְדַע חֵילֵיהּ: וַאֲמַרַת דְּלִילָה לְשִׁמְשׁוֹן 10
הָא שְׁקַרְתְּ בִּי וּמַלֵּלְתָּא עִמִּי כְּדִבְיִן כְּעַן חֲוִי לִי בְּמָה תִּתְאֲסַר: וַאֲמַר לָהּ אִם מֵיסַר 11
יְסָרוּנַנִי בְּגַדִּילָן חַדְתָּן דְּלָא אִתְעֲבִידָא בְהוֹן עֲבִידְתָּא וְאֶחְלוֹשׁ וְאֶהֱוֵי כְּחַד מִבְּנֵי אֱנָשָׁא:
וּנְסִיבַת דְּלִילָה גְּדִילָן חַדְתָּן וַאֲסָרַתְיהּ בְּהֵן וַאֲמַרַת לֵיהּ פְּלִשְׁתָּאֵי עֲלָךְ שִׁמְשׁוֹן 12
וְכַמְנָא יָתִיב בְּאִדְרוֹן בֵּית מַשְׁכְּבָא וּפְסַקְנוּן מֵעַל דְּרְעוֹהִי כְּחוּטָא: וַאֲמַרַת דְּלִילָה 13
לְשִׁמְשׁוֹן עַד הֵכָא שְׁקַרְתָּ בִּי וּמַלֵּלְתְּ עִמִּי כְּדִבְיִן חֲוִי לִי בְּמָה תִּתְאֲסַר וַאֲמַר לָהּ אִם
תְּשַׁתְּיִן יַת שְׁבַע גְּדִילָת רֵישִׁי עִם אַכְסְנָא דְמַשְׁתְּיָא: וְנַקְשַׁת בְּסִפְּתָא וַאֲמַרַת לֵיהּ 14
פְּלִשְׁתָּאֵי עֲלָךְ שִׁמְשׁוֹן וְאִתְּעַר מִשְּׁנָתֵיהּ וּנְטַל יַת אַכְסַן דְּנַרְדָּאִין וְיַת מַשְׁתְּיָתָא:
וַאֲמַרַת לֵיהּ אֵיכְדֵין תֵּימַר רְחֵמְתִּיךְ וְלִבָּךְ לֵית עִמִּי דְּנָן תְּלָת זִמְנִין שַׁקַּרְתְּ בִּי וְלָא חֲוִיתְ לִי 15
בְּמָה חֵילָךְ סַגִי: וַהֲוָה כַּד אֲעִיקַת לֵיהּ בְּפִתְגָמָהָא כָּל יוֹמָא וּדְחַקַתְיהּ וְעָקַת נַפְשֵׁיהּ 16
לְמָמָת: וְחֲוִי לֵהּ יַת כָּל לִבֵּיהּ וַאֲמַר לֵהּ מַסְפַּר לָא עֲדָא עַל רֵישִׁי אֲרֵי נְזִירָא דַיְיָ אֲנָא 17
מִבִּטְנָא דְאִמִּא אִם אִתְגַּלַּח וְיֵעְדֵי מִנִּי חִילִי וְאֶחְלוֹשׁ וְאֶהֱוֵי כְּחַד מִן בְּנֵי אֱנָשָׁא:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et aſcenderunt ad eam tyranni Peliſthæorum, & dixerunt ei : Sollicita illum, & vide in quo virtus ejus multa, & in quo poterimus ei: & ligabimus eum ad humiliandum illum, & nos dabimus tibi vir mille & centum zzilghin argenti. Et dixit Delilah Simſon : Annuncia nunc mihi in quo virtus tua multa, & in quo ligaberis ad humiliationem tuam. Et dixit ei Simſon : Si ligabunt me in ſeptem funibus recentibus qui non aruerunt, & debilitabor, & ero ut unus de filiis hominis. Et attulerunt ei tyranni Peliſthæorum ſeptem funes recentes qui non aruerunt : & ligavit eum in eis. Et inſidiator ſedens ei in penetrali domus cubationis : & dixit illi, Peliſthæi venerunt ſuper te, Simſon : & rupit funes ſicut quod rumpitur filum bombycis, quod inflammat in eo ignis ; & non fuit cognita virtus ejus. Et dixit Delilah Simſon : Ecce mentitus es in me, & locutus es mecum mendacia : nunc annuncia *quæſo* mihi in quo ligaberis. Et dixit ei : Si ligare ligabunt me in reſtibus novis, quibus non factum eſt in eis opus : & debilitabor, & ero ſicut unus ex filiis hominis. Et accepit Delilah reſtes novos, & ligavit eum in eis : & dixit illi, Peliſthæi venerunt ſuper te, Simſon : & inſidiator ſedens in penetrali domus cubationis: & rupit eos deſuper brachiis ſuis ut filum. Et dixit Delilah Simſon : Huc uſque mentit' es in me, & locut' es mecum mendacia : annuncia mihi in quo ligaberis: & dixit ei, Si texueris ſeptem crines capitis mei cum jugo telæ. Et impulit in clavo, & dixit ei : Peliſthæi venerunt ſuper te, Simſon: & excitat' eſt ex ſomno ejus, & evulſit jugũ textoræ & clavum. Et dixit ei: Quomodo dices, Amavi te, & cor tuum non eſt mecum? his tribus vicibus mentit' es in me, & non denunciaſti mihi in quo virt' tua multa. Et fuit cũ moleſtaret eũ in verbo ſuo omnib' dieb', & oppreſſit eũ; & moleſtavit animã ej' ad moriendũ. Et annunciavit ei oñe cor ſuũ, & dixit illi: Novacula nõ tranſivit ſup caput meũ; namq; nazaræ' Dñi ego ab utero matris meæ: ſi tonſ' fuero, et trãſibit à me virt' mea, et debilitabor, et ero ut oĩs homo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܪܘܓܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܬܦܬ ܠܫܡܫܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܬܦܬܘ ܫܘܠܡ ܘܚܙܘ ܒܡܐ ܚܝܠܗ ܪܒ ܘܒܡܐ ܢܬܟܠ ܠܗ ܘܢܣܒ ܠܗ ܘܢܩܛܘܠ ܠܗ ܘܢܬܠ ܠܟ ܟܠ ܚܕ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܟܣܦ ܡܢ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ

ספר שופטים : יז

Versio VUL. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

vocavit & ,misit & ;suum cor totum sibi indicasset quòd Delilah vidit Et

18 וַתֵּרֶא דְלִילָה כִּי־הִגִּיד לָהּ אֶת כָּל לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא

mihi indicavit quia ,semel Ascendite :dicendo ,Philistinorum *satrapas ad*

לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר עֲלוּ הַפַּעַם כִּי־הִגִּיד לָהּ

fecerũt ascendere &,Philistinorum *satrapæ* eam ad ascenderũt Et.suũ cor totum

אֶת כָּל לִבּוֹ וְעָלוּ אֲלֵיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲלוּ

vocavitque ,sua genua super eum fecit dormire Et.suis manib⁹ in argentũ

19 הַכֶּסֶף בְּיָדָם : וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל־בִּרְכֶּיהָ וַתִּקְרָא

,eũ attigere cœpit &,ejus capitis cincinnos septem fecit radi & ,virũ *ad*

לָאִישׁ וַתְּגַלַּח אֶת שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ

.Simson te super Philistim ,Dixitque ,eo *desuper* ej⁹ fortitudo recessit &

20 וַיָּסַר כֹּחוֹ מֵעָלָיו : וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים עָלַיִךְ שִׁמְשׁוֹן

,*vice in* vice sicut Egrediar :dixit & ,suo somno à est expergefactus Et

וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם בְּפַעַם

.eo *desuper* recesserat Dominus quòd sciebat non ipse & :me excutiam &

וְאִנָּעֵר וְהוּא לֹא יָדַע כִּי יְהוָה סָר מֵעָלָיו :

fecerũt descẽdere & ,ej⁹ oculos effoderũt & ,Philistim eũ apprehenderũt Et

21 וַיֹּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ

domo in *molens fuit* & ;compedibus in eum ligaverunt &,Hazzah in eum

אֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן בְּבֵית

.est rasus *quando* germinare ejus capitis pilus cœpit Et .vinctorum

22 הָאֲסִירִים : וַיְחֵל שְׂעַר־רֹאשׁוֹ לְצִמַּח כַּאֲשֶׁר גֻּלָּח :

magnum ſacrificium *ſacrificandum ad* ſunt congregati Philiſtinorũ ſatrapæ Et

23 וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לִזְבֹּחַ זֶבַח־גָּדוֹל

noſter deus *Dedit* :dixerunt Et .lætitiam ad & ,ſuo deo Dagon

לְדָגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ

,populus eum Viderunt que .noſtrum inimicum Simſon noſtra manu in

24 בְּיָדֵנוּ אֶת שִׁמְשׁוֹן אוֹיְבֵנוּ : וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם

noſtris manib⁹ in noſter de⁹ *Dedit*:dixerũt quia ,ſuum deum laudaverũt;

וַיְהַלְלוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי אָמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְיָדֵנוּ

multiplicavit qui &,noſtrã terram *de ſolantem* & ,noſtrum inimicum

אֶת־אוֹיְבֵנוּ וְאֶת מַחֲרִיב אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת

,Simſon ad Vocate:dixerũt &,eorũ cor *eſſe bonũ circa* fuit Et.noſtros occiſos

25 חֲלָלֵינוּ : וַיְהִי כְּיָטְבוֹ לִבָּם וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן

Iuſit & ,vinctorum domo de Simſon *ad* Vocaveruntque.nobis *corrideat* &

וְיִשַּׂחֶק לָנוּ וַיִּקְרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסִירִים וַיְצַחֵק

Simſon Dixitque .columnas inter eum fecerunt ſtare &,eorum facies *ad*

לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ אֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים : וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן

26 me palpare fac & ,me *Dimitte* :ejus manum *in apprehendentem* puerum ad

אֶל־הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה אוֹתִי וַהֲמִשֵּׁנִי

,eis *ſuper* innitar & ,ea ſuper firmatur domus quas ,columnas

אֶת הָעַמֻּדִים אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאָשָׁעֵן עֲלֵיהֶם :

27 ſatrapæ omnes ibi & ;mulierum & virorum erat plena domus Et

וְהַבַּיִת מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְשָׁמָּה כָּל סַרְנֵי

mulierum & virorum millia tria circiter tectum ſuper & :Peliſtim

פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הַגָּג כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה

,Dominum ad Simſon Clamavitque .Simſon *ludendo in videntium*

28 הָרֹאִים בִּשְׂחוֹק שִׁמְשׁוֹן : וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־יְהוָה

obſecro me fortifica & ,obſecro mei memento ,*Domine* Domine :ait &

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יֱהוִה זָכְרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא

duobus de *unius* ultione ulciſcar & ;Deus hac vice tantum

אַךְ הַפַּעַם הוּא הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקֹם־אַחַת מִשְׁתֵּי

columnas duas Simſon *inclinavit* Et .Peliſtinis de meis oculis

29 עֵינָי מִפְּלִשְׁתִּים : וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי

una ,eis *ſuper* eſt innixus & ,ea ſuper erat firma domus quas *medii*

הַתָּוֶךְ אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסָּמֵךְ עֲלֵיהֶם אֶחָד

.ejus ſiniſtra *in una* & ,ejus dextera *in*

בִּימִינוֹ וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ :

18 Vidénſq; illa quòd confeſſ⁹ ei eſſet omnẽ animum ſuũ, miſit ad principes Philiſthinorũ,ac mandavit;Aſcendite adhuc ſemel, quia nunc mihi aperuit cor ſuum.Qui aſcenderunt, aſſumptâ pecuniâ quâ promiſerant.At illa dormire eum fecit ſuper genua ſua, & in ſinu ſuo reclinare caput. Vocavítque tonſorẽ,& raſit ſeptẽ crines ejus,& cœpit abigere eum,& à ſe repellere: ſtatim enim ab eo fortitudo diſceſſit. Dixítque, Philiſthiim ſuper te, Samſon. Qui de ſomno conſurgens,dixit in animo ſuo;Egrediar ſicut antè feci, & me excutiã, neſciens quòd receſſiſſet ab eo Dñs. Quẽ cùm appre hendiſſent Philiſthiim,ſtatim eruerũt oculos ej⁹,& duxerunt Gazam vinctũ catenis, & clauſum in carcere molere fecerunt.Jámq; capilli ej⁹ rẽnaſci cœperãt, Et principes Philiſthinorum convenerunt in unum,ut immolarent hoſtias magnificas Dagon deo ſuo,& epularentur;dicentes,Tradidit de⁹ noſter inimicum noſtrũ Samſon in manus noſtras. Quod etiã popul⁹ videns,laudabat deum ſuum, eadémq; dicebat; Tradidit deus noſter adverſarium noſtrum in man⁹ noſtras,qui delevit terrã noſtram, & occidit plurimos, Lætantéſque p convivia, ſumptis jam epulis,præceperunt ut vocaretur Samſon, & ante eos luderet. Qui adduct⁹ de carcere ludebat ante eos,fecerúntq; eum ſtare inter duas columnas. Qui dixit puero regenti greſſ⁹ ſuos; Dimitte me,ut tangã columnas, quib⁹ omnis imminet dom⁹, & recliner ſuper eas,& paululùm requieſcã. Dom⁹ autem erat plena virorũ ac mulierũ,& erant ibi omnes principes Philiſthinorum, ac de tecto & ſolario circiter tria millia utriuſq; ſex⁹ ſpectantes ludentẽ Samſon. At ille invocato Dño ait;Domine Deus, memento mei,& redde mihi nunc fortitudinẽ priſtinã De⁹ meus, ut ulciſcar me de hoſtib⁹ meis, & pro amiſſione duorũ luminum unam ultionem recipiam. Et apprehendens ambas columnas,quibus innitebatur domus, alterámque earum dextera,& alteram lævâ tenens,

18 Καὶ εἶδε Δαγιδὰ,ὅτι (ω)ἀπέσγλεν αὐτῇ πᾶσαν τ καρδίαν αὐτῆ· καὶ ἀπέστλε καὶ ἐκάλεσε τὲς ἄρχοντας τ ἀλλοφύλων, λέγουσα, (α) Ἀνάβητε ἔτι τὸ ἅπαξ τῦτο, ὅτι ἀπήγγελέ μοι πᾶς (β)τ καρδίαν αὐτῦ. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτ (γ) οἱ ἄρχοντες τ ἀλλοφύλων, καὶ (δ) ἀνήνεγκαν τὸ ἀργύριον (ε) ἐν χερσὶν αὐτῶν. Καὶ(ζ) ἐκοίμισε Δαγιδὰ τ Σαμψὼν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς καὶ ἐκάλεσεν (ν)ἄνδρα, καὶ ἐξύρησε(θ)τὰς ἑπτὰ σθγὰς τ κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ ἤρξατο(ι)ταπεινῶσαι αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτῦ ἀπ' αὐτ. Καὶ εἶπε(κ) Δαγιδὰ, Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ(λ)ἐξυπνίσθη ἐκ τ ὕπνε αὐτῦ, καὶ εἶπεν, (μ) Ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ ἅπαξ, καὶ ἐκλινα χθήσομαι· καὶ αὐτὸς ἐκ ἔγνω (ν) ὅτι ὁ κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτῦ. Καὶ ἐκράτησ αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ (ξ)ἐξέκοψαν τὰ ὀφθαλμὲς αὐτῦ, καὶ (ο)κατήγαγον αὐτὸν εἰς Γάζαν, καὶ (π) ἐπέδησ αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς· καὶ ἦν ἀλήθων ἐν οἴκῳ (ρ) τῦ δεσμωτηρίυ. Καὶ ἤρξατο (σ) θρὶξ τ κεφαλῆς αὐτῦ (τ) βλαστάνειν καθὼς ἐξυρήσατο. Καὶ οἱ ἄρχοντες τ ἀλλοφύλων (υ) συνάχθησ συσσαι συσσιασμα μέγα τῷ Δαγὼν θεῷ αὐτῶν, καὶ (φ) εὐφρανθῆναι· καὶ εἶπαν, (χ) Ἔδωκεν ὁ θεὸς (ψ) ἐν χερὶ ἡμῶν τ Σαμψὼν τ ἐχθρὸν ἡμῶν. Καὶ(ω) εἶδον αὐτὸν ὁ λαὸς, καὶ (α)ὕμνησ τ θεὸν αὐτ, ὅτι παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν τ ἐχθρὸν ἡμῶν ἐν χερὶ ἡμῶν, (β) τ ἐρημοῦντα τ γῆν ἡμῶν, (γ) καὶ ὃς ἐπλήθυνε τὲς τραυματίας ἡμῶν. (δ)Καὶ ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτ, καὶ εἶπαν, Καλέσατε τ Σαμψὼν ἐξ οἴκε φυλακῆς, καὶ παιξάτω ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ ἐκάλεσαν τ Σαμψὼν ἐξ οἴκε (ε) δεσμωτηρίε, καὶ ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτ· καὶ ἐβρόμιζον αὐτ, καὶ ἔστησαν αὐτ ἀναμέσον(ζ)τ κιόνων. Καὶ εἶπε Σαμψὼν (ν) πρὸς τ νεανίαν τ κρατῆσαι τ χεῖρα αὐτῦ, Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τὲς κίονας ἐφ' οἷς ὁ οἶκ ἐπ' αὐτὲς, καὶ ὀπισθεν χθήσομαι ἐπ' αὐτές. Καὶ ὁ οἶκ πλήρης τ ἀνδρῶν καὶ τ γυναικῶν, καὶ ἐκεῖ πάντες(θ)οἱ ἄρχοντες τ ἀλλοφύλων, καὶ (ι) ὡσὶ τὸ δῶμα ὡσεὶ χιλίοι ἄνδρες καὶ γυναῖκας (κ) οἱ θεωροῦντες ἐν παιγνίας Σαμψών. Καὶ ἔκλαυσεν Σαμψὼν πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, (λ) Ἀδωναῖε κύριε, μνήσθητί μ μου, καὶ ἐνίσχυσόν (μ) με ἔτι τὸ ἅπαξ(ν)τῦτο θεὲ, καὶ ἀνταποδῶσ ἀνταπόδοσιν μίαν περὶ τ δύο ὀφθαλμῶν μ (ξ) τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ περιέλαβε Σαμψὼν τὲς δύο (ο)κίονας τ οἴκε ἐφ' οἷς ὁ οἶκ εἰσήκει, καὶ ἐπεκρίχθη ἐπ' αὐτὲς, καὶ ἐκράτησεν ἕνα τῇ δεξιᾷ αὐτῦ καὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῦ.

18 Et intellexit Dalida, quia annuntiaverat ei omne cor ſuum. Et miſit, & vocavit principes alienigenarũ,dicens ; Aſcendite adhuc vice hâc ; quoniã annuntiavit mihi omne cor ſuũ.Et aſcenderunt ad eã principes alienigenarum:& attulerunt argentũ in manibus ſuis. Et dormire fecit Dalida Sampſó ſuper genua ſua: & vocavit (k) virum, & raſit ſeptẽ cincinnos capitis ejus: & cœpit humiliare eum. Et diſceſſit fortitudo ejus ab eo.Et dixit Dalida, Alienigenæ ſuper te, Sampſó. Et expergefactus eſt è ſomno ſuo:& dixit,Exibo,(l)ut ſemel, & ſemel:& excutiã me.Et ipſe non intellexerat, quia Dominus receſſerat dè ſuper eo. Et tenuerunt eũ alienigenæ,et exſiderunt oculos ejus :& depoſuerunt eum in Gazã, & ligaverunt eum in compedibus æneis:& erat molens in domo carceris.Et cœpit capillus capitis ejus germinare;ſicut raſus fuerat. Et principes alienigenarum congregati ſunt ad ſacrificandũ ſacrificium magnum Dagon deo ſuo, & lætandum. Et dixerunt , Dedit deus in manu noſtra Sampſon inimicum noſtrũ. Et viderant eum populus:& hymnis celebrãnant deum ſuum ; (m Quia tradidit de⁹ noſter inimicum noſtrum in manu noſtra, qui vaſtabat terrã noſtrã,& qui multiplicabat cæſos noſtros. Et quando(n)bonũ fuit cor eorum, & dixerunt, Vocate Sampſon è domo cuſtodiæ, & ludat coram nobis. Et vocaverunt Sampſon è domo carceris:& (o)ludebat coram eis: & alapis percutiebant eũ, & ſtatuerunt eũ (p)inter columnas. Et dixit Sampſon ad puerum, qui tenebat manum ejus ; Dimitte me:et palpabo columnas, ſuper quas(q) domus ſuper eas: et innitar ſuper eas.Et dom⁹ plena virorum,et mulierũ: et ibi omnes principes alienigenarum : & in ſolario circiter ter mille viri,& mulieres ſpectantes ad ludũ Sampſon.Et ploravit Sampſon ad Dominum,& dixit; Adonaie Domine,memento mei: & confortame (r)adhuc vice hâc Deus: & vetriſimũ vel ultionẽ unã alienigenis pro duobus oculis meis. Et apprehendit Sampſon ambas columnas dom⁹, ſuper quas domus ſtabat: & innixus eſt ſuper illas:et tenuit unam dextrâ ſuâ, & unam ſiniſtrâ ſuâ.

MS.A. (ω) ἀνήγγειλεν πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτῦ· καὶ ἀπέστειλεν πάντας τὲς σατράπας τ (α) Ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλέν μοι (β) τὴν * καρδίαν αὐτῦ. (γ) πᾶσαι αἱ σατράπαι τ (δ) ἤνεγκαν (ι) ἐν ταῖς χερσὶν (ζ) ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τ γονάτων αὐτῆς· (η) τὸν κουρέα, καὶ (θ) τὲς ἑπτὰ βοστρύχους τ κεφαλῆς αὐτ (ι) ταπεινῦσαι, καὶ (κ) αὐτῷ Δαγιδὰ, Οἱ ἀλλόφυλοι (λ) ἐξηγέρθη ἐκ (μ)' Ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω κατὰ τὰς (ν) ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτῦ. Καὶ ἐπιλάβοντο αὐτῦ οἱ (ξ) ἐξώρυξαν τὲς (ο) κατήγαγον αὐτὸν (π) ἔδησαν αὐτὸν ἐν παίδες χαλκαῖς· καὶ (ρ) τῆς φυλακῆς. Καὶ (σ) ἡ θρὶξ (τ) ἀνατείλασ ἤνιχα ἐξυρήθη. Καὶ οἱ σατράπαι τ (υ) τῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην Δαγὼν τῷ θεῷ (φ) τῦ εὐφρανθῆναι (χ)Παρέδωκεν (ψ) ἡμῶν ἐν χερὶ ἡμῶν Σαμψὼν (ω) ἶδεν (α) ἤνεσαν τὲς θεὲς αὐτ· καὶ εἶπαν, Παρέδωκεν (β) καὶ τὸν ἐξερημοῦντα (γ) ὅστις ἐπλήθυνεν (δ) Καὶ ἐγένετο ὅτε (ε) τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν (ζ) τ δύο σύλων. (η) πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτὸν, Ἐπανάπαυσόν με δὴ καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με ὅτι τὲς σύλους ἐφ' ὧν ὁ οἶκ ἐπεσήρικτο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπεσηρίσον με ἐπ' αὐλές. ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν ὕτως. Ὁ δὲ οἶκ ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, (θ) οἱ σατράπαι τ (ι) ὅτι τὸ δῶμα (κ) ἐμπλέποντες ἐμπαίζοντα τ Σαμψών. Καὶ ἐβόησεν Σαμψὼν (λ)Κύριε, κύριε, μνήσθητί μ, καὶ (μ)με δὴ πλὴν ἔτι(ν)τῦτο, καὶ ἐκδικήσω ἐκδικησίαν ἀντὶ τ δύο(ξ)ἐκ τ ἀλλοφύλων. (ο)σύλες τὲς μέσης ἐφ ὧν ὁ οἶκ ἐπεσήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπεσηρίσατο ἐπ' αὐτοῖς, ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ

תרגם יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Verſio Latina.

וְחָזַת דְּלִילָה אֲרֵי חַוִי לַהּ יַת כָּל לִבֵּיהּ וּשְׁלַחַת וּקְרַת לְטוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי לְמֵימַר סַקוּ בְּרַם 18
וְמִנָּא הָדָא אֲרֵי חַוִי לִי יַת כָּל לִבֵּיהּ וְסָלִיקוּ לְוָתָהּ טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי וְאַסִיקוּ כַּסְפָּא בִּידֵיהוֹן :

וַאֲשַׁכְּבַתֵּיהּ עַל בִּרְכָּהָא וּקְרַת לְגַבְרָא וּגְרִילַת יַת שְׁבַע גְּדִילַת רֵישֵׁיהּ וּשְׁרִיאַת לְעַנְיוּתֵיהּ 19
וַעֲדָא חֵילֵיהּ מִנֵּיהּ : וַאֲמַרַת פְּלִשְׁתָּאֵי אֲתוֹ עֲלָךְ שִׁמְשׁוֹן וְאִתְעַר מִשְׁנָתֵיהּ וַאֲמַר אֶפּוֹק 20
כְּזִמְנָן בְּזִמְנָן וְאִתְנַבַּר וְהוּא לָא יָדַע אֲרֵי גְבוּרְתָא דַיְי עֲדַת מִנֵּיהּ : וַאֲחַדוּהִי פְלִשְׁתָּאֵי 21
וְנַקְּרוּ יַת עֵינוֹהִי וְאַחִיתוּ יָתֵיהּ לְעִזָּה וְאַסָרוּהוּ בְּשַׁלְשְׁלָן דִּנְחָשׁ וַהֲוָה טָחֵין בֵּית רֵחַיָּא בְּבֵית
אֲסִירַיָּא : וּשְׂרֵי סְעַר רֵישֵׁיהּ לְצַמְּחָא בָּתַר דְּאִתְגַּלַּח : וְטוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי אִתְכַּנִּישׁוּ לְדַבְּחָא 22 23
דִּבַח רַבָּא לְדָגוֹן טַעֲוָתְהוֹן וּלְחַדְוָא וַאֲמַרוּ מְסַרַת דְּחַלְתָּנָא בִּידָנָא יַת שִׁמְשׁוֹן בְּעֵל
דְּבָבָנָא : וַחֲזוֹ יָתֵיהּ עַמָּא וְשַׁבָּחוּ יַת טַעֲוָתְהוֹן אֲרֵי אֲמַרוּ מְסַרַת דְּחַלְתָּנָא בִּידָנָא יַת בְּעֵל 24
דְּבָבָנָא וְיַת מַחֲרִיב אַרְעָנָא וְדִי אַסְגִּי יַת קְטִילָנָא : וַהֲוָה כַּד שַׁפַּר לִבְּהוֹן וַאֲמַרוּ קִרוּ 25
לְשִׁמְשׁוֹן וְיַחֵךְ לָנָא וּקְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית אֲסִירַיָּא וְחֵיךְ קֳדָמֵיהוֹן וַאֲקִימוּ יָתֵיהּ בֵּין
עַמּוּדַיָּא : וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן לְעוּלֵימָא דְּמַתְקֵיף בִּידֵיהּ שְׁבוֹק מְנִי וַאֲמַשֵּׁנִי יַת עַמּוּדַיָּא דְּבֵיתָא 26
מַתְקֵן עֲלֵיהוֹן וְאִסְתְּמִיךְ עֲלֵיהוֹן : וּבֵיתָא מָלֵי גַּבְרַיָּא וְנָשַׁיָּא וְתַמָּן כָּל טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי 27
וְעַל אִגָּרָא כְּתַלְתָּא אַלְפִין גַּבְרָא וְאִתְּתָא דְּחָזִן בְּחוֹכָא דְּשִׁמְשׁוֹן : וְצַלִּי שִׁמְשׁוֹן קֳדָם יְיָ 28
וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִים יְעוֹל דְּכָרְנִי קֳדָמָךְ וְתַקְפֵנִי כְּעַן בְּרַם זִמְנָא הָדָא יְיָ וְאִתְפְּרַע פּוּרְעָנוּתָא
חָדָא מִתְּרֵתֵי עֵינַי דְּנָקְרוּ לִי פְּלִשְׁתָּאֵי : וְאִחַד שִׁמְשׁוֹן יַת תְּרֵין עַמּוּדֵי מְצִיעָאֵי דְּבֵיתָא 29
מַתְקֵן עֲלֵיהוֹן וְאִסְתְּמִיךְ עֲלֵיהוֹן חַד בִּימִינֵיהּ וְחַד בְּסְמָלֵיהּ :

18 Et vidit Delilah quod annunciavit ei omne cor ſuum: & miſit & vocavit tyrannos Peliſthæorũ ad dicendũ: Aſcendite *tantùm* vice hac: namq; annunciavit mihi omne cor ſuũ: & aſcenderũt ad eam tyranni Peliſthæorũ, & attulerunt argentum in manib⁹ ſuis. Et ſoporavit eum ſuper genua ſua; & vocavit virum, & abſcidit ſeptem crines capitis ejus: & cœpit ad affligendum eum, & tranſivit virtus ejus ab eo. Et dixit: Peliſthæi venerunt ſuper te, Simſon: & excitatus eſt ex ſomno ſuo, & dixit: Exibo ut vice in vice, & prævalebo: & ipſe non cognovit quod virilitas Domini tranſivit ab eo. Et apprehenderunt illum Peliſthæi, & eruerunt oculos ejus,& deſcendere fecerunt eum ad Ghazath;& ligaverunt eum in catenis æris, & erat moſens piſtrino in domo vinctorum. Et cœpit capillus capitis ejus ad oriendũ poſtquam tonſus eſt. Et tyranni Peliſthæorũ congregati ſunt ad ſacrificandum ſacrificium magnũ Dagon errori eorum, & ad lætandum: & dixerunt, Tradidit Timor noſter in manu noſtra Simſon auctorem inimicitiæ noſtræ. Et viderunt illũ popul⁹ & laudaverũt errorem ſuum, nam dixerunt: Tradidit Timor noſter in manu noſtra auctorem inimicitiæ noſtræ, & vaſtatorem terræ noſtræ, & qui multiplicavit occiſos noſtros. Et fuit quando pulchrum fuit cor eorum, & dixerunt: *Vocate* Simſon, & ludet nobis: & vocarunt Simſon ex domo vinctorũ, & luſit ante eos; & ſtatuerunt eum inter columnas. Et dixit Simſon puero qui apprehendens manum ejus: Remitte à me & palpare me fac columnas, quibus domus firmata ſuper eis, & ſuſtentabor ſuper eis. Et domus plena viris & mulieribus, & ibi omnes tyranni Peliſthæorum, & ſuper tectum ut tres mille vir & mulier, qui videntes in ludo Simſon. Et oravit Simſon ante Dñm, & dixit: Dñe, intret memoria mei ante te, & fortifica me nunc tantum vice hac, Domine; & ulciſcar ultionem hanc ex duobus oculis meis, quos eruerunt *mihi* Peliſthæi. Et apprehendit Simſon duas columnas me-dias, quibus domus ſuſtentata ſuper eis, unam in dexterâ ſuâ, & unam in ſiniſtra ſua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܚܙܝ ܕܚܘܐ ܕܓܠܝ ܠܗ ܟܠ ܠܒܗ ܫܕܪ ܘܩܪܐ ܠܪܘܫܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܐܡܪ ܣܠܩܘ ܗܫܬ ܕܓܠܝ ܠܗ ܟܠ ܠܒܗ ܘܣܠܩܘ ܠܘܬܗ ܪܘܫܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܣܠܩܘ ܠܘܬ ܫܡܫܘܢ ܘܐܣܩܘ ܠܗ ܟܣܦܐ ܕܝܠܗܘܢ

19 ܘܐܪܕܡܗ ܒܪܟܝܗ ܘܩܪܐ ܠܓܒܪܐ ܘܓܠܚ ܫܒܥ ܩܠܥܝ ܪܝܫܗ ܘܫܪܝ ܠܡܥܢܝܗ ܘܫܪܝ ܠܡܫܕܐ ܒܗ ܘܫܪܬ ܚܝܠܗ ܡܢܗ

20 ܘܐܡܪ ܐܬܝ ܒܟ ܦܠܫܬܝܐ ܫܡܫܘܢ ܘܐܬܥܪ ܡܢ ܫܢܬܗ ܘܐܡܪ ܐܦܨ ܐܦܨ ܐܢܐ ܐܬܢܥܪ ܘܐܢܦܥ ܘܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܕܡܪܗ ܐܬܟ

21 ܘܐܚܕܘ ܦܠܫܬܝܐ ܘܩܠܥܘ ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ ܘܐܚܬܘܗ ܠܥܙܐ ܘܐܣܪܘ ܒܣܝܪܐ ܘܗܘ ܗܘܐ ܛܚܝܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ

22 ܘܫܪܝ ܠܡܬܓܕܠ ܫܥܪ ܪܝܫܗ ܟܕ ܐܬܓܠܚ ܘܪܘܫܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܬܟܢܫܘ ܠܗ ܠܡܕܒܚ ܕܓܘܢ ܐܠܗܗܘܢ ܘܠܡܚܕܐ ܠܗ

23 ܘܐܡܪܝܢ ܝܗܒ ܐܠܗܢ ܠܝܡ ܐܝܒܢ ܠܝܕܢ ܠܝܬ ܠܢ ܠܓܒܪܐ ܕܐܫܬ ܚܪܒ ܠܐܪܥܢ ܘܕܩܛܠ ܒܗ ܣܓܝ ܘܗܘ ܗܘܐ ܛܒ ܒܠܒ

24 ܘܐܡܪܝܢ ܢܩܪܘ ܠܫܡܫܘܢ ܘܢܫܚܩ ܠܢ ܘܩܪܘ ܠܫܡܫܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܩܡ ܩܕܡ ܥܡܘܕܐ ܘܐܬܟܢܫ ܩܕܡ ܢܓܘܗܝ

25 ܘܐܡܪ ܠܥܠܡܐ ܕܐܚܙ ܒܝܕܗ ܠܥܡܘܕܐ ܕܒܝܬܐ ܕܐܢܐ ܡܫܬܡܫ ܒܗ ܘܐܫܬܡܫ ܒܚܕ ܡܢ ܥܡܘܕܐ ܘܐܬܟ ܒܗ ܘܐܬܟ ܒܗ

26 ܘܐܡܪ ܠܥܠܡܐ ܕܐܚܙ ܒܝܕܗ ܠܥܡܘܕܐ ܕܒܝܬܐ ܕܐܢܐ ܡܫܬܡܫ ܒܗ ܘܐܫܬܡܫ ܒܚܕ ܡܢ ܥܡܘܕܐ ܘܐܬܟ ܒܗ ܘܐܬܟ ܒܗ

27 ܘܒܝܬܐ ܗܘ ܡܠܝ ܓܒܪ ܘܢܫܐ ܘܟܠ ܪܘܫܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܗܘ ܬܡܢ ܘܬܠܬ ܐܠܦ ܓܒܪ ܘܢܫܐ ܕܒܓܘ ܒܝܬܐ ܗܘ ܕܚܙܝ ܒܫܡܫܘܢ

28 ܘܩܪܐ ܫܡܫܘܢ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠܗ ܐܢ ܕܟܪܢܝ ܐܢ ܬܬܒ ܠܝ ܚܝܠ ܗܕ ܒܚܕ ܐܢ ܐܠܗ ܢܩܡ ܢܩܡ ܐܢ ܡܢ ܬܪܬܝ

29 ܥܝܢܝ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܘܐܚܕ ܫܡܫܘܢ ܒܬܪܬܝ ܥܡܘܕܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ ܕܡܫܬܡܫ ܒܗ ܘܐܬܟ ܒܗ ܒܝܡܝܢܗ ܘܒܫܡܐܠܗ

Animadvertens autem Dalila quòd ei totum cor ſuum declarâſſet, miſit accerſitum tyrannos Paleſtinorum, dicens ad eos, Aſcendite jam, quia aperuit mihi totum cor ſuum. Aſcenderunt ergò ad eam tyranni Paleſtinorum, pecuniam ſecum ferentes. Illa verò ſopivit eum ſuper genua ſua, & accerſito tonſore abraſit ſeptem cincinnos capitis ejus, cœpítque eum debilitare, & receſſit robur ejus ab eo. Tum dixit ad eum, Paleſtini venerunt contra te, Samſon. At ille expergefactus è ſomno ſuo, ait; Egrediar more ſolito, & torquebo illos: ipſe autem ignorabat quòd Dominus ab eo receſſiſſet. Itaque apprehendentes eum Paleſtini, excæcárunt oculos ejus; catenísque conſtrictum deduxerunt ad Azath, factúſque eſt molens in carcere. Cœpit autem capillus capitis ejus renaſci poſtquam tonſus eſſet. Porrò tyranni Paleſtinorum congregati ſunt ad magnum ſacrificium deo ſuo Dagon cum lætitia ſacrificandum, & dixerunt, Tradidit Deus noſter in manum noſtram Samſonem inimicum noſtrum. Populus etiam cùm vidiſſent eum, laudaverunt deum ſuum, *dicentes*, Quoniam tradidit deus noſter in manum noſtram inimicum noſtrum, vaſtatorem regionum noſtrarum, quíque multiplicavit occîſos noſtros. Et cùm lætò eſſent corde, dixerunt, Accerſite Samſonem, *ut* ſaltet coram nobis. Accerſiverunt ergò Samſonem è carcere, & cùm ſaltâſſet coram eis, ſtatuerunt eum inter columnas. Dixit enim Samſon puero qui tenebat manum ejus, Dimitte me, & da mihi palpandum columnas quibus innixa eſt domus, ut innitar eis. Porrò domus illa referta erat viris & mulieribus, ibíque aderant omnes tyranni Paleſtinorum, & ſuper tectum aderant circiter tria millia virorum ac mulierum ſpectantium Samſonem ſaltantem. Et invocavit Samſon Dominum, ac dixit, Quæſo Domine Deus, memento mei, & corrobora me hâc tantùm vice Deus, ut vindictam ſumam à Paleſtinis pro duobus oculis meis. Apprehendens itaque Samſon duas columnas quibus domus illa fulciebatur, & alteri dexterâ ſuâ, alteri ſiniſtrâ ſuâ innixus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فَلَمَّا رَأَتْ دَلِيلَةُ اَنَّهُ قَدْ اَظْهَرَ لَهَا كُلَّمَا فِي قَلْبِهِ * اَرْسَلَتْ فَدَعَتْ رُؤَسَآءَ اَهْلِ فَلَسْطِينَ

وَقَالَتْ لَهُمْ * اَصْعَدُوا الآنَ * فَاِنَّهُ اَظْهَرَ لِي كُلَّ مَا فِي قَلْبِهِ * فَصَعِدَ اِلَيْهَا رُؤَسَآءُ اَهْلِ فَلَسْطِينَ *

وَاَصْعَدُوا مَعَهُمِ الْفِضَّةَ * وَاَنَامَتْهُ عَلَى رُكْبَتَيْهَا * وَدَعَتِ الْحَاجِمَ وَحَلَقَ خَمْسَ سَعَرٍ مِنْهُ * فَبَدَآءَ

19 اَنْ يَضْعُفَ فِيهِ * وَفَارَقَهُ حَيْلُهُ * فَاَيْقَظَهُ وَقَالَتْ لَهُ * شَمْشُونُ اَعْدَآؤُكَ هَاجَمُوا عَلَيْكَ وَاَيْقَظَ

20 مِنْ نَوْمِهِ وَقَالَ * اَخْرُجُ وَاَصْنَعُ بِهِمْ كَمَا فَعَلْتُ * وَكَانَتْ اَصْنَعُ كُلَّ مَرٍّ * وَلَمْ يَعْلَمْ اَنْ

21 قَدِ الرَّبُّ قَدْ فَارَقَهُ * فَاَخَذُوهُ اَهْلُ فَلَسْطِينَ * وَاَكْحَلُوهُ بِالنَّارِ فَاَعْمَوْا عَيْنَيْهِ * وَسَدُّوهُ

22 بِالسَّلاَسِلِ * وَاَتَوْا بِهِ عَزَّةَ * وَحَبَسُوهُ فِي السِّجْنِ * وَجَعَلُوا فِي السِّجْنِ رَحًا يَطْحَنُ بِهَا * وَبَدَآءَ

23 شَعْرُ رَأْسِهِ يَنْبُتُ * فَاَمَّا رُؤَسَآءُ اَهْلِ فَلَسْطِينَ * فَاجْتَمَعُوا لِيَذْبَحُوا ذَبِيحَةً عَظِيمَةً لِدَاعُونَ

24 اِلَهِهِمْ * وَقَالُوا * قَدْ دَفَعَ اِلَهُنَا عَدُوَّنَا فِي يَدِنَا * اَلَّذِي اَخْرَبَ اَرْضَنَا وَاَكْثَرَ قَتْلاَنَا * فَلَمَّا

25 اَكَلُوا وَسَرِبُوا وَطَابَتْ اَنْفُسُهُمْ قَالُوا * نَدْعُوا شَمْشُونَ لِيَرْقُصَ بَيْنَ اَيْدِينَا * فَدَعَوْا شَمْشُونَ

مِنَ السِّجْنِ * وَرَقَصَ بَيْنَ اَيْدِيهِمْ * وَاَقَامُوهُ بَيْنَ اَعْمِدَةِ الْبَيْتِ * فَقَالَ شَمْشُونُ لِلصَّبِيِّ

26 اَلَّذِي كَانَ يَقُودُهُ * اَرْخِ يَدَيَّ وَدَعْنِي اَسُدُّ بِالاَعْمِدَةِ اَلَّتِي الْبَيْتُ عَلَيْهَا * حَيْ اَتَوَكَّاءُ

عَلَيْهَا * وَكَانَ الْبَيْتُ مَمْتَلِئًا مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ * وَكَانَ فَوْقَ سَطْحِ الْبَيْتِ اَكْثَرُ مِنْ

27 ثَلاَثَةِ اَلْفٍ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ يَنْظُرُونَ اِلَى شَمْشُونَ اِذَا رَقَصَ * وَدَعَا شَمْشُونُ الرَّبَّ وَقَالَ *

28 اَطْلُبُ اِلَيْكَ يَا رَبِّي وَالاَهِي اَنْ تَذْكُرَنِي * وَوَدِّنِي هٰذِهِ الْمَرَّةَ يَا رَبُّ * لاَنْتَقِمَ مِنْ اَهْلِ فَلَسْطِينَ

نَقْمَةً عَيْنَيَّ * وَاَخَذَ شَمْشُونُ بِيَدَيْهِ الْعَمُودَيْنِ اَلَّذَيْنِ فِي الْوَسَطِ اَلَّتِي الْبَيْتُ عَلَيْهِمَا الْبَيْتُ * وَتَوَكَّاءَ

29 عَلَيْهِمَا * وَاَخَذَ اَحَدُهُمَا بِيَمِينِهِ وَالاَخَرَ بِشِمَالِهِ *

Cùm ergò vidiſſet Dalila quòd aperuiſſet illi quicquid habebat in animo ſuo, mittens vocavit principes Philiſtæorum, & dixit ad eos, Aſcendite modò nam judicavit mihi quicquid habebat in animo ſuo: ſic aſcenderunt ad eam principes Philiſtæorum, & tulerunt ſecum pecuniam. Illa autem ſomnum inducens ei ſuper ſinum ſuum, tonſorem ad vocavit, qui cùm raſſet cincinnos come ipſius ab eo, cœperunt debilitari vires ejus, & receſſit ab eo robur ipſius. Tum excitans eum, dixit illi, Samſon, hoſtes tui irruunt in te: quare expergiſcens è ſomno ſuo, dixit; Egrediar, agamque cum eis ut jam ego & ut facere ſolebam cunctis vicibus: neſciebat enim quòd virtus Domini recedeſſet ab eo. Apprehenderunt eum ur eum Philiſtæi, ſigillumque (ſilo oculis ejus, ut ſolet collyrium,) appecanes, excæcáruat oculos ejus, tum catenis ligantes eum perduxerunt ad Gazam; & carcere detinentes eum, poſuerunt in cavere molam quâ moleret. Cœperant autem creſcere capilli capitis ejus. Verùm principes Philiſtæorum congregati ſunt ad immolandum ſacrificium magnum Dagoni deo ſuo, Dicentes; Jam tradidit deus noſter in manum noſtram hoſtem noſtrum, qui terram noſtram deſtruxerat, & occiſos noſtros multiplicaverat. Et cùm edidiſſent ac bibiſſent hilarique eſſent animo, dixerunt; Vocemus Samſonem ut ſaltet in præſentia noſtra: ſic evocárunt Samſonem è carcere, quem cùm ſaltâſſet in præſentia eorù, collocárunt inter columnas domûs. Et dixit Samſon ad puerum qui ducebat eum, Dimitte manus meas, & ſine me complecti columnas quibus ſuſtentatur domus, ut innitar eis. Erat autem illa domus plena viris & mulieribus, erántque ſuper tecta domûs pluſquam tria millia virorum ac mulierum ſpectantium Samſonem ſaltantem. Vocavitque Samſon Dominum, & ait; Precor te O Domine & Deus meus, ut recorderis mei; & corrobora me hâc vice O Domine, ut ſumam de Philiſtæis ultionem oculorum meorum. Et apprehendens Samſon manibus ſuis duas columnas intermedias quibus ſuſtinebatur domus, innixus eſt eis, tenuítque unam dexterâ ſuâ, alteram ſiniſtrâ,

ספר שופטים : יז

se inclinavit & :Peliſtæis cum mea anima Moriatur :Simſon Dixitque
30 וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן תָּמֹת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט
qui populum omnem ſuper & ,ſatrapas ſuper domus ceciditque,*robore in*
בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל־הַסַּרְנִים וְעַל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר
quos quàm *multi,ipſum moriendo in* fecit mori quos ,mortui Fuerunтque :ea in
בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר־הֵמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר 31
,ejus patris domus omnis &,ejꝰ fratres deſcenderũt Et.*ſua vita in* fecit mori
הֵמִית בְּחַיָּיו : וַיֵּרְדוּ אֶחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיהוּ
inter & Sorhah inter eum ſepelierunt & aſcenderunt & ,eum tulerunt &
וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלוּ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בֵּין צָרְעָה וּבֵין
Iſrael judicavit ipſe Et.ſui patris Manoach ſepulchro in ,Eſthaol
אֶשְׁתָּאוֹל בְּקֶבֶר מָנוֹחַ אָבִיו וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל
.annis viginti
עֶשְׂרִים שָׁנָה : יז

CAP. XVII.

:ſuæ matri Dixitq; .Michaiehu ejꝰ nomẽ &,Ephraim monte de vir fuit Et
1 וַיְהִי־אִישׁ מֵהַר־אֶפְרַיִם וּשְׁמוֹ מִיכָיְהוּ : וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ
2 dixiſti etiã & ,*adjuraſti* tu & ,*tibi eſt captum quod argentum* centũ & Mille
אֶלֶף וּמְאַת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לֻקַּח־לָךְ וְאָתְּ אָלִית וְגַם אָמַרְתְּ
:ejꝰ mater dixit Et.illud accepi ego,mecum argentum ecce ,meis auribus in
בְּאָזְנָי הִנֵּה־הַכֶּסֶף אִתִּי אֲנִי לְקַחְתִּיו וַתֹּאמֶר אִמּוֹ
argenteos centum & mille reddidit Et .Domino mi fili Benedictus
בָּרוּךְ בְּנִי לַיהוָה : וַיָּשֶׁב אֶת־אֶלֶף־וּמְאַת הַכֶּסֶף 3
argentum ſanctificavi Sanctificando :ejus mater Dixitque .ſuæ matri
לְאִמּוֹ וַתֹּאמֶר אִמּוֹ הָקְדֵּשׁ הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַכֶּסֶף
nunc & :conflatile & ſculptile faciendum ad meo filio mea manu de Dño
לַיהוָה מִיָּדִי לִבְנִי לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וְעַתָּה
ejus mater *cepitque* :ſuæ matri argentum reddidit Et .tibi illud reſtituam
אֲשִׁיבֶנּוּ לָךְ : וַיָּשֶׁב אֶת־הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתִּקַּח אִמּוֹ 4
,conflatile& ſculptile *illud* fecit &,argẽtario *illud* dedit &,*argentum* ducentos
מָאתַיִם כֶּסֶף וַתִּתְּנֵהוּ לַצּוֹרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ פֶּסֶל וּמַסֵּכָה
Fecitque .*deorum* domus *ei ,Michah vir* Et .Michaiehu domo in fuit &
וַיִּהְיוּ בְּבֵית מִיכָיְהוּ : וְהָאִישׁ מִיכָה לוֹ בַּיִת אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ 5
ei fuit &,ſuis filiis de unius manum *implevit* &,Theraphim *& ſuperhumerale*
אֵפוֹד וּתְרָפִים וַיְמַלֵּא אֶת־יַד אַחַד מִבָּנָיו וַיְהִי־לוֹ
rectum vir :Iſrael in rex non illis diebus In .ſacerdotem in
לְכֹהֵן : בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר 6
familia de Jehudah Bethlechem de puer fuit Et.faciebat ſuis oculis in
בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה : וַיְהִי־נַעַר מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִמִּשְׁפַּחַת 7
civitate de vir abi t Et .ibi peregrinabatur ipſe &,Levita ipſe &,Jehudah
יְהוּדָה וְהוּא לֵוִי וְהוּא גָר־שָׁם : וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מֵהָעִיר 8
Venitq; .inveniſſet ubicunque peregrinandum ad,Jehudah Bethlechem de
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בַּאֲשֶׁר יִמְצָא וַיָּבֹא
ei Dixitque.ſuum iter faciendũ ad,Michah domũ ad uſq;Ephraim montem
הַר־אֶפְרַיִם עַד־בֵּית מִיכָה לַעֲשׂוֹת דַּרְכּוֹ : וַיֹּאמֶר לוֹ 9
,Jehudah Bethlechem de Ego:Levita eũ ad Dixitque *venies* Unde :Michah
מִיכָה מֵאַיִן תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵוִי אָנֹכִי מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה
:Michah ei Dixitque .invenero ubicunque peregrinandũ ad *vadens* ego &
וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ לָגוּר בַּאֲשֶׁר אֶמְצָא : וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה 10
decem tibi dabo ego &*ſacerdotẽ in & patrẽ in* mihi eſto &,me apud Mane
שְׁבָה עִמָּדִי וֶהְיֵה לִי לְאָב וְלֹכֵהֵן וְאָנֹכִי אֶתֵּן לְךָ עֲשֶׂרֶת
.Levita ivit &:tuum victũ & ,veſtimentorum ordinem & ,*dies in* argenteos
כֶּסֶף לְיָמִים וְעֵרֶךְ בְּגָדִים וּמִחְיָתֶךָ וַיֵּלֶךְ הַלֵּוִי :
unus tanquam ei *puer* fuit Et .viro cum manere Levita voluit Et
וַיּוֹאֶל הַלֵּוִי לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיְהִי הַנַּעַר לוֹ כְּאַחַד 11
adoleſcens ſibi fuit & ,Levitæ manum Michah *implevit* Et.ſuis filiis de
מִבָּנָיו : וַיְמַלֵּא מִיכָה אֶת־יַד הַלֵּוִי וַיְהִי־לוֹ הַנַּעַר 12
cognovi Nunc :Michah Dixitque .Michah domo in fuit &,*ſacerdotẽ in*
לְכֹהֵן וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה : וַיֹּאמֶר מִיכָה עַתָּה יָדַעְתִּי 13
.*ſacerdotem in* Levita mihi *fuit* quia ;mihi Dominus benefaciet quòd
כִּי־יֵיטִב יְהוָה לִי כִּי הָיָה־לִי הַלֵּוִי לְכֹהֵן :

Verſio VULGAT. LAT.

30 Ait; Moriatur anima mea cum Philiſthiim. Concuſſiſq; fortiter columnis, cecidit domꝰ ſuper omnes principes, & cæterã multitudinẽ quæ ibi erat: multóq; plures interfecit moriens, quàm antè vivꝰ occiderat. Deſcendentes autẽ fratres ejus & universa cognatio tulerũt corpus ejus, et ſepelierũt inter Saraa et Eſthaol in ſepulchro patris ſui Manue: judicavítq; Iſrael viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit eo tempore vir quidã de monte Ephraim nomine Mi-
2 chas, Qui dixit matri ſuæ; Mille & centũ argenteos, quos ſeparaveras tibi, & ſuper quibus me audiente juraveras, ecce ego habeo, & apud me ſunt. Cui illa reſpondit, Benedictus
3 filiꝰ meus Dño. Reddidit ergò eos matri ſuæ, quæ dixerat ei; Conſecravi et vovi hoc argentũ Dño, ut de manu mea ſuſcipiat filiꝰ meꝰ, et faciat ſculptile atq; conflatile: & nunc trado
4 illud tibi. Reddidit igitur eos matri ſuæ, quæ tulit ducentos argeteos, & dedit eos argentario, ut faceret ex eis ſculptile atq; conflatile, quod fuit in do-
5 mo Michæ. Qui ædiculã quoq; in ea deo ſeparavit, & fecit ephod, & theraphim, id eſt, veſtẽ ſacerdotalẽ, et idola: implevítq; unius filiorum ſuorũ ma-
6 num, & factꝰ eſt ei ſacerdos. In diebus illis non erat rex in Iſrael: ſed unuſquiſque, quod ſibi rectũ videbatur, hoc faciebat.
7 Fuit quoq; alter adoleſcens de Bethlehẽ Juda, ex cognatione ejꝰ: erátq; ipſe Levites, &
8 habitabat ibi. Egreſſúſq; de civitate Bethlehẽ, peregrinari voluit ubicunq; ſibi commodum reperiſſet. Cúmque veniſſet in montẽ Ephraim, iter faciens, & declinãſſet parumper in do-
9 mum Michæ, Interrogatꝰ eſt ab eo unde veniſſet. Qui reſpondit; Levita ſum de Bethlehẽ Juda, & vado ut habitẽ ubi potuero, et utile mihi eſſe ꝑſpexero. Dixítq; Michas; Mane apud me, & eſto mihi parens ac ſacerdos: dabóq; tibi per annos ſingulos decẽ argenteos, ac veſtem duplicẽ, & quæ ad victum ſunt neceſſaria. Acquievit, & manſit apud hominẽ, fuítq; illi quaſi unus de filiis. Implevítq; Michas mꝫanum ejus, et habuit puerũ ſacerdotẽ apud ſe. Nunc ſcio, dicens, quòd benefaciet mihi Deꝰ habenti Levitici generis ſacerdotem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

30 Καὶ εἶπε Σαμψὼν, Ἀποθανέτω (π)ψυχή μου μετ᾽ ἀλλοφύλων. (ρ)καὶ ἐβάσταξεν ἐν ἰσχύϊ καὶ ἔπεσεν ὁ οἶκος ἐπὶ (σ) τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ πάντα τ᾽ λαὸν τ᾽ ἐν αὐτῷ. (τ) καὶ ἦσαν οἱ τεθνηκότες ὃς ἐθανάτωσε Σαμψὼν ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, πλείους (υ) ἢ ὃς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (φ) καὶ ὁ οἶκος τ᾽ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαὸλ ἐν τῷ τάφῳ Μανωὲ τ᾽ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἔκρινε τ᾽ Ισραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

30 Et dixit Sampſon; Moriatur anima mea cũ alienigenis. Et ſuſtulit in fortitudine: et cecidit domus ſuper principes, et ſuper omnẽ populũ, qui in ea. Et fuerũt mortui, quos mortificavit Sampſon in morte ſua, plures quã quos mortificavit in vita ſua. Et deſcenderũt fratres ejꝰ, et domꝰ patris ejꝰ, et tulerũt eũ. Et aſcenderũt, et ſepelierunt eũ inter Saraa, et inter Eſthaol, in ſepulchro Manoe patris ejus. Et ipſe judicavit Iſrael viginti annis.

MS.A. (π)ἡ ψυχή (ρ) καὶ ἔκλαυσεν ἐν (σ)τοὺς σαρδάπας, καὶ(τ)καὶ ἐγένοντο οἱ (υ)ὑπὲρ ὃς (φ) καὶ πᾶς ὁ

Κεφ. ιζ᾽.

1 Καὶ (α)ἐγένετο ἀνὴρ (β) ἀπὸ ὄρους Ἐφραὶμ, 2 καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ)Μιχαίας. Καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, (δ)Οἱ χίλιοι καὶ ἑκατὸν ὃς ἔλαβες ἀργυρίου σαυτῇ, καὶ μὲ ἠράσω, καὶ προσεῖπας ἐν ὠσὶ μου, Ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ᾽ ἐμοί, ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ε) Εὐλογητὸς ὁ υἱός μου τῷ κυρίῳ. Καὶ ἀπέδωκε τὸς χιλίους καὶ ἑκατὸν τ᾽ ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ζ) Ἁγιάζουσα ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ ἐκ τ᾽ χειρός μου (η)τῷ υἱῷ μου τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, καὶ νῦν 4 ἀποδώσω αὐτό σοι. Καὶ ἀπέδωκε τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους (θ)ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ (ι)ἀργυροκόπῳ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν· καὶ (κ)ἐγένετο ἐν οἴκῳ Μιχαία. Καὶ 5 ὁ οἶκος Μιχαίας αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν (λ) ἐφὼδ καὶ θραφὶν· καὶ ἐπλήρωσε τ᾽ χεῖρα ἀπὸ ἑνὸς υἱῶν αὐτοῦ, καὶ (μ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς 6 ἱερέα. (ν) Ἐν ταῖς τ᾽ ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· ἀνὴρ(ξ)τὸ ἐνώπιον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Καὶ (ο)ἐγένετο νεανίας ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, (π) Ἰούδα, καὶ αὐτὸς 8 Λευίτης, καὶ(ρ)ἐστὶ παροίκῃ ἐκεῖ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ(σ)ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ τ᾽ πόλεως Ἰούδα παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν ἔυρῃ τόπῳ· καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἕως οἴκου(τ)Μιχαία τ᾽ ποιῆ- 9 σαι(†)ὁδὸν αὐτ᾽. Καὶ εἶπεν αὐτῷ(υ)Μιχαίας, Πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτ᾽, Λευίτης(φ) εἰμὶ ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι(χ) 10 παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν ἔυρω τόπῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ(ψ)Μιχαίας, Κάθι μεθ᾽ ἐμοῦ, καὶ (ω)γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱρέα, καὶ ἐγὼ δώσω σοι δέκα ἀργυρίου (α)εἰς ἡμέραν, καὶ στολὴν ἱματί- 11 ων, καὶ τὰ πρὸς ζωήν σου. Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λευίτης, καὶ ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγένετο (β) ὁ νεανίας αὐτῷ ὡς εἷς ἀπὸ υἱῶν 12 αὐτοῦ. Καὶ(γ)ἐπλήρωσε Μιχαίας τ᾽ χεῖρα τ᾽ Λευίτου, καὶ (δ)ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ(ζ) Μιχαία. Καὶ εἶπε(η) 13 Μιχαίας, Νῦν ἔγνων ὅτι (θ) ἀγαθωεῖ μοι κύριος, ὅτι(ι)ἐγένετό μοι ὁ Λευίτης εἰς ἱρέα.

Et dixit Sampſon, Moriatur anima mea cũ alienigenis. Et ſuſtulit in fortitudine: et cecidit domus ſuper principes, et ſuper omnẽ populũ, qui in ea. Et fuerũt mortui, quos mortificavit Sampſon in morte ſua, plures quã quos mortificavit in vita ſua. Et deſcenderũt fratres ejꝰ, et domꝰ patris ejꝰ, et tulerũt eũ. Et aſcenderũt, et ſepelierunt eũ inter Saraa, et inter Eſthaol, in ſepulchro Manoe patris ejus. Et ipſe judicavit Iſrael viginti annis.

MS.A (α)ἐχιώθη(β)ἐξ(γ)Μιχά.(δ)Χιλίους καὶ ἑκατὸν, ἀργυρίου τὸς λημφθέντας ὑπὸ σοι, καὶ ἐξώρκισας, καὶ εἶπας ἐν τοῖς ὠσίν μου, (ε) Εὐλογημένος ὁ (ζ) Ἁγιασμένος γίασα(η)τ᾽ μόνῳ τ᾽ ποιῆσαι γλυπτὸν, καὶ νῦν ὑποστρέψω αὐτά σοι, καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό. (θ)τ᾽ ἀργυρίου, (ι)τῷ χωνευτῷ, (κ)ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Καὶ ὁ*αὐτὸς Μιχὰ αὐτῷ(λ)ἐφὼδ καὶ θεραπείν· καὶ ἐνέπλησεν τ᾽ χεῖρα ἑνὸς τ᾽ υἱῶν (μ)ἐχιώθη εἰς (ν) Ἐν τ᾽(ξ)τὸ ἀγαθὸν ἐν(ο)ἐγένετο παιδάριον ἐκ (π) Ἰούδα, ἐκ τ᾽ Συγγενείας Ἰούδα, καὶ αὐτὸς(ρ)ἦν ὢν(σ)αὐτῷ ἐκ τ᾽ πόλεως Ἰούδα Βηθλεὲμ παροικεῖν ἔ ἐὰν ἔυρῃ· καὶ ἐχιώθη εἰς ὄρος Ἐφραὶμ ἕως(τ)Μιχὰ(†)τ᾽ ὁδὸν(υ)Μιχὰ,(φ)ἐγώ εἰμι ἐκ Βεθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ τ᾽ συγγενείας Ἰούδα,(χ) παροικεῖν ἔ ἐὰν ἔυρω. Καὶ(ψ)Μιχὰ, (ω)γένου(α)εἰς ἡμέρας, καὶ ζεῦγ ἱματίων, καὶ πρὸς τὸ ζῆν σε. (β)αὐτῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τ᾽ υἱῶν (γ)ἐνέπλησεν Μιχὰ(δ)ἐχιώθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς (ε) ἦν ἐν (ζ)Μιχά. (η)Μιχὰ, (θ) ἠγαθοποίησέν με (ι) ἐγενήθη μοι

1 Et (α)fuit vir de mõte Ephraim: 2 et nomẽ ei(a)Michæas. Et dixit matri ſuæ; Mille, et centum, (b) quos accepiſti argenti tibi ipſi, et (c)me maledictis adjuraſti, et etiam dixiſti in auribus meis; ecce argentum apud me: ego accepi illud. Et dixit mater ejus, Benedictus 3 filiꝰ meꝰ Domino. Et reddidit mille, et centũ argenti matri ſuæ. Et dixit mater ejꝰ; (d)Sanctificãs ſanctificavi argentũ Domino de manu mea (e)filio meo ad faciendum ſculptile, et fuſile: Et nunc 4 reddã illud tibi. Et reddidit argentũ matri ſuæ. Et ſumpſit mater ejus ducentos argenti: et dedit illud (f)argentario: & fecit ipſum ſculptile, et fuſile. Et fuit in domo 5 Michææ. Et domus Michææ, ipſi domꝰ Dei: Et fecit Ephod et Theraphim. Et implevit manum (g)unius de filiis ſuis: et factus eſt ei 6 in ſacerdotẽ. In diebus autẽ illis nõ erat rex in Iſrael: (h)vir quod rectũ in oculis ſuis, faciebat. Et 7 fuit adoleſcẽs de Bethleem de populo Juda, et ipſe Levita: et hic incolebat ibi. Et ivit vir de Bethlẽ civitate Juda ad iucolendũ, in quocunq; inveniſſet locũ: et veniit uſq; ad montem Ephraim, et uſq; ad domũ Michææ ad faciendũ iter ſuum. Et dixit ei Mi- 9 chæas, Unde venis? et dixit ad eum, Levita ſum de Bethlẽ Juda: et ego vado ad incolendum, in quocunq; loco invenero. Et dixit 10 ei Michæas, Sede mecũ: et ſis mecum in patrẽ et in ſacerdotẽ: et ego dabo tibi decẽ argẽti in die, et ſtolã veſtimentorum, et ea quæ 11 ad vitã tuã. Et ivit Levita, & cæpit incolere apud virũ. Et factꝰ eſt adoleſcens ei, ſicut unus de 12 filiis ejus. Et implevit Michæas manum Levitæ: et factus eſt ei in ſacerdotem: et fuit in domo Michææ. Et dixit Micheas, Nunc 13 cognovi, quia benefaciet mihi Dominus; quoniam factus eſt mihi Levita in ſacerdotem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן תְּמוּת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְגַד בְּחֵילָא וּנְפַל בֵּיתָא עַל טוּרַנְיָא וְעַל כָּל עַמָּא
31 דִּי בֵיהּ וַהֲווֹ קְטִילַיָּא דִּי קְטַל בְּמוֹתֵיהּ סַגִיאִין מִדִּיקְטַל בְּחַיּוֹהִי : וְנַחֲתוּ אֲחוֹהִי וְכָל בֵּית
אֲבוֹהִי וּנְשַׁלוּ יָתֵיהּ וְסַלִיקוּ וְקַבְּרוּ יָתֵיהּ בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל בְּקִבְרָא דְמָנוֹחַ אֲבוֹהִי
וְהוּא דָן יָת יִשְׂרָאֵל עַסְרִין שְׁנִין : יז

1 וַהֲוָה גַבְרָא מִטּוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם וּשְׁמֵיהּ מִיכָיְהוּ : 2 וַאֲמַר לְאִמֵּיהּ אֶלֶף וּמְאָה סְלָעִין
דִּכְסַף דְּאִתְנְסִיב לִיךְ וְאַתְּ אוּמֵית וְאַף אֲמַרְתְּ קֳדָמַי הָא כַסְפָּא עִמִּי אֲנָא נְסִבְתֵּיהּ וַאֲמַרַת
אִמֵּיהּ בְּרִיךְ בְּרִי קֳדָם יְיָ : 3 וַאֲתֵיב יָת אֶלֶף וּמְאָה סְלָעִין דִּכְסַף לְאִמֵּיהּ וַאֲמַרַת אִמֵּיהּ
אַקְדָּשָׁא אַקְדֵּשִׁית יָת כַּסְפָּא קֳדָם יְיָ מִן יְדִי לִבְרִי לְמֶעְבַּד צַלֶם וּמַתְכָא וּכְעַן אֲתֵיבְנֵיהּ לָךְ :
4 וַאֲתֵיב יָת כַּסְפָּא לְאִמֵּיהּ וּנְסִיבַת אִמֵּיהּ מָאתַן סְלָעִין דִּכְסַף וִיהַבַתֵּיהּ לְקִינָאר וַעֲבַדִיהּ
5 צַלֶם וּמַתְכָא וַהֲוָה בְּבֵית מִיכָה : וְגַבְרָא מִיכָה לֵיהּ בֵּית טַעֲוָתָא וַעֲבַד אֵפוֹד וּתְרָפִין וְקָרִיב
6 יָת קוּרְבָּנֵהּ חַד מִבְּנוֹהִי וַהֲוָה לֵיהּ לְכוֹמְרָא : בְּיוֹמַיָא הָאִנּוּן לֵית מַלְכָא בְּיִשְׂרָאֵל גְבַר
7 דְכָשֵׁר בְּעֵינוֹהִי יַעֲבֵיד : וַהֲוָה עוּלֵימָא מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִזַּרְעִית יְהוּדָה וְהוּא לֵוִי וְהוּא דָר
8 תַּמָּן : וַאֲזַל גַבְרָא מִקִּרְיַתֵיהּ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לְמִדַּר בַּאֲתַר דְיַשְׁכַּח וַאֲתָא לְטוּרָא דְבֵית
אֶפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה לְמֶעְבַּד אוֹרְחֵיהּ : 9 וַאֲמַר לֵיהּ מִיכָה מִנָן אַתְּ אָתֵי וַאֲמַר לֵיהּ לֵיוָאָה
אֲנָא מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַאֲנָא אָזֵיל לְמִדַּר בַּאֲתַר דְאַשְׁכַּח : 10 וַאֲמַר לֵיהּ מִיכָה תֵּב עִמִי וֶהֱוֵי
לִי לְאָב וּלְכָהֲנָא וַאֲנָא אֶתֵּן לָךְ עֶסַר סְלָעִין דִּכְסַף לְזִמַן עִדָן וְזוּז לְבוּשִׁין וּפַרְנָסְתָּךְ וַאֲזַל
11 לֵיוָאָה : 12 וְצַבִי לֵיוָאָה לְמֵתַב עִמֵיהּ וַהֲוָה לֵיהּ עוּלֵימָא לְהֵיהּ כִּחַד מִבְּנוֹהִי : וְקָרִיב מִיכָה יָת
קוּרְבָּן לֵיוָאָה וַהֲוָה לֵיהּ עוּלֵימָא לְכָהֲנָא וַהֲוָה בְּבֵית מִיכָה : 13 וַאֲמַר מִיכָה כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי
אוֹטֵיב יְיָ לִי אֲרֵי הֲוָה לִי לֵיוָאָה לְכוֹמְרָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Simſon: Moriatur anima mea cum Peliſthæis: & traxit in vi- 30
tute, & cecidit domus ſuper tyrannos, & ſuper omnem populum qui cum
eo: & fuerunt occiſi quos occidit in morte ſua, multi ab iis quos occi-
dit in vita ſua. Et deſcenderunt fratres ejus, & omnis domus patris ejus, 31
& tulerunt eum, & aſcenderunt & ſepelierunt eum inter Sargha & inter
Eſthaol in ſepulchro Manoahh patris ſui: & ipſe judicavit Iſrael viginti
annis.

CAP. XVII.

ET fuit vir de monte *domus* Ephraim; & nomen ejus Michaihu. Et 1
dixit matri ſuæ: Mille & centum zzileghin argenti, quod acceptum 2
eſt tibi, et tu juraſti, & etiam dixiſti ante me, Ecce argentum mecum;
ego accepi illud: et dixit mater ejus: Benedictus filius meus ante Dñm.
Et reddidit mille et centum zzileghin argenti matri ſuæ: et dixit mater 3
ejus: Sanctificare ſanctificavi argentũ ante Dñm ex manu mea filio meo ad
faciendum ſimulachrum & fuſum; et nunc reddam id tibi. Et reddidit ar- 4
gentum matri ſuæ: et accepit mater ejus ducentos zzileghin argenti, et
dedit illud redemptori, et fecit illud ſimulachrum et fuſum: & fuit in do-
mo Michah. Et vir Michah illi domus erroris: et fecit ephod et ſimilitu- 5
dines, et obtulit oblationem unius ex filiis ſuis, et fuit illi *Chomara*. In 6
dieb⁹ illis non erat rex in Iſrael: vir quod rectum in oculis ſuis, faciet. Et 7
fuit adoleſcens ex Beth-lehhem Jehuda de proſapia Jehuda, et ipſe Le-
vita, et ipſe hoſpes ibi. Et venit vir ex urbe ſua ex Beth-lehhem Jehuda ad 8
hoſpitandũ in loco quem inveniet: et venit ad montem domus Ephraim
uſq; domũ Michah ad faciendum viam ſuam. Et dixit ei Michah: Unde tu 9
veniens? et dixit illi: Levita ego ex Beth-lehhem Jehuda, et ego ambulans
ad hoſpitandũ in loco quem inveniam. Et dixit ei Michah: Sede mecum, et 10
fis mihi patri et ſacerdoti; et ego dabo tibi decẽ zzileghin argenti ad vicẽ
temporis, et par veſtimentorũ, et alimentũ tuum: et ivit Levita. Et voluit 11
Levita ad ſedendũ cum viro; & fuit adoleſcens illi ut unꝰ ex filiis illius. Et 12
obtulit Michah oblationẽ Levitæ; et fuit illi adoleſcens ſacerdoti, et fuit in
domo Michah. Et dixit Michah: Nunc cognovi q benefecit Dñs mihi; 13
nam fuit mihi Levita *Chomara*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܬܬܩܛܠ ܢܦܫܝ ܥܡ ܦܠܫܛܝܢ ܘܐܚܠܝ ܒܗ ܘܢܦܠ ܒܝܬܐ ܥܠ ܪܓܘܢ ܘܥܠ ܟܠ ܥܡܐ ܕܒܗ ܘܗܘ ܡܝܬܝܢ ܕܩܛܠ ܒܡܘܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܩܛܠ ܒܚܝܘܗܝ ׃
31 ܘܢܚܬܘ ܟܠ ܐܚܘܗܝ ܘܟܠ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܣܒܘ ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܝܢ ܨܪܥܐ ܘܒܝܢ ܐܫܬܐܘܠ ܒܩܒܪܐ ܕܡܢܘܚ ܐܒܘܗܝ ׃ * ܗܘ ܕܕܝܢ ܫܦܛ ܠܝܫܪܝܠ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ׃
1 ܘܐܬܐ ܓܒܪ ܡܢ ܛܘܪ ܐܦܪܝܡ ׃ * ܘܫܡܗ ܡܝܟܐ ׃
2 ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܫܩܠܐ ܕܟܣܦܐ ܕܐܬܚܕܝ ܠܟ ܘܐܡܪܬ ܒܐܕܢܝ ܗܐ ܐܢܐ ܫܡܥܬ ܠܗ ׃ ܗܐ ܟܣܦܐ ܐܢܐ ܣܒܬ ܘܐܢܐ ܢܣܒܬܗ ׃ ܘܗܫܐ ܒܪܟ ܐܢܬ ܒܪܝ ׃
3 ܘܗܦܟ ܠܐܡܗ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܫܩܠܐ ܕܟܣܦܐ ׃ ܘܐܡܪ ܐܡܗ ܩܕܫ ܩܕܫܬ ܠܝ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܕ ܒܪܝ ܠܡܥܒܕ ܦܣܝܠ ܘܡܣܟܐ ׃ ܘܗܫܐ ܐܦ ܗܐ ܐܬܒ ܠܟ ׃
4 ܘܗܦܟ ܠܐܡܗ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܫܩܠܐ ܕܟܣܦܐ ׃ ܘܢܣܒ ܐܡܗ ܘܢܬܠ ܠܣܝܪ ܘܥܒܕ ܢܩܝ ׃ ܘܗܘ ܒܝܬ ܡܝܟܐ ׃
5 ܘܗܘ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܝܟܐ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ׃ ܘܥܒܕ ܐܦܘܕ ܘܬܪܦܝܡ ׃ ܘܡܠܐ ܐܝܕܗ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܘܗܘ ܠܗ ܠܟܗܢ ׃
6 ܒܝܘܡܝܢ ܗܢܘܢ ܠܝܬ ܡܠܟ ܒܝܫܪܝܠ ܓܒܪ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܘܗܝ ܥܒܕ ׃
7 ܘܐܬܐ ܓܒܪ ܛܠܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ ׃ ܘܗܘ ܡܢ ܡܫܦܚܬ ܝܗܘܕܐ ׃ ܘܗܘ ܠܘܝܐ ׃
8 ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܢ ܩܪܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ ܕܢܬܓܪ ܐܝܟ ܕܡ ܕܢܫܟܚ ܐܬܪ ׃ ܘܐܬܐ ܥܕ ܛܘܪ ܐܦܪܝܡ ׃ ܠܒܝܬ ܡܝܟܐ ׃ ܠܡܥܒܕ ܐܘܪܚܗ ׃
9 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܝܟܐ ׃ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܐ ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ׃ ܠܘܝܐ ܐܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ ׃ ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܬܓܪ ܐܝܟ ܕܡ ܕܐܫܟܚ ׃
10 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܝܟܐ ׃ ܬܘܒ ܥܡܝ ܘܗܘ ܠܝ ܠܐܒ ܘܠܟܗܢ ׃ ܘܐܢܐ ܐܬܠ ܠܟ ܥܣܪܐ ܙܘܙܐ ܒܫܢܐ ܘܚܠܛ ܠܒܘܫ ܘܡܙܘܢܬܐ ׃ ܘܡܙܘܢ ܠܟ ׃
11 ܘܐܒܐ ܠܘܝܐ ܕܢܬܒ ܥܡ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ׃ ܘܗܘ ܠܗ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ׃
12 ܘܡܠܐ ܡܝܟܐ ܐܝܕ ܠܠܘܝܐ ׃ ܘܗܘ ܠܗ ܠܟܗܢ ׃ ܘܗܘ ܒܒܝܬ ܡܝܟܐ ׃
13 ܘܐܡܪ ܡܝܟܐ ׃ ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܐܬܛܒ ܝܗ ܠܝ ܕܗܘܐ ܠܝ ܠܘܝܐ ܠܟܗܢ ׃

30 * Ait Samſon, Moriatur anima mea cum Paleſti-
nis: traxítq; *eas* robore ſuo, & corruit domus
illa ſuper tyrannos, & ſuper univerſum popu-
lum qui erat in ea: ita fuerunt mortui qui per-
ierunt in morte Samſonis, plures ijs qui peri-
rát in vita ipſius. Deinde deſcendentes omnes
31 fratres ejꝰ, & univerſa domus patris ejꝰ, aſcen-
derunt et ſepelierunt eum inter Sadaam et in-
ter Eſtuael, in ſepulchro Menuh patris ejus.
Et ipſe judicaverat Iſraelem viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit præterea vir quidã de monte Aphrem,
2 cujꝰ nomen Micha. Hic dixit matri ſuæ, Mille
& centum argenteos qui ſurrepti ſunt tibi, &
pro quibus tu execrata es, & audiente me locu-
ta es; illam *inquam* pecuniam ego ſurripui. Et
ait mater ejus, Benedictꝰ ſit filius meꝰ à Dño.
3 Reſtituit ergò mille & centũ illos argenteos
matri ſuæ. Dicebat enim mater ejꝰ, Cõſecran-
do conſecraveram pecuniã illã Dño de mani-
bus filii mei, ut faceré ſimulachrũ ſculptile ac
fuſile; ideò reſtitue eam mihi. Cùm itaq; reſti-
4 tuiſſet pecuniã matri ſuæ, accepit mater ejꝰ du-
centos argenteos, dedítq; aurifici, qui fecit ſi-
mulachrũ ſculptile ac fuſile, & *poſitum* fuit in
5 domo Michæ. Vir enim iſte Micha habebat fa-
nũ deorũ, fecerátq; ephod & palliũ, & conſe-
craverat unũ de filiis ſuis, ut eſſet ei ſacerdos.
6 In diebus illis non erat rex in Iſraele: proinde
7 unuſquiſque quod ſibi placebat, faciebat. Fuit
autem juvenis quidam ex Beth-lehem Juda,
8 cujꝰ nomen Levi, quíque morabatur illic. Vir
iſte profectus de civitate illa, *nempe* de Beth-
lehem Juda, ut habitaret ubicunq; *locum* inve-
niret, pervenit ad montem Aphrem, uſque ad
9 domũ Michæ, animo conficiendi iter ſuum. Et
dixit ei Micha, Unde venis? Reſpondit ei, Le-
vita ſum de Beth-lehem Juda, & vado habi-
10 tatũ ubicunq; poſſim. Ait illi Micha, Maneas
apud me, & eſto mihi ut pater & ſacerdos, &
dabo tibi decem argenteos ſingulis dieb, & &
veſtimenta tua, & alimoniã tuam. Abiit ergò
11 Levi, & cõſenſit manere apud virũ illũ, factuſ-
que eſt ei juvenis ille quaſi unus ex filiis ejus.
12 Tum perfectã reddidit Micha manum Levitæ
illius, factúſq; eſt ei ſacerdos, & cõmoratus
13 eſt domi Michæ. Et dixit Micha, Nunc
novi favere mihi Dominum, quandoquidem
Levita factus eſt mihi ſacerdos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وقال سمسون تهلك نفسي مع اعدائي أهل فلسطين * وجذبهما بقوته فسقط البيت على رؤساء
31 أهل فلسطين وعلى جميع الشعب * وكان الموتى الذي ماتوا بموت سمسون اكثر من الذين
قتلهم في حياته * ونزل اخوته وجميع أهل بيته * فحملوه واصعدوه ودفنوه بين صرعا واشتول في
قبر منوح ابيه * وهو كان يقضي لبني اسرايل قضاءهم عشرين سنة * الفصل السابع عشر *
1 * وكان من بعد ذلك رجل من جبل افرام * اسمه ميخا * فقال لامه * الالف مثقال الفضة والمايه
2 مثقال الذي اخذت لك * وحلفتي وقلتي وانا اسمعك انها ذهبت منك * تلك الفضة انا اخذتها *
3 قالت امه * بارك الله عليك يا ابني * ورد على امه الالف والمايه مثقال الفضة * فقالت امه * قدست
4 الفضة التي اخذت من يد ابني للرب * لاجعلن منها صنما مسبوكا منقوشا * ولا اردها الي * واخذت
امه مايتين من الفضة * واعطت الصايغ * وعمل لها صنما مسبوكا منقوشا * وصار الصنم في بيت
5 ميخا * وكان ميخا قد افرد في منزله بيتا لله * وعمل الجبه والبرد التي تلبس الاحبار * وقدس احد
6 بنيه * فصار له حبرا * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرايل ملك * وكان كل انسان منهم يعمل
7 ما يحب * وخرج فتى من بيت لحم فريه يهودا اسمه لاوي * وكان يسكن في بيت لحم * فانصرف
8 الرجل من فريه ليطلب مسكنا موافقا * فانتهى الى جبل افرام * وصار الى بيت ميخا قصد طريقه *
9 * فقال له ميخا من اين اقبلت * فقال له * انا رجل لاوي من بيت لحم فريه يهودا * خرجت لاطلب
10 مسكنا موافقا * فقال له ميخا * اسكن عندي * وتكون لي ابا وحبرا * وانا اجري عليك كل
11 يوم عشر مثاقيل * واكسوك واطعمك * فرضي لاوي ان يسكن مع الرجل * فصار الفتى
12 عنده كاحد بنيه * واكمل ميخا يدي لاوي فربه الاحبار * وسكن في بيت ميخا * وقال
13 ميخا الان علمت ان الرب قد احسن الي * انه قد صار لي حبرا من اللاويين *

30 Et ait Samſon, Pereat anima mea cum ho-
ſtibus meis Philiſtæis: & traxit illas for-
titudine ſuâ, ceciditque domus illa ſuper
principes Philiſtæorum & ſuper univer-
ſum populũ. Fuerúntq; mortui qui occu-
buerunt moriente Samſone, plures iis quos
31 vivens iste interfecerat. Deſcenderúntq; fra-
tres ejus et tota familia ipſius, et tulerunt
eum, & aſportaverunt eum ſepelierunt in-
ter Saraam & Eſtol in monumento Ma-
nuh patris ejus. Is autem judicaverat Iſ-
raelitarum cauſas viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit poſthæc vir quidam de monte A-
2 phrem, nomine Micha, Qui dixit ad
matrem ſuam, Mille ſicli argentei et cen-
tum ſicli qui capti fuerant tibi, quóſque
juraveras & audiente me dixeras à te
periiſſe, illud argentum ego accepi. Dixit
mater ejus, Benedicat tibi Deus fili mi.
3 Cúmq; reſtituiſſet matri ſuæ mille et cen-
tum illos ſicles argenteos, dixit mater e-
jus; Argentum quod ſuſcepi de manu fi-
lii mei, Domino offero, ut facià ex eo ido-
lum fuſile ſculptile, nec convertam illud
4 in uſum meum. Accipiens ergò mater e-
jus ducentos argenteos, dedit aurifici, qui
fabricavit ei idolum fuſum ſculptum; &
ſtatutum fuit idolum illud in domo Mi-
5 chæ. Et verò Micha deſtinaverat in do-
micilio ſuo eidem Deo, fecerátque tuni-
cam ac thoracem quibus induuntur ſacer-
dotes, & ſacraverat unum è filiis ſuis, e-
6 rátque illi ſacerdos. In illis autem die-
bus non habebant Iſraelitæ regem, et qui-
libet eorum faciebat quod libebat. Et e-
7 greſſus eſt adoleſcens de Beth-lehem civi-
tate Juda, cujus nomen erat Levi, quiq;
8 degebat in Beth-lehem: Migraviit in-
quam vir iſte de civitate ſua, quæſitum
habitationem idoneam; & cùm perveniſ-
ſet ad montem Aphrem, recepit ſe domum
9 Michæ ſcopum itineris ſui. Cui dicenti
Michâ, Unde veniſti? reſpondit ei, Ho-
mo ſum Levita ex Beth-lehem civitate
Juda egreſſus quæſitum habitationem
10 commodari. Dixit ad eum Micha, Com-
morare apud me, eſtoque mihi pater et ſa-
cerdos, et ego impendam tibi quotidiè de-
cem ſicles, & veſtitum v Eidemque tibi
11 præbebo. Libuit ergò Levi commorari
cum viro, fuitque adoleſcens ille apud
12 eum tanquam unus ex filiis ejus. Perfe-
ciítque Micha manus Levi officio ſacer-
13 dotali, et manſit domi Michæ. Dixitque
Micha, Nunc ſcio Deum benefeciſſe mihi,
eò quòd natus ſim ſacerdotem è Levitis.

ספר שופטים : יח

CAP. XVIII. יח

Danitica tribus illis diebus in & :Israel in rex non illis diebus In

1 בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיָּמִים הָהֵם שֵׁבֶט הַדָּנִי

ad usq; sibi ceciderat non quia ,habitandum ad hæreditatem sibi *quærens*

מְבַקֵּשׁ־לוֹ נַחֲלָה לָשֶׁבֶת כִּי לֹא־נָפְלָה לוֹ עַד־

fisti Miseruntque *hæreditate in* Israel tribuum medio in ipsum diem

2 הַיּוֹם הַהוּא בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל בִּנְחָלָה : וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־

,virtutis filios viros suis finibus de viros quinque sua familia de Dan

דָן מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים מִקְצוֹתָם אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל

:ei investigandũ ad &,terrã *pedibus* explorandũ ad,Esthaol de & ,Sorhah de

מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וְלַחְקָרָהּ

Ephraim montẽ venerũt Et .terram *explorate* ,Ite :eos ad dixeruntq;

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לְכוּ חִקְרוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ הַר־אֶפְרַיִם

,Michah *domo cum Ipsis* .ibi *pernoctarunt* & ;Michah domum ad usq;

עַד־בֵּית מִיכָה וַיָּלִינוּ שָׁם : הֵמָּה עִם־בֵּיתוֹ מִיכָה

3 ,illuc declinaverunt & ,Levitæ adolescentis vocem agnoverunt ipsũ &

וְהֵמָּה הִכִּירוּ אֶת־קוֹל הַנַּעַר הַלֵּוִי וַיָּסֻרוּ שָׁם

quid & *Hoc in faciens tu* quid & ?huc te adduxit Quis ?ei dixeruntq;

וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי־הֵבִיאֲךָ הֲלֹם וּמָה־אַתָּה עֹשֶׂה בָּזֶה וּמַה־

:Michah mihi fecit *hoc sicut & hoc* Sicut :eos ad Dixitque ?*hic tibi*

לְּךָ פֹּה : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כָּזֹה וְכָזֶה עָשָׂה־לִי מִיכָה

4 *nunc* Pete :ei Dixeruntq; *sacerdote in* ei fui & ,me conduxit mercede &

וַיְשַׂכְּרֵנִי וָאֱהִי־לוֹ לְכֹהֵן : וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׁאַל־נָא

ambulantes nos quas ,*nostra via prosperabitur an sciemus &* ,Deo *in*

5 בֵּאלֹהִים וְנֵדְעָה הֲתַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הֹלְכִים

,vestra via Dñm Ante .pace in Ite :sacerdos eis Dixitque *ea super*

עָלֶיהָ : וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכֹּהֵן לְכוּ לְשָׁלוֹם נֹכַח יְהוָה דַּרְכְּכֶם

6 ,Lais in venerunt & ,viri quinque abierunt Et *ea in ambulabitis qua*

אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ : וַיֵּלְכוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לָיְשָׁה

:fiduciam ad *manentem* ejus *interioris* in qui populum viderunt &

7 וַיִּרְאוּ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בְּקִרְבּוֹ יוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח

verbi calumniam non & ;confidentem & quiescentẽ,Sidoniorum *judicii* juxta

כְּמִשְׁפַּט צִידֹנִים שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וְאֵין מַכְלִים דָּבָר

non *verbum* & ,Sidoniis à *ipsi longinqui & pretentionem possidens* terra in

בָּאָרֶץ יוֹרֵשׁ עֹצֶר וּרְחוֹקִים הֵמָּה מִצִּידֹנִים וְדָבָר אֵין

:Esthaol & ,Sorhah in ,suos fratres ad venerunt Et .homine cum eis

לָהֶם עִם־אָדָם : וַיָּבֹאוּ אֶל־אֲחֵיהֶם צָרְעָה־וְאֶשְׁתָּאֹל

8 *Surge* :dixerunt Et ?vos Quid .*eorum* fratres eis dixeruntque

וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם מָה־אַתֶּם : וַיֹּאמְרוּ קוּמָה

:valde bona ecce & ,terram vidimus quia ;eos *super* ascendamus &

9 וְנַעֲלֶה עֲלֵיהֶם כִּי רָאִינוּ אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד

possidendum ad *veniendum ad* ,eundum ad pigri sitis Ne ?tacentes *vos* &

וְאַתֶּם מַחְשִׁים אַל־תֵּעָצְלוּ לָלֶכֶת לָבֹא לָרֶשֶׁת

,confidentem populum ad intrabitis ,*eos venire Secundum* .terram

10 אֶת־הָאָרֶץ : כְּבֹאֲכֶם תָּבֹאוּ אֶל־עַם בֹּטֵחַ

locum ,vestra manu in Deus eam *dedit* quia ,*manibus* lata terra &

וְהָאָרֶץ רְחַבַת יָדָיִם כִּי־נְתָנָהּ אֱלֹהִים בִּידֵכֶם מָקוֹם

inde sunt profecti Et.terra in quæ ,rei omnis defectus *ibi non quo*

11 אֲשֶׁר אֵין שָׁם מַחְסוֹר כָּל דָּבָר אֲשֶׁר בָּאָרֶץ : וַיִּסְעוּ מִשָּׁם

accincti viri sexcenti ,Esthaol de & ,Sorhah de ,Danita familia de

מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ חָגוּר

Chiriathjeharim in sunt castrametati &,ascenderunt Et .*belli* vasis

12 כְּלֵי מִלְחָמָה : וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בִּקְרִיַת יְעָרִים

,Dan Machanch ipsum locum *ad* vocaverunt Idcirco : Jehudah in

בִּיהוּדָה עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵה־דָן

transierunt Et .Chiriathjeharim post ecce ,hanc diem ad usque

13 עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קִרְיַת יְעָרִים : וַיַּעַבְרוּ

.Michah domum ad usque veneruntque :Ephraim montem inde

מִשָּׁם הַר־אֶפְרַיִם וַיָּבֹאוּ עַד־בֵּית מִיכָה :

Versio VUL. LAT.

CAP. XVIII.

1 IN diebus illis non erat rex in Israel, & tribus Dan quærebat possessionẽ sibi, ut habitaret in ea: usque ad illum enim diem inter cæteras tribus sortẽ non
2 acceperat. Miserunt ergò filii Dan, stirpis & familiæ suæ quinq; viros fortissimos de Saraa & Esthaol, ut explorarent terrã, et diligenter inspicerent: dixerúntq; eis; Ite, & considerate terrã. Qui cùm pergentes
venissent in montẽ Ephraim, et intrâssent domũ Michæ, requi-
3 everũt ibi: Et agnoscentes vocem adolescentis Levitæ, utentésq, illius diversorio, dixerunt ad eum; Quis te huc adduxit? quid hic agis? quam ob causam
4 huc venire voluisti? Qui respondit eis; Hæc & hæc præstitit mihi Michas, et me mercede conduxit, ut sim ei sacerdos.
5 Rogaverunt autẽ eum, ut consuleret Dñm, ut scire possent, an prospero itinere pergerent, et
6 res haberet effectum. Qui respondit eis; Ite in pace: Dñs respicit viam vestrã, & iter quò
7 pergitis. Euntes igitur quinq; viri venerunt Lais: viderúntq; populum habitantẽ in ea absq; ullo timore, juxta consuetudinem Sidoniorũ, securũ et quietum, nullo ei penitꝰ resistente, magnarúmq; opum, & procul à Sidone atque à cunctis homi-
8 nibus separatũ. Reversíque ad fratres suos in Saraa et Esthaol, & quid egissent scisciantibus
9 responderunt; Surgite, ascendamꝰ ad eos: vidimꝰ enim terram valdè opulentã & uberẽ: nolite negligere, nolite cessare: eamus, & possideamꝰ eam, nul-
10 lus erit labor. Intrabimꝰ ad securos, in regionem latissimam, tradétq; nobis Dñs locum, in quo nulliꝰ rei est penuria, eorum quæ gignuntur in terra.
11 Profecti igitur sunt de cognatione Dan, id est, de Saraa & Esthaol, sexcenti viri accincti armis bellicis, Ascendentésq;
12 manserunt in Cariathiarim Judæ: qui locus, ex eo tempore, Castrorũ Dan nomen accepit, & est postꝰ tergũ Cariathiarim.
13 Inde transierunt in montem Ephraim. Cúmque veniſſent ad domum Michæ,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ιη'. CAP. XVIII.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (α)ἡ φυλὴ Δὰν ἐζήτει ἑαυτῇ κληρονομίαν (β)καθοικῆσαι, ὅτι οὐκ ἐνέπεσεν αὐτῇ ἕως (γ)τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν μέσῳ φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κληρο-
2 νομία. Καὶ (δ) ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Δὰν (ε)ἀπὸ δήμων αὐτῶν πέντε ἄνδρας (ζ) υἱὸς δυνάμεως, (η)ἀπὸ Σαραὰ καὶ ἀπὸ Ἐσθαὰλ τοῦ κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς, Πορεύεσθε καὶ (θ)ἐξιχνιάσατε τὴν γῆν. καὶ (ι)ἦλθον ἕως ὄρους Ἐφραὶμ
3 ἕως οἴκου (κ)Μιχαίου καὶ ηὐλίσθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ. ἐν οἴκῳ Μιχαίου, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ. καὶ εἶπαν αὐτῷ, (λ)Τίς ἤνεγκέν σε ὧδε; καὶ σὺ
4 τί ποιεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ; καὶ τί σοι ὧδε; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, (μ)Οὕτως καὶ ἕτως ἐποίησέ μοι (ν)Μιχαίας, καὶ ἐμισθώσατό με, καὶ (ξ)ἐγενόμην αὐτῷ εἰς ἱερέα. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἐπερώτησον δὴ ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ (ο)εὐοδωθήσῃ ἢ ὁδὸς ἡμῶν, ἐν ᾗ ἡμεῖς πορευόμεθα ἐν
6 αὐτῇ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱερεύς, (π)Πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς ὑμῶν, (ρ)ἐν ᾗ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε
7 ἄνδρες, (σ)καὶ ἦλθον εἰς Λαισὶ καὶ εἶδον τὸν λαὸν (τ)τὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς κατοικοῦντα ἐπ' ἐλπίδι, ὡς κρίσις Σιδωνίων ἡσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστιν διαστέλλων ἢ καταισχύνων λόγον ἐν τῇ γῇ, κληρονόμος ἐκπέζων θησαυρούς, καὶ μακρὰν εἰσὶ Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἄνθρωπον.
8 Καὶ ἦλθον οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰς Σαραὰ καὶ Ἐσθαὰλ, (υ) καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, Τί ὑμεῖς κάθησθε; καὶ
9 εἶπαν, Ἀνάστητε, καὶ ἀναβῶμεν (φ)ἐπ' αὐτούς, ὅτι εἴδομεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ λίαν σφόδρα, καὶ ὑμεῖς (χ)ἡσυχάζετε. μὴ ὀκνήσητε τοῦ (ψ)πορευθῆναι, καὶ εἰσελθεῖν τοῦ κληρονομῆσαι τὴν
10 γῆν. (ω) Καὶ ἡνίκα ἐὰν ἔλθητε, εἰσελεύσεσθε πρὸς λαὸν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡ γῆ πλατεῖα, ὅτι ἔδωκεν αὐτὸ ὁ θεὸς ἐν χερὶ ὑμῶν· τόπος (α) ὅπου οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος (β)τῆς ἐν τῇ
11 γῇ. Καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν (γ) ἀπὸ δήμων τοῦ Δὰν (δ)ἀπὸ Σαραὰ (ε)καὶ ἀπὸ Ἐσθαὰλ ἐξακόσιοι ἄνδρες (ζ)ἐζωσμένοι σκεύη πολεμικά.
12 Καὶ ἀνέβησαν καὶ (η) παρενέβαλον ἐν Καριαθιαρὶμ ἐν Ἰούδᾳ· διὰ τοῦτο ἐκλήθη (θ)ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, Παρεμβολὴ Δὰν, ἕως τῆς ἡμέρας
13 ταύτης· ἰδοὺ (ι)ὀπίσω Καριαθιαρίμ. (κ) Καὶ παρῆλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραὶμ, καὶ ἦλθον ἕ-
ως οἴκου (λ) Μιχαίου.

MS.A. (α)ἐζήτει ἡ φυλὴ τοῦ Δὰν (β)τοῦ καθοικῆσαι, (γ) τῆς ἡμερῶν ἐκείνου ἐμ μέσῳ φυλῶν Ἰσραὴλ (δ) ἐξαπέστειλαν (ε) ἐκ τῆς Ζυσγενειῶν αὐτῆς (ζ) ἀπὸ μέρους αὐτῆς υἱὸς (η) ἐξ Ἀραὰ καὶ Ἐσθαὰ (θ) ἐξερευνῆσαι τὴ (ι) παρεγένοντο εἰς ὄρος (κ) Μιχά· καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ. αὐτῆς ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ Μιχὰ, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τοῦ φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ νεωτέρου τοῦ Λευίτου, (λ)Τίς ἤγαγέν σε ὧδε; καὶ τί ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί σοι ὅδε ὧδε; (μ)Οὕτως καὶ (ν)Μιχὰ (ξ)ἐγενήθλω(ο)καλ-
ευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτῆς. (π)Πορεύεσθε καὶ εἰς εἰρήνλω. (ρ) καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθαι (σ) καὶ παρεγένοντο εἰς (τ) τὴ καλοικοῦντα ἐν αὐτῇ καθήμενον ἐν ἐλπίδι κατ' τὴ Σύγκρισιν τῶν Σιδωνίων, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμένης λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ, ὅτι μακρὰν εἰσι ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μὴ Συρίας. Καὶ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτὰς, ὅτι εὑρήκαμεν τὴ γῆν, (χ) σαῦ. μὴ (ψ)πορευθῆναι, τοῦ ἐλθεῖν καὶ κατακληρονομῆσαι (ω) Ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε, ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος, ὅτι παρέδωκεν (α) ὃ ὐκ (β) ὅπ ἐν (γ) ἐκ Συγγενείας τῶ (δ) ἐκ (ε) καὶ Ἐσθαὰ (ζ) ᾠκειζωσμένοι σκεύη πολεμικά. Καὶ (η) παρενεβάλοσαν (θ) τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, (ι) καλόπιδεν (κ)Παρῆλθαν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθαν ἕως τῶ ὄρος (λ) Μιχά.

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

יח

בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן לֵית מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל וּבְיוֹמַיָּא הָאִנּוּן שִׁבְטָא דְּבֵית דָּן בָּעֵן לְהוֹן אַחֲסָנְתָּא 1
לְמִתַּב בְּאַרְעָא לָא אִתְפַּלַּג לְהוֹן עַד יוֹמָא הַהוּא מִנּוֹ שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל בַּאֲחֵסָנָא : וּשְׁלַחוּ 2
בְּנֵי דָן מִזַּרְעִיָּתְהוֹן חֲמִשָּׁא גּוּבְרִין מִקָּצָתְהוֹן גַּבְרִין בְּנֵי חַיְלָא מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאוֹל לְאַלָּלָא
יַת אַרְעָא וּלְמִבְדְּקָא וְאָמְרוּ לְהוֹן אִזְלוּ בְּדוּקוּ יַת אַרְעָא וְאָתוּ לְטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם עַד
בֵּית מִיכָה וּבְתוּ תַּמָּן : אִנּוּן עִם בֵּיתָא דְּמִיכָה וְאִנּוּן אִשְׁתְּמוֹדַעוּ יַת קָל עוּלֵימָא לֵיוָאָה וְזָרוּ 3
לְתַמָּן וַאֲמַרוּ לֵיהּ מַן אַיְתִיךְ הָלְכָא וּמָא אַתְּ עָבִיד הָכָא וּמָא לָךְ בְּדֵין : וַאֲמַר לְהוֹן כְּדֵין 4
וּכְדֵין עֲבַד לִי מִיכָה וְאַגָּרַנִי וַהֲוֵית לֵיהּ לְכוּמְרָא : וַאֲמַרוּ לֵיהּ שְׁאֵיל כְּעַן בְּמֵימְרָא דַּיְיָ 5
וְנִידַע הֲתַצְלַח אוֹרְחָנָא דִּי אֲנַחְנָא אָזְלִין עֲלֵיהּ : וַאֲמַר לְהוֹן כַּהֲנָא אִזְלוּ לְשָׁלֵם 6
אַתְקִין יְיָ אוֹרְחֲתְכוֹן דִּי תְהָכוֹן בָּהּ : וַאֲזָלוּ חֲמֵשָׁא גּוּבְרִין וַאֲתוֹ לְלָיְשׁ וַחֲזוֹ יַת עַמָּא דִּי 7
בְגַוָּהּ יָתְבִין לְרוּחָצָן כְּהִלְכַת צִידוֹנָאֵי דְּשָׁקְטִין וְשָׁרָן לְרוּחָצָן וְלֵית דְּמַנּוֹק פִּתְגָמָא בְּאַרְעָא
יְרִיתִין וְעִירִין וְרַחִיקִין אִנּוּן מִצִּידוֹנָאֵי וּפִתְגָם לֵית לְהוֹן עִם אֱנָשׁ : וַאֲתוֹ לְוָת אֲחוֹהִי 8
צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וַאֲמַרוּ לְהוֹן אֲחוֹהִי מָה אַתּוּן : וַאֲמַרוּ קוּמוּ וְנִסַּק עֲלֵיהוֹן אֲרֵי חֲזֵינָא יַת 9
אַרְעָא וְהָא טָבָא לַחְדָּא וְאַתּוּן שָׁתְקִין לָא תְתַרְשְׁלוּן לְמֵיזַל לְמֵעַל לְמֵירַת יַת אַרְעָא :
כְּמֵיתֵיכוֹן תֵּעֲלוּן לְוָת עַמָּא דְּשָׁרָן לְרוּחָצָן וְאַרְעָא פְּתִיחַת יְדִין אֲרֵי מַסְרֵהּ יְיָ בִּידֵיכוֹן 10
אֲתְרָא דְּלֵית תַּמָּן חִסְרָן כָּל מִדְּעַם דִּי בְאַרְעָא : וּנְטָלוּ מִתַּמָּן מִזַּרְעִית דָּן מִצָּרְעָה 11
וּמֵאֶשְׁתָּאוֹל שִׁית מְאָה גַּבְרִין מְזוּיְנִין בְּמָנֵי קְרָבָא : וְסָלִיקוּ וּשְׁרוֹ בְּקִרְיַת יְעָרִים בִּאַרְעָא 12
דְּבֵית יְהוּדָה עַל כֵּן קָרוֹ לַאֲתְרָא הַהוּא מַשְׁרִיַת דָּן עַד יוֹמָא הָדֵין הָא הוּא אֲחוֹרֵי קִרְיַת
יְעָרִים : וְעַבָּרוּ מִתַּמָּן לְטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וַאֲתוֹ עַד בֵּית מִיכָה : 13

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

1 IN dieb⁹ illis non erat rex in Israel : & in dieb⁹ illis tribus domus Dan quærentes sibi possessionem ad habitandũ, quoniam non divisa est usq; ad
diem illam in medio tribuũ Israel in possessione. Et miserunt filii Dan ex
2 prosapia sua quinq; viros de partib⁹ suis, viros filios virtutis ex Szargha et
ex Esthaol, ad explorandũ terram, & ad rimandum: & dixerunt eis: Ambulate rimamini terram; & venerunt ad montem dom⁹ Ephraim usq;
3 domum Michah, & pernoctarunt ibi. Illi cum domo Michah & illi agnoverunt vocem adolescentis Levitæ, & diverterunt eò, & dixerunt ei:
4 Quis adduxit te huc? & quid tu faciens hîc, & quid tibi in hoc? Et dixit illis: Sic & sic fecit mihi Michah, & conduxit me, & *fui* ei *Chomara*. Et dixerunt illi: Pete nunc in dicto Dñi, & sciemus an prospe-
5 rabit viam nostram qua nos ambulantes super ea. Et dixit illis sacer-
6 dos: Ambulate ad pacem, stabilivit Dñs viam vestram qua ibitis in ea.
Et ambulaverunt quinque viri, & venerunt ad Lais; & viderunt popu-
7 lum qui in ea, sedentes ad confidentiam juxta morem Szidoneorum, qui quiescentes & manentes ad confidentiam, & non est qui noceat verbum
in terra: possessores parvi, & remoti illi à Szidoneis, & verbum non est
8 illis cum homine. Et venerunt ad fratres suos Szargah & Esthaol, &
9 dixerunt illis fratres eorum: Quid vos? Et dixerunt: Surgite & ascendemus super eos; nam vidimus terram, & ecce bona valdè: & vos filetis,
non negligatis ad eundum, ad intrandum, ad hæreditandum terram. Ut ve-
10 nire vos, intrabitis ad populũ qui manentes ad confidentiã, & terra latitudo manuũ; nam tradidit eam Dñs in *manus vestras*, locũ quo non est ibi
penuria omnis cujusquã ꝙ in terra. Et elevaverunt inde de prosapia Dan
11 ex Szargah & ex Esthaol, sexcenti viri armati in vasis belli. Et ascenderunt
12 & manserunt in Kirjath-legharim in terra dom⁹ Juda: propter sic vocarunt
locũ illum Castrũ Dan usq; diem hanc: ecce ipse retro Kirjath-Jegharim. Et
13 transierũt inde ad montẽ dom⁹ Ephraim, & venerũt usq; ad domũ Michah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVIII.

1 IN diebus illis non erat rex in Israele; iisdémque diebus familia Dan quærebat sibi portionem in qua habitaret: non enim divisa fuerat usque ad diem illum hæreditas inter tribus Israelis. 2 Quapropter mittentes filii Dan ex familia sua quinque viros de Sadaa déque Estuael, ad explorandam & scrutandam terram, dixerunt eis, Ite, perveſtigate terram. Qui cùm perveniſſent ad montem Aphrem, in domum Michæ, pernoctârunt illic. 3 Cùm essent domi Michæ, agnoverunt vocem juvenis Levi; & divertentes ad eum illuc, dixerunt ad eum, Quid hûc veniſti? & quid istic agis? 4 Respondit eis, Sic & sic fecit mihi Micha, & mercede me conduxit, 5 factúsque sum illi sacerdos. Dicunt ei, Consule nobis Dominum, ut sciamus num faustum sit iter quod aggressuri sumus. 6 Ait illis sacerdos, Ite in pace, Dominus disponet iter vestrum quod aggressuri estis. 7 Abierunt ergò quinque illi viri ad Lis, viderúntque populum qui morabatur in ea, tranquillè habitantem juxta legem Sidoniorum, tranquillum & quietum; & neminem esse in terra illa pernicioſum, néve qui molestiam aut negotium faceſſeret; præterea eos esse remotos à Sidoniis, nec ullum habere commercium cum quoquam. 9 Redeuntes itaque ad fratres suos in Sadaam & Estuaelem, dixerunt ad eos fratres eorum, Unde venitis? Respondérunt, De Lis: surgite modò, ascendamus contra eos; vidimus enim terram esse bonam admodúm: agite ergò, ne cunctemini, néve segneſcatis proficiſci & ingredi ad possidendam terram. 10 In *ipso* ingressu vestro ingrediemini ad populum opimum & regionem spatiis ampliſſimam (quandoquidem tradidit eam Deus in manus vestras) nullâque re deficiemini in regione illa. 11 Igitur solventes illinc, *nempe* è Sadaa & Estuaele, sexcenti viri ex familia Dan instrumentis bellicis armati, Ascenderûnt, & castra posuerunt in civitate Naarin Judæ (propterea vocaverunt locum illum, Castra Dan, ad hunc usque diem: & ecce situs est à tergo civitatis Naarin.) 12 Indéque transeuntes ad montem Aphrem, perrexerunt usque ad domum Michæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVIII.

1 IN illis autem diebus nullus imperabat filiis Israel rex, & gens familiæ Dan quærebant hæreditatem ampliorem, eò quòd nondum distributæ fuissent ad eum usque diem hæreditates inter tribus filiorum Israel. 2 Miserunt ergò filii Dan ex familia sua quinque viros è Sadaa & Estol, ut exploravent recognoscerentque terram; & dixerunt ad eos, Ite, recognoscite terram: qui venientes ad montè Aphrem, perrexerunt in domum Michæ, ibique pernoctárunt. 3 Et cùm pernoctâssent domi Michæ, agnoverunt vocē Levi adolescentis; & divertentes ad eum, dixerunt, Quomodo hûc veniſti? & quid hîc agis? 4 Respondit eis, Fecit mihi Micha officium quod videtis, contulit in me beneficium, méque conduxit, et factus sum illi sacerdos. 5 Dixerunt ad eum, Postula nobis, & vide num prosperaturi simus in via ad quam missi sumus, 6 Respondit eis, Ite in pace, Dominus secundabit vobis iter, & voti compotes redder. 7 Euntes itaque quinque illi viri ad Alis, viderunt populum qui erat in eo, securè habitantem more Sidoniorum, securè inquam habitantem, ac neminem esse in terra ipsorum qui læderet eos, nec qui affligeret aut vexaret eos; regionem quoque ipsorum esse remotam à Sidoniis, nec ullum inter ipsos & quenquam, intercedere sermonem aut negotium. 8 Reverſi sunt ergò ad fratres suos in Sadaam & Estol, dixerúntque ad eos fratres ipsorum; 9 Unde venitis? Dixerunt eis, Ex Alis: surgite, ascendamus ad eam; quoniam vidimus eam esse terram fertilem et optimā: ne timeatis, néve moremini, neq; segneſcatis, quin abeatis & ingrediamini, ac possideatis terram illam. 10 Nam ingredientes venietis ad populum uberrimum: regio quoque latiſſima est, jámque tradidit eam vobis Dominus, nec ulla rerum vobis deerit in regione illa. 11 Profecta est ergò gens familiæ Dan è Sadaa & Estol, sexcenti viri cuspidatis armis instructi; 12 Et ascendentes castra fixerunt prope civitatem uvarum, quæ pertinet ad filios Judæ: (propterea vocatus est locus ille, Castra Dan, ad hodiernam usque diem: extat autem locus prædictus à tergo Civitatis uvarum.) 13 Indéque transeuntes ad montem Aphrem, processerunt donec pervenissent domum Michæ.

ספר שופטים : יח

Versio VUL. LAT.

14 Dixerunt quinq; viri, qui priùs missi fuerant ad considerandā terram Lais, cæteris fratribus suis; Nóstis quòd in domibus istis sit ephod, & theraphim, et sculptile, atque conflatile: videte quid vobis placeat. Et cùm paululùm declinâssent, ingressi sunt domū adolescentis Levitæ, qui erat in domo Michæ: saluteruntq; eum verbis pacificis. Sexcenti autē viri ita ut erant armati, stabant 17 ante ostium. At illi qui ingressi fuerant domū juvenis, sculptile, & ephod, & theraphin, atq; conflatile tollere nitebantur, & sacerdos stabat ante ostium, sexcentis viris fortissimis haud procul expectantibus. Tulerunt igitur qui intraverāt, sculptile, ephod, & idola, atq; conflatile. Quibus dixit sacerdos, 19 Quid facitis? Cui respondederunt, Tace, & pone digitum super os tuum: veníque nobiscū, ut habeam' te patré, ac sacerdotem. Quid tibi melius est, ut sis sacerdos in domo unius viri, an in una tribu & familia 20 in Israel? Quod cùm audisset, acquievit sermonibus eorum, et tulit ephod, & idola, ac sculptile, & profectus est cum eis. 21 Qui cùm pergerent, & ante se ire fecissent parvulos ac jumenta, & omne quod erat pretiosum, Et jam à domo Michæ essent procul, viri qui habitabant in ædib' Michæ conclamantes secuti sunt, Et post 23 tergum clamare cœperunt. Qui cùm respexissent, dixerunt ad Micham, Quid tibi vis? cur clamas? Qui respondit; Deos meos, quos mihi feci, tulistis, et sacerdotem, et omnia quæ habeo: & dicitis, Quid tibi est? Dixerúntq; ei filii Dan; 25 Cave ne ultrà loquaris ad nos, & veniant ad te viri animo concitati, et ipse cum omni domo tua pereas. Et sic cœpto itinere perrexerūt. Videns autem Michas, quòd fortiores se essent, reversus est in domū suam. Sexcenti autē viri tulerūt 27 sacerdotē, et quæ suprà dixim': venerúntque in Lais ad populum quiescentē atque securum, & percusserunt eos in ore gladii: urbémque incendio tradiderunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν Λαισὰ, καὶ εἶπαν πρὸς τοὺς (μ) ἀδελφοὺς, Ἐγνωτε ὅτι ἔστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τούτῳ ἐφὼδ καὶ θεραφὶν καὶ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν. καὶ νῦν (ν) γνῶτε ὅ, τι ποιήσετε. 15 Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ (ξ) εἰσῆλθον εἰς τὸ οἶκον (ο) τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, εἰς τὸ οἶκον (π) Μιχαία, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην. 16 Καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες (ρ) οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκεύη τῆς παρατάξεως αὐτῶν ἑστῶτες παρὰ 17 θύρας τῆς πύλης, οἱ ἐκ τῆς υἱῶν Δάν. Καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ (σ) πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν (τ) γῆν, καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ εἰς οἶκον Μιχαία, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστὼς. 18 Καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ (υ) ἐφὼδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. (φ) καὶ εἶπε πρὸς 19 αὐτὲς ὁ ἱερεύς, Τί ὑμεῖς ποιεῖτε; Καὶ εἶπαν (χ) αὐτῷ, Κάθισον, θὲς τὴν χεῖρά σε ἐπὶ τὸ στόμα σε, (ψ) καὶ θεῦς μὴ ἦμεν, καὶ (ω) γένε ἡμῖν εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ (α) ἀγαθὸν ἐστί σε εἶναι σε ἱερέα οἴκῳ ἀνδρὸς ἑνὸς, ἢ (β) γενέσθαι σε ἱερέα φυλῆς (γ) καὶ οἴκου εἰς 20 Ἰσραήλ; Καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία τῆς ἱερέως, καὶ ἔλαβε τὸ (δ) ἐφὼδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτὸν, καὶ (ε) ἦλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ 21 (ζ) ἀπῆλθον, καὶ ἔθηκαν (η) τὰ τέκνα καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ σκεύη ἔμπροσθεν αὐτῶν. 22 Αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαία, καὶ ἰδοὺ (θ) Μιχαίας καὶ οἱ ἄνδρες (ι) οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ μὴ οἴκου Μιχαία ἐβόησαν, καὶ κατελάβοντο τοὺς υἱοὺς Δάν. 23 Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δὰν τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ Μιχαία, 24 Τί ὅτι σοι, ὅτι ἐβόησας; Καὶ εἶπε (κ) Μιχαίας, Ὅτι τὸ γλυπτόν μου, ὃ ἐποίησα, ἐλάβετε, καὶ τὴν ἱέρειαν, καὶ (λ) ἐπορεύθητε· καὶ τί μοι ἔτι; καὶ τί τοῦτο λέγετε πρὸς μὲ, Τί κράζεις; 25 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ Δὰν, Μὴ ἀκουσθήτω δὴ (μ) φωνή σε μεθ' ἡμῶν, μήποτε (ν) συναντήσωσιν ἡμῖν ἄνδρες πικροὶ ψυχῇ, καὶ (ξ) ἀφανίσωσι ψυχήν σε, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν 26 οἴκε σε. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν εἰς (ο) ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἶδε (π) Μιχαίας, ὅτι δυνατώτεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς 27 τὸν οἶκον αὐτῦ. (ρ) Καὶ οἱ υἱοὶ Δὰν ἔλαβον ὃ ἐποίησε Μιχαίας, καὶ τὸν ἱέρεα ὃς ἦν αὐτῷ, καὶ ἦλθον (σ) ἐπὶ Λαισὰ, ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα καὶ (τ) πεποιθότα ἐπ' ἐλπίδι· καὶ ἐπάταξαν αὐτὲς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν (υ) ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ,

Et respondérunt quinque viri eúntes considerare terram Laisæ et dixerunt ad fratres: Nóstis, quia est in domo hac Ephod, & Theraphim, & sculptile, & fusile? Et nunc intelligite, quid facietis. Et declinaverunt inde, et intraverunt in domum adolescentis Levitæ, in domum Michææ: et interrogaverunt eum in pace. Et sexcenti viri, qui erant accincti vasis belli suis, stantes apud januas portæ: qui erant de filiis Dan. Et ascenderunt quinq; viri, qui iverant considerare terram, et intraverunt illuc in domum Michææ. Et sacerdos stans. Et sumpserunt sculptile, & Ephod, & Theraphim, & fusile. Et dixit ad eos sacerdos, Quid vos facitis? Et dixerunt ei, Tacesim pone manum tuā super os tuum, & veni nobiscum: et esto nobis in patrem, & in sacerdotem. Numquid est bonum esse te sacerdotem domūs viri unius, an fieri te sacerdotem tribūs et domūs in populo Israel? Et factum est bonum cor sacerdotis, et sumpsit Ephod, & Theraphim, & sculptile, & fusile: & venit in medio populi. Et reverterunt, & abierunt, & posuerunt filios, & possessionem, & (ε) quod pretiosum, ante se. Ipsi elongaverant à domo Michææ: et ecce Michæas, & viri qui in domibus, quæ cum domo Michææ, clamaverunt, & assequuti sunt filios Dan. Et conversterunt filii Dan faciem suam: & dixerunt Michææ, Quid est tibi, quia clamâsti? Et dixit Michæas, Quoniam sculptile meū quod feci, sumsisti, et sacerdotem: & vadis. Et quid mihi ultrà? Et quid hoc dicitis ad me, Quid clamas? Et dixerunt ad eum filii Dan, Non audiatur nunc vox tua nobiscū: ne forte occurrant vobis viri amari animo: et (d) apponant animam tuam, et animam domūs tuæ. Et iverunt filii Dan in viam suam. Et vidit Michæas, quia potentiores sunt super ipsum: & revertit in domū suā. Et filii Dan tulerunt, quod fecerat Michæas et sacerdotem, qui erat ei: & venerunt su. er Laisa, super populum quiescentem, & confidentem in spe. Et percusserunt eos in ore gladii: et civitatē incenderunt in igni:

MS.A. (μ) ἀδελφοὺς αὐτῶν, Εἰ οἴδατε ὅτι ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις ἐφὼδ (ν) γνῶτε, τί ποιήσετε. (ξ) εἰσῆλθον (ο) τὸ παιδαρίε τὸ (π) Μιχὰ, καὶ ἠσπάσατο αὐτόν. Καὶ (ρ) ἀνεζωσμένοι σκεύη πολεμικὰ αὐτῶν ἑστηλωμένοι παρὰ τὸ θύραν τῆς πυλῶνος οἱ ἐκ (σ) πορευόμενοι (τ) γῆν, ἐπῆλθόν τες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν (υ) ἐφὼδ (φ) καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστηλωμένος παρὰ τὴ θύρα τῆς πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολέμικα. καὶ ἔτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μιχὰ, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφὼδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸς (χ) πρὸς αὐλὸν, (ψ) καὶ ἐλαθὲ μὴθ' (ω) ἕσῃ ἡμῖν (α) βέλτιον εἶναί (β) γενέσθαι σε (γ) καὶ συγχωρίας ἐν Ἰσραήλ; (δ) ἐφὼδ (ε) εἰσῆλθ (ζ) ἀπῆλθαν, (η) τὰ παιδοκτίαν καὶ τὰ κτῆσιν αὐτῶ τὰ ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν. Αὐτῶν δὲ μακρυνόντων ἀπὸ οἴκε Μιχὰ, (θ) Μιχὰ (ι) ὁ λαὸς οἱ ὄντες ἐν τοῖς οἴκοις οἱ ζυν τῷ οἴκῳ μ Μιχὰ ἔκραζον κατόπισω Δὰν, καὶ ἐβόησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Δάν. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δαν κ πρόσωπον αὐτῶ, καὶ εἶπαν πρὸς Μιχὰ, Τί ὅτι ζοι, (κ) Μιχὰ, (λ) ἀπήλθαθ· καὶ τί ἐμοὶ ἔτι; καὶ τὸ τοῦτο λέγελαί μοι, Τί τοῦτο κράζεις; Καὶ εἶπον (μ) ἡ φωνή (ν) ἀπαντήσωσιν (ξ) πεθάψῃς τὴ ψυχήν (ο) τὴ ὁδὸν (π) Μιχὰ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτὸ· καὶ ἐπέστραξεν εἰς (ρ) Καὶ αὐτοὶ ἔλαζον ὅσα ἐποίησεν Μιχὰ, (σ) ἕως Λαισὰ, (τ) πεποιθότα· καὶ ἐπάταξαν (υ) ἐνέπρησαν, Καὶ ὐκ ἔστιν ἐξερύσθος,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאִתִיבוּ חַמְשָׁא גּוּבְרַיָּא דְּאָזְלוּ לְאַלְלָא יַת אַרְעָא לַיִשׁ וַאֲמַרוּ לַאֲחוֹהוֹן הֵידְעָתוּן 14
אֲרֵי אִית בְּבָתֵּיָא הָאִלֵּין אֵיפּוֹד וּתְרָפִין וּפְסִילָא וּמַתְּכָא וּכְעַן דְּעוּ מָה תַּעְבְּדוּן :
וְזָרוּ לְתַמָּן וַעֲלוּ לְבֵית עוּלֵימָא לֵיוָאָה בֵּית מִכָּה וּשְׁאִילוּ לֵיהּ לִשְׁלָם : וְשִׁית מְאָה גַּבְרִין 16
מְזָרְזִין בִּמְנֵי קְרָבֵיהוֹן קָיְמִין בְּמַעֲלָנָא דִּתְרַע דְּמִשְׁבַּט בְּנֵי דָן : וְסַלִּיקוּ חַמְשָׁא גַּבְרַיָּא 17
דְּאָזְלוּ לְאַלְלָא יַת אַרְעָא עָלוֹ לְתַמָּן וּנְסִיבוּ יַת צְלֵמָנָא וְיַת אֵיפּוֹדָא וְיַת דְּמָאִין
וְיַת מַתְּכָא וְכָהֲנָא קָאֵם בְּמַעֲלָנָא דִּתְרַע שִׁית מְאָה גַּבְרָא דְּמְזָרְזִי בִּמְנֵי קְרָבָא : וְאִלֵּין עָלוֹ 18
לְבֵית מִכָּה וּנְסִיבוּ יַת צְלֵם אֵפּוֹדָא וְיַת דְּמָאִין וְיַת מַתְּכָא וַאֲמַר לְהוֹן כַּהֲנָא מָה אַתּוּן
עָבְדִין : וַאֲמַרוּ לֵיהּ שְׁתוֹק שַׁוִי יְדָךְ עַל פּוּמָךְ וַאֲזֹל עִמָּנָא וֶהֱוִי לָנָא לְאָב 19
וּלְכָהֲנָא הֲטַב דִּתְהֵי כָהֵין לְבֵית גַּבְרָא חַד אוֹ דִּתְהֵי כָהֵין לְשִׁבְטָא וּלְזַרְעֵי
בְּיִשְׂרָאֵל : וְשַׁפַּר לִבָּא דְכַהֲנָא וּנְסִיב יַת אֵיפּוֹדָא וְיַת דְּמָאִין וְיַת צְלֵמָא וְעָל 20
בְּנוֹ עִמָּא : וְאִתְפְּנִיאוּ וַאֲזָלוּ וְשַׁוִיאוּ יַת טַפְלַיָּא וְיַת בְּעִירָא וְיַת קְנִינָא קֳדָמֵיהוֹן : 21
אֲנוּן אַרְחִיקוּ מִבֵּית מִכָּה וְגַבְרַיָּא דִּי בְבָתַּיָּא דְּעִם בֵּית מִכָּה אִתְכַּנִּישׁוּ וְאַדְבְּקוּ יַת 22
בְּנֵי דָן : וְקָרוּ לִבְנֵי דָן וְאַסְחָרוּ אַפֵּיהוֹן וַאֲמַרוּ לְמִכָּה מָא לָךְ אֲרֵי אִתְכַּנִּישְׁתָּא : 23
וַאֲמַר יַת דְּחַלְתִּי דִּי עַבְדִית נְסִבְתּוּן וְיַת כַּהֲנָא וַאֲזַלְתּוּן וּמָה לִי עוֹד וּמָא דֵּין תֵּימְרוּן 24
לִי מָה לָךְ : וַאֲמַרוּ לֵיהּ בְּנֵי דָן לָא תַשְׁמַע קָלָךְ עִמָּנָא דִּלְמָא יִשְׁלְטוּן בְּכוֹן גַּבְרִין מְרִירִין 25
נַפְשָׁן וְתִסְיַף נַפְשָׁךְ וְנַפְשׁ אֱנָשׁ בֵּיתָךְ : וַאֲזָלוּ בְּנֵי דָן לְאוֹרְחְהוֹן וַחֲזָא מִכָּה אֲרֵי תַקִּיפִין 26
אֲנוּן מִנֵּיהּ וְאִתְפְּנִי וְתָב לְבֵיתֵיהּ : וְאִנּוּן נְסִיבוּ יַת דַּעֲבַד מִכָּה וְדַבְּרוּ יַת כַּהֲנָא דִּי הֲוָה 27
לֵיהּ וְאָתוּ לְלַיִשׁ לְעַמָּא דְשָׁקְטִין וְשָׁרָן לְרוּחְצָן וּמְחוֹ יַתְהוֹן לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיַת קִרְתָּא
אוֹקִידוּ בְנוּרָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et responderunt quinq; viri qui iverunt ad explorandum terram Lais, & dixerunt fratribus suis: Num novistis quòd est in domibus his ephod, & similitudines, & sculptile, & fusum? & nunc scite quid facietis. Et diverterunt eò, & venerunt ad domum adolescentis Levitæ ad domum Michah; & rogaverunt eum ad pacem. Et sexcenti viri armati in vasis belli lorum suorum stantes ad introitum portæ qui ex tribu filiorum Dan. Et ascenderunt quinq; viri, qui euntes ad explorandum terram, ingressi sunt eò; & tulerunt simulachrum, & ephod, & similitudines & fusum: & sacerdos stans in introitu portæ, & sexcenti viri qui armati in vasis belli. Et illi intraverunt ad domum Michah, & tulerunt simulachrum, ephod, & similitudines, & fusum: & dixit illis sacerdos; Quid vos facientes? Et dixerunt ei: Tace, pone manum tuam super os tuum, & isto nobiscum, et esto nobis patri & sacerdoti: Num bonū quòd sis ministrans domui viri unius, vel sis ministrans tribui & prosapiæ in Israel? Et pulchrum fuit cor sacerdotis, & tulit ephod, & similitudines, & simulachrum, & intravit in medio populi. Et respexerunt, & iverunt, & posuerunt parvulos & jumenta, & substantiam ante se. Illi elongaverunt ex domo Michah; & viri qui in domibus quæ cum domo Michah, congregati sunt, & assecuti sunt filios Dan. Et vocaverunt *ad filios* Dan: & verterunt facies suas, & dixerunt Michah, Quid tibi quia congregatus es? Et dixit: Timorem meum quem feci accepistis, & sacerdotem, & ambulâstis; & quid mihi adhuc? & quid hoc *dicitis* mihi, Quid tibi? Et dixerunt illi filii Dan: Non audiatur vox tua nobiscum; fortasse potestatem exercebunt in vobis viri amari animabus, & finiet anima tua & anima hominis domus tuæ. Et iverunt filii Dan ad viam suam, & vidit Michah quòd fortes illi ab eo; & respexit & rediit ad domum suam. Et illi acceperunt quod fecit Michah, & duxerunt sacerdotem qui fuit ei, & venerunt *ad* Lais super populum qui quiescentes, & manentes ad confidentiam, & percusserunt eos ad verbum gladii, & urbem incenderunt in igne.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 * ܘܥܢܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܐ ܕܐܙܠܘ ܠܡܓܫ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪܘ ܠܐܚܘܗܝܗܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܒܗܠܝܢ ܒܝܬܐ ܐܦܘܕ ܘܬܪܦܝܡ ܘܦܣܝܠ ܘܡܫܟܐ ܗܫܬܐ ܗܝ ܘܗܫܒܘ ܗܫܐ ܡܐ ܕܐܬ ܥܒܕܝܢ ܠܡܥܒܕ ܐܙܠܘ ܠܬܡ ܘܫܐܠܘ ܠܫܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܠ ܦܬܚܐ ܕܒܝܬܐ ܕܡܝܟܐ ܩܡܘ ܬܪܥܣܐ ܕܓܒܪܐ ܙܝܢܐ ܕܠܘܝ ܘܫܠܡܘ ܠܗ ܘܫܪܝܘ ܒܦܬܚܐ ܕܒܝܬܐ ܕܡܝܟܐ

ספר שופטים : יט

Versio VUL. LAT.

28 Nullo penitùs ferente præsidium,eò quòd procul habitarent à Sidone,et cum nullo hominũ haberent quidquã societatis ac negotii. Erat autem civitas sita in regione Rohob: quam rursũ exstruentes habitaverũt in ea, 29 Vocato nomine civitatis Dan, juxta vocabulũ patris sui, quẽ genuerat Israel,quæ priùs Lais 30 dicebatur. Posuerúntque sibi sculptile,et Jonathan filiũ Gersam filii Moysi,ac filios ejus sacerdotes in tribu Dan, usq; ad 31 diem captivitatis suæ.Mansitq; apud eos idolum Michæ omni tempore,quo fuit domꝰ Dei in Silo. In diebus illis non erat rex in Israel.

CAP. XIX.

1 Fuit quidã vir Levites habitans in latere montis Ephraim, qui accepit uxorẽ de Bethlehẽ 2 Juda: Quæ reliquit eum,& reversa est in domũ patris sui in Bethlehẽ, mansítque apud eum 3 quatuor mensibus. Secutúsque est eam vir suus, volens reconciliari ei,atque blandiri,& secum reducere,habens in comitatu puerũ & duos asinos:quæ suscepit eum, & introduxit in domum patris sui. Quod cùm audîsset socer ejus,eúmque vidisset,occurrit ei lætus, Et amplexatus est hominẽ. Mansítq; 4 gener in domo soceri tribꝰ diebus, comedens cum eo & bibens familiariter. Die autem 5 quarto de nocte consurgens, proficísci voluit,quẽ tenuit socer, & ait ad eum;Gusta priùs pauxillũ panis,& conforta stomachũ,& sic proficiscêris. Sederúntq; simul,ac comederunt & biberunt. Dixítq; pater puellæ ad generum suũ ; Quæso te ut hodiè hîc maneas, pari- 6 térq; lætemur. At ille consurgens, cœpit velle proficísci. Et nihilominùs obnixè eum socer tenuit,et apud se fecit manere. 7 Manè autem facto,parabat Levites iter.Cui socer rursũ ;Oro te,inquit, ut paululũ cibi capias:& assumptis viribꝰ,donec increscat dies, posteà proficiscaris. Comederũt ergò simul. 8 Surrexítque adolescens,ut pergeret cum uxore sua & puero. Cui rursum locutus est socer ; Considera quòd dies ad occasũ declivior sit, & propinquat ad vesperum : mane apud me etiã hodiè,& duc lætum diem, & cras proficiscêris ut vadas in domum tuam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ οὐκ ἦν ὁ ῥυόμενος, ὅτι μακρὰν ὄντων ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετ᾽ (φ) ἀνθρώπου· καὶ αὐλὴ (χ) ἐν τῇ κοιλάδι τῇ οἴκου Ῥαάβ. καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν πόλιν, καὶ (ψ) κατῴκησεν ἐν αὐτῇ, Καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῆς 29 πόλεως Δάν,(ω)ἐν ὀνόματι Δὰν παιδὸς αὐτοῦ, ὃς (α)ἐτέχθη τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἦν(β)Οὐλαμαὶς ὄνομα τῇ πόλεως τοπρότερον. Καὶ (γ) 30 ἔστησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ (δ)Δὰν τὸ γλυπτὸν. καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς (ε)Γηρσὼν υἱὸς Μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ Δὰν(ζ)ἕως 31 ἡμέρας (η) ἀποικίας τῆς γῆς. Καὶ ἔστησαν ἑαυτοῖς τὸ γλυπτὸν ὃ ἐποίησε Μιχαίας, πάσας τὰς ἡμέρας(η)ἃς ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν(θ)Σηλώμ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (ι)οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ.

Κεφ. ιθ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ Λευίτης παροικῶν ἐν μηρεῖ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἔλαβεν (α) ἀπῶ γυναῖκα παλλακὴν (β) ἀπὸ Βηθλε- 2 ὲμ Ἰούδα. Καὶ(γ) ἐπορεύθη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθε (δ) παρ᾽ αὐτὸς εἰς οἶκον παιδὸς αὐτῆς εἰς Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ (ε) 3 ἦν ἐκεῖ ἡμέρας μιῶν τεσσάρων. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη (ζ) ὀπίσω αὐτῆς τῶ λαλῆσαι διὰ(η)καρδίας αὐτῆς, τῶ ὀπιστρέψαι αὐτὴν (θ)αὐτῷ· καὶ νεανίας αὐτῶ μετ᾽ αὐτῶ, καὶ(ι)ζεῦγος ὄνων. ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸ εἰς οἶκον παιδὸς αὐτῆς· καὶ ἔιδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τ νεανίδος, (κ)καὶ ἠυφράνθη εἰς ϛυνάν- 4 τησιν αὐτῶ. Καὶ(λ)κατέσχεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτῆς ὁ πατὴρ τ νεανίδος, καὶ ἐκάθισε μετ᾽ αὐτῶ (μ)ὅτι τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ(ν)ηυλίσθησαν ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτη, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τῶ (ξ) πορεύθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τ νεανίδος πρὸς (ο) τ νυμφίον αὐτῆς, Στήεισον τ καρδίαν ϛε(π)ψωμῷ ἄρτυ, καὶ μετὰ τοῦτο 6 πορεύσεσθε. Καὶ ἐκάθισαν καὶ ἔφαγον(ρ)οἱ δύο ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τ νεανίδος πρὸς τ ἀνδρα,(σ)Ἄγε δὴ αὐλίσθητι, 7 καὶ ἀγαθυνθήσετ᾽ ἡ καρδία ϛε. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ (τ)τ πορεύεσθαι αὐτός· καὶ ἐϛάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτῆς, (υ)καὶ ἐκάθισε καὶ ἠυ- 8 λίσθη ἐκεῖ. Καὶ ὤρθρισε τοπρωΐ τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῇ πέμπτῃ τῶ πορεύθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τ νεανίδος,(χ)Στήρισον δὴ τ καρδίαν ϛε, καὶ ϛρέψατε ἕως κλίναι τ ἡμέ- 9 ραν· καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τῶ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ (ψ)ὁ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτῆς ὁ πατὴρ τ νεανίδος, Ἰδοὺ (α) δὴ ἠσθένησεν ἡμέρα εἰς τ ἐπαύριον· αὐλίσθητι ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήσετ᾽ ἡ καρδία σε, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον (β) εἰς ὁδὸν ὑμῶν, καὶ (γ) πορεύσῃ εἰς τὸ ϛκήνωμά ϛε.

MS.A. (φ) ἀνθρώπων· (χ) ἐν κοιλάδι, ἥ ἐϛιν τῆς οἴκου Τωβ. καὶ(ψ)κατῴκησεν ἐν (ω) τ ὄνομα τῆς παιδὸς (α) ἐκλυήθη τῷ (β) Λαεὶς ὄνομα τῇ πόλῃ (γ)ἀνέϛησε (δ) τῆς Δὰν τὸ γλυπτὸν Μιχά.(ε)Γηρσὼμ υἱὸς Μανασσῆ (ζ) ἕως τ μεϛοικισίας τῆς Δάν. Καὶ ἔταξαν αὐτοῖς τὸ γλυπτὸν Μιχὰ ὃ ἐποίησεν, πάσας (η) ὅσας (θ) Σηλώ. (ι) καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ(β)ὲκ(γ)ὠργίσθη αὐτῷ ἡ (δ)ἀπ᾽ αὐτοῦ (ε) ἑαυτῷ, καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτ πάλιν πρὸς αὐτόν· καὶ τὸ παιδάριον αὐτῆς (ι) ζεῦγος ἁϛοζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως

Et non fuit, qui eueret: quoniam longè est à Sidoniis, et verbũ nõ est eis cũ homine: et ipsa in valle domus (c)Rhaab. Et ædificaverũt civitatem, et habitârunt in ea, Et vocaverunt nomẽ civitatis Dan, in nomine Dan patris eorum, qui natus est ipsi Israel. Et erat Ulamais nomen civitatis antea. Et statuerunt sibi filii Dan sculptile. Et Jonathan filꝰ Gerson (f) filꝰ Manasse, ipse et filii ejus erant sacerdotes tribui Dan usq; in diẽ transmigrationis terræ. Et posuerunt sibi sculptile, quod fecerat Michæas, omnibus diebus, quibus fuit domus Dei in Sclom. Et factum est in diebus illis, non erat rex in Israel.

CAP. XIX.

1 Et fuit vir Levita incolens in femoribus montis Ephræm: et accepit sibi uxorem concubinam de Bethleem Juda. Et (a)ivit ab eo 2 concubina ejus, et abiit ab eo in domũ patris sui in Bethleem Juda: et fuit ibi diebꝰ mensiũ quatuor. Et surrexit vir ejꝰ: & ivit 3 post eam ad loquendũ ad cor ejꝰ, ad revocandã eam sibi: et puer ejꝰ cum eo, et par asinorũ. Illa verò introduxit eum in domũ patris sui. Et vidit eum pater adolescẽtulæ: et lætatꝰ est in occursu ejꝰ. Et retinuit eum socer ejus, pater 4 adolescentulæ: et sedit cum eo ad tres dies : et comederunt, et biberunt, et (b)manserunt ibi. Et fa- 5 ctum est die quarta, et surrexerũt mane: et surrexit ad eundum. Et dixit pater adolescentulæ ad generum suum, Firma cor tuũ buccellã panis: et post hoc ibitis. Et se- 6 derũt, et comederũt ambo in idipsũ, et biberunt. Et dixit pater adolescentulæ ad virũ; Age nũc, maneas: et bonum fiet cor tuũ. Et 7 surrexit vir ad eundum ipse, Et coẽgit eum socer ejus: et sedit, et mansit ibi. Et surrexit manè die 8 quinta ad eundum. Et dixit pater adolescentulæ, Firma nunc cor tuum, et (c) instrue; donec inclinet dies : et comederunt ambo. Et surrexit vir ad eundum, 9 ipse, et concubina ejꝰ, et puer ejꝰ. Et dixit ei socer ejus pater adolescentulæ, Ecce jam infirmata est dies in vesperam: maneto hîc, et bonum fiet cor tuum: et diluculò

ספר שופטים : יט

cum eis non *verbum* & ,Sidon à *ipsa* longinqua quia ,*eruens* non Et 28
ואין מציל כי רחוקה היא מצידון ודבר אין להם עם
,urbem ædificaverunt & :Bethrechob ipsi quæ ,valle in ipsa & :homine
אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו את העיר
Dan nomen secundũ,Dan urbis nomen Vocaveruntque ,ea in manserunt &
וישבו בה: ויקראו שם העיר דן בשם 29
urbi nomen Lais quidem Et .Israel ipsi est natus qui ,sui patris
אביהם אשר יולד לישראל ואולם לוש שם העיר
Jehonathan Et .sculptile Dan filii sibi statuerunt Et .*principio in*
לראשנה: ויקימו להם בני דן את הפסל ויהונתן 30
tribui sacerdotes fuerunt eius filii &,ipse Menasseh filii Ghersom filius
בן גרשם בן מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט
sculptile sibi posuerunt Et .*terram transmigrare* diem ad usq; ,Danitæ 31
הדני עד יום גלות הארץ: וישימו להם את פסל
.Siloh in Dei *domum esse* ,diebus omnibus ,fecerat quod ,Michah
מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה:

CAP. XIX. יט

Levita vir fuit Et .Israel in non rex & ,ipsis diebus in fuit Et
ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי 1
pellicem uxorem sibi accepit & ,Ephraim montis lateribus in peregrinans
גר בירכתי הר־אפרים ויקח־לו אשה פילגש
eo *cum* à *abiit* &,ejus *pellex* eũ *super* est fornicata Et .Jehudah Bethlechem de
מבית לחם יהודה: ותזנה עליו פילגשו ותלך ממאתו 2
dies ibi Fuitque .Jehudah Bethlechem in sui patris domum ad
אל־בית אביה אל־בית לחם יהודה ותהי־שם ימים
loquendum ad ,eam post *ivit* & ,ejus vir surrexit Et .mensium quatuor
ארבעה חדשים: ויקם אישה וילך אחריה לדבר 3
:asinorum par & ,secum ejus puer & :eam *reducendum ad* ,ejus cor *super*
על־לבה להשיבו ונערו עמו וצמד חמרים
est lætatus &,puellæ pater eũ vidit &;sui patris domũ in eum introduxit &
ותביאהו בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח
Mansítque .puellæ pater ejus socer eum *in apprehendit* Et .ejus occursum in
לקראתו: ויחזק־בו חתנו אבי הנערה וישב 4
.ibi *pernoctarunt* & ,biberunt ac Comederuntq; .diebus tribus secum
אתו שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם:
:*eundum ad* surrexitque ,mane *in manicaverum* & ,quarta die in fuit Et
ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת 5
,panis buccella tuum cor Fulci:suum generum ad puellæ pater dixitque
ויאמר אבי הנערה אל־חתנו סעד לבך פת־לחם
.biberunt & ,pariter ambo ipsi comederunt ac Sederuntq; .ibitis postea &
ואחר תלכו: וישבו ויאכלו שניהם יחדו וישתו 6
sit bonũ & ,*pernocta* & quæso *Velis* :virum ad puella pater Dixitq;
ויאמר אבי הנערה אל־האיש הואל־נא ולין ויטב
,suus socer eum *in fecit vim* & :*eundum ad* vir Surrexitque .tuum cor
לבך: ויקם האיש ללכת ויפצר־בו חתנו 7
quinta die in mane *in manicavit* Et .ibi *pernoctavit* & ,est reversus &
וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי 8
,*tardaverunt* Et .tuum cor quæso Fulci :puellæ pater dixit Et.*eundũ ad*
ללכת ויאמר אבי הנערה סעד־נא לבבך והתמהמהו
vir surrexit Et .ipsi ambo comederuntque :*diem declinare ad usque*
עד־נטות היום ויאכלו שניהם: ויקם האיש 9
pater ejus socer ei Dixitque .ejus puer &,ejus *pellex* & ipse *eundum ad*
ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי
ecce,quæso *Pernoctate .adve sperascendũ* ad dies *se remisit* nunc Ecce :puellæ
הנערה הנה־נא רפה היום לערוב לינו־נא הנה
cras *manicabitis* & ,tuum cor *bonum sit* & ,hic *pernocta* ,dicm *castrametari*
חנות היום לין פה ויטב לבבך והשכמתם מחר
.tuum tabernaculum in *ibis* & ,vestram viam in
לדרככם והלכת לאהלך:

Targum Jonathan.

ולית דמשיזיב ארי רחיקא היא מצידון ופתנם לית להון עם אנש ואנון במישר דלבית 28
רחוב ובנו ית קרתא ויתיבו בה: וקרו שמא דקרתא דן בשום דן אבוהון דאתיליד 29
לישראל וברם לישראל שמא דקרתא מלקדמין: ואקימו להון בני דן ית צלמא וידונתן בר 30
גרשם בר מנשה הוא ובנוהי הוו כומרין לשבטא דבית דן עד יומא די גלו יתבי ארעא:
ושויאו להון ית צלם מיכה די עבד כל יומיא דהוה קים בית מקדשא דיי בשילו: 31

יט

והוה ביומיא האנון ומלכא לית בישראל והוה גבר ליואה דר בסיפי טורא דבית 1
אפרים ונסיב ליה אתתא לחינתא מבית לחם דבית יהודה: ובסרת עלוהי לחינתיה 2
ואזלת מלותיה לבית אבוהא לבית לחם דבית יהודה והות תמן יומין ארבעא ירחין:
וקם בעלה ואזל בתרהא למלל על לבה לאתבוותה ועולימיה עמיה וחמר חמרין 3
ואעלתיה לבית אבוהא וחדי לקדמותיה: ואתקיף ביה חמוהי
אבוהא דעולמתא ויתיב עמיה תלתא יומין ואכלו ושתיאו ובתו תמן: והוה ביומא 5
רביעאה ואקדימו בצפרא וקם למיזל ואמר אבוהא דעולמתא לחינתיה סעיד לבך פתא
דלחמא ובתר כן תזולון: ואסחרו ואכלו תריהון כחדא ושתיאו ואמר אבוהא דעולמתא 6
לגברא שרי כען ובית ושפר לבך: וקם גברא למיזל ואתקיף ביה חמוהי ותב ובת תמן: 7
ואקדים בצפרא ביומא חמישאה למיזל ואמר אבוהא דעולמתא סעוד כען לבך 8
ואתעכבו עד מתפני יומא ואכלו תריהון: וקם גברא למיזל הוא ולחנתיה ועולימיה 9
ואמר ליה חמוהי אבוהא דעולמתא הא כען פנא יומא למערב ביתו כען הכא לחוד
יומא דין בית הכא וישפר לבך ותקדמון מחר לאורחתכון ותהך לקרוך:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et non fuit qui eriperet,quoniam *distans illa à Sidon*,et verbum non erat 28
eis cum homine ; et illi in planicie domus Rehhob : & ædificaverunt urbem, & sederunt in ea. Et vocaverunt nomen urbis Dan, in nomine Dan 29
patris eorum, qui natus fuit Israeli: & certe Lais nomen urbis ab antiquo. Et statuerunt sibi filii Dan simulachrum, & Jehonathan filius Ger- 30
som filii Menasse, ipse & filii ejus fuerunt Chomarim tribui *domus* Dan, usq; diem quâ migraverunt habitatores terræ. Et posuerunt sibi simula- 31
chrum Michah quod fecit, omnibus diebus quibus fuit stans domus sanctuarii Domini in Silo.

CAP. XIX.

Et fuit in dieb⁹ illis & rex non erat in Israel. Et fuit vir Levites habi- 1
tans in finibus domus Ephraim, & accepit sibi mulierem concubinam ex Beth-lehhem domus Jehuda. Et contempsit super eum concubina ejus, 2
& abiit ab eo ad domum patris sui ad Beth-lehhem domus Jehuda ; & fuit ibi diebus quatuor mensiũ. Et surrexit marit⁹ ejus,& ivit post eam ad 3
loquendum super cor ejus ad reducendum eam,& puer ejus cum eo,& par asinorum ; & intrare fecit eum ad domum patris sui, & vidit eum pater ipsius puellæ, & lætatus est ad occursum ejus. Et invaluit in eo socer illi- 4
us pater ipsius puellæ, & sedit cum eo tres dies : & comederunt & biberunt, & pernoctarunt ibi. Et fuit in die quarta, & anticipaverunt in 5
aurora, & surrexit ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ genero suo : Fulci cor tuum fruito panis, & post sic ibitis. Et redierunt & comederunt 6
duo illi simul & biberunt : & dixit pater ipsius puellæ *viro* : Mane nunc & pernocta, & pulchrescet cor tuum. Et surrexit vir ad eundum,et invaluit 7
in eo socer ejus,et rediit, et pernoctavit ibi. Et *anticipavit* in aurora in 8
die quinta ad eundum, et dixit pater ipsius puellæ : Fulci nunc cor tuum; et morabimini usq; ad converti diem : et comederunt duo illi. Et 9
surrexit vir ad eundum ipse et concubina ejus,et puer ejus : et dixit illi socer ejus pater ipsius puellæ : Ecce nunc inclinata dies ad Occidentem, pernoctate nunc hic tantùm in hac die ; pernocta hic,& pulchrescet cor tuum, et anticipabitis cras ad viam vestram,et ibis ad urbem tuam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܝܬ ܡܢ ܕܡܫܝܙܒ ܠܗ ܡܛܠ ܕܪܚܝܩ ܗܘ ܡܢ ܨܝܕܘܢ ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗ ܥܡ ܐܢܫ ܡܕܡ ܘܝܬܒ ܒܓܒܥܐ ܕܒܝܬ ܪܚܘܒ ܘܒܢܘ ܒܗ ܩܪܬܐ ܘܝܬܒܘ ܒܗ
29 ܘܩܪܝܘ ܠܫܡ ܩܪܬܐ ܥܠ ܫܡ ܕܕܢ ܐܒܘܗܝ ܕܝܠܕ ܠܝܫܪܝܠ ܘܠܘܙ ܗܘ ܫܡܗ ܕܩܪܬܐ ܒܩܕܡܝܬܐ ܘܒܢܘ ܓܒ ܩܪܬܐ ܗܕܐ ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܐܝܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܡܝܟܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ ܡܢܫܐ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ ܟܗܢ ܠܫܒܛ ܕܕܢ ܥܕ ܝܘܡ ܓܠܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܗܝ ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܐܝܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܡܝܟܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ ܡܢܫܐ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ ܟܗܢ ܠܫܒܛ ܕܕܢ ܥܕ ܝܘܡ ܓܠܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܗܝ ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܐܝܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܡܝܟܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ ܡܢܫܐ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ ܟܗܢ ܠܫܒܛ ܕܕܢ ܥܕ ܝܘܡ ܓܠܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܗܝ

Nemo autem erat qui liberaret, quoniam remota erat à Sidone, neq; commercium habebant cum quopiam, eaque sita erat in valle Beth-rehob. Postea extruentes civitatē illam habitārunt in ea: Et vocaverunt nomen civitatis illius Dan, juxta nomen Dan patris sui, qui natus fuerat Israeli: cæterùm Luz vocabatur antea civitas illa. Et erexerunt sibi filii Dan simulachrum, & Jonathan filius Gerson filii Manasse, ipse & filii ejus fuerunt sacerdotes tribûs Dan, usque ad diem quo captiva ducta fuit terra. Posuerunt enim sibi simulachrum illud quod fecerat Micha, cunctis diebus quibus fuit domus Dei in Silo.

CAP. XIX.

1 ¶ ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܝܗܘܢ ܕܠܝܬ ܡܠܟ ܒܝܫܪܝܠ ܘܓܒܪܐ ܠܘܝܐ ܕܝܬܒ ܒܟܬܦ ܛܘܪܐ ܐܦܪܝܡ ܢܣܒ ܠܗ ܐܢܬܬ ܦܝܠܓܫ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ
2 ܘܙܢܬ ܥܠܘܗܝ ܦܝܠܓܫ ܘܐܙܠܬ ܡܢ ܥܡܗ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ ܘܗܘܬ ܬܡ ܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ
3 ܘܩܡ ܒܥܠܗ ܘܐܙܠ ܒܬܪܗ ܠܡܦܪܣ ܠܗ ܠܒܘܗ ܘܐܦ ܥܡ ܥܠܡܬܐ ܘܬܪܝ ܚܡܪܐ ܘܥܠܬ ܠܗ ܘܐܥܠܬ ܠܗ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܫܡܥ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܘܚܕܐ ܠܩܒܠ ܗܘ ܓܒܪܐ
4 ܘܐܬܚܡ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܘܐܬܥܟܒ ܠܗ ܘܐܫܬܐ ܬܡ ܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܘܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܒܝܬ ܬܡ ܘܗܘܐ ܒܝܘܡ ܪܒܥܝܐ ܘܩܡ ܒܫܦܪ ܘܐܙܠ ܠܡܗܠܟ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܦܬ ܠܚܡܐ ܘܢܫܬܐ ܠܒܟ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ
5 ܘܩܡ ܒܫܦܪ ܘܐܙܠ ܗܘ ܘܥܠܡܬܗ ܘܥܠܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܦܬ ܠܚܡܐ ܘܢܫܬܐ ܠܒܟ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ
6 ܘܐܬܒ ܐܢܫ ܘܐܟܠ ܘܫܬܐ ܬܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܠܓܒܪܐ ܗܒ ܟܪܥܐ ܕܐܢܫ ܘܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ
7 ¶ ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܙܠ ܘܐܠܘ ܚܡܘܗܝ ܘܐܠܝܢ ܬܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܘܬܬܪܡܕ ܗܫܐ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ ܘܐܬܒ ܓܒܪܐ ܠܡܙܠ ܘܐܠܘ ܚܡܘܗܝ ܘܐܠܝܢ ܬܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܘܬܬܪܡܕ ܗܫܐ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ
8 ¶ ܘܩܡ ܒܫܦܪ ܘܐܙܠ ܗܘ ܘܥܠܡܬܗ ܘܥܠܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܘܬܬܪܡܕ ܗܫܐ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ ܘܐܬܒ ܓܒܪܐ ܠܡܙܠ ܘܐܠܘ ܚܡܘܗܝ ܘܐܠܝܢ ܬܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܬܥܕ ܠܒܟ ܘܬܬܪܡܕ ܗܫܐ ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܬܪ ܗܟܢܐ
9 ¶ ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܙܠ ܗܘ ܘܥܠܡܬܗ ܘܥܠܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘ ܥܠܡܬܐ ܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܡܛܐ ܠܡܒܝܬ ܠܝܠܐ ܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܫܪܝ ܠܗ ܘܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܡܛܐ ܠܡܒܝܬ ܠܝܠܐ ܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܫܪܝ ܠܗ ܘܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܡܛܐ ܠܡܒܝܬ ܠܝܠܐ ܗܐ ܕܡ ܝܘܡܐ ܫܪܝ ܠܗ

Præterea contigit diebus illis quibus rex non erat in Israele, contigit inquam, *ut prædictus* vir Levi habitaret ad oras montis, sumerétque sibi uxorem concubinam de Bethlehem Juda. Scortata autem in eum ipsius concubina, surrexit discessítq; ab eo ad domum patris sui in Beth-lehem Juda, mansítq; illic dies aliquot, *nempe* quatuor menses. Quapropter surgens maritus ejus secutus est eam, ut consolaretur eam, eámq; reduceret, juvenem suum, & duos asinos secum *habens*. Illa ergò introduxit eum in domum patris sui; vidénsq; eum pater adolescentulæ, gavisus est de præsentia ipsius. Et retinuit eum socer ipsius, pater *scilicet* adolescentulæ, mansítq; apud eum tres dies, quibus cùm ediſſent ac bibissent ibíq; pernoctâssent, Die quarto surrexerunt diluculo ut proficiscerentur; dixit autem pater adolescentulæ ad generum suum, Fulci cor tuum frustulo panis, ac tum surgens proficiscêris. Sederunt igitur & comederunt ambo simul ac biberunt: dixítq; pater adolescentulæ genero suo, Si libeat, pernocta, erítq; tibi jucundum. At surgente viro ut abieret, coëgit eum socer ipsius, & pernoctavit illic. Cúmq; diluculo surrexisset die quinto ut discederet, dixit ad eum pater adolescentulæ, Fulci cor tuum & perambula donec inclinetur dies. Comederunt igitur ambo, ac biberunt; Surrexítque vir ille ad proficiscendum unà cum concubina sua & juvene suo. Sed dixit ad eum socer ejus, pater adolescentulæ, En retrocessit dies, pernocta hic, & bene succedet, & cras manè surgentes redite in domicilium vestrum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ولم يعنهم احد * لان القرية كانت بعيدة من صيدا * ولم يكن بينهم وبين احد كلام ولا
عمل * وكانت القرية في عور بيت راحوب * وبنوا القرية وسكنوها * ودعوا اسمها دان باسم دان ابيهم
29 الذي ولد لاسرائيل * وكان اسم القرية قبل ذلك اليس * ونصب بنوا دان الصنم * واما يوناثان بن
30 جرسون بن منسا * فصار هو وبنوه احبارا لقبيلة دان * الى اليوم الذي سبيت الارض * ووضعوا
31 لهم الصنم الذي صاغ ميخا * كل الايام الذي كان بيت الله في سيلو *

* الفصل التاسع عشر *

1 * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرائيل ملك * وكان رجل اسمه لاوي يسكن في صقع
2 الجبل * واتخذ امراءة سرية من بيت لحم قرية بني يهودا * وربت المراءة التي تروح * وخرجت
من عنده * وانطلقت الى بيت ابيها الى بيت لحم قرية بني يهودا * ومكث هناك اربعة شهور
3 * ثم قام زوجها وانطلق في طلبها * ليعيدها ويردها اليه * واخذ معه فتى مملوكا له وحمارين *
4 فلما اتاها ادخلته الى بيت ابيها * فلما راه ابو الجارية فرح به * واضافه صهره ابو الجارية *
ومكث عنده ثلاثة ايام * واكل وشرب وبات ليلته الثالثة * وفي اليوم الرابع بكر بكن
5 لينصرف * فقال له حتنه ابو الجارية * اسند قلبك بكسر خبز * ثم تنطلق بعد ذلك * فاكلا
6 وشربا جميعا * فقال له حتنه ابو الجارية * ان احببت بت عندنا * فسنعم جميعا * فهض الرجل
7 لينصرف * فالح عليه حتنه فبات عنده * وبكر في اليوم الخامس لينصرف * فقال له ابو
8 الجارية * سند قلبك وكل سي * واصبر حي يصح قليلا * فتعدا جميعا وسريا * وهض الرجل
9 لينصرف هو وغلامه وسريه * فقال له حموه ابو الجارية * قد انتصف النهار الان * فبت عندنا
وانعم معنا حتى الى غد * تبكروا وتسيروا *

Nomine eos adjuvante. Civitas enim illa 28
distans erat à Sidda, nec ullus intererat inter eos et inter quenquam sermo aut negotium: & erat civitas illa collocata in valle Beth-rehob. Reædificârunt autem 29
civitatem, & coluerunt eam: Vocavérúntque nomen ejus Dan, nomine Dan patris sui, qui natus fuerat Israeli: porrò nomen civitatis illius erat olim, Alis. Erexerunt autem filii Dan idolum illud: 30
(Jonathan verò filius Gerson filii Manasse factus est ipse & filii ejus sacerdotes familiæ Dan, usque ad diem quo redacta fuit terra in captivitatem.) Et posuerunt sibi idolum quod conflaverat Micha, cunctis diebus quibus domus Dei fuit in Silo. 31

CAP. XIX.

Is diebus non erat filiis Israel rex; & vir quidam nomine Levi habitans in latere montis accepit mulierem concubinā è Beth-lehem civitate filiorum Juda. Et 1
fornicata mulier ista cui nupserat, egressa est ab eo, recepitque se domum patris sui in Beth-lehem ubi filiorum Juda, ibique commorata est quatuor mensibus. Postea 2
surgens marítus ejus abiit quæsitum illam, ut revocaret eam et ad se reduceret: duxitque secum puerum quendam servum suum, & duos asinos. Cúmque pervenísset ad eam, introduxit illum in domum patris sui; & cùm vidisset eum pater puellæ, gratulatus est ei. Et hospitio 3
excepit illum socer ejus, pater puellæ, mansítque apud eum tres dies, et comédit ac bibit, atque pernoctavit nocte suâ illâ tertiâ. Quartâ verò die cùm surrexisset diluculo ut discederet, ait illi socer ipsius, pater puellæ, Fulci cor tuum frusto panis, tum postea discedes. Cúmque simul comedíssent ambo & bibíssent, dixit 4
ad eum socer ejus, pater puellæ, Si gratum sit, pernocta apud nos, ut simul jucundemur. Sed surrexit vir ille ut discederet; insístente verò apud eum socero ejus, rursus pernoctavit apud ipsum. Quinto die manè consurgens ut proficiscerétur, dixit 5
ad eum pater puellæ, Confirma cor tuum, comede aliquid, & expecta donec tantísper illucéscat. Cúmque simul prandíssent ac bibíssent, Surrexit vir ille ut proficiscerétur ipse & puer atque concubina ipsius. Dixit autem ad eum socer ejus, 6
pater puellæ, Dimidiata est jam dies, pernocta igitur apud nos, & oblectáre nobíscum usque ad crastinum diem, tum manè surgetis, & abibitis. 7 8 9

ספר שופטים : יט

Jebus *contra usque* venit &,abiit &,surrexit sed ;*pernoctare* vir noluit &
10 וְלֹא־אָבָה הָאִישׁ לָלוּן וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־נֶכַח יְבוּס
.secum ejus *pellex* & ;*stratorum* asinorum par eo cum Et .Jerusalaim ipsa
הִיא יְרוּשָׁלִָם וְעִמּוֹ צֶמֶד חֲמוֹרִים חֲבוּשִׁים וּפִילַגְשׁוֹ עִמּוֹ:
;*suum dominum ad* puer Dixitque .valde descenderat dies & ,Jebus *cum* Ipsis
11 הֵם עִם־יְבוּס וְהַיּוֹם רַד מְאֹד וַיֹּאמֶר הַנַּעַר אֶל־אֲדֹנָיו
.ea in *pernoctemus* & ,hanc Jebusæi urbem ad declinemus & ,obsecro *Ito*
לְכָה־נָּא וְנָסוּרָה אֶל־עִיר־הַיְבוּסִי הַזֹּאת וְנָלִין בָּהּ:
,alienigenam urbem ad declinemus Non :ejus dominus eum ad Dixitque
12 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָיו לֹא נָסוּר אֶל־עִיר נָכְרִי
.Ghibhah ad usque transeamus sed :huc Israel filiis de non quæ
אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵנָּה וְעָבַרְנוּ עַד־גִּבְעָה:
,*locorum* unum *in* appropinquabimus & ,Vade :suo puero Dixitque
13 וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ לֵךְ וְנִקְרְבָה בְּאַחַד הַמְקֹמוֹת
intravit &:abierũt & Transieruntq; ,Ramah in vel Ghibhah in *pernoctabim*⁹ &
14 וְלִנְוּ בַּגִּבְעָה אוֹ בָרָמָה: וַיַּעַבְרוּ וַיֵּלְכוּ וַתָּבֹא
,illuc declinaverunt Et .Biniamin quæ Ghibhah juxta sol eis
לָהֶם הַשֶּׁמֶשׁ אֵצֶל הַגִּבְעָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן: וַיָּסֻרוּ שָׁם
,civitatis platea in sedit &,intravit Et .Ghibhah in *pernoctandũ* ad *intrandũ* ad
15 לָבוֹא לָלוּן בַּגִּבְעָה וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בִּרְחֹב הָעִיר
vir ecce Et .*pernoctandum* ad domum in eos recolligens vir non &
16 וְאֵין אִישׁ מַאַסֵּף־אוֹתָם הַבַּיְתָה לָלוֹן: וְהִנֵּה־אִישׁ
,Ephraim monte de vir & :vespera in agro ex sua opera ab venit senex
זָקֵן בָּא מִן־מַעֲשֵׂהוּ מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וְהָאִישׁ מֵהַר אֶפְרַיִם
Levavitque.Jemini filii loci viri Et .Ghibhah in *peregrinari ipse* &
17 וְהוּא־גָר בַּגִּבְעָה וְאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם בְּנֵי יְמִינִי: וַיִּשָּׂא
dixitque :civitatis *platea in iter facientem* virum vidit &,suos oculos
עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הָאִישׁ הָאֹרֵחַ בִּרְחֹב הָעִיר וַיֹּאמֶר
Transeunte:eum ad Dixitque *? venies* unde & ,*ibis* Quò :senex vir
18 הָאִישׁ הַזָּקֵן אָנָה תֵלֵךְ וּמֵאַיִן תָּבוֹא: וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֹבְרִים
unde Ephraim montis latera ad usque Jehudah Bethlechem de *nos*
אֲנַחְנוּ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה עַד־יַרְכְּתֵי הַר־אֶפְרַיִם מִשָּׁם
;*vadens ego* Domini domum & ;Jehudah Bethlechem ad usque *ivi* & ;*ego*
אָנֹכִי וְאֵלֵךְ עַד־בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאֶת־בֵּית יְהוָה אֲנִי הֹלֵךְ
est *pabulum etiam* palea etiam Et .domum in me colligens vir non &
19 וְאֵין אִישׁ מַאַסֵּף אוֹתִי הַבַּיְתָה: וְגַם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא יֵשׁ
puero &,tuæ ancillæ & ,mihi est vinum & ,panis etiam & ,nostris asinis
לַחֲמוֹרֵינוּ וְגַם לֶחֶם וְיַיִן יֶשׁ־לִי וְלַאֲמָתֶךָ וְלַנַּעַר
:senex vir Dixitque .rei omnis defectus non :*tuis servis* cum
עִם־עֲבָדֶיךָ אֵין מַחְסוֹר כָּל־דָּבָר: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן
ne platea in tantùmsme super tuus defectus omnis tantùm ;tibi Pax
20 שָׁלוֹם לְךָ רַק כָּל־מַחְסֹרְךָ עָלַי רַק בָּרְחוֹב אַל־
laverunt & :asinis *miscuit* & ,suã domum in eum Introduxitq; .*pernoctes*
תָּלֵן: וַיְבִאֵהוּ לְבֵיתוֹ וַיָּבָל לַחֲמוֹרִים וַיִּרְחֲצוּ
bonificantibus Ipsis .biberunt ac comederunt que ,suos pedes
21 רַגְלֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: הֵמָּה מֵיטִיבִים אֶת־
circuierunt profectu absque filii viri civitatis viri ecce & ,suum cor
22 לִבָּם וְהִנֵּה אַנְשֵׁי הָעִיר בְּנֵי־בְלִיַּעַל נָסַבּוּ אֶת־
dominum virum ad dixeruntque :ostium *super* pulsantes ,domum
הַבַּיִת מְתַדְפְּקִים עַל־הַדֶּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בַּעַל
,tuã domũ in est ingressus qui virum Educ :dicendo ,senem domus
הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא אֶל־בֵּיתֶךָ
,domus dominus vir eos ad est egressus Et.eum cognoscamus ut
23 וְנֵדָעֵנּוּ: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת
postquam,obsecro faciatis malè ne,mei fratres Ne :eos ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־אַחַי אַל־תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר־
Iacue turpitudinem faciatis ne ,meã domũ in iste vir est ingressus
בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־בֵּיתִי אַל תַּעֲשׂוּ אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת:

Versio VUL. LAT.

10 Noluit gener acquiescere sermonib⁹ ejus:sed statim perrexit,& venit contra Jebus,quæ altero nomine vocatur Jerusalem, ducens secũ duos asinos onustos,& concubinã. Jámque 11 erant juxta Jeb⁹,& dies mutabatur in noctẽ:dixítq; puer ad dominũ suum ;Veni,obsecro, declinemus ad urbẽ Jebusæorum,& maneam⁹ in ea.Cui re- 12 spondit domin⁹;Non ingrediar oppidum gentis alienæ,quæ nõ est de filiis Israel,sed transibo usque Gabaa: Et cùm illuc 13 pvenero,manebimus in ea,aut certè in urbe Rama. Transierunt ergò Jeb⁹,& cœptũ carpebant iter, occubuítque eis Sol juxta Gabaa, quæ est in tribu 15 Benjamin: Diverterúntque ad eam,ut manerẽt ibi. Quò cùm intrássent, sedebant in platea civitatis,& nullus eos recipere 16 voluit hospitio. Et ecce,apparuit homo senex, revertens de agro & de opere suo vesperi, qui & ipse de monte erat Ephraim,& peregrin⁹ habitabat in Gabaa:homines autẽ regionis illius erant filii Jemini. Elevatísque oculis, vidit senex se- 17 dentem hominẽ cum sarcinulis suis in platea civitatis:& dixit ad eũ,Unde venis? & quò vadis? Qui respondit ei;Profecti 18 sumus de Bethlehẽ Juda,& pgimus ad locũ nostrum,qui est in latere montis Ephraim, unde ieram⁹ in Bethlehẽ:& nunc vadim⁹ ad domũ Dei, nullúsq; sub tectũ suum nos vult reci- 19 pere, Habentes paleas & fœnum in asinorũ pabulũ, & panem ac vinũ in meos et ancillæ tuæ usus,et pueri qui mecũ est: nullã re indigemus nisi hospi- 20 tio. Cui respondit senex ; Pax tecum sit,ego præbebo omnia quæ necessaria sunt : tantùm, 21 quæso,ne in platea maneas.Introduxítq;eum in domum suã, & pabulum asinis præbuit : ac postquàm laverunt pedes suos, 22 recepit eos in conviviũ. Illis epulantib⁹, & post laborẽ itineris,cibo & potu reficientib⁹ corpora, venerunt viri civitatis illius,filii Belial,(id est,absque jugo) & circumdantes domum senis, fores pulsare cœperunt,clamantes ad dominum dom⁹,atq; dicentes;Educ virũ, qui ingress⁹ est domum tuã, ut 23 abutamur eo. Egressúsq; est ad eos senex,& ait;Nolite fratres, nolite facere malum hoc: quia ingressus est homo hospitium meum.& cessate ab hac stultitia.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ οὐκ (δ)ἠυδόκησεν ὁ ἀνὴρ αὐλισθῆναι, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε, (ε) καὶ ἦλθεν ἕως ἀπέναντι Ἰεβοῦς, αὕτη δέστιν Ἰερουσαλήμ, καὶ μεθ' αὐτοῦ ζεύγος(ζ) ὄνων ὑποσεσαγμένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μεθ' αὐτοῦ. (η)Καὶ ἦλθον ἕως Ἰεβοῦς καὶ ἡμέρα (θ)προεβέβηκει ζφόδρα. καὶ εἶπεν (ι)ὁ νεανίας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, Δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλίνωμεν εἰς (κ)πόλιν τῶν Ἰεβουσὶ ταύτην, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπε (λ)πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, Οὐκ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοφύλων, ἣ οὐκ ἔστιν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ὧδε, καὶ παρελευσόμεθα ἕως Γαβαά. Καὶ εἶπε (μ)τῷ νεανίᾳ αὐτοῦ, Δεῦρο καὶ (ν) ἐγγίσωμεν ἑνὶ τῶν τόπων, καὶ (ξ)αὐλισθησόμεθα ἐν Γαβαὰ ἢ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ παρῆλθον καὶ (ο)ἐπορεύθησαν, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμενα τῆς Γαβαά, ἣ ἐστὶ τῆς (π) ἐν τῇ Βενιαμίν. Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν (ρ)αὐλισθῆναι ἐν Γαβαᾷ. καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ οὐκ (σ) ἦν ἀνὴρ συνάγων αὐτοὺς εἰς οἶκον αὐλισθῆναι. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ γέρων ἐρχόμενος (τ)ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρᾳ, καὶ (υ) ὁ ἀνὴρ ἦν ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ αὐλὸς παροίκει ἐν Γαβαᾷ, καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου υἱοὶ Βενιαμίν. (φ)Καὶ ἦρε τοὺ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ὁδοιπόρον ἄνδρα ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης, Πῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, (χ)Παραπορεύομεθα ἡμεῖς ἀπὸ Βηθλεὲμ (ψ) Ἰούδα ἕως μερῶν (ω) ὄρους Ἐφραὶμ· ἐκεῖθεν ἐγώ εἰμι, καὶ ἐπορεύθην ἕως Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ (α) πορεύομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς τὸν οἶκον. Καὶ γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα (β)δεῖ τοῖς ὄνοις ἡμῶν, (γ) καὶ ἄρτος καὶ οἶνος (δ)δεῖ ἐμοὶ καὶ τῇ (ε) παιδίσκῃ καὶ τῷ νεανίσκῳ, μετὰ παίδων (ζ)οὐκ ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος. Καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ(ζ)πρεσβύτης, Εἰρήνη σοι· πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐν τῇ πλατείᾳ (η)μὴ αὐλισθήσῃ. Καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τόπον ἐποίησε τοῖς ὄνοις, καὶ ἐφαγον καὶ ἔπιον. (θ)Αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες καρδίαν αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες τῆς πόλεως υἱοὶ παρανόμων (ι)ἐκύκλωσαν τὸν οἶκον, (κ)κρούοντες τὴν θύραν· καὶ (λ)εἶπον πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τοῦ οἴκου τὸν πρεσβύτην, λέγοντες, (ν) Ἔξαγαγε τὸν ἄνδρα τὸν εἰσελθόντα πρὸς σὲ, καὶ παρενέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ, καὶ ἔνιψεν τοὺς (θ)Αὐτοῦ δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες (ι)τῆς ἐκκλησίας, καὶ (κ) ἐκρουσαν τὴν (λ)θύραν (μ)τοῦ οἴκου τοῦ πρεσβύτου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܠܐ ܨܒ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܒܝܬ ܒܗ ܘܩܡ ܐܙܠ ܘܐܬܐ ܥܕܡ ܝܒܘܣ ܗܝ ܐܘܪܫܠܡ ܘܥܡܗ ܬܪܝܢ ܚܡܪ̈ܐ ܣܥ̈ܢܐ ܘܦܝܠܓܫܗ ܥܡܗ ܘܗܘ ܒܗ ܥܕܡ ܝܒܘܣ ܘܫܓܝ ܝܘܡܐ ܣܓܝ ܘܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܡܪܗ ܐܬܐ ܢܬܪܚܩ ܘܢܒܝܬ ܒܗ ܒܗ ܩܪܝܬܐ ܕ

ספר שופטים: כ

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

,eas nunc educam ,ejus *pellex* & virgo mea filia Ecce

24 הִנֵּה בְתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא אוֹתָם

huic viro Et .vestris oculis in bonum eis facite & ,eas affligite &

וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה

viri noluerunt Et ,*hujus turpitudinis verbum* faciatis ne

25 לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת: וְלֹא־אָבוּ הָאֲנָשִׁים

:foras eos ad eduxit & ,*suam pellicem in* vir *apprehenditque* ei audire

לִשְׁמַע לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיּוֹצֵא אֹתָם הַחוּצָה

,mane usque nocte tota *eam in illuserunt* & ,eam cognoverunt &

וַיֵּדְעוּ אֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ־בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר

mulier venit Et .*auroram* ascendente ei eam dimiseruntque

26 וַיְשַׁלְּחוּהָ בְּעֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַתָּבֹא הָאִשָּׁה

suus dominus *quo* ,viri domus ostium ceciditqs ,mane *respiciendum ad*

לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֶיהָ

aperuit & ,mane in ejus dominus Surrexitque ,lucem ad usque ,*ibi*

שָׁם עַד־הָאוֹר: וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח

27 ecce & :suam viam in *eundum* ad est egressus & ,domus *fores*

דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה

super ejus manus & ,domus ostium *cadens* sua *pellex* mulier

הָאִשָּׁה פִּילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל־

,*resp*ondens non & ,eamus & ,Surge :eam ad Dixitque .limen

28 הַסַּף: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה

.suum locum in abiit & ,vir surrexit & ,asinum super eam *cepit* Et

וַיְקָחֶהָ עַל־הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ:

apprehendit & ,*cultrum* accepit & ,suam domum ad venit Et

29 וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּחֲזֵק אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיִּתַּח

:frusta duodecim in suis ossibus *in* eam *trucavit* & ,suam *pellicem in*

בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחָהּ לְעַצְמֹתֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים

,*vid*ens omnis fuit Et .Israel terminum omnem in eam misit &

וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה כָּל־הָרֹאֶה

ascendere die à *hoc sicut* visum neque ,fuit factum Non: dicebat &

30 וְאָמַר לֹא־נִהְיְתָה וְלֹא־נִרְאֲתָה כְּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת

*Fo*site .hanc diem ad usque ,Ægypti terra è Israel *filios*

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ־

.loquimini & ,consulite ,*illud super vobis*

לָכֶם עָלֶיהָ עֲצוּ וְדַבֵּרוּ:

CAP. XX. כ

cœtus est congregatus & ,Israel filii omnes sunt egressi Et

1 וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה

,Ghilhad terram & ,Beersebah ad usque & ,Dan à unus vir tanquam

כְּאִישׁ אֶחָד לְמִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד

anguli Steteruntque .Miſpah in DOMINUM ad

אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה: וַיִּתְיַצְּבוּ פִּנּוֹת

;Dei populi eccleſia in Iſrael tribus omnes ,populi omnis

כָּל־הָעָם כָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהִים

audiverunt Et .gladium *educentis* peditis viri mille *quadringenti*

2 אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי שֹׁלֵף חָרֶב: וַיִּשְׁמְעוּ

.Miſpah in Iſrael filii aſcendiſſent quòd Binjamin filii

בְּנֵי בִנְיָמִן כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה

malum fuit quomodo Loquimini :Iſrael filii Dixeruntque

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבְּרוּ אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה

,occiſæ mulieris *vir* Levita vir reſpondit Et .hoc

3 הַזֹּאת: וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה

mea pellex & ,ego veni ,Binjamin ipſi quæ ,Ghibhah In :ait &

וַיֹּאמֶר הַגִּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילַגְשִׁי

circuierunt & ,Ghibhah *domini me ſuper* Surrexeruntque pernoctandũ ad

לָלוּן: וַיָּקֻמוּ עָלַי בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה וַיָּסֹבּוּ

5 & ,occidere cogitaverunt me :noctu domum me *ſuper*

עָלַי אֶת־הַבַּיִת לַיְלָה אוֹתִי דָמּוּ לַהֲרֹג וְאֶת־

.eſt mortua &,afflixerunt meam *pellicem*

פִּילַגְשִׁי עִנּוּ וַתָּמֹת:

24 Habeo filiam virginem, & hic homo habet concubinã, educam eas ad vos, ut humilietis eas, & vestrã libidinẽ compleatis: tantùm, obsecro, ne scelus hoc contra naturã operemini 25 in virum. Nolebant acquiescere sermonibus illius: quod cernens homo, eduxit ad eos concubinam suam, & eis tradidit illudendam: quâ cùm totâ nocte abusi essent, dimiserunt eam manè. At mulier, 26 recedentibus tenebris, venit ad ostium domûs, ubi manebat dominus suus, & ibi corruit. Manè facto, surrexit homo, & aperuit ostium, ut cœptam expleret viam: & ecce concubina ejus jacebat ante ostium sparsis in limine 28 manibus. Cui ille, putans eam quiescere, loquebatur; Surge, & ambulemus. Quâ nihil respondente, intelligens quòd erat mortua; tulit eam, & imposuit asino, reversúsq; 29 est in domum suam. Quam cùm esset ingressus, arripuit gladium, & cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens, misit in omnes terminos Israel. 30 Quod cùm vidissent singuli, conclamabant; Nunquam res talis facta est in Israel, ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Ægypto, usque in præsens tempus: ferte sententiam, & in commune decernite quid facto opus sit.

CAP. XX.

1 EGressi itaque sunt omnes filii Israel, & pariter congregati, quasi vir unus, de Dan usque Bersabee, & terra Galaad, ad Dominum in Maspha: 2 Omnésque anguli populorum, & cunctæ tribus Israel in ecclesiam populi Dei convenerunt, quadringenta millia peditum pugnatorum. 3 (Nec latuit filios Benjamin, quòd ascendissent filii Israel in Maspha.) Interrogatúsq; Levita, maritus mulieris interfectæ, quomodò tantum scelus perpetratum esset, Respondit; Veni in Gabaa Benjamin cum uxore mea, illúcque diverti: 5 Et ecce homines civitatis illius circumdederunt nocte domum, in qua manebam, volentes me occidere, & uxorem meam incredibili furore libidinis vexantes, denique mortua est.

24 (ρ) Ἰδὲ ἡ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος, καὶ ἡ πεν- Ecce filia mea virgo, et concubi- 24
λακὴ αὐτοῦ· ἐξάξω (σ) αὐτὰς, καὶ ταπεινώσατε na ejus. Educam eas, & humili-
αὐτὰς, καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφ- tate eas: & facite eis, quod bo-
θαλμοῖς ὑμῶν, καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιή- num in oculis vestris: & viro
σητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφεδρούνης ταύτης. Καὶ οὐκ hoc ne faciatis verbum impu- 25
(τ) ἐθέλησεν οἱ ἄνδρες τοῦ εἰσακοῦσαι αὐτοῦ. καὶ dentiæ hujus. Et non probaverũt
ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξή- viri audire eum. Et apprehendit
γαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτὴν, virum concubinam ejus: & eduxit
καὶ (υ) ἐνέπαιζον ἐν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα (φ) eam ad eos foràs. Et cognoverunt
ἕως τοῦ πρωΐ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν (χ) ὡς ἀνέ- eam, et illuserunt in ea totam no- 26
ctem usq; manè, & dimiserunt e-
Ϛη τοῦ πρωΐ. Καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ (ψ) πρὸς τὸν ἄν- am ut ascendit ipsũ manè. Et ve-
δρον, καὶ ἔπεσε παρὰ τὴν θύραν (ω) τοῦ οἴκου ὗ nit mulier dilucuium versus: et
ἦν αὐτῆς ἐκεῖ ὁ ἀνὴρ, ἕως οὗ διέφαυσεν. Καὶ cecidit ad ostium domûs, ubi erat 27
ἀνέστη (α) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τοῦ πρωΐ, καὶ ἤνοιξε ibi suus vir, quoadusq; illuxit.
τὰς θύρας τῆς οἰκου, καὶ ἐξῆλθε τῆ (β) ποδο- Et surrexit vir ejus manè, & a-
θλῶαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ peruit januas domûs, & exiit ad
παλλακὴ πεπτωκυῖα (γ) παρὰ τὰς θύρας τῆ eundum viam suam. Et ecce mu- 28
οἴκου, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον. lier ejus concubina jacens apud
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, (δ) Ἀνάστα καὶ ἀπέλθω- januas domûs: & manus ejus
μὲν· καὶ οὐκ (ε) ἀπεκρίθη, ὅτι ἦν νεκρά. καὶ ἔλα- super limen. Et dixit ad eam;
βεν αὐτὴ ἐπὶ τὸ ὄνον, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον Surge, & abeamus. Et non re- 29
αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε τὴ ῥομφαίαν, καὶ ἐκράτησε τῆ spondit; quoniam erat mortua: &
παλλακὴν αὐτοῦ· καὶ ἐμέλισεν αὐτὴ εἰς δώδεκα tulit eam super asinum, & ivit ad
μέλη, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰ ἐν παντὶ ὁρίῳ locum suum. Et sumpsit gladium, 30
Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ (ζ) βλέπων ἔλε- & tenuit concubinam suam: &
γεν, Οὐκ ἐγένετο καὶ οὐκ ἑώρα) ἀπὸ ἡμέρας (g) partitus est eam in duodecim
ἀναβάσεως ὑῶν Ἰσραὴλ (η) ἐκ γῆς Αἰγύ- membra: et misit ea in omnem
πτου ἕως τῆ ἡμέρας (ϑ) ταύτης ὡς αὐτή. Δεῦτε terminum Israel. Et factum est, 30
ὑμῖν αὐτοῖς βουλὴν ἐπ' αὐτὴν, καὶ λαλήσατε. omnis aspiciens dicebat, Non fuit,
neq; (h) visa est à die ascensionis
filiorum Israel de terra Ægypti
usq; in diem hunc; sicut hæc. Po-
nite vobis ipsis consilium super
eam, & loquimini.

MS.A. (ρ) Ἰδὲ (σ) δὴ αὐτὰς, (τ) ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι (υ) ἐν-
έπεξαν αὐτῇ (φ) ἕως πρωΐ, (χ) ἅμα τῇ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον. Καὶ (ψ) το-
πρωΐ, (ω) τῆ πυλῶνος τῆ οἴκου τῆ ἀνδρὸς ἧ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ, ἕως
(α) ὁ κύριος αὐτῆς (β) ἀπῳθεῖν τὸν ὄρθρον, καὶ (δ)
Ἀνάστηθι (ε) ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκη. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ
τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆ. Καὶ ἦλθεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ, καὶ ἔλαβεν τὴ μάχαιραν, καὶ ἐπιβάλετο τῆ παλλακῆς αὐτῆ·
καὶ ἐμέλισεν αὐτὴ κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν
αὐτὰς εἰς πάσας τὰς φυλὰς τῆ Ἰσραήλ. (ζ) ὁρῶν ἔλεγεν, Οὐτε ἐγενήθη
ὅτε ὠφθη ὅτως ἀπὸ τῆ ἡμέρας (η) ἐξ Αἰγύπτου (ϑ) ταύτης. *Καὶ ἐνετείλατο
τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλεν, λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα
Ἰσραὴλ, Εἰ γέγονεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως ὑῶν
Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆ ἡμέρας ταύτης. Δεῦτε δὴ ἐπὶ σοῖς βουλὴν ἐφ'
αὐτῆς, καὶ λαλήσατε.

Κεφ. κ'.

1 Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξ- CAP. XX.
εκκλησιάσθη (ι) ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ ET exierunt omnes filii Israel: 1
Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ (α) γῆ τῆ Γαλαὰδ & evocata est Synagoga, tanquã
πρὸς κύριον εἰς Μασηφά. (β) Καὶ ἐστάθη ἡ vir unus à Dan, et usq; Bersabee, 2
κατὰ πρόσωπον κυρίε πᾶσαι αἱ φυλαὶ (γ) τῆ & terram Galaad, ad Dominum
Ἰσραὴλ ἐν ἐκκλησίᾳ τ λαῦ τῆ θεῆ, τετρα- in Maspha. Et steterunt ad fa-
κόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν (δ) ἕλκοντες cium Domini omnes tribus Israel
ῥομφαίαν. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν, ὅτι in Ecclesia populi Dei, quadrin-
ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) εἰς Μασηφά. genta millia virorum peditum
(ζ) καὶ ἐλάβοντες εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Λάλη- trahentium gladium. Et audierunt 3
σατε, τῆ ἐγένετο ἡ (η) πονηρία αὕτη; Καὶ filii Benjamin, quia ascenderant
ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ Λευίτης, ὁ ἀνὴρ τ γυναι- filii Israel in Massepha. Et ve-
κὸς (ϑ) τ φονευθείσης, καὶ εἶπεν, Εἰς Γαβαὰ nientes dixerunt filii Israel; Lo-
τ Βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ (ι) ἡ παλλακή μου quimini, ubi facta est malignitas
τῆ αὐλισθῆναι. Καὶ ἀνέστησ ἐπ' ἐμὲ οἱ ἄν- hæc? Et respondit vir Levita, vir
δρες (κ) τῆς Γαβαὰ, καὶ ἐκύκλωσ ἐπ ἐμὲ ὅπω mulieris occisæ, & dixit; In Ga- 4
τ οἰκίαν νυκτὸς· (λ) ἐμὲ ἠθέλησ (μ) φονεῦ- baa Benjamin veni ego, & con-
σαι, καὶ τ παλλακήν μου (ν) ἐταπείνωσε, καὶ cubina mea ad manendum. Et 5
ἀπέθανε. surrexerũt super me viri Gibæ,
& circumdederunt super me do-
mum nocte: me voluerunt occi-
dere, & concubinam meam (a)
humiliaverunt: et mortua est.

MS.A. (ι) πᾶσα ἡ (α) γῆ Γαλαὰδ (β) Καὶ ἔστη τὸ κλεῖμα πάντος τ λαῦ, καὶ πᾶσαι (γ) Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (δ) πομένων ῥομφαίαν. (ε) πρὸς
κύριον εἰς (ζ) καὶ εἶπαν (η) κακία αὕτη; (ϑ) τῆς πφονευμένης, (ι) ἡ γυνή μου καταλῦσαι. (κ) οἱ παρὰ τῆς Γαβαὰ, καὶ περιεκύκλωσ ἐπ' ἐμὲ
τὴν (λ) καὶ ἐμὲ (μ) ἀποκτεῖναι, καὶ (ν) ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπεξαν αὐτῇ, καὶ ἀπέθανεν. Καὶ ἐπελαβόμην τ πομαχῆς μου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

24 הָא בְרַתִּי בְתוּלְתָא וּלְחַנְתֵיהּ אַפֵּיק כְּעַן יַתְהֶן וְעַנּוֹ יַתְהֶן וַעֲבִידוּ לְהֶן דְּתַקִּין בְּעֵינֵיכוֹן
25 וּלְגַבְרָא הָדֵין לָא תַעֲבְדוּן עִסַק קְלָנָא הָדֵין: וְלָא אֲבוּ גַבְרַיָּא לְקַבָּלָא מֵנִּיהּ וַאֲתְקִיף
גַּבְרָא בְּלְחַנְתֵיהּ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן לְבָרָא וִידְעוּ יָתֵהּ וְאִתְלַעֲבוּ בֵּהּ כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא
26 וְשַׁלְחוּהָ כְּמִסַּק צַפְרָא: וַאֲתַת אִתְּתָא לְמִפְנֵי צַפְרָא וּנְפַלַת בְּתְרַע בֵּית גַּבְרָא דִּי רִבּוֹנָהּ
27 תַּמָּן עַד דִּי נְהוֹר: וְקָם רִבּוֹנָהּ בְּצַפְרָא וּפְתַח דְּשֵׁי בֵיתָא וּנְפַק לְמֵיזַל לְאָרְחֵיהּ וְהָא
אִתְּתָא לְחַנְתֵיהּ רַמְיָא בְּתְרַע בֵּיתָא וִידָהָא מַחָתִין עַל סַפָּא: וַאֲמַר לַהּ קוּמִי וְנִזִיל וְלָא
29 מְתִיבָא וְנַסְבַהּ עַל חֲמָרָא וְקָם גַּבְרָא וְאָזַל לְאַתְרֵיהּ: וְאֲתָא לְבֵיתֵיהּ וְנָסִיב יָת סַכִּינָא
וְאַתְקִיף בְּלְחַנְתֵיהּ וְהַדְּמָהּ לְאֵבְרָהָא לְתְרֵי עֲשַׂר אֵבְרִין וְשַׁלַּחּ בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא
30 דְיִשְׂרָאֵל: וַהֲוָה כָּל דְּחָזֵי וַאֲמַר לָא הֲוָת וְלָא אִתְחֲזִיאַת כְּדָהָא לְמִן יוֹמָא דִּי סְלִיקוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַד יוֹמָא הָדֵין שַׁוּוּ לְבְכוֹן עֲלָהּ אִתְיָעֲצוּ וּמַלִּילוּ:

כ

1 וּנְפָקוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְכְּנִישַׁת כְּנִשְׁתָּא כְּגַבְרָא חַד לְמִדָּן וְעַד בְּאֵר שְׁבַע וְאַרְעָא גִּלְעָד
2 לְקֳדָם יְיָ לְמִצְפְּיָא: וְאִתְעַתְּדוּ רֵישֵׁי כָל עַמָּא כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַמָּא דַיְיָ אַרְבַּע
3 מְאָה אַלְפִין גַּבְר רַגְלֵי שָׁלְפֵי סַיְפָא: וּשְׁמַעוּ בְּנֵי בִנְיָמִן אֲרֵי סְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְפְּיָא
4 וְאָמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלִּילוּ אֵיכְדֵין הֲוָת בִּישְׁתָּא הָדָא: וַאֲתִיב גַּבְרָא לֵוָאָה בַּעֲלָהּ דְּאִתְּתָא
5 קְטִילְתָּא וַאֲמַר לְגִבְעָתָא דִּי לִשְׁבָטָא בִנְיָמִן עֲלִית אֲנָא וּלְחַנְתִּי לְמִבָּת: וְקָמוּ עֲלַי רִתְבֵי
גִבְעָתָא וְאַקִּיפוּ עֲלַי רִת בֵּיתָא בְּלֵילְיָא עֲלַי חֲשִׁיבוּ לְמִקְטַל וְיָת לְחַנְתִּי עַנִּיוּהָא וּמִיתַת:

1 ET exierunt omnes filii Israel, & congregata est congregatio ut vir unus, 1
ad ex Dan & usq; Beer-sabagh, & terra Gilghadæi; ab ante Dñm ad
Misspeia. Et steterunt capita omnis populi omnes tribus Israel in cœtu po- 2
puli Dñi; quadringenta millia vir peditum evaginantium gladium. Et au- 3
dierunt filii Binjamin quòd ascenderunt filii Israel ad Misspeia: & dixe-
runt filii Israel: Loquimini, quemadmodum fuit malum hoc. Et respon- 4
dit vir Levita maritus mulieris occisæ, & dixit: ad Gibghatha, quæ tribus
Binjamin, ascendi ego & concubina mea ad pernoctandum. Et surrexe- 5
runt super me habitatores Gibghatha, & circuierunt super me domum
in nocte: super me cogitaverunt ad occidendum, & concubinam meam afflixerunt, & mortua est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܗܐ ܒܬܐ ܕܒܬܘܠܬܐ ܘܦܝܠܓܫܬܗ ܐܝܬ ܠܝ ܐܦܩ ܐܢܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܠܟܘܢ ܘܥܢܘ ܠܗܘܢ ܒܝܬ ܛܒ ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܟܘܢ
25 ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܗ ܟܠ ܗܝ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ
26 ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ
27 ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ
28 ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ
29 ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ
30 ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ

Ecce filiam meam virginem, & concubinam ejus *viri*, producam eas vobis, eas dehonestate, eisque facite quicquid libuerit : viro autem isti tantum dedecus ne feceritis. At nolentibus viris illis auscultare eum, apprehendit vir ille concubinam suam, eduxitque eam foràs ad ipsos ; qui cognoscentes eam & vexantes eam totâ nocte ad matutinum usque, dimiserunt eam cùm ascenderet aurora. Sub tempus matutinum venit mulier, & cecidit in ostio viri illius ubi erat dominus ejus, donec illucesceret. Manè itaque surgens dominus ejus ut aperiret ostium domûs, & egressus ut prosequeretur iter suum, vidit concubinam suam jacentem ad januam, & manum ejus super januam. Dixitque ad eam, Surge ut eamus : at non respondit ei. Imposuit ergò eam asino suo, surrexitque vir ille, & abiit in patriam suam. Et ingressus domum suam, accepto cultro, dissecuit concubinam suam in duodecim partes, projecitque eam in omnes terminos Israelis. Et quicunque vidit illam, dixit, Nihil tale factum est neque visum, à die quo ascenderunt filii Israel de terra Ægypti in hunc usque diem : & opinantes de ea, consilium inierunt, & collocuti sunt.

CAP. XX.

1 * ܗܘ ܕܢܦܩܘ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܟܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ ܕܢ ܥܕ ܒܪ ܫܒܥ ܘܐܬܐ ܓܠܥܕ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܦܐ ܠܩܕܡ ܡܪܝܐ
2 ܘܐܬܝܩܪܘ ܪܫܝ ܟܠ ܥܡܐ ܟܠ ܫܒܛܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܟܢܫܬܐ ܕܥܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܐܠܦ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝ ܫܠܝܦܝ ܚܪܒܐ
3 ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܐ ܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪܘ ܠܢ ܐܝܟ ܗܘܬ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ
4 ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܬܝܬ ܐܝܟ ܗܕܐ ܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢ ܐܬܝ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ
5 ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ ܘܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܗ ܗܟܢܐ ܕܛܒ ܒܥܝܢܝܗ ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܗ

CAP. XX.

DEinde egressi sunt omnes Israelitæ, & in 1
cœtum congregati quasi vir unus, à Dan usque ad Bir-sebaa, in terra Galaad coram Domino in Masphia, Affuerunt familiæ universi populi, omnes *scilicet* tribus Israel, Dei populus in cœtum, *nempe* quadringenta millia peditum stringentium gladium. (Audierunt autem filii Benjamin ascendisse 3
filios Israel in Masphia) Et dicebant filii Israel, Dicite nobis quomodo contigit tantum scelus. Respondens Levi maritus mulieris illius quæ interfecta fuerat, dixit eis, Ad Gebaa Benjamini ingressus sum ego & concubina mea ad pernoctandum : Et insurgentes in me domini Gebaa obsederunt me domi noctu : me voluerunt occidere, & concubinam meam dehonestârunt, & mortua est :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * لِي ٱبْنَةٌ وَاحِدَةٌ عَذْرَاءُ وَسَرِيَّةٌ * أُخْرِجُهُمَا إِلَيْكُمْ * فَافْضَحُوهُمَا وَٱصْنَعُوا بِهِمَا مَا أَحْبَبْتُمْ *
25 وَلَا تَرْكَبُوا هٰذَا ٱلْقَبِيحَ مِنَ ٱلرَّجُلِ * وَلَا تَفْضَحُوهُ * فَلَمْ يَقْبَلِ ٱلْقَوْمُ كَلَامَهُ * وَلَمْ يَسْمَعُوا
قَوْلَهُ * فَأَخَذَ ٱلرَّجُلُ سَرِيَّتَهُ وَأَخْرَجَهَا إِلَيْهِمْ * فَارْتَكَبُوا مِنْهَا سُهُوَاتِهِمْ * وَجَرُّوا بِهَا إِلَى ٱلصَّبَاحِ *
26 وَلَمَّا طَلَعَ ٱلْفَجْرُ فَرَكُوهَا * فَتَقَدَّمَتِ ٱلْمَرْأَةُ عِنْدَ ٱلصَّبَاحِ إِلَى بَابِ ٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي كَانَ فِيهِ
27 زَوْجُهَا * وَوَقَعَتْ عِنْدَ ٱلْبَابِ إِلَى طُلُوعِ ٱلشَّمْسِ * وَقَامَ سَيِّدُهَا بِٱلْغَدَاةِ * وَفَتَحَ بَابَ ٱلْبَيْتِ *
وَجَدَهَا عِنْدَ ٱلْبَابِ مَطْرُوحَةً * فَقَالَ لَهَا * قُومِي بِنَا نَنْطَلِقُ * فَلَمْ تُجِبْهُ فَحَمَلَهَا عَلَى
28 حِمَارِهِ وَهِيَ مَيِّتَةٌ * وَٱنْطَلَقَ إِلَى مَنْزِلِهِ * وَأَخَذَ سِكِّينًا * وَقَطَّعَهَا ٱبْنِي عَشَرَ قِطَعًا * وَرَمَى
29 بِكُلِّ قِطْعَةٍ مِنْهَا فِي حَدِّ سِبْطٍ مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَكُلُّ مَنْ رَآهَا قَالَ * لَمْ يَكُنْ
30 مِثْلُ هٰذَا * وَلَمْ يُسْمَعْ بِهِ مُنْذُ يَوْمِ صَعِدَ بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ إِلَى ٱلْيَوْمِ * فَٱجْتَمَعَ بَنُو
إِسْرَائِيلَ * وَفَكَّرُوا وَتَشَاوَرُوا *

Habeo filiam unam virginem, & concubinam ; producam vobis utramque, eas stuprate, iisque facite quod voluerit is, & ne designetis hanc turpitudinem in virum istum, neve stupretis eum. Verùm cùm non acquiesceret turba verbis ejus, neque audiret sermonem ipsius, produxit eis vir ille concubinam suam, & eduxit illam ad ipsos ; qui exercuerunt in ea cupiditates suas, & mœchati sunt in ea ad matutinum usque ; & cùm orta esset aurora, dimiserunt eam. Accedens autem mulier illa sub matutinum ad januam domûs in qua erat maritus ejus, corruit prope januam usque ad ortum solis. Et manè surgens dominus ejus, & januam domûs aperiens, invenit illam jacentem prope januam : Et dixit ad eam, Surge, discedamus : Sed cùm nihil respondisset ei, imposuit illâ asino suo mortuam. Et profectus ad domicilium suum, accepit cultrum, & dissecuit eam in duodecim frusta, & singula ex his frusta projecit in terminum singularum tribuum filiorum Israel. Et quotquot viderunt eam, dixerunt, Nihil simile factum est neque auditum, à die quo ascenderunt filii Israel è terra Ægypti ad hodiernum diem. Itaque congregati sunt filii Israel, & rem perpendentes se invicem hortati sunt.

CAP. XX.

1 * وَخَرَجَ بَنُو إِسْرَائِيلَ كُلُّهُمْ * وَٱجْتَمَعُوا جَمِيعًا كَرَجُلٍ وَاحِدٍ * مِنْ دَانٍ إِلَى بِئْرِ سَبْعَ * وَأَتَوْا
2 أَرْضَ جِلْعَادَ * وَقَامُوا أَمَامَ ٱلرَّبِّ فِي ٱلْمِصْفَاةِ * وَقَامَتْ قَبَائِلُ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي جَمْعِ
3 شَعْبِ ٱللّٰهِ * وَكَانَ عَدَدُهُمْ أَرْبَعَ مِائَةِ أَلْفِ رَجُلٍ مُحْتَزِمِ سَيْفٍ * وَسَمِعَ بَنُو بِنْيَامِينَ أَنَّ بَنِي
إِسْرَائِيلَ قَدْ صَعِدُوا إِلَى ٱلْمِصْفَاةِ * قَالَ بَنُو إِسْرَائِيلَ * أَخْبِرُونَا كَيْفَ كَانَ هٰذَا ٱلشَّرُّ ٱلْقَبِيحُ *
4 فَكَلَّمَهُمْ لَاوِي رَجُلُ ٱلْمَرْأَةِ ٱلَّتِي قُتِلَتْ وَقَالَ * دَخَلْتُ أَنَا وَسَرِيَّتِي إِلَى جِبْعِ قَرْيَةِ بِنْيَامِينَ
5 لِنَبِيتَ * فَوَثَبُوا عَلَيَّ أَهْلُ جِبْعٍ * وَأَحَاطُوا بِٱلْبَيْتِ لَيْلًا * وَأَرَادُوا قَتْلِي * وَفَضَحُوا سَرِيَّتِي حَتَّى
مَاتَتْ *

Et exeuntes omnes filii Israel, simul 1
convenerunt quasi vir unus à Dan ad Bir-sebaa ; & venientes in terram Galaad, steterunt coram Domino in Masphia. Cùmque stetissent familiæ tribuum 2
Israeliticarum in concilio populi Dei, numero quadringentorum millium virorum evaginantium gladium, (Interim 3
audierunt filii Benjamin ascendisse filios Israel in Masphiam) dixerunt filii Israel, Narrate nobis quomodo contigerit hoc crimen horrendum. Et allocutus est eos 4
Levi marius mulieris occisæ, & ait, Ingressus eram eo & concubina mea in Gabaa civitatem Benjamin, ut pernoctaremus : Et irruentes in me cives Gabaa 5
obsederunt domum noctu, me interficere voluerunt, & concubinam meam ita stupràrunt, ut mortua sit.

כפר שופטים : כ

omnem in eam misi & ,eam *truncavi* & ,meam concubinam *in* apprehendi Et
וָאֹחֵז בְּפִילַגְשִׁי וָאֲנַתְּחֶהָ וָאֲשַׁלְּחָה בְּכָל 6
fœditatem & ,*scelus* fecerunt Quia .Israel hæreditatis *agrum*
שְׂדֵה נַחֲלַת יִשְׂרָאֵל כִּי עָשׂוּ וְזִמָּה וּנְבָלָה
,verbum vobis date ,Israel filii vos omnes Ecce .Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל : הִנֵּה כֻלְּכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבוּ לָכֶם דָּבָר 7
,unus vir tanquam populus omnis Surrexitque .hic consilium &
וַעֲצָה הֲלֹם : וַיָּקָם כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד 8
declinabimus neque ,suum *tentorium* in quisque ibimus Non : dicendo
לֵאמֹר לֹא נֵלֵךְ אִישׁ לְאָהֳלוֹ וְלֹא נָסוּר
faciemus quod ,*verbum* hoc nunc Et .suam domum in unusquisque
אִישׁ לְבֵיתוֹ : וְעַתָּה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה 9
viros decem accipiemus Et .*sorte in* eam *super* ,Ghibhah ipsi
לַגִּבְעָה עָלֶיהָ בְּגוֹרָל : וְלָקַחְנוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים 10
mille & ,mille *in* centum & ,Israel *tribubus omnibus* centum *ad*
לַמֵּאָה לְכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וּמֵאָה לָאֶלֶף וְאֶלֶף
eos venire *faciendum ad* ,populo *venationem accipiendum ad millia* decem *ad*
לָרֶבֶת לְקַחַת צֵדָה לָעָם לַעֲשׂוֹת לְבוֹאָם
fecit quam *turpitudinem* omnem secundùm ,Binjamin Ghibhah in
לְגֶבַע בִּנְיָמִן כְּכָל־הַנְּבָלָה אֲשֶׁר עָשְׂתָה
civitatem in Israel vir omnis *est collectus* Et .Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֵּאָסֵף כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִיר 11
Israel tribus miseruntque Et .*socii* unus vir tanquam
כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים : וַיִּשְׁלְחוּ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל 12
malum Quod ; dicendo ,Binjamin tribus omnes in viros
אֲנָשִׁים בְּכָל־שִׁבְטֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר מָה הָרָעָה
date nunc Et ? vobis in est factum quod hoc
הַזֹּאת אֲשֶׁר נִהְיְתָה בָּכֶם : וְעַתָּה תְּנוּ אֶת 13
,eos occidamus ut ,Ghibhah in qui ,*profectu sine* filios viros
הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְנָמִיתָם
audire Binjamin filii noluerunt Et .Israel ex malum *abigemus* &
וּנְבַעֲרָה רָעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ בְּנֵי בִנְיָמִן לִשְׁמֹעַ
Binjamin filii sunt *collecti* Et .Israel filiorum suorum fratrũ vocem *in*
בְּקוֹל אֲחֵיהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל : וַיֵּאָסְפוּ בְנֵי־בִנְיָמִן 14
.Israel *filiis cum* bellum *in exeundum ad* ,Ghibhah in civitatibus è
מִן־הֶעָרִים הַגִּבְעָתָה לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
viginti ,civitatibus de illa die in Binjamin filii sunt *visitati* Et
וַיִּתְפָּקְדוּ בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא מֵהֶעָרִים עֶשְׂרִים 15
Ghibhah habitatores præter ,gladium *educentes viri mille* sex &
וְשִׁשָּׁה אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב לְבַד מִיּוֹשְׁבֵי הַגִּבְעָה
isto populo omni Ex .electi viri sexcenti fuerunt *visitati*
הִתְפָּקְדוּ שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר : מִכָּל־הָעָם הַזֶּה 16
funda jacrens hic omnis ,sua dextera manu *obturati* ,electi viri septingenti
שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר אֲשֶׁר יַד־יְמִינוֹ כָּל־זֶה קֹלֵעַ
sunt *visitati* Israel *vir* Et .*aberrabat* nec ,capillum ad *lapide in*
בָּאֶבֶן אֶל־הַשַּׂעֲרָה וְלֹא יַחֲטִא : וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִתְפָּקְדוּ 17
omnis : gladium *euruginans vir mille quadringenti* ,Binjamin præter
לְבַד מִבִּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב כָּל־
,Bethel ascenderunt & ,surrexerunt Et .*belli vir* hic
זֶה אִישׁ מִלְחָמָה : וַיָּקֻמוּ וַיַּעֲלוּ בֵּית־אֵל 18
ascendet Quis : Israel filii dixerunt & ,*Deo in* interrogaverunt &
וַיִּשְׁאֲלוּ בֶאֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה־
dixitque ? Binjamin *filiis cum* bellum ad *initio in* nobis
לָנוּ בַתְּחִלָּה לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי בִנְיָמִן וַיֹּאמֶר
,mane *in* Israel filii surrexerunt Et .*initio* in Jehudah : Dominus
יְהוָה יְהוּדָה בַּתְּחִלָּה : וַיָּקוּמוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּבֹּקֶר 19
bellum ad Israel *vir est egressus* Et .Ghibhah *super* sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ עַל הַגִּבְעָה : וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה 20
bellum Israel *vir eis cum* dispoſuerunt & : Binjamin *cum*
עִם־בִּנְיָמִן וַיַּעַרְכוּ אִתָּם אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל מִלְחָמָה
.Ghibhah *in*
אֶל־הַגִּבְעָה :

Verſio VULG. LAT.

6 Quam arreptam, in fruſta concîdi, miſique partes in omnes terminos poſſeſſionis veſtræ : quia nunquam tantum nefas, & tam grande piaculum factũ 7 eſt in Iſrael. Adeſtis omnes filii Iſrael, decernite quid facere debeatis. Stánſque omnis 8 populus, quaſi unius hominis ſermone reſpondit ; Non recedemus in tabernacula noſtra, nec ſuam quiſquam intrabit domum : Sed hoc contra 9 Gabaa in commune faciamus. Decem viri eligantur è centum ex omnibus tribubus Iſrael, & centum de mille, & mille de decem millibus, ut comportent exercitui cibaria, & poſſimus pugnare contra Gabaa Benjamin, & reddere ei pro ſcelere, quod meretur. Convenítque univerſus Iſrael ad civitatem, quaſi homo unus, eâdem mente, unóq; 12 conſilio. Et miſerunt nuntios ad omnem tribũ Benjamin, qui dicerent ; Cur tantũ nefas in vobis repertum eſt ? Tradite homines de Gabaa, qui hoc flagitium perpetrârunt, ut moriantur, & auferatur malum de Iſrael. Qui noluerunt fratrum ſuorum filiorũ Iſrael audire 14 mandatum : Sed ex cunctis urbibus, quæ ſortis ſuæ erant, convenerunt in Gabaa, ut illis ferrent auxilium, & contra univerſum populum Iſrael dimicarent. Inventíq; ſunt viginti quinque millia de Benjamin educentium gladium, præter habitatores Gabaa, Qui ſeptingenti erant viri fortiſſimi, ita ſiniſtrâ ut dextrâ 16 præliantes : & ſic fundis lapides ad certũ jacientes, ut capillũ quoq; poſſent percutere, & nequaquã in alteram partem ictus lapidis deferretur : Virorum quoque Iſrael, abſq; filiis Benjamin, inventa ſunt quadringenta millia educentium gladios, & paratorum ad pugnam. Qui ſurgentes venerunt in domũ Dei, hoc eſt, in Silo : conſuluerúntq; Deum, atque dixerunt, Quis erit in exercitu noſtro princeps certaminis contra filios Benjamin ? Quibus reſpondit Dominus, Judas ſit dux veſter. Statímq; filii Iſrael ſurgentes manè, caſtrametati ſunt juxta Gabaa : Et inde procedentes ad pugnam contra Benjamin, urbem oppugnare cœperũnt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἐκράτησα τ παλλακήν μκ, κ ἐμέλισα αὐτ, κ ἐξαπέστ ειλα ἐν παντὶ ὁρίῳ (ξ) κληρονομίας ὑμῶν Ισραήλ. Ὅτι ἐποίησ (ο) ζέμα κ ἀπόπ ωμα 7 ἐν Ισραήλ. Ἰδὲ πάντες (π) ὑμεῖς υἱοὶ Ισραηλ, δότ (ρ) ἐαυτοῖς λόγον κ βουλὴν (σ) ἐκεῖ. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς, (τ) λέγοντες, Οὐκ ἀπελευσόμθα ἀνὴρ εἰς (υ) Χαλιώμα αὐτ, κ οὐκ (φ) ὀπισρέψομ ἀνὴρ εἰς τ οἶκον 9 αὐτ. Καὶ νῦν τοῦτο τὸ ῥῆμα, (χ) ὃ ποιησ Θησ τῇ Γαβαᾶ· ἀναβησόμθα ἐπ' αὐτὴν 10 ἐν κλήρῳ. (ψ) Πλὴν λημψόμθα δέκα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν (ω) εἰς πάσας φυλὰς Ἰσραὴλ, κ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, κ χιλίους τοῖς μυρίοις, λαβεῖν (α) ὁπισπισμὸν τῷ ποιῆσαι ἐλθεῖν αὐτοὺ εἰς Γαβαὰ Βενιαμὶν, ποιῆσαι αὐτῇ κ πᾶν τὸ ἀπόπ ωμα, ὃ ἐποίησιν ἐν 11 Ισραήλ. Καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (β) εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς. Καὶ ἀπέστειλαν αἱ 12 φυλαὶ Ισραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ Βενιαμὶν, λέγοντες, Τίς ἡ (γ) πονηρία αὕτη ἡ γθομένη ἐν ὑμῖν ; Καὶ νῦν δότε τοὺς ἀν- 13 δρας (δ) υἱὸς παρανόμων τοὺ ἐν Γαβαᾶ, κ θανατώσομ αὐτοὺ, κ (ε) ἐκκαθαριοῦμ πονηρίαν ἀπὸ Ισραήλ. κ οὐκ ἠθέλησ οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τ ἀδελφῶν 14 αὐτῶν (ζ) ὑῶν Ισραήλ. Καὶ ζυνήχθησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (η) ἀπὸ τ πόλεων αὐτ εἰς Γαβαὰ ἐξελθεῖν (θ) εἰς παράταξιν πρὸς 15 υἱὸς Ισραήλ. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ι) ἀπὸ τ πόλεων (κ) εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες ἀνὴρ ἕλκων ῥομφαίαν, ἐκτὸς τ οἰκούντων τὴν Γαβαὰ, (λ) 16 Οἳ ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες (μ) ἐκλε- κτοὶ ἐκ παντὸς λαοῦ ἀμφοτερόδεξιοι. πάν- τες ὗτοι ζφενδονῆ (ν) ἐν λίθοις πρὸς ῥί- 17 χα, κ οὐκ ἐξαμαρτάνοντες. Καὶ ἀνὴρ Ἰσ- ραὴλ ἐπεσκέπησαν (ξ) ἐκτὸς τ Βενιαμὶν, τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν (ο) ἑλκόν των ῥομφαίαν· πάντες ὗτοι (π) ἄνδρες πολε- 18 τάξεως. Καὶ ἀνέστησαν κ ἀνέβησ εἰς Βαι- θὴλ, κ (ρ) ἠρώτησαν ἐν τῷ Θεῷ· κ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Τίς ἀναβήσ (σ) ἡμῖν ἐν ἀρχῇ εἰς παράταξιν πρὸς υἱὸς Βενιαμίν ; κ εἶπε κύριος, (τ) Ἰούδας ἐν ἀρχῇ ἀναβή- 19 σεται ἀφηγούμνος. Καὶ ἀνέστησ οἱ υἱοὶ (υ) Ἰσραὴλ τοπρωΐ, κ παρενέβαλον ὅπι (φ) Γα- 20 βαά. Καὶ ἐξῆλθον πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πα- ράταξιν πρὸς Βενιαμὶν, κ συνῆψαν αὐτοῖς ὅπι Γαβαά.

Et tenui concubinam meam, & diviſi eam membratim : & emiſi in omnem terminum hæreditatis filiorum Iſrael : quia fecerũt (b) ſervitium, & vitium in Iſrael. Ecce omnes vos filii Iſrael, date vobis verbum, & conſilium illic. Et ſurrexit omnis populus, tanquã vir unus, dicentes ; Non abibimus vir ad tabernaculum ſuũ, & non revertemus vir in domum ſuam. Et nunc hoc eſt verbum, quod fiet ipſi Gabaa : Aſcendemus ſuper eam in ſorte. Tantùm ſumemus decem viros è centum in omnibus tribubus Iſrael, & centum è mille, & mille è decem millibus ad accipienda cibaria, ad faciendum venire eos in Gabaa Benjamin, ad faciendum ei ſecundùm omnem ruinam, quam fecit in Iſrael. Et congregatus eſt omnis vir Iſrael in civitatẽ, tanquam vir unus. Et miſerunt tribus Iſrael viros in omnem tribum Benjamin, dicentes ; Quæ eſt malignitas hæc, quæ facta eſt in vobis ? Et nunc date viros filios iniquorum, qui in Gabaa : & mortẽ trademus eos, & expurgabimus malignitatem ab Iſrael. Et non probaverũt filii Beniamin audire vocem fratrum ſuorum filiorum Iſrael. Et congregati ſunt filii Beniamin de civitatibus ſuis in Gabaa ad exeundum in bellum adverſùs filios Iſrael. Et recenſiti ſunt filii Beniamin in die illa de civitatib⁹ (c) viginti tria millia (d) virorum trahentiũ gladium, præter habitantes Gabaa. Qui recenſiti ſunt ſeptingenti viri electi de omni populo ambidextri. Omnes hi funduitores in lapidib⁹ ad capillũ, et non aberrantes. Et vir Iſrael recenſiti ſunt præter Benjamin quadraginta millia virorũ trahentiũ gladium. Omnes hi viri belli. Et ſurrexerũt, & aſcenderũt in Bethel, & interrogaverunt in Deo. Et dixerunt filii Iſrael, Quis aſcendet nobis in principio ad bellum adverſùs filios Benjamin ? Et dixit Dominus, Judas in principio aſcendet dux. Et ſurrexerunt filii Iſrael manè, et caſtrametati ſunt ſuper Gabaa : Et exierunt omnes viri Iſrael ad bellũ adverſùs Benjamin, & congreſſi ſunt eis ſuper Gabaa.

MS. A. (ξ) κληρονομίας Ἰσραὴλ· (ο) ἀφροσύνλιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ. (π) οἱ υἱοὶ (ρ) αὐτοῖς (σ) ὧδε. Καὶ (τ) λέγων, Οὐκ ἐκκλιῶμα (υ) τὸ (φ) ἐκκαθη- μὸν ἀνὴρ (χ) ὁ ποιήσωμεν τῇ (ψ) Καὶ λημψόμθα (ω) τ πάσας φυλακὰς (α) ὀπιπι- σμὸν τῷ λαῷ τοῖς ἐπιτροθομένοις ὀπιτυγέσαι τῇ Γαβαᾷ τ Βενιαμὶν, κ πᾶ τ ἀφεσύνλιν, ἣν ἐποίησ (β) ἐν τ πόλεων ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμνοι. Καὶ ἐξαπέστειλα (γ) κακία αὐτη (δ) τοῦ ἀσεβεῖς τοῦ ἐν Γαβαὰ, τοῦ υἱὸς Βηλιὰμ, κ θανατόσ- μὼ (ε) ἐξαρῶμὼ κακίαν ἐξ Ἰσραὴλ. καὶ ἐκ ἠκυσ εἰσακῦσαι υἱοὶ Βενιαμὶν τ (ζ) τ ὑῶν (η) ἐκ τ (θ) τῶ πολεμῆσαι μετ' αὐτῶν Ἰσραὴλ. Καὶ (ι) ἐκ τῶν (κ) ἐκ- σι κ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν ἀσωμένων ῥομφαίαν, χωρὶς τῶν καλουκούντων τὴ (λ) Οὗτοι ἐπεσκέπησαν (μ) ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι ἀμφοτεροδέξιοι. (ν) βάλλο- τες λίθοις πρὸς τ τρίχα, κ ὐ διαμαρτάνοντες. Καὶ πᾶς ἀνὴρ (ξ) χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμὶν, (ο) ἀσωμένων ῥομφαίαν· (π) ἄνδρες ἐπολεμισαί. Καὶ (ρ) ἐπηρώτησα (σ) ἡμῖν ἀφηγέμνον πολεμῆσαι μετὰ Βενιαμείτ; (τ) Ἰούδας ἀναβήσετω (υ) Ἰσραὴλ, κ (φ) τὴν Γαβαά. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ, κ πᾶς ἀνὴρ εἰς πόλεμον κ Βενιαμὶν, κ παρεβάξαλο μετ' αὐτ εἰς πόλεμον ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τ Γαβαά. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאַחֲרִירִית בִּלְחָנָתִי וְהַדְּמִיתָהּ וְשַׁלַּחְתָּהּ בְּכָל תְּחוּם אַחֲסָנַת אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי עֲבַדוּ 6
: עִיצַת חֲטָאִין וּדְלָא כְּשַׁר בְּיִשְׂרָאֵל : הָא כּוּלְכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבוּ לְכוֹן פִּתְגָם וְעִיצָה הַלְכָא : 7
וְקָם כָּל עַמָּא כַּגְבָרָא חַד לְמֵימַר לָא נֵיזִיל גְּבַר לְמַשְׁכְּנֵיהּ וְלָא נְהוֹר גְּבַר לְבֵיתֵיהּ : וּכְעַן 8 9
דֵּין פִּתְגָם דְּנַעְבֵּיד לְגִבְעָתָא נְתַמֵּנֵי עֲלַהּ בְּעַרְבָא : וְנִדַּבַּר עֲשָׂרָא גַּבְרִין לְמֵאָה לְכָל 10
שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל וּמְאָה לְאַלְפָא וְאַלְפָא לְרִבְוָתָא לְמִסַּב זְוִדִין לְעַמָּא לְמֵעְבַּד לְאִיתְיוּתְהוֹן
לְגִבְעָתָא דְבִנְיָמִן כְּכֹל קְלָנָא דְאִתְעֲבַד בְּיִשְׂרָאֵל : וְאִתְכַּנִּישׁ כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל 11
לְקִרְתָּא כַּגְבָרָא חַד שָׁוֵן : וּשְׁלַחוּ שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל גַּבְרִין בְּכָל שִׁבְטָא דְבִנְיָמִן לְמֵימַר 12
מָה בִּישְׁתָּא חָדְתָא דַּהֲוָת בְּכוֹן : וּכְעַן אַיְתוּ יָת גַּבְרַיָּא בְנֵי רְשָׁעָא דִּי בִגְבָעָתָא וְנִקְטְלִנּוּן 13
וּנְפַלֵּי עֲבֵדִי בִישְׁתָּא מִיִּשְׂרָאֵל וְלָא אֲבוּ בְּנֵי בִנְיָמִן לְקַבָּלָא לְמֵימַר אֲחוּהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : 14
וְאִתְכַּנִּישׁוּ בְנֵי בִנְיָמִן מִן קִרְוַיָּא לְגִבְעָתָא לְמִפַּק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
וְאִתְמְנָאוּ בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא דַּהֲוּא מִן קִרְוַיָּא עַסְרִין וְשִׁתָּא אַלְפִין גַּבְרָא שָׁלְפֵי סַיְפָא בַּר 15
מִיְּתְבֵי גִבְעָתָא אִתְמְנָיאוּ שְׁבַע מְאָה גְּבַר עוּלֵם : מִכֹּל עַמָּא הָדֵין שְׁבַע מְאָה גְּבַר עוּלֵם 16
גַּבְרָא גְּמִיד בִּירֵיהּ דִּימִינָא כֹּל אִלֵּין דְּשָׁדֵן אַבְנָא בְּקַלְעָא וּמְרַטֵּן בְּבִינַת שַׁעֲרָא וְלָא
מְשַׁנֵּן : וְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְמְנָיאוּ בַּר מִדְּבִית בִּנְיָמִן אַרְבַּע מְאָה אַלְפִין גַּבְרָא שָׁלְפֵי סַיְפָא 17
כֹּל אִלֵּין גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא : וְקָמוּ וּסְלִקוּ לְבֵית אֵל וּשְׁאִילוּ בְּמֵימְרָא דְיָי וַאֲמַרוּ בְּנֵי 18
יִשְׂרָאֵל מַן יִסַּק לָנָא בְּקַדְמִיתָא לַאֲגָחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי בִנְיָמִן וַאֲמַר יְיָ יְהוּדָה בְּקַדְמִיתָא :
וְקָמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצַפְרָא וּשְׁרוֹ עַל גִּבְעָתָא : וּנְפַק אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לַאֲגָחָא קְרָבָא עִם דְּבֵית 19
בִּנְיָמִן וְסַדְּרוּ עֲפָהוֹן אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קְרָבָא עַל גִּבְעָתָא : 20

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et apprehendi in concubina mea, & diſcerpſi eam, & miſi eam in omni 6
termino hæreditatis terræ Iſrael; quia fecerunt conſilium peccatorum, &
quod non rectum in Iſrael. Ecce vos omnes filii Iſrael, date vobis 7
verbum & conſilium hic. Et ſurrexit omnis populus ut vir un⁹ ad di- 8
cendum : Non ibimus vir ad tabernaculum ſuum, & non redibimus vir
ad domum ſuam. Et nunc, hoc verbum quod faciemus Gibghatha : 9
Numerabimur ſuper eam in ſorte. Et ducemus decem viros ad centum 10
ad omnes tribus Iſrael, & centum ad mille, & mille ad decem millia,
ad accipiendum commeatus populo ; ad faciendum ad venire faciendum
eis ad Gibghatha domus Binjamin, ſicut omnem ignominiam quam fe-
cerunt in Iſrael. Et congregatus eſt omnis homo Iſrael ad urbem, ſicut 11
vir unus, æquales. Et miſerunt tribus Iſrael viros in *omni tribu* Binja- 12
min, ad dicendum : Quod malum hoc quod fuit in vobis ? Et nunc 13
venire facite viros filios impietatis qui in Gibghatha, & occidemus
eos, & extirpabimus facientes malum ex Iſrael : & non voluerunt fi-
lii Binjamin ad audiendũ dicto fratrũ ſuorũ filiorũ Iſrael. Et numerati ſũt 14
filii Binjamin ex urbib⁹ ad Gibghatha, ad exeundum ad ineundum bellũ
cũ filiis Iſrael. Et numerati ſunt filii Binjamin in die illo ex urbib⁹ viginti 15
et ſex mille viri evaginantes gladii; ſolũ ex habitatorib⁹ Gibghatha nume-
rati ſũt ſeptingenti viri adoleſcens. Ex omni populo hoc ſeptingenti vir a- 16
doleſcens, vir impedit⁹ in manu ſua quæ dextera; omnes hi qui jacientes la-
pidẽ in funda, & projicientes in pilũ capilli, & non errantes. Et viri Iſrael 17
numerati ſunt, præter de domo Binjamin, quadringenti mille viri evagi-
nantes gladii; omnes hi viri facientes belli. Et ſurrexerũt & aſcenderunt in 18
Bethel, & quæſierunt in verbo Domini, & dixerunt filii Iſrael : Quis aſcen-
det nobis in anteriori ad ineundũ bellũ cũ filiis Binjamin ? & dixit Dñs :
Jehudah in anteriori. Et ſurrexerunt filii Iſrael in aurorâ, & poſuerunt ſu- 19
per Gibghatha. Et *exiit vir* Iſrael ad ineundũ prœliũ cũ filiis Binjamin; 20
& ordinaverunt cum illis homines Iſrael bellum ſuper Gibghatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܚܕܬ ܠܦܓܪܗ ܘܩܛܥܬܗ ܘܫܕܝܬ ܒܟܠ ܚܩܠ ܢܚܠܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܕܥܒܕܘ ܪܓܣ ܘܚܛܝܬܐ ܒܝܣܪܝܠ
6 Sumpſique concubinam meam, & diſſectam projeci in omnes agros hæreditatis Iſrael, eò quòd peccatum & ſcelus commiſerint in Iſraele.

7 ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܒܘ ܦܘܬܓܡܐ ܘܥܒܕܐ ܗܢܐ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܢܐ
7 Ecce adeſtis omnes filii Iſrael, ferte ſententiam & conſilium hac de re.

8 ܘܩܡ ܟܠ ܥܡܐ ܐܚܕ ܐܡܪ ܠܐ ܢܙܠ ܐܢܫ ܠܒܝܬ ܡܫܟܢܗ ܘܠܐ ܢܦܢܐ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ
8 Surgens itaque totus populus quaſi vir unus, dixerunt, Nemo abeat in tentorium ſuum, & nemo divertat in domum ſuam.

9 ܘܗܫܐ ܢܥܒܕ ܠܓܒܥ ܗܟܢܐ ܢܣܒ ܥܠ ܓܒܥ ܗܟܢܐ ܘ

ספר שופטים : כ

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

die in Israel *in conuperunt* & ,Ghibhah de Binjamin filii sũt egressi Et

28 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הַגִּבְעָה וַיִּשְׁחֲתוּ בְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
est confortatus Et .terram ad *virum* *mille* viginti & duo illa

21 הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה: וַיִּתְחַזֵּק
,loco in bellum *disponere* addiderunt & ,Israel *vir* populus

22 הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם
,Israel filii ascenderunt Et .prima die in *ibi* disposuerũt *quo*

23 אֲשֶׁר עָרְכוּ־שָׁם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן: וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
interrogaverunt & ,vesperam ad usque *Domini facies ad* fleverunt &

23 וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי־יְהוָה עַד־הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ
filiis *cum* bellum ad accedere addam Num : dicendo ,*Domino in*

בַּיהוָה לֵאמֹר הַאוֹסִיף לִנְשֹׁת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי
accesserunt Et .eũ ad Ascendite :Dominus Dixitque ?mei fratris Binjamin

בִנְיָמִן אָחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ אֵלָיו: וַיִּקְרְבוּ
est egressus Et .secunda die in Binjamin filios ad Israel filii

24 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי: וַיֵּצֵא
corruperunt & ,secunda die in Ghibhah de eorũ occursum in Binjamin

24 בִנְיָמִן ׀ לִקְרָאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּשְׁחִיתוּ
omnes : terram ad *virum* *mille* *octodecim* adhuc Israel filiis *in*

25 בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנַת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה כָּל־
,populus omnis &,Israel filii omnes Ascenderũtq; .gladii evaginatores hi

26 אֵלֶּה שֹׁלְפֵי חָרֶב: וַיַּעֲלוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם
Domini facies ad ibi manserunt ac fleveruntque ,Bethel venerunt &

וַיָּבֹאוּ בֵּית־אֵל וַיִּבְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה
fecerunt ascendere & : vesperam ad usque illa die in jejunaveruntque

וַיְצוֹמוּ בַּיּוֹם הַהוּא עַד־הָעֶרֶב וַיַּעֲלוּ
Israel filii interrogaverunt Et .*Domini facies ad* pacifica & *ascensiones*

27 עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
.illis diebus in Dei fœderis arca ibi & : *Domino in*

בַּיהוָה וְשָׁם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם:
,illis diebus in *ejus facies ad stans* Aaron filii Elhazar filius Pinechas Et

28 וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים הָהֵם
Binjamin *filiis cum* bellum ad egredi ultrà addam Num :dicendo

לֵאמֹר הַאוֹסִף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי־בִנְיָמִן
cras quia ,Ascendite : Dominus Dixitque ? cessabo an ,mei fratris

אָחִי אִם־אֶחְדַּל וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ כִּי מָחָר
Ghibhah *ad insidiantes* Israel posuit Et .tua manu in eum dabo

29 אֶתְּנֶנּוּ בְיָדֶךָ: וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל אֹרְבִים אֶל הַגִּבְעָה
die in Binjamin filios ad Israel filii Ascenderuntque .*undiquaque*

30 סָבִיב: וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם
.*vice in* *vice* sicut Ghibhah *ad* disposuerunt & ; tertia

הַשְּׁלִשִׁי וַיַּעַרְכוּ אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בְּפָעַם:
; civitate è sunt evulsi ; populi occursum in Binjamin filii sunt egressi Et

31 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם הִנָּתְקוּ מִן־הָעִיר
,*straturi in* *vice in* *vice* sicut vulneratos populo de percutere cœperũt &

וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם ׀ בְּפָעַם בַּמְסִלּוֹת
; agro in Ghibhah in *una* & ; Bethel *ascendens* una quarum

אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵּית־אֵל וְאַחַת גִּבְעָתָה בַּשָּׂדֶה
Cæsi : Binjamin filii Dixeruntque ,Israel *in* viros triginta ferè

31 כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִנָּגְפִים
,Fugiamus : dixerunt Israel filii & : *principio in* sicut *nostras facies ad* ipsi

הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה
Israel *vir* *omnis* Et *stratas* semitas ad urbe ex eũ evellamus &

וְנִתַּקְנוּהוּ מִן־הָעִיר אֶל־הַמְסִלּוֹת: וְכָל ׀ אִישׁ יִשְׂרָאֵל
Israel *insidiani* & :Thamar-Bahal in disposuerũt & ,suo loco è surrexerũt

קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ בְּבַעַל תָּמָר וְאוֹרֵב יִשְׂרָאֵל
.Ghebah gramineto è suo loco è *educens*

מִנִּיחַ מִמְּקֹמוֹ מִמַּעֲרֵה־גָבַע:

Egressiq; filii Benjamin de Gabaa, occiderũt de filiis Israel die illo viginti duo millia virorũ. Rursũ filii Israel & fortitudine & numero confidentes, in eodẽ loco, in quo priùs certaverant, acié direxerunt: Ita tamẽ ut priùs ascenderent & flerent corã Dño usq; ad noctẽ: consulerẽntq; eũ, & dicerent; Debeo ultrà procedere ad dimicandum contra filios Benjamin fratres meos, an nõ? Quib⁹ ille respondit; Ascendite ad eos, & inite certamen. Cúmque filii Israel alterâ die contra filios Benjamin ad præliũ processissent, Eruperũt filii Benjamin de portis Gabaa: & occurrentes eis, tantâ in illos cæde bacchati sunt, ut decẽ & octo millia virorũ educentiũ gladiũ prosternerent. Quamobrẽ omnes filii Israel venerũt in domũ Dei, & sedentes flebant corã Dño: jejunaverúntque die illo usq; ad vesperã, & obtulerunt ei holocaustа, atq; pacificas victimas. Et superstatu suo interrogaverunt. Eo tempore ibi erat arca fœderis Dei, Et Phinees filiꝰ Eleazari filii Aaron præpositus domûs. Consuluerunt igitur Dñm, atque dixerunt; Exire ultrà debemus ad pugnã contra filios Benjamin fratres nostros, an quiescere? Quibꝰ ait Dñs; Ascendite, cras enim tradã eos in manꝰ vestras. Posuerúntq; filii Israel insidias per circuitũ urbis Gabaa. Et tertiâ vice, ficut semel & bis, contra Benjamin exercitũ produxerunt. Sed & filii Benjamin audacter eruperunt de civitate, & fugientes adversarios longiùs persecuti sunt, ita ut vulnerarent ex eis sicut primo die & secundo, & cæderent per duas semitas vertentes terga, quarũ una ferebatur in Bethel, & altera in Gabaa, atq; prosternerẽt triginta circiter viros: Putaverũt enim solito eos more cædere. Qui fugã arte simulantes, inierũt consiliũ ut abstraherent eos de civitate, & quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent. Omnes itaque filii Israel surgentes de sedibꝰ suis, tetenderũt aciẽ in loco, qui vocatur Baalthamar. Insidiæ quoque, quæ circa urbem erant, paulatim se aperire cœperunt,

21 Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (χ) ἀπὸ τ῀ Γα-
βαὰ, καὶ διέφθειραν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ὀδὶ τ῀
γῆν. Καὶ (ψ) ἐνίσχυσεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ (ω)
προσέθηκαν συνάψαι παράταξιν ἐν τῷ τό-
πῳ ὅπου συνῆψαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ.
23 Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσαν ἐνώ-
πιον κυρίου ἕως ἑσπέρας καὶ (α) ἠρώτησαν ἐν κυ-
ρίῳ, λέγοντες, (β) Εἰ προσθήσω ἐξιέναι εἰς
παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν;
καὶ εἶπε (γ) κύριος, Ἀνάβητε πρὸς (δ)
24 αὐτούς. Καὶ προσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε)
πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέ-
25 ρᾳ. Καὶ (ζ) ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς συ-
άντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τ῀ Γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ δευτέρᾳ, καὶ (η) διέφθειραν ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ ἔτι ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ
τ῀ γῆν· πάντες (θ) οὗτοι ἔλκοντες ῥομφαί-
26 αν. Καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ
πᾶς ὁ λαὸς, καὶ (ι) ἦλθον εἰς Βαιθὴλ καὶ ἔ-
κλαυσαν, καὶ ἐκάθητο ἐκεῖ (κ) ἐνώπιον κυρίου
καὶ ἐνήστευσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας,
27 καὶ ἀνήνεγκαν (λ) ὁλοκαυτώσεις καὶ θυσίας εἰρη-
νικὰς ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐκεῖ κιβωτὸς διαθήκης (μ)
28 θεοῦ ἐν τ῀ ἡμέραις ἐκείναις, καὶ Φι-
νεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱὸ Ἀαρὼν παρειστήκει
ἐνώπιον αὐτ῀ ἐν τ῀ ἡμέραις (ν) ἐκείναις. καὶ ἐπη-
ρώτησεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ, λέγοντες, Εἰ
προσθήσω ἔτι ἐξελθεῖν (ξ) εἰς παράταξιν
πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν; καὶ εἶπε
κύριος, Ἀνάβητε, (ο) ἄυριον δώσω αὐτοὺς εἰς
29 χεῖρας ὑμῶν. Καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔν-
30 εδρα (π) τῇ Γαβαὰ κύκλῳ. (ρ) Καὶ ἀνέβησαν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ, (σ) καὶ συνῆψαν πρὸς τ῀ Γα-
31 βαὰ ὡς ἄπαξ καὶ ἅπαξ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ὑ-
οἱ Βενιαμὶν εἰς (τ) συάντησιν τῷ λαῷ, (υ)
καὶ ἐξεκενώθησαν ἐκ τ῀ πόλεως, καὶ ἤρξαντο (φ)
παλάειν ἀπὸ τῶ λαῶ πεπλανῆσθαι (χ) ὡς
ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἥ ὅτι μία
ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθὴλ, καὶ (ψ) μία εἰς Γαβαὰ
ἐν ἀγρῷ, ὡς τριάκοντα ἄνδρας (ω) ἐν Ἰσρα-
32 ὴλ. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν, (α) Πίπτουσιν
ἐνώπιον ἡμῶν (β) ὡς τὸ πρῶτον. καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ εἶπαν, Φύγωμεν, καὶ (γ) ἐκκενώσωμεν
αὐτοὺς ἀπὸ τ῀ πόλεως εἰς τὰς (δ) ὁδούς. καὶ
33 ἐποίησαν ὕτω. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ἀνέστη ἐκ τῆ
τόπου (ε) αὐτ῀, καὶ συνῆψαν ἐν Βάαλ Θαμάρ.
καὶ τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ (ζ) ἐπήρχετο ἐκ τῆ τό-
που αὐτ῀ (η) ἀπὸ Μαραγαβά.

21 Ex exierunt filii Benjamin de Gabaa, & corruperunt in Israel in die illa duo & viginti millia virorũ super terrã. Et confortaverunt se vir Israel, & adjecerunt conserere prælium in loco, ubi conseruerant in die prima. Et ascenderunt filii Israel: & ploraverunt coram Domino usque ad vesperã, & interrogaverunt in Domino, dicentes; Si (e) adjiciamus appropinquare in prælio adversùs filios Benjamin fratres nostros? Et dixit Dominus, Ascendite adversùs eos. Et accesserunt filii Israel adversùs filios Benjamin in die secunda. Et exierunt filii Benjamin in occursum eis de Gabaa in die secunda: & corruperunt de filiis Israel adhuc octo & decẽ millia virorũ super terrã. Omnes hi trahentes gladium. Et ascenderunt omnes filii Israel, & omnis populꝰ: & venerunt in Bæthel: & ploraverunt, et sederunt ibi corã Domino: & jejunârunt in die illa usque ad vesperam: & obtulerunt (f) holocaustoses, et consummatas In conspectu Domini; quoniã illic arca testamenti Domini Dei in diebus illis: & Phinees filius Eleazari filii Aaron assistens coram ea in diebus illis. Et interrogaverunt filii Israel in Domino, dicentes; Si adjiciamus ultrà exire in prælio adversùs filios Benjamin fratres (g) nostros? E dixit Dominus, Ascendite: cras dabo eos in manus vestras. Et posuerunt filii Israel insidias Gabaa in circuitu. Et ascenderunt filii Israel ad filios Benjamin in die tertia, & congressi sunt ad Gabaa, sicut semel et semel. Et exierũt filii Benjam in occursũ populi: et evacuati sũt de civitate, et cœperũt percutere de populo cæsos, sicut semel & semel, in vijs, quæ eſt una ascendens in Bethel, & una in Gabaa in agro, circiter triginta vivos in Israel. Et dixerunt filii Benjamin; Cadunt coram nobis, ut anteà. Et filii Israel dixerũt; Fugiamus, & (h) evacuemus eos de civitate in vias. Et fecerunt sic. Et omnis vir surrexit de loco suo: & congressi sunt in Baal Thamar. Et insidiæ Israel advenichant de loco suo, à (i) Maragabe.

MS. A. (χ) ἐκ τ῀ πόλεως, καὶ διέφθειραν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Ἰσραὴλ δύο (ψ) ἐνίσχυσεν (ω) προσέθεντο διατάξαι πόλεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ (α) ἐπερώτησαν (β) Εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πόλεμον μ῀ Βενιαμὶν τ῀ ἀδελφοῦ μου; (γ) ὁ κύριος, (δ) αὐτόν. Καὶ προσήλθοσαν οἱ (ε) υἱοὶ Βενιαμὶν (ζ) ἐξῆλθεν Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἐκ τῆς (η) διέφθειρεν ἐκ τῶ λαῶ ὀκτωκαίδεκα. (θ) οὗτοι ἐπασμένοι * ἐπασμένοι ῥομφαίαν. (ι) ἦλθοσαν (κ) ἔναντι (λ) ὁλοκαυτώματα σωτηρίου Ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ· (χ) ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς (μ) κυρίου ἐν τ῀ (ν) ἐκείναις, * λέγων, Εἰ προσθῶ ἔτι (ξ) εἰς πόλεμον μ῀ υἱῶν Βενιαμὶν τῶ ἀδελφῶ μου, ἢ κοπάσω; (ο) ὅτι ἄυριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου. Καὶ (π) ἐν τῇ (ρ) Καὶ ἔταξεν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμὶν ἐν τῇ (σ) καὶ παρετάξαντο πρὸς Γαβαὰ, καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ. (τ) ἀπάντησιν (υ) καὶ ἐξηλκύθησαν ἐκ (φ) τύπην ἐκ τῶ (χ) καθὼς (ψ) μία ἀναβαίνουσα εἰς Γαβαὰ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὡσεὶ (ω) ἐν τῷ Ἰσραήλ. (α) * Πεφονεύουσιν (β) καθὼς ἔμπροσθεν. (γ) ἐκκαπώμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς (δ) ὁδούς. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστη (ε) αὐτῷ * ἐν Βαὰλ Θαμάρ. (ζ) ἐπάλαιεν ἐκ (η) Ἀπὸ δυσμῶν τῆς Γαβαά. Καὶ παρεγένοντο ἐξεναντίας τῆς Γαβαὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וּנְפַקוּ בְנֵי בִנְיָמִן מִן גִּבְעָתָא וְחַבִּילוּ בְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא עֶסְרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין גַּבְרָא 21
קְטִילִין רְמָן לְאַרְעָא: וְאִתְקַף עַמָּא אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל וְאוֹסִיפוּ לְסַדָּרָא קְרָבָא בְּאַתְרָא דְּסַדָּרוּ 22
תַּמָּן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה: וְסִלִּיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכוֹ קֳדָם יְיָ עַד רְמְשָׁא וּשְׁאִילוּ בְמֵימְרָא דַיְיָ 23
לְמֵימַר הַאוֹסִיף לְמִקְרַב לְאַנְחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי בִנְיָמִן אָחִי וַאֲמַר יְיָ סַקוּ עֲלֵיהוֹן: 24
וּקְרִיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא תִנְיָנָא: וּנְפַק בִּנְיָמִן לְקַדָּמוּתְהוֹן מִן גִּבְעָתָא 25
בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְחַבִּילוּ בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד תְּמָנֵת עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא קְטִילִין רְמָן לְאַרְעָא
כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי סַיְפָא: וְסִלִּיקוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל עַמָּא וַאֲתוֹ לְבֵית אֵל וּבְכוֹ וִיתִיבוּ 26
תַּמָּן קֳדָם יְיָ וְצָמוּ בְיוֹמָא הַהוּא עַד רְמְשָׁא וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ: וּשְׁאִילוּ 27
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵימְרָא דַיְיָ וְתַמָּן אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן: וּפִינְחָס בַּר אֶלְעָזָר בַּר 28
אַהֲרֹן קָאֵם קֳדָמוֹהִי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן לְמֵימַר הַאוֹסִיף עוֹד לְמִפַּק לְאַנְחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי
בִנְיָמִן אֲחִי אִם אֶתְמְנַע וְאֵמַר יְיָ סַקוּ אֲרֵי מְחַר אֶמְסְרִנּוּן בִּידְךָ: וְשַׁוִּי יִשְׂרָאֵל כְּמָנִין 29
עַל גִּבְעָתָא סְחוֹר סְחוֹר: וְסִלִּיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וְסַדָּרוּ 30
קְרָבָא עַל גִּבְעָתָא כְּזִמְנָן קַדְמָאִין: וּנְפַקוּ בְנֵי בִנְיָמִן לְקֳדָמוּת עַמָּא אִתְנַגִּידוּ מִן קִרְתָּא 31
וּשְׁרִיאוּ לְקַטָּלָא מֵעַמָּא קְטִילִין כְּזִמְנָן בְּכִבְשׁ אַרְחָא דְּחָדָא סְלָקָא לְבֵית אֵל וַחֲדָא
לְגִבְעָתָא בְּחַקְלָא כִּתְלָתִין גַּבְרָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַאֲמַרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן תְּבִירִין אִנּוּן קֳדָמָנָא 32
כְּרִבְקַדְמֵיתָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ נִפּוּד וְנִגְרוֹנִנּוּן מִן קִרְתָּא לְכִבְשַׁיָּא: וְכֹל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ 33
מֵאַתְרֵיהוֹן וְסַדָּרוּ קְרָבָא בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחוֹ וְכַמָּנָא יִשְׂרָאֵל מַנִּיחַ מֵאַתְרֵיהּ מִמַּעֲרָתָא גִּבְעָתָא:

21 Et exierunt filii Binjamin ex Gibghathâ; & perire fecerunt in Israel in die illo viginti & duo mille viros interfectos projectos ad terram. Et 22
confortatus est populꝰ homo Israel: & addiderunt ad ordinandũ bellum
in loco ubi odinaverunt ibi in die anteriori. Et ascenderunt filii Itrael, & 23
ploraverunt ante Dominũ usque ad vesperum, & quæsierunt in dicto
Dñi ad dicendum: Num addam ad accedendum ad ineundum bellum
cum filiis Binjamin fratris mei? & dixit Dominꝰ: Ascendite super eos.
Et accesserunt filii Israel ad filios Binjamin in die secundo. Et exit 24
Binjamin ad occursum eorum ex Gibghatha in die secundâ, & perire fe- 25
cerunt in filiis Israel adhuc octodecim mille virum occisos projectos ad
terrã; omnes hos evaginatores gladii. Et ascenderunt omnes filii Israel & 26
omnis populꝰ, & venerunt ad Bethel, et fleverũt & sederunt ibi ante Dñm,
& jejunaverunt in die illo usq; vesperum: & ascendere fecerunt holocausta
& munꝰ sanctitatis ante Dñm. Et quæsierunt filii Israel in dicto Domini: 27
& ibi arca fœderis Dñi in diebus illis. Et Pinhhazz filius Elghazar filius 28
Aharon stans ante eum in dieꝰ illis ad dicendum: Num addã adhuc
ad ineundũ bellũ cum filiis Binjamin fratris mei, aut retinebor? & dixit
Dñs; Ascendite; nã cras tradã eos in manu tuâ. Et posuit Israel insidias 29
super Gibghatha circũ circũ. Et ascenderunt filii Israel ad filios Binjamin 30
in die tertio: & ordinaverunt bellũ super Gibghatha, ficut tempꝰ in tempo-
re. Et exierunt filii Binjamin ad occursũ populi, extracti sunt ab urbe, & 31
cœperunt ad occidendũ ex populo occisos sicut tempꝰ in tempore in strata
viâ, quæ una ascendit ad Bethel, & una ad Gibghatha in agro ut triginta
virũ in Israel. Et dixerunt filii Binjamin: Fracti illi ante nos sicut antea: & 32
filii Israel dixerunt: Convertamus, & protrahemꝰ illos ab urbe ad stratã.
Et omnis homo Israel surrexerũt ex locis eorũ, & ordinaverunt bellum in 33
planitiebus Jerihho; & insidiæ Israelis inierunt ex loco suo ex planitie
Gibghatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 *ܘܢܦܩ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܚܩܠ ܘܚܒܠ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ
22 ܘܐܬܬܪܥܘ ܥܡܐ ܓܒܪܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܥܒܕܘ ܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܘܣܝܡܘ ܩܪܒܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ
23 ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܟܘ ܩܕܡ ܡܪܝ ܥܕܡܢ ܐܠ ܡܪܝ ܘܫܐܠܘ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ ܗܠ ܢܬܩܪܒ ܥܘܕ ܠܡܟܘܢ ܩܪܒܐ ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܢ ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܣܠܩܘ ܥܠܘܗܝ
24 ܘܩܪܒ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܬܪܝܢ ܬܢܝܢ ܘܩܪܒ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܬܪܝܢ ܬܢܝܢ ܘܩܪܒ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܬܪܝܢ ܬܢܝܢ
25 ܘܢܦܩ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܓܒܥ ܒܝܘܡܐ ܬܪܝܢ ܬܢܝܢ ܘܐܬܬܪܥܘ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܣܠܩܘ ܥܠ ܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܘܣܝܡܘ ܩܪܒܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܬܪܝܢ ܬܢܝܢ
26 ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܟܠ ܥܡܐ ܘܐܬܘ ܘܒܟܘ ܒܒܝܬ ܐܝܠ ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܘܨܡܘ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܕ ܡܪܡܫܐ ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝ
27 ܘܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܪܝ ܘܐܬܬ ܬܡܢ ܐܪܘܢ ܕܩܝܡܐ ܗܘ ܒܝܘܡܝܢ ܗܠܝܢ ܘܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܗܪܘܢ ܩܕܡ ܗܘ ܒܝܘܡܝܢ ܗܠܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܗܠ ܢܦܩ ܥܘܕ ܠܡܟܘܢ ܩܪܒܐ ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܝ ܐܘ ܒܛܠ ܐܡܪ ܡܪܝ ܣܠܩܘ ܓܪ ܡܚܪ ܐܝܬܝ ܗܘ ܒܝܕܟܘܢ
29 ܘܣܝܡ ܐܝܣܪܝܠ ܐܘܪܒܐ ܠܓܒܥ ܡܣܒܒ ܠܗ ܘܒܬܪ ܗܕܐ ܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ ܘܣܝܡܘ ܩܪܒܐ ܠܓܒܥ ܐܝܟ ܒܥܒܢ ܐܠ ܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܘܩܛܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܥܡܐ ܐܝܟ ܒܥܒܢ
31 ܘܢܦܩ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܩܒܠ ܥܡܐ ܘܐܬܪܚܩܘ ܡܢ ܩܪܬܐ ܘܫܪܘ ܠܡܣܬ ܐܝܟ ܒܥܒܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܘܐܚܕ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܚܕ ܠܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܐܝܟ ܒܥܒܢ ܐܠ ܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܐܝܟ ܒܥܒܢ
32 ܘܐܡܪܝܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܬܢܓܦ ܠܡܢ ܩܕܡ ܗܘ ܐܝܟ ܒܥܒܢ ܐܠ ܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܘܐܚܕ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܚܕ ܠܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܐܝܟ ܒܥܒܢ ܐܠ ܓܒܥ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪ ܐܝܟ ܒܥܒܢ
33 ܘܐܡܪ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܬܪܚܩ ܘܢܬܩܛܠ ܡܢ ܩܪܬܐ ܠܐܪܥ ܡܬ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܠܐܪܥ ܡܬ

21 Et proſtraverunt ex Iſrael in die illa quâ pugnaverunt contra eos, viginti duo millia virorum, humi. 22 At corroborantes ſe rurſum Iſraelitæ, iterum diſponunt aciem in loco quo diſpoſuerant die præcedente. 23 Et aſcendentes Iſraelitæ fleverunt coram Domino uſque ad veſperam, & conſuluerunt Dominum dicentes, Adjiciemúſne adhuc bellum gerere contra filios Benjamin fratris noſtri? Reſpondit Dñs, Aſcendite contra eum. 24 Pugnárunt ergò filii Iſrael contra filios Benjamin die poſtero. 25 Et exeuntes filii Benjamin adversùs eos è Gebaa die ſecundo, iterum filii Benjamin humi proſtrârunt ex Iſraelitis decem & octo millia virorum, quidem omnes diſtringebant gladium. 26 Quapropter aſcendentes omnes filii Iſrael & univerſus populus, venerunt ad Beth-il, fleverunt, ac ſederunt ibi coram Domino; & jejunantes illâ die uſque ad veſperam, obtulerunt holocauſta & pacifica coram Domino: 27 Et conſuluerunt filii Iſrael Dominum (erat enim illic arca Domini in diebus illis, 28 Et Phinehes filius Eliazar filii Aharonis ſacerdotis ſtabat ante ipſum iiſdem diebus) dicentes, Rurſúmne egrediemur ad bellum contra filios Benjamin fratris noſtri, an deſiſtemus? Dixit Dominus, Aſcendite, cras enim tradam eum in manus veſtras. 29 Itaque collocârunt filii Iſrael inſidias adversùm Gebaa, & circundederunt eam. 30 Deinde aſcendentes filii Iſrael contra filios Benjamin in die tertia, inſtruxerunt aciem contra Gebaa ut antea. 31 Et exeuntes filii Benjamin ad occurſum populi, ita ut ſe excuterent à civitate (*i. vacuam relinquerent eam*) cœperunt more ſolito cæſos proſternere ex populo, *nempe* ex Iſraelitis, per ſemitas quarum una aſcendebat ad Gebaa, & altera ad Beth-il in deſerto, triginta fermè viros. 32 Et dixerunt filii Benjamin, Debellantur à conſpectu noſtro ut antea. Filii autem Iſrael dixerunt, Fugiamus, & extrahamus eos è civitate ad ſemitam. 33 Omnes itaque filii Iſrael ſurrexerunt è locis ſuis, aciemque inſtruxerunt in Beel-thamar. Interim inſidiæ Iſraelis proſpectabant è loco ſuo, *nempe* ex antro quod erat in Gebaa:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 *وخرج بنو بنيامين من جبع * وقتل من بني اسرائيل في ذلك اليوم اثنان وعشرون الفا *
22 وبقوي بنو بنيامين ايضا من العد * وصعدوا ليصطفوا للحرب في الموضع الذي
23 حاربوا فيه اول يوم * وصعد بنو اسرائيل فبكوا امام الرب الي المساء * وطلبوا الي الرب *
وسالوا النصر وقالوا * نعود في محاربة بني بنيامين اخينا ايضا * فقال لهم الرب اصعدوا *
24 * فاصطف بنو اسرائيل من العد لمحاربة بني بنيامين * وخرج بنو بنيامين اليهم من
25 جبع في اليوم الثاني وقتلوا * فقتل بنو بنيامين ايضا من بني اسرائيل ثمنية عشر الفا في
ذلك اليوم ايضا * وجميع الذين قتلوا لمحاربة ابطالا * فصعد بنو اسرائيل جميعهم وابوا بيت
26 ال * وجلسوا وبكوا امام الرب * وصاموا ذلك اليوم الي المساء * وقربوا في ذلك اليوم قربين للرب *
27 * وطلبو بنو اسرائيل الي الرب * وكان تابوت عهد الرب في تلك الايام في ذلك الموضع * وكان
28 فنحاس بن العازار بن هرون اخبر يخدم امام التابوت في تلك الايام * وقالوا * نعود في
محاربة بني بنيامين اخينا * او نكف عنهم * قال الرب * اصعدوا لاني في غد ادفعهم
29 اليكم * فصير بنو اسرائيل كمينا على جبع * وحاطوا بها * وصعد بنو اسرائيل الي جبع في
30 اليوم الثالث * واصطفوا للمحاربة ايضا * وخرج بنو بنيامين الي السعب * وجلت القريه
31 من اهلها * وبدأوا ان يقتلوا من بني اسرائيل كالمرة الاولي * وكان حربهم في طريق يصعد الي جبع *
في طريق تاخذ الي بيت ال * فقتل من بني اسرائيل نحو من ثلاثين رجلا * فقال بنو
32 بنيامين * منهزمين بني اسرائيل كما انهزموا امس وقبل ذلك * فقام بنو اسرائيل كلهم
33 من مواضعهم * فاصطفوا في بعل تامر * وكان الكمين في معار جبع يتطلعون من
مواضعهم *

Egreſſi ſunt filii Benjamin è Gabaa, & cæſi ſunt ex filiis Iſrael in die illa viginti duo millia. 22 Sumpſerunt ergò animos filii Benjamin poſtero à quoq; die, & aſcenderunt ut diſponerent ſe ad pugnã in loco quo dimicaverunt die præteritâ. 23 Filii autem Iſrael aſcendentes fleverunt coram Domino ad veſperã uſque, & Dominum deprecantes implorârunt auxilium, et dixerunt, Redibimus adhuc ad prælium contra filios Benjamin fratres noſtros? Dixit ad eos Dominus, Aſcendite. 24 Inſtructis itaque filiis Iſrael ſequenti die ad pugnam contra filios Benjamin, 25 Prodierunt ad eos filii Benjamin è Gabaa die ſecundo; & prælio commiſſo interfecerunt etiam filii Benjamin ex filiis Iſrael decem & octo millia in illa quoque die: omnes autem qui cæſi fuerunt, bellicoſi erant ac ſtrenui. 26 Aſcendentes autem omnes Iſraelitæ venerunt ad Beth-el, & ſedentes fleverunt coram Domino, & jejunârunt eo die ad veſperam uſque, eodemque die obtulerunt munera Domino. 27 Et rogaverunt Iſraelitæ Dominum (nam arca fœderis Domini in eo loco erat illis diebus. 28 Et Phinhas filius Elazari filii Haronis ſacerdotis miniſtrabat coram arca iiſdem diebus) ac dixerunt, Redibimuſne ad pugnandum contra filios Benjamin fratres noſtros, an contrahemur ab eis? Ait Dominus, Aſcendite, quoniam craſtino die tradam eos vobis. 29 Collocatis igitur filii Iſrael adverſùs Gibaam inſidiis, obſederunt eam. 30 Tum aſcendentes Iſraelitæ ad Gabaa die tertio, denuo ſe inſtruxerunt ad bellum. 31 Egreſſique ſunt filii Benjamin ad populum, ut be ſuis civibus vacuã manente, & cœperunt occidere filios Iſrael ut primã vice: (accidit autem conflictus eorum in via quadam quæ aſcendit ad Gabaa, & in altera via quæ ducit ad Bethel) nam interfecti fuerunt ex Iſraelitis, ferè triginta viri. 32 Unde dixerunt filii Benjamin, Proſtigaturi ſumus Iſraelitas quemadmodum proſtigati ſunt heri & anteà. Surgentes autem Iſraelitæ omnes 33 è locis ſuis, aciem inſtruxerunt in Baalthamar, (interim erant inſidiæ in rupe Gabaa proſpectantes è locis ſuis,

ספר שופטים: כ

Versio VULGAT. Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

omni de *electi viri* millia decem Ghibhah *ad regione è* venerũt Et
וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לַגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אַלְפֵים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־ 34
quòd ,nesciebant illi & : est aggravatum prælium & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבְדָה וְהֵם לֹא־יָדְעוּ כִּי־ 35
Binjamin Dominus Percussitque .malum eos *super attingens*
נִגַּף אֹתָם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן
Binjamin *in* Israel filii *corruperunt* & ,Israel *facies ad*
בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמְאַה אִישׁ
quòd ,Binjamin filii viderunt Et .gladium *evaginans illi* omnes
כָּל־אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב: וַיִּרְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן כִּי 36
,Binjamin ipsi locum Israel *vir* dederunt Et .percuterentur
נִגְּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מָקוֹם לְבִנְיָמִן
.Ghibhah *super* posuerant *quem* ,*insidiatorem ad* sperauerunt quia
כִּי בָטְחוּ אֶל־הָאוֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ עַל־הַגִּבְעָה:
,extraxit & ,Ghibhah *ad vastauerunt* & ,festinauerunt *insidiator* Et
וְהָאוֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ 37
constitutũ tempus Et .gladii *os ad urbem totam percussit* & ,*insidiator*
הָאוֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב: וְהַמּוֹעֵד
eos faciendum ascendere ad multiplicare ,*insidiante* cum Israel vĩro erat
הָיָה לָאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הָרֵב לְהַעֲלוֹתָם 38
Israel vir se vertit Et .civitate è fumi *elationem*
מַשְׂאֵת הָעָשָׁן מִן־הָעִיר: וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
viro in vulneratos percutere cœpit Binjamin & ,prælium in
בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ 39
percutiendo *Profectiõ* : dixerunt Quia .viros triginta ferè Israel
יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף
.primo prælio sicut *nostras facies ad* ipse est percussus
נִגּוֹף הוּא לִפָּנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה:
.fumi columna ,civitate è ascendere cœpit combustio Et
וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן 40
consumptio ascendebat ecce & ,se post Binjamin respexit Et
וַיִּפֶן בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל־
festinavit & : se vertit Israel vir Et .cœlum ad civitatis
הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ וַיִּבָּהֵל 41
.malum se *super* attingeret quòd vidit quia ,Binjamin vir
אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כִּי־נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה:
, deserti viam ad Israel *viri facies ad* Respexeruntque
וַיִּפְנוּ לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר 42
corrumpentes civitatibus de qui & : eum contingebat bellum &
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים
,eum fecerunt persequi ,Binjamin Circundederunt .ejus medio in eum
אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ: כִּתְּרוּ אֶת־בִּנְיָמִן הִרְדִּיפֻהוּ 43
ortu ab Ghibhah contra usque ,eum fecerunt conculcare *requiem*
מְנוּחָה הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה מִמִּזְרַח
mille octodecim Binjamin de ceciderunt Et .Solis
שָׁמֶשׁ: וַיִּפְּלוּ מִבִּנְיָמִן שְׁמֹנָה־עָשָׂר אֶלֶף 44
fugerunt & ,se verterunt Et .*virtutis* viri illi omnes : *vir*
אִישׁ אֶת־כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי חָיִל: וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ 45
,altis semitis in *eum vocemaverunt* & ,Rimmon petram ad desertum ad
הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הַרִמּוֹן וַיְעוֹלְלוּ בַּמְּסִלּוֹת
ad usque eũm *post adhæserunt* & : virorum millia quinque
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְבְּקוּ אַחֲרָיו עַד־ 46
fuit Et .virorum millia duo eo ex percusserunt & ,Ghidhom
גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מֵהֶם אַלְפַּיִם אִישׁ: וַיְהִי־
mille quinque & viginti ,Binjamin de *cadentes* omnes
כָל־הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף
ii omnes : illa die in gladium *educens* *vir*
אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה
.*virtutis* viri
אַנְשֵׁי־חָיִל:

34 Et ab Occidentali urbis parte procedere. Sed & alia decem millia virorũ de universo Israel, habitatores urbis ad certamina provocabant. Ingravatúmq; est bellũ contra filios Benjamin : & non intellexerunt quòd ex omni parte illis instaret interitus. Percussítq; eos Dñs in cõspectu filiorũ Israel, & interfecerunt ex eis in illo die viginti quinq; millia & centum viros, omnes bellatores & educentes gladium. Filii autem Benjamin, cùm se inferiores esse vidissent, cœperunt fugere. Quod cernentes filii Israel, dederunt eis ad fugiendũ locũ, ut ad præparatas insidias devenirent, quas juxta urbem posuerant. Qui cùm repentè de latibulis surrexissent, & Benjamin terga cædentib⁹ daret, ingressi sunt civitatem, & percusserunt eã in ore gladii. Signũ autẽ dederant filii Israel his quos in insidiis collocaverant, ut postquã urbem cepissent, igné accenderẽt: ut ascendente in altũ fumo, captã urbem demonstrarent. Quod cũ cernerent filii Israel in ipso certamine positi (putaverunt enim filii Benjamin eos fugere, & instantiùs persequebantur, cæsis de exercitu eorũ triginta viris) Et viderent quasi columnã fumi de civitate conscendere; Benjamin quoq; aspiciens retrò, cũ captã cerneret civitatẽ, & flammas in sublime ferri: Qui pri⁹ simulaverãt fugã, versa facie fortiùs resistebãt. Quod cũ vidissẽt filii Benjamin, in fugã versi sunt, Et ad viã deserti ire cœperunt, illuc quoque eos adversariis persequentib⁹ : sed & hi qui urbem succenderant, occurrerunt eis. Atq; ita factũ est, ut ex utraq; parte ab hostib⁹ cæderẽtur, nec erat ulla requies morientium. Ceciderunt, atq; prostrati sunt ad Orientalẽ plagã urbis Gabaa. Fuerũt autẽ qui in eodẽ loco interfecti sũt, decẽ & octo millia virorũ, omnes robustissimi pugnatores. Quod cũ vidissẽt qui remanserãt de Benjamin, fugerũt in solitudinẽ: et pergebãt ad Petrã, cuj⁹ vocabulũ est Remmon. In illa quoq; fuga palantes, & in diversa tẽdentes, occiderũt quinq; millia virorũ. Et cũ ultrà tenderent, psecuti sunt eos, & interfecerunt etiã alia duo millia. Et sic factũ est, ut omnes qui ceciderãt de Benjamin in diversis locis, essẽt viginti quinq; millia, pugnatores ad bella promptissimi.

34 Καὶ ἦλθον ἐξεναντίας Γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς Ἰσραήλ. (ϑ) καὶ παρέταξις βαρεῖα. καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν, (ι) ὅτι 35 ἐφάνη ἐπ' αὐτοὺς ἡ κακία. Καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν Βενιαμὶν (κ) ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ διέφθειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (λ) ἐκ τοῦ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας· πάντες οἵδε (μ) εἵλκον ῥομφαίαν. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι 36 ἐπλήγησαν. καὶ ἔδωκαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ Βενιαμὶν τόπον, ὅτι ἤλπιζον (ν) πρὸς τὸ ἔνεδρον ὃ (ξ) ἔταξαν τοῦ Γαβαά. Καὶ ἐν τῷ αὐτοὺς 37 ὑποχωρῆσαι, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκείνῃ σπεῦσαν· καὶ ἐξέτειναν ὅτι τοῦ Γαβαά, καὶ ἐξεχύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας. (ο) Καὶ σημεῖον ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μετὰ ἐνέδρου τοῦ μαχῆς ἀνενέγκαι αὐτοὺς σύσσημον καπνοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, 39 ὅτι σφαλεῖται τὸ ἔνεδρον τοῦ Γαβαά, καὶ ἔσπευσεν ἐν τῇ παρατάξει· καὶ Βενιαμὶν ἤρξατο παίειν τραυματίας ἐν ἀνδράσιν Ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας· ὅτι εἶπαν, (π) Παλὶν πεπτώκασι πίπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ἡ παράταξις πρώτη. Καὶ τὸ σύσσημον ἀνέβη ὀπίσω 40 πλεῖον ὀπὶ τῆς πόλεως ὡς στῦλος καπνοῦ. καὶ ἐπέβλεψε Βενιαμὶν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνέβη ὁλοκαύτωσις τῆς πόλεως (ρ) εἰς οὐρανόν. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ (σ) ἐπέστρεψεν καὶ ἔπαισαν ἀνὴρ Βενιαμὶν, καὶ ἴδεν ὅτι ἥπται αὐτῷ ἡ κακία. Καὶ ἔκλαυσε ἀνάπαυσιν ἀνὴρ Βενιαμὶν, καὶ οἱ ἀπὸ (υ) διέφθειραν αὐτὸν (ρ) ἔκοψαν τῆς Βενιαμὶν καὶ ἀπαῦσαι αὐτὸν καὶ ἀπαυσιν, καὶ κατέπαυσεν αὐτὸν ἐξεναντίας τοῦ Γαβαὰ ἀπὸ ἀναπλῶν ἡλίου. Καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ Βενιαμὶν (χ) αὐτῶν 38 Et venerunt ex adverso Gabaa decẽ millia virorũ electorum ex omni Israel. Et prælium erat grave. Et ipsi non noverant, quia advenit super ipsos malũ. Et percussit Dñs Benjamin coram filiis Israel. Et corruperunt filii Israel de Benjamin in die illa viginti et quinq; millia, et centum viros. Omnes hi trahebant gladium. Et 36 viderunt filii Benjamin quia percussi sunt. Et dedit vir Israel ipsi Benjamin locum; quoniam speraverunt ad insidias, quas posuerant super Gabaa. Et 37 dum ipsi succederent; & insidiæ moverunt se. Et extenderunt super Gabaa, et effuderunt se insidiæ, et percusserunt civitatem in ore gladii. Et signum erat filiis 38 Israel cum insidiæ (k) pugnæ, ut extollerent significationem fumi à civitate. Et viderunt filii Israel, quia præoccupaverant insidiæ Gabaa: & fleterunt in prælio. Et 39 Benjamin cœpit percutere vulneratos in viris Israel circiter triginta viros: quoniã dixerũt; Rursus casu cadunt corã nobis; sicut prælium primum. Et significatio 40 ascendit in plus super civitatem, tanquã columna fumi. Et respexit Benjamin post se: et ecce ascendit consummatio civitatis usq; ad cœlum. Et vir Israel revertit. Et 41 festinaverũt viri Benjamin; quoniam viderunt, quia occurrit super eos malũ: Et respexerunt co- 42 ram filiis Israel ad viã deserti, et fugerunt. Et acies advenit super eos: et de civitatibus corrupebant eos in medio sui. Et concide- 43 runt Benjamin: et persequuti sunt eum à (l) Nua juxta pedem ejus usq; contra Gabaa ad ortum Solis. Et ceciderũt è Benjamin octo 44 et decem millia virorum. Omnes isti viri virtutis. Et respexerunt 45 reliqui: et fugerunt in desertũ ad petrã ipsi⁹ Rhemmon. Et vacemãrunt ex eis filii Israel quinquies mille viros. Et descenderunt post eos filii Israel usq; Gedan: et percusserunt ex eis bis mille viros. Et fuerunt omnes, qui ceciderunt 46 de Benjamin, viginti quinq; millia virorum trahentium gladiũ in die illa. Omnes hi viri virtutis.

MS. A. (ϑ) καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη. (ι) ὅτι ἀφῆκεν αὐτῷ ἡ κακία. Καὶ ἔδοσεν κύριος (κ) τὸν πρόσωπον Ἰσραήλ. (λ) ἐν τῷ Βενιαμὶν (μ) πάντας ῥομφαίαν. Καὶ εἶδεν Βενιαμὶν ὅτι τέτροπε. καὶ (ν) ὅτι τὸ (ξ) ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά. Καὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν (ο) Καὶ ἡ συνταγὴ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον μάχαιρα τὸ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πύργον τῆς καπνοῦ τῆς πόλεως. Καὶ ἀπέστρεψεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ Βενιαμὶν ἤρξατο πατάσσειν ἐν τῷ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας· (π) Πλὴν ἐφεύγομεν ὃς ἔφευγεν ἐναντίον ἡμῶν, καθὼς ὁ πόλεμος ἔμπροσθεν. Καὶ ὁ πύργος ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως, στύλος (ρ) εἰς τὸν οὐρανόν. (σ) ἀπέστρεψεν καὶ ἔπαισεν ἀνὴρ Βενιαμὶν, καὶ ἴδεν ὅτι ἥπται αὐτῷ ἡ κακία. Καὶ ἔκλαυσε ἀνάπαυσιν ἀνὴρ Βενιαμὶν, καὶ ὁ πόλεμος καλέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ (υ) διέφθειραν αὐτὸν (ρ) ἔκοψαν τῆς Βενιαμὶν καὶ ἀπαῦσαι αὐτὸν καὶ ἀπαυσιν, καὶ κατέπαυσεν αὐτὸν ἐξεναντίας τοῦ Γαβαὰ ἀπὸ ἀναπλῶν ἡλίου. Καὶ ἔπεσαν ἐκ τῆς Βενιαμὶν (χ) αὐτῶν πᾶσιν τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον (ψ) τῆς Ῥεμμών. (ω) αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν· καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Γαλααδ, καὶ ἐπάλαξαν (α) ἐν τῷ Βενιαμὶν, εἴκοσι καὶ πέντε (β) σπυρίνων ῥομφαίαν (γ) σὺν πᾶσι τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN. PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וְאַחוֹ מְדָרוֹם לְגִבְעָתָא עַסְרָא אַלְפִין גְּבַר עוּלֵם מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַעֲבַדֵי קְרָבָא תַּקִּיפוּ וְאִנּוּן 34
לָא יְדָעִין אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָּא : וְתַבַּר יְיָ יָת בִּנְיָמִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ 35
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִבְרִית בִּנְיָמִן בְּיוֹמָא הַדֵּין עֶסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וּמְאָה גַּבְרָא כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי
סַיְפָא : וְחָזוֹ בְנֵי בִנְיָמִן אֲרֵי אִתְבְּרוּ וְיָהֲבוּ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתַר לִבְנְיָמִן אֲרֵי אִתְרְחִיצוּ עַל 36
כְּמָנָא דְּשַׁוִיאוּ עַל גִּבְעָתָא : וְכְמָנָא אוֹחִי וְאִתְנְגִיד עַל גִּבְעָתָא וְאִתְנְגִיד כְּמָנָא וּמְחָאֵית כָּל 37
קִרְתָּא לְפִתְגָם דְּחָרֶב : וּמְנָא הֲוָה מְתַקַן לְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל עִם כְּמָנָא דְּיִסְגּוֹן לְאַסָּקוּתְהוֹן 38
יְטוֹר דְּתָנֵן מִן קִרְתָּא : וְאִתְחַזַר אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בְּקִרְבָא וּדְבִית בִּנְיָמִן שְׁרִיאוּ לְקַטָלָא 39
קְטִילִיָא בַּאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל כִּתְלָתִין גַּבְרָא אֲרֵי אֲמָרוּ בְּרַם מְתַבְּרִין הֲבִירִין אִנּוּן קֳדָמָנָא
כְּקִרְבָא קַדְמָאָה : וּכְמָנָא שְׁרִי לְאַסָּקָא מִן קִרְתָּא יְטוֹר דְּתָנֵן וְאִתְפְּנִיאוּ דְּבִית בִּנְיָמִן 40
בַּתְרֵיהוֹן וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְּקִרְתָּא לְצִית שְׁמַיָּא : וְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְחַזַר וְאִתְבְּהִיל אֱנָשׁ 41
בִּנְיָמִן אֲרֵי חֲזָא אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָּא : וְאִתְפְּנִיאוּ קֳדָם אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְאוֹרַח 42
מַדְבְּרָא וְעַבְדֵי קְרָבָא אַדְבִּיקוּנוּן וְאֱנָשׁ כְּמָנָא מִקְרְוֵיהוֹן קְטָלִין בְּהוֹן מִכָּא וּמִכָּא :
טַלְטִילוּ יָת דְּבִית בִּנְיָמִן רְדָפוּנוֹן מִבֵּית נִיחֲהוֹן טָרְדוּנוֹן עַד לְקֳבֵיל גִּבְעָתָא מִסְדְּרָן 43
שְׁמָשָׁא : וְאִתְקְטָלוּ מִדְּבִית בִּנְיָמִן תְּמָנֵת עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי עַבְדֵי 44
קְרָבָא : וְאִתְפְּנִיאוּ וְאַפִּיכוּ לְמַדְבְּרָא לְכֵיף רִמּוֹן וְאִטְמְרוּ בְּכִבְשֵׁיהָ חַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא 45
וְאַדְבִּיקוּ בַּתְרֵיהוֹן עַד גְּדְעוֹם וְקְטִילוּ מִנְּהוֹן תְּרֵין אַלְפִין גַּבְרָא : וַהֲווֹ כָּל דְּאִתְקְטִילוּ 46
מִדְּבִית בִּנְיָמִן עֶסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא שָׁלְפֵי סַיְפָא בְּיוֹמָא הַהוּא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי
עַבְדֵי קְרָבָא :

Et venerunt ab Austro Gibghatha decem mille vir adolescens ex omni 34
Israel, & factores belli invaluerunt, & illi non cognoscentes quod propinquum quod veniet sibi malum. Et fregit Dominus Binjamin : & per- 35
re fecerunt filii Israel in domus Binjamin in die illa viginti & quinque millia & centum virum coram Israel : omnes hi evaginantes gladiũ. Et 36
viderunt filii Binjamin quod fracti sunt, & dederunt homo Israel locũ Binjamin; quia confisi sunt super insidiis quas posuerunt super Gibghatha. Et insidiæ festinaverunt & extractæ sunt super Gibghatha, & ex- 37
tractus est insidiator, & percussit omnem urbem ad verbum gladii. Et 38
tempus fuit constitutum homini Israel cum insidiis, quod multiplicabunt ad ascendere faciendum eos columnam fumi ex urbe. Et reversus 39
est homo Israel in bello, & domus Binjamin cœperunt ad occidendum occisos in homine Israel ut triginta virum: nam dixerunt : Verùm frangi fracti illi ante nos, sicut bello anteriori. Et insidiæ cœpit ad ascendere fa- 40
ciendum ex urbe columnam fumi: & respexerunt dom⁹ Binjamin *post se*; & ecce ascendit fumus ab urbe ad latus cœlorum. Et homo Israel reversus 41
est, & turbatus est homo Binjamin: nam vidit quod propinquũ quod veniet super illos malum. Et respexerunt ante hominem Israel ad viam de- 42
serti; & facientes bellum apprehenderunt eos : & homines insidiarum surrexerunt ex urbibus suis, occidentes in illis hinc & hinc. Disperse- 43
runt *eos qui domus* Binjamin, persecuti sunt eos, à domo *requietionis* eorũ contriverunt eos; usq; è regione Gibghatha *ab ortu* Solis. Et occisi sunt 44
ex dom⁹ Binjamin octodecim mille vir: omnes hi viri facientes bellum. Et 45
respexerunt & verterunt ad desertũ ad petrã Rimon, & absconditi sunt in stratis quinq; mille vir, & apprehenderunt post eos usq; Gidghom, & oc- 46
ciderũt ex illis duo mille virum. Et fuerunt omnes qui occisi sunt ex domus Binjamin viginti & quinque mille vir evaginatores ensis in die illo : omnes hi viri facientes belli.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܐܬܘ ܡܢ ܩܒܠ ܓܒܥ ܥܣܪ ܐܠܦ ܓܒܪ ܡܢ ܟܠ ܝܣܪܝܠ ܘܬܩܝܠ ܗܘ ܩܪܒܐ ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܡܛܐ ܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ.
35 ܘܡܚܐ ܝܗܘܐ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝܡܝܢ ܩܕܡ ܝܣܪܝܠ ܘܚܒܠܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܒܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܓܒܪ ܟܠܗܘܢ ܫܠܦܝ ܚܪܒܐ.
36 ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܐܬܬܒܪܘ ܘܢܬܠ ܓܒܪ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܓܒܥ ܕܐܬܟܣܝ ܥܠ ܓܒܥ ܕܫܕܪ ܠܟܡܝܢ.
37 ܘܟܡܝܢ ܐܬܪܗܛܘ ܘܫܕܪ ܠܓܒܥ ܘܐܬܟܣܝ ܘܡܚܘ ܠܟܠ ܩܪܝܬܐ ܒܦܬܓܡܐ ܕܚܪܒܐ.
38 ܘܗܘ ܩܝܡܐ ܕܣܝܡ ܓܒܪ ܠܟܡܝܢ ܘܡܫܕܪ ܐܬܬܐ ܠܓܒܥ ܘܐܣܬܬܪ ܘܡܚܐ ܠܟܠ ܩܪܝܬܐ ܒܦܬܓܡܐ ܕܚܪܒܐ.
39 ܘܓܒܪ ܝܣܪܝܠ ܒܩܪܒܐ ܘܒܢܝܡܝܢ ܫܪܝ ܠܡܩܛܠ ܒܗܘܢ ܘܡܚܘ ܓܒܪ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܩܛܠܘ ܒܗܘܢ ܐܝܟ ܫܪܝ ܒܩܪܒܐ ܐܠ ܒܪ ܡܢ ܓܒܥ.
40 ܘܗܘ ܡܫܕܪ ܐܬܬܐ ܠܡܢ ܓܒܥ ܒܥܡܘܕ ܕܥܢܢ ܘܚܙܐ ܓܒܪ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܗܐ ܠܗܘܢ ܫܠܗܒܐ ܕܐܬܬܐ ܠܫܡܝܐ.
41 ܘܓܒܪ ܝܣܪܝܠ ܗܦܟܘ ܒܗܘܢ ܘܒܗܠܘ ܓܒܪ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܡܛܐ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ.
42 ܘܦܢܘ ܩܕܡ ܓܒܪ ܠܡܕܒܪܐ ܠܐܪܥܐ ܕܢܣܒ ܘܡܛܘ ܒܗ ܓܒܪ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܡܢ ܕܐܬܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܡܚܘ ܒܗ ܒܦܬܓܡܐ.
43 ܘܚܙܘ ܠܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܪܕܘ ܒܗ ܘܕܪܟܘ ܠܗ ܥܕ ܡܢܚܬ ܝܘܡܐ ܡܢ ܩܒܠ ܓܒܥ ܠܡܕܢܚ.
44 ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܫܡܢܝܣܪ ܓܒܪ ܟܠ ܐܠܝܢ ܓܒܪ ܒܚܝܠ ܓܒܪ.
45 ܘܦܢܘ ܘܗܪܒܘ ܠܡܕܒܪܐ ܠܟܐܦܐ ܕܪܡܘܢ ܘܩܛܠܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܒܫܒܝܠܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦ ܓܒܪ ܘܪܕܦܘ ܒܬܪܗܘܢ ܥܕ ܓܒܥ ܘܩܛܠܘ ܒܗܘܢ ܐܠܦ ܓܒܪ.
46 ܘܗܘ ܟܠ ܢܦܠܝ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܫܠܦܝ ܚܪܒܐ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪ ܒܚܝܠ ܓܒܪ.

34 Et venerunt ex adverso Gebaa viginti mil-
lia virorum electorum ex omni Israel, &
ingravatum est bellum, illis ignorantibus
impendere sibi malum. Sic profligavit 35
Dominus Benjaminem coram Israele, ita
ut prostrârint Israelitæ ex Benjaminitis in
die illo viginti quinque millia & centum
viros, eosque omnes evaginantes gladi-
um. Videntes autem filios Benjamin pro- 36
fligatos, tribuerunt filii Israel *interquie-*
scendi moram viris Benjamin; quippequi
confiderent insidiis quas collocârant ad-
versùm Gebaa. Insidiæ verò placidè ir- 37
ruentes versùs Gebaa, tum progredien-
tes insidiæ percusserant totam civitatem
acie gladii. Symbolum enim constitutum 38
fuerat inter viros Israelitas & insidias, ut
excitarent eis quasi elevationem fumi è
civitate: Retrahentibus ergò se viris 39
Israelitis à bello, cœperunt viri Benja-
min prosternere cæsos ex Israelitis trigin-
ta viros, dicebantque, Proculdubiò de-
bellantur à conspectu nostro ut in bellis
præcedentibus. Verùm cùm cœpisset fu- 40
mus ascendere de civitate instar columnæ,
& conversis retrorsum Benjaminitis ecce
densus civitatis fumus ascenderet in cœlum
usque; Versi sunt in eos viri Israelitæ: 41
& viri Benjaminitæ perterriti, quòd vi-
dissent impendere sibi malum, Fugerunt 42
à conspectu Israelitarum versùs viam de-
serti. Sed exercitus eos assecutus, & qui
erant à fronte, statuentes illos in medio,
Persecuti sunt Benjaminem, & propulsâ- 43
runt eum, faciléque trucidârunt eum usque
ex adverso Gabaæ ad ortum solis. Ceci- 44
deruntque ex Benjaminitis decem & octo
millia virorum, qui quidem erant omnes
bellicosi. *Residui* verò conversi fugerunt 45
desertum versùs ad rupem Remmon, &
ceciderunt per semitas quinque millia vi-
rorum distringentium gladium; & perse-
quentes eos usque ad Gebaon, trucidâ-
runt ex eis bis mille viros. Omnes igitur 46
qui ceciderunt ex Benjamin eo die, fue-
runt vicies quinquies mille viri stringen-
tes gladium, iique omnes viri bellicosi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فَجَاؤُا مِنْ مُقَابَلَةِ جَبْعَ عَشَرَةُ اَلْفِ رَجُلٍ اِنْتَخَبُوا مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ. فَاشْتَدَّ الْحَرْبُ. وَلَمْ يَعْلَمُوا
بَنُو بِنْيَامِينَ اَنَّ الْبَلَاءَ نَزَلَ بِهِمْ * وَكَسَرَ الرَّبُّ آلَ بِنْيَامِينَ اَمَامَ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَقُتِلَ مِنْ 35
بَنِي بِنْيَامِينَ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ خمسه وعِشرون اَلْفًا وَمِايَةٌ مُقَاتِلَةً اَبْطَالًا جَبَابِرَ * فَلَمَّا رَاَى 36
بَنُو بِنْيَامِينَ اَنَّهُمْ قَدِ انْهَزَمُوا * هَلَكُوا وَانْكَسَرَ قُلُوبُهُمْ * وَاَمَّا بَنُو اِسْرَائِيلَ فَتَعَاقَلُوا
عَنْ مَنْ بَقِيَ مِنْهُمْ * لِاَنَّهُمْ تَوَكَّلُوا عَلَى الْكَمِينِ * وَقَامَ الَّذِينَ كَانُوا فِي الْكَمِينِ * وَذٰلِكَ 37
فِي رِفْقٍ وَسَيْرٍ خفيف * وَسَارَ الْكَمِينُ * فَدَخَلُوا جَبْعَ * وَقَتَلُوا مَنْ كَانَ فِي الْقَرْيَةِ بِالسَّيْفِ *
* وَكَانَ بَنُو اِسْرَائِيلَ قَدْ وَاعَدُوا الْكَمِينَ وَقَدَّمُوا اِلَيْهِمْ اَنْ يُخْرِجُوا الْقَرْيَةَ * حَتَّى يَرْفَعُ دُخَانَهَا 38
* وَرَجَعَ آلُ اِسْرَائِيلَ عَنْ بَنِي بِنْيَامِينَ * وَبَدَاَ بَنُو بِنْيَامِينَ بِالْحَرْبِ اَيْضًا * فَقَتَلُوا مِنْ بَنِي 39
اِسْرَائِيلَ ثَلَثِينَ رَجُلًا * وَقَالُوا فِي اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ سيهزمون بَنِي اِسْرَائِيلَ كَمَا انْهَزَمُوا فِي الْحَرْبِ الْاَوَّلِ *
* وَبَدَاَ دُخَانُ الْقَرْيَةِ اَنْ يَرْتَفِعَ مِثْلَ الْعَمُودِ * فَالْتَفَتَ بَنُو بِنْيَامِينَ اِلَى وَرَائِهِمْ * وَاِذَا دُخَانُ الْقَرْيَةِ 40
قَدِ ارْتَفَعَ اِلَى السَّمَاءِ * وَرَجَعَ عَلَيْهِمْ رِجَالُ بَنِي اِسْرَائِيلَ * فَرَعِبَتْ قُلُوبُ بَنِي بِنْيَامِينَ * لِاَنَّهُمْ 41
قَدْ رَاَوْا اَنَّ الْبَلَاءَ قَدْ نَزَلَ بِهِمْ * وَهَرَبُوا مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ فِي طَرِيقِ الْبَرِّيَّةِ * وَاَدْرَكَهُمُ الْحَرْبُ 42
وصيروهم فِي الْوَسَطِ * وَطَرَدُوا بَنِي بِنْيَامِينَ * وَقَتَلُوهُمْ حَتَّى انْتَهَوْا اِلَى مُقَابَلَةِ جَبْعَ نَاحِيَةَ 43
الْمَشْرِقِ * وَقُتِلَ مِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ عَشَرَةُ اَلْفِ رَجُلٍ * وَمِايَةُ رَجُلٍ اَبْطَالِ مُقَاتِلَةٍ *
* وَهَرَبُوا اِلَى الْبَرِّيَّةِ اِلَى نَاحِيَةِ كَهْفِ رَامُونَ * وَقُتِلَ مِنْهُمْ فِي الطَّرِيقِ خمسة اَلَافِ مُقَاتِلَةٍ * وَحَنُوا 45
فِي طَلَبِهِمْ اِلَى جِبْعُونَ * وَقُتِلَ مِنْهُمْ اَيْضًا اَلْفَا رَجُلٍ * جَمِيعُ الْمَقْتُولِينَ مِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ خمسة 46
وعِشرون اَلْفًا وَمِايَةُ رَجُلٍ اَبْطَالًا *

34 *Venerantque ex adverso Gabaa decem*
millia virorum qui electi fuerant ex
Israelitis) & ingravatum est bellum,
ignorantibus filiis Benjamin advenisse sibi
calamitatem. Fregit ergò Dominus Ben- 35
jaminitas ante filios Israel, cæsique fu-
erunt ex filiis Benjamin eo die viginti
quinque millia ac centum bellicosi, stre-
nui, gigantes. Cùmque vidissent filii 36
Benjamin se jam profligatos, perierunt
& consternati sunt animis: Israelitæ
verò fiaxerunt se retrahere ab his qui
superverant ex illis, quòd nimirum fide-
rent insidiis. (Interea surgentes qui e- 37
rant in insidiis, idque placido lenique
passu, & incedentes insidiatores introie-
runt Gabaam, & quotquot erant in
urbe, gladio trucidârunt. Convenerant 38
autem Israelitæ cum insidiatoribus, &
prædixerant eis ut urbem succenderent,
quatenus ascenderet fumus ejus.) Re- 39
traxerunt inquam se Israelitæ à filiis Ben-
jamin, cœperuntque filii Benjamin de-
nuò pugnare; & occidentes ex Israe-
litis triginta viros, dixerunt secum ipsi
profligaturos se Israelitas quemadmo-
dum profligati fuerant in bello priore.
Cœpit verò fumus urbis ascendere ceu co- 40
lumna, & conversi filii Benjamin retrorsum, ecce fumus urbis jam ascenderat
cœlum versùs. Tum regressis in eos vi- 41
ris Israelitis trepidârunt animi filiorum
Benjamin, quòd vidissent advenisse
jam sibi calamitatem, Et fugerunt ab 42
Israelitis per viam deserti. Sed asse-
quente eos bello, constituerunt eos in me-
dio, Et persecuti sunt filios Benjamin, 43
& peremerunt eos quousque pervenis-
sent ad oppositum Gabaæ, versùs plagam Orientalem. Et occîsi sunt ex filiis 44
Benjamin octoginta millia virorum &
centum vivi strenui bellatores. Fugien- 45
tibus etiam ad desertum, versùs ru-
pem Rammon, cæsi fuerunt ex eis in
via quinque millia militum: & usque
illos persequendo ad Gabaon usque,
cæsique sunt etiam ex eis duo millia
virorum. Igitur omnes occîsi ex filiis 46
Benjamin, fuerunt viginti quinque mil-
lia et centum viri strenuissimi.

כפר שופטים : כא

sexcenti ,Rimmon petram ad deſertũ in fugerũt &,ſunt cõverſi Et
וַיִּפְנוּ וַיִּנָּסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הַרִּמּוֹן שֵׁשׁ מֵאוֹת 47
Iſrael *vir* Et .menſibus quatuor Rimmon petra in manſerunt & ; viri
אִישׁ וַיֵּשְׁבוּ בְּסֶלַע רִמּוֹן אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל 48
civitate de gladii *os ad* eos percuſſerunt &,Binjamin filios ad ſunt reverſi
שָׁבוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב מֵעִיר
omnes etiam : *inventum* omne ad uſque ,iumentum ad uſque *perfectionem*
מְתֹם עַד־בְּהֵמָה עַד כָּל־הַנִּמְצָא גַּם כָּל־
.ignem in miſerunt *inventas* urbes
הֶעָרִים הַנִּמְצָאוֹת שִׁלְחוּ בָאֵשׁ:

CAP. XXI.

כא
dabit non nobis ex Vir : dicendo ,Miſpah in juravit Iſrael vir Et
וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא־יִתֵּן 1
manſerunt & ,Bethel populus venit Et .uxorem in Binjamin ipſi ſuã filiã
בִּתּוֹ לְבִנְיָמִן לְאִשָּׁה: וַיָּבֹא הָעָם בֵּית־אֵל וַיֵּשְׁבוּ 2
,ſuam vocem levaveruntque : *Dei facies ad* veſperam ad uſque ibi
שָׁם עַד־הָעֶרֶב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם
Iſrael Deus Domine quid Ut : dixerunt Ac .magno fletu fleverunt &
וַיִּבְכּוּ בְּכִי גָּדוֹל: וַיֹּאמְרוּ לָמָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 3
? una tribus Iſrael de hodie *deficiendum ad* ;Iſrael in hoc fuit
הָיְתָה זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לְהַפְקֵד הַיּוֹם מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁבֶט אֶחָד:
,altare ibi ædificaverunt &,populus *manicaverunt* & ,craſtino à fuit Et
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיַּשְׁכִּימוּ הָעָם וַיִּבְנוּ־שָׁם מִזְבֵּחַ 4
Quis : Iſrael filii dixerunt Et .pacifica &,*aſcenſiones fecerũt aſcenderetq;*
וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי 5
? Dominum ad Iſrael tribubus omnibus ex cœtum in aſcendit non qui
אֲשֶׁר לֹא־עָלָה בַקָּהָל מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
ad aſcendit non qui ,ei fuit grande juramentum quia
כִּי הַשְּׁבוּעָה הַגְּדוֹלָה הָיְתָה לַאֲשֶׁר לֹא־עָלָה אֶל־
ſunt ducti pœnitudine Et .morietur Moriendo : dicendo ,Miſpah in Domin
יְהוָה הַמִּצְפָּה לֵאמֹר מוֹת יוּמָת: וַיִּנָּחֲמוּ 6
tribus hodie eſt Exciſa :dixerunt ac ,*ſuã fratrẽ* Binjamin *ad* Iſrael *filii*
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־בִּנְיָמִן אֲחִיו וַיֹּאמְרוּ נִגְדַּע הַיּוֹם שֵׁבֶט
uxoribus *reſiduis* eis faciemus Quid .Iſrael ex una
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: מַה־נַּעֲשׂוּ לָהֶם לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁים 7
noſtris filiabus de eis dare non *pro* ,*Domino in* juraverimus nos &
וַאֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ בַיהוָה לְבִלְתִּי תֵּת לָהֶם מִבְּנוֹתֵינוּ
non qui ,Iſrael tribubus de unus Quis :dixerunt Et ? uxores in
לְנָשִׁים: וַיֹּאמְרוּ מִי אֶחָד מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא 8
ad vir venerat non ecce & ? Miſpah in Dominum ad aſcendit
עָלָה אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה וְהִנֵּה לֹא בָא־אִישׁ אֶל־
ecce & ,populus eſt *viſitatus* Et .*concionem* ad Ghilhad Jabes de *caſtrametationẽ*
הַמַּחֲנֶה מִיָּבֵשׁ גִּלְעָד אֶל־הַקָּהָל: וַיִּתְפְּקֹד הָעָם וְהִנֵּה 9
illuc Miſeruntq; .Ghilhad Jabes habitatorib⁹ de quiſquam ibi non
אֵין־שָׁם מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד: וַיְשַׁלְּחוּ־שָׁם 10
præceperunt & ; *virtutis* filiis de virorum millium duodecim *cœtum*
הָעֵדָה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ מִבְּנֵי הֶחָיִל וַיְצַוּוּ
os ad Ghilhad Jabes habitatores *percutietis* & ,Ite : dicendo ,eis
אוֹתָם לֵאמֹר לְכוּ וְהִכִּיתֶם אֶת־יוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִי־
Omnem : facietis quod *verbum* hoc Et .*pubem* & ,mulieres & ,gladii
חָרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף: וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל־
.interficietis ,maſculi concubitum *cognoſcentem* mulierem omnẽ & ,maſculũ
זָכָר וְכָל־אִשָּׁה יֹדַעַת מִשְׁכַּב־זָכָר תַּחֲרִימוּ:
puellam quadringentas Ghilhad Jabes habitatoribus de invenerunt Et
וַיִּמְצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה 12
adduxerunt & : maſculi concubitu in virum *cognovit* non quæ ,*virginem*
בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיְבִאוּ
: Chenahan terra in quæ ,Siloh *caſtrametationem* ad eas
אוֹתָם אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

Versio VULG. LAT.

47 Remanſerunt itaq; de omni numero Benjamin, qui evadere, & fugere in ſolitudinem potuerunt, ſexcenti viri : ſederúntque in petra Remmon menſib⁹ quatuor. Regreſſi autem filii Iſrael, omnes reliquias civitatis, à viris uſque ad jumenta, gladio percuſſerunt, cunctáſq; urbes & viculos Benjamin vorax flamma conſumpſit.

CAP. XXI.

1 Iuraverunt quoq; filii Iſrael in Maſpha & dixerunt; Nullus noſtrûm dabit filiis Benjamin de filiab⁹ ſuis uxorẽ. Venerúntq; omnes ad domũ Dei in Silo, & in conſpectu ejus ſedentes uſq; ad veſperã, levaverunt vocẽ, & magno ululatu cœperunt flere, dicentes; 3 Quarè Dñe De⁹ Iſrael factũ eſt hoc malũ in populo tuo, ut hodiè una trib⁹ auferretur ex 4 nobis? Alterâ autẽ die diluculò cõſurgentes, extruxerunt altare : obtulerúntq; ibi holocauſta, & pacificas victimas: & 5 dixerũt; Quis nõ aſcẽdit in exercitu Dñi de univerſis tribub⁹ Iſrael? Grandi enim juramento ſe conſtrinxerant, cũ eſſent in Maſpha, interfici eos qui de- 6 fuiſſent. Ductiq; pœnitentiâ filii Iſrael ſup fratre ſuo Benjamin, cœperunt dicere; Ab- 7 lata eſt trib⁹ una de Iſrael, Unde uxores accipient? omnes enim in commune juravimus, non daturos nos his filias noſtras. Idcircò dixerunt; Quis 8 eſt de univerſis tribub⁹ Iſrael, qui non aſcendit ad Dñm in Maſpha? Et ecce inventi ſunt habitatores Jabes Galaad in 9 illo exercitu non fuiſſe. (Eo quoq; tempore cùm eſſent in Silo, nullus ex eis ibi repertus 10 eſt.) Miſerũt itaq; decẽ millia viros robuſtiſſimos: & præceperunt eis, Ite, & percutite habitatores Jabes Galaad in ore gladii, tã uxores quàm parvu- 11 los eorũ. Et hoc erit q̃ obſervare debebitis. Omne generis maſculini, & mulieres quæ cognoverunt viros, interficite, 12 virgines autẽ reſervate. Inventáq; ſunt de Jabes Galaad quadringentæ virgines, quæ neſcierunt viri thorum, & adduxerunt eas ad caſtra in Silo, in terram Chanaan.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

47 Καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποὶ, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν (δ) τῆς Ῥεμμὼν ἑξακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν (ε) ἐν πέτρᾳ Ῥεμμὼν τέσσαρας μῆνας. 48 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπέστρεψαν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας (ζ) ἀπὸ πόλεως Μεθλὰ καὶ ἕως κτήνους, καὶ ἕως παντὸς τοῦ εὑρισκομένου εἰς πάσας τὰς πόλεις· καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθείσας ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

MS. A. (δ) τῆς Ῥεμμὼν (ε) ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν τετράμηνον. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέκλεισεν τοὺς υἱοὺς Βενιαμὶν, (ζ) ἀπὸ πόλεως ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς

CAP. XXI.

1 (α) Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν ἐν Μασσηφὰθ, λέγοντες, Ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν ὃς δώσει θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Βενιαμὶν εἰς γυναῖκα. 2 (ε) Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ (γ) ἦραν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν. καὶ εἶπαν, (δ) Εἰς τί κύριε θεὸς Ἰσραὴλ ἐγενήθη (ε) αὕτη, τοῦ ἀποστραφῆναι σήμερον (ζ) ἀπὸ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν; 4 Καὶ ἐγένετο (η) τῇ ἐπαύριον, καὶ ὤρθρισεν ὁ λαὸς, καὶ (θ) ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ (ι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας. 5 καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, (κ) Τίς ὃς οὐκ ἀνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς κύριον; (λ) ὅτι ὁ ὅρκος μέγας ἦν τοῖς ὃς οὐκ ἀναβεβηκόσι πρὸς κύριον εἰς (μ) Μασσηφὰθ, λέγοντες, Θανάτῳ (ν) θανατωθήσεται. 6 Καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) περὶ Βενιαμὶν ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ εἶπαν, (ο) Ἐξέκοπη σήμερον φυλὴ μία (π) ἀπὸ Ἰσραήλ. 7 Τί (ρ) ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς θηλείαις τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν ἐν κυρίῳ τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων 8 ἡμῶν εἰς γυναῖκας. Καὶ εἶπαν, (σ) Τίς εἷς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραὴλ, ὃς οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασσηφάθ; καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ Ἰαβὴς Γαλαάδ. 9 εἰς τὴν ἐκκλησίαν. (υ) Καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ (φ) οἰκούντων Ἰαβὶς Γαλαάδ. 10 Καὶ (χ) ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν (ψ) ἀπὸ υἱῶν τῶν δυναμέως, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς, λέγοντες, (ω) Πορεύεσθε καὶ παλάξατε (α) τοὺς οἰκοῦντας Ἰαβὴς Γαλαὰδ ἐν στόματι (β) ῥομφαίας. Καὶ τοῦτο ποιήσετε· πᾶν ἄρσεν καὶ πᾶσα γυναῖκα (γ) εἰ δέ τις κοίτῃ ἄρσενος, (δ) ἀναθεματιεῖτε· τὰς δὲ παρθένους, θελετε ποιήσεσθε. 12 καὶ ἐποίησαν οὕτως. Καὶ ηὗρον ἀπὸ οἰκούντων Ἰαβὴς Γαλαὰδ, τετρακοσίας νεάνιδας παρθένους, (ε) ἅτινες οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος, καὶ (ζ) ἤνεγκαν αὐτὰς εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Σηλὼμ (η) τὴν ἐν γῇ Χαναάν.

MS. A. (α) Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν Μασηφὰ, λέγων, Ἀνὴρ ἐξ ὑμῶν ὃς δώσει τὴν θυγατέρα (β) Καὶ παρεγένοντο πᾶς ὁ λαὸς εἰς Μασηφὰ καὶ Βαιθὴλ, (γ) ἐπῆραν τὴν φωνὴν (δ) Ἰνατί κύριε ὁ θεὸς (ε) ἔστη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, τοῦ (ζ) ἐν τῷ Ἰσραὴλ (η) ἐν τῇ (θ) ᾠκοδόμησεν (ι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου. καὶ (κ) Τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν (λ) ὅτι ὅρκος μέγας ἐν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς (μ) Μασηφὰ, (ν) θανατοῦσθαι). (ξ) καὶ Βενιαμεὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν, (ο) Ἀφῄρηται (π) ἐξ (ρ) ποιήσωμεν τοῖς ὑπολοίποις (σ) Τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ (τ) Μασηφά; (υ) Καὶ ἀπεσκόπει ὁ λαὸς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ (φ) τῶν οἰκούντων Ἰαβὶς (χ) ἀπέστειλαν (ψ) ἀπὸ τῶν (ω) Πορεύσητε (α) πάντας τοὺς καλοικοῦντας, ῥομφαίας, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. Καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· πᾶν ἀρσενικὸν (γ) γινώσκουσα κοίτῃ (δ) ἀναθεματιεῖ).
*Καὶ ηὗρον ἀπὸ τῶν καλοικούντων (ε) αἳ οὐκ (ζ) ἦγον αὐτὰς (η) ἣ ἔστιν ἐν

Et reſpexerunt reliqui : & fugerunt in deſertũ ad petrã Rhemmon ſexcenti viri: & ſederunt in petra Rhemmon quatuor menſes. 47
Et filii Iſrael reverterunt ad filios Benjamin: et percuſſerunt eos in ore gladii à civitate (m) Methla, & uſque ad pec⁹, & uſque ad omne, inventum in omnib⁹ civitatibus: & civitates inventas incenderunt in igni. 48

CAP. XXI.

Et filii Iſrael juraverunt in Maſſephath, dicentes: Vir è nobis nõ dabit filiã ſuã ipſi Benjamin in uxorẽ. Et venit populꝰ in Bæthel, & ſederunt ibi uſq; ad veſperã coram Deo. Et elevaverunt vocem ſuã, & ploraverunt ploratione magnã: & dixerũt, Ad quid Domine Dee Iſrael (a) facta eſt hæc; ut (b) requireretur hodiè de Iſrael trib⁹ una? Et factũ eſt craſtinã; & diluculò ſurrexit populus, & ædificaverunt ibi altare, & obtulerunt holocauſtoſes & conſummatas. Et dixerunt filii Iſrael: (c) Quis non aſcendit in Eccleſiã de omnib⁹ tribub⁹ Iſrael ad Dominum? Quoniã juramentum magnum erat iis, qui non aſcendiſſent ad Dominũ in Maſſephath dicentes, Morte morti ficetur. Et pœnituit filios Iſrael ergà Benjamin fratrẽ ſuum: & dixerunt, Exciſa eſt hodiè tribus una de Iſrael. Quid faciemus (d) ſuperſtitibus iis, qui reſidui ſunt, ad uxores? Et nos juravimus in Domino non dare eis de filiabus noſtris in uxores. Et dixerunt; (e) Quis unus de tribubus Iſrael, qui non aſcendit ad Dominum in Maſſephath? Et ecce non venerat vir in caſtra de Jabis Galaad ad Eccleſiam. Et recognitus eſt populus: & non fuit ibi vir de habitatibus Jabis Galaad. Et miſit illuc Synagoga duodecim millia virorum de filiis virtutis. Et mandaverunt eis, dicentes; Ite, & percutite habitantes Jabis Galaad in ore 1
gladii. Et hoc facietis: Omne (f) maſculinũ, & omnẽ mulierẽ, quæ novit cubile maſculi, anathematizabitis: virgines autẽ conſervabitis. Et fecerunt ſic. Et invenerunt de habitantib⁹ Jabis Galaad quadringentas adoleſcentulas virgines: quæ non noverant virum in cubili maſculi. Et attulerunt eas in caſtra in Selo, quæ in terra Chanaan. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

47 וְאִתְפְּנִיאוּ וְאַפִּיכוּ לְמַדְבְּרָא לְכֵיף רִמּוֹן שִׁית מְאָה גַּבְרָא וִיתִיבוּ בְּכֵיף רִמּוֹן אַרְבְּעָא
48 יַרְחִין: וְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל תָּבוּ לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן וּמְחוֹנוּן לְפִתְגָם דְּחָרֵב מִקְרְוֵיהוֹן גַּמְרִנוּן
עַד בְּעִירָא עַד כָּל דְּאִשְׁתְּכַח אַף כָּל קִרְוָיָא דְּאִשְׁתְּכַחָא אוֹקִידוּ בְנוּרָא:

כא

1 וְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קָיֵם בְּמִצְפְּיָא לְמֵימַר אֱנָשׁ מִנָּנָא לָא יִתֵּן בְּרְתֵּיהּ לְדְבִית בִּנְיָמִן לְאִתּוֹ:
2 וְאֲתָא עַמָּא לְבֵית אֵל וִיתִיבוּ תַמָּן עַד רַמְשָׁא קֳדָם יְיָ וְאָרִימוּ קָלְהוֹן וּבְכוּ בְּכִי סַגִּיא:
3 וַאֲמָרוּ לְמָא יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל הָוֹת דָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְמִסְנֵי יוֹמָא דֵין מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְטָא חַד:
4 וַהֲוָה מִיּוֹמָא דְבָתַר וְהֵי וְאַקְדִימוּ עַמָּא וּבְנוּ תַמָּן מַדְבְּחָא וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין:
5 וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַן דְּלָא סְלִיק בְּקָהֲלָא מִכָּל שִׁבְטָא דְיִשְׂרָאֵל לְקֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁבוּעָתָא
6 רַבְּתָא הָוֹת לְדְלָא סְלִיק לְקֳדָם יְיָ לְמֵימַר אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְאִתְנַחֲמוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל דְּבִית בִּנְיָמִן אֲחוּהוֹן וַאֲמַרוּ אִתְמְנַע יוֹמָא דֵין שִׁבְטָא חַד מִיִּשְׂרָאֵל: מַה
7 נַעְבִּיד לְהוֹן לְדְאִשְׁתְּאַרוּ לְנְשִׁין וַאֲנַחְנָא קַיְמְנָא בְּמֵימְרָא דְיְיָ בְּדִיל דְּלָא לְמִתַּן לְהוֹן
8 מִבְּנָתָנָא לְנְשִׁין: וַאֲמַרוּ מַן חַד מִשִּׁבְטַיָא דְיִשְׂרָאֵל דְּלָא סְלִיק לְקֳדָם יְיָ לְמִצְפְּיָא וְהָא לָא
9 אִתָּא אֱנָשׁ לְמַשְׁרִיתָא מִיבֵּשׁ גִּלְעָד לְקָהֲלָא: וְאִתְמְנִיאוּ עַמָּא וְהָא לֵית תַּמָּן אֱנָשׁ מִיְּתְבֵי
יָבֵשׁ גִּלְעָד: וְשַׁלְחוּ תַמָּן כְּנִשְׁתָּא תְּרֵי עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא מְרֵי חֵילָא וּפַקִּידוּ יָתְהוֹן
11 לְמֵימַר אִזְלוּ וְתִמְחוֹן יַת יְתְבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְנָשַׁיָּא וְטַפְלָא: וְדֵין פִּתְגָמָא דִּי
12 תַעְבְּדוּן כָּל דְּכוּרָא וְכָל אִתְּתָא דְּיַדְעַת מִשְׁכַּבֵי דְכוּרָא תְּגַמְרוּן: וְאַשְׁכַּחוּ מִיְּתְבֵי יָבֵשׁ
גִּלְעָד אַרְבַּע מְאָה עוּלֵימָן בְּתוּלִין דְּלָא יְדָעָא גְּבַר מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא וְאֵיתִיאוּ יָתְהוֹן
לְמַשְׁרִיתָא לְשִׁילוֹ דִּי בְּאַרְעָא דִכְנָעַן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reſpexerunt & verterunt ad deſertũ ad petrã Rimon ſexcentũ vir, & 47
ſederunt in petra Rimon quatuor menſes. Et homo Iſrael redierunt ad 48
filios Binjamin, & percuſſerunt eos ad verbũ gladii, ex urbib⁹ eorum
conſumpſerunt eos uſq; ad jumentum, uſq; ad omne quod inventum eſt:
etiã omnes urbes quæ inventæ ſunt incenderunt in igne.

CAP. XXI.

Et homo Iſrael juravit in Miſzpeia ad dicendum: Homo ex nobis, non 1
dabit filiam ſuam iis qui dom⁹ Binjamin in uxorẽ. Et venit popul⁹ ad 2
Bethel, & ſederunt ibi uſq; ad veſperũ ante Dñm, & extulerunt vocẽ ſuã,
& fleverũt fletũ multũ. Et dixerunt: Quare Dñe De⁹ Iſrael fuit hoc in Iſ- 3
ſrael ad deficiendũ die hãc ex Iſrael tribũ unã? Et fuit à die qui poſt illũ, 4
& anticipaverunt popul⁹, & ædificaverunt ibi altare, & aſcendere fece-
runt holocauſta, & oblationes ſanctitatũ. Et dixerunt filii Iſrael: Quiſquis 5
non aſcendit in concilio ex *omni tribu* Iſrael ab-ante Dñm: nam jura-
mentum magnum fuit, erga qui non aſcendit ad ante Dñm ad Maſz-
peia ad dicendum, Occidi occidetur. Et pœnitentiâ ducti ſunt filii Iſrael 6
ſuper dom⁹ Binjamin fratres eorum, & dixerunt, Diminuta eſt die hac tri-
bus una ex Iſrael. Quid faciem⁹ eis, iis qui relicti ſunt ad uxores? et nos 7
juravim⁹ in dicto Dñi, ut quòd non ad dandum illis ex filiab⁹ noſtris in
uxores. Et dixerunt: Quis unus ex tribubus Iſrael qui non aſcendit ad- 8
ante Dominum ad Miſzpeia? & ecce non venit homo ad caſtra ex Jabes
Gilghad ad concilium. Et numerati ſunt populus, & ecce non erat ibi 9
homo ex habitatorib⁹ Jabes Gilghad. Et miſeruut eò congregatio duode- 10
cim mille virum ex accinctis virtutis, & juſſerunt eos ad dicendum: Ite
& delete habitatores Jabes Gilghad ad verbum gladii, & mulieres & par-
vulũ. Et hoc verbum quod facietis: Omnem maſculum, & omnem fœmi- 11
nam quæ cognovit concubitũ maſculi, conſumetis. Et invenerunt ex habi- 12
tatorib⁹ Jabes Gilghad quadringentas puellas virgines, quæ non nove-
rant virum *concubitu* maſculi; & adduxerunt eas ad caſtra ad Silo quæ
in terra Chenaghan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

47 *ܘܐܙܠܘ ܗܠܝܢ ܕܫܬܝܬܐ ܠܡܕܒܪܐ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܕܪܡܘܢ ܘܐܬܒܢܘ ܒܟܐܦܐ ܕܪܡܘܢ ܐܪܒܥ ܝܪܚܐ ܘܫܬܐ ܘ

ספר שופטים : כא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

qui Binjamin filios ad sunt locuti & ,cœtus omnis Miserúntque

13 וַיִּשְׁלְחוּ כָּל־הָעֵדָה וַיְדַבְּרוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן אֲשֶׁר
eſt reverſus Et .pacem eis vocaverunt & : Rimmon petra in

14 בְּסֶלַע רִמּוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם שָׁלוֹם: וַיָּשָׁב
quas uxores eis dederunt & ,illo tempore in Binjamin

בִּנְיָמִן בָּעֵת הַהִיא וַיִּתְּנוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר
.ſic eis *invenerunt* non & :Ghilhad Jabes mulieribus ex vivificaverant

חָיּוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וְלֹא־מָצְאוּ לָהֶם כֵּן:
fracturam DOMINUS fecit quia, Binjamin pœnituit populum Et

15 וְהָעָם נִחָם לְבִנְיָמִן כִּי עָשָׂה יְהוָה פֶּרֶץ
Quid : cœtus ſeniores Dixerúntque .Iſrael tribubus in

16 בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי הָעֵדָה מַה־
.mulier Binjamin de eſt deleta quia ? uxoribus relictis faciemus

נַּעֲשֶׂה לַנּוֹתָרִים לַנָּשִׁים כִּי־נִשְׁמְדָה מִבִּנְיָמִן אִשָּׁה:
deleatur non & , Binjamin *evaſionis* hæreditas : dixerunt Et

17 וַיֹּאמְרוּ יְרֻשַּׁת פְּלֵיטָה לְבִנְיָמִן וְלֹא־יִמָּחֶה
eis dare *poterimus* non nos Et .Iſrael de tribus

שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲנַחְנוּ לֹא־נוּכַל לָתֵת לָהֶם
, Iſrael filii juraverunt quia ; noſtris filiabus de uxores

18 נָשִׁים מִבְּנוֹתֵינוּ כִּי־נִשְׁבְּעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
: dixerunt Et .Binjamin ipſi uxorem *dans* Maledictus : dicendo

19 לֵאמֹר אָרוּר נֹתֵן אִשָּׁה לְבִנְיָמִן: וַיֹּאמְרוּ
aquilone ab qui ,*dies in diebus* à Siloh in DOMINI *tripudium* Ecce

הִנֵּה חַג־יְהוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים יָמִימָה אֲשֶׁר מִצְּפוֹנָה
Bethel è *aſcendentem altam* viam ad , Solis ortu , Bethel ipſi

לְבֵית־אֵל מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ לִמְסִלָּה הָעֹלָה מִבֵּית־אֵל
filiis præceperunt Et .Lebonah ipſi meridie à & , Sechem ad

שְׁכֶמָה וּמִנֶּגֶב לִלְבוֹנָה: וַיְצַו אֶת־בְּנֵי
: *vicebitis* Et .vineis in *inſidiabimini* & ,Ite : dicendo ,Binjamin

20 בִנְיָמִן לֵאמֹר לְכוּ וְאָרַבְתֶּם בַּכְּרָמִים: וּרְאִיתֶם
, choris in *agendas choreas ad* Siloh filiæ fuerint egreſſæ ſi ecce &

וְהִנֵּה אִם־יֵצְאוּ בְּנוֹת שִׁלוֹ לָחוֹל בַּמְּחֹלוֹת
ſuam uxorem unuſquiſque vobis *rapietis* & ,vineis ex *exibitis* &

21 וִיצָאתֶם מִן הַכְּרָמִים וְחִטַּפְתֶּם לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ
venerint cùm ,erit Et .Biniamin terram *ibitis* & ; Siloh filiabus de

מִבְּנוֹת שִׁלוֹ וַהֲלַכְתֶּם אֶרֶץ בִּנְיָמִן: וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ
dicemus & ,nos *ad* jurgandum ad ,earum fratres vel ,earum patres

22 אֲבוֹתָם אוֹ אַחֵיהֶם לָרִיב אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ
unuſquiſque accepimus non quia ,eorum *noſtri* Miſeremini : eos ad

אֲלֵיהֶם חָנּוּנוּ אוֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ
tempus juxta ,eis dediſtis vos non quia ; bello in ſuam mulierem

אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם כָּעֵת
uxores tulerúntque : Binjamin filii ita Fecerúntque .*delinquetis*

23 תֶּאְשָׁמוּ: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים
ſunt reverſi & ,abierunt & : rapuerunt quas *agentibus choreas* de ſuum numerũ

לְמִסְפָּרָם מִן־הַמְחֹלֹת אֲשֶׁר גָּזָלוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ
.eis in habitaverunt & , urbes ædificaverunt & , ſuã hæreditatẽ ad

אֶל־נַחֲלָתָם וַיִּבְנוּ אֶת־הֶעָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶם:
,ſuã tribũ ad unuſquiſque , illo tempore in Iſrael filii inde abierunt Et

24 וַיִּתְהַלְּכוּ מִשָּׁם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא אִישׁ לִשְׁבְטוֹ
.ſuã hæreditatẽ ad unuſquiſque inde ſunt egreſſi & : ſuã familiam ad &

וְלִמִשְׁפַּחְתּוֹ וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ:
rectum unuſquiſque : Iſrael in rex non illis diebus In

25 בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר
,faciebat ,ſuis oculis in

בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה:

13 Miſeruntq; nuntios ad filios Benjamin, qui erant in petra Remmon, & præceperunt eis, ut eos ſuſciperent in pace. 14 Venerúntq; filii Benjamin in illo tempore, & datæ ſunt eis uxores de filiabus Jabes Galaad : alias autem non repererunt, quas ſimili modo tra- 15 derent. Univerſúſq; Iſrael valdè doluit, & egit pœnitentiam ſuper interfectione unius 16 tribûs ex Iſrael. Dixerúntque majores natu ; Quid faciemus reliquis, qui non acceperunt uxores ? omnes in Benjamin fœminæ cõciderunt, Et magnâ nobis curâ, ingentíque ſtudio providendum eſt, ne una tribus deleatur ex Iſrael. Filias enim noſtras eis dare non poſſumus, conſtricti juramento & maledictione, quâ diximus ; Maledictus qui dederit 17 de filiabus ſuis uxorem Benjamin. Ceperúntque conſilium, atque dixerunt ; Ecce ſolennitas Domini eſt in Silo anniverſaria, quæ ſita eſt ad Septentrionem urbis Bethel, & ad Orientalem plagam viæ, quæ de Bethel tendit ad Sichimam, & ad Meridiem oppidi Lebona. Præceperúntque filiis Benjamin, atque dixerunt ; Ite, & latitate in vineis. Cúmque videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere, exite repentè de vineis, & rapite ex eis ſinguli uxores ſingulas, & pergite in terram Benjamin. Cúmque venerint patres earum, ac fratres, & adverſùm vos queri cœperint, atque jurgari, dicemus eis ; Miſeremini eorum: non enim rapuerunt eas jure bellantium atque victorum, ſed rogantibus ut acciperent, non dediſtis, & à veſtra parte peccatum eſt. 23 Fecerúntque filii Benjamin, ut ſibi fuerat imperatum: & juxta numerum ſuum, rapuerunt ſibi de his quæ ducebant choros, uxores ſingulas : abierúntq; in poſſeſſionẽ ſuã, ædificantes urbes, & habitantes in eis. Filii quoque Iſrael 24 reverſi ſunt per tribus & familias in tabernacula ſua. In diebus illis non erat rex in Iſrael: ſed unuſquiſque, quod ſibi rectum videbatur, hoc faciebat.

13 Καὶ (ϑ)ἀπέςειλαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καὶ ἐλάλησ (ι)πρὸς τοὺς υἱὸς Βενιαμὶν ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμών, καὶ ἐκάλεσ αὐτοὺ εἰς εἰρήνλω. 14 Καὶ (κ) ἐπέςρεψε Βενιαμὶν πρὸς τὲς υἱὸς Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν (λ) αὐτοῖς ci υἱοὶ Ισραὴλ τὰς γυναῖκας ἃς ἐζωογόησ ἀπὸ τῆς Συριέρων Ἰαβὶς Γαλαάδ· 15 καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς (μ) ὅτω. Καὶ ὁ λαὸς (ν) παρεκλήϑη ὅτι τῷ Βενιαμὶν, ὅτι ἐποίησε χύσεις διάκοπὴν ἐν τῇ φυλαῖς Ισραήλ. Καὶ (ξ) 16 εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τ συναγωγῆς, Τί ποιήσωμεν (ξ) τοῖς καταλοίποις εἰς γυναῖκας; ὅτι (ο) ἠφανίϑη ἀπὸ Βενιαμὶν γυνή. Καὶ εἶπαν, (π) 17 Κληρονομία διασωζομένων τ Βενιαμὶν καὶ ὐκ ἐξαλειφϑήσε (ρ) φυλὴ ἀπὸ Ἰσραήλ, (σ) Ὅτι ἡμεῖς ὐ δυνησόμϑα δοῦναι αὐτοῖς 18 γυναῖκας ἀπὸ τ Συγατέρων ἡμῶν, ὅτι ὠμοσάμϑν (τ) ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Επικατάρατος ὁ διδὺς γυναῖκα τῷ Βενιαμίν. Καὶ 19 (υ) εἶπαν, Ἰδὺ δὴ ἑορτὴ κυρίε ἐν Σηλὼμ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἣ ὅτιν ἀπὸ Βορρᾶ τ Βαϑὴλ, κατ' ἀνατολὰς ἡλίε (φ) ὁδὸν τ ὁδῦ τ ἀναβαινύσης ἀπὸ Βαϑὴλ εἰς Συχὲμ, καὶ ἀπὸ 20 Νότε (χ) τ Λεβωνᾶ. Καὶ ἐνετείλαλο τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν, λέγονλες, (ψ) Πορεύεϑε καὶ 21 ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι, Καὶ ὄψεϑε, καὶ ἰδὺ, (ω) ἐὰν ἐξέλθωσιν αἱ δυγατέρες τ (α)οἰκέντων Σηλὼ χορεύειν ἐν τοῖς χοροῖς, καὶ ἐξεγεύσεϑε (β)ἐκ τ ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσα (γ) αὐτοῖς ἀνὴρ γυναῖκα ἀπὸ τῆς Συγατέρων (δ) Σηλὼμ, καὶ πορεύεϑε εἰς γῆν Βενιαμίν. Καὶ ἔσαι ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες 22 αὐτ ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ κρίνεσ πρὸς (ε) ἡμᾶς, καὶ ἐρῦμϑν (ζ) αὐτοῖς, Ἔλεϑ ποιήσατε ἡμῖν αὐτὰς, ὅτι ὐκ ἐλάβομϑν ἀνὴρ γυναῖκα αὐτῦ (η)ἐν τῇ πολέμῳ, ὅτι ὐχ ὑμεῖς ἐδώκατε (ϑ)αὐτοῖς, ὡς κλῆϱ ϑ πλημμελήσατ. 23 Καὶ ἐποίησ ὕτως οἱ υἱοὶ Βενιαμίν· καὶ ἔλαβον γυναῖκας (ι) εἰς ἀριϑμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς χορεύσεων ὧν ἥρπασ. καὶ ἐπορεύϑησ, καὶ ἀπέςρεψαν εἰς τ κληρονομίαν αὐτ· καὶ ᾠκοδόμησ (κ)τὰς πόλις, καὶ ἐκάϑισ ἐν αὐταῖ. Καὶ 24 ἐξεπορεύϑησ ἐκεῖϑεν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς (λ) φυλὴν αὐτ καὶ εἰς (μ)συγγένειαν αὐτ· καὶ (ν) ἐξῆλϑεν ἐκεῖϑεν ἀνὴρ εἰς τ κληρονομίαν αὐτ. (ξ) Ἐν τῇ τ ἡμέραις ἐκείναις ὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· (ο) ἀνὴρ τὸ ἀρεσὲς ἐνώπιον αὐτ ἐποίει.

Τέλ ϑ τῶν Κειτῶν.

MS. A. (ϑ)ἀπέςειλεν (ι)πρὸς Βενιαμὶν τ ἐν (κ)ἀπέςρεψεν (λ)αὐτοῖς τὰς γυναῖκας αἳ ἦσαν ἐκ τῆς γυναικῶν Ἰαβὶς (μ)ὅτως. (ν)παρεκλήϑη τῷ (ξ)εἶπαν (ο)πρὸς τοῖς καταλοίποις εἰς (ο) ἠφάνισαι ἐκ τῆ Βενιαμὶν (π) Κληρονομία * κληρονομία διασωζόμνη τῷ Βενιαμὶν· καὶ ὁ μὴ ἐξαλειφϑῆ (ρ) ἐξ (σ)Καὶ ἡμεῖς (τ)οἱ υἱοὶ (υ)ἐπαν, Ἑορτὴ τῷ κυρίῳ ἐν Σηλὼ (φ) ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινύσῃ ἐκ Βαϑὴλ εἰς Σηκιμα, (χ)τῦ Λιβάνε ἀ Λεβωνᾶ. (ψ)Διέλϑατε καὶ ἐνεδρεύσατε (ω)ὡς ἂν (α) κρύπτων Σηλὼ ἐν Σηλὼ χορεῦσαι ἐν χορεῖς, (β) ἀπὸ τῆς (γ) ἀνὴρ ἑαυτοῖς γυναῖκα ἀπὸ (δ) Σηλὼ, καὶ ἀπῆλϑατε εἰς (ε)ὑμᾶς, (ζ)πρὸς αὐτὸν, Ἐλεήσα) αὐτὸν, ὅτι (η) ἐν τῷ πολέμῳ· ὃ ὐ δὸ ὑμεῖς (ϑ) αὐτοῖς καὶ ἀ καιρὸν πλημμελήσατε. (ι) ἔϑ ἀπὸ ἀνὴρ· ἀπὸ τ χορδυσῶν ἢ ἁρπαγῆς, καὶ ἀπέςρεψαν ὅτι ἀ κληρονομία (κ) ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησ ἐν (λ) ἀ φυλῇ (μ) ἀ συγγένειαν (ν) αὐτῦ. (ξ) Ἐν ἀ (ο)ἀνὴρ ἔναντι τὸ ἀρεσὲς ἐν ὀφϑαλμοῖς αὐτ ἐποίει. Κειτά.

13 Et miſit univerſa Synagoga, & locuti ſunt ad filios Benjamin in petra Rhemmon : & vocaverunt eos in pace. Et reverſus Benjamin 14 ad filios Iſrael in tempore illo: & dederunt eis filii Iſrael mulieres, quas vivificaverunt de filiabus Jabis Galaad. Et placuit eis ſic. Et 15 pœnituit populum ſuper Benjamin : quoniam fecerat Dominus ſciſſuram in tribubus Iſrael. Et 16 dixerũt ſeniores Synagogæ. Quid faciemus reſiduis in uxoribus ? quoniam delecta eſt de Benjamin mulier. Et dixerunt, (g) Hæreditas ſuperſtitum de Benjamin: & non delebitur tribus de Iſrael : 17 Quoniam non non poterimus dare eis uxores de filiabus noſtris : 18 quoniam juravimus in filios Iſrael, dicentes ; Maledictus qui dederit uxorem ipſi Benjamin. Et 19 dixerunt, Ecce nunc ſolennitas Domini in Silo ex diebus in dies, quæ eſt ab Aquilone ipſius Bethel, ab Ortu Solis ſuper viam aſcendentem à Bethel in Sychem, & ab (h) Auſtro ipſius Lebona. Et 20 mandaverunt filiis Benjamin, dicentes ; Ite, & inſidiamini in vineis : Et aſpicietis: & ecce, ſi exierint filiæ habitantium Selo ducere choreas in choris, & exite tote è vineis, & rapite vobis 21 ipſis, vir mulierem de filiabus Selo : & ite in terram Benjamin. Et 22 cùm, quando venerint patres earũ, vel fratres earum contendere in judicio ad nos, & dicemus eis ; (i) Miſericordiam facite nobis eas, quoniã non cepimus vir uxorem ſuam in bello : quia non vos dediſtis eis: (k) ſicut ſors, deliquiſtis. Et fecerunt ſic filii Benjamin: 23 & ceperunt mulieres ad numerum ſuum de choreas agentibus, quas rapuerunt. Et iverunt, & reverterunt ad hæreditatem ſuã, & ædificaverunt civitates, & habitaverunt in eis. Et obambulaverũt 24 indè filii Iſrael in tempore illo, vir ad tribum ſuam, & ad cognationem ſuam : & exierunt indè vir ad hæreditatem ſuam. In diebus autem illis non erat rex in Iſrael: vir, quod rectum coram ſe, faciebat.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וּשְׁלַחוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא וּמַלִּילוּ עִם בְּנֵי בִנְיָמִן דִּי בְּכֵיף רִמּוֹן וְקָרוּ לְהוֹן מִלִּין דְּשָׁלֵם : וְתָבוּ 13
בְּנֵי בִנְיָמִן בְּעִדָּנָא הַהִיא וְיַהֲבוּ לְהוֹן נְשִׁין דְּקַיְמוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וְלָא סַפִּיקוּ לְהוֹן כֵּן : 14
וְעָטָא אִתְנַחָמוּ עַל דְּבֵית בִּנְיָמִן אֲרֵי עֲבַד יְיָ תְּרֵעָתָא בְּשִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַרוּ סָבֵי 15 16
כְנִשְׁתָּא מַה־נַעְבִּיד לְאִשְׁתָּאֲרוּ לְנְשִׁין אֲרֵי פְּסַקַת מִדְּבֵית בִּנְיָמִן אִתְּתָא : וַאֲמַרוּ יְרוּתַת 17
שׁוּבְתָּ לְבְנֵי בִנְיָמִן וְלָא יִתְמְחֵי שִׁבְטָ מִיִּשְׂרָאֵל : וַאֲנַחְנָא לָא נְכוֹל לְמִתַּן לְהוֹן נְשִׁין מִבְּנָתָנָ 18
אֲרֵי קַיְמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵמַר לִיט דִּי יִתֵּן אִתְּתָא לְדֵבִית בִּנְיָמִן : וַאֲמַרוּ הָא חַגָּא קֳדָם יְיָ 19
בְּשִׁלוֹ מְזַמַּן מוֹעֵד לְמוֹעֵד דִּי מִצְּפוּנָא לְבֵיתְאֵל מַדְנַח שִׁמְשָׁא לְכִבְשָׁא דְּסָלִיק מִבֵּית אֵל 20
לְשִׁכֶם וּמִדְּרוֹמָא לְלִבוֹנָתָא : וּפַקִּידוּ יָת בְּנֵי בִנְיָמִן לְמֵמַר אִזְלוּ וְתִכְמְנוּן בְּכַרְמַיָּא : וְתֶחֱזוּן 21
וְהָא אִם יִפְּקוּן בְּנָת שִׁילֹה לְמֵחַן בְּחִנָּנַיָּא וְתִפְּקוּן מִן כַּרְמַיָּא וְתַחְטְפוּן לְכוֹן גְּבַר אִתְּתֵיהּ
מִבְּנָת שִׁילֹה וְתֵהָכוּן לְאַרְעָא שִׁבְטָא דְבִנְיָמִן : וִיהֵי אֲרֵי יֵיתוֹן אֲבָהָתְהוֹן אוֹ אַחֵיהוֹן לְמֵדַן 22
קֳדָמָנָא וְנֵימַר לְהוֹן חַנִּינוּן לְהוֹן אֲרֵי לָא סַפֵּקְנָא לְמִתַּן גְּבַר אִתְּתֵיהּ בְּקְרָבָא אֲרֵי לָא
אַתּוּן יְהֵבִין לְהוֹן כְּעִדָּן פּוֹן תְּחוֹבוּן : וַעֲבַדוּ כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן וְנָסִיבוּ נְשִׁין לְמִנְיָנֵיהוֹן מִן חִנָּנַיָּא 23
דִּי אֲנָסוּ וַאֲזָלוּ וְתָבוּ לַאֲחַסָּנְתְּהוֹן וּבְנוֹ יָת קִרְוַיָּא וִיתִיבוּ בְּהוֹן : וְהָלִיכוּ מִתַּמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 24
בְּעִדָּנָא הַהִיא גְּבַר לְשִׁבְטֵיהּ וְלִזְרְעִיתֵיהּ וּנְפָקוּ מִתַּמָּן גְּבַר לַאֲחַסָּנְתֵּיהּ : בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן 25
לֵית מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל גְּבַר דְּכָשֵׁר בְּעֵינוֹהִי יַעְבֵּד :

Et miſerunt omnis congregatio, et locuti ſunt cum filiis Binjamin qui in 13
petrâ Rimon, et clamaverunt illis allocutiones pacis Et redierunt filii Bin- 14
jamin in opportunitate illâ, et dederunt illis mulieres quas vivificarunt ex
mulieribus Jabes Gilghad, et non ſuffecit illis ſic. Et populus ſunt com- 15
paſſi ſuper domus Binjamin, quòd fecit Dominus fracturam in tribubus Iſ-
rael. Et dixerunt ſenes congregationis: Quid faciemus iis, qui relicti ſunt 16
ad mulieres ? quoniam defecit ex domus Binjamin uxor ? Et dixerunt : 17
Poſſeſſio evaſionis *filiis* Binjamin, & non delebitur tribus ex Iſrael. Et nos 18
non poterimus ad dandum illis mulieres ex filiabus noſtris ; quoniam ju-
raverunt filii Iſrael ad dicendũ: Maledictus qui dabit uxorẽ domui Binja-
min. Et dixerunt: Ecce feſtum ante Dominum in Siloh à tempore ſolenni- 19
tatis ad ſolennitatem, quæ â Septentrione Bethel ortu Solis, ad ſtratam quæ
aſcendit à Bethel ad Sechem, & à meridie Libona. Et juſſerunt filios Bin- 20
jamin ad dicendum: ite & inſidiabimini in vineis. Et aſpicietis, & ecce ſi 21
exierint filiæ Siloh ad feriandum in feſtis, et exibitis ex vineis, et rapietis
vobis vir uxorem ſuam ex filiabus Siloh, & ducetis eas ad terram tribus
Binjamin. Et erit quòd venient patres earum aut fratres earum ad judi- 22
candum ante nos, et dicemus eis : Compaſſi ſumus illis, quia non ſuffeci-
mus ad dandum eis viro uxorem ſuam in bello ; namque non vos dantes
eis, juxta tempus, ne fortè peccetis. Et fecerunt ſic filii Binjamin, & acce- 23
perunt mulieres ad numeros eorum ex choreis, quas rapuerunt; & iverunt
& redierunt ad poſſeſſiones ſuas : & ædificaverunt urbes, & ſederunt in
illis. Et abierunt inde filii Iſrael in tempore illo vir ad tribum ſuam & ad 24
proſapiam ſuam, & exierunt inde vir ad poſſeſſionem ſuam. In diebus illis 25
non erat rex in Iſrael : vir quòd rectum in oculis ſuis faciet.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܫܕܪ ܟܠ ܥܡܐ ܘܡܠܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܠܟܘܢ ܘܫܠܡܐ ܠܒܝܬܟܘܢ ܘܫܠܡܐ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܀
14 ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܗܝ ܥܕܢܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܕܚܝܘ ܡܢ ܢܫܝ ܝܒܫ ܓܠܥܕ ܘܠܐ ܫܟܚ ܠܗܘܢ ܀
15 ܘܢܚܡ ܥܡܐ ܠܒܢܝܡܝܢ ܕܥܒܕ ܝܗܘܐ ܫܒܛܐ ܒܝܫܪܝܠ ܀ ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
16 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
17 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
18 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
19 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
20 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
21 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
22 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
23 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
24 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀
25 ܘܐܡܪ ܣܒܝ ܥܡܐ ܡܐ ܢܥܒܕ ܠܫܪܝܕܐ ܠܡܢ ܢܬܪ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܀

13 * Tum mittentes universus populus, dixerunt, precatique sunt salutem Benjamin qui erat in rupe Remmon. Sic venit Benjamin tunc
14 temporis, dederúntq; eis mulieres quas vivas servaverant ex mulieribꝰ JabisGelaad, sed non
15 suffecerunt eis. Et doluit populus propter Benjamin, eò quòd feciſſet Dominus ruptu-
16 ram in tribubus Iſraelis. Dixerúntque se-niores populi, Quid faciemus iis qui relicti
17 sunt ſine uxoribus, his *nimirum* qui reſtant, quandoquidé conſumptæ ſunt mulieres Ben-
18 jaminis? (Dixerunt enim conſervandum eſ-se reliquum Benjaminem, nec interire *debere* tribum ex Iſraele.) Nos ſiquidem nequi-
19 mus dare illis uxores è filiabus noſtris: ju-raverant enim Iſraelitæ, ac dixerant; Male-dictus ſit qui dederit uxorem Benjamini. Tan-dem dixerunt; Ecce feſtum Domini de tem-pore in tempus celebratur in Silo, ab Aqui-lone Beth-il, ad Orientem ſolem ſemitæ quæ aſcendit à Beth-il ad Sechim, à Meridie Le-bonæ. Præceperunt ergò filiis Benjamin, &
20 dixerunt eis; Ite, inſidiamini in vineis: Et
21 cùm videritis exiiſſe de filiabus Silo ad pul-ſanda tympana, egredimini è vineis, & ra-pite vobis unuſquiſque uxorem ſuam ex filia-bus Silo, et abite in terram Benjamin. Quòd
22 ſi venerint patres earum, aut fratres earum a-pud nos litigaturi, dicemus eis; Miſeremini illorum, quia non duxerunt quiſque uxorem ſuam in eo bello: & quidem vos non dediſtis eas ipſis, ut peccetis. Fecerúntque ſic filii
23 Benjamin, & accipientes ſibi omnibus uxo-res è pulſantibus tympana, quas rapuerunt, reverſi ſunt & venerunt ad hæreditatẽ ſuam, & inſtauratis civitatibus habitârunt in illis.
24 Receperunt ſe quoque inde filii Iſrael eodem tempore, quiſque ad tribum ſuam & ad fami-liam ſuam, & exierunt inde quiſque ad hæ-reditatem ſuam.
25 Iis diebus non erat rex in Iſraele, & unuſquiſque quod ſibi placebat, id agebat.

Libri Judicum, qui Liber Sophtim vocatur ab Hebræis, finis.

Totus autem Liber iſte Sophtim redigitur ad verſus 433.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَأَرْسَلُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ جَمِيعُ ٱلسِّبْطِ إِلَى بَنِي بِنْيَامِينَ ٱلَّذِينَ فِي كَهْفِ رَامُونَ * يُسَلِّمُونَ عَلَيْهِمْ
14 وَيُؤَمِّنُوهُمْ * فَجَاءَ بَنُو بِنْيَامِينَ إِلَى ذٰلِكَ ٱلْمَكَانِ * وَزَوَّجُوهُمُ ٱلنِّسَاءَ ٱللَّوَاتِي بَقِينَ مِنْ نَابْلُوسَ
15 جِلْعَادَ * فَلَمْ تَكْفِهِمْ * وَنَدِمَ ٱلسِّبْطُ عَلَى بَنِي بِنْيَامِينَ * لِأَنَّ ٱلرَّبَّ أَهْلَكَ سِبْطًا مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي
16 إِسْرَائِيلَ * وَقَالَ مَشْيَخَةُ ٱلسِّبْطِ * مَا ٱلَّذِي نَصْنَعُ لِهٰؤُلَاءِ ٱلَّذِينَ بَقُوا وَلَيْسَ لَهُمْ نِسَاءٌ * لِأَنَّ نِسَاءَ
17 بَنِي بِنْيَامِينَ فَنِينَ كُلُّهُنَّ * فَقَالُوا * يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نُبْقِيَ عَلَى بِنْيَامِينَ * وَلَا نُهْلِكَ سِبْطًا
18 مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * أَمَّا نَحْنُ فَمَا نَقْدِرُ أَنْ نُزَوِّجَهُمْ مِنْ بَنَاتِنَا * لِأَنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ حَلَفُوا
19 وَقَالُوا * مَلْعُونٌ يَكُونُ كُلُّ مَنْ يُزَوِّجُ مِنْ بَنَاتِهِ ٱمْرَأَةً مِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ * وَقَالُوا * هُوَذَا نَعْمَلُ عِيدًا
لِلرَّبِّ فِي سِيلُوا * وَيَكُونُ مِنْ وَقْتٍ إِلَى وَقْتٍ عَنْ يَسَارِ بَيْتِ ٱلَ * فِي مَشَارِقِ ٱلشَّمْسِ فِي ٱلسَّبِيلِ
20 ٱلَّذِي يَصْعَدُ مِنْ بَيْتِ ٱلَ إِلَى ٱلَّذِي سَكَامَ عَنْ يَمِينِ لَبُونَا * وَأَمَرُوا بَنِي بِنْيَامِينَ وَقَالُوا لَهُمْ *
21 ٱذْهَبُوا وَٱكْمُنُوا فِي ٱلْكُرُومِ * وَإِذَا رَأَيْتُمْ بَنَاتِ سِيلُوا قَدْ خَرَجْنَ بِٱلطُّبُولِ وَٱلدُّفُوفِ * ٱخْرُجُوا
مِنَ ٱلْكُرُومِ * وَٱخْطَفُوا كُلُّ رَجُلٍ ٱمْرَأَةً مِنْ بَنَاتِ سِيلُوا * وَٱذْهَبُوا إِلَى أَرْضِ بِنْيَامِينَ * وَإِنْ
22 تَقَدَّمَ إِلَيْنَا آبَاؤُهُنَّ وَإِخْوَتُهُنَّ يُخَاصِمُونَكُمْ * نَقُولُ لَهُمْ * ٱرْحَمُوهُمْ لِأَجْلِنَا لِأَنَّنَا لَمْ نَأْخُذْ لِكُلِّ
وَاحِدٍ ٱمْرَأَةً فِي ٱلْحَرْبِ * لِأَنَّكُمْ لَمْ تُعْطُوهُنَّ إِيَّاهُمْ لِئَلَّا تَكُونَ عَلَيْكُمْ خَطِيَّةٌ * فَعَمِلَ بَنُو
23 بِنْيَامِينَ هٰكَذَا * وَأَخَذُوا نِسَاءً بِعَدَدِهِمْ مِنَ ٱلرَّاقِصَاتِ ٱلَّتِي خَطِفُوهُنَّ * وَذَهَبُوا وَرَجَعُوا إِلَى
نَصِيبِهِمْ * وَبَنَوُا ٱلْمُدُنَ وَسَكَنُوهَا * وَٱنْصَرَفَ بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ هُنَاكَ فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ * كُلُّ إِنْسَانٍ إِلَى
24 سِبْطِهِ وَعَشِيرَتِهِ وَخَرَجُوا * وَفِي تِلْكَ ٱلْأَيَّامِ لَمْ يَكُنْ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ مَلِكٌ * وَكَانَ كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ يَعْمَلُ
25 مَا يَحِبُّ *

13 Deinde miſerunt filii Iſrael, univerſus populus ad filios Benjamin qui erant in rupe Rimon, ſalutantes eos, fidemque eis
14 pollicentes. Venerunt igitur filii Benja-min ad locum illum, dediq; eis populus in matrimonium mulieres quæ ſupererant ex Neapoli Galaadis: at non ſuffecerunt
15 eis. Pœnituit autem populum de filiis Benjamin, eò quòd perdidiſſet Dominus tribum de tribubus Iſraelitarum. Et di-
16 xit ſenatus populi, Quid faciemus his qui remanſerunt, nec habeant uxores? omnes enim fœminæ filiorum Benjamin
17 occiſæ fuerunt. Et dixerunt, Oportet nos relinquere ſuperſtitem Benjamino, nec per-dere tribum de tribubus Iſraelis. Nos verò
18 non poſſumus eos jungere matrimonio cum filiabus noſtris: juraverant enim Iſraeli-tæ, & dixerant, Maledictus ſit quicunque copulaverit è filiabus ſuis uxorem cum
19 filiis Benjamin. Dixerunt ergò, En aſſeri-ſumus feſtum Domino in Silo, & cele-brabitur de tempore in tempus ad ævum Beth-el, ad Orientem ſolem, in ſemita que aſcendit à Beth-el ad Sechem, à dextera Lebonæ. Quare præceperunt fi-
20 liis Benjamin, & dixerunt eis, Ite, & in-ſidias parate in vineis: Et cùm videritis
21 filias Silo jam egreſſas cum tympanis & ſiſtris, egredimini è vineis, & rapite qui-libet vir uxorem è filiabus Silo, & ab-ducite eas in terram Benjamin. Quòd ſi
22 obtulerint ſe nobis patres aut fratres illarum conqueſturi de vobis, dice-mus ad eos, Miſeremini illorum, quia non ſervaverunt ſecum, dum fugerent, uxores ſuas: & ne timeatis pœnam ob cauſam juramenti, quoniam non eſtis vos qui eos matrimonio junxiſtis. Fecerũt ergò
23 filii Benjamin hujuſmodi opus, ſiſeq; ma-trimonio copulârunt cum fœminis quæ raptæ fuerunt è filiabus Silo; & re-verſi in terram hæreditatis ſuæ, reædi-ficârunt civitates, & coluerunt illas. Fi-
24 lii quoque Iſraëlis diſceſſerunt illinc eo-dem tempore, ſinguli ad cognationem, fa-miliam, & poſſeſſionem ſuam. In illis
25 etiam diebus non habebant Iſraëlitæ re-gem, et unuſquiſque ex eis faciebat quod libebat.

Libri Judicum finis.

Laus Deo in ſæcula ſæculorum.

רות : א

CAP. I. א

vir Abiitque .terra in fames fuit & ,judices *judicare* diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ
,ejus uxor & ipſe ,Moab *agris in peregrinandum ad* ,Jehudah Bethlehem de
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ
ejus uxoris nomen & ,Elimelech viri nomen Et .ejus *filii* duo &
2 וּשְׁנֵי בָנָיו : וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
Ephratæi Chilion & Machlon ejus filiorū duorum nomen & : Nahomi
נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים
.ibi fuerunt & ,Moab *agros* ſunt ingreſſique : Jehudah Bethlehem de
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם :
duo & ,ipſa remanſit & ; Nahomi vir Elimelech eſt Mortuuſque
3 וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֶר הִיא וּשְׁנֵי
unius nomen ; Moabitidas uxores ſibi *ulerum* Et .ejus filii
בָנֶיהָ : וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת
.annis decem fermè ibi manſeruntque :Ruth alterius nomen & ,Horpah
עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים :
remanſit Et .Chilion & ,Machlon ipſi ambo etiam ſunt mortui Et
5 וַיָּמֻתוּ גַּם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר
,ejus nurus & ,ipſa Surrexitque .ſuo marito à & *ſuis natis* duob' à mulier
הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ : וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ 6
viſitâſſet quòd ,Moab *agro* in audierat quia :Moab *agris* ex eſt reverſa &
וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד
è eſt egreſſa Et .panem eis dando ſuum populum Dominus
יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם : וַתֵּצֵא מִן־ 7
abierunt & :ſecum ejus nurus duæ & ,*ibi* erat quo loco
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָּׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה
duabus Nahomi Dixitque .Jehudah terram ad redeundo *via in*
בַּדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה : וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי 8
faciat :ſuæ matris domum in unaquæq; redite ,Ite :ſuis nuribus
כַלֹּתֶיהָ לְכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעַשׂ
,mortuis cum feciſtis quemadmodum ,miſericordiam vobiſcum Dñs
יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים
domo unaquæque ,requiem *invenite* & ,vobis Dominus Det .mecum &
9 וְעִמָּדִי : יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית
.fleverunt & ,ſuam vocem levaverunt & ,*eis dedit oſculum* & ,ſui viri
אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה :
Dixitque .tuum populum ad revertemur tecum Quia :ei Dixeruntque
10 וַתֹּאמַרְנָה לָהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ :
11 mihi ultrà Nàquid?mecũ *ibitis* quid ut:meæ filiæ Revertimini:Nahomi
נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד־לִי
,meæ filiæ Revertimini *? viros in* vobis ſint *&,meis viſceribus in* filii
בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים : שֹׁבְנָה בְנֹתַי 12
etiam ,ſpes mihi Eſt ,*dixi quia* :viro *eſſe ab* ſenui quia ,ite
לֵכְן כִּי־זָקַנְתִּי מֵהְיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם
,filios *peperi* etiam & ,viro nocte hac *fui*
הָיִיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים :

Verſio VUL. LAT.

Liber RUTH.

CAPUT I.

1 IN diebus uni' judicis, quando judices præerant, facta eſt fames in terra. Abiitque homo de Bethlehem Juda, ut peregrinaretur in regione Moabitide, cum uxore ſua ac duobus
2 liberis. Ipſe vocabatur Elimelech, & uxor ej' Noemi: & duo filii, alter Mahalon, & alter Chelion, Ephrathæi de Bethlehem Juda. Ingreſſique regionem Moabitidem, mora-
3 bantur ibi. Et mortu' eſt Elimelech marit' Noemi: remanſitq; ipſa cũ filiis. Qui acceperunt uxores Moabitidas, quarũ una vocabatur Orpha, altera verò Ruth. Manſeruntq; ibi
4 decem annis. Et ambo mortui ſunt, Mahalon videlicèt & Chelion: remanſitq; mulier orbata duobus liberis ac mari-
6 to. Et ſurrexit ut in patriã pergeret, cũ utraq; nuru ſua, de regione Moabitide: audierat enim quòd reſpexiſſet Dñs populũ ſuũ, & dediſſet eis eſcas.
7 Egreſſa eſt itaq; de loco peregrinationis ſuæ, cum utraque nuru: & jam in via revertendi
8 poſita in terram Juda, Dixit ad eas; Ite in domũ matris veſtræ, faciat vobiſcũ Dñs miſericordiam, ſicut feciſtis cũ mortuis
9 & mecũ. Det vobis invenire requiẽ in domib' virorũ, quos ſortituræ eſtis. Et oſculata eſt eas. Quæ elevatâ voce flere
10 cœperunt, Et dicere; Tecum
11 pergemus ad populũ tuũ. Quibus illa reſpondit; Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum? num ultrà habeo filios in utero meo, ut viros ex me
12 ſperare poſſitis? Revertimini filiæ meæ, & abite: jam enim ſenectute confecta ſum, nec apta vinculo conjugali. Etiam ſi poſſem hâc nocte concipere, & parere filios,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Ρ Ο Υ Τ Θ.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἐγένετο(α) ἐν τῷ κρίνειν τοὺς κριτὰς, καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ. καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ (β) Ἰούδα τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ Μωὰβ, αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ
2 δύο υἱοὶ αὐτοῦ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, (γ) Ἐλιμέλεχ· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, (δ) Νωεμὶν· καὶ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ, Μαελὼν, καὶ (ε) Χελαιὼν, Ἐφραθαῖοι ἐκ Βηθλεὲμ τῆ Ἰούδα. καὶ ἦλθοσ εἰς ἀγρὸν Μωὰβ, καὶ ἦσ ἐκεῖ.
3 Καὶ ἀπέθανεν (ζ) Ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τ (η) Νωεμὶν, καὶ κατῳκίσθη αὐτὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐ-
4 τ. Καὶ ἐλάβοσ ἑαυτοῖς γυναῖκας Μωαβίτιδας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ὀρφὰ· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Ῥούθ. καὶ κατῴκησ ἐκεῖ ὡς ἔτη δέκα.
5 Καὶ (θ) ἀπέθανον καὶ γε ἀμφότεροι Μαελὼν καὶ (ι) Χελαιών· καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ
6 τῶν ἀνδρῶν αὐτ, καὶ ἀπὸ τ δύο υἱῶν αὐτ. Καὶ ἀνέστη αὐτὴ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτ, καὶ (κ) ἀπε-
στρέψαν ἐκ ἀγροῦ Μωὰβ, ὅτι (λ) ἤκουσεν ἐν ἀγρῷ Μωὰβ ὅτι ἐπεσκέψατο κύριοσ τ λαὸν
7 αὐτοῦ, δοῦναι αὐτοῖς ἄρτον. Καὶ (μ) ἐξῆλθεν ἐκ τ τόπου ὗ (ν) ἦν ἐκεῖ, καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐ-
τ μετ' αὐτ· καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ὑπο-
8 στρέψαι (ξ) εἰς τ γῆν Ἰούδα. Καὶ εἶπε (ο) Νωεμὶν τ δυσὶ νύμφαις αὐτ, (π) Πορεύεσθε δή, ἀποστράφητε (ρ) ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτ. ποιήσαι κύριοσ μεθ' ὑμῶν ἔλεον, καθὼσ ἐ-
ποιήσατε μετ τ τεθνηκότων καὶ μετ' ἐμοῦ· (σ)
9 Δῴη κύριοσ ὑμῖν καὶ εὕρητε ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτ. καὶ κατεφίλησεν αὐτάς. καὶ ἐπῆραν τ φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσ.
10 Καὶ εἶπαν αὐτῇ, Μετὰ σοῦ (τ) ἐπιστρέψομεν
11 εἰς τ λαόν σου. Καὶ εἶπε (υ) Νωεμὶν, Ἐπι-
στράφητε δή θυγατέρες (φ) μου· καὶ ἵναλί πορεύ-
εσθε μετ' ἐμοῦ; μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
12 μου, καὶ ἔσον ὑμῖν εἰς ἀνδρας; Ἐπιστράφητε δή θυγατέρες μου, δίοτι γεγήρακα τοῦ μὴ ᾖ ἀνδρί. ὅτι εἶπα, Ὅτι δὴ μοι ὑποστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ, καὶ τέξομαι υἱούς·

MS. A. Ῥούθ. (α) ἐν τ ἡμέρας ἐν τῷ (β) τ Ἰούδα (γ) Ἀλιμέλεχ· (δ) Νοομεὶν· (ε) Χελεών, (ζ) Ἀλιμέλεχ (η) Νοεμμεὶ, (θ) ἀπέθανεν ἀμφότεροι (ι) Χελεών· (κ) ἐπέστρεψαν (λ) ἤκουσαν (μ) ἐξῆλθαν (ν) ἦσ ἐκεῖ, (ξ) εἰς γῆν (ο) Νοεμμεὶ (π) Πορεύσθε δή, (ρ) δὴ ἑκάστη εἰς τ οἶκον τ πατρὸς αὐτ. (σ) Δῴη (τ) ὑποστρέψομεν (υ) Νοομμεὶν, (φ) μου, πορεύσθε· καὶ ἵναλί

RUTH.

CAP. I.

1 ET factũ eſt, cùm judices judicarent; & facta eſt fames in terra. Et ivit vir de Bethleem Juda ad incolendũ in agro Moab, ipſe, & uxor ej', & duo filii ej'.
2 Et nomen viro, Elimelech: & nomen uxori ej' Noemin: & nomen duobus filiis ej', Maalon, & Chelæon: Ephrathæi de Bethleem
3 Juda. Et venerunt in agrum Moab: & fuerunt ibi. Et mortuus eſt Elimelech vir ipſius Noemin: & remanſit ipſa, & duo fi-
4 lii ejus. Et ſumpſerunt ſibi uxores Moabitidas: nomen uni, Orpha: & nomen ſecundæ, Ruth. Et habitaverunt ibi circiter decem
5 annos. Et mortui quidẽ ſunt utrique, Maalon, & Chelæon: & relicta eſt mulier à viro ſuo, &
6 duobus filiis ſuis. Et ſurrexit ipſa & duæ nurus ejus, & reverterunt ex agro Moab, quoniã audivit in agro Moab, quia viſitavit Dominus populum ſuũ, dando eis
7 panes. Et exiit è loco, ubi fuerat ibi: & duæ nurus ejus cum eo. Et ibãt in via ad revertendũ in terrã Juda. Et dixit Noemin duabus nuribus ſuis; Ite nunc, reverti-
8 mini unaquæq; in domũ matris ſuæ. Faciat Domin' vobiſcum miſericordiã; ſicut feciſtis cũ mortuis, & mecum. Det Domin' vo-
9 bis: & inveniatis requiẽ, unaquæque in domo viri ſui. Et oſculata eſt eas. Et elevaverunt vocẽ ſuã, & flovaverunt. Et dixerunt ei,
10 Tecum revertimur ad populum
11 tuum. Et dixit Noemin, Revertimini nunc filiæ meæ. Et ut quid
12 venitis mecũ? Nunquid ultrà mihi filii in utero meo, et evũt vobis in viros? Revertimini nunc filiæ meæ, quoniã ſenui, ut non ſim vi-
13 ro. Quia dixi, (a) Quia eſt mihi ſubſtantia, ut ego ſiam viro, & pariam liberos:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 וַהֲוָה בְּיוֹמֵי מַגַּד נְגִידַיָּא וַהֲוָה כְּפַן תַּקִּיף בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וַעֲשַׂרְתֵּי כַּפְנִין אִתְגְּזַרוּ
מִן שְׁמַיָּא לְמֶהֱוֵי בְּעָלְמָא מִן יוֹמָא דְאִתְבְּרִי עָלְמָא עַד דַּייֵתֵי מְלָכָא מְשִׁיחָא לְאוֹכָחָא בְּהוֹן
דַּיָּרֵי אַרְעָא כְּפַן קַדְמַי בְּיוֹמֵי אָדָם כְּפַן תִּנְיָן בְּיוֹמֵי לֶמֶךְ כְּפַן תְּלִיתַי בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם כְּפַן
רְבִיעַי בְּיוֹמֵי יִצְחָק כְּפַן חֲמִישַׁי בְּיוֹמֵי יַעֲקֹב כְּפַן שְׁתִיתַי בְּיוֹמֵי בוֹעַז דְּמִתְקְרֵי אַבְצָן צַדִּיקָא
דְמִן בֵּירַת לֶחֶם יְהוּדָה כְּפַן שְׁבִיעַי בְּיוֹמֵי דָוִד מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל כְּפַן תְּמִינַי בְּיוֹמֵי אֵלִיָּהוּ
נְבִיָּא כְּפַן תְּשִׁיעַי בְּיוֹמֵי אֱלִישָׁע בְּשׁוּמְרוֹן כְּפַן עֲשִׂירַי עַתִּיד לְמֶהֱוֵי לָא כְּפַן לְמִכַל לַחְמָא
וְלָא צָחוּתָא לְמִשְׁתֵּי מַיָּא אֶלָּהֵן לְמִשְׁמַע פִּתְגָמָא נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְכַד הֲוָה כַּפְנָא הָדֵין
תַּקִּיף בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל] נְפַק גַּבְרָא רַבָּא מִן בֵּירַת לֶחֶם יְהוּדָה וְאָזַל לְדוּר בְּחַקְלָא דְמוֹאָב
2 הוּא וְאִתְּתֵיהּ וּתְרֵין בְּנוֹהִי : וְשׁוּם גַּבְרָא אֱלִימֶלֶךְ וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ נָעֳמִי וְשׁוּם תְּרֵין בְּנוֹהִי
מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתֵי רַבָּנִין מִן בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַאֲתוֹ עַד חַקְלָא דְמוֹאָב וַהֲווֹ תַמָּן רוּפַיְלִין :
3 4 וּמֵית אֱלִימֶלֶךְ בַּעְלָהּ דְּנָעֳמִי וְאִשְׁתָּאַרַת הִיא אַרְמְלָא וּתְרֵין בְּנָהָא יַתְמִין : וַעֲבָדוּ עַל
גַּוֵּירַת מֵימְרָא דַיְיָ וּנְטָלוּ לְהוֹן נְשִׁין נוּכְרָאִין מִן בְּנָת מוֹאָב שׁוּם חֲדָא עָרְפָּה וְשׁוּם תִּנְיָתָא
5 רוּת בַּת עָגְלוֹן מַלְכָּא דְמוֹאָב וִיתִיבוּ תַּמָּן כְּזִמַן עֲשַׂר שְׁנִין : וְעַל דַּעֲבָדוּ עַל גַּוֵּירַת מֵימְרָא
דַיְיָ וְאִתְחַיָּנוּ בְעַמְמִין נוּכְרָאִין אִתְקְטָעוּ יוֹמֵיהוֹן וּמִיתוּ אַף תְּרֵיהוֹן מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן בְּאַרְעָא
6 מְסַאֲבְתָּא וְאִשְׁתָּאַרַת אִתְּתָא מַתְכְּלָא מִתְּרֵין בְּנָהָא וְאַרְמְלָא מִבַּעְלָהּ : וְקָמַת הִיא וְכַלָּתָהּ
וְיָתְבַת מֵחַקְלָא דְמוֹאָב אֲרוֹם אִתְגַּשַּׁרַת בְּחַקְלָא דְמוֹאָב עַל פּוּם מַלְאֲכָא אֲרוֹם דְּכַר יְיָ יָת עַמֵּיהּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמִתַּן לְהוֹן לַחְמָא בְנִין וְכוּתֵיהּ דְּאַבְצָן נְגִידָא וּבְצְלוֹתֵיהּ דְּצַלֵּי קֳדָם יְיָ הוּא
7 8 בוֹעַז חְסִידָא : וּנְפַקַת מִן אַתְרָא דִי הֲוָת וְתַרְתֵּין כַּלָּתָהּ עִמָּהּ : וַאֲמַרַת נָעֳמִי לְתַרְתֵּין
כַּלָּתָהּ אִיזִילְנָא תְּבָנָא אִתְּתָא לְבֵית אִמַּהּ יַעְבֵּד יְיָ עִמְּכוֹן טִיבוּ כְּמָא דִי עֲבַדְתּוּן עִם
9 בַּעֲלֵיכוֹן שְׁכִיבָיָא דְסַרְבְתּוּן לְמִסַּב נוּבְרָיָא בָּתַר מוֹתֵיהוֹן וְעִמִּי רַחֲמָתוּן וְסוֹבַרְתּוּן יָתִי : יְהַב
יְיָ לְכוֹן אֲנָח שְׁלִים עַל טִיבוּתָא דִי עֲבַדְתּוּן לִי וּבְהַהוּא אֲנָח תִּשְׁכְּחוּן נָיְחָא כָּל חֲדָא וַחֲדָא
10 לְבֵית בַּעְלָהּ וּנְשִׁיקַת לְהוֹן וּנְטָלָן קָלְהֵן וּבְכִין : וַאֲמַרְנָא לַהּ לָא נְתוּב לְעַמָּךְ וְלִרְחֵלְתָּנָא
11 אֲרוֹם אֱלָהֵן עִמָּךְ נְתוּב לְעַמָּהּ לְאִתְגַּיָּרָא : וַאֲמַרַת נָעֳמִי תְּבָנָא בְרִיתִי לְמָה תְהוֹלְנָן עִמִּי הַעוֹד
12 בְּעַן אִית לִי וְלָדָא בְּמֵעַי וְיֵהוֹן לְכוֹן גּוּבְרִין : תְּוּבְנָא בְרַתִּי מִבַּתְרַי אוֹלְנָא לְעַמְּכוֹן אֲרֵי
סְבִית מִלְּמֶהֱוֵי בְּעָלָה לְגַבַּר אֲרוֹם אֲמַרִית אִלּוּ אֲנָא רֵיבָא אִית לִי סָבַר בְּרַם הֲוֵיתִי יָלְדָה בְּנִין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. I.

1 ET fuit in diebus ducere duces, et fuit fames fortis in terrâ Iſrael. *Decem fames graves decretæ ſunt cœlitus eſſe in mundo, à die quo creatus eſt*
mundus uſq; dum veniat rex Meſſias, ad caſtigandum illis habitatores terræ; fames prima in diebus Adam, fames ſecunda in diebus Lemech, fames
tertia in diebus Abraham, fames quarta in diebus Iſzaak, fames quinta in
diebus Jaghacob, fames ſexta in diebus Boghaz, qui vocatus eſt Abſzan juſtus qui de Bethlehhem Jehuda, fames ſeptima in diebus David regis Iſrael,
fames octava in diebus Eliah prophetæ, fames nona in diebus Eliſaghin
Somron, fames decima adhuc futura eſt, non fames comedendi panem, neq;
ſitis bibendi aquam, ſed audiendi verbũ prophetiæ à conſpectu Domini, atq;
jam fuit fames hæc gravis in terra Iſrael. Exiit vir magnus de Bethlehhem Jehudah, *&* ivit ad hoſpitandum in agro Moab, ipſe & uxor ejus, &
2 duo filii ejus. Et nomen viri Elimelech, et nomen uxoris ejus Naghami, &
nomen duorum filiorum ejus Mahhalon et Chilion *Ephratæi* magnates ex
Bethlehhem Jehudâ; et venerunt uſq; ad agrum Moab, et fuerunt ibi gra-
3 tioſi. Et mortuus eſt Elimelech maritus ipſius Naghami, et relicta eſt illa
4 vidua, et duo filii ejus pupilli. *Et tranſgreſſi ſunt decretum verbi Domini,*
& tulerunt ſibi mulieres alienigenas de filiabus Moab, nomen uni' Gharphah, et nomen ſecundæ Ruth *filia Gheglon regis Moab*: et ſederunt ibi ut
5 temp' decem annorũ. *Et propterea quod tranſgreſſi ſunt decretum verbi*
Domini, et affinitatẽ inierunt cũ gentib' alienis, præciſi ſunt dies ipſorũ, et
mortui ſunt etiã duo illi Mahhalon et Chilion *in terrâ polluta*, et relicta eſt
mulier orbata ex duob' filiis ſuis, et vidua ex marito ſuo. Et ſurrexit ipſa
6 et nur' ejus, et reverſa eſt ab agro Moab; quoniã evangelizata fuit in agro
Moab *per os Angeli*, & recordatus eſt Dominus populi ſui dom' Iſrael ad
dandũ illis panẽ, *propter juſtitiam Abſzan ducis & in oratione ejus qua*
oravit corã Domino, ipſe Boghaz pius. Et exiit ex loco quo fuit ibi, et duæ
7 nurus ejus cum eâ. Et dixit Naghami duab' nurib' ſuis: Ite, redite mulier
8 ad domũ matris ſuæ: faciet Dominus vobiſcũ bonũ, ſicut id quod feciſtis
cum maritis veſtris dormientib', quòd renuiſtis ad accipiendum viros
poſt mortẽ eorũ; et mecum, & aluiſtis et ſuſtentaſtis me. Dabit Dominus
9 vobis mercedẽ perfectã ſup miſericordia quã feciſtis mihi, et *in hac mer-*
cede invenietis requiẽ unaquæq; ad domũ mariti ſui: et oſculata eſt eas, et
levaverunt vocẽ ſuã et fleverunt. Et dixerunt illi: Non revertemur ad po-
10 pulũ noſtrũ, *et ad Timorem noſtrum:* veruntamen tecũ revertemur ad *po-*
pulũ tuum ad proſelytandum. Et dixit Naghami: Redite filiæ meæ: ad quid
11 vos *venietis* mecum? num uſq; nunc *eſt* mihi *natus* in viſceribus meis,
et erunt vobis *viri*? Redite filiæ meæ *de-poſt me*, et ite ad populos veſtros:
12 etenim ſenui ab eſſe *maritam* viro: quia dixi, Utinam ego puella! eſt mihi
expectatio? profectò fui maritata in nocte *viro*, et profectò fui pariens filios,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

IN NOMINE DEI VIVI
Scribimus Librum RUTH
Moabitidis.

CAP I.

ET factũ est in diebꝰ Judicũ; facta est fames in terra: Et abiit vir de Bethlehem Juda ad habitandum in terra Moab, ipse & uxor ejus, & filii ejus; quoniam invaluit fames in terra. Et nomen viro Elimelech, & nomen mulieris Naami, & nomina filiorum ejus, Maljon, & Cheljon, Ephratæi de Bethlehem Juda. Et venerunt ad terram Moab ad habitandum ibi. Et mortuus est Elimelech vir Naami, & remansit ipsa, & duo filii ejus. Et acceperunt sibi mulieres Moabitidas, nomen unius Arpha, & nomen alterius Ruth. Et habitaverunt ibi quasi annos decem. Et mortui sunt ambo filii ejus Maljon & Cheljon, & orbata est mulier viro suo, & duobus filiis suis. Et reversa est ipsa, & duæ nurus ejus secum de terra Moab: quoniam audierunt in terra Moab, quòd visitâsset Dominus populum suum dando eis alimentum. Et egressæ sunt de terra habitationis suæ, ipsa, & duæ nurus ejus secum ad revertendum, & proficiscendum in terram Juda. Et dixit Naami nuribus suis, Revertimini, & ite in regionem vestram, & in domum cognationis vestræ: & Dominus faciat vobiscum misericordias, sicut feciſtis mecum, & cum duobus filiis meis qui mortui sunt; Et det vos Dominus in misericordiam, & inveniatis requiem in domo parentum vestrorum: & osculata est eas; & elevaverunt vocem suam, & flevérunt. Et dicunt ei; Nequaquam, sed tecum pergemus ad terram tuam, & populum tuum. Et ait eis Naami, Revertimini filiæ meæ, nolite proficiscí mecum. Num adhuc erunt mihi filii, & dabo vos illis? Revertimini filiæ meæ, quoniam ego senui, ut essem ampliùs *apta* viro, ut dicam, quòd iterum erit mihi spes, ut sim viro, & pariam filios.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

INCIPIMUS OPE DEI
EXCELSI,
ET
SCRIBEMUS LIBRUM
RUTH MOABITIDIS.

CAP. I.

FACTUM est in diebus Judicum fames vehemens in terra Israel. Et egressus est vir de Bethlehem civitate Juda, ut habitaret in terra Moab: & uxor ejus, & duo filii ejus, quoniam fames invaluerat in terra valdè. Et erat nomen viri Elimelech, & nomen uxoris ejus Naama, & nomina filiorum ejus Maljon, & Geljon, Ephratæi, de Bethlehem civitate Juda: & venerunt in terram Moab, ut habitarent eam. Et mortuus est Elimelech vir Naamæ, & remansit ipsa, & duo filii ejus. Et connubio copulati sunt duo filii ejus duabus mulieribus ex Moabitis, nomen unius Arpha, & nomen alterius Ruth: habitaverunt ibi circiter decem annos. Et mortui sunt duo filii ejus Maljon, & Geljon: & orbata est mulier, & relictæ sunt ambæ nurus ejus. Et reversa est de terra Moab, ipsa, & duæ nurus ejus. Etenim nuntiatum ei erat in terra Moab, quòd Dominus visitâsset populum suum, & dilatâsset eis bona. Et egressa est ipsa, et duæ nurus ejus de terra Moab, & reversa in terram Juda. Et ait Naama nuribus suis; Revertimini in regionem vestram, & ad vestros. Et Dominus misereatur vestrî, & gratificetur vobis quemadmodum feciſtis mihi, & duobus filiis meis. Et perducat vos Dominus ad vestros, & inveniatis requiem apud patres vestros, & generationem vestram: & elevaverunt voces suas in fletu, Et dixerunt ei ambæ, Non revertemus: sed ibimus tecum in terram tuam, & regionem populi tui. Ait illis Naaman, Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum? Num putatis quòd sim nuptura, & nascentur mihi filii? Revertimini filiæ meæ, quoniam jam senui, & præterii terminum nubendi, & amiſi spem omnem nubendi viro, & ut nascerentur mihi filii,

Versio VUL. LAT.

,eritis clauſæ eis nunquid ? grandeſcant donec expectabitis eos Nunquid
13 הֲלָהֵן ׀ תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה ׀
,vobis præ valdè mihi amaritudo quia,meæ filiæ Ne ? viro eſſe non ad
לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם
fleverãt & ,ſuã vocẽ levaverũt Et .Domini manus me in eſt egreſſa quia
כִּי־יָצְאָה בִי יַד־יְהוָה : וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה
.ea in adhæſit Ruth & ,ſuæ ſocrui Horpah oſculum dedit Et .adhuc
עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ :
,ſuos deos ad & ,ſuũ populũ ad tua fratria eſt reverſa Ecce : ait Et
וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ
,te deſerendã ad,me in incurras Ne : Ruth dixit Et .tuã fratriã poſt revertere
שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ : וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ
,permittãveris quo in & ,ibo ,iveris quocunque quia : te poſt à recedẽdũ ad
לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי
quo In .meus Deus ,tuus Deus & ;meus popul' ,tu' popul' : permẽtabo
אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי : בַּאֲשֶׁר
ſic & ,mihi Dominus faciat Sic .ſepeliar ibi & ,moriar ,fueris mortua
תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה
ſe roboret is quòd vidit Et .te inter & ,me inter d'videt mors quia ,addat
יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ : וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת
,ipſæ ambæ inerunt Et .eam ad loqui ceſſavit & ,ſecum eundum ad ipſa
הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתַּחְדֵּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ : וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם
eſt commota &,Bethlehem eas venire circa fuit &:Bethlehem ipſas venire uſq;
עַד־בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּהֹם
dixit Et ? Nahomi hæc Num : dixerunt & ;eis ſuper civitas tota
כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמֵרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי : וַתֹּאמֶר
quia ,Mara me vocate : Nahomi me vocetis Ne : eas ad
אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאן לִי מָרָא כִּי
vacuam & ,abii plena Ego .valde mihi Sufficiens ſibi amaritudmẽ dedit
הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד : אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם
DOMINUS & ? Nahomi me vocabitis quid Ut .DOMINUS me reduxit
הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה
,Nahomi eſt reverſa Et .mihi malefecit ſibi Sufficiens & ,me in eſt teſtificatus
עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי : וַתָּשָׁב נָעֳמִי
ipſa & : Moab agris ex reverſa ea cum ejus nurus Moabitis Ruth &
וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה
.hordeorum meſſis principio in Bethlehem venerunt
בָּאוּ בֵּית לָחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים :

CAP. II.

ב

familia è virtute potens vir ,ejus viro notus Nahomi ipſius Et
1 וּלְנָעֳמִי מֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת
:Nahomi ad Moabitis Ruth Dixitque .Bohaz ej' nomẽ & ,Elimelech
2 אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז : וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נָעֳמִי
gratiã invenero quem poſt ſpicis in colligam &,agrum in nunc Ibo
אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקְטָה בַשִּׁבֳלִים אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן
agro in collegit &,venit & ,abiit Et .mea filia Vade :ei dixit Et .ej' oculis in
בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי : וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה
3 ,Bohaz ipſius agri pars ejus accidens accidit Et .meſſores poſt
אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז
,Bethlechem de venit Bohaz ecce Et .Elimelech familia de qui
4 אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ : וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לָחֶם
.Domin' tibi Benedicat ;ei dixerũt Et .vobiſcũ Dñs ; meſſoribus dixitq;
וַיֹּאמֶר לַקֹּצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה :
? hæc puella Cujus : meſſores ſuper ſtanti ſuo puero Bohaz Dixitq;
5 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקֹּצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת :

13 Si eos exſpectare velitis,donec creſcant, & annos pubertatis impleant , antè eritis vetulæ quàm nubatis. Nolite, quæſo, filiæ meæ : quia veſtra anguſtia magis me premit,& egreſſa eſt
14 manus Dñi contra me. Elevatâ igitur voce, rurſũ flere cœperunt: Orpha oſculata eſt ſocrũ, ac reverſa eſt: Ruth adhæſit ſocrui ſuæ. Cui dixit Noemi; En reverſa eſt cognata tua
15 ad populũ ſuũ,et ad deos ſuos, vade cum ea. Quæ reſpondit , Ne adverſeris mihi ut relinquã te et abeã: quocunq; enim perrexeris, pergã : & ubi morata
16 fueris ,& ego pariter morabor. Populꝰ tuus populus meus, & Deus tuꝰ Deus meus. Quæ te terra morientẽ ſuſceperit ,in ea moriar : ibíq; locũ accipiã ſepulturæ. Hæc mihi faciat Dñs,
17 & hæc addat,ſi non ſola mors me & te ſeparaverit. Videns ergò Noemi, quòd obſtinato animo Ruth decreviſſet ſecum pergere, adverſari noluit, nec
18 ad ſuos ultrà reditũ ſuadere.
19 Profectæq; ſunt ſimul,& venerunt in Bethlehẽ. Quibus urbẽ ingreſſis, velox apud cunctos fama percrebruit: dicebántque mulieres , Hæc eſt illa Noemi?
20 Quibꝰ ait;Ne vocetis me Noemi (id eſt,pulchrã) ſed vocate me Mara (id eſt, amarã) quia amaritudine valdè replevit me
21 Omnipotens. Egreſſa ſum plena,& vacuam reduxit me Dñs. Cur ergò vocatis me Noemi , quam Dñs humiliavit, & afflixit Omnipotens ?
22 Venit ergò Noemi cum Ruth Moabitide nuru ſua,de terra peregrinationis ſuæ : ac reverſa eſt in Bethlehẽ ,quãdo primùm hordea metebantur.

CAP. II.

1 Erat autem viro Elimelech conſanguineus, homo potens, & magnarũ opũ, nomine Boz. Dixitq; Ruth Moabitis ad
2 ſocrũ ſuam,Si jubes, vadam in agrum, & colligam ſpicas, quæ fugerint manꝰ metentium,ubicunq; clementis in me patris familiâs reperero gratiam.Cui
3 illa reſpondit, Vade filia mea. Abiit itaq; & colligebat ſpicas poſt terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet do-

4 minum nomine Booz, qui erat de cognatione Elimelech. Et ecce,ipſe veniebat de Bethlehem: dixitque meſſoribus, Dominus vobiſcum. Qui reſponderunt
5 ei, Benedicat tibi Dominus. Dixitque Booz juveni, qui meſſoribus præerat, Cujus eſt hæc puella ?

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. Cum Tranſ. LAT.

13 Μὴ ἀυτοὺ περιδέξεσθε ἕως ἂ ἀδρωθῶσιν ; ἢ ἀυλοῖς καλαρθήσεσθε ℣ μὴ γλυκέες ἀνδρὶ, μὴ δὴ θυγατέρες μυ, ὅτι ὀπικράνθη (χ) μοι ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίυ.

14 Καὶ ἐπῆραν ℣ φωνὴν ἀυτῶν, καὶ ἔκλαυσ℣ ἔτι. καὶ κατεφίλησεν Ὀρφὰ ℣ πενθερὰν ἀυτ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ℣ λαὸν ἀυτ. Ῥὼθ ℣ ἠκολέθησεν

15 ἀυτῇ. Καὶ εἶπε (ψ) Νωεμὶν πρὸς Ῥὼθ, Ἰδὲ ἀπέστρεψε (ω) Σύννυμφός Συ πρὸς λαὸν ἀυτ καὶ πρὸς τοὺ θεὸς ἀυτ, (α) ὀπίσω ℣ δὴ καὶ

16 σὺ ὀπίσω ℣ συννύμφυ Συ. Εἶπε δὲ Ῥὼθ, Μὴ (β) ἀπάντησαί μοι ℣ καλέσαι σε, ἢ ὑποστρέψαι ὄπισέν Συ, (γ) ὅτι σὺ ὅπυ ἐὰν πορευθῇς, πορεύσομαι, καὶ ἔ ἐὰν αὐλισθῇς, αὐλισθήσομαι· ὁ λαός Συ, λαός μυ, καὶ ὁ θεὸς Συ, θε-

17 ός μυ· Καὶ ἔ ἐὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι. τάδε (δ) ποιήσαι μοι κύριος, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατ℣ διαχεῖ ἀνα-

18 μέσον ἐμοῦ καὶ Σέ. Ἰδοῦσα δὲ (ε) Νωεμὶν ὅτι κραταιοῦτ℣ αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτ, ἐκόπασε τ℣ λαλῆσαι πρὸς αὐτ ἔτι. Ἐπορεύθησ℣ δὲ ἀμφότεροι, ἕως τῆ Βεθλεὲμ αὐλὰς εἰς

19 (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐλὰς εἰς Βηθλεὲμ, καὶ ἤχησε πᾶσα ἡ πόλις (η) ἐπ' αὐτ, καὶ ἔπον, Εἰ ἄυτη ὄτι Νωεμίν; Καὶ ἔπε πρὸς αὐλὰς, Μὴ δὴ καλεῖτέ με (θ) Νωεμὶν· καλέσατέ με (ι) Πικρὰν, ὅτι ὀπικράνθη ἐν ἐμοὶ

21 ὁ ἱκανὸς Ζοόδεα. Ἐγὼ πλήρης ἐπορεύθην, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με ὁ κύριός. καὶ ἱναῖ καλεῖτέ με (κ) Νωεμὶν, καὶ κύριός (λ) ἐταπείνωσέ

22 με, καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με ; Καὶ ἐπέστρεψε Νωεμὶν καὶ Ῥὼθ ἡ Μωαβῖτις ἡ νύμφη (μ) αὐτ ὀπιστρέφουσα ἐξ ἀγρ τῆ Μωάβ. αὖ (ν) ἦ παρεγενήθησ℣ εἰς Βηθλεὲμ ἐν ἀρχῇ θερισμ κριθῶν.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ τῷ (α) Νωεμὶν ἀνὴρ γνώσιμος τῷ ἀνδρὶ αὐτ, ὁ ℣ ἀνὴρ δυνατὸς (ζ) ἰσχύϊ ἐκ τ συγγενείας Ἐλιμέλεχ, καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ) Bo-

2 ὁζ. Καὶ εἶπε Ῥὼθ ἡ Μωαβῖτις πρὸς (δ) Νωεμὶν, Πορεύσῶ δὴ εἰς ἀγρὸν, καὶ συναξω ἐν τοῖς στάχυσι καλόπαδεν ἐ ἐὰν ἔυρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτ. εἶπε ℣ αὐτῇ, Πορεύυ, θύγα-

3 τερ. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ (ε) καλόπαδε τ θριζόντων. καὶ περιπεπώμαι τῇ μερίδι τ ἀγρ (ζ) Boὸζ τ

4 ὂν τ συγγενείας (η) Ἐλιμέλεχ. Καὶ ἰδοὺ (θ) Boὸζ ἦλθεν ἐκ (ι) Βηθλεὲμ, καὶ εἶπε τοῖς θριζουσι, Κύριός μῶ ὑμῶν. καὶ (κ) εἶπον αὐτῷ, Εὐλογήσαι σε κύριός. Καὶ εἶπε (λ) Boὸζ τῷ παιδα-

MS. A. μοι Ζοόδεα ὑπὲρ (ψ) Νωεμεὶν (ω) ἢ σύννυμφός (α) ὄπισθέν (β) ἀπάντησαί μοι (γ) ὅτι ὅπυ (δ) ποιήσαι κύριός μου, (ε) Νωεμεὶν (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἤχησε (η) ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἔπον, Αὕτη τί ἐστιν Νοομεί; (θ) Νοομεὶν (ι) Πικρίαν, (κ) Νοομεὶν, (λ) ἐταπείνωσέ με; Καὶ ἐπέστρεψεν Νοομεὶν (μ) ἀυτ μετ' αὐτ ὁπιστρέφουσα (ν) Βοὸ-

λεὲμ Κεφ. β'. MS. A. (α) Νωεμεὶν (ζ) ἐν ἰσχύϊ (γ) Boὸς. (δ) Νοομεὶ, (ε) ὄπισθεν (ζ) Boὸς (η) Αλιμέλεχ. (θ) Boὸς (ι) Βεθλεὲμ, (κ) εἶπαν (λ) Boὸς τῷ παιδαρίῳ τῷ

Nunquid ipſos expectabitis, donec adoleverint? aut ipſis delinebimini,ut nõ ſitis viro? Nequaquã nunc filiæ meæ:nã amaritudo eſt mihi ſuper vos, quoniã exiit in mẽ manꝰ Domini. Et elevaverunt 14 vocẽ ſuã,& ploraverunt adhuc. Et oſculata eſt Orpha ſocrũ ſuã: & revertit ad populũ ſuũ. Ruth autẽ ſequuta eſt eã. Et dixit No- 15 emin ad Ruth,Ecce revẽit cognata tua ad populũ ſuũ,et ad deos ſuos:Revertere nunc & tu poſt cognatã tuam. Dixit autẽ Ruth, Ne 16 (b) occurrat mihi,ut derelinquã te,aut avertar à poſt te:quoniam quocunq; tu iveris,ibo:et ubicunque manſeris,manebo. Populꝰ tuꝰ, populꝰ meꝰ:et Deꝰ tuꝰ, Deꝰ meꝰ. Et 17 ubicunq; moriẽris,moriar, & ibi ſepeliar. Hæc verò faciat mihi Dñs,& hæc adjiciat : quia mors dividet inter me,et te. Videns autẽ Noemin,quia illa perdurat ad 18 eundũ ſecũ, ceſſavit loqui ad eã ultrà. Iverunt autẽ ambæ,quoadusq; ipſæ advenirẽt in Bethleẽ. Et 19 factũ eſt,dũ ipſæ venirẽt in Bethleẽ,et ſonuit univerſa civitas ſuper eas:et dixerũt, Si hæc eſt Noemin? Et dixit ad eas, Nequaquã 20 nunc vocate meNocmin,vocate me Amarã : quoniã inamaruit in me Omnipotẽs valdẽ. Ego plena ivi,et 21 inanẽ reduxit me Dñs. Et ut quid vocatis me Noemin, & Dominus humiliavit me,et Omn potens afflixit me ? Et rediit Noemia,& 22 Ruth Moabites nuruꝰ ejꝰ, redeuntes ex agro Moab. Hæ verò advenerũt in Bethleẽ in principio meſſis hordeorũ. CAP. II.

Et iſſi Noemin erat vir notus 1 viro ejꝰ: Vir autẽ potens fortitudine ex cognatione Elimelech: & nomen ei,Booz. Et dixit Ruth 2 Moabites ad Noemia, Vadã nũcin agrũ:et colligã in ſpicis à tergo, cujuſcũq; invenero gratiã in oculis ejꝰ. Dixit autẽ ei Vade filia. Et 3 ivit: et veniens collegit in agro à tergo metentiũ. Et evenit evẽtu ad partẽ agri Booz,quæ ex cognatione Elimelech. Et ecce Booz venit 4 de Bethleẽ:et dixit meſſoribꝰ, Dominꝰ vobiſcũ. Et dixerunt ei,Benedicat te Dominꝰ. Et dixit Booz 5 puero ſuo, qui aſſiſtebat ſuper meſſores, Cujus eſt adoleſcentula hæc ?

Targum JONATHAN.

13 דִּלְמָא לְהֵן אִתּוֹן מְתִּנִּן עַד דִּי יִרְבּוֹן כְּאִנְתָּא דִּנְטָרָא לְגַבְרָא דִּלְמִסְבְּרֵי לְנִבְר
הֲבֵדִילְהוֹן אִתּוֹן יְתִבָן עֲנִימִן בְּדִיל דְּלָא לְמֶהֱוֵי מִתְנַסְבָן לְנִבְר בְּבָעוּ בְּרָתִי לָא תְמָרְרוּן
14 נַפְשִׁי אֲרוּם מְרִיר לִי יוֹתֵר מִנְּכוֹן אֲרוּם נַפְקַת בִּי מֵחָא מִן קֳדָם יְיָ : וְנָטְלָן קָלְהֵן וּבְכִין עוֹד
15 זִמְנָא אוֹחֳרָנָא וּנְשִׁיקַת עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת אִתְדַּבְּקַת בָּהּ : וַאֲמַרַת הָא תְּבַת יְבִמְתֵּךְ לְוַת
עַמָּהּ וְלוַת דַּחֲלָתָהּ תּוּבִי בְּתַר יְבִמְתֵּךְ לְעַשְׁיָרָא וְלִדְחִלְתֵּיהּ : וַאֲמַרַת רוּת לָא תַקְנִיטִי בִּי
לְמִשְׁבְּקֵיךְ לְמֵתַב מִן בַּתְרֵךְ אֲרוּם לְאָן דְּתֵיזְלִי אֵזֵל וּבְאַתְרָא דְּתִתְקְבְּרִין אֶתְקְבַּר לְמַטַּר
שַׁבְיָא וְיוֹמֵי טָבָא בְּדִיל דְּלָא לְהַלְכָא בַּר מִתְרִין אַלְפִין אַמִּין אֲמַרַת רוּת לְכָל מַן דִּי אִית
אוֹלָא אֵיוֵל אֲמַרַת נָעֳמִי אִתְפַּקְּדָנָא דְּלָא לְמִבְּת בַּחֲדָא עִם עַמְמַיָּא אֲמַרַת רוּת לְכָל אֲתַר
דִּי תֵּתִיבִי אֶבִית אֲמַרַת נָעֳמִי אִתְפַּקְּדָנָא לְמִנְטַר שִׁית מְאָה וּתְלָתָא עֲסַר פִּקּוּדַיָּא אֲמַרַת
רוּת מָה דְּנָטְרִין עַמֵּיהּ אִיהֲוֹא נְטַרְנָא אֲנָא כְּאִלּוּ הֲוֵי עַמִּי מִן קַדְמַת דְּנָא אֲמַרַת נָעֳמִי
17 אִתְפַּקְּדָנָא דְּלָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא נוֹכְרָאָה אֲמַרַת רוּת אֱלָהִי הוּא אֱלָהִי : אֲמַרַת נָעֳמִי
אִיתַ לָנָא אַרְבַּע דִּינֵי מוֹתָא לְחַיְבָא רְגִימַת אַבְנָא וְיִקֵּידַת נוּרָא וְקִטְלַת סַיְפָא וְצְלִיבַת
קִיסָא אֲמַרַת רוּת לְכָל מָה דְּתְמוּתִי אָמוּת אֲמַרַת נָעֳמִי אִית לָנָא בֵּית קְבוּרְתָּא אֲמַרַת
רוּת וְתָתֵן אֲהָא קְבִירָא וְלָא תּוֹסִיפִי עוֹד לְמַלָּלָא כִּדְנָן יַעֲבֵד יְיָ לִי וְכִדְנָן יוֹסִיף עֲלַי אֲרוּם
18 מוֹתָא יְהָא מַפְרִישׁ בֵּינִי וּבֵינָךְ : וְחָזַת אֲרוּם מְאַלְּמָא הִיא לְמֵהַךְ עִמַּהּ וּפְסַקַת מִלְּמַלָּלָא לַהּ :
19 וְאָזְלָן תַּרְוֵיהֶן עַד דְּעָלָן בֵּית לָחֶם וַהֲוָה כַּד עָלָן לְבֵית לָחֶם וְאִרְגִּישׁוּ כָּל יָתְבֵי קִרְיְתָא
עֲלֵיהֶן וְאָמְרָן הָדָא נָעֳמִי : וַאֲמַרַת לְהוֹן לָא תֶהֱוֹיָן קָרָן לִי נָעֳמִי קְרוֹ לִי מְרִירַת נַפְשָׁא
20 אֲרוּם אַמְרִיר שַׁדַּי לִי לַחֲדָא : אֲנָא מְלֵיָא אוֹלִית מְבַּעֲלִי וּמְבָנַי וּרְקָנְיָא אַתְיַבְנִי יְיָ מִנְּהוֹן
לְמָא דֵין אִתּוֹן קָרָן לִי נָעֳמִי וּמַן קֳדָם יְיָ אִסְתְּהִיד לִי חוֹבְתִי וְשַׁדַּי הֲבָאִישׁ לִי : וְתַבַת נָעֳמִי
22 וְרוּת מוֹאֲבִיְתָא כַּלְתַּהּ עִמַּהּ דִּי תַבַת מֵחֲקַל מוֹאָב וְאִנּוּן אַתּוֹ בֵּית לָחֶם בְּמֵעֲלֵי יוֹמָא
דְּפִסְחָא וּבַהֲדֵיהוֹן יוֹמָא שַׁרְיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵחֲצַד יַת עוֹמֶר דְּאַרְמוּתָא דַּהֲוָה מִן שְׂעוֹרִין :
1 וְלְנָעֳמִי אִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבְרָא גְּבַר נְגִיד תַּקִּיף בְּאוֹרַיְתָא מִן יְחוּס אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמֵיהּ בּוֹעַז :
2 וַאֲמַרַת רוּת מוֹאֲבִיְתָא לְוַת נָעֳמִי אֵיזֵל כְּעַן לְחַקְלָא וְאִכְנוֹשׁ בְּשִׁבּוֹלִין בָּתַר דִּי אַשְׁכַּח
רַחֲמִין בְּעֵינוֹי וַאֲמַרַת לַהּ אֵזֵל בְּרָתִי : וַאֲזַלַת וְעַלַת וְכַנְשַׁת בְּחַקְלָא בָּתַר חְצוֹדַיָּא וְאוֹרַע
4 אַרְעָהָא אַחְסָנַת חַקְלָא דִּי הֲוָה לְבוֹעַז דְּמִן יְחוּס אֱלִימֶלֶךְ : וְהָא בוֹעַז אָתָא מִבֵּית לָחֶם
5 וַאֲמַר לְחֻצוֹדַיָּא יְהֵא מֵימְרָא דְּיָי בְּסַעְדְּכוֹן וַאֲמָרוּ לֵיהּ יְבָרְכָנָךְ יְיָ : וַאֲמַר בּוֹעַז לְעוּלֵמֵיהּ
דְּמֵנֵי רַב עַל חְצוֹדַיָּא לְאֵדֵין אוּמָא רִיבָא הָדָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Fortaſſe ad eos vos expectantes uſq; quò adoleſcent, *ſicut mulier quæ ſervat* [*ſe*] *levi*ro parvulo ad accipiendũ eã viro ? Num propter eos vos ſedentes triſtes,ut ꝙ non ad eſſe acceptas viro? Obſecro filiæ meæ,non amaricabitis animã meã;nã amaricavit mihi cor meũ magis à vobis,quoniam exivit in me pcuſſio ab-ante Dñm. Et levaverunt vocẽ ſuã, et fleverunt adhuc vice alterã:et oſculata eſt Gharpah ſocrũ ſuã, & Ruth apprehendit illa. Et dixit: Ecce rediit affinis tua ad populũ ſuũ & ad Timorẽ ſuũ, redi poſt affinẽ tuã ad populũ tuũ& ad Timorẽ tuũ. Et dixit Ruth: Ne ſollicites me ad dimittendũ ad redeundũ de-poſt te;quoniã *cupio ego ad proſelytandũ : dixit Naghami, Juſſi ſumus obſervare ſabbatha & dies bonos,ad non* eundũ *ultra bis mille cubitos ; dixit Ruth,* Ad omne id quò tu is,ibo ; *dixit Naghami, Juſſi ſumus non pernoctare unà cum gentibus ; dixit Ruth,* In oñi loco quo pnoctabis, pnoctabo : *dixit Naghami, Juſſi ſumus cuſtodire trecenta & tredecĩ mandata; dixit Ruth, Quod cuſtodiunt populus tuus ero cuſtodiens ego*, ut ſi fuerunt populus meꝰ ex antiquo hic : *dixit Naghami, Juſſi ſumus ut non colamus cultũ extraneũ; dixit Ruth,* Deꝰ tuꝰ ipſe Deꝰ meꝰ. *Dixit Naghami, ſunt nobis quatuor judicia mortis reis; lapidatio lapide, et combuſtio igne, & occiſio gladio, et ſuſpenſio ligno; dixit Ruth,* In omni co quo morieris,moriar : *dixit Naghami, Eſt nobis domus ſepulturæ; dixit Ruth,* Et ibi ero ſepulta : et nõ addes ultrà ad loquendũ; ſic faciet Dñs mihi, & ſic addet ſup me, ꝙ mors ſeparabit inter me & inter te. Et vidit ꝙ confortata illa ad ambulandũ ſecum , et concluſit à loquendo illi. Et iverunt duæ illæ uſque quo aſcenderunt Bethlehhẽ: & fuit quando aſcenderunt ad Bethlehhem, et congregati ſunt oẽs habitatores urbis ſup eas, et dixerunt: An hæc Naghami ? Et dixit illis: Non eritis vocantes mihi Naghami ; vocate mihi Amarã *animã*, quoniã amaricavit omnipotens mihi valdè. Ego plena ivi *viro meo & filiis meis*, & inanẽ redire fecit me Dominus ab illis : ad quid hoc vos vocantes mihi Naghami, et abante Dominũ teſtificata eſt in me culpa mea,et omnipotens malè eſſe fecit mihi ?Et *rediit* Naghami et Ruth Moabiah nurꝰ ejus cũ eâ,quæ rediit ex agro Moab. Et illæ *venerunt* Bethlehhem in introitibus diei Pizzhha:et in illo die cœperũt filii Iſrael ad metendũ manipulũ elevationis qui fuit ex ordeis,

CAP. II.

Et Naghami cognitus fuit ad virum ejus vir potens, fortis *in lege*, ex 1 proſapia Elimelech, et nomen illius Boghaz. Et dixit Ruth Moabiah ad 2 Naghami: Ibo nunc ad agrum, et colligam in ſpicis poſt quem inveniam miſericordias in oculis ejus: et dixit illi, Ito filia mea. Et ivit et intravit, 3 et collegit in agro poſt meſſores;et accidit accidẽs *ejus* poſſeſſioni agri qui fuit Boghaz qui ex proſapiâ Elimelech. Et ecce Boghaz venit ex Bethle- 4 hhem, et dixit meſſoribus , Sit dictum Domini in auxilio veſtro:et dixerunt illi , Benedicet tibi Dominus. Et dixit Boghaz ad puerum ſuum, quem 5 præpoſuit magiſtrum ſuper meſſores : Cui nationi puella hæc ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et vos expectabitis illos, donec creverint, & impediemini ne fitis viro: non filiæ meæ, quoniã amaritudine affecta sum valdè super vos, & mihi amari' est quàm vobis, quoniam manus Domini egressa est post me. Et elevaverunt iterum vocem suam, & fleverunt, & osculata est Arpha socrum suam, & reversa, & abiit; Ruth autem adhæsit ei. Et dixit ei socrus ejus, Ecce fratria tua reversa est ad populum suum, & in domum cognationis suæ: revertere etiam tu post fratriam tuam. Et ait illi Ruth, Absit mihi, ut revertar à te, & relinquam te, quoniam in locum quò ieris, ibo; & ubi habitaveris, habitabo. Populus tuus, populus meus: & Deus tuus, Deus meus. Et ubi mortua fueris, moriar etiam ego, & sepeliar. Sic faciat mihi Deus, & sic mihi addat, nisi mors sola separabit inter me, & te. Cùm autem vidisset Naami, quòd verè complacuisset ei abire secum, siluit dicere ei, ut reverteretur. Et venerunt simul usque Bethlehem Judæ. Et factum est, ut cùm venissent in Bethlehem, lætaretur in eis omnis urbs, & dicebant; Hæc est Naami. Et dixit eis; Ne vocetis me Naami, sed vocate me Amaram animæ; quoniam Elisadai amaram reddidit me valdé. Plenè enim discessi hinc, & Dominus reduxit me vacué. Quare ergò nunc vocatis me Naami, cùm Dominus humiliaverit me, & qui valet manibus malefecit mihi. Et reversa est Naami, & Ruth Moabitis nurus ejus cum illa. Quoniam ei complacuit reverti cum ea in corde perfecto. Et venerunt de terra Moab in principio messis hordeorum.

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

CAP. II.

NAami autem erat vir unus cognatus, de cognatione Elimelech viri sui, vir notus, nomine Booz. Et dixit Ruth Moabitis Naami socrui suæ, Ibo in agrum, & faciam spicilegium post operarios apud quem inveniã misericordiã in oculis ejus. Et dixit ei socrus ejus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad faciendum spicilegium post messores, & occurrit ei pars agri Booz, consanguinei Elimelech. Et ecce Booz venit de Bethlehem, et dixit messoribus; Pax vobiscum. Et dicunt ei, Dominus benedicat tibi. Et dixit Booz puero, qui præerat operariis, Quod nuncium est puellæ hujus?

1 2 3 4 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et expectabitis, donec creverint: & ducent vos in uxores, & prohibebimini nubere. Ne faciatis filiæ meæ, quoniam anima mea contristata est, & accidit mihi amaritudo vehemens: & amaritudo mea est vehementior amaritudine vestra. Quoniã cùm egressa sum de regione mea, egressum est mecum supplicium Domini. Et elevaverunt voces suas in fletu: & osculata est Arpha socrum suam, et reversa est: at Ruth non discessit ab ea. Et dixit ei socrus sua, Jam reversa est cognata tua ad populum suum, & ad domum patris sui, revertere tu quoque cum cognata tua. Ait illi Ruth; Avertat Deus ut revertar & relinquam te solam: sed ibo tecum quocunq; ieris, & ubi morata fueris, morabor tecum. Populus tuus, populus meus: & Deus tuus, Deus meus. Et ubi fuerit mors tua, ibi moriar ego, & sepeliar tecum. Sic faciat Deus & sic addat mihi, si discedã à te nisi in morte. Cùm autem vidisset Naama quòd dilexisset abire cum illa omnino, abstinuit dicere ei de reditu. Et venerunt simul in Bethlehem. Et cùm pervenissent in Bethlehem, lætata est civitas universa de illis: et dixerunt, Hæc est Naama. Et ait illis; Ne vocetis me Naama, sed vocate me Amaram animæ, quoniam Deus promissorũ amarã reddidit me valdé. Quoniam egressa sum hinc multiplicis familiæ, & reduxit me Dominus vacuam: quare ergò vocatis me Naama? Et Dominus jam humiliavit me, & immisit in me supplicium vehemens. Tum reversa est Naama & Ruth nurus ejus Moabitis cum illa, quæ voluit redire cum ipsa de tota anima sua. Et erat tempus quo venerunt, principium messis hordei.

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

CAP. II.

ERat autem ipsi Naama vir de notis ejus, de cognatione Elimelech viri sui; vir notus: nomen ejus Booz. Et dixit Ruth Moabitis Naama socrui suæ, Ibo in agrum et faciam spicilegium post messores in terra ejus, apud quem consecuta fuero misericordiam. Dixit illi socrus ejus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad faciendum spicilegium post messores; & accidit ingressus ejus in partem agri Booz, cognati Elimelech viri sui. Et ecce Booz veniens de Bethlehem, & salutavit messores, & dixerunt ei, Benedicat Deus tibi. Dixit Booz puero qui præerat messoribus, Qua ratio est hujus puellæ?

1 2 3 4 5

רות : ב

ipſa Moabitis Puella : ait &, meſſores ſuper ſtans puer reſpõdit Et
וַיֹּאמֶר הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל־הַקֹּצְרִים וַיֹּאמֶר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא 6
obſecrõ, Colligam, dixit Et : Moab agris de Nahomi cum eſt reverſa quæ
הַשָּׁבָה עִם־נָעֳמִי מִשְּׂדֵי מוֹאָב : וַתֹּאמֶר אֲלַקֳטָה־נָּא 7
tunc à ſtetit & ,venit & : meſſores poſt manipulis in congregabo &
וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים וַתָּבוֹא וַתַּעֲמֹד מֵאָז
Bohaz Dixitque ,paululũ domi ejus ſeſſio hæc : nunc uſque & mane
הַבֹּקֶר וְעַד־עַתָּה זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט : וַיֹּאמֶר בֹּעַז 8
agrum in colligendũ ad vadas Ne ? mea filia audiſti Nónne : Ruth ad
אֶל־רוּת הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה
,meis puellis cum adhærebis hic & : hinc tranſeas non etiam & ,alterum
אַחֵר וְגַם לֹא־תַעֲבוֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם־נַעֲרֹתָי :
præcepi non An ,eas poſt ibis & ,meſſuerint quem , agro in tui Oculi
עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא צִוִּיתִי 9
, vaſa ad ibis & ſities & ? te tangendũ non ad pueris
אֶת־הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל־הַכֵּלִים
,ſuas facies ſuper cecidit Et .pueri hauſerint quæ his de bibes &
וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים : וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ 10
gratiam inveni Quare : eum ad dixitque : terram in ſe incurvavit &
וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן
,Bohaz Reſpondítque ? alienigena ego & me agnoſcendũ ad, tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה : וַיַּעַן בֹּעַז 11
cum feciſti quod omne mihi eſt nunciatum Nunciando : ei dixit &
וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֹּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת
,tuã matrẽ & ,tuũ patrem reliquiſti & ,tui viri mortem poſt , tua ſocru
חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ
heri nõſti non quem populum ad iviſti &, tuæ nativitatis terram &
וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־עַם לֹא יָדַעַתְּ תְּמוֹל 12
cum à perfecta tua merces ſit & ,tuũ opus Dominus Rependat .nudiuſtertius
שִׁלְשֹׁם : יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם 13
,ejus alis ſub ſperandum ad veniſti cujus ,Iſrael Deo DOMINO
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו :
,me es conſolat' quia ,mi domine tuis oculis in gratiã Inveniã : dixit Et
וַתֹּאמֶר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי 13
una ſicut ero non ego Et .tuæ ancillæ cor Super es locutus quia &
וְכִי דִבַּרְתָּ עַל־לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת
,huc accede cibi tempus Ad : Bohaz ei Dixitque .tuarum ancillarum
שִׁפְחֹתֶיךָ : וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת הָאֳכֶל גְּשִׁי הֲלֹם 14
latere ex ſedit Et .aceto in tuã buccellam intinges & , pane de comedes &
וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד
,reliquũ fecit & ,eſt ſaturata &, cõedit & : triticũ toſtũ ei porrexit Et .meſſorũ
הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר :
: dicendo ,ſuis pueris Bohaz præcepit & : colligendum ad ſurrexit Et
וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר 15
etiam Et .eam afficiatis pudore non & ,colligat manipulos inter Etiam
גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ : וְגַם 16
increpetis non & ,colligat & ,relinquetis & ,faſciculis de ei ſolvetis ſolvendo
שֹׁל־תָּשֹׁלּוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים וְעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־
quod excuſſit & ,veſperam ad uſque agro in collegit Et .eam in
בָהּ : וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעָרֶב וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר־ 17
,hordeorum Epha ferè fuit & ,collegerat
לִקָּטָה וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים :

Verſio VUL. LAT.

6 Cui reſpondit; Hæc eſt Moabitis, quæ venit cum Noemi, de
7 regione Moabitide. Et rogavit ut ſpicas colligeret remanentes, ſequens meſſorum veſtigia : & de manè uſque nunc ſtat in agro, & ne ad momentum quidem domũ reverſa eſt.
8 Et ait Booz ad Ruth; Audi filia, ne vadas in alterũ agrũ ad colligendum, nec recedas ab hoc loco: ſed jungere puellis meis,
9 Et ubi meſſuerint, ſequere. Mandavi enim pueris meis, ut nemo moleſtus ſit tibi: ſed etiam ſi ſitieris, vade ad ſarcinulas, & bibe aquas, de quibus
10 & pueri bibunt. Quæ cadens in faciem ſuam & adorans ſuper terram, dixit ad eum ; Unde mihi hoc, ut invenirem gratiam ante oculos tuos, & nõſſe me dignareris peregrinam mu-
11 lierem ? Cui ille reſpondit ; Nuntiata ſunt mihi omnia, quæ feceris ſocrui tuæ poſt mortem viri tui : & quòd reliqueris parentes tuos, & terram in qua nata es, & veneris ad populum, quem anteà neſciebas. Reddat tibi Domi-
12 nus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias à Domino Deo Iſrael; ad quem veniſti, & ſub cujus confugiſti alas. Quæ
13 ait; Inveni gratiam apud oculos tuos, domine mi, qui conſolatus es me, & locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non ſum ſimilis unius puellarum tua-
14 rum. Dixítque ad eam Booz ; Quando hora veſcendi fuerit, veni huc, & comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaque ad meſſorum latus, & congeſſit polentã ſibi, comedítque, & ſaturata eſt, & tulit reliquias. Atque indè ſurrexit, ut ſpicas ex more colligeret. Præcepit autem Booz pueris ſuis, dicens ; Etiamſi vobiſcum metere volue-
16 rit, ne prohibeatis eam : Et de veſtris quoque manipulis projicite de induſtria, & remanere permittite, ut abſq; rubore colligat, & colligentem nemo corripiat. Collegit ergò in agro uſque ad veſperã: & quæ collegerat virgâ cædens & excutiens, invenit hordei quaſi ephi menſurã, id eſt, tres modios.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ὀπίσω τῶν θερίζοντας, καὶ εἶπεν, Ἡ παῖς ἡ Μωαβῖτις ὅτι ἡ ἀποστραφεῖσα μετ (μ) Νωεμὶν ἐκ
7 ἀγροῦ Μωάβ. Καὶ εἶπε, Συλλέξω δὴ καὶ σωρεύσω ἐν τοῖς δραγμασιν ὀπισθεν τῶν θεριζόντων· καὶ ἦλθε καὶ ἕστη ἀπὸ πρωΐθεν καὶ ἕως ἐσπέρας
8 ἃ κατέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. Καὶ εἶπε (ν) Βοὲζ πρὸς Ῥὰθ, Οὐκ ἤκουσας θύγατερ; μὴ πορεύθῃς (ξ) ἐν ἀγρῷ συλλέξαι ἑτέρῳ· καὶ σὺ ὧδε πορεύσῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήσῃ μετὰ τῶν
9 κορασίων μου. Οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν ὃν ἐὰν θερίζωσι, καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν· ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅπτεσθαί σου. καὶ (ο) ὅτε διψήσεις καὶ πορεύσῃ
εἰς τὰ σκεύη, καὶ πίεσαι ὅθεν (π) ἐὰν ὑδρεύωνται τὰ παιδάρια. Καὶ ἔπεσεν ὀπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν (ρ) ὀπὶ τῇ γῇ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπιγνῶναί με, καὶ ἐγὼ εἰμὶ
11 ξένη ; Καὶ ἀπεκρίθη (σ) Βοὲζ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀπαγγελία ἀπηγγέλη μοι (τ) ὅσα ποιήσας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου· καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου, καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ἤδεις ἐχθὲς
12 καὶ τρίτης; Ἀποτίσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου· (υ) γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου θεοῦ
Ἰσραὴλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς
13 πτέρυγας αὐτοῦ. Ἡ δὲ εἶπεν, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου (φ) κύριε, ὅτι παρεκάλεσάς με, καὶ ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ
14 ἐγὼ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου. Καὶ εἶπεν αὐτῇ (χ) Βοὲζ, Ἡδη ὥρα τοῦ φαγεῖν, προσελθὲ ὧδε καὶ φάγεσαι τοῦ ἄρτου, καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει. καὶ ἐκάθισε Ῥὰθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων· καὶ ἐβούτησεν αὐτῇ
(ψ) Βοὲζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγε καὶ ἐνεπλήσθη καὶ
15 κατέλιπε, Καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνετείλατο Βοὲζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Καὶ γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ
16 μὴ καταισχύνητε αὐτήν. Καὶ βαστάζοντες (ω) βαστάσατε αὐτῇ, καί γε παρεβάλλοντες βαστάζετε αὐτὴν ἐκ τῶν βεβυσμένων, (-) καὶ φάγῃ, καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ.
17 Καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας, καὶ (α) ἐρράβδισεν ἃ συνέλεξε, καὶ ἐγένοντο ὡς οἰφὶ κριθῶν.

Et reſpondit puer aſſiſtens ſuper meſſores, & dixit; Puella Moabites eſt, quæ revertit cum Noemin ex agro Moab. Et dixit, Colligam nunc, & congregabo in manipulis poſt meſſores: & venit, & ſtetit à manè, & uſq; ad veſperam non ceſſavit in agro puſillúm. Et dixit Booz ad Ruth, Nónne audiſti, filia? Nè iveris colligere in agro altero: & tu nè eas hinc, hæc adhæve cũ puellis meis. Oculi tui ad agrum, quemcunq; meſſuerint, & ibis poſt eas: ecce mandavi pueris, nè tangant te. Et quando ſitieris, et ibis ad vaſa, & bibes undecunq; hauſerint pueri. Et cecidit ſuper faciẽ ſuã & adoravit ſuper terrã, & dixit ad eum: Quid, quòd inveni gratiã in oculis tuis, ut agnoſceres me, & ego ſum peregrina? Et reſpondit Booz, et dixit ei; Renuntiatione renuntiata ſunt mihi, quæcunq; feciſti cum ſocru tua, poſtquã mortuus eſt vir tuus: et quomodo reliquiſti patrẽ tuũ, & matrẽ tuã, & terrã generationis tuæ, & iviſti ad populũ, quæ non noveras herì, & nudiuſtertius. (a) Rependat Dominus operationẽ tuã. Fiat merces tua plena à Domino Deo Iſrael: ad quem veniſti ad confidendũ ſub alis ejus. Illa verò dixit, Inveniã gratiam in oculis tuis, domine, quia conſolatus es me: & quia locutus es ad cor ſervæ tuæ: & ecce (b) ego ero tanquã una ancillarum tuarũ. Et dixit ei Booz, Tũ hora comedendi: accede huc, & comedes panes, et tinges buccellã tuã in aceto. Et ſedit Ruth à latere meſſorũ: et porrexit ei Booz polentam: & comedit, & ſaturata eſt, et (c) reliquit: Et ſurrexit ad colligendum. Et mandavit Booz pueris ſuis, dicens; Et quidẽ inter manipulos colligat, & nè confundatis eam. Et (d) tortantes portate ei, & quidẽ projicientes projicite et ex congeſtis, & comedet, et colligat, & non increpabitis eã. Et collegit in agro uſq; ad veſperam: & virgâ excuſſit, quæ collegerat: & fuit circiter Oephi hordeorum.

MS. A. (μ) Νοεμιεὶν (ν) Βοὸς (ξ) συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ· (ο) ὅτι (π) ἂν ὑδρεύονται (ρ) ὅτι προσωπον ὅτι τῇ γῇ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ, καὶ εἶπεν, Τί (σ) Βοὸς, (τ) πάντα ὅσα (υ) καὶ γένοιτο (φ) κύριέ μου, ὅτι (χ) Βοὸς, (ψ) Βοὸς (ω) Βαστάζατε αὐτὴν, (-) καὶ ἄφετε καὶ συλλέξει, (α) ἐραβδισεν

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Verſio Latina.

6 וַאֲתִיב עוּלֵימָא דְאִתְמַנָּא רַב עַל חָצְדַיָּא וַאֲמַר רִבְיָא מִן עַמָּא דְמוֹאָב הִיא דְתָבַת
7 וְאִתְנַיְרַת עִם נָעֳמִי מֵחֲקַל דְמוֹאָב : וַאֲמַרַת אֲצַבּוֹר כְּעַן וְאֶכְנוֹשׁ שִׁבְּלִין בַּאֲלַוּמַיָּא מָרֵי
דְמִשְׁתָּאַר בָּתַר חָצְדַיָּא וְאֵתַת וְקָמַת וְאִתְעַכְּבַת כְּעַן מִקַּדְמ וְעַד כְּעַן פּוֹן וְעִיר דִּין
8 דְיָתְבָא בְּבֵיתָא צְבָחַר : וַאֲמַר בּוֹעַז לְוַת רוּת הֲלָא קַבֶּלְתְּ מִנִּי בְּרִתִּי לָא תְהָכִין לְמִצְבַּר
שִׁבְּלִין בְּחַקַל אוֹחֳרָן וְאַף לָא תַעְבְּרִי מִכָּא לְמֵיזַל לְאוּחֳרָא וְהָכָא תְּחוֹסְפִין עִם
9 עוּלֵמָתַי : תְּהֵא מִסְתַּכְּלָא בְּחַקְלָא דְיִחְצְדוּן וְתֵהְכִין בָּתְרֵיהוֹן הֲלָא כַּפְּרִית יַת עוּלֵמַיָּא דְלָא
יְקָרְבוּן בָּךְ וּבְעִדָּן דִּי אַתְּ צְהֵיָא לְמֵיזַל לְמָנָא וְתֵהֵי שָׁתְיָא מִוַּי דִּי מְלִין עוּלֵמַיָּא :
10 וְנָפְלַת עַל אַפְּהָא וּסְנִידַת עַל אַרְעָא וַאֲמַרַת לֵיהּ מָא דֵין אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ
לְאִשְׁתְּמוֹדָעוּתָנִי וְאָנָא מֵעַמְּמָא נוּכְרָאָה מִבְּנָתְהוֹן דְמוֹאָב וּמֵעַמָּא דְלָא אִדְכֵּי לְמֵעַל
11 בְּבְנִשְׁתָּא דְיָי : וַאֲתִיב בּוֹעַז וַאֲמַר לָהּ אִתְחַוְיָא אִתְחַוְיָא לִי עַל מֵימַר חַכִּימְיָא דְכַר גְּוַר יָי
לָא נָוַר עַל נוּקְבְיָא אֱלָהֵן עַל גּוּבְרֵיָא וְאִתְאֲמַר עֲלַי בִּנְבִיאָה דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִנָּךְ מַלְכִין
וְנִבְיִאִין בְּגִין טִיבוּתָא דַעֲבַדְתְּ עִם חֲמוֹתִיךְ דְּפַרְנַסְתְּ יָתָהּ בָּתַר דְּמִית בַּעֲלִיךְ וּשְׁבַקְתְּ
דַּחֲלָתִיךְ וְעַמָּךְ וְאַרְעָא יַלְדוּתִיךְ וַאֲזַלְתְּ לְאִתְנַיָּרָא וְלִמְתַב בֵּין עַמָּא דִּי לָא
12 אִשְׁתְּמוֹדַע לֵיךְ מֵאִתְמָלֵי וּמִדְקָמוֹהִי : יְגַמֵּל טָב בְּעַלְמָא הָדֵין עַל עוֹבָדָךְ טָב
וְיֵהֵי אַגְרִיךְ שְׁלֵימָא לְעַלְמָא דְאָתֵי מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְּתְ לְאִתְנַיָּרָא
וּלְאִתְחַבְּאָה תְּחוֹת טַלַּל שְׁכִינַת יְקָרֵיהּ וּבְהָהוּא זְכוּתָא תְּשֵׁיזְבִי מִן דִּין גֵּהִנָּם לְמֵהֱוֵי
חוּלָקָךְ עִם שָׂרָה וְרִבְקָה וְרָחֵל וְלֵאָה : וַאֲמַרַת אֶשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינָךְ רִבּוֹנִי אֲרוּם נַחֲמְתָּנִי
וַאֲבְשַׂרְתָּנִי לְמִדְּבֵּי בְקָהֳלָא דְיָי [וַאֲרוּם עַל לֵב אַמְתָּךְ דַּאֲבְטַחְתָּנִי
לְמֶחְסַן עֲלָמָא דְאִתֵּי הֵי כְּצִדְקוּתָא] וַאֲנָא לֵית לִי זְכוּ לְמֶהֱוֵי לִי חוּלְקִי [לְעַלְמָא דְאָתֵי]
14 אֲפִיל וּעִם חָדָא מִן אַמְהָתָךְ : וַאֲמַר לָהּ בּוֹעַז לְעִדָּן סְעוּדְתָּא קְרִיבִי לְהָלְכָא וְתֵיכוֹלִי מִן
לַחְמָא וּטְמִישִׁי סֳעָדִיךְ בְּתַבְשִׁילָא דְאִתְבַּשַּׁל בְּחַלָּא וִיתִבַת מִסְּטַר חָצְדַיָּא וְאוֹשִׁיט לָהּ
קָמַח קְלִי וַאֲכָלַת וּשְׂבָעַת וְאִשְׁתָּאַרַת : וְקָמַת לְמִצְבַּר שִׁבְּלִין וּפַקִּיד בּוֹעַז יַת עוּלֵימוֹי
16 לְמֵימַר אַף בֵּינֵי אִלּוּמַיָּא תְּהֵי צָבְרָא וְלָא תְכַסְפּוּנַהּ : וְאַף מִתָּר תְּתִירוּן לָהּ מִן אֲסִירַיָּא
17 וְתִשְׁבְּקוּן לְמֶהֱוֵי צָבְרָא וְלָא תְנַזְּפוּן בַּהּ : וְצָבִירַת שִׁבְּלִין בְּחַקְלָא עַד רַמְשָׁא וּרְשַׁת יַת
שִׁבְּלִין דְּצָבִירַת וַהֲוָה שִׁיעוּרְהוֹן כְּתֵלַת סְאִין סְעוֹרִין :

Et reſpondit puer qui præpoſit' magiſter ſup meſſores, & dixit: Puella ex
6 populo Moab illa, quæ rediit, & proſelyta facta eſt, cum Naghami ex agro
Moab. Et dixit: Colligã nunc & congregabo ſpicas in manipulos id quod
7 relictũ eſt poſt meſſores: & venit & ſtetit, & commorata eſt nunc ab-
ante manè & uſq; nunc, modo paululũ hoc & ſedens in domo puſillũ. Et
8 dixit Boghaz ad Ruth: Nónne audiſti à me filia mea? non ambulabis ad
colligendũ ſpicas in agro alieno, et etiam non tranſibis hinc ad eundũ
ad populũ aliũ, et hic aderis cum puellis meis. *Eſto* obſervãs in agro quo
9 metent ibi; et ambulabis poſt eos: nonne juſſi pueros ut ne appropinquent
in te? et in tẽpore quo tu ſitiens ad aquã, ito ad vaſa, et eris bibens ex aquã
quã impleverunt pueri. Et procidit ſup naſũ ſuũ, et adoravit ſuper terram, 10
& dixit illi: Quid hoc inveni miſericordias in oculis tuis ad noſcendũ me,
& ego ex populo alieno, *ex filiabus Moab, et ex populo qui non eſt mundus*
ad ingrediendũ in Eccleſiã Domini? Et reſpondit Boghaz & dixit illi: De- 11
nuntiari denuntiatũ eſt mihi *per dictũ ſapientũ, quòd cùm decrevit Dominus non decrevit de fœminis ſed de viris; et dictum eſt ſuper me in prophetia,*
quòd futuri ſint exire de te reges et prophetæ, propter bonũ & feciſti cum
ſocru tuã, & aluiſti eã poſtquã mortuus eſt maritus tuus; et deſeruiſti Ti-
morẽ tuũ, et populũ tuũ, *patrẽ tuũ* et *matrẽ tuã*, & terrã nativitatis tuæ, 13
& veniſti ad proſelytandũ et habitandum inter populũ qui non cognitus
eſt tibi ab heri & ab-ante illud. Retribuet Dñs tibi retributionẽ bonã in 12
ſeculo hoc ſup opus tuũ bonũ, et erit merces tua integra ad ſeculũ & ve-
niet ab-ante Dñm Deum Iſrael, & veniſti ad proſelytandũ, et ad protegen-
dum ſub umbra majeſtatis gloriæ ejus, *et in hac juſtitia liberaberis à ju-* 14
dicio gehennæ, ut ſit portio tua cum Sarah et Ribkah et Rahhel et Lea. Et
dixit: *Inveniã* miſericordiã in oculis tuis, domine mi; quoniã conſolatus 15
es me, *et rectificâſti me mundã eſſe in eccleſia Domini*, & quoniã locutus es
conſolationes ſuper cor ancillæ tuæ, *quòd fiduciã feceris mihi ad poſſidendũ*
mundũ venturum ſecundùm juſtitiã: et ego, non mihi dignitas ad eſſe par-
ticipẽ *in mundo venturo etiã* cum una ex ancillis tuis. Et dixit illi Boghaz 14
in tempore cibi, Accede *huc* & comedes *de pane*, & intingito ſuſtentatio-
nem tuã in pulmento & coctũ eſt in aceto: & ſedit *à* latere meſſorũ, & por-
rexit illi *farinã toſtã*, & comedit, & ſatiata eſt, et reliquit. Et ſurrexit 15
ad colligendum ſpicas: & juſſit Boghaz pueros ſuos ad dicendum, Etiam
inter manipulos erit colligens, & non exprobrabitis illã. Et etiã reliquum 16
relinquetis ei ex ligatis, & ſinetis ad eſſe colligentẽ, & non increpabitis
eam. Et collegit ſpicas in agro uſq; ad veſperã: et conculcavit ſpicas quas 17
collegerat; et fuit quantitas earum ut quaſi tres zzein ordei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܡܐܒܝܬܐ ܗܝ ܕܐܬܬ ܥܡ ܢܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ : ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܡܐ ܗܘ ܕܡܫܝܚ ܥܠ ܚܨܕܐ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܗܝ ܒܪܬ ܐܢܬ ܗܕܐ ܥܠܡܐ ܗܘ ܕܡܫܝܚ ܥܠ ܚܨܕܐ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܗܝ ܒܪܬ ܐܢܬ ܗܕܐ

7 ܕܐܬܬ ܥܡ ܢܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܘܐܡܪ ܐܫܠܝ ܐܫܠܝ ܘܐܟܢܫ ܒܡܫܪܝܬܐ ܒܬܪ ܚܨܕܐ ܘܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

8 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

9 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

10 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

11 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

12 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

13 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

14 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

15 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

16 17 ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬ ܘܩܡ ܡܢ ܨܦܪ ܥܕ ܗܫܐ ܗܕܐ

6 Et reſpondit puer, & ait illi; Mulier eſt Moabitis, illa quæ venit cum Naami de terra Moab, 7 Et dicit; Faciam ſpicilegium poſt operarios: & fecit ſpicilegium à manè uſque ad quietem. Et dixit Booz Ruth, Filia 8 mea, nónne auditum eſt tibi in proverbio; Ut in agro non tuo, ne facias ſpicilegium? Propter hoc, mane, & eſto hìc cum puellis 9 meis. Et vide ubi meſſuerint, & vade poſt eos, ecce præcepi pueris, ut homo non lædat te: Et ſi ſitis; vade, & bibe de aqua quam 10 hauriunt pueri. Et cecidit ſuper faciem ſuam ſuper terram, & adoravit eum, & dixit; Quoniam inveni miſericordias in oculis tuis ad cognoſcendum me; quòd eſtem peregrina. 11 Dicit ei Booz, Dicendo dictum eſt mihi quod feciſti ſocrui tuæ, poſtquam mortuus eſt vir tuus; quoniam reliquiſti patrem tuum, & matrem tuam, & cognationem tuam, & veniſti ad populum quem 12 non cognoſcebas ab herì, & nudiuſtertiùs. Retribuat tibi Dominus Deus Iſrael, & elargiatur tibi mercedem tuam ille, ad quem veniſti, ut protegereris ſub alis illius. 13 Et dixit ei, Quoniam inveni miſericordias in oculis tuis domine mi, & conſolatus es me, & implevisti cor ancillæ tuæ; ego quoque ero tanquam una ex ancillis tuis. 14 Et dixit ei Booz, Tempore prandii accede, & manduca de pane. Et ſedere eam fecit ad latus meſſorum, & præbuit ei polentam, & intinxit panem in lacte & injecit fragmenta ſpicarum perfricatarum, & dedit ei, & comédit, & ſaturata eſt, & ſuperfuit ei. 15 Et ſurrexit ad faciendum ſpicilegium, & 15 præcepit Booz ſervis ſuis, & dixit; Faciat ſpicilegium inter manipulos, & non lædatis eam. 17 Et fuit faciens ſpicilegium in agro uſque ad veſperam, & percuſſit virgâ ea *quæ collegit*, & invenit in illis quaſi plenam menſuram hordeorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * قَالَ لَهُ ٱلْفَتَى مُجِيبًا * هِيَ ٱمْرَاةٌ مُوَابِيَّةٌ ٱلَّتِي أَتَتْ مَعَ نُعَمٍ مِنْ أَرْضِ مُوَآبَ * قَالَتْ

7 لِتَلْتَقِطَ لِقَاطًا خَلْفَ ٱلْحَصَّادِينَ * فَٱلْتَقَطَتْ مِنْ بُكْرٍ إِلَى وَقْتِ ٱلرَّاحَةِ * فَقَالَ بُعَازُ

8 لِرَاعُوثَ يَا ٱبْنَتِي أَمَا سَمِعْتِ مَا قَالَ ٱلْمَثَلُ * أَنْ لَا تَلْتَقِطِي فِي حَقْلٍ لَيْسَ هُوَ لَكِ * فَٱمْكُثِي

9 يَوْمَكِ هٰذَا وَبِيتِي مَعَ ٱلْجَوَارِي * حَتَّى إِذَا كَانَ ٱلْعَدُّ ٱنْظُرِي حَيْثُ يَحْصُدُونَ وَٱتْبَعِيهِمْ

وَٱلْتَقِطِي * قَدْ أَمَرَ غِلْمَانِي أَنْ لَا يَدْفَعَ إِنْسَانٌ يَدَهُ إِلَيْكِ * وَإِنْ عَطِشْتِ ٱنْطَلِقِي فَٱسْرِي مِنَ

10 ٱلْأَوْعِيَةِ ٱلَّتِي مَلَأَهَا ٱلْغِلْمَانُ * فَخَرَّتْ لَهُ سَاجِدَةً عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَقَالَتْ طَفِقْتُ مِنْكَ بِرَحْمَةٍ حَيْثُ

11 عَلِمْتُ أَنِّي غَرِيبَةٌ * قَالَ لَهَا بُعَازُ قَدْ أُخْبِرْتُ بِمَا صَنَعْتِ بِحَمَاتِكِ مِنْ بَعْدِ وَفَاةِ زَوْجِكِ

أَنَّكِ تَرَكْتِ بَيْتَ وَٱلِدَيْكِ وَأَهْلَ قَبِيلَتِكِ وَجِئْتِ إِلَى شَعْبٍ لَمْ تَعْرِفِيهِ أَمْسِ وَقَبْلَ ذٰلِكَ

12 * يُجَازِيكِ ٱللّٰهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ بِأَفْضَلِ ٱلْجَزَاءِ وَيُتِمُّكِ ذَاكَ ٱلَّذِي جِئْتِ لِتَسْتَتِرِي فِي

13 كَنَفِهِ * قَالَتْ لَهُ ٱلْحَمْدُ لِلّٰهِ ٱلَّذِي طَفِقْتُ مِنْكَ بِرَحْمَةٍ يَا سَيِّدِي * أَنَّكَ عَزَّيْتَنِي

وَرَحِمْتَ عَنْ أَمَتِكَ * فَلَمَّا حَانَ ٱلْغَدَاءُ * قَالَ لَهَا بُعَازُ تَقَدَّمِي وَتَعَدَّيْ مَعَنَا * فَأَجْلَسَهَا

14 عِنْدَ ٱلْحَصَّادِينَ جَانِبًا * فَدَفَعَ إِلَيْهَا سَوِيقًا وَسَرَبَتْ * وَقَبَضَ حَبًّا وَصَبَّ عَلَيْهِ لَبَنًا * وَكَانَ ٱلْحَبُّ

ٱلَّذِي قَبَضَ لَهَا مِنْ سَعْيٍ مَعْرُوكٍ * فَأَكَلَتْ وَشَبِعَتْ وَفَضَلَ مِنْهَا * وَقَامَتْ لِتَلْتَقِطَ * وَأَمَرَ بُعَازُ

15 16 عَبِيدَهُ وَقَالَ لَهُمْ * دَعُوهَا لِتَلْتَقِطَ مِنْ بَيْنِ ٱلْحُزَمِ * وَلَمْ يَنْهَاهَا أَحَدٌ * فَٱلْتَقَطَتْ إِلَى ٱلْمَسَاءِ وَعَرَكَتْ

17 مَا لَقَطَتْ مُدَّ شَعِيرٍ كَبِيرٍ *

Ait illi puer reſpondens, Eſt mulier 6 Moabitis, Quæ venit cum Naama de terra Moab. Dixit, ut faceret ſpicilegium poſt meſſores, & fecit ſpicilegium 7 à manè uſque ad tempus quietis. Et dixit Booz Ruth, Filia mea, 8 nónne audiſti quòd dixit proverbium; Ne ſpicilegium facias in agro non tuo? Tu autem mane die hâc, obnoxia cum puellis; ut facto manè videas ubi 9 metent: & ſequere eos, & fac ſpicilegium. Jam præcepi puero meo ne permittat homini afficere te injuriâ, & ſi ſitieris vade, & bibe ex vaſis, quæ hauriunt pueri. Et cecidit adorans cum ſuper terram, & ait; Inveni gratiam apud te, cùm cognoviſſes me eſſe peregrinam. Ait illi Booz, jam nunciatum eſt mihi, quæ 11 feciſti ſocrui tuæ poſt obitum viri tui, quoniam reliquiſti domum parentum tuorum, & cognationem tuam, & veniſti ad populum quem non cognoſcebas herì, & ante hoc. Retri- 12 buat tibi ille Deus, Deus Iſraël præſtantiſſimâ retributione, & confirmet te ille ad quem veniſti, ut protegeveris ſub alis ejus. Ait illi, Laus 13 Deo, quòd conſecuta ſim apud te miſericordiam, domine mi, quoniam conſolatus es me, & dilatâſti ancillæ tuæ. Cumque adeſſet tempus veſcendi, dixit ei Booz; Accede, & veſcere nobiſcum: & ſedere eam fecit apud meſſores ſeorſim, & porrexit ei 14 ptiſanam, & bibit, et comminuit panem, & infudit ſuper illum lac. Et erat panis quem comminuit ei ex hordeo confricato, & comêdit, & ſaturata eſt, & ſuperfuit ei. Et ſurrexit ad 15 faciendum ſpicilegium, & præcepit Booz ſervis ſuis, & ait illis; Re- 16 linquite eam facere ſpicilegium inter manipulos, & ne prohibeat eam quiſpiam. Et fecit ſpicilegium uſque ad 17 veſperam, & confriciuit quod collegerat quaſi modium hordei majorem.

רות : ג

: collegerat quod ejus ſocrus vidit Et .urbem eſt ingreſſa & *tulit* Et

18 וַתִּשָּׂא֙ וַתָּבֹ֣א הָעִ֔יר וַתֵּ֥רֶא חֲמוֹתָ֖הּ אֵ֣ת אֲשֶׁר־לָקָ֑טָה
.ſua ſaturitate de *reliquum fecerat* quod ei dedit & ,protulit &

וַתּוֹצֵ֣א וַתִּתֶּן־לָ֗הּ אֵ֚ת אֲשֶׁ֣ר הוֹתְרָ֣ה מִשְּׂבְעָ֔הּ׃
,Sit ? fecisti ubi & ,hodie collegisti Ubi : ſua ſocrus ei Dixitque

19 וַתֹּ֨אמֶר־לָ֜הּ חֲמוֹתָ֗הּ אֵיפֹ֤ה לָקַ֙טְתְּ֙ הַיּ֔וֹם וְאָנָ֖ה עָשִׂ֑ית יְהִי
,eo cum *fecerat* quo ,ſuæ ſocrui indicavit Et .benedictus,te *cognoſcens*

מַכִּירֵ֣ךְ בָּר֔וּךְ וַתַּגֶּ֙ד לַֽחֲמוֹתָ֔הּ אֵ֥ת אֲשֶׁר־עָשְׂתָ֖ה עִמּ֑וֹ
Dixitque .Bohaz ,hodie *eo* cum feci quo viri Nomen : ait &

20 וַתֹּ֨אמֶר שֵׁם־הָאִ֜ישׁ אֲשֶׁ֣ר עָשִׂ֣יתִי עִמּ֗וֹ הַיּוֹם֙ בֹּ֔עַז׃ וַתֹּ֣אמֶר
reliquit non qui DOMINO *ipſe* Benedictus : ſuæ nurui Nahomi

נָעֳמִ֔י לְכַלָּתָ֖הּ בָּר֣וּךְ הוּא֙ לַיהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר לֹא־עָ֖זַב
: Nahomi ei ait Et .mortuis cum nec ,viventibus cum ſuâ miſericordiâ

חַסְדּ֑וֹ אֶת־הַחַיִּ֣ים וְאֶת־הַמֵּתִ֗ים וַתֹּ֨אמֶר לָ֤הּ נָעֳמִי֙
Ruth Dixitque .*ipſe* noſtris *redemptoribus* de ; vir nobis Propinquus

21 קָר֣וֹב לָ֔נוּ הָאִ֖ישׁ מִגֹּאֲלֵ֥נוּ הֽוּא׃ וַתֹּ֣אמֶר רוּת֮
,adhærebis mihi qui pueris *Cum* : me ad dixit *quia* Etiam : Moabitis

הַמֹּֽאֲבִיָּה֒ גַּם֩ כִּֽי־אָמַ֨ר אֵלַ֜י עִם־הַנְּעָרִ֣ים אֲשֶׁר־לִ֗י תִּדְבָּקִין
Nahomi ait Et .mihi quæ ,meſſem totam compleverint donec

22 עַד־אִם־כִּלּ֛וּ אֶת־כָּל־הַקָּצִ֖יר אֲשֶׁר־לִ֑י׃ וַתֹּ֣אמֶר נָעֳמִ֗י
,ejus puellis cum exeas quòd ,mea filia Bonum : ſuam nurum Ruth ad

אֶל־רוּת֙ כַּלָּתָ֔הּ ט֖וֹב בִּתִּ֑י כִּ֣י תֵצְאִ֗י עִם־נַעֲרוֹתָ֔יו
puellis *in adhæſit* Et .alio agro in *te in* obviabunt non &

23 וְלֹ֥א יִפְגְּעוּ־בָ֖ךְ בְּשָׂדֶ֥ה אַחֵ֑ר׃ וַתִּדְבַּ֣ק בְּנַעֲר֔וֹת
meſſem & ,hordeorum *meſſem conſummare* uſque colligendum ad Bohaz

בֹּ֖עַז לְלַקֵּ֣ט עַד־כִּלּ֣וֹת קְצִ֣יר־הַשְּׂעֹרִ֔ים וּקְצִ֖יר
.*ſua ſocru cum ſedit* & : *triticorum*

חִטִּ֑ים וַתֵּ֖שֶׁב אֶת־חֲמוֹתָֽהּ׃

CAP. III. ג

tibi quæram nónne , mea Filia : ſua ſocrus Nahomi ei Dixitque

1 וַתֹּ֨אמֶר לָ֜הּ נָעֳמִ֣י חֲמוֹתָ֗הּ בִּתִּי֙ הֲלֹ֣א אֲבַקֶּשׁ־לָ֔ךְ
cujus ,noſtra *cognitio* Bohaz nónne ,nunc Et ? tibi ſit bene *quò* ,requiem

2 מָנ֖וֹחַ אֲשֶׁר־יִיטַב־לָֽךְ׃ וְעַתָּ֞ה הֲלֹ֣א בֹ֤עַז מֹֽדַעְתָּ֙נוּ֙ אֲשֶׁר־
hordeorum aream *ventilans* ipſe Ecce ? *ejus* puellis cum fuiſti

הָיִ֣ית אֶת־נַעֲרוֹתָ֔יו הִנֵּ֥ה הוּא֙ זֹרֶ֣ה אֶת־גֹּ֔רֶן הַשְּׂעֹרִ֖ים
deſcendes &,te ſuper tua veſtimẽta *pones* & ,te *unges* & ,te *lavabis* Et .nocte

3 הַלָּ֑יְלָה׃ וְרָחַצְתְּ֣ וָסַכְתְּ֗ וְשַׂמְתְּ֤ שִׂמְלֹתַ֙יִךְ֙ עָלַ֔יִךְ וְיָרַדְתְּ֖
.bibere & comedere *eum ſinire uſque* viro cognoſcaris non .aream

הַגֹּ֑רֶן אַל־תִּוָּדְעִ֣י לָאִ֔ישׁ עַ֥ד כַּלֹּת֖וֹ לֶאֱכֹ֥ל וְלִשְׁתּֽוֹת׃
venies & :*ibi cubabit quo* locum *ſcies &,eum cubando in*,erit Et

4 וְיְהִי֙ בְּשָׁכְבוֹ֔ וְיָדַעְתְּ֣ אֶת־הַמָּקוֹם֮ אֲשֶׁ֣ר יִשְׁכַּב־שָּׁם֒ וּבָאת֙
quid tibi indicabit ipſe & : accumbes & *ejus pedes* diſcooperies &

וְגִלִּ֣ית מַרְגְּלֹתָ֔יו וְשָׁכָ֖בְתְּ וְה֣וּא יַגִּ֣יד לָ֑ךְ אֵ֥ת אֲשֶׁר
.faciam ,me ad dixeris quæ Omnia : eum ad Dixitque .facias

תַּעֲשִׂ֖ין׃ וַתֹּ֣אמֶר אֵלֶ֔יהָ כֹּ֖ל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִ֣י אֵלָ֑י אֶעֱשֶֽׂה׃
.ſua ſocrus ſibi præceperat quæ omnia juxta fecit & ,aream deſcendit Et

6 וַתֵּ֣רֶד הַגֹּ֔רֶן וַתַּ֖עַשׂ כְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־צִוַּ֥תָּה חֲמוֹתָֽהּ׃
dormiendum ad venit & ,ejus cor *bonum fuit* & ,bibit & ,Bohaz comedit Et

7 וַיֹּ֤אכַל בֹּ֙עַז֙ וַיִּשְׁתְּ֔ וַיִּיטַ֥ב לִבּ֖וֹ וַיָּבֹ֑א לִשְׁכַּ֣ב
.accubuit &,ejus *pedes* diſcooperuit &,*ſilentio in* venitque:acervi *extremitate* in

בִּקְצֵ֣ה הָעֲרֵמָ֔ה וַתָּבֹ֥א בַלָּ֖ט וַתְּגַ֥ל מַרְגְּלֹתָ֖יו וַתִּשְׁכָּֽב׃
mulier ecce &,ſe inclinavit & ,vir expavit & : *noctis dimidio in* fuit Et

8 וַיְהִי֙ בַּחֲצִ֣י הַלַּ֔יְלָה וַיֶּחֱרַ֥ד הָאִ֖ישׁ וַיִּלָּפֵ֑ת וְהִנֵּ֥ה אִשָּׁ֖ה
.ejus *pedibus accubans*
שֹׁכֶ֥בֶת מַרְגְּלֹתָֽיו׃

Verſio VULG. LAT.

18 Quos portans reverſa eſt in civitatẽ,& oſtendit ſocrui ſuæ : inſuper protulit,& dedit ei de reliquiis cibi ſui, quo ſaturata
19 fuerat. Dixítq; ei ſocrus ſua ; Ubi hodiè collegiſti, & ubi feciſti opus? ſit benedictus qui miſertus eſt tui. Indicavítq; ei apud quem fuiſſet operata: & nomen dixit viri, ꝙ Booz vocaretur. Cui reſpondit Noemi,
20 Benedictus ſit à Dño : quoniã eandẽ gratiã, quã præbuerat vivis, ſervavit & mortuis. Rurſúmque ait, Propinquus noſter eſt homo. Et Ruth, Hoc quoq; inquit, præcepit mihi, ut tamdiu meſſoribꝰ ejꝰ jungerer, donec omnes ſegetes
22 meterentur. Cui dixit ſocrus, Meliꝰ eſt, filia mea, ut cũ puellis ejꝰ exeas ad metendũ, ne in alieno agro quiſpiã reſiſtat tibi. Juncta eſt itaque puellis
23 Booz: & tamdiu cum eis meſſuit, donec hordea & triticum in horreis conderentur.

CAP. III.

1 POſtquã autẽ reverſa eſt ad ſocrũ ſuã, audivit ab ea; Filia mea, quærã tibi requiẽ, & pro-
2 videbo ut benè ſit tibi. Booz iſte, cujꝰ puellis in agro juncta es, propinquꝰ noſter eſt, & hâc nocte aream hordei ventilat.
3 Lavare igitur, & ungere, & induere cultioribꝰ veſtimentis, & deſcende in areã : non te videat homo, donec eſũ potúmq; finierit. Quando autẽ ierit ad dormiendũ, nota locũ in quo dor-
4 miat: veniéſq; & diſcooperies pallium, quo operitur à parte pedũ, & projicies te, & ibi jacebis: ipſe autẽ dicet tibi quid
5 agere debeas. Quæ reſpondit;
6 Quidquid præceperis, faciam. Deſcendítq; in areã, & fecit omnia quæ ſibi imperaverat
7 ſocrꝰ. Cúmq; comediſſet Booz, & bibiſſet, & factꝰ eſſet hilarior, iíſétq; ad dormiendũ juxta acervũ manipulorũ ; venit abſconditè, et diſcooperto pallio à pedibꝰ ejꝰ, ſe projecit.
8 Et ecce, nocte jam mediã expavit homo, et conturbatus eſt : viditq; mulierem jacentem ad pedes ſuos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ ἦρε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ ἐσυνέλεξε· καὶ ἐξενέγκασα Τὰ ἐδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλιπεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας; εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος. καὶ (β) ἀνήγγειλε Τῇ πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησε, καὶ εἶπε, Τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἐποίησα σήμερον, (γ) Βοόζ. Εἶπε δὲ Νωεμὶν τῇ νύμφῃ αὐτῆς, Εὐλογητὸς ὅτι τῷ κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπε τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ εἶπεν αὐτῇ (δ) Νωεμὶν, Ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνὴρ, ἐκ τῶν ἀγχιδόνων (ε) ἡμῖν ὄντι. Καὶ εἶπε Ῥὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς, Καί γε ὅτι εἶπε πρός με, Μετὰ (ζ) κορασίων τῶν ἐμῶν προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητόν ὃς ὑπάρχει μοι. Καὶ εἶπε (η) Νωεμὶν πρὸς Ῥὺθ τὴν νύμφην αὐτῆς, Ἀγαθὸν θυγατερ, ὅτι (θ) ἐξῆλθες μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ. Καὶ προσεκολλήθη Ῥὺθ τοῖς (ι) κορασίοις τοῦ Βοόζ τοῦ συλλέγειν, ἕως τοῦ συντελέσαι τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν (κ) καὶ τῶν πυρῶν.

MS. A. (β) ἀπήγγειλεν (γ) Βοός. Καὶ εἶπεν Νοομιὴν (δ) Νοομμεὶν, (ε) ἡμᾶς (ζ) παιδαρίων τῶν (η) Νοομμεὶ (θ) ἐπορεύθης μετὰ (ι) κορασίοις Βοὸς συλλέγειν, ἕως ὃ συνετέλεσεν τὸν (κ) καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν.

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἐπάθισεν μετ᾽ αὐτῆς. εἶπε (α) δὲ αὐτῇ Νωεμὶν ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Θυγάτηρ, οὐ μὴ (ϛ) ζητήσω σοι ἀνάπαυσιν, ἵνα
2 σοὶ γένηταί σοι; Καὶ νῦν οὐχὶ (γ) Βοὸζ γνώσιμος ἡμῖν, ὃς ἦς μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ; ἰδοὺ ἐγὼ λικμᾷ τὰ ἅλωα τῶν κριθῶν ταύτην τὴν
3 νυκτί. Σὺ δὲ λόσῃ, καὶ ἀλείψῃ, καὶ περιθήσεις τὰ ἱμάτιά σου (δ) ἐπὶ σέ, καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὴν ἅλω. μὴ γνωσθῇς τῷ ἀνδρὶ (ε) ἕως τοῦ συν-
4 τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πεῖν. Καὶ ἔσται ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον (ζ) ὅπου κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ κοιμηθήσῃ, καὶ αὐτὸς
5 ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις. Εἶπε δὲ Ῥὺθ πρὸς
6 αὐτὸν, Πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ποιήσω. Καὶ καθέζει εἰς τὴν ἅλω, καὶ ἐποίησε κατὰ πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς. Καὶ ἔφαγε (η)
7 Βοὸζ καὶ ἔπιεν, καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἦλθε κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τοῦ σωροῦ. ἦ δὲ (θ) ἦλθεν ἐν κρυφῇ, καὶ ἀπεκάλυψε τὰ πρὸς
8 ποδῶν (ι) αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ (κ) ἐξέστη ὁ ἀνὴρ, καὶ ἐταράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ κοιμᾶται πρὸς ποδῶν αὐτοῦ.
& expavit vir, & turbatus eſt: &

MS. A. (α) ἡ Νοομμεὶ τῇ νύμφῃ αὐτ, Θυγάτηρ, (ϛ) ζητῶ σοι (γ) Βοὸς (δ) ὅπι ζεαυτῇ, (ε) ἕως ὃ συντελέσαι αὐτὸν φαγεῖν (ζ) ὃ κοιμᾶται (η) Βοὸς (θ) ἦλθεν κρυβῇ, καὶ (ι) αὐτοῦ, καὶ ἐπάθεσεν. (κ) ἐξανέστη

Et tulit, & intravit in civi- 18
tatem. Et vidit ſocrus ejus, quæ
collegerat: & proferens Ruth
dedit ei, quæ reliquerat ex iis
quibus ſaturata fuerat. Et dixit 19
ei ſocrus ejus; ubi collegiſti
hodiè, & ubi feciſti? Sit, qui
agnovit te, benedictus. Et
nuntiavit Ruth ſocrui ſuæ, ubi
feciſſet: & dixit; Nomen viri
cum quo feci hodie, Booz. Di- 20
xit autem Noemin nurui ſuæ;
Benedictus eſt Domino, quoniam
non dereliquit miſericordiam ſu-
am cum viventibus, & cum
mortuis. Et dixit ei Noemin,
Propinquus eſt nobis vir: de re-
demptoribus eſt nobus. Et dixit 21
Ruth ad ſocrum ſuam, Et qui-
dem, quia dixit ad me, Cum pu-
ellis meis adhære, quoadúſque
conſummaverint totam meſſem,
quæ eſt mihi. Et dixit Noemin 22
ad Ruth nurum ſuam, Bonum,
filia, quia exîſti cum puellis e-
jus: & non occurrent tibi in a-
gro alio. Et adhæſit Ruth puellis 23
Booz colligendo; quoadúſque
conſummaretur meſſis hordeo-
rum, & (ε) triticorum.

CAP. III.

1 ET ſedit cum ſocru ſua. Dixit autem ei Noemin ſocrus ejus, Filia, nónne quæram tibi requiem, ut benè ſit tibi? Et nunc nónne
2 Booz notus noſter, cujus fuiſti cũ puellis ejus? Ecce ipſe ventilat
3 aream hordeorũ hâc nocte. Tu autem lavaberis, & ungêris, & circumpones veſtimentum tuum ſuper te, & aſcendes ad aream. Nè innoteſcas viro, quoadúſque ipſe conſummaverit edere & bibere.
4 Et erit, cùm ipſe dormierit; & noſces locum, ubi dormit illic: & venies, & diſcooperies, quæ ad pedes ejus, & dormies: & ipſe
5 indicabit tibi, quæ facies. Dixit autem Ruth ad eam, Omnia, quæcunque dixeris, faciam. Et
6 deſcendit ad aream, & fecit juxta omnia, quæcunque mandavit
7 ei ſocrus ejus. Et comẽdit Booz, & bibit, & bonum factum eſt cor ejus: & venit ad dormiendum in parte acervi. Illa autẽ venit in occulto, & diſcoopериuit, quæ ad pedes (a) ejus. Factum eſt autem in media nocte,
8 ecce mulier dormit ad pedes ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וסוברת ועלת לקרתא ואחת חמותה ית מה דכנשת ואפקת מן תרמילא ויהבת לה ית 18
מזונא דאשתארת לה משבעותה׃ ואמרת לה חמותה לאן צברתי יומא דין ולאן אשתדלת 19
למעבד יהא גבר דאשתמודע ליך מבורך וחזאת לחמותה ית דאשתדלת למעבד
עמיה ואמרת שום גבר דאשתדלית עמיה יומא דין מתקרי בועז׃ ואמרת נעמי לכלתה 20
מבורך הוא מפום קודשא דיי דלא שבק טיבוחיה עם חייא ועם מיתיא ואמרת לה נעמי
קריב לנא גבר מפורקנא הוא׃ ואמרת רות מואביה אף ארום אמר לי עם רביא דילי 21
תתוספין עד זמן דכרי ישיצון ית כל חצדיא דילי׃ ואמרת נעמי לות רות כלתה שפיר 22
ברתי ארום תפוק עם עולמתוי ולא יערעון ביך בחקל אוחרן׃ ואדבקת בעולמתוי דבועז
למצבר עד דישיצי חצד סעורין וחצד חטין ויתבת עם חמותה׃

ג

ואמרת לה נעמי חמותה ברתי בשבועה לא אניח עד זמן דאתבע ליך ניחא בגין דיטב 1
לך׃ וכען הלא בועז דאשתמודע לנא דהויית בחקלא עם עולמתוי הא הוא מבדר ית 2
אדר סעורין ברוחא דיי בליליא׃ ותחלילי במיא ותסוכי בוסמנין ותשויאי תכשיטין 3
עליך ותחתין לאדרא לא תתפרסמי לגברא עד שיציותיה למיכל ולמשתי׃ ויהי בעדן 4
משכביה דמכיה ותדעין ית אתרא דירמוך תמן ותעולי ותגלאי ית רגלוי ותדמוכי ותהא
שאילא מניה עיטא והוא יחוי לך בחכמתיה ית די תעבדין׃ ואמרת לה כל די תימרין 5
לי אעביד׃ ונחתת לאדרא ועבדת ככל די פקדת חמותה׃ ואכל בועז ושתא ואוטיב 6
לביה וברך שמא דיי דקבל צלותיה ואעדי כפנא מן ארעא דישראל ואתא לדמכא
בסטר ערמתא ועלת רות ברו ונליאת רגלוי ודמכת׃ והוה בפלגות ליליא ותיה גברא 7
ורתת ואתרכין כלפתא בשדיה מן רתיתא וחזא אתתא דמכא כל קבל רגלוי׃ וכבש 8
יצריה ולא קרב לותה היכמא דעבד פלטיאל בר ליש חסידא דנעץ סייפא בין מימרי ובין
רבונוהי היכמא דעבד פלטיאל בר ליש חסידא דנעץ סייפא בין מימרי ובין כל בת
שאול אתת דוד דסרב למקרב לותה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et tulit & intravit ad urbem, & vidit ſocrꝰ ejus id quod congregavit; & 18
protulit ex pera, & dedit illi cibum quem reliquit illi ex ſaturitate ſua.
Et dixit ei ſocrꝰ ejus: Ad ubi collegiſti die hac, & ad ubi ſollicita fuiſti 19
ad faciendum? erit vir qui cognitꝰ eſt tibi benedictus: & indicavit ſocrui
ſuæ quem fategit ad faciendũ cum eo, & dixit; nomen viri, quo ſategi cum
eo die hâc, vocatꝰ eſt Boghaz. Et dixit Naghami ad nurũ ſuam: Benedictꝰ 20
ipſe ab ore ſanctitatis Dñi, qui non deſeruit bonitatem ſuam cum vivis &
cum mortuis, & dixit illi Naghami: Propinquꝰ nobis vir, de redemptoribꝰ noſtris ipſe. Et dixit Ruth Moabiah, Etiã quòd dixit mihi, Cum puellis 21
quæ mihi, addêris, uſq; ad tempus cùm conſummaverint *omnes meſſes* quæ
mihi. Et dixit Naghami ad Ruth nurũ ſuam: Pulchrum filia mea quòd 22
exeas cum puellis illius, & non occurrent in te in agro aliꝰ. Et adhæſit in 23
puellis ipſius Boghaz ad *colligendum*, uſquequo finivit meſſis ordeorum &
meſſis frumentorum: & ſedit cum ſocru ſua.

CAP. III.

ET dixit illi Naghami ſocrꝰ ejus: Filia mea, in juramento non quieſcam, 1
uſq; ad tempꝰ quo quæram tibi tranquillitatem filiorum quo bene ſit tibi.
Et nunc, an non Boghaz qui cognitꝰ eſt nobis, quod fuiſti in agro cum pu- 2
ellis ejus, ecce ille diſpergens areas ordeorum in vento noctis? Et lava- 3
bis in aqua, et ungêris in oleis, et pones ornamenta ſuper te, et deſcendes
ad aream: non manifeſtaberis viro, uſq; finire eum ad comedendum et ad
bibendum. Et erit in tempore cubare eum *cubili ſuo*, et ſcies locum quo 4
dormiet ibi: et intrabis et reteges pedes ejus, et jacebis; et *eris petens* ab
eo conſiliũ, et ipſe indicabit tibi in ſapientia ſua quod facies. Et dixit illi: 5
Omnia quæ dixiſti mihi faciam. Et deſcendit ad aream, et fecit *juxta* 6
omnia quæ juſſit ſocrꝰ ejus. Et comedit Boghaz et bibit, et bonum fuit cor 7
ejus, *& benedixit nomini Domini qui ſuſcepit orationem ejus & abſtulit*
famem à terra Iſraelis: et venit ad jacendum in latere acervi: et ingreſſa
eſt Ruth ſecretò, et retexit pedes illius, et jacuit. Et fuit in medio noctis, 8
et miratꝰ eſt vir, *& tremuit*, et mollificata eſt ſicut rapum caro ejus ex tre-
more: & ipſe*xit mulierem dormientem* omnino juxta pedes ſuos, *& ſubegit*
concupiſcentiam ſuam, & non acceſſit ad eam, quemadmodum fecit Joſeph
juſtus, qui renuit appropinquare ad Ægyptiam, uxorem domini ſui; quem-
admodum fecit Paltiel filius Lais pius, qui fixit gladium inter ſe et inter
Michal filiam Saul uxorem David, quòd recuſaret accedere ad eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܡܐ ܕܐܫܬܐܪ ܡܢ ܣܒܥܗ ܘܥܠ ܥܠ ܠܐ ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܐܬܝ ܠܩܪܝܬܐ ܘܚܙܝ ܚܡܬܗ ܠܡܐ ܕܐܫܬܐܪ ܡܢ ܣܒܥܗ ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܢ

רות: ד

tuam alam expandes Et .tua ancilla Ruth Ego : dixit Et ? tu Quæ :dixit Et

9 וַיֹּאמֶר מִי־אַתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ
tu Benedicta : Dixitque .tu redemptor quia ,tuam ancillam ſuper

10 עַל־אֲמָתֶךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה: וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ
,prima pre poſteriorē tuā miſericordiā feciſti meliorē :mea filia Domino

לַיהוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן
nunc Et .divitem ſi & ,tenuem ſi juvenes poſt eundum non ad

לְבִלְתִּי לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם־דָּל וְאִם־עָשִׁיר: וְעַתָּה
tota ſcit quia :tibi faciam dixeris quæ omnia : timeas ne ,mea filia

בִּתִּי אַל־תִּירְאִי כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל־
quimmò verè quia ,nunc Et .tu virtutis mulier quia,mei populi porta

שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ: וְעַתָּה כִּי אָמְנָם כִּי אִם
Per|nocta .me præ propinquus redemptor eſt etiam & ,ego redemptor

גֹּאֵל אָנֹכִי וְגַם יֶשׁ גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי: לִינִי
nolverit ſi Et .redimat ,bonum ,te redemerit ſi ,mane in erit & : nocte

הַלָּיְלָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אִם־יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ
.mane uſque cuba : DOMINUS vivit ,ego te redimam & ,te redimere

לְגָאֲלֵךְ וְגָאַלְתִּיךְ אֲנֹכִי חַי־יְהוָה שִׁכְבִי עַד־הַבֹּקֶר:
cognoſceret antequam ſurrexit Et .mane uſque,ejus pedibus accubuit Et

14 וַתִּשְׁכַּב מַרְגְּלוֹתָיו עַד־הַבֹּקֶר וַתָּקָם בְּטֶרֶם יַכִּיר
.aream mulier venerit quòd,ſciatur Non : dixit Et .ſuũ ſocium vir

אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יִוָּדַע כִּי־בָאָה הָאִשָּׁה הַגֹּרֶן:
.illud in apprehende & ,te ſuper quod linteum Da : dixit Et

15 וַיֹּאמֶר הָבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלַיִךְ וְאֶחֱזִי־בָהּ
,eã ſuper poſuit & ,bordeorum ſex eſt menſus & ,illud in apprehendit Et

וְתֹאחֶז בָּהּ וַיָּמָד שֵׁשׁ־שְׂעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ
tu Quæ : dixit & ,ſuã ſocrum ad venit Et .civitatem introiit &

וַתָּבֹא הָעִיר: וַתָּבוֹא אֶל־חֲמוֹתָהּ וַתֹּאמֶר מִי־אַתְּ
: ait Et .vir ſibi fecit quæ omnia ei narravit & ?mea filia

16 בִּתִּי וַתַּגֶּד־לָהּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לָּהּ הָאִישׁ: וַתֹּאמֶר
ingredieris Non :me ad dixit Quia .mihi dedit .horum .hordeorum Sex

שֵׁשׁ הַשְּׂעֹרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר
,mea filia Mane : dixit Et .tuam ſocrum ad vacuè

אֵלַי לֹא־תָבוֹאִי רֵיקָם אֶל־חֲמוֹתֵךְ: וַתֹּאמֶר שְׁבִי בִתִּי
vir quieſcet non quia : verbum cadat quomodo,cognoſcas donec

18 עַד אֲשֶׁר תֵּדְעִין אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ
.hodie verbum compleverit quin

כִּי־אִם כִּלָּה הַדָּבָר הַיּוֹם:
18 transiens redemptor ecce & : ibi ſedit & ,portam ad aſcendit Bohaz Et

CAP. IV. ד

1 וּבֹעַז עָלָה הַשָּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגּוֹאֵל עֹבֵר
.ſingularis quidam ô hîc ſede ,Declina : dixit & ,Bohaz eſt allocutus quem

אֲשֶׁר דִּבֶּר־בֹּעַז וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי
ſenioribus de viros decem cepit Et .ſedit & ,declinavit Et

2 וַיָּסַר וַיֵּשֶׁב: וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי
redemptori Dixitque .ſederunt & : hic ſedete :dixit & ,civitatis

הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ־פֹה וַיֵּשֵׁבוּ: וַיֹּאמֶר לַגֹּאֵל
Nahomi vendidit Elimelech noſtri fratris quæ ,agri Partem

חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאָחִינוּ לֶאֱלִימֶלֶךְ מָכְרָה נָעֳמִי
.Moab agro ex eſt reverſa quæ

הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵה מוֹאָב:

CAP. IV. ד

1 A Scendit ergò Booz ad portam, & ſedit ibi. Cúmque vidiſſet propinquum præterire, de quo priùs ſermo habitus eſt, dixit ad eum; Declina paulíſper, & ſede hìc; vocans eum nomine ſuo. Qui divertit, & ſedit. Tollens autè Booz decé viros de ſenioribus civitatis, 3 dixit ad eos; Sedete hìc. Quibus ſedentibus, locutus eſt ad propinquum; Partem agri fratris noſtri Elimelech vendet Noemi, quæ reverſa eſt de regione Moabitide.

Verſio VULG. LAT.

9 Et ait illi, Quæ es? illáq; reſpõdit, Ego ſum Ruth ancilla tua: expãde palliũ tuũ ſup famulã 10 tuã, quia propinquꝰ es. Et ille; Benedicta, inquit, es à Dño filia, & priorẽ miſericordiam poſteriore ſuperâſti: quia non es ſecuta juvenes, pauperes ſive divites. Noli ergò metuere, ſed quidquid dixeris mihi, faciam tibi. Scit enim omnis populus, qui habitat intra portas urbis meæ, mulierẽ te eſſe virtutis. Nec abnuo me propinquũ, ſed eſt aliꝰ me propinquior. Quieſce hâc nocte: & facto manè, ſi te voluerit propinquitatis jure retinere, benè res acta eſt: ſin autẽ ille noluerit, ego te abſq; ulla dubitatione ſuſcipiam; vivit Dñs: dormi uſq; manè. Dormivit itaq; ad pedes ejus, uſq; ad noctis abſceſſũ. Surrexit itaq; antequã homines ſe cognoſcerent mutuó: & dixit Booz, Cave ne quis noverit quòd huc veneris. Et rurſum, Expande, inquit, palliũ tuum quo operiris, & tene utrãque manu. Quã extendente, & tenente, menſus eſt ſex modios hordei, & poſuit ſuper eã. Quæ portans ingreſſa eſt civitatẽ, Et venit ad ſocrũ ſuã. Quæ dixit ei, Quid egiſti, filia? Narravítque ei omnia, quæ ſibi feciſſet homo. Et ait; Ecce ſex modios hordei dedit mihi: & ait, Nolo vacuã te reverti ad ſocrũ tuã. Dixítq; Noemi; Expecta, filia, donec videamꝰ quem res exitũ habeat: neq; enim ceſſabit homo niſi compleverit quod locutus eſt.

CAP. IV.

1 Ascendit ergò Booz ad portam, & ſedit ibi. Cúmque vidiſſet propinquum præterire, de quo priùs ſermo habitus eſt, dixit ad eum; Declina paulíſper, & ſede hìc; vocans eum nomine ſuo. Qui divertit, & 2 ſedit. Tollens autẽ Booz decẽ viros de ſenioribus civitatis, 3 dixit ad eos; Sedete hìc. Quibus ſedentibus, locutus eſt ad propinquum; Partem agri fratris noſtri Elimelech vendet Noemi, quæ reverſa eſt de regione Moabitide.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Εἶπε δὲ, Τίς εἶ Σύ; ἡ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ῥὺθ ἡ δούλη Σου, καὶ περιλαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, ὅτι 10 ἀγχιστὴς εἶ Σύ. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ, Εὐλογημένη Σὺ τῷ (μ) κυρίῳ θεῷ, θύγατερ, ὅτι (ν) ἠλέησας τὸ ἔλεός Σου τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον, (ξ) μὴ πορεύεσθαί Σε ὀπίσω νεανιῶν, εἴτοι πτωχὸς εἴτοι πλούσιον.
11 Καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ, πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ποιήσω Σοι. οἶδε γὰρ πᾶσα φυ-
12 λὴ λαοῦ μου ὅτι γυνὴ δύναμεως εἶ Σύ. (ο) Καὶ νῦν ὁ ἀληθῶς ἀγχιστεὺς ἐγώ εἰμι. καί γε
13 ἔστιν ἀγχιστεὺς ἐγγίων ὑπὲρ ἐμέ. Αὐλίσθητι τὴν νύκτα, καὶ ἔσαι τοπερὶ ἐὰν ἀγχιστεύσῃ Σε, ἀγαθόν· ἀγχιστεύσατω ἐὰν δὲ μὴ θέλητε ἀγχιστεῦσαί Σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγὼ ζῇ κύριος. κοιμήθητι (π) ἕως τοπερί.
14 Καὶ ἐκοιμήθη πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ. ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ὀπιγῶναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπε (ρ) Βοὸζ, Μὴ γνωσθήτω, ὅτι ἦλθε γυνὴ εἰς τὸν ἄλωνα.
15 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Φέρε τὸ φαίζωμα τὸ ἐπάνω Σου. καὶ ἐκράτησεν αὐτὸ, καὶ ἐμέτρησεν ἓξ χριθῶν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ'
16 αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ Ἦλθε εἰσῆλθε πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἡ δὲ (σ) εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ. τίς εἶπεν αὐτῇ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ
17 ὁ ἀνήρ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τὰ ἓξ τῶν χριθῶν ταῦτα ἔδωκέ μοι, ὅτι εἶπε πρός με, Μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν
18 πενθερά Σου. Ἡ δὲ εἶπε, Κάθου θύγατερ, ἕως τοῦ ὀπιγῶναί Σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα· οὐ γὰρ μὴ (τ) ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν (υ) τελεσθῇ τὸ ῥῆμα Σήμερον.

MS. A. (λ) Βοὸς, (μ) κυρίῳ, θύγατερ, (ν) ἠλέωσας σε τὸ * ἔλαιον τὸ ἔσχατον (ξ) τὸ μὴ (ο) Καὶ ὅτι ἀληθῶς (π) ἕως πρωΐ. (ρ) Βοὸς, (σ) εἶπεν, Τίς εἶ θύγατερ; ἡ εἶπεν (τ) ἡσυχάσει (υ) τελέσῃ

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ (α) Βοὸζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ (β) ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο, ὃν (γ) ἐλάλησε Βοὸζ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (δ) Βοὸζ, Ἔκκλινας κάθισον ὧδε (ε) κρύφιε. καὶ
2 ἐξέκλινε καὶ ἐκάθισε. Καὶ ἔλαβε (ζ) Βοὸζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπε, Καθίσατε
3 ὧδε. Καὶ ἐκάθισαν. καὶ εἶπε (η) Βοὸζ τῷ ἀγχιστεῖ, Τὴν μερίδα τῆ ἀχῆ (θ) ἣν ὅτι τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν τῆ (ι) Ἐλιμέλεχ, ἣ δέδοται (κ) Νωεμὶν τὴ ὀπιστρεφούσῃ ἐξ ἀχῆ Μωάβ,

MS. A. (α) Βοὸζ (β) ἀγχιστὴς (γ) εἶπεν Βοὸς. (δ) Βοὸς, (ε) κρυφῆ. (ζ) Βοὸς (η) Βοὸς, Τὴν μερίδα (θ) ἥτις ὅτιν τῆ ἀδελφῆ (ι) Ἀλιμέλεχ, (κ) Νωεμὶν

Dixit autem, Quis es tu? At illa dixit, Ego ſum Ruth ſerva tua: & circumpones alas tuas ſuper ſervam tuam; quoniam redemptor es tu. Et dixit Booz, Benedicta tu Domino Deo filia: quoniam bonam feciſti miſericordiam tuam poſtremam ſuper primam, non eundo poſt juvenes, ſive inops, ſive dives. Et nunc, filia, nè timeas: Omnia quæcunque dixeris, faciam tibi. Novit enim univerſa tribus populi mei, quia mulier virtutis tu es. Et nunc verè redemptor ego ſum. Et quidem eſt redemptor propinquus ſuper me. Maneto nocte: & erit manè; ſi redemerit te, bonum: redimat: ſi autem noluerit redimere te, redimam te ego. Vivit Dominus. Dormi uſque manè. Et dormivit ad pedes ejus uſque manè. Illa verò ſurrexit, antequàm agnoſceret vir proximum ſuum. Et dixit Booz, Nè innoteſcat, quia venit mulier ad aream. Et dixit ei, Da pallium, quod ſuper te. Et tenuit illud, & menſus eſt ſex hordeorum: & impoſuit ſuper eam: & intravit in civitatem. Et Ruth intravit ad ſocrum ſuam. At illa dixit ei, Filia. Et dixit ei omnia, quæcunque fecerat ei vir. Et dixit ei, Sex hordeorum hæc dedit mihi; quoniam dixit ad me, Nè intres vacua ad ſocrum tuam. At illa dixit, Sede filia, quoadúſque tu cognoſcas, quomodò non cadet verbum. Non enim quieſcet vir, quoadúſque conſummaverit verbum hodié.

CAP. IV.

1 Et Booz aſcendit ad portam, & ſedit ibi: & ecce redemptor prætergrediebatur, quem (a) locutus eſt Booz. Et dixit ad eum Booz, Declinans ſede hîc abſcondite. Et declinavit, & ſedit. Et ſumpſit Booz decem viros de 2 ſenioribus civitatis: & dixit; Sedete hîc. Et ſederunt. Et dixit 3 Booz redemptori, Partem agri, quæ eſt fratris noſtri Elimelech, (b) quæ data eſt ipſi Noemin reverſæ ex agro Moab;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וַאֲמַר מַן אַנְתְּ וַאֲמַרַת אֲנָא רוּת אַמְתָךְ וְיִתְקְרֵי שְׁמָךְ עַל אַמְתָךְ וְיִתְקְרֵי שְׁמֵהּ לְמִסְבֵּי לְאִנְתּוּ אַרוּם פָּרִיק
10 אַנְתְּ: וַאֲמַר בְּרִיכָה אַנְתְּ מִן קֳדָם יְיָ בְּרַתִּי אוֹטַבְתְּ טִיבוּתִיךְ בַּתְּרָה מִן קַדְמָאָה קְדָמָאָה
דְּאִתְנַיַּרְתְּ וּבָתְרָאָה דְּעַבַדְתְּ גַּרְמָךְ דְּנָטְרָא יָבֶם קָלִיל עַד וְמַן דְּיִרְבֵּי בְּנִין דְּלָא
לְמֶהַךְ בָּתַר רוּבִין לְמֶעְבַּד זְנוּ אִם מִסְכֵּן וְאִם עַתִּיר: וּכְעַן בְּרַתִּי לָא תְּדַחֲלִין כָּל דִּי
11 תֵּימַר לִי אֶעְבֵּד לִיךְ אֲרוּם גְּלִי קֳדָם כָּל יַתְבֵי תְּרַע סַנְהֶדְרִין רַבָּא דְּעַמִּי אֲרוּם אִתְּתָא
12 צַדִּיקְתָּא אַנְתְּ וְאִית בִּיךְ חֵילָא לְסוֹבְרָא נִיר פִּקּוּדַיָּא דְיָי: וּכְעַן אֲרוּם בְּקוּשְׁטָא אֲרוּם פָּרִיק
13 אֲנָא וְאַף אִית פָּרִיק אוֹחֳרָן דַּחֲזֵי לֵיהּ לְמִפְרַק יַתֵּי מִנִּי: בֵּיתִי בְּלֵילְיָא וְיֵהָא בְּצַפְרָא אִם
יִפְרֻקִיךְ נַבְרָא דַּחֲזֵי לֵיהּ לְמִפְרַקִיךְ מִן אוֹרַיְתָא הֲרֵי טָב וְיִפְרוֹק לַחֲיֵי וְאִם לָא צָבֵי לְמִפְרַקִיךְ
וְאִפְרוֹקְנִיךְ אֲנָא אֲמַרִית בְּשִׁבוּעָה קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּמַלֵּלִית לִיךְ בֵּדִין אֶעְבֵּד דְּמוּכִי עַד עִדָּן
14 צַפְרָא: וּדְמָכַת מִלְקֳבֵל רַגְלוֹי עַד צַפְרָא וְקָמַת בְּקִרְיְצוּתָא עַד לָא אֶשְׁתְּמוֹדַע גְּבַר לְרֵעוּתֵהּ
חֲבְרִיהּ מִן קֳדָם חֲשׁוֹכָא וַאֲמַר לְעוֹלְמוֹי לָא אֶשְׁתְּמוֹדַע לְגַבַר אֲרוּם אִתְּתָא אִתְּתָא לְאִדְרָא:
15 וַאֲמַר הַבִי סוּדְרָא דִי עֲלָיִךְ וַאֲחִידִי בֵּהּ וַאֲחִידַת בֵּהּ וְכָל שִׁירַת סְאִין דְּסְעוֹרִין וְשַׁוִי עֲלַהּ
וַאֲזַלַת לְהּ כַּד מִן קֳדָם יְיָ לְסוֹבְרוּתְהוֹן וּמִן יַד אִתְּמַר בְּנְבוּאָה דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִנַּהּ
שִׁתָּא צַדִּיקֵי עָלְמָא דְּכָל חַד וְחַד עֲתִיד לְמֶהֱוֵי מִתְבָּרַךְ בְּשִׁית בִּרְכָן דָּוִד וְדָנִיֵאל וְחַבְרוֹהִי
16 וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא וְעַל בּוֹעַז לְקָרְיָא: וַאֲתַת לְוָת חֲמוֹתַהּ בְּקִרְצוּתָא וַאֲמַרַת מַן אַנְתְּ בְּרַתִּי
וְחַוְיָאַת לְהּ יַת כָּל מָה דַּעֲבַד לַהּ נַבְרָא עַל פּוּם מֵימַר מִן קֳדָם נְבוּאָה דְּאִתְנַלְיָאַת לֵיהּ
17 עֲבַד לְהּ: וַאֲמַרַת שִׁית סְאִין דְּסְעוֹרִין הָאִלֵּין יְהַב לִי נַבְרָא אֲרוּם אֲמַר לִי לָא תֵהֲכִין
18 רֵיקָנְיָא לְוָת חֲמוֹתִיךְ: וַאֲמַרַת חֲבִי בְרַתִּי עַמִּי בְּבֵיתָא עַד וְמַן דְּתִדְּעִין אֵכְדֵין יִתְגְּזַר מִן
שְׁמַיָּא וְאֵכְדֵין יִתְפְּרֵישׁ פִּתְגָמָא אֲרוּם לָא יְנוּחַ נַבְרָא אֲרוּם אֱלָהִין יְשֵׁצִי לְטָב פִּתְגָמָא
יוֹמָא דֵין:

ד

1 וּבוֹעַז סְלִיק לְתַרְעָא דְּבֵית דִּינָא דְּסַנְהֶדְרִין וְיָתִיב תַּמָּן עִם סָבָא וְהָא פָּרִיקָא חֲלַף דְּמַלֵּל
בּוֹעַז לְרוּת וַאֲמַר סְטִי תֵּיבִ הָכָא נְבַר דְּצִנְעָן אוֹרַחְתֵּיהּ וְסָטָא וְיָתִיב: וּדְבַר עֲשַׂרְתִּי גּוּבְרִין
מִסָּבֵי קַרְתָּא וַאֲמַר תְּבוּ הָכָא וְיָתִיבוּ: וַאֲמַר לְפָרוּקָא אַחֲסַנַת חַקְלָא דִּי לַאֲחוּנָא לֶאֱלִימֶלֶךְ
וְכִנַת נָעֳמִי דִּי תָבַת מֵחַקְלָא מוֹאָב:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit: Quæ tu? Et dixit: Ego Ruth ancilla tua: et vocetur nomen tuum ſup ancillã tuã ad accipiendum me in uxorẽ; quoniã redemptor tu. Et dixit: Benedicta tu ante Dũm filia mea; et bona fuit bonitas tua poſterior ab anteriori, *anterior quòd proſelyta facta es, poſterior quòd feciſti teipſam ut mulierẽ quæ præſtolatur levirũ parvulũ uſq; ad tempus quo adoleſcat*, ad non ambulandũ poſt adoleſcentes, *ad faciendũ fornicationẽ cum eis*, ſi paup, & ſi dives. Nunc filia mea ne timeas; omne ꝙ dices mihi faciã: nam manifeſtum ante omnes ſedentes portæ Zzanhedrin magnæ populi mei, ꝙ mulier juſta tu, et eſt in te virtus ad aſpiciendũ lucernã præceptorũ Dñi. Et nunc quoniã in veritate ꝙ redemptor ego, & etiã eſt redemptor alter quòd dignũ illi ad redimendum magis à me. Pernocta in nocte, et erit in manè ſi redemerit te vir cui dignũ ei ad redimendũ te ex lege, ecce bonũ, et redimet ad vitã: et ſi non volens ad redimendũ te, et redimã te ego: dixi in juramento ante Dñm: ut id quòd locutꝰ ſum tibi, ſic faciã: jaceto uſq; ad tempꝰ maturini. Et jacuit juxta pedes illiꝰ uſq; ad *matutinũ*; et ſurrexit in aurora uſq; non cognovit vir ſociũ ſuũ ab-ante obſcuritatẽ: et dixit puer ris ſuis: Ne cognitũ ſit viro quòd venit mulier ad aream. Et dixit: Da ſudariũ quod ſup te, et apprehende in eo: et apprehendit in eo, et menſuravit ſex Zzein ordeorũ et poſuit ſup eam: *et acceſſit ei robur ab-ante Dominum ad portandũ ea, et ſtatim dictũ eſt in prophetia quòd futuri venire ex ea ſex juſti mundi, quorũ unuſquiſq; benedicendus ſit ſex benedictionibus; David, & Daniel & ſocii ejus, & rex Meſſias*: et intravit Boghaz ad urbẽ. Et venit ad ſocrũ ſuã in aurora, et dixit: Quænã tu filia mea? Et nunciavit illi omne quod fecit ei vir: *juxta dictum ab-ante prophetiã, quæ revelata eſt ſibi, fecit ei*. Et dixit: Sex Zzein ordeorum hæc dedit mihi; quoniã dixit mihi: Non ibis inanis ad ſocrum tuam. Et dixit: Sede filia mea mecũ in domo, uſq; ad tempus quo cognoſcas quemadmodum decretum eſt ex cœlo, et quemadmodũ mirificabitur verbum: quia non quieſcet vir quin conſummetur ad bonum verbum die hâc.

CAP. IV.

1 Et Boghaz aſcendit ad portam domus judicii, qui locus Zzanhedrin, et ſedit ibi cum ſenibus: & ecce redemptor pro quo locutus eſt Boghaz ad Ruth, et dixit: Declina; ſede hic, vir cujus humiles viæ ejus, & declinavit, et ſedit. Et accepit decem virosde ſenibus urbis, et dixit: Sedete hic: et ſederunt. Et dixit redemptori: Poſſeſſionem agri, qui fratri noſtro Elimelech, vendit Naghami quæ venit ex agro Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܪܘܬ ܐܡܬܟ ܦܪܣ ܟܣܝܬܟ ܥܠ ܐܡܬܟ ܐܪܡܠܬܐ ܐܪ ܐܢܬ ܓܐܠܐ ܗܘ
10 ܐܡܪ ܒܘܙ ܠܪܘܬ ܒܪܟ ܐܢܬ ܠܐܠܗܐ ܒܪܬܝ ܛܒ ܗܘ ܚܣܕܟ ܐܚܪܝܬ ܡܢ ܩܕܡܝܬ ܕܠܐ ܗܠܟܬ ܒܬܪ
11 ܒܚܘܪܐ ܐܘ ܥܢܝܐ ܐܢ ܗܘ ܠܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܒܪܬܝ ܟܠ ܕܬܐܡܪ ܠܝ ܐܥܒܕ ܠܟ ܐܡ ܝܕܥ ܟܠ ܕܪ
12 ܥܡܝ ܕܐܢܬ ܐܢܬܬ ܚܝܠ ܐܢ ܐܡܬ ܐܢܐ ܓܐܠ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܬ ܓܐܠ ܐܚܪ ܕܩܪܝܒ ܠܝ ܡܢ ܓܐܠ
13 ܐܡܝ ܒܠܝܠܝ ܐܢ ܢܦܪܩ ܠܟ ܢܦܪܩ ܐܢ ܠܐ ܢܦܪܩ ܠܟ ܐܢܐ ܐܦܪܩ ܠܟ ܫܟܒ ܥܕ ܨܦܪ
14 ܫܟܒ ܠܪܓܠܘܗܝ ܥܕ ܕܩܡ ܩܕܡ ܕܠܐ ܢܟܪ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܗܢܐ
15 ܒܝܕܝ ܐܡܪ ܗܒ ܦܪܣܬ ܐܬ ܡܛܦܬܟ ܘܐܚܙܝ ܒܗ ܘܦܪܣܬ ܘܡܕܬ ܫܬ ܣܐܬ ܫܥܪܐ ܘܫܬ ܥܠ
16 ܐܝܟ ܘܐܬܬ ܠܩܪܝܬܐ ܘܐܬܬ ܠܚܡܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܢܬ ܒܪܬܝ ܘܐܚܘܝܗ ܠܗ ܟܠ ܕܥܒܕ ܠܗ
17 ܓܒܪ ܠܚܡܬܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܬܗܘ ܪܝܩܢ ܠܘܬ ܚܡܬܟ ܐܡܪ ܠܗ ܒܘܙ ܠܐ ܗܟܢܐ ܠܐ ܬܗܘ ܪܝܩܢ
18 ܠܘܬ ܚܡܬܟ ܐܡܪ ܠܗ ܒܘܙ ܠܐ ܗܟܢܐ ܠܐ ܬܗܘ ܪܝܩܢ ܠܘܬ ܚܡܬܟ ܐܡܪ ܠܗ ܒܘܙ ܠܐ ܗܟܢܐ

* ܦܨܠܐ * ܕ *

1 * ܘܒܘܙ ܣܠܩ ܠܬܪܥܐ ܘܝܬܒ ܬܡܢ ܘܗܐ ܓܐܠ ܕܩܪܝܒ ܠܗ ܕܥܒܪ ܒܗ ܒܘܙ ܐܡܪ ܠܗ ܣܪ ܐܬܪ
2 ܐܡܪ ܘܣܪ ܘܝܬܒ ܐܡܪ ܠܥܣܪܐ ܡܢ ܣܒܐ ܕܐܬܪܐ ܘܐܡܪ ܬܒܘ ܗܪ ܗܟܐ ܘܝܬܒ ܘܣܪ ܘܝܬܒ
3 ܐܡܪ ܠܓܐܠ ܕܩܪܝܒ ܚܠܩܐ ܕܐܪܥܐ ܕܐܚܢ ܐܠܝܡܠܟ ܙܒܢ ܠܢܥܡܝ ܐܬܬܐ ܗܝ ܕܬܬܒ ܘܐܢܐ
4 ܐܡܪܬ ܐܓܠܐ ܩܕܡ ܬܒܐ ܘܩܕܡ ܟܠ ܕܝܬܒܝ ܒܬܪܥܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܓܠܐ ܩܕܡܟ ܘܩܕܡ ܟܠ ܕܝܬܒ
5 ܒܬܪܥܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܓܠ ܘܐܡܪ ܒܘܙ ܒܝܘܡ ܕܬܩܢ ܐܢܬ ܠܚܩܠܐ ܡܢ ܐܝܕ ܢܥܡܝ ܐܬܬܐ ܐܦ
6 ܠܘܬ ܡܐܒ ܐܬܬܐ ܩܢܝܬ ܠܗ ܕܬܩܝܡ ܫܡ ܓܒܪ ܠܐ ܬܗܘ ܠܟ ܐܠܐ ܐܢܐ ܒܬܪ ܠܟ ܘܒܬܪ ܗܟ
7 ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܓܠ ܘܐܡܪ ܒܘܙ ܒܝܘܡ ܕܬܩܢ ܐܢܬ ܠܚܩܠܐ ܡܢ ܐܝܕ ܢܥܡܝ ܐܬܬܐ ܐܦ
8 ܠܘܬ ܡܐܒ ܐܬܬܐ ܩܢܝܬ ܠܗ ܕܬܩܝܡ ܫܡ ܓܒܪ ܠܐ ܬܗܘ ܠܟ ܐܠܐ ܐܢܐ ܒܬܪ ܠܟ ܘܒܬܪ ܗܟ
9 ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܓܠ ܘܐܡܪ ܒܘܙ ܒܝܘܡ ܕܬܩܢ ܐܢܬ ܠܚܩܠܐ ܡܢ ܐܝܕ ܢܥܡܝ ܐܬܬܐ ܐܦ
10 ܠܘܬ ܡܐܒ ܐܬܬܐ ܩܢܝܬ ܠܗ ܕܬܩܝܡ ܫܡ ܓܒܪ ܠܐ ܬܗܘ ܠܟ ܐܠܐ ܐܢܐ ܒܬܪ ܠܟ ܘܒܬܪ ܗܟ
11 ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܓܠ ܘܐܡܪ ܒܘܙ ܒܝܘܡ ܕܬܩܢ ܐܢܬ ܠܚܩܠܐ ܡܢ ܐܝܕ ܢܥܡܝ ܐܬܬܐ ܐܦ
12 ܠܘܬ ܡܐܒ ܐܬܬܐ ܩܢܝܬ ܠܗ ܕܬܩܝܡ ܫܡ ܓܒܪ ܠܐ ܬܗܘ ܠܟ ܐܠܐ ܐܢܐ ܒܬܪ ܠܟ ܘܒܬܪ ܗܟ

9 Et ait illi, Quodnam est nuncium tuum? Et respondit ei, Ego sum Ruth ancilla tua; sed cooperi ancillam tuam alâ vestimenti tui, quoniam tu es vendicator hæreditatis. 10 Et dixit illi Booz, Benedicta tu Deo, filia mea, quoniam meliorem reddidisti misericordiam tuam novissimam præ priori: quòd secuta non es juvenes divites, aut pauperes. 11 Nunc filia mea ne timeas, quoniam omne quod dices mihi faciam tibi: novit enim omnis cognatio populi nostri, quòd mulier fis fortitudinis. 12 Nunc autem in veritate ego sum vendicator hæreditatis: veruntamen est alius vendicator hæreditatis, qui est propinquior me. 13 Et nunc mane hodiè, & obnocta donec illucescat. Et erit in manè, si vendicabit te, bene vendicabit: si autem non vult vendicare te, ego vendicabo te. Et dixit ei, Dormi usque manè. 14 Et dormivit ad pedes ejus usque ad diluculum; & surrexit manè, cùm adhuc essent tenebræ, antequam homo cognosceret socium suum; & dixit ei, *Nesio*, homo nesciat quòd descenderim ad te in aream. 15 Et dixit ei Booz, Expande vestimentum tuum; & expandit illa, & mensus est, & injecit illi sex mensuras hordeorum: & imposuit super eam, & portavit, & venit in civitatem. 16 Et ingressa est ad socrum suam: Et ait illi socrus ejus; Quæ es filia mea? Et dixit ei, Ego sum Ruth; & dixit illi quicquid fecit ei Booz: 17 Et quòd dedisset illi sex mensuras hordeorum, & dixisset illi; Ne ingrediaris ad socrum tuam vacué. 18 Dicit illi socrus ejus, Sede filia mea donec videas: non enim quiescet vir, quoadusque obtulerit illi judicium hodiè.

CAP. IV.

1 ET ascendit Booz, & sedit in porta civitatis: Et ecce vendicator progeniei transiens, de quo dixerat Booz; & ait illi, Veni, sede hic: ille autem dixit ei, Quid? Et sedit 2 prope illum. Et elegit sibi decem viros de senioribus civitatis, & sedere eos fecit apud se. 3 Et dixit vendicator hæreditatis, Partem agri fratris nostri Elimelech vendidit mihi Naami.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فقال ما حالك قالت انا راعوث امتك · فاسبر امتك بطرف كساءك لانك انت الذي يجب
10 عليك ان تقيم الميراث * فقال لها باعار بارك الله عليك يا بنتي لان صنيعك الاخير احسن
11 من الاول * لانك لم تطلبي الشباب الاغنياء بل المساكين * والآن لا خوف عليك يا بنتي * لاني
12 صانع معك ما قلتي من سمي · لان اهل عشيرتنا كلهم يعلمون انك نعم الامراة * والآن حقا
13 انا الذي يجب علي اقيم الميراث ولكن عندنا اخر اقرب مني وهو واجب عليه من ان يقيم
الذرية * فامكثي ليلتك وبيتي الى الصباح * فاذا اصبحت وطلبك صاحب لميراث فقد احسن *
فان لم يحب ان يفعل * حلفت بحي الرب انه ان لم يطلب الميراث طلبته انا * وقال لها ارقدي
14 الى ان تصبحي * فرقدت عند رجليه الى ان اصبحت · وقامت بكرة علسا قبل ان يبصر انسان
صاحبه · وقالت له لا يعلم انسان اني نزلت اليك الى البيدر * قال لها باعار ابسطي كساءك
15 وبسطت فكال لها فيه ستة اكيال شعير * فاتت حماتها وقالت لها من انتي يا بنتي · فقالت
16 لها انا راعوث واخبرتها بجميع ما قال لها باعار * وانه اعطاها ستة اكيال شعير · وانه قال لها لا
17 تذهلي الى حماتك خالية * قالت لها حماتها اجلسي يا بنتي حتى تنظري ما يكون لك لان
18 الرجل ما يقر اليوم حتى يبطر في امرك ·

* الفصل الرابع *

1 * فصعد باعار وجلس بباب المدينة · واذا الرجل الذي يجب عليه الميراث عبر وهو الذي
2 قال فيه باعار · قال له باعار اجلس هاهنا * ودعا عشر رجال من اشياخ القرية
3 واجلسهم عنده * فقال للذي يجب عليه الذرية ان نعمي باعبني قسمة حقل الملك اخينا
وانا اعلمك ذلك ولا اكتمك ·

9 Et dixit ei, Quisnam status est tuus? ait, Ego sum Ruth ancilla tua, quare protege ancillam tuam extremitate vestimenti tui, quoniam tu es cui convenit suscitare hæreditatem. 10 Et ait illi Booz, Benedicat te Deus, filia mea, quoniam opus tuum novissimum melius est priori; quòd secuta non es juvenes divites, sed pauperes. 11 Nunc autem tibi timendum non est, filia mea, quoniam sum factturus tecum quicquid dixisti; quia viri cognationis nostræ universi sciunt te optimam esse mulierem. 12 Nunc autem verè ego sum, cui convenit suscitare hæreditatem; sed habemus alium me propinquiorem, & ipsi convenit suscitare progeniem. 13 Quiesce ergò hâc hâc, & obnocta usque ad diluculum. Cùm autem perveneris ad diluculum, & quæret te domus hæreditatis, jã benefaciet: Si verò nolit facere, juro per Dominum, quòd si non quæret hæreditatem, quæram ego. Et dixit illi, Dormi, donec perveniat ad diluculum. 14 Et dormivit ad pedes ejus, donec pervenit ad diluculum, & surrexit summo manè antequam videret homo proximum suum. Et ait illa ei, Nesciat homo quòd descenderim ad te in aream. 15 Ait illi Booz, Expande vestimentum tuum, & expandit; mensuravitque ei sex mensuras hordei. Et venit ad so- 16 crum suam, & ait ei, Quænam es filia mea? & dixit ei, Ego sum Ruth; & indicavit ei omnia quæ dixit illi Booz. 17 Et quòd dedisset ei sex mensuras hordei, & quòd dixisset ei; Ne ingrediaris ad socrum tuam vacua. 18 Ait illi socrus ejus, Sede filia mea, donec videas quid tibi futurum sit, quoniam vir non cessabit hodiè, donec providebit negotio tuo.

CAP. IV.

1 ET ascendit Booz, & sedit in porta civitatis, & ecce vir cui debebatur hæreditas præteriit, & ipse est de quo dixerat Booz: Ait illi Booz, Sede hic. Et vocavit decem viros de senioribus ci- 2 vitatis, & sedere eos fecit penes se. Et 3 dixit illi cui debebatur progenies; Utique Naama vendidit mihi partem agri Elimelech fratris nostri, & ego indico tibi hoc, nec celabo te.

רות : ד

habitatoribus coram Acquire :dicendo,tuã aurẽ Revelabo : dixi ego Et
וַאֲנִי אָמַרְתִּי אגלה אָזְנְךָ לֵאמֹר קְנֵה נֶגֶד הַיֹּשְׁבִים 4
redemeris non si & : redime ,redemeris si ,mei populi senioribus coram &
וְנֶגֶד זִקְנֵי עַמִּי אִם תִּגְאַל גְּאָל וְאִם לֹא יִגְאַל
te post ego & ,redimendum ad ,te præter non quòd sciam ut ,mihi indica
הַגִּידָה לִּי וְאֵדְעָ כִּי אֵין זוּלָתְךָ לִגְאוֹל וְאָנֹכִי אַחֲרֶיךָ
agrum te acquirere die In : Bohaz dixit Et redimam Ego : dixit Et
וַיֹּאמַר אָנֹכִי אגאל : וַיֹּאמֶר בֹּעַז בְּיוֹם קְנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה 5
acquires mortui uxore Moabitide Ruth à & ,Nahomi manu de
מִיַּד נָעֳמִי וּמֵאֵת רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֵשֶׁת הַמֵּת קָנִיתָ
Dixitque .ejus hæreditate super mortui nomen suscitandum ad
לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ : וַיֹּאמֶר 6
corrumpam fortè ne ,mihi redimere potero Non : redemptor
הַגֹּאֵל לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי פֶּן אַשְׁחִית אֶת
potero non quia ,meã redemptionem tu tibi Redime.meam hæreditatem
נַחֲלָתִי גְּאַל לְךָ אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי כִּי לֹא אוּכַל
super & ,redemptione super Israel in antè hoc Et redimere
לִגְאוֹל : וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל 7
vir solvebat : verbum omne confirmandum ad permutatione
הַתְמוּרָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ
Israel in testimonium hoc & : suo proximo dabat & ,suũ calceamentũ
נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל :
suum calceamentum solvit & : tibi Acquire : Bohaz ad redemptor dixitque
וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל לְבֹעַז קְנֵה לְךָ וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ : 8
,hodie vos Testes : populum omnẽ & ,seniores ad Bohaz Dixitque
וַיֹּאמֶר בֹּעַז לַזְּקֵנִים וְכָל הָעָם עֵדִים אַתֶּם הַיּוֹם 9
quæ omnia & ,Elimelech quæ omnia acquisivi quòd
כִּי קָנִיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לאלימלך וְאֵת כָּל אֲשֶׁר
Ruth etiam Et .Nahomi manu de ,Machalon & ,Chilion
לכליון וּמַחְלוֹן מִיַּד נָעֳמִי : וְגַם אֶת רוּת 10
suscitandũ ad ,uxorem in mihi acquisivi Machalon uxorem Moabitidem
הַמֹּאֲבִיָּה אֵשֶׁת מַחְלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה לְהָקִים
cum à mortui nomen excidatur non & ,sua hæreditate super mortui nomen
שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת מֵעִם
Dixeruntque .hodie vos Testes .sui loci porta à & ,suis fratribus
אֶחָיו וּמִשַּׁעַר מְקוֹמוֹ עֵדִים אַתֶּם הַיּוֹם : וַיֹּאמְרוּ 11
DOMINUS Det .Testes : seniores & ,porta in qui populus omnis
כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יִתֵּן יְהוָה
quæ ,Leah sicut & Rachel sicut ,tuam domum in venientem mulierem
אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתֶךָ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר
,Ephrathah in virtutem fac & ;Israel domum ipsæ ambæ ædificaverunt
בָּנוּ שְׁתֵּיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה חַיִל בְּאֶפְרָתָה
domus sicut tua domus sit Et .Bethlehem in nomen voca &
וְקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם : וִיהִי בֵיתְךָ כְּבֵית 12
dederit quod semine de ,Jehudah ipsi Thamar peperit quem ,Peres
פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָּמָר לִיהוּדָה מִן הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֵּן
,Ruth Bohaz cepit Et .hac puella de tibi Dominus
יְהוָה לְךָ מִן הַנַּעֲרָה הַזֹּאת : וַיִּקַּח בֹּעַז אֶת רוּת 13
ei Dominus dedit & : eam ad est ingressus Et ;uxorem in sibi fuit &
וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ
,Nahomi ad mulieres Dixeruntque .filium peperit & ,conceptum
הֵרָיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן : וַתֹּאמַרְנָה הַנָּשִׁים אֶל נָעֳמִי 14
,hodie redemptorem tibi fecit cessare non qui ,Dominus Benedictus
בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם
.Israel in ejus nomen vocetur ut
וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל :

Versio VUL. LAT.

4 Quod audire te volui, & tibi dicere corã cunctis sedentib⁹, & majoribus natu de populo meo. Si vis possidere jure propinquitatis, eme, & posside: sin autẽ displicet tibi, hoc ipsũ indica mihi, ut sciam quid facere debeã: null⁹ enim est propinquus, excepto te, qui prior es, & me, qui secund⁹ sum. At ille respondit, Ego agrum emam. Cui dixit Booz; Quando emeris agrũ de manu mulieris, Ruth quoque Moabitidẽ, quæ uxor defuncti fuit, debes accipere: ut suscites nomen propinqui tui in hæreditate 6 sua. Qui respondit, Cedo juri propinquitatis: neque enim posteritatẽ familiæ meæ delere debeo: tu meo utere privilegio, quo me libẽter carere profiteor. Hic autẽ erat mos antiquitùs in Israel inter propinquos, ut si quando alter alteri suo juri cedebat, ut esset firma concessio, solvebat homo calceamentũ suum, & dabat proximo suo: hoc erat testimoniũ 8 cessionis in Israel. Dixit ergò propinquo suo Booz, Tolle calceamentũ tuũ. Quod statim 9 solvit de pede suo. At ille majorib⁹ natu, & universo populo, Testes vos, inquit, estis hodiè, quòd possederim omnia quæ fuerũt Elimelech, & Chelion, & Mahalon, tradente Noemi: Et Ruth Moabitidẽ, uxorem Mahalon, in conjugiũ sumpserim, ut suscitẽ nomen defuncti in hæreditate sua, ne vocabulũ ejus de familia sua ac fratribus & populo deleatur. Vos, inquã, huj⁹ rei testes estis. Respondit omnis populus, qui erat in porta, & majores natu; Nos testes sum⁹: faciat Domin⁹ hanc mulierem, quæ ingreditur domũ tuã, sicut Rachel & Liã, quæ ædificaverunt domũ Israel: ut sit exemplũ virtutis in Ephrata, & habeat celebre nomen in Bethlehẽ. Fiátque domus tua, sicut domus Phares, quem Thamar peperit Judæ, de semine quod tibi dederit Dñs ex hac puella. Tulit itaq; Booz Ruth, & accepit uxorẽ: ingressúsque est ad eam, & dedit illi Dominus ut conciperet, & pareret filium. Dixerúntque mulieres ad Noemi; Benedictus Dñs, qui non est passus ut deficeret successor familiæ tuæ, & vocaretur nomen ej⁹ in Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Κἀγὼ εἶπα, Ἀποκαλύψω τὸ ὖς (κ) λέγων, Κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων, καὶ ἐναντίον τῶν πρεσβυτέρων τῆς λαοῦ μου. εἰ ἀγχιστεύεις, ἀγχίστευε· εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις, 5 ἀνάγγειλόν μοι, καὶ γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστι πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀγώ εἰμι μετὰ σέ. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι, ἀγχιστεύσω. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ, Ἐν ἡμέρᾳ τῆς κτήσεώς σε τὸν ἀγρὸν ἐκ χειρὸς (μ) Νωεμὶν καὶ παρὰ Ῥὺθ τῆς Μωαβίτιδος γυναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ, ὥστε (ν) ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρο- 6 μίας αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεύς, Οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μή ποτε διαφθείρω τὴν κληρονομίαν μου. ἐγχίσασον σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου, ὅτι οὐ δυνήσομαι 7 ἀγχιστεῦσαι. Καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα (ξ) ἔμπροσθεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχιστείαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἀνταλλαγμα τοῦ (ο) στῆσαι πάντα λόγον· καὶ ὑπεδύετο (π) ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἐδίδου τῷ πλησίον (ρ) αὐτοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ. καὶ τοῦτο ἦν μαρτύριον ἐν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχι- 8 στεὺς τῷ Βοὸζ, Κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου. καὶ ὑπεδύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἔδω- 9 κεν αὐτῷ. Καὶ (σ) εἶπε Βοὸζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ παντὶ τῷ λαῷ, Μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέκτημαι πάντα τὰ τοῦ (τ) Ἐλιμέλεχ, καὶ πάντα ὅσα ὑπῆρχεν τῷ (υ) Χελαιὼν καὶ τῷ Μαλαὼν ἐκ χειρὸς (φ) Νωεμίν. Καὶ 10 γε Ῥὺθ τὴν Μωαβίτιν τὴν γυναῖκα Μαλαὼν κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ (χ) ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς φυλῆς (ψ) λαοῦ αὐτοῦ. μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. Καὶ 11 (ω) εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, Μάρτυρες. καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν, Δῴη κύριος τὴν γυναῖκά σε τὴν εἰσπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου, (α) ὡς Ῥαχὴλ καὶ ὡς Λίαν, αἳ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι (β) οἶκον τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἐποίησαν δύναμιν ἐν Ἐφραθᾶ, καὶ ἔσται ὄνομα ἐν (γ) Βηθλεέμ. Καὶ γένοιτο (δ) οἶκός σου, ὡς οἶκος Φαρὲς, ὃν ἔτεκε Θάμαρ τῷ Ἰούδα, ἐκ τοῦ σπέρματος οὗ δώσει κύριός σοι ἐκ τοῦ παιδίσκης 12 ταύτης. Καὶ ἔλαβε (ε) Βοὸζ τὴν Ῥὺθ, καὶ (ζ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν. καὶ (η) ἔδωκεν αὐτῇ κύριον, καὶ 13 ἔτεκεν υἱόν. Καὶ εἶπαν αἱ γυναῖκες πρὸς (θ) Νωεμὶν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κατέλυσέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστέα, καὶ κληθείη τὸ ὄνομα 14 αὐτοῦ ἐν Ἰσραήλ.

MS.A. (λ) Βοὸς, (μ) Νοομμὶ (ν) ἀναστῆσαί σε τὸ (ξ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ (ο) στῆσαι τὸν λόγον (π) ὁ ἀνὴρ (ρ) αὐτοῦ τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ. (σ) εἶπεν τοῖς (τ) Ἀβιμέλεχ, (υ) Χαλκεὼν (φ) Νοομμεί. (χ) ἐξολεθρευθήσεται (ψ) τῶν λαῶν (ω) εἶπαν (α) ὡς Ῥαχὴν καὶ ὡς Λείαν, αἳ ᾠκοδόμησαν (β) οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ποιήσαι δύναμιν (γ) Βαιθλεέμ. (δ) ὁ οἶκός σου, ὡς ὁ οἶκος (ε) Βοὸς (ζ) ἐγένετο (η) ἔδωκεν κύριος αὐτῇ καὶ ἐγέννησεν υἱόν. (θ) Νοομμὶν,

Et ego dixi, Discooperiam aurem 4
tuam: dicens, Acquire coram se-
dentibus, & coram senioribus po-
puli mei. Si redimis, redime: si au-
tem non redimis, annuntia mihi,
& cognoscam: quia non est præ-
ter te ad redimendũ: & ego sum
post te. At ille dixit, Ego sum, re-
dimam. Et dixit Booz, In die ac- 5
quirendi te agrum de manu Noe-
min, & à Ruth Moabitide uxore
defuncti; & ipsam te acquirere
oportet: ut suscites nomen mortui
super hæreditatem ejus. Et dixit 6
redemptor, Non potero redimere
mihi; nè fortè corrumpã hæredi-
tatem meam. Redimè tibi redemp-
tionem meam, quoniam non pote-
ro redimere. Et hæc justificatio e- 7
rat antèà in Israel super redemp-
tione, & super permutatione ad
firmandum omne verbum: &
solvebat vir calceamentum suũ;
& dabat proximo suo redimendi
redemptionem suam. Et hoc erat
testimonium in Israel. Et dixit 8
redemptor ad Booz, Acquire tibi
redemptionem meam. Et solvit
calceamentum suum, & dedit ei.
Et dixit Booz senioribus, & uni- 9
verso populo; Testes vos hodiè,
quia acquisivi omnia, quæ ipsius
Elimelech, & omnia quæcunque
sunt ipsi Chelæon, et ipsi Maalon,
de manu Noemin. Et etiam Ruth 10
Moabitidem uxorem Maalon ac-
quisivi mihi in uxorem, ad su-
scitandum nomen mortui super
hæreditatem ejus, & non exter-
minabitur nomen mortui de fra- 11
tribus suis, & de tribu populi
sui. Testes vos hodiè. Et dixe- 12
runt universus populus, qui in
porta, Testes. Et seniores dixe-
runt; Det Dominus uxorem tu-
am intrantem in domum tuam,
sicut Rachel, & sicut Liam; quæ
ædificaverunt utræque domum
Israel: & (c) fecerunt virtu-
tem in Ephratha: & erit nomen
in Bethleem. (d) Et fiat domus 13
tua, sicut domus Phares, quem
peperit Thamar ipsi Juda, ex
semine, (e) quod dabit Dominus tibi
ex ancilla hac. Et accepit Booz 14
Ruth, & facta est ei in uxorem:
& intravit ad eam. Et dedit ei
Dominus conceptionem, & pe-
perit filium. Et dixerunt mulieres 15
ad Noemin, Benedictus Dominus,
qui non fecit deesse tibi hodiè
redemptorem: & vocet nomen
ejus in Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲנָא אֲמָרִית אֲנָלִי אוּדְנָךְ לְמֵימַר קְנֵה כָּל קֳבֵל יָתְבֵי תַרְעָא דְּבֵית דִּינָא דְּסַנְהֶדְרִין וְכָל 4
קֳבֵל סָבֵיָא דַּעַמִּי אִם אִית רְעוּתָךְ לְמִפְרוֹק פְּרוֹק וְאִם לָא אִית רְעוּתָךְ חַוִּי לִי וְאִנְדַּע אֲרוּם
לָא אִית בַּר מִנָּךְ הַהוּא קָרִיב לְמִתַּב בְּוָתָךְ וּדְהוּא קָרִיב לְמִתַּב בְּוָתָךְ וַאֲנָא אֵזַל מִנָּךְ
וּפְרוֹקָא אֲנָא בְתָרָךְ וַאֲמַר אֲנָא אֶפְרוֹק : וַאֲמַר בֹּעַז בְּיוֹם זְבִנְתָּךְ יָת חַקְלָא מִן יְדָא דְּנָעֳמִי 5
וּמִן יְדָא דְּרוּת מוֹאֲבִיְתָא אִתַּת מֵיתָא חַיָּיב אַתְּ לְמִפְרוֹק וּבְעִי לְמֵיקַם שְׁמָא דְּמֵיתָא עַל
מְדִינְתֵּיהּ וְלָא יִתְבְּטֵל שְׁמָא דְּמֵיתָא מִבֵּין אֲחוֹהִי וּמִסְּפַר בֵּית אַבָּהָתֵיהּ לְאִתְרֵיהּ
מִן בְּנַלָּל לַאֲקָמָא שׁוּם מֵיתָא עַל אַחְסָנְתֵּיהּ : וַאֲמַר פְּרוֹקָא כְּדֵין נָוָא לִית אֲנָא יָכִיל 6
לְמִפְרוֹק לִי עַל דְּאִית לִי אִתְּתָא לִית לִי רְשׁוּ לְמִסַּב אוּחְרָנִיתָא עִלְּוֵי דִּלְמָא תְּהֵי לְמָצוּ
בְּבֵיתִי וְאֵהָא מְחַבֵּל יָת אַחְסָנְתִּי פְּרוֹק לָךְ אַתְּ אֲרוּם דְּלִית לָךְ אִתְּתָא אֲרוּם לִית אֲנָא יָכִיל
לְמִפְרוֹק : וּבְהָדָא מְנָהֲנָא בְּעִדָּנָא דִּי מִלְּקַדְמִין מְתַנַּהֲנָא בְּיִשְׂרָאֵל בְּזַמַּן דְּשָׁקְלָן וְטָרָן 7
גְּבַר נַרְתֵּק יַד מִן חֲבְרֵיהּ וְמַקְיְמִין כָּל מִדְעָם וּשְׁלַע נְבַר נַרְתֵּק יַד מִן חֲבְרֵיהּ וְאוֹשִׁיט בֵּיהּ
קְנִין לְחַבְרֵיהּ וְהֵכִין נָהֲגִין לְמִקְנֵי בֵית יִשְׂרָאֵל חַד מִן חֲבְרֵיהּ קָדֶם סָהֲדַיָּא : וַאֲמַר פְּרוֹקָא 8
לְבֹעַז אוֹשִׁיט יְדָךְ לְקַנְיָא וּקְנִי לָךְ וּטְלַע בּוֹעַז יָת נַרְתֵּק יַד יְמִינֵיהּ וּקְנִי לֵיהּ : וַאֲמַר בֹּעַז 9
לְסָבֵיָא וְלָכָל עַמָּא הָווּ סָהֲדִין אַתּוּן עֲלַי יוֹמָא דֵין אֲרוּם קְנֵיתִי יָת כָּל מָה דַּהֲוָה לְאֱלִימֶלֶךְ
וְיָת כָּל מָה דַּהֲוָה לְכִלְיוֹן וּמַחְלוֹן מִן יְדָא דְּנָעֳמִי : וְאוּף יָת רוּת מוֹאֲבִיְתָא אִתַּת מַחְלוֹן 10
קְנִיתִי לִי לְאִנְתּוּ בְּנִין לְמֵקַם שׁוּם שְׁכִיבָא עַל אַחְסָנְתֵּיהּ וְלָא יִשְׁתֵּצֵי שׁוּם שְׁכִיבָא מִלַּת
אֲחוֹהִי וּמִתְּרַע סַנְהֶדְרִין דְּבַאֲתַר סָהֲדִין אַתּוּן עֲלַי יוֹמָא דֵין : וַאֲמְרוּ כָּל עַמָּא דִּי בְתָרַע 11
סַנְהֶדְרִין וְסָבֵיָא סָהֲדִין אֲנַחְנָא יְהֵי יָת אִתְּתָא דְּעָתְיָא לְבֵיתָךְ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה דִּי בְנוּ
תַּרְוֵיהוֹן יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲבוּנָן בְּתְרֵי עֲסַר שִׁבְטִין וְעֲבַד חַיְלָא בְּאֶפְרָת וּתְהֵי קְרִי שְׁמָא
בְּבֵית לָחֶם : וִיהֵי מַצְלַח בֵּיתָךְ כְּבֵית פֶּרֶץ דִּי יְלִידַת תָּמָר לִיהוּדָה מִן זַרְעָא דִּי יְהַב יְיָ לָךְ 12
מִן רִבְּתָא הָדָא : וְנָסִיב בּוֹעַז יָת רוּת וְהָוַת לֵיהּ לְאִנְתּוּ וְעַל לְוָתָהּ וִיהַב יְיָ לָהּ עִדּוּי 13
וְיִלִּידַת בַּר : וְאָמְרָן נְשַׁיָּא לְנָעֳמִי בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּיָי דְּלָא פְּסַק לָךְ פָּרוֹקָא יוֹמָא דֵין וְיִתְקְרֵי 14
שְׁמֵיהּ מִן צַדִּיקֵי יִשְׂרָאֵל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ego dixi: Revelabo aurẽ tuam ad dicendũ, Eme totum, corã sedentibus 4
ostio domus Judicii Zzanhedrin, & omnino coram senibus populi mei, si
voluntas tua ad redimendũ, redime: & si non est voluntas tua, nuncia mihi
& cognoscã: quoniã non est præter te ipsum cui sit facultas ad redimen-
dũ ante te et qui sit propinquus ad habitandum ut tu, & ego cognoscam
ex te, et redẽptor ero post te: et dixit: Ego redimã. Et dixit Boghaz: In die 5
emere te agrũ ex manu Naghami et ex manu Ruth Moabitidis uxoris mor-
tui obligatus tu ad redimendũ, et quærens ad propinquandũ eã & ad acci-
piendũ eã in uxorẽ propter suscitandũ nomen mortui sup possessionẽ illi⁹.
Et dixit redemptor: Ut isto colore non ego potens ad redimendũ mihi, sup 6
q̃ est mihi uxor, non est mihi facultas ad accipiendũ aliã sup eã: fortasse
erit ad contentionẽ in domo meâ; et ero corrumpens possessionem meam:
redime tibi tu, quia non est tibi uxor, quoniã non ego potero ad redimendũ.
Et in hâc consuetudine in tempore q̃ ab antiquis consuetũ est in Israel, in 7
tempore quo accipientes aut dantes, aut redimentes aut pmutantes un⁹ cum
socio suo, & confirmantes omne quodcunq; extraxit vir vaginã manus dex-
træ suæ, et porrexit in eâ possessionẽ socio suo; & ita consuescentes ad
possidendũ dom⁹ Israel un⁹ à socio suo ante testes. Et dixit redemptor ad 8
Boghaz: Extende manũ tuã ad possessionẽ, et eme tibi: et detraxit Boghaz
vaginãman⁹ dexteræ suæ, et emit ab eo. Et dixit Boghaz senib⁹ et oñi popu- 9
lo: Este testes vos sup me die hoc, quòd emi oñe id q̃ fuit Elimelech, et oñe
id q̃ fuit Chilion et Mahhalon ex manu Naghami. Et etiã Ruth Moabiam 10
uxorẽ Mahhalon emi mihi in uxorem, ad statuendum nomen jacentis super
hæreditatẽ ejus: et non delebitur nomen jacentis ex fratrib⁹ suis, et ex por-
ta Zzanhedrin qui in loco ejus, testes vos sup me die hac. Et dixerunt oĩs 11
populus qui in portâ Zzanhedrin et senes, Testes nos: dabit Dñs mulierem
hanc quæ veniens ad domũ tuam ut Rahhel et ut Leah, quæ ædificaverunt
ambæ illæ domum Israel patris *nostri* in duodecim tribubus; et fac virtu-
tem in Ephrath, et fit vocatum nomen ejus in Bethlehhem. Et fit prospe- 13
rans domus tua ut domus Pereſz, quem peperit Thamar Jehudah, à semine
quod dabit Dñs tibi ex puella hâc. Et accepit Boghaz Ruth, et fuit illi in 13
uxorẽ: et ingressus est ad eam, et dedit Dñs ei conceptionem, et peperit fi-
liũ. Et dixerunt mulieres Naghami: Benedictũ nomen Domini, quòd non 14
defecit tibi redemptor die hac: et vocabitur nomen ejus è *justis* Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ego autem dixi, ut aperiam, & indicem & dicam tibi; Posside tu coram istis sedentibus. Et ego sum, qui ostendi memetipsum ad dicendum, & possidendum coram istis senioribus populi mei sedentibus. Nunc autem si vis vendicare, vendica; si autem non vendicabis tu, dic mihi, et indica quòd non sis vendicator, & ego vendicabo. Et dixit, Vendicabo ego. Et ait Booz, In die quâ emeris agrum à Naami, & Ruth Moabitidem uxorem defuncti posside, donec suscitaveris nomen mortui super hæreditatem ejus. Et dixit vendicator, Non possum vendicare, ne fortè corrumpam hæreditatem meam; vendica tu; quia propter defectum fidei meæ, non possum vendicare. Hæc autem vendicatio ecce coram filiis Israel, & mutatio vendicationis ad suscitandum; Solvebat vir calceamentum suum, & dabat socio suo, & hoc erat testimonium in Israel. Et dixit ille vendicator ad Booz, Posside tibimet: et solvit de pedibus suis. Et dixit Booz senioribus, et omni populo, Testes estis hodiè, quòd possedi mihi omne, quod fuit Maljon et Cheljon, de manu Naami. Et te, Ruth Moabitis uxor Maljon, accepi mihi in uxorem, ad suscitandum nomen mortui super hæreditatem ejus, ne oblivioni detur memoria mortui de fratribus ejus, et de cognatione ejus; vos testes estis hodié. Et responderunt seniores, et omnis populus, qui in porta civitatis, et dicunt; Testes sumus. Et benedixerunt eum, et dixerunt illi; Faciat Dominus mulierem istam coram te sicut Rachel, et sicut Liam, hæ quæ ambæ ædificârunt domum Israel, ; et fecit virtutes in Ephrata, et vocaverunt nomen ejus, Bethlehem. Et sit domus tua sicut domus Phares, quem peperit Thamar Judæ: et det tibi Dominus semen ex muliere hac. Et accepit Ruth, et facta est illi in uxorem, et ingressus est ad eam: et dedit illi Dominus, et concepit, et peperit filium. Et dicunt mulieres Naami, Benedictus Dominus, qui non transtulit à te vendicatorem hodiè, et vocabis nomen ejus in Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et annuntio tibi coram his sedentibus, & coram senioribus populi mei adstantibus: si vis petere, modò pete; si autem non petis, indica mihi, & sciam te nolle petere, & petam ego: dixit, Ego petam. Ait illi Booz, Stage, & eme agrum à Naama, & Ruth Moabitide, cujus defunctus est vir, & posside hoc, ut vivifices nomen defuncti in hæreditate ejus. Ait ille competitor, Non possum facere hoc, ne corrumpam hæreditatem meam, pete tu: etenim ego non possum petere causâ mei juramenti. Et hoc negotium sit coram filiis Israël, & hæc est narratio ejus; qui continebat se à suscitanda progenie mortuo: ut solveret calceamenta sua, & traderet proximo suo, in testimonium inter filios Israël. Et dixit ille ad Booz, Accipe tu tibimet: & solvit calceamenta sua, et tradidit ei. Et dixit Booz senioribus, & universo populo; Testes estis hodiè quòd jam accepi omnia quæcunque erant Elimelech, & quæ erant Maljon, & Geljon, emi à Naama. Tu autem O Ruth Moabitis, jam duxi te in uxorem, ut vivificarem nomen mortui in hæreditate ejus, nè oblivioni traderetur nomen mortui, & nè amitteretur memoria ejus de fratribus, & cognatione ejus; Testes estote omnes hodié. Et responderunt seniores, & omnis populus civitatis, & dixerunt; Jam testes sumus, & deprecati sunt ei, & dixerunt, Faciat Deus hanc mulierem coram te sicut Rachel, & Liam, quæ ædificârunt domum Israël, auxerunt Ephratam, & vocatum est nomen ejus, Bethlehem. Et fit domus tua sicut domus Phares, quem peperit Thamar Judæ, concedátque tibi Dominus progeniem de hac muliere. Et duxit Booz Ruth, & facta est illi mulier, & ingressus est ad eam, & concessit ei Dominus, & concepit, et peperit filium. Et dixerunt mulieres Naama, Benedictus Dominus qui non privavit te hærede, hodiè vocabitur nomen ejus, et memorabitur inter Israël.

שמואל א: א

15 וְהָיֶה לְךָ֣ לְמַשִּׁיב נָ֔פֶשׁ וּלְכַלְכֵּ֖ל אֶת־שֵׂיבָתֵ֑ךְ
tibi bona ipsi quæ ,cum peperit ,te diligit quæ tua nurus quia
כִּ֣י כַלָּתֵ֗ךְ אֲשֶׁר־אֲהֵבַ֙תְךְ֙ יְלָדַ֣תְהוּ אֲשֶׁר־הִ֥יא טוֹבָה־לָּ֛ךְ
,suo sinu in eũ posuit & ,natum Nahomi cepit Et .filiis septem præ
מִשִּׁבְעָ֥ה בָנִ֖ים: 16 וַתִּקַּ֤ח נָעֳמִי֙ אֶת־הַיֶּ֔לֶד וַתָּשֶׁת֥הוּ בְחֵיקָ֖הּ
: dicendo ,nomen vicinæ ei vocaverunt Et .nutricem in ei fuit &
וַתְּהִי־לָ֥הוּ לְאֹמֶנֶ֖ת: 17 וַתִּקְרֶ֨אנָה־לּ֤וֹ הַשְּׁכֵנוֹת֙ שֵׁ֔ם לֵאמֹ֕ר
ipse :Hobed ejus nomen vocaverunt & : Nahomi ipsi filius est Natus
יֶ֥לֶד־בֵּ֖ן לְנָעֳמִ֑י וַתִּקְרֶ֨אנָה־שְׁמ֜וֹ עוֹבֵ֗ד הוּא֙
genuit Peres : Peres generationes istæ Et .David patris Isai pater
אֲבִי־יִשַׁ֣י אֲבִי־דָוִ֔ד: 18 וְאֵ֖לֶּה תּוֹלְד֣וֹת פֶּ֑רֶץ פֶּ֥רֶץ הוֹלִ֖יד אֶת־
.Hamminadab genuit Ram &,Ram genuit Chesron Et .Chesron
חֶצְרֽוֹן: 19 וְחֶצְרוֹן֙ הוֹלִ֣יד אֶת־רָ֔ם וְרָ֕ם הוֹלִ֖יד אֶת־עַמִּינָדָֽב:
genuit Nachson & ,Nachson genuit Hamminadab Et
וְעַמִּינָדָ֙ב הוֹלִ֣יד אֶת־נַחְשׁ֔וֹן וְנַחְשׁ֕וֹן הוֹלִ֖יד אֶת־ 20
.Hobed genuit Boaz & : Boaz genuit Salmon Et .Salmah
שַׂלְמָֽה: 21 וְשַׂלְמ֙וֹן הוֹלִ֣יד אֶת־בֹּ֔עַז וּבֹ֕עַז הוֹלִ֖יד אֶת־עוֹבֵֽד:
.David genuit Isai & : Isai genuit Hobed Et 22
וְעוֹבֵ֙ד הוֹלִ֣יד אֶת־יִשָׁ֔י וְיִשַׁ֖י הוֹלִ֥יד אֶת־דָּוִֽד:

Versio VULG. LAT.

15 Et habeas qui consoletur animam tuã, & enutriat senectutem: de nuru enim tua natꝰ est, quæ te diligit: & multò tibi melior est, quàm si septem haberes filios. Susceptúmque 16 Noemi puerum posuit in sinu suo, & nutricis ac gerulæ fungebatur officio. Vicinæ autem mulieres congratulantes ei, & dicentes; Natꝰ est filiꝰ Noemi: vocaverunt nomen ejꝰ, Obed. Hic est pater Isai, patris David. 17 Hæ sunt generationes Phares: 18 Phares genuit Esron, Esron genuit Aram, Aram genuit Aminadab, 19 Aminadab genuit Nahasson, Nahasson genuit Salmon, Salmon genuit Booz, 20 Booz genuit Obed, Obed genuit Isai, Isai genuit David. 21 22

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἔσται σοι εἰς ὑπερέρουσα ψυχῶν, καὶ τοῦ διαθρέψαι σε πολιάν σου, ὅτι ἡ νύμφη σου ἀγαπήσασά σε, ἔτεκεν αὐτόν, ἣ ὅτιν ἀγαθή σοι 16 ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. Καὶ ἔλαβε (κ) Νωεμὶν τὸ παιδίον, καὶ (λ) ἔθηκεν εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ 17 ἐγένετο αὐτῷ εἰς τιθήνον. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ γείτονες ὄνομα, λέγουσι, Ἐτέχθη υἱὸς τῇ (μ) Νωεμίν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὠβήδ. οὗτος πατὴρ Ἰεσσαὶ πατρὸς Δαυίδ. 18 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Φαρές. Φαρὲς ἐγέννησε 19 τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν (ν) Ἀραμ· 20 καὶ Ἀραμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· καὶ Ναασσὼν 21 ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν (ξ) Βοόζ· καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ· 22 Καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν (ο) Δαυίδ.

MS.A. (ι) νύμφη σου ἡ (κ) Νοεμιεὶν (λ) ἔθηκεν αὐτὸ εἰς (μ) Νωεμίν· (ν) Ἀρράν· Ἀρρὰν δὲ ἐγέννησεν (ξ) Βοόζ· καὶ Βοὸς (ο) Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Τέλος τῆς Ῥούθ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ויהא ליך למקים נפש ולכלכל ית סיבתך בתפנוקין ארום כלתך די רחימת ית֯ך֯ ילדתיה
16 דהיא חות טבתא ליך בעדן ארמלותיך משגיאין בנין: ונסיבת נעמי ית רביא ושויאת
17 יתיה בעטפה ודהות ליה לחויר בנתא: וקראן ליה שיבתן שום למימר אתילידבר לנעמי
18 והוו קראן שמיה עובד הוא אבוי דישי אבוי דדוד: ואלין תולדת פרץ אולידית
19 חצרון: וחצרון אוליד ית רם ורם אוליד ית עמינדב: ועמינדב אוליד ית נחשון ונחשון
20 רב בית אבא לבירת יהודה] ונחשון אוליד ית סלמא [צדיקא הוא סלמא מן בית לחם
ונטופה דבטילו בנוי פריזבין דאותיב ירבעם חיבא על אורחי והוון עובדי אב ובנין
21 יאין בנטופא] : ושלמון אוליד ית אבצן ינידא הוא בועז צדיקא [די על וכותיה אשתיזבו
עמא בירת ישראל מיד בעלי דביהון ובנין צלותיה ערת כפנא מארעא דישראל]
22 ובועז אוליד ית עובד דפלח למרי עלמא בלב שלים: ועובד אוליד ית ישי [דמתקרי

נחש בנין דלא אשתכחת ביה עילא ושחיתא לאתמסרא בידוי דמלאכא דמותא למסב
ית נפשיה מניה והוה יומין סגיאין עד דאדכר קדם יי עיטא דיהב חויא לחוה אתת אדם
למיכל מן אילנא דאכלין פרוי חכימין ליידע בין טב לביש ועל ההוא עיטא אתחייבו
מותא כל דיירי ארעא ובהדיא עילא שכיב ישי צדיקא [ויישי אוליד ית דוד מלכא דישראל:

שמואל א: א

CAP. I. א

ej' nomẽ &,Ephraim mõte de Sophim Ramathaim de unus vir fuit Et
1 וַיְהִי֩ אִ֨ישׁ אֶחָ֜ד מִן־הָרָמָתַ֗יִם צוֹפִים֙ מֵהַ֣ר אֶפְרַ֔יִם וּשְׁמ֖וֹ
.Ephratæi Suph filii ,Tochu filii ,Elihu filii ,Jerocham filiꝰ Elcanah
אֶלְקָנָ֞ה בֶּן־יְרֹחָ֤ם בֶּן־אֱלִיהוּא֙ בֶּן־תֹּ֣חוּ בֶן־צ֔וּף אֶפְרָתִֽי:
.Peninnah *secundæ* nomen & ,Channah unius nomen : uxores duæ ei Et
וְלוֹ֙ שְׁתֵּ֣י נָשִׁ֔ים שֵׁ֥ם אַחַ֖ת חַנָּ֑ה וְשֵׁ֥ם הַשֵּׁנִ֖ית פְּנִנָּֽה 2
ascendebat Et .nati non Channah & ;nati Peninnah ipsi *fuit* Et
וַיְהִי֙ לְפְנִנָּ֣ה יְלָדִ֔ים וְלַחַנָּ֖ה אֵ֣ין יְלָדִ֑ים: וְעָלָ֣ה 3
immolandũ &,*se incurvandã* ad,*dies in diebus à* sua civitate è ipse vir
הָאִ֣ישׁ הַהוּא֩ מֵעִירוֹ֙ מִיָּמִ֣ים יָמִ֔ימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת֙ וְלִזְבֹּ֣חַ
Pinechas & Chophni ,Heli filii duo ibi & : Siloh in exercituũ DOMINO
לַיהוָ֣ה צְבָא֔וֹת בְּשִׁלֹ֖ה וְשָׁ֣ם שְׁנֵ֣י בְנֵי־עֵלִ֗י חָפְנִ֤י וּפִנְחָס֙
deditque ;Elcanah immolavit & ,dies fuit Et .DOMINO *sacerdotes*
כֹּהֲנִ֖ים לַיהוָֽה: 4 וַיְהִ֣י הַיּ֔וֹם וַיִּזְבַּ֖ח אֶלְקָנָ֑ה וְנָתַ֤ן
.*distributiones* ejus filiabus & ,ejus filiis omnibus & ,*suæ* uxori Peninnah
לִפְנִנָּ֙ה אִשְׁתּ֔וֹ וּלְכָל־בָּנֶ֥יהָ וּבְנוֹתֶ֖יהָ מָנ֑וֹת:
Channah quoniam ;*sacierum* unam *distributionem* dedit Channah ipsi Et
וּלְחַנָּ֞ה יִתֵּ֤ן מָנָה֙ אַחַ֣ת אַפַּ֔יִם כִּ֥י אֶת־חַנָּ֖ה 5
.ejus vulvam concluserat DOMINUS & : diligebat
אָהֵ֑ב וַיהוָ֖ה סָגַ֥ר רַחְמָֽהּ:

Versio VULG. LAT.

Liber primus SAMUELIS, quem nos primum Regum dicimus.

CAP. I.

1 Fuit vir unus de Ramathaimsophim, de monte Ephraim, & nomen ejus Elcana, filiꝰ Jeroham, filii Eliu, filii Thohu, filii Suph, Ephrathæus. 2 Et habuit duas uxores: nomen uni Anna, & nomen secundæ Phenenna. Fueruntque Phenennæ filii: Annæ autẽ non erant liberi. 3 Et ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebꝰ, ut adoraret & sacrificaret Dño exercituum in Silo. Erant autem ibi duo filii Heli, Ophni et Phineés, sacerdotes Dñi. 4 Venit ergò dies, & immolavit Elcana, deditque Phenennæ uxori suæ, & cunctis filiis ejus, & filiabꝰ partes: 5 Annæ autem dedit partẽ unam tristis, quia Annã diligebat. Dominus autem concluserat vulvam ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'. REGNORUM I.

ΚΕφ. α'. CAP. I.

1 (α) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ Ἀρμαθαὶμ (β) Σιφα, ἐξ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἑλκανὰ υἱὸς (γ) Ἱεροεμεὴλ υἱοῦ (δ) Ἠλιὰ υἱοῦ (ε) Θοκὲ ἐν 2 Νασὶβ Ἐφραίμ. Καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. καὶ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία (ζ) καὶ 3 τῇ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον. (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθαὶμ (θ) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς Σηλώμ. καὶ ἐκεῖ (ι) Ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ Ὀφνὶ καὶ 4 Φινεὲς ἱερεῖς τῷ κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἡμέρᾳ, καὶ ἔθυσεν Ἑλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, (κ) καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς (λ) μερίδας. 5 Καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι ὠκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἑλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. (μ) καὶ κύριος ἀπέκλεισε τὰ ὦτα τῆς μήτρας αὐτῆς,

1 Homo (a) fuit de Armathem Sipha, de monte Ephraim: & nomen ei Elcana filius Jeremeel filii Eliu filii Thoce (b) in Nasib Ephraem. 2 Et huic duæ uxores: nomen uni, Annæ: et nomen secundæ, Phennana. Et erãt Phennanæ filii: & Annæ nõ erat filius. 3 Et ascendebat homo ex diebꝰ in dies de civitate sua de Armathem adorare, & sacrificare Domino Deo Sabaoth in Selom. Et ibi Heli, & duo filii ejus, Ophni & Phinees, sacerdotes Domini. 4 Et factꝰ est dies, & sacrificavit Elcana: & dedit Phennanæ uxori suæ, & filiis (c) ejus partes. 5 Annæ dedit partem (d) unam, quia non erat ei filius: veruntamen Annam diligebat Elcana super hanc. Et Dominus concluserat, quæ circa vulvam ejus;

MS.A. Βασιλειῶν α'. (α) Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ (β) Σωφὶμ, (γ) Ἱεροβαμὶ (δ) Ἐλιοῦ (ε) Θοοῦ υἱοῦ Σὼφ Ἐφραθῶος. Καὶ (ζ) τῇ δὲ Ἄννᾳ (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως (θ) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας προσκυνεῖν κυρίῳ θεῷ Σαβαὼθ ἐν Σηλώ. (ι) Ἠλεὶ καὶ δύο (κ) καὶ πᾶσιν τοῖς (λ) καὶ τὰ συναγόμενα αὐτῷ μερίδας. (μ) καὶ ὁ κύριος συναπέκλεισεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה גברא חד מרמתא מהלמידי נביאיא משורא דבית אפרים ושמיה אלקנה בר
ירחם בר אליהוא בר תוחו בר צוף גברא פלגי חולק בקודשיא בטורא דבית אפרים:
2 וליה תרתין נשין שום חדא חנה ושום תניתא פנינה והוה לפנינה בנין ולחנה ליית בנין:
3 וסליק גברא ההוא מקרתיה מזמן מועד למסגד ולדבחא קדם יי צבאות בשילו
4 ותמן תרין בני עלי חפני ופנחס משמשין קדם יי: והוה יום מועדא ודבח אלקנה ויהב
לפנינה אתתיה ולכל בנהא ובנתהא חולקין: ולחנה יהב חולק חד בחיר ארי ית חנה
רחים ומן קדם יי אתמנע מנה ולד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit tibi ad suscitantem animæ, et ad sustentandum senectutem tuam in 15
delitiis, nam nurus tua quæ amavit te peperit eum: & illa fuit bona tibi in
tempore viduitatis tuæ à multis filiis. Et accepit Naghami infantẽ, et po- 16
suit eum in sinu suo, et fuit ei ad nutricẽ. Et vocaverunt ei vicinæ nomẽ ad 17
dicendũ: Genitꝰ est filiꝰ Naghami: et fuerunt vocantes nomẽ ejꝰ Ghobed.
ipse pater Iissai patris David. Et hæc generatio Pereſz: Pereſz genuit Hhesz- 18
rõ. Et Hhesz rõ genuit Ram, et Ram genuit Ghaminadab. Et Ghaminadab 19
genuit Nahhason, et Nahhason princeps domꝰ patris tribui Jehuda; et Nah- 20
hason genuit Salmah, justũ, ille Salma de Bethlehhem, et Netophah, cujus
filii aboleverunt custodes quos constituerat Jerabghã super vias; et fuerũt
opera patris et filiorũ pulchra ut Netopha. Et Salmon genuit Abszan ducem, 21
ille Boghaz justus, cujus ob justitiam liberatus est populꝰ domꝰ Israel è ma-
nu inimicorum suorũ, et propter orationẽ ejꝰ discessit fames à terra Israel;
et Boghaz genuit Ghobed, qui servivit Domino mundi corde perfecto. Et 22
Ghobed genuit Iisai, qui appellatus est Nahhas, propterea quod non inve-
niretur in eo iniquitas et corruptio, ut traderetur in manus Angeli mortis
ad accipiendũ animã ejꝰ ab eo; et vixit dies multos, donec commemoraꝰtur co-
ram Domino consiliũ quod dedit serpens Hhavæ uxori Adã ad comedendũ
de arbore, quæ comedentes fructũ ejꝰ sapientes ad dignoscendũ inter bonũ et
inter malũ, et per hoc consiliũ rei fuerunt mortis omnes habitatores terra, et
in hac iniquitate occubuit Iisai justus: & Iissai genuit David.

שמואל א: א

CAP. I. א

1 וַיְהִי֩ אִ֨ישׁ אֶחָ֜ד מִן־הָרָמָתַ֗יִם צוֹפִים֙ מֵהַ֣ר אֶפְרַ֔יִם וּשְׁמ֖וֹ
.Ephratæi Suph filii ,Tochu filii ,Elihu filii ,Jerocham filiꝰ Elcanah
אֶלְקָנָ֞ה בֶּן־יְרֹחָ֤ם בֶּן־אֱלִיהוּא֙ בֶּן־תֹּ֣חוּ בֶן־צ֔וּף אֶפְרָתִֽי:
.Peninnah *secundæ* nomen & ,Channah unius nomen : uxores duæ ei Et
וְלוֹ֙ שְׁתֵּ֣י נָשִׁ֔ים שֵׁ֥ם אַחַ֖ת חַנָּ֑ה וְשֵׁ֥ם הַשֵּׁנִ֖ית פְּנִנָּֽה 2
ascendebat Et .nati non Channah & ;nati Peninnah ipsi *fuit* Et
וַיְהִי֙ לְפְנִנָּ֣ה יְלָדִ֔ים וְלַחַנָּ֖ה אֵ֣ין יְלָדִ֑ים: וְעָלָ֣ה 3
immolandũ &,*se incurvandã* ad,*dies in diebus à* sua civitate è ipse vir
הָאִ֣ישׁ הַהוּא֩ מֵעִירוֹ֙ מִיָּמִ֣ים יָמִ֔ימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת֙ וְלִזְבֹּ֣חַ
Pinechas & Chophni ,Heli filii duo ibi & : Siloh in exercituũ DOMINO
לַיהוָ֣ה צְבָא֔וֹת בְּשִׁלֹ֖ה וְשָׁ֣ם שְׁנֵ֣י בְנֵי־עֵלִ֗י חָפְנִ֤י וּפִנְחָס֙
deditque ;Elcanah immolavit & ,dies fuit Et .DOMINO *sacerdotes*
כֹּהֲנִ֖ים לַיהוָֽה: 4 וַיְהִ֣י הַיּ֔וֹם וַיִּזְבַּ֖ח אֶלְקָנָ֑ה וְנָתַ֤ן
.*distributiones* ejus filiabus & ,ejus filiis omnibus & ,*suæ* uxori Peninnah
לִפְנִנָּ֙ה אִשְׁתּ֔וֹ וּלְכָל־בָּנֶ֥יהָ וּבְנוֹתֶ֖יהָ מָנ֑וֹת:
Channah quoniam ;*sacierum* unam *distributionem* dedit Channah ipsi Et
וּלְחַנָּ֞ה יִתֵּ֤ן מָנָה֙ אַחַ֣ת אַפַּ֔יִם כִּ֥י אֶת־חַנָּ֖ה 5
.ejus vulvam concluserat DOMINUS & : diligebat
אָהֵ֑ב וַיהוָ֖ה סָגַ֥ר רַחְמָֽהּ:

Versio VULG. LAT.

Liber primus SAMUELIS, quem nos primum Regum dicimus.

CAP. I.

1 Fuit vir unus de Ramathaimsophim, de monte Ephraim, & nomen ejus Elcana, filiꝰ Jeroham, filii Eliu, filii Thohu, filii Suph, Ephrathæus. 2 Et habuit duas uxores: nomen uni Anna, & nomen secundæ Phenenna. Fueruntque Phenennæ filii: Annæ autẽ non erant liberi. 3 Et ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebꝰ, ut adoraret & sacrificaret Dño exercituum in Silo. Erant autem ibi duo filii Heli, Ophni et Phineés, sacerdotes Dñi. 4 Venit ergò dies, & immolavit Elcana, deditque Phenennæ uxori suæ, & cunctis filiis ejus, & filiabꝰ partes: 5 Annæ autem dedit partẽ unam tristis, quia Annã diligebat. Dominus autem concluserat vulvam ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'. REGNORUM I.

ΚΕφ. α'. CAP. I.

1 (α) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ Ἀρμαθαὶμ (β) Σιφα, ἐξ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἑλκανὰ υἱὸς (γ) Ἱεροεμεὴλ υἱοῦ (δ) Ἠλιὰ υἱοῦ (ε) Θοκὲ ἐν 2 Νασὶβ Ἐφραίμ. Καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. καὶ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία (ζ) καὶ 3 τῇ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον. (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθαὶμ (θ) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς Σηλώμ. καὶ ἐκεῖ (ι) Ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ Ὀφνὶ καὶ 4 Φινεὲς ἱερεῖς τῷ κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἡμέρᾳ, καὶ ἔθυσεν Ἑλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, (κ) καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς (λ) μερίδας. 5 Καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι ὠκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἑλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. (μ) καὶ κύριος ἀπέκλεισε τὰ ὦτα τῆς μήτρας αὐτῆς,

1 Homo (a) fuit de Armathem Sipha, de monte Ephraim: & nomen ei Elcana filius Jeremeel filii Eliu filii Thoce (b) in Nasib Ephraem. 2 Et huic duæ uxores: nomen uni, Annæ: et nomen secundæ, Phennana. Et erãt Phennanæ filii: & Annæ nõ erat filius. 3 Et ascendebat homo ex diebꝰ in dies de civitate sua de Armathem adorare, & sacrificare Domino Deo Sabaoth in Selom. Et ibi Heli, & duo filii ejus, Ophni & Phinees, sacerdotes Domini. 4 Et factꝰ est dies, & sacrificavit Elcana: & dedit Phennanæ uxori suæ, & filiis (c) ejus partes. 5 Annæ dedit partem (d) unam, quia non erat ei filius: veruntamen Annam diligebat Elcana super hanc. Et Dominus concluserat, quæ circa vulvam ejus;

MS.A. Βασιλειῶν α'. (α) Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ (β) Σωφὶμ, (γ) Ἱεροβαμὶ (δ) Ἐλιοῦ (ε) Θοοῦ υἱοῦ Σὼφ Ἐφραθῶος. Καὶ (ζ) τῇ δὲ Ἄννᾳ (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως (θ) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας προσκυνεῖν κυρίῳ θεῷ Σαβαὼθ ἐν Σηλώ. (ι) Ἠλεὶ καὶ δύο (κ) καὶ πᾶσιν τοῖς (λ) καὶ τὰ συναγόμενα αὐτῷ μερίδας. (μ) καὶ ὁ κύριος συναπέκλεισεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה גברא חד מרמתא מהלמידי נביאיא משורא דבית אפרים ושמיה אלקנה בר
ירחם בר אליהוא בר תוחו בר צוף גברא פלגי חולק בקודשיא בטורא דבית אפרים:
2 וליה תרתין נשין שום חדא חנה ושום תניתא פנינה והוה לפנינה בנין ולחנה ליית בנין:
3 וסליק גברא ההוא מקרתיה מזמן מועד למסגד ולדבחא קדם יי צבאות בשילו
4 ותמן תרין בני עלי חפני ופנחס משמשין קדם יי: והוה יום מועדא ודבח אלקנה ויהב
לפנינה אתתיה ולכל בנהא ובנתהא חולקין: ולחנה יהב חולק חד בחיר ארי ית חנה
רחים ומן קדם יי אתמנע מנה ולד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit tibi ad suscitantem animæ, et ad sustentandum senectutem tuam in 15
delitiis, nam nurus tua quæ amavit te peperit eum: & illa fuit bona tibi in
tempore viduitatis tuæ à multis filiis. Et accepit Naghami infantẽ, et po- 16
suit eum in sinu suo, et fuit ei ad nutricẽ. Et vocaverunt ei vicinæ nomẽ ad 17
dicendũ: Genitꝰ est filiꝰ Naghami: et fuerunt vocantes nomẽ ejꝰ Ghobed.
ipse pater Iissai patris David. Et hæc generatio Pereſz: Pereſz genuit Hhesz- 18
rõ. Et Hhesz rõ genuit Ram, et Ram genuit Ghaminadab. Et Ghaminadab 19
genuit Nahhason, et Nahhason princeps domꝰ patris tribui Jehuda; et Nah- 20
hason genuit Salmah, justũ, ille Salma de Bethlehhem, et Netophah, cujus
filii aboleverunt custodes quos constituerat Jerabghã super vias; et fuerũt
opera patris et filiorũ pulchra ut Netopha. Et Salmon genuit Abszan ducem, 21
ille Boghaz justus, cujus ob justitiam liberatus est populꝰ domꝰ Israel è ma-
nu inimicorum suorũ, et propter orationẽ ejꝰ discessit fames à terra Israel;
et Boghaz genuit Ghobed, qui servivit Domino mundi corde perfecto. Et 22
Ghobed genuit Iisai, qui appellatus est Nahhas, propterea quod non inve-
niretur in eo iniquitas et corruptio, ut traderetur in manus Angeli mortis
ad accipiendũ animã ejꝰ ab eo; et vixit dies multos, donec commemoraꝰtur co-
ram Domino consiliũ quod dedit serpens Hhavæ uxori Adã ad comedendũ
de arbore, quæ comedentes fructũ ejꝰ sapientes ad dignoscendũ inter bonũ et
inter malũ, et per hoc consiliũ rei fuerunt mortis omnes habitatores terra, et
in hac iniquitate occubuit Iisai justus: & Iissai genuit David.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Et erit conſolator animæ tuæ, & ſuſtentator civitati tuæ: quoniam nurus tua, quæ dilexit te, peperit illum: ea quæ bona fuit in oculis tuis præ ſeptem filiis. Et tulit Naami puerum, & facta eſt ei nutrix. Et dixerunt vicinæ ejus, Natus eſt filius Naami: & vocaverunt nomen ejus, Obed; ipſe eſt pater Jeſſe patris David. Et iſtæ ſunt generationes Phares. Phares genuit Eſron; Eſron genuit Aram; Aram genuit Aminadab; Aminadab genuit Naaſon; Naaſon genuit Sela; Sela autem genuit Booz; Et Booz genuit Obed, Obed autem genuit Jeſſe; Et Jeſſe genuit David Regem.

Abſolutus eſt liber Ruth Moabitidis, & Laus Deo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* *Et conſolabitur habitatores civitatis tuæ, quoniam natus eſt nurui tuæ, quæ dilexit te, & benefecit tibi præ ſeptem filiis. Et ſuſcepit Naama puerum, & poſuit in ſinum ſuum, & facta eſt illi nutrix. Et dixerunt vicinæ ejus; jam natus eſt Naama filius: & vocatum eſt nomen illius, Obed; & ipſe eſt pater Jeſſe, patris David. Et hæc eſt memoria generationis Phares. Phares genuit Eſron; Eſron genuit Aram; Aram genuit Aminadab; Aminadab genuit Naaſon; Naaſon genuit Sela; Sela genuit Booz; Booz genuit Obed; Obed genuit Jeſſe; Jeſſe genuit David regem, ſuper quem præſtantiſſima pax.*

Abſolutus eſt liber Ruth Moabitidis in pace Domini. Amen.

Fertur autem numerus ejus verſuum, 300. ver. DEO Laus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

LIBER SAMUELIS PROPHETÆ.

CAPUT I.

1 Fuit vir quidam è colle ſpecularum, de monte Aphrem, cujus nomen erat Helcana, filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii Suph Ephrathæi. Et is duas habuit uxores, nomen unius Hanna, & nomen alterius Phenenna: & verò Phenenna filios habuit, Hanna verò non habuit filios. Aſcendebat autem vir iſte ex civitate ſua de tempore in tempus, ut adoraret & ſacrificaret Domino exercituum in Silo: & ibi erant duo filii Eli, Hophni & Phinhes ſacerdotes Domini. Accidit autem quâdam die, ut ſacrificâſſet Helcana, dediſſétque Phenennæ uxori ſuæ, & cunctis filiis ac filiabus ejus, dediſſet *inquam*, partes: Hannæ verò dediſſet partem unam duplam, eò quòd Hannam diligeret. Dominus autem clauſerat vulvam ejus;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

IN NOMINE DEI Creatoris, viventis, rationalis.

Incipimus, annuente miſericordiâ & providentiâ divinâ, librum SAMUELIS Prophetæ, qui eſt liber primus Regum.

CAPUT I.

1 *ERat vir quidam de monte Ephraim, è colle explorationis, nomine Helcana, filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii Saph Ephrathæi. Huic erant duæ uxores, nomen unius Hanna, & nomen alterius Phenna: porrò Phennæ conceſſi fuerunt liberi, Hanna verò non habuit liberos. Vir* 2 *iſte aſcendebat annuatim è civitate ſua ad adorandum & offerendum ſacrificia Domino potentiſſimo in Silo: ibique erant duo filii Eli, Hophni & Phinhas, ambo* 3 *ſacerdotes Domini. Cùm itaque adfuiſſet dies peregrinationis, peregrinatus eſt Helcana; & cùm obtuliſſet ſacrificia, dedit Phennæ uxori ſuæ de ſacrificiis ſuis, dedítque omnibus filiis et filiabus ejus partes eorum: Hannæ verò dedit partem* 4 *uberem duplo majorem his quas dederat illis, quoniam diligebat Hannam, quam Dominus ſterilem reddiderat.*

שמואל א : א

quia,eam faceret fremere ut ,ira etiam ejus angustiatrix eam irritabat Et
6 וְכַעַסַּתָּהּ צָרָתָהּ גַּם־כֵּעַס בַּעֲבוּר הַרְעִמָהּ כִּי־
,anno in anno faciebat sic Et .ejus vulvam super Dominus concluserat
7 סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ: וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה
,flebat & :eam irritabat sic ,Domini domum in eam ascendendo ab
מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה
,Channah :suus vir Elcanah ei Dixitque .comedebat non &
8 וְלֹא תֹאכַל: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה
habebit malè quid ut & ? comedes non quid ut & ,flebis quid ut
לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יֵרַע
Surrexitque ? filiis decem præ tibi bonus ego Nónne ?tuum cor
9 לִבֵּךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָנִים: וַתָּקָם
Heli Et .bibere post & ,Siloh in comedere post Channah
חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלוֹ וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי
.Domini templi postem super ,solium super sedens sacerdos
הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה:
.flevit flendo & ,Dominum super oravitque :animo amara ipsa Et
10 וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה:
videris videndo si ,exercituum Domine :ait & ,votum vovit Et
11 וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה תִרְאֶה
fueris oblitus non & ,mei fueris recordatus & ,tuæ ancillæ afflictione in
בְּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח
illud dabo & ;virorum ſemen tuæ famulæ dederisque ,tuæ ancillæ
אֶת־אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וְנָתַתִּיו
aſcendet non novacula & ,ejus vitæ diebus omnibus Domino
לַיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
facies ad orare multiplicaret cùm ,fuit Et .ejus caput ſuper
12 עַל־רֹאשׁוֹ: וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי
loquens ipſa Channah Et .ejus os obſervans Heli & ,Domini
13 יְהוָה וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ: וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת
non ejus vox ſed :ſe moventia ejus labia tantùm ,ſuo corde ſuper
עַל־לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא
eam ad Dixitque .ebriam in Heli eam reputavit Et .audiebatur
14 יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
.te ſuper tuum vinum remove ? eris ebria Uſquequo :Heli
עַלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ:
ſpiritu dura mulier ,mi domine Non :ait & ,Channah reſpondit Et
15 וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ
facies ad meam animam effudi ſed ;bibi non ſecbar & vinum & ;ego
אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי
quia ;profectùs ſine filiæ facies ad tuam ancillam dederis Ne .Domini
16 יְהוָה: אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת־בְּלִיָּעַל כִּי
.hactenus ſum locuta meæ indignationis & meæ meditationis multitudine ex
מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד־הֵנָּה:
Iſrael Deus & ;ſpace in Vade :dixit & ,Heli reſpondit Et
17 וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:dixit Et .eo cum à petiſti quam ,tuam petitionem det
18 יִתֶּן אֶת־שֵׁלְתְךָ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ: וַתֹּאמֶר
mulier abiit Et .tuis oculis in gratiam tuæ ancilla Inveniat
תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה
.ultrà ei jucunda non ejus facies & ,comedit & ;ſuam viam in
19 לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא־הָיוּ לָהּ עוֹד:
,ſunt reverſique :Domini facies ad ſe incurvaverunt & ,manè in maricorum Et
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ
Elcanah cognovit & :Ramah in ſuam domum in venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה
.DOMINUS ejus eſt recordatus & ,ſuam uxorem Channah
אֶת־חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה:
:filium peperit & ,Channah concepit & ,dierum revolutionibus in ,fuit Et
20 וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן
.eum petivi Domino à quòd ,Semuel ejus nomen vocavitque
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו:

Verſio VUL. LAT.

6 Affligebat quoque eam æmula
ejus, & vehementer angebat,
in tantũ, ut exprobraret quòd
Dominus concluſiſſet vulvam
7 ejus: Sícque faciebat per ſin-
gulos annos, cùm redeunte
tempore aſcenderent ad tem-
plum Domini: & ſic provoca-
bat eam. Porrò illa flebat, &
8 non capiebat cibũ. Dixit ergò
ei Elcana vir ſuus; Anna, cur
fles? & quarè non comedis?
& quam ob rem affligitur cor
tuũ? numquid non ego melior
9 tibi ſum, quàm decẽ filii? Sur-
rexit autẽ Anna poſtquã come-
derat & biberat in Silo. Et
Heli ſacerdote ſedente ſuper
ſellam ante poſtes templi Dñi,
10 Cùm eſſet Anna amaro animo,
oravit ad Dominũ, flens largi-
ter. Et votum vovit, dicens; Dñe
exercituũ, ſi reſpiciens videris
afflictionem famulæ tuæ, & re-
cordatus meî fueris, nec oblit' 11
ancillæ tuæ, dederíſque ſervæ
tuæ ſexum virilem: dabo eum
Domino omnibus diebus vitæ
ejus, & novacula non aſcendet
ſuper caput ejus. Factum eſt 12
autem, cùm illa multiplicaret
preces coram Dño, ut Heli ob-
ſervaret os ejus. Porrò Anna 13
loquebatur in corde ſuo, tan-
túmque labia illius movebantur,
& vox penitùs non audie-
batur. Æſtimavit ergò eam
Heli temulentã, Dixitque ei;
uſquequò ebria eris? digere
paulíſper vinũ, quo mades. Re-
ſpondens Anna, Nequaquàm,
inquit, domine mi: nam mulier
infelix nimis ego ſum, vinúm-
que & omne quod inebriare
poteſt, non bibi, ſed effudi ani-
mam meam in conſpectu Dñi.
Ne reputes ancillam tuam qua-
ſi unam de filiab' Belial: quia
ex multitudine doloris & mœ-
roris mei, locuta ſum uſque in
præſens. Tunc Heli ait ei,
Vade in pace: & Deus Iſrael
det tibi petitionem tuam, quã
rogâſti eum. Et illa dixit; Uti-
nam inveniat ancilla tua gra-
tiã in oculis tuis. Et abiit mu-
lier in viam ſuam, & comẽdit,
vultúſque illius non ſunt am-
pliùs in diverſa mutati. Et ſur-
rexerunt manè, & adoraverũt
coram Dño: reverſíque ſunt,
& venerunt in domũ ſuam Ra-
matha. Cognovit autẽ Elca-
na Annam uxorem ſuam: & re-
20 cordatus eſt ejus Dñs. Et factũ
eſt poſt circulum dierum, con-
cepit Anna, & peperit filium;
vocavítque nomen ejus, Samu-
el: eò quòd à Domino poſtu-
lâſſet eum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον καὶ (e) Quia non dederat ei Domi- 6
τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀδυμίαν τὴν θλί- nus filium, ſecundùm tribul tio-
ψεως αὐτῆς. καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο, ὅτι (ν) nem ejus, et ſecundùm triſtitiam
Συνέκλεισε κύριος τὰ ἐπὶ τὴν μήτραν αὐτῆς τῷ tribulationis ejus. Et triſtabatur
7 μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. (ξ) Οὕτως ἐποίει propter hoc, quoniam concluſerat
ἐνιαυτὸν καθ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν Dominus, quæ circa vulvam ejus, 7
αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε, non dando ei filiũ. Sic faciebat
8 καὶ οὐκ ἤσθιε. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ελκανὰ ὁ ἀνὴρ annum per annum in aſcendendo
αὐτῆς, Ἄννα. καὶ (ο) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγὼ, ipſam in domum Domini: & tri-
κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ὅτι Ϛοι ὅτι κλαίεις; καὶ ſtabatur, & plorabat, et non com-
καρδία Ϛε; (ρ) οὐκ ἀγαθὸς ἐγὼ Ϛοι ὑπὲρ edebat. Et dixit ei Elcana vir 8
δέκα τέκνα; Καὶ ἀνέϛη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν ejus, Anna. Et (f) dixit ei, Ecce
αὐτοὺ ἐν Σηλὼμ, (σ) καὶ κατέϛη ἐνώπιον κυ- ego, domine. Et dixit ad eam;
ρίου. καὶ Ἡλὶ ὁ (τ) ἱερεὺς, ὃν τῷ δίφρῳ ἐπὶ Quid eſt tibi, quia ploras? & ut
10 τῆς φλιᾶς ναοῦ κυρίου. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος quid non comedis? et ut quid ver-
ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ κλαί- berat te cor tuum? nónne bonus
11 ουσα ἔκλαυσε. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν (υ) κυ- ego tibi ſuper decẽ filios? Et ſur- 9
ρίῳ, λέγουσα, (φ) Ἀδωναῖ κύριε ἐλεῶν σε- rexit Anna, poſtquàm ipſa
βαθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν comederant in Selom: et (q) ſtetit
ταπείνωσιν τῆς δούλης Ϛε, καὶ μνησθῇς coram Domino. Et Heli (h) ſacer- 10
μου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ Ϛε σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ dos ſuper ſellam ſuper limina
δώσω (ϕ) αὐτὸν ἐνώπιόν Ϛε δοτὸν ἕως ἡ templi Domini. Et ipſa mœſta a-
μέρας θανάτου αὐτῆς, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα (ω) animo, & oravit ad Dominum, &
οὐ πίεται, καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κε- plorans ploravit: Et vovit votũ 11
φαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐγένηθη ὅτε ἐπληθύνε προσ- Domino dicens, (i) Adonai, Do-
ευχομένην ἐνώπιον κυρίου, καὶ Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς mine Eloe Sabaoth, ſi reſpiciens
ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς. (α) Καὶ αὐτὴ ἐλά- reſpexeris ſuper humilationem
λει ἐν καρδίᾳ αὐτῆς, (β) καὶ τὰ χείλη αὐτῆς ſervæ tuæ, & recordatus fueris
ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ ἐλογίσα- mei (k) & non (l) vivorum; et dabo eũ coram
14 το αὐτὸν Ἡλὶ εἰς μεθύσην. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ te datũ uſq; ad diem mortis ejꝰ:
παιδάριον Ἡλὶ, Ἕως πότε μεθυσθήσῃ; ἄφες (m) & vinum, et inebriamentum
ελῆ σου τὸν οἶνον (γ) Ϛε, καὶ πορεύου ἐκ προσώπου non bibet: & ferrũ non aſcendet
15 κυρίου. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ ſuper caput ejus. Et factum eſt, 12
(δ) κύριε γυνὴ σκληρὰ ἡμέρα ἐγώ εἰμι, καὶ quando multiplicabat orans coram
οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ (ε) ἐκχέω τὴν Domino; & Heli ſacerdos obſer- 13
ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου. Μὴ δῷς τὴν δούλην vabat os ejus. Et ipſa loquebatur
16 Ϛε εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀ- in corde ſuo; et labia ejus move-
δολεσχίας (ζ) μου ἐκτέτακα ἕως νῦν. Καὶ ἀπε- bantur, et vox ejus non audiebatur. Et reputavit eam Heli in e-
17 κρίθη Ἡλὶ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πορεύου εἰς εἰ- briam. Et dixit ei (n) puer Heli, 14
ρήνην. ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δῴη Ϛοι πᾶν αἴτημά Quouſq; eris ebria? Auſer vinũ
Ϛε, ὃ ἠτήσω παρ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὕρεν ἡ tuũ, et vade à facie Domini.
δούλη Ϛε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Ϛε. καὶ ἐπορεύ- Et reſpondit Anna, et dixit; Ne- 15
θη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς καὶ εἰσῆλθεν εἰς quaquã, domine. Mulier (p) diva
τὸ (η) καλάλυμα αὐτῆς, καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀν- dies ego ſum: & vinum & ine-
δρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς briamentum non bibi, & effun-
19 οὐ Συνέπεσεν ἔτι. Καὶ ὀρθρίζουσι τοπρωῒ καὶ do animam meam coram Domino. 16
προσκυνοῦσι τῷ κυρίῳ, καὶ (ϑ) πορεύονϑ τὴν ὁ- Ne dederis ſervã (q) tuã in (r) fi-
δὸν αὐτῆς. καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸ οἶκον liam peſtilentiæ, quoniã ex multi-
αὐτοῦ Ἀρμαθαὶμ, καὶ (ι) ἔγνω τὴν Ἄνναν γυναῖ- tudine meditationis (ſ) meæ (t) 17
κα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς (κ) κύριος, καὶ extendi uſq; nunc. Et reſpondit
20 Συνέλαβε. Καὶ ἐγένηθη τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας, Heli; et dixit ei, Vade in pace.
(λ) καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ- Deus Iſrael det tibi omnem peti-
τοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶπεν, Ὅτι παρὰ κυρίου ἠτησάμην tionem tuam, quã petiiſti ab eo. Et 18
αὐτόν. dixit; (u) Invenit ſerva tua gra-
tiam in oculis tuis. Et ivit mulier
in viam ſuã: et intravit in diver-
ſorium ſuũ, et comedit cum viro
ſuo, et bibit, et facies ejus non co- 19
cidit ultrà. Et ſurgunt manè, et
adorant Dominũ, et vadunt viã
ſuã. Et intravit Elcana in domũ
ſuã Armathem, et cognovit An-
nam uxorẽ ſuã: et recordatus eſt
ejus Dominꝰ: et concepit. Et factũ 20
eſt tempore dierum, et peperit fi-
lium: et vocavit nomẽ ei (*), Samuel; et dixit, Quoniã à Deo (x) Deo Sabaoth petiũ.

MS.A. (ν) Συνεπέκλεισεν (ξ) Καὶ ὕτως (ο) ἔπιεν, Ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν (π)
διαπ(ρ) ὲκ ἐγώ εἰμι ἀγαθὸς Ϛοι (σ) καὶ μὴ τὸ πεῖν, καὶ κατέϛη (τ) ἱερεὺς *ι-
μάθθο ἐπὶ τὴν (υ) τῷ κυείῳ, (φ) Ἀδωναὶ καὶ Ἐλωαὶ (χ) μι, καὶ μὴ ἐπλάθης τὴ
δέλης Ϛε, καὶ δῷς (ψ) αὐτὸν δοῦν ἐνώπιόν Ϛε ἕως ἡμέρα θανάτε (ω) ὲ μὴ
πηϛε, (α) Καὶ Ἄννα ἐλάλ (β) πλὴν τὰ (γ) Ϛε ἀπὸ Ϛῦ, καὶ (δ) κύριέ μι γυνὴ
(ε) ἐκχέω ἐνώπιον κυρίε τὴ ψυχήν μι. Μὴ (ζ) με καὶ ἀδυμίας ἐκτέτακα
(η) κατάλυμα, καὶ (ϑ) πορεύου καὶ ἦλθον τὴν (ι) ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν (κ) κύριος.
Καὶ ἐγένηθη ἐν τῷ (λ) καὶ Συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱὸν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּמְצַעֲרָא לַהּ צָרְתַהּ אַף מְרָגְזָא לַהּ בְּדִיל לְאַקָנְיוּתַהּ אֲרֵי אִתְמְנַע מִן קֳדָם יְיָ מִנָּהּ וְלַד: 6
וְכֵן יַעְבִּיד שְׁנָא בְשְׁנָא בְּזִמַן מְסָקָה לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיְיָ כֵּן מְרָגְזָא לַהּ וּבְכָיָא וְלָא אֲכָלַת: 7
וַאֲמַר לַהּ אֶלְקָנָה בַּעְלָהּ חַנָּה לְמָה אַתְּ בָּכְיָא וּלְמָא לָא תֵיכְלִי וּלְמָא בָּאֵישׁ לִיךְ לִבֵּךְ הֲלָא 8
רְעוּתִי טָבָא לִיךְ מֵעֲשָׂרָה בְּנִין: וְקָטַת חַנָּה בָּתַר דַּאֲכָלַת בְּשִׁילֹה וּבָתַר דִּשְׁתִיאַת וְעֵלִי 9
כָּהֲנָא יָתִיב עַל כּוּרְסֵיהּ עַל מְזוּוֵי בְּסְטַר סַפָּא דְהֵיכְלָא דְיְיָ: וְהִיא מְרִירַת נַפְשׁ וּמְצַלְיָא 10
קֳדָם יְיָ וּמִבְכָּא בְכְיָא: וְקַיְימַת קְיָם וַאֲמַרַת יְיָ צְבָאוֹת אִם מִגְלָא גְלֵי קֳדָמָךְ סְגוֹף 11
אֲמָתָךְ וְיעוֹל דְּכָרְנִי קֳדָמָךְ וְלָא תַרְחִיק יָת אַמְתָךְ וְתִתֵּן לְאַמְתָךְ בַּר בְּנוֹ בְנֵי אֱנָשָׁא
וַאֲסַרְנֵיהּ דְיהֵי מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי וּמַרְזַת אֱנָשׁ לָא תֵיתֵי עֲלוֹהִי: וְהֲוָה 12
מְדַאֲסְגְיַאת לְצַלָאָה קֳדָם יְיָ וְעֵלִי אוֹרִיךְ לַהּ עַד דְּתִפְסוֹק: וְחַנָּה הִיא מְצַלְיָא בְלִבַּהּ לְחוֹד 13
סְפָוָתַהּ נָיְדִן וְקָלַהּ לָא מִשְׁתְמַע וְחַשְׁבַהּ עֵלִי כְּאִתְּתָא רְוְיָא: וַאֲמַר לַהּ עֵלִי עַד אֵימָתַי 14
אַתְּ מְשַׁחֲטָא הֲלָא תְפַיְנִין יָת חֲמֵירִיךְ מִנָּךְ: וַאֲתִיבַת חַנָּה וַאֲמַרַת לָא רַבּוֹנִי אִתְּתָא עַקְתָ 15
רוּחָ אֲנָא וְחַמַר חֲדַת וְעִתִּיק לָא אֶשְׁתִּיתִי וַאֲמַרִית עוּלְבָּן נַפְשִׁי בְּצַלּוֹ קֳדָם יְיָ: לָא תֵיכְלִים 16
יָת אַמְתָךְ קֳדָם בַּת רְשָׁעָא אֲרֵי מִסְּנִי אַקְנְיוּתִי וְאַרְגְזוּתִי אוֹרֵכִית בְּצַלּוֹ עַד כְּעַן: וַאֲתִיב
עֵלִי וַאֲמַר אֵזִילִי לִשְׁלָם וֵאלָהָא יִשְׂרָאֵל יְהֵן יָת בָּעוּתִיךְ דִּבְעִית מִן קֳדָמוֹהִי: וַאֲמַרַת 17
תְּשַׁכַּח אַמְתָךְ רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וַאֲזָלַת אִתְּתָא לְאוֹרְחַהּ וַאֲכַלַת וְאַפֵּין בֵּישִׁין לָא הֲוָוּ 18
לַהּ עוֹד: וְאַקְדִימוּ בְצַפְרָא וְסְגִידוּ קֳדָם יְיָ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְבֵיתְהוֹן לְרָמְתָא וְיָדַע אֶלְקָנָה יָת 19
חַנָּה אִתְּתֵיהּ וְעַל דְּכָרְנָהּ קֳדָם יְיָ: וַהֲוָה לְזִמַן מְשַׁלַם יוֹמַיָא וְעִדְיָאת חַנָּה וְיָלַדַת בַּר וּקְרַת 20
יָת שְׁמֵיהּ שְׁמוּאֵל אֲרֵי אִתְּרַת מִן קֳדָם יְיָ שְׁאִלְתִּיהּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et irritans illam anguſtiatrix ejus, etiam provocans illam ut ad invidiam 6
duceret eam, quoniam vetitus fuit ab-ante Dñm ab illa natus. Et ſic fecit 7
anno in anno in tempore aſcendendi ad domum ſanctuarii Dñi, ſic pro-
vocans illam: & ploravit, & non comedit. Et dixit illi Elkanah maritus 8
ejus: Hhana cur tu plorans, & cur non comedis? & cur male eſt *tibi cor*
tuum? nonne voluntas mea bona tibi à decem filiis? Et ſurrexit Hhana 9
poſtquam comedit in Siloh, & poſtquam *bibit*; & Gheli ſacerdos ſedens ſu-
per ſedem ſuam *juxta poſtes* in latere *liminis* templi Dñi. Et ipſa amara 10
animo, & orans ante Dñm, & plorare plorans. Et juravit juramentum & 11
dixit: Domine exercituum ſi revelari revelabitur ante te humilitas ancillæ
tuæ, & intrabit memoria mei ante te, & non elongabis ancillam tuam, &
dabis ancillæ tuæ filium in medio filiorum hominis; & tradam eum quòd
erit miniſtrans ante Dñm omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non erit
ſuper illum. Et fuit ex quo multiplicavit orationem ſuam ante Dñm, & 12
Gheli *expectavit* illam uſq; quo finiat. Et Hhana ipſa orans in corde ſuo, 13
tantum labia ejus movebantur, & vox ejus non audiebatur; & reputavit
eam Hheli ut mulierem ebriam. Et dixit illi Hheli: uſquequo tu delirans? 14
an non digeres vinum tuum à te? Et reſpondit Hhana & dixit: Non, Do- 15
mine mi: mulier tribulata ſpiritu ego; & vinum novum & antiquum
non bibi; & dixi afflictionem animæ meæ in oratione ante Dñm. Ne expro- 16
bres ancillæ tuæ ante filiam improbitatis: nam à multitudine invidiæ mei
& irritationis mei dilatavi in oratione uſq; nunc. Et reſpondit Hheli & 17
dixit: Ito in pace; & Deus Iſrael dabit poſtulationem tuam quam poſtu-
lâſti ab-ante eum. Et dixit: Inveniat ancilla tua miſericordias in oculis 18
tuis: & ivit mulier ad viam ſuam; & comedit, & vultus mali non fuerunt
ei ultra. Et anticipaverunt manè, & adoraverunt ante Dñm; & redierunt 19
& venerunt ad domum ſuam ad Ramatha: & cognovit Elkana Hhanam
uxorem ſuam, & intravit recordatio ejus ante Dñm. Et fuit in tempore 20
perfectionis dierum, & concepit Hhana & peperit filium, & vocavit nomen ejus Semuel: quia dixit, Ab-ante Dominum petivi eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܦ ܥܠ ܕܐ ܡܟܥܣ ܗܘܬ ܠܗ ܡܛܠ ܕܐ ܡܚܪ ܝܗ̈ ܡܛܠ ܕܐ ܝܗܒ ܒܗ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܗ̈ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗ̈ ܡܟܥܣ ܗ̈ ܘܡܟܥܣ ܗ̈ ܠܗ ܒܟ ̈ ̈ ̈

שמואל א: ב

Domino immolandum ad,ejus *domus* omnis &,Elcanah vir ascendit Et
21 וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיהוָה
dixit quia :ascendit non Channah Et.suum votum &,*dierum* hostiam
22 אֶת־זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת־נִדְרוֹ: וְחַנָּה לֹא עָלְתָה כִּי־אָמְרָה
eum conspiciatur & eum adducam &,*puer* ablactetur donec :suo viro
לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִיאֹתִיו וְנִרְאָה אֶת־
Elcanah ei Dixitque .seculum in usque ibi maneat &,*Domini faciem*
23 פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד־עוֹלָם: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה
veruntamē :eum *te ablatigre* donec mane:tuis oculis in bonum Fac :suus vir
אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד־גַּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ
,suum filium lactavit &,mulier Manſitque .suum verbum Dñs confirmet
יָקֵם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת־בְּנָהּ
quum ,secum eum fecit Ascendereque .eum ablactaret donec
24 עַד־גָּמְלָהּ אֹתוֹ: וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר
,vini utre & ,farinæ uno modio & ,tribus juvencis in eum ablactavit
נְמָלַתְּהוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יָיִן
jugulaverunt Et .puer puer & ,Siloh Domini domum eum adduxit &
25 וַתְּבִאֵהוּ בֵּית־יְהוָה שִׁלֹה וְהַנַּעַר נָעַר: וַיִּשְׁחֲטוּ
me hic :dixit Et .Heli ad puerum adduxerunt &,juvencum
26 אֶת־הַפָּר וַיָּבִאוּ אֶת־הַנַּעַר אֶל־עֵלִי: וַתֹּאמֶר בִּי
tecum *ſtans* mulier ego :mi domine tua anima vivit :mi domine
אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמָּכָה
,oravi *hunc puerum ad* .Dominum *ad* orandum ad ,*hoc in*
27 בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה: אֶל־הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי
.*eo cum à* petii quam ,meam petitionem mihi Dominus dedit &
וַיִּתֶּן יְהוָה לִי אֶת־שֵׁאֲלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ:
28 וְגַם אֲנִכִי הִשְׁאִלְתִּיהוּ לַיהוָה כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
.Domino ibi ſe incurvavit &:Domino commodatus *ipſe fuit*
הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיהוָה:

CAP. II.

,Domino in meum cor Exultavit :dixit & ,Channah oravit Et
1 וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה
meum os eſt dilatatum :Domino in meum cornu eſt exaltatum
רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה רָחַב פִּי
Non .tua ſalute in ſum lætata quia ,meos inimicos ſuper
עַל־אֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: אין
,*petra* non & ,te præter non quia ,Dominus ſicut ſanctus
2 קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר
:*altum altum* loquamini ,multiplicetis Ne .noſter Deus ſicut
כֵּאלֹהֵינוּ: אַל־תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא
non &,Dominus ſcientiarum Deus quia ;veſtro ore ex vetus egrediatur
3 עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה וְלֹא
vacillantes & ;ſunt confracti fortes ,Arcus .opera ſunt directa
נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת: קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חִתִּים וְנִכְשָׁלִים
deſerunt famelici &:ſe locaverunt pane *in Saturi* .robore ſunt accincti
4 אָזְרוּ חָיִל: שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדְלוּ
.eſt infirmata ,*filiis multa* & ,ſeptem peperit ſterilis donec
עַד־עָקְרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה:

Versio VUL. LAT.

21 Aſcendit autem vir ejus Elcana, & omnis domꝰ ejus, ut immolaret Dño hoſtiam ſolennem, & votum ſuum. Et Anna
22 non aſcendit: dixit enim viro ſuo; Non vadã, donec ablactetur infans, & ducã eum, ut appareat ante conſpectum Dñi,
23 & maneat ibi jugiter. Et ait ei Elcana vir ſuus; Fac quod bonum tibi videtur, & mane donec ablactes eum: precórq; ut impleat Dominus verbũ ſuum. Manſit ergò mulier, & lactavit filiũ ſuum, donec amo-
24 veret eum à lacte. Et adduxit eum ſecum, poſtquã ablactaverat, in vitulis tribus, & tribus modiis farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum
25 Domini in Silo. Puer autẽ erat adhuc infantulus: Et immolaverunt vitulum, & obtulerunt puerũ Heli. Et ait Anna; Obſecro, mi domine, vivit anima tua, domine: ego ſum illa mulier, quæ ſteti corã te hic orans
27 Dominũ. Pro puero iſto oravi, & dedit mihi Dñs petitionem meam, quam poſtulavi eum.
28 Idcirco & ego commodavi eum Domino, cunctis diebus quibꝰ fuerit commodatꝰ Domino. Et adoraverunt ibi Dominum. Et oravit Anna, & ait;

CAP. II.

1 EXultavit cor meum in Domino, & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo: dilatatum eſt os meũ ſuper inimicos meos, quia lætata ſum in ſalutari
2 tuo. Non eſt ſanctꝰ, ut eſt Dominus: neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut
3 Deus noſter. Nolite multiplicare loqui ſublimia, gloriantes; recedant vetera de ore veſtro: quia Deus ſcientiarũ, Dominus eſt, & ipſi præparantur
4 cogitationes. Arcus fortiũ ſuperatus eſt: & infirmi accincti
5 ſunt robore. Repleti priùs, propanibꝰ ſe locaverunt; & famelici ſaturati ſunt: donec ſterilis peperit plurimos; & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼμ τ̀ θυσίαν τ̀ ἡμερῶν, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, καὶ πάσας τὰς δε-
22 κάτας τ̀ γῆς αὐτοῦ. Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτ̀, Ἕως τ̀ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀποβιβάσω αὐτὸ, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυρίῳ, καὶ κα-
23 θήσεται (μ) ἕως αἰῶνος ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ζε, κάθου (ν) ἕως ἂν ἀποβιβάσῃς αὐτό· ἀλλὰ στήσαι κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τ̀ στόματός ζε. καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθή-
24 λασε τὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀποβιβάσῃ αὐτόν. Καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς (ξ) Σηλὼμ, ἐν μόχῳ τειετζούλι, καὶ ἀξιοῖ, καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως, καὶ νέβελ οἴνου· καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον
(ο) κυρίου Σηλὼμ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτοῦ. Καὶ προσήγαγον ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἔσφα-
25 ξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τ̀ θυσίαν, ὃν ἐποίει ἐξ ἡ-
μερῶν εἰς ἡμέρας τῷ κυρίῳ. καὶ (π) προσήγαγε τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξε τ̀ μόχον. καὶ προσή-
γαγεν Ἄννα ἡ (ρ) μήτηρ τ̀ παιδαρίου πρὸς
26 Ἠλὶ, Καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, ζῇ ἡ ψυ-
χή (σ) ζε, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καλασᾶσα ἐνώπιόν
(τ) ζε μ ζε ἐν τῇ προσεύξασθαι πρὸς
27 κύριον. Ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην· καὶ (υ) ἔδωκέ μοι κύριος τὸ αἴτημά μου
28 ὃ ᾐτησάμην παρ' αὐτοῦ. Καὶγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτὸς, χῇσιν τῷ κυρίῳ. (φ) καὶ ἔπεσεν,

MS.A. (μ) ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. Καὶ (ν) ἕως ἂν ἀποβιβάσῃς (ξ) Σηλὼμ, ἵνα ἀπεγδιάλισεν αὐτ̀, ἐν μόχῳ (ο) κυρίου Σηλὼμ, (π) προσήγαγον (ρ) μήτηρ τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλεὶ, (σ) σου κύριέ μου, ἐγὼ (τ) σου ἐν τούτῳ προσ-
εύξασζ (υ) ἔδωκεν κύριός μοι τὸ (φ) καὶ προσήυξαλο Ἄννα, καὶ ἔπεν,

Kεφ. β'.

1 Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου, (α) ἐπλατύνθη ἐπ' ἐχθρούς μου τὸ στόμα μου, εὐφράνθην ἐν
2 σωτηρίᾳ (β) σου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς (γ) κύριος, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ θεὸς (δ) ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σου. Μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ
3 λαλεῖτε (ε) ὑψηλὰ· μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τ̀ στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσε-
ων κύριος, καὶ θεὸς ἑτοιμάζων ὁπότησύμα-
4 τα (ζ) αὐτοῦ. Τόξον δυναστῶν ἠδύνησε, καὶ
5 ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. Πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτὰ, καὶ ἡ πολλὰ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

(ι) *transierunt cerũ. Quoniã ſterilis peperit ſeptẽ, et multa in filiis infirmata eſt.*

MS.A. (α) ἐπλατύνθη τὸ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην

Et aſcendit homo Elcana, et univerſa domus ejus ſacrificare in Selom ſacrificium dierum, et vota ſua, et omnes decimas terræ ſuæ. 21
Et Anna non aſcendit cũ eo: quoniam dixit viro (y) ſuo, Donec aſcendat puer, ſi ablactavero eũ; & apparebit faciei Domini, et ſedebit uſq; in ſeculum ibi. Et dixit 22
ei Elcana vir ejus, Fac quod bonum in oculis tuis: ſede, quoadusq; ablactaveris eum: ſed firmet Dominus (z) quod exiit ex ore tuo. 23
Et ſedit mulier, et lactavit filium ſuũ, donec ablactáſſet eum. Et aſcendit cũ eo in Selom in vitulo 24
(aa) trienni, et panibus, et Ophi ſimilaginis, et Nebel vini. Et introduxit in domũ Domini in Selõ: et puer cum eis. Et (bb) adduxerũt coram Dominoꝛ et mactavit pa- 25
ter ei⁹ ſacrificiũ, quod faciebat à die⁹ in dies Domino. Et adduxit 26
puerũ, & mactavit vitulũ. Et adduxit Anna mater pueri ad Heli, 27
Et dixit, In me, Domine, vivit anima tua. Ego illa mulier, quæ ſteti coram te (cc) tecum, cum orarẽ ad Dominũ. Pro puero hoc oravi, 28
& dedit mihi Dominus petitionẽ meam, quam petii ab eo. Et ego commodo eum Domino omnes dies, quos ipſe vivit, commodatione Domino. (dd) Et dixit;

CAP. II.

Et exultavit cor meum in Domino: exaltatum eſt cornu meum in Deo meo. Dilatatum eſt 1
ſuper inimicos meos os meũ: (b) lætata ſum in (c) ſalute tua. Quoniam non eſt ſanctus, ſicut Dominus; et non eſt juſtus, ſicut Deus 2
noſter: non eſt ſanctus præter te. Nolite gloriari, et nolite loqui (d) 3
excelſa: (e) non procedat magniloquentia de ore veſtro: quoniam Deus (f) ſcientiarum Dominus, et (g) Deus præparatus adinventiones ſuas. (h) Arcus potentium 4
infirmatus eſt; & infirmi accincti ſunt virtute. (i) Pleni panibus 5
(k) mizorati ſunt, & eſurientes

Targum JONATHAN.

וסליק גברא אלקנה וכל אנש ביתיה לדבחא קדם יי ית דבח מועדיא ולשלמא ית
21 נדריה: וחנה לא סליקת ארי אמרת לבעלה עד דיתגמיל רביא ואיתחזי קדם יי
22 ויתיב תמן עד עלמא: ואמר לה אלקנה בעלה עבידי כרתקין בעיניכי אוריכי עד
23 דתחסלין ית ברם יקים יי ית פתגמוהי ואוריכת איתתא ואוניקת ית ברה עד דחסילת
24 יתידה: ואסקתיה עמה כד חסלתיה בתורין תלתא ומכילתא חדא דקמחא וגרב דחמר
25 ואיתיתיה לבית מקדשא דיי לשילו ורביא הוה יניק: ונכיסו ית תורא ואיתיאו ית רביא
26 לות עלי: ואמרת בבעוי רבוני חיי נפשך רבוני אנא איתתא דאתעתרת עמך הכא לצלאה
27 קדם יי: על רביא הדין צליתי ויהב יי לי ית בעויתי דבעית מן קדמוהי: ואף אנא מסרתיה
28 דיהי משמש קדם יי כל יומיא דהוא קים הוא משמש קדם יי ומניד תמן קדם יי:

ב

1 וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת [כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא על ישראל
ביומוהי יתפרקון מידא דפלשתאי ועל ידוהי יתעבדן להון נסין וגבורן בבן] תקיף לבי
בחולקא דיהב לי יי [ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל עתיד דיקום הוא וארבעת עשר
בנוהי למהוי אמרין בשירה על ידי נבלין וכנורין עם אחיהון ליואי לשבחא בבית
מקדשא בכין] רמח קרני בחתנתא דמני לי יי [ואף על פורענות נפאי דעתיד למהוי
בפלשתאי דעתדין דייתון ית ארונא דיי בעגלתא חדתא ועשרה קורבנין אשמא בבן תימר
כנשתא דישראל] אפתח פומי למללא רברבן על בעלי רבבי ארי חדיתי בפורקנך:
2 [על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת עתיד דיקום הוא וכל חילותיה על
ירושלם ונס סני אתעביד ביה תמן נפלון גברי משריתיה בבין ודוון כל עממיא אומיא
ולשניא ויימרון] ליית קדוש אלאוי ארי ליית בר מנך ועמך ויימרון ליית תקיף אלא
3 אלהנא: [על נבוכד נאצר מלכא דבבל אתנבאת ואמרת אתון כסדאי וכל עממיא
דעתידין למשלט בישראל] לא תסגון למללא רברבן לא יפקון נדופין מפומכון ארי
אלהא ידע פולא [ועל כל עובדוהי מתיתר לאתעבדא] אף לכון עתיד למהוי פורענות
חוביכון: [על מלכות יון אתנביאת ואמרת] קשתת דגבראי [יונאי] יתברון [וגבירת
4 חשמונאי] דהוו חלשין יתעבדן להון נסין וגבורן: [על בנוהי דהמן אתנביאת ואמרת]
5 דתהוו סבעין בלחמא [ונעין בעותרא וסניאין בממונא אתמסכנו תבו לאתגרא בלחם
ומון פומהון] מרדכי ואסתר [דהוו חשיכין ומסכנין עתרו ואתנשיאו ית מסכנותהון
תבו למהוי בני חורין בן ירושלם] דהות פארתא עקרא עתידא דתתמלי מעם גלותא
[וארם] דמליא סני עממיא יסופון משריתהא [תצדי ותחרוב:]

captivitatis ſuæ; & Aram quæ plena, abundans populis, finierunt exercitus ejus, vaſtabitur ac deſolabitur.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et aſcendit vir Elkana & omnis homo domus ejus ad ſacrificandum ante 21
Dñm ſacrificium ſolennitatis, & ad reddendum vota ſua. Et Hhana non 22
aſcendit, quia dixit ad maritum ſuum: uſq; quo ablactetur infans, &
adducam eum, et videatur ante Dñm, & ſedeat ibi uſq; in ſeculum. Et 23
dixit ei Elkana maritus ejus: Fac *juxta* quod firmum in oculis tuis:
expecta uſq; quo ablactabis illum, verùm firmabit Dñs verbum ſuum.
Et expectavit mulier, & lactavit filium ſuum uſquequo ablactavit illum.
Et aſcendere fecit eum ſecum, cùm ablactavit eum, in juvencis tribus & 24
mechilta una farinæ & utre vini; & adduxit eum ad domum ſanctuarii Dñi
ad Silo, & puer erat puerulꝰ. Et mactaverunt juvencũ, & adduxerunt pue- 25
rum ad Hheli. Et dixit: obſecro, Dñe mi, per vitam animæ tuæ dñe mi, 26
ego mulier quæ ſteti tecum hic ad orandũ ante Dñm. Super puerum hunc 27
oravi, & dedit Dñs mihi poſtulationẽ meam quam poſtulavi ab-ante eum.
Et etiam ego tradidi illum, & erit miniſtrans ante Dñm; omnes dies qui- 28
bus ille ſuperſtes *ipſe miniſtrans* ante Dñm: & adoravit ibi ante Dñm.

CAP. II.

ET oravit Hhana in ſpiritu prophetiæ, & dixit: *Ecce Semuel filius* 1
meus futurus eſſe propheta ſuper Iſrael, in diebus ejus liberabuntur è manu Peliſthæorum, & per manus ejus fient illis ſigna & fortitudines; idcirco valuit cor meum in parte quam dedit mihi Dñs: *ac etiam Heman filius Joel, filius filii mei Semuel, futurus ut ſtet ipſe & quatuordecim filii ejus, eſſe recitantes in carmine ad nablia & citharas, cum fratribus ſuis Levitis ad laudandum in domo ſanctuarii; ideo* elevatum eſt cornu meum in dono quod numeravit mihi Dominus: *atq; etiam ſuper ultione ſigni, quod futurum eſſe in Peliſthæis, qui venire facturi ſunt arcam Domini in plauſtro novo cum oblatione expiationis; propterea dicet congregatio Iſrael, Aperiam* os meum ad loquendum magnalia ſuper autores inimicitiæ meæ, quoniam gaviſa ſum in liberatione tua. *Super Zzanherib rege Athur vaticinata* 2
eſt, & dixit, Futurum ut ſurgat ipſe & omnis exercitus ejus contra Jeruſalem, & ſignum magnum fiet in eo, illic cadent cadavera copiarũ ejus; ideo confitebuntur omnes populi, gentes & linguæ, ac dicent, Non qui ſanctus niſi Dñs, quoniam non eſt præter à te, & populꝰ tuus dicent: Non eſt qui fortis niſi Deus noſter. *Super Nebuchadneſzar rege Babel vaticinata eſt, & dixit: Vos Chazzdai, & omnes populi qui futuri eſtis dominari* 3
in Iſrael, non multiplicabitis ad loquendum magnalia, non exibunt blaſphemiæ ex ore veſtro; quoniam Deꝰ novit omnia, & ſuper omne factum ſuum *extenditur* judicium *ſuum*, etiam vobis futurus ad retribuendum ultionem culparum veſtrarum. *Super regno Græciæ vaticinata eſt & dixit,* 4
Arcus virorum *Græcorum* confringentur, & *domus Haſmonæorum*, qui fuerunt debiles, facta ſunt eis *ſigna &* virilitates. *Super filiis Haman vaticinata eſt & dixit,* qui fuerunt ſaturi in pane, *& mugientes divitiis, & abundantes pecunis, depauperati ſunt et* redierunt ad ſocandum ſe in pane 5
& cibo oris ſui: *Mardechai & Eſther* qui fuerunt obſcuri *& egeni* divites facti ſunt, & obliti ſunt egeſtatem ſuam, *redierunt ut eſſent filii nobilium:* ſic Jeruſalem quæ fuit quaſi mulier ſterilis, futura ad implendum *populo*

(β) ζε. Οὐκ (γ) κύριος, καὶ ἐκ ἔστιν πλὴν ζε· οὐκ ἔστιν δίκαιος (δ) ἡμῶν. Μὴ καυχᾶσθαι, (ε) ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη (ζ) αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܬܐ ܕܒܥܠ ܒܝܬܗ ܘܟܠ ܒܝܬ ܐܠܩܢܐ ܠܡܩܪܒ ܠܡܪܝܐ ܕܒܚܐ ܕܝܘܡ̈ܐ ܕܢܕܪܗ ܘܐܠܩܢܐ ܐܦ ܗܘ ܥܒܕ ܢܕܪ ܘܠܐ ܣܠܩ ܠܐ ܐܬܬ ܗܢܐ ܒܬܪ ܕܐܬܦܨܡ ܒܪܗ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܐܣܠܩ ܠܗ ܕ

שמואל א : ב

,*iſernum* facit deſcendere :vivificat & ,mortificat DOMINUS
יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל 6
,*facit cadere* ;ditat & ,facit pauperem DOMINUS .facit aſcendere &
וַיָּעַל : יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל 7
elevabit ſtercore è ,*tenuem* pulvere è Suſcitat .exaltat etiam
אַף־מְרוֹמֵם : מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים 8
gloriæ ſolium & ,*ingenuis* cum *faciendum ſedere ad* ,*egenem*
אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם־נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד
poſuit & :terræ *ſtationes* DOMINO quia ;*hereditare* faciat
יַנְחִלֵם כִּי לַיהוָה מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת
impii & ,ſervabit ſuorum piorum Pedes .*confuſionem* .*eis* ſuper
עֲלֵיהֶם תֵּבֵל : רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים 9
.vir roborabitur fortitudine in non quia ;conticeſcent *obſcuritate* in
בַּחֹשֶׁךְ יִדְּמוּ כִּי־לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר־אִישׁ :
:tonabit cœlis *in* ipſum ſuper ,*ejus rixantes* conterantur DOMINE.
יְהוָה יֵחַתּוּ מְרִיבוֹ עָלָו בַּשָּׁמַיִם יְרַעֵם 10
fortitudinem dabit & ,terræ fines judicabit DOMINUS
יְהוָה יָדִין אַפְסֵי־אָרֶץ וְיִתֵּן־עֹז
Ramah in Elcanah abiit Et .ſui Chriſti cornu ſublimabit & ,ſuo regi
לְמַלְכּוֹ וַיָּרֶם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ : וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הָרָמָתָה 11
DOMINO *miniſtrans erat* puer & ;ſuam domum *ſuper*
עַל־בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר הָיָה מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה
;*profectu abſque* filii Heli filii Et .*ſacerdotis* Heli *faciebat cum*
אֶת־פְּנֵי עֵלִי הַכֹּהֵן : וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיָּעַל 12
cum ſacerdotum *judicium* Et .DOMINUM cognoſcebant nec
לֹא יָדְעוּ אֶת־יְהוָה : וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת 13
puer veniebat & ,ſacrificium ſacrificante viro omni populo
הָעָם כָּל־אִישׁ זֹבֵחַ וּבָא נַעַר
dentium trium fuſcinula & ,*carnem coqui circa* ,ſacerdotis
הַכֹּהֵן כַּבָּשָׁל הַבָּשָׂר וְהַמַּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשִּׁנַּיִם
,lebetem in vel ,ahenum in vel ,concha in percutiebat Et .ejus manu in
בְּיָדוֹ : וְהִכָּה בַכִּיּוֹר אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקַּלָּחַת 14
accipiebat ,fuſcinula faciebat aſcendere quod omne :ollam in vel
אוֹ בַפָּרוּר כֹּל אֲשֶׁר־יַעֲלֶה הַמַּזְלֵג יִקַּח
venientibus Iſraeli univerſo faciebant ſic :*eo in* ſacerdos
הַכֹּהֵן בּוֹ כָּכָה יַעֲשׂוּ לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים 15
,adipem facerent ſuffire antequam etiam .Siloh in illuc
שָׁם בְּשִׁלֹה : גַּם בְּטֶרֶם יְקַטְּרוּן אֶת־הַחֵלֶב
Da :immolanti viro dicebat &,ſacerdotis puer veniebat &
וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לְאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה 16
carnem te à accipiet non & :ſacerdoti *aſſandum ad* carnem
בָשָׂר לְצָלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא־יִקַּח מִמְּךָ בָּשָׂר
Suffiendo :vir eum ad Dicebatque .*vivam quimino* ,coctam
מְבֻשָּׁל כִּי אִם־חָי : וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קָטֹר 17
deſiderabit ſicuti ,tibi *cape* & ,adipem die *ſicut* faciant ſuffire
יַקְטִרוּן כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה
accipiam ,non ſi & :dabis nunc *Quia* .*ei* dicebat Et .*tua* anima
נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לוֹ כִּי עַתָּה תִּתֵּן וְאִם־לֹא לָקַחְתִּי
valde magnum puerorum peccatum Eratque .*violentia in*
בְחָזְקָה : וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד 17
ſacrificium viri contemnebant quia :DOMINI *faciebus cum*
אֶת־פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מִנְחַת
puer ,*DOMINI faciebus cum miniſtrans* Samuel Et .DOMINI
יְהוָה : וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־פְּנֵי יְהוָה נַעַר 18
,ſua mater ei faciebat *parvum pallium* Et .*lini* ephod accinctus
חָגוּר אֵפוֹד בָּד : וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה־לּוֹ אִמּוֹ 19
ſuo viro cum ,*am aſcendendo in* ,*dies in diebus à ei faciebat aſcendere* &
וּבַעֲלֹתָהּ לּוֹ מִיָּמִים : יָמִימָה בַּעֲלוֹתָהּ אֶת־אִישָׁהּ
.*dierum* hoſtiam immolandum ad
לִזְבֹּחַ אֶת־זֶבַח הַיָּמִים :

Verſio VULG. LAT.

6 Dominus mortificat & vivificat: deducit ad inferos & re-
7 ducit. Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & ſub-
8 levat. Suſcitat de pulvere egenum, & de ſtercore elevat pauperem: ut ſedeat cum principibus, & ſolium gloriæ teneat. Domini enim ſunt cardines terræ, & poſuit ſuper
9 eos orbem. Pedes ſanctorum ſuorum ſervabit, & impii in tenebris conticeſcent: quia non in fortitudine ſua roborabitur vir. Dominum formidabunt adverſarii ejus: & ſuper ipſos in cœlis tonabit: Dominus judicabit fines terræ, & dabit imperium regi ſuo, & ſublimabit cornu Chriſti ſui.
10 Et abiit Elcana Ramatha, in domum ſuam: puer autem erat miniſter in conſpectu Domini ante faciem Heli ſacerdotis. Porrò filii Heli, filii Belial, neſcientes Dominum, Neque officium ſacerdotum ad populum: ſed quicunque immolâſſet victimam, veniebat puer ſacerdotis, dum coquerentur carnes, & habebat fuſcinulam tridentem in manu ſua. Et mittebat eam in lebetem, vel in caldariam, aut in ollam, ſive in cacabum: & omne quod levabat fuſcinula, tollebat ſacerdos ſibi: ſic faciebant univerſo Iſraeli venientium in Silo. Etiam antequâ adolerent adipem, veniebat puer ſacerdotis, & dicebat immolanti; Da mihi carnem, ut coquam ſacerdoti: non enim accipiam à te carnem coctam, ſed crudam. Dicebátque illi immolans, Incendatur primùm juxta morem hodiè adeps, & tolle tibi quantumcunque deſiderat anima tua. Qui reſpondens aiebat ei, Nequaquàm: nunc enim dabis, alioquin tollam vi. Erat ergò peccatum puerorum grande nimis coram Domino: quia retrahebant homines à
18 ſacrificio Domini. Samuel autem miniſtrabat ante faciem Domini, puer, accinctus e-
19 phod lineo. Et tunicam parvam faciebat ei mater ſua, quâ afferebat ſtatutis diebus, aſcendens cum viro ſuo, ut immolaret hoſtiam ſolennem.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Κύριος θανατοῖ καὶ ζωοποιεῖ, καταγάγοις εἰς
7 ᾅδου καὶ ἀνάγοις. Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτί-
8 ζει, ταπεινοῖ καὶ ὑψοῖ. Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, (n) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δόξης
9 κατακληρονομῶν αὐτοῖς. Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ καὶ εὐλόγησεν ἔτη (o) δικαίου, ὅτι οὐκ
10 ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ. Κύριος ἀδικηθῆναι ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος. μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· (ι) ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιέναι καὶ γινώσκειν τὸν κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανούς, καὶ ἐβρόντησεν. αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δώσουσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ
11 αὐτοῦ. καὶ (κ) κατέλιπεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον κυρίου. Καὶ (λ) ἀπῆλθεν εἰς Ἁρμαθαίμ.
12 καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ κυρίου ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. Καὶ οἱ υἱοὶ
13 Ἠλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ, οὐκ εἰδότες τὸν κύριον. Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ πᾶσὸς τοῦ θύοντος. καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἥψηθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ·
14 καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν (μ) εἰς τὸ λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὸ χύτραν, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν (ν) ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. (ξ) οὕτω ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐρχομένοις θύσαι κυρίῳ ἐν Σηλώμ. Καὶ πρὶν θυμιᾶσῆναι τὸ στέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι, Δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ οὐ μὴ
16 λάβω παρὰ σοῦ κρέας ἑφθὸν ἐκ τοῦ (ο) λέβητος· καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, Θυμιάσῃτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ εἶπεν, Οὐχί· ὅτι νῦν δώσεις· καὶ
17 ἐὰν μὴ, λήψομαι κραταιῶς. Καὶ ἦν ἡ (π) ἁμαρτία ἐνώπιον κυρίου πολὺ παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν τοῦ κυρίου. καὶ τὸ (ρ) βάσι. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν
19 αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

ipſam cum viro ſuo ad ſacrificandum ſacrificium diem.

MS.A. (n) καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαῶν, καὶ (ο) δικαίων, (ι) ἀλλ' ἢ ἐν (κ) κατέλειπον (λ) ἀπῆλθον εἰς Ἁρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ τὸ (μ) εἰς τὸν λουτῆρα ἢ εἰς τὸν * ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὴν χαλκῆν, πᾶν ὃ (ν) ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ. (ξ) οὕτω ταῦτα ἐποίουν (ο) λέβητος. * ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων, (π) ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον κυρίου, ὅτι (ρ) βάρ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כָּל אִלֵּין גְּבוּרָתָא דַּיְיָ דְּהוּא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא מְמִית וְאָמַר לְאַחְיָה וּמַחֵית לְשָׁאוֹל וְאַף 6
עָתִיד לְאַסָּקָא בְּחַיֵּי עָלְמָא : יְיָ מְסַכֵּן וּמַעֲתַר מַשְׁפֵּיל אַף מְרִים : מְקִים מֵעֲפָרָא מִסְכֵּנָא 7 8
מִקָּלְקָלְתָּא מָרִים חֶשִׁיכָא לְאוֹתָבוּתְהוֹן עִם צַדִּיקַיָּא רַבְרְבֵי עָלְמָא וְכוּרְסֵי יְקָרָא מַחְסִין
לְהוֹן אֲרֵי קֳדָם יְיָ גְּלָן עוֹבְדֵי בְנֵי אֱנָשָׁא מִלְרַע אֲתְקִין גֵּהֲנֵם לְרַשִּׁעַיָּא עֲבָרֵי עַל מֵימְרֵיהּ
וְצַדִּיקַיָּא עֲבָדֵי רְעוּתֵיהּ שַׂכְלִיל לְהוֹן תֵּבֵל : וְגוּיַת עַבְדּוֹהִי צַדִּיקַיָּא יִטַּר מִגְּהֵנֵם וְרִשְׁעַיָּא 9
בְּגֵהֲנֵם בַּחֲשׁוֹכָא יִתְדָּנוּן לְהוֹדָעָא אֲרֵי לָא מִן דְּאִית בֵּיהּ חֵילָא יִתְגְּבַר גְּבַר : יְיָ יִתְבַּר 10
בַּעֲלֵי דְבָבָא דְּקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לְעַמֵּיהּ עֲלֵיהוֹן מִן שְׁמַיָּא בְּקוֹל רָם יַשְׁקִיף יְיָ יַעְבִּיד
פּוּרְעָנוּת מִן מָנוֹג וּמְשַׁגְּרִית עַמְמִין חֲשׁוּפִין דְּאַתָּן עֲתִיד מְסִיפֵי אַרְעָא וְיִתֵּן תּוּקְפָּא
לְמַלְכֵּהּ וִירִבֵּי מַלְכוּת מְשִׁיחֵיהּ : וַאֲזַל אֶלְקָנָה לְרָמְתָא לְבֵיתֵיהּ וְרַבְיָא הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם 11
יְיָ בְּחֵיי עֲלִי כָּהֲנָא וּבְנֵי עֲלִי גַּבְרִין רְשַׁעַיָּא לָא הֲווֹ יְדָעִין לְמִרְחַל קֳדָם יְיָ : וְנִימוֹסָא דְּכָהֲנַיָּא 12 13
מִן עַמָּא כָּל גְּבַר דְּנָכִיס נִכְסָתָא וְאָתֵי עוּלֵימָא דְּכָהֲנָא כְּמִבְשַׁל בִּסְרָא וּמַשְׁלֵיא דִּי לֵיהּ
תְּלַת שְׁנִין בִּידֵיהּ : וְקָבַע לֵיהּ בְּכִיוֹרָא אוֹ בְּדוּדָא אוֹ בְקִדְירָא אוֹ בְמַלִּיסָא כֹּל דְּמַסֵּיק 14
מַשְׁלֵיא נְסִיב כָּהֲנָא לְנַפְשֵׁיהּ כְּדֵין עָבְדִין לְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאָתֵן לְדַבְּחָא תַּמָּן בְּשִׁילוֹ : אַף עַד 15
דְּלָא יְתַסְּקוּן תַּרְבָּא לְמַדְבְּחָא וַיְיָתֵי עוּלֵימָא דְּכָהֲנָא וְאָמַר לְגַבְרָא דְּדַבַּח תַּן בִּסְרָא לְמִטְוֵי
לְכָהֲנָא וְלָא יְסַב מִנָּךְ בִּסְרָא מְבֻשָּׁל אֶלָּהֵן כְּדִי חָי : וְאָמַר לֵיהּ גַּבְרָא אוֹרִיךְ עַד דְּיִתְסְּקוּן 16
תַּרְבָּא וְסַב לָךְ כְּמָא דְּרָעֲוָא נַפְשָׁךְ וְאָמַר לֵיהּ אֲרֵי כְעַן תִּתֵּן וְאִם לָא יְסַבְנָא בְּעָל
כָּרְחָךְ : וַהֲוָת חוֹבַת עוּלֵמַיָּא סַנְיָא לְחָדָא קֳדָם יְיָ אֲרֵי בְזוּ גַּבְרַיָּא יַת קוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ : וּשְׁמוּאֵל 17 18
מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ עוּלֵמָא אָסִיר כַּרְדּוּם דְּבוּץ : וּמְעִיל זְעִיר עָבְדָא לֵיהּ אִמֵּיהּ וּמְסַקָא לֵיהּ 19
מְזַמַּן מוֹעֵד לְמוֹעֵד בְּמִסְקָהּ עִם בַּעְלָהּ לְדַבְּחָא יַת דַּבְחָא מוֹעֲדָיָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Omnia hæc fortitudines Domini qui ipſe regnans in ſeculo, mortificat & 6
dixit ad vivificandũ; & deſcendere facit ad infernũ, etiã futur⁹ ad educere
faciendũ *in* vitis ſeculi. Dñs egere faciens & ditans, deprimens, etiã ex- 7
tollens. Statuens ex pulvere egenũ, ex ſtercore extollens obſcurũ, ad ſedere 8
faciendũ eos cum juſtis magnatibus ſeculi, & ſoliã gloriæ fortificans eis:
quia ante Dñm revelata ſunt facta filiorũ hominis, inferi⁹ apparavit ge-
hennã improbis tranſgreſſorib⁹ dictorũ ſuorũ; & juſti facientes voluntatẽ
ej⁹, fundavit illis orbẽ. *Et* corp⁹ ſervorũ ſuorũ juſtorũ cuſtodivit à gehenna, 9
& improbi in gehennã in tenebris judicabuntur, ad oſtendendũ quod non
quiſquam quòd ſit in eo fortitudo puritatis ad diem judicii. Dñs franget 10
auctores inimicitiæ, qui ſurgentes ad malefaciendũ populo ſuo; ſuper illos
de cœlis in voce excelſa impellet, Dominu⁹ facit ultionẽ de *Magog*. & de
exercitu gentiũ raptorũ qui venerũt ex finib⁹ terræ: & dabit fortitudinẽ
regi ſuo, & multiplicabit regnũ Meſſiæ ſui. Et ivit Elkanah ad Ramatha ad 11
domũ ſuã, & puer fuit miniſtrans ante Dñm in vita Gheli ſacerdotis. Et 12
filii Heli viri improbi non fuerũt cognoſcentes ad timendũ ante Dñm. Et 13
ſtatutũ ſacerdotũ à populo, omnis vir qui mactavit mactationẽ, & venit
puer ſacerdotis dum coqueretur caro; & fuſcinula, cui tres dentes, in manu
ejus. Et infixit ſibi in lebete, vel in olla, vel in caldare vel in tripode; 14
omne quod extraxit fuſcinula, accepit ſacerdos animæ ſuæ: ſic facientes
omni Iſrael qui venientes ad ſacrificandũ ibi in Siloh. Etiam nondũ af- 15
cendere facient pinguedinẽ ad altare, & venit puer ſacerdotis, & dixit
viro qui ſacrificavit: Da carnẽ ad aſſandum ſacerdoti, & non accipiet
à te carnẽ coctã, niſi ſic crudam. Et dixit ei vir: Morare uſque quò aſcen- 16
dere facient pinguedinem, & accipe tibi ut id quod voluerit anima tua:
& dixit: Quoniã nunc dabis; & ſi non, accipient à te in-ſuper coactionem
tui. Et fuit culpa puerorum multa nimis ante Dominũ, quòd ſpreverunt 17
viri oblationes Domini. Et Semuel miniſtrans ante Dominũ juvenis in- 18
dutus chardot byſſi. Et palliũ parvũ fecit ei mater ejus, & aſcendere faci- 19
ens illi à tempore ſolennitatis ad ſolennitatẽ, in aſcendere ſuo cum marito
ſuo ad ſacrificandum ſacrificium ſolennitatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܡܡܝܬ ܘܡܚܝܐ ܡܚܬ ܠܫܐܘܠ ܘܡܣܩ ܘܡܥܠ ܡܟ ܡܘܬܐ ܘܚܝܐ ܡܚܬ ܠܫܐܘܠ ܘܡܣܩ ܘܡܥܠ ܡܟ ܡܘܬܐ ܘܚܝܐ *
7 ܡܡܟ ܘܡܥܫܪ ܡܫܦܠ ܘܡܪܝܡ ܡܫܦܠ ܘܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܘܡܥܫܪ ܡܟ ܡܫܦܠ ܘܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܘܡܪܝܡ ܡܫܦܠ ܘܡܥܫܪ ܡܟ ܡܫܦܠ ܘܡܪܝܡ ܡܥܫܪ *
8 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
9 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
10 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
11 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
12 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
13 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
14 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
15 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
16 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
17 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
18 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *
19 ܡܡܟ ܡܫܦܠ ܡܢ ܥܦܪܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܫܦܠ ܡܢ ܐܫܦܐ ܡܪܝܡ ܡܥܫܪ ܡܢ ܐܫܦܐ *

6 Dominus quidem mortificat & vivificat, dejicit in inferos, & evehet. Dominus pauperem facit & locupletat, deprimit & attollit. 7
8 Attollit è pulvere pauperem, & è ſterquilinio erigit inopem, ut ſedere faciat eum cum magnatibus, & ſolium honoris poſſidere faciat eos : obumbravit Dominus ima terræ, 9
iiſque orbem impoſuit. Pedes piorum ſuorum cuſtodiet, impii verò in tenebris conticeſcent : non enim viribus ſuis roboratur gigas. Dominus confringet exaſperantes ſe, & contra eos in cœlo tonabit : Dominus judicabit extrema terræ, & præſtabit 10
magnificentiam regi ſuo, attollétque cornu Chriſti ſui. Igitur abiit Helcana in Ramatha 11
ad domum ſuam, ipſe & Hanna uxor ejus : puer autem Samuel miniſtrabat coram Domino in conſpectu Eli ſacerdotis. Porrò filii Eli, filii peccati, non agnoſcebant Dominum. Et fecerunt ſibi fuſcinulam tridentem, & jus ſacerdotum accipiebant à populo, à quovis *ſcilicet* victimam ſacrificante : & veniebat puer ſacerdotum dum coqueretur caro, fuſcinulam tridentem manu ſuâ *tenens* ; Incutiénſque in lebetem, aut cacabum, aut ahenum, aut ollam, quicquid extrahebat fuſcinula, accipiebat ſibi ſacerdos. Sic faciebant omnib⁹ Iſraelitis venientibus illuc in Silo. Quinetiam antequam offerrent qui ſacrificabant victimâ, veniebat puer ſacerdotis, dicebátque viro ſacrificanti victimam, Da carnem aſſandam pro ſacerdote : non accipiam à te carnem coctam, ſed crudam. Dicebat ei vir ille, Offerant quæſo hodiernâ die, tum ſume tibi pro animi tui deſiderio. Reſpondebat ei, Nequaquam, jam jam dabis; ſin minùs, violenter accipiam. Sic erat peccatum puerorum maximum coram Domino, quòd homines ad iram provocarent in conſpectu Domini. Cæterùm puer Samuel miniſtrabat corâ Domino, indutúſq; erat ephod byſſino. Et palliolum parvum faciebat ei mater ipſius, afferebátq; ei de tempore in tempus cùm aſcenderet cum marito ſuo ad purgandum ſacrificia voti ſui.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *اَلرَّبُّ يُمِيتُ وَيُحْيِي * وَيُنْزِلُ اِلَى الْاَجْدَاثِ وَيُصْعِدُ مِنْهَا * اَلرَّبُ يُفْقِرُ وَيُغْنِي * وَيُذِلُّ وَيَرْفَعُ * يُرْفَعُ
7 8 اَلْمِسْكِينَ عَنِ التُّرَابِ * وَيُقِيمُ الْبَائِسَ مِنَ الْمَزْبَلَةِ * لِيُجْلِسَهُ مَعَ الْعُظَمَاءِ * وَيُوَرِّثَهُمْ كُرْسِيَّ
الْكَرَامَةِ * اَلرَّبُّ ظَلَّلَ اَعْمَاقَ الْاَرْضِ * وَاَسْكَنَ عَلَيْهَا الْبِلَادَ * وَهُوَ يَحْفَظُ اَقْدَامَ اَطْهَارِهِ * وَيُصْمِتُ 9
الْمُنَافِقِينَ فِي الظُّلْمَةِ * لِاَنَّ الْجَبَّارَ لَا يَبْجَرُ بِقُوَّتِهِ * اَلرَّبُّ يَكْسِرُ مُسَاحِطَيْهِ * وَيُهَيِّجُ بِالرَّعْدِ عَلَيْهِمْ 10
مِنَ السَّمَاءِ * اَلرَّبُّ يُحَاكِمُ اَقْطَارَ الْاَرْضِ * يَهَبُ لِمَلِكِهِ الْعِزَّ * وَيَرْفَعُ شَأْنَ مَسِيحِهِ * وَانْطَلَقَ 11
هَلْقَانَا اِلَى مَنْزِلِهِ اِلَى الرَّامَةِ * وَمَعَهُ حَنَّا امْرَاَتُهُ * فَاَمَّا صَمُوئِيلُ الصَّبِيُّ فَبَقِيَ يَخْدُمُ عَالِيَ الْكَبِيرَ اَمَامَ
الرَّبِّ * وَاَمَّا بَنُو عَالِي بَنُو الْخَطَاءِ وَالْفِسْقِ فَلَمْ يَعْرِفُوا الرَّبَّ * وَاَخَذُوا مِسْلَالًا لَهُ ثَلَاثُ سِنَّ * 12 13
كَانُوا يَاْخُذُونَ مِنَ السَّعْبِ حَقَّ الْكَهَنَةِ مِنْ كُلِّ رَجُلٍ ذَبَحَ ذَبِيحَةً * وَكَانَ اِذَا طُبِخَ اللَّحْمُ يَجِي
خَادِمُ الْكَهَنَةِ * وَبِيَدِهِ الْمِسْلَالُ الَّذِي لَهُ ثَلَاثُ سِنَّ * وَيُدْخِلُهُ فِي الْمَرْجَلِ * اَوْ فِي الْبُرْمَةِ * اَوْ فِي 14
الْقِدْرِ الْكَبِيرِ اَوِ الصَّغِيرِ * وَمَا كَانَ يُصْعِدُ الْمِسْلَالُ يَاْخُذُهُ الْكَبِيرُ * وَكَذَلِكَ كَانُوا يَصْنَعُونَ
لِجَمِيعِ بَنِي اِسْرَائِيلَ اِذَا اَتَوْا سِيلُوا لِيُقَرِّبُوا الذَّبَائِحَ * وَقَبْلَ اَنْ يُقَرِّبُوا اَصْحَابُ الذَّبَائِحِ ذَبَائِحَهُمْ * 15
كَانَ يَجِي خَادِمُ الْكَهَنَةِ اِلَى صَاحِبِ الذَّبِيحَةِ وَيَقُولُ لَهُ * اَعْطِنِي لَحْمًا لِلْكَهَنَةِ * وَيَقُولُ لَسْتُ اَخُذُ
مِنْكَ لَحْمًا مَطْبُوخًا * بَلْ لَحْمًا نِيًّا * وَيُجِيبُهُ الرَّجُلُ وَيَقُولُ * اَصْبِرْ حَتَّى يُقَرَّبَ الذَّبِيحَةُ الْيَوْمَ * ثُمَّ 16
تَاْخُذُ سَهْوَتَكَ مِنَ اللَّحْمِ * وَيَقُولُ لَهُ خَادِمُ الْكَهَنَةِ * كَلَّا وَلَكِنْ تُعْطِينِي الْآنَ قَبْلَ اَنْ يُقَرَّبَ * وَاِلَّا
اَخَذْتُ مِنْكَ عَصْبًا سِيتَ اَوْ اَبَيْتَ * وَعَظُمَتْ خَطِيَّةُ الْفِتْيَانِ بَنِي عَالِي اَمَامَ الرَّبِّ جِدًّا لِاَنَّهُمْ 17
اَعْصَبُوا الرَّبَّ بِعَمَلِهِمْ * فَاَمَّا صَمُوئِيلُ فَكَانَ يَخْدُمُ الرَّبَّ وَهُوَ صَبِيٌّ * وَكَانَ لَابِسًا جُبَّةً مِنْ دِمَسٍ * 18
* وَيَسْحَبُ لَهُ اُمُّهُ رِدَاءً صَغِيرًا * وَاَصْعَدَتْهُ مَعَهَا فِي وَقْتِ حَجِّهَا * وَاَعْطَتْهُ حِينَ صَعِدَتْ مَعَ 19
رُوحِهَا * لِيُقَرِّبَ ذَبَائِحَ نَذْرِهَا *

6 Dominus mortificat & vivificat, dejicit in ſepulchra, & ex iis extrahit. Dominus 6
7 pauperem facit & ditat, deprimit & attollit. Attollit pauperem è pulvere, & e- 7
8 rigit inopem è ſterquilinio, ut ſedere faciat cum cum magnatib⁹, & obtinere faciat eos thronum honoris. Dominus obumbravit profunda terræ, & habitabiles reddidit ſuper eam regiones. Ipſe cuſtodit 9
pedes ſanctorum ſuorum, & mutos reddit impios in tenebris : nam gigas haud fortis erit robore ſuo. Dominus confrin- 10
get ad iram ſe provocantes, & tonitruo fragorem edet ſuper eos de cœlo. Dominus judicabit eos qui ſunt in finibus terræ : dabit regi ſuo fortitudinẽ, & exaltabit gloriam Chriſti ſui. Deinde profectus eſt Hel- 11
cana in domum ſuam ad Rama, & Hanna uxor ejus cum ipſo : puer autem Samuel manſit miniſtrans Eli ſacerdoti coram Domino. At verò filii Eli erant peccato- 12
res & impii, nec agnoſcebant Dominum : Adhibuerunt enim ſibi fuſcinam triſulcã : 13
& cùm exigerent à populo, hoc eſt, ab omnibus hominibus qui mactabant victimam, jus ſacerdotum, fiebat ut dum coqueretur caro, veniret famulus Sacerdotum manu ſuâ geſtans fuſcinam triſulcam, Immitteretque eam in caldariam 14
aut in ollam, aut in magnum vel parvum ahenum, et quicquid promebat fuſcina, acciperet ſacerdos. Atque ita faciebant omnibus Iſraelitis quando veniebant in Silo ad offerendum ſacrificia. Imò ante- 15
quam offerrent ſacrificatores victimas ſuas, veniebat famulus ſacerdotum ad ſacrificantem, & dicebat ei ; Da mihi carnem pro ſacerdotibus : dicebátque ei, Non accipiam à te carnem coctam, ſed carnem crudam. Reſpondebat autem ei vir ille, 16
ac dicebat; Expecta donec offeratur hodiè ſacrificium, tum accipies quod volueris ex carne. Sed aiebat illi famulus ſacerdotum, Haudquaquam, imò verò nunc mihi dabis antequam ſacrifices, alioqui vi tollam à te velis nolis. Itaque ſummum 17
erat peccatum puerorum, nempe filiorum Eli, coram Domino : provocaverant enim iram Domini facinore ſuo. Verùm Samuel miniſtrabat Domino dum puer eſſet, & 18
erat veſtitus ſago lineo. Texuerat etiam illi mater ejus parvum pallium, attuleráttecum tempore peregrinationis ſuæ, dederáque ei cùm aſcendiſſet cum marito ſuo ad offerendum ſacrificia voti ſui. 19

שמואל א: ב

Ponat :dixit & ,ejus uxori & ,Elcanah Heli benedixit Et
20 וּבָרַךְ עֵלִי אֶת־אֶלְקָנָה וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם
petitione pro ,hac muliere de semen tibi DOMINUS
יְהוָה לְךָ זֶרַע מִן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשְּׁאֵלָה
Quia .suum locum in abierunt Et .DOMINO petivit quam
21 אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה וְהָלְכוּ לִמְקוֹמוֹ: כִּי־
tres peperit & ,concepit & ,Channah DOMINUS visitavit
פָקַד יְהוָה אֶת־חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה
cum Semuel puer evasit grandis & :filias duas & ,filios
בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל עִם־
quæ universa audivit & ;valde senex Heli Et .DOMINO
22 יְהוָה: וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר
cum cubarent quòd & ,Israel universo ejus filii faciebant
יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבֶן אֶת־
Dixitque .conventus tabernaculi ostium militantibus mulieribus
23 הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיֹּאמֶר
ego quæ ? hæc verba secundùm facietis qu'd Ut :eos ad
לָהֶם לָמָּה תַּעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
Ne ?isto populo omni ab mala vestra verba audiens
שֹׁמֵעַ אֶת־דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־הָעָם אֵלֶּה: אַל
24 ,audiens ego quam ,auditio bona non quia ;mei filii
בָּנַי כִּי לוֹא־טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ
vir peccaverit Si .DOMINI populum transgredi facientes
25 מַעֲבִרִים עַם־יְהוָה: אִם־יֶחֱטָא אִישׁ
peccaverit DOMINUM in si & :Deus eum judicabit & ,virum in
לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יֶחֱטָא
quia ;sui patris voci audierunt non & ? ei orabit quis ,vir
אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי־
ambulans Semuel puer Et .eos occidere DOMINUS voluit
26 חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם: וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הָלַךְ
hominibus cum etiam & ,DOMINO cum etiam ,bonus & ,grandescens &
וְגָדֵל וְטוֹב גַּם עִם־יְהוָה וְגַם עִם־אֲנָשִׁים:
dixit Sic :eum ad dixitque ,Heli ad Dei vir venit Et
27 וַיָּבֹא אִישׁ־אֱלֹהִים אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
domum ad me manifestavi manifestando Nonne : DOMINUS
יְהוָה הֲנִגָּלֹה נִגְלֵיתִי אֶל־בֵּית
? Parhoh domo in Ægypto in eos existendo in ,tui patris
אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם לְבֵית פַּרְעֹה:
,sacerdotem in mihi Israel tribubus omnibus ex eum eligendo Et
28 וּבְחַרְתִּי אֹתוֹ מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן
,thymiama suffiendum ad ,meum altare super ascendere faciendum ad
לַעֲלוֹת עַל־מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת
tui patris domui dedi & ;meos facies ad superhumerale portandum ad
לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית אֲבִיךָ
calcitrabitis Cur .Israel filiorum ig itiones omnes
29 אֵת כָּל־אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לָמָּה תִבְעֲטוּ
honoraſti & :habitaculo præcepi quod ,meum munus in & ,meû sacrificiû in
בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן וְתְכַבֵּד
muneris omnis initio de vos impinguandum ad ,me præ tuos filios
אֶת־בָּנֶיךָ מִמֵּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כָּל־מִנְחַת
:Israel Deus DOMINUS dixit Idcirco ?mei populi Israel
30 יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי: לָכֵן נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ambulabunt ,tui patris domus & ,tua Domus : dixi Dicendo
אָמֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ
,mihi Absit : Dominus dicit nunc & ,seculum in usque meus facies ad
לְפָנַי עַד־עוֹלָם וְעַתָּה נְאֻם־יְהוָה חָלִילָה לִי
Ecce .pendentur vili, me contemnentes & :honorabo ,me honorantes quia
31 כִּי־מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ: הִנֵּה
domus brachium & ,tuum brachium præcidam & ,venientes dies
יָמִים בָּאִים וְגָדַעְתִּי אֶת־זְרֹעֲךָ וְאֶת־זְרֹעַ בֵּית
.tua domo in senem existendo ab ,tui patris
אָבִיךָ מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ:

Versio VULG. LAT.

20 Et benedixit Heli Elcanæ, & uxori ejus, dixítque ei; Reddat tibi Domin' semen de muliere hac, pro fœnore quod commodâsti Domino. Et abierunt in locum suum. 21 Visitavit ergò Dominus Annam, & concepit, & peperit tres filios, & duas filias: & magnificatus est puer Samuel apud 22 Dominum. Heli autem erat senex valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii sui universo Israeli: & quomodò dormiebant cum mulieribus quæ obſervabant ad ostium tabernaculi. 23 Et dixit eis; Quarè facitis res hujuscemodi, quas ego audio, res pessimas, ab 24 omni populo? Nolite filii mei: non enim est bona fama, quam ego audio, ut transgredi faciatis populum Domini. 25 Si peccaverit vir in virum, placari ei potest Deus: si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? Et non audierunt vocem patris sui: quia voluit Dominus occidere eos. Puer autem Samuel proficiebat, atque crescebat, & placebat tam Domino 27 quàm hominibus. Venit autè vir Dei ad Heli: & ait ad eum, Hæc dicit Dominus; Numquid non apertè revelatus sum domui patris tui, cùm essent in Ægypto in domo Pharaonis? 28 Et elegi eum ex omnibus tribubus Israel mihi in sacerdotem: ut ascenderet ad altare meum, & adoleret mihi incensum, & portaret ephod coram me: & dedi domui patris tui omnia de sacrificiis filiorum Israel. 29 Quarè calce abjecistis victimâ meam, & munera mea quæ præcepi ut offerrentur in templo: & magis honorâsti filios tuos quàm me, ut comederetis primitias omnis sacrificii Israel populi 30 mei? Propterea ait Dominus Deus Israel; Loquens locutus sum, ut domus tua, & domus patris tui, ministraret in conspectu meo, usque in sempiternum. Nunc autem dicit Dominus, Absit hoc à me: sed quicunque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. 31 Ecce dies veniunt, & præcîdam brachium tuum, & brachium domûs patris tui, ut non sit senex in domo tua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἐυλόγησιν Ἠλὶ τ Ἑλκανὰ κ τῶ γυναῖκα αὐτῦ, λέγων, Ἀποδίσαι (σ)σοι κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀντὶ τῦ χρέους ὃ ἔχρησας τῷ κυρίῳ. κ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτῦ. 21 Καὶ ἐπεσκέψατο κύριος τὴν Ἄνναν, (τ) καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱὸς, κ δύο θυγατέρας. καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐνώπιον κυρίου. 22 Καὶ Ἠλὶ πρεσβύτης σφόδρα. κ (υ) ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτῦ τοῖς υἱοῖς (φ) Ἰσραὴλ· Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἵνατί ποιεῖτε κτ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ ἐγὼ (χ) ἀκούω ἐκ στόματος παντὸς τῦ 24 λαῦ κυρίου; Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω· μὴ ποιεῖτε ὕτως, ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω τῦ μὴ 25 δουλεύειν λαὸν θεῷ. Ἐὰν (ψ) ἁμάρτῃ ἀνὴρ τὸν ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτῦ πρὸς κύριον. καὶ ἐὰν τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ, τίς προσεύξεται (ω) ὑπὲρ αὐτῦ; καὶ οὐκ ἤκουν τῆς φωνῆς τῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βεβούλητο κύριος τῦ διαφθεῖραι αὐτούς. 26 Καὶ ἐόδετο κύριος διαφθεῖραι αὐτούς. Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ (α) ἐπορεύετο, καὶ ἦν ἀγαθὸν μ κυρίῳ κ μετὰ ἀνθρώπων. 27 Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος τῦ θεῦ πρὸς Ἠλὶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἀποκεκυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς (β) οἶκον τοῦ πατρός Cου ὄντων αὐτῶν (γ) ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δόλων τῷ οἴκῳ Φαραώ, 28 Καὶ (δ) ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός Cου ἐκ (ε) πάντων Cκήπτρων Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, (ζ) τοῦ ἀναCαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριόν μ, κ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ αἴρειν (η) ἐφόδ· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός Cου τὰ πάντα 29 τῶ πυρὸς ὑῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν. Καὶ ἱνατί (θ) ἐπέCλεψας ὀπίσω τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν (ι) θυσίαν μου ἀγαθὴν ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς Cου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνδυλογεῖσθαι ἀπαρχῆς πάσης (κ) θυσίας τοῦ Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν 30 μου; Διὰ τοῦτο τάδε (λ) λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (μ) Εἶπα, Ὁ οἶκός Cου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός Cου διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησὶ κύριος, Μηδαμῶς ἐμοὶ, ὅτι ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με (ν) δοξάσω, καὶ 31 ὁ ἐξουδενῶν με (ξ) ἀτιμωθήσεται· Ἰδοὺ (ο) ἡμέραι ἔρχονται, κ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα Cου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου παντὸς Cου·

Et benedixit Heli Elcanæ, & uxori ejus, dicens, Retribuat tibi Dominus semen ex muliere hac pro commodato, quod commodâsti Domino. Et abiit homo ad locum suum. Et visitavit Dominus Annam: & peperit adhuc tres filios, & duas filias. Et magnificatus est puer Samuel coram Domino. Et Heli senex valdé. Et audivit, quæ faciebant filii sui filiis (γ) Israel: Et dixit eis, ut quid facitis juxta verbũ hoc, quod ego audio ex ore universi populi Domini? Non (τ) filii: quoniam non bona auditio, quam ego audio: (aa) nolite facere ita; quoniam non bonæ auditiones, quas ego audio; ut faciatis non servire populum Deo. Si peccans peccaverit vir in virum, & orabunt pro eo ad Dominum. Et si Domino peccaverit, quis orabit pro eo? Et non audiebant vocem patris sui, quoniam voluit volebat Dominus dispergere illos. Et puer Samuel (bb) ibat: & erat bonus cum Domino, & cum hominibus. Et venit homo Dei ad Heli, & dixit; Hæc dicit Dominus, (cc) Revelans revelatus sum ad domum patris tui, cùm essent in terra Ægypto servi in domo Pharaonis: Et elegi domum patris tui ex omnibus sceptris Israel, mihi sacerdotio fungi: ut ascenderent ad altare meum, & incenderent incensum, & portarent Ephod. Et dedi domũ patris tui omnia, quæ sunt (dd) ignis filiorum Israel in escam. Et ut quid respexisti in incensum meum, & in sacrificium meum impudenti oculo? Et glorificâsti filios tuos super me, (ee) benedicere de primordio omnis sacrificii Israel in conspectu meo? Propter hoc, hæc dicit Dominus Deus Israel; Dixi, Domus tua, & domus patris tui transibunt coram me usq; in æternum. Et nunc dicit Dominus; Neequaquàm mihi: (ff) quoniam tantùm glorificantes me glorificabo. Et (gg) qui spernit me, honore privabitur. Ecce dies veniunt, & exterminabo semen tuum, & semen domûs (hh) patris tui:

MS. A. (σ) κύριός Cοι σπέρμα (τ) κ CυνέλαCεν κ ἔτεκεν (υ) ἤκουσεν σύμπαντα ἃ (φ) Ἰσραὴλ, καὶ ὡς * ἐνόμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεσῶσας παρὰ τ θύραν τ σκιωῆς Ϯ μαρτυρίυ· Καὶ εἶπεν (χ) ἀκούω ῥῆμα πονηρὸ ἐκ στόματος τῦ λαῦ κυρίυ τύτυ; Μὴ (ψ) ἁμαρτάννων ἁμαρτάννη ἀνὴρ (ω) φὸ ἀνῦ (α) ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον κ ἀγαθὸν κ μετὰ κυρίυ (β) οἶκον παῦός (γ) ἐν τῇ Αἰγύπτῳ (δ) ἐπελεξάμην (ε) πάντων Cκήπτρων (ζ) ἀναCάνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μ, (η) ἐφὸδ ἐνώπιον ἐμῦ· καὶ (θ) ἐπCλέψατε (ι) θυσίαν ἀναιδεῖ (κ) θυσίας Ἰσραὴλ (λ) εἶπεν κύριος (μ) εἶπας, (ν) δοξάζω, (ξ) ἀτιμαθήσεται· (ο) ἡμέραι ἔρχονται, κ

Targum JONATHAN.

וּבָרִיךְ עֲלִי יַת אֶלְקָנָה וְיַת אִתְּתֵיהּ וַאֲמַר יְקִים יְיָ לָךְ בְּנִין כְּשָׁרִין מִן אִתְּתָא הָדָא חֲלַף 20
שְׁאֵלְתָּא דִּשְׁאֵל קֳדָם יְיָ וַאֲזָלוּ לַאֲתַרֵיהוֹן: אֲרֵי עַל דְּכַרְנָא דְחַנָּה קֳדָם יְיָ וְעַדְיָאת וִילֵדַת 21
תְּלָתָא בְנִין וְתַרְתֵּין בְּנָן וּרְבָא רַבְיָא שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ: וְעֲלִי סִיב לַחֲדָא וְשָׁמַע 22
יַת כָּל דְּעָבְדִין בְּנוֹהִי לְכָל יִשְׂרָאֵל וְיַת דִּי שָׁכְבִין יַת נְשַׁיָּא דְּאָתְיָן לְצַלָּאָה בְּתָרַע מַשְׁכַּן
וְמָנָא: וַאֲמַר לְהוֹן לְמָא תַּעְבְּדוּן כְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין דִּי אֲנָא שָׁמַע יַת פִּתְגָמֵיכוֹן בִּישִׁין מִן 23
כָּל עַמָּא אִלֵּין: לָא בְּרַי אֲרֵי לָא תַקְנָא שְׁמוּעָתָא דִּי אֲנָא שָׁמַע דְּרַנְנִין עַמָּא דְיָי: אִם יְחוֹב 24
גְּבַר לְגַבַּר הֲלָא יֵיתוֹן לְקֳדָם דַּיָּנָא וְיִשְׁמַע מֵלֵּיהוֹן וְיִפְלֵי בֵּינֵיהוֹן וְאִם קֳדָם יְיָ יְחוֹב גְּבַר 25
מַאן יִבְעֵי וְיִשְׁתְּבִיק לֵיהּ וְלָא קַבִּילוּ לְמֵימַר אֲבוּהוֹן אֲרֵי רָעֲיָא קֳדָם יְיָ לְקַטָּלוּתְהוֹן:
וּרְבִיָא שְׁמוּאֵל אָזִיל וְסָנֵי וּשְׁמֵיהּ טָב וְתַקְנָן אוֹרְחָתֵיהּ קֳדָם יְיָ וּתְרֵיצִין עוֹבָדוֹהִי בְּנוֹ בְנֵי 26
אֲנָשָׁא: וַאֲתָא נְבִיָא דְיָי לְוָת עֲלִי וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אִתְגְּלֵאָה אִתְגְּלֵיתִי לְבֵית אֲבוּךְ 27
כַּד הֲווֹ בְמִצְרַיִם וּמְשַׁעְבְּדִין לְבֵית פַּרְעֹה: וְאִתְרְעֵיתִי בֵּיהּ מִכָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל קֳדָמַי 28
לְמֶהֱוֵי כָּהֵן לְאַסָּקָא קוּרְבָּנָא עַל מַדְבְּחִי לְאַקְטָרָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין לְמִלְבַּשׁ אֶפּוֹד
לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי וִיהַבִית לְבֵית אֲבוּךְ יַת כָּל קוּרְבָּנַיָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: לְמָא אַתּוּן אֲנָסִין 29
בְּנִכְסַת קוּדְשָׁיָא וּבְקוּרְבָּנֵי דְּפִקְדִית לְקָרְבָא קֳדָמַי בְּבֵית מַקְדְּשִׁי וְיַקַּרְתָּ יַת בְּנָךְ קֳדָמַיְתָא
לְאוֹכָלוּתְהוֹן מֵרֵישׁ כָּל קוּרְבָּן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל דְּעַמִּי: בְּכֵן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מֵימַר 30
אֲמַרִית בֵּיתָךְ וּבֵית אֲבוּךְ יְשַׁמְּשׁוּן קֳדָמַי עַד עָלְמָא וּכְעַן אֲמַר יְיָ קוּשְׁטָא אֲנוּן דַּיְנַי אֲרֵי
לְרַמְּקִירִין קֳדָמַי אֵיקַר וּדְמַבְּסְרִין עַל שְׁמִי יִתְּשְׁטוּן: הָא יוֹמַיָּא אָתָאן וְאֶקְטוֹף יַת תְּקוֹף 31
וְרָעֲךָ וְיַת תְּקוֹף דְּרַע בֵּית אֲבוּךְ מִלְּמֶהֱוֵי סִיב בְּבֵיתָךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et benedixit Gheli Elkanah & uxorem ejus, & dixit: Statuat Dñs tibi filios rectos ex uxore hac, propter petitionem quam petivit ante Dñm: & iverunt ad locum suum. Quia intravit recordatio Hhannæ ante Dominum, & concepit & peperit tres filios & duas filias: & crevit puer Semuel *ministrans* coram Dño. Et Gheli senex valdè, & audivit omnia quæ facientes filii ejº omni Israel; & quòd cubantes cum mulieribº quæ venientes ad orandum in porta tabernaculi fœderis. Et dixit illis: Quare facietis ut verba illa quæ ego audivi? verba vestra mala ex omni populo hoc. Non filii mei, quia non recta auditio quam ego audio; quam frementes populus Dñi. Si peccaverit vir viro, an non ibunt ad-ante judicem, & audiet loquelas eorum, & exquiret inter eos? & si ante Dñm peccaverit vir, à quo orabit, & remittetur ei? et non obedierunt dicto patris eorum; quoniam voluntas ante Dñm ad occidendum eos. Et puer Semuel ambulans & crescens, & nomen ejus bonum, & rectæ viæ ejus ante Dñm, & probata facta ejus in medio filiorum hominis. Et venit propheta Dñi ad Gheli, & dixit ei: Sic dixit Dñs: Revelari revelatus sum *domui* patris tui quando fuerunt in Misrzaim, & servientes domui Parghoh. Et optavi in eo ex omnibº tribubus Israel *coram me*, ut sit sacerdos ad ascendere faciendum oblationem super altare meum, ad suffiendum suffitû aromatum, ad vestiendum ephod, ad ministrandum ante me; & dedi domui patris tui omnes oblationes domº Israel. Ad quid vos vim inferentes in *mactationibº sanctis*? & in oblationem meã quæ jussi ad offerendũ ante me in domo sanctuarii mei? & honorâsti filios tuos præ me ad alendum eos ex capite omnis oblationis sacrificii Israel populi mei? Propterea dixit Dñs Deº Israel: Dicendo dixi, Domº tua & domº patris tui ministrabunt ante me usq; in seculũ: & nunc dixit Dñs; Vera illa judicia mea, quòd honorantes ante me honorabo; & qui contempserint super nomen meum, despicientur. Ecce dies venient, & extirpabo fortitudinem seminis tui & fortitudinem seminis domus patris tui, ne sit senex in domo tua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Benedixit autem Eli Helcanæ & uxori ejus, ac dixit, Det tibi Dominus semen ex muliere hac pro mutuo quod commodâsti Domino. Cúmque reversi essent in patriam suam, Visitavit Dominꝰ Hannam, quæ concepit ac peperit tres filios & duas filias: crevítque puer Samuel coram Domino. Eli autem senuerat valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii sui universo Israeli, & quòd stuprabant mulieres quæ orabant in tabernaculo temporis: Et dixit eis, Quare perpetratis res hujusmodi? nam audio famam vestram malam ab universo populo isto. Nè *ita faciatis* filii mei: non enim decens est rumor ille quem audio quòd vos avertatis populum Domini. Si peccaverit homo in hominem, Dominum deprecabitur: quòd si quis in Dominum peccaverit, quemnam deprecabitur? At non auscultârunt voci patris sui, quia volebat Dominus morte eos afficere. Interea puer Samuel indies magnificabatur valdè, & gratus erat tam apud Dominum quàm apud homines. Deinde venit homo quidam Domini ad Eli, dixítque ad eum, Sic dicit Dominus, Manifestè apparui domui patris tui dum esset in Ægypto Pharaonitica, Et elegi eum mihi ex omnibus tribubus Israelis sacerdotem, ut ascenderet super altare meum, & thura poneret in conspectu meo, atq; portaret ephod: & dedi domui patris tui omnes oblationes filiorum Israel. Quare peccâstis in sacrificia mea & in oblationes meas quas præceperam inde à deserto; & honorâsti filios tuos plusquàm me, ita ut eligatis è præcipuis omnium oblationum filiorum Israel populi mei? Propterea sic dicit Dominus Deus Israelis, Decreveram quidem quòd domus tua & domus patris tui ministrarent coram me in sempiternum usque: jam verò dicit Dominꝰ. Absit à me; nam honorantes me honorabo, contemptores autem mei ignominia afficientur. En ecce dies venient dicit Dominus, & amputabo brachium tuum, & brachium patris tui, & non erit senex in domo tua,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Advocatis autem Eli Helcana & uxore ipsius, dixit; Concedat tibi Dominus prolem ex hac muliere pro mutuo quod Domino dedisti: tum reversi sunt in patriam suam: Et jubente Domino compensata fuit Hanna munere ab eo; concepit enim ac peperit tres filios & duas filias. Interim adolescebat puer Samuel, & ministrabat coram Domino. Porrò Eli senuerat, & grandævus admodum evaserat, perlatúmque est ad eum quod faciebant filii sui cunctis Israelitis, & quomodo stuprabant mulieres quæ veniebant oratum coram Domino in æde ipsius: Quapropter dixit eis, Quare committitis hujusmodi facinus? & quænam est fama hæc tu pis quæ delata est ad me de vobis ab omni populo isto? Ne O filii mei, ne faciatis: quoniam fama quæ perlata est ad me de vobis, quòd vos deprimatis populum Domini, non est honesta. Et scitote quòd homo si læserit hominem, veniam petet à Domino, & implorat ab eo indulgentiam: qui autem deliquerit in Dominum, quemnam deprecabitur? Sed non acquieverunt sermoni patris sui, quia Dominus volebat utriusque morte afficere propter crimen eorum. Verùm puer Samuel adolescebat, et magnificabatur valdè, et probitas ejus innotescebat coram Domino & hominibus. Venit autem vir quidam ad Eli nomine Domini: & ait illi, Sic dicit Dominus, Equidem apparui familiæ patris tui, mèq; revelavi eis dum essent patres vestri in Ægypto in terra Pharaonis, Et elegi eum ex omnibus tribubus filiorum Israel ut esset mihi sacerdos, & constitui eum ministrum ut ascenderet super altare meum, thus adoleret coram me, gestarétque pectorale sacerdotum in præsentia mea: & dedi domui patris tui cunctas oblationes filiorum Israel. Quomodo ergò fraudulenter & iniquè egistis in sacrificia mea & oblationes meas quas mandaveram in deserto; & honorâsti filios tuos, cósque pluris æstimâsti quàm me, permittens eis ut eligerent sibi præstantissima oblationum et primitias sacrificiorũ populi mei? Propter hoc sic dicit Deus, Deus Israelis, Omino dixeram gentem domûs patris tui mihi ministraturam in æternum: at nunc dicit Dominus, Absit à me: nam eos qui me honoraverint, honore afficiam; eos autem qui me spreverint, deprimam. Venient dies, dicit Dominus, quibus quassabo brachium tuum & brachia filiorum tuorum, nec erit in domo tua senex;

שמואל א: ג

ipſi benefaciet quibus cunctis in *habitaculi angustiatorē contemplaberis* Et 32
וְהִבַּטְתְּ צַר מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵיטִיב אֶת־
virum Et .diebus omnibus tua domo in ſenex erit non & :Iſrael
33 יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתֶךָ כָּל־הַיָּמִים: וְאִישׁ
,tuos oculos *conſumendum ad* ,meo altari *cum à* tibi excidam non
לֹא־אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת־עֵינֶיךָ
tuæ domus multitudo omnis & :tuam animam dolore *afficiendum ad* &
וְלַאֲגִיב אֶת־נַפְשֶׁךָ וְכָל־מַרְבִּית בֵּיתְךָ
duos ad veniet quod ,ſignum tibi hoc Et .*viri* morientur
34 יָמוּתוּ אֲנָשִׁים: וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־שְׁנֵי
.ipſi ambo morientur *una* die in :Pinechas &,Chophni *ad* ,*tuos filios*
בָנֶיךָ אֶל־חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם:
,meo corde in quemadmodum :fidelem ſacerdotem mihi ſuſcitabo Et
35 וְהֵקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בְּלְבָבִי
ambulabit &,fidelem domum ei ædificabo & :faciet ,meo animo in &
וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבְנִיתִי לוֹ בַּיִת נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ
,tua domo in *reſidens* omnis ,erit Et .d ebus omnibus *mei Chriſti facies ad*
36 לִפְנֵי־מְשִׁיחִי כָּל־הַיָּמִים: וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר בְּבֵיתֶךָ
,dicet & :panis *torta* & ,*argenti minuto* ei ſe *incurvandum ad* veniet
יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר־לָחֶם וְאָמַר
.panis buccellam *comedendum ad* ,*ſacerdotiorum unum ad nunc* me Junge
סְפָחֵנִי נָא אֶל־אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת־לָחֶם:

CAP. III.

ſermo & :Heli *faciēs ad Domino miniſtrans* Semuel puer Et 1
וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר
.aperta viſio non :illis diebus in preciosus erat Domini
יְהוָה הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ:
inceperant ejus oculi & ;ſuo loco in *cubans* Heli & ,illa die in ,fuit Et
2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב בִּמְקוֹמוֹ וְעֵינָיו הֵחֵלּוּ
antequam Dei lucerna Et .videre poterat non ;caligare
3 כֵהוֹת לֹא יוּכַל לִרְאוֹת: וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם
arca *ibi quo* ,Domini templo in ;*cubans* Semuel &;extingueretur
יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֲרוֹן
.ego Ecce :dixit & ,Semuel ad Dominus Vocavitque .Dei
4 אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
non :dixit Et .me vocaſti quia ,ego Ecce .dixit & ,Heli ad cucurrit Et
5 וַיָּרָץ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִּי־קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא
vocare Dominus Addiditque .*cubuit* & ,abiit & :*cuba* ,revertere :vocavi
קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב: וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא
,ego Ecce:dixit & ,Heli ad abiit & ,Semuel ſurrexit & :Semuel adhuc
6 עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי
.*cubs* ,revertere :mi fili vocavi Non ,dixit & :*mihi* vocaſti quia
כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב:
nondum & ,Dominum *cognoverat nondum* ,Semuel Et
7 וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יֵדַע אֶת־יְהוָה וְטֶרֶם
Dominus addidit Et .Domini *verbum eum ad fuerat* revelatus
8 יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר־יְהוָה: וַיֹּסֶף יְהוָה
:dixit & ,Heli ad abiit & ,ſurrexit & :tertio *in* Semuel *vocare*
קְרֹא־שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִישִׁית וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר
vocans Dominus quòd ,Heli intellexit & :*mihi* vocaſti quia ,*ego* Ecce
הִנֵּנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא
ſi ,erit & ;*cuba* ,Vade :Semuel ad Heli Dixitque .*puero*
9 לַנָּעַר: וַיֹּאמֶר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה אִם־
:tuus ſervus *audiens* quia ,Domine Loquere :dices & ,te ad vocaverit
יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ
Dominus Venitque .ſuo loco in *cubuit* & ,Semuel abiit &
וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ: וַיָּבֹא יְהוָה
10 dixitque :Semuel ,Semuel :*vice in vice ſicut* vocavit & ,ſtetit &
וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְּפַעַם־בְּפַעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
.tuus ſervus *audiens* quia ,Loquere :Semuel
דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ:

Verſio VUL. LAT.

32 Et videbis æmulũ tuum in templo,in univerſis proſperis Iſrael : & non erit ſenex in domo
33 tua omnib⁹ diebus. Veruntamen non auferam penitùs virũ ex te ab altari meo : ſed ut deficiant oculi tui,& tabeſcat anima tua:& pars magna dom⁹ tuæ morietur cùm ad virilem
34 ætatem venerit. Hoc autẽ erit tibi ſignum, quod venturum eſt duobus filiis tuis,Ophni & Phinees:In die uno morientur
35 ambo. Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem fidelem, qui juxta cor meum & animam meam faciet:& ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram Chriſto meo cunctis diebus.
36 Futurum eſt autem, ut quicunque remanſerit in domo tua, veniat ut oretur pro eo, & offerat nummum argenteum, & tortam panis,dicátque ;Dimitte me, obſecro,ad unam partẽ ſacerdotalem , ut comedam buccellam panis.

CAP. III.

1 Puer autẽ Samuel miniſtrabat Dño coram Heli,& ſermo Dñi erat pretioſus in dieb⁹ illis, non erat viſio manifeſta.
2 Factum eſt ergò in die quadam, Heli jacebat in loco ſuo,& oculi ej⁹ caligaverant,nec poterat videre:
3 Lucerna Dei antequàm extingueretur , Samuel dormiebat in templo Dñi, ubi
4 erat arca Dei. Et vocavit Dñs Samuel. Qui reſpondens, ait ;
5 Ecce ego. Et cucurrit ad Heli,& dixit;Ecce ego:vocâſti enim me. Qui dixit,Non vocavi:revertere,& dormi. Et abi-
6 it, & dormivit. Et adjecit Dñs rurſum vocare Samuelẽ. Conſurgénſq; Samuel,abiit ad Heli, & dixit;Ecce ego:quia vocâſti me. Qui reſpondit ; Non vocavi te,fili mi : revertere,&
7 dormi. Porrò Samuel necdum ſciebat Dñm, neque revelatus
8 fuerat ei ſermo Dñi. Et adjecit Dñs,& vocavit adhuc Samuelẽ tertió. Qui conſurgens,abiit
9 ad Heli, & ait; Ecce ego:quia vocâſti me. Intellexit ergò Heli quia Dominus vocaret puerum : & ait ad Samuelem ; Vade, dormi : & ſi deinceps vocaverit te, dices ; Loquere Domine, quia audit ſervus tuus. Abiit ergò Samuel,& dor-
10 mivit in loco ſuo. Et venit Dominus, & ſtetit:& vocavit,ſicut vocaverat ſecundò, Samuel,Samuel. Et ait Samuel ;Loquere Domine, quia audit ſervus tuus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ οὐκ ἔσαι (π) Ϛοι πρεσβύτης ἐν οἴκῳ (ϱ)
33 μου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω Ϛοι ἀπὸ τοῦ θυσιασηρίου μου, ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· (σ)καὶ πᾶς πλεονάζων οἶκος Ϛου πεσοῦνται
34 ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. Καὶ τοῦτό Ϛοι τὸ Ϛημεῖον ὃ (τ) ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς Ϛου, Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς, (φ) ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀποθανοῦνται
35 ἀμφότεροι. Καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστὸν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστὸν, καὶ διαγενσῖ(ϰ) ἐνώπιον χριστοῦ μου
36 πάσας τὰς (χ) ἡμέρας. Καὶ ἔσαι ὁ περισσεύων ἐν οἴκῳ Ϛου, ἥξει (ψ) προσκυνῆν αὐτῷ ὁβολοῦ (ω) ἀργυρίου, λέγων, Παράβαλόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατιῶν Ϛου φαγεῖν ἄρτον.

Et non erit tibi ſenex in domo 32
mea omnibus diebus : Et virum 33
(ii) non exterminabo tibi ab altari meo; ut deficiant oculi ejus, et deſtuat anima ejus: & omnis, qui ſuperverit domûs tuæ,decident in gladio virorum. Et hoc tibi 34
ſignum,quod veniet ſuper duos filios tuos ,Ophni,et Phinees: unâ die morientur ambo. Et ſuſcitabo 35
mihi ſacerdotem fidelem; qui omnia, quæ in corde meo, & quæ in anima mea, faciet ; & ædificabo ei domum fidelem: & tranſibit corã(kk)Chriſto meo (ll) omnibus diebus. Et erit, qui 36
ſuperverit in domo tua(mm)veniet adorare cũ obolo argenti, dicens; Facta me ad (nn)unã ſacerdotiorum tuorum,manducare panem.

MS.A. (π) Ϛου (ϱ) μου. Καὶ ὀπισθόφθη κραταίωμά μου ὧν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθύνει τὸν Ἰσραὴλ· καὶ οὐκ ἔσαι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ Ϛου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἄνδρα οὐκ (σ) καὶ πᾶν πλεονεκτοῦν οἶκος (τ) ἥξει (υ) Ϛι τύτως, πρὸς Ὀφνεὶ (φ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ (χ) ἡμέρας. * μου ἔσαι πᾶς ὁ πλεονεκτῶν (ψ) προσκυνῆσαι (ω) ἀργυρίου, καὶ ἐν ἄρτῳ * ἐν, λέγων, Παράβαλόν

Κεφ. γ'.

1 Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ κυρίῳ ἐνώπιον Ἠλὶ τῇ ἱερέως. καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, 2 οὐκ ἦν ὅρασις διαλλυσα. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἠλὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ (α) ἠδύναντο βλέπειν. 3 Καὶ ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἐκσκεδασθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν(β) 4 τῷ ναῷ, οὗ καθῆτο τὸ θεοῦ. Καὶ ἐκάλεσε κύριος, Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (γ)ἐγώ. 5 Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἠλὶ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά Ϛε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. καὶ ἀνέστρεψε καὶ ἐκάθευδε. 6 Καὶ προσέθετο κύριος, καὶ (δ)ἐκάλεσε, Σαμουὴλ Σαμουήλ. (ε) καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά Ϛε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. 7 (ζ) Ϛε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. Καὶ Σαμουὴλ (η) πρὶν γνῶναι (θ) θεὸν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι ἐπ' αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. 8 Καὶ προσέθετο κύριος καλέσαι (ι) Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ. καὶ ἀνέστη καὶ 9 ἐπορεύθη πρὸς Ἠλὶ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ ἐπῆσατο Ἠλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον, καὶ (κ) εἶπεν, Ἀνάστρεφε, κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσαι ἐὰν καλέσῃ Ϛε, καὶ ἐρεῖς, (λ) Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός Ϛου. καὶ ἐπορεύθη Σαμουὴλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ. Καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ (μ) ἅπαξ. καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός Ϛου.

MS.A. (α) ἠδύναλο (β) τῷ οἴκῳ κυείου ὗ (γ) ἐγὼ, * ὅτι κέκληκά με (δ) ἐκάλεσεν ἔτι, Σαμουὴλ, Σαμουὴλ. (ε) καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη (ζ) σε ὑὲ μου, ἀνάστρεφε, (η) πρὶν ἢ γνῶναι (θ) ☩ θεὸν, (ι) ἐπὶ Σαμουὴλ (κ)εἶπεν Ἠλεὶ τῷ Σαμουὴλ, Ἀνάστρεφε, (λ) Λάλει κύριε, ὅτι (μ) ἅπαξ, Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν

CAP. III.

1 Et puer Samuel erat miniſtrans Domino coram Heli ſacerdote.Et verbum Domini erat pretioſum in diebus illis,non erat viſio diſtinguens. Et factum eſt 2 in die illa, & Heli dormiebat in loco ſuo: & oculi ejus caperant gravari,& non poterant videre. Et lucerna Dei (a) antequàm(b) 3 eſſet inſtructa; & Samuel dormiebat in templo, ubi arca Dei. Et 4 vocavit Dominus ; Samuel, Samuel. Et dixit,Ecce ego. Et cu- 5 currit ad Heli, & dixit; Ecce ego: quoniã vocâſti me. Et dixit, Non vocavi te : revertere, dormi : & revertit & dormivit. Et adjecit Dominus , & vo- 6 cavit; Samuel, Samuel. Et ivit ad Heli ſecundò, et dixit; Ecce ego, quoniam vocâſti me. Et dixit, Non vocavi te : revertere, dormi. Et Samuel, antequàm 7 cognoſceret Deum, & revelaretur ei verbum Domini. Et adjecit Dominus vocare Samuel in 8 tertio. Et ſurrexit , & ivit ad Heli, & dixit;Ecce ego,quoniam vocâſti me. Et intellexit Heli, 9 quia Dominus vocavit puerum: & dixit ,Reverte, dormi, fili. Et erit, ſi vocaverit te , & dices; Loquere, quoniam audit ſervus tuus. Et ivit Samuel, & dormivit in loco ſuo. Et venit Domi- 10 nus,& ſtetit, & vocavit eum, ſicut ſemel,& ſemel.Et dixit Samuel;Loquere,quoniam audit ſervus tuus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 וְתֵחֱזֵי מְסַתַּכְּלָא וְתֶחֱזֵי חֶזְוָא בְּעַקְתָא דְּתֵיתֵי עַל אֱנָשׁ בֵּיתָךְ בְּחוּבִין דְּחַבְתּוּן קֳדָמַי בְּבֵית
33 מַקְדְּשִׁי וּבְתַר כֵּן אֵיתֵי טָבְתָא עַל יִשְׂרָאֵל וְלָא יְהֵי סִיב בְּבֵיתָךְ כָּל יוֹמַיָּא: וֶאֱנָשׁ לָא
אַפְסִיק לָךְ מִן מַדְבְּחִי לְחַשָּׁכָא יַת עֵינָךְ וּלְאַפָּחָא יַת נַפְשָׁךְ וְכָל סַגִּיאוּת בֵּיתָךְ יִתְקַטְלוּן
34 עוּלֵימִין: וְדֵין לָךְ אָתָא דְּתֵיתֵי לְוַת תְּרֵין בְּנָךְ לְוַת חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹמָא חַד יִתְקַטְלוּן
35 תַּרְוֵיהוֹן: וַאֲקִים קֳדָמַי כַּהֲנָא מְהֵימָנָא דְּכְמֵימְרִי וּכְרַעוּתִי יַעְבִּיד וַאֲקִים לֵיהּ מַלְכוּ קַיָּמָא
36 וְיִשַּׁמֵּשׁ קֳדָם מְשִׁיחִי כָּל יוֹמַיָּא: וִיהֵי כָּל דְּיִשְׁתְּאַר בְּבֵיתָךְ יֵיתֵי לְאִשְׁתַּחֲוָיָא לֵיהּ לְמַעְיָא
דְּכַסְפָּא וּפִתָּא דְּלַחְמָא וְיֵימַר סַנִּינִי כְּעַן לַחֲדָא מִסַּטְרַת כַּהֲנַיָּא לְמֵיכַל פִּתָּא דְּלַחְמָא:

נ

1 וַהֲוָה שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ בְּחַיֵּי עֵלִי וּפִתְגָמֵהּ דַּיְיָ הֲוָה כְּסֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן לֵית נְבוּאָה
2 גְּלַיָּא: וַהֲוָה בְּיוֹמָא הָאִנּוּן וְעֵלִי שָׁכֵיב בַּאֲתְרֵיהּ וְעֵינוֹהִי שְׁרִיאוּ לְמִכְהֵי לָא יָכִיל לְמֶחֱזֵי:
3 וּבוּצִין בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ עַד לָא טְפָא וּשְׁמוּאֵל שָׁכֵיב בְּעוּרְתָא דְּיָוֵי וְקָלָא אִשְׁתְּמַע מֵהֵיכְלָא
4 דַּיְיָ דְּתַמָּן אֲרוֹנָא דַּיְיָ: וְקָרָא יְיָ לִשְׁמוּאֵל וַאֲמַר הָא אֲנָא: וּרְהַט לְוַת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא
5 אֲרֵי קְרֵיתָא לִי וַאֲמַר לָא קְרֵיתִי תּוּב שְׁכֵיב וְאָזֵל וּשְׁכֵיב: וְאוֹסִיף יְיָ לְמִקְרֵי עוֹד שְׁמוּאֵל
6 וְקָם שְׁמוּאֵל וְאָזֵל לְוַת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא אֲרֵי קְרֵיתָא לִי וַאֲמַר לָא קְרֵיתִי בְּרִי תּוּב
שְׁכֵיב: וּשְׁמוּאֵל עַד לָא אַלְפָּא לְמִדַּע אוּלְפָּן מִן קֳדָם יְיָ וְעַד דְּלָא אִתְגְּלֵי לֵיהּ פִּתְגָם נְבוּאָה
8 דַּיְיָ: וְאוֹסִיף יְיָ לְמִקְרֵי שְׁמוּאֵל בְּתִלִיתָאָה וְקָם וְאָזֵל לְוַת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא אֲרֵי קְרֵיתָא
9 לִי וְסָבַר עֵלִי אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ מִתְקְרֵי לְרַבְיָא: וַאֲמַר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל אֲזִיל שְׁכַב וִיהֵי אִם
יִקְרֵי לָךְ וְתֵימַר מְלֵיל יְיָ אֲרֵי שָׁמַע עַבְדָּךְ וְאָזֵל שְׁמוּאֵל וּשְׁכֵיב בְּאֲתְרֵיהּ: וַאֲתְגְּלֵי יְיָ 10
וְאִתְעַתַּד וְקָרָא כְּזִמְנָן בְּזִמְנָן שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַאֲמַר שְׁמוּאֵל מְלֵיל אֲרֵי שָׁמַע עַבְדָּךְ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et eris contemplans,& eris videns in calamitate quæ erit ſuper hominem 32
dom⁹ tuæ in peccatis quæ peccaviſtis *coram me* in domo ſanctuarii mei : & poſt hæc venire faciam bonũ ſuper Iſrael,& non erit ſenex in domo tua omnib⁹ diebus. Et *hominem* non *deficere faciam* tibi ex altari meo ad ob- 33
ſcurandum oculos tuos,& ad contriſtandum animam tuam ; & omnis multitudo domus tuæ occidentur juvenes. Et hoc tibi ſignum,quod veniet ad 34
duos filios tuos,ad Hhophni &Pinhhazz,in die uno occidentur ambo illi. Et ſtatuam ante me ſacerdotem fidelem, qui juxta dictum meum, & juxta 35
voluntatem meam faciet : & ſtatuam illi regnum firmum, & miniſtrabit ante Unctum meum omnibus diebus. Et erit,omnis qui relinquetur in do- 36
mo tua,veniet ad humiliandũ ſe illi,ad megha argenti & buccellã panis:& dicet,Numera me nunc in unum ex cuſtodia ſacerdotum ad comedendum buccellam panis.

CAP. III.

ET puer Semuel miniſtrans ante Dñm in vita Gheli: & verbum Dñi erat 1
abſconſũ in dieb⁹ illis,non erat prophetia manifeſta .Et fuit *in diebus* 2
illis & Gheli cubans in loco ſuo,& oculi ejus cœperunt ad caligandũ,non potens ad videndũ. Et lucerna dom⁹ ſanctuarii Dñi necdum extingueba- 3
tur,& Semuel cubans in atrio Levitarum,& vox *audita eſt* è templo Dñi, quo ibi arca Dñi. Et vocavit Dñs Semuelem,& dixit: Ecce ego. Et cucur- 4 5
rit ad Gheli,& dixit,Ecce ego;nam vocâſti me:& dixit, Non vocavi, redi cubato: & abiit & cubuit. Et addidit Dñs vocare iterum Semuelem: & 6
ſurrexit Semuel,& venit ad Gheli,& dixit,Ecce ego;quoniam vocâſti me: & dixit, Non vocavi,fili mi : redi cubato. Et Semuel necdum didicerat 7
ſcire diſciplinam ab-ante Dñm,& nondũ manifeſtatũ erat ei verbum prophetiæ Dñi. Et addidit Dñs vocare Semuel in tertio: & ſurrexit & ivit ad 8
Gheli,& dixit,Ecce ego;Quia vocâſti me: & cogitavit Gheli quòd ab-ante Dñm vocat'eſt puer. Et dixit Gheli ad Semuel: Ito cubato: & erit ſi vocabit 9
te,et dices,Loquere Dñe;nam *audit* ſerv⁹ tuus: et abiit Semuel et cubuit in loco ſuo. Et *revelat'* eſt *Dominus*, et ſtetit et vocavit ut tempore in tem- 10
pore,Semuel,Semuel: et dixit Semuel,Loquere;quoniã audiens ſerv⁹ tuus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܕܡܚܙܩ ܒܝܕܗ ܒܡܫܟܢܟ ܘܠܐ ܕܡܥܒܕ ܛܒܬܐ ܒܥܡܐ ܒܟܠ ܝܘܡܝܟ׃ *
33 ܘܠܐ ܐܫܬܐܪ ܠܟ ܓܒܪܐ ܡܢ ܓܢܝܢܝ ܕܠܐ ܐܫܝܙܒ ܠܟ ܠܡܚܫܟ ܥܝܢܝܟ ܘܠܡܥܟܒ ܢܦܫܟ׃ ܘܟܠ ܡܘܠܕ ܒܝܬܟ ܢܡܘܬܘܢ ܓܒܪ׃ *
34 ܘܗܕܐ ܠܟ ܐܬܐ ܠܘܬ ܒܪܝܟ ܒܝܘܡܐ ܚܕ ܢܡܘܬܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܒܝܘܡ ܚܕ׃ *
35 ܘܐܩܝܡ ܠܝ ܟܗܢܐ ܗܝܡܢܐ ܕܟܠ ܕܒܠܒܝ ܘܒܢܦܫܝ ܢܥܒܕ ܘܐܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬ ܗܝܡܢ ܘܢܗܠܟ ܩܕܡ ܡܫܝܚܝ ܟܠ ܝܘܡܝܢ׃ *
36 ܘܗܘܐ ܕܟܠ ܕܐܬܝܪ ܒܒܝܬܟ ܢܐܬܐ ܠܡܫܬܚܘܝܗ ܠܗ ܠܡܛܒܥ ܚܕ ܦܘܠܓܐ ܕܟܣܦܐ ܘܦܬ ܚܕ ܕܠܚܡܐ׃ ܘܢܐܡܪ ܣܡ ܢܐ ܐܢܐ ܠܚܕ ܡܢ ܟܗܢܬܐ ܕܐܟܠ ܦܬ ܠܚܡܐ׃

1 ܘܗܘܐ ܥܠܡ ܥܠܝ ܛܠܝܐ ܩܕܡ ܝܗܘܐ ܘܥܠ ܥܠܝ ܫܪܝ ܒܕܘܟܬܗ ܘܫܪܝ ܠܡܫܟܒ ܒܒܝܬܗ׃ ܘܥܝܢܘܗܝ ܫܪܝ ܠܡܚܙܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܗ׃ ܘܫܡܘܐܝܠ ܫܟܒ ܒܗܝܟܠܐ ܕܝܗܘܐ ܕܬܡ ܬܒܘܬ ܐܠܗܐ׃ ܘܩܕܡ ܕܢܕܠ ܫܪܓܐ ܕܐܠܗܐ׃ ܘܩܪܐ ܝܗܘܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܫܡܘܐܝܠ׃ ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܩܘܠ ܥܒܕܟ ܡܫܡܥ׃ ܘܐܙܠ ܫܡܘܐܝܠ ܘܫܟܒ ܒܐܬܪܗ׃ ܘܐܬܐ ܝܗܘܐ ܘܩܐܡ ܘܩܪܐ ܐܝܟ ܒܥܒܡ ܫܡܘܐܝܠ ܫܡܘܐܝܠ׃ ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝ ܠܘ ܬܟܬܡ ܡܢܝ ܐܢ ܬܡܠܠ ܡܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠ ܥܠܝ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝ ܠܘ ܬܟܬܡ ܡܢܝ ܐܢ ܬܡܠܠ ܡܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠ ܥܠܝ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝ ܠܘ ܬܟܬܡ ܡܢܝ ܐܢ ܬܡܠܠ ܡܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠ ܥܠܝ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝ ܠܘ ܬܟܬܡ ܡܢܝ ܐܢ ܬܡܠܠ ܡܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠ ܥܠܝ׃

Nec qui ſceptrum teneat in habitaculo tuo, 32
nec quiſquam munificus in Iſraele, nec erit ſe-
nex in familia tua cunctis diebus. Attamen 33
virum non auferam tibi ab altari meo, ut ob-
ſcurẽ oculos tuos, & liquefaciam animã tuã:
& omnes alumni domûs tuæ morientur viri.
Et hoc erit tibi ſignum quod eveniet duobus 34
filiis tuis Hophni & Phinhes: eodem die mo-
rientur ambo. Suſcitabǫ; mihi ſacerdotem 35
fidum juxta cor meum, qui juxta cor meum &
animum meum agat; & ædificabo ei domum
fidelem, incedétq; coram me Chriſtus meus
cunctis diebus. Fiétq; ut quicunq; reliquus 36
fuerit in domo tua, veniat ad adorandum eum
pro numulo argenteo, & pro placenta panis;
dicátque, Mitte me ad unum è ſacerdotibus,
ut comedam buccellam panis.

CAP. III.

Dum ergò puer Samuel miniſtraret coram 1
Domino in conſpectu Eli ſacerdotis, ſermo
Domini pretioſus erat in diebus illis, nec erat
viſio aperta. Iiſdem quoque diebus factum 2
eſt, Eli cubante in loco ſuo (oculi autem ejus
cœperant graveſcere, nec videre poterat) Et 3
lucernâ Domini nondum extinctâ, & Samuele
cubante in templo Domini ubi erat arca Dei;
Ut vocaret Dñs Samuelem: qui dixit, Ecce 4
me: Et accurrens ad Eli dixit, Ecce me, quo- 5
niam vocâſti me: qui dixit, Non vocavi, abi
cubitum: abiitque cubitum. Rurſus vocavit 6
Dominus Samuelem: & conſurgens Samuel
abiit ad Eli, dixítque, Ecce adſum, vocâſti
enim me: qui dixit, Non vocavi fili mi, vade
cubitum. Samuel autem nondum noverat Do. 7
minum, necdum revelatus ei fuerat ſermo Do-
mini. Et adjecit rurſum Dñs vocare Samue- 8
lem tertiâ vice: & conſurgens Samuel abiit
ad Eli, dixítque, En præſtò ſum, vocâſti enim
me: tum intellexit Eli quòd Dñs vocâſſet
puerum. Quapropter dixit Eli ad Samuelem, 9
Abi cubitũ: quòd ſi te vocaverit, dic, Loquere
Domine, quoniam audit ſervus tu⁹: ſic abiens
Samuel cubavit in loco ſuo. Veniens autem 10
Dominus ſtetit, vocavítque duabus vicibus,
Samuel, Samuel. Dixítque Samuel, Loquere
Domine, quoniam audit ſervus tuus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وَلَا مَنْ يُمْسِكُ قَضِيبَ خِدْمَتِي فِي مَسْكَنِكَ * وَلَا مَنْ يُحْسِنُ إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَلَا يَكُونُ فِي
33 بَيْتِكَ كَهْلٌ جَمِيعَ الْأَيَّامِ * لِكَيْ لَا يَقْرَبَ مَذْبَحِي رَجُلٌ يُحْدِمُ أَمَامِي مِنْ نَسْلِكَ * وَذَلِكَ لِأُظْلِمَ
بَصَرَكَ فَأُذِيبَ جَسَدَكَ * وَكُلُّ مَنْ يُولَدُ لِأَهْلِ بَيْتِكَ يَمُوتُ سَابًّا * وَهٰذِهِ عَلَامَةٌ تَحْقِيقِ كَلَامِي * مَا
34 يُصِيبُ ابْنَيْكَ حُفْنِي وَفِنْحَاسَ * إِنَّهُمَا يَمُوتَانِ جَمِيعًا فِي يَوْمٍ وَاحِدٍ * وَأُصَيِّرُ لِي حَبْرًا أَمِينًا يَعْمَلُ
35 بِحَسَبِ قَلْبِي * وَيَفْعَلُ كَمَا فِي قَلْبِي وَنَفْسِي * وَأَبْنِي لَهُ بَيْتًا أَمِينًا * وَيَسِيرُ أَمَامِي مَسِيحِي كُلَّ أَيَّامِهِ *
* وَكُلُّ مَنْ يَبْقَى مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ يَأْتِيهِ وَيَسْجُدُ لَهُ * وَيَكُونُ لَهُ أَجْرًا بِمِثْقَالِ فِضَّةٍ وَرَغِيفِ مِنْ
36 حَبْرٍ * وَيَقُولُ اِبْعَثْنِي إِلَى بَعْضِ الْكَهَنَةِ لِيُطْعِمَنِي كِسْرَ حَبْرٍ * * الْفَصْلُ الثَّالِثُ *

1 * وَأَمَّا صَمُوئِيلُ الصَّبِيُّ فَكَانَ يَخْدُمُ الرَّبَّ بَيْنَ يَدَيْ عَالِي الْكَبِيرِ * وَرَفَعَ الرَّبُّ الْوَحْيَ عَنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ فِي تِلْكَ الْأَيَّامِ * وَلَمْ يَكُنْ يُوحَى إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ * وَلَا يَظْهَرُ لَهُ شَيْءٌ * فَلَمَّا كَانَ فِي تِلْكَ
2 الْأَيَّامِ كَانَ عَالِي رَاقِدًا فِي مَوْضِعِهِ * وَقَدْ ثَقُلَتْ عَيْنَاهُ * وَلَمْ يَكُنْ يُبْصِرُ حَسَنًا * وَكَانَ سِرَاجُ الرَّبِّ
3 مُسْرَجًا لَمْ يُنْطَفَ بَعْدُ * وَكَانَ صَمُوئِيلُ رَاقِدًا فِي هَيْكَلِ الرَّبِّ حَيْثُ تَابُوتُ الرَّبِّ * وَدَعَا الرَّبُّ صَمُوئِيلَ *
4 فَقَالَ هَا نَنَذَا * وَحَضَرَ إِلَى عَالِي * وَقَالَ هَا نَنَذَا * فَلِمَ دَعَوْتَنِي * قَالَ لَهُ * لَمْ أَدْعُوكَ يَا ابْنِي * فَاطْلَقْ أَرْقُدْ *
5 وَانْطَلَقَ فَرَقَدَ * وَدَعَى الرَّبُّ صَمُوئِيلَ ثَانِيَةً * فَقَامَ وَانْطَلَقَ إِلَى عَالِي * وَقَالَ هَا نَنَذَا * وَلِمَ دَعَوْتَنِي *
6 قَالَ لَهُ * لَمْ أَدْعُكَ يَا ابْنِي * فَانْطَلِقْ فَارْقُدْ * وَلَمْ يَكُنْ صَمُوئِيلُ عَرَفَ وَحْيَ الرَّبِّ بَعْدُ * لِأَنَّهُ لَمْ
7 يَكُنْ أُوحِيَ الرَّبُّ إِلَيْهِ بَعْدُ * ثُمَّ عَادَ الرَّبُّ * فَدَعَا صَمُوئِيلَ ثَالِثَةً * وَقَامَ صَمُوئِيلُ فَانْطَلَقَ إِلَى
8 عَالِي وَقَالَ * هَا نَنَذَا الَّذِي دَعَوْتَنِي * وَعَرَفَ عَالِي أَنَّهُ إِيَّاهُ دَعَا الرَّبُّ * فَقَالَ عَالِي لِصَمُوئِيلَ * انْطَلِقْ
9 فَارْقُدْ * وَإِنْ دَعَاكَ أَيْضًا فَقُلْ * تَكَلَّمْ يَا رَبُّ فَإِنَّ عَبْدَكَ يَسْمَعُ * فَانْطَلَقَ صَمُوئِيلُ إِلَى مَوْضِعِهِ
10 وَرَقَدَ * فَدَعَاهُ الرَّبُّ مَرَّتَيْنِ وَقَالَ * يَا صَمُوئِيلُ * يَا صَمُوئِيلُ * فَقَالَ صَمُوئِيلُ * كَلِّمْنِي يَا رَبُّ فَإِنَّ
عَبْدَكَ نَاصِتٌ لِقَوْلِكَ *

Nec qui teneat baculum miniſterii mei in 32
habitaculo tuo, nec qui beneficiat filiis
Iſrael, nec erit in domo tua qui virilem
attingat ætatem, cunctis diebus: ut 33
non accedat ad altare meum quiſquam è
progenie tua ad miniſtrandum coram me:
atque id quidem, ut oculis tuis caliginem
obducam, & corpus tuum liquefaciam:
& omnis qui naſcetur genti domûs tuæ,
morietur adoleſcens. Et ſignum confir- 34
mationis verborum meorũ illud eſt, quod
accidet duob⁹ filiis tuis Hophni & Phi-
nhas: ſimul enim morientur ambo eodem
die. Et conſtituam mihi ſacerdotem fi- 35
delem, exſequentem placitum cordis mei,
& facientem juxta id quod eſt in corde
meo & mente meâ; & ædificabo ei do-
mum firmam, incedétque coram me Chri-
ſtus meus omnibus diebus ſuis. Et qui- 36
cunque ſuperſtes fuerit è gente domûs
tuæ, veniet ad eum, & adorabit illum,
fiétque ipſi mercenarius pro ſicli argenteo
& placentâ panis; dicétque, Mitte me
ad aliquem ſacerdotum, ut det mihi man-
ducandum fruſtulum panis.

CAP. III.

VErũm puer Samuel miniſtrabat Do- 1
mino coram Eli Sacerdote: & abſtu-
lerat Dominus revelationem à filiis Iſra-
el in illis diebus, nec fiebat revelatio cui-
quam eorum, nec quicquam apparebat ei.
Accidit autem iis diebus ut cùm jaceret 2
Eli in loco ſuo, & graves evaſiſſent ocu-
li ejus, nec clarè videret, Eſſetque lucer- 3
na Domini accenſa nec dum extincta, &
Samuel jaceret in templo Domini ubi erat
arca Domini; Vocaret Dominus Samue- 4
lem, qui dixit; Ecce me. Et accurrens ad 5
Eli, ait; Ecce me, cur me vocâſti? Dixit ad
eum, Non vocavi te O fili mi, vade cu-
bitum: qui abiens recubuit. Vocavitque 6
Dominus Samuelem ſecundò; qui conſur-
gens abiit ad Eli, & ait; Ecce me, & cur
me vocâſti? Dixit ad eum, Non vocavi te
O fili mi, vade cubitum. Samuel autem 7
nondum cognoſcebat revelationem Domi-
ni, quia nondum revelatus fuerat ei Domi-
nus. Rurſum iteravit Dominus, vocavit- 8
que Samuelem tertiò: ſurgénſque Samuel
adivit Eli, & dixit; Ecce me quem vocâ-
ſti: tunc cognovit Eli quòd vocâſſet eum
Dominus. Proinde dixit Eli ad Samue- 9
lem, Vade cubitum; & ſi te rurſum voca-
verit, reſponde, Loquere O Domine, quo-
niam ſervus tuus audit: abiit ergò Samu-
el ad locum ſuum, & cubavit. Vocavit 10
autem illum Dominus duabus vicibus, &
ait; O Samuel, O Samuel. Reſpondit Samu-
el, Loquere mecum O Domine, nam ſer-
vus tuus auſcultat ſermonem tuum.

שמואל א : ד

Israel in *verbum faciens* ego Ecce :Semuel ad Dominus Dixitq; 11
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל
illa die In .ejus aures ambæ tinnient ,*illud audiens* omnis *quod*
אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו : בַּיּוֹם הַהוּא 12
incipiendo ,ejꝰ domũ *ad* ſum locutus quæ omnia Heli *ad* ſuſcitabo
אָקִים אֶל עֵלִי אֵת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּיתוֹ הָחֵל
ſeculũ in uſq; ſuam domum ego *judicans* quòd ,ei indicabo Et .finiendo &
וְכַלֵּה : וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי שֹׁפֵט אֲנִי אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם 13
venit non & ,ejus filii *ſibi maledicentes* quia ,cognovit quam *perverſitate in*
בָּעָוֹן אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כָהָה
domus iniquitas expiabitur ſi ,Heli domui juravi idcirco Et .eos *in*
בָּם : וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית 14
Samuel *recubuit* Et .ſeculum in uſque *munere in* & ,ſacrificio in Heli
עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם : וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל 15
timens Semuel & :Domini domus oſtia aperuit & ,manè uſque
עַד הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וּשְׁמוּאֵל יָרֵא
,Semuel Heli Vocavitque .Heli *ad* viſionem *indicando ab*
מֵהַגִּיד אֶת הַמַּרְאָה אֶל עֵלִי : וַיִּקְרָא עֵלִי אֶת שְׁמוּאֵל 16
quod ,verbum Quod :dixit Et .*ego* Ecce,dixit &:mi fili Semuel ,dixit &
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי : וַיֹּאמֶר מַה הַדָּבָר אֲשֶׁר 17
,Deus tibi faciat ſic :me à celes *nunc* ne ?te ad eſt locutus
דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל נָא תְכַחֵד מִמֶּנִּי כֹּה יַעֲשֶׂה לְךָ אֱלֹהִים
quod ,verbo omni ex verbum me à *celaveris* ſi ,addat ſic &
וְכֹה יוֹסִיף אִם תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר מִכָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר 18
non & ,verba omnia Semuel ei indicavit Et .te ad eſt locutus
דִּבֶּר אֵלֶיךָ : וַיְגַּד לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת כָּל הַדְּבָרִים וְלֹא
.faciat,ſuis oculis in bonum *ipſe* Dominus :ait & ,eo ab *celavit*
כִחֵד מִמֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה הוּא הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה :
fecit cadere neque ,eo cum erat Dominus & ,Semuel *evaſit grandis* Et
וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא הִפִּיל 19
,Dan à Iſrael omnis cognovit Et .terram in ejus verbis omnibus ex
מִכָּל דְּבָרָיו אָרְצָה : וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן 20
.Domino *prophetam in* Semuel fidelis quòd ,Sebah Beer ad uſque &
וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לִנְבִיא לַיהוָה :
Dominus ſe manifeſtaverat quoniam ,Siloh in *conſpici* Dñs addidit Et
וַיֹּסֶף יְהוָה לְהֵרָאֹה בְּשִׁלֹה כִּי נִגְלָה יְהוָה
.Domini verbo in Siloh in Semuel *ad*
אֶל שְׁמוּאֵל בְּשִׁלוֹ בִּדְבַר יְהוָה :

CAP. IV. ד

Iſrael eſt egreſſus & :Iſrael omni Semuel verbum fuit Et
וַיְהִי דְבַר שְׁמוּאֵל לְכָל יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל 1
lapidem *ſuper* ſunt caſtrametati & ,bellum in Peliſtim occurſum in
לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה וַיִּחַן עַל הָאֶבֶן
ſe ordinaverunt Et .Aphec in ſunt caſtrametati Peliſtim & :adjutorii
הָעֵזֶר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַאפֵק : וַיַּעַרְכוּ 2
eſt cæſus & ,prælium eſt diffuſum & ,Iſrael occurſum in Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתֵּטֶשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגְפוּ
quatuor ferme agro in *ordine* in percuſſerunt & :Peliſtim *facies ad* Iſrael
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּכּוּ בַמַּעֲרָכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת
dixeruntque ,*caſtrametationem* ad populus venit Et .virorum millia
אֲלָפִים אִישׁ : וַיָּבֹא הָעָם אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ 3
facies ad hodie Dominus nos percuſſit quid Ut :Iſrael ſeniores
זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי
,Domini fœderis arcam Siloh è nos ad accipiamus ?Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ מִשִּׁלֹה אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
.noſtrorum inimicorum *vola* è nos ſervetque ,noſtrûm *interim* in veniat &
וְיָבֹא בְקִרְבֵּנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִכַּף אֹיְבֵינוּ :
fœderis arcam inde tulerunt & :Siloh in populus miſit Et
וַיִּשְׁלַח הָעָם שִׁלֹה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית 4
Heli filii duo ibi & :Cherubim *inſidemis* exercituum Domini
יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי
.Pinechas & Chophni ,Domini fœderis arca cum
עִם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חָפְנִי וּפִינְחָס :

Verſio VULGAT. LAT.

11 Et dixit Dñs ad Samuelẽ, Ecce ego facio verbũ in Iſrael: ℣ quicunq; audierit,tinnient ambæ aures ejus. 12 In die illa ſuſcitabo adverſũ Heli omnia quæ locutus ſum ſuper domũ ejus : incipiã,& complebo. 13 Prædixi enim ei quòd judicaturꝰ eſſem domum ejꝰ in æternũ, propter iniquitatẽ,eò quòd noverat indignè ꝺgere filios ſuos, & non corripuerit eos. 14 Idcircò juravi domui Heli, quòd non expietur iniquitas domꝰ ejꝰ victimis & muneribꝰ uſque in æternũ. 15 Dormivit autem Samuel uſque manè, aperuítque oſtia domûs Dñi. Et Samuel timebat indicare viſionẽ Heli. 16 Vocavit ergò Heli Samuelem,& dixit,Samuel fili mi. 17 Quireſpondẽs,ait; Præſtò ſum. Et interrogavit eum; Quis eſt ſermo,quem locutus eſt Dñs ad te ? oro te ne celaveris me : hæc faciat tibi Deꝰ,& hæc addat,ſi abſconderis à me ſermonem, ex omnibꝰ verbis quæ dicta ſunt tibi. 18 Indicavit itaq; ei Samuel univerſos ſermones,& non abſcondit ab eo. Et ille reſpondit, Dñs eſt:quod bonũ eſt in oculis ſuis,faciat. 19 Crevit autẽ Samuel, & Dñs erat cum eo,& non cecidit ex omnibꝰ verbis ejus in terram. 20 Et cognovit univerſꝰ Iſrael, à Dan uſquẽ Berſabee, quòd fidelis Samuel propheta eſſet Dñi. 21 Et addidit Dñs ut appareret in Silo,quoniã revelatus fuerat Dñs Samueli in Silo, juxta verbum Dñi. Et evenit ſermo Samuelis univerſo Iſraeli.

CAP. IV.

1 ET factum eſt in diebus illis, convenerũt Philiſthiim in pugnam : & egreſſꝰ eſt Iſrael obviàm Philiſthiim in prælio, & caſtrametatus eſt juxta Lapidẽ adjutorii. 2 Porrò Philiſthiim venerũt in Aphec, Et inſtruxerunt aciem contra Iſrael. Inito autem certamine, terga vertit Iſrael Philiſthæis: & cæſa ſunt in illo certamine paſſim per agros, quaſi quatuor millia virorum. 3 Et reverſus eſt populus ad caſtra: dixerúntque majores natu de Iſrael, Quare ℣ percuſſit nos Dñs hodiè corã Philiſthiim? Afferamꝰ ad nos de Silo arcam fœderis Dñi,& veniãt in medium noſtrũ, ut ſalvet nos de manu inimicorum noſtrorum. 4 Miſit ergò populus in Silo,& tulerunt inde arcã fœderis Dñi exercituũ ſedentis ſuper Cherubim : erántq; duo filii Heli cum arca fœderis Dei,Ophni & Phinees.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν (ξ) Ἰσραὴλ, πανὸς ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα 12 αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ὅσα λελάληκα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, Ἡλὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἄρξομαι καὶ ἀποτελέσω. 13 Καὶ (ο) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις ὧν ἀυτὸς ἔγνω ὅτι κακολογοῦντες (π) θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτησαν αὐτούς. 14 Καὶ διὰ τοῦτο ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἡλὶ, Εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἡλὶ ἐν θυμιάμασι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος. 15 Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τοπρωὶ καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου. Καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη (ρ) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν. 16 Καὶ εἶπεν Ἡλὶ πρὸς Σαμουὴλ, Σαμουὴλ τέκνον. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. 17 Καὶ εἶπε, Τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; (σ) μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ. τάδε ποιήσαι σοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ (τ) πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σου. 18 Καὶ ἀπήγγειλε(υ) Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἡλὶ, Κύριος αὐτὸς, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον (φ) αὐτοῦ ποιήσῃ. 19 Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουὴλ, καὶ (χ) ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων 20 τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἔγνωσ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως (ψ) Βηρσαβεὲ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην τῷ κυρίῳ. 21 Καὶ προσέθετο κύριος ὀφθῆναι ἐν Σηλὼμ, ὅτι ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς Σαμουήλ. καὶ ἐπιστεύθη Σαμουὴλ (ω) τοῦ προφήτης ἀληθῆς τῷ κυρίῳ εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ' ἄκρων τῆς (α) γῆς καὶ ἕως ἄκρων. καὶ Ἡλὶ προσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου.

MS.A. (ξ) Ἰσραὴλ, ὥστε πανὸς (ο)* ἀνήνεγκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶν ἐπὶ τὸν (π) θεὸν υἱοὶ (ρ) ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τοῦ Ἡλεί. Καὶ (σ) μὴ διακρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ. (τ) πάντων λόγων (υ) αὐτῷ Σαμουὴλ (φ) αὐτῷ ἀνὸς ποιήσῃ. (χ) κύριος ἦν μετ' (ψ) Βηρσαβεὲ, (ω) προφήτης ψυεῖσθαι τῷ κυρίῳ (α) γῆς ἕως

Κεφ. δ'.

1 Καὶ ἐγένηθη ἐν τῇ ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι (α) ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον. καὶ ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ (β) Αβενέζερ· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ. 2 Καὶ παρατάσσονται (γ) ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων, καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει (α) 3 ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, Καλὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; (δ) λάβωμεν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ ἡμῶν* ἐκ Σηλὼμ, καὶ ἐξελθέτω (ε) ἐκ μέσου ἡμῶν, καὶ σώσῃ ἡμᾶς 4 ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλὼμ, καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν (ζ) κιβωτὸν κυρίου καθημένου χερουβίμ. καὶ (η) ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἡλὶ μετὰ (θ) κιβωτοῦ, Ὀφνὶ καὶ Φινεές.

MS.A. (α) εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, (β) Αβενέζερ· (γ) οἱ ἀλλόφυλοι (δ) λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ ἡμῶν* εἰς Σηλὼμ, (ε) ἐμ μέσῳ ἡμῶν, (ζ) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ ἐνοικοῦντος καθημένου χερουβείν. (η) ἀμφότεροι υἱοὶ Ἡλεὶ (θ) κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ, Ὀφνεὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲמַר יְיָ לִשְׁמוּאֵל הָא אֲנָא עָבֵיד פִּתְגָמָא בְּיִשְׂרָאֵל דְּכָל דִּישְׁמַעְנֵיהּ יְצַלְצַל תַּרְתֵּין אוּדְנוֹהִי : 11
בְּיוֹמָא הַהוּא אֲקִים עַל עֵלִי יָת כָּל מִלֵּיהוֹן דְּמַלֶּילִית עַל בֵּיתֵיהּ אֲמַסַּר וְאִשֵׁיצִי : וְחַוִּיתִי לֵיהּ אֲרֵי 12
מְחַפְּרִין אֲנָא מִן אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עַד עָלְמָא בְּחוֹבִין דְּיָדַע אֲרֵי מְרָגְזִין לְהוֹן בְּנוֹהִי וְלָא כָהֵה 13
בְּהוֹן : וּבְכֵן קַיֵּמִית לְבֵית עֵלִי אִם יִשְׁתְּבְקוּן חוֹבֵי בֵּית עֵלִי בְּנִכְסַת קוּדְשִׁין וּבְקָרְבָּנִין עַד 14
עָלְמָא : וּשְׁכַב שְׁמוּאֵל עַד צַפְרָא וּפְתַח יָת דְּשֵׁי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּשְׁמוּאֵל דְּחִיל מִלְּחַוָּאָה 15
יָת חִיזוּ נְבוּאָתָא לְעֵלִי : וּזְקָרָא עֵלִי יָת שְׁמוּאֵל וַאֲמַר שְׁמוּאֵל בְּרִי וַאֲמַר הָא אֲנָא : וַאֲמַר 16
מָה פִּתְגָמָא דְּמַלֵּל עִמָּךְ לָא כְעַן תְּכַסֵּי מִנִּי כְּדֵין יְעָבֵיד לָךְ יְיָ וְכְדֵין יוֹסִיף אִם תְּכַסֵּי מִנִּי 17
פִּתְגָם מִכֹּל פִּתְגָמָא דְּמַלֵּל עִמָּךְ : וְחַוִּי לֵיהּ שְׁמוּאֵל יָת כֹּל מִלַּיָּא וְלָא כַסֵּי מִנֵּיהּ וַאֲמַר 18
יְיָ הוּא דְּיִתְקַן בְּעֵינוֹהִי יֶעְבֵּיד : וּרְבָא שְׁמוּאֵל וּמֵימְרָא דַיְיָ הֲוָה בְּסַעֲדֵיהּ וְלָא בְטִיל מִכֹּל 19
פִּתְגָמוֹהִי דְּאַרְעָא : וְיָדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע אֲרֵי מְהֵימָן שְׁמוּאֵל בְּפִתְגָמֵי 20
נְבִיאוּתָא דַיְיָ : וְאוֹסִיף יְיָ לְאִתְגַּלָּאָה בְּשִׁילוֹ אֲרֵי אִתְגַּלֵּי לְשְׁמוּאֵל בְּשִׁילוֹ בְּפִתְגָמָא דַיְיָ : 21

ד

וַהֲוָה פִּתְגָם שְׁמוּאֵל מְדַּעָא לְכָל יִשְׂרָאֵל וּנְפַק יִשְׂרָאֵל לְקֳדָמוּת פְּלִשְׁתָּאֵי לְאַנְחָא קְרָבָא 1
וְשָׁרוּ עַל אֶבֶן סַעֲרָא וּפְלִשְׁתָּאֵי שָׁרוּ בַּאפֵק : וְסַדְּרוּ קְרָבָא פְּלִשְׁתָּאֵי לְקֳדָמוֹת יִשְׂרָאֵל 2
וְאִתְרַשִּׁישׁוּ עָבְדֵי קְרָבָא וְאִתְבָּרוּ יִשְׂרָאֵל קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי וּמְחוֹ בְסִדְרָא בְּחַקְלָא כְּאַרְבְּעָא
אַלְפִין גַּבְרָא : וְאָתָא עַמָּא לְמַשְׁרְיָתָא וְאָמְרוּ סָבֵי יִשְׂרָאֵל לְמָה תַּבְּרָנָא יְיָ יוֹמָא דֵין קֳדָם 3
פְּלִשְׁתָּאֵי נִסְבְּלָנָא מֵשִׁילוֹ יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ וְיֵיתֵי בֵינָנָא בְּדִיל יְקָר שְׁמֵיהּ נְתְפְּרִיק מִיַּד
בַּעֲלֵי דְבָבָנָא : וּשְׁלַח עַמָּא לְשִׁילוֹ וּנְטָלוּ מִתַּמָּן יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ צְבָאוֹת דְּשָׁכְנָתֵיהּ 4
שְׁרָיָא עֵיל מִן כְּרוּבְיָא וְתַמָּן תְּרֵין בְּנֵי עֵלִי עִם אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ חָפְנִי וּפִינְחָס :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Dñs ad Semuel : Ecce ego faciens verbum in Iſrael, quod omnis 11
qui audierit illud, tinnient ambæ aures ejꝰ. In die illo firmabo *ſuper* Gheli 12
omnia quæ locutꝰ ſum ſuper *domo* ejus, & conficiam & conſummabo. Et 13
oſtendam ei quòd ulciſcens ego ab homine domꝰ illius uſq; in ſeculum
in peccatis quæ cognovit ; quoniam provocantes ſibi filii ejus, & non pro-
hibuit in eis. Et ideo juravi domui Gheli, ſi remittentur debita domus 14
Gheli in oblatione ſanctorũ et in oblationibꝰ uſq; ad ſeculũ. Et cubuit Se- 15
muel uſq; ad mane, & aperuit portas ſanctuarii Dñi : & Semuel timẽs indi-
care viſionẽ prophetiæ ad Gheli. Et vocavit Gheli Semuel, & dixit: Semuel 16
fili mi : & dixit, Ecce ego. Et dixit: Quod verbũ quod locutus eſt tecũ ? ne 17
nunc abſcondas à me : ſic faciat Dominus tibi, et ſic addat ſi abſconderis
à me verbum ex omni verbo quod locutus eſt tecum. Et indicavit illi 18
Semuel omnia verba, & non abſcondit ab eo: & dixit, Dñs ipſe, quod
rectum *in oculis ipſius*, faciet. Et crevit Semuel, & dictum Domini fuit in 19
auxiliũ ejus, & non ceſſavit ex omnibus verbis ejus *terræ*. Et cognovit 20
omnis Iſrael à Dan et uſq; Beerſabagh, quòd fidelis Semuel in verbis pro-
phetiæ Dñi. Et addidit Dñs ad revelandũ in Siloh, quoniã revelatꝰ eſt 21
Dñs Semueli in Silo *in verbo* Dñi. CAP. IV.

ד

ET fuit verbum Semuel notum omni Iſrael. Et exiit Iſrael ad oc- 1
curſum Peliſthæorum ad ineundum bellum, et manſerunt ſuper la-
pidem auxilii, et Peliſthæi manſerunt in Apheq. Et ordinaverunt bellum :
Peliſthæi ad occurſum Iſrael ; & expanſi ſunt factores prælii, et fracti ſunt
Iſrael ante Peliſthæos, et pcuſſerunt in acie in agro circiter quatuor mille
viros. Et venit populus ad caſtra, et dixerũt ſenes Iſrael: Quare fregit nos 3
Dñs die hac ante Peliſthæos ? accipiemꝰ nobis ex Siloh arcã fœderis Dñi,
et ibit inter nos, propter gloriã nominis ejꝰ liberabimur de manu auctorũ 4
inimicitiarũ noſtrarũ. Et miſit populꝰ ad Siloh, et tulerunt inde arcã fœ-
deris Dñi exercituũ, quòd majeſtas ejus manens ſuprà à Cherubaia: et ibi
duo filii Gheli cum arcâ fœderis, Domini Hhophni & Pinhhaz.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit Dominus ad Samuelem, Ecce facturus sum rem in Iſraele, quam quiſquis audierit, tinnient ambæ aures ejus. In illa die ſuſcitabo adverſus Eli omnia quæ dixeram de domo ipſius, à principio ad finem: Et oſtendam illi me judicaturum eſſe domum ejus in perpetuum propter ſcelus quod ſciebat, quòd *ſcilicet* dedecore afficiebant hi filii ſui populum, nec objurgaverit eos. Propterea morte afficiam familiam Eli, & non expiabitur ſcelus familiæ Eli ſacrificiis nec oblationibus uſque in ſeculum. Dormivit autem Samuel ad matutinum uſque, tum aperuit januam domûs Domini: & veritus eſt Samuel indicare viſionem hanc Eli. Sed vocavit Eli Samuelem, & ait, Samuel fili mi: qui reſpondit, Adſum. Dixit ad eum, Quis eſt ſermo quem dixit tibi Dominus? ne me erubeſcas: ſic faciat tibi Deus, & ſic addat tibi, ſi me celes verbum ex toto ſermone quem dixit tibi Dominus. Indicavit itaque illi Samuel omnia verba quæ locutus fuerat Dominus, nec celavit eum. Dixit autem Eli, Dominus, Dominus eſt, quicquid bonum fuerit in oculis ejus, faciat. Sentiens itaque Samuel quòd Dominus ſecum eſſet, nullum projecit ex omnibus ſermonibus ejus in terram. Cognovit autem univerſus Iſrael à Dan uſque ad Bir-ſebaa commiſſum fuiſſe Samuelem Dei Prophetam. Perrexitq; deinceps Dominus revelare ſe in Silo per ſermones ſuos: erátque ſermo Samuelis ſuper univerſum Iſraelem.

CAP. IV.

Et egreſſi Iſraelitæ obviàm Paleſtinis ad bellum, caſtrametati ſunt propè Lapidem adjutorii: Paleſtini verò caſtrametati ſunt in Aphec. Deinde inſtruxerunt aciem Paleſtini è regione Iſraelis, introitóque prælio, profligatus eſt Iſrael ante Paleſtinos, & interfecti fuerunt in acie in campo circiter quatuor millia virorum. Et veniente populo in caſtra, dixerunt ſeniores Iſraelis, Quare profligavit nos Dominus hodiè coram Paleſtinis? adducamus ad nos de Silo arcam fœderis Domini exercituum, ut incedat inter nos, & ſalvet nos de manu inimicorum noſtrorum. Itaque mittentes populus in Silo, tulerunt inde arcam fœderis Domini exercituum ſedentis ſuper Cherubim: erant autem ibi cum arca fœderis Domini duo filii Eli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Dixit Dominus ad Samuelem, Equidem facturus ſum inter filios Iſrael opus, quod quicunque audierit, tinnient ob illud aures ejus. Et immittam in Eli quicquid dixi de gente domûs ejus, & perdam eos & conſumam eos: Et notum faciam illi caſtigaturum me gentem domûs ejus in æternum propter crimen quod commiſerunt duo filii ejus, qui populum dehoneſtavunt, et non compeſcuit eos. Propterea à monte afficiam familiam Eli, & non remittetur iniquitas Eli per ſacrificia & oblationes in æternum. Fecit autem Samuel ad matutinum uſque, cúmque orta eſſet aurora, aperuit oſtium domûs Dominiſtimuitque Samuel indicare Eli quod revelatum ſibi fuerat. Eli verò advocato Samuele, dixit, O Samuel fili mi: Reſpondit Samuel, Præſò ſum. Ait illi, Quid eſt quod dixit tibi Dominus? ne me erubeſcas: ſic faciat tibi Deus, & ſic tibi addat ſi celaveris aut abſconderis à me quicquam ex his quæ dixit Dominus. Itaque aperuit illi Samuel totum ſermonem, nec quicquá celavit eum. Dixit Eli, Dominus eſt: faciat quicquid voluerit et placuerit ei. Cognoſcens autem Samuel ſecum eſſe Dominum, non torpeſcebat, neque rem ullam negligebat ex iis quas præcipiebat ei Dominus. Cognoverunt autem omnes Iſraelitæ à Dan ad Bir-Sebaa quòd Samuel præfectus ſibi fuiſſet à Domino, & conſtitutus Propheta. Deinde iteravit Dominus revelationem in Silo, manifeſtavitque ſermonem ſuum: factúſque eſt ſermo Samuelis fidę dignus apud omnes Iſraelitas.

CAP. IIII.

Deinde egreſſi Iſraelitæ ad oppugnandos Paleſtinos, caſtrametati ſunt prope Lapidem adjutorii: Paleſtini verò caſtrametati ſunt in Aphec. Tum inſtruxerunt aciem Iſraelitæ è regione Paleſtinorum, commiſſóque bello debellati ſunt Iſraelitæ, & devicerunt eos Paleſtini; interfectíque fuerunt ex Iſraelitis in bello cùm inſtructæ eſſent acies, circiter quatuor millia virorum. Redeunte autem populo ad caſtra ſua, dixerunt ſenatores Iſraelitarum; Quomodo debellavit nos hodiè Dominus coram Paleſtinis? Mittatis in Silo, & adducamus arcam Domini voluntatis, & tolleremus eam apud nos, incedátque ante nos, ut liberet nos de manibus inimicorum noſtrorum. Miſit ergò populus in Silo, & tulerunt inde arcam fœderis Domini potentiſſimi quem honorant Cherubim, erántque cum eo duo filii Eli incedentes cum arca fœderis Domini.

שמואל א : ד

castrametationem in Domini fœderis arca venire ut fuit Et
וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה
terra est tumultuata & magna ovatione Israel omnis ovarunt &
וַיָּרִעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתֵּהֹם הָאָרֶץ׃
vox Quæ dixerunt & ovationis vocem Philistim audierunt Et
וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מָה קוֹל 6
cognoverũt Et ?Hebræorũ castrametatione in hujus magnæ ovationis
הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים וַיֵּדְעוּ
Timuerunt que castrametationem ad venisset Domini arca quòd
כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ וַיִּרְאוּ 7
dixerunt & castrametationem ad Deus Venit: dixerunt quia Philistim
הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ
Væ nudiustertius heri hoc sicut fuit non quia nobis Væ
אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה כָזֹאת אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃ אוֹי 8
hi ?istorum illustrium deorum manu è nos eruet quis nobis
לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה
deserto in plaga omni in Ægyptum percutientes Dii ipsi
הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַכָּה בַּמִּדְבָּר׃
Hebræis serviatis fortè ne, Philistim viros in estote & Confortamini
הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לָאֲנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעַבְדוּ 9
pugnabitis & viros in eritis & vobis servierunt quemadmodum
כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וְהִיִּיתֶם לַאֲנָשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם׃
vir fugerunt que Israel est cæsus & Philistim pugnaverunt Et
וַיִּלָּחֲמוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ 10
Israel de cecidit & valde magna plaga fuit & sua tabernacula in
לְאָהֳלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל
Heli filii duo & est capta Dei arca Et peditis mille triginta
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רָגְלִי׃ וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי 11
ordine ex Binjamin vir cucurrit Et Pinechas & Chophni, sunt mortui
מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס׃ וַיָּרָץ אִישׁ־בִּנְיָמִן מֵהַמַּעֲרָכָה 12
super humus & scissæ ejus vestes & illa die in Siloh venit &
וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־
viæ manu thronum super sedens Heli ecce & venit Et ejus caput
רֹאשׁוֹ׃ וְהִנֵּה עֵלִי יוֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא יָקֹד דֶּרֶךְ 13
Dei arcam super pavens ejus cor erat quia speculans
מְצַפֶּה כִּי־הָיָה לִבּוֹ חָרֵד עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
omnis clamavit & civitate in nunciandum ad venit vir &
וְהָאִישׁ בָּא לְהַגִּיד בָּעִיר וַתִּזְעַק כָּל־
vox Quæ dixit & clamoris vocem Heli audivit Et civitas
הָעִיר׃ וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת־קוֹל הַצְּעָקָה וַיֹּאמֶר מַה־ 14
Heli ipsi nunciavit & venit & festinavit vir Et ?hujus tumultus
הֲמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ מָהֵר וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לְעֵלִי׃
stent ejus oculi & annorum octo & nonaginta filius Heli Et 15
וְעֵלִי בֶּן־תִּשְׁעִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו קָמוּ־
videre poterat non & Dixitque
וְלֹא יָכוֹל לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־עֵלִי 16
hodie fugi ordine ex ego & ordine ex venisus ego
אָנֹכִי הַבָּא מִן־הַמַּעֲרָכָה וַאֲנִי מִן־הַמַּעֲרָכָה נַסְתִּי הַיּוֹם
nuncians respondit Et ?mi fili verbum fuit Quid dixit &
וַיֹּאמֶר מַה־הָיָה הַדָּבָר בְּנִי׃ וַיַּעַן הַמְבַשֵּׂר 17
magna plaga etiam & Philistim facies ad Israel Fugit dixit &
וַיֹּאמַר נָס יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה
Pinechas &, Chopni, sunt mortui tui filii duo etiam & populo in fuit
הָיְתָה בָעָם וְגַם־שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס
illum commemorare secundùm fuit Et est capta Dei arca &
וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה׃ וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ 18
manum per retrorsum throno desuper cecidit & Dei arcam
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל־הַכִּסֵּא אָחֹרַנִּית בְּעַד יַד
vir senex quia est mortuus & ejus colli os est confractum & portæ
הַשַּׁעַר וַתִּשְׁבַּר מַפַּרְקְתּוֹ וַיָּמָת כִּי־זָקֵן הָאִישׁ
annis quadraginta Israel judicavit ipse & gravis &
וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

Versio VULG. LAT.

5 Cúmque venisset arca fœderis Domini in castra, vociferatus est omnis Israel clamore
6 grandi, & personuit terra. Et audierunt Philisthiim vocem clamoris, dixerúntque; Quænam est hæc vox clamoris magni in castris Hebræorum? Et cognoverunt quòd arca Dñi
7 venisset in castra. Timuerúntque Philisthiim, dicentes; Venit
8 Deus in castra. Et ingemuerũt, dicentes; Væ nobis: non enim fuit tanta exultatio herì & nudiustertiús: væ nobis. Quis nos salvabit de manu deorum sublimium istorum? hi sunt dii, qui percusserunt Ægyptum omni plagâ, in deserto.
9 Confortamini, & estote viri, Philisthiim: ne serviatis Hebræis, sicut & illi servierunt vobis: confortamini, & bellate. Pugnaverunt ergò Philisthiim, et cæsus est Israel, & fûgit unusquisque in tabernaculum suũ: et facta est plaga magna nimis:
10 et ceciderunt de Israel triginta millia peditum. Et arca Dei capta est: duo quoque filii Heli mortui sunt, Ophni & Phinees. Currens autem vir de Benjamin ex acie, venit in Silo in die illa, scissâ veste, & conspersũ pulvere caput. Cúmque ille venisset, Heli sedebat
11 super sellam contra viam spectans. Erat enim cor ejus pavens pro arca Dei. Vir autem ille postquàm ingressus est, nuntiavit urbi: & ululavit omnis civitas. Et audivit Heli sonitum clamoris, dixitque; Quis est hîc sonitus tumultũs hujus? At ille festinavit, & venit, & nuntiavit Heli. Heli autem erat nonaginta & octo annorum, et oculi ejus caligaverant,
12 & videre non poterat. Et dixit ad Heli; Ego sum qui veni de prælio, et ego qui de acie fugi hodié. Cui ille ait; Quid actum est, fili mi? Respondens autem ille, qui nuntiabat; Fûgit, inquit, Israel coram Philisthiim, & ruina magna facta est in populo: insuper & duo filii tui mortui sunt, Ophni & Phinees: & arca Dei capta est.
13 Cúmque ille nominâsset arcam Dei, cecidit de sella retrorsum juxta ostium, & fractis cervicibus mortuus est. Senex enim erat vir & grandævus: & ipse judicavit Israel quadraginta annis.

Versio GRÆCA LXX Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθεν ἡ (ι) κιβωτὸς κυρίου εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀνέκραξε πᾶς Ἰσραὴλ
6 φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ. Καὶ ἤκουσαν οἱ (κ) ἀλλόφυλοι τὸ κραυγῆς, καὶ (λ) εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, Τίς ἡ (μ) κραυγὴ ἡ μεγάλη αὕτη (ν) ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ Ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς κυρίου ἥκει εἰς τὴν
7 παρεμβολήν. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ εἶπον, Οὗτοι οἱ θεοὶ ἦκεν πρὸς
8 ἀυτὸς εἰς τὴν (ξ) παρεμβολήν. Οὐαὶ ἡμῖν, ὀξυγῶ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι ὁ γέγονε τοιαύτη ἐχθὲς καὶ (ο) πρίτλω. οὐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἁγίου τούτου; (π) ἕτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ, καὶ ἐν
9 τῇ ἐρήμῳ. Κραταιῶδε καὶ γίνεδε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, (ρ) ὅπως μὴ δουλεύσητε τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν, καὶ
10 ἔσεδε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσατε αὐτούς. Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· καὶ πταὶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἕκας ἕκαστος εἰς σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα· καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες πεζομάχων. Καὶ (σ) κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐ-
11 λήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλὶ ἀπέθανον, Ὀφνὶ καὶ Φινεές. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ
12 (τ) Ἰεμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (υ) διερρωγότα, καὶ γῆ
13 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Καὶ ἦλθε, καὶ ἰδοὺ (φ) Ἠλὶ ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὸν πύλων καθεύων τὴν ὁδὸν, ὅτι ἦν (χ) καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ ἄνθρωπος (ψ) εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ἀπαγγεῖλαι· καὶ ἀνεβόησεν ἡ πόλις.
14 Καὶ ἤκουσεν Ἠλὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, καὶ εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; καὶ ὁ
15 ἄνθρωπος αὐτὸς εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἠλί. Καὶ Ἠλὶ (ω) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν,
16 καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπανέστησαν, καὶ οὐκ (α) ἐπέβλεπε. Καὶ εἶπεν Ἠλὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς παρεστηκόσιν αὐτῷ, Τίς ἡ φωνὴ ἧχος τούτου; καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτὸς προσῆλθε πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, (β) καὶ ἐγὼ πέφυγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερον. καὶ
17 εἶπεν Ἠλὶ, Τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον; καὶ ἀποκρίθεὶς τὸ παιδάριον, καὶ εἶπε, Πέφυγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων, (γ) καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί (δ) τεθνήκασι,
18 καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, καὶ συνέξεσεν ὁ νῶτος αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς. καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη.

MS. A. (ι) κιβωτὸς διαθήκης κυρίου (κ) ἀλλόφυλοι τῷ φωνῷ τῷ κραυγῆς, (λ) εἶπαν (μ) κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη (ν) ἐν παρεμβολῇ (ξ) παρεμβολήν. ἐξύγε ἡμᾶς κύριε σήμερον· καὶ ἡμῖν, ὅτι (ο) πρίτης. (π) ἕτοί εἰσιν οἱ θεοὶ (ρ) μὴ ποτε δουλεύσητε (σ, ἢ κιβωτὸς (τ) Ἰεμιναῖος (υ) διερρηγότα, (φ) Ἠλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ (χ) ἡ καρδία (ψ) εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν· καὶ (ω) ὑὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, (α) ἔβλεπεν. (β) καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρεμβολῆς πέφυγα σήμερον· καὶ εἶπεν, Τί (γ) καὶ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ (δ) τεθνήκασιν, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές, καὶ ἡ κιβωτὸς

5 Et factum est, ut venit arca Domini in castra; & exclamavit universus Israel voce magnâ: & sonuit terra. Et audierunt
6 alienigenæ clamorẽ: et dixerunt alienigenæ; (ε) Quis clamor magnus hic in castris Hebræorũ? Et cognoverunt, quia arca Domini venit in castra. Et timuerunt
7 alienigenæ, & dixerunt; Hi dii venerunt ad eos in castra. Væ
8 nobis. Ene nos Domine hodie: quoniam non est facta (f) talis heri, & nudiustertius. Væ nobis. Quis eruet nos de manu deorum
(g) fortium horum? Hi sunt dii, qui percusserunt Ægyptum in omni plaga, & in deserto. Ia-
9 valescite, & estote in viros alienigenæ, ut non serviatis Hebræis, sicut servierunt nobis: & estote
10 in viros, & impugnate eos. Et impugnâverunt eos. Et cadit vir Israel, & fûgit unusquisq; ad tabernaculum suum. Et facta est plaga magna valdè. Et ceciderunt de Israel triginta millia(h)
11 ordinum. Et arca Dei capta
12 est: & utrique filii Heli mortui sunt, Ophni, & Phinees. Et cucurrit vir Feminæus è prælio,
13 & venit in Selom in die illa: & (i) vestimenta ipsius discissa, & terra super caput ejus. Et venit. Et ecce Heli super sellam apud ostium speculans viam: quoniam erat cor ejus pavens pro arca Dei. Et homo intravit in civitatem ad annuntiandum. Et ex-
14 clamavit civitas; & audivit Heli vocem clamoris: & dixit, Quæ vox clamoris hujus? & homo festinans intravit, & annuntiavit Heli. Et Heli erat fili-
15 us (k) nonaginta annorum: & oculi ejus (l) fetebãt; et non perspiciebat. Et dixit Heli viris assistenti-
16 bus, sibi, Quæ vox soni hujus? Et vir festinans accessit ad Heli, & dixit ei; Ego sum qui veni è castris: et ego fugi è prælio hodié.
17 Et dixit Heli: Quodnam verbũ, quod factũ est, fili? Et respondit puer, et dixit; Fûgit vir Israel à facie alienigenarum, et facta est
18 plaga magna in populo: et ambo filii tui mortui sunt, & arca Dei capta est. Et factum est, ut memorat arcæ Dei, et cecidit de sella retrorsum juxta portam: et contribulatum est dorsum ejus, & mortuus est: quoniam senex erat homo, et gravis. Et ipse judicabat Israel (m) viginti annos.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

וְהָוָה כַּד אֲתָא אֲרוֹן קְיָמָא דְיָי לְמַשְׁרִיתָא וְיַבִּיבוּ כָל יִשְׂרָאֵל יַבָּבָא רַבָּא וְאִשְׁתְּנַשַׁת אַרְעָא׃
וּשְׁמַעוּ פְלִשְׁתָּאֵי יַת קָל יַבָּבָא וַאֲמָרוּ מָה קָל יַבָּבָא רַבָּא הָדֵין בְּמַשְׁרִיתָא דְיהוּדָאֵי וְיָדְעוּ
אֲרֵי אֲרוֹנָא דְיָי אֲתָא לְמַשְׁרִיתָא׃ וּדְחִילוּ פְלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי אֲמָרוּ אֲתָא אֲרוֹנָא דְיָי לְמַשְׁרִיתָא
וַאֲמָרוּ וַיְלָנָא אֲרֵי לָא הֲוָת כִּדְהָדָא מֵאִתְמָלֵי וּמִדְקַמּוֹהִי׃ וַיְלָנָא מַן יְשֵׁיזְבִנָּא מִידָ שֵׁמְרָא
דְיָי דְעָבְדוּהִי רַבְרְבִין אִלֵּין אִנּוּן גִּבּוֹרָתָא דְיָי דְמָחָא יַת מִצְרַיִם בְּכָל מָחָא וּלְעֵיזְיָה
עֲבַד פְּרִישָׁן בְּמַדְבְּרָא׃ אִתְקַפּוּ וַהֲווֹ לְגַבְרִין פְּלִשְׁתָּאֵי דִּלְמָא תִשְׁתַּעְבְּדוּ לִיהוּדָאֵי כְּמָא
דְאִשְׁתְּעַבְּדוּ לְכוֹן וּתְהוֹן לְגַבְרִין וְתֵגִיחוּן קְרָבָא׃ וְאַגִיחוּ קְרָבָא פְּלִשְׁתָּאֵי
וְאִתְבְּרִין יִשְׂרָאֵל וַאֲפַכוּ גְבַר לְקִרְוֵיהּ דַיְיָ וְהָוָה מַחְתָא רַבְּתָא לַחֲדָא וְאִתְקְטָל
מִיִּשְׂרָאֵל תְּלָתִין אַלְפִין גְּבַר רַגְלָי׃ וַאֲרוֹנָא דְיָי אִשְׁתְּבִי וּתְרֵין בְּנֵי עֵלִי
אִתְקְטָלוּ חָפְנִי וּפִינְחָס׃ וּרְהַט גַּבְרָא מִשִּׁבְטָא דְבִנְיָמִין מִסְּדְרָא וַאֲתָא
לְשִׁילֹה בְּיוֹמָא הַהוּא וּלְבוּשׁוֹהִי מְבַזְעִין וְעַפְרָא רְמֵי עַל רֵישֵׁיהּ׃ וַאֲתָא וְהָא עֵלִי יָתִיב עַל
כּוּרְסְיָא עַל בֻּצְפָא אוֹרַח תַּרְעָא מְסַפֵּי אֲרֵי הָוָה לִבֵּיהּ תְּבִיר עַל אֲרוֹנָא דְיָי וְגַבְרָא אֲתָא
לְחַוָאָה לְקִרְתָא וְאִשְׁתְּנִישַׁת כָּל קִרְתָא׃ וּשְׁמַע עֵלִי יַת קָל צְוָחְתָא וַאֲמַר מָה קָל שְׁנוּשְׁיָא
הָדֵין וְגַבְרָא אוֹחִי וַאֲתָא וְחַוִי לְעֵלִי׃ וְעֵלִי בַּר תְּשְׁעִין וְתַמְנֵי שְׁנִין וְעֵינוֹהִי קָמָה וְלָא
יָכִיל לְמֶחֱוֵי׃ וַאֲמַר גַּבְרָא לְעֵלִי אֲנָא אֲתֵיתַ מִן סְדְרָא וַאֲנָא מִן סִדְרָא אַפֵּכִית
יוֹמָא דֵין וַאֲמַר מָה הֲוָה פִּתְגָמָא בְּרִי׃ וַאֲתִיב דְּמַבְשַׂר וַאֲמַר אֲפֵּיהּ יִשְׂרָאֵל קֳדָם
פְּלִשְׁתָּאֵי וְאַף מַחְתָא רַבְּתָא הֲוָת בְּעַמָּא וְאַף תְּרֵין בְּנָךְ אִתְקְטָלוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹנָא
דְיָי אִשְׁתְּבִי׃ וַהֲוָה כַּד אַדְכַּרְתֵּיהּ יָת אֲרוֹנָא דְיָי וּנְפַל מֵעַל כּוּרְסְיָא לַאֲחוֹרוֹהִי עַל
כֻּבְשָׁא אוֹרַח תַּרְעָא וְאִתְבְּרַת פְּרִקוֹתֵיהּ וּמִית אֲרֵי סִיב גַּבְרָא וְקֵישִׁישׁ וְהוּא דָּאַן יָת יִשְׂרָאֵל
אַרְבְּעִין שְׁנִין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit quando venit arca fœderis Dñi ad castra, & jubilaverunt omnis 5
Israel jubilatione magnâ, & resonuit terra. Et audierunt Philisthæi vocem 6
jubilationis, et dixerunt: Quæ vox jubilationis magnæ hujus in exercitu Jehudæorum? & cognoverunt quòd arca Dñi venit ad castra. Et timuerunt 7
Philisthæi, quoniam dixerunt, Venit arca Dñi ad castra: & dixerunt, Heu nobis; quia non fuit sicut hæc ab heri & ab-ante illud. Heu nobis: quis 8
liberavit nos de manu dicti Dñi, q facta ejus maxima hæc: ipsæ fortitudines Dñi, qui percussit Ægyptios in omni percussione, & populo suo fecit mirabilia in deserto. Fortificamini & state in viros viri Philisthæi, ne for- 9
tè serviatis Jehudæis, sicut servierunt vobis: & eritis in viros fortes, & inibitis bellum, Et inierunt bellum Philisthæi, & fracti sunt Israel, & verte- 10
runt [terga] vir ad civitatem suam, & fuit percussio magna valdè, & occisi sunt ex Israel triginta mille viri pedites. Et arca Domini capta fuit, & 11
duo filii Gheli occisi sunt, Hhophni & Pinhhaz. Et cucurrit vir ex tribu 12
Binjamin ex acie, & venit ad Silo in die illo; & vestes ejus scissæ, & pulvis conjectus *super* capite ejus. Et venit, & ecce Gheli sedens super cathedram super gradum viæ portæ prospiciens; quoniam fuit cor ejus *fractum* 13
super arcam Domini: et vir venit ad nunciandum *mrbi*, et turbata est omnis civitas. Et audivit Gheli vocem clamoris, et dixit: Quæ vox conturbatio- 14
nis hujus? et vir festinavit et venit et nunciavit Gheli. Et Gheli filius no- 15
naginta et octò annorum, et oculi ejus caligaverunt, et non potuit videre. Et dixit vir ad Gheli: Ego venio ex acie, et ego ex acie fugi die hâc: et 16
dixit, Quod fuit verbum fili mi? Et respondit qui nuncians, et dixit: 17
Convertit se Israel ante Philisthæos, et etiã percussio magna fuit in populo; et etiam duo filii tui occisi sunt, Hhophni et Pinhhaz; et arca Dñi capta est. Et fuit quando memorabat ille arcam Domini, et cecidit de- 18
super cathedram retro se super gradũ viæ portæ, et fracta est cervix ejus, et mortuus est, quia senex vir et gravis: et ipse judicavit Israel quadraginta annis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et factum est perveniente arcâ fœderis Domini in castra, jubilaret universus Israel jubilo maximo, ita ut turbaretur terra. Audientes autem Philistæi vocem jubili, dixerunt, Quænam est vox ista jubili in castris Ebræorum? & innotuit eis arcam Domini venisse in castra. Quapropter timentes Philistæi eò quòd diceretur venisse Deus in castra, dixerunt, Væ nobis, quia non fuit tale quippiam ab heri & nudiustertiùs. Væ nobis, quis eripiet nos de manibus Dei qui percussit universam Ægyptum omnigenis plagis, & in deserto? Sumite animos, & estote generosi Philistæi ne fortè serviatis Ebræis quemadmodum servierunt vobis, este inquam generosi, & pugnate adversùs eos. Pugnârunt itaque Philistæi adversùs Israelem, & profligatus est Israel, & aufugit unusquisque ad tabernaculum suum, factáque est cædes maxima in Israele: ceciderunt enim ex Israele in die illa triginta millia peditum. Capta fuit etiam arca Domini, & duo filii Eli mortui sunt, Hophni *scilicet* & Phinhes. Currens autem homo quidem de Benjaminitis ex acie, venit in Silo eodem die, vestibus suis laceris, & terrâ capiti suo *aspersâ*. Porrò Eli sedebat super sellam ad latus viæ, & expectabat: trepidabat enim cor ejus propter arcam Dei: & ubi venisset homo ille ad annuntiandum in civitate, ululavit universa civitas. Audiens verò Eli vocem ululatûs, dixit, Quænam est vox tantæ perturbationis? Vir autem ille festinans venit, & indicavit Eli. (Cæterùm Eli natus erat annos septuaginta octo, & oculi ejus graves evaserant, nec videre poterat.) Dixitque vir ille ad Eli, Ego venio ex acie, & ego ex acie effugiens veni hodié. Dixit ad eum, Quid rei est fili mi? Respondit nuntius ille, & ait, Fûgit Israël è conspectu Philistæorum, & etiam cædes magna fuit in populo, quinetiam duo filii tui Hophni & Phinhes mortui sunt, & arca Dei abducta. Et factum est ut cùm recordatus esset Eli arcæ Dei, caderet è sella retrorsum ad latus januæ, fractáque cervice suâ, moreretur: senuerat enim vir ille, & gravis evaserat: ipséque judicaverat Israelem quadraginta annis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Cùmque pervenisset arca fœderis Domini ad castra, vociferati sunt Israelitæ vociferatione vehementi, ita ut contremisceret terra præ clamore eorum. Audientes autem Palæstini clamorem eorum, dixerunt; Quinam est clamor iste & vociferatio quæ auditur in castris Ebræorum? & nuntiatum est eis quòd arca Domini introducta fuisset in castra eorum. Quare pertimescentes Palæstini dixerunt, Deus venit in castra filiorum Israel; dixerunt etiam, Væ nobis, quia non fuit res talis heri neque nudiustertiùs. Væ nobis, quis liberabit nos de manibus Dei fortissimi? hic enim Deus est ille qui percussit Ægyptios omnigenis plagis, et edidit miracula in deserto. Sumite animos O Palæstini, et estote viri, ne servitute vos premant Israelitæ, quemadmodum servitute pressistis eos: imò estote viri, & oppugnate eos. Committentibusque prælium Palæstinis cum Israelitis, debellati fuerunt Israelitæ, & aufugit quisque in domum suam, acciditque Israelitis infortunium magnum: nam interfecti fuerunt ex Israelitis eo die triginta millia pedituum: Capta fuit arca fœderis Domini, & interfecti fuerunt ambo filii Eli, Hophni & Phinhas. Aufugiens autem homo quidam de filiis Benjamin è prælio, venit in Silo eâdem die scissis vestibus, et pulvere caput inspersus. (Porrò Eli sedebat super sedem in via expectans: erat enim cor ejus exustum propter arcam Domini) & perveniens homo ille ad civitatem, nuntiavit hominibus quod acciderat; unde exclamâverunt omnes incolæ civitatis. Cùmque audîsset Eli clamorem et gemitum, dixit; Quinam est fremitus & clamor iste quem audio? & festinans homo ille donec venisset ad Eli, rem nuntiavit ei. (Transierunt autem super Eli septuaginta octo anni, et oculi ejus graves evaserant, nec clarè videbat.) Dixitque homo ille ad Eli, Ego è bello advenio, & quidem hodiè veni fugiens è prælio. Dixit Eli, Quod est nuntium O fili mi? Respondit homo ille, Debellati sunt Israelitæ, et fugerunt à Palæstinis, interfecti sunt è populo, & sauciati ex eis vulnerati multi, filii quoque tui Hophni et Phinhas occisi, demum arca fœderis Dei capta. Cùm ergò mentionem fecisset apud Eli arcæ fœderis Domini, decidit è sede retrorsum super januam, fractóque ipsius dorso mortuus est: vir enim iste jam senuerat & gravis evaserat; ipséque fuit judex filiorum Israel annis quadraginta.

שמואל א: ה

audivit & ,ululandum ad prægnans Pinechas uxor ejus nurus Et 19
19 וְכַלָּתוֹ אֵשֶׁת־פִּינְחָס הָרָה לָלֶדֶת וַתִּשְׁמַע אֶת־
,suus socer esset mortuus & ,Dei arcam esse captam ad auditionem
הַשְּׁמוּעָה אֶל־הֻלַּקַּח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּמֵת חָמִיהָ
eam super erant versæ quia ,peperit & ,se incurvavit & ;suus vir &
וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי־נֶהְפְּכוּ עָלֶיהָ 20
:eam super stantes sunt locutæ & ejus mori tempus circa Et .ejus angustiæ
צִרְיָרֶיהָ : וְכָעֵת מוּתָהּ וַתְּדַבֵּרְנָה הַנִּצָּבוֹת עָלֶיהָ
,suum cor posuit neq; ,respondit non &:peperisti filium quia ,timeas Ne
אַל־תִּירְאִי כִּי־בֵן יָלַדְתְּ וְלֹא עָנְתָה וְלֹא שָׁתָה לִבָּהּ :
,Israel ex gloria Transmigravit :dicendo ,Ichabod puerum vocavit Et
וַתִּקְרָא לַנַּעַר אִי כָבוֹד לֵאמֹר גְּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל
:dixit Et .suum virum & ,suum socerum ad & ,Dei arcam esse captam ad
אֶל הֻלַּקַּח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶל־חָמִיהָ וְאִישָׁהּ : וַתֹּאמֶר
.Dei arca est capta quia :Israel ex gloria Transmigravit
גְּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים :

CAP. V.

Iapide à eam adduxerunt & ,Dei arcam ceperunt Philistim Et 1
1 וּפְלִשְׁתִּים לָקְחוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֻהוּ מֵאֶבֶן
,Dei arcam Philistim Ceperuntque .Asdod in adjutorii
הָעֵזֶר אַשְׁדּוֹדָה : וַיִּקְחוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
.Daghon apud eam statuerunt & ,Daghon domum eam introduxerunt &
וַיְבִאוּ אֹתוֹ בֵּית דָּגוֹן וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ אֵצֶל דָּגוֹן :
,suas facies ad cadens Daghon ecce & ,crastino à Asdodii manicarunt Et
3 וַיַּשְׁכִּימוּ אַשְׁדּוֹדִים מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה־דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו
restituerunt & ,Daghon ceperunt & :Domini arcæ facies ad terram in
אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ אֶת־דָּגוֹן וַיְשִׁבוּ
Daghon ecce & ,crastino à manè in manicarunt Et .suum locum in eum
אֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ : וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה־דָגוֹן 4
,Daghon caput & :Domini arcæ facies ad terram in suas facies in cadens
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְרֹאשׁ דָּגוֹן
Daghon tantùm :lumen ad abscissæ ejus manuum volæ duæ &
וּשְׁתֵּי יָדָיו כְּרֻתוֹת אֶל־הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן
omnes &,Daghon sacerdotes calcabunt non Ideo .eam super remanserat
נִשְׁאָר עָלָיו : עַל־כֵּן לֹא־יִדְרְכוּ כֹהֲנֵי דָגוֹן וְכֹל־ 5
ad usque ,Asdod in Daghon limen super Daghon domum ingredientes
הַבָּאִים בֵּית־דָּגוֹן עַל־מִפְתַּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד
,Asdodios in Domini manus est aggravata Et .hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה : וַתִּכְבַּד יַד־יְהוָה אֶל־הָאַשְׁדּוֹדִים 6
& ,Asdod locis altis in eos percussit & ,eos fecit desolare &
וַיְשֹׁמֵם וַיַּךְ אֹתָם בָּעֳפָלִים אֶת־אַשְׁדּוֹד וְאֶת־
Non:dixerunt & sic quòd Asdod viri viderunt Et .ejus terminos
גְּבוּלֶיהָ : וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־אַשְׁדּוֹד כִּי־כֵן וְאָמְרוּ לֹא־ 7
,nos super ej° man° est dura quia,nobiscum Israel Dei arca maneat
יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ
omnes collegerunt & ,Miseruntque .nostrum deum Daghon super &
וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ : וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ 8
Dei arcæ faciemus Quid :dixerunt & ;se ad Philistinorum satrapas
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן
circunduxerunt & :Israel Dei arca circumeat Gath:dixerunt & ?Israel
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת יִסֹּב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּסֹבּוּ אֶת
fuit & ,eam circunduxerunt postquam ,fuit Et .Israel Dei arcam
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי אַחֲרֵי ׀ הֲסֵבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי
viros percussit &,valde magna contritione civitatem in Domini manus
יַד־יְהוָה בָּעִיר מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת־אַנְשֵׁי
.alti loci eis cravit abscondit & :magnum ad usque & parvo à civitatis
הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיְשַׁתְּרוּ לָהֶם עֳפָלִים :

singulas civitates interfectionis magnæ nimis : & percutiebat viros uniuscujusque urbis,à parvo usque ad majorem,& computrescebant prominentes extales eorum. Inierúntque Gethæi consilium, & fecerunt sibi sedes pelliceas.

Versio VUL. LAT.

Nurus autē ejus,uxor Phinees, prægnans erat,vicináq; partui: & audito nuntio quòd capta esset arca Dei, & mortuꝰ esset socer suꝰ,& vir suꝰ, incurvavit se & peperit : irruerant enim in eam dolores subiti. In ipso autē momento mortis ejus,dixerunt ei quæ stabant circa eā; Ne timeas,quia filiū peperisti. Quæ non respondit eis,neq; animadvertit. Et vocavit puerum,Ichabod,dicens ;Translata est gloria de Israel,quia capta est arca Dei, & pro socero suo & pro viro suo: Et ait ; Translata est gloria ab Israel , eò quòd capta esset arca Dei.

CAP. V.

PHilisthiim autē tulerūt arcam Dei, & asportaverūt eam à Lapide adjutorii in Azotum.
Tulerúntq; Philisthiim arcam Dei, & intulerunt eam in templum Dagon,et statuerunt eam juxta Dagon. Cúmq; surrexissent diluculò Azotii alterâ die, ecce Dagon jacebat pronus in terra ante arcam Dñi: & tulerunt Dagon,& restituerunt eū in locū suum. Rursúmq; manè die alterâ consurgentes, invenerunt Dagon jacentē sup faciem suā in terra coram arca Dñi:caput autē Dagon,& duæ palmæ manuū ejus abscissæ erant sup limen. Porrò Dagon solꝰ truncꝰ remanserat in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon, & omnes qui ingrediuntur templū ejus,super limen Dagon in Azoto,usque in hodiernū diē.
Aggravata est autē manus Dñi super Azotios, & demolitꝰ est eos:et pcussit in secretiori parte natiū Azotum,& fines ejus. Et ebullierunt villæ & agri in medio regionis illius, & nati sunt mures,et facta est confusio mortis magnæ in civitate. Videntes autē viri Azotii hujuscemodi plagam,dixerunt ; Non maneat arca Dei Israel apud nos:quoniā dura est manꝰ ejus super nos,& super Dagon deū nostrū. Et mittentes congregaverunt omnes satrapas Philisthinorū ad se,et dixerūt; Quid faciemꝰ de arca Dei Israel? Respondérúntque Gethæi, Circumducatur arca Dei Israel. Et circumduxerunt arcā Dei Israel. Illis autē circumducentibus eam,fiebat manus Dñi per

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ νύμφη αὐτῆ γυνὴ Φινεὲς ζυνειληφυῖα τ τεκεῖν, κ) ἤκουσε τ ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τῦ θεῦ, κ) ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς κ) ὁ ἀνὴρ αὐτ, κ) ἔκλαυσε κ) ἔπεσεν, ὅτι ἐπεσράφησ ἐπ' αὐλὴν ὠδῖνες αὐτῆς· 20 Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. κ) εἶπον αὐτῆ αἱ γυναῖκες αἱ παρεσηκυῖαι αὐτῆ, Μὴ φοβῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. κ) οὐκ ἀπεκρίθη, κ) οὐκ 21 ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον (e) Οὐαὶ δαρχαβὼθ ὑπὲρ τ κιβωτῦ τῦ θεῦ, κ) ὑπὲρ τῦ πενθερῦ αὐτῆς, κ) ὑπὲρ 22 τῦ ἀνδρὸς (ζ) αὐτ. Καὶ εἶπαν, Ἀπῴκισαι δόξα Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τ κιβωτὸν (η) κυρίε.

Κεφ. ε'.

1 Καὶ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τ κιβωτὸν τῦ θεῦ, κ) εἰσήνεγκαν αὐτ ἐξ(α) Ἀβενεζὲρ εἰς Ἄ- 2 ζοτον. Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν(β) κυρίε, κ) εἰσήνεγκαν αὐτ εἰς οἶκον Δα- 3 γὼν, κ) παρέσησ αὐτὴν παρὰ Δαγών. Καὶ ὠρθρισ οἱ (γ) Ἀζώτιοι, κ) εἰσῆλθον εἰς οἶκον Δαγὼν· κ) (δ) ἰδοὺ, κ) ἰδοὺ Δαγὼν πεπω- κὼς ὀπὶ πρόσωπον (ε) αὐτῦ ἐνώπιον κιβωτῦ τῦ θεῦ. κ) ἤγειραν τ Δαγὼν, κ) καλέσησ (ζ) εἰς τ τόπον αὐτῦ. κ) ἐβαρύνθη χεὶρ κυρίε ὀπὶ τοὺ Ἀζωτίους, κ) ἐβασάνισεν αὐτὲς· κ) ἐπά- ταξεν αὐτὲς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τ Ἄζω- 4 τον κ) (η) τὰ ὅρια αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο ὄ- τε ὠρθρισ (θ) τοπρωΐ, κ) ἰδοὺ Δαγὼν πεπωκὼς ἐπὶ πρόσωπον (ι) αὐτῦ ἐνώπιον κιβωτῦ διαθήκης κυρίε. καὶ (κ) κεφαλὴ Δαγὼν κ) ἀμφότερα τὰ ἴχνη χειρῶν αὐτῦ ἀφηρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια ἀμε- φεῖ (λ) ἕκασοι, κ) ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῆς χερῶν αὐτῦ πεπωκόλες ἐπὶ τὸ πρόθυρον, 5 Πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη. Διὰ τῦτο ὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν, κ) πᾶς ὁ εἰσπορεύόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν, ἐπὶ (μ) βαθ- μὸν οἴκε Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τ ἡμέρας 6 ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνουσες ὑπερβαίνουσι. Καὶ (ν) ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίε (ξ) ἐπὶ Ἀζωτίους, κ) ἐπήγαγεν αὐτοῖς εἰς (ο) ἔδρας αὐτῶν, κ) ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ναῦς, κ) μέσον τ χώρας αὐτῆς ἀνεφύησ μύες. κ) ἐγένετο (π) σύγχυσις θανάσι μεγά- 7 λη ἐν τῇ πόλει. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτε ὅτι (ρ) ἔπως, κ) λέγεσιν, Ὅτι ὲ καθήσε(σ) κι- βωτὸς τ θεῦ Ἰσραὴλ μθ' ἡμῶν, ὅτι ζκληρὰ ἐπὶ ἡμᾶς κ) ἐπὶ Δαγὼν θεὸν 8 ἡμῶν. Καὶ ἀποστείλαισι κ) ζυνάγεσι (σ) τὰς σατράπας τ ἀλλοφύλων πρὸς αὐτὰς, κ) λέ- γεσιν, Τί (τ) ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τῦ θεῦ Ἰσ- ραὴλ; κ) λέγεσιν οἱ (υ) Γεθαῖοι, Μεταθέτω κιβωτὸς τῦ θεῦ πρὸς ἡμᾶς. κ) μετῆλθεν (φ) 9 κιβωτὸς τῦ θεῦ Ἰσραὴλ εἰς Γέθ. Καὶ ἐ- γένετο μ τὸ μετῆλθεν αὐτὴν, κ) γίνεται χεὶρ κυρίε (χ) τῇ πόλει, τάραχ & μέγας σφόδρα· κ) ἐπάταξε τὰς ἄνδρας τ πόλεως ἀπὸ μικρῦ (ψ) ἕως μεγάλε, κ) ἐπάταξεν αὐ- τὰς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν· κ) ἐπίησ οἱ (ω) Γεθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

MS.A. (ε) Οὐαιχαβὼθ· κ) εἶπαν ὑπὲρ τ (ζ) αὐτ, Ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ (η) κυρίε, κ) διὰ τὸ τεθνηκέναι τ πενθερὸν αὐτῆς κ) τ ἄν- δρα αὐτ. κ) εἶπεν, Ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήμφθη ἡ κιβωτὸς τῦ θεῦ. Κεφ. ε'. Ἴδαν, κ) (ε) αὐτὸς ἐπὶ τ γῆν ἐνώπιον (ζ) αὐτῆ εἰς τ (η) τὸ ὄριον αὐτῆς. (θ) τοπρωΐ τῇ ἐπαύριον, κ) (ι) αὐτὸς ἐπὶ τ *κῆν ἐνώπιον (κ) ἡ κεφαλὴ (λ) ἕκασον, κ) (μ) βαθμὸν τ *πλὴν ἡ ῥάχις *ζαζες οἱ κε Δαγὼν (ν) ἐβαρύνθη χεὶρ (ξ) ἐπ' Ἀζωτίους, (ο) τὰς ἕδρας, κ) (π) χύσις θανάτου (ρ) ἕπως, λέγεσιν, (σ) τὰς πάλας σαρδάπας (τ) ποιήσωμεν κιβωτῷ (υ) Γεθθαίοι, *Με οι Μετῆθεν * κειτὸς θεῦ Ἰσραὴλ πρὸς (φ) ἡ κειβωτὸς τῦ θεῦ εἰς Γεθθά. (χ) ἐν τῇ (ψ) κ) ἕως (ω) Γεθθαίοι

Et nurus ejus uxor Phinees cum concepisset ad pariendum; et audivit nuntiū, quia capta est arca Dei,et quia mortuꝰ est socer suꝰ, et vir suꝰ:et (n) ploravit,& peperit: quoniam irruerant in eam dolores sui. (o) Et in tempore suo moritur, et dicebant ei mulieres assistentes ei; Ne timeas,quoniam filium peperisti. Et non respondit, et non cogitavit cor ejꝰ. Et vocavit puerū, (p) Ubabarchaboth pro arca Dei,et pro socero suo, et pro viro suo.Et (q) dixerunt, Transmigravit gloria Israel, (r) in eo, quòd capta est arca Domini.

CAP. V.

ET alienigenæ ceperunt arcam Dei: et intulerunt illā ex Abenezer in Azotum. Et ceperunt alienigenæ arcā Domini,et intulerūt eam in domum Dagon: et collocaverunt illam juxta Dagon. Et manè vigilaverunt Azotii,& intraverunt in domum(a)Dagon;et viderunt: et ecce Dagon cecidit in faciem(b)suam ante arcā Dei. Et erexerūt Dagon,et statuerūt in locū suū.(c)Et gravata est manꝰ Dñi super Azotios, et cruciavit illos,et percussit illos in(d)sedib⁹ suis,Azotū, et regiones ejꝰ. Et factū est, cū manè vigilāssent;et ecce Dagon cecidisset in facie suā ante arcā Domini: et caput Dagon, et (e)ambo vestigia manuū ejꝰ abscissa super anteriora Amaphath singuli,et ambo articuli manuū ejꝰ cecidissent in limen. Tantummodò truncus Dagon remansisset. Propter hoc non incedunt sacerdotes Dagon,& omnis intrans in domum Dagon, super limen domꝰ Dagon in Azoto usq; in die hanc : quoniam transcendentes transcendunt. Et (f) gravata est manꝰ Domini super Azotū: et induxit eis, & effervbuit eos in navibus, & medio regionis ejus expullulārunt mures. Et facta est confusio mortis magnæ in civitate. Et viderunt viri Azotii, (g) quomā sic:& dicunt; Quoniam non sedebit arca Dei Israel nobiscum: quoniā dura est manꝰ illius super nos, et super Dagon deum nostrum. Et mittunt, & congregant (h) satrapas alienigenarum ad se,et dicunt; Quid faciemus arcæ Dei Israel? Et dicunt Gethæi, Transeat arca Dei ad nos, Et transiit arca Dei Israel in Gath. Et factum est, postquàm ipsa transiit; & sit manꝰ Domini (i) civitati, turbatio magna valde: et percussit viros civitatis à parvo usq; ad magnum, & percussit eos in sedibus eorum. Et fecerunt sibi Gethæi(k)sedes.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וְכַלָּתֵיהּ אִתַּת פִּינְחָס מְעַדְיָא לְמֵילַד וּשְׁמַעַת שְׁמוּעְתָּא דְּאִשְׁתְּבִי אֲרוֹנָא דְיָי וּדְמִית
20 חֲמוּהָא וּדְאִתְקְטַל בַּעֲלָהּ וְכַרַעַת וִילִידַת אֲרֵי בְּיַעֲתוּהָא חֲבָלָא : וּכְעִדָּן מוֹתָהּ וּמַלִּילָא
נְשַׁיָּא דְקָיְמָן עֲלַוָּהִי לָא תְּרַחֲלִין אֲרֵי בַּר דְּכַר יְלִידַתְּ וְלָא אֲתִיבַת וְלָא שַׁוִּיאַת עַל לִבָּהּ :
21 וּקְרַת לְרַבְיָא אִיכָּבוּד לְמֵימַר גְּלָה יְקָרָא מִישְׂרָאֵל דְּאִשְׁתְּבִי אֲרוֹנָא דְיָי וּדְמִית חֲמוּהָא
22 וּדְאִתְקְטַל בַּעֲלָהּ : וַאֲמַרַת גְּלָא יְקָרָא מִישְׂרָאֵל אֲרֵי אִשְׁתְּבִי אֲרוֹנָא דַיְיָ :

ה

1 וּפְלִשְׁתָּאֵי שְׁבוּ יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְאַיְתוּהִי מֵאֶבֶן סַעְדָא לְאַשְׁדּוֹד : וְנָסִיבוּ פְלִשְׁתָּאֵי יַת
2 אֲרוֹנָא דַיְיָ וְאָעִיל וְיָתִיהּ לְבֵית דְּגוֹן וְאַקִימוּ יְתִיהּ בְּסִטַר דְּגוֹן : וְאַקְדִּימוּ אֱנָשֵׁי אַשְׁדּוֹד
3 בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וְהָא דְגוֹן רְמֵי עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ וְנָסִיבוּ יַת דְּגוֹן
4 וְאָתְיִבוּ יְתִיהּ לְאַתְרֵיהּ : וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וְהָא דְגוֹן רְמֵי עַל אַפּוֹהִי עַל
אַרְעָא קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ וְרֵישׁ דְּגוֹן וְתַרְתֵּין פַּסְיָ יְדוֹהִי קְצִיצָן מַחְתָּא עַל סְקוֹפְיָתָא לְחוֹר
5 גּוּפֵיהּ אִשְׁתְּאַר עֲלוֹהִי : עַל כֵּן לָא דָרְכִין כּוּמְרֵי דְגוֹן וְכָל דְּעַלִּין לְבֵית דְּגוֹן עַל סְקוֹפְתָּא
6 דְּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד יוֹמָא הָדֵין : וְתַקִּיפַת מַחְתָּא דַיְיָ עַל אֵינָשׁ אַשְׁדּוֹד וְאַצְדִּנוֹן וְאַלְקִי
7 יַתְהוֹן בִּטְחוֹרִין יַת אַשְׁדּוֹד וְיַת תְּחוּמָהָא : וַחֲזוֹ אֱנָשֵׁי אַשְׁדּוֹד אֲרֵי שַׁוְיָא עֲלֵיהוֹן
מַחְתָּא וְאָמְרִין לָא יִשְׁרֵי אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עִמָּנָא אֲרֵי תַקִּיפַת מַחְתֵּיהּ עֲלָנָא וְעַל דְּגוֹן
8 טָעוּתָנָא : וְשַׁלְחוּ וְכַנְשׁוּ יַת כָּל טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי לְוָתְהוֹן וַאֲמָרוּ מַה נַעֲבִיד לַאֲרוֹן
אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַרוּ לְנַת יִסְתַּחַר אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְאִסְתַּחַרוּ יַת אֲרוֹן אֱלָהָא
דְיִשְׂרָאֵל : וַהֲוָה בָּתַר דְּאִסְתַּחַרוּ יְתִיהּ וַהֲוָת מַחְתָּא דְיָי בְּקִרְתָּא שְׁגִישָׁא רַבָּא לַחֲדָא וּמְחָא
יַת אֱנָשֵׁי קִרְתָּא מִזְּעֵרָא וְעַד רַבָּא וּלְקוֹ לְהוֹן בִּטְחוֹרִין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nurus ejꝰ uxor Pinhhazz prægnans ad pariendū, & audivit auditionem 19
quòd capta est arca Dñi,& quòd mortuꝰ est socer suꝰ,& quòd occisus est
maritꝰ ejus; & curvata est & peperit,quoniā concrepuerunt eam dolores
ejus. Et in tempore mortis ejus & locutæ sunt mulieres quæ stantes super 20
eam:Ne timueris,nam filium masculum peperisti: & non respondit,& non
posuit super cor suū. Et vocavit puerum Aichabod,dicendo:Migravit glo- 21
ria ex Israel,quòd capta est arca Dñi,& quòd mortuꝰ est socer ejꝰ,& quòd
occisus fuit maritꝰ ejus. Et dixit:Migravit gloria ex Israel,quoniam capta 22
fuit arca Dñi.

CAP. V.

ET Philisthæi ceperunt arcam Dñi,& adduxerunt eam à Petra auxilii ad 1
Asdod. Et tulerunt Philistæi arcam Dñi, & ascendere fecerunt eam ad 2
ædem Dagon,et statuerunt eam in latere Dagon. Et anticipaverunt homi- 3
nes Asdod in die qui post illum,et ecce Dagon projectꝰ super faciem suam
super terram ante arcam Dñi, et tulerunt Dagon et retulerunt illum ad
locum suum. Et anticipaverunt in aurora in die qui post illum, et ecce 4
Dagon projectꝰ super faciem suam super terram ante arcam Dñi, et caput
Dagon et duæ extremitates manuum ejus truncatæ percussæ sup limen:so-
lum corpꝰ ejus relictū fuit super se:Propterea non gradientes sacrificuli 5
Dagon,et omnes *qui* intrantes ad ædem Dagon super limen Dagon in As-
dod usq; ad diem hunc. Et fortificata est percussio Dñi super hominem 6
Asdod,et vastavit eos:et percussit eos in cōstrictionibꝰ,Asdod et terminū
ejus. Et viderunt homines Asdod quòd posita super eos percussio,et dixe- 7
runt:Non habitabit arca Dñi Dei Israel nobiscum,quoniam fortificata est
percussio ejus super nos et super Dagon Errorem nostrum. Et miserunt 8
et congregaverunt omnes tyrannos Philisthæorum ad se,et dixerunt: Quid
faciemus arcæ Dei Israel? et dixerunt ad Gath : Circumferatur arca Dei
Israel; et circumtulerunt arcam Dei Israel. Et fuit postquam circumtu- 9
lerunt eā,et fuit percussio Dñi in urbe,conturbatio magna valdè;et per-
cussit viros urbis à parvo et usq; magnū,et percussit eos in constrictionibꝰ.

UMI

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܟܠܬ ܟܠܬܗ ܐܢܬܬܗ ܦܝܢܚܣ ܕܚܒܠܬ ܘܩܪܒ ܝܠܕܬ ܘܫܡܥܬ ܐܪܬ ܐܬܬ ܐܠܗ ܐܝܫ ܘܐܬ ܚܡܘܗ ܘܐܬ ܒܥܠܗ ܘܟܪܥܬ ܘܝܠܕܬ ܐܪ

שמואל א: ו

eram venire ut ,fuit & : Hecron Dei arcam miserunt Et
10 וַיִּשְׁלְחוּ אֵת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן
Circũduxerunt : dicendo ,Hecronitæ exclamaverũt & :Hecron Dei
הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ
.meum populum &,me *interficiendũ ad* ,Israel Dei arcam me ad
אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהָמִיתֵנִי וְאֶת־עַמִּי:
:dixerũtque ,Philistinorũ ſatrapas omnes congregaverũt & ,Miſeruntque
11 וַיְשַׁלְּחוּ וַיֶּאֱסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
non & ,ſuũ locũ in revertatur & ,Iſrael Dei arcam Dimittite
שַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב לִמְקוֹמוֹ וְלֹא־
omni in mortis contritio erat quia :meũ populũ & ,me interficiat
יָמִית אֹתִי וְאֶת־עַמִּי כִּי־הָיְתָה מְהוּמַת־מָוֶת בְּכָל־
qui viri Et .ibi Dei manus valde erat gravis ; civitate
הָעִיר כְּבֵדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם: 12 וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
.cœlos urbis clamor aſcẽditq; *:loci altis in* ſũt pcuſſi,fuerãt mortui nõ
לֹא־מֵתוּ הֻכּוּ בַּעֲפָלִים וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיִם:

CAP. VI.

.menſibus ſeptem Philiſtinorum agro in Domini arca fuit Et
1 וַיְהִי אֲרוֹן־יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה חֳדָשִׁים:
Quid : dicendo ,divinos *ad* & ,ſacerdotes *ad* Philiſtini Vocaveruntque
2 וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה־
eam dimittamus quo in ,*noſ ſcire facite* ? Domini arcæ faciemus
נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִיעֻנוּ בַּמֶּה נְשַׁלְּחֶנּוּ
, Iſrael Dei arcam *dimittentes* Si : dixerũt Et .ſuũ locũ in
לִמְקוֹמוֹ: 3 וַיֹּאמְרוּ אִם־מְשַׁלְּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:culpatorium ei reſtituetis reſtituendo ſed ; vacuam eam dimittatis ne
אַל־תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי־הָשֵׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם
.vobis à ejus manus receſſerit non cur,vobis erit notum &,curabimini tunc
אָז תֵּרָפְאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא־תָסוּר יָדוֹ מִכֶּם:
numerum :dixerunt & ? ei reſtituemus *quod* ,*culpatorium Quod* :dixerunt Et
4 וַיֹּאמְרוּ מַה הָאָשָׁם אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר
quia ;aurei mures quinque & ,*aureæ mariſcæ* quinque ,Philiſtinorũ *ſatraparũ*
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עֳפָלֵי זָהָב וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי זָהָב כִּי־
imagines Facietiſque .veſtris *ſatrapis* & ,illis omnibus una plaga
מַגֵּפָה אַחַת לְכֻלָּם וְלִסְרְנֵיכֶם: 5 וַעֲשִׂיתֶם צַלְמֵי
; terram *corrumpentium* ,veſtrorũ muriũ imagines & ,*veſtrarũ mariſcarũ*
עָפְלֵיכֶם וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכֶם הַמַּשְׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ
ſuam manum faciet leviorẽ fortè ſi ,gloriam Iſrael Deo dabitiſque
וְנִתַּתֶּם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל אֶת־יָדוֹ
quid ut Et .veſtra terra *deſuper* & ,veſtris diis *deſuper* & ,vobis *deſuper*
מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אַרְצְכֶם: 6 וְלָמָּה
Parhoh & ,Ægyptii aggravaverũt quemadmodũ veſtrum cor *aggravabitis*
תְכַבְּדוּ אֶת־לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ מִצְרַיִם וּפַרְעֹה
? abierũt &,eos dimiſerũt &,eos in *illuſit* quando nonne ?ſuum cor
אֶת־לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ:
vaccas duas & ,unum novum plauſtrum facite & ,*capite* nunc Et
7 וְעַתָּה קְחוּ וַעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה אַחַת וּשְׁתֵּי פָרוֹת
vaccas *ligabitis* & : jugum *eas ſuper aſcendit non quas* ,lactantes
עָלוֹת אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עֲלֵיהֶם עֹל וְאִסַּרְתֶּם אֶת־הַפָּרוֹת
capietis Et .domum ad *eas* poſt *à* ,earum filios *reducetis* & ,plauſtro in
בָּעֲגָלָה וַהֲשֵׁבֹתֶם בְּנֵיהֶם מֵאַחֲרֵיהֶם הַבַּיְתָה: 8 וּלְקַחְתֶּם
vaſa & : plauſtro in eam *dabitis* & ,Domini arcam
אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְנִתַּתֶּם אֹתוֹ אֶל־הָעֲגָלָה וְאֶת־כְּלֵי
; ejus latere à capſa in ponetis ,*culpatorium* ei reddidiſtis quæ ,aurea
הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשִׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בַּאֲרַגָּז מִצִּדּוֹ
ſui confinii viam ſi ,*aſpicietis* Et .vadat & ; eam *dimittetis* &
וְשַׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלַךְ: 9 וּרְאִיתֶם אִם־דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ
grande malum nobis fecit ipſa ; Bethſemes aſcendat
יַעֲלֶה בֵּית שֶׁמֶשׁ הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה
acc dens ;nos in tetigit ejus manus non quòd ſciemus & ,*non ſi* & : hoc
הַזֹּאת וְאִם־לֹא וְיָדַעְנוּ כִּי לֹא יָדוֹ נָגְעָה בָּנוּ מִקָּרֶה
.nobis fuit *ipſum*
הָיְתָה לָנוּ:

Verſio VUL. LAT.

10 Miſerunt ergò arcã Dei in Accaron. Cúmque veniſſet arca Dei in Accaron,exclamaverũt Accaronitæ , dicentes ; Adduxerunt ad nos arcã Dei Iſrael, ut interficiat nos & populũ noſtrũ. Miſerunt itaque 11 & congregaverunt omnes ſatrapas Philiſthinorum: qui dixerunt ; Dimittite arcã Dei Iſrael,& revertatur in locũ ſuũ, & non interficiat nos cũ populo noſtro. Fiebat enim pavor mortis in ſingulis urbibus, 12 & graviſſima valdè manꝰ Dei. Viri quoque , qui mortui non fuerant, percutiebantur in ſecretiori parte natiũ : & aſcendebat ululatus uniuſcujuſque civitatis in cœlum.

CAP. VI.

1 Fuit ergò arca Dñi in regione Philiſthinorum ſeptẽ menſibꝰ. Et vocaverunt Philiſthiim ſacerdotes & divinos, dicentes, Quid faciemꝰ de arca Domini ? indicate nobis quomodò remittamus eã in locum 3 ſuum. Qui dixerunt ; Si remittitis arcã Dei Iſrael, nolite dimittere eam vacuã, ſed ꝙ debetis, reddite ei pro peccato, & tunc curabimini : & ſcietis quarè non recedat manꝰ ejus à 4 vobis. Qui dixerunt, Quid eſt quod pro delicto reddere debeamꝰ ei ? Reſponderúntq; 5 illi; Juxta numerum provinciarum Philiſthinorum, quinq; anos aureos facietis,& quinq; mures aureos : quia plaga una fuit omnibꝰ vobis, & ſatrapis veſtris. Facietiſq; ſimilitudines anorum veſtrorum, et ſimilitudines murium, qui demoliti ſunt terrã: et dabitis Deo Iſrael gloriam; ſi fortè relevet manũ ſuam à vobis, et à diis veſtris, et à terra veſtra. Quarè 6 aggravatis corda veſtra, ſicut aggravavit Ægyptus,et Pharao cor ſuum ? nónne poſtquàm percuſſus eſt, tunc dimiſit eos, 7 et abierunt ? Nunc ergò arripite et facite plauſtrum novũ unũ :et duas vaccas fœtas,quibus non eſt impoſitum jugum, jungite in plauſtro;et recludite 8 vitulos earum domi. Tolletíſq; arcam Dñi , et ponetis in plauſtro;et vaſa aurea, quæ exolviſtis ei pro delicto, ponetis in capſellam ad latus ejus : et 9 dimittite eam ut vadat. Et aſpicietis:et ſi quidé per viam finium ſuorum aſcenderit contra Bethſames, ipſe fecit nobis hoc malum grande : ſin autẽ minimè ; ſciemus quia nequaquàm manus ejus tetigit nos, ſed caſu accidit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἐξαποστείλωσι ⸗ κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐγένηθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησε οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες, Τί ἀπεστρέψατε ⸗ κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ (β) Ισραὴλ πρὸς ἡμᾶς διαπαῖξαι ἡμᾶς καὶ ⸗ λαὸν ἡμῶν; Καὶ (γ) ἐξαποστείλωσι καὶ συνάγωσι τοὺς σατράπας ⸗ ἀλλοφύλων, καὶ (δ) εἶπον, Ἐξαποστείλατε ⸗ κιβωτὸν ⸗ Θεοῦ Ισραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ διαπαίξῃ ἡμᾶς καὶ ⸗ λαὸν ἡμῶν. Ὅτι ἐγένηθη (ε) σύγχυσις ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα ⸗φόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς (ζ) Θεοῦ Ισραὴλ ἐκεῖ. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας. καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ ⸗ πόλεως εἰς ⸗ οὐρανόν.

MS. A. (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐβόησε (β) Ἰσραὴλ διαπαῖξαι ἡμᾶς (γ) ἀποστείλωσιν (δ) εἶπαν, (ε) σύγχισις διανάτου ἐν (ζ) Θεοῦ ἐκεῖ.

KEΦ. ς'.

1 Καὶ ἦν ἡ (α) κιβωτὸς ἐν ἀγρῷ ⸗ ἀλλοφύλων 2 ἑπτὰ μῆνας, καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτ῀ μύας. Καὶ καλοῦσιν Ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτ῀, λέγοντες, Τί ποιήσομεν ⸗ κιβωτῷ (β) κυρίου; γνωρίσατε (γ) ἡμῖν ἐν τίνι ἀποστελοῦμεν αὐτὴν εἰς ⸗ τόπον 3 αὐτῆς. Καὶ (δ) εἶπαν, Εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς ⸗ κιβωτὸν διαθήκης κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, μὴ δὴ (ε) ἐξαποστείλητε αὐτ῀ κενὴν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀποδοτ῀ αὐτῇ ⸗ βασάνῳ, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεσθε ὑμῖν. μὴ οὐκ (ζ) ἀποστῇ ⸗ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν; Καὶ λέγουσι, Τί τὸ 4 ⸗ βασάνῳ ἀποδώσομεν αὐτῇ; καὶ εἶπαν, Κατὰ ἀριθμὸν ⸗ σατραπῶν ⸗ ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας (η) χρυσᾶς, ὅτι πλαῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ (θ) λαῷ, καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα ⸗ μυῶν ὑμῶν ⸗ διαφθειρόντων ⸗ γῆν. καὶ δώσετε τῷ κυρίῳ δόξαν, ὅπως (ι) κουφίσῃ ⸗ χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἀπὸ ⸗ Θεῶν 6 ὑμῶν, καὶ ἀπὸ ⸗ γῆς ὑμῶν. Καὶ ἵνατί βαρύνετ῀ τὰς καρδίας ὑμῶν, (κ) ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ ⸗ καρδίαν αὐτ῀; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, (λ) ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον; 7 Καὶ νῦν λάβετ῀ καὶ ποιήσατ῀ ἅμαξαν (μ) καινὴν, καὶ δύο βόας θηλοτόκους ἀνὰ ⸗ τέκνων καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ (ν) τέκνα ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον. 8 Καὶ λήψεσθε ⸗ (ξ) κιβωτὸν, καὶ θήσετε αὐτ῀ ἐπὶ ⸗ ἅμαξαν, καὶ τὰ ζκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε (ο) αὐτῇ ⸗ βασάνῳ, (π) καὶ θήσετ῀ ἐν θήκῃ βερσεχθὰν ἐκ μέρους αὐτ῀· καὶ (ρ) ἐξαποστελεῖτε αὐτ῀, καὶ ἀπελάσατε αὐτ῀, καὶ ἀπελάσατε, καὶ ὄψεσθε, εἰ ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσει (σ) μὴ Βεθσαμὺς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν ⸗ κακίαν ⸗ μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐ χεὶρ αὐτοῦ ἥψατο ἡμῶν, ἀλλὰ συμπτωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν. 9 Et emittunt arcam Dei in Aſcalonẽ. Et factum eſt, ut intraret arca Dei in (l) Aſcalonem; & clamaverunt Aſcalonitæ, dicentes: Quid converſi eſtis arcam Dei Iſrael ad nos, ad mortificandum nos, & populum noſtrum? Et mittunt, & congregant ſatrapas alienigenarum,& dixerunt; Emittite arcam Dei Iſrael,& (m) reſideat in loco ſuo : & non mortidabit nos, & populum noſtrum: Quia facta eſt confuſio in civitate tota, gravis valdè,ut intravit arca Dei Iſrael (n)illuc. Et qui vivebant, & non ſunt mortui;(o)percuſſi ſunt in ſedib⁹. Et aſcendit clamor civitatis ad cœlum.

MS. A. (α) κιβωτὸς κυρίου ἐν (β) τῷ κυρίῳ; (γ) ἡμῖν καὶ ἐν (δ) εἶπον, (ε) ἀποστείλητ῀ (ζ) ὀποσῆ χεῖρ (η) χρυσᾶς, καὶ πέντε μῦας χρυσοῦς, ὅτι (θ) λαῷ, καὶ ποιήσεται ὁμοίωμα ⸗ ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα ⸗ μυῶν ὑμῶν (ι) κουφίσει (κ) ὡς ἐβαρύνθη Αἴγυπτ῀ (λ) ἐξαπίσειλεν (μ) καινὴν μίαν, καὶ (ν) τέκνα ὄπισθεν (ξ) κιβωτὸν κυρίου, καὶ (ο) αὐτὰ (π) καὶ ου θήσεται ἐν θήκῃ ἀργὸς ἐκ μέρους (ρ) ἐξαποστείλατε αὐτ῀, καὶ ἀπῆγυσεν, Καὶ ὄψεσθαι, εἰ εἰς ὁδὸν (σ) καὶ χτ῀ Βεθθαμὺς,

CAP. VI.

1 Et fuit arca in agro alienigenarum ſeptem menſes : & efferbuit terra eorum mures. Et alie- 2 nigenæ vocant ſacerdotes,& vates,& incantatores ſuos, dicentes ; Quid facimus arcæ Domini? Notum facite nobis, in quo mittemus eam ad locum ſuum. Et 3 dixerunt; Si dimittitis vos aream teſtamenti Domini Dei Iſrael,nè dimittatis eam inanem : ſed reddentes reddite ei (a) pro cruciatu : & tunc curabimini ; & depropitiabitur vobis. Nunquid non recedet(b)manus ejus à vobis? Et 4 dicunt , Quid eſt quod pro cruciatu reddemus ei? & dixerunt, Juxta numerum (c) ſatraparum 5 alienigenarum quinq; ſedes aureas: quoniam delictum in vobis, & principibus veſtris,et populo: & (d)mures aureos ſimilitudinẽ murium veſtrorum corrumpentium terram. Et dabitis Domino gloriam ; ut allevet manum ſuam à vobis, & à diis veſtris, & à terra veſtra. Et ut quid aggrava- 6 tis corda veſtra ; ſicut aggravavit Ægyptus, & Pharao cor ſuum? Nónne quando illuſit eis,dimiſerunt cos,et abierunt? Et nunc 7 ſumite, & facite plauſtrum novũ , & duas vaccas primò cnixas (e)ſine filiis: & jungite vaccas in plauſtro: & abducite filios à poſt eas in domum. Et ſumetis 8 arcam,& ponetis eã ſuper plauſtrum: & vaſa aurea reddetis ei pro cruciatu; & ponetis in(f)capſula Berſecbitham,(g)à parte ejꝰ. Et dimittetis eam, (h)& expelletis eam,et abibitis:Et videbitis; 9 Si viam finium ſuorum ibit (i) poſt Bethſamys, ipſe fecit nobis malum magnum hoc.Et ſi non,& cognoſcemus, quia non manus ejus tetigit nos : ſed accidens hoc evenit nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וְשַׁלְּחוּ יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ לְעֶקְרוֹן וַהֲוָה כְּמֵיתֵי אֲרוֹנָא דַיְיָ לְעֶקְרוֹן וְיִעִיקוּ עֶקְרוֹנָאֵי לְמֵימַר
11 אַסְחַרוּ לְוָתָנָא יַת אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְקַטָּלוּתָנָא וְיַת עַמָּנָא: וּשְׁלַחוּ וּכְנִשׁוּ יַת כָּל
טוֹרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמָרוּ שַׁלְּחוּ יַת אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְיתוּב לְאַתְרֵיהּ וְלָא יְקַטֵּל יָתִי
וְיַת עַמִּי אֲרֵי הֲוָת שְׁגִושׁ קְטָלָא בְּכָל קִרְתָּא תְּקִיפַת לַחֲדָא מַחֲתָא דַיְיָ תַּמָּן: 12 וּגְבַרַיָּא דִי
לָא מִיתוּ לְקוּ בִּטְחוֹרִין וּסְלִיקַת צְוָחַת קִרְתָּא לְצִית שְׁמַיָּא:

ו

1 וַהֲוָת אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּקִרְוֵי פְלִשְׁתָּאֵי שַׁבְעָא יַרְחִין: וּקְרוֹ פְלִשְׁתָּאֵי לְכוֹמְרַיָּא וּלְקָסְמַיָּא לְמֵימַר
2 מָה נַעֲבִיד לַאֲרוֹנָא דַיְיָ הוֹדִיעוּנָנָא בְּמָה נְשַׁלְּחִנֵּיהּ לְאַתְרֵיהּ: וַאֲמָרוּ אִם אַתּוּן מְשַׁלְּחִין
3 יַת אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לָא תְּשַׁלְּחוּן יָתֵיהּ רֵיקָן אֱלָהֵין אַתְבָא תְּתִיבוּן קֳדָמוֹהִי קָרְבָּן
אֲשְׁמָא בְּכֵן תִּתְסוֹן וְיִתְרַוַח לְכוֹן לְמָא לָא תְנוּחַ מַחֲתֵיהּ מִנְּכוֹן: וַאֲמָרוּ מָה קוּרְבָּן אֲשְׁמָא
4 דְּנַתִּיב קֳדָמוֹהִי וַאֲמָרוּ מְנִין טוֹרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי חַמְשָׁא טְחוֹרֵי דַהֲבָא וְחַמְשָׁא עַכְבְּרֵי דַהֲבָא
אֲרֵי מַחֲתָא חֲדָא שַׁוְיָא לְכוּלְכוֹן וּלְטוֹרְנֵיכוֹן: וְתַעְבְּדוּן צַלְמֵי טְחוֹרֵיכוֹן וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכוֹן
5 דְּמַחְבְּלִין יַת אַרְעָא וְתִתְּנוּן קָדָם אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יְקָרָא מָאִים תְּנוּחַ מַחֲתֵיהּ מִנְּכוֹן וּמִן
טַעֲוָתְכוֹן וּמִן אַרְעָכוֹן: וּלְמָה תְיַקְּרוּן יַת לִבְּכוֹן כְּמָה דְיַקְּרוּ מִצְרָאֵי וּפַרְעֹה יַת לִבְּהוֹן
6 הֲלָא כַּד אִתְפְּרַע מִנְּהוֹן וּבְחַר כֵּן שַׁלְּחִנּוּן וַאֲזָלוּ: וּכְעַן סַבּוּ וַעֲבִידוּ עֲגָלְתָא חַדְתָּא חֲדָא
וְתַרְתֵּין תּוֹרִין מֵנִקָן דִּי לָא נְגָדָא בְּנִיר וְתֵיסְרוּן יַת תּוֹרְתָא בַּעֲגָלְתָא וְתְתִיבוּן בְּנֵיהֶן
8 מִבָּתְרֵיהֶן לְגָוֵי: וְתִסְּבוּן יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְתִתְּנוּן יָתֵיהּ בַּעֲגָלְתָא וְיַת מָנֵי דַהֲבָא דְאַתֵּיבְתּוּן
9 קֳדָמוֹהִי קָרְבָּן אֲשְׁמָא תְּשַׁוּוּן בְּתִיבוּתָא מִסְטַרֵיהּ וְתְשַׁלְּחוּנֵיהּ וְיֵהֵךְ: וְתֶחֱזוֹן אִם בְּאוֹרַח
תְּחוֹמֵיהּ יִסַּק לְבֵית שֶׁמֶשׁ מִן קֳדָמוֹהִי אִתְעֲבִידַת לָנָא יַת בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדָא וְאִם לָא
וְנִדַּע אֲרֵי לָא מַחֲתֵיהּ קְרִיבַת בָּנָא עֲיָרוּעָא הוּא דַהֲוָה לָנָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et miſerunt arcã Dñi in Gheqron: & fuit,cùm veniſſet arca Dñi in Gheqron,& clamaverunt Gheqronæi,dicendo: Circuntulerunt ad nos arcã Dei Iſrael ad occidendũ nos & populũ noſtrũ. Et miſerunt & congregaverũt omnes tyrannos Peliſthæorũ,et dixerunt: Mittite arcã Dei Iſrael,et redibit ad locũ ſuũ,& non occidet me & populũ meum: quoniã fuit conturbatio occiſionis in omni urbe;fortis nimis percuſſio Dñi ibi. Et viri qui non mortui ſunt,percuſſi ſunt in conſtrictionibꝰ : & aſcendit clamor civitatis ad latus cœlorum.

CAP. VI.

Et fuit arca Dñi in urbibꝰ Peliſthæorũ ſeptem menſibꝰ. Et vocaverunt Peliſthæi ſacrificulos & divinatores , dicendo : Quid faciemus arcæ Dñi? docete nos quemadmodũ mittemꝰ eam ad locum ſuum. Et dixerunt: Si vos mittentes arcã Dei Iſrael, non mittetis eam vacuã : Sed reddendo reddetis ante ipſã oblationẽ expiationis: Ita ſanabimini & refrigeriũ erit vobis: ad quid non quieſcet percuſſio ejꝰ à vobis? Et dixerunt : Quæ oblatio expiationis quã reddemꝰ ante eã? & dixerunt: [juxta] numerum tyrannorũ Peliſthæorũ quinq; mariſcæ auri,& quinq; mures auri; quoniã percuſſio una poſita omnibꝰ vobis & tyrannis veſtris. Et facietis figuras mariſcarũ veſtrarũ & figuras muriũ veſtrorum qui percutientes terram; & dabitis ante Deũ Iſrael gloriã: fortaſſe quieſcet percuſſio ejꝰ à vobis; & ab erroribus veſtris , & à terrâ veſtrâ. Et ad quid gravabitis corda veſtra quemadmodum aggravaverunt Miſzræi & Pargho cor ſuum? an non ſic ultus eſt ex eis, et poſtea dimiſerunt eos,et abierunt ? Et nunc accipite et facite plauſtrum novum unum, et duas boves lactanteis quæ non ductæ ſunt in jugo : et ligabitis boves in plauſtro, et reducetis filios earum de-poſt eas intrò. Et accipietis arcam Dñi, et dabitis eam in plauſtro ; et vaſa auri , quæ reddetis ante eam oblationem expiationis, ponetis in capſa in latere ejus, et mittetis eam, et ibit. Et proſpicietis ſi in viâ termini ſui aſcendit ad Beth-ſemes, ab-ante eum factum eſt nobis malum magnum hoc : et ſi non , et ſciemus quod non percuſſio ejus acceſſit nobis : caſus ipſe qui fuit nobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

11 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

12 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

1 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

3 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

4 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

5 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

6 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

7 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

8 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

9 ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܐܪܘܢ ܘܐܬܟܢܫ ܐܪܘܢ ܟܠ ܡܚܢܐ

Quapropter miserunt arcam Dei ad Açron, & ululaverunt Acronæi, ac dixerunt, Remiserunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat nos & populum nostrum. Et mittentes congregaverunt omnes tyrannos Philistæorum: qui dixerunt, Mittite arcam Dei Israelis, & revertatur in locum suum, ne interficiat nos & populũ nostrum. Erat enim tumult⁹ stragis in tota civitate, & vehementer invaluerat ibi man⁹ Dei: Et homines qui non moriebantur, multati sunt in podicib⁹ suis, ita ut ascenderet clamor civitatis ad cœlum usque.

CAP. VI.

1 IGitur mansit arca Dñi in agro Philistæorum septé mensib⁹. Et vocantes Philistæi 2 sacerdotes ac tyrannos, dixerunt; Quid faciemus arcæ Dñi? indicate nobis quâ ratione remittem⁹ eam in locum suum. Respondent, 3 runt, Si remittatis arcam Dñi Dei Israelis, ne remittite eam vacuã, sed omnino afferte illi munera, ac tunc sanabimini: et patescet vobis quã ob rem non recedat man⁹ Dñi à vobis. Qui dixerunt, Qualia munera afferem⁹ ei? 4 Responderunt, Pro numero tyrannorum Philistæorum quinq; podices aureos, & quinq; mures aureos: quandoquidé plaga eadé est vobis & tyrannis vestris. Facietis igitur i- 5 magines anorum vestrorũ, & imagines murium vestrorum qui terrã vastant, & offeretis Deo Israelis honoré: fortè transferet manum suã à vobis, à deo vestro, & à terra vestra. Et ne induretis cor vestrum, quemadmodum 6 induraverunt Ægyptij & Pharaon cor suum, & quemadmodum illuserunt eis, nec dimiserunt eos; tamen abierunt. Igitur sumentes 7 facite plaustrum unum novum, et duas vaccas lactantes quib⁹ jugum non est impositum: et vaccas alligate plaustro, et fœt⁹ earum domum remittite, ne sequantur eas. Deinde su- 8 mentes arcã Dñi imponite plaustro; et vasa aurea quæ attulistis ei munera, ponite in sporta ad latus ej⁹, et dimittite eam ut abeat. Et considerate, si per viam termini ascen- 9 dentis ad Beth-Semes abeat, Domin⁹ quidem affecit nos malo hoc ingenti: sin minùs, sciemus haud manum ejus tetigisse nos, sed casu nobis accidisse.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وَأَرْسَلُوا تَابُوتَ اللهِ إِسْرَائِيلَ إِلَى عَقْرُونَ. وَلَمَّا أَتَى تَابُوتُ اللهِ إِسْرَائِيلَ إِلَى عَقْرُونَ وَقَالُوا. أَتَوْنَا بِتَابُوتِ اللهِ إِسْرَائِيلَ لِيُقْتِلَنَا

11 وَيُهْلِكَ سِعْبَنَا * وَأَرْسَلُوا وَجَمَعُوا رُؤَسَاءَ أَهْلِ فَلَسْطِينَ كُلَّهُمْ. وَقَالُوا أَرْسِلُوا تَابُوتَ اللهِ إِسْرَائِيلَ. وَرُدُّوهَا

إِلَى مَوْضِعِهَا. لِئَلَّا يَقْتُلَنَا وَيُهْلِكَ سِعْبَنَا لِأَنَّ الْمَوْتَ فَسَا فِي الْقَرْيَةِ كُلِّهَا. وَاشْتَدَّ عَلَيْهِمْ غَضَبُ اللهِ

12 جِدًّا * وَالَّذِينَ لَمْ يَمُوتُوا مِنْهُمْ أَحْدَهُمُ الرَّجِيرُ. وَارْتَفَعَ صُوَارُ الْقَرْيَةِ إِلَى السَّمَاءِ *

1 * الْفَصْلُ السَّادِسُ * وَمَكَثَ تَابُوتُ الرَّبِّ فِي حَرْبِ أَهْلِ فَلَسْطِينَ سَبْعَةَ أَشْهُرٍ * وَدَعَا أَهْلُ

2 فَلَسْطِينَ الرُّؤَسَاءَ وَالْأَحْبَارَ وَقَالُوا. مَا نَصْنَعُ بِتَابُوتِ الرَّبِّ. أَخْبِرُونَا كَيْفَ نَصْنَعُ. وَمَا نُرْسِلُ

مَعَهَا إِذَا رَدَدْنَاهَا إِلَى مَوْضِعِهَا * وَقَالُوا إِنْ أَنْتُمْ أَرْسَلْتُمْ تَابُوتَ اللهِ إِسْرَائِيلَ إِلَى مَوْضِعِهَا. لَا تُرْسِلُوهَا

3 خَالِيَةً بِغَيْرِ هَدِيَّةٍ * وَلَكِنْ أَدُّوهَا بِلُطْفٍ وَقَرَابِينَ. لِتَبْرَأُوا مِنْ أَوْجَاعِكُمْ. وَتَعْرِفُوا مِنْ قَبْلِ مَاذَا

أَصَابَكُمْ. لَعَلَّ يَنْصَرِفُ غَضَبُ الرَّبِّ عَنْكُمْ وَعِقَابُهُ * وَقَالُوا مَا الَّذِي نُسَيِّرُونَ عَلَيْنَا أَنْ

4 نُهْدِيَ إِلَيْهَا. قَالُوا. أَهْدُوا إِلَيْهَا عَلَى عَدَدِ رُؤَسَاءِ أَهْلِ فَلَسْطِينَ * صُوغُوا خَمْسَةَ مَقَاعِدَ

مِنْ ذَهَبٍ. لِأَنَّ الضَّرْبَةَ وَاحِدَةٌ الَّتِي ابْتُلِيتُمْ بِهَا أَنْتُمْ وَرُؤَسَاؤُكُمْ * وَصُوغُوا مِثَالَ مَقَاعِدِكُمْ *

5 وَمِثَالَ الْجُرْدَانِ الَّتِي تُسَلِّطُ عَلَى الْأَرْضِ لِتُفْسِدَهَا. وَهَدُوهَا إِلَى إِلَهِ إِسْرَائِيلَ لَعَلَّهُ يَرْحَمُكُمْ *

وَيَرْفَعُ عَصَبَهُ عَنْكُمْ * وَيَصْرِفُ الْبَلَاءَ عَنْ أَرْضِكُمْ وَعَنْ آلِهَتِكُمْ * وَلَا تَقْسُوا قُلُوبَكُمْ كَمَا أَقْسَى

6 فِرْعَوْنُ وَأَهْلُ مِصْرَ * وَقَسَوْا قُلُوبَهُمْ. وَأَدْرَوْا بِهِمْ. وَلَمْ يُرْسِلُوهُمْ * وَأَخْرَجَهُمُ الرَّبُّ بِغَيْرِ مَسِيرِهِمْ *

7 * فَاتَّخِذُوا الْآنَ عَجَلًا جَدِيدًا * وَخُذُوا بَقَرَتَيْنِ يُرْضِعَانِ لَمْ يَعْلُ عَلَيْهِمَا * وَشُدُّوا الْعَجَلَ بِالْبَقَرَتَيْنِ *

وَرُدُّوا عِجْلَيْهِمَا إِلَى الْبَيْتِ * وَارْفَعُوا تَابُوتَ الرَّبِّ وَصَيِّرُوهُ عَلَى الْعَجَلِ * وَابْعَثُوا الذَّهَبَ الَّتِي أَهْدَيْتُمْ

8 إِلَيْهَا أَجْعَلُوهُ فِي وِعَاءٍ * وَعَلِّقُوا الْحِلَاءَ فِي جَانِبِ الْعَجَلِ * وَسَرِّحُوهَا لِتَنْصَرِفَ عَنْكُمْ * فَانْظُرُوا الْآنَ

9 إِنْ كَانَتِ الْبَقَرَتَانِ يَسِيرَانِ فِي طَرِيقِ حَدِّ بَيْتِ شَمْسَ. فَالرَّبُّ الَّذِي أَنْزَلَ بِنَا هَذَا الْبَلَاءَ الْعَظِيمَ *

وَإِنْ لَمْ تَأْخُذْ فِي ذَلِكَ الطَّرِيقِ * فَلَيْسَ بَلَاؤُنَا مِنْ قِبَلِ الرَّبِّ * بَلْ إِنَّمَا كَانَ عَرَضٌ عَرَضَ لَنَا *

Miserunt ergò arcam Dei Israelis in Acron: ingemuerunt autem Acronæi, dicentes, Adduxerunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat nos, & populũ nostrum perdat. Quare mittentes convocârunt principes omnes Palæstinorũ: qui dixerunt, Amandate arcã Dei Israelis, eamq; remittite in locũ suũ, ne interficiat nos, & populum nostrũ perdat: clades enim grassata erat in tota civitate, & furor Dei summoperè invalucrat in eos. Et qui non morebantur ex eis, afficiebantur dysenteriâ, ita ut mugitus urbis in cœlum usq; attolleretur. 10 11 12

CAP. VI.

CUm autem mansisset arca Domini in agro Palæstinorum septem mensibus, Advocârunt Palæstini principes & sacerdotes, & dixerunt, Quid faciemus de arca Domini? indicate nobis quo pacto agendum sit, & quid cũ ea mittendum quando remittemus eã ad locum suum. Responderunt, Si vos remissuri estis arcam Dei Israelis in locum suum, ne remittatis eam vacuã sive munere; sed offerte ei munuscula & oblationes, ut curemini à doloribus vestris, & sciatis cujus rei causâ id vobis acciderit: ut fortè abscedat à vobis furor & punitio Domini. Dixerunt, Quid cõsilio vestro donabimus ei? Responderunt, Donate illi juxta numerum quinq; principum Palæstinorum, fabrefacite quinque sedes aureas (nã eadé est plaga quâ afflicti estis vos ac principes vestri) Fabrefacietis inquã, similitudinẽ sedium vestrarum, & similitudinẽ murium qui tellurẽ invaserant ut vastarent eam, & donabitis Deo Israelis: fortè miserebitur vesti i, & tollet à vobis iram suã, avertetq; miseriã à terra vestra & à deo vestro. Et ne aggravetis corda vestra quemadmodũ obdurâ unt se Pharaon & Ægyptii, & aggravârunt corda sua; & postquam parvipenderunt eos, nec dimiserunt illos, demũ eduxit eos Domin⁹ illis invitis. Sumite ergò plaustrũ novũ, & accipientes duas vaccas lactantes quæ operam nondum exercuerunt, alligate plaustrũ vaccis, vitulosque earũ domũ remittite. Deinde tollentes arcã Domini, ponite eam super plaustrũ; & vasa aurea quæ donâstis ei ponite in pera, & appendite perã ad latus plaustri, tũ dimittite eã ut abeat à vobis. Jam verò videte, si abierint vaccæ per viam termini Bethsemes, certè Dominus est qui immisit in nos calamitatem hanc ingentem: quòd si eam viã minimè carpserint, calamitas nostra non est à Domino, sed casus fortuitus accidit nobis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

שמואל א : ו

,lactantes vaccas duas *ceperunt* & : sic viri Feceruntque
וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כֵּן וַיִּקְחוּ שְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת 10
.domo in clauserunt earum filios & ;plaustro in eas ligaverunt &
וַיֶּאְסְרוּם בָּעֲגָלָה וְאֶת בְּנֵיהֶם כָּלְאוּ בַבָּיִת:
& ,capsam & ,plaustro in Domini arcam Posuerunt
וַיָּשִׂמוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה אֶל הָעֲגָלָה וְאֶת הָאַרְגֹּ וְאֶת 11
direxerunt Et .suorum anorum imagines & ,aureos mures
עַכְבְּרֵי הַזָּהָב וְאֶת צַלְמֵי טְחֹרֵיהֶם: וַיִּשַּׁרְנָה
iverunt una *elata* via in : Bethsemes viam *super* ,*via in* vaccæ
הַפָּרוֹת בְּדֶרֶךְ עַל־דֶּרֶךְ בֵּית שֶׁמֶשׁ בַּמְסִלָּה אַחַת הָלְכוּ
satrapæ & : *sinistra* & *dextera* declinaverũt non & ;mugiendo &,*eundo*
הָלוֹךְ וְנָעוֹ וְלֹא־סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאול וְסַרְנֵי
.Bethsemes terminum ad usque eas post *euntes* Philistinorum
פְלִשְׁתִּים הֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד־גְּבוּל בֵּית שָׁמֶשׁ:
levaverunt & ; valle in *triticorum* messem *metentes* Bethsemes Et
וּבֵית שֶׁמֶשׁ קֹצְרִים קְצִיר־חִטִּים בָּעֵמֶק וַיִּשְׂאוּ אֶת־ 13
videndo sunt lætati & ,arcam viderunt & ,suos oculos
עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ אֶת־הָאָרוֹן וַיִּשְׂמְחוּ לִרְאוֹת:
stetit & ,Bethsemelitæ Jehosuah agrum in venit plaustrum Et
וְהָעֲגָלָה בָּאָה אֶל־שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי וַתַּעֲמֹד 14
& ; plaustri ligna sciderunt & ; magnus lapis ibi & : ibi
שָׁם וְשָׁם אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְבַקְּעוּ אֶת־עֲצֵי הָעֲגָלָה וְאֶת
fecerunt descendere Levitæ Et .Domino *ascensionem fecerunt ascendere* vaccas
הַפָּרוֹת הֶעֱלוּ עֹלָה לַיהוָה: וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ 15
vasa *ea in qua* ,secum quæ capsam & ,Domini arcam
אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־הָאַרְגֹּ אֲשֶׁר־אִתּוֹ בּוֹ כְלֵי־
Bethsemes viri & ,magno lapide in posuerunt & ; aurea
זָהָב וַיָּשִׂמוּ אֶל־הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה וְאַנְשֵׁי בֵית־שֶׁמֶשׁ
ipsa die in victimas immolaverunt & ,*ascensiones fecerunt ascendere*
הֶעֱלוּ עֹלוֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים בַּיּוֹם הַהוּא
sunt reversi & ,viderunt Philistinorum satrapæ quinque Et .Domino
לַיהוָה: וַחֲמִשָּׁה סַרְנֵי־פְלִשְׁתִּים רָאוּ וַיָּשֻׁבוּ 16
quos ,aurei ani isti Et .illa die in Hecron
עֶקְרוֹן בַּיּוֹם הַהוּא: וְאֵלֶּה טְחֹרֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר 17
, unus Asdod *ad* : Domino *culpatorium* Philistim reddiderunt
הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים אָשָׁם לַיהוָה לְאַשְׁדּוֹד אֶחָד
.unus Hecron *ad* ,unus Gath *ad* ,unus Aschelon *ad* ,unus Hazzah *ad*
לְעַזָּה אֶחָד לְאַשְׁקְלוֹן אֶחָד לְגַת אֶחָד לְעֶקְרוֹן אֶחָד:
quinque Philistinorum urbium omnium numerum aurei mures Et
וַעַכְבְּרֵי הַזָּהָב מִסְפַּר כָּל־עָרֵי פְלִשְׁתִּים לַחֲמִשֶּׁת 18
ad usque & ,muro absque villam ad usque & ,*munitionis* urbe ab satrapis
הַסַּרְנִים מֵעִיר מִבְצָר וְעַד כְּפַר הַפְּרָזִי וְעַד
Domini arcam *eam super posuerunt quem* , magnum Abel
אֶבֶל הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִנִּיחוּ עָלֶיהָ אֶת אֲרוֹן יְהוָה
percussit Et .Bethsemelitæ Jehosuah agro in hanc diem ad usque
עַד הַיּוֹם הַזֶּה בִּשְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַשִּׁמְשִׁי: וַיַּךְ 19
percussit & ,Domini arca in *viderunt* quia ,Bethsemes *viris in*
בְּאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ כִּי רָאוּ בַּאֲרוֹן יְהוָה וַיַּךְ
luxeruntque :virorum millia quinquaginta ,viros septuaginta populo *in*
בָּעָם שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף אִישׁ וַיִּתְאַבְּלוּ
.magna plaga populum *in* Dominus percussit quia ,populus
הָעָם כִּי־הִכָּה יְהוָה בָּעָם מַכָּה גְדוֹלָה:
facies ad stare poterit Quis : Bethsemes viri Dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי 20
? nobis *desuper* ascendet quem ad & ? *istius sancti Dei Domini*
יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל־מִי יַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ:
: dicendo ,Chiriathjeharim habitatores ad *legatos* Miseruntque
וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יוֹשְׁבֵי קִרְיַת יְעָרִים לֵאמֹר 21
facite ascendere ,descendite ; Domini arcam Philistim Reduxerunt
הֵשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה רְדוּ הַעֲלוּ
.vos ad eam
אִתּוֹ אֲלֵיכֶם:

Versio VULG. LAT.

10 Fecerunt ergò illi hoc modo : & tollentes duas vaccas, quæ lactabant vitulos, junxerunt ad plaustrum, vitulósq; earũ
11 concluserunt domi. Et posuerunt arcã Dei super plaustrũ, et capsellã, quæ habebat mures aureos & similitudines anorum. Ibant autem in directum
12 vaccæ, per viam quæ ducit Bethsames, & itinere uno gradiebantur, pergentes & mugientes : & non declinabant neq; ad dexterã neq; ad sinistrã : sed & satrapæ Philisthiim sequebantur usq; ad ter-
13 minos Bethsames. Porrò Bethsamitæ metebant triticum in valle : & elevantes oculos suos, viderunt arcam, & gavisi
14 sunt cùm vidissent. Et plaustrũ venit in agrũ Josue Bethsamitæ, & stetit ibi. Erat autẽ ibi lapis magnus, & conciderunt ligna plaustri, vaccásq; imposuerunt super ea holocaustum
15 Dño. Levitæ autem deposuerunt arcã Dei, & capsellam quæ erat juxta eã, in qua erant vasa aurea, & posuerunt super lapidẽ grandẽ. Viri autẽ Bethsamitæ obtulerunt holocausta, & immolaverunt victimas in
16 die illa Dño. Et quinq; satrapæ Philisthinorum viderunt, & reversi sunt in Accaron in die illa. Hi sunt au-
17 tem ani aurei, quos reddiderunt Philisthiim pro delicto, Domino : Azotus unũ, Gaza unũ, Ascalon unũ, Geth unũ,
18 Accaron unũ : Et mures aureos secundũ numerũ urbium Philisthiim, quinq; provinciarum, ab urbe murata usq; ad villã quæ erat absq; muro, & usq; ad Abelmagnum, super quem posuerunt arcã Domini, quæ erat usq; in illũ diem in
19 agro Josue Bethsamitis. Percussit autem de viris Bethsamitibus, eò quòd vidissent arcam Domini : & percussit de populo septuaginta viros & quinquaginta millia plebis. Luxitque populus, eò
20 quòd Dominus percussisset plebem plagâ magnâ. Et dixerunt viri Bethsamitæ, Quis poterit stare in conspectu Domini Dei sancti hujus ? & ad
21 quem ascendet à nobis ? Miserúntque nuntios ad habitatores Cariathiarim, dicentes ; Reduxerunt Philisthiim arcam Domini : descendite, & reducite eam ad vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀνθρωποι(τ)οὕτω· καὶ ἔλαβον δύο βόας θρεσθοκούσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπε-
11 κώλυσ᾽ εἰς οἶκον· Καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα (υ)
12 ἐργὰβ καὶ τοὺς μῦς τοὺς (φ) χρυσοῦς. Καὶ κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν (χ) Βαθσαμὺς, ἐν τρίβῳ ἑνὶ ἐπορεύοντο καὶ ἐκλοπίων, καὶ οὐ μιβίσαντο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. καὶ οἱ Σατράπαι τῶν Ἀνθρώπων ἐπορεύοντο
13 ὀπίσω αὐτῆς ἕως ὁρίων (ψ) Βαθσαμύς. Καὶ οἱ ἐν Βαθσαμὺς ἐθέριζον θερισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι. καὶ ἦραν ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ (ω) εἶδον κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἠυφράνθησ
14 εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν(α)Ὡσηὲ τοῦ ἐν(β)Βαθσαμὺς, καὶ ἔστησαν ἐκεῖ(γ)παρ᾽ αὐτῇ λίθον μέγαν. καὶ ᾠρίζοισι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας
15 (δ)ἀνένεγκαν εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ. Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν (ε) τὸ κυρίου, καὶ τὸ θέμα (ζ) ἐρχὰβ μετ᾽ αὐτῆ, καὶ τὰ ἐπ᾽ αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ὅπι τὸ λίθου τὸ μεγάλου. καὶ οἱ ἄνδρες (η) Βαθσαμὺς ἀνένεγκαν ὁλοκαυτώσεις (θ) καὶ
16 θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ κυρίῳ. Καὶ οἱ πέντε Σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων, καὶ ἀνέστρεψαν (ι) εἰς Ἀσκάλωνα τῇ ἡμέρᾳ
17 ἐκείνῃ. Καὶ αὗται (κ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀνθρωποι τῷ κυρίῳ· τῆς Ἀζώτου μίαν, τῆς Γάζης μίαν, τῆς Ἀσκάλων μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς
18 Ἀκκαρὼν μίαν. Καὶ (λ) μῦς οἱ χρυσοῦ κατ᾽ ἀριθμὸν πασῶν (μ) πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέντε (ν) Σατραπῶν ἐκ πόλεως ἐστρεμένης καὶ ἕως κώμης τῆ Φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τῆ μεγάλου, ᾧ (ξ) ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῆ τὴν κιβωτὸν διαθήκης (ο) κυρίου, τῆ
19 ἐν ἀγρῷ (π) Ὡσηὲ τῆ Βαθσαμυσίτ. Καὶ ὐκ (ρ) ἠσμένισαν οἱ υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς ἀνδράσι (σ) Βαθσαμὺς, ὅτι (τ) εἶδαν κιβωτὸν κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς, ὅτι ἐπάταξε κύει(υ) ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλων σφόδρα.
20 Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐν (υ) Βαθσαμὺς, Τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ τοῦ ἁγίου τούτου ; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσε-
21 ται κιβωτὸς κυρίου ἀφ᾽ ἡμῶν ; Καὶ (φ) ἀπεστέλλοισιν ἀγγέλους πρὸς τοὺς καθοικοῦντας (χ) Καειαθιαρὶμ, λέγοντες, Ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν κυρίου, κατάβητε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς.

Et fecerunt alienigenæ sic : & sumpserunt duas vaccas primò enixas, et junxerunt eas in plaustro : & filios earum abstraxerunt in domum. Et posuerunt arcam Domini super plaustrum, & (k) capsulam Ergab & mures (l) aureos. Et direxerunt vaccæ in via ad viam Bethsamys : in semita una ibant, & laborabant : & non declinaverunt à dextera, neq; à sinistra. Et satrapæ alienigenarum ibant post eam usque ad fines Bethsamys. Et qui in Bethsamys, metebant messem frumentorum in valle. Et elevaverunt oculos suos, & viderunt arcam Domini : & lætati sunt in occursum ejus. Et plaustrum intravit in agrũ Osee, qui in Bethsamys : (m) & statuerunt ibi apud eam lapidem magnum. Et scindunt ligna plaustri, & vaccas attulerunt in holocaustoſim Domino. Et Levitæ attulerunt arcam Domini, & capsulam Ergab cum ea, & quæ super eam vasa aurea : & posuerunt super lapidem magnum. Et viri Bethsamys attulerunt holocaustoſes, & sacrificia in die illa Domino. Et quinque satrapæ alienigenarum videbant : & reverterunt in Ascalonem die illâ. Et hæ sunt sedes aureæ, quas reddiderunt alienigenæ pro cruciatu, Domino : Azoti unam, Gazæ unã, Ascalonis unam, Geth unam, Accaron unam. Et mures aurei juxta numerum omnium civitatum alienigenarum quinque satraparum à civitate (n) conſirmata, & usque ad pagum Pherezæi, & usque ad lapidem magnum : in quo imposuerunt super eum arcam testamenti (o) Domini, quæ erat in agro Osee Bethsamytæ. (p) Et non sunt delectati filii Jechoniæ in viris Bethsamys ; qui viderant arcam Domini. Et percussit in eis septuaginta viros, & quinquaginta millia (q) virorũ. Et luxit populus, quia percusserat Dominus in populo plagam magnam valdè. Et dixerunt viri 20 qui de Bethsamys, Quis poterit (r) transire coram Domino Deo sancto isto ? Et ad quẽ ascendet arca Domini à nobis ? Et mittunt nuntios ad inhabitantes Cariathiarim, dicentes ; (s) Redire fecerunt alienigenæ arcã Domini : descendite, & adducite eam ad vos ipsos.

MS. A. (τ) ὅτως · (υ) ἀργὸζ (φ) χρυσοὺς, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐδρῶν αὐτῶν. Καὶ κατήνυσαν (χ) Βεθσαμὺς, (ψ) Βεθσαμύς. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς (ω) εἶδαν (α) Ἰησοῦ (β) Βεθσαμὺς, (γ) παρ᾽ αὐτὴν (δ) ἀνένεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ (ε) κυρίου, καὶ (ζ) ἀργὸζ (η) Βεθσαμὺς (θ) καὶ ἔθυσαν θυσίαν ἐν (ι) εἰς Ἀκκαρὼν τῇ (κ) αἱ * αἱ χρυσαῖ, ἃς (λ) μῦς οἱ κατ᾽ (μ) τῶν πόλεων (ν) Σατραπιῶν (ξ) ἐπέθεσαν (ο) κυρίου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τῷ ἐν (π) Ἰησοῦ τῷ Βεθσαμυσίτου. (ρ) ἐσμένισαν υἱοὶ (σ) Βεθσαμὺς, (τ) εἶδον (υ) Βεθσαμὺς, (φ) ἀπεστελοῦσιν (χ) Καειαθιαρείμ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְעַבְדוּ גַּבְרַיָּא כֵּן וּנְסִיבוּ תַּרְתֵּין תּוֹרִין מֵינָקָן וְאַסְרוּנוּן בַּעֲגָלְתָּא וְיָת בְּנֵיהֶן כְּלוֹ בְּבֵיתָא : 10
וְשַׁוִּיאוּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ בַּעֲגָלְתָּא וְיָת תֵּיבוּתָא וְיָת עַכְבְּרֵי דַהֲבָא וְיָת צַלְמֵי טְחוֹרֵיהוֹן : 11
וַאֲכַיְינָא תּוֹרְתָא בְּאָרְחָא עַל אוֹרַח בֵּית שֶׁמֶשׁ בְּכַבְיָא חֲדָא אָזְלִין וְנָעִין וְלָא סְטָאָה 12
לַיְמִינָא וּלְסְמָלָא וְטוֹרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי אָזְלִין בַּתְרֵיהוֹן עַד תְּחוּם בֵּית שֶׁמֶשׁ : וּבֵית שֶׁמֶשׁ 13
חָצְדִין חֲצַד חִטִּין בְּמֵישְׁרָא וּקְפוּ יָת עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ יָת אֲרוֹנָא וְחַדְיוּ לְמֶחֱזֵי : וְעַגְלְתָּא 14
אֲתָת לְחַקַל יְהוֹשָׁעַ דִּי בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וְקָמָא תַּמָּן וְתַמָּן אַבְנָא רַבְּתָא וְצַלְחוּ יָת אֲעֵי עַגְלְתָּא
וְיָת תּוֹרְתָא אַסִּיקוּ עֲלָתָא קֳדָם יְיָ : וְלֵוָאֵי אַחִיתוּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְיָת תֵּיבוּתָא דִי עִמֵּיהּ דִּי 15
בֵיהּ מָנֵי דַהֲבָא וְשַׁוִּיאוּ עַל אַבְנָא רַבְּתָא וְגַבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ אַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסוּ נִכְסָת
קוּדְשִׁין בְּיוֹמָא דַהֲוּא קֳדָם יְיָ : וְחַמְשָׁא טוֹרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי חֲזוֹ וְתָבוּ לְעֶקְרוֹן בְּיוֹמָא הַהוּא: 16
וְאִלֵּין טְחוֹרֵי דַהֲבָא דְּאָתִיבוּ פְלִשְׁתָּאֵי קָרְבָּן אֲשָׁמָא קֳדָם יְיָ דְּאַשְׁדּוֹד חַד דְּעַזָּה חַד 17
דְּאַשְׁקְלוֹן חַד דְּגַת חַד דְּעֶקְרוֹן חַד : וְעַכְבְּרֵי דַהֲבָא מִנְיַן כָּל קִרְוֵי פְלִשְׁתָּאֵי לְחַמְשָׁא 18
טוֹרְנַיָּא מִקְּרִוִין כְּרִיכִן וְעַד קִרְוֵי פַּצְחָיָא וְעַד אַבְנָא רַבְּתָא דְּאַחִיתוּ עֲלָהּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ
עַד יוֹמָא הָדֵין הָא הִיא בְּחַקַל יְהוֹשָׁעַ דְּמִבֵּית שֶׁמֶשׁ : וּקְטַל בְּגַבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ עַל דַּחֲזוֹ 19
דַּחֲזוּ אֲרוֹנָא דַיְיָ כַּד גְּלִי וּקְטַל בְּסִבֵּי עַמָּא שַׁבְעִין גַּבְרָא וּבְקָהְלָא חַמְשִׁין אַלְפֵי גַּבְרָא
וְאִתְאַבְּלוּ עַמָּא אֲרֵי מְחָא יְיָ בְּעַמָּא מְחָא סַגִּיאָה : וַאֲמָרוּ גַּבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ מַן יָכִיל 20
לְמִקָּם קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ אֱלָהִים קַדִּישָׁא הָדֵין וּלְאִידִין אֲתַר יִסְתַּלַּק מִנָּנָא : וְשַׁלְחוּ אוֹנְדִין 21
לְוָת יָתְבֵי קִרְיַת יְעָרִים לְמֵימַר אֲתִיבוּ פְלִשְׁתָּאֵי יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ חוּתוּ אַסִּיקוּ יָתִיהּ
לְוָתְכוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fecerunt viri sic, & acceperunt duas boves lactanteis, & ligaverunt eas 10
in plaustro, & filios earũ clauserunt in domo. Et posuerũt arcã Dñi in plau- 11
stro, & capsã, & mures auri, & figuras mariscarũ eorũ. Et verterunt se bo- 12
ves in viã, super viam Bethsemes in strata unã, *euntes* eundo; & mugierunt,
& non diverterunt ad dexterã & ad siniſtrã: & tyranni Peliſthæorũ am-
bulantes poſt eas uſque terminũ Beth-ſemes. Et Bethſimſæi metentes meſ- 13
ſem tritici in planicie; & levaverunt oculos ſuos & viderunt arcã, & gavisi
ſunt videndo. Et plaustrũ venit ad agrum Jehoſuagh *qui in* Beth-Semes, & 14
ſteterunt ibi; & ibi lapis magn^s : & ſecuerunt ligna plaustri & boves, &
aſcendere fecerunt holocauſtum ante Dñm. Et Levitæ deſcendere fecerunt 15
arcam Dñi, & capſam quæ cum illa, in quâ vaſa auri, & poſuerunt ſuper
lapidem magnum, & viri Beth-Semes aſcendere fecerunt holocauſta, &
mactaverunt mactationem ſanctitatum in die illa ante Dñm. Et quinque 16
tyranni Peliſthæorum viderunt, & redierunt ad Gheqron in die illâ. Et 17
hæ mariſcæ auri quas redire fecerunt Pelihſtæi ſacrificiũ expiationis ante
Dñm: Aſdod unã, Ghaza unã, Askalon unã, Gath unã, & Gheqron unã. Et 18
mures auri [*juxta*] numerũ omniũ civitatum Peliſthæorũ ad quinque
tyrannos ab urbib^s munitis & uſque ad urbes apertas, & uſq; ad lapidem
magnum ſuper quem aſcendere fecerunt arcam Domini uſque diem
hanc: ecce ille in agro Jehoſuagh, qui ex Beth-Semes. Et occidit in viris 19
Beth-Semes ſuper quod gaviſi ſunt, quòd viderunt arcam Domini quando
apparuit, & occidit in ſenib^s populi ſeptuaginta viros, & in univerſitate
quinquaginta mille viros : & luxeruut populus, quoniam percuſſit Do- 20
min^s in populo percuſſionem magnam. Et dixerunt viri Beth-Semes :
Quis poterit ſtare ante arcam Domini Dei ſancti hanc ? & ad quem
locum tranſferetur à nobis ? Et miſerunt nuncios ad habitatores Kirjath 21
Jegharim, ad dicendum : Redire fecerunt Peliſthæi arcam Domini ; de-
ſcendite, aſcendere facite eam ad vos.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܓܒܪܐ ܘܣܒܘ ܬܪܝܢ ܝܠܕܬ ܥܠܘܬܐ ܘܐܣܪܘ ܐܢܘܢ ܒܥܓܠܐ ܘܟܠܘ ܠܒܝܬܗܘܢ ܐܢܘܢ ܘܓܕܝܐ ܗܘ ܥܡ ܥܓܠܐ ܘܫܕܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬܗ
11 ܘܫܕܘ ܥܠ ܥܓܠܐ ܐܪܓܙ ܕܝܠܗ ܘܐܪܓܙ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܘܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
12 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
13 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
14 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
15 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
16 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
17 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
18 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
19 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
20 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ
21 ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܐܝܟܢ ܕܡܝ ܕܟܪܣ ܕܗܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ܒܬܪ ܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ

Fecerunt ergò viri illi sic, & adducentes duas vaccas lactantes, alligaverunt eas plaustro, & fœtus earum domi incluserunt : Et arcam Dei in plaustro posuerunt cum sporta, & muribus aureis, atque simulachris anorum suorum ; Dimissæque sunt vaccæ per viam quæ est prope terminum Beth-semes. Quæ eâdem semitâ gradientes pergebant mugientes, neque declinabant ad dexteram vel ad sinistram : tyranni verò Philistæorum sequebantur eas usque ad terminum Beth-semes. Cives autem urbis Beth-semes metebant messem triticeam in convalle, sublatisque oculis suis viderunt arcam, & gavisi sunt cùm vidissent eam. Plaustrum itaque venit in agrum Jesu Bethsemesitæ, ibique constitit. Erat autem ibidem lapis magnus ; & findentes ligna plaustri, vaccas obtulerunt holocaustum Domino. Nam Levitæ deposuerunt arcam Domini & sportam quæ cum ea erat, in qua continebantur vasa aurea, posueruntque super lapidem illum magnum. Cives autem Beth-semes obtulerunt holocaustum, & mactârunt victimam in die illa Deo. Quod videntes quinque tyranni Philistæorum, reversi sunt eodem die in Acron. Porrò hi sunt podices aurei quos attulerût Philistæi munus Domino : pro Asdod un°, pro Aza un°, pro Ascalon unus, pro Gath un°, pro Acron unus : Singulos etiam mures aureos juxta numerum omnium civitatum Philistæorum, & quinque tyrannorum urbiû munitarû, usque ad oppidû Pherezæorû, & usque ad *lapidem* Abel magnû, super quem collocârant arcam Domini usq; in præsentem diem, in agro Jesu Bethsemesitæ. Percussit autem Domin° Bethsemesitas, eò quòd extimuerint arcam Domini : percussit enim Domin° in populo quinq; millia & septuaginta viros : contristat° est popul° quòd percussisset Domin° populû tantâ clade. Dixeruntq; Bethsemesitæ, Quis consistere possit coram Domino Deo isto sanctissimo ? & quis abducat à nobis arcam ? Et missis legatis ad incolas civitatis Naarin, dixerunt, Remiserunt Philistæi arcam Domini, descendite, abducite eam ad vos.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * وَفَعَلَ ٱلْقَوْمُ كَمَا قِيلَ لَهُمْ * وَسَاقُوا بَقَرَتَيْنِ مُرْضِعَتَيْنِ * وَشَدُّوا ٱلْعَجَلَ بِهِمَا * وَحَبَسُوا عِجْلَيْهِمَا فِي
11 ٱلْبَيْتِ * وَوَضَعُوا تَابُوتَ ٱلرَّبِّ عَلَى ٱلْعَجَلِ * وَعَلَّقُوا ٱلْحُلَّةَ ٱلَّتِي فِيهَا ٱلْجُرْذَانَ مِنْ ذَهَبٍ وَعَنَاقِيلَ
12 مَقَاعِدِهِمْ * وَسَرَحُوا ٱلْبَقَرَتَيْنِ فِي ٱلطَّرِيقِ إِلَى نَاحِيَةِ بَيْتِ شَمْسَ * فَسَارَتَا فِي ٱلسَّبِيلِ ٱلْمُسْتَقِيمِ *
وَاحِدَتَا ٱلطَّرِيقِ وَهُمَا يَعْجَانِ وَلَمْ يَمِيلَا يَمِينًا وَلَا يَسَارًا * وَتَبِعَهُمَا رُؤَسَاءُ أَهْلِ فَلَسْطِينَ إِلَى حَدِّ بَيْتِ
13 شَمْسَ * وَكَانَ أَهْلُ قَرْيَةِ بَيْتِ شَمْسَ يَحْصُدُونَ ٱلْحِصَادَ فِي ٱلْغَوْرِ * وَرَفَعُوا أَعْيُنَهُمْ وَنَظَرُوا ٱلتَّابُوتَ *
14 وَفَرِحُوا حِينَ رَأَوْهُ * فَجُرُّ ٱلْبَقَرَتَانِ ٱلْعَجَلَ إِلَى حَقْلِ يَشُوعَ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ شَمْسَ * وَوَقَفَتَا هُنَاكَ *
وَكَانَتْ هُنَاكَ صَخْرٌ عَظِيمَةٌ * فَشَقُّوا حَشَبَ ٱلْعَجَلِ * وَذَبَحُوا ٱلْبَقَرَتَيْنِ وَقَرَّبُوهُمَا قُرْبَانًا لِلرَّبِّ *
15 * وَأَنْزَلَ ٱللَّاوِيُّونَ تَابُوتَ ٱلرَّبِّ وَٱلْحُلَّةَ ٱلَّتِي كَانَ فِيهَا أَوْعِيَةُ ٱلذَّهَبِ * وَصَيَّرُوهَا عَلَى ٱلصَّخْرِ
ٱلْعَظِيمَةِ وَأَمَّا أَهْلُ بَيْتِ شَمْسَ فَقَرَّبُوا قُرْبَانًا وَذَبَحُوا ذَبَائِحَ لِلَّهِ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ * وَأَمَّا رُؤَسَاءُ أَهْلِ
16 فَلَسْطِينَ ٱلْخَمْسَةُ عَايَنُوا مَا صَنَعَ أَهْلُ بَيْتِ شَمْسَ * وَرَجَعُوا إِلَى عَقْرُونَ مِنْ يَوْمِهِمْ * وَهٰذِهِ
17 مَقَاعِدُ ٱلذَّهَبِ ٱلَّتِي صَاغَ أَهْلُ فَلَسْطِينَ قُرْبَانًا لِلرَّبِّ * مُصْعَدَةٌ وَاحِدَةٌ لِأَهْلِ أَزْدُودَ * وَوَاحِدَةٌ
لِأَهْلِ غَزَّةَ * وَوَاحِدَةٌ لِأَهْلِ عَسْقَلَانَ * وَوَاحِدَةٌ لِأَهْلِ جَاتٍ * وَوَاحِدَةٌ لِأَهْلِ عَقْرُونَ * وَكَذٰلِكَ جُرَذُ
18 مِنْ ذَهَبٍ عَلَى عَدَدِ مُدُنِ أَهْلِ فَلَسْطِينَ * عَلَى عَدَدِ رُؤَسَاءِ مُدُنِهِمُ ٱلْكِبَارِ ٱلْخَمْسَةِ * وَإِلَى
كَفْرِ ٱلْقُرَايِيِّينَ * وَإِلَى أَبَلِ ٱلْعَظِيمَةِ * وَرَفَعُوا تَابُوتَ ٱلرَّبِّ عَلَى ٱلصَّخْرِ إِلَى ٱلْيَوْمِ فِي مَزْرَعَةِ
19 يَشُوعَ ٱلَّذِي مِنْ بَيْتِ شَمْسَ * وَضَرَبَ ٱلرَّبُّ أَهْلَ بَيْتِ شَمْسَ * لِأَنَّهُمْ أَبْصَرُوا بِتَابُوتِ ٱلرَّبِّ *
وَرَفَعُوا أَنْ يُدْخِلُوهَا بُيُوتَهُمْ وَضَرَبَ ٱلرَّبُّ ٱلشَّعْبَ * وَمَاتَ مِنْهُمْ خَمْسَةُ آلَافٍ وَسَبْعُونَ رَجُلًا *
وَحَزِنَ ٱلشَّعْبُ عَلَى مَا ٱبْتَلَوْا بِهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ مِنْ قِبَلِ ٱلرَّبِّ * وَحَلَّ بِهِمْ بَلَاءٌ عَظِيمٌ * وَقَالَ أَهْلُ
20 بَيْتِ شَمْسَ * مَنْ يَقْدِرُ أَنْ يَقِفَ أَمَامَ ٱلرَّبِّ ٱلْإِلٰهِ ٱلطَّاهِرِ وَمَنْ يَصْعَدُ ٱلتَّابُوتُ مِنْ عِنْدِنَا * وَأَرْسَلُوا
21 رُسُلًا إِلَى قَرْيَةِ يَعْرَانَ وَقَالُوا * قَدْ رَدَّ أَهْلُ فَلَسْطِينَ تَابُوتَ ٱلرَّبِّ * أَنْزِلُوا فَاصْعَدُوهَا إِلَيْكُمْ *

Fecit ergò turba quemadmodum dictum fuerat eis, & adductis duabus vaccis lactantibus alligârunt eis plaustrum, vitulos autem earum domi recluserunt : Posuerunt arcam Domini super plaustrum, & appenderunt peram in qua erant mures aurei & simulachra sedium suarum ; Vaccasque per viam dimiserunt Bethsemes versûs : quæ rectâ semitâ abeuntes viam carpserunt mugientes, haud dextrorsum neque sinistrorsum deflectentes, sequentibus eas principibus Palæstinorum usque ad limitem Bethsemes. Porrò cives urbis Bethsemes metebant messem in planitie, sublatisque oculis suis viderunt arcam, & gavisi sunt cùm vidissent eam. Vaccæ verò trahentes plaustrum usque ad agrum Josue qui erat in Bethsemes, constiterunt illic ; ibidemque erat lapis magnus : findentes ergò ligna plaustri, & utramque vaccam jugulantes, obtulerunt eas sacrificium Domino. Et Levitæ deponentes arcam Domini & peram in qua erant vasa aurea, collocârunt ea super lapidem illum magnum : Bethsemesitæ verò obtulerunt munera, & mactârunt victimas Deo eodem die. At verò quinque principes Palæstinorum, viso quod fecerant Bethsemesitæ, redierunt ad Acron eodem die. Porrò hæ sunt sedes aureæ quas aurificio opere fabricârant Palæstini in oblationem Domino : oblatio una ab Azdodæis, una à Gazitis, una ab Ascalonitis, à Gethæis una, & ab Acronitis una : Pari modo mures aurei juxta numerum urbium Palæstinorum, & juxta numerum quinque principum præcipuarum urbium suarum, usque ad planitiem Pherezæorum, & usque ad Abel magnum : & extulerunt arcam Domini super lapidem illum ad hunc usque diem in agro Josue qui erat ex Bethsemes. Percussit autem Dominus cives Bethsemes eò quòd parvipendissent arcam Domini, & timuerint introducere eam in domos suas : percussit enim Dominus populum, & mortui sunt ex eis quinquies mille & septuaginta viri : & contristatus est populus propter cladem quâ affecti sunt à Domino, & quòd tanta calamitas sibi accidisset. Et dixerunt cives Bethsemes, Quis potest perficere ministerium Domini Deique nostri sanctissimi ? & quis abducet arcam à nobis ? Miserunt ergò nuntios ad civitatem Naaran dicentes, Jam restituerunt Palæstini arcam Domini, descendite, & abducite eam ad vos.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

שמואל א : ז

CAP. VII.

arcam fecerunt ascendere & ,Chiriathjeharim viri venerunt Et
1 וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן
& : Gibhah in Abinadab domum in eam *induxerunt* & ,Domini
יְהוָה וַיָּבִאוּ אֹתוֹ אֶל־בֵּית אֲבִינָדָב בַּגִּבְעָה וְאֶת־
.Domini arcam *custodiendum ad* sanctificaverunt ejus filium Elhazar
אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת־אֲרוֹן יְהוָה׃
sunt multiplicati & ,Chiriathjeharim in *arcam manere* die à ,fuit Et
2 וַיְהִי מִיּוֹם שֶׁבֶת הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ
Israel domus omnis *sum lamentati* & : anni viginti fuerunt & ,dies
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנְהֲגוּ כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
,Israel domum universam ad Samuel dixit Et .Dominum post
אַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
,Dominum ad *revertentes vos* vestro corde toto in Si : dicendo
לֵאמֹר אִם־בְּכָל־לְבַבְכֶם אַתֶּם שָׁבִים אֶל־יְהוָה
præparate & ; Astharoth &,vestri medio de *alienigenæ* deos *removete*
הָסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם וְהָעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ
manu de vos liberabit & ,soli ei servite & ,Dominum ad vestrum cor
לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה וְעִבְדֻהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד
& ,Behalim Israel filii removerunt Et .Philistinorum
פְּלִשְׁתִּים׃ וַיָּסִירוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת
: Semuel dixit Et .soli Domino servierunt & ; Astaroth
4 הָעַשְׁתָּרוֹת וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה לְבַדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
vobis pro orabo & ; Mispah in Israel universum Congregate
5 קִבְצוּ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם
, *aquas* hauseruntque ,Mispah in sunt congregati Et .Dominum ad
אֶל־יְהוָה׃ וַיִּקָּבְצוּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם
6 dixeruntque ,illa die in jejunaverũt & ,*Domini facies ad* effuderunt &
וַיִּשְׁפְּכוּ׀ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּצוֹמוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ
Israel filios Semuel Judicavitque .Domino Peccavimus : ibi
שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Israel filii essent cõgregati quòd ,Philistim audierũt Et .Mispah in
בַּמִּצְפָּה׃ וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־הִתְקַבְּצוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
7 audierunt & : Israel ad Philistim ſatrapæ ascenderunt & ,Mispah in
הַמִּצְפָּתָה וַיַּעֲלוּ סַרְנֵי־פְלִשְׁתִּים אֶל־יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְעוּ
filii Dixeruntque .Philistim *faciebus à* timuerunt & ,Israel filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־
8 Dominum ad clamando nobis *à* sileas Ne : Semuel ad Israel
יִשְׂרָאֵל אֶל־שְׁמוּאֵל אַל־תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנּוּ מִזְעֹק אֶל־יְהוָה
Semuel tulit Et .Philistim manu de nos servet & ,nostrum Deum
אֱלֹהֵינוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל
9 : Domino totum *ascensionem* fecit *ascendere* & ,unum *lactis* agnum
טֶלֶה חָלָב אֶחָד וַיַּעֲלֵהוּ עוֹלָה כָּלִיל לַיהוָה
eum exaudivit & : Israel pro Dominum ad Semuel clamavit &
וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ
Philistim & ,*ascensionem* ascendere *faciente* Semuel fuit Et .Dominus
יְהוָה׃ וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלֶה הָעוֹלָה וּפְלִשְׁתִּים
10 voce in Dominus intonuit & : Israel *in* prælium ad accesserunt
נִגְּשׁוּ לַמִּלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּרְעֵם יְהוָה בְּקוֹל־
sunt cæsi & ,eos contrivit & ,Philistæos *super* illa die in grandi
גָּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל־פְּלִשְׁתִּים וַיְהֻמֵּם וַיִּנָּגְפוּ
,Mispah de Israel viri sunt egressi Et .Israel *facies* ad
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּצְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה
.Bethchar subter ad usq; eos percusserunt & ,Philistim sunt persecuti &
וַיִּרְדְּפוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכּוּם עַד־מִתַּחַת לְבֵית כָּר׃
inter & Mispah inter posuit & ,unum lapidem Semuel *cepit* Et
12 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת וַיָּשֶׂם בֵּין הַמִּצְפָּה וּבֵין
Hucusque : dixit & :hahezer Eben- ejus nomen vocavit & : Sen
הַשֵּׁן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ אֶבֶן הָעֵזֶר וַיֹּאמַר עַד־הֵנָּה
.Dominus nobis est auxiliatus
עֲזָרָנוּ יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. VII.

1 VEnerunt ergò viri Cariathiarim, & reduxerunt arcam Dñi, & intulerunt eam in domũ Abinadab in Gabaa : Eleazarum autem filium ejus sanctificaverunt, ut custodiret
2 arcam Domini. Et factũ est, ex qua die mansit arca Domini in Cariathiarim, multiplicati sunt dies (erat quippe jam ann' vigesimus) & requievit omnis domus Israel post
3 Dominum. Ait autem Samuel ad universam domum Israel, dicens ; Si in toto corde vestro revertimini ad Dominũ, auferte deos alienos de medio vestrî, Baalim & Astaroth : & præparate corda vestra Domino, & servite ei soli, & eruet
4 vos de manu Philisthiim. Abstulerunt ergò filii Israel Baalim & Astaroth, & servierunt
5 Domino soli. Dixit autẽ Samuel, Congregate universum Israel in Masphath, ut orem
6 pro vobis Dominũ. Et convenerunt in Masphath : hauseruntq; aquã, & effuderunt in conspectu Domini, & jejunaverunt in die illa : atque dixerunt ibi, Peccavimus Domino : Judicavítq; Samuel filios
7 Israel in Masphath. Et audierunt Philisthiim quòd congregati essent filii Israel in Masphath, & ascenderunt satrapæ Philisthinorũ ad Israel. Quod cùm audissent filii Israel, timuerunt à facie Philisthino-
8 rum. Dixerúntque ad Samuelem ; Ne cesses pro nobis clamare ad Dominũ Deũ nostrũ, ut salvet nos de manu Philisthinorum. Tulit autem Samuel agnũ lactentem unum, & obtulit illũ holocaustum integrum Domino : & clamavit Samuel ad Dominum pro Israel, & exaudivit eũ Domin⁹. Factum est autem, cùm Samuel offerret holocaustum, Philisthiim inière prælium contra Israel : intonuit autẽ Domin⁹ fragore magno in die illa sup Philisthiim, & exterruit eos,
11 & cæsi sunt à facie Israel. Egressíq; viri Israel de Masphath, persecuti sunt Philisthæos, & percusserunt eos, usque ad locum qui erat subter Bethchar.
12 Tulit autem Samuel lapidem unum, et posuit eum inter Masphath et inter Sen : et vocavit nomen loci illius, Lapis adjutorii. Dixítque, Hucusque auxiliat⁹ est nobis Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ζ'.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαείμ, καὶ ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου· καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ τὸν Ἐλεάζαρ (α) τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασεν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαείμ, ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι· καὶ (β) ἐγένετο εἴκοσι ἔτη, καὶ ἐπόθησεν πᾶς (γ)οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω κυ-
3 ρίου. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων, Εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφεσθε πρὸς κύριον, ἀπέλεσθε (δ) τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑ-
4 μᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ (ε)ἀπεῖλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοὺς Βααλὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀστρωθ, καὶ ἐδούλευσεν (ζ) κυρίῳ
5 μόνῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Ἀθροίσατε (η) πάντα Ἰσραὴλ εἰς (θ) Μασηφάθ, καὶ
6 προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς κύριον. Καὶ συνήχθησαν εἰς (ι) Μασηφάθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον κυρίου ὅτι ἠγλωττήκαμεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
7 ραὴλ εἰς (κ) Μασηφάθ. Καὶ ἤκουσαν (λ) οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς (μ) Μασηφάθ· καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀκούουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν
8 ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουὴλ, Μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ μὴ βοᾶν πρὸς κύριον θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ
9 ἔλαβε Σαμουὴλ ἀρνα γαλαιλωὲν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν ζῶν παντὶ τῷ λαῷ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάκουσεν αὐτοῦ κύ-
10 ριος. Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν· καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ὅτι Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς (ν) ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπεσαν
11 ἐνώπιον Ἰσραήλ. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασηφάθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ Βαιθχόρ. Καὶ ἔλαβε Σαμου-
12 ὴλ λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον (ξ) Μασηφὰθ καὶ ἀναμέσον τοῦ πηγαδος· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀ-βενέζερ, λέγων τοῦ βοηθεῖ· καὶ εἶπεν, Ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν κύριος.

CAP. VII.

1 ET veniunt viri Cariathiarim: et reducunt arcam testamenti Domini. Et introducunt eam in domum Aminadab, quæ in colle. Et Eleazarum filium ejus sanctificaverunt ad custodiendum arcam testamenti Domini.
2 Et factum est, ex qua die fuit arca in Cariathiarim; multiplicati sunt dies: & fuerunt viginti anni. Et (a) respexit omnis domus Israel post Dominum. Et
3 dixit Samuel ad universam domum Israel, dicens; Si in toto corde vestro vos revertitis ad Dominum; circumauferte deos alienos de medio vestri, & (b) lucos: & præparate corda vestra ergà Dominum: & servite illi soli: & eruet vos de manu ali-
4 enigenarum. Et circumabstulerunt filii Israel Baalim, & lucos
5 Astaroth: & servierunt Domino soli. Et dixit Samuel, Congregate universum Israel in Masphath, & orabo pro vobis ad
6 Dominum. Et convenerunt in Maßephath: & hauriunt aquam & effundebant coram Domino super terram: & jejunâvrunt in die illa: & dixerunt, Peccavimus coram Domino. Et (c)
7 judicabat Samuel filios Israel in Massiphath. Et audierunt alienigenæ, quia congregati sunt omnes filii Israel in Missephath. Et ascenderunt satrapæ alienigenarum super Israel. Et
8 audiunt filii Israel, & timuerunt à facie alienigenarum. Et dixerunt filii Israel ad Samuel, Ne taceas à nobis, ut (d) non clames ad Dominum Deum tuum: & salvabit nos de manu alienigenarum. Et sumpsit Sa-
9 muel agnum lactentem unum: & attulit eum holocaustosim cum universo populo, Domino. Et clamavit Samuel ad Dominum pro Israel: & exaudivit eum Domi-
10 nus. Et erat Samuel offerens holocaustosim: & alienigenæ accesserunt in prælium super Israel. Et tonuit Dominus in voce magna in die illa super alienigenas: & confusi sunt, & ceciderunt coram Israel. Et exierunt viri
11 Israel è Massephath, & persecuti sunt alienigenas: & percusserunt eos usq; sub Bethchor. Et
12 sumpsit Samuel lapidem unum: et statuit illum inter Massephath, & inter veterem. Et vocavit nomen ejus Abenezer, (e) Lapis adjutorii. Et dixit, usq; huc adjuvit nos Dominus.

MS. A. (α) ὑὸν αὐτοῦ ἠνάγκασαν φυλάσσειν (β) ἐγένοντο (γ) ὁ οἶκος (δ) τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους (ε) ἀφεῖλαν (ζ) τῷ κυρίῳ (η) τὸν πάντα (θ) Μασηφὰτ, (ι) Μασηφὰτ, (κ) Μασηφάτ. (λ) ἀλλόφυλοι ὅτι (μ) Μασηφάτ· (ν) ἀλλοφύλους, * καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ Βελχόρ. (ξ) Μασηφὰτ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 וַאֲתוֹ גַּבְרֵי קִרְיַת יְעָרִים וַאֲסִיקוּ יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְאָעִילוּ יָתֵיהּ לְבֵית אֲבִינָדָב דִּי בְגִבְעָתָא
2 וְיָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ זַמִּינוּ לְמִטַּר יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ : וַהֲוָה מִיּוֹמָא דְשָׁרָא אֲרוֹנָא בְּקִרְיַת
יְעָרִים וְסַנִיאוּ יוֹמַיָּא וַהֲווּ עֶסְרִין שְׁנִין וְאִתְנְהִיאוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ :
3 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִם בְּכָל לִבְכוֹן אַתּוּן תָּיְבִין לְפוּלְחָנָא דַיְיָ אַעְדוּ
יָת טָעוּת עַמְמַיָּא מִבֵּינֵיכוֹן וְעַשְׁתָּרְתָא וְאַתְקִינוּ לִבְכוֹן לְפוּלְחָנָא דַיְיָ וּפַלַּחוּ קָדְמוֹהִי
4 בִּלְחוֹדוֹהִי וְיֵשֵׁיזִיב יַתְכוֹן מִידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי : וַאֲעַדִּיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת בַּעֲלַיָּא וְיַת עַשְׁתָּרְתָא
5 וּפַלַּחוּ קָדָם יְיָ בִּלְחוֹדוֹהִי : וַאֲמַר שְׁמוּאֵל כְּנִשׁוּ יַת כָּל יִשְׂרָאֵל לְמִצְפְּיָא וַאֲצַלֵּי עֲלֵיכוֹן
6 קָדָם יְיָ : וְאִתְכְּנִישׁוּ לְמִצְפְּיָא וּשְׁפִיכוּ לִבְהוֹן בְּתִיוּבְתָא כְּמַיָּא קָדָם יְיָ וְצָמוּ בְיוֹמָא הַהוּא
וַאֲמַרוּ תַּמָּן חַבְנָא קָדָם יְיָ וְדָן שְׁמוּאֵל יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְפְּיָא : וּשְׁמַעוּ פְלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי
7 אִתְכְּנִישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְפְּיָא וּסְלִיקוּ טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי עַל יִשְׂרָאֵל וּשְׁמַעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
8 וְדָחִילוּ מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי : וַאֲמַרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁמוּאֵל לָא תַשְׁתִּיק מִנָּנָא מִלְצַלָּאָה
9 קָדָם יְיָ אֱלָהָנָא וְיִפְרְקִנָּנָא מִידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי : וּנְסִיב שְׁמוּאֵל אִמַּרָא דְחַלְבָּא חַד וְאַסְקֵיהּ
עֲלָתָא קָדָם יְיָ וְצַלִּי שְׁמוּאֵל קָדָם יְיָ עַל יִשְׂרָאֵל וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ : וַהֲוָה שְׁמוּאֵל מַסֵּיק
10 עֲלָתָא וּפְלִשְׁתָּאֵי אִתְקָרִבוּ לַאֲנָחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאַבְלִי יְיָ בְּקָל רַב בְּיוֹמָא הַהוּא עַל
11 פְּלִשְׁתָּאֵי וְשַׁנְשִׁנוּן וְאִתְבְּרוּ קֳדָם יִשְׂרָאֵל : וּנְפָקוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן מִצְפְּיָא וּרְדַפוּ
יַת פְּלִשְׁתָּאֵי וּמְחוֹנִין עַד מְלַרַע לְבֵית שְׁרוֹן : וּנְסִיב שְׁמוּאֵל אַבְנָא חֲדָא וְשַׁוִּי
12 בֵּין מִצְפְּיָא וּבֵין שִׁנָא וְקָרָא יַת שְׁמֵהּ אֶבֶן סָעֲדָא וַאֲמַר עַד הָכָא סָעֲדָנָא יְיָ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VII.

ET venerunt viri Kirjath Jegharim, & ascendere fecerunt arcã Dñi, & introduxerunt eã ad domũ Abinadab qui in Gibghatha : & Eleghazar filiũ ejus præfecerunt ad custodiendũ arcã Dñi. Et fuit à die quo mansit arca in Kirjath Jegharim, & multiplicati sunt dies, & fuerunt viginti anni, & quieti fuerunt omnis dom⁹ Israel post cultũ Dñi. Et dixit Semuel ad omnẽ domũ Israel dicendo : Si in omni corde vestro vos redeuntes ad cultũ Dñi, transfire facite errorẽ gentiũ de-inter vos & Ghastaratha, & firmate cor vestrũ *cultui* Dñi, & servite ante eũ in solitudine suã; & liberabit vos de manu Pelisthæorũ. Et transfire fecerunt filii Israel Baghalaja & Ghastharatha, & servierunt ante Dñm in solitudine suâ. Et dixit Semuel: Congregate omnẽ Israel ad Misspeia, & orabo super vos ante Dñm. Et congregati sunt ad Misspeia, & effuderunt cor suũ in pœnitentiâ *ut aquas* ante Dñm, & jejunaverunt ibi : Peccavimus ante Dñm: & judicavit Semuel filios Israel in Misspeia. Et audierunt Pelisthæi quòd congregati sunt filii Israel in Misspeia, & ascenderunt tyranni Pelisthæorũ super Israel: & audierunt filii Israel, & timuerunt abante Pelisthæos. Et dixerunt filii Israel ad Semuel. Ne taceas à nobis ab orando ante Dñm Deũ nostrũ, & eripiat nos de manu Pelisthæorum. Et accepit Semuel agnũ lactis unum, & ascendere fecit holocaustum ante Dñm: et oravit Semuel ante Dominum super Israel; et accepit orationẽ ejus Domin⁹. Et fuit Semuel ascendere faciens holocaustum, et Pelisthæi appropinquarunt ad ineundum bellum in Israel: et sonuit Domin⁹ in voce magnâ in die illo super Pelisthæos; et conturbavit eos, et fracti sunt ante Israel. Et prodierunt homines Israel ex Misspeia, et insecuti sunt Pelisthæos, et percusserunt eos usque subtus Beth-Saron. Et accepit Semuel lapidem unum, et posuit inter Misspeia et inter Sina : et vocavit nomen ejus, Lapidem auxilii : et dixit : Huc usque auxiliatus est nobis Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. VII.

1 Venerunt ergò cives urbis Naarin, & abducentes arcâ Dñi adduxerunt eam in domum Abinadab qui erat in Gebaath, qui consecravit Eliazar filiũ suum, & custodivit arcam Domini. 2 Et factũ est à die quo resedit arca in civitate Naarin, ut multi lapsi essent dies, essentq; anni circiter viginti, & inclinâssent omnes Israelitæ post Dñm. 3 Dixit autẽ Samuel ad omnes Israelitas, Si toto corde vestro convertimini ad Dominum, auferte deos alienos & phana de medio vestrî, & firmũ habete cor vestrũ erga Dominũ, eumq; solũ colite, & eripiet vos de manu Philistæorũ. 4 Abstulerunt ergò filii Israel Baal & phana, solumq; Dominum coluerunt. 5 Tum dixit Samuel, Congregate universum Israelẽ in Masphia, & orabo pro vobis ad Dominũ. 6 Congregati sunt igitur in Masphia, & haurientes aquã effuderunt coram Domino; & jejunantes illo die, dixerunt, Quoniã peccavim⁹ in Dominũ: & judicavit Samuel filios Israel in Masphia. 7 Audientes autẽ Philistæi congregatos esse filios Israel in Masphia, ascenderunt tyranni Philistæorum contra Israelẽ: quod cùm audissent Israelitæ, 8 timuerunt à conspectu Philistæorũ. Dixeruntque filij Israel ad Samuelẽ, Ne cesses orare pro nobis ad Dominũ Deũ nostrũ, ut liberet nos de manu Philistæorũ. 9 Et accipiens Samuel agnũ unum lacteũ, obtulit eum holocaustum integrũ Domino: oravitq; Samuel ad Dominũ pro filiis Israel, & exaudivit eũ Domin⁹. 10 Dum Samuel offerret holocaustũ, accesserunt Philistæi ad pugnandũ contra Israelẽ. At intonuit Domin⁹ sonitu elato in die illo adversũs Philistæos, & conturbavit eos, & profligati sunt corã Israele. 11 Et egressi Israelitæ de Masphia, persecuti sunt Philistæos, & interfecerunt eos usque ad *locum qui est* sub Beth-jasan. 12 Deinde accipiens Samuel lapidẽ quendam, collocavit eum inter Masphia & Beth-jasan, vocavítque nomen ejus, Lapidem auxiliorum: & ait, Hucusque auxiliatus est nobis Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. VII.

1 Venerunt itaque cives urbis Naaran, & abducentes arcam Domini intulerunt eam in domum Abinadab qui erat in Gabaa: & is secrevit Eliazar filium suum, & consecravit eum, custodivitq; arcam Domini. 2 Et cùm à die quo introducta fuit arca Domini in urbem Naaran, multi fluxissent dies, lapsique essent anni viginti, receperunt se omnes Israelitæ ad Dominum. 3 Dixitque Samuel ad omnes Israelitas, Si totis cordibus vestris revertà acceditis ad Dominum, amandate à vobis deos alienàs & idola fœminarum quæ clanculùm colitis, & disponite corda vestra coram Domino, eumq; solum adorate, ut liberet vos de manibus Palæstinorum. 4 Amoverunt ergò filii Israel à se Baal idolum & simulachra fœminarum, solumq; Deum coluerunt. 5 Rursum dixit Samuel universis Israelitis, Venite ad me omnes in Masphia, ut orem coram Domino causâ vestrî. 6 Convenerunt igitur in Masphia, & haurientes aquam effuderunt eam coram Domino, & jejunaverunt eo die, ac dixerunt, Sanè jejunamus, quia deliquimus coram Domino: & judicavit Samuel filios Israel in Masphia. 7 Interim ascenderunt principes Palæstinorum ad filios Israel: quo filii Israel audito, extimuerunt Palæstinos. 8 Et dixerunt filii Israel ad Samuelem, Ne cesses orare Deum Dominum nostrum ut eripiat nos de manibus Palæstinorum. 9 Tunc accepit Samuel agnum lactentem, & offerens illum sacrificium Domino, oravit Samuel Dominum causâ filiorum Israel, & exaudivit eum Dominus. 10 Dumque Samuel offerret sacrificium Deo, ecce Palæstini congregati sunt ad pugnandum contra filios Israel. Verùm audire fecit Dominus Palæstinos fragorem altisonum, quo perterriti fuerunt, & trepidârunt corda eorum, ita ut fugârint illos Israelitæ. 11 Nam egressi Israelitæ è Masphia, prælium commiserunt cum Palæstinis, & destruxerunt eos, interfectique fuerunt ex eis cæsi multi; perventque fuga eorum usque ad inferiorem partem Beth-jasan. 12 Tum sumpto Samuel ingenti lapide posuit eum inter Masphia & inter Beth-jasan, vocavitque nomen ejus, Lapidem adjutorii; dicens, Huc usque adjuvit nos Dominus.

שמואל א : ח

terminâ in *venire* ultrà addiderunt non & ,Peliſtim ſe humiliaverũt Et
13 וַיִּכָּנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד לָבוֹא בִּגְבוּל
.Semuel diebus omnibus Peliſtim in Domini manus fuit & :Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי יַד־יְהוָה בַּפְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שְׁמוּאֵל׃
,Iſrael ab Peliſtim *•accepérant* quas urbes ſe reddiderũt Et
14 וַתָּשֹׁבְנָה הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקְחוּ־פְלִשְׁתִּים מֵאֵת יִשְׂרָאֵל
liberavit earum terminum & ;Gath ad uſque & ,Hecron ab ,Iſraeli
לְיִשְׂרָאֵל מֵעֶקְרוֹן וְעַד־גַּת וְאֶת־גְּבוּלָן הִצִּיל
inter & Iſrael inter pax fuitque : Peliſtim manu de Iſrael
יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין
.ſuæ vitæ diebus omnibus Iſrael Semuel judicavit Et .Emoræum
הָאֱמֹרִי׃ וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי חַיָּיו׃
;Miſpah & ,Ghilgal & ,Bethel circuibat & ,*ammam in anno ex.* ibat Et
16 וְהָלַךְ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְסָבַב בֵּית־אֵל וְהַגִּלְגָּל וְהַמִּצְפָּה־
.illis locis omnibus *cum* ,Iſrael judicabat &
וְשָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה׃
judicavit ibi & ;ejus domus ibi quia ,Ramah in *ejus reverſio* Et
17 וְתְשׁוּבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי־שָׁם בֵּיתוֹ וְשָׁם שָׁפַט אֶת־
.Domino altare ibi ædificavit & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃

CAP. VIII. ח

judices ſuos filios poſuit & ,Semuel ſenuiſſet cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת־בָּנָיו שֹׁפְטִים
nomen & ,Joel primogeniti ejus filii nomen fuit Et .Iſraeli
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שֵׁם־בְּנוֹ הַבְּכוֹר יוֹאֵל וְשֵׁם
2 ambulaverũt non Et .Beerſebah in judices ,Abijah ejus ſecundi
מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שֹׁפְטִים בִּבְאֵר שָׁבַע׃ וְלֹא־הָלְכוּ
3 acceperuntque ,avaritiam poſt declinaverunt ſed ,illius viis in ejus filii
בָנָיו בְּדְרָכָיו וַיֵּטוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ־
ſeniores omnes ſunt congregati Et .judicium perverterunt & ,*munus*
4 שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל־זִקְנֵי
: eum ad dixerunt Et .Ramah in Semuel ad venerunt & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
nunc ; tuis viis in *ambulárunt* non tui filii & ,ſenuiſti tu Ecce
5 הִנֵּה אַתָּה זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ לֹא־הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ עַתָּה
fuit malum Et .gentes omnes ſicut ,nos judicandũ ad regem nobis *pone*
6 שִׂימָה־לָּנוּ מֶלֶךְ לִשְׁפְּטֵנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם׃ וַיֵּרַע
,regem nobis Da : dixerunt quando ,Semuel oculis in verbum
הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ הָבָה־לָּנוּ מֶלֶךְ
Dixitque .Dominum ad Semuel oravit & : nos *judicandum ad*
7 לִשְׁפְּטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
quæ omnibus in populi *voce m* Audi : Semuel ad Dominus
יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר־
,faſtidierunt me ſed ,faſtidierunt tẽ non quia : te ad dicent
יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי־אֹתִי מָאֲסוּ
die à fecerunt quæ opera omnia Juxta .eos ſuper *regnando à*
8 מִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם׃ כְּכֹל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר־עָשׂוּ מִיּוֹם
,me dereliquerũt & ,hanc diem ad uſq; & Ægypto ex eos *me facere aſcẽdere*
הַעֲלֹתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבֻנִי
.tibi etiam *facientes* ipſi ſic : alienis diis ſervierunt &
וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כֵּן הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ׃
fueris conteſtatus conteſtando *cùm* veruntamen : eorũ *voce in* audi nunc Et
9 וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אַךְ כִּי־הָעֵד תָּעִיד
eſt regnaturus qui ,regis *rationem* eis indicabis & ,eos *in*
בָּהֶם וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ
populum ad Domini verba omnia Semuel Dixitque .eos ſuper
10 עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֶל־הָעָם
.regem eo *cum* à *petentes*
הַשֹּׁאֲלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ׃

Verſio VULG. LAT.

13 Et humiliati ſunt Philiſthiim, nec appoſuerunt ultrà ut venirent in terminos Iſrael. Facta eſt itaque manus Domini ſuper Philiſthæos,
14 cunctis diebus Samuelis. Et redditæ ſunt urbes, quas tulerant Philiſthiim ab Iſrael, Iſraeli, ab Accaron uſq; Geth, & terminos ſuos: liberavítq; Iſrael de manu Philiſthinorum, erátque pax inter Iſrael
15 & Amorrhæum. Judicabat quoque Samuel Iſraelem cunctis diebus vitæ ſuæ: Et ibat
16 per ſingulos annos circuiens Bethel & Galgala & Maſphath, & judicabat Iſraelem
17 in ſupradictis locis. Revertebatúrque in Ramatha: ibi enim erat domus ejus, & ibi judicabat Iſraelem: ædificavit etiam ibi altare Domino.

CAP. VIII.

1 FACTŨ eſt autẽ cùm ſenuiſſet Samuel, poſuit filios ſuos judi-
2 ces Iſrael. Fuítq; nomen filii ejus primogeniti, Joel: & nomen ſecundi, Abia, judicum in Ber-
3 ſabee. Et non ambulaverunt filii illius in viis ejus: ſed declinaverunt poſt avaritiam, acceperúntque munera, & perverterunt judicium. Congregati ergò univerſi majores natu Iſrael, venerunt ad Samuelem in Ramatha. Dixerúntque ei; Ecce tu ſenuiſti, & filii tui non ambulant in viis tuis: Conſtitue nobis regem, ut judicet nos ſicut & u-
6 niverſæ habent nationes. Diſplicuit ſermo in oculis Samuelis, eò quòd dixiſſent; Da nobis regem, ut judicet nos. Et oravit Samuel ad Dominũ.
7 Dixit autem Dominus ad Samuelem; Audi vocem populi in omnibus quæ loquuntur tibi. Non enim te abjecerunt, ſed me, ne regnem ſuper eos,
8 Juxta omnia opera ſua, quæ fecerunt à die quâ eduxi eos de Ægypto uſque ad diem hanc: ſicut dereliquerunt me, & ſervierunt diis alienis, ſicut
9 faciunt etiam tibi. Nunc ergò vocem eorum audi: veruntamen conteſtare eos, & prædic eis jus regis, qui regnaturus
10 eſt ſuper eos. Dixit itaque Samuel omnia verba Domini ad populum, qui petierat à ſe regem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἐταπείνωσε κύριος τὰς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι προσχθεῖν εἰς ὅριον Ἰσρα-
ὴλ· καὶ (ο) ἐγένετο χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς
ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας (π) τοῦ
14 Σαμουήλ. Καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις
ἃς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ (ρ)
ἀπὸ Ἀσκάλωνος ἕως Ἀζώτου· καὶ τὸ ὅ-
ριον Ἰσραὴλ (σ) ἀφείλοντο ἐκ χειρὸς ἀλ-
λοφύλων. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ
15 καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἀμορραίου. Καὶ ἐδίκαζε
Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
16 ζωῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύετο καθ' ἐνιαυτὸν
ἐνιαυτὸν, καὶ ἐκύκλω Βαιθὴλ καὶ τὴν
Γαλγαλὰ καὶ τὴν (τ) Μασηφάθ· καὶ ἐδίκα-
ζε τὸν Ἰσραὴλ ἐν πᾶσι τοῖς ἠκασμένοις
17 τούτοις. Ἡ δὲ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ εἰς Ἁρμα-
θαὶμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ· καὶ (υ)
ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμη-
σεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

MS.A. (ο) ἐγένετο (π) Σαμουήλ. (ρ) ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ· καὶ (σ) ἀφείλαντο (τ) Μασηφά· (υ) ἐδίκαζεν τὸν

Κεφ. η'.

CAP. VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουὴλ, καὶ
κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ Ἰσρα-
2 ὴλ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ·
πρωτότοκος Ἰωὴλ, καὶ ὄνομα τῷ (α) δευ-
τέρῳ Ἀβιὰ, (β) δικασταὶ ἐν Βηρσαβεέ.
3 Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν ὁδῷ
αὐτοῦ· καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς (γ) κτήσεώς,
καὶ (γ) ἐλάμβανον δῶρα, καὶ (δ) ἐξέ-
4 κλινον δικαιώματα. Καὶ (ε) συναθροίζονται
(ε) ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ (ζ) παραγίνονται
5 (ζ) εἰς Ἁρμαθαὶμ πρὸς Σαμουήλ. Καὶ
εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ
υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου. καὶ
νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν
6 ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη. (η) Καὶ πο-
νηρὸν τὸ ῥῆμα (θ) ἐν ὀφθαλμοῖς Σαμουὴλ,
ὡς εἶπαν, Δὸς ἡμῖν βασιλέα δικάζειν (ι)
ἡμᾶς. καὶ προσηύξατο Σαμουὴλ πρὸς κύ-
7 ριον. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ,
Ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, κατὰ ἂν (κ)
λαλῶσί σοι, ὅτι οὐ σὲ ἐξουδενώκασιν, ἀλλ'
ἢ ἐμὲ (λ) ἐξουδενώκασι τοῦ μὴ βασιλεύ-
8 ειν ἐπ' αὐτῶν. Κατὰ (μ) πάντα τὰ ποι-
ήματα, ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀν-
ήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου (ν) ἕως τῆς
ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με, καὶ
ἐδούλευον θεοῖς ἑτέροις· ὅπως αὐτοὶ (ξ)
ποιῶσι καὶ σοί. Καὶ νῦν ἄκουε τῆς φω-
νῆς αὐτῶν· πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρ-
τύρῃ αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς
τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς (ο) βασι-
10 λεύσει ἐπ' αὐτούς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ
πᾶν τὸ (π) ῥῆμα τοῦ κυρίου πρὸς τὸν λαὸν
τὸν αἰτοῦντας παρ' αὐτοῦ βασιλέα.

MS.A. (α) δευτέρου αὐτοῦ Ἀβιὰ, (β) δικασταὶ (γ) ἐλάμβανον (δ) ἐξέκλιναν (ε) πάντες ἄνδρες (ζ) πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαίμ. Καὶ (η) Καὶ ἦν πονηρὸν (θ) ἐνώπιον Σαμουὴλ, (ι) ἐφ' ἡμᾶς. (κ) λαλήσωσίν σοι, (λ) ἐξουδενήκασιν (μ) πάντα ἃ ἐποίησάν (ν) καὶ ἕως (ξ) ποιοῦσιν. Καὶ σὺ νῦν (ο) βασιλεύσει (π) ῥῆμα κυρίου

13 Et humiliavit Dominus alienige-
nas: & non adjecerunt ultrà ac-
cedere ad terminum Iſrael. Et
facta eſt manus Domini ſuper ali-
enigenas omnibus diebꝰ Samuel.
14 Et redditæ ſunt civitates, quas
ceperant alienigenæ de filiis Iſ-
rael: & (f) reddiderunt ſe ipſi
Iſrael ab(g) Aſcalone uſq; Azob:
& terminum Iſrael abſtulerunt
de manu alienigenarum. Et fuit
pax inter Iſrael & inter Amor-
rhæum. Et judicabat Samuel Iſ-
15 rael omnibus diebus vitæ ſuæ: Et
16 ibat per annum annum, & circu-
ibat Bethel, & Galgala, & Maſ-
ſephath: & judicabat Iſrael in
17 omnibus(h) ſanctificatis his. Re-
verſio autem ejus erat in Arma-
thaim, quoniam ibi erat domus
ejus: & judicabat ibi Iſrael, &
ædificavit ibi altare Domino.

CAP. VIII.

1 ET factum eſt, ut ſenuit Sa-
muel; & conſtituit filios ſuos ju-
dices ipſi Iſrael. Et hæc nomina
filiorum ejus. Primogenitus Joel, 2
& nomen ſecundi Abia, Judices
3 in Berſabee. Et non ambulave-
runt filii ejus in via ejus: & de-
clinaverunt poſt (a) conſummati-
onem: & accipiebant dona, &
4 pervertebant juſtificationes. Et
congregantur viri Iſrael, & ve-
niunt in Armathaim ad Samuel.
5 Et dixerunt ei; Ecce tu ſenuiſti; &
filii tui non ambulant in via
tua. Et nunc conſtitue ſuper nos
regem ad judicandum nos; ſicut
6 & cæteræ gentes. Et malum fuit
verbum in oculis Samuel, quia
dixerunt; Da nobis regem ad ju-
dicandum nos. Et oravit Samuel
7 ad Dominum. Et dixit Dominus
ad Samuel; Audi vocem populi
juxta quæcunq; loquuntur tibi:
quoniam non te ſpreverunt; ſed
me ſpreverunt, ut non regnem
8 ſuper eos, Secundùm omnia facta,
quæ fecerunt mihi, ex qua die e-
duxi eos ex Ægypto uſq; in di-
em hanc: & dereliquerunt me, et
ſerviebant diis aliis. Sic ipſi fa-
9 ciunt & tibi. Et nunc audi vo-
cem eorum. Tantummodò con-
teſtans conteſtaberis eis: & an-
nuntiabis eis juſtificationem re-
gis, qui regnabit ſuper eos. Et
10 dixit Samuel omne verbum Do-
mini ad populum petentes ab eo
regem.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

וְאִתְבְּרוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְלָא אוֹסִיפוּ עוֹד לְמֵעַל בִּתְחוּם יִשְׂרָאֵל וַהֲוָת מַחְתָּא דַיְיָ בִּפְלִשְׁתָּאֵי 13
כָּל יוֹמֵי שְׁמוּאֵל׃ וְתָבָא קִרְוְיָא דְנָסִיבוּ פְּלִשְׁתָּאֵי מִן יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל מֵעֶקְרוֹן וְעַד גַּת 14
וְיָת תְּחוּמֵיהוֹן שֵׁיזֵיב יִשְׂרָאֵל מִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי וַהֲוָה שְׁלָמָא בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין אֱמוֹרָאֵי׃ 15
וְדָן שְׁמוּאֵל יָת יִשְׂרָאֵל כֹּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי׃ וַאֲזַל בְּכָל שְׁנָא בְּשָׁנָא וּמְסְתְּחַר לְבֵיתְאֵל 16
וְלִגְלְגָּלָא וְלִמְצְפְּיָא וְדָאִין יָת יִשְׂרָאֵל יָת כָּל אַתְרַיָּא הָאִלֵּין׃ וּבְמְתֵיבְיֵהּ לְרָמְתָא אֲרֵי תַמָּן 17
בֵּיתֵיהּ וְתַמָּן דָּן יָת יִשְׂרָאֵל וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ׃

ח

וַהֲוָה כַּד סִיב שְׁמוּאֵל וּמַנִּי יָת בְּנוֹהִי דַּיָּנִין עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה שׁוּם בְּרֵיהּ בּוּכְרֵיהּ יוֹאֵל 1
2
וְשׁוּם תִּנְיָנֵיהּ אֲבִיָּה דַּיָּנִין בִּבְאֵר שָׁבַע׃ וְלָא הַלִּיכוּ בְּאוֹרְחָתֵיהּ וְאִתְפְּנִיאוּ בָּתַר 3
מָמוֹן דְּשִׁקְרָ וְקַבִּילוּ שׁוּחְדָּא וְצַלּוּ דִינָא׃ וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲתוֹ לְוָת שְׁמוּאֵל 4
לְרָמְתָא׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ הָא אַתְּ סָבְתָא וּבְנָךְ לָא הַלִּיכוּ בְּאָרְחָתָךְ כְּעַן מַנִּי לָנָא מַלְכָּא לְמִדָּן 5
כְּכֹל עַמְמַיָּא׃ וּבְאִישׁ פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּד אֲמַרוּ מַנִּי לָנָא מַלְכָּא לְמִדָּנָא 6
וְצַלִּי שְׁמוּאֵל קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לִשְׁמוּאֵל קַבֵּיל לְמֵימַר עַמָּא לְכֹל דְּיֵמְרוּן לָךְ אֲרֵי לָא 7
יָתָךְ רְחִיקוּ אֲרֵי בְּפוּלְחָנִי קָצוּ מִלְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עֲלֵיהוֹן׃ כְּכָל עוֹבָדַיָּא דִי עֲבָדוּ מִיּוֹמָא 8
דְאַסְקִית יָתְהוֹן מִמְּצְרַיִם וְעַד יוֹמָא הָדֵין וּשְׁבָקוּ פּוּלְחָנִי וּפַלְחוּ לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא כֵּן אִנּוּן
עָבְדִין אַף לָךְ׃ וּכְעַן קַבֵּיל לְמֵימְרֵיהוֹן בְּרַם אֲרֵי אַסְהֲדָא תַּסְהֵיד בְּהוֹן וְתֶחֱוֵי לְהוֹן 9
נִימוֹסָא דְמַלְכָּא דְּיִמְלַךְ עֲלֵיהוֹן׃ וַאֲמַר שְׁמוּאֵל יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ לְעַמָּא דְּשָׁאֲלִין 10
מִנֵּיהּ מַלְכָּא׃

PARAPH. CHALD. VersioLatina.

Et fracti ſunt Peliſthæi, & non addiderunt amplius ut intrarent in ter- 13
minum Iſrael: & fuit percuſſio Dñi in Peliſthæos omnibus diebus Semu-
el. Et redierũt urbes quas ceperunt Peliſthæi ab Iſrael ad Iſrael ab Ghek- 14
ron & uſque Gath, & terminos earum eripuit Iſrael de manu Peliſthæo-
rũ: & fuit pax inter Iſrael & inter Emoræum. Et judicavit Semuel Iſrael 15
omnibꝰ diebꝰ vitæ ſuæ. Et ambulavit in tempore anno in anno, & reverſus 16
eſt ad Bethel, & ad Gilghela, & ad Miſzpeia: & judicavit Iſrael omnia
loca hæc. Et cùm reverteretur ad Ramatha, quoniam ibi domus ejus; & 17
ibi judicavit Iſrael; & ædificavit ibi altare ante Dominum.

CAP. VIII.

ET fuit quando ſenuit Semuel, & præfecit filios ſuos judices Iſraeli. Et 1
fuit nomen filii ejꝰ primogeniti Joel, & nomen ſecundi ejus Abia, ju- 2
dicantes in *Beer Sabagh*. Et non ambulaverunt filii ejus in via illius, 3
& reſpexerunt poſt mamon falſitatis; & acceperunt munus, & declina-
verunt judicium. Et congregati ſunt omnes ſenes Iſrael, & venerunt ad 4
Semuelem ad Ramatha. Et dixerunt ei: Ecce tu ſenuiſti, & filii tui non 5
ambulaverunt in via tuâ: nunc præfice nobis regem ad judicandum nos
ſicut omnes gentes. Et malum fuit verbum in oculis Semuelis, quando 6
dixerunt: Præfice nobis regem ad judicandum nos: & oravit Semuel an-
te Dñm. Et dixit Dominus ad Semuelem: Audi dicto populi in omni- 7
bus quæ dicent tibi, quia non te elongaverunt: nam in cultu meo ſpreve-
runt ne ſim rex ſuper eos. Juxta omnia facta quæ fecerunt à die quo aſ- 8
cendere feci eos ex Ægypto, & uſque diem hunc, & reliquerunt cultum
meum, & coluerunt errorem gentium, ſic illi facientes etiam tibi. Et nunc 9
audi dictis eorum: verum tu obteſtando obteſteris in eos, & indices illis
ſtatutum regis qui regnabit ſuper eos. Et dixit Semuel omnia verba Do- 10
mini ad populum, qui petentes ab eo regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܠܐ ܐܬܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܥܠ ܬܚܘܡ ܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܐܝܕ ܡܪܝ ܗܘܬ ܒܦܠܫܬܝܐ ܟܠ ܝܘܡܝ ܫܡܘܐܝܠ׃

14 ܘܗܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬ ܩܪܝܬ ܕܐܟܪܘܢ ܘܥܕ ܓܬ ܘܬ ܬܚܘܡܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕ ܦܠܫܬܝܐ ܘܗܘܐ ܫܠܡ ܒܝܢ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܝܢ ܐܡܘܪܝ׃

15 ܘܫܡܘܐܝܠ ܕܝܢ ܕܐܢ ܒܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ ܕܝܢ ܗܘܐ ܕܐܢ ܒܟܠ ܫܢܐ ܘܫܢܐ ܗܘܐ ܡܗܠܟ ܘܣܒܒ ܒܒܝܬ ܐܝܠ ܘܓܠܓܠ ܘܡܨܦܐ׃

16 ܘܕܝܢ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܗܠܟ ܘܣܒܒ ܒܟܠ ܐܬܪ ܗܘ ܘܐܬܐ ܠܪܡܬܐ ܒܬ ܬܡ ܗܘ ܒܝܬ ܗ ܗܘ ܕܝܢ ܬܡ ܗܘ ܕܝܢ ܡܕܒܚ ܐܒܢ ܠܡܪܝ׃

17 ܘܗܘ ܡܗܠܟ ܘܣܒܒ ܒܒܝܬ ܐܝܠ ܘܓܠܓܠ ܘܡܨܦܐ ܘܕܝܢ ܗܘ ܕܝܢ ܕܝܢ ܡܕܒܚ ܐܒܢ ܠܡܪܝ׃

13 Sic profligati ſunt Philiſtæi, nec perrexerunt deinceps Philiſtæi invadere terminum Iſraelis. Fuitque manus Domini contra Philiſtæos cunctis diebus Samuelis. 14 Et reſtituerunt Iſraeli civitates quas ceperant Philiſtæi ab Iſraele, ab Acron uſque ad Gath cum terminis earum : & eripuit Dominus Iſraelem de manu Philiſtæorum : Fuitque pax inter Iſraelem & Amorrhæos. 15 Judicavit autem Samuel filios Iſrael cunctis diebus vitæ ſuæ. 16 Et abiens ſingulis annis obibat Beth-il, & Galgalam, & Maſphiam, judicabatque Iſraelem & omnes regiones iſtas. 17 Tum revertebatur domum ſuam, ibique judicabat Iſraelem : & ædificavit illic aram Domino.

* ס * ܦܨܠܐ *

CAP. VIII.

1 * ܘܗܘ ܟܕ ܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܘܡܠܟ ܒܢ ܗ ܠܝܣܪܝܠ ׃

2 ܘܗܘ ܫܡ ܒܟܪ ܗ ܝܘܐܝܠ ܘܫܡ ܡܠ ܒܝܬ ܐ ܐܒܝܐ ܗ ܒܫܒܥ׃

3 ܘܠ ܗ ܒܢ ܗ ܒܟܪ ܗ ܘܠ ܗ ܒܢ ܗ ܒܐ ܒ ܗ ܘ ܐ ܘ ܐ ܒ ܗ ܘ ܐ ܘ ܐ ܒ ܗ ܘ ܐ ܘ ܐ ׃

4 ܘ ܐ ܘ ܐ ܒ ܗ ܘ ܐ ܘ ܐ ܒ ܗ ܘ ܐ ܘ ܐ ׃

5 ܘ ܐ ܘ ܐ ׃

6 ܘ ܐ ׃

7 ܘ ܐ ׃

8 ׃

9 ׃

10 ׃

1 Factum eſt autem ut cùm ſenuiſſet Samuel, conſtitueret filios ſuos judices ſuper Iſraelem. 2 (Erat autem nomen filii ejus primogeniti Joel, & nomen ſecundi ipſius *filii*, Abia) judices *inquam*, in Bir-ſebaa. 3 At non ambulârunt filii ejus in viis ejus, ſed declinârunt poſt fraudem, accipientes munus, & pervertentes judicium. 4 Quamobrem congregati univerſi ſeniores filiorum Iſraelis, venerunt ad Samuelem in Rama. 5 Dixeruntque ad eũ, Ecce tu ſenuiſti, & filii tui non ambulant in viis tuis : da igitur nobis regem, ut judicet nos pro more cunctarum gentium. 6 Diſplicuit ſermo in oculis Samuelis, cùm dixiſſent ei, Da nobis regem ut judicet nos juxta morem cunctarum gentium : & oravit Samuel ad Dominum. 7 Dixitque Dominus ad Samuelem, Auſculta voci populi in omnibus quæ dicunt tibi : non enim te ſpreverunt, ſed me ſpreverunt ne regnem ſuper eos. 8 Secundùm omnia opera quæ fecerunt ab eo die quo eduxi eos de terra Ægypti ad hunc uſque diem, deſerentes me, & colentes deos alienos ; ſic ipſi tibi quoque faciunt. 9 Nunc autem auſculta voci eorum : at ſedulò conteſtare eos, & declara eis jus regis qui regnaturus eſt ſuper eos. 10 Retulit ergo Samuel omnes Domini ſermones populo qui petierant ab eo regem ;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وانكسر اهل فلسطين ولم يعودوا ان يدخلوا حد بني اسرائيل * واشتد عقاب الرب على

14 اهل فلسطين جميع ايام حياة صموئيل * ورد صموئيل على بني اسرائيل جميع المدن التي اخذ

15 منهم اهل فلسطين * من حد عقرون والى جاث بحدودها * وانقذ الرب بني اسرائيل من ايدي

16 اهل فلسطين * وصالح بنو اسرائيل الاموريين وسالموهم * وحكم صموئيل لبني اسرائيل وتولا

17 قضاءهم كل ايام عمرهِ * وكان يتطلق كل حول ويمضي الى بيت ايل * والجلجال * ومصفيا ويقضي

في قضاء بني اسرائيل * واحكام المدائن والبلدان كلها * ثم يرجع الى الرامة * لان بيته كان هناك *

وفيها كان يقضي في احكام بني اسرائيل وابنا هناك مذبحا للرب * * الفصل الثامن *

1 * فلما كبر صموئيل وسلح * صير بنيه قضاة على بني اسرائيل * وكان اسم بكرهِ يوئيل واسم

2 ابنه الثاني ابيا * هذان كانا يحلسان للقضاء في بير سبع * ولم يسر ابناه في طرقه * ولكنهما

3 احبا المكر * واربسيا وحابيا في القضاء * واجمع جميع مشيخة بني اسرائيل * وانوا الى صموئيل

4 الى الرامة * وقالوا له * قد شخت وكبرت * وبنوك ليس يسيرون في طرقك * ولا يعملون عملك *

5 صير الان علينا ملكا يحكم في امورنا كمثل جميع الشعوب * وسقط ذلك على صموئيل حين

6 قالوا له * صير علينا ملكا يقضي لنا كمثل جميع الشعوب * وصلى صموئيل امام الرب * وقال

7 الرب لصموئيل * اسمع قول الشعب واعمل بما يقولون لك لانهم ليس انما رذلوك انت بل انما رذلوني

8 انا * ولم يهووا ان املك عليهم * مثل جميع الاعمال التي عملوا منذ يوم اخرجتهم من ارض

9 مصر الى اليوم الذي تركوني وعبدوا الهة اخرى * كذلك يعملون بك ايضا * فاسمع الان قولهم *

10 ولكن ناشدهم واوعز اليهم واخبرهم بسنن الملوك التي يملك عليهم * وقص صموئيل على

الشعب جميع الاقوال التي قال الرب له حين طلبوا ملكا *

Confracti ergò fuerunt Palæſtini, & non 13
ſunt ampliùs ingreſſi terminum filiorum Iſrael : aſpera fuit enim punitio Domini contra Paleſtinos cunctis diebus vitæ Samuelis. Reduxit etiam Samuel filios Iſrael omnes civitates quas abſtulerant ab eis Paleſtini, à termino Acronis uſque ad Gath cum limitibus earum : & liberavit Dominus Iſraelitas de manibus Paleſtinorum : & reconciliati ſunt Iſraelitæ cum Amorrhæis, pacemque inierunt cum eis. Judicavit autem Samuel Iſraelitas, funĕtuſque eſt inter eos judiciali munere cunctis diebus ætatis ſuæ. Et 16
diſcedens quotannis pergebat ad Bethel, & Galgal, atque Maſphia, proſpiciebatque judicio filiorum Iſrael, & cauſis ubium ac regionum omnium. Tum 17
redibat ad Rama ; quoniam illic erat domus ejus, ibique vacabat litibus filiorũ Iſrael, & ibidem extruxit altare Domino.

CAP. VIII.

1 * وكان لما شاخ صموئيل ان بنيه قضاة على بني اسرائيل * وكان اسم بكرهِ يوئيل واسم

2 ابنه الثاني ابيا قضاة ببير سبع *

3 ولم يسر ابناه في طريقه * ولكنهما

4 مالا الى الطمع واخذا الرشوة وحرفا القضاء * فاجتمع جميع شيوخ اسرائيل وجاءوا الى صموئيل

5 الى الرامة * وقالوا له * قد شخت وبنوك لا يسيرون في طريقك * فاجعل لنا الان ملكا يقضي

6 لنا كسائر الشعوب * فساء صموئيل ان قالوا اعطنا ملكا يقضي لنا * وصلى صموئيل الى الرب *

7 فقال الرب لصموئيل * اسمع لقول الشعب في كل ما يقولون لك فانهم لم يرفضوك انت بل اياي

8 رفضوا لئلا املك عليهم * كالاعمال التي عملوا منذ يوم اخرجتهم من مصر الى هذا اليوم

9 حين تركوني وعبدوا آلهة اخرى * هكذا هم يعملون بك الان * فاسمع لقولهم * غير انك

10 تشهد عليهم وتنذرهم بسيرة الملك الذي يملك عليهم * فقال صموئيل جميع كلام الرب

للشعب الذين سألوه ملكا *

Cum autem Samuel grandævus eſſet 1
ac ſenex, conſtituit filios ſuos judices ſuper Iſraelitas. Eratque nomen primogeniti ejus, Joel ; nomen autem filii ipſius ſecundi, Abia : Hi duo ſedebant pro tribunali in Bir-ſebaa. Sed non ambulârunt 3
filii ejus in viis ipſius ; imò verò fraudem diligentes munera admittebant, & offentabantur in judicio. Quare congregati 4
omnes ſeniores filiorum Iſrael, convenerunt Samuelem in Rama : Et dixerunt 5
ei, Jam ſenex & grandævus es, & filii tui non ambulant in viis tuis, nunc imitantur opera tua : conſtitue ergò ſuper nos regem qui cauſas noſtras judicet pro more cunctarũ gentiũ. Ægrè tulit id Samuel, cùm dixiſſent ei, Conſtitue ſuper 6
nos regem qui nos jud cet inſtar cunctarum gentiũ : & precatus eſt Samuel Dominũ. Dixitque Dominus ad Samuelem, 7
Audi dictum populi, & fac quod tibi dicunt : nam non te quidem reprobârunt, ſed me quidem reprobârunt, nec optant me regnare ſuper eos. Secundùm omnia 8
opera quæ fecerunt ab eo die quo eduxi eos è terra Ægypti ad hodiernum uſque diem quo me deſtituerunt & ſervierunt diis aliis, ſic tibi quoq; faciunt. Nunc aut ẽ 9
acquieſce dicto eorum : verùm conteſtare eos, & declara eis, & indica illis jura regum qui regnaturi ſunt ſuper eos. Nar- 10
ravit ergò Samuel populo ſermones quos dixerat ſibi Dominus cùm regem poſtulâſſent ;

שמואל א : ט

: vos ſuper eſt reghaturus qui regis *ratio* erit *Hæc* : dixit Et
11 וַיֹּאמֶר זֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם
,ſuis equitibus in & ,*ſuo curru* in ſibi ponet & ,capiet veſtros filios
11 אֶת־בְּנֵיכֶם יִקַּח וְשָׂם לוֹ בְּמֶרְכְּבֹתָו וּבְפָרָשָׁיו
,*millium principes ſibi* ,*jonendum ad* Et .ejus *currus* *facies ad* current &
12 וְרָצוּ לִפְנֵי מֶרְכַּבְתּוֹ : וְלָשׂוּם לוֹ שָׂרֵי אֲלָפִים
,ſuã meſſem metendũ ad &,ſuã arationẽ arandũ ad &,*quinquaginta principes* &
12 וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְלַחְרֹשׁ חֲרִישׁוֹ וְלִקְצֹר קְצִירוֹ
veſtras filias Et .*ſui currus* *vaſa* & ,*ſui belli* vaſa faciendum ad &
13 וְלַעֲשׂוֹת כְּלֵי־מִלְחַמְתּוֹ וּכְלֵי רִכְבּוֹ : וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם
,veſtros agros Et .*ſ iſtrices in* & ,*coquinarias in* & ,*pigmentarias in capiet*
13 יִקַּח לְרַקָּחוֹת וְלִטַבָּחוֹת וְלֶאֱפוֹת : וְאֶת־שְׂדוֹתֵיכֶם
.ſuis ſervis dabitque ,accipiet *bona* veſtra oliveta & ,veſtras vineas &
14 וְאֶת־כַּרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח וְנָתַן לַעֲבָדָיו :
,ſuis eunuchis dabit & ; *decimabit* *veſtras vineas* & ,*veſtra ſemina* Et
15 וְזַרְעֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם יַעְשֹׂר וְנָתַן לְסָרִיסָיו
veſtros *electos* & ,veſtras ancillas & ,veſtros ſervos Et .ſuis ſervis atque
16 וְלַעֲבָדָיו : וְאֶת־עַבְדֵיכֶם וְאֶת־שִׁפְחֹתֵיכֶם וְאֶת־בַּחוּרֵיכֶם
veſtrum Pecus .ſuo opere in faciet & ; *capiet* veſtros aſinos & ,optimos
17 הַטּוֹבִים וְאֶת־חֲמֹרֵיכֶם יִקַּח וְעָשָׂה לִמְלַאכְתּוֹ : צֹאנְכֶם
illa die in clamabitis Et .*ſervos in* ei eritis vos & ,*decimabit*
18 יַעְשֹׂר וְאַתֶּם תִּהְיוּ לוֹ לַעֲבָדִים : וְזָעַקְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
Dominus *reſpondebit* non & ,vobis elegiſtis quem ,veſtri regis *faciebus* à
18 מִלִּפְנֵי מַלְכֵּכֶם אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם לָכֶם וְלֹא־יַעֲנֶה יְהוָה
voce in audire populus *renuerunt* Et .illa die in *vobis*
19 אֶתְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא : וַיְמָאֲנוּ הָעָם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל
.nos ſuper erit rex *quimimò* ; Nequaquam : dixerunt & ,Semuel
19 שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי אִם־מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ :
nos judicabitque : gentes omnes ſicut nos etiam erimus Et
20 וְהָיִינוּ גַּם־אֲנָחְנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם וְשָׁפְטָנוּ
.noſtra bella pugnabit & ,*noſtras facies ad* egredietur & ,noſter rex
20 מַלְכֵּנוּ וְיָצָא לְפָנֵינוּ וְנִלְחַם אֶת־מִלְחֲמֹתֵנוּ :
auribus in ea eſt locutus & ,populi verba omnia Semuel Audivitque
21 וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת כָּל־דִּבְרֵי הָעָם וַיְדַבֵּר בְּאָזְנֵי
,eorũ *voce in* Audi : Semuel ad Dominus Dixitque .Domini
22 יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹלָם
: Iſrael viros ad Semuel dixitque : regem eis facies regnare &
וְהִמְלַכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
.ſuam civitatem in *vir* Ite
לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ :

CAP. IX. ט

filii ,Abiel filius ,Chis ejus nomen & ,Binjamin de *vir* fuit Et
1 וַיְהִי־אִישׁ מִבֶּן־יְמִינִי וּשְׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיאֵל בֶּן
.robore fortis Jemini viri filii ,Aphiah filii ,Becorath filii ,Seror
2 צְרוֹר בֶּן־בְּכוֹרַת בֶּן־אֲפִיחַ בֶּן־אִישׁ יְמִינִי גִּבּוֹר חָיִל :
vir non & ,bonus & ,electus ,Saul ejus nomen & ,filius erat ei Et
2 וְלוֹ־הָיָה בֵן וּשְׁמוֹ שָׁאוּל בָּחוּר וְטוֹב וְאֵין־אִישׁ
erat *altus* ſurſum & ,ſuo humero ab : illo *præ* *bonus* Iſrael filiis de
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ וָמָעְלָה גָּבֹהַּ
: Saul patri Chis aſinæ perierant Et .populo omni *præ*
3 מִכָּל־הָעָם : וַתֹּאבַדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל
unum tecum *nunc Cape* : ſuũ filium Saul ad Chis dixitque
3 וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל־שָׁאוּל בְּנוֹ קַח־נָא אִתְּךָ אֶת־אַחַד
tranſivit Et .aſinas quære ,vade ,ſurge & ,pueris de
4 מֵהַנְּעָרִים וְקוּם לֵךְ בַּקֵּשׁ אֶת־הָאֲתֹנוֹת : וַיַּעֲבֹר
: invenerunt non & ,Saliſah terram *in* tranſivit & ,Ephraim *monte in*
בְּהַר־אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־שָׁלִשָׁה וְלֹא מָצָאוּ
,Jemini terram *in* tranſivit & : non & ,Sahalim terram *in* tranſiveruut &
וַיַּעַבְרוּ בְאֶרֶץ־שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־יְמִינִי
.invenerunt non &
וְלֹא מָצָאוּ :

Verſio VULG. LAT.

11 Et ait ; Hoc erit jus regis, qui imperatur᷑ eſt vobis: Filios veſtros tollet,& ponet in currib᷑ ſuis , faciétq; ſibi equites & præcurſores quadrigarum ſuarũ,Et conſtituet ſibi tribunos, & centuriones, & aratores agrorũ ſuorum, & meſſores segetũ,& fabros armorũ & curruum ſuorum.Filias quoq; veſtras faciet ſibi unguentarias, & focarias,& panificas.Agros quoq; veſtros, & vineas,& oliveta optima tollet, & dabit 15 ſervis ſuis. Sed & ſegetes veſtras,& vinearũ redit᷑ addecimabit, ut det eunuchis & famulis ſuis.Servos etiã veſtros, & ancillas,et juvenes optimos, & aſinos auferet, & ponet in opere ſuo. Greges quoque veſtros addecimabit,vóſq; eritis ei ſervi. Et clamabitis in die illa à facie regis veſtri,quẽ elegiſtis vobis : & non exaudiet vos Domin᷑ in die illa , quia petîſtis vobis regem. Noluit autẽ popul᷑ audire vocem Samuelis,ſed dixerunt ; Nequaquã:rex enim erit ſuper nos, Et erim᷑nos quoq;ſicut omnes gentes : & judicabit nos rex noſter,& egredietur ante nos, & pugnabit bella noſtra pro nobis. Et audivit Samuel omnia verba populi, & locutus eſt ea in aurib᷑ Dñi.Dixit autem Dñs ad Samuelem ; Audi vocẽ eorũ, & conſtitue ſuper eos regem.Et ait Samuel ad viros Iſrael, Vadat unuſquiſque in civitatem ſuam.

CAP. IX.

1 ET erat vir de Benjamin nomine Cis , filius Abiel , filii Seror , filii Bechorath , filii Aphia, filii viri Jemini , fortis robore. Et erat ei filius vocabulo Saul, elect᷑ & bonus : & non erat vir de filiis Iſrael melior illo : ab humero & ſurſum eminebat ſuper omnem populum. Perierant 3 autem aſinæ Cis patris Saul : & dixit Cis ad Saul filium ſuum ; Tolle tecum unum de pueris , & conſurgens vade, & quære aſinas. Qui cùm tranſiſſent per montem Ephraim, Et per terram Saliſa, & non inveniſſent , tranſierunt etiam per terram Salim , & non erant : ſed & per terram Jemini , & minimè repererunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς βασιλεύσει ἐφ' ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτοῦ, (ρ) καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ,
12 καὶ ἡγεμόνεντας ἑαυτῷ ἀρμάτων αὐτοῦ, Καὶ θέσθαι αὐτοὺς ἑαυτῷ (σ) ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους, καὶ διορίζειν διεισμὸν αὐτῷ, καὶ ζευγᾶν ζεύγη τῶν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν ζεύξιν πολεμικὰ αὐτῷ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐ-
13 τοῦ. Καὶ τὰς θυγατέρας (τ) ὑμῶν λήψεται εἰς μυρεψούς, καὶ εἰς μαγειρείσας, καὶ εἰς
14 πιστούσας. Καὶ τοὺ ἀγροὺς ὑμῶν, καὶ τοὺς (υ) ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς δού-
15 λοις (φ) ἑαυτοῦ. Καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις αὐτοῦ, καὶ τοῖς δούλοις
16 αὐτοῦ. Καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν, καὶ τὰς δούλας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ, καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδε-
17 κατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. Καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε
18 αὐτῷ δοῦλοι. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου βασιλέως ὑμῶν ὃν ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακούσεται κύριος ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι
19 ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ λαὸς (χ) ἀκούσαι τοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, (ψ) Οὐχὶ, ἀλλ'
20 ἢ βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς, Καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς (ω) καθὰ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δικάσει ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλε-
21 μον ἡμῶν. Καὶ ἤκουσε Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς
22 τὰ ὦτα κυρίου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ, Ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ, Ἀποστελλέτω ἕκας ἐις τὴν πόλιν αὐτοῦ.

MS.A. (ρ) καὶ ἱππεῦσιν (σ) χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχας, (τ) αὐτῶν λήμψεται (υ) ἀμπελῶνας, καὶ (φ) αὐτοῦ. Καὶ τὸ σπέρμα (χ) τοῦ ἀκοῦσαι (ψ) Οὐχὶ ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς (ω) καὶ

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ (α) ἀνὴρ ἐξ ὑῶν Βενιαμὶν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Κὶς, ὑὸς Ἀβιὴλ, ὑοῦ (β) Ἰαφὶθ, ὑοῦ (γ) Βαχὶρ, ὑοῦ (δ) Ἀφὲκ, ὑῶ ἀνδρὸς
2 (ε) Ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατός. Καὶ τοῦτῳ ὑὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαοὺλ, εὐμειδὴς, ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑοῖς Ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑψηλία καὶ ἐπίσημος
3 ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἀπώλοντο (ζ) αἱ ὄνοι Κὶς παιδὸς Σαούλ. καὶ εἶπε Κὶς πρὸς Σαοὺλ τὸν ὑὸν αὐτοῦ, Λάβε μετὰ σεαυτοῦ ἓν ἀπὸ παιδαρείων, καὶ ἀνάστητε καὶ πορεύθητε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους.
4 καὶ (η) διῆλθον διὰ ὄρους Ἐφραὶμ, Καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (θ) Σὴχὰ, καὶ οὐχ ἕυρον καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (ι) Σεγδὶμ, καὶ οὐκ ἦν· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (κ) Ἰαμὶν, καὶ οὐχ ἕυρον.

MS. A. (α) ἦν ἀνὴρ (β) Ἀφὲλ, (γ) Βεχωρὲθ, (δ) Ἀφὶκ, (ε) Ἰεμιναίου, (ζ) οἱ ὄνοι Κὶς τοῦ παιδὸς (η) διῆλθαν (θ) Σαλισὰ, (ι) Σαλεὶμ, (κ) τοῦ Ἰεμιναίου,

Et dixit; Hæc erit juſtificatio regis, qui regnabit ſuper vos: Filios veſtros capiet, & ponet eos in curribus ſuis, & in equitibus ſuis, & præcurſores curruum ſuorum: Et (b) ad ponendum eos ſibi centuriones, & chiliarchos, & ad metendum meſſim ipſius, & vindemiandam vindemiam ipſius, & ad faciendum vaſa bellica ipſius, & vaſa curruum ſuorum. Et filias veſtras capiet in unguentarias, & in coquinarias, & in panificas. Et agros veſtros, & vineas veſtras, & olivetas veſtras bona capiet, & dabit ſervis ſuis. Et ſemina veſtra, & vineas veſtras decimabit, & dabit eunuchis ſuis, & ſervis ſuis. Et ſervos veſtros, & ſervas veſtras, & armenta bona veſtra, & aſinos veſtros capiet, & decimabit ad opera ſua. Et greges veſtros decimabit: & vos eritis ei ſervi. Et clamabitis in die illa à facie regis veſtri, quem elegeritis vobis: & non exaudiet Dominus vos in diebus illis: quoniam vos elegiſtis vobis ipſis regem. Et noluit populus audire Samuel: & dixerunt ei; Nequaquam, ſed rex erit ſuper nos: Et erimus etiam nos, ſicut omnes gentes: & judicabit nos rex noſter, & egredietur ante nos, & bellabit bellum noſtrum. Et audivit Samuel omnia verba populi: & locutus eſt ea in aures Domini. Et dixit Dominus ad Samuel; Audi vocem eorum, & regnare fac eis regem. Et dixit Samuel ad viros Iſrael, Recurrat unuſquiſque ad civitatem ſuam.

CAP. IX.

ET vir de filiis Beniamin, & nomen ei Cis, filius Abiel, filii Iared, filii Bachir, filii Aphec, filii viri Feminæi, vir potens. Et huic filius, & nomen ei Saul, procerus, vir bonus: & non erat in filiis Iſrael bonus ſuper eum: ab humero & ſuprà excelſus ſuper omnem (a) terram. Et perierunt aſinæ Cis patris Saul. Et dixit Cis ad Saul filium ſuum, Sume tecum unum puerorum: & ſurgite, & ite, & quarite aſinas. Et tranſierunt per montem Ephræm, & tranſierunt per terram Selcha, & non invenerunt: Et tranſierunt per terram Segalim, & non erant: & tranſierunt per terram Jamin, & non invenerunt.

תגרום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַאֲמַר דֵּין יְהֵי נִימוֹסָא דְמַלְכָּא דִּי מַלֵּךְ עֲלֵיכוֹן יַת בְּנֵיכוֹן יְדַבַּר וְיִמְנֵי לֵיהּ בִּרְתֵיכוֹהִי
12 וּבְפָרְשׁוֹהִי וְרָדְפִין קֳדָם רְתֵיכוֹהִי : וְלִמְנָאָה לֵיהּ רַבְּנֵי אַלְפִין וְרַבְּנֵי חַמְשִׁין וְאַכָּרַיָּא לְמַנָּר
13 נִירֵיהּ וּלְמֶחְצַד חֲצָדֵיהּ אוֹמָנַיָּא לְמֶעְבַּד מָנֵי קְרָבֵיהּ וּמָאנֵי רְתֵיכוֹהִי : וְיַת בְּנָתֵיכוֹן יְדַבַּר
14 לְשַׁמְשָׁן וּלְטַבְּחָן וּלְאָפָן : וְיַת חַקְלֵיכוֹן וְיַת פַּרְמֵיכוֹן וְזֵיתֵיכוֹן טָבַיָּא יִסַּב וְיִתֵּן לְעַבְדּוֹהִי :
15 16 וְזַרְעֵיכוֹן וְכַרְמֵיכוֹן יִסַּב חַד מִן עֲסַרָא וְיָהַב לְרַבְרְבוֹהִי וּלְעַבְדּוֹהִי : וְיַת עַבְדֵיכוֹן וְיַת
17 אַמְהָתְכוֹן וְיַת עוּלֵימְכוֹן שַׁפִּירַיָּא וְיַת חֲמָרֵיכוֹן יְדַבַּר לְמֶהֱוֵי עָבְדִין עֲבִידְתָּא : עָנְכוֹן יִסַּב
18 חַד מִן עֲסַרָא וַאֲתוּן תְּהוֹן לֵיהּ לְעַבְדִין : וְתִצְוְחוּן בְּיוֹמָא הַהוּא מִן קֳדָם מַלְכְּכוֹן
19 דְּאִתְרְעִיתוּן לְכוֹן וְלָא יְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתְכוֹן בְּיוֹמָא הַהוּא : וְסָרִיבוּ עַמָּא לְקַבָּלָא לְמֵימַר
20 שְׁמוּאֵל וַאֲמָרוּ לָא אֱלָהֵן מַלְכָּא יְהֵי עָלָנָא : וְנְהֵי אַף אֲנַחְנָא כְּכָל עַמְמַיָּא וְיִתְפְּרַע לָנָא
21 מַלְכָּנָא וְיִפּוֹק קֳדָמֵינָא וְיִגַּח יַת קְרָבָנָא : וּשְׁמַע שְׁמוּאֵל יַת כָּל פִּתְגָמֵי עַמָּא וּסְדַרנוּן קֳדָם
22 יְיָ : וַאֲמַר יְיָ לִשְׁמוּאֵל קַבֵּיל לְמֵימְרֵיהוֹן וְתַמְלִיךְ לְהוֹן מַלְכָּא וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לָאֱנָשֵׁי
יִשְׂרָאֵל אֲזִילוּ גְּבַר לְקִרְתֵּיהּ :

ט

1 וְהָוָה גַּבְרָא מִשִּׁבְטָא דְבִית בִּנְיָמִן וּשְׁמֵיהּ קִישׁ בַּר אֲבִיאֵל בַּר צְרוֹר בַּר בְּכוֹרַת בַּר אֲפִיחַ
2 בַּר גַּבְרָא מִשִּׁבְטָא דְבִית בִּנְיָמִן גִּבָּר חֵילָא : וְלֵיהּ הָוָה בַר וּשְׁמֵיהּ שָׁאוּל עֻלֵּם וְשַׁפִּיר
3 וְלֵית גַּבְרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שַׁפִּיר מִנֵּיהּ מִכְּתֵפֵיהּ וּלְעֵלָּא רָם מִכָּל עַמָּא : וַאֲבָדָא אָתָנָיָא
לְקִישׁ אֲבוּהִי דְשָׁאוּל וַאֲמַר קִישׁ לְשָׁאוּל בְּרֵיהּ דְּבַר בְּעַן עִמָּךְ יַת חַד מֵעֻלֵּימַיָּא וְקוּם אֲזוֹל
4 בְּעֵי יַת אָתָנָיָא : וְעָבַר בְּטוּרָא דְבִית אֶפְרַיִם וְעָבַר בְּאַרְעָא דְרוֹמָא וְלָא אַשְׁכַּחוּ וְעָבַר בְּאַרְעָא
מַתְבְּרָא וְלֵית וְעָבַר בְּאַרְעָא שִׁבְטָא בִּנְיָמִן וְלָא אַשְׁכַּחוּ :

PARAPH. CHALD. VerſioLatina.

Et dixit: Hoc erit ſtatutũ regis qui regnabit ſup vos: Filios veſtros accipiet, & conſtituet eos ſibi in curribus ſuis, & in equitib᷑ ſuis, & ſequentes ante currus ſuos: Et ad præficiendũ ſibi magiſtros millium, & magiſtros quinquagenorum : & agricolas ad arandũ arationes ſuas, & ad metendum meſſes ſuas ; & opifices ad faciendũ vaſa belli ſui, & vaſa curruũ ſuorũ. Et filias veſtras accipiet ad miniſtras, ad coquas & ad piſtrices. Et agros veſtros, & vineas veſtras, & olivas veſtras bonas accipiet, & dabit ſervis ſuis. Et ſemina veſtra & vineas veſtras accipiet in decimas & dabit principibus ſuis & ſervis ſuis. Et ſervos veſtros & ancillas veſtras, & pueros veſtros pulchros, & aſinos veſtros accipiet, ut ſint facientes op᷑ ej᷑. Oves veſtras accipiet unã ex decẽ,& vos eritis illi in ſervos. Et clamabitis in *die* illo ab-ante regem veſtrum quem voluiſtis vobis,& non accipiet Dñs orationem veſtram in tempore illo. Et renuerunt populus audire dicto Semuelis,& dixerunt, Non : ſed rex erit ſuper nos. Et erimus etiam nos ut omnes gentes: & vindicabit nos rex noſter,& egredietur in capite noſtro, & inibit bella noſtra. Et audivit Samuel omnia verba populi,& ordinavit ea ante Dominum. Et dixit Dominus ad Samuel, Audi dictis eorum, & regnare fac *eis* regem : & dixit Semuel viris Iſrael, Ite vir ad urbem ſuam.

CAP. IX.

ET fuit vir de tribu dom᷑ Binjamin, & nomen ejus Kis filius Abiel, filii Szeror, filii Bechorath, filii Aphiahh, filii viri ex tribu domus Binjamin, vir virtutis. Et illi fuit filius, & nomen ejus Saul, juvenis et pulcher ; & non erat vir de filiis Binjamin qui pulcher ab eo: ab humeris ſuis & ſuprà magn᷑ ab omni populo. Et perierunt aſinæ Kis patri ipſi᷑ Saulis: & dixit Kis ad Saul filiũ ſuum, Tolle nunc tecum unũ ex pueris, & ſurge vade, quære aſinas. Et tranſivit in monte *dom᷑* Ephraim,& tranſivit in terra Aũſtrali,& non repererunt ; & *tranſivit* in terra *Mathbera*, & non erant ; & *tranſivit* in terram tribus Binjamin, & non repererunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܡܠܟܐ ܕܢܫܠܛ ܥܠܝܟܘܢ ܢܣܒ ܠܟܘܢ ܘܠܒܢܝܟܘܢ ܘܢܫܘܐ ܠܗܘܢ ܠܪܟܒܬܗ ܘܢܗܘܘܢ ܩܕܡ ܪܟܒܬܗ
12 ܘܢܫܘܐ ܠܗܘܢ ܪܫܝ ܐܠܦ ܘܪܫܝ ܡܐܐ ܘܪܫܝ ܚܡܫܝܢ ܘܠܡܚܪܬ ܚܨܕ ܚܨܕܗ ܘܠܡܚܨܕ ܚܨܕ ܚܨܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
13 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
14 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
15 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
16 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
17 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
18 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
19 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
20 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
21 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
22 ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ
ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܥܒܕ ܙܝܥ ܙܝܥ ܘܠܡܫܕ ܙܝܥ ܙܝܥ

11 Et ait, Hoc eſt jus regis qui regnabit ſuper vos. Filios veſtros accipiet, diſponetque ſibi in curribus ſuis & inter equites ſuos, ut currant ante currus ſuos. 12 Conſtituet etiam ſibi tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones: arabunt arva ejus, metent meſſem ejus, & component inſtrumenta belli ejus, & inſtrumenta curruum ejus. 13 Filias quoque veſtras accipiet in textrices, & molitrices, & piſtrices. 14 Agros veſtros, & vineas veſtras, & oliveta veſtra optima accipiet, dabitque ſervis ſuis. 15 Semina veſtra, & vineas veſtras decimabit, tradetq; eunuchis ſuis & ſervis ſuis. 16 Servos veſtros, & ancillas veſtras juveneſq; veſtros formoſos, & aſinos veſtros tollet, *ipſiſque* conficiet opus ſuum. 17 Pecudes veſtras decimabit, & vos eritis illi ſervi. 18 Et ululabitis in die illo propter regē veſtrum quem elegiſtis vobis, & non exaudiet vos Dñs in die illo. 19 Noluerunt tamē populus auſcultare voci Samuelis, ſed dixerunt, Non item, ſed rex erit ſuper nos; 20 Et erimus nos etiam ut reliquæ gentes, judicabitq; nos rex noſter, & exibit ante nos, & bellū noſtrum geret. 21 Audiens itaq; Samuel omnia dicta populi, retulit ea coram Dño. 22 Et ait Dñs ad Samuelē, Auſculta voci eorū, & præfice eis regem. Dixitq; Samuel Iſraelitis, Ite quiſq; in civitatem ſuam.

CAP. IX.

1 ERat autem vir quidam de Benjamin, nomine Cis, filius Abiel, filii Sedor, filii Bechoroth, filii Aphih viri Benjaminitæ, valens robore. 2 Is filium habebat nomine Saulem electum & bonum, quo nullus erat vir inter Iſraelitas melior, quique ab humero ſuo & ulteriùs procerior erat univerſo populo. 3 Peruntibus autem aſinis Cis patris Saulis, dixit Cis ad Saulem filium ſuum, Duc tecum unum ex pueris, & ſurgens vade quæſitum aſinas. Surgens itaq; Saul abiit, ſecumque ducens unum è pueris abiit quæſitum aſinas patris ſui. 4 Cúmque pertranſiſſet montem Aphrem, tranſiſſetque per terram carbonum, nec inveniſſent: tranſiſſet etiam per terram vulpium, nec adeſſent: deinde tranſiſſet per terram Benjamin, nec inveniſſent;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 *وقال هذه سنة الذي يملك عليكم ياخذ بنيكم ويصيرهم له فرسانا يسيرون امام
12 مراكبه ويجعل منهم رجالا يمسون بين يديه *ويجعل لنفسه رؤساء الالوف ورؤساء المئين *
ورؤساء الخمسين *ورؤساء العشر *ويحرث بنوكم حرثه ويحصدون حصاده *ويعملون له اوعيه
13 حربه ومراكبه *ويأخذ بناتكم ويصيرهن له نساجات وطباخات وخبازات *ومزارعكم
14 وكرومكم *وافخر بيدوركم ياخذها ويصيرها لعبيده *ويأخذ عشورا من زروعكم وكرومكم *
15 ويصيرها لخدمه وعبيده *ويأخذ اماءكم وعبيدكم وافخر امكم الصباح *وحميركم
16 وغنمكم *ويسعلها في عمله *ويعشر غنمكم *وانتم ايضا تصيرون له عبيدا *ويطلبون
17 وينصرعون الي الرب في ذلك اليوم مما يضيق عليكم الملك الذي طلبتم *ولا يستجيب لكم
18 الرب في ذلك اليوم *ولم يسر الشعب ان يسمعوا لصموال *وقال كلا ليس هكذا *ولكن
19 يكون علينا ملك *ونصير مثل جميع الشعوب *ويقضي قضايانا ملكنا *ويخرج امامنا
20 ويحارب حربنا *فسمع صموال جميع مقالات الشعب *وتكلم بها امام الرب *وقال الرب لصموال
21 22 اقبل قولهم *وصير عليهم ملكا *فقال صموال لجميع بني اسرايل انصرفوا كل انسان الي مدينه *

* الفصل التاسع * وكان رجل من بني بنيامين اسمه قيس بن ابيل *بن صارور
1 2 بن بحروب *بن افيح رجل من بيت بنيامين *جبار بقوته *وكان له ابن اسمه شاول رجل تام من
بني الرجال *ولم يكن في بني اسرايل رجل اتم منه *وكان ارفع قامة من جميع الشعب من كتفه الي
3 فوق *وهلكت اتن قيس ابي شاول *فقال قيس لشاول ابنه *خذ معك غلاما من الغلمان *
وانطلق به في طلب الاتن *وقام شاول وانطلق واخذ معه غلاما من غلمانه *وخرج في طلب
4 اتن ابيه *ومر بجبل افرايم *ودار في ارض الجمر ولم يجد *ودار في ارض بنيامين ولم يجد
ايضا *ومر بارض النعالب ولم يجد *

11 Et ait, Hoc eſt jus ejus qui tenaturus eſt ſuper vos. Accipiet filios veſtros, faciet; eos ſibi equites gradientes ante rhedas ſuas: 12 alios autem conſtituet pedites ambulantes coram ſe. Adhibebit quoq; ſibi tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones: & arabunt filii veſtri arva ipſius, & metent ipſius meſſē, & fabricabunt ei inſtrumenta pro bello & aurigis ejus. 13 Accipiet etiā filias veſtras, faciet; eas ſibi textrices, & molitrices, et piſtrices. 14 Agros etiā veſtros, & vineas veſtras, & præſtantiſſimas oleas veſtras accipiet, dabitq; ſervis ſuis. 15 Item decimas accipiet è ſeminibus veſtris & vineis veſtris, dabitq; eas miniſtris & ſervis ſuis. 16 Item accipiet ancillas veſtras, & ſervos veſtros, & famulos veſtros ſpecioſos, & jumenta veſtra, atq; aſinos veſtros, eoſque occupabit in opere ſuo. 17 Deniq; decimabit pecudes veſtras, & vos denū fietis ſervi ipſius. 18 Et precabimini ac ſupplicabitis Domino in illo die propter illatā vobis angustiā à rege quem petiſtis, ſed non exaudiet vos Dominus in illo die. 19 Verūm noluit populus acquieſcere conſilio Samuelis, at dixit, Haudquaquā, non erit ita, imò verò erit ſuper nos rex; 20 Et erimus inſtar cunctarū gentiū, judicabitq; rex noſter judicia noſtra, & egredietur ante nos, pugnabitq; pro nobis. 21 Audivit igitur Samuel omnia dicta populi, retulitq; ea coram Domino. 22 Dixitq; Dominus ad Samuelem, Acquieſce ſermoni eorū, & cōſtitue ſuper eos regē: quapropter ait Samuel univerſis Iſraelitis, Ite quilibet in civitatem ſuā.

CAP. IX.

1 ERat autem quidā ex filiis Benjamin, cujus nomen erat Cis, filius Abiel, filii Seror, filii Bechoroth, filii Aphih viri Benjaminitæ, fortitudine ſuā gigas. 2 Huic erat filius nomine Saul vir perfectus inter viros, quo non erat inter filios Iſrael quiſquā perfectior, & eminebat ſtaturā toti populo ab humero ſuo ſurſum verſūs. 3 Peruntibus autem aſinis Cis patris Saulis, dixit Cis ad Saulem filium ſuum, Aſſume tecum puerum aliquē è pueris, eumq; ducito ad quærendas aſinas. Surgens ergò Saul profectus eſt, ſecumq; ducens puerum unum è pueris ſuis egreſſus eſt ad quærendas aſinas patris ſui. 4 Tranſivitque per montem Ephraim, & perluſtravit terram carbonum, nec invenit: perluſtravit etiam Benjamin, nec adhuc invenit: tranſivit quoq; per terram vulpium, nec invenit.

שמואל א: ט

qui ,suo puero dixit Saul & : Suph terram in venerunt Ipsi
5 הַמֵּה בָּאוּ בְאֶרֶץ צוּף וְשָׁאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ אֲשֶׁר־
,afinis ob meus pater ceſſaverit fortè ne ,revertamur & ,Veni :ſecum
עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן־יֶחְדַּל אָבִי מִן־הָאֲתֹנוֹת
civitate in Dei vir nunc Ecce : ei Dixitque .nobis *ſit ſolicitus* &
6 וְדֹאֲגִ֖ים לָ֑נוּ: וַיֹּ֣אמֶר לוֹ הִנֵּה־נָ֣א אִישׁ־אֱלֹהִ֗ים בָּעִיר
: veniet veniendo ,loquetur quod omne ; honorabilis vir & ,ifta
הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר בָּא יָבוֹא
quam noſtram viam nobis indicet fortè ſi ,illuc eamus nunc
עַתָּה נֵלְכָה שָּׁם אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת־דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר־
,ibimus ecce Et : ſuo puero Saul Dixitque *eam ſuper ambulemus*
7 הֲלַכְנוּ עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ
musus & ,noſtris vaſis de abiit panis quia ? viro afferemus quid &
וּמַה־נָּבִיא לָאִישׁ כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וְתִשּׁוּרָה
adjecit Et ? nobiſcum quid : Dei viro *afferendum ad* non
אֵין־לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה אִתָּנוּ: וַיֹּסֶף
8 עוֹד הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי
mea manu in invenitur Ecce :dixit & ,Sauli *reſpondendum ad* puer
רֶבַע שֶׁקֶל כֶּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִגִּיד לָנוּ
vir dicebat ſic ,Iſrael in *Annos* .noſtram viam
9 אֶת־דַּרְכֵּנוּ: לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ
: Videntem ad uſque eamus & ,Venite : Deum inquirendū ad *ſe eundo in*
בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ וְנֵלְכָה עַד־הָרֹאֶה
Dixitque .Videns *annos* vocabatur ,hodie Propheta quia
כִּי לַנָּבִיא הַיּוֹם יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה: וַיֹּאמֶר
10 ſhverunt & : eamus ,veni ; tuum verbum Bonum : ſuo puero Saul
שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרֶךָ לְכָה נֵלְכָה וַיֵּלְכוּ
aſcendentibus Ipſis .Dei vir *ibi* *qua* ,civitatem in
אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים: הֵמָּה עֹלִים
11 hauriendum ad egredientes puellas invenerunt ipſi & ,civitatis *aſcenſu in*
בְּמַעֲלֵה הָעִיר וְהֵמָּה מָצְאוּ נְעָרוֹת יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב
reſponderunt Et ? Videns *hoc in* eſt Num : eis dixerunt & *aquas*
מַיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן הֲיֶשׁ הָרֹאֶה בָּזֶה: וַתַּעֲנֶינָה
12 quia ,nunc teſtina ; *tuæ facies ad* ecce ,Eſt : dixerunt & ,eis
אוֹתָם וַתֹּאמַרְנָה יֵשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר עַתָּה כִּי
.Bamah in populo hodie ſacrificium quia ,civitatem in venit hodie
הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי זֶבַח הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה:
13 aſcendat antequam ,eum invenietis ſic ,urbem *vos intrare Circa*
כְּבֹאֲכֶם הָעִיר כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה
,*eum venire uſque* populus comedet non quia : veſcendum ad Bamah in
הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי לֹא־יֹאכַל הָעָם עַד־בֹּאוֹ
.invitati comedent poſtea ,ſacrificio benedicet ipſe quia
כִּי־הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח אַחֲרֵי־כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרוּאִים
aſcenderunt Et .eum invenietis *die ſicut* eum quia ,aſcendite nunc Et
14 וְעַתָּה עֲלוּ כִּי־אֹתוֹ כַּהַיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ:
Semuel ecce & ,civitatis medium *in* ingredientibus ipſis : civitatem
הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל
Dominus Et .Bamah in *aſcendendum ad* eorum occurſum in *egredien*
15 יֹצֵא לִקְרָאתָם לַעֲלוֹת הַבָּמָה: וַיהוָה
,Saul *venire ante* una die ,Semuel aurem revelaverat
גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לְפָנֵי בוֹא שָׁאוּל
,Binjamin terra de virum te ad mittam cras *tempus Secundùm* : dicendo
לֵאמֹר: כָּעֵת׀ מָחָר אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן
16 faciet ſalvum & : Iſrael meum populum ſuper ducem in eum unges &
וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ
venit quia ,meũ populũ reſpexi quia ; Peliſtim manu de meũ populum
אֶת־עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת־עַמִּי כִּי בָּאָה
.me ad ejus clamor
צַעֲקָתָם אֵלָי:

Verſio VUL. LAT.

5 Cùm autẽ veniſſent in terram Suph, dixit Saul ad puerũ qui erat cum eo ; Veni & revertamur, nè fortè dimiſerit pater meꝰ aſinas, & ſolicitus ſit pro
6 nobis. Qui ait ei; Ecce vir Dei eſt in civitate hac, vir nobilis: omne quod loquitur, ſine ambiguitate venit. Nunc ergò eamꝰ illùc, ſi fortè indicet nobis de via noſtra, propter quã venimus. Dixítque Saul ad puerũ ſuum; Ecce ibimꝰ: quid feremꝰ
7 ad virum Dei? panis defecit in ſitarciis noſtris: & ſportulam non habemus, ut demꝰ homini Dei, nec quidquam aliud. Rurſum puer reſpondit Sauli, & ait; Ecce inventa eſt in manu mea quarta pars ſtatêris argenti, demꝰ homini Dei, ut indicet
9 nobis viam noſtram. (Olim in Iſrael ſic loquebatur unuſquiſque vadens conſulere Deum; Venite, & eamꝰ ad Videntem. Qui enim Propheta dicitur hodiè, vocabatur olim Videns.)
10 Et dixit Saul ad puerũ ſuum; Optimꝰ ſermo tuus. Veni, eamus. Et ierunt in civitatem in
11 qua erat vir Dei. Cúmq; aſcenderent clivũ civitatis, invenerunt puellas egredientes ad hauriendã aquã, et dixerũt eis; Num hìc eſt Videns? Quæ reſpondentes, dixerunt illis; Hìc eſt: ecce ante te, feſtina nunc; hodiè enim venit in civitatẽ,
12 quia ſacrificiũ eſt hodiè populi in excelſo. Ingredientes urbem, ſtatim invenietis eũ antequã aſcendat excelſum ad veſcendũ; neq; enim comeſurꝰ eſt populꝰ donec ille veniat: quia ipſe benedicit hoſtiæ, & deinceps comedunt qui vocati ſũt. Nunc ergò conſcendite, quia
14 hodiè reperietis eũ. Et aſcenderunt in civitatem. Cúmque illi ambularent in medio urbis, apparuit Samuel egrediens obviã eis, ut aſcenderet in excelſum. Dominꝰ autẽ revelaverat auriculã Samuelis ante unam
16 diẽ quã veniret Saul, dicens; Hâc ipſâ horâ, quæ nunc eſt, cras mittam virum ad tẽ de terra Benjamin, & unges eum ducem ſuper populum meum Iſrael: & ſalvabit populum meum de manu Philiſthinorum, quia reſpexi populum meum: venit enim clamor eorum ad me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων (λ) εἰς τὴν Σὶφ, καὶ Σαὰλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, Δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου
6 τὰς ὄνους, (μ) φροντίζῃ τὰ περὶ ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον, Ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος, πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ περιφανὲς γενήσεται. καὶ νῦν (ν) πορευθῶμεν, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἐφ'
7 ἣν ἐπορευθημεν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ εἶπε Σαὰλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα· καὶ τί (ξ) οἴσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ; (ο) ὅτι οἱ ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐν ταῖς ἀγγείοις ἡμῶν, καὶ πεῖον οὐκ ἔστι (π)
8 μεθ' ἡμῶν εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ τὸ ὑπάρχον ἡμῖν. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαὰλ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον Σίκλου ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ
9 θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Καὶ (ρ) ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ τάδε (σ) ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῇ πορεύεσθαι (τ) ἐπερωτᾶν τὸν θεόν, Δεῦρο καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν Βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην καλεῖ ὁ λαὸς
10 ἔμπροσθεν, ὁ Βλέπων. Καὶ εἶπε Σαὰλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα, δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ (υ) ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ.
11 Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι τὰ κοράσια ἐξερχόμενα (φ) ὑδρεύεσθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς, Εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ Βλέπων;
12 Καὶ ἀποκριθεῖσα τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ (χ) λέγουσιν αὐτοῖς, Ἔστιν· ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον (ψ) ὑμῶν. νῦν σπεύσατε ὅτι σήμερον ἦκεν εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία ζήμερον τῷ λαῷ ἐν
13 βαμᾷ. Ὡς ἂν (ω) εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν, ὕστως εὑρήσετε αὐτὸ ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς (α) βαμᾶ τοῦ φαγεῖν· ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ (β) εἰσελθεῖν αὐτὸν, ὅτι ἐστὶν εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐδίουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβητε,
14 ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν. Καὶ ἀναβαίνουσιν τὴν πόλιν. αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀνα-
15 βῆναι εἰς βαμᾶ. Καὶ κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν (γ) πρὸς αὐτὸ Σαοὺλ, λέγων,
16 Ὡς ὁ καιρὸς, ἄνειον ἀποστελῶ πρὸς σὲ

MS. A. (λ) εἰς γῆν Σειφ, (μ) φροντίζῃ περὶ (ν) πορεύωμεθα, (ξ) ὅπως (ο) εἰσοίσομεν ὅτι ἄρτοι (π) ἐν ἡμῖν τοῦ εἰσενεγκεῖν (ρ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ (σ) ἔλεγεν (τ) ἐπερωτῆσαι θεὸν, Δεῦτε (υ) ἀνθρώπου τοῦ (φ) ὑδρεύσασθαι (χ) λέγουσιν, Ἔστιν· (ψ) ὑμῶν. τάχιον, νῦν (ω) εἰσέλθητε (α) βαμᾶ (β) ἐλθεῖν (γ) Σαοὺλ πρὸς αὐτὸ, λέγων, Ὡς ὁ καιρὸς σοῦ, ἄνειον * ἄνειον ἀποστέλλω

Ipſis autem venientibus in Siph, & Saul dixit puero ſuo, qui ſecum; Veni, & revertamur, ne omittens puer meus (b) aſinas, ſolicitus ſit quæ de nobis. Et dixit ei puer; Ecce nunc homo Dei in civitate hac, & homo honoratus: omne quodcunque locutus fuerit, eveniens aderit. Et nunc (c) eamus, ut annuntiet nobis viam noſtram, ſuper quam ibimus ſuper eam. Et dixit Saul puero ſuo, qui ſecum; Et ecce ibimus: & quid feremus homini Dei? quoniam panes defecerunt de vaſis noſtris: & plus non eſt nobiſcum ad aſferendum homini Dei, (d) quod eſt nobis. Et adjecit puer reſpondere Sauli, & dixit; Ecce inventa eſt in manu mea quarta pars ſicli argenti: & dabis homini Dei, & annuntiabit nobis viam noſtram. Et antè in Iſrael hæc dicebat unuſquiſq; in eundo ad interrogandum Deum; Veni, & eamus ad Videntem: (e) quoniam prophetam vocabat populus antea, Videns. Et dixit Saul ad puerum ſuum, Bonum eſt verbum: veni, & eamus. Et iverunt in civitatem, ubi erat ibi homo Dei. Ipſis aſcendentibus aſcenſionem civitatis, & ipſi invenient puellas exeuntes ad hauriendam aquam: & dicunt eis, Si eſt hìc Videns? Et reſpondentes puellæ eis, & dicunt eis; Eſt: ecce ad faciem (f) veſtram. Nunc per (g) diẽ venit in civitatem, quoniam ſacrificium hodiè populo in (h) Bama. Cùm ingreſſi fueritis in civitatem, ſic invenietis eum in civitate, priuſquàm ipſe aſcendat in Bama ad manducandum: quoniam non manducabit populus, quoadusque ipſe ingrediatur: quoniã hic benedicit ſacrificium; & poſt hæc comedũt (i) hoſpites. Et nunc aſcendite, quia per diem invenietis eum. Et aſcenderunt civitatem. Ipſis ingredientibus in medium civitatis, & ecce Samuel exiit in occurſum eorum ad aſcendendum in Bama. Et Dominus revelaverat autem Samuel die unã, antequàm veniret ad eum Saul, dicens; Sicut (k) tempus, cras mittam ad te virum de terra Benjamin: & unges eum in principem ſuper populum meum Iſrael, & ſalvabit populum meum de manu alienigenarum: quoniam reſpexi ſuper humiliationem populi mei: quia venit clamor eorum ad me.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אִנּוּן אַתּוּ בְּאַרְעָא דְּבָה נְבִיָא דַיְיָ וְשָׁאוּל אֲמַר לְעוּלֵימָא דְּעִמֵּיהּ אֵיתָא וְנֵתוּב דִּלְמָא
5 יְשָׁבִיק אֲבָא מִן עִסְקָא אַתָנָיָא וְיֵצִיף לָנָא: וַאֲמַר לֵיהּ הָא כְעַן נְבִיָא דַיְיָ בִּקְרְתָּא הָדָא
6 וְגַבְרָא מְתַנְבֵּי קְשׁוֹט כָּל דְּאִתְנַבֵּי אִתְקַיְמָא יְתֵקֵים כְּעַן נֵיזִיל לָנָא תַּמָּן מָאִים יְחַוֵי לָנָא יַת
אֹרְחָנָא דְּאָזְלִינָא עֲלָהּ: וַאֲמַר שָׁאוּל לְעֻלֵּמֵיהּ וְהָא נֵיזִיל וְאִם מְקַבֵּיל מָמוֹן מָה נָעֵיל לְנְבִיָא
7 דַיְיָ אַף אֲנַחְנָא וְזִדִין עָרַן עֲטָרוּ מָנָא וּמְדַעַם דְּכַשַׁר לֵית לְאַעֲלָא לְנְבִיָא דַיְיָ וּמָה עִמָּנָא
8 לְמֶעְבַּד: וְאוֹסִיף עוּלֵימָא לְמַעֲנֵי יַת שָׁאוּל וַאֲמַר הָא אִשְׁתְּכַח בִּידִי זוּזָא חֲדָא דְּכַסְפָּא
9 וְנִתֵּן לִנְבִיָא דַיְיָ וִיחַוֵי לָנָא יַת אָרְחָנָא: בְּקַדְמִין בְּיִשְׂרָאֵל כְּדֵין אֲמַר גַּבְרָא כְּמֵיזְלֵיהּ
לְמִתְבַּע אוּלְפָן מִן קֳדָם יְיָ אִתּוּ וְנִתְמְטֵי עַד חֲזָיָא אֲרֵי לְנְבִיָא יוֹמָא דֵין מִתְקְרֵי מִלְקַדְמִין
10 חֲזָיָא: וַאֲמַר שָׁאוּל לְעוּלֵימֵיהּ תְּקִין פִּתְגָמָךְ אֵיתָא נֵיזִיל וַאֲזַלוּ לִקְרְתָּא דְּתַמָּן נְבִיָא דַיְיָ:
11 אִנּוּן סָלְקִין בְּמַסְקָנָא דִּקְרְתָּא וְאִנּוּן אַשְׁכָּחוּ עוּלֵימָן נָפְקָן לְמִסְלֵי מַיָא וַאֲמַרוּ לְהֶן הַאִית
12 הָכָא חֲזָיָא: וְאָתֵיבָא יַתְהוֹן וַאֲמָרָא אִית דָּא הָא קֳדָמָךְ אוֹחֵי כְּעַן אֲרֵי יוֹמָא דֵין עַל
13 לִקְרְתָּא אֲרֵי שֵׁירוּ נִכְסַת קוּדְשַׁיָא יוֹמָא דֵין לְעַמָּא בְּבֵית אַסְרוּתָא: כְּמֵעַלְכוֹן לִקְרְתָּא
כֵּן תִּשְׁכְּחוּן יָתֵיהּ עַד לָא יִסַּק לְבֵית אַסְרוּתָא לְמֵיכַל אֲרֵי לָא אָכֵיל עַמָּא עַד מֵיתוֹהִי
אֲרֵי הוּא פָּרִיס מְזוֹנָא בְּתַר כֵּן אָכְלִין וּמִנְיָא וְכַעַן סַקוּ אֲרֵי יָתֵיהּ בְּיוֹמָא דֵין תַּשְׁכְּחוּן
14 יָתֵיהּ: וְסַלִיקוּ לִקְרְתָּא אִנּוּן עָלִין בְּגוֹ קִרְתָּא וְהָא שְׁמוּאֵל נָפֵיק לְקֳדָמוֹתְהוֹן לְמִסַּק
15 לְבֵית אַסְרוּתָא: וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְאֲמַר לְשְׁמוּאֵל יוֹמָא חַד קֳדָם מֵיתֵי שָׁאוּל לְמֵימָר:
16 כְּעִדָּן הָדֵין מָחָר אֲשַׁלַּח לְוָתָךְ גַּבְרָא מֵאַרְעָא שִׁבְטָ בִּנְיָמִן וְתִמְשְׁחִנֵיהּ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיִפְרוֹק יַת עַמִּי מִידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי גְלֵי קֳדָמַי דּוּחֲקָא דְעַמִּי אֲרֵי עֲלַת
קֳבֵלְתְּהוֹן לְקֳדָמַי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ipſi venerunt ad terrã in qua *Propheta Domini*: & Saul dixit puero ſuo 5
qui ſecũ: Veni & redibimꝰ: fortè ceſſaverit pater meus à cura aſinarum, &
ſolicitus erit noſtri. Et dixit illi: Ecce nunc Propheta Dñi in urbe hac, 6
& vir *vaticinans* veritatẽ: omne quod vaticinabitur, firmabitur: nunc ibimus *nobis* eò, fortaſſe indicabit nobis viam noſtram quam venimus ſuper eam. Et dixit Saul puero ſuo: Et ecce ibimus: & ſi accipiens mamon, quid inferemus Prophetæ *Domini*? etiã nos viatica *egreſſa* 7
defecerunt *nobis*, & quicquam quod placens non eſt ad inferendum
Prophetæ Dñi: quid nobis faciendum? Et addidit puer ad reſpondendũ 8
Sauli, & dixit: Ecce inventa eſt in manu mea zuza una argenti, & *dabimus* Prophetæ Dñi, & indicabit nobis viam noſtrã. In antiquis in Iſrael 9
ſic dixit vir cùm ambularet ad quærendum doctrinam ab ante Dominum:
Venite & perducemur uſque ad Videntem: quia Propheta hodie, vocatus
fuit ab antiquis Videns. Et dixit Saul puero ſuo: Rectũ verbũ tuum: veni, 10
ibimꝰ: & iverunt ad urbem ubi Propheta Dñi. Illi aſcendentes in aſcenſu 11
urbis, & illi invenerunt puellas exeuntes ad implendũ aquas, & dixerunt
eis: Num eſt hîc videns? Et reſponderunt illis & dixerunt, Eſt hîc, ecce 12
ante te: feſtina nunc, quoniã hodie intravit ad urbẽ, quia poſuerunt oblationẽ ſanctitatum hodie populo in domo confeſſûs. In intrando vos ad ur- 13
bẽ ſic invenietis eũ antequã aſcendat ad domũ confeſſûs ad comedendũ;
quia non comedet populꝰ donec veniat ille; namq; ille benedicens *cibo*,
poſteà comedentes vocati: & nunc aſcendite, quoniam illũ in die hac invenietis illum. Et aſcenderunt ad urbem: illi intrantes intra urbem, & 14
ecce Semuel exiens ad occurſum eorum ad aſcendendum ad domum confeſſûs. Et ab ante Dominum dictum fuit ad Semuel die uno antequàm 15
veniret Saul, dicendo: In tempore hoc cras mittam ad te virum de terra tribûs Binjamin, & unges eum ut ſit rex ſuper populum meum Iſrael: 16
& liberabit populum meum de manu Peliſthæorum; quia revelata eſt ante me afflictio populi mei, quia intravit clamor eorum ante me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Demum venerunt ad terram Sur, dixitque 5
Saul puero qui secum erat, Veni; redeamus,
ne fortè pater meus relictâ curâ asinarum,
pavidus sit de nobis. Dixit illi puer ejus, Ecce 6
vir quidam Dei est in civitate istâ, & qui-
dem vir honorandus est apud populum, &
quicquid prædicit, proculdubiò evenit:
eamus ergò illuc, fortè indicabit nobis viam
cujus causâ venimus. Respondit Saul puero 7
suo, En ituri sumus, at quid offeremus viro
Dei? nam panis defecit è vasis nostris, nec
adest viaticum ut offeramus viro Dei, quia
nihil habeamus. Rursum respondit puer do- 8
mino suo, & ait, Ecce inventus est in mani-
bus meis quadrans sicli argentei, hunc dabi-
mus viro Dei, ut indicet nobis viam nostram.
(Olim enim in Israel sic dicebat aliquis 9
cùm iret consulturus Deum, Venite, eamus
usque ad Videntem; nam qui hodiè proph-
ta, olim Videns appellabatur.) Dixit Saul 10
puero suo, Rectus est sermo tuus, age, eamus:
abieruntque ad civitatem ubi erat vir Dei.
Dum ipsi conscenderent clivum civitatis, 11
invenerunt puellas egredientes ad hauriendum aquam: quibus dixit Saul, Est ne hic
Videns? Quæ responderunt dicentes, Est, en 12
ante te est: ascendite modò festini, quoniâ hodiè venit in civitatem: siquidem sacrificium
est hodiè populo in Bim: Cúmque ingre- 13
diemini civitatem, sic reperietis eum antequam ascendat in Bim ad comedendum: neq;
enim comesturus est populus donec adveniat; quoniam ipse benedicit sacrificia, tum
postea comedunt hi qui sunt invitati: ascendite igitur, quoniam hodiè reperietis eum.
Ascenderunt ergò ad civitatem: ipsis ingre- 14
dientibus in introitum civitatis, ecce Samuel
egrediebatur in occursum eorum ascensurus
ad Bim. (Dominus autem prædixerat Sa- 15
mueli die uno antequam venisset Saul, dicendo; Tempore crastino mittam ad te virum 16
de terra Benjamin, ipsum unge rectorem populi mei Israel, ut liberet populum meum de
manu Philistæorum: nam respexi populum
meum, & ingressus est clamor eorum ad me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* Et cùm deniq; venissent ad terram Sur, 5
dixit Saul adolescenti qui secũ erat, Re-
deamus, ne fortè pater meus omissâ curâ
asinarum, sollicitus sit de nobis. Respondit 6
ei juvenis ejus, Est hîc in ista civitate
vir quidam propheta Dei, est, vir vene-
randus apud populum, & quotiescunq;
aliquam prædicit, veritate comprobatur:
adeamus illũ ut indicet nobis quod peti-
mus. Dixit Saul ad juvenem suum, Ituri 7
ad eum quid muneris dabimus prophetæ
Dei, cùm jam defecerit panis quem habe-
bamus pro viatico? quod inquam, munus
offeremus prophetæ Dei, quandoquidẽ nihil
habemus? Allocutus est autem adole- 8
scens dominum suum, & dixit, Ego habeo
quartam partem sicli argentei; eam do-
nabimus prophetæ Dei, ut nos edoceat
quod cupimus. (Cùm enim quispiam ex 9
filiis Israel ire vellet aliquid scisciturus
à Deo, dicebat, Agite, eamus ad eum
qui videt nobis; propheta enim in illis
diebus vocabatur Videns hominibus res
eorum.) Respondit Saul adolescenti suo, 10
Rectũ est quod dixisti; adeamus illum:
abierunt q; ad civitatem in qua erat pro-
pheta Dei. Dum ipsi conscenderent cli- 11
vum civitatis, offenderunt puellas quæ
exierant ad hauriendã aquã, dixitq; ad
eas Saul, Est ne hîc propheta qui prævidet
res hominũ? Respondentes dicentes, Ita, 12
hîc est ante te: ascende celeriter, quoniam
ipse advenit hodierno die in civitatem
nostram; siquidem gens civitatis nostræ
sacrificium habet in domo Dei: Et cùm 13
ingrediemini civitatem, interrogate de
ipso; nam reperietis eum antequam ascen-
dat convivii pransurus: nam populus
nihil comedet quoad ingrediatur ille;
quandoquidem ipse est qui benedictis sa-
crificiis incipit comedere, ac tum come-
dunt qui invitati fuerint ad sacrificium.
Ascendite ergò celeriter; quoniam hodiè
reperietis eum. Ipsis igitur ad civitatem 14
ascendentibus, en obvium se obtulit eis
Samuel ascendere volens ad locum con-
vivii: (Dominus enim revelaverat Sa- 15
mueli, & pridiè quàm venisset ad eum
Saul, dixerat illi, Crastinâ die mittã ad 16
te virũ à filiis Benjamin, ipsũ unge gu-
bernatorem ac regem super filios Israel
populum meum, ut liberet filios Israel
populum meum de manibus Palestino-
rum: nam vidi populum meum angu-
stiis deprehensum, & ascendit strepitus
eorum ad me.

שמואל א: י

17 ושמואל ראה את שאול ויהוה ענתהו הנה האיש
Saul acceſſit Et ,meum populum in cobibebit iſte ; te ad dixi quem

18 אשר אמרתי אליך זה יעצר בעמי: ויגש שאול
hic ubi ,mihi nunc Indica : dixit & ,portæ medio in Samuel ad

את שמואל בתוך השער ויאמר הגידה נא לי אי זה
Ego : dixit & ,Saul ad Samuel reſpondit Et ? Videntis domus

19 בית הראה: ויען שמואל את שאול ויאמר אנכי
: hodie mecum comedetis & ,Bamah in *meum facies ad* aſcende : Videns

הראה עלה לפני הבמה ואכלתם עמי היום
,tibi annunciabo ,tuo corde in quod omne & : manè *in* te dimittam &

ושלחתיך בבקר וכל אשר בלבבך אגיד לך:
ponas ne ,*dierum tertio die* tibi pereuntibus aſinabus Et

20 ולאתנות האבדות לך היום שלשת הימים אל תשם
nonne ? Iſrael deſiderabile omne cui & : ſunt invêtæ quia ,*eis* tuum cor

את לבבך להם כי נמצאו ולמי כל חמדת ישראל הלוא
Nonne : dixit & ,Saul reſpondit Et ? tui patris domui omni & ,tibi

21 לך ולכל בית אביך: ויען שאול ויאמר הלוא
minima mea familia & ,Iſrael tribubus minoribus de *ego* Jemini filius

בן ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל ומשפחתי הצערה
me ad es locutus quid ut & ? Binjamin tribus familiis omnibus *præ*

מכל משפחות שבטי בנימן ולמה דברת אלי
,ejus puerum & Saul ipſum Semuel aſſumpſit Et ? hoc verbũ ſecundũ

22 כדבר הזה: ויקח שמואל את שאול ואת נערו
,invitatorum capite in locum eis dedit & :*cubiculũ* in eos introduxit &

ויביאם לשכתה ויתן להם מקום בראש הקרואים
Da : coquo Semuel Dixitque ,viri triginta ferme *ipſi* &

23 והם כשלשים איש: ויאמר שמואל לטבח תנה
eam pone ,te ad dixi quam ; tibi dedi quam ,*diſtributionem*

את המנה אשר נתתי לך אשר אמרתי אליך שים אתה
poſuit & ,eum ſuper quod & ,armum *mactator* levavit Et ,tecum

24 עמך: וירם הטבח את השוק ואת העליה וישם
,comede ,*tuas facies ad* pone *reſiduum* Ecce : dixit & ,Saul *facies ad*

לפני שאול ויאמר הנה הנשאר שים לפניך אכל
comeditque : *vocavi* Populum : dicendo ,tibi ſervatũ *ſtatutũ tempus in* quia

כי למועד שמור לך לאמר העם קראתי ויאכל
Bamah de Deſcenderuntque illa die in Semuel cum Saul

שאול עם שמואל ביום ההוא: וירדו מהבמה
, fuit & : *manicarum* Et ,tectum ſuper Saul cum eſt locutus & ,civitatẽ

25 העיר וידבר עם שאול על הגג: וישכמו ויהי
:dicendo,tectum ad Saul *ad* Semuel vocavit & ,*aurorã aſcendere circa*

כעלות השחר ויקרא שמואל אל שאול הגגה לאמר
,ipſe ,*ipſi* ambo ſunt egreſſi & ,Saul ſurrexit & :te dimittã & ,Surge

קומה ואשלחך ויקם שאול ויצאו שניהם הוא
Semuel & ,urbis extremum in deſcendentibus Ipſis .foras Semuel &

26 ושמואל החוצה: והמה יורדים בקצה העיר ושמואל
:tranſivit & ; *noſtras facies ad* tranſeat & ,puero Dic : Saul ad dixit

אמר אל שאול אמר לנער ויעבר לפנינו ויעבר
,Dei verbum te faciam audire & ,*die ſicut* ſta tu &

ואתה עמד כיום ואשמיעך את דבר אלהים:

CAP. X.

,eũ eſt oſculat' &,ej' caput ſuper effudit &,olei lenticulam Semuel *cepit* Et

1 ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו וישקהו
? ducem in ſuã hæreditatẽ ſuper Dominus te unxit quia Nonne : dixit ac

ויאמר הלא כי משחך יהוה על נחלתו לנגיד:
ſepulchro cum homines duos invenies & ,*me apud de* hodie *te abeundo* In

2 בלכתך היום ממעמדי ומצאת שני אנשים עם קברת
ſunt Inventæ : te ad dicentque ; Selſach in Binjamin termino in ,Rachel

רחל בגבול בצלצח ואמרו אליך נמצאו
tuus pater dimiſit ecce & ; quærendũ ad iveras quas ,aſinæ

האתנות אשר הלכת לבקש והנה נטש אביך את
? meo filio faciam Quid : dicendo ,vobis *eſt ſolicitus* & ,aſinarum *verbo*

דברי האתנות ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני:

Versio VUL.LAT.

17 Cúmq; aſpexiſſet Samuel Saulẽ, Dñs dixit ei; Ecce vir quem dixerã tibi, Iſte dominabitur populo meo. Acceſſit autẽ Saul 18 ad Samuelẽ in medio portæ, & ait ; Indica, oro, mihi, ubi eſt dom' Videntis. Et reſpõdit Samuel Sauli dicens, Ego ſũ Videns: aſcende ante me in excelſum, ut comedatis mecũ hodiè, & dimittã te manè : & omnia quæ ſũt in corde tuo, indicabo 20 tibi. Et de aſinis, quas nudiuſterti' perdidiſti, nè ſolicit' ſis; quia inventæ ſunt. Et cuj' erũt optima quæq; Iſrael? nónne tibi & omni domui patris tui ? 21 Reſpondẽs autẽ Saul, ait ; Nũquid non fili' Jemini ego ſum, de minima tribu Iſrael, & cognatio mea noviſſima inter omnes familias de tribu Benjamin? quarè ergò locut' es mihi 22 ſermonẽ iſtũ? Aſſumens itaque Samuel Saulẽ, & puerũ ej', introduxit eos in tricliniũ, & dedit eis locũ in capite eorũ qui fuerãt invitati: erant enim quaſi triginta viri. Dixítq; Samuel 23 coquo; Da partẽ, quã dedi tibi, & præcepi ut reponeres ſeorſũ apud te. Levavit autẽ coqu' armũ, & poſuit ante Saul. Dixitq; Samuel; Ecce ꝙ remanſit, pone ante te, & comede: 24 quia de induſtria ſervatũ eſt tibi, quando populũ vocavi. Et 26 comedit Saul cum Samuele in die illa. Et deſcenderũt de excelſo in oppidũ, & locutus eſt cũ Saule in ſolario :ſtravítque Saul in ſolario, & dormivit. Cúmq; manè ſurrexiſſent, et jã eluceſceret, vocavit Samuel Saulẽ in ſolario, dicens; Surge, & dimittã te. Et ſurrexit Saul : 27 egreſſiq; ſunt ambo, ipſe videlicet, & Samuel. Cúmq; deſcenderent in extrema parte civitatis, Samuel dixit ad Saul ; Dic puero, ut antecedat nos, et tranſeat: tu autẽ ſubſiſte pauliſper, ut indicem tibi verbum Dñi.

CAP. X.

1 Tulit autẽ Samuel lenticulã olei, & effudit ſuper caput ej', et deoſculat' eſt eũ: et ait; Ecce, unxit te Dñs ſuper hæreditatẽ ſuã in principẽ, et liberabis populũ ſuũ de manib' inimicorũ ej', qui in circuitu ej' ſunt. Et hoc tibi ſignũ, quia unxit te 2 De' in principẽ. Cùm abieris hodiè à me, invenies duos viros juxta ſepulchrũ Rachel in finib' Benjamin, in Meridie: dicentq; tibi; Inventæ ſunt aſinæ, ad quas ieras perquirendas : & intermiſſis pater tu' aſinis, ſolicitus eſt pro vobis, & dicit, Quid faciam de filio meo?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τ Σαὺλ, καὶ κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ, (ε) Ἰδὲ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά Coi, Οὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου. Καὶ προσήλθε Σαὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τ πόλεως, καὶ εἶπεν, Ἀπάγγειλον (ζ) δὴ ποῖός ὁ οἶκος τ Βλέποντος. Καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαὺλ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι αὐλὸς· ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον, καὶ (η) ἐξαποστελῶ σε πρωΐ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ Cου ἀπαγγελῶ Coι. Καὶ περὶ τ (θ) ὄνων Cου τ ἀπολωλυῶν (ι) σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τ καρδίαν Cου αὐταῖς, ὅτι εὕρηλῳ. καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τῆς Ἰσραὴλ; ὐ σοὶ, καὶ τῷ οἴκῳ τ πατρός Cου; Καὶ ἀπεκρίθη Σαὺλ, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι φῦλ (λ) μικρᾶ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραὴλ; καὶ τ φυλῆς τ ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμίν; καὶ ἵναλί ἐλάλησας (μ) πρὸς ἐμὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο; Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τ Σαὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸς εἰς τὸ ξυλάλυμα, καὶ ἔδωκε (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον ἐν πρώτοις τ κεκλημένων ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, Δός μοι τ μερίδα ἣν ἔδωκά Coι, ἣν εἶπά Coι θεῖναι αὐτὴν παρὰ Coί. Καὶ ἦψεν ὁ μάγειρος τ (ξ) κωλέαν, καὶ παρέθηκεν αὐτῷ ἐνώπιον Σαούλ. καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαὺλ, Ἰδὲ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν Cου καὶ φάγε, ὅτι εἰς (ο) μαρτύριον (π) τέθειταί Coι παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀπόπνιγε. καὶ ἔφαγε Σαὺλ μετ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ κατέβη ἐκ τ Βαμᾶ (ρ) εἰς τ πόλιν. καὶ διέστρωσε τῷ Σαὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τ Σαὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων, Ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ Cε. καὶ (σ) ἀνέστη Σαὺλ, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω. Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τ πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαὺλ, Εἶπον τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν (τ) ἡμῶν· καὶ Cὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ (υ) ἀκουσόν ῥῆμα θεοῦ.

MS.A. (ε) Ἰδὲ ἄνθρωπος (ζ) δή μοι ποῖος οἶκος (η) ἐξαποστέλλω (θ) ὄνων τῶν (ι) Cε σήμερον (κ) καὶ παυῖ τῷ (λ) μικροτέρᾳ (μ) πρὸς μὲ (ν) αὐτοῖς τόπον (ξ) κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐλῆς, καὶ (ο) μαρτύριον (π) τέθεται Coι παρὰ τῇ ἀνθρώπε, (ρ) ἐν τῇ πόλ. (σ) ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθεν Σαὺλ αὐτὸς (τ) ἡμῶν καὶ διῆλθεν. καὶ Cὺ (υ) ἀκουσόν Coι ῥῆμα

Et Samuel vidit Saul: & Dominus reſpondit ei: Ecce homo, quẽ dixi tibi, Hic principabitur in populo meo. Et acceſſit Saul ad Samuel in medium civitatis, et dixit; Annuntia nunc, qualis eſt domus Videntis. Et reſpondit Samuel Sauli, & dixit, Ego ſum ipſe. Aſcende ante me in Bama, & manduca mecum hodiè: & dimittam te manè, et omnia, quæ in corde tuo, annuntiabo tibi. Et de aſinabus tuis, quæ perierunt, hodiè tres dies, ne ponas cor tuũ (l) eas: quoniam inventæ ſunt. Et cui ſpecioſa Iſrael? Nónne tibi, et domui patris tui? Et reſpondit Saul, & dixit; Nónne viri filius Jemineæ ego ſum (m) puſilli ſceptri tribũs Iſrael, & tribũs minimæ ex toto ſceptro Benjamin? Et ut quid locut' es ad me juxta verbum hoc? Et ſumpſit Samuel Saulem, & puerum ejus: & introduxit eos in diverſorium: & poſuit eis ibi locum in primis vocatorum circiter ſeptuaginta virorum. Et dixit Samuel coquo; Da mihi partem, quam dedi tibi, quam dixi tibi ut poneres eam apud te. (u) Et coxerat coquus (o) armum: & appoſuit illud coram Saul. Et dixit Samuel Sauli, Ecce (p) quod remanſit. Appone illud coram te, & manduca: quoniam in (q) teſtimonium eſt poſitum tibi (r) præter alios. Carpe. Et comedit Saul cum Samuel in die illa. Et deſcendit de Bama in civitatem. Et ſtraverũt Sauli ſuper ſolarium: et dormivit. Et factũ eſt, ut aſcenderet diluculum; et vocavit Samuel Saulem in ſolario, dicens; Surge, & dimittam te. Et ſurrexit Saul, & exiit ipſe, & Samuel uſq; foras. Ipſis deſcendentibus ad partẽ civitatis, et Samuel dixit Saulis; Dic puero, et tranſeat ante nos: et tu ſta, ut hodiè, et (ſ) audi verbum Dei.

Κεφ. ί'.

1 Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τ φακὸν τ ἐλαίου, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τ κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐχὶ χέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τ λαὸν αὐτῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ (α) ἄρξεις ἐν λαῷ κυρίου, (β) καὶ Cὺ σώσεις αὐτὸ ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν (γ) αὐτῦ. καὶ τοῦτό Coι τὸ σημεῖον, ὅτι (δ) ἔχρισέ σε κύριος ἐπὶ 2 κληρονομίαν αὐτῦ εἰς ἀρχοντα. Ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὁρίῳ (ε) Βενιαμὶν ἀλλομένης μεγάλα· καὶ ἐροῦσί Coι, Εὑρῶν αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ (ζ) ἰδὲ ὁ πατήρ Cε ἀποστέλλων τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαυϊλιάσθη δι' ὑμᾶς, λέγων, Τί ποιήσω ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου;

MS.A ἄρξεις λαοῦ (β) καὶ σώσεις (γ) αὐτῦ κυκλόθεν. καὶ (δ) κέχρικέν (ε) τὸ Βενιαμὶν (ζ) ἰδὲ ἀποστέλλων ὁ πατήρ Cε τὸ ῥῆμα

Er ſumpſit Samuel lenticulã 1 oleo: et infudit ſuper caput ejus, et oſculatus eſt eum: et dixit ei, Nonne (a) unxit te Dominus in principẽ ſuper populũ ſuũ, ſuper Iſrael? et tu principaberis in populo Domini: et tu ſalvabis eũ de manu inimicorũ ej'. Et hoc tibi ſignũ, quia unxit te Domin' ſuper 2 hereditate ſuã in principẽ. Poſquam abieris hodiè à me; et invenies duos viros, ad ſepulchra Rachel in (b) monte Benjamin, ſalientes granditer: et dicent tibi; Inventæ ſunt aſinæ, quas ibatis quærere: et ecce pater tuus dimiſit (c) verbum aſinarum; et (d) profundebat propter vos, dicens, Quid faciam pro filio meo?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ושמואל חזא ית שאול ומן קדם יי אתאמר ליה הא גברא דאמרית לך דין יעדי מרותא
18 מן עמי: ועדע שאול ית שמואל ואמר בנו חדעא ואמר חזי כען לי אידין בית חזוא:
19 ואתיב שמואל ית שאול ואמר אנא חזוא סק לקדמי לבית אסחרותא ותיכלון עמי יומא דין
ואשלחנך בצפרא וכל די בלבך אחוי לך: ועל עסק אתניא דאבדא לך ואת אתיתא
20 למבעיהון יומא דנן דנן תלתא יומין לא תשוי ית לבך עליהון ארי אשתכחא ודמן כל
21 חמדת ישראל הלא די לך ולכל בית אבוך: ואתיב שאול ואמר הלא בר שבט בנימין
אנא מזעירי שבטיא דישראל וזרעיתי חלשא מכל זרעית שבט בנימין ולמא מלילתא
22 עמי כפתגמא הדין: ודבר שמואל ית שאול וית עולימוהי ואעילנון לאסחרותא ויהב
23 להון אתר ברישׁ זמינייא ואנון כתלתין גברא: ואמר שמואל לטבחא הב ית מנתא די
24 יהבית לך דאמרית לך שוי יתה עמך: וארים טבחא ית שקא וירכיה ושוי קדם שאול
ואמר הא דאשתאר שוי קדמך אכול ארי לזמנא נטיר לך למימר עמא זמנית לשירותא
25 ואכל שאול עם שמואל ביומא ההוא: ונחתו מבית אסחרותא לקרתא ומלל עם שאול
26 על אגרא: ואקדימו והוה כמסק צפרא וקרא שמואל לשאול לאגרא למימר קום
27 ואשלחנך וקם שאול ונפקו תריהון הוא ושמואל לברא: אנון נחתין בסיפי קרתא
ושמואל אמר לשאול אמר לעולימא ויעבר קדמנא ועבר ואת קום הכא כיומא דין
ואשמעינך ית פתגמא דיי:

1 ונסיב שמואל ית מנא דמשחא ואריק על רישיה ונשקיה ואמר הלא ארי משחך יי
2 על אחסנתיה למהוי מלכא: במהכך יומא דין מני מלותי ותשכח תרין גברין עם
קבורתא דרחל בתחום בנימן בצלצח ויימרון לך אשתכחא אתניא דאזלת למבעי יתהן
והא שבק אבוך ית עסק אתניא ויציף לכון למימר מה אעביד לברי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et Samuel vidit Saul, & ab-ante Dominũ dictũ eſt ei: Ecce vir quẽ dixi 17
tibi: ille tranſire faciet dominiũ à populo meo. Et occurrit Saul Semueli 18
intra portã, & dixit: Indica nunc mihi quænam dom' Videntis. Et reſpon- 19
dit Samuel Sauli, & dixit, Ego Videns: aſcende ante me ad domũ conſeſſũs,
& comedetis mecũ in die hac: & dimittam te mane, & omnia quæ in corde
tuo, indicabo tibi. Et ſuper negotiũ aſinarũ quæ perierunt tibi, & tu ve- 20
niſti ad quærendũ eas, hodie ſunt tres dies, non pones cor tuũ ſuper eas,
quia inventæ ſũt: & cuj' omne deſideriũ Iſrael, nonne tuũ, & omnis dom'
patris tui? Et reſpondit Saul & dixit: An non fili' tribus Binjamin ego ex 21
parvis tribuũ Iſrael; & proſapia mea infirma præ omni proſapia *tribus*
Binjamin? & quare locut' es *mecum* juxta verbũ hoc? Et accepit Samuel 22
Saulẽ & puerũ ejus, & introduxit eos ad conſeſſum; & dedit illis locũ
in capite invitatorũ, & illi quaſi triginta viri. Et dixit Samuel ad co- 23
quũ: Da partẽ quã dedi tibi, quã dixi tibi pone eam tecũ. Et exſtulit coqu' 24
armũ, & femur ejus, & poſuit ante Saul, & dixit: Ecce quod relictũ eſt,
pone ante te, comede, quia ad temp' ſervatũ tibi, dicendo, Populũ invi-
tavi ad conviviũ: & comedit Saul cum Samuele in die illo. Et deſcende- 25
runt de domo conſeſſus ad urbẽ, & locutus eſt cum Saule ſuper tectũ. Et 26
anticipaverunt, & fuit cùm aſcenderet manè, & vocavit Samuel Saulẽ
ad tectũ dicendo: Surge, & dimittam te: & ſurrexit Saul, & exierunt am-
bo illi ipſe & Samuel foras. Illi deſcendentes in finibus urbis, & Samuel 27
dixit ad Saul: Dic puero, & tranſibit ante nos, & tranſivit: & tu ſta hìc,
& audire faciam te verbum Domini.

CAP. X.

Et accepit Samuel vas unctionis, & fudit ſuper caput illius; & oſ- 1
culatus eſt eum, & dixit: Nunquid unxit te Dominus ſuper poſſeſſionẽ
ſuam ad exiſtendum regem? Cùm tu abieris hodie à me & invenies 2
duos viros apud ſepulchrum Rahhel in termino Binjamin in Szilſzach,
& dicent: tibi Repertæ ſunt aſinæ quas iviſti ad quærendum, & ecce de-
poſuit pater tuus curam aſinarum, & ſolicitus eſt veſtrî dicendo: Quid
faciam filio meo?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Samuel itaq; prævideratquòd Dñs elegisset Saulem. }D.xitq; Dñs ad Samuelem, Ecce vir quem dixerã tibi, Hic dominabitur populo meo. Accedens itaque Saul ad Samuelem intra portã, dixit, Ostende mihi ubi sit domus Videntis. Respondens Samuel dixit Sauli, Ego sum Videns : ascende ante me ad Bim, & comede mecũ hodiè, dimittamque te manè, & quicquid est in corde tuo, indicabo tibi. Et verò de asinabus quæ tibi perierunt tribus abhinc diebus, ne sit solicitus animus tuus, quoniã inventæ sunt : cujus autem est quicquid expetibile est in Israelitis, nisi tibi & domui patris tui ? Respondit Saul dixitq; Samueli, Ecce Benjaminita sum, è minima *scilicet* tribuum Israelis, & familia mea minima est inter omnes familias tribûs Benjamin : quare ergò dixisti mihi talia verba ? Duxit tamen Samuel Saulem et puerum ejus, introduxitque eos domũ, dedit que eis locum in summo invitatorũ, qui erant quasi triginta viri. Dixitq; Samuel ad coquũ, Affer partem quam tibi dederã quamque tibi dixerã ut apud te reponeres. Cùm ergò tulisset coquus crus cum parte ei imminẽte, et posuisset ante Saulem, dixit, Ecce quod remansit, pone ante te, et comede ; jampridem enim tibi reservatum est : comeditq; Saul cum Samuele. Deinde descendit à Bim ad civitatẽ, et allocut' est Saulem super solario. Nam prætervertẽs Samuel ortâ jam aurorâ, vocavit Saulẽ ad solarium, et ait, Surge, ut dimittam te : surrexitque Saul, et exierunt ambo, *nempe* ipse et Samuel forás. Et descendentibus ipsis ad extremum civitatis, ait Samuel ad Saulem, Dic puero ut antecedat nos ; tu verò consiste paulisper, et indicabo tibi sermonẽ Dei.

CAP. X.

Tum accipiens Samuel cornu olei effudit in caput ejus, et osculatus est eum, dixitque ad eum, Ecce unxit te Dñs rectorem super hæreditatem suam. Et cùm discesseris hodiè à me, ecce invenies duos viros apud sepulchrum Rahil, in limite Benjamin, in Salsah, dicentque tibi, Inventæ sunt asinæ quas quæsitum ieras : et ecce relictâ pater tuus asinarum curâ, pavidus est pro vobis, dicens, Quid faciam filio meo ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Cognoverat ergò Samuel quòd elegisset Dominus Saulem.) Et dixit Dominus ad Samuelem, Hic est vir de quo tibi dixerã, Ipse reget populum meũ. Accessit ergò Saul ad Samuelem apud portam, & ait ; ubinam est domus prophetæ ? indica cã mihi. Respondit Samuel, & dixit Sauli, Ego sum propheta : ascende corã me ad convivii, & prande mecum hodiè, ut crastinã die mittã te in viã tuã, & indicem tibi quicquid est in corde tuo. Quòd autẽ ad asinas quæ perierunt à vobis tribus abhinc diebus, nonnisi fausta tibi augueris, quoniã pater tuus jam reperit eas : & verò omnia expetibilia filiorum Israel & opes cordi jam tua sunt & familiæ tuæ. Respondit Saul Samueli, dicens ; Ego sum de filiis Benjamin, & tribus mea minima est inter tribus filiorũ Israel, & familia mea paucior numero cunctis familiis filiorum Israel : quomodo ergò dixisti mihi hujusmodi sermonem ? Duxit itaq; Samuel Saulem & juvencm ejus, & introducens eos domũ evexit eos ad culmen convivii, & sedere fecit eos præcipuo loco inter turbã (erat autem numerus eorum qui convenerant ad convivii, triginta virorũ.) Tum dixit Samuel ad coquũ, Affer mihi portionem quã tibi dedevam, & de qua tibi dixerã, Serva cã apud te. Accipiens ergò coquus coxã cũ superiore ipsius parte, posuit eam ante Saulem, & ait, Hoc est quod remansit, jam tibi propono, comede ; nam pro te reposuerã illud : sic pransus est Saul cum Samuele eo die. Tum descenderunt è convivio ubi pransi fuerant ad civitatem (jam autem loquutus fuerat Samuel cũ Saule super domũ de bis quæ facere volebat.) Et cùm manè surrexissent, & aurora prodiisset, vocavit Samuel Saulem, & ducens eum ad superiora domûs dixit illi, Agedũ ut mittã te ad negotiũ tuũ : surrexitq; Saul, & egressus est foras cũ Samuele. Dumq; egrederentur ambo ex ima civitate, dixit Samuel ad Saulem, Præcipe puero, ut præcedat nos, tu verò subsiste in loco tuo, ut indicem tibi quod revelavit mihi Deus.

CAP. X.

Cum ergò præisset puer, accepit Samuel vasculũ olei, fudit q; super caput ej^us, et osculat^us est cũ, ac dixit, Jã unxit te Dñus rectorem populi sui & hæreditatis suæ. Et cũ separat^us hodiè fueris à me, occurrent tibi duo viri prope sepulchrum Rahil, in termino terræ Benjamin, in Salseh, qui dicent tibi, Jam inventæ sunt asinæ quas quæsitum exieras : paterq; tuus abjectâ jam curâ asinarum, solicitus est de mora tua, & ait, Quinam est filii mei status, & quomodo faciam de re ipsius ?

שמואל א: י

te reperient & ,Tabor Elon ad usq; venies &,ultrà & ,inde præteribis Et
3 וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם וְהָלְאָה וּבָאתָ עַד־אֵלוֹן תָּבוֹר וּמְצָאוּךָ
unus ,Bethel Deum ad ascendentes viri tres ibi
שָׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים בֵּית־אֵל אֶחָד
,panis tortas tres portans *unus* & ,hœdos tres portans
נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְדָיִים וְאֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לָחֶם
tibi dabunt & ,pace *in tibi optabunt* Et .vini utrem portans *unus* &
4 וְאֶחָד נֹשֵׂא נֵבֶל־יָיִן: וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לָךְ
collem venies Postea .eorum manu de accipies & ,panes duos
שְׁתֵּי־לֶחֶם וְלָקַחְתָּ מִיָּדָם: אַחַר כֵּן תָּבוֹא גִבְעַת
te ingredi *secundum* ,erit & : Pelistim præsides *ibi quo* ,Dei
5 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־שָׁם נְצִבֵי פְלִשְׁתִּים וְיִהְיֶה כְּבֹאֲךָ
,Bamah de descendentium prophetarum *choro occurres* & ,urbem illuc
שָׁם הָעִיר וּפְגַעְתָּ חֶבֶל נְבִאִים יְרְדִים מִהַבָּמָה
.prophetantes ipsi & ,cithara & ,tibia & ,tympanū & *,nebel eorum facies ad* &
וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים:
converteris & ,eis cum prophetabis & ,Domini spiritus te *super prosperabit* Et
6 וְצָלְחָה עָלֶיךָ רוּחַ יְהוָה וְהִתְנַבֵּיתָ עִמָּם וְנֶהְפַּכְתָּ
fac ,tibi ista signa venerint cùm ,erit Et .*alterum virum in*
7 לְאִישׁ אַחֵר: וְהָיָה כִּי תָבֹאנָה הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה לָךְ עֲשֵׂה
descendes Et .tecum Deus quia ,tua manus invenerit quod tibi
8 לְךָ אֲשֶׁר־תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ: וְיָרַדְתָּ
ascendere faciendum ad te ad *descendens* ego ecce & ,Ghilgal in *meas facies ad*
לְפָנַי הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אָנֹכִי יוֹרֵד אֵלֶיךָ לְהַעֲלוֹת
,expectabis diebus septem : pacificorū sacrificia sacrificandū ad *,ascensiones*
עֹלוֹת לִזְבֹּחַ זִבְחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת יָמִים תּוֹחֵל
,fuit Et .facias quæ tibi *notificabo* & ,te ad *me venire usque*
9 עַד־בּוֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: וְהָיָה
Deus ei vertit & ,Semuel *cum à abeundū ad* suū humeū *verrendo in*
כְּהַפְנֹתוֹ שְׁכֶמוֹ לָלֶכֶת מֵעִם שְׁמוּאֵל וַיַּהֲפָךְ־לוֹ אֱלֹהִים
.illa die in hæc signa omnia venerunt & :alterum cor
לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ כָּל־הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה בַּיּוֹם הַהוּא:
3 ejus occursum in prophetarum *funis* ecce & ,collem ad illuc Veneruntq;
10 וַיָּבֹאוּ שָׁם הַגִּבְעָתָה וְהִנֵּה חֶבֶל־נְבִאִים לִקְרָאתוֹ
.eorum medio in prophetavit & ,Dei ,spiritus eum ,supor *prosperavit* &
וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹכָם:
ecce & ,viderunt & ,nudiustertius heri ab eum *sciens* omnis fuit Et
11 וַיְהִי כָּל־יוֹדְעוֹ מִאֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה
: suum *sociam* ad *vir* populus dixitque ,prophetabat prophetis cum
עִם־נְבִאִים נִבָּא וַיֹּאמֶר הָעָם אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
? *prophetis in* Saul etiam num ? Chis filio fuit hoc Quid
מַה־זֶּה הָיָה לִבֶן־קִישׁ הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים:
propterea ? eorum pater quis Et : dixit & ,inde vir respondit Et
12 וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמִי אֲבִיהֶם עַל־כֵּן
consummavit Et ? prophetas inter Saul etiam Num : parabolam in *fuit*
הָיָתָה לְמָשָׁל הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים: וַיְכַל
,eum ad Saul patruus dixit Et .Bamah in venit & ,*prophetando* à
13 מִהְתְנַבּוֹת וַיָּבֹא הַבָּמָה: וַיֹּאמֶר דּוֹד שָׁאוּל אֶלְיוֹ
,asinas quærendum Ad : dixit & ? abiistis Quò :ejus puerū ad &
וְאֶל־נַעֲרוֹ אָן הֲלַכְתֶּם וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת־הָאֲתֹנוֹת
patruus dixit Et .Semuel ad veniemus & ,non quòd vidimus &
14 וַנַּרְא כִּי־אֵין וַנָּבוֹא אֶל־שְׁמוּאֵל: וַיֹּאמֶר דּוֹד
.Semuel vobis dixit quid ,mihi *nunc* Indica : Saul
שָׁאוּל הַגֶּידָה־נָּא לִי מָה־אָמַר לָכֶם שְׁמוּאֵל:
quòd ,nobis indicavit Indicando : suum patruum ad Saul Dixitque
15 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דּוֹדוֹ הַגֶּד הִגִּיד לָנוּ כִּי
,ei indicavit non regni verbum & ; asinæ essent inventæ
נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת וְאֶת־דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא־הִגִּיד לוֹ
ad populum Semuel *accivit* Et .Semuel dixerat *quòd*
16 אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוּאֵל: וַיַּצֵּעֶק שְׁמוּאֵל אֶת־הָעָם אֶל־
.Mispah in Dominum
יְהוָה הַמִּצְפָּה:

SAMUEL I.

Versio VULG. LAT.

3 Cúmq; abieris indè, & ultrà transieris,& veneris ad quercū Thabor, invenient te ibi tres viri ascendentes ad Deum in Bethel,unus portans tres hœdos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini.
4 Cúmq; te salutaverint,dabunt tibi duos panes, & accipies de
5 manu eorum.Post hæc venies in collē Dei,ubi est statio Philisthinorum: & cùm ingressus fueris ibi urbem,obviā habebis gregē prophetarū descendentiū de excelso, & ante eos psalteriū,& tympanū,et tibiā, & citharā, ipsósq; prophetan-
6 tes. Et insiliet in te Spiritus Dñi, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium.
7 Quando ergò evenerint signa hæc omnia tibi, fac quæcunq; invenerit manus tua,quia Do-
8 minus tecum est. Et descendes ante me in Galgala,(ego quippe descendam ad te) ut offeras oblationem , & immoles victimas pacificas : septē diebus expectabis, donec veniam ad te,& ostendā tibi quid fa-
9 cias. Itaq; cùm avertisset humerū suū ut abiret à Samuele, immutavit ei Deus cor aliud, & venerunt omnia signa hæc
10 in die illa.Venerúntq; ad prædictū collem, & ecce cuneus prophetarum obvius ei: & insiluit super eum Spiritus Dñi, & prophetavit in medio eorum. Videntes autē omnes qui noverant eum herì & nudiustertiùs, quòd esset cum prophetis , & prophetaret, dixe-
12 runt ad invicem, Quænam res accidit filio Cis ? num & Saul inter prophetas? Respondítq;
13 alius ad alterū,dicens; Et quis
14 pater eorum ? propterea versum est in proverbiū; Num & Saul inter prophetas ? Cessavit autē prophetare , & venit ad excelsū. Dixítque patruus Saul ad eū, & ad puerū ejus,Quò abistis? Qui respon-
15 derunt , Quærere asinas: quas cùm non reperissemus, venimus ad Samuelem. Et dixit ei
16 patruus suus,Indica mihi quid dixerit tibi Samuel. Et ait Saul ad patruū suum, Indicavit nobis quia inventæ essent asinæ. De sermone autem regni non indicavit ei quem locutus fuerat ei Samuel. Et
17 convocavit Samuel populum ad Dominum in Maspha.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβὼρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν εἰς Βαιθὴλ, ἕνα ἄρροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα ἄρροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα ἀσκὸν οἴνου. Καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ
4 εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι δύο ἀπαρχὰς
5 ἄρτων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸ βουνὸν τοῦ θεοῦ, οὗ (η) ὅστιν ἐκεῖ τὸ ἀνάσταμα τῶν ἀλλόφυλων· ἐκεῖ Ναοὺς ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ναβλα, καὶ (θ) τύμπανον, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα,
6 καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες. Καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα κυρίου, καὶ προφητεύσεις (ι) μετ' αὐτῶν, καὶ στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.
7 Καὶ ἔσται ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χεὶρ σου,
8 ὅτι θεὸς μετὰ σοῦ. Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς (κ) Γαλγαλα, καὶ (λ) ἰδοὺ ἐγὼ (μ) καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν (μ) καὶ θυσίας εἰρηνικάς. ἑπτὰ ἡμέρας διαμείνεις ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιή-
9 σεις. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπέστρεψεν τὸν ὦμον αὐτοῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουὴλ, μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ θεὸς καρδίαν ἄλλην. καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
10 κείνῃ. Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν (ν) βουνὸν, καὶ ἰδοὺ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτοῦ. καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ
11 ἐγένοντο (ξ) πάντες οἱ εἰδότες αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν (ο) προφητῶν. καὶ εἶ-
12 πεν ὁ λαὸς ἕκας πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κίς; ἦ καὶ Σαὺλ ἐν προφήταις; Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν,
13 καὶ εἶπε, Καὶ τίς πατὴρ (π) αὐτῶν; καὶ διὰ τοῦτο ἐγένετο εἰς παροιμίαν, Ἦ καὶ Σαὺλ ἐν προφήταις; Καὶ συνετέλεσε
14 προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Πῦ ἐπορεύθητε; καὶ εἶπαν, Ζητεῖν τὰς ὄνους, καὶ (ρ) εἴδαμεν ὅτι
15 οὐκ εἰσὶ, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμουήλ.
16 Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαὺλ, Ἀπάγγελον δή μοι τί εἶπέ σοι Σαμουήλ; Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ, Ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὑρὼν (σ) αἱ ὄνοι, τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν
17 αὐτῷ. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ τῷ λαῷ πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασηφάθ.

Et abibis indè,et ulteriùs venies 3
usq; ad quercum Thabor: & invenies ibi tres viros ascendentes ad Deum in Bethel, unum portantem tres hœdos,& unum portantem tria vasa panum , & unum portantem utrem vini. Et 4
interrogabunt te, quæ ad pacem: & dabunt tibi duas primitias panum; & sumes de manu eorū. Et post hæc ingredieris in collem 5
Dei; ubi est ibi statio alienigenarum : (e) ibi Nasib alienigenarum. Et erit, postquàm intraveritis illuc in civitatem; & occurres choro prophetarum descendentium de Bama: & ante eos nabla, & tympanum , & tibia, & cithara: & ipsi prophetantes. Et 6
insiliet super te Spiritus Domini, & prophetabis cum eis: & verteris in virum alium. Et erit, 7
quando venient signa hæc super te ; fac omnia, quæcunq; invenerit manus tua: quoniam Deus tecum. Et descendes (f) ante Gal- 8
gal; & ecce descendo ad te ad offerendum holocaustum, & (g) sacrificia pacifica. Septem diebus differes , donec ego veniam ad te, & ostendam tibi, quæ facies. 9
Et factum est,ut convertit se humero suo ad abeundum à Samuel;mutavit ei Deus cor aliud: & venerunt omnia signa in die illa. Et pergit indè in collem: & 10
ecce chorus prophetarum ex adverso ipsius. Et insiliit in eum Spiritus Dei, & prophetavit in medio eorum. Et fuerunt omnes, 11
qui noverunt eum heri, & nudiustertiùs, & viderunt: & ecce ipse in medio(h)prophetarum. Et dixit populus unusquisq. ad proximum suum ; Quid est hoc, quod evenit filio Cis? (i) Numquid et Saul in prophetis? Et re- 12
spondit quispiam eorum, et dixit; Et quis pater ejus? Et propter hoc factum est in parabolam, Numquid et Saul in prophetis? 13
Et consummavit prophetans, et venit in collem. Et dixit (k) 14
propinquus ejus ad eum , et ad pucrum ejus; Quò ivistis? Et dixerunt, Ad quærendas asinas; et vidimus, quia non sunt: et intravimus ad Samuel. Et dixit 15
propinquus ad Saul , Annuntia nunc mihi,quid dixit tibi Samuel. Et dixit Saul ad propinquum 16
suum, Annuntians annuntiavit mihi, quia inventæ sunt asinæ. Verbum autē regni non annuntiavit (l) ei. Et (m) condixit Samuel universo populo ad Dominum in Masspha. 17

MS.A. (η) ἐστιν τὸ (θ) τύμπανα, (ι) ἐπ' αὐτῶν, καὶ στραφήσει (κ) Γάλγαλα, (λ) ἰδοὺ ἐγὼ (μ) καὶ θῦσαι θυσίας (ν) βουνὸν τῶν προφητῶν, καὶ (ξ) ἀπαντες οἱ ἰδόντες (ο) προφητῶν προφητεύων. καὶ εἶπαν ὁ (π) αὐτῷ; ὁ Κὶς; διὰ (ρ) εἴδομεν (σ) αὐτῷ ὁ εἶπεν Σαμουήλ. Καὶ (τ) Μασηφά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וְתֵיתֵי מִתַּמָּן וּלְהַלָּא וְתֵיתֵי עַד מֵישַׁר תָּבוֹר וְיִשְׁכְּחוּנָךְ תַּמָּן תְּלָתָא גַּבְרִין דְּסָלְקִין
לְמִסְגַּד קֳדָם יְיָ בְּבֵיתְאֵל חַד נָטֵל תְּלָתָא גַּדְיִן וְחַד נָטֵל תְּלַת פִּתִּין דְּלֶחֶם וְחַד נָטֵל
4 גְּרַבָּא דַּחֲמַר: וְיִשְׁאֲלוּן לָךְ לִשְׁלָם וְיִתְּנוּן לָךְ תַּרְתֵּין גְּרִיצָן דְּלֶחֶם וְתִקַּבֵּל מִידֵיהוֹן:
5 בָּתַר כֵּן תֵּהֵךְ לְגִבְעָתָא דִי בָהּ אַרוֹנָא דְיָי דְּתַמָּן אִסְתַּטְיָנֵי פְּלִשְׁתָּאֵי וִיהֵי כְּמֵעֲלָךְ תַּמָּן לְקִרְתָּא
וְתִעְרַע סִיעַת סָפְרַיָּא נְחָתִין מִבֵּית אַסְחְרוּתָא וְקַדְמֵיהוֹן נְבָלִין וְתוּפִּין וְצֶלְצְלִין וְכִנּוֹרִין
6 וְאִנּוּן מְשַׁבְּחִין: וְתִשְׁרֵי עֲלָךְ רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְתִשְׁתַּבַּח עִמְּהוֹן וְתִשְׁתַּנֵי לְגַבַּר
7 אָחֳרָן: וִיהֵי אֲרֵי יֵיתוּן אָתַיָּא הָאִלֵּן לָךְ עֲבִיד לָךְ מָנֵי מַלְכוּתָא אֲרֵי מֵימְרָא דְיָי בְּסַעֲדָךְ:
8 וְתֵיחוֹת קֳדָמַי לְגִלְגָּלָא וְהָא אֲנָא נָחִית לְוָתָךְ לַאֲסָקָא עֲלָוִן וְלִנְכָּסָא נִכְסַת קוּדְשִׁין שַׁבְעָא
יוֹמִין תּוֹרִיךְ עַד מֵיתֵי לְוָתָךְ וַאֲחַוֵי לָךְ יָת דְּתַעְבִּיד: וַהֲוָה כַּד אִתְפְּנִי כְּתֵפֵיהּ לְמֵיזַל מִלְּוָת
9 שְׁמוּאֵל וְשַׁנִּי לֵיהּ יְיָ לִבָּא אוֹחֳרָנָא וַאֲתָאֲה כָּל אָתַיָּא הָאִלֵּין בְּיוֹמָא הַהוּא: וַאֲתוֹ לְתַמָּן
לְגִבְעָתָא וְהָא סִיעַת סָפְרַיָּא לְקַדְמוֹתֵיהּ וּשְׁרֵת עֲלוֹהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְשַׁבַּח
10 בֵּינֵיהוֹן: וַהֲוָה כָּל דְּיַדַּע לֵיהּ מֵאִתְמָלֵי וּמִדְקָמוֹהִי וַחֲזוֹ וְהָא עִם סָפְרַיָּא מְשַׁבַּח וְאָמַר עַמָּא
11 גְּבַר לְחַבְרֵיהּ מָא דֵין הֲוָה לְבַר קִישׁ הַאַף שָׁאוּל בְּסָפְרַיָּא: וַאֲתֵיב גַּבְרָא מִתַּמָּן וְאָמַר וּמַן
12 רַבְּהוֹן עַל כֵּן הֲוָת לְמַתְלָא הַאַף שָׁאוּל בְּסָפְרַיָּא: וּפְסַק מִלְּשַׁבָּחָא וְעַל לְבֵית אַסְחְרוּתָא:
13 וְאָמַר אַח אֲבוּהִי דְּשָׁאוּל לֵיהּ וּלְעוּלֵימֵיהּ לְאָן אֲזַלְתּוּן וַאֲמַר לְמִבְעֵי יָת אָתָנָיָא וַחֲזֵינָא
14 אֲרֵי לָא אַשְׁכַּחְנָא וַאֲתֵינָא לְוָת שְׁמוּאֵל: וַאֲמַר אַח אֲבוּהִי דְּשָׁאוּל חֲוִי כְּעַן לִי מָה אֲמַר
15 לְכוֹן שְׁמוּאֵל: וַאֲמַר שָׁאוּל לַאֲח אֲבוּהִי חֲוָאָה חֲוִי לָנָא אֲרֵי אִשְׁתְּכַחָא אָתָנָיָא וְעַל
16 עִסַּק מַלְכוּתָא לָא חֲוִי לֵיהּ דִּי אֲמַר שְׁמוּאֵל: וּכְנַשׁ שְׁמוּאֵל יָת עַמָּא
17 לְקֳדָם יְיָ לְמִצְפְּיָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ibis indè porrò, & venies usque ad planiciem Thabor, & invenient 3
te ibi tres viri,qui ascendentes ad adorandū ante Dñm in Bethel: unus ferens tres hœdos,& unus ferens tres tortas panis,& unus ferens lagenam vini.
Et rogabunt tibi pacem,& dabunt tibi duas tortas panis,& accipies de 4
manibus eorum. Posteà ibis ad collem in quo arca Dñi, ubi duces pe- 5
listhæorum,& erit intrante te eò ad urbem , & offendes cœtum scribarum descendentium de domo confessûs, & ante eos nabli, & tympani, & cymbala,& citharæ,& illi canentes. Et manebit super te spiritus Pro- 6
phetiæ ab-ante Dñm, & laudabis cum illis,& mutaberis in virum alium. Et erit quando venient signa hæc tibi, fac tibi vasa regni , quia dictum Domini in auxilio tuo. Et descendes ante me ad Gilgela : & ecce 7
ego descendens ad te ad tollendū holocaustā, & ad offerendū oblationem 8
sanctitatum ; septem diebus differes usq; dum veniam ad te, & indicabo tibi quid facies. Et fuit quando *conversus esset humer⁹ ejus* ad abeun- 9
dum à Samuel,et mutavit Dominus illi cor aliud,et venerunt omnia signa hæc in die illa. Et veneruut eò ad Gibghatha,& ecce cœtus scribarum an- 10
te eum ; et mansit super illum spiritus Prophetiæ ab-ante Dominum ; et laudavit inter illos. Et fuit omnis qui novit illum ab heri et ab-ante 11
illud, & viderunt,et ecce inter scribas laudans, et dixit populus vir ad socium suum : Quid hoc fuit filio Kis ? an etiam Saul in scribis ? Et 12
respondit vir indè, et dixit: Et quis pater illorū ? ideò fuit in parabolam: Num etiam Saul in scribis ? Et cessavit à laudando,et intravit ad domum 13
confessûs. Et dixit patruus ipsius Saul illi et puero illius : Quò ivistis? 14
et dixit:Ad quærendum asinas : et vidimus quòd non reperiremus,et venimus ad Semuel. Et dixit patruus ipsius Saul : Indica nunc mihi quid 15
dixit vobis Semuel. Et dixit Saul patruo suo, Indicando indicavit nobis 16
quòd repertæ sunt asinæ : et super negotium regni non indicavit ei quod dixit Semuel. Et congregavit Semuel populum ad ante Dominum ad 17
Misspeja.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܡܐ ܒܚܢܐ ܠܗ ܠܬܪ̈ܥ ܓܒ̈ܪ̈ܐ ܕܣ̈ܠܩ̈ܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗ̈ܐ ܒܒ̈ܝܬ ܐܝܠ ܚܕ ܢܣ̈ܒ ܓ̈ܕ̈ܝܐ ܘܚܕ ܢܣ̈ܒ ܪ̈ܓ̈ܝ̈ܦ ܠ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܘܚܕ ܢܣ̈ܒ ܒ̈ܪ̈ܝ̈ܬ ܚ̈ܡ̈ܪ̈ܐ
4 ܘܫ̈ܐܠ ܠܟ ܠ̈ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘܢ̈ܬ̈ܠ ܠܟ ܬ̈ܪ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܚ̈ܡ̈ܐ * ܘܩ̈ܒ̈ܠ ܡ̈ܢ ܐ̈ܝ̈ܕ̈ܝ̈ܗ̈ܘ ܘ̈ܐ̈ܙ̈ܠ ܥ̈ܕ ܓ̈ܒ̈ܥ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܒ̈ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܦ̈ܠ̈ܫ̈ܬ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܗ̈ܘ ܠ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ ܓ̈ܒ̈ܪ̈ܐ
5 ܕ̈ܢ̈ܒ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܒ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܒ̈ܝ̈ܐ ܘ

שמואל א: יא

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
manu de vos liberavi & ,Ægypto ex Israel feci ascendere Ego
אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וָאַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד
.vos *oppримentium* regnorum omnium manu de & ,Ægyptorum
מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הַלֹּחֲצִים אֶתְכֶם:
vos *salvans ipse* qui ,vestrum Deum abjecistis hodie vos Et
19 וְאַתֶּם הַיּוֹם מְאַסְתֶּם אֶת־אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוּא מוֹשִׁיעַ לָכֶם
regem *Quia* :ei dixistisque ,vestris angustiis &,vestris malis omnibus ab
מִכָּל־רָעוֹתֵיכֶם וְצָרֹתֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לוֹ כִּי־מֶלֶךְ
,vestras tribus *ad Domini facies ad* state nunc & :nos super *pones*
תָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי יְהוָה לִשִׁבְטֵיכֶם
:Israel tribus omnes Samuel applicuit Et .vestra millia *ad* &
20 וְלַאלְפֵיכֶם: וַיַּקְרֵב שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
Binjamin tribum applicuit Et .Binjamin tribus est capta &
21 וַיִּלָּכֶד שֵׁבֶט בִּנְיָמִן: וַיַּקְרֵב אֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן
Saul est captus & ,Mathri familia est capta & ,suas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחֹתָיו וַתִּלָּכֶד מִשְׁפַּחַת הַמַּטְרִי וַיִּלָּכֶד שָׁאוּל
interrogaverunt Et .est inventus non & ,eum quæsierunt que :Cis filius
22 בֶּן־קִישׁ וַיְבַקְשֻׁהוּ וְלֹא נִמְצָא: וַיִּשְׁאֲלוּ־
:Dominus dixit & ,vir illuc adhuc esset venturus an,Domino *in* adhuc
עוֹד בַּיהוָה הֲבֹא עוֹד הֲלֹם אִישׁ וַיֹּאמֶר יְהוָה
eum *experunt* que ,cucurrerunt Et .vasa *ad latet* ipse Ecce
23 הִנֵּה הוּא נָחְבָּא אֶל־הַכֵּלִים: וַיָּרֻצוּ וַיִּקְחוּ־
,populo omni *præ* fuit *altus* & :populi medio in stetit & ,inde
מִשָּׁם וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ הָעָם וַיִּנְבַּהּ מִכָּל־הָעָם
:populum omnem ad Samuel Dixitque .suprà & ,suo humero ab
24 מִשִּׁכְמוֹ וָמָעְלָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־הָעָם
omni in *ipse sicut* non quia ,Dominus *eo in* elegerit quem ,vidistis Num
הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ יְהוָה כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּכָל־
est locutus Et .rex Vivat :dixerunt ac ,populus omnis *evaruit* & ?populo
הָעָם וַיָּרִעוּ כָל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַיְדַבֵּר
,libro in scripsit & ,regni *judicium* populum ad Samuel
שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֶת מִשְׁפַּט הַמְּלוּכָה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר
,populum omnem Samuel dimisit & ,*Domini facies ad* reposuit &
וַיָּנַח לִפְנֵי יְהוָה וַיְשַׁלַּח שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הָעָם
,Ghibhah in suam domum in ivit Saul etiam Et.suam domum in *virum*
26 אִישׁ לְבֵיתוֹ: וְגַם־שָׁאוּל הָלַךְ לְבֵיתוֹ גִּבְעָתָה
.eorum cor *in* Deus tetigerat quorum ,exercitus eo cum ierunt &
וַיֵּלְכוּ עִמּוֹ הַחַיִל אֲשֶׁר־נָגַע אֱלֹהִים בְּלִבָּם:
,eum despexerunt & ?iste nos salvabit,Quid :dixerunt *profectu absque* filii Et
27 וּבְנֵי בְלִיַּעַל אָמְרוּ מַה־יֹּשִׁיעֵנוּ זֶה וַיִּבְזֻהוּ
.surdus veluti fuit & ,*munus* ei attulerunt non &
וְלֹא־הֵבִיאוּ לוֹ מִנְחָה וַיְהִי כְּמַחֲרִישׁ:

18 Et ait ad filios Israel, Hæc dicit Dominus Deus Israel; Ego eduxi Israel de Ægypto, & erui vos de manu Ægyptiorum, & de manu omnium regum
19 qui affligebant vos. Vos autem hodiè projecistis Deum vestrum, qui solus salvavit vos de universis malis & tribulationibus vestris: & dixistis, Nequaquàm: sed regem constitue super nos. Nunc ergò state coram Domino per tribus
20 vestras, & per familias. Et applicuit Samuel omnes tribus Israel, & cecidit sors tribûs Benjamin. Et applicuit
21 tribum Benjamin & cognationes ejus, & cecidit cognatio Metri, & pervenit usque ad Saul filium Cis. Quæsierunt ergò eum, & non est inventus.
22 Et consuluerunt post hæc Dominum, utrúmnam venturus esset illuc. Respondítque Dominus, Ecce absconditus est
23 domi. Cucurrerunt itaque & tulerunt eum indé: stetítque in medio populi, & altior fuit universo populo ab humero &
24 sursum. Et ait Samuel ad omnem populum; Certè videtis quem elegit Dominus, quoniâ non sit similis illi in omni populo. Et clamavit omnis populus, & ait; Vivat Rex.
25 Locutus est autem Samuel ad populum legem regni, & scripsit in libro, et reposuit coram Domino: & dimisit Samuel omnẽ populum, singulos in domum
26 suam. Sed & Saul abiit in domum suam in Gabaa: et abiit cum eo pars exercitûs, quorum tetigerat Deus corda. Fi-
27 lii verò Belial dixerunt; Num salvare nos poterit iste? Et despexerunt eum, & non attulerunt ei munera: ille verò dissimulabat se audire.

18 Καὶ εἶπε πρὸς υἱὸς Ἰσραὴλ, Τάδε εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐγὼ ἀνήγαγον (υ) τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐξελάμψω ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τ (φ) θλιβουσῶν ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς σήμερον (χ) ἐξουδενήκατε τ θεὸν, ὃς αὐτός ἐστιν (ψ) ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τ κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν· καὶ εἴπατε, Οὐχί, (ω) ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλέα κατάστησες ἐφ' ἡμῶν. καὶ νῦν καπάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ (α) κατὰ τὰς φυλὰς ὑμῶν.
20 Καὶ (β) προσήγαγε Σαμουὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, καὶ κατακληρῶται σκῆπτρον
21 Βενιαμίν. Καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλὰς, καὶ κατακληρῶται φυλὴ Ματταρί. καὶ προσάγουσι τ φυλὴν Ματταρὶ εἰς ἄνδρας, καὶ καλαχληρῶται Σαὺλ υἱὸς Κίς. καὶ ἐζήτει αὐτὸν, καὶ οὐχ ἐυρίσκετο. Καὶ ἐπερώτησε (γ) Σαμουὴλ ἔτι ἐν
22 κυρίῳ, (δ) Εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα; καὶ εἶπε κυρίῳ, Ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν
23 τοῖς σκεύεσι. Καὶ ἔδραμε καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν
24 ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα τ λαὸν, Εἰ ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνωσαν πᾶς
25 ὁ λαὸς, (ε) καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τ λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως· καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἕκας-
26 εἰς τ τόπον αὐτοῦ. Καὶ Σαὺλ ἀπῆλθεν εἰς τ οἶκον αὐτοῦ εἰς (ζ) Γαβαά. καὶ ἐπορεύθησ ὑοὶ (η) δυνάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρ-
27 δίας αὐτῶν μετ' Σαὺλ. Καὶ (θ) υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, Τίς σώσει ἡμᾶς ὧδε; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

MS.A. (υ) τ Ἰσραὴλ ἐξ (φ) ἐκθλιβουσῶν (χ) ἐξουδενώκατε (ψ) σωτὴρ ὑμῶν ἐκ (ω) ἀλλ' ἢ βασιλέα σήσεις (α) κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν. (β) προσήγαγε Ἰσραὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Σαμουὴλ, καὶ (γ) ἔτι Σαμουὴλ *ἔπ ἐν (δ) Εἰσέρχεται ἔπ ἐντεῦθα ἀνήρ; καὶ (ε) καὶ Ζή . . , εἶπαν, ὁ βασιλεύς. (ζ) Γαβααθά. (η) δυνάμεων, (θ) οἱ υἱοὶ

Κεφ. ια'.

1 Καὶ ἐγένηθη ὡς μὴ μῆνα, καὶ ἀνέβη Νάας ὁ (α) Ἀμμανίτης, καὶ παρεμβάλλει (β) ἐπὶ Ἰαβὶς Γαλαάδ. καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς πρὸς Νάας τ (γ) Ἀμμανίτην, Διάθου ἡμῖν διαθήκην, καὶ δουλεύσο-
2 μέν σοι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς Νάας ὁ (δ) Ἀμμανίτης, Ἐν ταύτῃ (ε) διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν, ἐν τῷ (ζ) ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιὸν, καὶ θήσομαι ὄνει-
3 δος ἐπὶ (η) ὅλῳ Ἰσραήλ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς, Ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ· ἐὰν (θ) μὴ ᾖ ὁ σῴζων ἡμᾶς, (ι) ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

MS.A. (α) Ἀμανίτης, (β) ἐπ' Ἰαβῖς (γ) Ἀμανίτην, (δ) Ἀμανίτης, (ε) διαθήκην διαθήσομαι ὑμῖν, (ζ) ἐξορύξαι πάντα (η) ὅλῳ πάντα Ἰσραήλ. (θ) μὴ ὁ (ι) καὶ ἐξελευσόμεθα

Et dixit ad filios Israel, Hæc dixit Dominus Deus Israel, dicens; Ego eduxi filios Israel ex Ægypto: & erui vos de manu Pharaonis regis Ægypti, & ex omnibus regnis tribulantibus vos. Et 19
vos hodiè sprevistis Deum, qui ipse est salvator vester ex omnibus malis vestris, & tribulationibus vestris. Et dixistis, Nequa- 20
quàm; (n) sed quia regem constitues super nos. Et nunc state coram Domino secundùm (o) sceptra vestra, & secundùm tribus vestras. Et applicuit Samuel 21
omnia sceptra Israel: & sorte capitur sceptrum Beniamin. Et applicat sceptrum (p) Benjamin in tribus: & sorte capitur tribus Mattari. Et applicant tribum Mattari in viros: & sorte capitur Saul filius Cis. Et quærebat 22
eum, & non inveniebatur. Et interrogavit Samuel adhuc in Domino, Si venit vir huc? Et dixit Dominus, Ecce ipse absconditus est in vasis. Et cucurrit, 23
& sumit eum indè, & constituit in medio populi: & exaltatus est super omnem populum ab humero, & suprà. Et dixit Samuel 24
ad universum populum; Si vidistis, quem elegit sibi Dominus? quia non est similis ei in omnibus vobis? Et cognoverunt universus populus, & dixerunt; Vivat rex. Et dixit Samuel ad populum ju- 25
stificationem regis: & scripsit in libro; & posuit coram Domino. Et dimisit Samuel universum populum, & abiit unusquisq; ad locum suum. Et Saul abiit in do- 26
mum suam in Gabaa. Et iverunt filii virtutum, quorum tetigit Dominus corda eorum cum Saul. Et filii pestilentes dixerunt; 27
(q) Quis, salvabit nos iste? Et contempserunt eum: & non attulerunt ei (r) munera.

CAP. XI.

1 ET factum est quasi post mensem, ascendit Naas Ammonites, & pugnare cœpit adversùm Jabes Galaad. Dixerúntque omnes viri Iabes ad
2 Naas; Habeto nos fœderatos, & serviemus tibi. Et respondit ad eos Naas Ammonites; In hoc feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrûm oculos dextros, ponámque vos opprobrium in universo Israel. Et dixerunt ad
3 eum seniores Jabes; Concede nobis septem dies, ut mittamus nuntios ad universos terminos Israel: & si non fuerit qui defendat nos, egrediemur ad te.

CAP. XI. יא

1 וַיַּעַל נָחָשׁ הָעַמּוֹנִי וַיִּחַן עַל־
:Nachas ad Jabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad Jabes
יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ אֶל־נָחָשׁ
Nachas eos ad Dixitque .tibi serviemus & ,fœdus *nobis Excide*
כְּרָת־לָנוּ בְרִית וְנַעַבְדֶךָּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם נָחָשׁ
omnem vobis effodiendo in *vobis excidam* hoc In :Hammonites
הָעַמּוֹנִי בְּזֹאת אֶכְרֹת לָכֶם בְּנָקְרִ לָכֶם כָּל־
.Israel omni *super* opprobrium istud ponamque :*dextrum* oculum
עַיִן יָמִין וְשַׂמְתִּיהָ חֶרְפָּה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:
,dies septem nobis *Remitte* :Jabes seniores eum ad Dixeruntque
2 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זְקֵנֵי יָבֵישׁ הַרֶף לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים
non si & :Israel terminum omnem in nuncios mittemus &
וְנִשְׁלְחָה מַלְאָכִים בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין
.te ad egrediemur & ,nos *salvans*
מוֹשִׁיעַ אֹתָנוּ וְיָצָאנוּ אֵלֶיךָ:

CAP. XI. יא

super est castrametatus & ,Hammonites Nachas ascendit Et
1 וַיַּעַל נָחָשׁ הָעַמּוֹנִי וַיִּחַן עַל־
:Nachas ad Jabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad Jabes
יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ אֶל־נָחָשׁ
Nachas eos ad Dixitque .tibi serviemus & ,fœdus *nobis Excide*
2 כְּרָת־לָנוּ בְרִית וְנַעַבְדֶךָּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם נָחָשׁ
omnem vobis effodiendo in *vobis excidam* hoc In :Hammonites
הָעַמּוֹנִי בְּזֹאת אֶכְרֹת לָכֶם בְּנָקְרִ לָכֶם כָּל־
.Israel omni *super* opprobrium istud ponamque :*dextrum* oculum
עַיִן יָמִין וְשַׂמְתִּיהָ חֶרְפָּה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:
,dies septem nobis *Remitte* :Jabes seniores eum ad Dixeruntque
3 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זְקֵנֵי יָבֵישׁ הַרֶף לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים
non si & :Israel terminum omnem in nuncios mittemus &
וְנִשְׁלְחָה מַלְאָכִים בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין
.te ad egrediemur & ,nos *salvans*
מוֹשִׁיעַ אֹתָנוּ וְיָצָאנוּ אֵלֶיךָ:

CAP. XI.

ET factum est quasi post mensem, & ascendit Naas Ammonites, & castrametatur *super* Jabis Galaad. Et dixerunt omnes viri Jabis ad Naas Ammanitem; Dispone nobis testamentum, et serviemus tibi. Et dixit ad eos 2
Naas Ammanites; In (a) hoc disponam testamentum vobis, in effodiendo vobis omnem oculum dextrum: et ponam opprobrium super Israel. Et dicunt ei viri 3
Jabis, Permitte nobis septem dies: et mittemus nuntios in omnem terminum Israel. Si non fuerit qui salvet nos, exibimus ad vos.

CAP. XI. Κεφ. ια'.

ET factum est quasi post mensem, ascendit Naas rex filiorum Ammon, et pugnavit [castra] super Jabes 1
Galaad: et dixerunt omnes viri Jabis ad Naas; Decerne nobis pactũ, et serviemus tibi. Et dixit illis Naas rex filiorum Ammon; In hoc, de- 2
cernam vobis: eruendo vobis omnem oculum dextrum, et ponam illud opprobrium super omnem Israel. Et dixerunt ei, senes Jabes: Protrahe 3
nobis septem dies, et mittemus nuncios in omnem termino Israel: & si non est qui liberet nos, & exibimus ad te.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

18 וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא אַסְקִית יָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם
19 וְשֵׁזִבִית יַתְכוֹן מִידָא דְמִצְרָאֵי וּמִיַּד כָּל מַלְכְוָתָא דְדָחֲקִין יַתְכוֹן: וְאַתּוּן יוֹמָא דֵין קָצֵיתוּן
בְּפוּלְחָנָא דֶאֱלָהְכוֹן דְהוּא פָּרִיק לְכוֹן מִכָּל בִּישָׁתֵיכוֹן וְעָקָתְכוֹן וַאֲמַרְתּוּן קֳדָמוֹהִי לֵית
אַנְחְנָא מְתַפְּרְקִין אֱלָהֵן מַלְכָּא תְּמַנִּי עָלָנָא וּכְעַן אִתְעַתַּדוּ קֳדָם יְיָ לְשִׁבְטֵיכוֹן וּלְאַלְפֵיכוֹן:
20 וְקָרִיב שְׁמוּאֵל יָת כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאִתְאַחַד שִׁבְטָא דְבִית בִּנְיָמִן: וְקָרִיב יָת שִׁבְטָא
21 דְבִנְיָמִן לְזַרְעִיתֵיהּ וְאִתְאַחַדַת זַרְעִית מַטְרִי וְאִתְאַחַד שָׁאוּל בַּר קִישׁ וּבְעוּהִי וְלָא אִשְׁתְּכַח:
22 וּשְׁאִילוּ עוֹד בְּמֵימְרָא דַיְיָ הַאִית עוֹד הָכָא וַאֲמַר יְיָ הָא הוּא טְמִיר בְּמָנְיָא: וּרְהַטוּ
23 וְדַבְּרוּהִי מְתַתָּן וְאִתְעַתַּד בְּנוֹ עַמָּא וְרָם מִכָּל עַמָּא מִכְּתַפֵּיהּ וּלְעֵלָּא: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל
עַמָּא הַחֲזִיתוּן דִּי אִתְרְעֵי בֵּיהּ יְיָ אֲרֵי לֵית דְּכוֹתֵיהּ בְּכָל עַמָּא וְיִבְּבוּ כָּל עַמָּא וַאֲמָרוּ
24 יְצַלַּח מַלְכָּא: וּמַלֵּל שְׁמוּאֵל עִם עַמָּא יָת נִימוֹסָא דְמַלְכָּא וּכְתַב בְּסִפְרָא וְאַצְנַע קֳדָם יְיָ
25 וְשַׁלַּח שְׁמוּאֵל יָת כָּל עַמָּא גְּבַר לְבֵיתֵיהּ: וְאַף שָׁאוּל אָזַל לְבֵיתֵיהּ לְגִבְעָתָא וְאָזְלוּ עִמֵּיהּ
26 קַצַּת מִן עַמָּא דְחֵילֵי חֶטְאָה דְאִתְיְהַב מִן קֳדָם יְיָ בִּלְבְּהוֹן: וּבְנֵי רִשְׁעָא אֲמָרוּ
27 בְּמָה יְפָרֵק קְנָנָא דֵין וְשָׁטוּהִי וְלָא אַיְתוּ לְמִשְׁאַל בִּשְׁלֵמוּתֵיהּ וַהֲוָה כְּשָׁתֵיק:

יא

1 וְסַלִּיק נָחָשׁ מַלְכָּא דְבְנֵי עַמּוֹן וּשְׁרָא עַל יָבֵישׁ גִּלְעָד וַאֲמַרוּ כָּל אֱנָשֵׁי יָבֵישׁ לְנָחָשׁ גְּזַר
2 לָנָא קְיָם וְנִפְלַח חַנָּךְ: וַאֲמַר לְהוֹן נָחָשׁ מַלְכָּא דְבְנֵי עַמּוֹן בְּהָדָא אֶעוֹר לְכוֹן בְּמִקַּר לְכוֹן כָּל
עֵינָא דְיַמִּינָא וְאֶשְׁוֵינַהּ חְסוּדָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַרוּ לֵיהּ סָבֵי יָבֵישׁ אוֹרִיךְ לָנָא שַׁבְעָא
3 יוֹמִין וְנִשְׁלַח אֱזַדִּין בְּכָל תְּחוּם יִשְׂרָאֵל וְאִם לֵית דְּפָרִיק יָתָנָא וְנִפּוֹק לְוָתָךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit filiis Israel: Sic dixit Dñs Deus Israel: Ego ascendere feci Israel 18
ex Misraim, & liberavi vos de manu Misraæorum, & de manu omnium regnorum quæ afflixerunt vos. Et vos hodie spreviſtis doctrinam Dei ve- 19
stri, qui ille servans vos ex omnibus malis vestris et afflictionibus vestris: et dixistis ante eum, Non sumus servati, sed regem præficies sup nos: et nunc
state ante Dominum per tribus vestras et per millia vestra. Et applicuit Se- 20
muel omnes tribus Israel, et comprehensa est tribus Binjamin. Et applicuit 21
tribum Benjamin per prosapias suas, et comprehensa est prosapia Matri, & comprehensus est Saul filius Kis: et quæsierunt illum, et non est repertus.
Et petierunt adhuc in dicto Domini, Num adest adhuc hic vir? & dixit 22
Dñs: Ecce *ille* absconditus in vasis. Et cucurrerunt et acceperunt illũ in- 23
dè, et constitutus est inter populum: et procerus præ oñi populo ab humeris suis & suprá. Et dixit Semuel ad oẽm populum: An vidistis quem ele- 24
git sibi Dñs? quia non est sicut ille in omni populo. Et vociferati sunt oĩs populus et dixerunt: Prosperetur rex. Et locutus est Semuel cum populo 25
statutum *regis*; et scripsit in libro & deposuit ante Dñm, et dimisit Semuel omnem populum virum ad domum suam. Et etiam Saul ivit ad do- 26
mum suam ad Gibgathatha: et iverunt cum illo pars ex populo, timentes peccatũ; et datus est timor ab ante Dñm in corde eorũ. Et filii improbi- 27
tatis dixerunt: In quo liberabit nos hic? & contempserunt eum; & non venerunt ad rogandum in pace ejus: et fuit sicut tacens.

CAP. XI.

ET ascendit Nahhas rex filiorum Ghamon, et posuit [*castra*] super Jabes 1
Gilghad: et dixerunt omnis homo Jabes ad Nahhas; Decerne nobis pactũ, et serviemus tibi. Et dixit illis Nahhas rex filiorum Ghamon; *In* hoc, de- 2
cernam vobis: eruendo vobis omnem oculum dextrum, et ponam illud opprobrium super omnem Israel. Et dixerunt ei, senes Jabes: Protrahe 3
nobis septem dies, et mittemus nuncios in omnem termino Israel: & si non est qui liberet nos, & exibimus ad te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܣܪܝܠ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܐܠܗ ܐܣܪܝܠ ܐܢܐ ܐܣܩ ܐܝܬ ܒܢܝ ܐܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪ ܘܐܦܨܬ ܟܡ ܡܢ ܐܝܕ ܡܨܪ ܘܡܢ ܐܝܕ ܟܠ ܡܠܟܘܬ ܕܐܠܝܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܟܡ
19 ܘܐܢܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܗܘܡ ܕܐܦܨ ܠܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܒܝܫܬܟܘܢ ܘܡܢ ܟܠ ܥܩܬܟܘܢ ܘܐܡܪܬܘܢ ܠܐ ܗܟܢ ܐܠܐ ܡܠܟ ܬܣܝܡ ܥܠܝܢ ܘܗܫܐ ܐܬܝܗܒܘ ܩܕܡ ܐܠܗ ܠܫܒܛܝܟܘܢ ܘܠܐܠܦܝܟܘܢ
20 ܘܩܪܒ ܫܡܘܐܝܠ ܟܠ ܫܒܛܝ ܐܣܪܝܠ ܘܐܬܟܕ ܫܒܛ ܒܢܝܡܝܢ
21 ܘܩܪܒ ܫܒܛ ܒܢܝܡܝܢ ܠܡܫܦܚܬܝܗ ܘܐܬܟܕ ܡܫܦܚܬ ܡܛܪܝ ܘܩܪܒ ܡܫܦܚܬ ܡܛܪܝ ܓܒܪ ܓܒܪ ܘܐܬܟܕ ܫܐܘܠ ܒܪ ܩܝܫ ܘܒܥܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ
22 ܘܫܐܠ ܫܡܘܐܝܠ ܒܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܝܬ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܗܐ ܗܘ ܡܛܫܠ ܒܟܠܝ
23 ܘܪܗܛܘ ܘܐܝܬܝܘ ܡܢ ܬܡܢ ܘܩܡ ܒܝܢ ܥܡܐ ܘܡܢ ܟܬܦܘܗܝ ܘܠܥܠ ܗܘ ܡܢ ܟܠ ܥܡܐ
24 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠ ܥܡܐ ܗܠ ܚܙܝܬܘܢ ܗܢ ܕܒܪܗ ܒܗ ܡܪܝܐ ܕܠܝܬ ܗܘ ܕܕܡܐ ܠܗ ܒܟܠ ܥܡܐ ܘܩܪܘ ܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ ܢܚܝ ܡܠܟܐ
25 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܐܬ ܡܠܟܘܬܐ ܘܟܬܒ ܒܣܦܪܐ ܘܐܬܩܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܫܕܪ ܫܡܘܐܝܠ ܟܠ ܥܡܐ ܓܒܪ ܠܒܝܬܗ
26 ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܒܓܒܥܬ ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܟܬܐ ܕܓܒܪܐ ܕܫܪܝ ܐܠܗܐ ܒܠܒܗ
27 ܘܒܢܝ ܒܠܝܥܠ ܐܡܪܘ ܡܢ ܗܢܐ ܡܦܩ ܠܢ ܘܒܙܘ ܠܗ ܘܠܐ ܐܝܬܘ ܠܗ ܡܕܡ ܘܗܘ ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܠܠ

18 Dixit ad filios Iſrael, Sic dicit Dominus Deus Iſraelis, Ego extraxi Iſraelem è terra Ægypti, & eripui vos è manu Philiſtæorum & è manu omnium regnorum quæ vos opprimebant:
19 Vos verò ſpreviſtis hodiè Deum veſtrum liberantem vos ex omnibus ærumnis & afflictionibus veſtris, & dixiſtis, Non ſic, ſed regem conſtitue nobis: igitur ſiſtant ſe coram Domino tribus veſtræ & millia veſtra.
20 Admovit ergò Samuel omnes tribus Iſraelis, & deprehenſa eſt tribus Benjamin.
21 Tum admotâ tribu Benjamin per familias, deprehenſa eſt familia Matri, deniq; deprehenſus eſt Saul filius Cis:
22 quem cùm quæſiſſent, nec invent⁹ eſſet, Conſuluit denuò Samuel Dominum, & ait, ubi eſt vir iſte? Reſpondit Dominus Samueli, En ipſe latitat inter utenſilia.
23 Accurrentes ergò adduxerunt eum indè; ſtetítq; in medio populi, & erat procerior cuncto populo ab humero ſuo & ſurſum.
24 Tum dixit Samuel univerſo populo, Videtíſne quem Deus voluit, quòd non ſit ei ſimilis in toto populo? & acclamantes univerſus populus dixerunt, Vivat rex.
25 Edixítq; Samuel populo jus regis, ſcripſit in libro, poſuítq; coram Domino: tum dimiſſo Samuel univerſo populo, abierunt quiſque
26 domum ſuam. Saul quoque abiit domum ſuam ad Rama, abierúntque cum eo copiæ quarum cor Deus tetigerat.
27 Filii verò peccati dixerunt, Per quid liberabit nos iſte? & ſpreverunt eum, nec attulerunt ei munera: ipſe tamen filentium ſimulavit.

CAP. XI.

1 ܗܘ ܒܬܪ ܗܕܐ ܣܠܩ ܢܚܫ ܥܡܘܢܝܐ ܘܢܚ ܥܠ ܝܒܫ ܓܠܥܕ ܘܐܡܪ ܟܠ ܐܢܫܝ ܝܒܫ ܠܢܚܫ ܟܪܬ ܠܢ ܒܪܝܬܐ ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܥܒܕܝܢ
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܚܫ ܥܡܘܢܝܐ ܒܗܕܐ ܐܟܪܬ ܠܟܘܢ ܒܕܩܪ ܠܟ ܥܝܢ ܝܡܝܢܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܫܘܝܬ ܗܝ ܠܟ ܠܚܣܝܢ ܒܐܝܣܪܝܠ
3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܩܛܝܠ ܠܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܘܢܫܕܪ ܠܟܠ ܬܚܘܡ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܢ ܠܝܬ ܕܡܫܝܙܒ ܢܦܩ ܠܘܬܟ ܘܢܦܩ ܠܘܬܟ

1 Deindè cùm aſcendiſſet Nahas Ammonita & caſtrametatus eſſet contra Lachis Gelaad, dixerunt omnes cives Lachis ad Nahas, Pange nobiſcum fœdus, & ſerviemus tibi.
2 Dixit eis Nahas Ammonita, Hâc *lege* pangam vobiſcum fœdus, ſi oculum dextrum cujuſque veſtrûm obcæcaveritis, ut id probro vertam toti Iſraeli.
3 Dixerunt ei ſeniores Lachis, Da nobis inducias ſeptem dierum, ut mittamus nuntios per totum terminum Iſraelis, & videamus utrùm ſit nobis vindex: ſin minùs, tunc exibimus ad te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وَقَالَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ هٰكَذَا يَقُولُ اللّٰهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ أَنَا الَّذِي أَصْعَدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ
19 وَأَنْقَذْتُكُمْ مِنْ أَيْدِي أَهْلِ فَلَسْطِينَ وَمِنْ جَمِيعِ أَيْدِي الْمَمْلَكَاتِ الَّتِي اضْطَهَدُوكُمْ وَأَنْتُمُ
الْيَوْمَ رَذَلْتُمْ إِلٰهَكُمُ الَّذِي يُخَلِّصُكُمْ مِنْ كُلِّ الْأَحْزَانِ وَالْبَلَايَا وَقُلْتُمْ لَا نَرْضَا بِهٰذَا وَلٰكِنْ
صَيِّرْ عَلَيْنَا مَلِكًا فَلْتَجْمَعِ الْآنَ أَسْبَاطُكُمْ وَأُلُوفُكُمْ وَيَقُومُونَ أَمَامَ الرَّبِّ وَقَدَّمَ صَمُوئِيلُ
20 جَمِيعَ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَافْتَرَعُوا فَأَصَابَتِ الْقُرْعَةُ سِبْطَ بِنْيَامِينَ وَقَدَّمَ قَبَائِلَ سِبْطِ بِنْيَامِينَ
21 وَافْتَرَعُوا فَأَصَابَتِ الْقُرْعَةُ قَبِيلَةَ مَطَرِيٍّ فَافْتَرَعُوا فَأَصَابَتِ الْقُرْعَةُ سَاوُلَ بْنَ قِيسٍ وَتَمَّ طَلَبَ
22 صَمُوئِيلُ إِلَى الرَّبِّ وَقَالَ أَيْنَ هٰذَا الرَّجُلُ فَقَالَ الرَّبُّ لِصَمُوئِيلَ هُوَ مُتَغَيِّبٌ بَيْنَ الْأَثَاثِ
23 فَأَرْسَلَ الْأَنْبِيَاءَ رِجَالًا وَأَتَوْا بِهِ وَأَقَامُوهُ بَيْنَ الشَّعْبِ وَإِذَا هُوَ أَرْفَعُ قَامَةً مِنْ جَمِيعِ الشَّعْبِ
24 مِنْ كَتِفِهِ إِلَى فَوْقُ وَقَالَ صَمُوئِيلُ لِجَمِيعِ الشَّعْبِ رَأَيْتُمْ أَنَّ اللّٰهَ قَدْ أَحَبَّهُ وَإِحْسَانٌ وَأَنَّهُ لَيْسَ لَهُ فِي الشَّعْبِ نَظِيرٌ
فَهَتَفَ الشَّعْبُ كُلُّهُمْ بِأَعْلَى أَصْوَاتِهِمْ وَقَالُوا يَعِيشُ الْمَلِكُ وَقَصَّ صَمُوئِيلُ عَلَى الشَّعْبِ سُنَنَ الْمُلْكِ
25 كُلَّهَا وَأَخْبَرَهُمْ بِهَا وَكَتَبَهَا فِي صَحِيفَةٍ وَصَيَّرَهَا أَمَامَ الرَّبِّ وَسَرَّحَ صَمُوئِيلُ جَمِيعَ الشَّعْبِ
26 وَانْصَرَفَ كُلُّ امْرِئٍ إِلَى مَنْزِلِهِ وَسَاوُلُ أَيْضًا انْصَرَفَ إِلَى بَيْتِهِ إِلَى الرَّامَةِ وَانْصَرَفَ مَعَهُ الْأَجْنَادُ
27 الَّذِي أَلْقَى اللّٰهُ فِي قُلُوبِهِمُ الطَّاعَةَ لَهُ وَقَالَ قَوْمٌ مِنَ الشَّعْبِ بِمَاذَا يُقَدِّرُ هٰذَا يُخَلِّصُنَا وَحَقَرُوهُ
وَلَمْ يُهْدُوا إِلَيْهِ هَدَايَا فَتَغَافَلَ عَنْهُمْ وَكَفَّ عَنْ أَذَاهُمْ * الْفَصْلُ الْحَادِي عَشَرَ *
1 * ثُمَّ صَعِدَ نَاحَاشُ مَلِكُ بَنِي عَمُّونَ وَنَزَلَ بَلْكَيْسَ فَرِيهَ جَلْعَادَ فَقَالَ أَهْلُ بَلْكَيْسَ لِنَاحَاشَ
2 عَاهِدْنَا عَهْدًا وَنَتَعَبَّدُ لَكَ وَنَصِيرُ فِي طَاعَتِكَ قَالَ لَهُمْ نَاحَاشُ الْعَمُّونِيُّ إِنَّمَا أُعَاهِدُكُمْ عَهْدًا إِنْ
3 أَنْتُمْ فَلَعَمْ أَعْيُنَكُمُ الْيُمْنَى حَتَّى أَصِيرَ ذٰلِكَ عَلَى جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقَالَ الْمَشْيَخَةُ لِنَاحَاشَ
أَجِرْنَا سَبْعَةَ أَيَّامٍ نُرْسِلْ رُسُلًا إِلَى جَمِيعِ حُدُودِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبِنَظِيرِ إِنْ يَكُنْ لَنَا مُخَلِّصًا وَإِلَّا

Dixitq; filiis Iſrael, Sic dicit Deus, Deus Iſraelis, Ego ſum qui extraxi filios Iſrael è terra Ægypti, & eruì vos è manibus Palæſtinorum, et ex omnibus manibus regnorum quæ perſequuta ſunt vos. Nihilominùs vos hodiè ſpreviſtis Deum veſtrũ qui liberat vos ex omnibus mœroribus & calamitatibus, & dixiſtis; Nolumus hoc, ſed præfice nobis regem: congregentur itaque tribus veſtræ & millia veſtra, ſtétitq; coram Domino. Igitur admovit Samuel omnes tribus filiorum Iſrael, & ſortiti ſunt: accidítq; ſors tribui Benjamin. Rurſùs admotis familiis tribûs Benjamin, ſortiti ſunt; accidítque ſors familiæ Matri: rurſúmque ſortiti, accidit ſors Saulis filio Cis. Tum poſtulavit Samuel à Domino, & ait; ubi eſt vir iſte? Dixit Dominus Samueli, Eſt delitescens inter homines. Miſit ergò propheta viros qui adduxerunt eum, & ſtiterunt eum inter populum: cúmque eſſet ſtaturâ procerior univerſo populo ab humero ſuo ſurſùm versùs, Dixit Samuel univerſo populo, vidiſtisne quòd Deus voluit & elegit eum, & quòd non eſt ei in populo ſimilis? tunc exclamavit univerſus populus altiſſimis vocibus, & dixerunt; Vivat rex. Deinde narravit Samuel populo jura regum omnia, eáque nota fecit illis, & laminæ inſcripta repoſuit coram Domino: poſteà dimiſit Samuel univerſum populum, abiítque unuſquiſque domum ſuam. Saule quoque domum ſuam redeunte ad Rama, ſecuti ſunt eum milites in quorum corda injecerat Deus obedientiam ejus. Quidam verò ex populo dixerunt, Quâ ratione poterit hic ſalvare nos? & contemnentes eum non obtulerunt ei munera: is verò conniventiâ uſus eſt in eos, continuítque ſe à damno iis inferendo.

CAP. XI.

Paterà aſcendit Nahas rex filiorum Ammon, & caſtrametatus eſt contra Belchis urbem Galaad. Dixerunt ergò cives Belchis ad Nahas, Fœdus nobiſcum fœdus, & ſubjiciemur tibi, atque redigemur in ditionem tuam. Ait illis Nahas Ammonita, Equidem ferio vobiſcum fœdus, dummodò vos effodiatis oculos veſtros dexteros, ut imponam hoc cœtui filiorum Iſrael. Reſpondérunt ſeniores Nahaſo, Proroga nobis ſeptem dies quibus mittamus nuntios in omnes limites filiorum Iſrael, & videamus an ſit nobis vindex: alioquin egrediemur ad te.

שמואל א : יב

auribus in verba sunt locuti & ,Saul Ghibhah in *legati* Veneruntque

וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים גִּבְעַת שָׁאוּל וַיְדַבְּרוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי 4
ecce Et .fleverunt & ,suam vocem populus omnis leva verunt & :populi

הָעָם וַיִּשְׂאוּ כָל־הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ: וְהִנֵּה 5
Quid :Saul dixit & ,agro ex *bovem* post *venient* Saul

שָׁאוּל בָּא אַחֲרֵי הַבָּקָר מִן־הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מַה־
.Jabes virorum verba ei narraverunt & :*flebunt* quia ,populo

לָּעָם כִּי יִבְכּוּ וַיְסַפְּרוּ־לוֹ אֶת־דִּבְרֵי אַנְשֵׁי יָבֵישׁ:
verba *ipsum audiendum in* Saul super Dei spiritus *prosperavit* Et

וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים עַל־שָׁאוּל בִּשְׁמָעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים 6
,illud *muncavit* & ,*bovis jugum Cepitque* .valde ejus *nasus* est iratus & ;hæc

הָאֵלֶּה וַיִּחַר אַפּוֹ מְאֹד: וַיִּקַּח צֶמֶד בָּקָר וַיְנַתְּחֵהוּ 7
:dicendo ,*legatorum manu in* Israel terminum omnem in misit &

וַיְשַׁלַּח בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמַּלְאָכִים לֵאמֹר
fiet sic ,Semuel post & ,Saul post *exiens ipse* non Qui

אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יֹצֵא אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי שְׁמוּאֵל כֹּה יֵעָשֶׂה
sunt egressi & ,populum super Domini pavor cecidit & :ejus *bovi*

לִבְקָרוֹ וַיִּפֹּל פַּחַד־יְהוָה עַל־הָעָם וַיֵּצְאוּ
Israel filii fuerunt & :Bezech in eos *visitavit* Et .unus vir tanquam

כְּאִישׁ אֶחָד: וַיִּפְקְדֵם בְּבֶזֶק וַיִּהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל 8
Dixeruntque .millia triginta Jehudah *vir* & ,millia trecenta

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף: וַיֹּאמְרוּ 9
Cras :Ghilhad Jabes *viro* dicetis Sic :*venientibus legatis*

לַמַּלְאָכִים הַבָּאִים כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ יָבִישׁ גִּלְעָד מָחָר
,*legati* venerunt & :*Solem incalescendo in* ,salus vobis erit

תִּהְיֶה־לָּכֶם תְּשׁוּעָה בְּחֹם הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים
viri dixerunt Et ,sunt lætatique :Jabes viris nunciaverunt &

וַיַּגִּידוּ לַאַנְשֵׁי יָבִישׁ וַיִּשְׂמָחוּ: וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי 10
bonum omne juxta nobis facietis & ,vos ad exibimus Manè :Jabes

יָבִישׁ מָחָר נֵצֵא אֲלֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב
populum Saul disposuit & ,craſtino à fuit Et .vestris oculis in

בְּעֵינֵיכֶם: וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּשֶׂם שָׁאוּל אֶת־הָעָם 11
custodia in castrametationis medium in sunt ingressi & ,capita tria

שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ־הַמַּחֲנֶה בְּאַשְׁמֹרֶת
,fuit & ;*diem incalescere* usque Hammon percusserunt & ;*matutini*

הַבֹּקֶר וַיַּכּוּ אֶת־עַמּוֹן עַד־חֹם הַיּוֹם וַיְהִי
.pariter duo eis *in* remanserunt non & ,sunt dispersi & *residui*

הַנִּשְׁאָרִים וַיָּפֻצוּ וְלֹא נִשְׁאֲרוּ־בָם שְׁנַיִם יָחַד:
regnabit Saul ,*dicens* Quis :Samuel ad populus Dixitq;

וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאֹמֵר שָׁאוּל יִמְלֹךְ 12
:Saul Dixitque .eos faciemus mori & ,viros date ?nos super

עָלֵינוּ תְּנוּ הָאֲנָשִׁים וְנָמִיתֵם: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל 13
Dominus fecit hodie quia ,hac die in *vir* morietur Non

לֹא־יוּמַת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם עָשָׂה־יְהוָה
,Venite :populum ad Samuel Dixitque .Israel in salutem

תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם לְכוּ 14
abierunt Et .regnum ibi innovemus & ;Ghilghal in eamus &

וְנֵלְכָה הַגִּלְגָּל וְנחַדֵּשׁ שָׁם הַמְלוּכָה: וַיֵּלְכוּ 15
Saul ibi fecerunt regnare & ,Ghilghal in populus omnis

כָּל־הָעָם בַּגִּלְגָּל וַיַּמְלִכוּ שָׁם אֶת־שָׁאוּל
pacificas victimas ibi sacrificaverunt & ,Ghilghal in *Domini facies ad*

לִפְנֵי יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם זִבְחֵי שְׁלָמִים
.valde usque Israel viri omnes & ,Saul ibi est lætat° &: *Domini facies ad*

לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׂמַח שָׁם שָׁאוּל וְכָל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד־מְאֹד:

CAP. XII. יב

audivi Ecce :Israel universum ad Semuel dixit Et

1 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
feci regnare & ,mihi dixistis quæ omnibus in *vestra voce in*

בְקֹלְכֶם לְכֹל אֲשֶׁר־אֲמַרְתֶּם לִי וָאַמְלִיךְ
.regem vos super

עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ:

Versio VULG. LAT.

4 Venerunt ergò nuntii in Gabaa Saulis: & locuti sunt verba hæc, audiente populo: & levavit omnis populus vocem
5 suam, & flevit. Et ecce, Saul veniebat sequens boves de agro, & ait; Quid habet populus quòd plorat? Et narraverunt ei verba virorum Jabes. Et insilivit Spiritus Domini in Saul, cùm audisset verba hæc, & iratus est furor ejus
7 nimis. Et assumens utrumque bovem, concidit in frusta, misitque in omnes terminos Israel per manum nuntiorum, dicens; Quicunque non exierit, & secutus fuerit Saul & Samuel, sic fiet bobus ejus. Invasit ergò timor Domini populum, & egressi sunt quasi vir
8 unus. Et recensuit eos in Bezech: fuerúntque filiorum Israel, trecenta millia: virorum autem Juda, triginta millia. Et
9 dixerunt nuntiis, qui venerant; Sic dicetis viris, qui sunt in Jabes Galaad; Cras erit vobis salus, cùm incalduerit Sol. Venerunt ergò nuntii, & annuntiaverunt viris Jabes: qui
10 lætati sunt. Et dixerunt, Manè exibimus ad vos: & facietis nobis omne quod placuerit vobis. Et factum est,
11 cùm dies craſtinus venisset, constituit Saul populum in tres partes: & ingressus est media castra in vigilia matutina, & percussit Ammon usque dum incalesceret dies: reliqui autem dispersi sunt, ita ut non relinquerentur in eis duo pariter. Et ait populus ad Samuelem; Quis est iste qui dixit, Saul num regnabit
12 super nos? Date viros, & interficiemus eos. Et ait Saul, Non occidetur quisquam in die hac, quia hodiè fecit Dominus salutem in Israel. Dixit autem Samuel ad populum; Venite, & eamus in Galgala, & innovemus ibi regnum. Et
15 perrexit omnis populus in Galgala, & fecerunt ibi regem Saul coram Domino in Galgala, & immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino. Et lætatus est ibi Saul, & cuncti viri Israel nimis.

CAP. XII.

1 Dixit autem Samuel ad universum Israel; Ecce audivi vocem vestram, juxta omnia quæ locuti estis ad me, & constitui super vos regem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς (κ) Γαβαὰ πρὸς Σαὰλ, καὶ ἐλάλησαν τοὺς λόγους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, 5 καὶ ἔκλαυσαν. Καὶ ἰδοὺ Σαὰλ ἤρχετο μετὰ τῶν βοῶν ἐξ ἀγροῦ. καὶ εἶπε Σαὰλ, (λ) Τί ὅτι κλαίει ὁ λαός; καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τὰ 6 (μ) ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβίς. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Σαὰλ ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς 7 ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτοὺς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ (ν) ἀγγέλων, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔξεται ἐκπορεύσεται ὀπίσω Σαὰλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, καὶ τάδε ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἐπέπεσεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆλθον ὡς ἀνὴρ εἷς. 8 Καὶ διεσκέπτετο αὐτοὺς ἐν (ο) Βεζὲκ ἐν Βαμᾷ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδομήκοντα χιλιάδας. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις 9 τοῖς ἐρχομένοις, Τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν (π) Ἰαβὶς, Αὔριον ὑμῖν ἡ σωτηρία διαθερμαναλοῦ τὸ ἡλίου. καὶ (ρ) ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπήγγειλαν τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβὶς, καὶ (σ) ἐυφράνθησαν. Καὶ (τ) εἶπον οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς 10 πρὸς Νάας τὸν (υ) Ἀμμανίτην, Αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν. Καὶ ἐγένετο 11 μετὰ τὴν αὔριον, καὶ ἔθετο Σαὰλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ εἰσπορεύονται μέσον τῆς παρεμβολῆς ἐν φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, (φ) καὶ ἔτυπτον τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἕως διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ (χ) ἐγένοντο καὶ ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν ἐν αὐτοῖς δύο ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ εἶπεν ὁ 12 λαὸς πρὸς Σαμουὴλ, Τίς ὁ εἶπας ὅτι Σαὰλ βασιλεύσει ἡμῶν; παράδος τοὺς ἄνδρας, καὶ θανατώσομεν αὐτούς. Καὶ εἶπε Σαὰλ, 13 Οὐκ ἀποθανεῖται ἀνὴρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε κύριος σωτηρίαν ἐν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς 14 τὸν λαὸν, Πορεύθωμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε 15 Σαμουὴλ ἐκεῖ (ψ) τὸν Σαὰλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλοις. καὶ ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐυφράνθη (ω) Σαμουὴλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ (α) ὥστε λίαν.

MS.A. (κ) Γαβααδὰ (λ) Τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει; (μ) ῥήματα *ταῦτα. Καὶ ἐθυμώθη (ν) ἀγγέλων αὐτοῦ, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔξεται, *ὃς οὐκ ἔξεται (ο) Βεζὲκ πάντα (π) Ἰσραὴλ Γαλαάδ, Αὔριον ἔσται ὑμῖν (ρ) ἦλθαν (σ) ἐυφράνθησαν. (τ) εἶπαν (υ) Ἀμανίτλω, (φ) καὶ ἔπληξεν τὸν (χ) ἐγένοντο οἱ ὑπολελειμμένοι (ψ) εἰς βασιλέα † Σαὰλ ἐνώπιον (ω) Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ (α) ἕως τε

Καφ. ιβ'.

1 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς (α) πάντα Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα.

CAP. XII.

1 ET dixit Samuel ad universum Israel; Ecce audivi vocem vestram in omnibus, quæcunque dixistis mihi: & feci regnare super vos regem.

MS.A. (α) πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ,

4 Et veniunt nuntii in (b) Gabaa ad Saul: & loquuntur verba in aures populi. Et elevaverunt universus populus vocem suam, & ploraverunt. Et ecce, Saul veniebat (c) post 5 manè ex agro. Et dixit Saul; Quid est, quia plorat populus? Et narrant ei verba virorum Ja- 6 bis. Et insiliit Spiritus Domini super Saul; ut audivit verba hæc, & indignatus est super eos vâ suâ valdè. Et sumpsit duas vac- 7 cas, & membratim divisit eas, & misit in omnem terminum Israel in manu nuntiorũ, dicens; Qui non est egrediens post Saul, & post Samuel, secundùm hæc facient bobus ejus. Et supervenit ecstasis Domini super populum Israel: & clamaverunt tanquàm vir unus. Et recensebat eos in Be- 8 zec in (d) Bama, omnem virum Israel (e) sexcenta millia, & viros Juda septuaginta millia. Et 9 dixit nuntiis qui veneran; Hæc dicetis viris Jabis, Cras vobis salus, cùm incaluerit Sol. Et venerunt nuntii in civitatem, & nuntiant viris Jabis: & lætati sunt. Et dixerunt viri Jabis ad 10 Naas Ammanitem, Cras egrediemur ad vos: & facietis nobis, quod bonum in conspectu vestro. Et factum est post cras; & po- 11 suit Saul populum in tria principia: et ingrediuntur medium castrorum in custodia matutina; & percutiebant filios Ammon, quoadusq; incaluit dies. Et factum est, & residui dispersi sunt: & non remanserunt in eis duo secundùm idipsum. Et dixit popu- 12 lus ad Samuel, Quis est, qui dixit, quia Saul non regnabit super nos? Trade viros, & mortificabimus eos. Et dixit Saul, Non 13 morietur ullus in die hac: quoniam hodiè fecit Dominus salutem in Israel. Et dixit Samuel ad 14 populum, dicens; Eamus in Galgala, & innovemus ibi regnum. Et ivit omnis populus in Galga- 15 la. Et unxit Samuel ibi Saul in regem coram Domino in Galgalis. Et sacrificavit ibi (f) sacrificia, & pacificas coram Domino. Et lætatus est (g) Samuel, et universus Israel (b) quamplurimum.

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וַ תוֹ אוֹנְדָיָא לְגִבְעָתָא דְשָׁאוּל וּמַלִּילוּ פִּתְגָמַיָּא קֳדָם עַמָּא וְאָרִימוּ כָל עַמָּא יַת קָלֵיהוֹן
5 וּבְכוֹ : וְהָא שָׁאוּל אָתָא בָתַר תּוֹרַיָּא מִן חַקְלָא וַאֲמַר שָׁאוּל מָה לְעַמָּא אֲרֵי בְכֵן וְאִשְׁתַּעוּ
6 לֵיהּ יַת פִּתְגָמֵי אֱנָשֵׁי יָבֵשׁ : וּשְׁרַת רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עַל שָׁאוּל כַּד שְׁמַע יַת פִּתְגָמַיָּא
7 הָאִלֵּין וְתַקִּיף רוֹגְזֵיהּ לַחֲדָא : וּנְסִיב פַּדָּן תּוֹרַיָּא וְהַדְמֵיהּ וּשְׁלַח בְּכָל תְּחוּם יִשְׂרָאֵל בְּיַד
אוֹנְדָיָא לְמֵימַר דְּלֵיתוֹהִי נָפֵיק בָּתַר שָׁאוּל וּבָתַר שְׁמוּאֵל כְּדֵין יִתְעֲבִיד לְתוֹרֵיהּ וּנְפַל
8 וְיָעָא מִן קֳדָם יְיָ עַל עַמָּא וּנְפָקוּ כְּגַבְרָא חַד : וּמַנְנוּן בְּבֶזֶק וַהֲווֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל תְּלָת מְאָה
9 אַלְפִין וְאֶנֶשׁ יְהוּדָה תְּלָתִין אַלְפִין : וַאֲמַרוּ לְאוֹנְדָיָא דַאֲתוֹ כְּדֵין תֵּימְרוּן לֶאֱנָשׁ יָבֵשׁ
גִּלְעָד מָחָר תְּהֵי לְכוֹן פּוּרְקָנָא בְּמֵימְחֵם שִׁמְשָׁא וַאֲתוֹ אוֹנְדָיָא וְחַוִיאוּ לֶאֱנָשֵׁי יָבֵשׁ
10 וְחַדְיוּ : וַאֲמַרוּ אֱנָשֵׁי יָבֵשׁ מָחָר נִפּוֹק לְוָתְכוֹן וְתַעְבְּדוּן לָנָא כְּכֹל דְּתִסְגֵּין בְּעֵינֵיכוֹן :
11 וַהֲוָה בְיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וּמַנִּי שָׁאוּל יַת עַמָּא תְּלָתָא מַשְׁרְיָן וְעָלוּ בְגוֹ מַשְׁרִיתָא בְּמַטְרַת
צַפְרָא וּמְחוֹ יַת בְּנֵי עַמּוֹן עַד מֵימְחַם יוֹמָא וַהֲוָה דְאִשְׁתְּאֲרוּ וְאִתְבַּדְּרוּ וְלָא אִשְׁתְּאֲרוּ בְהוֹן
12 תְּרֵין דְעַרְקִין כַּחֲדָא : וַאֲמַר עַמָּא לִשְׁמוּאֵל מָא דֵין דִי מְבַסַּר לְמֵימַר לָא כְּשַׁר שָׁאוּל
13 לְמִמְלַךְ עָלָנָא אֱתֵי גַּבְרַיָּא וְנִקְטְלִנּוּן : וַאֲמַר שָׁאוּל לָא יִתְקְטֵיל גַּבְרָא בְּיוֹמָא הָדֵין אֲרֵי
14 יוֹמָא דֵין עֲבַד יְיָ פּוּרְקָנָא בְּיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְעַמָּא אֱתוֹ וְנֵיזִל לְגִלְגָּלָא וְנִחַדֵּת תַּמָּן
15 מַלְכוּתָא : וַאֲזָלוּ כָּל עַמָּא לְגִלְגָּלָא וְאַמְלִיכוּ תַּמָּן יַת שָׁאוּל קֳדָם יְיָ בְּגִלְגָּלָא וּנְכִיסוּ תַּמָּן
נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ וְחַדִּי תַּמָּן שָׁאוּל וְכָל אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד לַחֲדָא :

יב

1 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל יִשְׂרָאֵל הָא קַבֶּלִית לְמֵימְרֵיכוֹן לְכָל דִי אֲמַרְתּוּן לִי וְאַמְלִכִית עֲלֵיכוֹן
מַלְכָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venerunt nuncii ad Gibghatha Saulis, & locuti sunt verba ante popu- 4
lum: & extulerunt omnis populus vocem suam, & fleverunt. Et ecce Saul 5
venit post boves ex agro: & dixit Saul: Quid populo, quòd lugeant? &
narraverunt illi verba hominum Jabes. Et mansit spiritus fortitudinis ab- 6
ante Dominum super Saul, quando audivit verba hæc, & fortificata est
indignatio illius valdé. Et accepit par boum, & discerpsit illud, & misit 7
in omni termino Israel in manu nunciorum dicens: Qui non erit exiens
post Saul & post Samuel, ut hoc fiet bobus ejus: & cecidit terror ab-
ante Dñm super populum, & exierunt ut vir unus. Et recensuit illos in 8
Bezeq: & fuerunt filii Israel tercentum millia, & viri Juda triginta
millia. Et dixerunt nunciis qui venerunt: Sic dicetis viris Jabes Gilghad: 9
Cras erit vobis liberatio, ubi incalescet Sol: et venerunt nuncii et
nunciaverunt viris Jabes, et lætati sunt. Et dixerunt viri Jabes; 10
Cras exibimus ad vos, & facietis nobis juxta omne quod rectum in ocu-
lis vestris. Et fuit in die qui post illum, & recensuit Saul populum tres tur- 11
mas, & intraverunt intra castra in custodia matutina, & percusserunt *filios*
Ghamon usq; dum caleſceret dies: & fuerunt qui relicti sunt & dispersi
sunt, et non relicti sunt in illis duo qui fugientes simul. Et dixit populus ad 12
Semuel: Quis hic qui contempsit, dicendo: non rectus Saul ad regnan-
dum super nos? venire facite viros, et occidemus illos. Et dixit Saul: 13
Non occidetur vir in die hoc, nam hodie fecit Dñs liberationem in Israel.
Et dixit Semuel populo: Venite et ibimus ad Gilgela, et renovabimus 14
ibi regnum. Et venerunt omnis populus ad Gilgela, et regnare fecerunt 15
ibi Saul ante Dñm in Gilgela; et obtulerunt ibi oblationem sanctitatum
ante Dominum: & lætatus est ibi Saul & *omnes homines* Israel usq; valdé.

CAP. XII.

ET dixit Semuel ad omnem Israel: Ecce recepi dicta vestra ad omnia 1
quæ dixistis mihi; et regnare feci super vos, regem.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * ܘܐܬܘ ܫܠܝܚ̈ܐ ܠܓܒܥܬ ܫܐܘܠ ܘܡܠܠܘ ܡܠܬܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢ ܥܡܐ ܘܢܣܒ ܟܠ ܥܡܐ ܩܠܗ ܘܒܟܘ.
5 ܘܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪ ܬܘܪܐ ܡܢ ܚܩܠܐ ܘܐܡܪ ܡܢܐ ܠܗ ܠܥܡܐ ܕܒܟܝܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܠܬܐ ܕܐܢܫܐ.
6 ܘܐܬܟܫܝ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܡܠܬܐ ܘܚܪܗ ܐܦܘܗܝ ܫܓܝ.
7 ܘܢܣܒ ܬܪܬܝܗ ܬܘܪܐ ܘܩܛܠ ܘܫܕܪ ܒܟܠ ܬܚܘܡ ܐܦܪܝܡ ܘܐܡܪ ܕܠܐ ܢܦܩ ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܘܒܬܪ ܫܡܘܐܝܠ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܬܘܪܘܗܝ.
8 ܘܡܢ ܕܠܐ ܢܦܩ ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܘܒܬܪ ܫܡܘܐܝܠ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܬܘܪܘܗܝ ܘܢܦܠ ܕܚܠܬܗ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܢܗ ܡܬ ܒܒܙܩ ܫܠܝܫ ܡܐܐ ܘܫܠܝܫ ܐܠܦ ܓܒܪ ܕܝܗܘܕܐ ܫܒܥܝܢ ܐܠܦ.
9 ܘܐܡܪ ܠܡܠܐܟ̈ܐ ܕܐܬܘ ܠܗ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܓܒܥܬ ܓܠܥܕ ܚܪ ܠܟ ܡܚܪ ܟܕ ܬܚܡܐ ܫܡܫܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܦܘܪܩܢܐ ܘܐܬܘ ܫܠܝܚ̈ܐ ܘܐܚܘܘ ܠܐܢܫܝ ܝܒܫ ܓܠܥܕ ܘܚܕܝܢ ܗܘ.
10 ܘܐܡܪܘ ܐܢܚܢܐ ܢܦܩ ܠܘܬܟܘܢ ܘܥܒܕܘ ܠܢ ܟܛܒ ܛܒ ܒܥܝܢܟܘܢ ܘܥܒܕܘ ܠܢ ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܥܝܢܟ̈ܘܢ.
11 ܘܗܘܐ ܡܚܪ ܘܣܕܪ ܫܐܘܠ ܥܡܐ ܠܬܠܬ ܪܫ̈ܐ ܘܥܠ ܒܪܗ ܒܓܘ ܠܓܘ ܥܕ ܕܚܡܐ ܫܪܝ ܘܗܘ ܡܟ ܒܐ̈ܝ ܕܐܫܬܐܪ ܒܗ ܚܕ ܡܢ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܐܠܐ ܕܦܝܙܘ ܐܢܫ̈ܐ ܘܐܬܦܪܫܘ ܚܕ ܡܢ ܚܒܪܗ.
12 ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܡܢ ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܠ ܢܡܠܟ ܫܐܘܠ ܥܠܢ ܗܒ ܠܢ ܓܒܪ̈ܐ ܘܢܩܛܠ̈ܝܗܘܢ.
13 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐ ܢܬܩܛܠ ܓܒܪܐ ܒܗܕ ܝܘܡܐ ܐܪܡ ܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ ܒܝܫܪܝܠ.
14 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܐܬܘ ܢܐܙܠ ܓܠܓܠ ܘܢܚܕܬ ܬܡܢ ܡܠܟܘܬܐ.
15 ܘܐܙܠ ܟܠ ܥܡܐ ܓܠܓܠ ܘܡܠܟܘ ܬܡܢ ܫܐܘܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܠܓܠ ܘܕܒܚܘ ܬܡܢ ܕܒܚ̈ܐ ܕܫܠܡ̈ܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܚܕܘ ܬܡܢ ܫܐܘܠ ܘܟܠ ܒܝܬ ܝܫܪܝܠ ܒܚܕܘܬܐ ܣܓܝܐ.

1 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠ ܝܫܪܝܠ ܗܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ ܘܡܠܟܬ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܐ.

Cùm itaq; veniſſent nuntii ad collem Saulis, & retuliſſent verba iſta præſente populo, extollens univerſus populus vocem ſuam fleverunt. Ecce autem Saul advenit poſt tauros ex agro, dixítq; Saul, Quid habet populus quòd fleant? & narraverunt ei verba civium Lachis. Tum adfuit ſpiritus Dei Sauli cùm audîſſet hæc verba, & vehementer exarſit furor ejus: Acceptóque jugo boum, membratim diviſit utrumque: miſítque in totum terminum Iſraelis per nuntios, dicendo, Quicunq; non egredietur poſt Saulem & poſt Samuelem, ſic fiet tauris ejus: cecidítque timor Dei ſuper populum, & egreſſi ſunt omnes quaſi vir unus: Quos cùm recenſuiſſet in Bezec, fuerunt filiorum Iſrael trecenta millia, & virorum Juda triginta millia. Nuntiis autem qui venerant è Lachis, ait, Dicite civibus Lachis & Gelaad, Cras erit vobis ſalus cùm ſol incaluerit. Diſcedentibus ergò nuntiis, & civibus Lachis *id* referentibus, lætati ſunt: Et dixerunt cives Lachis, Cras exibimus ad vos, & facietis nobis quicquid vobis placuerit. Factum eſt autem die poſtero, ut diviſo Saul populo in tres turmas, irruiſſet media in caſtra vigiliâ matutinæ, & trucidâſſent Ammonitas donec dies incaleſceret: qui verò reſidui fuerunt, diſperſi fuerunt, nec inventi fuerunt inter ipſos duo ſimul. Tum dixerunt populus ad Samuelem, Quiſnam dixerat Saulem minimè regnaturum ſuper nos? da nobis *ejuſmodi* viros, ut eos morti tradamus. Dixit autem Saul, Nemo interficietur hoc tempore, quoniam hodiè fecit Dominus ſalutem Iſraeli. Deinde dixit Samuel ad populum, Agite, eamus in Galgala, & renovemus ibi regnum. Venientes ergò totus populus in Galgala, regem conſtituerunt ibi Saulem coram Domino in Galgala, & mactaverunt ibi victimas pacificas coram Domino, & vehementer lætati ſunt ibi Saul & omnes Iſraelitæ.

CAP. XII.

Præterea dixit Samuel toti Iſraeli, Ecce auſcultavi voci veſtræ in omnib' quæ dixiſtis mihi, & conſtitui ſuper vos regem.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * فجآءت رسلهم الى قرية شاول وقالوا هذا القول بين يدي الشعب ورفع الشعب كلهم اصواتهم
5 بالبكآء * فاذا شاول قد جآء خلف البقر من الحقل فقال شاول ما لي ارى الشعب يبكون *
6 واخبروه برسالة اهل بلنحس * فايده الله وبرئت عليه فوه من روح الله حيث سمع هذا
7 الكلام وغضب جدا * واخذ الثورين فقطعهما بيده وارسل رسلا الى جميع حدود بني اسرايل
يقولون كل من لا يخرج خلف شاول وصموال هكذا يصنع ببقراته * فالقى الله في جميع
8 قلوب الشعب من الخوف والرعب في ذلك الوقت وخرجوا كلهم كرجل واحد * واحصوا عدتهم في
باراق فكان عدد بني اسرايل ثلثماية الف رجل ورجال يهودا كانوا ثلثين الف رجل * وقالوا
9 للرسل الذين اتوهم من بلنحس هولا لاهل بلنحس وجلعاد غدا ياتيكم الخلاص اذا ارتفع
10 النهار فرجع الرسل واخبروا اهل بلنحس ففرحوا * وقال اهل بلنحس لملك بني عمون غدا
نخرج اليك واصنع بنا ما احببت * فلما كان من الغد صير شاول الشعب ثلثة فرق وهجم
11 على العسكر بكرة وقتل بني عمون الى ارتفاع النهار فقتل عامتهم والذين بقوا منهم هربوا
ولم يبق اثنان منهم مجتمعان * فقال الشعب لصموال من الذي قال لا يملك علينا شاول
12 اخرجوا القوم الذين قالوا هذا القول لنقتلهم * قال شاول لا يقتل اليوم رجل من اجل ان
13 الرب قد خلص بني اسرايل اليوم * فقال صموال للشعب هلموا بنا الى الجلجال لنجدد هناك
14 الملك * فانطلقوا جميعهم الى الجلجال وصيروا هناك شاول ملكا امام الرب في الجلجال *
15 وقربوا هناك ذبايح للرب * وفرح هناك شاول وبني اسرايل كلهم فرحا عظيما *

1 * الفصل الثاني عشر * * تم قال صموال لجميع بني اسرايل *
قد قبلت قولكم في جميع ما قلتم لي * وصيرت عليكم ملكا *

Venientes ergò nuntii eorum ad civitatem 4
Saulis, retulerunt hunc ſermonem coram
populo: ſuſtulitque populus univerſus voces ſuas cum fletu. Ecce autem Saul ad- 5
veniebat ex agro poſt boves, & ait Saul;
Cur video populum flentem? & indicaverunt ei legationem civium Belchis. Con- 6
fortavit ergò illum Deus, deſcenditque
ſuper eum virtus à ſpiritu Dei ubi audiſ-
ſet hæc verba, et iratus eſt valdè. Aſſu- 7
mènſque duos tauros, concîdit eos manu
ſuâ: miſitque nuntios in omnes limites
filiorum Iſrael, ut dicerent; Quicunque
non egredietur poſt Saulem et Samuelem,
ſic fiet tauris ejus: injecítque Deus in o-
mnes populi animos timorem ac pavorem
tunc temporis, & egreſſi ſunt omnes quaſi
vir unus. Et ſubducto eorum numero in 8
Bazac, fuit numerus filiorum Iſrael tre-
centorum millium virorum; familiæ verò
Judæ fuerunt triginta millia virorum.
Dixeruntque nuntiis qui venerunt ad eos 9
è Belchis, Dicite civibus Belchis et Gi-
laad, Cras advenit vobis ſalus cùm pro-
vectus fuerit dies: & redeuntes nuntii
indicaverunt civibus Belchis, & lætati
ſunt: Et dixerunt cives Belchis ad re- 10
gem filiorum Ammon, Cras egrediemur
ad te, & fac nobis quicquid volueris.
Cúmque fuiſſet craſtinus dies, diviſit Saul 11
populum in tres turmas, et irruit in exer-
citum matutino tempore, & prælio cum
filiis Ammon commiſſo uſque ad proceſ-
ſum diei, interfecit complures eorum: &
qui remanſerunt ex eis, fugerunt, nec
manſerunt ex eis duo ſimul. Dixitque 12
populus ad Samuelem, Quis eſt qui dixit,
Non regnabit ſuper nos Saul? proferte
homines qui talem ſermonem dixerunt,
ut interficiamus eos. Dixit Saul, Nemo 13
interficietur hodiè, quoniam Dominus
ſervavit hodiè filios Iſrael. Dixit au- 14
tem Samuel ad populum, Eamus in Gal-
gal ut renovemus ibi regnum. Abierunt 15
igitur omnes ad Galgal, & conſtituerunt
ibi Saulem regem coram Domino in Gal-
gal, & obtuleruat ibi ſacrificia Domino,
& lætatus eſt ibi Saul cum omnibus filiis
Iſrael, lætitiâ magnâ.

CAP. XII.

1 *Tum dixit Samuel omnibus Iſraelitis,*
Jam accepi ſermonem veſtrum in o-
mnibus quæ dixiſtis mihi, & præfici vo-
bis regem.

שמואל א : יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם וַאֲנִי זָקַנְתִּי וְשַׂבְתִּי
vestras facies ad ambulavi ego & :vobiſcum ipſi ecce mei filii &
וּבָנַי הִנָּם אִתְּכֶם וַאֲנִי הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנֵיכֶם
coram me *in reſpondete :ergo* Ecce .hanc diem ad uſque mea adoleſcentia ab
3 מִנְּעֻרַי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה: הִנֵּנִי עֲנוּ בִי נֶגֶד
cujus aſinum & ,ceperim cujus bovem ,ejus *Unctio* coram & ,Domino
יְהוָה וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ אֶת־שׁוֹרִי מִי לָקָחְתִּי וְחֲמוֹר מִי
cujus manu de & ,contriverim *quem* ,*oppreſſerim quem* & ,acceperim
לָקָחְתִּי וְאֶת־מִי עָשַׁקְתִּי אֶת־מִי רַצּוֹתִי וּמִיַּד־מִי
.vobis reſtituam & ;eo *in* meos oculos occultaverim &;*propitiationem ceperim*
לָקַחְתִּי כֹפֶר וְאָעְלִים עֵינַי בּוֹ וְאָשִׁיב לָכֶם:
manu de *cepiſti* neque ,nos contriviſti nec ,*nos oppreſſiſti* Non:dixerunt Et
4 וַיֹּאמְרוּ לֹא עָשַׁקְתָּנוּ וְלֹא רַצּוֹתָנוּ וְלֹא לָקַחְתָּ מִיַּד־
teſtis & ,vos *in* Dominus Teſtis :eos ad Dixitque .quippiam *viri*
אִישׁ מְאוּמָה: 5 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֵד יְהוָה בָּכֶם וְעֵד
:quippiam mea manu in inveneritis non quòd ;hac die ejus *Unctus*
מְשִׁיחוֹ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא מְצָאתֶם בְּיָדִי מְאוּמָה
fecit qui ,Dominus populum ad Samuel Dixitque .Teſtis:dixit &
וַיֹּאמֶר עֵד: 6 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה
terra de veſtros patres fecit aſcendere qui & ,Aharon & ,Moſeh
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־אֲבֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
facies ad vobiſcum dijudicer & ,ſtate nunc Et .Ægypti
מִצְרָיִם: 7 וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ וְאִשָּׁפְטָה אִתְּכֶם לִפְנֵי
cum & ,vobiſcum fecit quas ,Domini juſtitiis omnibus *cum Domini*
יְהוָה אֵת כָּל־צִדְקוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתְּכֶם וְאֶת־
clamaverunt &,Ægyptum Jahacob eſſet ingreſſus Cùm .veſtris patribus
אֲבוֹתֵיכֶם: 8 כַּאֲשֶׁר־בָּא יַעֲקֹב מִצְרַיִם וַיִּזְעֲקוּ
& ,Moſeh Dominus miſitque :Dominum ad veſtri patres
אֲבֹתֵיכֶם אֶל־יְהוָה וַיְשַׁלַּח יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
eos fecerunt habitare & ,Ægypto ex veſtros patres eduxerunt &;Aharon
אַהֲרֹן וַיּוֹצִיאוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַיֹּשִׁבוּם
eos *vendidit* & ,ſui Dei Domini ſunt obliti Et .iſto loco in
בַּמָּקוֹם הַזֶּה: 9 וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכֹּר אֹתָם
,Peliſtim manu in & ,Chaſor militiæ principis Siſera manu in
בְּיַד סִיסְרָא שַׂר־צְבָא חָצוֹר וּבְיַד־פְּלִשְׁתִּים
ad Clamaveruntque .*eos in* pugnaverunt & ,Moab regis manu in &
וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֲמוּ בָם: 10 וַיִּזְעֲקוּ אֶל־
,Dominum dereliquimus quia ,Peccavimus :dixerunt ac ,Dominum
יְהוָה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת־יְהוָה
nos libera nunc & ;Haſtharoth & ,Behalim ſervivimus &
וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה הַצִּילֵנוּ
Miſitque .tibi ſerviemus & ,noſtrorum inimicorum manu de
מִיַּד אֹיְבֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ: 11 וַיְשַׁלַּח
eruitque ;Samuel & ,Iphtach & ,Bedan & ,Jerubahal Dominus
יְהוָה אֶת־יְרֻבַּעַל וְאֶת־בְּדָן וְאֶת־יִפְתָּח וְאֶת־שְׁמוּאֵל וַיַּצֵּל
.confidenter habitaſtis & ,*circuitu* à veſtrorum inimicorum manu de vos
אֶתְכֶם מִיַּד אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וַתֵּשְׁבוּ בֶטַח:
dixiſtis & ,vos *ſuper* venit Hammon filiorũ rex Nachas quòd vidiſtis Et 12
12 וַתִּרְאוּ כִּי נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ
veſter Deus Dominus & :nos ſuper regnabit rex ſed ,Nequaquam :mihi
לִי לֹא כִּי־מֶלֶךְ יִמְלֹךְ עָלֵינוּ וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
quem ,elegiſtis quem rex ecce nunc Et .veſter rex
13 מַלְכְּכֶם: וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם אֲשֶׁר 13
timueritis Si .regem vos ſuper Dominus *dedit* ecce & :petiſtis
שְׁאִלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ: 14 אִם־תִּירְאוּ 14
non & ,ejus *voce in* audieritis atque ,ei ſervieritis & ,Dominum
אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ וּשְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְלֹא
,rex *etiam &* ,vos *etiam* eritis & ,Domini os *irritaveritis*
תַמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה וְהִיְתֶם גַּם־אַתֶּם וְגַם־הַמֶּלֶךְ
.veſtrum Deum Dominum poſt ,vos ſuper regnabit qui
אֲשֶׁר־מָלַךְ עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

2 Et nunc rex graditur ante vos: ego autem ſenui, & incanui: porrò filii mei vobiſcum ſunt: itaque converſatus corã vobis ab adoleſcentia mea uſque ad 3 hanc diẽ, ecce præſtò ſum. Loquimini de me coram Dño, & coram Chriſto ejus, utrùm bovem cujuſquam tulerim, aut aſinum: ſi quempiam calumniatus ſum, ſi oppreſſi aliquem, ſi de manu cujuſquam munus accepi: & contemnã illud hodiè, 4 reſtituámque vobis. Et dixerunt; Non es calumniatus nos, neque oppreſſiſti, neque tuliſti de manu alicujus quidpiã. Dixítque ad eos; Teſtis eſt Dominus adverſùm vos, & teſtis Chriſtꝰ ejꝰ in die hac, quia non inveneritis in manu mea quidpiam. Et dixerũt, Teſtis. Et ait Samuel ad populum; Dominꝰ, qui fecit Moyſen & Aaron, & eduxit patres noſtros de terra 7 Ægypti. Nunc ergò ſtate, ut judicio contendam adverſùm vos coram Domino, de omnibus miſericordiis Dñi, quas fecit vobiſcum, & cum patribus 8 veſtris: Quo modo Jacob ingreſſus eſt in Ægyptum, & clamaverunt patres veſtri ad Dominum: & miſit Dominꝰ Moyſen & Aaron, & eduxit patres veſtros de Ægypto: & collocavit eos in loco hoc. Qui obliti ſunt Domini Dei ſui, & tradidit eos in manu Siſaræ magiſtri militiæ Haſor, et in manu Philiſthinorum, et in manu regis Moab, et pugnaverunt adverſùm eos. Poſteà autem clamaverunt ad Dominum, et dixerunt; Peccavimus, quia dereliquimus Dominum, et ſervivimus Baalim et Aſtaroth: nunc ergò erue nos de manu inimicorum noſtrorum, et ſerviemus tibi. Et miſit Dominꝰ Jerobaal, et Badan, et Jephte, et Samuel, et eruit vos de manu inimicorum veſtrorum per circuitum, et habitâſtis confidenter. Videntes autem quòd Naas rex filiorum Ammon veniſſet adverſũ vos, dixiſtis mihi; Nequaquàm, ſed rex imperabit nobis: cùm Dominꝰ Deus veſter regnaret in vobis. Nunc ergò præſtò eſt rex veſter, quẽ elegiſtis et petîſtis: ecce dedit vobis Dominus regem. Si timueritis Dominum, et ſervieritis ei, et audieritis vocem ejus, et non exaſperaveritis os Domini: eritis et vos, et rex qui imperat vobis, ſequentes Dominum Deum veſtrum.

2 Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν. (β) κἀγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν. κἀγὼ ἰδοὺ διῆλυσα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ (γ) νεότητός μου 3 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἰδοὺ ἐγώ, Ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ· μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα (δ) κατεδυνάστευσα ὑμῶν, ἢ τίνα ἐξεπίασα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα (ε) καὶ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ' 4 ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμουὴλ, Οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ κατεδυνάστευσας (ζ) ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς, καὶ οὐκ 5 εἴληφας ἐκ χειρὸς ἀνδρὸς ἀνδρί. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, Μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν χειρί 6 μου ἀνδρί. καὶ εἶπαν, Μάρτυς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, λέγων, Μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, (η) καὶ ὁ ἀνα- 7 γαγὼν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ (ϑ) δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν (ι) πᾶσι δικαιοσύνην κυείου, ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς 8 πατράσιν ὑμῶν. Ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ὑμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, καὶ (κ) ἐξήγαγον τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (λ) κατῴκισεν αὐτοὺς 9 ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἐπελάθοντο κυείου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβὶς βασιλέως Ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωὰβ, καὶ (ν) ἐπολέμησεν ἐν 10 αὐτοῖς. Καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον, καὶ ἔλεγον, Ἡμάρτομεν, ὅτι (ξ) ἐγκαταλελίπομεν τὸν κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βαὰλὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν 11 ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ ἀπέστειλε (ο) τὸν Ἰεροβάαλ, καὶ τὸν Βαρὰκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἐξεῖλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε 12 πεποιθότες. Καὶ ἴδετε ὅτι Νάας βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ εἴπατέ μοι, Οὐχὶ, ἀλλ' (π) ἢ ὅτι βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν. καὶ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν βασιλεύει 13 ὑμῶν. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν (ρ) ἐξελέξασθε καὶ ᾐτήσασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς 14 βασιλέα. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

Et nunc ecce vex graditur ante 2 vos. Et ego ſenui, & (a) ſedebo: & filii mei ecce in vobis. Et ego ecce (b) ambulavi coram vobis à juventute, & uſq; ad diem hanc. Ecce ego: Reſpondete contra me 3 coram Domino, & coram Chriſto ejus: bovem cujus cepi, aut aſinum cujus cepi, aut quem oppreſſi, veſtrũm, aut quem expreſſi, aut de manu cujus cepi propitiationem, vel calceamentum. Reſpondete contra me, & reddam vobis. Et dixerunt ad Samuel; Non 4 feciſti injuriam nobis, neq; oppreſſiſti nos, neq; contriviſti nos: & non cepiſti de manu cujuſquam quicquam. Et dixit Samuel ad populum; Teſtis Domi- 5 nus in vos: & teſtis Chriſtus ejus (c) hodiè in hac die, quia non inveniſtis in manu mea quicquam. Et dixerunt, Teſtis. Et dixit Sa- 6 muel ad populum, dicens; Teſtis Dominus, qui fecit Moyſen, & Aaron, qui eduxit patres noſtros ex Ægypto. (d) Et nunc ſtate: 7 & judicabo vos coram Domino, & annuntiabo vobis omnem juſtitiam Domini: quæ fecit in vobis, & in patribus veſtris. Poſ- 8 quam intravit Jacob, & filii ejus in Ægyptum, & humiliavit eos Ægyptus: & clamaverunt patres noſtri ad Dominum. Et miſit Dominus Moyſen, & Aaron: & (e) eduxerunt patres veſtros ex Ægypto: & habitare fecit eos in loco hoc. Et obliti 9 ſunt Domini Dei ſui. Et vendidit eos in manus Siſaræ magiſtro militiæ ſabis regis Aſor, & in manus alienigenarum, & in manus regis Moab: & (f) pugnavit in eos. Et clamaverunt ad Domi- 10 num, et dicebant; Peccavimus, quoniam dereliquimꝰ Dominum: & ſervivimus Baalim, et lucis. Et nunc erue nos de manu inimicorum noſtrorum: et ſerviemus tibi. Et miſit Jerobaal, et Bavac, et 11 Jephthæ, et Samuel: et eripuit g) nos de manu inimicorum noſtrorum, qui in circuitu, et habitaſtis confidentes. Et vidiſtis, quia 12 Naas rex filiorum Ammon venit ſuper vos, et dixiſtis, Nequaquam (h) ſed quia rex regnabit ſuper nos. Et Dominus Deus noſter, rex noſter. Et nunc ecce rex, 13 quem (i) elegiſtis. Et ecce dedit Dominus ſuper vos regem. (k) Si timueritis Dominum, et ſervieritis ei, et audieritis vocem 14 ejus, et non repugnaveritis ori Domini, et eritis et vos, et rex regnans ſuper vos poſt Dominum ambulantes.

MS.A. (β) καὶ ἐγὼ (γ) νεότητός μου καὶ (δ) καταδυνάσθησα, ἢ τίνα ἐξεπίασα, (ε) ἢ ἐξιλάσασθαι, καὶ οὐκ ἔλαβον (η) καὶ ὁ (ϑ) δικαιώσω (ι) τὰς πάσας δικαιωσύνας κυρίου, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν (κ) ἐξήγαγεν (λ) κατῴκησεν (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς (ν) ἐπολέμησαν αὐτοῖς. (ξ) ἐγκατελεί . . . εν (ο) κυρίου τὸν (π) ἢ βασιλεὺς (ρ) ἐξελέξασθαι, ὃν ᾐτήσασθαι καὶ ἰδοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וְכַעַן הָא מַלְכָּא מְדַבַּר בְּרֵישׁיכוֹן וַאֲנָא קְשִׁישׁ וְסָבִית וּבְנַי הָא אִנּוּן עִמְּכוֹן וַאֲנָא הַלֵּכִית 2
קָדְמֵיכוֹן מְעוּבַרְי עַד יוֹמָא הָדֵין: הָא עָד דְּי אֲנָא קַיָּם אַסְהִידוּ בִּי קֳדָם יְיָ וּקְדָם מְשִׁיחֵיהּ 3
יַת תּוֹרָא דְמַן דַּבְרִית וְחֲמָרָא דְמַן שַׁחֲרִית וְיַת מַן אֲנַסִית וּמַיד מַן
קַבֶּלִית מָמוֹן דְּשָׁקַר וְכַבֵּשִׁית עֵינַי בְּדִינָא מִנֵּיהּ וַאֲתֵיב לְכוֹן: וַאֲמַרוּ לָא עֲשַׁקְתָּנָא וְלָא 4
אַנַסְתָּנָא וְלָא קַבֶּלְתָּא מִיַּד אֱנָשׁ מִדְּעֵם: וַאֲמַר לְהוֹן סָהִיד מֵימְרָא דְיָי בְּכוֹן וְסָהִיד 5
מְשִׁיחֵיהּ יוֹמָא הָדֵין אֲרֵי לָא אַשְׁכַּחְתּוּן בִּידִי מִדְּעֵם וַאֲמַרוּ סָהִיד: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְעַמָּא 6
יְיָ דְּעַבַד גְּבוּרִין עַל יְדֵי מֹשֶׁה וַאֲהָרֹן וּדְאַסֵּיק יַת אֲבָהָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וּכְעַן 7
אִתְעַתָּדוּ וְאִתְוַכַּח עִמְּכוֹן קֳדָם יְיָ יַת כָּל זְכוָתָא דְיָי דְּעָבַד עִמְּכוֹן וְעִם אֲבָהָתְכוֹן: כַּד עַל 8
יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְיִעִיקוּ אֲבָהָתְכוֹן קֳדָם יְיָ וּשְׁלַח יְיָ יַת מֹשֶׁה וְיַת אַהֲרֹן וְאַפֵּיקוּ יַת אֲבָהָתְכוֹן
מִמִּצְרַיִם וְאוֹתִיבִנּוּן בְּאַתְרָא הָדֵין: וְאִתְנַשִּׁיאוּ יַת פֻּלְחָנָא דְיָי אֱלָהְהוֹן וּמְסַר יַתְהוֹן בִּיַד 9
סִיסְרָא רַב חֵילָא דְחָצוֹר וּבִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי וּבִידָא דְמַלְכָּא דְמוֹאָב וְאָגִיחוּ קְרָבָא בְּהוֹן:
וְיִעִיקוּ קֳדָם יְיָ וְאָמְרוּ חַבְנָא אֲרֵי שְׁבַקְנָא יַת פּוּלְחָנָא דְיָי וּפָלְחָנָא יַת בַּעֲלַיָא וְיַת עַשְׁתָּרְתָּא 10
וּכְעַן שֵׁזְבִנָא מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבְנָא וְנִפְלַח קֳדָמָךְ: וּשְׁלַח יְיָ יַת גִּדְעוֹן וְיַת שִׁמְשׁוֹן וְיַת יִפְתָּח וְיַת 11
שְׁמוּאֵל וְשֵׁזִיב יַתְכוֹן מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן מִסְחוֹר סְחוֹר וִיתֵבְתּוּן לְרוּחָצָן: וַחֲזִיתוּן אֲרֵי 12
נָחָשׁ מַלְכָּא דְבְנֵי עַמּוֹן אָתָא עֲלֵיכוֹן וַאֲמַרְתּוּן לִי לָא אֱלָהִין מַלְכָּא יִמְלוֹךְ עָלָנָא וְיָי 13
אֱלָהְכוֹן מַלְכְּכוֹן: וּכְעַן הָא מַלְכָּא דְאִתְרְעִיתוּן דִּי שְׁאִלְתּוּן וְהָא מְנִי יְיָ עֲלֵיכוֹן מַלְכָּא:
אִם תִּדְחֲלוּ קֳדָם יְיָ וְתִפְלְחוּן קֳדָמוֹהִי וְתִקְבְּלוּן לְמֵימְרֵיהּ וְלָא תְסָרְבוּן עַל מֵימְרָא דְיָי 14
וְתֶהֱווֹן אַף אַתּוּן וְאַף מַלְכָּא דְמַלֵּךְ עֲלֵיכוֹן בָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ אֱלָהְכוֹן:

Et nunc ecce rex ductor in capite veſtro: & ego *antiquus*, & ſenui; & filii mei ecce illi vobiſcum; & ego ambulavi ante vos à *pueritia* mea uſq; 2
in diem hunc. Ecce uſq; dum ego vivens, teſtificamini in me ante Dñm 3
& ante unctum ejus, bovem cujus acẽpi, & aſinũ cujus *petii*, & quem oppreſſi, & quem contrivi, & à *manu cujus* accepi mamon falſitatis, & inclinavi oculos meos in judicio ab eo; & reddam vobis. Et dixerunt: Non 4
oppreſſiſti nos, & non diripuiſti nos, & non accepiſti de manu hominis
quicquam. Et dixit illis: Teſtis dictum Dñi in vobis, & teſtis Unctus ejus 5
die hoc, quòd non inveniſtis in manu mea quicquam, & dixerunt: Teſtis.
Et dixit Semuel ad populum: ~~Teſtis~~ Dñs qui fecit fortitudines per manus 6
Moſeh & Aharon, & qui eduxit patres veſtros ex terra Ægypti. Et nunc 7
ſtate, & diſceptabo vobiſcũ ante Dñm de omnibꝰ juſtitiis Dñi quas fecit
vobiſcum & cum patribꝰ veſtris. Ut cùm ingreſſus eſt Jaghacob in Miſz- 8
raim: & clamaverunt patres veſtri ante Dñm, & miſit Dñs Moſeh & Aharon, & eduxerunt patres veſtros ex Miſzraim, & ſedere fecerũt illos in *loco hoc*. Et obliti ſunt cultum Dñi Dei ipſorum, & trádidit eos in manu Zzi- 9
zera principis virtutis Hhaſzor, & in manu Peliſthæorũ, & in manu regis Moab, & inierunt bellum in eos. Et clamaverunt ante Dñm & dixerunt: 10
Peccavimꝰ, quòd deſeruimꝰ cultũ Dñi, & coluimꝰ Baghalaia & Ghaſtheratha; & nunc eripe nos de manu auctorum inimicitiæ noſtræ, & ſerviemꝰ
ante te. Et miſit Dñs *Gidghon*, & Simſon, & Jiphtahh & Semuel, & eri- 11
puit vos de manu auctorũ inimiciciarum veſtrarum undiquaque, et ſediſtis
in tranquillitate. Et vidiſtis quòd Nahhas rex filiorũ Ghamon venit ad 12
terminos veſtros: et dixiſtis mihi: Non, ſed rex regnabit ſuper nos: et
Dñs Deus veſter rex veſter. Et nunc ecce rex quẽ voluiſtis, quem petiiſtis: 13
et ecce præfecit Dñs ſuper vos regẽ. Si timueritis ab-ante Dñm, et ſervie- 14
ritis ante eũ, et obedieritis dicto illiꝰ, et nõ rebellaveritis ſup dictũ Dñi, et
eritis etiã vos, et etiam rex qui *regnat* ſup vos, poſt cultũ Dñi Dei veſtri,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܗܐ ܗܫܐ ܡܠܟܐ ܩܕܡܟܘܢ ܘܐܢܐ ܣܒ ܘܝܬܝܪ ܘܒܢܝ ܗܐ ܥܡܟܘܢ ܘܐܢܐ ܗܠܟ ܩܕܡܟܘܢ ܡܢ ܨܒܝܘܬܝ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ ׃
3 ܗܐ ܐܢܐ ܗܐ ܥܢܘ ܒܟ ܩܕܡ ܡܫܝܚܗ ܐܢ ܬܘܪ ܡܢ ܝܕ ܡܢ ܐܢ ܓܡܠ ܡܢ ܝܕ ܡܢ ܐܢ ܥܫܩ ܐܢ ܪܗܩ ܐܢ ܡܢ ܝܕ ܡܢ ܩܒܠ ܟܦܪ ׃
4 ܘܐܡܪ ܠܐ ܥܫܩܬ ܠܢ ܘܠܐ ܪܗܩܬ ܠܢ ܘܠܐ ܩܒܠܬ ܡܢ ܝܕ ܓܒܪ ׃
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܣܗܕ ܗܘ ܝܗܘܐ ܒܟ ܡܫܝܚܗ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ ܘܣܗܕ ܗܘ ܒܫܘܚ ܡܫܝܚܗ ܐܡܪܘ ܣܗܕ ׃
6 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܗܘ ܝܗܘܐ ܕܥܒܕ ܡܫܐ ܐܗܪܘܢ ܘܕܐܣܩ ܐܝܬ ܐܒܗܬܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥ ܡܨܪ ׃
7 ܘܗܫܐ ܩܘܡܘ ܘܐܬܕܝܢ ܩܕܡ ܝܗܘܐ ܐܬ ܟܠ ܙܕܩܬ ܝܗܘܐ ܕܥܒܕ ܥܡܟܘܢ ܘܥܡ ܐܒܗܬܟܘܢ ׃
8 ܟܕ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪ ܘܙܥܩܘ ܐܒܗܬܟܘܢ ܠܘܬ ܝܗܘܐ ܘܫܕܪ ܝܗܘܐ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܘܠܘܬ ܐܗܪܘܢ ׃
9 ܘܐܘܦܩ ܐܬ ܐܒܗܬܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥ ܡܨܪ ܘܐܬܒ ܐܢܘܢ ܒܗܕܐ ܐܬܪܐ ׃ ܘܫܟܚܘ ܐܬ ܝܗܘܐ ܐܠܗܗܘܢ ׃ ܘܡܟܪ ܐܬ ܐܢܘܢ ܒܝܕ ܣܝܣܪܐ ܪܒ ܨܒܐ ܕܚܨܘܪ ׃
10 ܘܒܝܕ ܦܠܫܬܝܐ ׃ ܘܒܝܕ ܡܠܟ ܡܘܐܒ ׃ ܘܩܪܒܘ ܥܠܝܗܘܢ ׃ ܘܐܡܪܘ ܚܛܝܢ ܐܢܚܢ ܕܫܒܩܢ ܠܝܗ ׃ ܘܦܠܚ ׃ ܘܥܒܕ ׃ ܘܫܕܪ ׃
11 ܘܫܕܪ ܝܗܘܐ ܐܬ ܝܪܒܥܠ ܘܐܬ ܒܕܢ ׃ ܘܐܬ ܝܦܬܚ ׃ ܘܐܬ ܫܡܘܐܝܠ ׃ ܘܢܨܠ ܐܬܟܘܢ ܡܢ ܝܕ ܒܥܠܝ ׃ ܘܬܬܒܛܚܘ ׃
12 ܘܐܡܪ ܠܐ ܡܠܟ ܢܫܠܛ ܥܠܝܢ ܐܠܐ ܡܠܟ ܝܗܘܐ ܐܠܗܟܘܢ ׃ ܗܐ ܗܫܐ ܡܠܟܐ ܕܒܪܬܘܢ ܕܫܐܠܬܘܢ ׃ ܗܐ ܝܗܒ ܝܗܘܐ ׃ ܥܠܝܟܘܢ ׃ ܡܠܟ ׃
13 ܐܢ ܕܚܠܬ ܐܢ ܬܦܠܚ ܐܢ ܐܬ ܘܐܢ ܐܬ ܘܐܠܗܟܘܢ ׃ ܐܢ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ׃ ܐܢ ܡܪܕܬ ܐܢ ܐܬ ܘܐܢ ܐܬ ܘܐܠܗܟܘܢ ׃
14 ׃ ܐܢ ܠܐ ܫܡܥܬ ܠܩܠ ܝܗܘܐ ׃ ܘܗܘܬ ܒܦܬܓܡ ܐܠ ܦܘܡ ܕܝܗܘܐ ׃ ܐܢ ܐܬ ܘܐܢ ܐܬ ܘܐܠܗܟܘܢ ׃

Nunc ergò ecce rex coram vobis adest; ego verò senex sum atq; grandævus: & filii quidem mei ecce vobiscum sunt, ego autem ambulavi coram vobis à pueritia mea ad hunc usque diem. Ecce adsum in conspectu vestro, testificamini contra me in præsentia Domini & in præsentia Christi ejus, cujus taurũ abstulerim, aut quem oppresserim, aut quem vexârim, aut è cujus manu munus acceperim, & defixus in eò sit oculus meus: dicite mihi, & ego solvam vobis. Dicunt ad eum, Non oppressisti nos, neq; vexâsti nos, nec quicquã accepisti ab ullo nostrùm. Ait illis, Testis est adversùm vos Deus, & testis est adversùm vos Christus ejus hodiè, quòd nihil inveneritis in manibus meis? Dicunt, Testis est. Tum dixit Samuel populo, Dominus est solus Deus qui fecit Mosen & Aharonem, & extraxit patres nostros à terra Ægypti. Surgite modò ut judicem vos corã Domino pro tota justitia sua quam exercuit vobiscum & cum patribus vestris. Cùm ingressus esset Jacob Ægyptum, oràssentque patres vestri ad Dominum, misit Dominus Mosen & Aharonem, & extrahens patres vestros è terra Ægypti collocavit eos in regione ista. Et cùm obliti essent Domini Dei sui, tradidit eos in manum Sisaræ ducis exercitûs Haforis, & in manum Palestinorum, & in manum regis Moab, qui oppugnaverunt eos. Sed cùm orâssent ad Dominum, ac dixissent, Peccavimus quia dereliquimus Dominum Deum nostrum, & coluimus Baal, & phana, nunc autem libera nos de manu inimicorum nostrorum, & colemus te; Misit Dominus Deboram, & Barac, & Gedeonem, & Nephtah, & Samsonem, & eripuit vos de manu inimicorum vestrorum qui circum vos erant, ita ut pacificè habitaretis. Deinde videntes Nahas regem filiorũ Ammon venisse contra vos, dixistis, Non ita, sed rex super nos regnabit, cùm Deus vester esset rex vester. Nunc ergò ecce regem quem elegistis, & postulâstis, ecce dedit vobis Dominus regem. Si timueritis Dominum, colueritis eum, vocem ejus audieritis, nec ad iram provocaveritis eum; manebitis tam vos, quam rex vester qui regnavit super vos, sequentes Dominum Deum vestrum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فهذا ملككم الآن امامكم * فاما انا فقد شخت وكبرت * وبني هم معكم ايضا * وقد
3 علمتم سيرتي معكم منذ صبائي الى اليوم * وانا قائما بين ايديكم * تاسدوني امام الرب وامام
مسكه * هل عصبت انسانا على ثور او اخذت من انسان حمارا * او ظلمت احدا * وصيقت على
4 احد * او هل اخذت من انسان * ومالت عيني اليه * ان كنت فعلت ذلك فقولوا * حي ارد
5 المظالم * قالوا له * ما ظلمتنا * وما ضيقت علينا * ولم تاخذ من احد * قال لهم * يشهد الله
عليكم * ويشهد مسكه اليوم انكم لم تجدوا علي انر ظلم * قالوا يشهد الله على ذلك *
6 * فقال صموال للشعب * الرب هو الله وحده الذي خلق موسي وهرون * واصعد اباءنا من
7 ارض مصر * فقوموا الآن فاحاكمكم امام الرب * واقص عليكم كل البر الذي صنع بكم
8 وبابائكم * حيث دخل يعقوب ارض مصر * وصلي اباؤكم امام الرب * فارسل الرب موسي
9 وهرون * واصعد اباءكم من ارض مصر * وانزلهم بهذا البلد * فنسوا ما صنع الله بهم *
وعبدوا عيره * فدفعهم الله الي سيسرا صاحب سرطة حاصور * وفي ايدي اهل فلسطين * وفي
10 ايدي ملك موآب فحاربهم * فصلوا امام الرب وقالوا * اخطانا وتركنا عباده الله ربنا * وعبدنا بعلا
11 الصنم * والاصنام الآبات * فاقدنا يا رب الآن من ايدي اعدايانا لنعبدك * فارسل الله دبورا *
وبارات * وجدعون * ويفتاح * وشمسون * وانقذكم من ايدي اعدايكم الذين حولكم * وبرلتم
12 منازلكم مطمئنين * ثم رايتم ناحاس ملك بني عمون صعد اليكم * وقلتم لا تكون كذا
13 كنا * ولكن نصير علينا ملكا * والله ربكم ملككم * فهذا الآن ملككم الذي اخترتم
14 وطلبتم * قد صيره الرب عليكم ملكا * وان اتقيتم الرب * وعبدتموه * وسمعتم قوله * ولم
تسخطوه * صرتم انتم وملككم الذي اخترتم في طاعة الرب *

En igitur regem vestrum coram vobis: 2
ego verò jam senui & grandævus factus
sum, & filii quoque mei vobiscum sunt:
Famq; nostis institutum meum vobiscum
à pueritia mea ad hunc usque diem. Dum 3
sto in præsentia vestra, incusate me coram
Domino, præsente unctо ipsius, num vio-
lentiâ ejus sim in quempiam pro tauro,
aut acceperim à quoquam asinum, aut op-
presserim quemquam, aut infestâ im
quemquam; num etiam munus acceperim
à quoquam, & oculi mei deflexerint ad
illud: si quid hujusmodi ego, dicite, ut
reparem damna. Dixerunt ad eum, 4
Non oppressisti nos, nec molestiam exhi-
buisti nobis, nec munus à quoquam accepi-
sti. Dixit eis, Testis est Deus contra
vos et testis est unctus ejus hodiè, quòd non 5
inveneritis in me vestigium iniquitatis?
Dixerunt, Testis est Deus hujus rei. Di-
xitque Samuel ad populum, Dominus est 6
Deus solus qui creavit Mosen & Haro-
nem, & extraxit patres nostros è terra
Ægypti. Surgite nunc ut justitium iniem 7
vobiscum ante Dominum, & enarrem vo-
bis totam justitiam quâ usus est erga vos
& erga patres vestros. Ubi ingressus est 8
Jacob terram Ægypti, & orârunt patres
vestri coram Domino, misit Dominus Mo-
sen & Haronem, & extraxit patres ves-
tros è terra Ægypti, & collocavit eos
in hac regione. Verùm obliti verum quas 9
fecerat Deus Dominus eorum erga eos,
aliósque præter ipsum adorantes, tradidit
eos Deus Sisaræ duci militiæ Haforis, &
in manus Palestinorum, & in manus re-
gis Moab, qui bellum gessit cum eis. Et 10
oraverunt coram Domino, ac dixerunt;
Peccavimus deserentes cultum Dei Do-
mini nostri, et colentes Baal idolum et i-
dola fœminea: nunc ergò libera nos O
Domine, de manibus inimicorum nostro-
rum, & serviemus tibi. Tunc misit Deus 11
Deboram, & Barac, et Gedeonem, et Ne-
phtab, et Samsonem, et liberavit vos de
manibus inimicorum vestrorum qui circum
vos erant, et domicilia vestra tuti habi-
tâstis. Tum videntes Nahas regem fili- 12
orum Ammon ascendisse contra vos, di-
xistis; Non erimus ita, sed præficiamus nobis regem, cùm tamen Deus Do-
minus vester esset rex vester. Ecce nunc 13
regem vestrum quem elegistis et cligit â-
stis, quem constituit Dominus super vos
regem. Quòd si vos Dominum timueri- 14
tis, colueritis eum, vocem ejus audieritis
nec ad iracundiam provocaveritis eum;
ambulabitis vos et rex vester quem elegistis, in obedientia Domini,

שמואל א: יג

erit & ,Dominos *irritaveritis & Domini voce in* audieritis non si Et
15 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת־פִּי יְהוָה וְהִיְתָה
,state nunc Etiam .vestros patres *in* & ,vos *in* Domini manus
16 יַד־יְהוָה בָּכֶם וּבַאֲבֹתֵיכֶם: גַּם־עַתָּה הִתְיַצְּבוּ
faciens Dominus *quod* ,*hoc magnum verbum* videte &
וּרְאוּ אֶת־הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה עֹשֶׂה
,Dominum *ad* invocabo ?hodie *frumentorum* messis Nonne .vestris oculis *in*
17 לְעֵינֵיכֶם: הֲלוֹא קְצִיר־חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל־יְהוָה
vestrum malum quòd videte & ,scitote & :pluviam & ,*voces* dabit &
וְיִתֵּן קֹלוֹת וּמָטָר וּרְאוּ וּרְאוּ כִּי־רָעַתְכֶם
.regem vobis petendo ,Domini oculis in feciſtis quod ,multum
רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינֵי יְהוָה לִשְׁאוֹל לָכֶם מֶלֶךְ:
pluviam &,*voces* Dominus deditque;Dominum ad Samuel clamavit Et
18 וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה קֹלוֹת וּמָטָר
.Samuel & ,Dominum valde populus omnis timuit & :illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא כָּל־הָעָם מְאֹד אֶת־יְהוָה וְאֶת שְׁמוּאֵל:
ad tuis ſervis pro Ora :Samuel ad populus omnis Dixeruntq;
19 וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אֶל שְׁמוּאֵל הִתְפַּלֵּל בְּעַד עֲבָדֶיךָ אֶל־
omnibus *ſuper* addidimus quia:moriamur non ut ,tuum Deum Dominum
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל־נָמוּת כִּי־סָפַנוּ עַל־כָּל־
Samuel .Dixitque .regem nobis *petendum ad* ,malum noſtris peccatis
20 חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל לָנוּ מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
:hoc malum omne feciſtis vos ;timeatis Ne :populum ad
אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אֶת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת
Domino *ſervietis &* ,Dominum *poſt* à declinetis ne veruntamen
אַךְ אַל־תָּסוּרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֶת־יְהוָה
quæ ,*vana* poſt quia ,declinetis non Et .veſtro corde toto in
בְּכָל־לְבַבְכֶם: וְלֹא תָסוּרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתֹּהוּ אֲשֶׁר
derelinquet non Quoniam .*ipſa* vanitas quia ,eruent nec ,proderunt non
22 לֹא־יוֹעִילוּ וְלֹא יַצִּילוּ כִּי־תֹהוּ הֵמָּה: כִּי לֹא־יִטֹּשׁ
voluit quia :magnum ſuum nomen Propter ſuum populum Dominus
יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל
mihi abſit :ego Etiam .populum *in* ſibi vos facere Dominus
23 יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: גַּם אָנֹכִי חָלִילָה לִי
doceboque ;vobis pro orare *ceſſando à* ,Domino *peccando à*
מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחָדֵל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי
,Dominum timete Veruntamen .*vera &* *bona via in* vos
24 אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה: אַךְ יְרֵאוּ אֶת־יְהוָה
quòd videte quia :veſtro corde toto in veritate in ei ſervite &
וְעִבַדְתֶּם אֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר
,vos etiam: malefeceritis malefaciendo ſi Et .vobiſcum fecit magnificè
25 הִגְדִּיל עִמָּכֶם: וְאִם־רָעַ תָּרֵעוּ גַּם־אַתֶּם
.peribitis ,veſter rex etiam
גַּם־מַלְכְּכֶם תִּסְפּוּ:

CAP. XIII. יג

.Iſrael ſuper regnavit annis duobus &;*ipſum regnando in*,Saul anni filius
1 בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל:
cum fuerunt & :Iſrael ex millia tria Saul ſibi elegit Et
2 וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ עִם־
fuerunt mille & ;Bethel monte in & ,Michmas in millia duo Saul
שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר בֵּית־אֵל וְאֶלֶף הָיוּ
virum ,dimiſit populi reſiduum & ;Binjamin Ghibbah in Jonathan cum
עִם־יְונָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וְיֶתֶר הָעָם שִׁלַּח אִישׁ
,Ghebah in qui ,Peliſtim præſidem Jonathan percuſſit Et .ſua *tentoria* in
לְאָהֳלָיו: וַיַּךְ יְונָתָן אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בַּגָּבַע
:dicēdo ,*terra omni in* tuba in clanxit Saul & :Peliſtim audierunt &
וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר
Saul Percuſſit :dicendo,audierunt Iſrael omnis Et .Hebræi Audiant
יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים: וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל
: Peliſtim *in* Iſrael *fœtuit* etiam & ,Peliſtim præſidem
אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים
.Ghilghal in Saul poſt populus ſunt *accīti* &
וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל:

Versio VULGAT.

15 Si autem non audieritis vocem Dñi, ſed exaſperaveritis ſermones ejus, erit manus Domini ſuper vos, & ſuper patres veſtros. 16 Sed & nunc ſtate, & videte rem iſtam grandem, quam facturus eſt Dominꝰ in conſpectu veſtro. 17 Numquid non meſis tritici eſt hodié? invocabo Dominũ, et dabit voces et pluvias: & ſcietis, & videbitis, quia grande malũ feceritis vobis in conſpectu Domini, petentes ſuper vos regem. 18 Et clamavit Samuel ad Dominum, & dedit Dominus voces & pluvias in illa die. 19 Et timuit omnis populus nimis Dominum & Samuelẽ: & dixit universus populꝰ ad Samuelem; Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur: addidimus enim universis peccatis noſtris malum, ut peteremꝰ nobis regem. 20 Dixit autem Samuel ad populum; Nolite timere, vos feciſtis universum malum hoc: veruntamen nolite recedere à tergo Domini, ſed ſervite Domino in omni corde veſtro. 21 Et nolite declinare poſt vana, quæ non proderũt vobis, neque eruent vos, quia vana ſunt. 22 Et non derelinquet Dominus populum ſuum, propter nomen ſuum magnum: quia juravit Dominus facere vos ſibi populum. 23 Abſit autem à me hoc peccatum in Dominum, ut ceſſem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam et rectã. 24 Igitur timete Dominum, & ſervite ei in veritate, & ex toto corde veſtro: vidiſtis enim magnifica quæ in vobis geſſerit. 25 Quòd ſi perſeveraveritis in malitia: & vos & rex veſter pariter peribitis.

CAP. XIII.

1 Filius unius anni erat Saul cùm regnare cœpiſſet, duobus autem annis regnavit ſuper Iſrael. 2 Et elegit ſibi Saul tria millia de Iſrael: & erant cum Saul duo millia in Machmas, et in monte Bethel: mille autem cum Jonatha in Gabaa Benjamin: porrò cæterum populum remiſit unumquemq; in tabernacula ſua. 3 Et percuſſit Jonathas ſtationem Philiſthinorũ, quæ erat in Gabaa, Quod cùm audiſſent Philiſthiim, Saul cecinit buccinâ in omni terra, dicens; Audiant Hebræi. 4 Et univerſus Iſrael audivit hujuſcemodi famã; Percuſſit Saul ſtationem Philiſthinorum: & erexit ſe Iſrael adverſùs Philiſthiim. Clamavit ergò populus poſt Saul in Galgala.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

15 Ἐὰν δὲ μὴ (σ) ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἔσται χεὶρ κυρίου (τ) ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. 16 Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. 17 Οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι (υ) κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν· καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ᾗ ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. 18 Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν τὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ. 19 Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ, Πρόσδεξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον θεόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι προστεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν, 20 αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, Μὴ φοβεῖσθε. ὑμεῖς πεποιήκατε πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν. Καὶ μὴ πλανᾶσθε ἐπίσω τῶν μηδὲν ὄντων, οἳ οὐ περανοῦσιν οὐδὲν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐδέν εἰσιν. 22 Ὅτι οὐκ ἀπόσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι ὡμοιώκησε κύριος προσλάσσετο ὑμᾶς ἑαυτῷ εἰς λαόν. 23 Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν τῷ κυρίῳ ἀπέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν. καὶ δουλεύσω τῷ κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν. 24 Πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν. 25 Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προστεθήσεσθε.

MS.A. (σ) εἰσακούσητε (τ) εἰς ὑμᾶς (υ) τὸν κύριον,

Si autem non audieritis vocem Domini, & repugnaveritis ori Domini; & erit manus Domini ſuper vos, & ſuper regem veſtrum. Et nunc ſtate, & videte verbum magnum hoc, quod Dominus faciet in oculis veſtris. Nónne meſſis frumentorum hodié? Invocabo Dominum; & dabit voces, & pluviam. Et cognoſcite, & videte, quia maleficium veſtrum eſt magnum, quod feciſtis in conſpectu Domini, petentes vobiſipſis regem. Et invocavit Samuel Dominum: & dedit Dominus voces, & pluviam in die illa. Et timuerunt omnis populus Dominum valdè, & Samuel. Et dixerunt omnis populus ad Samuel, Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum; et non moriamur: quoniam addidimus ad omnia peccata noſtra (l) maleficium, petentes nobis ipſis regem. Et dixit Samuel ad populum, Ne timeatis. Vos feciſtis omne maleficium hoc. Veruntamen ne declinetis à poſt Dominum, et ſervite Domino in toto corde veſtro. Et non tranſgrediamini poſt eos, qui nihil ſunt, qui non perficient quicquam, et qui non eruent; quia nihil ſunt. Quoniam non abjecit Dominus populum ſuum propter n men ſuum magnum: quoniam (m) admodùm Dominus ſuſcepit vos ſibi in populum. (n) Et mihi nequaquàm, ut peccem Domino, omitteado orare pro vobis. Et ſerviam Domino: et oſtendam vobis viam bonam et rectam. Tantummodò timete Dominũ: et ſervite ei in veritate, et in toto corde veſtro: quoniam videtis quæ magnificavit vobiſcum. Et, ſi maleficio malefeceritis; et vos, et rex veſter (o) apponemini.

Κεφ. ιγ'.

CAP. XIII.

2 Καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. καὶ ἦσαν μετὰ Σαὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμᾶς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθὴλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τῷ Βενιαμίν. καὶ τὸ καταλοιπὸν τῷ λαῷ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. 4 Ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. Καὶ πᾶς Ισραὴλ ἤκουσε λεγόντων, Πέπαικε Σαὺλ τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἠχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω Σαὺλ ἐν Γαλγάλοις.

Et elegit ſibi Saul tria millia virorum ex viris Iſrael. Et fuerant cum Saul bis mille, qui in Machmas, & in monte Bethel; & mille fuerunt cum Jonathan in Gabaa Benjamin. Et reſiduum populi dimiſit, unumquemq; in tabernaculum ejus. Et percuſſit Jonathan (b) Naſib alienigenam, qui in colle. Et audiunt alienigenæ. Et Saul tubâ clangit in omnem terram, dicens, (c) Spreverunt ſervi. Et omnis Iſrael audivit dicentes, Percuſſit Saul Naſib alienigenam: et (d) putuit Iſrael in alienigenas. Et (e) aſcenderunt filii Iſrael poſt Saul in Galgala.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וְאִם לָא תְקַבְּלוּן לְמֵימְרָא דְיְיָ וְתִסְרְבוּן עַל מֵימְרָא דְיְיָ וִיהֵי מַחְתָּא דְיְיָ בְּכוֹן כְּמָא דַהֲוָת
16 בַּאֲבָהָתְכוֹן: אַף כְּעַן אִתְעַתְּדוּ וְחֲזוֹ יָת פִּתְגָמָא רַבָּא הָדֵין דְיְיָ עָבִיד לְעֵינֵיכוֹן: הֲלָא חֲצַד
17 חִטִּין יוֹמָא דֵין אֲצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְיִתֵּן קָלִין וּמְטָרָא וְדָעוּ וַחֲזוֹ אֲרֵי בִישְׁתְּכוֹן סַגִּיאָה דַעֲבַדְתּוּן
18 קֳדָם יְיָ לְמִשְׁאַל לְכוֹן מַלְכָּא: וּקְרָא שְׁמוּאֵל קֳדָם יְיָ וִיהַב יְיָ קָלִין וּמְטָרָא בְּיוֹמָא הַהוּא
19 וּדְחֵל כָּל עַמָּא לַחֲדָא מִן קֳדָם יְיָ וּמִפִּתְגָמֵי שְׁמוּאֵל: וַאֲמַרוּ כָּל עַמָּא לִשְׁמוּאֵל צַלֵּי עַל
עַבְדָךְ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְלָא נְמוּת אֲרֵי אוֹסְפְנָא עַל כָּל חוֹבָנָא בִּישְׁתָּא לְמִשְׁאַל לָנָא מַלְכָּא:
20 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְעַמָּא לָא תְדְחֲלוּן אַתּוּן גַּרְמְתּוּן יָת כָּל בִּישְׁתָּא הָדָא בְּרַם לָא תִסְטוֹן
21 מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דְיְיָ וְתִפְלְחוּן קֳדָם יְיָ בְּכָל לִבְּכוֹן: וְלָא תִסְטוֹן מִבָּתַר פּוּלְחָנֵי תְּהֵי וְלָא תְפַלְּחוּן
22 לְמַעְוָתָא דְּאִנּוּן לָמָא וְלִית בְּהוֹן הַנָּאָה וְלָא מְשֻׁזְבִּין אֲרֵי לָמָא אִנּוּן: אֲרֵי לָא יִרְחֵק יְיָ
23 יָת עַמֵּיהּ בְּדִיל שְׁמֵיהּ רַבָּא אֲרֵי רְעוּא קֳדָם יְיָ לְמֶעְבַּד יַתְכוֹן קֳדָמוֹהִי לְעָם: אַף אֲנָא חָס לִי
מִלְמֶחְטֵי קֳדָם יְיָ מִלְאִתְמְנָעָא לְצַלָּאָה עֲלֵיכוֹן וְאַלֵּיף יַתְכוֹן דְּתֶהֱכוֹן בְּאוֹרַח תַּקָּנָא
24 וְכֶשְׁרָא: בְּרַם דְּחִילוּ מִן קֳדָם יְיָ וְתִפְלְחוּן קֳדָמוֹהִי בְּקוּשְׁט בְּכָל לִבְּכוֹן אֲרֵי חֲזוֹ יָת דְּאַסְגִּי
25 לְמֶעְבַּד עִמָּכוֹן: וְאִם אֲבָאְשָׁא תַּבְאֲשׁוּן עוֹבָדֵיכוֹן אַף אַתּוּן אַף מַלְכְּכוֹן תְּשֵׁיצוּן:

יג

1 כְּבַר שְׁנָא דְּלֵית בֵּיהּ חוֹבִין כַּד שָׁאוּל כַּד מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל: וּבְחַר לֵיהּ
2 שָׁאוּל תְּלָתָא אַלְפִין מִיִּשְׂרָאֵל וַהֲווֹ עִם שָׁאוּל תְּרִין אַלְפִין בְּמִכְמָשׂ וּבְטוּר בֵּיתְאֵל וְאַלְפָא
הֲווֹ עִם יוֹנָתָן בְּגִבְעָתָא דְּבִנְיָמִן וּשְׁאַר עַמָּא שַׁלַּח גְּבַר לְקִרְוָתֵהּ: וּמְחָא יוֹנָתָן יָת
3 אַסְטַרְטִיגֵי פְּלִשְׁתָּאֵי דִּי בְגִבְעָתָא וּשְׁמַעוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְשָׁאוּל תָּקַע בְּשׁוּפְרָא בְּכָל אַרְעָא
לְמֵימַר יִשְׁמְעוּן יְהוּדָאֵי: וְכָל יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ לְמֵימַר מְחָא שָׁאוּל יָת אַסְטַרְטִיגֵי פְּלִשְׁתָּאֵי
4 וְאַף אִתְגְּרֵי יִשְׂרָאֵל בְּפְלִשְׁתָּאֵי וְאִתְבְּנִישׁוּ עַמָּא בָּתַר שָׁאוּל לְגִלְגָּלָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſi non obedieritis dicto Dñi, at rebellaveritis ſuper dictum Domini, 15 & erit plaga Domini in vobis, ut hæc quæ fuit in patribus veſtris. Etiam 16 nunc ſtate & videte verbum grande hoc quod Dominus facit ad oculos veſtros. Nonne meſſis tritici hodie? orabo ante Dominum, & dabit vo- 17 ces & pluviam: cognoſcite & videte quòd malum veſtrum magnum quod feciſtis ante Dominum, ad petendum vobis regem. Et *clamavit* Semuel 18 ante Dñm, & dedit Dominus voces & pluviam in die illa: & *timuit* omnis populꝰ valdè ab-ante Dñm, & à verbis Semuel. Et dixerunt omnis 19 populus ad Semuel: Ora ſuper ſervos tuos ante Dominum Deum *tuum*, & non moriemur; quia addidimus ſuper omnem culpam noſtram malum, petendo nobis regem. Et dixit Semuel populo, Ne timeatis: vos *præ-* 20 *râſtis* omne malum hoc; verùm non recedatis de-poſt cultum Dñi, & ſervietis ante Dñm in omni corde veſtro. Et non recedetis de-poſt cultum 21 ejus, & non ſervietis erroribꝰ qui non ſunt quicquam, & non eſt in illis utilitas; & non liberant, quia nihilum illi. Quia non elongabit Dñs po- 22 pulũ ſuum propter nomen ſuum magnũ; quia voluntas ante Dñm ut faciat vos ante ſe in populum. Etiam ego, abſit mihi, ut peccem ante Dominum 23 à ceſſando orare ſuper vos: & docebo vos ut eatis in via ſtatuta & recta. Verùm timete ab-ante Dñm, & ſervite ante illum in veritate in toto corde 24 veſtro; nam videte quòd multiplicavit facere vobiſcum. Et ſi depravando 25 depravaveritis facta veſtra, etiam vos, etiam rex veſter, perdemini.

CAP. XIII.

Sicut filius anni in quo non ſunt culpæ, Saul [*erat*] quando regnavit, & 1 duobꝰ annis regnavit ſuper Iſrael. Et delegit ſibi Saul tria millia ex Iſrael, 2 & fuerunt cum Saul duo millia in Michmas & in monte Beth-el, et mille fuerunt cum Jonathan in Gibghatha domꝰ Binjamin, et reliquũ populum miſit quemq; ad urbes ſuas. Et pcuſſit Jonathan ducem Peliſthæorũ qui in 3 Gibghatha, et audierunt Peliſthæi, et Saul clanxit in cornu in omni terra dicens: Audiant Judæi. Et omnis Iſrael audierunt dicendo: Percuſſit Saul 4 ducem Peliſthæorum, et etiam concitatus eſt Iſrael in Peliſthæos: et congregati ſunt populus poſt Saul ad Gilgela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܩܠ ܡܪܝܟܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܡܪܝܪܝܢ ܠܦܘܡ ܡܪܝܟܘܢ ܘܗܘܬ ܐܝܕ ܡܪܝܐ ܒܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘܬ ܒܐܒܗܬܟܘܢ׃
16 ܘܗܫܐ ܩܘܡܘ ܘܚܙܘ ܗܠܝܢ ܪܒܬܐ ܕܡܪܝܐ ܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ܥܡ ܥܝܢܟܘܢ׃ * ܗܠܐ ܚܨܕܐ ܗܝ ܗܘܐ ܕܚܢܛܐ ܐܢܐ ܩܪܝܬ ܠܡܪܝ ܘܢܬܠ ܩܠ ܒܪܩ ܘܡܛܪ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ׃
17 ܘܬܕܥܘܢ ܘܬܚܙܘܢ ܕܒܝܫܬܟܘܢ ܪܒܬܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܡܪܝ ܒܥܝܢ ܠܡܫܐܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ׃ * ܘܩܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܪܝ ܘܢܬܠ ܩܠ ܒܪܩ ܘܡܛܪ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ׃
18 ܘܕܚܠ ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܪܝ ܘܠܫܡܘܐܝܠ׃ * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܐܦ ܐܢ ܥܒܕܬܘܢ ܟܠ ܗܢܐ ܒܝܫܬܐ׃
19 ܠܐ ܬܣܛܘ ܒܬܪ ܡܪܝ ܐܠܐ ܦܠܚܘ ܠܡܪܝ ܒܟܠ ܠܒܟܘܢ׃ ܘܠܐ ܬܣܛܘ ܒܬܪ ܛܘܦܣܐ ܕܠܐ ܬܘܢܦܥ ܘܠܐ ܬܫܙܒ׃ ܡܛܠ ܕܫܡܗ ܪܒܐ ܠܐ ܢܫܒܩ ܡܪܝ ܠܥܡܗ׃ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ ܠܟܘܢ ܠܥܡ׃
20 ܘܐܦ ܐܢܐ ܚܠܝܠܐ ܕܠܐ ܐܚܛܐ ܠܡܪܝ ܒܕܠ ܡܨܠܝ ܥܠ ܥܝܢܟܘܢ׃ ܘܐܠܦ ܠܟܘܢ ܐܪܚܐ ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ׃
21 ܒܠܚܘܕ ܕܚܠܬ ܠܡܦܚܕ ܡܪܝ ܘܬܗܦܟܘܢ ܒܬܪ ܒܛܠܐ ܕܠܐ ܢܦܩܘܢ ܘܠܐ ܢܫܙܒܘܢ׃ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩ ܡܪܝ ܠܥܡܗ׃ * ܡܛܠ ܫܡܗ ܪܒܐ ܕܐܬܩܪܐ ܥܠ ܥܡܗ׃ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ ܠܟܘܢ ܠܥܡ׃
22 ܠܐ ܗܘ ܚܠܝܠ ܠܝ ܕܐܚܛܐ ܠܡܪܝ ܒܕܠ ܡܨܠܝ ܥܠ ܥܝܢܟܘܢ׃ * ܐܠܐ ܐܠܦ ܠܟܘܢ ܐܪܚܐ ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ׃
23 ܒܠܚܘܕ ܕܚܠܬ ܠܡܦܚܕ ܡܪܝ ܘܬܗܦܟܘܢ ܒܬܪ ܒܛܠܐ ܕܠܐ ܢܦܩܘܢ ܘܠܐ ܢܫܙܒܘܢ׃ ܡܛܠ ܕܫܡܗ ܪܒܐ ܕܐܬܩܪܐ ܥܠ ܥܡܗ׃ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܡܪܝ ܠܡܥܒܕ ܠܟܘܢ ܠܥܡ׃
24 ܐܠܐ ܕܚܠ ܠܡܦܚܕ ܡܪܝ ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܒܫܪܪܐ ܒܟܠ ܠܒܟܘܢ׃ ܘܚܙܘ ܪܒܘܬܐ ܕܥܒܕ ܠܟܘܢ׃ * ܐܠܐ ܒܝܫ ܬܥܒܕܘܢ ܒܝܫܬܟܘܢ׃ ܐܦ ܐܢ ܚܛܝܬܘܢ ܬܒܥܘ ܠܒܝܫ׃
25 ܐܦ ܐܢ ܐܬܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘ ܠܩܠ ܡܪܝ ܐܠܐ ܬܒܥܘ ܠܒܝܫ׃ ܘܐܦ ܐܢ ܐܬܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘ ܠܩܠ ܡܪܝ ܐܠܐ ܬܒܥܘ ܠܒܝܫ׃ ܘܐܦ ܐܢ ܐܬܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘ ܠܩܠ ܡܪܝ ܐܠܐ ܬܒܥܘ ܠܒܝܫ׃
1 ܐܢ ܡܠܟܐ ܐܢ ܒܪ ܫܢ ܗܘ ܫܐܘܠ ܒܡܠܟܘ׃ * ܘܫܢܬܝܢ ܪܥܐ ܗܘ ܒܝܫܪܝܠ׃ * ܒܚܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܬܠܬ ܐܠܦ ܒܝܫܪܝܠ׃
2 ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃
3 ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃
4 ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃ ܘܗܘ ܒܚܝܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܬܠܬ ܐܠܦ ܡܢ ܒܝܫܪܝܠ׃

15 * Sed ſi non auſcultaveritis voci Dñi Dei veſtri,& ad irã provocaveritis eum; erit manus Dñi contra vos,ut fuit contra patres veſtros.
16 Jam verò parate vos, & videte rem iſtã magnam quam factur⁹ eſt Dñs ſup vos. Ecce meſſis triticea eſt hodiè, vocabo *tamen* Dñm, edétque Dñs fragorem ac pluviã: & ſcitote ac videte magnã fuiſſe culpã veſtrã petendo vobis regẽ. Tunc vocavit Samuel Dñm,edidítq;
18 Dñs fragorem & pluviã in loco illo: & vehementer timuerunt univerſus populus Dñm & Samuelẽ: Et dixerunt omnis popul⁹ ad Samuelem,Ora pro ſervis tuis ad Dñm Deum tuũ,
19 et ne moriamur: adjecim⁹ enim ad omnia peccata noſtra crimen ingens petendo nobis regem. Dixit Samuel populo,Ne timeatis, vos
20 commiſiſtis totũ hoc malum; veruntamen ne declinetis à ſectando Domino,ſed colite Dñm ex toto corde veſtro: Et ne deflectatis poſt
21 vanitates,ne moriamini: non enim liberabũt vos,quia vanitates ſunt. Neq; enim deſeret
22 Dominus populũ ſuum,propter nomen ſuum magnum; quandoquidẽ conſenſit efficere vos ſibi populum. Quod autẽ ad me, abſit à me
23 ut peccem in Dominum haud orando pro vobis;imò docebo vos viam bonam & rectam.
24 Verùm timete Dominũ,eúmque juridicè colite ex toto corde veſtro totâq; animâ veſtrâ, conſiderantes quàm magnificè vobiſcum a-
25 gat. Quòd ſi ultrò maleſeceritis,tum vos tum rex veſter,moriemini,

CAP. XIII.

1 Cum autem anno uno vel duob⁹ regnâſſet
2 Saul in regno ſuo ſuper Iſraelem, Elegit ſibi Saul tria millia virorum ex Iſraele,quorũ virorũ duo millia fuerunt cum Saule in Machmas & in monte Beth-il, mille verò fuerũt cum Jonathan ejus filio in colle Benjamin: reliquum autem populum dimiſit quemque in
3 domum ſuam. Percuſſitque Jonathan ſtationem Philiſtæorũ in Gebaa. Quo audito Philiſtæi (Saul enim tubâ proclamaverat in tota terra, dicendo,Audiant Ebræi & omnis Iſrael, Quòd percuſſit Saul ſtationem Philiſtæ-
4 orum vicítq; Iſrael Philiſtæos: & congregat⁹ populus adhæſit Sauli in Galgala.)

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَإِنْ أَنتُمْ لَمْ تسمعوا قولَ اللهِ رَبِّكُم وعصيتم * انزلَ الربُّ عليكُم عِقابَهُ كَما انزلَ عَلَى آبائِكُم *
16 * فَاسْتَعِدُّوا الآنَ وانظروا إِلَى الأَمْرِ العَظِيمِ الَّذِي يَصْنَعُهُ الرَّبُّ بِكُم * وَهٰذَا هُوَ وقتُ
17 الْحَصَادِ * أَدْعُوا الرَّبَّ فَيُسْمِعَ لَنَا صَوْتًا شَدِيدًا * وَيُهْبِطَ عَلَيْنَا مَطَرًا جُودًا * لِتَعْلَمُوا أَنَّ سرَّكُم
18 عَظِيمٌ حيثُ طَلَبْتُم مَلِكًا * فَدَعَا صَمُوئِيلُ الرَّبَّ * فَسَمِعَ الرَّبُّ صَوْتًا * وَأَنزَلَ مَطَرًا فِي تِلْكَ البِلَادِ *
19 وَرُعِبَ السَّعْبُ فَرَقًا شَدِيدًا * وَاتَّقَوُا الرَّبَّ * وَهَابُوا صَمُوئِيلَ * ثُمَّ قَالَ جَمِيعُ السَّعْبِ لِصَمُوئِيلَ * صَلِّ
20 عَلَى عَبِيدِكَ أَمَامَ اللهِ رَبِّكَ لِئَلَّا نَمُوتَ * لِأَنَّا قَدْ زِدْنَا عَلَى جَمِيعِ خَطَايَانَا سرًّا عَظِيمًا حيثُ طَلَبْنَا
مَلِكًا * قَالَ صَمُوئِيلُ لِلسَّعْبِ * لَا تَخَافُوا عَلَيْكُم * أَنتُم فَعَلْتُم هٰذَا السرَّ العَظِيمَ * وَلٰكِن لَا تَمِيلُوا
21 عَنِ الرَّبِّ * وَلَا تَعْبُدُوا غَيْرَهُ * بَلِ اعْبُدُوا الرَّبَّ مِن كُلِّ قُلُوبِكُم * وَلَا تَحِيدُوا إِلَى البَوَاطِلِ * لِئَلَّا
تَمُوتُوا * مِن أَجْلِ أَنَّ البَوَاطِلَ لَا تَقْدِرُ أَن تُحَيِّيَكُم لِأَنَّهَا حَائِبَةٌ * وَالرَّبُّ لَا يَخْذُلُ سَعْبَهُ مِن
22 أَجْلِ اسْمِهِ العَظِيمِ * لِأَنَّ الرَّبَّ قَدْ رَضِيَ أَن يَكُونُوا لَهُ سَعْبًا * فَأَمَّا أَنَا * فَحَاشَا للهِ أَن أَثِمَ وَأَتْرُكَ
23 الصَّلَاةَ عَلَيْكُم * وَيُعَلِّمَنِي لَكُمُ الطَّرِيقَ المُسْتَقِيمَةَ الصَّالِحَةَ * فَاتَّقُوا اللهَ الرَّبَّ * وَاعْبُدُوهُ عِبَادَةً
24 صَحِيحَةً مِن كُلِّ قُلُوبِكُم وَأَنفُسِكُم * وَاعْلَمُوا أَنَّهُ يُعَظِّمُ لَكُم الخَيْرَاتِ * وَإِن أَسأَتُم وَأَثِمتُم *
25 اعْلَمُوا أَنَّ الرَّبَّ سَيُهْلِكُكُم * وَيُهْلِكُ مَلِكَكُم *

* الفَصْلُ الثَّالِثُ عَشَرَ *

Verum niſi vos acquieveritis dicto Dei
15 Domini veſtri, ſed rebellaveritis; immittet Domin⁹ in vos punitionem ſuã quemadmodum immiſit in patres veſtros. Jam
16 verò parate vos, et ſpectate rem grandem quam facturus eſt Dominus erga vos.
17 Tempus hoc noſtrum, tempus eſt meſſis: invocabo Dominum, et audire faciet nos ſonitum vehementem, demittétque ſuper vos pluviam ſalubrem, ut ſciatis grandem eſſe malitiam veſtram, quòd regem poſtu-
18 laveritis. Invocavítque Samuel Dominum, & audire fecit Dominus ſonitum, demiſítque pluviam in regionem illam; ita ut percitus fuerit populus pavore vehementi, Dominum timuerint, & Samuelẽ
19 veriti ſint. Tum dixit univerſus populus Samueli, Ora pro ſervis tuis coram Deo Domino tuo ne moriamur: quoniã omnibus peccatis noſtris malum ingens addidimus
20 petentes regem. Dixit Samuel ad populũ, Ne metuatis, vos perpetrâſtis hoc malum ingens; attamen ne declinetis à Domino, neve colatis alium præter eum, ſed Dominum colite totis cordibus veſtris. Et ne
21 deflectatis ad vanitates, ne moriamini: nam vanitates non poterunt ſalvare vos, quòd ſint inanes. Dominus autem non de-
22 ſtituet populum ſuum, propter nomen ſuum magnum; quandoquidem Domino placuit ut eſſet is ſibi populus. Quod autem ad me, nequaquam faxit Deus ut peccem, & omittam precari pro vobis, et docere vos viam rectam & bonam. Verùm
24 timete Deum Dominum, eúmque adorate cultu ſincero, integris cordibus ac mentibus: & ſcitote eum ampliaturum ergà vos beneficia. Quòd ſi iniquè & per-
25 verſe egeritis, ſcitote quòd Dominus perdet vos, perdétque regem veſtrum.

CAP. XIII.

1 Cum autem regnâſſet Saul uno, duobus, vel tribus annis è regno ſuo ſu-
2 per filios Iſrael, Delegit Saul ex Iſraelitis tria millia virorum, quorum duo millia collocavit apud ſe in Machmas & monte Beth-el, mille verò apud Jonathanem filium ſuum in Kama Benjamini: reliquum verò populum dimiſit quemque ad do-
3 mum ſuam. Et occidit Jonathan ſeniores Paleſtinarum in Gibea, audierúntque id Paleſtini; & præcepit Saul ut cancretur cornu per univerſam terram, ac diceretur, Audiant Ebræi & omnes Iſraelitæ,
4 Quòd Saul interfecit ſeniores Paleſtinorum, & devicerunt Iſraelitæ Paleſtinos; Et congregatus eſt populus ad Saulem in Galgal.

שמאול א: יג

millia triginta ,Iſrael cum pugnandum ad ſunt *collecti* Philiſtim Et
וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ֙ לְהִלָּחֵ֔ם עִם־יִשְׂרָאֵ֑ל שְׁלֹשִׁ֣ים אֶ֔לֶף
ſuper quæ arena ſicut populus & ,equitum millia ſex & ,*currus*
רֶ֙כֶב֙ וְשִׁשֶּׁ֣ת אֲלָפִ֔ים פָּרָשִׁ֖ים וְעָ֑ם כַּחוֹל֩ אֲשֶׁ֨ר עַל־
ſunt caſtrametati & ,aſcenderunt & :multitudine in maris *labium*
שְׂפַת־הַ֜יָּם לָרֹ֗ב וַיַּעֲל֤וּ וַיַּחֲנוּ֙
quòd viderunt Iſrael *vir* Et .Beth aven orientem ad ,Michmas in
בְמִכְמָ֔שׂ קִדְמַ֖ת בֵּ֥ית־אָ֑וֶן וְאִ֣ישׁ יִשְׂרָאֵ֔ל רָאָ֖ה כִּֽי־
populus ſe abſconderunt & :populus erat coarctatus quia ,ſibi anguſtia
צַר־לוֹ֙ כִּֽי־נִגַּ֣שׁ הָעָ֔ם וַיִּתְחַבְּא֥וּ הָעָ֖ם
.ciſternis in & ,turribus in & ,petris in & ,munitionibus in &,ſpeluncis in
בַּמְּעָר֣וֹת וּבַחֻר֔וֹת וּבַסְּלָעִ֖ים וּבַצְּרִחִ֑ים וּבַבֹּרֽוֹת׃
ipſe adhuc Saul &:Ghilhad &,Ghad terram Jarden tranſierunt Hebræi Et
וְעִבְרִ֥ים עָבְר֖וּ אֶת־הַיַּרְדֵּ֑ן אֶ֚רֶץ גָּ֣ד וְגִלְעָ֔ד וְשָׁא֖וּל עוֹדֶ֣נּוּ
ſeptem expectavit Et .eum poſt *interemerunt* populus omnis &,Ghilghal in
בַגִּלְגָּ֔ל וְכָל־הָעָ֖ם חָרְד֥וּ אַחֲרָֽיו׃ וַיִּיחַ֗ל שִׁבְעַ֤ת
;Ghilghal in Semuel venit non & ,Semuel quod ſtatutum tempus *ad* dies
יָמִים֙ לַמּוֹעֵ֔ד אֲשֶׁ֥ר שְׁמוּאֵ֖ל וְלֹא־בָ֣א שְׁמוּאֵ֑ל הִגְלְגַ֖ל
me ad *facere* .Accedere :Saul Dixitque .eo *deſuper* populus eſt diſperſus &
וַיָּפֵ֥ץ הָעָ֖ם מֵעָלָֽיו׃ וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֔וּל הַגִּ֥שׁוּ אֵלַ֖י
eum complere ut ,fuit Et .*aſcenſionem* fecit aſcendere & :pacifica & ,*aſcenſionem*
הָעֹלָ֣ה וְהַשְּׁלָמִ֑ים וַיַּ֖עַל הָעֹלָֽה׃ וַיְהִי֙ כְּכַלֹּתוֹ֙
Saul eſt egreſſus & ,venit Semuel ecce & ,*aſcenſionem* facere aſcendere
לְהַעֲל֣וֹת הָעֹלָ֔ה וְהִנֵּ֥ה שְׁמוּאֵ֖ל בָּ֑א וַיֵּצֵ֥א שָׁא֛וּל
? feciſti Quid :Semuel dixit Et .*ei benedicendum* ad ejus occurſum in
לִקְרָאת֖וֹ לְבָרְכ֥וֹ׃ וַיֹּ֣אמֶר שְׁמוּאֵ֔ל מֶ֥ה עָשִׂ֖יתָ
,me *deſuper* populus diſpergebatur quòd vidi Quia :Saul Dixitque
וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֔וּל כִּֽי־רָאִ֗יתִי כִּֽי־נָפֵ֤ץ הָעָם֙ מֵעָלַ֔י
colleƈti Philiſtim & :dierum ſtatutum tempus ad venieˆbas non tu &
וְאַתָּ֣ה לֹא־בָ֔אתָ לְמוֹעֵ֖ד הַיָּמִ֑ים וּפְלִשְׁתִּ֣ים נֶאֱסָפִ֔ים
,Ghilghal in me ad Philiſtim deſcendent Nunc :dixi & .Michmas in
מִכְמָ֖שׂ׃ וָאֹמַ֗ר עַתָּ֤ה יֵרְד֙וּ פְלִשְׁתִּ֣ים אֵלַ֔י הַגִּלְגָּ֔ל
.*aſcenſionem* feci aſcendere & ,mihi feci vim & ,oravi non Domini *facies* &
וּפְנֵ֥י יְהוָ֖ה לֹ֣א חִלִּ֑יתִי וָאֶתְאַפֵּ֕ק וָאַעֲלֶ֖ה הָעֹלָֽה׃
præceptum ſervaſti non :*es factus Stultus* ,Saul ad Semuel dixit Et
וַיֹּ֣אמֶר שְׁמוּאֵ֔ל אֶל־שָׁא֖וּל נִסְכַּ֣לְתָּ לֹ֑א שָׁמַ֜רְתָּ אֶת־מִצְוַ֣ת
Dominus ſtabilierat nunc *quia* ,ſti præcepit quod ,tui Dei Domini
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ אֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ עָלֶ֔יךָ כִּ֣י עַתָּ֤ה הֵכִין֙ יְהוָ֔ה
tuum regnum nunc Et .ſeculum in uſque Iſrael *ad* tuum regnum
אֶת־מַמְלַכְתְּךָ֖ אֶל־יִשְׂרָאֵ֥ל עַד־עוֹלָֽם׃ וְעַתָּ֥ה מַמְלַכְתְּךָ֖
,ſuum cor ſecundùm virum ,ſibi Dominus quæſivit :ſtabit non
לֹ֣א תָקֽוּם בִּקֵּ֤שׁ יְהוָה֙ לוֹ֙ אִ֔ישׁ כִּלְבָב֑וֹ
ſervâſti non quia :ſuum populũ ſuper *ducem in* Dominus ei præcepit &
וַיְצַוֵּ֤הוּ יְהוָה֙ לְנָגִ֣יד עַל־עַמּ֔וֹ כִּ֥י לֹ֖א שָׁמַ֑רְתָּ
de aſcendit & ,Semuel ſurrexit Et .Dominus tibi præcepit quod
אֵ֥ת אֲשֶׁר־צִוְּךָ֖ יְהוָֽה׃ וַיָּ֤קָם שְׁמוּאֵל֙ וַיַּ֣עַל מִן־
inventos populum Saul *viſitavit* &:Binjamin Ghibhah in Ghilgal
הַגִּלְגָּ֔ל גִּבְעַ֖ת בִּנְיָמִ֑ן וַיִּפְקֹ֣ד שָׁא֗וּל אֶת־הָעָם֙ הַנִּמְצְאִ֔ים
,ejus filius Jonathan & ,Saul Et .viros ſexcentos fermè ſecum
עִמּ֖וֹ כְּשֵׁ֣שׁ מֵא֑וֹת אִ֕ישׁ וְיוֹנָתָ֥ן בְּנ֛וֹ
Philiſtim & ,Binjamin Ghebah in *ſedentes* ,eis cum inventus populus &
וְהָעָ֥ם הַנִּמְצָ֖א עִמָּ֑ם יֹשְׁבִ֣ים בְּגֶ֔בַע בִּנְיָמִ֖ן וּפְלִשְׁתִּ֥ים
caſtrametatione è corrumpens eſt egreſſus Et .Michmas in ſunt caſtrametati
חָנ֖וּ בְּמִכְמָֽשׂ׃ וַיֵּצֵ֣א הַמַּשְׁחִ֔ית מַֽחֲנֵ֖ה
viam ad reſpiciebat unum caput :capitibus tribus Philiſtim
פְּלִשְׁתִּ֑ים שְׁלֹשָׁ֣ה רָאשִׁ֔ים הָרֹ֣אשׁ אֶחָ֔ד יִפְנֶ֖ה אֶל־דֶּ֣רֶךְ
viam reſpiciebat *unum* caput Et .Suhal terram ad ,Ophrah
עָפְרָ֑ה אֶל־אֶ֖רֶץ שׁוּעָֽל׃ וְהָרֹ֣אשׁ אֶחָ֔ד יִפְנֶ֖ה דֶּ֣רֶךְ
ſuper proſpicientem termini viam *reſpicebat unum* caput & :Beth-choron
בֵּ֥ית חֹרוֹ֖ן וְהָרֹ֣אשׁ אֶחָ֔ד יִפְנֶ֖ה דֶּ֣רֶךְ הַגְּבוּל֙ הַנִּשְׁקָ֣ף עַל־
.deſertum ad Sebohim vallem
גֵּ֖י הַצְּבֹעִ֑ים הַמִּדְבָּֽרָה׃

Verſio VUL. LAT.

5 Et Philiſthiim congregati ſunt ad prælianduˊ contra Iſrael, triginta millia curruũ, & ſex millia equitũ, et reliquaˊ vulgᵒ, ſicut arena quæ eſt in littore maris plurima. Et aſcendentes caſtrametati ſunt in Machmas ad
6 Orientẽ Bethaven. Quod cùm vidiſſent viri Iſrael ſe in arcto poſitos, (afflictᵃ enim erat populˢ) abſconderũt ſe in ſpeluncis, & in abditis, in petris quoque, & in antris, et in ciſternis.
7 Hebræi autem tranſierunt Jordanẽ in terrã Gad & Galaad. Cúmq; adhuc eſſet Saul in Galgala, univerſus populˢ perterritᵘ eſt, qui ſequebatur eum. Et
8 expectavit ſeptem diebus juxta placitũ Samuelis, & non venit Samuel in Galgala, dilapſúſq; eſt populˢ ab eo. Ait ergò Saul: Afferte mihi holocauſtũ, & pacifica. Et obtulit holocauſtum.
10 Cúmq; compleſſet offerens holocauſtum, ecce Samuel veniebat: & egreſſᵘ eſt Saul obviàm ei ut ſalutaret eum. Locutúſq; eſt ad eum Samuel, Quid feciſti? Reſpondit Saul, Quia vidi quòd populˢ dilaberetur à me, & tu non veneras juxta placitos dies: porrò Philiſthiim con-
12 gregati fuerãt in Machmas, Dixi: Nunc deſcendẽt Philiſthiim ad me in Galgala, & faciẽ Dñi non placavi. Neceſſitate compulſus, obtuli holocauſtũ. Dixítq; Samuel ad Saul; Stultè egiſti, nec cuſtodiſti mandata
13 Dñi Dei tui, quæ præcepit tibi. Quod ſi non feciſſes, jam nunc præparâſſet Dñs regnum tuum ſup Iſrael in ſempiternũ, Sed
14 nequaquàm regnũ tuum ultrà conſurget. Quæſivit Dñs ſibi virũ juxta cor ſuum: & præcepit ei Dñs ut eſſet dux ſup populum ſuũ, eò quòd non ſervaveris quæ præcepit Dñs. Surrexit autẽ Samuel, et aſcẽdit de
15 Galgalis in Gabaa Benjamin. Et reliqui populi aſcenderunt poſt Saul obviàm populo, qui expugnabant eos venientes de Galgala in Gabaa, in colle Benjamin. Et recenſuit Saul populum, qui inventi fuerãt cum eo,
16 quaſi ſexcentos viros. Et Saul & Jonathas filius ejᵒ, populúſque qui inventᵘ fuerat cum eis, erat in Gabaa Benjamin: porrò Philiſthiim conſederant in
17 Machmas. Et egreſſi ſunt ad prædandũ de caſtris Philiſthinorũ tres cunei. Unᵘ cuneus pgebat contra viã Ephra ad ter-
18 ram Sual. Porrò alius ingrediebatur pviã Beth-horon: Tertius autẽ verterat ſe ad iter termini imminentis valli Seboim contra deſertum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον
ὅτι Ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ὅτι Ἰσραὴλ
τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χι-
λιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαί-
νουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμὰς ἐξ
6 ἐναντίας Βαιθωρὼν καὶ Νότου. Καὶ ἀνὴρ
Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ παρεσύ-
γειν αὐτὸν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς
σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ
ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ
7 ἐν τοῖς λάκκοις. Καὶ οἱ διαβαίνοντες δι-
έβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ
Γαλαάδ. καὶ Σαὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγάλοις,
8 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξίστη ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ
ἐδίωπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μάρτυρίῳ, ὡς
εἶπε Σαμουὴλ, καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς
Γάλγαλα, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ'
9 αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Προσαγάγετε ὅ-
πως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς.
10 καὶ ἀνήνεγκε τὸ ὁλοκαύτωσιν. Καὶ ἐγέ-
νετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλο-
καύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται. καὶ
ἐξῆλθε Σαὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ εὐλο-
11 γῆσαι αὐτόν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Τί ἐ-
ποίησας; καὶ εἶπε Σαὺλ, Ὅτι εἶδον ὡς
διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ οὐ
παρεγένου ὡς διεταξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν
ἡμερῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς
12 Μαχμὰς, Καὶ εἶπα, Νῦν καταβήσονται
οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς μὲ εἰς Γάλγαλα, καὶ
τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου οὐκ ἐδεήθην. καὶ
ἐνεκρατησάμην, καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλο-
13 καύτωσιν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαὺλ,
Μεματαίωσαί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν
ἐντολήν μου, ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος,
ὡς νῦν ἡτοίμασε κύριος τὴν βασιλείαν
σου ὅτι Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν
14 ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεται σοι, καὶ ζη-
τήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνδρα κατὰ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ· καὶ ἐντελεῖται κύριος αὐ-
τῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι
οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι κύριος.
15 Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλ-
γάλων. καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀνέ-
βη ὀπίσω Σαὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω
τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμισοῦ. αὐτοὶ παρεμβο-
λοῦσιν ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμὶν,
καὶ ἐπεσκέψατο Σαὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑ-
ρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.
16 Καὶ Σαὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ
λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν
ἐν Γαβαὰ Βενιαμὶν, καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ
ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχ-
17 μάς. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀρχῆς
ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ μία
ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σω-
18 γάλ. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα
ὁδὸν Βαιθωρών. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπι-
βλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ τὴν ἐπικύπτουσ ἐπὶ
Γαὶ τ Σαβίμ.

5 *Et alienigenæ congregantur in*
prælium ſuper Iſrael. Et aſcen-
dunt ſuper Iſrael triginta millia
curruum, & ſex millia equitum,
& populus tanquam arena, (f)
quæ iuxta mare, multitudine.
Et aſcendunt, & caſtrametantur
in Machmas (g) ex adverſo Be-
6 *thoron contra Auſtrum. Et vir*
Iſrael vidit, (h) quia anguſtè
ſibi, ne ipſe accedat: & occul-
tavit ſe populus in ſpeluncis, &
in abditis, & in petris, & in fo-
7 *veis, & in ciſternis. Et (i) tran-*
ſiores tranſierunt Jordanem in
terram Gad, & Galaad. Et Saul
adhuc erat in Galgalis: & uni-
8 *verſus populus expavit poſt eum.*
Et (k) diſtulit ſeptem dies te-
ſtimonio, ſicut dixerat Samuel:
& non adveniebat Samuel in (l)
Galgala: & diſperſus eſt po-
9 *pulus ejus ab eo. Et dixit Saul;*
Adducite ut faciam holocau-
ſtoſim, et pacifica. Et obtulit holo-
10 *cauſtoſim. Et factum eſt, ut con-*
ſummavit offerens holocauſtoſim;
et Samuel advenit. Et exiit Saul
in occurſum ei ad benedicendum
11 *eum. Et dixit Samuel, Quid*
feciſti? Et dixit Saul; Quoniam
vidi, quia diſperſus erat populus
à me, & tu non advenieˆbas,
ſicut conſtituerat in teſtimonio
dierum, & alienigenæ congre-
12 *gati erant in Machmas: Et dixi,*
Nunc deſcendent alienigenæ ad
me in Galgala, & faciẽ Domini
non ſum deprecatᵘs. Et vim feci,
13 *& obtuli holocauſtoſim. Et*
dixit Samuel ad Saul, Stultè a-
ctum eſt tibi: quoniam non cuſto-
diſti mandatum meum, quod
mandavit tibi Dominus: (m)
quia nunc præparaverat Dominus
regnum tuum ſuper Iſrael uſq;
14 *in ſeculum. Et nunc regnum*
tuum non ſtabit tibi: & quæret
ſibi Dominus hominem ſecun-
dùm cor ſuum: & mandavit
Dominus, cum in principem ſuper
populũ ſuum: quoniam non cuſto-
diſti quæcunq; mandavit tibi
15 *Dominus. Et ſurrexit Samuel,*
& abiit de (n) Galgalis. Et re-
ſiduum populi aſcendit poſt Saul
in occurſum poſt populum bella-
torem. Ipſis advenientibus è
Galgalis in Gabaa Benjamin, &
recenſuit Saul populum, qui in-
ventus erat cum eo, circiter ſex-
16 *centos viros. Et Saul, & Jona-*
than filius ejus, et populus, qui in-
venti ſunt cum eis, ſederunt in
Gabaa Benjamin: (o) et ploraba-
nt. Et alienigenæ caſtrametati
17 *erant in Machmas. Et egreſſus*
eſt vaſtator ex agro alienigena-
rum tribus principus: principium
unum ſpectans viam Gophera
18 *ad terram Sogal. Et principium*
unum ſpectans viam Bethoron:
et principium unum ſpectans (p)
viam Gabae vergentem ad Ga
Sabim.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּפְלִשְׁתָּאֵי אִתְכַּנִּישׁוּ לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תְּלָתִין-אַלְפִין רְתִיכִין וְשִׁתָּא אַלְפִין פָּרָשִׁין 5
וְעַמָּא כְּחֶלְא דְּעַל כֵּיף יַמָּא לְסַגִּי וְסַלִּיקוּ וּשְׁרוֹ בְּמִכְמָשׁ מַדְרַח בֵּית אָוֶן: וְאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל חֲוָו 6
אֲרֵי עָקַת לַהֲוֹן אֲרֵי אִדְחַק עַמָּא וְאִטְמָרוּ עַמָּא בִּמְעָרְתָא וּבְמִצְּרָתָא וּבְשִׁקְפֵי כֵיפַיָּא
וּבְמְעָרַת טִינָרָא וּבְנוּבַיָּא: וְיהוּדָאֵי עֲבָרוּ יַת יַרְדְּנָא לְאַרַע גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עַד כְּעַן 7
בְּגִלְגָּל וְכָל עַמָּא אִתְכַּנִּישׁוּ בַּתְרוֹהִי: וְאוֹרִיךְ שִׁבְעָא יוֹמִין לְזִמְנָא דַּאֲמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל 8
וְלָא אֲתָא שְׁמוּאֵל לְגִלְגָּלָא וְאִתְבַּדַּר עַמָּא מֵעִלּוֹהִי: וַאֲמַר שָׁאוּל קָרִיבוּ לְוָתִי עֲלָתָא 9
וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְאַסֵּיק עֲלָתָא: וְהָוָה כְּשֵׁצִיוּתֵיהּ לְאַסָּקָא עֲלָתָא וְהָא שְׁמוּאֵל אֲתָא וּנְפַק 10
שָׁאוּל לְקַדָּמוּתֵיהּ לְמִשְׁאַל בִּשְׁלָמֵיהּ: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל מָה עֲבַדְתָּא וַאֲמַר שָׁאוּל אֲרֵי חֲזֵיתִי 11
אֲרֵי אִתְבַּדַּר עַמָּא מֵעִלַּי וְאַתְּ לָא אֲתֵיתָא לְזִמְנָא יוֹמִין וּפְלִשְׁתָּאֵי אִתְכַּנִּישׁוּ לְמִכְמָשׁ:
וַאֲמָרִית כְּעַן יֵחֲתוּן פְּלִשְׁתָּאֵי לְוָתִי לְגִלְגָּלָא וְקֳדָם יְיָ לָא צַלֵּיתִי וְאִתְחַשֶּׁנִית וְאַסֵּקִית עֲלָתָא: 12
וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל טְפַשְׁתָּא לָא נְטַרְתָּא יַת תַּפְקָדָא דִּי פַקֶּדְךָ יְיָ אֱלָהָךְ דְּפַקֵּד אֲרֵי 13
כְּעַן אֲתְקֵין יְיָ יַת מַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל עַד עָלְמָא: וּכְעַן מַלְכוּתָךְ לָא תְתְקַיֵּם אִתְקִין יְיָ 14
קֳדָמוֹהִי גֻּבַר עֲבִיד רְעוּתֵיהּ וּפַקְדִּיהּ יְיָ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמֵּיהּ אֲרֵי לָא נְטַרְתָּא יַת דְּפַקֵּד
יְיָ: וְקָם שְׁמוּאֵל וּסְלִיק מִן גִּלְגָּל לְגִבְעָתָא דְּבִנְיָמִן וּמְנָא שָׁאוּל יַת עַמָּא דְּאִשְׁתַּכְחוּ 15
עִמֵּיהּ כְּשֵׁית מְאָה גֻּבְרָא: וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּרֵיהּ וְעַמָּא דְּאִשְׁתַּכַּח עִמְּהוֹן יָתְבִין בְּגִבְעָתָא 16
דְּבִנְיָמִן וּפְלִשְׁתָּאֵי שְׁרוֹ בְּמִכְמָשׁ: וּנְפַק מַרְבְּלָא מִמַּשְׁרְיָתָא תְּלָתָא מַשְׁרְיָן 17
מַשְׁרְיָתָא חֲדָא מִתְפְּנְיָא לְאוֹדַח לְאַרְעָא דְּעָפְרָה וְדוֹמָא: וּמַשְׁרְיָתָא חֲדָא מִתְפְּנְיָא לְאוֹרַח 18
בֵּית חוֹרוֹן וּמַשְׁרְיָתָא חֲדָא מִתְפְּנְיָא לְאוֹרַח תְּחוּמָא דְּמִסְתְּכֵי לְחֵילַת אַפְעָיָא לְמַדְבְּרָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et Philiſthæi congregati ſunt ad ineundum bellum *in* Iſrael triginta mille 5
currus, & ſex mille equites; & populus ut arena quæ ſuper littus maris ad
multitudinem: & aſcenderunt & poſuerunt [*caſtra*] in Michmas ad ori-
entem Beth-aven. Et homines Iſrael viderunt quòd afflictio eis, quia op- 6
preſſus eſt populus; & abſconditi ſunt populus in ſpeluncis, & in muni-
tionibus, & in foraminibus petrarum, & in ſpeluncis rupium & in foveis.
Et Jehudæi tranſierunt Jordanem ad terram Gad & Gilghad; & Saul uſq; 7
adhuc in Gilgela: & omnis populus congregati ſunt poſt illum. Et pro- 8
duxit ſeptem dies poſt tempus quod dixit *ei* Semuel, & non venit Semuel
ad Gilgela, & diſperſus eſt populus de-ſuper eum. Et dixit Saul: Afferte 9
ad me holocauſta & oblationem ſanctitatis, & aſcendere faciam holo-
cauſta. Et fuit cùm abſolviſſet ille offerre holocauſtum, & ecce Semuel 10
venit; & exivit Saul ad occurſum ejus ut rogaret in pace ejus. Et dixit Se- 11
muel: Quid feciſti? & dixit Saul: Quia vidi quòd diſperſus eſt popu-
lus de-ſuper me, & tu non veniſti ad tempus dierum, & Philiſthæi con-
gregati ſunt in Michmas. Et dixi: Nunc deſcendent Philiſthæi ad me ad 12
Gilgela, & ante Dominum non oravi, & roboratus ſum et aſcendere feci
holocauſtum. Et dixit Semuel ad Saul: Stultè egiſti, non cuſtodiſti juſſi- 13
onem dicti Dñi Dei tui quam præcepit tibi: nam nunc firmaret Dñs re-
gnum tuum ſuper Iſrael uſq; in ſeculum. Et nunc regnum tuum non 14
firmabitur: firmavit Dñs ante ſe virum facientem voluntatem ſuam,
et jubebit eum Dñs eſſe regem ſuper populum ſuum, quia non cuſtodiſti id
quod juſſit Dñs. Et ſurrexit Semuel et aſcendit de Gilgela ad Gibghatha 15
domus Binjamin, et numeravit Saul populum qui inventi ſunt cum illo
quaſi ſexcentos viros. Et Saul et Jonathan filius ejus, et populus qui in- 16
ventus eſt cum eis, ſedebant in Gibghatha domus Binjamin; et Philiſthæi
poſuerunt [*caſtra*] in Michmas. Et exivit vaſtator ex caſtris Philiſthæorum 17
[*per*] tres turmas: turma una reſpiciebat ad viam Ghophra ad terram Au-
ſtralem. Et turma una reſpiciebat ad viam Beth-hhoron: et turma una reſpiciebat ad viam termini qui ſpectat ad vallem Aphghaia ad deſertum. 18

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Congregati sunt Philistæi ad bellandum contra Israelem, tria millia curruum, & sex millia equitum, populus verò plurimus quasi arena quæ est in littore maris; & ascendentes castra fixerunt in Machmas, ab Orientali plaga Beth-il. Quod videntes Israelitæ timuerunt, & abdiderunt se in spelunc̃is & in cryptis, & in rupibus, & in hiatibus, & in cisternis: Ebræi verò (*hoc est, qui erant alterius ripæ Jordanis*) trajecerunt Jordanẽ ad terrã Gad & Gelaad: Saul autẽ adhuc erat in Galgala cum universo populo. Cúmque expectâsset septẽ diebus, *nempe* usque ad temp⁹ à Samuele condictum, nec veniret Samuel ad Galgala, et popul⁹ à Saule dispergerẽtur; Dixit Saul, Afferte mihi holocaustum, obtulítque sacrificia pfecta in holocaustum. Cúmque absolvisset offerre holocaustũ, advenit Samuel, & egressus est Saul in occursum ejus, ut benediceret illi. Dixítq; Samuel, Quid fecisti? Respondit Saul, Videns populũ à me dispergi, & te non advenisse temporib⁹ ac dieb⁹ *condictis*, & Philistæos congregatos in Machmas; Dixi, Fortè descendẽt Philistæi contra me in Galgala antequam viderim faciem Domini: quapropter ausus sum, & obtuli holocaustum. Dixit Samuel Sauli, Deliquisti non servando præceptum Dñi Dei tui, quod tibi præceperat: jam enim stabiliverat Domin⁹ Deus tuus regnum tuum super Israelem, dixerátque se firmaturũ te in seculum usque: Nunc *autem* nequaquã durabit, quoniam elegit sibi Dominus virum juxta cor suum, cui mandavit Dominus regere populum suum; eò quòd non servaveris quæcunque præceperat tibi Dominus Deus tuus. Tum surgens Samuel ascendit è Galgala ad collem Benjamin. Saul verò recensuit populum qui secum inventus est, quasi sexcentos viros. Et Saule ac Jonathane ejus filio sedentibus in Gebaa Benjamini, Philistæis autem castra habentibus in Machmas, Egressi sunt populatores è castris Philistæorum tribus agminibus: quorum agmen unum pergebat ad viam Ophar contra terram Seguel: Agmen secundum tendebat ad viam Beth-horon: agmen tertium vertebat se ad viam limitis qui respicit vallem Seboon & desertum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

Congregati sunt etiam Palestini ad bellum gerendum cum Israelitis, tria scilicet millia curruum, & sex millia equitum, & turba plurima, arenæ quæ in litoribus maritimis conspicitur, multitudine comparanda; & ascendentes castrametati sunt in Machmas, ab Orientali parte Beth-el. Quod cùm vidissent viri Israelitæ, extimuerunt, & occultárunt se cavernis, & latebris, & petris, & foraminibus, & puteis: Ebræi verò trajecerunt flumen Jordanem ad terram Gad & Galaad: Saul autem morabatur adhuc in Galgal, omnisque populus erat cum eo. Cúmque manssissent septem diebus Samuelem expectantes, nec venisset Samuel ad Galgal, difflucrétque popul⁹ à Saule; Dixit Saul, Admovete oblationes, ut attollam sacrificia perfecta. Cúmque confeciisset sacrificia, venit Samuel, & egressus est Saul ad eum ut fausta precaretur illi. Dixit Samuel, Quid est hoc quod feci sti? Respondit Saul, Vidi exercitum meum dispersum, téque non venisse ad nos, & longum esse tempus moræ nostræ, & Palestinos congregatos in Machmas; Dixi, Fortè Palestini descendent in Galgal cùm nondum viderim vultum Domini: sic ausus sum, & obtuli sacrificium. Ait Samuel, Peccásti quòd non servaveris mandatum Domini quod tibi præceperat quando firmavit Deus Dominus tuus regnum tuum super filios Israel, & dixit; Ego firmabo te in perpetuum: At verò nunc non permanebit regnum tuum, quia Dominus jam elegit virum sibi gratum, cui præcepit ut regeret populum suum, eò quòd non servaveris quod præcepit tibi Deus Dominus tuus. Et surgens Samuel ascendit è Galgal ad Rama Benjamini. Saul autem subducto numero populi qui secum remanserant, fuerunt sexcenti viri. Saul ergò & Jonathan filius ejus morabantur in Gabaa Benjamini, Palestini verò castra habebant in Machmas. Et prodierunt vastatores ab exercitu Palestinorum tribus turmis: quarum turma una perrexit ad viam Aphan, in terram Seguel: Altera turma perrexit ad terram Horan, tertia turma perrexit ad viam limitis contigui valli Seboon à latere deserti.

שמואל א : יד

dixerant quia ,Iſrael terra tota in inveniebatur non faber Et
19 וְחָרָשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי־אָמְרוּ
Deſcendebantq; .lanceã aut gladium Hebræi faciant fortè Ne ,Peliſtim
20 פְּלִשְׁתִּים פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ חֲנִית: וַיֵּרְדוּ
& ,ſuum vomerem *vir acuendum ad* ,Peliſtim ad Iſrael omnis
כָּל־יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים לְלָטֹשׁ אִישׁ אֶת־מַחֲרֵשְׁתּוֹ וְאֶת
lima erat Et .ſuum *ſoſſorium* & ,ſuam ſecurim & ,ſuum ligonem
21 אִתּוֹ וְאֶת־קַרְדֻּמּוֹ וְאֶת מַחֲרֵשְׁתּוֹ: וְהָיְתָה הַפְּצִירָה
,ſecuribus & ,tridentibus & ,ligonibus & ,vomeribus (*habens*)*ors*
פִּים לַמַּחֲרֵשׁוֹת וְלָאִתִּים וְלִשְׁלֹשׁ קָלְשׁוֹן וְלַהַקְרְדִּמִּים
eſt repertus non & ,prælii die in fuit Et .ſtimulum *ſtatuendum* ad &
22 וְלַהַצִּיב הַדָּרְבֶן: וַיְהִי בְּיוֹם מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא
cum & ,Saul cum qui populi omnis manu in lancea &,gladius
חֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־
eſt egreſſus Et .ejus filio Jonathan & ,Saul ipſi eſt repertus & :Jonathan
23 יוֹנָתָן וַתֵּצֵא לְשָׁאוּל וְלִיוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֵּצֵא
.Michmas *tranſitum ad* Peliſtim præfectus
מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַעְבַּר מִכְמָשׁ:

CAP. XIV. יד

ferentem puerum ad Saul filius Jonathan dixit & ,dies Fuitque
1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא
tranſitu à quæ Peliſtim *ſtationem* ad tranſeamus & ,Ito :*ſua vaſa*
כֵּלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מֵעֵבֶר
extremo in *ſedens* Saul Et .indicavit non ſuo patri & ,*iſto*
2 הַלָּזוּ וְלְאֹבִיו לֹא הִגִּיד: וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בִּקְצֵה
qui populus & :Mighron in quod malogranato ſub Ghibhah
הַגִּבְעָה תַּחַת הָרִמּוֹן אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן וְהָעָם אֲשֶׁר
fratris Achitub filius Achijah Et .viri ſexcenti ferme ,ſecum
3 עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ: וַאֲחִיָּה בֶן־אֲחִיטוּב אָחִי
portans Siloh in Domini ſacerdos ,Heli filii ,Pinechas filii ,Ichabod
אִי־כָבוֹד בֶּן־פִּינְחָס בֶּן־עֵלִי כֹּהֵן יְהוָה בְּשִׁלֹה נֹשֵׂא
inter Et .Jonathan abiiſſet quòd ſciebat non populus & :Ephod
4 אֵפוֹד וְהָעָם לֹא יָדַע כִּי הָלַךְ יוֹנָתָן: וּבֵין
,Peliſtim *ſtationem ſuper* tranſire Jonathan quærebat *quibus* ,tranſitus
הַמַּעְבְּרוֹת אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ יוֹנָתָן לַעֲבֹר עַל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים
nomen & :inde tranſitu à petræ dens & ,inde tranſitu à petræ dens
שֶׁן־הַסֶּלַע מֵהֵעָבֶר מִזֶּה וְשֶׁן־הַסֶּלַע מֵהֵעָבֶר מִזֶּה וְשֵׁם
ſtatio unius Dentis .Seneh *unius* nomen & ,Boſes unius
5 הָאֶחָד בּוֹצֵץ וְשֵׁם הָאֶחָד סְנֵה: הַשֵּׁן הָאֶחָד מָצוּק
.Ghebah contra meridie à *unius* & ,Michmas contra aquilone ab
מִצָּפוֹן מוּל מִכְמָשׁ וְהָאֶחָד מִנֶּגֶב מוּל גָּבַע:
tranſeamus & ,Ito :*ſua vaſa ferentem* puerum ad Jonathan Dixitque
6 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה
,nobis Dominus faciet fortè ,iſtorum incircunciſorum *ſtationem* ad
אֶל־מַצַּב הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ
.pauco *in* vel ,*multo in* ſervandi *reſtrictio* Domino non quia
כִּי אֵין לַיהוָה לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט:
diverte :tuo corde in quod omne Fac :*ſua vaſa ferens* ei Dixitq;
7 וַיֹּאמֶר לוֹ נֹשֵׂא כֵלָיו עֲשֵׂה כָּל־אֲשֶׁר בִּלְבָבֶךָ נְטֵה
Ecce :Jonathan Dixitque .tuum cor ſecundùm tecum *ego* ecce ,tibi
לֶךָ הִנְנִי עִמְּךָ כְּלֵבָבֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה
.*eos ad* nos manifeſtabimus & ,viros ad *tranſeuntes* nos
8 אֲנַחְנוּ עֹבְרִים אֶל־הָאֲנָשִׁים וְנִגְלֵינוּ אֲלֵיהֶם:
ſtemus & ,vos *ad nos attingere uſque* Silete :nos ad dixerint ita Si
אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דֹּמּוּ עַד־הַגִּיעֵנוּ אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ
Aſcendite :dixerint ſic ſi Et .*eos* ad aſcendamus non & ,*nos ſubter*
9 תַחְתֵּינוּ וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם: וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ עָלֵינוּ
: noſtra manu in Dominus *eos dedit* quia ,aſcendamus & ,nos ad
וְנַעֲלֶה כִּי־נְתָנָם יְהוָה בְּיָדֵנוּ
.ſignum nobis hoc &
10 וְזֶה־לָּנוּ הָאוֹת:

Verſio VUL. LAT.

19 Porrò faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Iſrael: caverant enim Philiſthiim, ne fortè facerent Hebræi gladium aut lanceam. Deſcendebat ergò omnis Iſrael ad Philiſthiim,ut exacueret unuſquiſq; vomerem ſuum,& ligonem,& 21 ſecurim, & ſarculum. Retuſæ itaque erant acies vomerum,et ligonum, & tridentum, & ſecurium,uſque ad ſtimulum cor- 22 rigendum. Cúmque veniſſet dies prælii, non eſt inventus enſis & lancea in manu totius populi, qui erat cum Saule & Jonathâ, excepto Saul & Jo- 23 natha filio ejus. Egreſſa eſt autem ſtatio Philiſthiim,ut tranſcenderet in Machmas.

CAP. XIV.

1 ET accidit quâdam die ut diceret Jonathas filius Saul ad adoleſcentem armigerũ ſuum; Veni, & tranſeamus ad ſtationem Philiſthinorum, quæ eſt trans locum illum. Patri autẽ ſuo hoc ipſum non indicavit. 2 Porrò Saul morabatur in extrema parte Gabaa, ſub malogranato,quæ erat in Magron: & erat populus cum eo quaſi 3 ſexcentorum virorum. Et Achias filius Achitob fratris Ichabod filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli ſacerdote Dñi in Silo,portabat ephod. Sed et populꝰ ignorabat quò iſſet Jo- 4 nathas. Erant autem inter aſcenſus, per quos nitebatur Jonathas tranſire ad ſtationẽ Philiſtinorum,eminentes petræ ex utrãque parte, & quaſi in modum dentium ſcopuli hinc & inde prærupti, nomen uni Boſes,& nomen alteri Sene: Unꝰ 5 ſcopulus prominens ad Aquilonem ex adverſo Machmas,& alter ad Meridiem contra Ga- 6 baa. Dixit autem Jonathas ad adoleſcentem armigerum ſuũ; Veni, tranſeamus ad ſtationem incircumciſorum horum,ſi fortè faciat Dominus pro nobis: quia non eſt Domino difficile ſalvare, vel in multis, vel in 7 paucis. Dixítque ei armiger ſuus, Fac omnia quæ placent animo tuo: perge quò cupis, & ero tecum ubicunq; volue- 8 ris. Et ait Jonathas, Ecce nos tranſimus ad viros iſtos.Cúm- 9 que apparuerimus eis, Si taliter locuti fuerint ad nos,Manete donec veniamus ad vos: ſtemus in loco noſtro, nec a- 10 ſcendamus ad eos. Si autem dixerint, Aſcendite ad nos, adſcendamus: quia tradidit eos Dominus in manibus noſtris: hoc erit nobis ſignum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ ἑυρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, ὅτι εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι, Μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν ἢ
20 δόρυ. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χονεύειν ἕκας-
τος τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἢ τὸ ζυγὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκας-
τος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ
21 τὸ δρέπανον αὐτοῦ. Καὶ ἦν ὁ τρυ-
γητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. τὰ δὲ
ζυγὰ ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα,
καὶ τῇ ἀξίνῃ ἢ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις
22 ἦν ἡ αὐτή. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡ-
μέραις τοῦ πολέμου Μαχμὰς, καὶ οὐχ
ἑυρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ
παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαὰλ καὶ μετὰ
Ἰωνάθαν. καὶ ἑυρέθη τῷ Σαὰλ καὶ
23 τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλ-
θεν ἐξ ὑποστάσεως ἀλλοφύλων τὴν
ἐν τῷ πέραν Μαχμάς.

Κεφ. ιδ'.

1 Καὶ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνά-
θαν υἱὸς Σαὰλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, Δεῦρο, καὶ
διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων
τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. καὶ τῷ πα-
2 τρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε. Καὶ Σαὰλ
ἐκάθητο ἐπ' ἄκρου τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τὴν
ῥοὰν τὴν ἐν Μαγδών, καὶ ὄχλος μεθ'
3 αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες. Καὶ Ἀχιὰ
υἱὸς Ἀχιτὼβ ἀδελφοῦ Ἰωχαβὴλ υἱοῦ Φι-
νεὲς υἱοῦ Ἠλὶ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ἐν Σηλὼμ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἤ-
4 δει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν. Καὶ
ἀναμέσον τῆς διαβάσεως ᾗ ἐζήτει Ἰω-
νάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν
ἀλλοφύλων, καὶ ὀδὸς πέτρας ἐκ τούτου,
5 καὶ ὀδὸς πέτρας ἐκ τούτου· ὄνομα τῇ ἑνὶ
Βασὲς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ Σεννά. Ἡ
ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ Βορρᾶ ἐρχομένῳ Μαχ-
μὰς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ Νότου ἐρ-
6 χομένῳ Γαβαέ. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν
πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ σκεύη
αὐτοῦ, Δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ
τῶν ἀπεριτμήτων τούτων, εἰ ποιήσει
κύριος ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνε-
χόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.
7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ,
Ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ᾖ καρδία σου ἐκκλίνῃ·
ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου
8 καρδία μου. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν, Ἰ-
δοὺ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας,
καὶ καλαχυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς.
9 Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, Ἀπό-
στητε ἐνεῦ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν·
καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀνα-
10 βῶμεν ἐπ' (α) αὐτούς. Ἐὰν τάδε εἴπωσι
πρὸς ἡμᾶς, Ἀναβητε πρὸς ἡμᾶς· καὶ
ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς
κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦτο ἡμῖν
τὸ σημεῖον.

Et faber ferri non inveniebatur in univerſa terra Iſrael: quoniam dixerunt alienigenæ, Ne faciant Hebræi gladium, & lanceam. Et deſcendebant univerſus Iſrael ad terram alienigenarum, fabricari unuſquiſque (q) meſſorium ſuum, & vas ſuum,& unuſquiſq; ſecurim ſuam, & marram ſuam. Et erat (r) vindemia parata ad metendum. (ſ) Vaſa autem erant, tres ſicli in dentem: & ſecuri, & falci ſubſtantia erat eadem. Et factum eſt in diebus prælii (t) Machmas: & non eſt inventus gladius, & lancea in manu univerſi populi, qui cum Saul,et cũ Jonathan.Et inventus eſt Sauli, et Jonathan filio ejus. Et exiit (u) de ſtatione alienigenarum trans Machmas.

CAP. XIV.

ET fit dies: & dixit Jonathan filius Saul puero portanti vaſa ipſius; Veni,& tranſeamus ad (a) Meſſab alienigenarum, quæ trans locum illum. Et patri ſuo non annuntiavit. Et Saul ſedebat ſuper ſummitatem collis, ſub malo granato, quod in Magdon: & erant cum eo quaſi ſexcenti viri. Et Achia filius Achitob fratris (b) iochabod filii Phinees, filii Heli, ſacerdos Dei in Selom, portans Ephud. Et populus non ſciebat, quia ivit Jonathan. Et inter tranſitũ, ubi quærebat Jonathan tranſire ad ſtationem alienigenarum,et (c) dens petræ hinc,& dens petræ hinc: Nomen uni, Baſes, & nomen alteri, Senna. Via una ab Aquilone venienti Machmas: & via altera ab Auſtro venienti Gabae. Et dixit Jonathan ad puerum portantem vaſa ipſius; Veni, tranſeamus ad Meſſab incircumciſorum horum; (d) ſiquid faciat Dominus nobis: quoniam non eſt Domino reſtrictum ſalvare in multis, vel in paucis. Et dixit ei ille qui portabat vaſa ejus, Fac omne quodcunq; cor tuũ (e) inclinaverit: ecce ego tecum: ſicut cor tuum, cor meum.Et dixit Jonathas; Ecce nos tranſimus ad viros, & devolvemur ad eos. Si hæc dixerint ad nos,(f) Recedite illuc, (g) donec annuntiemus vobis; & ſtabimus ſuper nos ipſos, & non aſcendemus ad eos. Si autem dixerint ad nos, Aſcendite ad nos, & aſcendemus: quoniam tradidit eos Dominus in manus noſtras. Hoc nobis ſignum.

MS.A. (α) αὐτούς. Καὶ ἐὰν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואומן עביד זין לא משתכח בכל תחום ארעא דישראל ארי אמרו פלשתאי דלמא יעבדון
20 יהודאין סיפין או רומחין : ונחתו כל ישראל לארעא פלשתאי לחרפא גבר ית פרשיה
21 וית סכת פדניה וית כוליבה וית עושפיה : והוי להון שופיא לחרפא ביה פנמת כל מאן
דבריל לעושפיא ולסכת פדניא ולמצלת קצריא די להה חלת שנין ולכוליבא ולאנצבא
22 וקרת : והוה ביומא דקרבא ולא אשתכח חרבא ומורניתא ביד כל עמא דעם שאול
23 ועם יונתן ומשכחא לשאול וליונתן ברירה : ונפק אסטרטיג פלשתאי למנית מכמש :

יד

1 והוה יומא ואמר יונתן בר שאול לעולימא נטיל זינה אתא ונעבר לאסטרטיג פלשתאי
2 דמעברא דיכי ולאבוהי לא חוי : ושאול יתיב בסיפי גבעתא בשפולי רמון די במגרון
3 ועמא דעמיה כשית מאה גברא : ואחיה בר אחיטוב אחוהי דאיכבוד בר פנחס בר עלי
כהן משמש קדם יי בשילו לבוש איפודא ועמא לא ידע ארי אזל יונתן : ובין מגיזתא
4 דבעא יונתן למעבר על אסטרטיג פלשתאי שנא דכיפא מעברא מכא ושנא דכיפא
5 מעברא מכא ושום חדא משרועיתא ושום חדא מדרוכיתא : שנא חדא מסתכיא מצפונא
6 לקבל מכמש וחדא מדרומא לקביל גבעתא : ואמר יהונתן לעולימא נטל וזניה אתא
ונעבר לאסטרטיג ערלייא האלן מאים יעביד יי לנא נסא ארי ליית קדם יי מעצור למפרק
7 בסגיאי או בזעירי : ואמר ליה נטל וזניה עביד כל די בלבך אתפני לך הא אנא עמך
8 כרעותך : ואמר יהונתן הא אנחנא עברין לות גברייא ונתגלי להון : אם כדין יימרון לנא
9 אוריכו עד דנתמטי לותכון ונקום באתרנא ולא נסק לותהון : ואם כדין יימרון סקו עלנא
10 ונסק ארי מסרנון יי בידנא ודין לנא אתא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et artifex faciens arma non inventus eſt in omni termino terræ Iſrael: 19
quia dixerunt Peliſthæi, Fortaſſis facient Iehudæi gladios aut lanceas. Et de- 20
ſcenderunt omnis Iſrael ad terram Peliſthæorum ad acuendum vir ſtimulum ſuum, & paxillum jugi ſui, & ſecurim ſuam, & ferramenta ſua. Et 21
fuit eis lima ad acuendũ in ea fracturam omnis vaſis ferri ad fabrilia& ad paxillum jugorum, & ad inſtrumentum fullonum cui tres dentes, & ad ſecures,& ad ſtabilimentum ſtimuli. Et fuit in die belli & non inventus eſt 22
gladius & haſta in manu omnis populi qui cum Saul & cum Jonathan: & inventus eſt Sauli & Jonathan filio ejus. Et exivit dux Peliſthæorum ad 23
vadum Michmas.

CAP. XIV.

ET fuit dies, & dixit Jonathan filius Saul ad puerum ſuum portantem 1
arma ſua: Veni & tranſibimus ad ſtationem Peliſthæorum qui illic ultrà: & patri ſuo non indicavit. Et Saul ſedebat in finibꝰ collis *in planicie* 2
granati quæ eſt in Migron; & populus qui cum eo quaſi ſexcenti viri. Et 3
Ahhia filius Ahhitob fratris Ichabod filii Pinhhazz filii Gheli ſacerdos miniſtrans ante Dñm in Silo veſtitus Ephoda: & populus non novit quòd iviſſet Jonathan. Et inter vada quæ quæſivit Jonathan ad tranſeundũ ſuper 4
ſtationem Peliſthæorũ, dens petræ à tranſitu hinc,& dens petræ à tranſitu hinc: & nomen uniꝰ Lubricatio, & nomen alteriꝰ Conculcatio. Dens unꝰ 5
reſpiciens à Septentrione contra Michmas,& alter à Meridie contra Gibghatha. Et dixit Jonathan puero portanti arma ſua: Veni & tranſibimꝰ ad 6
ducem præputiatorum horum: fortè faciet Dñs nobis ſignum; quia non ante Dñm difficile ſervare in multitudine aut in exiguitate. Et dixit illi 7
portans arma ejꝰ: Fac omne quod in corde tuo: proſpice tibi;ecce ego tecum ut voluntas tua. Et dixit Jonathan: Ecce nos tranſeuntes ad viros 8
& manifeſtabimur eis. Si ſic dicent *nobis*: Moramini uſq; quo appropinquemꝰ nos ad vos,& ſtabimus in loco noſtro,& non aſcendemus ad illos. 9
Et ſi ſic dicent: Aſcendite ad nos; & aſcendemus, quoniam tradidit 10
eos Dominus in manu noſtra; & hoc nobis ſignum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܚܕ ܕܐܢܬܟ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܦܠܫܬܝܐ ܕܠܐ ܢܥܒܕܘܢ ܓܪܙܝܢ ܘܪܡܚܐ
20 ܠܟܠ ܚܕ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܚܬ ܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ
21 ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ
22 ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ
ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ
23 ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ ܘܠܡܓܪܗ ܘܠܦܣܝܢܗ ܘܠܡܥܙܩܗ ܘܠܡܫܚܙ ܠܓܪܙܗ

Faber autem non eſt inventus in tota terra Iſraelis: dixerunt enim Philiſtæi, Ne fortè conficiant gladios & lanceas: Adeò ut deſcenderent omnes Iſraelitæ à Paleſtinis ad expoliendum quiſque falcem, & vomerem ſuum, & ligonem ſuum, & rutrum ſuum: Et lima quæ latior erat, vertebatur in falcem, & in vomerem, & in rallum, & in ligonem, & in haſtam ſtimuli: Ita ut in die belli non inveniretur gladius aut lancea ad manum totius populi qui erat cum Saule & cum Jonathane: inventus eſt autem penes Saulem & Jonathanem filium ejus. Interim egreſſa fuerat ſtatio Philiſtæorum ad alteram partem Machmas.

CAP. XIV.

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܚܕ ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܠܥܠܡܐ ܕܢܫܐ ܙܝܢܗ ܐܬܐ ܢܥܒܪ
2 ܠܐܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܕܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܐ ܐܚܘܐ ܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܘܗܘ ܝܬܒ
3 ܒܣܦܝܢ ܕܓܒܥܐ ܘܥܡܗ ܟ ܓܒܪܐ ܐܚܝܐ ܒܝܕ ܐܚܝܛܘܒ ܐܚܘ ܕܝܟܒܪ ܒܪ ܦܝܢܚܣ ܒܪ ܥܠܝ
4 ܟܗܢܐ ܕܫܝܠܘ ܠܒܫ ܐܦܘܕ ܘܥܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܕܐܙܠ ܝܘܢܬܢ ܘܒܝܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܘܢ ܕܥܒܪ
5 ܝܘܢܬܢ ܠܐܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܕܥܠ ܗܢܐ ܫܢܐ ܘܗܢܐ ܫܢܐ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ
6 ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ
7 ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ
8 ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ
9 ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ
10 ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ ܡܫܟܚ ܠܡܢ ܕܡܢ ܘܫܡ ܚܕ ܫܢܝܐ

CAP. XIV.

1 DIxit autem Jonathan filius Saulis ad puerum ferentem arma ſua, Veni, tranſeamus ad ſtationem Philiſtæorũ in ulteriorem partem: cùm patri ſuo non indicaviſſet. Porrò Saul
2 ſedebat in extremitate collis ſub malo granata quæ eſt in Gebaon, habebátq; ſecum populum quaſi ſexcentos viros. Et Ahiam filium
3 Ahitob, fratris Jochabar, filii Phinhes, filii Eli ſacerdotis Dñi in Silo, & geſtantis Ephod: populus autem ignorabat abiiſſe Jonathanem
4 ad locum vadi. Voluit inquam, tranſire ad ſtationem Paleſtinorum, ubi erat promontoriũ unum petræ iſtinc à tranſitu, & promontorium alterum petræ illinc: nomẽ unius, Boſus;
5 & nomen alterius, Sia: Promontorium unum trahit ab Aquilone Machmas versùs, alterũ à
6 Meridie versùs Gebaa. Dixit ergò Jonathã ad puerum arma ſua ferentem, Veni, tranſeamus ad ſtationem horum præputiatorum, fortè juvabit nos Dominus: non enim eſt obſtaculũ
7 Domino ſalvare multis vel paucis. Reſpondit ei armiger ejus, Fac quicquid eſt in animo tuo, declina & abi, ecce ego tecum ſum;
8 quicquid libuerit, facito. Dixit ad eum Jonathan, Eccè nos tranſituri ſumus ad viros iſtos,
9 & retegemus nos eis. Si ſic dixerint nobis, *Subſiſtite donec perveniamus ad vos*, ſubſiſtamus in loco noſtro, & ne aſcendamus ad
10 eos. Si verò ſic dixerint nobis, Aſcendite ad nos, aſcendamus: quoniam tradidit eos Dominus Deus noſter in manum noſtram: hoc erit nobis ſignũ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ولَمْ يُوجَدْ فِي أَرْضِ إِسْرَائِيلَ حَدَّادٌ يَعْمَلُ سِلَاحًا. لِأَنَّ أَهْلَ فَلَسْطِينَ قَالُوا. لَا نَدَعْ حَدَّادًا يَدْخُلُ
20 أَرْضَ بَنِي إِسْرَائِيلَ. لِئَلَّا يَعْمَلُوا سُيُوفًا وَرِمَاحًا. * وَنَزَلَ جَمِيعُ بَنِي إِسْرَائِيلَ كُلُّ أَمْرِئٍ مِنْهُمْ لِيُحَدِّدَ مِحْلَهُ
21 وَوَتِدَهُ * وَمِعْوَلَهُ * وَفَأْسَهُ * وَيُصَيِّرُوا مِنَ الْمِبْرَدِ الْعَرِيضِ مِحَكًّا * وَأَحَدُّوا أَوْتَادًا وَآلَةً مِنَ الْمَبَارِدِ *
22 وَجَعَلُوا مَعَاوِلَ وَحَسَبًا لِلْآلَةِ لِتَكُونَ مَرَارِيَ * فَلَمَّا حَانَ وَقْتُ الْحَرْبِ * لَمْ يُوجَدْ سَيْفٌ وَلَا
23 مِرْرَاقٌ عِنْدَ جَمِيعِ الشَّعْبِ الَّذِينَ مَعَ شَاوُلَ وَيُونَاثَانَ * مَا خَلَا سَيْفِ شَاوُلَ وَيُونَاثَانَ ابْنِهِ * وَخَرَجَ

طَلَائِعُ أَهْلِ فَلَسْطِينَ إِلَى مَجَازِ مَخْمَسٍ *

الْفَصْلُ الرَّابِعُ عَشَرَ *

Nec invenichatur in terra Iſraelis faber ferrarius qui arma conficeret: dixerant enim Paleſtini, Ne permittamus ulli fabro ferrario ingredi terram Iſraelitarum, ne faciant gladios & lanceas. Adeóque deſcendebant omnes Iſraelitæ unuſquiſque ex eis, ad fabre faciendum falcem ſuam, et paxillum ſuum, bipennem, et ſecurim ſuã; Et componendum ex lima latiore falcem: comboſue uniq; ſibi paxillos & cuſpides è limis, feceruntque bipennes, & haſtas cuſpidibus ut eſſent in jacula. Itaque inſtante tempore belli nullus inventus eſt gladius neque ſariſſa apud univerſum populum qui erant cum Saule et Jonathane, præter gladium Saulis & Jonathanis filii ejus. Egreſſi ſunt autem exploratores Philiſtæorũ ad oppoſitum Luꝰ Machmas.

CAP. XIV.

1 * وَمِنْ بَعْدِ أَيَّامٍ * قَالَ يُونَاثَانُ بْنُ شَاوُلَ لِلْفَتَى الَّذِي كَانَ حَامِلًا لِثِيَابِهِ * هَلُمَّ بِنَا نَأْتِي مَسْلَحَةَ
2 أَهْلِ فَلَسْطِينَ الَّتِي فِي الْمَجَازِ الْأَقْصَى * وَلَمْ يُخْبِرْ أَبَاهُ بِذَلِكَ * وَكَانَ شَاوُلُ جَالِسًا أَقْصَى الرَّامَةِ
3 تَحْتَ سَجَرِ رُمَّانٍ فِي جِبْعَ وَكَانَ مَعَهُ نَحْوَ مِنْ سِتِّمِائَةِ رَجُلٍ * وَكَانَ أَخِيَّا بْنُ أَحِيطُوبَ أَخُو يُوحَابَاذَ *
بْنِ فِنْحَاسَ بْنِ عَالِي الْكَبِيرِ الَّذِي يَسْتُرُوا حَامِلًا لِوِعَاءِ عَهْدِ اللَّهِ الَّذِي كَانُوا يَطْلُبُونَ بِهِ
الْوَحْيَ * وَلَمْ يَعْلَمِ الشَّعْبُ أَيْنَ يُونَاثَانُ * وَكَانَ الطَّرِيقُ الَّتِي بَيْنَ مَجْرَيْنِ كَبِيرَيْنِ * مَجْرٍ يَمِينٍ
4 وَمَجْرٍ يَسَارٍ * اسْمُ الْمَجْرِ الْأَيْمَنِ بَاصُوصُ * وَاسْمُ الْآخَرِ سِنْعَا * أَحَدُ الْمَجْرَيْنِ مُمْتَدٌّ مِنَ الْجَرْفِ
5 بِإِزَاءِ مَخْمَسَ * وَالْآخَرُ مُمْتَدٌّ مِنَ الْيَمَنِ بِإِزَاءِ جِبْعَ * وَقَالَ يُونَاثَانُ لِلْفَتَى الَّذِي كَانَ يَحْمِلُ سِلَاحَهُ *
6 هَلُمَّ بِنَا فِي مَسْلَحَةِ هَؤُلَاءِ الْغُلْفِ * لَعَلَّ يَعْبَأُ الرَّبُّ * لِأَنَّهُ لَا يَعْسُرُ عَلَى الرَّبِّ أَنْ يُخَلِّصَ بِالْعَدَدِ
الْقَلِيلِ دُونَ الْكَثِيرِ * قَالَ لَهُ حَامِلُ سِلَاحِهِ * اصْنَعْ مَا أَحْبَبْتَ * وَجُدْ فِي الطَّرِيقِ الَّتِي تُحِبُّ * وَأَنَا
7 مَعَكَ حَيْثُ مَا تَوَجَّهْتَ * فَأَقْدِمْ عَلَى مَا فِي قَلْبِكَ * قَالَ لَهُ يُونَاثَانُ إِلَى الرِّجَالِ * وَيَظْهَرُ لَهُمْ * فَإِنْ
8 قَالُوا لَنَا * قِفُوا مَكَانَكُمْ حَتَّى نَأْتِيَكُمْ * نَقِفُ فِي مَوْضِعِنَا وَلَا نَصْعَدُ إِلَيْهِمْ * وَإِنْ قَالُوا لَنَا *
9 اصْعَدُوا * صَعِدْنَا * لِأَنَّ اللَّهَ رَبَّنَا قَدْ دَفَعَهُمْ فِي أَيْدِينَا * وَهَذِهِ عَلَامَتُنَا *
10

Nec invenichatur in terra Iſraelis faber ferrarius qui arma conficeret: dixerant enim Paleſtini, Ne permittamus ulli fabro ferrario ingredi terram Iſraelitarum, ne faciant gladios & lanceas. Adeóque deſcendebant omnes Iſraelitæ unuſquiſque ex eis, ad fabre faciendum falcem ſuam, et paxillum ſuum, bipennem, et ſecurim ſuã; Et componendum ex lima latiore falcem: comboſue uniq; ſibi paxillos & cuſpides è limis, feceruntque bipennes, & haſtas cuſpidibus ut eſſent in jacula. Itaque inſtante tempore belli nullus inventus eſt gladius neque ſariſſa apud univerſum populum qui erant cum Saule et Jonathane, præter gladium Saulis & Jonathanis filii ejus. Egreſſi ſunt autem exploratores Philiſtæorũ ad oppoſitum Luꝰ Machmas.

CAP. XIV.

Poſt dies aliquot dixit Jonathan filius Saulis puero qui geſtabat veſtimenta ſua, Age, eamus ad aciem Paleſtinorũ, quæ eſt ab ulteriori parte: hoc verò non indicaverat patri ſuo. Saul autem ſedebat in extrema parte Ramæ ſub arbore mali granati in Gabaa, erátque cum eo fermè ſexcenti viri: Aderat etiam Ahia filius Ahitob fratris Jochabadis filii Phenhas, filii Eli ſacerdotis qui erat in Silo portans vas fœderis Dei, per quod petebant oracula: neque ſciebat populus ubinam eſſet Jonathan. Aditus autem ad illos erat inter duas petras ingentes; petra una dextrorſum, & altera petra ſiniſtrorſum: nomen petræ dextræ, erat Baſos; & nomen alterius, Sia: una harum petrarum porrigitur à Septentrione contra Machmas, altera verò porrigitur à Meridie contra Gabaa. Dixit itaque Jonathan adoleſcenti qui geſtabat arma ſua, Eamus ad aciem incircunciſorum iſtorum, fortè auxiliabitur nobis Dominus: quoniam non eſt difficile Domino liberare pauco numero potiùs quam multo. Ait illi armiger ejus, Fac quicquid libuerit, & carpe viam quam cupis, & ego tecum ero quocunque perrexeris, audaciter ſuſcipe quod animo tuo deſignáſti. Dixit ad eum, Tranſeamus ad viros iſtos, et appareamus eis: Si dixerint nobis, Conſiſtite in loco veſtro donec venerimus ad vos, conſiſtemus in loco noſtro, & non aſcendemus ad eos: Sin autem dixerint nobis, Aſcendite, aſcendemus; quia Deus Dominus noſter jam tradidit eos in manus noſtras: hoc erit ſignum noſtrum.

שמואל א : יד

dixeruntque :Peliſtim *ſtationem ad* ipſi ambo *ſunt revelati* Et
11 וַיִּגָּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
quibus ,foraminibus de *egredientes* Hebræi Ecce :Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים הִנֵּה עִבְרִים יֹצְאִים מִן־הַחֳרִים אֲשֶׁר
,Jonathan *cum ſtationis* viri *reſponderunt* Et *ibi latitârant*
12 הִתְחַבְּאוּ־שָׁם: וַיַּעֲנוּ אַנְשֵׁי הַמַּצָּבָה אֶת־יוֹנָתָן
faciemus ſcire & ,nos ad Aſcendite :dixerunt & ,ejus *vaſa ferente cum* &
וְאֶת־נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה אֵלֵינוּ וְנוֹדִיעָה
Aſcende :*ſus vaſa ferentem* ad Jonathan dixitque :*verbum* vos
אֶתְכֶם דָּבָר וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו עֲלֵה
aſcendit Et .Iſrael manu in Dominus eos tradidit quia ,me poſt
13 אַחֲרַי כִּי־נָתַם יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל: וַיַּעַל
ejus vaſa ferens & ,ſuis pedibus *ſuper* & ,ſuis manibus *ſuper* Jonathan
יוֹנָתָן עַל־יָדָיו וְעַל־רַגְלָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו
interficientis ejus vaſa ferentis & ,Jonathan *facies ad* ceciderunt & :eum poſt
אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו מְמוֹתֵת
,Jonathan percuſſit qua ,prima plaga fuit Et .eum poſt
אַחֲרָיו: וְהַהֹכָה הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר הִכָּה יוֹנָתָן
jugeri ſulci medio in quaſi ,virorum viginti fere ,*ejus vaſa ferens* &
14 וְנֹשֵׂא כֵלָיו כְּעֶשְׂרִים אִישׁ בְּבַחֲצִי מַעֲנֵה צֶמֶד
omni in & ,agro in *caſtrametatione* in pavor fuit Et .agri
שָׂדֶה: וַתְּהִי חֲרָדָה בַּמַּחֲנֶה בַּשָּׂדֶה וּבְכָל־
,ipſi etiam ,expaverunt *corruptor* & *ſtatio* :populo
15 הָעָם הַמַּצָּב וְהַמַּשְׁחִית חָרְדוּ גַּם־הֵמָּה
reſpexerunt Et .*Dei trepidationem* in fuit & ,terra eſt commota &
וַתִּרְגַּז הָאָרֶץ וַתְּהִי לְחֲרָדַת אֱלֹהִים: וַיִּרְאוּ
tumultus ecce & ,Binjamin Ghibbah in Saul ſpeculatores
16 צֹפֵי שָׁאוּל בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וְהִנֵּה הָהָמוֹן
populum ad Saul Dixitque .*quaſſabatur* &,abibat &,diſſolvebatur
נָמוֹג וְיָלֹךְ וְהָלֹם: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לָעָם
:*mob ſcum* ex ierit quis ,videte & ,nunc *viſitate* :ſecum qui
17 אֲשֶׁר אִתּוֹ פִּקְדוּ־נָא וּרְאוּ מִי הָלַךְ מֵעָלֵינוּ
Dixitque .ejus *vaſa ferens* & ,Jonathan non ecce & ,*viſitaverunt* &
וַיִּפְקְדוּ וְהִנֵּה אֵין יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו: וַיֹּאמֶר
erat quia ;Dei arcam *accedere Fac* :Achijah ad Saul
18 שָׁאוּל לַאֲחִיָּה הַגִּישָׁה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי־הָיָה
adhuc ,fuit Et .Iſrael *filii* & ,illa die in Dei arca
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עַד
caſtrametatione in quæ turba & ,ſacerdotem ad Saul loquebatur
19 דִּבֶּר שָׁאוּל אֶל־הַכֹּהֵן וְהֶהָמוֹן אֲשֶׁר בְּמַחֲנֵה
Saul Dixitque .*multiplicabatur* &,eundo ibat & ,Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים וְיָלֹךְ הָלוֹךְ וְרַב ׀ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
omnis & ,Saul eſt *accitus* Et .*tuam manum* Recollige:ſacerdotem ad
20 אֶל־הַכֹּהֵן אֱסֹף יָדֶךָ: וַיִּזָּעֵק שָׁאוּל וְכָל־
ecce & ,prælium ad uſque venerunt & ,ſecum qui populus
הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה
magna contritio ,ſuum proximum in *viri* gladius erat
הָיְתָה חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ מְהוּמָה גְדוֹלָה
heri *ſicut* Peliſtæis fuerant Hebræi Et .valde
21 מְאֹד: וְהָעִבְרִים הָיוּ לַפְּלִשְׁתִּים כְּאֶתְמוֹל
:*circum caſtrametationem* in eis cum aſcenderant qui ,nudiuſtertius
שִׁלְשׁוֹם אֲשֶׁר עָלוּ עִמָּם בַּמַּחֲנֶה סָבִיב
,Saul cum qui Iſrael cum *exiſtendum ad* ,ipſi etiam &
וְגַם־הֵמָּה לִהְיוֹת עִם־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עִם־שָׁאוּל
,Ephraim monte in *latitantes* Iſrael *vir omnis* Et .Jonathan &
22 וְיוֹנָתָן: וְכָל־ אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְחַבְּאִים בְּהַר־אֶפְרַיִם
ipſi etiam *adhæſerunt* & ,Peliſtim fugerent quòd audierunt
שָׁמְעוּ כִּי־נָסוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּדְבְּקוּ גַם־הֵמָּה
.*prælio in* illos *poſt*
אַחֲרֵיהֶם בַּמִּלְחָמָה:

Verſio VULG. LAT.

11 Apparuit igitur vterque ſtationi Philiſthinorum: dixerúntque Philiſthiim; En Hebræi egrediuntur de cavernis, in
12 quibus abſconditi fuerant. Et locuti ſunt viri de ſtatione ad Jonatham, & ad armigerum ejus: dixerúntque; Aſcendite ad nos, & oſtendemus vobis rem. Et ait Jonathas ad armigerum ſuum; Aſcendamus, ſequere me: tradidit enim Dominus
13 eos in manus Iſrael. Aſcendit autem Jonathas manibus & pedibus reptans, & armiger ejus poſt eum. Itaque alii cadebant ante Jonatham, alios armiger ej' interficiebat ſequens
14 eum. Et facta eſt plaga prima, quâ percuſſit Jonathas & armiger ejus, quaſi viginti virorũ, in media parte jugeri, quam par
15 boũ in die arare conſuevit. Et factum eſt miraculũ in caſtris, per agros: ſed & omnis populus ſtationis eorum, qui ierant ad prædandum, obſtupuit, & conturbata eſt terra: & accidit quaſi miraculũ à Deo.
16 Et reſpexerunt ſpeculatores Saul, qui erant in Gabaa Benjamin, & ecce multitudo proſtrata, & huc illúcque diffugiens. Et ait Saul populo, qui
17 erat cum eo; Requirite, & videte quis abierit ex nobis. Cúmque requisíſſent, repertum eſt non adeſſe Jonatham,
18 & armigerum ejus. Et ait Saul ad Achiam, Applica arcam Dei. (Erat enim ibi arca Dei in die illa cum filiis Iſrael.)
19 Cúmque loqueretur Saul ad ſacerdotem, tumultus magnus exortus eſt in caſtris Philiſthinorum: creſcebátque paulatim, & clariùs reſonabat. Et ait Saul ad ſacerdotem, Contrahe manum tuam. Conclamavit ergò Saul, & omnis populus qui erat cum eo, & venerunt uſque ad locum certaminis: & ecce verſus fuerat gladius uniuſcujuſque ad proximum ſuum, & cædes magna
20 nimis. Sed & Hebræi qui fuerant cum Philiſthiim herì & nudiuſtertiùs, adſcenderántq; cum eis in caſtris, reverſi ſunt ut eſſent cum Iſrael, qui erant
21 cum Saul & Jonatha. Omnes quoq; Iſraelitæ qui ſe abſconderant in monte Ephraim, audientes quòd fugiſſent Philiſthæi, ſociaverunt ſe cum ſuis in prælio. Et erant cum Saul, quaſi decem millia virorum.

Verſio GRÆCA LXX Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς (β) Μασὰς
ὅσ ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι,
Ἰδοὺ (γ) Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ ὅσ τρω-
γλῶν αὐσ, ὧ ἐκρύβησαν ἐκεῖ. Καὶ ἀπεκρί-
12 θησαν οἱ ἄνδρες (δ) Μασὰς πρὸς Ἰωνάθαν
καὶ πρὸς τ ἀέροντα τὰ σκεύη αὐτῦ, καὶ λέγουσιν,
Ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωρίσωμεν ὑμῖν
ῥῆμα. καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τ ἀέροντα τὰ
σκεύη αὐτῦ, Ἀνάβηθι ὀπίσω μου, ὅτι πα-
έδωκεν αὐτοὺς κύριος (ε) εἰς χεῖρας Ἰσ-
13 ραήλ. Καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ὅτι τὰς χεῖ-
ρας αὐτῦ καὶ ὅτι τοὺς πόδας αὐτῦ, καὶ ὁ ἀέ-
ρων τὰ σκεύη αὐτῦ μετ' αὐτῦ. καὶ ἐπέπλε-
ξαν κ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν
αὐτούς· καὶ ὁ ἀέρων τὰ σκεύη αὐτῦ ἐπεδί-
14 δε ὀπίσω αὐτῦ. Καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἡ
πρώτη, ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ ἀέρων
τὰ σκεύη αὐτῦ, ὡς εἴκοσιν ἄνδρες ἐν βο-
λίσι καὶ ὀν πετροβόλοις καὶ ἐν κόχλαξι τῆ
15 πεδίῳ. Καὶ ἐγένηθη ἔκστασις ἐν τῇ παρ-
εμβολῇ, καὶ ἐν ἀγρῷ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
ἐν Μασὰβ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξ-
έστησαν, καὶ αὐτοὶ ὐκ ἤθελον (ζ) ποι-
εῖν· καὶ ἐδάμβησιν ἡ γῆ, καὶ ἐγένηθη ἔκστα-
16 σις παρὰ κυρίου. Καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ τῆ
Σαὰλ ἐν Γαβαὰ Βενιαμὶν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρ-
εμβολὴ πεπραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Καὶ
17 εἶπε Σαὰλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτῦ, Ἐπι-
σκέψασθε δὴ, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται
ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ ὐκ
(η) ἐυρίσκετο Ἰωνάθαν καὶ ὁ ἀέρων τὰ
18 σκεύη αὐτῦ. Καὶ εἶπε Σαὰλ τῷ Ἀχιᾷ,
Προσάγαγε τὸ ἐφούδ· (θ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ
ἐφοὺδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.
19 Καὶ ἐγένηθη ὡς (ι) λάλει Σαὰλ πρὸς τ ἱ-
ερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν
ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πρόσομεν καὶ
ἐπλήθυνε. καὶ εἶπε Σαὰλ πρὸς τὸν ἱρέα,
20 Συνάγαγε τὰς χεῖράς (κ). Καὶ (κ) ἀνέβη Σαὰλ
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται
ἕως ϝ πολέμου. καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία
ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτῦ, σύγχυσις
21 μεγάλη σφόδρα. Καὶ οἱ δῆλοι οἱ (λ) ὄν-
τες ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μ τῶν ἀλλο-
φύλων οἱ ἀναβάντες εἰς τὴν παρεμβολὴν,
ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ ϗ μ' Ἰσραὴλ ϗ
22 μετὰ Σαὰλ καὶ Ἰωνάθαν. Καὶ (μ) πᾶς
Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐ-
φραὶμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλό-
φυλοι· καὶ ϗωσάπησαν καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐ-
τῶν εἰς πόλεμον. Καὶ ἔσωσε κύριος ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος
(ν) διῆλθε ϗ Βαμώθ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν
μετὰ Σαὰλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν.

Et intrâverunt utriq; in *M.ſſas* 11
alienigenarum. Et dicunt alie-
nigenæ; Ecce Hebræi egrediun-
tur è cavernis ſuis, ubi abſcondi-
ti erant illic. Et reſponderunt vi- 12
ri Meſſab ad Jonathan, & ad e-
um, qui portabat vaſa ejus, &
dicunt; Aſcendite ad nos: & no-
tum faciemus vobis verbum. Et
dixit Jonathan ad portantem
vaſa ipſius, Aſcende poſt me:
quoniam tradidit eos Dominus in
manus Iſrael. Et aſcendit Jo- 13
nathan ſuper manus ſuas, & ſu-
per pedes ſuos, & portans vaſa
ejus cum eo. Et inſpexerunt ad
faciem Jonathan; & percuſſit
eos: & portans vaſa ejus pro-
cedebat poſt eum. Et fuit plaga 14
prima, quam percuſſit Jonathan,
& portans vaſa ejus, circiter vi-
ginti viri, *in(h)*jaculis, & in la-
pidum jactu, & in ſilicib⁹ campi.
Et factus eſt pavor in caſtris, & 15
in agro: & univerſus populus,
qui in Meſſab; & qui vaſtabant,
(*i*) obſtupuerunt: & ipſi nole-
bant facere. Et obſtupuit terra:
& factus eſt pavor à Domino.
Et viderunt ſpeculatores Saulis 16
in Gabaa Benjamin: & ecce
caſtra perturbata hinc, & hinc.
Et dixit Saul populo, qui cum 17
ipſo; Recognoſcite nunc, & vi-
dete, quis ivit ex vobis. Et re-
cognoverunt: & ecce non inve-
niebatur Jonathan, & portans
vaſa ejus. Et dixit Saul ad A 18
chia; Applica (*k*) Ephud: quo-
niam ipſe tulit Ephud in die illa
coram Iſrael. Et factum eſt, ut 19
loquitur Saul ad ſacerdotem;
& ſonus in caſtris alienigenarum
pergebat pergens, et multiplicaba-
tur. Et dixit Saul ad ſacerdotem,
Collige manus tuas. Et aſcendit 20
Saul, & omnis populus, qui cum
eo: & veniunt uſq; in prælium.
Et ecce factus eſt gladius viri
ſuper proximum ſuum, confuſio
magna valdè. Et (*l*) ſervi, qui 21
erant heri, & nudiuſtertiùs cum
alienigenis, qui aſcenderant in
caſtra, reverterunt & ipſi eſſe
cum Iſrael iis qui cum Saul, &
Jonathan. Et (*m*) omnis Iſrael, 22
qui ſe abſconderant in monte E-
phraem, (*n*) & audierunt, quia
fugerunt alienigenæ; & adhærent
etiam ipſi poſt eos in prælium.
Et ſalvavit Dominus in die illa
Iſrael. Et prælium tranſiit ipſam
(*o*) Bamoth. Et omnis populus e-
rat cum Saul, circiter decem mil-
lia virorum.

MS.A. (β) Μασὰς (γ) οἱ Ἑβραῖοι (δ) ϗ Μασὰβ (ε) εἰς τὰς χεῖρας (ζ) ποιεῖν· (η) ἐυρίσκεται (θ) ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῦ θεῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ἐλάλει (κ) ἀνεβόησεν Σαὰλ (λ) ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν οἱ ἀναβαίνοντες εἰς (μ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ν) διῆλθεν Βηθαῦν. καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וְאִתְגְּלִיאוּ תַּרְוֵיהוֹן לְאִסְטַרְטָנֵי פְּלִשְׁתָּאֵי וַאֲמַרוּ פְּלִשְׁתָּאֵי הָא יְהוּדָאֵי נָפְקִין מִן חוֹרָאֵי
12 דְּאִטַּמַּרוּ תַּמָּן: וַאֲתִיבוּ אֱנָשֵׁי מַטְרְתָּא יַת יוֹנָתָן וְיַת נָטֵל וְיָנֵיהּ וַאֲמַרוּ סַקוּ עֲלָנָא וְנַהְוֵינָּךְ
יַתְכוֹן פִּתְגָמָא וַאֲמַר יְהוֹנָתָן לְנָטֵל וְיָנֵיהּ סַק בַּתְרָי אֲרֵי מַסְרִנּוֹן יְיָ בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל:
13 וּסְלִיק יוֹנָתָן עַל יְדוֹהִי וְעַל רַגְלוֹהִי וְנָטֵיל וְיָנֵיהּ בַּתְרוֹהִי וּנְפָלוּ מְטַעֲנֵין קֳדָם יוֹנָתָן וְנָטֵל
14 וְיָנֵיהּ מְמִית בַּתְרוֹהִי: וַהֲוָת מַחֲתָא קַדְמֵיתָא דְּמְחָא יוֹנָתָן וְנָטֵיל וְיָנֵיהּ כְּעַסְרִין גַּבְרָא
15 כְּבִירַת פַּלְגוּת מַהֲלַךְ פַּדָּן חוֹרָיָא בְּחַקְלָא: וַהֲוָת זִיעָא בְּמַשְׁרְיָתָא בְּחַקְלָא וּבְכָל עַמָּא
16 אִסְטַרְטָנָא וּמְחַבְּלָא וְעוֹ אִנּוּן וְעָת אַרְעָא וַהֲוָת לְזִיעַ מִן קֳדָם יְיָ: וַחֲווֹ סְכָנָיָא
לְשָׁאוּל בְּגִבְעָתָא דְבִית בִּנְיָמִן וְהָא הָמוֹן מַשְׁרִיַת פְּלִשְׁתָּאֵי אִתְבַּר אֲזִיל תַּבְרִיהּ וְסָנֵי:
17 וַאֲמַר שָׁאוּל לְעַמָּא דְעִמֵּיהּ סְעָרוּ כְעַן וַחֲווֹ מַן שְׁנָא מִנָּנָא וּמְנוּ וְהָא לֵית יוֹנָתָן
18 וְנָטֵיל וְיָנֵיהּ: וַאֲמַר שָׁאוּל לַאֲחִיָּה קָרֵיב אֲרוֹנָא דַיְיָ אֲרֵי הֲוָה אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּיוֹמָא
19 הַהוּא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַהֲוָה עַד דְּמַלֵּל שָׁאוּל עִם כָּהֲנָא וְהָמוֹנָא דִּבְמַשְׁרְיָתָא פְּלִשְׁתָּאֵי
אָזִיל מֵיזַל וְסָנֵי וַאֲמַר שָׁאוּל לְכָהֲנָא קָרֵיב אֵיפּוֹדָא: וְאִתְכְּנִישׁ שָׁאוּל וְכָל עַמָּא
20 דְּעִמֵּיהּ וְאִתּוֹ עַד קְרָבָא וְהָא הֲוָת חַרְבָּא נְבַר בְּחַבְרֵיהּ שְׁגוּשָׁא רַב לַחֲדָא: וִיהוּדָאֵי
הֲווֹ לְפִלְשְׁתָּאֵי כְּמֶאֶתְמָלִי דְּסַלִּיקוּ דְּמַשְׁרְיָתָא סְחוֹר סְחוֹר וְאַף
21 אִנּוּן תָּבוּ לְמֶהֱוֵי עִם יִשְׂרָאֵל דְּעִם שָׁאוּל וְיוֹנָתָן: וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל דְּאִסְתַּרוּ
בְּטוּרָא דְּבִית אֶפְרַיִם שְׁמָעוּ אֲרֵי אַפֵּיכוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְאַדְבִּיקוּ אַף אִנּוּן בַּרְתֵּיהוֹן
22 בְּקְרָבָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et manifeſtati ſunt ambo illi ſtationi Peliſthæorum: & dixerunt Peliſ- 11
thæi, Ecce Jehudæi exeuntes ex foveis in quib⁹ abſconditi ſunt. Et reſpon- 12
derunt viri cuſtodiæ Jonathan & portanti arma ejus, & dixerunt: Aſcen-
dite ſuper nos, & docebimus vos verbum: & dixit Jonathan portanti
arma ſua: Aſcende poſt me: nam tradidit illos Dñs in manu Iſrael. Et 13
aſcendit Jonathan ſuper manus ſuas & ſuper pedes ſuos, & ferens arma
ejus poſt eum: & ceciderunt debilitati ante Jonathan & ferentem arma
ejus occidentem poſt eum. Et fuit percuſſio prima, quam percuſſit Jona- 14
than & ferens arma ej⁹, quaſi viginti virorum circiter ſpacium dimidiæ
ambulationis jugi boum in agro. Et fuit turbatio in caſtris in agro, & in 15
omni populo ſtationis, & vaſtatores turbati ſunt etiam illi; & turbata eſt
terra, & fuit in turbationem ab-ante Dñm. Et indicaverunt ſpeculatores 16
Sauli in Gibghatha domus Binjamin, & ecce turba caſtrorum Peliſthæo-
rum confracta eſt; procedebat confractio ejus & creſcebat. Et dixit Saul 17
ad populum qui cum eo: Recenſete nunc, & videte quis aberret à nobis:
& numeraverunt, & ecce non erat Jonathan & ferens arma ejus. Et dixit 18
Saul ad Ahhia: Accedere fac arcam Dñi: nam fuit arca Dñi in die illo
cum domo Iſrael. Et fuit cùm adhuc locutus eſt Saul cum ſacerdote, & 19
turba quæ in caſtris Peliſthæorũ, ambulãs ambulabat & multiplicabatur:
& dixit Saul ad ſacerdotem: Affer Ephoda. Et congregatus eſt Saul & 20
omnis populus qui cum eo, & venerunt uſq; ad prælium; & ecce erat
gladius viri in ſocium ſuum; conturbatio magna nimis. Et Jehudæi fue- 21
runt Peliſthæis ut ab heri & ab-ante ipſum qui aſcenderunt cum eis in ca-
ſtra circum circa, & etiam illi redierunt ut eſſent cum Iſrael, qui cum Saul
et Jonathan. Et omnes homines Iſrael qui abſconditi ſunt in monte do- 22
mus Ephraim, audierunt quòd converſi ſunt Peliſthæi, et adjunxerunt
etiam ipſi ſe poſt illos in bello.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * ܘܐܬܓܠܝܘ ܬܪܝܗܘܢ ܠܐ ܡܛܠ ܕܐܬܓܠܝ ܐܬܓܠܝ ܗܐ ܥܒܪܝܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

12 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

13 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

14 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

15 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

16 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

17 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

18 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

19 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

20 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

21 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

22 ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ ܢܦܩܝܢ ܡܢ ܟܘܦܝ ܕܐܬܚܒܝܢ ܒܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܐܢ ܥܒܪܝ

Itaque retegentibus ſe ambobus ſtationi 11
Paleſtinorum, dixerunt Paleſtini, Ecce E-
bræi egrediuntur è cryptis ubi ſe abdiderant.
Tum reſponderunt homines ſtationis illius 12
Jonathani & armigero ejus, ac dixerunt; A-
ſcendite ad nos, & notam faciemus vobis
rem. Dixit ergò Jonathan armigero ſuo, A-
ſcende poſt me, quia tradidit eos Dominus
in manum Iſraelis. Sic aſcendit Jonathan 13
nixus manibus ac pedibus ſuis, armigero ſuo
eum ſequente: corruítque ſtatio Philiſtæo-
rum coram Jonathane; armiger quoque e-
jus trucidabat poſt eum. Fuítque plaga illa 14
prior, quâ Jonathan & armiger ejus viginti
fermè viros percuſſit tanquam lapicidas &
tanquam ducentes juga boum in agro. Fa- 15
ctúſque eſt tremor à caſtris quæ erant in agro,
uſque ad totum populum qui aderat: quin
etiam populatores ipſi contremuerunt & ter-
ra trepidavit, invaſitque eos terror Domini.
Reſpicientibus autem ſpeculatoribus Saulis, 16
qui erant in Gebaa Benjamini, en exercitus
Philiſtæorum trepidaverat, diſceſſerat, et pro-
fligatus fuerat. Quapropter dixit Saul popu- 17
lo qui ſecum erat, Recenſete, & videte quis
noſtrûm abierit: & recenſentes viderunt, &
ecce non aderat Jonathan & armiger ejus.
Tum dixit Saul ad Ahiam, Admove arcam 18
Dei (illic enim erat arca Domini in die il-
lo cum filiis Iſrael.) Factúmque eſt ut cùm 19
hæc diceret Saul Sacerdoti, major pars exer-
citûs qui erat in caſtris Philiſtæorum, diffluе-
ret: dixítque Saul ſacerdoti, Recipe manum
tuam. Tum exclamans Saul & univerſus 20
populus qui cum eo erat venerunt uſque ad
prælium, & ecce *verſus* erat ibi gladius uni-
us in alterum, tumultu valdè magno Ebræ- 21
orum ac Philiſtæorum, ut herì & ut nudiuſ-
tertiùs; & aſcenderunt cum eis ad caſtra, &
ambiebant ipſi quoque eſſe cum Iſraelitis,
cum Saule, & cum Jonathane. Præterea 22
omnes Iſraelitæ qui erant abſconſi in monte
Aphrem, audientes terga dediſſe Philiſtæos
coram filiis Iſrael, accinxerunt ipſi quoque
ſe poſt eos in prælium.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * فَظَهَرَ لِمَسْلَحَةِ اَهْلِ فَلَسْطِينَ *فَقَالَ اَهْلُ فَلَسْطِينَ * قَدْ خَرَجَ ٱلْعِبْرَانِيُّونَ مِنَ ٱلْمَطَامِيرِ ٱلَّتِي

12 اَخْفَوا فِيهَا * وَقَالَ ٱلَّذِينَ فِي ٱلْمَسْلَحَةِ لِيُونَاثَانَ وَٱلصَّبِيِّ ٱلَّذِي يَحْمِلُ سِلَاحَهُ * اِصْعَدُوا اِلَيْنَا

13 لِنُعَلِّمَكُمْ اَلْكَلَامَ * قَالَ يُونَاثَانُ لِلَّذِي كَانَ مَعَهُ * اُصْعَدْ خَلْفِي * لِاَنَّ ٱلرَّبَّ قَدْ دَفَعَهُمْ فِي

اَيْدِي بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَصَعَدَ يُونَاثَانُ مُتَسَكِّئًا بِالْكَبَلِ بِيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ * وَتَبِعَهُ ٱلَّذِي كَانَ يَحْمِلُ

14 سِلَاحَهُ * فَسَقَطَ ٱلَّذِي فِي ٱلْمَسْلَحَةِ بَيْنَ اَيْدِي يُونَاثَانَ جَرْحَى * وَٱلَّذِي كَانَ يَحْمِلُ سِلَاحَهُ تَجَبَّرَ عَلَى

مَنْ لَمْ يَمُتْ * وَكَانَ عَدَدُ ٱلَّذِينَ قَتَلَ يُونَاثَانُ وَحَامِلُ سِلَاحِهِ اَوَّلًا * نَحْوَ مِنْ عِشْرِينَ رَجُلًا * وَذٰلِكَ

15 لِاَنَّهُمْ كَانُوا عِنْدَهُ كَٱلَّذِينَ يَنْقُرُونَ ٱلْحِجَارَ وَٱلَّذِينَ يُحَرِّبُونَ بِٱلْفَدَّانِ * وَفَزِعَ ٱلْعَسْكَرُ ٱلَّذِي

كَانَ فِي ٱلْحَقْلِ * وَفَزِعَ جَمِيعُ شَعْبِ اَهْلِ فَلَسْطِينَ * وَفَزِعَ ٱلْمُفْسِدُونَ اَيْضًا * وَاِرْتَجَفَتِ ٱلْاَرْضُ

16 عَلَيْهِمْ * وَوَقَعَ فِي قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعْبُ ٱلشَّدِيدُ مِنْ قِبَلِ ٱلرَّبِّ * وَنَظَرَ دِيَادِبَةُ شَاوُلَ ٱلَّذِينَ كَانُوا

17 فِي جِبْعِ بِنْيَامِينَ * وَاِذَا عَسْكَرُ اَهْلِ فَلَسْطِينَ قَدْ فَزِعَ وَاهْرَمَ وَبَعْرَفَ * فَقَالَ شَاوُلُ لِلْاَحْنَادِ ٱلَّذِينَ

مَعَهُ * اِفْتَقِدُوا وَٱبْصِرُوا مَنْ عَابَ مِنْ عَسْكَرِنَا * وَدَسُّوا وَنَظَرُوا * وَاِذَا يُونَاثَانُ وَحَامِلُ سِلَاحِهِ لَيْسَا فِي

18 ٱلْعَسْكَرِ * قَالَ شَاوُلُ لِاَخِيَّا * قَدِّمْ تَابُوتَ ٱلرَّبِّ * لِاَنَّ تَابُوتَ ٱلرَّبِّ كَانَ مَعَ بَنِي اِسْرَائِيلَ هُنَاكَ فِي

19 ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ * فَلَمَّا قَالَ شَاوُلُ لِلْكَبِيرِ هٰذَا ٱلْقَوْلَ * نَظَرَ ٱلدِّيَادِبَةُ اِلَى اَحْنَادِ اَهْلِ فَلَسْطِينَ قَدْ هَرَبَ

عَامَّتُهَا * فَقَالَ شَاوُلُ لِلْكَبِيرِ دَعِ ٱلتَّابُوتَ * وَكُفَّ يَدَكَ عَنْهَا * ثُمَّ هَتَفَ شَاوُلُ وَجَمِيعُ ٱلشَّعْبِ ٱلَّذِي

20 مَعَهُ بِاَعْلَى اَصْوَاتِهِمْ * وَحَضَرُوا اِلَى مَوْضِعِ ٱلْحَرْبِ وَنَظَرُوا * فَاِذَا اَهْلُ فَلَسْطِينَ قَدْ قَتَلَ بَعْضُهُمْ

21 بَعْضًا * وَاِذَا لَهُمْ رَجْعَةٌ شَدِيدَةٌ * وَنَظَرُوا اِلَى ٱلْعِبْرَانِيِّينَ قَدْ وَاقَعُوا اَهْلَ فَلَسْطِينَ * وَوَضَعُوا ٱلسَّيْفَ

فِيهِمْ * وَٱلسَّبَكَ ٱلْحَرْبُ كَمَا كَانَ يَسْبِكُ قَبْلَ ذٰلِكَ * وَصَعِدَ مَعَهُمْ اِلَى ٱلْعَسْكَرِ قَوْمٌ اَخَرُونَ * وَاِجْتَمَعُوا

22 اَيْضًا بِٱلْعَسْكَرِ لِيَصِيرُوا مَعَ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَعَانُوا بَنُو اِسْرَائِيلَ شَاوُلَ وَيُونَاثَانَ * وَجَمِيعُ

رِجَالِ بَنِي اِسْرَائِيلَ ٱلَّذِينَ تَغَيَّبُوا فِي جَبَلِ اِفْرَائِيمَ سَمِعُوا اَنَّ اَهْلَ فَلَسْطِينَ قَدْ هَرَبُوا مِنْ بَنِي

اِسْرَائِيلَ * فَتَسَلَّكُوا وَحَرَجُوا اِلَيْهِمْ اِلَى ٱلْحَرْبِ *

Appetentibus ergò ipſis aciei Paleſtino- 11
rum, dixerunt Paleſtini, Jam egreſſi ſunt
Ebræi è latebris in quibus delituerant.
Dixerunt etiam qui erant in acie ad Jo- 12
nathanem & puerum qui ferebat arma
ipſius, Aſcendite ad nos, et docebimus vos
rem conditionem. Dixit Jonathan ado-
leſcenti qui ſecum erat, Aſcende poſt me,
quia Dominus jam tradidit eos in manus
Iſraelitarum. Aſcendit itaque Jonathan 13
nixus manibus ac pedibus ſuis, armigero ſuo
perceptus in montem; & qui erant in acie, ſaucii ceciderunt coram
Jonathane; & armiger ejus prævalebat his qui nondum mortui fuerant. 14
Fuit autem numerus eorum quos primò inter-
fecit Jonathan et armiger ejus, fermè vigin-
ti virorum; idque quoniam erant a-
pud eum quaſi qui lapides cædunt & qui
bobus arant. Timuítque exercitus qui e- 15
rat in agro, & expavit univerſus populus
Paleſtinorum: quin etiam timuerunt va-
ſtatores, tremuítque terra ſuper eos, et in-
cidit in corda eorum vehemens pavor à
Domino. Aſpicientibus autem ſpeculato- 16
ribus Saulis, qui erant in Gabaa Benjami-
ni, ecce exercitus Paleſtinorum territus
atque profligatus diſſipabatur. Dixit er- 17
gò Saul militibus qui ſecum erant, Viſi-
tate & diſpicite quis abſit ab exercitu
noſtro: qui cùm diſquiſiſſent atque di-
ſpexiſſent, ecce Jonathan & armiger ejus
non aderant in exercitu. Dixit Saul ad 18
Ahiam, Admove arcam Domini (nam ar-
ca Domini erat ibi cum filiis Iſrael eo
die.) Et cùm dixiſſet Saul ſacerdoti ſer- 19
monem hujuſmodi, viderunt exploratores
majorem partem militum Paleſtinorum
jam aufugiſſe: quapropter dixit Saul ad
ſacerdotem, Deſine arcam, et retrahe ma-
num tuam ab ea. Tum exclamans Saul 20
& univerſus populus qui cum eo erat al-
tiſſimis vocibus, accurrerunt ad locum
belli: viderunt, & ecce Philiſtæi occide-
bant alter alterum, & ecce erat inter eos
ſumma perturbatio. Viderunt etiam E- 21
bræos pugnam conſeriſſe cum Philiſtæis,
& gladium in eos injeciſſe, commiſſumque
eſſe certamen quemadmodum antèà com-
mitti ſolebat: & aſcenderunt cum eis ad
exercitum alii homines, qui convenerunt
illos etiam in exercitu, ut adjungerent ſe
filiis Iſrael: ſic opem tulerunt Iſraelitæ
Sauli & Jonathani. Præterea omnes 22
Iſraelitæ qui ſe abdiderant in monte E-
phraim, audientes quòd Paleſtini fugiſ-
ſent ab Iſraelitis, ſumptis armis exierunt
ad eos in bellum.

שמואל א : יד

transiit bellum & :Israel illa die in Dominus ſervavit Et 23
23 וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה
adjuraverat & ,illa die in exigebatur Israel vir Et .Bethaven 24
24 אֵת־בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׂ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּאַל
panem comederit qui ,vir Maledictus:dicendo ,populum Saul
שָׁאוּל אֶת־הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יֹאכַל לֶחֶם
omnis guſtavit non & :meis inimicis de ulciſcar ut ,veſperam ad uſque
עַד־הָעֶרֶב וְנִקַּמְתִּי מֵאֹיְבָי וְלֹא־טָעַם כָּל־
ſuper mel eratque ,ſylvā in venerunt terra omnis Et .panem populus 25
הָעָם לָחֶם׃ וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ בְיָעַר וַיְהִי דְבָשׁ עַל־
ambulatio ecce & ;ſylvam in populus eſt ingreſſus Et .agri facies 26
פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַיָּעַר וְהִנֵּה הֹלֵךְ
timebat quia ,ſuum os ad ſuam manum faciens attingere non & ,mellis
דְּבָשׁ וְאֵין מַשִּׂיג יָדוֹ אֶל־פִּיו כִּי־יָרֵא
adjurando in audierat non Jonathan Et .juramentum populus 27
הָעָם אֶת־הַשְּׁבֻעָה׃ וְיוֹנָתָן לֹא־שָׁמַע בְּהַשְׁבִּיעַ
ſua manu in quæ ,extenſionis extremitatem miſitque ,populum ſuum patrem
אֲבִיו אֶת־הָעָם וַיִּשְׁלַח אֶת־קְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
ſuum os ad ſuā manum convertit & ;mellis favum in illam intinxit &
וַיִּטְבֹּל אוֹתָהּ בְּיַעֲרַת הַדְּבַשׁ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־פִּיו
Adjurando :dixit & ,populo de vir reſpondit Et .ejus oculi viderunt &
וַתִּרְאֶנָּה עֵינָיו׃ וַיַּעַן אִישׁ מֵהָעָם וַיֹּאמֶר הַאָלֹה אָלָה
qui vir Maledictus :dicendo ,populum tuus pater adjuravit
הִשְׁבִּיעַ אָבִיךָ אֶת־הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר־
Turbavit: Jonathan Dixitq; .populus eſt deſeſſus & :hodie panem comederit
יֹאכַל לֶחֶם הַיּוֹם וְיָעֵף הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן עָכַר 29
quia ,mei oculi ſunt illuminati quia,nunc videte :terram meus pater
אָבִי אֶת־הָאָרֶץ רְאוּ־נָא כִּי־אָרוּ עֵינַי כִּי
comediſſet comedendo unam quia Etiam .hujus mellis paululum guſtavi
טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה׃ אַף כִּי לוּא אָכֹל אָכַל 30
nos nunc quia ;reperit quod ,ſuorum inimicorum ſpolio de populus hodie
הַיּוֹם הָעָם מִשְּׁלַל אֹיְבָיו אֲשֶׁר מָצָא כִּי עַתָּה לֹא
Peliſtim in illa die in percuſſerunt Et ?Peliſtim in plaga creviſſet
רַבְתָה מַכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּכּוּ בַיּוֹם הַהוּא בְּפְלִשְׁתִּים 31
populus fecit Et .valde populus eſt fatigatus & :Ajalon ad Michmas à
מִמִּכְמָשׂ אַיָּלֹנָה וַיָּעַף הָעָם מְאֹד׃ וַיַּעַשׂ הָעָם 32
mactaverunt & ,bovis filios & ,bovem & ,pecus ceperunt & ,ſpolium ad
אֶל־שָׁלָל וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ
,Saul nunciaverunt Et .ſanguine ſuper populus comeditque :terram in
אַרְצָה וַיֹּאכַל הָעָם עַל־הַדָּם׃ וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל 33
.ſanguine ſuper comedendo Domino peccantes populus Ecce :dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים לַיהוָה לֶאֱכֹל עַל־הַדָּם
.magnum lapidem hodie me ad volvite :eſtis Prævaricati ,dixit &
וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם גֹּלוּ־אֵלַי הַיּוֹם אֶבֶן גְּדוֹלָה׃ 34
accedere Facite :eis dicetis & ,populum in Diſpergimini :Saul Dixitque
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל פֻּצוּ בָעָם וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם הַגִּישׁוּ
,veſcemini &,hoc in mactabitis & ,ſuum agnum vir & ,ſuum bovem vir me ad
אֵלַי אִישׁ שׁוֹרוֹ וְאִישׁ שֵׂיוֹ־וּ וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֶה וַאֲכַלְתֶּם
omnis attulerunt &:ſanguinem ad comedendo Domino peccabitis non &
וְלֹא־תֶחֱטְאוּ לַיהוָה לֶאֱכֹל אֶל־הַדָּם וַיַּגִּשׁוּ כָל־
.ibi mactaverunt & ,noctu ſua manu in ſuum bovem vir populus
הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ בְיָדוֹ הַלַּיְלָה וַיִּשְׁחֲטוּ־שָׁם׃
ædificare cœpit illud :Domino altare Saul ædificavit Et 35
35 וַיִּבֶן שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֹתוֹ הֵחֵל לִבְנוֹת
poſt Deſcendamus :Saul Dixitque .Domino altare
36 מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי
,manè illuceſcat donec ,eos in deprædemur & ,noctu Peliſtim
פְלִשְׁתִּים לַיְלָה וְנָבְזֹזָה בָהֶם עַד־אוֹר הַבֹּקֶר
tuis oculis in bonum Omne :dixerunt & :virum eis in relinquamus non &
וְלֹא נַשְׁאֵר בָּהֶם אִישׁ וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ
.Deum ad huc Accedamus :ſacerdos Dixitque .fac
עֲשֵׂה וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן נִקְרְבָה הֲלֹם אֶל־הָאֱלֹהִים׃

Verſio VUL. LAT.

23 Et ſalvavit Dominus in die illa Iſrael, pugna autē pervēnit uſque ad Bethaven. Et viri Iſrael 24 ſociati ſunt ſibi in die illa: adjuravit autem Saul populū, dicens; Maledictus vir, qui comederit panem hodié. (defecerat autem populus.) Dixítque Jonathas, Turbavit pater meus terrā: vidiſtis ipſi quia illuminati ſunt oculi mei, eò quòd guſtaverim paululùm de melle iſto: Quantò magis ſi comediſſet popul' de præda inimicorum ſuorum, quam reperit? nónne major plaga facta fuiſſet in Philiſthim? Percuſſerunt ergò in die illa Philiſthæos à Machmis uſque in Ajalon. Defatigatus eſt autem populus nimis: Et verſ' ad prædā, tulit oves, & boves, & vitulos, & mactaverunt in terra: comedítque populus cum ſanguine. Nuntiaverunt autē Sauli, dicentes, Quòd populus peccâſſet Dño, comedens cum ſanguine. Qui ait, Prævaricati eſtis: volvite ad me jam nunc ſaxum grande. Et dixit Saul, Diſpergimini in vulgus, & dicite eis, ut adducat ad me unuſquiſque bovem ſuum & arietem, et occidite ſuper iſtud, & veſcimini, & non peccabitis Dño comedentes cum ſanguine. Adduxit itaq; omnis populus unuſquiſque bovē in manu ſua uſque ad noctem: & occiderunt ibi. Ædificavit autem Saul altare Domino; túncque primùm cœpit ædificare altare Domino. Et dixit Saul, Irruamus ſuper Philiſthæos nocte, & vaſtemus eos uſquedùm illuceſcat mane, nec relinquamus ex eis virum. Dixítq; populus; Omne quod bonum videtur in oculis tuis, fac. Et ait ſacerdos, Accedamus huc ad Deum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ ἦν ὁ πόλεμ(ξ) διεσπαρμέν(ξ) εἰς (ξ) ὄ-
24 λιν πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. Καὶ Σαὺλ
ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων, Ἐπικατά-
ρατ(ο) ὁ ἄνθρωπ(ος) ὃς φάγε(ται) ἄρτον ἕως ἑ-
σπέρας· καὶ ἐκδικήσω τ ἐχθρόν μ. καὶ οὐκ
ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτ· καὶ πᾶσα ἡ γῆ
ἤρισε. Καὶ (ο) Ἰάϑη δρυμὸς ἦν μιγιεῶν(ξ)
26 κ(αὶ) πρόσωπον τῆς ἀγροῦ. Καὶ εἰσῆλϑεν ὁ λα-
ὸς εἰς τ μιγιεῶνα, καὶ ἰδοὺ ἐπορεύετο λειῶν·
(π) καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὑπερέφων τῶν χεῖρα αὐ-
τοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήϑη ὁ λα-
27 ὸς τ ὅρκον κυρίου. Καὶ Ἰωνάϑαν οὐκ ἀκηκόει
ἐν τῷ ὁρκίζειν τ πατέρα αὐτοῦ τ λαόν·
καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τῆς σκήπτρ αὐτοῦ τ ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κη-
ρίον τῆς μελίσ(σης), καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀνέβλεψαν οἱ
28 ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀπεκρίϑη εἷς ἐκ τ λαοῦ,
καὶ εἶπεν, Ὁρκίσας ὥρκισε (ρ) τὸν λαὸν ὁ
πατήρ σε, λέγων, Ἐπικατάρατ(ος) ὁ ἄνϑρω-
πος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον. καὶ ὀζύϑυ-
29 μη ὁ λαός. Καὶ ἔγνω Ἰωνάϑαν, καὶ εἶπεν,
Ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τ γῆν. ἴδε, δι-
ὅτι εἴδον οἱ (σ) ὀφϑαλμοί μου ὅτι ἐγευσά-
30 μην (τ) βραχύ π τοῦ μέλιτ(ος) τούτ. Ἀλλ'
ὅτι ἔφαγον ἔδωκεν σήμερον ὁ λαὸς τῶν
ϛχύλων τῶν ἐχϑρῶν αὐτῶν ὧν ηὗ-
ρεν, ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν ἡ (υ) πλη-
31 γὴ ἢ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ ἐπά-
ταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύ-
λων ἐν Μαχμάς. καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς
32 ϛρόδρα. Καὶ ἐκλίϑη ὁ λαὸς εἰς τὰ ϛκῦλα.
καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς πόιμνια, καὶ βυκόλια,
καὶ τόκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξεν ἐπὶ τ γῆν,
33 καὶ ἤδιεν ὁ λαὸς ϛὺν τῷ αἵματι. Καὶ ἀπ-
ηγγέλη (φ) Σαὺλ, λέγοντες, Ἡμάρτηκεν
ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ, φαγὼν ϛὺν τῷ αἵματι.
καὶ εἶπε Σαὺλ, (χ) ἐκ Γεϑθαὶμ κυλίσατέ
34 μοι (ϕ) λίϑον ἐνταῦϑα μέγαν. Καὶ εἶπε
Σαὺλ, Διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἴπατε
αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦϑα ἕκαστ
μόχον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστ τὸ πρόβατον αὐ-
τοῦ καὶ (ω) σφαζίτω ἐπὶ τούτ, (α) καὶ
μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τῷ ἐδιεῖν ϛὺν τῷ
αἵματι. καὶ (β) προσῆγεν ὁ λαὸς ἕκαστ
τὸ (γ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ.
35 Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαὺλ ϑυσιαστήριον τῷ
κυρίῳ. τοῦτο ἤρξατο Σαὺλ οἰκοδομῆσαι ϑυσι-
36 αστήριον τῷ κυρίῳ. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Καταβῶμεν
ὀπίσω τ ἀλλοφύλων τ νύκτα, καὶ διαρπάσω-
μεν ἐν αὐτοῖς ἕως (δ) διαφαύσῃ ἡμέρα, καὶ μὴ
ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα. καὶ (ε) εἶπαν,
Πᾶν τὸ ἀγαϑὸν ἐνώπιόν ϛυ ποίει. καὶ εἶπεν
ὁ ἱερεύς, Προσέλϑωμεν ἐνταῦϑα πρὸς τὸν
ϑεόν.

MS.A. (ξ) ὅλην τ πόλιν (ο) Ἰαὴ δρυμὸς (π) καὶ ὐκ ἦν (ρ) ὁ πατὴρ
ϛυ τῷ λαῷ, λέγων, (σ) ὀφϑαλμοὶ ὅτι (τ) βραχὺ τ (υ) πληγὴ ἐν (φ)
τῷ Σαὺλ, λέγοντες, Ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκεν τῷ (χ) Ἐν Γεϑὴμ (ϕ) ἐν-
ταῦϑα λίϑον μέγαν. (ω) ϛφαξάτω (α) καὶ φάγεται αὐτὰ, καὶ ὑ μὴ (β)
προσήγαγεν πᾶς ὁ λαὸς (γ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ τ νύκταν, καὶ ἔσφαξεν (δ)
διαφώσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν (ε) εἶπαν,

Et erat prælium diſperſum in to- 23
tam civitatem in monte Ephræm.
Et Saul ignoravit ignorantiam 24
magnam in die illa: & maledi-
cto o ſtringit populum, dicens;
Maledictus homo, qui comedet
panem uſq; ad veſperam: & ul-
ciſcar inimicum meum. Et non
guſtavit omnis populus panem:
(p) & univerſa terra prand.bat.
(q) Et Jaal ſylva erat apiarii ad 25
faciem agri. Et intravit populus 26
in apiarium: & (r) ecce ibat di-
cens: & ecce non fuit conver-
tens manum ſuam ad os ſuum:
quoniam timuit populus juramen-
tum domini. Et Jonathan non 27
audierat, cùm adjuraret pater e-
jus populum: & extendit ſum-
mitatem ſceptri ſui, quod in ma-
nu ſua, & tinxit illam in favo
mellis: & convertit manum
ſuam ad os ſuum, & ſuſpexe-
runt oculi ejus. Et reſpondit u- 28
nus de populo, & dixit; Adju-
rans adjuravit populum pater
tuus, dicens; Maledictus homo,
qui comedet panem hodiè. Et de-
fecit populus. Et cognovit Jo- 29
nathan, & dixit; Perturbavit
pater meus terram. Vide, quia
viderunt oculi mei, quoniam gu-
ſtavi breve quid de melle hoc.
Unum comediſſet comedens ho- 30
diè populus de ſpoliis inimico-
rum ſuorum, quæ invenit; quo-
niam nunc major fuiſſet plaga in
alienigenis. Et percuſſit in die 31
illa de alienigenis (ſ) in Mich-
mas. Et laboravit popul' valdè.
(t) Et divertit populus ad ſpolia: 32
& cepit populus greges, & ar-
menta boum, & filios boum: &
jugulavit ſuper terram: & com-
edit populus cum ſanguine. Et 33
annuntiatum eſt Sauli, dicentes;
Peccavit populus Domino, come-
dens cum ſanguine. Et dixit
Saul; (u) De Gethaem, volvite
mihi lapidē hunc magnū. Et dixit 34
Saul; Diſpergimini in populum,
& dicite eis, ut adducat hic u-
nuſquiſq; vitulum ſuum, & u-
nuſquiſq; ovem ſuam, & ju-
gulet ſuper hunc: et non peccetis
Domino, comedendo cum ſangui-
ne. Et adduxit populus, unuſ-
quiſq;, quod in manu (x) ſua;
et jugulārunt ibi. Et ædificavit 35
ibi Saul altare Domino. Iſtud cœ-
pit Saul ædificare altare Domino.
Et dixit Saul; Deſcendamus poſt 36
alienigenas nocte, et deprædemur
in eis, donec illuceſcat dies: et
non relinquamus in eis virum.
Et dixerunt; Omne quod bonum
coram te, fac. Et dixit ſacerdos;
Accedamus huc ad Deum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּפְרַק יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא יַת יִשְׂרָאֵל וְעִבְדֵי קְרָבָא מְטוֹ עַד בֵּית אָוֶן׃ וְאֲנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִדְחִיק 23
בְּיוֹמָא הַהוּא וְאוֹמִי שָׁאוּל יַת עַמָּא לְמֵימַר לִיט גַּבְרָא דְּיֵכוֹל לַחְמָא עַד רַמְשָׁא עַד 24
דְּאִתְפָּרַע מִבַּעֲלֵי דְּבָבַי וְלָא טְעִים כָּל עַמָּא לַחְמָא׃ וְכָל דַּיְרֵי אַרְעָא עַלוּ בְּחוּרְשָׁא וַהֲוָה 25
דּוּבְשָׁא עַל אַפֵּי חַקְלָא׃ וַאֲתָא עַמָּא לְחוּרְשָׁא וְהָא פָּרֵיז דּוּבְשָׁא וְלֵית דְּמַתֵּיב יְדֵיהּ 26
לְפוּמֵיהּ אֲרֵי דָּחֵיל עַמָּא מְשֻׁבּוּעְתָּא׃ וְיוֹנָתָן לָא שְׁמַע כַּד אוֹמִי אֲבוּהִי יַת עַמָּא וְאוֹשִׁיט 27
יַת רֵישׁ שׁוּטְרָא דְּבִידֵיהּ וּטְבַל יְתֵהּ בְּקַנְא דְּדוּבְשָׁא וְאֲתֵיב יְדֵיהּ לְפוּמֵיהּ וּנְהָרָא עֵינוֹהִי׃
וְאֲתֵיב גַּבְרָא חַד מֵעַמָּא וַאֲמַר אוֹמָאָה אוֹמִי אֲבוּךְ יַת עַמָּא לְמֵימַר לִיט גַּבְרָא דְּיֵכוֹל 28
לַחְמָא יוֹמָא דֵין וְאִשְׁתְּלְהִי עַמָּא׃ וַאֲמַר יוֹנָתָן עָכַר אֲבָא יַת עַמָּא דְּאַרְעָא חֲזוֹ כְעַן אֲרֵי 29
נְהָרָא עֵינַי אֲרֵי טְעֵמִית טְעֵית דּוּבְשָׁא הָדֵין׃ בְּרַם אִלּוּ מֵיכַל אֵכֶל יוֹמָא דֵין עַמָּא מִבִּזַּת בַּעֲלֵי 30
דְּבוּהִי דַּאֲשְׁכַּח אֲרֵי כְעַן לָא סַגִּיאַת מַחְתָּא בְּפְלִשְׁתָּאֵי׃ וּקְטָלוּ בְּיוֹמָא הַהוּא בְּפְלִשְׁתָּאֵי 31
מִמִּכְמָשׂ עַד מֵישַׁר אַיָּלוֹן וְאִשְׁתְּלְהִי עַמָּא לַחְדָא׃ וְאִתְפְּנִי עַמָּא עַל בּוּזְתָא וּנְסִיבוּ עָאן 32
וְתוֹרִין וּבְנֵי תוֹרִין וּנְכִסוּ עַל אַרְעָא וַאֲכַל עַמָּא עַל דְּמָא׃ וְחַוִיאוּ לְשָׁאוּל לְמֵימַר הָא עַמָּא 33
חַיְבִין קֳדָם יְיָ לְמֵיכַל עַל דְּמָא וַאֲמַר שְׁקַרְתּוּן קְרִיבוּ לְוָתִי יוֹמָא דֵין אַבְנָא רַבְּתָא׃
וַאֲמַר שָׁאוּל אִתְבַּדְּרוּ בְעַמָּא וְתֵימְרוּן לְהוֹן קְרִיבוּ לְוָתִי גְּבַר תּוֹרֵיהּ וְגֻבַר אִמְּרֵיהּ וְתִכְּסוּן 34
הָכָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תְחוֹבוּן קֳדָם יְיָ לְמֵיכַל עַל דְּמָא וְקְרִיבוּ כָּל עַמָּא גְּבַר תּוֹרֵיהּ בִּידֵיהּ
בְּלֵילְיָא וּנְכִסוּ תַמָּן׃ וּבְנָא שָׁאוּל מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ יְתֵיהּ שָׁרֵי לְמִבְנֵי מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ׃ 35
וַאֲמַר שָׁאוּל נֵחוֹת בַּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי בְּלֵילְיָא וְנִקְטוֹל בְּהוֹן עַד מְנַהַר צַפְרָא וְלָא 36
נְשָׁאַר בְּהוֹן אֱנָשׁ וַאֲמַרוּ כָּל דְּתַקֵּין בְּעֵינָךְ עֲבִיד וַאֲמַר כָּהֲנָא נְתְקָרַב הָלָכָא וְנִשְׁאַל
בְּמֵימְרָא דַיְיָ׃

Et liberavit Dñs in die illo Iſraelem: & facientes prælium attigerunt uſq; 23
Bethaven. Et homo Iſrael angustiatus erat in die illo: & adjuravit Saul 24
populum, dicens: Maledictus vir qui comederit panem uſq; ad veſperum,
quoad ulciſcar de auctoribus inimicitiarum mearum: & non guſtavit
omnis populus panem. Et omnes incolæ terræ intraverunt in ſylvam, & 25
fuit mel ſuper facies agri. Et venit populus ad ſylvam, & ecce fluxus mel- 26
lis, & non erat qui referret manum ſuam ad os ſuum; quia timuit popul'
à juramento. Et Jonathan non audivit quando adjuravit pater ſuus popu- 27
lum, & extendit caput baculi qui in manu ejus, & intinxit illud in nido
mellis, & retulit *manum ſuam* ad os ſuum, & illuxerunt oculi ejus. Et 28
reſpondit vir *unus* de populo & dixit: Adjurando adjuravit pater tuus
populū dicens: Maledictus vir qui comedet panem hodie; & fatigatus eſt
popul'. Et dixit Jonathan: Turbavit pater meus populum terræ: videte 29
nunc quòd illuxerunt oculi mei quòd guſtavi pauxillū mellis hoc. Enim- 30
verò ſi comedendo comediſſet hodie popul' ex præda auctorū inimicitiæ
ſuæ quam invenit, etenim nunc non magna percuſſio Peliſthæorum? Et 31
occiderunt in die illo in Peliſthæis à Michmas uſq; ad planiciem Ajalon:
& fatigatus eſt popul' nimis. Et reſpexit popul' ſuper prædam: & cepe- 32
runt oves & boves & filios boum, & jugulaverunt ſuper terram, & com-
ederunt popul' ſuper ſanguinem. Et indicarunt Sauli dicentes': Ecce 33
popul' peccant ante Dñm comedendo ſuper ſanguinem: & dixit, Prævari-
cati eſtis: afferte ad me hodie lapidem magnū. Et dixit Saul: Diſpergimini 34
in populo, & dicetis illis: Afferte ad me vir bovem ſuum, & vir pecudem
ſuam, & mactabitis hic & comedetis, & non peccabitis ante Dñm com-
edendo ſuper ſanguinem: & attulerunt omnis popul' vir bovem ſuum in
manu ſua in nocte, & jugulaverunt ibi. Et ſtruxit Saul altare ante Dñm: 35
illud cœpit ædificare altare ante Dñm. Et dixit Saul: Deſcendem' poſt 36
Peliſthæos in nocte, & occidem' in illis quoad luceat aurora, & non relin-
quem' in illis hominem: & dixerunt, Quod ſtatutum in oculis tuis fac.
Et dixit ſacerdos: Aſcendem' huc, & rogabim' in dicto Domini.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sic liberavit Dominus Israelem in die illa. 23
Cúmque transiret præliú inter Aven & viros Israelis, Accedens Saul eodem die; dixit ad 24
populú, Maledictus esto vir qui comederit cibum usque ad vesperam, donec vindictam sumpsero ab hostibus meis: & non gustaverunt universus populus cibum. Et *quamvis* 25
totã illam terrã perlustrássent, et sylvas ingressi essent, essétq; mel in sylva súper faciẽ agri, fluerétque mel; Nemo tamen extendit manũ 26
suam ad os suũ, quia timebat populº abjurationẽ. Jonathan verò qui non audiverat quan- 27
do adjuravit pater suus populum, extendens summitaté baculi quẽ manu suâ *gestabat*, intinxit eum in favũ mellis, advertitque manũ suã ad os suum, & illuminati sunt oculi ejus.
Respondens autem quidã ex populo dixit ad 28
Jonathan, Strictè adjuravit patertuº populũ, dicens; Maledictº esto vir qui cibũ comederit hodiè (& verò exagitatº erat populus.) Dixit 29
Jonathan, Conturbavit pater meus terrã: videte ut lumen receperint oculi mei quòd parũ ex hoc melle gustaverim. Imò verò quia 30
non comedit hodiè populº è præda hostiũ suorũ quam reperit; propterea haud magna est strages Philistæorũ: Et quidẽ trucidássemus 31
hodiè Philistæos à Machmas Ilon. Verùm populº cùm esset admodũ exagitatus, Inhiavit 32
populº prædæ, & abducentes pecudes, ac boves, vitulósque, mactaverũt sup terrã, et comederunt populº sup sanguine. Quod cùm nun- 33
tiássent Sauli, et dixissent ei, Ecce populº peccaverũt in Dñm, & comedunt sup sanguine; respõdit Saul, Iniquè egistis, excidite mihi hodiè lapidẽ magnũ. Rursum ait Saul, Excurrite 34
p populũ, & dicite eis, Adducite quisq; bovẽ suũ, & quisque ovẽ suã, & mactate hîc, & ne peccetis in Dñm, & comedatis sup sanguine: adduxerũt ergò totus populº quisq; bovẽ suũ manu suâ nocte, & mactaverũt illic. Et ædi- 35
ficavit ibi Saul arã Dño. Dixítque Saul, De- 36
scendamus post Philistæos, & prædemur eos quoad illucescat aurora, nec relinquamus ex eis quenquam, Dixerunt, Quicquid bonum fuerit in oculis tuis, faciemus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*Et servavit Dominus Israelitas eo die: 23
eodemq; die bellum gesserunt Israelitæ in Beth-aven. Accessit etiã Saul ad populum 24
eodem die, & dixit eis, Maledictus sit vir qui cibum gustaverit ad vesperam usque, donec ultionem sumamus ab inimicis nostris; quare nemo ex populo cibũ gustavit ad vesperã usque. Et obierunt totam illam 25
terram, & ingressi sylvam quadam, ecce erat in sylva mel decurrens ex apum nido. Et implicuit se populus in sylva, viderunt- 26
que mel decurrens; at nemo ausus est manũ suã ad illud extendere, & in os suum immittere; quoniam populus timebat maledictionem & juramentum quo astrinxerat eos rex. Jonathan autem non audie- 27
rat cùm adjuravit pater ejus populũ; quare elato baculo quem manu tenebat, fastigium baculi in favũ illum intingens, immisit aliquid ex eo in os suum; quod cùm gustássent, lumen receperunt oculi ejus; caligo enim occupaverat eum. Allocutus 28
autem est eum vir quidam ex populo, & dixit ei, Sanè pater tuus populum adjuravit, dicens; Maledictus sit homo qui quicquã gustaverit hodiè (populus autem fame laborabat & lassus ac debilis erat.) Dixit 29
Jonathan, Peccavit pater meus in populum: videte quomodo illustrata est acies mea ubi gustavi ex hoc melle. Quia populus nihil hodiè gustavit è præda inimicorum suorum; propterea confossi ex Palæstinis non sunt multi: Et verò confodissemus ex eis hodiè à Machmas Aslon huc 30
usque. Cùm ergò populus admodum langueret, Avidè appetierunt populus præ- 31
dam; & accipientes oves, boves, ac vitulos, macta verunt super terram: & sedens populus comedit super sanguinẽ. Et indi- 32
caverunt Sauli, ac dixerunt ei, Jam peccavit populus, & deliquit coram Domino, quia comedit super sanguinem. Dixit Saul, Jam crimen commisistis, eruite mihi hodiè è monte lapidem magnũ. Dixit quo- 33
que Saul, Perlustrate castra, & dicite populo ut afferat quilibet eorum taurum suum, & bircum suum, & macte- 34
um istic; & ne peccetis coram Domino, & comedatis super sanguinem, attuliquo populus, quilibet ex eis, taurum suum, & macta vit eum ibi eâ nocte. Tum extruxit ibi Saul altare 35
Domino. Et cùm cœpisset extruere alta- 36
re Domino, dixit Saul, Descendamus ad Philistæos, & occidamus ex eis usque manè, & ne relinquamus ex eis quenquam. Ait populus, Faciemus prout jusseris nobis, & volueris.

שמואל א: יד

? Philistim post descendam Num : *Deo in* Saul *interrogavit* Et
37 וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בֵּאלֹהִים הַאֵרֵד אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים
illa die in ei respondit non & ? Israel manu in eos trades num
הֲתִתְּנֵם בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָנָהוּ בַּיּוֹם הַהוּא:
, scitote & , populi anguli omnes huc Accedite : Saul Dixitque
38 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נְגְּשׁוּ הֲלֹם כָּל פִּנּוֹת הָעָם וּדְעוּ
vivit Quia .hodie hoc peccatum sit quo in videte &
39 וּרְאוּ בַּמֶּה הָיְתָה הַחַטָּאת הַזֹּאת הַיּוֹם: כִּי חַי
Jonathan in illud fuerit si quia , Israel *salvans* DOMINUS
יְהוָה הַמוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם יוֹנָתָן בְּיוֹנָתָן
.populo omni ex ei respondit non & :morietur moriendo quia ,meo filio
בְּנִי כִּי מוֹת יָמוּת וַיַּעַן עָנָהוּ מִכָּל הָעָם:
, uno *transitu in* eritis Vos : Israel universum ad Dixitque
40 וַיֹּאמֶר אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל אַתֶּם תִּהְיוּ לְעֵבֶר אֶחָד
populus dixeruntque : *uno transitu* in erimus me⁹ filius Jonathan & ,ego &
וַאֲנִי וְיוֹנָתָן בְּנִי נִהְיֶה לְעֵבֶר אֶחָד וַיֹּאמְרוּ הָעָם
:ad Saul dixit Et .fac , tuis oculis in *Bonum* : Saul ad
41 אֶל שָׁאוּל הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל
Jonathan est deprehensus & *:integritatem* Da : Israel Deum DOMINUM
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָבָה תָמִים וְלָכַד יוֹנָתָן
me inter Projicite : Saul Dixitque .sunt egressi populus & ; Saul &
42 וְשָׁאוּל וְהָעָם יָצָאוּ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַפִּילוּ בֵּינִי
Saul Dixitque .Jonathan est deprehēsus & :meū filiū Jonathan inter &
43 וּבֵין יוֹנָתָן בְּנִי וְיִלָּכֵד יוֹנָתָן: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
: ait & ,Jonathan ei indicavit & :feceris quid mihi Indica : Jonathan ad
אֶל יוֹנָתָן הַגִּידָה לִּי מֶה עָשִׂיתָה וַיַּגֶּד לוֹ יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר
:mellis paululū,mea manu in quæ *,extensionis extremitate in* gustavi Gustando
טָעֹם טָעַמְתִּי בִּקְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדִי מְעַט דְּבַשׁ
, Deus faciat Sic : Saul Dixitque ? moriar ego ecce
44 הִנְנִי אָמוּת: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים
populus Dixitque .Jonathan morieris moriendo quia ,addat sic &
45 וְכֹה יוֹסִף כִּי מוֹת תָּמוּת יוֹנָתָן: וַיֹּאמֶר הָעָם
magnam salutem fecit qui ,morietur Jonathan Nunquid : Saul ad
אֶל שָׁאוּל הֲיוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה
capillo de ceciderit si ,DOMINUS *vivens* : absit ? Israel in hanc
הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי יְהוָה אִם יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת
.hac die fecit Deo cum quia , terram in ejus capitis
רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי עִם אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה
ascendit Et .mortuus est non & ,Jonathan populus redemerunt &
46 וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת יוֹנָתָן וְלֹא מֵת:
.suum locum in abierunt Philistim & : Philistim post de Saul
שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים הָלְכוּ לִמְקוֹמָם:
omnes *in circum* pugnavit & , Israel super regnum cepit Saul Et
47 וְשָׁאוּל לָכַד הַמְלוּכָה עַל יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּחֶם סָבִיב בְּכָל
reges *in* & ,Edom *in* & ,Hammon filios *in* & , Moab *in* ,suos inimicos
אֹיְבָיו בְּמוֹאָב וּבְבְנֵי עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וּבְמַלְכֵי
.*contemnabat* ,respiciebat quæ ,omnibus in & : Philistim *in* & ,Sobah
צוֹבָה וּבַפְּלִשְׁתִּים וּבְכֹל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַרְשִׁיעַ:
Israel eruit & , Hamalec percussit & , *virtutem fecit* Et
48 וַיַּעַשׂ חַיִל וַיַּךְ אֶת עֲמָלֵק וַיַּצֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל
,Ivi & ,Jonathan ,Saul filii fuerunt Et .eum diripientis manu de
מִיַּד שֹׁסְּרוֹ: וַיִּהְיוּ בְּנֵי שָׁאוּל יוֹנָתָן וְיִשְׁוִי
,Merab primogenitæ nomen ,ej⁹ filiarū duarū nomen & : Malchi-suah &
וּמַלְכִּי שׁוּעַ וְשֵׁם שְׁתֵּי בְנֹתָיו שֵׁם הַבְּכִירָה מֵרַב
, Achinoham , Saul uxoris nomen Et .Michal minoris nomen &
50 וְשֵׁם הַקְּטַנָּה מִיכַל: וְשֵׁם אֵשֶׁת שָׁאוּל אֲחִינֹעַם
patrui Ner filius ,Abner ej⁹ militiæ principis nomen &: Achimahats filiæ
בַּת אֲחִימַעַץ וְשֵׁם שַׂר צְבָאוֹ אַבְנֵר בֶּן נֵר דּוֹד
filius , Abner pater Ner & , Saul pater Chis Et .Saul
51 שָׁאוּל: וְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל וְנֵר אֲבִי אַבְנֵר בֶּן
.Abiel
אֲבִיאֵל:

Versio VUL. LAT.

37 Et consuluit Saul Dñm, Num persequar Philisthiim? si trades eos in manū Israel? Et non respondit ei in die illa. Dixitq; 38 Saul, Applicate huc universos angulos populi: & scitote, & videte, per quē acciderit peccatū hoc hodié. Vivit Dñs salvator Israel, quia si per Jonatham filiū meū factū est, absq; retractatione morietur. Ad q̄ nullū cōtradixit ei de omni po- 40 pulo. Et ait ad universū Israel; Separamini vos in partē unā, & ego cū Jonatha filio meo ero in parte altera. Respondítque populū ad Saul; Quod bonū videtur in oculis tuis, fac. 41 Et dixit Saul ad Dñm Deum Israel; Dñe Deus Israel, dainditiū: quid est q̄ non respon- deris servo tuo hodié? Si in me, aut in Jonatha filio meo, est 42 iniquitas hæc, da ostensionem: aut si hæc iniquitas est in populo tuo, da sanctitatē. Et deprehensū est Jonathas & Saul, populū autē exivit. Et ait Saul; Mittite sortē inter me, & inter Jonatham filiū meū. Et captū 43 est Jonathas. Dixit autē Saul ad Jonatham, Indica mihi quid feceris. Et indicavit ei Jonathas, & ait; Gustans gustavi in summitate virgæ, quæ erat in manu mea, paululū mellis, 44 & ecce ego morior. Et ait Saul, Hæc faciat mihi Deus, et hæc addat, quia morte moriêris Jo- 45 natha. Dixítq; populus ad Saul, Ergóne Jonathas morietur, qui fecit salutē hanc magnā in Israel? hoc nefas est: vivit Dñs, si ceciderit capillū de capite ejus in terrā, quia cū Deo operatus est hodié. Liberavit ergò populus Jonatham, ut non 46 moreretur. Recessitq; Saul, nec persecutus est Philisthiim; porrò Philisthiim abierunt in loca 47 sua. Et Saul, confirmato regno super Israel, pugnabat per circuitū adversū omnes inimicos ejus, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & reges Soba, & Philisthæos: & quocunq; 48 se verterat, superabat. Congregatoq; exercitu, percussit Amalec, & eruit Israel de manu vastatorū ejus. Fuerunt autē 49 filii Saul, Jonathas, & Jessui, & Melchisua: & nomina duarū filiarū ejus, nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Michol. Et nomen uxoris Saul, 50 Achinoam filia Achimaas: & nomen principis militiæ ejus Abner, filius Ner, patruelis 51 Saul. Porrò Cis fuit pater Saul, & Ner pater Abner, filius Abiel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ ἐπηρώτησε Σαὺλ τὸν Θεὸν, Εἰ καταβῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη Σήμερον. Ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τὸν υἱόν μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐν παντὶ τῷ λαῷ. Καὶ εἶπε παντὶ Ἰσραήλ, Ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς δουλείαν, καὶ ἐγὼ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς δουλείαν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαὺλ, Τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Κύριε ὁ Θεὸς (ζ) Ἰσραήλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ δούλῳ σου Σήμερον; (η) εἰ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνάθαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία, κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ δὸς δήλους. καὶ ἐὰν τάδε (θ) εἴπῃ, Δὸς δὴ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. καὶ κληροῦται Ἰωνάθαν καὶ Σαὺλ, καὶ ὁ λαὸς ἐξῆλθε. Καὶ εἶπε Σαὺλ, (ι) Βάλλετε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου. ὃν ἂν καταλαγχάνῃ κύριος, ἀποθανέτω. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαὺλ, Οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ κατέχράτησε Σαὺλ τοῦ λαοῦ, καὶ βάλλουσιν ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ κατελήφθη Ἰωνάθαν. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Ἰωνάθαν, Ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, (κ) Γεύσασθαι ἐγεύσαμαι ἐν ἄκρῳ τῇ σκηπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ (λ) μέλι, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαὺλ, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ Σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαὺλ, Εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας (μ) σωτηρίαν μεγάλην (ν) ταύτην ἐν Ἰσραήλ; ζῇ κύριος, εἰ (ξ) πεσεῖται τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν τὴν ἡμέραν ταύτην. καὶ περισώζεται ὁ λαὸς τὸν (ο) Ἰωνάθαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε. Καὶ ἀνέβη Σαὺλ ἀπὸ ὄπισθε τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν αὐτῶν. Καὶ Σαὺλ ἔλαβε τὴν (π) βασιλείαν, καταλαμβάνων ἔχων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς Μωάβ, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐδώμ, καὶ εἰς (ρ) Βαιθαιώς, καὶ εἰς βασιλέα Σοβά, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· ὃ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. Καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἀμαλήκ. καὶ ἐξείλατο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν. Καὶ οἱ υἱοὶ Σαὺλ Ἰωνάθαν, καὶ (τ) Ἰεσσοὺ, καὶ Μελχισύ. καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ (υ) πρωτοτόκῳ Μερὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελχόλ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀχινοὰμ, θυγάτηρ Ἀχιμάας. καὶ ὄνομα τῷ (φ) ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νήρ, υἱοῦ οἰκείου Σαούλ. Καὶ Κὶς πατὴρ Σαὺλ, καὶ Νὴρ πατὴρ (χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Ἰαμὶν, υἱοῦ Ἀβιήλ.

MS.A. (ζ) Ἰσραὴλ, ὅτι (η) ἢ ἐν (θ) εἴπῃς τῷ λαῷ ζω Ἰσραὴλ, Δὸς (ι) Λάζες ἀναμέσον (κ) Γεύσωμαι θ (λ) μέλι, ἰδοὺ (μ) Ζωπείαν ἐν * Ἰρυσαλὴμ ϑ (ν) ταύτῃ ἐπὶ λεως; ζῇ (ξ) πεσεῖ ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς (ο) Ἰωνάθαν τῇ (π) βασιλείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ. καὶ ἐπολέμει (ρ) Βεθὼρ, (σ) ἐξέλατο (τ) Ἰσσεὶ, καὶ Μελχισύ. (υ) πρωτοτόκῳ * Μελχόλ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ (φ) ἀρχιστράτηγῳ Ἀβεννὴρ, (χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Εἰαμὶν,

Et interrogavit Saul Deum; Si descendero post alienigenas, si trades eos in manū Israel? Et non respondit ei in die illa. Et dixit Saul, Adducite huc omnes angulos Israel, & cognoscite, & videte, in quo factū est peccatū hac hodié. Quoniam vivit Dominus, qui salvavit Israel; quia si respondeverit contra Jonathan filiū meum, morte moriatur. Et non erat respondens de omni populo. Et dixit omni vivo Israel, Vos eritis in (γ) servitutem: & ego, & Jonathan filius meus erimus in servitutē. Et dixit populū ad Saul, Quod bonū corā te, fac. Et dixit Saul, Domine Deus Israel, (ζ) Quid, quòd non respondisti servo tuo hodie? Si in me, vel in Jonathan filio meo injustitia; Domine Deus Israel, da manifestationes. Et si hæc dixerit, Da nunc populo tuo Israel, da nunc sanctitatē. Et sorte capitur Jonathan & Saul, & populus egressus est. Et dixit Saul, (aa) Facite inter me, et inter Jonathan filiū meū: (bb) Quemcunq; sorte ceperit Dominus, moriatur. Et dixit populus ad Saul, Non est verbū hoc. Et prævaluit Saul populo, et jacium inter eū & inter Jonathan filiū ejus: & sorte capitur Jonathan. Et dixit Saul ad Jonathan; Annuntia mihi, quid feciſti. Et annuntiavit ei Jonathan, & dixit; Gustans gustavi in summo sceptro, quod in manu mea, brevē mel: & ecce ego morior. Et dixit ei Saul, Hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat; quia morte morietur hodié. Et dixit populus ad Saul; Si hodiè morti tradetur, qui fecit salutem magnā hanc in Israel? (cc) Vivit Dominus, si cadet capillus de capite ejus super terrā: quoniā (dd) populus Dei fecit diem hanc. Et oravit populus pro Jonathan in die illa, & non est mortuus. Et ascendit Saul à post alienigenas: & alienigenæ abierunt ad locū suū. Et (ee) Saul sorte cœpit regnare, sortis capit opus super Israel. Et oppugnabat in circuitu omnes inimicos suos in Moab, et in filios Ammon, & in filios Edom, et in Bætheor, et in regē Suba, & in alienigenas: quocunq; se vertebat, salvabatur. Et fecit virtutē, et percussit Amalec. Et eruit Israel de manu conculcantiū eū. Et fuerunt filii Saulis, Jonathan, & Jessui, & Melchisa. Et nomina duarū filiarū ejus: nomen primogenitæ Merob, & nomen secundæ Melchol. Et nomen uxori ejus Achinoom filiæ Achimaas. Et nomen principi militiæ ejus Abenner, filii (ff) Ner, filii propinqui Saul. Et Cis pater Saul, & Ner pater Abenner, (gg) filius Jamin filii Abiel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 וּשְׁאַל שָׁאוּל בְּמֵימְרָא דַיְיָ הַאֲחוֹת בָּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי הֲתַמְסְרִנוּן בִּידָא יִשְׂרָאֵל וְלָא קַבִּיל
38 צְלוֹתֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא: וַאֲמַר שָׁאוּל אִתְקָרְבוּ כָּל רֵישֵׁי עַמָּא וּדְעוּ וַחֲזוּ בְּמַן חוֹבָא
39 חוֹבָא הָדֵין יוֹמָא דִין: אֲרֵי קַיָּם הוּא יְיָ דְּפָרִיק יָת יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אִלּוּ אִיתּוֹהִי בְּיוֹנָתָן בְּרִי אֲרֵי
40 אִתְקְטֶלָא יִתְקְטֵל וְלֵית דְּמְחֵיב לֵיהּ מִכָּל עַמָּא: וַאֲמַר לְכָל יִשְׂרָאֵל אַתּוּן תְּהוֹן לְעִבְרָא
41 חַד וַאֲנָא וְיוֹנָתָן בְּרִי נְהֵי לְעִבְרָא חַד וַאֲמַרוּ עַמָּא לְשָׁאוּל דְּתַקֵּין בְּעֵינָךְ עֲבִיד: וַאֲמַר שָׁאוּל
42 קֳדָם יְהוָה אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אִיתְנַהּ בְּקוּשְׁטָא וְאִתְאַחַד יוֹנָתָן וְשָׁאוּל וְעַמָּא נְפָקוּ: וַאֲמַר
43 שָׁאוּל רְמוֹ עֲדָבִין בֵּינָא וּבֵין יוֹנָתָן בְּרִי וְאִתְאַחַד יוֹנָתָן: וַאֲמַר שָׁאוּל לְיוֹנָתָן חַוִי לִי מָה
עֲבַדְתָּא וְחַוִי לֵיהּ יְהוֹנָתָן וַאֲמַר טְעֵימִית בְּרֵישׁ שׁוּטְיָא דְבִידִי וְעָיר דּוּבְשָׁא הָא
44 אֲנָא חַיָּב לְמֵמַת: וַאֲמַר שָׁאוּל כְּדֵין יַעֲבֵיד לִי יְיָ וּכְדֵין יוֹסִיף אֲרֵי מְמַת תְּמוּת יוֹנָתָן: וַאֲמַר
45 עַמָּא לְשָׁאוּל הֵיוֹנָתָן יִתְקְטֵיל דְּעָבַד פּוּרְקָנָא רַבָּא הָדֵין בְּיִשְׂרָאֵל חַס קַיָּם הוּא יְיָ אִם יִפּוֹל
מִסְּעַר רֵישֵׁיהּ לְאַרְעָא אֲרֵי קֳדָם יְיָ גְּלִי דְּבָשְׁלוּ עֲבַד יוֹמָא דֵין וּפְרָקוּ עַמָּא יָת יוֹנָתָן וְלָא
46 מִית: וּסְלִיק שָׁאוּל מִבָּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי וּפְלִשְׁתָּאֵי אָזְלוּ לְאַתְרֵיהוֹן: וְשָׁאוּל אַצְלַח בְּמַלְכוּתָא
47 עַל יִשְׂרָאֵל וְאַגִּיחַ קְרָבָא סְחוֹר סְחוֹר בְּכָל בַּעֲלֵי דְבָבוּהִי בְּמוֹאָב וּבְבְנֵי עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם
48 וּבְמַלְכֵי צוֹבָה וּבְפְלִשְׁתָּאֵי וּבְכָל אֲתַר דְּמִתְפְּנֵי מְחֵיב: וּכְנַשׁ מַשְׁרְיָן וּמְחָא יָת דְּבִית עֲמָלֵק
49 וְשֵׁיזִיב יָת יִשְׂרָאֵל מִיַּד בָּזְוֵיהוֹן: וַהֲווֹ בְּנֵי שָׁאוּל יוֹנָתָן וְיִשְׁוִי וּמַלְכִּישׁוּעַ וְשׁוּם תַּרְתֵּין
בְּנָתֵיהּ שׁוּם רַבְּתָא מֵרַב וְשׁוּם זְעִירְתָא מִיכַל: וְשׁוּם אִתַּת שָׁאוּל אֲחִינוֹעַם בַּת אֲחִימַעַץ
50 וְשׁוּם רַב חֵילֵיהּ אַבְנֵר בַּר נֵר אֲחוּהִי דְּשָׁאוּל: וְקִישׁ אֲבוּהִי דְּשָׁאוּל וְנֵר אֲבוּהִי דְּאַבְנֵר
51 בַּר אֲבִיאֵל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et rogavit Saul in dicto Dñi: Num descendam post Philisthæos? num trades eos in manus Israel? et non accepit orationē suā in die illo. Et dixit Saul: 37 38
Accedite huc omnia capita populi, et cognoscite et videte in quo fuit culpa hæc hodie. Nam permanens ipse Dñs qui liberavit Israel, q̄ si est illud 39
in Jonathan filio meo, q̄ occidendo occidetur: et non erat qui responderet illi ex omni populo. Et dixit oñi Israel: Vos eritis in transitu uno, ego 40
autem et Jonathan filius meus erimus in transitu altero: et dixerunt populus ad Saul, Quod statutū in oculis tuis fac. Et dixit Saul ante Dñm Deū Israel, Venire fac eū in veritate: et comprehensus est Jonathan et Saul: et populus exierunt. Et dixit Saul: Jacite sortem inter me et inter Jonathan filiū meū: et comprehensus est Jonathan. Et dixit Saul ad Jonathan: Indica mihi quid feciſti: et indicavit illi Jonathan, et dixit, Gustando gustavi in capite baculi qui in manu mea, paululum mellis: ecce ego obligatus ad mortē. Et dixit Saul: Sic faciat Dñs mihi et sic addat, q̄ moriendo morieris Jonathan. Et dixit populus ad Saul: Num Jonathan occidetur, qui fecit liberationem magnam hanc in Israel? absit: Permanens ipse Dñs, si ceciderit ex capillo capitis ejus ad terram: quia ante Dñm manifestum quòd in ignorantia fecit hodie: et liberarunt populus Jonathan, et non est mortuus. Et ascendit Saul de post Philisthæos, et Philisthæi ierunt ad loca sua. Et Saul prosperatus est in regno super Israel, et inivit bellū circū circa cum omnibus auctoribus inimicitiarū ejus in Moab, et in filiis Ghamon, et in Edom, et in regibus Szoba, et in Philisthæis: et in omni loco quocunque respiciebat subjugabat. Et congregavit exercitum, et percussit [*homines*] domūs Ghamalek: et eruit Israel de manu direptorū suorū. Et fuerunt filii Saul, Jonathan, et Isvi et Malchisuah: et nomen duarū filiarū ejus, nomen magnæ, Merab; et nomen parvæ, Michal. Et nomen uxoris Saul Ahhinogham filia Ahhi-Maghaz: et nomen magistri exercitūs ejus Abner filius Ner patrui ipsius Saul. Et Kis pater ipsius Saul, et Ner pater ipsius Abner filius Abiel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐ ܐܬܐ ܐܢܙܠ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܗܠ ܬܝܗܒ ܐܝܬ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕ ܝܫܪܝܠ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܡܢܐ ܒܗ ܝܘܡܐ ܗܘ ׃
38 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܩܪܒܘ ܗܠܐ ܟܠ ܪܫܝ ܥܡܐ ܘܐܬܝܕܥ ܘܚܙܘ ܒܡܢܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ ܗܕܐ ܗܘܐ ׃ * ܐܡܪ ܫܐܘܠ
39 ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܝܗ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩ ܠܝܫܪܝܠ ܕܐܦ ܐܢ ܒܝܘܢܬܢ ܒܪܝ ܗܘ ܬܗܘ ܠܐ ܢܫܒܩ ׃ * ܠܝܬ ܒܟܠ ܥܡܐ
40 ܗܢܘ ܕܢܬܒ ܠܗ ׃ ܘܐܡܪ ܠܟܠ ܥܡܐ ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܠܟܘܢ ܠܦܪܫ ܘܐܢܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܝ ܢܗܘܐ ܠܦܪܫ ׃ * ܐܡܪ ܟܠ ܥܡܐ
41 ܠܫܐܘܠ ܗܘ ܛܒ ܒܥܝܢܝܟ ܥܒܕ ׃ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܝܗ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܠܡܢܐ ܠܐ ܥܢܝܬ ܥܒܕܟ ܗܝܡ ׃ * ܐܡܪ
42 ܫܐܘܠ ܗܒ ܒܝܢ ܝ ܘܒܝܢ ܝܘܢܬܢ ܒܪܝ ܘܥܡܐ ܢܙܟܘ ׃ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܗܒ ܒܝܢ ܝ ܘܒܝܢ ܝܘܢܬܢ ܒܪܝ ܘܐܬܟܕ
43 ܝܘܢܬܢ ׃ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܗܘܝ ܠܝ ܡܐ ܥܒܕܬ ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܬܢ ܒܛܝܒ ܛܒܠ ܥܒܕ ܒܫܦܪ ܕܒܫ
ܒܝܕܝ ܗܐ ܐܢܐ ܢܡܘܬ ׃ * ܐܡܪ ܫܐܘܠ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܝܗ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܡ ܐܡ ܠܐ ܡܘܬ
44 ܢܡܘܬ ܝܘܢܬܢ ׃ ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ ܗܠ ܝܘܢܬܢ ܢܡܘܬ ܕܥܒܕ ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܗܕܐ ܒܝܫܪܝܠ ׃ ܚܠܝܠܗ
45 ܕܠܐ ܢܬܟܕ ܠܐܪܥܐ ܡܢ ܫܥܪ ܪܫܗ ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܠܗܐ ܗܝܡ ׃ * ܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ ܗܠ ܝܘܢܬܢ ܢܡܘܬ ܕܥܒܕ
ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܗܕܐ ܒܝܫܪܝܠ ׃ ܚܠܝܠܗ ܕܠܐ ܢܬܟܕ ܠܐܪܥܐ ܡܢ ܫܥܪ ܪܫܗ ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܠܗܐ ܗܝܡ ׃
46 ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ ܗܠ ܝܘܢܬܢ ܢܡܘܬ ܕܥܒܕ ׃ ܚܠܝܠܗ ܕܠܐ ܢܬܟܕ ܠܐܪܥܐ ܡܢ ܫܥܪ ܪܫܗ ׃ * ܐܡܪ
47 ܫܐܘܠ ܠܐ ܢܡܘܬ ׃ ܘܫܐܘܠ ܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ׃ * ܘܐܬܟܕ ܒܟܠ ܣܛܪ ܐܝܟ ܕܐܬܦܢܐ ܒܡܘܒ
ܘܒܒܢܝ ܥܡܘܢ ׃ ܘܒܐܕܘܡ ׃ ܘܒܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ ׃ ܘܒܦܠܫܬܝܐ ׃ ܘܒܟܠ ܐܝܟ ܕܐܬܦܢܐ ܐܫܬܙܒ ׃
48 ܘܥܒܕ ܚܝܠ ׃ ܘܡܚܐ ܒܥܡܠܩ ׃ ܘܫܙܒ ܝܬ ܝܫܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܙܘܗܝ ׃ * ܘܗܘܘ ܒܢܝ ܫܐܘܠ ܝܘܢܬܢ
49 ܘܝܫܘܝ ܘܡܠܟܝܫܘܥ ׃ ܘܫܡܗ ܕܒܟܪܬܗ ܡܪܒ ܘܫܡ ܙܥܘܪܬܗ ܡܝܟܠ ׃ ܘܒܢܬ ܫܐܘܠ ܬܪܬܝܢ ܫܡ ܒܟܪܬܐ
ܡܪܒ ܘܫܡ ܙܥܘܪܬܐ ܡܝܟܠ ׃ ܘܫܡ ܐܢܬܬܗ ܕܫܐܘܠ ܐܚܝܢܥܡ ܒܬ ܐܚܝܡܥܨ ׃ ܘܫܡ ܪܫ ܚܝܠܗ ܕܐܒܢܪ
50 ܒܪ ܢܪ ܐܚܘ ܕܫܐܘܠ ׃ ܘܩܝܫ ܐܒܘ ܕܫܐܘܠ ׃ ܘܢܪ ܐܒܘ ܐܒܢܪ ׃ ܒܪ ܐܝܝܠ ׃ ܘܐܝܬ ܒܝܬ ܐܒ ܠܫܐܘܠ ׃ * ܘܐܡܪ
51 ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܠܡܐ ܐܢܬ ܐܬܐ ܠܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ׃ ܗܠ ܬܝܗܒ ܐܝܬ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕ ܝܫܪܝܠ ׃ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܗ
ܡܢܐ ܒܗ ܝܘܡܐ ܗܘ ׃

Dicente autem Saule ad Deum, Descendámne post Philistæos? tradésne eos in manum Israelis? non respondit ei Dominus in illo die. Quapropter dixit Saul, Admovete hûc ad me omnes familias populi, et recognoscite, atque perspicite qua in re fuerit peccatũ hoc hodié. Vivat enim Dominus qui servavit Israelem; quòd etiamsi fuerit in Jonathane filio meo, proculdubiò morietur: nec fuit ullus ex tòto populo qui responderit ei. Dixit etiam toti Israeli, Vos estote à latere uno, & ego & Jonathan filius meus erimus à latere altero. Dixerunt populus ad Saulem, Quicquid bonum factu tibi videtur, facias. Tum dixit Saul, Domine Deus Israelis, præbe æquabilitatem: deprehensóque Saule & Jonathane, egressus est populus. Dixitque Saul, Sortimini inter me & Jonathanem filium meum: & deprehensus est Jonathan. Quare dixit Saul ad Jonathan, Indica mihi quid feceris? & indicavit illi Jonathan, dixítque ei, Summitate baculi qui est in manibus meis, parum mellis gustavi: propter hoc moriárne? Ait Saul, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, quòd omninò morieris, Jonathan. Dixit populus ad Saulem, An Jonathan moreretur, qui comparavit salutem Israeli? Absit: vivat Dominus Deus Israélis, num cadat è pilis capitis ejus super terram, quandoquidem populum Dei liberavit hodié: sic servavit populus Jonathanem, quin moreretur. Reversus est itaque Saul ab insequendis Philistæis: Philistæi verò abierunt in locum suum. Obtinuit autẽ Saul regnum Israelis, & bellavit contra vicinos suos, & omnes inimicos suos, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & contra regnum Sobæ, & Philistæos: & quocunque se vertebat, vincebat. Prætereà collecto exercitu, vastavit Amalecitas, & eripuit Israelem de manu diripientium eum. Porrò hi erant filii Saulis; Jonathan, & Jaspi, & Melechiesus, & Esbesol: nomina verò duarum filiarum ejus, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchiel. Nomen autem uxoris Saulis, Ahineem filia Ahimees: & nomen ducis exercitûs ejus, Abner filius Ner patrui Saulis. Cis autem erat pater Saulis; et Ner filius Abiel, pater Abner.

37 Dicente autem Saule ad Deum, Descendámne post Philistæos? tradésne eos in manum Israelis? non respondit ei Dominus in illo die.
38 Quapropter dixit Saul, Admovete hûc ad me omnes familias populi, et recognoscite, atque perspicite qua in re fuerit peccatũ hoc hodié.
39 Vivat enim Dominus qui servavit Israelem; quòd etiamsi fuerit in Jonathane filio meo, proculdubiò morietur: nec fuit ullus ex tòto populo qui responderit ei.
40 Dixit etiam toti Israeli, Vos estote à latere uno, & ego & Jonathan filius meus erimus à latere altero. Dixerunt populus ad Saulem, Quicquid bonum factu tibi videtur, facias.
41 Tum dixit Saul, Domine Deus Israelis, præbe æquabilitatem: deprehensóque Saule & Jonathane, egressus est populus.
42 Dixitque Saul, Sortimini inter me & Jonathanem filium meum: & deprehensus est Jonathan.
43 Quare dixit Saul ad Jonathan, Indica mihi quid feceris? & indicavit illi Jonathan, dixítque ei, Summitate baculi qui est in manibus meis, parum mellis gustavi: propter hoc moriárne?
44 Ait Saul, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, quòd omninò morieris, Jonathan.
45 Dixit populus ad Saulem, An Jonathan moreretur, qui comparavit salutem Israeli? Absit: vivat Dominus Deus Israélis, num cadat è pilis capitis ejus super terram, quandoquidem populum Dei liberavit hodié: sic servavit populus Jonathanem, quin moreretur.
46 Reversus est itaque Saul ab insequendis Philistæis: Philistæi verò abierunt in locum suum.
47 Obtinuit autẽ Saul regnum Israelis, & bellavit contra vicinos suos, & omnes inimicos suos, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & contra regnum Sobæ, & Philistæos: & quocunque se vertebat, vincebat.
48 Prætereà collecto exercitu, vastavit Amalecitas, & eripuit Israelem de manu diripientium eum.
49 Porrò hi erant filii Saulis; Jonathan, & Jaspi, & Melechiesus, & Esbesol: nomina verò duarum filiarum ejus, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchiel.
50 Nomen autem uxoris Saulis, Ahineem filia Ahimees: & nomen ducis exercitûs ejus, Abner filius Ner patrui Saulis.
51 Cis autem erat pater Saulis; et Ner filius Abiel, pater Abner.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وقال شاول بين يدي الرب * انزل الي اهل فلسطين * تدفعهم في ايدي بني اسرائيل * ولم
38 يستجب له الرب في ذلك اليوم * قال شاول قدموا الي جميع عساير الشعب * لنبظر ونعلم ممن
39 كانت هذه الخطية اليوم * وحلف بالرب الذي خلص آل اسرائيل * انه ان كانت هذه الخطية
40 ولو في يوناثان ابني * لم افارقه حتي افتله فلم يكلمه انسان من الشعب * ثم قال لجميع الشعب *
41 كونوا انتم ناحية * وانا وابني يوناثان ناحية * قال الشعب * ما احببت ان تصنع فاصنع * قال
42 شاول * يا رب اسرائيل والاهه * بين لنا ما تريد * وافرعوا جميعا فاصابت القرعة شاول ويوناثان *
43 وبكا الشعب * وقال شاول * افرع انا ويوناثان ابني * فاصابت القرعة يوناثان * قال شاول ليوناثان *
اخبرني ما صنعت * فاخبره يوناثان وقال * ذقت من العسل برأس العصي التي كانت معي في
44 يدي * فمن اجل العسل الذي ذقت اموت * قال شاول * هكذا يصنع الله بي وكذلك يزيدني *
45 ان لم تمت يوناثان * قال الشعب * يموت يوناثان الذي خلص بني اسرائيل * نعوذ بالله ان يكون
ذلك * حلفنا بالرب الاهنا ان لا يسقط من شعر راسه شعر علي الارض * لانه خلص شعب الله
46 اليوم * وبكا الشعب يوناثان ولم يقتل * ورجع شاول من محاربة اهل فلسطين * وانصرف اهل
47 فلسطين الي بلادهم * وصار ملك بني اسرائيل الي شاول * وبنت له * وحارب اهل فلسطين وكل
من كان حوله من الاعداء * الموابيين * والادوميين * وبني عمون * واهل مملكة بصيين * وعيرهم *
48 وكان يظفر حيث ما حرج * وجمع الجيل * وقتل اهل عمالاق * وانقذ بني اسرائيل من الذين كانوا
49 يهبونهم * وكان لشاول هولاء البنون * يوناثان * ويسوي * وملك يسوع * واسباسول * وكانت له ابنتان *
50 اسم الكبيرة ناداب * واسم الصغري ملكال * واسم امراة شاول اخينعام ابنة احيمعاص * واسم
51 صاحب شرطته ابنار بن نار عم شاول * وقيس ابو شاول * ونار بن ابيل ابو ابنار *

Dixitq; Saul ante Dominum, Descendámne ad Palæstinos? tradésne eos in manus Israelitarũ? at non respondit illi Dominus eâ die. Dixit Saul, Admovete ad me omnes populi familias, ut videam⁹ & sciamus à quo provenerit hoc peccatum hodié. Juravitq; per Dominũ qui liberavit Israelitas, quòd si peccatum hoc fuerit vel in Jonathane filio meo, non dimittam eum donec interficiam illũ: nemõ; ex populo allocutus est eum. Tum dixit universo populo, Estote vos seorsim; ego verò & filius meus Jonathan seorsim. Dixit populus, Quod facere lubet, facito. Dixit Saul, O Domine Israelis & Deus ejus, ostende nobis quid velis: tum missis simul sortibus, obtigit sors Sauli, & Jonathani; populus verò evasit. Rursum dixit Saul, Subsortiar ego & Jonathan filius meus; obtigitque sors Jonathani. Dixit Saul Jonathani, Narra mihi quid feceris: & narravit ei Jonathan, & ait, Ex melle gustavi extremitate baculi quem meccum habebam in manu mea: num propter mel quod gustavi, moriar? Dixit Saul, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi moriaris, Jonathan. Dixit populus, Num moreretur Jonathan qui salvavit Israelitas? Absit ut hoc fiat: Juramus per Dominum Deum nostrum quòd non cadet è pilis capitis ejus ne pilus quidem super terrã, quandoquidem liberavit hodiè populum Dei; sic eripuit populus Jonathanem, nec interfectus fuit. Tum rediit Saul ab oppugnatione Palæstinorum; & abierunt Palæstini in patriam suam. Porrò regnum Israelitarum factum est Saulis, eique permansit; & pugnavit adversùs Palæstinos, & omnes circumjacentes sibi hostes, Moabitas, Adumæos, Ammonitas, incolas regni Nesbin, alioſque: & victor erat quocunque exibat. Paravit quoque robur, interfecit Amalecitas, vindicavitque Israelitas ab his qui prædabantur eos. Habuit autem Saul hos filios; Jonathanem, & Jesui, Melechjesu, & Esbesol; duas etiam habuit filias, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchael. Nomen uxoris Saul, Ahinoam filia Ahimahas; nomen autem ducis militiæ ejus, Abner filius Ner patrui Saulis. Porrò Cis erat pater Saulis; & Ner filius Abiel erat pater Abneri.

37 Dixitq; Saul ante Dominum, Descendámne ad Palæstinos? tradésne eos in manus Israelitarũ? at non respondit illi Dominus eâ die.
38 Dixit Saul, Admovete ad me omnes populi familias, ut videam⁹ & sciamus à quo provenerit hoc peccatum hodié.
39 Juravitq; per Dominũ qui liberavit Israelitas, quòd si peccatum hoc fuerit vel in Jonathane filio meo, non dimittam eum donec interficiam illũ: nemõ; ex populo allocutus est eum.
40 Tum dixit universo populo, Estote vos seorsim; ego verò & filius meus Jonathan seorsim. Dixit populus, Quod facere lubet, facito.
41 Dixit Saul, O Domine Israelis & Deus ejus, ostende nobis quid velis: tum missis simul sortibus, obtigit sors Sauli, & Jonathani; populus verò evasit.
42 Rursum dixit Saul, Subsortiar ego & Jonathan filius meus; obtigitque sors Jonathani.
43 Dixit Saul Jonathani, Narra mihi quid feceris: & narravit ei Jonathan, & ait, Ex melle gustavi extremitate baculi quem meccum habebam in manu mea: num propter mel quod gustavi, moriar?
44 Dixit Saul, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi moriaris, Jonathan.
45 Dixit populus, Num moreretur Jonathan qui salvavit Israelitas? Absit ut hoc fiat: Juramus per Dominum Deum nostrum quòd non cadet è pilis capitis ejus ne pilus quidem super terrã, quandoquidem liberavit hodiè populum Dei; sic eripuit populus Jonathanem, nec interfectus fuit.
46 Tum rediit Saul ab oppugnatione Palæstinorum; & abierunt Palæstini in patriam suam.
47 Porrò regnum Israelitarum factum est Saulis, eique permansit; & pugnavit adversùs Palæstinos, & omnes circumjacentes sibi hostes, Moabitas, Adumæos, Ammonitas, incolas regni Nesbin, alioſque: & victor erat quocunque exibat.
48 Paravit quoque robur, interfecit Amalecitas, vindicavitque Israelitas ab his qui prædabantur eos.
49 Habuit autem Saul hos filios; Jonathanem, & Jesui, Melechjesu, & Esbesol; duas etiam habuit filias, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchael.
50 Nomen uxoris Saul, Ahinoam filia Ahimahas; nomen autem ducis militiæ ejus, Abner filius Ner patrui Saulis.
51 Porrò Cis erat pater Saulis; & Ner filius Abiel erat pater Abneri.

שמואל א: טו

: Saul diebus omnibus Philistim *super* forte bellum fuit Et
52 וַיְהִי הַמִּלְחָמָה חָזְקָה עַל־פְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שָׁאוּל
,*virtutis* filium omnem & ,potentem virum omnem Saul vidit &
וַיַּרְא שָׁאוּל כָּל־אִישׁ גִּבּוֹר וְכָל־בֶּן־חָיִל
.se ad eum *collegit* &
וַיֶּאֱסֹפֵהוּ אֵלָיו׃

CAP. XV. טו

te *urgendum ad* Dominus misit Me : Saul ad Samuel dixit Et
1 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל אֹתִי שָׁלַח יְהוָה לִמְשָׁחֲךָ
vocem *ad* audi nunc & : Israel *super* suum populum *super* regem in
לְמֶלֶךְ עַל־עַמּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל
Recensui : exercituum Dominus dicit Sic .Domini verborum
2 דִּבְרֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי
,via in illi posuit quid ; Israel ipsi Hamalec fecit quod
אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ
: Hamalec *percuties* & ,vade Nunc .Ægypto ex *ipsum ascendendo in*
3 בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם׃ עַתָּה לֵךְ וְהִכִּיתָ֙ אֶת־עֲמָלֵק
interficies & :*eo super* parces non & : ei quæ omnia perdetis &
וְהַחֲרַמְתֶּם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלֹא תַחְמֹל עָלָיו וְהֵמַתָּ֙
,agnũ ad usq; & bove à ,*fugemẽ* ad usq; & parvulo à ,mulierẽ ad usq; viro à
מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעוֹלֵל וְעַד־יוֹנֵק מִשּׁוֹר וְעַד־שֶׂה
, populum Saul congregavit Et .alinum ad usque & camelo à
מִגָּמָל וְעַד־חֲמוֹר׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל אֶת־הָעָם 4
millia decem & ,*pedniẽ* millia ducenta ,Thelaim in eos *recensuit* &
וַיִּפְקְדֵם בַּטְּלָאִים מָאתַיִם אֶלֶף רַגְלִי וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
, Hamalec civitatem ad usque Saul venit Et .Jehudah *viri*
אֶת־אִישׁ יְהוּדָה׃ וַיָּבֹא שָׁאוּל עַד־עִיר עֲמָלֵק 5
,recedite ,Ite : Chinæum ad Saul Dixitque .*torrenie in est insidiatus* &
וַיָּרֶב בַּנָּחַל׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־הַקֵּינִי לְכוּ סֻרוּ 6
feciſti tu & ,eo cũ te *deleam* fortè ne, Hamalechitarũ medio de discedite
רְדוּ מִתּוֹךְ עֲמָלֵקִי פֶּן־אֶסְפֶּךָּ עִמּוֹ וְאַתָּה עָשִׂיתָה
: Ægypto ex *eos ascendendo in* Israel filiis omnibus cum misericordiam
חֶסֶד עִם־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲלֹתָם מִמִּצְרָיִם
Hamalech Saul percuſſit Et .Hamalech medio de Chinæus recessit &
וַיָּסַר קֵינִי מִתּוֹךְ עֲמָלֵק׃ וַיַּךְ שָׁאוּל אֶת־עֲמָלֵק 7
Cepitque .Ægypti *facies super* quæ , Sur te veniente Chavilah à
מֵחֲוִילָה בּוֹאֲךָ שׁוּר עַל־פְּנֵי מִצְרָיִם׃ וַיִּתְפֹּשׂ 8
os ad interfecit populum omnem & ,vivum Hamalech regem Agag
אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ־עֲמָלֵק חָי וְאֶת־כָּל־הָעָם הֶחֱרִים לְפִי־
bnitatem super & ,Agag *super* populus & , Saul pepercit Et .gladii
חָרֶב׃ וַיַּחְמֹל שָׁאוּל וְהָעָם עַל־אֲגַג וְעַל־מֵיטַב 9
,bonum *omne super* & , *agnos super* & , *pinguinm* & , *bouis* & , *pecoris*
הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְהַמְּשֻׁנִים וְעַל הַכָּרִים וְעַל־כָּל־הַטּוֹב
illud, dissolutũ & contemptibile *opijicium omne* & : ea perdere noluerunt &
וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם וְכָל־הַמְּלָאכָה נְמִבְזֶה וְנָמֵס אֹתָהּ
: dicendo ,Semuel ad DOMINI verbum fuit Et .perdiderunt
הֶחֱרִימוּ׃ וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל לֵאמֹר׃ 10
est aversus quia ,regem *in* Saul regem constituerim quòd me Pœnitet
נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי־שָׁב 11
clamavit & ; Semuel *in* est iratus & :confirmavit non mea verba &, me *post* à
מֵאַחֲרַי וְאֶת־דְּבָרַי לֹא הֵקִים וַיִּחַר לִשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק
occursum in Semuel *manicavit* Et .nocte tota DOMINUM ad
אֶל־יְהוָה כָּל־הַלָּיְלָה׃ וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל לִקְרַאת 12
Saul Venit : dicendo ,Semuel ipsi fuit nunciatumque : manè *in* Saul
שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָׁאוּל
descenditque, transivit &, circuivit &, *mamm* sibi cõstituit ecce &, Carmel in
הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיָּסֹב וַיַּעֲבֹר וַיֵּרֶד
.Ghilgal in
הַגִּלְגָּל׃

Versio VULG. LAT.

52 Erat autẽ bellũ potens adversùm Philisthæos omnibus diebus Saul. Nam quemcunq; viderat Saul virũ fortẽ, & aptũ ad prælиũ, sociabat eum sibi.

CAP. XV.

1 ET dixit Samuel ad Saul; Me misit Dñs, ut ungerem te in regem super populũ ejus Israel: nunc ergò audi vocem
2 Dñi. Hæc dicit Dñs exercituum; Recensui quæcunq; fecit Amalec Israeli, quomodò restitit ei in via cùm ascende-
3 ret de Ægypto. Nunc ergò vade, & demolire universa ejus: non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice à viro usq; ad mulierem, & parvulũ atq; lactentẽ, bovem & ovẽ, camelũ & asi-
4 num. Præcepit itaq; Saul populo, & recensuit eos quasi agnos: ducenta millia peditũ, & decem millia virorum Ju-
5 da. Cúmq; veniſſet Saul usq; ad civitatem Amalec, tetendit in-
6 fidias in torrente. Dixitq; Saul Cinæo; Abite, recedite, atque descendite ab Amalec, ne fortè involvam te cum eo: tu enim feciſti misericordiã cum omnibus filiis Israel, cùm ascenderent de Ægypto. Et re-
7 cessit Cinæus de medio Amalec. Percussitque Saul Amalec, ab Hevila, donec venias ad Sur, quæ est è regione Ægypti.
8 Et apprehendit Agag regem Amalec vivum: omne autem vulgus interfecit in ore gladii.
9 Et pepercit Saul, & populus, Agag, & optimis gregibus oviũ & armentorũ, & vestibus & arietibus, & universis quæ pulchra erant, nec voluerunt dispergere ea: quidquid verò vile fuit & reprobum, hoc
10 demoliti sunt. Factũ est autem verbũ Domini ad Samuel, di-
11 cens; Pœnitet me quòd constituerim Saul regem: quia dereliquit me, & verba mea opere non implevit. Contristatúsq; est Samuel, et clamavit
12 ad Dñm totâ nocte. Cúmq; de nocte surrexisset Samuel, ut iret ad Saul manè, nuntiatum est Samueli, eò quòd veniſſet Saul in Carmelum, & erexisset sibi fornicem triumphalem, & reversus transisset, descendisséque in Galgala. Venit ergò Samuel ad Saul, & Saul offerebat holocaustum Domino, de initiis prædarum quæ attulerat ex Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

52 Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ὅλη τοῦ ἀπο-
φύλης πάσας τὰς ἡμέρας Σαὺλ. καὶ ἰδὼν Σα-
ὺλ πᾶσα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πᾶσα ἄνδρα
υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοῦ πρὸς αὐ-
τόν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς Σαὺλ, Ἐμὲ ἀπ-
έστειλε κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα (a) ὅλη
Ἰσραήλ. καὶ νῦν (β) ἄκουε τ φωνῆς κυρίου.
2 Τάδε εἶπε κύριος Σαβαὼθ, Νῦν ἐκδικήσω
ἃ ἐποίησεν (γ) Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραὴλ, ὡς
ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος
3 αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ νῦν πορεύθητι, καὶ πατά-
ξεις τ Ἀμαλὴκ καὶ (δ) Ἰερεμὶ καὶ πᾶσα τὰ
αὐτῷ, καὶ ὃ φείσῃ ἀπ' αὐτῷ· καὶ ἀπο-
κτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ
νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόχου ἕως
4 προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου. Καὶ
παρήγγειλε Σαὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπεσκέψατο
αὐτοὺς ἐν (ε) Γαλγάλοις τετρακοσίας χι-
λιάδας ταγμάτων, καὶ τ Ἰούδαν τριάκοντα
5 χιλιάδας ταγμάτων. Καὶ ἦλθε Σαὺλ ἕως
τῆς πόλεως (ζ) Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν
6 τῷ χειμάρρῳ. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τ Κι-
ναῖον, Ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τῶν Ἀ-
μαληκίτων, μὴ συναπολέσω σε μετ' αὐτῶν, καὶ σὺ
ἐποίησας ἔλεος (η) μετὰ πάντων τῶν Ἰσραὴλ ἐν
τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέ-
7 κλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ. Καὶ
ἐπάταξε Σαὺλ τ Ἀμαλὴκ ἀπὸ (θ) Εὐϊλὰτ
8 ἕως Σὴρ (ι) ὅλη προσώπου Αἰγύπτου. Καὶ
συνέλαβε τ Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶν-
τα, καὶ πᾶσα τ (κ) λαὸν καὶ Ἰερὶμ ἀπέκλει-
9 νεν ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ φείσατο Σαὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τ Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ
ἀγαθὰ τ προβάτων, καὶ τ βυκολίων, καὶ τῶν
ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τ
ἀγαθῶν, καὶ οὐκ (λ) ἐβούλοντο ἐξολοθρεῦσαι
αὐτά· καὶ πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδε-
10 νωμένον (μ) ἐξωλόθρευσαν. Καὶ ἐγένετο ῥῆ-
11 μα κυρίου πρὸς Σαμυὴλ, λέγων, Παρεκά-
λεσμαι (ν) ὅτι ἐβασίλευσα τ Σαὺλ εἰς βα-
σιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέ μου, καὶ τοὺ
λόγους μου (ξ) οὐκ ἐπήρωσε. καὶ ἠθύμησε Σα-
μυὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον ὅλην τ νύκτα.
12 Καὶ ὤρθρισε Σαμυὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπ-
άντησιν (ο) Ἰσραὴλ τοπρωΐ. καὶ ἀπηγγέλη
τῷ Σαὺλ, λέγοντες, Ἦκει Σαμυὴλ εἰς
Κάρμηλον, (π) καὶ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. καὶ
ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα
πρὸς Σαὺλ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλο-
καύτωσιν τῷ κυρίῳ, (ρ) τὰ πρῶτα τ σκύ-
λων ὧν ἤνεγκεν ἐξ Ἀμαλήκ.

Et fuit bellum validum super alienigenas omnibus diebus Saul. Et videns Saul omnem virum potentem, & omnem virum filium virtutis, & colligebat eos ad se. 52

CAP. XV.

ET dixit Samuel ad Saul, Me misit Dominus ungere te in regem super Israel. Et nunc audi vocem Domini. Hæc dixit Dominus Sabaoth; Nunc ulciscar, quæ fecit Amalec Israeli, ut occurrit ei in via, ascendenti eo ex Ægypto. Et nunc vade, & percuties Amalec, & (a) Hierim, & omnia quæ ejus: & non reservabis ex eo, & exterminabis eum, & anathemabis eum, & omnia quæ ejus, & non parces (b) ab eo: & interficies à viro, & usque ad mulierem, & ab infante (c) usque ad lactentem, & à vitulo usque ad ovem, & à camelo usque ad asinum. Et condixit Saul populo, & recensès eos in Galgalis, (d) quadringenta millia ordinum, & Judam triginta millia ordinum. Et venit Saul usque ad civitates Amalec, & tetendit insidias in torrente. Et dixit Saul ad Cineum, Abi & declina de medio Amalecitæ, nè addam te cum eo: & tu fecisti misericordiam cum filiis Israel in ascendendo ipsos ex Ægypto. Et declinavit Cinæus de medio Amalec. Et percussit Saul super faciem Ægypti. Et cepit Agag regem Amalec vivum. Et omnem populum, (e) & Hierim interfecit in ore gladii. Et reservavit Saul, & omnis populus ipsum Agag vivum: & optima gregum, & armentorum, & vestimentorum, & vinearum, & omnium bonorum: & noluerunt exterminare ea: & omne opus vile, & contemptum exterminâverunt. Et factum est verbum Domini ad Samuel, dicens, (f) Revocavi me, quia regnare feci Saul in regem, quoniam averlit se à post me: et verba mea non servavit. Et tristatus est Samuel: et clamavit ad Dominum totam noctem. Et diluculò surrexit Samuel, et ivit in occursum Israel manè. Et annuntiatum est ipsi (g) Saul, dicentes; Venit Samuel in Carmelum, et constituit sibi manum. Et convertit currum, et descendit in Galgala (b) ad Saul: et ecce ipse efferebat holocaustosim Domino, prima spoliorum, quæ tulit ex Amalec. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

MS. A. (a) ὅτι τ λαὸν αὐτῶ ὅτι Ἰσραήλ. (β) ἄκουσον τ φωνῆς τῶν λόγων κυρίου. (γ) Ἀμαλὴκ (δ) Ἰσραὴλ καὶ πάντα αὐτῶ, (ε) Ἰαγάλοις δέκα χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα. Καὶ ἦλθεν (ζ) Ἀμαλὴκ, (η) μὴ πάντων τ (θ) Εὐϊλὰ (ι) ἢ ὅτι (κ) λαὸν ἐξωλόθρευσεν,* Ἠρεὶμ ἀπέκτεινεν (λ) ἐβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι (μ) ἐξωλόθρευσεν. (ν) τ Σαὺλ εἰς βασιλέα, (ξ) οὐκ ἔστησεν. καὶ (ο) τῷ Ἰσραὴλ πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλεν τῷ Σαμυὴλ, λέγοντες, Ἦκε Σαὺλ εἰς (π) καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν (ρ) τὰ πρῶτα τ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

52 וַהֲוָת קְרָבָא תַּקִּיפָא עַל פְּלִשְׁתָּאֵי כֹּל יוֹמֵי שָׁאוּל וַחֲזָא שָׁאוּל כָּל גִּבָּר גִּבָּר וְכָל גְּבַר עָבֵיד
קְרָב וְכַנֵּשׁ יָתֵיהּ לְוָתֵיהּ׃

טו

1 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל יָתִי שְׁלַח יְיָ לְרַבְיוּתָךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמֵּיהּ עַל יִשְׂרָאֵל וּכְעַן קַבֵּל
2 לְמֵימַר פִּתְגָמָא דַּיְיָ׃ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת דְּכַרְנָא יָת דַּעֲבַד עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל דְּכַמֵּן לֵיהּ
3 בְּאוֹרְחָא בְּמִסְקֵיהּ מִמִּצְרָיִם׃ וּכְעַן אֲזֵיל וְתִמְחֵי יָת דְּבֵית עֲמָלֵק וְתַנַּחֵי יָת כָּל דִּי לְהוֹן וְלָא
רַחֲוִים עֲלֵיהוֹן וְתִקְטוֹל מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא מֵעוּלַיִם וְעַד יָנִיק מִתּוֹר וְעַד אִמַּר מִגְּמַל וְעַד
4 חֲמָר׃ וְכַנֵּשׁ שָׁאוּל יָת עַמָּא וּמְנָנוּן בְּאִמְּרֵי פִּסְחַיָּא מָאתַן אַלְפִין גַּבְרָא רַגְלָאֵי וַעֲסַרְיָא אַלְפִין
5 יָת אֱנָשׁ יְהוּדָה׃ וַאֲתָא שָׁאוּל עַד קִרְתָּא דְּבֵית עֲמָלֵק וְטָקִים מַשְׁרְיָתֵיהּ בְּנַחְלָא׃ וַאֲמַר
6 שָׁאוּל לְשֵׁלְמָאָה אֲזִיל זוּר אִתְפְּרַשׁ מִגּוֹ עֲמָלֵקָאָה דִּלְמָא אֶשֵׁיצָנָךְ עִמֵּיהּ וְאַתְּ עֲבַדְתְּ טִיבוּ
7 עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסְקֵהוֹן מִמִּצְרָיִם וְאִתְפְּרַשׁ שֵׁלְמָאָה מִגּוֹ עֲמָלֵקָאָה׃ וּמְחָא שָׁאוּל יָת
8 דְּבֵית עֲמָלֵק מֵחֲוִילָה מֵעֲלָנָא דְּחַגְרָא דִּי עַל אַפֵּי מִצְרָיִם׃ וְאַחֵד יָת אֲגַג מַלְכָּא דְּבֵית עֲמָלֵק
9 כַּד חַי וְיָת כָּל עַמָּא נַטַּר לְפִתְגָם דְּחָרֶב׃ וְחָס שָׁאוּל וְעַמָּא עַל אֲגַג וְעַל שְׁפַר עָנָא וְתוֹרֵי
שְׁמַנְיָא וּפַטִּימַיָּא וְעַל כָּל דְּטָב וְלָא אֲבוֹ לְנַטָּרוּתְהוֹן וְכָל מִדְּעַם דְּשֵׁיט וּדְבְסִיר יָתְהוֹן נַטִּירוּ׃
10 וְהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם שְׁמוּאֵל לְמֵימַר׃ תָּבִית בְּמֵימְרִי אֲרִי אַמְלִיכִית יָת שָׁאוּל
11 לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא אֲרִי תָּב מִבָּתַר פּוּלְחָנִי וְיָת פִּתְגָמַי לָא קַיֵּם וּתְקִיף לִשְׁמוּאֵל וְצַלִּי קֳדָם יְיָ כָּל
12 לֵילְיָא׃ וְאַקְדִּים שְׁמוּאֵל לְקַדְמוּת שָׁאוּל בְּצַפְרָא וְאִתְחְוָא לִשְׁמוּאֵל לְמֵימַר אֲתָא שָׁאוּל
לְכַרְמְלָא וְהָא מְתַקַּן לֵיהּ תַּקְּנָן אִתַּר לְפַלָּגָא בֵּיהּ בְּוִתָא וְאִסְתְּחַר וַעֲבַר וּנְחַת לְנַלְגָּלָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit bellum validum super Philisthæos omnibus diebus Saul: et vidit Saul omnem virum virilem, et omnem virum facientem bellum, & congregavit illum ad se. 52

CAP. XV.

ET dixit Semuel ad Saul: Me misit Dominus ad ungendum te ut sis rex super populum suum super Israel: & nunc ausculta dicto verbi Dñi. Sic dicit Dñs Szebaoth: Recordatus sum & fecit Ghamalek Israeli, qui insidiatus est ei in via cũ ascẽderet de Misraim. *Et* nunc vade & percuties [*eos qui sunt*] domus Ghamalek, et conficies omne quod illorum, et non parces super eos: e occides à viro usque ad mulierem, à puero usque ad lactentem, à bove et usq; ad pecus, à camelo et usq; ad asinũ. Et congregavit Saul populum, et numeravit eos in agnis paschalibus, ducenta millia virorum peditum, et decem millia hominum Jehuda. Et venit Saul usq; ad urbem domûs Ghamalek, et statuit castra sua in fluvio. Et dixit Saul Salmaah: Vade recede, separare de-inter Gamalekæũ, ne fortè perdã te cum illo: et tu fecisti bonum cum omnibus filiis Israel cùm ascenderẽt ex Misraim: et separatus est Salmaah de inter Ghamalekæum. Et percussit Saul [*viros*] domûs Ghamalek à Hhavilah ascensu Hhagra quæ [*est*] super faciem Misraim. Et apprehendit Agag regem domus Ghamalek cùm vivus esset, et omnem populum confecit in acie gladii. Et pepercit Saul et populº super Agag, & super pulcherrimas ovium et boum, et crassa et saginata, et super omne & bonum, et non voluerunt conficere ea; et omnem rem quæ vilis & quæ contemptibilis erat, confecerunt. Et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dñm cum Semuel, dicens: Pœnitui in dicto meo & regnare feci Saul ut esset rex, quia aversus est de-post cultum meũ, et verba mea non firmavit: et durum fuit Semueli, et oravit ante Dñm totâ nocte. Et anticipavit Semuel ad occursum Saul in aurora, et nunciatũ est Semueli dicendo: venit Saul ad Carmela: et ecce constitutus est illi ibi locus ad dividendũ in eo prædam: et reversus est et transiit et descendit ad Gilgela. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

52 * ܘܗܘܬ ܩܪܒܐ ܬܝܪܝܐ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ ܟܠ ܝܘܡܝ ܫܐܘܠ ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܟܠ ܓܒܪܐ ܚܝܠܐ ܘܟܠ ܒܪ ܚܝܠ ܘܟܢܫ ܠܘܬܗ ܟܠ ܓܒܪ ܓܒܝܪ ܘܚܝܠ ܐܢܫ ܘܟܢܫ ܠܘܬܗ ܟܠ ܓܒܪ ܓܒܝܪ ܘܚܝܠ ܐܢܫ

52 * Cúmque validum eſſet bellum contra Philiſtæos cunctis diebus Saulis, conſiderabat Saul omnem virum ſtrenuum omnemque virum robore præditum, & colligebat eum ad ſe.

CAP. XV.

1 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܐܢܐ ܫܕܪܢܝ ܡܪܝ ܠܡܫܚܐ ܠܟ ܠܡܠܟ ܥܠ ܥܡܗ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܗܫܬ ܩܠ ܡܠܝ ܕܡܪܝ

1 Dixit autem Samuel Sauli, Me miſit Dominus ad ungendum te ut regnares ſuper Iſraelem populum ſuum: nunc audi vocem ſermonum Domini.

2 ܐܡܪ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܨܒܝܬ ܐܢܐ ܕܥܒܕ ܥܡܠܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܣܝܡ ܠܗ ܒܐܘܪܚܐ ܒܡܣܩܗ ܠܡܨܪܝܡ

2 Sic dicit Dominus exercituum, Memor ſum rerum omnium quas fecit Amalec Iſraeli in itinere cùm aſcenderent ex Ægyptò.

3 ܗܠܟ ܗܫ ܘܡܚܐ ܠܥܡܠܩ ܘܚܪܡ ܠܟܠ ܕܝܠܗ ܘܠܐ ܬܒܘܣ ܥܠܝܗ ܘܩܛܠ ܡܢ ܓܒܪ ܥܕ ܐܢܬܬܐ ܥܕ ܛܠܝܐ ܥܕ ܝܢܩܐ ܥܕ ܬܠܝܐ ܥܕ ܓܡܠܐ ܥܕ ܚܡܪܐ

3 Vade nunc, & percute Amalecitas, & perde quicquid poſſident, & ne parcas eis: occide tam viros quàm fœminas, & tam juvenes quàm puerulos, tam boves quàm agnos, & tam camelos quàm aſinos.

4 ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ ܘܡܢܐ ܠܗܘܢ ܒܛܠܝܐ ܡܐܬܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪܐ ܘܝܗܘܕܐ ܥܣܪܬ ܐܠܦ ܓܒܪܐ

4 Indixit ergò Saul toti populo bellum; & cùm recenſuiſſet eos in Telais, ducenta & decem millia peditum cum viris Juda,

5 ܘܐܬܐ ܫܐܘܠ ܥܕ ܩܪܬܐ ܕܥܡܠܩ ܘܐܬܪܥܡ ܒܒܝܬ ܓܘ ܐܬܪܐ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܩܝܢܝ ܐܙܠܘ ܣܘܪܘ ܡܢ ܓܘ ܥܡܠܩ ܕܠܡܐ ܐܒܕ ܥܡܗ ܐܦ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܚܣܕ ܥܡ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܨܥܕܗܘܢ ܡܢ ܡܨܪ

5 Venit Saul uſque ad civitatem Amalec, & altercatus eſt in convalle. Tum dixit Saul Cinæis,

6 ܘܐܙܠ ܩܝܢܝ ܡܢ ܓܘ ܥܡܠܩ ܕܠܡܐ ܐܒܕ ܥܡܗ ܐܦ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܚܣܕ ܥܡ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܨܥܕܗܘܢ ܡܢ ܡܨܪ ܘܐܙܠ ܩܝܢܝ ܡܢ ܓܘ ܥܡܠܩ

6 Deflectite, recedite, & deſcendite de medio Amalecitarum, ne perdam vos cum eis: vos enim officium præſtitiſtis omnibus Iſraelitis cùm aſcenderent ex Ægypto: & receſſerunt Cinæi de medio Amalecitarum.

7 ܘܡܚܐ ܫܐܘܠ ܠܥܡܠܩ ܡܚܝܠܬ ܥܕ ܫܘܪ ܕܥܠ ܦܢܝ ܡܨܪ

7 Et percuſſit Saul Amalecum ab Hevila, quæ eſt in ingreſſu Sod, quæ eſt ex adverſo Ægypti.

8 ܘܐܚܕ ܐܓܓ ܡܠܟ ܥܡܠܩ ܚܝ ܘܟܠ ܥܡܗ ܚܪܡ ܠܦܘܡ ܚܪܒܐ

8 Captóque Agag rege Amalecitarum vivo, totum populum extinxit acie gladii.

9 ܘܚܣ ܫܐܘܠ ܘܥܡܐ ܥܠ ܐܓܓ ܘܥܠ ܛܒ ܥܐܪ ܘܥܠ ܡܪܝܐ ܘܥܠ ܟܠ ܕܛܒ ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܚܪܡ ܐܢܘܢ ܐܠܐ ܟܠ ܕܙܠܝܠ ܘܡܣܟܢ ܐܬܚܪܡ ܘܠܐ ܨܒܘ

9 Pepercit igitur Saul ac populus Agago regi, & pulcherrimis ovium, & boum, & pinguium, & ſaginatorum, & cuique rei optimæ; & noluerunt ea occidere: omnem verò ſupellectilem quæ vilis & abjecta erat in oculis eorum, illam conſumpſerunt.

10 ܘܗܘܐ ܡܠܬܐ ܕܝܠܗ ܕܡܪܝ ܠܫܡܘܐܝܠ ܠܡܐܡܪ

10 Factúſque eſt ſermo Domini ad Samuelem, dicendo,

11 ܢܚܡܬ ܠܝ ܕܡܠܟܬ ܠ ܫܐܘܠ ܠܡܠܟ ܐܬܦܢܐ ܡܢ ܒܬܪܝ ܘܠ ܩܝܡ ܠ ܦܬܓܡܝ ܘܚܪ ܠ ܫܡܘܐܝܠ ܘܙܥܩ ܠ ܟܠ ܠܠܝܐ ܘܩܪܐ ܠ ܫܡܘܐܝܠ ܒܟܝܐ ܠ ܟܠ ܠܠܝܐ

11 Pœnitet me conſtituiſſe Saulem regem, quoniam retroceſſit à me, & verba mea eventu minimè comprobavit: quod ægrè ferens Samuel, deprecatus eſt Dominum totâ nocte.

12 ܘܫܟܡ ܫܡܘܐܝܠ ܠ ܩܒܠ ܫܐܘܠ ܒ ܨܦܪ ܘܐܬܐ ܠ ܫܡܘܐܝܠ ܠ ܡܐܡܪ ܐܬܐ ܫܐܘܠ ܠ ܟܪܡܠ ܘܗܐ ܡܩܝܡ ܠ ܗ ܝܕ ܘܐܬܦܢܐ ܘܥܒܪ ܘܢܚ ܠ ܓܠܓܠ

12 Quumque manè ſurrexiſſet Samuel ut obviàm iret Sauli, indicatum fuit Samueli abiiſſe Saulem ad Carmelum ubi paratus fuerat ei locus, tum deflexiſſe, prætergreſſum eſſe, ac deſcendiſſe in Galgalam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

52 * وَكَانَ حَرْبٌ شَدِيدٌ بَيْنَهُمْ * وَبَيْنَ اَهْلِ فَلَسْطِينَ طُولَ عُمْرِ شَاوُلَ * وَنَظَرَ شَاوُلُ اِلَى كُلِّ رَجُلٍ

52 * Quia verò grave bellum erat inter ipſos & inter Paleſtinos totâ ætate Saulis, conſiderabat Saul omnem virum gigantem omnemque virum robuſtum, & colligebat eos ad ſe.

جَبَّارٍ وَكُلِّ رَجُلٍ بَطَلٍ * وَجَمَعَهُمْ اِلَيْهِ *

1 * اَلْفَصْلُ الْخَامِسُ عَشَرَ * وَقَالَ

CAP. XV.

1 * صَمُوئِيلُ لِشَاوُلَ * اَنَا الَّذِي اَرْسَلَنِي الرَّبُّ لِاَمْسَحَكَ لِتَكُونَ مَلِكًا عَلَى بَنِي اِسْرَائِيلَ سَعْبِي * فَاسْمَعْ

1 * Dixit autem Samuel ad Saulem, Ego ſum quem Dominus miſit ad ungendum te ut eſſes rex ſuper Iſraelitas populum meũ; audi modò ſermonem Domini.

2 الْآنَ قَوْلَ الرَّبِّ * هٰكَذَا يَقُولُ الرَّبُّ الْقَوِيُّ * اَنَا عَارِفٌ مَا صَنَعَ اَهْلُ عَمَالَاقَ بَنِي اِسْرَائِيلَ فِي الطَّرِيقِ

2 Sic dicit Dominus potentiſſimus, Ego novi quid fecerint Amalecitæ Iſraelitis in via cùm aſcenderent è terra Ægypti.

3 حِينَ صَعِدُوا مِنْ اَرْضِ مِصْرَ * فَسِرِ الْآنَ اِلَى عَمَالَاقَ * وَاقْتُلْهُمْ وَاَهْلِكْ جَمِيعَ مَا لَهُمْ * وَلَا تَرْحَمْهُمْ *

3 Vade ergò ad Amalech, & interfice eos, & diſperde quicquid habent, & ne miſereatis illorũ; ſed interfice viros ſimul atq; mulieres, adoleſcentes et infantes etiã; et occide boves et oves etiã, camelos etiã atq; aſinos.

بَلْ اقْتُلِ الرِّجَالَ وَالنِّسَاءَ جَمِيعًا * وَالْاَحْدَاثَ وَالْاَطْفَالَ اَيْضًا * وَاقْتُلِ الْبَقَرَ وَالْغَنَمَ اَيْضًا وَالْاِبِلَ وَالْحَمِيرَ

4 اَيْضًا * وَجَمَعَ شَاوُلُ جَمِيعَ الشَّعْبِ لِلْحَرْبِ * وَاَحْصَاهُمْ فِي مَوْضِعٍ يُقَالُ لَهُ طَوِيلَا * فَكَانَ عَدَدُهُمْ

4 Quapropter convocavit Saul univerſum populũ ad bellũ, ſubductoq; eorũ numero in loco quodã qui dicitur Tavila, fuit numerus eorum ducenta millia peditum, & decem millia virorum ex filiis

5 مِئَتَيْ اَلْفِ رَجُلٍ وَعَشَرَةَ اٰلَافِ رَجُلٍ * مِنْ بَنِي يَهُوذَا * فَجَاءَ شَاوُلُ اِلَى مَدِينَةِ عَمَالَاقَ * وَهَيَّاءَ الشَّعْبَ

5 Juda. Et veniens Saul ad civitatem Amalech, inſtruxit ibi populum ad prælium.

6 هُنَاكَ لِلْحَرْبِ * وَقَالَ شَاوُلُ لِلْقِينِيِّينَ * مِيلُوا عَنِ الْعَمَالِقِيِّينَ وَفَارِقُوهُمْ * وَاِلَّا تَهْلِكُوا مَعَهُمْ * لِاَنَّكُمْ

6 Dixitq; Saul ad Cainanæos, Recedite ab Amalecitis; & ſejungite vos ab eis, et deſcendite de medio eorum, ne fortè diſperdã vos cum eis; vos enim beneficium exercuiſtis in omnes Iſraelitas cùm aſcenderent è terra Ægypti.

اَهْلَكْتُمْ مَعَهُمْ * وَاَنْتُمْ كُنْتُمْ قَدْ صَنَعْتُمْ مَعْرُوفًا بِجَمِيعِ بَنِي اِسْرَائِيلَ حِينَ صَعِدُوا مِنْ اَرْضِ مِصْرَ *

7 وَجَرَجَ الْقِينِيُّونَ مِنْ بَيْنِ الْعَمَالِقِيِّينَ * وَحَارَبَ شَاوُلُ عَمَالَاقَ وَقَتَلَهُمْ اَجْمَعِينَ * مِنْ حَدِّ حَوِيلَا

7 Egreſſis itaque Cainæis è medio Amalecitarũ, Bellavit Saul contra Amalech, & interfecit eos omnes à limite Hevilæ, quæ eſt ingreſſu

8 الَّذِي فِي مَدْخَلِ سُودٍ الَّتِي هِيَ مُقَابِلَةُ مِصْرَ * وَاَخَذَ اَجَاجَ مَلِكَ عَمَالَاقَ حَيًّا * وَقَتَلَ سَعْبَهُ

8 Sod, quæ eſt contermina Ægypto. Agag regem Amalech vivum apprehendit, populum autẽ ejus univerſum gladio interfecit.

9 اَجْمَعِينَ بِالسَّيْفِ * وَرَحِمَ شَاوُلُ وَالسَّعْبُ اَجَاجَ الْمَلِكَ * وَسَمِنَهُ عَلَى حُسْنِ الْغَنَمِ * وَالْبَقَرِ السِّمَانِ

9 Miſertuſq; eſt Saul ac populꝰ regis Agag, et peperceruntpulcherrimis quibuſq; ovibꝰ, et pinguibꝰ, & pinguibus præſtantibuſq; bobꝰ, et optimis quibuſq; rebus eorũ, nec placuit eis interficere delicatiora; ſed

وَالْمُطَرَّفَاتِ * وَعَلَى كُلِّ خَيْرِهِمْ * وَلَمْ يَعْجَبْهُمْ اَنْ يَقْتُلُوا الْاَنْعَامَ * وَلٰكِنْ اَهْلَكُوا وَاَحْرَقُوا كُلَّ مَا كَانَ

10 دَنِيًّا حَقِيرًا عِنْدَهُمْ * وَاَوْحَى الرَّبُّ اِلَى صَمُوئِيلَ النَّبِيِّ * وَقَالَ لَهُ * اَسِفْتُ عَلَى اَنِّي صَيَّرْتُ شَاوُلَ مَلِكًا *

11 اِنَّهُ رَجَعَ عَنْ عَهْدِي * وَلَمْ يَعْمَلْ بِمَا اَمَرْتُهُ * وَسَاءَ ذٰلِكَ عَلَى صَمُوئِيلَ * وَصَلَّى اَمَامَ الرَّبِّ لَيْلَتَهُ

12 جَمِيعًا * وَاَدْلَجَ صَمُوئِيلُ بُكْرًا * وَخَرَجَ لِيَلْقَى شَاوُلَ * وَاُخْبِرَ صَمُوئِيلُ اَنَّ شَاوُلَ قَدْ اَتَى كَرْمِيلَا

12 وَهُوَ يُهَيِّي لَهُ مَوْضِعًا * وَاَقْبَلَ وَجَازَ وَنَزَلَ اِلَى الْجَلْجَالِ *

perdiderunt atque combuſſerunt quicquid vile et contemptum erat apud ipſos. Revelavit autem Dominus Samueli prophetæ, & dixit eum, Vehementer doleo quòd regem conſtituerim Saulem, quia averſus eſt à fœdere meo, nec fecit quod præceperam ei. Ægrè tulit hoc Samuel, & oravit ad Dominũ totâ nocte illâ. Et diluculò ſurgente Samuele, egreſſoq; ad conveniendũ Saulem, nuntiatũ fuit Samueli quòd Saul jam iverat Carmelum, & locum ipſe ſibi parabat, tum abiens pertranſierat, ac deſcenderat in Galgal.

שמואל א: טו

13 וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה
14 לַיהוָה הֲקִימֹתִי אֶת דְּבַר יְהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמֶה
15 קוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְאָזְנָי וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ:
16 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם
17 עַל־מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זְבֹחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
18 וְאֶת הַיֶּתֶר הֶחֱרַמְנוּ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל הֶרֶף
19 וְאַגִּידָה לְךָ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ
20 דַּבֵּר: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ
21 שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל:
22 וַיִּשְׁלָחֲךָ יְהוָה בַּדָּרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ וְהַחֲרַמְתָּה אֶת
23 הַחַטָּאִים אֶת עֲמָלֵק וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ עַד כַּלּוֹתָם אֹתָם:
24 וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל
25 וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל
26 אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה וָאֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי
27 וָאָבִיא אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וְאֶת עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי:
28 וַיִּקַּח הָעָם מֵהַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר רֵאשִׁית הַחֵרֶם
29 לִזְבֹּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל: וַיֹּאמֶר
30 שְׁמוּאֵל הֲחֵפֶץ לַיהוָה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים
31 כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה שְׁמֹעַ מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב
32 מֵחֶלֶב אֵילִים: כִּי חַטַּאת קֶסֶם מָרִי וְאָוֶן
33 וּתְרָפִים הַפֶּצַר יַעַן מָאַסְתָּ אֶת דְּבַר יְהוָה
34 וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל חָטָאתִי
35 כִּי עָבַרְתִּי אֶת פִּי יְהוָה וְאֶת דְּבָרֶיךָ כִּי יָרֵאתִי אֶת
36 הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם: וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת חַטָּאתִי
37 וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
38 אֶל שָׁאוּל לֹא אָשׁוּב עִמָּךְ כִּי מָאַסְתָּה אֶת דְּבַר יְהוָה
39 וַיִּמְאָסְךָ יְהוָה מִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל: וַיִּסֹּב
40 שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע:
41 וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע יְהוָה אֶת מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל
42 מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם וְנָתָנָהּ לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ:

Versio VUL. LAT.

13 Et cùm venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul; Benedictus tu Domino, implevi verbum
14 Domini. Dixitque Samuel; Et quæ est hæc vox gregum, quæ resonat in auribus meis, & armentorum, quam ego audio?
15 Et ait Saul, De Amalec adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ovibus & armentis, ut immolarentur Dño Deo tuo; reliqua verò occidimus. Ait autem Samuel ad Saul,
16 Sine me, et indicabo tibi quæ locut' sit Dñs ad me nocte. Dixitque ei, Loquere. Et ait Samuel; Nónne cùm parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es? unxítque te Domin' in regem super
18 Israel, Et misit te Dominus in viam, & ait; Vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos usque ad interne-
19 cionem eorum. Quarè ergò non audísti vocem Domini: sed versus ad prædam es, & fecísti malum in oculis Domini?
20 Et ait Saul ad Samuelem; Immò audivi vocem Domini, & ambulavi in via per quam misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec, & Amalec interfeci.
21 Tulit autem de præda populus oves & boves, primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet Domino Deo suo in
22 Galgalis. Et ait Samuel; Numquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potiùs ut obediatur voci Domini? MELIOR est enim obedientia quàm victimæ: & auscultare magis quàm offerre adipem a-
23 rietum. Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idolatriæ, nolle acquiescere. Pro eo ergò quòd abjecísti sermonem Domini, abjecit te Dominus ne sis rex. Dixítque Saul ad Samuelem; Peccavi, quia prævaricatus sum sermonem Domini, & verba tua, timens populum, & obediens voci eorum. Sed
27 nunc porta, quæso, peccatum meum, & revertere mecum, ut
26 adorem Dominum. Et ait Samuel ad Saul; Non revertar tecum, quia projecísti sermonem Domini, & projecit te Dominus ne sis rex super Israel.
27 Et conversus est Samuel ut abiret: ille autem apprehendit summitatem pallii ejus, quæ & scissa est. Et ait ad eum Samuel; Scidit Dominus regnum Israel à te hodiè, & tradidit illud proximo tuo meliori te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Εὐλογητὸς σὺ τῷ κυρίῳ· ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος. Καὶ εἶ-
14 πε Σαμουὴλ, Καὶ τίς ἡ φωνὴ τῶν προβάτων τούτων ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ φωνὴ τῶν
15 βοῶν, (τ) ὃν ἐγὼ ἀκούω; Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγκα αὐτά, ἃ φείσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τῶν προβάτων καὶ τῶν
16 βοῶν, ὅπως θυσῇ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καὶ τὰ λοιπὰ (υ) ἐξωλόθρευσα. Καὶ εἶπε Σα-
μουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Ἄγες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε κύριος πρός με τὴν νύκτα.
17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπε Σα-
μουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Οὐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτοῦ ἦρκάς σε κεφαλὴν φυλῆς
Ἰσραήλ; καὶ ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασι-
18 λέα ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστειλέ σε κύριος ἐν ὁδῷ, καὶ εἶπέ σοι, Πορεύθητι, καὶ (φ) ἐξολό-
θρευσον ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμὲ, τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως (χ)
19 συντελέσῃς αὐτούς. Καὶ ἵνατί οὐκ ἤκουσας (ψ) φωνῆς κυρίου, (ω) ἀλλ' ὥρμησας τῷ σκύ-
λαι ὅτι τὰ κρείσσω, καὶ ἐποίησας τὸ πονη-
20 ρὸν ἐνώπιον κυρίου; Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς
Σαμουὴλ, Διὰ τὸ ἀκούσαί μου τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην (†) τῇ ὁδῷ ἣ (α) ἀπέστει-
λέ με κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασιλέα
Ἀμαλὴκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ (β) ἐξωλόθρευσα.
21 Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ἀπὸ σκύλων πρόβατα καὶ βουκόλια τὰ πρῶτα τῶν (γ) ἐξολοθρεύ-
ματος, θῦσαι ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
22 ἐν Γαλγάλοις. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Εἰ θε-
λητὸν τῷ κυρίῳ (δ) ὁλοκαυτώματα καὶ θυ-
σίας, ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου; ἰδοὺ ἀ-
κοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὸν, καὶ τὸ ἐπακροᾶσαι
ὑπὲρ στέαρ κριῶν. (ε) Ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμά
23 ἐστιν, (ε) ὀδύνη καὶ πόνοις θεραφὶν ἐπάγει-
σιν. ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ
ἐξουδενώσει σε κύριος μὴ εἶ βασιλεὺς ἐπὶ
24 Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ,
Ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβλω τὸν λόγον κυρίου καὶ
τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαὸν, καὶ ἤκουσα
25 τῆς φωνῆς αὐτῶν. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρ-
τημά μου, καὶ ἀνάστρεψόν μετ' ἐμοῦ, καὶ προσ-
κυνήσω (ζ) κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Καὶ εἶπε Σα-
26 μουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Οὐκ (η) ἀναστρέφω μετὰ σοῦ,
ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώ-
σει σε κύριος τοῦ μὴ εἶ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν
27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ἀπιέναι, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τοῦ
περυσίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν
28 αὐτό. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουὴλ, Διέρ-
ρηξε κύριος τὴν βασιλείαν Ισραὴλ ἐξ χειρός Ισραὴλ σου ἀπὸ σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν
τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

Et advenit Samuel ad Saul. Et dixit ei Saul, Benedictus tu Domino: firmavi omnia quæcunque locutus est Dominus. Et dixit Samuel, Et quæ est vox gregis hujus in auribus meis, & vox boum, quam ego audio? Et dixit Saul: Ex Amalec tuli ea quæ reservavit populus optima gregis & boum; ut sacrificentur Domino Deo tuo: & reliqua exterminavi. Et dixit Samuel ad Saul, Permitte: & annuntiabo tibi, quæ locutus est Dominus ad me nocte. Et dixit ei, Loquere. Et dixit Samuel ad Saul, Nónne parvus es tu (i) tribus Israel? Et unxit te Dominus in regem super Israel. Et misit te Dominus in viam: & dixit tibi, Vade, & extermina: destrues peccantes in me, ipsum Amalec; & oppugnabis eos, donec consummaveris eos. Et ut quid non audísti vocem Domini, sed irruísti (l) ad pondum super spolia, & fecísti malum coram Domino? Et dixit Saul ad Samuel; Propteréà quòd ego audivi vocem populi: & ivi viâ, quâ misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec: & ipsum Amalec exterminavi. Et sumsit populus de spoliis greges, & armenta (m) prima exterminationis, ad sacrificandum coram Domino Deo nostro in Galgalis. Et dixit Samuel, (n) Si volitum Domino holocaustomata, & sacrificia; sicut audire vocem Domini? ecce auditio super sacrificium (o) bonum: & obedientia super adipem arietum. Quoniam (p) peccatum augurium est: dolorem, & labores (q) Theraphin inducunt. Quia projecísti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et dixit Saul ad Samuel, Peccavi; quoniam transgressus sum verbum Domini, & verbum tuum: quoniam timius populum, & audivi vocem eorum. Et nunc tolle, quæso, peccatum meum, & reverte mecum, & adorabo Dominum Deum tuum. Et dixit Samuel ad Saul; Non revertor tecum: quia projecísti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et conversus est Samuel ut abiret, & apprehendit alà pallii ejus, et scissum est. Et dixit illi Samuel: Transfire fecit Dñs regnum Israel à te die hoc, et dedit socio tuo, quòd *rectius sit factum* illius præ te.

MS. A. (σ) αὐτη ἐν τοῖς (τ) ὧν ἐγὼ (υ) ἐξωλέθρευσα. (φ) ἐξολόθρευσον πᾶν (χ) συντελέσεις (ψ) τῆς φωνῆς (ω) ἀγὰ (†) ἐν τῇ (α) ἀπέστειλεν (β) ἐξωλέθρευσα. (γ) ἐξολεθρεύματος, (δ) ὁλοκαύτωμα καὶ θυσία ὡς (ε) ὀδύνη καὶ πόνῳ (ζ) κυρίῳ θεῷ (η) ἀναστρέψω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וַאֲתָא שְׁמוּאֵל לְוָת שָׁאוּל וַאֲמַר לֵיהּ שָׁאוּל בְּרִיךְ אַתְּ קֳדָם יְיָ קַיֵּמִית יָת פִּתְגָמָא דַיְיָ: וַאֲמַר
14 שְׁמוּאֵל וְאִלּוּ קַיֵּמְתָּא וּמָה קָל עָנָא הָדֵין בְּאוּדְנַי וְקָל תּוֹרְיָא דַּאֲנָא שָׁמַע: וַאֲמַר שָׁאוּל
15 מֵעַמְלֵקָאֵי אַיְתִיאוּנוּן דְּחַס עַמָּא עַל שַׁפַּר עָנָא וְתוֹרֵי בְּדִיל לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְיָת
16 שְׁאָר מוֹתָרָא נַגַּרְנָא: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל אוֹרִיךְ וַאֲחַוִי לָךְ יָת דְּאִתְמַלֵּל מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי
17 בְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ מַלֵּל: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל הֲלָא מִן שֵׁרְיוּתָךְ הֲוֵיתָא שְׁיט וְחָלָשׁ בְּעֵינֵי נַפְשָׁךְ
בְּרַם וְכוּת שִׁבְטָא דְבִנְיָמִין אֲבוּךְ נְרָמָא לָךְ דִּי בְעוּ לְמֶעְבַּר בֵּינָמָא קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל כֵּן
18 רַבִּיךְ יְיָ לְמַהֲוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל: וְשַׁלְחָךְ יְיָ בְּאוֹרְחָא וַאֲמַר אֱזִיל וְתִנְטַר יָת חֵיבְיָא יָת
19 דְּבִירַת עַמְלֵק וְתִנְיַח קְרָבָא בְּהוֹן עַד דְּתֶשֵׁיצֵי יַתְהוֹן: וּלְמָה לָא קַבֶּלְתָּא לְמֵימְרָא דַיְיָ
20 וְאִתְפְּנֵיתָא עַל בּוּזְתָא וַעֲבַדְתָּא דְבִישׁ קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר שָׁאוּל לִשְׁמוּאֵל דְּקַבֶּלִית לְמֵימְרָא דַיְיָ
וַאֲזִלִית בְּאוֹרְחָא דְּשַׁלְחַנִי יְיָ וְאֵיתֵיתִי יָת אֲגַג מַלְכָּא דַעֲמָלֵק וְיָת עַמְלֵקָאָה נַגַּרִית:
21 22 וְאַפְרִישׁ עַמָּא מִן בּוּזְתָא עָאן וְתוֹרִין קֻדָּם דְּיִתְחֲרְמוּן לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּגִלְגָּלָא: וַאֲמַר
שְׁמוּאֵל הַרְעוּא קֳדָם יְיָ בַּעֲלָוָן וּבִנְכָסַת קוּדְשִׁין כְּקַבָּלָא לְמֵימְרָא דַיְיָ הָא קַבָּלַת
23 לְמֵימְרֵיהּ מִנְכָסַת קוּדְשִׁין טָב לְאַצְתָא לְמִלֵּי נְבִיאֵי מִתְּרַב פַּטִּימִין: אֲרֵי כְחוֹב גַּבְרִיא
דְשָׁאֲלִין בְּקִסְמָא כֵּן חוֹבַת כָּל גַּבַּר דְּמִסְרַב עַל פִּתְגָמָא דַיְיָ וְכִחוֹבִי עַמָּא דְטָעוּ בָּתַר
טָעֲוָתְהוֹן כֵּן חוֹבַת כָּל אֱנָשׁ דְּפָצַר וּמוֹסִיף עַל מִלֵּי נְבִיָּא חֲלַף דְּקַצְתָּא בְּפִתְגָמָא דַיְיָ רְחָקָךְ
24 מִלְּמֶהֱוֵי מַלְכָּא: וַאֲמַר שָׁאוּל לִשְׁמוּאֵל חֲבִית אֲרֵי עֲבֵרִית עַל מֵימְרָא דַיְיָ וּבַסְּרִית עַל
25 פִּתְגָמָךְ אֲרֵי דְחֵלִית מִן עַמָּא וְקַבֶּלִית לְמֵימְרֵיהוֹן: וּכְעַן שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבִי וְתוּב עִמִּי
26 וְאֶסְגּוֹד קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל לָא אֲתוּב עִמָּךְ אֲרֵי קְצַתָּא בְּפִתְגָמָא דַיְיָ וּרְחָקָךְ
יְיָ מִלְּמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל: וְאִסְתְּחַר שְׁמוּאֵל לְמֵיזַל וְאִתְקַף בִּכְנַף מְעִילֵיהּ וְאִתְבְּזָע:
27 28 וַאֲמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל אַעְדִי יְיָ יָת מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל מִנָּךְ יוֹמָא דֵין וְיִהְבַּהּ לְחַבְרָךְ דְּתַקֵּן
עוֹבָדַיהּ מִנָּךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit Samuel ad Saul: et dixit Saul, Benedictus tu ante Dñm: firmavi 13
verbum Dñi. Et dixit Samuel: *Et* si firmâsti, et quid vox ovium istarum in 14
auribus meis, & vox boum quam ego audio? Et dixit Saul: Ex Ghamale- 15
kæo attulerunt ea; quia pepercit populꝰ pulchris oviũ & boum, ut sacri-
ficet ante Dñm Deum tuum, et *reliquum* residuum confecimus. Et dixit Se- 16
muel Sauli: Attende, et annunciabo tibi ꝙ dictum est ab ante Dñm mecum
nocte: et dixit illi, Loquere. Et dixit Samuel: Nonne à principiò tuo fui- 17
sti vilis et debilis in oculis animæ tuæ? verùm meritum tribus Binjamin
patris tui occasionem dedit tibi, *(qui quæsierunt transire in mare ante*
filios Israel, ideo unxit te Dominus) ut sis rex sup Israel. Et misit te
Dñs in via, et dixit: Vade et conficies culpatos domus Ghamalec, et inibis
bellũ cum illis usq; quo destruas eos. Et cur non auscultâsti dicto Dñi, & 19
respexisti sup prædam, et fecisti quod malum est ante Dominum? Et dixit 20
Saul ad Samuel, Quòd auscultavi dicto Dñi, et ambulavi viâ quâ misit
me Dñs, et adduxi Agag regem Ghamalec, & *Ghamalekæum* confeci. Et 21
separavit populus ex præda oves et boves, antequâ exciderentur, ad sacrifi-
candum ante Dñm Deum tuum in Gilgela. Et dixit Samuel: Num voluntas 22
ante Dñm in holocaustis et oblatione sanctitatũ, sicut in auscultatione di-
cti Dñi? ecce auscultatio dicti illius præ oblatione sanctitatum bona est;
attendere loquelis prophetarum ejus, præ pinguedine faginatorum. Nam 23
ut *culpa* virorũ qui petunt ab ariolo, sic culpa omnis viri qui rebellat sup
verbũ Dñi; & sicut culpæ populi qui errat post errores, sic culpa omnis
hominis qui *multiplicat* & addit super loquelas Prophetarum: eò quòd
sprevisti verbum Dñi, elongavit te Dñs ne sis rex. Et dixit Saul ad Samuel: 24
Culpatus sum, quia transgressus sum dictum Dñi, & contempsi verbũ ejus;
quia timui à populo, et auscultavi dictis eorum. Et nunc, remitte nunc cul- 25
pæ meæ, & redi mecum, et adorabo ante Dñm. Et dixit Semuel ad Saul: Non 26
redibo tecum, quia sprevisti verbum Dñi; et elongavit te Dominus ne sis
rex sup Israel. Et reversꝰ est Semuel ut abiret, et apprehendit alà pallii ejꝰ, 27
et scissum est. Et dixit illi Semuel: Transfire fecit Dñs regnum Israel à te 28
die hoc, et dedit socio tuo, quòd *rectius sit factum* illius præ te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ... * ... ...
14 ... ...
15 ... ...
16 ... ...
17 ... ...
18 ... ...
19 ... ...
20 ... ...
21 ... ...
22 ... ...
23 ... ...
24 ... ...
25 ... ...
26 ... ...
27 ... ...
28 ... ...

13 Quò veniente Samuel ad Saulē, dixit ei Saul; Benedictus Dñs qui sermonem suum eventu comprobavit. Dixit Samuel, Quænā est vox 14
ista pecudum in auribus meis, & vox boum quam audio? Respondit Saul, Ab Amalec ad- 15
duxerunt ea: pepercit enim populus pulcherrimis ovium ac boum, & adduxerunt *ea* ut immolarent Domino Deo tuo: cætera verò vastavimus. Dixit Samuel ad Saulem; Sile ut 16
indicem tibi quod dixit mihi Dominus hâc nocte. Respondit ei Saul, Dic. Dixit ergò Sa- 17
muel Sauli, Ecce si parvus eras in oculis tuis, *jam* caput es tribuum Israelis, unxítque te Dominus ut regnares super Israelem, Teque 18
misit Dominus ad expeditionē hanc, dicens; Vade, trucida Amalecum peccatorem, eósq; impugna donec absúmas eos. Quomodo non 19
auscultâsti voci Domini, sed conversus ad prædam, malum perpetrâsti coram Domino? Di- 20
xit Saul Samueli, Auscultavi voci Domini, & perfunctus sum expeditione ad quam me miserat, Agag regem Amalec adduxi, & Amalecitas perdidi: Populus autem adduxit prædā, 21
oves ac boves, & præcipua anathematis, ut sacrificarent Domino Deo tuo. Respondit 22
Samuel, Non oblectatur Dominus holocaustis & victimis quantùm eo qui auscultat voci suæ; & quidem obedientia victimis præstantior est, & acquiescere, adipe arietum. Quia 23
peccatum divinationis provocatio est iræ, & divinatio scelus aggravat; *propterea* quoniam rejecisti verbum Domini, rejecturus est te de regno. Dixit Saul ad Samuelem, 24
Peccavi quòd transgressus sim verbum oris Domini, & verba tua, quòd extimuerim populum, & voci eorum acquieverim. Con- 25
dona jam peccatum meum, & revertere mecum ut adorem Dominum. Dixit Samuel ad 26
Saulem, Non revertar tecum: quia sprevisti verbum Domini, sprevit te Dominus ne sis rex super Israel. Conversóque Samuele ut 27
abiret, & apprehendit Saul fimbriam pallii ejus, & laceravit illud. Tum dixit ad eum 28
Samuel, Laceravit Dominus regnum Israelis à te hodiè, dedítque illud proximo tuo te meliori.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وَأَتَى صَمُوئِيلُ إِلَى شَاوُلَ * وَقَالَ لَهُ شَاوُلُ * تَبَارَكَ ٱلرَّبُّ ٱلَّذِي حَقَّقَ قَوْلَهُ * قَالَ صَمُوئِيلُ * مَا هٰذَا
14 ٱلصَّوْتُ ٱلَّذِي أَسْمَعُ مِنْ صَوْتِ ٱلْغَنَمِ * فَإِنَّهُ قَدْ وَقَعَ مَسَامِعِي صَوْتُ نَحْرِ ٱلْبَقَرِ * قَالَ شَاوُلُ *
15 هٰذَا مَا أَتَى بِهِ ٱلشَّعْبُ مِنْ عَمَالَاقَ، لِأَنَّ ٱلشَّعْبَ عَلَيْهِمْ حُسْنُ ٱلْغَنَمِ وَٱلْبَقَرِ * وَجَاؤُا بِهَا لِيَذْبَحُوا لِلَّهِ
رَبِّكَ * وَٱلْبَقِيَّةَ قَتَلُوهَا * قَالَ صَمُوئِيلُ لِشَاوُلَ * كُفَّ حَيْ أُخْبِرَكَ بِمَا قَالَ لِي ٱللَّهُ لَيْلَتِي هٰذِهِ ٱلَّتِي
16 مَضَتْ * قَالَ لَهُ شَاوُلُ * قُلْ * قَالَ صَمُوئِيلُ لِشَاوُلَ * كُنْتَ صَغِيرًا عِنْدَ نَفْسِكَ، فَإِنَّكَ رَئِيسُ لِأَسْبَاطِ
17 بَنِي إِسْرَائِيلَ * مِنْ أَجْلِ أَنَّ ٱلرَّبَّ مَسَحَكَ مَلِكًا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَأَرْسَلَكَ ٱلرَّبُّ فِي طَرِيقٍ وَقَالَ *
18 ٱنْطَلِقْ إِلَى عَمَالَاقَ ٱلْخَاطِئِ * وَجَاهِدْهُمْ وَأَهْلِكْهُمْ حَتَّى نَفِيَهُمْ أَيْضًا * كَيْفَ لَمْ تُطِعِ ٱلرَّبَّ * وَلٰكِنْ
19 أَقْبَلْتَ عَلَى ٱلنَّهْبِ * وَعَمِلْتَ عَمَلًا رَدِيًّا أَمَامَ ٱلرَّبِّ * قَالَ شَاوُلُ لِصَمُوئِيلَ * سَمِعْتُ قَوْلَ ٱلرَّبِّ وَأَطَعْتُهُ *
20 وَٱنْطَلَقْتُ فِي ٱلطَّرِيقِ ٱلَّذِي أَرْسَلَنِي * وَجِئْتُ بِأَجَاجَ مَلِكِ عَمَالَاقَ * وَقَتَلْتُ ٱلْعَمَالَقَانِيِّينَ * وَسَاقَ
21 ٱلشَّعْبُ مِنَ ٱلنَّهْبِ غَنَمًا وَبَقَرًا أَخْيَارَهَا حَرِيمَةً لِلرَّبِّ لِيَذْبَحُوا لِلَّهِ رَبِّكَ فِي ٱلْجِلْجَالِ * قَالَ صَمُوئِيلُ * لَا
22 يَهْوِي ٱلرَّبُّ ٱلذَّبَائِحَ وَٱلْقَرَابِينَ كَمَا يَهْوِي مَنْ يُطِيعُهُ * فَٱلطَّاعَةُ خَيْرٌ مِنَ ٱلذَّبَائِحِ * وَٱلْعَمَلُ بِحَسَبِ ٱللَّهِ
23 أَفْضَلُ مِنْ سَكْبِ ٱلْكِبَاشِ * لِأَنَّ خَطِيَّةَ ذَبِيحَةِ ٱلْعَرَّافِ سَخَطُ ٱللَّهِ * وَذَبِيحَةُ ٱلْعَرَّافِ تُعْظِمُ ٱلْإِثْمَ *
وَذَبِيحَتُكَ هٰذِهِ ٱلَّتِي لَمْ يَهْوَاهَا ٱللَّهُ هِيَ سَبَبُ ذَبِيحَةِ ٱلْعَرَّافِ * وَهِيَ تُعْظِمُ ٱلْإِثْمَ * فَٱلْآنَ لِأَنَّكَ
24 رَدَلْتَ كَلَامَ ٱللَّهِ يَرْدُلُكَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلْمُلْكِ * قَالَ شَاوُلُ لِصَمُوئِيلَ * أَسَأْتُ حَيْثُ تَعَدَّيْتُ عَلَى قَوْلِ ٱللَّهِ
25 وَقَوْلِكَ * وَأَطَعْتُ ٱلشَّعْبَ فِيمَا سَمِعُوا * فَٱغْفِرِ ٱلْآنَ خَطِيَّتِي * وَٱرْجِعْ مَعِي لِأَسْجُدَ لِلرَّبِّ * قَالَ صَمُوئِيلُ
26 لِشَاوُلَ * لَا أَرْجِعُ مَعَكَ * لِأَنَّكَ رَدَلْتَ قَوْلَ ٱلرَّبِّ * وَقَدْ رَدَلَكَ ٱلرَّبُّ أَنْ لَا تَكُونَ مَلِكًا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ *
27 * وَأَقْبَلَ صَمُوئِيلُ لِيَنْصَرِفَ * وَأَخَذَ شَاوُلُ بِطَرَفِ رِدَائِهِ فَٱنْخَرَقَ * قَالَ لَهُ صَمُوئِيلُ * قَدْ شَقَّ ٱللَّهُ مُلْكَكَ *
28 وَعَزَلَكَ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ٱلْيَوْمَ * وَدَفَعَ مُلْكَكَ إِلَى غَيْرِكَ ٱلَّذِي هُوَ أَخْيَرُ مِنْكَ *

13 *Cúmque pervenisset Samuel ad Saulem,* dixit illi Saul, Benedictus Dominus qui sermonem suum asseruit. Dixit Samuel, 14
Quænam est vox ista quam audio balatûs ovium? incidit enim in aures meas vox boatûs armentorum. Respondit Saul, 15
Hoc est quod attulit populus ex Amalech: placuit enim populo pulchritudo ovium ac boum, & attulerunt ea ad immolandum Deo Domino tuo; reliqua verò interfecerunt. Ait Samuel Saul, Siste ut indicem 16
tibi quod dixit mihi Deus nocte hâc præterita. Respondit illi Saul, Loquere. Di- 17
xit Samuel ad Saulem, Exiguus eras tuo judicio, jam verò princeps es tribuum filiorū Israel, quādoquidē unxit te Dominus regem super filios Israel: Misitq; te Do- 18
minus in expeditionem, et dixit; Vade ad Amalech peccatorem, & bellum gere contra eos, & disperde illos donec vel conficias eos. Quomodo non obtemperâsti Domino, quin ad prædam versus, im- 19
probum facinus perpetrâsti coram Domino? Dixit Saul ad Samuelem, Audivi 20
sermonem Domini, eique obtemperavi, abii in via ad quam me miserat, Agag regem Amalech adduxi, & Amalecitas interfeci: Abegit autem populus è præda oves 21
ac boves quas Domino dicatas elegit, ut sacrificarent Deo Domino tuo in Galgal. Dixit Samuel, Non oblectatur Dominus 22
victimis et oblationibus quantum oblectatur eo qui sibi obtemperat: nam obedientia melior est victimis, & executio voluntatis divinæ præstantior est adipe arietum. Nam peccatum victimæ harioli, ira 23
Dei est, & victima harioli crimen aggravat: hæc autem victima tua quâ Deus minimè oblectatur, similis est victimæ harioli, ipsaque crimen augescit. Jam ergò quia sprevisti verba Dei, spernit te Deus à regno. Dixit Saul ad Samuelem, 24
Peccavi quòd transgressus sim sermonem Dei, & sermonem tuum, & obediverim populo metuens illos. Dimitte quæso peccatum meum, & revertere mecum ut adorem Dominum. Dixit Samuel ad Sau- 25 26
lem, Non revertar tecum, quoniam reprobâsti sermonem Domini, jamque reprobavit te Dominus, ne sis rex super filios Israel. Cúmque verteret se Samuel ut 27
abiret, tenuit Saul extremitatem pallii ejus, & scissum est. Ast illi Samuel, 28
Jam scidit Deus regnum tuum, teque deposuit hodiè à filiis Israel, & regnum tuum dedit alteri qui te melior est.

שמואל א: יז

non quia : pœnitebit non & ,mentietur non Israel *Victoria* etiam Et
29 וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא
nunc me honora nunc : Peccavi ,dixit Et .*pœnitendum ad* ipse homo
30 אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם: וַיֹּאמֶר חָטָאתִי עַתָּה כַּבְּדֵנִי נָא
,mecum revertere & ;Israel coram & ,mei populi senioribus coram
נֶגֶד־זִקְנֵי עַמִּי וְנֶגֶד יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי
post Semuel est reversus Et .tuo Deo DOMINO me incurvabo &
31 וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: וַיָּשָׁב שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי
: Semuel dixit Et .DOMINO Saul se incurvavit & ;Saul
32 שָׁאוּל וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁאוּל לַיהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
Agag eum ad ivit & ,Hamalech regem Agag me ad accedere Facite
הַגִּישׁוּ אֵלַי אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וַיֵּלֶךְ אֵלָיו אֲגַג
33 Dixitque .mortis amaritudo *recessit* Verè ,Agag dixitque ;*delicius (cum)*
מַעֲדַנֹּת וַיֹּאמֶר אֲגַג אָכֵן סָר מַר־הַמָּוֶת: וַיֹּאמֶר
orbabitur sic ,tuus gladius mulieres orbavit Quemadmodum : Semuel
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה נָשִׁים חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל
facies ad Agag Semuel fecit scindere & : tua mater mulieribus præ
מִנָּשִׁים אִמֶּךָ וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת־אֲגַג לִפְנֵי
ascendit Saul & : Ramah in Semuel abiit Et .Ghilgal in *Domini*
34 יְהוָה בַּגִּלְגָּל: וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וְשָׁאוּל עָלָה
videndum ad Semuel addidit non Et .Saul Ghibhah in suã domum in
35 אֶל־בֵּיתוֹ גִּבְעַת שָׁאוּל: וְלֹא־יָסַף שְׁמוּאֵל לִרְאוֹת
:Saul *ad* Semuel luxit quia;*ejus mortis* diem ad usque Saul
אֶת שָׁאוּל עַד־יוֹם מוֹתוֹ כִּי־הִתְאַבֵּל שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל
.Israel super Saul fecisset regnare quòd pœnituit DOMINUM &
וַיהוָה נִחָם כִּי־הִמְלִיךְ אֶת־שָׁאוּל עַל־יִשְׂרָאֵל:

CAP. XVI.

,Saul *ad lugens* tu Usquequo : Semuel ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל עַד־מָתַי אַתָּה מִתְאַבֵּל אֶל שָׁאוּל
,*ito* & ,oleo tuũ cornu Imple ? Israel super *regnando à*,ẽ reprobavi ego &
וַאֲנִי מְאַסְתִּיהוּ מִמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל מַלֵּא קַרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֵךְ
.regem mihi ej' filiis *in vidi quia* ;Bethlachmitam Isai ad te mittam
אֲשַׁלְּחֲךָ אֶל יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי כִּי־רָאִיתִי בְבָנָיו לִי מֶלֶךְ:
.me interficiet & ,Saul audiet & ? vadam Quomodo :Semuel Dixitque
2 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֵךְ וְשָׁמַע שָׁאוּל וַהֲרָגָנִי
: dicésque ,tua manu in *capies bovis* Vitulam : DOMINUS Dixitque
וַיֹּאמֶר יְהוָה עֶגְלַת בָּקָר תִּקַּח בְּיָדֶךָ וְאָמַרְתָּ
ego & *victima in* Isai *ad vocabis* Et .veni DOMINO immolandum Ad
3 לִזְבֹּחַ לַיהוָה בָּאתִי: וְקָרָאתָ לְיִשַׁי בַּזֶּבַח וְאָנֹכִי
dixero quem ,mihi ungésque : tis facturus quid ,te faciam scire
אוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה וּמָשַׁחְתָּ לִי אֶת אֲשֶׁר־אֹמַר
venit & ,DOMINUS est locutus quod Semuel Fecitque ,te ad
4 אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׁ שְׁמוּאֵל אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֹא
: *dixit* & ,ejus occursum in civitatis seniores *contremuerunt* & : Bẽth-lechem
בֵּית לָחֶם וַיֶּחֶרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר
: veni Domino immolandũ ad .*Pax* : dixit Et ? tuus ingressus *Pax*
שְׁלֹם בּוֹאֶךָ: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לִזְבֹּחַ לַיהוָה בָּאתִי
,ejus filios & ,Isai sanctificavit & : *victima in* mecũ venite &,vos sanctificate
הִתְקַדְּשׁוּ וּבָאתֶם אִתִּי בַּזֶּבַח וַיְקַדֵּשׁ אֶת יִשַׁי וְאֶת בָּנָיו
,Eliab vidit & ,*ipsos venendo in* ,fuit Et .victimã ad eos *vocavit* &
5 וַיִּקְרָא לָהֶם לַזָּבַח: וַיְהִי בְּבוֹאָם וַיַּרְא אֶת אֲלִיאָב
ad Dominus dixit Et .ejus *unctum* Domino coram Certè : dixit &
6 וַיֹּאמֶר אַךְ נֶגֶד יְהוָה מְשִׁיחוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
quia,ejus staturæ altitudinẽ ad & ,ejus aspectũ ad respicias Ne : Semuel
שְׁמוּאֵל אַל־תַּבֵּט אֶל־מַרְאֵהוּ וְאֶל־גְּבַהּ קוֹמָתוֹ כִּי
videbit homo nam : *homo videbit quod* non quia : enm reprobavi
מְאַסְתִּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה
.*cor ad videbit* Domin' & ,*oculos ad*
לָעֵינַיִם וַיהוָה יִרְאֶה לַלֵּבָב:

Versio VUL.LAT.

29 Porrò Triumphator in Israel non parcet, et pœnitudine nõ flectetur: neque enim homo est
ut agat pœnitentiã. At ille ait,
30 Peccavi: sed nunc honora me corã senioribus populi mei, &
corã Israel, & revertere mecũ,
ut adoré Dñm Deũ tuum. Re-
versus ergò Samuel secutus est
31 Saulẽ: & adoravit Saul Dñm.
32 Dixítque Samuel, Adducite ad
me Agag regẽ Amalec. Et ob-
lat⁹ est ei Agag pinguissim⁹, et
tremens. Et dixit Agag, Sícciné
33 separat amara mors? Et ait Sa-
muel; Sicut fecit absque liberis
mulieres gladi⁹ tuus, sic absque
liberis erit inter mulieres
mater tua. Et in frusta concidit eũ
Samuel coram Dño in Galga-
34 lis. Abiit autẽ Samuel in Ra-
matha: Saul verò ascendit in
35 domũ suam in Gabaa. Et non
vidit Samuel ultrà Saul usque
ad diem mortis suæ: veruntà-
men lugebat Samuel Saulem,
quoniã Dñm pœnitebat quòd
constituisset eum regem super
Israel.

CAP. XVI.

1 DIxítque Dñs ad Samuelẽ;
Usquequò tu luges Saul, cùm
ego projecerim eum ne regnet
super Israel? Imple cornu tuum
oleo, & veni, ut mittã te ad Isai
2 Bethlehemitem: provìdi enim
in filiis ejus mihi regẽ. Et ait
Samuel, Quo modo vadam? au-
diet enim Saul, & interficiet
me. Et ait Dñs; Vitulum de ar-
mento tolles in manu tua, &
3 dices; Ad immolandum Dño
veni. Et vocabis Isai ad victi-
mam, & ego ostendã tibi quid
facias, & unges quemcunque
4 monstravero tibi. Fecit ergò
Samuel, sicut locut⁹ est ei Dñs.
Venítque in Bethlehẽ, & ad-
mirati sunt seniores civitatis,
occurrentes ei, dixerúntque;
Pacificúsne est ingressus tu⁹?
5 Et ait, Pacificus: ad immolan-
dum Domino veni, sanctifica-
mini, & venite mecum ut im-
molem. Sanctificavit ergò Isai
& filios ejus, & vocavit eos ad
6 sacrificium. Cúmque ingressi
essent, vidit Eliab, & ait; Num
coram Domino est christus e-
7 jus? Et dixit Dominus ad Sa-
muelem; Ne respicias vultum
ejus, neque altitudinem staturæ
ejus: quoniam abjeci eum, nec
juxta intuitum hominis ego ju-
dico: homo enim videt ea quæ
patent, Dominus autem intu-
etur cor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ διαιρεθήσε⟩ Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ ἐκ ἀπο-
στρέψει (ϑ) γὰρ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄν-
30 θρωπός ἐςι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός. Καὶ εἶπε
Σαὴλ, Ἥμαρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐν-
ώπιον (ι) πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον
λαοῦ μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνή-
σω κυρίῳ τῷ ϑεῷ σου. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμυ-
31 ὴλ ὀπίσω Σαὴλ, καὶ προσεκύνησε (κ) τῷ κυ-
32 ρίῳ. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ, Προσαγάγετέ μοι τὸν
Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ. καὶ προσῆλθε πρὸς
αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων. καὶ εἶπεν Ἀγάγ, Εἰ
33 (λ)οὕτω πικρὸς ὁ θάνα]ος. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ
πρὸς Ἀγάγ, Καθὸν ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ
ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσε⟩ ἐκ γυναι-
κῶν ἡ μήτηρ σου. καὶ ἔσφαξε Σαμυὴλ τὸν Ἀ-
34 γὰγ ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλ. Καὶ ἀπῆλθεν
Σαμυὴλ εἰς Ἁρμαθαΐμ· καὶ Σαὴλ ἀνέβη(μ)
35 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά. Καὶ ὁ προσέθε-
το (ν) ἔτι Σαμυὴλ ἰδεῖν τὸν Σαὴλ ἕως ἡμέ-
ρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθε⟩ Σαμυὴλ διὰ
Σαὴλ, καὶ κύριος μετεμέλη ὅτι ἐβασίλευ-
σε τὸν Σαὴλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

MS. A. (ϑ) καὶ ὁ (ι) πρεσβυτέρων λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ, καὶ ἀνά-
στρεψον (κ) Σαὴλ τῷ (λ) ὅτως πικρὸς θάνατ⊖. (μ) εἰς οἶκον (λ) Σα-
μυὴλ ἔτι ἰδεῖν

CAP. XVI.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμυὴλ, Ἕως πό-
τε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαὴλ, (α)κἀγὼ ἐξουδέ-
νωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ; πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, καὶ δεῦρο ἀποστέλω
σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεέμ, ὅτι ἑώρακα
2 ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ (β βασιλέα. Καὶ εἶ-
πε Σαμυὴλ, Πῶς πορεύσω; καὶ ἀκούσε⟩ Σα-
ὴλ, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπε κύριος, Δάμα-
λιν βοῶν λάβε ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἐρεῖς, Θῦ-
3 σαι τῷ κυρίῳ ἦκω. Καὶ κληθήσεις τὸν Ἰεσσαὶ (γ)
εἰς τὴν θυσίαν, καὶ (δ)γνωρεῶ σοι ἃ ποιήσεις· καὶ
4 χρίσεις ὃν(ε)ἂν εἴπω πρός σέ. Καὶ ἐποίησε
Σαμυὴλ πάν]α ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. καὶ
ἦλθεν εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἐξέστησε οἱ πρεσβύτε-
ροι τῆ πόλεως τὴν ἀπαντήσιν αὐτοῦ, καὶ εἶπαν,
5 (ζ) Ἡ εἰρήνη ἢ εἴσοδός σου ὁ Βλέπων; Καὶ
εἶπεν, Εἰρήνη. θῦσαι τῷ κυρίῳ ἦκω. ἁγιάσθη-
τε καὶ συφράγισθή μετ' ἐμοῦ σήμερον. καὶ ἠγίασε
τὴν Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
6 τοὺς εἰς τὴν θυσίαν. Καὶ ἐγένήθη ἐν τῇ εἰσιέναι
αὐτοὺς, καὶ εἶδε τὸν Ἐλιάβ, καὶ εἶπεν Ἀλλὰ καὶ
7 ἐνώπιον κυρίου χρισός αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύρι-
ος πρὸς Σαμυὴλ, Μὴ (η ὀπτανλέψης ἐπὶ τὸν
ὄψιν αὐτοῦ, μηδὲ εἰς τὸ ἔξιν μεγέθους αὐτοῦ,
ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψε-
ται ἄνθρωπ⊖, ὄψεται ὁ ϑεός· ὅτι ἄν-
θρωπ⊖ ὄψεται εἰς πρόσωπον, (ϑ) ὁ δὲ ϑε-
ὸς ὄψεται εἰς καρδίαν.

Et dividetur Israel in duo: & 29
non (ſ)avertet, nec (t) pœnitebit e-
um: quoniam non est, sicut homo,
ut pœniteat (u) eum. Et dixit Saul, 30
Peccavi: sed glorifica me nunc co-
ram senioribus Israel, & coram
populo meo: & reverte mecum, et
adorabo Dominum Deum tuũ. Et 31
revertit Samuel post Saul, & ad-
oravit Dominum. Et dixit Sa- 32
muel, Adducite mihi Agag regem
Amalec. Et advenit ad eum Agag
ivemens. Et dixit Agag, Si sic a-
mara mors. Et dixit Samuel ad 33
Agag; Sicut liberis orbavit mulie-
res gladius tuus, sic filiis orbabitur
ex mulieribus mater tua. Et ju-
gulavit Samuel Agag coram Do-
mino in Galgal. Et abiit Samuel 34
in Armathem: & Saul ascendit
in domum suam in Gabaa. Et non 35
adjecit ultrà Samuel videre Saul
usq; ad diem mortis ejus: quoniam
lugebat Samuel super Saul, &
Dominum pœnituerat, quia fece-
rat regem Saul super Israel.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus ad Samuel, 1
usq; quò tu luges super Saul: &
ego spreví eum, nè regnet super
Israel? Imple cornu tuum oleo, et
veni: mittã te ad Jessæ usq; Beth-
leem, quia vidi in filiis ejus mihi
regem. Et dixit Samuel, Quomo- 2
dò ibo? Et audiet Saul, & inter-
ficiet me. Et dixit Dominus, Vi-
tulam boum cape in manu tua; &
dices, Ad sacrificandum Domino
venio. Et vocabis Jessæ ad sacri- 3
ficium, & notã faciam tibi quæ
facies, & unges, quemcunq; dixe-
ro ad te. Et fecit Samuel omnia, 4
quæ locutus est Dominus ei. Et ve-
nit in Bethleem: & expaverunt se-
niores civitatis occursu ejus, &
dixerunt, Si pax introitus tuus,
(a) ô Videns? Et dixit, Pax. Ad 5
sacrificandũ Domino venio. San-
ctificamini, & (b) lætamini mecũ
hodiè. Et sanctificavit ipsum Jes-
sæ, & filios ejus, & vocavit eos
ad sacrificium. Et factum est, cũ 6
illi ingredeventur, & vidit Eliab,
& dixit; At enim coram Domino
christus ejus. *Et dixit Dominus* 7
ad Samuel, Nè respexeris in aspe-
ctum ejus, neq; in habitum ma-
gnitudinis ejus, quoniã sprevi eũ.
Quoniam non, sicut inspiciet ho-
mo, aspiciet Deus: quoniam homo
aspiciet in faciem, Deus autem
aspiciet ad cor.

MS. A. (α) καὶ ἐγὼ (β) βασιλεύειν. Καὶ (γ) εἰς θυσίαν, (δ)
γνωρίσω (ε) ἐὰν (ζ) Εἰρήνη ἡ (η) ὀπτρέψης ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, (ϑ)
ϑεὸς δὲ ὄψε⟩

תרגום יונתן Targum Jonathan.

29 ואם תימר אתוב מחובי וישתבק לי בדיל דאעבד מלכו אנא ובני על ישראל לעלם כפבר
גויר עלך מן קדם מרי נצחניה דישראל דלית קדמוהי שקר ולא תאיב ממה דאמר ארי
30 לא כבני אנשא דאמרין ומכדבין גזרין ולא מקימין: ואמר חבית בעין יקרני כען קדם
31 סבי עמי וקדם ישראל ותוב עמי ואסגוד קדם יי אלהך: ותב שמואל בתר שאול וסגיד
32 שאול קדם יי: ואמר שמואל קריבו לותי ית אגג מלכא דבית עמלק ואתא לותיה אגג
33 מפנקא ואמר אגג כבעו רבוני מריר מותא: ואמר שמואל כמא דאתכלת נשיא חרבך כן
34 תתכל מנשיא אמך ופשח שמואל ית אגג קדם יי בגלגלא: ואזל שמואל לרמתא ושאול
35 סליק לביתיה לגבעתא דשאול: ולא אוסיף שמואל למחזי ית שאול עד יום מותיה
ארי אתאבל שמואל אל שאול ויי חב במימריה ארי אמליך ית שאול על ישראל:

יו

1 ואמר יי לשמואל עד אימתי את מתאבל אל שאול ואנא רחקתיה מלמהוי מלכא על ישראל
מלי קרנך משחא ואתא אשלחנך לות ישי דמבית לחם ארי גלי קדמי בבנוהי כשר קדמי
2 למהוי מלכא: ואמר שמואל איכדין אזל ואם ישמע שאול ויקטלני ואמר יי עגלת תורים
3 תסב בידך ותימר לדבחא קדם יי אתיתי: וחזמין לישי בשירותא ואנא אחזנך
4 ית דתעבד ותמשח קדמי ית דאימר לך: ועבד שמואל ית דמלל יי ואתא לבית
5 לחם ואתכנשו סבי קרתא לקדמותיה ואמרו שלם מיתך: ואמר שלם קדם יי אתיתי אודבחנו ותעלון עמי לשירותא ווקדיש ית ישי וית בנוהי וקרא להון
6 לנכסת קודשא: והוה במעלהון וחזא ית אליאב ואמר ברם חקין קדם יי
7 משיחיה: ואמר יי לשמואל לא תסתכל בחזויה וברום קומתיה ארי רחקתיה ארי לא כמו דחזן בני אנשא ארי בני אנשא חזן בעיניהון וקדם יי גלין מחשבת
לבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si dixeris: Revertar à culpa mea, et dimittetur mihi, ut faciam regnũ ego 29
et filii mei sup Israel in seculũ: jam decretũ est super te ab-ante Dñm vi-
ctoriarum Israel, ante quem non est vanitas, et non revertitur ab eo quod
dixit: quia non est ut filii hominis ille, qui dicunt et mentiuntur, decernunt
et non firmant. Et dixit; Peccavi: nunc honora me nunc ante senes popu- 30
li mei et ante Isr ael, et redi mecum, et adorabo ante Dñm Deum tuum.
Et reversus est Samuel post Saulem, et adoravit Saul coram Dño. Et dixit 31
Samuel: Adducite ad me Agag regem domûs Ghamalek: et venit ad illum 32
Agag delitiosus: et dixit Agag, Obsecro domine mi, amaritudo mortis.
Et dixit Samuel: Sicut orbavit mulieres gladius tu⁹, sic orbabitur præ mu- 33
lieribus mater tua: et discerpsit Samuel Agag ante Dñm in Gilgela. Et 34
abiit Samuel ad Ramatha, et Saul ascendit in domum suam ad Gibghath
Saulis. Et non addidit Samuel ut videret Saulem usq; ad diem mortis suæ; 35
quia lamentatus est Samuel *ad* Saulem, et Domin⁹ reversus est in dicto
suo, quòd regnare fecisset Saulem super Israel.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus Samueli: usque quo lamentaris tu *ad* Saulem, et ego 1
elongavi eum ne sit rex sup Israel? imple cornu tuum oleo, et veni, mittam
te ad Isai qui ex Bethlehhem, quia notus ante me in filiis ejus rectus, ut
te me sit rex. Et dixit Samuel: Quomodo ibo? et si audierit Saul, occidet 2
me. Et dixit Dñs: Vitulum boum accipies in manu tua, et dices: Ad sacri-
ficandum ante Dñm veni. Et invitabis Isai in conviviũ, et ego indicabo 3
tibi quid facies; et unges ante me quem dicam tibi. Et fecit Samuel ꝙ locu- 4
tus est Domin⁹, et venit ad Bethlehhem: et congregati sunt senes urbis ad
occursum ej⁹: et dixerunt; Pax advent⁹ tu⁹? Et dixit, Pax: ad sacrificandũ 5
ante Dñm veni: præparamini et intrabitis mecũ in conviviũ: et invitavit
Isai et filios suos, et vocavit eos ad oblationẽ *sanctitatis*. Et fuit cùm in- 6
trarent illi, et vidit Eliab et dixit: Verùm stat ante Dominũ unct⁹ ej⁹? Et 7
dixit Domin⁹ ad Samuel: Ne contempleris in aspectu ej⁹, et in altitudine
staturæ ej⁹: nam elongavi eum; quia non [*video*] ut vident filii hominis;
quia filii hominum vident in oculis suis, et ante Dominũ manifestæ sunt
cogitationes cordis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 *Quin etiam nobiliſſimus Iſraelis nequaquam mentitur, neque conſilium petit: non enim homo eſt, ut conſilium petat. Dixit Saul, Peccavi; jam honora me coram ſenioribus populi mei, et corã Iſraele, et revertere mecũ ut adorem Dñm Deum tuũ: Reverſúſq; eſt Samuel poſt Saulem, & adoravit Saul Dñm. Deinde dixit Samuel, Adduc ad me Agagũ regem Amalec: dixítque Agag, Verè amara eſt mors. Dixit autẽ Samuel, Quemadmodum orbavit mulieres gladi⁹ tuus, ita orbabitur mater tua inter mulieres: dilaniavítque Samuel Agagũ regem coram Dño in Galgala. Tum abiit Samuel in Rama, Saul verò aſcendit domũ ſuam ad Rama Saulis: nec adjecit ampliùs Samuel videre Saulẽ uſque ad diem quã mortuus eſt, eò quòd contriſtatus eſſet Samuel de Saule, & Dominum pœnituiſſet regem conſtituiſſe Saulem ſuper Iſraelem,

29 30 31 32 33 34

CAP. XVI.

1 Dixit autem Dñs Samueli, Quoúſque contriſtaberis de Saule, cùm ego reprobaverim eum ne regnet ſuper Iſraele? Dixit etiã Dñs ad Samuelẽ, Imple cornu tuum oleo, & veni ut mittam te ad Iſai qui eſt ex Beth-lehem: providi enim mihi inter filios ejus de rege. 2 Dixit Samuel, Quomodo iré? audiret enim Saul, & interficeret me. Dixit Dominus Samueli, Vitulam bovinam accipe in manu tua, & dic, Ad ſacrificandum Domino veni. 3 Deinde voca Iſaium ad ſacrificium, & ego oſtendã tibi quid agere *debeas*: & unge mihi eum quẽ dixero tibi. 4 Fecit ergò Samuel quemadmodum præceperat ei Dñs; & cùm adveniſſet Bethlehem Judæ, exierunt ſeniores civitatis in occurſum ej⁹, et dixerunt; Pacificúsne eſt adventus tuus? 5 Qui dixit, Pacificus: ad ſacrificandum Domino veni: ſanctificamini, & venite mecum ad ſacrificium: tum ſanctificavit Iſaium & filios ejus, & vocavit eos ad ſacrificiũ. 6 Qui cùm veniſſent, videns Eliabum ait, Secundùm Dominum unctus ejus eſt. 7 Dixit autem Dominus Samueli, Ne intuearis aſpectũ ejus & altitudinem ſtaturæ ejus, quia reſpui eum: neque enim humano modo *res* contemplor; homo quippe oculos conſiderat, Dominus autem cor rimatur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 *Nam ſanctus Iſraelitarum non mentitur, neque conſilium petit: neque enim ſimilis eſt hominibus qui egent conſilio. 30 Dixit Saul, Deliqui & peccavi; ſed honora me nunc inter ſeniores populi mei, & coram filiis Iſrael, & revertere mecum ut adorem Dominũ Deũ tuũ. 31 Reverſus eſt itaq; Samuel cũ Saule, adoravitq; Saul Dominũ. 32 Tum dixit Samuel, Adducite ad me Agag regem Amalech. Dixit Agag, Proculdubiò amara eſt mors. 33 Ait Samuel, Quemadmodum orbavit gladius tuus multas ex mulieribus, ita orbabitur mater tua inter mulieres: & diſſecuit Samuel Agagum regem coram Domino in Galgal. 34 Et abiit Samuel ad Rama, Saul verò aſcendit in domum ſuam in Rama Saulis; neq; poſthac vidit Samuel Saulem uſq; ad diem quo mortuus eſt, quoniam contriſtatus erat Samuel propter Saulem, & Dominus doluerat ſe regem conſtituiſſe Saulem ſuper filios Iſrael.

29 30 31 32 33 34

CAP. XVI.

1 Dixit verò Dominus ad Samuelem, Quousque dolebis de Saule, cùm ego reprobárim eum ne regnet ſuper filios Iſrael? imple vaſculum tuum oleo, & veni ut mittam te ad Iſai in Beth-lehem: conſtitui enim ex filiis ejus regem ſuper filios Iſrael. 2 Dixit Samuel, Quomodo ivem? audiret enim Saul, & occideret me. Dixit Dominus ad Samuelem, Sume tecum vitulam bovinam, & dic, Equidem veni ad offerendum ſacrificium Domino. 3 Et voca Iſai ad ſacrificium, & indicabo tibi quid te facere oporteat; & unge mihi, quem dixero tibi. 4 Fecitque Samuel ſicut mandaverat ei Dominus; cúmque veniſſet Beth-lehem civitatem Judæ, exierunt ſeniores civitatis ad eum, eique obviàm factí dixerunt, Páxne? Reſpondit, 5 Pax; nam veni ad offerendum ſacrificium Domino; mundamini, meque comitamini tempore ſacrificii: mundavitque Samuel Iſai & filios ejus, tum invitavit eos ad ſacrificium. 6 Cúmque veniſſent ad eum, reſpiciens Eliab filium Iſai natu majorem, dixit, Unctus Domini pro voluntate ipſius eſt. 7 Dixit Dominus ad Samuelem, Ne conſideres venuſtatem ejus, & longitudinem ejus, pulchrumque modum ſtaturæ ipſius, quoniam repudiavi eum; non ſum ſicut homines qui conſiderant venuſtates ex exteriore: homines etim egent intuitu oculi; ego verò quod in cordibus ineſt, explore, & abdita cognoſco.

שמואל א: יו

8 ויקרא ישי לאבינדב ויעברהו לפני שמואל
ויאמר גם בזה לא בחר יהוה: 9 ויעבר ישי שמה
ויאמר גם בזה לא בחר יהוה: 10 ויעבר ישי
שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר
יהוה באלה: ויאמר שמואל אל ישי 11 התמו הנערים
ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל
אל ישי שלחה וקחנו כי לא נסב עד באנו פה:
12 וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים
וטוב ראי ויאמר יהוה קום משחהו כי זה
הוא: 13 ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אתו
בקרב אחיו ותצלח רוח יהוה אל דוד מהיום
ההוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה:
14 ורוח יהוה סרה מעם שאול ובעתתהו רוח
רעה מאת יהוה: 15 ויאמרו עבדי שאול אליו
הנה נא רוח אלהים רעה מבעתך: 16 יאמר נא
אדנינו עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן
בכנור והיה בהיות עליך רוח אלהים רעה וננן
בידו וטוב לך: 17 ויאמר שאול אל עבדיו ראו נא
נא לי איש מיטיב לנגן והביאתם אלי:
18 ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי
בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה
ונבון דבר ואיש תאר ויהוה עמו: 19 וישלח
שאול מלאכים אל ישי ויאמר שלחה אלי את דוד
בנך אשר בצאן: 20 ויקח ישי חמור לחם ונאד יין
ועז אחד וישלח ביד דוד בנו אל שאול:
21 ויבא דוד אל שאול ויעמד לפניו ויאהבהו
מאד ויהי לו נשא כלים: 22 וישלח שאול אל ישי
לאמר יעמד נא דוד לפני כי מצא חן בעיני:
23 והיה בהיות רוח אלהים אל שאול ולקח דוד את
הכנור וננן בידו ורוח לשאול וטוב
ולו וסר: מעליו רוח הרעה:

Versio VULG. LAT.

8 Et vocavit Isai Abinadab, & adduxit eum coram Samuele. Qui dixit, Nec hûc elegit Dñs.
9 Adduxit autẽ Isai Samma, de quo ait; Etiam hunc non elegit
10 Dominus. Adduxit itaque Isai septem filios suos coram Samuele: & ait Samuel ad Isai; Non elegit Dominus ex istis.
11 Dixitq; Samuel ad Isai; Numquid jam completi sunt filii? qui respondit; Adhuc reliquus est parvulus, & pascit oves. Et ait Samuel ad Isai; Mitte, & adduc eum: nec enim discumbemus priùs quàm huc ille veniat. Misit ergò, & adduxit
12 eum. Erat autem rufus, & pulcher aspectu, decorâque facie. Et ait Dominus; Surge, unge eum, ipse est enim.
13 Tulit ergò Samuel cornu olei, & unxit eum in medio fratrũ ejus: & directus est Spiritus Domini à die illa in David, & deinceps: surgénsque Samuel
14 abiit in Ramatha. Spiritus autem Domini recessit à Saul, & exagitabat eum spiritus nequã,
15 à Domino. Dixerúntque servi Saul ad eũ, Ecce spiritus Dei malus exagitat te.
16 Jubeat dñs noster, & servi tui qui coram te sunt, quærent hominẽ sciente psallere citharâ, ut quando arripuerit te spiritus Dñi malus, psallat manu suâ, et leviùs
17 feras. Et ait Saul ad servos suos, Providete ergò mihi aliquẽ benè psallentẽ, & adducite eũ
18 ad me. Et respondens unus de pueris, ait; Ecce vidi filiũ Isai Bethlehemitẽ, scientẽ psallere, & fortissimũ robore, et virũ bellicosũ, et prudentẽ in verbis, et virum pulchrum: et Dñs
19 est cũ eo. Misit ergò Saul nuntios ad Isai, dicens; Mitte ad me David filiũ tuũ, qui est in pascuis.
20 Tulit itaq; Isai asinũ plenũ panib⁹, & lagenã vini, & hœdũ de capris unũ, et misit p manũ David filii sui Sauli.
21 Et venit David ad Saul, et stetit corã eo: at ille dilexit eum nimis, et factus est ejus armiger.
22 Misitque Saul ad Isai, dicens; Stet David in conspectu meo: invenit enim
23 gratiam in oculis meis. Igitur quandocunque spiritus Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citharam, et percutiebat manu suâ, et refocillabatur Saul, et leviùs habebat: recedebat enim ab eo spiritus malus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμυήλ. καὶ εἶπεν,
9 Οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο (ι) ὁ θεός. Καὶ παρήγαγε Ἰεσσαὶ † (κ) Σαμά. καὶ εἶπε, Καὶ ἐν
10 τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο κύριος. Καὶ παρήγαγε Ἰεσσαὶ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον Σαμυήλ.
καὶ εἶπε (λ) Σαμυὴλ, Οὐκ ἐξελέξατο κύριος
11 ἐν τούτοις. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, Ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; καὶ εἶπεν, Ἔτι
ὁ μικρὸς ἐκεῖ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ
εἶπε Σαμυὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, Ἀπόστειλον καὶ
λάβε αὐτὸν, ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως
12 τοῦ ἐλθεῖν (μ) αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσ-
ήγαγεν αὐτόν. (ν) καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ
κάλλους ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁρᾶσει κυρίῳ.
καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμυὴλ, Ἀνάστα καὶ
13 χρῖσον † Δαυὶδ, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀγαθός. Καὶ
ἔλαβε Σαμυὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. καὶ ἐφ-
ήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡ-
μέρας ἐκείνης, καὶ ἐπάνω. καὶ ἀνέστη Σαμυὴλ,
14 καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἁρμαθαίμ. Καὶ πνεῦμα
κυρίου ἀπέστη ἀπὸ Σαὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν
15 πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπαν οἱ
(ξ) παῖδες Σαὺλ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ
16 πνεῦμα κυρίου πονηρὸν πνίγει σε. Εἰπάτωσαν
δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησάτω-
σαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα (ο) εἰδότα ψάλ-
λειν ἐν κινύρᾳ· καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι (π) πνεῦμα
πονηρὸν ὀπὶ σοὶ, καὶ ψαλῇ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐ-
τοῦ, καὶ ἀγαθὸν σοι ἔσται καὶ ἀναπαύσει σε.
17 Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἴδετε (ρ) δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, καὶ
18 εἰσαγάγετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς
ἐκ παιδαρίων (σ) αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἑώ-
ρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, καὶ αὐτὸν
εἰδότα (τ) ψάλμον, καὶ ὁ ἀνὴρ δυνατὸς, (υ)
καὶ πολεμιστὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ὁ ἀνὴρ
19 ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. Καὶ
(φ) ἀπέστειλε Σαὺλ ἀγγέλους πρὸς Ἰεσσαὶ,
λέγων, Ἀπόστειλον πρός με (χ) τὸν υἱόν σου
20 Δαυὶδ † ἐν τῷ ποιμνίῳ σου. Καὶ ἔλαβεν Ἰ-
εσσαὶ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ἔριφον
(ψ) αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δα-
21 υὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς Σαούλ. Καὶ εἰσῆλθε
Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, καὶ παρειστήκει ἐνώπιον
αὐτοῦ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· καὶ ἐγένετο
22 αὐτῷ (ω) αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστει-
λε Σαὺλ πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων, Παεισάδω δὴ
Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφ-
23 θαλμοῖς μου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα
πονηρὸν ὀπὶ Σαὺλ, καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ †
κινύραν, καὶ ἔψαλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε
Σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ'
αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

MS. A. (ι) κύριος. Καὶ (κ) Σαμμά. (λ) Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, Οὐκ (μ) αὐτὸν ἐνταῦθα. Καὶ (ν) καὶ ἰδοὺ (ξ) παῖδες αὐτοῦ πρὸς (ο) εἰδότα (π) ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ψάλλειν (ρ) δὴ ἄνδρα (σ) αὐτοῦ, Ἰδοὺ (τ) ψάλλειν, καὶ (υ) καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ (φ) ἀπέστειλεν ἀγγέλους (χ) Δαυὶδ τὸν υἱόν σου † (ψ) ἐξ αἰγῶν αἶγα, (ω) αἴρων σκεύη

Et Jesse vocavit Aminadab: & transiit ad faciem Samuel. Et dixit; Neque hunc elegit Deus. Et Jesse adduxit Samma. Et dixit, Et in hoc non elegit Dominus. Et adduxit Jesse septem filios suos coram Samuel. Et dixit Samuel, Non elegit Dominus in his. Et dixit Samuel ad Jesse, Defecerunt filii? Et dixit; Adhuc parvus ecce pascit in grege. Et dixit Samuel ad Jesse; Mitte, & sume eum: quoniam non discumbemus quoadusque ille venerit. Et misit, & introduxit eum. Et ipse rufus cum pulchritudine oculorum, & bonus aspectu Domino. Et dixit Dominus ad Samuel; Surge, & unge David: quoniam hic est bonus. Et sumpsit Samuel cornu olei, & unxit eũ in medio fratrũ ejus. Et insiluit spiritus Domini super David à die illa, & (e) suprà. Et surrexit Samuel, et abiit in Armathæm. Et spiritus Domini discessit à Saul, & suffocabat eum spiritus malignus à Domino. Et dixerunt pueri Saul ad eum; Ecce nunc spiritus Domini malignus suffocat te. Dicant nunc servi tui coram te, & quærant domino nostro virum scientem psallere in cithara. Et erit in existendo spiritum (d) malignum super te, & psallet in cithara sua; & bonum tibi erit, (e) & requiescere te faciet. Et dixit Saul ad pueros suos, Videte nunc mihi virum rectè psallentem: & introducite eum ad me. Et respondit unus puerorum ejus, & dixit; Ecce vidi filium Jesse Bethlemitem, (f) & ipsum scientem psalmum: & virum intelligens, & bellator, & sapiens sermone, & vir bonus specie: & Dominus cum eo. Et misit Saul nuntios ad Jesse, dicens; Mitte ad me filium tuum David, qui in grege tuo. Et sûpsit Jesse (g) Gomor panum, et utrem vini, & hœdum caprarũ unũ: & misit in manu David filii sui ad Saul. Et venit David ad Saul, et ministravit ante eum; et amavit illum valdè, et fuit ei portans arma ejus. Et misit Saul ad Isai dicens: Ministrabit nunc David ante me, quia invenit gratiam *ante me*. Et fuit quando mansit spiritus malus ab-ante Dominum *apud* Saul, et tulit David chinaram, et psallebat in manu sua, et refrigerium fuit Sauli, et bene fuit ei, et ascendit *ab eo* spiritus malus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וקרא ישי לאבינדב ואעבירוה קדם שמואל ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעבר
9 ישי שמה ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעביר ישי שבעא בנוהי קדם שמואל ואמר
10 שמואל לישי לא רעוא קדם יי באלין: ואמר שמואל לישי השלימו עולמיא ואמר עוד
11 אשתאר ועירא והא רעי בענא ואמר שמואל לישי שלח ואיתניה ארי לא נסתחר עד
12 מיתוהי הכא: ושלח ואיתיה והוא סמוק עינוהי יאין ושפיר ברויה ואמר יי קום משחיניה
13 ארי דין הוא: ונסיב שמואל ית קרנא דמשחא ומשח ית דוד בגו אחוהי ושרת רוחא
14 נבואה מן קדם יי על דוד מיומא ההוא ולעלא וקם שמואל ואזל לרמתא: ורוחא מן יי
15 קדם יי דהות עם שאול ערת מניה ומבעתא ליה רוחא בישא מן קדם יי: ואמרו עבדי
16 שאול ליה הא כען רוחא בישא מן קדם יי מבעתא לך: יימר כען רבונא עבדך קדמך
17 יבעון גברא דידע לנגנא בכנורא ויהי כד תשרי עלך רוחא בישא מן קדם יי וינגן בידיה
18 וייטב לך: ואמר שאול לעבדוהי חזו כען לי גברא דמטיב לנגנא ואיתיתוניה לותי:
ואתיב חד מעולמיא ואמר הא חזיתי בר לישי דמבית לחם ידע לנגנא וגבר חילא וגבר
19 עביד קרבין וסוכלתן בעיצה ובר שפיר ברויה ומימרא דיי בסעדיה: ושלח שאול
20 אגדין לות ישי ואמר שדר לי ית דוד ברך דף בענא: ונסיב ישי חמרא טעין חמרא דלחמא
21 וגרב דחמר תריא בר עוי חד ושדר ביד דוד בריה לות שאול: ואתא דוד לות שאול
22 ושמש קדמוהי וריחמיה לחדא והוה ליה נטל וינין: ושלח שאול לות ישי למימר ישמש
23 כען דוד קדמי ארי אשכח רחמין קדמי: והוה כד שריאו רוח בישא מן קדם יי לות שאול
ונסיב דוד ית כנרא ומנגן בידיה ומתרווח לשאול ושאב ליה ומסתלקא מניה רוחא
בישא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vocavit Jesse Abinadab, et transire fecit illum ante Semuel, et dixit: 8
Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai Sama, & 9
ait: Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai septem 10
filios suos ante *Semuel*, et dixit *Semuel* ad Isai: Non est voluntas ante Dñm
in his. Et dixit *Semuel* Isai: Num completi sunt pueri? et dixit: Adhuc 11
relictus est parvus, et ecce pascit oves, et dixit *Semuel* Isai: Mitte et veni-
re fac illum; non enim discumbemus usque quo veniat ille huc. Et misit et 12
venire fecit illum: et is ruffus erat, et oculi ejus decentes, et pulcher in as-
pectu suo, et dixit Dñs: Surge, unge illũ, quia hic ipse. Et tulit *Semuel* 13
cornu unctionis, et unxit *David* inter fratres ejus: et mansit spiritus for-
titudinis ab-ante Dñm super David à die illo et suprà: et surrexit Semuel
et venit ad Ramatha. Et spiritus fortitudinis ab-ante Dñm qui fuit cum 14
Saul, transivit ab illo, et terruit eum spiritus mal⁹ ab-ante Dñm. Et dixerunt 15
servi Saul ipsi: Ecce nunc spiritus mal⁹ ab-ante Dñm terrens te. Dicat 16
nunc dñs noster, servi tui ante te quærent virum qui sciat psallere in ci-
thara: et erit quando manebit super te spiritus malus ab-ante Dñm, et
psallet in manibus suis, et benè erit tibi. Et dixit *Saul* servis suis: Provi- 17
dete nunc mihi virum qui aptus sit ad psallendum, et venire facietis eum
ad me. Et respondit un⁹ de pueris ej⁹, et dixit: Ecce vidi filiũ Isai qui ex 18
Bethlehhem, sciente psallere, et virum virtutis, et virũ bellatorem, & in-
telligentem in consilio, et virum pulchrũ aspectu, et verbũ Dñi in auxilio
ejus. Et misit *Saul* nuncios ad Isai, et dixit: Mitte mihi David filiũ tuum 19
qui est inter pecora. Et tulit Isai oneratũ asinũ *onere panis*, et utrem vini, 20
et hœdum filium capræ unum, et misit in manu David filii sui ad Saul. Et 21
venit David ad Saul, et ministravit ante eum; et amavit illum valdè, et
fuit ei portans arma ejus. Et misit Saul ad Isai dicens: Ministrabit nunc 22
David ante me, quia invenit gratiam *ante me*. Et fuit quando mansit spi- 23
ritus malus ab-ante Dominum *apud* Saul, et tulit David chinaram, et psal-
lebat in manu sua, et refrigerium fuit Sauli, et bene fuit ei, et ascendit *ab*
eo spiritus malus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Deinde vocans Isai Abinadabum, transire fecit eum ante Samuelem: sed dixit ei, Non vult Dominus istum. Tum transire jussit Isai Sammam: dixitque, Neque hunc vult. Sic transire fecit Isai septem filios suos ante Samuelem: dixitque Samuel, Non vult hos Dominus. Demum dixit Samuel ad Isai, Finierúntne pueri? Respondit ei, Restat minimus, & ecce pascit oves. Dixit Samuel ad Isai, Mitte, & adduc eum; non enim revertar donec hûc adveniat. Mittens ergò adduxit eum (is verò rufus erat, pulchris oculis, & aspectu decoro) dixitque Dominus Samueli, Surge, unge eum, quoniam hic est. Sumens itaque Samuel cornu olei, unxit illum in medio fratrum ejus: & adfuit spiritus Domini Davidi ab eo die. Samuel verò surgens abiit ad Rama domum suam. Tum recedente spiritu Dei à Saule, vexabat eum spiritus malus à Domino. Quapropter dixerunt Sauli servi sui, Ecce servi tui præstò tibi sunt, quærant virum qui citharam pulset, ut cùm invaserit te spiritus malus, pulset manibus suis, teque sublevet. Dixit Saul servis suis, Prospicite de aliquo bene pulsante, & adducite eum ad me. Tunc respondens quidam ex juvenibus, ait; Ecce vidi filium quendam Isaio Bethlehemitæ, qui pulsare novit, valentem robore, virum bellicosum, sermone perspicacem, aspectu decorum, cum quo denique Dominus adest. Mittens ergò Saul rex ad Isai dixit illi, Mitte ad me Davidem filium tuum, utilis *enim* est mihi. Tunc accipiens Isai asinum, oneravit illum pane, utre vini, hœdo uno caprarum, misitque per manum Davidis ad Saulem. Cùmque venisset David ad Saulem, stetit coram eo, & dilexit eum vehementer, fuitque ejus armiger. Et misit Saul ad Isai, dixitque ad eum, Maneat David apud me, nam affectus est favorem in oculis meis. Itaque quoties spiritus Dñi malus invadebat Saulem, sumebat David citharam ac pulsabat, relaxabátque Saulem ac sublevabat eum, recedebátque ab eo spiritus malus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Tum advocans Isai Abinadabum filium suum secundum, obtulit eum Samueli; qui dixit, Non hunc vult Dominus. Rursus obtulit ei Isai filium suum tertiũ: & dixit, Neque hunc etiã vult Dominus. Tandem obtulit septem filios suos Samueli; dixitq; Samuel ad Isai, Non vult hos Dominus. Tum dixit Samuel ad Isai, Absolvistine pueros tuos? non extant alii præter istos? Respondit illi, Restat natu minimus, at ille pascit oves. Dixit Samuel ad Isai, Fac veniat ad nos; non enim revertar ad locum meum, donec istúc venerit. Cùmque misisset Isai, & adduxisset illum (erat autem rufus, pulchris oculis, & formoso aspectu) dixit Dominus ad Samuelem, Surge, unge eum, quoniam iste est. Accipiens igitur Samuel vasculum olei, unxit illum in medio fratrũ ejus; descenditque spiritus Domini super Davidem ab illo die. Samuel autem diluculò surgens abiit in domum Ramæ. Porrò à Saule recessit spiritus Dei, cœpitque spiritus malus liquefacere corpus ejus permissu Domini. Quæ dixerunt servi Saulis ad eum, Servi tui coram te adsunt, annon perquirant tibi virum qui possit fides pulsare, ut cùm invaserit te spiritus malus, manu suâ pulset, teq; refocillet? Dixit Saul servis suis, Quærite virũ qui fides pulsare possit, et adducite eũ ad me. Respondit puer quidam è pueris, & ait, Vidi filiũ quendam Isaio Beth-lehemitæ fides apprimè pulsantem, gigantem robore, virum strenuissimum & bellicosissimum, ingenio perspicacem in loquendo, pulchrum aspectu, cui demum inest gratia à Domino. Mittens igitur Saul rex ad Isai, dixit illi, Mitte ad me Davidem filium tuum, quoniam ipsius egeo. Tum adduxit Isai asinum, imposuit illi panem, utrem vini, & hœdum caprinum, misitque Davidem filium suum ad Saulem. Et venit David ad Saulem, & ministravit ei, dilexitque eum, & factus est portitor armorum ejus. Mittens autem Saul ad Isai, dixit ei, Sine Davidem manere in ministerio meo, quoniam dilexi eum, multúmque mihi arridet. Quoties igitur invadebat Saulem spiritus malus permissu Domini, sumptis David fidibus suis pulsabat coram eo, & recreabat Saulem cantu suo, recedebatque ab eo spiritus malus.

שמואל א: יז

CAP. XVII. יז

sunt congregati & ,prælium ad sua castra Philistim congregaverunt Et
1 וַיֵּאָסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ
inter & ,Sochoh inter sunt castrametati & : Jehudah quæ ,Sochoh in
שׂוֹכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין שׂוֹכֹה וּבֵין
,sunt cõgregati Israel vir & ,Saul Et .Dammim fines in ,Hazecah
2 עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים: וְשָׁאוּל וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֶאֱסָפוּ
occursum in bellum ordinarunt & ; Elah valle in sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה לִקְרַאת
Israel & ,hinc montem ad stantes Philistim Et .Philistim
3 פְּלִשְׁתִּים: וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה וְיִשְׂרָאֵל
vir est egressus Et .eos inter vallis & : inde montem ad stantes
עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם: וַיֵּצֵא אִישׁ־
: Gath de ,ejus nomen Goliath ,Philistim castris de intermedius
4 הַבֵּנַיִם מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת
,ej caput super ærea galea Et .palmi & cubitorũ sex ejus altitudo
5 גָּבְהוֹ: שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת: וְכוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ
quinque loricæ pondus & : mantum ipse squamarum loricâ &
וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא לָבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיוֹן חֲמֵשֶׁת
clypeus & ,ej pedib ,super æris frontale Et .æris seclorum millium
6 אֲלָפִים שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת: וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל־רַגְלָיו וְכִידוֹן
liciatorii tanquam ejus lanceæ hastile Et .ej humeros inter æreus
7 נְחֹשֶׁת בֵּין כְּתֵפָיו: וְחֵץ חֲנִיתוֹ כְּמָנוֹר
: ferri seclorum sexcentorum ejus lanceæ flamma & ,texentium
אֲרָגִים וְלַהֶבֶת חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ־מֵאוֹת שְׁקָלִים בַּרְזֶל
ad clamavit & ,stetit Et .ejus facies ad vadens scutum ferens &
8 וְנֹשֵׂא הַצִּנָּה הֹלֵךְ לְפָנָיו: וַיַּעֲמֹד וַיִּקְרָא אֶל־
ordinandum ad egrediemini quid Ut : eis dixit & ,Israel ordines
מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ
eligite ? Saul servi vos & ,Philistæus ego nonne ? prælium
מִלְחָמָה הֲלוֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׁאוּל בְּרוּ־
,mecum pugnare quiverit Si .me ad ,descendat & ,virum vobis
9 לָכֶם אִישׁ וְיֵרֵד אֵלָי: אִם־יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי
,eũ in quivero ego si & : servos in vobis erimus & ,me percusserit &
וְהִכָּנִי וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם־אֲנִי אוּכַל לוֹ
dixit Et .nobis servietis & ,servos in nobis eritis & ,eũ percussero &
10 וְהִכִּיתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים וַעֲבַדְתֶּם אֹתָנוּ: וַיֹּאמֶר
date : hac die Israel ordines exprobravi Ego : Philistæus
הַפְּלִשְׁתִּי אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ־
Israel omnis & ,Saul audivit Et .pariter pugnemus & ,virum mihi
11 לִי אִישׁ וְנִלָּחֲמָה יָחַד: וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל־יִשְׂרָאֵל
valde timuerunt & ,sunt consternati & ; hæc Philistæi verba
אֶת־דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה וַיֵּחַתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד:
ej nomẽ & ,Jehudah Beth-lechẽ de hujus Ephrathæi viri filius David Et
12 וְדָוִד בֶּן־אִישׁ אֶפְרָתִי הַזֶּה מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וּשְׁמוֹ
veniens ,senex ,Saul diebus in vir & : filii octo ei & : Isai
יִשַׁי וְלוֹ שְׁמֹנָה בָנִים וְהָאִישׁ בִּימֵי שָׁאוּל זָקֵן בָּא
post abierunt ,majores Isai filii tres Abieruntque ,homines inter
13 בָאֲנָשִׁים: וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי־יִשַׁי הַגְּדֹלִים הָלְכוּ אַחֲרֵי־
iverunt qui ejus filiorum trium nomen & : bellum ad Saul
שָׁאוּל לַמִּלְחָמָה וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו אֲשֶׁר הָלְכוּ
tertius & ,Abinadab ejus secundus & ,primogenitus Eliab ,bellum in
בַּמִּלְחָמָה אֱלִיאָב הַבְּכוֹר וּמִשְׁנֵהוּ אֲבִינָדָב וְהַשְּׁלִשִׁי
.Sammah
שַׁמָּה:

SAMUEL I. Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 COngregantes autem Philisthiim agmina sua in prælium, convenerunt in Socho Judæ: & castrametati sunt inter Socho & Azeca, in finibus
2 Dommim. Porrò Saul & filii Israel congregati venerunt in Vallẽ terebinthi, & direxerũt aciẽ ad pugnandũ contra Philisthiim. Et Philisthiim stabant
3 super montem ex parte hac, & Israel stabat supra montem ex altera parte: vallísq, erat inter
4 eos. Et egress' est vir spuri' de castris Philisthinorum, nomine Goliath, de Geth, altitudinis
5 sex cubitorũ & palmi: Et cassis ærea super caput ej', & loricâ squamatâ induebatur: porrò pond' loricæ ej', quinque millia siclorũ æris erat:
6 Et ocreas æreas habebat in crurib': Et clypeus æreus te-
7 gebat humeros ej'. Hastile autem hastæ ej', erat quasi liciatoriũ texentiũ: ipsũ autẽ ferrũ hastæ ej', sexcentos siclos habebat ferri: & armiger ej'
8 antecedebat eũ. Stánsq; clamabat adversũ phalangas Israel, & dicebat eis; Quarè venistis parati ad prælium? Numquid ego non sum Philisthæus, & vos servi Saul? Eligite ex vobis virũ, & descendat ad singulare certamen.
9 Si quiverit pugnare mecũ, & percusserit me, erimus vobis servi: si autẽ ego prævaluero, & percussero eũ, vos servi
10 eritis, & servietis nobis. Et aiebat Philisthæus, Ego exprobravi agminib' Israel hodié: Date mihi virũ, & ineat
11 mecũ singulare certamen. Audiens autẽ Saul, & omnes Israelitæ, sermones Philisthæi hujuscemodi, stupebant, & me-
12 tuebant nimis. David autem erat filius viri Ephrathæi, de quo suprà dictũ est, de Bethlehem Judæ, cui nomen erat Isai, qui habebat octo filios, & erat vir in diebus Saul senex, & grandævus inter viros.
13 Abierunt autem tres filii ejus majores post Saul in prælium: & nomina triũ filiorũ ejus, qui perrexerunt ad bellum, Eliab primogenitus, et secundus Abinadab, tertiúsque Samma.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ'. CAP. XVII.

1 Καὶ συνήγαγον ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς (α)Σοκχὼθ τῆς Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον (β)Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Α-
2 ζηκὰ (γ)Ἐφερμίν. Καὶ Σαὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνάγοντα, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι (δ) αὐτοὶ, καὶ διατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναντίας (ε) τῶν ἀλλοφύλων.
3 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τῆς ὄρεως ἐντεῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵστατο ἐπὶ τῆς ὄρεως ἐντεῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ
4 ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς διατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ὕψος αὐτῷ (ζ) πηχέων τεσσάρων σπιθαμῆς. Καὶ (η) περικεφαλαία ἐπὶ τῆς
5 κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ θώρηκα ἁμισθωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρηκος αὐτοῦ, πέντε χιλιάδες ζίκλων χαλκοῦ καὶ ζι-
6 δήρου. Καὶ κνημῖδες χαλκαῖ (θ) ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν
7 ὤμων αὐτοῦ. Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μίσαχλον (ι) ὑφαινόντων, καὶ ὁ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων ζίκλων σιδήρου. καὶ ὁ ἀ-
8 ρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ. Καὶ ἔστη καὶ ἀνεβόησε (κ)εἰς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (λ) Τί ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν; οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τῷ Σαούλ; ἐκλέξασθε (μ) ἑαυτοῖς ἄνδρα,
9 καὶ καταβήτω πρός με. Καὶ ἐὰν δυνηθῇ (ν) πολεμῆσαι πρός με, καὶ ἐὰν παταξῃ με, καὶ ἰσόμοιρα ὑμῖν εἰς δούλους· (ξ) ἐὰν δὲ ἐγὼ δυνηθῶ καὶ πατάξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς
10 δούλους, καὶ (ο) δουλεύσετε ἡμῖν. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, Ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. δότε μοι ἄνδρα, καὶ (τ)μο-
11 νομαχήσωμεν ἀμφότεροι. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα (π) τῶν ἀλλοφύλου ταῦτα, καὶ ἐξέστη καὶ ἐφοβή-
θη (ρ) σφόδρα.

CAP. XVII.

ET congregant alienigenæ castra sua in bellum: & congregantur in Socchoth (a) Judææ: & castrametantur inter Socchoth, & inter Azeca (b) Ephermen. Et Saul, & viri
2 Israel congregantur, & castrametantur in valle (c) ipsi: & instruuntur in prælium ex
3 adverso alienigenarum. Et alienigenæ stant super montem hinc; & Israel stat super montem hinc: & vallis inter eos. Et
4 exiit vir potens, ex acie alienigenarum: Goliath nomen ei è Geth: altitudo ejus (d) quatuor cubitorum, & palmi: Et
5 (e) cassis super caput ejus, & thoracem hamatum ipse indutus: & pondus thoracis ejus, quinque millia siclorum æris, & ferri. Et ocreæ æneæ super
6 crura ejus: & clypeus æneus inter humeros ejus. Et hastile ha-
7 stæ ejus, sicut (f) liciatorium texentium: & lancea ejus sexcentorum siclorum ferri. Et portans arma ejus antecedebat e-
8 um. Et stetit, & exclamavit in aciem Israel, & dixit eis, Quid egredimini congredi prælio adversùm nos? Nónne ego sum alienigena, & vos (g) Hebræi ipsius Saul? Eligite vobis ipsis virum, & descendat ad me.
9 Et, si potuerit pugnare adversùs me, & si percusserit me; & erimus vobis in servos. Si autem
10 ego (h) potuero, et percussero cum; eritis nobis in servos, et servietis nobis. Et dixit alie-
11 nigena, Ecce ego exprobravi aciem Israel (i) hodiè in die hac. Date mihi virum, et singulariter pugnabimus utrique.
12 Et audivit Saul et universus Israel verba alienigenæ hæc: et expaverunt, et timuerunt
13 valdé. (k)

MS. A.

(α) Σοχχὼ (β) Σοχχὼ, (γ) ἐν Ἀφεσδομμείν. (δ) αὐτοὶ διατάσσονται, (ε) ἀλλοφύλων. Καὶ ἀλλόφυλοι (ζ) ἐξ πήχεων (η) περικεφαλαίαν (θ) ἐπάνω τῶν (ι) ὑφαίνοντος, (κ) πρὸς τὴν (λ) Ἐπ(μ) αὐτοῖς (ν) πρός με πολεμῆσαι, καὶ (ξ) ἐὰν ἐγὼ (ο) δουλεύσατε (τ) μονομαχήσωμεν (π) αὐτῶν (ρ) σφόδρα. Καὶ * εἶπεν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. οὗτος ἦν Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσιν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες * ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτοῦ Σαμμά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יז

וכנשׁו פלשׁתאי ית משריתהון לאגחא קרבא ואתכנשׁו לשוכה די לשבט יהודה ושרו 1
בין סוכו ובין עזקה באפס דמים: ושאול ואנש ישראל אתכנשׁו ושרו במישׁר בוטמא 2
וסדרו קרבא לקדמות פלשׁתאי: ופלשׁתאי קימין על טורא מכא וישׂראל קימין על טורא 3
מכא וחילתא ביניהון: ונפק גברא מביניהון ממשׁריתא דפלשׁתאי גלית שמיה מגת רומיה 4
שתא אמין ווירתא: וקוליס דנחש על רישיה ושרין גלבין הוא לביש ומתקל שריונא 5
חמשא אלפין תקלי נחשׁא: וטרקלילין דנחשׁ על רגלוהי ומסחפא דנחשׁא נפק מן קלסא 6
ומטל דנחשׁא בין כתפוהי: ואיעא דמורניתיה כאסכן דגרדאין ושנגא דמורני תיהי מתקל 7
שית מאה תקלי פרזלא ונטל תריסא אול קדמוהי: וקם ואכריו על סדרי ישׂראל ואמר 8
להון למה תפקון לסדרא קרבא הלא אנא פלשׁתאה ואתון עבדין לשאול אנא הוא
גלית פלשׁתאה דמן גת דקטלית תרין בני עלי כהני חפני ופנחס ושביתי ית ארון קיטא
דיי ואובילית יתיהי לבית דגון טעותי והוה חשׁן בקרוי פלשׁתאי שבעא ירחין אף כל קרב
וקרב דהוו להון לפלשׁתאי אנא נפיק ברישׁ חילא ונצחנא בקרבא ורמינא קטילין
בעפרא דארעא ועד כען לא אבשׁרו יתי פלשׁתאי למהוי רב אלפא ואתון בני
ישׂראל מה גבורא עבד לכון שאול בר קיש דמן גבעתא דמניתון יתיהי מלכא
אם גבר גבר הוא יחות ויעבד קרבא עמי ואם גבר חלש הוא [בחרו לכון גברא ויחות
לותי: אם יכול לאגחא קרבא עמי ויקטלנני ונהי לכון לעבדין ואם אנא אכול ליה 9
ואקטלניה ותהון לנא לעבדין ותפלחון יתנא: ואמר פלשׁתאה אנא חסדית ית סדרי 10
ישׂראל יומא דין למימר איתו לי גברא ונגיח קרבא כחדא: ושמע שאול וכל ישׂראל 11
ירת פתגמי פלשׁתאה האלין ואתברו ודחלו לחדא: ודוד בר גבר אפרתי הדין מבית
לחם דיהודה ושמיהי ישי והיה תמניא בנין וגברא ביומי שאול סיב מני בבחיריא:
ואזלו תלתא בני ישי רברביא אזלו בתר שאול לקרבא ושום תלתא בנוהי דאזלו 13
לקרבא אליאב בוכרא ותניניה אבינדב ותליתאה שמה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

XVII.

ET congregaverunt Philistæi exercitũ suũ ad ineundum bellũ, & congregati sunt ad Zzocho quæ est tribui Jehudah, & posuerunt castra inter Zzo-
1 cho & inter Ghazekah in Ephezzdummin. Et Saul & homo Israel con-
2 gregati sunt, & posuerunt castra in planicie glandis, & ordinaverunt prælio ad occursũ Philistæorũ. Et Philistæi stabant super montem hinc, &
3 Israel stabat super montem hinc; & vallis inter eos. Et exiit vir de-
4 inter illos ex castris Philisthæorũ, Goliath nomen ejus ex Gath: altitudo ejus sex cubiti
5 & palmus. Et galea ærea sup caput ejus, et lorica squamarũ ipse indut', &
6 pond' loricæ quinq; mille ficli æris. Et ocreæ æreæ super pedes ejus, et ha-
7 sta ærea exiens ex galea *ac* gestata *ære* inter humeros ejus. Et lignũ hastæ ejus ficut jugũ textorũ, et acies hastæ ejus pond' sexcentũ siclorũ ferri; et fe-
8 rens scutum ambulans ante eũ. Et stetit, et *proclamavit* super ordines Israel, et dixit illis, Ad quid *exitis* ad ordinandũ bellũ? nónne ego Philistæus, et vos servi *S*aulis? *ego ille Goliath Philistæus qui ex Gath, qui interemi duos filios Heli sacerdotes Hhophni & Pinhhazz, & captivã abduxi arcã fœderis Domini, & intuli eam in domũ Dagon Erroris mei*, eratq; *illic in urbibus Philistæorum septem mensibus*; *etiam singulis prœliis quæ fuerunt ipsis Philistæis ego egrediens in capite exercitus, et vicimus in bello, et projecimus interfectos ut pulverem terræ, et usque huc non eo honore affecerunt me Philistæi ut essem princeps mille apud ipsos: vos autem filii Israel, quòd virile facinus præstitit vobis Saul filius Kis qui ex Gibghatha, quòd constituistis ipsũ regẽ super vos*; *si vir fortis ipse, descendat, et faciat prœliũ mecũ*; *sin autem vir imbellis ille*, eligite vobis virum, et descendat
9 ad me. *S*i valebit ad ordinandũ prœliũ mecũ, et occidet me, et erimus vo-
10 bis ad servos; et si ego valebo ei, et occidã eũ, et eritis nobis ad servos, et
11 servietis nobis. Et dixit Philistæus, Ego exprobravi ordines Israel hodie:
12 *dicens* venire facite mihi virũ, et inibimus prœlium simul. Et audivit *S*aul et
13 omnis Israel verba Philisthæi *hæc*: et fracti sunt, et timuerunt valde. Et David filius viri Ephratæi hujus, ex Bethlehem de domo Juda, et nomen ejus Issai; et illi octo filii, et vir in dieb' *S*aul senex numerabatur in juvenib'. Et iverunt tres filii Issai majores, iverunt post *S*aul ad bellũ: et nomen tri-
13 um filiorum ejus, qui iverunt *ad bellum*, Eliab primogenitus, et secundus Abinadab, et tertius *S*amah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVII.

1 Post hæc colligentes Philistæi castra sua ad prælium, pugnam intentârunt in extremitate Juda, castra ponentes inter Sopha & Arca, in Opharsemin. Saul verò & Israelitæ collecti, castra fixerunt in valle Terebinthi, & instruxerunt aciem contra Philistæos. Consistentibus itaque Philistæis supra montem hinc, & Israelitis supra montem inde consistentibus, valle interjectâ; Egressus est vir gigas è castris Philistæorum Goliad nomine, è Gath *oriundus*, cujus altitudo erat sex cubitorum cum spithama: Galea ærea in capite ipsius, & loricâ in laminam ductâ vestitus, cujus loricæ pondus erat quinque millium siclorum æris: Tibialia ærea in cruribus ejus, & humerale æneum inter humeros ejus: Lignum lanceæ ejus simile erat jugo textorum, & mucro lanceæ ejus sexcentorum siclorum ferri: & ferens clypeum *ejus* antecedebat eum. Is stans clamabat ad acies Israelis, & dicebat eis, Quare proditis ad instruendam aciem? en ego Philistæus sum, vos verò servi Saulis: seligite vobis virum qui contra me egrediatur. Si bellare mecum possit, meque interficiat, erimus vobis servi: at si ego eum vincam & interficiam, eritis nobis servi, & famulabimini nobis. Dicebat etiam Philistæus iste, Ego exprobravi agminibus Israelis hodie; date mihi virum ut simul dimicemus. Cúmque audissent Saul ac totus Israel verba Philistæi, trepidârunt & extimuerunt valdé. David autem filius erat viri cujusdam Ephratæi ex Beth-lehem Juda (huic nomen Isai, habebátque octo filios: & vir iste in diebus Saulis senuerat & provectus erat annis. Tres autem filii Isai natu majores secuti fuerant Saulem ad bellum: & eorum nomina, Eliab primogenitus ejus, secundus Abinadab, tertius Samma;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVII.

1 Congregantes Palestini copias suas, prælium iniérunt in extremo limite familiæ Juda, castra figentes inter extremum terminum Juda, & inter Areca, in Pharsamin. Saul autem & viri Israelitæ congregati castrametatiq; sunt in valle arboris Terebinthi, & instruxerunt sese ad prælium contra Palestinos. Et Palestini quidem stabant super montem ab uno latere, Israelitæ verò super montem in oppósito latere, valle inter eos interceptâ. Et egressus est vir quidam gigas ab exercitu Palestinorum, nomine Goliad ex urbe Gath, cujus longitudo erat sex cubitorum cum palmo. Tegebatur is cassi æneâ, & loricâ æneâ; pondus autem loricæ ejus erat quinque millium siclorum. Habebat etiam duo crura ænea, & super caput suum tegmen æneum ad humeri sui extremitatem demissum. Lignum lanceæ ejus par erat crassitie jugo liciatorio, & pondus mucronis lanceæ ejus erat sexcentorum siclorum: præcedebatque eum vir portans clypeum ejus. Hic stans ex adverso aciei filiorum Israel clamabat ac dicebat, Quid opus est instructione belli? en ego vir sum ex Palestinis, vos autem servi Saulis; eligite virum qui ad me descendat. Si mecum certamen poterit inire, sique me trucidabit, fiemus vobis servi; quòd si ego superavero eum, & trucidavero illum, fietis vos nobis servi, & ministrabitis nobis. Præterea dicebat Philistæus ille, Ego probro affeci agmina Israelis hodie; proferte virum qui ad me descendat. Audiens autem Saul & filii Israel verba Palestini, perculsi sunt timore gravissimo. Porrò David erat filius viri cujusdam Ephratæi ex Beth-lehem civitate Juda, nomine Isai, qui habebat octo filios; & vir iste tempore Saulis jam senuerat, provectæque erat ætatis. Profecti autem erant tres ex filiis ejus cum Saule ad bellum: eorum nomina, Eliab primogenitus ejus; secundus Abinadab; tertius Samma;

שמואל א: יז

14 וְדָוִד הוּא הַקָּטָן וּשְׁלֹשָׁה הַגְּדֹלִים הָלְכוּ אַחֲרֵי שָׁאוּל :
Saul post abierunt majores tres & : minor ipſe David Et
sui patris pecus pascendū ad ,Saul deſuper revertens & vadens David Et

15 וְדָוִד הָלוֹךְ וְשָׁב מֵעַל שָׁאוּל לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אָבִיו
, vesperascendo & , mane surgendo Pelisthæus accessit Et .Beth-lechem

16 בֵּית לָחֶם : וַיִּגַּשׁ הַפְּלִשְׁתִּי הַשְׁכֵּם וְהָעָרֵב
: suum filium David ad Isai Dixitque .diebus quadraginta stetit &

17 וַיִּתְיַצֵּב אַרְבָּעִים יוֹם : וַיֹּאמֶר יִשַׁי לְדָוִד בְּנוֹ
,hos panes decem & ,hujus ipsi ephi tuis fratribus nunc Cape

קַח־נָא לְאַחֶיךָ איפַת הַקָּלִיא הַזֶּה וַעֲשָׂרָה לֶחֶם הַזֶּה
laüis formellas decem Et .tuos fratres ad castra in deferre currendo &

18 וְהָרֵץ הַמַּחֲנֶה לְאַחֶיךָ : וְאֶת עֲשֶׂרֶת חֲרִצֵי הֶחָלָב
, face in visitabis tuos fratres & : mille principem ad deferes illas

הָאֵלֶּה תָּבִיא לְשַׂר הָאָלֶף וְאֶת־אַחֶיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם
Israel vir omnis & ,ipsi & Saul Et ,capies eorum pignus &

19 וְאֶת עֲרֻבָּתָם תִּקָּח : וְשָׁאוּל וְהֵמָּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
David mane surrexit Et .Pelisthim cum pugnantes ,Elah valle in

20 בְּעֵמֶק הָאֵלָה נִלְחָמִים עִם־פְּלִשְׁתִּים : וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד
, abiit & ,portavit & ; custodiemem super pecus reliquit & ,diluculo in

בַּבֹּקֶר וַיִּטֹּשׁ אֶת הַצֹּאן עַל שֹׁמֵר וַיִּשָּׂא וַיֵּלֶךְ
fuerat egressus exercit' &,vallū ad venit & : Isai ei præcepit quemadmodū

כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יִשָׁי וַיָּבֹא הַמַּעְגָּלָה וְהַחֵיל הַיֹּצֵא
,Israel ordinaverat Et .prælio in fuerant vociferati & ,ordinem ad

21 אֶל־הַמַּעֲרָכָה וְחֹרֵעַ בַּמִּלְחָמָה : וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל
David dereliquit Et ordinis occursum in ordinem Pelisthim &

22 וּפְלִשְׁתִּים מַעֲרָכָה לְקִרַאת מַעֲרָכָה : וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת
: ordinem in cucurrit & ; vasorum custodis manu super se deſuper vasa

דַּכְלִים מֵעָלָיו עַל־יַד שׁוֹמֵר הַכֵּלִים וַיָּרָץ הַמַּעֲרָכָה
ecce & ,eis cum loquente ipso Et .pacem ad suis fratribus optavit &,venit &

23 וַיָּבֹא וַיִּשְׁאַל לְאֶחָיו לְשָׁלוֹם : וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה
gramineis de Ghath de ej' nomē Pelisthæus Goliath ,ascendens utrosq; inter vir

אִישׁ הַבֵּנַיִם עוֹלֶה גָלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי שְׁמוֹ מִגַּת מִמַּעַרוֹת
omnis Et .David audivit Et ,hæc verba juxta loquebatur &,Pelisthinorū

24 פְּלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד : וְכָל
timuerunt &,ej' faciebus à fugerūt &,virum eos videndo in Israel vir

אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּרְאוֹתָם אֶת הָאִישׁ וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו וַיִּרְאוּ
? hunc ascendentem virum vidistis Num : Israel vir dixit Et .valde

25 מְאֹד : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַרְּאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלֶה הַזֶּה
,eū percusserit qui Virum erit Et.ascendens Israel exprobrandū ad quia

כִּי לְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל עֹלֶה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּנּוּ
ej' patris domum & ,ei dabit suā filiam &,magna opulentia rex eum ditabit

יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ עֹשֶׁר גָּדוֹל וְאֶת בִּתּוֹ יִתֶּן לוֹ וְאֶת בֵּית אָבִיו
stantes viros ad David Dixitque .Israel in liberam faciet

26 יַעֲשֶׂה חָפְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים
,hunc Pelisthæum percusserit qui ,viro fiet Quid :dicendo ,secū

עִמּוֹ לֵאמֹר מָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת הַפְּלִשְׁתִּי הַלָּז
præputiatus Pelisthæus quis quoniam ? Israel deſuper opprobriū removerit &

וְהֵסִיר חֶרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל
ei Dixitque ? viventium Divorum ordines exprobravit quia ,hic

27 הַזֶּה כִּי חֵרֵף מַעַרְכוֹת אֱלֹהִים חַיִּים : וַיֹּאמֶר לוֹ
.eū pcusserit qui ,viro fiet Sic :dicendo ,hoc verbū scđm populus

הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה לֵאמֹר כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּנּוּ :
est irat' & :viros ad eo loquendo in ,major ejus frater Eliab audivit Et

28 וַיִּשְׁמַע אֱלִיאָב אָחִיו הַגָּדוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל־הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר־
quem super & ,descendisti hoc quid Ut :dixit & ,David in Eliab nasus

אַף אֱלִיאָב בְּדָוִד וַיֹּאמֶר לָמָּה־זֶּה יָרַדְתָּ וְעַל־מִי
,tuā superbiam novi Ego ? deserto in illarum pecudis parum reliquisti

נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן הָהֵנָּה בַּמִּדְבָּר אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת־זְדֹנְךָ
.descendisti ,prælium videndum ad quia ,tui cordis malitiam &

וְאֵת רַע לְבָבֶךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יָרַדְתָּ :
? est verbum non an ? nunc feci Quid :David Dixitque

29 וַיֹּאמֶר דָּוִד מֶה־עָשִׂיתִי עַתָּה הֲלוֹא דָבָר הוּא :

Versio VULG. LAT.

14 David autem erat minimus. Tribus ergò majoribus secutis Saulem, Abiit David,
15 & reversus est à Saul, ut pasceret gregem patris sui in
16 Bethlehem. Procedebat verò Philisthæus manè & vesperè, & stabat quadraginta
17 diebus. Dixit autem Isai ad David filium suum; Accipe fratribus tuis ephi polentæ, & decem panes istos, & curre in castra ad fratres tuos,
18 Et decem formellas casei has deferes ad tribunum: & fratres tuos visitabis, si rectè agant: & cum quibus ordi-
19 nati sunt, disce. Saul autem, & illi, & omnes filii Israel in Valle terebinthi pugnabant adversùm Philisthiim.
20 Surrexit itaque David manè, & commendavit gregem custodi: & onustus abiit, sicut præceperat ei Isai. Et venit ad locum Magala, & ad exercitum, qui egressus ad pugnam vociferatus erat in cer-
21 tamine. Direxerat enim aciem Israel, sed & Philisthiim ex adverso fuerant præparati.
22 Derelinquens ergò David vasa quæ attulerat, sub manu custodis ad sarcinas, cucurrit ad locum certaminis, & interrogabat si omnia rectè agerentur erga fratres
23 suos. Cúmque adhuc ille loqueretur eis, apparuit vir ille spurius ascendens, Goliath nomine, Philisthæus, de Geth, de castris Philisthinorum: & loquente eo hæc eadem verba audivit David.
24 Omnes autem Israelitæ, cùm vidissent virum, fugerunt à facie ejus, timentes eum val-
25 dé. Et dixit unus quispiam de Israel, Num vidistis virum hunc qui ascendit? ad exprobrandum enim Israeli ascendit. Virum ergò qui percusserit eum, ditabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris ejus faciet absque tribu-
26 to in Israel. Et ait David ad viros qui stabant secum, dicens; Quid dabitur viro, qui percusserit Philistæum hunc, & tulerit opprobrium de Israel? quis enim est hic Philistæus incircumcisus, qui exprobra-
27 vit aciei Dei viventis? Referebat autem ei populus eundem sermonem, dicens; Hæc dabuntur viro,
28 qui percusserit eum. Quod cùm audîsset Eliab frater ejus major, loquente eo cum aliis, iratus est contra David, & ait; Quarè venisti, & quarè dereliquisti pauculas oves illas in deserto? ego novi superbi-
29 am tuam, & nequitiam cordis tui: quia ut videres prælium, descendisti. Et dixit David, Quid feci? numquid non verbum est?

MS.A.

14 Καὶ Δαυὶδ αὐτὸς ἦν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μίζονες ἐπο-
15 ρεύθησαν ὀπίσω Σαούλ. Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν
ἀπὸ τοῦ Σαοὺλ, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Βηθλε-
16 ὲμ. Καὶ προῆλθε ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστήλωθη
17 τεσσεράκοντα ἡμέρας. Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, Λάβε δὴ
τοῖς ἀδελφοῖς Σου οἰφὶ * πύπου, καὶ δέκα ἄρτους τούτους, καὶ
18 διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς Σου. Καὶ
τὰς δέκα σφηνίδας τοῦ γάλακτος τούτου εἰσοίσεις τῷ χιλι-
άρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς Σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν
19 χρήζωσιν γνῶσῃ. Καὶ Σαοὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ
20 κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ὤρ-
θρισεν Δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα φύλακι, καὶ
ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν
εἰς τὴν προγύλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν
21 παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ. Καὶ παρετάξαντο
22 Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας διατάξεως. Καὶ
ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπὸ χεῖρα φύλακος,
καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τοὺς
23 ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς εἰρήνην. Καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν,
Ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ Ἀμεσσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰδ ὁ Φιλισταῖος ὄνο-
μα αὐτῷ ἐκ Γὲθ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐ-
24 λάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκουσεν Δαυίδ. Καὶ πᾶς
ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ
προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν φόβῳ. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσ-
25 ραὴλ, Εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι
* ὀνείδισεν † Ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ
αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλοῦτον μέγαν, καὶ τὴν
θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
26 ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς
τοὺς ἄνδρας τοὺς ζωιστικότας μετ' αὐτοῦ, λέγων, Ἡ ποιηθή-
σεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ
ἀφελεῖ ὀνειδισμὸν ἀπὸ Ἰσραήλ; ὅτι τίς ἀλλόφυλος ὁ ἀφίδ-
27 μητος αὐτὸς, ὅτι ὠνείδισεν παράταξιν θεοῦ ζῶντος; Καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων, Οὕτως
28 ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν. Καὶ ἤκουσεν
Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μίζων ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς
τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυὶδ, καὶ
εἶπεν, Ἵνατί τοῦτο κατέβης; καὶ ὅτι τίνα ἀφῆκας τὰ μι-
κρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφα-
νίαν Σου, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας Σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ
29 ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Τί ἐποίησα
νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וְדָוִד הוּא זְעִירָא וּתְלָתָא רַבְרְבַיָּא אֲזָלוּ בָּתַר שָׁאוּל : וְדָוִד אֲזַל וְתָב מִלְּוָת שָׁאוּל לְמִרְעֵי
15 יַת עָנָא דַאֲבוּהִי בֵּית לָחֶם : וְקָרִיב פְּלִשְׁתָּאָה וּמַקְדִּים וּמַחְשִׁיךְ וְאִתְעַתַּד אַרְבְּעִין יוֹמִין :
16 וַאֲמַר יִשַׁי לְדָוִד בְּרֵיהּ סַב כְּעַן לַאֲחָךְ דְּקֵלְיָא דֵּרִין וַעֲסָרָא טוּלְמִין דְּלַחְמָא הָדֵין
17 וְאוֹבִיל לְמַשְׁרִיתָא לַאֲחָךְ : וְיַת עֲסַר גּוּבְנִין דְּחַלְבָּא הָאִלֵּין תּוֹבִיל לְרַב אַלְפָּא וְיַת אֲחָךְ
18 תַּסְעַר לִשְׁלָם וְיַת טִיבִידּוֹן תֵּיתֵי : וְשָׁאוּל וְאִנּוּן וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בְּמֵישַׁר בּוּטְמָא מְנִיחִין
19 קְרָבָא עִם פְּלִשְׁתָּאֵי : וְאַקְדִּים דָּוִד בְּצַפְרָא וּשְׁבַק יַת עָנָא עַל נְטָרָא וּנְסִיב וַאֲזַל כְּמָא
20 דְּפַקְּדֵיהּ יִשַׁי וַאֲתָא לְכַרְקוּמָא וּמַשְׁרִיתָא עָבְדֵי קְרָבָא נְפָקוּ לְסַדְּרָא וְיָבִיבוּ בְּקְרָבָא : וְסַדַּרוּ
21 יִשְׂרָאֵל וּפְלִשְׁתָּאֵי סִדְרָא לְקֳדָמוּת סִדְרָא : וּשְׁבַק דָּוִד יַת מָנָיָא דִּי עֲלוֹהִי עַל יַד נְטִיר מָנָיָא
22 וְרָהַט לְסִדְרָא וַאֲתָא וְשָׁאַל לַאֲחוֹהִי בִּשְׁלָם : וְהוּא מְמַלֵּל עִמְּהוֹן וְהָא גַבְרָא מְבֵינֵיהוֹן
23 סְלִיק גָּלְיָת פְּלִשְׁתָּאָה שְׁמֵיהּ מִגַּת מִסַּדְּרֵי פְּלִשְׁתָּאֵי וּמַלֵּל כְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וּשְׁמַע דָּוִד :
24 וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בְּמֵחֱזֵיהוֹן יַת גַּבְרָא וְאִפְּכוּ מִן קֳדָמוֹהִי וּדְחִילוּ לַחֲדָא : וַאֲמַר אֱנָשׁ
25 יִשְׂרָאֵל הֲחֱזֵיתוּן גַּבְרָא דְּסָלִיק הָדֵין אֲרֵי לְחַסָּדָא יַת יִשְׂרָאֵל סָלִיק וִיהֵי גַּבְרָא דְּיִקְטֹל יָתֵיהּ
יְעַתְּרִנֵּיהּ מַלְכָּא עוֹתָר סַגִּי וְיַת בְּרַתֵּיהּ יִתֶּן לֵיהּ וְיַת בֵּית אֲבוּהִי יַעֲבֵיד חוֹרִין רַבְרְבִין
26 בְּיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר דָּוִד לְגַבְרַיָּא דְּקָיְמִין עִמֵּיהּ לְמֵימַר מָה יִתְעֲבִיד לְגַבְרָא דְּיִקְטוֹל יַת
פְּלִשְׁתָּאָה דֵּיכִי וְיַעְדֵּי חִסּוּדָא מֵעַל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי מַן פְּלִשְׁתָּאָה עָרְלָא הָדֵין אֲרֵי חַסַּד סִדְרֵי
27 עָבְדֵי קְרָבָא דְּעַמֵּיהּ דַּיָּן קָיְמָא : וַאֲמַר לֵיהּ עַמָּא כְּפִתְגָמָא הָדֵין לְמֵימַר כְּדֵין יִתְעֲבִיד
28 לְגַבְרָא דְּיִקְטְלִנֵּיהּ : וּשְׁמַע אֱלִיאָב אֲחוֹהִי רַבָּא בְּמַלָּלוּתֵיהּ עִם גַּבְרַיָּא וּתְקֵיף רוּגְזָא
דְּאֱלִיאָב בְּדָוִד וַאֲמַר לְמָה דְנָן נַחְתְּתָא וְעַל מַן רַשְׁתָּא זְעִיר עָנָא הָאִנּוּן בְּמַדְבְּרָא אֲנָא
29 יַדְעָנָא יַת בְּקָרְנוּתָךְ וְיַת בִּישׁוּת לִבָּךְ אֲרֵי בְּדִיל לְמֶחֱזֵי עָבְדֵי קְרָבָא נַחַתְתָּא : וַאֲמַר דָּוִד
מָה עֲבִידִית כְּעַן הֲלָא פִּתְגָם הוּא דַּאֲמַרִית :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et David ipse parvus, et tres magni iverunt post Saul. Et David ivit, & 14
rediit à Saul ad pascendū pecus patris sui Bethlehhē. Et accessit Pelisthæ' 15
anticipans, et vespertinans, & commoratus est quadraginta dies. Et dixit 16
Issai David filio ejus, Ferto nunc fratribus tuis mensuram tosti hujus, & 17
decem tortas panis *hujus*, & deferto ad exercitum ad fratres tuos. Et de- 18
cem caseos lactis hos deferes ad magistrum mille, et fratres tuos visitabis
ad pacem, et bonitatem eorum afferes. Et *Saul*, et illi, et omnis homo Isra- 19
el in planicie glandis ineuntes bellum cum Pelistæis. Et anticipavit Da- 20
vid in mane et reliquit pecus super *custodem*, et tulit et abiit sicut jussit il-
lum Issai, et venit ad castra: et exercitus facientiū bellū exierunt ad ordi-
nem, et clanxerunt in prælio. Et ordinaverunt Israel et Pelistæi ordinem 21
ad occursū ordinis. Et reliquit David vasa quæ super se super manū custo- 22
dis vasorum, et cucurrit ad ordinem; et venit, et rogavit fra-
tribus suis ad pacem. Et ipse loquens cum illis, et ecce vir de-inter eos 23
ascendit, Goliath Pelisthæus nomen ejus ex Gath, ex ordinibus Peli-
sthæorum; et locut' est, ut verba ista, et audivit David. Et omnis homo 24
Israel in videndo eos virū, et verterunt ab-ante illum, et metuerunt valde.
Et dixit homo Israel, Num vidistis virū qui ascendit hunc, quia ad expro- 25
brandū Israel ascendit? et erit qui occiderit eum, ditabit illū rex divitiis
magnis, et filiam suam dabit ei; et domū patris sui faciet *liberos* magnates
in Israel. Et dixit David viris qui stantes secū ad dicendum, Quid fiet vi- 26
ro qui occidet Pelisthæū præputiatū istum; et auferet ignominiā desuper
Israel? quia quis Pelisthæus præputiatus iste? quia exprobrat ordinibus
facientiū bellū populi Dei manentis? Et dixit illi popul' sicut verbū hoc 27
ad dicendū, *Sic* fiet viro qui occiderit illum. Et audivit Eliab frater ejus 28
maximus, in loqui eum cum viris, et invaluit indignatio ipsius Eliab in Da-
vid: et dixit, Ad quid huc descendisti? et super quem dereliquisti exiguum
pecorum illorū in deserto? ego novi præsumptionem tuam, et malitiam
cordis tui, & ad videndum facientes prælium descendisti. Et dixit David, 29
Quid feci nunc? nónne verbum fuit quod dixi?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

David autem erat minimus.) Hic ergò David reversus fuerat à comitatu Saulis, abierátque ad pascendas oves patris sui in Bethlehem. Dum igitur accederet Philistæus ille manè ac vespere, & quadraginta diebus pstitisset, Dixit interim Isai Davidi filio suo, Ferto fratribus tuis satum *tritici* fricti, & decem panes; & accurrens deporta in castra ad fratres tuos. Decem verò caseos istos lacteos defer ad tribunum, fratrésque tuos visita in pace, & nuntium eorũ ad me deferto. (Saul autem cum omnibus Israelitis sub terebintho pugnabant adversùs Philistæos.) Surgens itaque David manè, ovibúsque custodi commissis, portávit *ea* & abiit, quemadmodum præceperat ei Isai: quumque perveniſſet ad castra in vallem quæ porrigebatur ad aciem, clanxerant ad prælium: Jamque instruxerant sese Israelitæ & Philistæi, acies adversùs aciem. Quapropter depositis à se David vasis *suis* prope *reliqua* vasa, cucurrit ad aciem, salutavitque fratres suos. Et dum ipse loqueretur cum eis, ecce vir ille gigas, Goliad Philistæus nomine, è Gath *oriundus*, ascendebat ex acie Philistæorum, eadémque verba dicebat audiente Davide. Omnes autem Israelitæ, cùm vidiſſent gigantem, timuerunt & fugerũt à conspectu ipsius: Et dixerunt Israelitæ, Vidistísne virum istum qui ad exprobrandum Israeli ascendit? virum qui interfecerit eum, locupletabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit illi, & domum patris ejus nobilem reddet in Israele. Dixit David viris sibi astantib⁹, Quid fiet viro qui interfecerit Philistæum hunc præputiatum, & averterit probrum ab Israele? quid enim est Philistæus iste præputiatus qui probro afficit agmina Dei viventis? Cui populus idem verbum dixit; Ita fiet viro qui interfecerit eum. Audivit autem Eliab frater ejus maximus cùm viros illos alloqueretur: quare irâ percitus Eliab contra Davidem, dixit ad eum, Cur descendisti? & cuinã commisisti oves illas pauculas quæ sunt in deserto? ego novi arrogantiã tuã & nequitiam cordis tui, quòd ad videndum bellũ descenderis. Dixit verò David, Quid feci? jam verò hæc verba sunt,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

David autem erat minimus fratrũ. Cumq; occupatus esset Saul bello, rediit David ad pascendum oves patris sui in Beth-lehem. Et verò Palestinus ille manè & sub vesperam veniens probro afficiebat eos; & manserunt sic quadraginta diebus. Dixit autem Isai ad Davidem filium suum, Defer ad fratres tuos mensuram tritici frixi, & decem panes, & vade citò ad fratres tuos ad exercitum. Et accipe decem caseos munus duci eorum, & visita pacem fratrum tuorũ, & affer nuntium eorum. (Porrò Saul & omnes Israelitæ bellum gerebant cum Palestinis in valle arborum terebinthi.) Surgens itaq; David diluculò, dimissisque ovibus apud quendam ut custodiret eas, tulit quæ præceperat ei pater suus, et profectus pervenit ad exercitum in vallem quæ exitum habebat ad utranque aciem; ubi exclamaverat populus ad pugnã, Instruxerantque sese Israelitæ & Palestini, acies ex adverso aciei. Quare depósito David quod secum habebat, apud vestes fratrum suorum, accurrit ad aciem, & salutavit fratres suos. Dúmque alloqueretur eos, ecce vir ille gigas nomine Goliad Palestinus, è Gath, ascendens ex acie Palestinorum, sermonem protulit quem dicere solebat; audivitque eum David. Hunc gigantem cùm vidissent omnes Israelitæ, timuerunt, & terga verterunt coram eo: Et dixerunt viri Israelitæ, Vidistis virum hunc quomodo ascenderit ad afficiendum contumeliis filios Israel? virum qui trucidaverit eum, ditabit rex & augebit opes ejus, filiam suam nuptum dabit illi, faciétque familiam ejus immunem, ita ut nulli rei subjiciatur. Dixit David iis qui adstabant, Quid fiet viro illi qui trucidárit Philistæum hunc incircuncisum, probumque abstulerit à filiis Israel? nam quis tandem futurus est exitus negotii Philistæi hujus incircuncisi qui probra objecit aciei Dei vivi? Dixerunt viri populi eundem sermonem quem antea dixerant, Sic fiet viro qui trucidárit eum. Audiens autem Eliab maximus natu fratrũ suorum colloquium ejus cum viris illis, efferbuit irâ Eliab adversùs Davidem, & ait illi, Cur hûc descendisti? & apud quem reliquisti oves illas paucas quæ sunt in deserto? jam novi audaciam tuam & malitiam cordis tui, quòd descenderis quidem ut bellum spectares. Dixit David, Quid egi? equidem verba tantùm dixi,

שמואל א: יז

: hoc verbũ ſecundũ dixit & ,*alterum contra ad ipſum apud ex* ſe vertit Et
30 וַיִּסֹּב מֵאֶצְלוֹ אֶל־מ֫וּל אַחֵר וַיֹּאמֶר כַּדָּבָר הַזֶּה
ſunt audita Et .primum verbum juxta,verbum populus ei reſpõdernnt &
31 וַיִּשְׁמְעוּ הָעָם דָּבָר כַּדָּבָר הָרִאשׁוֹן: וַיִּשְׁמְעוּ
.eum *cepit* & ,Saul *facies ad indicarunt* &:David eſt locut⁹ quæ verba
32 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר דָּוִד וַיַּגִּדוּ לִ֫פְנֵי שָׁאוּל וַיִּקָּחֵהוּ:
tuus Servus .eum *ſuper* hominis cor concidat Ne : Saul ad David Dixitq;
32 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל אַל־יִפֹּל לֵב אָדָם עָלָיו עַבְדְּךָ
: David ad Saul Dixitque .iſto Peliſtæo cum pugnabit & ,ibit
33 יֵלֵךְ וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד
puer quia :eo cum *pugnandum ad* iſtum Peliſtæum ad ire poteris Non
לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֶם עִמּוֹ כִּי־נַ֫עַר
: Saul ad David dixit Et .*ſuis pueritiis à belli* vir ipſe & ,*tu*
34 אַתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעוּרָיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל
,urſus & ,leo veniebat & : *pecore* in ſuo patri tuus ſervus erat Paſtor
רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ לְאָבִיו בַּצֹּאן וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדֹּב
,eũ percutiebam & ,eum poſt egrediebar Et .grege de agnum *tulit* &
35 וְנָשָׂא שֶׂה מֵהָעֵדֶר: וְיָצָאתִי אַחֲרָיו וְהִכִּתִיו
,ej⁹ barbã *in* apprehẽdebã & ,me *ſuper* cõſurgebat Et .ej⁹ ore ex eruebam &
וְהִצַּלְתִּי מִפִּיו וְיָקָם עָלָי וְהֶחֱזַקְתִּי בִּזְקָנוֹ
etiam ,leonem *Etiam* .eũ mori faciebam & ,eum percutiebam &
36 וְהִכִּתִיו וַהֲמִיתִיו: גַּם אֶת־הָאֲרִי גַּם־
unus tanquã iſte *præputiatus* Peliſtæus erit Et .tuus ſervus percuſſit urſum
הַדֹּב הִכָּה עַבְדֶּךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כְּאַחַד
dixit Et .*viventium Divorum ordines* affecit probris quia ,eis ex
37 מֵהֶם כִּי חֵרַף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים: וַיֹּאמֶר
ipſe ,urſi manu de & ,leonis manu de me eruit qui Dominus : David
37 דָּוִד יְהוָה ׀ אֲשֶׁר הִצָּלַנִי מִיַּד הָאֲרִי וּמִיַּד הַדֹּב הוּא
,Vade : David ad Saul Dixitque ,hujus Peliſtæi manu de me eruet
יְצִילֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֵךְ
dedit &,ſuis veſtibus David Saul induit Et .tecum ſit Dominus &
38 וַיהוָה יִהְיֶה עִמָּךְ: וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת־דָּוִד מַדָּיו וְנָתַן
David accinxit Et .lorică eum induit &,ej⁹ caput ſuper æream galeam
39 קוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וַיַּלְבֵּשׁ שִׁרְיוֹן: וַיַּחְגֹּר דָּוִד אֶת
.*erat experius* non quia : ire voluit & ,ſuas veſtes deſuper ſuũ gladium
חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדָּיו וַיָּאֶל לָלֶכֶת כִּי לֹא־נִסָּה
non quia , iſtis *in* ire *potero* Non : Saul ad David Dixitque
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל לֹא־אוּכַל לָלֶכֶת בָּאֵלֶּה כִּי לֹא
ſuũ baculũ *Cepitque* .ſe *deſuper* David ea removit Et .feci periculum
40 נִסִּיתִי וַיסִרֵם דָּוִד מֵעָלָיו: וַיִּקַּח מַקְלוֹ
poſuit &,torrente de lapides læves quinque ſibi elegit & ,ſua manu in
בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמִשָּׁה חַלְקֵי אֲבָנִים מִן־הַנָּחַל וַיָּשֶׂם
:ſua manu in ſua funda & ,pera in & ,ſibi quod ,*paſtorum* vaſe in eos
אֹתָם בִּכְלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר־לוֹ וּבִיל֫קוּט וְקַלְעוֹ
appropinquans & ,*ieus* Peliſtæus ibat Et .Peliſtæum ad acceſſit &
41 בְּיָדוֹ וַיִּגַּשׁ אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי וְהַלֹּךְ הַפְּלִשְׁתִּי וְקָרֵב
,Peliſtæus aſpexit Et .*ejus facies ad ſcutum ferens* vir & ; David ad
42 אֶל־דָּוִד וְהָאִישׁ נֹשֵׂא הַצִּנָּה לְ֫פָנָיו: וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי
ſimul ,rubicundus & ,puer erat quia : eum deſpexit & ,David vidit &
וַיִּרְאֶה אֶת־דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ כִּי־הָיָה נַעַר וְאַדְמֹנִי עִם־
quia ,*ego* canis Nunquid:David ad Peliſtæus Dixitque .aſpectu pulcher
43 יְפֵה מַרְאֶה: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד הֲכֶלֶב אָנֹכִי כִּי־
.*ſuis diis in* David Peliſtæus maledixit Et ? baculis *in* me ad *veniens* tu
אַתָּה בָא־אֵלַי בַּמַּקְלוֹת וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־דָּוִד בֵּאלֹהָיו:
tuam carnem dabo & ,me ad Veni : David ad Peliſtæus Dixitque
44 וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לְכָה אֵלַי וְאֶתְּנָה אֶת־בְּשָׂרְךָ
: Peliſtæum ad David dixit Et .*agri animali* & ,*cælorum volatili*
45 לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הַשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי
te ad *veniens* ego & : clypeo & ,lancea *in* & gladio *in* me ad *veniens* Tu
אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וְאָנֹכִי בָּא־אֵלֶיךָ
.affeciſti probris quẽ ,Iſrael *ordinum* Dei exercituũ Domini nomine in
בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ:

Verſio VUL. LAT.

30 Et declinavit paululũ ab eo ad aliũ: dixítque eundẽ ſermonẽ.
31 Et reſpondit ei popul⁹ verbum ſicut priùs. Audita ſunt autem verba, quæ locut⁹ eſt David, et annuntiata in conſpectu Saul. Ad quẽ cùm fuiſſet adduct⁹, locutus eſt ei, Non concidat cor cujuſquã in eo: ego ſerv⁹ tuus
32 vadã, & pugnabo adverſ⁹ Philiſthæum. Et ait Saul ad David; Non vales reſiſtere Philiſthæo iſti, nec pugnare adverſ⁹ eum:
33 quia puer es, hic autẽ vir bellator eſt ab adoleſcentia ſua. Dixítq; David ad Saul; Paſcebat ſerv⁹ tuus patris ſui gregẽ, &
34 veniebat leo, vel urſ⁹, & tollebat arietẽ de medio gregis: Et ꝓſequebar eos, & percutiebã, eruebámq; de ore eorũ: & illi conſurgebant adverſùm me, & apprehendebã mentũ eorũ, &
35 ſuffocabã, interficiebámq; eos. Nam & leonẽ & urſũ interfeci ego ſervus tu⁹: erit igitur & Philiſthæus hic incircumciſus, quaſi un⁹ ex eis. Nunc vadã, &
36 auferã opprobriũ populi: quoniã quis eſt iſte Philiſthæ⁹ incircumciſ⁹ qui auſ⁹ eſt maledicere exercitui Dei viventis? Et
37 ait David; Dñs qui eripuit me de manu leonis, et de manu urſi, ipſe me liberabit de manu Philiſthæi huj⁹. Dixit autẽ Saul ad David; Vade, & Dñs tecum
38 ſit. Et induit Saul David veſtimentis ſuis, & impoſuit galeã æreã ſup caput ejus; & veſtivit eum loricâ. Accinct⁹ ergò David gladio ej⁹ ſuper veſtẽ ſuã, cœpit tentare ſi armat⁹ poſſet incedere: non enim habebat
39 conſuetudinẽ. Dixítque David ad Saul; Non poſſũ ſic incedere, quia non uſũ habeo. Et depoſuit ea, Et tulit baculũ ſuũ, quẽ ſemp habebat in manib⁹: & elegit ſibi quinq; limpidiſſimos lapides de torrente, et miſit eos in perã paſtoralẽ, quam
40 habebat ſecũ, & fundam manu tulit: & proceſſit adverſũ Philiſthæũ. Ibat autem Philiſthæ⁹ incedens: et appropinquans adverſùm David, & armiger ejus
41 ante eum. Cúmque inſpexiſſet Philiſthæus, & vidiſſet David, deſpexit eũ. Erat enim adoleſcens rufus, et pulcher aſpectu.
42 Et dixit Philiſthæus ad David; Numquid ego canis ſum, quòd tu venis ad me cum baculo? Et maledixit Philiſthæ⁹ David in
43 diis ſuis: Dixítque ad David; Veni ad me, et dabo carnes tuas volatilibus cœli & beſtiis terræ. Dixit autem David ad
44 Philiſthæum; Tu venis ad me cum gladio, et haſta, & clypeo: ego autẽ venio ad te in nomine
45 Domini exercituum, Dei agminum Iſrael, quibus exprobrâſti

Verſio GRÆ. LXX. Interp. Cum Tranſ. LAT.

MS.A.

30 Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτοῦ εἰς ἀνάντιον ἕτερον, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο·
31 καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα ᾧ πρώτῳ. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι οὓς
ἐλάλησεν Δαυὶδ, καὶ ἀνηγγέλη[ς]* ὀπίσω Σαούλ. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν
32 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, Μὴ πλὴν συμ-
πεσέτω (σ)καρδία τῷ κυρίῳ μου ἐπ' αὐτόν. ὁ
δοῦλός σου πορεύσ[ε]ται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ ἀλ-
33 λοφύλου τούτου. Καὶ εἶπε Σαοὺλ (τ) πρὸς τὸν
Δαυὶδ, Οὐ μὴ (υ)δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς
τὸν ἀλλόφυλον τοῦ πολεμεῖν (φ)μετ' αὐτοῦ, ὅτι
παιδάριον εἶ σὺ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς
34 ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σα-
ὰλ, Ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός σου τῷ πατρὶ αὐ-
τοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων,
καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς
35 ἀγέλης, Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτοῦ καὶ
ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ· καὶ εἰ ἐπανίστατό μοι, καὶ ἐκρά-
τησα (χ)τὴν φάρυγγος αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα, καὶ
36 ἐθανάτωσα αὐτόν. Καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρ-
κον ἔπαισεν ὁ δοῦλός σου, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυ-
λος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων. ὅτι πο-
ρεύσομαι καὶ παταξω αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ (ψ)
ὀνειδισμὸν ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ
ἀπερίτμητος οὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν
37 θεοῦ ζῶντος; (ω) Κύριος ὃς ἐξείλατό με
ἐκ χειρὸς τοῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς (α) τῆς
ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀ-
λοφύλου τοῦ ἀπερίτμητου τούτου. καὶ εἶπε Σαοὺλ
πρὸς Δαυὶδ, Πορεύου, καὶ (β) ἔσται κύριος μετὰ
38 σοῦ. Καὶ ἐνέδυσε Σαοὺλ (γ) τὸν Δαυὶδ μανδύαν,
καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκοῦν (δ)ἐπὶ τῆς
39 κεφαλῆς αὐτοῦ, Καὶ (ε) ἔζωσε τὸν Δαυὶδ τὴν
ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ· καὶ
ἐκοπίασε (ζ)περιπατήσας ἅπαξ καὶ δίς. καὶ εἶ-
πε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, Οὐ μὴ δύνωμαι (η)
πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι ἀπείρατός μαι. καὶ
40 (θ) ἀφαιρεῖσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε τὴν
βακτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἐξελέξα-
το ἑαυτῷ πέντε (ι)λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρ-
ρου, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ κανδίῳ τῷ ποιμενι-
κῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογὴν, καὶ (κ)ζωνὴν
ἀνὴρ αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε
42 πρὸς τὸν ἀλλόφυλον. (λ) Καὶ ἦν ὁ
Γολιὰδ τὸν Δαυὶδ, καὶ (μ)ἐξουθένησεν αὐτὸν·
ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης
43 μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος
πρὸς Δαυὶδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρ-
χῃ (ν)ἐπ' ἐμὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ (ξ)λίθοις καὶ εἶπε
Δαυὶδ, Οὐχί, ἀλλ' ἢ χείρων κυνός. καὶ κατηρά-
σατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν (ο)τοῖς θεοῖς
44 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ,
Δεῦρο πρός με, καὶ (π) δώσω τὰς σάρκας σου
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς (ρ) κτήνεσι τῆς γῆς.
45 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν
δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι (σ)κυρίου θεοῦ σα-
βαὼθ παρατάξεως Ἰσραὴλ, ἣν ὠνείδισας

MS.A. (σ)ἡ καρδία(τ)πρὸς Δαυὶδ,(υ)δυνηθήσῃ(φ)πρὸς αὐτὸν, ὅτι παιδίον εἶ
(χ)τοῦ φάρυγγος (ψ)ὀνειδος σήμερον ἐξ(ω)Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Κύριος (α)τοῦ ἄρκου καὶ
(β)κύριος ἔσται(γ)τοῦ μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν(δ)ὀπὶ τῆς(ε)ἔζωσεν Δαυὶδ τὸν
φασγανον καὶ περιέζωσατο Δαυὶδ τοῦ ῥομφαίαν(ζ)περιπατῆσαι(η)ἐν τούτοις πορευθῆναι,
ὅτι(θ)διαφθείρουσιν(ι)λίθους ἐκ(κ)σφενδόνης (λ)Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευ-
όμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τοῦ θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἐπι-
βλεψεν ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἶδεν Γολιὰδ (μ) ἠτίμασεν (ν)πρὸς μὲ (ξ)λίθοις καὶ κα-
τηράσατο(ο)τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.(π)δώσω (ρ)θηρίοις τοῦ (σ) κυρίου Σαβαὼθ, ἣν

Et dixit David ad Saul; Non 32
concidat nunc cor Domini mei
ſuper eũ. Serv⁹ tuus ibit, & pu-
gnabit cũ alienigena hoc. Et dixit 33
Saul ad David, Non poteris ire
adverſùs alienigenã, ad pugnan-
dũ cũ eo, quoniã puer es tu: &
ipſe vir bellator à juventute ſua.
Et dixit David ad Saul, Pa- 34
ſcens erat ſerv⁹ tuus patri ſuo in
grege: & quando veniebat leo, &
urſa, & capiebat ovem de grege:
Et egrediebar poſt eũ, & percu- 35
tiebã eũ, & extrahebã ex ore e-
jus: & ſi inſurgebat in me, & te-
nui guttur ejus, & percuſſi, &
mẽti tradidi eum. Et leonẽ, & 36
urſam percutiebat ſerv⁹ tu⁹: & e-
vit alienigena incircumciſus, tan-
quã unũ eorũ. (l) Nõnne ibo, &
percutiã eũ, & auferã hodiè op-
probriũ ex Iſrael? Quoniã quis
incircumciſus iſte, qui exproba-
vit aciẽ Dei viventis? Dominus, 37
qui eruit me de manu leonis, &
de manu urſæ, ipſe eruet me de
manu alienigenæ incircumciſi hu-
jus. Et dixit Saul ad David; Va- 38
de, & erit Domin⁹ tecũ. Et induit
Saul David (m) veſtimentum, &
caſſidẽ æneã circa caput ejus, Et 39
cinxit David (n) gladio ſuo ſuper
(o) veſtimentũ ſuũ: & laboravit,
cùm ambulaſſet (p) ſemel & bis.
Et dixit David ad Saul, Non po- 40
tero ire in his, quia uſum nõ ha-
beo. Et (q) auferunt ea ab eo. Et
ſumpſit baculũ ſuũ in manu ſua:
& elegit ſibi quinq; lapides le-
ves de torrente, et poſuit eos in
(r) pera paſtorali, quæ erat ſibi ad
collectionẽ: et funda ejus in ma-
nu ejus. Et acceſſit ad virũ alie- 41
nigenã. (ſ) Et vidit Goliab Da-
vid, et contempſit eũ: quoniã ipſe
erat puer, et ipſe ruſus cum pul-
chritudine oculorum. Et dixit a- 43
lienigena ad David; Tanquã ca-
nis ego ſum, quia tu venis ſuper
me in virga, et lapidibus? Et dixit
David; Nequaquàm, ſed pejor
cane. Et maledixit alienigena Da- 44
vid in diis ſuis. Et dixit alienige-
na erga David; Veni ad me, et
dabo carnes tuas volatilibus cæ-
li, et pecoribus terræ. Et dixit Da- 45
vid ad alienigenam; Tu venis
ad me in gladio, et in haſta, et in
clypeo: et ego venio ad te in no-
mine (t) Domini Dei Sabaoth aci-
em Iſrael, quam exprobrâſti

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וְאִסְתְּחַר מִלְּוָתֵיהּ לְקִבֵּיל אוֹחֳרָן וַאֲמַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין וַאֲתִיבוּהִי עַמָּא כְּפִתְגָמָא
31 קַדְמָאָה: וְאִשְׁתְּמַעוּ פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּל דָּוִד וְחַוִיאוּ קֳדָם שָׁאוּל וְדַבַּרֵהִי: וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל
32 לָא יִתְבַּר לְבָּא דְּאֱנָשָׁא מִנֵּיהּ עַבְדָּךְ יְהֵיל וְיִגַּח קְרָבָא עִם פְּלִשְׁתָּאָה הָדֵין: וַאֲמַר שָׁאוּל
33 לְדָוִד לָא תְּהוֹל לְמֵיזַל עִם פְּלִשְׁתָּאָה הָדֵין לְאַנָּחָא קְרָבָא עִמֵּיהּ אֲרֵי יָנִיק אַתְּ וְהוּא גְּבַר
34 עָבִיד קְרָבִין מִינְקוּתֵיהּ: וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל רָעֵיא הֲוָה עַבְדָּךְ לַאֲבוּהִי בַּעֲנָא וַאֲתָא אַרְיָא
35 וְאָף דּוּבָּא וְנָסִיב אִמְּרָא מֵעִדְרָא: וּנְפַקִית בַּתְרוֹהִי וּמְחֵיתֵיהּ וְשֵׁזְבֵתֵיהּ מִפּוּמֵיהּ וְקָם עֲלַי
36 וְאַחֲדִירִית בְּלוּעֵיהּ וּמְחֵיתֵיהּ וְקַטֲלֵתֵיהּ: אַף יָת אַרְיָא אַף דּוּבָּא קְטַל עַבְדָּךְ וְיֶהֵי פְּלִשְׁתָּאָה
37 עֲרֵלָא הָדֵין כְּחַד מִנְּהוֹן אֲרֵי חַסַּד סַרְחֵנִי עַמָּא דֵּיי קָיְמָא: וַאֲמַר דָּוִד יְיָ דְּשֵׁזְבַנִי מִידָּא דְּאַרְיָא
וּמִידָּא דְּדוּבָּא הוּא יְשֵׁזְבִנַּנִי מִידָּא דִּפְלִשְׁתָּאָה הָדֵין וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד אֱזוֹל וּמֵימְרָא דַּיְיָ
38 יְהֵי בְּסַעְדָּךְ: וְאַלְבֵּישׁ שָׁאוּל יָת דָּוִד לְבוּשׁוֹהִי וִיהַב קוֹלָס דְּנְחָשׁ עַל רֵישֵׁיהּ וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ
39 שִׁרְיָנָא: וְזַרִיז דָּוִד יָת חַרְבֵּיהּ מֵעַל לְלְבוּשׁוֹהִי וְלָא אָבֵי לְמֵיזַל אֲרֵי לָא אַלִּיף וַאֲמַר דָּוִד
לְשָׁאוּל לֵית אֲנָא יָכִיל לְמֵיזַל בְּאִלֵּין אֲרֵי לֵית בְּהוֹן נִסָּא וְאַעְדִּינוּן דָּוִד מֵעֲלַוּהִי: וּנְסִיב
חוּטְרֵיהּ בִּידֵיהּ וּבְחַר לֵיהּ חַמְשָׁא שְׁעִיעֵי אַבְנַיָּא מִן נַחֲלָא וְשַׁוִי יָתְהוֹן בְּמָן רָעְיָא דִּי לֵיהּ
41 וּבְתַרְמִילֵיהּ וְקַלְעֵיהּ בִּידֵיהּ וּקְרִיב לְוָת פְּלִשְׁתָּאָה: וַאֲזַל פְּלִשְׁתָּאָה אָזִיל וְקָרִיב לְוָת דָּוִד
42 וּנְעָרָא נְטִיל תְּרֵיסָא קֳדָמוֹהִי: וְאִסְתְּכִי פְּלִשְׁתָּאָה וְחָזָא יָת דָּוִד וְשַׁטְיֵהּ אֲרֵי הֲוָה יָנִיק
43 וְסַמּוֹק שַׁפִּיר בְּרֵיוֵיהּ: וַאֲמַר פְּלִשְׁתָּאָה לְדָוִד הַכַלְבָּא שַׁטְיֵי אֲנָא דְּאַתְּ אָתֵי עֲלַי בְּחוּטְרַיָּא
44 וְלֵיט פְּלִשְׁתָּאָה יָת דָּוִד בְּטָעוּתֵיהּ: וַאֲמַר פְּלִשְׁתָּאָה לְדָוִד אֱתָא לְוָתִי וְאֶתֵּן יָרְתָּ בִּסְרָךְ
לְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְלִבְעִירָא דְּאַרְעָא: וַאֲמַר דָּוִד לְפְלִשְׁתָּאָה אַתְּ אָתֵי עֲלַי בְּחַרְבָּא וּבְמוּרְנִיתָא
45 וּבְרוּמְחָא וַאֲנָא אָתֵי עֲלָךְ בִּשְׁמָא דַּיְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְּסִדְרֵי יִשְׂרָאֵל דְּחַסַּרְתָּא:

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et reverſus eſt ab illo ad-eregione aliorum, et dixit ſicut verbum hoc: et 30
reſponderunt illi popul⁹ ut verbũ anteri⁹. Et audita ſunt verba quæ locu- 31
tus eſt David, et indicarunt ante Saul, & *duxit* eum. Et dixit David 32
Sauli, Non frangetur cor hominis ab eo; ſervus tuus ibit et inibit bellum
cum Peliſthæo hoc. Et dixit Saul Davidi, Non valebis ad eundum ad Peli- 33
ſthæum hunc, ad ineundũ præliũ cum illo, quia puer tu, et ipſe vir faciens
prælia à pueritia ſua. Et dixit David ad Saul, Paſtor fuit ſervus tuus patri 34
ſuo in pecore, et venit leo et etiam urſus, et tulit agnum ex grege. Et exii 35
poſt eum, et percuſſi eum, et eripui *eum* ex ore ej⁹; et ſtetit ſuper me, et ap-
prehendi in maxilla ejus, et percuſſi eum, et occidi eum. Etiam leonem & 36
urſum occidit ſervus tuus: et erit Peliſthæ⁹ præputiat⁹ hic ut unus ex illis,
quia exprobravit ordinib⁹ populi Dñi manentis. Et dixit David, Dñs qui 37
liberavit me de manu leonis et de manu urſi, ipſe liberabit me de manu
Peliſthæi hujus: et dixit Saul ad David, Vade, et dictũ Dñi erit in auxilio
tuo. Et veſtivit Saul David veſtimenta ſua, et dedit galeam chalybis ſuper 38
caput ejus, & veſtivit eum loricam. Et cinxit David gladium ejus deſuper 39
veſtimenta ſua, & non potuit ad eundum quia non doct⁹: et dixit David
ad Saul, Non ego valens ad eundum in iſtis, quia non *eſt in iſtis miraculũ*;
& tranſire fecit illa David *deſuper* ſe. Et tulit baculum ſuũ in manu ſua, 40
et elegit ſibi quinq; lævitates lapidũ ex fluvio, et poſuit illos in vaſe paſ-
toris, ꝙ ei, et in pera ſua; et funda ſua in manu ſua, et appropinquavit Pe-
liſthæo. Et ivit Peliſthæ⁹ iens et appropinquans ad David; et vir ferens 41
ſcutũ ante ipſum. Et reſpexit Peliſthæus et vidit David, et contempſit illũ 42
quia fuit puer et ruffus, pulcher aſpectu. Et dixit Peliſthæus ad David, Num 43
canis deſpect⁹ ego, ꝙ tu venis ſuper me in baculis? et maledixit Peliſthæ⁹
David in Errore ſuo. Et dixit Peliſthæ⁹ ad David, Veni ad me, et dabo car- 44
nem tuam volatilibus cœli, et feris *terræ*. Et dixit Dauid ad Peliſthæum, 45
Tu veniens ſuper me in gladio, et in haſta, et in lancea; et ego veniens ſu-
per te in nomine Domini Sebaoth, Dei ordinum Iſrael cui exprobrâſti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ... * ... ...

שמואל א: יז

,te percutiam & ,mea manu in Dominus te *concludet* hac Die

46 הַיּוֹם הַזֶּה יַסְגִּרְךָ יְהוָה בְּיָדִי וְהִכִּתִּיךָ וְהַסִרֹתִי

Philistinorũ *castrametationis cadaver* dabo & ,te *desuper* tuum caput auferam &

אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּי פֶּגֶר מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים

,terra omnis ſcient & : terræ *beſtiæ* & ,*cœlorum volatili* hac die

הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיַּת הָאָרֶץ וְיֵדְעוּ כָּל הָאָרֶץ

,iſta *eccleſia* omnis ſcient Et .Iſraeli Deus eſt quòd

47 כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל: וְיֵדְעוּ כָּל הַקָּהָל הַזֶּה

Domini quia :Dominus *faciet* ſalvum lancea *in* & ,gladio *in* non quia

כִּי לֹא בְחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה כִּי לַיהוָה

ſurgeret cùm ,fuit Et .noſtra manu in vos *dabit* & ;bellum

48 הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדֵנוּ: וְהָיָה כִּי קָם

feſtinavit & ,David occurſum in appropinquaret & ,*ivit* & Philiſtæus

הַפְּלִשְׁתִּי וַיֵּלֶךְ וַיִּקְרַב לִקְרַאת דָּוִד וַיְמַהֵר

miſit Et .Philiſtæi occurſum in *ordinem* in cucurrit & ,David

49 דָּוִד וַיָּרָץ הַמַּעֲרָכָה לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי: וַיִּשְׁלַח

,jecit funda & ,lapidem inde *cepit* & ,vas ad ſuam manum David

דָּוִד אֶת יָדוֹ אֶל הַכְּלִי וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיְקַלַּע

,ejus fronte in lapis eſt infixus & :ejus *frontem ad* Philiſtæum percuſſit &

וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי אֶל מִצְחוֹ וַתִּטָּבַע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ

Philiſtæo *jræ* David *prævaluit* Et .terram in *ſua facies* ſuper cecidit &

50 וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אָרְצָה: וַיְחַזֵּק דָּוִד מִן הַפְּלִשְׁתִּי

gladius &:eũ interfecit & ,Philiſtæum percuſſit & ;lapide *in* & ,funda in

בַּקְּלַע וּבָאֶבֶן וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיְמִתֵהוּ וְחֶרֶב

,Philiſtæum *ad* ſtetit & ,David cucurrit Et .David manu in non

51 אֵין בְּיַד דָּוִד: וַיָּרָץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי

,eum interfecit & ,ſua vagina è eum evaginavit & ,ejus gladium *cepit* &

וַיִּקַּח אֶת חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלְפָהּ מֵתַעֲרָתוֹ וַיְמִתֵהוּ

eſſet mortuus quòd Philiſtæi viderunt Et .ejus caput eo in præcidit &

וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי מֵת

,Jehudah & ,Iſrael viri Surrexeruntque .fugerunt & ,eorum fortis

גִּבּוֹרָם וַיָּנֻסוּ: וַיָּקֻמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה

vallem *te venire uſque* Philiſtim ſunt perſecuti &,ſunt vociferati &

וַיָּרִעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת הַפְּלִשְׁתִּים עַד בּוֹאֲךָ גַיְא

via in Philiſtim vulnerati ceciderunt & :Hecron portas ad uſque &

וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן וַיִּפְּלוּ חַלְלֵי פְלִשְׁתִּים בְּדֶרֶךְ

filii ſunt reverſi Et .Hecron ad uſque &,Gath ad uſque & ,Saharaim

53 שַׁעֲרַיִם וְעַד גַּת וְעַד עֶקְרוֹן: וַיָּשֻׁבוּ בְּנֵי

.eorum caſtra diripuerunt & : Philiſtim *poſt ardendo ab* Iſrael

יִשְׂרָאֵל מִדֹּלֵק אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וַיָּשֹׁסּוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם:

; Jeruſalaim in illud adduxit & , Philiſtæi caput David *Cepitque*

54 וַיִּקַּח דָּוִד אֶת רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיְבִאֵהוּ יְרוּשָׁלִַם

ipſum Saul *videre circa* Et .ſuo tabernaculo in poſuit ejus *vaſa* &

וְאֶת כְּלָיו שָׂם בְּאָהֳלוֹ: וּכְרֹאוֹת שָׁאוּל אֶת

principem Abner ad dixit ,Philiſtæi occurſum in egredientem David

55 דָּוִד יֹצֵא לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי אָמַר אֶל אַבְנֵר שַׂר

: Abner Dixitque ? Abner puer iſte cujus Filius : militiæ

הַצָּבָא בֶּן מִי זֶה הַנַּעַר אַבְנֵר וַיֹּאמֶר אַבְנֵר

Interroga : rex dixit Et .novi ſi , rex tua anima Vivit

56 חֵי נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ אִם יָדָעְתִּי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁאַל

percutiendo à David *reverti juxta* Et .adoleſcens *hic* cujus filius ,tu

אַתָּה בֶּן מִי זֶה הָעֶלֶם: וּכְשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת

facies ad eum adduxit & ,Abner eum *cepit* & ,Philiſtæum

57 אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר וַיְבִאֵהוּ לִפְנֵי

: Saul eum ad Dixitque .ſua manu in Philiſtæi caput & ; Saul

שָׁאוּל וְרֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׁאוּל

Iſai tui ſervi Filius : David dixit Et ? puer *tu* cujus Filius

58 בֶּן מִי אַתָּה הַנָּעַר וַיֹּאמֶר דָּוִד בֶּן עַבְדְּךָ יִשַׁי

.Bethhalachmitæ

בֵּית הַלַּחְמִי:

Verſio VULG. LAT.

46 Hodié: & dabit te Domin⁹ in manu mea,& percutiam te,& auferam caput tuum à te : & dabo cadavera caſtrorũ Philiſthiim hodiè volatilib⁹ cœli, & beſtiis terræ:ut ſciat omnis terra,quia eſt De⁹ in Iſrael. Et noverit univerſa Eccleſia hæc, quia non in gladio, nec in haſta ſalvat Domin⁹:ipſius enim eſt bellũ, & tradet vos in manus noſtras. Cùm ergò ſurrexiſſet Philiſthæ⁹,& veniret, & appropinquaret contra David,feſtinavit David,& cucurrit ad pugnam ex adverſo Philiſthæi. Et miſit manum ſuam in peram,tulitque unum lapidem,& fundâ jecit,& circumducens percuſſit Philiſthæum in fronte : & infix⁹ eſt lapis in fronte ej⁹,& cecidit in faciem ſuam ſuper terram. Prævaluítque David adverſùm Philiſthæum in funda & lapide, percuſſúmque Philiſthæum interfecit.Cúmq; gladiũ non haberet in manu David, Cucurrit, & ſtetit ſuper Philiſthæum, & tulit gladium ejus,& eduxit eũ de vagina ſua : & interfecit eum, præcìditque caput ejus. Videntes autem Philiſthiim, quòd mortu⁹ eſſet fortiſſimus eorũ,fugerunt. Et conſurgentes viri Iſrael & Juda vociferati ſunt,& perſecuti ſunt Philiſthæos uſq; dum venirent in vallẽ,& uſq; ad portas Accaron,ceciderúntq; vulnerati de Philiſthiim in via Saraim, & uſq; ad Geth,& uſq; ad Accaron.Et revertentes filii Iſrael poſtquã perſecuti fuerãt Philiſthæos, invaſerũt caſtra eorũ. Aſſumens autẽ David caput Philiſthæi,attulit illud in Jeruſalem:arma verò ej⁹ poſuit in tabernaculo ſuo. Eo autẽ tempore, quo viderat Saul David egredientem contra Philiſthæum, ait ad Abner principem militiæ; De qua ſtirpe deſcendit hic adoleſcens, Abner ? Dixítq; Abner ; Vivit anima tua,rex,ſi novi.Et ait rex, Interroga tu,cuj⁹ fili⁹ ſit iſte puer. Cúmq; regreſſ⁹ eſſet David, percuſſo Philiſthæo,tulit eũ Abner, & introduxit corã Saule, caput Philiſthæi habentem in manu. Et ait ad eũ Saul ; De qua progenie es,ô adoleſcens? Dixitq; David; Filius ſervi tui Iſai Bethlehemitæ ego ſum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

46 Σήμερον, καὶ ἀποκλείσει Ϛε (τ) κύριος Ϛν μεσον εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἀποκτενῶ Ϛε, καὶ ἀφῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σου καὶ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλλοφύλων (υ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι ἔστι θεὸς ἐν Ἰσραὴλ. Καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ δόρατι Ϛῴζει κύριος, ὅτι τοῦ κυρίου ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει κύριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος καὶ (φ) ἐπορεύθη εἰς Ϛυπάντησιν Δαυὶδ. Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ (χ) ἔλαβεν ἐκεῖθεν λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον ὅτι τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ δὲδυ ὁ λίθος διὰ τῆς φενεκφαλαίας (ψ) εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ὅτι (τ) πρόσωπον αὐτοῦ ὅτι τὴν (ω)γλῶ. Καὶ ἔδραμε Δαυὶδ, καὶ ἐπέστη ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν (α) αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἀφεῖλεν (β) τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ (γ) εἶδον οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγον. Καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδου (ε) Γὲθ, καὶ ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. καὶ ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν (ζ) καὶ ἕως Γὲθ, καὶ ἕως Ἀκκαρών. Καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατεπάτουν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν τῷ σκιρώματι (η) αὐτοῦ.

Hodié : & intercludet te Dominus hodiè in manu meam, & interficiam te, & auferam caput tuum à te,& dabo cadavera tua, & cadavera caſtrorum alicnigenarum in hac die volatilibus cœli, & beſtiis terræ. Et cognoſcet univerſa terra, quia eſt Deus in Iſrael. Et cognoſcet univerſa eccleſia hæc,quia non in gladio, & haſta ſalvat Dominus : quoniam Domini eſt bellum ; & tradet Dominus vos in manus noſtras. Et ſurrexit alicnigena, et ivit in occurſum (u) David. Et extendit David manum ſuam in peram , & ſumpſit indè lapidem unum, et fundâ jecit,et percuſſit alicnigenam ad frontem ejus : et infixus eſt lapis per caſſidem in frontem ejus: et cecidit in faciem ſuam ſuper (x) terram. Et cucurrit David,et aſcendit ſuper eum, et ſumpſit gladium ejus, et morti tradidit eum, et abſtulit caput ejus. Et viderunt alicnigenæ, quia mortuus eſt potens ipſorum, et fugerunt. Et exurgunt viri Iſrael,et Juda, et vociferati ſunt , et perſequuti ſunt poſt eos uſque ad introitum Geth, et uſque ad portam (y) Aſcalonis. (z)Et ceciderunt vulnerati alienigenarum in via portarum, et uſque Geth, et uſque Accaron. Et reverterunt viri Iſrael declinantes poſt alienigenas, et (aa) conculcârunt caſtra eorum. Et cepit David caput alicnigenæ, et tulit illud in Hieruſalem : et vaſa ejus poſuit in tabernaculo (bb) ſuo.

MS. A.

(τ) κύριος ἐν τῇ χειρί μου Ϛήμερον, καὶ ἀποκτείνω (υ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ (φ) ἐπορεύθη καὶ ἤγγισεν εἰς Ϛυπάντησιν Δαυὶδ. καὶ ἐτάχυνε Δαυὶδ καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τοῦ ἀλλοφύλου. Καὶ ἐξέτεινεν (χ)ἔλαβεν λίθον ἕνα, (ψ)ἐπὶ τὸ (ι)τὸ πρόσωπον (ω)γλῶ. Καὶ ἐνεταύωσεν Δαυὶδ ὑπὲρ † ἀλλόφυλον ἐν τῇ Ϛφενδόνῃ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ. Καὶ ἔδραμεν (α)αὐτῷ, καὶ * ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τῆς κολεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανάτωσεν (β) ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν (γ) ἴδαν (δ) ἔφυγαν. (ε) Γαὶ,(ζ) καὶ εἰς Γὲθ, (η) αὐτῶ. Καὶ ὡς εἶδεν Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τῶ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, Τίνος τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος; καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ, Ζῇ ἡ ψυχή Ϛου βασιλεῦ εἰ οἶδα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐπερώτησον Ϛὺ, τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τῶ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβεννὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τῶ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, Τίνος τίνος εἶ παιδάριον ; καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Τίνος δούλου Ϛου Ἰεσσαὶ τῶ Βηθλεεμίτου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

46 יוֹמָא דֵּדִין יְמַסְרִנָּךְ יְיָ בִּידִי וְאֶקְטְלִנָּךְ וְאַעְדֵּי יַת רֵישָׁךְ מִנָּךְ וְאֶתֵּן פִּגּוּל מַשְׁרִיַת פְּלִשְׁתָּאֵי

יוֹמָא הָדֵין לְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וּלְחֵיוַת אַרְעָא וְיִדְּעִין כָּל דָּרֵי אַרְעָא דְּאִית אֱלָהָא בְּיִשְׂרָאֵל:

47 וְיִדְּעִין כָּל קְהָלָא הָדֵין אֲרֵי לָא בְּחַרְבָּא וּבְמוֹרְנִיתָא פְּרִיק יְיָ אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ נִצְחָן קְרָבְיָא

48 וְיִמְסַר יַתְכוֹן בִּידָנָא: וַהֲוָה כַּד קָם פְּלִשְׁתָּאָה וַאֲזַל וּקְרֵב לְקֳדָמוֹת דָּוִד וְאוֹחִי דָּוִד

49 וְרָהַט לְסִדְרָא לְקָדְמוֹת פְּלִשְׁתָּאָה: וְאוֹשִׁיט דָּוִד יַת יְדֵיהּ לְמָא וּנְסִיב מִתַּמָּן אַבְנָא

וְאַקְלַע בְּקֶלַע וּמְחָא יַת פְּלִשְׁתָּאָה עַל בֵּית עִינוֹהִי וּטְבָעַת אַבְנָא בְּבֵית עִינוֹהִי וּנְפַל עַל

50 אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא: וְתַקִּיף דָּוִד מִן פְּלִשְׁתָּאָה בְּקֶלַע וּבְאַבְנָא וּמְחָא יַת פְּלִשְׁתָּאָה

51 וְקַטְלֵיהּ וְחַרְבָּא לֵית בִּידָא דְדָוִד: וְרָהַט דָּוִד וְקָם עַל פְּלִשְׁתָּאָה וּנְסִיב יַת חַרְבֵּיהּ וְשַׁלְפָהּ

מִנְּדָנָהּ וְקַטְלֵיהּ וּפְסַק בֵּיהּ יַת רֵישֵׁיהּ וְחָזוֹ פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי מִית גִּבָּרְהוֹן וְאִפֵּיכוּ:

52 וְקָמוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְיָבִיבוּ וּרְדַפוּ יַת פְּלִשְׁתָּאֵי עַד מֵעַלְנָא דְגַיָא וְעַד תַּרְעֵי עֶקְרוֹן

53 וּנְפַלוּ קְטוֹלֵי פְּלִשְׁתָּאֵי בְּאוֹרַח שַׁעֲרַיִם וְעַד גַּת וְעַד עֶקְרוֹן: וְתָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּמִרְדַּף

54 בָּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי וּבָזוּ יַת מַשְׁרִיָתְהוֹן: וּנְסִיב דָּוִד יַת רֵישָׁא דְפְּלִשְׁתָּאָה וְאַיְתֵיהּ לִירוּשְׁלֶם

55 וְיַת זֵינֵיהּ שַׁוִּי בְּמַשְׁכְּנֵיהּ: וְכַד חֲזָא שָׁאוּל יַת דָּוִד נָפֵק לְקֳדָמוֹת פְּלִשְׁתָּאָה אֲמַר לְאַבְנֵר

רַב חֵילָא בַּר מַן דֵּין עוּלְמָא אַבְנֵר וַאֲמַר אַבְנֵר חֵיֵי נַפְשָׁךְ מַלְכָּא אִם יָדַע אֲנָא:

56 וַאֲמַר מַלְכָּא שְׁאַל אַתְּ בַּר מַן דֵּין עוּלְמָא: וְכַד תָּב דָּוִד מִלְּמִקְטַל יַת

57 פְּלִשְׁתָּאָה וּדְבַר יְתֵיהּ אַבְנֵר וְאַיְתֵיהּ קֳדָם שָׁאוּל וְרֵישָׁא דְפְּלִשְׁתָּאָה בִּידֵיהּ: וַאֲמַר

58 לֵיהּ שָׁאוּל בַּר מַן אַתְּ עוּלְמָא וַאֲמַר דָּוִד בַּר עַבְדָּךְ יִשַׁי דְמִבֵּית לָחֶם:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Hodie tradet te Dominus in manu mea, & occidam te,& abſcindam caput tuum abs te,& dabo *fœtorem* exercitus Peliſthæorum hodie volatilib⁹ cœli & animanti terræ:& cognoſcent omnes habitatores terræ,quòd eſt Deus in Iſrael. Et cognoſcent omnis congregatio hæc, quòd non in gladio & non in haſta liberans Domin⁹ , quia ex-ante Dominum victorem *bella*, & tradet vos in manu noſtra. Et fuit quando ſurrexit Peliſthæus & ivit,& appropinquavit in occurſum David : & feſtinavit David, & cucurrit ad ordinem in occurſum Peliſthæi. Et extendit David manum ſuam ad vas,& tulit inde lapidem,& *projecit fundâ*,& percuſſit Peliſthæum ſuper domũ oculorũ ejus, & infixus eſt lapis in domo oculorum ejus, & cecidit ſuper naſum ſuum ſuper terram. Et prævaluit David à *Peliſt*-hæo in funda & in lapide,& percuſſit *Peliſthæũ*, & occidit eum, & gladius non erat in manu David. Et cucurrit David & ſtetit *ſuper Peliſthæum*,& tulit gladium illius, & evaginavit eum è theca ipſius, & occidit illum, & abſcidit in eo caput illius, & viderunt *Peliſthæi* quòd mortuus eſt robuſtus ipſorum, & verterunt. Et ſurrexerunt homo Iſrael, & Jehuda, & jubilaverunt, & ſecuti ſunt *Peliſthæos* uſque ad introitum Gia, & uſque ad portas Ghekron : & ceciderunt occiſi *Peliſthæorum* in via Segharim,& uſq; Gath, & uſque Ghekron. Et redierunt filii Iſrael à ſequendo poſt *Peliſthæos*,& diripuerunt caſtra illorũ. Et tulitDavid caput *Peliſthæi*,& venire fecit illud ad Jeruſalem,& arma illi⁹ poſuit in tentorio ſuo. Et quando vidit Saul David exeuntem ad occurſũ *Peliſthæi*, dixit ad Abner magiſtrum exercitus, Filius cujus hic adoleſcens,Abner ? & dixit Abner, Vivit anima tua rex,ſi novi. Et dixit rex, Pete tu, filius cujus hic adoleſcens. Et quando rediit David ab occidendo *Peliſthæũ*, & accepit eum Abner ; & venire fecit eũ ante Saul,& caput *Peliſthæi* in manu ej⁹. Et dixit illi Saul,Filius cujus tu adoleſcens?& dixit, Filius ſervi tui Iſſai qui ex Bethle hhem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 * ܗܘܿܕ ܝܘܿܡܐ ܢܫܠܡܟ ܡܪܝܐ ܒܝܕܝ ܘܐܩܛܠ ܠܟ ܘܢܣܒ ܪܫܟ ܡܢܝܟ ܘܢܬܠ ܦܓܪ ܡܫܪܝܬ ܓܝܫ ܦܠܫܬܝܐ ܗܘܿܕ ܝܘܿܡܐ ܠܥܘܦܐ ܕܫܡܝܐ ܘܠܚܝܘܬ ܒܪܐ ܘܢܕܥ ܟܠ ܐܪܥܐ ܕܐܝܬ ܐܠܗܐ ܒܝܫܪܝܠ 47 ܘܢܕܥ ܟܠ ܗܢܐ ܟܢܫܬܐ ܕܠܐ ܒܣܝܦܐ ܘܒܪܡܚܐ ܡܦܪܩ ܝܗܘܿܐ ܡܪܝܐ ܕܕܝܠܗ ܩܪܒܐ ܘܗܘ ܢܫܠܡ ܠܟܘܢ ܒܝܕܝ 48 ܘܗܘܿܐ ܟܕ ܩܡ ܘܐܬܐ ܠܩܒܠ ܦܠܫܬܝܐ ܘܗܘܿ ܕܘܝܕ ܪܗܛ ܘܐܬܐ ܠܩܒܠ ܓܝܫܐ ܠܩܒܠ ܦܠܫܬܝܐ 49 ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܝܕܗ ܒܟܝܣܗ ܘܢܣܒ ܡܢܗ ܐܒܢܐ ܘܪܡܐ ܒܩܠܥܬܐ ܘܡܚܐ ܠܦܠܫܬܝܐ ܒܓܒܝܗ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܡܬ ܬܡ 50 ܘܪܗܛ ܕܘܝܕ ܠܦܠܫܬܝܐ ܒܩܠܥܬܐ ܘܒܐܒܢܐ ܘܡܚܐ ܠܦܠܫܬܝܐ ܘܩܛܠܗ ܘܠܝܬ ܒܝܕ ܕܘܝܕ ܣܝܦܐ 51 ܘܪܗܛ ܕܘܝܕ ܘܩܡ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ ܘܢܣܒ ܠܣܝܦܗ ܘܫܠܦܗ ܡܢ ܬܪܥܗ ܘܩܛܠܗ ܘܩܨܥ ܪܫܗ ܘܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܕܡܝܬ ܓܒܪܗܘܢ 52 ܘܢܣܘ ܘܐܬܪܡܘ ܐܢܫܐ ܕܐܝܫܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ ܘܪܕܘ ܒܦܠܫܬܝܐ ܥܕ ܕܡܛܘ ܠܓܝ ܘܥܕ ܬܪܥܐ ܕܥܩܪܘܢ ܘܢܦܠܘ ܚܠܠܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܓܬ ܘܥܕ ܬܪܥܐ ܕܥܩܪܘܢ 53 ܘܗܦܟܘ ܒܢܝ ܐܝܫܪܝܠ ܡܢ ܕܪܕܘ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܘܫܠܝܠܘ ܠܡܫܪܝܬܗܘܢ ܘܐܚܕ ܕܘܝܕ ܠܐܣܬܐ ܕܪܫܗ ܕܦܠܫܬܝܐ 54 ܘܐܥܠ ܠܝܪܘܫܠܡ ܘܠܙܝܢܘܗܝ ܫܪ ܒܡܫܟܢܗ ܘܟܕ ܚܙܐ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܕܢܦܩ ܠܩܒܠ ܦܠܫܬܝܐ 55 ܐܡܪ ܠܐܒܢܪ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܒܪ ܗܢܐ ܕܢܚܪ ܐܒܢܪ ܘܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥ ܡܪܝ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܫܐܘܠ ܫܐܠ ܠܡܢ ܒܪ ܥܠܡܐ ܗܢܐ 56 ܘܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥ ܡܪܝ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܫܐܘܠ ܫܐܠ ܠܡܢ ܒܪ ܥܠܡܐ ܗܢܐ 57 ܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥ ܡܪܝ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܫܐܘܠ ܫܐܠ ܠܡܢ ܒܪ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܗܘܿܐ ܟܕ ܗܦܟ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܛܠ ܦܠܫܬܝܐ ܘܐܬܐ ܠܩܒܠ ܫܐܘܠ ܘܐܬܐ ܠܩܒܠ ܫܐܘܠ 58 ܒܪ ܡܢ ܐܢܬ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܐܢܐ ܒܪ ܥܒܕܟ ܝܫܝ ܕܒܝܬ ܠܚܡ ܗܘ

46 Hodiè tradet te Dominus in manus meas, & occîdam te, auferamque caput tuum à te, & dabo cadavera castrorum Philistæorum hodiè bestiæ sylvestri & volucri cœli: sciet 47 que tota terra esse Deum in Israele, Et scient universus hic cœtus quòd non gladio aut lanceâ servet Dominus; nam Domini est bellum, ipseque tradet vos in manus nostras. Ecce ergò Philistæus veniens 48 processit obviàm Davidi, & David festinans procurrit in aciem obviàm Philistæo. Et extendens David manum suam ad vas 49 suum, tulit inde lapidem, & intorquens percussit Philistæum in fronte ipsius: infixoque lapide in frontem ejus, cecidit in faciem suam super terram. Valentior ita- 50 que fuit David Philistæo cum funda & lapide, percussitque Philistæum & occîdit illum: cúmque non esset gladius in manu Davidis, Cucurrit David, stetitque su- 51 per Philistæum, & accipiens gladium ejus, exemit illum è vagina ipsius, & occîdit illum, amputato ejus capite. Quapropter videntes Philistæi mortuum esse gigantem suum, fugæ se sederunt. Surgentes autem 52 viri Israelis & Juda, sumpserunt animos, & insecuti sunt Philistæos usque ad ingressum vallis, & usque ad vallem Acronis: cecideruntque confossi Philistæorum per viã in qua castra fixerãt, usq; ad Gath, et usq; ad Acronẽ. Deinde redeuntes Israelitæ qui per- 53 sequebantur Philistæos, diripuerunt castra eorum. David autem acceptum caput Phi- 54 listæi detulit illud in Jerusalem; arma verò ipsius posuit in tabernaculo suo. Cùm 55 autem videret Saul Davidem prodeuntem in occursum Philistæi, dixit Abnero duci militiæ suæ, Cujusnam filius est puer iste? Respondit Abner, Vivat anima tua rex, 56 ignoro. Dixitque rex, Pete tu cujusnam filius sit adolescens iste. Itaque cùm reversus 57 esset David, cæso Philistæo, duxit eùm Abner, introduxitque eum ad aspectum Saulis, caput Philistæi manu suâ ferentem: dixitque ad eum Saul, Cujus filius es tu, puer? Ait 58 illi David, Filius servi tui Isai Bethlehemitæ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * فَٱلْيَوْمَ يَدْفَعُكَ ٱلرَّبُّ فِي يَدَيَّ * وَأَقْتُلُكَ وَأَحُزُّ رَأْسَكَ * وَأُصَيِّرُ جِيَفَ عَسْكَرِ أَهْلِ فَلَسْطِينَ
ٱلْيَوْمَ مَأْكَلًا لِسِبَاعِ ٱلْبَرِّ وَطَيْرِ ٱلسَّمَاءِ * فَتَعْلَمَ أَهْلُ ٱلْأَرْضِ كُلُّهُمْ أَنَّ لِإِسْرَائِيلَ إِلَهًا يَقْدِرُ عَلَى
47 كُلِّ شَيْءٍ * وَيَعْلَمَ هٰذِهِ ٱلْجَمَاعَةُ كُلُّهَا أَنَّ ٱلرَّبَّ لَيْسَ يُخَلِّصُ بِٱلسَّيْفِ وَٱلرُّمْحِ * لِأَنَّ ٱلْحَرْبَ لِلرَّبِّ *
48 وَعَجَّلَ دَاوُدُ * وَأَسْرَعَ إِلَى ٱلْفَلَسْطِينِيِّ * وَمَدَّ دَاوُدُ يَدَهُ إِلَى مِخْلَاتِهِ * وَأَخَذَ مِنْهَا حَجَرًا
49 وَوَضَعَهُ فِي ٱلْمِقْلَاعِ * وَأَدَارَ مِقْلَاعَهُ وَرَمَى * فَضَرَبَ ٱلْفَلَسْطِينِيَّ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَدَخَلَ ٱلْحَجَرُ فِي
50 جَبْهَتِهِ * فَسَقَطَ عَلَى وَجْهِهِ عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَظَفِرَ دَاوُدُ بِٱلْفَلَسْطِينِيِّ بِٱلْمِقْلَاعِ وَبِٱلْحَجَرِ * وَضَرَبَ
ٱلْفَلَسْطِينِيَّ وَقَتَلَهُ * وَلَمْ يَكُنْ فِي يَدِ دَاوُدَ سَيْفٌ * فَأَتَى إِلَى ٱلْفَلَسْطِينِيِّ وَقَامَ فَوْقَهُ * وَأَخَذَ
51 سَيْفَهُ وَٱخْتَرَطَهُ * وَقَتَلَهُ وَحَزَّ رَأْسَهُ * فَلَمَّا رَأَى أَهْلُ فَلَسْطِينَ أَنَّ جَبَّارَهُمْ قَدْ قُتِلَ وَلَّوْا
هَارِبِينَ * وَوَثَبَ آلُ إِسْرَائِيلَ وَآلُ يَهُوذَا * وَهَجَمُوا عَلَى أَهْلِ فَلَسْطِينَ * وَسَعَوْا فِي طَلَبِهِمْ
52 حَتَّى أَتَوْا إِلَى أَوَّلِ ٱلْوَادِي * وَبَلَغُوا إِلَى وَادِي عَقْرُونَ * وَسَقَطَ قَتْلَى أَهْلُ فَلَسْطِينَ فِي
طَرِيقِ مُعَسْكَرِهِمْ إِلَى جَاثٍ وَإِلَى عَقْرُونَ * وَرَجَعَ بَنُو إِسْرَائِيلَ ٱلَّذِينَ كَانُوا فِي طَلَبِ أَهْلِ
53 فَلَسْطِينَ * وَٱنْهَبُوا مَا كَانَ فِي مُعَسْكَرِهِمْ * وَأَخَذَ دَاوُدُ رَأْسَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّ * وَجَاءَ بِهِ إِلَى أُورُشَلِيمَ *
54 وَأَخَذَ ثِيَابَهُ فَجَعَلَهَا فِي مَنْزِلِهِ * وَلَمَّا رَأَى شَاوُلُ دَاوُدَ حِينَ خَرَجَ لِأَهْلِ فَلَسْطِينَ * قَالَ
55 لِأَبْنَارَ صَاحِبِ جَرِيَّتِهِ * أَيْنَ هٰذَا ٱلْفَتَى * قَالَ أَبْنَارُ * وَحَقِّكَ وَحَيَاةِ نَفْسِكَ أَيُّهَا ٱلْمَلِكُ * لَا عِلْمَ
56 لِي أَيْنَ هُوَ * قَالَ ٱلْمَلِكُ * سَلْ عَنْ هٰذَا ٱلْفَتَى لِتُعْلِمَنِي أَيْنَ هُوَ * فَلَمَّا رَجَعَ دَاوُدُ مِنْ قَتْلِهِ
57 ٱلْفَلَسْطِينِيِّ * أَخَذَهُ أَبْنَارُ وَأَدْخَلَهُ إِلَى شَاوُلَ * وَرَأْسُ ٱلْفَلَسْطِينِيِّ مَعَهُ * قَالَ لَهُ شَاوُلُ * إِبْنُ
58 مَنْ أَنْتَ يَا فَتَى * قَالَ لَهُ دَاوُدُ * أَنَا ٱبْنُ عَبْدِكَ إِيشَاءَ ٱلَّذِي مِنْ بَيْتِ لَحْمٍ *

46 Hodiè sanè te tradet Dominus in manus meas, & interficiã te, tollamq; caput tuũ, & efficiã cadavera exercitus Palestinorũ hodiè esca feris deserti & volucribus cœli: ut sciant omnes incolæ terræ esse Israelitis Deum omnipotentem, Et sciat 47 universus hic cœtus quòd Dominus non salvat gladio & lanceâ; bellũ enim Domini est. Tum festinans David cucurrit 48 obviã Palestino. Extensáq; David manu 49 suâ in peram suã, protulit ex ea lapidem, posuitq; in fundam suam, & fundam contorquens ejaculatus est, feriitque Palestinum inter oculos ejus; & ingressus est lapis in frontem ejus, ceciditque pronus in terram. Vicit ergò David Palesti- 50 num fundâ & lapide, & percussit Palestinum, & occîdit eum: cúmque non esset gladius in manu Davidis, Venit 51 ad Palestinum, stetitque super eum; & accipiens gladiũ ejus evaginavit illum, & occîdit eum, & amputavit caput ejus. Cùm autem vidissent Palestini quòd gigas eorum interfectus jam esset, terga verterunt fugientes. Tunc prosilientes Is- 52 raelitæ & Judæi, exierunt contra Palestinos, & infectati sunt eos donec pervenissent usq; ad principiũ vallis, devenerintque ad vallem Acron: & corruerunt occîsi Palestini per viam castrorum suorum usque ad Gath & usque ad Acron. Tum reversi Israelitæ qui perse- 53 cuti fuerant Palestinos, prædati sunt quicquid remanserat in castris illorum. David autem accipiens caput Palestini, 54 portavit illud in Jerusalem; arma verò ipsius posuit in tabernaculo suo. Cùm autem videret Saul Davidem prodeuntem 55 quando processerat obviàm Palestinis, dixerat Abnero portitori lanceæ suæ, ubi est puer ille? Respondit Abner, Per caput tuum & per vitam animæ tuæ ô 56 rex, nescio ubi sit. Dixit rex, Interroga de puero isto ut indices mihi ubi sit. Quare reverso Davide à cæde Palestini, duxit 57 eum Abner, & ad Saulem introduxit habentem caput Palestini in manu sua: Cui dixit Saul, Cujus filius es ô adole- 58 scens? Respondit ei David, Filius sum servi tui Isai qui est ex Beth-lehem.

שמואל א: יח

CAP. XVIII.

יח

est l'gata Jonathan anima & ,Saul ad loqui eū *consummare secudū* fuit Et
וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אֶל־שָׁאוּל וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה 1
eum *cepit* Et .suam animam sicut Jonathan eum dilexit &,David anima *in*
בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבֵהוּ יְהוֹנָתָן כְּנַפְשׁוֹ: וַיִּקָּחֵהוּ 2
.sui patris domum *redeundum ad* ei *dedit* non & ,illa die in Saul
שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית אָבִיו:
.suā animā secundū eum *illū diligendo in* ,fœdus David & Jonathan *excidit* Et
וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כְּנַפְשׁוֹ: 3
, David illud dedit & ,se super quod pallio Jonathan se exuit Et
וַיִּתְפַּשֵּׁט יְהוֹנָתָן אֶת־הַמְּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד 4
ad usque & ,suū arcum ad usque & ,suū gladium ad usque & suas vestes &
וּמַדָּיו וְעַד־חַרְבּוֹ וְעַד־קַשְׁתּוֹ וְעַד־
eum mittebat quæ omnibus in David est egressus Et .suum *cinctorium*
חֲגֹרוֹ: וַיֵּצֵא דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר יִשְׁלָחֶנּוּ 5
: *belli* viros super Saul cum posuitque :*agebat intelligens* ,Saul
שָׁאוּל יַשְׂכִּיל וַיָּשֶׂם אֹתוֹ שָׁאוּל עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
.Saul servorum oculis in etiam & ,populi omnis oculis in *bonus fuit* &
וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל־הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שָׁאוּל:
, Philistæum percutiendo à David *redeundo in* ,*eos veniendo in* fuit Et
וַיְהִי בְּבוֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מַהֲכּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי 6
chori & ,cantando Israel urbibus cunctis de mulieres sunt egressæ &
וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים מִכָּל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל לָשִׁיר וְהַמְּחֹלוֹת
.*instrumentis tripudiis in* & ,lætitia *in* tympanis *in* ,regis Saul occursum in
לִקְרַאת שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשַׁלְשִׁים:
Saul Percussit : dicebant & ,ludentes mulieres *respondebant* Et
וַתַּעֲנֶינָה הַנָּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמַרְן הִכָּה שָׁאוּל 7
,valdè Saul est iratus Et *suis millibus denis in* David & ,*suis millibus in*
בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו: וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד 8
David Dederunt : dixit & ,istud verbum suis oculis in *fuit malum* &
וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר נָתְנוּ לְדָוִד
.*regnum* certe ei *ultra* Et .mille dederunt mihi &,millia decem
רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְלוּכָה:
fuit Et .ultra & ,illa die à David *malignè aspiciens Saul fuit* Et
וַיְהִי שָׁאוּל עָיִן אֶת־דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וְהָלְאָה: וַיְהִי 9 10
,Saul in malus Dei spiritus *prosperavit* & ,crastino *à*
מִמָּחֳרָת וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה' אֶל־שָׁאוּל
diem secundū ,sua manu in *modulans* David &,domūs medio in prophetabat &
וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹךְ הַבָּיִת וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָדוֹ כְּיוֹם
,lanceam Saul *fustulit* Et .Saul manu in lancea Et .*die in*
בְּיוֹם וְהַחֲנִית בִּיד־שָׁאוּל: וַיָּט שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית 11
ejus *faciebus* à David se avertit Et .*parietē in* & David *in* Percutiā :dixit &
וַיֹּאמֶר אַכֶּה בְרָוִד וּבְקִירוֹ וַיִּסַּב דָּוִד מִפָּנָיו
Dominus erat quia ,David *faciebus* à Saul timuit Et .vicibus duabus
פַּעֲמָיִם: וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי־הָיָה יְהוָה 12
,*secum* à Saul eum fecit recedere Et .recesserat Saul *cum* à & ,eo cum
עִמּוֹ וּמֵעִם שָׁאוּל סָר: וַיְסִרֵהוּ שָׁאוּל מֵעִמּוֹ 13
ingrediebatur & ,egrediebatur & : *mille principem* sibi eum posuit &
וַיְשִׂמֵהוּ לוֹ שַׂר־אָלֶף וַיֵּצֵא וַיָּבֹא
Dominus & ,*intelligens* suis viis omnibus in David *fuit* Et .*populi faciēs ad*
לִפְנֵי הָעָם: וַיְהִי דָוִד לְכֹל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיהוָה 14
timuit & ,valdè *agens* prudenter ipse quòd ,Saul vidit Et .eo cum
עִמּוֹ: וַיַּרְא שָׁאוּל אֲשֶׁר־הוּא מַשְׂכִּיל מְאֹד וַיָּגָר 15
ipse quia ,David *diligens* Jehudah & ,Israel omnis Et .ejus *faciebus* à
מִפָּנָיו: וְכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה אֹהֵב אֶת־דָּוִד כִּי־הוּא 16
Ecce : David ad Saul dixit Et .*eorum facies ad ingrediens & egredi ens*
יוֹצֵא וָבָא לִפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד הִנֵּה 17
esto tantūmodo :uxorem in tibi dabo *eam* ,Merab majorem meā filiā
בִתִּי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתֵּן לְךָ לְאִשָּׁה אַךְ הֱיֵה
:dicebat Saul Et .Domini bella præliare & : *virtutis filium in* mihi
לִי לְבֶן־חַיִל וְהִלָּחֵם מִלְחֲמוֹת יְהוָה וְשָׁאוּל אָמַר
.Philistinorum manus eo in sit sed ,eum in mea manus sit Ne
אַל־תְּהִי יָדִי בּוֹ וּתְהִי־בוֹ יַד־פְּלִשְׁתִּים:

Versio VULGAT.

CAP. XVIII.

1 ET factum est cùm complēs-set loqui ad Saul: anima Jonathæ conglutinata est animæ David, & dilexit eum Jonathas
2 quasi animā suā. Tulítq; eū Saul in die illa, & non concessit ei ut reverteretur in domū patris
3 sui. Inierūt autē David et Jonathas fœd⁹: diligebat enim eū
4 quasi animā suā. Nam expoliavit se Jonathas tunicâ, quâ erat indut⁹, & dedit eam David, & reliqua vestimenta sua, usque ad gladium & arcum suū,
5 & usque ad balteum. Egrediebatur quoque David ad omnia quæcunque misisset eum Saul, & prudenter se agebat: posuítque eum Saul super viros belli, & acceptus erat in oculis universi populi, maximéque in conspectu famulorum Saul.
6 Porrò cùm reverteretur percusso Philisthæo David, egressæ sunt mulieres de universis urbibus Israel, cantantes, chorósque ducentes in occursum Saul regis, in tympanis lætitiæ,
7 & in sistris. Et præcinebant mulieres ludentes, atq; dicentes; Percussit Saul mille, & David decem millia. Iratus est autem Saul nimis, & displicuit
8 in oculis ejus sermo iste: dixitque; Dederunt David decem millia, & mihi mille dederūt: quid ei superest, nisi solum
9 regnū? Non rectis ergò oculis Saul aspiciebat David à die illa, & deincéps. Post diem autem alteram, invasit spiritus
10 Dei mal⁹ Saul, & prophetabat in medio dom⁹ suæ: David autē psallebat manu suâ, sicut per singulos dies, tenebátque Saul lanceam. Et misit eam, putans quòd configere posset David cū pariete; & declinavit David
12 à facie ej⁹ secundó. Et timuit Saul David, eò quòd Dñs esset
13 cum eo, & à se recessisset. Amovit ergò eum Saul à se, et fecit eū tribunū super mille viros: & egrediebatur, & intrabat in conspectu populi. In omnibus quoq; viis suis David
15 prudenter agebat, & Dñs erat cum eo. Vidit itaq; Saul quòd
16 prudens esset nimis, & cœpit cavere eū. Omnis autē Israel et Juda diligebat David: ipse enim ingrediebatur & egrediebatur ante eos. Dixítq; Saul ad David, Ecce filia mea major Merob, ipsam dabo tibi uxorē: tantummodò esto vir fortis, & præliare bella Dñi. Saul autem
17 reputabat, dicens; Non sit man⁹ mea in eū, sed sit super eū manus Philistinorum.

Targum JONATHAN.

ח

1 וַיְהִי כַּד שֵׁיצִי לְמַלָּלָא עִם שָׁאוּל וְנַפְשָׁא דִיהוֹנָתָן אִתְחַבִּיבַת בְּנַפְשָׁא דְּרָוִד וְרָחֲמֵיהּ
2 יְהוֹנָתָן כְּנַפְשֵׁיהּ: וְדַבְּרֵיהּ שָׁאוּל בְּיוֹמָא הַהוּא וְלָא שְׁבָקֵיהּ לְמֵתַב בֵּית אֲבוּהִי: וּעֲוַר
3 יְהוֹנָתָן וְדָוִד קֵים בְּדָרְחִים יְתֵיהּ כְּנַפְשֵׁיהּ: וַאֲשְׁלַח יְהוֹנָתָן יַת מְעִילָא דִי עֲלוֹהִי וְיָהֲבִיהּ
4 לְדָוִד וּלְבוּשׁוֹהִי וְעַד חַרְבֵּיהּ וְעַד קַשְׁתֵּיהּ וְעַד זְרִיזֵיהּ: וּנְפַק דָּוִד בְּכֹל אֲתַר דִּשְׁלַח יְתֵיהּ
5 שָׁאוּל מַצְלַח וּמַנֵּיהּ שָׁאוּל עַל גַּבְרֵי עַבְדֵי קְרָבָא וְשַׁפַּר בְּעֵינֵי כָּל עַמָּא וְאַף בְּעֵינֵי עַבְדֵי
6 שָׁאוּל: וַהֲוָה בְּמֵעַלְהוֹן כַּד תָּב דָּוִד מִלְמִקְטַל יַת פְּלִשְׁתָּאָה וּנְפָקָא נְשַׁיָּא מִכָּל קִרְיוֹ
7 יִשְׂרָאֵל לְשַׁבָּחָא בְּחַנָּנְיָא לְקַדָּמוּת שָׁאוּל מַלְכָּא בְּתוּפִּין בְּחֶדְוָא וּבְצִלְצְלִין: וַאֲתִיבָא
8 נְשַׁיָּא דְּמְשַׁבְּחָן וַאֲמָרָא קְטַל שָׁאוּל בְּאַלְפִין וְדָוִד בְּרִבְוָן: וּתְקֵיף לְשָׁאוּל לַחֲדָא וּבְאֵשׁ
בְּעֵינוֹהִי פִּתְגָמָא הָדֵין וַאֲמַר יְהַבוּ לְדָוִד רִיבְוָן וְלִי יְהַבוּ אַלְפַיָּא וּמַכְּעַן לָא אִשְׁתָּאֲרַת
9 לֵיהּ אֶלָּהִין מַלְכוּתָא: וַהֲוָה שָׁאוּל כָּמֵן לְדָוִד מִיּוֹמָא הַהוּא וּלְהַלְאָה: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
10 דְּבַתְרוֹהִי וּשְׁרַת רוּחַ בִּישָׁא מִן קֳדָם יְיָ עַל שָׁאוּל וְאִשְׁתְּטִי בְּנוֹ בֵיתָא וְדָוִד מְנַגֵּן בִּידֵיהּ
כְּיוֹם בְּיוֹם וּמוּרְנִיתָא בִּידָא דְשָׁאוּל: וַאֲרִים שָׁאוּל יַת מוּרְנִיתָא וַאֲמַר אֶמְחֵינֵיהּ בְּדָוִד
11 וּאֲבַרְוֹנֵיהּ בְּכוֹתְלָא וְאִסְתְּחַר דָּוִד מִן קֳדָמוֹהִי תַּרְתֵּין זִמְנִין: וּדְחִיל שָׁאוּל מִן קֳדָם דָּוִד
12 אֲרֵי הֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסָעֲדֵיהּ וְיָת שָׁאוּל רְחִיק: וַאֲפַנֵּיהּ שָׁאוּל מִלְוָתֵיהּ וּמַנֵּיהּ לֵיהּ רַב
13 אֶלְפָא וּנְפַק וְעַל בְּרִישׁ עַמָּא: וַהֲוָה דָּוִד לְכֹל אוֹרְחָתֵיהּ מַצְלַח וּמֵימְרָא דַּיְיָ בְּסָעֲדֵיהּ:
14 15 וְחָזָא שָׁאוּל דְּהוּא מַצְלַח לַחֲדָא וּדְחִיל מִן קֳדָמוֹהִי: וְכָל יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה רְחִמִין יַת דָּוִד
16 אֲרֵי הוּא נְפַק וְעָלִיל בְּרִישֵׁיהוֹן: וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד הָא בְּרַתִּי רַבְּתָא מֵרַב יְתַהּ אִתַּן
17 לָךְ לְאִתּוּ בְּרַם הֱוֵי לִי לִגְבַר עָבִיד קְרָבָא וְאַנַח קְדָבָא דְּעִמֵּיהּ דַּיְיָ וְשָׁאוּל אֲמַר לָא
תְּהֵי יְדִי בֵּיהּ וְיִתְמַסַּר בִּידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי:

MS. A.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ⸂συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαὺλ, καὶ ἡ ψυχὴ⸃ Ἰωνάθαν ⸂συνε-
δέθη τῇ ψυχῇ⸃ Δαυὶδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
2 Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέ-
3 ψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυὶδ * ἐν τῷ
4 ἀγαπᾶν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπεν-
δύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυὶδ, καὶ * τὸ μανδύαν αὐτοῦ,
καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαὺλ. συνῆκεν· καὶ
κατέστησεν αὐτὸν Σαὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ⸂τοῦ⸃ πολέμου. καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλ-
6 μοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων Σαούλ. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ πατάξαι ⸂τὸν ἀλ-
λόφυλον⸃ Καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

6 Καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς ⸂συν-
άντησιν Δαυὶδ⸃ ἐκ πασῶν (a) πόλεων Ἰσ-
ραὴλ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν
7 κυμβάλοις. Καὶ (β) ἐξῆρχον αἱ γυναῖκες,
καὶ ἔλεγον, Ἐπάταξε Σαὺλ ἐν χιλιάσιν αὐ-
8 τοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. Καὶ πο-
νηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ
περὶ τοῦ λόγου τούτου, καὶ εἶπεν, (γ) Τῷ
Δαυὶδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδω-
καν τὰς (δ) χιλιάδας.

CAP. XVIII.

6 ET egressæ sunt choros ducentes (a) in occursum David ex omnibus civitatibus Israel, in tympanis, & in lætitia, & in cymbalis. Et exibant (b) mulie-7 res, & dicebant; Percussit Saul in millibus suis, & David in decem millibus suis. Et (c) malum 8 visum est verbum in oculis Saul de sermone isto: & dixit, Davidi dederunt decem millia: & mihi dederunt (d) millia.

MS. A.

(a) τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τῷ βασι-
λέως ἐν τυμπάνοις καὶ χαρμοσύνῃ, (β) ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι, καὶ
ἔλεγον, (γ) Ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ τὰς (δ) χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βα-
9 σιλεία; Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας
10 ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσεν πνεῦμα
θεοῦ πονηρὸν ὅπι Σαοὺλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ Δαυὶδ
ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν. καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σα-
11 ούλ. Καὶ ἦρεν Σαοὺλ τὸ δόρυ, καὶ εἶπεν, Πατάξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ
τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινεν Δαυὶδ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δεύς. Καὶ ἐφοβήθη
Σαοὺλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ ἀπὸ προσώπου (ε) Et timuit Saul à facie (e) Da- 12
13 Δαυὶδ, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κατέ- vid: Et removit eum à se, 13
στησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον· καὶ ἐξεπο- & constituit eum sibi Chiliar-
ρεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τοῦ λα- chum. Et egrediebatur, & in-
14 οῦ. Καὶ ἦν Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς grediebatur ante populum. Et 14
αὐτοῦ συνιών, καὶ (ζ) κύριος ἦν μετ' αὐ- erat David in omnibus viis suis
15 τοῦ. Καὶ εἶδε Σαοὺλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ intelligens: & Dominus erat
⸂φόβρα⸃, καὶ ἐυλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐ- cum eo. Et vidit Saul, quia 15
16 τοῦ. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἠγάπα τὸν ipse intelligebat valdè: & ca-
Δαυὶδ, ὅτι αὐτὸς (η) εἰσεπορεύετο καὶ vebat à facie ejus. Et univer- 16
ἐξεπορεύετο πρὸ προσώπου (ϑ) τοῦ λαοῦ. sus Israel, & Judas diligebat David: quoniam ipse ingredie-
batur, & egrediebatur ante faciem (f) populi.

MS. A.

(ε) Δαυὶδ, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Σαὺλ ἀπέστη, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν
Σαοὺλ ἀπ' αὐτοῦ, (ζ) κύριος μετ' (η) ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο
(ϑ) τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ μεί-
ζων Μερὸβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν
δυναμέως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου. καὶ Σαοὺλ εἶπεν, Μὴ ἔσω
χεὶρ μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ⸂ἀλλοφύλων⸃.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

1 ET fuit quando finivit loqui cum Saul; & anima Jehonathan adjuncta fuit in anima David; & amavit illū Johonathan sicut animam suam. Et
2 accepit illum Saul in die illa, & non sivit illum ad redeundum domum
3 patris ejus. Et pepigit Jehonathan & David fœdus in eoquòd amavit
4 illum ut animā suam. Et *exuit* Jehonathan pallium quod super ipsum, & dedit illud David, & vestimenta sua, & usque ad gladium suum, & usque
5 ad arcum suum, & usque ad arma sua. Et exivit David in omni loco quò misit eū Saul, prosperans, & præfecit illū Saul super viros facientes bellū:
6 & pulchruit in oculis omnis populi, & etiam in oculis servorum Saul. Et fuit in intrare eos quando rediit David ab occidendo Pelisthæum, & exierunt mulieres ex omnib⁹ urbib⁹ Israel ad laudandum in canticis in oc-
7 cursum Saul regis in tympanis, in lætitia, & in cymbalis. Et respondebūt mulieres quæ laudantes, & dixerunt; Occidit Saul in millib⁹, & David
8 in decem millib⁹. Et duruit Sauli nimis, & malū fuit in oculis ejus verbum hoc; & dixit: Dederunt David decem millena, & mihi dederunt millena; & ex nunc non restat ei adhuc nisi regnū. Et fuit Saul infidians
9 Davidi à die illo & ulteri⁹. Et fuit à die qui post illum, & mansit spirit⁹
10 mal⁹ ab-ante Dñm super Saul, & insanivit intra domū, & David psallens in manu sua, ut aliis dieb⁹; & lancea in manu ipsi⁹ Saul. Et sustulit Saul
11 lanceam; & dixit, Quatiam eam in David, & infixit eam in pariete: & retrocessit David ab-ante illum duab⁹ vicib⁹. Et timuit Saul ab-ante David,
12 quia fuit verbū Dñi in auxilio ej⁹, & Saulé elongavit. Et amovit eum
13 Saul à se, & constituit illū *sibi* principē mille, & exiit et intravit in capite populi. Et fuit David omnib⁹ viis suis prosperans, et verbū Dñi in au-
14 xilio ej⁹. Et vidit Saul, quòd ille prosperans valdè, et timuit ab-ante
15 eum. Et omnis Israel et Jehudah amantes David, qui *ipse* exiens et in-
16 trans in capite eorum. Et dixit Saul ad David, Ecce filia mea maxima
17 Merab, eam dabo tibi ad uxorem; verùm esto mihi viro facienti bella, et inito bellum populi ipsius Dñi: et Saul dixit, Non erit manus mea in eo, et tradetur in manu Philistæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVIII.

1 Cumque absolvisset David alloqui Saulē, anima Jonathanis adhæsit animæ Davidis, & dilexit eum Jonathan ut animā suam.
2 Duxit autē eum Saul eo die, nec permisit ei redire ad patrē suū. Deinde pepigerunt
3 Jonathan & David fœdus, quoniā dilexerat Jonathan Davidem ut animā suam.
4 Et exuens se Jonathan pallio quod habebat, dedit illud Davidi cum armis quæ ferebat, usq; ad gladiū
5 suum, arcū suum, & balteū suū. Prodibat autem David quocunq; mittebat eum Saul, vincebatque; ideo præfecit eum Saul viris militaribus: & gratus erat in oculis populi, & in oculis servorū Saulis. Accidit autē ut redeun-
6 tib⁹ illis, cùm reverteretur David cæso Philistæo, prodirent mulieres ex omnib⁹ civitatib⁹
Israelis ad canendū cum sistris obviāSauli regi, cum cymbalis, tympanis, ac lætitiā. Cane-
7 bant autē mulieres et ridebant, dicentes; Interfecit Saul millia, David verò myriadas.
8 Quapropter Saul admodū irat⁹, et rem istam ægrè ferens ait, Dederunt Davidi myriadas,
9 mihi verò millia dederūt; quin etiā ipsius est regnū. Cœpit ergò Saul odio prosequi Da-
10 videm ab eo die. Factumq; est post dies *aliquot* ut invadente spiritu Dei malo Saulem,
prophetaret intra domū suā: pulsanteq; Davide coram eo, ut singulis diebus, Saule verò
11 lanceā manu tenente; Jacularetur Saul lanceam, dicens, Feriā Davidem et parietē: sed deflexit David à conspectu ejus duabus vicib⁹.
12 Porrò Saul pertimescens Davidem, eò quòd Dñs esset cum eo, à Saule verò recessisset;
13 Amovit eum Saul à se, constituens eum sibi tribunum: eratque egrediens et ingrediens
14 ante populum. Erat autem David in omnibus viis suis prudens, et Dominus erat cum
15 illo. Videnſque quòd esset admodum prudens, extimescebat eum: Totus autem Is-
16 rael et Juda diligebant Davidem, quoniam ipse egrediebatur et ingrediebatur coram
17 eis. Quapropter dixit Saul Davidi, Ecce filia mea major Nadab, ipsam dabo tibi uxorem: verùm esto mihi dux militiæ, et gere bella Domini. Saul enim dicebat, Non sit in eum manus mea, sed sit in eum manus Philistæorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVIII.

1 Postquam finem fecisset David loquendi cum Saule, amavit anima Jonathanis Davidem; amavit autem eum Jonathan pari quo seipsum amore. Accepitque
2 eum Saul eodem die, nec permisit ei redire
3 domum paternam. Fecit ergò Jonathan cum Davide fœdus, quòd amaret Jonathā Davidem ut animam propriam. Induitq;
4 Jonathan Davidem pallio suo, & donavit illi vestes suas, dedítque ei gladiū, arcum, et cingulum suum. Et quoniam egres-
5 sus David quocunq; mittebat cum Saul, fœliciter se gerebat, constituit eū Saul ducem virorum bellicosorum; dilexitq; eum populus, & dilexerunt eum servi Saulis.
6 Revertentibus autē ipsis ab expugnatione Palestinorum, postquam trucidaverat David Palestinum, egressæ sunt mulieres ex omnibus oppidis Israelitarū obviàm Saulis regi cum tympanis, & sistris, quadratis,
cymbalis, & gaudio. Cœperuntque mulie-
7 res clamare & canere, dicentes, Trucidavit Saul millia, David autem myriadas. Iratus est autem Saul vehementer, molestéq;
8 tulit cùm audisset hujusmodi cantum, & ait, Tribuerunt Davidi acies, mihi verò millia: nil video, nisi quòd regnū sit ipsius futurum. Cœpitq; Saul odio habere David
9 dem ab eo die. Contigit autem post dies a-
10 liquot, ut occuparet Saulem spiritus malus permittente illi Domino, & prophetaret in domo suā, hoc est, mythonū verba proferret, David autem fides pulsaret coram eo, &
11 esset lancea in manu Saulis. Jaculatus est igitur Saul lanceam, dicens, Feriam Davidem lanceā, cumq; parieti infigeret: at prosiliit David à conspectu ejus bis. Timuit
12 Saul Davidem, eò quòd nōsset esse cum eo Dominum, à Saule verò recessisset spiritus Domini; Amovit Saul Davidem à
13 conspectu suo, & constituit eum ducem mille virorū, eratq; ingrediens & egrediens coram populo. Eratque David in cun-
14 ctis negotiis suis prudens, quia Dominus
15 erat cum ipso. Cùmq; vidisset Saul Davidem esse prudentem & sagacem, metuit
16 eum & formidavit illum vehementi formidine. Cæterùm diligebant Israelitæ &
Judæi Davidem, quoniam ipse ingrediebatur & egrediebatur ante eos. Dixit
17 Saul ad Davidem, Hanc filiam meam primogenitam, natu majorem, Nadab, nupsum tibi dabo, eritque tibi uxor: verumtamen esto mihi dux cohortis, & belligera prælium populi Domini: (dicebat autem Saul, Non occidam ego eum, neque malum patietur per manum meam, sed per manus Palestinorum.)

שמואל א : יט

familia ,mea vita quæ & ,ego Quis : Saul ad David dixit Et
18 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי מִשְׁפַּחַת
tempore in fuit Et ? regi gener ero quia ,Israel in mei patris
19 אָבִי בְיִשְׂרָאֵל כִּי־אֶהְיֶה חָתָן לַמֶּלֶךְ: וַיְהִי בְּעֵת
Hadrieli est data ipsa & ,David ipsi Saul *filiam* Merab *dandi*
חֵת אֶת־מֵרַב בַּת־שָׁאוּל לְדָוִד וְהִיא נִתְּנָה לְעַדְרִיאֵל
:David ipsum Saul filia Michal dilexit Et .uxorem in Mecholathitæ
הַמְּחֹלָתִי לְאִשָּׁה: וַתֶּאֱהַב מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֶת־דָּוִד
20 Dixitque .ejus oculis in verbum *fuit rectum* & ,Saul ipsi nunciaverunt &
וַיַּגִּדוּ לְשָׁאוּל וַיִּשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו: וַיֹּאמֶר
manus eo in sit & ,laqueum in ipsi sit & ; ei eam Dabo : Saul
21 שָׁאוּל אֶתְּנֶנָּה לוֹ וּתְהִי־לוֹ לְמוֹקֵשׁ וּתְהִי־בוֹ יַד־
me in eris gener duabus In :David ad Saul dixitque ,Philistinorum
פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד בִּשְׁתַּיִם תִּתְחַתֵּן בִּי
David ad Loquimini : suis servis Saul præcepit Et .hodie
22 הַיּוֹם: וַיְצַו שָׁאוּל אֶת־עֲבָדָיו דַּבְּרוּ אֶל־דָּוִד
ejus servi omnes & ,rex te in complacuit Ecce : dicendo ,*silentio in*
בַּלֶּט לֵאמֹר הִנֵּה חָפֵץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו
Saul servi sunt locuti Et .rege *in esto gener* nunc & : te dilexerunt
אֲהֵבוּךָ וְעַתָּה הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ: וַיְדַבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל
23 leve Nunquid : David Dixitque .hæc verba David auribus in
בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הַנְקַלֶּה
,pauper vir ego & ,rege cum contrahere affinitatē vestris oculis in
בְּעֵינֵיכֶם הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וְאָנֹכִי אִישׁ־רָשׁ
verba Secundùm :dicendo ,ei Saul servi nunciaverunt Et ? despectus &
24 וְנִקְלֶה: וַיַּגִּדוּ עַבְדֵי שָׁאוּל לוֹ לֵאמֹר כַּדְּבָרִים
:David ad dicetis Sic : Saul dixit Et .David est locutus hæc
הָאֵלֶּה דִּבֶּר דָּוִד: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה־תֹאמְרוּ לְדָוִד
25 ,Philistim præputiis centum in *quia* ,dote in regi voluntas Non
אֵין־חֵפֶץ לַמֶּלֶךְ בְּמֹהַר כִּי בִּמְאַת עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים
David *dejicere* cogitabat Saul Et .regis *inimicos in ulciscendum ad*
לְהִנָּקֵם בְּאֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׁאוּל חֹשֵׁב לְהַפִּיל אֶת־דָּוִד
verba David ipsi ejus servi Nunciaveruntq; .Philistim *manu in*
בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים: וַיַּגִּדוּ עֲבָדָיו לְדָוִד אֶת־הַדְּבָרִים
26 *contrahendum* affinitatem *ad* ,David oculis in verbum *fuit rectum* & : hæc
הָאֵלֶּה וַיִּשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי דָוִד לְהִתְחַתֵּן
ivit & ,David surrexit Et .dies erant completi non Et .rege cum
בַּמֶּלֶךְ וְלֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים: וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּלֶךְ הוּא
27 attulit & ,viros ducentos Philistim *in* percussit & ,ejus viri & ,ipse
וַאֲנָשָׁיו וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים מָאתַיִם אִישׁ וַיָּבֵא
affinitatē *contrahendum ad* ,regi *ea implerunt* & ,eorum præputia David
דָוִד אֶת־עָרְלֹתֵיהֶם וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ לְהִתְחַתֵּן
.uxorem in suam filiam Michal Saul ei dedit Et .rege cum
בַּמֶּלֶךְ וַיִּתֶּן־לוֹ שָׁאוּל אֶת־מִיכַל בִּתּוֹ לְאִשָּׁה:
Michal Et .David cum Dominus quòd cognovit & ,Saul vidit Et
28 וַיַּרְא שָׁאוּל וַיֵּדַע כִּי יְהוָה עִם־דָּוִד וּמִיכַל
David *faciebat* à timere Saul addidit Et .eum diligebat Saul filia
29 בַּת־שָׁאוּל אֲהֵבָתְהוּ: וַיּוֹסֶף שָׁאוּל לְרָא מִפְּנֵי דָוִד
sunt egressi Et .diebus omnibus David inimicans Saul fuit Et .amplius
עוֹד וַיְהִי שָׁאוּל אוֹיֵב אֶת־דָּוִד כָּל־הַיָּמִים: וַיֵּצְאוּ
30 omnibus præ David *intellexit* ,*eos egrediendo ab* fuit Et .Philistim principes
שָׂרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי מִדֵּי צֵאתָם שִׂכַּל דָּוִד מִכֹּל
.valdé ejus nomen *fuit honorificum* & : Saul servis
עַבְדֵי שָׁאוּל וַיִּקַּר שְׁמוֹ מְאֹד:

CAP. XIX. יט

,suos servos omnes ad & ,suum filium Jonathan ad Saul est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר שָׁאוּל אֶל־יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל־כָּל־עֲבָדָיו
David in complacuit Saul filius Jonathan Et .David *occidendum ad*
לְהָמִית אֶת־דָּוִד וְיוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל חָפֵץ בְּדָוִד
.valdé
מְאֹד:

Versio VULG. LAT.

18 Ait autem David ad Saul; Quis ego sum, aut quæ est vita mea, aut cognatio patris mei in Israel, ut fiam gener regis?
19 Factum est autem tempus cùm deberet dari Merob filia Saul David, data est Hadrieli Molathitæ uxor. Dilexit autē David Michol filia Saul altera. Et
20 nuntiatum est Saul, & placuit
21 ei. Dixítque Saul; Dabo eam illi, ut fiat ei in scandalum, & sit super eum manus Philisthinorum. Dixítque Saul ad David, In duabus rebus gener meus eris hodié. Et mandavit Saul servis suis, Loquimini ad David clam me, dicentes; Ecce places regi, & omnes servi ejus diligunt te.
22 Nunc ergò esto gener regis. Et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba hæc. Et ait David; Num parum videtur vobis, generum esse regis? Ego autem sum vir
23 pauper & tenuis. Et renuntiaverunt servi Saul, dicentes; Hujuscemodi verba locut⁹ est
24 David. Dixit autē Saul, Sic loquimini ad David; Non habet rex sponsalia necesse, nisi tantùm centum præputia Philisthinorum, ut fiat ultio de inimicis regis. Porrò Saul cogitabat tradere David in manus Philisthinorum. Cúmque
25 renuntiássent servi ejus David, verba quæ dixerat Saul, placuit sermo in oculis David, ut fieret gener regis. Et post
26 paucos dies surgens David, abiit cum viris qui sub eo erant. Et percussit ex Philisthiim ducentos viros, & attulit eorū præputia, & annumeravit ea regi, ut esset gener ejus. Dedit itaq; Saul ei Michol filiā suā uxorem. Et vidit Saul,
28 & intellexit quòd Dñs esset cū David. Michol autem filia Saul
29 diligebat eum. Et Saul magis cœpit timere David: factúsq; est Saul inimicus David cunctis diebus. Et egressi sunt
30 principes Philisthinorum: à principio autem egressionis eorum, prudentiùs se gerebat David quàm omnes servi Saul, & celebre factum est nomen ejus nimis.

CAP. XIX.

1 LOcutus est autem Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes servos suos, ut occiderent David. Porrò Jonathas filius Saul diligebat David valdé.

MS.A.

18 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαὺλ, Τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας
* ζε παζός με ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς τῦ βασιλέως;
19 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῦ δοθῆναι ☩ Μεροὸ Δυγατέρα Σαὺλ τῷ Δαυὶδ,
καὶ αὕτη ἐδόθη τῷ *Ἰσραὴλ τῷ Μοὺλαθείτῃ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἠγάπησεν

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἐγάπησε Μιχὸλ ἡ Δυγάτης Σαὺλ τὸν Δαυὶδ. καὶ ἀπηγγέλη (ι) τῷ Σαὺλ, καὶ ἠυ-
21 Σύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῦ. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς Ϛκάνδαλον. καὶ ἦν ἐπὶ Σαὺλ χειρ (κ)
22 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐνετείλαλο Σαὺλ τοῖς παισὶν αὐτῦ, λέγων, Λαλήσαλε ὑμεῖς (λ) λάθρα τῷ Δαυὶδ, λέγονλες, Ἰδὺ θέλει ἐν Ϛοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάνλες οἱ παῖδες αὐτῦ ἀγαπῶσί Ϛε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ
23 βασιλεῖ. Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαὺλ εἰς τὰ ὦλα Δαυὶδ (μ) τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Εἰ κᾶρον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ
24 (ν) ἀνὴρ ταπεινὸς, καὶ ὀλὶ ἔνδοξ☉. Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαὺλ αὐτῷ κ☉
25 τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυὶδ. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυὶδ, Οὐ βέλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκαλὸν ἀκροδυσίαις (ξ) ἀλλοφύλων ἐκδικῆσαι ἐχθρὸς τῦ βασιλέως. καὶ Σαὺλ ἐλογί-
26 σαλο ἐμβαλεῖν αὐλὸν εἰς χεῖρας ☩ ἀλλοφύ-
27 λων. Καὶ ἀπαγγέλλεσιν οἱ παῖδες Σαὺλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠυδόκη ὁ λόγ☉ ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμ-
βρεῦσαι τῷ (ο) βασιλεῖ. Καὶ ἀνέϛη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς (π) ἀλλοφύλοις ἑκατὸν ἄνδρας· καὶ ἀνήνεγκε τὰς ἀκροδυσίας αὐτῶν, καὶ ἐπιγαμβρεύ☉ τῷ βασιλεῖ, καὶ
δέδωκεν (ρ) αὐτῷ ☩ Μιχὸλ Δυγατέρα αὐ-
28 τῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶδε (σ) Σαὺλ ὅτι κύει☉ μ☉ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
29 ἠγάπα αὐτόν. Καὶ ϖροσέθετο ἐυλαβῆ-
σθαι ἀπὸ Δαυὶδ (τ) ἔτι.

MS.A.

(ι) Σαὺλ, καὶ ἐυθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν Σαὺλ πρὸς ☩ Δαυὶδ, Ἐν ☩ δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλαλο (λ) τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγονλες, (μ) κ☉ πὶ (ν) ἄνθρωπ☉ ταπεινὸς, (ξ) ἀλλοφύλων. *Καὶ ἀπαγγέλλεσιν (ο) βασιλεῖ. Καὶ ὐκ ἐπληρώθη αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέϛη (π) ἀλλοφύλοις *ἄνδρας· καὶ ἤνεγκαν ἀκροδυσίας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται (ρ) αὐτῷ Σαὺλ ☩ (σ) Σαὺλ καὶ ἔγνω ὅτι (τ) ἔπ. καὶ ἐγένελο Σαὺλ ἐχθρεύων ☩ Δαυὶδ
30 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐξῆλδον οἱ ἀρχονλες ☩ ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένελο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν Ϛυνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάνλας τὺς δέλους Σαὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτῦ Ϛφόδρα. Καὶ ἐλάλησεν Σαὺλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Interpretatione LATINA.

Κεφ. ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε Σαὺλ πρὸς Ἰωνάθαν ☩ ὑὸν αὐτῦ, καὶ πρὸς πάνλας τὺς παῖδας αὐ-
τῦ (α) θανατῶσαι ☩ Δαυὶδ. καὶ Ἰωνάθαν ὁ ὑὸς Σαὺλ ἠρέτο ☩ Δαυὶδ Ϛφόδρα.

MS.A. (α) θανατῶσαι αὐτόν. καὶ

CAP. XIX.

ET *locutus est Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes pueros suos, ad interficiendum David. Et Jonathas filius Saul diligebat David valdé.*

Et dilexit Melchol filia Saul David. Et annuntiatum est Sauli: & rectum fuit in oculis ejus. Et dixit Saul, Dabo eam ei: et erit illi in scandalum. (g) Et fuit super Saul manus alienigenarum. Et mandavit Saul pueris suis, dicens, Loquimini vos clanculùm ipsi David, dicentes; Ecce vult in te rex, & omnes pueri ejus diligunt te: & tu esto gener regi. Et locuti sunt pueri Saul in aures David verba ista. Et dixit David, Si leve in oculis vestris fieri generum regi? Et ego vir humilis, & non honoratus. Et annuntiaverunt pueri Saul ei juxta verba ista, quæ locutus est David. Et dixit Saul, Hæc dicetis ipsi David; Non vult rex in (b) dono, sed in centum præputiis alienigenarum, ad ulciscendum inimicos regis. Et Saul cogitabat injicere eum in manus alienigenarum. Et annuntiant pueri Saul ipsi David verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David, generum fieri (i) regi. Et surrexit David, et ivit ipse, & viri ejus, & percussit in alienigenis (k) centum viros. Et attulit præputia (l) eorum; & fit gener regi: & dat ei Melchol filiam suam ei in uxorem. Et vidit Saul, quia Dominus cum David, & universus Israel diligebat eum: Et adjecit cavere à David (m) amplius.

CAP. XIX.

ET *locutus est Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes pueros suos, ad interficiendum David. Et Jonathas filius Saul diligebat David valdé.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל מַן אֲנָא וּמַן חַיַּי זַרְעִית אֲבָא בְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי אֶהֱי חַתְנָא לְמַלְכָּא : וַהֲוָה
19 בְּעִדָּן דְּמָטָא לְמִתַּן יַת מֵרַב בַּת שָׁאוּל לְדָוִד וְהִיא אִתְיְהִיבַת לְעַדְרִיאֵל דְּמֶחוֹלַת
20 לְאִתּוּ : וּרְחִימַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל לְדָוִד וְחַוִיאוּ לְשָׁאוּל וְכַשַׁר פִּתְגָמָא בְּעֵינוֹהִי : וַאֲמַר
21 שָׁאוּל אֶתְּנֶה לֵיהּ וּתְהֵי לֵיהּ לְתַקָּלָא וִיתְמַסַּר בִּידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד בַּחֲדָא
22 מִתְּרֵין תִּתְחַתֵּן בִּי יוֹמָא דֵין : וּפַקִּיד שָׁאוּל יַת עַבְדּוֹהִי מְלִילוּ עִם דָּוִד בְּרַו לְמֵימַר הָא
23 אִתְרְעֵי בָךְ מַלְכָּא וְכָל עַבְדּוֹהִי רַחֲמוּךְ וּכְעַן אִתְחַתַּן בְּמַלְכָּא : וּמַלִּילוּ עַבְדֵי שָׁאוּל קֳדָם
דָּוִד יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַאֲמַר דָּוִד הַזְעִירָא בְּעֵינֵיכוֹן לְאִתְחַתָּנָא בְּמַלְכָּא וַאֲנָא גְּבַר מִסְכֵּן
24 וְהֵדְיוֹט : וְחַוִיאוּ עַבְדֵי שָׁאוּל לֵיהּ לְמֵימַר כְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין מַלֵּל דָּוִד : וַאֲמַר שָׁאוּל כְּדֵין
25 תֵּימְרוּן לְדָוִד לְאַרְעָוָא לְמַלְכָּא בְּמֹהַרִין אֱלָהֵן בְּמְאָה עָרְלַת פְּלִשְׁתָּאֵי לְאִתְפָּרְעָא
בְּשָׁנְאֵי מַלְכָּא וְשָׁאוּל חַשִׁיב לְמִסַּר יַת דָּוִד בִּידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי : וְחַוִיאוּ עַבְדּוֹהִי לְדָוִד
26 יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְכַשַׁר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי דָוִד לְאִתְחַתָּנָא בְּמַלְכָּא וְלָא שְׁלִימוּ יוֹמַיָּא : וְקָם
27 דָּוִד וַאֲזַל הוּא וַעֲבָרוֹהִי וְקַטַל בְּפְלִשְׁתָּאֵי מְאָתַן גַּבְרָא וְאֵיתֵי דָוִד יַת עָרְלָתְהוֹן
וְאַשְׁלְמִנּוּן לְמַלְכָּא לְאִתְחַתָּנָא בְּמַלְכָּא וְיָהַב לֵיהּ שָׁאוּל יַת מִיכַל בְּרַתֵּיהּ לְאִתּוּ : וְחָמָא
29 שָׁאוּל וְיָדַע אֲרֵי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דָּוִד וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל רַחֲמַתֵּיהּ : וּאוֹסִיף שָׁאוּל
30 לְמִרְחַל מִן קֳדָם דָּוִד עוֹד וַהֲוָה שָׁאוּל בְּעָיל דְּבָב לְדָוִד כָּל יוֹמָיָא : וּנְפָקוּ רַבְרְבֵי
פְּלִשְׁתָּאֵי וַהֲוָה בְּזִמַן מִפְּקְהוֹן אַצְלַח דָּוִד מִכֹּל עַבְדֵי שָׁאוּל וּסְגִי שְׁמֵיהּ לַחֲדָא :

יט

1 וּמַלֵּל שָׁאוּל עִם יוֹנָתָן בְּרֵיהּ וְעִם כָּל עַבְדּוֹהִי לְמִקְטַל יַת דָּוִד וְיהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל
אִתְרְעֵי בְּדָוִד לַחֲדָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit David ad Saul, Quis ego aut quæ vita mea, prosapia patris mei 18
in Israel, quòd ero gener regi? Et fuit in tempore quo pertinuit dari Me- 19
rab filia Saul Davidi, & ipsa data est Ghadrieli, qui ex Mehholath, ad
uxorem. Et amavit Michal filia Saul Davidem, & nuntiárunt Sauli; & 20
rectum fuit verbum in oculis ejus. Et dixit Saul, Dabo eam illi, & erit ei 21
in offendiculū, & tradetur in manu Philisthæorum: & dixit Saul Davidi, In
una de duab⁹ gener fies mihi hodié. Et jussit Saul servos suos, Loqui- 22
mini cum David in secreto: ad dicendum, Ecce complacuit in te regi,
& omnes servi ejus amant te, & nunc gener esto regi. Et locuti sunt 23
servi Saul ante David verba hæc. Et dixit David, Anne exiguam in
oculis vestris generum fieri regi, & ego vir pauper & idiota? Et nunti- 24
averunt servi Saul illi ad dicendum, Ut verba hæc locutus est David.
Et dixit Saul, Sic dicetis Davidi, Non vult rex in dotibus, sed in cen- 25
tum præputiis Philisthæorum ad ulciscendum de osoribus regis; & Saul
cogitavit ad tradendum David in manu Philisthæorum. Et nunciaverunt 26
servi ejus Davidi verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David ad
generum fiendum regi, & non completi sunt dies. Et surrexit David, & 27
ivit ille & viri ejus, & occidit in Philisthæis ducentos viros; & venire
fecit David præputia eorum, & reddiderunt illa regi ad generum fieri
regi; & dedit illi Saul Michal filiam suam in uxorem. Et vidit Saul, & 28
cognovit quòd dictum Domini in auxilio ipsi⁹ David, & Michal filia Saul
amavit eū. Et addidit Saul ad timendū ab-ante David adhuc: & fuit 29
Saul auctor inimicitiæ Davidi omnib⁹ dieb⁹. Et exierunt principes 30
Philisthæorū; & fuit in tempore exeundi eos, prosperè egit David præ
omnibus servis Saul, & magnum nomen ejus valdé.

CAP. XIX.

ET locutus est Saul cum Jehonathan filio suo, & cum omnib⁹ servis suis 1
ad occidendum David; & Jehonathan filius Saul affectus est in David
valdé.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 *ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ ܡܢ ܐܢܐ ܘܡܢܘ ܚܝܝ ܐܒܝ ܒܝܫܪܝܠ ܕܐܢ ܐܬܚܬܢ ܒܪ ܡܠܟܐ ׃

19 ܘܗܘܐ ܒܥܕܢ ܕܐܬܝܗܒ ܡܪܒܬ ܫܐܘܠ ܠܥܪܒܐܝܠ ܐܬܝܗܒ ܠܥܕܪܝܝܠ ׃*׃

20 ܘܐܚܒܬ ܡܝܟܠ ܒܬ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ׃ ܘܐܬܚܒܪ ܠܫܐܘܠ ׃

21 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܕܬܗܘܐ ܠܗ ܠܡܫܘܟܐ ׃ ܘܬܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܝܕ ܦܠܫܬܝܐ ׃ *׃

22 ܘܦܩܕ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܡܠܠܘ ܠܕܘܝܕ ׃ ܗܐ ܚܒܝܒ ܐܢܬ ܠܡܠܟܐ ׃ ܘܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ׃

23 ܪܚܡܝܢ ܠܟ ׃ ܘܗܫܐ ܬܬܚܬܢ ܒܪ ܡܠܟܐ ׃ ׃*׃ ܘܐܡܪ ܥܒܕ ܕܘܝܕ ׃ ׃

24 ׃ ׃ ׃*׃ ׃ ׃

25 ׃ ׃ ׃

שמואל א: יט

meus pater Saul *Quærens* : dicendo David ipsi Jonathan nunciavit Et
2 וַיַּגֶּד יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵאמֹר מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל אָבִי
,occulto in manebis & ,mane in obsecro *observare* nunc Et .te interficere
לַהֲמִיתֶךָ וְעַתָּה הִשָּׁמֶר־נָא בַבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַסֵּתֶר
,agro in mei patris manum ad ſtabo & ,egrediar ego Et .*lautabis* &
3 וְנִחְבֵּאתָ: וַאֲנִי אֵצֵא וְעָמַדְתִּי לְיַד־אָבִי בַּשָּׂדֶה
,quid videbo & : meum patrem ad te *in* loquar ego & ,*ibi tu quo*
אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם וַאֲנִי אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל־אָבִי וְרָאִיתִי מְרֵ
Saul ad bonum David *in* Jonathan eſt locutus Et .tibi *indicabo* &
4 וְהִגַּדְתִּי לָךְ: וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן בְּדָוִד טוֹב אֶל־שָׁאוּל
,ſuum ſervum *in* rex peccet Ne : eum ad dixitque ,ſuum patrem
אָבִיו וַיֹּאמֶר אַל־יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ
.valde tibi *bonum* ejus opera quia & ,tibi peccavit non quia ,David *in*
בְּדָוִד כִּי לוֹא חָטָא לָךְ וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב לְךָ מְאֹד:
fecitque : Peliſtæum percuſſit & ,*ſua vola* in ſuam animam poſuit Et
5 וַיָּשֶׂם אֶת־נַפְשׁוֹ בְכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ
.es lætatus & ,vidiſti : Iſrael univerſo magnum ſalutem Dominus
יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח
? gratis David *interficiendo* ,innocentem ſanguinē *in* peccabis quid ut Et
וְלָמָּה תֶחֱטָא בְדָם נָקִי לְהָמִית אֶת־דָּוִד חִנָּם:
Dominus *Vivens* ,Saul juravit & ; Jonathan *voce in* Saul Audivitque
6 וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי־יְהוָה
ei *indicavit* & ,David *ad* Jonathan vocavit Et .morietur ſi
אִם־יוּמָת: וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיַּגֶּד־לוֹ
David Jonathan adduxit Et .hæc verba omnia Jonathan
7 וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת־דָּוִד בְּכָל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת־דָּוִד
addidit Et .nudiuſtertius heri ſicut *ejus facies ad* fuit & ,Saul ad
אֶל־שָׁאוּל וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם:
, Peliſtim *in* pugnavit & ,David eſt egreſſus & , eſſe bellum
8 וַתּוֹסֶף הַמִּלְחָמָה לִהְיוֹת וַיֵּצֵא דָוִד וַיִּלָּחֶם בִּפְלִשְׁתִּים
fuit Et .ejus *faciebus* à fugerunt & : magna plaga eos *in* percuſſitque
9 וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו: וַתְּהִי
,ſedens ſua domo in *ipſe* & ,Saul *ad* malus Domini ſpiritus
רוּחַ יְהוָה רָעָה אֶל־שָׁאוּל וְהוּא בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב
quæſivit Et .manu in *modulans* David & : ſua manu in ejus lancea &
10 וַחֲנִיתוֹ בְיָדוֹ וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד: וַיְבַקֵּשׁ
faciebus à ſe *dimiſit* & : parietem *in* & ,David *in* lancea *in* percutere Saul
שָׁאוּל לְהַכּוֹת בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבְקִיר וַיִּפְטַר מִפְּנֵי
evaſit & ,fugit David Et .parietem *in* lancea percuſſit & ,Saul
שָׁאוּל וַיַּךְ אֶת־הַחֲנִית בַּקִּיר וְדָוִד נָס וַיִּמָּלֵט
, David domum ad nuncios Saul miſit Et .illa nocte in
בַּלַּיְלָה הוּא: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־בֵּית דָּוִד
David ipſi indicavit & : mane *in* eum *occidendum ad* & ,eum *cuſtodiendum ad*
לְשָׁמְרוֹ וְלַהֲמִיתוֹ בַּבֹּקֶר וַתַּגֶּד לְדָוִד
,nocte tuam animam *evadere faciat tu non Si* :dicendo ,ejus uxor Michal
מִיכַל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם־אֵינְךָ מְמַלֵּט אֶת־נַפְשְׁךָ הַלַּיְלָה
per David Michal fecit deſcendere Et .interficieris tu cras
12 מָחָר אַתָּה מוּמָת: וַתֹּרֶד מִיכַל אֶת־דָּוִד בְּעַד
,*imagines* Michal *Ceptique* .evaſit & ,fugit & ,abiit & : feneſtram
הַחַלּוֹן וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט: וַתִּקַּח מִיכַל אֶת־הַתְּרָפִים
ejus *capitibus* poſuit caprarum *pellem* & ,lecto in poſuit &
13 וַתָּשֶׂם אֶל־הַמִּטָּה וְאֵת כְּבִיר הָעִזִּים שָׂמָה מְרַאֲשֹׁתָיו
,David *capiendum ad* ,nuncios Saul Miſitque .veſte in operuit &
וַתְּכַס בַּבָּגֶד: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת־דָּוִד
videndum ad nuncios Saul Miſitque .ipſe *Ægrum* :d xit & ,
15 וַתֹּאמֶר חֹלֶה הוּא: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶת־הַמַּלְאָכִים לִרְאוֹת
.eū *interficiendū ad* ,me ad lecto in eum facite Aſcendere :dicendo ,David
אֶת־דָּוִד לֵאמֹר הַעֲלוּ אֹתוֹ בַמִּטָּה אֵלַי לַהֲמִיתוֹ:
pellis & ,*protenſionem ad imagines* ecce & ,nuncii venerunt Et
16 וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל־הַמִּטָּה וּכְבִיר
.ejus *capitibus* caprarum
הָעִזִּים מְרַאֲשֹׁתָיו:

Verſio VULGAT.

2 Et indicavit Jonathas David, dicens; Quærit Saul pater meus occidere te: quapropter obſerva te, quæſo, mane, & manebis
3 clàm, & abſcondêris. Ego autē egrediens ſtabo juxta patrē meum, in agro ubicumque fueris: & ego loquar de te ad patrē meum: & quodcumque
4 videro, nuntiabo tibi. Locutus eſt ergò Jonathas de David bona ad Saul patrē ſuum: dixítque ad eum; Ne pecces rex in ſervum tuū David, quia non peccavit tibi, & opera ejus bona
5 ſunt tibi valdè. Et poſuit animā ſuam in manu ſua, & percuſſit Philiſthæum, & fecit Dominus ſalutem magnam univerſo Iſraeli: vidiſti, & lætatus es. Quarè ergò peccas in ſanguine innoxio, interficiens David, qui eſt abſque culpa?
6 Quod cùm audiſſet Saul, placatus voce Jonathæ, juravit; Vivit Dominus, quia non occidetur.
7 Vocavit itaque Jonathas David, & indicavit ei omnia verba hæc: & introduxit Jonathas David ad Saul, & fuit ante eum, ſicut fuerat herì
8 & nudiuſtertiús. Motum eſt autem rurſum bellum: & egreſſus David, pugnavit adverſùm Philiſthiim: percuſſitque eos plagâ magnâ, & fugerunt à facie ejus. Et factus eſt
9 ſpiritus Domini malus in Saul: ſedebat autem in domo ſua, & tenebat lanceam: porrò David
10 pſallebat manu ſuâ. Niſúſq eſt Saul configereDavid lanceâ in pariete, & declinavit David à facie Saul: lancea autem caſſo vulnere perlata eſt in parietē, & David fúgit, & ſalvatus eſt
11 nocte illâ. Miſit ergò Saul ſatellites ſuos in domū David, ut cuſtodirent eū, & interficeretur manè. Quod cùm annunti-âſſet David Michol uxor ſua, dicens; Niſi ſalvaveris te nocte hâc, cras morieris: Depoſuit eū per feneſtrā. Porrò ille abiit
12 & aufûgit, atq; ſalvat' eſt. Tulit autē Michol ſtatuam, & poſuit eam ſuper lectum, & pellē
13 piloſam caprarū poſuit ad caput ej', et operuit eam veſtimentis. Miſit autem Saul apparitores, qui raperent David: et reſponſum eſt quòd ægrotaret.
14 Rurſúmque miſit Saul nuntios ut viderent David, dicens; Afferte eum ad me in lecto, ut
15 occidatur. Cúmque veniſſent nuntii, inventum eſt ſimulacrum ſuper lectum, et pellis caprarum ad caput ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ, λέγων, (β) Σαὺλ ζητεῖ Δαναιῶσαί σε· φύλαξαι οὖν ἄυριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον
3 κρυφῇ. Καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐγγίων τῆς πατρός μου ἐν ἀγρῷ ὅ ἐὰν ἦς ἐκεῖ· κἀγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅ, τι ἐὰν ᾖ, καὶ ἀπ-
4 αγγελῶ σοι. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν Σου Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σέ, καὶ τὰ ποιήματα
5 αὐτοῦ (γ) ἀγαθὰ σφόδρα. Καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, καὶ ἐχάρησαν· καὶ ἵναπ ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα
6 ἀδῶον Δαναιῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν; Καὶ ἤκουσε Σαὺλ τῆ φωνῆς Ἰωνάθαν· καὶ ὤμοσε Σαὺλ, λέγων, Ζῇ κύριος εἰ ἀπο-
7 θανεῖται. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν (δ) αὐτῷ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἰσήγαγε Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐ-
8 τῶ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτως ἡμέραν. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος (ε) γενέσθαι πρὸς Σαὺλ, καὶ κατῴρυσε Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησε τὸς ἀλλοφύλους, καὶ (ζ) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυ-
9 γον ἐκ προσώπε αὐτῶ. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα (η) θεῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαὺλ, καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τῶ, (θ) καὶ Δαυὶδ ἔψαλεν (ι) τῇ χερσὶν
10 αὐτῶ. Καὶ ἐζήτει Σαὺλ πατάξαι τὸ δόρυ εἰς (κ) Δαυὶδ· καὶ ἀπέκλι Δαυὶδ ἐκ προσώπε Σαὺλ· καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον. καὶ Δαυὶδ ἀνεχώρησε (λ) καὶ ἐ-
11 σώθη. Καὶ ἐγένηθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀπέστειλε Σαὺλ ἀγγέλυς εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τῶ Δαναιῶσαι αὐτὸν πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε τῇ Δαυὶδ Μιχὸλ
12 ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Ἐὰν μὴ σὺ (μ) σώσῃς τὴν ψυχὴν (ν) σαυτῆ τὴν νύκλα
13 ταύτῳ, αὔριον θανατωθήσῃ. Καὶ κατάγει ἡ Μιχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ (ξ) ἔθετο ἐπὶ τὸ κλίνῳ, καὶ ἦπαρ τὸ αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτῶ, καὶ ἐκάλυψεν αὐλὸς
14 ἱματίῳ. Καὶ ἀπέστειλε Σαὺλ ἀγγέλυς λαβεῖν τὸν Δαυὶδ. καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν.
15 Καὶ ἀποστέλλει (ο) ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων, Ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς μὲ
16 τὸ θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδὲ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτῶ.

MS.A. (β) Ζητεῖ Σαὺλ ὁ πατήρ μου θανατῶσαί σε· φύλαξαι ἄυριον (γ) ἀγαθὰ σοι σφόδρα. (δ) αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα (ε) γίνεθαι, καὶ κατίῳσεν (ζ) ἐπάταξεν αὐτὸς πληγὴν (η) κυρίε πονηρὸν (θ) καὶ ἰδὲ Δαυὶδ (ι) ἐν τῇ (κ) Δαυὶδ, καὶ ἐν τῷ τοίχῳ· (λ) καὶ ἐξεστάθη. Καὶ (μ) σώσεις (ν) σεαυτῆ τ νύκλαν (ξ) ἔθηκεν (ο) τὸ ἰδεῖν ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְחַוִי יְהוֹנָתָן לְדָוִד לְמֵימַר בְּעֵי שָׁאוּל אֲבָא לְמִקְטְלָךְ וּכְעַן אִסְתַּמַּר כְּעַן בְּצַפְרָא וְתֵיתֵב 2
בְּסִתְרָא וְתִסְתַּמַּר: וַאֲנָא אֶפּוֹק וְאֶקוּם לְוַת אֲבָא בְּחַקְלָא דְּאַתְּ חַמָּן וַאֲנָא אֲמַלֵּל עֲלָךְ 3
פִּתְגָמִין תַּקָּנִין קֳדָם אֲבָא וְאֶחֱוִי לָךְ: וּמַלֵּל יְהוֹנָתָן עַל דָּוִד פִּתְגָמִין תַּקָּנִין 4
קֳדָם שָׁאוּל אֲבוּהִי וַאֲמַר לֵיהּ לָא יְחֲטֵי מַלְכָּא בְּעַבְדֵּיהּ בְּדָוִד אֲרֵי לָא חָטֵי לָךְ וַאֲרֵי
עוֹבָדוֹהִי תַּקָּנִין לָךְ לַחֲדָא: וּמְסַר יַת נַפְשֵׁיהּ בְּעַל גַּב לְאִתְקְטָלָא וּקְטַל יַת פְּלִשְׁתָּאָה 5
וַעֲבַד יְיָ פּוּרְקָנָא רַבָּא לְכָל יִשְׂרָאֵל חֲזֵיתָא וְחֲדֵיתָא וּלְמָה תְּחֲטֵי בְּדָם זַכַּאי לְמִקְטַל יַת
דָּוִד מָגָן: וְקַבֵּל שָׁאוּל לְמֵימַר יְהוֹנָתָן וְקַיֵּם שָׁאוּל קְיָם חַי יְיָ אִם יִתְקְטֵל: וּקְרָא יְהוֹנָתָן 6 7
לְדָוִד וְחַוִי לֵיהּ יְהוֹנָתָן יַת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְאֵיתֵי יְהוֹנָתָן יַת דָּוִד לְוַת שָׁאוּל וַהֲוָה
מְשַׁמֵּשׁ קֳדָמוֹהִי כְּמֵאתְמָלֵי וּמִדְקָמוֹהִי: וְאוֹסִיפוּ עָבְדֵי קְרָבָא לְמֵהֵוֵי וּנְפַק דָּוִד וְאַנִיחַ 8
קְרָבָא בִּפְלִשְׁתָּאֵי וּמְחָא בְּהוֹן מָחָא סַגִיאָה וְאַפֵּיכוּ מִן קֳדָמוֹהִי: וּשְׁרַת רוּחַ בִּישָׁא 9
מִן קֳדָם יְיָ לְוַת שָׁאוּל וְהוּא בְּבֵיתֵיהּ יָתִיב וּמְרַנְיָתָא בִּידֵיהּ וְדָוִד מְנַגֵּן בִּידֵיהּ: וּבְעָא 10
שָׁאוּל לְמִמְחֵי בְּמְרַנְיָתָא בְּדָוִד וּלְמִבְרְוֵיהּ בְּכוֹתְלָא וְאִתְפַּטַר מִן קֳדָם שָׁאוּל וּקְבַע יַת
מְרַנְיָתָא בְּכוֹתְלָא וְדָוִד עֲרַק וְאִשְׁתֵּיזֵב בְּלֵילְיָא הַהוּא: וּשְׁלַח שָׁאוּל אוֹנְדִין לְוַת בֵּית 11
דָּוִד לְמִטְרֵיהּ וּלְמִקְטְלֵיהּ בְּצַפְרָא וְחַוְיַת לְדָוִד מִיכַל אִתְּתֵיהּ לְמֵימַר אִם לֵיתָךְ מְשֵׁיזֵב
יַת נַפְשָׁךְ בְּלֵילְיָא מָחָר אַתְּ מִתְקְטֵל: וְשַׁלְשִׁילַת מִיכַל יַת דָּוִד מִן חַרְכָּא וַאֲזַל וְעָרַק 12
וְאִשְׁתֵּיזֵב: וְנָסִיבַת מִיכַל יַת צַלְמָנְיָא וְשַׁוְיַת עַל עַרְסָא וְיַת נוֹדָא דְעִזָּא שַׁוְיַת 13
אַסְרוֹהִי וְכַסְיַת בִּלְבּוּשָׁא: וּשְׁלַח שָׁאוּל אוֹנְדִין לְמִסַּב יַת דָּוִד וַאֲמַרַת שְׁכִיב מַרַע 14
הוּא: וּשְׁלַח שָׁאוּל יַת אוֹנְדַיָּא לְמִסַּק יַת דָּוִד לְמֵימַר אַסְקוּ יְתֵיהּ בְּעַרְסָא לְוָתִי 15
לְמִקְטְלֵיהּ: וַאֲתוֹ אוֹנְדַיָּא וְהָא צַלְמָנְיָא עַל עַרְסָא וְנוֹדָא דְעִזָּא אֵיסְרוֹהִי: 16

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et nunciavit Jehonathan Davidi, ad dicendū, Quærens Saul pater meus ad occidendū te, & nunc cautus eſto nunc in aurora, & ſedebis in ſecreto, & cuſtodieris. Et ego exibo & ſtabo ad patrē meū in agro quo tu ibi; & ego loquar ſuper te verba parata ante patrē meū, et videbo quid nunciabo tibi. Et locutus eſt Jehonathā ſuper David verba parata ante Saul patrē ſuum; & dixit illi, Non peccabit rex in ſervo ſuo in David, quia non peccavit *tibi*, & quia facta ejus parata tibi valde. Et tradidit animā ſuā propè ad occidendū, & occidit Peliſthæū, & fecit Dñs liberationē magnā omni Iſrael; vidiſti & gaviſus fuiſti; & quare *fies* culpabilis in ſanguine innocente, ad occidendū David immeritò? Et accepit Saul dictū Jehonathan, & juravit Saul *juramentū*, *Vivit* Dñs, ſi occidetur. Et vocavit Jehonathā Davidē, & nunciavit illi Jehonathan omnia verba hæc: & venire fecit Jehonathan Davidē ad Saul, & fuit miniſtrans ante eū, ut ab heri & ab-ante ipſū. Et *addiderunt facientes* bellum eſſe, & exivit David & inivit bellum in Peliſthæos, & percuſſit in illis percuſſionē magnā; & verterunt [*terga*] ab-ante illū. Et manſit ſpiritus malus ab-ante Dñm *apud* Saul, & ipſe in domo ſua ſedens; & haſta in manu ejus, & David pſallens in manu. Et quæſivit Saul ad percutiendū in haſta Davidem, & ad perfodendū *eum* in pariete, & liberatus eſt ab ante Saul, & infixit haſtā in parietē: & David fugit, & evaſit in nocte illa. Et miſit Saul nuncios ad domū David ad cuſtodiendū eum, & ad occidendū eum in aurora; & renunciavit Davidi Michal uxor ejus dicendo, Niſi tu liberaveris animā tuā in nocte hac, eras tu occideris. Et catenā demiſit Michal Davidē ex feneſtra; & ivit & fugit, & liberatus eſt. Et tulit Michal ſimulacra, et poſuit ſuper lectū, et pellē *capræ* poſuit cervical illius, et operuit in veſte. Et miſit Saul nuncios ad tollendū David, et dixit, *Decumbit* infirmus ille. Et miſit Saul nuncios ad viſitandū David, dicendo, Afferte eum in lecto ad me ad occidendum eum. Et venerunt nuncii, et ecce ſimulacra ſuper lectum, et pellis *capræ* cervical ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Indicavit Jonathan Davidi, & dixit ad eum, Quærit Saul pater meus occidere te: cave tibi, morare in occulto, & abde te. Ego verò en egrediens stabo ad latus patris mei in agro ubi tu eris, & ego alloquar de te patrem meum; explorabo quid habeat in animo suo, & indicabo tibi. Alloquens ergò Jonathan de Davide bonis *verbis* Saulé patrem suum, dicebat ei; Ne peccet rex in servum suum Davidem, quoniâ non peccavit in te: imò verò ejus acta satisfacere tibi *deberent*. Posuit enim animâ suâ in manibus tuis, & Philistæum interfecit, & comparavit Dñs salutem magnam toti Israeli per manus ejus, & vidisti, & gavisus es: nunc ergò cur peccares in sanguinem innoxium, & miserum gratis occideres? Acquievítq; Saul voci Jonathanis filii sui, & juravit Saul, ac dixit; Vivit Dñs, non morietur. Tum advocato Jonathan Davide, indicavit ei omnia verba ista, introduxítq; eum ad Saulem, & fuit apud eum ut heri & ut nudiustertiùs. Et cùm denuò bellum accidisset, egressus David pugnavit cum Philistæis, percussítq; eos plagâ magnâ, & fugerunt à conspectu ejus. Sed spiritu Domini malo Saulé invadente, dum ille sederet domi suæ, suámq; lanceam manu suâ teneret, David pulsabat coram eo: Tentavítque Saul lanceam vibrare in Davidé & in parietem: at ipso à facie Saulis abscedente, lanceâ vibravit in parietem: sic aufugiens David evasit illâ nocte. Misit autem Saul legatos in domûm Davidis ad custodiendum eum & manè interficiendum: at nuntiavit *hoc* Davidi Malchel uxor ejus, dixítque ad eum, Nisi teipsum eripias, cras moriêris. Sic demisit Malchel Davidem per fenestram, qui fugiens abiit & evasit. Malchel verò simulachrum accipiens posuit in lecto, & pelle caprinâ ad cervical ejus collocatâ, texit illud pallio. Cúmque misissent Saul legatos ad adducendum Davidem, dixit *illa*, Ægrotus est. Tum remisit Saul legatos ad invisendum Davidem, & ait; Adducite eum ad me in lecto, ut interficiam eum. Legatis autem venientibus, ecce simulachrum in lecto, & pellis caprina ad ejus cervical.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et indicavit Jonathan Davidi, & ait, Profectò Saul pater meus quærit necem tuam: cave tibi, delitesce, & ne conspiciaris. Ego cùm egressurus sum cum patre meo ad agrum in quo tu abdes, & alloquar patrem meum de te, præsentiam quid sit in animo ipsius, & referam tibi. Itaq; alloquutus est Jonathan Saulem patrem suum de re Davidis, bonámque de eo fecit mentionem, & dixit; Ne faciat rex injuriam servo suo Davidi, quoniam non peccavit in te; imò deceret esse tibi satisfactum operibus ejus, cúmque ob id laudare. Ipse enim seipsum tui causâ morti exposuit, & Palestinum interfecit, & servavit Dominus cunctos Israelitas per manus ipsius salute magnâ: hoc tu vidisti, & gavisus es: quare ergò peccares modò, & ingredereris in sanguinem innocentem, & miserum absque causa interficeres? Acquiescens igitur Saul verbis Jonathan filii sui, juravit ac dixit; Vivus est Dominus per quem juro, quòd non interficietur. Deinde reversus Jonathan accersivit Davidem, & indicavit ei omnia verba ista, introduxitque eum ad Saulem, & factus est apud eum qualis erat anteà. Redintegrantibus autem Palestinis bellum contra Israelitas, egressus est David, & pugnâ cum Palestinis inferiâ vulneravit & occidit ex eis interfectos multos, & fugerunt à conspectu ipsius. Deinde irruit in Saulem spiritus malus dum sederet domi suæ, haberétque in manu sua lanceam: David autem fides pulsabat ante eum. Tentavitq; Saul Davidem lanceâ transverberare, eúmque parieti infigere: sed fugiente ab ejus conspectu David, infixa est lancea in parietem, fugítque David, & evasit eâdem nocte. Saul verò misit legatos in domum Davidis ut custodirent ostium ejus donec illucesceret, ut occideret eum: sed indicavit illi Melchal uxor ejus, et dixit ei; Nisi teipsum servas, cras moriêris. Demisit ergò eum Melchal uxor ejus è fenestrâ, & effugit: sesequè eripuit ab eis. Tum accepto Melchal simulacro, posuit illud super lectum Davidis, suppositáque capiti ejus pelle ovinâ, texit eum pallio. Cúmque misisset Saul legatos ut caperent Davidem, dixit uxor ejus; Ægrotus est. Sed remisit Saul nuntios ut Davidem visitarent, quibus mandavit ac dixit, Adducite eum ad me super lectum, ut occidam eum. Venientibus autem legatis Saulis, ecce super lecto simulacrum cum pelle ovina ejus capiti supposita.

שמאול א : כ

dimisisti &,me decepisti sic quid Ut :Michal ad Saul Dixitque
17 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־מִיכַל לָמָּה כָּכָה רִמִּיתִנִי וַתְּשַׁלְּחִי אֶת־
:me ad dixit Ipse :Saul ad Michal dixit Et *fevasit* &,meum inimicum
אֹיְבִי וַיְמַלֵּט וּמִיכַל אָמְרָה אֶל־שָׁאוּל הוּא אָמַר אֵלַי
ad venit &,evasit &,fugit David Et.te interficiam *quid ad* ,me Dimitte
18 שַׁלְּחִנִי לָמָּה אָמִיתֵךְ: וְדָוִד בָּרַח וַיְמַלֵּט וַיָּבֹא אֶל־
:Saul sibi fecit quæ omnia ei indicavit &,Ramah in Semuel
שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וַיַּגֶּד־לוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שָׁאוּל
,Saul est nunciatum Et.Najoth in *manserunt* &,Semuel &,ipse abiit &
19 וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנָיוֹת: וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל
nuncios Saul Misitque .Ramah in *habitaculis* in David Ecce:dicendo
20 לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּנָיוֹת בָּרָמָה: וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים
,prophetantium prophetarum *catum* *vidit* &,David *capiendum* ad
לָקַחַת אֶת־דָּוִד וַיַּרְא אֶת־לַהֲקַת הַנְּבִיאִים נִבְּאִים
spiritus Saul nunciis super fuit &:eos *super constitutum*,stantem Semuel &
וּשְׁמוּאֵל עֹמֵד נָצֵב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל־מַלְאֲכֵי שָׁאוּל רוּחַ
misit & ,Saul nunciaverunt Et .ipsi etiam prophetabant & ,Dei
21 אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם־הֵמָּה: וַיֵּגְדוּ לְשָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
misit & ,Saul addidit Et.ipsi etiam prophetaverunt &;alios nuncios
מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם־הֵמָּה וַיֹּסֶף שָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
ipse etiam abiit Et .ipsi etiam prophetaverunt &,tertios nuncios
22 מַלְאָכִים שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם־הֵמָּה: וַיֵּלֶךְ גַּם־הוּא
,Secho in quæ ,magnam cisternam ad usque venit & ,Ramah in
הָרָמָתָה וַיָּבֹא עַד־בּוֹר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בַּשֶּׂכוּ
Najoth in Ecce,dixit Et?David Et,Semuel Ubi :dixit &,interrogavit &
וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה שְׁמוּאֵל וְדָוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנָיוֹת
etiam eum super fuit & :Ramah in Najoth *ad* illuc abiit Et .Ramah in
23 בָּרָמָה: וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל־נָיוֹת בָּרָמָה וַתְּהִי עָלָיו גַּם־
ipsum ingredi usq; prophetavit & ,eundo ivit & ,Dei spiritus *ille*
הוּא רוּחַ אֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְהִתְנַבֵּא עַד־בֹּאוֹ
,suis vestimentis ipse etiam se expoliavit Et .Ramah in Najoth in
24 בְּנָיוֹת בָּרָמָה: וַיִּפְשַׁט גַּם־הוּא בְּגָדָיו
die tota nudus cecidit & ,Semuel *facies ad* ipse etiam prophetavit &
וְיִתְנַבֵּא גַּם־הוּא לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיִּפֹּל עָרֹם כָּל־הַיּוֹם
?prophetas inter Saul etiam Num :*dicent* Idcirco .nocte tota & ,illa
הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִם:

CAP. XX. כ

:Jonathan *facies ad* dixit &,venit &,Ramah in Najoth de David fugit Et
1 וַיִּבְרַח דָּוִד מִנָּיוֹת בָּרָמָה וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן
facies ad ,meum peccatum quod & ,mea iniquitas quæ ?feci Quid
מֶה עָשִׂיתִי מֶה־עֲוֹנִי וּמֶה־חַטָּאתִי לִפְנֵי
:moriêris non ,Absit :ei Dixitq; ?meam animam quærit quia ,*tui patris*
2 אָבִיךָ כִּי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי: וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה לֹא תָמוּת
revelet non & ,*parvum verbum* vel,*grande verbum* me' pater faciet *sibi* ecce
הִנֵּה לֹא־יַעֲשֶׂה אָבִי דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטֹן וְלֹא יְגַלֶּה
non ?*hoc verbum* me à meus pater absconderit quare Et.meæ auri
אֶת־אָזְנִי וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי מִמֶּנִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֵין
quòd,tuus pater scivit Sciendo:dixit & ,David adhuc juravit Et .hoc
3 וֹאת: וַיִּשָּׁבַע עוֹד דָּוִד וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יָדַע אָבִיךָ כִּי־
,Jonathan hoc cognoscat Ne :dicet & ,tuis oculis in gratiam inveni
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר אַל־יֵדַע־זֹאת יְהוֹנָתָן
quia ,tua anima vivit & Dominus *vivens* verùm Et .*dolcat* forte ne
פֶּן־יֵעָצֵב וְאוּלָם חַי־יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ כִּי
ad Jonathan Dixitque .mortem inter & ,me inter passus tanquam
• כְּפֶשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־
ad David dixit & .tibi faciam & ,tua anima dixerit Quod :David
4 דָּוִד מַה־תֹּאמַר נַפְשְׁךָ וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
rege *cum* *sedulo* sedendo ego & ,cras *mensis* Ecce :Jonathan
5 יְהוֹנָתָן הִנֵּה־חֹדֶשׁ מָחָר וְאָנֹכִי יָשֹׁב אֵשֵׁב עִם־הַמֶּלֶךְ
.tertiæ vesperâ ad usq; agro in me abscôdâ&,me dimittes &;vescêdâ ad
לֶאֱכוֹל וְשִׁלַּחְתַּנִי וְנִסְתַּרְתִּי בַּשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב הַשְּׁלִשִׁית:

Versio VUL. LAT.

17 Dixítq; Saul ad Michol; Quarè sic illusisti mihi, & dimisisti inimicũ meum ut fugerét ? Et respondit Michol ad Saul, Quia ipse locutus est mihi, Dimitte
18 me, alioquin interficiã te. David autẽ fugiens, salvat' est, & venit ad Samuel in Ramatha, et nuntiavit ei omnia quæ fecerat sibi Saul: & abierũt ipse & Samuel, & morati sunt in
19 Naioth. Nuntiatũ est autẽ Sauli à dicentibus, Ecce David in
20 Naioth in Ramatha. Misit ergò Saul lictores, ut raperét David: qui cùm vidissent cuneum prophetarũ vaticinantium, & Samuelé stantem sup eos, fact' est etiã Spiritus Dñi in illis, & prophetare cœperunt etiam
21 ipsi. Quod cùm nuntiatũ esset Sauli, misit & alios nuntios : prophetaverunt autẽ & illi. Et rursũ misit Saul tertios nuntios: qui & ipsi prophetaverunt.
22 Et irat' iracundiâ Saul, Abiit etiã ipse in Ramatha, & venit usque ad cisternã magnam, quæ est in Socho, et interrogavit, et dixit; In quo loco sunt Samuel & David? Dictúmq; est ei, Ecce in Naioth sunt in Ramatha.
23 Et abiit in Naioth in Ramatha, & fact' est etiã sup eum Spirit' Dñi, & ambulabat ingrediens, & prophetabat usquedũ veniret in Naioth in Ramatha. Et
24 expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, et prophetavit cum cæteris corã Samuele, & cecidit nud' totâ die illâ & nocte. Unde & exivit proverbium, Num & Saul inter prophetas?

CAP. XX.

1 Fugit autẽ David de Naioth, quæ est in Ramatha, veniénsq; locut' est corã Jonatha; Quid feci ? quæ est iniquitas mea, & ꝙ peccatũ meum in patrẽ tuũ, quia quærit animã meam? Qui
2 dixit ei; Absit, non moriêris : neque enim faciet pater meus quidquã grande vel parvũ, nisi priùs indicaverit mihi : hunc ergò celavit me pater me' sermonẽ tantũmodo? nequaquã e-
3 rit istud. Et juravit rursũ Davidi. Et ille ait; Scit profectò pater tu', quia inveni gratiã in oculis tuis, et dicet; Nesciat hoc Jonathas, ne fortè tristetur. Quinimmò vivit Dñs, & vivit anima tua, quia uno tantùm (ut ita dicam) gradu, ego
4 mórsque dividimur. Et ait Jonathas ad David, Quodcunque dixerit mihi anima tua,
5 faciam tibi. Dixit autem David ad Jonathan; Ecce calendæ sunt crastinò, & ego ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum: dimitte ergò me ut abscondar in agro usque ad vesperam diei tertiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ εἶπε Σαὺλ τῇ Μιχὸλ, Ἱνατί ὕτως παρ-
ἐχόμισω με, καὶ (π) ἐξαπέστιλας τ ἐχθρόν μου,
καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μιχὸλ πρὸς Σαὺλ, Αὐτὸς
(ρ) εἶπεν, Ἐξαπόστιλόν με, εἰ δὲ μὴ, (σ) θα-
18 νατώσω ζς. Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ (τ) διεσώθη,
καὶ παρεγένε τ πρὸς Σαμυὴλ εἰς Ἁρμαθαὶμ,
καὶ ἀπηγγίλε αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ-
τῷ Σαὺλ. καὶ ἐπορεύθη (υ) Σαμυὴλ καὶ Δαυὶδ,
19 καὶ ἐκάθιζε ἐν (φ) Ναυὲθ ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ ἀπ-
ηγίλη τῷ Σαὺλ, λέγοντες, (χ) Ἰδοὺ Δαυὶδ
20 ἐν Ναυὲθ ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ ἀπέστιλε Σαὺλ ἀγ-
γέλους λαβεῖν τ Δαυὶδ, καὶ (ψ) εἶδε τ ἐκκλη-
σίαν τ (ω) προφητῶν, καὶ Σαμυὴλ εἱστήκ κα-
θεστηκὼς ἐπ' αὐτ. καὶ ἐγένθη ἐπὶ τὺς ἀγγέλους
τ Σαὺλ πνεῦμα θεῦ, καὶ προφητεύσαν (α).
21 Καὶ ἀπαγγίλη τῷ Σαὺλ, καὶ ἀπέστιλεν ἀγ-
γέλους ἑτέρους, καὶ (β) ἐπροφήτευ καὶ αὐτοί. καὶ
προσέθετο Σαὺλ ἀποστῖλαι ἀγγέλους τρίτους,
22 καὶ (γ) ἐπροφήτευ καὶ αὐτοί. Καὶ ἐθυμώθη ὀρ-
γῇ Σαὺλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἁρμα-
θαὶμ, καὶ ἦρχε ἕως τῦ φρέατ τ (δ) ἄλω τῦ
ἐν τῷ Σηφὶ, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε, Ποῦ Σαμυὴλ
καὶ Δαυὶδ; καὶ εἶπαν, Ἰδοὺ ἐν (ε) Ναυὲθ ἐν
23 Ῥαμᾶ. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυὲθ ἐν
Ῥαμᾶ· καὶ ἐγένθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα θεῦ,
καὶ (ζ) ἐπορεύετο προφητεύων ἕως τῦ ἐλθεῖν
24 αὐτὸν (η) εἰς Ναυὲθ ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ ἐξεδύ-
σατο (θ) τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ (ι) ἐπροφήτευσεν
ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τ ἡ-
μέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τ νύκτα. διὰ τῦτο ἔ-
λεγον, (κ) Εἰ καὶ Σαὺλ ἐν προφήταις;

MS.A.(π)ἐξαπέστιλας (ρ)εἶπεν πρὸς μὲ, Ἐξαπόστιλόν (σ)θανατῶ σε. Καὶ
(τ)ἐσώθη, (υ) Δαυὶδ καὶ Σαμυὴλ, (φ) Ναυϊὼθ (χ) ἰδοὺ δὴ Δαυὶδ ἐν Ναυϊὼθ
(ψ) εἶδαν (ω) προφητῶν τ προφητευόντων, (α) καί γε αὐτοί. Καὶ (β) προφή-
τευ (γ) προφητεύ (δ) μεγάλη τ ἐν Σοχωὼ, καὶ (ε) Ναυϊὼθ (ζ) ἐπορεύθη
πορευόμενος καὶ προφητεύων (η) ἐν Ναυϊὼθ (θ) καὶ αὐτὸς τὰ (ι) ἐπροφήτευσεν
καί γε αὐτὸς ἐνώπιον (κ) Ἢ καὶ

Κεφ. κ'.

1 Καὶ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ (α) Ναυὲθ ἐν Ῥα-
μᾶ, καὶ (β) ἦρχε ἐνώπιον Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε,
Τί πεποίηκα, καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου, καὶ τί ἡ-
μάρτηκα ἐνώπιον τ πατρός σε, ὅτι ζητεῖ τ
2 ψυχήν μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, (γ)
Μηδαμῶς ζοι, ἃ μὴ ἀποκτενῖ. ἰδοὺ ἃ μὴ
ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, (δ) ἢ μικρὸν,
καὶ ἐκ ἀποκαλύψ τὸ αὐτίον μου· καὶ τί ὅτι κρύ-
ψ ὁ (ε) πατήρ μου ἀπ' ἐμῦ τὸ ῥῆμα τῦτο; ἐκ
3 ἔστ τῦτο. Καὶ ἀπωμόσθη Δαυὶδ τῷ Ἰωνάθαν,
καὶ εἶπε, Γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σε, ὅτι
εὗρηκα χάριν (ζ) ἐν ὀφθαλμοῖς σε, καὶ εἶπε, (η)
Μὴ γινέσθω τῦτο Ἰωνάθαν, μὴ ἃ (θ) βάλῃ.
ἀλλὰ ζῇ κύρι καὶ ζῇ ἡ ψυχή σε, ὅτι κα-
θὼς εἶπον, (ι) ἐμπίπλησι ἀναμέσον ἐμῦ καὶ
4 τῦ θανάτ. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυ-
ὶδ, Τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σε, (κ) καὶ τί ποιήσω
5 σοι; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν, Ἰδοὺ
δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθίσας ἃ (λ)
καθήσομαι φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, (μ)
καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως (ν) δείλης. ὑσῆς ad(h) vesperam.

MS.A.(α)Ναυϊὼθ(β)ἤρξατ(γ) καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν, Τί(γ)Μηδαμῶς(ζ), ἃ
(δ)ἢ ῥῆμα μικρὸν,(ε)πατὴρ τὸ ῥῆμα (ζ)ἐνώπιόν σε, (η)Μὴ γινέτω(θ)βάλῃ.(ι)
(κ)ἢ ποιήσω(λ) ἀναμέσον ἐμῦ καὶ ἀναμέσον τ πατρός σε ἕως θανάτε.(κ)καὶ ποιήσω(λ)

CAP. XX.

1 Et fugit David de Nauath(a) in Rhama: et venit coram Jonathan, et dixit; Quid feci, et quæ injustitia mea, et quid peccavi coram patre tuo: quia inquirit animã meã? Et dixit ei Jonathan,
2 Nequaquã ibis: non moriêris. Ecce non faciet pater meus verbũ magnũ, aut parvũ, & (b) non revelabit auriculã meã. Et quid, quia absondet pater me' à me verbũ hoc? Non est istud. Et respondit
3 David ipsi Jonathan, & dixit; Cognoscens novit pater tu', quia invenis gratiam in oculis tuis: & dixit; Non (c) cognoscat hoc Jonathan, (d) ne minimè velit. Sed vivit Dñs, et vivit anima tua, quia sicut dixi, impletũ est inter me, et
4 mortẽ. Et dixit Jonathan ad David, Quid concupiscit anima tua, et (f) quid faciam tibi? Et dixit
5 David ad Jonathan, Ecce nunc Neomenia cras; et ego (g) sedens non sedebo manducare: et dimittes me; et absondar in campo
21 usq; ad(h) vesperam. diei tertia.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

17 וַאֲמַר שָׁאוּל לְמִיכַל לְמָא כְדֵין שַׁקְרְתְּ בִּי וְשַׁלַּחְתִּ בְּעֵיל דְּבָבִי וְאִשְׁתֵּיזִיב וַאֲמַרַת מִיכַל
18 לְשָׁאוּל הוּא אֲמַר לִי שַׁלַּחֲנִי לְמָה אֶקְטְלִנָּךְ: וְדָוִד עָרַק וְאִשְׁתֵּיזִיב וַאֲתָא לְוָת שְׁמוּאֵל
לְרָמְתָא וְחַוִי לֵיהּ יָת כָּל דִּי עֲבַד לֵיהּ שָׁאוּל וַאֲזַל הוּא וּשְׁמוּאֵל וְיָתִיבוּ בְּבֵית אוּלְפָנָא:
19 20 וְאִתְחֲוָא לְשָׁאוּל לְמֵימַר הָא דָוִד בְּבֵית אוּלְפָנָא בְּרָמְתָא: וּשְׁלַח שָׁאוּל אוּנְדִין לְמִדְבַּר
יָת דָּוִד וַחֲזוֹ יָת סִיעַת סַפְרֵי מְשַׁבְּחִין וּשְׁמוּאֵל קָאֵם מַלֵּיף עִלְוֵיהוֹן וּשְׁרַת עַל אוּנְדֵי שָׁאוּל
21 רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְשַׁבָּחוּ אַף אִנּוּן: וְחַוִיאוּ לְשָׁאוּל וּשְׁלַח אוּנְדִין אוּחֳרָנִין וְשַׁבָּחוּ אַף
אִנּוּן: וְאוֹסִיף שָׁאוּל וּשְׁלַח אוּנְדִין תְּלִיתָאִין וְשַׁבָּחוּ אַף אִנּוּן: וַאֲזַל אַף הוּא לְרָמְתָא
22 וַאֲתָא עַד גּוּבָא רַבָּא דִי בְשֻׂכּוֹ וּשְׁאַל וַאֲמַר אֵיכָא שְׁמוּאֵל וְדָוִד וַאֲמַר הָא בְּבֵית אוּלְפָנָא
23 בְּרָמְתָא: וַאֲזַל לְתַמָּן לְבֵית אוּלְפָנָא דִי בְרָמְתָא וּשְׁרַת עֲלוֹהִי אַף הוּא רוּחַ נְבוּאָה מִן
24 קֳדָם יְיָ וַאֲזַל מֵיזַל וּמְשַׁבַּח עַד דַּאֲתָא לְבֵית אוּלְפָנָא בְּרָמְתָא: וְאַשְׁלַח אַף הוּא לְבוּשׁוֹהִי
וְשַׁבַּח אַף הוּא קֳדָם שְׁמוּאֵל וּנְפַל בְּרִשְׁן כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לֵילְיָא עַל כֵּן יֵימְרוּן הַאַף
שָׁאוּל בְּסַפְרַיָּא:

כ

1 וְעָרַק דָּוִד מִבֵּית אוּלְפָנָא דִי בְרָמְתָא וַאֲתָא וַאֲמַר קֳדָם יְהוֹנָתָן מָה עֲבֵרִית מָה חֲבִי וּמָה
2 סוּרְחָנִי קֳדָם אֲבוּךְ אֲרֵי בָעֵי לְמִקְטְלִי: וַאֲמַר לֵיהּ חָס לָא תְמוּת הָא לָא יַעֲבִיד אֲבָא פִּתְגָם
רַב אוֹ פִּתְגָם זְעִיר וְלָא יְחַוִי לִי וּמָא דֵין כַּפֵּי אֲבָא מְנַיֵּית פִּתְגָמָא חָדֵין לֵית דָּא קַיְמָא:
3 וְקַיֵּם עוֹד דָּוִד וַאֲמַר מַדַּע יָדַע אֲבוּךְ אֲרֵי אִשְׁתְּכַחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וַאֲמַר לָא יִדַּע דָּא יְהוֹנָתָן
דִּלְמָא יִתְנְסֵיס וּבְרַם קַיָּם הוּא חַיֵּי וְחַיֵּי נַפְשָׁךְ אֲרֵי כִפְסָעָא חָדָא בֵּינָא וּבֵין מוֹתָא: וַאֲמַר
4 5 יְהוֹנָתָן לְדָוִד מָא רַעְוָא נַפְשָׁךְ וְאֶעְבֵּיד לָךְ: וַאֲמַר דָּוִד לִיהוֹנָתָן הָא יַרְחָא מְחָר וַאֲנָא אִסְתָּחַר
אִסְתַּחַר עִם מַלְכָּא לְמֵיכַל וְתִשְׁלַח יָתִי וְאִטְמַר בְּחַקְלָא עַד עִדַּן רַמְשָׁא דְיוֹמָא תְלִיתָאָה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul ad Michal, Quare sic mentita es in me, & misisti auctorem inimicitiæ meæ, & liberatus est? & dixit Michal ad Saul, Ille dixit mihi, Mitte me, quare occidam te? Et David fugit & liberatus est, & venit ad Semuel ad Ramatha, & nunciavit illi omnia quæ fecit sibi Saul: & ivit ille & Semuel, & sederunt in domo doctrinæ in Ramatha. Et nunciatum est Sauli dicendo, Ecce David in domo doctrinæ in Ramatha. Et misit Saul nuncios ad tollendum David, & *viderunt* turmam scribarũ laudantium, & Semuelem stantem docentem super eos: & mansit super nuncios Saul spirit' prophetiæ ab-ante Dñm, & laudaverunt etiam illi. Et nunciaverunt Sauli, & misit nuncios posteriores, & laudaverunt etiam illi; & addidit Saul, & misit nuncios tertios, & laudaverunt etiam illi. Et venit etiam ipse ad Ramatha, & venit usq; ad cisternã magnam, quæ in Zzecha: & rogavit, & dixit, Ubi Semuel & David? & dixit, Ecce in domo doctrinæ in Ramatha. Et abiit illuc in domũ doctrinæ quæ in Ramatha; & mansit super illum etiam ipsum spirit' prophetiæ ab-ante Dñm: & ivit iens & laudans, quousq; venit ad domum doctrinæ in Ramatha. Et misit etiã ipse vestimenta sua, & laudavit etiam ipse ante Semuel; & cecidit nudus tota die illa, & tota nocte: ideo dicent, Num etiam Saul inter Scribas?

CAP. XX.

ET fugit David ex domo doctrinæ quæ in Ramatha, & venit & dixit ante Jehonathan, Quid feci, quæ culpa mea? quis excessus me' ante patrem tuũ? quòd quærens ad occidendũ me? Et dixit illi, Tace, non morieris: ecce non faciet pater me' verbũ magnum aut verbũ parvum, et non indicabit mihi: et quid hoc, *occultavit* pater me' à me verbũ hoc? non est hoc constans. Et juravit adhuc David, et dixit: Sciendo scivit pater tu' quòd inveni charitates in oculis tuis, et dixit, Non sciat hoc Jehonathan; fortè turbaretur: at verò permanens ipse Dñs, et vivens anima tua, quod [*sit*] ut passus un' inter me et inter mortem. Et dixit Jehonathan Davidi, Quid vult anima tua et fiet tibi? Et dixit David ad Jehonathan, Ecce mensis cras, et ego sedendo sedebo cum rege ad comedendum, et mittes me, et abscondar in agro usq; ad tempus vesperæ *diei tertia*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ... * ... Quod cùm retulisset Saul, dixit Saul ad Malchel, Quare sic decepisti me, & dimisisti inimicum meum, & evasit ? Respondit Malchel Sauli, Ipse mihi dixit ; Dimitte me, alioquin occîdâ te. Sic aufugiens David & evadens, 18 venit ad Samuelem in Rama, & indicavit ei quicquid sibi fecerat Saul : Tum abiit ipse & Samuel, & confederunt in Jonath quæ est in Rama. Cúmque nuntiatum esset Sauli, eique 19 dictum, Ecce David est in Jonath quæ est in Rama ; Misit Saul nuntios ad adducendum 20 Davidem, qui viderunt cœtum prophetarum prophetantium, & Samuelem iis præsidentem : fuitque super nuntios Saulis spiritus Dei, & prophetaverunt ipsi quoque. Quod 21 cùm renuntiatum esset Sauli, denuò misit alios legatos, qui prophetaverunt ipsi quoque. Demum abiit ipsemet ad Rama, & cùm per- 22 venisset ad cisternam magnam quæ est in Sopha, dixit Saul, Ubi est Samuel & David ? Dixerunt ei ; Ecce sunt ad Jonath quæ est in Rama. Abiitque illuc ad Jonath quæ est in 23 Rama ; & fuit etiam super eum spiritus Dei, ita ut iterfaciens prophetaret quousque perveniret ad Jonath quæ est in Rama : Ubi de- 24 tractis etiam ipse vestibus suis, prophetavit coram Samuele : cecidítque nudus toto die illo, totâque nocte : propterea dicunt, Et etiam Saul inter prophetas.

CAP. XX.

1 INterea fugit David è Jonath quæ est in Rama, & veniens dixit coram Jonathane, Quid feci ? & quænam est iniquitas mea ? quódve delictum meum coram patre tuo, quòd quærit 2 animam meam ? Dixit ei Jonathan, Absit à te, non moriêris : ecce nullam facit pater meus rem parvam aut rem magnam, quam non revelet mihi : qua de causa celaret me pater meus rem istam ? non est hoc. Juravit 3 autem illi David, & ait ; Quia novit pater tuus inveniisse me clementiam in oculis tuis, dixit ; Ne cognoscat hoc Jonathan, ne dolore afficiatur : at vivat Dominus, & vivat anima tua, nonnisi passus intereat inter me & mortem. Dixit Jonathan Davidi, Quicquid di- 4 xerit animus tuus faciam tibi. Dixit David 5 Jonathani, Ecce principium mensis est cras, quo ego recumbere soleo coram patre tuo ad comedendum : dimittas ergò me ut lateam in agro usque ad tertiam vesperam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وَاخبروا شاوول بذلك * فقال شاوول لملكال * لماذا مكرت بي * وارسلني عدوي ويجا مني * قالت 17 Quod cùm indicâssent Sauli, dixit Saul ad Melchalem, Cur imposuisti mihi, & dimisisti hostem meum ut effugeret à me ?
ملكال * لشاوول * قال لي * انك ان لم تخلصني فتلتك * وهرب داود ويجا * واتى صموال الى الرامة * 18 Respondit Melchal Sauli, Dixit mihi, Nisi tu me eripias, interficiam te. Igitur Da- 18
واخبره كلما صنع به شاوول * وانطلق صموال معه * فجلسا جميعا في نايوت التي في الرامة * واخبروا 19 vid aufugiens evasit, abiitque ad Samuelem in Rama, & indicavit ei omnia quæ fecerat sibi Saul : abiitque Samuel cum eo, et habitaverunt ambo simul in Najot quæ est in Rama. Cúmq; nuntiâssent Sauli, et 19
شاوول وقالوا له ان داود هو في نايوت التي في الرامة * وارسل شاوول رسلا ياخذون داود * فراي 20 dixissent ei Davidem esse in Najot quæ est in Rama, Misit Saul nuntios ut caperent 20
رسله جماعة انبياء يتنبون * وصموال قائما في صدر جماعتهم * فحلت روح الله على رسل شاوول * Davidem : viderunt autem nuntii ejus chorum prophetarum prophetantium, & Samuelem stantem in capite chori eorum ; descenditque spiritus Dei super nuntios
ويتنبوا هم ايضا * واخبروا شاوول * وارسل ايضا رسلا اخر * ويتنبوا ايضا * وارسل ايضا رسلا اخر * ويتنبوا 21 Saulis, et prophetârunt ipsi quoque. Quod 21
ايضا * وانطلق شاوول الى الرامة * فلما انتهى الى الجب العظيم الذي في الرامة * قال شاوول * اين 22 cùm renuntiâssent Sauli, denuò misit alios legatos, qui etiam prophetârunt : misitque tertiò nuntios alios, qui etiam prophetârunt. Demùm abiit Saul ipse ad Rama ; 22
صموال وداود * فقالوا له ها هما في نايوت الذي في الرامة * وانطلق شاوول الى نايوت التي في الرامة * 23 cúmque perveniisset ad cisternâ maximam quæ est in Rama, dixit Saul ; ubi sunt Samuel & David ? Dixerunt ad eum, Sunt in Najot quæ est in Rama. Et abiit 23
وحلت عليه روح الله * فجعل يسير ويتنبا حتى انتهى الى نايوت التي في الرامة * ويرع ثيابه 24 Saul ad Najot quæ est in Rama, descenditque super eum spiritus Dei, cœpitque eundo prophetare donec perveniret ad
ويتبا امام صموال * وسقط عريانا نهار ذلك وليلته اجمع * فلذلك يقولون * ان شاوول قد صار في 1 Najot quæ est in Rama : Detractisq; vestibus suis, prophetabat coram Samuele : cecidítque nudus tota die & nocte illâ : & propterea dicunt ; Profectò Saul alias fuit inter prophetas,

الانبياء * الفصل العشرون * وهرب داود من نايوت التي في الرامة * 1

CAP. XX.

Fugiens verò David de Najot quæ est in Rama, adivit Jonathanem, et dixit ad eum ; Quid feci ? quod est peccatum meum ? & quæ culpa mea erga patrem tuum, quòd vult animam meam ? Dixit 2 Jonathan, Absit à te, nihil tale est, neque morièris : nullum aggreditur pater meus negotium parvum neque magnum, quin mihi illud indicet ; quomodo celavet me negotium istud ? nihil minus. Juravit 3 autem David, dixitque ad eum, Quia pater tuus novit amorem tuum erga me, non assequeris ab eo quod est in mente ipsius : dicet enim, Ne resciscat id Jonathan, nè fortè contristetur : at verò per Dominum & vitam animæ tuæ, inter me & inter mortem vix passus intercedit. Respondit 4 Jonathan Davidi, Quicquid optaverit animus tuus, & quumcunque rem mihi præceperis, faciam. Dixit David Jona- 5 thani, Cras initium est mensis, ego verò accumbere consuevi coram genitore tuo initio cujusque mensis ad prandendum ; dimittas ergò me ut delitescam in agro ad finem usque diei tertiæ.

فاتي يوناثان وقال له * ماذا الذي صنعت * وما اساءتي * وما جرمي عند ابيك الذي يريد 2
نفسي * قال يوناثان * اعيذك بالله * ما من هذا شيء * ولا تموت * ما يصنع ابي امرا صغيرا ولا 3
كبيرا الا اخبرني به * فكيف يكتمني هذا الامر * ليس من هذا شيء * فحلف داود وقال له * 4
لان اباك عرف حبك لي * ما طفرت منه بما في نفسه * فقال لا يعلم يوناثان بهذا لئلا يحزن * ولكن
وحق الرب وحياة نفسك * انه ما كان بيني وبين الموت الا خطوة * قال يوناثان لداود * ما احببت 5
نفسك وامرني من سي صنعت * قال داود ليوناثان * غدا راس الشهر * وانا انكي بين يدي
والدك في راس كل شهر لاتعدي معه * فارسلني انعيب في الحرب الى اخر اليوم الثالث *

cum eo : dimitte me ergò ut delitescam in agro ad finem usque diei tertiæ.

שמואל א : כ

me à postulavit Postulando ,dices & ,tuus pater *me visitaverit visitando* Si
6 אִם־פָּקֹד יִפְקְדֵנִי אָבִיךָ וְאָמַרְתָּ נִשְׁאֹל נִשְׁאַל מִמֶּנִּי
dierum sacrificium quia,suam civitatem Bethlechem currendum ad David
דָּוִד לָרוּץ בֵּית לֶחֶם עִירוֹ כִּי־זֶבַח הַיָּמִים
:tuo servo pax ,Bene :dixerit sic Si .familiæ toti ibi
שָׁם לְכָל־הַמִּשְׁפָּחָה: אִם־כֹּה יֹאמַר טוֹב שָׁלוֹם לְעַבְדֶּךָ 7
,eo cum à malitia est *consummata* quòd ,scito ,ei fuerit ira irascendo si &
וְאִם־חָרֹה יֶחֱרֶה לוֹ דַּע כִּי־כָלְתָה הָרָעָה מֵעִמּוֹ:
adduxisti Domini fœdus in quia ,tuo servo *super* misericordiam facies Et
וְעָשִׂיתָ חֶסֶד עַל־עַבְדְּךָ כִּי בִבְרִית יְהוָה הֵבֵאתָ 8
:tu me interfice ,iniquitas me in est si Et .tecum tuum servum
אֶת־עַבְדְּךָ עִמָּךְ וְאִם־יֶשׁ־בִּי עָוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה
:Jonathan Dixitque me introduces *hoc* quid ut ,tuum patrem ad usque &
וְעַד־אָבִיךָ לָמָּה־זֶּה תְבִיאֵנִי: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן 9
sit *consummata* quòd ,cognovero cognoscendo si *quia* ,tibi Absit
חָלִילָה לָךְ כִּי אִם־יָדֹעַ אֵדַע כִּי כָלְתָה
annunciem illud non & ,te *super veniendum ad* meo patre cum à malitia
הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ וְלֹא אַגִּיד אֵנִיד
vel ,mihi renunciabit Quis :Jonathan ad David Dixitque .tibi
לָךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יְהוֹנָתָן מִי יַגִּיד לִי אוֹ 10
:David ad Jonathan Dixitque ?duri tuus pater tibi respondit quid
מַה־יַּעֲנֶךָּ אָבִיךָ קָשֶׁה: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד 11
dixit Et .agrum ipsi ambo sunt egrelli Et .agrum egrediamur & ,*Ito*
לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר 12
investigavero *quòd* ,Israel Deus Domine :David ad Jonathan
יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־אֶחְקֹר
,David *in* bonum ecce & ,tertia cras tempus juxta meum patrem
אֶת־אָבִי כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית וְהִנֵּה־טוֹב אֶל־דָּוִד
Domin⁹ faciat Sic :tuam aurem *revelavero* &,te ad misero tunc non &
13 וְלֹא־אָז אֶשְׁלַח אֶלֶיךָ וְגִלִּיתִי אֶת־אָזְנֶךָ: כֹּה־יַעֲשֶׂה יְהוָה
,te super malum *meum patrem ad erit bonum quia* ,addat sic & ,Jonathan
לִיהוֹנָתָן וְכֹה יֹסִיף כִּי־יִיטַב אֶל־אָבִי אֶת־הָרָעָה עָלֶיךָ
Dominus sit & :pace in ibis & ,te dimittam & ,tuam aurem *revelabo* &
וְגִלִּיתִי אֶת־אָזְנֶךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ וְהָלַכְתָּ לְשָׁלוֹם וְיִהִי יְהוָה
viveme me adhuc si non Et ,meo patre cum fuit quemadmodum ,tecum
עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אָבִי: וְלֹא אִם־עוֹדֶנִּי חָי 14
non Sed :moriar non & ,Domini misericordiam mecum *facies non* &
וְלֹא־תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד יְהוָה וְלֹא אָמוּת: וְלֹא 15
nec ;seculum in usque mea domo *cum* à tuam misericordiam abscindes
תַכְרִית אֶת־חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי עַד־עוֹלָם וְלֹא
humi facies *desuper virum* David inimicos Dominum *abscindendo in*
בְּהַכְרֹת יְהוָה אֶת־אוֹיְבֵי דָוִד אִישׁ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
manu de Dominus Requirat & ,David domo cum Jonathan *abscidit* Et
16 וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן עִם־בֵּית דָּוִד וּבִקֵּשׁ יְהוָה מִיַּד
David ipsi *jurandum ad* Jonathan addidit Et .David inimicorum
אוֹיְבֵי דָוִד: וַיֹּסֶף יְהוֹנָתָן לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־דָּוִד 17
.eum diligebat suæ animæ dilectionem quia ,ipsum *cum diligendo in*
בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ:
.tua sessio *visitabitur* quia,*visitaberis & ,mensis* Cras :Jonathan ei dixit Et
18 וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפָּקֵד מוֹשָׁבֶךָ:
te abscondes quo ,locum ad venies & ,valde descendes *tertiabis* Et
19 וְשָׁלַשְׁתָּ תֵּרֵד מְאֹד וּבָאתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ
ego Et .viatorium lapidem apud manebis & ,speris die in ,*ibi*
שָׁם בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה וְיָשַׁבְתָּ אֵצֶל הָאֶבֶן הָאוֹל: וְאָנֹכִי 20
ecce Et *scopum ad mihi* mittendo ,jaciam latus ad sagittas tres
שְׁלֹשֶׁת הַחִצִּים צִדָּה אוֹרֶה לְשַׁלַּח־לִי לְמַטָּרָה: וְהִנֵּה 21
dixero dicendo Si .sagittas inveni ,Vade,puerum mittam
אֶשְׁלַח אֶת־הַנַּעַר לֵךְ מְצָא אֶת־הַחִצִּים אִם־אָמֹר אֹמַר
pax quia ,veni & ,eam cape ;infra & ,te à sagittæ Ecce :puero
לַנַּעַר הִנֵּה הַחִצִּים מִמְּךָ וְהֵנָּה קָחֵנוּ וּבֹאָה כִּי־שָׁלוֹם
.Dominus vivit ,*verbum* non & ,tibi
לְךָ וְאֵין דָּבָר חַי־יְהוָה:

Versio VUL. LAT.

6 Si respiciens requisierit me pater tuus,respondebis ei ;Rogavit me David, ut iret celeriter in Bethlehem civitatē suā : quia victimæ solēnes ibi sunt 7 universis contribulib⁹ suis. Si dixerit, Benè ; pax erit servo tuo:si autem fuerit iratus,scito quia completa est malitia ejus. 8 Fac ergò misericordiā in servum tuum:quia fœd⁹ Dñi me famulum tuum tecū inire fecisti.Si autem est iniquitas aliqua in me;tu me interfice,& ad patrem tuum ne introducas me. 9 Et ait Jonathas,Absit hoc à te: neque enim fieri potest, ut si certè cognovero completam esse patris mei malitiam contra te,non annuntiem tibi. Re- 10 spondítq; David ad Jonathan ; Quis renuntiabit mihi, si quid fortè responderit tibi pater tu⁹ 11 durè de me ? Et ait Jonathas ad David;Veni, & egrediamur foràs in agrum. Cúmque exîssent ambo in agrum, Ait Jonathas ad David ;Domine De⁹ Israel, si investigavero sententiā patris mei crastinò vel perendié : & aliquid boni fuerit super David,& non statim misero ad te, & notum tibi fecero, Hæc faciat Dominus Jona- 13 thæ, & hæc addat. Si autem perseveraverit patris mei malitia adversùm te,revelabo aurem tuam, & dimittam te, ut vadas in pace,et sit Domin⁹ tecum, sicut fuit cum patre meo. 14 Et si vixero, facies mihi misericordiā Domini : si verò mortuus fuero, Non auferes mi- 15 sericordiam tuam à domo mea usque in sempiternum, quando eradicaverit Domin⁹ inimicos David, unumquemque de terra:auferat Jonathas de domo suā,& requirat Domin⁹ de manu inimicorum David. Pepigit ergò Jonathas fœdus cum 16 domo David:et requisivit Dominus de manu inimicorū Da- 17 vid. Et addidit Jonathas dejerare David, eò quòd diligeret illum : sicut enim animam suam, ita diligebat eum. Dixítque ad eum Jonathas ; Cras 18 calendæ sunt, & requirêris. Requiretur enim sessio tua usque perendié. Descendes ergò festinus, & venies in locum ubi celandus es in die quâ operari licet, & sedebis juxta lapidem, cui nomen est Ezel. Et 19 ego tres sagittas mittam juxta eum, & jaciam quasi exercens 20 me ad signum. Mittam quoque & puerum,dicens ei;Vade, & affer mihi sagittas. Si dixero puero;Ecce sagittæ intra te sunt, tolle eas : tu veni ad me, quia pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus,

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐὰν ἐπισκεπτόμενός ἐπισκέψηταί με ὁ πατήρ μου, καὶ ἐρεῖς, Παρῃτούμην παρῃτήσατο (ξ) ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν ἕως εἰς Βηθλεὲμ πόλιν αὐτοῦ, ὅτι θυσία πᾶσι τοῖς ἡμέτεροις ἐν τῇ φυλῇ. 7 Ἐὰν τάδε εἴπῃ, Ἀγαθῶς, εἰρήνη τῷ δούλῳ μου· καὶ (ο) ἐὰν ὀργισθῇ ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ. Καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ 8 δούλου μου, (π) ὅτι εἰσήγαγες εἰς διαθήκην κυρίου τὸν δοῦλόν σου μετὰ σαυτοῦ. καὶ (ρ) εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σὺ, καὶ 9 ἕως τοῦ πατρός σου ἵναπερ ὅτι εἰσάγεις με; Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν, (σ) Μηδαμῶς σοι· ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ, καὶ ἐὰν 10 μὴ ἦ εἰς τὰς πόλεις σου, ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν, (τ) Τίς ἀπαγγείλῃ μοι, ἐὰν ὑποκριθῇ ὁ πατήρ σου 11 σκληρῶς; Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυὶδ, Πορεύου, καὶ μένε εἰς ἀγρόν. καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν. Καὶ εἶπεν 12 Ἰωνάθαν πρὸς Δαυὶδ, Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἀναχρινῶ τὸν πατέρα μου ὡς ἂν ὁ καιρὸς, τριταῖος, καὶ (υ) ἰδοὺ ἀγαθὸν ἢ οὐκ Δαυὶδ, καὶ οὐ μὴ (φ) ὑποστείλω πρὸς σὲ εἰς ἀγρόν, Τάδε ποιήσαι (χ) ὁ θεὸς τῷ Ἰωνάθαν καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἀνοίσω τὰ κακὰ ὅτι σέ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον σου, καὶ (ψ) ἐξαποστείλω σε καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ἔσαι κύριος μετὰ σοῦ καθὼς 14 ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. (ω) Καὶ ἐὰν μὲν ἔτι μου ζῶντος, καὶ ποιήσεις (α) ἔλεος μετ' ἐμοῦ καὶ ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω, Οὐκ ἐξαρεῖς 15 (β) ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εἰ μὴ, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχθροὺς Δαυὶδ ἕκαστον (γ) ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, (δ) ἐκλειφθείη τὸ ὄνομα (ε) Ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ (ζ) ἐκζητήσαι 17 κύριος ἐχθροὺς τοῦ Δαυίδ. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἰωνάθαν ὀμόσαι τῷ (η) Δαυὶδ, ὅτι 18 ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν. Καὶ εἶπεν (θ) Ἰωνάθαν, Αὔριον νεομηνία, καὶ ἐπισκεπήσῃ, ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα 19 σου. Καὶ τριτεύσῃς καὶ ἐπισκέψῃ καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον σου οὗ (ι) κρυβῇς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ, καὶ (κ) καθήσῃ παρὰ τὸ 20 (λ) ἐργαζόμενον ἐκεῖνο. Καὶ ἐγὼ τριτεύσω τοὺς σχίζοις (μ) ἀσκοντίζων, ἐκπέμπων εἰς τὸν 21 (ν) Ἀμπελεί. Καὶ ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸ παιδάριον, λέγων, Δεῦρο, ζήτησόν μοι τὰ σχίζας. Ἐὰν εἴπω λέγων τῷ παιδαρίῳ, Ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λάβε αὐτὰ· φάγονται, ὅτι εἰρήνη σοι, καὶ οὐκ ἔστι λόγος, ζῇ κύριος.

Cum Translatione LATINA.

6 Et si recensens recensuerit me pater tuus, & dices ; Deprecans deprecatus est à me David currere usq; in Bethleem civitatem suam: quoniam sacrificium diebus ibi universæ tribui. Si 7 hæc dixerit,Bene;pax servo tuo. Et si durè responderit tibi; scito quia consummata est malitia ab eo. Et facies misericordiam cum 8 servo tuo ; quoniam induxisti in testamentum Domini servum tuū cum te ipso. Et, si est injustitia in servo tuo; interfice me tu: & usq; ad patrem tuum ut quid ita introducis me ? Et dixit Jona- 9 than; Nequaquam tibi: quoniam si cognoscens cognovero, quia consummata est malitia à patre meo ad veniendum super te; (k) & si non fuerit in civitatibus tuis, ego annuntiabo tibi. Et di- 10 xit David ad Jonathan ; Quis annuntiabit mihi, si respondent pater tuus durè ? Et dixit Jo- 11 nathan ad David, *Vade*, & (l) maneto in campo. Et egrediuntur ut viq; in campum. Et dixit Jo- 12 nathan ad David; Dominus Deus Israel novit, (m) quia interrogavero patrem meum, prout tempus, ter, & ecce bonum fuerit de David, & non misero ad te in campum ; Hæc faciat Deus ipsi 13 Jonathan, & hæc adjiciat: (n) quoniam defecam mala super te, & revelabo auriculam tuam, et dimittam te, & abibis in pace: & erit Dominus tecum, sicut fuit 14 cum patre meo. Et siquidem adhuc me vivente, & facies misericordiam mecum. Et si morte 15 moriuus fuero;Non auferes misericordiam tuam à domo mea usq; in seculum. (o) Et, si non, in auferendo Dominum inimicos David, unumquemq; à facie terræ; inventur nom n Jonathan à domo David, & requirat Dominus inimicos David. Et adje- 17 cit adhuc Jonathan jurare ipsi David: quoniam amavit (p) animo amantis se. Et dixit Jo- 18 nathan; Cras Neomenia, & visitaberis;quia (q) visitabitur sedes tua. Et (r) tertiabis, & specu 19 laberis, & venies ad locum tuū, ubi absondes te in die (s) operaria: & sedebis apud (t) E gab illud. Et ego (u) tertiabo sagittis 20 jaculans, emittens in (x) Amitari. Et ecce mitto puerum, di- 21 cens ; Veni, reperias mihi sagittam. Si dixero dicens puero, Hic 22 sagitta à te, (y) & hâc, cape eam: (z) accede, quoniam pax tibi, & non est verbum, vivit Dominus.

MS.A. (ξ) ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ δραμεῖν εἰς (ο) ἐὰν ὀργισθῇ (π) ὅτι εἰς διαθήκην κυρίου εἰσήγαγες τὸν (ρ) εἰ ἔστιν * ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν (σ) Μηδαμῶς σύ· ὅτι (τ) Καὶ τίς ἀπαγγεῖ μοι, ἐὰν μὴ ἐκρίθη ὁ πατήρ (υ) ἰδοὺ ἐὰν ἦν ἀγαθὸν τοῦτο (φ) ἀποστέλλω (χ) κύριος τῷ (ψ) ἐξαποστέλλω (ω) Καὶ μὲν ἔτι (α) μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου· καὶ (β) ἔλαος ἀπὸ τῆς (γ) ἀπὸ προσώπου (δ) ἐξαρθήναι (ε) Ἰωνάθαν ἀπὸ (ζ) ἐκζητήσει κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν τοῦ Δαυίδ. (η) Δαυὶδ ἐν τῷ ἠγαπικέναι αὐτὸν, ὅτι ἠγάπηκεν (θ) αὐτῷ Ἰωνάθαν, (ι) κρύβῃς (κ) καθίσεις (λ) *ἔργον (μ) δῆρα ἀκοντίζων, (ν) Δααρμαπαραί.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אִם מְבָעֵא יְבָעֵנַנִי אֲבוּךְ וְתֵימַר אִשְׁתָּאֲלָא אִשְׁתָּאַל מִנִּי דָּוִד לְמֵיזַל לְבֵית לֶחֶם קַרְתֵּיהּ אֲרֵי 6
שְׁרִיר נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא יוֹמָא דֵּין תַּמָּן לְכָל וַרְעֵיתֵהּ: אִם כְּדֵין יֵימַר טָב שְׁלָם לְעַבְדָּךְ וְאִם 7
מִתְקְף יִתְקֵף לֵיהּ דַּע אֲרֵי גְמִירָא בִישְׁתָּא מִנֵּיהּ: וְתַעְבִּיד טִיבוּ עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי בְקְיָמָא דַיְיָ 8
אַעְלֵתָּ יַת עַבְדָּךְ עִמָּךְ וְאִם אִית בִּי חוֹבָא קְטוֹלְנִי אַתְּ וּלְוַת אֲבוּךְ לְמָה דֵּין תַּעֲלְנַנִי: וַאֲמַר 9
יְהוֹנָתָן חֵס לָךְ אֲרֵי אִם מַדָּע אֵדַע אֲרֵי גְמִירָא בִישְׁתָּא מִן אֲבָא לְמֵיתֵי עֲלָךְ וְלֹא יְתַהּ אֲחַוִי
לָךְ: וַאֲמַר דָּוִד לִיהוֹנָתָן מַן יְחַוֵּי לִי אוֹ דִלְמָא יְתֵבְנָךְ אֲבוּךְ פִּתְגָמִין קָשִׁין: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן 10
לְדָוִד אִיזֵל וְנִפּוֹק לְחַקְלָא וּנְפַקוּ תַּרְוֵיהוֹן לְחַקְלָא: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן לְדָוִד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל 11 12
אֲרֵי אֲבַדוּק יַת אֲבָא בְּעִדָּנָא דְרִין מְחַר אוֹ בְיוֹמָא תְלִיתָאֵה וְהָא פִּתְגָמָיָא תַקְנִין מִתְאֲמְרִין
עַל דָּוִד וְלָא מִבְעַן אֶשְׁלַח לְוָתָךְ וַאֲחַוִי לָךְ: כְּדֵין יַעְבִּיד יְיָ לִיהוֹנָתָן וְכְדֵין יוֹסִיף אֲרֵי נְמִירָא 13
מִן אֲבָא לְמֵיתֵי בִישְׁתָּא עֲלָךְ וַאֲחַוִי לָךְ וְאֶשְׁלְחִנָּךְ וְתֵיזֵל לְשָׁלֵם וִיהֵי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדָךְ
כְּמָא דַהֲוָה בְּסַעֲדֵי דְאַבָּא: וְלָא עַד דַּאֲנָא קַיָם וְלָא תַעְבִּיד עִמִּי טִיבוּ מִן קֳדָם יְיָ וְלָא 14
אָמוּת: וְלָא תַפְסִיק יַת טִיבוּתָךְ מִן אֱנָשׁ בֵּיתִי עַד עָלְמָא וְלָא כַּד שֵׁצִי יְיָ יַת סְנָאֵי דָוִד גְּבַר 15
מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא: וְגָזַר יְהוֹנָתָן קְיָם עִם בֵּית דָּוִד וְאִתְפְּרַע לֵיהּ יְיָ מִיַּד סְנָאֵי דָוִד: וְאוֹסִיף 16 17
יְהוֹנָתָן לְאוֹמָאָה יַת דָּוִד בְּדָרְחִים יָתֵיהּ אֲרֵי רְחֵמַת נַפְשֵׁיהּ רְחֵמָהּ: וַאֲמַר לֵיהּ יְהוֹנָתָן 18
מָחָר יַרְחָא וְתִתְבְּעֵי אֲרֵי יְהֵי מְרַוַח בֵּית אַסְחָרוּתָךְ: וּבְתַלְתּוּת יוֹמַיָּא תִתְבְּעֵי לְחַדָּא וְתֵיתֵךְ 19
לְאַתְרָא דְאִסְתַּמַרְתָּא תַּמָּן בְּיוֹמָא דְחוּלָא וְתִתֵּיב בִּסְטַר אֶבֶן אָתָא: וַאֲנָא תְלָתָא נִירִין 20
בְּקִשְׁתָּא אֶשְׁדִּי לְמִמְחֵי לִי לְפַלְגּוּלֵימָא: וְהָא אֶשְׁלַח יַת עוּלֵימָא אֵיזֵל וְאֵיתֵי יַת נִירַיָּא אִם 21
מֵימַר אֵימַר לְעוּלֵימָא הָא נִירַיָּא מִנָּךְ וּלְכָא סַבְרִי וְאָתָא אֲרֵי שְׁלָם לָךְ וְלֵית מִדַּעַם בְּיִשׁ
קָיֵם הוּא יְיָ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si quærendo quæret me pater tuus, & dices : Petendo petivit à me Da- 6
vid ad eundū ad Bethlehhem urbem ejus,quia appositum oblationis sanctitatis hodie ibi omni prosapiæ. Si sic dicet, Bonum, pax servo tuo : 7
& si indurescendo indurescet illi, scito quòd absoluta malicia ab eo. Et facies bonum cum servo tuo, quia in juramento Domini intrare fecisti 8
servum tuum tecum ; & si est in me culpa, occide me tu, & ad patrem tuum quare intrare facies me ? Et dixit Jehonathan, Absit tibi, quia si sci- 9
endo sciero quòd perfecta malicia à patre meo ad veniendum super te, & non ipsum nunciabo tibi ? Et dixit David ad Jehonathan, Quis indica- 10
bit mihi,si fortè responderit tibi pater tuus verba dura ? Et dixit Jehona- 11
than ad David, *Vade* & exibimus ad agrum : & exierunt ambo illi ad agrum. Et dixit Jehonathan ad David : Dñs Deus Israel, quòd inquiram 12
patrem meum in tempore hoc, cras aut in die tertia, & ecce verba composita dicta super David, & non ex-tunc mittam ad te, & indicabo tibi. Sic faciet Dominus Jehonathan, & sic addet quòd perfecta à patre meo 13
ad veniendum malicia super te,& indicabo tibi,& dimittam te,& ibis in pace, & erit dictum Domini in auxilio tuo, sicut fuit in auxilio patris mei.Et non quoad ego manens,& non facies mecum bonum ab-ante Do- 14
minum, & non moriar. Et non finies bonitatem tuam ab homine domus 15
meæ, usq; in seculum ; nec quando perdiderit Dñs osores David, virum de-super facies terræ. Et pepigit Jehonathan fœdus cum domo David, & 16
vindicabit se Dñs de manu odientium David. Et addidit Jehonathan ad 17
jurandum Davidi in quo amans eum, quia amore animæ suæ amavit eum. Et dixit ei Jehonathan, *Cras* mensis, & quæreris, quia erit vacua domus 18
accubitus tui. Et in tertia die quæreris nimis, & ibis ad locū quo absconditus es ibi in die profesto : & sedebis in latere petræ ATHA. Et ego tria 19
jacula in arcu *sagittabo* ad quatiendum mihi ad scopum. Et ecce mittam 20
puerum, Ito, & venire fac jacula : si dicendo dixero puero ; Ecce jaculum à te & huc tolle,& affer ; quòd pax tibi,& non est quicquam malum : 21
permanet ipse Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܐܢ ܦܩܕ ܢܦܩܕܢܝ ܐܒܘܟ ܘܐܡܪ ܐܫܐܠ ܡܢ ܕܘܝܕ ܒܥܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܐܡ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢ ܐܡܪ ܐܝܟ ܢܫܠܡ ܥܒܕܟ ܠܕܘܝܕ ܕܐܙܠ

שמואל א כ

ultra & ,te à sagittæ Ecce :adolescens dixero sic si Et
22 וְאִם־כֹּה אֹמַר לָעֶלֶם הַנַּעַר הַחִצִּים מִמְּךָ וְהָלְאָה
ego sumus locuti quod verbum Et .Dominus te dimisit quia :vade
23 לֵךְ כִּי שַׁלַּחֲךָ יְהוָה׃ וְהַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי
.seculum in usque ,te inter & ,me inter Dominus ecce ,tu &
וְאַתָּה יְהוָה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ עַד־עוֹלָם׃
juxta rex sedit & ,mensis fuit & ,agro in David se abscondit Et
24 וַיִּסָּתֶר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־
,suam sedem super rex Seditque .vescendum ad panem
25 הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל׃ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־מוֹשָׁבוֹ
seditque ,Jonathan surrexit & :parietis sedem ad vice in vice sicut
כְּפַעַם׳ בְּפַעַם אֶל־מוֹשַׁב הַקִּיר וַיָּקָם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב
est locutus non Et .David locus visitatus est & ;Saul latere ex Abner
26 אַבְנֵר מִצַּד שָׁאוּל וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד׃ וְלֹא־דִבֶּר
,ipsum Accidens :dixit quia ,illa die in quicquam Saul
שָׁאוּל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מִקְרֶה הוּא
crastino à fuit Et .mundus non quia ,ipse purus non quia
בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא כִּי־לֹא טָהוֹר׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
ad Saul Dixitque .David locus est visitatus & ,secundo mensis
27 הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־
etiam heri etiam Isai filius venit non Quare :suum filium Jonathan
יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשַׁי גַּם־תְּמוֹל גַּם־
Postulando :Saul Jonathan respondit Et ?panem ad hodie
28 הַיּוֹם אֶל־הַלָּחֶם׃ וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל נִשְׁאֹל
me Dimitte :dixit Et .Bethlechem ad usque ,me apud ex David postulavit
29 נִשְׁאַל דָּוִד מֵעִמָּדִי עַד־בֵּית לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי
mihi mandavit ipse & ,civitate in nobis familiæ victima quia ,obsecro
נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ בָּעִיר וְהוּא צִוָּה־לִי
,quæso evadam ,tuis oculis in gratiam inveni si nunc Et .me frater
אָחִי וְעַתָּה אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה נָּא
.regis mensam ad venit non Idcirco .meos fratres videbo &
וְאֶרְאֶה אֶת־אֶחָי עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ׃
perversæ Fili :ei dixit & ,Jonathan in Saul nasus est iratus Et
30 וַיִּחַר־אַף שָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן־נַעֲוַת
Isai filium tu eligens quod ,novi non an ,rebellionis
הַמַּרְדּוּת הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי־בְחֹר אַתָּה לְבֶן־יִשַׁי
Quia ?tuæ matris mudantis confusionem in & ,tuam confusionem in
31 לְבָשְׁתְּךָ וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ׃ כִּי
stabilieris non ,bunum super vixerit Isai filius quibus diebus omnibus
כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בֶּן־יִשַׁי חַי עַל־הָאֲדָמָה לֹא תִכּוֹן
quia ,me ad eum cape & ,mitte nunc Et .tuum regnum & ,tu
אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ אֵלַי כִּי
,suum patrem Saul ad Jonathan respondit Et .ipse mortis filius
32 בֶן־מָוֶת הוּא׃ וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל אָבִיו
Saul protelavit Et ?fecit quid ?morietur quid Ut :eum ad dixit &
33 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה׃ וַיִּטֹּל שָׁאוּל
,Jonathan cognovit & :eum percutiendum ad ,eum super Ianceam
אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן
Surrexitque .David interficere suo patre cum à ipsa conclusio quòd
34 כִּי־כָלָה הִיא מֵעִם אָבִיו לְהָמִית אֶת־דָּוִד׃ וַיָּקָם
die in comedit non & ,nasi ira in mensa cum à Jonathan
יְהוֹנָתָן מֵעִם הַשֻּׁלְחָן בְּחֳרִי־אַף וְלֹא־אָכַל בַּיּוֹם
eum calumniaverat quia ,David super doluit quia :panem secunda mensis
הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נֶעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלְמוֹ
agrum Jonathan est egressus & ,mane in fuit Et .suus pater
35 אָבִיו׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה׃
:suũ puerũ ad Dixitque .eo cum parvus puer & ,Davidi statutũ tempus ad
36 לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ
,cucurrit puer :jaciens ego quas ,sagittas nunc inveni ,Curre
רֻץ מְצָא־נָא אֶת־הַחִצִּים אֲשֶׁר אֲנִי מוֹרֶה הַנַּעַר רָץ
.eum transire faciendum ad sagittam jecit ipse &
וְהוּא־יָרָה הַחֵצִי לְהַעֲבִרוֹ׃

Versio VULG. LAT.

Si autem sic locutus fuero puero, Ecce sagittæ ultra te sunt: vade in pace, quia dimisit te
23 Dominus. De verbo autem quod locuti sumus ego & tu, sit Dominus inter me & te usque
24 in sempiternum. Absconditus est ergò David in agro, & venerunt calendæ, & sedit rex ad comedendum panem.
25 Cúmque sedisset rex super cathedram suam (secundùm consuetudinem) quæ erat juxta parietem, surrexit Jonathas, & sedit Abner ex latere Saul, vacuúsque apparuit locus David.
26 Et non est locutus Saul quidquam in die illa: cogitabat enim quòd fortè evenisset ei, ut non esset mundus, nec purificatus. Cúmque illuxisset dies
27 secunda post calendas, rursus apparuit vacuus locus David. Dixítque Saul ad Jonathan filium suum; Cur non venit filius Isai, nec herì, nec hodiè, ad vescendum? Respondítque Jonathas Sauli; Rogavit me obnixè,
29 ut iret in Bethlehem. Et ait; Dimitte me, quoniam sacrificium solenne est in civitate, unus de fratribus meis accersivit me: nunc ergò si inveni gratiam in oculis tuis, vadam citò,
30 & videbo fratres meos. Ob hanc causã non venit ad mensam regis. Iratus autem Saul adversùm Jonathan, dixit ei; Fili mulieris virum ultrò rapientis, numquid ignoro quia diligis filium Isai, in confusionem tuam, & in confusionem
31 ignominiosæ matris tuæ? Omnibus enim diebus, quibus filius Isai vixerit super terram, non stabiliêris tu, neque regnũ tuum. Itaque jam nunc mitte, & adduc eum ad me: quia filius mortis est. Respondens autè Jonathas Sauli patri suo,
33 ait; Quarè morietur? quid fecit? Et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum. Et intellexit Jonathas quòd definitum
34 esset à patre suo, ut interficeret David. Surrexit ergò Jonathas à mensa in ira furoris, & non comêdit in die calendarũ secunda panê. Contristatus est enim super David, eò quòd confudisset eum pater suus.
35 Cúmque illuxisset mane, venit Jonathas in agrum juxta placitum David, & puer parvulus
36 cum eo. Et ait ad puerum suum; Vade, & affer mihi sagittas, quas ego jacio. Cúmque puer cucurrisset, jecit aliam sagittam trans puerum;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἐὰν πάλι εἴπω τῷ νεανίσκῳ, (ξ) Ὧδε ἡ
χίζα (ο) ἀπὸ σοῦ ἐπίκυφα· πορεύου, ὅτι
ὀξαπόστειλά σε κύριος. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐ-
λαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σύ, ἰδοὺ κύριος μάρτυς
ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος. Καὶ
κρύβεται Δαυὶδ (π) ἐν ἀγρῷ, καὶ παραγί-
νεσαι ὁ μὲν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν
τράπεζαν φαγεῖν. Καὶ (ρ) ἐκάθισεν ἐπὶ τὴ
καθέδραν αὐτοῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐπὶ τῆς
καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν
Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν (σ) Ἀβεννὴρ ἐκ
πλαγίων Σαὺλ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ.
Καὶ οὐκ ἐλάλησε (τ) Σαὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, ὅτι (υ) εἶπεν, Σύμπτωμα φαίνεται,
μὴ καθαρὸς ἐστί, ὅτι οὐ κεκαθάρισται. Καὶ ἐ-
γένετο τῇ ἐπαύριον τῆς (φ) μιᾶς τῇ ἡμέρᾳ
τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ
Δαυίδ. καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, Τί ὅτι οὐ παραγέγονεν (χ) ὁ υἱὸς
Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴ τράπεζαν;
Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαὺλ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Παρήτηται (ψ) παρ' ἐμοῦ Δαυὶδ ἕως
εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ πορευθῆναι,
καὶ εἶπεν, Ἐξαπόστειλόν (ω) δή με, ὅτι
θυσία τῆς φυλῆς ἡμῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ (α)
ἐνετείλαντο πρὸς μὲ οἱ ἀδελφοί μου. καὶ
(β) νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου,
(γ) διασώσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς
μου. διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τρά-
πεζαν τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ
Σαὺλ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ, Υἱὲ κοράσιον ἀυτομολούντων, οὐ γὰρ οἶ-
δα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰ-
σχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως
μητρός σου; Ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ
υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ ἑτοιμασθή-
σεται ἡ βασιλεία σου. νῦν ἦν ἀποστείλας λάβε
τὸ νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστί. Καὶ ἀπο-
κρίθη Ἰωνάθαν τῷ (δ) Σαὺλ, Ἵνατί
ἀποθνήσκῃ; τί πεποίηκεν; Καὶ ἐπῆρε Σαὺλ
τὸ δόρυ ἐπὶ (ε) Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι
αὐτόν. καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι συντετέλε-
σται ἡ κακία αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θα-
νατῶσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ (ζ) ἀνεπήδησεν Ἰω-
νάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ
οὐκ ἔφαγε (η) ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρ-
τον, ὅτι ἐφάνθη ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, ὅτι συν-
ετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγε-
νήθη πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρὸν,
κατὰ ἐτάξατο (θ) εἰς τὸ μαρτύριον Δαυ-
ὶδ, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Δράμε, εὑρέ μοι τὰς
χίζας ἃς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παιδάρι-
ον ἔδραμε, καὶ ἀυτὸς ἠκόντισε τὴ χίζα, καὶ
παρήλασεν αὐτόν.

MS.A. (ξ) Ἰδὲ (ο) οὐκ ἀπὸ (π) ἐν τῷ ἀγρῷ, (ρ) ἐκάθισεν ὁ
βασιλεὺς ἐπὶ (σ) Ἀβεννὴρ ἐνάντιον αὐτοῦ ἐκ πλαγίων (τ) Σαὺλ ὑπὲρ ἐν τῇ
(υ) εἶπεν, (φ) μιωδὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ (χ) υἱὸς Ἰεσσαὶ (ψ) Δαυὶδ
παρ' ἐμοῦ ἕως (ω) με δή, (α) ἐνετείλατο πρὸς μὲ ὁ ἀδελφός μου. (β)
νυνὶ εὕρηκα (γ) διασωθήσομαι δὴ (δ) Σαὺλ παρὰ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτὸν, Ἵνατί (ε) Ἰωνάθαν * ὅτι συντέλεται (ζ) ἀνεπήδησεν (η) ἐν
ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ (θ) Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ

Si autem hæc dixero adolescenti, Hîc sagittæ à te, & ultrà: vade, quoniam dimisit te Dominus. Et 23
verbum, quod locuti sumus ego & tu, ecce Dominus testis inter me & te usq; in seculum. Et 24
abscondit se David in agro, & advenit (aa) mensis: & venit rex ad mensam ad comedendum.
Et sedit super cathedram suam, 25
sicut semel, & semel, super cathedram apud parietem. (bb) Et prævenit ipsum Jonathan: Et sedit Abenner à latere Saul; & visitatus est locus David. Et non 26
locutus est Saul in die illa; quoniam dixit, (cc) Accidens videtur, ut non sit purus, quoniam mundatus non est. Et factum est crastinâ mensis die secundâ, & visitatus est locus David. Et di- 27
xit Saul ad Jonathan filium suum; Quid, quòd non advenit filius Jesse & herì & hodiè ad mensam? Et respondit Jona- 28
than ad Saul, & dixit ei; Deprecatus est à me David usq; in Bethleem civitatem suam ire: Et 29
dixit; Dimitte nunc me, quoniam sacrificium ipsius tribûs nobis in civitate: & mandaverunt ad me fratres mei. Et nunc, si in-
veni gratiam in oculis tuis, transibo jam, & videbo fratres meos. Propter hoc non advenit ad mensa regis. Et indignatus est irâ Saul 30
super Jonathan valdè, & dixit ei; Fili puellarum ultrò venientium. Non enim novi quia particeps es tu filio Jesse in confusionem tuam, & in confusionem revelationis matris tuæ? 31
Quoniam omnibus diebus quibus filius Jesse vixerit super terram, (dd) non parabitur regnum tuum. Nunc igitur mittens cape adolescentem, quia filius mortis iste. Et respondit Jonathan ad Saul, 32
ut quid moritur? Quid fecit? Et elevavit Saul hastam super 33
Jonathan ad interficiendũ eum. Et cognovit Jonathan, quia consummata est malitia hæc à patre suo, interficiendi David. Et re- 34
silit Jonathan à mensa in indignatione iræ, & non comêdit in secunda mensis panem: quoniam (ee) saucíatus est super David, quoniam (ff) consummaverat super eum pater suus. Et factum 35
est mane, et exiit Jonathan in campum, sicut constituerat in testimonium David, & puer parvulus cum eo. Et dixit puero; 36
Curre, invenito mihi sagittas, in quibus ego jaculor: Et puer cucurrit, & ipse jaculatus est sagittã: & (gg) transire fecit eam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאִם כְּדֵין אֵימַר לְעוּלֵימָא הָא נִירֵיָא מִנָּךְ וּלְהָלְאָה אֲזִיל אֲרֵי שֵׁיזְבִנָךְ יְיָ׃ וּפִתְגָמָא דִּי מַלֲלָנָא 22
אֲנָא וְאַתְּ הָא מֵימְרָא דַּיְיָ בֵּינִי וּבֵינָךְ סְהִיד עַד עָלְמָא׃ וְאִטְטַר דָּוִד בְּחַקְלָא וַהֲוָה יַרְחָא 23 24
וְאִסְתַּחַר מַלְכָּא עַל לַחְמָא לְמֵיכַל׃ וְאִסְתַּחַר מַלְכָּא עַל שְׁוְיֵיהּ כְּזִמְנָן בְּזִמְנָן עַל שְׁוְיֵיהּ דְּמַתְקַן 25
לֵיהּ בְּסַטַר כּוּתְלָא וְקָם יְהוֹנָתָן וְאִסְתַּחַר אַבְנֵר מִסְטַרָא דְּשָׁאוּל וַהֲוָה אַתְרָא דְּדָוִד מְרִיחַ׃
וְלָא מַלֵּל שָׁאוּל מִדְּעַם בְּיוֹמָא דַּהֲוָא אֲרֵי אֲמַר דְּלְמָא עִירוּעַ הוּא לֵיהּ וְלָא דְכֵי הוּא אוֹ 26
דְּלְמָא לְאוּרַח אוֹל וַאֲנַחְנָא לָא וַפְּנַנְהִי׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דַּתְרוֹהִי דְּהוּא עִבּוּר יַרְחָא תִּנְיָנָא 27
וַהֲוָה אַתְרָא דְּדָוִד מְרִיחַ וַאֲמַר שָׁאוּל לְיוֹנָתָן בְּרֵיהּ מָא דֵּין לָא אִתְיָא בַר יִשַׁי אַף תְּמָלֵי
אַף יוֹמָא דֵּין לַלַּחְמָא׃ וַאֲתֵיב יְהוֹנָתָן יָת שָׁאוּל אִשְׁתְּאֶלָא אִשְׁתְּאֶלָא דָּוִד מִנִּי לְמִיזַל עַד 28
בֵּית לָחֶם׃ וַאֲמַר שַׁלַּחֲנִי נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא לְכָל זַרְעִיתָא לָנָא בְּקִרְתָּא וְהוּא 29
פַּקֵּיד לִי אָחִי וְכַעַן אִם אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ אֶשְׁתֵּיזֵב כְּעַן וְאֶחֱזֵי יָת אֲחַי עַל כֵּן לָא אֲתָא
לְפִתּוֹרָא דְּמַלְכָּא׃ וּתְקִיף רוּגְזָא דְּשָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַאֲמַר לֵיהּ בַּר סָרְבָנִיתָא דְּמַרְדּוּתָא 30
קְשִׁיָא הֲלָא יְדַעְנָא אֲרֵי רָעֵי אַתְּ לְבַר יִשַׁי לְבַהֲתָתָךְ וּלְבַהֲתַת קְלָן אִמֵּךְ׃ אֲרֵי כָּל יוֹמַיָּא 31
דְּבַר יִשַׁי קַיָּם עַל אַרְעָא לָא תִתְקַן אַתְּ וּמַלְכוּתָךְ וּכְעַן שְׁלַח וְאֵיתֵנֵיהּ לְוָתִי אֲרֵי גְּבַר חַיָּב
קְטוֹל הוּא׃ וַאֲתֵיב יְהוֹנָתָן יָת שָׁאוּל אֲבוּהִי וַאֲמַר לֵיהּ לְמָה יִתְקְטֵל מָה עֲבַד׃ וְאֲרִים 32
שָׁאוּל יָת מוּרְנֵיתֵהּ עֲלוֹהִי לְמִסְחֵיהּ וִידַע יְהוֹנָתָן אֲרֵי גְמִיר הֵימַן אֲבוּהִי לְמִקְטַל יָת דָּוִד׃ 33
וְקָם יְהוֹנָתָן מֵעִם פִּתּוֹרָא בְּתֻקֵּיף רוּגְזָא וְלָא אֲכַל בְּיוֹם עִבּוּר יַרְחָא תִּנְיָנָא לַחְמָא אֲרֵי 34
אִתְכְּנִיס עַל דָּוִד אֲרֵי אֲכַל מֵיהּ אֲבוּהִי׃ וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּנְפַק יְהוֹנָתָן לְחַקְלָא לְזִמְנָא דַּאֲמַר 35
לֵיהּ דָּוִד וְיַנִּיק וְעִיר עִטְּיהּ׃ וַאֲמַר לְעוּלֵימֵיהּ רְהַט אַיְתֵי כְּעַן יָת נִירֵיָא דַּאֲנָא שָׁדֵי 36
וְעוּלֵימָא רָהַט וְהוּא שַׁדֵּי נִירָא לְאַעְבְּרוּתֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si ita dicam puero, Ecce *jacula* à te & illuc: abi quia servavit te Dñs. 22
Et verbum quod locuti sumus ego & tu, ecce dictum Dñi inter me & in- 23
ter te testis usq; in seculum. Et custodivit se David in agro, & fuit mensis, 24
& accubuit rex super panem ad comedendum. Et accubit rex super situm 25
suum, sicut in tempore in tempore; super situm *suum* qui paratus illi, in latere parietis; & stetit Jehonathan, & sedit Abner à latere Saulis, &
fuit locus Davidis vacuus. Et non locutus est Saul quicquam in die illa, 26
quia dixit, Fortasse eventus fuit ei & non mundus ipse, aut fortassis ad viam ivit, & nos non invitavimus eum. Et fuit *in* die qui post illum qui 27
fuit Embolismus mensis secundi, & fuit locus Davidis vacuus: & dixit Saul Jehonathan filio suo, Quare non venit filius Isai etiam heri, etiam
hodie ad panem? Et respondit Jehonathan Sauli, Petendo petivit David 28
ex me ad eundum usq; Bethlehem. Et dixit, Dimitte me nunc quia posu- 29
erunt oblationem sanctitatum omni prosapiæ nobis in urbe; & ipsum præcepit mihi frater meus: & nunc si inveni charitates in oculis tuis,
expediar nunc & videbo fratres meos: propterea non *venit* ad mensam regis. Et invaluit indignatio Saulis in Jehonathan, & dixit ei, Fili con- 30
tumacis cujus rebellio dura, nónne novi quòd volens tu in filio Isai ad opprobrium tuum, & ad opprobrium ignominiæ matris tuæ? Nam omni- 31
bus diebus quibus filius Isai stans super terram, non firmaberis tu & regnum tuum: & nunc mitte & venire fac illum ad me, quia vir debitor
occisionis ille. Et respondit Jehonathan ad Saul patrem suum, & dixit 32
illi, Quare occidetur, quid fecit? Et sustulit Saul hastam super eum ad 33
percutiendum eum: & cognovit Jehonathan quòd consúmmatum esset à patre suo ad occidendum David. Et surrexit Jehonathan à mensa in forti- 34
tudine indignationis, & non comedit in die Embolismi mensis secundi panem, quia turbatus est super David, quia ignominia affecit illum pater
suus. Et fuit in aurora, et exiit Jehonathan ad agrũ, ad temp^s quod dixit illi 35
David, et puer parvul^s cum eo. Et dixit adolescenti, Curre, affer nũc jacula, 36
quæ ego jaciens: adolescens cucurrit, et ille jecit jaculũ ad transmittendũ illũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܗܵܐ ܕܲܥܪ̈ܵܐ ܐܲܙܠ ܗܲܠܟ ܐܲܪ̈ܡ ܠܟ ܕܲܥܪ̈ܵܐ ܐܲܢ ܐܲܡܪ ܐܲܡܪ ܠܥܠܡܵܐ ܗܲܠܟ ܠܟ ܡܪܵܝ ܡܫܲܠܚ ܠܟ ܗܲܠܟ ܠܟ ܡܪܵܝ ܡܫܲܠܚ ܠܟ ·
23 ·
24 ܘܲܐܲܢ ܗܵܟܲܢ ܐܲܡܪ ܠܥܠܡܵܐ ܠܝ ܗܵܐ ܐܲܢܵܐ ܘܐܲܢܬ ܡܠܲܠ ܥܡ ܡܠܲܠ ܕܲܒܪ ܐܝܫܝ ܠܐ ܐܲܬܵܐ ܠܚܲܡ ܒܪ ܐܝܫܝ ܠܐ ܐܲܬܵܐ ܠܚܲܡ ·
25 ܐܲܦ ܬܪ̈ܝܢ ܝܘܡ ܬܪ̈ܝܢ ·

ܗܵܐ ܕܲܥܪ̈ܵܐ ܐܲܙܠ ܗܲܠܟ ܐܲܪ̈ܡ ܠܟ ܕܲܥܪ̈ܵܐ ܐܲܢ ܐܲܡܪ ܐܲܡܪ ܠܥܠܡܵܐ ܗܲܠܟ ܠܟ ܡܪܵܝ ܡܫܲܠܚ ܠܟ ·

ܗܵܟܲܢ ܐܲܡܪ ܠܥܠܡܵܐ ܠܝ ܗܵܐ ܐܲܢܵܐ ܘܐܲܢܬ ܡܠܲܠ ܥܡ ܡܠܲܠ ܕܲܒܪ ܐܝܫܝ ܠܐ ܐܲܬܵܐ ܠܚܲܡ ·

ܐܲܦ ܬܪ̈ܝܢ ܝܘܡ ·

26 ܘܲܐܲܢ ܗܵܟܲܢ ܐܲܡܪ ܠܥܠܡܵܐ ·
27 ·

ܘܲܐܲܢ ܗܵܟܲܢ ܐܲܡܪ ·

28 ·

ܗܵܟܲܢ ·

29 ·

ܗܵܟܲܢ ·

30 ·

ܗܵܟܲܢ ·

31 ·

ܗܵܟܲܢ ·

32 ·

ܗܵܟܲܢ ·

33 ·

ܗܵܟܲܢ ·

34 ·

ܗܵܟܲܢ ·

35 ·

ܗܵܟܲܢ ·

36 ·

ܗܵܟܲܢ ·

Sed si ita dixero famulo, Ecce sagittæ ultrà te sunt, abi, quia dimiserit te Dominus: Conditione *tamen* de qua collocuti sumus ego & tu. Ecce Dominus Deus est inter me & te usque in seculum. Abdidit ergò se David in agro: cúmque fuisset initium mensis, accubuit rex cibo, ut comederet. Et ubi accubuit rex fulcimento suo, more solito, secus parietem, surgens Jonathan accubuit cum Abnero ad latus Saulis: locus verò Davidis vacavit. Nihil tamen dixit Saul eâ die: dixit enim, Casus est: fortè mundus est, aut fortè non est mund⁹. Sed cùm factum esset alterâ die ab initio mensis, ut vacaret etiam locus Davidis, dixit Saul Jonathani filio suo, Qua de causa non venit filiꝰ Isai neque herì neque hodiè ad cibum? Respondit Jonathan, dixítque Sauli patri suo, Obnixè excusavit se David apud me, ut percurreret usque ad Beth-lehem civitatem suã: Dixítque, Dimitte me, quoniam sacrificiũ familiæ est nobis in civitate: & cohortatus est me, dixítque mihi, Frater mi, si nactus sum benignitatem in oculis tuis, ibo invisum fratres meos: hac de causa non venit ad mensam regis. Tum irâ percitus Saul dixit illi, Fili *matris* inurbanæ, annon novi te diligere filium Isai ad ignominiam tuam & ignominiam nuditatis matris tuæ? Cunctis enim diebꝰ quibus filius Isai vivus erit super terram, nequaquam stabiliêris tu & regnum tuũ: nunc mittam & adducam eum ad me, quia filiꝰ est mortis. Respondens Jonathan dixit Sauli patri suo, Quam ob causam moriatur? quid fecit? Extulit *ille* lanceam super eum, ut eum percuteret: proinde cognovit Jonathan decretum fuisse à patre suo de interficiendo Davide. Quapropter surrexit Jonathan à mensa vehementi cum ira, nec comêdit die illo secundo ab initio mensis: dolebat enim propter Davidem, quòd rem decrevisset pater suus contra eum. Manè autem facto egressus est Jonathan ad agrum obviàm Davidi, cum parvo puero secum. Dixítque puero, Curre, collige sagittas quas jaculaturus sum. Currente puero jaculatus est ipse sagittam, ut ultra eum transmitteret.

22 ·
23 ·
24 ·
25 ·
26 ·
27 ·
28 ·
29 ·
30 ·
31 ·
32 ·
33 ·
34 ·
35 ·
36 ·

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وَإِنْ قُلْتُ لِلْغُلَامِ * إِنَّ ٱلنِّسَابَ بَيْنَ يَدَيْكَ * ٱنْصَرِفْ فَإِنَّ الرَّبَّ قَدْ وَجَّهَكَ فِي طَرِيقِكَ * وَهٰذِهِ
23 عَلَامَةُ كَلَامِنَا وَمَا كَانَ بَيْنَنَا · اللهُ الرَّبُّ بَيْنِي وَبَيْنَكَ * وَبَيْنَ دَاوُدَ فِي ٱلْآخِرِ · فَلَمَّا كَانَ رَأْسُ الشَّهْرِ
24 ٱتَّكَأَ الْمَلِكُ فِي مَكَانِهِ لِيَتَعَدَّا * وَأَصْلَحَ لِلْمَلِكِ لِكَأْسِهِ مَعَ ٱلْحَائِطِ كَمَا كَانَتْ تَصْلُحُ لَهُ أَبَدًا *
25 وَٱتَّكَى يُونَاثَانُ مِنْ بَعْدِهِ أَيْضًا عَنْ يَمِينِ الْمَلِكِ · وَٱتَّكَى أَبْنَارُ عَنْ شِمَالِ شَاوُلَ * وَٱفْتَقَدَ دَاوُدُ
لِأَنَّ مَكَانَهُ كَانَ خَالِيًا * وَلَمْ يَقُلْ شَاوُلُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ شَيْئًا · لِأَنَّهُ فَكَّرَ وَقَالَ * لَعَلَّ عَرَضَ عَرَضَ
26 لَهُ · لَعَلَّهُ مَجِيحٌ · أَوْ لَعَلَّهُ لَيْسَ بِصَحِيحٍ * فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ ٱفْتَقَدَ دَاوُدُ أَيْضًا · وَقَالَ شَاوُلُ
27 لِيُونَاثَانَ ٱبْنِهِ · مَا حَالُ بْنِ إِيشَيْ · كَيْفَ لَمْ يَجِئْ لَا أَمْسَ وَلَا ٱلْيَوْمَ · وَلَمْ يَحْضُرْ طَعَامَنَا * أَجَابَ
28 يُونَاثَانُ وَقَالَ لِأَبِيهِ · كَانَ دَاوُدُ قَدْ طَلَبَ إِلَيَّ أَنْ أَذَنَ لَهُ فِي ٱلْأَطْلَافِ إِلَى قَرْيَتِهِ بَيْتِ لَحْمٍ * وَقَالَ
29 أَرْسِلْنِي إِلَى قَرِيبِنَا · لِأَنَّ لَعَشِيرَتِنَا كُلِّهَا ذَبِيحَةً فِي هٰذِهِ ٱلْأَيَّامِ · وَقَدَّمَ إِلَيَّ وَقَالَ · يَا أَخِي إِنْ كُنْتُ
30 ظَفِرْتُ مِنْكَ بِرَحْمَةٍ · فَأْذَنْ لِي أَنْ أَنْطَلِقَ إِلَى إِخْوَتِي لِأَعَايِنَهُمْ · لِذٰلِكَ لَمْ يَحْضُرْ مَائِدَةَ الْمَلِكِ *
31 فَغَضِبَ شَاوُلُ عَلَى ٱبْنِهِ وَقَالَ لَهُ · يَا ٱبْنَ نَاصِيَةِ الْعَقْلِ قَلِيلَةِ الْأَدَبِ · أَلَيْسَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ
32 هَوَايَ بْنِ إِيشَيْ · هٰذَا كُلُّهُ بِفَضِيحَتِكَ وَهَتْكِ أُمِّكَ * مِنْ أَجْلِ أَنَّ مَا دَامَ بْنُ إِيشَيْ حَيًّا عَلَى
33 الْأَرْضِ · لَا يَصِيرُ إِلَيْكَ الْمُلْكُ · وَلَا يَصْلُحُ سُلْطَانُكَ · وَٱلْآنَ أَرْسِلْ فَٱجْلُبْهُ · لِأَنَّهُ أَهْلٌ لِلْمَوْتِ * قَالَ
34 يُونَاثَانُ لِشَاوُلَ ٱبْنِهِ · لِمَاذَا يُقْتَلُ · مَا ٱلَّذِي صَنَعَ * فَرَفَعَ شَاوُلُ حَرْبَتَهُ لِيَضْرِبَ بِهَا ٱبْنَهُ · وَعَرَفَ
يُونَاثَانُ أَنَّ أَبَاهُ قَدْ أَزْمَعَ عَلَى قَتْلِ دَاوُدَ * وَقَامَ يُونَاثَانُ عَنِ الْمَائِدَةِ بِغَضَبٍ شَدِيدٍ · وَلَمْ يَأْكُلْ
35 يَوْمَهُ ذٰلِكَ مِنَ ٱلْبَكْرَةِ رَأْسِ الشَّهْرِ · لِأَنَّهُ حَزِنَ عَلَى دَاوُدَ جِدًّا · حَيْثُ عَرَفَ أَنَّ أَبَاهُ قَدْ عَزَمَ عَلَى
قَتْلِهِ * فَلَمَّا أَصْبَحَ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّالِثِ · خَرَجَ يُونَاثَانُ إِلَى الْحَرْبِ حَيْثُ دَاوُدُ · وَمَعَهُ صَبِيٌّ صَغِيرٌ *
36 وَقَالَ لِلصَّبِيِّ · ٱحْضُرْ فَٱلْتَقِطِ ٱلنِّسَابَ الَّذِي أَرْمِي · وَلَحَضَرَ الصَّبِيُّ وَرَمَى يُونَاثَانُ السَّهْمَ *
فَجَاوَزَ الصَّبِيَّ ·

Quòd si dicam puero, Sagittæ ante te sunt; vade, quoniam Dominus misit te in viam tuam. Hoc erit signum sermonis nostri & secreti quod inter nos est: Deus Dominus sit inter me & inter te. Latuit ergò David in agro: cúmque fuisset initium mensis, discubuit rex in loco suo ut prandere; Paratum enim fuerat regi fulcrum ipsius prope parietem uti semper parari solebat, tum discubuit post eum Jonathan à dextera regis, & Abner discubuit à sinistra Saulis; David autem desideratus est, quia locus ejus vacabat. Nihil tamen dixit Saul eo die: cogitavit enim ac dixit, Fortè casus aliquis accidit ei, fortè saxus est, aut fortè minimè sanus. Sed cùm contigisset ut postero quoque die desideraretur David, dixit Saul ad Jonathan filium suum, Quomodo se habet filius Isai? quo pacto nec heri nec hodiè venit? nec affuit cibo nostro? Respondens Jonathan dixit patri suo, Efflagitaverat à me David ut permitterem ei ut abiret ad civitatem suam Beth-lehem: Dixítque, Dimitte me ad civitatem nostram, quia tota familia nostra sacrificium habet hisce diebus: & accedens ad me dixit, O mi frater, si clementiam apud te sum nactus, permitte mihi ut abeam invisum fratres meos: idcircò non adfuit mensæ regis. Iratus autem Saul adversùs filium suum, dixit ei, O fili mulieris dementis & urbanitatis ignaræ, annon noveram diligere te filium Isai? id omne in dedecus tuum, & rubor em matris tuæ cedet. Nam quandiu filius Isai vivus erit super terram, neque perveniet ad te regnum, neque subsistet imperium tuum: mittam igitur, & adducam eum, quia dignus est morte. Dixit Jonathan ad Saulem patrem suum, Cur occidetur? quid fecit? Elevavit autem Saul lanceam suam, ut eâ feriret filium suum: animadvertítque Jonathan quòd pater suus jam deliberavisset necem Davidis. Surrexit ergò Jonathan à mensa vehementer iratus, nec comêdit eo die è sacrificio initii mensis, quoniam summoperè contristatus erat propter Davidem ubi animadvertit patrem suum jam deliberâsse necem ipsius. Cúmque fuisset manè die tertio, egressus est Jonathan ad agrum ubi erat David, secum habens parvum puerum. Et ait ad puerum, Curre, collige sagittas quas jacturus sum. Cucurrit ergò puer, jactáq; Jonathan sagittâ, rejecit illam ultra puerum.

שמואל א: כא

37 וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחִצִּי אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן
.te à ſagitta Nonne :dixit & ,puerum poſt Jonathan Clamavitque
38 וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחִצִּי מִמְּךָ
ne ,feſtina ,Accelera :puerum poſt Jonathan Clamavitque vltra &
וָהָלְאָה: וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר סָהֲרָה חוּשָׁה אַל־
.ſuum dominum ad venit & ,ſagittam Jonathan puer collegit &:ſteteris
39 תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחִצִּי וַיָּבֵא אֶל־אֲדֹנָיו:
.verbum ſc ebant David & Jonathan *tantùm*,quicquã ſciebat non puer Et
39 וְהַנַּעַר לֹא־יָדַע מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדָּבָר:
,Vade :ei dixitque :ei qui ,*puerum* ad ſua *vaſa* Jonathan Deditque
40 וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־כֵּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ
,*meridiem apud de* ſurrexit David & ,eſt ingreſſus Puer .civitatem defer
41 הָבֵיא הָעִיר: הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב
ſunt oſculati &:vicib⁹ trib⁹ ſe incurvavit & ,terrã in *ſuam faciem* in cecidit &
וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקוּ׳
David *ut adeo* :*ſuum ſocium* *vir* fleverunt & ,*ſuum ſocium* *vir*
אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וּבָכוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ עַד־דָּוִד
Quòd :pace in Vade :David ad Jonathan Dixitque .*adaugere*:
41 הִגְדִּיל: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר׳
Dominus :dicendo ,Domini *nomine in* nos nos ambo juravimus
נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה
tuum ſemen inter & ,meum ſemen inter & ,te inter & ,me inter ſit
יְהִיֶה׳ בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֶךָ
.civitatem eſt ingreſſus Jonathan & :abiit & ,ſurrexit Et .ſeculum in uſque
עַד־עוֹלָם: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וְיהוֹנָתָן בָּא הָעִיר:

CAP. XXI. כא

contremuit Et .ſacerdotem Achimelech ad Nob in David venit Et
1 וַיָּבֹא דָוִד נֹבָה׳ אֶל־אֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן וַיֶּחֱרַד
,es ſolus tu Quare :ei dixitque ,David occurſum in ,Achimelech
אֲחִימֶלֶךְ לִקְרַאת דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ אַתָּה׳ לְבַדֶּךָ
:ſacerdotem Achimelech ad David Dixitque ?tecum non vir &
2 וְאִישׁ אֵין אִתָּךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן
quicquam neſciat Vir ,me ad dixitque ,*verbum* mihi præcepit Rex
הַמֶּלֶךְ צִוַּנִי דָּבָר וַיֹּאמֶר אֵלַי אִישׁ אַל־יֵדַע מְאוּמָה׳
pueros Et .tibi præcepi *quod* & ,te *mittens* ego *quod verbum*
אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אָנֹכִי שֹׁלֵחַךָ וַאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ וְאֶת־הַנְּעָרִים
ſub eſt quid nunc Et .*ignoti obſcuri* locum *ad* feci ſcire
3 יוֹדַעְתִּי אֶל־מָקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי: וְעַתָּה מַה־יֶּשׁ תַּחַת־
reſpondit Et .*inventum* vel ,mea manu in da panes quinque ?tua manu
יָדְךָ חֲמִשָּׁה־לֶחֶם תְּנָה בְיָדִי אוֹ הִנָּמְצָא:
ſub *ad* prophanus panis Non :dixit & ,David ſacerdos
4 הַכֹּהֵן אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵין־לֶחֶם חֹל אֶל־תַּחַת
tantùm pueri ſe ſervârunt Si .eſt *ſanctitatis* panis *quinimo*;mea manu
יָדִי כִּי־אִם־לֶחֶם קֹדֶשׁ יֵשׁ אִם־נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אַךְ
Quinimo :ei dixit & ,ſacerdoti David reſpondit Et ?muliere à
5 מֵאִשָּׁה: וַיַּעַן דָּוִד אֶת־הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם־
fuerunt & *ymè excundo in* ,nudiuſtertius heri ſicut nobis eſt prohibita mulier
אִשָּׁה עָצְרָה־לָּנוּ כְּתֶמֹל שִׁלְשֹׁם בְּצֵאתִי וַיְהִי׳
hodie quia etiam &,prophanationis via ipſa &;ſanctitas puerorum vaſa
כְּלֵי־הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם
non quia ,*ſanctitatem* ſacerdos ei dedit Et .vaſe in ſanctificabitur
6 יְקֻדַּשׁ בַּכֶּלִי: וַיִּתֵּן־לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי׳ לֹא־
Domini *faciebus* à remoti ,facierum *panis* niſi *panis* ibi *erat*
הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי־אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְהוָה
ſervis de vir ibi Et .*ipſum* capi die in *calidum panem* ponendum ad
7 לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ: וְשֵׁם אִישׁ מֵעַבְדֵי
Doegh ejus nomen & ,*Domini facies ad detentum* illa die in Saul
שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁמוֹ דֹּאֵג
.Saul ipſi qui ,paſtorum potentiſſimus ,Edomæus
הָאֲדֹמִי אַבִּיר הָרֹעִים אֲשֶׁר לְשָׁאוּל:

Verſio VUL. LAT.

37 Venit itaque puer ad locũ jaculi, quod miſerat Jonathas: & clamavit Jonathas poſt tergum pueri, & ait; Ecce ibi eſt ſagitta porrò vltra te. Clamavitq; iterùm Jonathas poſt tergũ pueri, dicens; Feſtina velociter, ne ſteteris. Collegit autẽ puer Jonathæ ſagittas, & attulit ad
39 dominum ſuum: Et quid ageretur penitùs ignorabat: tantummodò enim Jonathas & David rem noverant. Dedit
40 ergò Jonathas arma ſua puero, & dixit ei; Vade, et defer in
41 civitatẽ. Cúmq; abiiſſet puer, ſurrexit David de loco, qui vergebat ad Auſtrum, & cadens pron⁹ in terram, adoravit tertió: & oſculantes ſe alterutrũ, fleverunt pariter, David autem
42 ampliús. Dixit ergò Jonathas ad David, Vade in pace: quæcunque juravim⁹ ambo in nomine Domini, dicentes; Dominus ſit inter me & te, & inter ſemen meũ & ſemẽ tuũ uſq; in
43 ſempiternum. Et ſurrexit David, & abiit: ſed et Jonathas ingreſſus eſt civitatem.

CAP. XXI.

1 VEnit autẽ David in Nobe ad Achimelech ſacerdotem: & obſtupuit Achimelech, eò quòd veniſſet David. Et dixit ei; Quarè tu ſolus, & nullus eſt te-
2 cum? Et ait David ad Achimelech ſacerdotẽ; Rex præcepit mihi ſermonem, & dixit; Nemo ſciat rem, propter quam miſſus es à me, & cujuſmodi præcepta tibi dederim: nam & pueris condixi in illum & illum locum. Nunc ergò ſiquid
3 habes ad manum, vel quinque panes, da mihi, aut quidquid
4 inveneris. Et reſpondens ſacerdos ad David, ait illi; Non habeo laicos panes ad manum, ſed tantùm panem ſanctum: ſi mundi ſunt pueri, maximè à
5 mulierib⁹? Et reſpondit David ſacerdoti, & dixit ei; Equidẽ, ſi de mulieribus agitur: continuimus nos ab heri & nudiuſtertiùs, quando egrediebamur, & fuerunt vaſa puerorum ſancta: porrò via hæc polluta eſt, ſed et ipſa hodiè ſanctificabitur in
6 vaſis. Dedit ergò ei ſacerdos ſanctificatum panem: neque enim erat ibi panis, niſi tantùm panes propoſitionis, qui ſublati fuerant è facie Domini, ut ponerentur panes calidi.
7 Erat autem ibi vir quidam de ſervis Saul, in die illa, intus in tabernaculo Domini: & nomen ejus Doeg Idumæus, potentiſſimus paſtorum Saul.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

37 Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς βολίδος ἣν (ι) ἠκόντισεν Ἰωνάθαν. καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ εἶπεν, Ἐχεῖ ἡ
38 βολίς ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα. Καὶ (κ) ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων, Ταχύνας ἀπεῦσον, καὶ μὴ στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς βολίδας, καὶ ἤνεγκεν
39 τὰς βολίδας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. (λ) Καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πάρεξ Ἰωνάθαν
40 καὶ Δαυὶδ. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Πορεύου, (μ) εἴσῃθι εἰς τὴν πόλιν.
41 (ν) Καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον, καὶ Δαυὶδ ἀνέστη (ξ) ἀπὸ τῆς ἀργάλης, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον (ο) αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρίς, καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος (π) τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συν-
42 τελείας μεγάλης. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ, Πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὡς (ρ) ὀμωμόκαμεν ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου, λέγοντες, Κύριος ἔσαι μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ
43 σπέρματός σου ἕως αἰῶνος. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἀπῆλθε, καὶ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

MS.A. (ι) ἠκόντισεν Ἰωνάθαν *ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ (κ) ἐβόησεν (λ) Καὶ τὸ παιδάριον *αὐτοῦ, καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ (μ) καὶ εἴσῃθι (ν) Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθεν, καὶ Δαυὶδ (ξ) ἀπὸ τοῦ *ὕπνου, καὶ (ο) αὐτοῦ ὅτι τοῦ γλυῶ, καὶ (π) τὸν πλησίον (ρ) ὠμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν

Κεφ. κά'.

1 Καὶ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς (α) Νομβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα. καὶ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῷ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί (β) ὅτι
2 σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ (γ) τῷ ἱερεῖ, Ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι (δ) ῥῆμα σήμερον, καὶ εἶπέ μοι, (ε) Μηδεὶς γνώτω τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ (ζ) ἀποστέλλω σε καὶ ὑπὲρ (η) οὗ ἐγὼ ἐνετειλάμην σοι. καὶ τοῖς παιδαρίοις διαμβλύνομαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις (θ) φυλανί μασμωνί.
3 Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς (ι) χεῖρά μου τὸ εὑρεθέν. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ' ἢ (κ) ἄρτοι ἁγιοί εἰσιν· εἰ πεφυλαγμένα (λ)
4 τὰ παιδάρια ὅτι πλὴν ἀπὸ γυναικός, καὶ φά-
5 γῃ). Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεχώμεθα ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εἰς ὁδὸν γέγονε πᾶσα (μ) τὰ παιδία ἡγιασμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διὸ ἁγιά-
6 σῃ σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, (ν) ὅτι ἐκεῖ οὐκ ἦν ἄρτοι, ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ προσώπου κυρίου, (ξ) τοῦ παραθεῖναι ἄρτον θερμὸν ἡ ἡμέρᾳ ἀλαβεῖν αὐτούς. Καὶ ἐκεῖ ἦν ἐν τῇ παι-
7 δαρίῳ τοῦ Σαὰλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος (ο) Νεεσαραὶ ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὄνομα αὐτῷ Δοὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

MS.A. (α) Νοβᾶ πρὸς Ἀμμέλεχ (β) ὅτι μόνος, καὶ οὐδεὶς (γ) τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ, (δ) σήμερον ῥῆμα, (ε) Μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ (ζ) ἀποστελῶ (η) οὗ ἐνετειλαμαί σοι. (θ) φυλανί. (ι) χεῖράς μου (κ) ἄρτος ἁγιός ἐστιν (λ) τὰ παιδία εἰσὶν (μ) τὰ παιδάρια (ν) ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, * ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ *προφήτου οἱ (ξ) πεφυλαγμένοι (ο) Νεεσαραὶ

Et venit puer uſque ad locũ jaculi ſa- 37
gittæ, quò jaculatus fuerat Jona-
than. Et exclamavit Jonathan 38
poſt puerũ, & dixit; Illùc ſagitta
à te, & ultrà. Et exclamavit Jo-
nathan poſt puerũ ſuum, dicens;
Feſtinus propera, et non ſtes. Et
collegit puer Jonathan ſagittas,
& attulit ſagittas ad dominum
ſuum. Et puer non cognovit quic- 39
quam: (bb) tantùm Jonathan &
David. Et Jonathan dedit vaſa 40
ſua ſuper puerum ſuum: & dixit
puero ſuo; Vade, intra in civita-
te. Et ut intravit puer, & David 41
ſurrexit ab (ii) Argab, & cecidit
ſuper faciem ſuã, & adoravit e-
um ter, & deoſculatus eſt unuſ-
quiſque proximum ſuũ, & plora-
vit unuſquiſque proximum ſuũ,
(kk) uſque ad conſummationem
magnam. Et dixit Jonathan ipſi 42
David, Vade in pace: et ſicut ju-
avim⁹ nos utrique in nomine Dñi,
dicentes; Dns erit teſtis inter me
et te, et inter ſemẽ meum, et inter
ſemẽ tuũ uſq; in ſeculũ. Et ſur- 43
rexit David, & abiit. Et Jona-
than ingreſſus eſt in civitatem.

ET venit David in Nomba ad 1
Abimelech ſacerdotẽ. Et obſtupu-
it Abimelech occurſu ejus, & di-
xit ei; Quid, quia tu ſolus, &
nemo tecum? Et dixit David ſa- 2
cerdoti; Rex mandavit mihi ver-
bum hodiè, & dixit mihi; Nemo
ſciat verbum, de quo ego mitto
te, & pro quo ego mandavi tibi.
Et pueris condixi (a) in loco di-
cto, Dei fides, Phelani, Maemoni.
Et nunc, ſi ſunt ſub manu tua 3
quinque panes; da in manum me-
am, (b) quod inventum fuerit. Et 4
reſpondit ſacerdos ipſi David, &
dixit; Non ſunt panes (c) pro-
phani ſub manum meam: quia
niſi panes ſancti ſunt. Si cuſtodi-
erunt ſe pueri tantùm à muliere,
& comedent. Et reſpondit David 5
ſacerdoti, & dixit ei; Sed à mu-
liere abſtinuim⁹ heri, & nudiuſ-
tertiùs. In exeundo me in viam,
omnes pueri fuerunt purificati:
(d) & hæc via prophana: quomã
ſanctificabitur hodiè per vaſa
mea. Et dedit ei Abimelech ſacer- 6
dos panes propoſitionis: quoniam
ibi non erant panes niſi panes fa-
ciei, qui ablati fuerãt à facie Do-
mini, ad apponendum panem ca-
lidum, quâ die cepit eos. Et ibi 7
erat unus puerorum Saul in die
illa, (e) detentus N. es Savan co-
ram Domino: et nomen ei Doeg
(f) Syrus paſcens mulas Saul.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

37 וַאֲתָא עוּלֵימָא עַד אַתַר נְיָרָא דִּי שַׁדַּא יְהוֹנָתָן וְקָרָא יְהוֹנָתָן בָּתַר עוּלֵימָא וַאֲמַר הֲלָא
38 נְיָרָא מִנָּךְ וּלְהַלָּא: וְקָרָא יְהוֹנָתָן בָּתַר עוּלֵימָא אוּחִי בִּפְרִיעַ לָא תִּתְעַכַּב וּלְקִיט עוּלֵימָא
39 דִּיהוֹנָתָן יָת נְיָרָיָא וַאֲתָא לְוָת רִבּוֹנֵיהּ: וְעוּלֵימָא לָא יְדַע מִדְּעַם בְּרַם יְהוֹנָתָן וְדָוִד יְדָעִין
40 יָת פִּתְגָמָא: וְיָהַב יְהוֹנָתָן יָת זֵינֵיהּ לְעוּלֵימָא דִּילֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֹל אוֹבִילֵיהּ לְקִרְתָּא:
41 עוּלֵימָא אֲתָא וְדָוִד קָם מִסְּטַר אֵבֶן אֲתָא דְּלִקְבֵּיל דָּרוֹמָא וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וּסְגִיד
42 חְלָת זִמְנִין וּנְשִׁיקוּ גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ וּבְכוּ גְּבַר עִם חַבְרֵיהּ עַד דְּדָוִד אַסְגִּי: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן
לְדָוִד אֱזֹל לְשָׁלֵם דְּקַיְמָנָא תְרֵוֵינָא אֲנַחְנָא בְּשֻׁמָא דַּיְיָ לְמֵימָר דַּיְיָ יְהֵי סָהִיד בֵּינָא
43 וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנֵי וּבֵין בְּנָךְ עַד עָלְמָא: וְקָם וַאֲזַל וִיהוֹנָתָן עַל לְקִרְתָּא:

כא

1 וַאֲתָא דָּוִד לְנוֹב לְוָת אֲחִימֶלֶךְ כָּהֲנָא וְאִתְבְּעִית אֲחִימֶלֶךְ לְקַדְמוּת דָּוִד וַאֲמַר לֵיהּ מָא דִּין
2 אִתָּךְ בִּלְחוֹדָךְ וּגְבַר לֵית עִמָּךְ: וַאֲמַר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ כָּהֲנָא מַלְכָּא פַּקְדַנִי פִּתְגָמָא וַאֲמַר לִי
אֱנַשׁ לָא יְדַע מִדְּעַם יָת פִּתְגָמָא דַּאֲנָא שָׁלַח לָךְ וּדְפַקְּדָתָךְ וְיָת עוּלֵימַיָּא שְׁלַחִית קֳדָמֵי
3 לַאֲתַר כְּסִי וְטַמִּיר: וּכְעַן מָה אִית בְּאִידָךְ חֲמִשָׁא טוּלְמִין דִּלְחֵמָא הַב בִּידִי אוֹ מָה
4 דְּאַשְׁכַּחְתָּ: וַאֲתִיב כָּהֲנָא יָת דָּוִד וַאֲמַר לֵית לְחֵם חוֹלִין לְתְחוֹת יְדִי אֱלָהֵין לַחְמָא
דְּקוּדְשָׁא אִית בְּרַם אִם נָטְרִין עוּלֵימַיָּא לְחוֹד מִסְּאוּבַת אִתְּתָא: וַאֲתִיב דָּוִד יָת כָּהֲנָא
5 וַאֲמַר לֵיהּ בְּקוּשְׁטָא אִתְּתָא מְרַחֲקָא לָנָא כְּמַאתְמָלֵי וּמְרַקְמוּהִי בְּמִפְקֵי וְהָוָה מְנֵיהוֹן
לְעוּלֵימַיָּא דִּכְן לְקוּדְשָׁא וְהוּא בְּאוֹרַח חוֹלָא הָוָה אֱזַל וְיוֹמָא דֵּין הָוָה מְתְאֲכִיל וְלָא
מְתְפַּסַל בְּמָנָא: וְיָהַב לֵיהּ כָּהֲנָא קוּדְשָׁא אֲרֵי לָא הָוָה תַּמָּן לְחֵם חוֹלִין אֱלָהֵן לְחֵם
6 אַפְיָא דְּמַעְדַּן מִן קֳדָם יְיָ לְשַׁוּיוֹתֵיהּ לְחֵים חַמִּים בְּיוֹם אִתְנְסִיבוּתֵיהּ: וְתַמָּן נְבַרְיָא
7 מֵעַבְדֵי שָׁאוּל בְּיוֹמָא דַּהוּא בְּנִישׁ קֳדָם יְיָ וּשְׁמֵיהּ דּוֹאֵג אֲדוֹמָא רַב רַעְיָא דִּלְשָׁאוּל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et venit adoleſcens ſuper locũ jaculi quod jecit Jehonathan, & clamavit 37
Jehonathan poſt adoleſcentẽ: & dixit, Nónne jaculum à te & ulterius? Et 38
clamavit Jehonathan poſt adoleſcentem, Feſtina in celeritate, & non cun-
ctaberis: & collegit adoleſcens Jehonathan jacula, & venit ad dñm ſuũ.
Et adoleſcens non cognovit quicquã: verùm Jehonathan & David cogno- 39
ſcentes verbũ. Et dedit Jehonathan arma ſua adoleſcenti qui ſibi; et dixit 40
illi, Abi, defer *ea* ad urbẽ. Adoleſcens venit, & David ſurrexit de latere 41
petræ Atha, quæ è regione Auſtri; & cecidit ſuper facies ſuas ſuper terrã,
& adoravit trib⁹ vicib⁹, & oſculati ſunt vir ſocium ſuum, & fleverunt vir
cum ſocio ſuo, uſq; quo David multiplicavit. Et dixit Jehonathan ad David, 42
Ito in pace: quod firmavimus ambo nos in nomine Dñi dicendo, Dictum
Dñi erit teſtis inter me & inter te, & inter filios meos & inter filios tuos
uſq; in ſeculum. Et ſurrexit & ivit; & Jehonathan ingreſſus eſt in urbem. 43

CAP. XXI.

ET venit David ad Nob ad Ahhimelech ſacerdotẽ, et admirat⁹ eſt Ahhi- 1
melech ad occurſũ David: & dixit ei, Quid hoc tu in ſingularitate tua, &
vir non eſt tecũ? Et dixit David ad Ahhimelech ſacerdotẽ, Rex juſſit mihi 2
verbũ, & dixit mihi, Homo non ſciet quicquam verbũ quòd ego miſi te:
& quòd juſſi te, & adoleſcentes miſi ad locum abſconditũ & cuſtoditum.
Et nunc quid eſt hîc ſub manu tua? quinque tortas panis da in manu mea, 3
aut quicquid inveneris. Et reſpondit ſacerdos David, & dixit ei: Non eſt 4
panis laicorũ ſub manu mea, ſed panis qui ſanctus eſt; verùm ſi cuſtoditi
pueri ſingulariter ab immunditia mulieris. Et reſpondit David ad ſacer- 5
dotem, & dixit ei: In veritate mulier remota ſunt ab heri & ab-ante
ipſum in exitu meo; & fuerunt vaſa ipſorum *adoleſcentibus* pura ad ſan-
ctum; & ipſe in via prophana fuit ambulans, & die hoc fuit comeſtus &
non prophanat⁹ in vaſe. Et dedit illi ſacerdos ſanctũ, quia non fuit ibi pa- 6
nis laicorũ, ſed panis facierũ quẽ removebant ab-ante Dñm ad ponendũ
ipſũ panem calidũ in die quo accipiebatur. Et ibi vir de ſervis Saul in die 7
illo cõgregat⁹ ante Dñm, et nomẽ ej⁹ Doeg Idumæ⁹ magiſter paſtorũ Sauli.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܛܠܝܐ ܥܕ ܐܬܪ ܕܢܐ ܕܝܪܝܚܐ ܕܝܘܢܬܢ ܘܩܪܐ ܒܬܪ ܛܠܝܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܪܡܝܐ ܠܩܕܡ ܐܙܠ ܠܐ ܩܝܡ ܬ
38 ܛܠܝܐ ܘܩܪܐ ܒܬܪ ܛܠܝܐ ܘܐܡܪ ܐܝܬܝ ܠܩܠ ܠܐ ܬܩܘܡ ܠܐ ܬܥܡܕ ܘܠܩܛ ܛܠܝ ܛܠܝܐ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܪܒܗ
39 * ܛܠܝܐ ܗܘ ܕܝܕܥ ܡܕܡ ܒܟܠ ܐܠܐ ܝܘܢܬܢ ܘܕܘܝܕ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܡܕܡ ܘܫܕܪ ܝܘܢܬܢ ܙܝܢܗ ܠܛܠܝܐ
40 ܘܐܡܪ ܠܗ ܙܠ ܐܬܠ ܠܐܡܐ ܠܟ ܘܟܕ ܛܠܝܐ ܐܙܠ ܐܬܪ ܕܢܐ ܕܝܪܝܚܐ ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܓܢܒ ܐܒܢܐ ܕܪܡ
41 ܘܣܓܕ ܠܐܦܝܗ ܠܐܪܥܐ ܬܠܬ ܙܒܢ ܘܢܫܩ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܘܒܟ ܓܒܪ ܥܡ ܚܒܪܗ ܥܕ ܕܐܬܝܐ ܕܘܝܕ ܠܐ ܬܬ
42 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܬܢ ܙܠ ܒܫܠܡ ܕܐܢܚܢ ܬܪܝܢ ܒܫܡ ܝܗ ܠܡܐܡܪ ܝܗ ܘܗ ܐܠܗ ܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܙܪܥܝ ܘܒܝܢ
ܙܪܥܟ ܥܕ ܥܠܡ ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܠܗ ܘܝܘܢܬܢ ܥܠ ܒܝܬ ܐܒܘܗ ܘܐܬܐ ܠܢܘܒ ܘܐܬܐ ܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢ ܠܩܪܝܬ
ܐܚܝܡܠܟ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܐ ܐܢܬ ܠܘܚܕ ܘܟܠ ܓܒܪ ܥܡ ܟ ܠܘܚܕ ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܩܪܝܬ ܐܚܝܡܠܟ ܘܐܡܪ ܠܗ
ܐܚܝܡܠܟ ܠܡܐ ܐܢܬ ܒܥܐ ܠܡܐ ܐܢܬ ܠܘܚܕ ܘܠܝܬ ܥܡ ܓܒܪ ܕܥ ܠܡܕ ܠܐ ܝܕܥ ܐܝܫ ܡܕܡ ܠܥܒܕ ܐܢܐ ܫܕܪ
ܠܟ ܠܥܒܕ ܕܒܪ ܡܠܬܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐ ܙܥܪ ܘܠܐ ܓܕܠ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐ ܙܥܪ ܘܠܐ ܓܕܠ ܘܠܐ ܝܕܥ
ܐܢܐ ܠܐ ܙܥܪ ܘܠܐ ܓܕܠ

שמואל א כב

lancea tua manu sub hic est non Et :Achimelech ad David Dixitq;
8 וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ וְאֵין־שָׁם תַּחַת־יָדְךָ חֲנִית
cepi non mea vasa etiam & ,meum gladium etiam Quia ?gladius vel
אוֹ־חֶרֶב כִּי גַם־חַרְבִּי וְגַם־כֵּלַי לֹא־לָקַחְתִּי
Gladius:sacerdos dixit Et festinationem regis verbum fuit quia,mea manu in
9 בְיָדִי כִּי־הָיָה דְבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ׃ וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב
ipse ecce ,quercus valle in percussisti quem ,Philistæi Goliath
גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר־הִכִּיתָ בְּעֵמֶק הָאֵלָה הִנֵּה הִיא
quia ,cape tibi ceperis istum si :Ephod post vestè in involutus
לוּטָה־בְשִׂמְלָה אַחֲרֵי הָאֵפוֹד אִם־אֹתָהּ תִּקַּח־לָךְ קַח כִּי
eum da ,ille sicut Non :David Dixitque Joc in eum præter alius non
אֵין אַחֶרֶת זוּלָתָהּ בּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כָּמוֹהָ תְּנָה־
venit Et .Saul faciebat à illa die in fugit &,David surrexit Et.mihi
לִי׃ 10 וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם־הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיָּבֹא
Nónne :eum ad Achis servi Dixeruntque .Gath regem Achis ad
אֶל־אָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת׃ 11 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ אֵלָיו הֲלוֹא
:dicendo ,choris in respondebant huic nónne ?terræ rex David iste
זֶה דָּוִד מֶלֶךְ הָאָרֶץ הֲלוֹא לוֹ־זֹאת יַעֲנוּ בַּמְּחֹלוֹת לֵאמֹר
David posuit Et ?suis millibus decim in David &,suis millibus in Saul Percussit
12 הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָו׃ וַיָּשֶׂם דָּוִד
regis Achis faciebus à valde timuit &,suo corde in hæc verba
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּלְבָבוֹ וַיִּרָא מְאֹד מִפְּנֵי אָכִישׁ מֶלֶךְ
furere se finxit &,eorum oculis in suum sensum ipsum mutavit Et Gath
13 גַּת׃ וַיְשַׁנּוֹ אֶת־טַעְמוֹ בְּעֵינֵיהֶם וַיִּתְהֹלֵל
faciebat descendere &,portæ fores super designabat &,eorũ manibus in
בְּיָדָם וַיְהִי עַל־דַּלְתוֹת הַשָּׁעַר וַיּוֹרֶד
Ecce :suos servos ad Achis Dixitque .suam barbam in suam salivam
רִירוֹ אֶל־זְקָנוֹ׃ 14 וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־עֲבָדָיו הִנֵּה
Indigus ?me ad eum adduxistis quid ut ,furentem virum videbitis
תִרְאוּ אִישׁ מִשְׁתַּגֵּעַ לָמָּה תְבִיאוּ אֹתוֹ אֵלָי׃ 15 הֶחָסֵר
iste Num?me super insaniendum ad hunc adduxistis quia ego insanis
מְשֻׁגָּעִים אֲנִי כִּי־הֲבֵאתֶם אֶת־זֶה לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלָי הַזֶּה
?meam domum in ingredietur
יָבֹא אֶל־בֵּיתִי׃ CAP. XXII. כב
audierunt Et .Hadullam spelunca in evasit & ,inde David abiit Et
1 וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם וַיִּמָּלֵט אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וַיִּשְׁמְעוּ
illuc eum ad descenderunt &,ejus patris domus omnis & ,ejus fratres
אֲחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיו וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה׃
vir omnis & ,angustiatus vir omnis eum ad sunt congregati Et
2 וַיִּתְקַבֵּצוּ אֵלָיו כָּל־אִישׁ מָצוֹק וְכָל־אִישׁ
eis super fuitque :animo amarus vir omnis & ,creditor ei cui
אֲשֶׁר־לוֹ נֹשֶׁא וְכָל־אִישׁ מַר־נָפֶשׁ וַיְהִי עֲלֵיהֶם
David abiit Et .viri quadringenti fermè eo cum fuerunt & ,principem in
לְשָׂר וַיִּהְיוּ עִמּוֹ כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד
quæso Egrediatur :Moab regem ad dixitque :Moab Mispeh inde
מִשָּׁם מִצְפֵּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא־נָא
mihi faciat quid sciam donec ,vobiscum mea mater & ,meus pater
אָבִי וְאִמִּי אִתָּכֶם עַד אֲשֶׁר אֵדַע מַה־יַּעֲשֶׂה־לִּי
manserunt & ;Moab Regis faciebus cum eos duxit Et .Deus
אֱלֹהִים׃ 4 וַיַּנְחֵם אֶת־פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ
Gad Dixitque ,munitione in David esse diebus omnibus eo cum
עִמּוֹ כָּל־יְמֵי הְיוֹת־דָּוִד בַּמְּצוּדָה׃ 5 וַיֹּאמֶר גָּד
ingredieris & ,vade :munitione in maneas Ne :David ad propheta
הַנָּבִיא אֶל־דָּוִד לֹא תֵשֵׁב בַּמְּצוּדָה לֵךְ וּבָאתָ
.Chareth silvam venit & ,David abiit Et .Jehudah terram tibi
לְךָ אֶרֶץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיָּבֹא יַעַר חָרֶת׃
Saul & ;eo cum qui viri & ,David sciretur quòd Saul audivit Et
6 וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל כִּי נוֹדַע דָּוִד וַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְשָׁאוּל
,ej' manu in ej' lancea &,Ramah in arbore sub Ghibhah in manens
יֹשֵׁב בַּגִּבְעָה תַּחַת הָאֲשֶׁל בָּרָמָה וַחֲנִיתוֹ בְיָדוֹ
.eum super stantes ejus servi omnes &
וְכָל־עֲבָדָיו נִצָּבִים עָלָיו׃

Versio VULG. LAT.

8 Dixit autem David ad Achimelech; Si habes hic ad manum hastam, aut gladium? quia gladium meum, & arma mea non tuli mecum: sermo enim
9 regis urgebat. Et dixit sacerdos; Ecce hìc gladius Goliath Philisthæi, quem percussisti in valle Terebinthi, est involutus pallio post ephod: si istum vis tollere, tolle: neque enim hìc est alius absque eo. Et ait David, Non est huic
10 alter similis, da mihi eum. Surrexit itaque David, & fugit in die illa à facie Saul: &
11 venit ad Achis regem Geth. Dixerúntque servi Achis ad eũ cùm vidissent David, Numquid non iste est David rex terræ? nónne huic cantabant per choros, dicentes; Percussit Saul mille, & David decem millia? Posuit autem David
13 sermones istos in corde suo, & eximuit valdè à facie Achis regis Geth. Et immutavit os suum coram eis, & collabebatur ioter manus eorum; & impingebat in ostia portæ, defluebántque salivæ ejus in barbam. Et ait Achis ad servos suos, Vidistis hominem insanum: quarè adduxistis eum ad
15 me? An desunt nobis furiosi, quòd introduxistis istum, ut fureret me præsente? hìccine ingredietur domum meam?

CAP. XXII.

1 ABiit ergò David indè, et fũgit in spelunca Odollã. Quòd cùm audissent fratres ejus, & omnis domus patris ejus, de-
2 scenderunt ad eum illùc. Et convenerũt ad eum omnes, qui erant in angustia constituti, & oppressi ære alieno, & amaro ánimo: & factus est eorũ princeps, fuerúntque cum eo quasi
3 quadringenti viri. Et profect' est David inde in Masspha, quæ est Moab: et dixit ad regẽ Moab; Maneat, oro, pater me' & mater mea vobiscũ, donec sciã quid
4 faciat mihi De'. Et reliquit eos ante faciẽ regis Moab: manserúntq; apud eum cunctis diebus, quibus David fuit in præsidio. Dixítque Gad propheta
5 ad David; Noli manere in præsidio, proficiscere, & vade in terrã Juda. Et profectus est Da-
6 vid, & venit in saltũ Haret. Et audivit Saul quòd apparuisset David, & viri qui erant cum eo: Saul autem cùm maneret in Gabaa, & esset in nemore quod est in Rama, hastam manu tenens, cunctique servi ejus circumstarent eum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβιμέλεχ, Ἰδὲ οὐ ἔστιν ὑπεναντίον ὑπὸ τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ (ρ) σκεύη οὐκ ἐλήφθη ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα
9 τοῦ βασιλέως (σ) κατεπείγον. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, Ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰδ τοῦ ἀλλοφύλου, ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλὰ, καὶ αὐτη (τ) ἐντεταλμένη ἦν ἐν (υ) ἱματίῳ· εἰ ταύτην λήψῃ, σπεῦσον λάβε, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πάρεξ ταύτης ἐνταῦθα. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ἐστὶ οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῇ· δὸς μοι αὐτήν.
10 καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ προσώπου Σαοὺλ· καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀχοὺς βασι-
11 λέα Γέθ. Καὶ (ρ) εἶπον οἱ παῖδες Ἀχοὺς πρὸς αὐτὸν, Οὐχὶ οὗτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχ οὗτος (χ) ᾠδὴν ἔλεγον αἱ χορεύουσαι, λέγουσαι, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; Καὶ (ϕ) ἔθετο
12 Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀχοὺς βασι-
13 λέως Γέθ. Καὶ ἠλλοίωσε (ω) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον αὐτῶν, καὶ παρεσπαράσσετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἔπιπτεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς πύλης,
(α) καὶ τὰ σίελα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸ πώγωνα
14 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀχοὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, ἵνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός μέ; (β) Μὴ ἐλαττοῦμαι
15 ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσηνέχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι πρός μέ; οὐκ εἰσπορεύσεται εἰς οἰκίαν.

MS. A. (π) Ἀχιμέλεχ, (ρ) ζεύη μου οὐκ (σ) καταπεπονθὸς. (τ) εἰλημμένη (υ) ἱματίῳ ὀπίσω τοῦ ἐπωμίδος· εἰ (ϕ) ἔστιν (χ) ἦχον (ψ) ἔθηκεν (ω) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (α) καὶ κατέρρει τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ (β) Ἡ ἐλαττοῦμαι

Κεφ. κβ'.

1 Καὶ (α) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Δαυὶδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ (β) Ὀδολλάμ. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (γ) καὶ ὁ
2 οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καταβαίνουσιν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ, (δ) καὶ πᾶς ὑποχρέως, καὶ πᾶς κατάδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτοῖς ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι
3 ἄνδρες. Καὶ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς (ε) Μασηφὰθ τῆς Μωάβ, καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Μωάβ, Γινέσθω δή ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοί, ἕως ὅτου γνῶ (ζ) τί ποιήσει
4 μοι ὁ θεός. Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκησεν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς (η) ἡμέρας, ὃν τρόπον τῷ Δαυὶδ ἐν
5 τῇ ἐρημώσει. Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυὶδ, Μὴ κάθου ἐν τῇ ἐρημώσει, πορεύου, καὶ ἔξελθε εἰς γῆν (θ) Ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ,
6 καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν (ι) ἐν πόλει Σαείκ. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ, ὅτι ἤγνωσαι Δαυὶδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ (κ) Ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.

MS. A. (α) ἀπηλλάγη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἤρχετο καὶ διεσώθη εἰς τὸ (β) Ὀδολάμ. (γ) καὶ πᾶς ὁ οἶκος (δ) καὶ κατάδυνος τῇ ψυχῇ, (ε) Μασηφὰ (ζ) δ, τι (η) ἡμέρας τοῦ Δαυὶδ (θ) τοῦ Ἰούδα. (ι) ἐν τῇ πόλει Ἀειάθ. (κ) Ῥαμᾶ,

Et dixit David ad Abimelech; Vide, si est hìc sub manu tua hasta, vel gladius: quoniam gladium meum, & vasa non sumpsi in manu mea: quoniam fuit verbum regis secundùm festinationem. Et dixit sacerdos, Ecce gladius Goliath alienigenæ, quem percussisti in valle Ela: & hìc involutus fuit in (b) vestimento. Si hunc sumpseris, tibi sume: quoniam non est alius præter hunc hìc. Et dixit David; Ecce non est, sicut hic: da mihi illum. Et dedit illum ei. Et surrexit David, & fugit in die illa à facie Saul. Et venit David ad Anchus regem Geth. Et dixerunt pueri Anchus ad eum, Nónne hic David rex terræ? Nónne huic præcinebãt ea, quæ choros ducebant, dicentes; Percussit Saul in millibus suis, & David in decẽ millib' suis? Et posuit David verba in corde suo, & timuit valde à facie Anchus regis Geth. Et mutavit faciẽ suã coram eo, & affectabat in die illa, & tympanizabat ad ostia civitatis, et (k) collabebatur in manibus suis, et cadebat ad portas civitatis: et. salivæ ejus defluebant in barbam ejus. Et dixit Anchus ad pueros suos; Ecce, vidistis virum arreptitiũ correptum: ut quid introduxistis eum ad me? Num indigens furentib' ego? quoniã introduxistis eum ut furere ad me? (l) hic non ingredietur in domum.

CAP. XXII.

1 ET abiit indè David, & salvatus' est: & venit in speluncã Odollam. Et audiunt fratres ej', et dom' patris ejus: et descendunt
2 ad eum illùc. Et convenerunt ad eum omnis (a) in necessitate, & omnis debitor, & omnis tristis animo. Et fuit super eos dux: & fuerunt cum eo circiter quadringenti viri. Et abiit David indè in
3 Massephath ipsius Moab: et dixit ad regem Moab, Sint nunt pater me', et mater mea apud te; quoadusq; cognovero, quid faciet mihi
4 Deus. Et deprecatus est faciẽ regis Moab: & habitaverunt cum eo omnes dies, dum esset David
5 in præsidio. Et dixit Gad propheta ad David; Ne sedeas in præsidio. Vade, et veniat ad terram Juda. Et ivit David, &
6 venit, et sedit in civitate (b) Saric. Et audivit Saul, quia cognitus est David, & viri qui cum eo. Et Saul sedebat in colle (c) sub arboreto, quod in Rhama: & basta ejus in manu ejus, & omnes pueri ejus assistebant ei.

MS. A. (a) ἀπηλλάγη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἤρχετο καὶ διεσώθη εἰς τὸ (β) Ὀδολάμ. (γ) καὶ πᾶς ὁ οἶκος (δ) καὶ κατάδυνος τῇ ψυχῇ, (ε) Μασηφὰ (ζ) δ, τι (η) ἡμέρας τοῦ Δαυὶδ (θ) τοῦ Ἰούδα. (ι) ἐν τῇ πόλει Ἀειάθ. (κ) Ῥαμᾶ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וַאֲמַר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ אִלּוּ אִית כָּא תְּחוֹת יְדָךְ מוֹרִנְיָתָא אוֹ חַרְבָּא אֲרֵי אַף חַרְבִּי וְאַף מָנַי
9 לָא נַסְבַת בִּידִי אֲרֵי הֵוָה פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא בִּבְהִילוּ׃ וַאֲמַר כָּהֲנָא חַרְבָּא דְגָלְיָת פְּלִשְׁתָּאָה
דִּקְטַלְתָּא בְּמֵישַׁר בּוּטְמָא הָא הִיא מְכַרְכָא בִּשּׁוּשְׁיָא בָּתַר דְּשָׁאֵל לֵיהּ בְּאֶפּוֹדָא אִם
10 יְתֵהּ חַסַּב לָךְ סַב אֲרֵי לֵית אָחֳרִי בַּר מִנֵּהּ הָכָא וַאֲמַר דָּוִד לֵית דְּכְוָתֵהּ הַבְנֵהּ לִי׃ וְקָם
11 דָּוִד וְעָרַק בְּיוֹמָא הַהוּא מִן קֳדָם שָׁאוּל וַאֲתָא לְוַת אָכִישׁ מַלְכָּא דְגַת׃ וַאֲמָרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ
לֵיהּ הֲלָא דֵין דָּוִד מַלְכָּא דְאַרְעָא הֲלָא לְדֵין מְשַׁבְּחִין בְּחַנָּיָא לְמֵימַר קְטַל שָׁאוּל בְּאַלְפִין
12 וְדָוִד בְּרִבְבָן׃ וְשַׁוִּי דָּוִד יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין בְּלִבֵּיהּ וּדְחִיל לַחְדָּא מִן קֳדָם אָכִישׁ מַלְכָּא
13 דְּגָת׃ וְאַשְׁנִי יָת טַעְמֵיהּ בְּעֵינֵיהוֹן וְאִשְׁתְּמַם בִּידֵיהוֹן וּמְסָרֵט עַל דַּשֵׁי תַרְעָא וּמַחֵית רִירֵיהּ
עַל דְּקָנֵיהּ׃ וַאֲמַר אָכִישׁ לְעַבְדּוֹהִי הָא כַּד חֲזִיתוּן דְּגַבַר שָׁטֵי הוּא לְמָא אֵיתֵיתוּן יָתֵיהּ
14 לְוָתִי׃ חֲסַר שָׁטְיָא אֲנָא אֲרֵי אֵיתֵיתוּן יָת דֵּין לְאִשְׁתָּטָאָה קֳדָמַי הֲדֵין יֵעוֹל לְבֵיתִי׃ 15

כב

1 וְאָזַל דָּוִד מִתַּמָּן וְאִשְׁתֵּיזִיב לְמְעָרַת עֲדוּלָם וּשְׁמָעוּ אָחוֹהִי וּבֵית אֲבוּהִי וּנְחַתוּ לְוָתֵיהּ׃
2 לְתַמָּן׃ וְאִתְכְּנִישׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל גַּבְרָא מְעִיק רוּחַ וְכָל גַּבְרָא דְּלֵיהּ מָרֵי רְשׁוּ וְכָל גַּבְרָא מָרֵיר
נַפְשָׁא וַהֲוָה עֲלֵיהוֹן לְרַבָּא וַהֲווֹ עִמֵּיהּ כְּאַרְבַּע מְאָה גַּבְרֵי׃ וְאָזַל דָּוִד מִתַּמָּן לְמִצְפֵּא דְמוֹאָב
3 וַאֲמַר לְמַלְכָּא דְמוֹאָב יְפוֹק כְּעַן אַבָּא וְאִמָּא עִמְּכוֹן עַד דְּאֵדַע מָה יַעְבֵּיד לִי יְיָ׃ וְאַשְׁרִינוּן
4 קֳדָם מַלְכָּא דְמוֹאָב וְיָתִבוּ עִמֵּיהּ כָּל יוֹמִין דַּהֲוָה דָּוִד מְטַמַּר בְּמִצְדְיָא׃ וַאֲמַר גָּד נְבִיָּא
5 לְדָוִד לָא תֵתֵב בְּמִצְדְיָא אִיזַל לָךְ לְאַרְעָא יְהוּדָה וַאֲזַל דָּוִד וַאֲתָא לְחוּרְשָׁא דְחָרֶת׃
6 וּשְׁמַע שָׁאוּל אֲרֵי אִתְיְדַע דָּוִד וְגַבְרַיָּא דְּעִמֵּיהּ וְשָׁאוּל יָתֵיב בְּגִבְעָתָא תְּחוֹת אֶשְׁלָא
בְּרָמָתָא וּמְזֹרְנֵיתֵיהּ בִּידֵיהּ וְכָל עַבְדּוֹהִי קָיְמִין עֲלוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit David ad Ahhimelech, Forsan est hic sub manu tua hasta aut gla-
8 dius; quia etiam gladium meum, & etiam *vasa* mea non tuli in manu
mea, quia fuit verbum regis in festinatione. Et dixit sacerdos, Gladius
9 Goliath Philisthæi, quem occidisti in planitie Glandis opertus pallio, post-
quam quæsiyit illi in ephod, si eum accipias tibi, accipe; quia non alius
10 præter eum hic; & dixit David, Non est ut ipse: da illum mihi. Et surre-
xit David, & fugit in die illo ab-ante Saul, & venit ad Achis regem Gath.
11 Et dixerunt servi Achis ei, Nónne hic David rex terræ? nonne huic audire
facientes in choris, dicendo; Occidit Saul in millib', & David in decem
12 millib'? Et posuit David verba hæc in corde suo, & timuit valde ab-ante
13 Achis regem Gath. Et mutavit *rationem* suam in oculis eorum, & stupid' factus est in manu eorum, & lineans super valvas portæ, & descendere fa-
14 ciens salivam suam super barbam suam. Et dixit Achis servis suis, Ecce ut
15 vidistis quòd vir stultus ipse; quare venire feciſtis illum ad me? Indigens stultis ego quòd venire feciſtis hunc ad stultizandum ante me? num hic intrabit ad domum meam?

CAP. XXII.

1 ET abiit David inde, & liberatus est ad speluncam Ghadulam: & au-
dierunt fratres ejus & domus patris ejus, & descenderunt ad eum eò. Et
2 congregati sunt ad eum omnis vir afflictus spiritu & omnis vir cui domi-
nus fœnoris, & omnis vir amarus anima; & fuit super eos in principem,
& fuerunt cum eo quasi quadringenti viri. Et ivit David inde ad Misphia
3 Moab, & dixit regi Moab, Exeat nunc pater meus, & mater mea vobiscum,
usq; quò cognoscam quid faciet mihi Dñs. Et manere fecit illos ante re-
4 gem Moab, & sederunt cum illo omnib' diebus quib' fuit David absconditus' in Meszadia. Et dixit Gad propheta ad David, Non sedebis in Me-
5 szadia: veni & ito tibi ad terram Juda: & ivit David & venit ad sylvam
6 Hhareth. Et audivit Saul quòd not' fuit David & viri qui cum eo; & Saul sedens in Gibghatha sub arbore in Ramatha: & hasta ejus in manu ejus, & omnes servi ejus stantes apud eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ... ...

10 ... ...

11 ... ...

12 ... ...

13 ... ...

14 ... ...

15 ... ...

16 ... ...

1 ... ...

2 ... ...

3 ... ...

4 ... ...

5 ... ...

6 ... ...

Præterea dixit David Ahimelecho, An non habes hîc præ manib⁹ gladiũ aut lanceã? nam neque gladiũ meũ neq; lanceã meã sumpsi manibus meis, quia sermo regis urgebat. Dixit sacerdos, Gladi⁹ Goliad Philisthæi quẽ occidisti in valle terebinthi, ecce involut⁹ est in sudario & collocatus à tergo ephod: si eum accipere vis, accipe; quia null⁹ est alius præter ipsũ hîc. Dixit David, Non est ei similis, da eũ mihi. Itaq; surgens David aufugit à conspectu Saulis eo die, receptq; se ad Achis regẽ Gath. Dixerũt autẽ ad Achis servi sui, Hic est rex terræ Israelis: huic canebãt filiæ Israelis dicentes; Interfecit Saul millia, David autẽ myriadas. Hæc verba reposuit David in corde suo, multúmq; timens Achis regẽ Gath, Mutavit saporem suũ in oculis ejus, & fœdũ se reddidit in oculis eorũ: & limini januæ insidens emittebat salivã suam sup barbã suam. Quapropter dixit Achis servis suis, Eccè videratis hominem insanũ esse, ad quid adduxistis eum ad me? Numquid sens⁹ expers ego sum, ut hunc adduceretis ad insaniendum in me? hiccine ingredietur domum meam?

9 10 11 12 13 14 15 16

CAP. XXII.

1 Profect⁹ ergò David inde, aufugit in speluncam Arlam: q; cùm audissent fratres ej⁹ & universa domus patris ejus, descenderunt ad eum illuc. Congregaverunt se quoq; ad eum 2 quilibet acerbitate press⁹, & qui cunq; creditorẽ habebat, & quisquis amaro erat animo, fuitq; dux eorũ: & fuerũt cum eo fermè quadringenti viri. Deinde profect⁹ David illinc 3 ad Masphia Moabi, dixit regi Moabi, Moretur pater me⁹ & mater mea apud vos, donec sciã quid fact⁹ sit mihi De⁹. Sic reliquit eos a- 4 pud regẽ Moab, manserúntq; cum eo cunctis dieb⁹ quib⁹ fuit David in Masphia. Dixit autẽ Gad propheta Davidi, Ne morẽris in Masphia, vade, ingredere terrã Juda. Discessit ergò David, & ingress⁹ est sylvã Hezjoth. Audi- 6 ens autẽ Saul apparuisse Davidẽ & viros qui cum eo erant (porrò Saul sedebat in Gebaa sub amygdalo quæ erat in colle, lanceã suam manu tenens, astantib⁹ ei omnib⁹ servis suis,)

1 2 3 4 5 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ... ...

10 ... ...

11 ... ...

12 ... ...

13 ... ...

14 ... ...

15 ... ...

16 ... ...

1 ... ...

2 ... ...

3 ... ...

4 ... ...

5 ... ...

6 ... ...

Dixit etiam David ad Achimelech, Est- 9 ne hic apud te glad⁹ aliquis aut lancea? nam neq; gladiũ neq; lanceã tuli mecum, eò quòd mandatum regis me multùm urgeret. Dixit sacerdos, Adest hîc gladius 10 Goliad Palestini quem trucidâsti in convalle terebinthoũ in sudario involutus, positúsque ponè instrumentum oraculi: ſ illum accipere velis, accipe, quia nullus est hîc alius præter eum. Dixit David, Incomparabilis est, perquàm optimus, da eum mihi. Eo accepto fugit David à Saule eo- 11 dem die, venitque ad Achis regem Gath. Dixerunt autem servi Achis ad eum, Iste 12 est rex filiorum Israel, hic est ille cui canebant filiæ Israelis, ac dicebant; Interfecit Saul millia, David autẽ phalanges. Hæc verba cùm audisset David, contre- 13 muit cor ejus, multúmque timuit ab Achis rege. Et finxit se pavidum in con- 14 spectu ejus; & colorem suum turpem, vultúmque suum deformem simulans coram eis, sedit super limen januæ, demisítque spumam salivæ suæ super barbam suam: Ita ut diceret Achis ad servos 15 suos, Videbatis hunc hominem esse vesanum, cur adducebatis eum ad me? Num 16 ego sim demens, ut vesanum hunc adduceretis ad insaniendum in me? huic similis ingrediatur domum meam?

9 10 11 12 13 14 15 16

CAP. XXII.

Surgens itaque David discessit illinc, et 1 effugit in speluncam Arlam, seseque recepit in eam: quo audito fratres ejus & universi domestici ejus, convenientes descenderunt illuc ad eum. Consluxerũnt 2 ad eum omnes viri afflicti, et omnes alieno ære constricti, omnesque viri amaro animo et pauperes, factúsque est caput eorum; et fuerunt cum eo quadringenti circiter viri. Inde profectus ad Masphia in 3 terram Moab, dixit ad regem Moab, Habitet apud te pater meus et mater mea, donec videam quid facturus sit mihi Deus. Sic reliquit eos apud regem Moab, mora- 4 tique sunt ibi cunctis diebus quibus mansit David in Masphia. Tum dixit Gad 5 propheta Davidi, Ne habites in Masphia, sed abi, ingredere terram Juda: & profect⁹ inde David, ingressus est sylvam siliquarum. Audiens autem Saul prodisse 6 Davidem cum sociis suis (sedebat autem Saul in Gabaa sub arbore amygdali quæ est in Rama, & spiculum suum manu tenebat, omnesq; servi ipsius circumstabant eum,)

1 2 3 4 5 6

שמואל א: כב

filii quæso Audite :eum *super stantibus* suis servis Saul Dixitque
7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו הַנִּצָּבִים עָלָיו שִׁמְעוּ־נָא בְנֵי
vobis omnibus ; vineas & ,agros Isai filius dabit vobis omnib⁹ Etiã :Jemini
יְמִינִי הַגַּם־לְכֻלְּכֶם יִתֵּן בֶּן־יִשַׁי שָׂדוֹת וּכְרָמִים לְכֻלְּכֶם
vos omnes *estis ligati* Quia ? *centenorum principes* & ,*millium principes* ponet
8 יְשָׂמ֣ים שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת: כִּי קְשַׁרְתֶּם כֻּלְּכֶם
,Isai filio cum *meũ filium excidendo in* meam aurem *revelans* non & ,me *super*
עָלַי וְאֵין־גֹּלֶה אָזְנִי בִּכְרֹת־בְּנִי עִם־בֶּן־יִשַׁי
suscitavit quia ,meam aurem *revelans* & ,me *super* vobis ex *ægrotans* non &
וְאֵין־חֹלֶה מִכֶּם עָלַי וְגֹלֶה אֶת־אָזְנִי כִּי הֵקִים
? hanc diem *secundùm insidiatorem* ad me *super* meum *servum* meus filius
בְּנִי אֶת־עַבְדִּי עָלַי לָאָרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה:
,Saul *servos super constitutus ipse* & Edomæus Doeg respondit Et
9 וַיַּעַן דֹּאֵג הָאֲדֹמִי וְהוּא נִצָּב עַל־עַבְדֵי שָׁאוּל
filium Achimelech ad Nob in venientẽ Isai filium Vidi : dixit &
וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־בֶּן־יִשַׁי בָּא נֹבָה אֶל־אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־
& ,ei dedit escam & ,*Domino in ei interrogavit* Et .Achitub
10 אֲחִיטוּב: וַיִּשְׁאַל־לוֹ בַּיהוָה וְצֵדָה נָתַן לוֹ וְאֶת
vocandum ad rex misit Et .ei dedit Philistæi Gholiath gladiũ
חֶרֶב גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי נָתַן לוֹ: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא
,ei⁹ patris *domum* omnem & ,sacerdotem Achitub filium Achimelech
אֶת־אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו
.regem ad ipsi omnes venerunt & : Nob in qui ,sacerdotes
הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בְּנֹב וַיָּבֹאוּ כֻלָּם אֶל־הַמֶּלֶךְ:
ego Ecce ,dixit & : Achitub fili nunc Audi : Saul dixit Et
12 וַיֹּאמֶר שְׁאוּל שְׁמַע־נָא בֶן־אֲחִיטוּב וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי
,tu me *super estis ligati* quid Ut : Saul eum ad Dixitque .mi domine
13 אֲדֹנִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׁאוּל לָמָּה קְשַׁרְתֶּם עָלַי אַתָּה
,*Deo in ei interrogando* &,gladium & panem ei *te dando in* ,Isai filius &
וּבֶן־יִשַׁי בְּתִתְּךָ לוֹ לֶחֶם וְחֶרֶב וְשָׁאַל לוֹ בֵּאלֹהִים
respondit Et ? hanc diem *secundùm insidiantem in* me *in consurgendum ad*
14 לָקוּם עָלַי לָאָרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה: וַיַּעַן
David sicut *tuis servis omnibus in* quis Et : ait & ,regi Achimelech
אֲחִימֶלֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר וּמִי בְכָל־עֲבָדֶיךָ כְּדָוִד
? tua domo in gloriosus & ,*iuam auditum ad recedens* & ,regis gener & ,fidelis
נֶאֱמָן וְחָתָן הַמֶּלֶךְ וְסֹר אֶל־מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבָּד בְּבֵיתֶךָ:
imponat Ne ,mihi Absit ? *Deo in ei interrogare* cœpi hodie Num
15 הַיּוֹם הַחִלֹּתִי לִשְׁאוֹל לוֹ בֵּאלֹהִים חָלִילָה לִי אַל־יָשֶׂם
novit non quia ; mei patris domo omni in *verbum* suo servo *in* rex
הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָבָר בְּכָל־בֵּית אָבִי כִּי לֹא־יָדַע
: rex Dixitque .magnum vel parvum *verbum hoc* omni *in* tuus servus
16 עַבְדְּךָ בְּכָל־זֹאת דָּבָר קָטֹן אוֹ גָדוֹל: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
Dixitque .tui patris *domus* omnis & ,tu ,Achimelech morieris Moriendo
17 מוֹת תָּמוּת אֲחִימֶלֶךְ אַתָּה וְכֹל בֵּית אָבִיךָ: וַיֹּאמֶר
interficite & ,Convertimini : eum *super stantibus* cursoribus rex
הַמֶּלֶךְ לָרָצִים הַנִּצָּבִים עָלָיו סֹבּוּ וְהָמִיתוּ
cognoverũt quia &,David cum eorũ manus etiam quia :Domini sacerdotes
כֹּהֲנֵי יְהוָה כִּי גַם־יָדָם עִם־דָּוִד וְכִי יָדְעוּ
servi noluerunt & :meam aurem *revelarunt* non & ,*ipse fugiens* quòd
כִּי־בָרַח הוּא וְלֹא גָלוּ אֶת־אָזְנִי וְלֹא אָבוּ עַבְדֵי
.Domini sacerdotes *in irruendum ad* suam manum mittere regis
הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ אֶת־יָדָם בְּכֹהֲנֵי יְהוָה:
est cõvers⁹ &:sacerdotes *in irrue* & ,tu Convertere :Doeg ad rex dixit Et
18 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְדוֹאֵג סֹב אַתָּה וּפְגַע בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב
illa die in interfecit & :sacerdotes *in ipse irruit* & ,Edomæus Doeg
דּוֹאֵג הָאֲדֹמִי וַיִּפְגַּע הוּא בַּכֹּהֲנִים וַיָּמֶת בַּיּוֹם הַהוּא
civitatẽ Nob Et .lineum ephod *portantem virum* quinque & octoginta
19 שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד בָּד: וְאֵת נֹב עִיר־
infante ab ,mulierem ad usque & viro à ,gladii *os ad* percussit sacerdotum
הַכֹּהֲנִים הִכָּה לְפִי־חָרֶב מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מֵעוֹלֵל
.gladii *os ad agnum* & ,*asinum* & ,*bovem* & ,*lugentem* ad usque &
וְעַד־יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר וָשֶׂה לְפִי־חָרֶב:

Versio VUL. LAT.

7 Ait ad servos suos qui assistebãt ei , Audite nunc filii Jemini : numquid omnibus vobis dabit filius Isai agros et vineas,et universos vos faciet tribunos,et
8 centuriones: Quoniã conjurâstis omnes adversùm me,& nõ est qui mihi renuntiet;maximè cùm & filius meus fœdus inierit cum filio Isai ? Non est qui vicẽ meã doleat ex vobis, nec qui annuntiet mihi : eò quòd suscitaverit filius meus servum meũ adversùm me, insidiantẽ
9 mihi usque hodié. Respondens autem Doeg Idumæus,qui assistebat, & erat primꝰ inter servos Saul,Vidi inquit, filiũ Isai in Nobe, apud Achimelech fi-
10 lium Achitob sacerdoté. Qui consuluit pro eo Dñm,& cibaria dedit ei:sed & gladiũ Go-
11 liath Philisthæi dedit illi. Misit ergò rex ad accersendũ Achimelech sacerdoté filium Achitob,& omnem domũ patris ejus,sacerdotũ,qui erant in Nobe, qui universi venerunt ad
12 regẽ. Et ait Saul ad Achimelech ; Audi,fili Achitob. Qui respondit;Præstò sum,domine.
13 Dixítque ad eum Saul, Quarè conjurâstis adversùm me,tu & filiꝰ Isai, & dedisti ei panes & gladium, & consuluisti pro eo Deũ, ut consurgeret adversùm me,insidiator usque hodiè per-
14 manens? Respondénsq; Achimelech regi, ait; Et quis in omnibus servis tuis,sicut David fidelis,& gener regis, & pgens ad imperium tuũ, & gloriosus
15 in domo tua? Num hodiè cœpi pro eo consulere Deũ?absit hoc à me:ne suspicetur rex adversùs servum suum rem hujuscemodi, in universa domo patris mei:non enim scivit servꝰ tuus quidquã sup hoc negotio, vel modicũ vel grande. Dixítque rex;Morte moriéris Achi-
16 melech,tu,& omnis domus patris tui. Et ait rex emissariis, qui circumstabant eum ; Convertimini, & interficite sacerdotes Dñi: nam manus eorum cum David est : scientes quòd fugisset,et non indicaverũt mihi. Noluerũt autem servi regis extendere manus suas in sacerdotes Dñi. Et ait rex ad Doeg ; Convertere tu, & irrue in sacerdotes. Conversúsque Doeg Idumæus,irruit in sacerdotes, & trucidavit in die illa
17 octogintaquinque viros vestitos ephod lineo. Nobe autem civitatem sacerdotum percussit in ore gladii, viros & mulieres, & parvulos,& lactentes, bovémque & asinum,& ovem in ore gladii.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας (λ)αὐτῷ, Ἀκούσατε δὴ (μ)υἱοὶ Βενιαμὶν,εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς(ν)
8 τάξεις ἑκατοντάρχας καὶ χιλιάρχας. Ὅτι συνκέκλεισται πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμὲ, καὶ οὐκ (ξ)ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ ἔστι πονῶν (ο)περὶ ἐμοῦ ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν (π) ὁ υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα
9 αὕτη. Καὶ ἀποκρίνεται (ρ)Δοὴκ ὁ Σύρος ὁ καταστὰς ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους Σαὺλ, καὶ εἶπεν, Ἑώρακα υἱὸν Ἰεσσαὶ βεθλεεμιτοῦ ἐν (σ) Νομβᾶ πρὸς (τ) Ἀχιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτώβ
10 καὶ ἐπέρα. Καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τοῦ
11 ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλεν (υ) ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν (φ) Ἀχιμέλεχ υἱὸν (χ) Ἀχιτὼβ καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ οἴκου τοὺς (ψ)ἱερεῖς τοὺς ἐν Νομβᾶ. καὶ παρεγένοντο
12 πάντες πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Ἄκουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ, λαλῶ
13 κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαὺλ, Ἱνατί συνεστάθητε (ω)καθ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ, δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ (α)ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ, τοῦ εἶναι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς
14 ἡ ἡμέρα αὕτη; Καὶ ἀπεκρίθη (β)τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου ὡς Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχων παντὸς πορεύγελματός σου, καὶ ἔνδοξος
15 ἐν τῷ οἴκῳ (γ)σου; Ἡ σήμερον ἤρξαι ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς. μὴ δῶτω ὁ βασιλεὺς τοῦ δοῦλον αὐτοῦ λόγον, καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ἤδει ὁ (δ) δοῦλός σου ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ
16 μέγα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαὺλ, Θανάτῳ ἀποθανῇ(ε)Ἀχιμέλεχ σύ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
17 τοῦ πατρός σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐφεστηκόσι (ζ)πρὸς αὐτὸν, Προσαγάγετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἐγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. Καὶ οὐκ ἐβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν (π)ἀπαν-
18 τῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δοὴκ, Ἐπιστρέφου σὺ, καὶ ἀπάντησον εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἐπεστράφη Δοὴκ ὁ Σύρος, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς ἱερεῖς (θ) τῇ κυρίᾳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πεντακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας,
19 πάντας αἴροντας (ι) ἐφούδ. Καὶ τὴν (κ) Νομβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ μόχλου, καὶ ὄνου, καὶ (λ)προβάτου.

Et dixit Saul ad pueros suos, qui 7
assistebant ei, Audite nunc filii
Benjamin; si verè omnibus vobis
dabit filius ejus *agros, et vineas,*
et omnes vos statuet centuriones,
& chiliarchos; Quia compositi e- 8
stis omnes vos super me, & non
est, qui revelet auriculam meam,
cum disposuerit filius me⁹ testa-
mentum cum filio Jessæ: & non
est qui laboret pro me ex vobis,
& revelans auriculam meam:
quoniam suscitavit filiꝰ me⁹ ser-
vum meum super me in inimicũ,
sicut dies hæc. Et respondet Doec 9
Syrus, qui præsidebat super mulas
Saul, & dixit; Vidi filium Jessæ
advenientem in Nomba ad(d) A-
bimelech filium Achitob sacer do-
tem. Et interrogavit ei per Deũ, 10
& cibaria dedit ei: & gladium
Goliath alienigenæ dedit ei.
Et misit rex vocare Abimelech 11
filium Achitob, & omnes filios
patris ejꝰ, sacerdotes, qui in Nom-
ba. Et advenerunt omnes ad re-
gem. Et dixit Saul; Audi nunc 12
fili Achitob. Et dixit, Ecce ego,
Loquere dñe. Et dixit ei Saul, 13
quid conspirastis contra me tu,
& filius Jessæ, ad dandum te ei
panem, & gladium, & interro-
gandum ei per Deum, ad ponen-
dũ eum super me in inimicũ, sicut
dies hæc? Et respondit regi, et di- 14
xit; Et quis in omnib⁹ servis tuis,
sicut David, fidelis, & gener re-
gis, & (e) princeps omnis præce-
pti tui, & honorat⁹ in domo tua?
Nunquid hodiè cepi interrogare 15
ei per Deum? Ne quaquam. Ne det
rex contra servũ suum verbum,
& super totam domum patris
mei: quoniã ignoravit servus tuus
in omnibus his verbum parvum,
vel magnum. Et dixit rex Saul, 16
Morte moriẽris Abimelech tu, &
universa domus patris tui. Et di- 17
xit rex emissariis, qui assistebant
apud eum; Adducite, & inter-
ficite sacerdotes Domini: quoniã
manus eorum cum David: et quo-
niã cognoverunt, quia fugiẽs ipse,
& non revelaverunt auriculam
meam. Et non voluerunt pueri re-
gis inferre manus suas ad occur-
vendum in sacerdotes Domini.
Et dixit rex ipsi Doec; Converte- 18
re tu, & occurre in sacerdotes.
Et convertit se Doec Syrus; &
interfecit sacerdotes Domini
in die illa, (f) trecentos, & 8
quinq; viros, omnes portantes
Ephod. Et ipsam Nomba civita- 19
tem sacerdotum percussit in ore
gladii à viro usq; ad mulierẽ, ab
infante usq; ad lactentem, et vi-
tulum, et asinum, et ovem.

MS.A. (λ) αὐτῷ, * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε (μ)υἱοὶ Ἰεμεινὶ, εἰ (ν)τάξεις χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους. Ὅτι (ξ)ἔστιν ἀποκαλύπτων (ο)ἐξ ὑμῶν σοὶ ἐμοῦ, καὶ (π)υἱὸς μου (ρ)Δαὴγ (σ)Νοβᾶ (τ) Ἀμμέλεχ (υ) Σαὰλ ὁ βασιλεὺς (φ) Ἀχιμέλεχ (χ) Ἀχιτὼβ * ἱερέαν καὶ (ψ) ἱερεῖς τῶ κυρίου τοὺς ἐν Νοβᾶ. καὶ (ω) σὺ καὶ ἐμοῦ καὶ (α) ἐπερωτᾶν αὐτὸν διὰ (β) Ἀχιμέλεχ τῷ (γ)σου, ὡς ζήμερον (δ) δοῦλ⊕ ὁ σὸς ἐν (ε) Ἀχιμέλεχ (ζ) ἐπ' αὐτῷ, (η) *ἁμαρτῆσαι τοὺς (θ) κυρίου * καὶ ἐθανάτωσεν ἐν τῇ (ι) ἐφοὺδ λίνον. (κ)Νοβᾶ (λ) προβάτου * ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

וְאָמַר שָׁאוּל לְעַבְדּוֹהִי דְּקַיְמִין עֲלוֹהִי שְׁמָעוּ כְעַן בְּנֵי שִׁבְטָא דְבִירְת בִּנְיָמִן אַף לְכוּלְכוֹן 7
יִתֵּן בַּר יִשַׁי חֲקָלִין וְכַרְמִין לְכֻלְכוֹן יְמַנֵּי רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבְּנֵי מְאָתָא: אֲרֵי מְרַדְתּוּן כֻּלְכוֹן 8
עֲלַי וְלֵית דְּחָוֵי לִי כַּד נוּר קְיָם בְּרִי עִם בַּר יִשַׁי וְלֵית דְּכָאֵב מְנָכוֹן עֲלַי וּמְחָוֵי לִי אֲרֵי אֲקִים
בְּרִית עַבְדִּי עֲלַי לְכֹמְנָא בְּיוֹמָא הָדֵין: וְאָתֵיב דּוֵאג אֲדוֹמָאָה הוּא מְמַנָּא עַל עַבְדֵי 9
שָׁאוּל וַאֲמַר חֲזִיתִי יַת בַּר יִשַׁי אֲתָא לְנוֹב לְוַת אֲחִימֶלֶךְ בַּר אֲחִיטוּב: וְשָׁאַל לֵיהּ בְּמֵימְרָא 10
דְיָי וְזִוִין יְהַב לֵיהּ וְיַת חַרְבָּא דְגָלְיַת פְּלִשְׁתָּאָה יְהַב לֵיהּ: וְשָׁלַח מַלְכָּא לְמִקְרֵי יַת 11
אֲחִימֶלֶךְ בַּר אֲחִיטוּב כַּהֲנָא וְיַת כָּל בֵּית אֲבוּהִי כַּהֲנַיָּא דִי בְנוֹב וַאֲתוֹ כוּלְהוֹן לְוָת מַלְכָּא:
וַאֲמַר שָׁאוּל שְׁמַע כְּעַן בַּר אֲחִיטוּב וַאֲמַר הָא אֲנָא רַבּוֹנִי: וַאֲמַר לֵיהּ שָׁאוּל לְמָה 12 13
מְרַדְתּוּן עֲלַי אַתְּ וּבַר יִשַׁי בְּמִתְּנָךְ לֵיהּ מָזוֹן וְחַרְבָּא וְשַׁאֲלִית לֵיהּ בְּמֵימְרָא דְיָי לְמֶקֱם
עֲלַי לְכֹמְנָא כְּיוֹמָא הָדֵין: וְאָתֵיב אֲחִימֶלֶךְ יַת מַלְכָּא וַאֲמַר וּמַן בְּכָל עַבְדָּךְ כְּדָוִד מְהֵימַן 14
וְחָתְנָא דְמַלְכָּא וְרַב עַל מִשְׁמַעְתָּךְ וְיַקִּיר בְּבֵיתָךְ: יוֹמָא הֵין שָׁרִיתִי לְמִשְׁאַל לֵיהּ בְּמֵימְרָא 15
דְיָי חָס לִי לָא יְשַׁוֵּי מַלְכָּא בְעַבְדֵּיהּ פִּתְגָמָא בְּכָל בֵּית אֲבָא אֲרֵי לָא יְדַע עַבְדָּךְ בְּכָל דָּא
פִּתְגָם זְעִיר אוֹ רַב: וַאֲמַר מַלְכָּא מְמָרַת תְּמוּת אֲחִימֶלֶךְ אַתְּ וְכָל בֵּית אֲבוּךְ: וַאֲמַר מַלְכָּא 16 17
לְרָהֲטַיָּא דְקַיְמִין עֲלוֹהִי אִסְתְּחָרוּ וְקִטְלוּ כַּהֲנַיָּא דְיָי אֲרֵי אַף יְדֵיהוֹן עִם דָּוִד וַאֲרֵי יְדָעוּ אֲרֵי
עָרִיק הוּא וְלָא חֲוָו לִי וְלָא אֲבוֹ עַבְדֵי מַלְכָּא לְאוּשָׁטָא יַת יְדֵיהוֹן לְמִשְׁלַט בְּכַהֲנַיָּא דְיָי:
וַאֲמַר מַלְכָּא לְדוֵאג אִסְתְּחַר אַתְּ וּשְׁלוֹט בְּכַהֲנַיָּא וְאִסְתְּחַר דּוֵאג אֲדוֹמָאָה וּשְׁלַט הוּא 18
בְּכַהֲנַיָּא וְקַטַל בְּיוֹמָא הַהוּא תַּמָנֵן וְחַמְשָׁא גַּבְרִין דְּכָשְׁרִין לְמִלְבַּשׁ אֲפוֹד דְבוּץ: וְיַת נוֹב 19
קִרְיַת כַּהֲנַיָּא קְטַל לְפִתְגָם דְּחָרֶב מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא מְטוֹלַיָּא וְעַד יְנִיק וְתוֹר וְחַמַר
וְאִמַּר לְפִתְגָם דְּחָרֶב:

Et dixit Saul servis suis, qui stantes apud eum, Audite nunc filii tribus do- 7
mus Binjamin, etiam omnibus vobis dabit filius Isai agros, & vineas;
omnes vos præficiet magistros millium, & magistros centenorum? Quia re- 8
bellâstis omnes vos super me, & non est qui indicet mihi quando pepigit
fœdus filius meus cum filio Isai, & non est qui doleat inter vos super me,
& indicet mihi quòd statuit filius meus servum meum super me ad insidias
in die hac. Et respondit Doeg Idumæus, & ipse præpositus super servos 9
Saul, & dixit, Vidi: filius Isai venit ad Nob ad Ahhimelech filium Ah-
hitob. Et quæsivit illi in dicto Dñi, & viatica dedit illi, & gladium Go- 10
liath Pelisthæi dedit illi. Et misit rex ad vocandum Ahhimelech filium 11
Ahhitob sacerdotem, & omnem domum patris ejus, sacerdotes qui in
Nob: & venerunt omnes illi ad regem. Et dixit *Saul*, Audi nunc fili 12
Ahhitob, & dixit: Ecce me domine mi. Et dixit ei *Saul*, Quare rebel- 13
lâstis in me, tu & filius Isai? in dando te illi cibum & gladium, & quæ-
sisti illi in dicto Domini ad stadum super me in insidias, sicut die hoc?
Et respondit Ahhimelech regi, & dixit, & quis in omnib⁹ servis tuis, ut 14
David, fidelis, & gener regis, & magister super omnem auditionem tuam,
& honorat⁹ in domo tua? Die hoc cœpi quærere illi in dicto Dñi? absit 15
mihi; non ponet rex in servo suo verbum, *in* omni domo patris mei, quia
non novit servꝰ tuus in omni hoc verbum parvũ aut magnũ. Et dixit rex, 16
Moriendo morieris Ahhimelech, tu & omnis domꝰ patris tui. Et dixit rex 17
ad cursores qui stantes super illum, Circuite & occidite sacerdotes Dñi,
quia manus illorum cum David, & quia cognoverunt quòd fugiens ille, 18
& non indicarunt mihi: & non voluerunt servi regis extendere manꝰ suas
ad potestatem exercendum in sacerdotes Dñi. Et dixit rex ad Doeg, Circui- 19
tu & potestatem *exerce* in sacerdotes: et circuivit Doeg Edomæus, et po-
testatem exercuit ipse in sacerdotes, et occidit in die illo octoginta et
quinq; viros qui idonei ad vestiendũ Ephod byssi. Et Nob urbem sacerdo-
tum *occîdit* in acie gladii à viro et usq; mulierem, ab adolescente et usq;
lactantem, et bovem, et asinum, et pecudem in acie gladii.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit Saul servis suis sibi astantibus, Audite filii Benjamin, num vobis omnibus daturus est filius Isai agros & vineas, an vos omnes creaturus tribunos & centuriones? Quòd omnes rebellâstis in me, nec est qui mihi revelet pactum filii mei cum filio Isai, neque est quisquam vestrûm qui condoleat mihi, & revelet mihi? suscitavit enim filius meus servum meũ contra me *talem* insidiatorem qualis est hodié. Respondit Doeg Adomæus qui præerat servis Saulis, & ait; Vidi Davidem venisse in Nochah ad Ahimelech filiũ Ahitob sacerdotem: Qui consuluit pro eo Deum & arma viaticúmque suppeditavit illi, & gladium Goliad Philistæi dedit illi. Tum misit rex vocatum Ahimelech filium Ahitob sacerdotem, totámque domum patris ejus sacerdotalem quæ erat in Nochah: & venerunt omnes ad regem. Dixítque Saul, Audi quæso fili Ahitob: qui respondit, Ecce me domine mi. Dixit Saul, Quare dolum struxistis contra me tu & filius Isai, submiistrans ei panẽ & gladium, & consulens pro illo Deum, ut excitares adversùm me insidias quales sunt hodiernæ? Respondit Ahimelech sacerdos regi, & ait; Quis est inter omnes servos tuos fidus ut David, gener regis, observans mandata tua, & honorabilis in domo tua? Hodié ne cœpi Deum consulere pro eo? absit à me: ne imponat rex servo suo, nec ulli ex paterna domo mea negotium istud: quoniam non est conscius servus tuus in toto hoc negotio rei magnæ aut parvæ. Dixit autem rex, Omnino moriéris Ahimelech, tu ac tota familia patris tui. Dixítque rex curforibus qui adstabant sibi, Divertite, & occidite sacerdotes Dei, quia manus eorum sunt cum Davide, & scientes ipsum esse fugitivum, non revelârunt mihi: at noluerunt servi regis extendere manus suas, & lædere sacerdotes Dei. Quarè dixit rex ad Doeg, Diverte tu, & irrue in hos sacerdotes: irruítque Doeg in sacerdotes, & morte affecit eo die octoginta quinque viros qui gestabant ephod byssinum. Quapropter dedit illi civitatem sacerdotum, qui trucidavit acie gladii à viro usque ad mulierem, & à juvenibus usque ad infantes, & boves, & asinos, & pecudes; acie *inquam* gladii.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Dixit Saul servis suis sibi astantibus, Audite O filii Benjamin, num filius Isai daturus est vobis lata & vineta? an fortè vos omnes constituturus est tribunos & chiliarchas? Quandoquidem conspirâstis vos omnes contra me, nec est inter vos qui indicet mihi fœdus quod pepigit filius meus cum filio Isai: nec est inter vos qui mihi condoleat, idque revelet mihi; siquidem filius meus posuit servum meum insidiatorem contra me hodié. Respondens Doeg Adomæus qui astabat cum servis Saulis, dixit; Vidi Davidem venisse ad Achimelech filium Achitob sacerdotem, Qui Deum consuluit de re ipsius, & suppeditavit ei vestes ac viaticum, deditque ei gladium Goliad Palestini. Misit ergò rex, & accersivit Achimelech filium Achitob sacerdotem, & totam domum patris ejus, omnésque sacerdotes qui erant in Nochah: quibus collectis et ad regem adductis, Dixit Saul, Audi fili Achitob. Respondit sacerdos, Præstò sum domine mi. Dixit ad eum Saul, Quarè conspirâstis in me tu et filius Isai, cum dedisti illi panem & gladium, & consulisti Deum de re ipsius, ut fieret contra me insidiator, ut hodiè video? Respondens Achimelech sacerdos, dixit ad regem; Quis est inter omnes servos tuos fidelis ut David, gener regis, observans mandata ejus, honoratus in domo tua? Num hodiè cœpi precari pro eo, & consulere Deum de rebus ipsius? absit: ne concipiat rex de servo suo déque omnibus domesticis patris mei talem opinionem: nihil enim parùm vel multùm novit servus tuus ex hoc negotio. Dixit rex, Hodiè moriéris O Achimelech, tu & tota familia domûs patris tui. Tum dixit rex militibus suis qui coram se stabant, Obite, & interficite sacerdotes Domini, quia manus eorum sunt cum Davide, & cùm scivent ipsum esse à me fugientem, non indicârunt mihi: sed non sunt ausi servi regis interficere sacerdotes Dei. Tum dixit rex ad Doeg, Tu te verte, & interfice sacerdotes: impetens ergò Doeg sacerdotes interfecit eos, & trucidati fuerunt eo die octoginta quinque viri ferentes vas oraculi, & induentes vestitum sacerdotum. Jussit etiam illi ut occiderent omnes qui erant in civitate sacerdotum, vivos simul ac mulieres, adolescentes ac pueruls etiam, boves, asinos, & pecudes.

שמואל א : כג

fugit &; Ebjathar ej⁹ nomẽ &, Ahhitub *filio* Achimelech unus filius evasit Et
20 וַיִּמָּלֵט בֶּן־אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח
Saul occidisset quòd, David ipsi Ebjathar nunciavit Et. David post
21 אַחֲרֵי דָוִד : וַיַּגֶּד אֶבְיָתָר לְדָוִד כִּי הָרַג שָׁאוּל אֶת
illa die in Novi : Ebjathar ad David dixit Et. Domini sacerdotes
22 כֹּהֲנֵי יְהוָה : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר יָדַעְתִּי בַיּוֹם הַהוּא
causã præbui ego: Saul nunciaret nunciãdo quòd, Edomæus Doeg ibi quòd
כִּי־שָׁם דּוֹאֵג הָאֲדֹמִי כִּי־הַגֵּד יַגִּיד לְשָׁאוּל אָנֹכִי סַבֹּתִי
qui quia, timeas ne : *mecum Sede* . tui patris *domus animam omnem in*
23 בְּכָל־נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ : שְׁבָה אִתִּי אַל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר
. me penes *tu custodia* quia : tuã animam quæret, meã animam quæsierit
יְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי יְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי מִשְׁמֶרֶת אִתָּה עָמָדִי :

CAP. XXIII.

כג
, Chehilah *in pugnantes* Philistæi Ecce : dicendo, David nunciaverũt Et
1 וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה פְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּקְעִילָה
: dicendo, *Domino in* David interrogavit Et . areas *diripientes* ipsi &
2 וְהֵמָּה שֹׁסִים אֶת־הַגָּרְנוֹת : וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר
: David ad Dñs Dixitque ? istos Philistæos *in* percutiam &, vadam Num
הַאֵלֵךְ וְהִכִּיתִי בְּפְלִשְׁתִּים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
viri Dixeruntque . Chehilah servabis & , Philistæos *in* pcuties &, Vade
3 לֵךְ וְהִכִּיתָ בַּפְלִשְׁתִּים וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת קְעִילָה : וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי
iverimus cùm etiam &, timentes Jehudah in hic nos Ecce : eum ad David
דָוִד אֵלָיו הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹּה בִּיהוּדָה יְרֵאִים וְאַף כִּי־נֵלֵךְ
David adhuc addidit Et ? Philistim *ordines* ad Chehilah in
4 קְעִילָה אֶל־מַעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים : וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד
descende, Surge : dixit &, Dominus ei respõdit Et. *Domino in interrogandũ ad*
לִשְׁאוֹל בַּיהוָה וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר קוּם רֵד
, David abiit Et tua manu in Philistæos *dans ego* quia , Chehilah in
5 קְעִילָה כִּי־אֲנִי נֹתֵן אֶת־פְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ : וַיֵּלֶךְ דָּוִד
: eorum *acquisitiones* duxit &, Philistæis *in* pugnavit &, Chehilah in ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו קְעִילָה וַיִּלָּחֶם בַּפְלִשְׁתִּים וַיְנַהֵג אֶת־מִקְנֵיהֶם
. Chehilah habitatores David servavit & , magna plaga eos *in* percussitque
6 וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה וַיֹּשַׁע דָּוִד אֶת יֹשְׁבֵי קְעִילָה :
ephod , Chehilah in David ad Achimelech filius Ebjathar *fugiendo in* fuit Et
וַיְהִי בְּבָרַח אֶבְיָתָר בֶּן־אֲחִימֶלֶךְ אֶל דָּוִד קְעִילָה־אֵפוֹד
, Chehilah in David venisset ꝙ, Saul fuit nunciatũ Et. ſua manu in descendit
7 יָרַד בְּיָדוֹ : וַיֹּאמֶר לְשָׁאוּל כִּי־בָא דָוִד קְעִילָה
ingrediẽdo est clausꝰ quia, mea manu in Deus eum *Alienavit* : Saul dixitque
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נִבַּר אֹתוֹ אֱלֹהִים בְּיָדִי כִּי נִסַּר לָבוֹא
populum omnem Saul *audire fecit* Et. vectis &, portarum urbem *in*
8 בְּעִיר דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ : וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל אֶת־כָּל־הָעָם
. ejus viros &, David *angustiandum ad*, Chehilah in *descendendũ ad*, prælium in
לַמִּלְחָמָה לָרֶדֶת קְעִילָה לָצוּר אֶל דָּוִד וְאֶל אֲנָשָׁיו :
ad dixit & ; malum *tacens* Saul se *super* quòd David cognovit Et
9 וַיֵּדַע דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאוּל מַחֲרִישׁ הָרָעָה וַיֹּאמֶר אֶל־
Deus Domine : David dixitque . ephod Applica : sacerdotem Ebjathar
10 אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן הַגִּישָׁה הָאֵפוֹד : וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי
in venire Saul *quærens* quòd, tuus servus audivit audiendo , Israel
יִשְׂרָאֵל שָׁמֹעַ שָׁמַע עַבְדֶּךָ כִּי־מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לָבֹא אֶל
domini me *concludent* Nunquid. me propter civitatẽ *corrumpendã ad* Chehilah
11 קְעִילָה לְשַׁחֵת לָעִיר בַּעֲבוּרִי : הַיסגִּרֻנִי בַעֲלֵי
, tuꝰ servꝰ audivit quẽadmodũ, Saul descẽdet Nunquid ? ejꝰ manu in Chehilah
קְעִילָה בְּיָדוֹ הֵירֵד שָׁאוּל כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עַבְדֶּךָ
. Descẽdet : Dñs Dixitq; . tuo servo quæso Indica ? Israel Deus Domine
12 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַגֶּד־נָא לְעַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוָה יֵרֵד :
meos viros & , me Chehilah *domini concludent* Nunquid : David Dixitq;
13 וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲיסגִּרוּ בַעֲלֵי קְעִילָה אֹתִי וְאֶת־אֲנָשַׁי
ejus viri & , David surrexit Et . *Concludent* : Dñs dixit & ? Saul manu in
בְּיַד שָׁאוּל וַיֹּאמֶר יְהוָה יַסגִּרוּ : וַיָּקָם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו
quo *in* ambulaverunt & , Chehilah è sunt egressi & ; viri sexcenti fermè
כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ וַיֵּצְאוּ מִקְעִילָה וַיִּתְהַלָּכוּ בַּאֲשֶׁר
: Chehilah è David evasisset quòd , est nunciatum Sauli Et . ambulaverunt
יִתְהַלָּכוּ וּלְשָׁאוּל הֻגַּד כִּי־נִמְלַט דָּוִד מִקְעִילָה
. exire cessavit &
וַיֶּחְדַּל לָצֵאת :

SAMUEL I. Versio VULG. LAT.

20 Evadens autẽ unus filiꝰ Achimelech, filii Achitob, cujꝰ nomẽ erat Abiathar, fûgit ad David. 21 Et annuntiavit ei ꝙ occidisset Saul sacerdotes Dñi. Et 22 ait David ad Abiathar; Sciebã in die illa, ꝙ cùm ibi esset Doeg Idumæus, proculdubiò annuntiaret Sauli: ego sum reꝰ omnium animarum patris tui. 23 Mane mecum, ne timeas: si quis quæsierit animã meã, quæret & animã tuã, mecúmq; servaberis

CAP. XXIII.

1 ET annuntiaverũt David, dicentes; Ecce Philisthiim oppugnãt Ceilã, & diripiunt areas. 2 Consuluit ergò David Dñm, dicens; Num vadã et percutiam Philisthæos istos? Et ait Dñs ad David; Vade, & pcuties Philis-3 sthæos, et Ceilã salvabis. Et dixerũt viri, qui erãt cum David ad eum; Ecce nos hîc in Judæa consistentes timemus: quantò magis si ierimꝰ in Ceilã adversũ agmina Philisthinorũ? Rursũ ergò David consuluit Dñm. Qui respondẽs, ait ei; Surge, & vade in Ceilã: ego enim tradã 4 Philisthæos in manu tua. Abiit ergò David, et viri ejꝰ, in Ceilã, & pugnavit adversùm Philisthæos, & abegit juméta eorũ, 5 & pcussit eos plagã magnã: & salvavit David habitatores Ceilæ. Porrò eo tempore, quo fugiebat Abiathar filiꝰ Achimelech ad David in Ceilã, ephod 6 secũ habens, descenderat. Nuntiatũ est autẽ Sauli quòd venisset David in Ceilã: & ait Saul; Tradidit eũ Deꝰ in manꝰ meas, conclusũsq; est, introgressꝰ ur-7 bẽ in qua portæ & seræ sũt. Et præcepit Saul omni populo ut ad pugnã descenderet in Ceilã: & obsideret David, & viros 8 ejꝰ. Quod cũ David rescisset, quia præpararet ei Saul clàm malũ, dixit ad Abiathar sacer-9 dotem; Applica ephod. Et ait David; Dñe Deꝰ Israel, audivit famã servꝰtuꝰ, ꝙ disponat Saul venire in Ceilã, ut evertat urbẽ propter me: 10 Si tradent me viri Ceilæ in manꝰ ejꝰ? & si descendet Saul, sicut audivit servus tuꝰ? Dñe Deꝰ Israel, indica servo tuo. Et ait Dñs; Descen-11 det. Dixitq; David, Si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sũt mecum, in manꝰ Saul? Et dixit Dñs, Tradent. Surrexit ergò David & viri ejꝰ quasi sexcenti, & egressi de Ceila, huc atq; illuc vagabantur incerti: nuntiatúmque est Sauli quòd fugisset David de Ceila, & salvatus esset: quam ob rem dissimulavit exire.

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

20 Καὶ διασώζεται ὑὸς εἷς τῷ (μ) Ἀβιμέλεχ υἱῷ Ἀχιτὼβ, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἀβιάθαρ, ᾧ ἔφυγεν ὀπίσω(ν) Δαυίδ. 21 Καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ Δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωσε Σαὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. 22 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιάθαρ, (ξ) Ἤδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι Δωὴκ ὁ (ο) Σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ Σαύλ. ἐγὼ εἰμι αἴτιος τῶν (π) ψυχῶν οἴκου τοῦ πατρός σου. 23 Κάθου μεθ' ἐμοῦ· μὴ φοβοῦ, ὅτι ὃ ἐὰν ζητῷ τὴν ψυχήν μου τόπον, ζητήσω καὶ τὴν ψυχὴν σου, ὅτι πφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί.

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ἰδοὺ, οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ (α) Κεϊλὰ, καὶ αὐ-2 τοὶ (β) διαπάζουσι, καταπατοῦσι τὰς ἅλω. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ πορευθῶ, καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους; καὶ εἶπε (γ) κύριος, Πορεύου, καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις, καὶ σώσεις τὸν (δ) Κεϊ-3 λά. Καὶ (ε) εἶπον οἱ ἄνδρες τοῦ Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ὧδε ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσαι ἐὰν πορευθῶμεν εἰς Κεϊλὰ, εἰς τὰ ζωῦλα τῶν ἀλλοφύλων; (ζ) εἶπε-4 ρώτησε διὰ τοῦ κυρίου. καὶ (η) προσέθετο (η) Δαυὶδ ἔτι ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ (θ) ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς Κεϊλὰ, ὅτι ἰδοὺ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύ-5 λους εἰς χεῖράς σε. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς (ι) Κεϊλὰ, καὶ ἐπολέμησε (κ) πᾶς ἀλλοφύλους· καὶ ἔφυγον ἐν προσώπῳ αὐτοῦ (λ) καὶ ἀπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἐπά-ταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔσωσε 6 Δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας (μ) Κεϊλά. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν Ἀβιάθαρ υἱὸν Ἀχιμέλεχ πρὸς Δαυὶδ, καὶ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ εἰς (ν) Κεϊλὰ κα-7 θὼς ἔχων ἐφὸδ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀπη-γγέλη τῷ (ξ) Σαὺλ, ὅτι ἦκε ὁ Δαυὶδ εἰς Κεϊ-λά. καὶ εἶπε Σαὺλ, Πέπραχεν αὐτὸν ὁ Θεὸς (ο) εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι (π) συγκέκλεισται εἰσ-8 ελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. Καὶ πα-ήγγελε Σαὺλ παντὶ τῷ λαῷ (ρ) καταβαίνειν εἰς πόλεμον εἰς Κεϊλὰ, συνέχειν τὸν Δαυὶδ, καὶ 9 τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, (σ) ὅτι ὑ παρασιωπᾷ Σαὺλ περὶ αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶ-πε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, Προσά-γαγε τὸ ἐφὸδ κύριε. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Κύριε 10 ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούων ἀκήκοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ Σαὺλ ἐλθεῖν ὀπὶ (τ) Κεϊλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ. Εἰ ἀποκλεισθήσε-11 ται; καὶ νῦν εἰ καταβήσε Σαὺλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δοῦλός σου, κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπάγγει-λον τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος, (υ) Ἀποκλεί-σθήσε. 13 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὡσεὶ (φ) ὡς τετρακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ (χ) Κεϊλὰ, καὶ ἐπορεύοντο (ψ) ἐὰν ἐπορεύσητο. καὶ τῷ Σαὺλ ἀπηγγέλη, ὅτι διασέσωσται Δαυ-ὶδ ἐκ (ω) Κεϊλὰ, καὶ ἀνέσχεν (α) τοῦ ἐλθεῖν.

MS. A. (μ) Ἀχιμέλεχ (ν) Δαυίδ. * ὅτι ἐθανάτωσεν (ξ) Ἤδειν ἐν (ο) Σύροις ἀπαγγέλλων (π) ψυχῶν ἐκείνων οἶκε Κεφ. κγ'. MS. A. (α) Κεϊλὰ, (β) διαπάζουσιν τὰς ἅλω. (γ) κύριος πρὸς Δαυὶδ, * καὶ πατάξεις (δ) Κεϊλά. (ε) εἶπαν (ζ) ἡ πορευόμεθα; (η) ἔτι Δαυὶδ ἐπερωτῆσαι (θ) ἀπεκρίθη κύριος, καὶ εἶπεν, Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς Κεϊλὰ, (ι) Κεϊλὰ, (κ) ἐν τοῖς (λ) καὶ * οὐκ ἀπέσαχθη (μ) Κεϊλά. (ν) Κεϊλὰ ἐφὸδ κατέβη ἔχων ἐν (ξ) Σαὺλ, * Πέπραχεν (ο) εἰς χεῖράς (π) συγκλεί-(ρ) εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς Κεϊλὰ, (σ) ὅτι περὶ αὐτοῦ Σαὺλ ὁ παρεσιώπα τὴν κα-κίαν. (τ) Κεϊλὰ (υ) Ἀποκλεισθήσε. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Εἰ παραδώσουσιν παρὰ τῆς Κεϊλὰ ἐμὲ, καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαὺλ; καὶ εἶπεν κύριος, Παραδώσουσιν. Καὶ ἀνέστη (φ) ὡς υ', καὶ (χ) Κεϊλὰ, (ψ) ἐὰν ἐπορεύθησ (ω) Κεϊλὰ, (α) τοῦ ἐλθεῖν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאִשְׁתֵּיזִיב בַּר חַד לַאֲחִימֶלֶךְ בַּר אֲחִיטוּב וּשְׁמֵיהּ אֶבְיָתָר וַעֲרַק בָּתַר דָּוִד : 20
וְחַוִּי אֶבְיָתָר לְדָוִד אֲרֵי קְטַל שָׁאוּל יָת כָּהֲנַיָּא דַיְיָ : וַאֲמַר דָּוִד לְאֶבְיָתָר יְדַעְנָא בְּיוֹמָא הַהוּא אֲרֵי תַמָּן 21
דּוֹאֵג אֲדוֹמָאָה אֲרֵי חַוָּאָה יְחַוֵי לְשָׁאוּל אֲנָא נְרַמִּית לְאִסְתַּקָּפָא בְּכָל נַפְשָׁא דְּבֵית אֲבוּךְ : תֵּב 22 23
עִמִּי לָא תְדַחַל אֲרֵי דְּבָעֵי לְמִקְטְלִי בָּעֵי לְמִקְטְלָךְ אֲרֵי נְטִיר אַתְּ עִמִּי : כג
וְחַוִיאוּ לְדָוִד לְמֵימַר הָא פְלִשְׁתָּאֵי מְנַיְחִין קְרָבָא בְּקְעִילָא וְהָא אִנּוּן בָּזְזִין יָת אִדְרֵיָא : 1
וּשְׁאַל דָּוִד בְּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר הַאֵזֵיל וְאֶקְטוֹל בְּפְלִשְׁתָּאֵי הָאִלֵּין : וַאֲמַר יְיָ לְדָוִד אֱזֵיל 2
וְתִקְטוֹל בְּפְלִשְׁתָּאֵי וְתִפְרוֹק יָת יְתִבֵי קְעִילָת : וַאֲמַרוּ גַּבְרֵי דָוִד לֵיהּ הָא כַּד אֲנַחְנָא הָכָא 3
בְּאַרְעָא דִּבְיַת יְהוּדָה אֲנַחְנָא דְּחָלִין וְאַף אֱלָהֵן דְּנֵיזִל לְקְעִילָא לְסִדְרֵי פְלִשְׁתָּאֵי : וְאוֹסִיף 4
עוֹד דָּוִד לְמִשְׁאַל בְּמֵימְרָא דַיְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ וַאֲמַר קוּם חוֹת לְקְעִילָה אֲרֵי אֲנָא מְסַר
יָת פְּלִשְׁתָּאֵי בִּידָךְ : וְאָזַל דָּוִד וְגַבְרוֹהִי לְקְעִילָה וְאַגִּיחַ קְרָבָא בְּפְלִשְׁתָּאֵי וּדְבַר יָת גֵּיתֵיהוֹן 5
וּמְחָא בְּהוֹן מְחָא סַגִּיאָה וּפְרַק דָּוִד יָת יְתִבֵי קְעִילָה : וַהֲוָה כַּד עָרַק אֶבְיָתָר בַּר אֲחִימֶלֶךְ 6
לְוָת דָּוִד לְקְעִילָה אֲפוֹדָה אַחֵית בִּידֵיהּ : וְאִתְחֲוָא לְשָׁאוּל אֲרֵי אֲתָא דָוִד לְקְעִילָה וַאֲמַר 7
שָׁאוּל מְסַר יְתֵיהּ יְיָ בִּידִי אֲרֵי נְתִמְסַר לְמֵעַל בְּקַרְתָּא דְּלָהּ דְּשִׁין וְעַבְּרִין : וְכַנֵּשׁ שָׁאוּל יָת 8
כָּל עַמָּא לַאֲגָחָא קְרָבָא לְמֵחַת לְקְעִילָה לְמֵצַר עַל דָּוִד וְעַל גַּבְרוֹהִי : וְיָדַע דָּוִד אֲרֵי עֲלוֹהִי 9
שָׁאוּל כְּמִין בִּישְׁתָּא וַאֲמַר לְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא קְרֵיב אֲפוֹדָא : וַאֲמַר דָּוִד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל 10
מְשַׁמַע שְׁמַע עַבְדָּךְ אֲרֵי בָּעֵי שָׁאוּל לְמֵעַל לְקְעִילָה לְחַבָּלָא לְקַרְתָּא בְּדִילִי : הַסְבִירִין 11
לְמִסְרֵי יְתִבֵי קְעִילָה בִּידֵיהּ הַסְבִיר לְמֵחַת שָׁאוּל כְּמָא דִשְׁמַע עַבְדָּךְ יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל
חַוִי כְּעַן לְעַבְדָּךְ וַאֲמַר יְיָ סְבִר לְמֵחַת ; וַאֲמַר דָּוִד הַסְבִירִין לְמִסְרֵי יְתִבֵי קְעִילָה יָתִי וְיָת 12
גַּבְרֵי בִּידָא דִשְׁאוּל וַאֲמַר יְיָ סְבִירִין לְמִסַּר : וְקָם דָּוִד וְגַבְרוֹהִי כְּשִׁית מְאָה גַּבְרָא וּנְפָקוּ 13
מִקְעִילָא וְהַלִיכוּ בְּאַתַר דְּכַשַׁר לְהַלָּכָא וּלְשָׁאוּל אִתְחֲוָא אֲרֵי אִשְׁתֵּיזִיב דָּוִד מִקְעִילָה וְאִתְמְנַע מִלְמִפַּק :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et evasit filius unus Ahhimelech filio Ahhitob; & nomen ejus Abiathar, 20
& fugit post David. Et indicavit Abiathar Davidi quòd occidit Saul sa- 21
cerdotes Dñi. Et dixit David ad Abiathar, Cognovi in die illo, quia ibi 22
Doeg Edomæus quòd indicando indicaret Sauli: ego occasio fui ad do-
lendum in omni *anima domus* patris tui. Sede mecum, ne timeas; quia qui 23
quærens ad occidendum me, quærens ad occidendum te, quia custoditus tu
mecum.

CAP. XXIII.

ET indicaverunt Davidi, dicendo: Ecce Philisthæi ineuntes bellum in Ke- 1
ghilah, & ipsi diripientes areas. Et quæsivit David in dicto Dñi, di- 2
cendo: Num ibo & occidam in Philisthæis his? & dixit Dñs Davidi, Ito
& occides in Philisthæis, & liberabis *habitantes* Keghilam. Et dixerunt 3
viri David ei, Ecce quando nos hîc in terra domus Jehudah, nos timentes;
& quanto magis si ibimꝰ ad Keghilam ad ordines Philisthæorũ? Et addidit 4
adhuc David ad quærendũ in dicto Dñi: & audivit orationem ejus Dñs,
& dixit, Surge, descende ad Keghilam, quia ego tradidi Philisthæos in ma-
nu tua. Et ivit David & viri ejꝰ ad Keghilam, & inivit bellũ in Philisthæ- 5
os, & accepit pecora eorum, & percussit in eis percussionẽ magnã, & li-
beravit David habitatores Keghila. Et fuit quando fugit Abiathar filius 6
Ahhimelech ad David ad Keghilah, Ephod descendere fecit in manu sua.
Et indicatũ est Sauli ꝙ venit David ad Keghilah: & dixit Saul, Tradidit illũ 7
Dñs in manu mea, quia tradituꝰ est ut intraret in urbẽ cui sunt portæ & ve-
ctes. Et congregavit Saul omnẽ populũ ad ineundũ bellũ ad descenden- 8
dũ ad Keghilah, ad angustiandũ sup David & sup viros ejꝰ. Et cognovit 9
David quòd sup ipsũ Saul insidiaretur malũ; & dixit ad Abiathar Sacer-
dotẽ, Approxima Ephoda. Et dixit David, Dñe Deꝰ Israel, audiendo au- 10
divit servꝰ tuꝰ, quòd quærens Saul intrare ad Keghilam, ad perdendũ ur-
bem propter me. Num cogitantes tradere me habitatores Keghilah in ma- 11
nu illiꝰ? num cogitans descendere juxta id ꝙ audivit servꝰ tuꝰ? Dñe Deus
Israel indica nunc servo tuo: & dixit Dñs, Cogitat descendere. Et dixit
David, Num cogitãt tradere habitatores Keghilæ me & viros
meos in manu Saul? & dixit Dñs, Cogitant tradere. Et sur- 13
rexit David & viri ejꝰ ut sexcẽti viri, & exierũt ex Keghilah, & iverũt in locũ qui idoneꝰ ad eũdũ: & Sauli nũciatũ est ꝙ evasit David ex Keghilah: & detentꝰ est ab exeũdo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܗܘ ܚܕ ܒܪ ܐܚܝܡܠܟ ܕܐܒܝܬܪ ܫܡܗ ܗܪܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܐܒܝܬܪ ܐܬܚܒܪ ܠܗ ܠܕܘܝܕ ܕܩܛܠ ܫܐܘܠ ܠܟܗܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܘܢ ܒܝܕ ܕܘܝܕ ܗܘ ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܕܘܝܕ ܘܐܬܚܒܪ ܠܗ

שמאול א : כג

monte in manſitque ,munitionibus in deſerto in David manſit Et
14 וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמְּצָדוֹת וַיֵּשֶׁב בָּהָר
non & ,diebus omnibus Saul eum quærſivit & ;Ziph deſerto in
בְּמִדְבַּר־זִיף וַיְבַקְשֵׁהוּ שָׁאוּל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־
Saul eſſet egreſſus quòd David vidit Et.ejus manu in Deus eũ tradidit
15 נְתָנוֹ אֱלֹהִים בְּיָדוֹ: וַיַּרְא דָּוִד כִּי־יָצָא שָׁאוּל
ſurrexit Et .ſylva in Ziph deſerto in David & :ſuam animã quærendum ad
לְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְדָוִד בְּמִדְבַּר־זִיף בַּחֹרְשָׁה: וַיָּקָם
16 confortavit & ;ſylvam in David ad ivit & ,Saul filius Jehonathan
יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּוִד חָרְשָׁה וַיְחַזֵּק
non quia ,timeas Ne :eum ad Dixitque .Deo in ejus manum
17 אֶת־יָדוֹ בֵּאלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל־תִּירָא כִּי לֹא
,Iſrael ſuper regnabis tu & ,mei patris Saul manus te inveniet
תִמְצָאֲךָ יַד־שָׁאוּל אָבִי וְאַתָּה תִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
.ita *ſciens* meus pater Saul etiam & :*ſecundum in* tibi ero ego &
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה־לְּךָ לְמִשְׁנֶה וְגַם־שָׁאוּל אָבִי יֹדֵעַ כֵּן:
David manſit & :*Domini facies ad* fœdus ipſi ambo *exciderunt* Et
18 וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד
Ziphæi aſcenderunt Et .ſuam domum in abiit Jehonathan Et .ſylva in
בְּחֹרְשָׁה וִיהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ: וַיַּעֲלוּ זִפִּים
19 nobiſcum *ſe abſcondens* David Nónne :*dicendo* ,Ghibhah in Saul ad
אֶל־שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ
?Jeſimon *dextra* à quæ ,Chachilah colle in ,ſylva in *munitionibus* in
בְּמְצָדוֹת בַּחֲרָשָׁה בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימִין הַיְשִׁימֹן:
:deſcende deſcendendo rex tuæ animæ deſiderium omne ad nunc Et
20 וְעַתָּה לְכֹל־אַוַּת נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ לָרֶדֶת רֵד
Benedicti :Saul Dixitque .regis manu in eum *concludere nobis* &
וְלָנוּ הַסְגִּירוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר שְׁאוּל בְּרוּכִים
21 ;adhuc parate ,quæſo Ite .*me ſuper peperciſtis* quia ,Domino vos
אַתֶּם לַיהוָה כִּי חֲמַלְתֶּם עָלָי: לְכוּ־נָא הָכִינוּ עוֹד
eum viderit quis ,ejus pes ſit quo ejus locum videte &,ſcitote &
22 וּדְעוּ וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה רַגְלוֹ מִי רְאָהוּ
,videte Et .ipſe aget callidè callendo :me ad dixit quia :ibi
שָׁם כִּי אֹמַר אֵלַי עָרֹם יֵעָרֵם הוּא: וּרְאוּ
23 revertimini & ,*ibi* ſe *abſcondet* quibus *latibulis* *omnibus ex* ſcitote &
וּדְעוּ מִכָּל הַמַּחֲבְאִים אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם וְשׁוּבוּ אֵלַי
,terra in ipſe fuerit ſi ,erit Et.vobiſcum ibo & ,*rectum ad* me ad
24 נְכֹנִים וַאֲנִי אֵלְכָה אִתְּכֶם וְהָיָה אִם־יֶשְׁנוֹ בָּאָרֶץ
abierunt &,ſurrexerunt Et.Jehudah millibus omnibus in eum ſcrutabor &
וְחִפַּשְׂתִּי אֹתוֹ בְּכֹל אַלְפֵי יְהוּדָה: וַיָּקוּמוּ וַיֵּלְכוּ
ſolitudine in Mahon deſerto in ejus viri &,David Et .Saul *facies ad* Ziph in
זִפָּה לִפְנֵי שָׁאוּל וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּמִדְבַּר מָעוֹן בָּעֲרָבָה
,quærendum ad ejus viri & ,Saul *ivit* Et .Jeſimon dexteram ad
25 אֶל יְמִין הַיְשִׁימוֹן: וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ
deſerto in manſit & ,petram deſcendit & ;Davidi nunciaverunt &
וַיִּגְּדוּ לְדָוִד וַיֵּרֶד הַסֶּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר
.Mahon deſertum David *poſt* eſt perſecutus & ,Saul audivit Et .Mahon.
מָעוֹן וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַּר מָעוֹן:
latere ex ejus viri & ,David &,hinc montis latere ex Saul ivit Et
26 וְשָׁאוּל מִצַּד זֶה הָהָר וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד
,Saul Et .Saul *faciebat* à *abeundum ad feſtinum David fuit* & :inde montis
זֶה הָהָר וַיְהִי דָוִד נָחְפָּז לָלֶכֶת מִפְּנֵי שָׁאוּל וְשָׁאוּל
.eos *præhendendum ad* ejus viros *in* & ,David *in corona cingentes* ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו עֹטְרִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו לְתָפְשָׁם:
ſe diffinderunt quia ,*vade* & ,Accelera :dicendo ,Saul ad venit *legatus* Et
27 וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־שָׁאוּל לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי־פָשְׁטוּ
poſt perſequendo à Saul eſt reverſus Et .terram ſuper Peliſtim
פְלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ: וַיָּשָׁב שָׁאוּל מֵרדֹף אַחֲרֵי
28 ,illum locum vocaverunt Ideo .Peliſtim occurſum in ivit &,David
דָּוִד וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא
.hammachlecoth Se'lah
סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת:

Verſio VUL. LAT.

14 Morabatur autẽ David in deſerto in locis firmiſſimis, manſitq; in monte ſolitudinis Ziph, in monte opaco: quærebat eũ tamen Saul cunctis diebus: & non tradidit eũ Deus in manus ejꝰ. Et vidit David quòd egreſſus eſſet Saul, ut quæreret animã ejus. Porrò David erat in deſerto Ziph in ſylva. Et ſurrexit Jonathas filiꝰ Saul, et abiit ad David in ſylvã, et confortavit manꝰ ejus in Deo: dixitq; ei, Ne timeas: neq; enim inveniet te manꝰ Saul patris mei, & tu regnabis ſuper Iſrael, & ego ero tibi ſecundꝰ; ſed et Saul pater meꝰ ſcit hoc. Percuſſit ergò uterque fœdꝰ corã Dño: manſitq; David in ſylva: Jonathas autẽ reverſus eſt in domũ ſuã. Aſcenderunt autem Ziphæi ad Saul in Gabaa, dicentes; Nónne ecce David latitat apud nos in locis tutiſſimis ſylvæ, in colle Hachila quæ eſt ad dexterã deſerti? Nunc ergò, ſicut deſideravit anima tua ut deſcenderes, deſcende: noſtrũ autem erit ut tradamꝰ eum in manꝰ regis. Dixitque Saul; Benedicti vos à Dño, quia doluiſtis vicẽ meã. Abite ergò, oro, & diligentiùs præparate, et curioſiùs agite, & conſiderate locũ ubi ſit pes ejꝰ, vel quis viderit eũ ibi: recogitat enim de me, ꝙ callidè inſidier ei. Conſiderate & videte omnia latibula ejꝰ, in quib⁹ abſconditur: et revertimini ad me ad rem certã, ut vadã vobiſcũ: ꝙ ſi etiam in terrã ſe abſtruſerit, pſcrutabor eum in cunctis millib⁹ Juda. At illi ſurgentes abierũt in Ziph ante Saul: David autẽ & viri ejꝰ erant in deſerto Maon, in campeſtrib⁹, ad dexterã Jeſimon. Ivit ergò Saul & ſocii ejus ad quærendum eum: & nuntiatum eſt David, ſtatímque deſcendit ad petrã, & verſabatur in deſerto Maon: quod cùm audiſſet Saul, perſecutus eſt David in deſerto Maon. Et ibat Saul ad latꝰ montis ex parte una: David autẽ et viri ejꝰ erant in latere montis ex parte altera: porrò David deſperabat ſe poſſe evadere à facie Saul: itaque Saul & viri ejus, in modum coronæ cingebant David & viros ejus, ut caperent eos. Et nuntius venit ad Saul, dicens; Feſtina, & veni, quoniã infuderũt ſe Philiſthiim ſuper terram. Reverſus eſt ergò Saul deſiſtens pſequi David, & perrexit in occurſum Philiſthinorum: propter hoc vocaverunt locum illum, Petram dividentem.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἐκάθισεν (β) ἐν Μασερὲμ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς στενοῖς, καὶ ἐκάθησε (γ) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ ὄρει Ζὶφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει· καὶ ἐζήτει αὐτὸν Σαὺλ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. 15 Καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι (δ) ἐξέρχεται Σαὺλ τοῦ ζητεῖν τὴν Δαυὶδ· καὶ (ε) Δαυὶδ ἦν ἐν τῷ ὄρει τῷ (ζ) αὐχμώδει ἐν τῇ Καινῇ Ζίφ. Καὶ ἀνέστη Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαὺλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαυὶδ εἰς Καινὴν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν κυρίῳ. 17 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Μὴ φοβοῦ, ὅτι οὐ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαὺλ τοῦ πατρός μου, καὶ σὺ βασιλεύσεις ὅτι Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, καὶ Σαὺλ ὁ πατήρ μου οἶδεν ὕτως. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον κυρίου. (η) καὶ ἐκάθησε Δαυὶδ ἐν Καινῇ, καὶ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶκον αὐτοῦ. 19 Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι εἰς τὴν αὐχμώδη πρὸς Σαὺλ ἐπὶ ϑυνὸν, λέγοντες, Οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν (ϑ) Μεσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ ϑυνῷ τῇ Ἐχιλᾶ τῇ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαμοῦ; 20 Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τῆς βασιλέως εἰς καταβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· (ι) κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. 21 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαὺλ, Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐπονείσατε περὶ ἐμοῦ. 22 Πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι, καὶ (κ) γνῶτε τὸν τόπον αὐτοῦ ὃ ἔσαι ὁ πὺς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ ὃ ἐπάτε, μή ποτε πανουργεύσῃ). Καὶ (λ) ἴδετε καὶ γνῶτε, καὶ πορεύσομαι μὴ ὑμῖν. καὶ ἔσαι εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ (μ) ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν Ἰούδα. Καὶ (ν) ἀνέστησαν οἱ Ζιφαῖοι, καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν Σαούλ. καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαμοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτόν. καὶ (ξ) ἀπήγγελαν τῷ Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ Μαών. καὶ ἤκουσε Σαὺλ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών. 26 Καὶ πορεύονται Σαὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (ο) ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τέτε, καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (π) ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τέτου. (ρ) καὶ ἦν Δαυὶδ σκαπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ προσώπε Σαούλ. καὶ Σαὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, συλλαβεῖν αὐτές. 27 Καὶ (σ) πρὸς Σαὺλ ἦλθεν ἄγγελος, λέγων, Σπεῦσε καὶ δεῦρο, ὅτι (τ) ἀλλόφυλοι ἐπέϑεντο ἐπὶ τὴν γῆν. 28 Καὶ ἀνέστρεψε Σαὺλ μὴ καταδιώκειν ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τοῖς ἀλλοφύλοις· διὰ τέτο ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Πέτρα ἡ μεριζέσα.

14 Et ſedit (f) in Maſerem in deſerto in angustiis, & ſedit (g) in deſerto in monte Ziph, in terra æſtuoſa. Et quærebat eum Saul omnibus diebus: & non tradidit eum Dominus in manus ejus. Et vidit 15 David, quia egreditur Saul ad quærendum David: & David erat (h) in monte æſtuoſo in Cæne Ziph. Et ſurrexit Jonathan filius 16 Saul: & ivit ad David in Cæne: et confirmavit manus ejus in Domino. Et dixit ad eum; Ne timeas, quoniam non inveniet te 17 manus Saul patris mei: & tu regnabis ſuper Iſrael: et ego ero tibi in ſecundum. Et Saul pater meus novit ita. Et diſpoſuerunt uterq; 18 teſtamentum coram Domino. Et ſedit David in Cæne, & Jonathan abiit in domum ſuam. Et aſcenderunt Ziphæi de æſtuoſa ad 19 Saul in (i) collem, dicentes; Nónne ecce David abſconditꝰ eſt apud nos in (k) Meſſera in angustiis, in Cæne, in colle ipſi⁹ Echela, qui à dextris Jeſſemu? Et (l) nunc o- 20 mne quod eſt ad animum regis, in deſcenſum deſcendat ad nos: (m) concluſerunt eum in manus regis. Et dixit eis Saul; Be- 21 nedicti vos Domino, quia laboravſtis pro me. Ite nunc, & parate 22 adhuc, & noſcite locum ejus, ubi erit pes ejus citò ibi, ubi dixiſtis: (n) ne forte ve ſtra è agat. Et vi- 23 dete & (o) noſcite: et ibo vobiſcum. Et erit, ſi eſt ſuper terram, et inveſtigabo eum in omnibus millibus Juda. Et ſurrexerunt Zi- 24 phæi, & iverunt ante Saul. Et David, & viri ejus in deſerto Maon, (p) ad occidentem à dextris Jeſſemu. Et ivit Saul, et viri 25 ejꝰ, ad quærendũ eum. Et annunciaverunt ipſi David, & deſcendit ad petrã, quæ in deſerto Maon. Et audivit Saul, et perſequutus eſt poſt David in deſertum Maon. Et cunctabat Saul, & viri ejus 26 à parte montis ab hac: et erat David, & viri ejus à parte montis (q) ab hac. Et fuit David tegens ſe in eundo à facie Saul. Et Saul, & viri ejus (r) caſtrametati ſunt ſuper David, & viros ejus, ad comprehendendum eos. Et ad Saul venit nuntius, 27 dicens; Feſtina, et veni: quoniam alienigenæ (ſ) incurſionem fecerunt ſuper terram. Et reverſus eſt 28 Saul non perſequendo poſt David, & ivit in occurſum alienigenarum. Propter hoc cognominatus eſt locus ille, Petra divuſa.

MS. A. (β) Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲϑ ἐν τοῖς (γ) ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζὶφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει· (δ) ἔρχεται Σαὺλ ζητεῖν (ε) Δαυὶδ ἐν (ζ) αὐχμώδει Ζὶφ ἐν τῇ Καινῇ. Καὶ (η) καὶ Δαυὶδ ἐκάϑησο ἐν (ϑ) Μεσαρὰ (ι) καὶ κεκλίκασιν (κ) γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον ὃ (λ) γνῶτε καὶ εἴδετε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπε κρύβεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς μὲ εἰς ἄτομον, καὶ πορεύσομεϑα μεϑ' ὑμῶν. (μ) ἐξερευνήσω (ν) ἀνέστη καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι (ξ) ἀπηγγέλη (ο) ἐκ μέσε τοῦ (π) ἐκ μέσε τοῦ (ρ) καὶ ἐγένετο Δαυὶδ (σ) ἄγγελος ἦλθεν πρὸς Σαὺλ, λέγων, (τ) ἐπέϑεντο ἀλλόφυλοι ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וְיתֵב דָּוִד בְּמַדְבְּרָא בְּמַצַּדָתָא וְיתֵב בְּטוּרָא בְּמַדְבְּרָא דְזִיף וּבְעוֹהִי שָׁאוּל כָּל יוֹמַיָא וְלָא
15 מַסְרִיהּ יְיָ בִּידֵיהּ: וַחֲזָא דָוִד אֲרֵי נְפַק שָׁאוּל לְמִקְטְלֵיהּ וְדָוִד בְּמַדְבְּרָא דְזִיף בְּחוּרְשָׁא:
16 וְקָם יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל וַאֲזַל לְוָת דָּוִד לְחוּרְשָׁא וְתַקֵּף יָת יְדֵיהּ בְּמֵימְרָא דַיְיָ: וַאֲמַר לֵיהּ
17 לָא תִדְחַל אֲרֵי לָא תַשְׁכַּחְנָךְ יְדָא דְשָׁאוּל אַבָּא וְאַתְּ תִּמְלוֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא אֶהֵי לָךְ
18 לְתִנְיָן וְאַף שָׁאוּל אַבָּא יָדַע כֵּן: וּגְזָרוּ תַרְוֵיהוֹן גְּזֵים קֳדָם יְיָ וְיתֵב דָּוִד בְּחוּרְשָׁא וִיהוֹנָתָן
19 אֲזַל לְבֵיתֵיהּ: וְסַלִּיקוּ אֱנָשֵׁי זִיף לְגִבְעָתָא לְמֵימַר הֲלָא דָוִד מִסְתַּתַּר עִמָּנָא
20 בְּמַצַּדְתָּא בְּחוּרְשָׁא בְּגִבְעַת חֲכִילָה דְמִדְרוֹם לִישִׁימוֹן: וּכְעַן לְכָל רַעֲוַת נַפְשָׁךְ מַלְכָּא
21 לְמֵחַת חוּת וַאֲנַחְנָא נְמַסְרִנֵיהּ בִּידָא דְמַלְכָּא: וַאֲמַר שָׁאוּל בְּרִיכִין אַתּוּן קֳדָם יְיָ אֲרֵי
22 חַסְתּוּן עֲלָי: אִזִילוּ כְעַן אַתְקִינוּ עוֹד וּדְעוּ וְחֲזוּ יָת אַתְרֵיהּ דְשַׁרְיָא בֵיהּ מַן חֲזָנֵי תַּמָּן אֲרֵי
23 אָמְרִין לִי דְעָרִים וְנָפֵיק הוּא: וְחֲזוּ וּדְעוּ מְכָל מַטְמוֹרֵיהָא דְאִטְמַר תַּמָּן וְתְתִיבוּן לְוָתִי
24 בְּקְשׁוֹט וַאֲנָא עִמְכוֹן וְיהֵי אִם אִיתוֹהִי בְאַרְעָא וְאֶבְלוּשׁ יְתֵיהּ בְּכֹל אַלְפַיָא דְבֵית יְהוּדָה:
25 וְקָמוּ וַאֲזָלוּ לְזִיף קֳדָם שָׁאוּל וְדָוִד וַעֲבָרוֹהִי בְּמַדְבְּרָא דְמָעוֹן בְּמֵישְׁרָא דְמִדְרוֹם לִישִׁימוֹן:
וַאֲזַל שָׁאוּל וַעֲבָרוֹהִי לְמִבְעֵי וְחַוְיוּ לְדָוִד וְנָחַת לְכֵיפָא וְיתֵב בְּמַדְבְּרָא דְמָעוֹן וּשְׁמַע שָׁאוּל
26 וּרְדַף בָּתַר דָּוִד בְּמַדְבְּרָא דְמָעוֹן: וַאֲזַל שָׁאוּל מִסְתַּר טוּרָא מִכָּא וְדָוִד וַעֲבָרוֹהִי מִסְתַּר
טוּרָא מִכָּא וַהֲוָה דָוִד מְתַבְּעֵי לְמֵיזַל מִן קֳדָם שָׁאוּל וְשָׁאוּל וַעֲבָרוֹהִי כְּמִנַּן עַל דָּוִד וְעַל
27 נַעֲבָרוֹהִי לְמַחֲדָהוֹן: וְאוֹגַד אַתָא לְוָת שָׁאוּל לְמֵימַר אוֹחִי וְאוֹל לְאַרְעָא דְפִלִשְׁתָּאֵי
28 עַל אַרְעָא: וְתֵב שָׁאוּל מִלְּמִרְדַּף בָּתַר דָּוִד וַאֲזַל לְקַדָּמוּת פְּלִשְׁתָּאֵי עַל כֵּן קְרוֹ לַאֲתַרָא
הַדוּא כֵּיף פַּלְגוּתָא אַתְרָא דְאִתְפְּלִיג בֵּיהּ לְבָא דְמַלְכָּא לְמֵיזַל לְכָא וּלְכָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſedit David in deſerto in præſidio, & ſedit in monte in deſerto Ziph; & quæſivit illum Saul omnibꝰ diebꝰ, & non tradidit illum Dñs in manu ejus. Et vidit David quòd exivit Saul ad occidendũ ſe: & David in deſerto Ziph in ſylva. Et ſurrexit Jehonathan filius Saul, & ivit ad David ad ſylvam: & confortavit manus ejꝰ in dicto Dñi. Et dixit ei, Non timebis, quia non inveniet te manꝰ Saul patris mei: & tu regnabis ſuper Iſrael, & ego ero tibi in ſecundum, & etiam Saul pater meꝰ cognoſcit ſic. Et pepigerunt ambo illi fœdꝰ ante Dñm, & ſedit David in ſylva, & Jehonathan ivit in *domum* ſuam. Et aſcenderũt viri Ziph ad Saul in Gibghatha ad dicendum, Nónne David abſconditꝰ nobiſcum in præſidio in ſylva in Gibghatha Hhachilah quæ ad Auſtrum Jeſſimon? Et nunc ad omnem voluntatem animæ tuæ rex deſcendendo deſcende, & nos trademꝰ eum in manu regis. Et dixit Saul, Benedicti vos ante Dñm, quia miſerti eſtis ſuper me. Ite nunc & præparamini adhuc, & cognoſcite & videte locum ejus in quo manens: quis vidit illum ibi? quia dicentes *mihi* quòd callidè agens & exiens ille. Et videte & cognoſcite ex omni latibulo in quo abſconditꝰ eſt ibi, & redibitis ad me in veritate, & veniam vobiſcum: & erit ſi ille eſt in terra, & inveſtigabo illum in omnibus millibus domus Jehuda. Et ſurrexerunt & iverunt ad Ziph ante Saul: & David & viri ejꝰ in deſerto Maghon in planicie, quæ ab Auſtro Jeſſimon. Et ivit Saul & ſervi ejꝰ ad quærendũ eum, & denunciarunt David, & deſcendit ad rupem, & ſedit in deſerto Maghon: & audivit Saul & ſecutꝰ eſt poſt David in deſertum Maghon. Et ivit Saul à latere montis hinc; & David & viri ejꝰ ex latere montis inde: & fuit David diſquirens ad abeundũ ex-ante Saul: & Saul & viri ejꝰ inſidiantes ſuper David, & ſuper viros ejus ad comprehendendũ eos. Et nunciꝰ venit ad Saul ad dicendũ: Feſtina & vade, nam extracti ſunt Peliſthæi ſuper terram. Et rediit Saul à ſequendo poſt David, & ivit ad occurſum Peliſthæorum: ideo vocarunt locum illum Rupem diviſionis, locum, in quo diviſum eſt cor regis ad eundum huc, & illuc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܐܬܩܝܡ ܒܡܕܒܪܐ ܒܡܨܪܬ ܒܛܘܪܐ ܕܙܝܦ ܘܒܥܐ ܫܐܘܠ ܟܠ ܝܘܡܐ ܘܠܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܒܝܕܗ
15 ܘܪܐ ܕܐܬܐ ܢܦܫܐ ܕܫܐܘܠ ܠܡܒܥܐ ܢܦܫܗ ܘܗܘ ܒܡܕܒܪܐ ܒܚܘܪܫܐ ܒܛܘܪܐ ܕܙܝܦ
16 ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܩܡ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܒܚܘܪܫܐ ܘܐܬܬܩܦ ܐܝܕܗ
17 ܒܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܐܝܕ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܐܢܬ ܬܡܠܟ ܥܠ
18 ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟ ܠܬܪܝܨܐ ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܝܕܥ ܗܟܢܐ ܘܟܪܬܘ ܬܪܝܗܘܢ
19 ܒܡܕܒܪܐ ܘܗܘ ܝܘܢܬܢ ܗܦܟ ܠܒܝܬܗ ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܝܗ ܠܬܪ ܐܝܕ ܗܘ ܒܡܕܒܪܐ
20 ܘܐܬܬܩܦ ܐܝܕܗ ܒܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܐܝܕ ܫܐܘܠ ܐܒܝ
21 ܐܢܬ ܬܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟ ܠܬܪܝܨܐ ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܝܕܥ ܗܟܢܐ
22 ܘܟܪܬܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܘܗܘ ܝܘܢܬܢ ܗܦܟ ܠܒܝܬܗ ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܝܗ ܠܬܪ
23 ܐܝܕ ܗܘ ܒܡܕܒܪܐ ܘܐܬܬܩܦ ܐܝܕܗ ܒܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ
24 ܐܝܕ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܐܢܬ ܬܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟ ܠܬܪܝܨܐ ܘܐܦ ܫܐܘܠ
25 ܐܒܝ ܝܕܥ ܗܟܢܐ ܘܟܪܬܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܘܗܘ ܝܘܢܬܢ ܗܦܟ ܠܒܝܬܗ ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ
26 ܘܓܒܪܝܗ ܠܬܪ ܐܝܕ ܗܘ ܒܡܕܒܪܐ ܘܐܬܬܩܦ ܐܝܕܗ ܒܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܕܚܠ
27 ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܐܝܕ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܐܢܬ ܬܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟ
28 ܠܬܪܝܨܐ ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܝܕܥ ܗܟܢܐ ܘܟܪܬܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܘܗܘ ܝܘܢܬܢ

14 Manſit autē David in deſerto Maſroth, & cō-
moratus eſt in monte in deſerto Ziph: & *licèt*
quæſiviſſet eū Saul omnib⁹ dieb⁹, tamen non
15 tradidit eum Deus in manū illi⁹: Videns au-
tem David egreſſū eſſe Saulem ad quærendā
animā ſuam, *remanſit* David in deſerto Ziph
16 in ſylva. Tū ſurgens Jonathan fili⁹ Saulis, ab-
iit ad Davidē in ſylvam, & confirmavit ma-
n⁹ ejus in Deo, *(id eſt, animos addidit ei.)* Et
17 dixit illi, Ne metuas, quia non valebit adver-
ſùm te man⁹ Saulis patris mei, ſed tu regna-
turus es ſuper Iſraelē: ego quoque tecū ero, et
vives: quin etiā Saul pater me⁹ novit ita fore.
18 Et pepigerūt ambo fœdus corā Dño ſedente
ſup Cherubim, in convalle: deinde Jonathan
19 abiit in domū ſuā. Aſcendentes autē Ziphæi
ad Saulē in Gebaa, dixerunt illi; Ecce David
latet apud nos in Maſroth, in ſylva, in Geba-
oth, in valle quæ eſt ad dexterā Aſimon. Nunc
20 ergò juxta omne deſideriū animæ tuæ deſcen-
de contra nos, & nos trademⁿ eū in manū re-
21 gis. Quib⁹ dixit Saul, Benedicti ſitis à Deo,
22 quòd clementiā utamini erga me. Ite, conſi-
dete, explorate manſionē ejus, & inſpicite lo-
cū ejus, ut pes ejus qui viderit illū, ibi ſit: di-
xerunt enim mihi aſtutiſſimū eum eſſe. Recog-
23 noſcite ergò, & diſpicite omnes latebras ubi
ſe abdit, & revertimini ad me ut me certiorē
faciatis, & ibimus vobiſcū: nam ſi eſt in terra,
24 perquirā eum inter omnia millia Juda. Itaq;
ſurgentes præceſſerunt Saulē ad Ziph. David
25 autē cum viris ſuis erat in deſerto Maonis, in
Araba, ad lat⁹ Aſimon. Abiitq; Saul cum ſer-
vis ſuis ad quærendū Davidē: quùm nuntiaſ-
ſent Davidi, deſcendit ad Selaa, ſedítq; in de-
ſerto Maonis. Hoc audito Saul, inſequutus eſt
26 Davidē ad deſertum Maonis: Abiitq; Saul ab
uno latere montis, David autē & viri ſui ab
altero latere: & verò David feſtinabat aufu-
gere à conſpectu Saulis, Saul autē & ſervi ſui
oberrabāt circū Davidē & ſervos ejus ad de-
27 prehendendū eos. Sed nunti⁹ venit ad Saulē,
& dixit ei, Veni citò, quoniam caſtra fixerunt
28 Philiſtæi in tota terra. Quapropter rediens
Saul ab inſectando Davide, abiit obviàm Phi-
liſtæis: idcircò vocaverunt terrā illam, Senaar
diremptionis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وسكن داود ببرية معرون. وسكن الجبل الذي في برية ريف. فطلبه شاول طول عمره. ولم يدفعه
15 الله في يده. ولم يظفر به. * ورأي داود ان شاول قد خرج في طلبه. وكان داود في عيصة كانت
16 في برية ريف * فاما يوبا ان ابن شاول. فانه قام واتي داود في العيصة. * وربط بالله وتوكل عليه
17 * وقال لداود. لا تخف لان شاول ابي لا يظفر بك. وانت الذي تملك على بني اسرايل. وقد عرف
18 شاول ابي ان الامر هكذا. وانا اكون معك وحيي نفسي * وتعاهدا كلاهما امام الرب رب
19 الكاروبين في العور. وانصرف يوبا ان الي منزله * وصعد الزيفانيون الي شاول الي جبع وقالوا له
20 ان داود متغيب عندنا مصروب في العيصة التي بجبعون. في الوادي الذي عن يمين اسمون
21 * فانزل اليتا الان كما تحب وتسهي. فاما دافعوه اليك ايها الملك * قال لهم شاول. بارك الله
22 عليكم. لانكم رحمتموني * انصرفوا واسكنوا. فان موضعه جيد. والذي يراه فليأتيني حي
23 ينزل بين يدي. من اجل اني قد اخبرت انه يحتال داحيل. واجتنوا عن جميع الحابي التي
24 يكمن فيها. وارجعوا الي في اصلاح امري. حي انصرف معكم. وان كان في جوف الارض. فاني
25 احرجه منها. ولو كان بين الوف كنين من آل يهودا. احرجه من بينهم * وقام اهل ريف.
26 وانصرفوا من بين يدي شاول. فاما داود ورجاله فكانوا في برية معون. في معان اسمون
27 * وانطلق شاول وعبيده في طلب داود. واخبروا داود بذلك. فاتي الي سلع. وسكن برية
28 معون. وسمع شاول ذلك. وانطلق في طلبه الي برية معون * وكان شاول يسير الي جانب الجبل
الايمن. وداود ورجاله في الجانب الاخر. وكان داود مسرعا في هربه من شاول. وشاول وعبيده
يحدون في طلب داود واصحابه ليأخذوهم * فاتي شاول نذير من ارض اسرايل وقال له. ارجع
سريعا. لان اهل فلسطين قد نزلوا الارض كلها * ورجع شاول من حيث كان في طلب داود.
وانطلق لاهل فلسطين. ولذلك دعي اسم ذلك الموضع سعار الانسقاف

14 *David autem commoratus in ſolitudine*
Miſroth, habitavit in monte qui eſt in de-
ſerto Ziph: & quæſivit eum Saul totā ætate
ſuā, ſed non tradidit eum Deus in
manum ejus, neq; voti compos factus eſt.
15 *Animadverſens autem David quòd Saul*
egreſſus eſſet ad quærendum eum, manſit
David in ſylva quadā quæ eſt in deſerto
16 *Ziph. Verum Jonathan filius Saulis ſur-*
gens adiit Davidem in ſylvā illam, Deo
17 *fretus atque confiſus; Dixitque Davidi,*
Ne timeas, quia Saul pater meus non ſu-
perabit te, & tu es ille qui regnaturus es
ſuper filios Iſrael: jamque novit Saul pa-
ter meus rem ita futuram: & ego tecum
18 *ero, & ſervabis animam meam. Et inie-*
runt ambo fœdus coram Domino, Domino
Cherubim, in convalle: tum rediit Jona-
19 *than domum ſuam. Aſcenderunt autem*
Ziphæi ad Saulem in Gibaa, & dixerunt
ad eum, David deliteſcit apud nos in
Maſroth, in ſylva quæ eſt in Gabaon, in
20 *valle quæ eſt à dextera Aſimon. Nunc i-*
taque deſcende ad nos prout cupis & o-
ptas: nos enim traditurī ſumus eum tibi,
21 *ô rex. Dixit eis Saul, Benedicat vobis*
Deus, quòd mei miſerti ſitis. Ite, &
22 *ſilete, quia locus ejus aptus eſt: & qui*
viderit eum, veniat ad me, ut deſcendat
ante me; nuntiatum eſt enim mihi eum
eſſe callidum, verſutiis plenum. Scru-
23 *tamini ergò omnia latibula in quibus ſeſe*
abſcondit, & revidite ad me ut proſpiciam
rebus meis, ut proficiſcar vobiſcum: et-
iamſi fuerit in centro terræ, inde extra-
hām illum: & licèt fuerit inter multa
millia familiæ Juda, educam eum de me-
24 *dio eorum. Surgentes ergò Ziphæi, ab-*
ierunt à conſpectu Saulis: David au-
tem cum viris ſuis erat in deſerto Ma-
onis, in ſpelunca Aſimon. Cùmque pre-
25 *fectus eſſet Saul cum ſervis ſuis ad quæ-*
rendum Davidem, idque nuntiatum eſſet
Davidi, recepit ſe in Selaa, habitavitq;
in deſerto Maon. Quod cùm audiſſet
Saul, abiit quæſitum illum in deſertum
26 *Maonis. Ibat ergò Saul ad latus montis*
dexterum, David autem & viri ejus ad
latus appoſitum: feſtinabatque David fu-
gam ſuam à Saule. Saul autem & ſervi
ejus ſolliciti erant in quærendo Davide
& ſociis ej⁹, ut caperent eos. Sed venit ad
27 *Saulem monitor de terra Iſrael, & dixit*
ad eum, illico redi, quoniam Paleſtini
occupārunt univerſam terram. Rediens
28 *ergò Saul à loco ubi perſequebatur Da-*
videm, abiit ad Paleſtinos: ob hoc ap-
pellatus eſt locus ille, Senaar diviſionis.

שמואל א: כד

CAP. XXIV. כד

Henghedi munitionibus in mansit & inde David ascendit Et

1 וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בְּמְצָדוֹת עֵין־גֶּדִי: 1 ei nunciaverunt & Philistim post à Saul est reversus quando fuit Et

2 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ לוֹ 2 tria Saul Tulitque ghedi-Hen deserto in David Ecce : dicendo

3 לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי: וַיִּקַּח שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת 3 David quærendũ ad ivit & Israel omni ex electi viri millia

אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד venit Et sylvestrium hircorum petrarum facies super ejus viros &

4 וַאֲנָשָׁיו עַל פְּנֵי צוּרֵי הַיְעֵלִים: וַיָּבֹא 4 Saul est ingressus & ; spelunca ibi & viam super pecoris caulas ad

אֶל גְּדֵרוֹת הַצֹּאן עַל הַדָּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל manentes spelunc lateribus in ejº viri &, David Et : suos pedes tegendũ ad

לְהָסֵךְ אֶת רַגְלָיו וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בִּירְכָתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים: DOMINUS dixit quam dies Ecce : eum ad David viri Dixeruntque

5 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה 5 ei facies & tua manu in tuum inimicum dans ego Ecce : te ad

אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן אֶת אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ abscidit & David surrexit & : tuis oculis in erit bonum quemadmodum

כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת percussit & sic post fuit Et secreto in Saul quod pallii alam

6 כְּנַף הַמְּעִיל אֲשֶׁר לְשָׁאוּל בַּלָּט: וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ 6 Sauli ipsũ quæ alam abscinderat quòd propterea eum David cor

לֵב דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת כְּנַף אֲשֶׁר לְשָׁאוּל: verbum faciam si Domino à mihi Absit : suis viris Dixitque

7 וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו חָלִילָה לִי מֵיְהוָה אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר 7 eum in meã manu mittendum ad Domini unctio meo domino hoc

הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ verbis in suos viros David scidit Et ipse Domini unctus quia

8 כִּי מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא: וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים 8 ivit & spelunca de surrexit Saul Et Saul in cõsurgere eos dedit non &

וְלֹא נְתָנָם לָקוּם אֶל שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מִהַּמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ clamavit &, spelunca de est egressus & posthæc David surrexit Et via in

בַּדָּרֶךְ: וַיָּקָם דָּוִד אַחֲרֵי כֵן וַיֵּצֵא מִן הַמְּעָרָה וַיִּקְרָא 9 se post Saul respexit Et rex mi Domine : dicendo Saul post

אַחֲרֵי שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּבֵּט שָׁאוּל אַחֲרָיו David Dixitque se incurvavit & terram in vultus David inclinavit & 10

10 וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד David Ecce : dicendo hominis verba audies quid Ut : Saul ad

לְשָׁאוּל לָמָּה תִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד quòd tui oculi viderunt hac die Ecce ? tuũ malum quærens

11 מְבַקֵּשׁ רָעָתֶךָ: הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֵת אֲשֶׁר dixit Et spelunca in mea manu in hodie Dominus te tradiderit

נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי בַּמְּעָרָה וָאֹמַר meã manum mittam Non : dixi & te super pepercit & te occidendum ad

לַהֲרָגֶךָ וַתָּחָס עָלֶיךָ וָאֹמַר לֹא אֶשְׁלַח יָדִי vide etiam vide mi pater Et ipse Domini unctus quia meũ dominũ in

12 בַּאדֹנִי כִּי מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא: וְאָבִי רְאֵה גַם רְאֵה , tui pallii alam me abscindendo in quia : mea manu in tui pallii alam

אֶת כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי בְכָרְתִי אֶת כְּנַף מְעִילְךָ præcisio &, malũ mea manu in nõ quia, vide &, Scito. te interfeci nõ &

וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ דַּע וּרְאֵה כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה וָפֶשַׁע Judicet eam capiendum ad meæ animæ insidians tu Et tibi peccavi non &

13 וְלֹא חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צֹדֶה אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: יִשְׁפֹּט mea manº & : te de Dominus me ulciscatur &, te inter &, me inter Dominus

יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְנָקְמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ וְיָדִי impiis Ab : antiqui proverbium dicit Quemadmodum te in sit non

14 לֹא תִהְיֶה בָּךְ: כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי מֵרְשָׁעִים te in sit non mea manus & : impietas egredietur

יֵצֵא רֶשַׁע וְיָדִי לֹא תִהְיֶה בָּךְ:

Versio VULGAT. CAP. XXIV.

1 ASCendit ergò David indè: et habitavit in locis tutis-
2 mis Engaddi. Cúmq; reversº esset Saul, postquã persecutº est Philistæos, nuntiaverũt ei, dicentes; Ecce, David in de-
3 serto est Engaddi. Assumens ergò Saul tria millia electorũ virorũ ex omni Israel, perrexit ad investigandũ David, & viros ejº; etiã sup abruptissimas petras, quæ solis ibicibus
4 perviæ sũt. Et venit ad caulas ovĩũ, quæ se offerebant vianti; erátq; ibi spelunca, quã ingressº est Saul, ut purgaret vẽtrẽ: porrò David et viri ejº in interiore parte speluncæ late-
5 bãt. Et dixerũt servi David ad eũ; Ecce dies, de qua locutº est Dñs ad te; Ego tradã tibi inimicũ tuũ, ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergò David, & præcîdit oram
6 chlamydis Saul silenter. Post hæc percussit cor suũ David, eò quòd abscidisset oram chlamydis
7 Saul. Dixitq; ad viros suos; Propitiº sit mihi Dñs, ne faciã hanc rem dño meo, christo Dñi, ut mittã manũ meam in
8 eũ, quia christº Dñi est. Et confregit David viros suos sermonibº, & non permisit eos ut consurgerent in Saul: porrò Saul exurgens de spelunca, pergebat cœpto itinere. Sur-
9 rexit autẽ & David post eũ: & egressus de spelunca, clamavit post tergũ Saul, dicens; Dñe mi rex. Et respexit Saul post se: & inclinans se David
10 pronº in terrã, adoravit. Dixitq; ad Saul; Quarè audis verba hominũ loquentiũ, David quærit malũ adversũ te?
11 Eccè hodiè viderũt oculi tui, quòd tradiderit te Dñs in manu mea in spelunca: & cogitavi ut occiderẽ te, sed pepercit tibi oculº meº: dixi enim; Nõ extendã manũ meã in dominũ meum, quia christº Dñi
12 est. Quin potiº, pater mi, vide, & cognosce oram chlamydis tuæ in manu mea: quoniam cùm præscinderẽ summitatem chlamydis tuæ, nolui extendere manum meã in te: animadverte, & vide, quoniã nõ est in manu mea malũ, neq; iniquitas, neq; peccavi in te: tu autẽ insidiaris animæ meæ
13 ut auferas eã. Judicet Dñs inter me & te, & ulciscatur me Dñs ex te: manº autẽ mea non
14 sit in te. Sicut & in proverbio antiquo dicitur; AB IMPIIS egredietur impietas: manus ergò mea non sit in te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'. CAP. XXIV.

1 Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ (a) ἐκεῖθεν, καὶ ὠκίσθη 1 ET surrexit David indè, & sedit in angustiis Engaddi. Et fa-
2 ἐν τοῖς στενοῖς Ἐνγαδδί. Καὶ ἐγένετο 2 ctum est, ut revertit Saul à post
ὡς ἀνέστρεψε Σαὺλ ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀλλοφύ- alienigenas, & annuntiatum est
λων, καὶ ἀπηγγέλη (β) αὐτῷ, λεγόντων, Ὅτι ei, dicentibus; Quoniam David in
3 Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐνγαδδί. Καὶ ἔλαβε deserto Engaddi. Et sumpsit se- 3
μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτοὺς cum tria millia virorum electo-
ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν rum ex omni Israel: & ivit quæ-
Δαυὶδ, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον rere David, & viros ejus super
4 (γ)Σαδδαιέμ. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς αὐλὰς faciem (a) Saddaem. Et venit ad 4
τῶν προβάτων τὰς ἐπὶ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦν ἐκεῖ σπή- greges pecorum, quæ super viam.
λαιον. καὶ (δ)Σαὺλ εἰσῆλθε σκεπάσαι τὸν Et erat ibi spelunca. Et Saul in-
travit ad (b) provocandum. Et
David, & viri ejus in interiori-
bº spelunc sedebant. Et dixerũt 5
viri David ad eum, Ecce dies hæc,
quam dixit Dominus ad te, (c)
tradere inimicum tuum in ma-
nus tuas: & facies ei, sicut (d) bo-
num in oculis tuis. Et exurrexit
David, & dempsit pinnã diploidis
Saul occultè. Et factũ est post hæc, 6
& percussit cor David eum, quia
dempserat pinnam diploidis ejus.
Et dixit David ad viros suos, 7
Nequaquàm mihi à Domino; si
faciam verbum hoc domino meo
christo Domini, ut inferam manũ
meã super eum: quoniã christus
Domini est hic. Et suasit David 8
viros suos in verbis, & non de-
dit eis, ut surgentes (e) immola-
rent Saul. Et surrexit Saul, & de-
scendit (f) viã. Et surrexit David 9
post eum de spelunca. Et clamavit
David post Saul, dicens; Domine
rex. Et respexit Saul post se. Et
inclinavit se David in faciẽ suã
super terram, & adoravit eum. Et 10
dixit David ad Saul; Quarè
audis verba populi dicentium;
Ecce David quærit animam (g)
tuam? Ecce in die hac viderunt 11
oculi tui, quia tradidit te Domi-
nus hodiè in manus meas in spe-
lunca: & nolui te occidere, &
peperci tibi, & dixi; Non injiciam
manum meam in dominũ me-
um: quoniam christus Domini hic
(h) est. Et ecce pinna diploidis 12
tuæ in manu mea: ego abstuli (i)
pinnam, & non occidi te. Et cog-
nosce, & vide hodiè, quoniam nõ
est malitia in manu mea (k) neq;
impietas & contemptus, & non
peccavi in te: & tu (l) ligas ani-
mam meam ad capiendum eam.
Judicet Dominus inter me & te, 13
& (m) vindicet tibi Dñs de te:
& manus mea non erit in te:
Sicut dicitur parabola antiqua, 14
Ex iniquis exibit delictum: &
manus mea non erit in te.

MS. A. (a) ἐκεῖθεν, * ἐν τοῖς (β) αὐτῷ, λέγων, Ὅτι (γ) Ἀεισαμείν. (δ) εἰσῆλθεν Σαὺλ (ε) εἶπαν (ζ) Ἰδοὺ ἡμέρα (η) τοῦ Σαὺλ (θ) περὶ κυείᾳ, (ι) ἐπενεγκεῖν (κ) αὐτοὺ ἀναστάντας θανατῶσαι τοῦ (λ) Σαὺλ ἀνέστη ἐκ τῆ σπηλαίᾳ, καὶ κατέβη εἰς τὸ (μ) αὐτῷ καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆ (ν) Κύεια μὲ βασιλεῦ. (ξ) Σαὺλ ὀπίσω (ο) ἑωρακασιν (π) σήμερον κύει εἰς (ρ) ὅτι χρηστὸς κύειός ἐστιν. Καὶ πατήρ μου, καὶ ἰδὲ (σ) περύγιον τῆ ἱματίᾳ, καὶ ἔκ (τ) ἔστιν ἐν τῇ χειρί μὲ κακία, οὐδὲ ἀδίκησις, οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ (υ) ἡμαρτόν σοι, καὶ σὺ θηρεύεις τὴν ψυχήν μὲ λαβεῖν αὐτήν.

CAP. XXIV.

1 ET surrexit David inde, & sedit in præsidio Ghengedi. Et fuit quando
2 rediit Saul de post Philisthæos, et nunciarunt illi dicendo: Ecce David in
3 deserto Ghengedi. Et accepit tria millia virûm adolescentium ex omni
Israel, et ivit ad quærendũ David et viros ejus super facies foraminũ ru-
4 pium. Et venit ad caulas pecoris quæ super viam, et ibi spelunca: et intro-
ivit Saul ad faciendũ necessaria sua: et David et viri ejus in foraminibus
5 speluncæ sedentes. Et dixerunt viri David ei: Ecce dies quem dixit Dñs
tibi, Ecce ego tradens auctores inimicitiæ tuæ in manu tua, et facies ei id
quod rectũ in oculis tuis. Et surrexit David et abscidit alam pallii Sauli
6 in occulto. Et fuit postea et doluit David in corde suo, eo quòd abscidit
7 alam quæ Sauli. Et dixit viris suis, Absit mihi ab ante Dñm, si faciã ver-
bum hoc domino meo uncto Dñi, ad extendendum manũ meam in eum;
8 quia unctus Domini ipse. Et quietos reddidit David viros suos in verbis,
et non sivit eos surgere sup Saul: et Saul surrexit ex spelunca, et ivit in via.
9 Et surrexit David post hæc, et exivit ex spelunca, et clamavit post Saul, di-
cendo: Domine mi rex: et respexit Saul retro se, et incurvavit se David
10 super faciẽ suam sup terram, et adoravit. Et dixit David ad Saul, Ad quid
tu audis verba filiorũ hominũ; qui dicunt: Ecce David insidians malum
11 tuũ? Ecce hodie vidit oculº tuº & tradidit te Dominº hodie in manu mea
in spelunca: et dixerunt alii ut occiderẽ te, et peperci sup te, et dixi: Non
extendã manum meã in dominũ meũ, quia unctº Domini ipse. Et domine
12 mi considera, etiã vide alam pallii tui in manu mea, quòd cùm abscinderẽ
alam pallii tui, non occidi te: cognosce et vide quòd non est in manu mea
culpa et iniquitas, et non peccavi tibi, et tu insidians sup animã meam ad
13 occidendũ me. Judicabit Dominus inter me et inter te, et ulciscetur me
Dominus à te, et manus mea non erit in te. Ut id quod dicunt proverbio
14 quod ab antiquis, Ex impiis exibit culpa eorum, et manº mea non erit in te.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כד

1 וסליק דָּוִד מִתַּמָּן ויתיב בְּמַצַּדְתָּא עֵין גֶּדִי: וַהֲוָה כַּד תָּב שָׁאוּל מִבָּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי וְחַוְיוּ לֵיהּ
2 לְמֵימַר הָא דָוִד בְּמַדְבְּרָא דְּעֵין גֶּדִי: וּדְבַר שָׁאוּל תְּלָתָא אַלְפִין גְּבַר עוּלֵים מִכָּל יִשְׂרָאֵל
3 וַאֲזַל לְמִבְעֵי יַת דָּוִד וְגַבְרוֹהִי עַל אַפֵּי שְׁקִפֵּי כֵּיפָיָא: וַאֲתָא לְחַטְרֵי עָנָא דְּעַל אוֹרְחָא וְתַמָּן
4 מְעָרְתָּא וְעָל שָׁאוּל לְמֶעְבַּד צוֹרְכֵּיהּ וְדָוִד וְגַבְרוֹהִי בְּסִפֵּי מְעָרְתָּא יָתְבִין: וַאֲמָרוּ גַּבְרֵי
5 דָּוִד לֵיהּ הָא יוֹמָא דַּאֲמַר יְיָ לָךְ הָא אֲנָא מְסַר יַת בְּעֵיל דְּבָבָךְ בִּידָךְ וְתַעְבִּיד לֵיהּ כְּמָא
6 דְּיִתְקַן בְּעֵינָךְ וְקָם דָּוִד וּפְסַק יַת כְּנַף מְעִילָא דִּלְשָׁאוּל בְּרָז: וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וְחַשׁ דָּוִד בְּלִבֵּיהּ
7 עַל דִּי פְסַק יַת כְּנַפָּא דִּלְשָׁאוּל: וַאֲמַר לְגַבְרוֹהִי חֵס לִי מִן קֳדָם יְיָ אִם אֶעֱבִיד יַת פִּתְגָמָא
8 הָדֵין לְרִבּוֹנִי לְמְשִׁיחָא דַּיְיָ לְאוּשָׁטָא יְדִי בֵּיהּ אֲרֵי מְשִׁיחָא דַּיְיָ הוּא: וּפַיֵּס דָּוִד יַת גַּבְרוֹהִי
9 בְּפִתְגָמַיָּא וְלָא שַׁבְקִנּוּן לְמֶקַם עַל שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מִמְּעָרְתָּא וַאֲזַל בְּאוֹרְחָא: וְקָם דָּוִד
בָּתַר כֵּן וּנְפַק מִן מְעָרְתָּא וְקָרָא בָּתַר שָׁאוּל לְמֵימַר רִבּוֹנִי מַלְכָּא וְאִסְתְּכִי שָׁאוּל
10 לְאָחוֹרוֹהִי וְכָרַע דָּוִד עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וְסָגִיד: וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל לְמָא אַתְּ שָׁמַע יַת
11 פִּתְגָמֵי בְנֵי אֱנָשָׁא דְּאָמְרִין הָא דָוִד בְּמִין בִּישְׁתָּךְ: הָא יוֹמָא דֵּין חֲזָאָה עֵינָךְ יַת דְּמַסְרָךְ יְיָ
יוֹמָא דֵּין בִּידִי בְּמְעָרְתָּא וַאֲמָרוּ אוֹחֲרִנִין לְמִקְטְלָךְ וְחָסַת עֲלָךְ וַאֲמָרִית לָא אוֹשִׁיט יָדִי
12 בְּרִבּוֹנִי אֲרֵי מְשִׁיחָא דַּיְיָ הוּא: וְרִבּוֹנִי אִסְתַּכַּל אַף חֲזִי יַת כְּנַף מְעִילָךְ בִּידִי אֲרֵי בְּמִפְסְקִי
יַת כְּנַף מְעִילָךְ וְלָא קְטָלְתִּיךְ דַּע וְחֲזִי אֲרֵי לֵית בִּידִי חוֹב וְסוֹרְחָן וְלָא חַטִּית לָךְ וְאַתְּ כָּמִין
13 עַל נַפְשִׁי לְמִקְטְלָהּ: יְדִין יְיָ בֵּינָא וּבֵינָךְ וְיִתְפָּרַע לִי יְיָ מִנָּךְ וִידִי לָא תְהֵי בָּךְ: כְּמָא דַּאֲמָרִין
14 מַתָּלָא דְּמִלְקַדְמִין מֵרְשִׁיעִין תִּפֵּק חוֹבַתְהוֹן וִידִי לָא תְהֵי בָּךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXIV.

ET ascendit David inde, et sedit in præsidio Ghengedi. Et fuit quando 1
rediit Saul de post Philisthæos, et nunciarunt illi dicendo: Ecce David in 2
deserto Ghengedi. Et accepit tria millia virûm adolescentium ex omni 3
Israel, et ivit ad quærendũ David et viros ejus super facies foraminũ ru-
pium. Et venit ad caulas pecoris quæ super viam, et ibi spelunca: et intro- 4
ivit Saul ad faciendũ necessaria sua: et David et viri ejus in foraminibus
speluncæ sedentes. Et dixerunt viri David ei: Ecce dies quem dixit Dñs 5
tibi, Ecce ego tradens auctores inimicitiæ tuæ in manu tua, et facies ei id
quod rectũ in oculis tuis. Et surrexit David et abscidit alam pallii Sauli
in occulto. Et fuit postea et doluit David in corde suo, eo quòd abscidit 6
alam quæ Sauli. Et dixit viris suis, Absit mihi ab-ante Dñm, si faciã ver- 7
bum hoc domino meo uncto Dñi, ad extendendum manũ meam in eum;
quia unctus Domini ipse. Et quietos reddidit David viros suos in verbis, 8
et non sivit eos surgere sup Saul: et Saul surrexit ex spelunca, et ivit in via.
Et surrexit David post hæc, et exivit ex spelunca, et clamavit post Saul, di- 9
cendo: Domine mi rex: et respexit Saul retro se, et incurvavit se David
super faciẽ suam sup terram, et adoravit. Et dixit David ad Saul, Ad quid 10
tu audis verba filiorũ hominũ; qui dicunt: Ecce David insidians malum
tuũ? Ecce hodie vidit oculº tuº & tradidit te Dominº hodie in manu mea 11
in spelunca: et dixerunt alii ut occiderẽ te, et peperci sup te, et dixi: Non
extendã manum meã in dominũ meũ, quia unctº Domini ipse. Et domine 12
mi considera, etiã vide alam pallii tui in manu mea, quòd cùm abscinderẽ
alam pallii tui, non occidi te: cognosce et vide quòd non est in manu mea
culpa et iniquitas, et non peccavi tibi, et tu insidians sup animã meam ad
occidendũ me. Judicabit Dominus inter me et inter te, et ulciscetur me 13
Dominus à te, et manus mea non erit in te. Ut id quod dicunt proverbio 14
quod ab antiquis, Ex impiis exibit culpa eorum, et manº mea non erit in te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

1 Postea ascendens David inde, consedit in
Masroth quæ est in Gebaoth. Et cùm rever-
2 sus esset Saul ab insectandis Philistæis, indica-
verunt ei, & dixerunt; Ecce David est in Mas-
3 roth quæ est in Gebaoth. Quarè ductis Saul
tribus millib⁹ virorũ electorum ex toto Israe-
le, abiit quæsitum Davidẽ & homines ejus in
superficie montis ibicum. Cúmque pveniſſet
4 ad caulã ovium, quæ est in itinere ubi erat spe-
lunca quædam, ingressus Saul speluncam illã
dormivit illic, Davide & hominib⁹ suis in ex-
5 tremitatib⁹ speluncæ considentib⁹. Dixerunt
ergò Davidi homines sui, Hæc est dies de qua
dixit tibi Dñs, Ecce traditus est inimicus tuus
in manus tuas, fac illi prout bonũ videtur in
oculis tuis. Surgens itaque David, leniter ab-
6 scidit fimbriam pallii Saulis: Postmodũ verò
doluit cor Davidis, quòd abscidisset fimbriã
7 pallii Saulis. Dixítq; David hominibus qui
secum erant, Absit mihi à Dño ut faciam rem
istam contra dominum meum unctum Dñi; ut
extendam manum meam in ipsum, quia unct⁹
Dñi est. Et à sententia abduxit David homi-
8 nes qui secum erant hisce verbis, nec permisit
eis insurgere in Saulem. Saul autem surgens è
spelunca, iter perrexit. Postea surgens David
9 è spelunca, inclamavit post Saulẽ, & ait; Dñe
mi rex: conversóq; Saule retrorsùm, procidit
David in faciẽ suam super terrã, & adoravit.
10 Tùm dixit David Sauli, Ne auscultes verbis
hominũ qui dicunt, Ecce David quærit malũ
11 tuũ. En vide hodiè oculis tuis quòd tradide-
rit te Dñs in manus meas hodiè in spelunca:
& *quamvis* dixerint viri qui mecũ sunt ut oc-
cidere te, clementiâ tamen usus sum erga te, &
dixi; Non extendã manum meam in dominum
meum, quia unctus est Domini. Imò conver-
12 tere & vide etiam fimbriam pallii tui in ma-
nibus meis: cùm enim pallii tui fimbriã præ-
ciderim, te tamen haud occidi; scias & consi-
deres non esse in manibus meis malum vel
culpam, nec me peccâsse in te: tu verò venaris
13 ad capiendam animã meam. Judicet Dñs in-
ter me & te, & ulciscatur me Dñs manibus
tuis, man⁹ autẽ mea non sit in te: Uti dictũ est
14 proverbiis antiquis, Ex impio prodeat impie-
tas: manus autem mea non sit in te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

1 Ascendit ergò David illinc, & com-
moratus est in Masroth quæ est in Gaba-
2 on. Sauli verò è Palestinorum oppugna-
tione revertenti nunciárunt ac dixerunt
Davidem esse in Masroth quæ est in Gi-
3 baon. Quapropter delectis Saul tribus mil-
libus virorũ ex omnibus filiis Israel, abiit
quæsitum Davidem ac socios ejus in mon-
4 tem rupicapraum: Et veniens ad septum
ovium quod est in deserto, ubi iagens erat
spelunca, ingressus est Saul speluncã, ibiq;
jacuit: David autem & socii ejus erant
5 à tergo speluncæ. Dixerunt ergò socii Da-
vidis ad eum, Hic est dies quo dixit tibi
Dominꝰ inimicũ tuũ esse tibi tradendum;
fac illi quod volueris. Surgens itaque Da-
vid ingressus est, leniterque abscidit oram
6 pallii Saulis. Sed mox pœnitentiâ ductus
David ob abscisã oram pallii Saulis, Di-
7 xit ad socios suos, Absit ut extendã ma-
num meã in dominũ meum unctum Do-
mini, eique noceam, aut extendã manum
meã ad interficiendũ eum: quoniã unctus
Domini est. Et commonuit David socios
8 suos similibus hisce verbis, nec permisit eis
irruere in Saulem. Tum surgens Saul ex-
ivit è spelunca, & abiit itinere suo. De-
9 inde surgens etiam David egressus est è
loco suo, & altissimâ voce Saulem inclа-
mans, ait, O domine mi, O rex: tum Saule
retrò converso, David in faciem suã humi
10 procubuit adorans; Et ait David ad Sau-
lem, Ne audias sermones hominũ qui di-
cunt Davidẽ malum intendere. Oculatim
11 hodiè vidisti quòd tradiderat te mihi
Dominus in speluncа; et quamvis dixerint
mihi socii mei, Interfice eũ, tamen tui mi-
sertus dixi, Non extendã manum meã ad
necẽ domini mei, quia unctus Domini est.
Convertere ad me, & aspice oră pallii tui
12 in manu mea: cùm enim pallii tui oră ab-
sciderim, te minimè interfeci: quare certò
scias nullũ esse penes me malũ, neq; pec-
catũ, neq; cul pã in te: tu tamen quæris ani-
mã meã. Judicet Dominꝰ inter me & in-
13 ter te, meamq; sumat Dominus vindictam
à te: nec malum tibi contingat per manum
meã. Quemadmodũ veteribus fertur pro-
14 verbiis, Impietas egredietur ab impio; at
malum per manum meã minimè patiêris.

שמואל א: כה

post ? perſequens tu quem poſt ,Iſrael rex eſt egreſſus quem Poſt
15 אַחֲרֵי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף אַחֲרֵי
,judicem tu Dominus ſit Et .unum pulicem poſt ! , mortuum canem
16 כֶּלֶב מֵת אַחֲרֵי פַּרְעֹשׁ אֶחָד: וְהָיָה יְהוָה לְדַיָּן
me judicet & ,meâ linè diſcerniet & ,videat & ; te inter & ,me inter judicet &
וְשָׁפַט בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְיַרְא וְיָרֶב אֶת רִיבִי וְיִשְׁפְּטֵנִי
verba loqui David conſummare ſicut , fuit Et .tua manu de
17 מִיָּדֶךָ: וַיְהִי כְּכַלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים
? David mi fili ,hæc tua vox Num : Saul dixit & ; Saul ad hæc
הָאֵלֶּה אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הֲקֹלְךָ זֶה בְּנִי דָוִד
tu Juſtus : David ad Dixitque .levit & ,ſuâ voce Saul levavit &
18 וַיִּשָּׂא שָׁאוּל קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ: וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד צַדִּיק אַתָּה
.malum tibi retribuì ego & ,bonum mihi retribuiſti tu quia : me præ
מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה וַאֲנִי גְמַלְתִּיךָ הָרָעָה:
quia ; bonum mecum feciſti quod ,hodie indicaſti tu Et
19 וְאַתָּה הִגַּדְתָּ הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָה אִתִּי טוֹבָה אֵת אֲשֶׁר
invenerit cùm Et .me occidiſti non & ,tuâ manum in Dominus me concluſit
סִגְּרַנִי יְהוָה בְּיָדֶךָ וְלֹא הֲרַגְתָּנִי: וְכִי יִמְצָא
DOMINUS & ? bona via in eum mittet & ,ſuum inimicum quiſpiam
אִישׁ אֶת אֹיְבוֹ וְשִׁלְּחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וַיהוָה
nunc Et .mihi feciſti quam ,hac die pro bonum tibi *regendæ*
21 יְשַׁלֶּמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִי: וְעַתָּה
regnum tua manu ſtabit & ; regnabis regnando quòd ,cognovi ecce
הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלֶכֶת
abſcideris ſi ,*Domino in* mihi jura nunc Et .Iſrael
22 יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי בַּיהוָה אִם תַּכְרִית אֶת
.mei patris domo de meû nomen diſperdideris ſi & ; me poſt meû ſemen
זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם תַּשְׁמִיד אֶת שְׁמִי מִבֵּית אָבִי:
,David & ; ſuâ domum in Saul abiit & : Saul ipſi David juravit Et
23 וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לְשָׁאוּל וַיֶּלֶךְ שָׁאוּל אֶל בֵּיתוֹ וְדָוִד
munitionem ſuper aſcenderunt ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל הַמְּצוּדָה:

CAP. XXV. כה

,eû planxerunt & ,Iſrael omnis ſunt cógregati & ,Samuel eſt mortuus Et
1 וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ כָל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ לוֹ
deſtendit &,David ſurrexit Et .Ramah in ſua domo in eum ſepelierunt &
וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּרֶד
: Charmel in ejus *opus* & ,Mahon in vir Et .Paran deſertum in
2 אֶל מִדְבַּר פָּארָן: וְאִישׁ בְּמָעוֹן וּמַעֲשֵׂהוּ בַכַּרְמֶל
; capræ mille & ,millia tria *pecus* ei & ; valde magnus vir &
וְהָאִישׁ גָּדוֹל מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְאֶלֶף עִזִּים
, Nabal viri nomen Et .Charmel in *ſuum pecus tondendo in* erat &
3 וַיְהִי בְּגָזּוֹז אֶת צֹאנוֹ בַּכַּרְמֶל: וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל
pulchra & ,intellectu bona mulier & : Abigail ejus uxoris nomen &
וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אֲבִיגַיִל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שֵׂכֶל וְיִפַת
audivit Et .Calibita *ipſe* &, *inventionibus* malus &, durus vir & : forma
תֹּאַר וְהָאִישׁ קָשֶׁה וְרַע מַעֲלָלִים וְהוּא כָלִבִּי:
4 David miſit Et .*Suum pecus* Nabal *tondens* quòd ,deſerto in David
דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי־נוֹז נָבָל אֶת צֹאנוֹ; וַיִּשְׁלַח דָּוִד
,Charmel in Aſcendite : pueris David dixitque : pueros decem
5 עֲשָׂרָה נְעָרִים וַיֹּאמֶר דָּוִד לַנְּעָרִים עֲלוּ כַרְמֶלָה
.pacem ad meo nomine in *ei optabitis* & ,Nabal ad *venietis* &
וּבָאתֶם אֶל נָבָל וּשְׁאַלְתֶּם לוֹ בְשָׁמִי לְשָׁלוֹם:
omne & ,*pax* tua domus & ,*pax* tu & ; vitam Ad : ſic *dicetis* Et
6 וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחַי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל
nunc ; tibi tondentes quòd ,audivi nunc Et .*pax* tibi quod
7 אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם: וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי גֹזְזִים לְךָ עָתָּה
,eos *verecundiæ* affecimus non : nobiſcum fuerunt ,tibi qui , paſtores
הָרֹעִים אֲשֶׁר הָיוּ עִמָּנוּ לֹא הֲכְלַמְּנוּם
.Charmel in *eos eſſe* diebus omnibus quicquam eis *eſt viſitatum* nec
וְלֹא נִפְקַד לָהֶם מְאוּמָה כָּל יְמֵי הֱיוֹתָם בַּכַּרְמֶל:

Verſio VUL.LAT.

15 Quem perſequeris, rex Iſrael? quẽ perſequeris? canẽ mortuum perſequeris, & pulicem
16 unum. Sit Dñs judex, & judicet inter me & te: & videat, & judicet causam meam, &
17 eruat me de manu tua. Cùm autem compléſſet David loquens ſermones hujuſcemodi ad Saul, dixit Saul; Numquid vox hæc tua eſt, fili mi David? Et levavit Saul vocem ſuã, &
18 flevit: Dixitq; ad David, Juſtior tu es quàm ego: tu enim tribuiſti mihi bona: ego
19 autem reddidi tibi mala. Et tu indicâſti hodiè quæ feceris mihi bona: quomodò tradiderit me Dñs in manũ tuã, &
20 non occideris me. Quis enim cũ invenerit inimicũ ſuũ, dimittet eum in via bona? Sed Dñs reddat tibi viciſſitudinẽ hanc, pro eo q hodiè operat' es in me. Et nunc quia ſcio q certiſſimè regnatur' ſis, & habiturus in manu tua regnũ Iſrael: Jura mihi in Dño, ne
22 deleas ſemen meũ poſt me, neque auferas nomen meum de domo patris mei. Et juravit David Sauli. Abiit ergò Saul in domũ ſuam: & David & viri ejus aſcenderunt ad tutiora loca.

CAP. XXV.

1 MOrtuus eſt autẽ Samuel, & congregatus eſt univerſus Iſrael, & planxerunt eũ, & ſepelierunt eum in domo ſua in Ramatha. Conſurgénſque David deſcendit in deſertum
2 Pharan. Erat autẽ vir quiſpiã in ſolitudine Maon, & poſſeſſio ejus in Carmelo, & homo ille magnus nimis: erántq; ei oves tria millia, & mille capræ: & accidit ut tonderetur
3 grex ejus in Carmelo. Nomen autẽ viri illius erat Nabal: & nomen uxoris ejus Abigail: erátq; mulier illa prudentiſſima & ſpecioſa: porrò vir ej' durus, & peſſim', & malitioſus: erat autẽ de genere Ca-
4 leb. Cùm ergò audiſſet David in deſerto quòd tonderet Nabal gregem ſuũ, Miſit decem
5 juvenes, & dixit eis; Aſcendite in Carmelũ, & venietis ad Nabal, & ſalutabitis eum ex
6 nomine meo pacificé. Et dicetis; Sit fratribus meis, & tibi pax; & domui tuæ pax, et omnib', quæcunq; habes, ſit
7 pax. Audivi q tõderent paſtores tui, qui erãt nobiſcũ in deſerto: nunquã eis moleſti fuimus, nec aliquando defuit quidquã eis de grege, omni tempore quo fuerunt nobiſcũ in Carmelo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ
Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος (χ)καταδιώκεις σύ;
ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, καὶ ὀπίσω ψύλλου
16 ἑνός; Γένοιτο κύριος εἰς κρίσιν καὶ δικασὴν
ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σου, ἴδοι κύριος
καὶ κρίναι τὴν κρίσιν μου, καὶ δικάσαι μοι ἐκ
17 χειρός σου. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυὶδ (4) τὰ ῥήματα ταῦτα λαλῶν πρὸς Σαὺλ, καὶ εἶπε Σαὺλ, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον
Δαυίδ; καὶ ἦρε Σαὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἔ-
18 κλαυσε. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Δαυὶδ, Δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμέ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀ-
19 γαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά. Καὶ σὺ
ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι
ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με κύριος εἰς χεῖ-
20 ρας σου σήμερον, καὶ οὐκ ἀπέκτεινάς με. Καὶ
(a)ὅτι εἰ εὕροι τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλίψει,
καὶ (β) ἐκπέμψοι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ
κύριος (γ) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς
21 πεποίηκας σήμερον. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώ-
σκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, καὶ στήσ(δ)ῃ
ἐν χειρί σου ἡ βασιλεία Ἰσραήλ. Καὶ νῦν
22 ὄμοσόν μοι ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐκ (ε) ἐξολοθρεύ-
σεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, οὐκ ἀφανιεῖς
23 τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. Καὶ
ὤμοσε Δαυὶδ τῷ Σαύλ. καὶ ἀπῆλθε Σαὺλ
εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες
αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς (ζ) Μασδὰ τενλύ.

MS.A. (χ)καταδιώκεις; ὀπίσω(ψ)λῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς(ω)κύ-
ριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, καὶ (α) ὅτι εὑρὼν (β) ἐκπέμψῃ γ) ἀνταπο-
δῶσαι αὐτῷ, καθὼς(δ)ἐν χερσίν σου *βασιλεία (ε) ἐξολεθρεύσεις(ζ)Μασηὲ

ΚΕΦ. κέ.

1 ΚΑὶ ἀπέθανε Σαμουὴλ, καὶ συναθροίζουσι
πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ κόπτουσιν αὐτὸν, καὶ θάπτουσιν
αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ (α) ἐν Ἁρμαθαΐμ. καὶ
ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον (β)
2 Μαών. Καὶ ἦν (γ) ἄνθρωπος ἐν τῇ Μαὼν,
καὶ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ὁ
ἄνθρωπος μέγας σφόδρα· καὶ τούτῳ πρό-
βατα τρισχίλια, (δ) καὶ αἶγες χίλιαι. καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ κείρειν (ε) τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν τῷ
3 Καρμήλῳ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ,
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ (ζ) συνέσει καὶ ἀγαθὴ τῇ
εἴδει σφόδρα· καὶ ὁ ἄνθρωπος (η) Χαλε-
βὲ καὶ πονηρὸς ἐν ὁσιότητι πνεύματος, καὶ ὁ ἄνθρω-
4 πος κυνικός. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλου τὸ ποίμνιον
5 αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ δέκα παιδάρια, καὶ
(θ)εἶπε τοῖς παιδαρίοις, Ἀνάβητε εἰς Κάρ-
μηλον καὶ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, καὶ ἐρωτή-
σατε αὐτὸ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην,
6 Καὶ ἐρεῖτε τάδε, Εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ ὁ
7 οἶκός σου, καὶ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα. Καὶ νῦν
ἤδη ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες
σου οἳ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπε-
κωλύσαμεν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐ-
τοῖς οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν
ἐν Καρμήλῳ.

MS.A. (α) ἐν Ῥαμᾷ. καὶ (β) Φαράν. Καὶ (γ) ἄνθρωπος Μαών, (δ) καὶ
χίλιαι αἶγες. καὶ (ε) τὰ ποίμνια (ζ) τῇ συνέσει καὶ καλὴ τῷ (η)πονηρὸς καὶ

Et nunc poſt quem tu egrederis 15
rex Iſrael? poſt quem perſequeris
tu? poſt canem mortuum, &
poſt pulicem unum? Fiat Domi-
nus in judicem, & videat, in- 16
ter me & inter te: videat Do-
minus, & judicet judicium me-
um, & vindicet me de manu tua.
Et factum eſt, cùm conſummáſſet 17
David verba hæc loquens ad
Saul; & dixit Saul, Nonne vox tua hæc,
fili David? Et elevavit Saul vo-
cem ſuam, & flevit. Et dixit 18
Saul ad David; Juſtus tu ſuper
me: quoniam tu reddidiſti mihi
bona: ego autem retribui tibi ma-
la. Et tu renuntiâſti mihi hodiè, 19
quæ feciſti mihi bona, ſicut con-
cluſit me Dominus in manibus tu-
us hodiè, & non occidiſti me. (a)
Et ſicut ſi inveniat quis inimicum 20
ſuum in tribulatione, & emittat
eum in viam bonam, & Domi-
nus reddet ei bona; ſicut feciſti
hodié. Et nunc ecce ego cognos- 21
co, quoniam regnans regnabis, &
cõſtituetur in manu tua regnũ Iſ-
rael. Et nunc jura mihi in Domi- 22
no, quia non exterminabis ſemen
meum poſt me: (o) non delebis no-
men meum de domo patris mei.
Et juravit David ipſi Saul. Et 23
abiit Saul ad locum ſuũ: & Da-
vid, & viri ejus, aſcenderunt in
Meſſara anguſtam.

CAP. XXV.

ET mortuus eſt Samuel: & 1
congregantur univerſus Iſrael: &
plangunt eum, & ſepelium eum
in domo ſua in Armathaem. Et
ſurrexit David, & deſcendit in
deſertum (a) Maon. Et erat homo 2
in (b) Maon: & (c) greges ejus
in Carmelo: et homo magnus val-
dé: et huic (d) greges ter mille,
et capræ mille. Et factum eſt in
(e) tondendo gregem ſuum in
Carmelo. Et nomen homini Na- 3
bal, et nomen uxori ejus (f) Abi-
gæa; et uxor ejus bona intellectu,
et (g) bona ſpecie valdé: et homo
durus, et malignus in ſtudiis, et
homo caninus. Et audivit David 4
in deſerto, quia tondet Nabal
Carmelus gregem ſuum. Et miſit 5
David decem pueros, et dixit
pueris; Aſcendite in Carmelum,
et (h) abite ad Nabal, et inter-
rogate eum in nomine meo in pa-
cem, Et dicetis hæc; (i) In 6
boras et tu ſalvus, et domus tua,
et omnia tua ſalva. Et nunc 7
ecce audivi, quia tondent tibi
nunc paſtores tui, qui erant nobiſ-
cum in deſerto; et non prohibui-
mus eos, et non imperavimus eis
quicquam omnibus diebus, cùm
ipſi eſſent in Carmelo.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 בְּתַר מַן נְפַק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בָּתַר מַן אַתְּ רָדִיף בָּתַר חַלָּשׁ חַד בָּתַר דְּיָוִשׁ חָד: וִיהֵי יי
16 לְדַיָּן וְיֵעְבִּיד דִּין בֵּינָא וּבֵינָךְ וְגֶלִי קֳדָמוֹהִי וִידוּן דִּינִי וְיִתְפְּרַע עוֹלְבָנִי מִסְּדָּךְ: וַהֲוָה כַּד שֵׁיצִי
17 דָּוִד לְמַלָּלָא יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין עִם שָׁאוּל וַאֲמַר שָׁאוּל הֲקָלֵךְ דֵּין בְּרִי דָּוִד וַאֲרִים שָׁאוּל
18 קָלֵיהּ וּבְכָא: וַאֲמַר לְדָוִד זַכַּי אַתְּ מִנִּי אֲרֵי אַתְּ גְּמַלְתָּנִי טָבְתָא וַאֲנָא גְּמַלְתָּךְ בִּישְׁתָּא: וְאַתְּ
19 חַוִּיתָא יוֹמָא דֵּין יָת דַּעֲבַדְתָּ עִמִּי טִיבוּ וְיָת דְּמְסַרְנִי יְיָ בִּידָךְ וְלָא קְטַלְתָּנִי: וַאֲרִי יַשְׁכַּח גְּבַר
20 יָת בְּעֵיל דְּבָבֵיהּ וְיִשַׁלְחִנֵּיהּ בְּאוֹרַח חַקָּנָא וַיְיָ יִשַׁלֵּם טָבְתָא חֲלָף יוֹמָא דֵּין דַּעֲבַדְתָּא לִי:
21 וְכַעַן הָא יַדְעָנָא אֲרֵי מְמַלָּךְ תִּמְלוֹךְ וְתִתְקַיֵּם בִּידָךְ מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל: וּכְעַן קַיֵּם לִי
22 בְּמֵימְרָא דַיְיָ דְּלָא תְּשֵׁיצִי יָת בְּנֵי בַּתְרַי וְלָא תְּפְסוֹק יָת שְׁמִי מִבֵּית אַבָּא: וְקָיֵם דָּוִד לְשָׁאוּל
23 וַאֲזַל שָׁאוּל לְבֵיתֵיהּ וְדָוִד וְגַבְרוֹהִי סְלִיקוּ לְמַצְדְּתָא:

כה

1 וּמִית שְׁמוּאֵל וְאִתְכְּנִישׁוּ כָל יִשְׂרָאֵל וּסְפַדוּ עֲלוֹהִי וּקְבַרוּהִי בְּבֵיתֵיהּ בְּרָמָה וְקָם דָּוִד וּנְחַת
2 לְמַדְבְּרָא דְפָארָן: וְגַבְרָא בְּמָעוֹן וְנָכְסוֹהִי בְּכַרְמֶלָא וְגַבְרָא רַב לַחֲדָא וְלֵיהּ עָאן תְּלָתָא
3 אַלְפִין וְאַלְפָּא עִזִּין וַהֲוָה בְּמִגְזַז יָת עָנֵיהּ בְּכַרְמֶלָא: וְשׁוּם גַּבְרָא נָבָל וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ אֲבִיגַיִל
4 וְאִתְּתָא חַכִּימַת מַדָּע וְשַׁפִּירַת רֵיוָא וְגַבְרָא קַשְׁיָא וּבִישׁ עוֹבָדִין וְהוּא מִדְּבֵית כָּלֵב: וּשְׁמַע דָּוִד
5 בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי גָּזִיז נָבָל יָת עָנֵיהּ: וּשְׁלַח דָּוִד עַשְׂרָא עוּלֵימִין וַאֲמַר דָּוִד לְעוּלֵמַיָּא סַקוּ
6 לְכַרְמֶלָא וְתֵהֲכוֹן לְוָת נָבָל וְתִשְׁאֲלוּן לֵיהּ בִּשְׁמִי לִשְׁלָם: וְתֵימְרוּן כְּדֵין לְחַיָּךְ וְאַתְּ שְׁלָם
7 וּבֵיתֵךְ שְׁלָם וְכֹל דִּילָךְ שְׁלָם: וּכְעַן שְׁמַעִית אֲרֵי גָּזְזִין לָךְ בְּעָן רָעַיָּא דִּילָךְ הֲווֹ עִמָּנָא לָא
אַנְוֵקְנוּנִין וְלָא שְׁנָא לְהוֹן מִדְּעָם כָּל יוֹמִין דַּהֲווֹ בְּכַרְמֶלָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Poſt quem exivit rex Iſrael? poſt quem tu ſecutus? poſt debilem unum, 15
poſt abjectum unum. Et erit Dominus in judicem, et faciet judicium inter 16
me et inter te: et *manifeſtum* ante eum, *& judicabit judicium meum*, &
liberabit afflictionem meam à te. Et fuit quando finivit David loqui ver- 17
ba hæc cum Saul, & dixit Saul, Nunquid vox tua iſta fili mi David? et ex-
tulit Saul vocem ſuam et luxit. Et dixit ad David, Juſtus tu à me, quia *tu* 18
retribuiſti mihi bonum, et ego retribui tibi malum. Et tu indicâſti hodie 19
quòd feciſti mecum benignitatem, quòd tradidit me Dñs in manu tua, &
non occidiſti me. Si enim inveniret vir auctorem inimicitiæ ſuæ, et dimit- 20
tet eum in via recta? et Dñs rependet tibi bonum propter diem hanc,
quod feciſti mihi. Et nunc, ecce ſcivi, quòd regnando regnabis, et ſtabilie- 21
tur in manu tua regnum Iſrael. Et nunc jura mihi in dicto Domini q non 22
perdes filios meos poſt me, et non ceſſare facies nomen meum de domo
patris mei. Et juravit David Sauli, et ivit Saul ad domum ſuam: et David, 23
et viri ejus aſcenderunt ad-*præſidium*.

CAP. XXV.

ET mortuus eſt Samuel, et congregati ſunt omnis Iſrael, et planxerunt 1
ſu, per eum, et ſepelierunt eum in domo ejus in *Ramah*: et ſtetit David &
deſcendit in deſertum Paaran. Et vir in Maghon, et ſubſtantiæ ejus in Char- 2
mela, et vir magnus valde, et illi pecora tria millia, et mille capræ: et fuit
cùm tonderet pecora ſua in Charmel. Et nomen viri Nabal, et nomen uxo- 3
ris ejus Abigail, et mulier ſapiens intelligentia, et pulchra viſu, et vir du-
rus et malus factis; et ipſe ex domo Chaleb. Et audivit David in deſerto q 4
tondens Nabal pecora ſua. Et miſit David decem adoleſcentes, et dixit Da- 5
vid adoleſcentibus, Aſcendite ad Charmel, et ite ad Nabal, et rogabitis illi
in nomine meo pacem. Et dicetis ſic; Per vitam tuam, et tu pax, et domus 6
tua pax, et omnia quæ tibi pax. Et nunc audivi quòd tondentes tibi [*ſint*,] 7
et nunc paſtores tui fuerunt nobiſcum, non læſimus eos, et non defuit illis
quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Charmela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܗܘ ܕܡܢ ܐܝܟ ܐܬܐ ܡܠܟܐ ܕܝܣܪܝܠ ܐܘ ܗܘ ܕܡܢ ܐܝܟ ܪܕܝܬ ܠܟܠܒܐ ܡܝܬܐ ܐܘ ܠܦܪܥܐ ܚܕܐ
16 ܒܝܢ ܝܗ ܘܒܝܢ ܟ ܘܢܚܙܐ ܘܢܕܝܢ ܠܝ ܕܝܢܝ ܘܢܫܘܦ ܠܝ ܡܢ ܐܝܕܟ
17 ܐܡܪ ܗܕܐ ܩܠ ܟ ܒܪܝ ܕܘܝܕ ܘܒܟܐ ܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܗܕܐ ܩܠ ܟ ܒܪܝ ܕܘܝܕ ܘܒܟܐ
18 ܫܐܘܠ ܩܠܗ ܘܐܡܪ ܠܕܘܝܕ ܐܢܬ ܙܕܝܩ ܡܢܝ ܐܡܬ ܐܢܐ ܒܝܫ ܠܟ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ
19 ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ
20 ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ
21 ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ
22 ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ
23 ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܬ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܥܡ ܡܪܝ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܝ ܛܒ

Post quem egressus es rex Israelis? & quem 15
persequeris? canem mortuum, & pulicem u-
num. Sit dominus judex, judicétque inter 16
me & te, & videat, judicétque causam meam,
meque ulciscatur manibus tuis. Et cùm finé 17
fecisset David dicendi hæc verba Sauli, dixit
ei Saul, Vox tua est hæc fili mi David? tum
sublatâ Saul voce suâ, flevit. Præterea dixit 18
Saul Davidi, Justior me es, quia tu bonum re-
pendisti mihi, cùm ego malum intulerim tibi.
Tu enim indicâsti hodiè te usum erga me be- 19
neficio, qui cùm tradiderit me Dominus in
manus tuas, non occidisti me. Sed cùm in- 20
venerit aliquis inimicum suum, & dimiserit
eum in viam bonam, Dominus rependet illi
bonum: rependat tibi Dominus pro benefi-
cio quòd in me exercuisti. Et nunc ecce cog- 21
novi te certissimè regnaturum, & regnum
Israelis in manibus tuis firmandum: jura 22
mihi per Dominum quòd non sis extincturus
semen meum post me, neque perditurus no-
men meum è familia patris mei. Juravit- 23
que David Sauli: tum abiit Saul in domum
suam; David autem & viri qui cum eo erant,
ascenderunt ad Masphia.

CAP. XXV.

1 * ܘܡܝܬ ܫܡܘܐܝܠ ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܘܒܟܘ ܥܠܘܗܝ ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܒܝܬܗ ܒܪܡܬܐ
2 ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܢܚ ܠܡܕܒܪܐ ܕܦܪܢ ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܒܡܥܘܢ ܘܥܣܝܗ ܒܟܪܡܝܠ ܘܗܘ ܓܒܪܐ
3 ܪܒ ܠܗ ܐܠܦ ܥܙܐ ܘܐܠܦ ܥܢܐ ܘܗܘ ܒܥܐ ܥܙܐ ܒܟܪܡܝܠ ܘܫܡ ܓܒܪܐ ܢܒܠ ܘܫܡ
4 ܐܢܬܬܗ ܐܒܝܓܠ ܘܗܝ ܛܒܬ ܣܟܠ ܘܝܦܬ ܨܒܝܐ ܘܗܘ ܓܒܪܐ ܩܫܐ ܘܒܝܫ ܥܠܝܠ ܘܗܘ
5 ܡܢ ܒܢܝ ܟܠܒ ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܢܒܠ ܓܙ ܥܢܘܗܝ ܘܫܕܪ ܥܣܪ ܥܠܡܐ
6 ܠܘܬ ܢܒܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ ܠܚܝ ܘܫܠܡ ܠܟ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ
7 ܠܟܠ ܕܝ ܠܟ ܗܫܐ ܫܡܥ ܠܝ ܕܓܙܝ ܠܟ ܥܒܕܝ ܗܐ ܐܢܚܢ ܗܘܝܢ ܥܡ ܪܥܝܐ ܘܠܐ ܐܫܬ
ܠܢ ܡܕܡ ܘܠܐ ܫܟܠ ܠܢ ܟܠ ܝܘܡܝ ܕܗܘܝܢ ܥܡ ܪܥܝܐ ܒܡܕܒܪܐ

Mortuo autem Samuele congregati sunt 1
omnes Israelitæ, & planxerunt eum, & se-
pelierunt eum in sepulchro ipsius in Rama.
David verò surgens descendit in desertum
Pharan. Porrò vir quidam erat in Maon, 2
& opes ejus in Carmelo: vir iste magnus e-
rat valdè, habebâtque oves ter mille, & mil-
le capras. Factúmque est ut cùm tonderet o-
ves suas in Carmelo, (Nomen autem hujus 3
viri erat Nabal, & nomen uxoris ejus Abigal:
& quidem mulier pulchri erat aspectûs &
formæ, vir autem Nabal severus erat, pravis
moribus, ac rabidus) Audisset David in 4
deserto quòd tonderet Nabal oves suas. Qua- 5
propter misit David decem juvenes, dixítque
David juvenibus, Ascendite ad Carmelum,
adite Nabalum, salutem dicite ei nomine
meo, Et sic dicite ad eum, Quis fortè vivus 6
maneat? tu autem ac domus tua sis incolu-
mis. Pastores tui nobiscum erant, nec da- 7
mnum intulimus eis, nec periit illis quicquâ
cunctis diebus quibus fuerunt in deserto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * في طلب من خرجت يا ملك اسرائيل * ومن تطلب بجهدا * انما تطلب كلبا ميتا * وبرغوثا من
16 البراغيث * يحكم الرب بيني وبينك * وينظر الى ما تصنع بي * يحكم في امري * وينتقم لي منك
17 * فلما تم داود قوله لساول * قال له ساول * هذا صوتك يا داود ابني * فرفع ساول صوته بالبكاء
18 * وقال ساول لداود * انت ابر وابقى مني * لانك كافيتني بالخير * وانا كافيتك بالشر * وانت اظهرت
19 اليوم انك صنعت معي معروفا * ان الرب اسلمني في يدك ولم تقتلني * واذا وجد الرجل عدوه
20 وطرده * وصنع به خيرا * يجريه الرب خيرا * يجزيك الرب خيرا * بدل ما صنعت في اليوم * فاما الآن
21 فقد عرفت انك ستصير * بعدي ملكا * ويصير ملك في اسرائيل اليك * فاحلف لي بالرب انك
22 لا تهلك دريتي بعدي * ولا تهلك اسمي * ولا تنسي ذكري من بيت ابي * فحلف داود لساول *
23 وانصرف ساول الى منزله * وصعد داود واصحابه الى مصفا *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * وبوفي صموايل النبي * واجتمع جميع بني اسرائيل * وناحوا عليه * ودفنوه في مقبرته في الرامة * وقام
2 داود ونزل الى برية فاران * وكان رجل في معون * وعمله في كرمل * وكان الرجل كبيرا عظيما * رب
3 له الف نعجة * والف ساة ايضا * وبينما الرجل يجز غنمه في كرمل * واسم الرجل نابال * واسم
4 امرأته ابيعال * وكانت امرأته جميلة جيدة المنظر * وكان نابال رجلا قطا عليظا ردي الخلق *
5 يسمه الكلاب في صنعه * فبلغ داود في البرية ان نابال يجز غنمه * فارسل اليه عشر فتيان * وقال
6 داود للفتيان * اصعدوا الى كرمل الى نابال * وسلموا عليه * واقرؤه مني السلام * وقولوا له كذلك *
7 تعش وبحر سنين كثيرة * وانت سالم واهل بيتك * كان رعاتك معنا في البرية * ولم نوذهم *
ولم يذهب لهم شي جميع الايام التي كانوا معنا في البرية *

Quemnam exisli quæsitum O rex Israe? 15
& quem solicitè quæris? canè sanè mor-
tuum, et pulicem è pulicibus quæris. Judi- 16
cet Dominus inter me et inter te, conside-
retque ut me tractas; judicet causam mea-
m, neque vindicet à te. Cùm complêsset 17
Dav d alloqui Saulem, dixit ad eum Saul,
Vox tua est hæc O David fili mi? sustu-
lisque Saul vocem suam cum fletu, Et ait 18
Saul Davidi, Tu es me justior et religiosi-
or, quandoquidem retribuisti mihi bonum,
cùm ego malũ tibi rependerim. Et tu qui- 19
dem indicâsti hodiè quanto beneficio sis
me prosecutus; quòd cùm tradiderit me
Dominus in manum tuã, haud interfeceris
me. Cùm autem reperit aliquis inimicum 20
suum, ejusque potitur, nihilominus benefi-
ciis prosequitur illum, beneficia rependit
ei Dominus: rependat tibi Dominus bonum
pro eo quod feciśti mecum hodié. Nunc e- 21
quidem scio te regem futurum post me, &
regnum Israelitarũ ad te devolvendum.
Jura igitur mihi per Dominum quòd non 22
extingues progeniem meam post me, neque
dilebis nomen meum, nec oblivioni trades
memoriam meam de domo patris mei. Ju- 23
ravit itaque David Sauli, abiitq; Saul in
domum suam. David autem cum sociis
suis ascendit ad Masphia.

CAP. XXV.

1 Mortuus est autem Samuel prophe-
ta, & congregati omnes filii Israel plan-
xerunt eum, & sepelierunt eum in se-
pulchro quodam in Rama. Surgens autem
David descendit ad desertum Pharan.
2 Et erat vir quidam in Maon, cujus opera
erant in Carmelo; erat que vir ille magnus
ac prepotens, dominus trium millium o-
vium, & mille caprarum etiam. Dum ita-
que vir iste tonderet oves suas in Carme-
3 lo, (Nomen autem hujus viri erat Nabal,
& nomen uxoris ejus Abigal: & quidem
uxor ejus pulchra erat & aspectu formo-
sa, Nabal verò homo erat asper, rudis, &
inculcus, similis canibus in actionibus suis.)
4 Perlatũ est ad Davidem in deserto quòd
5 Nabal tonderet oves suas. Misit ergò
ad eum decem pueros, dixitque David
pueris ipsis, Ascendite in Carmelum ad
Nabal, valete eum jubete, eique salutem
6 dicite nomine meo, Et sic eum alloqui-
mini, Vivas, & multis annis tondeas, eum
tua & familiæ tuæ incolumitate. Erant
7 pastores tui nobiscum in deserto, quibus
nullum intulimus damnum, nec quicquam
deperiit cunctis diebus quibus fuerunt e-
biscum in deserto.

שמואל א: כה

gratiâ pueri Inveniantque .tibi annunciabunt &,tuos pueros Interroga
שְׁאַל אֶת־נְעָרֶיךָ וְיַגִּדוּ לָךְ וְיִמְצְאוּ הַנְּעָרִים חֵן 8
quod obſecro da :venimus bona die *ſuper* quia ,tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ כִּי עַל־יוֹם טוֹב בָּאנוּ תְּנָה־נָּא אֵת אֲשֶׁר
pueri venerunt Et .David tuo filio & ,tuis ſervis tua manus invenerit
תִּמְצָא יָדֶךָ לַעֲבָדֶיךָ וּלְבִנְךָ לְדָוִד: וַיָּבֹאוּ נְעָרֵי 9
nomine in hæc verba omnia juxta Nabal ad ſunt locuti & ,David
דָוִד וַיְדַבְּרוּ אֶל־נָבָל כְּכָל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּשֵׁם
:dixit &,David ſervis Nabal reſpondit Et .quieverunt & ;David
דָּוִד וַיָּנוּחוּ: וַיַּעַן נָבָל אֶת־עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר 10
ſervi ſunt multiplicati Hodie ? Iſai filius quis & ,David Quis
מִי דָוִד וּמִי בֶן־יִשַׁי הַיּוֹם רַבּוּ עֲבָדִים
capiam Et .ſuorũ dominorũ *faciebus* à *vir* ſe *dividentes*
הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו: וְלָקַחְתִּי אֶת 11
,meis tonſorib⁹ *mactavi* quam ,meâ victimam &,*meum aquas* &,meum panem
לַחְמִי וְאֶת־מֵימַי וְאֶת טִבְחִתִּי אֲשֶׁר טָבַחְתִּי לְגֹזְזָי
ſunt converſi Et *? ipſi* unde ,cognovi non quos ,viris dabo &
וְנָתַתִּי לַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אֵי מִזֶּה הֵמָּה: וַיְהַפְּכוּ 12
annunciaverunt & ,venerunt &,ſunt reverſi & ; ſuam viã ad David pueri
נַעֲרֵי דָוִד לְדַרְכָּם וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּדוּ
vos Accingite:ſuis viris David Dixitque .hæc verba omnia ſecundũ ei
לוֹ כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַנְשָׁיו חִגְרוּ 13
ſe accinxit &:ſuum gladiũ unuſquiſq; ſe accinxerũt Et .ſuũ gladiũ *vir*
אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּחְגֹּר
quadringenti ferme David poſt aſcenderunt & ; ſuum gladiũ David etiã
גַּם־דָּוִד אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּעֲלוּ אַחֲרֵי דָוִד כְּאַרְבַּע מֵאוֹת
uxori Abighail Et .*vaſa ſuper* manſerunt ducenti & ,viri
אִישׁ וּמָאתַיִם יָשְׁבוּ עַל־הַכֵּלִים: וַאֲבִיגַיִל אִשֶּׁת 14
David miſit Ecce : dicendo ,pueris è unus puer nunciavit Nabal
נָבָל הִנִּיד נַעַר־אֶחָד מֵהַנְּעָרִים לֵאמֹר הִנֵּה שָׁלַח דָּוִד
.eos in eſt inveſt⁹ &,noſtrũ dominũ *benedicendũ* ad deſerto è *legatos*
מַלְאָכִים מִהַמִּדְבָּר לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ וַיִּעַט בָּהֶם:
viſitavimus nec ,*pudefacti fuimus* non & ; valde nobis boni viri Et
וְהָאֲנָשִׁים טֹבִים לָנוּ מְאֹד וְלֹא הָכְלְמָנוּ וְלֹא פָקַדְנוּ 15
.agro in *nos exiſtendo in* ,eis cum ambulavimus diebus omnibus quicquam
מְאוּמָה כָּל־יְמֵי הִתְהַלַּכְנוּ אִתָּם בִּהְיוֹתֵנוּ בַּשָּׂדֶה:
diebus omnibus ,die *etiam* ,nocte *etiam* ,*nos ſuper* fuerunt Murus
חוֹמָה הָיוּ עָלֵינוּ גַּם־לַיְלָה גַּם־יוֹמָם כָּל־יְמֵי 16
quid vide & ,ſcito nunc Et .*pecus paſcentes eis cum nos eſſe*
הֱיוֹתֵנוּ עִמָּם רֹעִים הַצֹּאן: וְעַתָּה דְּעִי וּרְאִי מָה 17
ſuper & noſtrum dominum *in* malitia eſt *conſummata* quia ,facias
תַּעֲשִׂי כִּי־כְלָתָה הָרָעָה אֶל־אֲדֹנֵינוּ וְעַל־
.eum ad loqui *præ* ,*profectũ ſine* filius ipſe & : ejus domum omnem
כָּל־בֵּיתוֹ וְהוּא בֶן־בְּלִיַּעַל מִדַּבֵּר אֵלָיו:
utres duos & ,panes ducentos *cepit* & Abighail feſtinavit Et
וַתְּמַהֵר אֲבִיגַיִל וַתִּקַּח מָאתַיִם לֶחֶם וּשְׁנֵים נִבְלֵי־ 18
centum & ,polentæ ſata quinque & ,*ſuillæ* oves quinque & ,vini
יָיִן וְחָמֵשׁ צֹאן עֲשׂוּיוֹת וְחָמֵשׁ סְאִים קָלִי וּמֵאָה
.aſinos ſuper poſuit & : caricas ducentas & ,*aridos botros*
צִמֻּקִים וּמָאתַיִם דְּבֵלִים וַתָּשֶׂם עַל־הַחֲמֹרִים:
,*veniens* vos poſt ego ecce ;*meas facies ad* Tranſite : ſuis pueris Dixitque
וַתֹּאמֶר לְנַעֲרֶיהָ עִבְרוּ לְפָנַי הִנְנִי אַחֲרֵיכֶם בָּאָה 19
,ſinum ſuper equitante illa ,fuit Et .indicavit non Nabal ſuo viro Et
וּלְאִישָׁהּ נָבָל לֹא הִגִּידָה: וְהָיְתָה הִיא רֹכֶבֶת עַל־הַחֲמוֹר 20
deſcendentes ejus viri &,David ecce & ,montis *abſcondito in* deſcendente &
וְיֹרֶדֶת בְּסֵתֶר הָהָר וְהִנֵּה דָוִד וַאֲנָשָׁיו יֹרְדִים
vanum in Certè : dixit David Et .eis occurrit & : ejus occurſum in
לִקְרָאתָהּ וַתִּפָּגֵשׁ אוֹתָם: וְדָוִד אָמַר אַךְ לַשָּׁקֶר 21
fuit viſitatum non & ,deſerto in huic quæ omnia ſervavi
שָׁמַרְתִּי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָזֶה בַּמִּדְבָּר וְלֹא־
.bono pro malum mihi reddidit & ;quicquam ,ſibi quæ omnibus ex
נִפְקַד מִכֹּל אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּשֶׁב־לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה:

Versio VULG. LAT.

8 Interroga pueros tuos,& indicabunt tibi.Nunc ergò inveniant pueri tui gratiam in oculis tuis: in die enim bona venimꝰ, quodcunque invenerit manus tua, da ſervis tuis, & filio tuo
9 David. Cúmq; veniſſent pueri David,locuti ſunt ad Nabal omnia verba hæc ex nomine Da-
10 vid: & ſilverunt. Reſpondens autem Nabal pueris David,ait; Quis eſt David?& quis eſt filiꝰ Iſai ? hodiè increverunt ſervi
11 qui fugiunt dominos ſuos. Tollam ergò panes meos,& aquas meas,& carnes pecorum, quæ occîdi tonſoribꝰ meis, et dabo
12 viris quos neſcio unde ſint?Regreſſi ſunt itaque pueri David per viam ſuam,& reverſi venerunt, et nuntiaverunt ei omnia
13 verba quæ dixerat. Tunc ait David pueris ſuis, Accingatur unuſquiſque gladio ſuo. Et accincti ſunt ſinguli gladiis ſuis, accinctúſque eſt & David enſe ſuo: & ſecuti ſunt David quaſi
14 quadrjngenti viri : porrò ducenti remanſerunt ad ſarcinas. Abigail autẽ uxori Nabal nuntiavit unus de pueris ſuis, dicens;Ecce David miſit nuntios de deſerto,ut benedicerent do-
15 mino noſtro : & averſatus eſt eos. Homines iſti, boni ſatis fuerunt nobis,& non moleſti : nec quidquam aliquando periit
16 omni tempore,quo fuimꝰ converſati cum eis in deſertò,Pro muro erant nobis tam in nocte quàm in die, omnibus diebus
17 quibus pavimus apud eos,greges. Quam ob rem conſidera, & recogita quid facias: quoniam completa eſt malitia adverſùm virum tuum, & adverſùm
18 domum tuam; & ipſe eſt filius Belial, ita ut nemo poſſit ei loqui. Feſtinavit igitur Abigail, et tulit ducentos panes,et duos utres vini,et quinq; arietes coctos,et quinque ſata polentæ,et centum ligaturas vuæ paſſæ,& ducentas maſſas caricarum, &
19 poſuit ſuper aſinos. Dixítque pueris ſuis,Præcedite me:eccę, ego poſt tergũ ſequar vos: viro autem ſuo Nabal non indi-
20 cavit. Cùm ergò aſcendiſſet aſinum, & deſcenderet ad radices montis, David & viri ejus deſcendebant in occurſum ejꝰ:
21 quibus & illa occurrit. Et ait David; Verè fruſtrà ſervavi omnia,quæ hujus erant in deſerto; & non periit quidquam de cunctis quæ ad eum pertinebant : & reddidit mihi malum pro bono.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Ἐρώτησον τὰ (ι) παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι · καὶ εὑρέτωσαν τὰ (κ) παιδάριά σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἤλθομεν · δὸς (λ) δὴ ὃ ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ (μ) σου τῷ υἱῷ σου τῷ Δαυίδ. Καὶ ἦλθον τὰ (ν) παιδάρια, καὶ ἐλάλησαν πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυίδ. καὶ ἀνεπαύσησαν,
10 (ξ) Καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυὶδ, (ο) καὶ εἶπε, Τίς ὁ Δαυὶδ, καὶ τίς ὁ υἱὸς Ἰεσσαί ; Ζήμερον (π) πολλυμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐπὶ προσώπου
11 τῶν κυρίων αὐτῶν. Καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ ὑμάτά μου ἃ τύπτω τοῖς κείροντάς μου τὰ πρόβατα, καὶ δώσω αὐ-
12 τὰ ἀνθρώποις, οὓς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί ; Καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυὶδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν καὶ (ρ) ἦλθον, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ (σ) κατὰ τὰ ῥήματα ταῦ-
13 τα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, Ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν (τ) αὐτοῦ. καὶ ἀνέζωσαν ἕκαστος Δαυὶδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες · καὶ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ
14 σκευῶν. Καὶ τῇ Ἀβιγαία γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν ἓν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ἰδοὺ (υ) Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ὠξέ-
15 κλινεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν (φ) σφόδρα ἐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας
16 ἃς ἤμεν παρ' αὐτοῖς. Καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐκ ἀγρῷ, ὡς πῖχ ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν, πάσας τὰς ἡμέρας
17 (ρ) ἃς ἤμεν παρ' αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ ποίμνιον. Καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε (χ) σὺ τί ποιήσεις, ὅτι συντέτελεσται ἡ κακία ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ (ψ) ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
18 υἱὸς λοιμός, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους, καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε οἰφὶ ἀλφίτου, καὶ
19 γόμορ ἐν σταφίδι, καὶ διακοσίας πλακάδας, καὶ ἔδωκε ὅπισ (ω) τῶν ὄπισθεν. Καὶ εἶπε τοῖς παι-
20 δαρίοις αὐτῆς, Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν ἀπαγγέλλω. Καὶ ἐ-
20 γένετο, αὐτῆς ὀμοζυγούσης ἐπὶ τὴν ὄνον καὶ καταβαινούσης ἐν κρύπτῃ τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (β) κατέβαινον
21 εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς. Καὶ Δαυὶδ εἶπεν, Ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλαχα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ ὧδε, καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀ-
γαθῶν.

Interroga pueros tuos,& annuntiabunt tibi : Et invenient pueri tui gratiam in oculis tuis; quoniam ſuper diem bonam venimus. Da nunc, quodcunque invenerit manus tua, (k) filio tuo David. 8
Et veniunt (t) pueri, & loquuntur ſermones hos ad Nabal juxta omnia verba hæc in nomine David. Et reſilùt, Et reſpondit Nabal pueris David, & dixit ; Quis eſt David , & quis filius Jeſſe ? Hodiè multiplicati ſunt ſervi(m) recedentes unuſquiſque à facie Domini ſui. 9 10
Et capiam panes meos, & vinum meum, & victimas meas, quas immolavi tondentibus pecora mea , & dabo ea viris , quos non novi, undè ſunt ? Et reverſi ſunt pueri David ad viam ſuam, & reverterunt, & venerunt, & annuntiaverunt David ſecundùm verba hæc. Et 11 12
dixit David viris ſuis ; Cingimini unuſquiſque gladium (n) ſuum. Et aſcenderunt poſt David circiter quadringenti viri: & ducenti ſederunt cum vaſis. 13
Et Abigææ uxori Nabal nuntiavit unus puerorum, dicens ; Ecce David miſit nuntios è deſerto ad benedicendum dominum noſtrum, & declinavit ab eis. Et viri boni nobis valdè , & non prohibuerunt nos, neque imperâunt nobis quicquam omnibus diebus, quibus fuimus apud eos. 14 15
(o) Et dum eſſemus nos in agro, 16
tanquàm murus erant circa nos & nocte & die, omnibus diebus, quibus fuimus apud eos paſcentes gregem. Et nunc cognoſce, & vide tu, quid facies : quoniam (p) conſummata eſt malitia in dominum noſtrum, & in domum ejus. Et hic eſt filius peſtilentis : & non eſt loqui ad eum. Et feſtinavit Abigæa, & 17 18
ſumpſit ducentos panes & duo vaſa vini, & quinque oves factas,et quinque(q) æphi farinæ,et gomor unum uvæ paſſæ,et ducentas (r) palathas : et poſuit ſuper aſinos. Et dixit pueris ſuis ; Præcedite ante me, et ecce ego poſt vos venio. Et viro ſuo nõ 19
annuntiavit. Et factum eſt,cùm ipſa inſcendiſſet ſuper aſinum, et deſcenderet in tegmine montis ; et ecce David , et viri ejus deſcendebant in occurſum ejus. Et obviàm ivit eis. Et David dixit ; (ſ) Utique immeritò cuſtodivi omnia ejus in deſerto et (t) non imperavimus capere ex omnibus ejus quicquam : et retribuit mihi mala pro bonis. 20 21

MS.A. (ι) παιδάρια, καὶ (κ) παιδάρια χάριν (λ) δὴ ἐὰν (μ) σου παισὶν σε τῷ υἱῷ σε Δαυίδ. (ν) παιδάρια Δαυὶδ, καὶ λαλῆσιν τῷ Νάβαλ (ξ) Καὶ εἶπεν Νάβαλ (ο) καὶ ἀπεκρίθη, Τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς (π) πολλυμένοι (ρ) ἦλθαν, (σ) κατὰ πάντα τὰ (τ) αὐτοῦ. καὶ σκευάσαντο ἀνὴρ τὰ μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ σκευάσατο καὶ Δαυὶδ τὰ μάχαιραν αὐτοῦ. καὶ ἀνέζωσε (υ) ἀπέστειλεν Δαυὶδ (φ) ὡς ἤμεθα παρ' (χ) τί σὺ (ψ) εἰς πάντα τὰ (ω) πὰς ὄρους. (α) αὐτ Νάβαλ ἐκ (β) κατέβαιναν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

שְׁאַל יַת עוּלֵמָךְ וְיֵחַוּן לָךְ וְיַשְׁכְּחוּן עוּלֵמַיָּא רַחֲמִין בְּעֵינָךְ אֲרֵי עַל יוֹם טַב אֲתֵינָא הַב כְּעַן 8
יַת דְּתִשַׁכַּח יְדָךְ לְעַבְדָּךְ וְלִבְרָךְ לְדָוִד: וַאֲתוֹ עוּלֵמֵי דָוִד וּמַלִּילוּ עִם נָבָל כְּכָל פִּתְגָמַיָּא 9
הָאִלֵּין בִּשְׁמָא דְדָוִד וּפְסָקוּ: וַאֲתֵיב נָבָל יַת עַבְדֵי דָוִד וַאֲמַר מַן דָּוִד וּמַן בַּר יִשַׁי יוֹמָא דֵין 10
דְּסַנְיָאִין עַבְדַיָּא דְּעָרְקִין דְּמִטַּפְּרִין גַּבַּר מִן קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ: וְאֶסְבַּת יַת מֵיכְלִי וְיַת מֵשְׁתִּי וְיַת 11
שֵׁירוּתִי דְּאִתְקֵינִית לְגָזְזַי וְאֶתֵּן לְגַבְרַיָּא דְּלָא יְדַעְתְּ אֵי מִנָּן אִנּוּן: וְאִתְחַזָּרוּ עוּלֵמֵי דָוִד 12
לְאוֹרְחָתְהוֹן וְתָבוּ וַאֲתוֹ וְחַוִּיאוּ לֵיהּ כְּכָל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין: וַאֲמַר דָּוִד לְגַבְרוֹהִי זְרִיזוּ גְּבַר יַת 13
חַרְבֵּיהּ וְזָרִיזוּ גְּבַר יַת חַרְבֵּיהּ וְזָרִין אַף דָּוִד יַת חַרְבֵּיהּ וּסְלִיקוּ בָּתַר דָּוִד כְּאַרְבַּע מְאָה
גַּבְרַיָּא וּמָאתָן אִשְׁתָּאַרוּ לְמַטַּר מָנָיָא: וַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל חֲיָא עוּלֵמָא חַד מֵעוּלֵמַיָּא 14
לְמֵימַר הָא שְׁלַח דָּוִד אִגַּרְתָּא מִמַּדְבְּרָא לְבָרְכָא יַת רִבּוֹנָא וְקָץ בְּהוֹן: וְגַבְרַיָּא טָבִין לָנָא 15
לַחְדָּא וְלָא אִתְנְוִיקְנָא וְלָא שְׁנָא לָנָא מִדְּעָם כָּל יוֹמִין דִּי הַלְכְנָא עִמְּהוֹן כַּד הֲוֵינָא שָׁרִין
בְּחַקְלָא: שׁוּר מַקַּף הֲוֹו עָלָנָא אַף בְּלֵילֵי אַף בִּימָם כָּל יוֹמִין דַּהֲוֵינָא מִעְמְהוֹן רָעָן עָנָא: 16
וּכְעַן דְּעִי וְחֲזִי מָה תַּעְבְּדִין אֲרֵי נְמִירָא בִישְׁתָּא לְמֵיתֵי עַל רִבּוֹנָא וְעַל כָּל בֵּיתֵיהּ וְהוּא 17
גְּבַר רַשְׁיָעָא מִלְּמַלָּא עִמֵּיהּ: וַאֲחִיאַת אֲבִיגַיִל וּנְסִבַת מָאתָן גְּרִיצָן דִּלְחֵם וְתַרְתֵּין גַּרְבִּין
דַּחֲמַר וְחָמֵשׁ אָנָן תַּכְבָּרָא וְחָמֵשׁ סְאִין קָלְיָא וּמְאָה אַתְכִּלִין דְּעִנְבִין יְבִישִׁין וּמְאָתָן מָנָן 18
דְּבִילְתָּא וְשַׁוְיָאַת עַל חֲמָרַיָּא: וְאֲמַרַת לְעוּלֵמָהָא עֲבְרוּ קֳדָמַי הָא אֲנָא בָּתְרֵיכוֹן אֲתָיָא 19
וּלְבַעְלַהּ נָבָל לָא חַוְיָאת: וְהֲוָה הִיא רְכִיבָא עַל חֲמָרָא וְנָחְתַת בְּסִטַר טוּרָא וְהָא דָוִד 20
וְגַבְרוֹהִי נָחְתִין לְקֳדָמוֹתָא וְעָרְעַת יַתְהוֹן: וְדָוִד אֲמַר בְּרַם לְשֶׁקְרָא נְטַרִית כָּל דִּי לְדֵין
בְּמַדְבְּרָא וְלָא שְׁנָא מִכֹּל דִּי לֵיהּ מִדַּעַם וַאֲתֵיב לִי בִישְׁתָּא חֲלַף טָבְתָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Interroga adoleſcentes tuos, et indicabunt tibi,et invenient adoleſcentes 8
miſericordiam in oculis tuis, quia die bono venimus; da nunc quod inveniet manus tua ſervis tuis,et filio tuo David. Et venerunt adoleſcentes Da- 9
vid,et locuti ſunt cum Nabal *ſecundùm omnia* verba hæc in nomine David, et finierunt. Et reſpondit Nabal ſervis David,et dixit, Quis David? et 10
quis filius Iſai? hodie *quando* multi ſervi qui fugiunt, et qui abſconduntur
vir ab-ante dominum ſuum. Et accipiam cibum meum,et potum meum, et 11
conviviũ meũ, quæ paravi tonſoribꝰ meis, et dabo viris quos non novi, unde ipſi? Et reverſi ſunt adoleſcentes David in viã ſuã,et redierunt et ve- 12
nerũt,et indicaverũt illi oĩa ejuſmodi verba. Et dixit David viris ſuis, Ac- 13
cingite vir gladiũ ſuũ:et accinxerũt vir gladiũ ſuũ,et accinxit quoq; David
gladiũ ſuũ,et aſcenderũt poſt David quaſi quadringenti viri;et ducenti re-
licti ſunt ad cuſtodienda vaſa. Et Abigail uxori Nabal indicavit adoleſcens 14
unꝰ de adoleſcentibꝰ, dicendo, Ecce miſit David nuncios ex deſerto ad benedicendũ hero noſtro,et abominatus eſt in eos. Et viri boni nobis valde: 15
et non læſi ſumus,et non alteratum nobis quicquam omnibus diebus quibus ambulavimꝰ cum illis quando fuimus manentes in agro. Murus circun- 16
dans fuerunt ſuper nos etiam noctu, etiam interdiu omnibꝰ diebus quibus
fuimus cum illis paſcentes pecus. Et nunc cognoſce et vide quid facies ; 17
nam completa eſt malitia ut veniat ſuper herũ noſtrum, et ſuper omnem
domum ejus: et ipſe vir improbus ad loquendũ cum eo. Et feſtinavit Abi- 18
gail et accepit ducentas tortas panis,et duos utres vini, et quinque pecoꝛa
ſaginata,et quinq; *Zzein* polentæ,et centum palmites uvarũ paſſarum, &
ducentas portiones caricarum,et poſuit ſuper aſinos. Et dixit adoleſcenti- 19
bus ſuis,Tranſite ante me,ecce ego poſt vos veniens : et marito ſuo Nabal
non indicavit. Et fuit illa inſidens ſuper aſinũ,et deſcendens in latere mon- 20
tis;et ecce David et viri ejus deſcendentes ad occurſũ ejus, et obviavit eis.
Et David dixit,Verùm in vanum cuſtodivi omnia quæ illi in deſerto; non 21
alteratum eſt ex omnibꝰ quæ illi, quicquã:et reddidit mihi malũ pro bono.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܢܚܘܝܘܢ ܠܟ ܡܛܠ ܗܕܐ ܢܫܟܚ ܒܥܝܢܝܟ ܡܪܝ ܕܐܬܝ ܒܫܠܡܐ ܘܗܒ ܠܥܒܕܝܟ ܘܠܒܪ ܐܒܝܟ ܕܗܟܢܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܒܫܠܡܐ
9 ܐܡܪ ܠܗ ܢܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܝܫܝ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ
10 ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ
11 ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ
12 ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ
13 ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ
14 ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ
15 ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ
16 ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ
17 ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ
18 ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ
19 ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ
20 ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ
21 ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ ܗܐ ܝܘܡ ܕܝܢ ܕܡܫܬܠܡ ܠܟ ܘܠܒܝܬܟ ܘܠܟܠ ܕܝܠܟ ܫܠܡ ܠܚܝܐ ܘܫܠܡ ܠܒܝܬܟ ܘܫܠܡ ܠܟܠ ܕܝܠܟ

8 Sciscitare servos tuos, & indicabunt tibi : nunc ergò inveniant juvenes benevolentiã in oculis tuis, quandoquidem fausto die venim⁹ : da quod volueris servis tuis & filio tuo Davidi. 9 Venientes ergò servi Davidis dixerunt Nabali omnia verba ista nomine Davidis. 10 Sed respondens Nabal dixit servis Davidis, Quis est David ? & quis est filius Isai ? hodiè multi sunt servi qui defecerunt quisque à domino suo. 11 Tollámne panem meum, & aquam meam, & victimam quam mactavi pro tonsoribus meis, et dabo hominibus quos ignoro undenam sint? 12 Reversis itaque juvenibus Davidis in viam suam, & indicantibus Davidi omnia verba ista; 13 Dixit David viris qui secum erant, Accingite quisque gladium suum : quibus gladios suos accingentibus, David etiam accinxit gladium suum : & ascenderunt post Davidem viri circiter quadringenti, ducenti verò manserunt apud impedimenta. 14 Interim Abigali uxori Nabalis indicavit puer unus ex adolescentibus, & dixit, Misit David nuntios à deserto ad benedicendum domino nostro ? ipse verò tædio habuit illos. 15 Cæterùm homines illi boni fuerunt erga nos valdè, nec læserunt nos, nec ullius rei jacturam nobis attulerunt cunctis diebus quibus versati sumus cum eis. 16 Cùm essemus in deserto, muri loco nobis fuerunt tam nocte quàm die, cunctis diebus quibus fuimus cum eis pascentes oves. 17 Nunc scito & considerato quid factura sis, nam definitum est malum contra dominum nostrum, & contra universam domum ipsius : Nabal autem erat apud pastores. 18 Tunc festinans Abigal, & accipiens ducentos panes, & duos utres vini, quinque oves paratas, & quinque sata *tritici* fricti, centum caseos, & ducentas *ficuum* palathas imposuit asinis. 19 Tum dixit ad juvenes, Præcedite me, en ego vos sequar: Nabali autem viro suo non indicavit. 20 Dum ipsa insidens asino descenderet per operta montis, David & viri qui cum eo erant, ascendebant obviàm illi. 21 David autem dicebat, Frustrà conservavimus quicquid iste habebat, reddidit enim nobis malum pro bono.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * سَلْ عَبِيدَكَ فَإِنَّهُمْ يُخْبِرُونَكَ * لِهٰذَا فَأَصْنَعِ الْيَوْمَ صَبِيًّا بِنَا لِأَنَّا قَدْ جِئْنَا فِي يَوْمٍ طَيِّبٍ * لِأَنَّا أَتَيْنَاكَ نَطْلُبُ
9 يَوْمًا صَالِحًا * أَعْطِ دَاوُدَ ابْنَكَ وَحَبِيبَكَ مَا أَحْبَبْتَ * فَأَتَى رُسُلُ دَاوُدَ نَابَالَ * وَقَالُوا لَهُ
10 الْكَلَامَ الَّذِي أَمَرَهُمْ بِهِ دَاوُدُ * فَأَجَابَ نَابَالُ عَبْدَ دَاوُدَ وَقَالَ لَهُمْ * وَمَنْ دَاوُدُ * وَمَنِ
11 ابْنُ إِيشَاءَ * كَثُرَ الْعَبِيدُ الَّذِينَ عَصَوْا مَوَالِيَهُمْ وَسَعَوْا الْعَصَا * أَفَآخُذُ طَعَامِي وَشَرَابِي *
12 وَمَا ذَبَحْتُ وَهَيَّأْتُ لِلَّذِينَ يَجُزُّونَ غَنَمِي * وَأُعْطِي قَوْمًا لَا أَعْرِفُ مِنْ أَيْنَ هُمْ * وَرَجَعَ فِتْيَانُ
13 دَاوُدَ إِلَيْهِ * وَأَخْبَرُوا دَاوُدَ بِجَمِيعِ مَا كَلَّمَهُمْ بِهِ نَابَالُ * فَقَالَ دَاوُدُ لِأَصْحَابِهِ * تَقَلَّدُوا سُيُوفَكُمْ *
فَتَقَلَّدَ الْقَوْمُ سُيُوفَهُمْ * وَتَسَلَّحَ دَاوُدُ وَتَقَلَّدَ سَيْفَهُ * وَصَعِدَ مَعَ دَاوُدَ نَحْوٌ مِنْ أَرْبَعِ
مِائَةِ رَجُلٍ * وَبَقِيَ مِائَتَانِ رَجُلٍ يَحْفَظُونَ مَتَاعَهُمْ * فَأَمَّا أَبْيَعَالُ امْرَأَةُ نَابَالَ فَأَخْبَرَهَا فِي
14 مِنْ مَمَالِيكِهَا * وَقَالَ * إِنَّ دَاوُدَ أَرْسَلَ رُسُلًا مِنَ الْبَرِّيَّةِ يَدْعُوا لِسَيِّدِنَا وَهُبِنَهُ * وَسَخِرَ مَوْلَانَا
بِهِمْ * وَكَانَ الْقَوْمُ فِي الْبَرِّيَّةِ لَنَا عَوْنًا وَيَحْفَظُونَا * وَلَمْ يُؤْذُونَا * وَلَمْ يَذْهَبْ لَنَا شَيْءٌ جَمِيعَ
15 الْأَيَّامِ الَّتِي مَكَثْنَا مَعَهُمْ * وَكُنَّا مِثْلَ السُّورِ حَيْثُ كُنَّا فِي الْبَرِّيَّةِ * يَحْفَظُونَا لَيْلًا وَنَهَارًا
16 حَيْثُ كُنَّا نَرْعَا غَنَمَنَا مَعَهُمْ * فَاعْلَمِي الْآنَ أَنَّهُ سَيُصِيبُنَا مِنْهُمْ بَلِيَّةٌ * فَاحْتَالِي لِنَفْسِكِ *
17 مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ سَيَنْزِلُ الْبَلَاءُ عَلَى مَوْلَانَا وَجَمِيعِ أَهْلِ بَيْتِهِ * وَكَانَ نَابَالُ خَارِجًا مَعَ الرُّعَاةِ * فَأَسْرَعَتْ
18 أَبْيَعَالُ وَأَخَذَتْ مِائَتَيْنِ رَغِيفٍ * وَرِيَّ خَمْرٍ * وَخَمْسَةَ مَسَالِيخَ لَحْمٍ * وَخَمْسَةَ أَصْوَعِ حِنْطَةٍ مَقْلُوَّةٍ *
وَمِائَةَ حَبَّةٍ * وَوِعَاءً فِيهِ تِينٌ * وَحَمَّلَتْهُ عَلَى أَحْمِرَةٍ * وَقَالَتْ لِغِلْمَانِهَا * جُوزُوا بَيْنَ يَدَيَّ *
19 فَإِنِّي أَتْبَعُكُمْ سَرِيعًا * وَلَمْ تُخْبِرْ رَوْجَهَا بِذَلِكَ * فَاسْتَقْبَلَهَا دَاوُدُ وَأَصْحَابُهُ يَصْعَدُونَ * فَلَمَّا بَلَغَهُمْ
20 قَالَ دَاوُدُ * بَاطِلًا حَفِظْنَا مَوَاشِيَ نَابَالَ فِي الْبَرِّيَّةِ * وَلَمْ يُوجَدْ مِنْ عَمَلِهِ شَيْءٌ * فَجَازَانَا سُوءًا بِمَعْرُوفٍ
21 صَنَعْنَا بِهِ *

8 Interroga servos tuos, qui id indicabunt tibi : exerce igitur gratiam erga nos prout gratũ tibi fuerit, quandoquidem ad te venimus faustum diem precaturi : impertire Davidi filio tuo & dilecto tuo quicquid volueris. 9 Venerunt ergò nuntii Davidis ad Nabal, & dixerunt ei verba quæ mandaverat ipsis David. 10 Respondens Nabal servis Davidis dixit ad eos, Ecquis est David, quisve filius Isai? crevit numerus servorũ qui rebellárunt contra heros suos et baculum abstiderunt, (id est, defeciverunt.) 11 Num acciperem cibum meum & potum meum, quódque mactavi et præparavi his qui tondent oves meas, & darem hominibus qui unde sint ignoro? 12 Redeuntibus itaque pueris Davidis ad eum, & renuntiantibus Davidi quæcunque sibi locutus fuerat Nabal, 13 Ait David sociis suis, Accingimini gladiis vestris: & accincti sunt viri gladiis suis : armavit se quoque David, accinxitque se gladio suo, & ascenderunt post Davidem fermè quadringenti viri, ducenti autem viri manserunt ad custodiendam supellectilem suam. 14 Porrò Abigali uxori Nabalis indicavit puer quidam è subditis ejus, ac dixit, Misit quidem David nuntios ex deserto fausta precatum hero nostro eique gratulatum; 15 herus autem noster derisit illos. Homines verò illi adjumento nobis erant in deserto, & custodiebant nos, nec offecerunt nobis, nec ulla nobis deperiit res cunctis diebus quibus morati sumus cum eis. 16 Imò erant nobis veluti mur⁹ dum essem⁹ in deserto, custodientes nos noctu diúque dum pasceremus oves nostras apud illos : nunc ergò scias malum nobis ab ipsis eventurum. 17 Quapropter tibimetipsi prospice ; nam alioqui infortunium premet herum nostrum & omnes domesticos ejus : interim Nabal foris erat cum pastoribus. 18 Festinans igitur Abigal accepit ducentos panes, duos utres vini, quinque decorticata carnũ corpora, sata tritici frixi quinque centum caseos, & vas plenum ficubus, imposuitque asinis. Tum dixit pueris suis, Præcedite me ; nam ego mox sum vos secutura : id autem non indicavit marito suo. 19 David igitur & socii sui ascendentes offenderunt eam : 20 Et cùm pervenisset ad eos, dixit David, Frustrà conservavimus pecudes Nabalis in deserto, ut nihil ablatum sit ex ovibus ejus, & is rependit nobis injuriam pro beneficio quo usi sumus in eum.

שמואל א: כה

22 כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאֹיְבֵי דָוִד וְכֹה יוֹסִיף אִם־אַשְׁאִיר מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ עַד־הַבֹּקֶר מַשְׁתִּין בְּקִיר׃
23 וַתִּרְא אֲבִיגַיִל אֶת־דָּוִד וַתְּמַהֵר וַתֵּרֶד מֵעַל הַחֲמוֹר וַתִּפֹּל
24 לְאַפָּיו דָּוִד עַל־פָּנָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃ וַתִּפֹּל
עַל־רַגְלָיו וַתֹּאמֶר בִּי־אֲנִי אֲדֹנִי הָעָוֹן וּתְדַבֶּר־
נָא אֲמָתְךָ בְּאָזְנֶיךָ וּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי אֲמָתֶךָ׃
25 אַל־נָא יָשִׂים אֲדֹנִי אֶת־לִבּוֹ אֶל־אִישׁ הַבְלִיַּעַל הַזֶּה
עַל־נָבָל כִּי כְשִׁמוֹ כֵּן־הוּא נָבָל שְׁמוֹ וְנִבְלָה עִמּוֹ
וַאֲנִי אֲמָתְךָ לֹא רָאִיתִי אֶת־נַעֲרֵי אֲדֹנִי אֲשֶׁר שָׁלָחְתָּ׃
26 וְעַתָּה אֲדֹנִי חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אֲשֶׁר מְנָעֲךָ
יְהוָה מִבֹּוא בְדָמִים וְהוֹשֵׁעַ יָדְךָ לָךְ
וְעַתָּה יְהִי כַנָּבָל אֹיְבֶיךָ וְהַמְבַקְשִׁים אֶל־אֲדֹנִי רָעָה׃
27 וְעַתָּה הַבְּרָכָה הַזֹּאת אֲשֶׁר־הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ לַאדֹנִי
וְנִתְּנָה לַנְּעָרִים הַמִּתְהַלְּכִים בְּרַגְלֵי אֲדֹנִי׃ שָׂא
28 נָא לְפֶשַׁע אֲמָתֶךָ כִּי־עָשֹׂה יַעֲשֶׂה יְהוָה
לַאדֹנִי בַּיִת נֶאֱמָן כִּי־מִלְחֲמוֹת יְהוָה אֲדֹנִי
נִלָּחֶם וְרָעָה לֹא־תִמָּצֵא בְךָ מִימֶיךָ׃ וַיָּקָם אָדָם
29 לִרְדָפְךָ וְלִבְקֹשׁ אֶת־נַפְשֶׁךָ וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי
צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ
יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע׃ וְהָיָה כִּי־יַעֲשֶׂה
30 יְהוָה לַאדֹנִי כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶת־הַטּוֹבָה עָלֶיךָ
וְצִוָּךְ לְנָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא־תִהְיֶה זֹאת לְךָ
31 לִפּוּקָה וּלְמִכְשׁוֹל לֵב לַאדֹנִי וְלִשְׁפֹּךְ
דָּם חִנָּם וְלְהוֹשִׁיעַ אֲדֹנִי לוֹ וְהֵיטִב
יְהוָה לַאדֹנִי וְזָכַרְתָּ אֶת־אֲמָתֶךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
32 אֶל־אֲבִיגַיִל בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחֵךְ הַיּוֹם
הַזֶּה לִקְרָאתִי׃ וּבְרוּךְ טַעְמֵךְ וּבְרוּכָה אַתְּ אֲשֶׁר
33 כְּלַרְתַּנִי הַיּוֹם הַזֶּה מִבֹּוא בְדָמִים וְהוֹשֵׁעַ יָדִי
לִי׃ וְאוּלָם חַי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מְנָעַנִי
34 מֵרָעָתֶךָ כִּי לוּלִי מָהַרְתְּ וַתָּבֹאתְ לִקְרָאתִי כִּי אִם־
נוֹתַר לְנָבָל עַד־אוֹר הַבֹּקֶר מַשְׁתִּין בְּקִיר׃

Versio VUL. LAT.

22 Hæc faciat Deus inimicis David, & hæc addat, ſi reliquero de omnibus quæ ad ipſum pertinent uſque manè, mingentem
23 ad parietem. Cùm autem vidiſſet Abigail David, feſtinavit, & deſcendit de aſino, &
procidit coram David ſup faciem ſuam, & adoravit ſuper
24 terram. Et cecidit ad pedes ejus, & dixit; In me ſit, domine mi, hæc iniquitas: loquatur, obſecro, ancilla tua in auribus
tuis: et audi verba famulæ tuæ.
25 Ne ponat, oro, domin⁹ me⁹ rex cor ſuum ſuper virum iſtũ iniquum Nabal: quoniam ſecundùm nomen ſuum ſtultus eſt, &
ſtultitia eſt cum eo: ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos, dominẽ mi, quos miſiſti.
26 Nunc ergò, domine mi, vivit Dñs & vivit anima tua, qui prohibuit te ne venires in ſanguinẽ, & ſalvavit manũ tuam
tibi: & nunc fiant ſicut Nabal inimici tui, & qui quærunt domino meo malũ. Quapropter ſuſcipe benedictionẽ hanc, quã
attulit ancilla tua tibi domino meo: & da pueris qui ſequuntur te dominũ meũ. Aufer iniquitatẽ famulæ tuæ: faciens enim faciet Dñs tibi dño meo
domũ fidelẽ, quia prælia Dñi, domine mi, tu prælіaris: malitia ergò non inveniatur in te omnibus diebus vitæ tuæ. Si enim ſurrexerit aliquando homo
28 perſequens te, & quærens animam tuam, erit anima domini mei cuſtodita quaſi in faſciculo viventium apud Dominũ Deum tuum: porrò inimicorum
29 tuorum anima rotabitur, quaſi in impetu & circulo fundæ. Cùm ergò fecerit Dominus tibi domino meo omnia quæ locutus eſt bona de te, & conſtituerit te ducem ſuper Iſrael;
30 Non erit tibi hoc in ſingultũ, & in ſcrupulum cordis domino meo, quòd effuderis ſanguinem innoxium, aut ipſe te ultus fueris: & cùm benefecerit Dominus domino meo, re-
31 cordaberis ancillæ tuæ. Et ait David ad Abigail; Benedictus Dominus Deus Iſrael, qui miſit hodiè te in occurſum meum, et
32 benedictum eloquiũ tuum. Et benedicta tu, quæ prohibuiſti me hodiè ne irem ad ſanguinẽ,
33 & ulciſcerer me manu meâ. Alioquin, vivit Dominus Deus Iſrael, qui prohibuit me ne malum facerem tibi: niſi citò veniſſes in occurſum mihi, non remanſiſſet Nabal uſque ad lucem matutinam, mingens ad parietem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Τάδε ποιήσαι ὁ θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε
προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τῷ
Νάβαλ ἕως πρωὶ ἐρεύγεται πρὸς τοῖχον.
23 Καὶ εἶδεν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε
καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς ὄνου, καὶ ἔπεσεν ἐνώ-
πιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσε-
24 κύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν (γ) γλῶ Ἐπὶ τοὺ
πόδας αὐτῶ, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἡ
ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ
ὦτά σου, καὶ ἄκουσον (δ) λόγων τῆς δούλης
σου. Μὴ δὴ θείη ὁ κύριός μου καρδίαν αὐ-
25 τῶ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν (ε) τοῦτον,
ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα (ζ) αὐτῶ οὕτως ἐστὶ· Νάβαλ
ὄνομα αὐτῶ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτῶ. καὶ ἐγὼ
ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ (η) παιδάρια τῶ
26 κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας. Καὶ νῦν (θ) κύριέ
μου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς
ἐκώλυσέ σε κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα
ἀδῶον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου σοί. καὶ
νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ
27 ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά. Καὶ νῦν λάβε
τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δού-
λη σου τῷ κυρίῳ μου, (ι) καὶ δώσεις τοῖς
παιδαρίοις τοῖς πορευομένοις τῷ κυρίῳ μου.
28 Ἄφες δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου, (κ)
ὅτι ποιῶν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου (λ)
οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον κυρίου μὺ ὁ (μ)
κύριος πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν
29 σοὶ πώποτε. Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος
καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου,
καὶ ἔσται (ν) ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν
δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ
ψυχὴν (ξ) ἐχθρῶν σου ἀφενδονήσει ἐν μέ-
30 σῳ τῆς φενδόνης. Καὶ ἔσται ὅτε (ο) ποιή-
σῃ κύριος τῷ κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλά-
λησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖται σοι
31 (π) εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραήλ, Καὶ οὐκ ἔ-
στω σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ (ρ) σκάνδαλον
τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀδῶον δωρεὰν,
καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀ-
γαθώσαι κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνησθή-
32 σῃ τῆς δούλης σου ἀγαθῶσαι (σ) αὐτῆ. Καὶ
εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ, Εὐλογητὸς κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμε-
ρον ἐν ταύτῃ εἰς (τ) ἀπάντησίν μοι, καὶ
33 εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, Καὶ εὐλογημένη
σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ
μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου
34 ἐμοί. Πλὴν ὅτι ζῇ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τῆ κακοποιῆ-
σαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου
εἰς ἀπάντησίν (υ) μοι, τότε εἶπα, Εἰ ὑπο-
λειφθήσε⁹ τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τῷ πρὸς
ἐρῶν πρὸς τοῖχον.

Hæc faciat Deus (u) ipſi Da- 22
vid, & hæc adjiciat, ſi reliquam ex omnibus qui ſunt ipſius Nabal, uſque manè, mingentem ad parietem. Et vi- 23
dit Abigæa David, & feſtinavit, & deſcendit ab aſino, & cecidit coram David in faciem ſuam, & adoravit eum ſuper terram (x) Ad pedes e- 24
jus, & dixit; In me, domine mi, injuſtitia (y) mea. Loquatur nunc ſerva tua in aures tuas, & audi ſermones ſervæ tuæ. Nè 25
nunc ponat dominus meus cor ſuum ſuper hominem peſtilentem (z) hunc: quia juxta nomen ſuum ſtultus eſt, & ſtultitia eſt cum eo. Et ego ſerva tua non vidi pueros domini mei, quos miſiſti. Et nunc, domine mi, 26
vivit Dominus, & vivit anima tua; ſicut prohibuit te Dominus, nè venires in ſanguinem innoxium, & (cc) ſervares manum tuam tibi. Et nunc fiant tanquàm Nabal, inimici tui, & qui quærunt domino meo mala. Et nunc accipe benedictionem 27
hanc, quam attulit ſerva tua domino meo: & dabis pueris, qui aſſiſtunt domino meo. Tolle nunc 28
iniquitatem ancillæ tuæ, quia faciens faciet Dominus domino meo domum fidelem: quia prælium domini mei Dominus prælіatur, & malitia non invenietur in te unquam. Et ſurget ho- 29
mo perſequens te, & quærens animam tuam: & erit anima domini mei illigata in vinculo vitæ apud Dominum Deum: & animam inimicorum tuorum rotabis in medio fundæ. Et erit cũ 30
fecerit Dominus domino meo omnia quæcunq; locutus eſt bona ſuper te, & manciabit tibi in ducem ſuper Iſrael; Et non erit 31
tibi hoc (dd) abominatio, & (ee) ſcandalum domino meo, effudere ſanguinem innoxium gratis, & ſervare manum domino meo ſibi. Et benefaciat Dominus domino meo, & recordẽris ancillæ tuæ ad benefaciendum ei, Et dixit David Abigææ, (ff) 32
Benedictus Dominus Deus Iſrael, qui miſit te hodiè in hac in occurſũ mihi, et benedicta modus tuus, Et benedicta tu, quæ pro- 33
hibuiſti me hodiè, in (gg) hac, nè venire ad ſanguines, (hh) et ſervando manũ meã mihi. Verumtamen vivit Dominus Deus Iſ- 34
rael, qui prohibuit me hodiè malefacere tibi; quia niſi feſtinaſſes, atq; adveniebas in occurſum mihi; tunc dixeram, Si remanebit ipſi Nabal uſq; ad lucem matutinam mingens ad parietem.

MS. A. γλῶ, Καὶ ἔπεσεν ὅτι (δ) τὸν λόγον (ε) τοῦτον ἐπὶ Νάβαλ, 26
ὅτι (ζ) αὐτῶ καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτῶ· αὐτὸς ὢν Νάβαλ, καὶ ἀ-
φροσύνη μετ' αὐτῶ. καὶ ἐγὼ (η) παιδάρειά σου ἃ (θ) κύριε, ζῇ (ι)
λάβε καὶ (κ) ὅτι ποιήσει κύριος (λ) οἶκον, ὅτι (μ) κύριος μου πο-
λεμεῖ, (ν) ἡ ψυχὴ (ξ) τῶν ἐχθρῶν (ο) ποιήσει (π) κύριος εἰς (ρ) σκάν-
δαλον καρδίας τῷ (σ) αὐτήν. (τ) ἀπάντησιν ἐμοί. (υ) ἀπαντὴν μου,

תרגום יונתן Targum Jonathan.

כְּדֵין יַעְבֵּיד אֱלָהִים לְסָנְאֵי דָוִד וּכְדֵין יוֹסִיף אִם אַשְׁאִיר מִכָּל דִּי לֵיהּ עַד מַנְהַר צַפְרָא יְדַע׃ 22
מַדָּע׃ וַחֲזַת אֲבִיגַיִל יַת דָּוִד וְאוֹחְיַת וְאִתְרְכִינַת מֵעַל חֲמָרָא וּנְפַלַת לְאַפֵּי דָוִד עַל אַפָּהָא 23
וְסָגִידַת עַל אַרְעָא׃ וּנְפַלַת עַל רַגְלוֹהִי וְאֲמַרַת בְּבָעוּ עֲלַי דִּילִי רְבוֹנִי חוֹבָא וְתִמְלֵל כְּעַן 24
אַמְתָךְ קֳדָמָךְ וְתִשְׁמַע יַת פִּתְגָמֵי אַמְתָךְ׃ לָא כְעַן יְשַׁוֵי רְבוֹנִי יַת לִבֵּיהּ עַל נְבָרָא שְׁטָיָא 25
הָדֵין עַל נָבָל אֲרֵי כְשֻׁמֵיהּ כֵּן הוּא נָבָל שְׁמֵיהּ וּטְפְשׁוּתָא עִמֵּיהּ וַאֲנָא אַמְתָךְ לָא חֲזִיתִי יַת
עוּלְמֵי רְבוֹנִי דִּשְׁלַחְתָּא׃ וּכְעַן רְבוֹנִי קַיְמָא הוּא יְיָ וְחֵי נַפְשָׁךְ דִּי מַנָּעָךְ יְיָ מִלְמִשְׁפַּךְ דָּם וְזַכַּאי 26
וּלְמִפְרַק יְדָךְ לָךְ וּכְעַן יְהוֹן כְּנָבָל סָנְאָךְ וּרְחַבְעִין עַל רְבוֹנִי בִּישְׁתָּא׃ וּכְעַן תְּקַרוּבְתָּא הָדָא 27
דְּאֵיתַיְתָא אַמְתָךְ לְרְבוֹנִי וְתִתְיְהַב לְעוּלְמַיָּא דְמִשְׁתַּשְׁיִן קֳדָם רְבוֹנִי׃ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי 28
אַמְתָךְ אֲרֵי קַיָּמָא יְקִים יְיָ לְרְבוֹנִי מַלְכוּ קַיָּמָא אֲרֵי קְרָבֵי מַגָּפָא דַיְיָ רְבוֹנִי מְנַח וּבִישְׁתָּא
לָא אִשְׁתְּכַחַת בָּךְ מִיּוֹמָךְ׃ וְקָם אֱנָשׁ לְמִרְדַּף וּלְמִבְעֵי לְמִקְטְלָךְ וּתְהֵא נַפְשָׁא דְרְבוֹנִי 29
גְנִיזָא בִּגְנָזָא חַיֵּי עִלְּמָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְיַת נַפְשָׁא בְּעֲלֵי דְבָבָךְ יְפַרְחִנַּהּ כְּמָא דְמַפְרְחִין אֲבָנָא
בְּקֶלַעְתָּא׃ וַהֲוָה כַּד יְקִים יְיָ לְרְבוֹנִי כְּכֹל דְּמַלֵּל לְאֵיתָאָה טָבְתָא עֲלָךְ וְיִפְקְדִנָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא 30
עַל יִשְׂרָאֵל׃ וְלָא תֶהֱוֵי דָּא לָךְ לְיַצְפָּא וּלְתַקָּלְת לֵב לְרְבוֹנִי וּלְמִשְׁפַּךְ דָּם זַכַּאי מִנֵּן וּלְמִפְרַק 31
רְבוֹנִי לֵיהּ וְכַד יוֹשֵׁיב יְיָ לְרְבוֹנִי וְתִדְכַּר יַת אַמְתָךְ׃ וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִיגַיִל בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא 32
דְיִשְׂרָאֵל דְּשַׁלְחָךְ יוֹמָא דֵין לְקָדָמוֹתִי׃ וּבְרִיךְ מַדְעָךְ וּבְרִיכָא אַתְּ דְּמַנַּעְתָּנִי יוֹמָא הָדֵין 33
מִלְמִשְׁפַּךְ דַּם זַכַּאי וּלְמִפְרַק יְדִי לִי׃ וּבַרַם קַיָּם הוּא יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּמַנָּעָנִי מִלַּאֲבָאשָׁא 34
לָךְ אֲרֵי אִלּוּלָא דְּפוֹן אוֹחְיַת וַאֲתֵית לְקָדָמוֹתִי אֱלָהֵן אִשְׁתְּאַר לְנָבָל עַד מַנְהַר צַפְרָא
יְדַע מַדָּע׃

Paraph. Chald. Versio Latina.

Sic faciat Deus odientibus David, et ſic addat, ſi relinqui faciam ex omnibus quæ illi, uſque ad lucem auroræ cognoſcentem. Et vi- 22 23
dit Abigail David et feſtinavit, et inclinata eſt deſuper aſino, et cecidit ad faciem David ſup faciem ſuam, et adoravit ſup terram. Et cecidit *ad* pe- 24
des ejus, et dixit, Obſecro, ſuper me quæ mihi, domine mi, culpa: et loquatur nunc ancilla tua ante te, et audias verba ancillæ tuæ. Non, nunc, ponat 25
dñs me⁹ cor ſuum ſup virũ ſtultũ hunc ſup Nabal, nam ut nomen ejus, ſic ille; Nabal nomen ejus, et ſtoliditas cũ illo: et ego ancilla tua non vidi ado-
leſcentes domini mei quos miſiſti. Et nunc domine mi, permanens ipſe 26
Dñs, et vivit anima tua, quòd prohibuit te Dñs ab effundendo ſanguinem, *innocentem*, et ab ulciſcendo manu tua te, et nunc erunt ut Nabal oſores tui, et qui quærunt ſup dominũ meũ malũ. Et nunc oblatio hæc, quam venire 27
fecit ancilla tua domino meo, et dabitur adoleſcentibus qui miniſtrant ante dominũ meũ. Ignoſce nunc culpis ancillæ tuæ, quia firmando firmabit 28
Dñs domino meo regnũ firmũ, quoniam bella populi Dñi dominus meus init, et malũ non inventũ eſt in te à die tuo. Et ſurrexit homo ad perſe- 29
quendũ te, et ad quærendũ occidere te; et erit anima domini mei *repoſita* in theſauro vitarũ ſeculi ante Dñm Deum tuũ, et animam auctorũ inimi-
citiæ tuæ volare faciet, ut qui volare faciunt lapides in funda. Et erit quan- 30
do firmabit Dñs domino meo juxta omnia quæ locutus eſt ad venire faciendũ bonum ſup te, et juberi faciet te eſſe regem ſuper Iſrael. Et non erit 31
hoc tibi in anxietatem et in pond⁹ cordis domino meo, et ad effundendum ſanguinem innoxium fuſtra, et ad ulciſcendũ dominũ meũ ſibi; et quando benefecerit Dñs domino meo, et recordáberis ancillam tuam. Et dixit Da- 32
vid ad Abigail, Benedictus Dñs Deus Iſrael, qui miſit te hodie in occurſũ meum. Et benedicta cognitio tua, et benedicta tu, quæ prohibuiſti me ab 33
effundendo ſanguinẽ innoxiũ, et me ulciſcendo manu mea. Et verùm per- 34
manens ipſe Dñs Deus Iſrael, qui prohibuit me à malefaciendo tibi, quòd niſi fortè feſtinaſſes, et veniſſes in occurſum meũ, ſi utiq; relict⁹ foret Nabali, donec luceret aurora, cognoſcens cognitionem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܐܢ ܐܫܬܐܪ ܡܢ ܟܠ ܕܝ ܠܗ ܥܕ ܢܗܪܐ ܕܨܦܪܐ ׃
23 ܘܪܐܬ ܐܒܝܓܐܠ ܠܕܘܝܕ ܘܐܫܬܥܝܬ ܡܢ ܥܠ ܚܡܪܐ ׃ * ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܝܗ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܘܣܓܕ ׃
24 ܠܪܓܠܘܗܝ ׃ * ܘܐܡܪ ܒܝ ܐܢܐ ܡܪܝ ܥܠ ܝ ܐܢܐ ܗܘ ܚܛܝܬܐ ׃ ܘܬܫܡܥ ܢ ܐܡܬܟ ܒܐܕܢܝ ׃
ܘܫܡܥ ܠܡܠܬ ܦܘܡܟ ׃ ׃ ܐܠ ܝܫܬ ܗܪ ܥܠ ܥܒܕܟ ׃ ׃ ܡܛܠ ܕ ܐܢܫ ܒܠܝܥܠ ׃ ׃ ׃

שמואל א: כו

Ascende :dixit ei & ,sibi adduxerat quod ej⁹ manu è David *cepit* Et
35 וַיִּקַּח דָּוִד מִיָּדָהּ אֵת אֲשֶׁר הֵבִיאָה־לּוֹ וְלָהּ אָמַר עֲלִי
venit Et .*tuæ facies iuli* & ,*tua voce in* audivi ,vide : tuam domũ in pace in
36 לְשָׁלוֹם לְבֵיתֵךְ רְאִי שָׁמַעְתִּי בְקוֹלֵךְ וָאֶשָּׂא פָנֶיךְ : וַתָּבֹא
,*regis* cõviviũ sicut ,sua domo in cõvivium ei ecce & ,Nabal ad Abigail
אֲבִיגַיִל אֶל־נָבָל וְהִנֵּה־לוֹ מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ כְּמִשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ
ei indicavit non & ,valde usque ebrius ipse & ,*se super bonum* Nabal cor &
וְלֵב נָבָל טוֹב עָלָיו וְהוּא שִׁכֹּר עַד־מְאֹד וְלֹא־הִגִּידָה לוֹ
egrediendo in mane fuit Et .matutinã lucẽ ad usque ,*magnũ &, parvum verbum*
37 דָּבָר קָטֹן וְגָדוֹל עַד־אוֹר הַבֹּקֶר : וַיְהִי בַבֹּקֶר בְּצֵאת
est mortuũ &,ista verba ej⁹ uxor ei indicavit &,Nabal à vinum
הַיַּיִן מִנָּבָל וַתַּגֶּד־לוֹ אִשְׁתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת
,dies decem fere *fuit* Et .*lapidem in* fuit ipse & ,ejus *interiori* in ej⁹ cor
38 לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ וְהוּא הָיָה לְאָבֶן : וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים
quòd ,David audivit Et .est mortuus & ,Nabal DOMINUS percussit &
39 וַיִּנֶּף יְהוָה אֶת־נָבָל וַיָּמֹת : וַיִּשְׁמַע דָּוִד כִּי
litem litigavit qui .Dominus Benedictus : dixit & ,Nabal esset mortuus
מֵת נָבָל וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר רָב אֶת־רִיב
malum & ,malo à retinuit suum servum & ,Nabal manu de mei opprobrii
חֶרְפָּתִי מִיַּד נָבָל וְאֶת־עַבְדּוֹ חָשַׂךְ מֵרָעָה וְאֶת־רָעַת
est locut⁹ & ,David misitque : ej⁹ caput in DOMINUS reddidit Nabal
נָבָל הֵשִׁיב יְהוָה בְּרֹאשׁוֹ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיְדַבֵּר
ad David servi venerunt Et .uxorem *in* sibi eã *capiendum ad* Abigail *in*
40 בַּאֲבִיגַיִל לְקַחְתָּהּ לּוֹ לְאִשָּׁה : וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶל־
nos misit David : dicendo ,eam ad sunt locuti & ,Charmel in Abigail
אֲבִיגַיִל הַכַּרְמֶלָה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ לֵאמֹר דָּוִד שְׁלָחָנוּ
facies in se incurvavit & ,surrexit Et .uxorem in sibi *te capiendum ad* ,te ad
41 אֵלַיִךְ לְקַחְתְּךָ לּוֹ לְאִשָּׁה : וַתָּקָם וַתִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם
servorũ pedes lavandũ ad *ancillam in* tua *famula* Ecce : dixit &,terrã super
אָרְצָה וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתֵךְ לְשִׁפְחָה לְרָחְץ רַגְלֵי עַבְדֵי
,asinum super *equitavit* & ,Abigail surrexit & ,festinavit Et .mei domini
42 אֲדֹנִי : וַתְּמַהֵר וַתָּקָם אֲבִיגַיִל וַתִּרְכַּב עַל־הַחֲמוֹר
,David *legatos* post ivit & : ej⁹ *pedem* ad *ambulantes* ej⁹ puellæ quinque &
וַחֲמֵשׁ נַעֲרֹתֶיהָ הַהֹלְכוֹת לְרַגְלָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מַלְאֲכֵי דָוִד
fuerunt & ; Izrehel de David *cepit* Achinoham Et .*uxorem in* ei fuit &
43 וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה : וְאֶת־אֲחִינֹעַם מִיִּזְרְעֶאל וַתִּהְיֶיןָ
,siam filiam M chal dedit Saul Et .uxores *in* sibi ipsæ ambæ etiam
44 גַּם־שְׁתֵיהֶן לוֹ לְנָשִׁים : וְשָׁאוּל נָתַן אֶת־מִיכַל בִּתּוֹ
.Gallim de qui ,Lais filio Palti ,David uxorem
אֵשֶׁת דָּוִד לְפַלְטִי בֶן־לַיִשׁ אֲשֶׁר מִנַּלִּים :

CAP. XXVI.

כו

David Nónne : dicendo ,Ghibhah in Saul ad Ziphæi venerũt Et
1 וַיָּבֹאוּ הַזִּפִּים אֶל־שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד
Surrexitque ? Jesimon *facies ſuper* Chachilah Ghibhah in latet
מִסְתַּתֵּר בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן : וַיָּקָם
millia tria eo cum & ,Ziph desertum in descendit & Saul
שָׁאוּל וַיֵּרֶד אֶל־מִדְבַּר־זִיף וְאִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
.Ziph deserto in David *quærendum ad* ,Israel electorũm virorum
אִישׁ בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד בְּמִדְבַּר־זִיף :
facies ſuper quæ ,Chachilah Ghibhah in Saul est castrametatus Et
3 וַיִּחַן שָׁאוּל בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
venisset quòd *vidit* & ; deserto in *ſedens* David & : viam super Jesimon
הַיְשִׁימוֹן עַל־הַדָּרֶךְ וְדָוִד יֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר וַיַּרְא כִּי בָא
,cognovit &;exploratores David misit Et .desertum in se post Saul
שָׁאוּל אַחֲרָיו בַּמִּדְבָּרָה : וַיְשַׁלַּח דָּוִד מְרַגְּלִים וַיֵּדַע
ad venit & ,David surrexit Et .*certum ad* Saul venisset quòd
5 כִּי־בָא שָׁאוּל אֶל־נָכוֹן : וַיָּקָם דָּוִד וַיָּבֹא אֶל־
locum David vidit Et .Saul *ibi erat castrametatus quo* ,locum
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר חָנָה־שָּׁם שָׁאוּל וַיַּרְא דָּוִד אֶת־הַמָּקוֹם
.ejus militiæ princeps ,Ner filius Abner & ,Saul *ibi jacebat quo*
אֲשֶׁר שָׁכַב־שָּׁם שָׁאוּל וַאבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־צְבָאוֹ
.ejus *circuitus castrametantes* populus & ,*rotunditate in jacens* Saul Et
וְשָׁאוּל שֹׁכֵב בַּמַּעְגָּל וְהָעָם חֹנִים סְבִיבֹתָיו :

Versio VULGATA LATINA.

Suscepit ergò David de manu ejus omnia quæ attulerat ei, dixítq; ei;Vade pacificè in domũ tuã, ecce audivi vocẽ tuã, & honoravi faciem tuã. Venit autem Abigail ad Nabal : & ecce erat ei conviviũ in domo ejus,quasi convivium regis,& cor Nabal jucundũ: erat enim ebrius nimis: Et non indicavit ei verbum pusillũ aut grande usq; manè. Diluculò autẽ cũ digessisset vinũ Nabal,indicavit ei uxor sua verba hæc, & emortuum est cor ejus intrinsecus, & factꝰ est quasi lapis. Cúmq; pertransissent decem dies, percussit Dñs Nabal, & mortuꝰ est. Quod cũ audísset David mortuũ Nabal, ait; Benedictus Dñs, qui judicavit causã opprobrii mei de manu Nabal,& servũ suum custodivit à malo,& malitiam Nabal reddidit Dñs in caput ejꝰ.Misit ergò David,& locutꝰ est ad Abigail, ut sumeret eam sibi in uxorem. Et venerunt pueri David ad Abigail in Carmelũ, & locuti sunt ad eã, dicentes; David misit nos ad te, ut accipiat te sibi in uxorem. Quæ consurgens adoravit prona in terram, & ait ; Ecce famula tua sit in ancillam, ut lavet pedes servorũ dñi mei. Et festinavit, & surrexit Abigail, & ascendit sup asinũ, & quinque puellæ ierunt cũ ea,pedisequæ ejus, & secuta est nuntios David : & facta est illi uxor. Sed & Achinoam accepit David de Jezrael : & fuit utraq; uxor ejꝰ.Saul autẽ dedit Michol filiam suam, uxorem David, Phalti filio Lais, qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 ET venerũt Ziphæi ad Saul in Gabaa, dicentes ; Ecce,David absconditꝰ est in colle Hachila, quæ est ex adverso solitudinis.Et surrexit Saul,& descendit in desertũ Ziph, & cũ eo tria millia virorũ de electis Israel, ut quæreret David in 3 deserto Ziph. Et castrametatꝰ est Saul in Gabaa Hachila, quæ erat ex adverso solitudinis in via:David autẽ habitabat in deserto. Videns autem ꝙ venisset Saul post se in desertũ, Misit exploratores, & didicit ꝙ illuc venisset certissimè. Et surrexit David clàm, & venit ad locũ vbi erat Saul: cúmq; vidisset locum, in quo dormiebat Saul,& Abner filius Ner, princeps militiæ ejus, & Saulem dormientẽ in tentorio, & reliquum vulgus per circuitum ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ (ρ) χειρὸς αὐτ̃ πάντα ἃ ἤνεγκεν αὐτῷ, (χ) καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀνάβαινε εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου · βλέπε, ἤκουσα τ̃ φωνῆς σου, καὶ ἠρίπωσα τὸ πρόσωπόν σου. Καὶ 36 παρεγένετο Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. (ψ) ἰδοὺ αὐτῷ πότον ἐν οἴκῳ αὐτ̃, ὡς πότον (ω) βασιλέως. καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν · καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως ζοφόδους. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τ̃ πρωΐ. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, (α) 37 ὡς ἐξέπνευσεν ἀπὸ τ̃ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτ̃ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς (β) 38 γέγονεν ὡς λίθος. Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέρας, καὶ ἐπάταξε κύριος τ̃ Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἤκουσε (γ) Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς ἔκρινε τ̃ κρίσιν τ̃ ὀνειδισμοῦ (δ) μου ἐκ χειρὸς (ε) Νάβαλ, καὶ τ̃ δοῦλον αὐτ̃ πεποιήσατο ἐν χειρὸς κακῶν, καὶ τ̃ κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτ̃. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ ἐλάλησε 40 πρὸς (ζ) Ἀβιγαίας, λαλῆσαι αὐτ̃ ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς (η) Ἀβιγαίαν εἰς Κάρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες, Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς 41 σὲ, λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν (θ) ὅτι τ̃ γῆν ὅτι πρόσωπον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην 42 νίψαι πόδας τ̃ παίδων σου. Καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τ̃ ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τ̃ παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 43 Καὶ τ̃ Αχεναὰμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ (κ) Ἰεζραέλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες. Καὶ 44 Σαὺλ ἔδωκε Μιχὸλ τ̃ θυγατέρα αὐτοῦ τ̃ γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ (λ) Ἀμὶς τῷ ἐκ Ῥωμᾶ.

MS.A.(ρ)τ̃ χειρὸς (χ)καὶ αὐτῇ εἶπεν,(ψ) ἰδοὺ πότον ἐν τῷ οἴκῳ (ω) τ̃ βασιλέως.(α)ἕως(β) ὡσεὶ(γ)Δαυὶδ,ὅτι ἀπέθανεν Νάβαλ,καὶ(δ)ἐμοῦ(ε)τ̃ Νάβαλ,(ζ) Ἀβιγαίᾳ,(η)Ἀβιγαία (θ)ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τ̃ γῆν, (ι)παίδων τ̃ παίδων τ̃ κυρίου μου. Καὶ ἐπάχυνεν καὶ ἀνέστη (κ)Ἰεζραὲλ,καὶ ἦσαν ἀμφότεραι(λ)Λαὶς τῷ ἐκ Γαλείμ.

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τ̃ αὐχμώδους πρὸς τ̃ Σαὺλ εἰς τ̃ βουνὸν, λέγοντες, Ἰδοὺ Δαυὶδ σεσταλκε (α) μεθ' ἑαυτ̃ ἐν τῷ βουνῷ (β)τῷ Ἐχγὰ, κατὰ πρόσωπον τοῦ (γ) Ἰεσσε- 2 μοῦ. Καὶ ἀνέστη Σαὺλ, καὶ κατέβη εἰς τ̃ ἔρημον (δ) Ζὶφ, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν (ε)ἐκλεκτοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ζητῆσαι τ̃ Δαυὶδ 3 ἐν τῇ ἐρήμῳ (ζ) Ζίφ. Καὶ παρενέβαλε Σαὺλ ἐν τῷ βουνῷ (η)τῷ Ἐχγὰ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ (θ) Ἰεσσεμοῦ ἐπὶ τ̃ ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἦκει 4 Σαὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τ̃ ἔρημον. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἦκει Σαὺλ ἐπ' ἀληθείας. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἦλθεν 5 ἐν ἑτοίμῳ ὃν (ι)Κεῖλα. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ εἰσπορεύεται εἰς τ̃ τόπον ὃν ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. καὶ Σαὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

MS.A. (α)παρ' ἡμῶν(β)τ̃ Αχγλὰ τ̃ καὶ(γ)Εἰεσσαιμοῦ. Καὶ κατέβη Σαὺλ,καὶ ἐπορεύθη εἰς(δ)Ζὶφ,(ε)ἐκλεκτοὺς (ζ) Ζίφ. (η) τ̃ Ἐχγὰ τ̃ ἐπὶ (θ) Εἰεσσαμοῦ (ι) Κεηλά.(κ) πορεύεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וְקַבֵּל דָּוִד מִנֵּהּ יָת דְּאַיְתִיאַת לֵיהּ וְלֵהּ אֲמַר סַקִי לְשָׁלֵם לְבֵיתִךְ חֲוִי דְקַבֶּלִית מִנָּךְ וְנָסֵבִית
36 אַפֵּיכִי : וַאֲתַת אֲבִיגַיִל לְוָת נָבָל וְהָא לֵיהּ מִשְׁתְּיָא בְּבֵיתֵיהּ כְּמִשְׁתִּי מַלְכָּא וְלִבָּא דְנָבָל
37 שַׁפִּיר עֲלוֹהִי וְהוּא רַוְיָא עַד לַחֲדָא וְלָא חַוִיאַת לֵיהּ פִּתְגָמָא זְעִיר וְרַב עַד מַנְהַר צַפְרָא : וַהֲוָה
בְּצַפְרָא כַּד פָּג חֲמָרָא מִנָּבָל וְחַוִיאַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וּמִית לִבֵּיהּ בְּמָעוֹהִי
38 וְהוּא דַּיְהוֹ כְּאַבְנָא : וַהֲוָה לְזִמַן עַסְרָא יוֹמִין וּתְבַר יְיָ יָת נָבָל וּמִית : וּשְׁמַע דָּוִד אֲרֵי מִית
39 נָבָל וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ דְּדָן יָת דִּין חִסּוּרִי מִידָא דְנָבָל וְיָת עַבְדֵיהּ מְנַע מִלְּמֶעְבַּד בִּישָׁא וְיָת
בִּישְׁתֵּת נָבָל אֲתִיב יְיָ בְּרֵישֵׁיהּ וּשְׁלַח דָּוִד וּשְׁאֵל בַּאֲבִיגַיִל לְמִסְבַּהּ לֵיהּ לְאִתּוּ : וַאֲתוּ עַבְדֵי
40 דָּוִד לְוָת אֲבִיגַיִל לְכַרְמְלָא וּמַלִּילוּ עִמַּהּ לְמֵימַר דָּוִד שַׁלְחָנָא לְוָתִךְ לְמִסְבַּהּ לֵיהּ לְאִתּוּ :
41 וְקָמַת וּסְגִידַת עַל אַפָּהָא עַל אַרְעָא וַאֲמַרַת הָא אַמְתָּךְ לְאַמְהוּ לְאַסְחָאָה רַגְלֵי עַבְדֵי
42 רִבּוֹנִי : וְאוֹחְיָאת וְקָמַת אֲבִיגַיִל וּרְכֶבֶת עַל חֲמָרָא וְחַמֵּשׁ עֻלְמָתַהָא דְּאָזְלִין לְקִבְלַהּ וַאֲזָלַת
43 בָּתַר אוֹנְדֵי דָּוִד וַהֲוָת לֵיהּ לְאִתּוּ : וְיָת אֲחִינֹעַם נְסִיב דָּוִד מִיזַרְעֶאל וַהֲוָאָה אַף תַּרְוֵיהוֹן
44 לֵיהּ לְנָשִׁין : וְשָׁאוּל יְהַב יָת מִיכַל בְּרַתֵּיהּ אִתַּת דָּוִד לְפַלְטִי בַּר לַיִשׁ דְּסִנְלִים :

כו

1 וַאֲתוֹ אֱנָשֵׁי זִיף לְוָת שָׁאוּל לְגִבְעָתָא לְמֵימַר הֲלָא דָוִד מִסְתַּמַּר בְּגִבְעָתָא דַּחֲכִילָה דִּי עַל אַפֵּי
2 יְשִׁימוֹן : וְקָם שָׁאוּל וּנְחַת לְמַדְבְּרָא דְזִיף וְעִמֵּיהּ תְּלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל
3 לְמִבְעֵי יָת דָּוִד בְּמַדְבְּרָא דְזִיף : וּשְׁרָא שָׁאוּל בְּגִבְעַת חֲכִילָה דִּי עַל אַפֵּי יְשִׁימוֹן עַל אוֹרְחָא
4 וְדָוִד יָתִיב בְּמַדְבְּרָא וְחָמָא אֲרִי אַתָא שָׁאוּל בָּתְרוֹהִי לְמַדְבְּרָא : וּשְׁלַח דָּוִד מְאַלְּלִין וְיָדַע
5 אֲרִי אַתָא שָׁאוּל בְּקוּשְׁט : וְקָם דָּוִד וַאֲתָא לְאַתְרָא דִּי שְׁרָא תַּמָּן שָׁאוּל וְחָמָא דָּוִד יָת אַתְרָא
דְּשָׁכַב תַּמָּן שָׁאוּל וְאַבְנֵר בַּר נֵר רַב חֵילֵיהּ וְשָׁאוּל שָׁכִיב בְּרִקוּמָא וְעַמָּא שָׁרַן סַחֲרָנוֹהִי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accepit David ab illa id quod venire fecit illi : et illi dixit, Ascende in 35
pace ad domũ tuam; vide quòd audivi te et suscepi faciẽ tuam. Et venit 36
Abigail ad Nabal,et ecce illi convivium in domo sua,ut conviviũ regis ,
et cor Nabal pulchrũ sup ipsum, et ipse ebrius valde : et non indicavit illi
verbũ parvum aut magnũ, donec luceret aurora. Et fuit in aurora quando 37
quievit vinũ à Nabal, et indicavit illi uxor ejus verba hæc:et mortuum est
cor ejus in viscerib⁹ suis,et ipse fuit ut lapis. Et fuit post tempus decẽ di- 38
erum,et fregit Dñs Nabal,et mortuus est. Et audivit David quòd mortuus 39
est Nabal: et dixit, Benedictus Dñs qui judicavit judicium opprobrii mei
de manu Nabal,et servum suum prohibuit à faciendo malo,et malũ Nabal
redire fecit Dñs in caput ipsius:et misit David, et petivit Abigail ad acci-
piendũ sibi uxorẽ. Et venerunt servi David ad Abigail ad Charmela, & 40
locuti sunt cum illa dicendo, David misit nos ad te ad accipiendũ te sibi
in uxorem. Et surrexit et adoravit sup faciem suam super terram, et dixit: 41
Ecce ancilla tua in ancillã,ad lavandũ pedes servorũ domini mei.Et festi- 42
navit,et surrexit Abigail,et ascendit super asinũ, et quinq; adolescentulæ
ejus euntes juxta eam : et ivit post nuncios David,et fuit illi in uxorem.Et 43
Ahhinogham tulit David ex Jezraghel, et fuerunt etiam ambæ illæ ipsi
in uxores. Et Saul dedit Michal filiam suam uxorem David, Palti filio 44
Lais qui ex Galim.

CAP. XXVI.

ET venerunt homines Ziph ad Saul ad Gibghatha:ad dicendũ, Nónne 1
David absconditus in colle Hhachila qui super faciem Jessimon? Et surre- 2
xit Saul et descendit ad desertum Ziph, et cum eo tria millia viri electi Is-
rael,ad quærendũ David in deserto Ziph. Et posuit [*castra*] Saul in colle 3
Hhachilah qui sup faciẽ Jessimon sup viam:et David sedens in deserto, et
vidit ꝙ venit Saul post se in desertũ. Et misit David exploratores,et cogno- 4
vit ꝙ venit Saul in veritate. Et surrexit David et venit ad locũ ubi posuit
Saul[*castra*,]et vidit David locũ in quo cubãs Saul,et Abner fili⁹ Ner prin- 5
ceps virtutis ej⁹, et Saul cubans in yallo, et popul⁹ se ponentes circũ ipsũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܝܕܝܗ ܕܐܢܬܬ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܣܘܩܝ ܠܒܝܬܟ ܒܫܠܡ ܘܫܡܥ ܩܠܗ ܕܝ ܠܡܠܬ ܠܟ ܘܐܦܩ ܦܢܝܟ ܠܩܠܗ

36 ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܘܬ ܢܒܠ ܘܗܘ ܫܬܝܢ ܒܒܝܬܗ ܟܫܬܐ ܕܡܠܟܐ ܘܠܒܗ ܕܢܒܠ ܛܒ ܥܠܝܗ ܫܓܝ ܘܠܐ ܐܚܘܐ ܠܗ ܥܕ ܢܗܪܐ

37 ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܐܬܦܟ ܚܡܪܐ ܡܢ ܓܘܗ ܘܐܚܘܬ ܐܢܬܬܗ ܠܗ ܟܠ ܗܠܝܢ ܘܡܬ ܠܒܗ ܒܓܘܗ ܘܗܘ ܐܟܐ ܠܐܒܢܐ

38 ܘܗܘܐ ܟܥܫܪܐ ܝܘܡܝܢ ܘܡܚܐ ܝܗܘܐ ܠܢܒܠ ܘܡܬ ܢܒܠ ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܒܪܝܟ ܐܠܗܐ ܕܐܬܕܝܢ ܠܬܣܥܪ ܕܚܣܕ

39 ܕܢܒܠ ܡܢ ܝܕ ܐܢܬܬ ܘܠܐ ܫܕܪ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܒܝܫܬܐ ܘܗܘ ܫܕܪ ܒܪܫܥܬܗ ܕܢܒܠ ܒܪܫܗ ܘܫܕܪ ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܓܝܠ

ܠܡܐ ܐܬܝܬ ܠܘܬ ܒܫܠܝܚ ܘܢܣܒ ܠܗ ܠܐܢܬܬܘ ܠܐܫܬܐ ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܒܝܬ ܢܒܠ ܘܗܘ ܫܬܐ ܒܒܝܬܗ ܫܬܝܬ ܡܠܟܐ

40 * ܘܐܬܬ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܐܒܝܓܝܠ ܒܟܪܡܝܠ ܘܡܠܠ ܠܗ ܠܡܝܬ ܕܫܕܪܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬܟ ܠܡܣܒܗ ܠܗ ܠܐܢܬܬܘ ܠܐܫܬܐ

41 ܘܩܡܬ ܘܣܓܕܬ ܥܠ ܐܦܝܗ ܠܐܪܥܐ ܘܐܡܪܬ ܗܐ ܐܡܬܟ ܐܡܬ ܠܡܣܒ ܪܓܠܝ ܥܒܕܝ ܕܡܪܝ ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܒܥܓܠܐ

42 ܘܪܟܒܬ ܚܡܪܐ ܘܐܙܠܬ ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܥܠܡܝܢ ܘܐܙܠ ܠܗ ܕܘܝܕ ܘܐܬܬ ܠܗ ܠܐܢܬܬܘ ܠܐܫܬܐ ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܒܝܬ ܢܒܠ

43 * ܘܐܚܝܢܥܡ ܡܢ ܝܙܪܥܐܠ ܘܗܘ ܐܬ ܬܪܝܗܘܢ ܘܗܘ ܒܢܝ ܠܗ ܠܐܢܬܬܘ ܠܐܫܬܐ ܘܐܚܝܢܥܡ ܡܢ ܝܙܪܥܐܠ ܘܗܘ ܐܬ ܬܪܝܗܘܢ

44 ܘܫܩܠ ܡܝܟܠ ܒܬ ܫܐܘܠ ܠܐܢܬܬ ܕܘܝܕ ܠܦܠܛܝ ܒܪ ܠܝܫ ܕܗܘ ܡܢ ܓܠܝܡ *

35 Et accepit David è manibus ejus quæ attulerat: deinde dixit ad eam, Aſcende in domũ tuam cum pace, vide quæ auſcultaverim voci tuæ, & ſuſceperim vultũ tuum. 36 Cúmque veniſſet Abigal ad Nabalem, ecce conviviũ erat illi domi ſuæ, quaſi convivium regiũ: & cor Nabalis lætum erat, ipſéque erat admodũ temulentus: quamobrẽ non indicavit ei negotium uſque ad aurorã. 37 Fuítque ut cùm orta eſſet aurora, & ille excuſſiſſet vinum ſuum, indicaret illi uxor ejus res iſtas: unde emortuũ eſt cor ejus in præcordiis ejus, & evaſit quaſi lapis. 38 Et exactis quaſi decem diebus, percuſſit Dñs Nabalem, & mortuus eſt. 39 Audiens autem David mortuum eſſe Nabalé, dixit; Benedictus ſit Dñs qui exegit judiciũ opprobrii mei è manibus Nabalis, & ſervũ ſuũ ſervavit à malo, & pravitatem Nabalis convertit Dñs in caput ejus: mitténſque Dauid alloquutus eſt Abigalẽ ut duceret eam ſibi uxorem. 40 Euntes ergò ſervi Davidis ad Abigalẽ in Carmelũ, dixerunt ad eam, David miſit nos ad te, ut ducat te uxorẽ ſibi. 41 Quæ ſurgens adoravit prona ſuper terram, & ait; Ecce ancilla tua in famulã ad lavandum pedes ſervorũ domini mei. 42 Deinde feſtinans ſurrexit Abigal, inſedítque aſino; quinque adoleſcentulis ejus euntibus poſt eã: & profecta cum legatis Davidis, fuit ei uxor. 43 Ahineẽ quoq; duxerat David ex Jezraele: habuítq; duas uxores. 44 Nam Saul dederat Malchelem filiam ſuam uxorem Davidis, Palti filio Lis Galimitæ.

CAP. XXVI.

1 * ܘܐܬܘ ܙܝܦܝܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܓܒܥܬܐ ܘܗܐ ܕܘܝܕ ܡܣܬܬܪ ܒܓܒܥܬ ܗܚܝܠܐ ܕܡܘ ܦܬܘܡ ܕܝܫܝܡܘܢ ܩܕܡ ܝܫܝܡܘܢ

2 ܘܩܡ ܫܐܘܠ ܘܢܚܬ ܠܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ ܘܥܡܗ ܬܠܬ ܐܠܦ ܓܒܪ ܒܚܝܪ ܡܢ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܕܒܥܐ ܠܡܒܥܐ ܠܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ

3 ܘܚܢܐ ܫܐܘܠ ܒܓܒܥܬ ܗܚܝܠܐ ܕܡܘ ܦܬܘܡ ܕܝܫܝܡܘܢ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܘܕܘܝܕ ܝܬܒ ܒܡܕܒܪܐ ܘܚܙܐ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪܗ

4 ܒܡܕܒܪܐ ܘܫܕܪ ܓܘܓܠܝܐ ܘܝܕܥ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܫܪܝܪܘܬܐ ܩܡ ܕܘܝܕ ܘܐܙܠ ܒܓܘ ܐܢܫ ܠܡܚܢܐ ܕܫܐܘܠ ܘܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ

5 ܪܫ ܚܝܠܗ ܘܫܐܘܠ ܒܓܘ ܡܫܟܒ ܒܡܚܢܐ ܘܥܡܐ ܚܢܝܢ ܡܣܒܝܢ ܡܢ ܣܒܝܒ ܘܕܘܝܕ ܘܐܒܝ ܫܝ ܗܘܐ ܥܡ ܫܐܘܠ ܒܓܘ ܡܫܟܒ

ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܫܝ ܠܐܒܢܪ ܗܠܐ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܕܘܟ ܒܝܫܪܝܠ ܐܠܐ ܠܡܐ ܠܐ ܢܛܪܬ ܠܡܪܝܟ ܡܠܟܐ ܠܡܚܐ ܥܠ ܡܪܝܟ

ܡܫܝܚܐ ܗܐ ܐܢܐ ܐܙܠ ܠܝ ܠܐ ܐܬ ܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܐܢܐ ܢܚܬ ܒܡܕܒܪܐ ܗܐ ܐܢܐ ܚܙܐ ܕܐܬ ܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܐܢܐ ܢܚܬ ܒܡܕܒܪܐ

1 Rursus venerunt Ziphæi ad Saulem in Gebaa, & dixerunt ei; Ecce David latitat in Gebaoth Hevilæ quæ eſt ex adverſo Aſimon. 2 Quarè ſurgens Saul deſcendit in deſertũ Ziph, & cum eo ter mille viri delecti Iſraelitæ, ad quærendũ Davidem in deſerto Ziph. 3 Et verò Saul caſtrametatus eſt in Gebaoth Hevilæ quæ eſt ex adverſo Aſimon, in via; David autẽ ſedebat in deſerto: vidénſq, quòd veniſſet Saul poſt ſe ad deſertum, 4 Miſit David exploratores; & cognovit veniſſe Saulem poſt ſe. 5 Surgens itaque David, venit ad locum ubi caſtra poſuerat Saul, vidítque David locum ubi jacuerat Saul: Abner autem filius Ner, dux militiæ Saulis jacebat in ſemita, & populus caſtra habebat circa eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فامر داود وقبض لطفها وقال لها ارجعي الي بيتك بسلام واعلمي اني قد حابيتك وقبلت

36 قولك * فجاء ابيعال الي نابال واذا في بيته دعوة كدعوة الملوك وقلب نابال وطاب نفسه وسكر

37 جدا ولم يخبره امراته بما كان حتي اصبح * فلما اصبح وفاق من سكره اخبرته امراته بالقصة

38 فلما كلمها ووقع وجسي قلبه في جوفه وصار كالحجر * ومرض عشر ايام وعافيه الله ومات * فلما

39 سمع داود بموت نابال قال * تبارك الله الرب الذي انتقم لي من نابال وما عيرني به * ومنع عبده

40 من فعل السوء * ورد الرب كيد نابال في نحره * فارسل داود الي ابيعال وكلمها ان يتزوج بها * فجاء

41 عبيد داود الي ابيعال الي كرمل وقالوا لها ارسلنا داود اليك يطلبك ان يتزوج بك * وقامت

42 وسجدت علي الارض وقالت * نعم انا امة له خادمة تغسل ارجل عبيد سيدي * واسرعت ابيعال

وركبت حمارا * واخذت خمسة من جواريها * وانطلقت مع رسل داود * فتزوج بها * وصارت له

43 امراة * وكان قد تزوج داود باحينعام من يزرعال * وصارت له مرأتان * فاما ساول فزوج

44 ملكال ابنته التي كانت امراة داود * من فلطي بن ليش الذي من جلليم *

* الفصل السادس والعشرون *

1 فاتي الزيفانيون ساول * وقالوا له في جبع ان داود متغيب في جبعون التي بحويلا امام اسمون

2 وقام ساول ونزل الي برية زيف * ومعه ثلاثة الف رجل نخبة من جميع بني اسرائيل ليطلب

3 داود في برية زيف * ونزل ساول في جبعون التي بحويلا * بين يدي اسمون في الطريق * وكان

4 داود في البرية * فلما راي ان ساول قد تبعه الي البرية * ارسل داود جواسيس * وعلم ان ساول

5 قد اتاه * وقام داود فاتي الي الموضع الذي نزله ساول * وبصر بالموضع الذي رقد فيه ساول * وكان

ابنار بن نار صاحب شرطة ساول راقدا في الطريق * والعسكر حوله *

Jubente ergò Davide exceptum fuit munuſculũ ejus, & dixit ad eam, Revertere domum tuam in pace, et ſciat quòd aſſentatus tibi ſum, et acceperim ſermonẽ tuũ. 36 Venit itaq, Abigal ad Nabalẽ, & en habebat domi ſuæ cõvivii veluti convivium regũ: eratq, Nabal temulentus, hilaris animi, et admodum ebrius: unde non indicavit ei uxor ipſius quod contigerat uſq, ad lucem matutinã. Cúmq; ortus eſſet dies, illeq; ab 37 ebrietate ſua expergefactus eſſet, narravit ei uxor ejus totã hiſtoriã: & extimuit, atq, perterritũ eſt cor ejus in pectore ipſius, factuſq, eſt tanquã lapis; Adeo ut ægrotaret decem diebus, et à Deo cruciatus moveretur. 39 Cùm autem audiſſet David mortem Nabalis, ait, Benedictus Deus Dominus qui à Nabale ultus eſt me & opprobriũ quo me afficerat, et ſervũ ſuũ probibuit ne malum cõmitteret, retuditq; Dominus pravitatẽ Nabalis in jugulũ ejus: miſitque David ad Abigalem, & loquutus eſt cum ea ut eam duceret in matrimonium. 40 Quapropter venientes ſervi Davidis ad Abigalem in Carmelũ, dixerunt ad eã, Miſit nos David ad te rogatũ ut matrimoniũ tecũ contrahat. 41 Quæ ſurgens adoravit ſuper terrã, & ait; Libenter, ego ſum ipſius ancilla, famula ad lavandos pedes ſervorũ domini mei. 42 Et feſtinans Abigal inſcendit aſinũ, et aſſumptis quinq; ex ancillis ſuis abiit cum nuntiis Davidis, qui duxit illã in matrimoniũ, et facta eſt ei uxor. 43 David autem jam duxerat Achinoã de Jezraele, fueruntq; ei duæ uxores. 44 Porrò Saul Melchalẽ filiã ſuam quæ erat uxor Davidis, matrimonio junxit cum Phalti filio Alis qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 Cum verò veniſſent Ziphæi ad Saulem, eique dixiſſent in Gabaa Davidem latere in Gabaon quæ eſt in Hevila contra Aſimon, 2 Paravit ſe Saul deſcenditque in deſertũ Ziph, ſecũ habens tria millia virorũ animoſiſſimorũ ex omnibus Iſraelitis, ut quæreret Davidem in deſerto Ziph. 3 Et caſtrametatus eſt Saul in Gabaon quæ eſt in Hevila contra Aſimon, in via: David autẽ erat in deſerto; et cùm vidiſſet Saulem ſectatũ ſe eſſe ad deſertũ, 4 Miſſis David exploratoribus cognovit etiã adventáſſe ad ſe Saulem. 5 Quapropter ſurgens David venit ad locũ in quo caſtrametatus fuerat Saul, inſpexitque locum in quo jacuerat Saul: Abner autem filius Ner dux militiæ Saulis jacuerat in via, et exercitus erat circum eum.

שמואל א: כו

Abiſai ad & ,Chittæum Achimelech ad dixit & ,David reſpondit Et
6 וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחִימֶלֶךְ הַחִתִּי וְאֶל־אֲבִישַׁי
Saul ad mecum deſcendet Quis : dicendo ,Joab fratrem Serujah filium
בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב לֵאמֹר מִי־יֵרֵד אִתִּי אֶל־שָׁאוּל
venit Et .tecum deſcendam Ego : Abiſai dixit Et *castrametationem* in
7 אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֲנִי אֵרֵד עִמָּךְ: וַיָּבֹא
dormiebat jacens Saul ecce & : nocte populum ad Abiſai &,David
דָּוִד וַאֲבִישַׁי אֶל־הָעָם וְהִנֵּה שָׁאוּל שֹׁכֵב יָשֵׁן
,Abner & ; ejus *capitibus* terra in *compreſſa* ejus lancea & ,*vallo* in
בַּמַּעְגָּל וַחֲנִיתוֹ מְעוּכָה בָאָרֶץ מְרַאֲשֹׁתָיו וְאַבְנֵר
: David ad Abiſai dixit Et .ejus *circuitu* jacentes populus &
8 וְהָעָם שֹׁכְבִים סְבִיבֹתָו: וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֶל־דָּוִד
nunc & : tua manu in tuum inimicum hodie Deus Concluſit
סִגַּר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעַתָּה
.ei iterabo non & ,una vice terra in & lancea *in* nunc eum percutiam
אַכֶּנּוּ נָא בַּחֲנִית וּבָאָרֶץ פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ:
miſit quis quia : eum *corrumpas* Ne : Abiſai ad David Dixitque
9 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי אַל־תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שָׁלַח
Dixitque ? erit innocens & ,DOMINI Chriſtum in ſuam manum
יָדוֹ בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְנָקָה: וַיֹּאמֶר
10 ,eum percuſſerit DOMINUS *ſi quis* ,DOMINUS Vivit : David
דָּוִד חַי־יְהוָה כִּי אִם־יְהוָה יִגָּפֶנּוּ
: perierit & deſcenderit prælium in vel ,moriatur &,venerit ejus dies vel
אוֹ־יוֹמוֹ יָבֹא וָמֵת אוֹ בַּמִּלְחָמָה יֵרֵד וְנִסְפֶּה:
Chriſtum in meam manum *mittendo à* ,DOMINO à mihi Abſit
11 חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה מִשְׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ
,ejus *capitibus* quæ ,lanceam obſecro *eape* nunc Et .DOMINI
יְהוָה וְעַתָּה קַח־נָא אֶת־הַחֲנִית אֲשֶׁר מַרְאֲשֹׁתָיו
,lanceam David *capit* Et *nobis* eamus & ,aquarum ſcyphum &
12 וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם וְנֵלְכָה לָּנוּ: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־הַחֲנִית
,*videns* non & : ſibi abierunt & ,Saul *capitibus* à aquarum ſcyphum &
וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם מַרְאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל וַיֵּלְכוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֶה
quoniam : *dormientes* ipſi omnes quia ,*expergefaciens* non & ,*cognoſcens* non &
וְאֵין יוֹדֵעַ וְאֵין מֵקִיץ כִּי כֻלָּם יְשֵׁנִים
,*tranſitum* David tranſivit Et .eos ſuper ceciderat *Domini* ſopor
13 כִּי תַרְדֵּמַת יְהוָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם: וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר
.eos inter locus multus : longè à montis *caput* ſuper ſtetit &
וַיַּעֲמֹד עַל־רֹאשׁ הָהָר מֵרָחֹק רַב הַמָּקוֹם בֵּינֵיהֶם:
Nónne : dicendo ,Ner filium Abner ad & ,populum ad David clamavit Et
14 וַיִּקְרָא דָוִד אֶל־הָעָם וְאֶל־אַבְנֵר בֶּן־נֵר לֵאמֹר הֲלוֹא
ad clamâſti tu Quis :dixit &,Abner reſpondit Et ? Abner reſpondebis
תַּעֲנֶה אַבְנֵר וַיַּעַן אַבְנֵר וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה קָרָאתָ אֶל־
quis Et ? tu vir Nónne : Abner ad David dixit Et ? regem
15 הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אַבְנֵר הֲלוֹא־אִישׁ אַתָּה וּמִי
? regem tuum dominum *ad* cuſtodiſti non quid ut & ? Iſrael in tu ſicut
כָמוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ
Non .tuum dominum regem *corrumpendus* ad *populi* unus venit quia
כִּי־בָא אַחַד הָעָם לְהַשְׁחִית אֶת־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנֶיךָ: לֹא־
16 , *vos mortis filii* quia ,Dominus Vivit.feciſti quod hoc *verbum* bonum
טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ חַי־יְהוָה כִּי בְנֵי־מָוֶת אַתֶּם
.DOMINI *unum ſuper* veſtrum dominũ *ſuper* cuſtodiſtis non qui
אֲשֶׁר לֹא שְׁמַרְתֶּם עַל־אֲדֹנֵיכֶם עַל־מְשִׁיחַ יְהוָה
qui aquarum ſcyphus & ,*regis* lancea ubi ,vide nunc Et
וְעַתָּה רְאֵה אַי־חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֵת צַפַּחַת הַמַּיִם אֲשֶׁר
hæc tua vox Num :dixit &,David vocem Saul cognovit Et .*ejus capitibus*
17 מְרַאֲשֹׁתָו: וַיַּכֵּר שָׁאוּל אֶת־קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הֲקוֹלְךָ זֶה־
: dixit Et .Rex mi domine mea Vox : David dixit Et ? David mi fili
בְּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר
18 ?feci quid quia ? ſuum ſervum *poſt perſequens* meus domin⁹ quid Ut
לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי רֹדֵף אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה עָשִׂיתִי
? malum mea manu in quod &
וּמָה־בְּיָדִי רָעָה:

SAMUEL I.
Verſio VULG. LAT.

6 Ait David ad Achimelech Hethæum, & Abiſai filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis deſcendet mecum ad Saul in caſtra? Dixitq, Abiſai,
7 Ego deſcendam tecum. Venerunt ergò David & Abiſai ad populum nocte, & invenerunt Saul jacentem & dormientem in tentorio, & haſtam fixam in terra ad caput ejus: Abner autem & populũ dor-
8 mientes in circuitu ejꝰ. Dixitq; Abiſai ad David, Concluſit Deus inimicum tuũ hodiè in manꝰ tuas: nunc ergò perfodiã eum lanceâ in terra, ſemel,
9 & ſecundò opus non erit. Et dixit David ad Abiſai, Ne interficias eum: quis enim extendet manum ſuã in chriſtum
10 Dñi, & innocens erit? Et dixit David; Vivit Dñs, quia niſi Dñs percuſſerit eum, aut dies ejꝰ venerit ut moriatur, aut in prælium deſcendens perierit:
11 Propitius ſit mihi Dñs ne extendã manũ meam in chriſtum Dñi: nunc igitur tolle haſtam, quæ eſt ad caput ejus, & ſcyphum aquæ, & abeamus. Tulit igitur David haſtam, & ſcyphum aquæ, qui erat ad caput
12 Saul, & abierunt: & non erat quiſquam, qui videret, & intelligeret, & evigilaret, ſed omnes dormiebant, quia ſopor
13 Dñi irruerat ſup eos. Cúmq; tranſiſſet David ex adverſo, & ſtetiſſet in vertice montis de longè, et eſſet grande intervallum inter eos, Clamavit David
14 ad populum, & ad Abner filium Ner, dicens; Nónne reſpondebis Abner? Et reſpondens Abner, ait; Quis es tu,
15 qui clamas, & inquietas regẽ? Et ait David ad Abner, Numquid non vir tu es? & quis aliꝰ
16 ſimilis tui in Iſrael? quarè ergò nõ cuſtodiſti dominum tuum regem? ingreſſus eſt enim unꝰ de turba, ut interficeret regẽ, dominum tuũ. Non eſt bonum hoc, quod feciſti: vivit Dominus, quoniam filii mortis eſtis vos, qui non cuſtodiſtis dñm veſtrum, chriſtum Domini: nunc ergò vide ubi ſit haſta regis, & ubi ſit ſcyphus
17 aquæ, qui erat ad caput ejus. Cognovit autem Saul vocem David, & dixit; Numquid vox hæc tua, fili mi David? et ait
18 David; Vox mea, domine mi rex. Et ait, Quam ob cauſam dominus meus perſequitur ſervum ſuum? Quid feci? aut quod eſt malum in manu mea?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χεθθαῖον, καὶ πρὸς (λ) Ἀβεσσὰ υἱὸν Σαρυίας ἀδελφὸν Ἰωὰβ, λέγων, Τίς εἰσβήσεται μετ' ἐμοῦ πρὸς Σαὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν (μ) Ἀβεσσὰ, Ἐγὼ εἰσβήσομαι
7 μετ' αὐτοῦ. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ (ν) Ἀβεσσὰ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαὺλ (ξ) καθεύδων ὕπνῳ ἐν λαμπάδι, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδεν κύκλῳ
8 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἀβεσσὰ πρὸς Δαυὶδ, Ἀπέκλεισε κύριός σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖρές σου, καὶ νῦν πατάξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς
9 τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ ὁ δεύτερόσω αὐτῷ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβεσσὰ, Μὴ ταπεινώσῃς αὐτόν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ὅσῃ
10 χριστὸν κυρίου καὶ ἀθῳωθήσεται; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ζῇ (ρ) κύριος, ἐὰν μὴ κύριος πατάξῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλε-
11 μον καταβῇ καὶ σφαγῇ, (σ) Μηδαμῶς μοι παρὰ κυρίου (τ) ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ σφικεφάλης αὐτοῦ, καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος,
12 καὶ (υ) ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ' ἑαυτούς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ, καὶ τὸ (φ) φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ σφικεφάλης αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον καθ' ἑαυτούς. καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ οὐκ ἦν ἐξεγειρόμενος, πάντες γὰρ
13 ὕπνωτες, ὅτι ὕπνος κυρίου (χ) ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ
14 πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ ἐβόησε καλέσαι Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τὸν Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων, Οὐκ ἀποκρινῇ Ἀβεννήρ; (ψ) καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε, Τίς
15 εἶ σὺ ὁ (ω) κεκλῳὼν; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννὴρ, Οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν
16 βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι (α) τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας. ζῇ κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυ-
λάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τοῦ βα-
17 σιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος, ποῦ ὅτι τὰ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ; Καὶ ἐπέγνω Σαὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυὶδ, Δεῦλός σου
18 κύριε βασιλεῦ. Καὶ (β) εἶπε, Ἵνατί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύριος ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; (γ) ὅτι τί ἐνήνοχα; καὶ τί ἐνεχθήσεται ἐν ἐ-
μοὶ ἀδίκημα;

Et reſpondit David, & dixit 6
ad Abimelech Chettæum, & ad
Abeſſa filium Sarviæ, fratrem
Joab, dicens; Quis introibit me-
cum ad Saul in caſtra? Et dixit
Abeſſa, Ego introibo tecũ. Et in- 7
trat David, & Abeſſa ad popu-
lum nocte: & ecce Saul (e) dor-
miens ſomno in lampene, &
lancea ejus fixa in terram ad
caput ejus: & Abenner, & popu-
lus ejus dormiebat circa eum. Et 8
dixit Abeſſa ad David; Conclu-
ſit Dominus hodiè inimicum tu-
um in manus tuas: & nunc per-
cutiam eum lanceâ in terram ſe-
mel, & non (ſ) repetam ei. Et di- 9
xit David ad Abeſſa; Nè (g) hu-
milies illum, quoniam quis tajji-
ciet manum ſuam in chriſtum
Domini, & (h) purus erit? Et di- 10
xit David; Vivit Dominus, niſi
Dominus percuſſerit illũ, aut ho-
ra illius venerit, & moriatur, vel
in pugnam deſcenderit, & ap-
ponatur; (i) Nequaquàm mihi à 11
Domino injicere manum meam
in chriſtum Domini. Et nunc
accipe, quæſo, lanceam (k) à cervi-
cali ejus, & lentem aquæ, &
abeamus nos per (l) nos ipſi. Et 12
accepit David lanceam, & len-
tem aquæ, à cervicali ejus, &
abierunt per ſe ipſi. Et non erat
qui videret, & nõ erat qui co-
gnoſceret, & non erat qui vigila-
ret; omnes ſomno ſopiti: quoni-
am (m) ſopor Domini irruerat
ſuper illos. Et (n) tranſivit Da- 13
vid ultrà, & ſtetit in cacumine
montis longè: & multa via inter
eos. Et advocavit David popu- 14
lum, & ad Abenner locutus eſt,
dicens; Non reſpondebis Aben-
ner? Et reſpondit Abenner, &
dixit; Quis es tu, qui (o) vocas?
Et dixit David ad Abenner; 15
Nónne vir tu? & quis, ſicut tu,
in Iſrael? & quarè non cuſtodis
dominũ tuum regem? quoniam
intravit unus de populo diſper-
dere dominum tuum regem. Et 16
non eſt bonum verbum hoc, quod
feciſti. Vivit Dominus, quoniam
filii (p) mortificationis vos eſtis,
qui non cuſtoditis regem domi-
num veſtrum chriſtum Domini.
Et nunc vide, quæſo, lanceam re-
gis, & lenticula aquæ ubi eſt,
quæ ad caput ejus? Et cogno- 17
vit Saul vocem David, & di-
xit; Vox tua hæc, fili (q) Da-
vid? Et dixit David; Servus
tuus, domine rex. Et dixit; ut 18
quid hoc perſequitur dominus
poſt ſervum ſuum? quoniam quid peccavi? & quæ inventa eſt in me (r) injuſtitia?

MS. A. (λ) Ἀβισαὶ υἱὸν Σαρυεία (μ) Ἀβισαὶ, Ἐγὼ εἰσπορεύομαι (ν) Ἀβισαὶ (ξ) καθεύδων ἐν λαμπαδίῳ, καὶ τὸ δόρυ ἐνπεπηγὸς εἰς (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἀβισαὶ, Μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, (ρ) κύριος, ὅτι ἐὰν (σ) Μηδαμῶς παρὰ (τ) ἐπιβήσεται (υ) ἀπήλθωμεν καθ' (φ) φακὸν ἀπὸ σφικεφάλης, καὶ (χ) ἔπεσεν (ψ) καὶ εἶπεν, Τίς (ω) κεκλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα; Καὶ εἶπεν (α) τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου. Καὶ (β) εἶπεν Δαυὶδ, Ἵνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω (γ) ὅ, τι ἡμάρτηκα;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וְאָתֵיב דָּוִד וַאֲמַר לַאֲחִימֶלֶךְ חִתָּאָה וְלַאֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהִי דְיוֹאָב לְמֵימַר מַן יֵחוֹת 6
עִמִּי לְוָת שָׁאוּל לְמַשְׁרְיָתָא וַאֲמַר אֲבִישַׁי אֲנָא אֵחוֹת עִמָּךְ: וַאֲתָא דָוִד וַאֲבִישַׁי לְוָת עַמָּא 7
בְּלֵילְיָא וְהָא שָׁאוּל שְׁכִיב דְּמוּךְ בְּכַרְקוֹמָא וּמוּרְנִיתֵיהּ נְעִיצָא בְּאַרְעָא אַסְרוּהִי וְאַבְנֵר
וְעַמָּא שָׁרְן סַחֲרְנוֹהִי: וַאֲמַר אֲבִישַׁי לְדָוִד מְסַר יְיָ יוֹמָא דֵּין יָת בְּעֵיל דְּבָבָךְ בִּידָךְ וּכְעַן 8
אֶסְחִינֵיהּ כְּעַן בְּמוּרְנִיתָא וַאֲרַעְוָנֵהּ בְּאַרְעָא זִמְנָא חָדָא וְלָא אֶתְנֵי לֵיהּ: וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי 9
לָא תַחֲבֵל לֵיהּ אֲרֵי מַן אוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּמְשִׁיחָא דַיְיָ וְנָקֵא: וַאֲמַר דָּוִד קַיָם הוּא יְיָ אֱלָהִין מַן 10
קֳדָם יְיָ יִתְמְחֵי אוֹ יוֹמֵיהּ יִמְטֵי וְיָמוּת אוֹ בְקְרָבָא יֵחוֹת וְיִתְקְטֵל: חָס לִי מִן קֳדָם יְיָ 11
מְלְאוֹשְׁטָא יְדִי בְּמְשִׁיחָא דַיְיָ וּכְעַן סַב יָת מוּרְנִיתָא דִי אַסְרוּהִי וְיָת מָנָא דְמַיָא וְנֵיזִל לָנָא:
וְנְסִיב דָּוִד יָת מוּרְנִיתָא וְיָת מָנָא דְמַיָא מֵאַסְרֵי שָׁאוּל וַאֲזָלוּ לְהוֹן וְלֵית דַּחֲזֵי וְלֵית דְּיִדַע 12
וְלֵית דְּמִתְעַר אֲרֵי כוּלְהוֹן דְּמִכִין אֲרֵי שֵׁנָא תַקִּיפָא מִן קֳדָם יְיָ נְפַלַת עֲלֵיהוֹן: וַעֲבַר דָּוִד 13
עִבְרָא וְקָם עַל רֵישׁ טוּרָא מֵרְחִיק סַגִּי אַתְרָא בֵּינֵיהוֹן: וּקְרָא דָוִד לְעַמָּא וּלְאַבְנֵר בַּר נֵר 14
לְמֵימַר הְלָא עָנֵי אַבְנֵר וַאֲמַר מַן דֵּין דְּקָרֵי בְרֵישׁ מַלְכָּא: וַאֲמַר דָּוִד לְאַבְנֵר 15
הְלָא גְבַר גְּבַר אַתְּ וּמַן כְּוָתָךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּלְמָא לָא נְטַרְתָּא עַל רִבּוֹנָךְ מַלְכָּא אֲרֵי אֲתָא חַד
מִן עַמָּא לְחַבָּלָא יָת מַלְכָּא רִבּוֹנָךְ: לָא תַקִּין פִּתְגָמָא הָדֵין דְּי עֲבַדְתָּא קַיָם הוּא יְיָ אֲרֵי בְנֵי 16
חַיָבֵי קְטוֹל אַתּוּן דְּלָא נְטַרְתּוּן עַל רִבּוֹנְכוֹן עַל מְשִׁיחָא דְיָ וּכְעַן חֲזֵי אַן מוּרְנִיתָא דְמַלְכָּא
וְיָת מָנָא דְמַיָא דְאַסְרוּהִי: וְאִשְׁתְמוֹדַע שָׁאוּל יָת קָלָא דְדָוִד וַאֲמַר הָקָלְךָ דֵּין בְּרִי דָוִד וַאֲמַר 17
דָּוִד קָלִי רִבּוֹנִי מַלְכָּא: וַאֲמַר לְמָא דֵּנָן רִבּוֹנִי רָדִיף בָּתַר עַבְדֵּיהּ אֲרֵי מָה עֲבַדִית וּמָה 18
בִּידִי חוֹבָא:

Et reſpondit David et dixit ad Ahhimelech Hhethæũ et ad Abiſſai filium 6
Szarujæ fratrem ipſius Joab, dicendo, Quis deſcendet mecum ad Saul ad
caſtra? et dixit Abiſſai; Ego deſcendam tecum. Et venit David et Abiſ- 7
ſai ad populũ in nocte, et ecce Saul cubans ſopitꝰ in vallo, et haſta ejus in-
fixa in terrã ad cervical ejus; et Abner et populus ſe ponentes circum il-
lum. Et dixit Abiſſai ad David, Tradidit Dominꝰ hodie auctorẽ inimici- 8
tiæ tuæ in manu tua: et nunc percutiã eum nunc in haſta, et configã *eam* in
terra vice una, et non iterabo illi. Et dixit David ad Abiſſai, Non perdes il- 9
lum; nam quis extendet manum ſuam in unctũ Domini, et innoxiꝰ erit?
Et dixit David: Permanens ipſe Dominꝰ, niſi *ab-ante Dominũ percutia-* 10
tur aut dies ejꝰ pervenerit et moriatur, aut in prælio deſcendat et occi-
datur. Nefas mihi ab-ante Dominum ab extendendo manum meã in unc- 11
tũ Domini, et nunc accipe haſtã quæ ad cervical ejꝰ, et vas aquæ, et ibimꝰ
nobis. Et tulit David haſtam et vas aquæ de cervicali Saul, et abierunt ſi- 12
bi, et non erat qui videns, et non qui cognoſcens, et non qui excitatꝰ eſſet,
quia omnes illi ſoporati, quia ſomnꝰ fortis ab-ante Dominũ cecidit ſuper
illos. Et tranſivit David tranſitum, et ſtetit ſup caput montis à longè; magnꝰ 13
locꝰ inter illos. Et vocavit David ad populũ, et ad Abner filiũ Ner, dicen- 14
do: Nónne reſpondebis Abner? et reſpondit Abner, et dixit, Quis hic qui
clamans in capite regis? Et dixit David ad Abner, Nónne vir *fortis* tu? 15
et quis ut tu in Iſrael? et quare non cuſtodiſti ſup dominũ tuum regẽ, quia
venit unꝰ ex populo ad perdendum regem dominum tuum? Non rectum 16
verbum hoc quod feciſti: permanens ipſe Dñs ꝙ viri debitores occiſionis
vos, qui non cuſtodiſtis ſuper dominum veſtrum, ſuper unctum Domini:
& nunc vide ubi haſta regis, & vas aquæ quòd ad cervical ejus. Et agno- 17
vit Saul vocem David, et dixit, Num vox tua hæc, fili mi David? & dixit
David, Vox mea domine mi rex. Et dixit, Quare hoc, dominus meus per- 18
ſequens poſt ſervum ſuum? nam quid feci? et *qnã* in manu mea culpa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܠܐܚܝܡܠܟ ܗܬܝܐܝܐ ܘܠܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܝܐ ܐܚܐ ܕܝܘܐܒ ܘܐܡܪ ܡܢ ܢܚܬ ܥܡܝ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܡܚܢܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܐܢܐ ܢܚܬ ܥܡܟ
7 ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܠܥܡܐ ܒܠܠܝܐ ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܫܟܒ ܒܬܪܥܐ ܘܪܡܚܗ ܡܫܟܚ ܥܠ ܡܪܫܬܐ ܕܪܫܗ ܘܐܒܢܪ ܘܥܡܐ ܫܟܒܝܢ ܡܚܘܝܗ
8 ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܠܕܘܝܕ ܫܒܩ ܐܠܗܐ ܗܘܡ ܒܝܕ ܒܥܪܟ ܗܫܬܐ ܘܗܫܐ ܐܢ ܐܫܕ ܒܪܡܚܐ ܒܐܪܥܐ ܒܚܕ ܘܠܐ ܐܥܕ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܪ ܒܪܡܚܐ
9 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܫܝ ܠܐ ܬܚܒܠ ܡܢ ܡܐ ܕܫܕܚ ܐܝܕܗ ܒܡܫܝܚܐ ܕܝܗܘܐ ܘܢܬܢܩܐ ܠܐ ܢܫܠܚ ܐܝܕܗ ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܐܝܟ ܕܚܝ ܡܪܝ ܐܡ ܠܐ ܡܪ ܢܡܘܬ ܐܘ ܝܘܡܗ ܢܐܬܐ ܘܢܡܘܬ ܐܘ ܒܩܪܒܐ ܢܬܒܙ
10 ܘܢܚܘܬ ܠܐ ܢܫܠܚ ܐܝܕܝ ܒܡܫܝܚܐ ܕܝܗܘܐ ܘܗܫܐ ܐܝܟ ܕܚܝ ܡܪܝ ܐܡ ܠܐ ܡܪ ܢܡܘܬ ܐܘ ܝܘܡܗ ܢܐܬܐ ܘܢܡܘܬ ܐܘ ܒܩܪܒܐ ܢܬܒܙ
11 ܘܚܘܬ ܠܐ ܢܫܠܚ ܐܝܕܝ ܒܡܫܝܚܐ ܕܝܗܘܐ ܘܗܫܐ ܫܩܠ ܐܢ ܐܝܬ ܒܣܡܪ ܕܪܫܗ ܘܡܢ ܣܡܪ ܐܝܕܗ ܘܢܙܠ ܘܢܫܬܐ ܘܗܠܟ ܐܢܚܢ ܘܐܒܝܫܝ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܘܠܐ ܚܙܐ ܘܠܐ ܐܬܥܪ ܐܠܐ ܐܢ ܢܦܠ ܒܬܪ ܕܢܦܠ ܒܗ ܬܪܕܡܬܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܥܠ ܟܠ ܐܢܫܐ ܗܠܝܢ
12 ܘܥܒܪ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܬܪܗ ܘܩܡ ܥܠ ܪܫ ܛܘܪܐ ܪܚܩܐ ܫܓܝܐ ܐܬܪܐ ܒܝܢܬܝܗܘܢ ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܥܡܐ ܘܠܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ ܘܐܡܪ ܠܐ ܥܢܝܬ ܐܒܢܪ ܘܐܡܪ ܡܢ ܐܢܬ ܩܪܐ ܠܡܠܟܐ
13 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܪ ܗܠܐ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܕܝܠܟ ܒܝܫܪܝܠ ܘܠܡܐ ܠܐ ܛܪܪܬ ܥܠ ܡܪܟ ܡܠܟܐ ܡܐ ܕܐܬܐ ܥܡܐ ܠܡܚܒܠ ܠܡܠܟ ܡܪܟ
14 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܪ ܗܠܐ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܕܝܠܟ ܒܝܫܪܝܠ ܘܠܡܐ ܠܐ ܛܪܪܬ ܥܠ ܡܪܟ ܡܠܟܐ ܡܐ ܕܐܬܐ ܥܡܐ ܠܡܚܒܠ ܠܡܠܟ ܡܪܟ
15 ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
16 ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
17 ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
18 ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬ ܚܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ

Tum respondens David allocutus est Ahimelechum Hethæum, & Abisai filium Suriæ fratrem Joabi, dicens; Quis descendet mecum ad Saulem in castra? Dixit Abisai, Ego descendam tecum. Venit ergò David cum Abisai ad populum noctu, & ecce Saul dormiebat in semita, & lancea ejus posita erat super terram ad cervical ipsius; Abner autem & populus dormiebant circa eum. Tum dixit Abisai Davidi, Tradidit hodiè Deus tuus inimicum tuum in manus tuas: percutiam eum hâc lanceâ quæ est humi *defixa*, vice unâ, nec iterabo ei. Respondit David Abisai, Ne quid perversi agas, quia nemo extendens manum suam in unctum Domini insons erit. Dixit etiam David, Vivat Dominus nisi Dominus percusserit eum, aut adveniente die suo moriatur, aut in bello sauciatus intereat; Absit mihi à Domino ut extendam manum meam in unctum Domini: nunc accipe lanceam quæ est ad cervical ejus, & amphoram aquæ, & abeamus. Accepit ergò David lanceam & amphorâ aquæ à cervicali Saulis, & abierunt, nemine videnti, neque sciente, neque experrecto: omnes enim dormiebant, & sopore Domini tenebantur. Cúmque transisset David à Saule, stetit in vertice montis longâ *interjectâ* distantiâ: Et inclamans David regem & Abnerum filium Ner, ait; Non respondes Abner? Respondit Abner & dixit; Quis es qui inclamas regem? Respondit David Abnero, Ecce tu gigas es, & quis est æqualis tibi in toto Israele? quomodo non custodisti dominum tuum regem? ita ut venerit hodiè quidam ad perimendum regem dominum tuum? Non rectè fecisti: vivat Dominus, rei mortis estis, quòd non custodieritis dominum vestrum unctum Domini: aspice jam ubi sit lancea regis & amphora aquæ, quæ erant ad cervical ejus. Tum audità Saul voce Davidis, ait illi, Vox tua est hæc fili mi David? Qui dixit, Vox mea est, domine mi rex. Subjunxítque David, Quarè persequeris domine mi, servum tuum? quid feci? & quodnam crimen est in manibus meis?

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَقَالَ دَاوُدُ لِأَحِيمَلِكَ ٱلْحَاتِّيِّ وَلِأَبِيشَي بْنِ صُورِيَا أَخِي يُوآبَ * مَنْ يَنْزِلُ مَعِي إِلَى عَسْكَرِ شَاوُلَ *
7 قَالَ أَبِيشَي أَنَا أَنْزِلُ مَعَكَ * فَأَتَى دَاوُدُ وَأَبِيشَي مَعَهُ عَسْكَرَ شَاوُلَ لَيْلًا * وَإِذَا شَاوُلُ رَاقِدٌ فِي
8 ٱلطَّرِيقِ * وَمِرْفَقُهُ مَوْضُوعٌ عِنْدَ رَأْسِهِ * وَأَبْنَارُ وَٱلشَّعْبُ رُقُودٌ حَوْلَهُ * فَقَالَ أَبِيشَي لِدَاوُدَ * قَدْ دَفَعَ
ٱللهُ ٱلْيَوْمَ عَدُوَّكَ فِي يَدِكَ * دَعْنِي حَتَّى أَضْرِبَهُ بِهٰذَا ٱلْمِرْفَقِ ٱلَّذِي عِنْدَ رَأْسِهِ ضَرْبَةً وَاحِدَةً * وَلَا
9 أُثَنِّيهِ * قَالَ دَاوُدُ لِأَبِيشَي * لَا تُهْلِكْهُ * لِأَنَّهُ لَا يَمُدُّ إِنْسَانٌ يَدَهُ إِلَى مَسِيحِ ٱلرَّبِّ فَيَتَعَلَّبُ *
10 ثُمَّ قَالَ دَاوُدُ * لَا وَحَيِّ ٱلرَّبِّ ٱلْحَيِّ * إِنَّهُ إِنْ لَمْ يَضْرِبْهُ ٱلرَّبُّ وَيَقْتُلْهُ * أَوْ يَحِيءُ يَوْمُهُ فَيَمُوتُ * أَوْ يَصْعَدُ
11 أَوْ فِي ٱلْحَرْبِ فَيَقْتُلُ * حَاشَا لِلّٰهِ أَنْ أَمُدَّ يَدِي وَأَقْتُلَ مَسِيحَ ٱللهِ * وَلٰكِنْ خُذِ ٱلْقُلَّةَ ٱلَّتِي
12 عِنْدَ رَأْسِهِ وَٱلْمِرْفَقَ * وَٱنْصَرِفْ بِنَا * وَأَخَذَ دَاوُدُ ٱلْمِرْفَقَ * وَقُلَّةَ ٱلْمَاءِ ٱلَّتِي كَانَتْ عِنْدَ رَأْسِ
شَاوُلَ وَٱنْصَرَفَا * وَلَمْ يَنْتَبِهْ أَحَدٌ * وَلَمْ يَرَ وَلَمْ يَعْلَمْ بِهِ أَحَدٌ * لِأَنَّهُمْ كَانُوا رُقُودًا أَجْمَعِينَ * مِنْ
13 أَجْلِ أَنَّ ٱلرَّبَّ أَنَامَ نَوْمَهُمْ * ثُمَّ جَازَ دَاوُدُ مِنْ عِنْدِ شَاوُلَ * وَقَامَ عَلَى رَأْسِ ٱلْجَبَلِ مِنْ بَعِيدٍ
14 * وَنَادَى دَاوُدُ * يَا شَاوُلُ وَيَا مَلِكُ * وَيَا أَبْنَارُ بْنَ نَارٍ * وَقَالَ مَا تُجِيبُ يَا أَبْنَارُ * فَأَجَابَ أَبْنَارُ
15 وَقَالَ * وَمَنْ أَنْتَ حَيُّ تُنَادِي ٱلْمَلِكَ * قَالَ دَاوُدُ لِأَبْنَارَ * أَنْتَ جَبَّارٌ لَيْسَ مِثْلُكَ فِي جَمِيعِ
بَنِي إِسْرَائِيلَ * كَيْفَ لَمْ تَحْرُسْ حَرْسَ سَيِّدِكَ ٱلْمَلِكِ * إِنَّهُ جَاءَ إِنْسَانٌ ٱلْيَوْمَ * وَأَرَادَ قَتْلَ
16 سَيِّدِكَ ٱلْمَلِكِ * وَلَمْ تُحْسِنْ فِعْلًا صَنَعْتَ * حَيُّ هُوَ ٱلرَّبِّ إِنَّهُ قَدْ وَجَبَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَوْتُ * لِأَنَّكُمْ لَمْ
تَحْرُسُوا حَرْسَ سَيِّدِكُمْ مَسِيحَ ٱلرَّبِّ * فَٱنْظُرِ ٱلْآنَ أَيْنَ قُلَّةُ ٱلْمَاءِ وَٱلْمِرْفَقُ ٱلَّذِي كَانَ عِنْدَ رَأْسِ
17 ٱلْمَلِكِ * فَسَمِعَ شَاوُلُ صَوْتَ دَاوُدَ وَقَالَ لَهُ * هٰذَا صَوْتُكَ يَا دَاوُدُ ٱبْنِي * فَقَالَ دَاوُدُ * هُوَ صَوْتِي
18 أَيُّهَا ٱلْمَلِكُ ٱلسَّيِّدُ * ثُمَّ قَالَ دَاوُدُ * مَا لَكَ يَا سَيِّدِي تَطْلُبُ عَبْدَكَ * مَا ٱلَّذِي صَنَعْتُ * وَمَا
ٱلَّذِي ٱرْتَكَبْتُ مِنْ إِسَاءَةٍ *

Dixitque David ad Achimelech Hethæum, & ad Abisai filium Suriæ fratrem Joabi, Quis descendet mecum ad exercitum Saulis? Respondit Abisai, Ego descendam tecum. Venit itaque David unà cum Abisai ad exercitum Saulis noctu, & ecce Saul jacebat in via, & spiculum ejus positum erat ad caput ejus; Abner autem & populus circumjacebant ei. Ait ergò Abisai ad Davidem, Jam tradidit hodiè Deus hostem tuum in manum tuam: permitte mihi ut percutiam eum spiculo isto quod est ad caput ejus, unico ictu; nec iterabo. Dixit David ad Abisai, Ne committas vitium, quia nemo extendens manum suam ad unctum Domini, victor erit. Tum subjunxit David, Nequaquam, per Dominum vivum, nisi Dominus percusserit eum & occiderit eum, aut veneru dies ejus ut moriatur, vel infortunium contingat ei in bello & interficiatur; Absit ut extendam manum meam, & unctum Dei trucidem: verùm accipe urceolum qui est ad caput ejus cum spiculo, & abeamus. Tulit itaque David spiculum & urceolum aquarium qui erat ad caput Saulis, & abierunt, nemine evigilante, nemine videnti, neminéq; id animadvertente: quoniã dormiebant omnes; Dominũ enim gravissimũ reddiderat somnum eorum. Cúmque transîsset David à Saule, & stetisset super verticem montis eminùs, Clamavit David, O Saul, O rex; O Abner fili Ner: tum dixit, Nihil respondes O Abner? Respondit Abner, et ait, Ecquis es tu ut regem voces? Dixit David ad Abner, Tu gigas es incomparabilis inter omnes Israelitas: quomodo non custodisti excubias domini tui regis? venit enim quispiam hodiè, volutique interficere dominum tuum regem. Non benè te gessisti in actione tua; vivit Dominus, digni estis morte, quia non egistis excubias domini vestri, uncti Domini: vide modò ubi sit urceus aquarius et spiculum, quæ erant ad caput regis. Audiens autem Saul vocem Davidis, ait illi, Vox tua est hæc O David fili mi? Dixit David, vox mea est O rex domine. Dixit præterea David, Quid est O domine mi quòd quæris servum tuum? quid est quod perpetravi? et quodnam est scelus quod designavi?

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

שמואל א: כז

Si .sui servi verba rex meus dominus quæso audiat nunc Et
19 וְעַתָּה יִשְׁמַע־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם־
, hominis filii si & : mum odoret ,me in te incitavit DOMINUS
יְהוָה הֵסִיתְךָ בִּי יָרַח מִנְחָה וְאִם־בְּנֵי הָאָדָם
inhærendo ab ,hodie me expulerunt quia , Domini facies ad ipsi maledicti
אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה כִּי־גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ
.aliis diis servi ,Vade : dicendo ,DOMINI hæreditate in
בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
quia;DOMINI facierum regione è terram in me' sanguis cadat ne nunc Et
20 וְעַתָּה אַל־יִפֹּל דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי־
quemadmodum ,unum pulicem quærendum ad Israel rex est egressus
יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר
,Peccavi : Saul Dixitque .montibus in cantorem persequitur
יְרַדֵּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי
quòd eo pro ,amplius tibi malefaciam non quia ,David mi fili revertere
21 שׁוּב בְּנִי־דָוִד כִּי לֹא־אָרַע לְךָ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר
,egi stultè Ecce .hac die tuis oculis in mea anima fuit pretiosa
יָקְרָה נַפְשִׁי בְעֵינֶיךָ הַיּוֹם הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי
lancea Ecce : dixit &,David respondit Et .valde multum erravi &
וְאֶשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד: וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחֲנִית
reddat DOMINUS Et .eam capiat & ,pueris è unus transeat & : regis
23 הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ: וַיהוָה יָשֵׁיב
DOMINUS te tradidit quia :suam fidem &,suam justitiam unicuique
לְאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ וְאֶת־אֱמֻנָתוֹ אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה
.DOMINI unctum in meâ manû mittere volui non & ,manum in hodie
הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה:
,meis oculis in hac die tua anima est magnificata sicut ecce Et
24 וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי
omni ex me eruat & ,DOMINI oculis in mea anima magnificetur sic
כֵּן תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה וְיַצִּלֵנִי מִכָּל־
.David mi fili tu Benedictus : David ad Saul Dixitque .angustia
צָרָה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה בְנִי דָוִד
.suâ viam in David ivit & :valebis valendo etiam &,facies faciendo Etiam
25 גַּם עָשֹׂה תַּעֲשֶׂה וְגַם יָכֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ
.suum locum in est reversus Saul Et
וַיָּשָׁב שָׁאוּל לִמְקוֹמוֹ:

CAP. XXVII. כז

: Saul manu in una die consumar Nunc :suum cor ad David dixit Et
1 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם־אֶחָד בְּיַד שָׁאוּל
, Philistim terram in me eruam eruendo quòd , bonum mihi non
אֵין־לִי טוֹב כִּי־הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
,Israel termino omni in amplius me quærendo Saul me de desperet &
וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
centi sex- &,ipse transivit &,David surrexit Et ? ejº manu de me eruâ &
2 וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ: וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
habitavit Et .Gath regem Mahoch filium Achis ad ,secum qui viri
אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מָעוֹךְ מֶלֶךְ גַּת: וַיֵּשֶׁב
3 דָּוִד עִם־אָכִישׁ בְּגַת הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד וּשְׁתֵּי
.Charmelitis Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham,ejº uxores
נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִית:
ultrà addidit non & ,Gath David fugisset quòd Sauli est nunciatum Et
4 וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי־בָרַח דָּוִד גַּתָּה וְלֹא־יוֹסִף עוֹד
inveni quæso Si : Achis ad David dixit Et .eum quærendum ad
לְבַקְשׁוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ אִם־נָא מָצָאתִי
, agri urbium una in locum mihi dent , tuis oculis in gratiam
חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשָּׂדֶה
regni civitate in tuus servus manebit quid ut Et . ibi manebo &
וְאֵשְׁבָה שָׁם וְלָמָּה יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר הַמַּמְלָכָה
? tecum
עִמָּךְ:

Versio VULG. LAT.

19 Nunc ergò audi,oro, domine mi rex, verba servi tui: Si Dominº incitat te adversùm me, odoretur sacrificium: si autem filii hominum, maledicti sunt in conspectu Dñi: qui ejecerunt me hodiè, ut non habité in hæreditate Domini, dicentes; Vade,serÿi diis alienis. Et nunc non effundatur sanguis meus in terram coram Domino: quia egressus est rex Israel ut quærat pulicem unum, sicut persequitur perdix in montibº. Et ait Saul;Peccavi,revertere, fili mi David: nequaquàm enim ultrà tibi malefaciam, eò quòd pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodié: apparet enim quòd stultè egerim, & ignoraverim multa nimis. Et respondens David,ait; Ecce hasta regis: transeat unus de pueris regis, & tollat eam. Dominus autem retribuet unicuique,secundùm justitiam suam & fidem: tradidit enim te Dominus hodiè in manum meam, & nolui extendere manum meam in christum Domini. Et sicut magnificata est anima tua hodiè in oculis meis, sic magnificetur anima mea in oculis Domini, & liberet me de omni angustia. Ait ergò Saul ad David; Benedictus tu, fili mi David: & quidem faciens facies, & potens poteris. Abiit autem David in viam suam, & Saul reversus est in locum suû.

CAP. XXVII.

1 ET ait David in corde suo, Aliquandò incidam unâ die in manus Saul: nónne melius est ut fugiam, & salver in terra Philisthinorum, ut desperet Saul, cessétque me quærere in cunctis finibus Israel? fugiam
2 ergò manus ejus. Et surrexit David,& abiit ipse,& sexcenti viri cum eo, ad Achis filium
3 Maoch regé Geth. Et habitavit David cum Achis in Geth, ipse & viri ejus, vir & domus ejus; & David, & duæ uxores ejus, Achinoam Jezrahelitis,et Abigail uxor Nabal Carmeli.
4 Et nuntiatum est Sauli quòd fugisset David in Geth, & non addidit ultrà quærere eum. Dixit autem David ad Achis; Si inveni gratiam in oculis tuis, detur mihi locus in una urbium regionis hujus, ut habitem ibi: cur enim manet servus tuus in civitate regis tecum?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ νῦν ἀκουσάτω (δ) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δούλης αὐτοῦ. εἰ ὁ Θεὸς ὄσφρανθείη θυσίας (ε) σε ἐν ἐμοί, ὀσφρανθείη θυσία Cε· καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ὀπισθότατοι (ζ) ἔστωσαν ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με Cήμερον μὴ (η) ἐσκεῖχθαι ἐν κληρονομίᾳ κυρίου, λέγοντες, Πορεύου, σέβου θεοῖς ἑτέροις. Καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ὅτι τὴν γῆν ἐξεναντίας προσώπου κυρίου, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν (θ) ψυχήν μου, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσι. Καὶ εἶπε Σαὺλ, Ἡμάρτηκα· ὀπίσφεφε τέκνον Δαυὶδ, ὅτι ὐ κακοποιήσω (ι) σε, ἀνθ' ὧν ἔντιμος ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) σου· καὶ ἐν τῇ Cήμερον μεματαίωμαι καὶ (λ) ἠγνόηκα πολλὰ Cφόδρα. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Ἰδὲ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως· διαβάτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό· Καὶ κύριος ἀποτρέψει (μ) ἑκάστῳ κατὰ τὰς δικαιοσύνας αὐτοῦ καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ· ὡς παρέδωκέ σε (ν) κύριος Cήμερον εἰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. Καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή σου Cήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μου ἐνώπιον κυρίου, καὶ (ξ) Cκεπάσαι με, καὶ ἐξελεῖταί με ἐκ πάσης θλίψεως. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Δαυὶδ, (ο) Εὐλογημένος Cὺ τέκνον· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυναμούμενος δυνήσῃ. καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ Σαὺλ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

Et nunc audiat dominus meus rex verbum servi tui. Si Deus incitit te in me, olfiat sacrificium tuum: quòd si filii hominum, maledicti hi in conspectu Domini: quoniam ejecerunt me hodiè (f) non confirmatum esse in hæreditate Domini, dicentes; Vade, servi diis alienis. Et nunc non cadat sanguis meus in terram ante conspectum Domini: quoniam exiit rex Israel quærere (t) animam meam, sicut persequitur nycticorax in montibus. Et dixit Saul; Peccavi: revertere,fili David: quoniam non malefaciam tibi, ideò quoniam pretiosa anima mea in oculis tuis. (u) Et in hodierna stultiè egi & ignoravi multa valdé. Et respondit David, & dixit; Ecce lancea regis: transeat unus ex pueris, & accipiat eam. Et Dominus vestituet unicuique(x) secundùm justitias ejus, & secundùm fidem ejus; sicut tradidit te Dominus hodiè in manus meas, & nolui injicere manum meam in christum Domini. Et ecce, sicut magnificata est anima tua hodiè in hac in oculis meis; sic magnificetur anima mea in conspectu Domini, (y) & tegat me, & eruat me ex omni tribulatione. Et dixit Saul ad David; Benedictus tu,fili: & faciens facies, & potens poteris. Et abiit David ad viam suam: & Saul revertit ad locum suum.

19 20 21 22 23 24 25

MS. A. (δ) δὴ ὁ (ε) Cε εἰς ἐμὲ, (ζ) ἐνώπιον κυρίου (η) ἐπιρίπτειν (θ) τὴν ψυχήν (ι) Cε ἔτι, ἀνθ' (κ) σου· ἐν (λ) ἠγνόησα (μ) ἑκάστῳ τὰς (ν) κύριός Cε εἰς (ξ) * ἐσκεπάσοι μαι καὶ ἐξέλοιτό με (ο) Εὐλογημένος Cὺ τέκνον Δαυὶδ, καὶ

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, Νῦν πεσοῦμαί ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας Σαούλ· καὶ οὐκ ἔστι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, (α) καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ Σαὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσ-
2 ραὴλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ (β) καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχοῦς (γ)
3 υἱὸν Αμμὰχ βασιλέα Γέθ. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ μετ' (δ) Ἀγχοῦς, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινοὰμ (ε) Ἰεζραηλῖτις καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ
4 τοῦ Καρμηλίτου. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαὺλ ὅτι πέφυγε Δαυὶδ εἰς Γέθ, καὶ ὐ προσέθετο ἔτι
5 ζητεῖν αὐτόν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Εἰ δὴ εὕρηκα ὁ δοῦλός σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῆς κατ' ἀγρὸν, (ζ) καὶ καθήσομαι ἐκεῖ· καὶ ἵνατί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευούσῃ μετὰ Cοῦ;

MS. A. (α) καὶ ἦλθεν Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν (β) καὶ διῆλθε αὐτὸς καὶ οἱ (γ) υἱὸν Μωὰβ βασιλέα (δ) Ἀγχοῦς ἐν Γὲθ, αὐτὸς (ε) ἡ Εἰζεραηλεῖτις (ζ) καὶ κάθισόν με ἐκεῖ·

CAP. XXVII.

1 ET dixit David in corde suo, *Ne fortè* tradar uno die in manu *Saul*: non est quidquâ quòd bonû;sed evadendo evadâ in terrâ Philisthæorû, et quiescet à me *Saul* ad quærendû me amplius in omni termino *terræ* Israel, et liberabor de manu ejus. Et surrexit David et transiit ipse et sexcenti viri qui cum eo,ad Akis filium *Maoc* regem Gath. Et sedit David cum Akis in Gath,ipse et viri ejus,vir et homo domus ejus,David et duæ uxores ejº, Ahhinogham quæ ex Jezraghel,et Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et nunciatum est Sauli quòd fugit David ad Gath, & non addidit amplius ut quæreret illum. Et dixit David ad Akis, Si nunc inveni misericordiam in oculis tuis, dent mihi locum in una ex urbibus agri, et sedebo ibi: & quare sedebit servus tuus in urbe regni tecum?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וּכְעַן יִשְׁמַע כְּעַן רִבּוֹנִי מַלְכָּא יַת פִּתְגָמֵי עַבְדֵּיהּ אִם מִן קֳדָם יְיָ אִתְגְּרִית בִּי יְקַבֵּל קוּרְבָּנִי
בְּרַעֲוָא וְאִם בְּנֵי אֱנָשָׁא לִיטִין אִנּוּן קֳדָם יְיָ אֲרֵי תְרִיכִינִי יוֹמָא דֵּין מִלְּמִדַּר בְּאַחְסָנַת עַמָּא
דְיָ לְמֵימַר אֱזִיל דָּוִד בֵּינֵי עַמְמַיָּא פָּלְחֵי טָעֲוָתָא: וּכְעַן לָא יִתְשַׁד דְּמִי לְאַרְעָא מִן קֳדָם
20 מֵימְרָא דַיְיָ אֲרֵי נָפַק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמִבְעֵי יַת חַלָּשׁ חַד כְּמָא דְּמִתְרְדִיף קוֹרָאָה בְּטוּרַיָּא:
21 וַאֲמַר שָׁאוּל חֲבִית תּוּב בְּרִי דָּוִד אֲרֵי לָא אֲבִאֵישׁ לָךְ עוֹד חֲלַף דִּיקַרַת נַפְשִׁי בְּעֵינָךְ יוֹמָא
הָדֵין הָא אִסְתַּכְלִית וְאִטְפַּשִׁית סַנִּי לַחֲדָא: וַאֲתֵיב דָּוִד וַאֲמַר הָא מוּרְנִיתָא דְמַלְכָּא וְיֵעְבַּר
22 חַד מֵעוּלְמַיָּא וְיִסְבְּרֵיהּ: וַיְיָ יְתִיב לְגַבְרַ יַת זְכוּתֵיהּ וְיַת קוּשְׁטֵיהּ דְּמַסְרָךְ יְיָ יוֹמָא דֵּין בִּידִי
23 וְלָא אֲבִיתִי לְאוּשָׁטָא יְדִי בְּמִשְׁיחָא דַיְיָ: וְהָא כְּמָא דִי יְקַרַת נַפְשָׁךְ יוֹמָא דֵּין בְּעֵינַי כֵּן תִּיקַר
נַפְשִׁי קֳדָם יְיָ וְיִשְׁזְבִנַּנִי מִכָּל עָקָא: וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד בְּרִיךְ אַתְּ בְּרִי דָּוִד אַף מַמְלַךְ תִּמְלוֹךְ
25 וְאַף אַצְלַח תַּצְלַח וַאֲזַל דָּוִד לְאוּרְחֵיהּ וְשָׁאוּל תָּב לַאֲתְרֵיהּ:

כז

1 וַאֲמַר דָּוִד בְּלִבֵּיהּ דְּלָמָא אִתְמְסִיר יוֹמָא חַד בִּידָא דְשָׁאוּל לֵית לִי מִדְעָם דְּטָב אֲרֵי
אִשְׁתְּזָבָא אֶשְׁתְּזָבָא לַאֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי וְינוּחַ מִנִּי שָׁאוּל לְמִבְעֵי עוֹד בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא
2 דְיִשְׂרָאֵל וְאֶשְׁתְּזִיב מִן יְדֵיהּ: וְקָם דָּוִד וַעֲבַר הוּא וְשִׁית מְאָה גַּבְרָא דְעִמֵּיהּ לְוָת אָכִישׁ בַּר
3 מָעוֹךְ מַלְכָּא דְגָת: וְיָתֵב דָּוִד עִם אָכִישׁ בְּגַת הוּא וְגַבְרוֹהִי גַּבְרָא וְאֵנָשׁ בֵּיתֵיהּ דָּוִד וְתַרְתֵּין
נְשׁוֹהִי אֲחִינוֹעַם דְּמִיזְרְעֶאל וַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמַכַּרְמֶלָא: וְאִתְחְוָא לְשָׁאוּל אֲרֵי עֲרַק דָּוִד
4 לְגַת וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִבְעוֹהִי: וַאֲמַר דָּוִד לְאָכִישׁ אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ יִתְנוּן
לִי אֲתַר בַּחֲדָא מִן קִרְוֵי חַקְלָא וְאֶתֵּב תַּמָּן וְלָמָא יִתֵּיב עַבְדָּךְ בְּקִרְיַת מַלְכוּתָא עִמָּךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc,audiat nunc dominus meus rex verba servi sui: si ab-ante Dñm 19
destinatº es in me, accipiatur sacrificiû meum in voluntate: et si filii hominis, maledicti illi ante Dñm,quia repudiaverunt me hodie ne habitem in hæreditate populi Dñi,dicendo: Abi *David* inter gentes colentes errores. Et nunc non fundatur sanguis meº in terra ab-ante dictû Dñi,quia exivit rex Israel ad quærendû debilem unum,ut perquiritur perdix in montibº. Et dixit *Saul*, Peccavi, redi fili mi David, quia non malefaciam tibi ampliº,proptera quòd pretiosa fuit anima mea in oculis tuis hodie: ecce stultº fui et insanivi valde. Et retulit David, et dixit,Ecce hasta regis, & transeat unº ex adolescentibº,et accipiet eam. Et Dominº reddet viro meritû ejº,et veritatê ejº, q tradidit te Dominº hodie in manu mea,et nolui extendere manû meâ in unctû Domini. Et ecce ficut pretiosa fuit anima tua hodie in oculis meis, sic pretiosa erit anima mea ante Dominû, et liberabit me de omni tribulatione. Et dixit *Saul* ad David, Benedictº tu fili mi David;etiam regnando regnabis,et etiam prosperando prosperabis: & ivit David ad viam suam,et Saul rediit ad locum suum. 20 21 22 23 24 25

CAP. XXVII.

ET dixit David in corde suo, *Ne fortè* tradar uno die in manu *Saul*: non est quidquâ quòd bonû;sed evadendo evadâ in terrâ Philisthæorû, et quiescet à me *Saul* ad quærendû me amplius in omni termino *terræ* Israel, et liberabor de manu ejus. Et surrexit David et transiit ipse et sexcenti viri qui cum eo,ad Akis filium *Maoc* regem Gath. Et sedit David cum Akis in Gath,ipse et viri ejus,vir et homo domus ejus,David et duæ uxores ejº, Ahhinogham quæ ex Jezraghel,et Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et nunciatum est Sauli quòd fugit David ad Gath, & non addidit amplius ut quæreret illum. Et dixit David ad Akis, Si nunc inveni misericordiam in oculis tuis, dent mihi locum in una ex urbibus agri, et sedebo ibi: & quare sedebit servus tuus in urbe regni tecum? 1 2 3 4 5

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܫܡܥ ܗܫܐ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܡܠܬ ܥܒܕܗ ܐܢ ܡܪܝ ܐܢ ܐܝܬ ܒܟ ܢܩܒܠ ܩܘܪܒܢܐ ܐܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܠܥܠ ܢܬܪܓܙ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܡܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܗ ܐܠܐ ܕܐܙܠ ܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܗ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢ ܐܝܬ ܠܗ̈ܘܢ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ܗܫܐ ܠܐ ܢܦܠ ܕܡܐ ܗܕܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܡܪ ܠܐ ܒܥܐ ܡܪܝ ܠܡܒܥ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܝܬ ܒܟ ܡܪܝ ܐܡܪ ܠܐ ܐܚܛܝ ܐܠܐ ܗܐ ܫܟܠܬ ܘܐܚܛܝ ܣܓܝ ܡܐܕ ܗܐ ܐܢܐ ܫܟܠ ܘܐܫܓܐ ܣܓܝ ܡܐܕ ܗܐ ܐܢܐ ܫܟܠ ܘܐܫܓܐ ܣܓܝ ܡܐܕ 21 ܗܐ ܐܢܐ ܫܟܠ ܘܐܫܓܐ ܣܓܝ ܡܐܕ

שמואל א: כח

fuit Ideo .Siclagh illa die in Achis ei dedit Et
6 וַיִּתֶּן־לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־צִקְלַג לָכֵן הָיְתָה
numerus fuit Et .hanc diem ad usque Jehudah regibus Siclagh
7 צִקְלַג לְמַלְכֵי יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי מִסְפַּר
quatuor & ,dies ,Peliſtim agro in David manſit quibus ,dierum
הַיָּמִים אֲשֶׁר־יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה
ad ſe diffuderunt & ,ejus viri & ,David aſcendit Et .menſes
8 חֳדָשִׁים: וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־
terram *inhabitantes ipſi* quia :Hamalechitam &,Ghirzitam &,Gheſuritam
הַגְּשׁוּרִי וְהַגִּרְזִי וְהָעֲמָלֵקִי כִּי הֵנָּה יֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ
.Ægypti terram ad uſque & ,Sur te ingrediente ,ſeculo à quæ
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם בּוֹאֲךָ שׁוּרָה וְעַד־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
: mulierem & virum *vivificavit non* & ,terram David percuſſit Et
9 וְהַכֵּה דָוִד אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה אִישׁ וְאִשָּׁה
,eſt reverſus & : veſtes ac ,camelos & ,aſinos & *,bovem & pecus* cepit &
וְלָקַח צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב
? hodie *vos diffudiſtis* Quò : Achis Dixitque .Achis ad venit &
10 וַיָּבֹא אֶל־אָכִישׁ: וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־פְּשִׁטְתֶּם הַיּוֹם
,Jerachmeeli meridiem *ſuper* &,Jehudah meridiem *Super* :David dixit Et
וַיֹּאמֶר דָּוִד עַל־נֶגֶב יְהוּדָה וְעַל־נֶגֶב הַיְרַחְמְאֵלִי
vivificabat non mulierem & virum Et .Cheni meridiem *ad* &
11 וְאֶל־נֶגֶב הַקֵּנִי: וְאִישׁ וְאִשָּׁה לֹא־יְחַיֶּה
,nos *ſuper* nuncient fortè Ne : dicendo ,Ghath *adducendum ad* ,David
דָּוִד לְהָבִיא נַתּ לֵאמֹר פֶּן־יַגִּידוּ עָלֵינוּ
quibus diebus omnibus ejus *judicium* ſic & ,David fecit Sic : dicendo
לֵאמֹר כֹּה עָשָׂה דָוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
: dicendo ,David *in* Achis credidit Et .Peliſtim *agro* in manſit
יָשַׁב בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים: וַיֶּאֱמֶן אָכִישׁ בְּדָוִד לֵאמֹר
12 mihi erit & ,*Iſrael in ſuo populo in fœtere fecit faciendo* Fœtere
הַבְאֵשׁ הִבְאִישׁ בְּעַמּוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לִי
ſeculi ſervum in
לְעֶבֶד עוֹלָם:

CAP. XXVIII. כח

ſua caſtra Peliſtim congregaverunt & ,illis diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיְקַבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם
: David ad Achis Dixitque .Iſrael *in pugnandum ad exercitum* in
לַצָּבָא לְחֻלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־דָּוִד
.tui viri & ,tu ,*caſtrametationem* in egredieris mecum quòd ſcies Sciendo
יָדֹעַ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵצֵא בַּמַּחֲנֶה אַתָּה וַאֲנָשֶׁיךָ:
faciet quæ ſcies tu Profecto : Achis ad David Dixitque
2 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵדַע אֵת אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
cuſtodem Profecto : David ad Achis Dixitque .tuus ſervus
עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־דָּוִד לָכֵן שֹׁמֵר
,erat mortuus Semuel Et .diebus omnibus te ponam meo capiti
3 לְרֹאשִׁי אֲשִׂימְךָ כָּל־הַיָּמִים: וּשְׁמוּאֵל מֵת
.ſua urbe in &,Ramah in eũ ſepelierunt & ,Iſrael omnis *ei* planxerũt &
וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּרֻהוּ בָרָמָה וּבְעִירוֹ
.terra de *ſciolos* & ,pythones removit Saul Et
וְשָׁאוּל הֵסִיר הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים מִן־הָאָרֶץ:
: Sunem in ſunt caſtrametati & ,venerunt & ,Peliſtim ſunt congregati Et
4 וַיִּקָּבְצוּ פְלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְּשׁוּנֵם
ſunt caſtrametati & ,Iſrael omnem Saul congregavit &
וַיְקַבֵּץ שָׁאוּל אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
,timuit & ,Peliſtim *caſtrametationem* Saul vidit Et .Ghilboah in
בַּגִּלְבֹּעַ: וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא
5 non & ,*DOMINO* in Saul *interrogavit* Et .valde ejus cor expavit &
וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ מְאֹד: וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה וְלֹא
6 *etiam* ,*illuminationibus in etiam* ,*ſomniis in etiam* ,DOMINUS ei reſpondit
עָנָהוּ יְהוָה. גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם בָּאוּרִים גַּם
.*prophetis in*
בַּנְּבִיאִם:

Verſio VULG. LAT.

6 Dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg: propter quam cauſam facta eſt Siceleg regum Ju-
7 da, uſque in diem hanc. Fuit autem numerus dierum, quibus habitavit David in regione Philiſthinorum, quatuor
8 menſium. Et aſcendit David, & viri ejus,& agebant prædas de Geſſuri, & de Gerzi, & de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitùs, euntibus Sur uſque ad terram
9 Ægypti. Et percutiebat David omnem terram, nec relinquebat viventem virum & mulierem: tollénſque oves, & boves, & aſinos, & camelos, & veſtes, revertebatur, & venie-
10 bat ad Achis. Dicebat autem ei Achis, In quem irruiſti hodié? Reſpondebat David; Contra Meridiem Judæ, & contra Meridiem Jerameel, & contra Meridiem Ceni. Virum & mulierem non vivificabat David, nec adducebat in Geth, dicens; Ne fortè loquantur adverſùm nos, Hæc fecit David. Et hoc erat decretum illi omnibus diebus quibus habitavit in regione Philiſthinorum. Credidit
11 ergò Achis David, dicens; Multa mala operatus eſt contra populum ſuum Iſrael: erit igitur mihi ſervus ſempiternus.
12

CAP. XXVIII.

1 FActum eſt autem in diebus illis, congregaverunt Philiſthiim agmina ſua, ut præparentur ad bellum contra Iſrael: dixítque Achis ad David; Sci-
2 ens nunc ſcito, quoniam mecum egredièris in caſtris tu, & viri tui. Dixítque David ad Achis, Nunc ſcies quæ factu-
3 rus eſt ſervus tuus. Et ait Achis ad David; Et ego cuſtodem capitis mei ponam te cunctis diebus. Samuel autem mortuus eſt, planxítque eum omnis Iſrael, & ſepelierũt eũ in Ramatha urbe ſua. Et Saul abſtulit magos & hariolos de terra.
4 Congregatíq; ſunt Philiſthiim, & venerunt, & caſtrametati ſunt in Sunam: congregavit autem & Saul univerſum Iſrael,
5 & venit in Gelboe. Et vidit Saul caſtra Philiſthiim, & timuit, & expavit cor ejus ni-
6 mis. Conſuluítque Dominum, & non reſpondit ei neque per ſomnia, neque per ſacerdotes, neque per prophetas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἔδωκεν (n) αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν (ϑ) Σεκλὰκ · διὰ τοῦτο ἐγένηθη Σεκλὰκ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
7 Καὶ ἐγένηθη ὁ ἀριθμὸς τῶν (ι) ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων, (κ)
8 τέσσαρας μῆνας. Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὰ (λ) Γεσσεὶ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. καὶ ἦσαν (μ) οἱ κατῳκηκότες ἀπὸ ἀνηκόντων ἕως γῆς Αἰγύ-
9 πτου. Καὶ (ν) ἔτυπτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα (ξ) ἢ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον πρόβατα καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους καὶ ἱμα-
10 τισμὸν, καὶ (ο) ἀνέστρεφεν καὶ ἤρχοντο πρὸς Ἀχοῦς. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Κατὰ Νότου τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Νότου (π) Ἰεσμιὰ καὶ κατὰ Νότου τῶν
11 (ρ) Κενεζί. Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνησα τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γὲθ, λέγων, Μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ' ἡμῶν, λέγοντες, (σ) Τάδε Δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τὸ δικαίω-
12 μα ἀπὸ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ (τ) ἐπι-
στεύθη Δαυὶδ ἐν τῷ Ἀγχοῦς Ζφόδρα, λέγων, Ἠσχυται αἰσχύνομαι ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσται (υ) μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα.

minatus eſt in populo ſuo, in Iſrael: & erit mihi ſervus in ſeculum.

MS. A. (n) αὐτῷ Ἀγχοῦς ἐν τῇ (ϑ) Σικελὰγ * τῷ βασιλεῖ (ι) ἡμερῶν Δαυὶδ ὧν ἐκάθισεν ἐν (κ) ἡμέρας, τέσσαρες μῆνας. (λ) Γεσρεὶ καὶ τὸν Γεζραῖον καὶ ὅτι τὸν (μ) κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γῆαμσὼρ ἀπὸ ἀνηκόντων τελιχσμένων καὶ ἕως (ν) ἔτυπτεν Δαυὶδ τὴν (ξ) καὶ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανεν (ο) ἐπέστρεφεν (π) Ἰσραμηλεί, (ρ) Κινεί, (σ) Τάδε ἐποίῃ Δαυίδ. καὶ τάδε τὸ (τ) ὀσφδὴν Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ Ζφόδρα, (υ) μι

ΚΕΦ. κη'.

1 ΚΑὶ (α) ἐγένηθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ζωαθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς (β) αὐτῶν εἰς ἐλθεῖν πολεμεῖν μὲ Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύ-
2 σῃ εἰς πόλεμον ζῶ, καὶ οἱ ἄνδρες σου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός ζω. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.
3 Καὶ Σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν (γ) ἐν Ἀρμαθαὶμ ἐν πόλει αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ ἐξεῖλε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς
4 γῆς. Καὶ ζωαθροίζονται (δ) οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς (ε) Σωνάμ· καὶ συναθροίζει Σαὺλ πάντα ἄν-
δρα Ἰσραὴλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γβ-
5 βουέ. Καὶ εἶδε Σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ
6 καρδία αὐτοῦ Ζφόδρα. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ διὰ κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

MS.A. (α) ἐγένετο (β) αὐτῶν πολεμεῖν ὅτι Ἰσραήλ. (γ) ἐν Ῥαμᾷ ἐν (δ) ἀλλόφυλοι, καὶ (ε) Γωναμάν.

Et dedit ei in die illa ipſum Siceleg: propter hoc facta eſt Siceleg regi Judææ uſque in diem 6
hanc. Et factus eſt numerus dierum, quibus ſedit David in agro alienigenarum, (d) quatuor 7
menſes. Et aſcendit David, & viri ejus; & incurſiones faciebant in omnem (e) Geſiri, & in 8
Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab (f) advenientibus, quæ à Gelampſur murata, & uſque ad terram Ægypti. Et per- 9
cutiebat terram, & non vivificabat virum vel mulierem. Et capiebant greges, & armenta bovum, & aſinos, & camelos, & veſtem: & revertebantur, & ve- 10
niebant ad Anchus. Et dixit Anchus ad David; Super quem irruiſtis hodiè? Et dixit David ad Anchus; Ad Auſtrum 11
Judææ, & ad Auſtrum Jeſmega, & ad Auſtrum Genezi. Et virum, & mulierem non (g) vivificavi ad adducendum in Geth, dicens; Nè annuntient in Geth contra nos, dicentes, Hæc David facit. Et hæc autem fuit 12
(h) juſtificatio ejus, omnibus diebus, quibus ſedit David in agro alienigenarum. Et fidem ſibi conciliavit David in Anchus valdè, dicens; Abominans abo-

E *CAP. XXVIII.*
T factum eſt in diebus illis, 1
& congregantur alienigenæ in caſtris ſuis, ad exeundum pugnare cum Iſrael. Et dixit Anchus ad David; Cognoſcens cognoſces, quia mecum exibis in bellum, tu & viri tui. 2
Et dixit David ad Anchus; Ità nunc cognoſces, quæ faciet ſervus tuus. Et dixit Anchus ad David; Sic principem cuſtodia corporis ponam te omnibus diebus. Et Samuel mortuus eſt: & 3
planxerunt eum univerſus Iſrael; & ſepeliunt eum in Armathem, in civitate ejus. Et Saul circumabſtulit ventriloquos, & Gnoſtas de terra. Et congregantur alienigenæ, & veniunt, & caſtrametantur in Sonam. Et congregat Saul omnem virum Iſrael: & caſtrametantur in Gelbue. Et vidit Saul caſtra alienigenarum, & timuit, & expavit cor ejus valdè. Et interrogavit Saul per Dominum: & non reſpondit ei Dominus in ſomniis, & in manifeſtationibus, & in prophetis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְיָהַב לֵיהּ אָכִישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יַת צִקְלַג בְּכֵן הֲוָת צִקְלַג לְמַלְכַיָּא דְבֵית יְהוּדָה עַד יוֹמָא 6
הָדֵין: וְהֲוָה מְנָיַן יוֹמַיָּא דְיַתִיב דָּוִד בְּקִרְוֵי פְלִשְׁתָּאֵי יוֹמִין עִדָּן בְּעִדָּן וְאַרְבְּעָא יַרְחִין: וּסְלִיק 7 8
דָּוִד וְגֻבְרוֹהִי וְאַתְנַגִידוּ עַל גְּשׁוּרָאֵי וְעַל גְּזִירָאֵי וַעֲמַלְקָאֵי אֲרֵי אִנּוּן יָתְבַת אַרְעָא דְמִן קַדְמֵת
מְעַלְנָא דְחַנְרָא וְעַד אַרְעָא דְמִצְרַיִם: וּמְחֵי דָּוִד יַת יָתְבֵי אַרְעָא וְלָא מְקַיֵּם גְּבַר וְאִתְּתָא 9
וּשְׁבָא עָנָן וְתוֹרִין וְחֵמָרִין וְגַמְלִין וּנְסִיב לְבוּשִׁין וְתָאֵב וְאָתֵי לְוָת אָכִישׁ: וַאֲמַר אָכִישׁ לְאָן 10
אִתְנַגַדְתּוּן יוֹמָא דֵין וַאֲמַר דָּוִד עַל דָּרוֹם יְהוּדָה וְעַל דָּרוֹם יְרַחְמְאֵלָה וּלְדָרוֹם שַׁלְמָאָה:
וְגַבְרָא וְאִתְּתָא לָא מְקַיֵּם דָּוִד לְאֵיתָאָה לְגַת לְמֵימַר דִּלְמָא יְחַוּוֹן עֲלָנָא לְמֵימַר כְּדֵין עֲבַד דָּוִד 11
וּכְדֵין הֲוָת הִלְכְתֵיהּ כָּל יוֹמִין דְּהוּא יָתִיב בְּקִרְוֵי פְלִשְׁתָּאֵי: וְהֵימִין אָכִישׁ בְּדָוִד לְמֵימַר 12
אִתְנַבְּרָא אִתְנַבַּר בְּעַמֵּיהּ בְּיִשְׂרָאֵל וַיְהֵי לִי עַבְדָּ פָּלַח לְעָלַם:

כח

וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן וְכַנְשׁוּ פְלִשְׁתָּאֵי יַת מַשְׁרְיָתְהוֹן לְחֵילָא לְאִתְגָּחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר 1
אָכִישׁ לְדָוִד מַדָּע תִּדַּע אֲרֵי עִמִּי תִּפּוֹק בְּמַשְׁרְיָתָא אַתְּ וּגְבָרָךְ: וַאֲמַר דָּוִד לְאָכִישׁ בְּכֵן אַתְּ 2
תִּדַּע יַת דִּי עֲבַד עַבְדָּךְ וַאֲמַר אָכִישׁ לְדָוִד בְּכֵן נְטִרָא לְרֵישִׁי אֲשַׁוֵּנָךְ כָּל יוֹמַיָּא: וּשְׁמוּאֵל 3
מִית וְסַפְּדוּ עֲלוֹהִי כָּל יִשְׂרָאֵל וּקְבָרוּהִי בְּרָמְתָא וְסִפְרוּ עֲלוֹהִי אֱנָשׁ בִּקְרְתֵיהּ וְשָׁאוּל פַּלֵּי
יַת בְּדִין וְזוֹרוּ מִן אַרְעָא: וְאִתְכַּנִישׁוּ פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲתוֹ וּשְׁרוּ בְשׁוּנֶם וְכַנַשׁ שָׁאוּל יַת כָּל 4
יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוּ בְּגִלְבּוֹעַ: וַחֲזָא שָׁאוּל יַת מַשְׁרְיַת פְּלִשְׁתָּאֵי וּדְחִיל וְוִיעַ לִבֵּיהּ לַחֲדָא: 5
וּשְׁאֵיל שָׁאוּל בְּמֵימְרָא דְיָי וְלָא קַבֵּל צְלוֹתֵיהּ יְיָ אַף בְּחֶלְמַיָּא אַף בְּאוּרַיָּא אַף 6
בְּסִפְרַיָּא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dedit illi Akis in die illo Sziklag: ſic fuit Sziklag *regib*ꝰ dom*s* Jehudah 6
uſq; ad diem hanc. Et fuit numer*s* dier*ũ*, quib*s* ſedit David in urbib*s* Peli- 7
ſthæorũ, dies *tempus in tempore* et quatuor menſes. Et aſcendit David & 8
viri ejus, et diſtracti ſunt ſuper Gheſſuræũ, et *ſuper Gizræũ*, et Ghamalekæũ, quia illi habitantes terram quæ à ſeculo deſcenſ*s* Hhagra et uſq; ad
terram Miſzraim. Et percuſſit David habitatores terræ, non manere faciens 9
virũ et mulierem: et *cepit* pecus et boves, et aſinos, et camelos; et accepit
veſtes, et retulit, et venit ad Akis. Et dixit Akis, Quò extracti eſtis hodie? et 10
dixit David, Super Meridiem Jehudah, et ſuper Meridiem Jerahhmelah, et
ad Meridiem Salmaah. Et virum et mulierem non vivere faciebat David 11
ut venire ſineret ad Gath, dicendo: Fortè indicabunt ſuper nos, dicendo:
Talia fecit David; et talis *erat* conſuetudo ej*s* omnib*s* dieb*s*, quib*s* fuit ſe-
dens in urbibus Peliſthæi. Et credidit Akis Davidi, dicendo: Immittendo 12
immiſſus eſt in populum ſuum Iſrael, et erit mihi ſervus *ſerviens* in ſeculũ.

CAP. XXVIII.

ET fuit in diebus illis, et congregaverunt Peliſthæi caſtra ſua ad exercitum ad ineundum bellum in Iſrael. Et dixit Akis ad David, Sciendo ſcias quòd mecum exibis in caſtris, tu et viri tui. Et dixit David ad Akis, Sic tu 2
cognoſces id quod faciet ſervus tuus. Et dixit Akis ad David, Sic cuſtodem
capiti meo ponam te omnibus diebus. Et Semuel mortuus eſt, et luxerunt 3
ſuper illum omnis Iſrael, et ſepelierunt illum in Ramatha, et luxerunt ſuper
eum *homo in civitate ſua*: & Saul exterminavit Hariolos et incantatores
de terra. Et congregati ſunt Peliſthæi, et venerunt, et compoſuerunt ſe in 4
Sunam: et congregavit Saul omnem Iſrael, et poſuerunt [*caſtra*] in Gilboah.
Et vidit Saul caſtra Peliſthæorum, et timuit, et expavit cor ejus valdè. Et 5
petivit Saul in dicto Domini: et non accepit orationem ej*s* Dominus etiam 6
in ſomniis, etiam in luminibus, etiam in ſcribis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 *ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܟܝܫ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܨܝܩܠܓ. ܠܗܟܝ. ܗܘ ܨܝܩܠܓ. ܠܡܠܟܐ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ.
7 ܘܗܘ ܡܢܝܢ ܝܘܡܝܐ ܕܗܘ ܕܘܝܕ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܬܪܥܣܪ ܝܪܚܝܢ. *
8 ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܗܘ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܘܗܘܘ ܡܗܠܟܝܢ ܒܓܫܘܪ. ܘܒܓܪܙܝ. ܘܥܡ ܥܡܠܩ.
ܗܢܘܢ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗܠ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܥܠܡ ܥܕ ܐܬܝܟ ܠܡܨܪ.
9 ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܟܠ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܐܫܐܪ ܓܒܪ ܘܐܢܬܬܐ ܚܝܐ. ܘܢܣܒ ܥܢܢ ܘܐܬܐ ܠܐܟܝܫ.
10 ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܡܢ ܐܬܬܡ ܗܘܝܬ ܗܝܘܡ. ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܬܝܡܢ ܥܠ ܬܝܡܢ ܕܝܪܚܡܐܝܠ.
ܘܥܠ ܬܝܡܢ ܕܩܝܢܝ. ܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܐ ܬܫܐܠ ܠܢ ܡܢ ܗܘ ܕܐܢܘܢ ܥܒܕ ܗܟܢܐ.
11 ܘܗܟܢܐ ܗܘ ܕܒܪ ܝܘܡܝܐ ܟܠ ܝܘܡ ܕܗܘ ܕܘܝܕ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. *
12 ܘܗܝܡܢ ܐܟܝܫ ܒܕܘܝܕ ܐܡܪ ܕܒܫ ܥܒܕ ܥܡܗ ܒܝܫܪܝܠ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕ ܥܠܡ.

*ܫܡܘܐܝܠ * ܚ *

1 * ܘܗܘ ܒܝܘܡܝܐ ܗܠܝܢ ܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܚܝܠܗܘܢ ܠܡܣܒܐ ܠܡܩܒܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ ܝܕܥ ܬܕܥ ܕܥܡܝ ܬܢܦܩ ܒܡܫܪܝܬܐ ܐܢܬ ܘܓܒܪܝܟ.
2 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ ܗܐ ܗܟܢܐ ܐܢܬ ܥܒܕ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܢ ܐܫܟܚ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ.
ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ ܗܐ ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܠܟ ܠܡܛܪܬܝ ܟܠ ܝܘܡܝܐ.
3 ܘܫܡܘܐܝܠ ܡܝܬ ܘܟܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܣܦܕܘ ܥܠܝܗ ܘܩܒܪܘܗ ܒܪܡܬܐ ܒܥܝܪܗ.
ܘܫܐܘܠ ܐܥܕܪ ܓܫܬܐ ܘܝܕܥܢܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ
4 ܘܐܬܘ ܘܢܚܘ ܒܫܘܢܡ. ܘܟܢܫ ܫܐܘܠ ܟܠ ܥܡܐ ܝܫܪܝܠ ܘܢܚܘ ܒܓܠܓܠ.
5 ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܐܬ ܚܝܠ ܦܠܫܬܝܐ ܘܕܚܠ ܘܪܬܥ ܠܒܗ ܫܓܝ. ܘܫܐܠ ܫܐܘܠ ܒܡܪܐ
ܘܠܐ ܐܬܥܢܝ ܠܗ ܒܚܠܡ ܘܠܐ ܒܐܘܪܝܡ ܘܠܐ ܒܢܒܝܐ.
6 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܒܥܘ ܠܝ ܐܢܬܬܐ ܕܐܒܕܬ ܐܘ ܐܙܠ ܠܗ ܘܐܒܥܐ ܒܗ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ ܗܐ ܐܢܬܬܐ ܒܥܝܬ ܐܘܒ ܒܥܝܬ ܠܗ ܒܥܝܢ ܕܪ.

Itaque concessit ei Achis in illo die Seneclagh: proptera cessit Seneclagh regi Juda in hodiernũ usque diem. Fuitque numerus dierũ quib⁹ commoratus est David in terra Philistæorum, anni & quatuor mensium. Ascendebant autem David & viri sui, procedebantq; contra Gessur, & contra Gedola, & contra Amalec: hi enim erant incolæ terræ ab antiquo: procedebant autem contra Gessur, & usque ad terram Ægypti. Vastavit ergò David terram illam nemine servato vivo mare aut fœminâ: raptisque ovib⁹, bobus, asinis, camelis, & supellectili, reversus est David, venitq; ad Achis. Dixit autem Achis Davidi, Ubi fuistis hodié? Respondit David, Contra Negheb Juda, & contra Negheb Jerahmel, & contra Negheb Ceilæ. Porro David, nec marem nec fœminam vivum conservavit, qui veniret in Gath: dicendo, Ne retegant nos, ac dicant, Ita fecit David, atque hujusmodi fuit consuetudo ejus cunctis diebus quibus moratus est in terra Philistæorum. Et confidit Achis Davidi: dixit enim, Crimen proculdubiò commisit in populum suum Israelem, ecce factus est servus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

1 Contigit etiã dieb⁹ illis, cùm congregâssent Philistæi exercitus suos ad bellũ in convallẽ, præliaturi cum Israele, ut diceret Achis Davidi, Certò scias te mecũ proditurum ad exercitũ unà cum viris qui tecum sunt. Dixit 2 David ad Achis, Hoc pacto experiêris quid factur⁹ sit serv⁹ tu⁹. Ait Achis Davidi, Propterea custodẽ te constituam capitis mei cunctis diebus. (Samuel autem mortuus erat, & 3 planxerant eum omnes Israelitæ, & sepeliverant eum in Rama in sepulchro ipsius: & Saul amoverat pythones & hariolos è terra) Congregati itaque Philistæi venerunt, & 4 castra posuerunt in Sechim: Saul etiam collecto universo Israele, castra fixerunt in Galgala. Sed videns Saul exercitus Philistæorum, 5 timuit, & trepidavit cor ejus valdé. Consuluitque Dominum, at non respondit ei: *tentavit* per somnium etiam, per ignem, & per aquam. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فَدَفَعَ اِلَيْهِ أَخِيشُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ صِيقْلَغَ * لِذٰلِكَ صَارَتْ صِيقْلَغُ لِمُلُوكِ يَهُوذَا اِلَى ٱلْيَوْمِ *
7 * وَكَانَ عَدَدُ ٱلْاَيَّامِ ٱلَّتِي سَكَنَ دَاوُدُ بَيْنَ اَهْلِ فَلَسْطِينَ * سَنَةً وَاَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ * وَصَعِدَ دَاوُدُ
8 وَاَصْحَابُهُ * وَسَارُوا اِلَى ٱلْجَشُورِيِّ وَٱلْجَرْزِيِّ وَٱلْعَمَالِيقِ * هٰؤُلَاءِ ٱلَّذِينَ كَانُوا يَسْكُنُونَ هٰذِهِ ٱلْمُدُنَ مُذْ دَهْرٍ
طَوِيلٍ * وَسَارَ مِنْ حَدِّ جَشُورَ اِلَى حَدِّ مِصْرَ * وَقَتَلَ دَاوُدُ اَهْلَ تِلْكَ ٱلْاَرْضِ * وَلَمْ يُبْقِ مِنْهُمْ رَجُلًا
9 وَلَا اِمْرَاَةً * وَسَاقَ بَقَرَهُمْ وَغَنَمَهُمْ وَحَمِيرَهُمْ وَاِبِلَهُمْ وَاَمْتِعَتَهُمْ * وَرَجَعَ دَاوُدُ اِلَى مَوْضِعِهِ اِلَى اَخِيشَ *
10 * قَالَ اَخِيشُ لِدَاوُدَ * اَيْنَ كُنْتَ اَنْتَ وَاَصْحَابُكَ * قَالَ دَاوُدُ * اِنْطَلَقْتُ اِلَى اَنْعَابِ يَهُودَا * وَاَنْعَابِ
11 يَرْحَمَالَ * وَاَنْعَابِ قَعَلَا * وَلَمْ يُبْقِ دَاوُدُ رَجُلًا وَلَا اِمْرَاَةً تَحْيِي اِلَى جَاتَ فَكَبِيرٍ بِخَبَرِهِ * لِاَنَّهُ قَالَ *
لَا نُبْقِي فَوِيًّا يُخْبِرُونَ عَنَّا وَيَقُولُونَ اَنَّ دَاوُدَ صَنَعَ صُنْعًا مِثْلَ هٰذَا * وَكَانَتْ هٰذِهِ سُنَّةَ جَمِيعِ ٱلْاَيَّامِ
12 ٱلَّتِي سَكَنَ لِاَرْضِ فَلَسْطِينَ * فَاٰتَى اَخِيشُ رَجُلٌ فِي سَبَبِ دَاوُدَ وَقَالَ * هٰذَا قَدْ سَاءَ فِي اَرْضِهِ
وَفِي سَعْبِ اِسْرَائِيلَ وَهَرَبَ مِنْهُمْ * فَقَدْ صَارَ عَبْدَكَ اِلَى ٱلْاَبَدِ * * اَلْفَضْلُ لِلنَّامِسِ وَٱلْعِسْرُونَ *

Dedit igitur ei Achis in die illa Sicelegh: 6
hinc Sicelegh facta est regis Juda in hunc usq; diem. Fuit verò numerus dierũ 7
quibus David habitavit inter Palestinos, annus & quatuor menses. Deinde ascendens David cum sociis suis, abierunt ad 8
Gessur, & Gedola, & Amalec; hos videlicet qui degebant in his urbibus longis ab ævis. Abiit inquã à termino Gessur usq; ad terminũ Ægypti, Occidit q; 9
David incolas terræ illius, nullo ex eis viro aut fœminâ superstite relicto: Abegitq; boves, et oves, asinos, camelos, & supellectiles eorũ, & reversus est David in locum suũ ad Achis. Dixit Achis ad 10
Davidẽ, Ubi fuisti tu & socii tui? Respondit David; Abieram ad Negheb Juda, & Negheb Jerahmel, & Negheb Ceilæ. Nullũ inquã David reliquit su- 11
perstitem virũ aut fœminã quæ venire posset ad Gath, ejusq; famam referre: dicebat enim, Neminem relinquamus qui famam nostrã referat ac dicat Davidem talem actionẽ commisisse, atq; hic fuit mos ejus cunctis diebus quibus habitavit in terra Palestinæ. Venit autem ad Achis vir 12
quidã causã Davidis, & ait, Iste crimen commisit in patriã suã & populũ Israeliticũ, & fugit ab eis; proinde factus est servus tuus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

Post dies illos cogentibus Palestinis 1
copias suas in convallem ut oppugnarent Israelitas, dixit Achis ad Davidem, Persuasissimum tibi sit quòd sis mecum egressurus ad aciem, tu & socii tui. Dixit Da- 2
vid ad Achis, Inde cognosces quid facturus sit servus tuus. Dixit Achis ad Davidem, Efficiam te sarissophorum meũ & custodem domũs meæ cunctis diebus. (Porrò Samuel Propheta jam obierat, 3
planxeranq; eum omnes Israelitæ, & sepelierant eum in monumento quodam in Rama: & Saul ejecerat pythones & divinos è terra, ne uno quidem ex eis relicto.) Congregati igitur Palestini, venerunt in Sechem, ibique castra fixerunt, congregavit etiam Saul omnes Israelitas, 4
& castrametatus est in Galgal. Cùm autem vidisset Saul exercitũ Palestinorum, timuit & expavit, & cor ejus valdè contremuit. Et consuluit Dominum, nec 5 6
respondit ei: consuluit etiam per ignem, et per somnia, interrogavitque prophetas: nec responsum fuit illi.

שמואל א: כח

pythonis | *dominam* mulierem mihi Quærite : suis servis Saul dixit Et
7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ־לִי אִשָּׁה בַּעֲלַת־אוֹב
Ecce : eum ad ejus servi Dixeruntque *.es in* inquiram & ,eam ad ibo &
וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶדְרְשָׁה־בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הִנֵּה
,Saul *habitu* se mutavit Et .Hen-dor in *pythonis domina* mulier
8 אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃ וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל
; eo cum viri duo & ,ipse abiit & ,aliis vestimentis se induit &
וַיֵּלֶךְ בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ
mihi quæso Divina : dixit & ,nocte mulierem ad venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה לָיְלָה וַיֹּאמֶר קָסְמִי־נָא לִי
Dixitque *.se ad* dixero quem ,mihi fac ascendere & *,pythone in*
בְּאֹוב וְהַעֲלִי לִי אֶת אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלָיִךְ׃ וַתֹּאמֶר
,Saul fecit quæ nôsti tu Ecce : eum ad mulier
9 הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁאוּל
: terra è *sciolum* & ,Pythones abscidit qui
אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִי מִן־הָאָרֶץ
? me mori faciendum ad, *meam animam in ponens* offendiculum tu quid ut &
וְלָמָּה אַתָּה מְרַגֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי׃
,Dominus Vivit : dicendo ,*Domino in* Saul ei juravit Et
10 וַיִּשָּׁבַע לָהּ שָׁאוּל בַּיהוָה לֵאמֹר חֵי־יְהוָה
: mulier Dixitque .hoc *verbo in perversitas* tibi evenerit si
אִם־יִקְרְךָ עָוֹן בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת־
.mihi ascendere fac Semuelem : dixit Et ? tibi faciam ascendere Quem
מִי אַעֲלֶה־לָּךְ וַיֹּאמֶר אֶת־שְׁמוּאֵל הַעֲלִי־לִי׃
dixit & ,magna voce in clamavit & ,Semuelem mulier Viditque
12 וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה אֶת שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר
? Saul tu & ,me decepisti quid Ut : dicendo ,Saul ad mulier
הָאִשָּׁה אֶל שָׁאוּל לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתָנִי וְאַתָּה שָׁאוּל׃
dixit Et ? vidisti quid quia ,timeas Ne : rex ei Dixitque
13 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ אַל־תִּירְאִי כִּי מָה־רָאִית וַתֹּאמֶר
.terra è *ascendentes* vidi *Deos* : Saul ad mulier
הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל אֱלֹהִים רָאִיתִי עֹלִים מִן־הָאָרֶץ׃
ipse & ,*ascendens* senex Vir : ait & ? ejus forma *Que* : ei Dixitque
14 וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־תָּאַר וַתֹּאמֶר אִישׁ זָקֵן עֹלֶה וְהוּא
inclinavit & ,*ipse* Semuel quòd Saul cognovit Et .pallio amictus
עֹטֶה מְעִיל וַיֵּדַע שָׁאוּל כִּי־שְׁמוּאֵל הוּא וַיִּקֹּד
: Saul ad Semuel Dixitque *se incurvavit* & ,terram super *faciès*
אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל
mihi Angustia : Saul Dixitque ? me *ascendere faciendo ad me irritâsti* quid Ut
15 לָמָּה הִרְגַּזְתָּנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שָׁאוּל צַר־לִי
,me *desuper* recessit Deus & ,me *in pugnantes* Pelistim & ,valde
מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בִּי וֵאלֹהִים סָר מֵעָלָי
,somniis in etiam ,*prophetarum manu in etiam* ,ultra mihi respondit non &
וְלֹא־עָנָנִי עוֹד גַּם בְּיַד הַנְּבִאִים גַּם בַּחֲלֹמוֹת
: Semuel Dixitque .faciam quid ,me *faciendū scire ad* ,te *ad clamavi* Et
16 וְאֶקְרָאֶה לְךָ לְהוֹדִיעֵנִי מֶה אֶעֱשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
? tui *æmuli est factus* &,te *desuper* recessit Domin' & ,me interrogas quid ut Et
וְלָמָּה תִשְׁאָלֵנִי וַיהוָה סָר מֵעָלֶיךָ וַיְהִי עָרֶךָ׃
scidit Et ,*mea manu in* est locutus quemadmodum ei Dominus fecit Et
17 וַיַּעַשׂ יְהוָה לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע
.David tuo socio illud dedit & ,tua manu de regnum Dominus
יְהוָה אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיָּדֶךָ וַיִּתְּנָהּ לְרֵעֲךָ לְדָוִד׃
ejus *nasi* iram fecisti nec ,Domini *voce in* audisti non *Sicut*
18 כַּאֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא עָשִׂיתָ חֲרוֹן אַפּוֹ
.hac die Dominus tibi fecit hoc *verbum* ideo : Hamalech *in*
בַּעֲמָלֵק עַל־כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה עָשָׂה לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה׃
: Pelistim manu in tecum Israel etiam Dominus dabit Et
19 וְיִתֵּן יְהוָה גַּם אֶת־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים
dabit Israel *castrametationem* etiam :mecum tui filii & ,tu cras &
וּמָחָר אַתָּה וּבָנֶיךָ עִמִּי גַּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן
.Peliştim manu in Dominus
יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים׃

Versio VULG. LAT.

7 Dixítque Saul servis suis; Quærite mihi mulierẽ habentem pythonem, & vadam ad eam, & scisitabor per illam, Et dixerunt servi ejus ad eum, Est mulier pythonem habens
8 in Endor. Mutavit ergò habitum suum: vestitũq; est aliis vestimentis, & abiit ipse, & duo viri cũ eo, venerúntq; ad mulierẽ nocte, & ait illi; Divina mihi in pythone, & fuscita mihi quem dixero tibi. Et
9 ait mulier ad eum; Ecce, tu nôsti quanta fecerit Saul, & quo modo eraserit magos & hariolos de terra: quarè ergò insidiaris animæ meæ ut occidar? Et juravit ei Saul in Do-
10 mino, dicens; Vivit Dñs, quia non eveniet tibi quidquam mali propter hanc rem. Dixítq; ei mulier; Quem fuscitabo tibi? Qui ait, Samuelem
11 mihi fuscita. Cùm autem vidisset mulier Samuelem, exclamavit voce magnâ, & dixit ad Saul, Quarè imposuisti mihi? Tu es enim Saul. Dixítque ei rex, Noli timere: quid vidisti? Et ait mulier
12 ad Saul, Deos vidi ascendentes de terra. Dixítque ei, Qualis est forma ejus? Quæ
13 ait; Vir senex ascendit, & ipse amictus est pallio. Et intellexit Saul quòd Samuel esset, & inclinavit se super faciẽ suam in terra, & adoravit. Dixit autem Samuel ad Saul, Quarè inquietásti me ut fuscitarer? Et ait Saul, Coarctor nimis: siquidem Phi-
14 listhiim pugnant adversũ me, & Deus recessit à me, & ex-
15 audire me noluit, neq; in manu prophetarũ, neq; per somnia: vocavi ergò te, ut ostenderes mihi quid faciam. Et
16 ait Samuel; Quid interrogas me cùm Dñs recesserit à te, &
17 transierit ad æmulũ tuũ? Faciet enim tibi Dñs sicut locutus est in manu mea, & scindet regnũ tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo
18 David: Quia non obedísti voci Dñi, neq; fecísti iram furoris ejus in Amalec: idcircò quod pateris, fecit tibi Dñs hodié.
19 Et dabit Dominus etiam Israel tecum in manus Philisthiim: cras autem tu & filii tui mecum eritis; sed et castra Israel tradet Dominus in manus Philisthiim.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτῦ, Ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτὴν, καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῦ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ
8 γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ. Καὶ (ζ) συνεκαλύψατο Σαοὺλ, καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μάντευσαί μοι ἐν τῷ ἐγγαστρίμύθῳ, καὶ ἀνάγαγέ
9 μοι ὃν ἐὰν εἴπω Σοι. Καὶ (η) εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ, Ἰδοὺ σὺ (θ) οἶδας ὅσα ἐποίησε Σαοὺλ, ὡς (ι) ἐξωλόθρευσεν τοὺς ἐγγαστρίμυθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνατί (κ) σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι αὐτήν; Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ (ι)
10 Σαοὺλ, λέγων. Ζῇ κύριος, εἰ ἀπαντήσει σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ
11 εἶπεν ἡ γυνὴ, Τίνα ἀναγάγω Σοι; καὶ εἶπε, Τὸν Σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
12 Σαοὺλ, Ἵνατί παρῆλογίσω με; καὶ (κ) σὺ εἶ
13 Σαούλ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Μὴ φοβοῦ, (λ) εἶπον τίνα ἑώρακας. καὶ εἶπεν (λ) αὐτῷ ἡ γυνὴ, Θεοὺς ἑώρακα ἀναβαίνοντας
14 ἐκ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνδρα ὀρθιον ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἔστι (μ) σπιλοῖδι ἀναβεβλημένος. καὶ ἔγνω Σαοὺλ, ὅτι (ν) ἔστι Σα-
15 μουὴλ, καὶ ἔκυψεν ὀπὶ πρόσωπον αὐτῦ ὀπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπε (ξ) Σαμουὴλ, Ἵνατί παρωώχλησάς (ο) μοι ἀναβιῶαί με; καὶ εἶπε Σαοὺλ, Θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμῦ, καὶ οὐκ ἐπῆκουσέ (π) μοι ἔτι καὶ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κέκληκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.
16 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Ἵνατί (ρ) ἐπερωτᾷς με, καὶ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ, καὶ γέγονε
17 μετὰ τοῦ πλησίον σου; Καὶ ποιήσει κύριος σοι, καθὼς ἐλάλησε (σ) κύριος ἐν χειρί μου, καὶ (τ) διαῤῥήξει κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλη-
18 σίον σου τῷ Δαυὶδ, Διότι οὐκ ἤκουσας (υ) φωνῆς κυρίου, καὶ οὐκ ἐποίησας θυμὸν ὀργῆς αὐτῦ ἐν Ἀμαλήκ, διὰ τοῦτο τὸ (φ) ῥῆμα ἐποίησε κύριος σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
19 τῃ. Καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ ἄνριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται, καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

7 *Et dixit Saul pueris suis; Quærite mihi mulierem ventriloquam: & ibo ad eam, & quæram in ea. Et dixerunt pueri ejus ad eum; Ecce mulier ventriloqua in Aendor. Et(a)* 8 *cooperuit se Saul, & induit vestimenta alia, & vadit ipse, & duo viri cum eo: & veniunt ad mulierem nocte, & dixit ad eam, Vaticinare nunc mihi in ventriloquo, & reduc mihi quemcunque dixero tibi.*
9 *Et dixit ei mulier; Ecce nunc tu nôsti quæcunque fecit Saul, quomodò exterminavit ventriloquos, & Gnostas, à terra. Et ut quid tu illaqueas animam meam ad mortificandam eam? Et juravit ei Saul,* 10 *dicens; Vivit Dominus, si occurret tibi injustitia in verbo hoc. Et dixit mulier, Quem* 11 *reducam tibi? Et dixit, Ipsum Samuel reduc mihi. Et (b)* 12 *vidit mulier ipsum Samuel; & exclamavit voce magnâ: Et dixit mulier ad Saul; ut quid decepisti me, & tu es Saul? Et dixit ei rex; Nè* 13 *timeas: dicito quem vidisti. Et dixit ei mulier; Deos vidi ascendentes è terra. Et dixit* 14 *ad eam, Quid cognovisti? Et dixit ei, Virum (c) erectum ascendentem è terra: & hic diploidem indutus. Et novit Saul, quia hic Samuel, & procubuit in faciem suam super terram, & adoravit eum. Et* 15 *dixit Samuel, ut quid perturbâsti me, faciendo me ascendere? Et dixit Saul, Tribulor valdè, & alienigenæ bellant in me: & Deus discessit à me, & non exaudivit me ultrà (d) etiam in manu prophetarum, et in somniis. Et nunc vocavi te ad notificandum mihi quid faciam. Et dixit Samuel, ut* 16 *quid interrogas me, & Dominus discessit à te, & factus est cum proximo tuo? Et fecit* 17 *Dominus (e) tibi, sicut locutus est Dominus in manu mea, & abscindet Dominus regnum tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo ipsi David. Propterea quòd non audisti* 18 *vocem Domini, & non (f) fecisti indignationem iræ suæ in Amalec, propter hoc verbum fecit Dominus tibi in die hac. Et tradet Dominus ipsum Is-* 19 *rael tecum in manus alienigenarum: & cras tu & filii tui (g) tecum cadent, & castra Israel dabit Dominus in manus alienigenarum.*

MS. A. (ζ) περιεκαλύψατο (η) εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ (θ) ἐξωλέθρευσεν (ι) Σαοὺλ ἐν κυρίῳ, λέγων, (κ) εἴπε τίνα ἑώρακας. (λ) αὐτῷ, Θεοὺς ἑώρακα (μ) ἀναβεβλημένον σπιλοειδῆ. καὶ (ν) Σαμουὴλ οὗτος, καὶ (ξ) Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Ἵνατί (ο) με (π) μου (ρ) ἐπερώτησάς με, (σ) κύριος σοι ἐν (τ) διαῤῥήξει (υ) τῆς φωνῆς (φ) ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέν σοι κύριος τῇ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וַאֲמַר שָׁאוּל לְעַבְדוֹהִי בְּעוֹ לִי אִתְּתָא דְּיָדְעָא לְאַסָּקָא בִּידִין וְאֵהָךְ לְוָתַהּ וְאִשְׁאַל בַּהּ
8 וַאֲמָרוּ עַבְדוֹהִי לֵיהּ הָא אִתְּתָא דְּיָדְעָא לְאַסָּקָא בִּידִין בְּעֵין דּוֹר׃ וְאִשְׁתַּנִּי שָׁאוּל וּלְבַשׁ
לְבוּשִׁין אָחֳרָנִין וְאָזֵל הוּא וְתַרֵין גַּבְרָא עִמֵּיהּ וַאֲתוֹ לְוָת אִתְּתָא בְּלֵילְיָא וַאֲמַר קְסֵמִי
כְּעַן לִי בְּבִידִין וְאַסְּקִי לִי יָת דְּאֵימַר לָךְ׃ וַאֲמָרַת אִתְּתָא לֵיהּ הָא אַתְּ יָדַעְתְּ יָת דַּעֲבַד
9 שָׁאוּל דְּשֵׁצֵי יָת בִּדִּין וְיָת זְכוּרוֹ מִן אַרְעָא וּלְמָא אַתְּ מְתַגַּרִי בְּנַפְשִׁי לְמִקְטְלִי׃ וְקַיֵּם לָהּ
10 שָׁאוּל בְּמֵימְרָא דַּיְיָ לְמֵימַר קַיָּם הוּא דַּיְיָ לָא יְעָרַעֲנָךְ חוֹבָא בְּפִתְגָמָא הָדֵין׃ וַאֲמָרַת אִתְּתָא
11 יָת מַן אֵסֵק לָךְ וַאֲמַר יָת שְׁמוּאֵל אַסֵּיקִי לִי׃ וַחֲזָת אִתְּתָא יָת שְׁמוּאֵל וְצַוַּחַת בְּקָל רַב
12 וַאֲמָרַת אִתְּתָא לְשָׁאוּל לְמֵימַר לְמָה שְׁקַרְתְּ בִּי וְאַתְּ שָׁאוּל׃ וַאֲמַר לָהּ מַלְכָּא לָא תִדְחֲלִין
13 אֲרֵי מָה חֲזַיְתְּ וַאֲמָרַת אִתְּתָא לְשָׁאוּל מַלְאָכָא דַּיְיָ חֲזֵיתִי דְּסַלֵּיק מִן אַרְעָא׃ וַאֲמַר לָהּ
14 מָה חֱזַיְתְּ וַאֲמָרַת גַּבְרָא סָבָא סְלִיק וְהוּא עָטִיף מְעִילָא וְיָדַע שָׁאוּל אֲרֵי שְׁמוּאֵל הוּא
וְכָרַע עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וְסָגִיד׃ וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל לְמָא אַוְעַתַּנִי לְאַסָּקָא יָתִי וְלָא
15 קַבִּיל צְלוֹתִי עוֹד אַף בְּיַד סָפְרַיָּא אַף בְּחֶלְמַיָּא וְקָרֵית לָךְ לְהוֹדְעוּתַנִי מָה אַעְבֵּיד׃
16 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל וּלְמָה אַתְּ שָׁאֵל יָתִי וּמֵימְרָא דַּיְיָ רְחִיק יְתָךְ וַהֲוָה בְּסָעֲדֵיהּ דְּנֵכְרָא דִּי
אִתְּךָ בְּעֵילָ דְּבִבְיוֹהִי׃ וְעָבַד יְיָ לֵיהּ כְּמָא דְּמַלֵּל בִּידִי וְאַעְדֵּי יְיָ יָת מַלְכוּתָא מִנָּךְ וְיָהֲבַהּ
17 לְחַבְרָךְ לְדָוִד׃ כְּמָא דְּלָא קַבֶּלְתְּ בְּמֵימְרָא דַּיְיָ וְלָא עֲבַדְתְּ תְּקוֹף רוֹגְזֵיהּ בַּעֲמָלֵק עַל
כֵּן פִּתְגָמָא הָדֵין עֲבַד לָךְ יְיָ יוֹמָא הָדֵין׃ וְיִמְסַר יְיָ אַף יָת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בִּידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי
19 וּמָחָר אַתְּ וּבְנָךְ עִמִּי אַף יָת מַשְׁרִיתָא דְּיִשְׂרָאֵל יְמַסַּר יְיָ בִּידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul servis suis, Quærite mihi mulierem quæ sciat educere Py- 7
thones, & ibo ad eam, & quæram ex ea: & dixerunt servi ejus illi; Ecce
mulier quæ scit educere Pythones in Gheindor. Et mutatus est Saul & 8
induit indumenta alia, & ivit ipse & duo viri cum illo, & venerunt ad
mulierem in nocte, & dixit, Divina nunc mihi in pythonibus, & ascendere
fac mihi quem dicâ tibi. Et dixit mulier illi, Ecce tu nôsti quod fecit Saul, 9
qui exterminavit pythones & incantatores ex terra; & quare tu conci-
tatus in animam meam ad occidendum me? Et juravit illi Saul in dicto 10
Dñi, dicendo: Permanens ipse Dñs, si contigerit tibi culpa in verbo hoc.
Et dixit mulier, Quem ascendere faciam tibi? Et dixit, Semuelem ut 11
ascendere fac mihi. Et vidit mulier Semuelem, & clamavit in voce 12
magna, & dixit mulier ad Saul, dicendo: Quare mentitus es in me, & tu
Saul? Et dixit illi rex, Non timebis: nam quid vidisti? & dixit mulier 13
Sauli, Angelum Dñi vidi qui ascendit è terra. Et dixit illi, Quis aspectus 14
ejus? & dixit, Vir senex ascendens & ille amictus pallio: & cognovit
Saul, quòd Semuel ipse, & incurvavit in faciem suam super terram, & ado-
ravit. Et dixit Semuel ad Saul, Ad quid commovisti me, ad ascendere fa- 15
ciendum me? & dixit Saul, Angustia mihi valdè; & Philisthæi ineuntes
bellum in me, & dictum Dñi projecit me, & non accepit orationem me-
am amplius, etiam in manu scribarum, etiam in somniis; & vocavi te ut 16
doceres me quid faciam. Et dixit Semuel, Et ad quid tu petis à me, &
dictum Dñi projecit te: & erit in auxilium viri, cujus tu obtines inimi-
citias ejus. Et faciet Dñs illi juxta id, quod locutus est in manu mea, & 17
transfire faciet Dñs regnum à te, & dabit illud socio tuo David. Sicut non 18
obedisti dicto Dñi, & non fecisti fortitudinẽ indignationis ejus in Ghama-
lek, propterea verbũ hoc fecit tibi hodié. Et tradet Dñs etiã Israel tecũ in 19
manu Philistæorum; & cras tu, & filii tui mecũ; etiam castra Israel tradet
Dominus in manu Philistæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 *ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܒܥܘ ܠܝ ܐܢܬܬܐ ܕܒܥܠܬ ܐܘܒ ܘܢܐܙܠ ܠܗ ܘܐܡܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܐܝܟ ܐܢ ܐܝܬ ܐܢܬܬܐ ܕܒܥܠܬ ܐܘܒ ܒܥܝܢ ܕܘܪ
8 ܘܫܚܠܦ ܫܐܘܠ ܠܒܘܫ ܐܚܪܢ ܘܐܙܠ ܗܘ ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܐ ܥܡܗ ܘܐܬܘ ܠܐܢܬܬܐ ܒܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܣܡ ܠܝ ܒܐܘܒ ܘܣܩ ܠܝ ܡܢ ܐܡܪ ܐܡܪ ܠܟ
9 ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܠܗ ܗܐ ܐܢܬ ܝܕܥ ܕܥܒܕ ܫܐܘܠ ܐܝܟ ܕܐܫܬܝ ܐܘܒ ܘܐܝܟ ܕܐܫܬܝ ܓܢܒ ܐܘܒ ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܡܢܐ ܐܢܬ ܒܥܐ ܠܢܦܫܝ ܠܡܡܬ ܠܝ
10 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܒܐܠܗܐ ܕܚܝ ܕܠܐ ܬܬܚܝܒ ܐܝܬ ܠܟ ܒܗܕܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܡܪ ܠܟ ܘܐܡܪ ܐܝܬܝ ܠܝ ܫܡܘܐܝܠ
11 ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܡܢ ܐܡܪ ܐܡܪ ܠܟ ܘܐܡܪ ܐܝܬܝ ܠܝ ܫܡܘܐܝܠ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܘܐܡܪ ܐܝܬܝ ܠܝ ܫܡܘܐܝܠ
12 ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܠܡܐ ܐܪܡܝܬ ܠܝ ܘܐܢܬ ܗܘ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܠܗܐ ܐܝܬ ܚܙܝܬ ܣܠܩܝܢ
13 ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܓܒܪ ܙܩܝܦ ܐܝܬ ܣܠܩ ܘܗܘ ܡܟܣܐ ܒܦܪܓܘܕ ܘܐܬܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܗܘ ܫܡܘܐܝܠ
14 ܘܩܪܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܓܒܪ ܙܩܝܦ ܣܠܩ ܐܝܬ ܘܗܘ ܡܟܣܐ ܒܦܪܓܘܕ ܘܐܬܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܗܘ ܫܡܘܐܝܠ
15 ܘܩܪܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܐ ܐܪܓܙܬܢܝ ܠܡܣܩ ܠܝ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܫܓܝ ܠܝ ܡܐܘܕ ܕܦܠܫܛܝܐ ܡܣܬܝܡ ܒܝ ܘܐܠܗܐ ܣܪ ܡܢܝ ܘܠܐ ܥܢܢܝ ܥܘܕ
16 ܐܦ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܐܦ ܒܚܠܡܐ ܘܗܫܐ ܩܪܝܬ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܠܝ ܘܬܚܘܝܢ ܠܝ ܡܐ ܐܥܒܕ ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܐ ܫܐܠܬܢ ܠܝ ܒܡܐ ܕܐܦ ܝܗܘܐ
17 ܣܪ ܡܢܝ ܘܗܘ ܐܝܬ ܥܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܐܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܠܗܐ ܣܠܩܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ
18 ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܓܒܪ ܙܩܝܦ ܣܠܩ ܐܝܬ ܘܗܘ ܡܟܣܐ ܒܦܪܓܘܕ ܘܐܬܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܗܘ ܫܡܘܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܡܐ ܫܡܥܬ
19 ܒܩܠܗ ܕܡܪܝ ܕܐܢܐ ܫܕܪ ܠܟ ܒܝܕ ܦܠܫܛܝܐ ܘܗܫܐ ܡܐ ܥܒܕܬ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܡܪ ܠܟ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐܢܬܬܐ ܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܐܝܬ
ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܠܗܐ ܚܙܝܬ ܣܠܩܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܗ ܡܐ ܫܡ ܗܝܬ ܘܐܢܬ ܗܘ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܠܗܐ ܚܙܝܬ ܣܠܩܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܓܒܪ ܙܩܝܦ ܣܠܩ ܐܝܬ ܘܗܘ ܡܟܣܐ ܒܦܪܓܘܕ ܘܐܬܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܗܘ ܫܡܘܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܡܐ ܐܪܓܙܬܢܝ ܠܡܣܩ ܠܝ ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܠܡܐ ܫܐܠܬܢ ܠܝ ܒܡܐ ܕܐܦ ܝܗܘܐ ܣܪ ܡܢܝ ܘܗܘ ܐܝܬ ܥܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܐܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܐ ܚܙܝܬ ܘܐܡܪ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ ܐܠܗܐ

שמואל א : כט

timuit & ,terram in ejus ſtaturæ plenitudo cecidit & ,Saul feſtinavit Et
20 וַיְמַהֵר שָׁאוּל וַיִּפֹּל מְלֹא־קוֹמָתוֹ אַרְצָה וַיִּירָא
comederat non quia ,eo in *fuit* non *vis* etiam : Semuel *verbis* à valdè
מְאֹד מִדִּבְרֵי שְׁמוּאֵל גַּם כֹּחַ לֹא־הָיָה בּוֹ כִּי לֶחֶם לֹא אָכַל
,Saul ad mulier venit Et .nocte tota & ,die tota panem
21 לְכֹל כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה: וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל
audivit Ecce :eum ad dixit & ,valde eſſet territus quòd vidit &
וַתֵּרֶא כִּי־נִבְהָל מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה שָׁמְעָה
audivi & ,mea *vita* in meam animam poſui & ,*tua voce in* tua ancilla
שִׁפְחָתֶךָ בְקוֹלֶךָ וָאָשִׂים נַפְשִׁי בְכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת
tu etiam quæſo *audi* nunc Et .me ad es locutus quæ ,*tua verba*
22 דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי: וְעַתָּה שְׁמַע־נָא גַם־אַתָּה
.comede & ,panis buccellam *tuæ facies ad* ponam & ,tuæ ancillæ *voce in*
בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ וְאָשִׂימָה לְפָנֶיךָ פַּת־לֶחֶם וְאֹכַל
Non : dixit & ,renuit Et .*via in* vadas ut ,*vis* te in *erit* Et
23 וְיֵלֶךְ בְּךָ כֹּחַ כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ: וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר לֹא
audivit & : mulier etiam &,ejus ſervi eum *in fecerunt vim* & : comedam
אֹכֵל וַיִּפְרְצוּ־בוֹ עֲבָדָיו וְגַם־הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע
mulieri Et .lectum *ad* ſedit & ,terra è ſurrexitque :eorum voci
24 לְקוֹלָם וַיָּקָם מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל־הַמִּטָּה: וְלָאִשָּׁה
,farinam *cepit* & ,eum jugulavit &,feſtinavit & ,domo in *ſaginarii* vitulus
עֶגֶל־מַרְבֵּק בַּבַּיִת וַתְּמַהֵר וַתִּשְׁחָטֵהוּ וַתִּקַּח־קֶמַח
facies ad & ,Saul *facies ad accedere fecit* Et .*infermentata eâ* coxit & ,*jubegit* &
25 וַתָּלָשׁ וַתֹּפֶה מַצּוֹת: וַתַּגֶּשׁ לִפְנֵי שָׁאוּל וְלִפְנֵי
.ipſa nocte in abierunt & ,ſurrexerunt & ,comederunt & ,ejus *ſervorum*
עֲבָדָיו וַיֹּאכְלוּ וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא:

CAP. XXIX.

Iſrael & ,Aphec in ſua caſtra omnia Peliſtim congregaverunt Et
כט
1 וַיְקַבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־כָּל־מַחֲנֵיהֶם אֲפֵקָה וְיִשְׂרְאֵל
tranſeuntes Peliſtim principes Et .Izrehel in qui fonte in *caſtrametantes*
חֹנִים בָּעַיִן אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל: וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים עֹבְרִים
cum noviſſimo in *tranſeuntes* ejus viri & ,David Et *millena ad* & *centena ad*
לְמֵאוֹת וְלָאֲלָפִים וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עֹבְרִים בְּאַחֲרֹנָה עִם
? iſti Hebræi Quid : Peliſtim principes Dixeruntque .Achis
2 אָכִישׁ: וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים מַה הָעִבְרִים הָאֵלֶּה
ſervus David iſte Nonne : Peliſtim principes ad Achis Dixitque
וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים הֲלוֹא־זֶה דָּוִד עֶבֶד
jam vel ,diebus jam mecum fuit qui Iſrael regis Saul
שָׁאוּל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה אִתִּי זֶה יָמִים אוֹ זֶה
diem ad uſque *ejus cadere* die à quicquam eo in inveni non & ,annis
שָׁנִים וְלֹא מָצָאתִי בּוֹ מְאוּמָה מִיּוֹם נָפְלוֹ עַד־הַיּוֹם
ei dixeruntque ,Peliſtim principes eum *ſuper* ſunt irati Et ? hanc
הַזֶּה: וַיִּקְצְפוּ עָלָיו שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לוֹ
,ſuum locum ad revertatur & ,virum redire Fac : Peliſtim principes
שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים הָשֵׁב אֶת־הָאִישׁ וְיֵשֶׁב אֶל־מְקוֹמוֹ
, prælium in nobiſcum deſcendat non & , *ibi* eum conſtituiſti quo
אֲשֶׁר הִפְקַדְתָּו שָׁם וְלֹא־יֵרֵד עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה
acceptabitur quo in & : prælio in *adverſarium in* nobis ſit non &
וְלֹא־יִהְיֶה־לָנוּ לְשָׂטָן בַּמִּלְחָמָה וּבַמֶּה יִתְרַצֶּה
? horum virorum capitibus in nonne ? *ſuum dominum ad hic*
וְהֹ אֶל־אֲדֹנָיו הֲלוֹא בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
Percuſſit :dicendo ,choris in *ei* concinebant cui David hic Nónne
5 הֲלוֹא־זֶה דָּוִד אֲשֶׁר יַעֲנוּ־לוֹ בַּמְּחֹלוֹת לֵאמֹר הִכָּה
Achis *clamavit* Et ? ſuos millia decem *in* David & ,ſuos mille *in* Saul
שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בִּרְבָבָתָו: וַיִּקְרָא אָכִישׁ
bonus & ,*tu* rectus quia ,Dominus Vivit :eum ad dixit & ,David *ad*
6 אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֲלָיו חַי־יְהוָה כִּי־יָשָׁר אַתָּה וְטוֹב
: *caſiramentationem* in mecum *te veniendo* & ,*te egrediendo* ,meis oculis in
בְּעֵינַי צֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ אִתִּי בַּמַּחֲנֶה
diem ad uſque me ad *te ingredi* die à malum te in inveni non quia
כִּי לֹא־מָצָאתִי בְךָ רָעָה מִיּוֹם בּוֹאֲךָ אֵלַי עַד־הַיּוֹם
.*tu* bonus non *ſatraparum* oculis in & : hanc
הַזֶּה וּבְעֵינֵי הַסַּרְנִים לֹא־טוֹב אָתָּה:

Verſio VULG. LAT.

20 Statímq; Saul cecidit porreſt' in terrã: extimuerat enim verba Samuelis, & robur nõ erat in eo,quia non comederat pa-
21 nẽ totã die illã. Ingreſſa eſt itaque mulier illa ad Saul, (conturbat' enim erat valdè) dixítque ad eũ ; Ecce obedivit ancilla tua voci tuæ, & poſui animã meã in manu mea: et audivi ſermones tuos,quos locu-
22 tus es ad me. Nunc igitur audi & tu vocẽ ancillæ tuæ,& ponã corã te bucellã panis,ut comedens convaleſcas , & poſſis
23 iter agere. Qui renuit, & ait; Non comedam. Coegerunt autem eum ſervi ſui et mulier, et tandẽ auditã voce eorũ ſurrexit de terra,& ſedit ſuper lectum.
24 Mulier autẽ illa habebat vitulũ paſcualẽ in domo,& feſtinavit, et occidit eũ: tollénſq; farinã,
25 miſcuit eã, et coxit azyma. Et poſuit ante Saul et ante ſervos ej'. Qui cùm comediſſent,ſurrexerunt, et ambulaverunt per totam noctem illam.

CAP. XXIX.

1 COngregata ſunt ergò Philiſthiim univerſa agmina in Aphec: ſed et Iſrael caſtrametatus eſt ſuper fontẽ,qui erat in
2 Jezrahel. Et ſatrapæ quidem Philiſthiim incedebant in centuriis et millib': David autem et viri ejus erant in noviſſimo
3 agmine cum Achis. Dixerúntque principes Philiſthiim ad Achis, Quid ſibi volunt Hebræi iſti? Et ait Achis ad principes Philiſthiim; Nũ ignoratis David, qui fuit ſervus Saul regis Iſrael, et eſt apud me multis dieb', vel annis, et non inveni in eo quidquam ,ex die quâ transfũgit ad me,uſque ad
4 diẽ hanc? Irati ſũt autẽ adverſùs eum principes Philiſthiim, et dixerunt ei; Revertatur vir iſte, et ſedeat in loco ſuo, in quo conſtituiſti eũ,et non deſcendat nobiſcũ in prælio, ne fiat nobis adverſari', cùm prælíari cœperim' : quomodò enim aliter poterit placare dominũ ſuũ, niſi in capitib' noſtris? Nónne iſte eſt David, cui
5 cantabant in choris,dicentes; Percuſſit Saul in millibus ſuis, et David in decẽ millibus ſuis? Vocavit ergò Achis David, et ait ei; Vivit Dñs,quia rectus
6 es tu, et bonus in conſpectu meo: et exitus tuus, et introitus tuus mecũ eſt in caſtris: et non inveni in te quidquam mali, ex die quâ veniſti ad me, uſque in diem hanc : ſed ſatrapis non places.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἔπεσεν Σαὺλ καὶ ἔπεσεν ἐσηκὼς ὅτι τὴν γλῶ, καὶ ἐφοβήθη (χ)φόβρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμυὴλ, (χ) καὶ ἐν αὐτῷ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι, ὅ-
21 τῳ ἔφαγεν ἄρτον ὅλως τὴν (ϕ) ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαὺλ, καὶ εἶδεν ὅτι (ω) ἔπτοητο (χ)φόβρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη (χ) τῆς φωνῆς (χ), καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα
22 τοῦ λόγου ὃς ἐλάλησάς μοι. Καὶ νῦν ἄκουσον δὴ (α) φωνῆς τῆς δούλης (χ), καὶ (β)θήσω ἐνώπιόν (χ) ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσται
23 (β) σοὶ ἰσχὺς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ. Καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν. καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτῷ καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθι-
24 σεν ἐπὶ τὴν δίφρον. Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτήν· καὶ ἔλαβεν ἄλφιτα καὶ ἐφύρα-
25 σε, καὶ ἔπεψεν ἄζυμα. Καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαὺλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ· καὶ ἔφαγον καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

MS. A. (χ) καὶ ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, (ϕ) ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ (α) ἔσπευσεν (α) τῆς φωνῆς τῆς (β) ἐν σοὶ

CAP. XXIX.

1 Καὶ (α) συναθροίζουσιν ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφὲκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν (β) Ἰεζ-
2 ραέλ. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῷ παρεπορεύοντο
3 το (γ) ἐν ἐσχάτῳ μετὰ Ἀγχοῦς. Καὶ εἶπαν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, Τίνες οἱ διαπορεύόμενοι ἔτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς σατραπὰς τῶν ἀλλοφύλων, Οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλ(θ) (δ) Σαὺλ βασιλέως Ἰσραὴλ; γέγονε μοὶ ἡμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτ(θ), καὶ οὐχ εὑρηκα ἐν αὐτῷ (ε) οὐδὲν ἀφ' ἧς
4 ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐλυπήθησ(ε) ἐπ' αὐτῷ οἱ σατραπαὶ τῶ ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποφαήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ὃ κατέσησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ
5 ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γένοιτο ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τίνι διαλλαγήσ(ε) τῷ κυρίῳ αὐτοῦ; οὐχὶ ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων; Οὐχ οὗτος Δαυὶδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χορείαις, λέγοντες, Ἐπάταξε Σαὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ
6 ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ζῇ κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καλὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα (ζ)κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθες πρὸς μὲ (η)ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶ σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.

MS. A. (α) συναθροίζονται (β) Ἰζραὴλ. Καὶ σατράπαι (γ) ἐσ' ἐσχάτῳ (δ) Σαὺλ * φυλῆς Ἰσραὴλ; ὃς γέγονεν (ε) εὗρεν (ζ) ἐν σοὶ (η) ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον· καὶ

Et (h)ſiſtinavit Saul, & cecidit 20
(i)pavitlus ſuper terram, & timuit valdè à ſermonibus Samuel: & in eo non fuit fortitudo ultrà: non enim comederat panem totâ die & totâ nocte illâ.
Et intravit mulier ad Saul, & 21
vidit quia feſtinabat valdè: Et dixit ad eum, Ecce nunc audivit ſerva tua vocem tuam: & poſui animam meam in manu mea: & audivi verba, quæ locutus es mihi. Et nunc audi, quæſo, vocem 22
ancillæ tuæ,& apponam coram te buccellam panis, & comede: & erit tibi fortitudo,quoniam vadis in via. (k)Et noluit comedere. Et 23
coegerunt eum pueri ejus,& mulier: & audivit vocem eorum, et ſurrexit de terra, & ſedit ſuper ſellam. Et mulieri erat (l) vitula 24
paſcualis in domo, & feſtinavit, & immolavit eam: & ſumpſit farinas, & conſperſit, & coxit azyma. Et attulit coram Saul, 25
& coram pueris ejus. Et comederunt, & ſurrexerunt, & abierunt nocte illâ.

CAP. XXIX.

Et congregant alienigenæ o- 1
mnia caſtra ſua in Aphec. Et Iſrael caſtrametatus eſt in (a) Aezdor, quæ in Jezrael. Et ſatrapæ 2
alienigenarum tranſibant ad centurias, et ad millia. Et David, & viri ejus tranſibant in noviſſimis cum Anchus. Et dixerunt 3
ſatrapæ alienigenarum, Quinam iſti (b) pertranſeuntes? Et dixit Anchus ad duces alienigenarum, Nonne hic David ſervus Saul regis Iſrael? (c) Fuit nobiſcum dies, hunc ſecundum annum: et non inveni in eo quicquã, ex qua die (d) incidit ad me, & uſque in diem hanc. Et (e) contriſtati ſunt 4
ſuper eum duces alienigenarum: et dicunt ei; Fac reverti virum, et revertatur ad locum ſuum, ubi collocâſti eum illîc, et non veniat nobiſcum ad bellum, et non fiat inſidiator caſtrorum. Et in quo conciliabitur hic domino ſuo? Nónne in capitibus virorum iſtorum? Nónne iſte David cui præ- 5
cinebant in choris, dicentes; Percuſſit Saul in millibus ſuis, et David in decem millibus ſuis? Et vocavit Anchus David, 6
et dixit ei; Vivit Dominus, quia rectus tu, et bonus in oculis meis, et exitus tuus, et introitus tuus mecum in caſtris: et quia non inveni in te quicquam mali, ex die quo veniſti ad me uſque ad diem hanc, et in oculis ſatrapárum non bonus tu.

תגרום יונתן Targum Jonathan.

20 ואוחי שָׁאוּל ונפל מְלֵי קוֹמָתֵיהּ לְאַרְעָא ודחיל לַחֲדָא מִפִּתְגָמֵי שְׁמוּאֵל אַף חֵילָא לָא
21 הֲוָה בֵּיהּ אֲרֵי לָא אֲכַל לַחְמָא כָּל יוֹמָא וְכָל לֵילְיָא: וַאֲתַת אִתְּתָא לְוָת שָׁאוּל וַחֲזָת אֲרֵי
אִתְבְּהִיל לַחֲדָא וַאֲמָרַת לֵיהּ הָא קַבֶּלֶת אַמְתָךְ מִנָּךְ וּמְסָרִית נַפְשִׁי בְּעַל נַב לְאִתְקְטָלָא
22 וּשְׁמַעִית יָת פִּתְגָמָךְ דְּמַלֶּלְתָּא עִמִּי: וּכְעַן קַבֵּיל בְּעַן אַף אַתְּ לְמֵימַר לְאַמְתָךְ וַאֲשַׁוִּי
23 קְרָמָךְ פִּתָּא דְלַחְמָא וְאֵכוֹל וְיֵהֵי בָךְ חֵילָא אֲרֵי תֵיזֵיל בְּאוֹרְחָא: וְסָרִיב וַאֲמַר לָא אֵיכוֹל
וְאִתְקִיפוּ בֵּיהּ עַבְדּוֹהִי וְאַף אִתְּתָא וְקַבֵּיל לְמֵימְרְהוֹן וְקָם מֵאַרְעָא ויתֵב עַל עַרְסָא:
24 וּלְאִתְּתָא עֶגֶל פַּטִּים בְּבֵיתָא וְאוֹחֵיאַת וּנְכָסְתֵּיהּ וּנְסֵיבַת קְמְחָא וְלָשַׁת וַאֲפָתֵיהּ פַּטִּיר:
25 וְקָרֵיבַת קֳדָם שָׁאוּל וְקֳדָם עַבְדּוֹהִי וַאֲכָלוּ וְקָמוּ וַאֲזָלוּ בְּלֵילְיָא הַהוּא:

כט

1 וּכְנָשׁוּ פְּלִשְׁתָּאֵי יָת כָּל מַשְׁרִיתְהוֹן לַאֲפֵק וְיִשְׂרָאֵל שָׁרֵן בְּעֵינָא דִּי בְיִזְרְעֶאל: וְטוֹרְנֵי
2 פְּלִשְׁתָּאֵי עָבְרִין לְמַאֲוָן וּלְאַלְפִין וְדָוִד וְגַבְרוֹהִי עָבְרִין בְּבַתְרֵיתָא עִם אָכִישׁ: וַאֲמָרוּ רַבְרְבֵי
3 פְּלִשְׁתָּאֵי מָה יְהוּדָאֵי הָאִלֵּין וַאֲמַר אָכִישׁ לְרַבְרְבֵי פְּלִשְׁתָּאֵי הֲלָא דִין דָּוִד עַבְדָּא דְשָׁאוּל
מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דַּהֲוָה עִמִּי דְּנָן יוֹמִין אוֹ דְנָן שְׁנִין וְלָא אַשְׁכַּחְתִּי בֵּיהּ מִדַּעַם בְּיוֹם מִיּוֹמָא
4 דְאִתְפְּרַשׁ לְוָתִי עַד יוֹמָא הָדֵין: וּרְגִיזוּ עֲלוֹהִי רַבְרְבֵי פְּלִשְׁתָּאֵי וַאֲמָרוּ לֵיהּ רַבְרְבֵי
פְּלִשְׁתָּאֵי אֲתֵיב יָת גַּבְרָא וִיתוּב לַאֲתַרֵיהּ דְּמַנְיֵתֵיהּ חַסָּן וְלָא יִסְחוֹת עִמָּנָא בְּקִרְבָא וְלָא יְהֵי
5 לְשָׂטָן בְּקִרְבָא וּבְמָה יִתְרְעֵי דִין לְוָת רִבּוֹנֵיהּ הֲלָא בְּרִישֵׁי גַּבְרַיָּא הָאִנּוּן: הֲלָא דִין
דָּוִד דְּמַשְׁמְעִין לֵיהּ בְּחַנָּנְיָא לְמֵימַר קְטַל שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבָן: וּקְרָא אָכִישׁ לְדָוִד
6 וַאֲמַר לֵיהּ קָיֵם הוּא יְיָ אֲרֵי כָּשֵׁר אַתְּ וְטַב בְּעֵינַי מַפְקָךְ וּמֵעָלָךְ עִמִּי בְּמַשְׁרִיתָא אֲרֵי לָא
אַשְׁכַּחִית בָּךְ מִדַּעַם בְּיוֹם מִיּוֹמָאדְאֲתֵיתָ לְוָתִי עַד יוֹמָא הָדֵין וּבְעֵינֵי טוֹרְנַיָּא לָא תַקִּין אַתְּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et feſtinavit Saul, & cecidit plena ſtatura ſua in terrã, & timuit valdè à 20
verbis Semuel; & etiã virtus non fuit in eo, quia non comederat panẽ tota die & tota nocte. Et venit mulier ad Saul, & vidit quòd conturbatus 21
eſſet valdè, & dixit illi, Ecce obedivit ancilla tua tibi; & tradidi animã meã propè ut occideretur, & audivi verbũ tuũ quod locutus es mecum. Et nunc, accipe nunc etiã tu verbũ ancillæ tuæ, & ponam ante te buc- 22
cellã panis, & comede, & erit in te virtus ut eas in via. Et renuit, & dixit, 23
Non comedã : & invaluerunt in eum ſervi ejus, & etiã mulier, & acquievit ad dicta illorum, & ſurrexit à terra, & ſedit ſuper lectum. Et mulieri 24
vitulus ſaginatus in domo ſua, & feſtinavit & mactavit eum, & accepit farinã & miſcuit, & coxit eam azymum. Et attulit ante Saul & ante ſer- 25
vos ejus, & comederunt, & ſurrexerunt, & abierunt in nocte illa.

CAP. XXIX.

ET congregaverunt Peliſtæi omnia caſtra ſua ad Aphek, et Iſrael po- 1
ſuerunt [*caſtra*] in fonte qui in Izraghel. Et tyranni Peliſtæorum tranſe- 2
untes per centena et per millena; et David et viri ejus tranſeuntes in poſteriori cum Akis. Et dixerunt magnates Peliſtæorum, Quid Jehudzi 3
iſti? Et dixit Akis ad magnates Peliſtæorum, Nónne hic David ſervus Saul regis Iſrael, qui fuit mecum his diebus, aut his annis, et non inveni in eo quicquam mali à die quo ſeparatus eſt ad me uſque ad diem hunc? Et indignati ſunt ſuper eũ magnates Peliſtæorũ, et dixerunt illi magnates 4
Peliſthæorũ, Redire fac virũ, et redibit ad locũ ſuũ cui præfeciſti eum Ibi, et non deſcendet nobiſcum in bello, et non erit In Zzatan in bello: et in quo reconciliabitur hic domino ſuo, nónne in capitib' virorum horum? Nónne hic David, cui audire faciebant in canticis, dicendo: Occidit Saul 5
in millibus, et David in decem millibus? Et vocavit Akis Davidem, et 6
dixit illi, Permanens ipſe Dominus quòd rectus tu, et bonus in oculis meis: exitus tuus et introitus tuus mecum in caſtris, quia non inveni in te quicquam mali, ex die quo veniſti ad me uſque ad diem hanc, et in oculis tyrannorum non gratus es.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܗܘ ܒܗܠܝ ܫܘܠ ܡܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܫܘܚ ܠܗ ܠܐ ܗܘܬ ܒܗ ܚܝܠܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܫܡܘܐܝܠ ܘܐܦ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܟܠ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܠܠܝܐ ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܐܝܟ ܕ

שמואל א : ל

oculis in malum facies non & : pace in vade & ,revertere nunc Et
וְעַתָּה שׁוּב וְלֵךְ בְּשָׁלוֹם וְלֹא תַעֲשֶׂה רָע בְּעֵינֵי 7
,feci quid Quia :Achis ad David Dixitque .Philistim principum
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ כִּי מָה־עָשִׂיתִי 8
ad usque *tuas facies ad* fui qua ,die à tuo servo in inveniſti quid &
וּמָה־מָּצָאתָ בְעַבְדְּךָ מִיּוֹם אֲשֶׁר הָיִיתִי לְפָנֶיךָ עַד
è regis mei domini inimicos *in* pugnem & veniam non quòd ,hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא אָבוֹא וְנִלְחַמְתִּי בְּאֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
tu bonus quòd Novi : David ad dixitque ,Achis reſpondit Et
וַיַּעַן אָכִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־דָּוִד יָדַעְתִּי כִּי טוֹב אַתָּה 9
:dixerunt Philiſtim principes *Verùm* .Dei angelus ſicut meis oculis in
בְּעֵינַי כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים אַךְ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים אָמְרוּ
ſervi & ,mane *in manica* nunc Et .prælium in nobiſcum aſcendat Non
לֹא־יַעֲלֶה עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה: וְעַתָּה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְעַבְדֵי 10
illuceſcet & ,mane *in manicabitis* & ; tecum venerunt qui ,tui domini
אֲדֹנֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ אִתָּךְ וְהִשְׁכַּמְתֶּם בַּבֹּקֶר וְאוֹר
,mane *in eundum ad* ,ejus viri & ,ipſe David *manicavit* Et .ite & ,vobis 11
לָכֶם וְלַכְתֶּם: וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד הוּא וַאֲנָשָׁיו לָלֶכֶת בַּבֹּקֶר 11
.Izrehel aſcenderunt Philiſtim Et .Philiſtim terram ad *redeundum ad*
לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים עָלוּ יִזְרְעֶאל:

CAP. XXX.

,tertia die in Siclagh ejus viri & David *veniendo in* fuit Et
וַיְהִי בְּבֹא דָוִד וַאֲנָשָׁיו צִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי 1
percuſſerant & : Siclagh ad & ,meridiem *ad ſe diffuderant* Hamalechitæ &
וַעֲמָלֵקִי פָּשְׁטוּ אֶל־נֶגֶב וְאֶל־צִקְלַג וַיַּכּוּ
duxerant captivas Et .igne in eam combuſſerant & ,Siclagh
אֶת־צִקְלַג וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ: וַיִּשְׁבּוּ אֶת 2
,*virum* interfecerunt non ,magnũ ad uſq; & parvo à ,ea in quæ ,mulieres
הַנָּשִׁים אֲשֶׁר־בָּהּ מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל לֹא הֵמִיתוּ אִישׁ
,civitatẽ ad ejus viri & ,David venit Et .ſuã viã in abierũt &,duxerũt &
וַיִּנָּהֲגוּ וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם: וַיָּבֹא דָוִד וַאֲנָשָׁיו אֶל־הָעִיר 3
eorum filiæ & ,eorum filii & ,eorum uxores & : igne in combuſta ecce &
וְהִנֵּה שְׂרוּפָה בָּאֵשׁ וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם
eo cum qui populus & ,David levavit Et .erant ducti captivi
נִשְׁבּוּ: וַיִּשָּׂא דָוִד וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֶת 4
duæ Et .flendum ad *vis* eis in non donec ,fleverunt & ,ſuam vocem
קוֹלָם וַיִּבְכּוּ עַד אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כֹּחַ לִבְכּוֹת: וּשְׁתֵּי 5
Abigail & ,Jezrehelita Achinoham ,fuerant ductæ captivæ David uxores
נְשֵׁי־דָוִד נִשְׁבּוּ אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית וַאֲבִיגַיִל
dixerunt quia ,valde David *fuit anguſtia* Et .Charmelitæ Nabal uxor
אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי: וַתֹּצַר לְדָוִד מְאֹד כִּי־אָמְרוּ 6
omnis anima eſſet affecta amaritudine quòd ,eum *lapidandum ad* populus
הָעָם לִסְקָלוֹ כִּי־מָרָה נֶפֶשׁ כָּל־
David ſe roboravit Et .ſuis filiabus ſuper & ,ſuis filiis ſuper *viri* ,populi
הָעָם אִישׁ עַל־בָּנָיו וְעַל־בְּנֹתָיו וַיִּתְחַזֵּק דָּוִד
filium ſacerdotem Ebjathar ad David dixit Et .ſuo Deo Domino in
בַּיהוָה אֱלֹהָיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בֶּן 7
Ebj.thar *accedere fecit* Et .ephod mihi quæſo *accedere Fac* :Achimelech
אֲחִימֶלֶךְ הַגִּישָׁה־נָּא לִי הָאֵפוֹד וַיַּגֶּשׁ אֶבְיָתָר אֶת
: dicendo ,Domino *in* David interrogavit Et .*David ad* ephod
הָאֵפוֹד אֶל־דָּוִד: וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר 8
: ei dixit Et ? ipſum attingam Num ? *iſtud agmen* *poſt* Perſequar
אֶרְדֹּף אַחֲרֵי הַגְּדוּד־הַזֶּה הַאַשִּׂיגֵנּוּ וַיֹּאמֶר לוֹ
.erues eruendo & ,comprehendes comprehendendo quia ,Perſequere
רְדֹף כִּי־רַשֹּׂג תַּשִּׂיג וְהַצֵּל תַּצִּיל:
venerunt & ; ſecum qui viri ſexcenti & ,ipſe David abiit Et
וַיֵּלֶךְ דָּוִד הוּא וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ 9
eſt perſecutus Et .ſubſtiterunt *reſidui* & ,Beſor torrentem ad uſque
עַד־נַחַל הַבְּשׂוֹר וְהַנּוֹתָרִים עָמָדוּ: וַיִּרְדֹּף 10
viri ducenti ſubſtiterunt & : viri quadringenti & ,ipſe David
דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ וַיַּעַמְדוּ מָאתַיִם אֲשֶׁר
.Beſor torrentem *tranſeundo à* pigreſcebam qui
אָפְפוּ מֵעֲבֹר אֶת־נַחַל הַבְּשׂוֹר:

SAMUEL I. Versio VUL. LAT.

7 Revertere ergò, & vade in pace, & non offendes oculos sa-
8 traparũ Philisthiim. Dixítque David ad Achis; Quid enim feci, & quid invenisti in me servo tuo à die quâ fui in conspectu tuo usque in diẽ hanc, ut non veniam, & pugnẽ contra
9 inimicos dñi mei regis? Respondens autẽ Achis, locut⁹ est ad David; Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei: sed principes Philisthinorum dixerunt, Non ascendet
10 nobiscũ in prælium. Igitur consurge manè tu, & servi dñi tui, qui venerunt tecũ: & cùm de nocte surrexeritis, & cœperit diluceſcere, pergite. Surrexit itaque de nocte David ipse & viri ejus, ut proficiscerentur manè, & reverterentur ad terram Philisthiim: Philisthiim autẽ ascenderunt in Jezrahel.

CAP. XXX.

1 Cumque venissent David & viri ej⁹ in Siceleg die tertiâ, Amalecitæ impetum fecerant ex parte Australi in Siceleg, et percusserant Siceleg, & succende-
2 rant eam igni. Et captivas duxerant mulieres ex ea, à minimo usque ad magnũ: & non interfecerant quenquam, sed secũ duxerant, & pergebant itinere suo. Cùm ergò venissent
3 David & viri ej⁹ ad civitatẽ, & invenissent eam succensam igni, & uxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captivas, Levaverunt David & popul⁹ qui erat cum eo voces suas, & planxerunt donec defice-
4 rent in eis lacrymæ. Siquidem & duæ uxores David captivæ ductæ fuerant, Achinoam Jezrahelites, & Abigail uxor Na-
6 bal Carmeli. Et contristat⁹ est David valdé: volebat enim eũ popul⁹ lapidare, quia amara erat anima uniuscujusq; viri super filiis suis & filiab⁹: confortat⁹ est autem David in Dño
7 Deo suo. Et ait ad Abiathar sacerdotem filiũ Achimelech, Applica ad me ephod. Et applicavit Abiathar ephod ad
8 David. Et consuluit David Dñm, dicẽs; Persequar latrunculos hos, & comprehendam eos, an non? Dixitq; ei Dñs; Persequere: absq; dubio enim comprehendes eos, & excuties
9 prædã. Abiit ergò David ipse, & sexcenti viri qui erant cum eo, et venerũt usq; ad torrentẽ Besor: & lassi quidã subsitite-
10 rũt. Persecutus est autẽ David ipse, et quadringenti viri: subsstiterant enim ducenti, qui lassi transire non poterant torrentem Besor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ νῦν ἀνάστρεψον καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ (ϑ) ποιήσῃς κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς σου 8 σαρσαπῶν ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Τί πεποίηκά σοι καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω (ι) πολεμήσας τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ 9 βασιλέως; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς (κ) πρὸς Δαυὶδ, Οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς (λ) μου, ἀλλ' οἱ σαρσαπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, Οὐκ ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον. 10 Καὶ νῦν ὄρθρισον (μ) τοπρωὶ σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἦλθες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον ὃν κατέστησα (ν) ὑμᾶς ἐκεῖ, καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῇς ἐν καρδίᾳ σου, ὅτι ἀγαθὸς σὺ (ξ) ἐνώπιόν μου, καὶ (ο) ὄρθρισατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν, καὶ πορεύσεσθε. 11 Καὶ ὤρθρισε Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (π) ἀπελθεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν (ρ) πολεμεῖν εἰς Ἰεζραήλ.

MS. A. (ϑ) ποιήσῃς (ι) πολεμῆσαι (κ) καὶ εἶπεν πρὸς (λ) μου καθὼς ἄγγελος θεοῦ, ἀλλ' οἱ (μ) τοπρωὶ καὶ (ν) ὑμᾶς, καὶ (ξ) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ο) διεσκόρπισατε (π) ἀπελθεῖν τοπρωὶ καὶ (ρ) πρὸς Ἰσραήλ.

Κεφ. λ'.

1 Καὶ ἐγένηθη εἰσελθόντων Δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν (α) αὐτοῦ τῇ Σεκελὰκ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐπέθεσθο ὅτι τὸν Νότον καὶ ἐπὶ τὸ (β) Σεκελὰκ, καὶ ἐπάταξε τὸ (ζ) Σεκελὰκ, καὶ ἐνεπύρισεν 2 τὸ αὐτὸ ἐν πυρί. (ϑ) Καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀπὸ μικροῦ (ε) ἕως μεγάλου οὐκ (ζ) ἐθανάτωσεν ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἀλλὰ ᾐχμαλώτευσεν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν. 3 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ ἐμπεπύρισται ἐν πυρὶ, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν 4 (η) ᾐχμαλωτευμένοι. Καὶ ἦρε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσεν ἕως οὗ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰσχὺς (ϑ) ἔτι τοῦ κλαίειν. 5 Καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες Δαυὶδ ᾐχμαλωτεύθησαν, Ἀχιναὰμ ἡ (ι) Ἰεζραηλίτις, καὶ 6 Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίτου. Καὶ ἐθλίβη Δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτὸν, ὅτι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τοῦ λαοῦ ἑκάστου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ. καὶ ἐκραταιώθη 7 Δαυὶδ ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν (κ) Ἀχιμέλεχ, 8 Προσάγαγε τὸ ἐφούδ. (λ) Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ καταδιώξω ὀπίσω τούτου; (μ) εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Καταδίωκε, ὅτι καταλήμψῃ (ν) καταλήψῃ αὐτοὺς, καὶ ἐξ- 9 αιρούμενος ἐξελῇ. Καὶ ἐπορεύθη (ξ) Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἦλθον ἕως τοῦ χειμάρρου Βοσόρ, καὶ οἱ 10 (ο) ἔρχονται ἕως τοῦ χειμάρρου Βοσόρ, καὶ οἱ περισσοὶ ἔστησαν. (π) Καὶ κατεδίωξεν ὁ Δαυὶδ αὐτὸς καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες· ἐπέστησαν γὰρ διακόσιοι ἄνδρες οἳ τινες ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Βοσόρ.

MS.A. (α) αὐτῶν εἰς Σικλὰγ (β) Σικλὰγ, (ζ) Σικλὰγ, καὶ ἐνέπρησεν (δ) Καὶ ᾐχμαλώτευσεν καὶ τὰς γυναῖκας (ε) καὶ ἕως (ζ) ἐθανάτωσεν (η) αἰχμαλωτεύοντες. (ϑ) ἔτι κλαίειν. (ι) Ἰεζραηλείτις, (κ) Ἀχιμέλεχ, (λ) Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἐπηρώτησεν (μ) καὶ καταλήμψομαι (ν) καταλήψῃ, καὶ (ξ) Δαυὶδ καὶ οἱ (ο) ἔρχεται (π) Καὶ ἐξεδίωξεν Δαυὶδ τὸν τετρακοσίους

Cap. XXX.

Et nunc reverte, & vade in pace: 7
et non facies malum in oculis satrapārum alienigenarum. Et dixit 8
David ad Archus, Quid feci tibi? & quid invenisti in servo tuo, ex qua die fui coram te, & usq; ad diem hanc, ut non veniam impugnans inimicos domini mei regis? Et respondit 9
Archus ad David; Novi, quia bonus tu in oculis (f) meis. Sed satrapæ alienigenarum dicunt, Non veniet nobiscum ad bellum. Et nunc diluculò surge manè, tu, 10
& pueri domini tui, qui venerunt tecum: & ite ad locum, ubi collocavi vos illic. Et verbum pestileas ne posueris in corde tuo: quoniam bonus tu coram me. Et diluculò surgite in viam; & illucescat vobis: & ite. Et diluculò 11
surrexit David, ipse, & viri ejus ad (g) abeundum, & custodiendum terram alienigenarum. Et alienigenæ ascenderunt ad bellandum in Jezrael.

CAP. XXX.

Et factũ est, intrante David, et 1
viris ej⁹ in Secelac die tertiâ; et Amalec incursionẽ fecit ad Austrũ, et ad Secelac: et percussit ipsã Secelac, et incenderũt eã in igni. Et 2
mulieres, et (a) omnia quæ in ea, à parvo usq; ad magnũ non mortificaverunt virum, et mulierẽs: sed captivãrunt, & abierunt ad viã suam. Et venit David, et viri ej⁹ 3
in civit. item: et ecce incensa est in igni. uxores autẽ ipsorum, et filii ipsorũ, & filiæ ipsorũ captivatæ. Et elevavit David, et viri 4
ejus vocem suam: et ploraverunt quoadusq; non fuit in eis ultrà fortitudo ad plorandum. Et ambæ 5
uxores David captivatæ fuerant, Achinaam Jezraclites, & Abigea uxor Nabal Carmelii. Et tri- 6
bulatus est David valdè: quoniã dixit populus lapidare eum: quoniã amara anima universi populi, cujusq; super filios suos, & super filias suas. Et confortatus est Da- 7
vid in Domino Deo suo. Et dixit David ad Abiathar sacerdotẽ filium Achimelech, Applica E. hud. (b) Et interrogavit David per 8
Dominũ dicens; Si persequar post (c) Geddur istud, si assequar eos? Et dixit ei; Persequere, quoniam assequens assequêris eos, et eruens erues. Et ivit David, ipse & sexcenti viri cũ eo: et venit usq; ad torrentem Bosor: (d) & residui 9
subsstiterunt. Et persequutus est 10
in quadringentis viris. Subsstiterũt autem ducenti viri, qui quidẽ secerant trans torrentem Bosor.

MS.A. (a) αὐτῶν εἰς Σικλὰγ (β) Σικλὰγ, (ζ) Σικλὰγ, καὶ ἐνέπρησεν (δ) Καὶ ᾐχμαλώτευσεν καὶ τὰς γυναῖκας (ε) καὶ ἕως (ζ) ἐθανάτωσεν (η) αἰχμαλωτεύοντες. (ϑ) ἔτι κλαίειν. (ι) Ἰεζραηλείτις, (κ) Ἀχιμέλεχ, (λ) Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἐπηρώτησεν (μ) καὶ καταλήμψομαι (ν) καταλήψῃ, καὶ (ξ) Δαυὶδ καὶ οἱ (ο) ἔρχεται (π) Καὶ ἐξεδίωξεν Δαυὶδ τὸν τετρακοσίους

Targum JONATHAN.

7 וְכַעַן תּוּב וְאִיזֵל בִּשְׁלָם וְלָא תַעְבֵּיד בִּישׁ בְּעֵינֵי טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי : וַאֲמַר דָּוִד לְאָכִישׁ 8
אֲרֵי מָה עֲבַדִית וּמָה אַשְׁכַּחְתָּא בְּעַבְדָּךְ מִיּוֹמָא דַּהֲוֵיתִי מְשַׁמֵּשׁ קֳדָמָךְ עַד יוֹמָא הָדֵין
אֲרֵי לָא אֵהֵךְ וְאֵגִיחַ קְרָבָא בְּשַׁנְאֵי רִבּוֹנִי מַלְכָּא : וַאֲמַר אָכִישׁ וַאֲמַר לְדָוִד יְדַעְנָא אֲרֵי 9
תַּקִּין אַתְּ בְּעֵינַי כְּמַלְאֲכָא דֵּיי בְּרַם רַבְרְבֵי פְלִשְׁתָּאֵי אֲמָרוּ לָא יִסַּק עִמָּנָא בְּקְרָבָא :
וְכַעַן אַקְדֵּים בְּצַפְרָא וְעַבְדֵי רִבּוֹנָךְ דְּאַתּוּ עִמָּךְ וְתִקְדְּמוּן בְּצַפְרָא וְיִנְהַר לְכוֹן וְתֵיזְלוּן : 10
וַאֲקַדֵּים דָּוִד הוּא וְגַבְרוֹהִי לְמֵיזַל בְּצַפְרָא לְמֶתַב לְאַרַע פְּלִשְׁתָּאֵי וּפְלִשְׁתָּאֵי סְלִיקוּ לְיִזְרְעֶאל : 11

ל

וְהַוָה כַּד אֲתָא דָוִד וְגַבְרוֹהִי לְצִקְלַג בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וַעֲמָלֵקָאֵי אִתְּנַגִידוּ 1
עַל דָּרוֹם וְעַל צִקְלַג וּמְחוֹ יָתָהּ בְּנוּרָא : וְשִׁבְיַת נְשַׁיָּא דִי בַהּ מִזְּעִירָא וְעַד רַבָּא 2
וְלָא קְטָלוּ אֱנָשׁ וּדְבָרוּ וַאֲזָלוּ לְאוֹרְחֵיהוֹן : וַאֲתָא דָוִד וְגַבְרוֹהִי לְקִרְתָּא וְהָא קְלֵיָא 3
בְּנוּרָא וְנִשֵּׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וּבְנָתֵיהוֹן אֶשְׁתְּבְיָאוּ : וַאֲרִים דָּוִד וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ יָת קָלְהוֹן 4
וּבְכוֹ עַד דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן חֵילָא לְמִבְכֵּי : וְתַרְתֵּין נְשֵׁי דָוִד אֶשְׁתְּבְיָאָה אֲחִינֹעַם 5
דְּמִיזַרְעֶאל וַאֲבִיגַיִל דְּמִכַּרְמְלָא : וְעָקַת לְדָוִד לְחַדָּא אֲרֵי אֲמַרוּ עַמָּא 6
לְמִרְגְּמֵיהּ אֲרֵי מָרַת נַפְשָׁא דְכֹל עַמָּא גְּבַר עַל בְּנוֹהִי וְעַל בְּנָתֵיהּ וְאִתְקַף דָּוִד
בְּמֵימְרָא דֵיי אֱלָהֵיהּ : וַאֲמַר דָּוִד לְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא בַּר אֲחִימֶלֶךְ קָרֵיב כְּעַן לִי אֵפוֹדָא 7
וְקָרִיב אֶבְיָתָר יָת אֵפוֹדָא לְדָוִד : וּשְׁאִיל דָּוִד בְּמֵימְרָא דֵיי לְמֵימַר אֲרַדּוֹף בָּתַר 8
מַשְׁרִיתָא הָדָא וְאַדְבְּקִנֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ רְדוֹף אֲרֵי אַדְבָּקָא תַּדְבִּיק וְשֵׁזָבָא תְּשֵׁזֵיב :
וַאֲזַל דָּוִד הוּא וְשִׁית מְאָה גַּבְרָא דִי עִמֵּיהּ וְאָתוּ עַד נַחֲלָא דְבְשׁוֹר וּמְקַצָּתְהוֹן אִשְׁתְּאָרוּ : 9
וּרְדַף דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע מְאָה גַּבְרָא וְאִשְׁתְּאָרוּ מְאָתַן גַּבְרָא דְאִתְמְנָעוּ מִלְּמֶעְבַּר 10
יָת נַחֲלָא דְבְשׁוֹר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc redi & ito in pace, & non facies malum in oculis tyrannorũ Pe- 7
listæorũ. Et dixit David ad Akis, Nam quid feci aut quid inveniſti in ser- 8
vo tuo à die quo fui miniſtrãs ante te usq; ad diem hanc, quòd non ibo & inibo bellũ in oſores dñi mei regis? Et respondit Akis & dixit Davidi, 9
Cognovi quòd gratus tu in oculis meis ut angelus Dñi: verùm magnates Peliſtæorũ dixerunt, Non aſcendet nobiscũ ad bellum. Et nunc anticipa 10
in aurora & ſervi domini tui, qui venerunt tecũ, & anticipabitis in aurora, & illuceſcet vobis & ibitis. Et anticipavit David ipſe & viri ejus ad 11
eundum in aurora, ad redeundum in terram Peliſtæorum: & Peliſtæi aſcenderunt ad Izraghel.

CAP. XXX.

Et fuit quando venit David & viri ej⁹ ad Zziklag in die tertia, & Gha- 1
malekæi extracti ſunt ſuper Meridiem, & ſuper Sziklag, & incenderunt illam in igne. Et captivaverunt mulieres quæ in ea, à parvula & usque ad 2
magnã: & non occiderunt hominem, & duxerunt & abierunt ad viam ſuam. Et venit David & viri ejus ad urbem; & ecce combuſta in igni, & 3
uxores eorũ, & filii eorũ, & filiæ eorum captivati ſunt. Et levavit David 4
& omnis populus qui cum illo, vocẽ ſuã, & ploraverunt uſque quò non fuit in eis virtus ad plorandum. Et duæ uxores David captivatæ ſunt, 5
Ahhinogham quæ ex Jizraghel, & Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et 6
auguſtia fuit Davidi valdè, quia dixerunt populus ad lapidandum eum, quia amara fuit anima omnis populi viri ſuper filiũ ſuum, & ſuper filiam ſuã, & confortat⁹ eſt David in dicto Dñi Dei ſui. Et dixit David ad Abi- 7
athar ſacerdotẽ filiũ Ahhimelech, Affer nunc mihi Ephoda: & attulit Abiathar Ephoda ad David. Et rogavit David in dicto Dñi, dicendo: Sequar 8
poſt exercitum hunc, & comprehendã illũ? & dixit illi, Sequere, quia comprehendendo comprehendes, & liberando liberabis. Et ivit David ipſe 9
& ſexcenti viri qui cum eo, & venerunt usq; ad fluvium Bezzor: & pars 10
eorum relicti ſunt. Et ſecutus eſt David ipſe & quadringenti viri, & re- 11
licti ſunt ducenti viii, qui prohibiti ſunt à tranſeundo fluvium Bezzor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܗܦ ܐܙܠ ܒܫܠܡܐ ܠܐ ܬܚܒܠ ܒܥܝܢܝ ܕܡܠܟܐ ܕܫܕܝ ܕܐܢ ܫܕܪ ܠܟ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ
8 ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ
9 ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ
10 ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ
11 ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܠܟ ܒܝܫ

Itaque revertere, & abi cum pace, & nequid 7
mali committas in oculis tyrannorum Philistæorũ. Et Dixit David ad Achis, Quid feci? 8
& quid deprehendisti in servo tuo ex quo die
fui coram te usq; in hunc diem? Imò verò
ibo, & pugnabo contra hostes dñi mei regis.
Respondens autem Achis dixit Davidi, Novi 9
te probum esse in oculis meis ut Angelum
Dei: veruntamen magnates Philistæorum
dicunt, Non ibit nobiscum ad bellum. Qua- 10
propter surge diluculò cum servis dñi tui, qui
tecum venerunt in via; & cùm illuxerit vo-
bis, redite. Surrexerunt ergò diluculò David 11
& viri sui ut redirent in terram Philistæorum:
Philistæi autem ascenderant ad Jezrael.

CAP. XXX.

1 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܠܨܩܠܓ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ ܘܗܢܘܢ ܥܡܠܩ ܐܬܪܘ ܥܠ ܬܝܡܢ
2 ܘܥܠ ܨܩܠܓ ܘܦܫܩܘ ܠܨܩܠܓ ܘܐܘܩܕܘܗ ܒܢܘܪܐ ܘܫܒܝܘ ܠܟܠ ܢܫܐ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܗ ܡܢ ܙܥܘܪ
3 ܘܥܕ ܪܒ ܘܩܛܠܘ ܠܐ ܐܫܬܒܩ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܘܫܒܝܘ ܠܟܠ ܕܐܫܬܒܝ ܒܝܕܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܠܐܪܚܗܘܢ
4 ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܠܐܬܪܐ ܘܗܐ ܐܬܝܩܕ ܒܢܘܪܐ ܘܢܫܝܗܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܫܒܝܢ ܒܫܒܝܐ
5 ܘܢܫܐ ܕܥܡܗ ܪܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ ܥܕ ܠܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܚܝܠ ܠܡܒܟܐ ܘܬܪܝܢ ܢܫܝܗܘܢ ܐܫܬܒܝܢ
6 ܐܚܝܢܥܡ ܝܙܪܥܠܝܬܐ ܘܐܒܝܓܐܠ ܐܢܬܬ ܢܒܠ ܟܪܡܠܝܬܐ ܘܕܘܝܕ ܐܦ ܗܘ ܐܬܨܒܪ ܡܛܠ ܕܥܡܐ
ܡܪܝܪ ܢܦܫ ܟܠ ܚܕ ܥܠ ܒܢܘܗܝ ܘܥܠ ܒܢܬܗ ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܬܚܙܩ ܒܝܗܘܗ ܐܠܗܗ
7 ܘܐܡܪ ܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܒܪ ܐܚܝܡܠܟ ܩܪܒ ܠܝ ܐܦܘܕܐ ܘܩܪܒ ܐܒܝܬܪ ܐܦܘܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ
8 ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܝܗܘܗ ܐܡܪ ܐܪܕܦ ܐܢܐ ܒܐܪ ܓܘܕܐ ܗܕܐ ܐܝܟ ܢܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ
9 ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܐܢܐ ܐܪܕܦ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ
10 ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ
11 ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ ܐܡ ܐܬܪ ܐܢܐ

CAP. XXX.

ET cùm perveniſſet David ad Seneclagh 1
die tertio, excurrerant Amalecitæ contra
Negheb & contra Seneclagh, & igne com-
buſſerant eas: Et captivis ductis hominibus
qui in iis erant, à parvo uſque ad magnum,
viriſque neci traditis, abegerant & redie-
rant in viam ſuam. Cùm perveniſſet, inquã, 3
David cum viris ſuis ad civitatem, ecce com-
buſta erat igni, & eorum uxores, filii, atque
filiæ in captivitatem abductæ. Sublatâ ergò 4
David ac populus voce ſuâ fleverunt adeo
ut non ſupereſſet in eis vis flendi. Et *quamvis* 5
duæ uxores Davidis captivæ ductæ eſſent,
Ahineem Jezraelitis, & Abigal uxor Naba-
lis Carmelitæ: Et David admodum triſtis 6
eſſet, quòd populus eum lapidare propo-
ſuiſſet (emortua enim erat anima totius po-
puli pro filiis & filiabus ſuis) tamen con-
firmavit ſe David in Domino Deo ſuo.
Dixítque David Abiatharo ſacerdoti filio 7
Ahimelech, Affer mihi ephod: allatoque
Abiathar ephod Davidi, Conſuluit David 8
Dñm, & ait, Perſequar turmam iſtam? aſ-
ſequarne eam? Reſpondit ei, Perſequere,
quoniam brevi aſſequêris eam, & *prædam* 9
eripies. Quapropter abiens ipſe & ſexcenti
viri qui cum eo erant, pervenerunt uſque ad
torrentem Boſar, ubi reliquit David ducen-
tos viros: Tum ſurgens David perſecutus eſt 10
ipſe et quadringenti viri: ducenti verò qui
manſerant, ſurgentes cuſtodierunt ne quis pertranſiret torrentem Boſar.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * اِرْجِعْ اِلَى مَوْضِعِكَ بِسَلَامٍ * وَلَا تَعْصِي فُؤَادَ اَهْلِ فَلَسْطِيْنَ * قَالَ دَاوُدُ لِأَحِيْشَ * مَا الَّذِي
8 صَنَعْتُ * وَمَا الَّذِي وَجَدْتَ عَبْدَكَ يَرْتَكِبُهُ مِنَ الْمَكْرُوْهِ مُنْذُ يَوْمِ صِرْتُ اِلَيْكَ اِلَى الْيَوْمِ *
9 فَدَعْنِي حَيٌّ اَسِيْرُ مَعَكُمْ وَاُحَارِبُ اَعْدَآءَ الْمَلِكِ سَيِّدِيْ * قَالَ اَحِيْشُ لِدَاوُدَ * قَدْ عَرَفْتُ اَنَّكَ
صَحِيْحٌ * وَاَنْتَ عِنْدِيْ كَمَلَاكِ اللّٰهِ * وَلٰكِنْ فُؤَادُ اَهْلِ فَلَسْطِيْنَ قَالُوْا * لَا يَخْرُجُ مَعَنَا اِلَى الْحَرْبِ *
10 * فَبَكِّرِ الْآنَ سَحَرًا اَنْتَ وَعَبْدُ سَيِّدِكَ الَّذِيْنَ جَاؤُا مَعَكَ * وَانْصَرِفُوْا اِذَا اَصْبَحْتُمْ * فَقَامَ دَاوُدُ
11 وَاَصْحَابُهُ لِيَنْطَلِقُوْا اِلَى اَرْضِ فَلَسْطِيْنَ * وَصَعِدَ الْفَلَسْطِيُّوْنَ اِلَى اِيْزَرْعَالَ *

* اَلْفَصْلُ الثَّلٰثُوْنَ * * فَلَمَّا اَتَى دَاوُدُ وَاَصْحَابُهُ صِقْلَغَ فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ * كَانَ اَهْلُ عَمَالَاقَ
1 قَدْ اَتَوْا نَغَبَ صِقْلَغَ * وَاَحْرَقُوْهَا بِالنَّارِ * وَسَبَوْا كُلَّ مَنْ كَانَ فِيْهَا * صَغِيْرَهُمْ وَكَبِيْرَهُمْ * وَقَتَلُوْا
2 اَلرِّجَالَ * وَسَاقُوا السَّبْيَ وَالْمَوَاشِيَ وَانْصَرَفُوْا * فَاَتَى دَاوُدُ وَاَصْحَابُهُ فَرَاَيْهِمْ * فَوَجَدُوْهَا قَدْ اُحْرِقَتْ
3 بِالنَّارِ * وَقَدْ سُبِيَ نِسَاؤُهُمْ وَبَنُوْهُمْ وَبَنَاتُهُمْ * فَرَفَعَ دَاوُدُ وَاَصْحَابُهُ اَصْوَاتَهُمْ بِالْبُكَآءِ * حَتَّى عَسِيَ
4 عَلَيْهِمْ * وَلَمْ يَبْقَ لَهُمْ قُوَّةٌ يَبْكُوْنَ * وَسُبِيَ اِمْرَاَتَانِ لِدَاوُدَ اَيْضًا * اَخِيْنَعَامُ الَّتِيْ مِنْ اِيْزَرْعَالَ *
5 وَاَبِيْغَالُ اِمْرَاَةُ نَابَالَ الْكَرْمَلِيِّ * وَصَافَ قَلْبُ دَاوُدَ وَحَزِنَ جِدًّا * لِاَنَّ الشَّعْبَ اَرَادُوْا رَجْمَهُ * مِنْ اَجْلِ
6 اَنَّ اَنْفُسَ الشَّعْبِ هَلَكَتْ حُزْنًا عَلَى بَنِيْهِمْ وَبَنَاتِهِمْ * وَصَبَرَ دَاوُدُ وَوَثِقَ بِاللّٰهِ رَبِّهِ * وَقَالَ دَاوُدُ لِاَبِيَاثَارَ
اَلْكَبِيْرِ بْنِ اَخِيْمَلِكَ * قَدِّمِ الْجُبَّةَ الَّتِيْ نَطْلُبُ بِهَا الْوَحْيَ * فَقَدَّمَ اَبِيَاثَارُ وِعَآءَ الْوَحْيِ اِلَى دَاوُدَ * وَطَلَبَ
7 دَاوُدُ اِلَى الرَّبِّ وَقَالَ * اَخْرُجُ فِيْ طَلَبِ هٰؤُلَآءِ الْعَرَاةِ وَاُدْرِكُهُمْ * قَالَ الرَّبُّ اخْرُجْ سَرِيْعًا * فَاِنَّكَ
سَتُدْرِكُهُمْ عَاجِلًا وَبَعْدَ مِنْهُمُ السَّبْيَ * وَسَارَ دَاوُدُ وَرِجَالُهُ السِّمَايَةَ * فَاَتَوْا وَادِيْ بَصَرَ * وَخَلَّفَ دَاوُدُ
8 مِائَتَيْ رَجُلٍ مَعَ مَتَاعِهِمْ هُنَاكَ لِيَحْفَظُوْهُ * وَسَارَ دَاوُدُ وَمَعَهُ اَرْبَعُمِائَةِ رَجُلٍ * فَاَمَّا الْمِائَتَانِ اللَّذَانِ بَقِيَا
9 قِصَارًا عَلَى شَاطِئِ الْوَادِيْ * يَحْفَظُوْنَ اَنْ لَا يَجُوْزَ الْوَادِيَ اَحَدٌ *

Revertere ad locũ tuũ in pace, & ne re- 7
ſiſtas ducibus Paleſtinorum. Dixit David 8
ad Achis, Quid feci? & quid turpe à
ſervo tuo committi deprehendiſti à die
quo te conveni in hunc diem? Permitte
quæſo mihi ut abeam vobiſcũ, & pu-
gnem cũ hoſtibus domini mei regis. Dixit 9
Achis ad Davidem, Jam novi te ſincerũ
eſſe; & tu apud me perinde es ac ange-
lus Dei: at verò duces Paleſtinorum di-
xerunt, Non exibit nobiſcũ ad prælium.
Surge itaq; ſummo mane tu & ſervi do- 10
mini tui, qui tecũ venerunt; & cùm illuxe-
rit, diſcedite. Surrexit ergò David & 11
ſocii ſui ut abirent ad terrã Paleſtinorũ:
Paleſtini verò aſcenderunt ad Jezrael.

CAP. XXX.

CUm autem perveniſſet David cum 1
ſocis ſuis ad Sicelegh die tertio, Amale-
citæ jam irruperant in Neghcb Siceleghi,
& incenderant eam igni: Captivos du- 2
xerant quotquot in ea erant, tam parvos
quàm magnos, viros occiderant, &
captivis atq; gregibus abductis, abierant.
Veniens inquã David cum ſocis ſuis ad 3
civitatem ſuam, invenerunt eam igni ſuc-
cenſam, & uxores, filios ac filias ſuas
captivas abductas. Extulit ergò David 4
& ſocii ejus voces ſuas cũ fletu, adeo ut
in deliquium incidiſſent, nec ſupereſſet
eis robur flendi. Duæ quoque uxores Da- 5
vidis, Achinoam Jezraelitis, & Abigal
uxor Nabalis Carmelitæ, captæ fuerant.
Et cor Davidis maximo tædio & mœrore 6
angebatur, eò quòd populus vellent eum
lapidare: animi enim populi erant mœrore
confecti propter filios & filias ſuas: Da-
vid autẽ patienter ferens confidit in Deo
Domino ſuo. Aitque David ad Abiathar 7
ſacerdotem Achimelechi filium, Affer
thoracem per quem expoſcis oracula:
allatoq; Abiathar inſtrumento oraculorũ
ad Davidem, Conſuluit David Dominũ, 8
& ait, Egrediarne quæſitũ milites iſtos?
& aſſequârne illos? Reſpondit Dominus,
Egredere citò, quia brevi aſſequêris eos,
& captivos eripies ab eis. Abiit itaque 9
David unà cum ſexcentis viris ſuis, &
cùm pervenìſſent ad torrentem Boſar, re-
liquit ibi David ducentos viros apud im-
pedimenta ſua, ut cuſtodirent ea. Et 10
profectus eſt David, & cum eo quadrin-
genti viri: ducenti verò qui remanſe-
rant, conſtiterunt ad ripam torrentis ut
caverent ne quis torrentem trajiceret.

UMI

שמואל א : ל

David ad eum *ceperunt* & ,agro in Ægyptium virum invenerunt Et
וַיִּמְצְאוּ אִישׁ־מִצְרִי בַּשָּׂדֶה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל־דָּוִד 11
ei dederunt Et .aquas ei ppinaverũt & ;comedit & ,panem ei dederunt &
וַיִּתְּנוּ־לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקְהוּ מָיִם: וַיִּתְּנוּ־לוֹ 12
:eum ad ej⁹ ſpirit⁹ eſt reverſus &,comedit & :*ſiccos botros duos* &,caricæ fragmẽ
פֶּלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻּקִים וַיֹּאכַל וַתָּשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו
tribus & ,diebus tribus *aquas* biberat nec ,panem comederat non quia
כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם וְלֹא שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּשְׁלֹשֶׁה
Dixitque *? tu* unde & ,tu Cujus : David ei Dixitque .noctibus
לֵילוֹת: וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד לְמִי־אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אָתָּה וַיֹּאמֶר 13
,me⁹ dñs me dereliquit &,Hamalechitæ viri ſervus Ego :Ægyptius puer
נַעַר מִצְרִי אָנֹכִי עֶבֶד לְאִישׁ עֲמָלֵקִי וַיַּעַזְבֵנִי אֲדֹנִי
,Cherethi meridiem *vaſtavimus* Nos .tres hodie ,ægrotavi quia
כִּי חָלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה: אֲנַחְנוּ פָּשַׁטְנוּ נֶגֶב הַכְּרֵתִי 14
combuſſimus Siclagh & ;Chaleb meridiem ad & ,Jehudah quod *ſuper* &
וְעַל־אֲשֶׁר לִיהוּדָה וְעַל־נֶגֶב כָּלֵב וְאֶת־צִקְלַג שָׂרַפְנוּ
? *iſtud agmen* ad me facies deſcẽdere Num :David eum ad Dixitq; .igni *in*
בָאֵשׁ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד הֲתוֹרִדֵנִי אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה 15
manũ in me *cõcludes ſi* &,me occides *ſi* *Deo in* mihi Jura :Dixitque
וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים אִם־תְּמִיתֵנִי וְאִם־תַּסְגִּרֵנִי בְּיַד־
:eũ fecit deſcẽdere Et .*iſtud agmen* ad te faciã deſcẽdere &,mei domini
אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה: וַיֵּרְדֵהוּ 16
tripudiãtes &,bibẽtes &,comedẽtes,terræ omnis *facies ſuper reliqui* ecce &
וְהִנֵּה נְטֻשִׁים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְחֹגְגִים
terra è & ,Peliſtim terra è *ceperant quod* ,*magno ſpolio omni in*
בְּכֹל הַשָּׁלָל הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאֶרֶץ
:eorũ craſtinũ in veſperã ad uſq;&,crepuſculo à David eos pcuſſit Et .Jehudah
יְהוּדָה: וַיַּכֵּם דָּוִד מִבֶּין הָעַרְבַּיִם וְעַד־הָעֶרֶב לִמָּחֳרָתָם 17
qui *pueri viri quadringenti* *niſi* quiſquam eis ex evaſit non &
וְלֹא נִמְלַט מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ־נַעַר אֲשֶׁר
ceperant quæ omnia David eruit Et .fugerũt &,camelos ſuper equitãrũt
רָכְבוּ עַל־הַגְּמַלִּים וַיָּנֻסוּ: וַיַּצֵּל דָּוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ 18
eis *eſt deſideratum* non Et .David eruit ſuas uxores duas & ;Hamalech
עֲמָלֵק וְאֵת־שְׁתֵּי נָשָׁיו הִצִּיל דָּוִד: וְלֹא נֶעְדַּר־לָהֶם
ad uſq; & ,*ſpolio* à & ,filiæ & ,filios ad uſq; & magnũ ad uſq; & parvo à
מִן־הַקָּטֹן וְעַד־הַגָּדוֹל וְעַד־בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשָּׁלָל וְעַד
omne David *cepit* Et .David reduxit omnia ,ſibi *ceperunt* quæ omnia
כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ לָהֶם הַכֹּל הֵשִׁיב דָּוִד: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־כָּל־ 20
Hoc :dixerunt & ; *ipſius acquiſitionis facies ad* duxerunt *bovem* & ,*pecus*
הַצֹּאן וְהַבָּקָר נָהֲגוּ לִפְנֵי הַמִּקְנֶה הָהוּא וַיֹּאמְרוּ זֶה
qui viros ducentos ad David Venitque .David *ſpolium*
שְׁלַל דָּוִד: וַיָּבֹא דָּוִד אֶל־מָאתַיִם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־ 21
.Beſor torrente in eos fecerãt reſidere & ,David poſt *eundo ab* fuerãt *pigri*
פִּגְרוּ מֵלֶכֶת אַחֲרֵי דָּוִד וַיּוֹשִׁיבֻם בְּנַחַל הַבְּשׂוֹר
acceſſit Et .ſecum qui ,populi occurſũ in &,David occurſũ in ſunt egreſſi Et
וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת דָּוִד וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּגַּשׁ
vir omnis reſpõdit Et .*pacem ad eis optavit* & ,populum David
דָּוִד אֶת־הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם: וַיַּעַן כָּל־אִישׁ 22
:dixerunt & ,David cum iverunt qui viris ex ,*Belial* & ,malus
רָע וּבְלִיַּעַל מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ
quod ſpolii de eis dabimus non ,*mecum iverunt* non quod eo Pro
יַעַן אֲשֶׁר לֹא־הָלְכוּ עִמָּנוּ לֹא־נִתֵּן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל אֲשֶׁר
.ibunt & ,ducent *&* ſuos filios & ,ſuam uxorem *vir quin* ; eruimus
הִצַּלְנוּ כִּי־אִם־אִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וְיִנְהֲגוּ וְיֵלֵכוּ:
,nobis Dominus dedit Quæ .mei fratres ſic facietis Non:David dixit Et
וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא תַעֲשׂוּ כֵן אֲחֵי אֶת אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָנוּ 23
,noſtra manu in ,nos *ſuper* *veniens* *agmen* dedit & ,nos cuſtodivit &
וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ וַיִּתֵּן אֶת־הַגְּדוּד הַבָּא עָלֵינוּ בְּיָדֵנוּ:
deſcendentis portio ſicut *Quis* *? hoc verbo* in *vobis* audiet quis Et 24
וּמִי יִשְׁמַע לָכֶם לַדָּבָר הַזֶּה כִּי כְּחֵלֶק ׀ הַיֹּרֵד
.*ſarcientur* pariter ,*vaſa* *ſuper* manentis portio *ſicut* & ,prælium in
בַּמִּלְחָמָה וּכְחֵלֶק הַיֹּשֵׁב עַל־הַכֵּלִים יַחְדָּו יַחֲלֹקוּ:

Verſio VULGAT.

11 Et invenerũt virũ Ægyptiũ in agro, et adduxerũt eũ ad David:dederũtq; ei panẽ ut comederet,et biberet aquã. Sed et 12 fragmẽ maſſæ caricarũ,et duas ligaturas uvæ paſſæ. Quæ cùm comediſſet, reverſ⁹ eſt ſpiritus ej⁹,et refocillatus eſt:nõ enim comederat panẽ, neq; biberat aquã trib⁹ dieb⁹, et trib⁹ noctibus. Dixit itaq; ei David, Cuj⁹ es tu ? vel unde? et quò pergis? Qui ait; Puer Ægpti⁹ ego sũ, serv⁹ viri Amalecitæ: dereliquit autẽ me dñs meus, quia ægrotare cœpi nudiuſtertiũ. Siquidẽ nos erupimus ad Auſtralẽ plagã Cerethi,et cõtra Judã,et ad Meridiẽ Caleb, et Siceleg ſuccendim⁹ igni.Dixitq; ei David;Potes me ducere ad cuneũ iſtũ? Qui ait,Jura mihi ꝑ Deũ,ꝙnõ occidas me,et nõ tradas me in man⁹ dñi mei, et ego ducã te ad cuneũ iſtũ.Et juravit ei David. Qui cũ duxiſſet eũ, ecce illi diſcũbebant ſup faciẽ univerſæ terræ,comedentes et bibentes, et quaſi feſtũ celebrantes diẽ,pro cuncta præda,et ſpoliis quæ ceperãt de terra Philiſthiim, et de 17 terra Juda. Et ꝑcuſſit eos David à veſpere uſq; ad veſperã alteri⁹ diei, et non evaſit ex eis quiſquã, niſi quadringenti viri adoleſcentes,qui aſcenderãt camelos, et fugerãt. Eruit ergò David omnia quæ tulerãt Amalecitæ,et duas uxores ſuas 19 eruit. Nec defuit quidquam à parvo uſq; ad magnũ,tã de filiis quã de filiab⁹,et de ſpoliis, et quæcũq; rapuerãt,omnia reduxit David. Et tulit univerſos greges & armenta, et minavit ante faciẽ ſuã:dixerũntq;,Hæc 21 eſt præda David.Venit autem David ad ducentos viros, qui laſſi ſubſtiterãt, nec ſequi potuerãt David , et reſidere eos juſſerat in torrente Beſor: qui egreſſi ſũt obviã David,et populo qui erat cũ eo.Accedens autẽ David ad populũ, ſalutavit eos pacificẽ.Reſpondẽnſq; omnis vir peſſim⁹ et iniqu⁹,de viris qui ierãt cũ David,dixit, Quia nõ venerũt nobiſcũ; nõ dabim⁹ eis quidquã de præda, quã eruim⁹ : ſed ſufficiat unicuiq; uxor ſua et filii : quos cũ 23 acceperint,recedãt. Dixit autẽ David;Non ſic facietis, fratres mei,de his,quæ tradidit nobis Dñs,et cuſtodivit nos,et dedit latrũculos,qui eruperãt adverſũ nos,in man⁹ noſtras:Nec audiet vos quiſquã ſup ſermone hoc:æqua enim pars erit deſcẽdẽtis ad præliũ, et remanentis ad ſarcinas,et ſimiliter dividẽt.

Verſio GRÆ.LXX.Interp.CumTranſ.LAT.

11 Καὶ ἐυρίσκουσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς (ρ)Δαυὶδ, καὶ διέβασιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε, 12 καὶ ἐπότισ⁹ αὐτὸν ὕδωρ. Καὶ διέβασιν αὐτῷ πλάσμα (σ)πλάθης καὶ ἔφαγε, καὶ κατέπη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ (τ)ἐν αὐτῷ, ὅτι ἃ βεβρώκει ἄρτον, καὶ ἃ πεπώκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς 13 νύκτας. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Τίν⁹ (υ) ἐῖ, καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ Αἰγύπτιον, Ἐγώ εἰμι δοῦλ⁹ ἀνδρὸς Ἀμαλη κίτου, καὶ κατέλιπέ με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠνώ 14 χλήθλω ἐγὼ σήμερον τρίτον. Καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα(υ)ὅτι ꝑ Νότου ꝑ(φ)Χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τὰ ꝑ Ἰωδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ Νότου ꝑ(χ)Χαλὲβ, καὶ 15 ꝑ Σικελὰκ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί. Καὶ εἶπεν (ψ)αὐτῷ Δαυὶδ, Εἰ κατάξεις με ἐπὶ τὸ γεδδὲρ τοῦτο; καὶ εἶπεν, Ὀμοσον μοι κατὰ τοῦ θεοῦ μὴ θανατώσῃς με, καὶ μὴ παραδῶναί με εἰς χεῖρας τοῦ (ω)κυρίου μου, καὶ καλάξω σε ἐπὶ 16 τὸ γεδδὲρ τοῦτο. Καὶ (α)κατήγαγεν αὐτὸ ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης ꝑ γῆς, (β)ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς χρήμασι τοῖς μεγάλοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ 17 γῆς Ἰούδα. Καὶ ἦλθεν (γ)ἐπ' αὐτὸς Δαυὶδ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης καὶ τῇ ἐπαύριον, (δ)καὶ ἐκ ἐσώθη ἐξ αὐτ⁹ ἀνὴρ, εἰ μὴ τετρακόσια παιδάρια, ἃ ἦν ὀπ 18 ςῆσι κότα ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγον. Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαλη κῖται, καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτῶν (ε) 19 ἐξείλατο. Καὶ ἐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως (ζ)μεγάλου, καὶ ἀπὸ ꝑ σκύλων, καὶ ἕως υἱῶν καὶ (η)θυγατέρων, καὶ ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν, καὶ (θ)πάντα ἐπέστρεψε Δαυίδ. 20 Καὶ (ι)ἔλαβε πάντα τὰ ποίμνια, καὶ τὰ βουκόλια, καὶ ἀπήγαγον ἔμπροσθεν ꝑ σκύλων· καὶ τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο, (κ)Ταῦτα τὰ ςκῦ 21 λα Δαυὶδ. Καὶ παραγίνε ꝑ Δαυὶδ πρὸς (λ) τοὺ διακοσίους ἄνδρας τοὺς ἐκλελειμμένους ꝑ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάρρῳ(μ)τῷ Βοσὸρ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν ꝑ λαοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ 22 λαοῦ, καὶ ἠρώτησ⁹ (ν)αὐτ⁹ τὰ εἰς εἰρήνην. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς ἀν ꝑ δρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μ ꝑ Δαυὶδ, καὶ (ξ)εἶπον, Ὅτι ἐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν, ἐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων ὧν(ο)ἐξελόμεθα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ(π)ἀπάγετε καὶ ἐξαγέτωσαν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, 23 Οὐ ποιήσετε(ρ) ὕτως, μ ꝑ τὸ παραδοῦναι ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ παρέδωκε κύριος ꝑ γεδδὲρ ꝑ ἐπερχόμενον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν ꝑ. Καὶ τίς ἐπακούσε ꝑ ὑμῶν ꝑ 24 λόγων τούτων; ὅτι ὡς μοῖρα τοῦ(σ)ἡμῶν εἰσι, ὁμοῦ μερίδα τοῦ καταβαίνοντος(τ) εἰς ꝑ πόλεμον, ὕτως ἔσαι ἡ μερὶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ τὸ αὐτὸ μερισθ ꝑ.

Et inveniunt virum Ægyptiũ in 11
agro: et capiunt eum,et adducunt
eum ad David. Et dant ei panem,
et manducavit:& potaverunt eũ
aquã. Et dant ei fragmentum(e) 12
palathæ,& manducavit:& reſti-
tui⁹ eſt ſpiriu⁹ ej⁹ in eo; quoniam
non comederat panẽ,et nõ biberat
aquã trib⁹ dieb⁹,et trib⁹ noctib⁹. Et 13
dixit ei David,Cuj⁹ tu es,et unde
es? Et dixit puer Ægyptius; Ego
ſum ſerv⁹ viri Amalecitæ:et de-
reliquit me domin⁹ me⁹;quia (f)
turbati⁹ ſum ego hodie tertianus.
Et nos incurſionẽ fecim⁹ ad Au- 14
ſtrũ ipſ⁹ Chelethi, et ſuper partes
Judææ,et ad Auſtrum Chelub;et
ipſam Sicelac incendimus in igni.
Et dixit ei David,Si deduces me 15
ad Geddur iſtud? Et dixit; Jura
mihi per Deum non mortũ
tradere me, neq; tradere me in
manũ domini mei:& deducam te
ad Geddur(g)hoc. Et deduxit e- 16
um illuc: et ecce iſti profuſi ſuper
faciem univerſæ terræ,comeden-
tes, et bibentes, & feſtum cele-
brantes in omnib⁹ ſpoliis illis ma-
gnis, quæ ceperant de terra alie-
nigenarum,& de terra Juda.Et 17
venit ſuper eos David : & per-
cuſſit eos à (b) Lucifero uſq; ad
veſperam,(i)& in craſtinũ. Et
non evaſit ſalv⁹ ex eis vir: quia
tantùm quadringenti viri,qui in-
ſcenderunt ſuper camelos,& fu-
gerunt. Et eripuit David omnia 18
quæ ceperant Amalecitæ, & u-
traſq; uxores ſuas eripuit. Et non 19
(k) diſſonuit eis à parvo uſq; ad
magnum, et de ſpoliis, et uſq; ad
filios, & filias,& uſq; ad omnia
quæ ceperant ipſorum: & omnia
redire fecit David.Et cepit omnes 20
greges,& armenta boum,& ab-
duxit ante ſpolia. Et ſpoliis illis
dicebatur, Hæc ſpolia David. Et 21
advenit David ad ducentos vi-
ros,qui remanſerant ab eundo poſt
David , et reſidere fecerat eos
in torrente ipſius Beſor. Et
exierunt in occurſum David,
et in occurſum populi, qui cum
eo. Et acceſſit David uſq; ad
populũ.Et(l)interrogaverunt eũ, 22
quæ ad pacem.Et reſpondit omnis
vir peſtilens & malignus de viris
bellatoribus,qui iverant cum Da-
vid, & dixerunt; Quoniam non
ſunt perſequuti nobiſcum,non da-
bimus eis de ſpoliis,quæ eripuim⁹:
quia tantũ unuſquiſq; uxorẽ ſu-
am,et filios ſuos abducant, et re-
vertantur. Et dixit David; Non 23
facietis(m)ſic, (n)poſtquàm tra-
didit Dominus nobis, et cuſtodi-
vit nos, et tradidit Domin⁹ Ged-
dur, qui irruerat ſuper nos, in
manus noſtras. Et quis exaudiet 24
veſtros ſermones iſtos? Quoniam
non (o)minoris nobis ſunt: quia
ſecundùm portionem deſcenden-
tis in prælium, ſic erit portio ſe-
dentis ſuper vaſa: juxta idem dividentur.

MS.A.(ρ)Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ· καὶ(σ)πλάθης καὶ διακοσίους ςαφίδας, καὶ ἔφαγε,(τ)ἐπ' αὐτῷ,(υ)ἐπὶ Νότου(φ)Χερηθὶ,(χ)Χαλὲβ,καὶ ꝑ Σικελὰ(ψ)πρὸς αὐτ⁹ Δαυὶδ,(ω) κύριε, καὶ (α)κατήγαγε (β)αὐθίοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν (γ)ἐπ' αὐτὸς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς Δαυὶδ ἀπὸ(δ)καὶ ὁ ᾠειεσώθη(ε)ἐξείλατο Δαυίδ. Καὶ(ζ)μεγάλου, καὶ ἕως υἱῶν (η)θυγατέρων, καὶ ἀπὸ ꝑ σκύλων, καὶ ἕως πάντων(θ)πάντας(ι)ἔλαβεν Δαυὶδ πάντα(κ)Ταῦτα σκῦλα(λ)τὸς ἄνδρας τὸς ἐκλυθέντας τῷ(μ)τῷ Βεχὼρ, (ν)αὐτ⁹ εἰρήνην. (ξ)εἶπεν, Διότι(ο)ἐξελάμεθα,(π)ἐπαγάγετε, καὶ ὀπισρεφέτωσ⁹.(ρ)ὕτως, ἀδ⁹ φοί μου,μετὰ τὸ(σ)ὑμῶν,διότι(τ)εἰς πόλεμον,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאַשְׁכַּחוּ גַבְרָא מִצְרָאָה בְּחַקְלָא וְאַיְתִיאוּ יָתֵיהּ לְוָת דָּוִד וְיָהֲבוּ לֵיהּ לַחְמָא וְאָכַל 11
וְאַשְׁקִיוּהִי מַיָּא: וְיָהֲבוּ לֵיהּ פִּילַס דְּבֵלְתָא וְתַרִין אִתְכְּלִין דְּעֲנְבִין יַבִּישִׁין וַאֲכַל וְתָבַת 12
רוּחֵיהּ לֵיהּ אֲרֵי לָא אֲכַל לַחְמָא וְלָא שְׁרָא מַיָּא תְּלָתָא יְמָמִין וְתְלָתָא לֵילְוָן: וַאֲמַר לֵיהּ 13
דָּוִד דְּמַן אַתְּ וְאֵי מְדִין אַתְּ וַאֲמַר עוּלֵמָא מִצְרָאָה אֲנָא עַבְדָּא לְגַבְרָא עֲמָלֵקָאָה וְשַׁבְקַנִי
רִבּוֹנִי אֲרֵי אִתְמַרְעֵית יוֹמָא דֵין דְּנָן תְּלָתָא יוֹמִין: אֲנַחְנָא אִתְנַגִּידְנָא עַל דָּרוֹמָא כְּרִית וְעַל 14
דִּי לִיהוּדָה וְעַל דָּרוֹם כָּלֵב וְיָת צִקְלַג אוֹקִידְנָא בְנוּרָא: וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד הֲתַחְתְּנַנִי 15
לְמַשְׁרִיתָא הָדָא וַאֲמַר קַיֵם לִי בְּמֵימְרָא דַיְיָ דְּלָא תְקַטְלְנַנִי וְלָא תְּמַסְרַנַנִי בִּידָא דְרִבּוֹנִי
וְאַחֲתְנַךְ לְמַשְׁרִיתָא הָדָא: וַאֲחֵתְיֵהּ וְהָא רְטִישִׁין עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא אָכְלִין וְשָׁתָן וְחָגְגִין 16
בְּכֹל עֲדָאָה סַגִּיאָה דְּשַׁבוּ מֵאַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי וּמֵאַרְעָא דְּבֵית יְהוּדָה: וּמְחַנוּן דָּוִד מִקְבְּלָא 17
וְעַד עָדָן רַמְשָׁא בְּיוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי וְלָא אִשְׁתְּזִיב מִנֵּהוֹן אֱנָשׁ אֱלָהֵן אַרְבַּע מְאָה גַבְרִין
עוּלֵם דְּרָכִיבוּ עַל גַּמְלַיָּא וְאַפִּיכוּ: וְשֵׁזִיב דָּוִד יָת כָּל דְּשַׁבוּ מֵעֲמָלֵקָאֵי וְיָת תַּרְתֵּין נְשׁוֹהִי 18
שֵׁזִיב דָּוִד: וְלָא שְׁנָא לְהוֹן מִן זְעֵירָא וְעַד רַבָּא וְעַד בְּנִין וּבְנָן וּמִבּוּתָא וְעַד כָּל דִּי נְסִיבוּ 19
לְהוֹן כּוּלָּא אֲתֵיב דָּוִד: וּשְׁבָא דָּוִד יָת כָּל עָנָא וְתוֹרֵי דַּהֲרוּ קֳדָם גַּיְתָיָא דְּאִנּוּן וַאֲמָרוּ דֵּין 20
עֲדָאָה דְּדָוִד: וַאֲתָא דָּוִד לְוָת מָאתַן גַּבְרַיָּא דְּאִתְמַנְעוּ מִלְּמֵיזַל בָּתַר דָּוִד וְאוֹתֵיבִנּוּן 21
בְּנַחֲלָא דְּבִשּׂוֹר וּנְפַקוּ לְקַדָּמוּת דָּוִד וְלִקְדָמוּת עַמָּא דְּעִמֵּיהּ וְקָרַב דָּוִד לְעַמָּא וּשְׁאֵיל
לְהוֹן לִשְׁלָם: וַאֲתִיב כָּל גְּבַר בִּישׁ וְרִשְׁיָעָא מִגַּבְרַיָּא דְּאָזְלוּ עִם דָּוִד וַאֲמָרוּ חֻלַּף דִּלָּא 22
אָזְלוּ עִמָּנָא לָא נִתֵּן לְהוֹן מֵעֲדָאָה דְּשֵׁיזִבְנָא אֱלָהֵן גְּבַר יָת אִתְּתֵיהּ וְיָת בְּנוֹהִי וְיִרְבְּרוּן
וְיִזְלוּן: וַאֲמַר דָּוִד לָא תַעֲבְדוּן כֵּן אֲחַי יָת דַּיְיָ טָב וּנְטַר יָתָנָא וּמְסַר יָת מַשְׁרִיתָא 23
דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְמִטַּר מָנָיָא בְּחָדָא יִפְלְגוּן:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et invenerunt virũ Miſzræũ in agro,& venire fecerunt illũ ad David, & 11
dederunt illi panẽ,& comedit, & potaverunt illũ aqua. Et dederunt illi 12
pond⁹ caricarũ,& duos botros uvarũ ſiccarũ,& comedit, & rediit ſpiri-
tus ejus illi,quia non comederat panem & non biberat aquã tribus dieb⁹
& tribus noctibus. Et dixit illi David,Cujus tu, & unde tu ? Et dixit 13
adoleſcens,Miſzræus ego,ſervus viri Ghamalekæi,& reliquit me dñs me-
us, quia infirmatus fui hodie his tribus diebus. Nos extracti ſumus ſuper 14
Meridiẽ Cherith,& ſuper quæ Jehudæ,& ſuper Meridẽ Chaleb ; & Szik-
lag incendim⁹ in igne. Et dixit illi David,Num duces me ad exercitũ iſtũ? 15
& dixit, Firma mihi in dicto Dñi,quòd non occides me, & non trades me
in manu domini mei, & deducã te ad exercitũ hunc. Et deduxit eum, & 16
ecce extenſi erant ſuper faciẽ omnis terræ,comedentes & bibentes,& tri-
pudiantes in omni præda magna quã captivaverant de terra Peliſtæorũ,
& de terra domus Jehudah. Et percuſſit illos David à tenebris,& uſque 17
ad veſperũ diei ſequentis, & non liberatus eſt ex illis homo niſi quadrin-
genti adoleſcentes qui aſcenderunt ſuper camelos,& verterunt [*terga.*]
Et liberavit David omnia quæ captivaverant Ghamalekæi, & duas uxo- 18
res ſuas liberavit David. Et non defecit illis à parvo & uſque ad magnũ, 19
& uſq; ad filios & filias,& ex præda & uſq; ad omnia quæ *ceperunt* eis,
omnia redire fecit David. Et cepit David omnẽ pecudem, & boyes tu- 20
lerunt ante pecora hæc,& dixerũt, Hæc præda David. Et venit David ad 21
ducentos viros qui prohibiti fuerant ab eundo poſt David, et ſedere fece-
rant eos in fluvio Bezzor,et egreſſi ſunt ad occurſũ David et ad occurſũ
populi qui cũ illo,et occurrit David populo,et precat⁹ eſt illis pacẽ.Et re- 22
ſpondit omnis vir mal⁹ et improb⁹ ex viris qui iverant cũ David, et dix-
erunt,Proptera quòd non iverunt mecũ, non dabim⁹ illis ex præda quam
eripuim⁹,niſi viro uxorẽ ſuã & filios ſuos,& tollent & ibunt. Et dixit Da- 23
vid,Non facietis ſic,fratres mei,de hoc qnod dedit Dñs nobis et cuſtodivit
nos,& tradidit exercitũ qui venit ſuper nos in manu noſtra. Et quis audi- 24
et vobis verbũhoc?nam ſicut pars *deſcendentium* ad bellum, ſic pars *re-*
liquorum ad cuſtodiendum vaſa,pariter dividẽt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ... Et invenientes hominē quendā Ægyptiū in agro, adduxerunt eum ad Davidē; & dederūt ei panem, et comedit, & potaverūt eum aquâ.
12 ... Duos etiam easeos *dederunt ei*, & comēdit, resumpsitq; ſpiritum: trib⁹ enim dieb⁹ & trib⁹ noctib⁹ nec manducaverat panem, nec biberat aquā. Tum dixit ei David, Cuj⁹ es? & unde venisti? Respondit juvenis ille, Ægyptius
13 ... ſum, ſerv⁹ hominis Amalecitæ: reliquit me autem her⁹ meus eò q̄ ægrotaverim, *ecce* tribus *abhinc* diebus, Ex quo ſcilicet venim⁹ è Negheb Juda, et è Seneclagh,
14 ... quas igne combuſſimus. Dixit ei David, Deduces nos ad turmam iſtā? Ait illi Jura mihi
15 ... q̄ Dñm quòd non occides me; nec prodes me in manū heri mei, et ego oſtendam tibi turmā iſtam. Cúmq; jurâſſet ei David, deduxit illū.
16 ... Et ecce illi caſtrametati fuerant ſuper faciem terræ edentes ac bibētes, & geſtientes ob totā prædā illā magnā quam ceperant è terra Philiſtæorū, & è terra Juda. Percuſſitq; eos Da-
17 ... vid è matutino ad veſperam uſq; à tergo ipſorū: nec evaſit ex eis, niſi quadringenti viri qui conſcenſis camelis aufugerūt. Et eripuit Da-
18 ... vid quicquid ceperant Amalecitæ, & duas uxores ſuas in die illo; Nec deperiit eis quic-
19 ... quam, ſed omnia recuperavit David: Redu-
20 ... xitq; David cuncta pecora et boves, quantamcunq; poſſeſſionem illam: & dixerūt; Hoc eſt q̄ recuperavit David. Deinde venit David
21 ... ad ducentos viros qui remanſerāt ad cuſtodienda impedimenta, quos collocaverat ad obſervandam viā Boſaris: qui cùm egreſſi eſſent in occurſum Davidis & occurſum populi qui cum eo erat, accedentes David & popul⁹ ſalutaverūt eos. Iniqui autē & p̄diti inter vi-
22 ... ros qui profecti fuerant cùm Davide, reſpondentes dixerūt, Quandoquidē non ſunt profecti nobiſcū, non eſt illis danda pars ex præda quam aſſeruim⁹: ſed abducat quiſq; uxorē
23 ... ſuā & filios ſuos. Et ait David, Ne ſic feceritis fratres noſtri, quandoquidē largit⁹ eſt Dñs, & ſervavit nos, tradiditq; in man⁹ noſtras turmā quæ in nos irruerat. Quis auſcultet verbo
24 ... huic veſtro? pars enim ejus qui deſcendit in præliū, æqua *debet* eſſe parti ej⁹ qui aſſidet ad latus impedimentorum, & ſimul partiuntor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 ... Præterea invenit populus in agro virum quendam ex Ægyptiis, quem apprehendentes adduxerunt ad Davidem: præbuitque ei David panem, & comēdit, & potavit illum aquâ: Dedit ei etiam duos
12 ... uvarum botros. Cúmque comediſſet, & ſpiritum reſumpſiſſet, (nihil enim guſtaverat ſpatio trium dierum et noctium, erátque jejunus, nec panem guſtaverat, nec biberat aquam) Dixit ad eum David,
13 ... Cujas es tu? et unde veniſti? Ait illi juvenis, Ego ſum Ægyptius, ſerv⁹ eram viri cujuſdam Amalecitæ: reliquit me autem herus meus ægrotum tribus abhinc diebus,
14 ... Ex quo venimus à Negheb Juda, et Negheb Caleb, & Siceligh, quas igni ſuccendimus. Dixit ad eum David, Deduces
15 ... me ad turmam illam? Reſpondit ei, Jura mihi per Dominum quòd non interficies me, nec me trades in manus heri mei,
16 ... & ego oſtendam tibi hanc turmam. Cùm itaque jurâſſet ei David, deduxit eum ad locum militum illorum: & ecce deſcenderant ſuper faciem terræ edentes ac bibentes, & geſtientes ob univerſam illam prædam ingentem quam abduxerant è terra Paleſtinorum, & è terra Juda. Et
17 ... percuſſit eos David à matutino ad veſperam uſque à tergo eorum, ita ut non evaderent ex eis niſi quadringenti viri, qui conſcenſis citatiſſimi gradus camellis aufugerunt. Et aſſeruit David eo die quic-
18 ... quid abduxerant Amalecitæ, & utramq; uxorem ſuam; Nec deperiit eis quicquā,
19 ... ſed omnia reduxit David: Redegitque
20 ... David omnes oves, ac boves, & greges: & dixerunt; Hæc ſunt quæ reſtituit David. Cúmque rediiſſet David ad ducen-
21 ... tos illos viros qui remanſerant ad cuſtodienda impedimenta, quoſque reliquerat ad obſervandum iter Boſar; prodierunt obviàm Davidi & obviàm populo qui cum eo erat; & accedens David ac populus, ſalutaverunt eos. Reſpondentes autem viri quidam pravi et perverſi ex
22 ... viris illis qui abierant cum Davide, dixerunt; Quia non abierunt nobiſcum, ne detur eis portio ex præda quam reduximus: ſed reſumat quiſque uxorem ſuam & filios ſuos. Dixit David, Ne ſic fa-
23 ... ciatis O fratres mei, quandoquidem fecit nobis Dominus, & cuſtodivit nos, deditque nobis victoriam contra milites qui captivas duxerant familias noſtras. Quis
24 ... acquieſcat verbis biſce veſtris? nam portio ejus qui deſcendit ad prælium, par eſt portioni ejus qui ſedet ad latus ſupellectilis, & æqualiter partiuntur.

שמואל א : לא

25 וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמָעְלָה וַיְשִׂמֵהוּ לְחֹק
in David venit Et .hanc diem ad usque Israel in *judicium* in &
26 וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֹא דָּוִד אֶל
Ecce :dicendo ,suis *sociis* Jehudah senioribus *spolio* de misit & ,Siclagh
צִקְלַג וַיִּשְׁלַח מֵהַשָּׁלָל לִזְקֵנֵי יְהוּדָה לְרֵעֵהוּ לֵאמֹר הִנֵּה
,Bethel in Iis .Domini inimicorum *spolio* de benedictio vobis
27 לָכֶם בִּרְכָה מִשְּׁלַל אֹיְבֵי יְהוָה׃ לַאֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל
,Haroher in qui Et .Jather in qui & ,*meridiei* Ramoth in qui &
28 וְלַאֲשֶׁר בְּרָמוֹת־נֶגֶב וְלַאֲשֶׁר בְּיַתִּר׃ וְלַאֲשֶׁר בַּעֲרֹעֵר
,Rachal in qui Et .Eſtemohah in qui & ,Siphmoth in qui &
29 וְלַאֲשֶׁר בְּשִׁפְמוֹת וְלַאֲשֶׁר בְּאֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְלַאֲשֶׁר בְּרָכָל
qui Et .Cheni urbibus in qui & ,Jerachmeli urbibus in qui &
30 וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַיַּרְחְמְאֵלִי וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַקֵּינִי׃ וְלַאֲשֶׁר
qui Et .Hathach in qui & ,Chor-haſan in qui & ,Chormah in
31 בְּחָרְמָה וְלַאֲשֶׁר בְּכוֹר עָשָׁן וְלַאֲשֶׁר בְּעָתָךְ׃ וְלַאֲשֶׁר
,ipſe David *ibi* ambulaverat quibus locis omnibus in & ,Chebron in
בְּחֶבְרוֹן וְלָכָל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־הִתְהַלֵּךְ שָׁם דָּוִד הוּא
.ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו׃

CAP. XXXI לא

Iſrael viri fugerunt Et .Iſrael *in pugnantes* Peliſtim Et
1 וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
.Ghilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Peliſtim *facibus* à
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ׃
Percuſſeruntque .ejus filios & ,Saul Peliſtim ſunt perſecuti Et
2 וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ
filios Malchiſuah & ,Abinadab & ,Jonathan Peliſtim
פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ בְּנֵי
eum invenerunt & ,Saul *in* prælium eſt aggravatum Et .Saul
3 שָׁאוּל׃ וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ
Dixitque .*jacientibus* à valde *eſt vulneratus* & ,arcu *in* viri *jacientes*
הַמּוֹרִים אֲנָשִׁים בַּקֶּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד מֵהַמּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר
,illo *in* me perfode & ,tuum gladium Evagina :*ſua vaſa ferenti* Saul
שָׁאוּל לְנֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף־חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ
fiant illuſiones & ,me perfodiant & ,iſti *præputiati* veniant fortè ne
פֶּן־יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְדָקְרֻנִי וְהִתְעֱלְלוּ־
Saul *cepit* Et .valde timebat quia ,*ejus vaſa ferens* noluit & :me in
בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל
eſſet mortu⁹ quia,*ejus vaſa ferens* Viditq; .eum ſuper *cecidit* & .gladium
4 אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי־מֵת
eſt mortuus & ,ſuum gladium ſuper ipſe etiam *cecidit* & ,Saul
שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַרְבּוֹ וַיָּמָת
,ejus *vaſa ferens* & ,ejus filii tres & ,Saul eſt Mortuuſque .eo cum
5 עִמּוֹ׃ וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו
viri viderunt Et .pariter illa die in ejus viri omnes etiam
גַּם כָּל־אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יָחְדָּו׃ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־
quòd ,Jarden tranſitu in qui & ,vallis tranſitu in qui ,Iſrael
6 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּעֵבֶר הָעֶמֶק וַאֲשֶׁר ׀ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־
,ejus filii & ,Saul eſſent mortui quòd & ,Iſrael viri fugiſſent
נָסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי־מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו
,Peliſtim Veneruntque .fugerunt & ,civitates reliquerunt &
7 וַיַּעַזְבוּ אֶת־הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
ſpoliandũ ad Peliſtim venerunt & craſtino à fuit Et .eis in habitaverũt &
וַיֵּשְׁבוּ בָהֶן׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט
8 ejus filios tres & ,Saul invenerunt & ,interfectos
אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
ſpoliaverunt & ,ejus caput abſciderunt Et .Ghilboah monte in *cadentes*
נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ׃ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיְפַשְּׁטוּ
9 annunciandum ad *undique* Peliſtim terram in miſerunt & ,ejus *vaſa*
אֶת־כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר
.populo *cum* &, ſuorum *dolorum domo*
בֵּית עַצַּבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם׃

Verſio VULG. LAT.

Et factum eſt hoc ex die illa, et deinceps conſtitutum & præfinitum, & quaſi lex in Iſrael uſque in diem hanc. Venit ergò David in Siceleg, & miſit dona de præda ſenioribus Juda proximis ſuis, dicens; Accipite benedictionem de præda hoſtium Domini: His qui erant in Bethel, & qui in Ramoth ad Meridiem, & qui in Jether, Et qui in Aroer, & qui in Sephamoth, & qui in Eſthamo, Et qui in Rachal, & qui in urbibus Jerameel, & qui in urbibus Ceni, Et qui in Arama, & qui in lacu Aſan, & qui in Athach, Et qui in Hebron, & reliquis qui erant in his locis, in quibus commoratus fuerat David ipſe, & viri ejus.

CAP. XXXI.

PHiliſthiim autem pugnabãt adverſùm Iſrael: et fugerũt viri Iſrael ante faciem Philiſthiim, & ceciderunt interfecti in monte Gelboe. Irruerúntque Philiſthiim in Saul, & in filios ejus, & percuſſerunt Jonathan, & Abinadab, & Melchiſua, filios Saul, Totúmque pond⁹ prælii verſũ eſt in Saul: & conſecuti ſunt eum viri ſagittarii, & vulneratus eſt vehementer à ſagittariis. Dixitque Saul ad armigerum ſuum; Evagina gladium tuum, & pcute me, ne fortè veniant incircumciſi iſti, & interficiant me, illudentes mihi. Et noluit armiger ejus: fuerat enim nimio terrore perterrit⁹: arripuit itaque Saul gladium, & irruit ſuper eum. Quod cùm vidiſſet armiger ejus, videlicèt ꝙ mortu⁹ eſſet Saul, irruit etiam ipſe ſuper gladium ſuum, & mortu⁹ eſt cum eo. Mortuus eſt ergò Saul, & tres filii ejus, & armiger illius, & univerſi viri ejus in die illa pariter. Videntes autẽ viri Iſrael, qui erant trans vallem, & trans Jordanem, ꝙ fugiſſent viri Iſraelitæ, & quòd mortuus eſſet Saul, & filii ej⁹, reliquerunt civitates ſuas, & fugerunt: venerúntque Philiſthiim, & habitaverunt ibi. Factâ autem die alterâ, venerunt Philiſthiim, ut ſpoliarent interfectos, & invenerunt Saul & tres filios ejus jacentes in monte Gelboe. Et præciderunt caput Saul, & ſpoliaverunt eum armis: & miſerunt in terram Philiſthinorum per circuitum, ut annuntiaretur in templo idolorum, & in populis.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ἐγὼνήθη ἀπὸ τ ἡμέρας ἐκείνης κ ἐπάνω, κ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα κ εἰς δικαίωμα τῷ
26 Ἰσραὴλ ἕως τ σήμερον. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς (υ)Σεκ̣λὰκ, κ ἀπήςλε (φ)τοῖς πρεσβυτέροις τ σκύλων Ἰούδα κ τοῖς πλησίον αὐτῦ,
λέγων, (χ) Ἰδὲ ἀπὸ τ σκύλων τ ἐχθρῶν
27 κυείκ, Τοῖς ἐν(ψ) Βαθσὰρ, κ τοῖς Ῥαμᾶ
28 Νότε, κ τοῖς ἐν (ω) Γεθὲρ, Καὶ τοῖς ἐν Ἀεροὴλ, (α) κ τοῖς ἐν Ἀμμαδὶ, κ τοῖς ἐν
29 Σαφὶ, κ τοῖς ἐν Ἐσθὲ, Καὶ τοῖς ἐν Γὴθ, κ τοῖς ἐν Κιμαὰθ, κ τοῖς ἐν Σαφὲκ, κ τοῖς
ἐν Θημαὰθ, κ τοῖς ἐν Καρμήλῳ, κ
τοῖς ἐν τ πόλεσι τ Ἰερμεὴλ, κ τοῖς ἐν
30 τ πόλεσι τ Κενεζὶ, Καὶ τοῖς ἐν Ἰεσιμὼθ,
31 κ τοῖς ἐν Βηρσαβεὲ, κ τοῖς ἐν Νομβὲ, Καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, κ πάντας τοὺς τόπους ὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς κ οἱ ἄνδρες αὐτῦ.

MS. A. (υ) Σικ̣λὰγ, (φ) τῶν Σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις Ἰούδα (χ) Ἰδὲ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τ (ψ) Βαθὴλ, κ τοῖς ἐν Ῥαμὰθ Νότ, (ω) Ἐεθὲρ, (α) κ τοῖς ἐν Σαφαμὼς, κ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ, κ τοῖς ἐν Ραχὴλ, κ τοῖς ἐν τ πόλεσιν τῆ Ἰραμηλεὶ, κ τοῖς ἐν τ πόλεσιν τ Κεινεὶν, κ τοῖς ἐν Ῥαμμὰ, κ τοῖς ἐν Βωρασὰν, κ τοῖς ἐν Ἀσὰχ, κ τοῖς ἐν Χεβρὼν, κ εἰς πάντας

ΚΕΦ. λα'.

1 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμει ὅτι Ἰσραὴλ· κ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπε τ ἀλλοφύλων, κ πέπτωκε τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει
2 τῷ Γελβύε. Καὶ συνάπτουσιν (α) οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαὺλ κ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, κ πατάσσιν ἀλλόφυλοι τ Ἰωνάθαν, κ τ Ἀμιναδὰβ, κ
3 τ (β)Μελχισῦ υἱὸν Σαύλ. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμ ὅτι Σαὺλ, κ ἐυείσκυσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισαὶ ἄνδρες τοξό), κ ἐτραυματίσθη
4 εἰς τὰ ὑποχόνδρια. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τ αἴροντα τὰ Σκεύη αὐτῦ, Σπάσαι τ ῥομφαίαν σ κ̣ ἐπικύλησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπέριτμητοι οὗτοι κ (γ) ἀποκαντήσωσί με κ ἐμπαίξωσιν ἐμοί. κ οὐκ ἐβύλετο
ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. κ ἔλαβε Σαὺλ τ ῥομφαίαν, κ ἐπέπεσεν ἐπ'
5 αὐτῷ. Καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ Σκεύη αὐτῦ ὅτι τέθνηκε Σαὺλ, κ ἐπέπεσε κ αὐτὸς ἐπὶ τ
6 ῥομφαίαν αὐτῦ, κ ἀπέθανε μετ' αὐτῦ. Καὶ ἀπέθανε Σαὺλ, κ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτῦ, κ ὁ αἴρων τὰ Σκεύη (δ) αὐτῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
7 χ τὸ αὐτό. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ (ε) πέραν τ κοιλάδ κ οἱ ἐν τῷ πέραν τ Ἰορδάνε, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, κ ὅτι τέθνηκε Σαὺλ κ οἱ υἱοὶ αὐτῦ, κ καταλείπυσι τὰς πόλις αὐτῶν κ φεύγυσι
κ ἔρχον) οἱ ἀλλόφυλοι κ κατοικῦσιν ἐν αὐ-
8 ταῖς. Καὶ ἐγὼνήθη τῇ ἐπαύριον (ζ) ἔρχον) οἱ ἀλλόφυλοι τοῦ σκυλεῦσαι τοὺς (η) νεκρύς, κ
9 εὑείσκυσι τ Σαὺλ κ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτῦ πεπτωκότας ἐπὶ τὸ ὄρος Γελβύε. Καὶ ἀποστέφυσιν αὐτὸν, κ ἐξέδυσ τὰ σκεύη αὐτῦ, κ ἀπέστειλαν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν κ
τῷ (θ) λαῷ.

MS. A. (α) ἀλλόφυλοι τῷ (β) Μέλχρυε υἱὸς (γ) ἀποκαντήσυσίν με κ ἐμπέξωσίν μοι. (δ) αὐτῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἐν τῇ (ε) πέραν τῦ Ἰορδάνε, (ζ) καὶ ἔρχον) (η) νεκρὺς, * αὐτῦ πεπτωκότας (θ) λαῷ αὐτ. Καὶ

Paraph. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit à die illo & ultra, & poſitum eſt in decretum hoc Iſraeli uſque ad diem hanc. Et venit David ad Sziklag, & mittendum curavit de ſpolio ad ſenes Jehuda amantes eum, dicendo: Ecce vobis donum de ſpolio odientium populum Dñi. Iis qui in Bethel, & qui in Ramoth Meridiei, & qui in Jathir. Et iis qui in Gharogher, & iis qui in Sephamoth, & qui in Iſthemoagh. Et qui in Rachal, et qui in urbibus *Jerahhmeel*, et qui in urbibus Salmaah. Et iis qui in Hharma, et qui in Bor-ghaſſan, et qui in Ghathach. Et iis qui in Hhebron, et ad omnia loca quò ivit David ipſe et viri ejus.

CAP. XXXI.

ET Peliſthæi inibant bellum in Iſrael, et verterunt [*terga*] homines Iſrael ab-ante Peliſthæos, et ceciderunt occiſi in monte Gilboagh. Et aſſecuti ſunt Peliſthæi Saulem et filios ejus, et occiderunt Peliſthæi Jonathan et Abinadab, et Malchiſuagh filios Saul. Et invaluerunt facientes bellum ſuper Saul, et invenerunt illum jaculatores viri, qui artifices jaciendi in arcu; et timuit valdè à jaculatorib⁹. Et dixit Saul ad ferentem arma ſua, Evagina gladium tuum, et occidito me in illo, ne fortè veniant præputiati iſti, et occidant me, et inſultent in me; et noluit ferens arma ejus, quia timuit valdè: et accepit Saul gladium, et cecidit ſuper illum. Et vidit ferens arma ejus quòd mortuus eſſet Saul, et irruit etiam ipſe ſuper gladium ſuum, et mortuus eſt cum illo. Et mortuus eſt Saul, et tres filii ejus, et ferens arma ejus, etiam omnes viri ejus in die illa pariter. Et viderunt homines Iſrael, qui ultra planiciem, et qui ultra Jordanem quòd vertiſſent [*terga*] viri Iſrael, et quòd mortui eſſent Saul et filii ejus, et deſeruerunt urbes et fugerunt, et venerunt Peliſthæi et habitarunt in eis. Et fuit in die qui poſt illum, et iverunt Peliſthæi ad expoliandum occiſos, et invenerunt Saul et tres filios ejus occiſos *projectos* in monte Gilboagh. Et abſciderunt caput ejus et expoliaverunt arma ejus, et miſerunt in terram Peliſthæorum circum circa ad bene nunciandum domui Errorum ſuorum et populo.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וַהֲוָה מִיּוֹמָא דַּהֲוָא וּלְעֻלָּא וְשַׁוְיָה לִנְוַרְתָּ דִּין לְיִשְׂרָאֵל עַד יוֹמָא הָדֵין : וַאֲתָא דָּוִד לְצִקְלַג
26 וְשַׁדַּר מִבְּוּתָא לְסָבֵי יְהוּדָה לְרַחֲמוֹהִי לְמֵימַר הָא לְכוֹן מַתְּנָא מִבְּוּת סָנְאֵי עַמָּא דַיְיָ : לְדִי
27 בְּבֵיתְאֵל וּלְדִי בְרָמוֹת נֶגֶב וּלְדִי בְיַתִּיר : וּלְדִי בַּעֲרוֹעֵר וּלְדִי בִשְׁפָמוֹת וּלְדִי בְאֶשְׁתְּמוֹעַ :
28 וּלְדִי בְרָכָל וּלְדִי בִּקְרְוֵי יַרְחְמְאֵל וּלְדִי בִּקְרְוֵי שַׁלְמָאָה : וּלְדִי בְחַרְמָה וּלְדִי בְכוֹר עָשָׁן
29 וּלְדִי בַעֲתָךְ : וּלְדִי בְחֶבְרוֹן וּלְכָל אַתְרַיָּא דִּי הַלִּיךְ תַּמָּן דָּוִד הוּא וְגַבְרוֹהִי :

לא

1 וּפְלִשְׁתָּאֵי מְנִיחִין קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאַפְּכוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְפַלוּ קְטִילִין
2 בְּטוּרָא דְגִלְבּוֹעַ : וְאַדְבִּיקוּ פְּלִשְׁתָּאֵי יָת שָׁאוּל וְיָת בְּנוֹהִי וְקַטְלוּ פְּלִשְׁתָּאֵי יָת יְהוֹנָתָן וְיָת
3 אֲבִינָדָב וְיָת מַלְכִּי שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל : וְתַקִּיפוּ עֲבִדֵי קְרָבָא עַל שָׁאוּל וְאַשְׁכְּחוּהִי קַשְׁטַיָּא
4 גַּבְרִין דְּאוֹמָנִין לְמִגַּד בְּקַשְׁתָּא וּדְחִיל לַחֲדָא מִקַּשְׁטַיָּא : וַאֲמַר שָׁאוּל לְנָטֵל זֵינֵיהּ שְׁלוֹף
חַרְבָּךְ וְקַטְלַנִי בָהּ דִּלְמָא יֵיתוֹן עָרַלָיָא הָאִלֵּין וְיִקְטְלֻנַנִי וְיִתְלְעֻבוּן בִּי וְלָא אָבֵה נָטֵל
זֵינֵיהּ אֲרֵי דָחִיל לַחֲדָא וְנָסִיב שָׁאוּל יָת חַרְבָּא וּנְפַל עֲלָהּ : וְחָזָא נָטֵל זֵינֵיהּ אֲרֵי מִית שָׁאוּל
6 וּנְפַל אַף הוּא עַל חַרְבֵּיהּ וּמִית עִמֵּיהּ : וּמִית שָׁאוּל וְתַלָתָא בְנוֹהִי וְנָטֵל זֵינֵיהּ אַף כָּל
7 גַּבְרוֹהִי בְּיוֹמָא הַהוּא כַּחֲדָא : וְחָזוֹ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל דִּבְעִבְרָא דְמִישְׁרָא וְדִבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
אֲרֵי אַפְּכוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי מִיתוּ שָׁאוּל וּבְנוֹהִי וּשְׁבָקוּ יָת קִרְוֵיָא וְאַפְּכוּ וְאַתוּ פְּלִשְׁתָּאֵי
8 וְיָתְבוּ בְּהוֹן : וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי וְאַתוּ פְּלִשְׁתָּאֵי לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא וְאַשְׁכַּחוּ יָת שָׁאוּל
9 וְיָת תְּלָתָא בְנוֹהִי קְטִילִין רְמָן בְּטוּרָא דְגִלְבּוֹעַ : וּפְסָקוּ יָת רֵישֵׁיהּ וְחַלִיצוּ יָת זֵינֵיהּ וּשְׁלַחוּ
בְּאַרְעָא דְפְלִשְׁתָּאֵי סְחוֹר סְחוֹר לְבַסָּרָא בֵּית טָעֲוָתְהוֹן וְיָת עַמָּא :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܣܝܡ ܕܘܝܕ ܠܡܫܦܛ ܘܠܚܩܐ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ ܀
26 ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܨܩܠܓ ܫܕܪ ܡܢ ܫܠܠܐ ܠܐܝܕܝܗ ܠܩܪܝܒܘܗܝ ܠܡܫܪܝ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܠܠܐ ܕܐܝܬ ܠܢ ܠܡܪ ܗܐ ܡܢ ܫܠܠܐ ܕܐܝܒܝ ܝܗܘܐ ܠܟܘܢ ܀
27 ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܒܝܬ ܥܠ ܘܠܒܝܬ ܥܠ ܘܠܒܝܬ ܥܒܕ ܥܠ ܘܠܒܝܬ ܥܒܕ ܥܠ ܘܠܒܝܬ ܥܒܕ

שמואל ב: א

fixerunt ejus corpus & :Hastaroth *domo* ejus *vasa* posuerunt Et
10 וַיָּשִׂימוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־גְּוִיָּתוֹ תָּקְעוּ
,Ghilhad Jabes habitatores *eum ad* audiverunt Et .Beth-san muro in
11 בְּחוֹמַת בֵּית שָׁן: וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו יֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד
omnis surrexerunt Et .Saul ipsi Philistim fecerunt quæ
12 אֵת אֲשֶׁר־עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל: וַיָּקוּמוּ כָּל־
corpus *ceperunt* & ,nocte tota ambulaverunt & ,*virtutis* vir
אִישׁ חַיִל וַיֵּלְכוּ כָל־הַלַּיְלָה וַיִּקְחוּ אֶת־גְּוִיַּת
venerunt & ;Beth-san muro de ejus filiorum corpora & ,Saul
שָׁאוּל וְאֵת גְּוִיֹּת בָּנָיו מֵחוֹמַת בֵּית שָׁן וַיָּבֹאוּ
,eorum ossa *ceperunt* Et .ibi ea combusserunt & ,Jabes in
13 יָבֶשָׁה וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם: וַיִּקְחוּ אֶת־עַצְמֹתֵיהֶם
.diebus septem jejunaverunt & ,Jabes in arbore sub sepelierunt &
וַיְקַבְּרוּ תַּחַת־הָאֶשֶׁל בְּיָבֵשָׁה וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים:

Versio VULG. LAT.

10 Et posuerunt arma ejꝰ in templo Astaroth, corpus verò ejus
suspenderũt in muro Bethsan.
11 Quod cùm audissent habitatores Jabes Galaad, quæcunque
12 fecerant Philisthiim Saul, Surrexerunt omnes viri fortissimi,
& ambulaverunt totâ nocte, & tulerunt cadaver Saul, & cadavera filiorũ ejus, de muro Bethsan: venerúntq; Jabes Galaad,
13 & combusserunt ea ibi. Et tulerunt ossa eorum, & sepelierunt in nemore Jabes, & jejunaverunt septem diebus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἀνέθηκαν τὰ (α)σκεύη αὐτῶ εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτῦ κατέπηξαν ἐν τῷ
11 τείχει (ι)Βαιθσάμ. Καὶ ἀκούσιν (κ) οἱ κατοικῦντες(λ) Ἰαβὶς τ Γαλααδίτιδος ἃ ἐποί-
12 ησ οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαύλ. Καὶ (μ)ἀνέστησ πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησ ὅλην τ
νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαὺλ καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τ υἱῦ αὐτῦ(ν)ἀπὸ τ τείχους Βαιθσάμ, καὶ φέρουσιν (ξ)αὐτὰς εἰς Ἰαβὶς, καὶ κατα-
13 καίουσιν αὐτὰς ἐκεῖ. Καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τ ἄρεραν (ο) τ ἐν
Ἰαβὶς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

MS.A. (ι)Βηθσάμ. (κ) τ ἐν αὐτῦ οἱ (λ)Ἐιαβεὶς (μ)ἀνέστη (ν)ἀπὸ πήχυς Βηθσὰν, (ξ)αὐτὰς Ἐιαβεὶς, (ο) τ Ἰαβεὶς,

10 Et reposuerunt vasa ejus in (e) Astartio: & corpꝰ ejus defixerunt in muro Bethsam. (f)Et audiunt 11
inhabitantes Jabis Galaaditidis, quæ fecerãt alienigenæ ipsi Saul.
Et surrexerunt omnis vir virtu- 12
tis, et iverunt totam noctem: & sumpserunt corpus Saul, et corpus Jonathan filii ejꝰ de muro Bethsam, & ferunt eos in Jabis, & comburunt eos illic. Et sumunt 13
ossa eorum, & sepeliunt sub arboreto, quod in Jabis: & jejunant septem (g)dies.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וְשַׁוִיאוּ יַת זֵינֵיהּ בֵּית עַשְׁתָּרְתָא וְיַת גְּוִיָּתֵיהּ צְלַבוּ בְּשׁוּרָא דְּבֵית שָׁן: וּשְׁמַעוּ עֲלוֹהִי יָתְבֵי
11 יָבֵשׁ גִּלְעָד יַת דַּעֲבַדוּ פְּלִשְׁתָּאֵי לְשָׁאוּל: וְקָמוּ כָּל גְּבַר גִּבָּר וַאֲזָלוּ כָּל לֵילְיָא וְנַסִּיבוּ יַת
גְּוִיָּא דְשָׁאוּל וְיַת גְּוִיֵּי בְנוֹהִי מִשּׁוּרָא דְּבֵית שָׁן וַאֲתוֹ לְיָבֵשׁ וְקַלוּ עֲלֵיהוֹן כְּמָא דְקָלָן עַל
13 מַלְכַיָּא תַּמָּן: וְנַסִּיבוּ יַת גַּרְמֵיהוֹן וְקַבְּרוּ תְּחוֹת אֲשְׁלָא בְּיָבֵשׁ וְצָמוּ שַׁבְעָא יוֹמִין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et posuerunt arma illius in æde Gastharatha, & corpus illiꝰ suspenderunt 10
in muro Bethsan. Et audierunt super illũ habitatores Jabes Gilghad quod 11
fecerunt Philisthæi Sauli. Et surrexerunt omnis vir fortis, & ambulaverunt 12
totã noctem, & acceperunt corpꝰ Saul & corpora filiorum ejus ex muro Bethsan, & venerunt ad Jabes, & cremaverunt super illos, sicut cremant super reges ibi. Et acceperunt ossa eorum & sepelierunt sub arbore in Jabes, & jejunaverunt septem diebus. 13

שמואל ב: א

CAP. I. א

,Hamalech cædendo à erat reversꝰ David & ,Saul mortem post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת שָׁאוּל וְדָוִד שָׁב מֵהַכּוֹת אֵת־הָעֲמָלֵק
die in fuit Et .duobus diebus Siclagh in David mansérat &
2 וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּצִקְלַג יָמִים שְׁנָיִם: וַיְהִי בַּיּוֹם
ejus vestes & ,Saul *cum à castrametatione* è venit vir ecce & ,tertio
הַשְּׁלִישִׁי וְהִנֵּה אִישׁ בָּא מִן־הַמַּחֲנֶה מֵעִם שָׁאוּל וּבְגָדָיו
,David ad *eum veniendo in*,fuit & ;ejus caput super *humum* & ,scissæ
קְרָעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי בְּבֹאוֹ אֶל־דָּוִד
Unde :David ei Dixitque .se incurvavit &,terram in cecidit &
3 וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אֵי מִזֶּה
Dixitque .evasi Israel *castrametatione* E :eum ad dixitque *venies*
תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נִמְלַטְתִּי: וַיֹּאמֶר
Quòd ,dixit &;mihi *nunc* nuncia *verbum fuit Quod* :David eum ad
אֵלָיו דָּוִד מֶה־הָיָה הַדָּבָר הַגֶּד־נָא לִי וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־
,populo è cecidit *multum* etiam & ,prælio de populus fugit
נָס הָעָם מִן־הַמִּלְחָמָה וְגַם־הַרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם
Dixitq; .sunt mortui ejꝰ filiꝰ Jonathan & ,Saul etiam &;sunt mortui &
5 וַיָּמֻתוּ וְגַם שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ: וַיֹּאמֶר
sit mortuus quòd nosti Quomodo :sibi *indicantem* puerum ad David
דָּוִד אֶל־הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵיךְ יָדַעְתָּ כִּי־מֵת
Evenisse :ei *indicans* puer dixitque ejus filius Jonathan & ,Saul
6 שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרָא
,*suam lanceã super* erat innixꝰ Saul ecce & ,Ghilboah montem in *eveni*
נִקְרֵיתִי בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וְהִנֵּה שָׁאוּל נִשָּׁעַן עַל־חֲנִיתוֹ
.eum persequebantur *equitum domini* & ,currus ecce &
וְהִנֵּה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים הִדְבִּיקוּהוּ:
.*ego* Ecce ,dixi & :me ad *clamavitque* ,me vidit & ,se post respexit Et
7 וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלַי וָאֹמַר הִנֵּנִי:
.*ego* Hamalecites :eum ad dixi & ?tu Quis :mihi Dixitque
8 וַיֹּאמֶר לִי מִי־אָתָּה וָאֹמַר אֵלָיו עֲמָלֵקִי אָנֹכִי:
me *apprehendit* quia ,me interfice &,me super *nunc* Sta :me ad Dixitque
9 וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמָד־נָא עָלַי וּמְתָתֵנִי כִּי אֲחָזַנִי
.me in mea anima adhuc omnis quia ,*tremor*
הַשָּׁבֶץ כִּי־כָל־עוֹד נַפְשִׁי בִּי:

Versio VULG. LAT.

Liber secundus SAMUELIS,

Quem nos secundum Regum dicimus.

CAP. I.

1 FActum est autem, postquàm mortuus est Saul, ut David reverteretur à cæde Amalec, & maneret in Siceleg duos dies.
2 In die autẽ tertia apparuit homo veniens de castris Saul, veste conscissâ, & pulvere conspersus caput: & ut venit ad
David, cecidit super faciem
3 suam, & adoravit. Dixitque ad eum David, Unde venis? Qui ait ad eum, De castris Israel
4 fugi. Et dixit ad eum David, Quod est verbum quod factum est, ? indica mihi. Qui ait; Fûgit populus ex prælio, & multi corruentes è populo mortui sunt: sed & Saul & Jonathas
5 filius ejus interierunt. Dixitq; David ad adolescentem, qui nuntiabat ei; Undè scis quia mortuus est Saul, & Jonathas
6 filiꝰ ejus? Et ait adolescens, qui nuntiabat ei; Casu veni in montem Gelboe, & Saul incumbebat super hastam suam: porrò currus & equites appropinquabant ei. Et conversus
7 post tergum suum, vidénsque me vocavit. Cui cùm respondissem, Adsum: Dixit mihi,
8 Quisnam es tu? Et aio ad eũ,
9 Amalecites ego sum. Et locutus est mihi; Sta super me, & interfice me, quoniam tenent me angustiæ, & adhuc tota anima mea in me est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'. REGNORUM II.

ΚΕΦ. α'. CAP. I.

1 Καὶ ἐγένετο μ τὸ τεθνάναι Σαὺλ, καὶ (α) Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τ Ἀμαλήκ, καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν (β) Σεκελὰκ ἡμέρας δύο.
2 Καὶ ἐγενήθη (γ)τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδὲ (δ) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τ παρεμβολῆς ἐκ τῆς λαῦ Σαὺλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῦ (ε) διερρωγότα, καὶ γῆ ὅτι τ κεφαλῆς αὐτῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν(ζ)ὅτι
3 τ γλῶ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Πόθεν ἦλθες (η) ἀφ᾽ἡμῶν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐκ τ παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐ-
4 γὼ διασέσωσμαι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Τίς ὁ λόγος ὃς ἐγένετο; (θ)ἀπάγγειλόν μοι. καὶ εἶπεν, Ὅτι ἔφυγε ὁ λαὸς ἐκ τῦ πολέμου, καὶ πεπτώκασιν πολλοὶ ἐκ τῦ λαῦ καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαὺλ καὶ
5 Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτῦ ἀπέθανε. Καὶ εἶπε Δαυὶδ (ι) τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, Πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαὺλ καὶ Ἰω-
6 νάθαν ὁ υἱὸς αὐτῦ; Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, Περιπεπώμενος (κ)συνέπεσον ἐν τῷ ὄρει τῷ Γηλβυὲ, καὶ ἰδὲ Σαὺλ ἐπεσηείκλο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτῦ, καὶ ἰδὲ τὰ ἅρ-
μαλα καὶ οἱ (λ) ἱππάρχαι ζυνῆψαν (μ) αὐ-
7 τῷ. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτῦ, καὶ εἶδέ με, καὶ ἐκάλεσέ με. καὶ εἶπα, Ἰδὲ ἐγώ.
8 Καὶ (ν)εἶπέ μοι, Τίς εἶ ζῇ; καὶ (ξ) εἶπα, Ἀ-
9 μαληκίτης ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Στῆθι δὴ ἐπάνω μ καὶ (ο) θανάτωσόν με, ὅτι καλέχει με σκότος ἰσχὺν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυχή μ ἐν ἐμοί.

MS.A. Βασιλειῶν β'. (α)Δαυεὶδ (β) Σικελὰγ (γ)ἐν τῇ (δ) ἀνὴρ ἐκ (ε) διερρηγότα, (ζ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τ (η) ἀφ᾽ἡμῶν; (θ) ἀπάγγειλόν μοι. καὶ εἶπεν, Πολλοὶ πεπτώκασιν ἐκ τῦ λαῦ, καὶ ἀπέθανεν Σαὺλ, καὶ (ι) τῷ ἀπαγγέλλοντι (κ) συνέπεσ (λ) ἱππάρχοι (μ)αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν. Καὶ (ν) εἶπεν, Τίς (ξ)εἶπα πρὸς αὐτὸν, Ἀμαληκίτης (ο)θανατώσῃς με,

1 Et factum est, postquàm mortuus est Saul, & David reversus 1
de tu advenis? Et dixit ad eum, De castris Israel ego salvus evasi. Et dixit ei David, Quod 4
verbum hoc? annuntia mihi. Et dixit, Quia fugit populus ex prælio, et ceciderunt multi de populo, et mortui sunt, et Saul, et Jonathã filius ejus mortuus est. Et dixit 5
David puero, qui annuntiabat ei, Quomodò nôsti, quia mortuus est Saul, & Jonathan filius ejus? Et dixit puer qui annuntiabat ei, 6
Evenit adveni in montẽ Gelboe: & ecce Saul innixꝰ erat super lanceã suã: et ecce currus, et præfecti equitũ (b) attingebant eũ. Et 7
respexit in posteriora sua, et vidit me, & vocavit me. Et dixi, Ecce ego. Et dixit mihi, Quis es tu? 8
Et dixi, Amalecites ego sum. Et 9
dixit ad me; Sta nunc super me, & interfice me: quoniam occupavcrunt me tenebræ graves: quia (c) omnis anima mea in me.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 וַהֲוָה בָּתַר דְּמִית שָׁאוּל וְדָוִד תָּב מִלְּמִחֵי יַת דְּבֵית עֲמָלֵק וִיתֵיב דָּוִד בְּצִקְלַג יוֹמִין תְּרֵין:
2 וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וְהָא גַבְרָא אֲתָא מִמַּשְׁרְיָתָא מִלְּוָת שָׁאוּל וּלְבוּשׁוֹהִי מְבוּעִין וְעַפְרָא
3 רְמֵי בְרֵישֵׁיהּ וַהֲוָה כְּמֵיתוֹהִי לְוָת דָּוִד וּנְפַל עַל אַרְעָא וּסְגִיד: וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד אֵי מִדֵּין אַתְּ
4 אָתֵי וַאֲמַר לֵיהּ מִמַּשְׁרְיָתָא דְיִשְׂרָאֵל אִשְׁתֵּזִבִית: וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד מָה הֲוָה פִּתְגָמָא חַוִי כְּעַן
לִי וַאֲמַר דְּאַפֵּיךְ עֲמָא מִן קְרָבָא וְאַף סַגִי נְפַל מִן עַמָּא וְאִתְקְטָלוּ וְאַף שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּרֵיהּ
5 מִיתוּ: וַאֲמַר דָּוִד לְעוּלֵימָא דְמַחֲוִי לֵיהּ אֵיכְדֵין יְדַעְתָּא אֲרֵי מִית שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּרֵיהּ:
6 וַאֲמַר עוּלֵימָא דְמַחֲוִי לֵיהּ אִתְעַרְעָא אִתְעַרְעֵית בְּטוּרָא דְגִלְבּוּעַ וְהָא שָׁאוּל סָמִיךְ עַל
7 מוּרְנִיתֵיהּ וְהָא רְתִיכַיָּא וּמַשְׁרִיתָא פָּרְשַׁיָּא אַדְבְּקוּהִי: וְאִתְפְּנִי לַאֲחוֹרוֹהִי וְחָזַנִי וּקְרָא לִי
8 וַאֲמָרִית הָא אֲנָא: וַאֲמַר לִי מַן אַתְּ וַאֲמָרִית לֵיהּ עֲמָלֵקָאָה אֲנָא: וַאֲמַר לִי קוֹם בְּעַן עֲלַי
9 וּקְטוֹלְנִי אֲרֵי אֲחָדַנִי רְתִיתָא אֲרֵי כָל עוֹד נַפְשִׁי בִּי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Saul, & David rediit à percutiendo ho- 1
mines Ghamalek, & sedit David in Sziklag dies duos. Et fuit in die tertio, 2
& ecce vir venit ex castris à Saul, & vestes ejus scissæ erant, & pulvis projectꝰ in capite ejꝰ: & fuit cùm veniſſet ad David, & occubuit super terram, & adoravit. Et dixit illi David, Unde tu venis? & dixit illi, Ex castris Israel 3
evasi. Et dixit illi David, Quod fuit verbum? indica nunc mihi: & dixit, 4
Quòd vertit [terga] populus ex bello, & etiam multum cecidit de populo, & occisi sunt, & etiam Saul, & Jehonathan filiꝰ ejus mortui sunt. Et 5
dixit David adolescenti qui indicávit illi, Quomodo nôsti quòd mortuus est Saul & Jehonathan filius ejus? Et dixit adolescens qui indicavit illi, 6
Contingendo contigi in monte Gilboagh, & ecce Saul innixus erat super hastam suam, & ecce currꝰ & exercitꝰ equitũ assecuti sunt eũ. Et respexit 7
retro se, & vidit me, & vocavit me: & dixi, Ecce ego. Et dixit mihi, Quis 8
tu? & dixi, Ghamalekæꝰ ego. Et dixit mihi, Sta quæso super me, & occidito 9
me, quoniã comprehendit me tremor, nam oĩs adhuc anima mea in me est.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ... ...

משואל ב: א

non quòd ſciebam quia :eum interfeci & ,eum ſuper ſteti Et
10 ואעמד עליו ואמתחהו כי ידעתי כי לא
,ejus caput ſuper *quæ* ,*coronam* *cepi* & ;ſuum caſum poſt *viveret*
יהיה אחרי נפלו ואקח הנזר אשר על ראשו
meum dominum ad *ea* adduxi &,ejus brachio ſuper *quæ* ,armillam &
ואצעדה אשר על זרעו ואביאם אל אדני
etiam & ,*ea* ſcidit & ,ſua veſtimenta *in* David apprehendit Et .huc
הנה : ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם
,fleverunt & ,planxerunt Et .ſecum qui viri omnes
11 כל האנשים אשר אתו : ויספדו ויבכו
Jonathan ſuper & ,Saul ſuper ,veſperam ad uſque jejunaverunt &
12 ויצמו עד הערב על שאול ועל יהונתן
,Iſrael domum ſuper & ,Domini populum ſuper & ,ejus filium
בנו ועל עם יהוה ועל בית ישראל
indicantem puerum ad David dixit Et .gladio *in ceciderant* quia
13 כי נפלו בחרב : ויאמר דוד אל הנער המגיד
Hamalecitæ peregrini viri Filius :dixit & ?tu Unde :ſibi
לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי
mittere timuiſti non Quomodo :David eum ad Dixitque .*ego*
14 אנכי : ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח
David *clamavit* Et ?Domini *unctum* *corrumpendum* ad tuam manum
ידך לשחת את משיח יהוה : ויקרא דוד
,eum percuſſit & :*eum in occurre* ,Accede :dixit & ,pueris è *unum* *ad*
15 לאחד מהנערים ויאמר נש פגע־בו ויכהו
ſuper tuus Sanguis :David eum ad Dixitque .eſt mortuus &
וימת : ויאמר אליו דוד דמיך
occidi Ego :dicendo ,*te* *in reſpondit* tuum os quia,tuum caput
16 על־ראשך כי פיך ענה בך לאמר אנכי מתתי את־
hanc lamentationem David eſt lamentatus Et .Domini *unctum*
משיח יהוה : ויקנן דוד את־הקינה הזאת
docendum ad Dixitque .ejus filium Jonathan ſuper & ,Saul ſuper
17 על־שאול ועל־יהונתן בנו : ויאמר ללמד
.Jaſar libro *ſuper* ſcriptum Ecce :*arcum* Jehudah filios
18 בני־יהודה קשת הנה כתובה על־ספר הישר :
quomodo :eſt vulneratus tuis excelſis *ſuper* ,Iſrael *decor* O
הצבי ישראל על־במותיך חלל איך
plateis in annuncietis ne ,Gath in *indicetis* Ne ?potentes ceciderunt
19 נפלו גבורים : אל־תגידו בגת אל־תבשרו בחוצת
exultent forte ne ,Peliſtim filiæ lætentur forte ne ,Aſchelon
20 אשקלון פן־תשמחנה בנות פלשתים פן־תעלזנה
neque ,ros ne ,Ghilboah *in* Montes .incircumciſorum filiæ
בנות הערלים : הרי בגלבע אל־טל ואל־
clypeus eſt projectus ibi quia :*elevationum* agri & ;vos ſuper pluvia
21 מטר עליכם ושדי תרומות כי שם נגעל מגן
ſanguine A .oleo in *unctum* *præter* ,Saul clypeus ,fortium
גבורים מגן שאול בלי משיח בשמן : מדם
ſe torſit non Jonathan arcus fortium adipe ab interfectorum
22 חללים מחלב גבורים קשת יהונתן לא נשוג
,Saul .inanis eſt reverſus non Saul gladius &;retrorſum
אחור וחרב שאול לא תשוב ריקם : שאול
non ſua morte in & ,*ſuis vitiis* in *venisti* & ,amabiles Jonathan &
23 ויהונתן הנאהבים והנעימם בחייהם ובמותם לא
.fuerunt fortiores leonibus *præ* ,*fuerunt leves aquilis præ* :ſunt ſeparati
נפרדו מנשרים קלו מארות גברו :
cum coccino vos *veſtiente* ,flete Saul *in* Iſrael Filiæ
24 בנות ישראל אל־שאול בכינה המלבשכם שני עם־
.veſtram veſtem ſuper aureum ornamentum *faciente aſcendere* ,deliciis
עדנים המעלה עדי והב על לבושכן :
ſuper Jonathan ?belli medio in fortes ceciderunt Quomodo
25 איך נפלו גבורים בתוך המלחמה יהונתן על־
.eſt occiſus tuis excelſis
במותיך חלל :

Verſio VULG. LAT.

10 Stánſque ſuper eum, occidi illum: ſciebam enim,quòd vivere non poterat poſt ruinam: & tuli diadema quod erat in capite ejus, & armillam de brachio illius, & attuli ad te domino meum huc. Apprehendens autem David veſtimenta ſua ſcidit, omnéſq; viri qui erant cum eo. Et planxerunt,et fleverunt,& jejunaverunt uſq; ad veſperam,ſuper Saul,& ſuper Jonathan filium ejus,& ſuper populum Domini,et ſuper domum Iſrael,eò quòd corruiſſent gladio. Dixítque David ad juvenẽ qui nuntiaverat ei, Undè es tu? Qui reſpondit,Filius hominis advenæ Amalecitæ ego ſum. Et ait ad eum David; Quarè non timuiſti mittere manum tuam ut occideres chriſtum Domini? Vocánſque David unum de pueris ſuis,ait; Accedens irrue in eum. Qui percuſſit illum,& mortuus eſt. Et ait ad eum David, Sanguis tuus ſuper caput tuum: os enim tuum locutum eſt adverſùm te, dicens; Ego interfeci chriſtum Domini. Planxit autem David planctum hujuſcemodi ſuper Saul,& ſuper Jonathan filium ejus, (Et præcepit ut docerent filios Juda arcũ, ſicut ſcriptũ eſt in libro juſtorũ.) Et ait; Conſidera Iſrael, pro his qui mortui ſunt ſuper excelſa tua vulnerati. Inclyti, Iſrael, ſuper montes tuos interfecti ſunt: quo modo ceciderunt fortes? Nolite annuntiare in Geth, neque anuuntietis in compitis Aſcalonis: ne fortè lætentur filiæ Philiſthiim, ne exultent filiæ incircumciſorum. Montes Gelboe, nec ros nec pluvia veniant ſuper vos, neq; ſint agri primitiarum: quia ibi abjectº eſt clypeus fortium, clypeus Saul, quaſi non eſſet unctus oleo. A ſanguine interfectorum, ab adipe fortium, ſagitta Jonathæ nunquam rediit retrorſũ, & gladius Saul non eſt reverſus inanis. Saul & Jonathas amabiles, & decori in vita ſua, in morte quoque non ſunt diviſi: aquilis velociores, leonibº fortiores. Filiæ Iſrael ſuper Saul flete, qui veſtiebat vos coccino in deliciis, qui præbebat ornamenta aurea cultui veſtro. Quomodò ceciderunt fortes in prælio? Jonathas in excelſis tuis occiſus eſt?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ὅτι ἤδειν ὅτι ὁ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ διάδημα τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ χλιδῶνα τὸ ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε.
11 Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ (π) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' (ρ) αὐτοῦ, διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.
12 Καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως ἑσπέρας ἐπὶ Σαὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ.
13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, Πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν, Υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι.
14 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου;
15 Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἕνα τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Προσβὰν ἁπάντησον αὐτῷ. καὶ (σ) ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἀπέθανε.
16 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δαυὶδ, Τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη σοι λέγον, Ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν κυρίου.
17 Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
18 Καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς (τ) υἱοὺς Ἰούδα. ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. Στήλωσον Ἰσραὴλ (υ) ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων σου ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίαν.
19 Πῶς ἔπεσαν (φ) δυνατοί; Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γὲθ, καὶ μὴ εὐαγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος, μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγατέρες
21 τῶν ἀπεριτμήτων. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ μὴ (χ) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ ἐσκυλεύθη (ψ) ἀσπὶς δυνατῶν· ἀσπὶς Σαὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ
22 Ἀπ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομφαία Σαὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.
23 Σαὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι ὡς διακεχωρισμένοι, συνετρίβησαν ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ ἀετοὺς κούφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκραταιώθησαν.
24 Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαὺλ κλαύσατε, ἃ ἐνδιδύσκουσα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, ἃ ἀναφέροντα κόσμον (ω) χρυσοῦν ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν.
25 Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου (α) τραυματίας;

Et ſteti ſuper eum, & occidi eum, ſciebam enim quòd non poſſet vivere poſtquam cecidit: & tuli diadema quod erat in capite ejus, & armillam quæ erat in brachio ejus, & attuli ea domino meo huc. Et apprehendens veſtimenta ſua ſcidit ea, (d) & omnes viri qui erant cum eo. Et planxerunt, & fleverunt, & jejunaverunt uſq; ad veſperam, ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus, & ſuper populum Domini, & ſuper domum Iſrael: quoniã ceciderant in gladio. Et dixit David puero, qui annunciabat ei, Unde es tu? Et dixit, Filius hominis incolæ Amalecitæ ego ſum. Et dixit ei David; Quomodò non timuiſti injicere manum tuam ad diſperdendum chriſtum Domini? Et vocavit David unum ex pueris ſuis, et dixit; Accedens occurre ei. Et percuſſit eum, et mortuus eſt. Et dixit ad eum David, Sanguis tuus ſuper caput tuum: quoniam os tuum reſpondit contra te, dicens, Quia ego interfeci chriſtum Domini. Et lamentatus eſt David lamentationem hanc ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus: Et dixit ad docendũ filios Juda. Ecce ſcriptum eſt (f) in libro recti. (g) Sta Iſrael ſuper mortuos (h) in excelſis tuis vulneratos: (i) quomodò ceciderunt potentes? Ne annuntietis in Geth, et non evangelizetis in exitibus Aſcalonis: ne fortè lætentur filiæ alienigenarũ, ne quando (i) exultẽt filiæ incircumciſorum. Montes qui in Gelbue, non deſcendat ros, & non pluvia ſuper vos: (k) & agri primitiarum: quoniam ibi (l) projectus eſt clypeus potentium: clypeus Saul non eſt unctus in oleo, A ſanguine vulneratorum, & ab adipe potentium: Arcus Jonathan non eſt reverſus vacuus in poſteriora: & gladius Saul non ſe reflexit vacuus. Saul & Jonathan dilecti, & ſpecioſi, non ſeparati, (m) decori in vita ſua: et in morte ſua non ſunt ſeparati. Leves ſuper aquilas, et ſuper leones valuerunt. Filiæ Iſrael ſuper Saul plorate, qui induebat vos coccino cum ornatu veſtro, qui afferebat ornatum aureum ſuper indumenta veſtra. Quomodò ceciderunt potentes in medio belli, Jonathan, in excelſis tuis (n) occiſi?

MS.A. (π) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (ρ) αὐτοῦ. Καὶ ἐκόψαντο (σ) ἐπάταξεν, καὶ (τ) υἱὸς Ἰσραὴλ τόξον. ἰδοὺ (υ) ἐπὶ τὰ ὕψη σου πεπληγότων σου· Πῶς (φ) δυνατοί * ἀναγγείλατε (χ) καταβήτω δρόσος μήδε ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς, (ψ) * Σὺραι θανάτων· Συρμὰς Σαὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν (ω) χρύσου (α) τραυματίας;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וקמית עלוהי וקטלתיה ארי לא ידעינא ארי לא יחי בתר די נפל ונסבית כלילא די על
10 ריישיה וטוטפתא דעל דרעיה ואיתיתינון לות רבוני הלכא : ואחקיף דויד בלבושוהי
11 ובזעינון ואף כל גברייא דעמיה : וספדו ובכו וצמו עד רמשא על שאול ועל יהונתן
12 בריה ועל עמא דיי ועל בית ישראל דאתקטלו בחרבא : ואמר דויד לעולמא דמחוי
13 ליה אי מדין את ואמר בר גבר גיור עמלקאה אנא : ואמר ליה דויד איכדין לא דחלתא
14 לאושטא ידך לחבלא ית משיחא דיי : וקרא דויד לחד מעולמיא ואמר קרב שלוט ביה
15 ומחהי וקטליה : ואמר ליה דויד חובת קטולך תהי ברישך ארי פומך אסהיד בך למימר
16 אנא קטלית ית משיחא דיי : ואלא דויד ית אליה הדין על שאול ועל יהונתן בריה : ואמר
17 18 לאלפא בני יהודה מגר בקשתא הא היא כתיבה על ספרא דאורייתא : אתעתדתון
19 ישראל על בית תוקפיכון אתרמיתון קטילין איכדין אתקטלו גבריא : לא תחוון בגת
20 לא תבסרון בשוקי אשקלון דלמא יחדין בנת פלשתאי דלמא ירוצון בנת ערלייא : טורי
21 גלבוע לא ייחות עליכון טלא ומטרא לא תהי בכון עללא כמסת דיעבדון מניה חלתא
22 ארי תמן אתברו תריסי גבריא תריסא דשאול דמשיח כדבמשחא : מדם קטילין מחרב
23 גבורין גירי קשתא דיהונתן לא מסתחרין לאחורא וחרבא דשאול לא תיבא ריקן : שאול
ויהונתן דרחימין וחביבין בחייהון ובמותהון לא אתפרשו מעמהון מנשריא קלילין
24 מאריותא גברין : בנת ישראל על שאול בכאה דיהוה מלבישׁ לכון לבושׁי צבעונין ומוביל
25 לכון תפנוקין ומסיק תקוני דהבא על לבושכון : איכדין אתקטלו גבריא בגו קרבא
יהונתן על בית תוקפך אתקטלתא :

Et ſteti ſuper illum & occidi illum, quia novi quòd non viveret poſtquam cecidit: & accepi coronam quæ ſuper caput ejus, & armillam quæ ſuper brachium ejus, & attuli ea ad dñm meum huc. Et apprehendit fortiter David veſtimenta ſua, & ſcidit ea, & etiam omnes viri qui erant cum illo. Et planxerunt & fleverunt, & jejunaverunt uſq; ad veſperum ſuper Saul & ſuper Jehonathan filium ejus, & ſuper populum Dñi, & ſuper domum Iſrael, quía occiſi ſunt in gladio. Et dixit David ad adoleſcentem qui indicavit ei, Unde tu? & dixit, Filius viri proſelyti Ghamalekæi ſum. Et dixit illi David, Quomodo non timuiſti extendere manum tuam, ad perdendum unctum Dñi? Et vocavit David unum ex adoleſcentibº: & dixit, Accede, poteſtatem exerce in eum: & percuſſit eum, & occidit eum. Et dixit illi David, Culpa occiſionis tuæ ſit in capite tuo, quia os tuum teſtatum eſt in te, dicendo, Ego occidi unctum Dñi. Et lamentatus eſt David lamentationem hanc ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus. Et dixit ut docerent filios Jehudah, ad jaciendum arcu: Ecce ſcriptum eſt ſuper libro legis. *Stetiſtis* Iſrael, ſuper domum fortitudinum veſtrarum elevati ſunt occiſores, quomodo occiſi ſunt fortes? Ne annuncietis in Gath, ne bene nuncietis in plateis Askalon, ne fortè lætentur filiæ Peliſthæorum, ne fortè exultent filiæ præputiatorum. Montes Gilboagh non deſcendat ſuper vos ros, & pluvia non ſit in vobis quæ veniat, ita ut faciant ex ea HHALTHA, quia ibi fracta ſunt ſcuta fortium, ſcuta Saul qui unctus fuit in unctione. De ſanguine occiſorum, de pinguedine robuſtorum, jacula arcus Jehonathan non reverſa ſunt retrorſum, & gladius Saul non rediit inanis. Saul & Jonathan, qui dilecti & amati fuerant in vita ſua, & in morte ſua non ſunt ſeparati à ſe: præ aquilis celeres, & præ leonibº robuſti. Filiæ Iſrael ſuper Saul lugete, qui veſtiebat vos veſtibº colorum, & afferebat vobis delitias, & aſcendere faciebat compoſitiones auri ſuper veſtes veſtras. Quomodo occiſi ſunt robuſti *in bello*? Jehonathan ſuper domum fortitudinis tuæ occiſus es?

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܘܩܛܠܬ ܗ̇ܘ ܐ̇ܢܐ ܡ̈ܛܠ ܕ̈ܝ̈ܕܥ ܐ̇ܢܐ ܕ̈ܠ ܗ̇ܘ ܕ̈ܚܝ ܒ̈ܬܪ ܢ̈ܦܠܬܗ ܘ̈ܐ̇ܣܒܬ ܟ̈ܬܪܐ ܕ̈ܥ̈ܠ ܪ̈ܫܗ ܘ̈ܣ̈ܪܟܗ ܕ̈ܥ̈ܠ ܕ̈ܪܥܗ ܐ̇ܝ̈ܬܝܬ ܠ̈ܗ ܠ̈ܗܟܐ ܠ̈ܘܬ ܡ̈ܪܝ ܗ̇ܢܐ ܐ̇ܢ̈ܐ ܘ̈ܗ̇ܢ̈ܐ ܥ̈ܡ̈ܝ ܘ̈ܗ̇ܢ̈ܐ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐ̇ܝ̈ܬ ܠ̈ܗ ܒ̈ܝ̈ܕ ܦ̈ܠܫ̈ܬܝܐ ܘ̈ܗ̇ܢ̈ܐ ܪ̈ܟ̈ܒ̈ܝ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܒ̈ܐ ܘ̈ܗ̇ܢ̈ܐ ܦ̈ܪ̈ܫ̈ܝ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܒ̈ܐ ܘ̈ܗ̇ܢ̈ܐ ܥ̈ܡ̈ܝ ܕ̈ܥ̈ܠ ܪ̈ܟ̈ܒ̈ܐ

שמואל ב: ב

:valde mihi *fuisti* jucundus :Jonathan mi frater te ſuper *mihi* *Angustia*
26 צַר־לִי עָלֶיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן נָעַמְתָּ לִּי מְאֹד
ceciderunt Quomodo .mulierũ amore *præ* mihi tuus amor fuit *mirabilis*
27 נִפְלְאַתְךָ אַהֲבָתְךָ לִּי מֵאַהֲבַת נָשִׁים: אֵיךְ נָפְלוּ
?belli *vasa* perierunt & ,fortes

CAP. II. ב

ascendã Num :dicendo ,*Domino in* David interrogavit &,hæc poſt fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה ׀ לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה
:David dixit &.Aſcẽde:eũ ad Dominus dixitq; ?Jehudah *urbium* unam in
בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲלֵה וַיֹּאמֶר דָּוִד
etiam & ,David illuc aſcendit Et .Chebron In :dixit &?aſcendam Quò
אָנָה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֶבְרֹנָה: וַיַּעַל שָׁמָּה דָּוִד וְגַם
Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,ejus uxores duæ
2 שְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל
virum ,David fecit aſcendere ,ſeum qui ſuos viros Et .Charmelitæ
הַכַּרְמְלִי: וְאַנְשָׁיו אֲשֶׁר־עִמּוֹ הֶעֱלָה דָוִד אִישׁ
,Jehudah viri venerunt Et .Chebron urbibus in manſerũt &:*ſuã domum* &
3 וּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי חֶבְרוֹן: וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה
:Jehudah domum ſuper regem in David ibi unxerunt &
וַיִּמְשְׁחוּ־שָׁם אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־בֵּית יְהוּדָה
ſepelierunt *quòd* Ghilhad Jabes Viri :dicendo ,Davidi nunciaverũt &
וַיַּגִּדוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ
,Ghilhad Jabes viros ad *legatos* David miſit Et .Saul
4 אֶת־שָׁאוּל: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד
feciſtis qui ,Domino vos Benedicti :eos ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
.eum ſepeliſtis & ,Saul cum ,*veſtris dominis* cum hanc miſericordiam
5 הַחֶסֶד הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׁאוּל וּתְקִבְּרוּ אֹתוֹ:
ego etiam &:veritatẽ &,miſericordiã vobiſcum Dominus faciat nunc Et
6 וְעַתָּה יַעַשׂ־יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגַם אָנֹכִי
.hanc rem feciſtis quia ,hoc bonum vobiſcum faciam
אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַדָּבָר הַזֶּה:
eſt mortu⁹ quia,*virtutis filius in* eſtote & ,veſtræ manus confortentur nunc Et
7 וְעַתָּה ׀ תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם וִהְיוּ לִבְנֵי־חַיִל כִּי־מֵת
regem in Jehudah domus unxerunt me etiam & :Saul veſter domin⁹
אֲדֹנֵיכֶם שָׁאוּל וְגַם אֹתִי מָשְׁחוּ בֵּית־יְהוּדָה לְמֶלֶךְ
cepit ,Saul ipſi qui ,militiæ princeps Ner filius Abner Et .eos ſuper
8 עֲלֵיהֶם: וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־צְבָא אֲשֶׁר לְשָׁאוּל לָקַח
.caſtra eum fecit tranſire & ,Saul filium Iſboſeth
אֶת־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וַיַּעֲבִרֵהוּ מַחֲנָיִם:
ſuper & ,Izrehel *in* & ,Aſſuri *in* & ,Ghilhad *in* eũ fecit regnare Et
9 וַיַּמְלִכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־יִזְרְעֶאל וְעַל־
quadraginta Filius .univerſum Iſrael ſuper &,Binjamim ſuper & ,Ephraim
אֶפְרַיִם וְעַל־בִּנְיָמִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ: בֶּן־אַרְבָּעִים
duobus & ,Iſrael ſuper *ipſum regnando in* ,Saul filius Iſboſeth *annorum*
שָׁנָה אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם
fuit Et .David *poſt* *fuerunt* Jehudah domus tantùm :regnavit annis
שָׁנִים מָלַךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָּוִד: וַיְהִי
domum ſuper Chebron in rex David fuit quibus dierum numerus
מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־הָיָה דָּוִד מֶלֶךְ בְּחֶבְרוֹן עַל־בֵּית
filius Abner eſt egreſſus Et .menſes ſex & ,anni ſeptem ,Jehudah
12 יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים: וַיֵּצֵא אַבְנֵר בֶּן־
Joab Et .Ghibhon in caſtris de ,Saul filii Iſboſeth ſervi &,Ner
13 נֵר וְעַבְדֵי אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל מִמַּחֲנַיִם גִּבְעוֹנָה: וְיוֹאָב
piſcinam *ſuper* eis occurrerunt & ,ſunt egreſſi David ſervi & ,Serujah filius
בֶּן־צְרוּיָה וַעֲבְדֵי דָוִד יָצְאוּ וַיִּפְגְּשׁוּם עַל־בְּרֵכַת
ſuper illi & ,*hinc* piſcinam *ſuper* ii manſerunt &:pariter Ghibhon
גִּבְעוֹן יַחַד וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזֶּה וְאֵלֶּה עַל־
nunc Surgant :Joab ad Abner Dixitque .inde piſcinam
14 הַבְּרֵכָה מִזֶּה: וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל־יוֹאָב יְקוּמוּ נָא
.Surgant :Joab dixitque :*noſtros facies* ad ludant & ,pueri
הַנְּעָרִים וִישַׂחֲקוּ לְפָנֵינוּ וַיֹּאמֶר יוֹאָב יְקֻמוּ:

Verſio VUL. LAT.

26 Doleo ſuper te,frater mi Jonatha,decore nimis, & amabilis ſuper amorem mulierũ. Sicut mater unicũ amat filiũ ſuũ, ita ego te diligebam. Quo modo ceciderunt robuſti,& perierũt arma bellica?

CAP. II.

1 IGitur poſt hæc conſuluit David Dominum, dicens;Num aſcendã in unã de civitatib⁹ Juda? Et ait Dñs ad eum, Aſcende. Dixitq; David, Quò aſcendã? Et reſpondit ei, In Hebron.
2 Aſcendit ergò David, & duæ uxores ej⁹, Achinoã Jezraelites, et Abigail uxor Nabal Carmeli. Sed & viros, qui erant cum
3 eo, duxit David ſingulos cum domo ſua: & manſerũt in oppidis Hebron. Veneruntq; viri Juda, & unxerũt ibi David, ut regnaret ſuper domũ Juda. Et nuntiatum eſt David, quòd viri Jabes Galaad ſepeliſſent
5 Saul. Miſit ergò David nuntios ad viros Jabes Galaad, dixitq; ad eos; Benedicti vos Dño, qui feciſtis miſericordiã hanc cum domino veſtro Saul, & ſepeliſtis eum. Et nunc retribuet
6 vobis quidem Domin⁹ miſericordiam & veritatem: ſed & ego reddam gratiam, eò quòd
7 feciſtis verbum iſtud. Confortentur man⁹ veſtræ, et eſtote filii fortitudinis: licèt enim mortu⁹ ſit domin⁹ veſter Saul, tamen me unxit domus Juda in
8 regem ſibi. Abner autem fili⁹ Ner, princeps exercitûs Saul, tulit Iſboſeth filium Saul, & circumduxit eum per caſtra,
9 Regémq; conſtituit ſup Galaad & ſup Geſſuri, & ſup Jezrael, & ſuper Ephraim, & ſuper Benjamin, & ſuper Iſrael univerſum. Quadraginta annorum erat Iſboſeth filius Saul,
10 cùm regnare cœpiſſet ſuper Iſrael, & duobus annis regnavit: ſola autem domus Juda
1 ſequebatur David. Et fuit numerus dierum, quos commoratus eſt David, imperans in Hebron ſuper domum Juda, ſeptem annorum, & ſex menſiũ.
12 Egreſſúſque eſt Abner filius Ner, & pueri Iſboſeth filii Saul, de caſtris in Gabaon.
13 Porrò Joab filius Saruiæ, & pueri David egreſſi ſunt, & occurrerunt eis juxta piſcinam Gabaon. Et cùm in unũ convenìſſent, è regione ſederunt: hi ex una parte piſcinæ, & illi
14 ex altera. Dixítque Abner ad Joab; Surgant pueri, & ludant coram nobis. Et reſpondit Joab, Surgant.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Ἀλγῶ ὅπὶ Ϛοὶ ἀδ᾽φὲ μὲ Ἰωνάθαν, ὡραώθης μοι Ϛφόδρα, ἐθαυμασώθη ἡ ἀγάπησίς
27 Ϛε ἐμοὶ ὑπὲρ (β) ἀγάπην γυναικῶν. Πῶς ἔπεσ᾽ δυνατοὶ, κ᾽ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά 3 MS.A. (β) ἀγάπω

ΚΕΦ. Β᾽.

1 Καὶ ἐγένετο μ᾽ ταῦτα κ᾽ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν κυρίῳ, λέγων, Εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τ᾽ πόλεων Ἰούδα; κ᾽ εἶπε κύρι⊖ πρὸς αὐτὸν, Ἀνάβηθι. κ᾽ εἶπε Δαυὶδ, Πῆ ἀναβῶ; κ᾽ εἶ-
2 πεν, Εἰς Χεβρών. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ(α) Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, κ᾽ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτ῀, (β) Ἀχινάαμ ἡ Ἰεζραηλίτις, κ᾽ Ἀβιγαία ἡ
3 γυνὴ Νάβαλ τ᾽ (γ) Καρμηλίτ⋯, Καὶ οἱ (δ) ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτ᾽ ἕκασ⊖ κ᾽ ὁ οἶκος αὐτ᾽, κ᾽ κατῴκησαν ἐν τ᾽ πόλεσι Χεβρών. Καὶ ἦρχον᾽
4 ἄνδρες τ᾽ Ἰουδαίας, κ᾽ χρίσι (ε) τ᾽ Δαυὶδ ἐκεῖ τὸν βασιλεύειν ἐπὶ τ᾽ οἶκον Ἰούδα. κ᾽ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ὅτι οἱ ἄν-
5 δρες (ζ) Ἰαβὶς τ᾽ Γαλααδίτ⋯ ἔθαψαν τ᾽ Σαὰλ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τοὺς ἡγουμένους (η) Ἰαβὶς τ᾽ Γαλααδίτ⋯, κ᾽ εἶπε πρὸς (θ) αὐτοὺς Δαυὶδ, Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι (ι) ἐποιήσατε τὸ (κ) ἔλε⊖ τοῦτο ἐπὶ τ᾽ κύριον ὑμῶν, ἐπὶ Σαὰλ τ᾽ χριὸν κυρίου, κ᾽ ἐθάψατε αὐτὸν κ᾽ Ἰωνά-
6 θαν τ᾽ υἱὸν αὐτ῀. Καὶ νῦν ποιήσαι κύρι⊖ μεθ᾽ ὑμῶν ἔλε⊖ κ᾽ ἀλήθειαν· καὶ γε ἐγὼ ποιήσω μεθ᾽ ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι ἐποιήσατε
7 τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ νῦν κραταιώθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, κ᾽ γίνεσθε εἰς υἱὸς δυνατὸς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύρι⊖ ὑμῶν Σαὰλ, καί γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκ⊖ Ἰούδα (λ) ἐφ᾽ ἑαυτὸν εἰς
8 βασιλέα. Καὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος τ᾽ Σαὰλ ἔλαβε τ᾽ Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαὰλ κ᾽ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τ᾽ (μ) παρεμβολῆς
9 εἰς Μαναὲμ, Καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τ᾽ Γαλααδίτην, κ᾽ ἐπὶ τ᾽ (ν) Θασιρὶ, κ᾽ ἐπὶ τ᾽ (ξ) Ἰεζραὴλ, κ᾽ ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ, κ᾽ ἐπὶ τ᾽ Βενιαμὶν, κ᾽ (ο) ἐπὶ πᾶ⋯α Ἰσραήλ.
10 Τεσσαράκοντα ἐτῶν (π) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαὰλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τ᾽ Ἰσραὴλ, κ᾽ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τ᾽ οἴκ⊖ Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀ-
11 πίσω Δαυὶδ. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τ᾽ οἶκον
12 Ἰούδα, ἑπτὰ ἔτη κ᾽ (ρ) μῆνας ἕξ. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ, κ᾽ οἱ παῖδες Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαὰλ ἐκ (σ) Μαναὲμ εἰς Γαβαών.
13 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρυία, κ᾽ οἱ παῖδες Δαυὶδ (τ) ἐξῆλθον ἐκ Χεβρὼν, κ᾽ συνάντησιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην (υ) τ᾽ Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, κ᾽ ἐκάθισ⊖ (φ) ἕτοι ἐπὶ τ᾽ κρήνην ἐνταῦθεν, κ᾽ ἕτοι ὧδε ἐπὶ τ᾽ κρήνην ἐνταῦθεν.
14 Καὶ εἶπεν (χ) Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωὰβ, Ἀναστήτω δὴ τὰ παιδάρια, κ᾽ παιξάτω⊖ ἐνώπιον ἡμῶν. κ᾽ εἶπεν Ἰωὰβ, Ἀναστήτω⊖.

MA.S.(α) Δαυὶδ, κ᾽(β) Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλείτις, (γ) Καρμηλείτε, (δ) ἄνδρες αὐτ῀ οἱ μετ᾽ αὐτ῀ ἕκασ⊖ ἂν ἦλθε Δαυὶδ, ἔκασ⊖, (ε) ἐκεῖ τ᾽ Δαυὶδ ἐπὶ τ᾽ οἶκον Ἰούδα τ῀ βασιλεύειν ἐπ᾽ αὐτ῀ς. κ᾽ (ζ) Ἐιαβεῖς (η) Ἐιαβεῖς (θ) αὐτὲς, Εὐλογημένοι (ι) πεποιήκατε (κ) ἔλαι⊖ τ῀ θε῀ ἐπὶ τ᾽ κύριον ὑμῶν Σαὰλ, κ᾽ ἐθάψατε αὐτόν. Καὶ νῦν (λ) ἐπὶ βασιλέα ἐφ᾽ ἑαυτ῀ς. Καὶ (μ) παρεμβολῆς, Καὶ (ν) Θασὲρ, (ξ) Ἰσραὴλ, (ο) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα. Τεσσεράκοντα (π) Εἰσβοσθαὶ (ρ) ἓξ μῆνας. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ (σ) Μαναὴμ (τ) ἐξῆλθοσαν (υ) τ᾽ ἐν Γαβαὼν (φ) αὐτοῖ (χ) Ἀβεννὴρ

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Doleo ſuper te, frater mi Jonatha, decore nimis, & amabilis ſuper amorem mulierũ. Sicut mater unicũ amat filiũ ſuũ, ita ego te diligebam. Quo modo ceciderunt robuſti, & perierũt arma bellica?

CAP. II.

1 ET factum eſt poſt hæc & interrogavit David in Domino, dicens; Si aſcendam in unam civitatum Juda? Et dixit Dominus ad eum, Aſcende. Et dixit David, Quo aſcendam? Et dixit, In
2 Chebron. Et aſcendit illuc David in Chebron, & ambæ uxores ejus, Achinaam Jezraelites, &
3 Abigaa uxor Nabal Carmeli, Et viri, qui cum eo, unuſquiſq; & domus ejus: & habitabant in civitatibus Chebron. Et venerunt viri Judææ, & unxunt David ibi
4 ad regnandum ſuper domum Juda. Et annuntiaverunt David, dicentes; Quia viri Jabis Galaaditidis ſepelierunt Saul. Et miſit
5 David nuntios ad duces Jabis Galaaditidis: & dixit ad eos David, Benedicti vos Domino: quoniam feciſtis miſericordiam hanc ſuper dominum veſtrum, ſuper Saul chriſtũ Domini: et ſepeliſtis eum, & Jonathan filium ejus. Et
6 nunc faciat Dominus vob ſcum miſericordiam, & veritatem. Et quidem ego faciam vobiſcum bonum hoc: quoniã feciſtis verbum
7 iſtud. Et nunc confortentur manus veſtræ: et eſtote in filios potentes: quoniam mortuus eſt dominus veſter Saul: et quidem me unxit domus Juda ſuper ſe in
8 regem. Et Abenner filius Ner princeps militiæ Saul ſumpſit Ieboſthe filium Saul: & aſcendere
9 fecit eum è(a)caſtris in Manaem: Et fecit eũ regnare in Galaaditi de, et in Thaſiri, et in Jezrael, et in Ephræm, & in Benjamin, &
10 ſuper omnem Iſrael. Quadraginta annorum erat Ieboſthe filius Saul, quando regnavit ſuper Iſrael: et duos annos regnavit, præter domum Juda, qui erant poſt
11 David. Et facti ſunt dies, quibus David regnavit in Chebron ſuper domum Juda, ſeptem anni, et menſes ſex. Et exivit Abner
12 filius Ner, & pueri Ieboſthe filii Saul de (b) Manaem in Gabaon.
13 Et Joab filius Saruia, et pueri David exierunt de Chebron: et occurrunt (c) eis ſuper fontem Gibaon in idipſum. Et ſederunt hi ſuper fontem hinc, et hi ſuper
14 fontem hinc. Et dixit Abenner ad Joab; Surgant nunc pueri, et ludant coram nobis. Et dixit Joab, Surgant.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 עָקַת לִי עֲלָךְ אָחִי יְהוֹנָתָן חֲבִיבַת לִי לַחְרָא מַפְרִשָׁא רִחְמָתָךְ לִי מֵרִחְמַת תַּרְתִּין נְשִׁין:
27 ב
אֵיכְדֵין אִתְקַטָּלוּ גִּבָּרַיָּא וְאִבְּדוּ מָנֵי קְרָבָא:

CAP. II.

1 וַהֲוָה בָתַר כֵּן וּשְׁאִיל דָּוִד בִּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר הַאֶסַּק בַּחֲדָא מִקְרְוַיָּא דְּבֵית יְהוּדָה וַאֲמַר
2 לֵיהּ יְיָ סַק וַאֲמַר דָּוִד לְאָן אֶסַּק וַאֲמַר לְחֶבְרוֹן: וְסָלִיק תַּמָּן דָּוִד וְאַף תַּרְתֵּין נְשׁוֹהִי
3 אֲחִינֹעַם דְּמִיזְרְעֶאל וַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמִכַּרְמְלָא: וְגִבְרוֹהִי דְעִמֵּיהּ אַסֵּיק דָּוִד גְּבַר
4 וְאֵנָשׁ בֵּיתֵיהּ וִיתִיבוּ בְּקִרְוֵי חֶבְרוֹן: וַאֲתוֹ גַּבְרֵי שִׁבְטָא יְהוּדָה וּמְשָׁחוּ תַמָּן יָת דָּוִד לְמַהֵוִי
5 מַלְכָּא עַל בֵּית יְהוּדָה וְחַוִיאוּ לְדָוִד לְמֵימַר גַּבְרֵי יָבִישׁ גִּלְעָד דְּקַבְּרוּ יָת שָׁאוּל: וּשְׁלַח
דָּוִד אוּנְדִין לְוָת אֱנָשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וַאֲמַר לְהוֹן בְּרִיכִין אַתּוּן קֳדָם יְיָ דַּעֲבַדְתּוּן חִסְדָּא הָדֵין
6 עִם רִבּוֹנְכוֹן עִם שָׁאוּל וְקַבְּרְתּוּן יָתֵיהּ: וּכְעַן יַעְבֵּד יְיָ עִמָּכוֹן טִיבוּ וּקְשׁוֹט וְאַף אֲנָא אֶעְבֵּיד
7 עִמָּכוֹן טָבְתָא הָדָא דַּעֲבַדְתּוּן פִּתְגָמָא הָדֵין: וּכְעַן יִתְקְפָן יְדֵיכוֹן וִהֲווֹ לְגַבְרִין גִּבָּרִין אֲרֵי
מִית רִבּוֹנְכוֹן שָׁאוּל וְאַף יָתִי מְשָׁחוּ בֵּית יְהוּדָה לְמַהֵוִי מַלְכָּא עֲלֵיהוֹן: וְאַבְנֵר בַּר נֵר רַב
8 חֵילָא דִּי לְשָׁאוּל דְּבַר יָת אִישׁ בּוֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל וְאַעֲבִירֵיהּ לְמַחֲנַיִם: וְאַמְלִכֵיהּ עַל בֵּית
9 גִּלְעָד וְעַל בֵּית אֲשֵׁר וְעַל בֵּית יִזְרְעֶאל וְעַל בֵּית אֶפְרַיִם וְעַל בֵּית בִּנְיָמִין וְעַל בֵּית
10 יִשְׂרָאֵל כּוּלְהוֹן: בַּר אַרְבְּעִין שְׁנִין אִישׁ בּוֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל כַּד מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל וְתַרְתִּין שְׁנִין
מְלַךְ בְּרַם בֵּית יְהוּדָה הֲווּ בָּתַר דָּוִד: וַהֲוָה מְנָיַן יוֹמַיָּא דַּהֲוָה דָּוִד מַלְכָּא בְּחֶבְרוֹן עַל
11 בֵּית יְהוּדָה שְׁבַע שְׁנִין וְשִׁתָּא יַרְחִין: וּנְפַק אַבְנֵר בַּר נֵר וְעַבְדֵי אִישׁ בּוֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל
12 מַחֲנַיִם לְגִבְעוֹן: וְיוֹאָב בַּר צְרוּיָה וְעַבְדֵי דָוִד נְפָקוּ וְעַרְעוֹנוּן עַל בֵּרְכְתָא דְגִבְעוֹן כַּחֲדָא
13 וְשָׁרוּ אִלֵּין עַל בֵּרְכְתָא מִכָּא וְאִלֵּין עַל בֵּרְכְתָא מִכָּא: וַאֲמַר אַבְנֵר לְיוֹאָב יְקוּמוּן כְּעַן
עוֹלֲמַיָּא וְיִחֵיכוּן קֳדָמָנָא וַאֲמַר יוֹאָב יְקוּמוּן:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Angustia eſt mihi ſuper te frater mi Jehonathan, amâſti me valdè, mirabilis fuit dilectio tua mihi præ dilectione duarum uxorum. Quomodo occi- 26 27
ſi ſunt robuſti & perierunt vaſa belli!

CAP. II.

ET fuit poſt hoc & rogavit David in dicto Dñi, dicendo: Num aſcen- 1
dam in unam ex civitatib⁹ domus Jehudah? & dixit illi Dñs, Aſcende: &
dixit David, Quò aſcendã? & dixit, Ad Hhebron. Et aſcendit illuc David & 2
etiam duæ uxores ejus, Ahhinogham, quæ erat ex Izreghel, & Abigail uxor
Nabal ex Charmel. Et viros ejus qui erant cum eo aſcendere fecit David, 3
virum & hominem domus ejus, & ſederunt in urbibus Hhebron. Et vene- 4
runt viri tribus Jehuda, & unxerunt ibi David ut eſſet rex ſuper [*populum*]
domus Jehudah, & indicaverunt David, dicendo: Viri Jabes Gilghad ſunt
qui ſepelierunt Saul. Et miſit David nuncios ad homines Jabes Gilghad, 5
& dixit illis, Benedicti vos ante Dñm, qui feciſtis miſericordiam hanc
cum dño veſtro cum Saul, & ſepeliſtis eum. Et nunc faciet Dñs vobiſcum 6
bonitatem & veritatem, & etiam ego faciam vobiſcum bonum hoc, qui
feciſtis verbum hoc. Et nunc fortificentur manus veſtræ, & eſtote in viros 7
robuſtos, quia mortuus eſt dñs veſter Saul, & etiam me unxerunt [*viri*]
domus Jehudah, ut ſim rex ſuper eos. Et Abner filius Ner magiſter virtutis 8
Saul, duxit Isboſeth filium Saul, & tranſire fecit illum ad Mahhanaim.
Et regnare fecit illum ſuper [*populum*] domus Gilghad, & ſuper [*populum*] 9
domus Aſſer, & ſuper Jezraghel, & ſuper [*populum*] domus Ephraim, & ſu-
per [*viros*] domus Binjamin, & ſuper [*viros*] *domus* Iſrael omnes illos. Fili⁹ 10
quadraginta annorũ erat Isboſeth fili⁹ Saul, quando regnavit ſuper Iſrael,
& duob⁹ annis regnavit: verùm [*viri*] dom⁹ Jehudah fuerunt poſt David.
Et fuit numer⁹ dierum, quib⁹ fuit David rex in Hhebron ſuper [*populum*] 11
dom⁹ Jehudah, ſeptem anni & ſex menſes. Et exivit Abner fili⁹ Ner, & 12
ſervi Isboſeth filii Saul, ex Mahhanaim ad Gibghon. Et Joab fili⁹ Zzarujah, 13
& ſervi David exierunt & offenderunt illos ſuper piſcinam Gibghon ſi-
mul, & poſuerunt [*ſe*] hi ſuper piſcinam hinc & hi ſuper piſcinam illinc.
Et dixit Abner ad Joab, Surgant nunc adoleſcentes, & ludant ante nos: & dixit Joab, Surgant. 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܚܦܝ ܠܝ ܥܠ ܟ ܐܚܝ ܝܘܢܬܢ ܚܒܝܒ ܠܝ ܡܢ ܕ ܚܒ ܐܢܬ ܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܒ ܢܫ ܀

27 * ܀ ܕ ܀ ܡܐ ܕܢܦܠܘ ܓܒܪ ܘܐܒܕܘ ܙܝܢ ܩܪܒܐ ܀

1 * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܗܕܐ ܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܐ ܐܣܩ ܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܐܣܩ ܠ ܚܕ ܡܕܝܢ ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܠ ܚܒܪܘܢ ܀

2 ܘܣܩ ܕܘܝܕ ܠ ܚܒܪܘܢ ܗ ܐܢܬ ܘ ܬܪܬܝ ܢܫܘܗܝ ܐܚܝܢܥܡ ܝܙܪܥܠܝܬ ܘ ܐܒܝܓܠ ܐܢܬܬ ܢܒܠ ܟܪܡܠܝܬ ܀

3 ܘ ܓܒܪ ܕ ܥܡܗ ܐܣܩ ܕܘܝܕ ܘ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܘ ܐܬܝܒܘ ܒ ܚܒܪܘܢ ܀

4 ܘ ܐܬܘ ܓܒܪ ܝܗܘܕ ܘ ܡܫܘ ܬܡ ܠ ܕܘܝܕ ܕ ܢܡܠܟ ܥ ܒܝܬ ܝܗܘܕ ܘ ܐܚܘ ܠ ܕܘܝܕ ܕ ܓܒܪ ܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܀

5 ܘ ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܓܒܪ ܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܪܝܟ ܐܢܬܘܢ ܠ ܡܪܝܟܘܢ ܠ ܫܘܠ ܘ ܬܩܒܪܬܘܗ ܀

6 ܘ ܗܫܬ ܢܥܒܕ ܥܡܟܘܢ ܚܣܕ ܘ ܫܪܪ ܘ ܐܦ ܐܢ ܐ ܥܒܕ ܗܕܐ ܕܒܪ ܗܕܐ ܀

7 ܘ ܫܪܝ ܝܕܝܟܘܢ ܘ ܗܘܘ ܠ ܒܢܝ ܚܝܠ ܡܛ ܕ ܡܪܟܘܢ ܫܐܘܠ ܗܘ ܘ ܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕ ܡܫܚ ܠܝ ܠ ܥܠ ܗܘ ܀

8 ܐ ܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ ܪ ܕ ܚܝܠ ܕ ܫܐܘܠ ܐܚܕ ܐܫܒܥܠ ܒܪ ܫܐܘܠ ܘ ܗܥܒܪ ܐ ܠ ܡܚܢܝܡ ܀

9 ܘ ܡܠܟ ܐ ܠ ܓܠܥܕ ܘ ܠ ܓܫܘܪ ܘ ܠ ܝܙܪܥܠ ܘ ܠ ܐܦܪܝܡ ܘ ܠ ܒܢܝܡܝܢ ܘ ܠ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܀

10 ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢ ܐ ܒܡܠܟܘ ܥ ܝܫܪܝܠ ܘ ܬܪܬܝ ܫܢܝܢ ܐ ܒܝܬ ܝܗܘܕ ܗ ܐ ܬܒܥܝܢ ܀

11 ܘ ܗܘܐ ܡܢܝܢ ܝܘܡ ܕ ܗܘ ܡܠܟ ܒ ܚܒܪܘܢ ܥ ܒܝܬ ܝܗܘܕ ܫܒܥ ܫܢ ܐ ܘ ܫܬܐ ܝܪܚ ܐ ܀

12 * ܘ ܢܦܩ ܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ ܘ ܥܒܕ ܐ ܕ ܐܫܒܥܠ ܒܪ ܫܐܘܠ ܡ ܚܢܝܡ ܠ ܓܒܥܘܢ ܀

13 * ܘ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܝܐ ܘ ܥܒܕ ܐ ܕ ܕܘܝܕ ܢܦܩ ܘ ܦܓܥ ܘ ܗܘ ܥ ܒܪܟܬܐ ܕ ܓܒܥܘܢ ܘ ܐ ܐܠܝܢ ܝܬܒ ܥ ܒܪܟܬܐ ܗ ܐ ܡܢ ܥܒܪ ܗ ܐ ܘ ܐ ܐܠܝܢ ܝܬܒ ܥ ܒܪܟܬܐ ܗ ܐ ܡܢ ܥܒܪ ܗ ܐ ܀

14 ܘ ܐܡܪ ܐܒܢܪ ܠ ܝܘܐܒ ܢܩܘܡ ܢ ܥܠܡ ܐ ܩܕܡܝܟ ܘ ܐܡܪ ܝܘܐܒ ܩܘܡ ܐ ܀

26 Angor propter te frater mi Jonathan: dilect⁹ eras mihi valdé: singularis erat mihi amor tuus magis quàm amor mulierum.

27 Quomodo occubuerunt heroes, & perierunt instrumenta bellica?

CAP. II.

1 DEinde factũ est ut consuleret David Dominum, dicerétque; Num ascendam ad unã ex civitatibus Juda? Respondit ei Dñs, Ascende. Dixítque David, Quò ascendam? Cui respondit, In Hebronem.

2 Ascendit itaque illuc David, ipse & duæ uxores ejus, Ahinoem Jezraelitis, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ.

3 Cum Davide erant etiam viri sui, ascendítque David cum gente domûs suæ, & habitaverunt in Hebrone.

4 Quò venientes homines Juda adungendum illic Davidem ut regnaret super domum Juda, nuntiárunt Davidi, & dixerunt ad eum quòd cives Jabes Gelaad sepelíssent Saulem.

5 Mittens ergò David legatos ad cives Jabes Gelaad, dixit ad eos; Benedicti sitis à Domino, quòd tale beneficiũ exhibueritis domino vestro Sauli, sepeliendo eum.

6 Et nunc præstet vobis Dominus beneficium & justitiam: quin ego etiam tale beneficium rependã vobis, quòd rem hanc feceritis.

7 Cæterũ confirmentur manus vestræ, & este strenui, quoniam *licèt* mortu⁹ sit dominus vester Saul, me tamen unxerunt filii Juda ut regnarem super eos.

8 Abner autem filius Ner, princeps militiæ Saulis, ductũ Isbesol filium Saulis transtulit in Mahanim,

9 Et regem constituit sup Gelaad & super Gessur, & super Jezrael, & super Aphrem, & super Benjamen, denique super universum Israelem.

10 Quadraginta natus erat annos Isbesol filius Saulis quando regnavit super Israèlem, & duobus annis regnavit: Verũ familia Juda sectati sunt Davidẽ.

11 Fuítque numerus dierum quibus David mansit rex in Hebrone super familiam Juda, septem annorum & sex mensium.

12 Deinde egressus Abner filius Ner cum servis Isbesol filii Saulis, è Mahanim ad Gebaon;

13 Joab etiam filius Suriæ, & viri Davidis egressi, concurrerunt unà cum juvenibus in Gebaon: cúmque consedissent hi juvenes hinc, & illi juvenes inde,

14 Dixit Abner ad Joabum, Consurgant pueri, ludántque coram nobis. Dixit Joab, Consurgant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 *صَاقَتْ بِي عَلَيْكَ يَا أَخِي يُونَاثَانُ *كُنْتَ حَبِيبًا لِي جِدًّا *مَعْرُوفٌ كَانَ حُبُّكَ عِنْدِي *أَفْضَلَ

27 مِنْ مَحَبَّةِ النِّسْوَانِ * كَيْفَ سَقَطَ الْجَبَّارُونَ *وَبَادَتْ أَدْوَاتُ الْحَرْبِ * * الْفَصْلُ الثَّانِي *

1 *وَكَانَ بَعْدَ ذٰلِكَ سَأَلَ دَاوُدُ الرَّبَّ وَقَالَ *أَأَصْعَدُ إِلَى وَاحِدَةٍ مِنْ قُرَا يَهُودَا *فَقَالَ لَهُ الرَّبُّ *اِصْعَدْ *

2 فَقَالَ دَاوُدُ *أَيْنَ أَصْعَدُ *فَقَالَ لَهُ *إِلَى حَبْرُونَ * وَصَعِدَ هُنَالِكَ دَاوُدُ وَكِلْتَا نِسْوَانِهِ *أَخِينُعَامُ الَّتِي

3 مِنْ إِيزْرَعَالَ *وَأَبِيغَالُ امْرَأَةُ نَابَالَ الْكَرْمِلِيِّ * وَدَاوُدُ وَرِجَالُهُ صَعِدُوا مَعَهُ وَأَهْلُ بَيْتِهِ *فَأَقَامُوا

4 فِي حَبْرُونَ * وَأَتَى أُنَاسُ يَهُودَا لِيَمْسَحُوا هُنَالِكَ دَاوُدَ مَلِكًا عَلَى بَنِي يَهُودَا وَقَالُوا لَهُ أَنَّ أَهْلَ

5 يَابِيسَ جِلْعَادَ قَبَرُوا شَاوُولَ * فَبَعَثَ دَاوُدُ رُسُلًا إِلَى أَهْلِ يَابِيسَ جِلْعَادَ وَقَالَ لَهُمْ * بَارَكَ اللّٰهُ

6 عَلَيْكُمْ حَتْمًا صَنَعْتُمْ خَيْرًا بِسَيِّدِكُمْ شَاوُولَ *حَتْمًا قَبَرْتُمُوهُ * فَالْآنَ يَصْنَعُ الرَّبُّ بِكُمْ خَيْرًا

7 وَإِحْسَانًا * وَأَنَا أَيْضًا فَأَصْنَعُ بِكُمْ مَعْرُوفًا *حَتْمًا عَمِلْتُمْ هٰذَا الْعَمَلَ *وَالْآنَ فَلْتَقْوَ أَيْدِيكُمْ *

وَكُونُوا أَهْلَ قُوَّةٍ *لِأَنَّهُ قَدْ مَاتَ شَاوُولُ سَيِّدُكُمْ *وَلِي مَسَحَ بَنُو يَهُودَا لِأَمْلُكَ عَلَيْهِمْ * فَأَمَّا أَبْنَارُ

8 بْنُ نَارٍ صَاحِبُ حَرْبِ شَاوُولَ *أَخَذَ إِشْبَاسُولَ بْنَ شَاوُولَ *فَأَنْفَذَهُ إِلَى مَحَنَيْنَ * وَمَلَّكَهُ عَلَى جِلْعَادَ *

9 وَعَلَى جَاسُورَ وَعَلَى إِيزْرَعِيلَ * وَعَلَى أَفْرَايِمَ وَعَلَى بِنْيَامِينَ * وَعَلَى جَمِيعِ إِسْرَائِيلَ * اِبْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً

10 كَانَ إِشْبَاسُولُ بْنُ شَاوُولَ حِينَ مَلَكَ عَلَى إِسْرَائِيلَ *وَسَنَتَيْنِ اثْنَتَيْنِ مَلَكَ إِلَّا أَنَّ بَيْتَ يَهُودَا كَانُوا

11 فِي أَثَرِ دَاوُدَ * وَكَانَ عَدَدُ الْأَيَّامِ الَّتِي مَلَكَ دَاوُدُ بِحَبْرُونَ عَلَى بَيْتِ يَهُودَا *سَبْعَ سِنِينَ وَسِتَّةَ أَشْهُرٍ *

12 * وَخَرَجَ أَبْنَارُ بْنُ نَارٍ وَعَبِيدُ إِشْبَاسُولَ بْنِ شَاوُولَ مِنْ مَحَنَيْنَ إِلَى جِبْعُونَ *وَيُوآبُ بْنُ صُورْيَا صَاحِبُ

13 جَيْشِ دَاوُدَ وَرِجَالُ دَاوُدَ خَرَجُوا *فَالْتَقَوْا الْغِلْمَانَ فِي جِبْعُونَ جَمِيعًا *فَجَلَسَ هٰؤُلَاءِ الْغِلْمَانُ نَاحِيَةً *

14 وَهٰؤُلَاءِ الْغِلْمَانُ نَاحِيَةً * فَقَالَ أَبْنَارُ لِيُوآبَ *لِيَقُمِ الْغِلْمَانُ لِيَلْعَبُوا قُدَّامَنَا *فَقَالَ يُوآبُ يَقُومُوا *

Doleo causâ tui, O mi frater Jonathan: 26
vras mihi dilectius admodùm: peculiaris erat apud me amor tuus plusquam amor mulierum.

Quomodò corruerunt gigantes, et perierunt instrumenta bellica? 27

CAP. II.

COntigit postèà ut consulente Dominum Davide ac dicente, Ascendámne ad aliquam ex civitatibus Juda? diceret ad eum Dominus, Ascende: et dicente David, Quò ascendam? diceret ad eum, Ad Hebron. 1

Ascendit itaque illuc David et 2
ambæ uxores ejus, Achinoam quæ erat ex Jezraele, et Abigal uxor Nabalis Carmelitæ.

Cum Davide ascenderunt etiam vi- 3
ri ejus, & domestici ejus, moratique sunt in Hebron: Et venientes homines Juda 4
ut ungerent ibi Davidem regem super filios Juda, dixerunt ad eum quòd cives Jabis Galaad sepelissent Saulem.

Quamobrèm missis David nuntiis ad cives Ja- 5
bis Galaad, dixit ad eos; Benedicat vos Deus, quòd exercueritis beneficium erga dominum vestrum Saulem, sepelientes eum.

Et Dominus igitur exerceat 6
erga vos benignitatem & gratiam; quia etiam ego beneficiis vos prosequar, quòd tale opus præstiterutis.

Et nunc roborentur manus vestræ, et forti sitis animo: nam 7
mortuo Saule domino vestro, me unxerunt filii Juda ut regnem super eos.

Verùm 8
Abner filius Ner sarissophorus Saulis, assumptum Isbesol filium Saulis, traduxit in Mahanin,

Et regem constituit illum 9
super Galaad, & super Gessur, & super Jezraelem, & super Ephraim, & super Benjamin, & super universum Israelem.

Quadraginta annos natus 10
erat Isbesol filius Saulis quando regnavit super Israelem, et biennio regnavit. Attamen domus Juda institerunt vestigiis Davidis:

Fuítque numerus dierum 11
quibus David regnavit in Hebron super domum Juda, septem annorũ et sex mensium.

Interim Abnero filio Ner, et servis 12
Isbesol filii Saulis è Mahanin ad Gabaon egressis;

Joabo quoque filio Suriæ, duce 13
exercitus Davidis, et viris Davidis exeuntibus, & adolescentibus in Gabaon simul coïncidentibus; constiterunt hi adolescentes ab una parte, illi verò adolescentes ab altera parte.

Dixítque Abner 14
ad Joab, Surgant adolescentes ad ludendum coram nobis: et dixit Joab, Surgant.

שמואל ב : ב

15 וַיָּקֻמוּ וַיַּעַבְרוּ בְמִסְפָּר שְׁנֵים עָשָׂר לְבִנְיָמִן
וְלְאִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וּשְׁנֵים עָשָׂר מַעַבְדֵי דָוִד׃
16 וַיִּתְקְפוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ
וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא חַלְקַת הַצֻּרִים
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃ 17 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה קָשָׁה עַד־מְאֹד
בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּנָּגֶף אַבְנֵר וַאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי
דָוִד׃ 18 וַיְהִי שָׁם שְׁלֹשָׁה בְּנֵי צְרוּיָה יוֹאָב וַאֲבִישַׁי
וַעֲשָׂהאֵל וַעֲשָׂהאֵל קַל בְּרַגְלָיו כְּאַחַד הַצְּבִיim
אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה׃ 19 וַיִּרְדֹּף עֲשָׂהאֵל אַחֲרֵי אַבְנֵר וְלֹא
נָטָה לְלֶכֶת עַל הַיָּמִין וְעַל הַשְּׂמֹאל מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר׃
20 וַיִּפֶן אַבְנֵר אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה עֲשָׂהאֵל וַיֹּאמֶר
אָנֹכִי׃ 21 וַיֹּאמֶר לוֹ אַבְנֵר נָטֵה לְךָ עַל־יְמִינְךָ
אוֹ עַל־שְׂמֹאלֶךָ וְאֶחֱזֹ לְךָ אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְקַח־
לְךָ אֶת־חֲלִצָתוֹ וְלֹא אָבָה עֲשָׂהאֵל לָסוּר מֵאַחֲרָיו׃
22 וַיֹּסֶף עוֹד אַבְנֵר לֵאמֹר אֶל־עֲשָׂהאֵל סוּר לְךָ
מֵאַחֲרָי לָמָּה אַכֶּכָּה אַרְצָה וְאֵיךְ אֶשָּׂא פָנַי
אֶל־יוֹאָב אָחִיךָ׃ 23 וַיְמָאֵן לָסוּר וַיַּכֵּהוּ אַבְנֵר
בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית אֶל הַחֹמֶשׁ וַתֵּצֵא הַחֲנִית מֵאַחֲרָיו
וַיִּפֹּל שָׁם וַיָּמָת תַּחְתָּיו וַיְהִי כָּל הַבָּא אֶל־
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָפַל שָׁם עֲשָׂהאֵל וַיָּמָת וַיַּעֲמֹדוּ׃
24 וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אַחֲרֵי אַבְנֵר וְהַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה
וְהֵמָּה בָּאוּ עַד־גִּבְעַת אַמָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי־גִיחַ דֶּרֶךְ
מִדְבַּר גִּבְעוֹן׃ 25 וַיִּתְקַבְּצוּ בְנֵי־בִנְיָמִן אַחֲרֵי אַבְנֵר
וַיִּהְיוּ לַאֲגֻדָּה אֶחָת וַיַּעַמְדוּ עַל־רֹאשׁ גִּבְעָה אֶחָת׃
26 וַיִּקְרָא אַבְנֵר אֶל־יוֹאָב וַיֹּאמֶר הָלָנֶצַח תֹּאכַל חָרֶב
הֲלוֹא יָדַעְתָּה כִּי־מָרָה תִּהְיֶה בָאַחֲרוֹנָה וְעַד־מָתַי לֹא
תֹאמַר לָעָם לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי אֲחֵיהֶם׃ 27 וַיֹּאמֶר יוֹאָב
חַי הָאֱלֹהִים כִּי לוּלֵא דִבַּרְתָּ כִּי אָז מֵהַבֹּקֶר נַעֲלֹה
הָעָם אִישׁ מֵאַחֲרֵי אָחִיו׃ 28 וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר
וַיַּעַמְדוּ כָּל־הָעָם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד לְהִלָּחֵם׃

Versio VULG. LAT.

15 Surrexerunt ergò, & transierũt numero duodecim de Benjamin, ex parte Isboseth filii Saul, & duodecim de pueris David. 16 Apprehensóque unusquisq; capite comparis sui, defixit gladium in lat⁹ contrarii, & eciderunt simul: voeatúmque est nomen loci illius, Ager robustorum, in Gabaon. 17 Et ortum est bellum durum satis in die illa: fugatúsque est Abner, & viri Israel, à pueris David. 18 Erant autem ibi tres filii Saruiæ, Joab, & Abisai, & Asael: porrò Asael cursor velocissimus fuit, quasi unus de capreis quæ morantur in sylvis. 19 Persequebatur autem Asael Abner, & non declinavit ad dexteram neque ad siniſtram omittens persequi Abner. 20 Respexit itaque Abner post tergum suum, & ait; Túne es Asael? Qui respondit, Ego sum. 21 Dixítque ei Abner; Vade ad dexteram, sive ad siniſtram, & apprehende unum de adolescentibus, & tolle tibi spolia ejus. Noluit autem Asael omittere quin urgeret eum. 22 Rursúmque locutus est Abner ad Asael; Recede, noli me sequi, ne compellar confodere te in terram, & levare non potero faciem meam ad Joab fratrem tuum. 23 Qui audire contempsit, & noluit declinare: percussit ergò eum Abner aversâ hastâ in inguine, & transfódit, & mortuus est in eodem loco: omnésque qui transibant per locum illum, in quo ecciderat Asael, & mortu⁹ erat, subsistebãt. 24 Persequentibus autem Joab & Abisai fugientem Abner, Sol occubuit: & venerunt usque ad Collem aquæ ductûs, qui est ex adverso vallis itineris deserti in Gabaon. 25 Congregatíque sunt filii Benjamin ad Abner: & conglobati in unum cuneũ, steterunt in summitate tumuli unius. 26 Et exclamavit Abner ad Joab, & ait; Num usque ad internecionem tuus mucro desæviet? an ignoras quòd periculosa sit desperatio? usquequò non dicis populo ut omittat persequi fratres suos? 27 Et ait Joab; Vivit Dominus, si locutus fuisses, manè recessisset populus persequens fratrem suũ. 28 Insonuit ergò Joab buccinâ, et stetit omnis exercitus, nec persecuti sunt ultrà Israel, neque iniêre certamen.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἀνέστησ᾽ καὶ παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ τῶ παίδων Βενιαμὶν δώδεκα τῶ (ψ) Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ. 16 Καὶ ἐκράτησαν ἕνας᾽ τῆ χειὶ τῶ κεφαλὴν τῶ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ (ω) εἰς πλευρὰν τῶ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πέπτωκαν ἅμα τὸ αὐτό. καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῶ τόπω ἐκείνω, Μερὶς τῶν ἐπιζώλων, ἃ ἔστιν ἐν Γαβαών. 17 Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμ᾽ ζκληρὸς ὅτι λίαν ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἔπεσεν Ἀβεννὴρ καὶ ἄνδρες Ἰσρὴλ ἐνώπιον (α) παίδων 18 Δαυίδ. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ (β) Σαρυία, Ἰωὰβ, καὶ (γ) Ἀβεσσὰ, καὶ Ἀσαὴλ. καὶ Ἀσαὴλ κοῦφ᾽ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, (δ) ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ. 19 Καὶ κατεδίωξεν Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὐκ ἐξέκλινε τῶ πορδεῦσαι (ε) εἰς δεξιὰ ὐδὲ εἰς (ζ) ἀειστερὰ κατόπισεν Ἀβεννήρ. Καὶ ἐπέκλεψεν Ἀβεννὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῦ, καὶ εἶπεν, Εἰ (η) σὺ εἶ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ (θ) εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. 21 Καὶ εἶπεν αὐτῶ Ἀβεννὴρ, Ἔκκλινον σὺ (ι) εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀειστερὰ, καὶ κατάφαγε σεαυτῶ ἓν τῶ παιδαρίων, καὶ λάβε σεαυτῶ τὰ παρὰ τούτου αὐτῦ. καὶ ὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ ἐκκλῖναι ἐκ τῶ ὀπίσω αὐτῦ. 22 Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀβεννὴρ λέγων τῶ Ἀσαὴλ, Ἀπόστηθι ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σε. 23 Καὶ τῦ δὲ ταῦτα (κ) ἐπίστρεφε πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σε. καὶ ὐκ ἐβούλετο τῦ ἀποστῆναι. καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τῦ δόρατ᾽ ἐπὶ τὴν ᾠδὴν, καὶ (λ) διεξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶ ὀπίσω αὐτῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτῦ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμεν᾽ ἕως τῦ τόπου ὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίσταλο. 24 Καὶ κατεδίωξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβεσσὰ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ ἥλι᾽ ἔδυνε. καὶ αὐλοὶ εἰσῆλθον ἕως τῦ βυνῦ (μ) Ἀμμὰν, ὃ ἔστιν ἐπὶ προσώπου Γαὶ, ὁδὸν ἔρημον Γαβαών. 25 Καὶ ζωαθροίζονζ (ν) οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγένηθησαν εἰς συνάστημα μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βυνῦ ἑνός. 26 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ, Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, Μὴ εἰς νῖκος καταφάγῃ (ξ) ἡ ῥομφαία; ἢ ὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσαι εἰς scis quia amara (i) erunt in nοτὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε ὐ μὴ εἴπῃς τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθε ἀδελφῶν ἡμῶν; 27 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ζῇ κύρι᾽, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι τότε ἐκ πρωΐθεν (ο) ἀνέβη ὁ λαὸς ἕκας᾽ καθόπισθε ἀδελφῶν αὐτῦ. 28 Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῦ Ἰσραὴλ, καὶ ὐ προσέθεντο ἔτι ἀ πολεμῆν.

15 Et surrexerunt, & transierunt in numero de pueris Benjamin duodecim ex eis qui erant Ichosthe filii Saul, & duodecim de pueris David. 16 Et apprehenderunt unusquisq; manu caput proximi sui: & gladius ejus in costam proximi sui, & cadunt pariter. Et vocatum est nomen loci illius, Portio (d) irruentium, quæ est in Gabaon. 17 Et factum est prælium durum, ut cæ̃n maximè, in die illa. Et cecidit Abenner, & viri Israel coram pueris David. 18 Et fuerunt ibi tres filii Saruia, Joab, & Abessa, & Asael. Et Asael levis pedibus suis, tanquam una caprea in campo. 19 Et persequutus est Asael post Abenner; & non declinavit eundo in dextra neq; in sinistra post Abenner. 20 Et inspexit Abenner in posteriora sua, & dixit; Si tu es ipse Asael? Et dixit, Ego sum. 21 Et dixit ei Abenner; Declina tu in dextra aut in sinistra, & apprehende tibi unum puerorum, & sume tibi armaturam ejus. Et noluit Asael declinare à post ipsum. 22 Et adjecit adhuc Abenner dicens ipsi Asael; Recede à me, ut non percutiam te in terram: & quomodò levabo faciem meam ad Joab fratrem tuum? 23 Et ubi sunt hæc? reverente ad Joab fratrem tuum. Et noluit recedere. Et percutit eum Abenner in posteriore parte lanceæ in inguine: & transit lancea ex posterioribus ejus, & cadit ibi, et moritur (f) sub se. Et factum est, omnis qui veniebat ad locum, ubi ecciderat ibi Asael, et mortuus erat; et subsistebat. 24 Et persequutus est Joab et Abessa post Abenner: et Sol occidebat. Et ipsi intraverunt usq; ad collem Amman, qui est super faciem Gai, viam desertum Gabaon. 25 Et congregantur filii Benjamin, qui post Abenner, et facti sunt in (g) concursum unum, et steterunt super caput collis unius. 26 Et vocavit Abenner Joab, et dixit; Nunquid ad (h) victoriam comedet gladius? Nónne scis quia amara (i) erunt in novissimis? et usquequò non dices populo reverti à post fratres (k) nostros? 27 Et dixit Joab; Vivit Dominus, quia, nisi locutus esses, quia tunc à mane ascendisset populus, unusquisq; post fratrem suum. Et clanxit Joab tubâ: et 28 recesserunt omnes populus, et non sunt persequuti post Israel ex non adjecerunt ultrà pugnare.

MS.A. (ψ) Ἰεβοσθὲ (ω) εἰς πλάγιον τῦ (α) τῶ παίδων (β) Σαρυία, (γ) Ἀβισαὶ, (δ) ὡς ἡ μία (ε) εἰς τὰ δεξιὰ (ζ) τὰ ἀειστερὰ (η) σὺ αὐτὸς (θ) εἶπεν αὐτῶ, Ἐγώ (ι) εἰς δεξιὰ (κ) ἀπόστρεφε (λ) διεξῆλθε (μ) Ἀμμὰ, (ν) οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (ξ) ῥομφαία; ἢ (ο) ἀνέβη ὁ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וְקָמוּ וַעֲבַרוּ בְמִנְיָן תְּרֵי עֲסַר מִדְּבִית בִּנְיָמִן וּמִדְּאִישׁ בּשֶׁת בַּר שָׁאוּל וּתְרֵי עֲסַר מִשַּׁבְדֵי
16 דָּוִד׃ וְאִתְקְפוּ גְבַר בְּרֵישׁ חַבְרֵיהּ וְחַרְבֵּיהּ בְּסִטְרָא חַבְרֵיהּ וּנְפִלוּ כַּחְדָּא וּקְרָא לְאַתְרָא
17 הַהוּא אַחְסָנַת קְטִילַיָּא דִּי בְגִבְעוֹן׃ וּתְוָה קְרָבָא תַּקִּיף עַד לַחְדָּא בְּיוֹמָא הַהוּא וְאִתְבַּר
18 אַבְנֵר וַאֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל קֳדָם עַבְדֵי דָוִד׃ וַהֲווֹ תַּמָּן תְּלָתָא בְּנֵי צְרוּיָה יוֹאָב וַאֲבִישַׁי וְעֲשָׂהאֵל
19 וַעֲשָׂהאֵל קַלִּיל בְּרַגְלוֹהִי כַּחֲדָא מִן טְבָיָא דִּי בְחַקְלָא׃ וּרְדַף עֲשָׂהאֵל בָּתַר אַבְנֵר וְלָא
20 אִתְפְּנִי לְמִיזַל עַל יַמְנָא אוֹ עַל סְמָלָא מִבָּתַר אַבְנֵר׃ וְאִתְפְּנִי אַבְנֵר בְּתְרוֹהִי וַאֲמַר הַאַתְּ
21 דֵּין עֲשָׂהאֵל וַאֲמַר אֲנָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַבְנֵר אִתְפְּנִי לָךְ עַל יְמִינָךְ אוֹ עַל סְמָלָךְ וְאֵיחוֹד לָךְ
22 חַד מֵעוּלַמַיָּא וְסַב לָךְ יָתֵיהּ וְרִוְיֵהּ וְלָא אֲבָה עֲשָׂהאֵל לְמִסַּר מִבָּתְרוֹהִי׃ וְאוֹסִיף עוֹד אַבְנֵר
לְמֵימַר לַעֲשָׂהאֵל וּוֵר לָךְ מִבָּתְרַי לְמָה אֶקְטְלָנָּךְ וְאֵרְמְנָךְ לְאַרְעָא וְאֵיכְדִין אוּקוֹף אַפַּי
23 וְאַחֲמֵי לְיוֹאָב אֲחוּךְ׃ וְלָא אֲבָא לְמִסַּר וּמְהָוֵי אַבְנֵר בַּאֲחוֹרֵי מוֹרְנִיתָא בִּסְטַר יַרְכֵּיהּ
וּנְפַקַת מוֹרְנִיתָא מֵאֲחוֹרוֹהִי וּנְפַל תַּמָּן וּמֵית בַּאֲתַרֵיהּ וַהֲוָה כָּל דְּאָתֵי לַאֲתַר דְּנָפַל
24 תַּמָּן עֲשָׂהאֵל וּמֵית וְקָיְמִין׃ וּרְדַפוּ יוֹאָב וַאֲבִישַׁי בָּתַר אַבְנֵר וּשְׁמְשָׁא עָלַת וַאֲנָן מְטוֹ עַד
25 גִּבְעַת אַמְתָא דִּי עַל אַפֵּי גֵיחַ אוֹרַח מַדְבְּרָא דְּנִבְעוֹן׃ וְאִתְכַּנִּישׁוּ בְנֵי בִנְיָמִן בָּתַר אַבְנֵר
26 וַהֲווֹ לְסִיעָא חַד וְקָמוּ עַל רֵישׁ רְמָתָא חָדָא׃ וּקְרָא אַבְנֵר לְיוֹאָב וַאֲמַר הַלְאַפְרֵשׁ תִּקְטוֹל
חַרְבָּא הַלָּא יְדַעְתָּא אֲרֵי מְרִירָא תְּהֵי בְּסוֹפָא וְעַד אֵימָתַי לָא תֵימַר לְעַמָּא לְמֵתַב מִבָּתַר
אֲחוֹהִי׃ וַאֲמַר יוֹאָב קַיָּם הוּא יְיָ אֲרֵי אִלּוּלָפוּן מַלֶּלְתָּא אֲרֵי בְכֵן פּוּן מֵעִדָּן צַפְרָא אִסְתַּלַּק
27 עַמָּא גְבַר מִבָּתַר אֲחוֹהִי׃ וּתְקַע יוֹאָב בְּשׁוֹפְרָא וְקָמוּ כָּל עַמָּא וְלָא רְדָפוּ עוֹד בָּתַר יִשְׂרָאֵל
28 וְלָא אוֹסִיפוּ עוֹד לְאִתְגָּחָא קְרָבָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et surrexerunt & transierunt in numero duodecim ex [populo] dom⁹ Binjamin, & ex [populo] Isboseth filii Saul, & duodecim ex servis David. Et invaluerunt quisq; in caput socii sui, & gladi⁹ cujusq; in latere socii sui, & *ceciderunt* simul, & vocavit locum illum, Hæreditatem occisorum, quæ est in Gibghon. Et fuit bellum validum usq; nimis in die illa, & fract⁹ est Abner & homines Israel ante servos David. Et fuerunt ibi tres filii Szarujah, Joab & Abissai, & Ghassahel: & Ghassahel erat levis in pedibus suis, ut una de capreis quæ sunt in agro. Et secut⁹ est Ghassahel post Abner, & non deflexit ut iret super dextram *aut* super finistram de-post Abner. Et conversus est Abner retro se, & dixit, Num tu es ille Ghassahel? & dixit, Sum. Et dixit illi Abner, Verte te super dextram tuam, aut super finistram tuam, & determina tibi unum ex adolescentib⁹, et accipe arma ej⁹: et noluit Ghassahel recedere de-post illum. Et addidit Abner dicere ad Ghassahel, Converte te de-post me: quare occidam te & projiciam te in terram, & quomodo levabo faciem meam, & ostendar Joab fratri tuo? Et noluit recedere: & percussit eum Abner in posteriorib⁹ hastæ, in latere fœmoris ej⁹, & exivit hasta à tergo illius, & cecidit ibi, & mortu⁹ est in loco suo: & *fuit* omnes qui veniebant ad locum in quo cecidit Ghassahel, & mortu⁹ est, & subsistebant. Et secuti sunt Joab & Abissai post Abner, & Sol occubuit, & ipsi attigerunt usq; ad collem Amtha qui est super facies Giahh, via deserti Gibghon. Et congregati sunt filii Binjamin post Abner, & fuerunt in cœtum unum, & steterunt super caput jugi unius. Et clamavit Abner ad Joab, & dixit, Num quid ad separationem occîdet gladius? nónne nôsti quòd amaritudo erit in fine? & usq; quò non dices populo ut redeat de-post fratres suos? Et dixit Joab, Permanet ipse Dñs, quia nisi locutus esses quòd tunc fortè à tempore auroræ ascendisset vir de-post fratrem suum. Et clanxit Joab in cornu, & steterunt omnis populus, et non secuti sunt amplius post Israel, et non addiderunt amplius congredi *bello*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܩܡܘ ܘܥܒܪܘ ܒܡܢܝܢܐ ܬܪܥܣܪ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ ܠܐܝܫܒܥܠ ܒܪ ܫܐܘܠ ܘܬܪܥܣܪ ܡܢ ܓܒܪܐ ܕܕܘܝܕ׃
16 ܘܐܚܕ ܟܠ ܚܕ ܒܪܫ ܕܒܪ ܚܒܪܗ ܘܫܕܐ ܒܣܝܦܗ ܒܓܢܒ ܚܒܪܗ ܘܢܦܠܘ ܟܠܗܘ ܒܙܒܢܐ ܚܕ׃ ܘܩܪܝ ܠܗ ܫܡ ܗܘ ܕܝܟܐ ܒܓܒܥܘܢ׃
17 ܘܗܘܬ ܩܪܒܐ ܬܩܝܦܐ ܠܡܚܕ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܘܐܬܟܫܝ ܐܒܢܪ ܘܓܒܪܐ ܕܝܫܪܝܠ ܩܕܡ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ׃
18 ܘܬܠܬܐ ܒܢܝ ܨܪܝܐ ܗܘܘ ܬܡܢ ܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ ܘܥܣܝܐܝܠ ܘܥܣܝܐܝܠ ܗܘ ܓܒܪ ܒܪ ܪܓܠ ܐܝܟ ܐܚܕ ܡܢ ܛܒܝܐ ׃
19 ܕܒܪܐ׃ ܘܪܕܦ ܥܣܝܐܝܠ ܒܬܪ ܐܒܢܪ ܘܠܐ ܐܙܠ ܝܡܝܢ ܘܫܡܐܠ ܡܢ ܒܬܪ ܐܒܢܪ׃
20 ܘܦܢܐ ܐܒܢܪ ܠܗܘ ܘܐܡܪ ܗܠ ܐܢܬ ܗܘ ܥܣܝܐܝܠ׃ ܘܐܡܪ ܐܢܐ׃
21 ܐܡܪ ܐܒܢܪ ܠܗ ܙܥ ܠܝܡܝܢ ܐܘ ܠܫܡܐܠ ܘܬܦܫ ܠܟ ܚܕ ܡܢ ܥܠܡܝܐ ܘܣܒ ܠܟ ܡܢ ܚܝܠܗ׃ ܘܠܐ ܨܒܐ ܥܣܝܐܝܠ
22 ܕܢܦܠ ܡܢ ܒܬܪ ܗܘ׃ ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܒܢܪ ܠܥܣܝܐܝܠ ܠܐ ܬܗܦܟ ܒܬܪ ܝ ܠܡܐ ܐܟܬ ܠܐܪܥܐ ׃ ܘܐܝܟ ܐܦ ܐܪܝ ܐܦܝ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܐܚܘܟ׃
23 ܘܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ ܗܘ ܒܪ ܐܚܝ ܫܐܘܠ׃ ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܗܦܟ ܒܬܪ ܝ ܠܡܐ ܐܟܬ ܠܐܪܥܐ ׃ ܘܐܝܟ ܐܦ ܐܪܝ ܐܦܝ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܐܚܘܟ׃
24 ܘܐܒܢܪ ܒܪ ܢܪ ܗܘ ܒܪ ܐܚܝ ܫܐܘܠ׃ ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܗܦܟ ܒܬܪ ܝ ܠܡܐ ܐܟܬ ܠܐܪܥܐ ׃ ܘܐܝܟ ܐܦ ܐܪܝ ܐܦܝ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܐܚܘܟ׃
25 ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܬܪ ܐܒܢܪ ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܚܕ ܓܘ ܪܫ ܓܒܥܐ ׃ ܘܩܡ ܥܠ ܪܫ ܓܒܥܐ ׃
26 ܘܩܪܐ ܐܒܢܪ ܠܝܘܐܒ ܘܐܡܪ ܗܠ ܠܥܠܡ ܬܐܟܠ ܚܪܒܐ ׃ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܡܪ ܐܚܪܝܬܐ ׃ ܘܥܕ ܡܬܝ ܠܐ ܬܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܢܬܒܥܘܢ ܐܚܝܗܘܢ׃
27 ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ ܚܝ ܐܠܗܐ ܕܐܠܘ ܠܐ ܡܠܠܬ ܐܦ ܐܬ ܗܟ ܐܠ ܒܪ ܗ ܐ ܥܡ ܗ ܐ ׃ ׃
28 ܘܬܩܥ ܝܘܐܒ ܒܫܘܦܪܐ ׃ ܘܐܬܟܢܫ ܟܠ ܥܡܐ ܘܠܐ ܪܕܦ ܒܬܪ ܐܒܢܪ ܠܡܚܕ ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܩܪܒ ׃

15 * Consurrexerunt itaque, & transierunt *certo* numero, *nempe* duodecim Benjaminitæ de *gente* Isbesol filii Saulis, & duodecim ex
16 viris Davidis: Et apprehenso quilibet capite socii sui, gladióque suo lateri socii sui impositò, simul occubuerunt: & vocaverunt
17 locum illum, Agrum Saran, qui est in Gebaon. Eodem die factum est prælium atrocissimum, & confracti fuerunt Abner & viri Israelitæ coram servis Davidis. Illic ade-
18 rant tres filii Suriæ, Joab & Abisai, & Asael: Asael autem cùm esset velox pedibus
19 suis velut unus è cervis qui sunt in deserto, Persecutus est Asael Abnerum, neque
20 deflectebat à vestigiis Abneri ut iret ad dexteram aut ad sinistram. Abner interim retrò versus ait illi, Túne es ille Asael? Ego
21 sum, inquit. Dixit ad eum Abner, Diverte ad dexteram aut ad sinistram tuam, &
22 apprehendens unum ex pueris tolle tibi ejus arma. Sed renuente Asaele divertere à vestigiis ejus, Rursum dixit Abner ad Asaelem
23 ut diverteret à vestigiis suis: ait enim illi, Deflecte à vestigiis meis, ne te percutiam & humi sternam: quomodo autem frontem attollerem & respicerem Joabum fratrem
24 tuum? Verùm cùm renueret deflectere, percussit eum Abner caudâ hastæ suæ super pectus ejus, ita ut exiret à tergo ipsius, corruerétque illic, & moreretur super locum suum: & quicunque veniebat ad locum illum ubi
25 corruerat Asael, consistebat. Consurgentes ergò Joab & Abisai, persecuti sunt Abnerú, cúmque sol occumberet pervenerunt ad Gebaath maris quod est ante Gih, in via deserti
26 Gebaon. Tunc congregaverunt se Benjaminitæ post Abnerum, & in unum cuneum convenientes, steterunt supra verticem cujusdam collis. Et vocans Abner Joabum,
27 dixit; An in perpetuum trucidabit gladius? ignoras acerbè tandem rem successurâ: quousque non dices populo ut recedat à persequendo fratres suos? Dixit Joab, Vivit
28 Dominus, nisi locutus fuisses, proculdubiò cras manè separâssem populum, quemque à persequendo fratrem suum. Cecinit ergò Joab buccinâ, substitistque totus populus, & non est ultrà persecutus Israelitas, nec ultrà pugnavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَقَامُوا وَجَازُوا بِٱلْعَدَدِ ٱثْنَا عَشَرَ مِنْ بَنْيَامِينَ لِإِسْبَاسُولَ بْنِ سَاوُلَ وَٱثْنَا عَشَرَ مِنْ رِجَالِ دَاوُدَ *
16 وَأَخَذَ كُلُّ ٱنْسَانٍ بِرَأْسِ صَاحِبِهِ وَسَيْفُهُ فِي جَنْبِ صَاحِبِهِ فَسَقَطُوا جَمِيعًا وَدَعَوْا ذٰلِكَ ٱلْمَكَانَ حَقْلَ
17 صَدَّانَ ٱلَّتِي فِي جِبْعُونَ * وَكَانَ قِتَالًا عَظِيمًا فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ فَٱنْكَسَرَ أَبْنَارُ بْنُ نَارٍ وَرِجَالُ إِسْرَائِيلَ
18 قُدَّامَ عَبِيدِ دَاوُدَ * وَكَانَ هُنَاكَ ثَلَاثَةُ بَنِي صُورِيَا يُوَابُ صَاحِبُ جَيْشِ دَاوُدَ وَأَبِيشَايُ وَعَسَائِيلُ *
19 وَعَسَائِيلُ كَانَ سَرِيعًا فِي أَحْصَانِ كَوَاحِدٍ مِنْ ظِبْيِ ٱلْقَفْرِ * فَطَرَدَ عَسَائِيلُ وَرَاءَ أَبْنَارَ وَلَمْ يَعْدِلْ
20 لِيَذْهَبَ يَمِينًا وَلَا شِمَالًا مِنْ خَلْفِ أَبْنَارَ * وَٱلْتَفَتَ أَبْنَارُ وَأَبْصَرَهُ فَقَالَ لَهُ * أَنْتَ هُوَ هٰذَا عَسَائِيلُ *
21 فَقَالَ لَهُ أَنَا هُوَ * فَقَالَ لَهُ أَبْنَارُ ٱعْدِلْ إِلَيْكَ يَمِينًا أَوْ شِمَالًا وَخُذْ لَكَ وَاحِدًا مِنَ ٱلْغِلْمَانِ وَخُذْ
22 سِلَاحَهُ فَلَمْ يُرِدْ عَسَائِيلُ أَنْ يَرْتَدَّ مِنْ وَرَائِهِ * فَقَالَ لَهُ ٱعْدِلْ مِنْ وَرَائِي لِئَلَّا أَضْرِبَكَ وَأُلْقِيَكَ عَلَى
23 ٱلْأَرْضِ وَكَيْفَ أَرْفَعُ وَجْهِي فَأَنْظُرَ وَجْهَ يُوَابَ أَخِيكَ * وَلَمْ يُحِبَّ يَمِيلُ فَضَرَبَهُ أَبْنَارُ بِطَرَفِ
ٱلرُّمْحِ عَلَى ضَدْنٍ فَخَرَجَ مِنْ خَلْفِهِ وَسَقَطَ هُنَاكَ وَمَاتَ عَلَى مَكَانِهِ وَكُلُّ مَنْ كَانَ يَأْتِي ذٰلِكَ
24 ٱلْمَكَانَ ٱلَّذِي سَقَطَ هُنَاكَ عَسَائِيلُ وَمَاتَ كَانَ يَقِفُ * فَقَامَ يُوَابُ وَأَبِيشَايُ فَطَرَدَا وَرَا أَبْنَارَ وَٱلشَّمْسُ
25 تَغْرُبُ وَهُمْ قَدْ بَلَغُوا جَبْعَةَ ٱلْبَحْرِ ٱلَّذِي قُدَّامَ جِيحٍ فِي طَرِيقِ قَفْرِ جِبْعُونَ * وَٱجْتَمَعَ بَنُو بِنْيَامِينَ
وَرَا أَبْنَارَ فَكَانُوا عِصْبَةً وَاحِدَةً وَقَامُوا عَلَى رَأْسِ رَابِيَةٍ * وَدَعَا أَبْنَارُ لِيُوَابَ وَقَالَ لِلدَّهْرِ يَقْتُلُ
26 ٱلسَّيْفُ أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهَا مُرَارٌ تَكُونُ أَخِيرًا حَتَّى مَتَى لَا تَقُولُ لِلشَّعْبِ يَرْجِعُونَ مِنْ وَرَا إِخْوَتِهِمْ *
27 فَقَالَ يُوَابُ حَيٌّ هُوَ ٱلرَّبُّ لَوْلَا أَنَّكَ تَكَلَّمْتَ حَقًّا مَا كُنْتَ أَفْرَغَ ٱلشَّعْبَ رَجُلٌ مِنْ وَرَاءِ
28 أَخِيهِ حَيَّ ٱلصَّبَاحِ * وَصَرَخَ يُوَابُ بِٱلْبُوقِ فَقَامَ جَمِيعُ ٱلشَّعْبِ وَلَمْ يَطْرُدُوا أَيْضًا وَرَاءَ إِسْرَائِيلَ
وَلَمْ يَعُودُوا أَيْضًا لِلْقِتَالِ *

Surgentes ergò transierunt pari numero, 15
duodecim ex Benjamin, ad Isbesol filium Saulis attinentes, & duodecim è viris Davidis: Et apprehenso quisque capite 16
proximi sui, ensesque suo in latus proximi sui infixo, concidérunt simul: & vocaverunt locum illum, Agrum Saddan, qui extat in Gabaon. Fastúmque est prælium 17
acerrimum eo die, & profligatus fuit Abner filius Ner cum viris Israelis ante servos Davidis. Aderant autem ibi tres filii 18
Suriæ, Joab imperator exercitûs Davidis, & Abisai & Asahel atque Asael cursu celer quasi una caprearum sylvestrium. Et 19
insecutus est Asael Abnerum, nequaquam declinans ad eundum dextrorsum aut sinistrorsum à tergo Abneri. Convers⁹ autem 20
Abner, eumque videns, ait illi, Túne es ille Asael? Dixit ad eum, Ego sum. Ait illi Abner, Declina dextrorsum aut si- 21
nistrorsum, & accipe tibi aliquem ex adolescentibus, cúisque arma tolle: at noluit Asael desistere à tergo ipsius. Rursus 22
dixit ad eum, Declina à tergo mei, ne te percutiam, humique prosternam; quomodò verò attollerem vultum meum, & aspicerem vultum Joabi fratris tui? Sed 23
cum declinare nollet, percussit eum Abner extremitate lanceæ in pectore ipsius, ita ut emergeret à tergo ipsius, caderétque illic, & moreretur in loco suo: & quicunque veniebat ad locum illum ubi cecidérat Asael, consistebat. Surgentes autem Jo- 24
ab & Abisai insecuti sunt Abnerum, & occumbente sole pervenerunt ad Gabaath maris quod est è regione Gih, in via deserti Gabaon. Congregatique Benjaminitæ 25
post Abnerum, & in agmen unum coeuntes, steterunt supra verticem collis. Unde inclamans Abner Joabum, dixit; An perpetuò occidet gladius? an nescis amaritudinem tandem secuturam? quousque non præcipies populo ut revertantur ab insectandis fratribus suis? Dixit Jo- 27
ab, Vivit Dominus, nisi locutus fuisses, certissimè nequaquam retraxissem populum, quemque ab insectatione fratris sui, usque ad matutinum. Clangente igitur 28
Joabo buccinâ, constitit universus populus, et nec sunt amplius persecuti Israelitas, neque rediit ultrà ad pugnam.

שמואל ב: ג

transierunt & ;illa nocte tota *solitudine in* abierunt ejus viri & Abner Et 29
29 וְאַבְנֵר וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ בָּעֲרָבָה כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא וַיַּעַבְרוּ
.castra ad venerunt & ,Bithron totam perambulaverunt & ,Jarden
אֶת הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ כָּל הַבִּתְרוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם: 30
,populum omnem congregavit & ,Abner *posterioribus* à est reversus Joab Et
30 וְיוֹאָב שָׁב מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיְקַבֵּץ אֶת כָּל הָעָם
.Hazael & ,viri novendecim David servis de *sunt visitati* &
וַיִּפָּקְדוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָה עָשָׂר אִישׁ וַעֲשָׂהאֵל: 31
tre- Abner viris *in* & ,Binjamin de percusserunt David servi Et
31 וְעַבְדֵי דָוִד הִכּוּ מִבִּנְיָמִן וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ
,Hazael tulerunt Et .sunt mortui ,viros sexaginta & ,centos
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵתוּ: 32
ambulaverunt &:Bethlechem quod,sui patris sepulchro in eñ sepelierunt &
32 וַיִּשְׂאוּ אֶת עֲשָׂהאֵל וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּקֶבֶר אָבִיו אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיֵּלְכוּ
.Chebron in eis illuxit & ;ejus viri & ,Joab ,nocte tota
כָּל הַלַּיְלָה יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֹּאֶר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן:

CAP. III.]

:David domum inter & ,Saul domum inter longum bellum fuit Et
1 וַיְהִי הַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד
sunt nati Et *tenues & euntes* Saul domus &,*invalescēs & vadens* David &
2 וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדַלִּים: וַיִּוָּלְדוּ
Achinoam Amnon ejus primogenitus fuit &:Chebron in filii David
לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם
Nabal *uxori* Abigail *ipsi* Chilab ejus secundus Et .*Izrahelitidi*
3 הַיִּזְרְעֶאלִית: וּמִשְׁנֵהוּ כִלְאָב לַאֲבִיגַל אֵשֶׁת נָבָל
regis Talmai filiæ Mahachah filius ,Absalom tertius & :Charmelitæ
הַכַּרְמְלִי וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי מֶלֶךְ
,Sephathiah quintus & :Chaggith filius ,Adonijah quartus Et .Ghesur
4 גְּשׁוּר: וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית וְהַחֲמִשִׁי שְׁפַטְיָה
isti :David *uxori* Heglah *ipsi* Ithream sextus Et .Abithal filius
בֶן אֲבִיטָל: וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה
domum inter bellum *existendo in* ,fuit Et.Chebron in David sunt nati
5 יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן: וַיְהִי בְּהְיוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית
.Saul domo *in se fortificans erat* 'Abner &,David domum inter & ,Saul
שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית שָׁאוּל:
:Abner ad dixitque :Ajah filia ,Rispah ejus nomen & ,*pellex* Sauli Et
6 וְלְשָׁאוּל פִּלֶגֶשׁ וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַּת אַיָּה וַיֹּאמֶר אֶל אַבְנֵר
valde Abner est iratus Et *mei* patris *pellicem* ad es ingressus Quare
7 מַדּוּעַ בָּאתָה אֶל פִּלֶגֶשׁ אָבִי: וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד
quòd ,ego canis caput Nunquid :dixit & ,Isboseth verba *super*
עַל דִּבְרֵי אִישׁ בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב אָנֹכִי אֲשֶׁר
ad tui patris Saul domo cum misericordiā faciam hodie *Jude*
לִיהוּדָה הַיּוֹם אֲעֶשֶׂה חֶסֶד עִם בֵּית שָׁאוּל אָבִיךָ אֶל
visitāsti &:David manu in te *feci invenire* non & ,ejus *socium ad* & ,*ejus fratres*
אֶחָיו וְאֶל מְרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיאֲךָ בְּיַד דָּוִד וַתִּפְקֹד
sic & ,Abner Deus faciat Sic .hodie mulieris iniquitatē me sup
עָלַי עֲוֹן הָאִשָּׁה הַיּוֹם: כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר וְכֹה
.ei faciam sic *quoniam* ,David Dominus juravit sicut quia :ei addat
יֹסִיף לוֹ כִּי כַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה לוֹ:
solium erigendo & ,Saul domo à regnum faciendo Transire
10 לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל וּלְהָקִים אֶת כִּסֵּא
.Beer- ih ad usque & Dan à ,Jebudah super & ,Israel super David
דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע:
eo timendo à ,*verbum* Abner respondere amplius potuit non Et 11
11 וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת אַבְנֵר דָּבָר מִיִּרְאָתוֹ
:dicendo *se pro* David ad *legatos* Abner misit Et .eum
אֹתוֹ: וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר מַלְאָכִים אֶל דָּוִד תַּחְתָּיו לֵאמֹר 12
mea manus ecce & ,mecum tuum pactum *Sciade* :dicendo terra Cui
12 לְמִי אֶרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה בְרִיתְךָ אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי
.Israel universum te ad *vertendum ad* ,tecum
עִמְּךָ לְהָסֵב אֵלֶיךָ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל:

Versio VUL. LAT.

Abner autem & viri ejus abie- 29
runt per campestria,totâ nocte
illâ: & transierunt Jordanem,
& lustratâ omni Beth-horon
venerunt ad castra. Porrò Joab 30
reversus, omisso Abner, con-
gregavit omnē populū: & de-
fuerūt de pueris David decem
& novem viri,excepto Asaele.
Servi autem David percusse- 31
rūt de Benjamin,et de viris qui
erat cum Abner,trecētos sexa-
ginta, qui & mortui sunt. Tu-
lerúntq; Asael, & sepelierunt 32
eum in sepulchro patris sui in
Bethlehem: & ambulaverunt
totâ nocte Joab & viri qui erāt
cum eo, & in ipso crepusculo
pervenerunt in Hebron.

CAP. III.

1 FActa est ergò longa concer-
tatio inter domū Saul,& inter
domum David:David profici-
scens,et semp seipso robustior,
domus autem Saul decrescens
2 quotidié. Natiq; sunt filii Da-
vid in Hebron:fuitque primo-
genit⁹ ejus Amnon de Achinoā
3 Jezraelitide. Et post eum Che-
leab de Abigail uxore Nabal
Carmeli: porrò tertius Abſa-
lom,fili⁹ Maacha filiæ Tholmai
4 regis Gessur. Quart⁹ autem A-
donias,filius Haggith: & quin-
5 t⁹ Saphathia,filius Abital. Sex-
tus quoque Jethraam, de Egla
uxore David, Hi nati sunt Da-
6 vid in Hebron. Cùm ergò es-
set prælium inter domum Saul
& domum David,Abner filius
7 Ner regebat domum Saul. Fue-
rat autem Sauli concubina no-
mine Respha, filia Aia. Dixitq;
8 Isboseth ad Abner, Quarè in-
gressus es ad concubinam pa-
tris mei? Qui iratus nimis pro-
pter verba Isboseth, ait;Num-
quid caput canis ego sum ad-
versùm Judam hodiè,qui fece-
rim misericordiam super do-
mū Saul patris tui,et super fra-
tres & proximos ejus, & non
tradidi te in manus David, &
tu requisisti in me quod argue-
9 res pro muliere hodié? Hæc
faciat Deus Abner, & hæc ad-
dat ei, nisi quomodò juravit
Domin⁹ David, sic faciam cum
10 eo, Ut transferatur regnum de
domo Saul, & elevetur thron⁹
David super Israel,& super Ju-
dam, à Dan usque Bersabee.
11 Et non potuit respondere ei
quidquam,quia metuebat illū.
12 Misit ergò Abner nuntios ad
David pro se dicentes, Cujus
est terra? Et ut loquerentur;
Fac mecum amicitias, & erit
manus mea tecum; & reducam
ad te universum Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς
λυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ διέβαινον
τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλῃ τῇ Βα-
τύνῃ, καὶ ἔρχονται (π)εἰς τὴν παρεμβολήν.
30 Καὶ Ἰωὰβ ἀνέστρεψεν (ϱ) ὀπίσω ἀπὸ τοῦ Ἀ-
βεννὴρ, καὶ (σ)ζωήθροισεν πάντα τὸν λαὸν, καὶ
(τ)ἀπεκάπη τῶν παίδων Δαυὶδ ἐννεακαί-
δεκα ἄνδρες, καὶ Ἀσαήλ. Καὶ οἱ παῖδες
Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν Βενιαμὶν τῶν ἀνδρῶν
Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄνδρας παρ'
αὐτοῦ. Καὶ ἄρασι τὸν Ἀσαὴλ, καὶ θάπτουσιν αὐ-
τὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ ἐν Βη-
θλεέμ. καὶ ἐπορεύθη (φ) Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ
μετ' αὐτοῦ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ διέφαυσιν αὐ-
τοῖς ἐν Χεβρών.

MS.A. (π)εἰς παρεμβολήν. (ϱ)ἀπὸ ὀπίσω τοῦ (σ)ζωήθροισεν (τ)ἐπεκάπη
(υ)αὐτοῦ Βηθλεέμ. (φ)ὅλῳ τῇ νύκτι Ἰωαβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον
τοῦ οἴκου Σαὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυίδ. καὶ ὁ
οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, καὶ ὁ
2 οἶκος Σαὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. Καὶ ἐτέχθη
τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών. καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος
αὐτοῦ Ἀμνὼν ἐκ (α)Ἀχινόαμ τῆς Ἰεζραηλίτιδος,
3 Καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Δαλουΐα (β)ἐκ Ἀβιγαίας
τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς
(γ)Μααχὰ θυγατρὸς Θολμὶ βασιλέως Γεσ-
4 σὶς, Καὶ (δ) ὁ τέταρτος Ὀρνία υἱὸς Ἀγγίθ,
5 καὶ ὁ πέμπτος (ε) Σαφατία τοῦ Ἀβιτάλ, Καὶ
ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τοῦ (ζ) Αἰγὰλ γυναικὸς
Δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ ἐν Χε-
6 βρών. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον
ἀναμέσον (η)τοῦ οἴκου Σαὺλ καὶ ἀναμέσον (θ)τοῦ
οἴκου Δαυίδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κραταιοῦ τοῦ οἴκου
7 Σαύλ. Καὶ τῷ Σαὺλ παλλακὴ Ῥισφὰ θυ-
γάτηρ (ι) Ἰών. καὶ εἶπεν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαὺλ
8 πρὸς Ἀβεννήρ, Τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν πα-
λακὴν τοῦ πατρός μου; Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα
Ἀβεννὴρ ἐπὶ (κ)λόγοις τούτοις τοῦ Ἰεβοσθέ· καὶ
εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς αὐτὸν, Μὴ κεφαλὴ κυ-
νὸς ἐγώ (λ)εἰμι; ἐποίησα σήμερον ἔλεος μετὰ
τοῦ οἴκου Σαὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ ἐπὶ ἀδελφῶν
(μ)καὶ ἐπὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ἠυτομόλησα εἰς τὰς
χεῖρας μου (σ)σὺ ἐπισκέπτεσθαι πρὸς σὲ πάντα
τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

MS.A. (α)Αχινόαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος, (β)τῆ Ἀβιγαία (γ) Μααχὰ (δ)
ὁ τετράρχης Ὀρνίας υἱὸς Φεγγὶθ, (ε)Σαφατία (ζ)Αἰγὰς (η) οἴκου (θ)οἴκου
(ι) Ἰών. (κ)λόγοις Ἰεβοσθέ. (λ)εἰμι σήμερον; ἐποίησα ἔλεος (μ)καὶ γνωρί-
μων, (ν) ἐμὲ ὑπὲρ (ξ) αὐτῆ, Πρίσγειν (ο) καὶ ἕως Βηρσαβεέ. (ι) Μεμφιβο-
σθαὶ (π) εἰς Θηλαὲμ ἕ γ' ἦν, (ρ) σὺ μετ' (σ) Ζῶ τοῦ ὀπισχέσθαι ἐπὶ σὲ

Cum Translatione LATINA.

Et Abenner et viri ejus abierunt 29
in Occidentē totâ nocte illâ, &
transierunt Jordanem:et iverunt
totam (l) porrectam: & veninnt
in castra. Et Joab revertit à se- 30
quendo post Abenner,& congre-
gavit universum populum: et (m) 31
visitati sunt de pueris David no-
vem et decem viri,& Asael. Et
pueri David percusserunt de filiis
Benjamin de viris Abenner tre-
centos sexaginta viros (n) ab eo.
Et tollunt Asael, et sepeliunt eum 32
in sepulchro patris sui in Bethleē.
Et ivit Joab,& viri qui cum eo,
totam noctem: & illuxit eis in
Chebron.

MS.A. (α)Achinoam Jezraelitidi. (β)Abigaæ Carmeliæ. (γ) Maacha filiæ
Tholmi regis Gessir. (δ) Aggith. (ε) Abital. (ζ) Jethraam filius Aegal uxoris
David. (η) domum Saul. (θ) domum David. (ι) Jethraam filius Aegal uxoris
David. (κ) Isboseth. (λ) Nunquid caput canis ego sum? (μ) & reliquis
(ν) me super (ξ) eam, Rispah (ο) usque Bersabee. (π) Gabaa (ρ) tecum (σ) Ut
transferatur regnum

CAP. III.

1 ET fuit bellum (a) ad multū
inter domum Saul, & inter do-
mum David. Et domus David
ibat, & convalescebat: et domus
2 Saul ibat, & infirmabatur. Et
nati sunt ipsi David filii in Che-
bron: & fuit primogenitus ejus
Ammon ipsius Achinoam Jezra-
3 elitidis: Et secundus ejus Dalvia
ipsius Abigææ Carmeliæ:et tertius
Absalom filius Maacha filiæ
Tholmi regis Gessir: Et quartus
4 Ornia filius Angith: & quintus
5 Saphatia ipsius Abital: Et sextus
David. Hi nati sunt ipsi David
6 in Chebron. Et factum est, dum
esset bellum inter domum Saul,
& inter domum David; & Ab-
benner erat tenens domum Saul.
7 Et ipsi Saul fuit concubina Rhes-
pha filia (b) Fol. Et dixit Iebo-
8 sthe filio Saul ad Abenner, Quid,
quòd intrāsti ad concubinam pa-
tris mei? Et indignatus est valdè
Abēner de verbo hoc ipsi Ieboſthe.
Et dixit Abenner ad eum, Num-
quid caput canis ego sum?(c)Fe-
ci hodiè misericordiam cum do-
mo Saul patris tui,& pro fratri-
bus & pro (d)notis: & non de-
feci ad domum David: Et inquiris
super me tu pro injuria mulieris
9 hodiè? Hæc faciat Deus ipsi A-
benner, & hæc adjiciat ei, quia
sicut juravit Domin⁹ ipsi David,
10 (e)quia sic faciam ei in die hac,
Auferēdo regnū à domo Saul,et
erigendo thronum David super
Israel, & super Judam à Dan
11 usq; Bersabee. Et non potuit ultrà
Ieboſthe respondere ipsi Abenner
verbum, à timendo eum. Et misit
12 Abenner nuntios ad David in (f)
Thælam,ubi erat, subitò, dicens;
Dispone testamentum tuum me-
cum: et ecce manus mea tecum
ad convertendum ad te (g) uni-
versam domum Israel.

MS.A. (α)Achinoam Jezraelitidis. (β)Abigaæ Carmeliæ:et tertius
Absalom filius Maacha filiæ Tholmi regis Gessir: Et quartus Ornia filius
Angith: & quintus Saphatia ipsius Abital: Et sextus David. Hi nati sunt
ipsi David in Chebron. Et factum est, dum esset bellum inter domum Saul,
& inter domum David; & Abenner erat tenens domum Saul. Et ipsi Saul
fuit concubina Rhespha filia (b) Fol. Et dixit Ieboſthe filio Saul ad Abenner,
Quid, quòd intrāsti ad concubinam patris mei? Et indignatus est valdè
Abēner de verbo hoc ipsi Ieboſthe. Et dixit Abenner ad eum, Num-
quid caput canis ego sum?(c)Feci hodiè misericordiam cum domo Saul
patris tui,& pro fratribus & pro (d)notis: & non deci ad domum David:Et inquiris
super me tu pro injuria mulieris hodiè? Hæc faciat Deus ipsi Abenner,
& hæc adjiciat ei, quia sicut juravit Domin⁹ ipsi David, (e)quia sic faciam ei in die hac,
Auferēdo regnū à domo Saul,et erigendo thronum David super Israel, & super Judam à Dan
usq; Bersabee. Et non potuit ultrà Ieboſthe respondere ipsi Abenner verbum, à timendo eum. Et misit
Abenner nuntios ad David in (f) Thælam,ubi erat, subitò, dicens; Dispone testamentum tuum mecum:
et ecce manus mea tecum ad convertendum ad te (g) universam domum Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 וְאַבְנֵר וְגַבְרוֹהִי הַלִיכוּ בְּמִשְׁרָא כָּל לֵילְיָא הַהוּא וְעָבְרוּ יָת יַרְדְּנָא וַאֲזָלוּ כָּל בִּתְרוֹן וַאֲתוֹ
30 לְמַחֲנָיִם: וְיוֹאָב תָּב מִבָּתַר אַבְנֵר וְכַנֵּשׁ יָת כָּל עַמָּא וְשַׁנוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָת עֲסַר גַּבְרָא
31 וַעֲשָׂהאֵל: וְעַבְדֵי דָוִד קְטָלוּ מִדְּבֵית בִּנְיָמִן וּבְגַבְרֵי אַבְנֵר תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין גַּבְרָא מִיתוּ:
32 וּנְטָלוּ יָת עֲשָׂהאֵל וְקָבְרוּהִי בִּקְבוּרַת אֲבוּהִי דִּי בְּבֵית לָחֶם וַאֲזָלוּ כָּל לֵילְיָא יוֹאָב וְגַבְרוֹהִי
וְנְהַר לְהוֹן בְּחֶבְרוֹן:

3

1 וַהֲוָת קְרָבָא תְּקִיף בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וּבֵית דָּוִד אָזְלִין וְתַקִּיפִין וּבֵית שָׁאוּל
2 אָזְלִין וּמְסָכְנִין: וְאִתְיְלִידוּ לְדָוִד בְּנִין בְּחֶבְרוֹן וַהֲוָת בּוּכְרֵיהּ אַמְנוֹן לַאֲחִינוֹעַם דְּיִזְרְעֵאלְיְתָא:
3 וְתִנְיָנֵיהּ כִּלְאָב לַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמִכַּרְמֶלָא וּתְלִיתָאֵה אַבְשָׁלוֹם בַּר מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי
4 מַלְכָּא דְגְשׁוּר: וְרְבִיעָאֵה אֲדוֹנִיָּה בַּר חַגִּית וְחַמִישָׁאֵה שְׁפַטְיָה בַּר אֲבִיטָל: וְשִׁתִּיתָאֵה
5 יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִתַּת דָּוִד אִלֵּין אִתְיְלִידוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן: וַהֲוָה כַּד הֲוָת קְרָבָא בֵּין בֵּית
6 שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וַאַבְנֵר הֲוָה מִתְקַף בְּבֵית שָׁאוּל: וְלְשָׁאוּל הֲוָת שְׁמְהּ רִצְפָּה בַּת
7 אַיָּה וַאֲמַר לַאַבְנֵר מָא דִין עַל אִתְּתָא דְאַבָּא: וְתַקֵּף לְאַבְנֵר לַחְדָא עַל פִּתְגָמֵי
8 אִישׁ בּוֹשֶׁת וַאֲמַר הֲלָא רֵישָׁא דְכַלְבָּא אֲנָא מִכְּעַן הֲוֵיתִי נְבַר הֲדִיוֹט לְשַׁקְרָא דְבֵית יְהוּדָה
יוֹמָא דִין אַעְבֵּיד טִיבוּ עִם בֵּית שָׁאוּל אֲבוּךְ עִם רַחֲמוֹהִי וְעִם רְחִימוֹהִי וְלָא מְסַרְתָּךְ בִּידָא
9 דְדָוִד וּמְבַעֵן אִתְּ מְסָעַר עֲלַי חוֹבָא דְאִתְּתָא יוֹמָא דִין: כְּדֵין יַעְבֵּיד יְיָ לְאַבְנֵר וְכְדֵין יוֹסִיף לֵיהּ
10 אֲרֵי כְּמָא דְקַיֵם יְיָ לְדָוִד אֲרֵי כְּדֵין אַעְבֵּיד לֵיהּ: לְאַעְדָּאָה מַלְכוּ מִבֵּית שָׁאוּל וּלְאָקְמָא יָת
11 כּוּרְסֵי דָוִד עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּבֵית יְהוּדָה מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע: וְלָא יְכִיל עוֹד לַאֲתָבָא יָת
12 אַבְנֵר פִּתְגָמָא מִדְּחֵל יָתֵיהּ: וְשַׁלַּח אַבְנֵר אוֹנְדִין לְוָת דָּוִד מֵאֲתַרְיֵהּ לְמֵימַר מְקוֹמָנָא
בְּמַן דְּעַבַד אַרְעָא לְמֵימַר גְּזַר קְיָמָךְ עִמִּי וְהָא יְדִי עִמָּךְ לְאַסְחָרָא לְוָתָךְ יָת כָּל יִשְׂרָאֵל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Abner & viri ejus ambulaverunt in planicie omnem noctem illam, & 29
tranſierunt Jordanem,& perambulaverunt omnem Bithron,& venerunt ad
Mahhanaim. Et Joab rediit de-poſt Abner,& congregavit omnem populū, 30
& defecerunt ex ſervis David novendecim viri & Ghaſſael. Et ſervi Da- 31
vid occiderunt ex viris dom⁹ Binjamin, & in viris Abner,trecenti & ſexa-
ginta viri mortui ſunt. Et tulerunt Ghaſſael & ſepelierunt illum in ſe- 32
pulchro patris ſui, quod erat in Bethlehhem: & ambulaverunt omnem
noctem Joab & viri ejus, & illuxit illis in Hhebron.

CAP. III.

ET fuit bellum validum inter domum Saul & inter domum David: & 1
[viri] domus David *ambulabant & prævalebant*, & [viri] domus Saul
ambulabant & deficiebant. Et nati ſunt David filii in Hhebron, & fuit 2
primogenit⁹ ejus Amnon Ahhinogham quæ ex Jezraghel. Et ſecund⁹ ejus 3
Chilab Abigail uxoris Nabal, quæ ex Charmela: & terti⁹ Abſalom filius
Maghacha filiæ Thalmai regis Geſſur. Et quart⁹ Adoniah filius Hhagith, 4
& quint⁹ Sephatiah fili⁹ Abytal. Et ſextus Jithragham Gheglæ uxoris Da- 5
vid; hi geniti ſunt Davidi in Hhebron. Et fuit quando fuit bellum inter 6
domum Saul & inter domū David,& Abner præeminebat in domo Saul.
Et Sauli fuerat concubina, & nomen illius Riſzpah filia Aiah; & dixit ad 7
Abner, Ut quid intrāſti ad concubinā patris mei? Et fuit ira Abnero valdè 8
ſuper verba Isboſeth,& dixit, Nunquid caput canis ſum ego? ex-nunc fui
abjectꝰ reliquiis dom⁹ Jehudah: hodie feci bonitatem cum domo Saul pa-
tris tui, cum fratribꝰ tuis, & cum amicis tuis, & non tradidi te in manu
David, & nunc tu viſitas ſuper me culpam mulieris hodie? Sic faciat Dñs 9
Abner & ſic addat illi,quòd ſicut firmavit Domin⁹ David,ſic faciam ei. Ad 10
tranſire faciendum regnū à domo Saul,& ad ſtatuendum ſolium David ſuper
Iſrael,& ſup domū Juda à Dan, & uſq; ad Bearſebagh. Et non potuit am- 11
plius reſpondere Abner verbū,quia timuit eum. Et miſit Abner nuncios ad 12
David ex loco ſuo,dicendo: Firmo ego in eo qui fecit terrā,dicendo: Pange
firmitatē tuā mecū,& ecce manꝰ mea tecū ad reducendum ad te oēm Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 *ואבנר וגברי הלכו בערבה כל הלילה ההוא ויעברו את הירדן וילכו כל הבתרון ויבאו
30 מחנים׃ ויואב שב מאחרי אבנר ויקבץ את כל העם ויפקד מעבדי דויד תשעה עשר איש
31 ועשהאל׃ ועבדי דויד הכו בבנימין ובאנשי גדודו שלש מאות ושישים איש וימותו׃
32 ויקחו את עשהאל ויקברהו בקבר אביו בבית לחם ויואב ואנשיו הלכו כל הלילה ויאר
להם בחברון׃

* פרקא * ג *

1 *והיתה מלחמה ארכה בין בית שאול ובין בית דויד והיה דויד הלך ואמץ ובית שאול
2 הלך ודל׃ *ויולדו לדויד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם היזרעאלית׃
3 *ומשניהו כלאב לאבגל אשת נבל הכרמלי ושלשי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך
4 גשור׃ *ורביעי אדניה בן חגית וחמישי שפטיה בן אבטל׃ וששי יתרעם לעגלה אשת
5 דויד אלה נולדו לדויד בחברון׃ *ויהי בהיות המלחמה בין בית שאול ובין בית דויד
6 ואבנר היה מחזק בבית שאול׃ *ויהי בהיות המלחמה בין בית שאול ובין בית דויד
7 ואבנר היה מחזק בבית שאול׃ *ולשאול פלגש ושמה רצפה בת איה ויאמר איש בשת
8 אל אבנר מדוע באת אל פלגש אבי׃ *ויחר מאד לאבנר על דברי איש בשת ויאמר
הראש כלב אנכי היום לבית שאול אביך לאחיו ולרעיו לא הסגרתיך ביד דויד ותפקד
9 עלי היום עון האשה׃ כה יעשה אלהים לאבנר וכה יוסיף לו כי כאשר נשבע יהוה
10 לדויד כן אעשה לו׃ *להעתיק הממלכה מבית שאול והקים את כסא דויד על ישראל
11 ועל יהודה מדן ועד באר שבע׃ *ולא יכל עוד להשיב את אבנר דבר יען אשר יראהו׃
12 *וישלח אבנר מלאכים אל דויד תחתיו לאמר למי ארץ לאמר כרות בריתך אתי והנה
ידי אתך להסב אליך את כל ישראל׃

Porrò Abner & milites ejus iter fecerunt per 29
ſolitudinem totâ nocte illâ, & trajecto Jorda-
ne abierunt Geſſur versùs, pervenerût ad Ma-
hanim. Joabo quoq; ab Abneri perſecutione 30
regreſſo, totóq; populo coacto, ſubduct⁹ fuit
numerus eorû qui cæſi fuerant è militib⁹ Da-
vidis, *deſideratíque* duodecim viri, & Aſael
mortu⁹. Milites verò Davidis interfecerant 31
ex Benjaminitis & ex militib⁹ Abneri, trecen-
tos ſexaginta viros. Aſaelem autem ſublatû 32
ſepelierût in ſepulchro patris ej⁹, in Beth-le-
hem: & pergentibus totâ nocte Joabo &
ſociis ſuis, illuxit eis *dies* in Hebron.

CAP. III.

ERat itaque bellum inter domum Saulis 1
& inter domum Davidis: & verò David
proficiebat & amplificabatur, domus au-
tem Saulis indies attenuabatur. Natíque 2
ſunt Davidi filii in Hebron: fuitque pri-
mogenitus ejus Hamnon ex Ahineem Jez-
raelitide. Secundus Caleb ex Abigal uxo- 3
re Nabalis Carmelitæ, tertius Abiſalom fi-
lius Maachæ filiæ Tholmai regis Geſſur,
Quartus Adonia filius Hagith, quintus Se- 4
phatia filius Aphitalæ, Sextus denique I- 5
thream ex Egla uxore Davidis: hi nati ſunt
Davidi in Hebron. Factúmque eſt ut cùm 6
eſſet prælium inter domum Saulis & inter
domum Davidis, & Abner hæreret domui
Saulis, (Habebat autem Saul pellicem no- 7
mine Reſpham filiam Anæ) diceret Iſbeſol ad
Abnerum, Cur ingrederis ad pellicem patris
mei? Offenſus eſt autem vehementer Ab- 8
ner verbis Iſbeſol, & ait Abner, Num ca-
put canum Juda ſum ego hodiè qui beneficio
uſus erga domum Saulis patris tui, & erga
fratres & amicos ejus, non tradidi te in ma-
nus Davidis: tu tamen mentionem mihi facis
hodiè criminis mulierculæ? Sic faciat Deus 9
Abnero, & ſic addat ei, niſi quemadmodum
dixit Dominus Davidi, ſic faciam ei: Tranſ- 10
feram *ſcilicet* regnum de domo Saulis,
& erigam ſolium Davidis ſuper Iſraelem
& ſuper Judam à Dan uſque ad Birſebaa.
Et non potuit ampliùs Iſbeſol reſponſum 11
reddere Abnero, præ timore ſuo. Miſit igi- 12
tur Abner legatos ad Davidem ut dicerent,
Quid eſt terra? feri mecum fœdus tuum, &
ecce manus mea tecum erit ad reducendum
ad te univerſum Iſraelem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 *وابنار ورجاله ساروا في العفر كل ذلك الليل وعبروا الاردن وذهبوا نحو جاسور وابطوا بحبرون *ويواب
30 رجع من وراء ابنار فجمع جميع الشعب فاحصوا الذين من رجال داود اثنا عشر رجلا وعسايل
31 مات *ورجال داود قتلوا من بنيامين ومن رجال ابنار ثلثمية وستين رجلا *واحملوا عسايل
32 وبرووه في قبر ابيه في بيت لحم *وسار الليل كله يواب واصحابه *فاصاء عليهم الصبح بحبرون *

* الفصل الثالث * *وكان قتالا لبيت شاول ولبيت داود *وداود كان يكبر
1 ويعظم *وبيت شاول يذهبون ويمسكون *وولد لداود بنون في حبرون *بكره حمنون بن
2 اخينعام اليزرعيلية *وابنه كالاب بن ابنعال امراءة نابال الكرمليي *والثالث ابيسالوم بن معكا
3 ابنة تلمي ملك جاشور *والرابع ادونيا بن حجيت *والخامس سفطيا بن افنطل *والسادس
4 ايترعم بن جلا امراءة داود *هاولاء ولدوا لداود بحبرون *ولما كان القتال بين بيت شاول
5 وبيت داود *وابنار ممسكا ببيت شاول *وكان لشاول سريه اسمها رصفا ابنه ايا *فقال اسباسول
6 لابنار لماذا تدخل على سريه ابي *وساء ابنار جدا كلام اسباسول *فقال ابنار قد صيرت نفسي
7 بمنزلة كلاب نهارس *كذلك اهارس انا بني يهودا *وقد صنعت انا باهل بيت ابيك شاول معروفا
8 واينعمت على اخوته واحبائه *ولم اسلمك بيد داود *وانت دكرت على اثم المراءة اليوم *هكذا
9 يصنع الله بابنار وهكذا يزيد *الا كما قال الرب لداود *كذلك يفعل به *لينبعد الملكة من
10 بيت شاول *وليقيم كرسي داود على اسرايل وعلي يهودا *من دان وحتى بير سبع *ولم
11 يستطع ايضا اسباسول ان يجيب ابنار قولا من جسيته *وبعث ابنار رسلا الى داود يقول له *
12 ما هذه الارض *اقم عهدا معي وهذه يدي معك *ارد اليك جميع اسرايل *

Ita Abner & viri ejus iter fecerunt per 29
deſertum totâ illâ nocte, & trajecto Jor-
dane pervexerunt versus Geſſur, & per-
venerunt ad Mahanim. Joab autem re- 30
versus eſt ab inſectando Abnerum; cùm-
que congregâſſet universum populum, et nu-
merari eſſent qui trucidati fuerant è vi-
ris Davidis, deſiderati sunt duodecim vi-
ri, & Aſael mortuus eſt. Vim autem Da- 31
vidis trucidârant ex Benjaminitis & ex
viris Abneri, trecentos ſexaginta viros.
Et portantes Aſaelem, ſepelierunt eum in 32
ſepulchro patris ejus, in Beth-lehem: &
iter facientibus totâ nocte Joabo & ſo-
ciis ſuis, illuxit eis aurora in Hebron.

CAP. III.

ERat ergò bellum inter domum Saulis 1
et inter domum Davidis: ſed David ma-
gnificabatur & creſcebat, domus verò
Saulis magis magiſque pauperescebat.
Porrò Davidi nati ſunt filii in Hebron: 2
primogenitus ejus Hamnon filius Achino-
ae Jezraelitidis, Secundus Caleb filius 3
Abigal uxoris Nabal Carmelitæ, tertius
Abiſalom filius Maachæ filiæ Tholmai
regis Geſſur, Quartus Adonia filius Hag- 4
gith, quintus Sephatia filius Aphital, Sex- 5
tus Ithream filius Higlæ uxoris Davi-
dis: Hi nati ſunt Davidi in Hebron.
Dum bellum inquam, vigeret inter do- 6
mum Saulis & domum Davidis, & Ab-
ner teneret partes domûs Saulis; Habe-
rétq. Saul concubinam nomine Reſpham
filiam Anæ, dixit Iſbeſol Abnero, Cur in-
grederis ſuper concubinam patris mei?
Ægrè admodùm tulit Abner verba Iſ- 8
beſol, & ait Abner, Quandoquidem com-
paráſti animam meam canibus qui concita-
ntur, idcò concitabo ego filios Juda.
Proſecutus ſum ego domum patris tui
Saulis beneficio, & gratiam exercui in
fratres & amicos ejus, nec tradidi te in
manum Davidis; et tu impropera mihi
culpam ejus mulieris hodiè? Sic faciat 9
Deus Abnero, & ſic addat; ſi quemadmo-
dum dixit Dominus Davidi, Sic fiat illi,
ut recedat regnum à domo Saulis, et ſta- 10
biliat ſedem Davidis ſuper Iſraelem &
ſuper Judam, à Dan uſque ad Bir-ſebaa.
Et ne verbum quidem potuit ultrà reſpon- 11
dere Iſbeſol Abnero, quòd eum metueret.
Itaque miſit Abner nuntios ad Davidem 12
ut dicerent ei; Quid eſt hæc terra? ineas
mecum pactum, & ecce manus mea te-
cum erit: reducam ad te univerſum Iſ-
raelem.

שמואל ב : ג

ego unum verbum Veruntamē: fœdus tecum *fcimdam* ego ,Benè :dixit Et
13 וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אִכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי
facies ad quimimo ,meus facies videbis Non :dicendo ,te à *postulans*
שֹׁאֵל מֵאִתָּךְ לֵאמֹר לֹא תִרְאֶה אֶת פָּנַי כִּי אִם לִפְנֵי
meus facies videndum ad *te venire in* ,Saul filiam Michal *te adducere*
הֲבִיאֲךָ אֶת מִיכַל בַּת שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת פָּנָי :
Da :dicendo ,Saul filium Isboseth ad *legatos* David misit Et
14 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה
præputiis centum in mihi despondi quam ,Michal meam uxorem
אֶת אִשְׁתִּי אֶת מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה עָרְלוֹת
cum à ,viro *cum* à eam *cepit* & ,Isboseth misit Et .Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים : וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ מֵעִם
15 eam post flendo & eundo ,ejus vir secum abiit Et .Lais filio Palthiel
פַּלְטִיאֵל בֶּן לָיִשׁ : וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ
.est reversus &:revertere ,Vade ,Abner eum ad dixitque:Bachurim ad usq;
עַד בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב וַיָּשָׁב :
etiam ,heri *Etiam* :dicendo ,Israel seniorib⁹ cum fuit Abner verbum Et
17 וּדְבַר אַבְנֵר הָיָה עִם זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גַּם תְּמוֹל גַּם
nunc Et .vos super *regem in* David *quærentes fuistis* nudiustertius
שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת דָּוִד לִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם : וְעַתָּה
18 mei servi David *manu In* :dicendo ,David ad dixit Dominus quia;facite
עֲשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר אֶל דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד דָּוִד עַבְדִּי
omnium manu de & ,Peliſtim manu de ,Israel meum populū *fecit salvum*
הוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל
abiitque :Binjamin auribus in Abner etiam est locutus Et eorū inimicorū
אֹיְבֵיהֶם : וַיְדַבֵּר גַּם אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִן וַיֵּלֶךְ
19 omne Chebron in David auribus in loquendum ad Abner etiam
גַּם אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל
venit Et.Binjamin domus omnis oculis in & ,Israel oculis in bonum quod
אֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל בֵּית בִּנְיָמִן : וַיָּבֹא
20 David fecit & :viri viginti eo cum & ,Chebron David ad Abner
אַבְנֵר אֶל דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד
Abner Dixitque .convivium secum qui viris & ,Abner
לְאַבְנֵר וְלָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ מִשְׁתֶּה : וַיֹּאמֶר אַבְנֵר
21 regem meum dominum ad congregabo & ,ibo & ,Surgam :David ad
אֶל דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלְכָה וְאֲקַבְּצָה אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quod *omni in* regnabis & ,fœdus tecum *fimdem* & :Israel universum
אֵת כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר
.pace in abiit & ,Abner David dimisit &:tua anima desiderabit
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם :
secum *multum ſolum &* ,agmine ex venit Joab &,David servi ecce Et
22 וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל רָב עִמָּם
,eā dimiserat quia ,Chebron in David cum *ipſe* non Abner & :adducebant
הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ עִם דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ
,secum qui exercitus omnis & ,Joab Et .pace in abierat &
23 וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם : וְיוֹאָב וְכָל הַצָּבָא אֲשֶׁר אִתּוֹ
ad Ner filius Abner Venit :dicendo ,Joab nunciaverunt & ,venerunt
בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב לֵאמֹר בָּא אַבְנֵר בֶּן נֵר אֶל
ad Joab venit Et .pace in abiit & ,eum dimisit & :regem
הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם : וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל
(*hoc*) quid *ad* ,te *ad* Abner venit ecce ?fecisti Quid :dixit & ,regem
24 הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָה הִנֵּה בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ לָמָּה זֶּה
,Ner filium Abner Nôsti *eundo* abiit & ,eum dimisisti
שִׁלַּחְתָּנוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ : יָדַעְתָּ אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר
25 & ,tuum exitum *dignoſcendum ad* & ,venit te *decipiendum ad* quia
כִּי לְפַתֹּתְךָ בָּא וְלָדַעַת אֶת מוֹצָאֲךָ וְאֶת
,faciens tu quod omne *ſciendum ad* &,tuum introitum
מְבוֹאֲךָ וְלָדַעַת אֶת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה :
,Abner post *legatos* misit &,David *cum* à Joab est egressus Et
26 וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיְשַׁלַּח מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר
.nesciebat David & ;Sirah cisterna à eum reduxerunt &
וַיְשִׁבוּ אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע :

Versio VULG. LAT.

Qui ait, Optimé : ego faciam
13 tecum amicitias:sed unam rem
peto à te, dicens ;Non videbis
faciem meam, antequàm adduxeris Michol filiam Saul: & sic
venies, & videbis me. Misit
autem David nuntios ad Isboseth filium Saul, dicens; Redde uxorem meā Michol, quam
despondi mihi centum præputiis Philistiim. Misit ergò
Isboseth, & tulit eam à viro
suo Phaltiel, filio Lais. Sequebatúrque eam vir suus, plorans
16 usque Bahurim : & dixit ad
eum Abner ; Vade, & revertere. Qui reversus est. Sermonem quoque intulit Abner ad
17 seniores Israel, dicens ; Tam
herì quàm nudiustertiùs quærebatis David ut regnaret super vos. Nunc ergò facite :
18 quoniam Dominus locutus est
ad David, dicens;In manu servi mei David salvabo populū
meum Israel de manu Philisthiim, & omnium inimicorū
ejus.Locut⁹ est autē Abner etiam ad Benjamin. Et abiit ut loqueretur ad David in Hebron,
omnia quæ placuerunt Israeli
& universo Benjamin. Venítq;
20 ad David in Hebron cum viginti viris: & fecit David Abner,et viris ej⁹ qui venerāt cum
eo,convivium. Et dixit Abner
ad David ;Surgam, ut congregem ad te dominum meum re-
22 gem omnem Israel, & ineam
tecum fœd⁹, & imperes omnibus, sicut desiderat anima tua.
Cùm ergò deduxisset David
Abner, & ille îsset in pace,
Statim pueri David & Joab
venerunt,cæsis latronibus,cum
præda magna nimis: Abner au-
24 tē non erat cum David in Hebron, quia jam dimiserat eum,
& profectus fuerat in pace. Et
Joab, & omnis exercitus qui
erat cum eo, posteà venerunt :
nuntiatum est itaque Joab à
narrantibus ; Venit Abner filius Ner ad regem, & dimisit
eum, & abiit in pace. Et ingressus est Joab ad regem, &
ait; Quid fecisti ? Ecce venit
Abner ad te : quarè dimisisti
eum,& abiit & recessit? Ignoras Abner filium Ner, quoniā
ad hoc venit ad te,ut deciperet
te, & sciret exitum tuum & introitum tuum, & nôsset omnia
quæ agis? Egressus itaque Joab à David,misit nuntios post
Abner,& reduxit eum à cisterna Sira, ignorante David.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ, (τ)Καλῶς ἐγὼ διαθήσομαι
πρὸς σὲ διαθήκλω · πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰ-
τοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων, Οὐκ (υ)ὄψῃ τὸ πρόσ-
ωπόν μου, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μιχὸλ θυγα-
τέρα Σαὺλ ἐπερχομένην σε ἰδεῖν τὸ πρόσ-
14 ωπόν μου. Καὶ (φ)ἐξαπέστλε Δαυὶδ πρὸς Ἰ-
εβοσθὲ ὑὸν Σαὺλ ἀγγέλους, λέγων, Ἀπόδ⟨ο⟩-
μοί μου τὴν γυναῖκά μου τὴν Μιχὸλ, ἣν (χ) ἔλαβον
15 ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἐμνηστευσάμην. Καὶ ἀπ-
έστειλεν (ψ) Ἰεβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ
ἀνδρὸς αὐτῆ παρὰ Φαλτιὴλ (ω) υἱῆ Σελλῆς.
16 Καὶ ἐπορεύετο (α)ὁ ἀνὴρ αὐτῆ μετ' αὐτῆς κλαί-
ων ὀπίσω αὐτῆ ἕως (β) Βαεχαλίμ. καὶ εἶπε πρὸς
αὐτὸν Ἀβεννὴρ, Πορεύ, ἀπόστρεφε. καὶ ἀνέστρε-
17 ψε. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τοὺς πρεσβυ-
τέρους Ἰσραὴλ, λέγων, (γ) Χθὲς καὶ τρίτλω
ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν (δ) ἐφ' ὑμᾶς.
18 Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ
Δαυὶδ, λέγων, Ἐν (ε)χειρὶ τοῦ δούλου μου Δαυ-
ὶδ σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ
19 ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. Καὶ ἐλά-
λησεν Ἀβεννὴρ (ζ) ἐν τοῖς ὠσὶ Βενιαμίν·
καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ (η)
ὦτα τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρε-
σεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς
20 (θ) οἴκου Βενιαμίν. Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ
πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσι
ἄνδρες. καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ καὶ
21 τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον. Καὶ εἶ-
πεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ, Ἀναστήσομαι δὴ
καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροίσω (ι) πρὸς κύριόν
μου τὸν βασιλέα (κ) πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διαθή-
σομαι μετ' αὐτοῦ διαθήκην, καὶ βασιλεύσῃς
ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή ⟨σε⟩. καὶ ἀπέ-
στειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ, καὶ (λ) ἐπορεύθη ἐν
22 εἰρήνῃ. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ
(μ) παρεγένοντο ἐκ τῆς ἐξόδου, καὶ σκῦλα πολ-
λὰ (ν) ἤγαγον μεθ' ἑαυτῶν. καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν
μετὰ Δαυὶδ (ξ) εἰς Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν,
23 καὶ ἀπῆλυθε ἐν εἰρήνῃ. Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα
ἡ στρατιὰ αὐτοῦ (ο) ἦλθον, καὶ ἀπηγγέλη τῷ
Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἦκε Ἀβεννὴρ ὑὸς Νὴρ
πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλ-
θεν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ (π) εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς
τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε, Τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ
ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς σὲ, καὶ ἵνα τί ἐξαπέστει-
25 λας αὐτὸν, καὶ (ρ) ἀπῆλυθεν ἐν εἰρήνῃ; (σ) Ἢ
οὐκ οἶδας τὸν κακίαν Ἀβεννὴρ ὑὸν Νὴρ, ὅτι
ἀπατῆσαί ⟨σε⟩ (τ) παρεγένετο, καὶ γνῶναι τὴν
ἔξοδόν ⟨σου⟩ καὶ εἴσοδόν ⟨σου⟩, καὶ γνῶναι πάντα
ὅσα σὺ ποιεῖς; Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τοῦ
Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους (υ) πρὸς Ἀ-
βεννὴρ ὀπίσω, καὶ ἐπεστρέφοσαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς
φρέατος τοῦ Σειρᾶ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ἤδη.

MS.A. (τ) Ἐγὼ καλῶς (υ)ὄψῃ (φ)ἀπέστειλεν Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμ-
φιβοσθαὶ υἱὸν Σαὺλ, λέγων, (χ) ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν (ψ) Μεμφιβοσθαὶ, (ω)
υἱῷ Λαεὶς. Καὶ (α) σὺν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ' αὐτῆς (β) Βαδυρείμ. (γ)
Ἐχθὲς (δ) ἐφ' ὑμῶν. (ε) χειρὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου σώσω (ζ) καίγε ἐν (η) ὦτα
Δαυὶδ (θ) παντὸς οἴκου (ι) πρὸς τὸν κύριον (κ) τὸν πάντα (λ) ἐπορεύθη (μ) παρ-
εγένοντο (ν) μετ' αὐτοῦ ἕτερον. καὶ (ξ) ἐν (ο) ἤχῃ, (π) ἀπῆλθεν (ρ)
ἀπῆλθεν (σ) Οὐκ (τ) παραγίγονεν (υ) ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ

13 Et dixit David, Recte ego dispo-
nam ergà te testamentū. Tantum-
modò verbum unum ego peto à
te,dicens;Non videbis faciē meā,
si non adduxeris Melchol filiam
Saul, adveniente te videre faciē
meā. Et misit David ad Iebosthe
filiū Saul,nuntios,dicens; Redde
mihi uxorem meā Melchol: quā
accepi in centum præputiis alie-
nigenarum. Et misit Ieboſth:,&
tulit eam à viro ejus, à Phaltiel
filio (h) Selles. Et ibat vir ejus
cum ea plorans post eam usq; Ba-
vacim. Et dixit ad eum Abenner,
Vade, reverte. Et revertit. Et
dixit Abenner ad seniores Israel,
dicens ; Heri, & nudiustertiùs
quærebatis David regnare super
vos: Et nunc facite, quoniā Do-
minus locutus est de David, di-
cens; In manu servi mei David
salvabo Israel de manu alienige-
narum, & de manu omnium ini-
micorum eorum. (i) Et locut⁹ est
Abenner in auribus Benjamin. Et
ivit Abenner ad loquendum in
aures David in Chebron omnia
quæcunq; placebant in oculis Is-
rael, & in oculis domūs Benja-
min. Et venit Abenner ad David
in Chebron, & cum eo viginti
viri. Et fecit David ipsi Aben-
ner, & viris qui cum eo, convi-
vium. Et dixit Abenner ad Da-
vid; Surgam nunc, & ibo, et con-
gregabo ad dominum meum regē
universum Israel: & disponam
cum eo testamentum: et regnabis
in omnibus quæ desiderat anima
tua. Et misit David Abenner. Et
ivit in pace. Et ecce pueri David,
& Joab, advenieban⁹ ab(k) ex-
cursione, & spolia multa ferebant
secum. Et Abenner non erat cum
David in Chebron: quoniam di-
miserat eum; & abierat in pace.
Et Joab, & universus exercit⁹
ejus (l) venerunt: & nuntiatum
est ipsi Joab, dicentes, Venit Ab-
benner filius Ner ad David: &
dimisit eum, & abiit in pace. Et
intravit Joab ad regem, et dixit;
Quid hoc feci⁹ti? Ecce venit Ab-
benner ad te: & ut quid dimisti
eum, & abiit in pace? Nónne nō-
sti malitiam Abenner filii Ner;
quia ad decipiendum te advenit,
& cognoscendum exitum tu-
um, & introitum tuum, &
cognoscendum omnia quæcun-
que tu facis? Et revertit Joab à
David, et misit nuntios ad (m) Ab-
benner revocō: et redive facium
eum à fonte Seiran. Et David
nescivit.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

13 וַאֲמַר טַב אֲנָא אֶגְזַר עִמָּךְ קְיָם בְּרָם פִּתְגָמָא חַד אֲנָא שְׁאֵל מֵעִמָּךְ לְמֵימַר לָא תֶחֱזֵי יַת אַפַּי
14 אֱלָהֵן קֳדָם מֵיתְיָתָךְ יַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל בְּמֵיתָךְ לְאַתְחָזָאָה קֳדָמָי : וְשַׁלַּח דָּוִד אוֹגָדִין
לְוָת אִישׁ בּוֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל לְמֵימַר הַב יָת אִתְּתִי יַת מִיכַל דַּאֲרַסִית לִי בְּמְאָה עָרְלוֹת
15 פְּלִשְׁתָּאֵי : וּשְׁלַח אִישׁ בּוֹשֶׁת וּדְבָרָהּ מִלְוַת בַּעְלָהּ מִלְוַת פַּלְטִיאֵל בַּר לָיִשׁ : וַאֲזַל עִמָּהּ
16 בַּעְלָהּ אָזִיל וּבָכֵי בַּתְרָהָא עַד עַלְמָת וַאֲמַר לֵיהּ אַבְנֵר אֲזִיל תּוּב וְתֵב : וּפְתְגָם אַבְנֵר
17 הֲוָה עִם סָבֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אַף תְּמָלֵי אַף מִדְקָמוּתְהוֹן הֲוִיתוּן בָּעְיָן יַת דָּוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא
18 עֲלֵיכוֹן : וּכְעַן עֲבִידוּ אֲרֵי יְיָ אֲמַר לְדָוִד לְמֵימַר בִּיד דָּוִד עַבְדִּי אֲפְרוֹק יַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
19 מִידָא דְּפִלְשְׁתָּאֵי וּמִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן : וּמַלֵּל אַף אַבְנֵר קֳדָם דְּבֵית בִּנְיָמִן וַאֲזַל
אַף אַבְנֵר לְמַלָּלָא קֳדָם דָּוִד בְּחֶבְרוֹן יַת כָּל דְּתַקֵּן בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל דְּבֵית בִּנְיָמִן :
20 וַאֲתָא אַבְנֵר לְוָת דָּוִד לְחֶבְרוֹן וְעִמֵּיהּ עֶסְרִין גַּבְרַיָּא וַעֲבַד דָּוִד לְאַבְנֵר וּלְגַבְרַיָּא דְעִמֵּיהּ
21 מִשְׁתְיָא : וַאֲמַר אַבְנֵר לְדָוִד אֶקוּם וְאֵזֵל וְאֶכְנוֹשׁ לְוָת רִבּוֹנִי מַלְכָּא יַת כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִנְּרוֹן
עִמָּךְ קְיָם וְתִמְלוֹךְ בְּכָל דְּרָעֲוָא נַפְשָׁךְ וּשְׁלַח דָּוִד יַת אַבְנֵר וַאֲזַל בְּשָׁלָם : וְהָא עַבְדֵי דָוִד
22 וְיוֹאָב אֲתָא מִן מַשְׁרְיָתָא וַעֲדָאָה סַגִּיאָה עִמְּהוֹן אֲתָיוּ וְאַבְנֵר לֵיתוֹהִי עִם דָּוִד בְּחֶבְרוֹן
23 אֲרֵי שַׁלְּחֵיהּ וַאֲזַל בְּשָׁלָם : וְיוֹאָב וְכָל חֵילָא דְעִמֵּיהּ אֲתוֹ וְחַוִּיאוּ לְיוֹאָב לְמֵימַר אֲתָא
24 אַבְנֵר בַּר נֵר לְוָת מַלְכָּא וְשַׁלְּחֵיהּ וַאֲזַל בְּשָׁלָם : וַאֲתָא יוֹאָב לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר מָה
25 עֲבַדְתָּא הָא אֲתָא אַבְנֵר לְוָתָךְ לְמָא דְנָן שַׁלְּחֵתֵיהּ וַאֲזַל מֵיזַל : יְדַעְתָּא יַת אַבְנֵר בַּר
26 נֵר אֲרֵי לְאַטְעָיוּתָךְ אֲתָא וּלְמִדַּע יַת מִפְּקוּדָךְ וְיַת מַעֲלָךְ וּלְמִדַּע יַת כָּל דְּאַתְּ עָבִיד : וּנְפַק
יוֹאָב מִן קֳדָם דָּוִד וְשַׁלַּח אוֹגָדִין בָּתַר אַבְנֵר וְאָתִיבוּ יָתֵיהּ מִנּוּבָא דְסִירָתָא וְדָוִד לָא יְדַע :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et dixit, Bonū: ego pangā tecū firmitatē: verùm rē unā ego peto à te, dicen- 13
do: Non videbis faciē meā, sed ante venire facies tu Michal filiā Saul cùm
veneris ad apparendū ante me. Et misit David nuncios ad Isboseth filium 14
Saul, dicendo: Redde uxoré meā Michal quā disponsavi mihi in centū præ-
putiis Peliſthæorū. Et misit Isboseth, & accepit eā à marito suo à Paltiel 15
filio Lais. Et ivit cum illa marit⁹ ej⁹ eundo et flendo post eā usq; ad juven- 16
tutē: & dixit illi Abner, Abi, redi: & rediit. Et verbum Abner fuit cum 17
senib⁹ Israel dicendo: Etiā heri & etiam ante ipsū quæsivistis David, ut
esset rex super vos. Et nunc facite, quia Dñs dixit David dicendo, In manu 18
David servi mei liberabo populū meū Israel de manu Peliſthæorū, & de
manu omnium auctorū inimicitiarum eorum. Et locutus est etiam Abner 19
ante [*viros*] *domūs* Binjamin, & ivit etiā Abner, ut loqueretur ante David
in Hhebron, omne quod rectū erat in oculis Israel, & in oculis omnium
[*virorum*] *domūs* Binjamin. Et venit Abner ad David ad Hhebron, & 20
cum illo viginti viri: & fecit David Abner, & viris, qui cum illo, conviviū.
Et dixit Abner ad David, Surgam & ibo, & congregabo ad dominū meum 21
regem omnē Israel, & pangent tecū fœdus, et regnabis in omni quod vo-
let anima tua: et misit David Abner et ivit in pace. Et ecce servi David 22
et Joab *venit* de castris, et prædam multam secum adduxerunt, et Abner
non erat cum David in Hhebron, quia misit illum; et ivit in pace. Et Joab 23
et omnis copia quæ cum ipso, venerunt, et indicaverūt Joab, dicendo: Venit
Abner filius Ner ad regem, & dimisit eum, et ivit in pace. Et venit Joab 24
ad regem, & dixit: Quid feci⁹ti? Ecce venit Abner ad te: quare ita dimisi-
sti illum, et abiit eundo? Nôsti Abner filium Ner, quia ad errare facien- 25
dum te venit, et ad cognoscendum exitum tuum et introitum tuum, et ad
cognoscendum omnia quæ tu facis. Et exivit Joab *ab-ante* David, et 26
misit nuncios post Abner, et reduxerunt eum à cisterna Zziratha, et
David nescivit.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܛܒ ܐܢܐ ܐܟܪܝܬ ܥܡܟ ܒܪܝܬܐ ܚܕ ܒܠܚܘܕ ܐܢ ܕܒܪ ܐܚܕ ܐܢܐ ܫܐܠ ܡܢܟ ܠܐ ܬܚܙܐ ܦܢܝ ܐܠܐ ܒܡܐ ܕܬܐܬܐ ܠܡܝܟܠ ܒܬ ܫܐܘܠ ܟܕ ܬܐܬܐ ܠܘܬ ܦܢܝ ܐܝܬ ܐܢܬ ܥܒܕ ܠܝ ܒܪܝܬܐ ܗܕ ܐܢ ܠܐ ܐܢ ܐܡܪ ܠܟ ܐܒܝ ܐܬܝ ܠܘܬ ܐܝܫ ܒܬ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܐܢܬܬܟ ܕܐܪܘܫܬ ܠܝ ܒܩܕܡ ܐܠܦ ܥܪܠܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܫܕܪ ܐܝܫ ܒܬ ܫܐܘܠ ܠܐܚܘܗܝ ܘ

שמואל ב : ד

ad Joab eum fecit divertere & :Chebron Abner eſt reverſus Et 27
27 וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֶבְרוֹן וַיַּטֵּהוּ יוֹאָב אֶל־
ibi eum percuſſit & :*quiete* in eo cum *loquendum ad* ,portæ medium
תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְרַבֵּר אִתּוֹ בַּשֶּׁלִי וַיַּכֵּהוּ שָׁם
.ſui fratris Haſael *ſanguine in* eſt mortuus & ,coſta quinta
הַחֲמֵשִׁי וַיָּמָת בְּדַם עֲשָׂהאֵל אֲחִיו׃ 28
meum regnum & ,ego Innocens :dixit & ,poſtea David audivit Et
וַיִּשְׁמַע דָּוִד מֵאַחֲרֵי כֵן וַיֹּאמֶר נָקִי אֲנֹכִי וּמַמְלַכְתִּי
.Ner filii Abner *ſanguinibus* à ſeculum in uſque Domino cum à
עִם יְהוָה עַד־עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃ 29
ne & ,ejus patris domum omnem *ad* & ,Joab caput ſuper *Maneant*
יָחֹלוּ עַל־רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל־בֵּית אָבִיו וְאַל־
,ſcipione *in* apprehendens &,leproſus &,fluens Joab domo de *excidatur*
יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ
ejus frater Abiſai & ,Joab & .pane *indigens* &,gladio in cadens &
וְנֹפֵל בַּחֶרֶב וְח�סַר־לָחֶם׃ 30 וַיּוֹאָב וַאֲבִישַׁי אֲחִיו
eorum fratrem Haſael occiderat quòd eò ,Abner interfecerunt
הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל אֲשֶׁר הֵמִית אֶת עֲשָׂהאֵל אֲחִיהֶם
omnem ad & ,Joab ad David dixit Et .prælio in Ghibbon in 31
בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה׃ 31 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יוֹאָב וְאֶל־כָּל־
,ſaccis vos accingite &,veſtra veſtimenta Scindite :ſecum qui populum
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ קִרְעוּ בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים
.ſtratum poſt *vadens* David rex & :Abner *facies ad* plangite &
וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה׃ 32
flevit &,ſuam vocem rex levavit & :Chebron in Abner ſepelierunt Et
31 וַיִּקְבְּרוּ אֶת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ
rex *eſt lamentatus* Et .populus omnis fleverunt &,Abner ſepulchrum *ad*
אֶל־קֶבֶר אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ כָּל־הָעָם׃ 33 וַיְקֹנֵן הַמֶּלֶךְ
?Abner *moritur* *vilis mortem ſecundùm* Num :dixit & ,Abner ſuper 33
אֶל־אַבְנֵר וַיֹּאמַר הַכִּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר׃
:erant admoti compedibus non tui pedes & ,ligatæ non tuæ Manus
34 יָדֶךָ לֹא־אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא לְנְחשְׁתַּיִם הֻגָּשׁוּ
omnis addiderunt & :corruiſti *iniquitatis filiorum facies ad cadere* ſicut
כִּנְפֹל לִפְנֵי בְנֵי־עַוְלָה נָפַלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָּל־
cibandum ad populus omnis venit Et .cum ſuper flere populus
הָעָם לִבְכּוֹת עָלָיו׃ 35 וַיָּבֹא כָּל־הָעָם לְהַבְרוֹת אֶת־
mihi faciat Sic :dicendo ,David juravit & :*die adhuc in* ,*pane* David 35
דָּוִד לֶחֶם בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי
guſtavero *Solis ingredi facies ad ſi quis* ,addat ſic & ,Deus
אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם־לִפְנֵי בוֹא־הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם־
bonum fuit &,cognoverunt populus omnis Et .*quicquam* omne vel ,panem
לֶחֶם או כָּל־מְאוּמָה׃ 36 וְכָל־הָעָם הִכִּירוּ וַיִּיטַב
,populi totius oculis in rex fecit *quod omne juxta* :eorum oculis in 36
בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל־הָעָם
,illa die in Iſrael omnis &,populus omnis cognoverunt Et *bonum fuit*
37 טוֹב׃ 37 וַיֵּדְעוּ כָּל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא
.Ner filium Abner mori *faciendum ad* ,rege à fuit non quòd
כִּי לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃
magnus &,princeps quòd ſcitis Nonne :ſuos ſervos ad rex dixit Et
38 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲבָדָיו הֲלוֹא תֵדְעוּ כִּי־שַׂר וְגָדוֹל
unctus &,tener hodie ego Et ?Iſrael in hac die cecidit
נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ 39 וְאָנֹכִי הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ
reddat :me *præ duri* Serujah filii iſti viri & ,rex
מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי יְשַׁלֵּם
.ſuam malitiam juxta ,malum facienti Dominus
יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃

CAP. IV. ד

ſunt *remiſſæ* &,Chebron in Abner eſſet mortu⁹ quòd ,Saul filius audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע בֶּן־שָׁאוּל כִּי מֵת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ
.ſunt territi Iſrael omnis & ,ejus manus
יָדָיו וְכָל־יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃

Verſio VUL. LAT.

Cúmque rediiſſet Abner in Hebron, ſeorſùm adduxit eum Joab ad medium portæ, ut loqueretur ei, in dolo: & percuſſit illum ibi in inguine, & mortu⁹ eſt in ultionem ſanguinis Aſael fratris ejus. Quod cùm audiſſet David rem jam geſtam, ait; Mundus ego ſum, et regnum meum, apud Dominũ, uſque in ſempiternum, à ſanguine Abner filii Ner. Et veniat ſuper caput Joab, & ſup omnem domum patris ejus: nec deficiat de domo Joab fluxum ſeminis ſuſtinens, & leproſus, & tenens fuſũ, & cadens gladio, et indigens pane. Igitur Joab et Abiſai frater ej⁹ interfecerunt Abner, eò q̃ occidiſſet Aſael fratrem eorum in Gabaon, in prælio. Dixit autem David ad Joab, & ad omnem populum qui erat cum eo; Scindite veſtimenta veſtra, & accingimini ſaccis, & plangite ante exequias Abner: porrò rex David ſequebatur feretrũ. Cúmq; ſepeliſſent Abner in Hebron, levavit rex David vocem ſuam, & flevit ſuper tumulũ Abner: flevit autem & omnis populus. Plangénſque rex & lugens Abner, ait; Nequaquàm ut mori ſolent ignavi, mortuus eſt Abner. Manus tuæ ligatæ non ſunt, & pedes tui non ſunt compedibus aggravati: ſed ſicut ſolent cadere coram filiis iniquitatis, ſic corruiſti. Congeminánſque omnis populus flevit ſuper eum. Cúmque veniſſet univerſa multitudo cibũ capere cum David, clarâ adhuc die juravit David, dicens; Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, ſi ante occaſum Solis guſtavero panẽ vel aliud quidquam. Omníſque populus audivit, & placuerunt eis cuncta quæ fecit rex in conſpectu totius populi. Et cognovit omne vulgus & univerſus Iſrael in die illa, quoniam non actum fuiſſet à rege ut occideretur Abner filius Ner. Dixit quoq; rex ad ſervos ſuos, Num ignoratis quoniam princeps & maximus cecidit hodiè in Iſrael? Ego autem adhuc delicatus, & unctus rex: porrò viri iſti filii Saruiæ duri ſunt mihi: retribuat Dominus facienti malum juxta malitiam ſuam.

CAP. IV.

1 Audivit autem Iſboſeth filius Saul, quòd cecidiſſet Abner in Hebron: & diſſolutæ ſunt manus ejus, omníſque Iſrael perturbatus eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

27 Καὶ ἐπέστρεψε ὁ Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐν πλαγίοις τῆς πύλης λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, ἐνεδρεύων. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ (φ) εἰς τὸν ᾠδαν καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάβ. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν, Ἀθῷός (χ) εἰμι ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ. Καταντησάτωσαν ὅπι κεφαλὴν Ἰωὰβ καὶ ὅπι πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλείποι ἐκ τοῦ οἴκου Ἰωὰβ (ψ) γονορρυὴς, καὶ λεπρὸς, καὶ κρατῶν (ω) σκυτάλης, καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐλαττούμενος ἄρτοις. Ἰωὰβ δὲ καὶ (α) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαπαρετηροῦντο τὸν Ἀβεννὴρ, ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαών, ἐν τῷ πολέμῳ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, Διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε (β) ἐνώπιον Ἀβεννήρ. καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης. Καὶ θάψουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεννήρ. Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν, Εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ ἀποθνῄσκει Ἀβεννήρ; Αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις· καθὼς πρόσκαιρον ὡς (γ) Νάβαλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. καὶ ζωπήθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς (δ) σεσειτηκέναι τὸν Δαυὶδ (ε) ἄρτους ἔτι ὄντος ἡμέρας. καὶ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, ἃ μὴ γεύσωμαι ἄρτου ἢ ἀπὸ παντὸς πνός. (ζ) Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τοῦ (η) λαοῦ. Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως (ϑ) θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νήρ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγεμὼν καὶ μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ταύτῃ ἐν τῷ Ισραὴλ; Καὶ ὅτι ἐγὼ (κ) εἰμὶ ζυσ-

Et (n) redire fecit ipſum Abenner in Chebron: & divertere cum 27
fecit Joab à latere portæ ad loquendum cum eo, (o) inſidians.
Et percuſſit eum ibi in inguine.
Et mortuus eſt in ſanguine Aſael fratris Joab. Et audivit Da- 28
vid poſt hæc, & dixit; Innocens ſum ego, & regnum meum
à (p) Domino, & uſq; in ſecu-
lum, à ſanguinibus Abenner filii
Ner. Incurrant ſuper caput Jo- 29
ab, & ſuper univerſam domum
patris ejus: & non deficiat de
domo Joab ſeminifluus, et lepro-
ſus, & tenens (q) ſcytalam, &
cadens in gladio, & egens panibus. Joab autem, & Abeſſa fra- 30
ter ejus (r) captabant Abenner,
pro eo, quòd interfecerat Aſael
fratrem ſuum in Gabaon in præ-
lio. Et dixit David ad Joab, et 31
ad univerſum populum, qui ſe-
cum; Diſcindite veſtimenta ve-
ſtra, & accingimini ſaccis, &
plangite coram Abenner. Et rex
David ibat (ſ) poſt lectũ. Et ſepe- 32
liunt Abenner in Chebron. Et ele-
vavit rex vocem ſuam, & plo-
ravit ſuper ſepulchrum ejus: &
ploravit univerſus populus ſuper
Abenner. Et lamentatus eſt rex 33
ſuper Abenner, et dixit; Si juxta
mortem Nabal moritur Abe-
ner? Manus tuæ non erant ligatæ: 34
pedes tui non in compedibus. (t)
Non acceſſit, ut Nabal: coram fi-
liis injuſtitiæ ccecidiſti. Et con-
vénit omnis populus ad plorandũ
eum. Et venit omnis populus ad 35
cibandum David panibus, cùm
adhuc eſſet dies. Et juravit Da-
vid, dicens; Hæc faciat mihi De-
us, et hæc adjiciat, quia, niſi oc-
ciderit Sol, non guſtabo panem,
aut de quopiam ullo. Et cogno- 36
vit omnis populus, et placuerunt
coram eis omnia quæcunq; fecerat
rex in conſpectu populi. Et cog- 37
novit omnis populus, et omnis
Iſrael, in die illa; quia non fuit
à rege interficere Abenner filium
Ner. Et dixit rex ad pueros ſuos; 38
Non noviſtis, quia dux magnus
cecidit in die hac in Iſrael? Et 39
quia ego ſum propinquus hodiè,
et conſtitutus à (u) rege? Viri au-
tem hi filii Saruiæ duriores me
ſunt. Reddat Dominus facienti
mala ſecundùm malitiam ejus.

MA.S. (φ) ἐπὶ τ̃ φοίαν, (χ) εἰμι κ̃ (ψ) γονορυὴς, (ω) σκυτάλη, (α) Ἀσαὶ(β)Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν. κ̃ (γ) Νάβα, (δ) σεισθῆσαι τ̃ (ε) ἄρτους (ζ) Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, (η) λαῦ ἀγαθόν. Καὶ (ϑ) τῦ θανατῶσαι (ι) ταύτῃ τῷ (κ) εἰμι σήμερον ζυσῳὺς, κ̃ (λ) κατεσαμένῳ (μ) ἀνταποδοῖ (ν) ποιοῦντι πονηρὰ

KEΦ. Δ'.

1 Καὶ ἤκουσε (α) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαὴλ, ὅτι τέθνηκεν (β) Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἐξῄνθησαν αἱ χεῖρες αὐτῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρῴνθησε.

CAP. IV.

ET audivit Icboſthe filꝰ Saul, 1
quia mortuus eſt Abenner filius
Ner in Chebron: et diſſolutæ ſunt
manus ejus, et omnes viri Iſrael
(a) remiſerunt ſe.

MS.A. (α) Μεμφβοσθαὶ (β) Ἀβεννὴρ ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וְתָב אַבְנֵר לְחֶבְרוֹן וְאַפְנֵיהּ יוֹאָב לְנוֹ לְגוֹ תַּרְעָא לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ בְּשַׁלְיָא וּמְחָהִי תַּמָּן בְּסִטַר
28 יַרְכֵּיהּ וּמִית בִּדְמָא דַּעֲשָׂהאֵל אֲחוּהִי : וּשְׁמַע דָּוִד מִבָּתַר כֵּן וַאֲמַר זַכַּאי אֲנָא וּמַלְכוּתִי מִן
29 קֳדָם יְיָ עַד עָלְמָא מִדְּמָא דְאַבְנֵר בַּר נֵר : יְחוֹן עַל רֵישׁ דְּיוֹאָב וְאֶל כָּל בֵּית אֲבוּהִי וְלָא
30 יִפְסוֹק מִבֵּית יוֹאָב דָּאֵב וְסָנִיר וּמַחֲזִיק בְּאָנָר וּמִתְקְטֵיל בְּחַרְבָּא וְחִסִּיר מָזוֹן : וְיוֹאָב
31 וַאֲבִישַׁי אֲחוּהִי קְטָלוּ לְאַבְנֵר עַל דְּקָטַל יָת עֲשָׂהאֵל אֲחוּהוֹן בְּגִבְעוֹן בְּקִרְבָּא : וַאֲמַר דָּוִד
לְיוֹאָב וּלְכָל עַמָּא דְעִמֵּיהּ בְּזָעוּ לְבוּשֵׁיכוֹן וְאִסְרוּ סַקִּין וְסִפְדוּ קֳדָם אַבְנֵר וּמַלְכָּא דָּוִד אָזֵיל
32 בָּתַר עָרְסָא : וּקְבָרוּ יָת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וְאָרִים מַלְכָּא יָת קָלֵיהּ וּבְכוּ עַל קִבְרָא דְאַבְנֵר
33 וּבְכוּ כָּל עַמָּא : וְאָלִיל מַלְכָּא עַל אַבְנֵר וַאֲמַר הַכְמָה־תָמוּת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר : יְדָךְ לָא
34 אֲסִירָן וְרַגְלָךְ לָא לְזִקִין דְּנְחָשׁ אִתְקְרִיבוּ כְּמַפַּל קֳדָם בְּנֵי רַשִׁיעַיָּא נְפַלְתָּא וְאוֹסִיפוּ כָּל
עַמָּא לְמִבְכֵּי עֲלוֹהִי : וַאֲתָא כָל עַמָּא לְאוֹכָלָא יָת דָּוִד לַחְמָא עַד דְּיוֹמָא קַיִם וְקָיֵם דָּוִד
לְמֵימַר כְּדֵין יַעְבֵּיד לִי יְיָ וְכְדֵין יוֹסִיף אֱלָהֵן קֳדָם מֵעַל שִׁמְשָׁא אֶטְעוֹם לַחְמָא אוֹ כָל
35 מִדְּעָם : וְכָל עַמָּא אִשְׁתְּמוֹדַעוּ וְשַׁפַּר בְּעֵינֵיהוֹן כְּכֹל דַּעֲבַד מַלְכָּא בְּעֵינֵי כָל עַמָּא טָב :
36 וְיָדְעוּ כָל עַמָּא וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא אֲרֵי לָא הֲוָת בַּעֲצַת מַלְכָּא לְמִקְטַל יָת אַבְנֵר בַּר
37 נֵר : וַאֲמַר מַלְכָּא לְעַבְדּוֹהִי הֲלָא תְדַעוּן אֲרֵי רַב וְשַׁלִּיט נְפַל יוֹמָא דֵּין בְּיִשְׂרָאֵל : וַאֲנָא
38 יוֹמָא דֵין דְּדִיוֹט וּמְרַבֵּי לְמַלְכָּא וְגַבְרֵיָא הָאִלֵּין בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁין מִנִּי יְשַׁלֵּם יְיָ לְעָבְדֵי
בִּישְׁתָּא כִּבִישְׁתֵּיהּ :

ד

1 וּשְׁמַע בַּר שָׁאוּל אֲרֵי מִית אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וְאִתְרַשְׁלָא יְדוֹהִי וְכָל יִשְׂרָאֵל אִתְבְּהִילוּ :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et rediit Abner ad Hhebron, & divertere fecit eum Joab intra portam ut 27
loqueretur cum eo in tranquillitate: & percuſſit illum ibi in latere femoris
ejus, & mortuus eſt propter ſanguinem Ghaſſahel fratris ejus. Et audivit 28
David poſteà, & dixit: Innocens ego et regnum meum ab-ante Dominum
uſq; in ſeculum à ſanguine Abner filii Ner. Stillent ſuper caput Joab, et 29
ad omnem domum patris ejus, et non deficiat de domo Joab fluens et le-
proſus, & apprehendens mercedem, et occiſus in gladio, et deficiens
victu. Et Joab, et Abiſai frater ejus occiderunt Abner, eò quòd occiderat 30
Ghaſſahel fratrem eorum in Gibghon in bello. Et dixit David Joab et 31
omni populo qui cum eo, Scindite veſtimenta veſtra, et induite ſaccos, et
lamentamini ante Abner: et rex David ivit poſt feretrum. Et ſepelierunt 32
Abner in Hhebron, et extulit rex vocem ſuam, et *fleverunt* ſuper ſepul-
chrum Abner, et fleverunt omnis populus. Et lamentatus eſt rex ſuper 33
Abner, et dixit: An ſicut moriuntur impii mortuus eſt Abner? Manus tuæ 34
non fuerunt ligatæ, et pedes tui non ad compedes chalybis acceſſerunt;
ſicut cadit [*quiſpiam*] ante viros improbos cecidiſti: et addiderunt omnis
populus flere ſuper illum. Et venit omnis populus ut comedere faceret 35
David panem, dum adhuc dies manebat: et juravit David, dicendo: Sic
faciat mihi Dñs et ſic addat, ſi antequam occubuerit Sol guſtavero panem
aut omne quicquam. Et omnis populus audierunt, et pulchrum fuit in 36
oculis ejus, ut omne quod fecit rex in oculis omnis populi [*fuit*] bonum.
Et cognoverunt omnis populus, et omnis Iſrael in die illa, quòd non fuit 37
per conſilium regis ut occiderent Abner filium Ner. Et dixit rex ad ſervos 38
ſuos, Nónne cognoſcetis quòd magnus et dominator cecidit hodie in Iſ-
rael? Et ego hodie humilis et unctus in regem; et viri iſti filii Szarujah 39
duri præ me: retribuat Dominus facientibus malum ut malum ejus.

CAP. IV.

ET audivit filius Saul quòd mortuus eſſet Abner in Hhebron, et remiſſæ 1
ſunt manus ejus, et omnis Iſrael turbati ſunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cúmque reversus esset Abner in Hebron, 27
abscondit eum Joab intra januam prætextu
alloquendi eum tranquillè (*seorsim*) & per-
cutiens eum illic in ilia ipsius, ibidé mortuus
est pro sanguine Asaelis fratris ejus. Quod 28
cùm postea resciviſſet David, dixit, Innocens
ego sum & regnum meum à conspectu Dñi
in æternum à sanguine Abneri filii Ner : Re- 29
cidat in caput Joabi, & in caput totius domûs
patris ejus : & non deficiat è domo Joabi
fluxum patiens, & leprosus, & fusum tenens,
& gladio cadens, & carens pane. Joab & 30
Abisai frater ejus occiderunt Abnerum, eò
quòd interfeciſſet Asaelem fratrem eorum in
Gebaon, in prælio. Postea dixit David Joabo 31
& toti populo qui secum erat, Scindite ve-
stimenta vestra, accingite vos ciliciis, & plan-
gite ante Abnerum : rex autem David, & uni-
versus populus sequebantur feretrum. Se- 32
pultoque Abnero in Hebron extulit rex vo-
cem suam & flevit super sepulchrum Abne-
ri, flevitque totus populus. Et lamentatus est 33
rex Abnerum, & ait; Eâdem morte quâ Na-
bal, occubuit Abner. Manus tuæ non erant 34
ligatæ, neq; pedes tui catenis; *tamen* accessisti
ut is qui casur⁹ erat, ante filios iniquitatis ce-
cidisti : unde flebat eum totus popul⁹ magis
magisque. Studuit autè totus populus induce- 35
re Davidē ad comedendū pané vigente adhuc
die : at juravit David & dixit, Sic faciat mihi
Deus, & sic addat mihi, si antequā sol occum-
bat, panē vel quicquā gustavero. Quo agnito 36
populus approbavit quicquid fecerat rex,
gratumq; fuit in oculis totius populi. Et cog- 37
noverunt omnes Israelitæ eo die, nequaquam
regis *imperio* factū ut occideretur Abner filiⁱ
Ner. Et ait rex, Nescitis magnū ducé cecidisse 38
hodiè ex Israele? Et ergò hodiè timeo, & ani- 39
madverti ego rex viros istos filios Suriæ fir-
miores me esse : rependat Dominⁱ facinoroso
secundùm facinus ejus.

CAP. IV.

Cumq; audisset Isbesol filiⁱ Saulis mortuū 1
esse Abnerum in Hebron, remissæ sunt manus
ejus, omnesque Israelitæ conturbati sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

E cùm reversus esset Abner in Hebron, 27
celavit eum Joab intra portam ut quietè
(secretò) alloqueretur eum, percussitque
eum ibi in ventrem ipsius, ac mortuus est
pro sanguine Asaelis fratris ejus. Quod 28
cùm postea audisset David, ait, Innoxius
ego sum & regnum meum coram Domi-
no in æternum à sanguine Abneri : Re- 29
cumbat super caput Joabi & super caput
totius domûs ejus paternæ : & non ca-
reat domus Joabi stillatione seminis, quâ
contrahitur impuritas, & qui phthisi
leprâque laboret : neque careat paupere
qui pilos neat, nec qui cadat in bello, nec
qui panis indigeat. Joab & Abisai 30
frater ejus interfecerunt Abnerum, eò
quòd peremisset Asaelem fratrem eorum
in Gibaon, in bello. Tum dixit David 31
Joabo & universo populo qui secum
erat, Lacerate vestes vestras, & induite
vos ciliciis, & præcuntes plorate Abne-
rum : rex verò David & universus po-
pulus gradiebantur post feretrum. Et se- 32
pelierunt Abnerum in Hebron; attol-
lensque rex vocem suam, flevit super
sepulchrum Abneri, flevitque totus popu-
lus. Et doluit rex de Abnero, & ait, 33
Eadem quâ Jonathan morte obiit Ab-
ner. Manus tuæ non erant vinctæ, & 34
pedes tui liberi erant catenis; ductus
fuisti ut cadens, & cecidisti inter manus
iniquorum; & rursùs deploravit eum
totus populus. Conatus est autem univer- 35
sus populus suadere Davidi ut panem in-
terdiu gustaret : sed juravit David eo
die, & ait, Sic faciat mihi Deus, & sic
addat mihi, antequam sol occumbat nec
panem sum gustaturus, neque bibiturus.
Totus itaque populus cognoverunt inno- 36
xium esse Davidem à sanguine Abneri,
placuitque in oculis eorum quicquid fe-
cerat rex, & jucundum fuit in oculis to-
tius populi. Et cognovit universus po- 37
pulus & totus Israel eo die, nequaquam
fuisse à rege cædem Abneri filii Ner.
Dixitque rex, An nescitis magnum ho- 38
die ducem cecidisse ex Israele? Ego 39
verò hodiè timeo videns homines istos
filios Suriæ fortiores me esse : retribuat
Dominus authori sceleris pro scelere
ipsius.

CAP. IV.

Audiente verò Isbesol filio Saulis mor- 1
tuum jam esse Abnerum in Hebron, re-
missæ sunt manus ejus, totusque populus
perterrus est.

שמואל ב: ה

2 וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים שָׂרֵי־גְדוּדִים הָיוּ בֶן שָׁאוּל שֵׁם הָאֶחָד
unius nomen ,Saul filio erant *agminum* principes viri duo Et

בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן
;Binjamin filiis de Beerothitæ Rimmó filii Rechab *secundi* nomẽ &,Bahanah

כִּי נַם־בְּאֵרוֹת תֵּחָשֵׁב עַל־בִּנְיָמִן: 3 וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים
Beerothitæ Fugeruntque ,Binjamin *super* reputabatur Beeroth etiam quia

גִּתָּיְמָה וַיִּהְיוּ־שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה: 4 וְליהונָתָן
Jonathan Et .hanc diem ad usque *peregrini* ibi fuerunt & ,Ghittaim in

בֶּן־שָׁאוּל בֵּן נְכֵה רַגְלַיִם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא
:fugit &,ejus nutrix eũ tulit & ;Izrehel de Jonathan & ,Saul *auditum*

שְׁמֻעַת שָׁאוּל וְיהונָתָן מִיזרְעֶאל וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנָס
ej' nomen & ;est effect' claud' &,cecidit &,fugere *ipsam festinando in*,fuit &

וַיְהִי בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסַח וּשְׁמוֹ
;Bahanah & ,Rechab Beerothitæ Rimmon filii abierunt Et .Mephiboseth

מְפִיבֹשֶׁת: 5 וּבְנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי רֵכָב וּבַעֲנָה
recumbens ipse & : Isboseth domum in ,*diem incalescere circa* venerũt &

וַיָּבֹאוּ כְּחֹם הַיּוֹם אֶל־בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב
domus mediũ in usque sunt ingressi ecce Et ,*meridiei cubili*

אֶת מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם: 6 וְהִנֵּה בָּאוּ עַד־תּוֹךְ הַבַּיִת
,Rechab & ,costa quinta in eum percusserunt & ,frumenta *accipientium*

לֹקְחֵי חִטִּים וַיַּכֻּהוּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב
ipse & ,domum fuerant ingressi Et .*evaserunt* ejus frater Bahanah &

וּבַעֲנָה אֲחִיו נִמְלָטוּ: 7 וַיָּבֹאוּ הַבַּיְתָה וְהוּא
,eum percusserunt & ,*sui cubilis conclavi* in suum lectum super *recumbens*

שֹׁכֵב עַל־מִטָּתוֹ בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ וַיְמִתֻהוּ
;ejus caput tuleruntque ;ejus caput removerunt & ,eũ interfecerunt &

וַיְסִירוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיֵּלְכוּ
caput adduxerunt Et .nocte tota *solitudinis viâ* abierunt &

דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כָּל־הַלָּיְלָה: 8 וַיָּבִיאוּ אֶת רֹאשׁ
caput Ecce : regem ad dixeruntque :Chebron David ad Isboseth

אִישׁ־בֹּשֶׁת אֶל דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה רֹאשׁ
dedit & :tuã animam quæsivit qui ,tui inimici Saul filii Isboseth

אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל אֹיִבְךָ אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ וַיִּתֵּן
,ej' semine de &,Saul de hac die ultiones regi meo dño Domin'

יְהוָה לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ:
Rimmon filios ejus fratrem Bahanah & ,Rechab ad David respondit Et

וַיַּעַן דָּוִד אֶת רֵכָב וְאֶת בַּעֲנָה אֲחִיו בְּנֵי רִמּוֹן 9
meam animam redemit qui Dominus Vivit : eis dixit & ,Beerothitæ

הַבְּאֵרֹתִי וַיֹּאמֶר לָהֶם חַי־יְהוָה אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי
,Saul est mortuus Ecce : dicendo,mihi *indicans* Quia .angustia omni ex

מִכָּל־צָרָה: 10 כִּי הַמַּגִּיד לִי לֵאמֹר הִנֵּה־מֵת שָׁאוּל
eũ occidi &,eũ *in apprehẽdi* & (:suis oculis in evangelizãs vel ut erat ipse &)

וְהוּא הָיָה כְמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו וָאֹחֲזָה בּוֹ וָאַהַרְגֵהוּ
homines *quia Etiam* .nuntii præmium *sibi me daturum* qui ;Siclagh in

בְּצִקְלַג אֲשֶׁר לָתֵת־לוֹ בְּשׂרָה: אַף כִּי־אֲנָשִׁים 11
nunc & ? *suo cubili* super sua domo in justũ virum interfecerunt *impii*

רְשָׁעִים הָרְגוּ אִישׁ צַדִּיק בְּבֵיתוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה
vos auferam & ,vestra manu de ejus sanguinem requiram nonne

הֲלוֹא אֲבַקֵּשׁ אֶת־דָּמוֹ מִיֶּדְכֶם וּבִעַרְתִּי אֶתְכֶם
,eos interfecerunt & ,pueris David præcepit Et ? terra è

מִן הָאָרֶץ: 12 וַיְצַו דָּוִד אֶת הַנְּעָרִים וַיַּהַרְגוּם
super ;suspenderunt & ,eorum pedes & ,eorum manus præciderunt &

וַיְקַצְּצוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם וַיִּתְלוּ עַל־
;pepierunt Isboseth caput & : Chebron in piscinam

הַבְּרֵכָה בְּחֶבְרוֹן וְאֶת רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת לָקְחוּ וַיִּקְבְּרוּ
.Chebron in Abner ;epulchro in

בְּקֶבֶר אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן: CAP. V. ה 1 וַיָּבֹאוּ כָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ
,dixerũt atque,Chebron in David ad Israel tribus omnes venerũt Et

לֵאמֹר הִנֵּנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ:
nos tua caro & ,tuum os nos Ecce : dicendo

Versio VUL.LAT.

2 Duo autẽ viri principes latronum erant filio Saul, nomen uni Baana, & nomen alteri Rechab, filii Remmon Berothitæ de filiis Benjamin: siquidem et Beroth reputata est in
3 Benjamin. Et fugerunt Berothitæ in Gethaim,fuerúntq; ibi advenæ usq; ad tempus il-
4 lud. Erat autem Jonathæ filio Saul filij debilis pedib': quinquennis enim fuit,quando venit nunti' de Saul et Jonatha ex Jezrael: tollens itaq; eum nutrix sua,fũgit: cúmq; festinaret ut fugeret, cecidit, et claud' effectus est: habuítque
5 vocabulum Miphiboseth. Venientes igitur filii Remmon Berothitæ, Rechab et Baana, ingressi sunt fervente die domũ Isboseth: qui dormiebat sup stratũ suũ meridié. Et ostiaria domûs purgans triticum,
6 obdormivit. Ingressi sunt autem domũ latenter assumentes spicas tritici, et percusserunt eũ in inguine Rechab et Ba-
7 ana frater ej', et fugerunt. Cũ autem ingressi fuissent domũ, ille dormiebat sup lectũ suũ in conclavi, et percutientes interfecerunt eũ: sublatóque capite ejus,abierunt p viã de-
8 serti tota nocte. Et attulerunt caput Isboseth ad David in Hebron: dixerúntq; ad regẽ; Ecce caput Isboseth filii Saul inimici tui, qui quærebat animam tuam: et dedit Dominus domino meo regi ultionem hodiè de Saul, et de semine
9 ejus. Respondens autẽ David Rechab, et Baana fratri ejus, filiis Remmon Berothitæ, dixit ad eos; Vivit Dominus, qui eruit animã meã de omni angustia, Quoniã eũ,qui annuntiaverat mihi,et dixerat;Mortuus est Saul: qui putabat se prosperа nuntiare, tenui, et occidi eũ in Siceleg,cui oportebat mercedẽ dare pro nun-
10 tio. Quantò magis nunc, cùm homines impii interfecerunt
11 virũ innoxiũ,in domo sua,sup lectũ suũ,non quærã sanguinẽ ejus de manu vestra, et auferã
12 vos de terra? Præcepit itaque David pueris suis, et interfecerunt eos: præcidentésque man' et pedes eorũ,suspenderunt eos super piscinã in Hebron: caput autem Isboseth tulerunt, et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron.

CAP. V.

1 ET venerunt universæ tribus Israel ad David in Hebron, dicentes; Ecce nos, os tuum et caro tua sumus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ δύο ἄνδρες ἡγεμόνες συστρεμμάτων τῷ (γ) Ἰεβοσθὲ υἱῷ Σαούλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Ῥηχάβ, υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν (δ) Βενιαμίν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς
3 Βενιαμίν. Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς (ε) Γεθαὶμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ τῷ Ἰωνάθαν
4 υἱῷ Σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ ὅτε ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ (ζ) Ἰεζραὴλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθωὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄ-
5 νομα αὐτῷ Μεμφιβοσθέ. Καὶ ἐπορεύθησαν (η) υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον (θ) Ἰεβοσθὲ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημερίας. Καὶ
6 ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυρούς, καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδε. Καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βα-
7 ανὰ οἱ ἀδελφοὶ δι᾽ἄλλου, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον. Καὶ (ι) Ἰεβοσθὲ ἐκάθευδεν ὅπι τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ τύπτουσιν αὐτὸν, καὶ θανατοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβον τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τ᾽ χ᾽ δυσμὰς
8 ὅλω τὴν νύκτα. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν (κ) Ἰεβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, (λ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκε κύριος τῷ (μ) κυρίῳ βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ
9 ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. Καὶ ἀποκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανὰ ἀδελφῷ αὐτοῦ υἱοῖς Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ζῇ κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου
10 ἐκ πάσης θλίψεως, Ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος (ν) ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν (ξ) Σεκλὰκ, ᾧ
11 ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτόνασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὅπι τῆς κοίτης αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ
12 ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπεκλείνοισιν αὐτοὺς, καὶ κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ὅπι τῆς κρωσσῆς ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κε-
φαλὴν (ο) Ἰεβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀ-
βεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

Et duo viri duces agminum e- 2
rant ipsi Iebosthe filio Saul: no-
men uni Baana, & nomen secun-
do Rhechab, filii Rhemmon Bero-
thei de filiis Benjamin: quo-
niam Beroth computabatur filiis
Benjamin. Et aufugerunt Berothei 3
in Gethaem, & fugerunt ibi inco-
lentes usque in diem hanc. Et 4
ipsi Jonathan filio Saul erat fili-
us percussus pedes, filius annorum
quinque, & hic in veniendo nun-
tium Saul & Jonathan filii e-
jus ex Jezrael, et tulit eũ nutrix
ejus, & fugit. Et factum est in
festinando ipsum, & secedendo,
& cecidit, & claudus factus est:
& nomen huic Memphiboſthe. Et 5
iverunt filii Rhemmon Berothei,
Rhechab, & Baana, et intraverunt
in æstu diei in domum Iebosthe:
& ipse dormiebat in cubili me-
ridei. Et ecce ostiaria domûs pur-
gabat frumenta, & dormitabat, &
dormiebat. Et Rhechab & Baana 6
fratres delituerunt, et intrâ-
runt in domum. Et Iebosthe dor- 7
miebat super lectum suum in cu-
biculo suo. Et percutiunt eum, &
interficiunt eum, & auferunt ca-
put ejus: & tulerunt caput ejus,
& abierunt viam, quæ ad Oc-
cidentem totâ nocte. Et attule- 8
runt caput Iebosthe ipsi David
in Chebron, & dixerunt ad re-
gem; Ecce caput Iebosthe filii
Saul inimici tui, qui quærebat a-
nimam tuam: & dedit Dominus
domino regi vindictam inimico-
rum ejus, sicut dies hæc, de
Saul inimino tuo, & de semi-
ne ejus. Et respondit David ipsi 9
Rhechab, & ipsi Baana fratri
ejus, filiis Rhemmon Berothei, &
dixit eis; Vivit Dominus, qui
redemit animam meam ex omni
tribulatione; Quia qui nunia- 10
vit mihi, quòd mortuus erat Saul,
& ipse fuit tanquàm evangeli-
zans coram me, & tenui eum, &
interfeci eum in Siceleg, cui
oportebat me dare evangelia.
Et nunc viri mali interfecerunt 11
hominem justum in domo ejus
super cubile ejus. Et nunc requi-
ram sanguinem ejus de manu ve-
stra, & exterminabo vos de
terra. Et mandavit David pu- 12
eris suis: & interficiunt eos,
& truncant manus eorum, &
pedes eorum: & suspendeunt
eos super fontem in Chebron:
& caput Iebosthe sepelierunt
in sepulchro Abenner filii Ner.

MS.A. (γ) Μεμφιβοσθαὶ (δ) Βενιαμείν. * Καὶ ἀπέδρασαν (ε) Γεθαείμ, (ζ) Ἰσραὴλ, (η) οἱ υἱοὶ (θ) Μεμφιβοσθαὶ, (ι) Μεμφιβοσθαὶ (κ) Μεμφιβοσθαὶ (λ) Ἰσβὺ κεφαλὴ Μεφιβοσθαὶ (μ) κυείῳ μου βασιλεῖ (ν) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ξ) Σικλὰγ, (ο) Μεμφιβοσθαὶ

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ προσῆλθον πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ ὀστᾶ σου, καὶ σάρκες σου (α) ἡμεῖς.

CAP. V.

ET adveniunt omnes tribus 1
Israel ad David in Chebron, &
dixerunt ei; Ecce ossa tua, &
carnes tuæ nos.

MS. A. (α) ἡμεῖς. Ἐχθὲς

תרגום יונתן Targum Jonathan.

2 ותרין גברין רברני רישי משריין הוו עם בר שאול שום חד בענא ושום תניינא רכב בני
רמון דמבאורות מבני בנימן ארי אף באורות מתחשבא על דבית בנימין: 3 ועדקו אנש
באורות לנתים והוו תמן דיירין עד יומא הדין: 4 וליהונתן בר שאול ברא
רנלוהי בר תמש שנין הוה כד אתת בסורת שאול ויהונתן מיזרעאל ונטלתיה
תור בנתיה ואפכת והוה באתבעיותה למעחק ונפל ותיר ושמיה מפיבושת: 5 ואולו בני
רמון דמבאורות רכב ובענה ואתו במיחם יומא לבית איש בושת והוא שכיב ית שנת
מלכיא: ואנון אתו עד גו ביתא כובני חשין ומחוהי בסטר ירכיה ורכב ובענה אחוהי
אשתיזבו: 7 ואתו לביתאוהוא שכיב על ערסיה באדרון בית משכבי ומחוהי וקטלוהי
ואעדיאו ית רישיה ונסבו ית רישיה ואולו באורח מישרא כל ליליא: 8 ואייתיאו ית
רישא דאיש בושת לות דוד לחברון ואמרו למלכא הא רישא דאיש בושת בר שאול בעיל
דבבך דבעא למקטלך ועבד יי לרבוני מלכא מפרעניותא יומא הדין משאול ומזרעיה:
9 ואתיב דוד ית רכב ית בענה אחוהי בני רמון דמבאורות ואמר להון קיים הוא יי די פרק
ית נפשי מכל עקא: 10 ארי דחוי לי למימר הא מית שאול והוא כמבשר בעיני נפשיה
ואחדית ביה וקטלתיה בצקלג דהוה מדמי למתן ליה מתנת בסורתיה: 11 אף ארי נברין
רשיעיא קטלו ית נבר זכאי בביתיה על שוויה וכען הלא אתבע ית דמיה מידכון ואפלי
יתכון מן ארעא: 12 ופקיד דוד ית עולמיא וקטלונון וקציצו ית ידיהון ית רנלהון וצלבו על
ברכתא בחברון ויתדיש איש בושת נסיבו וקברו בקברא דאבנר בחברון:

1 ואתו כל שבטיא דישראל לות דוד לחברון ואמרו למימר הא אנא קריבך
ובסרך אנחנא:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et duo viri principes capita exercituũ fuerunt cum filio Saulis: no- 2
men uni' Baghana, & nomen secundi Rechab filii Rimon, qui ex Beeroth
ex filiis Binjamin; quia etiã Beeroth computatur super domũ Binjamin.
Et fugerunt homines Beeroth ad Githaim, & fuerunt ibi advenæ usq; ad di- 3
em hanc. Et Jehonathan filio Saulis [*erat*] filij' percussus in duob' pedib' 4
suis: filij' quinq; annorũ fuit quando venit nunciatio Saulis, & Jehonathã,
ex Jizreghel: & tulit illum nutrix ejus, & fugit: & fuit eùm properaret ipsa
fugere, & cecidit & claudicavit; & nomen ejus Mephibosseth. Et iyeunt 5
filii Rimon qui ex Beeroth, Rechab & Baghanah, & venerunt, cùm incales-
ceret dies, ad domũ Isboseth, & ille dormiens somnũ regũ. Et ecce vene- 6
runt ad mediũ dom' ut emptores tritici, & percusserunt illũ in latere fe-
moris ej', & Rechab et Baghanah frater ej' liberati sũt. Et venerunt ad do- 7
mũ, et ille cubãs sup lectũ suũ, in conclavi dom' cubiculi ej': et percusserũt
eũ, & occiderũt illũ, & abscinderunt caput ej', & tulerunt illud, & venerunt
in via recta totã noctẽ. Et attulerunt caput Isboseth ad David ad Hhebron, 8
& dixerunt regi, Ecce caput Isboseth filii Saul auctoris inimicitiæ tuæ, qui
quæsivit occidere te, et fecit Dñs dño meo regi ultionẽ hodie de Saul et de
seminẽ ej'. Et respondit David ad Rechab et ad Baghanah fratrẽ ejus filios 9
Rimon, qui ex Beeroth, & dixit illis, Vivit ipse Dñs qui eripuit animã meã
ex omni angustia. Quòd qui indicavit mihi, dicendo: Ecce mortu' est Saul, 10
& ipse fuit ut evangelizans in oculis animæ suæ; & apprehendi illũ, & oc-
cidi illũ in Sziklag, qui cogitabat quòd darẽ ei donũ *nuncii sui*. Quanto 11
magis viros improbos [*qui*] occiderunt virum innocentẽ in domo sua su-
per lectũ suũ? & nunc an non requirã sanguinẽ ejus de manu vestra, & se-
parabo vos de terra? Et mandavit David adolescentibus, & occiderunt 12
illos, & abscinderunt man' eorũ & pedes eorũ, & suspenderunt super pis-
cinã in Hhebron: & caput Isboseth acceperunt, & sepelierunt in sepul-
chro Abner in Hhebron. CAP. V.

ET venerunt omnes tribus Israel ad David ad Hhebron, et dixerunt, di- 1
cendo: Ecce nos propinqui tui, & caro tua sumus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܢ ܫܐܘܠ ܫܡ ܕܚܕ ܘܫܡ ܕܬܪܝܢ ܪܟܒ ܘܒܥܢܐ ܒܢܝ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܦ ܒܪܘܬ ܬܬܚܫܒ ܠܒܢܝܡܝܢ ܀
3 ܗܐ ܒܪܘܬ ܗܪܘ ܠܓܬܝܡ ܘܗܘ ܬܡ ܓܪܝܢ ܥܕ ܗܢܐ ܝܘܡܐ ܀
4 * ܘܠܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܦܣܚ ܪܓܠ ܗܘ ܒܪ ܬܪܝܢ ܫܢܝܢ ܒܥܕܢ ܕܐܬܬ ܫܡܥܬܐ ܡܢ ܝܙܪܥܐܠ ܘܢܣܒܬܗ ܘܪܗܛܬ ܘܐܬܬ ܘܢܦܠ ܘܐܬܦܣܚ ܘܫܡܗ ܡܦܝܒܫܬ ܀
5 ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝ ܪܟܒ ܘܒܥܢܐ ܘܥܠܘ ܠܒܝܬ ܐܝܫܒܥܠ ܒܣܘܪ ܝܘܡܐ ܘܗܘ ܡܫܟܒ ܠܦܓܪ ܀
6 ܘܗܢܘܢ ܥܠܘ ܠܓܘ ܒܝܬ ܐܝܫܒܥܠ ܘܗܘ ܡܫܟܒ ܥܠ ܥܪܣܗ ܒܒܝܬ ܡܫܟܒܗ ܘܡܚܘ ܘܩܛܠܘ ܘܫܩܠܘ ܠܪܝܫܗ ܘܐܙܠܘ ܠܡܥܪܒܬܐ ܀
7 ܘܗܘ ܥܠ ܥܪܣܗ ܒܒܝܬ ܡܫܟܒܗ ܘܩܛܠܘ ܘܩܒܪܘ ܘܫܩܠܘ ܠܪܝܫܗ ܘܐܙܠܘ ܒܐܘܪܚܬܐ ܕܥܪܒܬܐ ܕܠܝܠܐ ܗܘ ܀
8 ܘܐܝܬܘ ܠܪܝܫ ܐܝܫܒܥܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܡܠܟܐ ܗܐ ܪܝܫ ܐܝܫܒܥܠ ܒܪ ܫܐܘܠ ܒܥܠ ܢܦܫܟ ܕܒܥܐ ܠܟ ܡܘܬܐ ܡܢ ܫܐܘܠ ܘܡܢ ܙܪܥܗ ܘܝܗܒ ܡܪܝܢ ܠܡܠܟܐ ܗܢܐ ܢܩܡܬܗ ܡܢ ܫܐܘܠ ܘܡܢ ܙܪܥܗ ܀
9 ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ ܠܪܟܒ ܘܠܒܥܢܐ ܐܚܘܗ ܒܢܝ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩ ܢܦܫܝ ܡܢ ܟܠ ܥܩܬܐ ܀
10 ܕܐܝ ܕܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܡܝܬ ܗܘ ܠܡܫܝܚܐ ܕܝܗܘܐ ܒܥܝܢ ܡܪܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܗܘ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܠܗ ܒܣܪ ܒܫܘܪܬܐ ܘܐܚܕܬ ܒܗ ܘܩܛܠܬ ܐܢܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܣܪ ܒܫܘܪܬܐ ܀
11 ܘܐܦ ܐܢ ܐܝܬ ܠܝ ܐܓܪ ܠܡܬܠ ܠܟ ܗܕܐ ܐܓܪ ܐܢ ܩܛܠ ܐܢܫ ܐܢܫ ܫܪܝܪ ܒܒܝܬܗ ܐܦ ܕܡܗ ܠܐ ܐܬܒܥ ܐܢ ܐܫܬܠܚ ܐܢ ܐܒܕ ܡܢ ܐܪܥܐ ܀
12 ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ ܘܩܛܥ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܪܓܠܝܗܘܢ ܘܥܠܘ ܠܘܬ ܒܪ ܒܐܪ ܕܚܒܪܘܢ ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܒܩܒܪܐ ܕܐܒܢܪ ܒܚܒܪܘܢ ܀

Duo autem viri principes latronum erant cũ filio Saulis, nomen unjus Baana, & nomen alteri⁹ Rechab, *ambo* filii Remmon Berothitæ, de filiis Benjamin: siquidẽ Berothi censetur cum filiis Benjamin. Fugerant enim Berothitæ ad Gethim, ibiq; fuerunt incolæ usq; in hunc diẽ. Jonathan quoq; fili⁹ Saulis habebat filium claudum pedib⁹, quinq; natum annos quum fama Saulis & Jonathanis venisset ex Jezraele: hunc tollens nutrix sua, fugit, dumq; fugã acceleraret, cecidit *puer* & claud⁹ factus est: nomen verò ipsius est Mephibseth. Venerunt itaq; filii Remmon Berothitæ, Rechab & Baana, venerunt inquã cùm ferveret dies, in domum Isbesol dum dormiret somnũ meridianũ: Ecce inquã venerunt usq; ad interiora dom⁹, & suscipientes maligni percusserunt eum in ilia ipsius, Rechab *scilicet* et Baana frater ejus, & evaserunt. Venerunt domũ eo dormiente super lectum suum in conclavi suo dormitorio, & percutientes illum interfecerunt eum: sublatoq; capite ipsi⁹, abierunt per viã Arabæ totã nocte. Et afferentes caput Isbesolis in Hebron ad Davidẽ, dixerunt regi Davidi, Ecce caput Isbesolis filii Saulis inimici tui & quærentis animã tuam: detque Dñs domino nostro regi ultionem hodiè à Saule & à semine ipsius. Respondens autem David Rechabo & Baanæ fratri ejus, filiis Remmon, Berothitis, ait; Vivit Dñs qui liberavit animã meam ab omni afflictione: Nisi eum qui nuntiavit ac dixit mihi, Ecce mortuus est Saul, qui quidẽ sibi videbatur esse *faustus* in conspectu mea nunti⁹; nisi *inquam* tenui eum & occidi in Seneclagh, potiùs quàm dederim ei *mercedem* pro nuntio. Multò magis *cùm* viri impii interfecerint virũ in domo sua super lectum suum: jamjã exposcã sanguinẽ ejus de manibus vestris, & extinguã vos de terra. Misit ergò David juvenes ut trucidarent eos, & præcisis manibus ac pedibus eorum, suspenderent super collem in Hebron: caput verò Isbesol acceperunt & sepelierunt in sepulchro Abneri in Hebron.

CAP. V.

1 * ܘܐܬܘ ܟܠ ܫܒܛܝ ܒܢܝ ܐܝܫܪܝܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܚܒܪܘܢ ܘܐܡܪܘ ܗܐ ܒܣܪܟ ܘܥܨܡܟ ܐܢܚܢ ܀

Tum congregatæ omnes tribus Israelitarum apud Davidem in Hebron, dixerunt ei, En caro tua sumus, & os tuum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثُمَّ إِنَّ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ ٱلْعَرُوِّ ٱلَّذِينَ كَانُوا مَعَ بَنِي شَاوُلَ * ٱسْمُ ٱلْوَاحِدِ بَعَنَا وَٱسْمُ ٱلْآخَرِ رَاحَابُ *
3 أَبْنَا رِمُّونَ ٱلَّذِي مِنْ بَرُوثِي * مِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ مِنْ أَجْلِ أَنَّ بَرُوثِي أَيْضًا مَعْدُودَةٌ مَعَ بَنِي
4 بِنْيَامِينَ * وَلٰكِنْ هَرَبُوا ٱلْبَرُوثِيُّونَ إِلَى جَانِيمَ * فَكَانُوا هُنَاكَ سُكَّانًا حَتَّى ٱلْيَوْمِ * وَكَانَ لِيُونَاثَانَ بْنِ
شَاوُلَ ٱبْنٌ رِجْلَيْنِ ٱلْمَخْلُوعُ * وَكَانَ بْنَ خَمْسِ سِنِينَ حِينَ جَاءَ صَيْتُ شَاوُلَ وَيُونَاثَانَ مِنْ
إِيزَرْعِيلَ * فَحَمَلَتْهُ دَايَتُهُ وَهَرَبَتْ * وَإِذَا كَانَتْ مُسْتَعْجِلَةً لِلْهَرَبِ وَقَعَ فَٱنْكَسَرَ رِجْلَاهُ وَصَارَ مَفْعُدًا *
وَٱسْمُهُ مَفِيبُسَثُ * وَذَهَبَ بَنُو رِمُّونَ ٱلْبَرُوثِيُّونَ رَاحَابُ وَبَعَنَا * فَأَتَوْا حِينَ حَمِيَ ٱلنَّهَارُ إِلَى بَيْتِ
5 إِسْبَاسُولَ * وَكَانَ نَائِمًا وَقْتَ ٱنْتِصَافِ ٱلنَّهَارِ * فَدَخَلُوا دَاخِلَ ٱلْبَيْتِ وَأَحَدُ ٱلْفَخَّارِ ضَرَبُوهُ عَلَى
6 بَطْنِهِ رَاحَابُ وَبَعَنَا أَخُوهُ * لِأَنَّهُمْ أَتَوُا ٱلْبَيْتَ وَهُوَ نَائِمٌ عَلَى سَرِيرِهِ فِي بَيْتِ مَفْرَشِهِ * فَضَرَبُوهُ
وَقَتَلُوهُ * وَأَخَذُوا رَأْسَهُ وَهَرَبُوا * وَسَارَا فِي طَرِيقِ عَرَبَا ٱللَّيْلَ كُلَّهُ * وَأَتَوْا بِرَأْسِ إِسْبَاسُولَ إِلَى دَاوُدَ بِحَبْرُونَ *
7 فَقَالُوا لِلْمَلِكِ دَاوُدَ * هٰذِهِ رَأْسُ إِسْبَاسُولَ بْنِ شَاوُلَ عَدُوِّكَ وَطَالِبِ نَفْسِكَ * وَيُعْطِي ٱلرَّبُّ لِسَيِّدِنَا
ٱلْمَلِكِ طَلِبَتَهُ ٱلْيَوْمَ مِنْ شَاوُلَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ * فَأَجَابَ دَاوُدُ رَاحَابَ وَبَعَنَا أَخَاهُ بَنِي رِمُّونَ
8 ٱلْبَرُوثِيِّينَ فَقَالَ * حَيٌّ هُوَ ٱلرَّبُّ ٱلَّذِي خَلَّصَ نَفْسِي مِنْ كُلِّ آفَةٍ * ٱلَّذِي كَمَا صَنَعْتُ بِٱلَّذِي
أَخْبَرَنِي * وَقَالَ لِي أَنَّ شَاوُلَ مَاتَ * وَظَنَّ أَنَّهُ بِبُشْرِي بُشْرِي أَفْرَحُ بِهَا * وَأَخَذْتُهُ وَقَتَلْتُهُ بِصِقْلَغَ
9 بَدَلَ جَائِزَةِ ٱلْبُشْرَى * وَٱلرَّجُلَانِ ٱلْمُنَافِقَانِ قَتَلَا ٱلرَّجُلَ فِي بَيْتِهِ عَلَى سَرِيرِهِ * فَٱنْتَقَمْتُ لَهُ * وَأَطْلُبُ
10 دَمَهُ وَأُهْلِكُهُمْ * فَأَرْسَلَ دَاوُدُ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِهِ وَقَتَلُوهُمَا * وَقَطَعُوا أَيْدِيَهُمَا وَأَرْجُلَهُمَا * وَصَلَبُوهُمَا
11 عَلَى ٱلْأَكَمَةِ بِحَبْرُونَ * فَأَمَّا رَأْسُ إِسْبَاسُولَ فَدَفَنُوهُ فِي قَبْرِ أَبْنَارَ بِحَبْرُونَ *

Præterea duo viri ex militibus qui erant cum filiis Saulis, quorũ unius nomen erat Baana, nomen autem alterius Rechab, uterque filius Remmon qui erat ex Berutha, de filiis Benjamin: nam Berutha quoque annume.abatur Benjaminitis. Attamen fugerant Berutha in Gethim, ibiq; commorati sunt ad hodiernum usque diem. Erat etiam Jonathani filio Saulis, filius affectus pedib⁹, quinq; natus annos quando venit fama Saulis & Jonathanis ex Jezraele, quem cum tulisset nutrix ejus, ac fugisset, inq; fuga festinãsset, cecidit ille, fractisq; cruribus ejus redditus est claudus: ejus verò nomen erat Miphibboseth. Euntes autem filii Remmon Berothitæ, Rechab & Baana, adierunt æstuante die domũ Isbesol dum dormiret tempore meridiano; Ingressiq; domum, sumpserunt scelerati, & percusserunt eum in ventrem ipsius, Rechab & Baana frater ejus. Adierunt enim domum dum ille dormiret super lectum suum in cubiculo suo dormitorio, & percutientes eum trucidârunt illum; & accipientes caput ejus, fugerunt; totaque nocte iter facientes per viã Arabæ, detulerunt caput Isbesol ad Davidẽ in Hebron, & dixerunt ad regem Davidem, En caput Isbesol filii Saulis inimici tui & quærentis animam tuã: concedatque Dominus hodie domino nostro regi votum ejus à Saule & ab ejus progenie. Respondit autem David Rechabo & Baanæ fratri ejus, filiis Remmon, Berothitis, & ait; Vivit Dominus qui eripuit animam meam ex omni calamitate, Quòd quemadmodũ egi cum eo qui nuntiaverat mihi & dixerat mihi mortuũ esse Saulẽ, & arbitrabatur afferre se mihi nuntium quo delectarer, & apprehendi eum atque interfeci in Siceleg⁹ pro nuntii præmio; Sic ab hominibus scelleratis qui virum occiderunt domi suæ super lectũ suum, ulciscar eum, & repetã sanguinem ejus, perdamq; eos. Misit itaque David quosdam è suis, et occiderũt utrumque, & amputatis manibus ac pedibus eorũ, crucifixerunt eos super collẽ in Hebron: verũ caput Isbesol sepelierunt in sepulchro Abneri in Hebron.

CAP. V.

1 * وَٱجْتَمَعَ جَمِيعُ قَبَائِلِ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَى دَاوُدَ بِحَبْرُونَ * وَقَالُوا لَهُ * نَحْنُ لَحْمُكَ وَعَظْمُكَ *

Præterea convenientes universæ tribus filiorũ Israel apud Davidem in Hebron, dixerunt ad eum, Nos caro & os tuum sumus:

שמואל ב : ה

2 גַּם־אֶתְמוֹל גַּם־שִׁלְשֹׁם בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ עָלֵינוּ
Dominus dixitque : Iſrael introducens & educens eras tu
אַתָּה הָיִיתָ מוֹצִיא־וּמֵבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה
eris tu & ,Iſrael meum populum pâſces Tu : tibi
לְךָ אַתָּה תִרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה
ad Iſrael ſeniores omnes Veneruntque .Iſrael ſuper ducem in
3 לְנָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹאוּ כָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל
Chebron in fœdus David rex eis excidit & ,Chebron in regem
הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּחֶבְרוֹן
Iſrael ſuper regem in David unxerunt & ,Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל :
.regnavit annis quadraginta ;ipſum regnando in ,David annorũ triginta Filius
4 בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה מָלָךְ :
: menſibus ſex & ,annis ſeptem Jehudah ſuper regnavit Chebron In
5 בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל־יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
,Iſrael omnem ſuper annis tribus & triginta regnavit Jeruſalaim in &
וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל
Jebuſæum ad Jeruſalaim ejus viri & ,rex abiit Et .Jehudah &
6 וִיהוּדָה : וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל־הַיְבוּסִי
quin huc ingredieris Non:dicẽdo,David ad dixit & ,terræ habitatorẽ
יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא תָבוֹא הֵנָּה כִּי אִם
.huc David veniet Non : dicendo ,claudos & cæcos te removere
הַסִּירְךָ הַעִוְרִים וְהַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא דָּוִד הֵנָּה :
7 Dixitque .David civitas ipſa ,Sion munitionem David cepit Et
8 וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד : וַיֹּאמֶר
& ,fiſtulam in attinget & ,Jebuſæũ percutiens Omnis : illa die in David
דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל מַכֵּה יְבוּסִי וְיִנֹּעַ בַּצִּנּוֹר וְאֶת
: dicebant ideo : David animæ habitos odio cæcos & ,claudos
הַפִּסְחִים וְאֶת הַעִוְרִים שְׂנוּאֵי נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יֹאמְרוּ
David habitavit Et .domum in intrabit non claudus & Cæcus
9 עִוֵּר וּפִסֵּחַ לֹא־יָבוֹא אֶל הַבָּיִת : וַיֵּשֶׁב דָּוִד
circum David ædificavit &:David Civitatem,eam vocavitque ,munitione in
בַּמְּצֻדָה וַיִּקְרָא־לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב
; evadendo grandis & eundo David abiit Et .domum intra & ,Millo à
10 מִן הַמִּלּוֹא וָבָיְתָה : וַיֵּלֶךְ דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדוֹל
Tyri rex Chiram miſit Et .eo cum exercituum Deus Domin' &
11 וַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ : וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר
lapidis fabros & ,ligni fabros & ,cæſarum ligna & ,David ad legatos
מַלְאָכִים אֶל דָּוִד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרְשֵׁי עֵץ וְחָרְשֵׁי אֶבֶן
quod ,David cognovit Et .David domum ædificaverunt & ; parietis
12 קִיר וַיִּבְנוּ־בַיִת לְדָוִד : וַיֵּדַע דָּוִד כִּי־
exaltãſſet quod & ,Iſrael ſuper regem in Dominus eũ confirmãſſet
הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשָּׂא
adhuc David accepit Et .Iſrael ſuũ populum propter ejus regnum
13 מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל : וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד
: Chebron de ipſum venire poſt ,Jeruſalaim de uxores & ,pellices
פִּלַגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי בֹּאוֹ מֵחֶבְרוֹן
natorum nomina hæc Et .filiæ & ,filii David adhuc ſunt nati &
14 וַיִּוָּלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת : וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלָּדִים
.Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & ,Sammuah : Jeruſalaim in ei
לוֹ בִּירוּשָׁלָם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה :
15 ,Eljadah & ,Eliſamah Et .Japhiah & ,Nephegh & ,Eliſuah & ,Ibchar Et
16 וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ : וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע
regem in David unxiſſent quòd ,Philiſtim audierunt Et .Eliphelet &
17 וֶאֱלִיפָלֶט : וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ
: David quærendum ad Philiſtim omnes aſcenderunt & ; Iſrael ſuper
עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד
,venerunt Philiſtim Et .munitionem in deſcendit & ,David audivit &
וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְּצוּדָה : וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ
.Rephaim valle in ſe diffuderunt &
18 וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים :

Verſio VUL. LAT.

2 Sed & herì & nudiuſtertiùs, cùm eſſet Saul rex ſuper nos, tu eras educens & reducens Iſrael : dixit autem Dominus ad te ; Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris dux
3 ſuper Iſrael. Venerunt quoque & ſeniores Iſrael ad regem in Hebron, & percuſſit cum eis rex David fœdus in Hebron coram Domino : unxerúntq; David in regem ſuper Iſrael.
4 Filius triginta annorum erat David,cùm regnare cœpiſſet, & quadraginta annis regna-
5 vit. In Hebron regnavit ſuper Judam ſeptem annis & ſex menſibus: in Jeruſalem autem regnavit triginta tribus annis ſuper omnem Iſrael & Judam.
6 Et abiit rex,& omnes viri qui erant cum eo , in Jeruſalem, ad Jebuſæũ habitatorẽ terræ: dictúmq; eſt David ab eis ; Non ingrediêris huc, niſi abſtuleris cæcos & claudos dicentes , Non ingredietur
7 David huc. Cepit autem David arcem Sion, hæc eſt civi-
8 tas David. Propoſuerat enim David in die illa præmiũ, qui percuſſiſſet Jebuſæum,& tetigiſſet domatum fiſtulas,& abſtuliſſet cæcos & claudos odientes animam David: idcircò dicitur in proverbio ; Cæcus & claudus non intrabunt in
9 templũ. Habitavit autem David in arce , & vocavit eam, Civitatem David : & ædifica-
10 vit per gyrum à Mello & intrinſecus. Et ingrediebatur proficiens atque ſuccreſcens, & Dñs Deꝰ exercituũ erat cũ
11 eo. Miſit quoque Hyram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina,et artifices lignorum,artificéſq; lapidũ ad parietes:& ædificaverunt domũ
12 David. Et cognovit David quoniã confirmãſſet eum Dñs regẽ ſup Iſrael, & quoniã exaltãſſet regnum ej' ſup populum ſuum Iſrael. Accepit ergò David adhuc concubinas & uxores de Jeruſalem, poſtquã venerat de Hebron : natíque
13 ſunt David & alii filii & filiæ: Et hæc nomina eorum qui nati ſunt ei in Jeruſalem, Samua,& Sobab, & Nathan, & Salomon, Et Jebahar, & Eli-
14 ſua, & Nepheg, Et Japhia, et Eliſama,et Elioda, et Eliphaleth. Audierunt ergò Philiſthiim quòd unxiſſent David in regẽ ſuper Iſrael : et aſcenderunt univerſi ut quærerent David : quod cùm audiſſet David, deſcendit in præſidiũ.
15 Philiſthiim autem venientes
16 diffuſi ſunt in valle Raphaim.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτλω ὄντος Σαὰλ βασιλέως (β)ἐφ' ἡμῶν,σὺ ἦσθα ὁ (γ)ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σέ, Σὺ (δ) ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον (ε) ὅλῃ τῷ λαόν μου Ἰσραήλ.
3 Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρών, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς (ζ) Δαυὶδ διαθήκλω ἐν Χεβρὼν ἐναντίον κυρίου· καὶ χρίουσι τὸν Δαυὶδ
4 εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν (η) Δαυὶδ ἐν τῷ (θ) βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (ι)τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.
5 Ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν ἐν Ἰε-
6 ρουσαλήμ. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρρέθη τῷ Δαυὶδ, Οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστηκεν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ,λέγοντες,Οτι οὐκ(κ)εἰσελεύσεται
7 Δαυὶδ ὧδε. Καὶ (λ)προκατήλαβετο Δαυὶδ τὸ θεμελίον Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.
8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον, ἁψάσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺ χωλοὺς καὶ τοὺ τυφλοὺς καὶ τοὺ (μ) μισοῦντας τὴν ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι, Τυφλοὶ
9 καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῷ θεμελίῳ, καὶ(ν)ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τῆς οἴκου αὐτοῦ.
10 Καὶ (ξ) διεπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ (ο) κύριος παντοκράτωρ
11 μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας (π)λίθων, καὶ
12 ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ
13 διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ (ρ)ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ Ἰερουσαλὴμ, μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸ ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγέ-
14 νοντο(σ)τῷ Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γενηθέντων αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ· (τ)Σαμμὺς, καὶ(υ)Σωλὰβ, καὶ Νάθαν,
15 καὶ Σολωμών, Καὶ(φ)Ἐβεὰρ, καὶ(χ)Ελισυὲ,
16 καὶ Ναφὲκ, Καὶ(ψ)Ιεφιὲς, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ
17 Ἐλιδαὲ, (ω) καὶ Ἐλιφαλὲτ, Σαμαὲ, Ἰεσσιβὰθ, Νάθαν, Γελαμαὰν, Ἰεβαὰρ, Θοησῆς, Ἐλιφαλὰτ, Ναγὲθ, Ναφὲκ, Ἰαφὰν, Λεασαμὺς, Βααλιμαὰθ, Ἐλιφαλά. Καὶ ἤκουσ οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησ πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ κατέβη
18 εἰς τὸ θεμελίον. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεγένοντο, καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

Et heri & nudiuſtertiò , cùm eſſet Saul rex ſuper nos, tu eras educens, & introducens Iſrael. Et dixit Dominꝰ ad te; Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris in ducem ſuper populũ meũ Iſrael.
Et venerunt omnes ſeniores Iſrael ad regẽ in Chebron: & diſpoſuit eis rex David teſtamentũ in Chebron coràm Domino. Et unxerunt David in regem ſuper omnem Iſrael. Filius triginta annorum erat David,cùm ipſe regnavit: & quadraginta annos regnavit. Septem annos, & menſes ſex regnavit in Chebron ſuper Judam, & triginta tres annos regnavit ſuper univerſum Iſrael, & Judam, in Hieruſalem. Et abiit David & viri ejus in Hieruſalem ad Jebuſæum habitantem terram. Et dictum eſt ipſi David; Non ingrediêris huc, quia adverſari ſunt cæci, & claudi, dicentes, Quia non ingredietur David huc. Et præoccupavit David (a)munitionem Sion. Hæc eſt civitas David. Et dixit David die illâ; Omnis percutiens Jebuſæum, tangat in (b)pugione, & claudos, & cæcos, & odio habentes animã David. Propter hoc dicent; Cæci & claudi nõ ingredientur in civitatem Domini. Et ſedit David in munitione: & vocata eſt hæc, Civitas David. Et ædificavit ipſa civitatem in circuitu à ſummo, & domum ſuam. Et (c)tranſibat David vadens & magnificatus, & Dominus omn potens cum eo. Et miſit Chiram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, & fabros lignorum, & fabros lapidũ, & ædificaverunt domum ipſi David. Et cognovit David, quia paravit eũ Dominꝰ in regem ſuper Iſrael, & quia exaltatũ eſt regnũ ſuum propter populum ſuũ Iſrael. Et accepit David adhuc uxores & concubinas ex Hieruſalẽ, poſtquàm ipſe venit in Chebron. Et facti ſunt ipſi David adhuc filii, & filiæ. Et hæc nomina eorũ, qui nati ſunt ei in Hieruſalẽ; (d)Sammus, & Sobab, & Nathan, & Salomon, Et Ebcar, & Eliſue, & Nephec, Et Jephies, & Eliſama, & Elidae, & Eliphalath, Samae, Jeſſibath, Nathan, Gelamaan, Jebaar, Thoeſus, Eliphalat, Naged, Nayb c, Janathan, Leaſamys, Baalimath, Eliphalath. Et audierunt alienigenæ, quia unctus eſt David rex ſuper Iſrael, & aſcenderunt omnes alienigenæ, ad quærendum David. Et audivit David, & deſcendit in munitionem. Et alienigenæ adveniunt, & concurrerunt in vallem (e) Titanum.

MS. A. (β) ἐφ' ἡμῶν,(γ)εἰσάγων καὶ ἐξάγων (δ)ποιμανεῖς(ε)ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (ζ) Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου διαθήκλω· καὶ (η) ἦν Δαυεὶδ (ϑ)βασιλεύων (ι)τεσσεράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν. Καὶ(κ) εἰσελεύσεται ὧδε (λ)κατελάβετο (μ)μισοῦντας ψυχὴν(ν) ἐκλήθη ἡ πόλις αὕτη Δαυίδ. (ξ) ἐπορεύετο (ο)κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ(π) λίθων τοίχυ, καὶ(ρ)ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ (σ)ἐπὶ τῷ Δαυὶδ υἱοὶ (τ) Σαμμὰ, (υ)Σωλαβὰν,(φ)Ἰεβαὰρ,(χ)Ελισὲς,(ψ)Αφιὲ,(ω)καὶ Ἐλιφαλὲτ. Καὶ ἤκουσ' ἀλλόφυλοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אַף מֵאִתְמֹלִי אַף מִדְּקַמּוֹהִי כַּד הֲוָה שָׁאוּל מַלְכָּא עֲלָנָא אַתְּ הֲוֵיתָא נָפֵק וְעָלֵל בְּרֵישׁ
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר יְיָ לָךְ אַתְּ תְּפַרְנֵס יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל וְאַתְּ תְּהֵוֵי לְמַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל :
3 וְאֲתוֹ כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת מַלְכָּא בְּחֶבְרוֹן וְגָזַר לְהוֹן מַלְכָּא דָּוִד קְיָם בְּחֶבְרוֹן קֳדָם יְיָ
וּמַשְׁחוּ יָת דָּוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל : בַּר תְּלָתִין שְׁנִין דָּוִד כַּד מְלַךְ אַרְבְּעִין שְׁנִין
4 מַלְכָּא : בְּחֶבְרוֹן מְלַךְ עַל דְּבֵית יְהוּדָה שְׁבַע שְׁנִין וְשִׁתָּא יַרְחִין וּבִירוּשְׁלֵם מְלַךְ תְּלָתִין
5 וְתֵלַת שְׁנִין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְיְהוּדָה : וַאֲזַל מַלְכָּא וְגַבְרוֹהִי לִירוּשְׁלֵם לְוָת יְבוּסָאֵה יָתְבֵי
אַרְעָא וַאֲמַרוּ לְדָוִד לְמֵימַר לָא תֵעוֹל הָלְכָא אֱלָהֵן בַּאֲעַדְיוּתָךְ חַטָּאַיָא וְחִיבָיָא דַּאֲמָרִין
7 לָא יֵעוֹל דָּוִד הָלְכָא : וַאֲחַד דָּוִד יָת חֶקְרָא דְצִיּוֹן הִיא קִרְתָּא דְדָוִד : וַאֲמַר דָּוִד בְּיוֹמָא
8 דַּהֲוָא כָּל דְּיִקְטֵל יְבוּסָאָה וְיִשְׁרֵי לְמִכְבַּשׁ כְּרָכָא וְיָת חַטָּאַיָא רְחִיקָא נַפְשָׁא
דְּדָוִד עַל בְּנֵי יְיָמְרוֹן חַטָּאַיָא וְחִיבָיָא לָא יֵעָלוֹן לְבֵיתָא : וְיָתֵב דָּוִד בְּחֶקְרָא וּקְרָא לַהּ
9 קִרְתָּא דְדָוִד וּבְנָא דָּוִד סְחוֹר מִן מַלְיְתָא וּלְגָיו : וַאֲזַל דָּוִד אָזֵיל וְסָנֵי וּמְיַמְּרָא
10 דַּיְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת בְּסַעֲדֵיהּ : וּשְׁלַח חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר אוּנְדִּין לְוָת דָּוִד וְאָעֵי אַרְזִין וְנַגָּרִין
דְּאוֹמָנִין לְמִקַּץ אָעִין וְאַבְנִין דְּאַרְדְּכָלִין דְּאוֹמָנִין בְּבִנְיַן כּוֹתְלִין וּבְנוֹ בֵיתָא לְדָוִד : וְיָדַע
11 דָּוִד אֲרֵי אַתְקִנֵיהּ יְיָ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי מְנַטֵּלָא מַלְכוּתֵיהּ בְּגִין עַמֵּיהּ
יִשְׂרָאֵל : וְנָסִיב דָּוִד עוֹד לְחֵינָן וְנָשִׁין מִירוּשְׁלֵם בָּתַר דַּאֲתָא מֵחֶבְרוֹן וְאִתְיְלִידוּ עוֹד לְדָוִד
12 בְּנִין וּבְנָן : וְאִלֵּין שְׁמָהָת דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בִּירוּשְׁלֵם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה :
15 וְיִבְחָר וְאֶלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ : וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט : וּשְׁמַעוּ פְלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי מְשַׁחוּ
16 יָת דָּוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְסָלִיקוּ כָל פְּלִשְׁתָּאֵי לְמִבְעֵי יָת דָּוִד וּשְׁמַע דָּוִד
17 וּנְחַת לְחֶקְרָא : וּפְלִשְׁתָּאֵי אֲתוֹ וְאִתְרַטִּישׁוּ בְּמֵישַׁר גִּבְרַיָא :
18

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Etiam ab heri,& etiam ab-ante ipſum , quando fuit Saul rex ſuper nos,
2 tu fuiſti exiens & intrans in caput Iſrael : & dixit Dominus tibi,Tu paſces populum meum Iſrael,& tu eris in regem ſuper Iſrael. Et venerunt
3 omnes ſenes Iſrael ad regem ad Hhebron,& pepigit illis rex David fœdus in Hhebron ante Dñm,& unxerunt David ut eſſet rex ſuper Iſrael. Fi-
4 lius triginta annorum erat David quando regnavit, quadraginta annis regnavit. In Hhebron regnavit ſuper [*populum*] domus Jehudah ſeptem
5 annis & ſex menſibꝰ,& in Jeruſalem regnavit triginta & tribus annis ſuper omnem Iſrael & Jehudah. Et ivit rex & viri ejus in Jeruſalem ad Je-
6 buzzæũ,*habitatores* terræ,& *dixerunt* Davidi,dicendo : Non intra bis huc niſi abſtuleris peccatores & culpatos,qui dicunt,Non intrabit David huc.
7 Et cepit David arcem Szion,ipſa eſt civitas David. Et dixit David in die
8 illo, Omnis qui occiderit Jebuzzæum & inceperit ſubigere munitionem ; & peccatores & culpatos abjicit anima David ; ſuper hoc dix-
9 erunt peccatores & culpati, Non intrabunt ad domum. Et ſedit David in arce,& vocavit illam civitatem David,& ædificavit undiquaq; ab ob-
10 ſtructione & interiꝰ. Et ivit David eundo & multiplicando,& dictũ Dñi Dei Szebaoth in auxilio ejus erat. Et miſit Hhiram rex Szor nuncios ad
11 David,& ligna cedrorũ,& fabros,qui artifices[*erant*]ad ſcindenda ligna, & architectos, & artifices in ædificatione murorum,& ædificaverunt do-
12 mũ Davidi. Et cognovit David quòd conſtituit eum Dñs, ut eſſet rex ſu-
13 per Iſrael,& quòd extulit regnũ ſuum propter populum ſuũ Iſrael. Et ac-
14 cepit David adhuc concubinas & uxores ex Jeruſalem,poſtquam venit ex Hhebron,et nati ſunt amplius David filii et filiæ. Et hæc nomina natorum
15 ei in Hieruſalem, Semuagh et Sobab, et Nathan, et Selomoh. Et Jibhhar,
16 et Eliſuagh,et Nepheg, et Japhiagh. Et Eliſamagh,et Eljadagh,et Elipha-
17 let. Et audierunt Peliſthæi quòd unxerunt David ut eſſet rex ſuper Iſrael: et aſcenderunt omnes Peliſthæi ad quærendum David, et audivit David
18 et deſcendit ad arcem. Et Peliſthæi venerunt et expanſi ſunt in planicie fortium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tam ab herì quàm nudiuſtertius, cum Saul
esſet rex ſuper nos, tu quidem educebas &
introducebas Iſraelem: tibique dixit Dñs,
Tu paſces populum meũ Iſraelem, tuq; rector
eris ſuper populum meum Iſraelem. Et acce-
dentib⁹ cunctis ſenioribus Iſraelis ad regem
in Hebron, pepigit cum eis rex David in He-
bron fœdus coram Domino, unxeruntq; Da-
videm ut regnaret ſuper Iſrael. Triginta na-
tus erat annos David cùm regnâſſet, & annos
quadraginta regnavit. In Hebron regnavit
ſuper domũ Juda ſeptem annos & ſex men-
ſes, & in Jeruſalem regnavit triginta tres an-
nos ſuper univerſum Iſraelem & Judam. De-
inde profecto rege Davide cum ſervis ſuis in
Jeruſalem contra Jebuſæos incolas ejus ter-
ræ, allocuti ſunt Davidem dicentes, Non in-
grediêris hûc, niſi amoveris cæcos & clau-
dos: & dixerunt, Non ingredietur David hûc.
Cepit tamen David Meſroth Sionis (hæc
eſt civitas Davidis.) Dixerat autem David eo
die, Quicunque percutiens Jebuſæos, cæcum
aut claudum clypeo tetigerit, odio habet a-
nimam Davidis. Propterea dicunt, Cæ-
cus & claudus non ingreditur domum.
Et habitavit David in Meſroth (ipſa eſt
Sion) & vocavit eã, Civitatẽ Davidis: cin-
xitq; eam David ædificio intrinſecus. Porrò
David augebatur indies, & Dñs Deus ejus
Sebaoth erat cum eo. Miſit quoq; Hirã rex
Sur legatos ad Davidẽ, & ligna cedrina, & fa-
bros lignarios, & lapicidas pro parietib⁹, qui
extruxerunt domũ pro David. Cognovitq;
David quòd ſtabiliviſſet eũ Dñs regẽ ſuper
Iſrael, & exaltatum eſſet regnũ ſuum ſuper
populum ejꝰ Iſraelẽ. Et accepit adhuc David
concubinas & uxores de Jeruſalẽ poſt adven-
tum ſuum ex Hebron; natiq; ſunt adhuc Da-
vidi filii et filiæ. Atq; hæc ſunt nomina filio-
rum qui nati ſunt ei in Jeruſalẽ, Somua, So-
bub, Nathã, et Salomõ, Jochabar, Eliſaa, Ne-
phegh, et Nephia, Eliſemaa, Elidaa, et Eli-
phelat. Audientes autẽ Philiſtæi ꝙ unxiſſent
Davidẽ ut regnaret ſuper Iſraelẽ, aſcenderunt
omnes Philiſtæi ad quærendũ Davidẽ. Quo
audito David, deſcendit ad Meſroth, Et veni-
entib⁹ Philiſtæis, caſtraq; figen-
tib⁹ in convalle gigantum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et heri ac nudiuſtertius etiam, dum Saul
rex eſſet ſuper nos, tu ingrediebaris & e-
grediebaris ante nos: Dominus quoq; dixit
ut paſceres Iſraelem populum meum, tuq;
regeres eos. Coacto itaque toto ſenatu fi-
liorum Iſrael apud Davidem in Hebron,
fœdus inivit cum eis David coram Do-
mino, & unxerunt Davidem regem ſuper
filios Iſrael. Triginta ſuper eum effluxe-
rant anni quo die regnavit, & annis qua-
draginta regnavit; Ex quibus regnavit
ſuper gentem Juda in Hebron, ſeptem an-
nis & ſex menſibus; & regnavit in Je-
ruſalem triginta tribus annis ſuper omnes
filios Iſrael & filios Juda. Cùm autem
pervexiſſet David rex cum ſuis in Jeru-
ſalem, miſerunt Jebuſæi habitatores re-
gionis illius, & dixerunt, Non ingredieris
huc ad nos, quoad extinxeris omnes cæ-
cos & claudos qui ſunt iſtic: & dixe-
runt, Non ingrediatur David huc. Attа-
men expugnavit David Miſroth Sionis
(eaque eſt civitas Davidis.) Edixit Da-
vid eodem die, Quiſquis percuſſerit quem-
quam ex Jebuſæis, & omnis miles cujus
clypeus tetigerit cæcum aut claudum quã
interficiet Jebuſæos, inimicus eſto animæ
Davidis, odio habens illam. Propterea di-
cunt, Non ingreditur cæcus neque clau-
dus domum Dei. Habitavit autem Da-
vid in Miſroth, nempe Sion, et vocata
eſt Civitas Davidis: ædificavitque David
adytus circum illum. Magnificabatur ita-
que David, et exaltabatur imperium ejus,
et Deus Dominus fortiſſimus aderat illi.
Miſitq; Hiram rex Tyri nuntios ad Da-
videm unà cum lignis cedrinis, & ligna-
riis artificibus peritiſſimis, et lapidibus cæ-
dentibus, et ædificavit Davidi palatium.
Et ſentiens David confirmatũ jam eſſe à
Deo ſolii ac regnũ ſuum ſuper filios Iſ-
rael, & magnificatũ eſſe regnum atque
imperiũ ſuum ſuper populum ejus; Duxit
etiam David ex matrimonium uxores &
concubinas in Jeruſalem poſt advenium
ſuum in Hebron; natiq; ſunt adhuc Da-
vidi filii & filiæ. Et hæc ſunt nomina fi-
liorum qui nati ſunt ei in Jeruſalem: Sa-
mos, & Sachob, Nathan, et Salomon, Jo-
chabar, & Eliſua, Nephagh, & Nephia,
Eliſemaa, Elidaa, et Eliphelat. Audiens
autem gens Paleſtinæ Davidem unctum
eſſe regem ſuper filios Iſrael, aſcendit to-
ta gens Paleſtinæ ad oppugnandũ Davi-
dem. Quo ad Davidem perlato, deſcendit
in Miſroth: Gens autem Paleſtinæ ca-
ſtra poſuit in valle gigantum.

לשמוא ב: ו

? P.liſtim ad aſcendã Num :dicendo, *Domino in* David interrogavit Et 19
19 וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה אֶל־פְּלִשְׁתִּים
; Aſcende : David ad Dominus Dixitque ? mea manu in eos trades num
הִתְּתָנֵם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֵה
David venit Et .tua manu in Peliſtim tradam tradendo quia
20 כִּי־נָתֹן אֶתֵּן אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ: וַיָּבֹא דָוִד
Dominus *Dirupit* :dixit & ,David ibi eos percuſſit & ,Bahal-peraſim in
בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה
nomen vocavit idcirco ;aquarã *rupturã* ſcđm *meas* facies *ad* meos inimicos
אֶת־אֹיְבַי לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם
,*ſuos dolores* ibi reliquerunt Et .Bahal-peraſim ipſius loci
21 הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים: וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־עֲצַבֵּיהֶם
,aſcendere Peliſtim adhuc *addiderunt* Et .ejus viri & ,David *eos tulit* &
22 וַיִּשָּׂאֵם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו: וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת
,*Dommo in* David interrogavit Et .Rephaim valle in ſe diffuderunt &
23 וַיִּנָּטְשׁוּ בָּעֵמֶק רְפָאִים: וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה
eos ad venies & ,*eorum poſteriora ad* gyra : aſcendes Non : dixit &
וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲלֶה הָסֵב אַל־אַחֲרֵיהֶם וּבָאתָ לָהֶם
caputibus in inceſſus vacuã *te audiendo in* ,erit Et .mororum adverſo ex
מִמּוּל בְּכָאִים: וְיִהִי כְּשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל צְעָדָה בְּרָאשֵׁי
,*tuas ſacies ad* Dominus egredietur tunc quia ;te movebis tunc ,mororum
הַבְּכָאִים אָז תֵּחָרֵץ כִּי אָז יָצָא יְהוָה לְפָנֶיךָ
ita David fecit Et .Peliſtim *caſtrametationem in* percutiendum ad
לְהַכּוֹת בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים: וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן
25 ,Ghebah à Peliſtim percuſſit & : Dominus ei præcepit quemadmodã
כַּאֲשֶׁר צִוָּה־יְהוָה וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים מִגֶּבַע
.Ghazer *te venire uſque*

CAP. VI. ו

עַד־בֹּאֲךָ גָזֶר: triginta ,Iſrael in electum omnem David adhuc collegit Et
1 וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בָּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים
ſecum qui populus omnis & ,David abiit & ,ſurrexit Et .millia
אָלֶף: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ
,Dei arcam inde *faciendum aſcendere ad* ,Jehudah *dominis* de
2 מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
Cherubim *inſidentis* exercituum Domini *nomen nomen eſt invocatum quam*
אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים
,novum plauſtrum *ad* Dei arcam fecerũt *equitare* Et .*eam ſuper*
3 עָלָיו: וַיַּרְכִּבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגָלָה חֲדָשָׁה
Achio & Huzza & :Ghibhah in quæ Abinadab domo è eam tulerunt &
וַיִּשָּׂאוּהוּ מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ
eam tulerunt Et .novum plauſtrum *ducentes* Abinadab filii
4 בְּנֵי אֲבִינָדָב נֹהֲגִים אֶת־הָעֲגָלָה חֲדָשָׁה: וַיִּשָּׂאוּהוּ
Achio & : Dei arca cum ,Ghibhah in quæ Abinadab domo è
מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאַחְיוֹ
ludentes Iſrael domus omnis & ,David Et .*arcæ facies ad iens*
5 הֹלֵךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן: וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים
,nablis in & ,*cimaris* in & ,*abietum* lignis omnibus in *Domini facies ad*
לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבְכִנֹּרוֹת וּבְנְבָלִים
ad uſque venerunt Et .cymbalis in & ,*commoventibus* in & ,tympanis in &
וּבְתֻפִּים וּבִמְנַעֲנְעִים וּבְצֶלְצָלִים: וַיְבֹאוּ עַד־
6 ,*eam in apprehendit* & ,Dei arcam ad Huzzah *miſit* & :Nachon aream
גֹּרֶן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּה אֶל־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֶז בּוֹ
,Huzzah *in* Domini *naſus* eſt iratus Et .*bos labaſcebant quia*
כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר: וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעֻזָּה
7 *cum* ibi eſt mortuus & : *errore ſuper* Deus ibi eum percuſſit &
וַיַּכֵּהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשַּׁל וַיָּמָת שָׁם עִם
Dominus *rupiſſet* quòd eò ,*Davidi fuit ira* Et .Dei *arca*
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים: וַיִּחַר לְדָוִד עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה
8 ad uſque ,Huzzah Peres *illi loco* vocavit & ;Huzzah in *rupturam*
פֶּרֶץ בְּעֻזָּה וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פֶּרֶץ עֻזָּה עַד
.hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה:

SAMUEL II. Versio VULGATA.

19 Et conſuluit David Dominũ, dicens; Si aſcendã ad Philiſthiim? & ſi dabis eos in manu mea? Et dixit Dominus ad David; Aſcende, quia tradens dabo Philiſthiim in manu tua.
20 Venit ergò David in Baal Pharaſim: & percuſſit eos ibi, & dixit; Diviſit Dominus inimicos meos coram me, ſicut dividuntur aquæ. Propterea vocatũ eſt nomen loci illius,
21 Baal Pharaſim. Et reliquerunt ibi ſculptilia ſua: quæ tulit
22 David, & viri ejus. Et addiderunt adhuc Philiſthiim ut aſcenderent, & diffuſi ſunt in
23 valle Raphaim. Conſuluit autem David Dominũ; Si aſcendam contra Philiſthæos, & trades eos in manu meas? Qui reſpondit; Non aſcendas contra eos, ſed gyra poſt tergum eorũ, & venies ad eos ex adverſo pyrorum.
24 Et cùm audieris ſonitum gradientis in cacumine pyrorum, tunc inibis præliũ: quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam, ut percutiat caſtra Philiſthiim.
25 Fecit itaq; David ſicut præceperat ei Dominus, & percuſſit Philiſthiim, de Gabaa, uſque dum venias Gezer.

CAP. VI.

1 COngregavit autem rurſum David omnes electos ex Iſrael
2 triginta millia. Surrexitq; David, & abiit, & univerſus populus qui erat cũ eo de viris Juda, ut adducerent arcam Dei, ſuper quam invocatũ eſt nomen Domini exercituum, ſedentis in cherubim ſuper
3 eam. Et impoſuerunt arcam Dei ſuper plauſtrum novum: tulerúntq; eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa: Oza autem & Ahio filii Abinadab, minabant plauſtrum
4 novum. Cúmq tuliſſent eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa, cuſtodiens arcam Dei Ahio præcedebat arcam.
5 David autem & omnes Iſrael ludebant coram Domino, in omnibus lignis fabrefactis, & citharis & lyris & tympanis
6 & ſiſtris et cymbalis. Poſtquàm autem venerunt ad aream Nachon, extendit Oza manum ad arcam Dei, et tenuit eam: quoniam calcitrabant boves,
7 et declinaverunt eam. Iratúſque eſt indignatione Dominus contra Ozam, et percuſſit eum ſuper temeritate: qui mortuꝰ
8 eſt ibi juxta arcam Dei. Contriſtatus eſt autem David, eòq; percuſſiſſet Dñs Ozã: et vocatũ eſt nomẽ loci illiꝰ, Percuſſio Ozæ, uſq; in diem hanc.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐπήρετησεν Δαυὶδ διὰ κυρίου, λέγων, Εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ, Ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου. 20 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς Βεελφαρασὶν, καὶ (α) ἔκοψε τοὺς ἀλλοφύλους ἐκεῖ. (β)καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διέκοψε κύριος τοὺς (γ) ἐχθρούς μου ἐνώπιόν μου, ὡς διακόπτεται ὕδατα· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴν Διακοπῶν. 21 Καὶ καταλιμπάνουσιν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, (δ) καὶ ἐλάβοσαν αὐτοὺς Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. 22 Καὶ προσθέντο ἔτι ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ ἐπερρώσαντο ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τιτάνων. 23 Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, Οὐκ ἀναβήσῃ εἰς Συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέψας ἀπ' αὐτῶν, καὶ (ε) παρέσῃ αὐτοῖς κατέναντι τῆς κλαυθμῶνος. 24 Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τῆς (ζ) Συρίγξεως ἀπὸ τῆς ἄλσους τῆς κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ πρὸς αὐτούς, ὅτι τότε ἐξελεύσεται κύριος ἔμπροσθέν σου κόπτειν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων. 25 Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ Γαβαὼν ἕως τοῦ γῶς Γαζηρά.

MS.A. (α)διέκοψεν (β)καὶ Δαυὶδ εἶπεν, Διέκοψεν (γ)ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλοφύλους (δ) καὶ ἔλαβεν Δαυὶδ αὐτοὺς καὶ (ε)φυτεύσῃ αὐτοῖς (ζ)Συγκισμοῦ τοῦ

KEΦ. ς'.

1 Καὶ συνήγαγεν ἔτι Δαυὶδ πᾶσαν νεανίαν 2 ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς ἑξακισμυριάδας χιλιάδας. Καὶ (α)ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰούδα ἐν ἀναβάσει τοῦ (β)ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου ἐπὶ τῶν χερουβὶν ἐπ' αὐτῆς. 3 Καὶ (γ) ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν κυρίου (δ) ἐφ' ἅμαξαν καινὴν, καὶ (ε) ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδὰβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ. καὶ (ζ) Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἀμιναδὰβ (η) ἦγαν τὴν ἅμαξαν σὺν τῇ κιβωτῷ. 4 Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. 5 Καὶ Δαυὶδ καὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου (ι) ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις (θ) ἐν ἰσχύι, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κιθάραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν (α)αὐλοῖς. 6 Καὶ παρεκλίνοσαν (κ)ἕως ἅλω Ναχώρ. καὶ ἐξέτεινεν (λ) Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἐλάβετο αὐτῆς, καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς, 7 ὅτι ἐπλανήσαν αὐτὴν οἱ (μ) μόσχοι. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τῷ Ὀζὰ, καὶ ἔπαισεν αὐτὸ ἐκεῖ ὁ (ν)θεὸς, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ. 8 Καὶ (ξ) ἠθύμησε Δαυὶδ ὑπὲρ ὃ διέκοψε κύριος διακοπὴν ἐν τῷ (ο) Ὀζὰ, καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Διακοπὴ (π) Ὀζὰ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS.A. (α)ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ (β)ἀναγαγεῖν (γ)ἐπιβίβασεν (δ)ἐπ' ἅμαξαν (ε)ἦρεν αὐτὴν *εἰς οἶκον (ζ)Αζὰ (η)ἦγον τὴν ἅμαξαν τῆς καινὴν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ Σὺν τῇ κιβωτῷ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ (ι)καὶ ἐν (θ)αὐλοῖς, παραζίνουσ (κ) ἕως * ἁλωμων Ναχών. (λ) Ἀζὰ (μ) μόσχου τοῦ καλαγεῖν αὐτήν. Καὶ ἐθυμώθη κύριος τῷ Ἀζὰν, (ν) θεὸς ἐπὶ φρονηταία, καὶ (ν) ἐθύμωσεν (ξ) Ἀζζᾶ, (ο) Ἀζζᾶ, ἕως τῆ σήμερον ἡμέρας. Καὶ

Et interrogavit David per Dominum, dicens; Si aſcendero ad alienigenas; & trades eos in manus meas? Et dixit Dominus ad David; Aſcende, quoniam tradens tradam alienigenas in manus tuas. Et venit David de ſuperioribus 20 rupturis, & concidit alienigenas ibi. Et dixit David; Diſrupit Dominus inimicos alienigenas coram me, ſicut diſrumpũtur aquæ. Propter hoc vocatum eſt nomen loci illius, Deſuper rupturis. Et dere- 21 linqunt ibi deos ſuos: & ceperũt eos David, et viri, qui cum eo. Et 22 adjecerunt adhuc alienigenæ aſcendere, et concurrerunt in vallem Titanum. Et interrogavit Da- 23 vid per Dominum. Et dixit Dominus, Non aſcendes in occurſum eorum: reverte ab eis, & accedes ad eos prope Plorationem. Et erit 24 in audiendo te vocem (f) conſtrictionis à nemore Plorationis, tunc deſcendes ad eos quoniam tunc egredietur Dominꝰ ante te ad(g) cædendum in bello alienigenarũ. Et fecit David, ſicut mandavit 25 ei Dominus: & percuſſit alienigenas à Gabaon uſq; ad terrã Gazera.

CAP. VI.

ET congregavit adhuc David 1 omnem adoleſcentẽ ex Iſrael, (a) circiter ſeptuaginta millia. Et ſur- 2 rexit, & ivit David, et omnis populus, qui cum eo, & de principibus Juda (b) in aſcenſione ad reducendũ indè arcam Dei, ſuper quam invocatũ eſt nomen Domini virtutũ ſedentis ſuper Cherubin ſuper eam. Et aſcendere fece- 3 runt arcã Domini ſuper plauſtrũ novum, & tulerunt eam de domo Aminadab, quæ in colle. Et Oza, & fratres ejus, filii Aminadab, ducebant plauſtrum cum arca: (c) Et fratres ejus ibant ante 4 arcam. Et David, & filii Iſrael ludentes coràm Domino in organis modulatis (d) in fortitudine, & in canticis, & in citharis, et in nablis, et in tympanis, et in cymbalis, & in tibiis. Et advenerunt 6 uſq; ad aream Nachor: et extendit Oza manũ ſuã ad arcam Dei, ad retinendũ eam: & tenuit eam, quoniam circumflectebat eam vitulus. Et indigna- 7 tus eſt ira Dominus (e) ipſi Ozæ: & percuſſit eum ibi(f) Deus: & mortuus eſt ibi apud arcã Domini coràm Deo. Et triſtatus eſt Da- 8 vid, pro eo quòd ruperat Dominus in Ozam. Et vocatus eſt locus ille, Ruptura Ozæ, uſq; in diem hanc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וּשְׁאַל דָּוִד בְּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר הַאֶסַק עַל פְּלִשְׁתָּאֵי הֲתִמְסְרִנוּן בִּידִי: וַאֲמַר יְיָ לְדָוִד
20 סַק אֲרֵי מְסָרַ֫ת פְּלִשְׁתָּאֵי בִּידָךְ: וַאֲתָא דָוִד בְּמֵישַׁר פְּרָצִים וּמְחָנוֹן תַּמָּן דָּוִד
וַאֲמַר תְּבַר יְיָ ית בַּעֲלֵי דְבָבַי קֳדָמַי כְּתִבּוּר מַיָן עַל כֵּן קָרָא שְׁמֵיהּ
21 דְּאַתְרָא הַהוּא מֵישַׁר פְּרָצִים: וּשְׁבָקוּ תַמָּן ית טָעֲוָתְהוֹן וְאוֹקְדִנוּן דָּוִד וְגַבְרוֹהִי:
22 23 וְאוֹסִיפוּ עוֹד פְּלִשְׁתָּאֵי לְמִסַּק וְאִתְרַטִישׁוּ בְּמֵישַׁר גִּבְרַיָא: וּשְׁאֵיל דָּוִד בְּמֵימְרָא דַיְיָ וַאֲמַר
24 לָא תִסַּק אֶסְתְּחַר לַאֲחוֹרֵיהוֹן וְתֵיתֵי לְהוֹן מִקֳבֵיל אִילָנַיָא: וִיהֵי כְּמִשְׁמְעֲךָ ית קַל
צוֹחֲתָא בְּרֵישֵׁי אִילָנַיָא בְּכֵן תִּתְקַף אֲרֵי בְכֵן נְפַק מַלְאֲכָא דַיְיָ לְאַצָּלְחָא קֳדָמָךְ לְמִקְטַל
25 בְּמַשְׁרִיַת פְּלִשְׁתָּאֵי: וַעֲבַד דָּוִד כֵּן כְּמָא דִי פַּקְדֵיהּ יְיָ וּקְטַל ית פְּלִשְׁתָּאֵי מִגֶּבַע עַד
מַעֲלְנָא דְגָזֵר:

ח

1 וְאוֹסִיף עוֹד דָּוִד ית כָּל בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל תְּלָתִין אַלְפִין: וְקָם וַאֲזַל דָּוִד וְכָל עַמָּא דִּי
2 עִמֵּיהּ מִקְרְוַיָא דְבֵית יְהוּדָה לְאַסָּקָא מִתַּמָּן ית אֲרוֹנָא דַיְיָ דְאִתְקְרֵי שְׁמָא דַיְיָ צְבָאוֹת
דְּשָׁכְנְתֵיהּ שְׁרָיָא עֵילּ מִן כְּרוּבַיָא עִלּוֹהִי: וְאַחִיתוּ ית אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּעַגְלְתָא חַדְתָּא
3 וְנַטְלוּהִי מִבֵּית אֲבִינָדָב דִּי בִגְבַעְתָּא וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ בְּנֵי אֲבִינָדָב מַדְבְּרִין ית עֶגְלְתָא חַדְתָּא:
4 וְנַטְלוּהִי מִבֵּית אֲבִינָדָב דִּי בִגְבַעְתָּא עִם אֲרוֹנָא דַיְיָ וְאַחְיוֹ אָזֵיל קֳדָם אֲרוֹנָא: וְדָוִד וְכָל
5 בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׂחְקִין קֳדָם יְיָ בְּכָל עֵצֵי בְרוֹן וּבְכִנָּרִין וּבְנָבְלִין וּבְתוֹפִין וּבְרַבְיָן
וּבְצֶלְצְלִין: וַאֲתוֹ עַד אֲתַר מְתַקָּן וְאוֹשִׁיט עֻזָּה יְדֵיהּ בַּאֲרוֹנָא דַיְיָ וְאַחַד בֵּיהּ אֲרֵי מְרַנְּזִהִי
6 תּוֹרְיָא: וְתָקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ בְּעֻזָּה וּמְחָהִי תַּמָּן מֵימְרָא דַיְיָ עַל דְּאִשְׁתְּלִי וּמִית תַּמָּן עִם
7 אֲרוֹנָא דַיְיָ: וְתָקֵיף לְדָוִד עַל דְּתַרַע יְיָ תִּרְעָתָא בְּעֻזָּה וּקְרָא לְאַתְרָא הַהוּא אַתְרָא
8 דְּמִית בֵּיהּ עֻזָּה עַד יוֹמָא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et interrogavit David dictũ Dñi, dicendo: Num aſcendã ſuper Peliſthæos? num trades illos in manu mea? & dixit Dñs ad David, Aſcende, quia 19
tradendo tradã Peliſtæos in manũ tuã. Et venit David in planicié fortium, & percuſſit illos ibi David, & dixit: Fregit Dñs odientes me ante me 20
ſicut frangitur vas teſtæ quod repletũ eſt aquis: propter hoc vocavit locum illum, Planiciem rupturarũ. Et reliquerunt ibi errores ſuos, & combuſſit 21
eos David & viri ejꝰ. Et addiderunt adhuc Peliſthæi aſcendere; & expanſi ſunt in planicie fortiũ. Et interrogavit David dictum Dñi, & dixit: 22 23
Non aſcendes; gyra ad poſteriora eorum, & ibis ad eos è regione arborum. Et erit cùm audieris vocé clamoris in capitibꝰ arborum, tunc confor- 24
taberis; quia tunc exit angelꝰ Dñi ad proſperandum ante te, ut occidat caſtra Peliſtæorum. Et fecit David ſicut mandavit ei Dñs; & occidit 25
Peliſtæos à colle uſque ad introitum Gazer.

CAP. VI.

ET addidit adhuc David omnes delectos Iſrael triginta mille. Et ſur- 1
rexit & ivit David & omnis populꝰ qui erat cum eo, ex civitatibus domus 2
Jehudah, ut deducerent inde arcam Dñi, in quo invocabatur nomen Dñi Szebaoth, quòd majeſtas illius poſita ſit ſuprà à Cherubin qui ſuper illam
ſunt. Et impoſuerunt arcam Dñi in plauſtro novo, & tulerunt eam ex 3
domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, & Ghuza & Ahhio filii Abinadab ducebãt plauſtrũ novũ. Et tulerunt eã ex domo Abinadab quæ erat in 4
Gibghatha, cum arca Dñi; & Ahhio ibat ante arcam. Et David & omnis 5
domꝰ Iſrael laudabant ante Dominũ in omnibꝰ lignis abietum, et in chinaris, & in nablis, & in tympanis, & in quadruplicibꝰ et cymbalis. Et venerunt uſq; ad locum paratum, & extendit Ghuza manum ſuã in arcam Domini, & apprehendit eã, quia propulerant eã boves. Et invaluit indigna- 6 7
tio Dñi in Ghuza, & percuſſit eum ibi dictum Dñi, eò quòd deliquit; & mortuꝰ eſt ibi juxta arcã Dñi. Et fuit ira Davidi, eò quòd fregiſſet fracturã 8
Dñs in Ghuza, & vocavit locum illum, Locum in quo mortuus eſt Ghuza, uſque ad diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܣܘܩ ܘܣܒ ܘܬܬܟܠ ܠܐ ܫܕܝܬ ܠܝ ܐܝܕ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܣܩ ܠܘܬ ܐܢܐ ܡܫܠܡ ܠܟ

שמואל ב : ו

9 וַיִּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא
arcam se ad divertere David noluit Et ? Domini arca me ad
10 אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה : וְלֹא־אָבָה דָוִד לְהָסִיר אֵלָיו אֶת־אֲרוֹן
-Hobed domum David eā fecit divertere & ,David civitatem *super* Domini
יְהוָה עַל־עִיר דָּוִד וַיַּטֵּהוּ דָוִד בֵּית עֹבֵד
Ghitthæi Edom-Hobed domo Domini arca mansit Et .Ghitthæi Edom
11 הָאֲדֹמִּי : וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֹבֵד הָאֲדֹם הַגִּתִּי
omni & ,Edom Hobed Dominus benedixit & :mensibus tribus
שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת־כָּל־
Dominus Benedixit :dicendo,David regi est Nunciatumq; .ej⁹ domui
12 בֵּיתוֹ : וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־
: Dei arcam propter ,ei qui omnibus & ,Edom-Hobed domui
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בַּעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
Edom-Hobed domo è Dei arcam fecit ascendere &,David abiit &
וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֹבֵד אֱדֹם
Domini arcam portantes incederēt cùm ,erat Et .lætitia *in* David civitatē
13 עִיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה : וַיְהִי כִּי צָעֲדוּ נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־יְהוָה
saltabat(*capræ morē in*)David Et .*crassum* &,bovē immolabat &,passus sex
שִׁשָּׁה צְעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא : וְדָוִד מְכַרְכֵּר
14 ,David Et .lineo ephod accinctus David &, *Domini facies ad robore toto in*
בְּכָל־עֹז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגוּר אֵפוֹד בָּד :
,*uatione in* Domini arcam *faciemes* ascendere Israel domus omnis &
15 וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בִּתְרוּעָה
,David civitatē ingrediente Domini arca ,fuit Et .buccinæ *voce in* &
וּבְקוֹל שׁוֹפָר : וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד
16 regem vidit & ,*fenestram per* prospexit Saul filia Michal &
וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל נִשְׁקְפָה בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ
despexit &,*Domini facies ad* saltantē(*capræ morē in*)&,agentē viriliter David
דָּוִד מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבֶז
suo loco in eam *statuerunt* &,Domini arcam adduxerunt Et .suo corde in eā
17 לוֹ בִּלִבָּהּ : וַיָּבִאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיַּצִּגוּ אֹתוֹ בִּמְקוֹמוֹ
ascensiones David *fecit ascendere* &:David ei tetenderat quod ,*tentorii* medio in
בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֹלוֹת
,*ascensionē ascendere facrēdo* à David *consummavit* Et .pacifica &,*Domini facies ad*
18 לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים : וַיְכַל דָּוִד מֵהַעֲלוֹת הָעוֹלָה
.exercituum Domini nomine in populo benedixit & : pacifica &
וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת :
viro à Israel multitudini toti populo universo est partitus Et
19 וַיְחַלֵּק לְכָל־הָעָם לְכָל־הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ
partē carnis pulchrā &,unā panis placentam *viro* ,mulierem ad usque &
וְעַד־אִשָּׁה חַלַּת לֶחֶם אַחַת וְאַשִּׁפֵּר
.suam domū in *vir* ,populus omnis abiit & : *unam dolium* & , unam
אֶחָד וְאִשִּׁישָׁה אֶחָת וַיֵּלֶךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ :
filia Michal est egressa &:suæ domui benedicendū ad David est reversus Et
20 וַיָּשָׁב דָּוִד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת
rex hodie fuit gloriosus Quàm :dixit & ,David occursum in Saul
שָׁאוּל לִקְרַאת דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
,suorū servorum ancillarum oculis in hodie se discooperuit qui ,Israel
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אַמְהוֹת עֲבָדָיו
: Michal ad David Dixitque *! inanium uxor mudando nudari* sicut
כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד הָרֵקִים : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכַל 21
,ejus *domo* omni præ & ,*tuo patre* præ me *in* elegit qui ,*Domini facies* Ad
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאָבִיךְ וּמִכָּל־בֵּיתוֹ
Iudam & ,Israel super Domini populū super *ducem* mihi præcipiendo
לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל־עַם יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל וְשִׂחַקְתִּי
humilis ero & ,hoc præ amplius *ero levis* Et .*Domini facies* ad
לִפְנֵי יְהוָה : וְנִקַּלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהָיִיתִי שָׁפָל 22
.glorificabor *eis* cum *dixisti* quibus ,ancillis cum & ,meis oculis in
בְּעֵינָי וְעִם־הָאֲמָהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתָּ עִמָּם אִכָּבֵדָה :
,ejus mortis diem ad usque natus ei fuit non Saul filiæ Michal Et
וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא־הָיָה לָהּ יֶלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ : 23

Versio VULGAT.

9 Et extimuit David Dominum in die illa, dicens; Quomodò ingredietur ad me arca Dñi?
10 Et noluit divertere ad se arcam Dñi in civitatem David: sed divertit eam in domū Obededom Gethæi. Et habitavit arca Domini in domo Obededom Gethæi tribus mensibus: & benedixit Dominus Obededom, & omnem domū ejus. Nuntiatúmq; est regi David q benedixisset Dominus Obededom, & omnia ejus, propter arcam Dei. Abiit ergò David, & adduxit arcam Dei de domo Obededom in civitatem David cùm gaudio:
13 & erant cum David septem chori, & victima vituli. Cúmque transcendissent qui portabant arcā Domini sex passus, immolabat bovem & arietē,
14 Et David saltabat totis viribꝰ ante Dominū: porrò David erat accinctus ephod lineo.
15 Et David & omnis domus Israel ducebant arcā testamenti Domini, in jubilo, & in clangore buccinæ. Cúmq; intrâsset arca Domini in civitatem David, Michol filia Saul prospiciens p fenestram, vidit regē David subsilientem, atq; saltantem corā Domino: & despexit eum in corde suo. Et introduxerunt arcam Domini, & imposuerūt eā in loco suo, in medio tabernaculi quod tetenderat ei David: & obtulit David holocausta, & pacifica coram Domino. Cúmque complêsset offerens holocausta & pacifica, benedixit populo in nomine Domini exercituū. Et partitus est universæ multitudini Israel, tā viro quā mulieri, singulis collyridā panis unā, & assaturā bubulæ carnis unam, & similā frixam oleo: & abiit omnis populus, unusquisq; in domū suā. Reversúsq; est David ut benediceret domui suæ: & egressa Michol filia Saul in occursum David, ait; Quā gloriosꝰ fuit hodiè rex Israel, discooperiens se ante ancillas servorū suorū, & nudatꝰ est, quasi si nudetur unꝰ de scurris. Dixitq; David ad Michol; Ante Dñm, qui elegit me potiùs quā patrem tuū, & quā omnē domū ejꝰ, & præcepit mihi ut essē dux sup populū Dñi in Israel, Et ludā, & vilior fiā plꝰ quā factus sū: & ero humilis in oculis meis: & cū ancillis, de quibꝰ locuta es, glorioſior apparebo. Igitur Michol filiæ Saul non est natus filius usque in diem mortis suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τ κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Πῶς εἰσελεύσε(ται) πρός μέ ἡ
10 κιβωτὸς (π) κυρίυ; Καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τ κιβωτὸν διαθήκης κυρίυ εἰς τ πόλιν Δαυὶδ· καὶ ἀπέκλινεν αὐτ Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ (ρ) Γεθαίυ.
11 Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίυ εἰς οἶκον (σ)Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθαίυ μῆνας τρεῖς· καὶ εὐλόγησε (τ)κύριος ὅλον τ οἶκον Ἀβεδδαρὰ,
12 καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, λέγοντες, Εὐλόγησε κύριος τ οἶκον Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ (υ) ἕνεκα τ κιβωτοῦ τ θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἀνήγαγε τ κιβωτὸν τ κυρίυ ἐκ τοῦ οἴκυ Ἀβεδδαρὰ εἰς τ πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.
13 Καὶ ἦν ὅτ(φ)ε(ι) ἀνέστησαν τ κιβωτὸν ἑπτὰ χοροὶ, καὶ θύμα μόσχος καὶ (χ)ἄρνες.
14 Καὶ Δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον κυρίυ, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξωθεν.
15 Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ (ψ)ἀνήγαγον τ κιβωτὸν κυρίυ μετ χαρᾶς καὶ μετ φωνῆς σάλπιγγος. Καὶ ἐγένετο τ κιβωτοῦ (ω)παρεγ-
16 νομένης ἕως πόλεως Δαυὶδ, καὶ Μιχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὺλ διέκυπτε διὰ τ θυρίδος, καὶ εἶδε τ βασιλέα Δαυὶδ (α) ὀρχούμενον, καὶ ἀναπηδῶντα ἐνώπιον κυρίυ, καὶ ἐξεδίωξεν αὐτ ἐν
17 τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ φέρυσι τ κιβωτὸν τοῦ κυρίυ, καὶ ἀνέθηκαν αὐτ εἰς τ τόπον (β) αὐτ εἰς μέσον τ σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ. καὶ (γ)ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώ-
18 πιον κυρίυ, (δ) εἰρηνικάς. Καὶ ζωστόλισε Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τ λαὸν ἐν ὀνό-
19 ματι κυρίυ τ δυνάμεων. Καὶ διεμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶς τ δύναμιν τ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν ἕως (ε) Βηρσαβεὲ, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως (ζ)γυναικὸς, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτυ, καὶ ἐγκαρίτιυ, καὶ λάσανον ἀπὸ πηγάνυ. καὶ ἀπῆλθε πᾶς
20 ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τ οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τ οἶκον αὐτ. καὶ ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὺλ εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ, καὶ εὐλόησεν αὐτ, καὶ εἶπε, Τί δεδόξασε σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ; ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τ ἑαυτοῦ, καθὼς ἀποκαλύπτε(ται)
21 ἀποκαλυφθεὶς εἷς τ ὀρχημάνων; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Μελχόλ, Ἐνώπιον(η) κυρίυ ὀρχήσομαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς ἐξελέξατό με ἀντὶ τ πατρός συ καὶ πάσης τ οἴκυ αὐτ, τ τυσσῶσαί με εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τ λαὸν αὐτ ἐπὶ τ Ἰσραὴλ, καὶ παίξομαι καὶ (θ)ὀρχήσομαι
22 ἐνώπιον κυρίυ, Καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι ὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ μετ τ παιδισκῶν, ὧν εἶπάς(ι) με μὴ δοξασθῆ-
23 ναι. Καὶ τῇ Μιχὸλ θυγατρὶ Σαὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τ ἡμέρας τ θανάτυ αὐτῆς.

MS.A. (π) τ κυρίυ; (ρ) Γεθθαίου. Καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον κυρίου (σ) Ἀβεδδαδὰμ τ Γεθθαίν(τ)κύριος τ Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τ οἶκον αὐτοῦ. Καὶ(υ)ἔνεκεν(φ)μετ αὐτῶν (χ) * ἄρνα. (ψ) ἀνήγαγον (ω) κυρίυ δεδοξασμένης (α) ἀναπηδῶντα, καὶ ὀρχούμενον (β) ἑαυτῆς (γ) ἀνήγαγον Δαυὶδ (δ) καὶ εἰρηνικάς. (ε) Βηρσαβεὲ ἀπὸ (ζ) γυναικὸς, κολλυρίδα ἄρτυ, καὶ λάγανον ἀπὸ πηγάνυ, καὶ * ἐγκαρίτης. καὶ (η) κυρίυ ὃς ἐξελέξατο (θ) ὀρχήσομαι ἔτι ἕτως (ι) με δοξασθῶσι.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וּדְחִיל דָּוִד מִן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲמַר אֵיכְדֵין יֵעוֹל לְוָתִי אֲרוֹנָא דְיְיָ : וְלָא אֲבָא דָּוִד
10 לְאַפָּנָאָה לְוָתֵיהּ יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ לְקִרְתָּא דְדָוִד וַאֲפְנִיהּ דָּוִד לְבֵית עוֹבֵד אֱדוֹם גִּתָּאָה :
11 וּשְׁרָא אֲרוֹנָא דְיְיָ בְּבֵית עוֹבֵד אֱדוֹם גִּתָּאָה תְּלָתָא יַרְחִין וּבָרִיךְ יְיָ יַת עוֹבֵד אֱדוֹם וְיַת כָּל
12 בֵּיתֵיהּ : וְאִתְחֲוָא לְמַלְכָּא דָּוִד לְמֵימַר בָּרִיךְ יְיָ יַת בֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם וְיַת כָּל דִּילֵיהּ בְּגִין
13 אֲרוֹנָא דְיְיָ וַאֲזַל דָּוִד וְאַסִּיק יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ מִבֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם לְקִרְתָּא דְדָוִד בְּחֶדְוָא : וַהֲוָה
14 כַּד נַטְלוּ נְטָלֵי אֲרוֹנָא דַיְיָ שִׁתָּא וְזִין וְנָכִיס תּוֹר וּפַטִּים : וְדָוִד מְשַׁבַּח בְּכָל תֻּקְפָּא קֳדָם יְיָ
15 וְדָוִד אָסִיר כַּרְדּוּט דְּבוּץ : וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מַסְקִין יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּיִבָבָא וּבְקָל
16 שׁוֹפָרָא : וַהֲוָה אֲרוֹנָא דַיְיָ אָתֵי לְקִרְתָּא דְדָוִד וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל אִסְתְּכִיאַת מִן חַרְכָּא
17 וְחָזַת יַת מַלְכָּא דָּוִד מְרַקֵּד וּמְשַׁבַּח קֳדָם יְיָ וּבְסַרַת עֲלוֹהִי בְּלִבָּהּ : וְאַיְתִיאוּ יַת אֲרוֹנָא
דַיְיָ וְאַקִימוּ יָתֵיהּ בַּאֲתָרֵיהּ בְּגוֹ מַשְׁכְּנָא דִי פְרַס לֵיהּ דָּוִד וְאַסִּיק דָּוִד עֲלָוִן קֳדָם יְיָ וְנִכְסַת
18 קוּדְשִׁין : וְשֵׁיצִי דָּוִד מִלְאַסְקָא עֲלָתָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וּבָרִיךְ יַת עַמָּא בִּשְׁמָא דַיְיָ צְבָאוֹת :
19 וּפַלֵּיג לְכָל עַמָּא לְכָל הֲמוֹנָא דְיִשְׂרָאֵל מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא לִגְבַר גִּרְצְתָּא דִלְחֵם חַדָּא
20 וּפְלוּגַ חַד וּמָנְתָא חֲדָא וְאָזַל כָּל עַמָּא גְּבַר לְבֵיתֵיהּ : וְתָב דָּוִד לְבָרְכָא יַת אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ
וּנְפַקַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל לְקַדָּמוּת דָּוִד וַאֲמַרַת מָה אִתְיַקַּר יוֹמָא דֵין מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל
21 דְּאִתְגְּלִי יוֹמָא דֵין לְעֵינֵי אַמְהָת עַבְדּוֹהִי כְּמָא דְחִלִין וּמִתְגַּלֵּי חַד מִן סְרִיקַיָּא : וַאֲמַר דָּוִד
לְמִיכַל קֳדָם יְיָ דִּי אִתְרְעֵי בִּי מֵאֲבוּךְ וּמִכָּל בֵּיתֵיהּ לְמִפְקַד יָתִי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמָּא
22 דַיְיָ עַל יִשְׂרָאֵל וְשַׁבַּחִית קֳדָם יְיָ : וְיִתְיְרְנָא עוֹד מִדָּא וְאֶהֵי מַכֵּיךְ בְּעֵינָי נַפְשִׁי מִבְּנָן
23 וְעִם אַמְהָתָא דִי אֲמַרְתְּ עִמְּהֶן אֶתְיַקַּר : וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לָא הֲוָה לָהּ בְּרָא עַד יוֹם מוֹתָהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et timuit David ab-ante Dñm in die illa, & dixit: Quomodo intrabit ad me arca Domini? Et noluit David divertere ad se arcam Domini ad civitatem David, & flectere fecit illam David in domum Ghobed-edom Githæi. Et mansit arca Domini in domo Ghobed-edom Githæi tribus mensibus, & benedixit Dominus Ghobed-edom, & omni domui ejus. Et nunciatū est regi David, dicendo: Benedixit Dominꝰ domui Ghobed-edom, & omnibus quæ sunt illi propter arcam Domini; & ivit David, & ascendere fecit arcam Domini, de domo Ghobed-edom ad civitatem David in lætitia. Et fuit quando tulissent *ferentes* arcam Domini sex gradibus, & mactavit bovem eumque pinguem. Et David laudabat in omni fortitudine ante Dominum, & David accinctus pallio byssi. Et David & omnis domus Israel tollebant arcam Domini in jubilo, & *in* voce cornu. Et fuit arca Domini veniens ad civitatem David, & Michal filia Saul aspiciebat è fenestra, & vidit regem David saltando se cribantem & laudantem ante Dominum, & sprevit eum in corde suo. Et introduxerunt arcam Domini & statuerunt eam *in loco suo* intra tentoriū, quod tetendit ei David, & obtulit David holocausta ante Dominum, & libamen sanctorum. Et finivit David offerre holocaustum & libationem sanctorum, & benedixit populo in nomine Domini Szebaoth. Et impartivit omni populo omni turbæ Israelis à viro & usque ad fœminam, cuique tortam panis unam, & partem unam & portionem unam, & ivit omnis populus quisq; in domū suā. Et rediit David ut benediceret homini domꝰ suæ, & exivit Michal filia Saul ad occursū David, & dixit: Quàm glorificatus est hodie rex Israel, qui revelatꝰ est hodie oculis ancillarū servorum suorū; sicut exuitur & revelatur unꝰ ex vacuis! Et dixit David ad Michal: Ante Dñm cui complacitū est in me præ patre tuo & præ omni domo illius, jubendo me esse regē sup populū Dñi super Israel, & laudabo ante Dñm. Et minor ero amplius quā hoc, & ero humilis in oculis animæ meæ *adhuc*, & cum ancillis quas dixisti, in oculis earum ero pretiosus. Et Michal filiæ Saul non fuit illi natus usque ad diem mortis suæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܝܟ ܢܥܘܠ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝ ܠܘܬܝ ܘܐܝܟ ܐܥܒܪ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝ ܠܘܬܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ *
10 ܠܘ ܐܝܬ ܠܗ ܠܕܘܝܕ ܕܢܥܘܠ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝ ܠܘܬܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܠܐ ܐܣܛܝܬ ܠܗ ܠܒܝܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ ܗܘ ܘܒܝܬ ܟܠ ܕܝܪܗ ܕܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ ܗܘ ܘܒܪܟ ܡܪܝ ܠܘܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ ܗܘ ܘܠܟܠ ܕܝܪܗ ܘܐܬܐܡܪ ܠܗ ܠܕܘܝܕ ܕܡܪܝ ܠܘܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ ܗܘ ܘܠܟܠ ܕܝܪܗ ܒܓܠ ܐܪܘܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܐܣܩ ܐܪܘܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ ܠܩܪܬܗ ܕܕܘܝܕ ܒܚܕܘܬܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܠܕܘܝܕ ܕܒܚ ܬܘܪܐ ܘܡܪܝܐ ܒܟܠ ܫܬ ܬܪܥܝܗ ܘܕܘܝܕ ܗܘ ܕܒܪ ܒܐܦܘܕ ܒܕ ܟܬܐ ܘܗܘ ܘܟܠ ܒܝܬ ܐܣܪܝܠ ܡܣܩܝܢ ܐܢܘܢ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝ ܠܘܬ ܥܠ ܐܘܟܪ ܕܒܘܩܢܐ ܘܒܩܠ ܫܘܦܪ ܘܗܘܬ

שמואל ב: ז

CAP. VII.

ei requiem dedisset DOMINUS & ,sua domo in rex sedisset cùm,fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ־לוֹ
: prophetam Nathan ad rex dixit Et .suis inimicis omnib⁹ ab circuitu à
2 מִסָּבִיב מִכָּל־אֹיְבָיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הַנָּבִיא
residens Dei arca & ,cedrorum domo in sedens ego ,nunc Vide
רְאֵה נָא אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב
quod Omne : regem ad Nathan Dixitque .cortinæ medio in
3 בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר
nocte in fuit Et .tecum DOMINUS quia ; fac ,vade ,tuo corde in
4 בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ: וַיְהִי בַּלַּיְלָה
,Vade : dicendo ,Nathan ad DOMINI verbum fuit & : illa
5 הַהוּא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר: לֵךְ
tu Nunquid:DOMINUS dixit Sic : David ad meum servum ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֶל־עַבְדִּי אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הַאַתָּה
habita-i non Quia ? me habitandum ad ,domum mihi ædificabis
6 תִּבְנֶה־לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי: כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי
, Ægypto ex Israel filios me facere ascendere die à ,domo in
בְּבַיִת לְמִיּוֹם הַעֲלֹתִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
.tabernaculo in & ,tentorio in ambulans sui & : hanc diem ad usque &
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֱהִי מִתְהַלֵּךְ בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן:
sum locut⁹ verbâ nunquid ,Israel filiis omnib⁹ in ambulavi quò omni In
7 בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי בְּכֹל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי
meum populum pascere præcepi cui ,Israel tribuum aliqua cum
אֶת־אַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לִרְעוֹת אֶת־עַמִּי
? cedrorum domum mihi ædificâstis non quid Ut : dicendo ,Israel
אֶת־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָמָּה לֹא־בְנִיתֶם לִי בֵּית אֲרָזִים:
: exercituũ Dominus dixit Sic : David meo servo dices sic nunc Et
8 וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
super ducem existendum ad ,pecus post de tugurio è te accepi Ego
אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּוֶה מֵאַחַר הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל־
quo omni in tecum fui Et .Israel super meum populum
עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל: וָאֱהִי עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר
tibi feci & : tuis faciebus à tuos inimicos omnes excidi & : ambulâsti
9 הָלַכְתָּ וָאַכְרֵתָה אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂתִי לְךָ
ponam Et .terra in qui magnorum nomen juxta ,magnum nomen
שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: וְשַׂמְתִּי
non & ,se sub habitabit & ,eum plantabo & , Israel meo populo locum
10 מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא
eum affligendum ad ,iniquitatis filii addent neque : amplius movebitur
יִרְגַּז עוֹד וְלֹא־יֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנֹּתוֹ
super judices præcepi qua die à Et .principio in sicut
11 כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה: וּלְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל
: tuis inimicis omnibus ab tibi dabo requiem & , Israel meum populum
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהֵנִיחֹתִי לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ
Cùm .DOMINUS tibi faciet domum quòd ,DOMINUS tibi annunciat &
וְהִגִּיד לְךָ יְהוָה כִּי־בַיִת יַעֲשֶׂה לְךָ יְהוָה: כִּי
11 statuam & ,tuis patribus cum jacueris & , tui dies fuerint completi
12 יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימֹתִי אֶת־
.ejus regnum firmabo & : tuis viscerib⁹ è egredietur quod,te post tuũ semẽ
זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ וַהֲכִינֹתִי אֶת־מַמְלַכְתּוֹ:
ejus regni solium firmabo & ; meo nomini domum ædificabit Ipse
13 הוּא יִבְנֶה־בַּיִת לִשְׁמִי וְכֹנַנְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ
: filiũ in mihi erit ipse & ,patrem in illi ero Ego .seculum in usque
14 עַד־עוֹלָם: אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן
filiorũ talib⁹ in & ,virorum virga in eũ arguam & ,eũ perversè agendo in quem
אֲשֶׁר בְּהַעֲוֹתוֹ וְהֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְנֵי
quemadmodum ; eo ab recedet non mea misericordia Et .hominis
15 אָדָם: וְחַסְדִּי לֹא־יָסוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר
.tuis faciebus à feci recedere quem , Saul cum à feci recedere
הֲסִרֹתִי מֵעִם שָׁאוּל אֲשֶׁר הֲסִרֹתִי מִלְּפָנֶיךָ:

Versio VULGAT.

CAP. VII.

1 FActum est autem cùm sedisset rex in domo sua, & Dominus dedisset ei requiem undiq; ab universis inimicis
2 suis, Dixit ad Nathan prophetam; Vidésne quòd ego habitem in domo cédrina, & arca Dei posita sit in medio
3 pellium? Dixítq; Nathan ad regem; Omne quòd est in corde tuo, vade, fac: quia Dominus tecum est. Factum est
4 autem in illa nocte: & ecce sermo Dñi ad Nathan, dicens; Vade, & loquere ad
5 servum meum David; Hæc dicit Dominus, Numquid tu ædificabis mihi domum ad ha-
6 bitandum? Neq; enim habitavi in domo ex die illa, quâ eduxi filios Israel de terra Ægypti, usque in diem hanc: sed ambulabam in tabernaculo, & in tentorio. Per cuncta
7 loca, quæ transivi cum omnibus filiis Israel, numquid loquens locutus sum ad unam de tribubus Israel, cui præcepi, ut pasceret populum meũ Israel; dicens, Quarè non ædificâstis mihi domum
8 cedrinam? Et nunc hæc dices servo meo David, Hæc dicit Dominus exercituum; Ego tuli te de pascuis sequentem greges, ut esses dux super populum meum Israel: Et fui
9 tecum in omnibus ubicunque ambulâsti, & interfeci universos inimicos tuos à facie tua: fecíque tibi nomen grande, juxta nomen magnorum qui sunt in terra. Et ponam locũ populo meo Israel, & plantabo eum, & habitabit sub eo, & non turbabitur ampliús: nec addent filii iniquitatis ut
10 affligant eum sicut priùs, Ex
11 die quâ constitui judices super populũ meũ Israel: & requiẽ dabo tibi ab omnibus inimicis tuis: prædicítque tibi Dñs, quòd domum faciat tibi
12 Dñs. Cúmq; completi fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis: suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo re-
13 gnum ejus. Ipse ædificabit domum nomini meo, & stabiliã thronum regni ejus usque in
14 sempiternum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium: qui si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in plagis filiorum
15 hominum. Misericordiam autem meam non auferam ab eo, sicut abstuli à Saul, quem amovi à facie mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ζ'.

CAP. VII.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε (α) ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ κύριος κατεκληρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν
2 (β) αὐτοῦ κύκλῳ, Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην, Ἰδοὺ δὴ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ
3 Θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς. Καὶ εἶπεν Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα, Πάντα (γ) ὅσα ἂν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι
4 κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἐγένετο (δ) τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Νά-
5 θαν, λέγων, Πορεύου, καὶ (ε) εἰπὸν πρὸς τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, Τάδε λέγει κύριος, Οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί
6 με. Ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐμ-
7 περιπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ, Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τῶν Ἰσραὴλ, (ζ) ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν
8 (η) λαόν μου Ἰσραὴλ, λέγων, (θ) Ἱνατί οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον; Καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἐλαβόν σε ἐκ τῶ(ι)μάνδρας τῶν προβάτων, τοῦ εἶναί σε
9 εἰς ἡγούμενον (κ) ὅπως ὁ λαός μου ὅπως Ἰσραήλ, Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ (λ) ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σε ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων
10 τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου τῷ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω (μ) αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προσθήσει (ν)
11 υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς, Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (ξ) Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι κύριος, ὅτι οἶκον οἰ-
12 κοδομήσεις αὐτῷ. Καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοι-
13 μάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.
14 Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσταί μοι εἰς υἱόν. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀν-
15 θρώπων, καὶ (ο) ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων· Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου.

1 Et factum est, quando sedit
rex in domo sua, & Dominus
(a) hæreditare fecit eum (b)
in circuitu ab omnibus inimicis
ejus, qui in circuitu: Et dixit 2
rex ad Nathan prophetam, Ecce
nunc ego habito in domo cedri-
na: & arca Dei sedet in me-
dio tabernaculi. Et dixit Na- 3
than ad regem; Omnia quæ-
cunque in corde tuo, vade, &
fac: quoniam Dominus tecum.
Et factum est nocte illâ, & 4
factum est verbum Domini ad
Nathan, dicens; Vade, & dic 5
ad servum meum David; Hæc
dicit Dominus, Non tu ædifi-
cabis mihi domum ad habitan-
dum me. Quoniam non habi- 6
tavi in domo, ex qua die edu-
xi filios Israel ex Ægypto usque
in diem hanc: & fui inambu-
lans in tentorio, & in taber-
naculo, In omnibus per quæ transi- 7
ii in omni Israel. Nunquid lo-
quens locutus sum ad unam tri-
bum Israel, cui mandavi pa-
scere populum meum Isra-l, di-
cens; ut quid non ædificâstis
mihi domum cedrinam? Et 8
nunc hæc dices servo meo Da-
vid, Hæc dicit Dominus omni-
potens; Assumpsi te ex man-
dra ovium, ut esses tu in du-
cem super populum meum super
Israel: E fui tecum in omni- 9
bus, in quibus ibas: & exter-
minavi omnes inimicos tuos à
facie tua, & feci (c) te nomi-
natum juxta nomen magnorum,
qui super terram. Et ponam lo- 10
cum populo meo Israel; &
plantabo eum: & habitabit (d)
perse, & non erit solicitus ul-
tra: & non adjiciet filius in-
justitiæ humiliare eum, sicut à
principio, A (e) diebus quibus 11
constitui judices super populum
meum Israel: & requiescere
faciam te ab omnibus inimicis
tuis. Et annuntiabit tibi Domi-
nus, quia domum (f) ædificabis
ei. Et erit, si impleti fuerint 12
dies tui, & dormieris cum pa-
tribus tuis; & suscitabo semen
tuum post te, qui erit ex ventre
tuo: & parabo regnum ejus.
Ipse ædificabit mihi domum no- 13
mini meo, & erigam thronum
ejus usque in seculum. Ego ero ei 14
in patrem, & ipse erit mihi in
filium. Et si vencrit injustitia e-
jus; & arguam (g) eum in vir-
ga virorum, & in (h) tactibus
filiorum hominum: Misericor- 15
diam autem meam non removebo
ab eo: sicut removi (i) ab
iis quos removi à facie mea.

MS.A. (α) ἐκάθισεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς (β) αὐτῷ, Καὶ εἶπεν (γ) ὅσα ἐν (δ) ἐν τῇ (ε) εἶπε (ζ) ὧν (η) λαὸν τὸν Ἰσραὴλ, (θ) Τί οὐκ (ι) μάνδρας ἀπὸ ὀπισθεν τῶν προβάτων, (κ) ἐπὶ Ἰσραὴλ, (λ) ἐξωλόθρευσα (μ) αὐτὸν ἐν κατασκλωώσει καθ' αὐτὸν, (ν) ὑπ υἱὸς (ξ) τὸν Ἰσραὴλ· (ο) ἐν ἁφῆσει ὑῶν

תרגום יונתן Targum Jonathan.

1 וַהֲוָה כַּד יָתִיב מַלְכָּא בְּבֵיתֵיהּ וַיְיָ אֲנִיחַ לֵיהּ מִסְחוֹר מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי: וַאֲמַר
2 מַלְכָּא לְנָתָן נְבִיָא חֲזִי כְעַן דְּי אֲנָא יָתִיב בְּבֵיתָא דִּי מְטַלַּל בְּכִיוֹרֵי אַרְזַיָא וַארוֹנָא דְיָיָ שָׁרֵי
3 בְּמַשְׁכְּנָא בְּנוֹ יְרִיעָתָא: וַאֲמַר נָתָן לְמַלְכָּא כֹּל דִּי בְלִבָּךְ אִזֵיל עֲבִיד אֲרֵי מֵימְרָא דְיָיָ
4 בְּסַעֲדָךְ: וַהֲוָה בְּלֵילְיָא דַּהוּא וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לוֹת נָתָן לְמֵימַר: אִזֵיל
5 וֵימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כְּדֵין אֲמַר יְיָ הַאַתְּ תִּבְנֵי קְדָמַי בֵּיתָא לְאִשְׁרָאָה שְׁכִנְתִּי בֵּהּ: אֲרֵי
6 לָא אַשְׁרֵיתִי שְׁכִנְתִּי בְּבֵיתָא מִיּוֹמָא דִּי אַסֵּקִית יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד יוֹמָא הָדֵין
7 וַהֲוֵיתִי מַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בְּמַשְׁכְּנִין וּבִירְעָן: בְּכֹל אֲתַר דִּי הַלֶּכִית בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲפִתְגָם
מְלֵית עִם חַד שִׁבְטַיָא דְיִשְׂרָאֵל דִּי פַּקֶּדִית לְפַרְנָסָא יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר לְמָה לָא
בְנִיתוּן קְדָמַי בֵּיתָא דִּי מְטַלַּל בְּכִיוֹרֵי אַרְזַיָא: וּכְעַן כְּדֵין תֵּימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כְּדֵין אֲמַר
9 יְיָ צְבָאוֹת אֲנָא דְבַרְתָּךְ מִן דִּירָא מִבָּתַר עָנָא לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל: וַהֲוֵית מֵימְרִי
בְּסַעֲדָךְ בְּכֹל אֲתַר דִּי הַלֶּכְתָּא וְשֵׁיצֵיתִי יָת כָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִן קֳדָמָךְ וַעֲבַדִית לָךְ שׁוּם רַב
10 כְּשׁוּם רַבְרְבַיָא דִּי בְאַרְעָא: וְאֶשְׁוֵי אֲתַר מְתַקַּן לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וְאֶקַיְמִנּוּן וְיִשְׁרוֹן בְּאַתְרֵהוֹן
11 וְלָא יְזוּעוּן עוֹד וְלָא יוֹסְפוּן בְּנֵי רִשְׁעָא לְעַנְיוּתְהוֹן כְּדִבְקַדְמֵיתָא: וּלְמִן יוֹמָא דִּי פַּקֶּדִית
נְגִידִין עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲנַחִית לָךְ מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְחַוִי לָךְ יְיָ אֲרֵי בֵּית מַלְכוּ יְקִים לָךְ יְיָ
12 : אֲרֵי יַשְׁלִימוּן יוֹמָךְ וְתִשְׁכּוֹב עִם אֲבָהָתָךְ וַאֲקִים יָת בִּרְךָ בְּתַרְךָ דִּי תּוֹלִיד וְאַתְקֵן יָת
13 מַלְכוּתֵיהּ: הוּא יִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי וַאֲתְקֵין יָת כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד עָלְמָא: אֲנָא אֶהֱוֵי
לֵיהּ כְּאָב וְהוּא יְהֵי לִי דְּמֵי כְּבַר דְּאִם יִסְרַח וְאַלְקְנֵיהּ בְּמַלְקוּת גַּבְרִין וּבְמַרְדוּת בְּנֵי אֱנָשָׁא:
15 וְטוּבִי לָא יַעְדֵּי מִנֵּיהּ כְּמָא דְאַעְדֵּיתִי מִן שָׁאוּל דִּי אַעְדֵּיתִי מִן קֳדָמָךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VII.

1 ET fuit quando sedit rex in domo sua, et Dominus quietem dedit illi un-
dequaq; ab omnibus autoribus inimicitiæ ejus. Et dixit rex ad Nathan
2 prophetã: Vide nunc, quòd ego sedeo in domo quæ adumbrata est in cælatu-
ris cedrorum, et arca Dñi manet in tabernaculo intra cortinas. Et dixit
3 Nathan ad regem: Omne ꝙ est in corde tuo, vade, facito; quia dictũ Domi-
ni in auxilio tuo est. Et factũ est in nocte illa, et fuit verbum prophetiæ
4 ab-ante Dñm *ad* Nathan, dicendo: Vade et dices servo meo David: Sic dicit
5 Dñs, Num tu ædificabis ante me domũ ut manere facias majestatẽ meam
6 in ea? Quia non collocavi majestatem meam in domo à die quo ascendere
feci filios Israel ex Ægypto usq; ad diem hunc. Et mansit majestas mea in
7 tabernaculis et in cortinis. In omni loco quò ivi cum omnib⁹ filiis Israel,
num verbum locut⁹ sum ad quempiam ex tribubus Israel quem jusserim
pascere populum meũ Israel dicendo: Quare non ædificâstis ante me do-
mum quæ adumbrata fit in cælaturis cedrorum? Et nunc sic dices servo
8 meo David: Sic dicit Dñs Szebaoth, Ego accepi te ex ovili de-post pecu-
des, ut esses rex super populum meũ super Israel. Et fuit dictũ meum in
9 auxilio tuo in omni loco quò ivisti, et consumpsi omnes auctores inimi-
citiæ tuæ ex-ante te, et feci tibi nomen magnũ sicut nomen magnatũ qui
10 sunt in terra. Et ponã locũ paratũ ante me populo meo Israel, et statuam
eos, et manebunt in locis suis, et non terrebuntur ampliùs; et non addent
11 filii improborũ affligere eos sicut antiquitus. Et à die quo constitui præfe-
ctos super populũ meũ Israel, et quiescere feci te ab omnib⁹ auctorib⁹ ini-
micitiæ tuæ; et indicavit tibi Dñs quòd regnũ firmabit tibi Dñs. Nam per-
12 ficientur dies tui, et jacebis cum patribus tuis, et statuam filium tuum post
13 te, quẽ gignes post hoc, et statuam regnũ ejus. Ipse ædificabit domũ nomini
14 meo, et stabiliam solium regni ejus usq; in seculum. Ego ero illi in patrem,
et ipse erit *mihi sicut* filius; qui si iniquè egerit, et castigabo eum in ca-
stigatione virorũ, et in rebellione filiorũ hominũ. Et bonitas mea non re-
15 cedet ab eo, quemadmodũ transire feci à Saul, qué transire feci ab-ante te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ج * ܦܨܠܐ

CAP. VII.

1 ܘܗܘܐ ܟܕ ܝܬܒ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬܗ ܘܡܪܝܐ ܐܦܝܣ ܠܗ ܡܢ ܟܠ ܒܥܠܘܗܝ ܕܣܚܪ ܚܘܠܗ׃
2 ܐܡܪ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ ܚܙ ܐܢܐ ܕܝܬܒ ܒܒܝܬ ܐܪܙܐ ܘܐܪܘܢܐ ܕܝܠܗ ܫܪܝ ׃
3 ܐܡܪ ܢܬܢ ܠܡܠܟܐ ܟܠ ܕܒܠܒܟ ܥܒܕ ܐܙܠ ܡܪܝ ܥܡܟ ׃
4 ܘܗܘܐ ܒܗܝ ܠܠܝܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝ ܠܢܬܢ ׃
5 ܐܙܠ ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܠܕܘܝܕ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܢܬ ܬܒܢܐ ܠܝ ܒܝܬܐ ܕܬܬܒ ׃
6 ܒܕܠܐ ܫܪܝܬ ܒܒܝܬ ܡܢ ܝܘܡ ܐܤܩܬ ܠܒܢܝ ܐܝܤܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ׃
7 ܘܗܘܐ ܒܟܠ ܕܗܠܟܬ ܥܡ ܟܠ ܒܢܝ ܐܝܤܪܝܠ ܗܠ ܡܠܬܐ ܡܠܝܬ ܥܡ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܝܐ ܕܝܤܪܝܠ ׃
8 ܕܦܩܕܬ ܠܪܥܝܐ ܥܡܝ ܥܠ ܝܤܪܝܠ ܠܡܐ ܠܐ ܒܢܝܬ ܠܝ ܒܝܬ ܐܪܙܐ ׃
9 ܘܗܫܐ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܠܕܘܝܕ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܨܒܐ ܐܢܐ ܠܩܝܬܝܟ ܡܢ ܡܪܥܝܐ ׃
10 ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܡܢ ܒܬܪ ܥܢܐ ܕܗܘܝܬ ܪܫ ܥܠ ܥܡܝ ܥܠ ܝܤܪܝܠ ׃
11 ܘܐܬܒ ܠܟ ܡܢ ܟܠ ܒܥܠܝܟ ܘܐܥܒܕ ܠܟ ܫܡܐ ܐܝܟ ܫܡܐ ܕܪܒ ܕܥܒܕܘ ܠܗ ׃
12 ܘܐܤܝܡ ܐܬܪ ܠܥܡܝ ܠܝܤܪܝܠ ׃
13 ܘܐܢܛܥ ܠܗ ܡܢ ܟܠ ܒܥܠܘܗܝ ׃
14 ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗ ܠܐܒ ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪ ׃
15 ܕܐܢ ܥܒܕ ܐܬܝ ܐܢ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܢ ܐܡܪ ׃

CAP. VII.

Cùm autem sedisset rex domi suæ, & Dominus tranquillum reddidisset eum ab omnibus inimicis ejus; Dixit rex ad Nathan prophetam, Vide quòd ego in æde cedrina degam, arca verò Dei degat intra cortinas. Dixit Nathan ad regem, Quicquid est in animo tuo, fac; quoniam Dominus tecum est. Eâdem illâ nocte factus est sermo Domini ad Nathan prophetam, dicendo; Vade, dic servo meo Davidi, Sic dicit Dominus, Tu non extrues mihi ædem in habitaculum meum: Nondum enim ædem habitavi à die quâ extraxi filios Israel è terra Ægypti, ad hunc usque diem; sed itavi in tabernaculis. Quandiu ambulavi inter omnes Israelitas, numquid ullum verbum feci cuiquam ex tribubus Israelis cui mandavi ut pasceret populum meum Israelem, *ac dixi*, Quarè non extruxistis mihi ædem cedrinam? Igitur sic dices servo meo Davidi, Sic dicit Dominus potentissimus, Ego te duxi à tugurio, à sequendis ovibus, ut esses moderator populi mei Israelis, Et fui tecũ quocunque perrexisti, & perdidi omnes hostes tuos ante te, faciámque tibi nomen celebre, ut nomen cujuspiam è celeberrimis qui sunt in terra. Constituam quoq; locũ populo meo Israeli, & plantabo eum, & habitare faciã eũ in loco suo cum quiete, ita ut nõ moveatur ampliùs, nec ultra subjiciant eum iniqui ut anteà. Ab ea *scilicet* die quâ judicem te constitui super populum meum Israelem, teque pacatũ reddidi ab omnibus inimicis tuis, & ostendit tibi Domin⁹ quòd domum extruxerit tibi Domin⁹. Cùm autem finierint dies tui, & occubueris cùm patribus tuis, erigam post te semen tuum quod è dorso tuo prodibit, & regnum ejus firmabo; Ipséque extruet domum nomini meo, & soliũ ejus in seculum usque firmabo. Ego ero illi ceu pater, & ipse erit mihi ceu filius: & cùm deliquerit, corripiam eum virgâ viri & verberibus humanis: Misericordiam verò meam non amovebo ab eo, quemadmodum amovi à Saule qui te præcessit, quem amovi à conspectu meo:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ *

CAP. VII.

1 * فَلَمَّا جَلَسَ دَاوُدُ ٱلْمَلِكُ فِي بَيْتِهِ مُطْمَئِنًّا * وَأَرَاحَهُ ٱلرَّبُّ مِنْ جَمِيعِ أَعْدَائِهِ * قَالَ ٱلْمَلِكُ لِنَاثَانَ
2 ٱلنَّبِيِّ * أُنْظُرْ إِنِّي صَانِعٌ * إِنِّي نَازِلٌ فِي بَيْتٍ مُسَقَّفٍ بِٱلْأَرْزِ * وَتَابُوتُ ٱلرَّبِّ فِي خَيْمَةٍ مِنْ سَقَائِفَ * قَالَ
3 نَاثَانُ لِدَاوُدَ ٱلْمَلِكِ * ٱصْنَعْ مَا فِي قَلْبِكَ * لِأَنَّ ٱللَّهَ مَعَكَ * وَفِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ أَوْحَى ٱلرَّبُّ لِنَاثَانَ
4 ٱلنَّبِيِّ * وَقَالَ لَهُ * ٱنْطَلِقْ إِلَى عَبْدِي دَاوُدَ * وَأَخْبِرْهُ وَقُلْ لَهُ * هٰكَذَا يَقُولُ ٱلرَّبُّ * أَنْتَ لَا تَبْنِي
5 لِي بَيْتًا * لِأَنِّي لَا أَسْكُنُ بَيْتًا مَبْنِيًّا مُذْ يَوْمِ أَصْعَدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ إِلَى ٱلْيَوْمِ *
6 بَلْ كَانَ بَيْتِي بَيْنَهُمْ مِنْ خِيَامٍ * حَيْثُ مَا سَارُوا بَدْوًا إِسْرَائِيلَ لَعَلِّي قُلْتُ لِسِبْطٍ مِنْ أَسْبَاطِ بَنِي
7 إِسْرَائِيلَ * مِمَّنْ أَمَرْتُهُ أَنْ يَرْعَى آلَ إِسْرَائِيلَ شَعْبِي * أَوْ لَعَلِّي قُلْتُ * لِمَاذَا لَا تَبْنُونَ لِي بَيْتًا مِنْ
8 خَشَبِ ٱلْأَرْزِ * فَقُلِ ٱلْآنَ لِدَاوُدَ عَبْدِي * هٰكَذَا يَقُولُ ٱلرَّبُّ ٱلْقَوِيُّ * أَنَا ٱلَّذِي ٱخْتَرْتُكَ * وَجِئْتُ
9 بِكَ مِنْ خَلْفِ ٱلْغَنَمِ * لِتَكُونَ مُدَبِّرًا لِآلِ إِسْرَائِيلَ شَعْبِي * وَعَضَدْتُكَ وَنَصَرْتُكَ حَيْثُ مَا تَوَجَّهْتَ *
10 وَأَهْلَكْتُ جَمِيعَ أَعْدَائِكَ * وَصَيَّرْتُ لَكَ ٱسْمًا عَظِيمًا * أَعْظَمَ مِنْ أَسْمَاءِ مُلُوكِ ٱلْأَرْضِ وَأَشْرَافِهَا
* وَذٰلِكَ لِأُعْظِمَ بِكَ آلَ إِسْرَائِيلَ شَعْبِي * وَأُسْكِنَهُمْ مَسْكِنَ ٱلرَّجَاءِ وَٱلْإِطْمَانِيَّةِ * وَلَا يَفْزَعُونَ أَيْضًا *
11 وَلَا تَعُودُ ٱلْأُمَمُ تَسْتَعْبِدُهُمْ * كَمَا كَانُوا مُنْذُ يَوْمِ أَمَرْتُكَ أَنْ تُدَبِّرَ آلَ إِسْرَائِيلَ شَعْبِي * وَأَمَّا أَنْتَ
12 فَقَدْ أَرَحْتُكَ مِنْ جَمِيعِ أَعْدَائِكَ * وَٱلرَّبُّ يُعَظِّمُكَ وَيُعَظِّمُ بَيْتَكَ * وَإِذَا كَمِلَ عُمْرُكَ * وَقَبِضْتَ
13 إِلَى آبَائِكَ * أُقِيمُ وَلَدَكَ ٱلَّذِي يَخْرُجُ مِنْ صُلْبِكَ بَعْدَكَ * وَأُثَبِّتُ مُلْكَهُ * وَهُوَ يَبْنِي بَيْتًا لِٱسْمِي *
14 وَأُصْلِحُ مِنْبَرَ مُلْكِهِ إِلَى ٱلْأَبَدِ * وَأَصِيرُ لَهُ أَبًا * وَهُوَ يَكُونُ لِي ٱبْنًا * وَإِنْ جَهِلَ وَأَخْطَأَ بِكَبْحِهِ وَأَدَبِهِ
15 بِقَضِيبِ رَجُلٍ * وَبِجَلْدِ ٱلَّذِي يَجْلِدُ بِهِ ٱلنَّاسَ * وَأَمَّا رَحْمَتِي فَلَا أُزِيلُ عَنْهُ * وَلَا أَصْنَعُ بِهِ كَمَا صَنَعْتُ
بِشَاوُلَ ٱلَّذِي كَانَ قُبَالَتَكَ * إِنِّي أَصْرَفْتُهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ *

CAP. VII.

Cùm ergò David rex tutus in domo sua sedisset, & requiem dedisset illi Dominus ab omnibus hostibus ejus; Dixit rex Nathani prophetæ, Considera conditionem meam; ego enim commoror in æde cedro laqueatâ, arca verò Domini in tentorio ex cortinis compositio. Ait Nathan David regi, Fac quod est in animo tuo quoniam Deus tecum est. Eâdem verò nocte revelavit Dominus Nathani prophetæ ac dixit ei, Vade ad servum meum Davidem, indica ei, & dic illi, Sic ait Dominus, Tu non ædificabis mihi domum; Quia domum extructam nunquam habitavi à die quâ eduxi filios Israel è terra Ægypti ad hunc usque diem; sed fuit domus mea inter ipsos ex tentoriis. Quocunque perrexerunt filii Israel, nunquid dixi ad ullam ex iis tribubus filiorũ Israel quibus præcepi ut pascerent gentem Israelis populi mei, nunquid unquã dixi, Cur non ædificâstis mihi domũ ex lignis cedrinis? Dic ergò Davidi servo meo, Sic dicit Dominus fortissimus, Ego sum qui elegi te, & adduxi te è vestigiis ovium ut esses gubernator gentis Israeliticæ populi mei; Et auxilium opemque tuli tibi quocunque te vertisti, omnes inimicos tuos extinxi, & comparavi tibi nomen celeberrimum, magis celebre quàm nomina regum ac principum terræ: Atque id quidem, ut per te magnificarem gentem Israeliticam populum meum, & collocarem eos in habitaculo spei, & securitatis, nec ultrà formidarent, nec denuò servitute premerent eos iniqui, Quemadmodum fuerant à die quâ præcepi tibi ut regeres gentem Israeliticam populum meum. Tibi verò jam dedi requiem ab omnibus inimicis tuis, & Dominus te magnificabit, & domum tuam ampliabit. Cùm autem exacta fuerit ætas tua, et assumptus fueris ad patres tuos, erigam post te filium tuũ qui egredietur è lumbo tuo, stabiliamq; regnũ ejus; Et ipse ædificabit domũ nomini meo, & firmabo solium regni ejus usque in æternum. Eroque illi pater, & ipse erit mihi filius: & siquando stultitiam atque peccatum commiserit, arguam eum & puniam illum virgâ virĩ, et plagis quibus plectunt homines. Gratiam verò meam non amovebo ab eo, nec faciã illi quemadmodum feci Sauli prædecessori tuo, quem rejeci à conspectu meo:

שמואל ב: ז

: tua *facies ad* ſeculum in uſque tuum regnum & ,tua domus *fidelis* Et
16 וְנֶאֱמַן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד־עוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּסְאֲךָ יִהְיֶה נָכוֹן עַד־עוֹלָם:
omnia Secundùm .ſeculum in uſque firmus erit tuus thronus
17 כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּכְכָל הַחִזָּיוֹן הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר
eſt locutus ſic ,hanc viſionem univerſam ſecundùm & ,hæc verba
facies ad ſedit & ,David rex eſt ingreſſus Et .David ad Nathan
18 נָתָן אֶל־דָּוִד: וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי
, mea domus quæ & ,Deus Domine ego Quis : ait & ,*Domini*
יְהוָה וַיֹּאמַר מִי אֲנֹכִי אֲדֹנָי יְהוִה וּמִי בֵיתִי
hoc adhuc fuit parum Et ?huc uſque me adduxiſti quia
19 כִּי הֲבִיאֹתָנִי עַד־הֵלֹם: וַתְּקַטֹּן עוֹד זֹאת
tui ſervi domum *ad* etiam es locutus & ,Deus Domine tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְהוִה וַתְּדַבֵּר גַּם אֶל־בֵּית עַבְדְּךָ
quid Et .Deus Domine *hominis* lex iſta & : longinquum in
לְמֵרָחוֹק וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם אֲדֹנָי יְהוִה: וּמַה־
20 Domine tuum ſervum nôſti tu & ? te ad *loquendû ad* ultrà David addet
יּוֹסִיף דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר אֵלֶיךָ וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עַבְדְּךָ אֲדֹנָי
omnem feciſti tuû cor ſecundû & ,tuû verbum Propter .Deus
21 יְהוִה: בַּעֲבוּר דְּבָרְךָ וּכְלִבְּךָ עָשִׂיתָ אֶת כָּל־
es magnificatus Ideo .tuû ſervum *faciendum ſcire ad* ,hanc magnitudinem
22 הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת־עַבְדֶּךָ: עַל־כֵּן גָּדַלְתָּ
, te præter Deus non & ,tu ſicut non quia : Deus DOMINE
יְהוִה אֱלֹהִים כִּי־אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ
tu' popul' ſicut quis Et .noſtris aurib' in audivimus quæ omnia ſecûdû
23 בְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ בְאָזְנֵינוּ: וּמִי כְעַמְּךָ
ſibi *redimendum ad dii iverunt* quam ,terra in una gens ,Iſrael ſicut
כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים לִפְדּוֹת־לוֹ
,magnitudinem vobis *faciendum ad* & ,nomen ſibi *ponendum ad* & ,populum *in*
לְעָם וְלָשׂוּם לָכֶם שֵׁם וְלַעֲשׂוֹת לָכֶם הַגְּדוֹלָה
tibi redemiſti quem , tui populi *faciebus* à , tuæ terræ terribilia &
וְנוֹרָאוֹת לְאַרְצֶךָ מִפְּנֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ לְךָ
tuum populum tibi firmâſti Et .ejus diis & , gentibus , Ægypto ex
24 מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלֹהָיו: וַתָּכֹן לְךָ אֶת־עַמְּךָ
eis fuiſti DOMINE tu & : ſeculum in uſque populû in tibi ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד־עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם
ſuper es locutus quod verbum ,Deus DOMINE nunc Et .*Deum in*
25 לֵאלֹהִים: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־
fac & ;ſeculum in uſque *ſtare fac* , ej' domum ſuper & ,tuum ſervum
עַבְדְּךָ וְעַל־בֵּיתוֹ הָקֵם עַד־עוֹלָם וַעֲשֵׂה
,ſeculum in uſque tuû nomen magnificetur Et .es locutus quod ſecundùm
26 כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד־עוֹלָם
domus & ; Iſrael ſuper Deus exercituum Dominus : dicendo
לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל וּבֵית
DOMINE tu Quia .*tuus facies ad firma* erit David tui ſervi
27 עַבְדְּךָ דָּוִד יִהְיֶה נָכוֹן לְפָנֶיךָ: כִּי־אַתָּה יְהוָה
: dicendo ,tui ſervi aurem revelâſti Iſrael Deus exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל גָּלִיתָה אֹת־אֹזֶן עַבְדְּךָ
orandum ad ſuû cor tu' ſervus invenit ideo : tibi ædificabò Domum
בַּיִת אֶבְנֶה־לָּךְ עַל־כֵּן מָצָא עַבְדְּךָ אֶת־לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל
ipſe tu , Deus Domine nunc Et .hanc orationem te ad
28 אֵלֶיךָ אֶת־הַתְּפִלָּה הַזֹּאת: וְעַתָּה אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה־הוּא
tuum ſervum ad es locutus & : veritas erunt tua verba & , Deus
הָאֱלֹהִים וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ אֱמֶת וַתְּדַבֵּר אֶל־עַבְדְּךָ
domui benedic & ,*velis* nunc Et .hoc bonum
29 אֶת־הַטּוֹבָה הַזֹּאת: וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת־בֵּית
Deus Domine tu quia ,*tuus facies ad* ſeculum in *exiſtendum ad* ,tui ſervi
עַבְדְּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי יְהוִה
tui ſervi domus benedicetur tua benedictione ex & , es locutus
דִּבַּרְתָּ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית־עַבְדְּךָ
.ſeculum in
לְעוֹלָם:

Verſio VULG. LAT.

16 Et fidelis erit domus tua, & regnũ tuũ uſq; in æternũ ante faciem tuam, & thronus tuus
17 erit firmus jugiter. Secundùm omnia verba hæc, & juxta univerſam viſionem iſtam, ſic
18 locutus eſt Nathan ad David. Ingreſſus eſt autem rex David, & ſedit coram Domino, & dixit; Quis ego ſum,
19 Domine Deus, & quæ domus mea, quia adduxiſti me hucuſque? Sed & hoc parum viſum eſt in conſpectu tuo,
20 Domine Deus, niſi loquereris etiam de domo ſervi tui in longinquum: iſta eſt enim lex
21 Adam, Dñe Deus. Quid ergò addere poterit adhuc David, ut loquatur ad te? tu enim
22 ſcis ſervũ tuũ, Domine Deus. Propter verbũ tuũ, & ſecundùm cor tuum feciſti omnia
23 magnalia hæc, ita ut notum faceres ſervo tuo. Idcircò magnificatus es, Domine Deus, quia non eſt ſimilis tui, neque eſt Deus extra te, in omnibus quæ audivimus auribus noſtris. Quæ eſt autem, ut populus tuus Iſrael, gens in terra, propter quam ivit Deus, ut redimeret eam ſibi in populum, & poneret ſibi nomen facerétque eis magnalia, & horribilia ſuper terram, à facie populi tui, quem redemiſti tibi ex Ægypto, gentẽ, & deũ ejus. Firmâſti enim tibi populũ tuũ Iſrael in populum ſempiternum: & tu Domine Deus fact' es eis in Deũ.
24 Nunc ergò, Domine Deus, verbũ quod locutus es ſuper ſervũ tuũ, & ſuper domũ ej', ſuſcita in ſempiternum: &
25 fac ſicut locutus es, ut magnificetur nomen tuũ uſq; in ſempiternum, atque dicatur; Dominus exercituum, Deus ſuper
26 Iſrael. Et dom' ſervi tui David erit ſtabilita coram Domino,
27 Quia tu, Domine exercituum Deus Iſrael, revelâſti aurem
28 ſervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: propterea invenit ſervus tuus cor ſuum ut oraret te oratione hac. Nunc ergò, Domine Deus, tu es Deus, & verba tua erunt vera: locutus es enim ad ſervum
29 tuum bona hæc. Incipe ergò, & benedic domui ſervi tui, ut ſit in ſempiternum coram te: quia tu, Domine Deus, locutus es, & benedictione tuâ benedicetur domus ſervi tui in ſempiternum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκός σου καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ ὁ θρόνος σου ἔσται (π) ἀνορθωμένος εἰς τὸν
17 αἰῶνα. Κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. Οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ
18 βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ἐγὼ, κύριέ μου κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι (ρ) ἠγάπησάς με ἕως
19 τούτων; Καὶ (σ) κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου, κύριέ (τ) μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακράν. Καὶ ἡ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου, κύριε (υ) μου κύ-
20 ριε. Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σου,
21 (φ) κύριέ μου κύριε, Καὶ διὰ τὸν δοῦλόν σου πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην (χ) ταύτην,
22 γνωρίσαι (ψ) τῷ δούλῳ σου, Ἕνεκεν τοῦ (ω) μεγαλύναι σε, κύριέ μου· ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς
23 ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἅγιον ἐπὶ τῆς γῆς; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν, τοῦ θεῖναί σε ὄνομα, τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ὀπτασίαν, τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη καὶ
24 σκηνώματα; Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σου (α) Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν.
25 Καὶ νῦν κύριέ μου, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πίστωσον (β) ἕως τοῦ αἰῶνος, κύριε παντοκράτωρ
26 θεὸ τοῦ Ἰσραήλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος.
27 Κύριε παντοκράτωρ (γ) θεὸς Ἰσραὴλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου, λέγων, Οἶκον οἰκοδομήσω σοι· διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ
28 δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην. Καὶ νῦν κύριέ (δ) μου κύριε, σὺ εἶ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλά-
29 λησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριε εὐλόγησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου (ζ) σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα.

Et (k) fidelis erit domus ejus, & regnum ejus uſque in ſeculum coram me: & thronus ejus erit erectus in ſeculum. Juxta omnia verba hæc, & juxta omnem viſionem hanc. Sic locutus eſt Nathan ad David. Et intravit rex David, & ſedit coram Domino, & dixit; Quis ſum ego, Domine mi Domine, & quæ domus mea, quia dilexiſti me uſque (l) ad hæc? Et (m) factus ſum parvus parum coram te, Domine mi Domine: & locutus es pro domo ſervi tui in longinquum. Hæc autem lex hominis, Domine mi Domine. Et quid adjiciet ultrà David loqui ad te? Et nunc nôſti ſervum tuum, Domine mi Domine: (n) Et propter ſervum tuum feciſti, & ſecundùm cor tuum feciſti omnem magnificentiam hanc, ad notum faciendum ſervo tuo, Ideò ut magnificares te, Domine mi: quoniam non eſt, ſicut tu: et nõ eſt Deus præter te in omnibus, quæ audivimus in auribus noſtris. Et quis ſicut populus tuus Iſrael, gens alia in terra? Quomodò (o) duxit ſe Deus ad redimendum ſibi populum, ad ponendum te nomen, ad faciendum magnificentiam, & claritatem, ad ejiciendum te à facie populi tui quos redemiſti tibi ex Ægypto, gentes, & tabernacula? Et parâſti tibi populum tuum Iſrael in populum uſque in ſeculum: & tu, Domine, factus es eis in Deum. Et nunc, Domine mi, verbum quod locutus es de ſervo tuo, & domo ejus, (p) fidele fac uſque in ſeculum, Domine omnipotens, Dee Iſrael. Et nunc, ſicut locutus es, Magnificetur nomen tuum uſque in ſeculum. Domine omnipotens Deus Iſrael, revelâſti auriculam ſervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: Propter hoc invenit ſervus tuus cor ſuum, ut oraret ad te orationem hanc. Et nunc, Domine mi Domine, tu es Deus, & verba tua erunt veracia: & locutus es de ſervo tuo bona hæc. Et nunc incipe, & benedic domum ſervi tui, ut ſit in ſeculum coram te: quoniam tu, Domine mi Domine, locutus es: & à benedictione tua benedicetur domus ſervi tui, ut ſit in ſeculum.

MS. A. (π) ἀνορθώθω (ρ) ἠγάπηκάς (σ) κατεσμικρύνθη (τ) μο, καὶ(υ)μν. Καὶ (φ) κύριε, Διὰ † λόγον σε πεποίηκας (χ) σε ταύτῳ, (ψ) τὸν δοῦλον σου, (ω) μεγαλωθῶναί σε κύριε, κύριέ μου· (α) Ἰσραὴλ λαὸν (β) ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, Καὶ μεγαλυνθείη (γ) θεὸς ὅπι τὸν Ἰσραὴλ, ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου Δαυὶδ ἔσαι ἀνορθωμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος. λέγει κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον (δ) μου, σὺ εἶ ὁ θεὸς, (ε) σὺ εἶ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, (ζ) σου εἰς τὸν αἰῶνα.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וְקִים בֵּיתָךְ וּמַלְכוּתָךְ עַד עָלְמָא קֳדָמָךְ כּוּרְסֵי מַלְכוּתָךְ יְהֵי מְתַקַּן עַד עָלְמָא: כְּכֹל פִּתְגָמַיָּא
17 הָאִלֵּין וּכְכֹל נְבוּאְתָא הָדָא כְּדִין מַלֵּל נָתָן עִם דָּוִד: וְאֲתָא מַלְכָּא דָּוִד וְיָתִיב קֳדָם יְיָ וַאֲמַר
18 לֵיהּ אֲנָא כְמַסְתָּיֵי יְיָ אֱלֹהִים וּמָן בֵּיתִי אֲרֵי אַמְטַתַנִי עַד הַלְכָא: וּזְעֵרַת עוֹד דָּא קֳדָמָךְ
19 יְיָ אֱלֹהִים וּמַלֵּלְתָּא אַף עַל בֵּית עַבְדָּךְ לְעָלְמָא רְאִתֵי וְדָא חִזְיָא לִבְנֵי אֲנָשָׁא יְיָ אֱלֹהִים:
20 וּמַה־יוֹסִיף דָּוִד עוֹד לְמַלָּלָא קֳדָמָךְ וְאַתְּ עַבְדְּתָ בָּעוּתָ עַבְדָּךְ יְיָ אֱלֹהִים: בְּדִיל מֵימְרָךְ
21 וּכְלִבָּךְ עַבְדְּתַיְתִּ כָּל רַבְרְבָתָא הָדָא לְהוֹדָעָיַת עַבְדָּךְ: עַל כֵּן רַב אַתְּ יְיָ אֱלֹהִים אֲרֵי
22 לֵית דְּכוָתָךְ וְלֵית אֱלָהָא בַּר מִנָּךְ כְּכֹל דִּי שְׁמַעְנָא אָמְרִין קֳדָמָנָא: וּמַן כְּעַמָּךְ
23 יִשְׂרָאֵל עַמָּא חַד בְּאַרְעָא דְּאָזְלוּ שְׁלִיחִין מִן קֳדָם יְיָ לְמִפְרַק לֵיהּ לְעַם וּלְשַׁוָּאָה
לֵיהּ שׁוּם וּלְמֶעְבַּד לְכוֹן רַבְרְבָן וְחֵסִינָן עַד דִּי עָלוּ לַאֲרַע בֵּית שְׁכִנְתָּךְ דִּי הַבֵּיתָא לֵהוֹן מִן
קֳדָם עַמָּךְ דִּי פְרַקְתָּא לָךְ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלָהָוִי: וְאַתְקַנְתָּא לָךְ יָת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל קֳדָמָךְ
24 לְעַם עַד עָלְמָא וְאַתְּ יְיָ הֲוֵיתָא לֵהוֹן לֵאלָהָא: וּכְעַן יְיָ אֱלֹהִים פִּתְגָמָא דִּי מַלֵּלְתָּא עַל
25 עַבְדָּךְ וְעַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ אֲקִים עַד עָלְמָא וְעֲבִיד כְּמָא דִי מַלֵּלְתָּא: וְיִסְגֵּי שְׁמָךְ עַד עָלְמָא
26 לְמֵימַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהִים עַל יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדָּךְ דָּוִד יְהֵי מְתַקַּן קֳדָמָךְ: אֲרֵי אַתְּ יְיָ צְבָאוֹת
27 אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֲוֵיתָא לְעַבְדָּךְ לְמֵימַר מַלְכוּ אֲקִים לָךְ עַל כֵּן הֲוָת בְּלִבָּא דְעַבְדָּךְ
28 לְצַלָּאָה קֳדָמָךְ יָת צְלוֹתָא הָדֵין: וּכְעַן יְיָ אֱלֹהִים אַתְּ הוּא יְיָ וּפִתְגָמָךְ אֱנוּן קְשׁוֹט וּמַלֵּלְתָּא
29 עַל עַבְדָּךְ יָת טָבְתָא הָדָא: וּכְעַן שְׁרִי וּבָרִיךְ יָת בֵּית עַבְדָּךְ לְמֶהֱוֵי לְעָלְמָא קֳדָמָךְ אֲרֵי אַתְּ
יְיָ אֱלֹהִים מַלֵּלְתָּא וּמִבִּרְכָתָךְ יִתְבָּרְכוּן בֵּית עַבְדָּךְ זַדִּיקַיָּא לְעָלַם:

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et firma erit domus tua et regnum tuum uſq; in ſeculum ante te: ſolium 16
regni tui erit ſtabilitũ uſq; in ſeculũ. Secundùm omnia verba hæc, et ſe- 17
cundùm omnem prophetiam hanc, ſic locut' eſt Nathan cum David. Et 18
venit rex David, et ſedit ante Dñm, et dixit *ei*: *Ego* pro ſufficientia Dñe
Deus? et quæ dom' mea, quòd perduxiſti me uſq; huc? Et exiguũ adhuc 19
fuit hoc ante te Domine De', et locutus es etiam ſuper domum ſervi tui in
ſeculum quod venit; et hæc eſt viſio filiis hominis Domine Deus. Et quid 20
addet David amplius loqui ante te, et tu feciſti petitionem ſervi tui Do-
mine Deus? Propter dictum tuum & ſecundùm *cor tuum* feciſti omnia 21
magnalia hæc, ut cognoſcere faceres ſervum tuum. Propterea magnus es 22
Domine Deus, nam non eſt qui ſit ſicut tu, et non eſt Deus præter te:
juxta omnia quæ audivimus, dixerant ante nos. Et quis ut populus tuus Iſ- 23
rael, populus unus electus in terra? quòd iverunt miſſi ab-ante Dominum
ad redimendum eum in populum, et ad ponendum ei nomen et ad facien-
dum vobis magnalia et fortia; donec intrarent ad terram domus majeſta-
tis tuæ, quam dediſti illis ab-ante populum tuum quem redemiſti tibi ex
Ægypto gentibus & diis ejus. Et parâſti tibi populum tuum Iſrael ante te 24
in populum uſque in ſeculum, et tu Domine fuiſti illis in Deum. Et nunc 25
Domine Deus verbũ quod locutus es ſuper ſervum tuum, et ſuper *homi-*
nem domus ej', firma uſque in ſeculum, et fac ſicut locutus es. Et magnifi- 26
cetur nomen tuum uſque in ſeculum, dicendo: Dominus Szebaoth Deus ſu-
per Iſrael, et domus ſervi tui David erit ſtabilita ante te. Quia tu Domi- 27
nus Szebaoth Deus Iſrael *indicâſti ſervo tuo*, dicendo: Regnum ſtatuam ti-
bi; propterea fuit in corde ſervi tui ut oraret ante te orationem hanc. Et 28
nunc Domine Deus tu ipſe Dominus, et verba tua ſunt veritas, et locutus
es ſuper ſervos tuos bonitatem hanc. Et nunc incipe, et benedic domui 29
ſervi tui, ut ſit in ſeculum ante te, quia tu Domine Deus locutus es, & de
benedictione tua benedicentur domus ſervi tui juſti in ſeculum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܒܝܬܟ ܘܡܠܟܘܬܟ ܥܕ ܥܠܡ ܩܕܡܝ ܢܗܘܐ ܟܘܪܣܝܟ ܩܐܡ ܥܕ ܥܠܡ׃
17 ܟܠ ܡܠܝܐ ܗܠܝܢ ܘܟܠ ܚܙܘܬܐ ܗܕܐ ܐܝܟ ܗܟܢܐ ܡܠܠ ܢܬܢ ܠܘܬ ܕܘܝܕ׃
18 ܘܥܠ ܗܟܢ ܥܠ ܠܒܗ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܘܝܬܒ ܩܕܡ ܡܪܝ ܘܐܡܪ ܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝ ܐܠܗܝ
19 ܘܡܢ ܒܝܬܝ ܕܐܝܬ ܠܟ ܗܟܝ ܥܕ ܗܢ ܐܬ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܙܥܘܪ ܗܘ ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕܟ
20 ܠܡܐܚܪ ܐܦ ܗܟܢ ܐܬ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܡܐ ܢܐܡܪ ܕܘܝܕ ܥܘܕ ܠܟ ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܠܟ
21 ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܥܒܕܟ ܗܘ ܒܓܠܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܒܓܠܠ ܠܒܟ ܥܒܕ ܠܗ ܐܬ ܟܠ
22 ܪܒܘܬܐ ܗܕܐ ܠܡܗܘܕܥ ܠܥܒܕܟ ܘܠܡܗܘܕܥ ܠܟ ܡܛܠ ܗܢ ܐܬ ܡܓܕܠ ܡܪܝ ܐܠܗܝ
23 ܕܠܝܬ ܕܡܝܐ ܠܟ ܒܟܠ ܐܘܡܐ ܕܐܪܥܐ ܐܝܢ ܕܐܠܗ ܐܚܪ ܐܠܐ ܐܢܬ ܐܠܗܝ
ܘܡܢ ܐܝܟ ܥܡܟ ܐܝܬ ܠܟ ܐܘܡܐ ܚܕ ܒܐܪܥܐ ܐܝܢ ܕܐܙܠ ܐܠܗܐ ܠܦܕܘܬ ܠܗ ܠܥܡ
ܘܠܥܒܕ ܠܗ ܫܡ ܘܠܡܥܒܕ ܠܗ ܪܒܘܬܐ ܘܢܘܪܐ ܠܐܪܥܐ ܩܕܡ ܥܡܟ ܕܦܕܝܬ ܠܟ
24 ܡܢ ܡܨܪ ܐܘܡܐ ܘܐܠܗܐ ܠܗ ܘܐܩܝܡܬ ܠܟ ܐܢܬ ܠܥܡ ܠܥܡ ܐܢܬ ܐܠܗ׃
25 ܘܥܕܐ ܗܫܐ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܠ ܥܒܕܟ ܘܥܠ ܒܝܬܗ ܩܝܡ ܥܕ ܥܠܡ
ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ׃ ܘܢܬܩܕܫ ܫܡܟ ܥܕ ܥܠܡ ܘܢܐܡܪ ܝܗܘܐ ܡܪܝ ܨܒܐܘܬ
26 ܐܠܗ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܝܬ ܕܘܝܕ ܥܒܕܟ ܩܝܡ ܩܕܡܝ׃ * ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܒܢܐ ܠܟ
27 ܒܝܬ ܘܥܠ ܗܟܢ ܫܟܚ ܥܒܕܟ ܠܡܨܠܝ ܩܕܡ ܐܦܝܟ ܗܫܐ ܡܪܝ ܨܒܐܘܬ ܐܠܗ
ܐܝܣܪܝܠ ܓܠܐ ܠܥܠ ܠܥܒܕܟ ܘܠܒܝܬܗ ܕܒܪ ܠܡܐ ܕܐܡܪܬ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܠܥܒܕܟ
28 ܘܠܒܝܬܗ ܕܒܪ ܠܡܐ ܕܐܡܪܬ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܠܥܒܕܟ ܘܠܒܝܬܗ ܕܒܪ ܠܡܐ ܕܐܡܪܬ
29 ܘܥܠ ܗܟܢ ܫܟܚ ܥܒܕܟ ܠܡܨܠܝ ܩܕܡ ܐܦܝܟ׃ ܗܫܐ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗ
ܘܡܠܠܬ ܥܡ ܥܒܕܟ ܛܒܬܐ ܗܕܐ׃ ܘܗܫܐ ܫܪܝ ܘܒܪܟ ܠܒܝܬ ܥܒܕܟ ܕܢܗܘܐ
ܩܕܡܝܟ ܠܥܠܡ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܡܠܠܬ ܘܡܢ ܒܪܟܬܟ ܢܬܒܪܟ ܒܝܬ ܥܒܕܟ
ܠܥܠܡ׃

Sed firma erit domus tua & regnum tuum 16
coram me usque in seculum, & solium tu-
um stabilietur in conspectu meo in secu-
lum usque. Omnia verba hæc totámque 17
visionem istam, eâdem serie retulit Nathan
propheta Davidi. Quamobrem veniens Da- 18
vid rex sedit coram Domino, & ait; Quis
ego sum Domine Deus, & quid est domus
mea, ut eoúsque me promoveris? Parúmne 19
hoc tibi videtur Domine Deus, quod de do-
mo servi tui longè antè dixisti? humanum
institutum est hoc Domine Deus. Sed quid 20
plura tibi dicat servus tuus David? tu nósti
servum tuum Domine Deus, propter sermo-
nes tuos. Et juxta cor tuum tantam feci- 21
magnitudinem, ut notum redderes servum
tuum. Propterea magnus es tu Domine 22
Deus, quia non est tui similis, nec *alius* est
Deus (quod auribus nostris audierimus) præ-
ter te. Et quisnam est similis populo tuo Is- 23
raeli, populo unico in terra, populo ad quem
sibi redimendum abierit Deus, & ad com-
parandum sibi nomen, & faciendum sibi
magnalia atque visiones super terram ab an-
tiquo, erga populum tuum quem liberâsti tibi
ex Ægypto, populum cujus tu es Deus? Et 24
firmâsti tibi populum tuú Israelem, ut sit tibi
populus usque in seculum; & tu Domine, fa-
ctus es eorum Deus. Nunc Dñe Deus, ver- 25
bum q̃ dixisti de servo tuo et de domo ipsius,
assere usque in seculum, & fac prout dixisti:
Et magnificetur nomen tuum usque in seculũ, 26
quemadmodũ dixisti Domine potentissime,
Deus Israelis; & dom⁹ servi tui Davidis firma
sit coram te usque in seculum. Quandoqui- 27
dem tu Domine potentissime, Deus Israelis,
revelâsti auri servi tui & dixisti; Ædificabo
tibi domum; propterea cogitavit servus tuus
in corde suo de fundenda coram te oratione
ista. Quapropter Domine Deus, *quum* tu 28
sis Dominus Deus, vera sint verba tua qui-
bus tantum bonum pronuntiâsti de servo tuo.
Incipias igitur, & benedicas domui servi tui, 29
ut maneat coram te in æternum; quandoqui-
dem tu Domine Deus locutus es: & de be-
nedictione tua benedicatur domus servi tui
usque in æternum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * بَلْ يَكُونُ بَيْتُكَ وَمُلْكُكَ أَمِينًا ثَابِتًا إِلَى ٱلْأَبَدِ * هٰذَا ٱلْكَلَامَ كُلَّهُ وَهٰذَا ٱلْوَحْيَ قَالَ نَاثَانُ
17 لِدَاوُدَ * فَجَاءَ دَاوُدُ ٱلْمَلِكُ إِلَى بَيْتِ ٱلرَّبِّ * وَجَلَسَ هُنَاكَ أَمَامَ ٱلرَّبِّ * وَقَالَ مَنْ أَنَا يَا رَبِّي وَالٰهِي
18 وَمَا بَيْتِي ٱلَّذِي بَلَّغْتَنِي إِلَى هٰذِهِ ٱلْعَظَمَةِ * هٰذَا قَلِيلٌ عِنْدَكَ يَا رَبِّي وَالٰهِي * ٱلَّذِي قُلْتَ فِي
19 عَبْدِكَ وَبَيْتِهِ * وَعِدْتَهُ أَنْ يَدُومَ لَهُ ٱلْخَيْرُ * هٰذَا يُعَدُّ عَلَى ٱلْإِنْسَانِ يَا رَبِّي وَالٰهِي * وَمَا ٱلَّذِي
20 يَقْدِرُ عَبْدُكَ دَاوُدُ أَنْ يَنْطِقَ أَمَامَكَ * أَنْتَ تَعْرِفُ بِنِيَّةِ عَبْدِكَ مِنْ أَجْلِ قَوْلِكَ لَهُ يَا رَبِّي وَالٰهِي
21 * وَإِمَّا صَنَعْتَ لِعَبْدِكَ هٰذَا ٱلصَّنِيعَ * وَبَلَّغْتَ بِهِ هٰذِهِ ٱلْعَظَمَةَ بِنِعْمَتِكَ * لِذٰلِكَ أَقُولُ أَنَّكَ
22 عَظِيمٌ ٱلرَّحْمَةِ يَا رَبِّي وَالٰهِي * وَلَيْسَ مِثْلُكَ وَلَا يُعْرَفُ إِلٰهٌ غَيْرُكَ * وَلَمْ نَسْمَعْ بِأُذُنِنَا * وَمَنْ مِثْلُ
23 شَعْبِكَ آلِ إِسْرَائِيلَ * وَأَيُّ شَعْبٍ عَلَى ٱلْأَرْضِ يُشْبِهُهُمْ * وَأَنْتَ يَا رَبُّ خَلَّصْتَ شَعْبَكَ * وَعَظَّمْتَ
ٱسْمَكَ * وَأَظْهَرْتَ عَظَمَتَكَ بِٱلْعَجَائِبِ ٱلَّتِي أَكْمَلْتَ لَدَيْهِمْ أَوَّلًا وَٱلنِّعَمِ ٱلَّذِي صَنَعْتَ بِهِمْ أَوَّلًا
24 عَلَى ٱلْأَرْضِ * ٱلَّتِي بِهَا خَلَّصْتَهُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * ٱلشَّعْبَ ٱلَّذِي أَنْتَ ٱلٰهُهُ * آلَ إِسْرَائِيلَ ٱلَّذِي
أَصْلَحْتَهُمْ * وَصَيَّرْتَهُمْ خَاصَّتَكَ * لِيَكُونُوا شَعْبَكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * وَأَنْتَ يَا رَبِّي وَالٰهِي سَمَّيْتَ ٱلٰهَهُمْ
25 * وَٱلْآنَ يَا رَبِّي وَالٰهِي ثَبِّتْ وَحَقِّقِ ٱلْكَلَامَ ٱلَّذِي وَعَدْتَ بِهِ عَبْدَكَ وَبَيْتَهُ * وَصَدِّقْ قَوْلَكَ إِلَى
26 ٱلْأَبَدِ وَٱفْعَلْ كَمَا قُلْتَ * لِيَتَعَظَّمْ بِهَا ٱسْمُكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * وَيَكُونَ * كَمَا قُلْتَ يَا إِلٰهَ إِسْرَائِيلَ ٱلْقَوِيَّ *
27 وَيَكُونَ بَيْتُ دَاوُدَ عَبْدِكَ مُصْلَحًا أَمَامَكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * فَلِذٰلِكَ ذَكَرَ عَبْدُكَ فِي قَلْبِهِ أَنْ
28 يُصَلِّيَ أَمَامَكَ هٰذِهِ ٱلصَّلَاةَ * وَٱلْآنَ أَنْتَ ٱلْإِلٰهُ ٱلْحَقُّ يَا رَبَّنَا وَالٰهَنَا * فَتَبَّتَ كَلَامَكَ ٱلَّذِي
29 وَعَدْتَنِي بِهِ * لِأَنَّكَ إِمَّا وَعَدْتَ عَبْدَكَ بِهٰذَا ٱلْخَيْرِ بِنِعْمَتِكَ * فَٱبْدَأِ ٱلْآنَ وَبَارِكْ بَيْتَ
عَبْدِكَ * لِيَكُونَ مُصْلَحًا أَمَامَكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * لِأَنَّكَ ٱلَّذِي تَكَلَّمْتَ بِهِ يَا رَبُّ * فَأَنْتَ بَارِكْ
بَيْتَ عَبْدِكَ بِبَرَكَتِكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ *

Sed erit domus tua & regnum tuum firmum & stabile in perpetuũ. Totum hunc sermonem & revelationem istam cùm retulisset Nathan Davidi, Advrit David rex domum domini, ibique coram Domino sedens ait, Quis ego sum O Domine mi & Deus meus, & quid est domus mea, ut me ad tantam amplitudinem evexeris? Parvine hoc momenti apud te est O mi Domine, & Deus meus, quod de servo tuo ejusque domo dixisti, eique pollicitus es, duraturam illi prosperitatem? hoc sanè homini computandum est O Domine mi & Deus meus. Quid verò possit servus tuus David eloquì coram te? tu nósti mentem servi tui, propter tua ad ipsum verba O mi Domine & Deus meus. Et verò opus hoc egisti erga servũ tuum, eumque ad istam dignitatem evexisti ex gratia tua. Propter hoc asservo te esse summè clementem O Domine mi & Deus meus, nec esse tibi parem, nec agnosci, nec auribus nostris auditum esse, reperirì Deum praterte. At quis est similis populo tuo, genti Israelitica? & quinam extat super terram populus ipsi comparandus? tu enim O Domine, servâsti populum tuum, & magnificâsti nomen tuum, & amplitudinem tuam patefecisti per miracula olim erga ipsos peracta, & beneficia quibus eos prosecutus es olim super terram, per quæ salvâsti eos de terra Ægypti; populum inquam cujus tu Deus es, Gentem Israeliticam, quos tu instaurâsti et peculiũ tuum fecisti, ut essent populus tuus in æternum, tuque O mi Domine & Deus meus, eorum Deus vocaberis. Igitur O mi Domine & Deus meus, rata & vera fac verba que promisisti servo tuo & domui ejus, tuumque sermonem eventu comproba in perpetuum, et fac quemadmodum dixisti: ut per hæc magnificetur nomen tuum in æternum, & succedat quemadmodum dixisti O Deus Israelis potentissime, sitque domus Davidis servi tui ideonea coram te in æternum. Hac enim de causa cogitavit servus tuus apud semetipsum orandum apud te esse hâc oratione. Tu itaque Deus vere, Domine ac Deus noster confirma sermonem tuũ quem promisisti mihi; quandoquidem ex gratia tua tantum bonum servo tuo promisisti. Incipe ergò, & benedic domui servi tui, ut sit parata coràm te in æternũ, quandoquidẽ tu de ipsa locutus es O Domine: tu inquã benedic domui servi tui benedictione tuâ in perpetuũ.

שמואל ב : ח

CAP. VIII. ח

cepit & : eos *depressit* & , Peliſtim David percuſſit & ,poſthæc fuit Et

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח
,Moab percuſſit Et .Peliſtim manu de *Haama Metheg* David

2 דָּוִד אֶת־מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וַיַּךְ אֶת־מוֹאָב
eſt menſus & : *terram ad eos jacere faciendo* funiculo in eos eſt menſus &

וַיְמַדֵּדֵם בַּחֶבֶל הַשְׁכֵּב אוֹתָם אָרְצָה וַיְמַדֵּד
:vivificandũ ad *funiculi plenitudinem* & ,mortificandum ad funiculos duos

שְׁנֵי־חֲבָלִים לְהָמִית וּמְלֵא הַחֶבֶל לְהַחֲיוֹת
David percuſſit Et .munus portantes *ſervos in* David ipſi *Moab fuit* &

וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה: 3 וַיַּךְ דָּוִד
convertendum ad ipſum eundo in ,Sobah regem Rechob filium Hadadhezer

אֶת־הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב
mille *ipſo* ex David cepit Et .Perath flumine in *ſuam manum*

4 יָדוֹ בַּנָּהָר: וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ אֶלֶף
ſubnervavit & ; *peditis virs* millia viginti & , equites ſeptingentos &

וְשִׁבְעַ־מֵאוֹת פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר
venit Et .currus centum *eo ex fecit reſiduum* & ,currum omnẽ David

5 דָּוִד אֶת־כָּל־הָרָכֶב וַיּוֹתֶר מֵהֶם מֵאָה רָכֶב: וַתָּבֹא
percuſſit & : Sobah regi Hadadhezer auxiliandũ ad Dammeſec Aram

אֲרָם דַּמֶּשֶׂק לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ
poſuit Et .virorum millia duo & viginti Aram *in* David

6 דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים־וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ: וַיָּשֶׂם
ſervos in Davidi *Aram fuit* & , Dammeſec Aram in præſides David

דָּוִד נְצִיבִים בַּאֲרָם דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים
.ivit quò omni in David Dominus ſervavit & :munus portantes

נוֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ:
, Hadadhezer *ſervos ad* erant quæ , *auri* ſcuta David *Cepitque*

7 וַיִּקַּח דָּוִד אֶת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר
civitatibus Berothai de & ,Bethach de Et .Jeruſalaim in ea adduxit &

וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם: וּמִבֶּטַח וּמִבֵּרֹתַי עָרֵי
audivit Et .valde multum ꝛs David rex *cepit* Hadadhezer

8 הֲדַדְעֶזֶר לָקַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה מְאֹד: וַיִּשְׁמַע
.Hadadhezer *virtutem* omnem David percuſſit quòd Chamath rex Tohi

תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי הִכָּה דָּוִד אֶת כָּל־חֵיל הֲדַדְעֶזֶר:
ei optandum ad , David regem ad ſuum filium Joram Tohi Miſitque

9 וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת־יוֹרָם בְּנוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד לִשְׁאֹל לוֹ
,Hadadhezer *in* pugnâſſet quòd *ſuper* ,ei *benedicendum ad* & , *pacem ad*

לְשָׁלוֹם וְלִבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בְּהַדַדְעֶזֶר
ej' manu in & ,Hadadhezer *fuit Tvoi bellorum vir quia*ꝛeũ percuſſiſſet &

וְיִכֵּהוּ כִּי־אִישׁ מִלְחֲמוֹת תָּעִי הָיָה הֲדַדְעֶזֶר וּבְיָדוֹ
ea Etiam .ærea vaſa & , aurea vaſa & , argentea vaſa erant

10 כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי־זָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת: גַּם־אֹתָם
quæ ,auro & argento cum DOMINO David rex ſanctificavit

11 הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר
, Aram De .ſubegerat quas , gentibus univerſis de ſanctificaverat

12 הִקְדִּישׁ מִכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כָּבָשׁ: מֵאֲרָם
,Hamelec de & , Peliſtim de & , Hammon filiis de & , Moab de &

וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמֵעֲמָלֵק
David fecit Et .Sobah regis Rechob filii Hadadhezer *ſpolio* de &

13 וּמִשְׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה: וַיַּעַשׂ דָּוִד
octodecim , Salis valle in , Aram cædendo à *ipſum revertendo in*, nomẽ

שֵׁם בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת־אֲרָם בְּגֵיא מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר
: præſides poſuit Edom omni in ; præſides Edom in poſuit Et .millia

14 אָלֶף: וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִבִים בְּכָל־אֱדוֹם שָׂם נְצִבִים
David DOMINUS ſervavit & : David ſervi *Edom omnis fuit* &

וַיְהִי כָל־אֱדוֹם עֲבָדִים לְדָוִד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד
,Iſrael omnem ſuper David Regnavitque .ambulavit quò omni in

15 בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּמְלֹךְ דָּוִד עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל
.ſuo populo omni juſtitiam & judicium *faciens David fuit* &

וַיְהִי דָּוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל־עַמּוֹ:

Verſio VULG. LAT.

CAP. VIII.

1 FActum eſt autem poſt hæc, percuſſit David Philiſthiim, & humiliavit eos, & tulit David Frænum tributi de manu Philiſthiim. Et percuſſit Moab, & menſus eſt eos funiculo, cœquans terræ: menſus eſt autem duos funiculos, unum ad occidendum, & unum ad vivificandum : factúſque eſt Moab Da-
3 vid ſerviens ſub tributo. Et pcuſſit David Adarezer filium Rohob regem Soba, quando profectus eſt ut dominaretur
4 ſuper flumen Euphraten. Et captis David ex parte ejꝰ mille ſeptingentis equitibꝰ, et viginti millibus peditumꝰ, ſubnervavit omnes jugales curruũ: dereliquit autem ex eis centum cur-
5 rus. Venit quoque Syria Damaſci, ut præſidiũ ferret Adarezer regi Soba: & pcuſſit David de Syriâ viginti duo millia
6 virorum. Et poſuit David præſidiũ in Syria Damaſci: factáq; eſt Syria David ſerviens ſub tributo :ſervavítque Dominus David in omnibꝰ ad quæcunq;
7 profectus eſt. Et tulit David arma aurea, quæ habebant ſervi Adarezer, & detulit ea in Jeru-
8 ſalem. Et de Bete et de Beroth, civitatibus Adarezer, tulit rex David æs multum nimis. Audivit autem Thou rex Emath, quòd percuſſiſſet David omne
10 robur Adarezer. Et miſit Thou Joram filium ſuum ad regem David, ut ſalutaret eum congratulans, & gratias ageret: eò quòd expugnâſſet Adarezer, & percuſſiſſet eum. Hoſtis quippe erat Thou Adarezer, et
11 in manu ejus erant vaſa aurea, & vaſa argentea, & vaſa ærea: Quæ & ipſa ſanctificavit rex David Domino cum argento & auro, quæ ſanctificaverat de univerſis gentibus quas ſube-
12 gerat, De Syria, & Moab, & filiis Ammon, & Philiſthiim, & Amalec, & de manubiis Adarezer filii Rohob regis Soba.
13 Fecit quoq; ſibi David nomen, cùm reverteretur captâ Syriâ in valle Salinarum, cæſis decẽ & octo millibus: Et poſuit in
14 Idumæa cuſtodes, ſtatuítque præſidium: & facta eſt univerſa Idumæa ſerviens David : & ſervavit Dominus David in omnibus ad quæcunque profectus eſt. Et regnavit David ſuper omnem Iſrael : faciebat quoque David judicium & juſtitiam omni populo ſuo.

Verſio GRÆ. LXX. Interp. Cum Tranſ. LAT.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς Ἀλλοφύλους, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτούς. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰ ἀφωρισμένα ἐκ χειρὸς τῶν
2 Ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Μωάβ, καὶ διεμέτρησεν (α) αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, κατέμας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ (β)ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησεν. καὶ ἐγένετο (γ)Μωὰβ τῷ
3 Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδρααζὰρ υἱὸν Ῥαὰβ, βασιλέα Σωβά, πορευομένου αὐτοῦ στῆσαι τὸν
4 χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην. Καὶ ἐκατοντάρχησεν Δαυὶδ τῶν (δ) αὐτοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο (ε)ἑκατὸν
5 τῷ ἑκατὸν ἅρματα. Καὶ παραγίνεται Συεὶα Δαμασκῶ βοηθῆσαι τῷ Ἀδρααζὰρ βασιλεῖ Σωβά, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ
6 (ζ) εἰκοσιδύο χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἔστη Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συεὶα τῇ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν
7 πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων (η)τοῦ Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σωβά, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακὶμ
8 βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ υἱοῦ Σολομῶντος. Καὶ ἐκ τῶν (θ) Μεταβὰχ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν
9 πόλεων τοῦ Ἀδρααζὰρ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. ἐν αὐτῷ ἐποίησε (ι)Σολομὼν τὸν θαλάσσαν τὸν χαλκοῦν, καὶ τοὺς στύ-
10 λους, καὶ τοὺς λεκάνας, καὶ πάντα τὰ σκεύη. Καὶ ἤκουσε (ια)Θοὺ ὁ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδρααζὰρ, Καὶ
11 ἀπέστειλε (κ)Θοὺ τὸν Ἰεδδουρὰμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ (λ)ἐπολέμησε τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξε αὐτὸν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδρααζάρ· καὶ ἐν τῇ χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυ-
12 σᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ τῆς ἀργυρίου (μ) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πα-
13 σῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυάσθησαν, Ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τοῦ Μωάβ, καὶ ἐκ τῶν Ἀμμών,
(ν) καὶ ἐκ τῶν Ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ, καὶ
ἐκ τῶν σκύλων Ἀδρααζὰρ υἱοῦ Ῥαὰβ βασι-
14 λέως(ξ) Σωβά. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα. καὶ ἐν τῷ ἀναπαύσασθαι αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν (ο)Γαιβοὲμ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιά-
15 δας. Καὶ ἔστη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ(π) Ἰδουμαίᾳ· καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἐ-
βασίλευσε Δαυὶδ (ρ)ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ
ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (α)αὐτοῖς σχοινίοις, (β)ἐγένοντο τὰ δύο σχοινίσματα *ἐζώγρησε. καὶ (γ)Μωὰβ εἰς δούλους (δ)αὐτῷ * ἔπαλ ἅρματα καὶ ἑπτὰ χιλιάδας (ε)αὐτῷ ἐξ αὐτῷ ἐκαλδν(ζ)εἴκοσι χιλιάδας (η)τῶν Ἀδρααζὰρ(θ)Μασβαὰχ ἐκ τῶν(ι)Σαγωμὼν(ια)Θαεὶ(κ)Θαεὶ τὸν Ἰεδδουρὰν(λ)*ἐπάταξεν τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν (μ)καὶ (ν)καὶ ἐξ Ἀμαλήκ, καὶ ἐκ τῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν Ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῶν (ξ)Σωβά.(ο)Γημμὰ(π) Ἰδουμαίᾳ ἔδηκεν ἐσηλωμένους· καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι(ρ)ἐπὶ Ἰσραήλ.

CAP. VIII.

1 Et factũ est post hæc, & percussit David alienigenas, & fugavit eos. Et accepit David (a) segregatã de manu alienigenarũ.
2 Et percussit David Moab, & mensus est eos in funibus, sternens eos super terrã. Et fuerunt duo funiculi ad occidendũ, (b)et duos funiculos vivificavit. Et fuit Mo-
3 ab ipsi David in servos ferentes (c) xenia. Et percussit David Adraazar filiũ Raab regẽ Suba, eunte eo ad imponendã manũ suã
4 super flumen Euphratem. Et cepit David de reb' ej' (d)mille curr', & septẽ millia equitũ, & viginti millia virorũ peditũ. Et dissolvit David omnes currus, & reliquit sibi ipsi centum curr'. Et advenit
5 Syria Damasci ad auxiliandum Adraazar regi Suba: & percussit David in Syro viginti duo millia
6 virorum. Et posuit David præsidiũ in Syria, quæ ad Damascũ: & factꝰ est Syrus ipsi David in servos ferentes xenia. Et salvavit Dominꝰ David in omnibꝰ ad quæ
7 ibat. Et cepit David (e) armillas aureas, quæ erant super pueros Adraazar, regis Suba: & attulit ea
8 in Hierusalẽ. (f) Et cepit ea Susacim rex Ægypti, in ascendendo ipsum in Hierusalem in diebꝰ Ro-
9 boã filii Salomonis. Et de Matebac, & de electis civitatibus Adraazar cepit rex David et multũ valdé. (g) In eo fecit Salomon mare æneũ, & columnas,
10 & labra, & omnia vasa. Et audivit Thou rex (h) Hemath, quia percussit David omnem virtutẽ Adraazar; Et misit Thou feddu-
11 rã filiũ suũ ad regẽ David, interrogare eum quæ ad pacem, & benedicere eum pro eo, quòd impugnavit Adraazar, & percussit eum: quoniã adversarius erat ipsi
12 Adraazar: Et in manibus ejus erant vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea. Et hæc sanctificavit rex David Domino cũ ar-
13 gento & cum auro, quod sanctificavit de omnibus civitatibꝰ, quas subegerat, Ex Idumæa, & ex Moab, & ex filiis Ammon, & ex alienigenis, & ex Amalec, & de
14 spolio Adraazar filii Raab, regis Suba. Et fecit David nomen. Et cùm ipse reflecteret, percussit Idumeã in (i) Gebelem ad octo & decẽ millia. Et posuit in Idumea
15 præsidiũ, in omni (k) Idumæa. Et factꝰ sunt omnes Idumæi servi regi. Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ibat. Et regnavit David super omnem Israel. Et erat David faciens judicium, & justitiam super omnem populum suum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ח

1 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּמְחָא דָּוִד יָת פְּלִשְׁתָּאֵי וְתַבְּרִנוּנְסִיב דָּוִד יָת תְּקוֹן אַמְתָּא מִידָא דְּפְלִשְׁתָּאֵי:
2 וּמְחָא יָת מוֹאָבָאֵי וּמַשַּׁח לְהוֹן בְּעַדְבָּא רְמֵי יַתְהוֹן לְאַרְעָא וּמַשַּׁח תְּרֵין חַבְלִין לְמִקְטַל
וּמְלֵי חַבְלָא לַאֲחָיָתָא וַהֲווֹ מוֹאָבָאֵי לְדָוִד לְעַבְדִין נָטְלֵי פָּרְס: וּמְחָא דָּוִד יָת הֲדַדְעֶזֶר בַּר
3 רְחוֹב מַלְכָּא דְּצוֹבָה כַּד אָזֵל לְאַשְׁנָאָה תְּחוּמֵיהּ בִּנְהַר פְּרָת: וְאָסַר דָּוִד מִנֵּיהּ אַלְפָּא וּשְׁבַע
4 מְאָה פָּרְשִׁין וְעֶשְׂרִין אַלְפִּין גֻּבְרִי רַגְלִי וַעֲקַר דָּוִד יָת כָּל רְתִיכַיָּא וְאַשְׁאַר מִנְּהוֹן מְאָה
5 רְתִיכִין: וְאָתוּ אֲנָשׁ אֲרָם דַּמֶּשֶׂק לְמִסְעַר לַהֲדַדְעֶזֶר מַלְכָּא דְּצוֹבָא וּמְחָא דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִין
6 וְתַרְתֵּין אַלְפִּין גֻּבְרִי: וּמַנִּי דָּוִד אִסְטְרַטִינִין בַּאֲרָם דַּמֶּשֶׂק וַהֲווֹ אֲנָשׁ אֲרָם לְדָוִד לְעַבְדִין נָטְלֵי
7 פָּרְס וּפְרַק יְיָ יָת דָּוִד בְּכָל אֲתַר דִּי הֲלָךְ: וְנָסִיב דָּוִד יָת שִׁלְטֵי דְּדַהֲבָא דַּהֲווֹ עַל עַבְדֵי
8 הֲדַדְעֶזֶר וְאַיְתִנוּן לִירוּשְׁלֵם: וּמִבֶּטַח וּמִבֵּרוֹתַי קִרְוֵי הֲדַדְעֶזֶר נְסִיב מַלְכָּא דָּוִד נְחָשָׁא סַגִּי
9 לַחְדָּא: וּשְׁמַע תּוּעִי מַלְכָּא דַּחְמָת אֲרִי מְחָא דָּוִד יָת כָּל מַשְׁרִיתָא דַּהֲדַדְעֶזֶר: וּשְׁלַח תּוּעִי
10 יָת יוֹרָם בְּרֵיהּ לְוָת מַלְכָּא דָּוִד לְמִשְׁאַל לֵיהּ לִשְׁלָם וּלְבָרְכוּתֵיהּ עַל דְּאַגִּיחַ קְרָבָא
בַּהֲדַדְעֶזֶר וְקַטֵל יְהּ אֲרֵי גֶּבֶר עָבִיד קְרָבִין עִם תּוּעִי הֲוָה הֲדַדְעֶזֶר וְעִמֵּהּ הֲווֹ מָנֵי כַסְפָּא וּמָנֵי
11 דַּהֲבָא וּמָנֵי נְחָשָׁא: אַף יָתְהוֹן אַקְדִּישׁ מַלְכָּא דָּוִד קֳדָם יְיָ עִם כַּסְפָּא וְדַהֲבָא דִּי אַקְדִּישׁ
מִכָּל עַמְמַיָּא דִּי כָבִישׁ: מֵאֲרָם וּמֵאוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתָּאֵי וּמֵעֲמָלֵקָאֵי וּמִבִּזַּת
12 הֲדַדְעֶזֶר בַּר רְחוֹב מַלְכָּא דְּצוֹבָה: וּכְנַשׁ דָּוִד מַשְׁרִין כַּד תָּב מִלְמְחֵי יַת אֲרָם בְּגֵיא מֶלַח
חַמְנַת עַסַר אַלְפִּין: וּמַנִּי בֶּאֱדוֹם אִסְטְרַטִינִין בְּכָל אֱדוֹם מַנִּי אִסְטְרַטִינִין וַהֲווֹ כָל אֱדוֹם
14 עַבְדִין לְדָוִד וּפְרַק יְיָ יָת דָּוִד בְּכָל אֲתַר דִּי חַלִיךְ: וּמַלַּךְ דָּוִד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַהֲוָה דָּוִד עָבִיד
15 דִּין דְּקוּשׁוֹט וְזַכוּ לְכָל עַמֵּיהּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. VIII.

1 ET fuit poſt hoc, & percussit David Pælisthæos, & fregit eos, & cepit David commoditatem rivi de manu Peliſthæorũ. Et percussit Moabæos,
2 et mensꝰ est illos in sorte, projiciens eos in terram, et mensus est duos funes ad occidendũ, & implementũ funis ad vivificandũ, et fuerunt Moa-
3 bæi Davidi in servos ferentes munꝰ. Et percussit David *Hhadad-Ghezer* filiũ Rehhob regem Szobah, quando ivit ad mutandũ terminũ suũ in flu-
4 vio Perath. Et cepit David ex illo mille et septingentos equites & viginti millia virorũ peditũ, et subnervavit David omnes currꝰ, & reliquit ex illis centũ currus. Et venerunt viri Aram Damesek ut auxiliarentur *Ha-*
5 *dadghezer* regi Szobæ: et percussit David in Aram viginti & duo millia virorũ. Et præfecit David duces in Aram Damesek, & fuerunt viri Aram
6 Davidi in servos ferentes munus, et liberavit Dñs Davidem in omni loco quò ivit. Et accepit David scuta aurea quæ fuerunt super servos *Hadad-*
7 *ghezer*, et attulit ea in Jerusalem. Et ex Betach & ex *Berothai* urbibꝰ *Ha-*
8 *dadghezer* cepit rex David chalybem multam nimis. Et audivit Thogi rex
9 Hhamath quòd percussisset David omnẽ exercitũ *Hadadghezer*. Et misit
10 Thogi Joram filiũ suum ad regem David, ut precaretur illi pacem, & ut benediceret illi, eò quòd inisset bellum cum *Hadadghezer*, & occidisset illum (quia vir gerens bella cum Thogi fuit *Hadadghezer*,) &
11 cum illo fuerunt vasa argenti & vasa auri, et vasa æris. Etiam illa sanctificavit rex David ante Dñm cum argento & auro ꝙ sanctificavit de omnibus gentibꝰ quas subegerat. De Aram & de *Moab* & de filiis Ghamon &
12 de Peliſthæis, & de Ghamalekæis, & de spolio *Hadadghezer* filii Rechob
13 regis Szoba. Et *collegit* David *copias* quando rediit à percutiendo Aram in valle salis octodecim millia. Et constituit in Edom præfectos, & fuerunt
14 omnes Edomæi servi Davidi; et liberavit Dñs David in omni loco quò ivit. Et regnavit David super omnem Israel, & David fecit judicium ve-
15 ritatis & æquitatis omni populo suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. VIII.

1 Contigit posthæc ut percuteret David Philistæos, frangeretque eos, & caperet David Ramath-gama à Philistæis.
2 Percussit quoque Moabitas, et mensus est eos funibus: nam humi prostratos mensus est duobus funibus, fune *scilicet uno* ad interficiendum, & *altero* funе ad servandum in vita: factique sunt Moabitæ servi Davidis, afferentes munera.
3 Percussit etiam David Hadarezerem filiũ Rehob, regẽ Soba, quum abiit ad versandam manum suã (*i. auctoritatem exercendam*) in flumen Euphratem.
4 Trucidavit enim illi David mille septingentos curr⁹, & viginti millia virorum peditũ: extirpavítq; David omnes currus, centum ex iis relictis curribus.
5 Quumque veniſſet Edom & Damascus ad juvandũ Hadarezerẽ regẽ Soba, percussit David in Edom viginti duo millia.
6 Et constituit David præfectos in Edom & in Damasco: fuerúntq; Edomæi Davidi servi, afferentes vectigal: servabat autem Dñs Davidem quocunq; pergebat.
7 Accepit autem David pharetras aureas quas ferebant servi Hadarezeris.
8 Accepit etiã David æris quamplurimũ, attulítque ea in Jerusalẽ ex Tabah & ex Beruthi civitatib⁹ Hadarezeris.
9 Cúmque audiſſet Toa rex Hamath percussisse Davidé copias omnes Hadarezeris,
10 Misit Toa Joram filium suum ad regem David ut salutaret eũ & benediceret ei, quòd bellum gessisset cum Hadarezere & percussisset eum: erat enim Hadarezer vir bellicosissimus: sumpsítque manu suã Joram filius Toa vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea,
11 obtulítque Davidi: Atque hæc etiam consecravit rex David Domino unà cum argento & auro quæ consecraverat ex omnibus gentibus quas subegerat:
12 Ab Edom, & à Moab, à filiis Ammon, à Philistæis, ab Amalecitis, & à principatu Hadarezeris filii Rehob, regis Soba.
13 Et commisso ibi David prælio cùm reverteretur postquã percussisset Edom in valle salis, peremit decem & octo millia:
14 Et constituit David præfectos in tota Edom, fuerúntque omnes Edomæi servi Davidis. Et servavit Dñs Davidem quocunq; pergebat.
15 Regnavit ergò David super universum Israelem, exercebátque David judicium & justitiam in totum populum suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. VIII.

1 His peractis, pugnavit etiam David contra Palestinos, & devicit eos, cepitque David Ramath-gamah à Palestinis.
2 Superavit etiam Moabitas, mensusque est eos funibus: vivis enim eorum humi prostratis, quoties metiebatur duos funes, interficiebat quos mensus fuerat, & vivos servabat eos qui erant sub altero funium: factíq; sunt Moabitæ servi Davidis, pendentes ei vectigal.
3 Devicit præterea David Hadarezerem filium Rehob, regem Nesibin, quum proficiscus esset ad fluvium Euphratẽ.
4 Et interfectâ ex ejus gente turbâ plurimâ, cepit ab eo mille septingenta vehicula; interfecit enim ex ejus vivis viginti millia; dissolvitque David rotas vehiculorum, reservatis sibi centum vehiculis.
5 Venerunt autem rex Edom, & dominus Damasci ut opem ferrent Hadarezeri regi Nesibin: percussítque David ex Edom viginti duo millia peditum.
6 Et adhibuit David Actores super Edom et Damascum: factíque sunt habitatores Edom servi Davidis, pendentes ei vectigal: & prosperum reddebat Deus Davidem quocunque se vertebat.
7 Accepit autem David balteos aureos quos habebant servi Hadarezeris: Accepit etiam David rex ab imperatore Hadarezere æs copiosũ, attulítq; illud in Jerusalem: deniq; accepit à Tabah & è Baruthi civitatibus Hadarezeris, opes multas.
8
9 Audiens autem Toa rex Hamath quòd David trucidasset milites Hadarezeris, Misit filium suum Forã ad
10 Davidẽ regem, ut salutaret eũ, faustaq; precaretur ei, & gratularetur illi eb partam ab Hadarezere & militibus ejus victoriam: erat enim Hadarezer vir gigas: portavitque secum Forã filius Toa vasa argentea, aurum, & æs, & obtulit ea Davidi. Et statuit ea David rex sacra Domino
11 unà cum argento & auro quod tulerat ab omnibus populis quos superaverat:
12 Nempe ab Edom, à Moab, à filiis Ammon, à Palestinis, ab Amalecitis, & ab imperatore Hadarezere filio Rehob, rege Nesibin.
13 Pugnavit etiam David cùm reversus esset à cæde Edomæorum, in valle salis, & trucidavit decem & octo millia.
14 Creavitque David Actores super universam terrã Edom, & facti sunt omnes Edomæi servi Davidis: servabatque Dominus Davidem quocunque ibat.
15 Regnavit itaque David super universum Israelem, & implevit David terram populi sui integritate & æquitate.

שמואל ב: ט

Achilud filius Jehosaphath & : exercitum ſuper Serujah filius Joab Et
16 וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה עַל־הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד
Ebjathar filius Achimelech & ,Achitub filius Sadoc Et .commemorans
17 מַזְכִּיר: וְצָדוֹק בֶּן־אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֶבְיָתָר
,Hacerethi &,Jehojadah filius Benajahu Et .ſcriba Serajah & ; ſacerdotes
18 כֹּהֲנִים וּשְׂרָיָה סוֹפֵר: וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי
.erant *ſacerdotes* David filii & : Haphelethi &
וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי דָוִד כֹּהֲנִים הָיוּ:

CAP. IX. ט

faciam & , Saul *domui* remanſerit qui adhuc eſt Num : David dixit Et
1 וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲכִי יֵשׁ־עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה
, ſervus Saul domui Et ? Jonathan propter miſericordiam eo cum
2 עִמּוֹ חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן: וּלְבֵית שָׁאוּל עֶבֶד
rex dixitque ; David ad eum vocaverunt & : Sibah ejus nomen &
וּשְׁמוֹ צִיבָא וַיִּקְרְאוּ־לוֹ אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
.tuus Servus : dixit & ? Siba Túne : eum ad *non Nunquid*: rex Dixitque
3 אֶלְיוֹ הַאַתָּה צִיבָא וַיֹּאמֶר עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֶפֶס
dixitque ? Dei miſericordiã eo cũ faciam & , Saul *domui vir adhuc*
עוֹד אִישׁ לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
.pedibus *percuſſus* Jonathan filius Adhuc : regem ad Siba
צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ עוֹד בֶּן לִיהוֹנָתָן נְכֵה רַגְלָיִם:
Ecce : regem ad Siba dixit & ? *ipſe* Ubi : rex ei Dixitque
4 וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה
,David rex Miſitque .Lodebar *in* Hammiel filii Machir *domi ipſe*
5 הוּא בֵּית מָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל בְּלוֹ דְבָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד
venit Et .Lodebar de Hammiel filii Machir domo è eum *cepit* &
וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל מִלּוֹ דְבָר: וַיָּבֹא
,ſuus *faciei* ſuper *cecidit* &,David ad Saul filii Jonathan fili⁹ Mephiboſeth
מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו
.tuus ſervus Ecce : dixit & ? Mephiboſeth,David dixitque : ſe incurvavit &
וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד מְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדֶּךָ:
miſericordiã tecum faciam faciendo quia ; timeas Ne : David ei Dixitque
7 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אַל־תִּירָא כִּי עָשֹׂה אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ חֶסֶד
Saul agrum omnem tibi faciã reddere & : tuũ patrẽ Jonathan propter
בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וַהֲשֵׁבֹתִי לְךָ אֶת־כָּל־שְׂדֵה שָׁאוּל
,ſe incurvavit Et .*jugiter* meã menſam ſuper panẽ comedes tu & : tui patris
אָבִיךָ וְאַתָּה תֹּאכַל לֶחֶם עַל־שֻׁלְחָנִי תָּמִיד: וַיִּשְׁתָּחוּ
? ego ſicut qui ,mortuũ canem *ad* reſpexiſti quia,tu⁹ ſervus Quid : dixit &
8 וַיֹּאמֶר מְפִי־בֹשֶׁת עַבְדֶּךָ כִּי פָנִיתָ אֶל־הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר כָּמוֹנִי:
quod Omne : eum ad dixit & ,Saul puerum Siba *ad* rex vocavit Et
9 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא נַעַר שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ כֹּל אֲשֶׁר
coles Et .*tuorum dominorum* filio dedi,ej⁹ domui omni & , Sauli erat
הָיָה לְשָׁאוּל וּלְכָל־בֵּיתוֹ נָתַתִּי לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ: וְעָבַדְתָּ
10 filio erit & ,*adduces* & ,tui ſervi &,tui filii & , tu *humum* ei
לוֹ אֶת־הָאֲדָמָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וַעֲבָדֶיךָ וְהֵבֵאתָ וְהָיָה לְבֶן־
con edet tui domini fili⁹ Mephiboſeth & : eũ comedet &,panis *tuorũ dominorũ*
אֲדֹנֶיךָ לֶחֶם וְאָכָלוֹ וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן־אֲדֹנֶיךָ יֹאכַל
viginti & , filii quindecim Siba & : meã menſam ſuper panẽ ſemper
תָּמִיד לֶחֶם עַל־שֻׁלְחָנִי וְלִצִיבָא חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּנִים וְעֶשְׂרִים
præceperit quæ omnia Juxta : regem ad Siba Dixitque .ſervi
11 עֲבָדִים: וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל אֲשֶׁר יְצַוֶּה־
comedens Mephiboſeth & : tu⁹ ſerv⁹ faciet ſic ,ſuo ſervo rex meus dñs
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת־עַבְדּוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וּמְפִיבֹשֶׁת אֹכֵל־
filius Mephiboſeth Et .regis filiis de unus veluti meã menſam ſuper
12 עַל־שֻׁלְחָנִי כְּאַחַד מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וּלְמְפִיבֹשֶׁת בֵּן־
ſervi ,Siba domus habitatio omnis & : Micha ej⁹ nomen & ; parvus
קָטֹן וּשְׁמוֹ מִיכָא וְכֹל מוֹשַׁב בֵּית־צִיבָא עֲבָדִים
menſam ſuper quia ,Jeruſalaim in *manens* Mephiboſeth Et .Mephiboſeth
13 לְמְפִיבֹשֶׁת: וּמְפִיבֹשֶׁת יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם כִּי עַל־שֻׁלְחַן
,ſuis pedibus duobus claudicabat ipſe & : *comedens ipſe* ſemper regis
הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל וְהוּא פִּסֵּחַ שְׁתֵּי רַגְלָיו:

Verſio VULGATA LATINA.

16 Joab autem filius Saruiæ erat ſuper exercitum : porrò Joſaphat filius Ahilud erat à commentariis. Et Sadoc filⁱ Achitob, & Achimelech filius Abiathar, erant ſacerdotes: & Saraias, ſcriba: Banaias autem filius Joiadæ, ſuper Cerethi & Phelethi: filii autem David ſacerdotes erant.

CAP. IX.

1 ET dixit David ; Putáſne eſt aliquis qui remanſerit de domo Saul, ut faciam cum eo miſericordiam propter Jonathan? 2 Erat autem de domo Saul, ſervus nomine Siba: quẽ cùm vocáſſet rex ad ſe, dixit ei ; Túne es Siba? & ille reſpondit, Ego 3 ſum ſervus tuus. Et ait rex; Numquid ſupereſt aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo miſericordiam Dei ? Dixítque Siba regi ; Supereſt filius Jonathæ, 4 debilis pedibus. Ubi, inquit, eſt? Et Siba ad regem, Ecce, ait, in domo eſt Machir filii Ammiel in Lodabar. 5 Miſit ergò rex David, & tulit eum de domo Machir filii Ammiel de Lo- 6 dabar. Cùm autem veniſſet Miphiboſeth filius Jonathæ filii Saul ad David, corruit in faciem ſuam, & adoravit. Dixítque David, Miphiboſeth ? Qui reſpondit, Adſum ſervus tuus. 7 Et ait ei David ; Ne timeas, quia faciens faciã in te miſericordiam propter Jonathan patrem tuum, & reſtituam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in menſa 8 mea ſemp. Qui adorans eum, dixit ; Quis ego ſum ſervus tuus, quoniam reſpexiſti ſuper canẽ 9 mortuum ſimilem mei ? Vocavit itaque rex Sibam puerum Saul, & dixit ei ; Omnia quæcunque fuerunt Saul, & univerſam domum ejus, dedi filio 10 domini tui. Operare igitur ei terram tu, & filii tui, & ſervi tui : & inferes filio domini tui cibos ut alatur : Miphiboſeth autem filius domini tui comedet ſemper panem ſuper menſam meam. Erant autem Sibæ quindecim filii, & viginti ſervi. 11 Dixítque Siba ad regem ; Sicut juſſiſti, domine mi rex, ſervo tuo, ſic faciet ſervus tuus : & Miphiboſeth comedet ſuper menſam meam, quaſi unus de 12 filiis regis. Habebat autem Miphiboſeth filium parvulũ nomine Micha: omnis verò cognatio domûs Sibæ ſerviebat 13 Miphiboſeth. Porrò Miphiboſeth habitabat in Jeruſalem: quia de menſa regis jugiter veſcebatur : & erat claudus utroque pede.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρυίας ὅτι ὁ στρατιᾶς· καὶ (σ) Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὲδ ὁπὶ τῶν ὑπομνημά-
17 των· Καὶ (τ) Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμε-
18 λεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· καὶ (υ) Σαρεὰ ὁ γραμ-
ματεύς· Καὶ (φ) Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ (χ) σύμ-
μαχος· καὶ ὁ (ψ) Χεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ ἀυλάρχαι ἦσαν.

MS.A. (σ) Ἰωσαφὰ υἱὸς Ἀχιμέλεχ (τ) Σαδὲχ (υ) Σαεξίας (φ) Βαναγάιας (χ) σύμμαχος· (ψ) Χορεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ * υἱοὶ

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ εἶπε Δαυὶδ, Εἰ (α) ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος ἐν τῷ οἴκῳ Σαὰλ, καὶ ποιήσω μετ'
2 αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν; Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαὰλ (β) ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σιβά· καὶ καλέσαν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸ ὁ βασιλεὺς, (γ) Σὺ εἶ Σιβά; καὶ εἶπεν,
3 Ἐγὼ δοῦλός σός. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰ ὑπολέλειπ(δ) (δ) ἐν τῷ οἴκῳ Σαὰλ ἔτι ἀνὴρ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸ βασιλέα, Ἔτι ὑὸς τῷ
4 Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ποῦ ἐστί; καὶ εἶπεν Σιβὰ πρὸς τὸ βασιλέα, Ἰδοὺ ἐν οἴκῳ Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ
5 ἐκ τοῦ (ε) Λοδάβαρ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οἴκου
6 Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ ἐκ τῆς (ζ) Λοδάβαρ. Καὶ παρεγένετο (η) Μεμφιβοσθὲ υἱὸς Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαὰλ πρὸς τὸ βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Μεμφιβοσθέ; καὶ
7 (θ) εἶπεν, Ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω (ι) μετὰ σοῦ ἔλεος διὰ Ἰωνάθαν τὸ πατέρα σου, καὶ ἀποκατασήσω σοι πάντα ἀγρὸν(κ) Σαὰλ πατρὸς τοῦ πατρός σου, καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ
8 τῆς τραπέζης μου διαπαντός. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθὲ, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ κύνα τὸ τεθνη-
9 κότα τὸ ὅμοιον ἐμοί; Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαὰλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Πάντα ὅσα ἔδωκε τῷ Σαὰλ καὶ
10 ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (λ) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου. Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους, καὶ ἔδεται (μ) ἄρτους· καὶ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς τοῦ κυρίου σου (ν) φάγεται διαπαντὸς
11 ἄρτον ἐπὶ τὸ τραπέζης μου. καὶ τῷ Σιβὰ ἦσαν πεντεκαίδεκα υἱοὶ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸ βασιλέα, Κατὰ πάντα ὅσα ἐντέτα(ξ) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ σου, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ Μεμφι-
12 βοσθὲ ἤσθιεν ἐπὶ τὸ τραπέζης Δαυὶδ καθὼς εἷς τῶ (ξ) υἱῶν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς (ο) μικρὸς ἦν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχά. καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις (π) τοῦ οἴ-
13 κου Σιβὰ δοῦλοι (ρ) τῷ Μεμφιβοσθέ. Καὶ Μεμφιβοσθὲ (σ) κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐπὶ τὸ τραπέζης τοῦ (τ) βασιλέως αὐτὸς διαπαντὸς ἤσθιε, καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.

MS.A. (α) ἔστιν ὑπολελειμμένος τῷ (β) παῖς ἦν, καὶ (γ) Εἰ σὺ εἶ Σιβά; (δ) τῷ οἴκῳ Σαὰλ (ε) Λαβαδαρί. (ζ) Λαδάβαρ. (η) Μεμφιβοσθαὶ (θ) εἶπεν, Ὁ δοῦλός (ι) ἔλαιος μὴ σῦ διὰ (κ) Σαὰλ τοῦ πατρός σου, καὶ σὺ (λ) δέδωκα * τῷ οἴκῳ τῷ κυρίῳ σε. (μ) αὐτὸς· (ν) φάγεται ἄρτος διαπαντὸς ἐπὶ (ξ) τῶν τῆ βασιλέως. (ο) μικρὸς, καὶ (π) αὐτῷ οἶκος (ρ) τῷ Μεμφιβοσθαί. (σ) καὶ οἰκεῖ (τ) βασιλέως ἦσαν διαπαντὸς,

Verſ. cum Tranſ. LATINA.

16 Et Joab filius Saruiæ ſuper exercitũ: & Joſaphat filius Achilud ſuper commentarios: Et Sadoc fili⁹ 17 Achitob, & (l) Achimelech filius Abiathar ſacerdotes. & Saſa 18 ſcriba: Et Banæas filius Joiadæ cõ- ſiliarius: Et ipſe (m) Chelethi, & ipſe Pheleti: & filii David erant principes aulæ.

CAP. IX.

1 ET dixit David; Si eſt (a) ad- huc ſuperſtes in domo Saul: & 2 faciã cum eo miſericordiã propter Jonathan? Et de domo Saul erat puer, & nomẽ ei Siba: & vocant eum ad David. Et dixit ad eũ rex, Tu es Siba? Et dixit, Ego 3 ſervus tuus. Et dixit rex, Si reſi- duus eſt de domo Saul adhuc vir: & faciã cum eo miſericordiam Dei? Et dixit Siba ad regẽ, Adhuc eſt filius ipſi Jonathan percuſſus pedes. Et dixit rex, Ubi iſte? Et 4 dixit Siba ad regẽ, Ecce in domo Machir filii Amiel de ipſa Lodabar. Et miſit rex David, & ſump- 5 ſit eũ de domo Machir filii Amiel de Lodabar. Et advenit Me- 6 phiboſthe filius Jonathan filii Saul ad regẽ David, & cecidit in faciẽ ſuã, & adoravit eũ. Et dixit ei David, Memphiboſthe? Et dixit, Ecce ſervus tuus. Et dixit ei Da- 7 vid; Nè timeas, quoniam faciens faciã tecũ miſericordiã propter Jonathan patrẽ tuũ; & reſtituã tibi omnem agrũ Saul patris patris tui: & tu manducabis panẽ ſuper menſam meam ſemper. Et 8 Memphiboſthe adoravit, & dixit; Quis ſum ſervus tuus, quia reſpexiſti ſuper canẽ mortuũ ſimile mihi? Et vocavit rex Siba pu- 9 erum Saul, & dixit ad eũ: Omnia quæcunq; ſunt ipſi Saul, & (b) ju- niverſæ domui ejus, dedi filio do- mini tui. Et operare ei terram, 10 tu, & filii tui, & ſervi tui: & in- troferes filio domini tui panes, & (c) comedet panes: & Mem- phiboſthe filius domini tui manducabit perpetuò panẽ ſuper menſam meam. Et Siba erant quinq; & 11 decẽ filii, & viginti ſervi. Et di- xit Siba ad regem, Juxta omnia, quæcunq; mandavit domin⁹ meus rex ſervo ſuo, ſic faciet ſervus tuus. Et Memphiboſthe comede- bat ſuper menſam Davidi, ſicut u- nus filiorum ipſius regis. Et ipſi 12 Memphiboſthe filius parvus erat: & nomen ei Micha. Et omnis habi- tatio domûs Siba, ſervi Memphi- boſthe. Et Mem- phiboſthe habita- 13 bat in Hieruſalem, quoniã ſuper menſam regis ipſe ſemper come- debat: & ipſe erat claudus am- bobus pedibus ſuis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ויואב בר צרויה ממנא על חילא ויהושפט בר אחילוד ממנא על דכרניא: וצדוק בר 17
18 אחיטוב ואחימלך בר אביתר כהניא ושריה ספרא: ובניהו בר יהוידע ממנא על קשתיא
ועל קלעיא ובני דוד רברבין הוו:

ט

1 ואמר דוד האית גבא עוד די אשתאר לבית שאול ואעביד עמיה טיבו בדיל יהונתן:
2 ולבית שאול עברא ושמיה ציבא וקרו ליה לות דוד ואמר מלכא ליה האת ציבא ואמר
3 עבדך: ואמר מלכא האית עוד גברא לבית שאול ואעביד עמיה טיבו מן קדם יי ואמר
4 ציבא למלכא עוד ברא ליהונתן לקי בתרתין רגלוהי: ואמר ליה מלכא היכא הוא ואמר
5 ציבא למלכא הא הוא בית מכיר בר עמיאל בלו דבר: ושלח מלכא דוד ודברוהי מבית
6 מכיר בר עמיאל מלו דבר: ואתא מפיבושת בר יהונתן בר שאול לות דוד ונפל על
7 אפוהי וסגיד ואמר דוד מפיבושת ואמר הא עבדך: ואמר ליה דוד לא תדחל ארי מעבד
אעביד עמך טיבו בדיל יהונתן אבוך ואתיב לך ית כל אחסנת שאול אבוך ואת תיכול
8 לחמא על פתורי תדירא: וסגיד ואמר מה עבדך ארי אתפניתא על גבר הדיוט דכותי:
9 וקרא מלכא לציבא עולמא דשאול ואמר ליה כל דהוה לשאול ולכל ביתיה יהבית
10 לבר רבונך: ותפלח ליה ית ארעא אנת ובנך ועבדך ותעול ויהי לבר רבונך מזון ויתפרנס
ומפיבושת בר רבונך אכיל תדירא לחמא על פתורי ולציבא חמשת עסר בנין ועסרין
11 עבדין: ואמר ציבא למלכא ככל די פקיד רבוני מלכא ית עבדיה כן יעביד עבדך
12 ומפיבושת אכיל על פתורי כחד מבני מלכא: ולמפיבושת ברא ושמיה מיכא
13 וכל מותב בית ציבא עבדין למפיבושת: ומפיבושת יתיב בירושלם ארי על פתורא
דמלכא תדירא הוא אכיל והוא לקי בתרתין רגלוהי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et Joab filius Szarujah præfect⁹ erat ſuper exercitum, et Jehoſaphat filius 16
Ahhilud præfectus ſuper monimenta. Et Szadok fili⁹ Ahhitob et Ahhime- 17
lech filius Abiathar erant ſacerdotes, et Seraja ſcriba. Et Benjahu filius 18
Jehojadagh præpoſitus ſuper ſagittatores et ſuper ſunditores; et filii Da-
vid magnates erant.

CAP. IX.

ET dixit David: Num eſt hìc adhuc qui relictus ſit in domo Saul; ut fa- 1
ciam cum illo benignitatem propter Jehonathan? Et in domo Saul erat ſer- 2
vus, et nomen ejus Sziba, et vocarunt illũ ad David: et dixit rex illi, Num
tu es Sziba? et dixit: Serv⁹ tu⁹ ſum. Et dixit rex: Num eſt adhuc vir in do- 3
mo Saul ut faciam cũ illo benignitatẽ ante Dñm? et dixit Sziba regi: Ad-
huc eſt fili⁹ Jehonathano claud⁹ in ambob⁹ pedib⁹ ſuis. Et dixit illi rex, 4
Ubi eſt? et dixit Sziba regi, Ecce ille eſt in domo Machir filii Ghamiel in
Lodebar. Et miſit rex David, et tulit illũ ex domo Machir filii Ghamiel ex 5
Lodebar. Et venit Mephiboſeth fili⁹ Jehonathã filii Saul, ad David; et cecidit 6
ſuper faciẽ ſuam, et adoravit: et dixit David; Mephiboſeth? et dixit, Ecce
ſerv⁹ tu⁹. Et dixit illi David, Ne timeas; nam faciendo faciam tecũ beni- 7
gnitatẽ propter Jehonathan patrẽ tuũ, et reddã tibi omnem hæreditatẽ
Saul patris tui; et tu comedes panẽ ſup menſam *meam*, ſemp. Et adoravit 8
et dixit, Quid eſt ſerv⁹ tu⁹, q⁹ reſpexiſti ad virum idiotã qualis ſum ego? Et 9
vocavit rex Sziba puerum Saul, et dixit illi, Omne quod fuit Sauli, et omi
domui ej⁹ dedi filio domini tui. Et coles illi terrã tu et filii tui, et ſervi tui, 10
et afferes ut ſit filio domini tui vict⁹, et alatur; et Mephiboſeth fili⁹ domini
tui comedet ſemp panẽ ſup menſã meã: et Sziba erant quindecim filii et
viginti ſervi. Et dixit Sziba ad regẽ, Secundùm omne quod juſſit domin⁹ 11
meus rex ſervo ſuo, ſic faciet ſerv⁹ tuus: et Mephiboſeth comedebat ut un⁹
ex filiis regis. Et ipſi Mephiboſeth erat filius parvus, et nomen ejus Mi- 12
chah; et omnis familia domus Sziba ſervi erant Mephiboſeth. Et Mephibo- 13
ſeth ſedebat in Jeruſalem, quia ſuper menſam regis jugiter ipſe comedebat,
et ipſe claudicabat ambobus pedibus ſuis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Joab verò filius Suriæ præerat militiæ,& Josaphat filius Ahilud erat commemorator. Sadoc filius Ahitob Galionæus, & Abiathar filiꝰ Ahimelech,sacerdotes:Saria verò, scriba. Benaia filius Jojadaa, præpositꝰ nobilibus & militibus: filii verò Davidis erant principes.

CAP. IX.

Dixit verò David, Estne quispiã superstes de domo Saulis,ut eum benignè tractem propter Jonathanem. Erat autem domui Saulis servus quidam nomine Siba,cui ad Davidem vocato dixit rex, Túne es Siba ? Respondit, Ego sum,servus tuus. Ait illi rex,Superéstne adhuc quispiã de familia Saulis, cui benevolentiam exhibeam propter Deum?Dixit Siba regi, Supereſt Jonathani filiꝰ mutilus pedibꝰ. Ait illi rex, Ubinam est? Respondit Siba regi, Ecce est in domo Machir filii Ghemil, de Lodbar. Misit ergò rex,& tulit eum de domo Machir filii Ghemil,è Lodbar. Cúmque venisset Mephibsath filius Jonathanis filii Saulis ad Davidem,procidit in faciem suam,& adoravit. Et ait David,Mephibsath. Qui respondit,Adest servus tuus. Dixit ad eum David, Ne timeas,quoniam benignè sum te excepturus propter Jonathanem patrem tuũ,tibique restituturus omnes agros Saulis patris tui,túque eris assiduè comedens panem super mensam meã. Qui incurvans se dixit, Quid est servus tuus, ut me respexeris?cùm ego sim velut canis mortuus. Tum accersito Siba,dixit illi rex,Quicquid attinebat ad Saulem totámque domum ipsius,do filio domini tui. Quapropter coles ei terrã *ejus*,tu,filii tui,& servi tui; inferéque filio domini tui cibũ,ut comedat: Mephibsath autem filius domini tui erit perpetuò comedens cibum super mensam meam. Porrò Siba quindecim habebat filios, & viginti servos. Ait Siba ad regem, Quicquid imperat dominus meꝰ rex servo suo,sic faciet servus tuus. Igitur Mephibsath fuit panem edens super mensa regia,ut unus ex filiis regis. (Habebat autem Mephibsath filium parvum, nomine Micha) & omnes vernaculi domûs Sibæ fuerunt servi Mephibsath. Cæterùm Mephibsath residebat in Jerusalem, eò quòd supermensa regis perpetuò comederet,quamvis mutilus esset utroque pede.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*Erat autem sarissophorus ejus Joab filius Suriæ: & Josaphat filius Achilud, commemorator: Sadoc filius Achitob Galinei, & Abithar filius Achimelech, ambo sacerdotes: Saria, scriba regis: Banaia filius Josadaa, præpositus ingenuis atque militibus: filii verò Davidis, principes.

CAP. IX.

Dixit autem David, utinam scirem num reliquus sit quispiam de gente Saulis, ut clementiã utar in eũ propter Jonathanem. Erat autem Sauli servus quidam nomine Siba: huic ad Davidem regem accersito dixit David, Túne es Siba? Quo dicente, Ita, sum servus tuus. Ait ad eum rex, Restátne aliquis ex familia Saulis, ut clementiã utar in eum propter Deum ? Respondit Siba,Restat Jonathani filius claudus. Ait illi rex,Ubinam est? Dixit Siba regi, Est apud Machir filium Gemil, de Lud. Mittens itaque David adduxit eum: (vocabatur autem Mephibaseth, filius Jonathanis filii Saulis) Qui cùm venisset ad Davidem, corruit ante eum super faciem suam, adorans: Dixitq; David, O Mephibaseth. Respondit, Adest tibi servus tuus. Dixit, Nullus impendeat tibi metus; nam gratiã et favore te prosequar propter Jonathanem patrem tuum, & restituam tibi cuncta arva Saulis patris tui, erisque inter convivas meos semper mecum prandens. Adoravit iterum Mephibaseth, & ait, Cujus est momenti servus tuus, ut exaltaveris me qui cani quidem mortuo sum comparandus? Vocavit itaque rex Sibam, & ait illi, Quæcunque Saulis erant, totiusq; familiæ ejꝰ, jubeo sint filii domini tui. Te autẽ, filios tuos, et servos tuos, agricultores ejꝰ esse volo, proventꝰ ingerentes pro filio domini tui, quibus vescatur: verùm Mephibaseth filium domini tui, feci mihi convivam assiduè mecum prandentem super mensa mea. Siba verò quindecim habebat filios, & viginti servos. Dixit Siba regi, Quod jussit dominus meus servo suo,ita exequetur servus tuus. Factus est igitur Mephibaseth è convivis regis: (Erat autem Mephibaseth filius parvulus,nomine Micha) familia verò Siba, & omnes qui ad eum pertinebant, facti sunt servi Mephibaseth. Et habitabat Mephibaseth in Jerusalem in præsentia regis quia prandebat cum rege singulis diebus, & claudus esset.

שמואל ב: י

CAP. X. י

regnavit & : Hammon filiorum rex est mortuus & , hæc post fuit Et

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ

misericordiã Faciam , David Dixitque .eo pro ejus filius Chanun

2 חָנוּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־

:misericordiã mecũ ej' pater fecit quemadmodũ , Nachas filio Chanun cum

חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד

:suo patre sup suorũ servorũ *mans in* eum consolandũ ad David misit &

וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל־אָבִיו

principes Dixeruntque .Hammon filiorũ terrã David servi venerunt &

3 וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן: וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי

tuũ patrẽ David *honorans* Num : suũ dominũ Chanun ad Hammon filiorũ

בְנֵי־עַמּוֹן אֶל חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הֲמְכַבֵּד דָּוִד אֶת־אָבִיךָ

investigare propter nonne ? consolatores te ad misit quia , tuis oculis in

בְּעֵינֶיךָ כִּי שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַעֲבוּר חֲקֹר אֶת

David misit, eam *everterndum ad* & , eam *pedibus peragrandum ad* & , civitatẽ

הָעִיר וּלְרַגְּלָהּ וְלַהֲפָכָהּ שָׁלַח דָּוִד אֶת־

dimidiũ rasit & , David servos Chanun *cepit* Et ? te ad suos servos

עֲבָדָיו אֵלֶיךָ: וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־עַבְדֵי דָוִד וַיְגַלַּח אֶת־חֲצִי

4 .eos dimisit &: eorũ nates ad usq; *medio in* eorũ vestes præcidit &, eorũ barbæ

זְקָנָם וַיִּכְרֹת אֶת־מַדִּיהֶם בַּחֲצִי עַד שְׁתוֹתֵיהֶם וַיְשַׁלְּחֵם:

viri erant quia ; eorum occursum in misit & , David *indicaverunt* Et

וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם כִּי־הָיוּ הָאֲנָשִׁים

5 germinet usquequo , Jericho in *Sedete* , rex dixitque : valde confusi

נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ בִירֵחוֹ עַד־יְצֻמַח

quòd Hammon filii viderunt Et .revertemini & , vestra barba

וְזִקְנֶכֶם וְשַׁבְתֶּם: וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי

conduxerunt mercede & , Hammon filii miserunt & : David *in fauibant*

6 נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי־עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת־

; peditum millia viginti , Sobah Aram & , Beth-rechob Aram

אֲרַם בֵּית־רְחוֹב וְאֶת־אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי

millia duodecim Istob & , viros mille Mahachah *regem* &

וְאֶת־מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף

omnem & , Joab misit & , David audivit Et .virorum

אִישׁ: וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹאָב וְאֶת כָּל־

7 dispoſuerunt & , Hammon filii sunt egressi Et .robustorum exercitum

הַצְּבָא הַגִּבּוֹרִים: וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ

, Istob & , Rechob & , Sobah Aram & : portæ ostium ad bellum

8 מִלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעַר וַאֲרַם צוֹבָא וְרְחוֹב וְאִישׁ־טוֹב

se *ad* esset quòd Joab vidit Et .agro in seorsum Mahachah &

וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה: וַיַּרְא יוֹאָב כִּי הָיְתָה אֵלָיו

9 electis omnibus ex elegit & : retro à & , *faciebus* à belli facies

פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכֹּל בְּחוּרֵי

populi residuum Et .Aram occursum in se ordinavit & , Israel *in*

10 בִישְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם: וְאֶת יֶתֶר הָעָם

filiorum occursum in se dispoſuit & : sui fratris Abisai manu in tradidit

נָתַן בְּיַד אֲבִשַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי

mihi eris & , me *pro* Aram fuerit *fortis* Si : Dixitque .Hammon

11 עַמּוֹן: וַיֹּאמֶר אִם־תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי וְהָיִתָה לִי

salutem dandũ ad *ibo* & , te *pro* fuerint *fortes* Hammon filii si & : saluté in

לִישׁוּעָה וְאִם־בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֱזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַכְתִּי לְהוֹשִׁיעַ

civitatibus pro & , nostro populo pro *simus robusti* & , te Robora *tibi*

12 לָךְ: חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי

acceſsit Et .suis oculis in bonum faciat DOMINUS & : nostri Dei

אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו: וַיִּגַּשׁ

13 fugerunt & : Aram *in* prælium ad secum qui populus & , Joab

יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם וַיָּנֻסוּ

.ejus *faciebus* à

מִפָּנָיו:

Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 FActum est autem post hæc, ut moreretur rex filiorũ Ammon, & regnavit Hanon filiꝰ
2 ejus pro eo. Dixitq; David; Faciam misericordiam cum Hanon filio Naas, sicut fecit pater ejus mecum misericordiam. Misit ergò David, consolans eũ per servos suos sup patris interitu. Cùm autem venissent servi David in ter-
3 ram filiorum Ammon, Dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon dominũ suũ; Putas quòd propter honorẽ patris tui miserit David ad te consolatores? & non ideò ut investigaret, & exploraret civitatem, & everteret eam, misit David servos suos ad te?
4 Tulit itaq; Hanon servos David, rasítque dimidiã partem barbæ eorum, & præscídit vestes eorum medias usque ad
5 nates, & dimisit eos. Quod cùm nuntiatum esset David, misit in occursum eorum: erant enim viri confusi turpiter valdé: & mandavit eis David; Manete in Jericho, donec crescat barba vestra, &
6 tunc revertimini. Videntes autem filii Ammon quòd injuriam fecissent David, miserunt, & conduxerunt mercede Syrum Rohob, & Syrum Soba, viginti millia peditum, & à rege Maacha mille viros, & ab Istob duodecim millia vi-
7 rorum. Quod cùm audísset David, misit Ioab & omnem
8 exercitum bellatorum. Egressi sunt ergò filii Ammon, & direxerunt aciem ante ipsum introitum portæ: Syrus autẽ Soba, & Rohob, & Istob, & Maacha, seorsum erant in
9 campo. Videns igitur Joab ꝙ præparatum esset adversùm se prælium, & ex adverso & post
10 tergum, elegit ex omnibus electis Israel, et instruxit aciem contra Syrum: Reliquam autem partem populi tradidit Abisai fratri suo, qui direxit
11 aciem adversùs filios Ammon. Et ait Joab; Si prævaluerint adversùm me Syri, eris mihi in adjutorium: si autem filii Ammon prævaluerint adversùm te, auxiliabor tibi.
12 Esto vir fortis, et pugnemus pro populo nostro, et civitate Dei nostri: Dominus autem faciat quod bonum est in con-
13 spectu suo. Iniit itaque Joab, et populus qui erat cum eo, certamen contra Syros: qui statim fugerunt à facie ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ι'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν (α) Ἀνὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ,
2 Ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὼν υἱοῦ Ναάς, ὃν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δύλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν
3 γῆν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς (β) Ἀνὼν τὸν κύριον αὐτῶν, Μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀπέστειλε σοι παρακαλοῦντας; (γ) οὐχ ὅπως ὑπερεννήσωσι τὴν πόλιν καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτὴν καὶ καταστρέψαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς
4 παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ; Καὶ ἔλαβεν (δ) Ἀνὼν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν,
5 καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. Καὶ (ε) ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς (ζ) ἀπαντὴν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι ζοόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καθίσατε ἐν Ἰεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ὀνειφαὶ-
6 σεθε. Καὶ (η) εἶδον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατῃσχύνθησαν ὁ (θ) λαὸς Δαυὶδ· καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο τὴν (ι) Συρίαν Βαιθραάμ, καὶ τὴν Συρίαν Σωβὰ, καὶ Ῥοὼβ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα (κ) Ἀμαὴκ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰσὼβ
7 δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τὴν δυναλύς.
8 Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τὴν θύρα τῆς πύλης, Συρία Σουβὰ καὶ (λ) Ῥοὼβ
9 καὶ Ἰσὼβ καὶ (μ) Ἀμαλὴκ μόνοι ἐν ἀγρῷ. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγένετο πρὸς αὐτὸ ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τῶν κατ' (ν) πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ (ξ) ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας Συρίας.
10 Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ (ο) Ἀβεσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπεν,
11 Ἐὰν κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς ζωτηρίαν· καὶ (π) ἐὰν κραταιωθῶσιν υἱοὶ Ἀμμὼν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τοῦ σώσαί σε. Ἀνδρίζου καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν
13 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς (ρ) αὐτῷ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον πρὸς Συρίαν, καὶ (σ) ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

MS. A. (α) * Ἀὼν (β) Ἀνὼν (γ) ὡς ἵνα ἐρευνήσωσιν (δ) Ἀνὼν (ε) ἀνήγγειλαν (ζ) ἀπάντησιν αὐτῶν, (η) ἴδων (θ) λαὸς ἐν Δαυίδ· (ι) Συρίαν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι (κ) Μααχὰ χιλίους (λ) Ῥοὼβ (μ) Μααχὰ μόνοι (ν) πρόσωπον καὶ ἐκ (ξ) ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν (ο) Ἀβισαὶ (π) ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ (ρ) αὐτοῦ εἰς (σ) ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ Συρία. Καὶ οἱ

CAP. X.

1 ET factum est post hæc, & mortuus est rex filiorum Ammon, & regnavit pro eo Annon filius ejus. Et dixit David, Fa-2 ciam misericordiam cum Annon filio Naas; quemadmodùm fecit pater ejus mecum misericordiam. Et misit David ad consolandum eum in manu servorum suorum de patre ejus. Et advenerunt pueri David in terram filiorum Ammon. Et dixe-3 runt principes filiorum Ammon ad Annon dominum suum; (a) Nunquid eò quòd David glorificet patrem tuum coram te, (b) quia misit tibi consolatores? Sed (c) nónne ut scrutentur civitatem, & speculentur eam, & ad (d) considerandam eam misit David pueros suos ad te? Et cepit 4 Annon pueros David, et rasit barbas (e) eorum, & præcidit mantella eorum in dimidio usque ad nates eorum: & dimisit eos. Et 5 annuntiaverunt David de viris, & misit in obviàm eorum, quoniam erant viri inhonorati valdé. Et dixit rex; Sedete in Hiericho, quoadusq; pullulent barbæ vestræ, & revertemini. Et 6 viderunt filii Ammon, quia ignominiâ affecti sunt populus David. Et miserunt filii Ammon, & mercede conduxerunt (f) Syriam Bathraam, & Syriam Suba, & Rhoob, viginti millia peditum, & regem (g) Amalec mille viros, & Istob duodecim millia virorum. Et audivit 7 David, & misit Joab, & omnem exercitum virtutem, (h) ipsos potentes. Et 8 exierunt filii Ammon, & instruxerunt bellum apud (i) ostium portæ, (k) Syria Suba, & Rhoob, & Istob, & (l) Amalec soli in agro. Et vidit Joab, quia 9 erat ad se contraria facies prælii (m) è loco ad faciem, ex adverso et à tergo: & elegit ex omnibus adolescentibus Israel, & instruxerunt aciem ex adverso Syriæ. Et residuum populi dedit in 10 manu Abessa fratris sui: & instruxerunt aciem ex adverso filiorum Ammon. Et (n) dixit, Si 11 invaluerit Syria super me; & eritis mihi in salutem: & si invaluerint filii Ammon super te; & erimus ad salvandũ te. Viriliter age: & invalescamus pro populo nostro, & pro civitatibus Dei nostri: & Dominus faciet, quod bonum in oculis suis. Et 13 advenit Joab, & populus ejus cum eo in prælium erga Syriam: & fugerunt à facie ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַיְהִי בָּתַר כֵּן וּמִית מַלְכָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן וּמְלַךְ חָנוּן בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: וַאֲמַר דָּוִד אֶעֱבֵיד
2 טִיבוּ עִם חָנוּן בַּר נָחָשׁ כְּמָא דְעֲבַד אֲבוּהִי עִמִּי טִיבוּ וְשַׁלַּח דָּוִד לְנַחֲמוּתֵיהּ בִּידָא דַעַבְדּוֹהִי
3 לְוָת אֲבוּהִי וַאֲתוֹ עַבְדֵי דָוִד לְאַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן: וַאֲמַרוּ רַבְרְבֵי בְּנֵי עַמּוֹן לְחָנוּן רִבּוֹנֵיהוֹן
הֲמֵיקַר דָּוִד יָת אֲבוּךְ בְּעֵינָךְ אֲרֵי שְׁלַח לָךְ מְנַחֲמִין הֲלָא בְּדִיל לְמֶחְקַר יָת קִרְיְתָא
4 וּלְאַלָּוּתָהּ וּלְבַדָּקָהּ שְׁלַח דָּוִד יָת עַבְדּוֹהִי לְוָתְךָ: וּנְסִיב חָנוּן יָת עַבְדֵי דָוִד וּנְדַע יָת פַּלְנוּת
5 דִּקְנֵיהוֹן וּפְסִיק יָת לְבוּשֵׁיהוֹן עַד פַּלְנֵיהוֹן עַד אֲתַר בֵּית מְהַתְּהוֹן וְשַׁלַּחְנוּן: וְחַוִּיאוּ לְדָוִד
וְשַׁלַּח לְקַדְמוּתְהוֹן אֲרֵי הֲווּ נַבְרִיָּא מְתְכַּלְמִין לַחֲדָא וַאֲמַר מַלְכָּא תְּבוּ בִירִיחוֹ עַד דְּיִצְמַח
6 דִּקְנֵיכוֹן וְתְתוּבוּן: וַחֲווּ בְּנֵי עַמּוֹן אֲרֵי אִתְנְדִיאוּ בְּדָוִד וְשַׁלַּחוּ בְּנֵי עַמּוֹן וְאַגְרוּ יָת אֲרַם בֵּית
רְחוֹב וְיָת אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִין אַלְפִין גַּבְרִ רַגְלִי וְיָת מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף גַּבְרִ וְאִישׁ טוֹב תְּרֵי
7 עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא: וּשְׁמַע דָּוִד וְשַׁלַּח יָת יוֹאָב וְיָת כָּל חֵילָא דְגִבָּרַיָּא: וּנְפַקוּ בְּנֵי עַמּוֹן וְסַדְּרוּ
8 קְרָבָא בְּמַעֲלָנָא דִתְרַעָא וַאֲרָם צוֹבָא וּרְחוֹב וְאִישׁ טוֹב וּמַעֲכָה בִּלְחוֹדֵיהוֹן בְּחַקְלָא:
9 וַחֲזָא יוֹאָב אֲרֵי תַּקִּיפוּ עֲלוֹהִי עִבְדֵי קְרָבָא מֵאֲפּוֹהִי וּמֵאֲחוֹרוֹהִי וּבְחַר מִכֹּל בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל
וְסַדַּר לְקַדְמוּת אֱנָשׁ אֲרָם: וְיָת שְׁאָר עַמָּא יְהַב בִּידָ אֲבִישַׁי אֲחוּהִי וְסַדַּר לְקַדְמוּת בְּנֵי
10 עַמּוֹן: וַאֲמַר אִם תֶּחֱקַף אֱנָשׁ אֲרָם מִנִּי וּתְהֵי לִי לְפָרִיק וְאִם בְּנֵי עַמּוֹן יִתְקְפוּן מִנָּךְ וְאֵיתֵךְ
11 לְמִפְרַק לָךְ: תְּקַף וְנִתְקַף עַל עַמָּנָא וְעַל קִרְוֵי אֱלָהָנָא וְיְ יַעְבֵּיד דְּיִתְקַן קֳדָמוֹהִי: וּקְרִיב
12 יוֹאָב וְעַמָּא דִּי עִמֵּיהּ לְאַנָּחָא קְרָבָא בַּאֱנָשׁ אֲרָם וְאִפְּיכוּ מִן קֳדָמוֹהִי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

1 ET fuit post hoc, et mortuus est rex filiorũ Ghamon, et regnavit Hhanun
2 filius ejus pro eo. Et dixit David, Faciam benignitatem cum Hhanun filio Nahhas, ſicut fecit pater ejus mecum benignitatẽ: et misit David ad consolandum illum in manu servorũ suorũ super patre suo; et venerunt servi
3 David in terram filiorũ Ghamon. Et dixerunt magnates filiorum Ghamon ad Hhanun principem suum, Num magnifict David patrem tuum in oculis tuis, quòd misit tibi consolatores? nónne ut scrutaretur civitatem, &
4 ut exploraret eam, et ut obſervaret eam, misit David servos suos ad te? Et accepit Hhanun servos David, et abſcidit dimidiũ barbæ eorum, et præscidit veſtes illorum usque ad dimidiũ earũ, usq; ad locum domus confusionis illorum, et dimisit illos. Et indicarunt Davidi; et misit in occursum illo-
5 rum, quia fuerant viri confusi nimis: et dixit rex, Sedete in Hiericho quousque pullulet barba veſtra, et redibitis. Et viderunt filii Ghamon, quòd
6 incitati eſſent in David, et miſerunt filii Ghamon, et conduxerunt Aram domus Rehhob, et Aram Szobah viginti millia peditũ, et regem Maghachah mille viros, et Aiſtob duodecim millia virorũ. Et audivit
7 David, et misit Joab, et omnẽ exercitum robuſtorum. Et prodierunt filii
8 Ghamon et ordinaverunt bellũ in introitu portæ, et Aram Szobah, & Rehhob, et Aiſtob, et Maghachah seorsum in agro. Et vidit Joab quòd in-
9 valuerunt ſuper ſe belligerantes à facie ſua, et à posteriori ſuo, et delegit ex omnibus delectis Iſrael, et ordinavit in occursum virorum Aram. Et
10 reliquum populi dedit in manu Abiſſai fratris ſui, et ordinavit in occurſũ filiorum Ghamon. Et dixit, Si prævaluerit *vir* Aram in me, et eritis mihi
11 in liberationem; et ſi filii Ghamon prævaluerint in te, et ibo ad liberandũ te. Invaleſce, et invaleſcamus pro populo noſtro, et pro urbibus Dei no-
12 ſtri; et Dominus faciet quòd ſtatutum ante ſe. Et acceſſit Joab, et popu-
13 lus qui cum ipſo, ad ineundum bellum cum viris Aram, et verterunt terga ab-ante illum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦ ** ܦ ** ܦ

CAP. X.

1 ** ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܗܕܐ ܡܝܬ ܢܚܫ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܡܠܟ ܒܪܗ ܬܚܘܬܗ׃
2 ** ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܐܥܒܕ ܚܤܕ ܥܡ ܢܚܫ ܐܒܘܗܝ ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܒܝ ܘܫܠܚ ܕܘܝܕ ܠܡܥܒܕ ܥܡ ܐܒܘܗܝ׃ ** ܘܐܬܘ ܥܒܕܐ ܕܕܘܝܕ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ׃
3 ** ܐܡܪܘ ܪܒܪܒܢܐ ܠܚܢܘܢ ܡܪܗܘܢ ܗܠ ܡܤܒܪ ܐܢܬ ܕܡܟܒܕ ܐܒܘܟ ܩܕܡܝܟ ܕܫܕܪ ܠܟ ܢܚܡܐ ܗܐ ܠܐ ܡܛܠ ܕܒܥܝ ܐܪܥܐ ܠܡܚܦܝܗ ܘܠܡܬܪܗ ܐܬܐ ܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬܟ׃
4 ** ܘܢܨܒ ܚܢܘܢ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܘܓܠܚ ܠܗܘܢ ܦܠܓ ܕܟܪܝܗܘܢ ܘܩܨܪ ܠܒܘܫܝܗܘܢ ܥܕ ܐܝܟܬܗܘܢ ܘܫܕܪ ܠܗܘܢ׃
5 ** ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܒܘ ܕܝܪܝܚܘ ܥܕ ܕܢܢܒܬ ܙܩܢܟܘܢ ܘܗܝܟܢ ܬܬܐܒ ܠܡܐ ܕܐܬܒܙܥ ܒܥܡܘܢ ܘܐܬܒܙܥ ܒܝܕ ܡܠܟ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܚܪܒ ܒܗ׃
6 ** ܘܟܕ ܚܙܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܕܐܬܒܙܥ ܒܗܘ ܒܥܡܘܢ ܫܕܪ ܚܢܘܢ ܘܐܓܪ ܠܗ ܠܐܪܡܝ ܕܒܝܬ ܪܚܘܒ ܘܠܐܪܡܝ ܕܨܘܒܐ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܘܠܡܠܟ ܡܥܟܐ ܐܠܦ ܓܒܪ ܘܠܐܝܫ ܛܘܒ ܐܠܦ ܓܒܪ׃
7 ** ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܘܫܕܪ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܘܟܠ ܓܝܫ ܓܒܪܐ׃
8 ** ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܥܪܟܘ ܩܪܒܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܬܚܐ ܘܐܪܡܝ ܕܨܘܒܐ ܘܪܚܘܒ ܘܐܝܫ ܛܘܒ ܘܡܥܟܐ ܒܚܩܠ ܒܪ׃
9 ** ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܘܐܒ ܕܩܪܒܐ ܗܘ ܩܕܡܝܗ ܘܐܚܪܝܗ ܒܚܪ ܡܢ ܟܠ ܓܒܪܐ ܒܚܝܪܐ ܕܒܢܝ ܐܝܤܪܝܠ ܘܥܪܟ ܠܩܒܠ ܐܪܡܝ׃
10 ** ܘܝܬܪ ܥܡܐ ܫܕܪ ܒܝܕ ܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ ܠܩܒܠ ܒܢܝ ܥܡܘܢ׃
11 ** ܘܐܡܪ ܐܢ ܬܬܚܫܚ ܐܪܡܝ ܡܢܝ ܘܗܘܝܬ ܠܝ ܠܦܘܪܩܢ ܘܐܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܬܬܚܫܚ ܠܟ ܘܐܦܪܩܟ׃
12 ** ܬܬܚܫܕ ܘܢܬܚܫܕ ܥܠ ܥܡܢ ܘܥܠ ܡܕܝܢܬ ܐܠܗܢ ܘܝܗܘܐ ܝܗܘܐ ܛܒ ܒܥܝܢܘܗܝ׃
13 ** ܘܩܪܒ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܩܪܒܐ ܩܕܡ ܐܪܡܝ ܘܐܢܘܢ ܐܬܪܪܘ ܩܕܡ ܐܒܝܫܝ ܘܥܪܘ ܠܩܪܬܐ׃

POsthæc mortuo rege filiorum Ammon, regnavit post eum Hanon filius ejus. Quapropter dixit David, Utar benevolentiâ erga Hanonem filium Nahas, quemadmodum usus est pater ejus erga me benevolentiâ: & misit David consolatum eum per servos suos de patre ipsius. Sed cùm perveniſſent servi Davidis ad terram filiorum Ammon, Dixerunt principes filiorũ Ammon ad Hanonem dominum suũ, Magno *zimirum* honore afficiebat David patrem tuum in oculis tuis, ut miserit ad te consolatores: nonne ad explorandam & perscrutandam civitatem, eámque destruendam misit ad te David servos suos? Quarè accipiens Hanon servos Davidis, rasit mediam partem barbarum eorum, perfoditque tunicas eorum sagittis usque ad nates eorum, & amandavit eos. Quod cùm renuntiâſſent Davidi, misit obviàm eis (erant enim viri illi summo rubore suffusi) dixítque eis rex, Manete in Jericho, donec repullulent barbæ vestræ, ac tunc venietis. Videntes itaque Ammonitæ læsum à se Davidem, miserunt Ammonitæ, & mercede conduxerunt ab Edom filio Rehob & ab Edom filio Sobæ viginti millia peditum, & à rege Maachæ mille viros, & *à rege* Asítobi duodecim millia peditum. Quod cùm audiſſet David, misit Joabum totúmque exercitum robuſtiſſimorum. Egreſſi verò Ammonitæ prælium diſpoſuerunt in aditu portæ Edom filii Rehob, & Edom filii Sobæ: Asítobæi autem, & Maachitæ *fuerunt* seorsim in agro. Quamobrem videns Joab prælio se obsessum à fronte & à tergo, delegit ex omnibus lectiſsimis Israelis, & inſtruxit *aciem* adversùs Edom: Reliquum verò populum commisit Abiſaio fratri suo, qui inſtruxit *eos* adversùs Ammonitas: Dixítque Abiſaio fratri suo, Si prævaluerint mihi Edomæi, sis mihi adjutor: sin Ammonitæ tibi prævaluerint, adero tibi opem laturus. Cæterùm forti sim animo, & pugnemus pro populo noſtro & pro civitatibus Dei noſtri: Dñs autem faciet quod bonũ sibi videbitur. Tum accedente Joabo & populo qui erat cum eo, ut manũ cum Edomæis consereret, fugerunt illi à conſpectu ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الْعَاشِرُ *

CAP. X.

1 * فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذٰلِكَ تُوُفِّيَ مَلِكُ بَنِي عَمُّونَ * وَمَلَكَ ابْنُهُ مِنْ
2 بَعْدِهِ * فَقَالَ دَاوُدُ * اَصْنَعُ مَعْرُوفًا بِحَنُونَ ابْنِ مَلِكِ بَنِي عَمُّونَ كَمَا صَنَعَ اَبُوهُ مَعَ اَبِي * فَاَرْسَلَ اِلَيْهِ
3 دَاوُدُ رُسُلًا لِيُعَزِّيَهُ فِي اَبِيهِ * فَجَاءَ عَبِيدُ دَاوُدَ اِلَى اَرْضِ بَنِي عَمُّونَ * فَقَالَ قُوَّادُ بَنِي عَمُّونَ لِحَنُونَ
سَيِّدِهِمْ * كَيْفَ صَارَ دَاوُدُ مُكْرِمًا لِاَبِيكَ * يَظْهَرُ لَكَ اَنَّهُ كَانَ مُكْرِمًا حِينَ اَرْسَلَ اِلَيْكَ بِالْعَزَاءِ * لَا *
4 وَاِنَّمَا دَاوُدُ اَحَبَّ اَنْ يَجُسَّ اَرْضَنَا * وَيَعْرِفَ حَالَ مَدِينَتِنَا * وَاِنَّمَا اَرْسَلَ عَبِيدَهُ اِلَيْكَ لِهٰذَا * فَاَخَذَ حَنُونُ
عَبِيدَ دَاوُدَ * فَحَلَقَ نِصْفَ لِحَاهُمْ * وَعَرَّ فِي اَفْمِصَتِهِمْ نِسْبَةً اِلَى سَرَاوِيلَاتِهِمْ * وَرَدَّهُمْ * اِلَى دَاوُدَ * وَاَخْبَرُوا
5 دَاوُدَ بِمَا صَنَعَ حَنُونُ فَاَرْسَلَ اِلَيْهِمْ * وَبَقِيَ الْقَوْمُ مُسْكِينِينَ لَا يَقْدِرُوا اَنْ يَدْخُلُوا الْمَدِينَةَ * وَاَرْسَلَ
اِلَيْهِمْ دَاوُدُ وَقَالَ لَهُمْ * اِجْلِسُوا فِي اَرِيحَا حَتَّى تَنْبُتَ لِحَاكُمْ * ثُمَّ تَدْخُلُونَ اِلَيْنَا * فَلَمَّا رَاَى بَنُو
6 عَمُّونَ اَنَّهُمْ قَدْ اَسَاؤُا اِلَى دَاوُدَ * فَاَرْسَلَ بَنُو عَمُّونَ وَاسْتَاْجَرُوا بِاَدُومَ بْنِ رَاحُوبَ وَاَدُومَ بْنِ صُوبَا *
وَاسْتَاْجَرُوا بِعِشْرِينَ اَلْفَ فَارِسٍ * وَاسْتَاْجَرُوا مَلِكَ مَعَكَا بِاَلْفِ فَارِسٍ * وَاسْتَاْجَرُوا مَلِكَ اِشْطُوبَ بِاثْنَيْ
7 عَشَرَ اَلْفَ رَجُلٍ * فَبَلَغَ دَاوُدَ * فَاَرْسَلَ يُوَابَ وَجَمِيعَ الرِّجَالِ الْاَبْطَالِ مَعَهُ * وَخَرَجَ بَنُو عَمُّونَ وَاصْطَفُّوا
8 فِي مَدْخَلِ اَدُومَ بْنِ رَاحُوبَ وَاَدُومَ بْنِ صُوبَا لِلْحَرْبِ * فَاَمَّا اَصْحَابُ مَلِكِ مَعَكَا وَاِشْطُوبَ فَاصْطَفُّوا لِلْحَرْبِ
عَلَى حِدَةٍ * فَلَمَّا رَاَى يُوَابُ اَنَّهُ قَدِ اصْطَفَّ عَلَيْهِ الْاَجْنَادُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ * اِنْتَخَبَ مِنْ
9 جَمِيعِ الْاَبْطَالِ مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ قَوْمًا * فَصَيَّرَهُمْ مِنْ خَلْفِهِ * وَاَمَرَهُمْ اَنْ يَصْطَفُّوا لِحِيَالِ اَدُومَ * وَاَمَّا
10 بَقِيَّةُ الْاَجْنَادِ فَدَفَعَهُمْ اِلَى اِبْشَاءِ اَخِيهِ * وَاَمَرَ اَنْ يُحَارِبَ بَنِي عَمُّونَ * وَقَالَ لَهُ يُوَابُ اَخُوهُ * اِنْ رَاَيْتَ
11 اَنَّ اَدُومَ قَدْ قَوِيَ عَلَيَّ فَاَعِنِّي * وَاِنْ قَوِيَ عَلَيْكَ بَنُو عَمُّونَ اَعِنْكَ * وَتَقَوَّى وَتَصْطَفُّ لِلْحَرْبِ *
12 وَتُجَاهِدُ مِنْ اَجْلِ سَعْيِنَا * وَمِنْ اَجْلِ قُرَى اِلٰهِنَا * وَالرَّبُّ يَصْنَعُ بِنَا مَا اَحَبَّ * وَدَنَا يُوَابُ وَالشَّعْبُ
13 الَّذِينَ مَعَهُ اِلَى آلِ اَدُومَ لِيُحَارِبُوهُمْ * فَاَنْهَزَمُوا مِنْ قُدَّامِهِ *

HIs igitur exactis mortuo est rex filiorũ Ammon, regnavitq; post eũ filius ejus. Atq; David, Beneficentiâ prosequar Hanonem filium regis Ammonitarum, quemadmodũ pater ejus prosecutus est patrem meum. Misit itaque David legatos ad eum ut consolaretur eũ de patre ipsius: quapropter venientib⁹ servis Davidis ad regionẽ filiorum Ammon, Dixerunt duces Ammonitarũ ad Hanonem dominũ suũ, Quanto honore prosequitur David patrem tuum! Videturne tibi quòd eum adeo honoraverit, ut mitteret ad te consolationis gratiâ? nequaquã, imò verò David explorare cupit regionem nostrã, & scire statum urbis nostræ: & proculdub à hujus rei gratiâ misit servos suos ad te. Quapropter accepit Hanon servos Davidis, abrosit dimidiam partem barbarũ eorũ, & infixis in tunicas eorũ sagittis usque ad femoralia eorum, remisit illos ad Davidem. Cumque nuntiâſſent Davidi quod egerat Hanon, misit ad eos (verecundiâ enim manſevant homines illi, nec poterant urbem ingredi) misit inquam, ad eos David, dixitque eis, Manete in Jericho, donec repullulent barbæ vestræ, tum ingrediemini ad nos. Cùm autẽ vidiſſent Ammonitæ se offendiſſe apud Davidem, miserunt Ammonitæ & poposcerunt opem ab Edom filio Rehob et Edõ filio Sobæ, qui ſuppeditavit eis viginti millia equitũ, ſuppeditavit quoq; eis rex Maachæ mille equites, et rex Asítob ſuppeditavit eis duodecim millia peditum. Quibus ad Davidem perlatis, misit Joabum omneſq; robuſtiſſimos viros cum eo. Prodeuntes igitur Ammonitæ compoſuerunt se ad pugnam in oſtiis Edom filii Rehob et Edom filii Sobæ; milites autẽ regis Maachæ & Asítob inſtruxerunt aciem seorſim. Cùmq; vidiſſet Joab inſtructas contra se copias à fronte & à tergo, ſelegit ex omnibus robuſtiſſimis filiorum Iſrael quoſdam, & collocavit eos à tergo ſuo, præcepitque eis ut seſe diſponerent ex adverſo Edom. Reliquos verò milites tradidit Abiſaio fratri ſuo, mandavitque ei ut pugnaret adversùs Ammonitas. Dixit etiam illi Joab frater ejus; Si videris Edom me validiorẽ, adjuva me: viciſſim, ſi validiores te fuerint Ammonitæ, adjuvabo te. Confortemur autẽ, diſponamus nos ad prælium, & pugnemus pro populo noſtro & pro civitatibus Dei noſtri: cæterùm Dominus faciat nobis quod libuerit. Tum accedente Joab & populo qui erat cum eo, ad Edomæos, ut bellum gereret cum eis, fugæ ſe dederunt à conſpectu ipsius.

שמואל ב: יא

,Abisai *faciebus* à fugerunt &,Aram fugeret quòd viderunt Hammon filii Et

14 וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי 14
, Hammon filiis *desuper* Joab eſt reverſúſque : civitatem ſunt ingreſſi &

וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן
, Iſrael *facies ad* eſſet caſus quòd Aram vidit Et .Jeruſalaim venit &

15 וַיֵּבָא יְרוּשָׁלִָם: וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל 15
, Arami eduxit & ,Hadarheſer miſit Et .pariter ſunt congregati &

16 וַיֶּאֱסְפוּ יָחַד: וַיִּשְׁלַח הֲדַדְעֶזֶר וַיּוֹצֵא אֶת־אֲרָם 16
exercitus princeps Sobach & : *Chelam* venerunt & ,*fluminis tranſitu* à qui

אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ שַׂר־צְבָא
omnem collegit & ,David eſt nunciatum Et .*eorũ facies ad* Hadarheſer

17 הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם: וַיֻּגַּד לְדָוִד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־
ſe ordinaverunt & : *Chelam* ad *venit* & , Jarden tranſivitque ,Iſraelem

יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵלָאמָה וַיַּעַרְכוּ
Aram fugit Et .eo cum pugnaverunt & ,David occurſum in Aram

18 אֲרָם לִקְרַאת דָּוִד וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ: וַיָּנָס אֲרָם 18
,currus ſeptingentos Aram de David interfecit & ,Iſrael *faciebus* à

מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִד מֵאָרָם שִׁבְעִ מֵאוֹת רָכֶב
ej' exercitus principem Sobach & : equitum millia quadraginta &

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֶת שׁוֹבַךְ שַׂר־צְבָאוֹ
ſervi reges omnes viderunt Et .ibi eſt mortuus & ,percuſſit

19 הִכָּה וַיָּמָת שָׁם: וַיִּרְאוּ כָּל הַמְּלָכִים עַבְדֵי 19
cum fecerunt pacem & , Iſrael *facies ad* eſſent caſi quòd Hadarheſer

הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגָּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁלִמוּ אֶת־
ultrà ſervandum ad *Aram* timueruntque ; eis ſervierunt & ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם וַיִּרְאוּ אֲרָם לְהוֹשִׁיעַ עוֹד אֶת
.Hammon filios

בְּנֵי עַמּוֹן:

CAP. XI. יא

David miſit & , reges *egredi tempus ad* ,anni reverſione in fuit Et

1 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה לְעֵת צֵאת הַמְּלָאכִים וַיִּשְׁלַח דָּוִד 1
corruperunt & , Iſrael omnem & ,eo cum ſuos ſervos & , Joab

אֶת־יוֹאָב וְאֶת־עֲבָדָיו עִמּוֹ וְאֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִתוּ
manent David & : Rabbah *ſuper coarctaverunt* & , Hammon filios

אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־רַבָּה וְדָוִד יֹשֵׁב
David ſurrexit & ,*veſperæ tempus ad* fuit Et .Jeruſalaim in

בִּירוּשָׁלִָם: וַיְהִי לְעֵת הָעֶרֶב וַיָּקָם דָּוִד
vidit & ,*regis* domus tectum ſuper deambulabat & ,ſuo *cubili deſuper*

מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל־גַּג בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיַּרְא
.valde aſpectu *bona* mulier & : tecto *deſuper* ſe lavantem mulierem

אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגָּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד:
Bath- *iſta* Nonne : dixit &:*mulierem ad* requiſivit &,David Miſitque

3 וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּדְרֹשׁ לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלוֹא־זֹאת בַּת־ 3
David miſit Et ? Chittæi Urijah uxor ,Eliam filia Sebah

שֶׁבַע בַּת־אֱלִיעָם אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי: וַיִּשְׁלַח דָּוִד 4
ipſa & ,ea cum *cubuit* & ,eum ad eſt ingreſſa & : eam *cepit* & ,*legatos*

מַלְאָכִים וַיִּקָּחֶהָ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וְהִיא
concepit Et .ſuam domum in eſt reverſa & ,ſua immunditia ab ſe *ſanctificans*

מִתְקַדֶּשֶׁת מִטֻּמְאָתָהּ וַתָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ: וַתַּהַר 5
miſit Et .*ego* Prægnans : dixit & ,Davidi *indicavit* & ,miſit & ,mulier

הָאִשָּׁה וַתִּשְׁלַח וַתַּגֶּד לְדָוִד וַתֹּאמֶר הָרָה אָנֹכִי: וַיִּשְׁלַח 6
miſit & : Chittæum Urijah me ad Mitte : Joab ad David

דָּוִד אֶל־יוֹאָב שִׁלַּח אֵלַי אֶת־אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח
: eum ad Urijah venit Et .David ad Urijah Joab

7 יוֹאָב אֶת־אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד: וַיָּבֹא אוּרִיָּה אֵלָיו 7
,*pacem ad* & ,populi *pacem ad* & ,Joab *pacem ad* David interrogavit &

וַיִּשְׁאַל דָּוִד לִשְׁלוֹם יוֹאָב וְלִשְׁלוֹם הָעָם וְלִשְׁלוֹם
.belli

הַמִּלְחָמָה:

Verſio VULG. LAT.

14 Filii autem Ammon videntes quia fugiſſent Syri, fugerunt & ipſi à facie Abiſai, & ingreſſi ſunt civitatem : reverſúſque eſt Joab à filiis Ammon, & venit Jeruſalem. Videntes igitur Syri quoniam corruiſſent coram Iſrael, congregati ſunt pariter. Miſitque Adarezer, & eduxit Syros qui erãt trans fluviũ, et adduxit eorũ exercitũ : Sobach autẽ, magiſter militiæ Adarezer, erat 17 princeps eorũ. Quod cũ nuntiatum eſſet David, contraxit omnem Iſraelem, & tranſivit Jordanẽ, venítq; in Helam : & direxerũt aciẽ Syri ex adverſo David, & pugnaverunt contra eum. Fugerúntque Syri à 18 facie Iſrael, & occidit David de Syris ſeptingentos currus, & quadraginta millia equitũ : & Sobach principem militiæ percuſſit : qui ſtatim mortuus 19 eſt. Videntes autem univerſi reges, qui erant in præſidio Adarezer, ſe victos eſſe ab Iſrael, expaverunt & fugerunt quinquaginta & octo millia corã Iſrael. Et fecerunt pacẽ cum Iſrael : & ſervierunt eis, timuerúntque Syri auxilium præbere ultrà filiis Ammon.

CAP. XI.

1 FActum eſt autem, vertente anno, eo tempore quo ſolent reges ad bella procedere, miſit David Joab, & ſervos ſuos cũ eo, & univerſum Iſrael, & vaſtaverunt filios Ammon, & obſederũt Rabba : David autẽ 2 remanſit in Jeruſalem. Dum hæc agerentur, accidit ut ſurgeret David de ſtrato ſuo poſt meridiem, & deambularet in ſolario domûs regiæ : vidítq; mulierem ſe lavantem, ex adverſo ſuper ſolariũ ſuũ : erat autem mulier pulchra valdé. 3 Miſit ergò rex, & requiſivit quæ eſſet mulier. Nuntiatúmque eſt ei, quòd ipſa eſſet Bethſabee filia Eliam, uxor 4 Uriæ Hethæi. Miſſis itaq; David nuntiis, tulit eam : quæ cùm ingreſſa eſſet ad illum, dormivit cum ea : ſtatímque ſanctificata eſt ab immunditia 5 ſua : Et reverſa eſt in domum ſuam concepto fœtu. Mitténſq; nuntiavit David, & ait; 6 Concepi. Miſit autem David ad Joab, dicens; Mitte ad me Uriam Hethæum. Miſitq; Joab 7 Uriam ad David. Et venit Urias ad David. Quæſivítque David quâ rectè ageret Joab, & populus, & quomodò adminiſtraretur bellum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν (†) εἶδαν ὅτι ἔφυγε Συρία, καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου (τ) Ἀβεσσὰ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ (υ) παρεγένετο 15 εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπεσαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ συνήχθησαν ὁμοῦ 16 τὸ αὐτό. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδραάζαρ, καὶ συνήγαγε τὴν (φ) Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ (χ) ποταμοῦ Χαλαμάκ, καὶ παρεγένοντο 17 εἰς Αἰλάμ· καὶ (ψ) Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδραάζαρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε † πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. καὶ παρετάξατο Συρία (ω) ἀπέναντι Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησαν μετ' 18 αὐτοῦ. Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ (α) προσώπου Ἰσραὴλ. καὶ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, καὶ (β) τεσσεράκοντα χιλιάδας ἱππέων, καὶ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτῶ ἐπάταξε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Καὶ εἶδαν πάντες οἱ βασιλεῖς 19 οἱ δοῦλοι Ἀδραάζαρ ὅτι ἔπεσαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ ἠτυχόλησαν μ' Ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. καὶ ἐφοβήθη Συρία † σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

Et filii Ammon viderunt quia 14
fugit Syria : & fugerunt à facie Abiſſa, & intrávérunt in civitatem. Et revertit Joab à filiis Ammon, & advenit in Hierusalem. Et vidit Syria, quia 15
cecidit ante Iſrael : & congregati ſunt in idipſum. Et miſit 16
Adraazar, & congregavit Syriam, quæ de trans flumine (o) Chalamac : & adveniunt in Ælam : & Sobac princeps virtutis Adraazar ante eos. Et nuntiatum eſt David, & congregavit 17
univerſum Iſrael, & transivit Jordanem, & advenit in Ælam. Et aciem ſtruxit Syria ex adverſo David, & pugnaverunt cum eo. Et fugit Syria 18
à facie Iſrael. Et ſubſtulit David de Syria ſeptingentos currus, & quadraginta millia equitum: & Sobac principem virtutis ejus percuſſit, & mortuus eſt ibi. Et viderunt omnes reges 19
ſervi Adraazar, quia ceciderunt ante Iſrael, (p) & congregati ſunt ad Iſrael, & ſervierunt eis. Et timuit Syria ſalvare ultrà filios Ammon.

MS. A. (†) ἴδον (τ) Ἀβισαὶ, καὶ εἰσῆλθαν (υ) παρεγένοντο (φ) Συρίαν ἐκ (χ) ποταμοῦ, καὶ παρεγένοντο Αἰλάμ. (ψ) Σαβὰχ (ω) κατέναντι (α) προσώπου Δαυὶδ. καὶ (β) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἐγένετο, ὅπως ἐπλήσθη τῶ ἐνιαυτῶ εἰς † καιρὸν τῆς ἐξόδου τῶν βασιλέων, καὶ ἀπέστειλεν Δαυὶδ † Ἰωὰβ, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶ μετ' αὐτῶ, καὶ † πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· καὶ (α) διεκάθισαν ἐπὶ Ῥαββάθ. καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν 2 Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τῶ δώματι τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ εἶδε γυναῖκα (β) λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος, καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῆ εἴδει σφόδρα. 3 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ αὕτη (γ) Βηρσαβεὲ θυγάτηρ Ἐλιὰβ (δ) γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χεθταίου; 4 Καὶ ἀπέστειλεν Δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· καὶ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκα- 5 θαρσίας αὐτῆς. Καὶ (ε) ἀπέστρεψεν εἰς † οἶκον αὐτῆς. καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῶ Δαυὶδ, καὶ εἶ- 6 πεν, Ἐγώ εἰμι ἐν γαστρὶ ἔχω. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Ἀπόστειλον πρὸς μὲ τὸν Οὐρίαν τὸν Χεθταῖον. καὶ ἀπέστειλεν 7 Ἰωὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ. Καὶ παραγίνεται (ζ) Οὐρίας καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησεν Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τῶ λαῶ, καὶ εἰς εἰρήνην τῶ πολέμου.

CAP. XI.

ET factum eſt, revertente 1
anno ad tempus egreſſionis regum, & miſit David Joab, & pueros ſuos cum eo, & omnem Iſrael : & diſperdiderunt filios Ammon, & obſederunt ſuper Rabbath. Et David ſedit in Hierusalem. Et factum eſt ad ve- 2
ſperam, & ſurrexit David de cubili ſuo : & ambulabat ſuper ſolarium domûs regis. Et vidit mulierem lavantem ſe de ſolario : & mulier pulchra ſpecie valdé. Et miſit David, & que- 3
ſivit mulierem, & (a) dixit ; Nónne hæc Berſabee filia Eliab, uxor Uriæ Chetthæi? Et miſit 4
David nuntios, & ſumpſit eam, & intravit ad eam, & dormivit cum ea. Et hæc ſanctificata ab immunditia ſua, Et reverſa 5
tit in domum ſuam. Et in (b) utero cepit mulier. Et mittens annuatiavit David, & dixit; Ego quidem in ventre habeo. Et mi- 6
ſit David ad Joab, dicens ; Mitte ad me uriam Chettæum. Et miſit Joab Uriam ad David. Et 7
advenit Urias, & intravit ad eum. Et interrogavit David (c) ad pacem Joab, & ad pacem populi, & ad pacem belli.

MS. A. (α ἐκάθισαν (β) λουμένην (γ) Βηδσαβεὲ ἡ θυγάτης (δ) ἡ γυνὴ (ε) ἀπέστρεψεν αὐτὴν εἰς (ζ) Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וּבְנֵי עַמּוֹן חֲזוֹ אֲרֵי אַפֵּכוּ אֱנָשׁ אֲרָם וַעֲרָקוּ מִן קֳדָם אֲבִישַׁי וַאֲתוֹ לְקַרְתָּא וְתָב יוֹאָב מִלַּת 14
15 בְּנֵי עַמּוֹן וַאֲתָא לִירוּשְׁלֵם : וְחָזוֹ אֱנָשׁ אֲרָם אֲרֵי אִתְבָּרִיו קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְאִתְכַּנִּישׁוּ כַּחֲדָא: 15
16 וְשַׁלַּח הֲדַרְעֶזֶר וְאַפֵּיק יָת אֱנָשׁ אֲרָם דְּמֵעִבֶּר פְּרָת וַאֲתוֹ לְחֵילָם וְשׁוֹבַךְ רַב חֵילָא דַּהֲדַרְעֶזֶר 16
17 קְדָמֵיהוֹן : וְאִתְחֲוָא לְדָוִד וְכַנַּשׁ יָת כָּל יִשְׂרָאֵל וַעֲבַר יָת יַרְדְּנָא וַאֲתוֹ לְחֵילָם וְסַדְּרוּ אֱנָשׁ 17
18 אֲרָם לְקַדְמוּת דָּוִד וַאֲגִיחוּ קְרָבָא עִמֵּיהּ : וַאֲפֵכוּ אֱנָשׁ אֲרָם מִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל וּקְטַל דָּוִד 18
מֵאָרָם שִׁבְעָ מְאָה רְתִיכִין וְאַרְבָּעִין אַלְפִין פָּרְשִׁין וְיָת שׁוֹבַךְ רַב חֵילֵיהּ מְחָו וּמִית תַּמָּן :
19 וְחָזוֹ כָּל מַלְכַיָּא עַבְדֵי הֲדַרְעֶזֶר אֲרֵי אִתְבָּרִיו קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁלִימוּ עִם יִשְׂרָאֵל וּפַלְחוּנוּן 19
וּדְחִילוּ אֱנָשׁ אֲרָם לְמִפְרַק עוֹד יָת בְּנֵי עַמּוֹן :

יא

1 וַהֲוָה לְזִמַן סוֹפָא דְשַׁתָּא לְעִדָּן מִפַּק מַלְכַיָּא וּשְׁלַח דָּוִד יָת יוֹאָב וְיָת עַבְדּוֹהִי עִמֵּיהּ וְיָת 1
כָּל יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ יָת בְּנֵי עַמּוֹן וְצָרוּ עַל רַבָּה וְדָוִד יָתִיב בִּירוּשְׁלֵם : וַהֲוָה לְעִדָּן רַמְשָׁא 2
וְקָם דָּוִד מֵעַל שִׁוּוּיהּ וְהַלִיךְ עַל אֲגַר בֵּית מַלְכָּא וַחֲזָא אִתְּתָא מְשַׁתְּפָא עַל אֲגַרָא וְאִתְּתָא
שַׁפִּירַת חֲזוֹ לַחְדָּא : וּשְׁלַח דָּוִד וּשְׁאַל לְאִתְּתָא וַאֲמַר הֲלָא דָא בַּת שֶׁבַע בַּת אֱלִיעָם אִתַּת 3
אוּרִיָּה חִתָּאָה : וּשְׁלַח דָּוִד אוֹגָדִין וְדַבְּרַת וְאִתַּת לְוָתֵיהּ וּשְׁכִיב עִמַּהּ וְהִיא מִתְדַּכְיָא 4
מִסּוֹבְרַת וְתָבַת לְבֵיתַהּ : וְעִדְּיָאַת אִתְּתָא וּשְׁלַחַת לְדָוִד וְאָמְרַת מְעִדְּיָא אֲנָא : 5
וּשְׁלַח דָּוִד לְוָת יוֹאָב שַׁדַּר לֵי יָת אוּרִיָּה חִתָּאָה וְשַׁדַּר יוֹאָב יָת אוּרִיָּה חִתָּאָה לְוָת דָּוִד : 6
וַאֲתָא אוּרִיָּה לְוָתֵיהּ וּשְׁאַל לֵיהּ דָּוִד לִשְׁלָם יוֹאָב וּלְשָׁלָם עַמָּא וּלְשָׁלָם עֲבָדֵי קְרָבָא : 7

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et filii Ghamon viderunt quòd verterunt terga homines Aram, et fugerunt ab ante Abiſſai, et venerunt ad civitatem, et rediit Joab à filiis Ghamon, et venit in Jeruſalem. Et *viderunt viri* Aram quòd fracti eſſent ante Iſrael, et congregati ſunt pariter. Et miſit Hadarghezer et eduxit viros Aram qui erant trans Perath, et venerunt ad Hheilam; et Sobach princeps exercitus Hadarghezer erat ante illos. Et indicatum eſt David, et congregavit omnem Iſrael, et tranſivit Jardena, et venerunt ad Hheilam, et ordinaverunt ſe homines Aram in occurſum David, et inierunt bellum cum illo. Et verterunt terga homines Aram ab ante Iſrael, et occidit David ex Aram ſeptingentos currus et quadraginta millia equitum, et Sobach principem exercitus *percuſſerunt*, et mortuus eſt ibi. Et viderunt omnes reges ſervi Hadarghezer quòd fracti eſſent ante Iſrael, et pacem fecerunt cum Iſrael, et ſervierunt illis, et metuerunt homines Aram liberare amplius filios Ghamon.

CAP. XI.

ET fuit in tempore finis anni, in tempore cùm exirent reges, et miſit David Joab et ſervos ſuos cum illo, et omnem Iſrael, et vaſtarunt filios Ghamon, et obſederunt Rabah, et David ſedebat in Jeruſalé. Et fuit in tempore veſperæ, et ſurrexit David deſuper lecto ſuo, et ivit ſuper tectum domus regiæ, et vidit mulierem lavantem ſe ſuper tecto : et mulier erat pulchra viſu valde. Et miſit David et rogavit de muliere; et dixit [*quidam.*] Nónne hæc Bathſebagh filia Eligham uxor Uriah Hhithæi? Et miſit David nuncios, et tulit illam; et venit ad eum, et cubuit cum ea : et ipſa purgata ab immunditia ſua, et rediit ad domum ſuam. Et concepit mulier, et miſit, & indicavit David, et dixit : Prægnans ſum. Et miſit David ad Joab, Mitte mihi Uriah Hhithæum: & miſit Joab Uriah *Hhithæum* ad David. Et venit Uriah ad eum, et rogavit *eum* David de pace Joab, et de pace populi, & de pace gerentium bellum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܚܢܘܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪܥܝܘ ܒܢܝ ܐܕܘܡ ܘܐܬܪܥܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܝ ܐܝܣܝ ܘܥܠܘ ܠܩܪܬܐ ܘܗܦܟ ܝܘܐܒ ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܘܪܫܠܡ ܘܒܢܝ ܐܕܘܡ ܚܙܘ ܕܐܬܪܥܘ ܒܝܫܪܝܠ ܘܫܕܪ ܗܕܪܥܙܪ ܘܐܦܩ ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ ܕܥܒܪ ܢܗܪܐ ܘܐܬܘ ܠܚܝܠܡ ܘܣܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܗ ܗܕܪܥܙܪ ܩܕܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܬܚܒܪ ܠܕܘܝܕ ܘܟܢܫ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܘܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܘܐܬܘ ܠܚܝܠܡ ܘܩܒܠ ܕܘܝܕ ܠܐ ܐܬܚܒܪ ܥܡ ܐܕܘܡ ܘܩܛܠ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܕܘܡ ܫܒܥ ܡܐܐ ܓܡܠܐ ܘܐܠܦ ܦܪܫܐ ܘܡܚܐ ܠܟܠ ܓܒܪ ܚܝܠܐ ܘܗܪܒ ܣܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܗ ܗܕܪܥܙܪ ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܗܘ ܐܬܚܙܝ ܠܟܠ ܥܒܕܝ ܗܕܪܥܙܪ ܕܐܬܪܥܘ ܒܝܫܪܝܠ ܘܐܬܚܒܪ ܠܝܫܪܝܠ ܘܗܘܘ ܠܗ ܠܥܒܕܝܢ ܘܠܐ ܨܒ ܐܪܡ ܥܘܕ ܠܡܣܥܪ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܩܒܠ ܐܬܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܠܚܝܠܐ ܕܓܒܪ ܚܝܠܐ ܘܐܬܐ ܘܚܪܒ ܩܕܡ ܪܒܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܐܬܐ ܘܚܪܒ ܩܕܡ ܬܪܥܐ ܕܡܕܒܐ ܘܐܦ ܐܢܘܢ ܒܚܩܠ ܐܬܟܢܫܘ ܘܗܘܘ ܒܚܩܠ

שמואל ב : יא

: tuos pedes lava & ,tuã domũ in Descende : Urijah ad David Dixitque

8 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאוּרִיָּה רֵד לְבֵיתְךָ וּרְחַץ רַגְלֶיךָ

,regis ferculum eũ post est egressũ & : regis domo è Urijah est egressus &

וַיֵּצֵא אוּרִיָּה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַתֵּצֵא אַחֲרָיו מַשְׂאֵת הַמֶּלֶךְ:

,sui domini servis omnib⁹ cum regis domus ostium ad Urijah jacuit Et

9 וַיִּשְׁכַּב אוּרִיָּה פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו

Non : dicendo ,David indicaverunt Et .suam domum in descendit non &

10 וְלֹא יָרַד אֶל־בֵּיתוֹ : וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר לֹא

Nonne : Urijah ad David dixitque : suam domum in Urijah descendit

יָרַד אוּרִיָּה אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה הֲלוֹא

Dixitque ? tuam domum in descendisti non quare ?veniens tu via de

11 מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָּא מַדּוּעַ לֹא־יָרַדְתָּ אֶל־בֵּיתֶךָ : וַיֹּאמֶר

,experimentis in manentes Jehudah & ,Israel & ,Arca : David ad Urijah

אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת

,castrametantes agri facies super mei domini servi & ,Joab meus domin⁹ &

וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֹנִים

cubanũ ad & ,bibendum ad & ,comedendum ad ,meã domũ in ingrediar ego &

וַאֲנִי אָבוֹא אֶל־בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב

.hoc verbum faciam ſi ,tuæ an'mæ vitæ & ,tua vita?mea uxore cum

עִם־אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:

: te dimittam cras & ,hodie etiam hoc in Mane : Urijah ad David Dixitq;

12 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה שֶׁב בָּזֶה גַּם־הַיּוֹם וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ

vocavit Et .craſtino à & ,illa die in Jeruſalaim in Urijah manſit &

וַיֵּשֶׁב אוּרִיָּה בִּירוּשָׁלִַם בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת: 13 וַיִּקְרָא־

eſt egreſſus & : eũ inebriavit & ,bibit & ,ej⁹ facies ad comedit & ,David eum

לוֹ דָּוִד וַיֹּאכַל לְפָנָיו וַיֶּשְׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא

non ſuã domũ in & ,ſui domini ſervis cum ſuo cubili in jacendum ad ,veſpera in

בָּעֶרֶב לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְאֶל־בֵּיתוֹ לֹא

miſit & ,Joab ad epiſtolam David ſcripſit &,matutino in fuit Et .deſcendit

14 יָרָד : וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל־יוֹאָב וַיִּשְׁלַח

Urijah Date : dicendo ,epiſtola in ſcripſit Et .Urijah manu in

15 בְּיַד אוּרִיָּה : וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר הָבוּ אֶת־אוּרִיָּה

,ej⁹ poſterioribus à revertimini & , fortis prælii facierum regione è

אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה וְשׁוּבוּ מֵאֲחָרָיו

,civitatem ad Joab obſervando in ,fuit Et .moriatur & ,percutiatur &

16 וְנִכָּה וָמֵת : וַיְהִי בְּשָׁמֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר

.ibi virtutis viri quòd cognovit quem locum ad Urijah dedit &

וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם:

de cecidit & ,Joab cum pugnaverunt & ,civitatis viri ſunt egreſſi Et

17 וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן

.Chittæus Urijah etiam eſt mortuus & ; David ſervis de , populo

הָעָם מַעַבְדֵי דָוִד וַיָּמָת גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי:

præcepit Et .prælii verba omnia Davidi indicavit & ,Joab Miſitque

18 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב וַיַּגֶּד לְדָוִד אֶת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה : וַיְצַו

19 prælii verba omnia te conſummare Secundum : dicendo , legato

אֶת־הַמַּלְאָךְ לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֶת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה

dixerit & ; regis fervor aſcenderit ſi ,erit Et : regem ad loqui 20

לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ : וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר

ſciebatis nonne ? præliandum ad ,civitatem ad acceſſiſtis Quare : tibi

לְךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הָעִיר לְהִלָּחֵם הֲלוֹא יְדַעְתֶּם אֶת

filium Abimelech percuſſit Quis ? muro deſuper projicerent quòd

21 אֲשֶׁר־יָרוּ מֵעַל הַחוֹמָה : מִי הִכָּה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן

deſuper catilli fragmen eum ſuper projecit mulier nonne ? Jerubbeſeth

יְרֻבֶּשֶׁת הֲלוֹא אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלַח רֶכֶב מֵעַל

: dices & ? murum ad acceſſiſtis quid ad ? Tebes in eſt mortu⁹ & ,muro

הַחוֹמָה וַיָּמָת בְּתֵבֵץ לָמָּה נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הַחוֹמָה וְאָמַרְתָּ

,venit & , legatus abiit Et .eſt mortu⁹ Chittæus Urijah tu⁹ ſerv⁹ Etiam 22

גַּם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת : וַיֵּלֶךְ הַמַּלְאָךְ וַיָּבֹא

.Joab eum miſerat quibus omnia Davidi indicavit &

וַיַּגֶּד לְדָוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יוֹאָב:

Versio VUL.LAT.

8 Et dixit David ad Uriam, Vade in domum tuam, & lava pedes tuos. Et egreſſus eſt Urias de domo regis, ſecutúſque eſt eum cibus regius. Dormivit autem
9 Urias ante portam dom⁹ regiæ cum aliis ſervis domini ſui, & non deſcendit ad domum ſuã. Nuntiatúmque eſt David, dicentibus, Non ivit Urias in do-
10 mum ſuam. Et ait David ad Uriam, Numquid non de via veniſti? quarè non deſcendiſti in domum tuam? Et ait Urias
11 ad David; Arca Dei & Iſrael & Juda habitant in papilionibus, & dominus meus Joab, & ſervi domini mei ſuper faciem terræ manent: & ego ingrediar domum meam, ut comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per ſalutem tuam, & per ſalutẽ animæ tuæ, non faciam rem hanc. Ait ergò David ad Uriam; Mane hîc etiam hodiè, & cras dimittam
12 te. Manſit Urias in Jeruſalem in die illa & altera: Et vocavit eum David ut comederet coram ſe & biberet, & inebriavit eum: qui egreſſus veſperè, dormivit in ſtrato ſuo cum
13 ſervis domini ſui, & in domum ſuam non deſcendit. Factum eſt ergò mane, et ſcripſit David epiſtolam ad Joab: miſítque
14 per manum Uriæ, Scribens in epiſtola; Ponite Uriam ex adverſo belli, ubi fortiſſimum eſt prælium: & derelinquite eum,
15 ut percuſſus intereat. Igitur cùm Joab obſideret urbem, poſuit Uriam in loco ubi ſciebat viros eſſe fortiſſimos. Egreſſíque viri de civitate, bellabant adverſùm Joab, & ceciderunt de populo ſervorum
16 David, & mortuus eſt etiam Urias Hethæus. Miſit itaque Joab, & nuntiavit David omnia
17 verba prælii: Præcepítq; nuntio, dicens; Cùm compleveris
18 univerſos ſermones belli ad regem, Si eum videris indignari, & dixerit; Quarè acceſſiſtis ad murum, ut præliaremini? an
19 ignorabatis quòd multa deſup ex muro tela mittantur? Quis
20 percuſſit Abimelech filium Jerobaal? nónne mulier miſit ſuper eum fragmen molæ de muro, & interfecit eum in Thebes? quarè juxta murum acceſſiſtis? dices; Etiam ſervus tuus Urias Hethæus occubuit.
21 Abiit ergò nuntius, & venit, & narravit David omnia quæ ei præceperat Joab.

Verſ.GRÆC.LXX.Interp.

8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ, Κατάβηθι εἰς τὸν
οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. καὶ ἐξῆλ-
θεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλ-
9 θεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐκοι-
μήθη Οὐρίας παρὰ τὴν (η) θύρα τοῦ βασιλέως
μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐ κατέβη εἰς
10 τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέ-
γοντες, Οὐκ οὐ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Οὐχὶ ἐξ ὁ-
δοῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι οὐ (θ) κατέβης εἰς τὸν οἶ-
11 κόν σου; Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυὶδ, (ι)
Ἡ κιβωτὸς, καὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας κατοικοῦσιν
ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου Ἰωὰβ, καὶ οἱ
δοῦλοι τοῦ κυρίου μου ὀπὶ προσώπου τῆς
ἀγρῦ (κ) παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι
εἰς τὸν οἶκόν (λ) μου τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοι-
μηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (μ) ὡς; ζῇ
12 ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ εἶ-
πε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Κάθισον ἐνταῦθα
καὶ γε σήμερον, καὶ ἄνειον ἐξαποστελῶ σε. καὶ
ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
13 ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν
Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ
ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τοῦ κοι-
μηθῆναι (ν) ὀπὶ τὸ κοίτης αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων
τοῦ κυρίου (ξ) αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατ-
14 έβη. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ
βιβλίον πρὸς Ἰωὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (ο) ἐν χειρὶ
15 Οὐρίου. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων, Ἐισ-
άγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ
κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπ' ὀπίσω αὐτοῦ,
16 καὶ πληγήσῃ καὶ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ φυλάσσειν Ἰωὰβ ὀπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκαν τὸν
Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤδει ὅτι ἄνδρες δυνά-
17 μεως ἐκεῖ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως,
ἐν ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. καὶ ἔπεσε (π) ἐκ τοῦ
λαοῦ ἐκ τῶν δούλων Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε καὶ γε
18 Οὐρίας ὁ Χεθταῖος. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ,
καὶ ἀπήγγειλε (ρ) τῷ Δαυὶδ πάντας τοὺς λό-
γους τοῦ (σ) πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα.
19 Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων, Ἐν τῷ
συντελέσαι πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λα-
20 λῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα, Καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ
ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, (τ) Τί ὅ-
τι ἤγγισατε πρὸς τὴν πόλιν (υ) πολεμῆσαι;
οὐκ ἤδειτε ὅτι (φ) τοξεύσεται ἀπάνωθεν τοῦ
21 τείχους; Τίς ἐπάταξε τὸν (χ) Ἀβιμέλεχ υἱὸν
Ἰεροβάαλ υἱὸς Νήρ; οὐχὶ γυνὴ (ψ) ἔῤῥιψε κλά-
σμα μύλου ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ ἀνωθεν τοῦ τείχους,
καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἵνατί προσηγά-
γετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ γε ὁ
22 δοῦλός σου Οὐρίας ὁ Χεθταῖος ἀπέθανε. Καὶ
ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα
εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο καὶ ἀπήγγειλε
τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ Ἰω-
αὰβ, πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. καὶ ἐθυμώθη
Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον,
Ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆ-
σαι; οὐκ ἤδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους;
Τίς ἐπάταξε τὸν (α) Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἰεροβάαλ;
οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀ-
πὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἵ-
νατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

cum Tranſ.LAT.

Et dixit David uriæ; Deſcende 8
in domũ tuã, & lava pedes tuos. Et exivit Uriæs è domo regis: & exivit poſt eũ (d) demen'sum 9
regis. Et dormivit Uriæs apud oſtiũ regis (e) cum ſervis domini ſui, & non deſcendit in domum ſuã. Et annunciaverunt David, 10
dicentes; Quia non deſcendit uriæs in domum ſuã. Et dixit David ad uriam, Nónne ex itinere tu venis? Quid, quòd non deſcendiſti in domum tuã? Et dixit u- 11
riæs ad David; Arca, & Iſrael, & Judas, habitant in tabernaculis: & domin⁹ meus Joab, & ſervi domini mei ſuper faciem agri caſtrametantur: & ego intrabo in domum meã ad manducandum, & bibendum, & dormiendum cũ uxore mea? (f) Quomodò? Vivit 12
anima tua, ſi faciã verbũ hoc. Et dixit David ad uriam; Sede hîc etiam hodiè, & cras dimittam te. Et ſedit uriæs in Hieruſalem in die illa, & craſtina. Et voca- 13
vit eum David: & manducavit cora eo, & bibit; (g) & inebriavit eũ. Et egreſſus eſt veſperè ad dormiendum ſuper cubile ſuum cum ſervis domini ſui, & in domum ſuã non deſcendit. Et factũ 14
eſt mane, & ſcripſit David libellum ad Joab, & miſit in manu uriæ. Et ſcripſit in libello, dicens; 15
Induc uriam ex adverſo prælii validi: & revertemini à tergo ejus, & percutietur, & morietur. 16
Et factum eſt in (h) obſervando Joab ſuper civitatem, & poſuit uriam in locum, ubi ſciebat quia viri virtutis illîc. Et exierũt viri 17
civitatis, et pugnabãt cũ Joab. Et ceciderũt de populo, de ſervis David: et mortu⁹ eſt etiã uriæs Chetæus. Et miſit Joab, & annunci- 18
avit David omnia verba prælii (i) ad loquendum ad regem. Et 19
mandavit nuntio dizens, In conſummando omnia verba prælii loqui ad regem, Et erit ſi a- 20
ſcenderit furor regis, & dixerit tibi; Quid, quòd appropinquâſtis ad civitatẽ pugnare? Nonne ſciebatis, quia ſagittabũt deſuper mu-
ro? Quis percuſſit Abimelech filiũ 21
Jerobaal? Nónne mulier projecit ſuper eũ fragmentũ molæ è muro, & mortu⁹ eſt in Thamaſi? ut quid acceſſiſtis ad murum?

MS. A. (η) σύρα οἶκου τοῦ βασι-
λέως (θ) κατεβῆς; (ι) Εἰ ἡ κιβωτὸς, (κ) παρεμβάλλουσιν, καὶ γὼ (λ) μου φαγεῖν, (μ) καὶ πῶς; (ν) ὀπὶ (ξ) αὐτοῦ, (ο) Δαυὶδ ἐν (π) ἀπὸ (ρ) τῷ βασιλεῖ πάντας (σ) πολέμου. Καὶ ἐνετείλατο (τ) Τί
* ἐργάσατε πρὸς (υ) τοῦ πολεμῆσαι; (φ) τοξεύσουσιν (χ) * Ἰεροβοὰμ (ψ) ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπάνωθεν (ω) Καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός (α) Ἀβιμέλεχ υἱὸν * Ἰεροβοάμ;

תרגום יונתן Targum Jonathan.

וְאָמַר דָּוִד לְאוּרִיָּה חוּת לְבֵיתָךְ וּשְׁטוֹף רַגְלָךְ וּנְפַק אוּרִיָּה מִבֵּית מַלְכָּא וּנְפָקַת בָּתְרוֹהִי 8
סְעוּדְתָּא דְמַלְכָּא: וּשְׁכַב אוּרִיָּה בְּתָרַע בֵּית מַלְכָּא עִם כָּל עַבְדֵי רְבוֹנֵיהּ וְלָא נְחַת לְבֵיתֵיהּ: 9
וְחַוִּיאוּ לְדָוִד לְמֵימַר לָא נְחַת אוּרִיָּה לְבֵיתֵיהּ וְאָמַר דָּוִד לְאוּרִיָּה הֲלָא מֵאוֹרְחָא אַתְּ אָתֵי 10
מָא דֵין לָא נְחַתְתָּא לְבֵיתָךְ: וַאֲמַר אוּרִיָּה לְדָוִד אֲרוֹנָא וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יָתְבִין בְּמַטְלָיָא 11
וְרִבּוֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי רְבוֹנִי עַל אַפֵּי בְרָא שָׁרַן וַאֲנָא אֵעוֹל לְבֵיתִי לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וּלְמִשְׁכַּב
עִם אִתְּתִי חַיָּךְ וְחֵי נַפְשָׁךְ אִם אַעְבִּיד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין: וַאֲמַר דָּוִד לְאוּרִיָּה חֵב הָכָא אַף 12
יוֹמָא דֵין וּמְחַר אֲשַׁלַּח חֵנָּךְ וְיָתֵב אוּרִיָּה בִּירוּשְׁלֵם בְּיוֹמָא הַהוּא וּבְיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי: וּקְרָא 13
לֵיהּ דָּוִד וַאֲכַל קֳדָמוֹהִי וּשְׁתִי וְרַוִּיהּ וּנְפַק בְּרַמְשָׁא לְמִשְׁכַּב בְּשִׁוּוֵיהּ עִם עַבְדֵי רְבוֹנֵיהּ
וְלְבֵיתֵיהּ לָא נְחַת: וַהֲוָה בְצַפְרָא וּכְתַב דָּוִד אִגַּרְתָּא לְוָת יוֹאָב וְשַׁדַּר בְּיַד אוּרִיָּה: וּכְתַב 14 15
בְּאִגַּרְתָּא לְמֵימַר הַבוּ יָת אוּרִיָּה לְקַבֵּיל אַפֵּי קְרָבָא תַּקִּיפָא וְתָתוּבוּן מִבָּתְרוֹהִי וְיִתְמְחֵי
וְיָמוּת: וַהֲוָה כַּד צָרָא יוֹאָב עַל קַרְתָּא וִיהַב יָת אוּרִיָּה לְאַתְרָא דְיָדַע אֲרֵי גַּבְרִין גִּבָּרִין תַּמָּן 16
וּנְפָקוּ אֱנָשֵׁי קַרְתָּא וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עִם יוֹאָב וְאִתְקְטַל מֵעַמָּא מֵעַבְדֵי דָוִד וּמִית אַף אוּרִיָּה 17
חִתָּאָה: וּשְׁלַח יוֹאָב וְחַוִּי לְדָוִד יָת כָּל עִסְקֵי קְרָבָא: וּפַקֵּיד יָת אוֹנְדָּא לְמֵימַר כְּשֵׁצִיוּתָךְ 18 19
יָת כָּל עִסְקֵי קְרָבָא לְמַלָּלָא עִם מַלְכָּא: וְיִהֵי אִם יְרַגַז רוּגְזָא דְמַלְכָּא וְיֵימַר לָךְ מָא דִין 20
אִתְקָרַבְתּוּן לְקַרְתָּא לְאַגָּחָא הֲלָא יְדַעְתּוּן יָת דְּיָרְמוּן עֲלֵיכוֹן מִן שׁוּרָא: מַן קְטַל יָת 21
אֲבִימֶלֶךְ בַּר יְרֻבֶּשֶׁת הֲלָא אִתְּתָא רְמַת עֲלוֹהִי פַּלְגוּת רֻכֶּב רֵחַיָּא מִן שׁוּרָא וּמִית בְּתֵבֵץ
לְמָא אִתְקָרַבְתּוּן לְשׁוּרָא וְתֵימַר אַף עַבְדָּךְ אוּרִיָּה חִתָּאָה מִית: וַאֲזַל אוֹנְדָּא וַאֲתָא וְחַוִּי 22
לְדָוִד יָת כָּל דְּשַׁלְּחֵיהּ יוֹאָב:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit David ad Uriah, Deſcende ad domum tuam, et lava pedes tuos: & 8
exivit Uriah de domo regis, et exivit poſt eum cibus regis. Et cubuit Uriah 9
in porta domus regis cum omnibus ſervis domini ſui, et non deſcendit in
domum ſuam. Et indicarunt David, dicendo: Non deſcendit Uriah in do- 10
mum ſuam: et dixit David ad Uriah; Nónne de via tu venis? et ut quid hoc
non deſcendiſti in domum tuam? Et dixit Uriah ad David, Arca Dñi et Iſ- 11
rael, et Jehudah ſedent in umbraculis, et dominus meus Joab, et ſervi domi-
ni mei ſuper facies agri manent, et ego intrabo domum meam ad come-
dendum et ad bibendum, et ad cubandũ cum uxore mea? Per vitam tuam
et per vitã animæ tuæ, ſi fecero verbum hoc. Et dixit David ad Uriah, Sede 12
hic *etiam* hodie, et cras mittã te. Et ſedit Uriah in Jeruſalem in die illo, &
in die ſequenti. Et vocavit illũ David, et comedit ante illũ, et bibit, et ine- 13
briavit eum, et exivit veſpere ad cubandũ in lecto ſuo cum ſervis domini
ſui; et in domũ ſuam non deſcendit. Et fuit in aurora, ſcripſit David epi- 14
ſtolam ad Joab, et miſit per manũ Uriah. Et ſcripſit in epiſtola, dicendo: 15
Date Uriah contra faciẽ prælii fortis, & revertimini de poſt illum ut per-
cutiatur et moriatur Et fuit quando obſedit Joab urbẽ, poſuit Uriah in lo- 16
co quem cognovit q robuſti viri ibi eſſent. Et exierunt homines urbis, & 17
inierunt prælium cum Joab, et occiſi ſunt de populo de ſervis David, et mor-
tuus eſt etiã Uriah Hhithæus. Et miſit Joab et indicavit David omnia ne- 18
gocia belli. Et juſſit nuncio, ut diceret: Ubi abſolveris omnia negocia bel- 19
li loqui cum rege. Et erit ſi incendatur indignatio regis, et dicat tibi, Ad 20
quid appropinquâſtis ad urbem, ut congrederemini? nónne ſciebatis quòd
dejicerent ſuper vos ex muro? Quis occidit Abimelech filiũ Jerubeſſeth? 21
nónne mulier dejecit ſuper illum partem ſuperioris molæ ex muro, et
mortuus eſt in Thebeſz? ad quid appropinquâſtis ad murum? et dices,
Etiam ſervus tuus Uriah Hhithæus mortuus eſt. Et ivit nuncius, et venit, 22
et indicavit Davidi omnia quæ mandavit ei Joab.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܢܚ ܠܒܝܬܟ ܘܫܛܦ ܪܓܠܝܟ ܘܢܦܩ ܐܘܪܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܢܦܩ ܐܪܟܐ ܕܡܠܟܐ ܒܬܪܗ
9 ܘܫܕܪ ܠܗ ܡܫܕܪ ܕܡܠܟܐ ܘܫܟܒ ܠܬܪܥ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܠܐ ܢܚ ܠܒܝܬܗ ܘܐܬܚܘܐ ܠܕܘܝܕ ܕܐܘܪܝܐ ܠܐ ܢܚ ܠܒܝܬܗ
10 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܠܐ ܡܢ ܐܪܚܐ ܐܬܝܬ ܠܡܐ ܠܐ ܢܚ ܠܒܝܬܟ ܘܐܡܪ ܐܘܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܐܪܘܢ ܣܓܝ ܘܝܫܪܝܠ
11 ܘܝܗܘܕܐ ܒܡܛܠܢܐ ܘܡܪܝ ܝܘܐܒ ܘܥܒܕܐ ܕܡܪܝ ܥܠ ܦܬܝ ܒܪܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܠܒܝܬܝ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܫܟܒ ܥܡ ܐܢܬܬܝ
12 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܒܪ ܗܟܢ ܐܦ ܗܘ ܝܬܒ ܗܪ ܠܐ ܐܫܬܐ ܘܠܐ ܫܬܐ ܘܐܫܬܟܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܘܫܬܐ ܩܕܡܘܗܝ
13 ܘܫܟܪ ܠܗ ܘܐܫܟܪ ܠܗ ܘܢܦܩ ܒܪܡܫܐ ܠܡܫܟܒ ܥܡ ܥܒܕܐ ܕܡܪܗ ܘܠܒܝܬܗ ܠܐ ܢܚ ܠܒܝܬܗ ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ
14 ܘܗܘܐ ܒܪܘܫܐ ܫܕܪ ܠܐܘܪܝܐ ܒܐܓܪܬܐ ܠܝܘܐܒ ܘܫܕܪ ܒܝܕ ܐܘܪܝܐ ܐܓܪܬܐ
15 ܘܟܬܒ ܒܐܓܪܬܐ ܠܝܘܐܒ ܘܫܕܪ ܒܐܓܪܬܐ ܒܝܕ ܐܘܪܝܐ ܟܬܒ ܒܐܓܪܬܐ ܘܐܡܪ ܗܒܘ ܠܐܘܪܝܐ ܒܫܘܪ ܩܪܒܐ ܕܚܝܠܐ
16 ܘܬܐܒܘ ܡܢ ܒܬܪܝܗ ܘܢܬܟܘܢ ܘܢܡܘܬ ܘܗܘܐ ܟܕ ܨܒܐ ܝܘܐܒ ܒܩܪܬܐ ܐܬܪ ܕܝܕܥ ܕܓܒܪ̈ܐ ܚܝܠ ܐܝܬܝܗܘܢ ܬܡ
17 ܘܢܦܩܘ ܓܒܪ̈ܐ ܕܩܪܬܐ ܘܩܪܒܘ ܥܡ ܝܘܐܒ ܘܢܦܠ ܡܢ ܥܡܐ ܡܢ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܘܐܦ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ
18 * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܩܪܒܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܡܠܐܟܐ ܕܐܡܪ ܠܡܫܕܪ ܠܡܐ ܟܕ ܡܟܬ ܥܡܐ ܠܩܪܒܐ
19 ܘܠܡܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܡܚܪܒ ܘܝܕܥܬ ܕܬܡܠܠ ܠܡܠܟܐ ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܩܪܒܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܘܐܡ ܬܬܒ ܡܠܟܐ ܒܪܘܓܙܗ
20 ܘܐܡܪ ܠܟ ܠܡܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܡܚܪܒ ܠܐ ܝܕܥܬ ܕܬܪܡܘ ܡܢ ܫܘܪܐ ܠܡܐ ܟܬܫ ܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܝܪܒܥܠ ܠܐ ܐܢܬܬ ܗܝ
21 ܕܫܕܬ ܥܠܝܗ ܦܠܓܬ ܪܚܝܐ ܡܢ ܥܠ ܫܘܪܐ ܘܡܬ ܒܬܒܨ ܠܡܐ ܩܪܒܬ ܠܫܘܪܐ ܘܐܡܪ ܠܟ ܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ
22 ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܘܐܬܐ ܘܚܘܐ ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܕܫܕܪ ܠܗ ܝܘܐܒ ܠܡܫܕܪ ܠܡܠܐܟܐ ܘܐܙܠ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡ ܡܪܓܙ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ

8 Tum dixit David ad Uriam Hethæũ, Descende ad domum tuam ut laves pedes tuos. Uriâ itaque è domo regis egresso, egressum est post eum munus regis. 9 At Uria cubavit in vestibulo regis, ad latus reliquorum servorum domini sui, nec descendit in domum suã. 10 Cúmque retulissent Davidi Uriam non descendisse in domũ suam, dixit David Uriæ, En ex itinere advenisti, quarè non descendisti in domum tuã? 11 Respondit Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & Israel ac Juda morantur in tentoriis, & dominus meus Joab servíque domini mei jacent in superficie campi, & ego irem domum meam, comederem ac biberem, & cubarem cum uxore mea? nequaquam per vitam tuam & per vitam animæ tuæ; nihil tale committam. 12 Dixit David Uriæ, Maneto hic hodiè, & cras dimittam te: mansítque Uria die illo in Jerusalem. 13 Postero die accersivit eum David ut comederet in præsentia sua, biberet, ac inebriaretur; ille tamen vespere egressus cubavit ad latus servorum domini sui, neque descendit in domum suam. 14 Manè verò scripsit David epistolam ad Joabum, misítque per Uriam. 15 Scripsit autem ad eum, Colloca Uriam in fronte validissimæ pugnæ, deinde recedite ab eo, ut percussus intereat. 16 Cùm ergò obsideret Joab civitatem, statuit Uriam in loco ubi noverat viros esse robustissimos. 17 Et egressi cives urbis, bellum gessêre cum Joabo: & ceciderunt ibi de populo, *nempe* de servis Davidis *nonnulli*, & Uria quoque Hethæus mortuus est. 18 Tum mittens Joab ut indicaret Davidi quicquid contigerat in bello, 19 Præcepit Joab nuntio, dixítque ad eum, Cùm finem feceris narrandi regi quicquid accidit in bello, 20 Si æstuaverit ira regis, dixerítque tibi, Cur propè accessistis ad urbem ut oppugnaretis eam? annon sciebatis eos è muro ejaculaturos? 21 Quis interfecit Abimelechum filium Nedubeelis? nónne mulier dejecit sup eum fragmentũ superioris partis molæ de muro, & interiit? cur accessistis ad murum? Si hæc tibi dixerit, dic ei, Etiam servus tuus Uria Hethæus mortuus est. 22 Profectus itaque nuntius retulit Davidi quicquid mandaverat ei Joab.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * ثم قال داود لاوريا انزل الى بيتك واسترح واغتسل فخرج اوريا من عند الملك وامر الملك
9 بان يتبع باثر * فرقد اوريا على باب الملك مع عبيد الملك ولم ينزل الى بيته * واخبر داود
10 ان اوريا لم ينزل الى بيته فقال داود لاوريا جيت من السفر ما بالك ما نزلت الى بيتك * قال اوريا
11 لداود تابوت عهد الرب وآل اسرايل نزول في الخيام وبواب سيدي وعبيد الملك
سيدي نزول في الصحراء وانا انطلق الى منزلي واكل واشرب وادخل الى اهلي لا وحياتك
12 وحياة نفسك اني ما افعل هذا * قال داود لاوريا اصبر اليوم واذا كان غدا ارسلتك وبقي
13 اوريا في اورشليم ذلك اليوم * فلما كان من الغد دعاه داود فتغدى معه وشرب وعمل وخرج
ممسيا ورقد عند باب الملك مع الحراس ولم ينزل الى منزله * فلما كان في اليوم الثالث كتب
14 داود الى يواب كتابا وارسله مع اوريا * وقال في الكتاب هكذا صير اوريا في اول الحرب واذا
15 اسببك الحرب ارجعوا واتركوه وحده ليقتل * فلما نزل يواب حول القرية واقام اوريا مع
16 الرجال الابطال * خرج اهل القرية فحاربوا يواب وقتل هناك قوم من عبيد داود وقتل اوريا
17 الحاثي ايضا * فارسل يواب الى داود واخبره بجميع ما كان في الحرب * وامر يواب الرسول
18 19 20 وقال له * اذا فرغت من كلامك للملك واخبارك اياه بكل شي كان في الحرب * فاذا غضب
الملك وقال * لم دنوتم من سور المدينة للحاربوا * اما تعلمون ان الذين فوق سور المدينة
21 يرمونكم * من قتل ابيملك بن جدعون اليس امرأة رمته بقطعة رحا من فوق السور
22 ومات * فلما ادنوتم من السور اذ قال هذا القول قل ان اوريا الحاثي عبدك قتل * فانطلق
الرسول واخبره بجميع ما قال له يواب *

8 Tum dixit David Uriæ, Descende in domum tuam ut quiescas téq; laves. Quare egresso Uriâ è rege, jussit rex ut cum dono sequerentur eum. 9 Uria verò jacuit ad ostium regis unà cum servis regis, nec descendit in domum suam. 10 Cúmque nuntiatum esset Davidi quòd Uria non descendisset in domum suam, dixit David Uriæ, Ex itinere venis, quare non descendis in domum tuam? 11 Ait Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & gens Judæa cum gente Israelica degunt in tentoriis, & Joab dominus meus, servique regis domini mei sub dio morantur, & ego me reciperem domum meam, ederem ac biberem, intraremque ad domesticos meos? minimè gentium per vitam tuam, & per vitam animæ tuæ nullo modo id faciam. 12 Ait David Uriæ, Expecta hodie, & adveniente craſtinâ die mittam te: mansítque Uria in Jerusalem eo die. 13 Altero die vocavit eum David, pransúsque cum eo bibit & temulentus factus est; tum vespere egressus jacuit ad ostium regis unà cum excubiis, nec descendit in domum suam. Die tertio scripsit David ad Joabum epistolam, quã misit per Uriam. 15 In epistola verò sic dicebat; Colloca Uriam in fronte aciei, cúmque mistus fuerit conflictus, recedite, eumque solum relinquite ut occidatur. 16 Quare cùm castrametatus esset Joab circum civitatem, & Uriam posuisset inter viros heroes; 17 Egressi cives urbis comminiserunt pugnam cum Joabo, interfectíque fuerunt ibi nonnulli è servis Davidis, & interfectus fuit etiam Uria Gethæus. 18 Joab verò mittens ad Davidem, nuntiavit ei omnem belli eventum. 19 Et præcepit Joab legato, dixítque ad eum, Cùm regem alloqui, eique narrare desieris omnem belli eventum; 20 Si rex iratus dixerit, Cur accessistis ad urbis murum ut pugnaretis? num ignorabatis eos qui super murum urbis erant jaculatuos esse in vos? 21 Quis peremit Abimelecum filium Gedeonis? nonne quòd jaculatta sit in eum mulier fragmen mole è muro mortuus est? quare ergò accedebatis ad murum? 22 Si talia inquam verba dixerit, dic, Uria quidem Gethæus servus tuus interfectus est. Abiens ergò legatus retulit illi quæcunque sibi dixerat Joab.

שמואל ב: יב

, viri nos *super* prævaluerunt Quia : David ad *legatus* dixit Et
23 וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֶל דָּוִד כִּי־גָבְרוּ עָלֵינוּ הָאֲנָשִׁים
portæ oſtium ad uſque eos *ſuper* fuimus & ,agrum in nos *ad* ſunt egreſſi &
וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשָּׂדֶה וַנִּהְיֶה עֲלֵיהֶם עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר׃
ſunt mortui & , muro *deſuper* tuos ſervos in jaculatores jecerunt Et
24 וַיֹּרּוּ הַמּוֹרִאִים אֶל־עֲבָדֶיךָ מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמֻתוּ
.eſt mortuus Chittæus Urijah tuus ſervus etiam & , regis ſervis è
מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְגַם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת׃
Ne : Joab ad dices Sic : *legatum* ad David Dixitque
25 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַמַּלְאָךְ כֹּה תֹאמַר אֶל־יוֹאָב אַל־
peredet hunc ſicut & *,illum ſicut* quia ,hoc *verbum* tuis oculis in *ſit malum*
יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי־כָזֶה וְכָזֶה תֹּאכַל
.eũ conforta tu & : eã deſtrue & ,urbem *ad* tuum bellum robora :gladius
הַחֶרֶב הַחֵלֶק מַלְחֲמֶךָ; אֶל־הָעִיר וְהָרְסָהּ וְחִזְּקֵהוּ׃
, ſuus vir Urijah eſt mortuus quòd , Ũrijah uxor audivit Et
26 וַתִּשְׁמַע אֵשֶׁת אוּרִיָּה כִּי־מֵת אוּרִיָּה
,David miſit & ,luctus Tranſivitque .ſuũ *maritum* ſuper planxit &
וַתִּסְפֹּד עַל־בַּעְלָהּ׃ 27 וַיַּעֲבֹר הָאֵבֶל וַיִּשְׁלַח דָּוִד
: filium ei peperit & ,*uxorem in* ei fuit & ,ſuam domum in eam collegit &
וַיַּאַסְפֶהָ אֶל־בֵּיתוֹ וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַתֹּלֶד לוֹ בֵּן
.DOMINI oculis in David fecit quod *verbum ſuit malum* &
וַיֵּרַע הַדָּבָר אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד בְּעֵינֵי יְהוָה׃

CAP. XII. יב

, eum ad venit & ,David ad Nathan DOMINUS miſit Et
1 וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיָּבֹא אֵלָיו
, dives unus ,una civitate in erant viri Duo : ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אַחַת אֶחָד עָשִׁיר
multum bos & *pecus erat* Diviti .pauper *unus* &
וְאֶחָד רָאשׁ׃ 2 לֶעָשִׁיר הָיָה צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה
una agna quimimò ,*omne* non pauperi Et .valde
מְאֹד׃ 3 וְלָרָשׁ אֵין כֶּבֶשׂ כִּי אִם־כִּבְשָׂה אַחַת
cum & ,ſecum *evaſerat grandis* & ,*eam viviſicârat* & ,emerat quam ,*parva*
קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וַיְחַיֶּהָ וַתִּגְדַּל עִמּוֹ וְעִם־
,bibebat ejus calice de & ,comedebat ejus buccella de ; pariter ſuis filiis
בָּנָיו יַחְדָּו מִפִּתּוֹ תֹאכַל וּמִכֹּסוֹ תִשְׁתֶּה
viator venit Et .filia ſicut illi eratque ,*recumbebat* ejus ſinu in &
וּבְחֵיקוֹ תִשְׁכָּב וַתְּהִי־לוֹ כְּבַת׃ 4 וַיָּבֹא הֹלֵךְ
faciendum ad ,*ſuo bove de* & ,*ſuo pecore* de ſumere pepercit & ,divitem virum ad
לְאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל לָקַחַת מִצֹּאנוֹ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת
eam *fecit* & ,pauperis viri agnam *cepit* & : *ei venienti* viatori
לְאֹרֵחַ הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כִּבְשַׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂהָ
; valde virum in David *naſus* eſt iratus Et .eum ad *venienti* viro
לָאִישׁ הַבָּא אֵלָיו׃ 5 וַיִּחַר־אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד
faciens vir *mortis filius* quia ,DOMINUS Vivit : Nathan ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן חַי־יְהוָה כִּי בֶן־מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה
quòd *mercede* , *quadruplò* reſtituet agnam Et .hoc
זֹּאת׃ 6 וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם עֵקֶב אֲשֶׁר
Dixitque .pepercit non *quòd ſuper* & ,hoc *verbum* fecit
עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמַל׃ 7 וַיֹּאמֶר
Deus DOMINUS dixit ſic : vir Tu ,David ad Nathan
נָתָן אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
ego & , Iſrael ſuper *regem in* te unxi Ego : Iſrael
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי
,tui domini domum tibi Dedique .Saul manu de te erui
הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל׃ 8 וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית אֲדֹנֶיךָ
,Iſrael domum tibi tradidi & ,tuo ſinu in tui domini uxores &
וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל
.*illa ſicut* & ,*illa ſicut* tibi adjiciam & , parum ſi & : Jehudah &
וְיהוּדָה וְאִם־מְעָט וְאוֹסִפָה לְךָ כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה׃

Verſio VULG. LAT.

23 Et dixit nuntius ad David ; Prævaluerunt adverſùm nos viri,& egreſſi ſunt ad nos in agrum:nos autem facto impetu perſecuti eos ſumus uſque ad portam civitatis.Et direxerunt jacula ſagittarii ad ſervos tuos 24 ex muro deſuper : mortuíque ſunt de ſervis regis,quinetiam ſervus tu' Urias Hethæus mortuus eſt. Et dixit David ad nuntium,Hæc dices Joab;Non te frangat iſta res:varius enim eventus eſt belli;nunc hunc, & nunc illum conſumit gladius : conforta bellatores tuos adverſùs urbem, ut deſtruas eam, 25 & exhortare eos. Audivit autem uxor Uriæ, quòd mortuus eſſet Urias vir ſuus, & planxit eum. Tranſacto autem luctu, miſit David,& introduxit eam in domum ſuam, & facta eſt ei uxor, peperítque ei filium : 26 & diſplicuit verbum hoc, quod fecerat David, coram Domino.

CAP. XII.

1 Miſit ergò Domin' Nathan ad David: qui cùm veniſſet ad eum, dixit ei ; Duo viri erant in civitate una, unus dives, & 2 alter pauper. Dives habebat oves,& boves plurimos valdé. 3 Pauper autem nihil habebat omnino,præter oyem unam parvulam, quam emerat & nutrierat,& quæ creverat apud eum cum filiis ejus ſimul de pane illius comedens, & de calice ejus bibens, & in ſinu illius dormiens:erátq; illi ſicut filia. 4 Cùm autem peregrinus quidã veniſſet ad divitem, parcens ille ſumere de ovibus & de bobus ſuis,ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad ſe,tulit ovem viri pauperis, & præparavit cibos homini qui venerat ad ſe. 5 Iratus autem indignatione David adverſùs hominem illum nimis, dixit ad Nathan ; Vivit Dominus, quoniam filius mortis eſt vir qui fecit hoc. 6 Ovem reddet in quadruplum , eò quòd fecerit verbum iſtud, & 7 non pepercerit. Dixit autem Nathan ad David, Tu es ille vir : Hæc dicit Dominus Deus Iſrael ; Ego unxi te in regem ſuper Iſrael, & ego erui te de 8 manu Saul, Et dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui in ſinu tuo,dedíque tibi domum Iſrael & Juda : & ſi parva ſunt iſta, adjiciam tibi multo majora.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυὶδ, Ὅτι ἐ- Et dixit nuntius ad David ; 23
κραταιώθη ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ (β) ἐξῆλ- Quia invaluerunt ſuper nos vi-
θον ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐπιδιώξαμεν ri, & exierunt ſuper nos in a-
24 ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης. Καὶ ἐ- grum, & fuimus ſuper eos uſ-
τόξευσαν οἱ τοξεύοντες πρὸς τοὺς παῖδάς (γ) σου que ad oſtium portæ. Et ſagitta- 24
ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ παί- verunt ſagittantes in ſervos tuos
δων τοῦ βασιλέως, (γ) καὶ γε ὁ δοῦλός (σου deſuper muro,& mortui ſunt de
25 Οὐρίας ὁ Χετταῖος ἀπέθανε. Καὶ εἶπε Δαυ- pueris regis,& etiam ſervus tuus
ὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, Τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰω- Urias Chettæus mortuus eſt. Et 25
αὰβ, Μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς (σου τὸ dixit David ad nuntium , Hæc
ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲ ὅτως καὶ ποτὲ ὅτως dicet ad Joab ; Nè malum ſit in
(δ) φάγῃ ἡ μάχαιρα. κραταίωσον τὸν (ε) oculis tuis verbum hoc: quoniam
πόλεμόν (σου εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατάπαυσον interdum quidem ſic, & iater-
26 αὐτὴν, καὶ κραταίωσον (ζ) αὐτήν. Καὶ ἤκου- dum ſic comedet gladius. Fac in-
σεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ valeſcere prælium tuum in ci-
ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο (η) τὸν ἄνδρα αὐτ. vitatem, & deſtrue eam, & (η)
27 Καὶ (θ) διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε conforta eam. Et audivit mu- 26
Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον lier uriæ, quia mortuus eſt u-
αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν rias vir ſuus: & planxit virum
αὐτῷ υἱόν. (ι) καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ὃ ἐ- ſuum. Et tranſiit luctus, & mi- 27
ποίησε Δαυὶδ ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου. ſit David , & conduxit eam in
domum ſuam: & facta eſt ei in
uxorem, & peperit ei filium. Et
malum apparuit verbum quod
fecit David *in* oculis Domini.

; MS.A. (β) ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς (γ) καὶ γε Οὐρίας ὁ δοῦλός (σου ὁ(δ)
καταφάγετε (ε) πόλεμον (σὺ πρὸς τὴν (ζ) αὐτόν. (η) ὅπὶ τὸν (θ) ἦλ-
θεν (ι) καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ

ΚΕΦ. ιβ'. CAP. XII.

1 Καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Νάθαν τὸν Et miſit Dominus Nathan 1
προφήτην πρὸς Δαυίδ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς prophetam ad David. Et intra-
αὐτὸν, καὶ εἶπεν (α) αὐτῷ, Δύο ἄνδρες ἐν vit ad eum, & dixit ei ;(a)Duo
2 πόλει μιᾷ, εἷς πλούσιος, καὶ εἷς πένης. Καὶ τῷ erant viri in civitate una, unus
πλουσίῳ ἦν πρόβατα καὶ βουκόλια πολλὰ σφό- dives, & unus pauper. Et divi- 2
3 δρα. Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἦν ἢ ἀμνὰς ti erant greges,& armenta boum
μία μικρὰ, ἣν ἐκτήσατο καὶ ἐζωοποίησατο, multa valdè. Et pauperi nihil ni- 3
καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἠδρύνθη μετ' αὐτοῦ ſi agna una parva, quam acqui-
καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὁμοῦ· ἀπὸ τοῦ ἄρτου ſiverat, & veſevuaverat,& edu-
αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἔ- caverat eam, & (b) creverat
πινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδε, καὶ ἦν cum eo, & cum filiis ejus in id-
4 αὐτῷ ὡς θυγάτηρ. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ipſum: de pane ejus edebat , &
ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο (β) λαβεῖν de poculo ejus bibebat, & in ſi-
ἐκ τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν βουκολίων nu ejus dormiebat , & erat ei
αὐτοῦ, (γ) τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ tanquàm filia.. Et venit (c) via- 4
τῷ ἐληλυθότι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀ- tor vivo diviti : & pepercit ſu-
μνάδα τοῦ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ mere de gregibus ſuis, & de ar-
5 ἀνδρὶ τῷ ἐληλυθότι πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐθυμώ- mentis ſuis ad faciendum (d)
θη ὀργῇ (δ) Δαυὶδ (ε)θύμει τῷ ἀνδρὶ, καὶ hoſpiti viatori,qui venerat ad
εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν, Ζῇ κύριος, ὅτι ipſum:et cepit agnã pauperis,& 5
6 υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. Καὶ (e) cepit eam viro, qui venerat
τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει ; (f) ſeptuplùm pro eo, quòd fecit ad ſe. Et indignatus eſt iræ Da- 6
ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ vid valdè viro : & dixit Da-
7 ἐφείσατο. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυ- vid ad Nathan ; Vivit Domi-
ὶδ, Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. τάδε nus, quia filius mortis vir, qui 7
λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐγώ εἰμι fecit hoc. Et agnam reddet in 6
ὁ χρίσας (ζ) σε εἰς βασιλέα ὅπὶ Ἰσραὴλ, verbum iſtud, & pro eo quòd
καὶ ἐγώ εἰμι ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαὰλ, non pepercit. Et dixit Nathan 7
8 καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου (η) σου, ad David ; Tu es vir, qui fe-
καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου ἐν τῷ κόλπῳ ciſti hoc. Hæc dicit Dominus De-
σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰού- us Iſrael ; Ego ſum, qui unxite
δα· καὶ εἰ μικρὸν ὅτι, προσθήσω σοι (θ) in regem ſuper Iſrael : & ego
καὶ ταῦτα. quidem (g)eruì te de manu Saul: 8
Et dedi tibi domum domini tui, &
mulieres domini tui in ſinu
tuo: & dedi tibi domum Iſrael,
& Juda : et ſi (h) parum eſt,
adjiciam tibi ſecundùm hæc.

MS.A. (α) πρὸς αὐτὸν, Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν (β) λαβεῖν αὐτὴν ἐκ
τῶν προβάτων, καὶ ἐκ (γ) τῷ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι (δ)τῷ ἀνδρὶ
σοφόλεα σοφόλεα Δαυὶδ, καὶ (ε) ἐπλαπάσιον,(ζ) σε βασιλέα (η) σου,
ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά (θ)
καὶ ταῦτα. Τί ἐφαύλισας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וְאָמַר אוֹנְדָא לְדָוִד אֲרֵי תַקִּיפוּ עֲלָנָא גַּבְרַיָּא וּנְפָקוּ לְוָתָנָא לְחַקְלָא וַהֲוֵינָא טָרְדִין
24 לְהוֹן עַד מַעֲלָנָא דְתַרְעָא : וּשְׁדַרוּ קַשְׁתָיָא בְּעַבְדָךְ מִן שׁוּרָא וְאִתְקְטִילוּ מֵעַבְדֵי מַלְכָּא וְאַף
25 עַבְדָךְ אוּרִיָה חִתָּאָה מִית׃ וְאָמַר דָּוִד לְאוֹנְדָא כְּדֵין תֵּימַר לְיוֹאָב לָא יַבָּאֵשׁ בְּעֵינָךְ יָת
פִּתְגָמָא הָדֵין אֲרֵי כְדֵין תְּקוֹטֵל חַרְבָּא אַתְקֵיף קְרָבָךְ עַל קָרְתָּא וּפַגְרַהּ וְתַקְפִּנְהִי׃
26 וּשְׁמַעַת אִתַּת אוּרִיָה אֲרֵי מִית אוּרִיָה בַּעְלָהּ וּסְפַדַת עַל בַּעְלָהּ׃ 27 וְעַבַר אֲבְלָא וּשְׁלַח דָּוִד
וְכַנְשָׁהּ לְבֵיתֵיהּ וַהֲוַת לֵיהּ לְאִתּוּ וִילִידַת לֵיהּ בַּר וּבָאֵשׁ פִּתְגָמָא דַּעֲבַד דָּוִד קֳדָם יְיָ׃

יב

1 וּשְׁלַח יְיָ יָת נָתָן לְוָת דָּוִד וַאֲתָא לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ תְּרֵין גַּבְרִין הֲוּו בְּקַרְתָּא חֲדָא חַד
2 עֲתִירָא וְחַד מִסְכֵּינָא : לַעֲתִירָא הֲוָה עָאן וְתוֹרִין סַגִּי לַחֲדָא׃ 3 וּלְמִסְכֵּינָא לֵית כָּל מִדְעָם
אֶלָהֵן אֵסִירְתָּא חֲדָא וְעָיְרָא דְּזַבְנַהּ וְקַיְמַהּ וּרְבַת עִמֵּיהּ וְעִם בְּנוֹהִי כֵּחֲדָא מִפִּתֵּיהּ אָכְלַת
וּמִכּוֹסֵיהּ שָׁתְיָא וּבְחֵיקֵיהּ שָׁכְבָא וַהֲוָת לֵיהּ כְּבְרַתָּא׃ 4 וַאֲתָא אוֹרְחָא לְגַבְרָא עֲתִירָא וְחָס
לְמִסַּב מֵעָנֵיהּ וּמִתּוֹרֵיהּ לְמֶעְבַּד לְאוֹרְחָא דַּאֲתָא לֵיהּ וּנְסִיב יָת אֵסִירְתָּא דְּגַבְרָא מִסְכֵּינָא
וְעָבְדַהּ לְגַבְרָא דַּאֲתָא לְוָתֵיהּ׃ וְתַקֵּיף רוּגְזָא דְּדָוִד בְּגַבְרָא לַחֲדָא וַאֲמַר לְנָתָן קַיָם הוּא
5 יְיָ אֲרֵי גְבַר חַיָב קְטוֹל גַּבְרָא דְּעָבַד דָּא׃ וְיָת אֵסִירְתָּא יְשַׁלֵּם עַל חַד אַרְבְּעִין חֲלַף דְּעָבַד יָת
6 פִּתְגָמָא הָדֵין וְעַל דְּלָא חָס׃ 7 וַאֲמַר נָתָן לְדָוִד אַתְּ גַּבְרָא כְּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא
מְשַׁחְתָּךְ לְמַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא שֵׁזִבְתָּךְ מִידָא דְשָׁאוּל׃ 8 וִיהַבִית לָךְ יָת בֵּית רִבּוֹנָךְ
וְיָת נְשֵׁי רִבּוֹנָךְ בְּחֵנָךְ וִיהַבִית לָךְ יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיְהוּדָה וְאִם זְעִיר וְאוֹסִיף לָךְ כְּאִלֵּין
וְכְאִלֵּין׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit nuncius ad David, Quoniam invaluerunt ſuper nos viri, & exie- 23
runt *ad* nos in *agrum*, et propulſavimus eos uſque ad introitum portæ.
Et ſagittarunt jaculatores ſuper ſervos tuos de muro, et occiſi ſunt de ſer- 24
vis regis; et etiam ſervus tuus Urias Hhithæus mortuus eſt. Et dixit David 25
ad nuncium, Sic dices ad Joab, Non malum ſit in oculis tuis verbum iſtud,
quia ſicut hunc, ſic et illum occidit gladius : robora prælium tuum ſuper
urbem et deſtrue eam ; et conforta eum. Et audivit uxor Uriah quod mor- 26
tuus eſſet Uriah maritus ſuus, et planxit ſuper marito ſuo. Et tranſivit lu- 27
ctus ejus, et miſit David, et collegit illam in domum ſuam, et fuit ei in uxo-
rem et peperit ei filium: et malum fuit verbũ quod fecit David ante Dñm.

CAP. XII.

ET miſit Dñs Nathan ad David, et venit ad illum, et dixit ei, Duo viri 1
fuerunt in urbe una, unus dives et alter pauper. Diviti fuerunt oves et bo- 2
ves multi nimis. Et pauperi nihil quicquam niſi agnicula una parva quam 3
emerat et educârat, et creverat cũ illo et cum filiis ej' pariter: de buccella
ejus comedebat, et de poculo ejus bibebat, et in ſinu ejus recumbebat,
et erat illi ut filia. Et venit viator ad virum divitem, et pepercit accipere de 4
ovibus ſuis, et de bobus ſuis, ut pararet viatori qui venit ad ſe; et accepit
agniculam viri pauperis, et paravit illam viro qui venerat ad ſe. Et inva- 5
luit indignatio David in virum valdè, et dixit ad Nathan, Vivit ipſe Domi-
nus quòd vir obligatus occiſioni, vir qui fecit hoc. Et agniculam reddet, 6
ſuper unam *quadraginta*, eò quòd fecit rem iſtam, et eò quòd non abſti-
nuit. Et dixit Nathan ad David, Tu es vir ille : ſic dixit Dominus Deus Iſ- 7
rael, Ego unxi te ut eſſes rex ſuper Iſrael, & ego liberavi te de manu Saul.
Et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui, concubinas tuas, et 8
dedi tibi domum Iſrael, et Jehudah: et ſi parum eſt, et addam tibi ſecun-
dùm iſta et iſta.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܕܐܢ ܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ ܕܥܡ ܒܝܬ ܐܒܝ ܐܬܘ ܥܠܝܢ ܠܩܪܒܐ ܘܐܦ ܐܢ ܐܙܠܢ ܘܐܬܪ̈ܡܝ ܠܡܕܒܪܐ ܘܐܦ ܐܢ ܐܬܓܒܪ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܢܪܡܝ ܥܠ ܐܢܫ̈ܐ ܗܠܝܢ ܘܢܡܘܬ ܘܐܦ ܐܢ ܐܬܓܒܪ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܢܪܡܝ ܥܠ ܐܢܫ̈ܐ ܗܠܝܢ ܘܢܡܘܬ

24 ܡܢ ܥܒ̈ܕܝ ܡܪܝ ܐܦ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ ܐܢܬ ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܡܠܐܟܐ ܠܘܬ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܝܘܐܒ ܐܠ ܢܗܘ ܠܟ ܗܕܐ ܒܥܝܢܝܟ ܕܐܢ ܐܢ ܐܢ

שמואל ב : יב

ל ejus oculis in malum faciendo ,Domini verbum contempſiſti Quare
9 מַדּוּעַ בָּזִיתָ֙ אֶת־דְּבַ֣ר יְהוָ֔ה לַעֲשׂ֥וֹת הָרַ֖ע בְּעֵינָ֑יו
tibi accepiſti ejus uxorem & ,gladio in percuſſiſti Chittæum Uriah
אֶת־אוּרִיָּ֤ה הַֽחִתִּי֙ הִכִּ֣יתָ בַחֶ֔רֶב וְאֶת־אִשְׁתּ֖וֹ לָקַ֣חְתָּ לְךָ֑
non nunc Et .Hammon filiorũ gladio in occidiſti ipſum & ;uxorem in
לְאִשָּׁ֔ה וְאֹת֥וֹ הָרַ֖גְתָּ בְּחֶ֣רֶב בְּנֵ֥י עַמּ֑וֹן : וְעַתָּ֕ה לֹא־ 10
,me contempſiſti quòd *mercede* ,ſeculũ in uſque tua domo de gladius recedet
תָס֤וּר חֶ֙רֶב֙ מִבֵּיתְךָ֔ עַד־עוֹלָ֑ם עֵ֚קֶב כִּ֣י בְזִתָ֔נִי
uxorem in tibi exiſtendum ad ,Chitthæi Uriah uxorem *cepiſti* &
וַתִּקַּ֕ח אֶת־אֵ֥שֶׁת אוּרִיָּ֖ה הַֽחִתִּ֑י לִהְיוֹת֥ לְךָ֖ לְאִשָּׁ֥ה :
malum te *ſuper faciens* conſurgere ego Ecce : Dominus dixit Sic 11
כֹּ֣ה׀ אָמַ֣ר יְהוָ֗ה הִנְנִ֤י מֵקִים֙ עָלֶ֣יךָ רָעָ֔ה
, tuo *ſocio* dabo & ,tuis oculis in tuas uxores *capiam* & ,tua domo de
מִבֵּיתֶ֔ךָ וְלָקַחְתִּ֥י אֶת־נָשֶׁ֖יךָ לְעֵינֶ֑יךָ וְנָתַתִּ֣י לְרֵעֶ֔יךָ
tu Quia .hujus Solis oculis in tuis uxoribus cum *cubabit* &
וְשָׁכַ֣ב עִם־נָשֶׁ֔יךָ לְעֵינֵ֥י הַשֶּׁ֖מֶשׁ הַזֹּֽאת׃ כִּ֣י אַתָּ֔ה 12
omni coram hoc *verbum* faciam ego & ,*abſcondito in* feciſti
עָשִׂ֖יתָ בַּסָּ֑תֶר וְאָנֹכִ֗י אֶעֱשֶׂ֤ה אֶת־הַדָּבָר֙ הַזֶּ֔ה נֶ֖גֶד כָּל־
Peccavi ; Nathan ad David dixit Et .Sole coram & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵ֑ל וְנֶ֖גֶד הַשָּֽׁמֶשׁ : וַיֹּ֤אמֶר דָּוִד֙ אֶל־נָתָ֔ן חָטָ֖אתִי 13
fecit tranſire Dominus Etiam ; David ad Nathan dixitque : Domino
לַיהוָ֑ה וַיֹּ֨אמֶר נָתָ֜ן אֶל־דָּוִ֗ד גַּם־יְהוָה֙ הֶעֱבִ֣יר
feciſti *conviciari conviciando* quia ,Veruntamen .morieris non ,tuũ peccatum
חַטָּאתְךָ֔ לֹ֥א תָמֽוּת׃ אַ֗פֶס כִּֽי־נָאֵ֤ץ נִאַצְתָּ֙ 14
,tibi natus filius etiam ; *hoc verbo in* ,Domini inimicos
אֶת־אֹיְבֵ֣י יְהוָ֔ה בַּדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה גַּם־הַבֵּ֣ן הַיִּלּ֑וֹד לְךָ֖
Dominus percuſſit & : ſuã domum in Nathan abiit Et .morietur moriendo
מ֥וֹת יָמֽוּת׃ וַיֵּ֥לֶךְ נָתָ֖ן אֶל־בֵּיתֽוֹ וַיִּגֹּ֤ף יְהוָה֙ 15
.doluit *acerbè* & ,Davidi Urijah uxor pepererat quem *natum*
אֶת־הַיֶּ֔לֶד אֲשֶׁ֥ר יָלְדָ֖ה אֵשֶׁת־אוּרִיָּ֑ה לְדָוִ֕ד וַיֵּאָנַֽשׁ׃
,jejuniũ David jejunavit & ,puero pro Deum David *queſivit* Et
וַיְבַקֵּ֤שׁ דָּוִד֙ אֶת־הָאֱלֹהִ֔ים בְּעַ֖ד הַנָּ֑עַר וַיָּצ֣וֹם דָּוִ֔ד 16
ſeniores ſurrexerunt Et .terram ſuper jacuit & ,pernoctavit & ,venit &
וַיָּבֹ֕א וַיָּלֶן֙ וְשָׁכַ֣ב אָ֔רְצָה׃ וַיָּקֻ֨מוּ֙ זִקְנֵ֣י 17
non & ,noluit & : terra de eũ *faciendũ ſurgere ad* ,eũ *ſuper* ejꝰ domus
בֵית֔וֹ עָלָ֖יו לַהֲקִימ֣וֹ מִן־הָאָ֑רֶץ וְלֹ֥א אָבָ֖ה וְלֹ֥א
: *natus* eſt mortuꝰ & ,ſeptima die in fuit Et .panem eis cum comedit
בָּרָ֥ה אִתָּ֖ם לָֽחֶם׃ וַיְהִי֙ בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֔י וַיָּמֹ֖ת הַיָּלֶ֑ד 18
quia ,*natum* eſſet mortuus quòd ei nunciare David ſervi timueruntque
וַיִּרְא֣וּ עַבְדֵי־דָוִ֗ד לְהַגִּ֤יד לוֹ֙ כִּי־מֵ֣ת הַיֶּ֔לֶד כִּ֚י
non & ,eum ad ſumus locuti ,*viventem natum exiſtendo in* Ecce : dixerunt
אָמְר֣וּ הִנֵּ֤ה בְּהִיוֹת֙ הַיֶּ֣לֶד חַ֔י דִּבַּ֥רְנוּ אֵלָ֖יו וְלֹא־
,*natus* eſt Mortuus : eum ad dicemus quomodo & ,*noſtra voce in* audivit
שָׁמַ֣ע בְּקוֹלֵ֑נוּ וְאֵ֨יךְ נֹאמַ֤ר אֵלָיו֙ מֵ֣ת הַיֶּ֔לֶד
Intellexit & ,*muſſitantes* ſui ſervi quòd David vidit Et ? malum faciat &
וְעָשָׂ֖ה רָעָ֑ה : וַיַּ֤רְא דָּוִד֙ כִּֽי־עֲבָדָ֣יו מִתְלַחֲשִׁ֔ים וַיָּבֶן 19
eſt mortuꝰ Nũ : ſuos ſervos ad David dixitq; *natꝰ* eſſet mortuꝰ quòd David
דָּוִ֔ד כִּ֥י מֵ֖ת הַיֶּ֣לֶד וַיֹּ֨אמֶר דָּוִ֜ד אֶל־עֲבָדָ֗יו הֲמֵ֤ת
,ſe lavit & , terra è David Surrexitque .eſt Mortuꝰ : dixerũt & ? *natus*
הַיֶּ֙לֶד֙ וַיֹּ֣אמְר֔וּ מֵ֖ת׃ וַיָּ֣קָם דָּוִ֔ד מֵהָאָ֑רֶץ וַיִּרְחַ֗ץ 20
: ſe *incurvavit* & ,Dñi domũ eſt ingreſſuſq; : ſuas veſtes mutavit &, ſe unxit &
וַיָּסֶךְ֙ וַיְחַלֵּ֣ף שִׂמְלֹתָ֔ו וַיָּבֹ֥א בֵית־יְהוָ֖ה וַיִּשְׁתָּ֑חוּ
,comedit & ,panem ei poſuerunt & ; petivit & ,ſuam domũ in venit &
וַיָּבֹ֣א אֶל־בֵּית֔וֹ וַיִּשְׁאַ֖ל וַיָּשִׂ֣ימוּ לוֹ֙ לֶ֣חֶם וַיֹּאכַ֔ל׃
? feciſti quod hoc *verbum* Quod : eum ad ejus ſervi Dixeruntque
וַיֹּאמְר֤וּ עֲבָדָיו֙ אֵלָ֔יו מָה־הַדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה אֲשֶׁ֣ר עָשִׂ֑יתָ 21
,ſurrexiſti, *natus* eſt mortuꝰ quãdo & : flevi ſti & ,jejunâſti vivo *nato* pro
בְּעֹ֤ד הַיֶּ֙לֶד֙ חַ֔י צַ֥מְתָּ וַתִּבְכֶּ֖ה וַכַּאֲשֶׁר֙ מֵ֣ת הַיֶּ֔לֶד קַ֥מְתָּ
jejunavi , *vivo nato* adhuc *In* : dixit Et .panem comediſti &
וַתֹּאכַ֖ל לָֽחֶם׃ וַיֹּ֣אמֶר בְּעוֹד֩ הַיֶּ֨לֶד חַ֜י צַ֣מְתִּי 22
? *natus* vivet &, Domin' mei miſerebitur, *ſciens* Quis : dixi quia ; flevi &
וָאֶבְכֶּ֔ה כִּ֥י אָמַ֖רְתִּי מִֽי־יוֹדֵ֣עַ ׀ יְחָנֵ֣נִי יְהוָ֔ה וְחַ֖י הַיָּֽלֶד׃

Verſio VUL. LAT.

9 Quarè ergò contempſiſti verbum Dñi, ut faceres malũ in conſpectu meo? Uriam Hethæum percuſſiſti gladio, & uxoré illius accepiſti in uxorem tibi, & interfeciſti eum gladio filiorũ Ammon. Quam ob rem non recedet gladius de domo tua uſque in ſempiternum, eò quòd deſpexeris me, & tuleris uxorem Uriæ Hethæi, ut eſſet uxor tua. 11 Itaque hæc dicit Dominus; Ecce, ego ſuſcitabo ſuper te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in o- 12 culis Solis hujus. Tu enim feciſti abſcondité: ego autem faciã verbũ iſtud in conſpectu omnis Iſrael, & in conſpectu 13 Solis. Et dixit David ad Nathan, Peccavi Dño. Dixítque Nathan ad David, Dñs quoq; tranſtulit peccatũ tuũ: non 14 morĕris. Veruntamen, quoniã blaſphemare feciſti inimicos Dñi, propter verbũ hoc, filius, qui natus eſt tibi, morte 15 morietur. Et reverſus eſt Nathan in domũ ſuam. Percuſſit quoq; Dñs parvulũ, quẽ pepererat uxor Uriæ David, & 16 deſperatus eſt. Deprecatúſque eſt David Dñm pro parvulo: & jejunavit David jejunio, & ingreſſ' ſeorſũ jacuit ſup ter- 17 ram. Venerunt autẽ ſeniores dom' ejꝰ, cogentes eũ ut ſurgeret de terra: qui noluit, nec 18 comẽdit cũ eis cibũ. Accidit autem die ſeptimâ ut moreretur infans: timuerúntq; ſervi David nuntiare ei ꝙ mortuus eſſet parvulus. Dixerunt enim; Ecce cùm parvulus adhuc viveret loquebamur ad eũ, & non audiebat vocem noſtrã: quantò magis ſi dixerimus, Mortuꝰ eſt puer, ſe affliget ? 19 Cũ ergò David vidiſſet ſervos ſuos muſſitantes, intellexit ꝙ mortuꝰ eſſet infantulꝰ: dixitque ad ſervos ſuos, Nũ mortuꝰ eſt puer? Qui reſpõderunt ei, 20 Mortuꝰ eſt. Surrexit ergò David de terra: & lotꝰ unctúſque eſt: cúmq; mutâſſet veſtẽ. ingreſſ' eſt domũ Dñi: & adoravit, & venit in domũ ſuã, petivítq; ut ponerent ei panẽ, & 21 comẽdit. Dixerũt autẽ ei ſervi 22 ſui; Quis eſt ſermo, quẽ feciſti? propter infantẽ, cũ adhuc viveret, jejunâſti & flebas: mortuo autem puero, ſurrexiſti, & comediſti panẽ. Qui ait; Propter infantẽ, dũ adhuc viveret, jejunavi et flevi: dicebã enim, Quis ſcit ſi fortè donet eũ mihi Dñs, & vivat infans?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Τί ὅτι ἐφαύλισας τὸν λόγον κυρίου, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόμου; τὸν Οὐρίαν τὸν Χεττταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομ- 10 φαίᾳ υἱῶν Ἀμμών. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χεττταίου, τοῦ εἶναί σοι 11 εἰς γυναῖκα. Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου κατ' ὀφθαλμούς σου, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντίον 12 τοῦ ἡλίου τούτου. Ὅτι σὺ ἐποίησας (ι) κρυβῇ, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐναντίον (κ) τοῦ ἡλίου τούτου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν, Ἡ- 13 μάρτηκα τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ, Καὶ κύριος παρεῖλεται τὸ ἁμάρ- 14 τημά σου· οὐ μὴ ἀποθάνῃς. Πλὴν ὅτι (λ) παροργίζων παρώρμησας τοὺς ἐχθροὺς κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ ἀπ- 15 ῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἔθραυσε κύριος τὸ (μ) παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ (ν) Οὐρίου τοῦ Χεττταίου τῷ Δαυὶδ, καὶ ἠρρώσ- 16 θη. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ 17 εἰσῆλθε καὶ (ξ) ηὐλίσθη ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ (ο) ἀνέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ 18 ἠθέλησε, καὶ οὐ συνέφαγον αὐτοῖς ἄρτον. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπ- έθανε τὸ παιδάριον. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, ὅτι (π) εἶπον, Ἰδοὺ (ρ) ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῶν ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε τῆς φωνῆς ἡμῶν· καὶ πῶς (σ) ἐπόμεθα πρὸς αὐτόν; Ὅτι τέθνηκε τὸ παι- 19 δάριον, καὶ ποιήσει κακά; Καὶ συνῆκε Δαυὶδ, ὅτι οἱ παῖδες αὐτοῦ ψιθυρίζουσι, καὶ ἐγνω Δαυὶδ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Εἰ τέ- θνηκε τὸ παιδάριον; καὶ εἶπαν, Τέθνηκε. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐλού- 20 σατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ προσεκύ- νησεν· εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἤτησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ (τ) παρέθηκαν αὐτῷ 21 ἄρτον, καὶ ἔφαγε. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας (υ) ἕνεκα τοῦ παιδαρίου; ἔτι ζῶντος ἐνήστευες καὶ ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἡνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ 22 πίνωκας; Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Ἐν τῷ τὸ παι- δάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα, Τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον;

MS.A. (ι) κρύβδην, (κ) τέτου τοῦ ἡλίου. (λ) παροξύνων παρόξυνας τὸς (μ) παιδάριον (ν) Οὐρίου τοῦ Δαυὶδ, (ξ) ηὐλίσθη καὶ ἐκοιμήθη ὅτι (ο) ἀνέ- στησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἐγεῖραι (σ) εἶπον, (ρ) ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν (σ) ἐπομεθα (τ) παρέ- θηκαν (υ) ἕνεκεν

Quid, quòd (ι) vilipendiſti verbum Domini, faciendo malum in oculis ejus? uriam Chettæum percuſſiſti in gladio, & uxorem ejus cepiſti tibi in uxorem, & ipſum interfeciſti in gladio filiorum Ammon. Et nunc non recedet gladius de domo tua uſque in ſeculum, pro eo, quòd ſprevi ſti me, & ſumpſiſti uxorem uriæ Chettæi, ut ſit tibi in uxorem. Hæc dicit Dominus, Ecce ego ſuſcito ſuper te mala è domo tua: & capiam uxores tuas ante oculos tuos, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis corã Sole hoc. Quoniam tu feciſti in occulto: & ego faciã verbũ hoc corã univerſo Iſrael, et corã Sole hoc. Et dixit David ad Nathan, Peccavi Domino. Et dixit Nathan ad David, Et Dominus (k) tranſire fecit peccatum tuum: non morieris. Verumtamen, quia provocans provocaſti ad iram (l) inimicos Domini in verbo hoc, filius quidem tuus natꝰ tibi morte morietur. Et abiit Nathan in domum ſuam. Et percuſſit Dominus parvulum, quem pepererat uxor uriæ Chettæi ipſi David: & ægrotavit. Et quæſivit David Deum pro parvulo, & jejunavit David jejunium, & intravit, & (m) manſit ſuper terram. Et ſurrexerunt ſuper eum ſeniores domũs ejus ad ſuſcitandum eum de terra, & noluit: & non manducavit cũ eis panẽ. Et factũ eſt in die ſeptima, & mortuus eſt parvulus. Et timuerunt ſervi David annuntiare ei, quia mortuus eſt parvulus: quoniam dixerunt; Ecce, dum viveret adhuc parvulus, locuti ſumus ad eum, & non exaudivit vocem noſtram: & quomodò dicemus ad eum, Quia mortuus eſt parvulus? & faciet mala? Et intellexit David, quia pueri ſui muſſitant: & cognovit David, quia mortuus eſt parvulus. Et dixit David ad pueros ſuos, Si mortuus eſt parvulus? Et dixerunt, Mortuus eſt. Et ſurrexit David de terra, & lavit ſe, & unxit ſe, & mutavit veſtimenta ſua, & intravit in domum Dei, & adoravit eum: & intravit in domum ſuam, & petiit panem ad manducandũ: et appoſuerũt ei panẽ, et manducavit. Et dixerũt pueri ejꝰ ad eũ; Quod eſt verbum hoc, quod (n) feciſti propter parvulum? Cùm adhuc viveret, jejunabas, & plorabas, & vigilabas: & quando mortuus eſt parvulꝰ, ſurrexiſti, et manducâſti panem, (o) & bibiſti? Et dixit David; Dũ viveret adhuc parvulus, jejunavi et ploravi; quoniã dixi, Quis novit, ſi miſerebitur mei Dñs, et vivet parvulus?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

מָא דִין בְּסַרְתָּא עַל פִּתְגָמָא דַיְיָ לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָמוֹהִי יָת אוּרִיָה חִתָּאָה קְטַלְתָּא בְחַרְבָּא 9
וְיָת אִתְּתֵיהּ נְסַבְתָּא לָךְ לְאִתּוּ וְיָתֵיהּ קְטַלְתָּא בְּחַרְבָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן : וּכְעַן לָא תִפְסוֹק
חַרְבָּא מִן אֱנָשׁ בֵּיתָךְ עַד עָלְמָא חֲלָף דַּאֲשְׁטַתַּנִי וּנְסַבְתָּא יָת אִתַּת אוּרִיָה חִתָּאָה לְמֶהֱוֵי 10
לָךְ לְאִתּוּ : כְּדֵנָן אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא מְקִים עֲלָךְ בִּישָׁא מִבֵּיתָךְ וְאֶדְבַּר יָת נְשָׁךְ וְאֶתֵּן 11
לְחַבְרָךְ וְיִשְׁכּוֹב עִם נְשָׁךְ לְעֵינֵי שִׁמְשָׁא הָדָא : אֲרֵי אַתְּ עֲבַדְתָּא בְסִתְרָא וַאֲנָא אֶעֱבֵיד 12
יָת פִּתְגָמָא הָדֵין קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל וּקְבֵיל שִׁמְשָׁא : וַאֲמַר דָּוִד לְנָתָן חֲבִית קֳדָם יְיָ וַאֲמַר 13
נָתָן לְדָוִד אַף יְיָ אֶעְבַּר חוֹבָךְ לָא תְמוּת : בְּרַם אֲרֵי מְפַחַּח פִּתְחַתָּא פּוּמָא דְסָנְאֵי עַמָּא דַיְיָ 14
בְּפִתְגָמָא הָדֵין אַף בְּרָא דְאִתְיְלִיד לָךְ מֵמֵת יְמוּת : וַאֲזַל נָתָן לְבֵיתֵיהּ וּתְבַר יְיָ יָת רְבִיָא 15
דְּיָלְדַת אִתַּת אוּרִיָה לְדָוִד וַאֲשָׁתָן : וּבְעָא דָוִד רַחֲמִין מִן קֳדָם יְיָ עַל רְבִיָא וְצָם דָּוִד 16
צוֹמָא וְעָל וּבָת וְשָׁכִיב עַל אַרְעָא : וְקָמוּ סָבֵי בֵיתֵיהּ עֲלוֹהִי לְאָקָמוּתֵיהּ מִן אַרְעָא וְלָא 17
אָבָה וְלָא אֲכַל עִמְּהוֹן לַחְמָא : וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִית רְבִיָא וְדָחִלוּ עַבְדֵי דָוִד 18
לְחַוָאָה לֵיהּ אֲרֵי מִית רְבִיָא אֲרֵי אֲמָרוּ כַּד הֲוָה רְבִיָא קָיֵם מַלֵּלְנָא עִמֵּיהּ וְלָא קַבֵּיל
מִנָּנָא וְאֵיכְדֵין נֵימַר לֵיהּ מִית רְבִיָא וְיַעֲבֵיד בִּישָׁא : וַחֲזָא דָוִד אֲרֵי עַבְדּוֹהִי מְלַחְשִׁין וְסָבַר 19
דָּוִד אֲרֵי מִית רְבִיָא וַאֲמַר דָּוִד לְעַבְדּוֹהִי הֲמִית רְבִיָא וַאֲמָרוּ מִית : וְקָם דָּוִד מִן אַרְעָא 20
וּמְשַׁח וְשָׁף וְשַׁנִּי כְּסוּתֵיהּ וְעָל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְסָגִיד וַאֲתָא לְבֵיתֵיהּ וְשָׁאֵיל וְשַׁוִּיאוּ
לֵיהּ לַחְמָא וַאֲכַל : וַאֲמָרוּ עַבְדּוֹהִי לֵיהּ מָה פִּתְגָמָא הָדֵין דַּעֲבַדְתָּא עַד דַּרְבִיָא קָיֵם צַמְתָּא 21
וּבְכֵיתָא וְכַד מִית רְבִיָא קַמְתָּא וַאֲכַלְתָּא לַחְמָא : וַאֲמַר עַד דַּרְבִיָא קָיֵם צַמִית וּבְכֵיתִי 22
אֲרֵי אֲמָרִית מַן יְדַע דִּלְמָא יְתְרַחֵים עֲלַי מִן קֳדָם יְיָ וְיֵחֵי רְבִיָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ut quid contempſiſti ſuper verbũ Dñi, faciendo quod malũ eſt ante *eum*? 9
Uriah Hhithæum occidiſti in gladio, & uxorem illius accepiſti tibi in
uxorem, & illum occidiſti in gladio filiorum Ghamon. Et nunc non 10
deficiet gladius ab homin bus domus tuæ uſque in ſeculum, eò quòd ſpre-
viſti me, & accepiſti uxorem Uriah Hhithæi ut eſſet tibi in uxorem. Sic 11
dixit Dominus, Ecce ego ſuſcito ſuper te malum de domo tua, & accipi-
am uxores tuas in oculis tuis, et dabo ſocio tuo, & cubabit cum uxori-
bus tuis in oculis Solis hujus. Quia tu feciſti in abſcondito, & ego faci- 12
am verbum hoc ante omnem Iſrael & ante Solem. Et dixit David ad 13
Nathan, Peccavi ante Dominum: & dixit Nathan ad David, Etiam Do-
minus tranſtulit peccatum tuum, non morieris. Verùm quoniam aperi- 14
endo aperuiſti os odientium populum Domini in verbo hoc, etiam filius
qui natus eſt tibi, moriendo morietur. Et abiit Nathan ad domum ſu- 15
am, & fregit Dominus puerum quem peperit uxor Uriah, & debilitatus
eſt. Et quæſivit David miſericordias ab-ante Dñm ſuper infantem, & 16
jejunavit David jejunio, et ingreſſus eſt & pernoctavit, et cubuit ſuper ter-
ram. Et ſurrexerunt ſenes domꝰ ejus ſuper illum ut erigerent illũ de ter- 17
ra, & noluit, & non comedit cum illis panẽ. Et fuit in die ſeptimo, & mor- 18
tuꝰ eſt puer, & timuerunt ſervi David indicare illi quòd mortuus eſſet
puer: nam dixerunt, Quando erat puer ſuperſtes, locuti ſumus cum illo, &
non audivit nos: & quomodo dicemꝰ illi, Mortuꝰ eſt infans, & faciet malũ?
Et vidit David quòd ſervi ejus muſſitarent, & ſuſpicatus eſt David quòd 19
mortuꝰ eſſet puer: & dixit David ſervis ſuis, Num mortuꝰ eſt puer? & dixe-
runt, Mortuꝰ eſt. Et ſurrexit David de terra, & *linivit* ſe, & unxit ſe, & mu- 20
tavit veſtimentũ ſuũ, & intravit in domũ ſanctuarii Dñi, & adoravit, &
venit ad domũ ſuã, & petivit: & poſuerunt illi panẽ & comedit. Et dixe- 21
runt ſervi ejus illi, Quod verbũ eſt hoc quod feciſti? quoad puer manſit, je-
junâſti & flevi ſti; et quando mortuꝰ eſt puer, ſurrexiſti & comediſti panẽ.
Et dixit, Quoad puer manſit, jejunavi et flevi, quia dixi, Quis novit, ſi forſan 22
miſericordia erit ſuper me ab-ante Dñm, et vivet puer?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܠܡܐ ܒܙܝܬ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝ ܒܥܝܬ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܒܣܝܦܐ ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ ܠܢܦܫܟ ܠܐܢܬܬ ܐܢܬ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܢܣܒ ܐܢܬ ܐܢܬ ܐܢܘܢ ܠܢܫܐ ܠܟ ܠܐ ܢܦܫ ܒܝܬܟ ܥܕ ܥܠܡ ܡܛܠ ܕܒܙܝܬ ܐܢܬ ܒܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝ ܘܥܒܕ ܐܢܬ ܒܝ

שמואל ב: יג

eum reducere potero num ? *jejunans* ego jam quid ut :est mortuus nunc Et
23 וַעֲתָּה֙ מֵ֣ת לָמָ֔ה וְאֲנִ֥י צָ֖ם הַאוֹכֵ֣ל לַהֲשִׁיבֹ֑
.me ad revertetur non ipse & ,eum ad *vadens* ego ? amplius
עוֹד֙ אֵנִ֣י הֹלֵ֔ךְ אֵלָ֖יו וְהוּא֙ לֹא־יָשׁ֣וּב אֵלָ֑י׃
,eam ad est ingressus & ,suã uxorẽ Bath--sebah David est consolatus Et
24 וַיְנַחֵ֣ם דָּוִ֔ד אֶת־בַּת־שֶׁ֖בַע אִשְׁתּ֑וֹ וַיָּבֹ֤א אֵלֶ֙יהָ֙
,Selomoh ejus nomen vocavit & ,filium peperit & : ea cum *cubuit* &
וַיִּשְׁכַּ֣ב עִמָּ֔הּ וַתֵּ֖לֶד בֵּ֑ן וַיִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ שְׁלֹמֹ֣ה
vocavit & ,prophetæ Nathan *manu in* misit Et .eum dilexit Dominus &
25 וַיהוָ֖ה אָהֵֽבוּ׃ וַיִּשְׁלַ֗ח בְּיַד֙ נָתָ֣ן הַנָּבִ֔יא וַיִּקְרָ֖א
Rabbah *in* Joab pugnavit Et .Dominum propter Jedidjah ejus nomen
אֶת־שְׁמ֑וֹ יְדִידְיָ֕ה בַּעֲב֖וּר יְהוָֽה׃ וַיִּלָּ֥חֶם יוֹאָ֛ב בְּרַבַּ֥ת
Joab Misitque .*regni* urbem cepit & ,Hammon filiorum
26 בְּנֵ֣י עַמּ֑וֹן וַיִּלְכֹּ֖ד אֶת־עִ֥יר הַמְּלוּכָֽה׃ וַיִּשְׁלַ֥ח יוֹאָ֛ב
cepi etiam ,Rabbah *in* Dimicavi : dixitque ,David ad *legatos*
27 מַלְאָכִ֖ים אֶל־דָּוִ֣ד וַיֹּ֔אמֶר נִלְחַ֥מְתִּי בְרַבָּ֖ה גַּם־לָכַ֥דְתִּי
castrametare &,populi reliduum *collige* nunc Et .aquarum urbem
28 אֶת־עִ֥יר הַמָּֽיִם׃ וְעַתָּ֞ה אֱסֹ֣ף אֶת־יֶ֣תֶר הָעָ֗ם וְחֲנֵ֙ה֙
vocetur & ,civitatem ego capiam fortè ne ,eam cape & ,civitatem *super*
עַל־הָעִ֔יר וְלָכְדָ֖הּ פֶּן־אֶלְכֹּ֣ד אֲנִ֔י אֶת־הָעִ֑יר וְנִקְרָ֥א
abiit & ,populum omnem David *collegit* Et .eam super meum nomen
29 שְׁמִ֖י עָלֶֽיהָ׃ וַיֶּאֱסֹ֣ף דָּוִ֔ד אֶת־כָּל־הָעָ֖ם וַיֵּ֣לֶךְ
diadema tulit Et .eam cepitque ,eam *in* pugnavit & ; Rabbah in
30 רַבָּ֑תָה וַיִּלָּ֥חֶם בָּ֖הּ וַיִּלְכְּדֶֽהָ׃ וַיִּקַּ֞ח אֶת־עֲטֶ֤רֶת
(,preciosus lapis &,auri talentũ ei' pondus &):ei' capite *desuper* eorũ regis
מַלְכָּ֙ם֙ מֵעַ֣ל רֹאשׁ֔וֹ וּמִשְׁקָלָ֖הּ כִּכַּ֣ר זָהָ֑ב וְאֶ֥בֶן יְקָרָ֖ה
.valde *multum* eduxit urbis *ſolum* & :David caput ſupra fuit &
וַתְּהִ֣י עַל־רֹ֣אשׁ דָּוִ֔ד וּשְׁלָ֗ל הָעִיר֙ הוֹצִ֣יא הַרְבֵּ֔ה מְאֹֽד׃
trahis in & ,ſerra in poſuit & ,eduxit ,ea in qui ,populum Et
31 וְאֶת־הָעָ֣ם אֲשֶׁר־בָּ֔הּ הוֹצִ֖יא וַיָּ֣שֶׂם בַּמְּגֵרָ֑ה וּבְחָרְצֵ֣י
ſic & : *Malchen in* eos fecit tranſire & ferreis ſecuribus in & ,ferreis
הַבַּרְזֶ֗ל וּבְמַגְרוֹת֙ הַבַּרְזֶ֔ל וְהַֽעֲבִ֖יר אוֹתָ֣ם בְּמַלְבֵּ֑ן וְכֵ֥ן
omnis &,David eſt reverſus & :Hammon filiorum civitatibus omnibus fecit
עָשָׂ֖ה לְכָל־עָרֵ֣י בְנֵי־עַמּ֑וֹן וַיָּ֣שָׁב דָּוִ֔ד וְכָל־
.Jeruſalaim in populus
הָעָ֖ם יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃

CAP. XIII. יג

,pulchra ſoror David filio Abſalom & ,hæc poſt fuit Et
1 וַיְהִ֣י אַחֲרֵי־כֵ֗ן וּלְאַבְשָׁל֤וֹם בֶּן־דָּוִד֙ אֲח֣וֹת יָפָ֔ה
angustia fuit Et .David filius Amnon eã adamavit & ;Thamar ejus nomen &
וּשְׁמָ֖הּ תָּמָ֑ר וַיֶּאֱהָבֶ֥הָ אַמְנ֛וֹן בֶּן־דָּוִ֖ד וַיְעַנֶּ֥ב
2 : *ipſa* virgo quia ,ſuã ſororem Thamar propter *ægrotandum ad* ,Amnon
לְאַמְנ֖וֹן לְהִתְחַלּ֣וֹת בַּעֲב֣וּר תָּמָ֔ר אֲחֹתֹ֑ו כִּ֥י בְתוּלָ֖ה הִ֣יא
Amnon ipſi Et .quicquam ei facere Amnon oculis in erat *mirabile* &
3 וַיִּפָּ֥לֵא בְעֵינֵ֖י אַמְנ֑וֹן לַעֲשׂ֥וֹת לָ֖הּ מְאוּמָ֑ה וּלְאַמְנ֗וֹן
Jonadab &) : David fratris Simhah filius ,Jonadab ejus nomen & ,*ſocius*
רֵ֤עַ וּשְׁמוֹ֙ יוֹנָדָ֔ב בֶּן־שִׁמְעָ֥ה אֲחִ֖י דָּוִ֑ד וְיוֹנָדָ֖ב
tenuis ſic *tu* Quare : ei Dixitque (.valde ſapiens vir
4 אִ֥ישׁ חָכָ֖ם מְאֹֽד׃ וַיֹּ֣אמֶר ל֔וֹ מַדּ֥וּעַ אַתָּ֛ה כָּכָ֥ה דַל֙
: Amnon ei dixitque ?mihi *indicabis nonne* ? *manè in manè in* regis fili
בֶּן־הַמֶּ֖לֶךְ בַּבֹּ֣קֶר בַּבֹּ֑קֶר הֲלוֹא֙ תַּגִּ֣יד לִ֔י וַיֹּ֤אמֶר לֹו֙ אַמְנ֔וֹן
Dixitque .*amans* ego mei fratris Abſalom ſororem Thamar
5 אֶת־תָּמָ֥ר אֲחוֹת֙ אַבְשָׁל֣וֹם אָחִ֔י אֲנִ֖י אֹהֵ֑ב׃ וַיֹּ֤אמֶר
veniet & ; *ægrum te oſtende* & ,tuum *cubile* ſuper Cuba : Jonadab ei
לֹו֙ יְהוֹנָדָ֔ב שְׁכַ֥ב עַל־מִשְׁכָּבְךָ֖ וְהִתְחַ֑ל וּבָ֤א
Thamar *nunc* Veniat : eum ad dices & ,te videndum ad tuus pater
אָבִ֙יךָ֙ לִרְאוֹתֶ֔ךָ וְאָמַרְתָּ֣ אֵלָ֔יו תָּבֹ֥א נָ֛א תָּמָ֥ר
,*cibum* meis oculis in faciat & ,panem me faciat comedere & ,mea ſoror
אֲחֹתִ֖י וּתְכַלְכְּלֵ֣נִי לֶ֔חֶם וְעָשְׂתָ֥ה לְעֵינַ֖י אֶת־הַבְּרִיָּ֑ה
,ejus manu de comedam & ,videam *quod propter*
לְמַ֣עַן אֶרְאֶ֔ה וְאֹכַ֥לְתִּי מִיָּדָֽהּ׃

Verſio VULGAT.

23 Nunc autem quia mortuus eſt, quarè jejunem ? Numquid potero revocare eũ ampliùs ? ego vadam magis ad eum: ille
24 verò non revertetur ad me. Et conſolatus eſt David Bethſabee uxorem ſuam, ingreſſúſq; ad eam, dormivit cum ea: quæ genuit filium, & vocavit nomen ejus Salomon, et Dominus dilexit eum. Miſitque in
25 manu Nathan prophetæ, et vocavit nomen ejus, Amabilis Domino, eò quòd diligeret eum Dominus. Igitur pugnabat Joab contra Rabbath filiorum Ammon, et expugnabat
26 urbem regiam. Miſitque Joab nuntios ad David, dicens; Dimicavi adverſùm Rabbath, et capienda eſt urbs aquarũ.
28 Nunc igitur congrega reliquam partem populi, et obſide civitatem, et cape eam: ne, cùm à me vaſtata fuerit urbs, nomini meo aſcribatur
29 victoria. Congregavit itaque David omnem populum, et profectus eſt adverſùm Rabbath: cúmque dimicâſſet, cepit eam. Et tulit diadema regis eorum de capite ejus, pondo auri talentum, habens gemmas pretioſiſſimas, et impoſitum eſt ſuper caput David.
30 Sed et prædam civitatis aſportavit multam valdé. Populum quoque ejus adducens ſerravit, et circumegit ſuper eos ſerrata carpenta: diviſitque cultris, et traduxit in typo laterum: ſic fecit univerſis civitatibus filiorũ Ammon.
31 Et reverſus eſt David, et omnis exercitus in Jeruſalem.

CAP. XIII.

1 FActum eſt autem poſt hæc, ut Abſalom filii David ſororem ſpecioſiſſimam, vocabulo Thamar, adamaret Amnon
2 filius David, Et deperiret eã valdè, ita ut propter amorem ejus ægrotaret: quia cùm eſſet virgo, difficile ei videbatur ut quidpiam inhoneſtè
3 ageret cum ea. Erat autem Amnon amicus, nomine Jonadab, filius Semmaa fratris
4 David, vir prudens valdé. Qui dixit ad eum; Quarè ſic attenuaris macie, fili regis, per ſingulos dies? cur non indicas mihi? Dixítque ei Amnon, Thamar ſororem fratris mei Abſalom amo. Cui reſpondit Jonadab; Cuba ſuper lectũ tuũ, et languorẽ ſimula: cúmq; venerit pater tuus ut viſitet te, dic ei; Veniat, oro, Thamar ſoror mea, ut det mihi cibũ, et faciat pulmentũ ut comedam de manu ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ νῦν (φ) τέθνηκεν, ἵνατί τοῦτο ἐγὼ νη- *Et nunc mortuus eſt, ut quid hoc* 23
στεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιφέρασθαι (χ) ἀνδρὸς *ego jejuno? Nunquid potero*
ἕτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς οὐκ *facere ipſum reverti ultrà? Ego*
24 ἀναστρέψει πρός μέ. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ *ibo ad eum: & ipſe non reverte-*
(ψ) Βηρσαβεὲ † γυναῖκα αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθε *tet ad me. Et conſolatus eſt Da-* 24
πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ *vid Berſabeè uxorem ſuam: &*
ζωύλαβε καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνο- *intravit ad eam, & dormivit*
μα αὐτῦ Σολομῶν, καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐ- *cum ea. Et concepit, & pepe-*
25 τόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τῦ προ- *rit filium, & vocavit nomen e-*
φήτυ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ (ω) Ἰεδδι- *jus, Salomon. Et Dominus dilexit*
26 δί, ἕνεκεν κυρίυ. Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν *eum. Et miſit in manu Nathan* 25
(α) Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατέλαβε τὴν *propheta, & vocavit nomen ejus,*
27 πόλιν τῆς βασιλείας. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ *(p) Jeddedi (q) propter Domi-*
ἀγγέλυς πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Ἐπολέμη- *num. Et bellavit Joab in Rab-* 26
σα (β) ἐν Ῥαββὰθ, καὶ κατελαζόμυν † πό- *bath filiorum Ammon, & cepit*
28 λιν ὑδάτων. Καὶ νῦν ζωάγαγε τὸ κατά- *civitatem regni. Et miſit Joab* 27
λοιπον τῦ λαῦ, καὶ παρεμβαλὲ ἐπὶ † πόλιν, *nuntios ad David, & dixit; Bel-*
καὶ προκατάλαβε αὐτὴν, ἵνα μὴ προκατάλα- *lavi in Rabbath, & cepi civita-*
βωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά *tem aquarum. Et nunc congre-* 28
29 μυ ἐπ' αὐτήν. Καὶ ζωήγαγε Δαυὶδ πάντα *ga reſiduum populi, & caſtra-*
† λαὸν, καὶ ἐπορεύθη (γ) εἰς Ῥαββάθ, καὶ ἐπο- *metare ſuper civitatem, & cape*
30 λέμησεν ἐν αὐτῇ καὶ κατελάβετο αὐτήν. Καὶ *eam: ut non capiam ego civi-*
ἔλαβε † (δ) στέφανον Μολχὸμ τῦ βασιλέως *tatem, & vocetur nomen meum*
αὐτῦ ἀπὸ † κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ ὁ σταθμὸς αὐ- *ſuper eam. Et congregavit Da-* 29
τῦ τάλαντον χρυσίυ, καὶ λίθυ τιμίυ, καὶ ἦν ἐπὶ *vid univerſum populum, & ivit*
τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, καὶ ζκυλα τῆς πόλεως *in Rabbath, & pugnavit in eam, & et*
31 ἐξωσγκα πολλὰ σφόδρα. Καὶ † λαὸν (ε) *cepit eam. Et cepit coronam (r)* 30
τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγεν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ *Molchõ regis eorũ de capite ej': Et pondus ejus talentum auri, & lapidis pretioſi. Et fuit ſuper caput David. Et ſpolia civitatis exportavit multa valdé:* 31
πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τειχόλοις τοῖς ζιδηροῖς, *Et populum, qui erat in ea, e-*
καὶ ζυσπομεῦσι ζιδηροῖς, καὶ (ζ) διήγαγεν αὐ- *duxit, & poſuit in ſerra, &*
τοὺς διὰ τῆς πλινθίυ. καὶ ὕτως ἐποίησε πάσαις *in tribolis ferreis, & in ſecuri-*
ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. καὶ ἐπέστρε- *bus ferreis: (l) & tranſire fe-*
ψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἰερυσαλήμ. *cit eos per fornacem. Et ſic fe-*
cit omnibus civitatibus filiorum Ammon. Et reverſus eſt David, & univerſus populus in Hieruſalem.

MS. A. (φ) τέθνηκεν τὸ παιδάριον, ἵνατί (χ) αὐτὸ (ψ) τὴν Βηρσαβεὲ γυναῖκα (ω) Εἰεδδιδὰ, (α) Ῥαβὰθ (β) πρὸς Ῥαββὰθ, (γ) πρὸς Ῥαββὰθ, (δ) στέφανον τῦ βασιλέως (ε) τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγον, (ζ) ἀπήγαγὸν

ΚΕΦ. ιγ'. CAP. XIII.

1 Καὶ ἐγένηθη μετὰ ταῦτα καὶ τῷ Ἀβεσ- ET *factum eſt poſt hæc, &* 1
σαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει *ipſi Abiſſalom filio David ſoror*
Θόδερα, καὶ ὄνομα αὐτῇ (α) Θημάρ, καὶ ἠγάπη- *pulchra ſpecie valdé: & nomen*
2 σεν αὐτὴ (β) Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ. Καὶ ἐθλίβετο *ei, Themar. Et dilexit eam Am-* 2
(γ) Ἀμνὼν ὥστε ἀρρωστεῖν διὰ (δ) Θημὰρ *non filius David. Et tribulabatur*
† ἀδελφὴν αὐτῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, *Amnon, ita (a) ut ægrotaret*
καὶ ὑπέφεγκεν (ε) ἐν ὀφθαλμοῖς (ζ) Ἀμνὼν *propter Themar ſororem ſuam:*
3 τῦ ποιῆσαί (η) τι αὐτῇ. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν *quoniam virgo erat hæc, (b) &* 3
ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σα- *difficile in oculis Amnon facere*
μαὰ τῦ ἀδελφῦ Δαυίδ. καὶ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ *quicquam ei. Et erat ipſi Amnon*
4 Σοφὸς σφόδρα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί σοι ὅτι *amicus, & nomen ei Jonadab, fi-* 4
σὺ ὕτως (θ) ἀσθενὴς, υἱὲ τῦ βασιλέως, τὸ *lius Samaa fratris David. Et Jo-*
πρωὶ πρωΐ; οὐκ (ι) ἀπαγγελεῖς μοι; καὶ *natbã vir (c) ſapiens valdé. Et di-*
εἶπεν αὐτῷ (κ) Ἀμνὼν (λ) Θημὰρ † ἀδελφὴν *xit ei, Quid tibi, quia tu ſic in-*
5 Ἀβεσσαλὼμ τῦ ἀδελφῦ μυ ἐγὼ ἀγαπῶ. Καὶ *firmus, fili regũ, (d) manè, manè?* 5
εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδὰβ, Κοιμήθητι ἐπὶ τῆς *Nónne annuntias mihi? Et di-*
κοίτης σου καὶ μαγαλύθητι, καὶ εἰσπλεύσεται *xit ei Amnon, Themar ſororem*
ὁ πατήρ σου τῦ ἰδεῖν σε, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ- *Abeſſalom fratris mei amo. Et*
τὸν, (μ) Ἐλθάτω δὴ Θημὰρ ἡ ἀδελφή μυ, *dixit ei Jonadab, Cuba ſuper*
καὶ ψωμισάτω με, καὶ ποιησάτω κατ' ὀφθαλ- *cubile tuum, & (e) langueſce:* 26
μύς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῆς *& ingrediatur pater tuus ad vi-*
χειρῶν αὐτῆς. *dendum te: & dices ad eum,* 27
Veniat nunc Themar ſoror mea, 28
& cibet me, & faciat ante ocu-
los meos (f) cibum: ut videam
& comedam de manu ejus.

MS. A. (α) Θαμὰρ, (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) Θαμὰρ (ε) καὶ ἐν (ζ) Ἀμμὼν (η) αὐτῇ τί. (θ) ἀδυνᾶς, (ι) ἀπαγγελεῖς (κ) Ἀμμὼν, (λ) Θαμὰρ (μ) Ἐλθάτω Θαμὰρ 29 30

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וכען מית למא דנן אנא צאם האיכול לאתביותיה עוד אנא אייזל לותיה והוא לא יתאב
24 לוותי : ונחים דוד ית בת שבע אתתיה ועל לותה ושכיב עמה וילידת בר וקרת ית
25 שמיה שלמה ויי רחמיה : ושלח ביד נתן נביא וקרא ית שמיה ידידיה בדיל יי : ואניח
26 קרבא יואב ברבת בני עמון ובצע ית קריית מלכותא : ושלח יואב אונדין לוות דוד ואמר
27 אנחית קרבא ברבה ואף בבשיתית קריית מלכותא : וכען כנוש ית שאר עמא ושרי
28 על קרתא ובבשה דלמא אבבוש אנא ית קרתא ויתקרי שמי עלה : וכנש דוד ית כל
29 עמא ואזל לרבת ואניח קרבא בה ובבשה : ונסיב ית כלילא דמלכיהון מעל רישיה
30 ומתקלה ככרא דדהבא ובה אבן טבא והוה על רישא דדוד ועדת קרתא אפיק סגי לחדא :
31 ית עמא דבה אפיק ומסר יתהון במסרין ובמורני ברזלא ובמגוזי ברזלא ונרר יתהון
בשוקיא וכן עבד לכל קריי בני עמון ותב דוד וכל עמא לירושלם :

יג

1 והוה בתר כן ולאבשלום בר דוד אחתא שפירתא ושמה תמר ורחמה אמנון בר דוד :
2 ועקת לאמנון לאתמרעא בדיל תמר אחתיה ארי בתולתא היא והוה מכפא בעיני
3 אמנון למעבד לה מדעם : ולאמנון שושבינא ושמיה יונדב בר שמעא אחוהי דדוד
4 ויונדב גבר חכים לחדא : ואמר ליה מא דין את כדין חשוך בר מלכא בצפר הלא
תחוי לי ואמר ליה אמנון ית תמר אחתיה דאבשלום אחי אנא רחים : ואמר ליה
5 יהונדב שכב על שוויך ואתמרע ויתי אבוך למחוך ותימר ליה תיתי כען תמר אחתי
ותיכלנני לחמא ותעבד לעיני ית סעודתא בדיל דאחזי ואיכול מן ידה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Eo nunc mortuo, ad quid ego jejuno? num potero reducere illum? adhuc 23
ego ibo ad illum, & ille non redibit ad me. Et conſolatus eſt David 24
Bathſebagh uxorẽ ſuam, & venit ad eam, & cubuit cum ea, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Selomoh, & Dñs miſertus eſt illius. Et miſit 25
in manu Nathan prophetæ, & vocavit nomen ejᵒ Jedidjah propter Dñm.
Et inivit prælium Joab cum Rabath filiorum Ghamon, & ſubegit urbem 26
regiam. Et miſit Joab nuncios ad David, & dixit: Inivi bellum in Ra- 27
bath, & etiam ſubegi urbẽ regiã. Et nunc congrega reliquum populum, 28
& ponant caſtra ſuper urbem, & ſubige eam, ne forte ſubigam urbem, &
vocetur nomen meũ ſuper illam. Et congregavit David omnem popu- 29
lũ, & ivit ad Rabath, & inivit prælium cum ea, & ſubegit eam. Et tulit dia- 30
dema regis illorũ deſuper capite ejus, & pondus illius Chichera auri, &
in illo lapis bonus; & fuit ſuper caput ipſius David, & ſpolia urbis eduxit
multa valde. Et populum qui erat in illa, eduxit, & ſerravit illos in ſer- 31
ris, & in tribulis ferri, & in ſecurib' ferri, & *traxit* illos in plateis; & ſic
fecit omnibus urbibus filiorũ Ghamon: & rediit David & omnis popu-
lus in Jeruſalem.

CAP. XIII.

ET fuit poſt hoc, & Abſalom filio David erat ſoror pulchra, & nomen 1
ejus Thamar: et amavit illam Amnon filius David. Et anguſtiatus fuit 2
Amnon adeò ut ægrotaret propter Thamar ſororẽ ſuam, quia virgo erat,
et erat difficile in oculis Amnon facere illi quicquam. Et Amnon erat ſo- 3
ci', et nomen illi' Jonadab fili' Simghah fratris ipſius David, et Jonadab
vir ſapiens valde. Et dixit illi, Ut quid es ſic caliginoſus fili regis ſingulis 4
matutinis, nónne indicabis mihi? et dixit illi Amnon, Thamar ſororem Ab-
ſalõ fratris mei adamo. Et dixit illi Jonadab, Cuba ſuper ſtratũ tuũ et malè
te habeto, et veniet pater tuus ad videndũ te; et dices illi: Veniat nunc
Thamar ſoror mea, et comedere faciat me panem, et paret in oculis meis
cibum, ut videam et comedam de manu illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܗܠܐ ܡܝܬ ܗܘ ܡܢܐ ܐܨܘܡ ܠܗ ܗܠ ܐܝܟܢ ܕܬܗܦܟ ܬܘܒ ܠܡܐ ܐܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬܗ ܗܘ ܠܝ ܐܢܐ ܠܐ ܐܗܦܟ ܠܘܬܗ
24 ܗܘ ܐܬܐ ܠܝ ܘܒܪܟ ܕܘܝܕ ܠܒܬ ܫܒܥ ܐܬܬܗ ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܘܫܟܒ ܥܡܗ ܘܝܠܕ ܒܪ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܫܠܡܘܢ
25 ܘܝܗܘܐ ܡܪܝ ܚܒܗ ܘܫܕܪ ܒܝܕ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܕܝܕܝܐ ܒܓܠ ܕܚܒܗ ܡܪܝ ܠܗ
26 ܘܩܪܒ ܝܘܐܒ ܠܪܒܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܡܠܟܐ ܘܫܕܪ ܠܡܠܐܟ ܘܩܪܐ ܠܝܘܐܒ ܘܐܡܪ
27 ܗܐ ܩܪܒܬ ܠܡܕܝܢܬ ܡܝܐ ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܡܝܐ ܘܗܫܐ ܟܢܫ ܫܪܝܟ ܥܡ ܫܪ ܘܬܬܟܪ ܡܕܝܢܬ
28 ܕܠܡܐ ܐܢܐ ܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܘܬܬܩܪܐ ܫܡܝ ܥܠܝܗ ܘܟܢܫ ܟܠ ܥܡܐ ܘܐܬܐ ܠܪܒܬ ܘܩܪܒ ܠܗ
29 ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܡܝܐ ܘܫܕܪ ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܕܝܢܬ ܐܚܪܢܬ ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܘܫܕܪ
30 ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܕܝܢܬ ܐܚܪܢܬ ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܘܫܕܪ ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܕܝܢܬ ܐܚܪܢܬ ܘܩܪܒ ܠܗ
ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܘܫܕܪ ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܕܝܢܬ ܐܚܪܢܬ ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܐܬܟܪ ܡܕܝܢܬ ܘܫܕܪ ܟܠ ܥܡܐ

שמואל ב: יג

dixitque :eũ videndã ad rex venit & :*egrũ*ſe oſtendit &,Amnon accubuit Et
וַיִּשְׁכַּב אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר 6
tagauet &,mea ſoror Thamar *nunc* Veniat :regem ad Amnon
אַמְנוֹן אֶל־הַמֶּלֶךְ תָּבוֹא־נָא תָּמָר אֲחוֹתִי וּתְלַבֵּב
David miſit Et .ejus manu de comedam & ,lagana duo meis oculis in
לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֶבְרֶה מִיָּדָהּ: וַיִּשְׁלַח דָּוִד 7
,tui fratris Amnon domum nunc *Vade* :dicendo ,domum ad Thamar ad
אֶל־תָּמָר הַבַּיְתָה לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ
ipſe &),ſui fratris Amnon domum Thamar ivit Et .*cibum* ei fac &
וַעֲשִׂי־לוֹ הַבְּרִיָּה: וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא 8
coxit &,ej' oculi in lagana fecit &,*conſperſit* &,*conſperſionem* cepit &(:jacens
שֹׁכֵב וַתִּקַּח אֶת־הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל
:*ejus facies ad* effudit &,ſartaginem cepit Et .lagana
אֶת־הַלְּבִבוֹת: וַתִּקַּח אֶת־הַמַּשְׂרֵת וַתֵּצֶק לְפָנָיו 9
:me *deſuper* virum omnem Educite ,Amnon dixitque :comedere renuit &
וַיְמָאֵן לֶאֱכוֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָי
: Thamar ad Amnon Dixitque .*eo deſuper* virum omnem eduxerunt &
וַיֵּצְאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָיו: וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל־תָּמָר 10
Thamar *cepitque* : tua manu de comedam & ,*conclave* in *cibum* Affer
הָבִיאִי הַבְּרִיָּה הַחֶדֶר וְאֶבְרֶה מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר
ſuum fratrem Amnon ad attulit & ,*fecerat* quæ lagana
אֶת־הַלְּבִבוֹת אֲשֶׁר עָשְׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן אָחִיהָ
dixitque,eã *in* apprehendit &,*comedendũ ad* eũ ad *fecit accedere* Et .*conclave* in
הַחֶדֶרָה: וַתִּגַּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל וַיַּחֲזֶק־בָּהּ וַיֹּאמֶר 11
,mi frater Ne :ei Dixitque .mea ſoror mecum cuba ,Veni :ei
לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי עִמִּי אֲחוֹתִי: וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אָחִי 12
facias ne :Iſrael in ſic *fiet* non quia ;me *affligas* ne
אַל־תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל־תַּעֲשֶׂה אֶת־
tu & ? meum probrum *ire* faciam quò ego Et .hanc ſtultitiam
הַנְּבָלָה הַזֹּאת: וְאָנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי וְאַתָּה 13
,regem ad *nunc* loquere nunc & :Iſrael in *ſtultorum* unus veluti eris
תִּהְיֶה כְּאַחַד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר־נָא אֶל־הַמֶּלֶךְ
ſuit fortis &,ejus vocem audire noluit Et .te à me prohibebit non quia
כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ: וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיֶּחֱזַק 14
odio Amnon eã habuit odio Et .*eam ſuppoſuit* &,*eã afflixit* &,*ea pre*
מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ: וַיִּשְׂנָא־לָהּ אַמְנוֹן שִׂנְאָה 15
amore *pre*,eã habuit odio quo odium *magnum* quia : valde magno
גְּדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה
Dixitque .vade ,Surge : Amnon ei dixitque : eam dilexerat quo
אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר־לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לְכִי: וַתֹּאמֶר 16
feciſti quod ,*alio pre hujus magni malı causſe* Ne : ei
לוֹ אַל־אֹדוֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מֵאַחֶרֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ
ſuũ puerum vocavit Et .eam audire voluit non & :me emittẽdo,mecũ
עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ: וַיִּקְרָא אֶת־נַעֲרוֹ 17
obſera & ; foras me *deſuper* iſtam nunc Emitte :dixit & ,ſuũ miniſtrũ
מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר שִׁלְחוּ־נָא אֶת־זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה וּנְעֹל
induebantur ſic quia ;*colorum multorũ* tunica eã Super Et .eam poſt *januam*
הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ: וְעָלֶיהָ כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁנָה 18
,foras illi' miniſter eam eduxit & :*palliis* virgines regis filiæ
בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מְעִילִים וַיֹּצֵא אוֹתָהּ מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ
,ſuum caput ſuper cinerẽ Thamar *cepit* Et .eam poſt *januam* obſeravit &
וְנָעֶל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ: וַתִּקַּח תָּמָר אֵפֶר עַל־רֹאשָׁהּ 19
ſuper ſuã manum poſuit & ; ſcidit ,ſe ſuper quæ ,*colorũ multorũ* tunicam &
וְכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרָעָה וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל־
Abſalom eam ad Dixitque .clamavit & ,eundo ibat & ,ſuum caput
רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם 20
mea ſoror nunc & ? tecum fuit tuus frater Aminon Num : ſuus frater
אָחִיךְ הֲאַמְנוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה אֲחוֹתִי
: hoc *verbum* ad tuum cor ponas ne ; *ipſe* tuus frater , tace
הַחֲרִישִׁי אָחִיךְ הוּא אַל־תָּשִׁיתִי אֶת־לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה
.ſui fratris Abſalom domo in deſolata & Thamar manſit &
וַתֵּשֶׁב תָּמָר וְשֹׁמֵמָה בֵּית אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ:

Verſio VULGAT. Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

6 Accubuit itaq; Amnon, & quaſi ægrotare cœpit: cúmq; veniſſet rex ad viſitandum eum, ait Amnon ad regem; Veniat, obſecro, Thamar ſoror mea, ut faciat in oculis meis duas ſorbitiunculas, & cib ũ capiã 7 de manu ej'. Miſit ergò David ad Thamar domum, dicens; Veni in domũ Amnon fratris 8 tui, & fac ei pulmentum. Venítque Thamar in domũ Amnon fratris ſui: ille autẽ jacebat: quæ tollens farinam commiſcuit: & liquefaciens, in oculis ejus coxit ſorbitiunculas. Tollénſq; quod coxerat, effudit, & poſuit corã eo, & noluit comedere: dixítque 9 Amnon, Ejicite univerſos à me. Cúmq; ejeciſſent omnes, 10 Dixit Amnon ad Thamar; Infer cibum in conclave, ut veſcar de manu tua. Tulit ergò Thamar ſorbitiunculas, quas fecerat, & intulit ad Amnon fratrem ſuum in conclave. 11 Cúmq; obtuliſſet ei cibum, apprehendit eam, & ait; Veni, cuba mecum, ſoror mea. 12 Quæ reſpondit ei; Noli, frater mi, noli opprimere me, neque enim hoc fas eſt in Iſrael: ne- 13 li facere ſtultitiam hanc. Ego enim ferre non potero opprobriũ meũ, & tu eris quaſi un' de inſipientib' in Iſrael: quin poti' loquere ad regem, & nõ 14 negabit me tibi. Noluit autem acquieſcere precibus ejus, ſed prævalens viribus oppreſſit eam, & cubavit cum ea. Et exoſam eã habuit Amnon odio 15 magno nimis: ita ut maj' eſſet odiũ quo oderat eam, amore quo antè dilexerat. Dixítque ei Amnon; Surge, et vade. 16 Quæ reſpondit ei; Majus eſt hoc malum, & nunc agis adverſũ me, quàm quod antè feciſti, expellens me. Et noluit 17 audire eam: Sed vocato puero, qui miniſtrabat ei, dixit; Ejice hanc à me foràs, & claude 18 oſtium poſt eam. Quæ induta erat talari tunicâ: hujuſmodi enim filiæ regis virgines veſtib' utebantur. Ejecit itaq; eã miniſter illius foràs: clauſítque 19 fores poſt eã. Quæ aſpergés cinerẽ capiti ſuo, ſciſſâ talari tunicâ, impoſitiſq; manib' ſuper caput ſuum, ibat ingrediens, 20 & clamans. Dixit autem ei Abſalom frater ſuus, Numquid Amnon frater tuus concubuit tecum? ſed nunc, ſoror, tace, frater tuus eſt: neque affligas cor tuum pro hac re. Manſit itaque Thamar contabeſcens in domo Abſalom fratris ſui.

6 Καὶ ἐκοιμήθη(ν) Ἀμνὼν καὶ ἠρρώστησε· καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν· καὶ εἶπεν (ξ) Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐλθάτω δὴ(ο)Θημὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς μὲ, καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας, καὶ φάγομαι ἐκ 7 τῆς χειρὸς αὐτῆς. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς (π) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον, λέγων, Πορεύθητι δὴ εἰς τὸν (ρ) οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ ποίησον αὐτῷ (σ) 8 βρῶμα. Καὶ ἐπορεύθη (τ) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς κοιμώμενος· καὶ ἔλαβε (υ) τὸ σὰς καὶ ἐφύραισε, καὶ ἐκολλύρισε καὶ ὀφθαλμοὺς αὐτῷ, καὶ (φ) ἤψησε τὰς κολλυ- 9 ρίδας. Καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον καὶ ἐξέχεεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησε φαγεῖν. καὶ εἶπεν Ἀμνών, Ἐξαγάγετε πάντα (χ) ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. καὶ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα(ψ) ἐπάνωθεν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ω) Ἀμνὼν πρὸς 10 Θημὰρ, Εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ(α)ταμιεῖον, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. καὶ ἔλαβε Θημὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, καὶ εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸ κοιτῶνα. 11 Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς, καὶ(β) εἶπεν αὐτῇ, Δεῦρο, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ ἀδελφή μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ ἀ- 12 δελφέ μου, μὴ ταπείνωσής με, διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν Ἰσραὴλ, μὴ ποιήσῃς τὴν ἀ- 13 φροσύνην ταύτην. Καὶ ἐγὼ πῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλη- 14 σεν Ἀμνὼν τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς· καὶ(ζ)ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὴν, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν 15 μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ(δ)μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν(ε) αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνών,(ζ)Ἀνάστηθι, καὶ πορεύ- 16 ου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ(η)Θημὰρ, Περὶ τὴν κακίας τὴν μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ'(θ) ἐμοῦ, τοῦ ἐξαποστεῖλαί με. καὶ οὐκ ἠθέλησεν 17 Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὸ διακονοῦν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω, καὶ ἀποκλῄσον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. 18 Καὶ ἐπ' αὐτῇ ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύτας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν 19 θύραν ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ ἔλαβε(ι) Θημὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν(κ) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· καὶ τὴν χιτῶνα τὴν καρπωτὸν τὴν ἐπ' αὐτῇ διέρρηξε. καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα. Καὶ εἶπε 20 πρὸς αὐτὴν Ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, Μὴ Ἀμνὼν (λ) ὁ ἀδελφός σου ἐγένετο μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφή μου κώφωσον, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἐστὶ· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου τοῦ (μ)λαλῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἐκάθισε(ν) Θημὰρ χηρεύουσα(ξ) ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

Et cubuit Amnon, & ægrotavit: & intravit rex videre eum. Et dixit Amnon ad regẽ; Veniat nũc Themar ſoror mea ad me, & collyrizet in oculis meis duas collyridas, et comedã de manu ej'. Et miſit David ad Themar in domũ, dicens; Vade nunc in domũ fratris tui, et fac ei cibum. Et ivit Themar in domũ Amnon fratris ſui: et ipſe cubans. Et ſumpſit paſtã, & conſperſit, et fecit collyridas ante oculos ej': et coxit collyridas. Et ſumpſit (g)ſartaginẽ, & effudit coram eo: & noluit comedere. Et dixit Amnon, Educite omnem virũ deſuper me. Et eduxerunt omnẽ virũ deſuper eo. Et dixit Amnon ad Themar; Infer cibum in cubiculũ, et comedã de manu tua. Et ſumpſit Themar collyridas, quas fecerat, & introtulit ad Amnon fratrẽ ſuum in cubiculũ: Et obtulit ei ad comedendũ. Et prehendit eam, et dixit ei; Veni, cuba mecum, ſoror mea. Et dixit ei; Nequaquã, frater mi, nequaquàm humilies me, quoniam non fiet ſic in Iſrael. Ne facias ſtultitiã hanc. Et ego, quo auferam opprobrium meum? Et tu eris tanquam unus inſipientium in Iſrael. Et nunc loquere, quæſo, ad regẽ, quoniam non prohibebit me à te. Et noluit Amnon audire vocem ejus: et invaluit ſuper eã: et humiliavit eam, et cubuit cum ea. Et odivit eam Amnon odio magno valdé: quoniam magnum fuit odium, quo odivit eam, ſuper amorem, quo amaverat eam: (h) quomã majus malũ ultimũ, quã primũ. Et dixit ei Amnon; Surge, & vade. Et dixit ei Themar, Pro malo magno hoc ſuper alterum quod feciſti mecũ, emittendo me. Et noluit Amnon audire vocem ejus. Et vocavit puerũ ſuũ præfectũ domꝰ, et dixit ei, Emittite nunc iſtam à me foràs, & claude oſtium poſt eam. Et ſuper eam erat tunica (i) intexta fruſtibus: quia ſic induebantur filiæ regis virgines ſuper indumenta ſua. Et eduxit eam miniſter ejus foràs, et clauſit oſtium poſt eam. Et ſumpſit Themar cinerem, & impoſuit ſuper caput ſuum: & tunicã intextam fruſtibꝰ, quæ ſuper ipſam, diſcidit: & impoſuit manus ſuas ſuper caput ſuum: et perrexit pergens, & clamans. Et dixit ad eã Abeſſalom frater ejus, Numquid Amnon frater tuus fuit tecum? Et nunc, ſoror mea, obmutéſce, quoniam frater tuus eſt. Ne poſueris cor tuum ad loquendum verbum hoc. Et ſedit Themar viduata agens in domo Abeſſalom fratris ſui.

MS.A (ν)Ἀμνὼν (ξ)Ἀμνὼν (ο)Θαμὰρ (π)Θαμὰρ (ρ)οἶκον Ἀμνὼν τοῦ (σ) τὸ βρῶμα. (τ)Θαμὰρ(υ)τὸ *σὰρ καὶ (φ)ἤψεν(χ)ἄνδρα ἐπάνωθεν (ψ)ἀπὸ ἐπάνωθεν (ω)Ἀμνὼν πρὸς Θαμὰρ, *Εἰσενέγκατε(α)ταμεῖον,(β)εἶπεν, Δεῦρο(γ) ἐκραταιώθη(δ)μῖσος ἐμίσησεν(ε) αὐτὴν. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, (ζ)Ἀνάστηθι, πορεύ- (η)Θαμὰρ,(θ)ἐμοῦ,ἐξαποστεῖλαί(ι)Θαμὰρ (κ)ἐπὶ τὴν κεφαλὴν (λ)ὁ ἀδελφός μου ἐγέ- (μ)λαλῆσαι εἰς τὸ (ν)Θαμὰρ (ξ)ἐν οἴκῳ Ἀβεσαλὼν

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

וּשְׁכִיב אַמְנוֹן וְאִתְמָרַע וַאֲתָא מַלְכָּא לְמֶחֱזֵהּ וַאֲמַר אַמְנוֹן לְמַלְכָּא 6
אֲחָתִי תְּחַלּוֹט לְעֵינַי תַּרְתֵּין חֲלִיטָתָא וְאֵיכוֹל מִן יְדָהּ: וּשְׁלַח דָּוִד לְוָת תָּמָר לְבֵיתָא 7
לְמֵימַר אֲזִלִי כְעַן לְבֵית אַמְנוֹן אֲחוּךְ וַעֲבְדִי לֵיהּ סְעוּדְתָּא: וַאֲזַלַת תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן 8
אֲחוּהָא וְהוּא שְׁכִיב וּנְסִיבַת יַת לִישָׁא וּלְשַׁת וְחַלַּטַת לְעֵינוֹהִי וּבַשֵּׁלַת יַת חֲלִיטָתָא:
וּנְסִיבַת יַת מַסְרִיתָא וְאַרִיקַת קֳדָמוֹהִי וְלָא אֲבָה לְמֵיכַל וַאֲמַר אַמְנוֹן אַפֵּיקוּ כָל אֱנָשׁ 9
מֵעֲלַנִי וְאַפִּיקוּ כָל אֱנָשׁ מֵעֲלוֹהִי: וַאֲמַר אַמְנוֹן לְתָמָר אָעִילִי סְעוּדְתָּא לְאִדְרוֹן בֵּית 10
מִשְׁכְּבָא וְאֵיכוֹל מִן יְדִיךְ וּנְסִיבַת תָּמָר יַת חֲלִיטָתָא דַּעֲבָדַת וְאָעִילַת לְאַמְנוֹן אֲחוּהָא
לְאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָא: וְקָרְבַת לֵיהּ לְמֵיכַל וַאֲתְקֵיף בֵּהּ וַאֲמַר לֵהּ עוּלִי שְׁכִיבִי עִמִּי 11
אֲחָתִי: וַאֲמַרַת לֵיהּ אֲחִי בְּבָעוּ לָא תְעַנֵּנִי אֲרֵי לָא מִתְעֲבַד כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל לָא תַּעֲבִיד יַת 12
קְלָנָא הָדֵין: וַאֲנָא לְאָן אוֹבִיל יַת חִסּוּדִי וְאַתְּ תְּהֵי כַּחַד מִן שַׁטְיָא בְּיִשְׂרָאֵל וּכְעַן מַלֵּל 13
בְּעַן עִם מַלְכָּא אֲרֵי לָא יִמְנָעֵנִי מִנָּךְ: וְלָא אֲבָא לְקַבָּלָא מִנָּהּ וְתַקִּיף מִנָּהּ וַעֲנָיָהּ וּשְׁכִיב
עִמָּהּ: וְסַנְאָהּ אַמְנוֹן סִנְאָה רַבְּתָא לַחְדָּא אֲרֵי סִנְאָה סִנְאָתָא דִּי סָנְאָהּ מֵרַחֲמָתָא 15
דִּרְחִימָהּ דַּהֲוָה רָחֵים לָהּ וַאֲמַר לֵיהּ אַמְנוֹן קוּמִי אוֹלִי: וַאֲמַרַת לֵיהּ לָא עֵסֶק בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדָא 16
מֵאוּחֳרָנֵתָא דַּעֲבַדְתָּא עִמִּי אִתְּ אֲמַר לְשַׁלְּחוּתִי וְלָא אֲבָה לְקַבָּלָא מִנָּהּ: וּקְרָא יַת עוּלֵמֵיהּ 17
מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ וַאֲמַר שַׁלְּחוּ כְעַן יַת דָּא מִלְוָתִי לְבָרָא וְאָגֵיף דָּשָׁא בַּתְרָהָא: וְעַלְתָּה כִּתּוֹנָא 18
דַּפְסֵי אֲרֵי כֵן לָבְשָׁן בְּנָת מַלְכָּא בְּתוּלָתָא בְּרַדְוֵטִין וְאַפֵּק יָתָהּ מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ לְבָרָא וְאָגֵיף
דָּשָׁא בַּתְרָהָא: וּנְסִיבַת תָּמָר קְטָמָא עַל רֵישָׁהּ וְכִתּוֹנָא דַּפְסֵי דַּעֲלָתָה בִּזְעַת וְשַׁוְיָאת יְדָהּ 19
עַל רֵישָׁהּ וְאַזְלַת מֵיזַל וְצָוְחַת: וַאֲמַר לָהּ אַבְשָׁלוֹם אֲחוּהָא הַאֲמִינוֹן אֲחוּךְ הֲוָה עִמָּךְ 20
וּכְעַן אֲחָתִי שְׁתוֹקִי אֲחוּךְ הוּא לָא תְשַׁוִּין יַת לִבֵּךְ לְפִתְגָמָא הָדֵין וִיתִיבַת תָּמָר וְצָדְיָא
בֵּית אַבְשָׁלוֹם אֲחוּהָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et cubuit Amnon & malè ſe habuit, & venit rex ad videndũ illũ; & dixit 6
Amnon regi, Veniat nunc Thamar ſoror mea, et coquet in oculis meis duas placentas, & comedã de manu illi'. Et miſit David ad Thamar domũ, 7
dicendo: Ito nunc ad domũ Amnon fratris tuis, & fac illi cibũ. Et ivit 8
Thamar domũ Amnon, & ipſe recumbebat, & accepit mixtionẽ, & miſcuit, & pinſuit in oculis illius, & coxit placentas. Et accepit patellam & 9
fudit ante illũ, & noluit comedere, & dixit Amnon, Exire facite omnem hominẽ à me: & *exire fecerunt* omnes homines ab eo. Et dixit Amnon 10
ad Thamar, Adfer mihi cibũ in conclave dom' cubilis, & comedã de manu tua: & accepit Thamar placentas quas fecerat, & attulit ad Amnon fratrẽ ſuũ in conclave domus cubilis. Et obtulit illi ut comederet, & 11
invaluit contra eam, & dixit illi, Intra & cuba mecũ ſoror mea. Et dixit 12
illi, Obſecro frater mi ne opprimas me, quia non fit ſic in Iſrael: non facias ignominiam hanc. Et ego quò deferã opprobrium meũ? & tu eris ut 13
unus ex ſtultis in Iſrael: & nunc loquere, quæſo, cum rege, quia non prohibebit me à te. Et noluit audire illã, & invalvit præ illa, & afflixit 14
illã & cubuit cũ illa. Et odivit illã Amnon odio magno valdè, quia 15
magnũ odiũ fuit quo odivit illã, præ amore, quo amavit illã: & dixit illi Amnon, Surge, vade. Et dixit illi, Propter ea malũ magnũ hoc præ altero quod feciſti mecũ; tu *dicis* ut emitterer: & noluit audire illã. Et vo- 16
cavit adoleſcentes ſuos miniſtros ſuos, & dixit, Emittite nunc hanc à me foras: & claude oſtium poſt eã. Et ſuper illam erat tunica filorũ, quia 17
ſic veſtitæ erant filiæ regis virgines palliis: & eduxit eam miniſter illius foras, & occluſit portã poſt illam. Et accepit Thamar cinerem ſuper 18
caput ſuum, & tunicam filorũ quæ erat ſuper ſe, ſcidit, & poſuit manus ſuas ſuper caput ſuum, & ibat eundo, & clamabat. Et dixit illi 19
Abſalom frater illius, Num Aminon frater tuus fuit tecum? et nunc ſoror mea tace, frater tuus eſt; non ponas cor tuum ad rem iſtam: et ſedit 20
Thamar deſolata in domo Abſalom fratris ſui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܫܟܒ ܐܡܢܘܢ ܘܐܬܚܠܝ ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܠܡܚܙܝܗ ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ ܠܡܠܟܐ ܬܥܐ ܬܡܪ ܐܚܬܝ ܘܬܥܒܕ ܩܡܝ ܩܕܡܝ ܬܪܬܝܗܘܢ ܒܪ̈ܝܫ ܘܐܟܠ ܡܢ ܝܕܗ ܀

7 ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܬܡܪ ܠܒܝܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܙܠܝ ܠܒܝܬ ܐܡܢܘܢ ܐܚܝܟ ܘܥܒܕ ܠܗ ܩܡܝ ܀

8 ܘܐܙܠܬ ܬܡܪ ܠܒܝܬ ܐܡܢܘܢ ܐܚܝܗ ܘܗܘ ܫܟܝܒ ܘܐܚܕܬ ܥܓܢܐ ܘܥܒܕܬ ܘܫܕܪܬ ܘܐܟܠ ܀

9 ܘܢܣܒܬ ܬܪ̈ܝܢܐ ܘܐܟܠ ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ ܠܟܠ ܡܢ ܕܒܝܬܗ ܢܦܩܘ ܘܢܦܩ ܟܠ ܡܢ ܕܒܝܬܗ ܀

10 ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ ܠܬܡܪ ܐܝܬܝ ܠܒܝܬ ܟܡܪ ܘܐܟܠ ܡܢ ܝܕ ܐܚܬܗ ܘܢܦܩ ܟܠ ܡܢ ܕܒܝܬܗ ܀

11 ܘܐܬ ܠܗ ܠܘܬ ܐܟܠܬܐ ܘܐܚܕ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܬܝ ܥܡܝ ܐܚܬܝ ܀

12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܚܝ ܠܐ ܬܥܢܝܢܝ ܕܠܐ ܢܥܒܕ ܟܕܢܐ ܒܝܫܬܐ ܒܝܫܪܝܠ ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܟ ܀

13 ܘܐܢܐ ܐܝܟ ܐܒܝܠ ܐܢ ܐܗܦܟ ܠܥܠܒܝ ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܣܟܠܬܐ ܒܝܫܪܝܠ ܘܗܫܐ ܡܠܠ ܠܡܠܟܐ ܘܠܐ ܢܡܢܥ ܠܟ ܀

14 ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܫܡܥ ܠܩܠܗ ܘܟܕ ܟܒܫ ܒܗ ܫܟܒ ܥܡܗ ܘܥܢܝܗ ܀

15 ܘܣܢܐ ܠܗ ܣܢܐ ܪܒܐ ܫܓܝ ܣܢܐ ܕܣܢܐ ܠܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܪܚܡ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܙܠ ܀

16 ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܬ ܥܠ ܕܐ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܕܫܕܪܬ ܒܝ ܡܢ ܩܕܡ ܐܚܪ̈ܬܐ ܕܫܕܪܬ ܒܝ ܘܠܐ ܨܒ ܠܫܡܥ ܠܗ ܀

17 ܘܩܪܐ ܠܥܠܡ ܬܠܡܝܕܗ ܡܫܡܫܢܗ ܘܐܡܪ ܐܦܩ ܗܕܐ ܡܢ ܩܕܡܝ ܒܪ ܘܣܟܘ ܕܠܬܐ ܒܬܪܗ ܀

19 ܘܫܕܬ ܬܡܪ ܥܦܪ ܥܠ ܪܫܗ ܘܩܪܥܬ ܟܘܬܢܬܗ ܕܦܣܝܢ ܕܩܣܛ ܥܠ ܪܫܗ ܘܐܙܠܬ ܘܙܥܩܬ ܀

20 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܘܟ ܗܠ ܥܡ ܐܚܬܝ ܐܢܬ ܗܫܬܐ ܐܚܬ ܠܐ ܬܫܝ ܠܒܟ ܠܗܕܐ ܘܝܬܒ ܬܡܪ ܒܒܝܬ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܝܗ ܫܡܝܡܐ ܀

6 Decumbens itaque Hamnon agebat ægrotũ: cúmque veniſſet rex ad inviſendum eum, dixit Hamnon ad regẽ, Veniat ad me Thamar ſoror mea, componatque in præſentia mea duo lagana, ut comedã de manibus ejꝰ. Miſit ergò David ad Thamar, & ait illi, Vade in domũ Hamnonis fratris tui, & para ei cibum. Abiit que Thamar in domũ Hamnonis fratris ſui, ipſo decumbente: aſſumptamq; maſſã depſit, compoſuitq; lagana: Tum accipens lagana, appoſuit illi; at noluit comedere. Ait Hamnon, Exeant omnes homines à me: & exierunt omnes homines ab eo. Dixit Hamnon ad Thamar, Infer mihi cibum in penetrale, ut comedã è manibus tuis: & accepit Thamar lagana quæ paraverat, intulitq; Hamnoni fratri ſuo in penetrale. Cúmque obtuliſſet ei ut comederet, apprehendit illã, & ait illi; Veni, concumbe mecũ ſoror mea. Dixit ad eum, Noli mi frater, noli me ſtuprare: non decet ſic fieri in Iſraele. Ego quò deferrẽ opprobrium meũ? tu verò cenſereris in Iſraele quaſi unꝰ è ſtultis jam verò regẽ alloquere, & ipſe non negabit me tibi. At ille noluit acquieſcere ei, ſed apprehenſã vi oppreſſit, & concubuit cum ea, & ſtupravit illam. Deinde odit eam Hamnon odio magno, fuitque odium quo proſecutus eſt eam, multò majus amore quo adamaverat illam: dixitque ad eam Hamnon, Surge, abi. Quæ reſpondit ei, Jam cùm tam atrocem injuriã intuliſti mihi, amandas me? ſed noluit eam auſcultare. Quin vocato puero miniſtro ſuo dixit ei, Ejice hanc à me foràs, & oſtium in faciem ejus obſerato. Tum Thamar acceptũ cinerem jecit ſuper caput ſuum, tunicamque figuratam quâ induta erat, laceravit, manibuſque capiti ſuo impoſitis, ululabat eundo. Ait illi Abiſalom frater ejus, Hamnon frater tuus concubuit tecum? jam tace ſoror mea, frater tuus eſt ne tibi ſubeat in mentem opus iſtud: conſedit ergò Thamar ſtupore capta, domi Abiſalom fratris ſui.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ففعل امنون ذلك * وتمارض ورقد على سريره * فاتاه الملك كي يعوده فقال للملك تجيئ

7 يا تامار اختي * فتعمل لي حسكنانجا * لاري ذلك واكل من يدها * فارسل داود الي تامار *

8 وقال لها * ايطلقي الي امنون اخيك * وهي له طعاما * فانطلقت تامار لامنون اخيها فوجدته

9 راقدا * فاخذت درمكا فعجنته حسكنانجا * واخذت منه وقدمت اليه * ولم يعجبه ان ياكل *

10 قال امنون * يخرج كل من عندي خارجا * فخرج كل من كان هناك * وقال امنون لتامار * ادخلي

11 الطعام الي داخل البيت * وقدمته اليه لياكل * فاخذها وقال تقدمي الي لترقد

12 جميعا * فقالت له * يا اخي لا تغصبني * لا ينبغي ان تفعل هذا الفعل بين بني اسرايل *

13 * كيف اصنع واين اعيب عاري وانت ايضا تحسب ارعنا بين بني

14 اسرايل * ولكن استاذن الملك واخبره بما عندك * لانه لا يمنعك مني * فلم يقبل

15 قولها * ولكن اخذها قهرا وضاجعها وغصبها * ثم ان بغضها بغضا شديدا * وغلب

16 بغضه لها على حبها الاول * وقال امنون لتامار * اصرفي عني * قالت له * من بعد ما

17 اريكبت مني هذا البلاء العظيم تخرجني * ولم يقبل قولها * ودعي الفتي الذي كان يخدمه *

19 وقال * اخرج هذه عني الي خارج * واغلق الباب في وجهها * فاخذت تامار رمادا وصيرته

20 على راسها * وخرق القميص الموسي الذي كان عليها * ورفعت يدها على راسها * وصرخت

وانصرفت * قال لها ابشالوم اخوها * ما لك * امنون اخوك فضاجعك * كفي الآن يا اختي *

لانه اخوك * ولا يخطر لك ما صنع بك على بال * فجلست تامار في بيت ابشالوم اخيها

مبهوتة *

Præſtitit id Amnon, & ægrotum ſe ſimulans recubuit ſuper lectum ſuum, cúmque veniſſet ad eum rex ut inviſeret eum, dixit ad regem, Adducas ad me Thamar ſororem meam ut conficiat mihi artocreata, ut id videns comedam è manu ipſius. Mittens itaque David ad Thamar, dixit illi, Vade ad Amnonem fratrem tuum, & para ei cibum. Et cùm abiiſſet Thamar ad Amnonem fratrem ſuum, & inveniſſet eum decumbentem, accepit ſimilam, pinſuitque eam in artocreata: Tum accepit ex ea, & obtulit illi: ſed non placuit ei comedere. Dixit Amnon, Egrediantur omnes qui apud me ſunt, foràs: cúmque egreſſi eſſent quotquot illic aderant, Dixit Amnon ad Thamar, Infer cibum in penitiora domûs. Quæ cùm obtuliſſet ei ut comederet, apprehendit eam, & ait, Accede ad me ut ſimul accumbamus. Quæ dixit ad eum, O mi frater, ne me ſtupres: non decet hujuſmodi actionem te facere inter Iſraelitas. Quid facerem? & ubi celarem infamiam & miſeriam meam? quin & tu ſtolidus ac demens reputareris inter Iſraelitas: verùm obtine permiſſum à rege, eique quod in animo tuo eſt aperi: non enim interdicet me tibi. Ille verò dictis ejus minimè acquievit, imò violenter accipiens eam concubuit cum ea, & violavit eam. Tum odio illam proſecutus adeo vehementi, ut odium in eam conceptum ſuperaret priorem ipſius amorem, dixit Amnon ad Thamar, Abſcede à me. Quæ dixit ad eum, Poſt tam ingens malum in me deſignatum expellis me? at ille non acquievit dictis ejus; Sed accerſito puero qui ſibi miniſtrabat, dixit, Expelle hanc à me foràs, & januam in faciem ejus occlude. Tum Thamar aſſumptum cinerem impoſuit capiti ſuo, diſciſſáque tunicâ acupictâ quam geſtabat, manuque ſuper caput ſuum elatâ, vociferata eſt & abiit. Dixit ad eam Abiſalom frater ejus, Quid habes? Amnon frater tuus te violavit? cohibe te modò ſoror mea, quoniam frater tuus eſt; & ad id quod tibi fecit, animum ne adjicias; & mansit Thamar in domo Abiſalomis fratris ſui, attonita.

שמואל ב : יג

ei fuit ira & ,hæc verba omnia audivit David rex Et
21 וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁמַע אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּחַר לוֹ
malo à Amnon cum Absalom est locutus non Et .valde
22 מְאֹד : וְלֹא־דִבֶּר אַבְשָׁלוֹם עִם־אַמְנוֹן לְמֵרַע
verbum super ,Amnon Absalom habebat odio quia ;bonũ ad usq; &
וְעַד־טוֹב כִּי־שָׂנֵא אַבְשָׁלוֹם אֶת־אַמְנוֹן עַל־דְּבַר
,dierum annos duos ad ,fuit Et .suã sororẽ Thamar affixerat quòd
23 אֲשֶׁר עִנָּה אֶת תָּמָר אֲחֹתוֹ : וַיְהִי לִשְׁנָתַיִם יָמִים
: Ephraim cum quæ ,Bahalchasor in Absalom ipsi tondentes erant &
וַיִּהְיוּ גֹּזְזִים לְאַבְשָׁלוֹם בְּבַעַל חָצוֹר אֲשֶׁר עִם־אֶפְרָיִם
Absalom venit Et .regis filios omnes ad Absalom vocavit &
24 וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם
nunc eat : tuo servo tondentes nunc Ecce : dixit & ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא גֹזְזִים לְעַבְדֶּךָ יֵלֶךְ־נָא
: Absalom ad rex dixit Et .tuo servo cum ejus servi & ,rex
25 הַמֶּלֶךְ וַעֲבָדָיו עִם־עַבְדֶּךָ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אַבְשָׁלוֹם
fecit vim &:te super simul graves non &,nos omnes eamus nunc ne ,mi fili Ne
אַל־בְּנִי אַל־נָא נֵלֵךְ כֻּלָּנוּ וְלֹא נִכְבַּד עָלֶיךָ וַיִּפְרֹץ־
non Et : Absalom Dixitque .ei benedixit & ,ire noluit & : eũ in
בּוֹ וְלֹא־אָבָה לָלֶכֶת וַיְבָרְכֵהוּ : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וְלֹא
26 quid Ad : rex ei dixitque ? meus frater Amnon nobiscũ nunc ibit
יֵלֵךְ־נָא אִתָּנוּ אַמְנוֹן אָחִי וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה
,Amnon secum misit & : Absalom eum in fecit vim Et ? tecum ibit
27 יֵלֵךְ עִמָּךְ : וַיִּפְרֹץ־בּוֹ אַבְשָׁלוֹם וַיְשַׁלַּח אִתּוֹ אֶת־אַמְנוֹן
:dicendo ,suis pueris Absalom præcepit Et .regis filios omnes &
וְאֵת כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיְצַו אַבְשָׁלוֹם אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר
: vos ad dixero & ,vino in Amnon cor bonum circa ,meos Videte
רְאוּ־נָא כְּטוֹב לֵב־אַמְנוֹן בַּיָּיִן וְאָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם
quia nonne : timeatis ne ,eum interimite & ,Amnon Percutite
הַכּוּ אֶת־אַמְנוֹן וְהֲמִתֶּם אֹתוֹ אַל־תִּירָאוּ הֲלֹא כִי
fecerunt Et .virtutis filios in estote &,cõfortamini ?vobis præcepi ego
אָנֹכִי צִוִּיתִי אֶתְכֶם חִזְקוּ וְהְיוּ לִבְנֵי־חָיִל : וַיַּעֲשׂוּ
: Absalom præceperat quemadmodũ ,Amnon ipsi Absalom pueri
נַעֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה אַבְשָׁלוֹם
,suum mulum super vir equitaverunt & ,regis filii omnes surrexerunt;q;
וַיָּקֻמוּ ׀ כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל־פִּרְדּוֹ
,David ad venit auditus & ,via in ipsis ,fuit Et .fugerunt &
30 וַיָּנֻסוּ : וַיְהִי הֵמָּה בַדֶּרֶךְ וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה אֶל־דָּוִד
remansit non & ,regis filios omnes Absalom Percussit :dicendo
לֵאמֹר הִכָּה אַבְשָׁלוֹם אֶת־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא־נוֹתַר
jacuit & ,sua vestimenta scidit & ,rex surrexit Et .unus eis ex
מֵהֶם אֶחָד : וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁכַּב
31 Et .vestibus scissis assistentes ejus servi omnes & : terra in
אַרְצָה וְכָל־עֲבָדָיו נִצָּבִים קְרָעֵי בְגָדִים : וַיַּעַן
,meus domin⁹ dicat Ne : dixit & ,David fratris Simhah filius Jonadab
יוֹנָדָב ׀ בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי־דָוִד וַיֹּאמֶר אַל־יֹאמַר אֲדֹנִי
ipse solus Amnon quia ,interemerunt regis filios pueros omnes
32 אֶת כָּל־הַנְּעָרִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הֻמְּתוּ כִּי־אַמְנוֹן לְבַדּוֹ
ipsum affligere die à positum erat Absalom os super quia ;est mortu⁹
מֵת כִּי־עַל־פִּי אַבְשָׁלוֹם הָיְתָה שׂוּמָה מִיּוֹם עַנֹּתוֹ
rex meus dominus ponat ne nunc Et .suã sororem Thamar
33 אֶת תָּמָר אֲחֹתוֹ : וְעַתָּה אַל־יָשֵׁת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quia ;sunt mortui regis filii Omnes :dicendo ,verbum suum cor ad
אֶל־לִבּוֹ דָּבָר לֵאמֹר כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מֵתוּ כִּי־אִם
puer elevavit & : Absalom fugit Et .est mortuus solus Amnon
34 אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת : וַיִּבְרַח אַבְשָׁלוֹם וַיִּשָּׂא הַנַּעַר
via de eunte multus populus ecce & ;vidit & ,suos oculos speculator
הַצֹּפֶה אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־עָם־רַב הֹלְכִים מִדֶּרֶךְ
filii Ecce ,regem ad Jonadab Dixitque .montis latere ex eum post
אַחֲרָיו מִצַּד הָהָר : וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי־
35 .fuit sic ,tui servi verbum juxta : veniunt regis
הַמֶּלֶךְ בָּאוּ כִּדְבַר עַבְדֶּךָ כֵּן הָיָה :

Versio VUL.LAT.

21 Cùm autẽ audisset rex David verba hæc,cõtristat⁹ est valdè, et noluit contristare spiritum Amnon filii sui, quoniã diligebat eũ, quia primogenitus erat ei. Porrò non est locutus Absalom ad Amnon, nec malũ nec bonũ: oderat enim Absalom Amnon, eò ꝙ violâsset 23 Thamar sororẽ suã. Factũ est autem post temp⁹ biennii, ut tonderentur oves Absalom in Baalhasor, quæ est juxta Ephraim : & vocavit Absalom 24 omnes filios regis. Venítq; ad regẽ, & ait ad eũ; Ecce tondentur oves servi tui: veniat, oro,rex cũ servis suis ad servũ 25 suũ. Dixítq; rex ad Absalom; Noli fili mi,noli rogare ut veniamus omnes, & gravem⁹ te. Cũ autem cogeret eũ , & noluisset ire,benedixit ei. Et ait 26 Absalom; Si nõ vis venire,veniat, obsecro, nobiscũ saltem Amnon frater me⁹. Dixítq; ad eũ rex , Non est necesse ut vadat tecũ. Coëgit itaq; Absaló 27 eũ, & dimisit cum eo Amnon & universos filios regis. Fecerátq; Absalom conviviũ quasi 28 cõviviũ regis. Præceperat autem Absalom pueris suis, dicens; Observate cũ temulent⁹ fuerit Amnon vino,& dixero vobis; Percutite eũ,& interficite; nolite timere : ego enim sũ qui præcipio vobis: roboramini , & estote viri fortes. 29 Fecerũt ergò pueri Absalom adversũ Amnon, sicut præceperat eis Absalom. Surgẽtésq; omnes filii regis ascẽderũt singuli mulas suas, et fugerunt. 30 Cũq; adhuc pergerẽt in itinere,fama pervenit ad David,dicẽs, Percussit Absalom omnes filios regis,et non remanſit ex eis saltẽ un⁹. Surrexit itaq; rex, 31 et scidit vestimenta sua: & cecidit sup terrã,& omnes servi illi⁹, qui assistebãt ei, sciderũt 32 vestimẽta sua. Respõdens autẽ Jonadab filius Semmaa fratris David, dixit; Ne æstimet dñs me⁹ rex, ꝙ omnes pueri filii regis occisi sint: Amnon solus mortu⁹ est, quoniã in ore Absalom erat positus, ex die quâ oppressit Thamar sororẽ ejus. 33 Nunc ergò ne ponat dñs meus rex sup cor suũ verbũ istud, dicens;Omnes filii regis occisi sunt:quoniã Amnon sol⁹ mortu⁹ est. Fũgit autẽ Absalom: 34 & elevavit puer speculator oculos suos,& aspexit: & ecce popul⁹ multus veniebat ꝙ iter deviũ ex latere montis. Dixit autẽ Jonadab ad regẽ, Ecce 35 filii regis adsunt : juxta verbũ servi tui, sic factum est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 (o)Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη (p)σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὅτι ἠγάπα αὐτὸν, ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν. 22 Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν διὰ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐταπείνωσε(π)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ. 23 Καὶ ἐγένετο μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τὰ πρόβατα Ἀβεσσαλὼμ ἐν (ρ)Βεελασὼρ τῇ ἐγγὺς Ἐφραὶμ, καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. 24 Καὶ ἦλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ δὴ κείρουσιν οἱ παῖδές σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου. 25 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Μὴ δὴ υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ ἐὰν μὴ καταβαρυθῶμέν ἐπὶ σέ. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠθέλησε(σ)τοῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. 26 Καὶ εἶπεν (τ) Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτόν, Καὶ εἰ μὴ, πορευθήτω δὴ μετ' ἐμοῦ Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Ἱνατί 27 πορεύσεται μετὰ σοῦ; Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ 28 σκηνὴν πότου αὐτοῦ. καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἶπω πρὸς ὑμᾶς, Παίξατε τὸν Ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν· μὴ φοβηθῆτε, ὅτι οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντέλλόμενος ὑμῖν; ἀνδρίζεσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως. 29 Καὶ ἐποίησε τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνών, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἀνέστησε πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ (υ)ἐπεκάθισεν ἐπὶ πάντα ἡμίονον αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. 30 Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυὶδ, λέγων, Ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ οὐ καταλέλειπται ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς. 31 Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντες οἱ παῖδες (φ)αὐτοῦ οἱ παριστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν. 32 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφοῦ(χ)Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι πάντα τὰ (ψ) παιδάρια τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσε(ω)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ. 33 Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ(α)ῥῆμα, λέγων, Πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἀπέθανον· (β)ὅτι ἀλλ' ἢ Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανε. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. 34 καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τὸς ὀφθαλμὸς αὐτοῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ(γ)πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐν τῇ καλιᾷ. καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν, Ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδοῦ (δ) τῆς Ὡρωνῆν ἐκ μέρους τοῦ 35 ὄρους. Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεισι· κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου, οὕτως ἐγένετο.

MS.A.(o)Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσεν πάντας (π) Θαμὰρ (ρ)Βελλασὼρ(σ) πορευθῆναι, καὶ (τ)Ἀβεσσαλὼμ, Καὶ εἰ(υ)επεκάθισεν ἅπας Θ ἐπὶ (φ) αὐτῆς θεσ-
σωτης(χ)Δαυὶδ,Μὴ(ψ)παιδία(ω)Θαμὰρ(α)τὸ ῥῆμα,(β)ὅτι Ἀμνὼν(γ)πλευρᾶς(δ)τῆς Ὀρεωνῆν

תרגום יונתן Targum Jonathan.

21 וּמַלְכָּא דָּוִד שְׁמַע יַת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וּתְקִיף לֵיהּ לַחֲדָא : וְלָא מַלֵּל אַבְשָׁלוֹם עִם
22 אַמְנוֹן לְמִבֵּישׁ וְעַד טָב אֲרֵי סָנֵי אַבְשָׁלוֹם יַת אַמְנוֹן עַל עֲסַק דְּעַנֵּי יַת תָּמָר אֲחָתֵיהּ : וַהֲוָה
23 לְזִמַן תַּרְתֵּין שְׁנִין וַהֲווֹ גָּווִין לְאַבְשָׁלוֹם בְּמֵישַׁר חָצוֹר עִם בֵּית אֶפְרַיִם וְזַמֵּן אַבְשָׁלוֹם לְכָל
24 בְּנֵי מַלְכָּא : וַאֲתָא אַבְשָׁלוֹם לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר הָא כְעַן גָּווִין לְעַבְדָּךְ יֵיזֵיל כְּעַן מַלְכָּא
25 וְעַבְדּוֹהִי עִם עַבְדָּךְ : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם לָא בְרִי לָא כְעַן נֵיזֵיל כּוּלָּנָא וְלָא נִתְקַף עֲלָךְ
26 וְאִתְקֵיף בֵּיהּ וְלָא אֲבָא לְמֵיזַל וּבָרְכֵיהּ : וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם וְלָא יֵיזֵיל כְּעַן עִמָּנָא אַמְנוֹן אָחִי
27 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא לְמָא יֵיזֵיל עִמָּךְ : וְאִתְקֵיף בֵּיהּ אַבְשָׁלוֹם וְשַׁלַּח עִמֵּיהּ יַת אַמְנוֹן וְיַת כָּל
28 בְּנֵי מַלְכָּא : וּפַקִּיד אַבְשָׁלוֹם יַת עוּלֵמוֹהִי לְמֵימַר חֲווֹ כְעַן כַּד יִשְׁפַּר לִבָּא דְאַמְנוֹן בְּחַמְרָא
וַאֵימַר לְכוֹן קְטוֹלוּ יַת אַמְנוֹן וְתִקְטְלוּן יַתֵּיהּ לָא תִדְחֲלוּן הֲלָא אֲרֵי אֲנָא פַּקֵּדִית יַתְכוֹן
29 אִתְקִיפוּ וֶהֱווֹ לְגַבְרִין גִּבָּרִין : וַעֲבָדוּ עוּלֵמֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כְּמָא דְפַקִּיד אַבְשָׁלוֹם וְקָמוּ
30 כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וּרְכִיבוּ אֱנָשׁ עַל כּוּרְסֵיתֵיהּ וַאֲפָקוּ : וַהֲוָה עַד דְּאִנּוּן בְּאוֹרְחָא וּשְׁמוּעָתָא
31 אַתַת לְוָת דָּוִד לְמֵימַר קְטַל אַבְשָׁלוֹם יַת כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן חַד : וְקָם
מַלְכָּא וּבְוַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וְשָׁכִיב עַל אַרְעָא וְכָל עַבְדּוֹהִי מְשַׁתְּדְּרִין כַּד מְבַזְּעִין לְבוּשֵׁיהוֹן :
32 וַאֲתִיב יוֹנָדָב בַּר שִׁמְעָה אֲחוּהִי דְּדָוִד וַאֲמַר לָא יֵימַר רִבּוֹנִי יַת כָּל עוּלֵמַיָּא בְנֵי מַלְכָּא
קְטָלוּ אֲרֵי אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית אֲרֵי בְלִבָּא דְאַבְשָׁלוֹם חֲוָת כְּמָנָא מִיּוֹמָא דְעַנֵּי יַת תָּמָר
33 אֲחָתֵיהּ : וְכַעַן לָא יְשַׁוֵּי רִבּוֹנִי מַלְכָּא עַל לִבֵּיהּ פִּתְגָמָא לְמֵימַר כָּל בְּנֵי מַלְכָּא מִיתוּ אֲלָהֵין
34 אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית : וְעַרַק אַבְשָׁלוֹם וְזָקַף עוּלֵמָא סַכְוָאָה יַת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא עַם
35 סַגִּי אָתֵן מֵאוֹרַח מֵאֲחוֹרוֹהִי מִסְּטַר טוּרָא : וַאֲמַר יוֹנָדָב לְמַלְכָּא הָא בְנֵי מַלְכָּא
אָתוּ כְּפִתְגָמָא דְעַבְדָּךְ כֵּן הֲוָה :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et rex David audivit omnia verba hæc , & ira fuit illi nimis. Et non 21
locutus est Absalom cum Amnon à malo usque ad bonum ; nam odiit 22
Absalom Amnon propter causam quòd oppressisset Thamar sororem
suam. Et fuit post tempus duorum annorum , fuerunt tonsores Ab- 23
salom in planicie Hhasor apud *domum* Ephraim , & invitavit
Absalom omnes filios regis. Et ingressus est Absalom ad regem , & 24
dixit, Ecce nunc sunt tonsores servo tuo ; & vadat quæso rex,& servi
ejus cum servo tuo. Et dixit rex ad Absalom, Non fili mi,ne nunc eam⁹ 25
omnes nos,& ne ingraveſcamus super te: & institit in illum ; & non vo-
luit ire, sed benedixit illi. Et dixit Absalom, Et non ibit quæso nobiscũ 26
Amnon frater meus ? & dixit illi rex, Ad quid ibit tecum ? Et invaluit 27
in illum Absalom, & misit cum eo Amnon & omnes filios regis. Et 28
jussit Absalom adoleſcentibus suis, dicendo : Videte quæso, quando ju-
cundum erit cor Amnon in vino, & dicam vobis,Occidite Amnon,& oc-
cidetis illum, non timebitis ; nónne *quòd* ego jussi vobis ? roboramini
& estote in robustos viros. Et fecerunt adoleſcentes Absalom Amnoni, 29
quemadmodum jusserat Absalom : & surrexerunt omnes filii regis, &
equitârunt quisque super mulum suum, & verterunt terga. Et fuit dum 30
adhuc essent illi in via, rumor venit ad David, dicendo : Occidit Absa-
lom omnes filios regis , & non relictus est ex illis unus. Et surrexit rex 31
& scidit vestimenta sua,& cubuit super terram, & omnes servi ejus ſta-
bant scindentes vestes suas. Et respondit Jonadab filius Simghah fra- 32
tris ipsius David, & dixit, Non dicat rex, omnes adoleſcentes filios re-
gis occiderunt , sed Amnon ipse solus mortuus est ; quia in corde Absa-
lom fuit infidiatio, à die quo oppressit Thamar sororem suam. Et nunc 33
non ponat dominus meus rex super cor suum verbum , dicendo : omnes
filii regis *mortui* sunt, sed Amnon ipse solus mortuus est. Et fugit Ab- 34
salom & levavit adoleſcens circumspector oculos suos, & vidit, & ecce
populus multus veniebant ex via de-poſt eum de latere montis. Et dixit 35
Jonadab regi, Ecce filii regis veniunt ;secundùm verbum servi tui sic fuit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ומיבש מלכא. ית כל פתגמיא האלין. וכעס לחדא
22 חסדא. לא מליל. עם אמנון בר אחוי ועם אבשלום. ארום סני אבשלום ית אמנון. על דית ית תמר אחתיה.
23 והוה מן סוף יומין תרין שנין. והוה גזזין אבשלום בעדריה דבבעלחצור. דעל פרעמון. * ומזמן אבשלום
24 ית כל בני מלכא. * ואתא אבשלום לות מלכא. ואמר הא כדון גזזין לעבדך. יתעבד כדון מלכא. ועבדוי
25 עם עבדך. ואמר מלכא לאבשלום. לא כדון ברי. לא נתגלי כדון כולנא. ולא נתקל עלך. ואלץ ביה.
26 ולא אבא. ובריכיה. * ואמר אבשלום. הא לא כדון. ויתעבד אחי אמנון. עמנא. ואמר מלכא ליה. למא
27 יתעבד. * ואלץ ביה אבשלום. ושדר עמיה ית אמנון. וית כל בני מלכא. * ועבד אבשלום כמנדעת
28 עבדוי. למימר. חמון כדון כד יתטב לבא דאמנון. במחמרא. ואימר לכון. קטלו ית אמנון. ולא תדחלון.
29 הלא אנא פקידית יתכון. תקיפו ותהוון גוברין חילא. * ועבדו עבדי אבשלום. לאמנון. כמא דפקיד
30 אבשלום. וקמו כל בני מלכא. ורכבו כל חד. על פרדיה. ואזלו. והוה. הינון באורחא. ואתא שמעתא
31 לות דוד. למימר. קטיל אבשלום. ית כל בני מלכא. ולא אשתאר מנהון. חד. * ואתרומם מלכא. וקרע
32 ית לבושוי. ושכב על ארעא. וכל עבדוי. קיימין לבושיהון. מקרעין. * ואתיב יונדב. בר שמעא. אחוי
33 דדוד. ואמר. לא יימר מרי. ית כל עולימי בית מלכא. דקטילו כל. ארום אמנון בלחודוי. מית. ארום
34 על מימרא דאבשלום. הוה מזמן. מיום. דסני. ית תמר אחתיה. * וברח אבשלום. והא עולימא דנטיר
35 עינא. סליק ואחזי. והא עם רב. מסטרא דבתרוי. מן טוורא. ואמר יונדב. לות מלכא. הא בנוי דמלכא
אתיין. כמא דמליל עבדך. כן הוה.

David etiam rex omnibus hisce rebus auditis, 21
ægrè admodum tulit. Absalom verò nihil 22
boni vel mali dicebat Hamnoni; oderat enim
Absalom Hamnonem, eò quòd stuprâsset
Thamarem sororem suam. Post biennium 23
verò habuit Absalom tonsores in Beelhasor
quæ est contermina Aphremo, & invitavit
Absalom omnes filios regis: Tum veniens 24
Absalom ad regem ait illi, Tonsores habet
servus tuus, eat rex & servi ejus cum servo
tuo. Dixit ad eum, Nequaquam fili mi, ne 25
eamus omnes, ne gravemus te: & licèt ursis-
set eum, noluit tamen ire cum illo, sed bene-
dixit ei. Ait illi Absalom, Quandoquidem 26
non *venis*, eat mecum Hamnon frater meus.
Dixit ad eum rex; Quorsum tecum iret? Sed 27
instante Absalome, misit cum eo Hamnonem
& omnes filios regis. Præceperat autem 28
Absalom servis suis, & dixerat eis; Cùm
exhilaratus fuerit animus Hamnonis vino, &
dixero vobis, percutite Hamnonem, & inter-
ficite eum, & ne timeatis; ego enim præci-
pio vobis, confortamini & estote viri. Fa- 29
cientibus itaque servis Absalomis quemad-
modum præceperat eis Absalom, surrexe-
runt omnes filii regis, & conscendentes qui-
libet mulum suum aufugerunt. Dum ipsi 30
essent in via, pervenit rumor ad Davidem
quòd interfecisset Absalom cunctos filios
regis, & neminem ex eis reliquisset. Qua- 31
propter surgens rex laceravit vestimenta sua,
& jacuit humi, cunctis servis ejus astantibus,
laceratis vestimentis. Respondens autem 32
Jonadab filius Sammæ fratris Davidis, ait;
Ne putet dominus meus rex omnes filios re-
gis mortuos esse; nam Hamnon ipse solus
mortuus est: propositum quippe hoc erat in
animo Absalomis ab eo die quo stupraverat
Thamarem sororem ejus. Nunc ergò ne 33
putet dominus meus rex mortuos esse omnes
filios regis; nam Hamnon ipse solus mortuus
est. Interim fugit Absalom. Speculator 34
verò sublatis oculis vidit multos homines ve-
nientes in via à latere montis. Dixit Jona- 35
dab regi, Ecce filii regis veniunt: quemad-
modum dixit servus tuus, ita factum est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وسمع داود الملك بهذا الخبر وسف عليه جدا * فاما ابشالوم فلم يقل لامنون خيرا ولا
22 سرا * لان ابشالوم ابغض امنون بغضا شديدا لاجل فصح ثامار اخته * وكان ابشالوم كل
23 سنة يجز غنمه في بعلحاصور التي في حد افرام * ودعى ابشالوم جميع بني الملك * ثم انه
24 اتى الملك وقال له * لعبدك قوم يجزون غنمه * احب ان يحملني الملك هو واحوتي * قال له * لا
25 يريد يا بني * لا نأتيك كلنا ليلا يثقل عليك الامر وطلب ابشالوم الى الملك فلم يجبه * لكنه
26 دعى له * ثم قال ابشالوم * فان كنت انت لا تجي * فمر امنون اخي ان ينطلق معي * قال
27 له الملك * ما حاجتك الى هذا * فطلب ابشالوم الى ابيه * وارسل معه امنون وجميع بني الملك *
28 وامر ابشالوم عبيده وقال لهم * اذا سرب امنون وطاب نفسه وامركم * فاضربوا امنون
29 واقتلوه * ولا تخافوا انا امرتكم * تقووا وكونوا رجالا * وفعل عبيد ابشالوم كما امرهم * فلما
30 قتل امنون وثب جميع بني الملك * وركب كل امرء منهم وهرب * وبينما هم في الطريق اذا
31 جاء الخبر الى داود ان ابشالوم قتل جميع بني الملك * ولم يبق منهم احد * فقام الملك
32 قياما * ومزق ثيابه * وجلس على الارض * وقام عبيده بين يديه ممزقين الثياب * وكلم يوناداب
بن سما اخي داود الملك * وقال له * لا يظن سيدي ان جميع بني الملك قتلوا * ولكن انما
33 قتل امنون وحده * لان هذا كان في راي ابشالوم منذ يوم فصح ثامار اخته * والآن لا يظن
34 الملك ان جميع بنيه قتلوا * بل انما كان على ما اخبرتك * وقد هرب ابشالوم * فنظر الذيذبان
35 الى الطريق * فراى فوما كثيرين يجيئون من ناحية الجبل * فقال يوناداب للملك * قد جاؤا
بنو الملك كلهم * وانما كان الامر على ما اخبرتك انا عبدك ايها الملك *

David autem rex hanc audivit rumo- 21
rem, et displicuit ei vehementer. At ve ò 22
Absalom nihil boni vel mali dicebat
Amnoni, quoniam Absalom vehementi o-
dio prosequebatur Amnonem, quòd Tha-
marem sororem suam violâsset. Solebat 23
autem Absalom oves suas tondere quot-
annis in Baalhasor quæ est in finibus A-
phrem: quarè invitatis Absalom cunctis
filiis regis, Adivit postremò regem, et ait 24
illi; Habet servus tuus homines qui ton-
dent oves ejus, velim faveat mihi tum
rex ipse, tum fratres mei. Dixit ad eum, 25
Nolumus fili mi; non ibimus ad te omnes,
ne grave tibi sit negotium: institit tamen
Absalom regi, at non annuit ei, sed bene
precatus est illi. Tum dixit Absalom, 26
Quòd si tu minimè venias, præcipe quæ-
so Amnoni fratri meo ut abeat mecum.
At illi rex, Quorsum hoc? Velim Ab-
salome patrem suum effligitante, misit
cum illo Amnonem & omnes filios regis.
Deinde jussit Absalom servis suis, et di- 28
xit eis; Cum biberit Amnon, hilarique
fuerit animo, & præcepero vobis, percu-
tite Amnonem, et occidite eum, et ne me-
tuatis: ego præcipio vobis: fortè ac virili
sitis animo. Fecerunt itaque servi Ab- 29
salomis quemadmodum mandaverat eis:
cùmque interfectus fuisset Amnon, prosi-
lientes omnes filii regis, & conscendens
quilibet eorum jumentum suum, aufuge-
runt. Cumque essent in itinere, ecce per- 30
venit fama ad Davidem quòd Ab salom
trucidâsset omnes filios regis, nemine ex
eis superstite relicto. Stetit ille cò rex pe- 31
dibus, scissisque vestibus suis humi con-
sedit, steterunt atque servi ejus coram i so
scissis vestibus. Tum Jonadab filius 32
Sammæ fratris Davidis regem allocutus
ait illi, Ne arbitretur dominus meus omnes
filios regis interfectos esse, sed Amnon
quidem solus interfectus est: hoc enim e-
rat in mente Absalomis à die quo vio-
lavit Thamarem sororem ejus. Ne arbi- 33
tretur itaque rex omnes filios suos esse
peremptos, sed proculdubiò res habet pro-
ut narravi tibi. Interea fugit Ab salom. 34
Speculator autem viam explorans, vidit
turbam multam venientem ex parte mon-
tis. Et dixit Jonadab regi, Jam venie- 35
runt omnes filii regis, & certissimè res
habet quemadmodum exposui tibi ego
servus tuus, O rex.

שמואל ב: יד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וְהִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ
וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וְגַם־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו
בְּכוּ בְכִי גָּדוֹל מְאֹד: 37 וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ אֶל־תַּלְמַי
בֶּן־עַמִּיהוּר מֶלֶךְ גְּשׁוּר וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ כָּל־הַיָּמִים:
38 וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי־שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים:
39 וַתִּכַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ לָצֵאת אֶל־אַבְשָׁלוֹם כִּי־נִחַם
עַל־אַמְנוֹן כִּי־מֵת:

36 Cúmque cessâsset loqui, apparuerunt & filii regis: & intrantes levaverunt vocem suam, & fleverunt: sed & rex & omnes servi ejus fleverûnt ploratu magno nimis. Porrò Absalom fugiens, abiit ad Tholomai filiũ Ammiud regem Gessur. Luxit ergò David filium suũ cunctis diebus. Absalom autem cùm fugisset, & venisset in Gessur, fuit ibi tribus annis. Cessavítque rex David persequi Absalom, eò quòd consolatus èsset super Amnon interitu.

36 Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ζωστέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τῦ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τ φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσ, καί γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ ἔκλαυσ κλαυθμὸν μέγαν ζοόδρα. 37 Καὶ Αβεσσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς (ε) Θολμὶ υἱὸν Ἐμιὴδ βασιλέα Γεδσὺρ εἰς γλῶ (ζ) Χαμαάχαδ. καὶ (η) ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ὅλη τ ὑὸν αὐτῦ πάσας τὰς ἡμέρας. (θ) Καὶ Αβεσσαλὼμ ἀπέδρα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσὺρ, καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία. 39 Καὶ ἐκόπασεν (ι) ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῦ ἐξελθεῖν πρὸς Αβεσσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ὅλη Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανε.

36 Et factum est, postquàm consummavit loquens, & ecce filii regis venerunt: & elevaverunt vocem suam, & ploraverunt: & etiam rex, & omnes pueri ejus ploraverunt ploratione magnam valdè. 37 Et Abessalom fugit, & ivit ad Tholmi filium Emiud regem Gedsur (p) in terram Chamaachad. Et luxit rex David super filium suum (q) omnibus diebus. 38 Et Abessalom fugit, & ivit in Gedsur: & fuit ibi annos tres. 39 Et (r) cessavit rex David exire ad Abessalom; quoniam consolatus est se super Amnon, quia mortuus erat.

MS. A. (ε) Θολομαὶ (ζ) Μαχάδ. (η) ἐπένθησεν Δαυὶδ ἐπὶ (θ) Καὶ ἀπέδρα Αβεσσαλὼμ, καὶ (ι) Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῦ

CAP. XIV. יד

1 וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה כִּי־לֵב הַמֶּלֶךְ עַל־אַבְשָׁלוֹם:
2 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי־נָא וְלִבְשִׁי־נָא בִגְדֵי־אֵבֶל
וְאַל־תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זָה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת
עַל־מֵת: 3 וּבָאת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְדִבַּרְתְּ אֵלָיו כַּדָּבָר
הַזֶּה וַיָּשֶׂם יוֹאָב אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיהָ: 4 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
הַתְּקֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל־אַפֶּיהָ אַרְצָה וַתִּשְׁתָּחוּ
וַתֹּאמֶר הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ: 5 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר
אָבֵל אִשָּׁה אֲלְמָנָה אֲנִי וַיָּמָת אִישִׁי: 6 וְלִשְׁפְּחָתְךָ
שְׁנֵי בָנִים וַיְנַצּוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה וְאֵין מַצִּיל בֵּינֵיהֶם
וַיַּךְ הָאֶחָד אֶת־הָאַחֵר וַיְמִתֵהוּ: 7 וְהִנֵּה קָמָה
כָל־הַמִּשְׁפָּחָה עַל־שִׁפְחָתֶךָ וַיֹּאמְרוּ תְּנִי אֶת־מַכֵּה־
אָחִיו וְנָמִתָהוּ בְּנֶפֶשׁ אָחִיו אֲשֶׁר הָרָג
וְנַשְׁמִידָה גַּם אֶת־הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ אֶת־גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה
לְבִלְתִּי שִׂים־לְאִישִׁי שֵׁם וּשְׁאֵרִית עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:
8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָאִשָּׁה לְכִי לְבֵיתֵךְ וְאֲנִי אֲצַוֶּה
עָלַיִךְ: 9 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ

CAP. XIV.

1 Intelligens autem Joab filius Saruiæ, quòd cor regis versum esset ad Absalom, Misit Thecuam, & tulit inde mulierem sapientem: dixítque ad eam; Lugere te simula, & induere veste lugubri, & ne ungaris oleo, ut sis quasi mulier jam plurimo tempore lugens mortuũ: 3 Et ingrediêris ad regem, & loquêris ei eum sermones hujuscemodi. Posuit autè Joab verba in ore ejus. 4 Itaque cùm ingressa fuisset mulier Thecuitis ad regem, cecidit coram eo super terram, & adoravit, & dixit; Serva me rex. Et ait ad eam rex, Quid causæ habes? Quæ respondit; Heu, mulier vidua ego sum: mortuus est enim vir 6 meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii: qui rixati sunt adversùm se in agro, nullúsque erat qui eos prohibere posset: & percussit alter alterũ, & interfecit eum. 7 Et ecce consurgens universa cognatio adversùm ancillã tuam, dicit; Trade eum qui percussit fratrem suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus hæredem: & quærunt extinguere scintillam meam, quæ relicta est, ut non superfit viro meo nomen, & reliquiæ super 8 terram. Et ait rex ad mulierem; Vade in domum tuam, 9 & ego jubebo pro te. Dixítque mulier Thecuitis ad regẽ; In me, domine mi rex, sit iniquitas, & in domum patris 10 mei: rex autem & thronus ejus sit innocens. Et ait rex; Qui contradixerit tibi, adduc eum ad me, & ultrà non addet 11 ut tangat te. Quæ ait; Recordetur rex Domini Dei sui, ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum, & nequaquàm interficiant filium meum. Qui ait; Vivit Dominus, quia non cadet de capillis filii tui super terram.

1 Καὶ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρυίας ὅτι ἡ καρδία τῦ βασιλέως ἐπὶ Αβεσσαλώμ. 2 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα σοφὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Πένθησον δὴ, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικὰ, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς (α) γυνὴ πενθῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τῦτο ἡμέρας (β) πολλὰς, 3 Καὶ εἰσελεύσῃ πρὸς τ βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα τῦτο. καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ τὰς λόγους (γ) ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. 4 Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τ βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς (δ) εἰς τ γῆν, καὶ προσεκύνησεν (ε) αὐτῷ, καὶ εἶπε, Σῶσον βασιλεῦ, σῶσον. 5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεὺς, Τί ἔστ σοι; ἡ δὲ εἶπε, Καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μ. 6 Καί γε τῇ δούλῃ σ δύο υἱοὶ, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν· καὶ (ζ) ἔπαισεν ὁ εἷς τ ἕνα ἀδελφὸν αὐτῦ, καὶ ἐθανάτωσεν 7 αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τ δοῦλῃ σ, καὶ εἶπαν, Δὸς τ παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ, καὶ θανατώσωμεν αὐτὸν ἀντὶ τ ψυχῆς τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ ὃ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαρῶμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μ τὸν καταλελειμμένον, ὥστε μὴ θεῖναι τῷ ἀνδρί (η) μ κατάλειμμα 8 καὶ ὄνομα ἐπὶ προσώπε τ γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ (θ) βασιλεὺς πρὸς τ γυναῖκα, Πορεύου βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σ, κἀγὼ ἐντελοῦμαι περὶ σ. 9 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐπ' ἐμὲ, κύριέ μ βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ (ι) ἐπὶ τὸν οἶκον τ πατρός μ, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόν αὐτῦ ἀθῶος. 10 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τίς ὁ λαλῶν πρὸς σέ, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ (κ) ὃ προσθήσ ἔτι ἅψασθαι αὐτῦ; 11 Καὶ εἶπεν, Μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον τὸν αὐτῦ (λ) πληθυνθῆναι ἀγχιστεία τ αἵματος τ διαφθεῖραι, καὶ ὃ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μ. καὶ εἶπε, Ζῇ κύριός σ, εἰ (μ) πεσεῖ ἀπὸ τ τριχὸς τ υἱοῦ σ ἐπὶ τ γῆν.

Et factum est, postquàm consummavit loquens, & ecce filii regis venerunt, & extulerunt vocem suam & fleverunt, & etiam rex & omnes servi ejus fleverunt fletu magno. Et Absalom fugit & ivit ad Thalmai filium *Ghamihhur* regem Gessur, & luxit super filium suum *omnibus* diebus. Et Absalom fugit & ivit ad Gessur, & fuit ibi tribus annis. Et desideravit anima David regis egredi ad Absalom, quia consolatus erat super Amnon quòd mortuus esset.

CAP. XIV.

Et intellexit Joab filius Sa- 1
vuiæ, quia cor regis (a) super Abessalom. Et misit Joab in Thecoe, & sumpsit indè mulierem sapientem, & dixit ad eam; Luge 2
nunc, & indue vestimenta lugubria, & non ungaris oleo, & eris tanquã mulier lugens super mortuum (b) jam diebus multis. Et 3
venies ad regem, & loquêris ad eum juxta verbum hoc. Et posuit Joab verba in ore ejus. Et in- 4
travit mulier Thecoites ad regẽ, & cecidit super faciem suam in terram, & adoravit eum, & dixit; Salva rex, salva. Et dixit ad 5
eam rex, Quid est tibi? At illa dixit, Et (c) vidua mulier ego sum, & mortuus est vir mꝰ. Et etiam ancillæ tuæ erant duo 6
filii: et pugnavérunt utrique in agro, & non fuit qui eximeret inter eos. Et percussit unus (d) unũ fratrẽ suum, & interfecit eum. Et 7
ecce insurrexit tota (e) cognatio ergà ancillam tuam, et dixerunt; Da eum qui percussit fratrẽ suũ, & interficiemus eum pro anima fratris sui, quem occidit, & tollemus etiam hæredem (f) vestrum. Et (g) extinguent prunam meam residuam, ita ut non ponatur vivo meo residuum, et nomen super faciem terræ. Et dixit rex ad mu- 8
lierem; Vade in domum tuam, ego mandabo pro te. Et 9
dixit mulier Thecoites ad regem, Super me, domine mi rex, iniquitas, & super domum patris mei: & rex & thronꝰ ejus innocens. Et dixit rex; Quisquis est qui 10
loquitur ad te, & duces eum ad me: & non adjiciet ultrà tangere eum. Et dixit; Recordetur nunc 11
rex Domini Dei sui, (h) multiplicando redemptorem sanguinis ad disperdendum: & non tollant filium meum. Et dixit; Vivit Dominus, si cadet de capillo filii tui super terram.

MS. A. (α) γυνὴ τῦτο (β) πολλὰς πενθῦσα ἐπὶ τεθνηκότι, καὶ (γ) εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. (δ) ἐπὶ τ (ε) αὐτῷ, * σῶσον βασιλεῦ, σῶσον. (ζ) ἔπαισεν εἷς (η) μ ὄνομα καὶ * λῆμμα ἐπὶ (θ) βασιλεὺς, Τριάνοσα (ι) ἐπὶ οἶκον (κ) ὃ μὴ προσθήσ (λ) πληθῦναι (μ) πεσεῖ τ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

36 וַהֲוָה כְּשֵׁיצְיוּתֵיהּ לְמַלָּלָא וְהָא בְנֵי מַלְכָּא אֲתוֹ וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן וּבְכוֹ וְאַף מַלְכָּא וְכָל
37 עַבְדּוֹהִי בְּכוֹ בְּכִי סַגִּיאָה לַחֲדָא: וְאַבְשָׁלוֹם עָרַק וַאֲזַל לְוָת תַּלְמַי בַּר עַמִּיחוּר מַלְכָּא דִּגְשׁוּר
38 וְאִתְאַבַּל עַל בְּרֵיהּ כָּל יוֹמַיָּא: וְאַבְשָׁלוֹם עָרַק וַאֲזַל לְגִשׁוּר וַהֲוָה תַמָּן תְּלָת שְׁנִין:
39 וְחַמִּירַת נַפְשָׁא דְּדָוִד מַלְכָּא לְמִפַּק עַל אַבְשָׁלוֹם אֲרֵי אִתְנְחֵם עַל אַמְנוֹן אֲרֵי מִית:

יד

1 וְיָדַע יוֹאָב בַּר צְרוּיָה אֲרֵי לְבָא דְמַלְכָּא לְמִפַּק עַל אַבְשָׁלוֹם: 2 וּשְׁלַח יוֹאָב וְנָסִיב
מִתַּמָּן אִתְּתָא חַכִּימְתָּא וַאֲמַר לָהּ אִתְאַבְּלִי כְעַן וּלְבוּשִׁי כְעַן לְבוּשֵׁי אֵבְלָא וְלָא תְשׁוּפִין
3 מְשָׁחָא וְתֶהֵי כְּאִתְּתָא דְּכַן יוֹמִין סַגִּיאִין מְאַבְּלָא עַל מֵיתָא: וְתֵהֵכִין לְוָת מַלְכָּא וְתַמְלִלִין
4 עִמֵּיהּ כְּפִתְגָמָא הָדֵין וְשַׁוִּי יוֹאָב יָת פִּתְגָמַיָּא בְּפוּמָהּ: וַאֲמַרַת אִתְּתָא דְמִתְקוֹעַ לְמַלְכָּא
5 וּנְפַלַת עַל אַפַּהּ עַל אַרְעָא וְסִגְדַת וַאֲמַרַת פְּרוֹק מַלְכָּא: וַאֲמַר לָהּ מַלְכָּא מָה לִיךְ וַאֲמַרַת
בְּקוּשְׁטָא אִתְּתָא אַרְמַלְתָּא אֲנָא וּמִית בַּעֲלִי: 6 וּלְאַמְתָךְ תְּרֵין בְּנִין וְאִתְנַצִיאוּ תַרְוֵיהוֹן
בְּחַקְלָא וְלֵית דְּמְשֵׁיזִיב בֵּינֵיהוֹן וּמְחָא חַד יָת חַד וְקַטַל יָתֵיהּ: 7 וְהָא קָמַת כָּל זַרְעִיתִי עַל
אַמְתָךְ וַאֲמָרוּ הַבִי וְנִקְטוֹל יָת דְּקַטַל אֲחוּהִי וְנִקְטְלִנֵיהּ בְּחוֹבַת נַפְשָׁא דַאֲחוּהִי דְּקַטַל
וְנַשְׁצֵי אַף יָת יְרוּתָא וּבְעוֹ לְמִקְטַל יָת חַד יְחִידִי דְּאִשְׁתְּאַר בְּדִיל דְּלָא לְשַׁוָּאָה לְבַעֲלִי
שׁוּם וּשְׁאָר עַל אַפֵּי אַרְעָא: 8 וַאֲמַר מַלְכָּא לְאִתְּתָא אֲזִילִי לְבֵיתָךְ וַאֲנָא אֲפַקֵּד עֲלָךְ: 9 וַאֲמַרַת
אִתְּתָא דְמִתְקוֹעַ לְמַלְכָּא עֲלַי דִּי לִי רִבּוֹנִי מַלְכָּא חוֹבָא וְעַל בֵּית אֲבָא וּמַלְכָּא וְכוּרְסֵי
מַלְכוּתֵיהּ זַכָּאי: 10 וַאֲמַר מַלְכָּא מַן דְּיֵימַר לִיךְ מְלָא וְתֵיתְנִיהּ לְוָתִי וְלָא יוֹסִיף עוֹד לַאֲנוֹקָא
בִיךְ: 11 וַאֲמַרַת יְדַבַּר כְּעַן מַלְכָּא מָה דְּכְתִיב בְּסִפְרֵי אוֹרַיְתָא דַיְיָ אֱלָהָךְ בְּדִיל לְאַסְגָאָה
אוֹרְחָא קֳדָם גְּאַל דְּמָא לְחַבָּלָא וְלָא יְשֵׁצוּן יָת בְּרִי וַאֲמַר קָיֵם הוּא יְיָ אִם יִפּוֹל מִסַּעֲר רֵישׁ
בְּרִיךְ לְאַרְעָא:

Et fuit cùm finiret ille loqui, & ecce filii regis venerunt, & extulerunt vocem suam & fleverunt, & etiam rex & omnes servi ejus fleverunt fletu magno. Et Absalom fugit & ivit ad Thalmai filium *Ghamihhur* regem Gessur, & luxit super filium suum *omnibus* diebus. Et Absalom fugit & ivit ad Gessur, & fuit ibi tribus annis. Et desideravit anima David regis egredi ad Absalom, quia consolatus erat super Amnon quòd mortuus esset.

CAP. XIV.

Et cognovit Joab filius Szaruja quòd esset *cor* regis exire ad Absalom. 1
Et misit Joab ad Thekoagh, & adduxit indè mulierem sapientem, & dixit 2
illi: Luge obsecro, & indue quæso vestes luctus: & non ungaris unguento, sed sis ut mulier quæ *jam* diebus multis luget super mortuum. Et venies ad 3
regem, & loquêris ad eum secundùm verbum hoc: & posuit Joab verba in ore ejus. Et dixit mulier quæ erat ex Thekoagh ad regem, & procidit 4
super faciem suam super terram, & adoravit & dixit: Libera rex. Et dixit 5
illi rex: Quid est tibi? & dixit: Verè mulier vidua ego, & mortuus est maritus meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii, & rixati sunt ambo illi in 6
agro, & non erat, qui liberaret, inter illos; & percussit unus alterum, & occidit illum. Et ecce surrexit omnis prosapia *mea* super ancillam tuam, 7
& dixerunt: Da *& occidamus* qui occidit fratrem suum, & occidemus illum propter culpam animæ fratris sui quem occidit, & perdemus etiam hæredem: & quærunt occidere etiam unum unicum qui relictus est, ut non ponant marito meo nomen & residuum super faciem terræ. Et dixit 8
rex ad mulierem: Vade in domum tuam, & ego jubebo pro te. Et dixit 9
mulier quæ erat ex Thekoagh regi: Super me quæ mea est, domine mi rex, sit culpa & super domum patris mei, & rex & solium regni sui sit innocens. Et dixit rex: Qui dixerit tibi loquelam, produces illum ad me, 10
& non addet amplius nocere tibi. Et dixit, Recordetur, obsecro, rex quid 11
sit scriptum in libro Legis Dñi Dei tui, ut multiplicetur via ante redemptorem sanguinis ad devastandum, & non perdant filium meum, & dixit: Vivit ipse Dominus, si ceciderit ex capillo capitis filii tui in terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 *ﭘﺣﺣﺣ ﭘﺣﺣﺣ ﭘﺣﺣﺣ

שמואל ב: יד

regem meum dominum ad tua ancilla *nunc* Loquatur :mulier Dixitque
12 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה תְּדַבֶּר־נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
cogitâsti *quid ad* Et :mulier *sit* Et .Loquere ,dixitque :verbum
13 דָּבָר וַיֹּאמֶר דַּבֵּרִי: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וְלָמָּה חָשַׁבְתְּ
hoc verbum rex *loquendo à* & ?Dei populum *super hoc ficut*
כְּזֹאת עַל־עַם אֱלֹהִים וּמִדַּבֶּר הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה
Quia .*suum* expulsum rex *reducere non pro* ,delinquens tanquam
14 כְּאָשֵׁם לְבִלְתִּי הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדָּחוֹ: כִּי־
non &:*colligentur* non quæ ,terram in *effuse* aquæ veluti &,morimur moriẽdo
מוֹת נָמוּת וְכַמַּיִם הַנִּגָּרִים אַרְצָה אֲשֶׁר לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא
se à expellat non ut ,cogitationes cogitabit & :animam Deus *tollet*
יִשָּׂא אֱלֹהִים נָפֶשׁ וְחָשַׁב מַחְשָׁבוֹת לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ
meum dominũ regem ad *loquendum ad* venerim quòd nunc Et .expulsum
15 נִדָּח: וְעַתָּה אֲשֶׁר־בָּאתִי לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי אֶת
Loquar :tua ancilla dixit & :populus me terruerunt quia ;hoc verbum
הַדָּבָר הַזֶּה כִּי יְרָאֻנִי הָעָם וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ אֲדַבְּרָה־
.*suæ* ancillæ verbum rex faciet forsitan :regem ad nunc
נָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אוּלַי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אֲמָתוֹ:
viri *vola* de *suam* ancillam *eruendum ad* rex audiet Quia
16 כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־אֲמָתוֹ מִכַּף הָאִישׁ
.Dei hæreditate de pariter meum filium & ,me perdere
לְהַשְׁמִיד אֹתִי וְאֶת־בְּנִי יַחַד מִנַּחֲלַת אֱלֹהִים:
:requiem ad regis mei domini verbum *nunc* Sit :tua ancilla dixit Et
17 וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ יְהִי־נָא דְבַר־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְמְנוּחָה
,bonum *audiendum ad* ,rex meus dominus sic ,Dei angelus sicut quia
כִּי כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים כֵּן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב
,rex respondit Et .tecum sit tuus Deus Dominus & ;malum &
18 וַה־ְוָה אֱלֹהֶיךָ יְהִי עִמָּךְ: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ
ego quod verbum me à abscondas *nunc* Ne :mulierem ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַל־נָא תְכַחֲדִי מִמֶּנִּי דָּבָר אֲשֶׁר אֲנֹכִי
.rex meus dominus *nunc* Loquatur :mulier dixitque :te *interrogans*
שֹׁאֵל אֹתָךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה יְדַבֶּר־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
respondit & *?hoc omni in* tecum Joab *mandavit* Num :rex Dixitque
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲיַד יוֹאָב אִתָּךְ בְּכָל־זֹאת וַתַּעַן
,*dextram ad vir si* ,rex mi domine tuæ animæ *Vita* :dixit & ,mulier
הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר חַי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם־אִשׁ לְהַמִּין
tu' serv' quia ;rex me' dominus est locut' quæ omnibus ab *sinistrandũ ad* &
וְלַהַשְׂמִיל מִכֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־עַבְדְּךָ
omnia tuæ ancillæ ore in posuit ipse & ,mihi præcepit ipse Joab
יוֹאָב הוּא צִוַּנִי וְהוּא שָׂם בְּפִי שִׁפְחָתֶךָ אֶת־כָּל־
fecit ,verbi *faciem vertere Propter* ,hæc verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: לְסֵבֹב אֶת־פְּנֵי הַדָּבָר עָשָׂה
sapientiam secundùm sapiens me' dñs &:hoc verbum Joab tuus servus
עַבְדְּךָ יוֹאָב אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת
rex dixit Et .terra in quæ omnia *sciendum ad* ,Dei angeli
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֵת כָּל־אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
reduc,Vade & :hoc verbum feci nunc Ecce :Joab ad
אֶל־יוֹאָב הִנֵּה־נָא עָשִׂיתִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת־
,terram in *suas facies ad* Joab cecidit Et .Absalom puerum
הַנַּעַר אֶת־אַבְשָׁלוֹם: וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל־פְּנֵי אַרְצָה
cognovit Hodie :Joab dixitque :regi benedixit &,se incurvavit &
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע
quia ;rex mi domine tuis oculis in gratiam inveni quia ,tuus servus
עַבְדְּךָ כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לַאֲשֶׁר־
abiit & ,Joab surrexit Et .*sui* servi verbum rex fecit
עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דָּבָר עַבְדּוֹ: וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ
Dixitque .Jerusalaim *in* Absalom adduxit & ;Ghesur in
23 גְּשׁוּרָה וַיָּבֵא אֶת־אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם: וַיֹּאמֶר
est reversus &:videat non *meas facies* &,*suam domũ* ad Revertatur :rex
24 הַמֶּלֶךְ יָסֹב אֶל־בֵּיתוֹ וּפָנַי לֹא יִרְאֶה וַיָּסָב
.vidit non regis *faciey* &,*suam domum* ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה:

Versio VULG. LAT.

12 Dixit ergò mulier, Loquatur ancilla tua ad dominum meum
13 regem verbum. Et ait, Loquere. Dixitque mulier, Quarè cogitásti hujuscemodi ré contra populum Dei, & locut' est rex verbum istud, ut peccet, & non reducat ejectum suum? Omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur: nec vult Deꝰ perire animam, sed retractat cogitans ne penit' pereat qui abjectus est. Nunc igitur veni, ut loquar ad dominum meum regem verbum hoc, præsente populo. Et dixit ancilla tua: Loquar ad regem, si quo modo faciat rex verbum ancillæ suæ; Et audivit rex, ut liberaret ancillam suam de manu omniũ, qui volebant de hæreditate Dei delere me, & filium meum simul. Dicat ergò ancilla tua, ut fiat verbum dñi mei regis sicut sacrificium. Sicut enim Angelus Dei, sic est domin' meꝰ rex, ut nec benedictione, nec maledictione moveatur: unde & Dominus Deus tuus est tecum.
18 Et respondens rex, dixit ad mulierem; Ne abscondas à me verbum, quod te interrogo. Dixitque ei mulier; Loquere, domine mi rex. Et ait rex, Numquid manus Joab tecum est in omnibus istis? Respondit mulier, & ait; Per salutem animæ tuæ domine mi rex, nec ad sinistram, nec ad dexteram est, ex omnibus Eis quæ locut' est dominus meus rex: servus enim tuus Joab, ipse præcepit mihi, & ipse posuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc. Ut verteré figuram sermonis hujus, servus tuus Joab præcepit istud: tu autem, domine mi rex, sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus Dei, ut intelligas omnia super terram. Et ait rex ad Joab, Ecce placatus feci verbum tuum: vade ergò, & revoca puerum Absalom. Cadénsque Joab super faciem suam in terram, adoravit & benedixit regi: & dixit Joab; Hodiè intellexit servus tuus, quia inveni gratiã in oculis tuis, domine mi rex: fecisti enim sermonem servi tui. Surrexit ergò Joab & abiit in Gessur, & adduxit Absalom in Jerusalem. Dixit autem rex; Revertatur in domum suam, & faciem meam non videat. Reversus est ergo Absalom in domum suam, & faciem regis non vidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ἡ δούλη Cυ
πρὸς τὸν κύριόν μου (ν) βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπεν
13 Λάλησον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ἱνατί ἐλογίσω
(ξ) τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν θεοῦ; ἢ ὀκνῶν Cυ τῷ
βασιλέως ὁ λόγος διὰ ὡς πλημμέλεια, τοῦ
μὴ ὑποστρέψαι (ο) ὁ βασιλεὺς τὸν ἐξωσμένον
14 αὐτοῦ; Ὅτι θανάτῳ ἀποθνήσκομεν, καὶ ὥσπερ τὸ
ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τὴν γῆν ὃ οὐ Cυ-
αχθήσεται, καὶ λήψεται ὁ θεὸς (π) ψυχὴν, καὶ λο-
γιζόμενος τὸ ἐξωσμένον
15 Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸ
κύριόν μου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὤφελέ με ὁ
λαὸς, καὶ (σ)ἐρεῖ ἡ δούλη Cυ, Λαλησάτω δὴ
πρὸς (τ)τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, εἴπως ποι-
16 ήσῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δούλης αὐτοῦ, Ὅτι
(υ)ἀκούσῃ ὁ βασιλεὺς ῥυσάσθαι (φ) τὴν δούλην
αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν ζητούντων ἐξα-
γαγεῖν με καὶ τὸν (χ)υἱόν με ἀπὸ κληρονομίας θεοῦ.
17 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ ἔσται ὁ λόγος τοῦ κυρίου
μου τοῦ βασιλέως εἰς (ψ)ὀδύνας· ὅτι καθὼς ἄγ-
γελος (ω) θεοῦ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασι-
λεὺς, τοῦ ἀκοῦσαι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ
18 κύριος ὁ θεός Cυ ἔσται μετὰ Cυ. Καὶ ἀπεκρί-
θη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα, Μὴ
δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ
σε. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ὁ κύριός
19 μου ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μὴ
ἡ χεὶρ (α) Ἰωὰβ ἐν παντὶ τούτῳ μετὰ Cυ; καὶ
εἶπεν ἡ γυνὴ τοῦ βασιλεῖ, Ζῇ ἡ ψυχή Cυ
κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς
τὰ ἀριστερὰ ἐκ (β) πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ κύ-
ριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι ὁ δοῦλός Cυ Ἰωὰβ
ἀυτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ
(γ) στόματι τῆς δούλης Cυ πάντας τοὺς λόγους
20 τούτους· Ἐνεκεν τοῦ (δ)μεταθεῖν τὸ πρόσωπον
τοῦ ῥήματος τούτου, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός Cυ
Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον. καὶ ὁ κύριός (ε)μου σοφὸς
καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ θεοῦ, τοῦ γνῶναι
21 πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς Ἰωὰβ, Ἰδοὺ δὴ ἐποίησά Cοι κατὰ τὸν λό-
γον Cυ(ζ)τοῦτον. πορεύου, ἐπίστρεψον τὸ παι-
δάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐ-
22 πὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνη-
σε, καὶ ηὐλόγησε τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ,
Σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός Cυ ὅτι εὗρον χάριν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποί-
ησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τοῦ δ-
23 λου αὐτοῦ. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς
Γεδσὺρ, καὶ ἦγαγε τὸν Ἀβεσσαλὼμ εἰς Ἰερου-
24 σαλήμ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἀποστραφήτω
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ
βλεπέτω. καὶ (η) ἀπέστρεψεν Ἀβεσσαλὼμ εἰς
τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως
οὐκ εἶδε.

Et dixit mulier, Loquatur nunc 12
ancilla tua ad dominum meum
regem verbum. Et dixit, Loquere.
Et dixit mulier, Ut quid (b)cogi- 13
tâsti tale super populũ Dei? nun-
quid ex ore regis verbũ hoc, tan-
quam delictum, ut non reducat rex ejectum suum? Quoniã 14
(i) morte moriemur, et tanquam
aqua delabens super terram, quæ
non colligetur. Et accipiet Deus
animam & cogitans expellere à
se expulsum? Et nunc, quòd ve- 15
neram loqui ad regem dominum
meum verbum hoc, quia aspiciet
me populus, & dicet (k) ancilla
tua, Loquatur nunc ad dominum
meum regem, si quomodò faciet
rex verbum ancillæ suæ; Quoniã 16
audiet rex: (l) Eruat ancillam
suam de manu viri quærentis
tollere me, & filium meum, ab
hæreditate Dei. Et dixit mulier, 17
Si (m) jam sermo domini mei re-
gis in sacrificia: quoniam sicut
angelus Dei, sic dominus meus
rex ad audiendum bonum, et ma-
lum: & Dominus Deus tuus erit
tecum. Et respondit rex, et dixit 18
ad mulierem, Ne nunc occultave-
ris à me verbum quod ego inter-
rogo te. Et dixit mulier, Loqua-
tur nunc dominus meus rex. Et 19
dixit rex, Nunquid manus Joab
in omni hoc tecum? Et dixit mu-
lier regi, Vivit anima tua, domi-
ne mi rex, si est in dextra, vel in
sinistra de omnibus, quæ locutus
est dominus meus rex: quoniam
servus tuus Joab ipse mandavit
mihi, & ipse posuit in ore ancil- 20
læ tuæ omnia verba hæc: (n) ut
verterem facies verbi hujus, (o)
quod fecit servus tuus Joab ver-
bum hoc: Et dominus meus sapi-
ens, sicut sapientia angeli Dei, ad
cognoscendum omnia quæ in ter-
ra. Et dixit rex ad Joab, Ecce 21
nunc feci tibi juxta verbum tuũ
hoc. Vade, veduc puerum Abessa-
lom. Et cecidit Joab super faciem 22
suam in terram, & adoravit, &
benedixit regem. Et dixit Joab:
Hodiè cognovit servus tuus, quia
inveni gratiam in oculis tuis, do-
mine mi rex: quoniam fecit do- 23
minus meus rex verbum servi
sui. Et surrexit Joab, & ivit in
Gedsur: & duxit Abessalom in
Hierusalem. Et dixit rex; Rever- 24
tatur in domum suam, & faci-
em meam non videat. Et rever-
tit Abessalom in domum suam:
& faciem regis non vidit.

MS.A. (ν) τὴν βασιλέα (ξ) τοιοῦτον (ο) πρὸς τὸν (π) τὴν ψυχὴν, καὶ λογιζόμενος λογισμὸς τοῦ ἐξῶσαι(ρ)ἐξωσμένον. (σ)ἐρεῖ ὁ λαός Cυ,(τ)τὸν βασιλέα,εἴπως ποιήσῃ(υ)ἀκούσῃ(φ)δὴ τὴν(χ) μου χ^ν τὸ αὐτὸ ἀπὸ (ψ)ὀδύνας· (ω) τοῦ θεοῦ,(α)Ἰωὰβ μετὰ Cυ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν (β) πάντων τούτων ὧν (γ) στόματί μου τὸν (δ) μεταθεῖν τὸ (ε) μου * Ἰωὰβ σοφὸς (ζ) τοῦτον. καὶ πορεύθητι καὶ ἐπίστρεψον (η) ἀπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσαλὼμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וַאֲמַרַת אִתְּתָא תִּתְמַלֶּל כְּעַן אַמְתָךְ קֳדָם רִבּוֹנִי מַלְכָּא פִּתְגָמָא וַאֲמַר מַלֵּלִי: וַאֲמַרַת אִתְּתָא
23 וּלְמָה חֲשַׁבְתָּא כְּהָדָא עַל עַמָּא דַיְיָ וּמִמְלֵל מַלְכָּא פִּתְגָמָא הָדִין כְּגַבְרָא חַיָּב בְּדִיל דְּלָא
14 לְאַתָּבָא מַלְכָּא יָת בְּדִיוּרֵיהּ: אֲרֵי מִיתָא דְמָאת וּכְמַיָּא דְמִתְאַשְׁדִין לְאַרְעָא דְּלָא אֶפְשַׁר
לְהוֹן דְּיִתּוֹסְפוּן כֵּן לֵית אֶפְשַׁר לְדִינָא דְקוּשְׁטָא לְקַבָּלָא מָמוֹן דְּשִׁקַּר וְרַמְחֵשַׁב מַחְשְׁבָן
15 בְּדִיל דְּלָא לְבַדָּרָא מְנִיחַ בְּדוּרָא: וּכְעַן דַּאֲתֵיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם מַלְכָּא רִבּוֹנִי יָת פִּתְגָמָא
הָדִין אֲרֵי דְחִלוּנִי עַמָּא וַאֲמַרַת אֲמַתָךְ אֶמְלֵל כְּעַן קֳדָם מַלְכָּא מָאֵים יַעֲבִיד מַלְכָּא יָת
16 פִּתְגָמָא דְאָמְתֵיהּ: אֲרֵי יִשְׁמַע מַלְכָּא לְשֵׁיזָבָא יָת אֲמָתֵיהּ מִיַּד גַּבְרָא לְשֵׁיצָאָה יָתִי וְיָת בְּרִי
17 כְּחָדָא מֵאֲחֶסַנְתָּ עַמָּא דְיָ: וַאֲמַרַת אֲמָתָךְ יְהִי כְעַן פִּתְגָמָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא לְנִיחָא אֲרֵי
18 כְּמַלְאֲכָא דַיְיָ כֵּן רִבּוֹנִי מַלְכָּא לְמִשְׁמַע טָב וּבִישׁ וּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָךְ יְהִי בְסַעְדָךְ: וַאֲתֵיב
מַלְכָּא וַאֲמַר לְאִתְּתָא לָא כְעַן חַכְסִי מִנִּי פִּתְגָמָא דַאֲנָא שָׁאֵל יָתִיךְ וַאֲמַרַת אִתְּתָא יְמַלֵּל
19 כְּעַן רִבּוֹנִי מַלְכָּא: וַאֲמַר מַלְכָּא הֲיַד יוֹאָב עִמָּךְ בְּכָל דָּא וְאַתִּיבַת אִתְּתָא וַאֲמַרַת חַיֵּי נַפְשָׁךְ
רִבּוֹנִי מַלְכָּא אִם אִית לְמִסְטֵי לִימִינָא וּלְסִמְאלָא מִכֹּל דִּי מַלֵּל רִבּוֹנִי מַלְכָּא אֲרֵי עַבְדָךְ יוֹאָב
20 הוּא פַּקְדָנִי וְהוּא שָׁוִי בְּפוּמָא דְאַמְתָךְ יָת כָּל פִּתְגָמָא הָאִלֵּין: בְּדִיל לְאַקָּפָא יָת אַפֵּי
פִּתְגָמָא עֲבַד עַבְדָךְ יוֹאָב יָת פִּתְגָמָא הָדִין וְרִבּוֹנִי חַכִּים כְּחָכְמַת מַלְאֲכָא דַיְיָ לְמִדַּע יָת
21 כָּל דִּי בְאַרְעָא: וַאֲמַר מַלְכָּא לְיוֹאָב הָא כְעַן עֲבִדִית יָת פִּתְגָמָא הָדִין וְאֵזֵיל אֲתֵיב יָת
22 עוּלֵימָא יָת אַבְשָׁלוֹם: וּנְפַל יוֹאָב עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וְסָגִיד וּבָרִיךְ יָת מַלְכָּא וַאֲמַר יוֹאָב
יוֹמָא דֵין יְדַע עַבְדָךְ אֲרֵי אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ רִבּוֹנִי מַלְכָּא דַּעֲבַד מַלְכָּא יָת פִּתְגָמָא
23 דְעַבְדֵיהּ: וְקָם יוֹאָב וַאֲזַל לְגֶשׁוּר וְאֵיתֵי יָת אַבְשָׁלוֹם לִירוּשְׁלֵם: וַאֲמַר מַלְכָּא יִסְתְּחַר
24 לְבֵיתֵיהּ וְאַפַּי לָא יְחֲזֵי וְאִסְתְּחַר אַבְשָׁלוֹם לְבֵיתֵיהּ וְאַפֵּי מַלְכָּא לָא חֲזָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit mulier: Loquatur nunc ancilla tua ante dominum meum regem 12
verbum: & dixit, Loquere. Et dixit mulier: Et quare cogitâsti secundùm 13
hoc super populum Dñi, & loquitur rex verbum hoc sicut vir culpatus, ut
non reducat rex dispersum suũ? Quia mors qua morior ecce est sicut aquæ 14
quæ defluunt in terram, quia non possibile est illis quòd congregentur: sic
non est possibile judici veritatis accipere mamon iniquitatis, & quod co-
gitet cogitationes ut non dispergat à se dispersum. Et nunc quòd veni ad 15
loquendum ante regem dominum meum verbum hoc, quia terruerunt me
populꝰ; & dixit ancilla tua, *Loquar* nunc ante regem; fortè faciet rex ver-
bum *ancillæ suæ*. Quia audiet rex ad liberandum ancillam suam de manu 16
viri [*quærentis*] consumere me & filium meum simul de hæreditate populi
Dñi. Et dixit ancilla tua, Sit quæso verbum domini mei regis in requiem; 17
nam ut angelus Dñi, sic dominus meus rex ad audiendum bonum & ma-
lum: & dictum Dñi Dei tui sit in auxilio tuo. Et respondit rex & dixit 18
mulieri: Ne obsecro celes à me verbum quod ego rogo te: & dixit mulier,
Loquatur quæso dominus meus rex. Et dixit rex: Num manus Joab te- 19
cum est in omni hoc? & respondit mulier, & dixit: Per vitam animæ tuæ
domine mi rex, si non est declinandum ad dexteram vel ad sinistram ex
omni quod locutus est dominus meus rex: nam servus tuus Joab ipse jussit
mihi, & ipse posuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc. Ut immutarem 20
faciem verbi, fecit servus tuus Joab verbum hoc, & dominus meus sapiens
est juxta sapientiam angeli Dñi ad cognoscendum omne quod in terra.
Et dixit rex ad Joab, Ecce nunc feci verbum hoc, Ito, reduc adolescentem 21
Absalom. Et procidit Joab super faciem suam *ad* terram & adoravit, & 22
benedixit regi: & dixit Joab, Hodie novit servus tuus quòd inveni mise-
ricordias in oculis tuis domine mi rex, quòd fecit rex verbum servi *sui*.
Et surrexit Joab & ivit ad Gessur, & adduxit Absalom in Jerusalem. Et 23
dixit rex, Revertatur ad domum suam & faciem meam non videat: & 24
reversus est Absalom ad domum suam, & faciem regis non vidit.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܗܘ ܢܐܡܪ ܐܡܬܟ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܢܐ ܠܐ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܐ ܐܡܪ ܠܗ

שמואל ב: טו

universo in pulcher vir erat non Abſalom ſicut Et
25 וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא־הָיָה אִישׁ־יָפֶה בְּכָל־
ejus verticem ad uſque &,ejus pedis *vola* à :*valde* *laudandum* *ad* ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לְהִלָּל מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ
fine à erat &),ſuum caput *eum tondendo in* Et .macula eo in erat non
26 לֹא־הָיָה בּוֹ מוּם: וּבְגַלְּחוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ
eum ſuper erat grave quia ,tondebat quo *dies ad* *dierum*
יָמִים׳ לְיָמִים אֲשֶׁר יְגַלַּח כִּי־כָבֵד עָלָיו
ſeclis ducentis ſui capitis *crinem* ponderabat & (*illud* tondebat &
וְגִלָּחוֹ וְשָׁקַל אֶת־שְׂעַר רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים
filia & ,filii tres Abſalom ſunt nati Et .*regis* *lapide* in
27 בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ: וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה בָנִים וּבַת
.aſpectu pulchra mulier erat ipſa ;Thamar ejus nomen & ,una
אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה:
28 *facies* & ;dierum annis duobus Jeruſalaim in Abſalom Manſitque
וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלַם שְׁנָתַיִם יָמִים וּפָנֵי
,Joab ad Abſalom miſit Et .vidit non regis 29
29 הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה: וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב
miſit & :eum ad venire noluit & :regem ad eum *mittendum* *ad*
לִשְׁלֹחַ אֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח
:ſuos ſervos ad Dixitque .venire noluit & ,ſecundò adhuc
30 עוֹד שֵׁנִית וְלֹא אָבָה לָבוֹא: וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו
,ite :hordea ibi ei & ,*meam* *manum* *ad* Joab *partem* Videte
רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב אֵל־יָדִי וְלוֹ־שָׁם שְׂעֹרִים לָכוּ
Abſalom ſervi ſuccenderunt & :igni *in* *eam* *incendite* &
וְהוֹצִיתֶם בָּאֵשׁ וַיַּצִּיתוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶת־
Abſalom ad venit & ,Joab Surrexitque .igne in *partem*
31 הַחֶלְקָה בָּאֵשׁ: וַיָּקָם יוֹאָב וַיָּבֹא אֶל־אַבְשָׁלוֹם
tui ſervi ſuccenderunt quid Ut :eum ad dixitque :domum in
הַבַּיְתָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה הִצִּיתוּ עַבְדֶיךָ אֶת־
:Joab ad Abſalom Dixitque ?igni *in* ,mihi quæ *partem*
32 חֶלְקָתִי אֲשֶׁר־לִי בָּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב
te mittam & ,huc Veni :dicendo ,te ad miſi Ecce
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה אֹתְךָ
mihi *bonum* ?Gheſur de veni quid *Ad* :*dicendum* *ad* ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי מִגְּשׁוּר טוֹב לִי
me in eſt ſi & :regis *facies* videam nunc & :ibi *ego* adhuc
עוֹד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־יֶשׁ־בִּי
indicavit & ,regem ad Joab venit Et .me faciat interficere &,*perverſitas*
33 עָוֹן וְהֲמִתָנִי: וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד
ſe incurvavit & ,regem ad venit & ,Abſalom *ad* vocavit & ,ei
לוֹ וַיִּקְרָא אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ
rex eſt oſculatus & ,*regis* *facies* *ad* terram ad *ſuos* *vultus* ſuper ei
לוֹ עַל־אַפָּיו אַרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ
.Abſalom
לְאַבְשָׁלוֹם:

CAP. XV. טו

,equos & *currum*. Abſalom ſibi fecit & ,hæc poſt à fuit Et
1 וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסוּסִים
manè conſurgebat Et .*ejus* *faciei* *ad* currentes viros quinquaginta &
2 וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: וְהַשְׁכֵּים
,virum omnem ,erat & :portæ viæ *manum* *ſuper* ſtabat & ,Abſalom
אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַל־יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וְהָיָה כָּל־הָאִישׁ
vocabat & ,*judicium* *ad* regem ad *veniendum* *ad* *lis* ei eſſet cui
אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא
una Ex :dicebat & ?tu civitate qua Ex :dicebat &,eum *ad* Abſalom
אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי מִזֶּה עִיר אַתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַד
,Vide :Abſalom eum ad Dicebatque .tuus ſervus Iſrael tribuum
3 שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם רְאֵה
.rege à tibi non *audiens* & ;recti & ,boni tui ſermones
דְבָרֶיךָ טוֹבִים וּנְכֹחִים וְשֹׁמֵעַ אֵין־לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ:

Verſio VULG. LAT.

Porrò ſicut Abſalom, vir non erat pulcher in omni Iſrael,& decorus nimis:à veſtigio pedis vſque ad verticem non erat in eo ulla macula. Et quando tondebat capillum, (ſemel autem in anno tondebatur,quia gravabat eum cæſaries,) ponderabat capillos capitis ſui ducentis ſiclis,pondere publico. Nati ſunt autè Abſalòm filii tres, & filia una nomine Thamar, elegantis formæ. Manſítque Abſalom in Jeruſalem duobus annis, & faciem regis non vidit. Miſit itaque ad Joab, ut mitteret eum ad regem: qui noluit venire ad eum. Cúmque ſecundò miſiſſet,& ille noluiſſet venire ad eum, Dixit ſervis ſuis;Scitis agrũ Joab juxta agrum meum, habentem meſſem hordei: ite igitur, & ſuccendite eum igni. Succenderũt ergò ſervi Abſalom ſegetem igni. Et venientes ſervi Joab, ſciſſis veſtibus ſuis, dixerunt; Succenderunt ſervi Abſalom partem agri igni. Surrexítque Joab, & venit ad Abſalom in domum ejus, & dixit; Quarè ſuccenderunt ſervi tui ſegetem meam igni? Et reſpondit Abſalom ad Joab; Miſi ad te obſecrans ut venires ad me, & mitterem te ad regem, & diceres ei; Quarè veni de Geſſur? melius mihi erat ibi eſſe: obſecro ergò ut videam faciem regis: quòd ſi memor eſt iniquitatis meæ, interficiat me. Ingreſſus itaque Joab ad regem, nuntiavit ei omnia: vocatúſque eſt Abſalom,& intravit ad regem, & adoravit ſuper faciem terræ coram eo: oſculatúſque eſt rex Abſalom.

CAP. XV.

1 IGitur poſt hæc fecit ſibi Abſalom curr⁹,et equites,et quinquaginta viros qui præcederent eum. 2 Et manè conſurgens Abſalom, ſtabat juxta introitum portæ, & omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium, vocabat Abſalom ad eum, & dicebat; De qua civitate es tu? Qui reſpondens aiebat,Ex una tribu Iſrael ego ſum ſervus tuus. 3 Reſpondebátque ei Abſalom, Videntur mihi ſermones tui boni & juſti. Sed non eſt qui te audiat conſtitut⁹ à rege:

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ὡς Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἦν (θ)ἀνὴρ ἐν παντὶ Et, ſicut Abeſſalom,non erat vir 25
Ἰσραὴλ αἰνετὸς (ρ)σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς in omni Iſrael, laudabilis valdé:
αὐτ῀ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτ῀,οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶ- à veſtigio pedis ejus, & uſq; ad
26 μος. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτ῀ τ῀ κεφαλὴν αὐτ῀, vertice ej⁹,non erat in eo macula.
καὶ ἐγίνετο ἀπ᾽ ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς Et cũ tonderetur ipſe caput ſuũ, 26
ἂν συκείρεσθο, ὅτι κα[ι]σαρύνετο ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ (& erat(p)à principio dierum in
κρόμμυος αὐτ῀ ἔσπε τ῀ πλίκα τ῀ κεφαλῆς αὐ- dies, quando tondebatur, quoniã
τῶ διακοσίας σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τ῀ βασι- aggravabatur ſuper eum)et tonſo
27 λικῷ. Καὶ ἐτέχθησ᾽ (ι)τῷ Ἀβεσσαλὼμ τρεῖς eum ponderavit capillum capitis
υἱοὶ, καὶ θυγάτηρ μία, καὶ ὄνομα αὐτῇ (κ) Θα- ſui ducentos ſiclos in ſiclo regio.
μὰρ. αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ Ροβόαμ υἱῷ Σολομῶν, καὶ τίκτει αὐτῷ Et nati ſunt ipſi Abeſſalom tres 27
γυνὴ(λ)Ροβοὰμ υἱῷ Σολομῶν, καὶ τίκτ῀ αὐτῷ filii & filia una,et nomen ei Thamar. Hæc fuit mulier pulchra
28 τ῀ (μ)Ἀβιά. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν valdé:(q)& fit uxor Roboam fi-
Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον lio Salomon: Et parit ei Abia. Et 28
τῦ βασιλέως οὐκ εἶδε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσ- duos annos dierum: et faciem re-
29 σαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τ῀ gũ non vidit. Et miſit Abeſſalom 29
βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· ad Joab ad mittendum eum ad
καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ regem,et noluit venire ad eum.
ἠθέλησε ἔλθειν. Καὶ(ν)εἶπεν Ἀβεσ- Et miſit ſecundò ad eũ; et noluit
30 σαλὼμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτ῀, Ἴδετε, ἡ με- advenire. Et dixit Abeſſalom ad 30
ρὶς ἐν ἀγρῷ τ῀ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ (ξ)αὐ- pueros ſuos; Videte: portio in a-
τῷ ἐκεῖ κριθαί· πορεύεσθε καὶ ἐμπρήσατ᾽ αὐ- gro ipſius Joab eſt contigua mi-
τὴν ἐν πυρί. καὶ (ο)ἐνέπρησ᾽ οἱ παῖδες Ἀ- hi; et ei illic hordea. Ite, & ſuc-
βεσσαλὼμ τ῀ μερίδα. καὶ διέρρηξαν οἱ δοῦλοι cendite eam in igni. Et incende-
Ἰωὰβ πρὸς αὐτὸν διῤῥηχότες τὰ ἱμάτια(π) runt pueri Abeſſalom portionem.
αὐτ῀, καὶ εἶπον, Ἐνεπύρισ᾽ οἱ δοῦλοι Ἀβεσ- Et adveniunt ſervi Joab ad eũ,
31 σαλὼμ τ῀ μερίδα ἐν πυρί. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, diſciſſi veſtimenta ſua, & dixe-
καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσσαλὼμ εἰς τ῀ οἶκον, καὶ εἶ- runt; Incenderunt ſervi Abeſſa-
πεν πρὸς αὐτὸν, Ἵνατί ἐνεπύρισ᾽ οἱ παῖδές lom portionem in igni. Et ſurrexit 31
σου τ῀ μερίδα ἐμὴν ἐν πυρί; Καὶ εἶπεν Joab, & venit ad Abeſſalom in
32 Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ, Ἰδοὺ ἀπέστειλα domum,et dixit ad eum;ut quid
πρὸς σὲ, λέγων, Ἧκε ὧδε, καὶ ἀποστεῖλόν σε incenderunt pueri tui portionem
πρὸς τ῀ βασιλέα, λέγων, Ἵνατί ἦλθον ἐκ meam in igni? Et dixit Abeſſa- 32
Γεδσύρ; ἀγαθόν (ρ) μοι ἦν ἔτι ἐκεῖ· καὶ νῦν lom ad Joab; Ecce miſi ad te, di-
(σ)ἰδὼ τὸ πρόσωπον τ῀ βασιλέως οὐκ εἴδον. cens,Veni huc,et mittã te ad regẽ
εἰ δέ ὄφιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανάτωσόν με. dicẽs;(γ)tut quid veni de Geſſur?
33 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τ῀ βασιλέα, καὶ (τ) Bonum mihi erat eſſe ibi:& nunc
ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε (υ)τ῀ Ἀβεσ- ecce faciem regis(ſ)non vidi: Si
σαλὼμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τ῀ βασιλέα, καὶ προ- autem eſt in me injuſtitia; & in-
εκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον terfice me. Et intravit Joab ad 33
αὐτ῀ ἐπὶ τ῀ γῆν, καὶ κ(τ) πρόσωπον τ῀ βασι- regem,et annuntiavit ei. Et voca-
λέως. καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τ῀ Ἀβεσ- vit Abeſſalom. Et intravit
σαλώμ. ad regem, & adoravit eum, &
cecidit ſuper faciem ſuam in ter-
ram, & ad faciem regis. Et
deoſculatus eſt rex ipſum A-
beſſalom.

MS.A. (θ) ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ(ι)τῷ *βασιλεῖ τρεῖς(κ)Θαμάρ.αὕτη ἡ γυνὴ(λ)τῷ Ροβοὰμ(μ)Ἀβιάν.(ν)εἶπεν πρὸς τοὺς *παῖ αὐτ῀ Ἀβεσσαλὼμ, Ἴδετε εἰ μερὶς(ξ)αὐτῷ κριθαί εἰσι,πορεύεσθαι(ο)ἐνέπρησ᾽ αὐτὰς οἱ(π) ἐαυτῷ,καὶ εἶπαν,(ρ)ωι ἦν τ῀ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ·(σ)ἰδὼ οὐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τ῀ βασιλέως. εἰ δὲ ὄφιν ἐμοὶ (τ) ἀνήγγελεν (υ)Ἀβεσσαλώμ. καὶ

CAP. XV.

ΚΕΦ. ιε.

1 Καὶ ἐγένετο μ῀ ταῦτα καὶ ἐποίησεν (α) ET factum eſt poſt hæc,& fe- 1
ἑαυτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα, καὶ ἵππους, καὶ cit ſibi Abeſſalom currus, & (a)
πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν equos, & quinquaginta viros ad
αὐτῦ. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔστη ἀ- currendum ante ſe. Et diluculò 2
2 νὰ χεῖρα τ῀ ὁδὸ τ῀ πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀ- ſurgebat Abeſſalom, et ſtabat ſu-
νὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τ῀ βασιλέα per(b)manũ viæ portæ. Et factũ
εἰς κρίσιν, καὶ (β)ἐβόησε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσ- eſt,omnis vir, cui erat judicium,
σαλὼμ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, Ἐκ ποίας πόλεως venichat ad regem in judicium:
(γ)σὺ εἶ; καὶ εἶπεν, Ἐκ μιᾶς φυλῶν Ἰσραὴλ & clamabat ad eum Abeſſalom,
3 ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπε πρὸς (δ) αὐτὸν ὁ & dicebat ei; Ex quali civitate
ἀνὴρ, Ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ tu es? Et dixit, Ex una tribuum 3
ἔνκολοι,(ε)καὶ ὁ ἀκέων οὐκ ἔστι σοι παρὰ τ῀ Iſrael ſervus tuus. Et dixit ad e-
βασιλέως. um Abeſſalom; Ecce verba tua
MS.A.(α)αὐτῷ(β)ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν,καὶ(γ)εἶ σύ;καὶ εἶπεν ὁ bona, & (ε) facilia: & qui au-
ἀνὴρ, Ἐκ (δ)αὐτὸν Ἀβεσσαλὼμ, (ε) καὶ ἀκέων οὐκ ἔστιν παρὰ diat, non eſt tibi à rege.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּכְאַבְשָׁלוֹם לָא הֲוָה גְּבַר שַׁפִּיר בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְשַׁבָּחָא לַחֲדָא מִפַּרְסַת רַגְלוֹהִי וְעַד מוֹחֵיהּ 25
לָא הֲוָה בֵּיהּ מוּמָא: וּבְסַפָּרוּתֵיהּ אֵת רֵישֵׁיהּ וַהֲוֵי מִזְמַן עִדָּן לְעִדָּן דְּמִסְפַּר אֲרֵי יַקִּיר עֲלוֹהִי 26
וּמְסַפַּר לֵיהּ וְתַקֵּל אֵת סְעַר רֵישֵׁיהּ מְאָתָן סְלְעִין בְּמַתְקְלָא דְּמַלְכָּא: וְאִתְיְלִידוּ לְאַבְשָׁלוֹם 27
תְּלָתָא בְּנִין וּבְרַתָּא חֲדָא וּשְׁמַהּ תָּמָר הֵיא הֲוָת אִתְּתָא שַׁפִּירַת חֵזוּ: וְיָתֵב אַבְשָׁלוֹם 28
בִּירוּשְׁלֵם תַּרְתֵּין שְׁנִין וְאַפֵּי מַלְכָּא לָא חֲזָא: וּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם לְוָת יוֹאָב לְשַׁלְחָא יָתֵיהּ 29
לְוָת מַלְכָּא וְלָא אֲבָה לְמֵיתֵי לְוָתֵיהּ וּשְׁלַח עוֹד תִּנְיָנוּת וְלָא אֲבָה לְמֵיתֵי: וְאָמַר לְעַבְדּוֹהִי 30
חֲזוֹ אַחְסָנְתֵּיהּ דְּיוֹאָב דְּסָמִיכָא לְרֵילוֹהִי לֵיהּ תַּמָּן סְעַרִין אֲווֹלוּ וְאִדְלְקוּהָ בְּנוּרָא וְאִדְלִיקוּ
עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם יָת אַחְסָנְתֵּיהּ בְּנוּרָא: וְקָם יוֹאָב וְאָתָא לְוָת אַבְשָׁלוֹם לְבֵיתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ 31
לְמָה אַדְלִיקוּ עַבְדָּךְ יָת אַחְסָנְתָא דִּילִי בְּנוּרָא: וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְיוֹאָב הָא שְׁלַחִית לְוָתָךְ 32
לְמֵימַר אֱתָא הָלְכָא וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָת מַלְכָּא לְמֵימַר לְמָה אֲתֵיתִי מִגְּשׁוּר טָב לִי עוֹד דְּאֶנָא
תַּמָּן וּכְעַן אַחֲזֵי אַפֵּי מַלְכָּא וְאִם אִית בֵּי חוֹבָא וְיִקְטְלִנַּנִי: וַאֲתָא יוֹאָב לְוָת מַלְכָּא 33
וְחַוִי לֵיהּ וּקְרָא לְאַבְשָׁלוֹם וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא וְסָנִיד לֵיהּ עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא קֳדָם מַלְכָּא
וּנְשַׁק מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם:

טו

וַהֲוָה מִבָּתַר כֵּן וַעֲבַד לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם רְתִיכִין וְסוּסָוָן וְחַמְשִׁין גַּבְרָא רָדְפִין קֳדָמוֹהִי: 1
וּמַקְדִּים אַבְשָׁלוֹם וְקָאֵם עַל כֵּבֶשׁ אוֹרַח תַּרְעָא וַהֲוֵי כָּל גַּבְרָא דִּיהֵי לֵיהּ דִּין לְמֵעַל לְקֳדָם 2
מַלְכָּא לְמֵדָן וּקְרֵי אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ וַאֲמַר אֵי מְדָּא קָרְתָּא אַתְּ וַאֲמַר מֵחַד שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל
עַבְדָּךְ: וַאֲמַר לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם חֲזִי פִּתְגָמָךְ תַּקִּנִין וְיָאוֹן וְשָׁמַע לֵית לָךְ מִן קֳדָם מַלְכָּא: 3

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſicut Abſalom non erat vir pulcher in omni Iſrael ad laudandum valdè; à 25
planta pedis ejus & uſq, ad cerebrum ejus non erat in eo macula. Et 26
quando tondebat caput ſuum, & erat à tempore opportunitatis ad op-
portunitatem tondendi, quia ingraveſcebat ſuper ſe, tondebat ſe; &
ponderabat capillum capitis ſui ducentis zilghin in pondere regis. Et nati 27
ſunt Abſalom tres filii & filia una, et nomen ejus Thamar, illa fuit mulier
pulchra viſu. Et ſedit Abſalom in Jeruſalem duobus annis, & faciem regis 28
non vidit. Et miſit Abſalom ad Joab ut mitteret illum ad regem: & noluit 29
venire ad eum, & miſit adhuc ſecundò, & noluit venire. Et dixit ad ſer- 30
vos ſuos: Videte hæreditatem Joab quæ proxima meæ eſt, & in ea ſunt
ordea, ite & incendite illam in igne: & incenderunt ſervi Abſalom hære-
ditatem *ejus* in igne. Et ſurrexit Joab & venit ad Abſalom in domum, & 31
dixit illi, Ad quid incenderunt ſervi tui hæreditatem, quæ eſt mihi, in igne?
Et dixit Abſalom ad Ioab: Ecce miſi ad te dicens, Veni huc & mittam te 32
ad regem dicendo: Ad quid veni ex Geſſur? melius mihi adhuc quòd
eſſem ibi: & nunc videam faciem regis; & ſi *ſit* in me culpa, occidat me.
Et venit Joab ad regem & indicavit illi: & vocavit Abſalom, & venit ad 33
regem, & adoravit eum ſuper faciem ſuam ſuper terram ante regem: &
oſculatus eſt rex Abſalom.

CAP. XV.

ET fuit poſt hæc, & fecit ſibi Abſalom currus & equos, & quinquaginta 1
viros ſatellites ante ſe. Et anticipabat Abſalom & ſtabat ſuper ſtratam viæ 2
portæ, & fuit omnis vir cui erat judicium ut veniret ante regem ad judi-
candum, vocabat Abſalom illum, & dicebat illi: Ex qua civitate es tu?
& dicebat: Ex una tribuum Iſrael eſt ſervus tuus. Et dicebat illi Abſalom: 3
Vide, verba tua recta ſunt & pulchra; ſed qui audiat non eſt tibi ab-ante
regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܠܝܬ ܓܒܪܐ ܫܦܝܪ ܐܝܟ ܐܒܫܠܡ ܒܟܠ ܝܫܪܝܠ ܕܡܫܒܚ ܠܗ ܛܒ ܡܢ ܟܦ ܪܓܠܗ ܥܕ ܪܫܗ ܠܝܬ ܒܗ ܡܘܡ
26 ܒܗ ܘܟܕ ܓܠܚ ܠܪܫܗ ܓܠܚ ܠܗ ܡܢ ܫܢܐ ܠܫܢܐ ܡܛܠ ܕܡܟܒܕ ܠܗ ܓܠܚ ܠܗ ܘܫܩܠ ܫܥܪ ܪܫܗ
27 ܒܡܬܩܠ ܡܐܬ ܣܬܐ ܒܡܬܩܠ ܡܠܟܐ ܘܠܐܒܫܠܡ ܬܠܬ ܒܢܝܢ ܘܒܪܬ ܚܕܐ ܘܫܡ ܒܪܬܗ ܬܡܪ ܗܝ ܗܘܬ
28 ܫܦܝܪܬ ܚܙܘ ܠܐܢܬ ܘܝܬܒ ܐܒܫܠܡ ܒܝܪܘܫܠܡ ܬܪܬܝܗܘܢ ܫܢܝܢ ܘܦܢܝ ܡܠܟܐ ܠܐ ܚܙܐ ܘܫܕܪ
29 ܐܒܫܠܡ ܠܝܘܐܒ ܠܡܫܕܪܗ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܫܕܪ ܬܢܝܢܝܬ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
30 ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܬܐ ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܚܙܘ ܚܩܠ ܕܝܘܐܒ ܠܝܕܝ ܘܐܝܬ ܒܗ ܚܛܐ ܘܡܘܬܘ ܒܗ
31 ܘܐܘܩܕܘ ܥܒܕܐ ܕܐܒܫܠܡ ܢܘܪܐ ܒܚܩܠܐ ܘܩܡ ܝܘܐܒ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬ ܐܒܫܠܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܐ
32 ܥܒܕܘ ܥܒܕܝ ܐܒܫܠܡ ܢܘܪܐ ܒܚܩܠܐ ܕܝ ܠܗ ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܡ ܠܝܘܐܒ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
ܠܡܐ ܗܝ ܠܝ ܛܒ ܕܐܬܝܬ ܡܢ ܓܫܘܪ ܐܝܟ ܠܝ ܛܒ ܕܐܬܝ ܬܡ ܗܫܐ ܐܬܚܙܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܐܢ ܐܝܬ
33 ܒܝ ܥܘܠܐ ܘܢܩܛܠܢܝ ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܘܩܪܐ ܠܐܒܫܠܡ ܘܐܬܐ ܐܒܫܠܡ
ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܣܓܕ ܐܦܝܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܢܫܩ ܡܠܟܐ ܠܐܒܫܠܡ *

* ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܗܕܐ ܥܒܕ ܐܒܫܠܡ ܠܗ ܪܬܟܐ ܘܣܘܣܝܐ ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܐ ܪܗܛܝܢ ܩܕܡܘܗܝ
2 ܘܐܒܫܠܡ ܩܡ ܒܟܪ ܬܪܥ ܕܡܬܐ ܠܬܪܥ ܕܡܠܟܐ ܘܗܘܐ ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܒܪ ܘܐܬܐ ܠܘܬ
ܐܒܫܠܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܬ ܘܐܡܪ ܥܒܕܟ ܡܢ ܚܕ ܫܒܛܐ ܕܝܫܪܝܠ ܐܡܪ ܠܗ
3 ܐܒܫܠܡ ܚܙܐ ܦܬܓܡܝܟ ܫܦܝܪ ܘܡܫܪܝ ܘܠܝܬ ܓܒܪܐ ܡܢ ܩܒܠ ܡܠܟܐ ܕܢܫܡܥ ܠܗ ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܡ
ܡܢ ܡܢ ܐܫܬܘܐ ܒܝ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܓܒܪܐ ܘܐܢܐ ܐܫܦܪ ܠܗ ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܡ ܠܗ ܚܙܐ ܕܒܪܝܐ

25 Similis autem Abiſalomi nullus erat vir in Iſraele ſummè laudabilis : à planta pedis ejus ad cerebrum uſque, nulla erat in eo
26 macula. Cúmque raderet caput ſuum, radebat illud ab anno in annum ; & quia prægravabat eum, radebat illud : pendebat autem capillitium capitis ſui ducentis ſiclis,
27 pondere regio. Natique ſunt Abiſalomi tres filii, & filia una, cujus nomen erat Thamar : atque hæc etiam erat mulier pulcherrimi aſpectûs. Cùm itaque manſiſſet
28 Abiſalom in Jeruſalem duobus annis, & vultum regis nondum vidiſſet ; Miſit Abi-
29 ſalom ad Joab, ut mitteret eum ad regem ; ille autem venire noluit : miſit etiam ſecundâ vice, nec ire voluit. Quapropter
30 dixit Abiſalom ſervis ſuis, Videte ubi habeat Joab penes me agrum tritici aut hordei, ite & ſuccendite eum igne : ſuccenderuntque ſervi Abiſalomis agrum Joabi.
31 Tum ſurgens Joab ivit ad domum Abiſalomis, dixitque Joab ad Abiſalomem, Quare ſuccenderunt ſervi tui agrum meum igne?
32 Dixit Abiſalom ad Joab, Ecce miſeram ad te, dixerámque ; Veni ut mittam te ad regem & dicas ei, Cur veni è Geſſur ? felicior eram dum eſſem ibi : vellem itaque apparere coram rege : quòd ſi eſt in me crimen, occidat me. Quarè veniens Joab
33 coram rege, indicavit ei verba Abiſalomis, qui vocavit Abiſalomem : & ingreſſus Abiſalom coram rege, procubuit in faciem ſuam ſuper terram ante regem, & oſculatus eſt rex Abiſalomem.

CAP. XV.

1 Poſt hæc paravit ſibi Abiſalom currus, & equites, & quinquaginta tabellarios ſibi
2 præcurrentes. Præterea manè conſurgens Abiſalom, ſtabat ſecus januam regis, & omnem virum qui litem habebat agitandam coram rege, accerſebat Abiſalom ad ſe, & dicebat ei ; E qua civitate es tu ? Quo dicente ; Servus tuus ſum ex una tribuum Iſ-
3 raelis. Aiebat illi Abiſalom, Ecce video ſermones tuos bonos eſſe ac rectos, at audientem non habes à rege.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وَلَمْ يَكُنْ فِي بَنِي اِسْرَايِيلَ رَجُلٌ يُسِيبُهُ اَبْشَالُومُ بِالْجَمَالِ * لِاَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِيهِ عَيْبٌ مِنْ قُرْبِهِ
26 اِلَيْ قَدَمَيْهِ * وَكَانَ اِذَا اَحَدَّ مِنْ سَعَرِهِ * اِنَّمَا يَاْخُذُ مِنْهُ مِنْ سَنَةٍ اِلَيْ سَنَةٍ * وَاِنَّمَا كَانَ يَاْخُذُ مِنْهُ لِاَنَّهُ
27 كَانَ يَكْثُرُ عَلَيْهِ * وَكَانَ وَزْنُ مَا يَاْخُذُ مِنْ سَعَرِهِ مِايَتَيْ مِثْقَالٍ بِمِثْقَالِ اَلْمَلِكِ * وَوُلِدَ لِاَبْشَالُومَ
ثَلَاثَةُ بَنِينَ وَابْنَةٌ * فَدُعِيَ اِسْمُ اِبْنِهِ تَامَارَ وَكَانَتْ هِيَ اَيْضًا اِمْرَاَةً جَمِيلَةً * وَسَكَنَ اَبْشَالُومُ
28 اُورْشَلِيمَ سَنَتَيْنِ * وَلَمْ يَرَ وَجْهَ اَلْمَلِكِ * فَاَرْسَلَ اَبْشَالُومُ اِلَيْ يُوَابَ * لِيُرْسِلَهُ اِلَيْ اَلْمَلِكِ * وَلَمْ يُحِبَّ
29 اَنْ يَاْتِيَهُ * وَاَرْسَلَ اَيْضًا ثَانِيَةً * وَلَمْ يَسُرَّ اَنْ يَاْتِيَهُ * فَقَالَ اَبْشَالُومُ لِعَبِيدِهِ * اُنْظُرُوا حَقْلَ لِيُوَابَ
30 فِيهِ حِنْطَةٌ اَوْ سَعِيرًا اَحْرِقُوهُ بِالنَّارِ فَاَحْرَقَ عَبِيدُ اَبْشَالُومَ حَقْلَ يُوَابَ * وَانْطَلَقَ يُوَابُ اِلَيْ مَنْزِلِ
31 اَبْشَالُومَ * فَقَالَ يُوَابُ لِاَبْشَالُومَ * لِمَاذَا اَحْرَقَ عَبِيدُكَ مَزْرَعِتِي * قَالَ اَبْشَالُومُ لِيُوَابَ * اَرْسَلْتُ
32 اِلَيْكَ مِرَارًا قُلْتُ اَنْ تَجِيئَنِي حَتَّي اُرْسِلَكَ اِلَيْ اَلْمَلِكِ فَلِمَ تَجِيءُ * لِمَاذَا جِئْتُ مِنْ جَاشُورَ * لَقَدْ كَانَ
اَلْمُكْثُ هُنَاكَ اَخْيَرَ لِي * اَنَا اُحِبُّ اَنْ اَدْخُلَ اِلَيْ اَلْمَلِكِ * فَاِنْ كَانَ لِي عِنْدَهُ ذَنْبٌ فَيَقْتُلُنِي *
33 * فَدَخَلَ يُوَابُ اِلَيْ اَلْمَلِكِ * فَاَخْبَرَهُ بِكَلَامِ اَبْشَالُومَ * فَدَعَا اَلْمَلِكُ اَبْشَالُومَ * فَدَخَلَ اَبْشَالُومُ
اِلَيْ اَلْمَلِكِ * وَسَجَدَ بِوَجْهِهِ عَلَي اَلْاَرْضِ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَقَبَّلَ اَلْمَلِكُ اَبْشَالُومَ *

* اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ عَشَرَ *

1 * مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ اَتَّخَذَ اَبْشَالُومُ مَرَاكِبَ وَخَيْلًا وَفُرْسَانًا * وَخَمْسُونَ رَاجِلًا يَسْعَوْنَ بَيْنَ يَدَيْهِ *
2 * وَكَانَ اَبْشَالُومُ يُبَكِّرُ وَيَجْلِسُ عِنْدَ بَابِ اَلْمَلِكِ * وَيَطْرُدُ كُلَّ رَجُلٍ لَهُ خُصُومَةٌ يُرِيدُ اَنْ يَقْضِيَ
اِلَيْ اَلْمَلِكِ * فَيَدْعُوهُ اِلَيْهِ وَيَقُولُ * مِنْ اَيِّ قَرْيَةٍ اَنْتَ * فَيَقُولُ اَنَا عَبْدُكَ مِنْ قَبِيلَةٍ مِنْ قَبَائِلِ
3 بَنِي اِسْرَايِيلَ * فَيَقُولُ لَهُ اَبْشَالُومُ * اَرَي كَلَامَكَ مُسْتَقِيمًا حَسَنًا * وَلَيْسَ لَكَ عِنْدَ اَلْمَلِكِ مَنْ
يَسْمَعُ كَلَامَكَ *

Cæterùm nullus erat inter filios Iſrael qui Abiſalomem aquaret pulchritudine ; nullum enim erat in eo vitium à vertice ipſius ad pedes uſque. Et quoties tondebat pilos ſuos (tondebat autem eos ab anno in annum, & quia præcreſcebant, tondebat eos) pondus pilorum quos tondebat, erat ducentorum ſiclorum, ſiclo regio. Nati ſunt autem Abiſalomi tres filii, & filia : vocavitque nomen filiæ ſuæ, Thamar, quæ etiam fœmina fuit formoſiſſima. Cúmque commoratus eſſet Abiſalom in Jeruſalem biennio, nec vidiſſet faciem regis ; Miſit Abiſalom ad Joab, quatenus mitteret eum ad regem : at illo convenire ipſum renuente, miſit adhuc ſecundò : ſed cùm nec adire libuiſſet, Dixit Abiſalom ſervis ſuis, Videte agrum Joabi proprium, in quo ſit triticum aut hordeum, eúmque igni comburite. Cùm igitur combuſſiſſent ſervi Abiſalomis agrum Joabi, abiit Joab domum Abiſalomis, dixitque Joab ad Abiſalom, Quarè combuſſerunt ſervi tui fatum meum ? Dixit Abiſalom Joabo, Sæpiùs ad te miſi dictum ut venires ad me quatenus mitterem te ad regem, nec venisti. Quorſum vocas è Geſſur ? melius mihi fuiſſet ibi morari. Cupio ego ad regem ingredi : quòd ſi apud eum offendi, interficiat me. Quarè ingreſſus Joab ad regem, retulit ei verba Abiſalomis : vocavitque rex Abiſalomem, & ingreſſus eſt Abiſalom ad regem, vultúque ſuper terram adoravit ante ipſum ; tum oſculatus eſt rex Abiſalomem.

CAP. XV.

Poſt hæc adhibuit ſibi Abiſalom aurigas, & equos, equitéſque ; & quinquaginta pedites incedebant ante eum. Item conſurgens Abiſalom diluculò, ſedebat ad januam regis, & conſiderans omnem virum qui cauſam habebat, volebátque judicium ad regem deferre, vocabat eum ad ſe, dicebátque ; E qua civitate es tu? Reſpondebat ille, Ego ſervus tuus ex tali ſum tribu filiorum Iſrael. Aiebat illi Abiſalom, Videtur mihi ſermo tuus rectus & conſentaneus ; verùm non habes apud regem qui audiat ſermonem tuum.

שמואל ב : טו

me *ſuper* & ,terra in judicem me ponat Quis : Abſalom Dicebatque
4 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי
? eum juſtificabo & ,judiciũ & ,*his ei* ſit cui vir omnis veniat
יָבֹא כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו :
,ſuam manum *minebat* &,ei ſe *incurvandum ad* ,*virum appropinquando in*,erat Et
5 וְהָיָה בְּקָרֵב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשָׁלַח אֶת־יָדוֹ
Abſalom faciebat Et .*ei oſculum dabat* & ,eum apprehendebat &
וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק לוֹ : וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם 6
ad *judicium ad* veniebant qui ,Iſrael univerſo *hoc verbum juxta*
כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט אֶל־
,fuit Et .Iſrael virorum cor Abſalom furabatur & : regem
הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל : 7 וַיְהִי
Ibo : regem ad Abſalom dixit & ,annorũ quadraginta fine à
מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה
.Chebron in Domino vovi quod ,meum votũ reddam & ,*nunc*
נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן :
:dicendo ,Aram in Gheſur in *me manendo in* tuus ſervus vovit votum Quia
כִּי־נֶדֶר נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בְנָשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר 8
ſerviam & ,Jeruſalaim in Dominus me reduxerit reducendo Si
אִם־יָשׁוֹב יְשִׁבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלִַם וְעָבַדְתִּי אֶת־
abiit & ,ſurrexit & : pace in Vade ,rex ei Dixitque .Domino
יְהוָה : וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ 9
tribus univerſas in *veſtigatores* Abſalom miſit Et .Chebron in
חֶבְרוֹנָה : וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְּלִים בְּכָל־שִׁבְטֵי 10
: *dicetis* & ,buccinæ *vocem* *vos audire Circa* : dicendo ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשִׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר וַאֲמַרְתֶּם
iverunt Abſalom cum Et .Chebron in Abſalom Regnavit
מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן : וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם הָלְכוּ 11
,ſua *perfectione* in *euntes* & ,invitati ,Jeruſalaim de viri ducenti
מְאתַיִם אִישׁ מִירוּשָׁלִַם קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם
Achitophel ad Abſalom Miſitque .*verbum omne* ſciebant nec
וְלֹא יָדְעוּ כָּל־דָּבָר : וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֹפֶל 12
ipſum immolando in ,Ghiloh de ſua civitate de David conſiliarũ Ghilonitã
הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ מִגִּלֹה בְּזִבְחִו אֶת
cum *ſe multiplicans* & ,*vadens* populus & ,valida *colligatio* fuit & : victimas
הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּץ וְהָעָם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת
cor Fuit : dicendo ,David ad *indicator* venit Et .Abſalom
אַבְשָׁלוֹם : 13 וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הָיָה לֵב
,ſuis ſervis omnib⁹ David Dixitque .Abſalom poſt Iſrael viri
אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם : 14 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל־עֲבָדָיו
erit non quia ; fugiamus & ,Surgite : Jeruſalaim in ſecum qui
אֲשֶׁר אִתּוֹ בִּירוּשָׁלִַם קוּמוּ וְנִבְרָחָה כִּי לֹא תִהְיֶה־
,acceleret fortè ne , ire feſtinate : Abſalom *faciebus* à evaſio nobis
לָנוּ פְלֵיטָה מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר 15
civitatem percutiat & ,malum nos ſuper impellat & ,nos apprehẽdat &
וְהִשִּׂגֵנוּ וְהֵדִיחַ עָלֵינוּ אֵת הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר
omne Secundũ : regem ad regis ſervi Dixeruntque -gladii *eis ad* 16
לְפִי־חָרֶב : וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל
, rex eſt egreſſus Et .*tui* ſervi ecce , rex meus domin⁹ elegerit quod
אֲשֶׁר־יִבְחַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ : 16 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ
mulieres decem rex reliquit & : ſuis pedibus *in* ejus *domus* omnis &
וְכָל־בֵּיתוֹ בְרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ אֵת עֶשֶׂר נָשִׁים
populus omnis & , rex eſt egreſſus Et .*domum cuſtodiendum ad* ,*pellices*
פִּלַגְשִׁים לִשְׁמֹר הַבָּיִת : 17 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם
ejus ſervi univerſi Et .*elongationis* *domi* ſteterunt & : ſuis pedibus *in*
בְּרַגְלָיו וַיַּעַמְדוּ בֵּית הַמֶּרְחָק : וְכָל־עֲבָדָיו
omnes & ,Pelethi omnes & ,Cherethi omnes & ,ejus manũ *ſuper* *tranſeuntes*
עֹבְרִים עַל־יָדוֹ וְכָל־הַכְּרֵתִי וְכָל־הַפְּלֵתִי וְכָל־
,Gath de ſuo pede in venerant qui , viri ſexcenti Ghittæi
הַגִּתִּים שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר־בָּאוּ בְרַגְלוֹ מִגַּת
.regis *facies* *ſuper* *tranſeuntes*
עֹבְרִים עַל־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ :

Verſio VUL. LAT.

4 Dicebátque Abſalom; Quis me conſtituat judicem ſuper terram, ut ad me veniant omnes qui habent negotium, & juſtè 5 judicem? Sed & cùm accederet ad eum homo ut ſalutaret illum, extendebat manum ſuã, & apprehendens, oſculabatur 6 eum. Faciebátque hoc omni Iſrael venienti ad judicium, ut audiretur à rege, & ſolicitabat corda virorum Iſrael. Poſt 7 quadraginta autem annos, dixit Abſalom ad regem David; Vadam, & reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron. 8 Vovens enim vovit ſervus tu⁹, cùm eſſet in Geſſur Syriæ, dicens; Si reduxerit me Domin⁹ in Jeruſalem, ſacrificabo Domino. 9 Dixítque ei rex David, Vade in pace. Et ſurrexit, & abiit in Hebron. 10 Miſit autem Abſalom exploratores in univerſas tribus Iſrael, dicens; Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite; Regnavit Abſalom in Hebron. Porrò cum 11 Abſolom ierunt ducenti viri de Jeruſalem vocati, euntes ſimplici corde, & cauſam penitùs ignorantes. 12 Accerſivit quoque Abſalom Achitophel Gilonitem conſiliarium David, de civitate ſua Gilo. Cúmque immolaret victimas, facta eſt conjuratio valida, populúſq; concurrens augebatur cum Abſalom. 13 Venit igitur nuntius ad David dicens, Toto corde univerſus Iſrael ſequitur Abſalom. 14 Et ait David ſervis ſuis, qui erant cum eo in Jeruſalem; Surgite, fugiamus: neque enim erit nobis effugium à facie Abſalom: feſtinate egredi, ne fortè veniens occupet nos, & impellat ſuper nos ruinam, & percutiat civitatem in ore gladii. 15 Dixerúntque ſervi regis ad eum; Omnia quæcunque præceperit domin⁹ noſter rex, libenter exequemur ſervi tui. 16 Egreſſus eſt ergò rex, & univerſa domus ejus, pedib⁹ ſuis: & dereliquit rex decem mulieres concubinas ad cuſtodiendam domum. 17 Egreſſúſque rex & omnis Iſrael pedibus ſuis, ſtetit procul à domo: 18 Et univerſi ſervi ej⁹ ambulabant juxta eum, & legiones Cerethi et Phelethi, & omnes Gethæi, pugnatores validi, ſexcenti viri, qui ſecuti eum fuerant de Geth pedites, præcedebant regem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, Τίς με καταστήσῃ κρι-
τὴν ἐν τῇ γῇ, (ζ) καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσε(η) πᾶς ἀ-
νὴρ(θ) ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώ-
5 σω αὐτόν; Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα
τ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τ χεῖρα
αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐπελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλη-
6 σεν αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ
ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς παραγινομέ-
νοις εἰς κρίσιν πρὸς τ βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο
7 Ἀβεσσαλὼμ τ καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. Καὶ
ἐγένετο ἀπὸ τέλους (ι) τεσσαρακοντα ἐτῶν, καὶ
εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τ πατέρα αὐτοῦ, Πο-
ρεύσομαι δὴ, καὶ ἀποδώσω τὰς εὐχάς μου, ἃς (κ)
8 ηὐξάμην τῷ κυρίῳ ἐν Χεβρών. Ὅτι εὐχὴν
ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδ-
σὲρ ἐν Συρίᾳ, λέγων, Ἐὰν ὄντως ἐπιστρέφων (λ) ἐπι-
στρέψῃ με κύριος εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ λατρεύσω
9 τῷ κυρίῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Βά-
διζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χε-
10 βρών. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ (μ) κατασκό-
πους ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐν
τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τ φωνὴν τ κερατίνης, καὶ ἐ-
ρεῖτε, (ν) Βεβασίλευκε βασιλεὺς Ἀβεσσαλὼμ
11 ἐν Χεβρών. Καὶ μετ' Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθη ο
διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἰερουσαλὴμ κλητοὶ· καὶ
πορευόμενοι (ξ) τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνω ο
12 πᾶν ῥῆμα. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ
Ἀχιτόφ(ο)τῷ Θεκωνὶ σύμβουλον Δαυὶδ ἐκ
τ πόλεως αὐτοῦ ἐκ Γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν (π)
αὐτὸν. καὶ ἐγένετο (ρ) σύνδεσμα ἰσχυρὸν· καὶ ὁ (σ)
λαὸς ὁ πορευόμενος καὶ πολὺς μετ' Ἀβεσσα-
13 λώμ. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς
Δαυὶδ, λέγων, Ἐφυπνώθη ἡ καρδία ἀνδρῶν
14 Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυ-
ὶδ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ
τοῖς ἐν Ἰερουσαλὴμ, (τ) Ἀνάστητε καὶ φύγωμεν,
ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου Ἀ-
βεσσαλώμ· (υ) ταχύνατε τοῦ πορευθῆναι, ἵνα
μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ'
ἡμᾶς τ κακίαν, καὶ πατάξῃ τ (φ) πόλιν ἐν στό-
15 ματι μαχαίρας. Καὶ (χ) εἶπον οἱ παῖδες τοῦ
βασιλέως πρὸς τ βασιλέα, Κατὰ πάντα
ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἰδοὺ
16 οἱ παῖδές σου. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καὶ ἀφῆ-
κεν ὁ βασιλεὺς (ψ) δέκα γυναῖκας τ παλ-
κῶν αὐτοῦ φυλάσσειν τ οἶκον. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ
17 βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ (ω) πε-
ζῇ, καὶ ἔστη ἐν οἴκῳ τῷ μακράν. Καὶ πάν-
18 τες οἱ παῖδες (α) αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ παρ-
ῆγον, καὶ πᾶς Χεθδὶ καὶ πᾶς ὁ (β) Φελεθδὶ, καὶ ἕξη-
κοντα ἄνδρες οἱ ἐλθόντες ἐν τῷ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
ἰσχυροὶ ἐχόμενοι αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ ἀσεβεῖς, καὶ πάντες
οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες· καὶ παρῆλθε ὀπίσω
αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ Χεθδὶ, καὶ πᾶς ὁ Φε-
λεθδὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθαῖοι οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες
οἱ ἐλθόντες (γ) τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐν Γὲθ, καὶ
προεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.

MS.A. (ζ) ἐπ' ἐμοῖ ἐπελεύσε(η) (θ) ἐὰν (θ) καὶ χαμβάνε(ι) πεσεῖ-
κοντα(κ) εὐξάμην (λ) ἐπιστρέψῃ με ὁ κύρι(μ) καλασκόπους πάσαις (ν) Βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ (ξ) ἐν τῷ (ο) τῷ
Γιλωναίῳ τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ ἐν πόλει αὐτοῦ ἐν Γωλὰ (π) αὐλὸν τὰς θυσίας. καὶ (ρ) σύστεμμα (σ) λαὸς προεπορεύ(τ) Ἀνάστητε (υ) καὶ ταχύνατε (φ) πόλιν σόμαλι (χ) εἶπαν (ψ) τὰς * δ -- γυναῖκας (ω) πεζοὶ, (α) αὐτοῦ παρῆγον ἀνὰ
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ Χερεθθὶ (β) Φελεθθὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι ἑξακόσιοι (γ) ἐν * τ πόλεσιν αὐλῷ εἰς Γὲθ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאֲמַר אַבְשָׁלוֹם מַן יְמַנַּנְנִי דַּיָּנָא בְּאַרְעָא וְקֳדָמַי יֵיתֵי כָּל גְּבַר דְּיֵהֵי לֵיהּ דִּין וְמָצוּ וַאֲדַיְנְנֵיהּ 4
בְּקִשּׁוֹט : וַהֲוָה כַּד קָרֵב גְּבַר לְמִסְגַּד לֵיהּ וּמוֹשִׁיט יַת יְדֵיהּ וּמַתְקֵיף בֵּיהּ וְנָשֵׁק לֵיהּ : 5
וְעָבַד אַבְשָׁלוֹם כְּפִתְגָמָא הָדֵין לְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאָתֵן לְמֵדָּן לַוְת מַלְכָּא וְנָגִיב אַבְשָׁלוֹם יַת 6
לִבָּא דְּאֶנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל : וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין שְׁנִין וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְמַלְכָּא אֵיזֵל כְּעַן וַאֲשַׁלֵּם 7
יַת נִדְרִי דִּנְדַרִית קֳדָם יְיָ בְּחֶבְרוֹן : אֲרֵי נִדְרָא נְדַר עַבְדָּךְ בְּמֶחְבֵּי בִנְשׁוּר בַּאֲרָם לְמֵימַר 8
אִם אָתְבָא יְתִיבְנַנִי יְיָ לִירוּשְׁלֵם וְאֶפְלַח קֳדָם יְיָ : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא אֵזֵל בְּשְׁלֵם וְקוּם וַאֲזַל 9
לְחֶבְרוֹן : וּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְאַלְּלִין בְּכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר כְּמִשְׁמַעְכוֹן יַת קָל 10
שׁוֹפָרָא וְתֵימְרוּן מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן : וְעִם אַבְשָׁלוֹם אֲזָלוּ מְאָתַן גַּבְרִין מִירוּשְׁלֵם 11
וְמִינַיְן וְאָזְלִין לְתוּמֵיהוֹן וְלָא יָדְעִין כָּל מִדַּעַם : וְשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם יַת אֲחִיתוֹפֶל גִּילוֹנָאָה 12
מְלִיכָא דְדָוִד מִקִּרְיְתֵיהּ מְגִילוֹ בְּדַבְּחוּתֵיהּ יַת דִּבְחֵיָא וַהֲוָה מֵרְדָא תַּקִּיף וְעַמָּא אָזִיל וְסַנִּי
עִם אַבְשָׁלוֹם : וַאֲתָא דְמַחֲוִי לְוַת דָּוִד לְמֵימַר אִתְּפַנִּי לִבָּא דְאֶנָשׁ יִשְׂרָאֵל בָּתַר אַבְשָׁלוֹם : 13
וַאֲמַר דָּוִד לְכָל עַבְדּוֹהִי דִּי עִמֵּיהּ בִּירוּשְׁלֵם קוּמוּ וְנֶעֱרוֹק אֲרֵי לָא תְהֵי לָנָא שֵׁיזְבָא מִן 14
קֳדָם אַבְשָׁלוֹם אוֹחוּ לְמֵיזַל דִּלְמָא יוֹחֵי וְיִדְבַּקְנָנָא וְיִכְמוֹן יַת בִּישְׁתָּא עֲלָנָא וְיִמְחֵי יַת
קִרְיְתָא לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ : וַאֲמַרוּ עַבְדֵי מַלְכָּא לְמַלְכָּא כְּכֹל דִּיְיתַר רִבּוֹנִי מַלְכָּא הָא עַבְדָּךְ : 15
וּנְפַק מַלְכָּא וְכָל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ דִּי עִמֵּיהּ וּשְׁבַק מַלְכָּא יַת עֲשַׂר נְשִׁין לְחֵינָן לְמִטַּר בֵּיתָא : 16
וּנְפַק מַלְכָּא וְכָל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עִמֵּיהּ וְקָמוּ בְּאַתַר רָחִיק : וְכָל עַבְדּוֹהִי עָבְרִין עַל יְדוֹהִי וְכָל 17
קְשָׁתָיָא וְכָל קַלְעָיָא וְכָל גַּתָּאֵי שִׁית מְאָה גַּבְרָא דְאָתוֹ עִמֵּיהּ מִגַּת עָבְרִין קֳדָם מַלְכָּא : 18

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dicebat Abſalom: Quis præficiet me judicẽ in terra, ut ante me veniat 4
omnis vir cui ſit judiciũ & lis, & judicabo illũ in veritate? Et erat quando 5
accedebat quiſpiam ad adorandum eum, extendebat manum ſuam & ap-
prehendebat illum, & oſculabatur illum. Et faciebat Abſalom ſecundùm 6
verbum hoc omni Iſraeli qui ibant ut judicarentur *ad* regem: & furaba-
tur Abſalom cor hominum Iſrael. Et fuit à fine quadraginta annorum, & 7
dixit Abſalom ad regem: Eam quæſo & reddam vota mea quæ vovi ante
Dñm in Hhebron. Nam votum vovit ſervus tuus, cùm ſederet in Geſſur in 8
Aram, dicendo: Si reducendo reduxerit me Dñs in Jeruſalem, ſerviam
ante Dñm. Et dixit illi rex, Vade in pace: & ſurrexit & ivit ad Hhebron. 9
Et miſit Abſalom exploratores ad omnes tribus Iſrael dicendo: Cùm au- 10
dieritis vos vocem buccinæ, dicatis, Regnavit Abſalom in Hhebron. Et 11
cum Abſalom ierant ducenti viri ex Jeruſalem invitati, & abierunt in ſim-
plicitate ſua, & non noverant omnino quicquam. Et miſit Abſalom Ahhi- 12
tophel Gilonæum conſiliarium David ex civitate ſua ex Giloh dum ſacri-
ficaret ſacrificia, & fuit rebellio valida; et populus ambulabat et multi-
plicabatur cum Abſalom. Et venit qui nunciavit ad David dicendo: De- 13
clinavit cor hominum Iſrael poſt Abſalom. Et dixit David ad omnes ſer- 14
vos ſuos qui erant ſecum in Jeruſalem: Surgite et fugiamus, quia non erit
nobis evaſio ab ante Abſalom: feſtinate abire, ne fortè feſtinet et aſſe-
quatur nos, et inſidietur malum ſuper nos, et percutiat civitatem
in acie gladii. Et dixerunt ſervi regis regi: Secundùm omnia quæ 15
dicet dñs meus rex, ecce ſervi tui. Et exivit rex et omnis homo domus 16
ejus *qui* cum illo, et reliquit rex decem mulieres concubinas ad cuſto-
diendam domum. Et exivit rex et omnis *homo domus ejus* cum illo, et ſte- 17
terunt in loco longinquo. Et omnes ſervi illius tranſibant ad manum 18
ejus, et omnes ſagittarii et omnes fundibularii, et omnes Githæi ſexcenti
viri qui venerunt cum illo ex Gath, tranſibant ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܐܝܟ ܗܘ ܕܢܬܠ ܠܗ ܐܝܕ ܘܢܫܩܝܗ ܘܢܫܩ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܝ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܬ ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܕܝܫܪܐܝܠ ܡܢ ܚܕ ܫܒܛܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܕܢܐ ܐܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܡ ܫܡܥ ܦܬܓܡܝ ܛܒ ܘܫܪܝܪ ܠܟ ܠܝܬ ܠܟ ܓܒܪ ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܡܫܡܥ ܠܟ ܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܓܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܘܩܪܒ ܠܡܫܓܕ ܠܗ ܘܫܕܪ ܐܝܕܗ ܘܢܫܩ ܠܗ ܘܥܒܕ ܐܒܫܠܡ ܠܟܠ ܝܫܪܐܝܠ ܕܐܬܘ ܠܬܕܝܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܗܟܢܐ ܗܘܐ ܐܒܫܠܡ ܥܒܕ ܠܟܠ ܓܒܪ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܠܡܕܝܢ ܘܗܘ ܐܒܫܠܡ ܚܫ ܠܒ ܓܒܪ ܕܝܫܪܐܝܠ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܗܘ ܐܒܫܠܡ ܐܡܪ ܠܗ ܐܙܠ ܒܫܠܡ ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܚܒܪܘܢ ܘܗܘ ܐܒܫܠܡ ܫܕܪ ܓܠܝܐ ܒܟܠ ܫܒܛܝ ܝܫܪܐܝܠ ܠܡܐܡܪ ܐܡ ܫܡܥܬܘܢ ܩܠ ܩܪܢܐ ܗܫܐ ܬܐܡܪܘܢ ܐܒܫܠܡ ܡܠܟ ܒܚܒܪܘܢ ܘܐܙܠܘ ܥܡ ܐܒܫܠܡ ܡܢ ܝܪܘܫܠܡ ܓܒܪܐ ܩܪܝܐ ܘܗܠܟܘ ܒܬܡܝܡܘܬܐ ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܡܕܡ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܫܕܪ ܐܒܫܠܡ ܠܐܚܝܬܦܠ ܓܠܝܢܝܐ ܡܫܘܪܪܗ ܕܕܘܝܕ ܡܢ ܓܘ ܩܪܬܗ ܘܗܘ ܡܩܪܒ ܕܒܚܐ ܘܣܓܝ ܥܡܐ ܗܘ ܕܥܡ ܐܒܫܠܡ ܘܗܘ ܡܬܪܒܐ ܘܡܙܕܥܪ ܘܣܓܝ ܥܡܐ ܗܘ ܕܥܡ ܐܒܫܠܡ ܘܐܬܐ ܡܫܕܪ ܠܕܘܝܕ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܩܛܪ ܠܒܐ ܕܝܫܪܐܝܠ ܒܬܪ ܐܒܫܠܡ ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܡܗ ܒܝܪܘܫܠܡ ܩܘܡܘ ܘܢܪܕܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܦܠܛܐ ܡܢ ܐܒܫܠܡ ܐܝܬܝ ܠܡܗܪ ܕܠܡܐ ܢܣܒ ܠܢ ܘܢܫܕܪ ܥܠܝܢ ܒܝܫܐ ܘܢܩܛܠ ܩܪܝܬܐ ܒܦܘܡ ܓܒܪ ܐܡܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܠܡܠܟܐ ܗܐ ܡܐ ܕܒܚܪ ܡܪܢ ܡܠܟܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܥܒܕܘܗܝ ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܒܪܓܠܘܗܝ ܘܟܠ ܓܒܪ ܒܝܬܗ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܒܪܓܠܘܗܝ ܘܫܒܩ ܬܫܥ ܣܪܝܣܐ ܕܢܛܪܘܢ ܒܝܬܐ ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܒܝܬܗ ܒܪܓܠܘܗܝ ܘܫܒܩ ܥܣܪܐ ܣܪܝܣܐ ܕܢܛܪܘܢ ܒܝܬܐ ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܪܓܠܘܗܝ ܘܩܛܠ ܒܬܪ ܓܬ ܗܝ ܘܟܠ ܓܒܪ ܕܒܚܪ ܡܪܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܓܒܪ

שמואל ב: טו

tu etiam ibis quid Ut : Ghittæus Itthai ad rex Dixitque
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִתַּי הַגִּתִּי לָמָּה תֵלֵךְ גַּם־אַתָּה
migrans etiam & , tu alienigena quia , rege cum mane &, revertere ? nobiscū
20 אֲחֹנִי שׁוּב וְשֵׁב עִם־הַמֶּלֶךְ כִּי־נָכְרִי אַתָּה וְגַם־גֹּלֶה
te faciam movere hodie & , tuum venire Herì . tuum locum ad tu
אַתָּה לִמְקוֹמֶךָ : תְּמוֹל ׀ בּוֹאֲךָ וְהַיּוֹם אֲנִעֶךָּ
, revertere : vadens ego quo super vadens ego & : eundū ad nobiscum
עִמָּנוּ לָלֶכֶת וַאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ שׁוּב
Itthai respondit Et . veritas & , misericordia tecum : tuos fratres reduc &
21 וְהָשֵׁב אֶת־אַחֶיךָ עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת : וַיַּעַן אִתַּי
quia , rex me' domin' vivat &, Domin' Vivit : dixit & , regi
אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה וְחֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אִם
si , mortem ad si , rex me' dominus ibi fuerit quo loco in
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁם ׀ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם לְמָוֶת אִם
: Itthai ad David Dixitque . tuus servus erit ibi quia , vitæ ad
22 לְחַיִּים כִּי־שָׁם יִהְיֶה עַבְדֶּךָ : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אִתַּי
omnis & , ejus viri omnes & , Ghitthæus Itthai transiit & : transi & , Vade
לֶךְ וְעֲבֹר וַיַּעֲבֹר אִתַּי הַגִּתִּי וְכָל־אֲנָשָׁיו וְכָל־
, magna voce flentes terra omnis Et . secum quæ familia
23 הַטַּף אֲשֶׁר אִתּוֹ : וְכָל־הָאָרֶץ בּוֹכִים קוֹל גָּדוֹל
, Chidron torrente in transiens rex & : transeuntes populus omnis &
וְכָל־הָעָם עֹבְרִים וְהַמֶּלֶךְ עֹבֵר בְּנַחַל קִדְרוֹן
. desertum ad viæ facies super transeuntes populus omnis &
וְכָל־הָעָם עֹבְרִים עַל־פְּנֵי דֶּרֶךְ אֶת־הַמִּדְבָּר :
arcam portantes secum Levitæ omnes & , Sadoc etiam ecce Et
24 וְהִנֵּה גַם־צָדוֹק וְכָל־הַלְוִיִּם אִתּוֹ נֹשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן
, Ebjathar ascendit Et : Dei arcam statuerunt & , Dei fœderis
בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיַּצִּקוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּעַל אֶבְיָתָר
Dixitque . civitate de transire populum omnem consummare ad usque
25 עַד־תֹּם כָּל־הָעָם לַעֲבֹר מִן־הָעִיר : וַיֹּאמֶר
si : urbem in Dei arcam Reduc : Sadoc ad rex
הַמֶּלֶךְ לְצָדוֹק הָשֵׁב אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם־
& , eam me faciet videre &, me reducet & , Dñi oculi in gratiã invenero
אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה וְהֵשִׁבַנִי וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת
faciat : ego ecce , te in complacui Non : dixerit sic si Et . ejus domicilium
26 נָוֵהוּ : וְאִם־כֹּה יֹאמַר לֹא חָפַצְתִּי בָּךְ הִנֵּנִי יַעֲשֶׂה־
: sacerdotē Sadoc ad rex Dixitque . suis oculis in bonū quod sicut mihi
27 לִּי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינָיו : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צָדוֹק הַכֹּהֵן
, tuus filius Achimahas & : pace in civitatē in revertere ? tu Videns Nonne
הֲרֹאֶה אַתָּה שָׁבָה הָעִיר בְּשָׁלוֹם וַאֲחִימַעַץ בִּנְךָ
ego , Videte . vobiscum vestri filii duo , Ebjathar fili' Jonathan &
28 וְיוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר שְׁנֵי בְנֵיכֶם אִתְּכֶם : רְאוּ אָנֹכִי
, vobiscum à verbum venire usque , deserti transitibus in morans
מִתְמַהְמֵהַּ בְּעַרְבוֹת הַמִּדְבָּר עַד־בּוֹא דָבָר מֵעִמָּכֶם
Dei arcam Ebjathar & , Sadoc reduxit Et . mihi nunciandū ad
29 לְהַגִּיד לִי : וַיָּשֶׁב צָדוֹק וְאֶבְיָתָר אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
, ascēdens , olivarū ascensu in ascēdens David Et . ibi mansērūt &, Jerusalaim in
30 יְרוּשָׁלִָם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : וְדָוִד עֹלֶה בְּמַעֲלֵה הַזֵּיתִים עֹלֶה
omnis & : discalceatus vadens ipse & , opertum ei caput & , flens &
וּבוֹכֶה וְרֹאשׁוֹ חָפוּי וְהוּא הוֹלֵךְ יָחֵף וְכָל־
, ascendēdo ascēdebant & , sua caput vir operuerunt , secum qui populus
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ חָפוּ אִישׁ רֹאשׁוֹ וְעָלוּ עֹלֶה
relligatoribus in Achitophel : dicendo , indicavit David Et . flendo &
31 וּבָכֹה : וְדָוִד הֻגַּד לֵאמֹר אֲחִיתֹפֶל בְּקֶשְׁרִים
Achitophel consilium nunc Infatua : David dixitque . Absalom cum
עִם־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סַכֶּל־נָא אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
ut , caput ad usque venit David , fuit Et . Domine
32 יְהוָה : וַיְהִי דָוִד בָּא עַד־הָרֹאשׁ אֲשֶׁר־
Archites Chusai ejus occursum in ecce & ; Deo ibi se incurvaret
יִשְׁתַּחֲוֶה־שָּׁם לֵאלֹהִים וְהִנֵּה לִקְרָאתוֹ חוּשַׁי הָאַרְכִּי
. suum caput super humus & , sua tunica scissus

Versio VUL. LAT.

19 Dixit autē rex ad Ethai Gethæum; Cur venis nobiscū? revertere, et habita cum rege, quia peregrinus es, & egressus es de loco tuo. Herì venisti, & hodiè compellêris nobiscū egredi: ego autem vadam quò iturus sum: revertere, & reduc tecum fratres tuos, & Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem, quia ostendisti gratiam & fidem. Et respondit Ethai regi, dicens; Vivit Dominus, & vivit domin⁹ meus rex: quoniam in quocunq; loco fueris, domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit serv⁹ tuus. Et ait David Ethai; Veni, & transi. Et transivit Ethai Gethæus, & omnes viri qui cum eo erant, & reliqua multitudo. Omnesq; flebant voce magnâ, & universus popul⁹ transibat: rex quoque transgrediebatur torrentem Cedron, & cunctus populus incedebat contra viam, quæ respicit ad desertum. Venit autē & Sadoc sacerdos, et universi Levitæ cum eo, portantes arcam fœderis Dei, & deposuerunt arcam Dei: & ascendit Abiathar, donec expletus esset omnis populus, qui egressus fuerat de civitate. Et dixit rex ad Sadoc, Reporta arcam Dei in urbem: si invenero gratiam in oculis Domini, reducet me, & ostendet mihi eam, & tabernaculum suum. Si autem dixerit mihi, Non places: præstò sum, faciat quod bonum est coram se. Et dixit rex ad Sadoc sacerdotē, O Videns revertere in civitatem in pace: & Achimaas filius tu⁹, & Jonathas fili⁹ Abiathar, duo filii vestri, sint vobiscum. Ecce ego absondar in campestribus deserti, donec veniat sermo à vobis indicans mihi. Reportaverunt ergò Sadoc & Abiathar arcā Dei in Jerusalem: & manserunt ibi. Porrò David ascendebat clivum Olivarum, scandens & flens, nudis pedib⁹ incedens, & operto capite: sed & omnis popul⁹, qui erat cum eo, operto capite ascendebat plorans. Nuntiatum est autē David, quòd & Achitophel esset in conjuratione cum Absalom: dixítq; David; Infatua, quæso, Domine, consiliū Achitophel. Cúmq; ascenderet David summitatem montis, in quo adoraturus erat Dominum, ecce occurrit ei Chusai Arachites, scissâ veste, & terrâ pleno capite.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς (δ) Ἐθὶ τ Γεθ-
αῖον, Ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ὑπόστρεφε, καὶ
οἴκει μετὰ τ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὃ-
20 τι μετῴκικας σὺ ὀπ τῆς τόπης σου. Ἐ ἐχθὲς
ἦλθες, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' (ε) ἡ-
μῶν; καὶ γε μεταναστὰς τ τόπον σου. χθὲς ἦ
ἐξέλαυσάς σου, καὶ σήμερον μεταχινήσω σε μεθ'
ἡμῶν τῇ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσο-
μαι οὗ ἐὰν ἐγὼ πορευθῶ. ὑπόστρεφε καὶ
ὑπόστρεψον τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ
κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλή-
21 θειαν. Καὶ ἀπεκρίθη (ζ) Ἐθὶ τῷ βασιλεῖ,
καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασι-
λεύς, ὅτι εἰς τ τόπον ὃν (η) ἐὰν ᾖ ὁ κύριός (θ) μ
μου, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωήν, ὅτι
22 ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς (ι) Ἐθὶ, Δεῦρο, καὶ (κ) διάβαινε μετ' ἐ-
μοῦ. καὶ παρῆλθεν (λ) Ἐθὶ ὁ Γεθαῖος καὶ ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ
23 ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ. Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε
φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (μ) παρεπορεύ-
οντο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τ Κέδρων· καὶ ὁ βασι-
λεὺς διέβη τ χειμάῤῥου Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λα-
ὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσ-
24 ωπον ὁδοῦ τ ἐρήμου. Καὶ ἰδοὺ καί γε (ν) Σα-
δὼκ καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτοῦ, αἴροντες
τ κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἀπὸ Βαιθάρ. καὶ ἔ-
στησαν τ κιβωτὸν τοῦ θεοῦ. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ
ἕως ἐπαύσατο πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύσθαι ἐκ τῆς
25 πόλεως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς (ξ) πρὸς τ Σα-
δὼκ, Ἀπόστρεψον τ κιβωτὸν τ θεοῦ εἰς τ (ο)
πόλιν. ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου,
καὶ ὑποστρέψει με, καὶ (π) δείξει μοι αὐτὴν καὶ τ σὺ-
26 κατοικητήριον αὐτῆς. Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως, Οὐκ ἠθέ-
λησα ἐν σοί, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κύ-
ριος τ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ
27 βασιλεὺς τῷ Σαδὼκ τῷ ἱερεῖ, Ἴδετε, σὺ
ὑποστρέφεις εἰς τ πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμα-
ας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ οἱ
28 δύο (ρ) υἱοὶ ὑμῶν μετ' ὑμῶν. Ἴδετε, ἐγώ εἰμι
διασείομαι ἐν Ἀραβὼθ τ ἐρήμου, ἕως τ ἔλ-
θειν ῥῆμα παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγεῖλαί μοι. Καὶ
29 (σ) ἀπέστρεψε Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τ κιβω-
τὸν τ θεοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ.
30 Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινε (τ) ἐν τῇ ἀναβάσει τ
ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τ κεφαλὴν
ἐσκεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο
ἀνυπόδητος. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ'
αὐτοῦ ἐσκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·
καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες.
31 (υ) Καὶ ἀνηγγέλη Δαυὶδ, λέγοντες, Καὶ
Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συστρεφομένοις μετὰ
Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διασκέδασον
δὴ τ βουλὴν Ἀχιτόφελ, κύριε ὁ θεός μου. Domine Deus mi. Et fuit David
32 Καὶ ἦν Δαυὶδ (φ) ἐρχόμενος ἕως τοῦ (χ) pergens usq; (ſ) Rhos, ubi adora-
Ῥώς, ὃ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ vit illic Deum. Et ecce in obviã
εἰς (ψ) ἀπαντὴν αὐτῷ Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος ei Chuſi (t) princeps amic⁹ David
Δαυὶδ διερρηχὼς (ω) τ χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ γῆν discissus tunicam suam: & terra
ἐπὶ τ κεφαλῆς αὐτοῦ.

MS. A. (δ) Ἐθθεὶ τ Γεθθαῖον, (ε) ἡμῶν τῆ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ
πορεύσομαι ἐφ' ᾧ ἂν πορευθῶ. ὑπόστρεφε (ζ) Ἐθθεὶ (η) ἂν (θ) μι ὁ βασι-
λεὺς, καὶ (ι) Ἐθθεὶ, (κ) διανύσαι (λ) Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες
(μ) παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρεχρόμενος ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τ Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ
πρόσωπον (ν) Σαδθὼκ (ξ) τῷ Σαδθὼκ, (ο) πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τ τόπον αὐτῆ. ἐὰν (π) δείξῃ αὐτὴν (ρ)
υἱοὶ μθ' (σ) ἀπόστρεψαν (τ) ἐκ τ ἀναβάσεως (υ) Καὶ Δαυὶδ ἀναγγέλη, λέγοντες, Ἀχιτόφελ (φ) ἐσερχόμενος (χ) Ῥωὰς, (ψ) ἀπάντησιν (ω) τὰ ἱμάτια αὐτῆ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וְאָמַר מַלְכָּא לְאִתַּי גִּתָּאָה לְמָא תֵיזֵל אַף אַתְּ עִמָּנָא חוּב וְתֵב עִם מַלְכָּא אֲרֵי נוּכְרָא אַתְּ
20 וְאַף אֲם גָּלֵי אַתְּ אֲזֵיל לָךְ לְאַתְרָךְ : תְּמָלֵי אֲתֵיתָא וְיוֹמָאדֵין אֲטַלְטֵלְנָךְ עִמָּנָא לְמֵיזַל וְאֵנָא
אֲזֵיל לַאֲתַר דְּלֵית אֲנָא יָדַע לְאָן אֲנָא אָזֵיל חוּב וַאֲתֵיב יַת אֲחָךְ עִמָּךְ וַעֲבִיד עִמְּהוֹן טֵיבוּ
21 וּקְשׁוֹט : וַאֲתֵיב אִתַּי יַת מַלְכָּא וַאֲמַר קַיָּם הֲוָא יְיָ וְקַיָּם רִבּוֹנִי מַלְכָּא אֲרֵי בְּאַתְרָא דִּיהֵי
22 תַּמָּן רִבּוֹנִי מַלְכָּא אִם לְמוֹתָא וְאִם לְחַיֵּי אֲרֵי תַּמָּן יְהֵי עַבְדָּךְ : וַאֲמַר דָּוִד לְאִתַּי אֲזֵיל וְעֲבַר
23 וַעֲבַר אִתַּי גִּתָּאָה וְכָל גַּבְרוֹהִי וְכָל טַפְלָא דְעִמֵּיהּ : וְכָל דָּיְרֵי אַרְעָא בְּכֵן קָל רַב וְכָל עַמָּא
24 עָבְרִין וּמַלְכָּא עָבַר בְּנַחֲלָא דְקִדְרוֹן וְכָל עַמָּא עָבְרִין עַל אַפֵּי אוֹרַח מַדְבְּרָא : וְהָא אַף
25 צָדוֹק וְכָל לֵיוָאֵי עַטְיָה נָטְלִין יַת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ וְאַקִּימוּ יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְסָלִיק אֶבְיָתָר עַד
דְּשֵׁלִים כָּל עַמָּא לְמֶעְבַּר מִן קִרְתָּא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְצָדוֹק הָךְ תְּתֵב יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ לְקִרְתָּא
אִם אַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָם יְיָ וְיָתִיבְנַנִי וְיַחְזְנַנִי קְדָמוֹהִי וְאַפְלַח קֳדָמוֹהִי בְּבֵית מַקְדְּשִׁיהּ :
26 27 וְאִם כְּדֵין יֵימַר לָא רַעְוָא קֳדָמַי בְּדִין הָא אֲנָא יְעַבִּיד לִי כְּמָא דְרַעְוָא קֳדָמוֹהִי : וַאֲמַר מַלְכָּא
לְצָדוֹק כַּהֲנָא חֲזֵי אַתְּ תּוּב לְקִרְתָּא בְּשְׁלֵם וַאֲחִימַעַץ בְּרָךְ וִיהוֹנָתָן בַּר אֶבְיָתָר תְּרֵין
28 בְּנֵיכוֹן עִמְּכוֹן : חֲזוֹ דַּאֲנָא מְתְעַכַּב בְּמִשְׁרֵי מַדְבְּרָא עַד דִּימְטֵי פִּתְגָמָא מִנְּכוֹן לְחַוָּאָה לִי :
29 30 וַאֲתֵיב צָדוֹק וְאֶבְיָתָר יַת אֲרוֹנָא דַיְיָ לִירוּשְׁלֵם וִיתִיבוּ תַּמָּן : וְדָוִד סָלִיק בְּמַסְקָנָא דְטוּר
וְתֵיתָא סָלִיק וּבְכֵי וְרֵישֵׁיהּ לֵיהּ מְכַרַךְ וְהוּא אָזֵיל יָחֵיף וְכָל עַמָּא דְעִמֵּיהּ כְּרִיכוּ גְּבַר רֵישֵׁיהּ
31 וְסָלִיק מְסַק וּבְכֵן : וְדָוִד אִתְחֲוָא לְמֵימַר אֲחִיתוֹפֶל בְּמְרוֹדָיָא עִם אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר דָּוִד
32 קַלְקֵל בְּעַן יַת מַלְכָּא דְאַחִיתוֹפֶל יְיָ : וַהֲוָה דָוִד אָתֵא עַד רֵישׁ טוּרָא דִּי סְנִיר תַּמָּן קֳדָם יְיָ
וְהָא לְקֳדָמוֹתֵיהּ חוּשַׁי אַרְכָּאָה מְבוּזְעִין לְבוּשׁוֹהִי וְעַפְרָא רְמֵי בְּרֵישֵׁיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit rex ad Ithai Githæum: Ad quid venies etiam tu nobiscum? re- 19
di & sede cum rege, quia alienigena tu & etiam si migrans tu; vade tibi
ad locum tuum. Heri venisti & hodie tollam te nobiscum ut venias? & 20
ego ibo ad locum quem non cognovi quò ego vado: redi & reduc
fratres tuos tecum, & fac cum illis benignitatem & veritatem. Et respon- 21
dit Ithai ad regem, & dixit: Permanet ipse Dominus & vivit dominus
meus rex, nisi in loco in quo erit ibi dominus meus sive ad mortem sive ad
vitam, quòd ibi erit servus tuus. Et dixit David ad Ithai, Vade & transi: 22
& transivit Ithai Githæus & omnes viri ejus, & omnes parvuli qui erant
cum illo. Et omnes habitatores terræ plorabant voce magna, & omnis po- 23
pulus transibant, & rex transibat per torrentem Kedron, & omnis popu-
lus transibant super facies viæ deserti. Et ecce etiam Szadok & omnes 24
Levitæ cum illo ferentes arcam fœderis Dñi, statuerunt arcam Dñi: &
ascendit Abiathar quousque perfecit omnis populus transire ex urbe. Et 25
dixit rex ad Szadok, Reduc arcam Domini ad urbem: si invenero miseri-
cordias ante Dñm & reducet me, & videre faciet me ante se, & serviam
ante eum in domo sanctuarii ejus. Et si fic dixerit, non est voluntas ante 26
me in te, ecce ego; faciet mihi secundùm quod est voluntas ante eum. Et 27
dixit rex ad Szadok sacerdotem, Vides tu? redeas ad urbem in pace, &
Ahhimaghasz filius tuus & Jehonathan filius Abiathar duo filii vestri sint
vobiscum. Videte quòd ego commoror in planiciebus deserti usq; quo 28
accedat verbum ex vobis ad indicandum mihi. Et reduxit Szadok & Abi- 29
athar arcam Dñi in Jerusalem, & sederunt ibi. Et David ascendit in ascen- 30
sione montis olivarum ascendens, & plorans, & caput ej⁹ opertum, & ipse
discalciat⁹, & omnis populus qui erat cum illo operuerunt quisq; caput su-
um, & ascenderunt ascendendo & plorabant. Et ipsi David indicatum 31
est dicendo: Ahhithophel est in rebellibus cum Absalom, & dixit Da-
vid: Infatua quæso consilium Ahhitophel Dñe. Et pervenit David usq; 32
ad caput montium ubi adoravit ibi ante Dñm, & ecce fit in occursum ejus Hhusſai Archæ⁹ ruptis vestibus suis & pulvere injecto in capite suo:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܐܡܪ ܗܘ ܡܠܟܐ ܠܐܬܝ ܓܬܝܐ ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ ܠܐ ܐܙܠ ܥܡ ܡܠܟܐ ܗܐ ܠܟ ܓܪ ܐܢܬ ܓܒܪ ܓܠܝܐ ܘܐܦ ܐܬ ܠܐܬܪܟ ܡܢ ܐܬܪܟ ܐܡܡ ܗܐ ܐܬܝܬ ܐܬ ܐܬܪ ܕܐܢ ܡܐ ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܐܦ

שמואל ב: יז

.anus in me super eris & ,mecum transieris Si : David ei Dixitque 33
33 וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי וְהָיִתָ עָלַי לְמַשָּׂא׃ 34
rex ego tuus Servus : Absalom ad dixeris &,revertaris civitatē in si Et
34 וְאִם הָעִיר תָּשׁוּב וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם עַבְדְּךָ אֲנִי הַמֶּלֶךְ
;tuus servus ego & nunc & ,nunc ex ego & tui patris servus ,ero
אֲחִיתֹפֶל עֶבֶד אַבִיךָ וַאֲנִי מֵאָז עַבְדֶּךָ וְעַתָּה 35
,Sadoc ibi tecum non an Et .Achitophel consilium mihi infringes &
35 וְהֵפַרְתָּה לִי אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל׃ וְהֲלוֹא עִמָּךְ שָׁם צָדוֹק
domo de audieris quod ,verbum omne ,erit & ,sacerdotes Ebjathar &
וְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַע 36
eis cum ibi Ecce ,sacerdotibus Ebjathar & ,Sadoc indicabis ,regis
36 מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תַּגִּיד לְצָדוֹק וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים׃ הִנֵּה שָׁם עִמָּם
mittetis & :Ebjathar ipsi Jonathan &,Sadoc ipsi Achimahas,eorū filii duo
שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֲחִימַעַץ לְצָדוֹק וְיוֹנָתָן לְאֶבְיָתָר וּשְׁלַחְתֶּם 37
Chusai venit Et .audieritis quod verbum omne me ad eorum manu in
37 בְּיָדָם אֵלַי כָּל דָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ׃ וַיָּבֹא חוּשַׁי
.Jerusalaim est ingressus Absalom & :civitatem in David amicus
רֵעֵה דָוִד הָעִיר וְאַבְשָׁלוֹם יָבוֹא יְרוּשָׁלִָם׃

CAP. XVI. יז

Mephiboseth puer Sibah ecce & ;capite de paululum transierat David Et
1 וְדָוִד עָבַר מְעַט מֵהָרֹאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא נַעַר מְפִיבֹשֶׁת
ducenti eos super & ,stratorum asinorum jugum & ,ejus occursum in
לִקְרָאתוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים חֲבֻשִׁים וְעֲלֵיהֶם מָאתַיִם
Dixitque .vini uter & ,fructus æstivi centum & ,sicci botri centum & ,panes
2 לֶחֶם וּמְאַה צִמּוּקִים וּמְאַה קַיִץ וְנֵבֶל יָיִן׃ וַיֹּאמֶר
Asini : Siba dixitque ;tibi hæc Quid : Siba ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל צִיבָא מַה אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים
;pueris comedendum ad ,æstas & ,panis &,equitandū ad regis domui
לְבֵית הַמֶּלֶךְ לִרְכֹּב וְהַלֶּחֶם וְהַקַּיִץ לֶאֱכֹל הַנְּעָרִים
filius ubi Et :rex Dixitque .deserto in lasso bibendum ad ,vinum et
3 וְהַיַּיִן לִשְׁתּוֹת הַיָּעֵף בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאַיֵּה בֶן־
quia ,Jerusalaim in manens Ecce : regem ad Siba dixit et ;tui domini
אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם כִּי
.mei patris regnum Israel domus mihi restituens Hodie : dixit
אָמַר הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלְכוּת אָבִי׃
.Mephiboseth quæ omnia tibi Ecce : Sibah ad rex Dixitque
4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִיבָא הִנֵּה לְךָ כָּל אֲשֶׁר לְמְפִיבֹשֶׁת
mi domine tuis oculis in gratiā inveniam ,me Incurvavi : Sibah dixit Et
וַיֹּאמֶר צִיבָא הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי
vir inde ecce & :Bachurim ad usque David rex venit Et .rex
5 הַמֶּלֶךְ׃ וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ
,Ghera filius Simhi ejus nomen & ,Saul domus familia è egrediens
יֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמוֹ שִׁמְעִי בֶּן־גֵּרָא
,David lapidibus in lapidabat Et .maledicens & ,egrediendo egrediens
6 יֹצֵא יָצוֹא וּמְקַלֵּל׃ וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת דָּוִד
potentes omnes & ,populus omnis & ;David regis servos omnes &
וְאֶת כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם וְכָל הַגִּבֹּרִים
: ei maledicendo in Simhi dicebat sic Et .ejus sinistra à & ,ejus dextera à
7 שְׂמֹאלוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ׃ וְכֹה אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ
te super Reddidit .profectu sine vir & ,sanguinum vir egredere ;egredere
8 צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל׃ הֵשִׁיב עָלֶיךָ
deditque : eo pro regnâsti quo Saul domus sanguines omnes Dominus
יְהוָה כָּל דְּמֵי בֵית שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתָּו וַיִּתֵּן
tu ecce Et .tui filii Absalom manu in regnum Dominus
יְהוָה אֶת הַמְלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךָ וְהִנֶּךָּ
filius Abisai Dixitque .tu sanguinum vir quoniam ,tuo malo in
בְּרָעָתֶךָ כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן־
hic mortuus canis maledicet quid ut : regem ad Serujah
צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת־
.ejus caput removebo & ,obsecro Transeam ? regi meo domino
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־נָּא וְאָסִירָה אֶת־רֹאשׁוֹ׃

Versio VUL. LAT.

33 Et dixit ei David ; Si veneris mecum, eris mihi oneri: Si autem in civitatem revertaris, &
34 dixeris Absalom ; Servus tuus sum, rex: sicut fui servus patris tui, sic ero servus tuus : dissipabis consilium Achitophel. Habes autem tecum Sadoc & Abiathar sacerdotes : & omne verbum quodcunque audieris de domo regis, indicabis Sadoc & Abiathar sacerdotibus.
35 Sunt autem cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, & Jonathas filius Abiathar: &
36 mittetis per eos ad me omne verbum quod audieritis. Veniente ergò Chusai amico David in civitatē, Absalom quo-
37 que ingressus est Jerusalem.

CAP. XVI.

1 Cúmq; David transisset paululùm montis verticem, apparuit Şiba puer Miphiboseth in occursum ejus, cum duobus asinis, qui onerati erant ducentis panibus, & centum alligaturis uvæ passæ, & centum mas-
2 sis palatharum, & utre vini. Et dixit rex Sibæ, Quid sibi volunt hæc ? Respondítque Siba; Asini, domesticis regis ut sedeant : panes & palathæ, ad vescendum pueris tuis: vinum autem, ut bibat si quis defecerit
3 in deserto. Et ait rex, Ubi est filiꝰ domini tui? Respondítque Siba regi ; Remansit in Jerusalem, dicens; Hodiè restituet mihi domus Israel regnum patris
4 mei. Et ait rex Sibæ, Tua sint omnia quæ fuerunt Miphiboseth. Dixítque Siba; Oro ut inveniam gratiam coram te, do-
5 mine mi rex. Venit ergò rex David usque Bahurim: & ecce egrediebatur indè vir de cognatione domûs Saul, nomine Semei, filius Gera: procedebátque egrediens, et maledicebat,
6 Mittebátq; lapides contra David, & contra universos servos regis David: omnis autem populus, & universi bellatores, à dextro & à siniſtro latere re-
7 gis incedebant. Ita autem loquebatur Semei cùm malediceret regi ; Egredere, egredere, vir sanguinum, & vir Belial.
8 Reddidit tibi Dominꝰ universum sanguinem domûs Saul : quoniam invasisti regnum pro eo, & dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui : & ecce premunt te mala tua, quoniam vir sanguinum es. Dixit
9 autem Abisai filius Saruiæ, regi ; Quarè maledicit canis hic mortuus domino meo regi ? vadam, & amputabo caput ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ τῷ (α) Ἐὰν μὲ διαβῇς Et dixit ei David; Siquidē transcenderis mecū, & eris super me
34 μετ' ἐμοῦ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ εἰς βάσταγμα. Καὶ (β) ἐὰν ὑποστρέψῃς ἐπὶ τ πόλιν, καὶ εἰρεῖς τῷ Ἀβεσσαλὼμ, Διγηλύδαται οἱ ἀδελφοί Cu, καὶ ὁ βασιλεὺς κληρονομεῖ (γ) με διγήλυδιν ὁ πατήρ Cu· καὶ νῦν παῖς Cu εἰμὶ βασιλεῦ, ἴασόν με ζῆσαι· παῖς τῦ πατρός σu ἤμην τότ καὶ ἀρτίως, καὶ νῦν ἐγὼ (δ) δοῦλος σός· καὶ διασκεδάσεις μοι τ βελὴν Ἀχιτόφ. Καὶ (ε) ἰδοὺ ἐκεῖ μετ' Cu Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ οἱ ἱερεῖς. καὶ ἔσται πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσῃς ἐξ οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἀπαγγελεῖς τῷ Σαδὼκ καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τοῖς ἱερεῦσιν. Ἰδοὺ ἐκεῖ μετ' αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδὼκ, καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ· καὶ ἀποστελεῖτε ἐν χερσὶν αὐτῶν πρός με πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσητε. Καὶ εἰσῆλθε Χυσὶ ὁ (η) ἑταῖρος Δαυὶδ εἰς τ πόλιν, καὶ (θ) Ἀβεσσαλὼμ ἤρχετο εἰσπορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ.

MS.A. (α) Ἐὰν διαβῇς (β) ἐὰν εἰς τ πόλιν ἐπιστρέψῃς, καὶ (γ) μι, καὶ ἐλήλυθεν (δ) δοῦλός σu· (ε) ἰδοὺ μετ Cu ἐκεῖ Σαδὼκ (ζ) ἀναγγελεῖς (η) ἀρχετοῖς (θ) Ἀβεσσαλὼμ εἰσπορεύετο εἰς τ πόλιν. Καὶ

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀπὸ τ (α) Ῥως, καὶ ἰδοὺ Σιβὰ τὸ παιδάριον (β) Μεμφιβοσθὲ εἰς ἀπαντὴν αὐτ· καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισσαγμένον, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, καὶ ἑκατὸν σταφίδες, καὶ ἑκατὸν φοίνικες, καὶ νέκταρ
2 οἶνυ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβὰ, Τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε (γ) Σιβὰ, Τὰ ὑποζύγια τῷ οἰκίᾳ τ βασιλέως τ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι καὶ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶν☩ πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ
3 ἐρήμῳ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καὶ ποῦ ὁ υἱὸς τῷ κυρίu Cu; καὶ εἶπε (δ) Σιβὰ πρὸς τ βασιλέα, Ἰδοὺ κάθηται ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι εἶπε, Σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι (ε) οἶκ☩ Ἰσραὴλ τ
4 βασιλείαν τ πατρός μu. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ (ζ) Σιβᾷ, Ἰδοὺ ἔστω σοι πάντα ὅσα ὧδε (η) Μεμφιβοσθέ. καὶ εἶπε (θ) Σιβὰ προσκυνήσας, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Cu κύριέ μu βασιλεῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως
5 Βαυρίμ. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκu Σαὰλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεῖ υἱὸς Γηρᾶ ἐξῆλθε ἐκπορευόμ☩ καὶ καλαρώμενος, Καὶ (ι) λιθάζων ἐν λίθοις τ Δαυὶδ, καὶ
6 πάντας τοὺς παῖδας τῦ βασιλέως Δαυὶδ. καὶ πᾶς ὁ (κ) λαὸς ἦν, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων τ βασιλέως. Καὶ οὕτως Σεμεῖ ἐν τῷ καλαρᾶσθαι (λ) αὐτ, Ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ
7 μώμος, Καὶ (ι) λιθάζων ἐν λίθοις τ Δαυὶδ, καὶ πάντας τοὺς παῖδας τῦ βασιλέως Δαυὶδ. καὶ πᾶς ὁ (κ) λαὸς ἦν, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων τ βασιλέως. Καὶ οὕτως Σεμεῖ ἐν τῷ καλαρᾶσθαι (λ) αὐτ, Ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ
8 παράνομ☩. Ἐπέστρεψεν (μ) ἐπὶ σὲ κύριος πάντα τὰ αἵματα τ οἴκu Σαὰλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε κύριός τ βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσσαλὼμ τῦ υἱῦ Cu· καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ Cu, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων Cύ.
9 Καὶ εἶπεν (ν) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρυίας πρὸς τ βασιλέα, Ἵνατί καλαρᾷ ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς τ κύριόν μu τ βασιλέα; διαβήσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τ κεφαλήν αὐτῦ.

MS.A. (α) Ῥως, (β) Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντησιν (γ) Σιββὰ, (δ) Σιββὰ (ε) ὁ οἶν☩ (ζ) Σιββᾷ, (η) τῷ Μεμφιβοσθαί. (θ) Σιββὰ (ι) λιθάζων λίθοις (κ) λαὸς, καὶ (λ) αὐτ, Ἔξελθε ἀνὴρ (μ) κύριος ἐπὶ σὲ πάντα (ν) Ἀβεσσὰ

CAP. XVI.

ET David transiit paululum à capite montis, & ecce Sziba puer ipsius 1
Mephiboseth fit in occursum ejus,& par asinorum stratorum, & super illos
ducentæ tortæ panis, & centum palmites uvarum *passarum*, & centum
partes caricarum, & uter vini. Et dixit rex ad Sziba : Quid ista tibi ? & 2
dixit Sziba : Asinæ pro domo regis ad equitandum, & panis & caricæ ut
comedant adolescentes, & vinum ut bibat qui lassus fuerit in deserto. Et 3
dixit rex : Et ubi filius dñi tui ? & dixit Sziba regi, Ecce sedet in Jerusa-
lem; quia dixit: Hodie reddent mihi [*homines*] domꝰ Israel regnum patris
mei. Et dixit rex ad Sziba : Ecce tua sunt omnia quæ habet Mephiboseth : 4
& dixit Sziba adorans, Inveniam misericordias in oculis tuis dñe mi rex.
Et venit rex David usq; ad Ghalemeth, & ecce indè vir exibat de prosapia 5
domus Saul, & nomen ejus Simghi filius Gera exibat exeundo & maledi-
cebat. Et lapidabat in saxis David & omnes servos regis David ; & omnis 6
populus & omnes robusti erant à dextra ejus & à siniſtra ejus. Et sic dixit 7
Simghi cùm malediceret ei : Exi, exi, vir obnoxius morti, & vir improbe.
Reddidit Dominus super te omnia debita domus Saul, eò quòd regnásti 8
pro illo, & direxit Dominus regnum in manu Absalom filii tui, & ecce tu
es in malitia tua, quia *vir* reus mortis tu es. Et dixit Abisai filius Szaru- 9
jah regi : Ad quid maledicet canis mortuus hic domino meo regi ? transi-
bo nunc & auferam caput ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד אִם עַבְרְתָּא עִמִּי וּתְהֵי עֲלַי לְמַטּוּל׃ וְאִם לְקַרְתָּא תְּתוּב וְתֵימַר לְאַבְשָׁלוֹם
34 עַבְדָּךְ אֲנָא מַלְכָּא אֲהֵי עַבְדָּא דַּאֲבוּךְ וְכֵן וַאֲנָא עַבְדָּךְ וּתְקַלְקֵל לִי יָת מִלְכָּא
35 דְּאִחִיתֹפֶל׃ וְהָלָא עִמָּךְ תַּמָּן צָדוֹק וְאֶבְיָתָר כַּהֲנַיָּא וִיהֵי כָּל פִּתְגָמָא דְּתִשְׁמַע מִבֵּית מַלְכָּא
36 תְּחַוֵּי לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר כַּהֲנַיָּא׃ הָא תַּמָּן עִמְּהוֹן תְּרֵין בְּנֵיהוֹן אֲחִימַעַץ לְצָדוֹק וְיוֹנָתָן
37 לְאֶבְיָתָר וְתִשְׁלְחוּן בִּידֵיהוֹן לְוָתִי כָּל מִדַּעַם דְּתִשְׁמְעוּן׃ וַאֲתָא חוּשַׁי שׁוֹשְׁבִינָא דְּדָוִד
לְקַרְתָּא וְאַבְשָׁלוֹם אֲתָא לִירוּשְׁלֶם׃

יז

1 וְדָוִד עָבַר וְעִיר מֵרֵישׁ טוּרָא וְהָא צִיבָא עוּלֵמָא דְּמְפִיבְשֶׁת לְקֳדָמוֹתֵיהּ וְזוּג חֲמָרִין חַשִּׁיקִין
וְעֲלֵיהוֹן מְאָתַן גְּרִיצָן דְּלֵחֵים וּמְאָה אִתְכְּלִין דְּעַנְבִין יְבִשִׁין וּמְאָה מָנָן דְּבֵילְתָּא וְנֵרֶב
2 דְּחַמְרָ׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לְצִיבָא מָה אִלֵּין לָךְ וַאֲמַר צִיבָא חַמָּרַיָּא לְבֵית מַלְכָּא לְמִרְכַּב
3 וְלַחְמָא וּדְבִילְתָּא לְמֵיכַל עוּלֵמַיָּא וְחַמְרָא לְמִשְׁתֵּי דְמִשְׁלְהֵי בְּמַדְבְּרָא׃ וַאֲמַר מַלְכָּא וְאַן
בַּר רְבוֹנָךְ וַאֲמַר צִיבָא לְמַלְכָּא הָא יָתֵיב בִּירוּשְׁלֶם אֲרֵי אֲמַר יוֹמָא דֵּין יְהִבוּן לִי בֵּית
4 יִשְׂרָאֵל יָת מַלְכוּתָא דַּאֲבָא׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לְצִיבָא הָא לָךְ כָּל דִּי לְמְפִיבְשֶׁת וַאֲמַר צִיבָא
5 מְסַדַּר רַחֲמִין בְּעֵינָךְ רְבוֹנִי מַלְכָּא׃ וַאֲתָא דָּוִד עַד עַלְמַת וְהָא מִתַּמָּן גַּבְרָא
6 נָפֵק מִזַּרְעִית בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמֵיהּ שִׁמְעִי בַּר גֵּירָא נָפֵק מְפַק וּמְלַטֵּט׃ וּמְרַגֵּם בְּאַבְנַיָּא יָת
7 דָּוִד וְיָת כָּל עַבְדֵי מַלְכָּא דָּוִד וְכָל עַמָּא וְכָל גִּבָּרַיָּא מִיַּמִּינֵיהּ וּמִסְּמָלֵיהּ׃ וְכֵדֵין אֲמַר שִׁמְעִי
8 בְּלַטְטוּתֵיהּ פּוֹק פּוֹק גְּבַר חַיָּב קְטוֹל וּגְבַר רַשִׁיעָא׃ אֲתֵיב עֲלָךְ יְיָ כָּל חוֹבֵי בֵּית שָׁאוּל
דְּמַלְכְתָּא תְּחוֹתוֹהִי וְאַצְלַח יְיָ יָת מַלְכוּתָא בִּידָא דְּאַבְשָׁלוֹם בְּרָךְ וְהָא אַתְּ בְּבִישְׁתָּךְ אֲרֵי
9 גְּבַר חַיָּב קְטוֹל אָת׃ וַאֲמַר אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה לְמַלְכָּא לְמָא יְלַטֵּט כַּלְבָּא מֵיתָא הָדֵין יָת
רְבוֹנִי מַלְכָּא אֶעְבַּר כְּעַן וְאַעְדֵּי יָת רֵישֵׁיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit illi David : Si transieris mecum, & eris mihi oneri. Et si ad ur- 33
bem redieris, & dixeris Absalom ; Servus tuus sum rex, fui servus patris tui 34
ego tunc, sed & nunc ero servus tuus ; infatuabis mihi consilium Ahhito-
phel. Nonne tecum ibi erit Szadok & Abiathar sacerdotes ? & erit omne 35
verbum quod audieris ex domo regis, indicabis Szadok & Abiathar
sacerdotibus. Et ecce ibi cum eis duo filii eorum, Ahhimaghaz ipsius Sza- 36
dok & Jehonathan ipsius Abiathar, & mittetis in manu eorum ad me
omne quod audieritis. Et venit Hhuffai amicus David in urbem, & Ab- 37
salom venit in Jerusalem.

CAP. XVI.

ET David transiit paululum à capite montis, & ecce Sziba puer ipsius 1
Mephiboseth fit in occursum ejus, & par asinorum stratorum, & super illos
ducentæ tortæ panis, & centum palmites uvarum *passarum*, & centum
partes caricarum, & uter vini. Et dixit rex ad Sziba : Quid ista tibi ? & 2
dixit Sziba : Asinæ pro domo regis ad equitandum, & panis & caricæ ut
comedant adolescentes, & vinum ut bibat qui lassus fuerit in deserto. Et 3
dixit rex : Et ubi filius dñi tui ? & dixit Sziba regi, Ecce sedet in Jerusa-
lem; quia dixit: Hodie reddent mihi [*homines*] domꝰ Israel regnum patris
mei. Et dixit rex ad Sziba : Ecce tua sunt omnia quæ habet Mephiboseth : 4
& dixit Sziba adorans, Inveniam misericordias in oculis tuis dñe mi rex.
Et venit rex David usq; ad Ghalemeth, & ecce indè vir exibat de prosapia 5
domus Saul, & nomen ejus Simghi filius Gera exibat exeundo & maledi-
cebat. Et lapidabat in saxis David & omnes servos regis David ; & omnis 6
populus & omnes robusti erant à dextra ejus & à siniſtra ejus. Et sic dixit 7
Simghi cùm malediceret ei : Exi, exi, vir obnoxius morti, & vir improbe.
Reddidit Dominus super te omnia debita domus Saul, eò quòd regnásti 8
pro illo, & direxit Dominus regnum in manu Absalom filii tui, & ecce tu
es in malitia tua, quia *vir* reus mortis tu es. Et dixit Abisai filius Szaru- 9
jah regi : Ad quid maledicet canis mortuus hic domino meo regi ? transi-
bo nunc & auferam caput ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cui dixit David, Si mecũ tranſieris, eris mihi oneri. Verùm revertere in civitatem, & dic Abiſalomi, Servus tuus ſum rex; & ſervus patris tui jam olim. Et nunc ego rex te deprecor, vade, irritum fac conſilium Ahitophelis. Ecce ſũt illic apud te Sadoc & Abithar ſacerdotes; quamcunque rem audiveris è domo regis, indica Sadoc & Abithari ſacerdotibus. En etiam illic erunt ambo filii eorum, Ahimeles filius Sadoci, et Nathan filius Abitharis; per ipſos ad me mittite quicquid audieritis. Abiit ergò Huſi amicus Dauidis in civitatem: & Abiſalom ingreſſus eſt in Jeruſalem.

CAP. XVI.

PAulùlũ receſſerat David ab eo loco ubi adorabat, quum Siba famulus Mephibſathi venit in Jeruſalem, adduxitque ſecum duos aſinos onuſtos, quibus impoſiti erant ducenti panes, centũ palathæ *ficuum*, centum caſei, & uter vini. Dixit rex ad Siba, Unde hæc tibi? Ait illi Siba, Aſini *quidem* ſunt ad ferendam ſarcinam domûs regis; panis verò & caſei, ut edant pueri; & vinum, ut bibant qui fatigati fuerint in deſerto. Dixit ad eum rex, Ubi eſt filius dñi tui? Ait Siba, Ecce ſedet in Jeruſalẽ, ac dicit; Hodiè reſtituent mihi filii Iſrael regnũ Saulis patris mei. Dixit David ad Siba, Tibi conceditur quicquid habet Mephibſath. Ait Siba, Multũ mihi eſt nactũ eſſe gratiã in oculis tuis rex. Cùm autẽ perveniſſet rex David uſque ad Beth-hurim, egreſſus eſt illinc homo quidam de familia Saulitica, nomine Semei, filiꝰ Gera. *Is* procedens convitiabatur Davidi, Et lapidibꝰ appetebat eũ, eum *inquam* et omnes ſervos ejus, totum populum, omnéſq; ſervos ejus qui erant ad dextram & ad ſiniſtram ipſius. Sic autem dicebat Semei Davidi cùm convitiaretur ei, Egredere, egredere vir ſanguinarie & flagitioſe. Rependat tibi Dominꝰ totum ſanguinem familiæ Saulis poſt quem regnâſti, tradátque Dominus regnum tuum in manum Abiſalomis filii tui: jam ecce compenſata eſt malitia tua, eò quòd ſis vir ſanguinarius. Dixit Abiſai filius Suriæ ad Davidem, Quarè convitiatur canis hic mortuus domino meo regi? tranſeam, & auferam caput ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Ait illi David, ſi tu mecum proficiſcaris, eris mihi oneri. Sed revertere in Jeruſalem, & dic Abiſalomi, Servus tuus ſum O rex, & ſervus patris tui ante te. Itaque rogo te ut abeas, & mentem Achitophelis ejuſque conſilium deſtruas. Hac de cauſa illic apud te collocavi Sadoc & Abithar ſacerdotes; Cum quibus adſunt etiam duo filii eorum, nempe Achimeas Sadoci filius, & Nathan filius Abithiris: per hos duos mittite ad me quodcunque nuntium audieritis. Remiſit ergò David Huſi amicum ſuum in urbem; & Abiſalom ingreſſus eſt Jeruſalem.

CAP. XVI.

Cum receſſiſſet David ab eo loco in quo pauliſper adoraverat, venit ad eum Siba ſervus Mephibbaſethi cum duobus aſinis onuſtis, quibus impoſiti erant ducenti panes, centum caſei, centum vaſa plena ficubus, & uter vini. Dixit rex ad Siba, Unde hæc tibi? Ait illi Siba, Adduxi hos duos aſinos, ut iis imponat rex quod voluerit è ſupellectile ſua; panis verò & caſeus eſt, ut comedant pueri; vinum autem, ut bibant ſervi tui qui labore & laſſitudine confecti ſunt in deſerto. Dixit ad eum rex, Ubinam eſt filius domini tui? Reſpondit ei Siba, Sedet in Jeruſalem, ac dicit, Forſan reſtituent mihi filii Iſrael regnum Saulis patris mei. Dixit David ad Siba, Jam dedi tibi quicquid eſt Mephibbaſethi. Reſpondit Siba, Multum habeo, cùm jam gratiam nactus ſim apud te O rex mi domine. Perveniente demum Davide rege ad Bath-horim, egreſſus eſt inde homo quidam de familia Saulis, nomine Semei, filius Gari: is egreſſus contumeliis afficiebat Davidem, Lapidibus appetebat, & injuriis afficiebat eum, & convitiabatur omnibus ſervis ac populo ipſius, & maledictis inceſſebat duces ejus qui erant ad dexteram & ad ſiniſtram ipſius. Dicebat autem Semei dum contumelias vomeret in Davidem, Egredere, egredere O vir nefarie, ſanguinum effuſor. Retribuat tibi Dominus, puniatque te pro omni culpa comiſſa in domum Saulis poſt quem regnâſti, tradatque Dominus regnum tuum Abiſalomi filio tuo: tandem remuneratus es pro nequitia tua, cùm ſis homo ſanguinum effuſor. Tum dixit Abiſai filius Suriæ Davidi, Quomodo paterer hunc canem mortuum contumeliis afficere dominum meum regem? tranſibo ad eum, & amputabo caput ejus.

שמואל ב: יז

10 ? maledicat quis ,Serujah filii vobis & mihi Quid : rex Dixitque
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה כִּי יְקַלֵּל
: dicet quis & ,David Maledic ? ei dixit DOMINUS quis &
וְכִי יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת־דָּוִד וּמִי יֹאמַר
omnes ad & ,Abiſai ad David dixit Et ? ſic feciſti Cur
11 מַדּוּעַ עָשִׂיתָ כֵּן: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי וְאֶל־כָּל־
quærens ,meis viſceribus de eſt egreſſus qui ,meus filius Ecce : ſuos ſervos
עֲבָדָיו הִנֵּה בְנִי אֲשֶׁר־יָצָא מִמְּעַי מְבַקֵּשׁ
,ei Dimittite ? Jemini filius nunc quia etiam & ; meam animam
אֶת־נַפְשִׁי וְאַף כִּי־עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי הַנִּחוּ לוֹ
reſpiciet Forſitan .DOMINUS ei dixit quia ,maledicat &
וִיקַלֵּל כִּי־אָמַר לוֹ יְהוָה: אוּלַי יִרְאֶה
pro bonum mihi DOMINUS reddet & : meum oculum in DOMINUS
12 יְהוָה בְּעֹנְיִי וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת
: via in ejus viri & ,David ibat Et .hac die ej' maledictione
קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה: וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו בַּדָּרֶךְ
,maledicebat & ,eundo ,ejus adverſo ex ,montis coſta in vadens Simhi Et
13 וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצַלַע הָהָר לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ וְקַלֵּל
venit Et .pulvere in pulverabat & ,ejus regione è lapidibus in lapidabat &
וְסִקֵּל בְּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ וְעָפֹר בָּעָפָר: וַיָּבֹא
.ibi reſpiravit & ; laſſi eo cum qui ,populus omnis & , rex
14 הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּנָּפֶשׁ שָׁם:
,Jeruſalaim in venerunt Iſrael vir populus omnis & ,Abſalom Et
15 וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִָם
Archites Chuſai venit quando , fuit Et .eo cum Achithophel &
וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי
16 Vivat : Abſalom ad Chuſai dixit & , Abſalom ad David ſocius
רֵעֵהוּ דָּוִד אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם יְחִי
Iſta : Chuſai ad Abſalom Dixitque .rex vivat , rex
17 הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשַׁי זֶה
? tuo ſocio cum iviſti non quid Ut ? tuo ſocio cum tua miſericordia
חַסְדְּךָ אֶת־רֵעֶךָ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ אֶת־רֵעֶךָ:
,DOMINUS elegerit quem quia , Non : Abſalom ad Chuſai Dixitque
18 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה
.manebo eo cum & ,ero non ,Iſrael vir omnis & ,iſte populus &
וְהָעָם הַזֶּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְאֹתוֹ אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב:
Quēadmodū ? ejus filii facies ad nónne ? ſervaturus ſum ego cui , ſecunda Et
19 וְהַשֵּׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר
dixit Et .tuas facies ad ero ſic , tui patris facies ad ſervivi
20 עָבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ: וַיֹּאמֶר
.faciamus quid conſilium vobis Date : Achitophel ad Abſalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה־נַּעֲשֶׂה:
, tui patris pellices ad Ingredere : Abſalom ad Achitophel Dixitque
21 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלוֹם בּוֹא אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיךָ
quòd , Iſrael omnis audiet & : domum cuſtodiendū ad dimiſit quas
אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמֹר הַבַּיִת וְשָׁמַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־
.tecum qui omnium manus roborabuntur &, tuo patri te fœtidum reddideris
נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִיךָ וְחִזְקוּ יְדֵי כָּל־אֲשֶׁר אִתָּךְ:
eſt ingreſſus & : tectum ſuper temerium Abſalom ipſi extenderunt Et
22 וַיִּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם הָאֹהֶל עַל־הַגָּג וַיָּבֹא
conſiliū Et .Iſrael omnis oculis in ſui patris pellices ad Abſalom
23 אַבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַעֲצַת
quemadmodum , illis diebus in conſulebat quod Achitophel
אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר
, Achitophel conſiliū omne Sic .Dei verbo in vir interrogaret
יִשְׁאַל־ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
.Abſalom ipſi etiam ,Davidi etiam
גַּם לְדָוִד גַּם לְאַבְשָׁלוֹם:

Verſio VULG. LAT.

10 Et ait rex ; Quid mihi & vobis eſt, filii Saruiæ ? dimittite eum, ut maledicat : Dominus enim præcepit ei ut malediceret David : & quis eſt qui audeat dicere, quarè ſic fecerit ? Et ait rex Abiſai, & univerſis ſervis ſuis ; Ecce filius meus, qui egreſſus eſt de utero meo, quærit animam meam : quantò magis nunc filius Jemini ? dimittite eum ut maledicat juxta præceptum Domini ; Si fortè reſpiciat Dominus afflictionem meam : & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna. Ambulabat itaque David & ſocii ejus per viam cum eo. Semei autem, per jugum montis ex latere, contra illum gradiebatur, maledicens, & mittens lapides adverſùm eum, terrámque ſpargens. Venit itaque rex, & univerſus populus cum eo laſſus, & refocillati ſunt ibi. Abſalom autem & omnis populus ejus ingreſſi ſunt Jeruſalem, ſed & Achitophel cum eo. Cùm autem veniſſet Chuſai Arachites amicꝰ David ad Abſalom, locutus eſt ad eum ; Salve rex, ſalve rex. Ad quem Abſalom, Hæc eſt, inquit, gratia tua ad amicum tuum ? quarè non iviſti cum amico tuo ? Reſpondítque Chuſai ad Abſalom, Nequaquàm : quia illius ero, quem elegit Dominus, & omnis hic populus, & univerſus Iſrael, & cum eo manebo. Sed ut & hoc inferam, cui ego ſervaturus ſum ? nónne filio regis ? ſicut parui patri tuo, ita parebo & tibi. Dixit autem Abſalom ad Achitophel, Inite conſilium quid agere debeamus. Et ait Achitophel ad Abſalom ; Ingredere ad concubinas patris tui, quas dimiſit ad cuſtodiendam domum : ut cùm audierit omnis Iſrael quòd fœdaveris patrem tuum, roborentur tecum manus eorum. Tetenderunt ergò Abſalom tabernaculum in ſolario, ingreſſúſque eſt ad concubinas patris ſui coram univerſo Iſrael. Conſilium autem Achitophel, quod dabat in diebus illis, quaſi ſi quis conſuleret Deum : ſic erat omne conſilium Achitophel, & cùm eſſet cum David, & cùm eſſet cum Abſalom.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ Σαρυίας ; (ξ) καὶ ἀφεῖτε αὐτὸν, καὶ ἂτως καταράσθω, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυίδ· καὶ τίς ἐπιτρέψει, Ὡς τί ἐποίησας ὕτως ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (ο) Ἀβεσὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τῆς (π) Ἰεμινί. ἀφετε αὐτὸν (ρ) καταράσθαι, ὅτι εἶπεν αὐτῷ κύριος. Ἔτως ἴδοι κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιστρέψῃ (σ) μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς (τ) καταράς αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ταύτην. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ (υ) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ Σεμεὶ ἐπορεύετο (φ) ἐκ πλαγίας τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος καὶ καταρώμενος· καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ καὶ τὸν χοῦν πάντων. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ (χ) πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. Καὶ Ἀβεσαλὼμ καὶ (ψ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα (ω) ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιτέκτων Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσαλὼμ, Ζήτω ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, Τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου ; ἵνα τί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἑταίρου σου ; Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσαλὼμ, Οὐχί, ἀλλὰ καλόμενον ὃ ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, (α) αὐτῷ ἔσομαι, καὶ μετ' αὐτοῦ καθήσομαι. Καὶ τὸ δεύτερον, τίνι ἐγὼ δουλεύσω ; οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ; καθὰ ᾐτήκασιν ἐνώπιον τοῦ παιδός σου, ὕτως ἔσομαι (β) ἐνώπιόν σου. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ, Φέρετε ἑαυτοῖς συλλήν τί ποιήσωμεν. Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσαλὼμ, Εἰσῆθι πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ παιδός σου, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ (γ) ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι (δ) κατῄσχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ σοῦ. Καὶ ἔπηξαν (ε) τὴν σκηνὴν τῷ Ἀβεσαλὼμ ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ παιδὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ, ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις πρώταις, ὃν τρόπον (η) ἐπερωτήσῃ τις ἐν λόγῳ τοῦ θεοῦ, ὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ (θ) τοῦ Ἀχιτόφελ καὶ γε τῷ Δαυὶδ, καὶ γε τῷ Ἀβεσαλώμ.

MS.A. (ξ) ἄφετε αὐτὸν, (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἰεμιμεί. (ρ) καταράσθω, (σ) κύριός μοι (τ) κατάρας ταύτης ἐν τῇ (υ) καὶ οἱ (φ) ἐκ πλευρᾶς (χ) πᾶς ὁ ἐκλελυμένος, καὶ ἀνέψυχαν (ψ) πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν (ω) εἰσῆλθεν (α) ὕτως (β) καὶ ἐνάντιόν (γ) ἀκούσονται (δ) ἤχρυνας (ε) τῷ Ἀβεσαλὼμ ✻ ἐπὶ τὸ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσαλὼμ * τῶ παιδὸς (η) ἐπερωτήσῃ ἐν λόγῳ (θ) τῷ Ἀχιτόφελ

10 Et dixit rex; Quid mihi & vobis, filii Saruiæ? Et permittite eum, & ſic maledicat: quoniam Dominus dixit ei maledicere David. Et quis dicet, ut quid feciſti ſic? Et dixit David ad Abeſſa, & ad omnes pueros ſuos: Ecce filius meus, qui egreſſus eſt è ventre meo, quærit animam meam: & multò magis nunc filius Jemini. Permitte eum maledicere, quoniam dixit ei Dominus. Si fortè inſpiciat Dominus in humiliationem meam; & redire faciet mihi bona pro maledictione illius in die hac. Et ivit David, & omnes viri ejus in via. Et Semei ibat à latere montis juxta eum vadens, & maledicens, & lapidans in lapidibus (e) ex obliquo ejus, & pulvere aſpergens. Et venit rex, & omnis populus cum eo laſſati, & reſpirárunt ibi. Et Abeſſalom, & omnis vir Iſrael intrárunt in Hieruſalē, & Achitophel cū eo. Et factum eſt quando venit Chuſi princeps amicus David ad Abeſſalom, & dixit Chuſi ad Abeſſalom, (f) Vivat rex. Et dixit Abeſſalom ad Chuſi, Hæc eſt miſericordia tua cum amico tuo? ut quid non abiiſti cum amico tuo? Et dixit Chuſi ad Abeſſalom, Nequaquàm: ſed poſt eum, quem elegit Dominus, et populus hic, et omnis vir Iſrael, ei ero, et cum eo ſedebo. Et (g) ſecundò, cui ego ſerviam? nónne coram filio ejus? Sicut ſervivi coram patre tuo; ſic ero coram te. Et dixit Abeſſalom ad Achitophel: (h) Ferte vobis conſilium, quid facturi ſimus. Et dixit Achitophel ad Abeſſalom, Intra ad concubinas patris tui: quas reliquit cuſtodire domum ejus: et audiet omnis Iſrael, quia confudiſti patrem tuum: & invalescent manus omnium, qui tecum. Et fixerunt tabernaculum ipſi Abeſſalom ſuper ſolarium: & intravit Abeſſalom ad concubinas patris ſui ante oculos univerſi Iſrael. Et erat conſilium Achitophel, quod conſulendo dabat in diebus primis; quemadmodùm interroget quis in verbo Dei: Sic omne conſilium ipſius Achitophel etiam ipſi David; etiam ipſi Abeſſalom.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וְאָמַר מַלְכָּא מַה לִי וּלְכוֹן בְּנֵי צְרוּיָה כְּדֵין יְלַטֵּט יְת דָּוִד וּמַן יֵימַר
11 מַה דֵּין עַבְדֵיהּ כֵּן : וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי וּלְכָל עַבְדוֹהִי הָא בְרִי דְּאוֹלֵידִית בָּעֵי לְמִקְטְלִי
12 וְאַף אֲרֵי כְעַן בַּר שְׁבַט בִּנְיָמִן שְׁבוּקוּ מִנֵּיהּ וְיִלַּטֵּט אֲרֵי אֲמַר לֵיהּ יְיָ : מָאִים גְּלֵי קֳדָם יְיָ
13 דְּמַעַת עֵינִי וְיַתִּיב יְיָ לִי טָבְתָא חֲלָף לְוָטֵיהּ יוֹמָא הָדֵין : וַאֲזַל דָּוִד וְגַבְרוֹהִי בְּאוֹרְחָא
וְשִׁמְעִי אָזֵיל בְּסִטַר טוּרָא לְקִבְלֵיהּ אָזֵיל וּמְלַטֵּט וּמְרַגֵּם בְּאַבְנַיָּא לְקִבְלֵיהּ וּמְשַׁדֵּי
14 עַפְרָא : וַאֲתָא מַלְכָּא וְכָל עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ כַּד מְשֻׁלְהָנִין וְנָח תַּמָּן : וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל עַמָּא
15 אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתוֹ לִירוּשְׁלֵם וַאֲחִיתוֹפֶל עִמֵּיהּ : וַהֲוָה כַּד אֲתָא חוּשַׁי אַרְכָּאָה
16 שׁוּשְׁבִינָא דְּדָוִד לְוָת אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר חוּשַׁי לְאַבְשָׁלוֹם יַצְלַח מַלְכָּא יַצְלַח מַלְכָּא :
17 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְחוּשַׁי דָּא טִיבוּתָךְ דְּעִם חַבְרָךְ לְמָא לָא אֲזַלְתָּ עִם חַבְרָךְ : וַאֲמַר חוּשַׁי
לְאַבְשָׁלוֹם לָא אֱלָהֵן דְּאִתְרְעִי יְיָ וְעַמָּא הָדֵין וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל דִּי לֵיהּ אִתֵּי וְעִמֵּיהּ אֶתֵּב :
18 וְתִנְיָנוּת קֳדָם מַן אֲנָא אֶפְלַח הֲלָא קֳדָם בִּרֵיהּ כְּמָא דְּפַלַּחִית קֳדָם אֲבוּךְ כֵּן אֶהֵי
19 פָּלַח קֳדָמָךְ : וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לַאֲחִיתוֹפֶל הַבוּ לְכוֹן מִלְכָּא מַה נַּעְבִּיד : וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל
20 21 לְאַבְשָׁלוֹם עוּל לְוָת לְחִינָתָא דַּאֲבוּךְ דִּי שָׁבַק לְמִטַּר בֵּיתָא וְשִׁמַע כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי
אִתְנְרִיתָא בַּאֲבוּךְ וְיִתְקוֹף יְדֵי כָּל דִּי עִמָּךְ: וּנְגַדוּ לְאַבְשָׁלוֹם קְנוּפִין עַל אִנְרָא וְעַל אַבְשָׁלוֹם
22 לְוָת לְחִינָתָא דַּאֲבוּהִי לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל : וּמִלְכָּא דַּאֲחִיתוֹפֶל דְּמַלֵּךְ בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן כְּמָא
23 דְּשָׁאֵיל גַּבְרָא בְּפִתְגָמָא דַיְיָ כֵּן כָּל מִלְכָּא דַּאֲחִיתוֹפֶל אַף לְדָוִד אַף לְאַבְשָׁלוֹם :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit rex: Quid mihi & vobis filii Szarujah? ſic maledicat, quia Do- 10
minus dixit illi: Maledic David: & quis dicet, Quare feciſti hoc? Et 11
dixit David Abiſai & omnibus ſervis ſuis: Ecce filius meus quem genui
quærit occidere me, quanto magis nunc filius tribus Binjamin? ſinite
eum ut maledicat, quia dixit illi Dominus. Fortè revelabitur ante Domi- 12
num lachryma oculi mei, & reddet Dominus mihi bonum pro maledicti-
one ejus hodie. Et abiit David & viri ejus in via, & Simghi ambulabat 13
in latere montis, è regione ejus ambulabat & maledicebat, & lapidabat
in ſaxis è regione ejus, & effundebat pulverem. Et venit rex & omnis 14
populus qui erat cum eo, cùm laſſi [eſſent;] & quievit ibi. Et Abſalom et 15
omnis popul' hominum Iſrael venerunt in Jeruſalem, & Ahhithophel cum
illo. Et fuit ut venit Hhuſai Archæus amicus David ad Abſalom, & dixit 16
Hhuſai ad Abſalom: Proſperet rex, proſperet rex. Et dixit Abſalom ad 17
Hhuſai: Hæc eſt benignitas tua quæ cum amico tuo? & ut quid non abiiſti
cum amico tuo? Et dixit Hhuſai ad Abſalom: Non, ſed quem voluit 18
Dominus & populus iſte et omnis homo Iſrael, illius ero, et cum illo fe-
debo. Et ſecundò ante quem ego ſerviam? nónne ante filium ejus? ſicut 19
ſervivi ante patrem tuum, ſic ſerviam ante te. Et dixit Abſalom ad Ahhi- 20
tophel: Date vobis conſilium quid faciemus. Et dixit Ahhitophel ad Abſa- 21
lom: Intra ad concubinas patris tui quas reliquit ad cuſtodiendum domum,
et audiet omnis Iſrael quòd alienatus fueris à patre tuo, et roborabuntur
manus omnium qui tecum ſunt. Et tetenderunt ipſi Abſalom conopæa ſuper 22
tectū, et ingreſſus eſt Abſalom ad concubinas patris ſui in oculis omnis Iſ-
rael. Et conſilium Ahhithophel quod conſulebat in diebus illis, [erat] quaſi 23
interrogâſſet quis verbum Domini, ſic omne conſilium Ahhithophel etiam
Davidi, etiam Abſalom.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܡܢܘ ܠܝ ܘܠܟܘܢ ܒܢܝ ܨܪܝܐ ܕܡܐ ܕܢ

שמואל ב : יז

CAP. XVII. יז

mille duodecim nunc Eligam : Absalom ad Achithophel dixit Et

1 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם אִבְחֲרָה נְּא שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף
3 eũ super veniã Et .nocte David post persequar & ,consurgã & ,virum
2 אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלָּיְלָה : וְאָבוֹא עָלָיו
populus omnis fugiet &,eum terrebo & :manibus remissis &,laborans ipse &
וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדָיִם וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל־הָעָם
omnem reducam Et .eum solũ ad regem percutiam & ; secum qui
3 אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְהֵכֵיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ : וְאָשִׁיבָה כָל־
omnis : quærens tu quem ,virum omnem redire secundum,te ad populũ
הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל־
oculis in &,Absalom oculis in verbũ fuit rectũ Et .pax erit populus
4 הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם : וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי
etiam obsecro Voca : Absalom Dixitque .Israel seniorum omnium
5 כֹּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַם
.ipse etiam suo ore in quid audiemus & ,Architam Chusai ad
לְחוּשַׁי הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא :
: dicendo ,eum ad Absalom dixit & ,Absalom ad Chusai venit Et
6 וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר
,ejus verbum faciemus nunquid : Achitophel est locutus hoc verbũ Scdm
כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה אֶת־דְּבָרוֹ
Non : Absalom ad Chusai Dixitque .loquere tu ?non an
7 אִם־אַיִן אַתָּה דַּבֵּר : וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא
.hac vice in Achitophel consuluit quod ,consilium bonum
טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת :
quòd ,ejus viros & ,tuum patrem nôsti Tu : Chusai Dixitque
8 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֲנָשָׁיו כִּי
: agro in orbatus ursus sicut ,ipsi animo amari & ,ipsi fortes
גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדוֹב שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה
Ecce .populo cum pernoctabit non & , belli vir tuus pater &
וְאִבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין אֶת־הָעָם : הִנֵּה
: locorum uno in vel ,fovearum una in latens ipse nunc
9 עַתָּה הוּא נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפַּחִתִים אוֹ בְאַחַד הַמְּקֹמוֹת
: dicet & ,audiens audierit & ,principio in eis in cadere secundum erit &
וְהָיָה כִנָּפֵל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר
filium etiam ipse Et .Absalom post qui ,populo in plaga Fuit
הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם : וְהוּא גַם־בֶּן
10 sciens quia : liquefiet liquefiendo ,leonis cor sicut ejus cor cujus ,virtutis
חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה דָּמֵס יִמַּס כִּי־יֹדֵעַ
.eo cum qui ,virtutis filii & ,tuus pater fortis quòd ,Israel omnis
כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ :
,Dan à Israel omnis te super congregetur congregando ,consilii Quoniam
11 כִּי יַעֲצַתִי הָאָסֵף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִדָּן
;multitudine in mare super quæ ,arena tanquam ,sebah-Beer usque &
וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־הַיָּם לָרֹב
,locorum unum in eum ad veniemus Et .consilii in euntes tuæ facies &
וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְּרָב : וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקֹמוֹת
12 ros cadit quẽadmodũ ,eũ super castrametabimur & ,ibi invenitur quo
אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם וְנָחַנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל
,secum qui ,viris omnibus in & ,eo in remanebit non & : humum super
עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ
Israel omnis portabunt & ,se collegerit civitatem in si Et .unus etiam
13 גַּם־אֶחָד : וְאִם־אֶל־עִיר יֶאֱסֹף וְהֵשִׁיאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל
usque ,torrentem in usque eam trahemus & , funes illam civitatẽ ad
אֶל־הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד־הַנַּחַל עַד
Absalom Dixitque .lapillus etiam ibi inveniatur non quò
14 אֲשֶׁר־לֹא נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם
consilio ,ræ ,Architæ Chusai consilium Bonum : Israel vir omnis &
וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי הָאַרְכִּי מֵעֲצַת
Achitophel consilium infringere præceperat DOMINUS & : Achitophel
אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
.malum Absalom super DOMINUM inducere propterea ad , bonum
הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר הָבִיא יְהוָה אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֶת־הָרָעָה :

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 DIxit ergò Achitophel ad Absalom; Eligam mihi duodecim millia virorum, & consurgens persequar David hâc nocte. Et irruens sup eum (quippe qui lassus est, & solutis manibus) percutiam eum: cúmq; fugerit omnis popul' qui cum eo est, percutiam regem desolatum. Et reducam universum populum, quomodò un' homo reverti solet: unum enim virũ tu quæris: & omnis populus erit in pace. Placuítque sermo ejus Absalom, & cunctis majoribus natu Israel. Ait autẽ Absalom; Vocate Chusai Arachiten, & audiamus quid etiam ipse dicat. Cúmque venisset Chusai ad Absalom, ait Absalom ad eum; Hujuscemodi sermonem locut' est Achitophel: facere debemus an non? quod das consilium? Et dixit Chusai ad Absalom; Non est bonũ consilium, quod dedit Achitophel hâc vice. Et rursum intulit Chusai; Tu nôsti, patrem tuum, et viros qui cum eo sunt, esse fortissimos & amaro animo, veluti si ursa raptis catulis in saltu sæviat: sed & pater tuus vir bellator est, nec morabitur cum populo. Forsitàn nunc latitat in foveis, aut in uno, quo voluerit, loco: & cùm ceciderit unus quilibet in principio, audiet quicunque audierit, & dicet; Facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom. Et fortissim' quisque, cujus cor est quasi leonis, pavore solvetur: scit enim omnis populus Israel, fortem esse patrem tuũ, & robustos omnes qui cum eo sunt. Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium; Congregetur ad te universus Israel, à Dan usque Bersabee, quasi arena maris innumerabilis: & tu eris in medio eorum. Et irruemus super eum in quocunque loco inventus fuerit: & operiem' eum, sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris, qui cum eo sunt, ne unum quidem. Quòd si urbem aliquã fuerit ingressus, circumdabit omnis Israel civitati illi funes, & trahemus eam in torrentem, ut non reperiatur ne calculus quidem ex ea. Dixitque Absalom, & omnes viri Israel; Melius est consilium Chusai Arachitæ, consilio Achitophel: Domini autem nutu dissipatum est consilium Achitophel utile, ut induceret Dominus super Absalom malum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ'. CAP. XVII.

1 Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Ἐπιλέξω δή μοι τῶ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστήσομαι καὶ καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα. Καὶ ἐπιχεύσομαι ἐπ' αὐτὸ, καὶ αὐτὸς κοπῶν καὶ ἐκλυόμενον (a) χερσὶ, καὶ (β) φεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον. 3 Καὶ ὀπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σὲ, ὃν τρόπον ὀπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· πλὴν ψυχὴν (γ) ἀνδρὸς ἑνὸς σὺ ζητεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰρήνη. 4 Καὶ εὐδὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. 5 Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, Καλέσατε δὴ καὶ γε τὸν Χουσὶ τὸν Ἀραχὶ, καὶ (δ) ἀκούσωμεν τί ἐν τῶ στόματι αὐτοῦ, καὶ γε αὐτῶ. 6 Καὶ εἰσῆλθε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, λέγων, Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ· ποιήσωμεν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον. 7 Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλὴ ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἅπαξ τοῦτο. 8 Καὶ εἶπε Χουσὶ, Σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι κρατοῦντα καὶ χαλέπικροι τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ὡς ἄρκος ἠτεκνωμένη ἐν (ε) ἀγρῶ, καὶ ὡς ὗς πραχεῖα ἐν τῶ πεδίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ οὐ μὴ καθεύδησι μετὰ λαοῦ. 9 Ἰδοὺ δὴ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βυθῶν ἢ ἐν ἑνὶ τόπων. Καὶ ἔσται ἐν τῶ ὑποπεσεῖν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ (ζ) ἀκόων, καὶ εἴπῃ, Ἐγενήθη σφαγὴ ἐν τῶ λαῶ τῶ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. 10 Καὶ γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, οὗ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται, ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου, καὶ (η) οἱ υἱοὶ δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ. 11 Ὅτι (ϑ) ὕπως συμβεβουλεύων ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συναγάγω συναχθήσεται ὅλη σὺ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸν γῆν, καὶ ὄχλος πολὺς ἐν (λ) σοὶ ἐπὶ τὸν γῆν, καὶ ἐπιστήσῃ (μ) ἐπ' αὐτοὺς τὸν πρόσωπόν σου ἐν τῶ πορεύεσθαι ἐν μέσῳ αὐτῶν. 12 Καὶ ἥξομεν (ι) πρὸς αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὑρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παραμεβαλοῦμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πίπτει (κ) δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐκ ὑπολειφθήσεται ἐν (λ) σοὶ οὐδὲ εἷς ἀπὸ αὐτοῦ καὶ τῶν (μ) ἀνδρῶν αὐτοῦ τῶν μετ' αὐτοῦ καὶ γε ἕνα. 13 Καὶ ἐὰν εἰς πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται (ν) πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην σχοινία, καὶ συρεῦμεν αὐτὴ ἕως εἰς χειμάρρων, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ μηδὲ λίθος. 14 Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, Ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χουσὶ τοῦ Ἀραχὶ τοῦ Ἀχιτόφελ. καὶ κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι (ξ) βουλὴν τὴν Ἀχιτόφελ ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβεσσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

CAP. XVII.

1 ET dixit Achitophel ad Absalom; Eligam nunc mihi duodecim millia virorum, & surgam, & persequar post David nocte. Et veniam super eum 2 quando lassus est, & manus ejus remissæ, & turbabo eum: & fugiet omnis populus qui est cum eo, & percutiam regem solum. Et reducam omnem populum ad te: 3 sicut cadit vos super terram: & omnis populus erit pacificus. Et rectum fuit verbum in oculis Absalom 4 & in oculis omnium seniorum Israel. Et dixit Absalom: Vocate nunc etiam 5 Hhusai Archæum, & audiemus quid dicet etiam ille. Et venit Hhusai ad 6 Absalom: & dixit Absalom ei dicendo, Secundùm verbum hoc locutus est Achitophel: num faciemus verbum ejus, an non? quod rectum fuerit in oculis tuis, tu loquere. Et dixit Hhusai ad Absalom: Non rectum est consilium quod consuluit Achitophel in tempore hoc. Et dixit Hhusai: Tu nôsti patrem tuum & viros ejus quòd robusti sint & amari animis, ut ursus orbatus in agro: & pater tuus vir belligerator, & non pernoctabit cum populo. Ecce nunc ipse absconditus est in una ex speluncis aut in uno ex locis: 9 et erit ubi ceciderint in eis in principio, et audierit qui audiet, et dicet, Fuit percussio in populo qui erat post Absalom. Et ipse [*sit*] etiam vir robustus, & cor ejus ut cor leonis, liquefiens liquefiet: nam novit omnis Israel quòd robustus sit pater tuus, & viri robusti qui cum illo sunt. Quoniam consulo: Congregando congregentur ad te omnis Israel à Dan & usq; ad Beersebagh tanquam arena quæ est super littus maris in multitudine; & tu ambulabis in capite omnium nostrûm. Et ibimus super illum in uno ex locis 12 quò *ibimus illuc*, & decidemus super illũ sicut decidit ros super terrã, & non relinquemus ex eo & ex omnibus viris qui cum illo sunt, etiam unum. Et si ad 13 urbem se collegerit, congregabuntur omnis Israel super urbẽ illã, & circundabunt eã castra, & diruemus eam & lapides ejus, & projiciemus eã in flumen usq; quo non relinquamus ibi etiam lapidẽ. Et dixit Absalom & omnes viri 14 Israel: Rectũ est consiliũ Hhusai Archæi præ consilio Ahhithophel: & Dñs jusserat infatuari consilium Ahhithophel rectũ, ut adduceret Dñs super Absalom malum.

MS. A. (a) χερσὶν ἐκχύσω (β) ἐκφεύξεται (γ) ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ (δ) ἀκούσομαι τί (ε) ἀγρῶ· πεπλήρ σου (ζ) ὁ ἀκόων, (η) καὶ οἱ υἱοὶ (ϑ) ὅτως ἐγὼ * συνεβουλεύσαλο, καὶ (ι) ἐπ' αὐτὸν (κ) ἡ δρόσος (λ) αὐτῷ ἐν πᾶσιν καὶ τοῖς (μ) ἀνδράσιν τοῖς (ν) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ξ) βουλὴν Ἀχιτόφελ

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

1 וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל לְאַבְשָׁלוֹם אֶבְחַר כְּעַן תְּרֵי עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא וְאָקוּם וְאֵרְדּוֹף בָּתַר דָּוִד
בְּלֵילְיָא : 2 וְאֶהֱךְ עֲלוֹהִי כַּד הוּא מְשַׁלְהֵי וִידוֹהִי מְרַשְׁלָן וְאוֹיַע יְחִיהּ וְיֵערוֹק כָּל עַמָּא דִי
עִמֵּיהּ וְאֶקטוֹל יַת מַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹהִי : 3 וְאָתִיב כָּל עַמָּא לְוָתֶךָ יְתוּבוּן כְּזוֹל הוֹן בָּתַר דִּיתְקְטַל
גַּבְרָא דְּאַתְּ בָּעֵי כָּל עַמָּא יְהֵי שְׁלֵם: 4 וּכְשַׁר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל :
5 6 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם קְרִי כְעַן אַף לְחוּשַׁי אַרְכָּאָה וְנִשְׁמַע מַה דַּיְימַר אַף הוּא : 6 וַאֲתָא חוּשַׁי לְוָת
אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ לְמֵימַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין מַלֵּל אֲחִיתוֹפֶל הֲנַעְבִּיד יַת
7 פִּתְגָמֵיהּ אִם לָא דְּכְשַׁר בְּעֵינָךְ אֵת מַלֵּל : 7 וַאֲמַר חוּשַׁי אֲבַשָׁלוֹם לָא תַקִּין מִלְּכָא דְּמַלֵּךְ
8 אֲחִיתוֹפֶל בְּזִמְנָא הָדָא : 8 וַאֲמַר חוּשַׁי אַתְּ יְדַעְתָּא יַת אֲבוּךְ וְיַת גַּבְרוֹהִי אֲרֵי גִּבָּרִין אִנּוּן
וּמְרִירָן נַפְשָׁן אִנּוּן כְּדוֹב תַּכֵּל בְּחַקְלָא וַאֲבוּךְ גְּבַר עָבִיד קְרָבִין וְלָא יְבִית יַת עַמָּא : 9 הָא
כְּעַן הוּא טְמִיר בְּחַד מִן קוּמְצַיָּא אוֹ בְחַד מִן אֲתָרַיָּא וִיהִי כְּמִפַּל בְּהוֹן בְּקַדְמֵיתָא וְיִשְׁמַע דִּי
שְׁמַע וְיֵימַר הֵוֹת מְחָתָא בְּעַמָּא דְּבָתַר אַבְשָׁלוֹם : 10 וְהוּא אַף גְּבַר דְּלִבֵּיהּ כְּלִבָּא דְאַרְיָא
מְסַס יְמְסֵי אֲרֵי יָדַע כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי גִּבָּר אֲבוּךְ וּבְרִין גִּבָּרִין דִּי עִמֵּיהּ : 11 אֲרֵי מַלְכִּית
אִתְכַּנְּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן עֲלָךְ כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כְּחָלָא דִי עַל יַמָּא לְסַנִּי וְאַתְ
תֵּזֵי אָזֵיל בְּרֵישׁ כּוּלְנָא : 12 וְנֵהֵךְ עֲלוֹהִי בְּחַד מִן אֲתָרַיָּא דְּנִהֵךְ לְתַמָּן וְנִשְׁרֵי עֲלוֹהִי כְּמָא
דְּשָׁרֵי מַלָּא עַל אַרְעָא וְלָא נִשְׁאַר בֵּיהּ וּבְכָל גַּבְרַיָּא דִּי עִמֵּיהּ אַף חַד : 13 וְאִם לְקִרְתָּא יִתְכַּנֵּשׁ
וְיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל יִשְׂרָאֵל עַל קִרְתָּא הַהִיא וְנִקְפִינַהּ מַשְׁרִין וְנִעְקַר יָתַהּ וְיַת אַבְנַהָא וְנִרְמְנַהּ
14 לְנַחְלָא עַד דְּלָא נַשְׁאַר תַּמָּן אַבְנָהָא : 14 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל תַּקִּין מִלְּכָא דַּאֲחִיתוֹפֶל
דְּחוּשַׁי אַרְכָּאָה מִמִּלְּכָא דַּאֲחִיתוֹפֶל וְיְ פַּקִּיד לְקַלְקָלָא יַת מִלְּכָא דַּאֲחִיתוֹפֶל תַּקָּנָא בְּדִיל
דַּייְתֵי יְ עַל אַבְשָׁלוֹם יַת בִּישְׁתָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVII.

ET dixit Ahhithophel ad Absalom: Deligam nunc duodecies mille viros, 1
& surgam & persequar post David in nocte. Et vadam super illum quando 2
fuerit lassus, & manus illius remissæ, & turbabo illum; & fugiet omnis populus qui [*est*] cum illo, & occidam regem solum. Et reducam omnem populum ad te; redibunt omnes illi, postquam occisus fuerit vir quem tu quæris; omnis populus erit pacificus. Et rectum fuit verbum in oculis Absalom 4
& in oculis omnium senum Israel. Et dixit Absalom: Voca nunc etiam 5
Hhusai Archæũ, & audiemus id quod dicet etiam ille. Et venit Hhusai ad 6
Absalom: & dixit Absalom ei dicendo, Secundùm verbum hoc locutus est Ahhitophel: num faciemus verbum ejus, an non? quod rectum fuerit in oculis tuis, tu loquere. Et dixit Hhusai ad Absalom: Non rectum est consilium quod consuluit Ahhithophel in tempore hoc. Et dixit Hhusai: Tu 8
nôsti patrem tuum & viros ejus quòd robusti sint & amari animis, ut ursus orbatus in agro: & pater tuus vir belligerator, & non pernoctabit cum populo. Ecce nunc ipse absconditus est in una ex speluncis aut in uno ex locis: 9
et erit ubi ceciderint in eis in principio, et audierit qui audiet, et dicet, Fuit percussio in populo qui erat post Absalom. Et ipse [*sit*] etiam vir robustus, & cor ejus ut cor leonis, liquefiens liquefiet: nam novit omnis Israel 10
quòd robustus sit pater tuus, & viri robusti qui cum illo sunt. Quoniam consulo: Congregando congregentur ad te omnis Israel à Dan & usq; ad Beersebagh tanquam arena quæ est super littus maris in multitudine; & tu ambulabis in capite omnium nostrûm. Et ibimus super illum iu uno ex locis 12
quò *ibimus illuc*, & decidemus super illũ sicut decidit ros super terrã, & non relinquemus ex eo & ex omnibus viris qui cum illo sunt, etiam unum. Et si ad 13
urbem se collegerit, congregabuntur omnis Israel super urbẽ illã, & circundabunt eã castra, & diruemus eam & lapides ejus, & projiciemus eã in flumen usq; quo non relinquamus ibi etiam lapidẽ. Et dixit Absalom & omnes viri 14
Israel: Rectũ est consiliũ Hhusai Archæi præ consilio Ahhithophel: & Dñs jusserat infatuari consilium Ahhithophel rectũ, ut adduceret Dñs super Absalom malum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XVII.

PRæterea dixit Ahitophel Abisalomi, Deligam duo millia virorum, & surgens persequar Davidem noctu; Assequar eum dum lassus est ac remissis manibus, & exagitabo eum, fugiétque ab ipso totus populus qui cum ipso est, solumque regem interficiam; Populum verò universum ad te reducam, ac si rediret quisquis quem velles; & totus populus erit pacificus. Et placuit verbum istud in oculis Abisalomis, & in oculis omnium seniorum Israelis. Dixit autem Abisalom, Accersite Husi Arcæum, ut audiamus quid ipse quoque dicat. Cúmque venisset Husi ad Abisalom, dixit ad eum Abisalom; Talia ac talia dicit Ahitophel, faciemúsne quod dicit? alioqui, quid sentis? Ait Husi ad Abisalom, Non est bonum consilium quod dedit Ahitophel hoc tempore. Subjunxitque Husi, Tu nôsti patrem tuum & servos ejus esse gigantes, & viros esse amaro animo, non secus ac ursum qui prædatur in deserto. Ad hæc pater tuus vir est bellicosus, nec pernoctat ad lat° populi: Nunc delitescit aliqua in parte vel aliquo in loco. Jam si irruerimus in eos ut antea, audierítque rumoré quòd facta fuerit clades in populo Israelitico; Cùm alioqui sit vir strenuissimus, cujus cor est velut cor leonis, nullo modo contabescet: novit enim totus Israel robustissimum esse patrem tuum, & *omnes* qui cum eo sunt, esse generosissimos. Ego verò consulo ut cùm congregati fuerint ad te omnes Israelitæ à Dan usq; ad Bir-sebaa, te in medio *exercitu* procedente, Aggrediamur eum ubicunq; locorũ fuerit invent°, & obsideamus eum quemadmodũ cadit ros super terrã, & nec ipsum neque unum quidê ex omnib°qui sunt cum eo, relinquam°. Quòd si in aliquâ civitatê se recipiat, admovebunt ei omnes Israelitæ funes, & trahent illam ad torrentê usque, & ne gryllũ quidê ibi relinquent, Ait Abisalom & univers° Israel, Melius est consiliũ Husi Arcæi consilio Ahitophelis: siquidem Dominus præceperat irritum fieri bonum Ahitophelis consilium ut malum induceret Dominus super Abisalomem.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XVII.

DEinde dixit Achitophel Abisalomi, Seligę ex filiis Israel duodecim millia virorum, ut egrediantur ad persequendum Davidem nocte, Et assequantur eum dum fatigatus ac jam languidus est; te enim repente in eum irruente, fugiet populus qui cum ipso est; & solo rege perempto, Vocabis ad te populum, & convertentur ad te, quemadmodum conversus est universus populus, quoscunque volueris & & optaveris; eritque populus universus incolumis ac tranquillus. Approbavit Abisalom ejusmodi sermonem, & approbárunt eum pariter seniores filiorum Israel. Dixit tamen Abisalom, Voca mihi Husi Arcitem, audiamus quid ipse quoque sentiat. Vocavit ille Husi dixitque ad eum Abisalom, Talia ac talia dixit nobis Achitophel, faciemúsne quod dixit? quòd si facere non expedit, dic nobis quid sentias. Respondit Husi Abisalomi, Consilium Achitophelis non est bonum hac tempore. Tum dixit Husi ad Abisalomem, Jam nôsti patrem tuum ejusque servos esse robustissimos, & acerbi animi viros, ceu leo qui prædatur in deserto: patrem quoque tuũ esse generosum, neq; pernoctaturũ in castris populi, Sed latitaturũ alio in loco. Cum ergò irruerimus in eos ut primâ vice, & audierit famam quod cædes acciderit, & calamitas oppresserit populum qui secum est, operâ Abisalomis; Sanè si vir magnanimus est & cor ejus ut cor leoninum, haudquaquam trepidabit, neque remittetur: nôrunt autem omnes Israelitæ patrem tuum esse magnanimum, & eos qui cum ipso sunt, robore præditos atque strenuos. Ego igitur consilium do tibi, ut collectis ad te cunctis Israelitis à Dan usque ad Birsabea, teque in medio eorum procedente, Exeamus ad eum in aliquam regionem ubicunque fuerit, & circumvallemus regionem illam instar roris quod decidit super terram, & ne unum quidem ex his qui cum ipso sunt relinquamus. Quòd si ingrediatur civitatem aliquam, injicient in eam omnes Israelitæ funes trahentque illam ad torrentem, & ne gryllus quidem relinquetur in ea. Dixerunt Abisalom & omnes Israelitæ, Consilium Husi Arcitæ melius est quàm consilium Achitophelis. Id autem fuit, quia Dominus præceperat irritum fieri bonum Achitophelis consilium, ut calamitatem inducevet in Abisalomem.

שמואל ב: יז

15 ,hoc Sicut : ſacerdotes Ebjathar ad & ,Sadoc ad Chuſai dixit Et
וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים כְּזֹאת
: Iſrael ſenioribus & ,Abſalom Achitophel conſuluit *hoc ſicut &*
וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת־אַבְשָׁלוֹם וְאֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
indicate &,feſtinanter mittite nunc Et .ego conſului *hoc ſicut & hoc ſicut* &
וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אֲנִי: וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה וְהַגִּידוּ 16
etiam & ,deſerti *tranſitibus* in nocte *pernoctes* Ne : dicendo ,David
לְדָוִד לֵאמֹר אַל תָּלֶן הַלַּיְלָה בְּעַרְבוֹת הַמִּדְבָּר וְגַם
.eo cum qui *populo omni* & ,*regi* deglutiatur fortè neſtrãſibis trãſeundo
עָבוֹר תַּעֲבוֹר פֶּן יְבֻלַּע לַמֶּלֶךְ וּלְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ:
ancilla abiit & ,Roghel fonte in *ſtantes* Achimahas & Jonathan Et
וְיוֹנָתָן וַאֲחִימַעַץ עֹמְדִים בְּעֵין רֹגֶל וְהַלְכָה הַשִּׁפְחָה 17
non quia ; David regi *indicaverunt* & ,abierunt ipſi & : eis *indicavit* &
וְהִגִּידָה לָהֶם וְהֵם יֵלְכוּ וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא
indicavit & ,puer eos vidit Et .urbem ingredi videri poterant
יוּכְלוּ לְהֵרָאוֹת לָבוֹא הָעִירָה: וַיַּרְא אֹתָם נַעַר וַיַּגֶּד 18
domum ad venerunt & ,feſtinanter ipſi ambo abierunt Et .Abſalom
לְאַבְשָׁלוֹם וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם מְהֵרָה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־
.illuc deſcenderunt & ,ſuo atrio in puteus ei & ; Bachurim in viri
אִישׁ בְּבָחוּרִים וְלוֹ בְאֵר בַּחֲצֵרוֹ וַיֵּרְדוּ שָׁם:
diſtendit & ,putei *facies ſuper operimentum* expandit & ,mulier *cepit* Et
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתִּפְרֹשׂ אֶת הַמָּסָךְ עַל־פְּנֵי הַבְּאֵר וַתְּשַׁטַּח 19
ſervi venerunt Et .*verbum eſt agnitum* non & ,*grana* contuſa eum ſuper
עָלָיו הָרִפּוֹת וְלֹא נוֹדַע דָּבָר: וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי 20
,Achimahas ubi : dixerunt & ,domum in mulierem ad Abſalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־הָאִשָּׁה הַבַּיְתָה וַיֹּאמְרוּ אַיֵּה אֲחִימַעַץ
.*aquarum vivum* Tranſierunt : mulier eis Dixitque ? Jonathan &
וְיהוֹנָתָן וַתֹּאמֶר לָהֶם הָאִשָּׁה עָבְרוּ מִיכַל הַמָּיִם
fuit Et .Jeruſalaim ſunt reverſi & ;invenerunt non &,quæſierunt Et
וַיְבַקְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלָ‍ִם: וַיְהִי 21
indicaverunt & ,abierunt & ,puteo de aſcenderunt & ,*eos abire poſt*
אַחֲרֵי לֶכְתָּם וְהֵמָּה עָלוּ מֵהַבְּאֵר וַיֵּלְכוּ וַיַּגִּדוּ
feſtinanter tranſite & ,Surgite : David ad dixerúntque : David regi
לַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמְרוּ אֶל דָּוִד קוּמוּ וְעִבְרוּ מְהֵרָה
ſurrexit Et .Achithophel vos *ſuper* conſuluit ſic quia , aquas
אֶת הַמַּיִם כִּי־כָכָה יָעַץ עֲלֵיכֶם אֲחִיתֹפֶל: וַיָּקָם 22
ad uſque ,Jarden tranſierunt & ,*eo* cum qui ,populus omnis & David
דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן עַד־
.Jarden tranſiret non qui defuit Non .*unum* ad uſque *matutini lucem*
אוֹר הַבֹּקֶר עַד אַחַד לֹא נֶעְדַּר אֲשֶׁר לֹא עָבַר אֶת הַיַּרְדֵּן:
ſtravit & ,ſuũ conſilium eſſet factum non quòd vidit Achitophel Et
וַאֲחִיתֹפֶל רָאָה כִּי לֹא נַעֲשְׂתָה עֲצָתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־ 23
,ſuã *domũ ad præcepit* &,ſuã civitatẽ in,ſuã domũ in abiit &,ſurrexit &,aſinum
הַחֲמוֹר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ אֶל־עִירוֹ וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ
.ſui patris ſepulchro in eſt ſepultus & ,eſt mortuus & ; ſe ſtrangulavit &
וַיֶּחְנָק וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר אָבִיו:
, ipſe ,Jarden tranſiit Abſalom & : Machanaim in venit David Et
וְדָוִד בָּא מַחֲנַיְמָה וְאַבְשָׁלוֹם עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן הוּא 24
Abſalom poſuit Hamaſam Et .eo cum Iſrael *vir omnis* &
וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ: וְאֶת־עֲמָשָׂא שָׂם אַבְשָׁלוֹם 25
ej' nomen & , viri filius Hamaſa Et .exercitum ſuper Joab pro
תַּחַת יוֹאָב עַל־הַצָּבָא וַעֲמָשָׂא בֶן־אִישׁ וּשְׁמוֹ
ſororem Nachas filiam Abighal ad eſt ingreſſus qui , Iſraelita Ithra
יִתְרָא הַיִּשְׂרְאֵלִי אֲשֶׁר־בָּא אֶל אֲבִיגַל בַּת־נָחָשׁ אֲחוֹת
terrã Abſalom & ,Iſrael eſt caſtrametatus Et .Joab *matris* Serujah
צְרוּיָה אֵם יוֹאָב: וַיִּחַן יִשְׂרָאֵל וְאַבְשָׁלוֹם אֶרֶץ 26
Nachas filius Subi & ;Machanaim in David *venire ſecundũ* ,fuit Et .Ghilhad
הַגִּלְעָד: וַיְהִי כְּבוֹא דָוִד מַחֲנַיְמָה וְשֹׁבִי בֶן־נָחָשׁ 27
,debar-Lo de Hammiel filius Machir & ,Hammon filiorum Rabbah de
מֵרַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן וּמָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל מִלֹּא דְבָר
; Roghelim de Ghilhadites Barzillai &
וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי מֵרֹגְלִים:

Verſio VULGAT. Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

15 Et ait Chuſai Sadoc & Abiathar ſacerdotib⁹; Hoc et hoc modo conſiliũ dedit Achitophel Abſalom, & ſenioribus Iſrael: & ego tale & tale dedi 16 conſilium. Nunc ergò mittite citò, & nuntiate David, dicentes; Ne morẽris nocte hâc in campeſtribus deſerti, ſed abſq; dilatione tranſgredere: ne fortè abſorbeatur rex, & omnis popul⁹ qui cum eo eſt. 17 Jonathas autem & Achimaas ſtabant juxta fontem Rogel: abiit ancilla & nuntiavit eis: & illi profecti ſunt, ut referrẽt ad regẽ David nuntiũ: non enim poterant videri, aut introire civitatem. Vidit autem 18 eos quidam puer, & indicavit Abſalom: illi verò concito gradu ingreſſi ſũt domũ cujuſdã viri in Bahurim, qui habebat puteũ in veſtibulo ſuo, & deſcenderũt in eũ. Tulit autẽ 19 mulier, & expandit velamen ſup os putei, quaſi ficcans ptiſanas: & ſic latuit res. Cúmq; veniſſent ſervi Abſalom in domũ, ad mulierẽ dixerunt; Ubi eſt Achimaas & Jonathas? Et reſpondit eis mulier, Tranſierunt feſtinanter, guſtatâ paululũ aquâ. At hi qui quærebant, cũ non reperiſſent, reverſi ſunt in Jeruſalem. Cúmq; 21 abiiſſent, aſcenderũt illi de puteo, & pergentes nuntiaverũt regi David, & dixerunt; Surgite, & tranſite citò fluvium: quoniã hujuſcemodi dedit cõſiliũ contra vos Achitophel. 22 Surrexit ergò David, & omnis popul⁹ qui cũ eo erat, & tranſierunt Jordanem, donec diluceſceret: & ne un⁹ quidẽ reſiduus fuit, qui non tranſiſſet 23 fluviũ. Porrò Achitophel videns & non fuiſſet factum conſiliũ ſuũ, ſtravit aſinũ ſuũ, ſurrexitq; & abiit in domũ ſuam & in civitatẽ ſuã: & diſpoſitâ domo ſuâ, ſuſpendio interiit, & ſepult⁹ eſt in ſepulchro patris ſui. David autẽ venit in 24 caſtra, & Abſalom tranſivit Jordanem, ipſe & omnes viri 25 Iſrael cum eo. Amaſam verò conſtituit Abſalom pro Joab ſup exercitũ: Amaſa autem erat fili⁹ viri, qui vocabatur Jetra de Jeſraeli, qui ingreſſ⁹ eſt ad Abigail filiã Naas, ſororem Saruiæ, quæ fuit mater Joab. 26 Et caſtrametat⁹ eſt Iſrael cum Abſalom in terra Galaad. 27 Cúmq; veniſſet David in caſtra, Sobi fili⁹ Naas de Rabbath filiorũ Ammon, & Machir fili⁹ Ammihel de Lodabar, & Berzellai Galaadites de Rogelim,

15 Καὶ εἶπε (o) Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ (π) Ἀβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς, Οὕτως καὶ ὅτως συνεβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ ὅτως καὶ ὅτως 16 τως ⟨συνεβούλευσα⟩ ἐγώ. Καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ καὶ (π) ἀναγγείλατε τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καὶ γε διαβαίνων διαβήσῃ, μήποτε (ρ) καταποθῇ ὁ βασιλεὺς (σ) καὶ πάντα 17 τὰ ὁ λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ Ἀχιμάας εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγήλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ πορεύονται καὶ ἀναγγείλουσι τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ· ὅτι οὐκ ἠδύναντο ὀφθῆναι τοῦ εἰσελθεῖν εἰς ὁ πόλιν. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς 18 παιδάριον, καὶ (τ) ἀνήγγειλε τῷ Ἀβεσαλώμ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ (υ) εἰσῆλθαν εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαχείμ· καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ. 19 Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ διεπέτασε τὸ ὑπόπαλυμμα ὅπὶ προσωπον τοῦ λάκκου, (φ) καὶ ἔψυξεν ἐπ' αὐτῷ ἀραφὰθ, καὶ οὐκ ἐγνώσθη 20 ῥῆμα. Καὶ (χ) ἦλθον οἱ παῖδες Ἀβεσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ (ψ) εἶπαν, Ποῦ Ἀχιμάας καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνὴ, (ω) Παῤῥῆλθαν μικρὸν τοῦ ὕδατος. καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἀνέ- 21 στρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ (α) ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυὶδ, Ἀνάστητε καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι οὕτως 22 ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ (β) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ διέβησαν ὁ Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς ὃ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς ὁ διῆλθε τὸν Ἰορ- 23 δάνην. Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγένετο ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπήγξατο καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν (γ) τῷ 24 τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν εἰς Μαναΐμ· καὶ Ἀβεσαλὼμ (δ) διέβη τὸν Ἰορδάνην αὐτὸς καὶ (ε) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ 25 μετ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Ἀμεσαὶ κατέστησεν (ζ) Ἀβεσαλὼμ ἀντὶ Ἰωὰβ ὃς ὁ δωδέκατος. καὶ Ἀμεσαὶ υἱὸς ἀνδρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ (η) Ἰεθὲρ ὁ Ἰεζραηλίτης· ὃς εἰσῆλθε πρὸς Ἀβιγαΐαν θυγατέρα Νάας (θ) ἀδελφὴν Σαρουὶας μητρὸς Ἰωάβ. Καὶ παρενέβαλεν πᾶς Ἰσ- 26 ραὴλ καὶ Ἀβεσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ. Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς (ι) Μα- 27 ναΐμ, καὶ Οὐεσβὶ υἱὸς Νάας ἐκ Ῥαββὰθ (κ) υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ Μαχὶρ υἱὸς (λ) Ἀμιὴλ ἐκ Λωδαβὰρ, καὶ Βερζελλὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ (μ) Ῥωγελείμ,

MS. A. (o) Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ (π) ἀπαγγείλατε (ρ) καταπίῃ (σ) καὶ τὸν (τ) ἀπήγγειλεν (υ) εἰσῆλθον (φ) καὶ ἔκωψεν ἐπ' αὐτῷ Ἀραβωθ, (χ) ἦλθαν (ψ) εἶπον, (ω) Παῤῥῆλθον (α) ἀνήγγειλαν (β) λαὸς μετ' (γ) τῷ * οἴκῳ τῷ (δ) διῆλθεν (ε) πᾶς Ἰσραὴλ (ζ) Ἀβεσαλὼμ τῷ Ἰωὰβ (η) Ἰοδὲρ ὁ Ἰσμαηλείτης· (θ) ἀδελφῇ (ι) Μααναὶμ, Οὐεσβὶ (κ) υἱὸς (λ) Ἀμιὴλ (μ) Ῥωγελείμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאֲמַר חוּשַׁי לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר כַּהֲנַיָּא כִּדֵין וְכִדֵין מְלִיךְ אֲחִיתוֹפֶל יָת אַבְשָׁלוֹם וְיָת סָבֵי 15
יִשְׂרָאֵל וְכִדֵין מְלֵיכִית אַף אֲנָא: וּכְעַן שְׁלַחוּ בְּפִרְיַע וְחַוּוּ לְדָוִד לְמֵימַר לָא תְבִית בְּלֵילְיָא 16
בְּמִשְׁרֵי מַדְבְּרָא וְאַף מָעֲבַר תֶּעְבַּר דִּלְמָא יְתַהֲנֵי לְמַלְכָּא וּלְכָל עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ: וְיהוֹנָתָן 17
וַאֲחִימַעַץ קָיְמִין בְּעֵין קֻצְרָא וְאָזְלַת אַמְתָא וְחַוְיָאת לְהוֹן וְאִנּוּן יְיוֹלִין וְחַוְיָאוּ לְמַלְכָּא דָּוִד
אֲרֵי לָא יְכִלִין לְאִתְחַזָאָה לְמֵיעַל לְקִרְתָּא: וַחֲזָא יַתְהוֹן עוּלְמָא וְחַוִי לְאַבְשָׁלוֹם וַאֲזָלוּ 18
תַּרְוֵיהוֹן בְּפִרְיַע וְעָלוּ לְבֵית גַּבְרָא בְּעַלְמַת וְלֵיהּ גּוּבָּא בְּדַרְתֵּיהּ וּנְחָתוּ תַּמָּן: וּנְסִיבַת 19
אִתְּתָא וּפַרְסַת יָת פָּרְסָא עַל פּוּמָּא דִּבְיָרָא וּשְׁטַחַת עֲלוֹהִי דְּקִילִן וְלָא אִתְיְדַע פִּתְגָמָא:
וַאֲתוֹ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם לְוָת אִתְּתָא לְבֵיתָא וַאֲמָרוּ אֵן אֲחִימַעַץ וְיהוֹנָתָן וַאֲמָרַת לְהוֹן אִתְּתָא 20
כְּבַר עֲבָרוּ יַרְדְּנָא וּבְעוֹ וְלָא אַשְׁכַּחוּ וְתָבוּ לִירוּשְׁלֶם: וַהֲוָה בָּתַר מֵיזְלֵהוֹן וְסַלִיקוּ מִנּוּבָּא 21
וַאֲזָלוּ וְחַוִיאוּ לְמַלְכָּא דָּוִד וַאֲמָרוּ לְדָוִד קוּמוּ וְעִבְרוּ בְּפִרְיַע יַת יַרְדְּנָא אֲרֵי כְּדֵין מְלִיךְ
עֲלֵיכוֹן אֲחִיתוֹפֶל: וְקָם דָּוִד וְכָל עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וַעֲבָרוּ יַת יַרְדְּנָא עַד מְנַהַר צַפְרָא עַד חַד 22
לָא שְׁנָא דְּלָא עֲבַר יַת יַרְדְּנָא: וַאֲחִיתוֹפֶל חֲזָא אֲרֵי לָא אִתְקַיֵם מִלְכֵּיהּ וְזָרִיז יַת חֲמָרָא 23
וְקָם וַאֲזַל לְבֵיתֵיהּ וְלִקְרְתֵּיהּ וּפַקִּיד עַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ וְאִתְחַנַק וּמִית וְאִתְקְבַר בְּקִבְרָא
דַּאֲבוּהִי: וְדָוִד אֲתָא לְמַחֲנַיִם וְאַבְשָׁלוֹם עֲבַר יַת יַרְדְּנָא הוּא וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ: וְיָת 24 25
עֲמָשָׂא מָנֵי אַבְשָׁלוֹם חֲלַף יוֹאָב עַל חֵילָא וַעֲמָשָׂא בַּר גַּבְרָא וּשְׁמֵיהּ יִתְרָא יִשְׂרְאֵלָא
דְּעַל לְוָת אֲבִיגַל בַּת נָחָשׁ אֲחָתֵיהּ דִּצְרוּיָה אִמֵּיהּ דְּיוֹאָב: וּשְׁרָא יִשְׂרָאֵל וְאַבְשָׁלוֹם 26
בְּאַרְעָא גִּלְעָד: וַהֲוָה כַּד אֲתָא דָּוִד לְמַחֲנַיִם וְשׁוֹבִי בַּר נָחָשׁ מֵרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וּמָכִיר בַּר 27
עַמִּיאֵל מִלּוֹ דְבָר וּבַרְזִלַּי גִּלְעָדָאָה מֵרֹגְלִים:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Hhuſai ad Szadok & ad Abiathar ſacerdotes: Sic & ſic conſuluit 15
Ahhithophel Abſalom & ſenibus Iſrael; et ſic conſului ego. Et nunc mitti- 16
te in feſtinatione, et nunciate David dicendo: Ne morẽris in nocte in *pla-*
niciebus deſerti, ſed etiam tranſeundo tranſibis, ne fortè pereundum ſit re-
gi et omni populo qui cum eo. Et Jehonathan et Ahhimaghaſz ſtabant in 17
ſcaturigine fullonis, et ivit ancilla et indicavit illis, & illi iverunt et indi-
caverunt regi David, quia non poterant videri ingrediendo urbẽ. Et vidit 18
illos adoleſcens, et indicavit Abſalom, et iverunt ambo illi in feſtinatione,
et intraverunt in domum viri in Ghalemeth, et illi erat puteus in atrio ſuo,
et deſcenderunt illuc. Et accepit mulier et expandit operimentum ſuper 19
os putei, et extendit ſuper illum frumenta contuſa, et non cognita eſt res.
Et venerunt ſervi Abſalom ad mulierem in domum, et dixerunt: Ubi Ahhi- 20
maghaz & Jehonathan? et dixit illis mulier, Jam tranſierunt Jardena: &
quæſierunt et non invenerunt, et redierunt ad Jeruſalem. Et fuit poſtquam 21
abiiſſent illi, et aſcenderunt de puteo, et iverunt et indicaverunt regi Da-
vid, et dixerunt ad David: Surgite et tranſite in feſtinatione Jardena, quia
ſic conſuluit contra vos Ahhithophel. Et ſurrexit David et omnis populus 22
qui erat cum illo, et tranſierunt Jardena donec illuceſceret aurora: uſq;
ad unum non defuit qui non tranſiret Jardena. Et Ahhithophel vidit quòd 23
non firmatum eſſet conſilium ſuum, et ſtravit aſinũ ſuum, et ſurrexit et ab-
iit ad domum ſuam et ad urbem ſuam, et diſpoſuit ſuper hominem domus
ſuæ, & ſtrangulavit ſeſe et mortuus eſt, et ſepult⁹ eſt in ſepulchro patris ſui.
Et David venit in Mahhanaim, et Abſalom tranſivit Jardena, ipſe & om- 24 25
nis homo Iſrael cum eo. Et Ghamazza præfecit Abſalom pro Joab ſuper
exercitum: et Ghamazza filius erat viri et nomen ejus Jithra Jiſraelæus qui
intraverat ad Abigal filiam Nahhas ſororem ipſius Szarujah matris Joab. 26
Et confedit Iſrael et Abſalom in terra Gilghad. Et fuit, quando venit Da- 27
vid ad Mahhanaim, et Subi filius Nahhas ex Rabbath filiorum Ghamon &
Machir filius Ghamiel de Lodebar, et Barzelai Gilghadæus de Rogelim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܐܡܪ ܚܘܫܝ ܠܨܕܘܩ ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܗܟܝܠ ܐܝܬܦܠ ܠܐܒܫܠܘܡ ܘܠܣܒܐ ܕܝܫܪܝܠ ܗܟܝܠ ܐܢܐ ܥܒܕ ܗܟܝܠ ܐܚܝܬܦܠ
16 ܘܗܟܝܠ ܐܢܐ ܥܒܕ ܗܟܝܠ ܘܫܕܪܘ ܒܥܓܠ ܘܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ ܠܠܝܐ ܬܒܝܬ ܒܡܥܪܒܬܐ ܕܡܕܒܪܐ ܐܦ ܥܒܪ ܬܥܒܪ ܕܠܐ ܬܒܠܥ
17 ܗܘ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܘܝܘܢܬܢ ܘܐܚܝܡܥܨ ܩܝܡܝܢ ܒܥܝܢ ܪܘܓܠ ܘܐܙܠܬ ܐܡܬܗ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ ܘܗܢܘܢ ܐܙܠܝܢ
18 ܘܐܡܪܝܢ ܠܡܠܟܐ ܕܕܘܝܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܙܠܘ ܗܘ ܘܥܒܪ ܒܒܝܬ ܓܒܪ ܒܒܚܘܪܝܢ ܘܠܗ ܒܒܝܬܗ ܒܝܪ ܘܢܚܬ ܠܗ
19 ܘܐܬܓܠܝ ܠܗ ܐܬܬܐ ܘܦܪܣ ܥܠ ܦܘܡ ܒܝܪ ܘܫܕܐ ܥܠܘܗܝ ܫܘܫܝܢ ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܡܕܡ ܘܐܬܬ ܐܢܬܬ ܒܝܬ ܓܒܪ
20 ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܐܚܝܡܥܨ ܘܝܘܢܬܢ ܐܬܘ ܗܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܡܪܬ ܐܬܬ ܥܒܪܘ ܡܝܐ ܕܟܝܠ ܘܒܥܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ
21 ܘܗܘ ܟܕ ܐܬܘ ܒܬܪ ܗܢܘܢ ܐܡܪܘ ܠܐܒܫܠܘܡ ܗܐ ܐܚܝܡܥܨ ܘܝܘܢܬܢ ܒܒܝܬ ܐܬܬ ܐܢܬܬ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ ܐܙܠܘ
22 ܘܐܙܠܘ ܘܐܫܟܚܘ ܘܗܘ ܐܬܘ ܒܬܪ ܗܢܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܩܘܡ ܘܥܒܪ ܒܣܪܥ ܡܛ ܕܐܝܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܐܡܪ ܐܚܝܬܦܠ
23 ܥܠ ܐܒܫܠܘܡ ܘܥܠ ܟܠ ܓܒܪ ܝܫܪܝܠ ܘܗܘ ܩܡ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܠܒܝܬ ܡܕܝܢܬܗ ܘܦܩܕ ܥܠ ܒܝܬܗ ܘܚܢܩ ܢܦܫܗ
24 ܘܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܒܪ ܐܒܘܗܝ ܘܗܘ ܐܬܐ ܠܡܚܢܝܡ ܘܥܒܪ ܝܘܪܕܢ ܗܘ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܘܝܘܢܬܢ ܘܐܚܝܡܥܨ
25 ܘܟܠ ܓܒܪ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܘܐܒܫܠܘܡ ܐܩܝܡ ܠܥܡܣܐ ܒܬܪ ܝܘܐܒ ܘܗܘ ܓܒܪ ܥܡܣܐ ܫܡܗ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝܓܠ
26 ܒܬ ܢܚܫ ܐܚܬ ܨܪܘܝܐ ܐܡ ܝܘܐܒ ܘܚܢܘ ܒܐܪܥ ܓܠܥܕ ܘܗܘ ܐܒܫܠܘܡ ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܡܚܢܝܡ ܘܐܒܫܝ ܒܪ ܨܪܝܐ
27 ܘܡܟܝܪ ܒܪ ܥܡܝܐܝܠ ܡܢ ܪܒܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܒܪܙܠܝ ܓܠܥܕܝ ܡܢ ܪܘܓܠܝܡ ܘܐܡܪ ܐܬܘ ܘܝܬܒܘ ܠܡܫܟܒ ܘܐܟܠ

Ait Husi ad Sadoc & ad Abithar sacerdotes, 15
Talia ac talia consuluit Ahitophel Absalomi totique Israeli, ego verò talia ac talia consului. Nunc mittite celeriter, & indicate 16
Davidi, & dicite illi; Ne pernoctes hâc nocte in planitie deserti, sed prætergredere, ne pereas, tu & universus populus qui tecum est.
Porrò Nathan & Ahimees stabant prope 17
fontem fullonis, & abiens ancilla indicavit eis, ut euntes indicarent regi Davidi: non enim poterant comparere, aut ingredi civitatem. (Videns tamen illos puer quidam, 18
nuntiavit Absalomi.) Ambo itaque profecti ingressi sunt domum viri cujusdam Bethhoronitæ qui puteum habebat in atrio suo, in quem descenderunt. Tollénsque sibi mu- 19
lier tegumentum explicavit super puteum, expanditque super illud cicerculam, nemine conscio. Et venientibus servis Absalomis 20
in domum mulieris, ac dicentibus; Ubinam est Ahimees & Nathan? dixit illis mulier, Prætergressi sunt istinc; quæsierunt enim aquam, & non invenerunt: sic redierunt illi in Jerusalé. Postquâ abierunt illi, ascenderunt 21
hi de puteo, & pergentes nuntiaverunt regi Davidi, ac dixerunt ei; Surge citò, & trajice aquas; quoniam sic consuluit contra vos Ahitophel. Surgens itaque David & omnis popul⁹ qui erat cum eo, trajecit Jordané: & cùm 22
orta esset aurora, nemo remansit qui non trajecisset Jordané. Ahitophel autè videns haud 23
successisse consilium suũ, stravit asinum suũ, et, consurgens abiit in domũ suam & in civitatẽ suam, & dispositâ re familiari strangulavit seipsũ, & mortu⁹ est, ac sepult⁹ in sepulchro patris sui. Cùm transiisset David ad Mahanim, 24
transmisit Absalom Jordanem, ipse & omnes Israelitæ cum eo. Porrò Amasam constituerat Absalom loco Joabi super militiã. Amasa verò filius erat viri cujusdam Israelitæ nomine Jethra, qui ingress⁹ fuerat ad Abigal filiam Nahas, sororẽ Suriæ matris Joab. Et ca- 25
stramerat⁹ est Israel et Absalom in terra Galaad. Cùm inquã, perveniisset David ad Ma- 26
hanim, Absai filius Nahas de Rabath filiorũ Ammon, & Machir filius Ghemil de Ludbar, & Bar-zali Gelaadites de Doblin, 27

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 ثم قال حوشي لصادوق ولأبيثار الكبرين ان اخيتوفل اشار على ابشالوم وعلي جميع شيوخ
16 اسرائيل بكذا وكذا واشرت انا بخلاف ذلك فارسلا الآن واخبرا داود سريعا وقولا له لا تبيت في
17 صحراء البرية ولكن جز من هناك لئلا تهلك انت وجميع من معك وكان ناثان واحمعاص
قائمين عند بير العصار فانطلقت اليهما امة من جوار الكبر واخبرتهما فانصرفا واخبرا
18 داود الملك وذلك انهما لم يقدرا ان يظهرا في المدينة وبصر بهما فتى فاخبر ابشالوم واما
19 هما فانطلقا ودخلا بيت رجل من اهل حوريم وكانت له في دار بير فنزلا الى البير واخذت
20 امراته مسكا وبسطته على راس البير وسرب عليه سعيرا مدقوقا ولم يعلم بهما احد فجاء
عبيد ابشالوم الى بيت المراة وقالوا اين اخيمعاص وناثان فقالت لهم المراة قد جازا لانهما
21 طلبا ماء ولم يجدا فرجع عبيد ابشالوم الى اورشليم ومن بعد رجوعهم صعدا من البير
وانطلقا واخبرا داود الملك وقالا له قم سريعا وجز النهر لان اخيتوفل اشار على ابشالوم
22 بكذا وكذا فقام داود وجميع من معه وجازوا الاردن فلما اصبحوا جازوا كلهم ولم يبق منهم
23 انسان لم يجز الاردن فلما راى اخيتوفل ان مسورته لم تقبل اسرج دابته وركبها وانصرف
الى منزله والى مدينته واوصاهم بما اراد وخنق نفسه ومات ودفن في قبر ابيه واما
24 داود فجاء الى محنيم وجاز ابشالوم نهر الاردن ايضا هو وجميع بني اسرائيل معه واما
25 ابشالوم فصير صاحب حربه بدل اخيتوفل رجلا يسمى عمسا بن رجل اسرائيلي اسمه يترا دخل
26 على ابيعال ابنة ابيشاء اخت صوريا ام يواب وبرل بنو اسرائيل وابشالوم ارض جلعاد فلما
27 اتى داود محنيم اتاه ابيشاء ابن جاسور من رب مدينة بني عمون وماخير بن جميل من مدينة
لودبر وابن زالي الجلعادي من مدينة دبيس

Tũ dixi Husi ad Sadoc et ad Abithar sacerdotes, Achitophel talia ac talia dedit consilia Absalomi & omnibus Israelitis, ego verò contraria dedi consilia. Mittite 16
ergò, & quamprimùm significate Davidi, ac dicite ei, Ne permaneas in solitudine deserti, sed trajicito illinc, ne pereas tu et omnes qui tecum sunt. Interea Nathan & 17
Achimeas stabant prope puteum fullonis: abiens ergò ad eos una ex ancillis sacerdotis, indicavit hoc illis? qui profecti indicârunt Davidi regi. (Atq; id quidẽ, quoniam isti duo non poterant præbere se in urbe.) Attamen videns eos puer quidam, 18
nuntiavit Absalomi: ipsi verò profecti ingressi sunt domũ cujusdã è civib⁹ Horim, qui habebat in atrio suo puteũ, & descenderunt in puteũ. Cepit autem uxor ejus ci- 19
liciũ, expanditq; super os putei, & sparsit super illud hordeũ contusum, nemine eos deprehendente. Cùmq; venissent servi Absalomis ad domũ mulieris illius, & dixissent, ubi sunt Achimeas et Nathan? respondit mulier, Jam transierunt, quoniam petebant aquam, et non repererunt: quapropter redierunt servi Absalomis in Jerusalẽ. Postquã redierunt hi, ascenderunt illi 21
duo è puteo, et euntes indicârunt Davidi regi, et dixerunt ei, Surge quãprimùm, et trajice fluviũ; nã Achitophel tale ac tale consiliũ dedit Absalomi. Sic surgens David & omnes qui secũ erant, trajecerunt Jordanem; cùmque ortus esset eis dies, 22
transierant omnes, ita ut nemo ex eis mansisset qui non transisset Jordanẽ. Cùm autem vidisset Achitophel rejectum fuisse cõsiliũ suũ, sternens jumentũ suũ, illudq; conscendens pervexit in domũ suã & civitatẽ suam; & cùm dedisset filiis suis præcepta & monita quæ voluit, strangulavit sese, ac mortuus est, & sepultus in 23
sepulchro patris sui. Cæterum David transiit ad Mahanim, & Absalom quoque trajecit vadum fluvii Jordanis, tam ipse quàm omnes Israelitæ cum ipso. Et verò 24
Absalom creavit portitorem lanceæ suæ loco Achitophelis, virum quendam qui vocabatur Amasa, filium viri cujusdam divitis nomine Jethra, qui congressus fuerat cum Abigale filia Absai, sorore Suriæ matris Joab. Tum castra fixerunt Is- 25
raelitæ & Absalom in terra Galaad. Cùm autem pervenisset David ad Mahanim, convenerunt eum Absai filius Gessur ex Rabbath urbe Ammonitarum oriundus, & Machir filius Gemil ex urbe Lodebar, & filius Zali Galaaditis 26
ex urbe Denbis: 27

שמואל ב : יח

, tostum & ,farinã & ,hordea & ,frumenta & ,figuli vas & ,scyphos & ,Cubile

28 מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלֵי יוֹצֵר וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים וְקֶמַח וְקָלִי
coagulationes & ,pecus & ,butyrum & ,mel Et ; tostum & ,lentes & ,fabam &

29 וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי: וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן וּשְׁפוֹת
; vescendum ad eo cum qui populo & , David fecerunt accedere bovis

בָּקָר הִנִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ לֶאֱכֹל 29
deserto in sitiens & , lassus & , famelicus Populus : dixerunt quia

כִּי אָמְרוּ הָעָם רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר:

CAP. XVIII. יח

eos super posuit & , secum qui populum David numeravit Et

1 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם
,populum David misit Et .centenorum principes & ,millium principes

שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת: וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־הָעָם 2
filii Abisai manu in partem tertiam & ,Joab manu in partem tertiam

הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן־
Dixitque .Ghittæi Itthai manu in partem tertiam & ,Joab fratris Seruiah

צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר
.vobiscum ego etiam egrediar Egrediendo : populum ad rex

הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יָצֹא אֵצֵא גַּם אֲנִי עִמָּכֶם:
, fugerimus fugiendo si quia ; egredieris Non : populus Dixitque

3 וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי אִם־נוֹס נָנוּס
ponent non, nostrũ medietas mortua fuerit si & ; cor nos ad ponent non

לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־יָמֻתוּ חֲצְיֵנוּ לֹא־יָשִׂימוּ
quòd bonum nunc Et .millia decem nos sicut nunc quia , cor nos ad

אֵלֵינוּ לֵב כִּי־עַתָּה כָּמֹנוּ עֲשָׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־
: rex eos ad Dixitque .auxiliandum ad civitate è nobis sis

תִהְיֶה לָנוּ מֵעִיר לָעְזֹר: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ 4
manum ad rex stetit Et .faciam , vestris oculis in erit bonum Quod

אֲשֶׁר־יִטַב בְּעֵינֵיכֶם אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד
millia ad & centum ad egrediebantur populus omnis & , portæ

הַשָּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלָאֲלָפִים:
Leniter : dicendo , Itthai & , Abisai & , Joab rex præcipit Et

5 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר לְאַט
rex præcipiendo in, audierunt populus omnis &: Absalom ad puerum ad mihi

לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם שֹׁמְעִי בְּצֵאת הַמֶּלֶךְ
populus est egressus Et .Absalom verbum super principibus omnibus

אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם: 6 וַיֵּצֵא הָעָם
.Ephraim sylva in prælium fuit & ; Israel occursum in campum in

הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם:
ibi fuit & ,David servorum facies ad Israel populus ibi sunt cæsi Et

7 וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם
ibi fuit Et .millium viginti illa die in magna plaga

הַמַּגֵּפָה גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף: 8 וַתְּהִי שָׁם
sylva multiplicavit & : terræ omnis facies super dispersum prælium

הַמִּלְחָמָה נָפֻצוֹת עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְיַרְב הַיַּעַר
occurrit Et .illa die in gladius devoravit quos iis ab, populo in peredere

לֶאֱכֹל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא: 9 וַיִּקָּרֶא
: mulum super equitans Absalom & ,David servorum facies ad Absalom

אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל־הַפֶּרֶד
se tenuit & , magnæ quercus densitatem subter mulus est ingressus &

וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂבֶךְ הָאַלָּה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק
mulus & : terram inter & ,cœlos inter est datus & ,quercu in ejus caput

רֹאשׁוֹ בָּאַלָּה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד
, Joab indicavit & ,urus vir vidit Et .transiit , eo sub qui

אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר: 10 וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֶּד לְיוֹאָב
Joab dixit Et .quercu in suspensum Absalom vidi Ecce : dixit &

11 וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאַלָה: וַיֹּאמֶר יוֹאָב
ibi eũ pcussisti non cur & ,vidisti ecce Et : sibi indicanti viro

לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא הִכִּיתוֹ שָׁם
? unum cingulum & ,argenteos decem tibi dare me super & : terram in

אַרְצָה וְעָלַי לָתֵת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף וַחֲגֹרָה אֶחָת:

Versio VULG. LAT.

28 Obtulerunt ei stratoria, et tapetia, et vasa fictilia, frumentũ, et hordeum, et farinam, et polentam, et fabam, et lentem, et
29 frixũ cicer, Et mel, et butyrũ, oves, et pingues vitulos: dederúntque David, et populo qui cum eo erat, ad vescendum: suspicati enim sunt, populum fame et siti fatigari in deserto.

CAP. XVIII.

1 IGitur considerato David populo suo, constituit super eos tribunos et centuriones. Et de-
2 dit populi tertiam partem sub manu Joab, et tertiã partẽ sub manu Abisai filii Saruiæ fratris Joab, et tertiã partẽ sub manu Ethai, qui erat de Geth: dixítq; rex ad populũ, Egrediar et ego vobiscum. Et re-
3 spondit populus, Non exibis: sive enim fugerimus, non magnoperè ad eos de nobis pertinebit: sive media pars ceciderit è nobis, non satis curabunt: quia tu unus pro decem millibus computaris: melius est igitur ut sis nobis in urbe
4 præsidio. Ad quos rex ait; Quod vobis videtur rectum, hoc faciã. Stetit ergò rex juxta portam: egrediebatúrque populus p turmas suas, centeni, et milleni. Et præcepit rex
5 Joab, et Abisai, et Ethai, dicens; Servate mihi puerum Absalom. Et omnis populus audiebat præcipientem regem cunctis principibus pro Ab-
6 salom. Itaque egressus est populus in campum contra Israel, et factum est prælium in
7 saltu Ephraim. Et cæsus est ibi populus Israel ab exercitu David, factáque est plaga magna in die illa, viginti millium.
8 Fuit autẽ ibi prælium dispersũ super faciem omnis terræ, et multò plures erant quos saltus consũpserat de populo, quàm hi quos voraverat gladius in
9 die illa. Accidit autem ut occurreret Absalom servis David, sedens mulo: cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam, adhæsit caput ejus quercui: et illo suspenso inter cœlum et terram, mulus, cui
10 insederat, pertransivit. Vidit autem hoc quispiam, et nuntiavit Joab, dicens; Vidi Absalom pendere de quercu.
11 Et ait Joab viro, qui nuntiaverat ei; Si vidisti, quarè non confodisti eum cum terra, et ego dedissem tibi decem argenti siclos, et unum balteum?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Ἤνεγκαν Νίκα (ρ) κοίτας ἀμφιτάπους, καὶ λέ-
ντιας (ξ) Νίκα, καὶ σκεῦη κεραμᾶ, καὶ πυροὺς, καὶ
κριθὰς, καὶ ἄλφιτον, καὶ ἄραβον, καὶ ὄσπριον, καὶ κύαμον,
29 καὶ φακὸν, Καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβα-
τα, καὶ (ο) σκφὸθ βοῶν. καὶ προσώνεγκαν τῷ
Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν·
ὅτι εἶπαν, Ὁ λαὸς (π) πεινῶν καὶ ἐκλελυμέ-
νος καὶ διψῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

MS. A. (ρ) κοίπας καὶ ἀμφιτάπους, (ξ) λίκα, καὶ πυρὺς (ο) σκφοὺθ (π) πει-
νῶν καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυγμένον ἐν τῇ

KEΦ. ιη'.

1 Καὶ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μεθ'
αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν (α) χιλιάρχους
2 καὶ ἑκατοντάρχους. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν
λαὸν τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον
ἐν χειρὶ (β) Ἀβεσσὰ υἱῷ Σαρυίας ἀδελφῷ Ἰω-
ὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ (γ) Ἐθὶ τῷ Γεθθαίν.
καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαὸν, Ἐξελεύ-
3 σομαι καὶ γὰρ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. Καὶ (δ) εἶπον,
Οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν,
οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀπο-
θάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς
καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες· καὶ
νῦν ἀγαθὸν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει (ε) βο-
4 ήθεια ἢ βοηθεῖν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ βα-
σιλεὺς, Ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν,
ποιήσω. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆ πύ-
λης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατον-
5 τάδας καὶ εἰς χιλιάδας. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βα-
σιλεὺς τῷ Ἰωὰβ καὶ τῷ (ζ) Ἀβεσσὰ καὶ τῷ (η)
Ἐθὶ, λέγων, Φείσασθέ (θ) μοι τοῦ παιδαρίου
τοῦ (ι) Ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐν-
τελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν
6 ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς
εἰς τὸν ἀγρὸν (κ) ἐξερατίας Ἰσραὴλ. καὶ ἐγέ-
7 νετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ Ἐφραίμ. Καὶ
ἔπταισαν (λ) ἐκεῖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον
τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ σφαγὴ με-
γάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι χιλιάδες
8 ἀνδρῶν. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος δι-
εσπαρμένος ὅτι πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ
ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐν τῷ
λαῷ, ὑπὲρ ὃς (μ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ
9 μάχαιρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ συνέπε-
σεν Ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυ-
ὶδ· καὶ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ἐπεβεβήκει ἐπὶ τοῦ
ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος (ξ) ὑπὸ
τὸ δάσος τῆς δρυὸς (ο) μεγάλης, καὶ συνε-
πλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δρυῖ, καὶ ἐκρεμά-
σθη ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς,
καὶ ὁ ἡμίονος (π) ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.
10 Καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀπήγγειλε (ρ) τῷ Ἰω-
ὰβ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (σ) ἑώρακα τὸν Ἀβεσσαλὼμ
11 κρεμάμενον ἐν τῇ δρυῖ. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ
τῷ ἀνδρὶ τῷ (τ) ἀναγγέλοντι αὐτῷ, Καὶ ἰδοὺ
(υ) ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας (φ) αὐτὸν ἐκεῖ
εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγὼ ἂν ἔδωκέ σοι δέκα ἀρ-
γυρίου καὶ ζωστῆρα μίαν;

MS. A. (α) ἑκατοντάρχας καὶ χιλιάρχας. Καὶ (β) Ἀβισαὶ (γ) Ἐθθεὶ τῷ
Γεθθαίν. (δ) εἶπαν, (ε) βοήθεια. Καὶ εἶπεν (ζ) Ἀβισαὶ (η) Ἐθθεὶ, (θ) μοι (ι) Ἀ-
βεσσαλώμ. * Καὶ ἐξῆλθεν πᾶς (κ) ἐναντίον (λ) ἐκεῖ πᾶς ὁ λαὸς (μ) καὶ ἔφαγεν
ἡ μάχαιρα ἐν τῇ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ὃν ἔδωκεν (ξ) ὑπὸ * δρυὸς (ο) μεγά-
λης, καὶ ἐκρέμασεν ἡ κεφαλὴ (π) ὁ ὑποκάτω (ρ) Ἰωὰβ, καὶ (σ) ἑώρακα (τ) ἀπ-
γέλοντι (υ) ἑώρακας (φ) ἀνὴ εἰς

Attulerunt decem cubilia, tapetia, & libetes (ι) decem, & vasa figuli, & frumenta, & hordea, & farinam, (κ) polentam, & fabam, & lentem, Et mel, & butyrum, & oves, & (λ) sapboth bovum. Et attulerunt David, & populo, qui cũ eo, ad comedendum: quoniã dixit, (μ) Populꝰ esuriens, & lassatus, & sitiens in deserto.

CAP. XVIII.

1 ET vesognovit David populum, quẽ cum eoꝛct super eos constituit chiliarchos, & centuriones. Et misit David populum
2 tertiam partem in manu Joab; & tertiam in manu Abessa filii Saruiæ, fratris Joab; & tertiam in manu Ethi Gethæi. Et dixit David ad populum, Exiens exibo etiam ego vobiscum. Et di-
3 xerunt, Non exibis: quoniã si fugã fugerimus, non ponent super nos cor: & si mortui fuerimus dimidium nostrũ, non ponent super nos cor: (a) quia tu, sicut nos decẽ millia. Et nunc bonũ, quòd sis nobis in civitate auxilium ad
4 auxiliandũ. Et dixit ad eos rex; Quodcunq; placuerit in oculis vestris, faciã. Et stetit rex ad (b) manum portæ. Et omnis populus egrediebatur in centuriis & in millibꝰ. Et mandavit rex ipsi Jo-
5 ab, & Abessa, & Ethi, dicens; Parcite mihi, puero Abessalom. Et universꝰ populꝰ audivit mandantem regem omnibꝰ principibus pro
6 Abessalom. Et exiit universus populus in (c) sylvã ex adverso Israel. Et factum est prælium in sylva Ephræm. Et cecidit ibi popu-
7 lus Israel corã pueris David: & facta est plaga magna in die illa, (d) viginti millia virorum. Et fa-
8 ctũ est ibi prælium dispersum super faciẽ universæ (e) terræ. Et multiplicavit sylva devorare è populo, super eos, quos devoraverat
9 in populo gladiꝰ die illã. Et occurrit Abessalom coram pueris David. Et Abessalom insidenerat super mulã suã. Et intravit mula subter (f) densitatem quercus magnæ: & circumplicatum est caput ejus in quercu: & pependit inter cœlum, & inter terram: & mula subter eum præteriit. Et vi-
10 dit vir unus, & adnuntiavit ipsi Joab, & dixit; Ecce vidi Abessalom pendentem in quercu. Et
11 dixit Joab viro annuntianti sibi, Et ecce vidisti. Quid, quòd non percussisti eum illic in terram; & ego dedissem tibi (g) decem argenti, & balthcum unum?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 מָכְבִּין וְקוּלִין וּמָאן דַּחֲסַף וְחִטִּין וּסְעוֹרִין וְקֶמְחָא וְקָלְיָא וּפוֹלָא וּשְׁלוּפְחִין וְקָלְיָא: וּדְבַשׁ
29 וּשְׁמֶן וְאָמָן וּנְוִבְנִין דְּחֶלֶב תּוֹרִין קְרִיבוּ לְדָוִד וּלְעַמָּא דִּי עִמֵּיהּ לְמֵיכַל אֲרֵי אֲמָרוּ עַמָּא כָּפִין
וּמְשֻׁלְהִין וְצָחֵי בְּמַדְבְּרָא:

יח

1 וּמְנָא דָּוִד יָת עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וּמַנִּי עֲלֵיהוֹן רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מְאָתָא: וּשְׁלַח דָּוִד יָת עַמָּא
2 תְּלָתָא בְּיַד יוֹאָב וְתְלָתָא בְּיַד אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהִי דְּיוֹאָב וְתְלָתָא בְּיַד אִתַּי גִּתָּאָה
3 וַאֲמַר מַלְכָּא לְעַמָּא מְפַק אֶפּוֹק אַף אֲנָא עִמָּכוֹן: וַאֲמַר עַמָּא לָא תִּפּוֹק אֲרֵי אִם מֵעֲרָק
נַעֲרוֹק לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לִבָּא וְאִם יִתְקְטְלוּן פַּלְגָנָא לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לִבָּא אֲרֵי כְעַן אַתְּ יָכִיל
4 לְמִסְעַד כּוּתָנָא עִסְרָא אַלְפִין וּכְעַן טָב אֲרֵי תְּצַלֵּי עֲלָנָא מִקִּרְיְתָא לְמִסְעַד: וַאֲמַר לְהוֹן
מַלְכָּא דְּחַקִּין בְּעֵינֵיכוֹן אֶעְבֵּיד וְקָם מַלְכָּא עַל כֵּיבֵשׁ אוּרַח תַּרְעָא וְכָל עַמָּא נְפָקוּ לְמָאתָן
5 וְלְאַלְפִין: וּפַקִּיד מַלְכָּא יָת יוֹאָב וְיָת אֲבִישַׁי וְיָת אִתַּי לְמֵימַר אִסְתַּמָּרוּ לִי בְּעוּלֵמָא
6 בְּאַבְשָׁלוֹם וְכָל עַמָּא שְׁמָעוּ כַּד פָּקִיד מַלְכָּא יָת כָּל רַבְרְבַיָּא עַל עֵסֶק אַבְשָׁלוֹם: וּנְפַק עַמָּא
7 לְחַקְלָא לְקַדְמוּת יִשְׂרָאֵל וַהֲוָת קְרָבָא בְּחוּרְשָׁא דְּבֵית אֶפְרָיִם: וְאִתְבְּרוּ תַמָּן עַם יִשְׂרָאֵל
8 קֳדָם עַבְדֵי דָוִד וַהֲוָת תַּמָּן מַחְתָּא רַבְּתָא בְּיוֹמָא הַהוּא עֶסְרִין אַלְפִין: וַהֲוָו תַמָּן עֲבָדֵי
קְרָבָא מִתְבַּדְּרִין עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא וְאַסְגִּיאַת חַיְתָא לְקַטָּלָא בְּעַמָּא מִדְּקַטִּילַת חַרְבָּא
9 בְּיוֹמָא הַהוּא: וְאִתְעָרַע אַבְשָׁלוֹם קֳדָם עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רָכִיב עַל כֵּידְנַתָּא וְעָלַת
כֵּידְנַתָּא תְּחוֹת סוֹכָא רַבָּא וְאִתְאֲחַד רֵישֵׁיהּ בְּבוּסְמָא וְאִתְלִי בֵּין שְׁמַיָּא וּבֵין
אַרְעָא וְכֵידְנַתָּא דִּי תְחוֹתוֹהִי עָבְרַת: וְחֲזָא גַּבְרָא חַד וְחַוִּי לְיוֹאָב וַאֲמַר הָא חֲזֵיתִי יָת
11 אַבְשָׁלוֹם תְּלֵי בְּבוּסְמָא: וַאֲמַר יוֹאָב לְגַבְרָא דְּמְחַוֵּי לֵיהּ וְהָא חֲזֵיתָא וּמָא דֵּין לָא מְחֵיתָהִי
תַּמָּן וְרְמֵיתְהִי לְאַרְעָא וַעֲלַי פּוּן לְמִתַּן לָךְ עֲסַר סְלְעִין דְּכַסְפָּא וְאִסְפְּנָקִי חֲדָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

28 Sindones, lagenas, et vasa testæ, et frumenta, et hordea, et polentã, et fabã, et lentes, et polentã: Et mel, et butyrũ, et pecudes, et ca-
29 seos lactis vaccarũ obtulerunt Davidi, et populo qui erat cum eo, ad comedendũ: quia dixerunt, Populus esuriunt & lassi sunt, et sitiunt in deserto.

CAP. XVIII.

1 ET numeravit David populũ qui erat secũ, et præfecit super illos magi-
2 stros milliũ et magistros centenorũ. Et misit David populũ, tertiã partem in manu Joab, et tertiã in manu Abisai filii Szarujah fratris Joab, et tertiã
3 in manu Ithai Ghithæi: et dixit rex ad populũ: Exeundo exibo etiã ego vobiscũ. Et dixit populus, Non exibis; nam si fugiendo fugerimus, non ponent super nos cor: et si occidatur pars nostri, non ponent super nos cor; nam nunc tu potes roborare sicut nos decẽ millia: et nunc bonũ est quòd
4 ores pro nobis ex urbe ad roborandũ. Et dixit illis rex: Quod rectũ in oculis vestris faciã: et stetit rex super stratã viæ portæ, et omnis populus
5 exierunt per centena et per millena. Et jussit rex Joab et Abisai et Jethai dicendo: Estote circumspecti mihi in adolescente Absalom: et omnis populus audierunt quando mandavit rex *omnibus* magnatibus curam Absa-
6 lom. Et exivit populus ad agrũ in occursũ Israel, et fuit prælium in sylva
7 domus Ephraim. Et fracti sunt ibi populus Israel ante servos Dãvid, et fuit ibi percussio magna in die illa viginti millium. Et *fuerunt* ibi præliantes
8 dispersi super facies omnis terræ, et multiplicavit fera sylvæ occidere in populo præ illis quos occiderat gladius in die illa. Et incidit Absalom an-
9 te servos David, et Absalom equitabat super mulum, et intravit mulus subtus ramum quercus magnæ, et apprehensum est caput ejus in quercu, & suspensus est inter cœlum et inter terram; & mulus qui erat sub illo, transivit. Et vidit vir unus, et indicavit Joab et dixit: Ecce vidi Absalom suspen-
10 sum in quercu. Et dixit Joab viro qui indicabat ei: Et ecce vidisti, & ut
11 quid non percussisti illum ibi, et projecisti eum in terram? & super me [*fuisset*] dare tibi decem siclos argenti & cingulum unum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܐܝܬܘ ܠܗ ܡܥܩ̈ܠܐ ܘ̇ ܡܦ̈ܪܫܐ ܘܚܛܐ ܘܫܥܪ̈ܐ ܘܦܘܠܐ ܘܥܕ̈ܫܐ ܘܚܡܐ ܘܓܒܢ̈ܐ ܘܣܦ̈ܝ̈ܐ ܘ̇ ܡܫ̈ܚ̈ܐ ܘ̇ ܚܠ̈ܒ̈ܐ ܘ̇ ܥ̈ܓ̈ܠܐ ܘ̇ ܥ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܬܪ̈ܒ̈ܐ ܘ̇ ܐ̈ܡ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܥ̈ܪ̈ܐ ܘ̇ ܐ̈ܡ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܟ̈ܪ̈ܒ̈ܐ ܘ̇ ܥ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܬ̈ܘ

שמואל ב : יח

meas *volus* ſuper *appendens* ego ſi Et : Joab ad vir Dixitque

11 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־יוֹאָב וְלוּא אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל־כַּפַּי quia : regis filium in meam manum mitterem non argenteos mille

אֶלֶף כֶּסֶף לֹא־אֶשְׁלַח יָדִי אֶל־בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי 12 : dicendo ,Itthai & ,Abiſai & ,tibi rex præcepit noſtris aurib' in

בְאָזְנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֹתְךָ וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר meam animam in feciſſem Vel .Abſalom *in* puerum *in quis Obſervate*

שִׁמְרוּ־מִי בָּנַעַר בְּאַבְשָׁלוֹם: אוֹ־עָשִׂיתִי בְנַפְשִׁי 13 tu & ; rege à eſſet abſconditum non verbum omne & ,mendacium

שֶׁקֶר וְכָל־דָּבָר לֹא־יִכָּחֵד מִן־הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה : tuus facies *ad expectabo* *ſic* Non : Joab Dixitque .adverſo ex ſtares

תִתְיַצֵּב מִנֶּגֶד: וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא־כֵן אוֹחִילֶךָ לְפָנֶיךָ 14 Abſalom corde in ea infixit & ,ſua *vola* in *ſpicula* tria *cepit* &

וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שִׁבְטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב אַבְשָׁלוֹם *pueri* decem *circuierunt* Et .quercus *corde* in vivente ipſo adhuc

עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב הָאֵלָה: וַיַּסֹּבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים 15 .eum occiderunt & ,Abſalom percuſſerunt & ,Joab *vaſa ferentes*

נֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם וַיְמִתֻהוּ: 15 *poſt perſequendo* à populus *eſt reverſus* & ,buccina in Joab clanxit Et

וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיָּשָׁב הָעָם מֵרָדֹף אַחֲרֵי 16 , Abſalom *ceperunt* Et .populum Joab prohibuit quia , Iſrael

יִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׂךְ יוֹאָב אֶת־הָעָם: וַיִּקְחוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם 17 ſtatuerunt & ,grandem foveam in ,ſaltum in eum projecerunt &

וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ בַיַּעַר אֶל־הַפַּחַת הַגְּדוֹל וַיַּצֻבוּ fugerunt Iſrael omnis & : valde magnum lapidum acervum eum ſuper

עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל־יִשְׂרָאֵל נָסוּ ſua vita in ſibi *ſtatuerat* & ,tulerat Abſalom Et .ſua *tentoria* in *vir*

אִישׁ לְאָהֳלָיו: וְאַבְשָׁלוֹם לָקַח וַיַּצֶּב־לוֹ בְחַיָּיו 18 , filius mihi Non : dixit quia ; regia valle in *qui* , *titulum*

אֶת־מַצֵּבַת אֲשֶׁר בְּעֵמֶק הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין־לִי בֵּן .ſuo nomine *ſuper titulum* vocavit & : meũ nomen *facere memorare pro*

בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי וַיִּקְרָא לַמַּצֵּבָת עַל־שְׁמוֹ Achimahas Et .hanc diem ad uſque Abſalom *manus ei* eſt vocatum Et

וַיִּקָּרֵא לָהּ יַד אַבְשָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַאֲחִימַעַץ 19 quòd , regi *evangelizabo* & , nunc Curram : dixit Sadoch filius

בֶּן־צָדוֹק אָמַר אָרוּצָה נָּא וַאֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי־ Dixitque .ſuorum inimicorum manu de DOMINUS eum judicaverit 19

שָׁפְטוֹ יְהוָה מִיַּד אֹיְבָיו: וַיֹּאמֶר 20 die *in bona* nunciabis &, hac die *tu boni nuncii* vir Non : Joab ei

לוֹ יוֹאָב לֹא אִישׁ בְּשֹׂרָה אַתָּה בַּיּוֹם הַזֶּה וּבִשַּׂרְתָּ בְיוֹם .eſt mortu" regis filius *ideo quia* ,*bona* nunciabis non hac die Et .altera

אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תְבַשֵּׂר כִּי עַל־כֵּן בֶּן־הַמֶּלֶךְ מֵת: .vidiſti quod , regi *indica* , Vade : Chuſi ad Joab Dixitque

וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַכּוּשִׁי לֵךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה 21 adhuc addidit Et .cucurrit & , Joab ipſi Chuſi ſe incurvavit Et

וַיִּשְׁתַּחוּ כוּשִׁי לְיוֹאָב וַיָּרֹץ: וַיֹּסֶף עוֹד 22 curram ; quicquid ſit Et : Joab ad dixit & , Sadoc filius Achimahas

אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹאָב וְיִהִי מָה אָרוֹצָה־ tu *hoc* quid Ut : Joab Dixitque .Chuſi poſt ego etiam nunc

נָּא גַם־אֲנִי אַחֲרֵי הַכּוּשִׁי וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָמָּה־זֶּה אַתָּה ,quicquid ſit Et ? *contingens bonum nuncium non tibi* & , mi fili *currens*

רָץ בְּנִי וְלָכְרָה אֵין־בְּשׂרָה מֹצֵאת: וַיְהִי־מָרוּץ 23 , planicie *via* Achimahas cucurrit Et .Curre : ei Dixitque .curram

אֲרוּץ וַיֹּאמֶר לוֹ רוּץ וַיָּרָץ אֲחִימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר : portas duas inter *ſedens* David Et .Chuſi tranſivit &

וַיַּעֲבֹר אֶת־הַכּוּשִׁי: וְדָוִד יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַשְּׁעָרִים 24 elevavit & ; murum *ad* , portæ tectum *ad* ſpeculator ivit &

וַיֵּלֶךְ הַצֹּפֶה אֶל־גַּג הַשַּׁעַר אֶל־הַחוֹמָה וַיִּשָּׂא אֶת־ .ſolus *currens* vir ecce & ,vidit & ,ſuos oculos

עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ:

SAMUEL II.

Verſio VULG. LAT.

Qui dixit ad Joab ; Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquàm mitterem manum meam in filium regis : audientibus enim nobis præcepit rex tibi, & Abiſai,& Ethai, dicens ; Cuſtodite mihi puerum Abſalom. Sed & ſi feciſſem contra animam meam audacter, nequaquàm hoc regem latere potuiſſet, & tu ſtares ex adverſo. Et ait Joab ; Non ſicut tu vis, ſed aggrediar eum coram te. Tulit ergò tres lanceas in manu ſua, & infixit eas in corde Abſalom : cúmque adhuc palpitaret hærens in quercu, Cucurrerunt decem juvenes armigeri Joab, & percutientes interfecerunt eum. Cecinit autẽm Joab buccinâ, & retinuit populum, ne perſequeretur fugientem Iſrael, volens parcere multitudini. Et tulerunt Abſalom, & projecerunt eum in ſaltu, in foveam grandem, & comportaverunt ſuper eum acervum lapidum magnum nimis : omnis autem Iſrael fúgit in tabernacula ſua. Porrò Abſalom erexerat ſibi, cùm adhuc viveret, titulum qui eſt in Valle regis: dixerat enim, Non habeo filium : & hoc erit monimentum nominis mei. Vocavítque titulum nomine ſuo: & appellatur, Manus Abſalom, uſque ad hanc diem. Achimaas autem filius Sadoc, ait; Curram, & nuntiabo regi,quia judiciũ fecerit ei Dominus de manu inimicorum ejus. Ad quem Joab dixit;Non eris nuntius in hac die, ſed nuntiabis in alia : hodiè nolo te nuntiare,filius enim regis eſt mortuus. Et ait Joab Chuſi ; Vade, & nuntia regi quæ vidiſti. Adoravit Chuſi Joab, & cucurrit. Rurſus autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Joab, Quid impedit ſi etiam ego curram poſt Chuſi ?Dixítque ei Joab;Quid vis currere,fili mi?non eris boni nuntii bajulus. Qui reſpondit, Quid enim ſi cucurrero ? Et ait ei, Curre. Currens ergò Achimaas per viâ compendii, tranſivit Chuſi. David autem ſedebat inter duas portas : ſpeculator verò, qui erat in faſtigio portæ ſuper murum, elevans oculos, vidit hominem currentem ſolum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωάβ, Καὶ ἐγὼ εἰμὶ ἱ-
στημι ὅτι τὰς χεῖράς μου χιλίους σίκλους ἀρ-
γυείου, ὃ μὴ ὅπως κάλω τὴν χεῖρά μου ὅτι τὸν
υἱὸν τοῦ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνε-
τείλατο ὁ βασιλεὺς σοι (χ) καὶ τῷ Ἀβεσσὰ
καὶ τῷ Ἐθὶ, λέγων, Φυλάξατέ μοι τὸ παι-
δάριον τὸν Ἀβεσσαλὼμ, Μὴ ποιήσω ἐν τῇ
ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον. καὶ (ψ) πᾶς ὁ λόγος ὃ
λήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ Σὺ στήσῃ ἐξ-
ναντίας. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ, Τέτο ἐγὼ (ω)
ἄξξομαι, οὐχ ὕτως μένω ἐνώπιόν σου. καὶ ἔ-
λαβεν Ἰωάβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
ἐνέπηξεν αὐλὰ(α)ἐν τῇ καρδίᾳ Ἀβεσσαλὼμ,
ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός.
15 Καὶ ἐκύκλωσε δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ
σκεύη Ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλὼμ,
16 καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰω-
άβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τὰ
μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραὴλ, ὅτι ἐφείσατο Ἰω-
17 άβ τῷ λαῷ. Καὶ ἔλαβεν τὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ
(β) ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ
δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐστή-
λωσεν ἐπ' αὐτὸν χωμὰν λίθων μέγαν σφό-
δρα. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ
18 σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ(γ)Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν
ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ᾗ ἐ-
λήφθη, καὶ ἐστήλωσεν αὐτὴν λαβεῖν (δ) τὴν στή-
λην τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ (ε) βασιλέως, ὅτι
εἶπεν, Ὅτι οὐκ ἔστι υἱὸς (ζ) ἕνεκα τοῦ ἀ-
ναμνῆσαι τὸ (η)ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσε τ
(θ) στήλην, Χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέ-
19 ρας ταύτης. Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶ-
πε, Δεόμαι δὴ καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ,
ὅτι ἐκείνευ κύριος ἐκ χειρὸς τ ἐχθρῶν αὐ-
20 τῶν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ, Οὐκ ἀνὴρ εὐ-
αγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγε-
λιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ · ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
οὐκ εὐαγγελιῇ, ὅ (ι) ἕνεκεν ὁ υἱὸς τοῦ βασι-
21 λέως ἀπέθανε. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσὶ,
Βαδίσας (κ)ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶ-
δες. καὶ προσεκύνησε Χουσὶ τῷ Ἰωὰβ, καὶ ἐξ-
22 ἤλθε. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σα-
δὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωάβ, Καὶ (λ) ἔστω, ὅτι
δρέμω (μ) καὶ γε ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χουσὶ. καὶ
εἶπεν Ἰωάβ, (ν) Ἱνατί Σὺ τοῦτο τρέχεις υἱὲ
μου; δρόμος, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγέλια (ξ) εἰς ὠ-
23 φέλειαν πορδομένῳ. Καὶ εἶπε, Τί γὰρ ἐὰν (ο)
δρέμω ; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ, Δεόμαι. καὶ
ἔδραμεν Ἀχιμάας (π) τὴν ὁδὸν τὴν τοῦ Κε-
24 χὰρ, καὶ ὑπῆλθε τὸν Χουσί. Καὶ Δαυὶδ ἐ-
κάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. καὶ ἐπο-
ρεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης
πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺ ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ εἶδε · καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος
ἐνώπιον αὐτοῦ.

Dixit autem vir ad Joab ; Et 12
(b)*ego quidem appendo in manibus meis mille ſiclos argenti, non injiciam manum meam ſuper filium regis: quoniam in auribus noſtris mandavit rex tibi, & Abeſſa, & Ethi, dicens ; Cuſtodite mihi puerum Abeſſalom, (i)Non* 13
faciendo in animam ejus injuriam. Et omne verbum non latebit à rege, & tu ſtares ex adverſo. Et dixit Joab, (k) Hoc 14
ego aggrediar: non ſic manebo coram te. Et ſumpſit Joab tria ſpicula in manu ſua ; & infixit ea in corde Abeſſalom, adhuc illo vivente in corde quercûs. Et 15
circumierunt decem pueri portantes vaſa Joab, & percuſſerunt Abeſſalom, & interfecerunt eum. Et cecinit Joab in cornea: & 16
reverſit populus non perſequendo poſt Iſrael, quoniam pepercit Joab populo. Et(l)ſumpſit 17
Abeſſalom , & projecit eum in biatum magnum in ſylva, (m) in foveam magnam: & ſtatuit ſuper eum , acervum lapidum magnum valdé. Et omnis Iſrael fúgit vir in tabernaculum ſuum. Et Abeſſalom adhuc vivens 18
tulerat, & ſtatuerat ſibi titulum (in quo aſſumptus eſt ; (n) & ſtatuerat illum, capere titulũ) qui in valle regis: quoniam dixit ; Quia non eſt (o) ei filius, ut memoretur nomen ejus. Et vocavit (p) titulum, Manus Abeſſalom, uſque in diem hanc. Et 19
Achimaas filius Sadoc dixit ; Curram nunc, & evangelizabo regi, quoniam judicavit Dominus de manu inimicorum ejus. Et dixit ei Joab, Non vir evangelii 20
tu in die hac ; & evangelizabis in die alia : in die autem hac non evangelizabis ; propterea quòd filius regis mortuus eſt. Et 21
dixit Joab ad Chuſi, Ambulans annuntia regi, quæcunque vidiſti. Et adoravit Chuſi Joab, & exiit. Et adjecit adhuc Achimaas 22
filius Sadoc, & dixit ad Joab ; Et(q)eſto, quia curram etiã ego poſt Chuſi. Et dixit Joab ; ut quid tu hoc curris, fili mi ? Veni: non eſt tibi evangelium, ad utilitatem eunti. Et dixit; Quid 23
enim, ſi cucurrero? Et dixit ei Joab, Curre: Et cucurrit Achimaas, viam quæ Chechar, & prætergreſſus eſt Chuſi. Et David 24
ſedebat inter duas portas. Et ivit ſpeculator in ſolarium portæ ad murum: & elevavit oculos ſuos, & vidit : & ecce vir currens ſolus in conſpectu ejus.

MS. A. (χ) καὶ Ἀβισαὶ καὶ τῷ Ἐσθεὶ, (ψ) πᾶς λόγος (ω) ἄξ-
ξομαι ἐνώπιον * καὶ ἔλαβεν (α) εἰς τὴν καρδίαν (β) ἔῤῥιψεν εἰς
(γ) Ἀβεσσαλὼμ * ἐλήμφθη καὶ ἐστήλωσεν (δ) τὴν στήλωσιν τὴν (ε) βα-
σιλέως, ὡς ὅτι εἶπεν, Οὐκ ἔστιν (ζ) ἔνεκεν (η) ὀνομά μου. καὶ (θ)στήλην
ὀπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ὠκάλεσεν τὴν στήλην, Χεὶρ (ι) ἕνεκεν (κ) ἀνάγ-
γειλον ὅσα (λ) ἔστι, (μ) καὶ ἐγὼ (ν) Ἱνατί τοῦτο Σὺ τρέχεις (ξ) πρὸς ὠ-
φέλειαν (ο) δρεμοῦμαι; (π) ὁδὸν *

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וַאֲמַר גַּבְרָא לְיוֹאָב וְלוּ אֲנָא תָּקֵל עַל כַּפַּי אַלְפָּא סְלָעִין דְּכַסְפָּא לָא אוֹשִׁיט יְדִי בְּבַר מַלְכָּא
אֲרֵי קֳדָמָנָא פַּקִּיד מַלְכָּא יָתָךְ וְיָת אֲבִישַׁי וְיָת אִתַּי לְמֵימַר אִסְתַּמָּרוּ לִי בְּעוּלְמָא
בְּאַבְשָׁלוֹם: אוֹ פּוֹן עֲבִידְית בְּנַפְשִׁי שְׁקַר וְכָל מִדְּעָם לָא אִיתְכַּסְיָא מִן מַלְכָּא וְאַתְּ תִּתְעַתַּד 13
מְקַבֵּיל: וַאֲמַר יוֹאָב לָא מִכֵּן אֲשָׁרֵי קֳדָמָךְ וּנְסִיב תְּלָתָא נְסִסִין בִּידֵיהּ וְקַבְעִנוּן בְּלֵבָּא 14
דְּאַבְשָׁלוֹם וְעַד כַּיְן קַיָּם בְּגוֹ בּוּטְמָא: וְאִסְתַּחֲרוּ עַסְרָא עוּלַמַיָּא נְטָלֵי וְזַיְנֵיהּ דְּיוֹאָב וּמְחוֹ יָת 15
אַבְשָׁלוֹם וְקַטָּלוּהִי: וּתְקַע יוֹאָב בְּשׁוֹפָרָא וְתָב עַמָּא מִלְּמִרְדַּף בָּתַר יִשְׂרָאֵל אֲרֵי מְנַע יוֹאָב 16
יָת עַמָּא: וְנְסִיבוּ יָת אַבְשָׁלוֹם וְרְמוֹ יָתֵיהּ בְּחוּרְשָׁא רַבָּא וַאֲקִימוּ עֲלוֹהִי דְּנוֹר 17
אַבְנִין רַב לַחְדָא וְכָל יִשְׂרָאֵל אַפְּכוּ גְּבַר לְקָרְווֹהִי: וְאַבְשָׁלוֹם נְסִיב וַאֲקִים לֵיהּ בְּחַיָּוֹהִי 18
יָת קָמְטָא דִּי בְמֵישַׁר מַלְכָּא אֲרֵי אֲמַר לֵית לִי בַּר קַיָּם בְּדִיל לְאַדְכָּרָא שְׁמִי וְקָרָא לְקָמְטָא
עַל שְׁמֵיהּ וְקָרֵא לֵהּ אַתְרָא דְאַבְשָׁלוֹם עַד יוֹמָא הָדֵין: וַאֲחִימַעַץ בַּר צָדוֹק אֲמַר אֲרוּחַ 19
כְּעַן וַאֲבַסַּר יַת מַלְכָּא אֲרֵי אִתְפְּרַע לֵיהּ יְיָ מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי: וַאֲמַר לֵיהּ יוֹאָב לָא גְבַר 20
כְּשַׁר לְבַסָּרָא אַתְּ יוֹמָא דֵין וְתְבַסַּר בְּיוֹם אָחֳרָן וְיוֹמָא דֵּין לָא תְבַסַּר אֱלָהֵן דְּבַר מַלְכָּא
מִית: וַאֲמַר יוֹאָב לְכוּשִׁי אֱזִיל חֲזִי לְמַלְכָּא דַּחֲזֵיתָא וְסְנִיד כּוּשִׁי לְיוֹאָב וּרְהַט: וְאוֹסִיף עוֹד 21
אֲחִימַעַץ בַּר צָדוֹק וַאֲמַר לְיוֹאָב וְיהִי מָה אֲרוּחַ כְּעַן אַף אֲנָא בָּתַר כּוּשִׁי וַאֲמַר יוֹאָב 22
לְמָא דְנָן אַתְּ רָהֵט בְּרִי וְלֵית בְּסוֹרָא מְתֵיהַב: וְיהִי מַה בְּכֵדִין אֲרַחּוֹט וַאֲמַר לֵיהּ רְחוּט 23
וּרְהַט אֲחִימַעַץ בְּאוֹרַח מֵישְׁרָא וּקְדִים יָת כּוּשִׁי: וְדָוִד יָתִיב בֵּין תְּרֵין תַּרְעָיָא וְהַלִּיךְ סַכְוָאָה
עַל אֲנַר תַּרְעָא עַל שׁוּרָא וּזְקַף יָת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא גַבְרָא רָהִיט בִּלְחוֹדוֹהִי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit vir ad Joab : Et licet ego appenderé ſuper manu mea mille ſiclos 12
argenti, non extenderé manum meam in filium regis : nam ante nos juſſit
rex tibi et Abiſai et Ithai dicendo : Eſtote circunſpecti mihi in adoleſ-
cente Abſalom. Aut utique faciam in anima mea falſitatem? et omne 13
quicquam non occultabitur à rege, et tu ſtares contrá. Et dixit Joab: Nón- 14
ne nunc manebo coram te ? et accepit tria tela in manu ſua, et infixit ea in
cor Abſalom *etiam* uſq; tunc ſuperſtitis in medio quercus. Et circuierunt 15
decem adoleſcentes ferentes arma Joab, et percuſſerunt Abſalom et occi-
derunt illum. Et clanxit Joab buccina, et rediit populus à perſequendo poſt 16
Iſrael, quia prohibuit Joab populum. Et acceperunt Abſalom et proje- 17
cerunt illum in ſylvam in medium foveæ magnæ, et erexerunt ſuper illum
acervum lapidum magnum valde: et omnis Iſrael fugerunt unuſquiſque ad
urbem ſuam. Et Abſalom acceperat et erexerat ſibi in vita ſua ſtatuam 18
quæ [*eſt*] in planicie Regis: quia dixerat: Non eſt mihi filius ſuperſtes, ut
memorari faciat nomen meum: et vocavit ſtatuam ex nomine ſuo, et voca-
vit illam Locum Abſalom uſque ad diem hanc. Et Ahhimaghaſz filius Sza- 19
dok dixit: Curram nunc, et nunciabo regi, quòd liberavit eum Dominus
de manu auctorum inimicitiæ ſuæ. Et dixit ei Joab: Non vir idoneus es ad 20
nunciandum hodie, et nunciabis die alio, at die hoc non nunciabis, eo
quòd filius regis mortuus eſt. Et dixit Joab ad Chuſæum : Vade indica re- 21
gi quod vidiſti : et adoravit Chuſæus Joab, et cucurrit. Et addidit adhuc 22
Ahhimaghaſz filius Szadok, et dixit ad Joab : Quicquid ſit, curram nunc
etiam ego poſt Chuſæum: et dixit Joab, Ad quid tu curris fili mi, et tibi
non eſt nunciũ datũ? Et quicquid ſit, curram: et dixit illi, Curre: et cucurrit 23
Ahhimaghaſz per viam planam, et prævertit Chuſæum. Et David ſedebat 24
inter duas portas, et ierat ſpeculator ſuper tectum portæ ſuper murum,
& elevavit oculos ſuos et vidit, et ecce vir currebat ſolus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 *ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܗܘ ܐܦ ܐܢ ܡܫܩܠ ܐܢܐ ܠܝ ܐܠܦ ܣܗܕ̈ܐ ܟܣܦܐ ܠܐ ܐܫܕܪ ܐܝܕܝ ܒܪܪ ܒܪ ܡܠܟܐ ܘܐܒܝ ܫܐ ܘܐܬܝ ܘܐܡܪ ܢܛܪ ܠܝ ܠܥܠܡ ܒܪ ܐܒܫܠܘܡ ܒܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ ܠܝܘܐܒ ܗܐ ܐܢܐ ܪܗܛ ܒܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ

שמואל ב: יט

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה וַיַּגֶּד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִם־לְשָׁלוֹם הַנַּעַר
vidit Et .appropinquabat & ,eundo ibat & : ejus ore in *bonum nuncium*

26 בְּשׁוֹרֵה בְּפִיו וְיֹלֵךְ הָלוֹךְ וְקָרֵב: וַיִּרְא
,janitorem ad ſpeculator clamavit & ,currentem alterum virum ſpeculator

26 הַצֹּפֶה אִישׁ־אַחֵר רָץ וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה אֶל־הַשּׁוֹעֵר
.*bona nuncias* iſte Etiam : rex Dixitque .ſolus currens vir Ecce :dixit &

וַיֹּאמֶר הִנֵּה־אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גַּם־זֶה מְבַשֵּׂר:
curſum ſicut ,prioris curſum *videns* Ego :ſpeculator Dixitque

27 וַיֹּאמֶר הַצֹּפֶה אֲנִי רֹאֶה אֶת־מְרוּצַת הָרִאשׁוֹן כְּמִרְצַת 27
ad & ,hic bonus Vir : rex Dixitque .Sadoc filii Achimahas

אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ־טוֹב זֶה וְאֶל־
,regem ad dixit & ,Achimahas clamavit Et .*veniet bonum nuncium*

28 בְּשׂוֹרָה טוֹבָה יָבֹא: וַיִּקְרָא אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ 28
Benedictus : ait &,terrâ ſuper *ſuos vultus* in regi ſe incurvavit Et .Pax

שָׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפָּיו אָרְצָה וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ
levaverunt qui ,viros *concluſit* qui ,tuus Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר סִגַּר אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נָשְׂאוּ
puero Pax : rex dixit Et .regem meũ dominũ *in ſuam manum*

29 אֶת־יָדָם בַּאדֹנִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם לַנָּעַר 29
mittendo in magnum tumultum Vidi : Achimahas Dixitque ? Abſalom

לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אֲחִימַעַץ רָאִיתִי הֲמוֹן הַגָּדוֹל לִשְׁלֹחַ
.aliquid novi non & ,tuum ſervum & ,Joab regium ſervum

אֶת־עֶבֶד הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת־עַבְדְּךָ וְלֹא יָדַעְתִּי מָה:
ecce Et .ſtetit & ,*circuivit* & : hic ſta *Circumi* : rex Dixitque

30 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סֹב הִתְיַצֵּב כֹּה וַיָּסָב וַיַּעֲמֹד: וְהִנֵּה 30
31 te judicavit quòd ,regi meo dño Nũciatur : Chuſi ait &:venit Chuſi

הַכּוּשִׁי בָּא וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִתְבַּשֵּׂר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־שְׁפָטְךָ
rex dixit Et .te *ſuper* inſurgentiũ omniũ manu de hodie DOMINUS

יְהוָה הַיּוֹם מִיַּד כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ:וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ 31
Sint : Chuſi Dixitque ? Abſalom puero pax Num : Chuſi ad

אֶל־הַכּוּשִׁי הֲשָׁלוֹם לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִהְיוּ 32
te *ſuper inſurrexerunt* qui univerſi & ,regis mei domini inimici puer ſicut

כַּנַּעַר אֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְכָל אֲשֶׁר־קָמוּ עָלֶיךָ
,flevit &,portæ *canaculum* ſuper aſcendit &,rex eſt cõturbat' Et .malum in

לָרָעָה: וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל־עֲלִיַּת הַשַּׁעַר וַיֵּבְךְּ 33
quis ,Abſalom mi fili,mi fili ,Abſalom mi Fili ,*ipſum eundo in* dicebat ſic & 33

וְכֹה׀ אָמַר בְּלֶכְתּוֹ בְּנִי אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם מִי־
.mi fili ,mi fili Abſalom , te pro *ego me mori dabit*

יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי:

CAP. XIX. יט

.Abſalom ſuper luget & ,*flens* rex Ecce :Joab eſt nunciatum Et

1 וַיֻּגַּד לְיוֹאָב הִנֵּה הַמֶּלֶךְ בָּכָה וַיִּתְאַבֵּל עַל־אַבְשָׁלוֹם:
audivit quia : populo omni luctum in illa die in ſalus fuit Et

2 וַתְּהִי הַתְּשׁוּעָה בַּיּוֹם הַהוּא לְאֵבֶל לְכָל־הָעָם כִּי־שָׁמַע
.ſuo filio ſuper rex *eſt Triſtatus* :dicendo ,illa die in populus

הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר נֶעְצַב הַמֶּלֶךְ עַל־בְּנוֹ:
quemadmodũ ,urbem ingrediendo illo die in populus *ſe eſt furatus* Et

3 וַיִּתְגַּנֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לָבוֹא הָעִיר כַּאֲשֶׁר
involvit rex Et .prælio *in eos fugiendo in,erubeſcentes* populus *ſe furaretur*

יִתְגַּנֵּב הָעָם הַנִּכְלָמִים בְּנוּסָם בַּמִּלְחָמָה: וְהַמֶּלֶךְ לָאַט 4
Abſalom ,Abſalom mi Fili :magna voce rex clamavit &,*ſuus facies*

אֶת־פָּנָיו וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל בְּנִי אַבְשָׁלוֹם אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי:
: dixit & ,domum in regem ad Joab eſt ingreſſus Et .mi fili ,mi fili

5 וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הַבַּיְתָה וַיֹּאמֶר
eruentium tuorũ ſervorũ omnium vultus hodie affeciſti Pudore

הֹבַשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת־פְּנֵי כָל־עֲבָדֶיךָ הַמְמַלְּטִים
,tuarũ filiarũ & ,tuorũ filiorum animam & ,hodie tuam animam

אֶת־נַפְשְׁךָ הַיּוֹם וְאֶת נֶפֶשׁ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ
: tuarum *pellicum* animam & ,tuarum uxorum animam &

וְנֶפֶשׁ נָשֶׁיךָ וְנֶפֶשׁ פִּלַגְשֶׁיךָ:

Et exclamans indicavit regi: dixítque rex; Si ſolus eſt, bonus eſt nunti⁹ in ore ejus. Properante autem illo, et accedente propiùs, Vidit ſpeculator hominem alterum currentẽ, & vociferans in culmine, ait; Apparet mihi alter homo currens ſolus. Dixítque rex, Et iſte bonus eſt nuntius. Speculator autem; Contemplor, ait, curſũ prioris, quaſi curſum Achimaas filii Sadoc. Et ait rex; Vir bon⁹ eſt: & nuntium portans bonũ, venit. Clamans autem Achimaas, dixit ad regem; Salve rex. Et adorans regem coram eo pronus in terram, ait; Benedictus Dñs Deus tuus, qui concluſit homines qui levaverunt manus ſuas contra dominum meum regem. Et ait rex, Eſtne pax puero Abſalom? Dixítque Achimaas; Vidi tumultum magnum, cùm mitteret Joab serv⁹ tuus, ô rex, me ſervum tuum: neſcio aliud. Ad quem rex; Tranſi, ait, & ſta hîc. Cúmq; ille tranſiſſet, & ſtaret, Apparuit Chuſi: & veniens ait; Bonum apporto nuntium, domine mi rex: judicavit enim pro te Dominus hodiè de manu omnium qui ſurrexerunt contra te. Dixit autem rex ad Chuſi, Eſtne pax puero Abſalom? Cui reſpondens Chuſi, Fiant, inquit, ſicut puer, inimici domini mei regis, & univerſi qui conſurgunt adverſùs eum in malum. Contriſtat⁹ itaque rex, aſcendit cœnaculum portæ, & flevit. Et ſic loquebatur, vadens; Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi: quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Abſalom fili mi, fili mi Abſalom?

Et exclamavit ſpeculator, & annuntiavit regi. Et dixit rex; Si ſolus eſt, evangelia in ore ejus. Et pergebat pergens, & appropinquans. Et vidit ſpeculator virum alium curreniem. Et exclamavit ſpeculator ad portam, & dixit; Et ecce vir alius currens ſolus. Et dixit rex, Etiam iſte evangelizans. Et dixit ſpeculator; Ego video curſum primi, tanquã curſum Achimaas filii Sadoc. Et dixit rex; Vir bonus iſte, etiam ad Evangelium bonum veniet. Et clamavit Achimaas, & dixit ad regem; Pax. Et adoravit regem ſuper faciem ſuam in terram, & dixit; Benedictus Dominus Deus tuus, qui concluſit viros, qui extulerant manum ſuã in dominũ meum regem. Et dixit rex, Pax puero Abeſſalom? Et dixit Achimaas, Vidi multitudinem(r) magnam in mittendo ſervum regis Joab, & (ſ)ſervum tuum: & nõ novi quid illic. Et dixit rex,(t) Converte te: ſta hîc. Et convertit ſe, & ſtetit. Et ecce Couſi advenit, & dixit regi; Evangelizetur dominus meus rex: quoniam judicavit tibi Dominus hodiè de manu omnium inſurgentium ſuper te. Et dixit rex ad Chuſi, Si pax puero Abeſſalom? Et dixit Chuſi; Fiant ſicut puer, inimici domini mei regis, & omnes quicunq; inſurrexerunt ſuper eum in mala. Et turbatus eſt rex, & aſcendit in cœnaculum portæ, & ploravit: & ſic dixit, dum(u) ipſe iret; Fili mi Abeſſalom, fili mi, fili mi Abeſſalom: quis dederit(x) mortem meam pro tua? Ego pro te Abeſſalom, fili mi, fili mi.

25 Καὶ ἀνεβόησεν ὁ Χουσὶ καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰ μὸν ὑγιὴς, εὐαγγέλια ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.(ρ) καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐγγίζων. 26 Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. καὶ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τὴν πύλη, καὶ(σ) εἶπεν, Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καί γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος. (τ) 27 Καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς, Ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδώκ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καί γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται. 28 Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, Εἰρήνη. καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ὀπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ὀπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας (υ) τοὺς ἐπαιρομένους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ. 29 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ (φ) τῷ Ἀβεσσαλώμ; καὶ εἶπεν Ἀχιμάας, Εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ καὶ τὸν δοῦλον σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐστιν. 30 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐπίστρεψον, (χ) σταῦθι τῶδε. καὶ ἐπέστρεψεν, καὶ ἔστη. 31 Καὶ ἰδοὺ ὁ Χουσὶ παρεγένετο, καὶ (ψ) εἶπε τῷ βασιλεῖ, Εὐαγγελιζέσθω (ω) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἐκρινέ σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν (α) ἐπαιρομένων ἐπὶ σέ. 32 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν (β) Χουσὶ, Εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ τῷ Ἀβεσσαλώμ; καὶ (γ) εἶπεν ὁ Χουσὶ, Γένοιντο ὡς τὸ παιδάριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι ἐπανίστανται ἐπ' αὐτὸν εἰς κακά. 33 Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, καὶ ἔκλαυσε· καὶ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν, Υἱέ μου (δ) Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ· τίς δώῃ τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

MS. A. (ρ) καὶ ἐγένετο πορευόμενος (σ) εἶπεν, Ἰδοὺ (τ) Εἶπεν ἢ ὁ (υ) τοὺς ἀντάραντας τὴν (φ) Ἀβεσσαλώμ; καὶ (χ) σταῦθι. (ψ) εἶπεν ὁ Χουσὶ τῷ(ω) δῆλ ὁ κύριός(α) ἐχειρομένων(β) Χουσὶ, Εἰρήνη(γ) εἶπεν Χουσὶ, σῶ, Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου;

CAP. XIX. ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ὀπὶ Ἀβεσσαλώμ.

CAP. XIX.

1 Nuntiatum eſt autem Joab quòd rex fleret & lugeret filiũ 2 ſuum: Et verſa eſt victoria in luctũ in die illa omni populo: audivit enim populus in die illa dici; Dolet rex ſuper filio 3 ſuo. Et declinavit populus in die illa ingredi civitatem, quomodò declinare ſolet populus verſus & fugiens de prælio. 4 Porrò rex operuit caput ſuum, & clamabat voce magnâ; Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi, 5 fili mi. Ingreſſus ergò Joab ad regem in domum, dixit; Confudiſti hodiè vultus omnium ſervorum tuorum, qui ſalvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & animam concubinarum tuarum.

1 Ἐτ annuntiatum eſt Joab, dicentes; Ecce rex plorat, & luget ſuper Abeſſalom. Et facta eſt ſalus in die illa in luctũ omni populo: quoniã audivit populus in die illa, dicens; Quia triſtatur rex ſuper filium ſuum. Et ſuffuratus eſt ſe populus, qui confunduntur in fugiendo ipſos in prælio. Et rex abſcondit faciem ſuam: Et vociferatus eſt rex voce magnâ, dicens; Fili mi Abeſſalom, Abeſſalom fili(a) mi. Et intravit Joab ad regem in domum, & dixit; Confudiſti hodiè facies omnium ſervorum tuorum, qui eripuerunt te hodiè, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & concubinarum tuarum,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וקרא סכוָאה וחזי למלכא ואמר מלכא אם בלחודוהי הוא בסורתא בפפיה ואזל מיזל
26 וקרב: וחזא סכוָאה גברא אחרנא רהט וקרא סכוָאה לנטר תרעא ואמר הא גברא רהיט
27 בלחודוהי ואמר מלכא אף דין מבסר: ואמר סכוָאה אנא חזי ית ריהטא דקדמאה
28 כריהטא דאחימעץ בר צדוק ואמר מלכא גבר טב דין ואף בסורא טבא ייתי: וקרא
אחימעץ ואמר למלכא שלם וסניד למלכא על ארעא ואמר בריך ייָ אלהך
29 דמסר ית גברייא דארימו ית ידיהון ברבוני מלכא: ואמר מלכא שלם לעולמא לאבשלום
ואמר אחימעץ חזיתי המונא סגיאה בתר דשלח ית עבדא דמלכא יואב וית עבדך ולא
30 ידעית מה: ואמר מלכא אסתחר אתעתחר הכא ואסתחר וקם: והא כושי אתא ואמר
31 32 כושי יתבסר רבוני מלכא ארי אתפרע לך ייָ יומא דין מיד כל דקמו עלך: ואמר מלכא
לכושי השלם לעולמא לאבשלום ואמר כושי יהון כעולמא סנאי רבוני מלכא וכל דקמו
33 עלך לביש: ורגז מלכא וסליק על עליית תרעא ובכא וכדין אמר במיזליה ברי אבשלום
ברי ברי אבשלום ליי דמתית אנא חלופך ואנא קיים יומא דין אבשלום ברי ברי:

יט

1 ואתחוָאה ליואב הא מלכא בכי ומתאבל על אבשלום: והות חשועתא ביומא ההוא
2 לאבלא לכל עמא ארי שמע עמא ביומא ההוא למימר אתנסים מלכא על בריה:
3 ומתגנבין עמא ביומא ההוא למעל לקרתא כמא דמתגנבין עמא דמתכלמין במפכהון
4 בקרבא: ומלכא כריך ית אפוהי וצוח מלכא בקל רב ברי אבשלום אבשלום ברי ברי:
ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהתתא יומא דין ית אפי כל עבדך דשזיבו ית
נפשך יומא דין וית נפש בנך ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך:

Et clamavit ſpeculator et indicavit regi: et dixit rex, Si ſolus eſt, bonum nuntiũ in ore ejus eſt: et ibat eundo et appropinquabat. Et vidit ſpeculator virũ alterũ currentem, & clamavit ſpeculator ad cuſtodẽ portæ, et dixit: Ecce vir accurrit ſolus: et dixit rex, Etiam hic eſt bonus nuncius. Et dixit ſpeculator, Ego video curſum prioris ut curſum Ahhimaghaſz filii Szadok: et dixit rex, Vir bonus iſte, et etiam nunciũ bonũ afferet. Et clamavit Ahimaghaſz et dixit ad regem, Pax: et adoravit regem ſup faciẽ ſuam ſuper terram, et dixit: Benedictus Dominus Deus tuus qui tradidit viros qui levaverunt manus ſuas in dominum meum regem. Et dixit rex: Eſt pax adoleſcenti Abſalom? et dixit Ahhimaghaſz: Vidi tumultũ magnũ poſtquam miſit ſervum regis Joab et ſervũ tuũ, ſed non novi quid. Et dixit rex, Diverte et conſiſte hîc: et divertit et ſtetit. Et ecce Chuſæus venit: et dixit Chuſæus: Nuntietur domino meo regi quia liberavit te Dominus hodie de manu omnium qui ſurrexerunt contra te. Et dixit rex ad Chuſæum: Nunquid pax eſt adoleſcenti Abſalom? Et dixit Chuſæus: Sint ſicut adoleſcens inimici domini mei regis, et omnes qui ſurrexerunt contra te in malum. Et conturbatus eſt rex, et aſcendit ſuper cœnaculum portæ, et luxit: et ſic dicebat dum ambularet: Fili mi Abſalom, fili mi, fili mi Abſalom; vellẽ quòd mortuus eſſem pro te, et tu manſiſſes hodie, Abſalom fili mi, fili mi.

CAP. XIX.

1 Ἐτ nunciatum eſt Joab: Ecce rex plorat et luget ſuper Abſalom. Et fuit ſalus in die illa in luctũ omni populo, quia audivit populus in die illa dicendo: Contriſtatus eſt rex ſuper filium ſuum. Et furati ſunt ſeſe populus in 3 die illo ut intrarent in urbem ſicut ſeſe furantur populi qui pudefacti ſunt in converſione ſua in prælio. Et rex operuit faciem ſuam, et clamavit rex 4 voce magna: Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi, fili mi. Et venit Joab ad 5 regem in domum et dixit: Confudiſti hodie facies omnium ſervorum tuorum qui liberaverunt animam tuam hodie, et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum, et animam uxorum tuarum, & animã concubinarũ tuarũ,

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ܐܡܪ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܚܙܝܐ ܘܐܡܪ ܐܬܐ ܠܐ ܚܕ ܓܒܪ ܒܪܗܘܪ ܘܒܦܘܡܗ ܒܣܘܪ ܗܘ ܘܐܡܪ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܚܘܐ ܐܢ ܐܬ ܒܗ ܐܢ ܠܐ ܐܬ ܒܗ ܐܢ ܠܐ ܐܬ ܒܗ ܐܢ ܠܐ

שמואל ב: יט

Indicásti Quia .te diligentes *odiendo* &, te habentes odio *Diligendo*
6 לְאַהֲבָה אֶת־שֹׂנְאֶיךָ וְלִשְׂנֹא אֶת־אֹהֲבֶיךָ כִּי־ הִגַּדְתָּ
si quia, hodie novi quia; servi &, principes tibi non quia, hodie
הַיּוֹם כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וַעֲבָדִים כִּי יָדַעְתִּי הַיּוֹם כִּי לוּ לֹא
fuisset rectum tunc quòd, mortui hodie nos omnes &, *vivens* Absalom
אַבְשָׁלוֹם חַי וְכֻלָּנוּ הַיּוֹם מֵתִים כִּי־אָז יָשָׁר
; tuorũ servorũ cor *super* loquere &, egredere, surge nunc Et. tuis oculis in
7 בְּעֵינֶיךָ: וְעַתָּה קוּם צֵא וְדַבֵּר עַל־לֵב עֲבָדֶיךָ
permoebit si, egrediens *tu* non quòd, juravi *Domino in* quia
כִּי בַיהוָה נִשְׁבַּעְתִּי כִּי־אֵינְךָ יוֹצֵא אִם־יָלִין
venit quod, malo omni *præ* hoc tibi *malum erit* &, nocte tecum *vir*
אִישׁ אִתְּךָ הַלַּיְלָה וְרָעָה־לְךָ זֹאת מִכָּל הָרָעָה אֲשֶׁר־בָּאָה
: porta in sedit &, rex Surrexitque *nunc usque tuis pueritiis* ab te super
8 עָלֶיךָ מִנְּעוּרֶיךָ עַד־עָתָּה: וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׁעַר
: porta in *sedens* rex Ecce: dicendo, nunciaverunt populo omni &
וּלְכָל־הָעָם הִנֵּידוּ לֵאמֹר הִנֵּה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשָּׁעַר
.sua *tentoria* in *vir* fugit Israel Et, *regis facies ad* popul⁹ omnis venit &
וַיָּבֹא כָל־הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִשְׂרָאֵל נָס אִישׁ לְאָהָלָיו:
: dicendo, Israel tribubus omnibus in certabat populus omnis, fuit Et
9 וַיְהִי כָל־הָעָם נָדוֹן בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
nos eripuit ipse &, nostrorum inimicorum *vola* de nos eruit Rex
הַמֶּלֶךְ הִצִּילָנוּ מִכַּף אֹיְבֵינוּ וְהוּא מְלָטָנוּ
.Absalom *desuper* terra de fugit nunc &, Peliſtim *vola* de
מִכַּף פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה בָּרַח מִן־הָאָרֶץ מֵעַל אַבְשָׁלוֹם:
nunc Et .prælio in est mortuus, nos *super* unximus quem, Absalom Et
10 וְאַבְשָׁלוֹם אֲשֶׁר מָשַׁחְנוּ עָלֵינוּ מֵת בַּמִּלְחָמָה וְעַתָּה
David rex Et ? regem *facientũ redire ad silentes* vos quid ut
לָמָּה אַתֶּם מַחְרִישִׁים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד
11 ad Loquimini: dicendo, sacerdotes Ebiathar ad &, Sadoc ad misit
שָׁלַח אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר הַכ�ֹּהֲנִים לֵאמֹר דַּבְּרוּ אֶל־
reducendum ad ultimi eritis quid Ut: dicendo, Jehudah seniores
זִקְנֵי יְהוּדָה לֵאמֹר לָמָּה תִהְיוּ אַחֲרֹנִים לְהָשִׁיב אֶת־
regem ad venit Israel omnis verbum &? suam domum in regem
הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ וּדְבַר כָּל־יִשְׂרָאֵל בָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ
quid ut &; *vos* mea caro &, meum os, *vos* mei Fratres .ej⁹ domum in
אֶל־בֵּיתוֹ: אַחַי אַתֶּם עַצְמִי וּבְשָׂרִי אַתֶּם וְלָמָּה
12 : dicetis Hamasa ad Et ? regem reducendũ ad novissimi eritis
תִהְיוּ אַחֲרֹנִים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְלַעֲמָשָׂא תֹּאמְרוּ
13 , Deus mihi faciat Sic ? tu mea caro &, meum os Nunquid
הֲלוֹא עַצְמִי וּבְשָׂרִי אַתָּה כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים
omnibus *meas facies ad* fueris exercitus princeps *non si*, addat sic &
וְכֹה יוֹסִיף אִם־לֹא שַׂר־צָבָא תִּהְיֶה לְפָנַי כָּל־
viri omnis cor inclinavit Et .Joab pro diebus
הַיָּמִים תַּחַת יוֹאָב: וַיֵּט אֶת־לֵבַב כָּל־אִישׁ
14 , tu Revertere : regem ad miserunt & ,unius viri veluti ,Jehudah
יְהוּדָה כְּאִישׁ אֶחָד וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוּב אַתָּה
, Jarden ad usque venit & ,rex est reversus Et .tui servi omnes &
וְכָל־עֲבָדֶיךָ: וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־הַיַּרְדֵּן
faciendũ transire *ad*, regis occursũ in *eundum ad*, Ghilgal in venit Jehudah &
וִיהוּדָה בָּא הַגִּלְגָּלָה לָלֶכֶת לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ לְהַעֲבִיר
, Jemini filii Ghera filius Simhi festinavit Et .Jarden regem
אֶת הַמֶּלֶךְ אֶת הַיַּרְדֵּן: וַיְמַהֵר שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶּן הַיְמִינִי
occursum in, Jehudah viro cum descendit &; Bachurim de qui
אֲשֶׁר מִבַּחוּרִים וַיֵּרֶד עִם־אִישׁ יְהוּדָה לִקְרַאת
, Binjamin de eo cum viri mille Et .David regis
17 הַמֶּלֶךְ דָּוִד: וְאֶלֶף אִישׁ עִמּוֹ מִבִּנְיָמִן
, ejus filii quindecim & Saulis domus *puer* Siba &
וְצִיבָא נַעַר בֵּית שָׁאוּל וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּנָיו
facies ad Jarden *trajecerunt prosperè* & : secum ejus servi viginti &
וְעֶשְׂרִים עֲבָדָיו אִתּוֹ וַיַּעַבְרוּ הַיַּרְדֵּנָה
.regis
הַמֶּלֶךְ:

Versio VULG. LAT.

6 Diligis odientes te, & odio habes diligentes te: & ostendisti hodiè, quia non curas de ducibus tuis, & de servis tuis: & verè cognovi modò, quia si Absalom viveret, & omnes nos occubuissemus, 7 tunc placeret tibi. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satisfac servis tuis: juro enim tibi per Dominum, quòd si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hâc: & pejus erit hoc tibi, quàm omnia mala quæ venerunt super te, ab adolescentia tua usque in præsens. 8 Surrexit ergò rex & sedit in porta: & omni populo nuntiatum est quòd rex sederet in porta: venítque universa multitudo coram rege: Israel autem fûgit in tabernacula 9 sua. Omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israel, dicens; Rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum, ipse salvavit nos de manu Philisthinorum: & nunc fugit de terra propter Absalom. Absalom autem, quem unximus super nos, mortuus 10 est in bello: usquequò siletis, & non reducitis regem? 11 Rex verò David misit ad Sadoc & Abiathar sacerdotes, dicens; Loquimini ad majores natu Juda, dicentes, Cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam? (Sermo autem omnis Israel pervenerat ad regem in domo ejus:) 12 Fratres mei vos, os meum, & caro mea vos, quarè novissimi reducitis regem? Et Amasæ dicite, Nónne os meum, & caro mea es? Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si non magister militiæ fueris coram me omni tempore pro 14 Joab. Et inclinavit cor omnium virorum Juda, quasi viri unius: miserúntque ad regem, dicentes; Revertere tu, & omnes servi tui. Et reversus est rex: & venit usque ad Jordanem, & omnis Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret regi, & traduceret 16 eum Jordanem. Festinavit autem Semei filius Gera filii Jemini de Bahurim, & descendit cum viris Juda in occursú regis David, Cum mille viris de Benjamin: & Siba puer de domo Saul, & quindecim filii ejus, ac viginti servi erant cum eo: & irrumpentes Jordanem, ante regem,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Τῦ ἀγαπᾶν τοὺ μισοῦντάς Cε, καὶ μισεῖν τὲς ἀγαπῶντάς σε· καὶ ἀνήγγειλας Cήμερον, ὅτι ὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές Cου, ὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα Cήμερον, ὅτι εἰ Αβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς (ι) Cήμερον νενεκρὶ, ὅτι 7 τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς Cυ. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν Cυ· θέλων Cε, ὅτι ἐν χειρὶ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ Cήμερον, εἰ αὐλισθήσεται (κ) ἀνὴρ μετ Cῦ τὴν νύκτα ταύτλω. καὶ θάνατός Cοι τῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθὸν Coι ἐκ νεότητός Cε 8 ἕως τῆ νῦν. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγελαν, λέγοντες, Ἰδὲ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον (λ) βασιλέως ὅτι τὴν πύλλω. καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκιώματα 9 αὐτῦ. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐῤῥύσατο (μ) ἡμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς (ν) ἐξείλετο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας 10 (ξ) αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Αβεσσαλώμ. Καὶ Αβεσσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ ἡμᾶς, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἵνατί ὑμεῖς κωφεύετε τῦ ἐπιστρέψαι (ο) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βα- 11 σιλέα. Καὶ ὁ βασιλεὺς (π) Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Αβιάθαρ τὲς ἱερεῖς, λέγων, Λαλήσατε πρὸς τὲς πρεσβυτέρυς Ἰούδα, λέγοντες, Ἵνατί γίνεσθε ἔσχατοι τῦ ἐπιστρέψαι (ρ) † βασιλέα εἰς † οἶκον αὐτῦ; καὶ λόγ& παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς † (σ) βα- 12 σιλέα εἰς † οἶκον αὐτῦ. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀσᾶ μου καὶ Cάρκες μου ὑμεῖς· ἵναλί γίνεσθε ἔσχατοι τῦ ἐπιστρέψαι † βασιλέα εἰς † οἶκον 13 αὐτῦ; Καὶ τῷ (τ) Αμεσσαὶ ἐρεῖτε, Οὐχὶ ὀστᾶν μου καὶ Cάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμῦ πάσας τὰς ἡ- 14 μέρας ἀντὶ Ἰωάβ. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. καὶ ἀπέστειλαν πρὸς † βασιλέα, λέγοντες, Ἐπιστράφηθι Cὺ καὶ πάντες οἱ δοῦλοί Cυ. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ἕως τῦ Ἰορδάνυ. καὶ ἄνδρες Ἰούδα (υ) ἦλθαν εἰς Γαλγάλα τῦ πορεύεσθαι εἰς (φ) ἀπαντὴν τῦ βασιλέως, (χ) διαβιβάσαι † βασιλέα † Ἰορδάνλω. Καὶ 16 ἐπάχως Σεμεῒ υἱὸς Γηρᾶ υἱῦ † Ἰεμινὶ ἐκ Βαυείμ, καὶ κατέβη μ& ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς (ψ) ἀπαν- 17 τὴν τῦ βασιλέως Δαυὶδ, Καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτῦ ἐκ τῦ Βενιαμὶν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τῦ οἴκυ Σαὺλ, καὶ (ω) πεντεκαίδεκα υἱοὶ αὐτῦ μετ' (α) αὐτῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτῦ μετ' αὐτῦ· καὶ κατεύθυναν † Ἰορδάνλω ἔμπροσθεν τῦ βασιλέως,

MS. A. (ι) νεκροὶ Cήμερον, ὅτι (κ) μ& Cοῦ ἀνὴρ τὴν (λ) βασιλέως. καὶ Ἰσραὴλ (μ) ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ πάντων (ν) ἐῤῥύσαλο ἡμᾶς (ξ) αὐτῦ ἀπὸ (ο) πρὸς † (π) Δαυὶδ * πρὸς Σαδὼκ καὶ Αβιάθαρ τὲς (ρ) πρὸς τὸν (σ) βασιλέα. Ἀδελφοί μου (τ) Αμεσσαὶ (υ) ἦλθον (φ) ἀπάντησιν (χ) διαβιβάσαι † Ἰορδάνλω. (ψ) ἀπάντησιν τῦ βασιλέως, Καὶ (ω) πεντεκαίδεκα υἱοὶ (α) αὐτῦ· * καὶ κατεύθυναν

Diligendo cos, qui oderunt te; & 6
odiendo cos, qui diligunt te. Et
annuntiâsti hodiè, quia (b) non
sunt principes tui, neque pueri.
Quoniam novi hodiè, quia si Ab-
bessalom viveret, (c) omnes nos
hodiè mortui; quia tunc rectum
erat in oculis tuis. Et nunc sur- 7
gens egredere, & loquere ad cor
servorum tuorum: quoniam in
Domino (d) juravi, quia nisi e-
grediaris hodiè, si manebit vir
tecum nocte hâc. Et scito tibi, (e)
& malum tibi hoc super omne
malum, quod supervenit tibi à
juventute tua usq; nunc. Et sur- 8
rexit rex, & sedit in porta. Et (f)
universus populus annuntiaverũt,
dicentes; Ecce rex sedet in por-
ta. Et intravit universus populus
ad faciẽ regis ad portã. Et Isra-
el fugit, vir ad tabernacula sua.
Et erat omnis populus concertans in 9
omnibus tribubus Israel, dicentes;
Rex David eripuit nos ab omni-
bus inimicis nostris, & ipse evi-
puit nos de manu alienigenarum.
Et nunc fugit de terra, & (g) de
regno suo, & ab Abessalom. Et 10
Abessalom, quem unxeram super
nos, mortuus est in prælio. Et nunc
ut quid vos siletis ad revocandũ
regem? Et verbum universi Is-
rael venit ad regem. Et rex Da- 11
vid misit ad Sadoc, & ad Abia-
thar sacerdotes, dicens; Loquimi-
ni ad seniores Juda, dicentes; ut
quid estis ultimi ad reducendum
regem in domum suã? Et verbũ
universi Israel venit ad regem in
domum ejus. Fratres mei vos, ossa 12
mea, & carnes meæ vos. ut quid
estis ultimi ad reducendum regẽ
in domum suam? Et ad Amessai 13
dicetis; Nónne os meum, & caro
mea tu? Et nunc hæc faciat mi-
hi Deus, & hæc adjiciat, si non
princeps virtutis fueris coram me
omnibus diebus pro Joab. Et in- 14
clinavit cor omnis viri Juda,
tanquàm viri unius. Et miserunt
ad regem, dicentes; Revertere
tu, & omnes servi tui. Et reve- 15
rtit rex, & venit usq; ad Jor-
danem. Et viri Juda venerunt in
Galgala ad eundum in occursum
regis, ad traducendum regẽ Jor-
danem. Et festinavit Semei fi- 16
lius Gera filii Jemini de Baürim,
& descendit cum viro Juda in
occursum regis David: Et mille 17
viri cum eo de Beniamin. Et
Siba puer domûs Saul, &
quindecim filii ejus cum eo, &
viginti servi ejus cum eo: Et
(h) direxerunt Jordanem ante
regem:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

לְמִרְחַם יָת סָנְאָךְ וּלְמִסְנֵי יָת רָחֲמָךְ אֲרֵי חַוִּיתָא יוֹמָא דֵּין אֲרֵי לֵית לָךְ רַבְרְבִין וְעַבְדִין אֲרֵי 6
אֲנָא יְדַעְנָא יוֹמָא דֵּין אֲרֵי אִלּוּ אַבְשָׁלוֹם קַיָם וְכוּלָּנָא יוֹמָא דֵּין מְתָקְטְלִין אֲרֵי בְכֵן כְּשַׁר
בְּעֵינָךְ: וּכְעַן קוּם פּוּק וּמַלֵּל עַל לִבָּא דְעַבְדָךְ אֲרֵי בְמֵימְרָא דַיְיָ קַיְמִית אֲרֵי לֵיתָךְ נָפֵיק אִם 7
יְבִית גְּבַר עִמָּךְ בְּלֵילְיָא וְתְהֵי בִישָׁא לָךְ דְּא מִכָּל בִּישָׁתָא דְאַתְיָת עֲלָךְ מִטְּעוּרָךְ עַד כְּעַן:
וְקָם מַלְכָּא וְיָתֵב בְּתָרְעָא וּלְכָל עַמָּא חַוִּיאוּ לְמֵימַר הָא מַלְכָּא יָתֵב בְּתָרְעָא וַאֲתָא כָל 8
עַמָּא לְקֳדָם מַלְכָּא וְיִשְׂרָאֵל אַפִּיךְ גְּבַר לְקִרְוּתֵי: וְהַוּוֹ כָל עַמָּא מִתְוַכְּחִין בְּכָל שִׁבְטַיָּא 9
דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מַלְכָּא שֵׁזְבָנָא מִיַּד בַּעַל דְּבָבְנָא וְהוּא פְּרָקָנָא מִידָא דְפִלִּשְׁתָּאֵי וּכְעַן עָרַק
מִן אַרְעָא מִלְּוַת אַבְשָׁלוֹם: וְאַבְשָׁלוֹם דְּמַשַּׁחְנָא עָלָנָא מִית בְּקְרָבָא וּכְעַן לְמָא אַתּוּן 10
שָׁתְקִין לַאֲתָבָאַת מַלְכָּא: וּמַלְכָּא דָוִד שְׁלַח לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָּא לְמֵימַר מַלֵּלוּ
לְסָבֵי יְהוּדָה לְמֵימַר לְמָא תְהוֹן בַּתְרָאִין לַאֲתָבָאַת מַלְכָּא לְבֵיתֵיהּ וּפִתְגָם כָּל יִשְׂרָאֵל 11
אַתָא לְוַת מַלְכָּא לְבֵיתֵיהּ: אֲחֵי אַתּוּן קְרִיבֵי וּבְסָרִי אַתּוּן וּלְמָה תְהוֹן בַּתְרָאִין לַאֲתָבָא
יָת מַלְכָּא: וְלַעֲמָשָׂא תֵּימְרוּן הֲלָא קְרִיבִי וּבְשָׂרִי אַתְּ כְּדֵין יַעְבֵּיד לִי יְיָ וְכְדֵין יוֹסִיף אִם 13
לָא רַב חֵילָא תְּהֵי קֳדָמַי כָּל יוֹמָא חֲלַף יוֹאָב: וְאַתְפֵּי לִבָּא דְכָל אֱנָשׁ יְהוּדָה כְּגַבְרָא חַד 14
וְשַׁלְחוּ לְמַלְכָּא תּוּב אַתְּ וְכָל עַבְדָךְ: וְתָב מַלְכָּא וַאֲתָא עַד יַרְדְּנָ וִיהוּדָה אֲתוּ לְגַלְגָּלָא
לְמֵיזַל לְקַדָּמוּת מַלְכָּא לְאַעְבָּרָא יָת מַלְכָּא יַרְדְּנָא: וְאוֹחִי שִׁמְעִי בַר גֵּרָא בַּר שִׁבְטָא 16
בְּנֵימִן דִי מֵעַלְמַת וּנְחַת עִם אֱנָשׁ יְהוּדָה לְקַדָּמוּת מַלְכָּא דָוִד: וְאַלְפָּ גַּבְרָא עִמֵּיהּ מִשִּׁבְטָא 17
דְבִנְיָמִן וְצִיבָא עוּלֵמָא דְבֵית שָׁאוּל וְחַמְשַׁת עֲסַר בְּנוֹהִי וְעַשְׂרִין עַבְדּוֹהִי עִמֵּיהּ וְווּ יַרְדְּנָא
קֳדָם מַלְכָּא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Amando odientes te, & odiendo amantes te, quia ostendisti hodie quòd 6
non sunt tibi magnates & servi: quia ego novi hodie quòd si Absalom vi-
veret, & omnes nos hodie occisi essemus, quòd tunc rectum esset in oculis
tuis. Et nunc surge, exi, & loquere *super* corde servorum tuorum; quia 7
per dictum Dñi juro, quòd nisi tu exeas, si pernoctabit vir tecum in nocte:
& erit malum hoc tibi præ omni malo quod venit super te à pueritia tua
usq; nunc. Et surrexit rex & sedit in porta; & omni populo indicârunt di- 8
cendo: Ecce rex sedet in porta: & venit omnis populus ante regem, &
Israel vertit terga quisq; ad urbem suam. Et fuit omnis populus repre- 9
hensus in omnibus tribubus Israel dicendo: Rex liberavit nos de manu
auctorum inimicitiarum nostrarum, & *ille* redemit nos de manu Pelisthæo-
rum, & nunc fugit ex terra propter Absalom. Et Absalom, quem unximus
super nos, mortuus est in bello: & nunc ut quid *siletis* in reducendo re- 10
gem? Et rex David misit ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes dicendo: 11
Loquimini senioribus Jehudah dicendo: Ad quid eritis postremi ad re-
ducendum regem ad domum suam? et verbũ totius Israel venit ad regem
in domum ejus. Fratres mei estis, propinqui mei et caro mea estis; et ad 12
quid eritis postremi ad reducendum regem? Et ad Ghamassa dicetis: 13
Nónne propinquus meus et caro mea tu es? sic faciat mihi Dominus et sic
addat, si non magister exercitus fueris ante me omnibus diebus pro Joab.
Et inclinatum est cor omnium virorum Jehudah veluti viri unius: et mi- 14
serunt ad regem [*qui dicerent:*] Redi tu et omnes servi tui. Et rediit rex et 15
pervenit usq; Jardena, et viri domus Jehudah venerunt ad Gilgela, ut irent
in occursum regis ad traducendum regem Jardena. Et festinavit Simghi 16
filius Gera filii tribus Binjamin qui erat ex Ghalemeth, et descendit cum
hominibus Jehudah in occursum regis David. Et mille viri erant cum illo 17
ex tribu Binjamin, et Sziba puer domus Saul, et quindecim filii ejus, et vi-
ginti servi ejus cum eo, et transvadârunt Jardena ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܚܒܬ ܣܢܝܐܝܟ ܘܒܥܬ ܚܒܝܒܝܟ ܘܐܚܘܝܬ ܝܘܡܐ ܕܠܝܬ ܠܟ ܪܓܫ ܘܠܐ ܥܒܕ ܐܝܬ ܠܟ ܗܫܐ ܝܘܡܐ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܠܘ ܐܒܫܠܡ ܚܝ ܗܘܐ ܗܘ ܝܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܝܬܝܢ ܗܫܐ ܗܝܕܝܢ ܗܘ ܠܟ ܕܠܐ ܡܝܬ ܐܢܬ ܘܟܠ ܒܢܝ ܒܝܬܟ ܐܠܐ ܗܫܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܝ ܗܘ

שמואל ב : יט

faciendum ad & regis domum traducendum ad scapha transiit Et

וְעִבְרָה הָעֲבָרָה לַעֲבִר אֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת 18
, regis facies ad procidit Ghera filius Simhi Et .ejus oculis, in bonum
הַטּוֹב בְּעֵינָו וְשִׁמְעִי בֶן גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
mihi reputet Ne : regem ad dixit Et .Jarden in ipsum transeundo in
בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן : וַיֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ אַל יַחֲשֹׁב לִי 19
tu' servus egit iniquè quòd memineris ne & : perversitatè meus dominus
אֲדֹנִי עָוֹן וְאַל תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר הֵעוּה עַבְדְּךָ
ponendum ad ,Jerusalaim de rex meus dominus est egressus qua die in
בַּיּוֹם אֲשֶׁר יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ מִירוּשָׁלִַם לָשׂוּם
; peccavi ego quia tuus servus novit Quia .suum cor ad regem
הַמֶּלֶךְ אֶל לִבּוֹ : כִּי יָדַע עַבְדְּךָ כִּי אָנֹכִי חָטָאתִי 20
descendendum ad , Joseph domui omni primus hodie veni ecce &
וְהִנֵּה בָאתִי הַיּוֹם רִאשׁוֹן לְכָל בֵּית יוֹסֵף לָרֶדֶת
, Serujah filius Abisai respondit Et .regis mei domini occursum in
לִקְרַאת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ : וַיַּעַן אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה 21
maledixit quia ,Simhi morietur non hoc propter Nunquid : dixit &
וַיֹּאמֶר הֲתַחַת זֹאת לֹא יוּמַת שִׁמְעִי כִּי קִלֵּל אֶת
,Serujah filii vobis & ,mihi Quid : David dixit Et ? DOMINI unctu
מְשִׁיחַ יְהוָה : וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה 22
? Israel in vir morietur hodie ? adversarium in hodie mihi eritis quia
כִּי תִהְיוּ לִי הַיּוֹם לְשָׂטָן הַיּוֹם יוּמַת אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל
Dixitque ? Israel super rex ego hodie quòd novi nónne Quia
כִּי הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי הַיּוֹם אֲנִי מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר 23
Mephiboseth Et .rex ei Juravitque .morieris Non : Simhi ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל שִׁמְעִי לֹא תָמוּת וַיִּשָּׁבַע לוֹ הַמֶּלֶךְ : וּמְפִיבֹשֶׁת 24
,suos pedes fecerat non & ,regis occursum in descendit Saul filius
בֶּן שָׁאוּל יָרַד לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא עָשָׂה רַגְלָיו
die à laverat non suas vestes & , suam mustacam fecerat non &
וְלֹא עָשָׂה שִׂפְמוֹ וְאֶת בְּגָדָיו לֹא כִבֵּס לְמִן הַיּוֹם
cùm ,fuit Et .pace in venit qua diem ad usque regem abire
לְכֵת הַמֶּלֶךְ עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּא בְשָׁלוֹם : וַיְהִי כִּי 25
qnid Ut : rex ei dixit & , regis occursum in Jerusalaim venit
בָא יְרוּשָׁלִַם לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה
, rex mi Domine : Dixitque ? Mephiboseth mecum ivisti non
לֹא הָלַכְתָּ עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת : וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 26
mihi Sternam ; tuus servus dixit Quia : me decepit meus servus
עַבְדִּי רִמָּנִי כִּי אָמַר עַבְדְּךָ אֲחַבְּשָׁה לִּי
claudus quia , regem ad ibo & , eam super equitabo & , asinum
הַחֲמוֹר וְאֵרְכַּב עָלָיו וְאֵלְכָה אֶת הַמֶּלֶךְ כִּי פִסֵּחַ
.regem meū dominum ad tuum servum in detraxit Et .tuus servus
עַבְדֶּךָ : וַיְרַגֵּל בְּעַבְדְּךָ אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 27
.tuis oculis in bonum fac & , Dei angelus sicut rex meus dñs Et
וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וַעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ :
mortis viri quin , mei patris domus omnis fuit non Quia
כִּי לֹא הָיָה כָל בֵּית אָבִי כִּי אִם אַנְשֵׁי מָוֶת 28
.tuæ mensæ comedentibus in tuum servum posuisti & , regi meo domino
לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתָּשֶׂת אֶת עַבְדְּךָ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ
? regem ad ultrà clamandum ad & , justitia ultrà mihi est quid Et
וּמָה יֶּשׁ לִי עוֹד צְדָקָה וְלוּעַק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ :
Tu : Dixi ? tua verba ultrà loquèris quid Ut : rex ei Dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תְדַבֵּר עוֹד דְּבָרֶיךָ אָמַרְתִּי אַתָּה 29
ad Mephiboseth dixit Et .agrum partiemini Siba &
וְצִיבָא תַּחְלְקוּ אֶת הַשָּׂדֶה : וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת אֶל 30
meus dominus venit postquam , tollat omnia Etiam , regem
הַמֶּלֶךְ גַּם אֶת הַכֹּל יִקַּח אַחֲרֵי אֲשֶׁר בָּא אֲדֹנִי
Ghilhadites Barzillai Et .suam domum in pace in rex
הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּיתוֹ : וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי 31
eū transmittendū ad , Jarden rege cum transiit &, Roghelim de descendit
יָרַד מִרֹּגְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת הַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן לְשַׁלְּחוֹ
.Jarden in
אֶת בַּיַּרְדֵּן :

Versio VULG. LAT.

18 Transierunt vada ut traducerent domum regis, & facerent
juxta jussionem ejus : Semei
autem filius Gera prostratus
coram rege, cùm jam transîs-
set Jordanem, Dixit ad eum,
19 Ne reputes mihi, dñe mi, iniquitatem, neque memineris
injuriarum servi tui in die
quâ egressus es, domine mi
rex, de Jerusalem, neque ponas
20 rex in corde tuo. Agnosco
enim servus tuus peccatum
meum : & idcircò hodiè pri-
mus veni de omni domo Jo-
seph, descendíq; in occursum
21 domini mei regis. Respondens
verò Abisai filius Saruiæ, di-
xit; Numquid pro his verbis
non occidetur Semei, quia
maledixit christo Domini?
22 Et ait David; Quid mihi, & vobis filii Saruiæ? cur effici-
mini mihi hodiè in Satan?
ergóne hodiè interficietur vir
in Israel? an ignoro hodiè me
23 factum regem super Israel? Et
ait rex Semei, Non moriêris.
24 Juravítque ei. Miphiboseth
quoque filius Saul descendit
in occursum regis, illotis pe-
dibus, & intonsâ barbâ : ve-
stésque suas non laverat à die
quâ egressus fuerat rex, usque
ad diem reversionis ejus in
25 pace. Cúmque Jerusalem oc-
curriſſet regi, dixit ei rex;
Quarè non venisti mecum, Mi-
phiboseth? Et respondens
16 ait; Domine mi rex, servus
meus contempsit me : dixí-
que ei ego famulus tuus, ut
sterneret mihi asinum, & a-
scendens abirem cum rege :
claudus enim sum servus tuus.
27 Insuper & accusavit me ser-
vum tuum ad te dominum
meum regem : tu autem, do-
mine mi rex, sicut angelus Dei
28 es, fac q placitũ est tibi. Neq;
enim fuit dom' patris mei, nisi
morti obnoxia domino meo
regi : tu autè posuisti me ser-
vum tuũ inter convivas mensæ
30 tuæ : quid ergò habeo justæ
querelæ? aut quid possum ul-
29 trà vociferari ad regẽ? Ait ergo ei rex, Quid ultrà loqueris?
fixum est q̃ locutus sum: tu &
Siba dividite possessiones.
30 Respondítq; Miphiboseth regi; Etiam cuncta accipiat,
postquam reversus est domi-
31 nus meus rex pacificè in do-
mum suam. Berzelli quoque
Galaadites, descendens de Ro-
gelim, traduxit regem Jorda-
nem, paratus etiam ultra flu-
vium prosequi eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐλειτούργησε † λειτουργίαν (β) τῷ διαβι-
βάσαι † βασιλέα. καὶ διέβη ἡ διάβασις τῷ
ἐξαγαγεῖν † οἶκον τῷ βασιλέως, καὶ τῷ ποιῆ-
σαι τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ Σεμεὶ
υἱὸς Γηρᾶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν (γ) † πρόσωπον αὐτοῦ ἐν-
ώπιον † βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ † Ι-
ορδάνου, Καὶ εἶπε πρὸς † βασιλέα, (δ) Μὴ
δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνη-
σθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
(ε) † ᾗ ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ Ἰερουσα-
λὴμ, † ὥστε † βασιλέα εἰς † καρδίαν αὐτ'.
Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρόδρομος (ζ) παντὸς Ισρα-
ὴλ καὶ οἴκου Ιωσὴφ, † καταβῆναί με εἰς ἀπαν-
τὴν † κυρίῳ μου † βασιλέως. Καὶ ἀπεκρίθη (η)
Αβεσσαὲ υἱὸς Σαρυίας, καὶ εἶπε, Μὴ ἀνθ' τούτου
ἀποθανάτωθήσεται Σεμεΐ, ὅτι κατηράσατο τὸν
χριστὸν κυρίου ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Τί ἐμοὶ καὶ
ὑμῖν υἱοὶ Σαρυίας, ὅτι (θ) γίνεσθέ μοι Σατα-
ναν εἰς σήμερον ; Σήμερον ἀποθανάτωθήσεταί
τις ἀνὴρ ἐξ Ισραήλ ; ὅτι οὐκ οἶδα εἰ (ι) Σή-
μερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ † Ισραήλ. Καὶ εἶ-
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, Οὐ μὴ ἀποθα-
νῇς. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς. Καὶ Μεμ-
φιβοσθὲ (κ) υἱὸς † Σαὺλ κατέβη εἰς (λ) ἀπαντὴν † βασιλέως, καὶ οὐκ ἐποιήσατο τὰς πό-
δας αὐτοῦ, καὶ οὐ συνέσησε, καὶ οὐ ἐποίησε † μύ-
στακα αὐτ', καὶ τὰ ἱμάτια αὐτ' οὐκ (μ) ἀπέπλυνεν
ἀπὸ † ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς, ἕως
τῆς ἡμέρας (ν) ἧς αὐτὸς παρεγένετο ἐν εἰρή-
νῃ. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ
εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
βασιλεὺς, Τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ ἐμοῦ
Μεμφιβοσθέ ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ' Μεμφι-
βοσθὲ, (ξ) Κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου
παρῳγησάτο με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σου αὐτῷ,
Ἐπισάξον μοι † ὄνον, καὶ ὁδεύσω ἐπ' αὐτ', καὶ
πορεύσομαι μετ τῷ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ
δοῦλός σου. Καὶ (ο) μεμάδδωσεν ἐν τῷ δούλῳ
σου πρὸς † κύριόν μου † βασιλέα. καὶ ὁ κύρι-
ός μου ὁ (π) βασιλεὺς ὡς ἄγγελος † Θεοῦ, καὶ
ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Ὅτι
οὐκ (ρ) ἦν πᾶς ὁ οἶκός μου, ἐὰν μὴ
ὅτι ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασι-
λεῖ, καὶ ἔθηκας † δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐδέδεσι †
τραπέζης σου· καὶ τί δίκαιον μοὶ ἔτι δικαίωμα, καὶ
τῷ κεκραξέναι με ἔτι πρὸς † βασιλέα ; Καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ἵνατί λαλεῖς ἔτι
τοὺς λόγους σου ; εἶπον, Σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε †
ἀγρόν. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθὲ πρὸς † βασι-
λέα, (σ) Καί γε τὰ πάντα λαβέτω μᾶλλον τὸ σῶ-
σαι † βασιλέα. καὶ διέβη ἡ διάβασις τῷ
ἐξαγαγεῖν † οἶκον τῷ βασιλέως, καὶ τῷ ποιῆ-
σαι τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ Σεμεΐ
υἱὸς Γηρᾶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν † προσώπου αὐτοῦ ἐν-
ώπιον † βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ † Ι-
ορδάνου, Καὶ εἶπε πρὸς † βασιλέα, (δ) Μὴ
δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνη-
σθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
(ε) † ᾗ ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ Ἰερουσα-
λὴμ, † ὥστε † βασιλέα εἰς † καρδίαν αὐτ'.
Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρόδρομος (ζ) παντὸς Ισρα-
ὴλ καὶ οἴκου Ιωσὴφ, † καταβῆναί με εἰς ἀπαν-
τὴν † κυρίῳ μου † βασιλέως. Καὶ ἀπεκρίθη (η)
Αβεσσαὲ υἱὸς Σαρυίας, καὶ εἶπε, Μὴ ἀνθ' τούτου
ἀποθανάτωθήσεται Σεμεΐ, ὅτι κατηράσατο τὸν
χριστὸν κυρίου ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Τί ἐμοὶ καὶ
ὑμῖν υἱοὶ Σαρυίας, ὅτι (θ) γίνεσθέ μοι Σατα-
ναν εἰς σήμερον ; Σήμερον ἀποθανάτωθήσεταί
τις ἀνὴρ ἐξ Ισραήλ ; ὅτι οὐκ οἶδα εἰ (ι) Σή-
μερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ † Ισραήλ. Καὶ εἶ-
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, Οὐ μὴ ἀποθα-
νῇς. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς. Καὶ Μεμ-
φιβοσθὲ (κ) υἱὸς † Σαὺλ κατέβη εἰς (λ) ἀπαντὴν † βασιλέως, καὶ οὐκ ἐποιήσατο τὰς πό-
δας αὐτοῦ, καὶ οὐ συνέσησε, καὶ οὐ ἐποίησε † μύ-
στακα αὐτ', καὶ τὰ ἱμάτια αὐτ' οὐκ (μ) ἀπέπλυνεν
ἀπὸ † ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς, ἕως
τῆς ἡμέρας (ν) ἧς αὐτὸς παρεγένετο ἐν εἰρή-
νῃ. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ
εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
βασιλεὺς, Τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ ἐμοῦ
Μεμφιβοσθέ ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ' Μεμφι-
βοσθὲ, (ξ) Κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου
παρῳγησάτο με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σου αὐτῷ,
Ἐπισάξον μοι † ὄνον, καὶ ὁδεύσω ἐπ' αὐτ', καὶ
πορεύσομαι μετ τῷ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ
δοῦλός σου. Καὶ (ο) μεμάδδωσεν ἐν τῷ δούλῳ
σου πρὸς † κύριόν μου † βασιλέα. καὶ ὁ κύρι-
ός μου ὁ (π) βασιλεὺς ὡς ἄγγελος † Θεοῦ, καὶ
ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Ὅτι
οὐκ (ρ) ἦν πᾶς ὁ οἶκός μου τῷ πατρός μου, ἐὰν μὴ
ὅτι ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασι-
λεῖ, καὶ ἔθηκας † δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐδέδεσι †
τραπέζης σου· καὶ τί δίκαιον μοὶ ἔτι δικαίωμα, καὶ
τῷ κεκραξέναι με ἔτι πρὸς † βασιλέα ; Καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ἵνατί λαλεῖς ἔτι
τοὺς λόγους σου ; εἶπον, Σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε †
ἀγρόν. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθὲ πρὸς † βασι-
λέα, (σ) Καί γε τὰ πάντα λαβέτω μᾶλλον τὸ σῶ-

MS. A. (β) τῶ βασιλέως τῶ διαβιβάσαι αὐτὸν. καὶ διέβη διάβασις (γ) πρόσωπον * † βασιλέως, (δ) Μὴ διλογισάσθω (ε) † ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ (ζ) παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ, τῶ (η) ὁ Αβισαὶ υἱὸς Σαρυίας, λέγων, Μὴ (θ) γίνεσθε Σήμερον (ι) Σήμερον ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (κ) υἱὸς Σαὺλ (λ) ἀπάντησιν (μ) ἔπλυνεν (ν) ἧς παρεγένετο (ξ) Κύριε βασιλεῦ, ὁ δοῦλός * Σου παρελογίσατό (ο) μῖδώδυσεν ὁ δοῦλός * Σου πρὸς (π) βασιλεὺς ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον * ὡς ἄγγελος τῶ Θεῶ, καὶ ποίησον (ρ) ὧν * πάσχω τῶ πατρός * Σου, ὅτι † (σ) Καὶ τὰ

Et ministrárunt ministerium ad traducendum regẽ. Et transiit(i) transitus ad crigendum domũ regis, & ad faciendum, quod rectũ in oculis ejus. Et Semei filius Gera cecidit super faciem suã coràm rege, transeunte illo Jordanem. Et dixit ad regem; Nè nunc imputet dominus meus iniquitatem, & nè recordêris quæcunque injustè fecit puer tuus in die, quâ dominus meus egrediebatur è Hierusalem, ita ut ponat rex in corde suo. Quoniã (k) cognovit servus tuus, quia ego peccavi, & ecce ego veni hodiè prior (l) universo Israel, et domo Joseph, ut descenderem in occursum domini mei regis. Et respondit Abessae filius Saruiæ, & dixit; Nunquid pro hoc non interficietur Semei, quia maledixit christum Domini? Et dixit David; Quid mihi & vobis filii Saruiæ: quia estis mihi hodiè in adversariũ? Hodiè non tradetur morti ullus vir de Israel: quoniã nónne novi, si hodiè regno ego super Israel. Et dixit rex ad Semei, Non moriêris. Et juravit ei rex. Et Memphiboslhe filꝰ filii Saul, descendit in occursum regis. Et non curaverat pedes suos: (m) neq; fecerat ungues, neq; fecerat labrum suũ: & vestimenta sua non laverat à die, quâ abiit rex, usq; ad diem, quâ ipse advênit in pace. Et factum est, quando intravit in Hierusalem in occursum regis, & dixit ei rex; Quid, quòd non iviſti mecum Memphiboslhe? Et dixit ad eum Memphiboslhe; Domine mi rex, servus meus decepit me. Quoniã dixit puer tuꝰ tibi; Insterne mihi asinam, & ascendã super eam, & ibo cũ rege: quoniã claudus servus tuꝰ. Et (n) fallaciter egit in servo tuo ad dominũ meũ regem. Et dominus meꝰ rex, sicut angelus Dei: (o) & fac, quod bonum in oculis tuis. Quoniam nõ erat universa domus patris mei, nisi viri mortis domino meo regi, & posuisti servũ tuum in iis qui comedũt mensam tuã. Et quæ est mihi ultrà justificatio, & ut ego vociferer ultrà ad regẽ? Et dixit ei rex, ut quid loquevis ultrà sermones tuos? Dixi; Tu, & Siba dividite agrũ. Et dixit Memphiboslhe ad regem, Etiam omnia accipiat; postquàm advenit dominus meꝰ rex in pace in domũ suam. Et Berzelli Galaadites descenderat de Rhogellim: et transierat cum rege Jordanem, ad transmittendum eum Jordanem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַעֲבַרוּ מְנוֹחָא לְאַעְבָּרָא יַת בֵּית מַלְכָּא וּלְמֶעְבַּד דְּתַקִּין בְּעֵינוֹהִי וְשִׁמְעִי בַר גֵּרָא נְפַל קֳדָם 18
מַלְכָּא כַּמְעַבְּרֵיהּ בְּיַרְדְּנָא : וַאֲמַר לְמַלְכָּא לָא יַחְשׁוֹב עֲלַי דֵּילִי רְבוֹנִי חוֹבָא וְלָא תְדַכַּר 19
יַת דִּי סָרַח עַבְדָּךְ בְּיוֹמָא דִּי נְלָא רְבוֹנִי מַלְכָּא מִירוּשְׁלֶם לְשַׁוָּאָה מַלְכָּא עַל לִבֵּיהּ : אֲרֵי 20
יָדַע עַבְדָּךְ אֲרֵי אֲנָא חָבִית וְהָא אֲתֵית יוֹמָא דֵּין קַדְמַאי לְכָל בֵּית יוֹסֵף לְמֵחַת לְקֳדָמוֹת
רְבוֹנִי מַלְכָּא : וַאֲתֵיב אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה וַאֲמַר הֲחַלָּף דָּא לָא יִתְקְטַל שִׁמְעִי אֲרֵי לָטַ יַת 21
מְשִׁיחָא דֵיי : וַאֲמַר דָּוִד מַה לִּי וּלְכוֹן בְּנֵי צְרוּיָה אֲרֵי תְהֵוֹון לִי יוֹמָא דֵין לְסָטָן יוֹמָא דֵין 22
יִתְקְטַל גַּבְרָא בְּיִשְׂרָאֵל אֲרֵי הָלָא יְדַעְנָא אֲרֵי יוֹמָא דֵין אֲנָא מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר 23
מַלְכָּא לְשִׁמְעִי לָא תְמוּת וְקַיֵּם לֵיהּ מַלְכָּא : וּמְפִיבֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל נְחַת לְקֳדָמוֹת מַלְכָּא 24
וְלָא שַׁטַּף רַגְלוֹהִי וְלָא סַפֵּם סְפֻמֵיהּ וְיַת לְבוּשׁוֹהִי לָא חַוַּר לְמִן יוֹמָא דִּי נְלָא מַלְכָּא עַד
יוֹמָא דַּאֲתָא בְשָׁלֵם : וַהֲוָה כַּד אֲתָא לִירוּשְׁלֶם לְקֳדָמוֹת מַלְכָּא וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא לְמָה לָא 25
אֲזַלְתָּ עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת : וַאֲמַר רְבוֹנִי מַלְכָּא עַבְדִּי שַׁקַּר בִּי אֲרֵי אֲמַר עַבְדָּךְ אֶחְשׁוֹק לִי חֲמָרָא 26
וְאֶרְכּוֹב עֲלֵיהּ וְאֵהָךְ עִם מַלְכָּא אֲרֵי חִגַּיר עַבְדָּךְ : וַאֲמַר עַל עַבְדָּךְ מִלִּין דְּלָא כְשָׁרִין קֳדָם 27
רְבוֹנִי מַלְכָּא וּרְבוֹנִי מַלְכָּא חַכִּים כְּמַלְאֲכָא דֵיי וְעֲבִיד דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ : אֲרֵי לָא הֲוָה כָּל בֵּית 28
אֲבָא אִלֵּין גַּבְרֵי חַיָּבֵי קְטוֹל לְרְבוֹנִי מַלְכָּא וְשַׁוִּיתָא יַת עַבְדָּךְ בְּאָכְלֵי פִּתְוָרָךְ וּמָה אִית
לִי עוֹד וְכוּ וּלְמִקְבַּל עוֹד קֳדָם מַלְכָּא : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא לְמָא תְמַלֵּל עוֹד פִּתְגָמָךְ אֲמַרִית 29
אַתְּ וְצִיבָא תְּפַלְגוּן יַת אַחְסָנְתָא : וַאֲמַר מְפִיבֹשֶׁת לְמַלְכָּא אַף יַת כּוּלָּא יְסַב בְּתַר דַּאֲתָא 30
רְבוֹנִי מַלְכָּא בְּשַׁלְמָא לְבֵיתֵיהּ : וּבַרְזִלַּי גִּלְעָדָאָה נְחַת מֵרוֹגְלִים וַעֲבַר יַת מַלְכָּא יַת 31
יַרְדְּנָא לְאַלְוָיוּתֵיהּ יַת יַרְדְּנָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *transierunt scaphæ* ad traducendum domum regis, et ad faciendum ℣ erat statutum in oculis illius : & Simghi filius Gera procidit ante 18
regem dum transiret Jardena. Et dixit ad regem: Ne cogitet super me dominus meus culpam: et ne memineris quòd iniquè egit servus tuus in die 19
quo migravit dominus meus ex Jerusalem, ut ponat rex super cor suum.
Quia novit servus tuus quòd ego peccavi; et ecce veni die hoc prior omni 20
domo Iozzeph, ut descenderem in occursum domini mei regis. Et respon- 21
dit Abisai filius Szarujah, et dixit : Nunquid propter hoc non occidetur
Simghi? nam maledixit uncto Dñi. Et dixit David: Quid mihi et vobis fi- 22
lii Szarujah quòd sitis mihi hodie in satan? hodie occidetur vir in Israel?
nam nunquid non novi quòd hodie sim rex super Israel? Et dixit rex ad 23
Simghi, Non morieris: et juravit illi rex. Et Mephiboseth filiꝰ Saul descen- 24
dit in occursum regis: et non laverat pedes suos, et non totondet at labrum
suum, et vestimenta sua non candidaverat à die qua migraverat rex usque
ad diem qua rediit in pace. Et fuit quando venit ad Jerusalem in occursum 25
regis, dixit illi rex : Ad quid non venisti mecum Mephiboseth? Et dixit: 26
Domine mi rex, servus meus dolosè egit contra me : nam dixit servus
tuus, Sternam mihi asinam, et equitabo super illam, & ibo cum re-
ge; quia claudus servus tuus. Et dixit contra servum tuum locutiones 27
quæ non rectæ sunt ante dominum meum regem : et dominus meus rex
sapiens ut angelus Domini : facias quod statutum est in oculis tuis.
Nam non fuerunt omnes viri domus patris mei nisi viri obnoxii cædis do- 28
mino meo regi : et posuisti servum tuum inter convivas mensæ tuæ : et quod
est mihi amplius meritum ut clamem amplius ante regem? Et dixit illi rex: 29
Ad quid loqueris ampliùs verbum tuum? dixi : Tu et Sziba diuidetis hæ
reditatem. Et dixit Mephiboseth regi: Etiam tota accipiat, postquam ve- 30
nit dominus meus rex in pace in domum suam. Et Barzelai Gilghadæꝰ de- 31
scendit ex Roghelim, et transivit cum rege Jardena ut concomitaretur
eum ultra Jordanem.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 * ܘܐܬܪܘ ܥܒܪܬܐ ܠܡܥܒܪ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܠܡܥܒܕ ܛܒܬܗ ܕܡܠܟܐ ܘܫܡܥܝ ܒܪ ܓܝܪܐ ܢܦܠ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܒܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ׃
19 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܐ ܚܫܒ ܠܝ ܡܪܝ ܥܘܠܐ ܘܠܐ ܬܕܟܪ ܠܗ ܐܝܬ ܥܒܕܟ ܒܝܘܡ ܕܢܦܩ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ׃ ܘܠܡܐ ܫܘܐ ܠܗ ܡܠܟܐ ׃
20 ܠܡܣܒ ܒܠܒܗ ׃ ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܐ ܢܬܩܛܠ ܓܒܪܐ ׃ ܗܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܚܛܝܬ ׃ ܘܗܐ ܐܢܐ ܐܬܝܬ ׃ ܗܘܝܬ ׃ ܒܩܕܡ ׃
21 ܟܠ ܒܝܬ ܝܘܣܦ ׃ ܘܢܚܬ ܠܩܕܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ׃ ܘܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܝܐ ׃ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ׃ ܗܠܐ ܥܠ ܗܕܐ ׃ ܐܬܩܛܠ ׃ ܫܡܥܝ ׃
22 ܕܠܛ ׃ ܒܪ ܓܝܪܐ ׃ ׃ ܘܐܡܪ ׃ ܡܢܐ ׃ ܠܝ ׃ ܘܠܟܘܢ ׃ ܒܢܝ ׃ ܨܪܝܐ ׃ ׃ ܕܬܗܘܘܢ ׃ ׃ ܠܝ ׃ ׃ ׃

שמואל ב: יט

pavit ipſe & ,annorum octoginta *filius* valde ſenex Barzillai Et

31 וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי מִרֹגְלִים הוּא כִּי־אִישׁ גָּדוֹל הוּא מְאֹד בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה הוּא וְהוּא כִּלְכַּל

ipſe magnus vir quia ,Machanaim in *ejus converſione in* regem

32 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ בְמַחֲנָיִם כִּי־אִישׁ גָּדוֹל הוּא

,mecum tranſi Tu : Barzillai ad rex Dixitque .valde

33 מְאֹד: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־בַּרְזִלַּי אַתָּה עֲבֹר אִתִּי

ad Barzillai Dixitque .Jeruſalaim in *me apud* te alam &

34 וְכִלְכַּלְתִּיךָ אִתִּי וְעִמְּרִי בִּירוּשָׁלִָם: וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל־

rege cum aſcendam ut ,mez vitæ annorum dies Quot : regem

33 הַמֶּלֶךְ כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי כִּי־אֶעֱלֶה אֶת־הַמֶּלֶךְ

ſciam Num .hodie *ego* annorum octoginta Filius ? Jeruſalaim

34 יְרוּשָׁלִָם: בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם הֲאֵדַע בֵּין

,comedam quod id tuus ſervus .guſtabit an ? malum *ad* bonum inter

35 טוֹב לְרָע אִם־יִטְעַם עַבְדְּךָ אֶת־אֲשֶׁר אֹכַל

,cantorum *voce in* ultrà audiam Si ? bibam quod &

וְאֶת־אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה אִם־אֶשְׁמַע עוֹד בְּקוֹל שָׁרִים

ad omus in adhuc tuus ſervus erit quid ut Et ? cantatricum &

וְשָׁרוֹת וְלָמָּה יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד לְמַשָּׂא אֶל־

tuus ſervus tranſibit paululum Quaſi ? *regem meum dominum*

36 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ: כִּמְעַט יַעֲבֹר עַבְדְּךָ אֶת

? iſtam retributionem rex mihi retribuet quid ut & : rege cum Jarden

37 הַיַּרְדֵּן אֶת הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה יִגְמְלֵנִי הַמֶּלֶךְ הַגְמוּלָה הַזֹּאת:

cum ,mea civitate in moriar & ,tuus ſervus obſecro Revertatur

37 יָשָׁב־נָא עַבְדְּךָ וְאָמֻת בְּעִירִי עִם

tranſibit Chimham tu' ſervus ecce & : mez matris &,mei patris ſepulchro

קֶבֶר אָבִי וְאִמִּי וְהִנֵּה עַבְדְּךָ כִּמְהָם יַעֲבֹר

.tuis oculis in bonum quod ei fac & : rege meo domino cum

עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֵׂה לוֹ אֵת אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ:

ei faciam *ego* & ,Chimham tranſeat Mecum : rex Dixitque

38 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִתִּי יַעֲבֹר כִּמְהָם וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אֵת

.tibi faciam me *ſuper elegeris quod omne* & ,tuis oculis in bonum

הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ:

eſt oſculatus & :tranſivit rex & ,Jarden populus omnis tranſivit Et

39 וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת הַיַּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבַר וַיִּשַּׁק

.ſuum locum in eſt reverſus & ,ei benedixit & ,Barzillai rex

הַמֶּלֶךְ לִבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ:

omnis & ,eo cum tranſivit Chimhan & ,Ghilghal in rex tranſivit Et

40 וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָן עָבַר עִמּוֹ וְכָל־

populi dimidium etiam & ,regem fecerunt tranſire & ,Jehudah populus

עַם יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי עַם

,regem ad *venientes* Iſrael vir omnis ecce Et .Iſrael

41 יִשְׂרָאֵל: וְהִנֵּה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֶל־הַמֶּלֶךְ

,Jehudah viri noſtri fratres te ſunt furati Cur : regem ad *dixerunt* &

וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ גְּנָבוּךָ אַחֵינוּ אִישׁ יְהוּדָה

omnes & ,Jarden ejus *domum* & ,regem fecerunt tranſire &

וַיַּעֲבִרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ אֶת־הַיַּרְדֵּן וְכָל־

Jehudah vir omnis reſpondit Et ? eo cum David viros

42 אַנְשֵׁי דָוִד אִתּוֹ: וַיַּעַן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה

hoc cur & ,*me ad* rex propinquus Quia : Iſrael viro *ſuper*

עַל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־קָרוֹב הַמֶּלֶךְ אֵלָי וְלָמָּה זֶּה

ex comedimus comedendo Nunquid ? hoc *verbum ſuper tibi eſt ira*

43 חָרָה לְךָ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה הֲאָכוֹל אָכַלְנוּ מִן־

vir reſpondit Et ? nobis *dimlit* donativum Si ? rege

הַמֶּלֶךְ אִם־נָשֹׂא נָשָׂא לָנוּ: וַיַּעַן אִישׁ־

etiam & ,rege in mihi *manus* Decem : dixit & ,Jehudah viro Iſrael

יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר עֲשֶׂר יָדוֹת לִי בַּמֶּלֶךְ וְגַם־

meum verbum fuit non & ,me flocci feciſti cur Et *ſe præ ego* David in

בְּדָוִד אֲנִי מִמְּךָ וּמַדּוּעַ הֲקַלֹּתַנִי וְלֹא הָיָה דְבָרִי

viri verbum fuit *durum* Et ? meum regem *reducendum ad* ,mihi primum

רִאשׁוֹן לִי לְהָשִׁיב אֶת־מַלְכִּי וַיִּקְשׁ דְּבַר־אִישׁ

.Iſrael viri verbo *præ* Jehudah

יְהוּדָה מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל:

Verſio VULG. LAT.

Erat autem Berzellai Galaaditis ſenex valdè, id eſt, octogenarius, & ipſe præbuit alimenta regi, cùm moraretur in caſtris : fuit quippe vir dives nimis. Dixit itaque rex ad Berzellai; Veni mecum, ut requieſcas ſecurus mecum in Jeruſalem. Et ait Berzellai ad regē; Quot ſunt dies annorum vitæ meæ, ut aſcendam cum rege in Jeruſalem? Octogenarius ſum hodié: numquid vigent ſenſus mei ad diſcernendū ſuave, aut amarum? aut delectare poteſt ſervum tuum cibus & potus? vel audire poſſum ultrà vocem cantorum, atque cantatricum? quarè ſervus tuus ſit oneri domino meo regi? Paululùm procedam famulus tuus ab Jordane tecum: non indigeo hâc viciſſitudine, Sed, obſecro, ut revertar ſervus tuus, & moriar in civitate mea, & ſepeliar juxta ſepulchrum patris mei, & matris meæ. Eſt autem ſervus tuus Chamaam, ipſe vadat tecū, domine mi rex, & fac ei quidquid tibi bonum videtur. Dixit itaque ei rex; Mecum tranſeat Chamaam, & ego faciam ei quidquid tibi placuerit, & omne, quod petieris à me, impetrabis. Cúmque tranſiſſet univerſus populus & rex Jordanem, oſculatus eſt rex Berzellai, & benedixit ei : & ille reverſus eſt in locum ſuum. Tranſivit ergò rex in Galgalam, & Chamaā cum eo: omnis autem populus Juda traduxerat regem, & media tantùm pars affuerat de populo Iſrael. Itaque omnes viri Iſrael concurrentes ad regem dixerunt ei; Quarè te furati ſunt fratres noſtri viri Juda, & traduxerūt regem & domū ejus Jordané, omnéſque viros David cum eo? Et reſpondit omnis vir Juda ad viros Iſrael, Quia mihi propior eſt rex : cur iraſceris ſuper hâc re? numquid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis data ſunt? Et reſpondit vir Iſrael ad viros Iuda, & ait; Decem partibꝰ major ego ſum apud regem, magiſque ad me pertinet David quàm ad te: cur feciſti mihi injuriam, & non mihi nuntiatum eſt priori, ut reducerem regem meum? Durius autem reſponderunt viri Juda viris Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ Βερζελλὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος Σφόδρα, ὢν ἐνενήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῇ οἰκείᾳ αὐτὸν ἐν Μαναΐμ, ὅτι ἀνὴρ μέγας (τ) ἦν Σφόδρα. Καὶ εἶπεν 33 ὁ (υ) βασιλεὺς πρὸς Βερζελλὶ, Σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ (φ) διαθρέψω τὸ γῆράς σου μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ εἶπε Βερζελλὶ 34 πρὸς τὸν βασιλέα, Πόσαι ἡμέραι ἐτῶν ζωῆς μου, ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως 35 (χ) εἰς Ἰερουσαλήμ; Υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· (ψ) εἰ μὴ γνώσομαι (ω) ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ; (α) εἰ γεύσεται ὁ δοῦλός σου ἔτι ὃ φάγομαι ἢ πίομαι; ἢ ἀκούσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ (α) ᾀδουσῶν; ἵνατί ἔσται ἔτι ὁ δοῦλός σου εἰς φορτίον ὂν τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; 36 Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν Ἰορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἵνατί ἀνταποδώσει μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην; Καθισάτω δὴ ὁ δοῦλός σου, καὶ 37 ἀποθανοῦμαι ἐν τῇ πόλει μου παρὰ τὸ τάφον τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου (β) Χαμααὰμ διαβήσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως· καὶ ποίησον αὐτῷ 38 τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μετ' ἐμοῦ διαβήτω (γ) Χαμααὰμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς (δ) μου, καὶ πάντα (ε) ὅσα ἂν ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοὶ, ποιήσω σοι. Καὶ διέβη πᾶς 39 ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν 40 τόπον αὐτοῦ. Καὶ (ζ) διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς Γαλγαλα, καὶ Χαμααὰμ διέβη μετ' αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διαβαίνοντες μετὰ τοῦ βασιλέως, καί γε τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγέ- 41 νοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (η) εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα, Τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ 42 πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν, Διότι (θ) ἐγγίζει πρὸς μὲ ὁ βασιλεύς· καὶ ἵνατί τοῦτο ὠργίσθης ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ; μὴ βρώσει ἐφάγομεν ἐκ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα (ι) ἔδωκεν, ἢ ἄρσιν ἦρεν ἡμῖν; Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσραὴλ 43 τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ εἶπεν, Δέκα χεῖρές μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ σὺ, καί γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμι ὑπὲρ σέ. καὶ ἵνατί τοῦτο ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μου πρῶτός (κ) μοι ἢ Ἰούδα ἐπισπάσασθαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

Et Berzelli vir ſenior valdè, filius octoginta annorum; & ipſe alueret regem, cùm ille habitaret in Manaim: quoniam vir magnus erat valdé. Et dixit rex 32 33 *ad Berzelli, Tu tranſibis mecum: & nutriam ſenectutem tuam mecum in Hierusalem. Et* 34 *dixit Berzelli ad regem, Quot dies annorum vitæ meæ: quia aſcendam cum rege in Hierusalem? Filius octoginta annorum* 35 *ego ſum hodié. Nunquid cognoſcam inter bonum & malum? Nunquid guſtabit ſervus tuus ultrà, quid comedam, aut bibam? Aut audiam ultrà vocem cantorum, & cantatricum? Et ut quid erit ultrà ſervus tuus in onus ſuper dominum meum regem? Perpaùm tranſibit ſer-* 36 *vus tuus Jordanem cum rege: & ut quid retribuit mihi rex retributionem hanc? Sedeat nunc* 37 *ſervus tuus: & moriar in civitate mea apud ſepulchrum patris mei, & matris meæ. Et ecce ſervus tuus (p) Chamaam tranſibit cum domino meo rege: & fac ei quod bonum in oculis tuis. Et dixit rex, Mecum tranſeat* 38 *Chamaam: & ego faciam ei quod bonum in oculis (q) meis: & omnia, quæcunque elegerit in me, faciam ei. Et tranſiit univerſus populus Jordanem: & rex (r) tranſiit, & deoſculatus eſt rex ipſum Berzelli, & benedixit eum: & revertit in locum ſuum. Et tranſivit rex in Gal-* 39 40 *gala, & Chamaam tranſivit cū eo. Et univerſus populus Juda (ſ) tranſeuntes cum rege, atque etiam dimidium populi Iſrael. Et ecce omnis vir Iſrael* 41 *advenerunt ad regem: & dixit ad regem; Quid, quòd furati ſunt te fratres noſtri, vir Juda, & tranſmiſerunt regem, & domum ejus Jordanem, & omnes viri David cum eo? Et* 42 *reſpondit omnis vir Juda ad virum Iſrael, & dixerunt; Eò quòd appropinquat ad me rex. Et ut quid ita indignatus es de verbo hoc? Nunquid comeſtione comedimus ex rege? aut munus dedit?* 43 *(t) aut tributum ſuſtulit nobis? Et reſpondit vir Iſrael viro Juda, & dixit; Decem manus mihi in rege: & (u) primogenitus ego, quàm tu: etiam in ipſo David ſum ſuperior. Et ut quid hoc, injuriam intuliſti mihi, & non eſt repudiatum verbum meum primum mihi à Juda ad reducendum regem meum? Et durum fuit verbum viri Juda ſuper verbum viri Iſrael.*

MS. A. (τ) ἐστὶν Σφόδρα. (υ) βασιλεὺς Βερζελλεὶ, (φ) διαθρέψω τὸν οἶκόν σου ἐν Ἱερουσαλήμ. (χ) ἐν (ψ) μὴ γνώσομαι (ω) ἢ γεύσεται (α) ἢ ᾀδουσῶν; ἵνατί ἔσται ὁ δοῦλός σου ἔτι εἰς (β) Χαναὰν (γ) Χαναὰν, (δ) σου, (ε) ὅσα ἐκλέξηται (ζ) διέβη * πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ Χαναὰν (η) εἶπαν (θ) ἐγγίζει ὁ βασιλεύς μου πρὸς μέ· καὶ ἵνατί τοῦτο ἐθυμώθης (ι) δέδωκαν, (κ) μοι τοῦ ὀπισθίψαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

31 וּבַרְזִלַּי סִיב לַחְדָא בַּר תְּמָנִן שְׁנִין וְהוּא סוּבַר יַת מַלְכָּא בְּמִתְבְּיֵהּ בְּמַחֲנַיִם אֲרֵי גְּבַר רַב

33 הוּא לַחְדָא: וַאֲמַר מַלְכָּא לְבַרְזִלַּי אִתְּ עְבַר עִמִּי וַאֲסוּבַר יָתָךְ עִמִּי בִּירוּשְׁלֵם:

34 בַּרְזִלַּי לְמַלְכָּא כַּמָּא יוֹמֵי שְׁנֵי חַיַּי אֲרֵי אֶסַּק עִם מַלְכָּא לִירוּשְׁלֵם: בַּר תְּמָנִן שְׁנִין אֲנָא

35 יוֹמָא דֵּין הַאֲדַע בֵּין טָב לְבִישׁ אִם יִטְעַם עַבְדָּךְ יַת מָה דַּאֵיכוֹל וְיַת מָה דְּאֶשְׁתֵּי אִם אֶשְׁמַע

36 עוֹד בְּקַל כְּנָרִין וְתוּשְׁבְּחָן וּלְמָה יְהֵי עַבְדָּךְ עוֹד לְמַטּוּל עַל רִבּוֹנִי מַלְכָּא: כְּוֵעִיר יְעָבַר

37 עַבְדָּךְ יַת יַרְדְּנָא עִם מַלְכָּא וּלְמָה יְשַׁלְּמִנַּנִי מַלְכָּא הָדָא: יְתֵיב כְּעַן עַבְדָּךְ

וְאֶמּוּת בְּקִרְתִּי וְאֶתְקְבַר בְּקִבְרָא דְאַבָּא וְדְאִמָּא וְהָא עַבְדָּךְ כִּמְהָם יְעָבַר עִם רִבּוֹנִי מַלְכָּא

38 וְעֲבִיד לֵיהּ יַת דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ: וַאֲמַר מַלְכָּא עִמִּי יְעָבַר כִּמְהָם וַאֲנָא אֶעֱבִיד לֵיהּ יַת דְּתַקִּין

39 בְּעֵינָךְ וְכֹל דְּתִרְמֵי עֲלַי אֶעֱבִיד לָךְ: וַעֲבַר כָּל עַמָּא יַת יַרְדְּנָא וּמַלְכָּא עֲבַר וּנְשַׁק מַלְכָּא

40 לְבַרְזִלַּי וּבָרְכֵיהּ וְתָב לְאַתְרֵיהּ: וַעֲבַר מַלְכָּא לְגִלְגָּלָא וְכִמְהָן עֲבַר עִמֵּיהּ וְכֹל עַמָּא דְבֵית

41 יְהוּדָה אַעְבְּרוּ יַת מַלְכָּא וְאַף פַּלְגוּת עַמָּא דְיִשְׂרָאֵל: וְהָא כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אָתָן לְוָת

מַלְכָּא וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא מָה דֵּין כַּסִּיפוּ מְנָךְ אֲחָנָא אֱנָשׁ יְהוּדָה וְאַעְבְּרוּ יַת מַלְכָּא וְיַת אֱנָשׁ

42 בֵּיתֵיהּ יַת יַרְדְּנָא וְכָל גַּבְרֵי דָוִד עִמֵּיהּ: וַאֲתֵיב כָּל אֱנָשׁ יְהוּדָה עַל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲרֵי קָרִיב

לִי מַלְכָּא מִדִּילְךָ וּלְמָא דְנָן תְּקוֹף לָךְ עַל פִּתְגָמָא הָדֵין הֲמִיכַל אֲכִילְנָא מִנְּכְסֵי מַלְכָּא אִם

43 מַתְנָא מְנִי לָנָא: וַאֲתֵיב אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל יַת אֱנָשׁ יְהוּדָה וַאֲמַר עֲשָׂרָא חוּלָקִין אִית לִי בְּמַלְכָּא

וְאַף בְּדָוִד אֲנָא רַעֲיָנָא מִנָּךְ וּמָא דֵין אַשְׁטְחַנִי וְלָא הֲוָה פִּתְגָמִי קַדְמוּתָא לִי לְאָתָבָא יַת

מַלְכִּי וְתַקִּיף פִּתְגָם אֱנָשׁ יְהוּדָה מִפִּתְגָם אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et Barzelai erat ſenex valde, filius octoginta annorum: & ille paverat 32 *regem dum ſederet in Mahhanaim; quia vir magnus erat valde. Et dixit* 33 *rex ad Barzelai: Tu tranſi mecum, & ſuſtentabo te mecum in Jeruſalem. Et dixit Barzelai ad regem: Quot ſunt dies annorū vitæ meæ, quòd aſcen-* 34 *dam cum rege in Jeruſalem? Filius octoginta annorum ſum hodie: num* 35 *noſcam inter bonum & inter malū? an guſtabit ſervus tuus id quod comedam, & id quod bibam? num audiam ampliùs vocem citharārum & laudū? & ad quid erit ſervus tuus ultrà in onus ſuper dominum meum regem? Pa-* 36 *rumper tranſibit ſervus tuus Jardena cum rege? & ad quid retribuet mihi rex retributionem iſtam? Redeat nunc ſervus tuus, & moriar in civitate* 37 *mea, et ſepeliar in ſepulchro patris mei et matris mex: et ecce ſervus tuus Chimham tranſibit cum domino meo rege: et fac ei quod appoſitum eſt in oculis tuis. Et dixit rex: Mecum tranſibit Chimham, et ego faciam illi quod* 38 *appoſitum eſt in oculis tuis; et omne quod impoſueris ſuper me, faciam tibi. Et tranſivit omnis populus Jardena, et rex tranſivit: et oſculatus eſt rex* 39 *Barzelai, et benedixit illi, et rediit ad locum ſuum. Et tranſivit rex in Gil-* 40 *gela, et Chimham tranſivit cum illo, et omnis populus domus Jehudah traduxerunt regem, & etiam dimidium populi Iſrael. Et ecce omnes homi-* 41 *nes Iſrael venientes ad regem, et dixerunt ad regem: Quare occultaverunt te à nobis fratres noſtri homines Jehudah, et traduxerunt regem, & homines domus ejus Jardena, & omnes viros David cum eo? Et reſpon-* 42 *dit omnis homo Jehudah homini Iſrael, Quia propinquior eſt mihi rex quàm tibi: et ad quid durum eſt tibi propter verbum iſtud? nunquid comedendo comedimus ex divitiis regis? num donum numeravit nobis? Et* 43 *reſpondit homo Iſrael homini Jehudah et dixit: Decem partes ſunt mihi in rege, et etiam David volumus pluſquam te; et ut quid contempſiſti nos? & non fuit verbum meum prius mihi ad reducendum regem meum? et durius fuit verbum hominis Jehudah verbo hominis Iſrael.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

(Barzali verò senuerat admodũ, erat enim octoginta nat' annos: ipséque regem sustentauerat dum maneret in Mahanim, quoniam erat vir præpotens) Ait rex ad Barzali, Tu quoque trajice mecum, & nutriam te mecum in Jerusalem. Ait Barzali ad regem, Quot sunt anni vitæ meæ, ut ascendam cum rege ad Jerusalem? Annos octoginta natus sum hodiè, nec discerno inter bonum ac malum; & eorum quæ comedit servus tuus, quæque bibit, nullum habet gustum, neque possum ampliùs percipere vocem nobilium virorum ac mulierum: quorsum foret posthac serv' tuus oneri domino meo regi? Vix enim trajecit servus tuus Jordanem cum domino meo rege: ne retribuat mihi dominus meus rex retributionem istam. Maneat *quæso* servus tuus, ut moriar in civitate mea ad latus sepulchri patris mei & matris meæ: en tecum est servus tuus Bemham filius meus, is tecum trajiciat domine mi rex, eique fac quod bonum tibi visum fuerit. Dixit rex, Mecum trajiciet Bemham, et ego faciam ei quod bonum mihi visum fuerit: & quicquid postulaveris à me, faciã tibi. Trajecit ergò totus populus Jordanem, & rex etiam trajecit: tum osculat' est rex Barzali, & benedixit ei: rediitq; in terram suam. Cùm autem transisset rex ad Galgalam, transisséque cum eo Bemham, & totus populus Judæ transisset cum rege, necnon media pars populi Israelitici; Venerunt ad eum omnes Israelitæ, & dixerunt ipsi regi, Cur abdiderunt te fratres nostri Judæi, & traduxerunt te cis Jordanem, te rex, omnésque tuos filios familiâs, & omnes Judæos tecum? Responderunt omnes Judæi, & dixerunt Israelitis, Quandoquidem rex propinquus nobis est, quarè displicet vobis hæc res? num quicquam comedimus à rege? an donativum donatum est nobis ab eo? Respondentes Israelitæ dixerunt Judæis, Decem portiones habemus in rege, ac proinde in Davide plus quàm vos; quarè vilipendistis nos? ad nos enim pertinebat esse priores ad reducendum regem. Verùm prævaluit verbum Judæorum verbo Israelitarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

(Porrò filius Zellai jam senuerat & grandævus admodum erat, quippe qui octogesimum ageret annum; idemque impensas fecerat pro rege, & annonam suppeditaverat ei dum esset in Mahanim, eò quòd esset vir opulentus) Dixit ille rex, Transi mecum in Jerusalem, ibique mecum vive. Ait illi filius Zellai, Quantum supereſt ætatis servo tuo, ut ascendat in Jerusalem cum rege domino meo? Octogesimum hodiè annum ago, neque suave ab injucundo internosco, neque saporem experior in his quæ comedo aut bibo, neque possum amplius verba loquentium & eorum dicta percipere; quorsum igitur foret servus tuus oneri domino meo regi? Nonnisi magna cum difficultate flumen Jordanem trajeci cum rege. Ne tali quæso mercede me muneret dominus meus rex. Liceat servo tuo mori in civitate sua, & sepeliri in sepulchro patrum suorum. Iste filius meus Bemham tecum transibit O rex mi domine, & ei quod volueris beneficium exhibebis. Ait rex, Mecum transeat Bemham, ut in eum exerceam omnes humanitates quas in te exercere decreveram: præterea quicquid optaveris, efficiam tibi; & quicquid petieris, concedam tibi. Cumque trajecisset totus populus flumen Jordanem, & rex etiam trajecisset, osculatus est rex filium Zellai, eique fausta precatus, qui reversus est in patriam suam. Deinde progresso rege ad Gilgal, & Bembamo procedente cum eo; quum tota gens Judæ & dimidia quoq; pars populi Israelitici, cum rege transisset: Congregati sunt ad regem omnes Israelitæ, & dixerunt ad regem, Quare celaverunt nos fratres nostri Judæi transitum tuum cis flumen, & ipsi peculiariter susceperunt onus traducendi te, & traducendi familiam tuam; & traduxerunt omnes Judæos qui tecum sunt? Responderunt omnes Judæi, & dixerunt Israelitis, Quia rex propinquus noster est: ergòne invidetis nobis, & molestè fertis quòd eum cis flumen traduxerimus? num cibum ullum comedimus à rege? an verò ullo nos munere præmiatus est? Responderunt Israelitæ Judæis, Habemus in rege decem partes, & habemus in Davide sortem potiorem quàm vos; quamobrem abstulistis vos privatim absque nobis? nos præferri debebamus ad traducendũ regem cis flumen. At superârunt Judæi Israelitas verbis suis.

שמואל ב : כ

כ CAP. XX.

;Jemini vir Bichri filius Sebah ej' nomen &,profectu sine vir evenit ibi Et
1 וְשָׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיַּעַל וּשְׁמוֹ שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי אִישׁ יְמִינִי
hæreditas neque,David in pars nobis est Non:dixit &,buccina in clanxit &
וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר אֵין־לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה־
vir omnis ascendit Et .Israel sua tentoria ad Vir .Isai filio in nobis
לָנוּ בְּבֶן־יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו יִשְׂרָאֵל : וַיַּעַל כָּל־אִישׁ
2 Jehudah vir & : Bichri filium Sebah post ,David posteriorib' à Israel
יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי דָּוִד אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי וְאִישׁ יְהוּדָה
venit Et .Jerusalaim ad usque & ,Jarden à suo rege in adhæserunt
דָּבְקוּ בְמַלְכָּם מִן־הַיַּרְדֵּן וְעַד־יְרוּשָׁלִָם : וַיָּבֹא
3 mulieres decem rex tulit & ,Jerusalaim suam domum in David
דָּוִד אֶל־בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלִַם וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֵת עֲשֶׂר נָשִׁים־
domo eas dedit & , domum custodiendã ad dimiserat quas pellices
פִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר הִנִּיחַ לְשָׁמוֹר הַבָּיִת וַיִּתְּנֵם בֵּית
vinctæ fuerunt & ; est ingressus non eas ad & , eas pavit & ,custodiæ
מְשֻׁמָּרֶת וַיְכַלְכְּלֵם וְאֵלֵיהֶם לֹא בָא וַתִּהְיֶינָה צְרוּרוֹת
ad rex Dixitque .vitæ viduitate suæ mortis diem ad usque
עַד־יוֹם מוֹתָן אַלְמְנוּת חַיּוּת : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־
4 tu & ,diebus tribus Jehudah virum mihi Convoca : Hamasa
עֲמָשָׂא הָזְעֶק־לִי אֶת־אִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַתָּה
est moratus & :Jehudah accersendum ad Hamasa abiit Et .ista hic
פֹּה עֲמֹד : וַיֵּלֶךְ עֲמָשָׂא לְהַזְעִיק אֶת־יְהוּדָה וַיּוֹחַר
5 : Abisai ad David Dixitque .ei constituerat quod statuto tempore à
מִן־הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יָעַד־לוֹ : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבִישַׁי
6 cape Tu .Absalom quàm ,Bichri filius Sebah nobis faciet pejus Nunc
עַתָּה יָרַע לָנוּ שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי מִן־אַבְשָׁלוֹם אַתָּה קַח
civitates sibi inveniat fortè ne,eum post persequere & ,tui domini servos
אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ וּרְדֹף אַחֲרָיו פֶּן־יִמְצָא לוֹ עָרִים
, Joab viri eum post sunt egressi Et .nostris oculis se liberet &,munitas
בְּצֻרוֹת וְהֵצִיל עֵינֵנוּ : וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב
7 Jerusalaim de sunt egressi & : fortes omnes &,Pelethi &,Cerethi &
וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וְכָל־הַגִּבּוֹרִים וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלִָם
,magno lapide cum Ipsis .Bichri filium Sebah post persequendũ ad
לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי : הֵם עִם־הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה
8 sago accinctus Joab Et .eorũ faciei ad venit Hamasa &,Ghibbon in qui
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַעֲמָשָׂא בָּא לִפְנֵיהֶם וְיוֹאָב חָגוּר מַדָּיו
ej' lumbis super conjuncti gladii cingulum ipsum super & ,sui vestimenti
לָבֻשׁ וְעָלָיו חָגוֹר חֶרֶב מְצֻמֶּדֶת עַל־מָתְנָיו
: Hamasa ad Joab Dixitque .cecidit & ,est egressus ipse & ,sua vagina in
בְּתַעְרָהּ וְהוּא יֹצֵא וְחָפֹל : וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא
9 ,Hamasa barbam in Joab dextera manus tenuit Et ;mi frater tu pax Num
הֲשָׁלוֹם אָחִי אַתָּה יָד־יְמִין יוֹאָב בְּזָקָן עֲמָשָׂא
qui , gladio in se observavit non Hamasa Et .ei osculum dandum ad
לִנְשָׁק־לוֹ : וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר בַּחֶרֶב אֲשֶׁר
10 ej' intestina effudit &,costa quinta in illo in eum percussit Et.Joab manu in
בְּיַד־יוֹאָב וַיַּכֵּהוּ בָהּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעָיו
ej' frater Abisai &,Joab Et .est mortuus & ,ei iteravit & non &,terram in
אַרְצָה וְלֹא שָׁנָה־לּוֹ וַיָּמָת וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו
pueris è eum super stetit vir Et .Bichri filium Sebah post est secutus
רָדְפוּ אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי : וְאִישׁ עָמַד עָלָיו מִנַּעֲרֵי
11 post Davidi qui quis &, Joab in voluit qui Quis : dixit & , Joab
יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי אֲשֶׁר חָפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי אֲשֶׁר לְדָוִד אַחֲרֵי
vidit Et .alius viæ medio in sanguine in involutus Hamasa Et ? Joab
יוֹאָב : וַעֲמָשָׂא מִתְגֹּלָל בַּדָּם בְּתוֹךְ הַמְסִלָּה וַיַּרְא
12 de Hamasa fecit circumire & ,populus omnis subsisteret quòd ,vir
הָאִישׁ כִּי־עָמַד כָּל־הָעָם וַיָּסֵב אֶת־עֲמָשָׂא מִן־
omnem vidit quum ,vestimentũ eũ super projecit & ,agrum in alia via
הַמְסִלָּה הַשָּׂדֶה וַיַּשְׁלֵךְ עָלָיו בֶּגֶד כַּאֲשֶׁר רָאָה כָּל־
subsisteret & ,eum super venientem.
הַבָּא עָלָיו וְעָמֹד :

SAMUEL II. Versio VUL. LAT.

CAP. XX.

1 ACcidit quoque ut ibi esset vir Belial, nomine Seba, filius Bochri, vir Jemineus: & cecinit buccinâ, & ait;Non est nobis pars in David,neque hæreditas in filio Isai : revertere in
2 tabernacula tua Israel. Et separatas est omnis Israel à David, secutúsque est Seba filium Bochri : viri autem Juda adhæserunt regi suo à Jordane usque
3 Jerusalé. Cúmque venisset rex in domum suam in Jerusalem, tulit decem mulieres concubinas,quas dereliquerat ad custodiendã domũ,et tradidit eas in custodiam,alimenta eis præbens : & non est ingressus ad eas, sed erant clausæ usque in diem mortis suæ in viduitate
4 viventes. Dixit autẽ rex Amasæ;Convoca mihi omnes viros Juda in diem tertium,& tu adesto præsens. Abiit ergò Amasa ut convocaret Judam,& morat' est extra placitum quod ei
6 constituerat rex. Ait autẽ David ad Abisai ; Nunc magis afflicturus est nos Seba filiꝰ Bochri quàm Absalom : tolle igitur servos domini tui,& persequere eum, ne fortè inveniat civitates munitas, & effugiat
7 nos. Egressi sunt ergò cum eo viri Joab, Cerethi quoque & Phelethi: & omnes robusti exierunt de Jerusalem ad persequendum Seba filium Bochri.
8 Cúmque illi essent juxta lapidẽ grandẽ, qui est in Gabaon, Amasa veniens occurrit eis. Porrò Joab vestitus erat tunicâ strictâ ad mensuram habitûs sui,et desuper accinctus gladio dependente usq; ad ilia,in vagina, qui fabricatus levi motu egredi poterat, & percutere.
9 Dixit itaque Joab ad Amasam ; Salve,mi frater. Et tenuit manu dexterâ mentũ Amasæ,quasi
10 osculans eum. Porrò Amasa non observavit gladium,quem habebat Joab:qui pcussit eum in latere, & effudit intestina ejus in terrã,nec secundum vulnus apposuit: & mortuꝰ est. Joab autem,& Abisai frater ejus, persecuti sunt Seba filium Bo-
11 chri. Intereà quidam viri,cùm stetissẽt juxta cadaver Amasæ, de sociis Joab,dixerunt ; Ecce qui esse voluit pro Joab comes
12 David. Amasa autem conspersus sanguine, jacebat in media via. Vidit hoc quidã vir quòd subsisteret omnis populus ad videndũ eum,& amovit Amasam de via in agrum, operuítque eũ vestimento, ne subsisterent transeuntes propter eum.

Vers.GRÆC.LXX.Interp. cum Transl.LAT.

ΚΕΦ. κ'. CAP. XX.

1 (α)Καὶ ἐκεῖ ὀπισθόμβῳ υἱὸς παράνομος, καὶ ὄνομα αὐτῷ (β) Σαβεὲ, υἱὸς Βοχρεὶ ἀνὴρ ὁ (γ)Ιεμινί· καὶ ἐσάλπισεν (δ)τῇ κερατίνῃ, καὶ ἄπεσεν, Οὐκ (ε) ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, ὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ.
2 Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὀπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱῦ Βοχρεί· καὶ ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῷ, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως Ἰερουσαλήμ. Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς † οἶκον αὐτῦ εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας (ζ)τὰς παλλακὰς αὐτῦ, ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν † οἶκον, καὶ ἔδωκαν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς, καὶ διέθρεψεν αὐτὰς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν χήρευσαι ζῶσαι. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαΐ, Βόησόν μοι † ἄνδρα Ἰούδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτοῦ σῆδι. Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαὶ τοῦ βοῆσαι † Ἰούδαν, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ ὃ ἐτάξατο (η) αὐτῷ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (θ)Ἀμεσσαὶ, Νῦν κακοποιήσῃ ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχρεὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. καὶ (ι)σὺ λάβε τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ, μή ποτε (ια) ἑαυτῷ δῷῃ πόλεις ὀχυρὰς καὶ κλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω (κ)αὐτοῦ Ἀβεσσαὶ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰωὰβ, καὶ ὁ(λ)χρεθεὶ, καὶ ὁ Φελεθὶ, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ, καὶ ἐξῆλθον ἐξ Ἰερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω(μ)Σαβεὲ υἱὸς Βοχρεί. Καὶ αὐτοὶ παρὰ τὸν λίθον τὸν μεγάλον τὸν ἐν Γαβαών· καὶ Ἀμεσσαὶ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ Ἰωὰβ περιεζωσμένον μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ (ν) ἐζωσμένον μάχαιραν ἐζωγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. καὶ ἡ μάχαιρα (ξ) ἐξῆλθε· καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ (ο) Ἀμεσσαὶ, Εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ (π) δεξιὰ Ἰωὰβ τοῦ πώγωνος Ἀμεσσαὶ ⁋ καταφιλῆσαι αὐτόν. Καὶ Ἀμεσσαὶ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν † ἐν τῇ χειρὶ Ἰωάβ, καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωὰβ (ρ) εἰς † ψόαν, καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτῦ (σ) εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. καὶ Ἰωὰβ καὶ (τ) Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ(υ) ἐδίωξεν ὀπίσω Σαβεὲ υἱῦ Βοχρεί. Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτὸν ⁋ (φ) παιδαρίων Ἰωάβ, καὶ εἶπε, Τίς ὁ βουλόμενος Ἰωάβ, καὶ τίς τοῦ Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ; Καὶ Ἀμεσσαὶ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου. καὶ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαὶ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· καὶ (χ) ἐπέρριψεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, καθ' ὅτι εἶδεν πάντα τὸν ἑστηκότα ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα.

1 ET ibi (a) advocatus, filius iniquus : & nomen ei Sabee filius Bochori, vir Jemini. Et clanxit cornẽ, & dixit ; Non est nobis pars in David , neque hæreditas nobis in filio Jessæ.(b) Vir ad tabernacula tua Israel.
2 Et ascendit omnis vir Israel à post David post Sabee filium Bochori. Et vir Juda adhæsit regi suo, à Jordane & usque Hierusalem. Et intravit Da-
3 vid in domum suam in Hierusalem:& sumpsit rex decem illas mulieres concubinas ejus, quas reliquerat custodire domum : & dedit eas in domo custodiæ , & nutrivit eas : & ad eas non intravit : & fuerunt detentæ usque ad diem mortis suæ, vi-
4 duæ viventes. Et dixit rex ad Amessai , Clama mihi virum Juda tribus diebus : tu autem hîc
5 sta. Et ivit Amessai ad clamandum Judam: & tardavit à
6 tempore, quo constituerat ei David. Et dixit David ad Amessai ; Nunc malefaciet nobis Sabee filius (c) Bochori super Abessalom. Et nunc tu sume tecum pueros domini tui, & persequere post eum : nè forte invenat sibi civitates munitas, &
7 tegat oculos nostros. Et exierunt post eum (d) Abeßai, & viri Joab,et Chrethi,& Phelethi,& omnes potẽtes:& exiervit è Hierusalẽ ad persequendũ post Sabee filiũ Bochori.Et ipse apud la-
8 pidẽ magnum,qui in Gabaon.Et Amessai intravit ante eos.Et Joab indutus mantellum , vestimentum suum, & super illud accinctus gladio (e) conjuncto super lumbum suum in vagina ejus. Et gladius exivit : & (f) ipse exivit, & irruit. Et dixit Joab
9 ad Amessai ; Si vales tu,frater? Et tenuit manus dextera Joab barbam Ameessai ad osculandum
10 illum. Et Ameßai non observãvat gladium, qui in manu Joab. Et percussit illum in ipso Joab in inguinem : & effusus est ventер ejus in terram : & non iteravit ei ; & mortuus est. Et
11 Joab, & Abessai frater ejus persequutus est post Sabee filium Bochori. Et vir stetit super e-
12 um de pueris Joab, & dixit ; (g) Quis volens Joab , & quis ipsius David post Joab ? Et Amessai (h) conspersus in sangui-
ne in medio semitæ.Et vidit vir, quia subsistebat omnis populus, & transtulit Amessai è semita in agrum : & injecit super eum vestem ; secundùm quod viderat omnem, qui veniebat super eum, subsistere.

MS. A. (α) Καὶ ὀπισθόμβῳ ἐκεῖ υἱὸς, (β) Αβεὲ, (γ) Ειεμινεί· (δ) ἐν τῇ (ε) ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν (ζ) τοὺς παλακίδας αὐτοῦ, (η) αὐτῷ. Καὶ (θ) Αβισαεὶ, (ι) νῦν λάβε σὺ (ια) ἔνρῃ αὐτῷ πόλεις (κ) αὐτοῦ καὶ οἱ (λ) Χορεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, (μ) Αβεὲ (ν) σεσιζωσμένον (ξ) ἐξῆλθεν καὶ ἔπεσεν. Καὶ (ο) Αμεσσαεὶ, Υγιαίνεις ἀδελφέ μου Αμεσσαεί ; καὶ (π) δεξιὰ τοῦ πώγωνος (ρ) ὅτι τὴν (σ) ὅτι τὴν (τ) Αβισαεὶ (υ) ἐδίωξαν (φ) παιδαρίων, καὶ (χ) ἐπέρριψαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כ

1 וְחַמָּן אִתְעֲרַע גְּבַר רַשִׁיעָא וּשְׁמֵיהּ שְׁבַע בַּר בִּכְרִי גַּבְרָא מִשִּׁבְטָא דְּבִנְיָמִן וְתָקַע בִּשּׁוֹפָרָא וַאֲמַר לֵית לָן חוּלָק בְּדָוִד וְלָא אַחְסָנָא לָנָא בְּבַר יִשַׁי גְּבַר לְקַרְוָותְהִי יִשְׂרָאֵל :
2 וְסָלִיק כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל מִבָּתַר דָּוִד לְמֵיזַל בָּתַר שְׁבַע בַּר בִּכְרִי וַאֲנָשׁ יְהוּדָה לְווֹ עִם
3 מַלְכְּהוֹן מִן יַרְדְּנָא וְעַד יְרוּשְׁלֵם : וַאֲתָא דָּוִד לְבֵיתֵיהּ לִירוּשְׁלֵם וּדְבַר מַלְכָּא יָת עֲשַׂר נְשִׁין לְחֵינָן דִּי שָׁבֵק לְמִטַּר בֵּיתָא וּמַנְנִין בְּבֵית מַטָּרָא וּמְסוּבַר לְהֶן וּלְוָותְהֶן לָא עַל וַהֲוָאה
4 נְטִירִן וּמִתְקְרִין עַד יוֹם מוֹתְהֶן אַרְמְלָן דְּבַעְלְהֶן קָיְמִים : וַאֲמַר מַלְכָּא לַעֲמָשָׂא כְּנוֹשׁ קֳדָמַי
5 יָת אֱנָשׁ יְהוּדָה תְּלָתָא יוֹמִין וְאַתְּ הָכָא קוֹם : וְאָזַל עֲמָשָׂא לְמִכְנַשׁ יָת דְּבֵית יְהוּדָה וְאוֹחַר
6 מִן זְמָנָא דַּאֲמַר לֵיהּ : וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי כְּעַן יְבֵאשׁ לָנָא שְׁבַע בַּר בִּכְרִי מִן אַבְשָׁלוֹם אַתְּ
7 דַּבַּר יָת עַבְדֵי רְבוֹנָךְ וּרְדַף בָּתְרוֹהִי דִּלְמָא יַשְׁכַּח לֵיהּ קִרְוִין כְּרִיכִן וְיָעִיק לָנָא : וּנְפָקוּ בָּתְרוֹהִי גַּבְרֵי יוֹאָב וְקַשְׁתָּיֵא וְקַלָּעֵיָא וְכָל גִּבָּרַיָּא וּנְפָקוּ מִירוּשְׁלֵם לְמִרְדַּף בָּתַר שְׁבַע בַּר
8 בִּכְרִי : אִנּוּן עִם אַבְנָא רַבְּתָא דִּי בְגִבְעוֹן וַעֲמָשָׂא אֲתָא לְאַפֵּיהוֹן וְיוֹאָב אֲסִיר מְזָרִיז לִבּוּשׁוֹהִי
9 עֲלוֹהִי אִסְפַּנְקִי חֲרֶב מְזָרָא עַל חַרְצֵיהּ בְּלִדְנָהּ וְהוּא אָזֵיל וּפְסָע : וַאֲמַר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא
10 הַשְׁלֵם אַתְּ אָחִי וְאָחֳזַת יַד יְמִין יוֹאָב בִּרְקָנָא דַּעֲמָשָׂא לְמִנְשַׁק לֵיהּ : וַעֲמָשָׂא לָא אִסְתְּמַר בְּחַרְבָּא דִּי בִיד יוֹאָב וּמְחָהִי בָהּ בְּסִטַּר יַרְכֵיהּ וְשַׁפֵּךְ מֵעוֹהִי לְאַרְעָא וְלָא תְנָא לֵיהּ וּמִית
11 וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחוּהִי רָדַף בָּתַר שְׁבַע בַּר בִּכְרִי : וְגַבְרָא קָאֵם עֲלָווֹהִי מֵעוּלֵמֵי יוֹאָב וַאֲמַר
12 מַן דְּרָעֵי בְיוֹאָב וּמַן דִּי לְדָוִד נֵיזַל בָּתַר יוֹאָב : וַעֲמָשָׂא מִטְרַף בְּדַמָּא בְּגַו כַּבְשָׁא וְחָזָא גַּבְרָא אֲרֵי קָם כָּל עַמָּא וְאַסְחַר יָת עֲמָשָׂא מִן כַּבְשָׁא לְחַקְלָא וּרְמָא עֲלוֹהִי לְבוּשָׁא דְּכַד חָזָא כָּל דְּאָתֵי עֲלוֹהִי וְקָאֵם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

ET ibi casu venit vir improbus,et nomen ejus erat Sebagh filius Bichri, 1
vir ex tribu *domus* Binjamin,et clanxit buccina;et dixit:Non est nobis pars
in David, nec hæreditas nobis in filio Isai:quisq;ad habitacula sua Israel.
Et ascendit omnis homo Israel de-post David, ut irent post Sebagh filium 2
Bichri: et homines Jehudah associaverunt se cum rege suo à Jardena &
usque ad Jerusalem. Et venit David in domum suam in Jerusalem, et acce- 3
pit rex decem mulieres concubinas, quas reliquerat ad custodiendum do-
mum, et constituit illas in domo custodiæ; et aluit eas : et ad eas non in-
travit, et fuerunt custoditæ et vocatæ usque ad diem mortis suæ viduæ vi-
ri ipsarum superstitis. Et dixit rex ad Ghamassa:Congrega ante me homi- 4
nes Jehuda [*intra*] tres dies,& tu hic sta. Et ivit Ghamassa ut congrega- 5
ret domum Jehudah,et moratus est ultra tempus quod dixerat illi. Et dixit 6
David ad Abisai:Nunc ne fortè pejus faciat nobis Sebagh filiꝰ Bichri quàm
Absalom, *tu* accipe servos domini tui, et persequere post illum, ne fortè
inveniat sibi urbes munitas,et affligat nos. Et exierunt post illum viri Joab, 7
et jaculatores, et fundibularii et omnes robusti,et exierunt ex Jerusalé ad
persequendum post Sebagh filium Bichri.Illi erant apud petram magnam 8
quæ est in Gibghon,et Ghamasa venit ante eos : et Joab erat accinctus
lumbari vestimentorum suorum,et super illud cingulum gladii accincti su-
per lumbos ejus in vagina sua, et ipse ambulans impegit.Et dixit Joab ad 9
Ghamasa:Num salvus es frater mi? et apprehendit manus dextra Joab
barbam Ghamasa ut oscularetur illum. Et Ghamasa non observabat se à 10
gladio qui erat in manu Joab;et percussit eum illo in latere femoris illius,
et effudit intestina ejus in terram:et non iteravit illi, et mortuus est : et
Joab et Abisai frater ejus sequutus est post Sebagh filium Bichri.Et vir 11
stetit juxta illum de adolescentibus Joab, et dixit : Quis est qui sibi com-
placeret in Joab,et quis est qui esset Davidi *eat* post Joab?Et Ghamasa ja- 12
cebat in sanguine in medio stratæ:et vidit vir quòd subsisteret oĩs populꝰ,
et avertit Ghamasa de strata in agrum, et injecit super illum vestimentum,
quando vidit omnem,qui veniebat super illum, subsistentem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

AVdacter autem se proferens illic homo quidam nequissimus, nomine Samua, filius Bechri de Benjamin, cecinit buccinâ, & ait, Non est nobis portio cum Davide, neq; hæreditas cum filio Isai: ite quilibet in tentorium suũ. Sic retrocedentes omnes Israelitæ à Davide secuti sunt Samuã filiũ Bechri: filii verò Judæ adhæserunt regi suo à Jordane usque in Jerusalé. (Rex autẽ accipiens decẽ mulieres concubinas quas reliquerat ut domũ custodirent, clausit eas in domo quadã ut asservarentur *ibi*: & sustentavit eas, nec congressus est cum ipsis: manseruntq; in carcere usq; ad diem quo mortuæ sunt, & fuerunt viduæ.) Tum dixit rex David ad Amasã, Convoca mihi Judæos ad tres dies, & tu hic adesto. Abiit ergò Amasa ad convocandos Judæos, sed cùm moratus esset ultra tempus quod condixerat illi rex David, Ait David Joabo, Nunc negotium faceſſet nobis Samua filiꝰ Bechri plusquam Abisalom. Verùm duc tecũ de servis dñi tui, & persequere eũ, ne fortè inveniat sibi civitates munitas, commoretur in eis, & eruat oculos nostros. Itaq; egressi sunt post eum sodales Joabi tã nobiles quã milites, omnesq; viri; gressi sunt inquã, è Jerusalé, abieruntque post Samuã filiũ Bechri. Ubi ipsi pervenerunt ad lapidem magnũ qui est in Gebaon, transivit Amasa corã eis: Joab autẽ præcinctꝰ erat instructu armorũ suorũ, & gladiꝰ annexus erat & appositꝰ lumbis ejꝰ pugionis instar: is ergò egressus est, et incidit manꝰ ejꝰ sup gladiũ suũ. Ait Joab ad Amasã, Salve mi frater: cecidit-que manꝰ Joabi super barbã Amasæ, & osculatꝰ est eũ. Cúmq; Amasa non caveret sibi à gladio qui erat in manu Joabi, percussit eum illo in mediã ipsius partẽ, & ceciderunt viscera ejus in terrã, adeo ut non iterato ei *ictu* moreretur, deinde Joab & Abisai frater ejus persecuti sunt Samuã filium Bechari. Quidam autem ex Joabi servis abiit, stetitque juxta eum, & ait illi, Quis es apud Davidem qui posterior est Joabo? Amasa verò proprio intinctus sanguine jacebat in via. Cúmque videret homo ille consistere universum populum ad spectandũ, tractum Amasam à via projecit in agrũ, injecitq; sup eũ palliũ, cùm videret quemvis prætereuntẽ juxta eũ, consistere,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

PRosiliens autem ibi vir quidam sceleratꝰ, nomine Samua filiꝰ Gari de tribu Benjamin, buccinâ clanxit, & ait; Non est nobis sors cũ Davide, neq; hæreditas cũ filio Isai: redeamus quisq; in domicilia suũ. Quarè discedentes omnes filii Israelis à Davide, secuti sunt Samuam filium Gari: filii verò Judæ adhærentes regi suo præcesserunt eũ à flumine Jordane in Jerusalem. Deinde reverso Davide domũ suã quæ erat in Jerusalem, Clausit decem cõcubinas quas reliquerat ad custodiendã ædem suã, et collocavit eas in domo quadã seorsim, annonam suppeditabat eis, nec unquã cõgressus est cũ eis; ubi calamitatibus & ærumnis afflictæ ad obitũs sui diẽ usq;, manserunt viduæ. Tũ dixit rex ad Amasam, Coge ad me filios Judæ intra triduũ; & tu maneto hìc apud me. Profectus igitur Amasa ad cogendã gentem Judæ, diutiùs immoratus est in mandato regis exequendo. Quapropter dixit rex ad Joab, Nunc perniciosior futurꝰ est nobis Samua filius Gari, quàm Abisalom: duc tecũ servos domini tui, & vade quæsitũ illũ antequã obtineat urbes munitas, sese recipiat ad eas, & in iis se muniat, eruatq; oculos nostros. Exivit ergò Joab, & omnes amici ejus nobiles; & milites, omnesq; robusti exierunt cũ ipso ex Jerusalem, abieruntq; quæsitũ Samuam filiũ Gari. Et ut primùm pervenêre ad petrã magnã quæ est in Gabaon, occurrit eis Amasa: Joab autem sã præcinxerat sese armis suis, & gladius ejus appensus erat in vagina instar thecæ novaculæ. Cúmque egressus esset, porrexit manũ suã ad ensem suũ, Dixitq; Joab ad Amasam, Bene venerit ò mi frater; & apprehensã Joab Amasæ barbã, osculatus est eum: Dumq; Amasa minimè sibi caveret ab ense qui erat in manu Joabi, feriit illo mediam corporis ejus partem, ita ut caderent viscera ejus in terrã, & moreretur. Tum prætergresso Joabo & Abisai fratre ipsius ad quærendũ Samuam filiũ Gari, Vidit quidã è servis Joabi Amasã prostratũ, & ait illi, Unde es tu? & è cujus amicis es tu? é sne ex amicis Davidis prophetæ qui est cum Joabo? Amasa verò proprio sanguine illinitus jacebat in via. Videns autẽ vir ille quòd omnes milites qui transibant, consisterent, eumque spectarent; traxit illũ à via, projecitque in agrum; & detractâ ejus veste, expandit eam super ipsũ, cùm vidisset omnem prætereuntem consistere ad spectandũ illum.

שמואל ב: כ

post vir omnis transivit ,alta via de fuit amotus Quando
13 בַּאֲשֶׁר הֹגָּה מִן־הַמְסִלָּה עָבַר כָּל־אִישׁ אַחֲרֵי
transivit Et .Bichri filium Sebah post perſequendum ad Joab
14 יוֹאָב לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי: וַיַּעֲבֹר
omnia & ,mahachah-Beth & ,Abel in Iſrael tribus omnes in
בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל־
,venerunt Et .eum poſt etiam venerunt & ,ſunt congregati & ; Berim
הַבֵּרִים וַיִּקָּלְחוּ וַיָּבֹאוּ אַף־אַחֲרָיו: וַיָּבֹאוּ
effuderunt & ,mahachah-Beth Abelah in eum ſuper angustiarunt &
15 וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה בֵּית הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ
,populus omnis Et .antemurali in ſtetit & ,civitatem ad aggerem
סֹלְלָה אֶל־הָעִיר וַתַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל־הָעָם
clamavit Et .murum faciendum cadere ad corrumpentes ,Joab cum qui
16 אֲשֶׁר אֶת־יוֹאָב מַשְׁחִיתִם לַהַפִּיל הַחוֹמָה: וַתִּקְרָא
ad obſecro dicite : audite ,Audite :civitate de ſapiens mulier
אִשָּׁה חֲכָמָה מִן־הָעִיר שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ אִמְרוּ־נָא אֶל־
acceſſit Et .te ad loquar & ,huc uſque Appropinqua : Joab
17 יוֹאָב קְרַב עַד־הֵנָּה וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ: וַיִּקְרַב
.Ego : dixit & ? Joab tu Num : mulier dixit Et .eam ad
אֵלֶיהָ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַאַתָּה יוֹאָב וַיֹּאמֶר אֲנִי
.ego Audiens : dixit Et .tuæ ancillæ verba Audi : ei dixit Et
וַתֹּאמֶר לוֹ שְׁמַע דִּבְרֵי אֲמָתֶךָ וַיֹּאמֶר שֹׁמֵעַ אָנֹכִי:
: dicendo ,principio in loquebantur Loquendo : dicendo Dixitque
18 וַתֹּאמֶר לֵאמֹר דַּבֹּר יִדְּרוּ בְרֹאשׁוֹנָה לֵאמֹר
Ego .ſunt perfecta ſic & ,Abel in interrogent Interrogando
19 שָׁאוֹל יִשְׁאֲלוּ בְּאָבֵל וְכֵן הֵרַמּוּ: אָנֹכִי
,civitatem interficere quærens tu : Iſrael fidelium pacificarum
שְׁלֵמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה מְבַקֵּשׁ לְהָמִית עִיר
? Domini hæreditatem degluties Quare .Iſrael in matrem &
וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל לְמָה תְבַלַּע נַחֲלַת יְהוָה:
,degluties ſi ,mihi abſit Abſit : dixit & ,Joab reſpondit Et
20 וַיַּעַן יוֹאָב וַיֹּאמַר חָלִילָה חָלִילָה לִי אִם־אֲבַלַּע
monte de vir quia ,verbum ita Non .corrumpam ſi &
וְאִם־אַשְׁחִית: לֹא־כֵן הַדָּבָר כִּי אִישׁ מֵהַר
ſuam manum levavit ,ejus nomen Bichri filius Sebah Ephraim
אֶפְרַיִם שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי שְׁמוֹ נָשָׂא יָדוֹ
.civitate deſuper abibo & ,ſolum illum Tradite : David in regem in
בְּמַלְכּוּת דָּוִד תְּנוּ־אֹתוֹ לְבַדּוֹ וְאֵלְכָה מֵעַל הָעִיר
projectum ejus caput Ecce : Joab ad mulier Dixitque
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־יוֹאָב הִנֵּה רֹאשׁוֹ מְשֻׁלָּךְ
omnem ad mulier venit Et .murum per te ad
22 אֵלֶיךָ בְּעַד הַחוֹמָה: וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־כָּל־
filii Sebah caput abſciderunt & ,ſua ſapientia in populum
הָעָם בְּחָכְמָתָהּ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁ שֶׁבַע בֶּן־
ſunt diſperſi & ,buccina in clanxit Et .Joab ad projecerunt & ,Bichri
בִּכְרִי וַיְשַׁלְּכוּ אֶל־יוֹאָב וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיָּפֻצוּ
Jeruſalaim eſt reverſus Joab Et .ſua tentoria ad vir urbe deſuper
מֵעַל־הָעִיר אִישׁ לְאָהֳלָיו וְיוֹאָב שָׁב יְרוּשָׁלַם
.Iſrael exercitum omnem ad Joab Et .regem ad
23 אֶל־הַמֶּלֶךְ: וְיוֹאָב אֶל־כָּל־הַצָּבָא יִשְׂרָאֵל
.Pelethi ſuper & ,Cerethi ſuper Jehojadah filius Benajah Et
וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע עַל־הַכְּרִי וְעַל־הַפְּלֵתִי:
.commemorans Achilud filius Jehoſaphath & : tributum ſuper Adoram Et
24 וַאֲדֹרָם עַל־הַמַּס וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר:
Hira etiam Et .ſacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & ; ſcriba Seia Et
25 וּשְׁיָא סֹפֵר וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים: וְגַם עִירָא
26 הַיָּאִרִי הָיָה כֹהֵן לְדָוִד:
.Davidi ſacerdos erat Jarites

Verſio VULG. LAT.

13 Amoto ergò illo de via, tranſibat omnis vir ſequens Joab
14 ad perſequendum Seba filium Bochri. Porrò ille tranſierat per omnes tribus Iſrael in Abelam, & Bethmaacha: omnéſque viri electi congregati fuerant ad eum.
15 Venerunt itaque & oppugnabant eum in Abela, & in Bethmaacha, & circumdederunt munitionibus civitatem, & obſeſſa eſt urbs: omnis autem turba, quæ erat cum Joab, moliebatur deſtruere
16 muros. Et exclamavit mulier ſapiens de civitate; Audite, audite: dicite Joab; Appropinqua huc, & loquar tecum.
17 Qui cùm acceſſiſſet ad eam, ait illi; Tu es Joab? Et ille reſpondit, Ego. Ad quem ſic locuta eſt, Audi ſermones ancillæ tuæ. Qui reſpondit,
18 Audio. Rurſúmque illa; Sermo, inquit, dicebatur in veteri proverbio; Qui interrogant, interrogent in Abela:
19 & ſic perficiebant. Nónne ego ſum quæ reſpondeo veritatem in Iſrael, & tu quæris ſubvertere civitatem, & evertere matrem in Iſrael? Quarè
20 præcipitas hæreditatem Domini? Reſpondénſque Joab, ait; Abſit, abſit hoc à me: non præcipito, neque demolior.
21 Non ſic ſe habet res, ſed homo de monte Ephraim, Seba filius Bochri cognomine, levavit manum ſuam contra regem David: tradite illum ſolum, & recedemus à civitate. Et ait mulier ad Joab, Ecce caput ejus mittetur ad
22 te per murum. Ingreſſa eſt ergò ad omnem populum, & locuta eſt eis ſapienter: qui abſciſſum caput Seba filii Bochri projecerunt ad Joab; & ille cecinit tubâ, & receſſerunt ab urbe, unuſquiſque in tabernacula ſua: Joab autem reverſus eſt Jeruſalem ad
23 regem. Fuit ergò Joab ſuper omnem exercitum Iſrael: Banaias autem filius Joiadæ ſuper Cerethæos & Phelethæos.
24 Aduram verò ſuper tributa; porrò Joſaphat filius Ahilud,
25 à commentariis. Siva autem, ſcriba; Sadoc verò & Abiathar, ſacerdotes.
26 Ira autem Jairites erat ſacerdos David.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Ἡνίκα δὲ ἐφάσαν ἐκ τῆς πρίζου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωὰβ, τοῦ
14 διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς (f) Βεθμαχά· καὶ πάντες ὁι Χαβρὶ καὶ ἐξεκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατ-
15 ὀπισθεν αὐτοῦ. Καὶ παρεγένησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ (g) Φερμαχά· καὶ ἔχαραν (ω) πρόχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἦσαν ἐν τῷ περιτειχίσματι. καὶ πᾶς ὁ (α) λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐνοῦσαν κα-
16 ταβαλεῖν τὸ τεῖχος. Καὶ ἐβόησε γυνὴ Σοφὴ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, (β) Ἀκούσατε ἀκούσατε, εἴπατε δὴ (γ) πρὸς Ἰωὰβ, Ἔγγισον ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς
17 αὐτόν. Καὶ (δ) προσήγγισε πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ σὺ εἶ Ἰωάβ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἄκουσον τοὺς λό-
18 γους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν Ἰωάβ, Ἀκούω ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε λέγουσα, Λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες, Ἠρωτημένῳ (ε) ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ καὶ ἐν Δὰν εἰ ἐξέλιπον ἃ ἔδοντο οἱ πιστοὶ τῆ Ἰσραήλ. ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβὲλ,
19 καὶ ὕτως εἰ ἐξέλιπον. Ἐγώ εἰμι εἰρωνικὰ τῶν σπερμάτων Ἰσραήλ· σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ. (ζ) ἱνατί καταποντίζεις κληρο-
20 νομίαν κυρίου; Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, (η) Ἱλεώς μοι ἱλεώς μοι, εἰ κα-
21 ταποντιῶ καὶ εἰ (θ) φθερῶ. Οὐχ (ι) ὕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρεως Ἐφραὶμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὅπῃ τὸν βασιλέα Δαυίδ. δότε αὐτὸν μοι μόνον, καὶ ἀπῆλθον ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυ-
22 νὴ πρὸς Ἰωάβ, (κ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ (λ) ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ Σοφίᾳ αὐτῆς. καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί· καὶ ἀφ-
ῆλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. καὶ ἐσάλπισεν (μ) ἐν κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν. καὶ Ἰωὰβ ἀπεστράφη εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ (ν) ὁ Ἰωὰβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραήλ· καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ὅπὶ τοῦ (ξ) Χερεθὶ, καὶ ὅπὶ τοῦ Φηλεθί· Καὶ Ἀδωνιεβὲμ ὅπὶ τοῦ φόρου· καὶ (ο) Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀ-
χαλὲθ ἀναμιμνήσκων· Καὶ (π) Σουσὰ γραμ-
ματεύς· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καὶ γε Ἰεθὶς ὁ (ρ) Ἰαϊρὶν ἦν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

Poſtquàm autem declinavit de via, præteriit omnis vir Iſrael poſt Joab, ad perſequendum poſt Sabee filium Bochori. Et tranſiit in omnibus tribubus Iſrael in Abel, & in Bethmacha, & (i) omnes in Charri, & congregati ſunt, & venerunt poſt eum. Et adveverunt, & obſederunt ſuper eum in Abel, & in (k) Phermacha. Et effuderunt aggerem erga civitatem: & ſtetit in antemurali. Et omnis populus, qui cum Joab, cogitaverunt deficere murum. Et clamavit mulier ſapiens de muro, & dixit; Audite, audite. Dicite nunc ad Joab, Appropinqua uſque huc: & loquar ad eum. Et appropinquavit ad eam. Et dixit mulier, Si tu es Joab? At ille dixit, Ego. Dixit autem ad eum, Audi verba ſervæ tuæ. Et dixit Joab, Audio equidem. Et dixit dicens; Verbum locuti ſunt in primis, dicentes; (l) Interrogando interrogatus eſt in Abel, & in Dan, ſi defecerunt, quæ poſuerunt fideles Iſrael. Interrogantes interrogabunt in Abel, & ita, ſi defecerunt. Ego ſum pacifica de firmamentis Iſrael. Tu autem quæris mortificare civitatem, et metropolim in Iſrael. Ut quid demergis hæreditatē Domini? Et reſpondit Joab, & dixit; Propiti⁹ mihi, propiti⁹ mihi. ſi demergam, et ſi corrumpā. Non ſic verbum, quia vir de monte Ephræm, Sabee filius Bochori nomen ejus, & elevavit manū ſuā ſuper regē David. Date eum mihi ſolū: & abibo deſuper civitate. Et dixit mulier ad Joab; Ecce caput ej⁹ jacietur ad te per murum. Et intravit mulier ad univerſum populum, & locuta eſt ad univerſam civitatem in ſapientia ſua. Et (m) abſtulit caput Sabee filii Bochori: & abſtulit, & jecit ad Joab. Et clanxit in cornea: & diſperſi ſunt à civitate (n) ab eo vir in tabernacula ſua. Et Joab revertit in Hieruſalem ad regem. Et Joab (o) ad omnem virtutem Iſrael: Et Banæas filius Jodae (p) ſuper Cherethi, & ſuper Phelethi. Et Adoniram ſuper tributum: & Joſaphath filius Achiluth (q) commonefaciens. Et Suſa ſcriba: & Sadoc, & Abiathar ſacerdotes. Et etiam (r) Iras, qui Jarin, erat ſacerdos ipſi David.

MS. A. (f) Βηθμαχά· (ϕ) ἐν Βηθμαχά· (ω) πρόχωμα (α) λαὸς μὴ (β) Ἀκούσατε, εἴπατε (γ) πρὸς τ Ἰωὰβ, Ἔγγισον ὧδε, (δ) ἤγγισεν (ε) ἠρωτήθη (ζ) καὶ ἱνατί (η) Ἱλεως, ἱλεώς μοι, (θ) διαφθερῶ. (ι) οὕτω (κ) Ἰδοὺ κεφαλὴ (λ) ῥιφήσεται διὰ τοῦ (μ) ἐν τῇ κερατίνῃ, (ν) Ἰωὰβ (ξ) Χερεθθεὶ καὶ Φθηεθθεί· (ο) Ἰωσαφὰτ (π) Ἰσουσὰ (ρ) Ἰαιρεὶ ὧν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 כַּד אַפְנִיָה מִן כַּבְשָׁא עָבַר כָּל גַּבְרָא בָּתַר יוֹאָב לְמִרְדַּף בָּתַר שָׁבַע בַּר בִּכְרִי: וַעֲבַר
14 בְּכֹל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְאָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל בֵּירִין וְאִתְכְּנִישׁוּ וַאֲתוֹ אַף אִנּוּן בָּתְרוֹהִי
15 : וַאֲתוֹ וְצָרוּ עֲלוֹהִי בְּאָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְצַבְּרוּ מַלְיְתָא עַל קַרְתָּא וַאֲקָפָה מַשְׁרְיָן וְכָל
16 עַמָּא דְעִם יוֹאָב מְתַעְּשְׁתְּיִן לְחַבָּלָא שׁוּרָא: וּקְרַת אִתְּתָא חַכִּימְתָּא מִן קַרְתָּא שְׁמַעוּ
17 שְׁמַעוּ אִמְרוּ כְעַן לְיוֹאָב קְרַב עַד הָכָא וַאֲמַלֵּל עִמָּךְ: וּקְרִיב לְוָתָהּ וַאֲמַרַת אִתְּתָא הַאִתְּתָא יוֹאָב
18 וַאֲמַר אֲנָא וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁמַע פִּתְגָמֵי אַמְתָּךְ וַאֲמַר שְׁמַע אֲנָא: וַאֲמַרַת לְמֵימַר אִתְמַר
כְּעַן מָה דִּכְתִיב בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא לְמִשְׁאַל בְּקַרְתָּא בְקִדְמִין לְמֵימַר הֲוֵה לֵהּ לְמִשְׁאַל
בְּאָבֵל אִם מְשַׁלְמִין: אֲנַחְנָא שְׁלֵמִין דְּהֵימָנוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל דְּאַתְּ בָּעֵי לְחַבָּלָא קִרְיָא
19 דְּהִיא כְּרַךְ רַב וְאִמָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְמָא תְקַלְקֵל אַחְסָנַת עַמָּא דְיָי: וַאֲתֵיב יוֹאָב וַאֲמַר חָס
20 חָס לִי אִם אֲקַלְקֵל וְאִם אֲחַבֵּל: לָא כֵן פִּתְגָמָא אֲרֵי גַּבְרָא מְטוּרָא דְבִית אֶפְרַיִם שְׁבַע
21 בַּר בִּכְרִי שְׁמֵיהּ אֲרִים יְדֵיהּ בְּמַלְכָּא בְּדָוִד הַבוּ יָתֵיהּ בִּלְחוֹדֵיהּ וְאֵזֵל מֵעַל קַרְתָּא
וַאֲמַרַת אִתְּתָא לְיוֹאָב הָא רֵישֵׁיהּ מְתְרְמֵי לָךְ מִן שׁוּרָא: וַאֲתַת אִתְּתָא לְוָת כָּל
22 עַמָּא בְּחוֹכְמְתָהּ וּפַסְקוּ יָת רֵישׁ שְׁבַע בַּר בִּכְרִי וּרְמוֹ לְיוֹאָב וּתְקַע בְּשׁוֹפָרָא וְאִתְבַּדְּרוּ
מֵעַל קַרְתָּא גְּבַר לְקוּרְהִי וְיוֹאָב תָּב לִירוּשְׁלֵם לְוָת מַלְכָּא: וְיוֹאָב מְמַנָּא עַל כָּל
23 חֵילָא דְיִשְׂרָאֵל וּבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע עַל קְשָׁתַיָּא וְעַל קַלְעַיָּא: וַאֲדוֹרָם מְמַנָּא עַל מַסְקֵי
24 מִסִּין וְיְהוֹשָׁפָט בַּר אֲחִילוּד מְמַנָּא עַל דּוּכְרָנַיָּא: וּשְׁיָא סַפְרָא וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָּא:
25 26 וְאַף עִירָא יָאִירָאָה דְמִתְקוֹעַ הֲוָה רַב לְדָוִד:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Quando avertit illū ex ſtrata, tranſivit omnis vir poſt Joab ad perſequendum poſt Sebagh filium Bichri. Et tranſivit per omnes tribus Iſrael 14
uſque ad Abel & Beth-Maghacah, & omnia [loca] Berin: & congregati ſunt & venerunt etiam ipſi poſt illum. Et venerunt & coarctaverunt 15
illum in Abel & Beth-Maghacah, & acervarunt aggerem ſuper urbem, & obſederunt eam caſtra, & omnis populus qui erat cum Joab cogitabant deſtruere murum. Et clamavit mulier ſapiens ex urbe: Audite, 16
audite; dicite quæſo ad Joab: Accede hucuſque, & loquar tecum. Et ac- 17
ceſſit ad illam: & dixit mulier, Num tu Joab? & dixit, Ego ſum: & dixit illi, Audi verba ancillæ tuæ: & dixit, Audio ego. Et dixit dicendo: 18
Memento nunc id quod ſcriptum eſt in libro Legis, ut interrogarent in urbe antiquitus dicendo, Itane ſic fuit tibi ut quæreres in Abel, num pacifici? Nos pacifici ſumus in fidelitate cum Iſrael, & tu quæris diſſipare 19
urbem quæ eſt ipſa munitio magna & mater in Iſrael: ut quid corrumpes hæreditatē populi Domini? Et reſpondit Joab & dixit: Abſit, abſit à me ut 20
corrumpam & diſſipem. Non ſic res eſt: nam vir de monte domus Ephra- 21
im, Sebagh filius Bichri nomen ejus, levavit manum ſuam in regem David, date illum ſolum, & abibo deſuper urbem: & dixit mulier ad Joab, Ecce caput ejus projicitur tibi de muro. Et venit mulier ad omnem po- 22
pulum in ſapientia ſua, & abſciderunt caput Sebagh filii Bichri, & projecerūt ad Joab: & clanxit in buccina, & diſperſi ſunt deſuper urbē unuſquiſq; in civitatē ſuā; & Joab rediit in Jeruſalē ad regē. Et Joab præfect⁹ 23
erat ſuper omnē exercitū Iſrael, & Benajah fili⁹ Jehojadagh ſuper jaculatores & ſuper fundibularios: Et *Adoram* præfect⁹ ſuper allatores tribu- 24
torum, & Jehoſaphat filius Ahhilud præfectus ſuper monimenta. Et 25
Sia ſcriba: & Szadok & Abiathar ſacerdotes. Et etiam Ghira *Jairites*, 26
qui erat ex Thecoagh, fuit princeps Davidi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܥܒܪ ܒܗ ܝܘܐܒ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܫܥܪ ܒܪ ܒܟܪܝ ܘܗܘ ܒܥܐ ܒܬܪ ܝܘܐܒ ܘܗܘ ܪܕܦ ܒܬܪܗ ܘܥܒܪ ܒܟܠ ܫܒܛܐ ܕܝܫܪܐܝܠ ܘܐܬܐ ܠܐܒܠ ܕܒܝܬ ܡܥܟܐ ܘܟܠ ܒܢܝ ܒܪܝ ܘܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܐܪ ܐܒܠ ܘܒܐܪ

שמואל ב: כא

CAP. XXI. כא

1 וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי
post anno ,annis tribus David diebus in fames fuit Et
dixit & :Domini facies David requisivit Et .annum
שָׁנָה וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־פְּנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה
quòd super ,sanguinum domum ad & ,Saul Ad :DOMINUS
אֶל־שָׁאוּל וְאֶל־בֵּיתוֹ הַדָּמִים עַל אֲשֶׁר
,Ghibbonitas ad rex vocavit Et .Ghibbonitas interfecit
2 הֵמִית אֶת־הַגִּבְעֹנִים: וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי הָאֱמֹרִי
,ipsi Israel filiis de non Ghibbonitæ Et :eos ad dixit &
וַיִּשְׁבַּע לָהֶם וְהַגִּבְעֹנִים לָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
:eis juraverunt Israel filii & ,Emoræorum reſiduo de quin
כִּי אִם־מִיֶּתֶר הָאֱמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע לָהֶם
.Jehudah & ,Israel filiis ipſum zelando in ,eos percutere Saul quæſivit &
וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכֹּתָם בְּקִנְאָתוֹ לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה:
,vobis faciam Quid :Ghibbonitas ad David Dixitque
3 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַגִּבְעֹנִים מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם
? DOMINI hæreditati benedicite & ,expiabo quo in &
וּבַמֶּה אֲכַפֵּר וּבָרְכוּ אֶת־נַחֲלַת יְהוָה:
cum aurum & argentum nobis Non ;Ghibbonitæ ei Dixeruntque
4 וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגִּבְעֹנִים אֵין־לָנוּ כֶּסֶף וְזָהָב עִם־
interficere virum nobis non & ,ejus domo cum & ,Saul
שָׁאוּל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאֵין־לָנוּ אִישׁ לְהָמִית
.vobis faciam ,dicentes vos Quod :dixit Et .Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר מָה־אַתֶּם אֹמְרִים אֶעֱשֶׂה לָכֶם:
cogitavit qui & ,nos conſumpſit qui ,Viri :regem ad Dixeruntque
5 וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דָּמָה־
nobis Dentur :Israel termino omni in ſtando à differeremur nos in
לָנוּ נִשָּׁמְדָנוּ מֵהִתְיַצֵּב בִּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל:
Ghibbah in Domino eos ſtrangulabimus &,ejus filiis è viri ſeptem
6 יִנָּתֵן־לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם לַיהוָה בְּגִבְעַת
pepercit Et .dabo Ego ;rex Dixitque .Domini electi Saul
שָׁאוּל בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן:
ſuper ,Saul filii ,Jonathan filio Mephiboſeth ſuper rex
7 וַיְחֹמֶל הַמֶּלֶךְ עַל־מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל עַל
Jonathan inter & ,David inter ,eos inter quod Domini jusjurandum
שְׁבֻעַת יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינָתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן
ſiliæ Riſpah filios duos rex tulit Et .Saul filium
8 בֶּן־שָׁאוּל: וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁנֵי בְנֵי רִצְפָּה בַת־
;Mephiboſeth & ,Armoni ,Saul ipſi peperit quos ,Ajah
אַיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְשָׁאוּל אֵת אַרְמֹנִי וְאֵת מְפִיבֹשֶׁת
peperit quos ,Saul filiæ Michal filios quinque &
וְאֵת חֲמִשֶּׁת בְּנֵי מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה
manu in eos dedit Et .Mecholatitæ Barzillai filio Hadrieli ipſi
לְעַדְרִיאֵל בֶּן בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי: וַיִּתְּנֵם בְּיַד
cecidérunt & ,Domini facies ad monte in eos ſtravgulaverunt & ,Ghibbonitarum
9 הַגִּבְעֹנִים וַיְקִיעֵם בָּהָר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּפְּלוּ
primis in meſſis diebus fuerunt occiſi ipſi & :pariter hi ſeptem
שִׁבְעָתָם יַחַד וְהֵם הֹמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשֹׁנִים
,ſaccum Ajah filia Riſpah tulit Et .hordeorum meſſis principio in
תְּחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים: וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת־אַיָּה אֶת־הַשַּׂק
ſtillaret donec ,meſſis principio à petram ad ſibi eum extendit &
וַתַּטֵּהוּ לָהּ אֶל־הַצּוּר מִתְּחִלַּת קְצִיר עַד נִתַּךְ־
cœlorum volucrem dedit non & :cœlis è eos ſuper aqua
מַיִם עֲלֵיהֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וְלֹא נָתְנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם
.nocte agri beſtiam & ,die eos ſuper requieſcere
לָנוּחַ עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת־חַיַּת הַשָּׂדֶה לָיְלָה:
Ajah filia Riſpah fecerat quod David eſt nunciatum Et
11 וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רִצְפָּה בַת־אַיָּה
.Saul pellex
פִּלֶגֶשׁ שָׁאוּל:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 FActa eſt quoque fames in diebus David tribus annis jugiter: & conſuluit David oraculum Domini. Dixítque Dominus; Propter Saul, & domum ejus ſanguinum, quia
2 occidit Gabaonitas. Vocatis ergò Gabaonitis, rex dixit ad eos. (Porrò Gabaonitæ non erant de filiis Iſrael, ſed reliquiæ Amorrhæorum: filii quippe Iſrael juraverant eis, & voluit Saul percutere eos zelo, quaſi pro filiis Iſrael &
3 Juda.) Dixit ergò David ad Gabaonitas, Quid faciam vobis? & quod erit veſtri piaculum, ut benedicatis hæredi-
4 tati Domini? Dixerúntque ei Gabaonitæ; Non eſt nobis ſuper argento & auro quæſtio, ſed contra Saul, & contra domum ejus: neque volumus ut interficiatur homo de Iſrael.
5 Ad quos rex ait, Quid ergò vultis ut faciam vobis? Qui dixerunt regi; Virum, qui attrivit nos & oppreſſit iniquè, ita delere debemus, ut ne unus quidem reſiduus ſit de ſtirpe ejus in cunctis finibus
6 Iſrael. Dentur nobis ſeptem viri de filiis ejus, ut crucifigamus eos Domino in Gabaa Saul, quondam electi Domini. Et ait rex, Ego da-
7 bo. Pepercítque rex Miphiboſeth filio Jonathæ filii Saul, propter juſjurandum Domini, quod fuerat inter David & inter Jonathan filium Saul.
8 Tulit itaque rex duos filios Reſpha filiæ Aia, quos peperit Sauli, Armoni, & Miphiboſeth: & quinque filios Michol filiæ Saul, quos genuerat Hadrieli filio Berzel-
9 lai, qui fuit de Molathi, Et dedit eos in manus Gabaonitarum: qui crucifixerunt eos in monte coram Domino: & ceciderunt hi ſeptem, ſimul occiſi in diebus meſſis primis, incipiente meſſione hordei.
10 Tollens autem Reſpha filia Aia cilicium, ſubſtravit ſibi ſupra petram, ab initio meſſis, donec ſtillaret aqua ſuper eos de cœlo: & non dimiſit aves lacerare eos per diem, neque
11 beſtias per noctem. Et nuntiata ſunt David quæ fecerat Reſpha, filia Aia, concubina Saul.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. κα'. CAP. XXI.

1 Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς (α) ὁ ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸ πρόσωπον (β) κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, Ἐπὶ Σαὺλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ (γ) ἀδικία ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτῶ, ὅτι ἐθανάτωσε τοὺς Γαβαωνίτας. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τοὺς Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ Γαβαωνῖται (δ) οὐκ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰσιν, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐκ τῶ (ε) ἐλλείμματος τῶ Ἀμορῥαίου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς, καὶ ἐζήτησε Σαὺλ πατάξαι (ζ) αὐτοὺς ἐν τῷ ζήλω-
3 σαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας, Τί ποιήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι (η) ἐξιλάσομαι, καὶ εὐ-
4 λογήσετε τὴν κληρονομίαν κυρίου; Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ Γαβαωνῖ), Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον (θ) ἢ χρυσίον μετὰ Σαὺλ καὶ μετὰ τῶ οἴκου αὐτῶ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι
5 ἐν Ἰσραήλ. Καὶ (ι) εἶπε, Τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπαν πρὸς τ βασιλέα, Ὁ (κ) ἀνὴρ ὃς ζωστέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐδίωξεν ἡμᾶς, ὃς παρῳγίσατο (λ) ἐξολο-
6 θρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτ, τῶ μὴ ἑστάναι ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. (μ) Δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶ, καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ κυρίῳ (ν) ἐν τῷ Γαβαὼν Σαὺλ (ξ) ἐκλεκτοὺς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ
7 βασιλεύς, Ἐγὼ δώσω. Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ὅτι Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Ἰωνάθαν υἱῶ Σαὺλ διὰ τ ὅρκον κυρίου τ ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰω-
8 νάθαν υἱῶ Σαούλ. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺ δύο υἱοὺς (ο) Ῥισφὰ θυγατρὸς Ἀΐα, οὓς ἔτεκε τῷ Σαὺλ, τ (σ) Ἑρμωνοὶ καὶ τ Μεμφιβοσθὲ, καὶ τοὺς πέντε (ρ) υἱοὺς τῆς Μιχὲλ θυγατρὸς Σαὺλ, οὓς ἔτεκε τῷ (σ) Ἐσδριὴλ
9 υἱῷ Βερζελλὶ τῷ (τ) Μουλαθί· Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, καὶ (υ) ἐξηλίασεν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει (φ) ἐναντι κυρίου· καὶ ἔπεσεν οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ὁμοῦ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν (χ) πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ
10 κριθῶν. Καὶ ἔλαβε Ῥισφὰ θυγάτηρ Ἀΐα τ Σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν, ἕως (ψ) ἔσταξεν ἐπ' αὐτοὺς ὕδωρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυ-
11 κτός. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐποίησε Ῥισφὰ θυγάτηρ Ἀΐα παλλακὴ Σαὺλ. καὶ ἐξελυθῆ, καὶ κατέλαβεν αὐτὸς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τ ἀπογόνων τ γιγάντων.

CAP. XXI.

1 ET facta eſt fames in diebus David tres annos, & annus contiguus anno. Et quæſivit David faciem (a) Domini. Et dixit dominus; Super Saul, & ſuper domum ejus injuſtitia in (b) morte ſanguinum ejus, pro eo quòd
2 morti tradidit Gabaonitas. Et vocavit rex David Gabaonitas, & dixit ad eos. (Et Gabaonitæ non filii Iſrael ſunt: quia tantùm ex (c) reliquiis Amorrhæi: & filii Iſrael juraverant eis: & quæſivit Saul percutere eos, cùm ipſe zelavet filios Iſrael & Juda.) Et dixit David
3 ad Gabaonitas; Quid faciam vobis, & in quo depropitiabor, & benedicetis hæreditatem Domini? Et dixerunt ei Gabaoni-
4 tæ; Non eſt nobis argentum, vel aurum cum Saul, & cum domo ejus: & non eſt (d) nobis vir ad interſiciendum in Iſrael. Et dixit; Quid vos dicitis, &
5 faciam vobis? Et dixerunt ad regem; Vir, qui (e) conſummavit ſuper nos, & perſequutus eſt nos, qui malè cogitavit exterminare nos, deleamus eum: ut (f) non ſtet ipſe in omni ter-
6 mino Iſrael. (g) Det nobis ſeptem viros de filiis ejus, & Soli (b) exponamus eos Domino in (i) Gabaon Saul (k) electos Domini. Et dixit rex, Ego dabo.
7 Et pepercit rex ſuper Memphiboſthe filium Jonathan filii Saul propter juramentum Domini, quod inter eos, & (l) inter David, & inter Jonathan filiũ Saul. Et cepit rex duos filios
8 Reſphæ filiæ Aia, quos peperit ipſi Saul, Hermoni, & Memphiboſthe, & quinque filios Michol filiæ Saul, quos peperit ipſi Eſdriel filio Berzelli Moüiathite.
9 Et dedit eos in manu Gabaonitarum: & Soli (m) expoſuerunt eos in monte ante Dominum. Et cecidérunt ſeptem iſti in idipſum. Et ipſi verò interfecti ſunt in diebus meſſis, in primis,
10 in principio meſſis hordeorum. Et ſumpſit Rheſphæ filia Aia ſaccum: & (n) defixit ſibi ad petram, in principio meſſis hordeorum, quoadúſque ſtillavit ſuper eos aqua de cœlo: & non dedit volatilia cœli requieſcere
11 ſuper eos die, & beſtias agri nocte. Et nuntiatum eſt David, quæcunque fecit Rheſphæ filia Aia concubina Saul. (o) Et verſuti ſunt, & cepit eos Dan filius Joa ex pronepotibus Gigantum.

MS. A. (α) ἐχόμενον (β) τὸ κυρίου. (γ) ἀδικία διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων, ὅτι (δ) ἐχὶ (ε) λίματος Ἀμορῥαίου, (ζ) αὐτὸν (η) ἐξιλάσομαι, (θ) καὶ χρυσίον (ι) εἶπεν αὐτοῖς, Τί (κ) ἀνὴρ ζωστέλεσεν (λ) ἐξολεθρεῦσαι (μ) Δότε ἡμῖν (ν) ἐν Γαβαὼν (ξ) * ἐκλεκτὸς κυρίου. (ο) Ῥεφφὰ (π) Ἐρμωνεὶ (ρ) υἱὸς Μελχὸλ (σ) Ἐσδρὶ υἱῷ (τ) Μουλαθείτῃ (υ) * ἐξιλίασαν (φ) ἐναντίον (χ) πρώτοις, ἀρχῇ (ψ) ἔσαξεν ὕδωρ ἐπ' αὐτὰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כא

1 וַהֲוָה כַפְנָא בְיוֹמֵי דָוִד תְּלַת שְׁנִין שַׁתָּא בָּתַר שַׁתָּא וּבָעָא דָוִד רַחֲמִין קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ
2 עַל שָׁאוּל וְעַל בֵּית חֵיבֵי קְטוֹל עַל דְּקַטֵל יַת גִּבְעוֹנָאֵי: וּקְרָא מַלְכָּא לְגִבְעוֹנָאֵי וַאֲמַר לְהוֹן
וְגִבְעוֹנָאֵי לָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן אֶלָּהֵן מִשְּׁאַר אֱמוֹרָאֵי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קַיְימוּ לְהוֹן וּבָעָא
3 שָׁאוּל לְקַטָּלוּתְהוֹן בְּדָקְנֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה: וַאֲמַר דָּוִד לְגִבְעוֹנָאֵי מָה אֶעְבֵּד לְכוֹן
4 וּבְמָה אֲתַכְּפַר וּתְבָרְכוּ יַת אֲחֻסַּנְתָּא דַּייָ: וַאֲמָרוּ לֵיהּ גִּבְעוֹנָאֵי לֵית אֲנַחְנָא צְרִיכִין
לְמִסַּב כַּסְפָּא וּדְהַב מִן שָׁאוּל וּמִן בֵּיתֵיהּ וְאַף לָא אֲנָשׁ לְמִקְטַל בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר מָה אֲמַרְתּוּן
5 אֶמְרִין אֶעְבִּיד לְכוֹן: וַאֲמָרוּ לְמַלְכָּא גַּבְרָא דְּשֵׁיצָנָא וּדְחַשִּׁיב לָנָא אֲשְׁתֵּיצָנָא מִלְּמֵדָר
בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל: יִתְיְהִבוּן לָנָא שַׁבְעָא גַּבְרִין מִבְּנוֹהִי וְנִצְלְבִנּוּן קֳדָם יְיָ
6 בְּגִבְעָתָא דְשָׁאוּל בְּחִירָא דַייָ וַאֲמַר מַלְכָּא אֲנָא אֶתֵּן: וְחָס מַלְכָּא עַל מְפִיבֹשֶׁת בַּר
יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל עַל שְׁבוּעֲתָא דַייָ דְּבֵינֵיהוֹן בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל: וּנְסִיב מַלְכָּא
7 יַת תְּרֵין בְּנֵי רִצְפָּה בַת אַיָּה דְּיַלִידַת לְשָׁאוּל יַת אַרְמֹנִי וְיַת מְפִיבֹשֶׁת וְיַת חֲמִשֶּׁת בְּנֵי
מַרַב דְּרִבְיָאת מִיכַל בַּת שָׁאוּל דְּיַלִידַת לְעַדְרִיאֵל בַּר בַּרְזִלַּי דְּמְחוֹלוֹת: וּמְסַרנוּן
9 בִּידָא דְּגִבְעוֹנָאֵי וְצַלְבוּנוּן בְּטוּרָא קֳדָם יְיָ וּנְפַלוּ שַׁבְעָתְהוֹן כַּחֲדָא וְאִנּוּן אִתְקְטָלוּ בְּיוֹמֵי
10 חַצָּדָא בְּקַדְמָאִין בְּשֵׁרְיוֹת חֲצַד סְעוֹרִין: וּנְסִיבַת רִצְפָּה בַת אַיָּה יַת סַקָּא וּפַרְסָתֵיהּ
לֵיהּ עַל טְנָרָא מִשֵּׁרְיוֹת חֲצָדָא עַד דְּנָחֲתַת מְטָרָא עֲלֵיהוֹן מִן שְׁמַיָּא וְלָא שַׁבְקַת עוֹפָא
דְּשְׁמַיָּא לְמִנַח עֲלֵיהוֹן בְּיוֹמָא וְיַת חֵיוַת בָּרָא בְּלֵילְיָא: וְאִתְחֲוָא לְדָוִד יַת דַּעֲבַדַת
11 רִצְפָּה בַת אַיָּה לְחֵינָתָא דְשָׁאוּל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XXI.

1 ET fuit fames in diebus David tribus annis anno poſt annum, & exoravit David miſericordias ab-ante Dominũ: & dixit Dominus, Propter Saul & propter domum reorum mortis, eò quod occidit Gibghonæos.
2 Et vocavit rex Gibghonæos, & dixit illis: Et Gibghonæi non de filiis Iſrael erant, ſed ex reliquiis Emoræi; & filii Iſrael juraverant illis: &
3 quæſivit Saul occidere illos dum zelaret pro filiis Iſrael & Jehudah. Et dixit David Gibghonæis: Quid faciam vobis, & in quo expiabo ut benedicatis hæreditati populi Domini? Et dixerunt illi Gibghonæi: Non
4 nos *indigentes accipere* argentum & aurum à Saul & à domo ejus, neque etiam hominem *occidere* in Iſrael, & dixit: Quod vos dixeritis faciã
5 vobis. Et dixerunt regi: Vir eſt qui excidit nos & qui cogitavit adversum nos: exciſi ſumus ut non habitemus in omni termino terræ Iſrael.
6 Dentur nobis ſeptem viri de filiis ejus, & ſuſpendemus illos ante Dominum in Gibghatha Saulis electi Domini: & dixit Rex, Ego dabo.
7 Et pepercit rex ſuper Mephiboſeth filio Jehonathan filii Saul, propter juramentum Domini quod fuit inter ipſos inter David & inter Jehonathan filium Saul. Et accepit rex duos filios Riſzpah filiæ Ajah quos pe-
8 pererat Sauli, Armoni, & Mephiboſeth & quinque filios Merab, quos educaverat Michal filiã Saul, quos pepererat Ghadrielî filio Barzilai qui erat de Mehholath. Et dedit illos in manu Gibghonæorum, & ſuſpende-
9 runt illos in monte ante Dominum, & ceciderunt ſeptem illi pariter: & illi occiſi ſunt in diebus meſſis in primis diebus, in initio meſſis ordeorum. Et accepit Riſzpah filia Ajah ſaccũ & extendit eum ſibi ſuper petrã
10 ab initio meſſis, quouſque deſcendit pluvia ſuper illos de cœlo: & non ſivit avem cœli quieſcere ſuper illos in die, & feras agri in nocte. Et
11 indicatum eſt David quod fecerat Riſzpah filia Ajah concubina Saul.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܐ * ܦܨܠܐ *

CAP. XXI.

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܝܢ ܣܓܝܐܝܢ ܒܪܥܒܐ ܒܝܘܡܝܗ. ܘܒܥܐ ܕܘܝܕ ܐܦ ܦܢܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܒܝܬ ܕܡܐ ܕܒܝܬ ܩܛܠ ܠܓܒܝܢ.
ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܒܝܬ ܕܡܐ ܕܒܝܬ ܩܛܠ ܠܓܒܝܢ.

2 * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܠܓܒܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܓܒܝܢ ܠܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܢܘ ܐܠܐ ܡܢ ܫܪܝܬ ܐܡܪܝ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܚܠܦ ܠܗܘܢ ܫܒܘܥܐ.
ܘܒܥܐ ܫܐܘܠ ܠܡܩܛܠ ܠܗܘܢ ܒܚܡܬܗ ܕܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܝܗܘܕܐ.

3 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܝܢ ܡܐ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ ܘܒܡܐ ܐܟܦܪ ܒܗ ܘܬܒܪܟܘ ܠܐܪܬܗ ܕܡܪܝܐ.
4 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܓܒܝܢ ܠܐ ܠܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܥܡ ܫܐܘܠ ܘܥܡ ܒܝܬܗ ܘܠܐ ܠܢ ܓܒܪ ܒܝܫܪܝܠ ܡܢ ܟܠ ܕܐܡܪ ܢܩܛܠ ܠܢ.
ܘܐܡܪ ܡܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟܘܢ ܘܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܢ ܘܢܥܒܕ.

5 ܘܐܡܪܘ ܠܡܠܟܐ ܓܒܪܐ ܕܫܐܘܠ ܕܫܝܙܒ ܠܢ ܘܕܒܥܐ ܠܡܫܝܛ ܠܢ ܢܬܒܕ ܠܢ ܫܒܥܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܘܢܨܠܒ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܒܥܬ ܫܐܘܠ ܒܝܘܡ ܕܒܪ ܡܪܝܐ.
6 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܐܢܐ ܐܬܠ. ܘܚܘܣ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܦܝܒܫܬ ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܒܓܠ ܡܘܡܬܐ ܕܡܪܝܐ ܕܐܬܬ ܒܝܬܝܗܘ ܒܝܬ ܫܐܘܠ ܘܒܝܬ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ.
7 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܦܝܒܫܬ ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܐܬܬ ܠܟ ܒܝܬ ܐܒܝܟ ܘܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܕܡܝܕ ܒܫܘܠܚܢܝ ܐܢܐ ܘܐܢܬ.
8 ܘܢܣܒ ܡܠܟܐ ܬܪܬܝܗܘܢ ܒܢܝ ܪܨܦܐ ܒܬ ܐܝܬ ܕܝܠܕܬ ܠܫܐܘܠ ܠܐܪܡܘܢܝ ܘܠܡܦܝܒܫܬ ܘܚܡܫܐ ܒܢܝ ܡܪܒ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܕܝܠܕܬ ܠܥܙܪܝܐܝ ܒܪ ܒܪܙܠܝ ܕܡܚܘܠܬ.
9 ܘܝܗܒ ܐܢܘܢ ܒܝܕ ܓܒܝܢ ܘܨܠܒܘܢ ܐܢܘܢ ܒܛܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܦܠܘ ܫܒܥܬܗܘܢ ܟܚܕ ܘܗܢܘܢ ܐܬܩܛܠܘ ܒܝܘܡܝ ܚܨܕܐ ܒܫܪܝܬܐ ܕܚܨܕܐ ܕܣܥܪܐ.
10 ܘܣܒܬ ܪܨܦܐ ܒܬ ܐܝܬ ܐܣܦ ܠܗ ܣܩܐ ܘܬܬܒ ܠܗ ܥܠ ܛܘܪܐ ܡܢ ܫܪܝܬܐ ܕܚܨܕܐ ܥܕ ܕܢܚܬ ܡܛܪܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܥܠ ܦܓܪ ܫܡܝܐ ܒܝܘܡܐ ܘܠܐ ܚܝܘܬ ܒܪܐ ܒܠܝܠܝܐ.
11 ܘܐܬܚܘܝ ܠܕܘܝܕ ܕܥܒܕܬ ܪܨܦܐ ܒܬ ܐܝܬ ܦܓܪ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܒܢܘܗܝ ܘܐܙܠ ܘܓܒܪ ܠܓܪܡܝ ܒܝܬ ܫܐܘܠ ܘܐܢܫܝ ܒܝܬܗ ܕܡܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܝܕ ܓܒܝܢ ܘܨܠܒܘܗܝ ܒܛܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܦܠܘ ܫܒܥܬܗܘܢ ܟܚܕ ܘܗܢܘܢ ܐܬܩܛܠܘ ܒܝܘܡܝ ܚܨܕܐ ܒܫܪܝܬܐ ܕܚܨܕܐ ܕܣܥܪܐ.

CAP. XXI.

1 OBortâ autem fame temporibus Davidis tres annos continuos, consuluit David Dominum. Dixitque Dominus, Propter Saulē, & propter domum illam sanguinariam *id permisi*; eò quòd interfecerit Gabaonitas.
2 Quapropter accersitis rex Gabaonitis, ait illis (Gabaonitæ autem non ex filiis Israelis, sed è residuo Amorræorum erant: & *licèt* Israelitæ jurâssent eis, voluit tamen Saul interficere eos, zelo quodam permotus inducendi Israelem & filios Judæ in peccatum.)
3 Ait inquam David Gabaonitis, Quid faciam vobis, & quâ re expiabo vos, ut benedicatis hæreditati Dñi? Dicunt ei Gabaonitæ, Nec auru quidē, nec argentū debebat nobis Saul &
4 familia ipsi⁹, nec agitur nobis de interficiendo *quoquam* in Israele. Ait illis, Quid ergò
5 dicitis, ut faciā vobis? Dicunt regi, Ut viro illi qui nos perdidit, quique nos extinguere molitus est, nullus restet terminus in Israele.
6 Dent nobis septem homines è filiis ejus ut immolemus eos coram Domino in colle Saulis. Dixit ad eos rex David, Ego dabo.
7 Parcens itaque rex Mephibsatho filio Jonathanis filii Saulis propter juramentum Domini, quod interceſſerat inter eos, *nempe* inter Davidem & Jonathanem filium Saulis;
8 Tulit rex duos filios Reſphæ filiæ Anæ, quos pepererat Sauli, *videlicet* Armoni & Mephibsathum, & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azraeli filio Barzali
9 qui erat ex Mehola; Et tradidit eos Gabaonitis, qui immolaverunt eos in monte coram Domino: sic occubuerunt septem illi pariter: hi autem occisi fuerunt primis diebus messis, in exordio messis hordeaceæ.
10 Accipiens autem Reſpha Anæ filia cilicium, expandit illud super terrā ab exordio messis, quousque caderent super eos *occisos* aquæ de cœlo: nec permisit volatili cœli desidere super eos interdiu, nec bestiæ deserti noctu.
11 Et nuntiaverunt Davidi quod fecerat Reſpha Anæ filia, concubina Saulis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلفَصْلُ الحَادِي وَالعِشْرُونَ *

CAP. XXI.

1 * ثُمَّ بَعْدَ ذٰلِكَ كَانَ جُوعًا فِي أَيَّامِ دَاوُدَ ثَلَاثَ سِنِينَ سَنَةً بَعْدَ سَنَةٍ مُتَتَابِعَةً * فَطَلَبَ دَاوُدُ إِلَى الرَّبِّ
أَنْ يَرْفَعَ الجُوعَ عَنِ البَسَرِ. قَالَ لَهُ الرَّبُّ * إِنَّمَا صَيَّرَ الجُوعُ فِي الأَرْضِ مِنْ أَجْلِ سَاوُلَ وَأَهْلِهِ. الَّذِينَ
2 سَفَكُوا الدِّمَاءَ * لِأَنَّهُمْ قَتَلُوا أَهْلَ جِبْعُونَ * فَدَعَى المَلِكُ أَهْلَ جِبْعُونَ وَقَالَ لَهُمْ * وَكَانَ القَوْمُ
لَيْسَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ * بَلْ كَانَ القَوْمُ مِنْ بَقِيَّةِ الأَمُورَانِيِّينَ * وَكَانَ بَنُو إِسْرَائِيلَ قَدْ حَلَفُوا لَهُمْ
وَعَاهَدُوهُمْ * وَسَاوُلُ أَرَادَ قَتْلَهُمْ حَيْثُ أَرَادَ أَنْ يَصِيرَ لِآلِ يَهُوذَا وَآلِ إِسْرَائِيلَ جُرْمًا عِنْدَ الرَّبِّ *
3 * فَقَالَ دَاوُدُ لِأَهْلِ جِبْعُونَ * مَا الَّذِي أَصْنَعُ بِكُمْ * وَكَيْفَ أُصَطِّرُكُمْ حَتَّى تُبَارِكُوا مِيرَاثَ الرَّبِّ
4 وَتُبَعِّدُوا * وَيَعْفُوا لَهُمْ * قَالُوا لَهُ أَهْلُ جِبْعُونَ * لَمْ يَكُنْ لَنَا عَلَى سَاوُلَ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَيْنُ ذَهَبٍ وَلَا
فِضَّةٍ * وَلَيْسَ لَنَا أَحَدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَدُوًّا بِقَتْلِهِ * قَالَ لَهُمْ * فَمَا الَّذِي تَقُولُونَ * فَقَالُوا مَا أَحْبَبْتَ
5 فَإِنِّي صَانِعٌ لَكُمْ * قَالُوا لِلْمَلِكِ * الَّذِي أَهْلَكَنَا وَفَكَّرَ أَنْ يُبِيدَنَا أَنْ لَا نَكُونَ فِي حَدِّ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَكُلِّ أَرْضِهِمْ * نُعْطَى سَبْعَةَ أُنَاسٍ مِنْ بَيْتِهِ * حَتَّى نَذْبَحَهُمْ أَمَامَ الرَّبِّ فِي أَكَمَةِ سَاوُلَ * قَالَ
6 لَهُمُ المَلِكُ * نُعْطِيكُمْ * وَرَحِمَ المَلِكُ مَفِيبَاسِثَ بْنَ يُونَاثَانَ بْنِ سَاوُلَ * مِنْ أَجْلِ الإِيمَانِ الَّذِي بَيْنَ
7 دَاوُدَ وَبَيْنَ يُونَاثَانَ بْنِ سَاوُلَ أَمَامَ الرَّبِّ * وَأَخَذَ المَلِكُ ابْنَيْنِ لِرِصْفَا بِنْتِ أَيَّا الَّتِي وَلَدَتْ لِسَاوُلَ
8 أَرْمُونِيَ وَمَفِيبَاسِثَ * وَخَمْسَةَ بَنِينَ لِمِيكَالَ ابْنَةِ سَاوُلَ الَّتِي وَلَدَتْ لِعَزْرِيَالَ بْنِ بَرْزِلَّايَ الَّذِي مِنْ
9 مَحُولَا * فَدَفَعَهُمُ السَّبْعَةَ إِلَى أَهْلِ جِبْعُونَ * فَذَبَحُوهُمْ أَهْلُ جِبْعُونَ عَلَى الجَبَلِ أَمَامَ الرَّبِّ * فَوَقَعُوا
سَبْعَتُهُمْ جَمِيعًا * وَقُتِلُوا فِي أَوَّلِ زَمَانِ الحَصَادِ * فِي أَوَّلِ حَصَادِ الشَّعِيرِ * فَأَخَذَتْ رِصْفَا بِنْتُ أَيَّا مِسْحًا *
10 وَبَسَطَتْهُ عَلَى الصَّخْرِ مُذْ أَوَّلِ الحَصَادِ حَتَّى مَطَرَ عَلَيْهِمْ مَطَرًا مِنَ السَّمَاءِ * وَلَمْ تَدَعِ الطَّيْرَ أَنْ يَقَعَ
عَلَيْهِمْ بِالنَّهَارِ * وَحَيَوَانَ البَرِّ بِاللَّيْلِ مِنَ الوُحُوشِ * فَأَخْبَرَ دَاوُدُ بِمَا صَنَعَتْ رِصْفَا بِنْتُ أَيَّا سُرِّيَّةُ سَاوُلَ *
11 وَقَالُوا لِدَاوُدَ إِنَّ رِصْفَا بِنْتَ أَيَّا سُرِّيَّةَ سَاوُلَ قَدْ صَنَعَتْ بِهِ.

CAP. XXI.

1 PReterea contigit fames in diebus Davidis, tribus annis, anno post annum, continuus: quarè rogante Dominum Davide ut famem tolleret à mortalibus, ait illi Dominus, Hanc ego famem in terram intuli propter Saulem & familiam ejus qui sanguines effuderunt, occidentes cives
2 Gibaonis. Tum accersitis rex civibus Gibaonis, dixit ad eos (erat autem gens ista, non ex filiis Israel; sed erat gens eadem ex residuo Amoræorum, quibus etsi filii Israel jam jurâssent, & fœdera cum iis inivissent; Saul tamen voluit occidere eos, quando voluit Judæos & Israelitas noxios reddere apud Dominū.)
3 Dixit inquam, David civibus Gibaonis, Quid faciam vobis, & quomodo compellam vos ad dimittendam hæreditatem Domini ac populum ejus, & ad
4 parcendum illis? Dixerunt ei cives Gibaonis, Non debet nobis Saul & familia ipsius aurum aut argentum mutuatum, neq; ullus est nobis inter Israelitas inimicus quem interficere velimus. Ait illis, Quid ergò dicitis? dicite quid optetis,
5 nam facturus sum vobis. Dixerunt ad regem, Ex ejus qui nos perdidit, & exterminare nos tentavit, ne consisteremus in
6 terminis filiorum Israel totaque terra eorum; Ex ejus domo trade nobis septem homines, ut jugulemus eos coram Domino in colle Saulis. Ait illis rex, Trademus
7 vobis. Misertus autem rex Mephibbasethi filii Jonathanis filii Saulis propter jusjurandū quod inter Davidem & inter Jonathanem filium Saulis intercesserat
8 coram Domino, Accepit rex duos filios Reſphæ filiæ Annæ, quæ genuerat Sauli Armonam & Mephibbasethum; & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azrieli filio Berzellai, qui erat ex
9 Mechola: Tradidit; septem istos civibus Gibaonis: cives autem Gibaonis jugulârunt eos super montem coram Domino: & ceciderunt hi septem pariter, ac trucidati fuerunt primâ messis tempestate, initio messis hordeaceæ. Tollens autem
10 Reſpha Annæ filia saccum, extendit eum supra petram ab initio messis quoad decideret super eos pluvia de cœlo: nec permisit volucribus quiescere super eos interdiu, itidemque noctu servavit eos à feris.
11 Et indicatum fuit Davidi quod fecerat Reſpha Annæ filia concubina Saulis.

שמואל ב : כב

ossa & ,Saul ossa tulit & ,David abiit Et

12 וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת
fuerant furati qui ,Ghilhad Jabes dominis à ejus filii Jehonathan

יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵאֵת בַּעֲלֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר גָּנְבוּ
,Peliſtim ibi eos ſuſpenderant quo ,ſan-Beth platea de ea

אֹתָם מֵרְחֹב בֵּית־שָׁן אֲשֶׁר תְּלוּם שָׁם ס פְּלִשְׁתִּים
fecit aſcédere Et .Ghilboah in Saul Peliſtim *percutiendi* die in

13 בְּיוֹם הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל בַּגִּלְבֹּעַ : וַיַּעַל
,ejus filii Jehonathan oſſa & ,Saul oſſa inde

מִשָּׁם אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
oſſa ſepelierunt Et .affixorum oſſa collegerunt &

14 וַיְאַסְפוּ אֶת־עַצְמוֹת הַמּוּקָעִים : וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹת
ſepulchro in Selah in Binjamin terra in ejus filii Jonathan & ,Saul

שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן בְּצֶלַע בְּקֶבֶר
fuit exorabilis & ; rex præceperat quæ omnia fecerunt Et .ejus patris Chis

קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָתֵר
Peliſtinis bellum adhuc fuit Et .hæc poſt terræ Deus

אֱלֹהִים לָאָרֶץ אַחֲרֵי־כֵן : וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה לַפְּלִשְׁתִּים
pugnaverunt & ,eo cum ejus ſervi & ,David deſcendit & : Iſrael cum

15 אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ
qui ,benob--Isbi Et .David *eſt fatigatus* & ,Peliſtinis cum

אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיָּעַף דָּוִד : וְיִשְׁבִּי בְנֹב אֲשֶׁר
ponderis trecentorum ejus haſtæ ferri pondus & : Haraphah *natis in*

16 בִּילְדֵי הָרְפָּה וּמִשְׁקַל קִינוֹ שְׁלֹשׁ מְאוֹת מִשְׁקָל
.David percutere *dixit* & ,novo accinctus ipſe & ,æris

נְחֹשֶׁת וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת־דָּוִד :
,Peliſtæum percuſſit & ,Serujah filius Abiſai ei eſt auxiliat' Et

17 וַיַּעְזֹר־לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי
egrediéris Non : dicendo ei David viri juraverunt Tunc .eũ interfecit &

וַיְמִתֵהוּ אָז נִשְׁבְּעוּ אַנְשֵׁי דָוִד לוֹ לֵאמֹר לֹא־תֵצֵא
.Iſrael lucernam *extingues* nec ,prælium in nobiſcum ultrà

עוֹד אִתָּנוּ לַמִּלְחָמָה וְלֹא תְכַבֶּה אֶת־נֵר יִשְׂרָאֵל :
cum Ghob in bellum adhuc fuit & ,hæc poſt fuit Et

18 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַתְּהִי־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּנֹב עִם־
qui ,Saph Chuſathites Sibbechai percuſſit Tunc .Peliſtim

פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי אֶת־סָף אֲשֶׁר
cum Ghob in bellum adhuc fuit Et .Haraphah *natis in*

19 מִיַּלְדֵי הָרְפָּה : וַתְּהִי־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּנֹב עִם־
halachmites--Beth Oregim Jahare filius Elchanan percuſſit & : Peliſtim

פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן־יַעְרֵי אֳרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי
.texentium liciatoriũ tanquã ejus haſtæ ligaum & ; Ghittæũ Gholiath

אֶת גָּלְיָת הַגִּתִּי וְעֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים :
digiti & : menſuræ vir fuit & ; Ghath in bellum adhuc fuit Et

20 וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי־שָׁם אִישׁ מָדוֹן וַאֲצַבְּעֹת
quatuor & viginti ,ſex & ,ſex ejus pedum digiti & ,ejus manuum

יָדָיו וְאֲצַבְּעוֹת רַגְלָיו שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרִים מִסְפָּר וְיָלַד
,Iſrael affecit probris Et .Haraphah natus ipſe etiam & ,numero

21 גַּם־הוּא לְהָרְפָּה : וַיְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ
Quatuor .David fratris Simhah filius ,Jonathan eum percuſſit &

יְהוֹנָתָן בֶּן־שִׁמְעָי אֲחִי דָוִד : אֵת אַרְבַּעַת
,David *manu in ceciderunt* & : Ghath in Haraphah ipſi ſunt nati ii

אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְהָרְפָּה בְּגַת וַיִּפְּלוּ בְיַד־דָּוִד
.ejus ſervorum *manu in* &

וּבְיַד עֲבָדָיו :

CAP. XXII. כב

,hujus cantici verba Domino David eſt locutus Et

22 וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
,ſuorum inimicorum omnium *vela* de eum Dominus liberavit ,die in

בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אֹתוֹ מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו
.Saul *vela* de &

וּמִכַּף שָׁאוּל :

Versio VULG. LAT.

12 Et abiit David; & tulit oſſa Saul, & oſſa Jonathæ filii ejus à viris Jabes Galaad, qui furati fuerant ea de platea Bethſan, in qua ſuſpenderant eos Philiſthiim cùm interfeciſſent Saul in Gelboë: Et aſportavit indè oſſa Saul, & oſſa Jonathæ filii ejus: & colligentes oſſa eorum qui 13 affixi fuerant, Sepelierunt ea cum oſſibus Saul & Jonathæ filii ejus in terra Benjamin, in latere, in ſepulchro Cis patris ejus: fecerúntque omnia, quæ præceperat rex, & repropitiatus eſt Deus terræ 14 poſt hæc. Factum eſt autem rurſum prælium Philiſthinorum adverſùm Iſrael, & deſcendit David, & ſervi ejus cum eo, & pugnabant contra Philiſthiim. Deficiente 15 autem David, Jeſbibenob, qui fuit de genere Arapha, cujus ferrum haſtæ trecentas uncias appendebat, & accinctus erat enſe novo, niſus eſt percutere David. Præſidióque 16 ei fuit Abiſai filius Saruiæ, & percuſſum Philiſthæum interfecit. Tunc juraverunt viri David, dicentes; Jam non egrediéris nobiſcum in bellum, ne extinguas lucernam 17 Iſrael. Secundum quoque bellum fuit in Gob contra Philiſthæos: tunc percuſſit Sobochai de Huſati, Saph de ſtirpe Arapha de genere gigantum. Tertium quoque fuit 18 bellum in Gob contra Philiſthæos, in quo percuſſit Adeodatus filiûs Saltûs polymitarius Bethlehemites Goliath Gethæũ, cujus haſtile haſtæ erat 19 quaſi liciatorium texentium. Quartum bellum fuit in Geth: in quo vir fuit excelſus, qui ſenos in manibus pedibúſque habebat digitos, id eſt, vi- 20 ginti quatuor, & erat de origine Arapha. Et blaſphemavit Iſrael: percuſſit autem eum Jonathan filius Samaa fratris 21 David. Hi quatuor nati ſunt de Arapha in Geth, & ceciderunt in manu David, & ſervorum ejus. 22

CAP. XXII.

1 LOcutus eſt autem David Domino verba carminis hujus, in die quâ liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum ſuorum, & de manu Saul.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Σαὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ ἀνδρῶν ὑῶν Ἰαβὶς Γαλαάδ, οἱ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆ πλατείας (ω) Βαιθσὰν, ὅτι ἔστησ αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι (α) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν Σαὺλ 13 ἐν Γελβυέ. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ 14 ξυνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξηλιασμένων. Καὶ (β) ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ Σαὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (γ) καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν γῇ Βενιαμὶν ἐν τῇ πλευρᾷ ἐν τῷ τάφῳ Κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς 15 τῇ γῇ μετὰ ταῦτα. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραὴλ. καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· (δ) καὶ 16 ἐπορεύθη Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ, ὃς ὢν ἐν τοῖς ἐγγόνοις τοῦ Ῥαφὰ, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων (ε) ὁλκῆ χαλκοῦ, καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνῃ, καὶ διενοεῖτο (ζ) τοῦ πατάξαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐ- 17 βοήθησεν αὐτῷ (η) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρυίας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσ οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες, Οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μὴ ἡμῖν εἰς πόλεμον, καὶ ὃ μὴ σβέσῃς τὸν (θ) λύχνον Ἰσραὴλ. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος 18 ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε (ι) Σιβοχαὶ ὁ Ἀσαλωθὶ τὸν Σὲφ ἐν τοῖς ἐγγόνοις τοῦ Ῥαφά. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν 19 (κ) Ῥὶμ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἀριωργὶμ ὁ (λ) Βαιθλεεμίτης τὸν Γολιὰθ τὸν (μ) Γεθθαῖον· καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἄντιον ὑφαινόν- 20 των. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ. καὶ ἦν ἀνὴρ μαδὼν, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ (ν) ἓξ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες ἀριθμῷ· (ξ) καί γε αὐτὸς ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾷ. Καὶ ὠνείδισε τὸν 21 Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς (ο) Σεμεὶ ἀδελφοῦ Δαυίδ. Οἱ τέσσαρες (π) οὗτοι ἐξετέχθησαν ἀπόγονοι τῶν γιγάντων ἐν Γὲθ τῷ Ῥαφὰ οἴκου, καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ. 22

MS.A. (ω) Βηθσὰν, (α) ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβυὲ τὸν Σαύλ. Καὶ (β) ἔθαψεν (γ) καὶ τῶν ἡλιασθέντων (δ) καὶ ἐξελεύσῃ Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νὸβ, ὃς ἦν (ε) ὁλκῆς (ζ) πατάξαι (η) Ἀβισαεὶ (θ) λύχνον * μν. Καὶ (ι) Σεβοχαεὶ ὁ Ἀσυσιχωθεὶ τὸν Σεφὲ ἐν τοῖς (κ) Γὲθ (λ) Βηθλεεμίτης (μ) Γεθθαῖον· (ν) ἓξ, καὶ εἰκοσιτέσσαρες (ξ) καί γε ὁ ὅτι (ο) Σεμεεὶ (π) ὅτοι ἀπόγονοι τῶν γιγάντων τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, καὶ

Et ivit David, & ſumpſit oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ejus à viris filius Jabis Galaad, qui furati erant eos (p) è platea Bethſan: quia ſtatuerant eos ibi alienigenæ in die quâ percuſſerunt alienigenæ Saul in Gelbue. Et aſportavit indè oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ej', & oſſa expoſitorum Soli. Et ſepelierunt oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ejus, & oſſa Soli expoſitorum, in terra Benjamin (q) in latere, in ſepulchro Cis patris ejus. Et fecerunt omnia quæcunq; mãdavit rex. Et exaudivit Deus terram poſt hæc. Et fuit adhuc bellum alienigenis cum Iſrael. Et deſcendit David & pueri ejus cum eo: & pugnaverunt cum alienigenis. Et (r) ivit David. Et (ſ) Jeſbi, qui erat in nepotibus ipſius (t) Rhapha, & pondus lanceæ ejus, trecentorum ſiclorum pondere æris, & ipſe accinctus (u) clavâ, & ſtuduit percutere David. Et auxiliat' eſt ei Abeſſa filius Saruiæ, & percuſſit alienigenam, & interfecit eum. Tunc juràrunt viri David, dicentes, Non egrediéris ultrà nobiſcum ad bellum: & non extingues lucernam Iſrael. Et fuit poſt hæc adhuc prælium in Geth cum alienigenis. Tunc percuſſit Sobocha Aſtatothi (x) ipſum Seph in nepotibus Rhapha. Et (y) fuit prælium in Rhom cum alienigenis. Et percuſſit Eleanan (z) filius Ariorgim Bethlemites ipſum Goliath Gethæum. Et lignum lanceæ ejus, tanquàm liciatorium texentium. Et factum eſt adhuc prælium in Geth. Et fuit vir (aa) Madon: & digiti manuũ ejus, & digiti pedũ ejus ſex, & ſex, viginti quatuor numero. Etiam ipſe natus erat ipſi Rhapha. Et exprobravit Iſrael: & percuſſit eum Jonathan filius Semei fratris David. Quatuor hi nati ſunt proncpotes gigantum in Geth. (bb) ipſi Rhapha domus: & ceciderunt in manu David, & in manu ſervorum ejus.

ΚΕΦ. κϚ'. CAP. XXII.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺ λόγους τ ᾠδῆς ταύτης, (α) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τ ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαύλ.

MS.A. (α) ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξίλατο

ET locutus eſt David Domino verba cantici hujus, in qua die eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וַאֲזַל דָּוִד וּנְסִיב יַת גַּרְמֵי שָׁאוּל וְיַת גַּרְמֵי יְהוֹנָתָן בְּרֵיהּ מִלְּוָת יָתְבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד דְּגַנְבוּ
יָתְהוֹן מִשּׁוּרָא דְּבֵית שָׁן דְּצַלְבוּנוּן תַּמָּן פְּלִשְׁתָּאֵי בְּיוֹמָא דְּקַטְלוּ פְּלִשְׁתָּאֵי יַת שָׁאוּל
13 בְּגִלְבּוֹעַ : וְאַסִּיק מִתַּמָּן יַת גַּרְמֵי שָׁאוּל וְיַת גַּרְמֵי יְהוֹנָתָן בְּרֵיהּ וְכַנְּשׁוּ יַת גַּרְמֵי צְלִיבַיָּא :
14 וְקַבְּרוּ יַת גַּרְמֵי שָׁאוּל וְיהוֹנָתָן בְּרֵיהּ בַּאֲרַע שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין בְּצֵלַע בִּקְבְרָא דְּקִישׁ אֲבוּהִי
וַעֲבָדוּ כָּל דְּפַקִּיד מַלְכָּא וְקַבִּיל יְיָ צְלוֹתָא דְּרַיְרֵי אַרְעָא בָּתַר כֵּן : וַהֲוָת עוֹד קְרָבָא
15 לְפְלִשְׁתָּאֵי עִם יִשְׂרָאֵל וּנְחַת דָּוִד וְעַבְדּוֹהִי עִמֵּיהּ וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עִם פְּלִשְׁתָּאֵי וְאִשְׁתְּלֵהִי
דָּוִד : וְיִשְׁבִּי בְנוֹב דִּי מִבְּנֵי נֹבָא וּמַתְקַל סוּפְנֵיהּ מַתְקַל תְּלַת מְאָה סַלְעִין דְּנְחָשָׁא וְהוּא
16 אָסִיר אַסְפַּנְקִי חַדְתָּא וַאֲמַר לְמִקְטַל יַת דָּוִד : וְסָעִיד לֵיהּ אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה וּמְחָא יַת
פְּלִשְׁתָּאָה וְקַטְלֵיהּ בְּכֵן קָיְמוּ גְּבָרֵי דָוִד לֵיהּ לְמֵימַר לָא תִפּוֹק עוֹד עִמָּנָא לְקָרְבָא וְלָא
17 תְּכַבֵּי יַת מְנָרְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל : וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וַהֲוָת עוֹד קְרָבָא בְּנוֹב עִם פְּלִשְׁתָּאֵי בְּכֵן
קְטַל סִבְּכַי דְּמִן חוּשַׁת יַת סַף דְּבִנֵי גֻּבְרָא : וַהֲוָת עוֹד קְרָבָא בְּנוֹב עִם פְּלִשְׁתָּאֵי
18 וְקָטַל דָּוִד בַּר יִשַׁי מָחֵי פָּרוּכִית בֵּית מַקְדְּשָׁא דְּמִבֵּית לֶחֶם יַת גָּלְיָת נָחָאָה וְאָעָא
דְּמוֹרְנִיתֵיהּ כְּאַכְסַן דְּנַרְדָּאִין : וַהֲוָת עוֹד קְרָבָא בְּגַת וַהֲוָה גֻּבַר דְּמִשְׁחָן וְאֶצְבְּעָת יְדוֹהִי
19 וְאֶצְבְּעָת רַגְלוֹהִי שִׁית וְעַסְרִין וְאַרְבַּע בְּמִנְיָן וְאַף הוּא אִתְיְלִיד לְנֻבְרָא : וְחַסִּיד
יַת יִשְׂרָאֵל וְקַטְלֵיהּ יְהוֹנָתָן בַּר שִׁמְעָא אֲחוּהִי דְּדָוִד : יַת אַרְבַּעְתָּא אִלֵּין אִתְיְלִידוּ לְנֻבְרָא
20 בְּגַת וְאִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּדָוִד וּבִידָא דְּעַבְדּוֹהִי :

כב

21 וִידַבַּר וְשַׁבַּח דָּוִד בִּנְבוּאָה קֳדָם יְיָ יַת פִּתְגָמֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא עַל כָּל יוֹמַיָּא דְּשֵׁיזִיב
יְיָ יַת יִשְׂרָאֵל מִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן וְאַף לְדָוִד שֵׁיזִיבֵיהּ מִבַּרְבָּא דְּשָׁאוּל :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ivit David & tulit oſſa Saul & oſſa Jehonathan filii ejus, ab habitatoribus Jabes Gilghad qui furati fuerant illos ex muris Beth-San, in quo ſuſpenderant eos Peliſthæi, in die quo interfecerunt Peliſthæi Saul in Gilboagh. Et aſcendere fecit indè oſſa Saul & oſſa Jehonathan filii ej', & congregaverunt oſſa ſuſpenſorum. Et ſepelierunt oſſa Saul & oſſa Jehonathan filii ejus in terra tribus Binjamin in Szelagh in ſepulcho Kis patris ejus, & fecerunt omnia quæ præceperat rex: & ſuſcepit Dominus orationem incolarum terræ poſtea. Et fuit adhuc bellum Peliſtæis cum Iſrael; & deſcendit David & ſervi ejus cum eo, & inierunt bellũ *cum Peliſthæis*, & fatigatus eſt David. Et Jisbi-Benob qui erat ex filiis *robuſti*, & pondus haſtæ ejus erat pond' trecentorũ ſiclorũ æris; & ipſe accinct' cingulo novo, dixit quòd occideret David. Et auxiliat' eſt illi Abiſai filius Szarujah, & pereuſſit Peliſthæũ & occidit illum: ideò juraverunt viri David ei, dicendo: Non exibis amplius nobiſcũ ad bellum, ut non extinguas regnum Iſrael. Et fuit poſt hæc & fuit adhuc bellum in Gob cũ Peliſtæis: tunc occidit Sibchai qui [*erat*] de Hhuſath, Zzaph ex filiis robuſti. Et fuit adhuc bellum in Gob cum Peliſthæis, & occidit David, filius Jiſai textoris veli dom' ſanctuarii *qui de Bethlehhem*, Galiath Githæum; & lignum haſtæ ejus erat ſicut liciatorium textorum. Et fuit ampliùs bellũ in Gath, & erat vir menſuræ, & digiti manuum ejus & digiti pedum ejus erant ſex & ſex, viginti quatuor numero; & ipſe etiam genitus ex robuſto. Et exprobravit Iſrael: & occidit illum Jehonathan filius Simgha fratris ipſius David. Quatuor hi nati ſunt robuſto uni in Gath, & traditi ſunt in man' David & in manus ſervorum ejus.

CAP. XXII.

ET cantavit David *in prophetia coram Domino* verba laudis huj' ſuper omnibus diebus quibus liberaverat Dominus Iſrael de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum, & etiam David *liberaverat* ex gladio Saul.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܣܒ ܠܓܪܡܝ ܫܐܘܠ ܘܓܪܡܝ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܡܢ ܓܒܝ ܕܝܒܫ ܓܠܥܕ ܕܓܢܒܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܫܘܪ ܒܝܬ ܫܢ ܕܬܠܘ ܦܠܫܬܝܢ ܐܢܘܢ ܒܝܘܡ ܕܩܛܠ ܦܠܫܬܝܢ ܐܝܬ ܫܐܘܠ ܒܓܠܒܥ
13 ܘܣܒܘ ܓܪܡܝ ܫܐܘܠ ܘܓܪܡܝ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܡܢ ܬܡ ܓܒܝ ܕܝܒܫ ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܒܬܪܒܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܒܨܠܥ ܘܥܒܕܘ ܟܡܐ ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ
14 ܘܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ ܐܬܪܥܝ ܠܐܪܥܐ ܒܬܪ ܗܝܟ ܩܡ ܐܝܬ ܫܐܘܠ ܘܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܣܠܩ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܐܬܘ ܠܒܬ ܫܐܘܠ
15 ܘܐܬܪ ܗܝܟ ܩܡ ܐܝܬ ܐܢܫ ܐܝܫ ܒ

שמאול ב: כב

mihi meus liberator & ,mea munitio & ,mea petra Dominus : dixit Et
2 וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצָדָתִי וּמְפַלְטִי־לִי:
meæ salutis cornu & ,meum scutum : eo in sperabo ,mea petra Deus
3 אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי
me feciſti salvum rapina à meus salvator :meum refugiũ & ,meus elevator
מִשַּׂנְאַי וּמִנּוֹסִי מוֹשִׁיעִי מֵחָמָס תּוֹשִׁיעֵנִי:
Quia .eo salvus meis inimicis ab & ,Dominum invocabo Laudabilem
4 מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ:
5 כִּי
me terruerunt *belial* torrentes ; mortis contritiones me circundederunt
אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת נַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני:
mortis laquei me prævenerunt : me circundederunt inferi *Funes*
חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי מָוֶת:
6
clamabo meum Deum ad & ,Dominum *invocabo mihi angustiis* In
7 בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא
ejus aures in meus clamor & ,meam vocem suo *palatio* de exaudivit Et
וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו:
: *contremuerunt cœlorum* fundamenta ; terra contremuit & ,eſt commota Et
8 וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ
ignis &,ejus *naso* in fumus Aſcendit .ei eſt iratus quoniã ,ſunt commota &
9 וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ: עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ
,cœlos inclinavit Et .eo ab ſunt ſuccenſi carbones :devorabit ejus ore de
10 מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ: וַיֵּט שָׁמַיִם
,Cherub ſuper equitavit Et .ejus pedibus ſub caligo & : deſcendit &
11 וַיֵּרֶד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו: וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב
ſuos circuitus obſcuritatem poſuit Et .venti pennas ſuper eſt viſus & :volavit &
12 וַיָּעָף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו
ejus *regione* è fulgore Præ .*ætherum* nubes aquarũ colligantiã *ſeſertoria*
13 סְכּוֹת חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים: מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ
Altiſſimus & ,Dominus cœlis de Tonavit .ignis carbones ſunt ſuccenſi
14 בָּעֲרוּ גַחֲלֵי־אֵשׁ: יַרְעֵם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן
,fulgur ; eos diſperſit & ,ſagittas miſit Et .ſuam vocem dedit
15 יִתֵּן קוֹלוֹ: וַיְשַׁלַּח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק
fundamenta ſunt revelata ,maris *alvei* apparuerunt Et .eos contrivit &
16 וַיְהֻמֵּם: וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי יָם יִגָּלוּ מוֹסְדוֹת
Miſit .ejus *naſi* ſpiritus inſpiratione ab Domini *increpatione in* ,orbis
17 תֵּבֵל בִּגְעָרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ: יִשְׁלַח
me Liberavit .multis aquis de me *eduxit* ,me aſſumpſit ,*altitudine* de
18 מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים: יַצִּילֵנִי
.me *præ erant robuſti* quia ,me *odientibus* ab ,forti meo inimico ab
מֵאֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי:
.mihi *fulcrum* Dominus fuit Et .*mei exitii* die in me Prævenerunt
19 יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן לִי:
.me in complacuit quoniam ,me liberavit : me latitudinem ad eduxit Et
20 וַיּוֹצִא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי כִּי־חָפֵץ בִּי:
munditiam ſecundùm ,meam juſtitiam ſecundùm Dominus mihi Retribuit
21 יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר
, Domini vias cuſtodivi Quia .mihi reddidit mearum manuum
יָדַי יָשִׁיב לִי: כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה
: meo conſpectu in ejus judicia omnia Quia .meo Deo à egi impiè non &
22 וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי: כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי
me cuſtodivi & ,ei perfectus fui Et .eo ab recedam non :ejus ſtatuta &
23 וְחֻקֹּתָיו לֹא אָסוּר מִמֶּנִּי: וְאֶהְיֶה תָמִים לוֹ וְאֶשְׁתַּמֵּר
.mea iniquitate ab
מֵעֲוֹנִי:

Verſio VUL.LAT.

2 Et ait ; Dñs petra mea,& robur meum, & ſalvator meus.
3 Deus fortis meus , ſperabo in eum : ſcutum meũ, & cornu ſalutis meæ : elevator meꝰ,& refugiũ meũ: ſalvator meꝰ,de
4 iniquitate liberabis me. Laudabilem invocabo Dñm: & ab
5 inimicis meis ſalvꝰ ero. Quia circundederunt me contritiones mortis : torrentes Belial
6 terruerunt me. Funes inferni circumdederunt me : prævenerunt me laquei mortis. In
7 tribulatione mea invocabo Dñm, & ad Deũ meũ clamabo: & exaudiet de templo ſuo vocẽ meã, & clamor meꝰ ve-
8 niet ad aures ejus. Commota eſt & contremuit terra: fundamenta montiũ cõcuſſa ſunt,& conquaſſata,quoniã iratus eſt
9 eis. Aſcendit fumꝰ de naribꝰ ejꝰ,& ignis de ore ejꝰ vorabit:carbones ſuccenſi ſunt ab
10 eo. Inclinavit cœlos, & deſcendit: & caligo ſub pedibus
11 ejꝰ. Et aſcendit ſup cherubim, & volavit: & lapſus eſt ſuper
12 pennas venti. Poſuit tenebras in circuitu ſuo latibulũ : cribrans aquas de nubibꝰ cœlo-
13 rũ. Præ fulgore in conſpectu ejus, ſuccenſi ſunt carbones
14 ignis. Tonabit de cœlo Dñs: et
15 excelſus dabit vocẽ ſuã. Miſit ſagittas, & diſſipavit eos; fulgur, & conſumpſit eos. Et ap-
16 paruerunt effuſiones maris, et revelata ſunt fundamenta orbis, ab increpatione Dñi, ab
17 inſpiratione ſpiritꝰ furoris ejꝰ. Miſit de excelſo, & aſſumpſit
18 me : & extraxit me de aquis multis. Liberavit me ab inimico meo potentiſſimo, & ab
19 his qui oderãt me: quoniã robuſtiores me erãt. Prævênit me in die afflictionis meæ, &
20 factꝰeſt Dñs firmamentũ meũ.
21 Et eduxit me in latitudinẽ : liberavit me,quia cõplacui ei.
22 Retribuet mihi Dñs ſecundũ juſtitiã meã: & ſecundũ munditiã manuũ mearũ reddet mi-
23 hi. Quia cuſtodivi vias Dñi, & non egi impiè, à Deo meo.
24 Omnia enim judicia ejꝰ in cõſpectu meo : & præcepta ejus non amovi à me. Et ero perfectus cum eo : & cuſtodiam me ab iniquitate mea,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ (β) εἶπεν. Ὡδὴ. Κύριε πέτρα μου, καὶ ὀχύ- *Et dixit.* (a) *CANTICUM. Do-* 2
3 ρωμά μου, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοὶ, Ὁ θεός *mine petra mea, & munitio mea,*
μου, (γ) φύλαξ μου ἔσει μοι, πεποιθὼς ἔσομαι *& eruens me mihi, Deus meus,* 3
ἐπ' αὐτῷ· ὑπερασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας *cuſtos meus erit mihi: confidens*
μου, ἀντιλήπτωρ μου, καὶ καταφυγή μου σωτηρίας *ero in eo. Protector meus, & cor-*
4 μου, ἐξ ἀδίκου σώσεί με. Αἰνετὸν ἐπικαλέ- *nu ſalutis meæ, ſuſceptor meus,*
σομαι κύριον, καὶ ἐχ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. *& refugium meum ſalutis meæ,*
5 Ὅτι περιέσχον με συντριμοὶ θανάτου, χεί- *de iniquo ſalvabis me. Laudabilẽ* 4
6 μαῤῥοι ἀνομίας ἐδίωξάν με. Ὠδῖνες θα- *invocabo Dominum: & de inimi-*
νάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκλη- *cis meis ſalvabor. Quia circum-* 5
7 ρότητες θανάτου. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ὅτι *dederunt me contritiones mortis:*
κεκλήσομαι (δ) τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου *torrentes iniquitatis exterruerunt*
βοήσομαι, καὶ ἐπακούσῃ (ε) ἐκ ναοῦ ἁγίου φωνῆς *me. (b) Dolores mortis circumde-* 6
8 μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ. Καὶ *derunt me: prævenerunt me aſpe-*
ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια *ritates mortis. Dum ego tribulor,* 7
τοῦ οὐρανοῦ (ς) συνεταράχθησαν καὶ ἐταράχθησαν, *invocabo Dominum, & ad Deum*
9 ὅτι ἐθυμώθη κύριος αὐτοῖς. Ἀνέβη καπνὸς *meum clamabo: & exaudiet de*
ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ *templo ſuo vocem meam: & vo-*
10 κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ *ciferatio mea in auribus ejus. Et* 8
ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκά- *turbata eſt, & concuſſa eſt terra:*
11 τω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Καὶ (ζ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ *& fundamenta cœli conturbata*
τῷ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύ- *ſunt, & (c) quaſſata ſunt: quoniã*
12 γων (η) ἀνέμου. Καὶ ἔθετο σκότος ὑποκρυφὴν *indignatus eſt Dominus eis.* 9
αὐτοῦ· κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος *Aſcendit ſumus in ira ejus: & ignis*
ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις (θ) ἀέρος. *de ore ejus vorabit: carbones ſuc-*
13 Ἀπὸ τῆς φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν *cenſi ſunt ab eo. Et inclinavit cœ-* 10
14 ἄνθρακες πυρός. Ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύ- *los, & deſcendit: et caligo ſub pe-*
15 ριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ. Καὶ *dibus ejus. Et inſedit ſuper Che-* 11
ἀπέστειλε βέλη, καὶ ἐσκόρπισεν (ι) αὐτούς· καὶ ἀ- *rubim, & volavit: & conſpectus*
στραπὴν ἀστραπῶν, καὶ ἐξέστησεν αὐτούς. Καὶ *eſt ſuper pennas venti. Et poſuit* 12
ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, καὶ ἀπεκαλύφθη *tenebras latibulum ſuum in cir-*
θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει κυ- *cuitu ſuo tabernaculum ſuum, te-*
ρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ. *nebras aquarum condenſavit in*
16 Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ (κ) ἔλαβέ με, εἵλκυσέ *nubibus aeris. A fulgore in con-* 13
17 με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ἐῤῥύσατό με ἐξ *ſpectu ejus ſuccenſi ſunt carbones*
ἐχθρῶν μου (λ) ἰσχυρῶν, ἐκ τῶν μισούντων με, *ignis. Intonuit è cœlo Dominus:* 14
18 ὅτι ἐκρατυώθησαν ὑπὲρ ἐμέ. Προέφθασάν *& altiſſimus dedit vocem ſuam.*
με ἡμέραι θλίψεώς μου· καὶ ἐγένετο κύριος *Et miſit ſagittas, & diſſipavit* 15
19 ὑπερήφανος μου. Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυ- *eos: et coruſcavit coruſcationem,*
σμόν, καὶ (μ) ἐξείλετό με, ὅτι (ν) ἠυδόκησεν ἐν *& exterruit eos. Et apparuerunt* 16
20 ἐμοί. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν δι- *emiſſiones maris: et revelata ſunt*
καιοσύνην μου, καὶ κατὰ καθαριότητα τῶν χει- *fundamenta orbis in increpatione*
21 ρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς *Domini, à ſpiratione ſpiritûs fu-*
22 κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι *roris ejus. Miſit de excelſo, &* 17
πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατενάντιόν μου καὶ *aſſumpſit me: traxit me de aquis*
τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ (ξ) ἀπέστην ἀπ' *multis. Eripuit me (d) de inimi-* 18
23 αὐτῶν. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ φυ- *cis meis fortitudinis, de iis, qui o-*
24 λάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου. *derunt me; quoniam confortati*
fuerant ſuper me. Prævenerunt 19
me (e) dies tribulationis meæ: &
factus eſt Dominus firmamen-
tum meum: Et eduxit me in lati- 20
tudinem, & eripuit me: quoniam
(f) bene ſenſit in me. Et retribuit 21
mihi Dominus ſecundùm juſtiti-
am meam: & ſecundùm puritа-
tem manuum mearum retribuit
mihi. Quoniam cuſtodivi vias 22
Domini: nec, (g) impiè egi à Deo meo. Quoniam omnia judicia ejus in conſpectu 23
meo, & juſtificationes ejus: non (h) diſceſſi ab eis. Et ero immaculatus ei, & præ- 24
cavebo ab iniquitate mea.

MS. A. (β) εἶπεν. Κύριε (γ) φύλαξ ἔσαι μου, (δ) κύριον, καὶ (ε) ἐταρά-
χθησαν καὶ *ἐταράχθησαν, ὅτι (ζ) ἐκάθισεν ἐπὶ χερουβὶμ (η) ἀνέμων. (θ)
ἀέρων. (ι) αὐτούς· ἀστραπὴν, καὶ (κ) ἀνέλαβέ με, (λ) ἰσχυρῶν, (μ) ἐξείλατό
(ν) εὐδόκησεν (ξ) ἀπέστην ἀπ' * ἀυτῶν.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

Paraph. Chald. Verſio Latina.

2 וַאֲמַר יְיָ תּוֹקְפִי וְרָחֲצָנִי וּמְשֵׁיזִיב יָתִי: אֱלָהִי דְּאִתְרְעִי בִּי קַרְבָנִי לְרַחֲמֵיהּ תּוֹקְפִי דְּמָן
3 קָדָמוֹהִי מְתְיְהַב לִי תְּקוֹף וּפוּרְקָן לְאִתְגַּבְּרָא עַל בַּעֲלֵי דָּבְבִי רוּחֲצָנִי דְּעַל מֵימְרֵיהּ אֶנָא
רָחִיץ בְּעִדָּן עָקָא מָנִין עָלַי מִבַּעֲלֵי דְּבָבִי וַאֲמַר לַאֲרָמָא קַרְנִי בְּפוּרְקָנֵיהּ סוֹמְכָנִי דַּהֲוָה
מֵימְרֵיהּ סָמֵךְ לִי כַּד הֲוֵיתִי עָרִיק מִן קֳדָם רָדְפֵי פּוּרְקָנִי מִבַּעֲלֵי דְּבָבִי וְאַף מִיד כָּל חֲטוֹפִין
שְׁיֵזִיב יָתִי: מְהַלַּל אֲמַר דָּוִד בְּחוּשְׁבְּחָא אֶנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ דִּבְכָל עִדָּן מִבַּעֲלֵי דְּבָבַי פָּרִיק 4
יָתִי: כִּי אֲרֵי אַקִּיפַתְנִי עָקָא כְּאִתָּא דְּיַתְבָא עַל מַתְבְּרָא וְחֵילָא לֵית לָהּ לְמֵילַד וְהִיא מְסַכְּנָא 5
לְמֵמַת סִיעַת חַיְבִין בַּעֲתַת יָתִי: חֶבְלֵי מַשְׁרִית רְשִׁיעִין אַקְפוּנִי קֳדָמוֹנִי דְּמִזְיָנִין בְּמָנֵי 6
קְטוֹל: בְּצַר אֲמַר דָּוִד כַּד עָקָא לִי אֶנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וּקְדָם אֱלָהִי אֶנָא מִתְחַנַּן וּמְקַבֵּל 7
מֵהֵיכְלֵיהּ צְלוֹתִי וּבָעוּתִי קֳדָמוֹהִי מִתְעַבְּדָא: וְתִנְעַשׁ וְאִתְרְגִיפַת וְאִתְרְגִישַׁת אַרְעָא 8
שַׁכְלוֹלֵי שְׁמַיָּא וְעוֹ וְאִתְרְכִינוּ אֲרֵי תְקַף רוּגְזֵיהּ: עֲלָה סְלִיק וְדוּנֵי דְּפַרְזְלָא רַשִׁיעָא כְּתִנָּנָא
קֳדָמוֹהִי בְּבֵן שְׁלַח רוּגְזֵיהּ בְּאֶשָּׁא בְּעָרָא דְּמִן קֳדָמוֹהִי מְשֵׁיצָאָה מְוּפֵיתְהוֹן בְּנוּמְרִין דְּנוּר
דְּלֵקָא מֵימְרֵיהּ: וְיָט וְאַרְכִּין שְׁמַיָּא וְאִתְגְּלִי יְקָרֵיהּ וַעֲנָן אֲמְטָתָא בְּבֵשׁ קֳדָמוֹהִי: וְרָכַב 10
וְאִתְגְּלִי בְּגְבוּרְתֵּיהּ עַל כְּרוּבִין קְלִילִין וְדַבַּר בְּתִקְפֵּיהּ עַל כַּנְפֵי רוּחָא: וְיָשַׁת וַאֲשַׁרִי שְׁכִנְתֵּיהּ 11
בְּעַרְפֵּילָא וַעֲנָן קִיר סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ מְחֵית מַיִן חַקִּיפִין מַרְכַּבַת עֲנָנִין קְלִילִין בְּרוּם עַלְמָא: 12
מִנְּהַ מִזְיוֹ יְקָרֵיהּ מַבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָּא מְוּפֵיתְהוֹן כְּנוּמְרִין דְּנוּר דְּלֵקָא מֵימְרֵיהּ: יִרְעֵם 13 14
אֱלָהִי מִן שְׁמַיָּא יְיָ וְעֶלְאָה אֲרִים מֵימְרֵיהּ: וְיִשְׁלַח וְשַׁלַּח מָחֵיתְהוֹן כְּנִירִין וּבְדַרְנוֹן בַּרְקִין 15
נַשְׁנִשׁנוּן: וְיִרְאוּ וְאִתְחֲזִיאוּ עוּמְקֵי יַמָּא אִתְגְּלִיאוּ שַׁכְלוֹלֵי תֵּבֵל בְּמוּפֵיתְהוֹן מִן קֳדָם יְיָ 16
מִשֵּׁימַר תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ: יִשְׁלַח שְׁלַח נְבִיאֵי מַלְכָּא דְּתַקִּיף דְּיָתִיב בְּתִקּוּף רוּמָא דְּבַדְּנִי שֵׁיזְבֵנִי 17
מֵעַמְמִין סַגִּיאִין: יְצֵילֵנִי מִסָּנְאַי אֲרֵי תַקְפַנִי מִבַּעֲלֵי דְּבָבַי אֲרֵי אִתְגַּבְּרוּ עֲלַי: יְקַדְּמֻנִי 18 19
בְּיוֹם טַלְטוּלִי וַהֲוָת מֵימְרָא דַּיְיָ סְמֵךְ לִי: וְיָצָא וְאַפֵּיק לַרְוָחָא יָתִי שֵׁיזְבֵנִי אֲרֵי 20
אִתְרְעֵי בִי: יִגְמְלֵנִי אֲמַר דָּוִד יְשַׁלֵּם מִנַּנִי יְיָ כְּזוֹכוּתִי כְּבֵרִירוּת יָדַי יָתִיב לִי: כִּי אֲרֵי נְטָרִית 21
אוֹרְחָן דְּתַקְּנָן קֳדָם יְיָ וְלָא הַלִּיכִית בִּרְשַׁע קֳדָם אֱלָהִי: כִּי אֲרֵי כָל דִּינוֹהִי גְּלָן לְקֳבְלִי 22 23
לְמֶעְבַּדְהוֹן וּקְיָמוֹהִי לָא עֲדִית מֵנַּהוֹן: וַאֲהֵיהּ וַהֲוֵית שְׁלִים בְּדַחֲלְתֵּיהּ וְהַוֵית נָטַר 24
נַפְשִׁי מֵחוֹבִין:

Et dixit: Dñs firmitudo mea & fiducia mea, & liberans me. Dominus *eſt* 2
complacitum eſt in me, applicuit me ad timorem ſuum, firmitudo mea, quòd
ab-ante ipſum data ſit mihi firmitas & liberatio ad ſuperandum auctores 3
inimicitiarum mearum; fiducia mea, quòd ſuper verbum ejus confido in
tempore anguſtiæ, protegens me ab auctoribus inimicitiarum mearum; &
qui dixit, quòd extolleret cornu meum in liberatione ſua; *fulcimentum*
meum, quòd fuit dictum ejus ſuſtentaculum mihi quando fugiebam ante
perſecutores meos; *liberatio mea* de auctoribus inimicitiarũ mearum, &
etiam de manu omniũ raptorũ eripuit me. *Dixit David*, In laude oro ante 4
Dñm, qui in omni tempore de auctoribus inimicitiarum mearũ liberavit
me. Quia circundedit me anguſtia tanquã mulierẽ quæ ſedit in ſella par- 5
turientis, & virtus non illi eſt ad pariendũ, *eſtque in periculo moriendi*:
multitudo peccatorũ territat me. Caſtra improborũ obſederunt me, antici- 6
paverunt me qui armati erant vaſis occiſionis. *Dixit David*, Quando an- 7
guſtia erat mihi, ego orabã ante Dñm, & ante Deũ meũ ego deprecabar;
& accipiebat de templo ſuo orationẽ meã; & poſtulatio mea ab-ante ipſũ
fa&a eſt. Et commota eſt & tremefacta terra, fundamenta cœlorũ expave- 8
rũt, et dejecta ſunt, quia gravis erat indignatio ejꝰ. Aſcendit *ſuperbia Phar-* 9
ghonis improbi ſicut fumꝰ corã eo, ideo miſit indignationẽ ejꝰ, ſicut ignis com-
burens, *qui* ab-ante illũ, conſumit increpatio ejus; ſicut carbones ignis, *ſucce-*
nſũ dictũ ejꝰ. Et inclinavit cœlos, & revelata eſt gloria ejꝰ, & nubes ca- 10
liginis ſcabellũ ante eũ. Et revelatꝰ eſt in fortitudine ſua ſup *Cherubin cele-* 11
res, & deduxit in fortitudine ſup alas venti. *Et* poſuit majeſtatẽ ſuã in ob-
ſcuritate nubis gloriã circũ ſe, deſcendere faciẽs aquas fortes de multitudine
nubiũ *velociũ in celſitudine mundi*. A fulgore gloriæ ejꝰ candent cœli cœlo- 13
rũ, increpatio ejꝰ ſicut carbones ignis, *ſuccenſũ eſt dictũ* ejus. Tonavit de 14
cœlo Dñs, & altiſſimꝰ extulit dictũ ſuũ. Et miſit plagas ſuas ſicut jacula, & 15
diſperſit illos; fulgura, & conturbavit eos. Et viſæ ſũt profunditates maris, 16
et revelata ſũt fundamenta orbis, in increpatione ante Dñm, à dicto valido
indignationis ejꝰ. Miſit prophetas ſuos rex fortis qui ſedet in fortitudine 17
celſitudinis: gubernavit me, eripuit me de gentibus multis. Eripuit me de 18
inimicis meis, quia prævaluerant in me: de auctoribꝰ inimicitiæ meæ, quia
fortificati fuerant ſuper me. Anticipaverunt me in die migrationꝭ meæ, at 19
fuit dictũ Dñi ſuſtentaculũ mihi. Et eduxit in latitudinẽ me; eripuit me, 20
quia complacuit ſibi in me. *Dixit David*, Retribuit mihi Dñs ſecundũ me- 21
ritũ meũ, et juxta puritatẽ manuũ mearũ rediddit mihi. Quia cuſtodivi vias 22
quæ rectæ ſunt ante Dñm; & non ambulavi in improbitate ante Deũ meũ.
Quia omnia judicia ejꝰ revelata apud me ad faciendũ ea, & fœdera ejus; 23
non receſſi ab eis. Et fui perfectus in timore ejus, & cuſtodivi animam meam à peccatis. 24

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ܘܐܡܪ ܐܪܚܡܟ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܚܝܠܝ ܘܡܨܕܬܝ ܝܗ̈ ܡܪܝ ܬܪܥܝ ܘܦܠܛܢܝ ܠܝ ܐܠܗܝ ܨܘܪܝ ܐܚܣܐ ܒܗ ܡܓܢܝ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢܝ ܘܡܫܓܒܝ
3 * ܐܠܗ ܡܫܒܚ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
4 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
5 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
6 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
7 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
8 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
9 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
10 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
11 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
12 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
13 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
14 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
15 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
16 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
17 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
18 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
19 * ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
20 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
21 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
22 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
23 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ
24 ܡܢ ܚܡܣ ܬܫܙܒ ܐܩܪܐ ܝܗ̈ ܘܡܢ ܒܥܠܝ ܐܬܦܪܩ ܐܡܪ ܐܠܗ ܨܘܪ ܐܚܣ ܒܗ ܡܓܢ ܘܩܪܢ ܦܘܪܩܢ ܘܡܫܓܒ

2 Ac dixit; Diligam te Domine fortitudo mea,
& fiducia mea; Domine robur meum, asylum
meum, & ereptor meus; Mi Deus fortissime,
3 in quo *collocata* est spes mea, suffultor meus,
& cornu salutis meæ, confugium meum, libe-
4 rans me ab iniquis, & salvator mi glorioſis-
simе. Invocabo Dominum, & ab inimicis
5 meis servabor. Quòniam circundederunt me
6 dolores mortis, & torrentes iniquorum con-
turbaverunt me; Funes inferni cinxerunt me,
7 & præverterunt me laquei mortis; In cala-
mitate mea Dominum vocavi, & ad Deum
meum clamavi, & audivit vocem meam de
templo suo, & clamor meus in conspectum
ipsius, imò in aures ejus intravit. Et conturba-
8 ta est ac tremuit terra, & fundamenta mon-
tium concussa & scissa sunt, eò quòd iratus
9 sit eis. In ira ejus fumus ascendit, & ignis ex
ejus vultu exarsit, & carbones ex eodem in-
censi sunt. Inclinavit cœlum, ac descendit
10 cum caliginibus sub pedibus suis. Equitavit
11 super Cherubim ac volavit, volavítque super
alas venti. Collocavit tenebras in latibulo
12 suo, & vallavit eum tabernaculum suum: te-
nebræ aquarum *obortæ sunt* in nubibus aëris
13 ex fulgore tabernaculi ejus. Vertit nubes suas
14 in grandinem & carbones ignis. Tonuit in
cœlo Dominus, et Altissimus edidit vocem
15 suam, grandinem, et carbones ignis. Emisit
16 sagittas suas, et dissipavit eos; fulgura mul-
tiplicavit, et exagitavit illos. Apparuerunt
fontes aquarum, et retecta sunt fundamenta
orbis ab increpatione tua Domine, et ab an-
helitu flatûs iræ tuæ. Misit ab alto, et accepit
17 me, extraxítque me ex aquis multis; Et eri-
81 puit me ab hostibus meis potentibus, et ab
19 osoribus meis qui me validiores erant, Qui
præverterant me in die calamitatis meæ: sed
fuit mihi Dominus suffultor, Et eduxit me ad
20 locum spatiosum, et eripuit me, quia gratus
21 sum ipsi. Et rependit mihi Dominus juxta ju-
22 stitiam meã, et juxta puritatem manuum mea-
23 rum mihi reddidit: Observavi enim vias Do-
mini, nec rebellavi in Deum meum. Cuncta
enim judicia ejus ante me sunt, et leges ejus
24 non rejeci à me: Sed fuí cum eo sine labe,
et cavi mihi à peccatis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * قَالَ * أُحِبُّكَ يَا رَبِّ لِأَنَّكَ قُوَّتِي * وَأَنْتَ يَا رَبِّ عِزِّي وَمَلْجَأَيَ وَمُنْقِذِي * اَللّٰهُ اَلْمَنِيعُ
3 اَلَّذِي أَرْجُوهُ * نَاصِرِي وَقَرْنُ خَلَاصِي * وَمُنْقِذِي مِنَ اَلْأُمَمِ * وَمُخَلِّصِي اَلْمَحْمُودُ * أَدْعُو اَلرَّبَّ
4 لِأَخْلُصَ مِنْ أَعْدَائِي * مِنْ أَجْلِ أَنْ سَكَرَاتِ اَلْمَوْتِ أَحَاطَتْ بِي * وَرَجَفَنِي تَيَّارُ اَلْأُمَمِ *
5 وَأَحْبُولَنِي طَلْقُ اَلْجَحِيمِ * وَتَقَدَّمَنِي فِخَاخُ اَلْمَوْتِ * دَعَوْتُ اَلرَّبَّ عِنْدَ ضِيقِي * وَصَرَخْتُ
6 إِلَى اَلْإِلٰهِ * وَسَمِعَ صَوْتِي مِنْ هَيْكَلِهِ * وَارْتَفَعَ هُوَارِي وَصَارَ أَمَامَهُ * وَوَصَلَ إِلَى أَسْمَاعِهِ *
7 * اِرْتَجَفَتِ اَلْأَرْضُ وَتَزَلْزَلَتْ * وَتَزَعْزَعَ أَسَاسُ اَلْجِبَالِ بِالرَّجْفَةِ * لِأَنَّ اَلرَّبَّ غَضِبَ عَلَيْهَا * اِرْتَفَعَ
8 اَلدُّخَانُ مِنْ غَضَبِهِ * وَالْتَهَبَتِ اَلنَّارُ مِنْ وَجْهِهِ * وَكَانَ لَهِيبُ نَارٍ أَشَدَّ مِنْ لَهِيبِ اَلْجَمْرِ *
9 * فَحَ اَلسَّمَاءَ وَنَزَلَ * وَظَهَرَ اَلضَّبَابُ تَحْتَ قَدَمَيْهِ * رَكِبَ عَلَى اَلْكَارُوبِيمِ * تَحَلَّقَ وَارْتَفَعَ
10 عَلَى أَكْنَافِ اَلْهَوَاءِ * جَعَلَ اَلظُّلْمَةَ جِبَابَهُ * أَحَاطَ بِهِ طَلَّالُهُ * جَعَلَ سَحَابَهُ بَرَدًا وَجَمْرًا مِنْ
11 نَارٍ * وَهَتَفَ اَلرَّبُّ بِصَوْتِ اَلرَّعْدِ مِنَ اَلسَّمَاءِ * وَأَسْمَعَ اَلْعَلِيُّ صَوْتَهُ بِبَرَدٍ وَجَمْرِ نَارٍ * سَرَّحَ
12 سِهَامَهُ فَفَرَّقَهُمْ * وَأَكْثَرَ بَرْقَهُ فَأَرْجَفَهُمْ * ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ اَلْمِيَاهِ * وَانْكَشَفَتْ أَسَاسَاتُ
13 اَلْمَسْكُونَةِ مِنْ زَجْرِكَ يَا رَبُّ مِنْ رِيحِ غَضَبِكَ * أَرْسَلَ اَلْعَلِيُّ مِنْ عُلُوٍّ فَأَخَذَنِي * وَنَشَلَنِي
14 مِنَ اَلْمِيَاهِ اَلْكَثِيرَةِ * وَأَنْقَذَنِي مِنْ أَعْدَائِي اَلْأَعِزَّاءِ * وَمِنْ مُبْغِضِيَّ اَلَّذِينَ أَعْنَفُوا وَقَوُوا عَلَيَّ *
15 * وَيَقَدُّمُونِي فِي يَوْمِ اِضْطِهَادِي * لٰكِنَّ كَانَ اَلرَّبُّ نَاصِرِي * وَهُوَ اَلَّذِي أَخْرَجَنِي مِنَ
16 اَلضِّيقِ إِلَى اَلسَّعَةِ * وَأَعَانَنِي لِهَوَاهُ لِي * جَازَانِي اَلرَّبُّ بِبِرِّي * وَكَافَانِي بِزَكَاةِ يَدَيَّ * لِأَنِّي
17 حَفِظْتُ طُرُقَ اَلرَّبِّ * وَلَمْ أَعْصِ اَلْإِلٰهِي * بَلْ صَيَّرْتُ أَحْكَامَهُ كُلَّهَا قُدَّامِي * وَلَمْ أَحِدْ عَنْ
18 سُنَنِهِ * صِرْتُ مَعَهُ بِلَا عَيْبٍ * اِحْتَفَظْتُ مِنَ اَلْخَطَايَا وَاجْتَنَبْتُهَا *

2 Dixit; Diligo te O Domine mi, quia tu
es vobur meum, túque O Domine mi, po-
tentia mea, & refugium meum, & re-
3 demptor meus; Deus excelsus quem spe-
ro, adjutor meus, & cornu salutis meæ,
& servans me à scelératis, & liberator
4 meus laudandus. Dominum invoco, ut
5 eripiar ab hostibus meis. Cùm obsedis-
sent me mortis angores, vivi scelestorum
6 tremefecissent me, Cinxissent me dolo-
res sepulchri, & tendiculæ mortis præ-
7 venissent me; Invocavi Dominum tem-
pore angustiæ meæ, & clamavi ad De-
um meum, qui vocem meam audivit de
templo suo; extulítque se clamor meus,
fluítque se coram eo, & pervenit ad
8 aures ejus. Contremuit & concussa est
terra, & commota sunt cum tremore
fundamenta montium, quia succensuit eis
9 Dominus. Ascendit fumus ex ira ipsius,
& ex ejus vultu inflammatus est ignis,
fuítque flamma ignis ejus vehementior
flammâ carbonum. Aperuit cœlum, ac
10 descendit; & apparuit nebula sub pe-
11 dibus ejus. Equitavit super Cherubim,
volavit, & alas venti conscendit. Fecit
12 tenebras velũ suũ, cinxit eũ umbrâ suâ.
Fecit nubes suas grandines & carbones
13 igneos: Edidítque Dominus fragorem
14 tonitruũ de cœlo, & audire fecit Altis-
simus vocem suam cum grandinibus &
carbonibus igneis. Jacula sua misit, &
15 dispersit eos; multiplicavit fulgura sua,
& tremefecit eos. Patuerunt fontes a-
16 quarum, & detecta sunt fundamenta
orbis habitati, ob increpationem tuam O
Domine, propter flatum iræ tuæ. Mittens
17 Altissimus ab excelsis suis accepit me, &
extraxit me ex aquis copiosis: Rede-
18 mítque me ab inimicis meis validis, &
ab osoribus meis; qui robur quidem ac
19 vires contra me acquisierant, Méque
prævenerant in die persecutionis meæ; sed
20 fuit Dominus adjutor meus, Et ipse e-
duxit me ex angustia ad latitudinem, &
adjuvit me ob amorem suum erga me.
21 Retribuit mihi Dominus secundùm justi-
tiam meam, & rependit mihi secundùm
22 puritatem manuum mearum. Eò quòd
23 custodierim vias Domini, nec defecerim
à Deo meo; Imò propósuerim cunctа
judicia ejus ob oculos meos, & non de-
24 flexerim à legibus ejus; Cum eo candi-
dè me gesserim, caverim mihi à pecca-
tis, éaque devitaverim:

שמואל ב: כב

meam munditiam ſecundùm meam juſtitiã ſecundùm mihi Dñs reſtituit Et 25
25 וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי כְּבָרִי perfecto *fortũ* cum :eris pius pio Cum .ejus oculorum conſpectu in
26 לְנֶגֶד עֵינָיו: עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גִּבּוֹר תָּמִים 26
.te *facies perverſum* per verſo cum & ,eris mundus mundo Cum .eris perfectus
27 תִּתָּמָּם: עִם־נָבָר תִּתְבָּר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל: 27
.humiliabis,excelſos ſup tuos oculos & :facies ſalvum *afflictum* populum Et 28
28 וְאֶת־עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל: 29
te in Quia .*meam obſcuritatem illuſtrabit* Dñs & :Domine mea lucerna tu Quia
29 כִּי־אַתָּה נִירִי יְהוָה וַיהוָה יַגִּיהַ חָשְׁכִּי: כִּי בְךָ 30
eloquium:ejus via perfecta Dei .murũ tranſiliã meo Deo in:*agmen percurram*
31 אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת 31
Deus quis Quia .ſe in ſperantibus omnibus *ipſe* ſcutum ;*conflatum* Domini
32 יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ: כִּי מִי־אֵל 32
mea fortitudo Deus ?noſtrũ Deum præter *petra* quis &?Dominum præter
33 מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ: הָאֵל מָעוּזִּי 33
,cervarũ tanquã meos pedes *Adequans* .meam viam perfectã ſolvit & ,*virtutis*
34 חָיִל וַיִּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי: מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת 34
eſt contrit⁹ &:bellum ad meas man⁹ Docens.me ſtatuet mea excelſa ſup &
35 וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי: מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחַת 35
:tuæ ſalutis ſcutum mihi dediſti Et .meis brachiis æreus arcus
36 קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי: וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ 36
non &;me ſubter meũ paſſum *Dilatabis* .me *multiplicabis* tua manſuetudine &
37 וְעַנְוָתְךָ תַּרְבֵּנִי: תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתָּנִי וְלֹא 37
redibo non &;eos *diſperdam* & ,meos inimicos *Perſequar* .*meæ vertebræ mutarunt*
38 מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי: אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וְאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב 38
ceciderũt &,ſurgẽt non &,eos *tranſixi* &,eos conſumpſi Et.eos *conſumere uſque*
39 עַד־כַּלּוֹתָם: וְאֲכַלֵּם וְאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ 39
meos inſurgẽtes *incurvabis* :præliũ ad *virtute* me accinxiſti Et.meis pedib⁹ ſub
40 תַּחַת רַגְלָי: וַתְּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי 40
,me habentes odio :cervicem mihi dediſti meos inimicos Et .me ſubtus
41 תַּחְתָּנָי: וְאֹיְבַי תָּתָּה לִי עֹרֶף מְשַׂנְאַי 41
.*eis reſpondit* non &,Dominum ad;ſalvator non & ,Aſpexerunt .eos excidi &
42 וְאַצְמִיתֵם: יָשְׁעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ אֶל־יְהוָה וְלֹא עָנָם: 42
,eos *commixtum* platearum lutum ſicut;terræ pulverem ſicut eos contudi Et
43 וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־אָרֶץ כְּטִיט־חוּצוֹת אֲרִקֵּם 43
caput in me *Cuſtodies* .*mei populi contentionibus* à me eruiſti Et .eos *diſtendam*
44 וְתְפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ 44
alienigenæ Filii .mihi *ſervient* novi non ,populus :gentium
45 גּוֹיִם עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעֲבְדֻנִי: בְּנֵי נֵכָר 45
alienigenæ Filii .mihi audient auris *audire* Ad .mihi *mentientur*
46 יִתְכַּחֲשׁוּ־לִי לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן יִשְׁמְעוּ לִי: בְּנֵי נֵכָר 46
benedictus & ,Dominus Vivit .ſuis clauſuris à *ſe cingent* & ,*defluent*
47 יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ מִסִּגְרוֹתָם: חַי־יְהוָה וּבָרוּךְ 47
dans Deus .meæ ſalutis *petra* Deus exaltetur & : mea *petra*
48 צוּרִי וְיָרֹם אֱלוֹהֵי צוּר יִשְׁעִי: הָאֵל הַנֹּתֵן 48
me educens Et .me ſubtus populos *ſubmittens* & ,mihi vindictas
49 נְקָמוֹת לִי וּמֹרִיד עַמִּים תַּחְתָּנִי: וּמוֹצִיאִי 49
rapinarum viro à ,me elevabis *meis* inſurgentibus ab & ,meis inimicis ab
מֵאֹיְבָי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים
.me liberabis
תְּצִּילֵנִי:

Verſio VUL. LAT.

Et reſtituet mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meam:et ſecundùm munditiam manuum mearum,in conſpectu oculorũ ſuorum. Cum ſancto ſanct⁹ eris: & cum robuſto perfectus. Cum electo electꝰ eris:& cum perverſo pvertẽris. Et populũ pauperẽ ſalvum facies:oculiſq; tuis excelſos humiliabis. Quia tulucerna mea,Dñe:et tu,Dñe, illuminabis tenebras meas. In te enim currã accinctus:in Deo meo tranſiliã murũ. Deus,immaculata via ejus,eloquiũ Dñi igne examinatum: ſcutũ eſt omnium ſperantium in ſe. Quis eſt Deus præter Dñm : & quis fortis præter Deũ noſtrũ? Deꝰ qui accinxit me fortitudine:& complanavit pfectã viam meã. Coæquans pedes meos cervis, et ſup excelſa mea ſtatuens me. Docens manꝰ meas ad præliũ, & componens quaſi arcũ æreum brachia mea. Dediſti mihi clypeũ ſalutis tuæ:& manſuetudo tua multiplicavit me. Dilatabis greſſꝰ meos ſubtꝰ me : & non deficient tali mei. Perſequar inimicos meos, & conteram:& non convertar donec conſumã eos. Conſumam eos & confringam, ut non conſurgant:cadent ſub pedibus meis. Accinxiſti me fortitudine ad prælium : incurvâſti reſiſtentes mihi ſubtꝰ me. Inimicos meos dediſti mihi dorſum ; odientes me,& diſperdã eos. Clamabũt, & non erit qui ſalvet;ad Dñm, & non exaudiet eos. Delebo eos ut pulverẽ terræ: quaſi lutum platearum comminuã eos atque confringã. Salvabis me à contradictionibꝰ populi mei: cuſtodies me in caput Gentiũ : populus, quem ignoro, ſerviet mihi. Filii alieni reſiſtent mihi,auditu auris obedient mihi. Filii alieni defluxerunt,& contrahentur in anguſtiis ſuis. Vivit Dñs,& benedictꝰ Deꝰ meꝰ: et exaltabitur Deꝰ fortis ſalutis meæ. Deus qui das vindictas mihi, & dejicis populos ſub me. Qui educis me ab inimicis meis,& à reſiſtentibꝰ mihi elevas me : à viro iniquo liberabis me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ἀποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου (o) 26 ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ· Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ (π) 28 στρεβλωθήσῃ. Καὶ τὸν λαὸν τὸν πένητα σώσεις, καὶ 29 ὀφθαλμούς σου ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις. (q)Ὅτι σὺ ὁ λύχνος μου κύριε, καὶ (ρ)κύριος ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου. (r)Ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ (σ)θεῷ μου ὑπερβήσομαι 31 σοῦμαι τεῖχος. Ὁ ἰσχυρὸς, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. τὸ ῥῆμα (τ)κυρίου κραταιὸν πεπυρωμένον· ὑπερασπιστής ὅτι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν 32 (υ) ἐπ' αὐτόν. Τίς ἰσχυρὸς πλὴν κυρίου; καὶ 33 τίς κλίσις ἔξω πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; Ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ (φ)ἐξετίναξεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου. Τιθεὶς τοὺς πόδας 34 μου ὡς ἐλάφων, καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἱστῶν με. Διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κα- 35 θέξας τόξον (χ) χαλκοῦν ἐν βραχίονί μου. 36 Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου, 37 (ψ) καὶ ἡ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με. Εἰς πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑπεκάτω 38 μου, καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου. Διώξω ἐχθρούς μου, καὶ (ω)ἀφανιῶ αὐτούς, καὶ οὐκ ἀνα- 39 στρέψω (α)ἕως ἂν συντρίψω αὐτούς. (β) Καὶ θλάσω αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀναστήσουσι, καὶ πεσοῦνται 40 ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Καὶ ἐνισχύσῃς με δυνάμει εἰς πόλεμον, κάμψεις τοὺς ὑποστανομένους μοι 41 ὑποκάτω μου. Καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, τοὺς μισοῦντάς με, καὶ ἐξαναπόσας αὐ- 42 τούς. Βοήσονται, καὶ οὐκ (γ)ἔστι βοηθὸς, πρὸς κύριον, καὶ οὐκ (δ)ἐπήκουσεν αὐτῶν. Καὶ ἐλέανα αὐτοὺς 43 ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν ἐξόδων ἐλέπυνα αὐτούς. Καὶ ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν, φυλάξεις 44 με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς οὐκ (ε) ἔγνω μοι ἐδουλεύσάν μοι. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό 45 μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου (ζ) ἤκουσάν μου. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπῤῥύφησαν), καὶ (η)κοφθήσονται ἐκ 46 τῶν συσκέψεων αὐτῶν. Ζῇ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ φύλαξ μου, καὶ (θ) ὑψωθήσεται ὁ θεὸς 47 μου ὁ φύλαξ τῆς σωτηρίας μου. (ϑ)Ἰσχυρὸς κύριος ὁ δοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, παιδεύων λαοὺς 48 ὑποκάτω (ι) μου, Καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μου· καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων μοι ὑψώσῃς με, ἐξ 49 ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με.

Et reddet mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meã: & ſecundùm puritatem manuum mearum in conſpectu oculorum ejus. Cum ſancto ſanctificaberis:et cum viro(i)perfecto perfectꝰ eris. Et cũ electo electus eris:& cum perverſo perverteris. Et populum (k)inopem ſalvabis:& (l)oculos ſuper excelſos,humiliabis. Quoniam tu (m)lucerna mea,Domine:& Dominꝰ illuminabit mihi tenebras meas. Quoniam,in te curram accinctus: & in Deo meo tranſgrediar murum.(n)Fortis, immaculata via ejus. Verbum Domini(o) potens,igni examinatũ: protector eſt omnibus confidentibus ſuper eum.(p)Quis fortis præter Dominum?et quis creator erit præter Deum noſtrum?Fortis,confortans me virtute:(q)explanavit immaculatam viam meam. Ponens pedes meos,ſanquam cervorum,& ſuper excelſa ſtatuens me.Doceas manus meas ad prælium, & confingens arcum æneum in brachio meo.Et dediſti mihi protectionem ſalutis meæ: & (r) placabilitas tua multiplicavit me In(ſ) latitudinẽ in greſſibꝰ meis ſubtꝰ me: et non vacillârunt (t)cerura mea. Perſequar inimicos meos,et delebo eos:et non revertã, donec conſummavero eos.Et confringam eos, & non reſurgent: & cadent ſubtus pedes meos. Et confortabis me virtute ad prælium: curvabis eos,qui inſurgunt mihi, ſubtꝰ me. Et inimicos meos dediſti mihi dorſum,eos qui odio habent me: et mortẽ tradidiſti eos.Clamabũt, & non eſt adjutor:ad Dominum, et non exaudivit eos. Et contrivi eos,tanquam pulverem terræ: tanquam lutum viarũ comminui eos. Et erues me de (u)pugna populorum: cuſtodies me in caput gentium. Populus,quem non (x) novit,ſervierunt mihi.Filii alieni mentiti ſunt mihi: in auditu auris audierũt me.Filii alieni abjicient,& contremiſcent è clauſuris ſuis. Vivit Dñs,et benedictꝰ cuſtos meus: et exaltabitur Deus meus cuſtos ſalutis meæ. Fortis Dominus,dans vindictas mihi, caſtigans populos ſub me. Et educens me ex inimicis meis,et de inſurgentibus mihi exaltabis me: à(y)viro iniquitatum eripies me.

MS.A.(o)ἐναντίον (π)διαστρέψεις. Καὶ ἀ(ρ)κύριός μου ἐκλάμψει (σ)θεῷ ὑπερβήσομαι (τ)κυείς πεπυρωμένον· (υ)ἐπ' αὐτῷ. (φ)ἐξέτεινεν (χ)χαλκοῦν τὰς βραχόνας μου. (ψ) καὶ ὑπακοή (ω)ἀφανίσω (α)ἕως συν[τ]ρίσω (β)Καὶ τρίσω αὐτούς, καὶ θλάσω †ἐπανισταμένους (γ)ἔσαν (δ)ὑπήκουσεν (ε)ἔγνων ἐδούλευσάν (ζ)ὑπήκουσέ (η) ὑψωθήτω ὁ φύλαξ σωτηρίας (ϑ)Τψηλὸς κύριος (ι)μου, Καὶ *ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et reddidit Dominus mihi ſecundùm meritum meum, juxta puritatem meam ante dictum ejus. *Cum* Abraham qui inventus eſt pius ante te,ideò multiplicâſti facere miſericordiam cum ſemine ejus Iſaac qui fuit perfectꝰ in timore tuo; idcircò perfeciſti dictum voluntatis tuæ *factæ* cum illo. *Cum* Jaghacob qui ambulavit in puritate ante te, elegiſti filios ejus ab omnibꝰ gentibus, *& ſeparâſti ſemen ejus ab omni prophane.* Pargho & Miſzraæos qui excogitârant cogitationes ſuper populum tuum, confudiſti illos in cogitationibus ſuis. Et populum *domus Iſrael, qui vocantur in hoc mundo populus miſer,* tu futurꝰ es ut ſalves, & in dicto tuo forti eos qui invaleſcunt ſuper illos, humiliabis. Quia tu ipſe Dñs lux ipſius Iſrael Domine : & Dñs educet me de obſcuritate in lucem,& videre faciet me in ſeculo quod futurum eſt ut eveniat juſtis. Quia in dicto tuo multiplicabo caſtra, & in dicto Dei mei ſubigam omnes arces validas. Deus eſt cujus rectæ ſunt viæ, lex Domini electa eſt, *ipſe* eſt *fortis* omnibus qui confidunt in eo. *Ideo propter ſignum & liberationem quæ facies unctio tuo, & reliquo populo tuo qui relicti ſunt, confitebuntur omnes populi, gentes & linguæ, ac dicent* : Non eſt Deus niſi Dñs, *quia non eſt præter te ; & populus tuus dicent, Non eſt* qui ſit fortis niſi Deus noſter. Deus qui auxiliatus eſt mihi in virtute, & conſtituit perfectam viam meam. Ponens pedes meos veloces inſtar cervorum,& ſuper domũ fortitudinis meæ ſtatuit me. Docens manus meas ad gerendum bellum, & fortificans *arcu æreo* brachia mea. Et dediſti mihi fortitudinem, *& in liberatione tua* & in dicto tuo multiplicâſti me. Auxiſti greſſus meos ſubtus me,& non commotus eſt poples meus. Perſecutus ſum oſores meos & diſperdidi eos, & non redii uſq; quò conſumpſi eos. Et conſumpſi eos & exterminavi eos, nec potuerunt ſtare : & ceciderunt occiſi ſubtus plantam pedum meorum. Et roborâſti me in virtute ad gerendum bellum ; fregiſti populos, qui inſurgebant ut malefacerent mihi, ſubtus me. Et inimicos meos fregiſti ante me, vertentes *ante* auctores inimicitiæ meæ, et diſperdidi illos. Quærentes auxilium,et non fuit eis liberator: orantes ante Dominum, et non fuit accipiens orationem eorum. Et contrivi illos ut pulverem terræ; ſicut lutum platearum calcavi eos,et conculcavi illos. Et liberâſti me de medio populi, præfeciſti me caput gentibus: populus quem non cognovi ſervierunt mihi. Filii populorum mentiti ſunt mihi ; ad auditum auris obedierunt mihi. Filii gentiũ defecerunt,et commoti ſunt de palatiis ſuis. *Ideo propter ſignũ et liberationem quæ feciſti populo tuo, domus Iſrael gratias egerunt ac dixerunt :* Permanet ipſe Dñs, et benedictus fortis, eo quòd ab ante eum datur nobis robur et liberãtio; et *exaltatur* Deus, robur liberationis noſtræ. Deus qui facit ultionem mihi,et frangit gentes, quæ ſtant ut malefaciant mihi, ſub me. Qui liberas me ab oſoribus meis, et contra eos qui ſtant ut malefaciant mihi, roborabis me, *à Gog, et ab* exercitu *populorum* raptorum *qui cum eo* eripies me.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

25 וישב ואתיב יי לי כּזכותי כּבריותי קדם מימריה: עם עם אברהם דאשתכח חסיד קדמך
26 בכין אסגיתא למעבד חסדא עם זרעיה יצחק דהוה שלים בדחלתך בכן אשלמתא מיסר
27 רעותך למעבד עמיה: עם עם יעקב דהליך בבריותא קדמך בחרתא בנוהי מכל עממיא
28 ואפרשתא זרעיה מכל פסולא פרעה ומצראי דחשיבו מחשבן על עמך בלבלתנון
29 במחשבתהון: ואת ויית עמא בית ישראל דמתקרן בעלמא הדין עם חשיך אתי עתיד
30 למפרק ובמימרך תפקיפא דמתנבדין עליהון תמאיך: כי אתי אתה הוא מרי נהוריה
31 דישראל יי ויי יפקנני מחשוכא לנהורא ויחזנני בעלמא דעתיד למיתי לצדיקיא: ארי
32 במימרך אסגי משרין ובמימר אלהי אכבש כל כרכין תקיפין: האל אלהא דכיונא
33 אורחיה אוריתאדיי בחירא היא תפקיף הוא לכל די מתרחצין עלוהי: כי מבן על נפא
34 ופורקנא די תעביד למשיחך ולשארא דעמך דאשתארון יודון כל עממיא אומיא
35 ולישניא ויימרון לית אלהא אלא יי אדי לית בר מנך ועמך ייתרון ליית דתקיף אלא
36 אלהנא: האל אלהא דסעיר לי בחילא ומתקן שלים אורחי: משוה משוי רגלי קלילין
37 כאילתא ועל בית תוקפי יקימני: מלמד מלוף ידי למעבד קרבא ומתקף בקשת נחשא
38 דרעי: ותתן ויהבת לי תקוף ובפורקנך ובמימרך אסגיתא פסיעתי: תרחיב אסגיתא
39 תחותי ולא אודעוה רכובתי: ארדפה רדפית סנאי ושיציתנון ולא תבירת עד די
40 נמרתנון: ואכלם ושיציתנון ונמרתנון ולא יכילו למיקם ונפלו קטילין תחות פרסת
41 רגלי: ותזרני וסעדתני בחילא למעבד קרבא תבריתא עממיא דקמין לאבאשא לי
42 תחותי: ואויבי וסנאי תברית קדם מחזרי קדם בעלי דבבי ושיציתנון: ישעו בעון סעיד
43 ולית להון פריק מצלן קדם יי ולא מקביל צלותהון: ואשחקם ודושתנון כעפרא
44 דארעא כסין שוקין בעטית בהון רפסתנון: ותפלטני ותשיזבנני מפלנות עמא תמניני
45 רישא לעמיא עמא דלא ידעית יפלחונני: בניבני עממיא יתכדבון לי לשמוע אודן
46 ישתמעון בי: בני בני עממיא יסופון ויזעזעון מבתיניהון: בכין על נפא ופורקנא דעבדתא
47 לעמך בית ישראל אודיאו ואמרו קים הוא יי ובריך תקיפא דמן קדמוהי מתיהיב לנא
48 תקוף ופורקן ומרומם אלהא תקוף פורקנא: דאל אלהא דעבד פורענותא לי ותבר
49 עממיא דקימין לאבאשא לי תחותי: ומוציאי ופרקי מסנאי ועל דקימין לאבאשא לי
תנבדנני מגוג ומסשריית עממין חטופין דעשיה תשיזבנני:

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

25 * ܐܬܐܠ ܡܪܝ ܠܝ ܟܨܕܝ ܟܒܪ ܝܕܝ ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ ܗܐ ܐܬܐ ܠܝ ܟܡܪ ܚܝ

שמואל ב : כג

50 עַל־כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּר׃
51 מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד
וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם׃

CAP. XXIII. כג

1 וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן־יִשַׁי וּנְאֻם
הַגֶּבֶר הָקִם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וּנְעִים זְמִרוֹת
2 יִשְׂרָאֵל׃ רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר־בִּי וּמִלָּתוֹ עַל־
3 לְשׁוֹנִי׃ אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִּבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל
מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים׃ וְכְאוֹר
4 בֹּקֶר יִזְרַח־שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עֲבוֹת מִנֹּגַהּ מִמָּטָר
5 דֶּשֶׁא מֵאָרֶץ׃ כִּי־לֹא־כֵן בֵּיתִי עִם־אֵל כִּי
בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁמֻרָה
כִּי־כָל־יִשְׁעִי וְכָל־חֵפֶץ כִּי־לֹא יַצְמִיחַ׃
6 וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָּד כֻּלָּהֶם כִּי־לֹא בְיָד יִקָּחוּ׃
7 וְאִישׁ יִגַּע בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית וּבָאֵשׁ
שָׂרֹף יִשָּׂרְפוּ בַּשֶּׁבֶת׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבּוֹרִים
8 אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלִשִׁי הוּא
עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי עַל־שְׁמֹנֶה מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָד׃
9 וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן־דֹּדוֹ בֶן־אֲחֹחִי בַּשְּׁלֹשָׁה גִּבֹּרִים
עִם־דָּוִד בְּחָרְפָם בַּפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ־שָׁם
לַמִּלְחָמָה וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃ הוּא קָם
10 וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד־כָּלְתָה יָדוֹ וְתִדְבַּק
הַיָּד אֶל־הַחָרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם
הַהוּא וְהָעָם יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט׃

Versio VULG. LAT.

50 Propterea confitebor tibi, Domine, in gentibus: & nomini
51 tuo cantabo. Magnificans salutes regis sui, & faciens misericordiam christo suo David, et semini ejus in sempiternum.

CAP. XXIII.

1 Hæc autem sunt verba David novissima. Dixit David filius Isai: dixit vir, cui constitutum est de christo Dei Jacob,
2 egregius psaltes Israel; Spiritus Domini locutus est per me, & sermo ejus per linguam me-
3 am. Dixit Deus Israel mihi, locutus est Fortis Israel, Dominator hominum, justus dominator in timore Dei. Sicut lux
4 auroræ, oriente Sole, manè absque nubibus rutilat, & sicut pluviis germinat herba de ter-
5 ra. Nec tanta est domus mea apud Deum, ut pactum æternũ iniret mecum, firmum in omnibus atque munitum. Cuncta enim salus mea, & omnis voluntas: nec est quidquam ex
6 ea quod non germinet. Prævaricatores autem quasi spinæ evellentur universi: quæ non tolluntur manibus. Et si quis tangere voluerit eas, armabitur ferro & ligno lanceato, ignéque succensæ comburentur
8 usque ad nihilũ. Hæc nomina fortium David. Sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres, ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu
9 uno. Post hunc, Eleazar filius patrui ejus Ahohites inter tres fortes, qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthiim, & congregati sunt illuc in prælium. Cúmque ascendissent viri Israel, ipse stetit & percussit Philisthæos, donec deficeret manus ejus, & obrigesceret cum gladio: fecítque Dominus salutem magnam in die illa: & populus qui fugerat, reversus est ad cæsorum spolia detrahenda.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

50 Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν τοῖς
51 ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων (x) τὰς σωτηρίας βασιλέως αὐτοῦ, καὶ
ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ, καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

MS.A. (x) σωτηρίας

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ ἔτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. πιστὸς
Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιστὸς (a) ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε κύριος ὃν χριστὸν (c) θεοῦ Ἰακὼβ, καὶ
2 ὑψωτὴς ψαλμοὶ Ἰσραήλ. Πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ
3 γλώσσης μου. Λέγει ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐμοὶ ἐλάλησε (γ) φύλαξ ὄχ Ἰσραὴλ ΦΔGoλήν.
Εἶπον ἐν ἀνθρώπῳ, Πᾶς (δ) χραιώσητε (ε)
4 φόβον χριστοῦ; Καὶ ἐν φωτὶ θεοῦ πρωΐας ἀναλείλαι (ζ) ἥλιος τοπρωΐ, (η) οὐ νύξ ὑπάρξει ἀπὸ πρωΐας ἐκ φέγγους, καὶ ὡς ὄχ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ
5 γῆς. Οὐ γὰρ (ϑ) ἔτως ὁ οἶκός μου μετ' ἰσχύος θεοῦ διαθήκην γὰρ αἰώνιον (ι) ἔθετό μοι ἑτοίμην
ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα, ὅτι οὐ μὴ (κ) βλα-
6 στήσῃ ὁ παράνομος. Ὥσπερ ἄκανθαι ἐξωσμένη πάντες (λ) ἔτοι, ὅτι οὐ χρεὶ ληφθήσονται,
7 Καὶ (μ) ἀνὴρ οὐ κοπιάσῃ ἐν αὐτοῖς· καὶ πλῆρες σιδήρου, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ
καυθήσονται αἰχμάλωτα αὐτῶν.
8 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυναστῶν (ξ) Δαυὶδ·
Ἰεβοσθὲ ὁ Χαναναῖος ἄρχων τῶν τριτ(ο)θέων·
(π) Ἀδινὼ ὁ Ἀσωναῖος, οὗτος ἐπαταξε τὸν Ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰσάπαξ. Καὶ μετ' αὐτὸν (ρ) Ἐλεαζὰρ υἱὸς πατρὸς
9 αὐτοῦ υἱὸς (σ) Δωδὶ τῶν ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς μετ(τ) Δαυὶδ· καὶ ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν
τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, Καὶ ἀνέβησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ· αὐτὸς ἀν-
10 έστη καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως οὗ (υ) ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προσκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς τὴν μάχαιραν. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτοῦ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

MS.A. (α) ὁ ἀνὴρ (β) χυρίου θεοῦ (γ) φύλαξ Ἰσραὴλ (δ) χραταιώσητε (ε) φόβον κυρίου Καὶ ἐν θεῷ φωτὶ πρωΐας (ζ) ὁ ἥλιος (η) οὐ παῤῥήξει (ϑ) ὅτι (ι) ἑτοίμην ἔθετό μοι ἐν (κ) βασάσῃ (λ) ἄυλοι, (μ) ἀνὴρ κόπτεται (ν) καυθήσεται αἰχμὴν αὐλῶν. (ξ) τῶν Δαυὶδ· (ο) αὐτός ὄζιν. (π) Ἀδεὶν ὁ Ἀσωναῖος, *ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰσάπαξ. (ρ) Ἐλεάζαρ (σ) Σωσεὶ (τ) Δαυὶδ· ἐν τῷ (υ) ἐκόπασεν

Versio LATINA. Interp.

Propter hoc confitebor tibi, Domine, in gentibus: & in nomine tuo psallam. Magnificans salutes regis sui, & faciens misericordiam christo suo David, & semini ejus, usq; in seculum.

CAP. XXIII.

Et hæc verba David ultima. Fidelis David filius Jesse, & fidelis vir, (a) quem suscitavit Dominus in christum Dei Jacob: & decori psalmi Israel. Spiritus Domini locutus est in me: et verbum ejus super linguam meam. Dicit Deus Israel, Mihi locutus est (b) custos ex Israel parabolam. Dixi in homine, Quomodò tenebitis timorem Christi? Et in luce Dei matutina, exoriatur Sol manè, (c) non Dominus transiit à splendore, et tanquam ex pluvia virorum à terra. Non enim sic domus mea cum Forti. Testamentum enim æternum posuit mihi paratum in omni tempore custoditum. Quoniam universa salus mea, et omnis (d) voluntas: quoniam non germinabit iniquus. Sicut spina ejecta, omnes hi: quoniam non manu sumentur: (e) Et vir non laborabit in eis. Et pleni ferro: et lignum lanceæ: et in igni comburet, et comburentur confusionem eorum. Hæc nomina potentium David. (f) Jebosthe Chananæus princeps tertii est: Adinon Asonæus; hic eduxit gladium suum super octingentos milites vice una. Et cum eis Eleanan filius patrui ejus, filius (g) Dudi, qui in tribus potentibus cum David: et cùm ipse exprobraret in alienigenas; congregati sunt illuc in prælium, Et ascendit vir Israel: ipse surrexit, et percussit in alienigenis; quoadusq; defatigata est manus ejus, et adhæsit manus ejus ad gladium. Et fecit Dominus salutem magnã in die illâ: et populus sedit post eum tantùm ad spoliandum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

50 עַל כֵּן אוֹדֵי קֳדָמָךְ יְיָ בְּעַמְמַיָּא וּלְשִׁמְךָ אֵימַר תּוּשְׁבְּחָן : מַסְגֵּי לְמַעְבַּד פּוּרְקָן עִם מַלְכֵּיהּ
51 וְעָבֵד טֵיבוּ לְמְשִׁיחֵיהּ לְדָוִד וּלְזַרְעֵיהּ עַד עָלְמָא :

כג

1 וְאִלֵּין פִּתְגָמֵי נְבוּאַת דָּוִד דְּאִתְנַבִּי לְסוֹף עָלְמָא לְיוֹמֵי נָחֳמְתָא דַּעֲתִידִין לְמֵיתֵי אֲמַר דָּוִד
בַּר יִשַׁי וַאֲמַר גַּבְרָא דְּמְרַבָּא לְמַלְכוּ מְשִׁיחָא בְּמֵימַר אֱלָהּ יְיָ יַעֲקֹב וְתַקִּין לְמַסְגֵּי בְּחִינָךְ
2 מַרְפְּסֵי תּוּשְׁבַּחְתְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל : אֲמַר דָּוִד בְּרוּחַ נְבוּאָה דַּיְיָ אֲנָא מְמַלֵּל אִלֵּין וּפִתְגָמֵי
3 קוּדְשָׁיהּ בְּפוּמִי אֲנָא סָדַר : אֲמַר דָּוִד אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל עֲלַי מַלֵּל תַּקִּיפָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּשַׁלִּיט
בִּבְנֵי אֱנָשָׁא קוֹשְׁטָא דַּאֲן אֲמַר לְמַנָּאָה לִי מַלְכָּא דְּהוּא מְשִׁיחָא דַּעֲתִיד דִּיקוּם וְיִשְׁלוֹט
4 בִּדְחַלְתָּא דַּיְיָ : טוּבֵיכוֹן צַדִּיקַיָּא עֲבַדְתּוּן לְכוֹן עוּבְדִין טָבִין דְּאִתּוּן עֲתִידִין לְאַנְהָרָא
כְּיַרְחָא כְּהוֹר יְקָרֵיהּ כְּנְהוֹר צַפְרָא דְּאוֹיִל וְתַקֵּן וְכִשְׁמְשָׁא דַּעֲתִיד לַאֲנְהָרָא כְּהוֹר יְקָרֵיהּ עַל חַד
תְּלָת מְאָה אַרְבְּעִין וְתְלָתָא כְּנְהוֹר שִׁבְעַת כּוֹכְבַיָּא שַׁבְּעַת יוֹמַיָּא יַתִּיר מִבְּדִין תִּתְרַבּוּן
וְיִיטַב לְכוֹן דְּהַיְיתוּן מְחַסְּדִין לְשַׁנֵּי נָחֳמְתָא דְּאִתְיָן הָא כְּאִבְּרָא דְּמִסּוֹבַר בְּשַׁנֵּי בְּצוֹרְתָא
דַּיְחוֹת מִטְרָא עַל אַרְעָא : אֲמַר דָּוִד יַתִּירָא מִבֵּיתִי קֳדָם אֵל אֲרִי קַיָּם עִמִּי קְיָם
לִי לְמַהֲוֵי מַלְכוּתִי קַיְמָא כְּמָא דְּקַיְמִין סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית וּנְטִירָא לְעָלְמָא דְּאַתֵּי אֲרֵי כָּל
צְרִכִי וְכָל בָּעוּתִי קֳדָמוֹהִי מְתָעְבְּדִין בְּבֵן כָּל מַלְכוּ לְקִבְלֵיהּ עוֹד לָא תִתְקַיְּמוּן : וְרִשְׁיָעֵי
עָבְדֵי חֲטָאָה דְּמָן לְכִבְּיִן דְּבְמִפְקָהוֹן רַבִּיכִין לְמִקְטַף וְכַד אֱנָשׁ חַיִּס עֲלֵיהוֹן וְשָׁבִיק לְהוֹן
7 אִוְלִין וְתָקְפִין עַד דְּלֵית אֶפְשַׁר לְמִקְרַב לְהוֹן בִּיָד : וְאַף כָּל אֱנָשׁ דְּמִשְׁרֵי לְמִקְרַב בְּחוֹבִין
אִוְלִין וְתָקְפִין עֲלוֹהִי עַד דְּחָפִין לֵיהּ כְּלִבּוּשׁ דְּבַרְזְלָא דְּלָא יְכִלִּין לֵיהּ בְּאָעֵי מוֹרְנִין וְרוֹמָחִין
בְּכֵן לֵית פּוּרְעָנוּתְהוֹן בִּיַד אֱנָשׁ אֱלָהִין בְּאֶשְׁתָּא עֲתִידִין לְאִתּוֹקָדָא יְתוּקְדוּן בְּאַתְגָּלָאָה
8 בֵּית דִּינָא רַבָּא לְמֵתַב עַל כּוּרְסֵי דִּינָא לְמֵדַן יַת עַלְמָא : אִלֵּין שְׁמָהָת גִּבָּרַיָּא דְּהֲווּ
עִם דָּוִד גְּבָרָא רֵישׁ מַשְׁרִיתָא יָתִיב עַל כּוּרְסֵי דִּינָא וְכָל נְבִיָּא וְסָבָיָא מְקַדְּמִין לֵיהּ מְשִׁיחַ
בְּמִשַּׁח קוּדְשָׁא בְּחִיר וּמְפַנֵּק שַׁפִּיר בְּרֵיוֵיהּ וְיָאֵי בְּחִוְיוֵיהּ חֲכִים בְּחוֹכְמְתָא וְסוֹכְלְתָן בְּעִיצָה
נַבָּר בְּנְבוּאָתָא רֵישׁ גִּבָּרַיָּא הוּא מְחַקֵּן בְּמָנֵי וְיָנָא נָפֵק בְּפוּם קָלָא וְנָצַח בְּקַרְבָא וּמְחַבֵּיב
9 עַל יְדֵי מוֹרְנִיתֵיהּ חַמְנֵי מְאָה קְטִילִין בְּזִמְנָא חָדָא : וּאֲחֵרָיו וּבָתְרוֹהִי אֶלְעָזָר בַּר דּוֹדוֹ בַּר
אֲחוֹהִי בְּתְלָתָא גִּבָּרַיָּא עִם דָּוִד כַּד חַסִּידוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְאִתְכְּנִישׁוּ תַּמָּן לְאַגָּחָא קְרָבָא וּסְלִיקוּ
אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל : הוּא קָם וּקְטַל בְּפְלִשְׁתָּאֵי עַד דִּלְאֵית יְדֵיהּ וְאִדְבֵּיקַת יְדֵיהּ עִם חַרְבָּא
10 וַעֲבַד יְיָ פּוּרְקָנָא רַבָּא בְּיוֹמָא הַהוּא וְעַמָּא תָּב בַּתְרוֹהִי בְּרַם לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא :

manus ejus cum gladio : & fecit Dñs liberationem magnam in die illo ; & populus rediit post illum ; verùm ad exuendum occisos.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea confitebor ante te Domine in gentibus, & nomini tuo dicam laudes. Qui multiplicat facere liberationem cum rege suo, & facit benignitatem uncto suo David & semini ejus usq; in seculum.

CAP. XXIII.

Et hæc verba prophetiæ David quæ vaticinatus est consummationi seculi, diebus consolationis qui futuri sunt ut veniant: Dixit David filius Isai, & dixit vir qui sublimatus est in regnum, unctus in dicto Dei Jaghacob, & constitutus ut præficiat in ludo suavitatis laudem Israel. Dixit David in spiritu prophetiæ Domini, Ego loquor hæc, & verba sanctitatis ejus in ore meo ego ordino. Dixit David, Deus Israel super mẽ locutus est, fortis Israel *qui dominatur* in filiis hominis, verax judex dixit, quòd constitueret mihi regem, ipse est Messias, qui futurus est ut surgat & dominetur in timore Dñi. Beati vos justi, fecistis vobis facta bona, quia vos futuri estis ut luceatis *ut lux* gloriæ *ejus*, sicut splendor auroræ qui ambulat & constat, & sicut Sol qui *futur⁹ est ut luceat sicut splendor* gloriæ suæ, *pro uno tercenties quadragies ac ter, sicut lux septem stellarum septem diebus; plus quàm hoc magnificabimini & bene erit vobis, qui fuistis expetentes annos consolationum venturos*, ecce sicut *agricola* qui expectat in annis siccitatis ut descendat pluvia super terram. Dixit David: Plus est quàm hæc domus mea ante Deum, quia juramentum æternum juravit mihi, quòd esset regnum meum firmum sicut firmi sunt ordines Beresith, & custoditum in seculum quod veniet, nam omnes indigentiæ meæ, & omnes petitiones meæ ante ipsum factæ sunt: ideò omne regnum contra ipsum ampliùs non firmabitur. Et improbi factores peccati erunt similes spinis quæ in ortu suo molles ad eruendum, & *cùm homo* parcit super eis, & finit eas, procedunt & invalescunt usq; quo non possibile sit appropinquare ad eas manu. Et omnis homo qui incipit appropinquare ad peccata, progredientia & se roborantia super se, usq; quo operiant eum tanquàm vestis ferrea, non prævalent illi in lignis hastarum & lancearum: ideò non est ultio eorum in manu hominis, sed in igne incendendo incendentur cum apparuerit dom⁹ judicii magni, ut sedeat super solium judicii ad judicandum seculum. Hæc nomina robustorum qui fuerunt cum David, robusti capitis exercituum, sedentis super solium judicii, *& omnibus prophetis & senioribus cingentibus eum*, uncti in unctione sancta, electi, & jucundi, pulchri forma & decori aspectu, sapientis sapientia, & intelligentis consilio, fortis robore capitis robustorum: ipse præfectus super vasa armorum, exiens in ore vocis, & vincens in prælio, & contorquens manu lanceæ suæ octingentos occisos vice una. Et post illum Elghazar filius *Dodo* filii Ahhohhi inter tres robustos qui erant cum David quando exprobraverunt Pelisthæi, & congregati erant ibi ad ineundum bellum, & ascenderunt viri Israel: Ipse surrexit & occîdit in Pelisthæis usq; quo defatigaretur manus ejus, & hæreret

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 * ܥܠ ܗܕܐ ܐܘܕܝܟ ܡܪܝ ܒܥܡܡܐ ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ ܠܟ ܘܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܘܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ.
51 ܡܓܕܠ ܦܘܪܩܢ ܕܡܠܟܗ ܘܥܒܕ ܚܣܕ ܠܡܫܝܚܗ ܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ ܥܕ ܥܠܡܐ.

Propter hoc gratias tibi agam inter gentes Domine mi, & nomini tuo canam. O magnificans salutem regis tui, & benignitatem exercens erga Christum tuum Davidem & semen ejus, usque in seculum. 50 51

CAP. XXIII.

1 ܘܐܠܝܢ ܐܢܘܢ ܡܠܐ ܕܒܬܪ ܐܢܫ ܕܐܩܝܡ ܠܕܘܝܕ ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܪ ܝܫܝ ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܩܝܡ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܘܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ.
2 ܡܓܕܠ ܦܘܪܩܢ ܕܡܠܟܗ ܘܥܒܕ ܚܣܕ ܠܡܫܝܚܗ ܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ ܥܕ ܥܠܡܐ. * ܪܘܚܐ ܕܡܪܝ ܡܠܠ ܒܝ ܘܡܠܬܗ ܒܠܫܢܝ.
3 ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܠܝ ܐܡܪ ܬܩܝܦ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܒܐܢܫ ܕܐܬܐ ܒܪܚܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܕܫܠܝܛ ܒܐܢܫ ܕܐܬܐ ܒܪܚܡܐ ܕܐܠܗܐ.
4 ܐܝܟ ܢܗܝܪܐ ܕܨܦܪܐ ܕܢܗܪ ܒܗ ܫܡܫܐ ܢܗܪ ܒܗ ܨܦܪܐ ܕܠܐ ܥܢܢ ܡܢ ܒܪܩ ܡܛܪ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܥܒܕ ܥܫܒ.
5 ܐܦ ܠܐ ܟܕܢܐ ܒܝܬܝ ܥܡ ܐܠܗܐ ܕܫܘܐ ܠܝ ܩܝܡܐ ܥܠܡܝܐ ܣܝܡ ܘܫܘܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܢܛܪ ܠܗ ܕܠܐ ܐܦ ܠܐ ܢܨܡܚ ܒܝܬܝ ܠܡܥܒܕ ܠܗ.
6 ܘܠܐ ܢܫܠܡ ܠܗ ܠܒܠܝܥܠ ܐܝܟ ܩܘܣܐ ܕܫܠܝܛ ܒܗ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܪܒܐ ܕܒܪܙܠ ܠܐ ܢܫܬܠܚ ܒܐܝܕ ܐܢܫ.
7 ܐܠܐ ܒܐܝܕ ܓܒܪ ܘܒܪܘܡܚ ܕܚܪܒܐ ܘܒܐܫ ܡܩܛܪ ܐܢܘܢ ܒܐܬܪܗ.
8 ܐܠܝܢ ܫܡܗܬ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܝܫܒ ܒܬܟܠܡܢܝ ܪܫ ܒܢܝ ܚܟܡܘܢܝ ܗܘ ܥܕܝܢܐ ܗܘ ܥܠ ܫܠܬܐ ܥܠ ܫܡܢ ܡܐܐ ܒܚܕ ܙܒܢ ܩܛܠ ܐܢܘܢ.
9 ܘܒܬܪܘܗܝ ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܕܘܕܝ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘ ܓܒܪ ܕܐܬܐ ܥܡ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܟܕ ܓܕܦܘ ܠܗܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܩܪܒ ܠܡܩܪܒ ܘܐܬܟܢܫܘ ܓܒܪܝ ܐܝܫܪܝܠ ܘܣܠܩ ܗܘ ܘܩܛܠ ܒܦܠܫܬܝܐ ܥܕ ܕܐܬܥܝܦ ܐܝܕܗ ܘܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܣܝܦܐ ܘܥܒܕ ܝܗܘܐ ܫܘܒܥܐ ܒܗ ܘܐܬܦܢܘ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܐܠܐ ܠܡܫܠܚ ܒܙܘܙܐ.
10 ܘܐܠܥܙܪ ܗܘ ܩܡ ܒܓܘ ܦܠܫܬܝܐ ܘܐܬܟܢܫ ܥܡ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܟܕ ܓܕܦܘ ܠܗܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܩܪܒ ܠܡܩܪܒ ܘܐܬܟܢܫܘ ܓܒܪܝ ܐܝܫܪܝܠ ܘܣܠܩ ܗܘ ܘܩܛܠ ܒܦܠܫܬܝܐ ܥܕ ܕܐܬܥܝܦ ܐܝܕܗ ܘܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܣܝܦܐ ܘܥܒܕ ܝܗܘܐ ܫܘܒܥܐ ܒܗ ܘܐܬܦܢܘ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܐܠܐ ܠܡܫܠܚ ܒܙܘܙܐ.

CAP. XXIII.

1 ܘܐܠܝܢ ܐܢܘܢ ܡܠܐ ܕܒܬܪ ܐܢܫ ܕܐܩܝܡ ܠܕܘܝܕ ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܪ ܝܫܝ ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܩܝܡ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܘܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ.
2 ܡܓܕܠ ܦܘܪܩܢ ܕܡܠܟܗ ܘܥܒܕ ܚܣܕ ܠܡܫܝܚܗ ܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ ܥܕ ܥܠܡܐ. * ܪܘܚܐ ܕܡܪܝ ܡܠܠ ܒܝ ܘܡܠܬܗ ܒܠܫܢܝ.
3 ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܠܝ ܐܡܪ ܬܩܝܦ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܒܐܢܫ ܕܐܬܐ ܒܪܚܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܕܫܠܝܛ ܒܐܢܫ ܕܐܬܐ ܒܪܚܡܐ ܕܐܠܗܐ.
4 ܐܝܟ ܢܗܝܪܐ ܕܨܦܪܐ ܕܢܗܪ ܒܗ ܫܡܫܐ ܢܗܪ ܒܗ ܨܦܪܐ ܕܠܐ ܥܢܢ ܡܢ ܒܪܩ ܡܛܪ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܥܒܕ ܥܫܒ.
5 ܐܦ ܠܐ ܟܕܢܐ ܒܝܬܝ ܥܡ ܐܠܗܐ ܕܫܘܐ ܠܝ ܩܝܡܐ ܥܠܡܝܐ ܣܝܡ ܘܫܘܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܢܛܪ ܠܗ ܕܠܐ ܐܦ ܠܐ ܢܨܡܚ ܒܝܬܝ ܠܡܥܒܕ ܠܗ.
6 ܘܠܐ ܢܫܠܡ ܠܗ ܠܒܠܝܥܠ ܐܝܟ ܩܘܣܐ ܕܫܠܝܛ ܒܗ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܪܒܐ ܕܒܪܙܠ ܠܐ ܢܫܬܠܚ ܒܐܝܕ ܐܢܫ.
7 ܐܠܐ ܒܐܝܕ ܓܒܪ ܘܒܪܘܡܚ ܕܚܪܒܐ ܘܒܐܫ ܡܩܛܪ ܐܢܘܢ ܒܐܬܪܗ.
8 ܐܠܝܢ ܫܡܗܬ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܝܫܒ ܒܬܟܠܡܢܝ ܪܫ ܒܢܝ ܚܟܡܘܢܝ ܗܘ ܥܕܝܢܐ ܗܘ ܥܠ ܫܠܬܐ ܥܠ ܫܡܢ ܡܐܐ ܒܚܕ ܙܒܢ ܩܛܠ ܐܢܘܢ.
9 ܘܒܬܪܘܗܝ ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܕܘܕܝ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘ ܓܒܪ ܕܐܬܐ ܥܡ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܟܕ ܓܕܦܘ ܠܗܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܩܪܒ ܠܡܩܪܒ ܘܐܬܟܢܫܘ ܓܒܪܝ ܐܝܫܪܝܠ ܘܣܠܩ ܗܘ ܘܩܛܠ ܒܦܠܫܬܝܐ ܥܕ ܕܐܬܥܝܦ ܐܝܕܗ ܘܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܣܝܦܐ ܘܥܒܕ ܝܗܘܐ ܫܘܒܥܐ ܒܗ ܘܐܬܦܢܘ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܐܠܐ ܠܡܫܠܚ ܒܙܘܙܐ.
10 ܘܐܠܥܙܪ ܗܘ ܩܡ ܒܓܘ ܦܠܫܬܝܐ ܘܐܬܟܢܫ ܥܡ ܓܒܪܝ ܕܕܘܝܕ ܟܕ ܓܕܦܘ ܠܗܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܩܪܒ ܠܡܩܪܒ ܘܐܬܟܢܫܘ ܓܒܪܝ ܐܝܫܪܝܠ ܘܣܠܩ ܗܘ ܘܩܛܠ ܒܦܠܫܬܝܐ ܥܕ ܕܐܬܥܝܦ ܐܝܕܗ ܘܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܣܝܦܐ ܘܥܒܕ ܝܗܘܐ ܫܘܒܥܐ ܒܗ ܘܐܬܦܢܘ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܐܠܐ ܠܡܫܠܚ ܒܙܘܙܐ.

Propter hoc gratias tibi agam inter gentes Domine mi, & nomini tuo canam. O magnificans salutem regis tui, & benignitatem exercens erga Christum tuum Davidem & semen ejus, usque in seculum. 50 51

CAP. XXIII.

Denique hæc sunt postrema verba Davidis. Dixit David filius Isai, dixit vir qui erexit jugum Christi & Dei Jacob, qui suaves reddidit cantus Israelis: Spiritus Domini locutus est in me, & sermo ejus per linguam meam *prolatus*. Dixit Deus Israelis, & mihi dixit Potentissimus Israelis, qui præest hominibus justis, qui dominatur in timentes Deum, Lucis instar matutini cùm sol oritur, matutini *inquam* nubibus expertis inde ab aurora & à pluvia *(rore)* quæ terram germinare facit, Non est ejusmodi domus mea cum Deo, sed pactum sempiternum posuit mihi, & omnia parata sunt atque conservata; omnem enim voluntatem meam, omne mandatum meum ipse perficit. Verùm scelerati omnes asperarum sunt instar spinarum: harum enim nullæ manu capiuntur; Sed cùm quis attrectaturus est eas, hastâ quidem securis aut ferro cogit illas, tum igne comburuntur ad quietem *consequendam*. Hæc sunt nomina heroum Davidis: Primam sedem *ac* tertiam dignitatem obtinentis nomen erat Gedehu, vir qui descendens interfecit octingentos occisos eodem tempore. Post hunc Eliazar filius fratris patris ejus. Descendit iste cum tribus viris in comitatu Davidis (quando probris affecerunt eos Philistæi, & congregârunt se illuc ad bellum gerendum, ascenderúntque viri Israelitæ) Idémque surgens stragem edidit inter Philistæos, donec manus ejus defatigata gladii sui capulo hæreret: fecítque Dominus salutem in die illa: reversúsque est post eum populus ad spoliandos occisos. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 * أَشْكُرُكَ بَيْنَ الشُّعُوبِ يَا رَبِّي * وَأُرَتِّلُ لِاسْمِكَ * أَيُّهَا الْمُعْطِي خَلَاصَ مَلِيكِهِ * الْمُنْعِمُ عَلَى مَسِيحِهِ
51 دَاوُدَ وَذُرِّيَّتِهِ إِلَى أَبَدِ الْآبَادِ *

Gratias agam tibi inter gentes O Domine mi, nomíque tuum celebrabo. O magnificans salutem regis tui, benefice erga unctum tuum Davidem & progeniem ejus in secula perpetua. 50 51

* الْفَصْلُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ *

CAP. XXIII.

1 * هٰذَا آخِرُ كَلِمَاتِ دَاوُدَ. قَالَ يَا دَاوُدُ بْنَ إِيشَيْ. قُلْ أَيُّهَا الرَّجُلُ الَّذِي احْتَمَلَ إِصْرَ مَسِيحِ إِلٰهِ
2 يَعْقُوبَ. يُطَيِّبُ غِنَيْ آلِ إِسْرَائِيلَ وَيُرَسِّلُهُمْ * رُوحُ الرَّبِّ تَكَلَّمَتْ عَلَى لِسَانِي. وَالْكَلَامُ الَّذِي
3 يَنْطِقُ بِهِ لِسَانِي هُوَ كَلَامُ الرَّبِّ * قَالَ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ. وَأَوْحَى إِلَيَّ مَنِيعُ آلِ إِسْرَائِيلَ. وَنَطَقَتْ بِوَحْيِهِ.
4 الْمُسَلَّطُ عَلَى الْقَوْمِ الْأَبْرَارِ أَنْ يُلْهِمَهُمْ كَلَامَ وَحْيِهِ. الْمُسَلَّطُ عَلَى الْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللّٰهَ * وَوَحْيُهُ
إِلَيْهِمْ كَنُورِ الصَّبَاحِ إِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ * وَنُورِ الْغَدَاةِ الَّذِي لَيْسَ فِيهَا سَحَابٌ إِذَا طَلَعَ
5 الْفَجْرُ وَكَالْمَطَرِ الَّذِي يُنْبِتُ فِي الْأَرْضِ نَبَاتًا * فَلَيْسَ هٰكَذَا بَيْتِي عِنْدَ اللّٰهِ. وَلٰكِنْ عَاهَدَنِي عَهْدًا
دَائِمًا إِلَى الْأَبَدِ مُعَدًّا. جَمِيعُ مَا وَعَدَنِي مُهَيَّأٌ مَحْفُوظًا عِنْدَهُ * مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ يُتِمُّ كُلَّ هَوَاهُ * فَأَمَّا
6 الْأَثَمَةُ فَهُمْ مِثْلُ السَّوْكِ السَّدِيدِ كُلُّهُمْ. الَّذِي لَا يَقْدِرُ الْمَرْءُ أَنْ يَأْخُذَهُ بِيَدِهِ * وَلٰكِنْ إِذَا أَرَادَ
7 الرَّجُلُ أَنْ يَدْنُوَ إِلَيْهِ * إِمَّا بِمِسْكِ الْفَأْسِ وَيَجْمَعُهُ بِحَدِيدَةِ الْفَأْسِ. وَيُصَيِّرُهُ لِوُقُودِ النَّارِ لِلْمَنْفَعَةِ
وَالرَّاحَةِ * وَهٰذِهِ أَسْمَاءُ قُوَّادِ دَاوُدَ وَرِجَالِهِ. الَّذِي كَانَ يَجْلِسُ فِي الْمَجْلِسِ الْأَوَّلِ فِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ *
8 رَجُلٌ كَانَ اسْمُهُ جَدْحُوا * رَجُلٌ نَزَلَ إِلَى الْحَرْبِ * فَقَتَلَ ثَمَانِيَ مِائَةِ رَجُلٍ فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ * وَمِنْ
9 بَعْدِهِ الْعَازَارُ بْنُ عَمِّهِ. الَّذِي نَزَلَ مَعَ دَاوُدَ فِي ثَلَاثَةِ رِجَالٍ الَّذِينَ عَيَّرُوهُمْ أَهْلُ فَلَسْطِينَ *
وَاصْطَفَّ أَهْلُ فَلَسْطِينَ لِلْحَرْبِ. فَصَعِدَ رِجْلُ آلِ إِسْرَائِيلَ فَفَرُّوا وَانْهَزَمُوا * فَوَقَفَ هُوَ وَحْدَهُ. وَقَتَلَ
10 مِنْ أَهْلِ فَلَسْطِينَ. حَتَّى كَلَّتْ يَدُهُ. وَلَصِقَتْ يَدُهُ فِي قَائِمِ سَيْفِهِ. وَخَلَّصَ الرَّبُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى
يَدَيْهِ فِي ذٰلِكَ الْيَوْمِ * وَنَزَلَ الشَّعْبُ خَلْفَهُ لِيَعْدُوا الْقَتْلَاءَ * وَيَأْخُذُوا سَلَبَهُمْ *

CAP. XXIII.

Hæc sunt postrema verba Davidis. Dic O David fili Isai, dic O vir qui portavit jugum Christi sui Dei Jacob, qui cantum & harmoniam gentis Israeliticæ suavem reddidit. Spiritus Domini locutus est per linguam meam, & sermo quem profert lingua mea, sermo Domini est. Dixit Deus Israelis, & Fortissimus gentis Israeliticæ revelavit mihi; & ejus oracula pronuntiavi, qui dominatur in turbam justorum ut indat illis verba revelationum suarum; qui dominatur in pios qui timent Deum. Ad quos oracula ipsius sunt veluti lux matutina exoriente sole, & lux matutini in quo nulla extant nubes nascente aurorâ; & veluti pluvia quæ herbam in terra producit. Non sic se habet domus mea apud Deum, sed pepigit mecum fœdus sempiternum, paratum in perpetuum: quicquid pollicitus est mihi, paratum est atque reconditum apud eum, nam ipse perficit omne voluntatem suam. At verò impii sunt omnes veluti spina 6 duræ quas non potest homo suâ manu capere, Sed cùm quis voluerit eas tangere, 7 securim accipit, ferro securis colligit eas, tum destinat illas ad accendendum ignem in usum et quietem. Porrò hæc sunt nomina ducum & virorum Davidis: Qui primam sedem, & secundam dignitatem occupabat, erat vir quidam nomine Gedehu, qui ad prælium descendens occidit octingentos unâ horâ viros. Post hunc Eleazar filius patrui ejus, qui cum Davide descendit unà cum tribus viris, quas cùm probris affecissent Palestini, tum Palestini ad bellum sese instruxissent, & ascendissent viri Israelitæ, & territi fugæ se dedissent; Steit hic solus, & eosque 10 trucidavit à Palestinis, ut fatigaretur manus ejus, hæretique manus ejus capulo gladii sui. Sic eripuit per eum Dominus filios Israel eo die: tum descendit post eum populus ad recensendos occisos, & prædam eorum capiendam. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

שמואל ב: כג

Peliſtim ſunt *collecti* & : Hararites Aghe filius Sammah eum poſt Et
11 וְאַחֲרָיו שַׁמָּה בֶן־אָגֵא הַהֲרָרִי וַיֶּאֶסְפוּ פְלִשְׁתִּים
, lentium plena campi *pars* ibi erat & : villa in
11 לֶחָיָה וַיְהִי־שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מָלְאָה עֲדָשִׁים
, *paris* medio in ſtetit Et .Peliſtim *faciebat* à fugerat populus &
12 וְהָעָם נָס מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים: וַיִּתְיַצַּב בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה
ſalutem Dominus fecitque ; Peliſtim percuſſit & ,eã liberavit &
12 וַיַּצִּילֶהָ וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
venerunt & ; *capitibus* triginta ex tres deſcenderunt Et .magnam
13 גְּדוֹלָה: וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשִׁים מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ
turma & : Hadullam ſpeluncam ad David ad *meſſem* ad
13 אֶל־קָצִיר אֶל־דָּוִד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת
; præſidio in tunc David Et .Rephaim valle in *caſtrametans* Peliſtim
14 פְּלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים: וְדָוִד אָז בַּמְּצוּדָה
,David deſideravit Et .lechem--Beth tunc ,Peliſtim *ſtatio* &
15 וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז בֵּית לָחֶם: וַיִּתְאַוֶּה דָּוִד
quæ lechem-Beth ciſterna de *aquis* me potabit *Quis* : ait & 14
וַיֹּאמֶר מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבְּאֵר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר
, Peliſtim *caſtrametationem in* fortes tres irruperunt Et .porta in
15 בַּשָּׁעַר: וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים
,porta in quæ ,lechem--Beth ciſterna de aquas hauſerunt &
16 וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם מִבְּאֵר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר
, eas bibere voluit non & :David ad attulerunt & ,portaverunt &
16 וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם
Domine mihi Abſit : dixit Et .Domino eas libavit &
17 וַיַּסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה: וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי יְהוָה
? *ſuis animabus in abeuntium* virorum ſanguinem Num .hoc *me faciendo à*
מֶעֱשׂוֹתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים בְּנַפְשׁוֹתָם
.fortes tres fecerunt hæc : eas bibere noluit &
וְלֹא אֹבֶה לִשְׁתּוֹתָם אֲלֶה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים:
caput ipſe Serujah filius Joab frater Abiſai Et
18 וַאֲבִישַׁי אֲחִי ׀ יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה הוּא רֹאשׁ
trecentos *ſuper* ſuam lanceam ſuſcitavit ipſe & ,trium
18 הַשְּׁלֹשָׁה וְהוּא עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
? *gloriosus* nonne tribus *Præ* .tres inter nomen ei Et *occiſos*
19 חָלָל וְלוֹ־שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה: מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד
.pervenit non tres ad uſque & :*principem in* eis erat &
וַיְהִי לָהֶם לְשָׂר וְעַד־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא:
operibus *multus* ,*virtutis* viri filius Jehojadah filius Benajahu Et
20 וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ חַי רַב־פְּעָלִים
ipſe & ,Moab leones ut fortes duos percuſſit ipſe ; Cabſeel de
20 מִקַּבְצְאֵל הוּא הִכָּה אֶת־שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב וְהוּא
.nivis die in ciſternæ medio in leonem percuſſit & ,deſcendit
יָרַד וְהִכָּה אֶת־הָאֲרִיֵה בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג:
manu in & ,aſpectus virum ,Ægyptium virum percuſſit ipſe Et
21 וְהוּא הִכָּה אֶת־אִישׁ מִצְרִי אֲשֶׁר מַרְאֶה וּבְיַד
lanceam rapuit & ,virga in eum ad deſcendit & ,lancea Ægyptii
21 הַמִּצְרִי חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשֹּׁבֶט וַיְנַתֵּק אֶת־הַחֲנִית
Benajahu fecit Hæc .ſua lancea in eum interfecit & ,Ægyptii manu de
22 מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ: אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ
Fræ .fortes tres inter nomen ei & : Jehojadah filius
23 בֶּן־יְהוֹיָדָע וְלוֹ־שֵׁם בְּשְׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים: מִן־
eum poſuit & : pervenit non tres ad & ,*glorioſus* triginta
23 הַשְּׁלֹשִׁים נִכְבָּד וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא וַיְשִׂמֵהוּ
; triginta inter Joab frater Haſahel .ſuum auditum ad David
24 דָּוִד אֶל־מִשְׁמַעְתּוֹ: עֲשָׂהאֵל אֲחִי־יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים
,Charodites Samma .lechem--Beth Dodo filius Elchanan
24 אֶלְחָנָן בֶּן־דֹּדוֹ בֵּית לָחֶם: שַׁמָּה הַחֲרֹדִי
.Charodites Elica
25 אֱלִיקָא הֲחַרֹדִי:

Verſio VULG. LAT.

Et poſt hunc, Semma filius Age de Arari : & congregati ſunt Philiſthiim in ſtatione : erat quippe ibi ager lente plenus. Cúmque fugiſſet populus à facie Philiſthiim, Stetit ille in medio agri, & tuitus eſt eum, percuſſitque Philiſthæos : & fecit Dominus ſalutem magnã. Nec non & antè deſcenderant tres qui erant principes inter triginta, & venerant tempore meſſis ad David in ſpeluncam Odollam : caſtra autem Philiſthinorum erant poſita in Valle gigantum. Et David erat in præſidio : porrò ſtatio Philiſthinorum tunc erat in Bethlehem. Deſideravit ergò David, & ait;O ſi quis mihi daret potum aquæ, de ciſterna quæ eſt in Bethlehem juxta portam? Irruperunt ergò tres fortes caſtra Philiſthinorum, & hauſerunt aquam de ciſterna Bethlehem, quæ erat juxta portam, & attulerunt ad David : at ille noluit bibere, ſed libavit eam Domino, Dicens; Propitius ſit mihi Dominus, ne faciam hoc:num ſanguinem hominum iſtorum, qui profecti ſunt, & animarum periculum bibam ! Noluit ergò bibere. Hæc fecerunt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoque frater Joab filius Saruiæ,princeps erat de trib⁹: ipſe eſt qui levavit haſtam ſuam cõtra trecentos, quos interfecit, nominatus in tribus, Et inter tres nobilior, erátque eorum princeps, ſed uſque ad tres primos non pervenerat. Et Banaias filius Joiadæ viri fortiſſimi, magnorum operum, de Cabſeel: ipſe percuſſit duos leones Moab, & ipſe deſcendit, & percuſſit leonem in media ciſterna in diebus nivis. Ipſe quoque interfecit virum Ægyptium,virum dignum ſpectaculo, habentem in manu haſtam : itaque cùm deſcendiſſet ad eum in virga, vi extorſit haſtã de manu Ægyptii, & interfecit eum haſtã ſuã. Hæc fecit Banaias filius Joiadæ. Et ipſe nominatus inter tres robuſtos, qui erant inter triginta nobiliores : veruntamen uſq; ad tres non pvenerat: fecítque eum ſibi David auricularium, à ſecreto. Aſael frater Joab inter triginta, Elehanan filius patrui ejus de Bethlehem, Semma de Harodi, Elica de Harodi,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 (φ) Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμαΐα υἱὸς (χ) Ἀσα ὁ Ἀρυχαῖος. καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς Θηρία· καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης φακοῦ· καὶ ὁ λαὸς ἔφυγε ἐκ προσώπου
12 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τοῦ μερίδος, καὶ ἐξείλατο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἐποίησε κύριος σω-
13 τηρίαν μεγάλην. Καὶ κατέβησαν τρεῖς ἐκ (ι) τριάκοντα, καὶ κατέδησαν εἰς (ϟ) Κασὼν πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον (ω) Ὀδολλάμ· καὶ τάγμα τῶν (α) ἀλλοφύλων,
14 καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφάϊν. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῷ ὀχυρῷ, καὶ τὸ ὑπόστεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.
15 Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύστεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε
16 ἐν Βηθλεέμ. Καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· καὶ (β) ἦραν, καὶ παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἠθέλησε πεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ,
17 Καὶ εἶπε, Ἱλεώς μοι κύριε τοῦ ποιῆσαι τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευόντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι. καὶ οὐκ ἠθέλησε πεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυ-
18 νατοί. Καὶ (γ) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ υἱὸς (δ) Σαρουΐας αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισὶ, καὶ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας· καὶ αὐτῷ ὄνομα
19 ἐν τοῖς τρισὶν, Ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἐνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς (ε) εἰς ἄρχον-
20 τα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε. Καὶ Βαναΐας υἱὸς (ζ) Ἰωιαδὲ ἀνὴρ αὐτὸς πολλοσὸς ἔργοις, ἀπὸ Καβσεὴλ, καὶ αὐτὸς (η) ἐπάταξε τοὺς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τοῦ Μωάβ· καὶ
21 αὐτὸς κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος. Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα (θ) ὁρατὸν, ἐν δὲ τῇ χει-
22 ρὶ τοῦ Αἰγυπτίου (ι) δόρυ ὡς ξύλον διακάδρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
23 Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. Ταῦτα ἐποίησε Βαναΐας υἱὸς (κ) Ἰωιαδὲ, Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς, ἐκ τῶν τριῶν
24 ἐνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλθε· καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τοὺς δυνατοὺς αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
25 τῶν δυνατῶν Δαυὶδ (λ) τῶ βασιλέως. Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωὰβ· ἦσαν ἐν τοῖς τριάκοντα· Ἐλεαναὰν υἱὸς Δουδὶ παρὰ
25 Βέλφου αὐτοῦ (μ) ἐν Βηθλεέμ· (ν) Σαμμὰ ὁ Ῥωδαῖος·

Et poſt eum Samaia filius Aſa 11
Aruchæus.Et congregati ſunt alienigenæ in (k) Theria. Et erat
ibi pars agri plena lentis. Et popu-
lus fugit à facie alienigenarum.
Et ſtetit in medio partis : & e- 12
ripuit eam, & percuſſit alienige-
nas. Et fecit Dominus ſalutem
magnam. Et deſcenderunt tres 13
in(l) triginta, & deſcenderunt
in(m)Caſon ad David in ſpelun-
cam Odollam. Et (n) ordo alie-
nigenarum, & caſtrametati ſunt
in valle Rhaphaim. Et David 14
tunc in præſidio : & ſtatio alie-
nigenarum tunc in Bethleem. Et 15
concupivit David,et dixit;Quis
potabit me aquâ de ciſterna, quæ
in Bethleem, quæ in porta? (o)
Statio autem alienigenarum tunc
in Bethleem. Et irruperunt tres 16
illi potentes in caſtra alienigena-
rum, & aquati ſunt aquam de
ciſterna, quæ in Bethleem, quæ in
porta. Et tulerunt, & venerunt
ad David. Et noluit bibere eam:
& libavit eam Domino,Et dixit; 17
Propitius mihi, Domine,à facien-
do hoc,ſi ſanguinem virorum,qui
ivérunt in animabus ſuis, bibam.
Et noluit bibere eam. Hæc fece-
runt tres illi potenter. Et Abeſſa 18
frater Joab filius Saruiæ ipſe
princeps in tribus: & ipſe ſuſci-
tavit lanceam ſuam ſuper trecen-
tos cæſos. Et eî nomen in ipſis
tribus, Ex tribus illis glorioſus: 19
& factus eſt eis in principem :
uſq; ad tres non venit. Et 20
Banæas filius Jodae (p) vir ipſe
multus operibus, è Cabeſeel : &
ipſe percuſſit duos filios Ariel i-
pſius Moab:& ipſe deſcendit,&
percuſſit leonem in medio ciſternæ
in die nivis. Ipſe percuſſit virum 21
Ægyptium, virum ſpectabilem:
in manu autem Ægyptii lancea,
(q) tanquam lignum ſcalæ nau-
ticæ : & deſcendit ad eum in
virga, & rapuit lanceam de ma-
nu Ægyptii, & occidit eum in
lancea ejus. Hæc fecit Banæas 22
filius Jodae : Et ei nomen in 23
tribus potentibus , (r) ex tribus
glorioſus : et ad tres non venit.
Et conſtituit eum David ad (ſ) 24
auditiones ſuas. Et hæc no-
mina potentium David regis:
Aſael frater Joab, hic in triginta:
Eleanan filius Dudi pa-
trui ejus in Bethleem : Sæma 25
Rhudæus:

MS.A. (φ) Μετ' αὐτὸν Σαμιὰς (χ) Ἀγοὰ (ψ) Κασωὰχ (ω) Ὀδολλάμ· (α) ἀλλοφύλων παρενέβαλον, (β) ἔλαβον, (γ) Ἀβισαὶ ἀδελφὸς (δ) Σαρυΐας (ε) ἐπ' ἀρχοντα, (ζ) Ἰωιαδαὲ (η) ἐπάταξεν * τὸν λέοντα (θ) ὁρατὸν, (ι) δόρυ * ἐκ τῆ χεῖρος τῦ (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) βασιλέως. (μ) ἐκ (ν) Σαμμαὶ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἐναχὰ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἑλλὴς ὁ Φυλωνί·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּבַתְרוֹהִי שַׁמָּא בַר אָגֵא דְּמִן הָרָר טוּרָאָה וְאִתְכְּנִישׁוּ פְּלִשְׁתָּאֵי לְחֵיתָא וַהֲוָת תַּמָּן אַחְסָנַת
חַקְלָא מְלֵיָא טְלוֹפְחִין וְעַמָּא אַפֵּךְ מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי : וְיִתְצַב וְאִתְעֲתַד בְּגוֹ אַחְסָנְתָּא
וְשֵׁיזְבֵיהּ וְקָטַל יָת פְּלִשְׁתָּאֵי וַעֲבַד יְיָ פּוּרְקָנָא רַבָּא: וְיָרְדוּ וּנְחַתוּ תְּלָתָא נְבָרַיָּא מִנְּבָרֵי רֵישֵׁי
מַשְׁרְיָתָא וַאֲתוֹ לַחֲצָרָא לְוַת דָּוִד עִדְלָם וּמַשְׁרִית פְּלִשְׁתָּאֵי שְׁרָיָא בְּמֵישַׁר גְּבָרַיָּא : וְדָוִד
וְדָוִד בְּבֶן בְּחַקְרָא וְאִסְטַרְטֵיג פְּלִשְׁתָּאֵי בְּבֶן בְּבֵית לָחֶם : וְחַמִּידַת נַפְשָׁא דְּדָוִד וַאֲמַר מַן
יַשְׁקְנָנִי מַיָּא מִנּוּבָא דְּבֵית לָחֶם דִּי בְתַרְעָא : וּבְזָעוּ תְּלָתָא נְבָרַיָּא בְּמַשְׁרִית פְּלִשְׁתָּאֵי וּמְלוֹ
מַיָּא מִנּוּבָא דְּבֵית לָחֶם דִּבְתַרְעָא וּנְסִיבוּ וְאֵיתְיָאוּ לְוַת דָּוִד וְלָא אֲבָא לְמִשְׁתֵּיהוֹן וַאֲמַר
לְנַסְכָא יַתְהוֹן קֳדָם יְיָ : וַאֲמַר חָס לִי מִן קֳדָם יְיָ מִלְמֶעְבַּד דָּא הֲדַם גִּבְרַיָּא דְּאָזְלוּ
בְנַפְשָׁתְהוֹן וְלָא אֲבָה לְמִשְׁתֵּיהוֹן אִלֵּין עֲבָדוּ תְּלָתָא נְבָרַיָּא : וַאֲבִישַׁי אֲחוּהִי דְּיוֹאָב בַּר
צְרוּיָה הוּא רֵישׁ נְבָרַיָּא וְהוּא חַיֵּיב יָת מְרִינְתֵּיהּ עַל תְּלָת מְאָה קְטִילִין וְלֵיהּ שׁוּם
בִּתְלָתָא נְבָרַיָּא : מִן נְבָרַיָּא הֲוָה יַקִּיר וְהֲוָה לְהוֹן לְרַבָּא וּלְתַלְתָּא גִּבְרִין לָא מְטָא : וּבְנָיָהוּ
בַּר יְהוֹיָדָע בַּר גְּבַר דְּחִיל חֲטָאִין דְּלֵיהּ עוֹבְדִין מִקַּבְצְאֵל הוּא קְטַל יָת תְּרֵין רַבְרְבֵי מוֹאָב
וְהוּא נְחַת וּקְטַל יָת אַרְיֵא בְּגוֹ גוּבָא דְּתַלְגָא : וְהוּא קְטַל יָת גַּבְרָא מִצְרָאָה גְּבַר
דְּחָזְוָא וּבִידָא דְּמִצְרָאָה מוֹרְנִיתָא וּנְחַת עֲלוֹהִי בְּחוּטְרָא וַאֲנַיִס יָת מוֹרְנִיתָא מִידָא
דְּמִצְרָאָה וְקַטְלֵיהּ בְּמוֹרְנִיתֵיהּ : אִלֵּין עֲבַד בְּנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וְלֵיהּ שׁוּם בִּתְלָתָא נְבָרַיָּא :
מִן נְבָרַיָּא יַקִּיר וְלִתְלָת גִּבְרִין לָא מְטָא וּמַנְיֵיהּ דָּוִד עַל מִשְׁמַעְתֵּיהּ : עֲשָׂהאֵל
אֲחוּהִי דְּיוֹאָב בְּנְבָרַיָּא אֶלְחָנָן בַּר דּוֹדוֹ דְּמִבֵּית לָחֶם : שַׁמָּה דְּמִן חֲרוֹד אֱלִיקָא
דְּמִן חֲרוֹד :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et poſt illum Sama filius Agæ qui erat ex Harar *montano :* et congregati 11
ſunt Peliſthæi ad Hhajatha, et fuit ibi hæreditas agri plena lentium,et po-
pulus fugit ab-ante Peliſthæos: Et ſtetit in medio hæreditatis, et liberavit 12
illam et occîdit Peliſthæos,et fecit Dñs liberationem magnam. Et deſcen- 13
derunt tres robuſti de robuſtis capitum exercitus, et venerunt in meſſe ad
David [*in*] Ghadulam: et exercitus Peliſthæorũ conſederat in planicie ro-
buſtorum. Et David tunc erat in præſidio, et dux Peliſthæorum tunc erat 14
in Beth-lehhem. Et defideravit anima David et dixit : Quis potabit me 15
aqua de puteo Bethlehhem qui eſt in porta ? Et irruperunt tres robuſti in 16
caſtra Peliſthæorum, et hauſerunt aquas ex puteo Bethlehhem qui erat in
porta: & acceperunt et attulerunt ad David:et noluit bibere eas,ſed dixit
quòd libaret eas ante Dñm. Et dixit : Abſit mihi ab-ante Dñm ut faciam 17
hoc: num [*bibam*] ſanguinem robuſtorum qui ambulaverunt in animabus
ſuis? et noluit bibere eas.Hæc fecerunt tres robuſti.Et Abiſai frater ipſius 18
Joab filii Szarujah,ipſe erat caput robuſtorum,et ille contorſit haſtam ſup
trecentos occiſos:et illi erat nomen inter tres robuſtos. Præ robuſtis fuit 19
honorabilis,et fuit illis in magiſtrum,et uſq; ad tres *fortes* non pervenit.
Et Benajahu filius Jehojadagh filii viri timentis peccata, cui erant opera, 20
de Kabſzael,ipſe occîdit duos magnates *Moab*, et ipſe deſcendit et occî-
dit leonem in medio ciſternæ in die nivis.Et ille occîdit virum Miſzræum, 21
virum conſpicuum,et in manu Miſzræi erat haſta;et deſcendit contra illum
in virga,et extorſit haſtam de manu Miſzræi,et occîdit illum lancea ipſius.
Hæc fecit Benajah filius Jehojadagh, et illi erat nomen inter tres robu- 22
ſtos. Præ robuſtis honorabilis, ſed ad tres fortitudines non pervenit : & 23
præfecit eum David ſuper auditionem ſuam. Ghaſael frater ipſius Joab 24
inter robuſtos ; Elhhanan filius *Dodo* qui erat ex Bethlehhem. Sama qui 25
erat ex Hharod, Elika qui erat de Hharod.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܒܬܪ ܗܘ ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܕܘܕܐ ܕܗܘ ܒܚܕ ܡܢ ܬܠܬܐ ܓܒܪܐ ܕܗܘ ܥܡ ܕܘܕ ܒܡܚܡܬܐ ܟܕ ܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܓܒܪ ܚܩܠ ܕܫܥܪ ܡܠܐ ܕܥܕܫܐ ܘܥܡܐ ܢܣܒ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ

Post hunc surrexit Samma filius Agæ de monte regio. Congregatis enim Palestinis ad animalia prædanda, ubi erat agellus quidam lentibus consitus, & populo fugiente à conspectu Palestinorum; Constitit is in medio agro, vendicavit animalia, & Palestinos interfecit: fecitq; Dominus salutem magnam per manum ejus. Præterea descenderunt tres ex heroibus, & venerunt tempore messis ad Davidem in speluncam Arlam, jumentis Philistæorum versantibus in convalle gigantum. (David quidem castra tunc habebat in Masroth, principes verò Philistæorum castra posuerant in Beth-lehem,) Accensus ergò Davidi desiderio quodam ait, Vellem potaret me quispiam aquâ cisternæ magnæ quæ est in Beth-lehem civitate. Tum perruperunt tres illi viri acies Philistæorum, & haustam è cisterna magna quæ est in Beth-lehem civitate, aquam afferentes obtulerunt Davidi: qui noluit eam bibere, sed effudit eam coram Domino, & ait: Nequaquam permittat mihi Dominus ut hoc faciam; periculo vitæ suæ abierunt isti viri: nec voluit eam bibere. Hæc fecerunt tres illi viri. Præterea Abisai frater Joabi, filius Suriæ, ipse caput erat horum triginta, ipséq; lanceam vibravit adversùs trecentos occisos, & ipse princeps erat horum triginta: Inter triginta erat honoratissimus, fuitque princeps eorum, & heroica facinora æquè ac triginta præstabat. Banaja Jojadæ filius vir strenuissimus, cujus facta præclariora fuerunt quàm Cabsielis. Hic interfecit duos gigantes Moabitarum: is descendit & occîdit leonem in sylva tempore nivis: Is virum Ægyptium, virum aspectu venustum interfecit, cùm Ægyptius hastam manu teneret: nam cum baculo descendit adversùs eum, & arreptâ ex Ægyptii manu hastâ, interfecit illum *eâdem* hastâ. Hæc fecit Banaja Jojadæ filius qui celebris erat inter triginta viros, & præclara facinora gerebat ut *reliqui* triginta: Eundémque constituit David ad egrediendum & ingrediendum. Asael frater Joabi inter hos triginta viros *numeratur*: Samma qui ex monte regio:

12 ܥܠ ܐܝܠ ܘܗܘ ܬܡ ܚܩܠ ܕܥܕܫܐ ܡܠܐ ܕܥܡ ܘܦܠܫܬܝܐ ܢܣܒ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܠ ܘܩܛܠ ܝܗܘܐ ܒܗ ܬܡ ܘܥܒܕ ܝܗܘܐ ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܠܟܠ ܥܡܐ ܗܢܘܢ ܕܢܦܠܘ ܒܝܕ ܫܡܐ ܒܪ ܐܓܐ ܗܪܪܝܐ ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܬܟܢܫܘ ܓܘܕ ܒܚܕ ܡܢ ܬܠܬܝܗܘܢ ܓܒܪܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܕܘܕ ܒܝܘܡ ܚܨܕ ܠܥܪܒܐ ܕܥܕܫܐ ܘܦܠܫܬܝܐ ܢܣܒ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܘܐܬܝܗܒ ܢܦܫ ܕܘܕ ܘܐܡܪ ܡܝ ܢܫܩܝܢܝ ܡܝ ܡܢ ܒܝܪ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܒܬܪܐ ܕܥܠ ܬܪܥܐ ܘܐܬܪܘ ܬܠܬܐ ܓܒܪܐ ܒܡܚܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܫܐܒܘ ܡܝ ܡܢ ܒܝܪ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܒܬܪܐ ܕܥܠ ܬܪܥܐ ܘܢܣܒܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܕܘܕ ܘܐܒܐ ܕܘܕ ܠܡܫܬܐ ܘܐܬܪܩ ܠܗ ܒܐܦ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܚܫ ܠܝ ܡܪܝ ܕܐܥܒܕ ܗܢ ܗܠܝܢ ܕܒܢܦܫ ܓܒܪܐ ܐܙܠܘ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܫܬܝܬܗ ܘܐܠܝܢ ܬܠܬܐ ܓܒܪܐ ܥܒܕܘ ܗܠܝܢ ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ ܗܘ ܪܫ ܠܬܠܬܝܢ ܘܠܘܬܗܘܢ ܐܪܡ ܪܡܚ ܒܚܕ ܡܐܐ ܩܛܝܠ ܘܫܡ ܗܘ ܕܫܡ ܒܬܠܬܝܢ ܗܘ ܪܫ ܠܗܘܢ ܘܠܐ ܗܘ ܡܫܘܐ ܠܩܕܡܝܐ ܕܠܬܠܬܐ

שמואל ב : כד

Abihezer .Tecohites Hiches filius Hira ,Paltites Cheles
26 חֶלֶץ הַפֶּלְטִי עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ הַתְּקֹעִי : אֲבִיעֶזֶר
27 ,Achochites Salmon .Chusathites Mebunnai ;Hannethothites
הָעַנְתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי : צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי
28 ,Netophathites Bahanah filius Cheleb .Netophathites Maharai
מַהְרַי הַנְּטֹפָתִי : חֶלֶב בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי
29 Benajahu .Binjamin filiorum Ghibbah de Ribai filius Itthai
אִתַּי בֶן־רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן : בְּנָיָהוּ
30 Halbon - Abi .Ghahas *torrentibus* de Hiddai ,Pirhathonites
פִּרְעָתֹנִי הִדָּי מִנַּחֲלֵי נָעַשׁ : אֲבִי־עַלְבוֹן
31 ,Sahalbonites Eliachba : Barchumites Hazmaveth ,Harbathites
הָעַרְבָתִי עַזְמָוֶת הַבַּרְחֻמִי : אֶלְיַחְבָא הַשַּׁעַלְבֹנִי
32 filius Achiam ,Hararites Sammah .Jehonathan Jasen filii
בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן : שַׁמָּה הַהֲרֹרִי אֲחִיאָם בֶּן־
33 ;Mahachathi filius Achasbai filius Eliphelet .Ararites Sarar
שָׁרָר הָאֲרָרִי : אֱלִיפֶלֶט בֶּן־אַחַסְבַּי בֶּן־הַמַּעֲכָתִי
34 ;Charmelites Chesrai .Ghilonites Achithophel filius Eliham
אֱלִיעָם בֶּן־אֲחִיתֹפֶל הַגִּלֹנִי : חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי
35 .Gadites Bani ,Sobah de Nathan filius Ighal .Arbites Paharai
פַּעֲרַי הָאַרְבִּי : יִגְאָל בֶּן־נָתָן מִצֹּבָה בְּנֵי הַגָּדִי :
36 filii Joab *vasa ferens* Beerothites Nacharai ;Hammonites Selec
צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחְרַי הַבְּאֵרֹתִי נֹשֵׂא כְלֵי יוֹאָב בֶּן־
37 .Chitthæus Urijah .Ithrites Ghareb ,Ithrites Hira .Serujah
38 צְרוּיָה : עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי : אוּרִיָּה הַחִתִּי
39 .septem & triginta Omnes
כָּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה :

CAP. XXIV. כד

David concitavit & ;Israel *in* irasci DOMINI *nasum* addidit Et
1 וַיֹּסֶף אַף־יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּסֶת אֶת־דָּוִד
.Jehudah & ,Israel numera ,Vade :dicendo eis in
בָּהֶם לֵאמֹר לֵךְ מְנֵה־אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוּדָה :
:secum qui ,*virtutis* princ pem Joab ad rex Dixitque
2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְ שַׂר־הַחַיִל אֲשֶׁר־אִתּוֹ
-Beer ad usque & ,Dan à Israel tribus omnes *in* nunc *Circui*
שׁוּט־נָא בְכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר
.populi numerum sciam & ,populum *recenſete* & ;ſebah
3 שֶׁבַע וּפִקְדוּ אֶת־הָעָם וְיִדַּעְתִּי אֶת מִסְפַּר הָעָם :
populum ad tuus Deus DOMINUS addat Et :regem ad Joab Dixitq;
וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וְיוֹסֶף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָעָם
3 *videntes* regis mei domini oculi & ,vicibus centum *eos* ſicut & ,*eos* ſicut
כָּהֵם וְכֻהֵם מֵאָה פְעָמִים וְעֵינֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ רֹאוֹת
prævaluit Et ? hoc *verbo in* vult quid ut ,rex meus dominus &
וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ חֵפֶץ בַּדָּבָר הַזֶּה : וַיְחֹזֶק
4 ,Joab eſt egreſſus Et .*virtutis* principes ſuper & ,Joab *ad* regis verbum
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְעַל שָׂרֵי הַחָיִל וַיֵּצֵא יוֹאָב
.Iſrael populum *viſitandum ad* ,regis *facies ad virtutis* principes &
וְשָׂרֵי הַחַיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת־הָעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל :
,urbis *dextera* Haroher in ſunt caſtrametati & ,Jarden tranſierunt Et
5 וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיַּחֲנוּ בַּעֲרוֹעֵר יְמִין הָעִיר
,Ghilhad in venerunt Et. Jahazer ad & ,Ghad torrentis medio in quæ
אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל הַגָּד וְאֶל־יַעְזֵר : וַיָּבֹאוּ הַגִּלְעָדָה
6 ad circa &, Jahan Dan in venerunt & ;Chodſi Tachtim terram in &
וְאֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּים חָדְשִׁי וַיָּבֹאוּ דָנָה יַעַן וְסָבִיב אֶל־
,Chivvæi urbes omnes & :Tyri munitionem venerunt Et .Sidon
7 צִידוֹן : וַיָּבֹאוּ מִבְצַר־צֹר וְכָל־עָרֵי הַחִוִּי
.Sebah-Beer Jehudah meridiem ad ſunt egreſſi & ;Chenahanæi &
וְהַכְּנַעֲנִי וַיֵּצְאוּ אֶל־נֶגֶב יְהוּדָה בְּאֵר שָׁבַע :
,menſium novem fine in venerunt & ,terram omnem in circuierunt Et
8 וַיִּשְׁטוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ מִקְצֵה תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים
.Jeruſalem dierum viginti &
וְעֶשְׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלִָם :

Verſio VULG. LAT.

26 Heles de Phalti, Hira filius
Acces de Thecua, Abiezer de
Anathoth, Mobonnai de Hu-
27 ſati, Selmon Ahohites, Ma-
28 harai Netophathites, Heled
29 filius Baana, & ipſe Netopha-
thites, Ithai filius Ribai de Ga-
30 baath filiorum Benjamin, Ba-
naia Pharathonites, Heddai
de torrente Gaas, Abialbon
31 Arbathites, Azmaveth de Be-
32 romi, Eliaba de Salaboni.
33 Filii Jaſſen, Jonathan, Sem-
ma de Ororı, Aian filius Sa-
rar Arorites, Eliphelet filius
34 Aaſbai filii Machati, Eliam fi-
lius Achitophel Gelonites,
35 Heſrai de Carmelo, Pharai de
36 Arbi. Igaal filius Nathan de
37 Soba, Bonni de Gadi, Selec
de Ammoni, Naharai Be-
rothites armiger Joab filii
38 Saruiæ. Ira Jethrites, Gareb
39 & ipſe Jethrites. Urias He-
thæus. Omnes triginta ſeptem.

CAP. XXIV.

1 Et addidit furor Dñi ira-
ſci contra Iſrael, commovít-
que David in eis dicentem;
Vade, numera Iſrael & Judam.
2 Dixítque rex ad Joab princi-
pem exercitûs ſui; Perambu-
la omnes tribus Iſrael à Dan
uſque Berſabee, & numerate
populum, ut ſciam numerum
3 ejus. Dixítque Joab regi;
Adaugeat Dominus Deus tuus
ad populum tuum, quantus
nunc eſt, iterúmque centuplı-
cet in conſpectu domini mei
regis: ſed quid ſibi dominus
meus rex vult in re hujuſcemo-
4 di? Obtinuit autem ſermo
regis verba Joab, & princi-
pum exercitûs: egreſſúſque
eſt Joab, & principes militum,
à facie regis, ut numerarét po-
5 pulum Iſrael. Cúmque per-
tranſiſſent Jordanem, vene-
runt in Aroer ad dexteram
urbis, quæ eſt in valle Gad:
6 Et per Jazer tranſierunt in
Galaad, & in terram inferio-
rem Hodſi, & venerunt in Dan
ſylveſtria. Circumeuntéſque
7 juxta Sidonem, Tranſierunt
prope mœnia Tyri, & omnem
terram Hevæi & Chananæi,
venerúntque ad Meridiem Ju-
8 da in Berſabee: Et luſtratâ
univerſâ terrâ, affuerunt poſt
novem menſes, & viginti dies
in Jeruſalem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

26 Σελὴς ὁ Χωθί. Ἰρας υἱὸς (ξ) Ἰσπα ὁ Θεκωί-
27 της. Ἀζιέζερ ὁ (ο) Ἀνωθίτης, ὃν τ ὑῶν τῶ
28 (π) Ἀνωθίτου. Ἐλλὰν ὁ Ἀωΐτης. Νοερὲ ὁ
29 Νετωφατίτης. Ἐθὰι υἱὸς Ῥιβὰ ἐκ Γαβαὲθ
υἱὸς Βενιαμὶν τῶ Ἐφραθαίου. Ἀσμὼθ ὁ Βαρ-
32 δαμίτης. Ἐμασὲ ὁ Σαλαβωνίτης. υἱοὶ Ἀσὰν,
33 Ἰωνάθαν. (ρ) Σαμὰν ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν
34 υἱὸς (σ) Ἀραὶ Σαραυείτης. Ἀλιφελὲθ υἱὸς
τῶ Ἀσβίτου, υἱὸς τ Μαχαχαχί. (τ) Ἐλιὰς
35 υἱὸς Ἀχιτόφ τ (υ) Γηωνίτου. Ἀσαραὶ ὁ
36 (φ) Καρμήλιος τῶ Οὐριασορχί. Γάλ υἱὸς
(χ) Ναθὰν Πολυδωάμεως υἱὸς Γαδδί.
30 Ἐλιὰ ὁ Ἀμμανίτης. Ἀδρὶ ἀπὸ χειμάῤῥων
31 Γαβαβὴλ υἱὸς τῶ Ἀραβωθαίου. Γηωρὲ ὁ Βη-
37 θωραῖος ἄρων τὰ σκεύη. Ἰωὰς υἱὸς Σαρυΐας.
38 Ἴρας ὁ (ῥ) Ἐθιραῖος. Γηρὰ ὁ Ἐθεραῖος.
39 Οὐρίας ὁ Χεθταῖος. (ω) οἱ πάντες τριάκοντα
καὶ ἑπτά.

MS.A. (ξ) Ἐκκὰς ὁ (ο) Ἀναθωθείτης, (π) Ἀσωθείτου Σελλὼμ ὁ Ἐ-
λωείτης. Μαραὶ ὁ Νετωφαθείτης. Ἀλὰφ υἱὸς Βαναὰ τῶ Εφραθαίου
Ἀθθαὶ ἐκ Νααλεὰς. Ἀιθὼν ὁ Αρωβωθεί. Ἀσμὼθ ὁ Βαρωμείτης. Ἐ-
λιὰς ὁ Σαλαβωνείτης. υἱοὶ (ρ) Σαμνὰς (σ) Ἀραὰ ὁ Αραφείτης. Ἐλιφαλὲτ
υἱὸς τῶ Αιτυὶ υἱὸς τῶ Μαχαταίου. (τ) Ἐλιὰφ (υ) Γηλωνίτου. (φ) Καρμή-
λιος. Φαραὶ ὁ Ἀραχθεὶς. Γάδδη (χ) Νάθαν. Πολλὺς δωάμεως υἱὸς Γαδ-
δίς. Βλετὶ ὁ Ἀμανίτης. Γεδωρὲ ὁ Βηρωθαῖος ἄρων τὰ σκεύη Ἰωὰς υἱῶ
(ῥ) Ἐθραῖος. Γαρὲὰ ὁ Τεθρίτης. (ω) πάντες

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ προσίθετο (α) ὀργὴ κύριος ἐκνα-
ῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσησε τ Δαυὶδ ἐν αὐ-
τοῖς, λέγων, Βάδιζε, ἀρίθμησον τ Ἰσραὴλ
2 καὶ τ Ἰούδαν. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰω-
αὰβ ἄρχοντα τ ἰσχύος τ μετ' αὐτοῦ, Διέλθε
δὴ πάσας φυλὰς (β) Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ἀπὸ
Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τ λαὸν,
3 καὶ γνώσομαι τ ἀριθμὸν τῶ λαῶ. Καὶ εἶπεν
Ἰωὰς πρὸς τ βασιλέα, Καὶ προσθείη κύριος
ὁ (γ) θεὸς πρὸς τ λαὸν ὥσπερ (δ) αὐτὸς καὶ
ὥσπερ αὐτὸς ἑκατονταπλασίονα, καὶ ὀφθαλμοὶ
τῶ κυρίου μου τ βασιλέως ὁρῶντες· καὶ ὁ κύριός
μου ὁ βασιλεὺς ἵναττί βούλ) ἐν τῷ λόγῳ
4 τούτῳ; Καὶ ὑπῆρξεν ὁ λόγος τ βασιλέως
πρὸς Ἰωὰς καὶ εἰς τὰς ἀρχοντας τ δωάμεως.
καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰς καὶ οἱ ἄρχοντες τ ἰσχύ-
ος ἐνώπιον τῶ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τ (ε)
5 λαὸν τ Ἰσραήλ. Καὶ διέβησαν τ Ἰορδάνην, καὶ
παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐκ δεξιῶν τ πό-
λεως τ ἐν μέσῳ τ φάραγγος Γὰδ καὶ (ζ)
6 Ἐλιέζερ. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ καὶ εἰς (η)
γῆν Θαβασών, ἣ ὄνομα Ἀδασαὶ, καὶ παρε-
γένοντο εἰς (θ) Δανιδὰν καὶ Οὐδὰν, καὶ ἐ-
7 κύκλωσε (ι) Σιδῶνα. Καὶ ἦλθον εἰς Μάῤῥας
Τύρου, (κ) καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τῶ Εὐαίου
καὶ τῶ Χαναναίου· καὶ ἦλθαν (λ) χ^υ Νότου
8 Ἰούδα εἰς Βηρσαβεὲ, Καὶ διῳκήθησαν ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐν-
νέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἰερουσα-
λήμ.

MS.A. (α) ὀργὴ κυρίου ἐκκαῆναι (β) τῶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν (γ) θεὸς
Ζου πρὸς (δ) αὐτὸς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ (ε) λαὸν Ἰσραήλ.
(ζ) Ἐλιάζηρ. (η) γὴν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, (θ) Δὰν Ἰαζὰν καὶ Ἰούδαν, (ι)
εἰς Σιδῶνα τ μεγάλω. Καὶ (κ) καὶ πάσας (λ) χ^υ τ Ἰορδάνου εἰς Βηρσαβεὲ,

Selles Chlothi: Iras filius Iſca Thecoites: Abiezer-Anothites, ex filiis Anothitæ: Ellon Aoites: Noere Netophatites: Eſthai filius Rhiba de Gabaeth filius Benjamin Ephratæi: Aſmoth Bardiamites: Emaſu Salabonites: filii Aſam, Jonathan, Samnan Arodites: Amnan filius Arai Saraurites: Aliphaleth filius Asbitæ, filius Machachachi: Eliab filius Achitophel Gelonitæ: Aſarai Carmelius ipſius *terræcorchi*: Gaal filius Nathana: (ι) Polydynameus filius Galaaddi: Elie Ammanites: Hadri de torrentibus: Gadabiel filius Arabothæi: Gelore Bethoræus portans vaſa: Joab filius Saruiæ: Iras Ethiræus: Gerab Ethenæus: urias Chettæus. Omnes triginta, & ſeptem.

CAP. XXIV.

1 Et (a) addidit iram Dominus accendere in Iſrael. Et commovit ipſum David in (b) eis, dicens; Vade, numera Iſrael, & Judam. Et dixit rex ad Joab principem virtutis, qui cum eo; Transi nunc omnes tribus Iſrael, & Juda, à Dan, & uſq; Berſabee: & recognoſce populum, & ſciam numerum populi. Et dixit 3 Joab ad regem; Et adjiciat Dns Deꝰ ad populũ, (c) ſicut eos, et ſicut eos, centuplũ: et oculi domini mei regis videtes. Et domiꝰ rex ut quid vult in verbo hoc? Et prævaluit verbum regis ad 4 Joab, & ad principes virtutis. Et egreſſus eſt Joab, & principes virtutis (d) in conſpectu regis, ad recognoſcendum populum Iſrael. Et tranſierunt Jordanem, 5 & caſtrametati ſunt in Aroer à dextris civitatis, quæ in medio convallis Gad, et Eliezer. Et 6 venerunt in Galaad, & (e) in terram Thabaſon, quæ eſt Adaſæ: et advenerunt in Danidan, et Judan, et circumierunt Sidona. Et ven- 7 erunt in Mapſar Tyri, et in omnes civitates Euæi, et Chananæi: et venerunt ad Auſtrum in Juda in Berſabee, Et circumierunt in 8 omni terra. Et advenerunt à fine novem menſium, et viginti dierum in Hieruſalem.

MS.A. (a) ὀργὴ κυρίου ἐκκαῆναι (β) τῶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν (γ) θεὸς
Ζου πρὸς (δ) αὐτὸς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ (ε) λαὸν Ἰσραήλ.
(ζ) Ἐλιάζηρ. (η) γὴν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, (θ) Δὰν Ἰαζὰν καὶ Ἰούδαν, (ι)
εἰς Σιδῶνα τ μεγάλω. Καὶ (κ) καὶ πάσας (λ) χ^υ τ Ἰορδάνου εἰς Βηρσαβεὲ,

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

חֶלֶץ דְּמִן פֶּלֶט עִירָא בַר עִקֵּשׁ דְּמִתְקוֹעַ : אֲבִיעֶזֶר דְּמִן עַנְתוֹת מִבְּנֵי דְּמִן חוּשָׁת : 26
צַלְמוֹן דְּמִן אֲחוֹחַ מַהֲרַי דְּמִן נְטוֹפָת : חֶלֶב בַּר בַּעֲנָא דְּמִנְטוֹפָת אִתַּי בַּר רִיבַי 27 28
מִגִּבְעָתָא דִּבְנֵי בִנְיָמִן : בְּנָיָהוּ דְּמִפִּרְעָתוֹן הַדַּי דְּמִנַּחֲלֵי נָעַשׁ : אֲבִי עַלְבוֹן דְּמִן עַרָבָת 29 30
עַזְמָוֶת דְּמִבַּרְחוּם : אֶלְיַחְבָּא דְּמִשַּׁעַלְבוֹן בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן : שַׁמָּה דְּמִן הֲרַר טוּרָאֵה 31
אֲחִיאָם בַּר שָׂרָר דְּמִטוּר נְבוּהַ : אֱלִיפֶלֶט בַּר אַחַסְבַּי בַּר מַעֲכַת אֱלִיעָם בַּר אֲחִיתוֹפֶל 32 33
גִּילוֹנָאֵה : חֶצְרַי דְּמִן כַּרְמְלָא פַּעֲרַי דְּמִן אַרְבָּ : יִגְאָל בַּר נָתָן דְּמִצוֹבָא בְּנֵי סִשְׁבֵּט נָד : 34
צֶלֶק דְּמִבְּנֵי עַמּוֹן נַחֲרַי דְּמִן בְּאֵרוֹת נָטִיל וְיָנִיהּ דְּיוֹאָב בַּר צְרוּיָהּ : עִירָא דְּמִן יָתֶר 35 36
גָּרֵב דְּמִן יָתֶר : אוּרִיָּהּ חִתָּאֵה כָּל גִּבָּרַיָּא תְּלָתִין וְשִׁבְעָ : 37 38 39

כד

וְאוֹסִיף רוּגְזָא דַיְיָ לְמִתְקַף בְּיִשְׂרָאֵל וְגָרֵי יָת דָּוִד בְּהוֹן לְמֵימַר אֱזֵיל מְנֵי יָת יִשְׂרָאֵל וְיָת 1
דְּבֵית יְהוּדָה : וַאֲמַר מַלְכָּא לְיוֹאָב רַב חֵילָא דְּעִמֵּיהּ הַלֵּיךְ כְּעַן בְּכָל שִׁבְטָא דְיִשְׂרָאֵל 2
מִדָּן וְעַד בְּאֵר שְׁבַע וּמְנֵי יָת עַמָּא וְאֵדַע יָת חוּשְׁבַּן עַמָּא : וַאֲמַר יוֹאָב לְמַלְכָּא וְיוֹסֵף 3
יְיָ אֱלָהָךְ עַל עַמָּא כְּאִלֵּין וְכִאִלֵּין מְאָה זִמְנִין וְעֵינֵי רִבּוֹנִי מַלְכָּא חָזָן וְרִבּוֹנִי מַלְכָּא
לְמָה אִתְרְעֵי בְּפִתְגָמָא הָדֵין : וְתַקִּיף פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא עַל יוֹאָב וְעַל רַבָּנֵי חֵילָא וּנְפַק 4
יוֹאָב וְרַבָּנֵי חֵילָא קֳדָם מַלְכָּא לְמִמְנֵי יָת עַמָּא יָת יִשְׂרָאֵל : וַעֲבָרוּ יָת יַרְדְּנָא וּשְׁרוֹ 5
בַּעֲרוֹעֵר דְּרוֹם קִרְתָּא דִּבְנוֹ נַחֲלָא דְשִׁבְטָא נָד וּלְיַעְזֵר : וַאֲתוֹ לְגִלְעָד וּלְאַרְעָא דְּרוּמָא 6
לְחָדְשִׁי וַאֲתוֹ לְדָן יַעַן וּמְתַּמָּן אִסְתַּחַר לְצִידוֹן : וַאֲתוֹ לְקִרְיוֹן כְּרֵיכָן וְכָל קִרְוֵי חִוָּאֵי 7
וּכְנַעֲנָאֵי וּנְפָקוּ לְדָרוֹם יְהוּדָה לְבֵאֵר שְׁבַע : וְהַלִּיכוּ בְּכָל אַרְעָא וַאֲתוֹ מִסְיְפֵי תִּשְׁעָת 8
יַרְחִין וְעַסְרִין יוֹמִין לִירוּשְׁלֵם :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Hheleſz qui ex *Phelet*. Ghira filius Ghikes qui erat ex Thecoagh. Abighe- 26
zer qui ex Ghanathoth. Mebunai qui ex Hhuſath. Szalmon qui ex Aho- 27
ahh. Maharai qui ex Netophath. Hheleb filius Baghanah ex Netophath: 28
Aithai filius Ribai ex Gibghetha filiorum Binjamin. Benaiah qui ex Pir- 29
ghathon, Hiddai qui ex torrentibus Gaghas: Abighalbon qui ex Ghara- 30
bath, Ghaſmaveth qui ex Barhhum. Eliahhba qui ex Saghalbon: filii 31
Jaſen Jehonathan. Sama qui ex Harar *montano*: Ahhiam filius Sarar qui 32
ex monte alto. Eliphelet filius Ahhazzbai filiꝰ *Maghachath*, Eligham filius 33
Ahhithophel Gilonæi. *Hheſzrai* qui ex Charmela, Pagharai qui ex Arab. 34
Jighal filius Nathan qui ex Szobah, Bani ex tribu Gad. Szelek qui ex 35
filiis Ghamon, Nahharai qui ex Beiroth, ferens arma ipſius Joab filii 36
Szarujah. Ghira qui ex Jether, Gareb qui ex Jether. Uriah Hhithæus: 37
omnes robuſti erant triginta & ſeptem. 38
39

CAP. XXIV.

ET addidit indignatio Domini iraſci in Iſrael, & incitavit David in eos 1
dicendo: Vade numera Iſrael, & [*viros*] domus Jehudah. Et dixit rex 2
ad Joab magiſtrum exercitus qui cum eo erat: Ambula nunc per omnes
tribus Iſrael à Dan & uſq; Beerzebagh, & numera populum, & cogno-
ſcam ſupputationem populi. Et dixit Joab ad regem: Addat Dominus 3
Deus tuus ſuper populum ſicut ſunt & ſicut ſunt, centum vicibus; & oculi
domini mei regis videant: ſed dominus meus rex ad quid complacet ſibi
in re iſta? Et invaluit verbum regis ſuper Joab & ſuper magiſtros ex- 4
ercitus: & exiit Joab & magiſtri exercitus ante regem, ut numerarent
populum Iſrael. Et tranſierunt Jardenn, & caſtra poſuerunt in Gharogher 5
Meridie urbis quæ eſt in medio torrentis tribus Gad & ad Jaghzer. Et 6
venerunt in Gilghad, & ad terram auſtralem Hhodſi, & venerunt ad Dan
Jaghan, & indè revertitur ad Szidon. Et *venerunt ad urbes munitas*, & ad 7
omnes urbes Hhivæi & Chanaghanæi, & exierunt ad auſtrum Jehudah
ad Beerzebagh. Et perambulaverunt univerſam terram, & venerunt à fine 8
novem menſium & viginti dierum in Jeruſalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Halas qui ex Pelat: Ira filius Eeis, qui ex Tecua: Abiazar qui ex Anathoth: Mebni qui ex Husath: Salmon qui ex monte Baita: Mahar qui de Topha: Halab Baanæ filius qui de Netophath: Athi filius Rabai de colle filiorum Benjamen: Benaja filiꝰ Peraaton de Gebaa: Hadi qui ex Nehelgaas: Abi filius Abialmon, qui ex Gelaad: Arboth qui ex Hurim: Elhana qui de Sealab: Jonathan qui ex Bethnasur: Samma qui ex monte Oliveti: Ahim filiꝰ Asir, qui ex Adri: Eliphelat filius Hosab, qui de Maachath: Eliaam filius Ahitophel Galjonæi: Hasri qui de monte Carmelo: Gari qui ex Arub: Neael filius Nathan de Soba: Baana qui ex Gad: Selec qui de Ammon: Nahri qui ex Beruthi, portitor instrumentorum armorum Joabi filii Suriæ: Hira qui de Jathir: Arab qui ex Lachis: Uria Hethæus: omnes fervi Davidis, numero triginta septem.

CAP XXIV.

Rursus etiam irâ Dei gravescente in Israelitas, excitavit in eos Davidem, & dixit ad eum; Vade numera Israelem & Judam, Ait itaque David Joabo principi exercitûs, qui secum erat, Discurre per omnes tribus Israelis à Dan usque ad Bir-sebaa, recense mihi populum, & affer numerum eorum & summam populi. Dixit Joab ad regem, Reddat Dominus Deus tuus populum aliis centum vicibus majorem, & oculi domini mei regis *hoc* videant: dominus verò meus rex quorsum vult rem istam? At cùm prævaluisset verbum regis Joabo & imperatoribus exercituum, exiit Joab & imperatores exercituum è conspectu regis ad recensendum populum Israeliticum: Et trajecto Jordane venerunt ad Sarub quæ est ad dexteram civitatis sitæ in media valle Gad Eliazar: Tum pervenerunt usque ad Sur & Saidon, ad terram Chananæorum & Hethæorum, & ad terram Jebusæorum: cúmque totum tractum illum perlustrâssent, venerunt in terram Juda post triginta octo dies: tum venerunt ad Dan, & perlustrârunt Sidonem. Demum cùm universam terram illam percurrissent, redierunt post novem menses & viginti dies, in Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Halas qui ex Phelat: Ira filius Acis Tecuites: Elazar ex Anathoth: Mebni ex Husaib: Salmon ex monte-domûs: Mahar filius Tophaib: Halab filius Baana ex Netophath: Athi filius Rabai de colle Benjamin: Benaja filius Pheraaton de Gabaa: Haddai ex Nahalcis: Abi filius Abialmon ex Galaad: Arboth filius Hurim: Elhapa filius Saalab: Jonathan filius Maachath ex Beth-nasur: Samma ex monte Olivarum: Abim filius Asdad ex Adra: Eliphelat filius Hasbi ex Maachath: Eliaam filius Ahithophelis Galjonai: Hasri ex monte Carmelo: Gari ex Arib: Neael filius Nathan è Sabba: Baana filius Gad: Selac filius Ammon: Nahri filius Baruchi, qui erat armiger Joabi filii Suriæ: Hira qui ex Jathir: Arab qui ex Lachis: uria Gethæus. Numerus omnium servorum Davidis præcipuorum, triginta septem viri.

CAP. XXIV.

In aliam inciderunt Israelitæ calamitatem: nam sæviente in eos irâ Domini, effecit occasionē punitionis covit Davide. Atque id quidem, quoniam injecit in cor ejus ut recenseret numerum eorum: dixitque ad eum; Abi, & recense numerum filiorum Israelis & filiorum Judæ. Quare dixit David Joabo & ducibus militum qui eum eo erant; Obite limites omnium Israelitarum, et tribus eorum; & incipientes à Dan quousque perveniatis ad Bir-sebaa, recensete mihi numerum populi, & afferte mihi numerum & censum eorum. Dixit Joab regi, Deus Dominus tuus augeat populum centuplo, idque vivente rege domino meo: ad quid rex rem istam exposcit? Sed cùm rex Joabum ac duces qui cum eo erant, respexisset iratus, egressi sunt Joab & præfecti militum à rege, ut numerarent populum Israelis: Et trajicientes Jordanem venerunt in Saroth quæ jacet à dextera civitatis quæ est in valle Gad & Eliazar: Perveneruntad Sur & Saidon, & permeârunt terram Chananæorum, Hethæorum, & Basanæorum; totámque terram peragrantes venerunt in Dan, & ambierunt Sidonem: Totâ denique terrâ perlustratâ, redierunt in Jerusalem post novem menses & viginti dies:

שמואל ב: כד

numerum ad populi censum Joab Deditque
9 וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת־מִסְפַּר סִפְקֹד הָעָם אֶל־הַמֶּלֶךְ
educentis virtutis viri millia octingenta Israel fuit Et
וַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ־חַיִל שֹׁלֵף
percussit Et .virorum millia quingenta Jehudah viri & ,gladium
חֶרֶב וְאִישׁ יְהוּדָה חֲמֵשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ: וַיַּךְ
10 Dixitque .populum numeravit postquam ,eum David cor
לֵב־דָּוִד אֹתוֹ אַחֲרֵי־כֵן סָפַר אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר
nunc Et .feci quod valde Peccavi :Dominum ad David
דָּוִד אֶל־יְהוָה חָטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְעַתָּה
egi stultè quia ,tui servi *perversitatem* quæso transfer fac Domine
יְהוָה הַעֲבֶר־נָא אֶת־עֲוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְכַּלְתִּי
Ghad ad fuit Domini verbum & :mane *in* David surrexit Et .valdè
מְאֹד: וַיָּקָם דָּוִד בַּבֹּקֶר וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־גָּד
11 :David ad *loquèris* & ,Vade :dicendo ,David videntem prophetam
הַנָּבִיא חֹזֵה דָּוִד לֵאמֹר: הָלוֹךְ וְדַבֵּרְתָּ אֶל־דָּוִד
tibi elige *te super imponens* ego Tria ;Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה שָׁלֹשׁ אָנֹכִי נוֹטֶל עָלֶיךָ בְּחַר־לְךָ
12 ;ei *indicavit* &,David ad Ghad venit Et .tibi faciam & ,his ex unum
אַחַת מֵהֶם וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ: וַיָּבֹא גָד אֶל־דָּוִד וַיַּגֶּד לוֹ
,tua terra in famis anni septem tibi *veniet An* :ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ הֲתָבוֹא לְךָ שֶׁבַע־שָׁנִים רָעָב ׀ בְּאַרְצֶךָ
ipse & ,*tuorum angustiatorū* facies *ad te* fugere mensibus tribus *an* &
אִם־שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נָסְךָ לִפְנֵי־צָרֶיךָ וְהוּא
Nunc ?tua terra in *pestem* diebus tribus *esse an* & *te persequens*
רֹדְפֶךָ וְאִם־הְיוֹת שְׁלֹשֶׁת יָמִים דֶּבֶר בְּאַרְצֶךָ עַתָּה
Dixitque .verbum me mittenti respondeam *quod* vide & ,cognosce
דַּע וּרְאֵה מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָּבָר: וַיֹּאמֶר
14 manum in obsecro Incidamus .valde *mihi angustia* :Ghad ad David
דָּוִד אֶל־גָּד צַר־לִי מְאֹד נִפְלָה־נָּא בְיַד־
ne *hominis* manu in & ,ejus miserationes multæ quia ,Domini
יְהוָה כִּי־רַבִּים רַחֲמָו וּבְיַד אָדָם אַל־
mane à Israel in pestem Dominus dedit Et .incidam
אֶפָּלָה: וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל מִן־הַבֹּקֶר
15 Dan à populo de *est mortuum* & *constitutionis* tempus ad usque &
וַעַד־עֵת מוֹעֵד וַיָּמָת מִן־הָעָם מִדָּן
misit Et .virorum millia septuaginta ,sebah-Beer ad usque &
וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ: וַיִּשְׁלַח
16 ;eam *corrumpendam ad* Jerusalaim angelus suam manum
הַמַּלְאָךְ יָדוֹ יְרוּשָׁלַ͏ִם לְשַׁחֲתָהּ
corrumpenti angelo Dixitque .malo super Dominum pœnituit &
וַיִּנָּחֶם יְהוָה אֶל־הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית
Domini angelus Et .tuam manum *remitte* :nunc *Multum* ;*populo in*
בָּעָם רַב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ
ad David Dixitque .Jebusæi Araunah *area cum* erat
וּמַלְאַךְ יְהוָה
17 ;*populo in* cædentem angelum *ipsum* *eiendo in* ,Dominum
הָיָה עִם־גֹּרֶן הָאָרְנָן הַיְבוּסִי: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
quid *fecit* *isti* Et .egi iniquè ego & ,peccavi ego Ecce
יְהוָה בְּרְאֹתוֹ אֶת־הַמַּלְאָךְ הַמַּכֶּה בָּעָם וַיֹּאמֶר
.mei patris domum *in* & ,me *in* tua manus obsecro .*Sit* ?fecerunt
הִנֵּה אָנֹכִי חָטָאתִי וְאָנֹכִי הֶעְוִיתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה־
erige ,Ascende :ei dixit & ,illa die in David ad Ghad venit Et
עָשׂוּ תְּהִי־נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי:
18 David ascendit Et .Jebusæi Araunah *area* in altare Domino
וַיָּבֹא גָד אֶל־דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֵה הָקֵם
19 respexit Et .Dominus præceperat quemadmodum ,Ghad verbum juxta
לַיהוָה מִזְבֵּחַ בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי: וַיַּעַל דָּוִד
ese *super* transeuntes ejus servos & ,regem vidit & ,Araunah
20 כִּדְבַר־גָּד אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וַיַּשְׁקֵף
terram *super suos vultum* regi se incurvavit & ,Araunah est egressus &
אָרְוָנָה וַיַּרְא אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עֲבָדָיו עֹבְרִים עָלָיו
21 וַיֵּצֵא אָרְוָנָה וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ אַפַּיִו אָרְצָה:

Versio VULG. LAT.

9 Dedit ergò Joab numerum descriptionis populi regi, & inventa sunt de Israel octingenta millia virorum fortium, qui educerent gladium: & de Juda quingenta millia pugnatorum.
10 Percussit autem cor David eũ, postquàm numeratus est populus: & dixit David ad Dominum, Peccavi valdè in hoc facto: sed precor, Dñe, ut transferas iniquitatem servi tui, quia
11 stultè egi nimis. Surrexit itaque David manè, & sermo Domini factus est ad Gad prophetam & Videntem David, dicens;
12 Vade, & loquere ad David; Hæc dicit Dominus, Trium tibi datur optio, elige unum quod volueris ex his, ut
13 faciam tibi. Cúmque venisset Gad ad David, nuntiavit ei, dicens; Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies adversarios tuos, et illi te persequentur: aut certè tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergò delibera, & vide quem respondeam, ei qui me misit,
14 sermonem. Dixit autem David ad Gad, Coarctor nimis: sed melius est ut incidam in manus Domini (multæ enim misericordiæ ejus sunt) quàm in manus hominũ. Immisítque Dominus pestilentiam in Israel,
15 de manè usque ad tempus constitutum: & mortui sunt ex populo, à Dan usque ad Bersabee, septuaginta millia virorum.
16 Cúmque extendisset manum suam Angelus Domini super Jerusalem ut disperderet eam, misertus est Dominꝰ super afflictione: & ait Angelo percutienti populum, Sufficit: nunc contine manum tuam. Erat autem Angelꝰ Domini juxta aream Areunæ Jebusæi. Dixítque
17 David ad Dominum, cùm vidisset Angelum cædentem populum; Ego sum qui peccavi, ego iniquè egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur, obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei.
18 Venit autem Gad ad David in die illa, & dixit ei; Ascende, & constitue altare Domino in
19 area Areuna Jebusæi. Et ascendit David juxta sermonẽ Gad, quem præceperat ei Dominus.
20 Conspiciénsque Areuna, animadvertit regem & servos ejus transire ad se: Et egressus
21 adoravit regem prono vultu in terram,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸ ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ βασιλέα. καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ, ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως ἀπομένων ῥομφαίαν. καὶ ἀνὴρ Ἰούδα, πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς κύριον, Ἥμαρτον σφόδρα (μ) ὃ ἐποίησα νῦν κύριε. παρελθὲ δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς Γὰδ τὸν προφήτην (ν) ὁρῶντα, λέγων, Πορεύθητι, καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, (ξ) λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Τρία ἐγὼ εἰμι αἴρων ἐπὶ σέ, καὶ ἐκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ εἰσῆλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ (ο) ἀνήγγειλε, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐκλεξαι σεαυτῷ ἢ φυγεῖν σε ἐμπροσθεν τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσονταί (π) διώκοντές σε, ἢ γενέσθαι σοι ἡμέρας θανάτου ἐν τῇ γῇ σου. νῦν ἔγνωσθι καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γὰδ, Στενά μοι πάντοθεν σφόδρα ὅτι. ἐμπεσοῦμαι δὴ (ρ) εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, εἰς δὲ χεῖρας (σ) ἀνθρώπου μὴ ἐμπέσω. Καὶ ἐξελέξατο (τ) ἑαυτῷ Δαυὶδ τὸν θάνατον. καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν· καὶ ἔδωκε κύριος (υ) θάνατον ἐν Ἰσραὴλ ἀπὸ πρωΐθεν (ρ) ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ (χ) ἄγγελος τὸ δεῦρο τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι αὐτὴν, καὶ παρεκλήθη κύριος (ψ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, (ω) Πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χεῖρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἦν παρὰ τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι (α) ἠδίκησα· καὶ ὅτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησε; γενέσθω δὴ ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ,

Et dedit Joab numerum recognitionis populi ad regem. Et fuit Israel octingenta millia virorum virtutis habentium gladium. Et vir Juda quingenta millia virorum bellatorum. Et cor David percussit (f) eum; postquàm numeraverat populum: & dixit David ad Dominum; Peccavi valdè, quod feci nunc, Domine. Transfer nunc iniquitatem servi tui: quoniam desipui valdè. Et surrexit David manè. Et verbum Domini factum est ad Gad prophetam, (g) videntem, dicens; Vade, & loquere ad David, dicens; Hæc dicit Dominus, Tria ego porto super te: & elige tibi unum ex eis, & faciam tibi. Et intravit Gad ad David, & annuntiavit, & dixit ei; (b) Elige tibi fieri: Si veniat tibi tres annos fames in terra tua; vel tres menses fugere te ante inimicos tuos, & erunt persequentes te; vel si tres tribus diebus (i) mortem in terra tua. Nunc igitur scito & vide, quod respondeam ei, qui misit me, (k) verbum. Et dixit David ad Gad, Angusta mihi undique valde sunt. Incidam nunc in manus Domini, quoniam multæ miserationes ejus valdè: in manus autem hominis non incidam. Et elegit sibi David mortem. Et (l) erant dies messis frumentorum: & dedit Dominus mortem in Israel à manè usque ad horam prandii. Et (m) cœpit quassatio in populo. Et perierunt de populo à Dan, & usque Bersabée septuaginta millia virorum. Et extendit angelus Dei manum suam in Hierusalem ad corrumpendam eam. Et (n) revocavit se Dominus super malo: & dixit angelo corrumpenti in populo, Multum nunc: remitte manum tuam. Et angelus Domini erat apud aream Orna Jebusæi. Et dixit David ad Dominum, dum ipse videret angelum percutientem in populo: & dixit; Ecce ego ipse (o) injustè egi, & hi, oves quid fecerunt? Fiat nunc manus tua in me, & in domo patris mei. Et venit Gad ad David in die illa, & dixit ei; Ascende, & statue Domino altare in area Orna Jebusæi. Et ascendit David juxta verbum Gad, quemadmodum mandavit ei Dominus. Et prospexit Orna, & vidit regem, & pueros ejus accedentes desuper se. Et egressus est Orna, & adoravit regem super faciem suam in terram.

MS. A. (μ) ὅπ ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο. νῦν κύριε παρελθὲ τὴν (ν) ὁρῶντα τὸν Δαυὶδ, λέγων, (ξ) λέγω, Τρία ἐγώ (ο) ἀπήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰσέλθῃ σοι τρία (π) διώκειν σε, (ρ) ἐν χειρὶ (σ) ἀνθρώπων (τ) Δαυὶδ ἑαυτῷ (υ) ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ (ρ) ἕως ἀρίστου. (χ) ἄγγελος (ψ) ἐν τῇ (ω) Πολὺν, ἄνες (α) ἠδίκησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα· καὶ ὅτοι (β) τῇ ἅλῳ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וִיהַב יוֹאָב יַת חוּשְׁבַּן מִנְיַן עַמָּא לְמַלְכָּא וַהֲוו יִשְׂרָאֵל חַמְנֵי מְאָה אַלְפִין גְּבַר שָׁלְפֵי 9
סַיְפָא וְאֱנָשׁ יְהוּדָה חֲמֵשׁ מְאָה אַלְפִין גַּבְרָא: וְחַשׁ דָּוִד בְּלִבֵּיהּ בְּחַר בֵּן דַּמְנָא יַת עַמָּא 10
וַאֲמַר דָּוִד קֳדָם יְיָ חֲבִית לַחֲדָא דַּעֲבִדִית חָבָא וּכְעַן יְיָ אֲעַבַּר כְּעַן יַת חוֹבָא דְעַבְדָּךְ אֲרֵי
אִסְתְּכָלִית לַחֲדָא: וְקָם דָּוִד בְּצַפְרָא וּפִתְגָם נְבִיאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִם גָּד נְבִיָּא חֲזָיָא דְּדָוִד 11
לְמֵימָר: אֱזֵיל וּתְמַלֵּל עִם דָּוִד כִּדְנַן אֲמַר יְיָ חָרָא אֲנָא רָמֵי עֲלָךְ בְּחַר לָךְ חַד מִנְּהוֹן 12
וַאֲעַבֵּיד לָךְ: וַאֲתָא גָד לְוָת דָּוִד וְחַוִי לֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ הֲתָעוֹל לָךְ שְׁבַע שְׁנִין כַּפְנָא בְּאַרְעָךְ 13
אִם תְּלָתָא יַרְחִין תְּהֵא עָרִיק קֳדָם סָנְאָךְ וְהוּא רָדִיף לָךְ וְאִם מֶהֱוֵי תְּלָתָא יוֹמִין מוּתָא
בְּאַרְעָךְ כְּעַן דַּע וְחֲזִי מָה אֲתִיב שָׁלְחִי פִּתְגָמָא: וַאֲמַר דָּוִד לְגָד כֵּיצַד לִי אִתְמְסַר: וְיְיָ יְהַב מוּתָא 14
בְּיִשְׂרָאֵל מֵעִדָּן דְּמִתְנַכְּסִין תְּמִידָא וְעַד דְּמִתְסַק וּמִית מִן עַמָּא מִדָּן וְעַד בְּאֵר שְׁבַע שַׁבְעִין 15
אַלְפִין גַּבְרָא: וְאוֹשִׁיט יְדֵיהּ מַלְאָכָא לִירוּשְׁלֵם לְחַבָּלוּתַהּ וְחָב יְיָ מִן בִּישְׁתָּא וַאֲמַר 16
לְמַלְאָכָא דְּמְחַבֵּל בְּעַמָּא מַסַּת כְּעַן אַנַח יְדָךְ וּמַלְאָכָא דְיְיָ הֲוָה שָׁרֵי בְּבֵית אִדְרֵי דְאַרְנוֹן
יְבוּסָאֲרֵי: וַאֲמַר דָּוִד קֳדָם יְיָ כַּד חָזָא יַת מַלְאָכָא דְּמַקְטֵל בְּעַמָּא וַאֲמַר הָא אֲנָא חָבֵית 17
וַאֲנָא סַרְחֵי חוֹאלָן עַמָּא דְאִנּוּן כְּעָנָא בִּידָךְ רְעֵא מַה עֲבָדוּ תְּהֵי כְעַן מְחָתָךְ בִּי וּבְבֵית אַבָּא:
וְאֲתָא גָד לְוָת דָּוִד בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲמַר לֵיהּ סַק אֲקִים קֳדָם יְיָ מַדְבְּחָא בְּבֵית אִדְרֵי דְאַרְוָנָה 18
יְבוּסָאֲרֵי: וּסְלִיק דָּוִד כְּפִתְגָמָא דְגָד כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ: וְאִסְתְּכִי אַרְוָנָה וְחָזָא יַת מַלְכָּא יַת 19 20
עַבְדּוֹהִי עֲבִרִין עֲלוֹהִי וּנְפַק אַרְוָנָה וְסָגִיד לְמַלְכָּא אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dedit Ioab supputationem numeri populi regi, & fuerunt Israel octin- 9
genta millia virorum virtutis, educentium gladium; et viri Jehudah, quin-
genta millia virorum. Et compunctus est David in corde suo posteaquàm 10
numeravit populum: et dixit David ante Dominum: Peccavi valdè in eo
quod feci hoc; & nunc Dñe transfer quæso culpam servi tui, quia stultè
egi valde. Et surrexit David in aurora, & verbum prophetiæ ab-ante 11
Dñm fuit eum Gad propheta Vidente Davidis, dicendo: Vade & loquê- 12
ris cum David: Sic dixit Dñs: Unum de tribus ego projicio contra te;
elige tibi unum ex illis ut faciam tibi. Et venit Gad ad David, & indicavit 13
illi, & dixit ei: Num venient tibi septem anni famis in terra tua, aut si tri-
bus mensibus fugies ante hostem tuum, & ipse persequetur te; aut erit
tribus diebus pestis in terra tua? nunc cognosce & vide quod referam
mittenti me verbum. Et dixit David ad Gad: Angustia est mihi valde: 14
tradar obsecro in manu dicti Dũi, quia multæ miserationes ejus; &
in manu hominum non tradar. Et dedit Dñs pestem in Israel à tempore 15
quo mactatur juge, quousq; adoleatur: & mortui sunt de populo à Dan
usq; ad Bersebagh septuaginta millia virorum. Et extendit manum suam 16
angelus ad Jerusalem ut devastaret eam, & rediit Dñs à malo [*inferendo*:]
& dixit angelo qui devastabat in populo: Satis nunc, quiescere fac ma-
num tuam: & angelus Domini sedebat in *loco arearum* Araunah Jebusæi.
Et dixit David ante Dominum quando vidit angelum qui occidebat in po- 17
pulo, & dixit: Ecce ego peccavi & ego iniquè egi; & isti populus qui
sunt sicut pecus in manu pastoris, quid fecerunt? fit quæso percussio tua
in me & in domum patris mei. Et venit Gad ad David in die illo, & 18
dixit ei: Ascende, erige ante Dominum aram in loco arearum Araunah
Jebuzzæi. Et ascendit David juxta verbum Gad sicut jusserat Dominus. 19
Et prospexit Araunah, & vidit regem & servos ejus transeuntes ad se; 20
& exiit Araunah, & adoravit regem *facie sua* super terram.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

9 * ܘܝܗܒ ܝܘܐܒ ܠܡܢܝܢ ܕܡܢܝܢܐ ܕܥܡܐ ܠܡܠܟܐ ܘܗܘܐ ܒܝܣܪܝܠ ܐܢܫ ܡܚܝܠ ܫܡܢ ܡܐܐ ܐܠܦ ܘܝܗܘܕܐ ܚܡܫ ܡܐܐ ܐܠܦ ܓܒܪ ܫܠܦ ܚܪܒܐ ܘܡܚܝܠ ܫܠܦ ܪܡܚܐ ܘܡܢܝܢ ܕܥܡܐ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܘܗܘ ܠܒܗ ܕܝܘܕ ܡܢ ܕܡܢܝܢ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܝܘܕ ܠܡܪܝ ܚܛܝܬ ܫܓܝܐ ܒܗܕܐ ܥܒܕܬܐ ܘܗܫܐ ܡܪܝ ܥܒܪ ܢܐ ܠܥܒܕܟ ܐܡܛ ܫܓܝܐ ܐܢܐ ܒܛܦܫܐ ܗܕܐ ܘܐܡܪ ܝܗܘܐ ܠܗ ܝܘܡ ܐܡܪ ܝܗ ܠܓܕ ܚܙܐ ܕܝܘܕ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܝܗ ܠܟ ܬܠܬ ܡܫܠ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܥܠܝܟ ܒܚܕ ܡܢܗܝܢ ܘܥܒܕ ܠܟ ܘܐܬܐ ܓܕ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܫܒܥ ܫܢܝ ܪܥܒ ܢܐ ܢܗܘܝܢ ܠܟ ܒܐܪܥܟ ܐܘ ܬܠܬ ܝܪܚܝ ܡܢܣ ܐ ܕܡܛܝܠ ܠܘܬ ܒܥܠܝ ܕܒܒܟ ܐܘ ܬܠܬ ܝܘܡܝ ܕܒܐ ܒܐܪܥܟ ܗܫܐ ܚܙܐ ܘܬܕܥ ܡܐ ܐܬܐ ܦܬܓܡܐ ܠܡܫܕܪ ܥܠ ܡܫܕܪ ܝ ܐ ܠܟ ܐܡܪ ܝ ܐ ܠܗ ܘܗܫܐ ܡܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܕ ܨܥܪ ܐ ܠܝ ܫܓܝ ܐ ܐ ܐܢܐ ܒܝܕ ܐ ܕܡܪܝ ܐ ܕܐ ܐ ܢܦܠ ܐ ܒܝܕ ܐ ܕܒܢܝ ܐ ܕܐ ܐ ܠܐ ܐ ܐ ܒܝܕ ܐ ܕܐ ܐ ܘܢܦܠ ܘܡܬ ܒܥܡܐ ܡܢ ܕܢ ܥܕ ܒܝܪ ܫܒܥ ܫܒܥܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܘܫܠܚ ܡܠܐܟ ܐ ܠܘܬ ܝܪ ܫ ܠܡ ܠܡܚܒܠܗ ܘܟܕ ܗܘ ܡܚܒܠ ܘܚܙܐ ܡܪܝ ܐ ܘܢܚ ܠܒܝܫ ܥܠ ܒܝܫ ܘܐܡܪ ܠܡܠܐܟ ܗܘ ܕܡܚܒܠ ܒܥܡܐ ܗܫܐ ܝܕ ܟ ܐ ܘܐܬܐ ܡܠܐܟ ܐ ܕܡܪܝ ܐ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܓܕ ܐ ܕܡܪ ܐ ܠܗ ܕܐ ܐ ܕܢܣ ܐ ܠܕܘܝܕ ܐ ܕܐ ܐ ܠܡ ܐ ܕܐ ܐ ܘܐ ܐ ܐ

מלכים א: א

ad rex meus dominus venit Cur :Araunah Dixitque
21 וַיֹּאמֶר אַרַוְנָה מַדּוּעַ בָּא אֲדֹנִי־ הַמֶּלֶךְ אֶל־
ædificandum ad ,aream tecum à emendum Ad :David Dixitq; ?suũ servum
עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד לִקְנוֹת מֵעִמְּךָ אֶת־הַגֹּרֶן לִבְנוֹת
Dixitque .populo *desuper* plaga restringatur & ,Domino altare
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְתֵעָצֵר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם: וַיֹּאמֶר
22 rex meus dominus *faciat ascendere* &,Accipiat:David ad Araunah
אַרַוְנָה אֶל־דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
vasa & ,*traham* & ,*ascensionem in bovem* Vide .suis oculis in bonũ
הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה הַבָּקָר לָעֹלָה וְהַמֹּרָגִים וּכְלֵי
.regi *rex* Araunah dedit Omnia .*ligna in bovis*
23 הַבָּקָר לָעֵצִים: הַכֹּל נָתַן אַרַוְנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ
.te *velit* tuus Deus Dominus :regem ad Araunah Dixitque
וַיֹּאמֶר אַרַוְנָה אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִרְצָךְ:
emam emendo sed ,Nequaquam :Araunah ad rex Dixitque
24 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אַרַוְנָה לֹא כִּי־קָנֹה אֶקְנֶה
ascensiones meo *Deo Domino faciam ascendere* non & ,pretio *in* te à
מֵאוֹתְךָ בְּמְחִיר וְלֹא אַעֲלֶה לַיהוָה אֱלֹהַי עֹלוֹת
sechelim argento in *bovem* & ,aream David emit Et .gratis
חִנָּם וַיִּקֶן דָּוִד אֶת־הַגֹּרֶן וְאֶת־הַבָּקָר בְּכֶסֶף שְׁקָלִים
fecit ascendere & Domino altare David ibi ædificavit Et.quinquaginta
25 חֲמִשִּׁים: וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל
est restricta & ,terræ Dominus *fuit exorabilis* & :pacifica & ,*ascensiones*
עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֵר יְהוָה לָאָרֶץ וַתֵּעָצֵר
.Israel *desuper* plaga
הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל:

Versio VULG. LAT.

Et ait; Quid causæ est ut veniat dñs meus rex ad servum suum? Cui David ait; Ut emam à te aream, & ædificem altare Domino, & cesset interfectio quæ grassatur in populo. Et ait Areuna ad David; Accipiat, et offerat dominus meus rex, sicut placet ei: habes boves in holocaustum, & plaustrum & juga boum in usum lignorum. Omnia dedit Areuna rex regi: dixítque Areuna ad regẽ, Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum. Cui respondens rex, ait; Nequaquàm ut vis, sed emam pretio à te, & non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita. Emit ergò David aream, & boves, argenti ficlis quinquaginta. Et ædificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocausta & pacifica: & propitiatus est Dominus terræ, & cohibita est plaga ab Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ, Τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τ δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπε Δαυὶδ, Κτήσασθαι παρὰ σοῦ (γ) τ ἅλωνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ (δ) συχθῇ ἡ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ, Λαβέτω καὶ ἀνενεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· ἰδοὺ οἱ βόες εἰς (ε) ὁλοκαύτωμα, καὶ οἱ ἅμαξοι καὶ τὰ σκεύη βοῶν εἰς ξύλα. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τ βασιλέα, Κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσαι σε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνὰ, Οὐχί, (ζ) ὅτι ἀλλὰ κλαυθμὸς κλήσομαι παρὰ σοῦ ἐν τ ἀναλλάγματι, καὶ οὐκ ἀνοίσω τῷ (η) κυρίῳ μου θεῷ ὁλοκαύτωμα δωρεάν. καὶ ἐκτήσαλο Δαυὶδ (θ) τ ἅλωνα καὶ τοὺ βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντήκοντα. Καὶ (ι) ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον (κ) κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. καὶ προσέθηκε Σολομὼν ὅτι τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ὢν ἐν πρώτοις. καὶ ἐπήκουσε κύριος τῇ γῇ, καὶ (λ) Συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ.

MS.A. (γ) τ ἅλωνα (δ) Συνεσχέθη (ε) ὁλοκαυτώματα, (ζ) ὅτι κλαυθμὸς τ ἀλλάγματι, (η) κυρίῳ θεῷ μου (θ) τ ἅλωνα (ι) ᾠκοδόμησεν Δαυὶδ (κ) τῷ κυρίῳ, (λ) Συνεσχέθη Βασιλειῶν β'.

Et dixit Orna; Quid, quòd venit dominus meus rex ad servũ suũ? Et dixit David; Acquirere à te aream, ad ædificandũ altare Domino, & cohibebitur quassatio desuper populo. Et dixit Orna ad David; Accipiat & offerat dominus meus rex Domino, quod bonum in oculis ipsius. Ecce boves in holocaustoma: & votæ, et vasa boũ in ligna. Omnia dedit Orna regi. Et dixit Orna ad regem, Dominus Deus tuus benedicat te. Et dixit rex ad Ornã, Nequaquàm: quoniam tantùm acquirens acquiram à te in permutatione: & non offeram Domino meo Deo holocaustoma gratis. Et acquisivit David aream, & boves in argento siclorum quinquaginta. Et ædificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocaustoses, & pacificas. Et (p)addidit Salomon ad altare in novissimo; quoniam parvum erat in primis. Et exaudivit Dominus terram: & cohibita est quassatio desuper Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲמַר אַרַוְנָה מָא דִין אֲתָא רִבּוֹנִי מַלְכָּא לְוָת עַבְדֵיהּ וַאֲמַר דָּוִד לְמִזְבַּן מִנָּךְ יָת בֵּית אִדְרֵי
21 לְמִבְנָא מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְיִתְכְּלֵי מוֹתָנָא מֵעַל עַמָּא: וַאֲמַר אַרַוְנָה לְדָוִד יִסַּק רִבּוֹנִי
22 מַלְכָּא דְּתַקֵּין בְּעֵינוֹהִי חֲזֵי תּוֹרַיָּא דְּכֵשִׁירִין לְעֹלָתָא וּמְנֵי תּוֹרַיָּא לְאָעַיָא: כּוֹלָּא
23 יְהַב אַרַוְנָה מַלְכָּא לְמַלְכָּא דִּי בְעָא מִנֵּיהּ מַלְכָּא וַאֲמַר אַרַוְנָה לְמַלְכָּא יְיָ אֱלָהָךְ יְקַבֵּל
קוּרְבָּנָךְ בְּרַעֲוָא: וַאֲמַר מַלְכָּא לַאֲרַוְנָה לָא אֲרֵי מְזַבֵּן אֶזְבֹּן מִנָּךְ בְּדַמִּין וְלָא אַסִּיק קֳדָם
24 יְיָ אֱלָהִי עֲלָוִן מַגָּן וְזַבֵּן דָּוִד יָת בֵּית אִדְרֵי וְיָת תּוֹרַיָּא בְּכֶסֶף סַלְעִין חַמְשִׁין: וּבְנָא תַמָּן דָּוִד
25 מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְאַסִּיק עֲלָוִן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹת דֵּירֵי אַרְעָא וְאִתְכְּלֵי מוֹתָנָא
מֵעַל יִשְׂרָאֵל:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et dixit Araunah: Ut quid venit dominus meus rex ad servum suum? & dixit David: Ut emam à te *locum arearum* ad ædificandum altare ante Dominum, ut cohibeatur pestis à populo. Et dixit Araunah ad David: Accipiat & adoleat dominus meus rex quod statutum est in oculis suis; ecce boves *idonei* in holocaustum, & tribulæ & instrumenta boum pro lignis. Omnia dedit Araunah rex *regi* quæ petivit ab eo rex: Et Dixit Araunah regi, Dñs Deus tuus accipiat oblationem tuam in beneplacito. Et dixit rex ad Araunah: Minimè; etenim emendo emam à te pretio, nec offeram ante Dominum Deum meum holocausta gratis: & emit David locum arearum, & boves argento, siclis quinquaginta. Et construxit ibi David altare ante Dñm, & obtulit holocausta & oblationem sanctitatum: & suscepit Dñs orationem incolarum terræ, & cohibita est pestis *ab* Israel.

מלכים א: א

CAP. I. א

,vestibus eum operiebant & ,dies in venerat,senuerat David rex Et
1 וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְכַסֻּהוּ בַּבְּגָדִים
Quærant :ejus servi ei Dixeruntque .ei erat calor non &
2 וְלֹא יֶחֱם לוֹ: וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יְבַקְשׁוּ
sit & ,*regis faciem ad* stet & ,virginem puellam regi meo domino
לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְתוּלָה וְעָמְדָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וִתְהִי־
.*regi meo domino calor fiat* &,tuo sinu in *cubet* & :*proficiens ei*
לוֹ סֹכֶנֶת וְשָׁכְבָה בְחֵיקֶךָ וְחֵם לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
invenerunt & ,Israel termino omni in pulchram puellam quæsierunt Et
3 וַיְבַקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ
puella Et .regem ad eam adduxerunt &,Sunamiten Abisagh
4 אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית וַיְבִאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ:
rex & :ei ministrabat &,*proficiens regi erat* & ,*admodum* pulchra
יָפָה עַד־מְאֹד וַתְּהִי לַמֶּלֶךְ סֹכֶנֶת וְתְשָׁרְתֵהוּ וְהַמֶּלֶךְ
:dicendo ,elevabatur Chagith filius Adoniah Et .eam cognovit non
לֹא יְדָעָהּ: וַאֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר
viros quinquaginta & ,equites & ,*currum* sibi fecit Et .regnabo Ego
אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ
,suis dieb' à ipsi' pater eũ affecit dolore non Et .*suas facies ad* currentes
רָצִים לְפָנָיו: וְלֹא־עֲצָבוֹ אָבִיו מִיָּמָיו
,valde forma *bonus* iste etiam & ?fecisti sic Cur :dicendo
6 לֵאמֹר מַדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֹּאַר מְאֹד
.Absalom post pepererat ipsum &
וְאֹתוֹ יָלְדָה אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם:

Versio VUL. LAT.
Liber REGUM Tertius,
Secundùm Hebræos, primus Malachim.

CAP I.

1 ET rex David senuerat, habebátque ætatis plurimos dies: cúmque operiretur vestibus, 2 non calefiebat. Dixerunt ergò ei servi sui; Quæramus domino nostro regi adolescentulâ virginem, & stet coram rege, & foveat eum, dormiátq; in sinu suo, & calefaciat dominum nostrum regem. Quæsierunt igitur adolescentulam speciosã in omnibus finibus Israel, et invenerunt Abisag Sunamitidẽ, & 4 adduxerunt eam ad regem. Erat autẽ puella pulchra nimis, dormiebátque cum rege, et ministrabat ei, rex verò non cognovit eam. 5 Adonias autem filiꝰ Haggith elevabatur, dicens; Ego regnabo. Fecítq; sibi currus et equites, & quinquaginta viros qui currerent ante eum. 6 Nec corripuit eum pater suus aliquando, dicens; Quarè hoc fecisti? Erat autem & ipse pulcher valdè, secundus natu post Absalom.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

1 Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο. 2 Καὶ (α) εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῷ, Ζητησάτωσαν (β) τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνιδα, καὶ παρεστάτω (γ) τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστω αὐτῷ Σαλπιστρια, καὶ κοιμηθήσεται μετ' αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσεται ὁ (δ) κύριός μου 3 ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐν παντὸς ὁρίου Ἰσραὴλ, καὶ ηὗρεν τ' Αβισὰγ τ' Σωμανίτιν, καὶ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τ βασιλέα. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· (ε) καὶ ἦν Σαλπισα τ βασιλέα, καὶ ἐλαττόργει αὐτῷ· 5 καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτήν. Καὶ Ἀδωνίας ὑὸς (ζ) Ἀγγὶθ ἐπήρετο, λέγων, Ἐγὼ βασιλεύσω. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας (η) παραβιάζων ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (θ) ἀπεκώλυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδέποτε, λέγων, Διατί ταῦτα ἐποίησας; καὶ γε αὐτὸς (ι) ὡραῖος τῷ ὄψει σφόδρα, καὶ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Αβεσσαλώμ.

MS.A. Βασιλειῶν γ'. (α) εἶπαν (β) τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ (γ) ἐνώπιον τῷ (δ) κυρίῳ ἡμῶν ὁ (ε) καὶ ἦν Σαλπισα, καὶ (ζ) Ἀγγὶθ (η) παραβιάζονλας (θ) ἀπεκώλυεν (ι) ὡραῖος Σφόδρα,

REGNORUM L. III.

CAP. I.

ET rex David erat senior, 1 provectus diebus: & operiebant eum vestibus: & non calefiebat. 2 Et dixerunt pueri ejus, Quærant regi virginem adolescentulam: et assistat regi: & evit eum fovens, & cubabit cum eo: & calefiet dominus meus rex. Et quæsierunt 3 adolescentulam pulchrã ex omni termino Israel. Et invenerunt Abisag Sunamitem: & adduxerunt eam ad regem. Et adolescentula 4 pulchra usq; valdè: & erat (a) fovens regem, & ministrabat ei: & rex non cognovit eam. Et Adonias filius Aggith elevabatur, 5 dicens; Ego regnabo. Et fecit sibi currus, & equites, & quinquaginta viros ad currendũ ante se. Et non (b) prohibuit eum pater eius unquàm, dicens; Propter quid tu fecisti? Et etiam ipse speciosus 6 aspectu valdè: & eum (c) peperit post Abessalom.

Paraph. Chald. Versio Latina.

CAP. I.

ET rex David senuit & venit in dies; & operiebant eum vestibus, & non 1 erat calor ei. Et dixerunt illi servi ejus: Quærant domino meo regi pu- 2 ellam virginem, & ministret ante regem, & sit illi propinqua, & cubet tecũ, & calefaciat dominum meum regem. Et quæsiverunt adolescentulam pul- 3 chram in omni termino terræ Israel, & invenerunt Abisag quæ erat ex Sunem, & adduxerunt illam ad regem. Et adolescentula erat pulchra 4 valdè, & erat regi propinqua & ministrabat ei: & rex non cognovit illam. Et Adonias filius Hhagith magnificabat se dicendo, Ego regnabo: & 5 fecit sibi currus & equites, & quinquaginta viros currentes ante se. Et non 6 confudit illum pater suus à diebus ejus dicendo: Ut quid ita facis? & etiam ipse erat pulcher aspectu valdè: & ipsũ pepererat [*Hhagith*] post Absalom.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܡܪ ܐܢ ܠܡܐ ܐܬܐ ܡܪܝ ܠܘܬ ܥܒܕܗ ܐܡܪ ܕܘܝܕ

Versio VUL. LAT.

7 Et sermo ei cum Joab filio Saruiæ,& cum Abiathar sacerdote,qui adjuvabant partes Adoniæ. 8 Sadoc verò sacerdos,et Banajas filiꝰ Jojadæ,& Nathan propheta, & Semei & Rei, & robur exercitꝰ David,non erat 9 cum Adonia. Immolatis ergò Adonias arietibus et vitulis,et universis pinguibus, juxta lapidem Zoheleth,qui erat vicinus fonti Rogel, vocavit universos fratres suos filios regis, & omnes viros Juda servos re- 10 gis. Nathan autem prophetã, & Banajam, & robustos quosque,& Salomonẽ fratrem suũ, 11 non vocavit. Dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis ; Num audîsti, quòd regnaverit Adonias filiꝰ Haggith,& dominus noster David 12 hoc ignorat? Nunc ergò veni, accipe consilium à me,& salva animam tuam, filiíque tui Salomonis. 13 Vade, & ingredere ad regem David, & dic ei; Nónne tu,domine mi rex,jurâsti mihi ancillæ tuæ, dicens ; Salomon filius tuus regnabit post me,& ipse sedebit in solio meo? quarè ergò regnat Adonias? 14 Et adhuc ibi te loquente cum rege, ego veniam post te,et complebo sermones tuos. 15 Ingressa est itaq; Bethsabee ad regem in cubiculum : rex autẽ senuerat nimis, & Abisag Sunamitis ministrabat ei. Inclinavit se Bethsabee, & adoravit regem. Ad quam rex, Quid 17 tibi,inquit,vis? Quæ respondens,ait;Domine mi, tu jurâsti per Dominum Deum tuum ancillæ tuæ;Salomon filius tuꝰ regnabit post me, & ipse sedebit 18 in solio meo. Et ecce nunc Adonias regnat, te, dñe mi rex, 19 ignorante. Mactavit boves,& pinguia quæque,& arietes plurimos, & vocavit omnes filios regis, Abiathar quoque sacerdotem, & Joab principem militiæ : Salomonem autem ser- 20 vum tuum non vocavit. Veruntamen, domine mi rex,in te oculi respiciunt totius Israel, ut indices eis, quis sedere debeat in solio tuo, domine mi 21 rex,post te. Erítque cùm dormierit dñs meus rex cum patribus suis,erimꝰ ego et filius meꝰ 22 Salomon peccatores. Adhuc illâ loquente cum rege, Nathan 23 propheta venit. Et nuntiaverũt regi, dicentes ; Adest Nathan propheta. Cúmq; introisset in conspectu regis, & adorâsset 24 eum pronꝰ in terrã, Dixit Nathan ;Dñe mi rex,tu dixisti ;Adonias regnet post me, & ipse sedeat super thronum meum?

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτῷ μετ' Ἰωὰβ τοῦ υἱοῦ Σαρυίας, καὶ μετ' Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοή-
8 θουν ὀπίσω Ἀδωνίου. Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Βαναίας υἱὸς (κ) Ἰωδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφή-
της, καὶ Σεμεῖ, καὶ Ῥησὶ, καὶ οἱ δυνατοὶ τοῦ
9 Δαυὶδ οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα (λ) καὶ μόσχους καὶ ἄρνας μετὰ
αὐτῶν τοῦ Ζωγελὲθ, ὃς ἦν ἐγγὺς (μ) τῆς Ῥωγήλ· καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς (ν) αὐτοῦ, καὶ
πάντας τοὺς ἀνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ βασι-
10 λέως. Καὶ (ξ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναί-
αν, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τὸν (ο) Σαλωμὼν ἀδελ-
11 φὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς
(π) Βηρσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων, Οὐκ
ἤκουσας ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ,
12 καὶ ὁ κύριός (ρ) ἡμῶν Δαυὶδ οὐκ ἔγνω ; Καὶ
νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι δὴ συμ-
βουλίαν, καὶ ἔξελοῦ τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν
13 ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σου Σολομών. Δεῦρο, εἴσελθε
πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν,
λέγουσα, Οὐχὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ ὤμοσας
τῇ δούλῃ σου, λέγων, (σ) Ὅτι ὁ υἱός σου Σολω-
μὼν βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθιεῖ
ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀ-
14 δωνίας; Καὶ ἰδοὺ ἔτι (τ) λαλούσης σου ἐκεῖ μετὰ
τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσέλευσομαι ὀπίσω σου,
15 καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου. Καὶ εἰσῆλθε Βηρ-
σαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. καὶ ὁ
βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα· καὶ Ἀβισὰγ ἡ
(υ) Σωμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.
16 Καὶ ἔκυψε Βηρσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ
βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ὅτι σοι;
17 Ἡ δὲ εἶπε, (φ) Κύριε, σὺ ὤμοσας ἐν κυρίῳ τῷ
θεῷ σου τῇ δούλῃ σου, λέγων, (χ) Ὅτι ὁ υἱός
σου Σολομὼν βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, (ψ) καὶ
18 καθιεῖ ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. Καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀ-
δωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ
19 οὐκ ἔγνως. Καὶ ἐθυσίασε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ
πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς
υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ
Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως· καὶ τὸν Σολω-
20 μὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ σὺ κύ-
ριέ μου βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ
πρὸς σέ· ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τίς καθήσε-
ται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ'
αὐτὸν. Καὶ ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου μετὰ τῶν
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι
ἐγὼ (ω) καὶ Σολομὼν ὁ υἱός μου ἁμαρτωλοί.
22 Καὶ ἰδοὺ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέ-
23 ως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε. Καὶ ἀνή-
γγειλαν τῷ (α) βασιλεῖ, Ἰδοὺ Νάθαν ὁ προφή-
της. καὶ εἰσῆλθε κατ(β) πρόσωπον τοῦ βασιλέ-
ως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατ' πρόσω-
24 πον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπεν Νάθαν, Κύ-
ριέ μου βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασι-
λεύσει ὀπίσω μου, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ
τοῦ θρόνου μου;

MS.A. (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωγελὲθ, (μ) τὴν πηγῆς Ῥωγήλ· (ν) αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ (ξ) τὸν Νάθαν (ο) Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν (π) Βηθσαβεὲ (ρ) ἡμῶν βασιλεὺς Δαυὶδ (σ) Ὅτι Σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (τ) σου λαλούσης ἐκεῖ (υ) Σουμανῖτις λειτουργοῦσα (φ) Κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ (χ) Ὅτι Σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (ψ) καὶ αὐτὸς καθήσει (ω) καὶ ὁ υἱός μου Σολομὼν ἁμαρτωλοί. (α) βασιλεῖ, λεγόντων, Ἰδοὺ (β) τὸ πρόσωπον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְהָוו פִּתְגָמוֹהִי בְּעֲצָה עִם יוֹאָב בַּר צְרוּיָה וְעִם אֶבְיָתָר כָּהֲנָא וְסַעֲדִין בְּתַר אֲדֹנִיָּה׃ וְצָדוֹק 8
כָּהֲנָא וּבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וְנָתָן נְבִיָּא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְגִבָּרַיָּא דִּי לְדָוִד לָא הָווּ בַּעֲצַת אֲדֹנִיָּהוּ׃
וּנְכִיס אֲדֹנִיָּהוּ עָאן וְתוֹרִין וּפַטִּימִין עִם אֶבֶן סְכוּתָא דִּי בְסִטַר עֵין קָצְרָא וְצָתִין יָת כָּל אֲחוֹהִי 9
בְּנֵי מַלְכָּא וּלְכָל גַּבְרֵי יְהוּדָה עַבְדֵי מַלְכָּא׃ וְיָת נָתָן נְבִיָּא וּבְנָיָה וְיָת גִּבָּרַיָּא וְיָת שְׁלֹמֹה 10
אֲחוּהִי לָא זַמִּין׃ וַאֲמַר נָתָן לְבַת שֶׁבַע אֵמּהּ דִּשְׁלֹמֹה לְמֵימַר הֲלָא שְׁמַעַת אֲרֵי מְלַךְ 11
אֲדוֹנִיָּהוּ בַּר חַגִּית וְרִבּוֹנָא דָּוִד לָא יְדָע׃ וּכְעַן אֲתָא אֶמְלִכְנָךְ כְּעַן וְשׁוֹבִי יָת נַפְשִׁיךְ 12
וְיָת נַפְשׁ בְּרִיךְ שְׁלֹמֹה׃ אוֹלִי וְתֵעֲלִין לְוָת מַלְכָּא דָּוִד וְתֵימְרִין לֵיהּ הֲלָא אַתְּ רִבּוֹנִי מַלְכָּא 13
קַיֵּימְתָּא לְאַמְתָּךְ לְמֵימַר אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְּרִיךְ יִמְלוֹךְ בָּתְרִי וְהוּא יְתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתִי וּמָא
דֵּין מַלְכָּא אֲדֹנִיָּה׃ וְהָא עַד דְּאַתְּ מְמַלְלָא תַּמָּן קֳדָם מַלְכָּא וַאֲנָא אֵעוֹל בָּתְרָךְ וַאֲקַיֵּם יָת 14
פִּתְגָמָיְכִי׃ וְעָלַת בַּת שֶׁבַע לְקֳדָם מַלְכָּא לְאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָא וּמַלְכָּא סִיב לַחֲדָא וַאֲבִישַׁג 15
דְּמָן שׁוּנֵם מְשַׁמְּשָׁא קֳדָם מַלְכָּא׃ וּכְרַעַת בַּת שֶׁבַע וְסָגִדַת לְמַלְכָּא וַאֲמַר מַלְכָּא מָה לִיךְ׃ 16
וַאֲמַרַת לֵיהּ רִבּוֹנִי אַתְּ קַיֵּימְתָּא בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָךְ לְאַמְתָּךְ אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְּרִיךְ יִמְלוֹךְ 17
בָּתְרִי וְהוּא יְתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתִי׃ וּכְעַן הָא אֲדֹנִיָּה מַלְכָּא וְאַתְּ רִבּוֹנִי מַלְכָּא לָא יְדַעְתָּא׃ 18
וּנְכִיס תּוֹרִין וּפַטִּימִין וְעָאן לְסַגֵּי וְצָתִין לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא וּלְיוֹאָב רַב חֵילָא 19
וּלְשְׁלֹמֹה עַבְדָּךְ לָא זַמִּין׃ וּכְעַן רִבּוֹנִי מַלְכָּא עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל סְבִירִין עָלָךְ לְחַוָיָאָה לְהוֹן מַן 20
יְתִיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּרִבּוֹנִי מַלְכָּא בָּתְרוֹהִי׃ וְיְהֵי כַּד יִשְׁכּוֹב רִבּוֹנִי מַלְכָּא עִם 21
אֲבָהָתוֹהִי וְאֶהֱוֵי אֲנָא וּבְרִי שְׁלֹמֹה מְתַרְכִין׃ וְהָא עוֹד דְּהִיא מְמַלְלָא עִם מַלְכָּא וְנָתָן נְבִיָּא 22
אֲתָא׃ וְחַוִּיאוּ לְמַלְכָּא לְמֵימַר הָא נָתָן נְבִיָּא וְאָתָא קֳדָם מַלְכָּא וְסָגִיד לְמַלְכָּא עַל אַפּוֹהִי עַל 23
אַרְעָא׃ וַאֲמַר נָתָן רִבּוֹנִי מַלְכָּא אַתְּ אֲמַרְתְּ אֲדֹנִיָּה יִמְלוֹךְ בָּתְרִי וְהוּא יְתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתִי׃ 24

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuerunt verba ejus in consilio cum Joab filio Szarujah,& cum Abiathar 7
sacerdote, & auxiliati sunt[ẽuntes] post Adoniam. Et Szadok sacerdos, & 8
Benajahu filius Jehojadagh, & Nathan propheta, & Simghi & Reghi, &
robusti qui erant Davidi, non fuerunt in consilio Adoniahu. Et mactavit 9
Adoniahu pecudes & boves & pinguia juxta petram speculæ quæ est in
latere fontis Fullonis, & invitavit omnes fratres suos filios regis,& omnes
viros Jehudah servos regis. At Nathan prophetam, & Benajah, & ro- 10
bustos,& Solomoh fratrem suum non invitavit. Et dixit Nathan ad Bath- 11
sebagh matrem Solomoh dicendo : Nónne audîsti quòd regnavit Adonia-
hu filius Hhagith, & dominus noster David non novit? Et nunc veni, & 12
consulam tibi nunc consilium ; & libera animam tuam & animam filii tui
Selomoh. Vade,intresque ad regem David, & dicas ei : Nonne tu do- 13
mine mi rex jurâsti ancillæ tuæ dicendo : Quoniam Selomoh filius tuus
regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei? & cur regnavit
Adoniah? *Et* ecce adhuc te loquente ibi ante regem, ego intrabo post 14
te,& confirmabo verba tua. Et intravit Bathsebagh ante regem in pene- 15
trale domus cubitus : & rex senuerat valdè,& Abisag,quæ erat ex Sunem,
ministrabat ante regem. Et incurvavit se Bathsebagh & adoravit regem: 16
& dixit rex, Quid est tibi ? Et dixit illi : Domine mi, tu jurâsti in dicto 17
Domini Dei tui ancillæ tuæ, Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post
me, & ipse sedebit super solium regni mei. Et nunc ecce Adoniah re- 18
gnavit ; & *tu* domine mi rex non nôsti. Et mactavit boves,& pinguia, 19
& pecora in multitudine, & invitavit omnes filios regis, & Abiathar sa-
cerdotẽ, & Joab magistrũ exercitꝰ ; at Selomoh servum tuum non invita-
vit. Et *nunc* dñe mi rex,oculi omnis Israel expectant de te ut indices illis ; 20
quis sedebit sup soliũ regni dñi mei post ipsũ. Et erit cùm dormierit dñs 21
meꝰ rex cum patribꝰ suis, ero ego & filiꝰ meꝰ Selomoh extirpati. Et ecce 22
dum adhuc ipsa loqueretur ante regem, Nathan propheta venit. Et nunci- 23
averunt regi dicendo ; Ecce Nathan propheta: & venit ante regem,&
adoravit regem super faciem suam super terram. Et dixit Nathan: Dñe 24
mi rex, tu dixisti, Adoniah regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ... Hujus sermones erant cum Joabo filio Suriæ, & cum Abithare sacerdote, qui partes Adoniæ tuebantur. Sadoc verò sacerdos, & Benaja filius Jojadæ, Nathan propheta, Semei, & Dai heroes Davidis non sequebantur Adoniam. Mactans autem Adonia oves ac boves, & saginata *pecora* apud lapidem magnum qui est ad latus fontis Fullonis; invitavit omnes fratres suos filios regis, omnémque gentem Judæ, & servos regis: Nathanem verò prophetam, & Benajam Jojadæ filium, heroes Davidis, & Salomonem fratrem suum non invitavit. Quare dixit Nathan, propheta ad Bathsebaa matrem Salomonis, Annon audisti regnásse Adoniam, dño nostro rege ignorante? Age modò, consiliũ dabo tibi ut serves animã tuam, & animã filii tui Salomonis. Vade, ingredere ad regem Davidem, & dic illi, Nónne tu dñe mi rex, jurásti ancillæ tuæ *dicens*, Salomon filius tuus regnabit post me, ipséq; sedebit super solium meũ? cur regnavit Adonia? Dúmq; tu ibi regem alloqueris, veniã ego post te, & perficiam sermones tuos. Itaque ingressa est Bath-sebaa ad regẽ Davidem in conclave, (rex enim senuerat admodũ, & Abisag Silumitis ministrabat ei) & genuflectens Bath-sebaa regem adoravit. Ait illi rex, Quid tibi *vis* Bath-sebaa? Respondit ei, Dñe mi rex, tu jurásti per Dñm Deũ tuũ ancillæ tuæ *hisce verbis*, Salomon filius tuus regnabit post me, ipséq; sedebit super solium meũ: Nunc autem regnavit Adonia, te dñe mi rex ignorante: Mactatis enim bobus, *pecoribus* saginatis, & *magnâ* copiâ ovibus, invitavit omnes filios regis, Abitharem sacerdotẽ, & Joabum militiæ præfectũ: Nathanem verò prophetã, Benajam Jojadæ filiũ, & Salomonem servũ tuũ non invitavit. At jam in te dñe mi rex, oculi totius Israelis *intenti sunt*, ut indices eis quis sessurus sit super soliũ dñi mei regis post ipsum. Alioquin cùm recubuerit dñs meus rex apud patres suos in pace, ego & filius meus Salomon erimus peccatores. Dum ipsa loqueretur ibi corã rege, venit Nathan propheta. Cúmq; nuntiássent règi, & dixissent ei, Ecce Nathan prophetа venit, ingressus est ad regẽ, & humi procumbens in faciem suam adoravit, Dixítq; Nathan; Domine mi rex, túne dixisti, Adonia regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 ... Committebat autẽ res suas, consiliũ suũ, militésq; suos Joabo filio Suriæ, et Abiathari sacerdoti: et isti duo favébant Adoniæ. At verò Sadoc sacerdos, et Benaja filius Jojadæ, Nathan propheta, Semei, et Doa gigantes Davidis non erant propensi erga Adoniam. Cúmq; mactásset Adonias oves bovésq; saginatos super lapidem magnũ qui est prope fontem Fullonis, & invitásset omnes fratres suos, cunctos duces familiæ Judaicæ, omnésq; subditos regis illustriores: Nathanem verò prophetã, et Benajam filiũ Jojadæ, gigantes Davidis, et Salomonem fratrẽ suũ non invitássset: Dixit Nathan prophetа Bath-sabeæ matri Salomonis, Audivi Adoniam jam regnásse, id ignorante domino nostro rege. Quapropter veni ut consiliũ dem tibi, quo libéres animã tuam et animã Salomonis filii tui. Vade, et ingredere ad Davidem regẽ, et dic ei; Nonne tu jurásti famulæ tuæ O mi domine, Salomonem filiũ tuũ regnaturum post te, ipsúmq; sessurum super thronũ tuum? quomodo ergò regnavit Adonias? Te autem loquente, regémq; deprecante, conveniam ego te, et ad regẽ ingressus explebo verba tua, et sermonem tuũ exornabo. Ingressa est igitur Bathsebaa ad Davidem regẽ dum esset in cubiculo suo (rex autem grandævus jam erat admodũ, et Abisag Silumitis ministrabat regi) procidítq; Bathsebaa adorans coram rege. Dixítque ad eam rex, Quid rei est O Bathsebaa? Aut illi, O mi domine, nónne tu juraveras per Dominũ, et dixeras Salomonẽ filiũ tuum post te regnaturum, eúmq; super thronum tuum sessurum? Jam autẽ regnavit Adonias, te O rex, inscio. Et mactátis ovibus ac bobus saginatis innumeris, invitavit omnes filios regis, et invitavit Abiatharem sacerdotem & Joabum portitorem lanceæ: Nathanem verò, et Benajam Jojadæ filium, atq; Salomonẽ servum tuum haud invitavit. Jam verò, tu es O rex, in quem vesperascitur, omnes enim filii Israelis expectant, ut indicet eis rex quis sessurus sit super thronũ regis domini nostri post ipsum. Quòd si contingat hoc, decedátque dominus noster rex, et requiescat in pace, nónne fiam ego & filius meus Salomon opprobriũ inter filios Israel? Eâ loquente coram rege, ecce Nathan propheta venit ad eos. Et nuntiaverunt regi, ac dixerunt ei; Nathan propheta prope foribus est: quem cùm ingredi jussisset, ingressus procubuit in faciem suam super terrã adorans, Et ait, O domine noster rex, Num dixisti ut regnaret Adonia post te, ipséque sederet super thronum tuum?

מלכים א : א

,specum & ,pinguedinem & ,bovem immolavit & ,hodie descendit Quia
כִּי יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן 25
principes & ,regis filios omnes invitavitque ,multitudine in
רָב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלִשָׂרֵי
bibentes & ,comedentes ipsi ecce & :sacerdotem Ebjathar & ,exercitus
הַצָּבָא וְלַאֲבִיתָר הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים
,tuus servus ego me Et .Adonijahu rex Vivat :dixerũt atq; ,ejus facies ad
לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ : 26 וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ
tuũ servum Selomoh &,Jehojadah filium Benajahu &,sacerdotem Sadoc &
וְלִצְדֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדֶּךָ
non &,hoc verbum est factum rege meo domino à Si .invitavit non
לֹא קָרָא : 27 אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
regis mei domini solium super esset sessur' quis ,tuum servum feciſti scire
הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדֶּךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
,sebah--Bath me ad Vocate :dixit & ,David rex respõdit Et ipſum post
אַחֲרָיו : וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־שָׁבַע 28
,rex juravit Et .regis facies ad stetit & ,regis facies ad est ingreſſa Et
וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ 29
,angustia omni de meam animam redemit qui ,Dominus Vivit:dixit &
וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה :
quòd,dicendo ,Israel Deo Uiuimo in tibi juravi quemadmodũ Quia
כִּי כַאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־ 30
,me pro meũ ſoliũ ſup ſedebit ipſe & ,me poſt regnabit tuus filius Selomoh
שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי
,terrã vultus in ſebah-Bath cervicem flexit Et .hac die faciam ſic quia
כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה : 31 וַתִּקֹּד בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אָרְצָה
.eternũ in David rex me' dñs Vivat :dixit & ,regi ſe incurvavit &
וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם :
,Prophetã Nathã &,ſacerdotẽ Sadoc me ad Vocate:David rex dixit Et
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ־לִי לְצָדוֹק הַכֹּהֵן וְלִנְתָן הַנָּבִיא 32
rex Dixitque ,regis facies ad ſunt ingreſſi &:Jehojadah filiũ Benajahu &
וְלִבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ 33
,facietis equitare & ,veſtri domini ſervos vobiſcum Tollite :eis
לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־
eum facietis deſcendere &,mihi quæ mulam ſuper meum filiũ Selomoh
שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ
propheta Nathan &,ſacerdos Sadoc ibi eum unget Et .Ghichon ſuper
עַל־גִּחוֹן : 34 וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
rex Vivat:dictis atque,buccina in clangetis & :Iſrael ſuper regem in
לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ
,meum ſoli i ſuper ſedeb t & ,veniet & ,eum poſt aſcendetis Et .Selomoh
שְׁלֹמֹה : 35 וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא וְיָשַׁב עַל־כִּסְאִי
,Iſrael ſuper ducem exiſtendum ad præcepi ipſi & me pro regnabit ipſe &
וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל
,regem Jehojadah filius Benajahu reſpondit Et .Jehudah ſuper &
וְעַל־יְהוּדָה : 36 וַיַּעַן בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע אֶת־הַמֶּלֶךְ
.regis mei domini Deus Dominus dicat Sic .Amen : dixit &
וַיֹּאמֶר ׀ אָמֵן כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ :
,Selomoh cum ſit ita ,rege meo dño cum Dñs fuit Quemadmodum
כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי עִם שְׁלֹמֹה 37
deſcendit Et .David regis mei domini ſolio ,ejus ſolium magnificet &
וְיַגְדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד : 38 וַיֵּרֶד
,Cerethi &,Jehojadah filiꝰ Benajahu &,propheta Nathã &,ſacerdos Sadoc
צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי
,David regis mulam ſuper Selomoh fecerunt equitare &,Pelethi &
וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֶת שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד
cornu ſacerdos Sadoc Tulitque .Ghichon *ſuper* eum fecerunt ire &
וַיּוֹלְכוּ אֹתוֹ עַל־גִּיחוֹן : 39 וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־קֶרֶן
,buccina in clanxerunt &:Selomoh unxit & ,*tentorio* de olei
הַשֶּׁמֶן מִן־הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר
.Selomoh rex Vivat :populus omnis dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה :

REGUM I. Versio VULG. LAT.

25 Quia deſcendit hodiè, & immolavit boves, & pinguia, & arietes plurimos, & vocavit univerſos filios regis,& principes exercitûs, Abiathar quoque ſacerdotem : Illíſque veſcentibus,et bibentibus coram eo,& dicentibus;Vivat rex Adonias: 26 Me ſervum tuũ,& Sadoc ſacerdotem,& Banajam filium Jojadæ, & Salomonẽ famulũ tuum non vocavit. Numquid à dño meo rege exivit hoc verbum, & mihi non indicásti ſervo tuo,quis ſeſſurus eſſet ſuper thronum domini mei regis 28 poſt eũ ? Et reſpondit rex David,dicens;Vocate ad me Bethſabee. Quæ cùm fuiſſet ingreſſa coram rege, & ſtetiſſet ante 29 eum, Juravit rex, & ait;Vivit Dominus,qui eruit animã meã de omni angustia, Quia ſicut 30 juravi tibi per Dominum Deũ Iſrael, dicens ; Salomon filius tuus regnabit poſt me, & ipſe ſedebit ſuper ſoliũ meum pro me:ſic faciam hodié. Summiſſóque Bethſabee in terram 31 vultu,adoravit regem, dicens; Vivat dominus meus David in æternum. Dixit quoque rex 32 David ; Vocate mihi Sadoc ſacerdotẽ, & Nathan prophetã, & Banajam filium Jojadæ. Qui cùm ingreſſi fuiſſent coram rege, Dixit ad eos ; Tollite vobiſcum ſervos domini veſtri,et 33 imponite Salomonem filium meum ſuper mulam meam : & ducite eum in Gihon. Et ungat eum ibi Sadoc ſacerdos,& 34 Nathan propheta,in regem ſuper Iſrael : & canetis buccinâ, atque dicetis ; Vivat rex Salomon. Et aſcendetis poſt eum, & veniet, & ſedebit ſuper ſolium meũ,& ipſe regnabit pro me: illique præcipiã ut ſit dux ſuper Iſrael, & ſuper Judam. 36 Et reſpondit Banajas filiꝰ Jojadæ, regi, dicens;Amen : ſic loquatur Dominus Deus domini 37 mei regis. Quomodo fuit Dominus cum domino meo rege, ſic ſit cum Salomone,& ſublimius faciat ſolium ejus à ſolio domini mei regis David. Deſcendit ergò Sadoc ſacerdos,et 38 Nathan propheta, & Banajas filius Jojadæ, & Cerethi, & Phelethi : & impoſuerunt Salomonẽ ſuper mulam regis David, & adduxerunt eum in Gihon. Sumpſitque Sadoc ſacerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem: & cecinerunt buccinâ,& dixit omnis 39 populus ; Vivat rex Salomon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Ὅτι κατέβη σήμερον, καὶ (γ) ἔθυσαται μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἀρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν (δ) ἱερέα. καὶ ἰδοὺ εἰσιν ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεὺς 26 Ἀδωνίας. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σου, καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωδαὲ, καὶ 27 Σολομῶντα τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν. Εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου τίς καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασι- 28 λέως μετ' αὐτόν; Καὶ ἀποκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Καλέσατέ μοι τὴν Βηρσαβεέ. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη ἐνώ- 29 πιον αὐτοῦ. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ 30 πάσης θλίψεως, Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ, λέγων, Ὅτι Σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι (ε) οὕτω ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ 31 ἔκυψε Βηρσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Ζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα. 32 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, Καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν (ζ) Ἰωδαέ. καὶ εἰσῆλ- 33 θον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς, (η) Λάβεσθε τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε τὸν υἱόν μου Σολομὼν ἐπὶ τὸν ἡμίονον τὸν ἐμὸν, καὶ κατα- 34 γάγετε αὐτὸν (θ) εἰς τὴν Γιὼν, Καὶ (ι) χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ σαλ- πίσατε κερατίνῃ, καὶ ἐρεῖτε, Ζήτω ὁ βασιλεὺς 35 Σαλωμών. (κ) Καὶ καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, (λ) καὶ βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ· καὶ ἐγὼ ἐνετειλάμην τοῦ (μ) εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ 36 Ἰσραὴλ καὶ (ν) Ἰούδαν. Καὶ ἀπεκρίθη Βα- ναίας υἱὸς (ξ) Ἰωδαὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Γένοιτο· ὅτως ποιήσαι κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυ- 37 ρίου μου τοῦ βασιλέως. Καθὼς ἦν κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ (ο) βασιλέως, οὕτως εἴη μετὰ Σαλωμὼν, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως 38 Δαυίδ. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νά- θαν ὁ προφήτης, καὶ Βαναίας υἱὸς (π) Ἰωδαὲ, καὶ ὁ (ρ) Χερεθὶ, καὶ ὁ (σ) Φελεθὶ, καὶ ἐπεκάθισε τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὸν ἡμίονον τοῦ (τ) βασιλέως Δαυὶδ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς (υ) τὴν Γιών. 39 Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τὸ ἐ- λαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔχρισε τὸν Σαλωμὼν, καὶ ἐσάλπισε τῇ κερατίνῃ. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς, Ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

MS.A. (γ) ἐθυμίασεν (δ) ἀρχιερέα. (ε) ὕτως (ζ) Ἰωιαδαέ. (η) Λά- βετε μὲθ' ὑμῶν τοὺ δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ (θ) εἰς τὴν Γιών, (ι) χρισάτω (κ) Καὶ ἀναβήσεται ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ καθίσει (λ) καὶ αὐτὸς βασιλεύσει (μ) εἶναι ἡγού- μενον (ν) ἐπὶ Ἰούδαν. (ξ) Ἰωιαδαὲ (ο) βασιλέως, εἴη (π) Ἰωιαδαὲ, (ρ) Χερεθθεὶ, (σ) Φελεθθεὶ, (τ) βασιλέως, καὶ (υ) τὴν Γιών.

Quoniam deſcendit hodiè, & 25
ſacrificavit vitulos, & agnos,& oves in multitudine: & vocavit omnes filios regis, & principes virtutis, & Abiathar ſacerdotem. Et ecce ſunt comedentes, & bibentes coram eo: & dixerunt, Vivat rex Adonias. Et me- 26
ipſum ſervum tuum, & Sadoc ſacerdotem, & Banæam filium Jodae, & Salomon ſervum tuum non vocavit. Si per domi- 27
num meum regem factum eſt verbum hoc; & non feciſti notum ſervo tuo,quis ſedebit ſuper thronum domini mei regis poſt eum? Et reſpondit rex David, & di- 28
xit; Vocate mihi Bethſabee. Et intravit coram rege, & ſtetit coram eo. Et juravit rex, & di- 29
xit; Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni tribulatione, Quia ſicut juravi tibi in 30
Domino Deo Iſrael,dicens,Quia Salomon filius tuus regnabit poſt me, & ipſe ſedebit ſuper thronum meum pro me; quia ſic faciam die hãc. Et inclinavit ſe 31
Bethſabee ſuper faciem ſuper terram, & adoravit regem, & dixit; Vivat dominus meus rex David in ſeculum. Et dixit rex 32
David;Vocate mihi Sadoc ſacerdotem, & Nathan prophetam, & Banæam filium Jodae. Et intrârunt coram rege. Et dixit rex 33
eis, Sumite ſervos domini veſtri vobiſcum : & facite aſcendere filium meum Salomon ſuper mulam meam: & deducite eum in ipſam (k) Gion. Et ungat eum i- 34
bi Sadoc ſacerdos, & Nathan propheta in regem ſuper Iſrael: et clangite cornea, & dicetis; Vivat rex (l) Salomon. Et ſedebit 35
ſuper thronum meum, & regnabit pro me: & ego mandavi eſſe in ducem ſuper Iſrael, & Judam. Et reſpondit Banæas filius 36
Jodae regi, & dixit; (m) Fiat. Sic confirmet Dominus Deus domini mei regis. Sicut fuit Domi- 37
nus cum domino meo rege; ita ſit cum Salomone:et magnificet thronum ejus ſuper thronum domini mei regis David. Et deſcendit 38
Sadoc ſacerdos,& Nathan propheta, et Banæas filius Jodae, et Cherethi,et Phelethi. Et inſidere fecerunt Salomon ſuper mulam regis David, et adduxerunt eum ad Gion. Et ſumpſit Sadoc ſa- 39
cerdos cornu olei de tabernaculo, et unxit Salomon, et clanxit cornea. Et dixit omnis populus, Vivat rex Salomon.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אֲרֵי נְחַת יוֹמָא דֵּין וּנְכִיס תּוֹרִין וּפַטִּימִין וְאִמַּן לְסַנֵּי וּמְזַמֵּן לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא וּלְרַבָּנֵי חֵילָא 25
וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא וְהָא אִנּוּן אָכְלִין וְשָׁתָן קֳדָמוֹהִי וְאָמְרוּ יַצְלַח מַלְכָּא אֲדֹנִיָּה : וְלִי דְאַנָא 26
עַבְדָּךְ וּלְצָדוֹק כָּהֲנָא וּלְבִנְיָה בַּר יְהוֹיָדָע וּלִשְׁלֹמֹה עַבְדָּךְ לָא זַמֵּן : אִם מִן רְבוֹנִי מַלְכָּא 27
הָוָה פִּתְגָמָא הָדֵין וְלָא הוֹדַעְתָּ יַת עַבְדָּךְ מַן יְתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָא דְרְבוֹנִי מַלְכָּא
מִבַּתְרוֹהִי : וְאָתִיב מַלְכָּא דָּוִד וְאָמַר קְרוֹ לִי לְבַת שֶׁבַע וְעַלַת לְקֳדָם מַלְכָּא וְקָמַת לְקֳדָם 28
מַלְכָּא : וְקִים מַלְכָּא וְאָמַר קַיָּם הוּא יְיָ דְּפָרַק יַת נַפְשִׁי מִכָּל עָקָא : אֲרֵי כְּמָא דְקַיֵּמִית 29
לָךְ בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְרִיךְ יִמְלוֹךְ בָּתְרַי וְהוּא יְתִיב עַל 30
כּוּרְסִי מַלְכוּתִי תְּחוֹתַי אֲרֵי כֵן אֲעֲבִיד יוֹמָא הָדֵין : וּכְעָת בַּת שֶׁבַע עַל אַפַּהָא עַל אַרְעָא 31
וְסָנִידַת לְמַלְכָּא וְאָמְרַת יִתְקַיֵּם רְבוֹנִי מַלְכָּא דָּוִד לְעָלַם : וְאָמַר מַלְכָּא דָּוִד קְרוֹ לִי לְצָדוֹק 32
כָּהֲנָא וּלְנָתָן נְבִיָּא וְלִבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וְאִתּוֹ לְקֳדָם מַלְכָּא : וְאָמַר מַלְכָּא לְהוֹן דַּבְּרוּ 33
עִמְּכוֹן יַת עַבְדֵי רְבוֹנֵיכוֹן וְתַרְכְּבוּן יַת שְׁלֹמֹה בְרִי עַל כּוּדְנָתָא דִּי לִי וְתַחְתוּן יְתֵיהּ
לְשִׁילוֹחָא : וְיִמְשַׁח יְתֵיהּ תַּמָּן צָדוֹק כָּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּא לְמַהֲוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְתִתְקְעוּן 34
בְּשׁוֹפָרָא וְתֵימְרוּן יַצְלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה : וְתִסְקוּן בָּתְרוֹהִי וְייֵתֵי וְיִתֵּיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתִי 35
וְהוּא יִמְלוֹךְ תְּחוֹתַי וְיָתֵיהּ פְּקִידִית לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה : וַאֲתִיב בְּנָיָה 36
בַּר יְהוֹיָדָע יַת מַלְכָּא וַאֲמַר אָמֵן כֵּן יְהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא : כְּמָא 37
דַּהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא כֵּן יְהֵי בְּסַעֲדֵיהּ דִּשְׁלֹמֹה וְיַרְבֵּי יַת כּוּרְסֵיהּ
מִכּוּרְסֵיהּ מַלְכוּתָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא דָּוִד : וְנָחַת צָדוֹק כָּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּא וּבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע 38
וּכְרֵתָיֵא וּפְלֵתָיֵא וְאַרְכִּיבוּ יַת שְׁלֹמֹה עַל כּוּדְנָתָא דְמַלְכָּא דָּוִד וְאוֹבִילוּ יְתֵיהּ לְשִׁילוֹחָא :
וְנָסִיב צָדוֹק כָּהֲנָא יַת קַרְנָא דְמִשְׁחָא מִן מַשְׁכְּנָא וּמְשַׁח יַת שְׁלֹמֹה וְתָקְעוּ בְּשׁוֹפָרָא וַאֲמַרוּ 39
כָּל עַמָּא יַצְלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia deſcendit hodie & mactavit boves & pinguia & peçora in multitu- 25
dine; & invitavit omnes filios regis, & magiſtros exercitus, & Abiathar ſacerdotem;& ecce illi comedunt & bibunt ante illum:& dixerunt; Proſperet rex Adoniah. Et me qui ſum ſervꝰ tuus, & Szadok ſacerdotem, & 26
Benaiah filium Jehojadagh, & Selomoh ſervum tuum non invitavit. Num 27
à domino meo rege facta eſt res iſta, nec ſcire feciſti ſervum tuum quis ſedebit ſuper ſolium regni domini mei regis poſt eum ? Et reſpondit rex 28
David & dixit, Vocate mihi Bathſebagh : & intravit ad regem, & ſtetit ante regem. Et juravit rex & dixit : Vivit ipſe Dominus qui liberavit 29
animam meam ab omni anguſtia : Quòd quemadmodum juravi tibi in 30
dicto Dñi Dei Iſrael dicendo : Quòd Selomoh filius tuus regnabit poſt me, & ille ſedebit ſuper ſolium regni mei pro me, quia ſic faciam hodie. Et incurvavit ſe Bathſebagh ſuper faciem ſuam ſuper terram, & adoravit 31
regem, & dixit : Vivat dominus meus rex David in ſeculum. Et dixit rex 32
David : Vocate mihi Szadok ſacerdotem, & Nathan prophetam, & Benajah filium Jehojadagh : & venerunt ante regem. Et dixit rex illis : 33
Tollite vobiſcum ſervos domini veſtri,& equitare facietis Selomoh filium meum ſuper mulam quæ eſt mihi, & deſcendere facietis illum in Silohha : Et unget illum ibi Szadok ſacerdos & Nathan propheta, ut ſit rex ſuper 34
Iſrael: & clangetis buccina, & dicetis : Proſperet rex Selomoh. Et 35
aſcendetis poſt illum, et veniet et ſedebit ſuper ſolium regni mei, et ipſe regnabit pro me : nam illi præcepi ut ſit rex ſuper Iſrael,et ſuper Jehudah. Et reſpondit Benajah filius Jehojadagh regi, et dixit, Amen : ita ſit vo- 36
luntas ante Dñm Deum domini mei regis. Sicut fuit dictum Dñi in auxi- 37
lio domini mei regis, ita ſit in auxilio ipſius Selomoh, et magnificet ſolium ejus pluſquàm ſoliũ regni dñi mei regis David. Et deſcendit Szadok ſacer- 38
dos, et Nathan propheta,et Benajah filius Jehojadagh, et ſagittarii et fundibularii, et equitare fecerunt Selomoh ſuper mulam regis David, et deduxerunt illum in Silohha. Et accepit Szadok ſacerdos cornu unctionis de 39
tabernaculo, et unxit Selomonem : et clanxerunt buccina, et dixit omnis populus : Proſperet rex Selomoh.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ܒܫܡܐ ܗܘ ܝܘܡܐ ܘܩܛܠ ܬܘܪܐ ܘܡܪܝܐ ܘܩܪܐ ܠܟܠ ܒܢܝ ܡܠܟܐ ܘܠܟܠ ܓܒܪܐ ܕܚܝܠܐ ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܘܗܐ ܩܕܡ ܗܘ ܘܩܕܡ ܗܘ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘ ܠܗ ܝܚܝ ܐܕܘܢܝܐ ܡܠܟܐ
26 ܘܐܢܐ ܥܒܕܟ ܘܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܕܥ ܘܠܫܠܡܐ ܥܒܕܟ ܠܐ ܩܪܐ ܠܗ ܗܐ ܐܢܐ ܘܐܢܬ ܘܐܢ ܡܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܗܘܬ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܠܐ ܐܫܬܡܥ ܠܥܒܕ
27 ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܡܢ ܐܝܬ ܗܕܐ ܦܬܓܡܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܠܐ ܐܘܕܥ ܠܥܒܕ ܡܢ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܘ
28 ܘܥܢܐ ܒܬ ܫܒܥ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
29 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
30 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
31 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
32 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
33 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
34 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
35 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
36 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
37 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
38 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
39 ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܠܝ ܠܒܬ ܫܒܥ ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ

Nam descendit hodiè, & mactatis tauris, atque saginatis, ovibúsque permultis, invitavit omnes filios regis, principes militiæ, & Abitharem sacerdotem; & ecce comedunt ac bibunt coram eo, & dicunt; Vivat rex Adonia: Me verò qui servus tuus sum, & Sadoc sacerdotem, Benajam Jojadæ filium, & Salomonẽ servum tuum haud invitavit. Itáne, jussu tuo domine mi rex, facta est res ista, & non indicásti servo tuo quisnam sessurus sit super soliũ domini mei regis post ipsum? Respondit rex David, & ait; Accersite mihi Bath-sebaa: cui, cùm introîisset in conspectum ejus, stetisséteque coram rege, Juravit rex & ait, Vivat Dominus qui eripuit animam meam ab omni mœrore, Nisi quemadmodum juravi tibi per Dominum Deum Israelis, & dixi Salomonem filium tuum post me regnaturum, ipsúmque super solium meum sessurum; sic fecero hodiernâ die. Genuflectens ergò Bath-sebaa in faciem suam super terram, adoravit regem, & ait; Vivat dominus meus rex David in æternum. Tum dixit rex, Vocate mihi Sadoc sacerdotem, Nathanem prophetam, & Benajam filium Jojadæ: quibus, cùm regem adiissent, Dixit rex, Surgite, ducite vobiscũ servos domini vestri, & imponentes Salomonem filium meum mulæ meæ, perducite eum ad Siloha: Ibique ungant eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta, ut regnet super Israelem; & buccinâ clangentes dicite; Vivat rex Salomon: Tum ascendite post eum, ut veniat, sedeátque super solium meum, & ipse regnet post me: ipsum præficio ut sit rex sup Israelem & super Judam. Respondens Benaja Jojadæ filius dixit coram rege, Amen: ita fixit Dominus Deus tuus; Et quemadmodum fuit Dominus cum domino meo rege, ita quoque sit cum Salomone, amplificétque solium ejus præ solio domini mei regis Davidis. Descendit ergò Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, & Benaja Jojadæ filius, & sagittarii, atque fundibularii, & impositum Salomonem mulæ regis Davidis, perduxerunt in Siloha: Acceptóque Sadoc sacerdos & Nathan propheta, cornu olei è tabernaculo, unxerunt Salomonem, & clangente tubâ dixerunt universus populus, Vivat rex Salomon.

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ان ادونيا نزل اليوم وذبح بقرا معلوفة وغنما كثيرة ودعى جميع بني اسرائيل وبني الملك
ودعى صاحب الحربة ودعى ابيثار الكبر * وهم ياكلون ويسربون في منزله * ويقولون يعيش
26 ادونيا * وانا الذي انا عبدك وصادوق الكبر * وبنايا بن يوياداع * وسليمان عبدك لم يدعونا
27 * نعم من قبلك كان هذا الامر ايها الملك سيدنا * ولم تخبر عبدك من يجلس على كرسي
28 الملك من بعدك * فقال داود * ادعوا بسبع * فقامت بين يدي الملك * فحلف الملك وقال *
29 حلف بالرب الحي الذي خلص نفسي من كل افة وحزن * اني فاعل كما حلفت لك بالرب وقلت
30 ان سليمان ابنك يملك من بعدي * وهو يجلس على منبري * كذلك اكمل * فحر بسبع
31 ساجدة على وجهها امام الملك وقالت يعيش سيدي داود الملك الى الابد * فقال الملك ادعوا
32 الي صادوق الكبر وبانان النبي * وبنايا بن يوياداع * فدعوا واقبلوا بين يدي الملك * فقال لهم الملك *
33 خذوا معكم عبيد سيدكم * واحملوا سليمان ابني وركبوه بغلتي * وانطلقوا به الى عين سلوحا *
34 * ويمسكه هناك صادوق الكبر وبانان النبي ملكا على بني اسرائيل * واهبطوا بالسافور وقولوا * يعيش
35 سيدنا سليمان الملك * واصعدوا خلفه * حتى يجي ويجلس على منبري * وهو يملك من بعدي
36 على آل اسرائيل وآل يهوذا * فاجاب بنايا بن يوياداع * امين * هكذا يفعل الله ربك * وكما كان
37 الرب مع سيدنا الملك * وكذلك يكون مع سليمن ايضا * ويعظم كرسيه ويفضله على كرسي
38 سيدنا داود * فنزل صادوق الكبر * وبانان النبي * وبنايا بن يوياداع * ومعهم اساور والذين يرمون
39 بالقذافات * وحملوا سليمان على بغلة داود الملك * وانطلقوا به الى عين سلوحا * واخذ
صادوق الكبر وبانان النبي قرن الدهن من بيت الرب * ومسحوا سليمان بن داود ملكا * وهتفوا
بالسافور * وقال كل الشعب * يعيش سليمان الملك *

Nam Adonia descendens hodiè mactavit tauros saginatos, ovesque permultas; & invitatis omnibus filiis Israel ac filiis regis, invitato etiam lancea portitore, & Abithare sacerdote invitato comedunt ac bibunt in ejus domicilio, dicuntque, Vivat Adonia: Me autẽ qui servus tuus sum, & Sadoc sacerdotẽ, & Benajã Jojadæ filiũ, atque Salomonem servum tuum haud invitaverunt nos. Verè ne imperio tuo factum est hoc negotiũ O rex domine noster, nec notum fecisti servis tuis quis sessurus sit super thronũ regis post te? Dixit David. Advocate Bathsebaa: cui, cùm astitisset regi, Juravit rex et ait, Juro per Dominum viventem qui servavit animam meã ab omnib⁹ calamitatib⁹ & ærumnis, Facturum me ut juraverã tibi per Dominum ac dixerã Salomonem filium tuum post me regnaturum, eundemque sessurum super thronum meum, & ita me præstiturum. Quapropter corruit Bathsebaa adorans super faciem suã coram rege, & ait, Vivit dominus meus David rex in perpetuũ. Dixitque rex, Vocate ad me Sadoc sacerdotem, et Nathanem prophetam, & Benajam Jojadæ filium: quibus, cùm vocati fuissent, stetissentque coram rege, Dixit rex, Ducite vobiscum servos domini vestri, et vehite Salomonem filium meum, eumque imponite mulæ meæ, & ducite eum ad fontem Silobæ. Et ungat eum ibi Sadoc sacerdos & Nathan propheta in regem super filios Israel, & buccinâ proclamantes dicite, Vivat dominus noster Salomon rex: Tum ascendite post eum, ut veniat, sedeatque super thronum meum, et ipse regnet post me super gentem Israeliticã & gentem Judaicam. Respondit Benaja Jojadæ filius, Amen; Sic faciat Deus Dominus tuus: Et quemadmodum fuit Dominus cum domino nostro rege, sic etiã sit cum Salomone; et thronũ ejus ampliorẽ augustiorẽque reddat throno domini nostri Davidis. Descendentes itaque Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, & Benaja Jojadæ filius, unáque cum eis sagittarii & jaculantes fundis, vexerunt Salomonẽ super mulã Davidis regis, & duxerunt eum ad fontem Silobæ. Tum accipientes, Sadoc sacerdos & Nathan propheta cornu olei è domo Domini, unxerunt Salomonem filium Davidis in regem, & proclamaverunt buccinâ, dixitque totus populus, Vivat Salomon rex.

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

מלכים א: ב

,fistulis in fistulantes popul' & ,eum post popul' omnis ascenderunt Et
40 וַיַּעֲלוּ כָל־הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחַלְלִים בַּחֲלִלִים
audivit Et .eorum voce in terra scindebatur &:magna lætitia lætantes &
41 וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם: וַיִּשְׁמַע
: comedere finierant ipsi & ,secum qui ,invitati omnes & ,Adonijahu
אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהֵם כִּלּוּ לֶאֱכֹל
civitatis vox Cur : dixit & ,buccinæ vocem Joab audivit &
וַיִּשְׁמַע יוֹאָב אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל הַקְּרִיָּה
Ebjathar filius Jonathan ecce & ,loquente eo Adhuc ? tumultuantis
הוֹמָה: עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה יוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר
,tu virtutis vir quia,Ingredere ;Adonijahu Dixitque .venit sacerdotis
42 הַכֹּהֵן בָּא וַיֹּאמֶר אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אָתָּה
Profectò:Adonijahu ad dixit &,Jonathã Respondítque .nunciabis bonũ &
43 וְטוֹב תְּבַשֵּׂר: וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לַאדֹנִיָּהוּ אֲבָל
secum misit Et .Selomoh fecit regnare David rex noster dominus
אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד הִמְלִיךְ אֶת־שְׁלֹמֹה: וַיְשַׁלַּח אִתּוֹ
filium Benajahu & ,prophetam Nathan &,sacerdotẽ Sadoc rex
44 הַמֶּלֶךְ אֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת־נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־
mulam super eum fecerunt equitare & ;Pelethi & ,Cerethi & ,Jehojadah
יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ עַל פִּרְדַּת
regem in propheta Nathan & sacerdos Sadoc eum unxerunt Et .regis
45 הַמֶּלֶךְ: וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ
: civitas tumultuavit & ,lætantes inde ascenderunt & ;Ghichon in
בְּגִחוֹן וַיַּעֲלוּ מִשָּׁם שְׂמֵחִים וַתְּהֹם הָעִיר
solium super Selomoh sedit etiam Et .audistis quam vox hæc
46 הַזֹּאת הַקּוֹל אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם: וְגַם יֹשֵׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא
nostro domino benedicendũ ad regis servi venerunt etiã Et .regni
47 הַמְּלוּכָה: וְגַם־בָּאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ
,tuo nomini præ Selomoh nomini Deus Benefaciat:dicẽdo,David regi
הַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר יִיטֵב אֱלֹהֶיךָ אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ
.lectum super rex se incurvavit & ;two solio præ ej' soliũ magnificet &
וְיַגְדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסְאֶךָ וַיִּשְׁתַּחוּ הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּשְׁכָּב:
qui ,Israel Deus Dominus Benedictus : rex dixit sic etiam Et
48 וְגַם כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
.videntes mei oculi & ,meum thronum super sedentem hodie dedit
נָתַן הַיּוֹם יֹשֵׁב עַל־כִּסְאִי וְעֵינַי רֹאוֹת:
abierunt & ;Adonijahu qui invitati omnes surrexere & ,sunt territi Et
49 וַיִּחֲרְדוּ וַיָּקוּמוּ כָּל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר לַאדֹנִיָּהוּ וַיֵּלְכוּ
,surrexit & : Selomoh facientibus à timens Adonijahu Et .suã viam in vir
50 אִישׁ לְדַרְכּוֹ: וְאַדֹנִיָּהוּ יָרֵא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה וַיָּקָם
Selomoh est nunciatum Et .altaris cornua in apprehendit & ,abiit &
וַיֵּלֶךְ וַיַּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה
51 apprehendit ecce &,Selomoh regem timens Adonijahu Ecce : dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה אֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה אָחַז
si ,Selomoh rex hodie sicut mihi Juret : dicendo ,altaris cornua in
בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר יִשָּׁבַע לִי כַּיּוֹם הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִם־
filium in fuerit Si :Selomoh Dixitque .gladio in suũ servum interficiet
52 יְמִית אֶת־עַבְדּוֹ בֶּחָרֶב: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אִם יִהְיֶה לְבֶן־
fuerit inventum malum si & : terram super ej' crime de cadet non ,virtutis
חַיִל לֹא־יִפֹּל מִשַּׂעֲרָתוֹ אָרְצָה וְאִם־רָעָה תִמָּצֵא
eum fecerunt descendere &,Selomoh rex misit Et .morietur & ,eo in
53 בּוֹ וָמֵת: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּרִדֻהוּ
ei Dixitque .Selomoh regi se incurvavit &,venit & : altari desuper
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיָּבֹא וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ
.tuam domum in Vade : Selomoh
שְׁלֹמֹה לֵךְ לְבֵיתֶךָ:

CAP. II. ב

Selomoh præcepitque : moriendum ad David dies appropinquaverunt Et
1 וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיְצַו אֶת־שְׁלֹמֹה
: dicendo,suo filio
בְּנוֹ לֵאמֹר:

Versio VULG. LAT.

40 Et adscendit universa multitudo post eum, & populus canentium tibiis, & lætantium gaudio magno,& insonuit terra à clamore eorum. Audivit
41 autem Adonias, & omnes qui invitati fuerant ab eo,Jámque convivium finitum erat : sed & Joab,auditâ voce tubæ,ait; Quid sibi vult clamor civitatis tumultuantis? Adhuc illo loquente, Jonathas filius Abiathar sacerdotis venit : cui
42 dixit Adonias ; Ingredere, quia vir fortis es, & bona nuntians. Respondítque Jonathas Adoniæ, Nequaquám : Dñs enim noster rex David regem constituit Salomonem:
43 Misítque cum eo Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetã, & Banaiam filiũ Joiadæ, & Cerethi & Phelethi,& imposuerunt eum super mulam re-
44 gis. Unxerúntque eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta regẽ in Gihõ : & adscenderunt indè lætantes,& insonuit civitas : hæc est vox, quã audistis. Sed & Salomon sedit
45 super soliũ regni. Et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David, dicentes ; Amplificet Deus nomen Salomonis sup nomẽ tuũ, & magnificet thronũ ej' super thronũ tuum. Et adoravit rex
46 in lectulo suo : Et locutus est; Benedictus Dñs Deus Israel, qui dedit hodiè sedentẽ in solio meo, videntibus oculis
47 meis. Territi sunt ergò, & surrexerunt omnes qui invitati fuerant ab Adonia, &
48 ivit unusquisq; in viã suã. Adonias autem timens Salomonem surrexit, & abiit, tenuítque cornu altaris. Et nuntiaverunt Salomoni, dicentes; Ecce Adonias timens regem Salomonem, tenuit cornu altaris, dicens ; Juret mihi rex Salomon hodiè, non interficiat servũ suũ gladio. Dixítque Salomon ; Si fuerit vir bonus, non cadet ne unꝰ quidem capillus ejus in terrã : sin autem malum inventũ fuerit in
53 eo, morietur. Misit ergò rex Salomon, & eduxit eum ab altari : & ingressus adoravit regem Salomonem : dixítque ei Salomon, Vade in domum tuam.

CAP. II.

1 APpropinquaverunt autem dies David ut moreretur,præcepítque Salomoni filio suo, dicens ;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

40 Καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐχόρδυον ἐν χοροῖς καὶ ἐυφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ ἐρράγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν. Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ ζωτέλεσαν
41 φαγεῖν. καὶ ἤκουσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης ; Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ
42 ἰδοὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀχιάβαρ τοῦ ἱερέως (φ) εἰσῆλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας, Εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ Ϛύ, καὶ ἀγαθὰ εὐ-
43 αγγέλισαι. Καὶ ἀποκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ (χ) εἶπε, Καὶ μάλα ὁ κύριός ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμών,
44 Καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ (ψ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν (ω) τὸν υἱὸν Ἰωδαὲ, καὶ τὸν (α) Χορεθὶ, καὶ τὸν (β) Φελεθὶ, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βα-
45 σιλέως. Καὶ (γ) ἔχρισεν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ (δ) προφήτης ἐν τῇ Γιὼν, καὶ ἀνέβησαν ἐνθένδε εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε.
46 Καὶ ἐκάθισε Σολομὼν ἐπὶ θρόνου (ε) βα-
47 σιλείας. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες, Ἀγαθύναι ὁ θεὸς τὸ ὄνομα (ζ) Σαλωμὼν ὑπὲρ τὸ ὄνομά Ϛου, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
48 (η) κοίτῃ. Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκε Ϛήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ (θ) θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί
49 μου βλέπουσι. Καὶ (ι) ἐξέστησε πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, καὶ (κ) ἅλτο ἀνὴρ εἰς τὴν
50 ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου Σολομὼν, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε καὶ ἐπε-
51 λάβετο τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σολομὼν, λέγοντες, Ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Ὀμοσάτω μοι Ϛήμερον (λ) Σαλωμὼν, εἰ ὃ θανατώσει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ.
52 Καὶ εἶπε Σαλωμὼν, Ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται ἐκ τριχῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ,
53 θανατωθήσεται. Καὶ ἀπέστειλεν (μ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ ἀνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμὼν, Δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν Ϛου.

MS.A. (φ) ἦλθεν. (χ) εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ,Καὶ (ψ) τὸν Νάθαν (ω) υἱὸν Ἰωιαδαὲ, (α) Χρεθθεὶ, (β) Φελεθθεὶ, (γ) ἔχρισεν (δ) προφήτης εἰς βασιλέαν ἐν τῷ Γιὼν, (ε) τῆς βασιλείας. (ζ) Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ Ϛου ὑπὲρ (η) κοίτῳ αὐτοῦ. Καί γε (θ) θρόνου, καὶ (ι) ἐξέστη καὶ ἐξανέστη πάντες (κ) ἀπῆλθεν (λ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, (μ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκεν

De transpositionibus, quæ in hoc & in seqq.capp.hujus exemplaris Romani occurrunt, consule notas Nobilii & aliorum in ultimo tomo hujus operis.

ΚΕΦ. β'. CAP. II.

1 Καὶ ἤγγισε αἱ ἡμέραι Δαυὶδ (α) ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ ἀπεκρίνατο (β) Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ, λέγων,

ET appropinquaverunt dies David, ut ipse moreretur. Et (α) respondit Salomon filio suo, dicens;

MS. A. (α) ἀποθανεῖν, καὶ (β) τοῦ Σαλωμὼν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

40 וסליקו כל עמא בתרוהי ועמא משבחין בחנניא וחדן חדוא רבא ועתעת ארעא לקלהון:
41 ושמע אדניה וכל זמיניא די עמיה ואנון ספיקו למיכל ושמע יואב ית קל שופרא ואמר
42 מא דין קל קריתא אשתגישת: עד דהוא מלל והא יונתן בר אביתר כהנא אתא ואמר
43 אדניה עול ארי גבר דחיל חטאין את וטב תבסר: ואתיב יונתן ואמר לאדוניה בקושטא
44 רבוננא מלכא דוד אמליך ית שלמה: ושלח עמיה מלכא ית צדוק כהנא וית נתן
45 נביא ובניה בר יהוידע וקלעיא וארכיבו יתיה על פודנתא דמלכא: ומשחו
46 יתיה צדוק כהנא ונתן נביא למהוי מלכא בשילוחא וסליקו מתתן כר חדן ואשתגישת
47 קריתא הוא קלא דשמעתון: ואף יתיב שלמה על כורסי מלכותא: ואף עלו עבדי
48 מלכא לברכא ית רבוננא מלכא דוד למימר יוטיב יי ית שום שלמה משמך וירבי ית
49 כורסוהי מכורסי מלכותך וסגיד מלכא על שוויא: ואף כדין אמר מלכא ברוך יי אלהא
50 דישראל דיהב יומא דין בר יתיב על כורסי מלכותי ועיני חמן: ותוהו וקמו כל זמיניא
51 די לאדוניה ואזלו גבר לארחיה: ואדוניה דחיל מן קדם שלמה וקם ואזל ואתקיף
52 בקרנת מדבחא: ואתחוא לשלמה למימר הא אדוניה דחיל מן קדם מלכא שלמה והא
אחד בקרנת מדבחא למימר ייקום לי כיומא דין מלכא שלמה דלא יקטיל ית עבדיה
53 בחרבא: ואמר שלמה אם יהי לגבר דחיל חטאין לא יפול מסער רישיה לארעא ואם
בישתא תשתכח ביה ויתקטיל: ושלח מלכא שלמה ואחתוהי מעלוי מדבחא ואתא
וסגיד למלכא שלמה ואמר ליה שלמה אזיל לביתך:

ב

1 וקריבו יומי דוד לממת ופקיד ית שלמה בריה למימר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ascendit omnis populus post illum,et populus canebat choris, et lætabatur lætitia magna,ita ut tremeret terra ad vocem eorum. Et audivit Adoniah et omnes invitati qui erant cum eo ; (illi autem finierant comedere)et audivit Joab vocem buccinæ,et dixit: Quæ vox hæc? civitas commota est. Adhuc loquebatur, et ecce Jehonathan filius Abiathar sacerdos venit,et dixit Adoniah: Ingredere, quia vir timens peccata tu es, et bonum annunciabis.Et respondit Jehonathan et dixit ad Adoniah: In veritate dominus noster rex David regem constituit Selomoh. Et misit cum illo rex Szadok sacerdotem, et Nathan prophetam,et Benajah filium Jehojadagh, et sagittarios et fundibularios, et equitare fecerunt illum super mulam regis. Et unxerunt illum Szadok sacerdos et Nathan propheta, ut sit rex,in Silohha; et ascenderunt inde lætantes, et commota est civitas: illa est vox quam audistis.Et etiam sedet Selomoh super solium regni. Et etiam intraverunt servi regis ad benedicendũ domino nostro regi David dicendo: Benefaciat Dominus nomini Selomoh magis quàm nomini tuo ; et magnificet solium ejus plus quàm solium regni tui : et adoravit rex super stratum. Et etiam sic dixit rex : Benedictus Dominus Deus Israel qui dedit hodie filium sedentem super solium regni mei,oculis meis videntibus. Et obstupuerunt et surrexerunt omnes invitati qui aderant Adoniah, et iverunt quisq; in viam suam. Et Adoniah timens faciem Selomoh,et surrexit & abiit;et apprehendit cornua altaris. Et indicatum est Selomoh dicendo: Ecce Adoniah timens faciẽ *regis* Selomoh; et ecce apprehendit cornua altaris,dicendo: Juret mihi sicut hodie rex Selomoh, ꝙ non occidet servum suum gladio. Et dixit Selomoh : Si fuerit vir timens peccata, non cadet ex crine capitis ejus in terram: at si malum inventum fuerit in eo, occidetur. Et misit rex Selomoh, et deduxerunt illum ab altari ; et venit et adoravit regem Selomoh: et dixit illi Selomoh, Vade in domum tuam,

CAP. II.

ET appropinquaverunt dies David ut moreretur : & præcepit filio suo Selomoh dicendo:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ܟܠ ܥܡܐ ܕܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܥܠܘ ܟܠ ܥܡܐ ܒܬܪܗ ܘܢܦܚܘ ܒܡܫܪܝܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܬܒܩܥ ܐܪܥܐ ܡܢ ܩܠ ܩܥܝܢܗܘܢ׃

41 ܘܫܡܥ ܐܕܢܝܐ ܘܟܠ ܙܥܘܪܝ ܕܥܡܗ ܘܗܘ ܒܣܝܡ ܠܡܐܟܠ ܘܫܬܝܐ ܘܐܡܪ ܐܝܢܘ ܩܠ ܩܥܝܢ ܩܪܝܐ ܕܐܬܪܬ ܒܩܪܝܬܐ׃

42 ܘܗܐ ܥܕܡ ܡܠܠ ܥܡ ܝܘܢܬܢ ܘܗܐ ܢܬܢ ܟܗܢܐ ܐܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܕܢܝܐ ܥܘܠ ܐܢܬ ܓܒܪ ܚܝܠ ܘܒܣܪ ܛܒ ܐܢܬ׃

43 ܘܐܥܢܐ ܢܬܢ ܘܐܡܪ ܠܐܕܢܝܐ ܐܠܐ ܡܪܢ ܡܠܟ ܕܘܝܕ ܡܠܟ ܠܫܠܝܡܘܢ׃

44 ܘܫܕܪ ܥܡܗ ܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ ܘܠܟܪܝ ܘܠܦܠܛܝ ܘܪܟܒܘ ܠܗ ܒܦܪܕܗ ܕܡܠܟܐ׃

45 ܘܡܫܚܘ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܓܝܚܘܢ ܘܣܠܩܘ ܡܢ ܬܡܢ ܒܫܡܚܐ ܘܫܡܥ ܩܠ ܥܡܐ ܗܢ ܩܠ ܩܥܝܢ ܕܐܬܪܬ ܒܗ׃

46 ܘܐܦ ܫܠܝܡܘܢ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܠܟܘܬܐ׃

47 ܘܥܠܘ ܥܒܕܝ ܡܠܟܐ ܠܒܪܟ ܠܡܪܢ ܡܠܟ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܐܠܗܟ ܢܛܒ ܫܡ ܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܫܡܟ ܘܢܪܒ ܟܘܪܣܝܗ ܡܢ ܟܘܪܣܝܟ׃

48 ܘܫܓܕ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܫܟܒܗ׃

49 ܟܠ ܟܢܘܫ ܕܗܘ ܥܡ ܐܕܢܝܐ ܩܡ ܘܐܙܠ ܠܗ ܓܒܪ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ׃

50 ܐܕܢܝܐ ܕܚܠ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬ ܡܕܒܚܐ׃

51 ܘܐܬܚܘܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܕܢܝܐ ܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ ܕܠܐ ܢܩܛܠ ܠܥܒܕܗ ܒܣܝܦܐ׃

52 ܘܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ ܐܢ ܗܘ ܓܒܪ ܚܝܠ ܢܦܠ ܡܢ ܪܫܗ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܐܢ ܒܝܫ ܢܫܟܚ ܒܗ ܢܡܘܬ׃

53 ܘܫܕܪ ܫܠܝܡܘܢ ܘܐܬܝ ܘܫܓܕ ܠܩܕܡ ܫܠܝܡܘܢ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬܗ׃

ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܙܠ ܠܒܝܬܟ׃

1 ܘܩܪܒܘ ܝܘܡܝ ܕܡܝܬ ܕܘܝܕ ܘܦܩܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ׃

40 Tum ascenderunt totus populus post eum, pulsabántque populus sistra, & lætabantur populus lætitiâ magnâ; ita ut finderetur terra clamore eorum. Et audivit Adonia & 41
omnes ab eo invitati, cùm edendi finem fecissent: audiénsque Joab sonitum buccinæ, dixit; Qualis est tantus strepitus ut urbs tumultuetur? Dum ipse loqueretur, ecce Na- 42
than filius Abitharis sacerdotis venit; ad quem dixit Adonia, Ingredere, vir enim strenuus es, & bonum nuntium affers. Respon- 43
dens Nathan dixit Adoniæ, Reverâ dominus noster rex David regem creavit Salomonem; Misitque cum eo rex Sadocum sacerdotem, 44
Nathanem prophetam, Benajam Jojadæ filium, & sagittarios ac fundibularios; & vexerunt Salomonem mulâ regiâ, Et unxe- 45
runt eum ibi Sadoc sacerdos & Nathan propheta, factúsque est rex in Siloha; & ascenderunt inde læti, & gestivit tota civitas: hic est strepitus quem audîstis. Quin etiam se- 46
dit Salomon super solium regni: Et venerunt servi regis ad benedicendum domino 47
nostro regi Davidi, & dixerunt; Clarius reddat Dominus Deus tuus nomen Salomonis nomine tuo, & solium ejus præ solio tuo amplificet. Tum rex adoravit super cubili suo. 48
Idémque rex talia locutus est, Benedictus Dñs Deus Israelis, qui dedit hodiè mihi filium qui sedeat super solium meum cernentibus oculis meis. Quarè territi viri omnes qui invitati 49
fuerant ab Adonia, surrexerunt, abierúntque quisque in viam suâ. Adonia verò Salomo- 50
nem timens surrexit, & abiit, cepitq; asylum cornua altaris. Cúmque nuntiatũ esset regi 51
Salomoni, Ecce formidavit te Adonia, & confugit ad cornua altaris, & ait; Juret hodiè mihi rex Salomon quòd non interficiat servum suum gladio; Dixit Salomon, Si fuerit ge- 52
nerosus, non cadet è pilis capitis ejus super terram: quòd si crimen deprehendatur in eo, morietur. Mittens itaque rex Salomon 53
jussit eum adduci ab altari: cui venienti & regem Salomonem adoranti, dixit Salomon rex, Vade in domum tuam.

CAP. II.

Cùm autem appropinquâssent dies Davi- 1
dis ut moreretur, hortatus est Salomonem filium suum, & ait illi;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 وَصَعِدَ كُلُّ ٱلشَّعْبِ مَعَهُ يَلْعَبُونَ بِٱلْمِزْمَارِ، وَيَفْرَحُونَ فَرَحًا عَظِيمًا، فَرَعَرَعَتِ ٱلْأَرْضُ مِنْ أَصْوَاتِهِمْ

41 فَسَمِعَ أَدُونِيَّا وَٱلَّذِينَ مَعَهُ ٱلَّذِينَ دَعَاهُمْ، مِنْ بَعْدِ أَكْلِهِمُ ٱلطَّعَامَ، فَلَمَّا سَمِعَ يُوآبُ صَوْتَ ٱلسَّافُورِ

42 قَالَ، مَا هٰذَا ٱلصَّوْتُ وَمَا هٰذِهِ ٱلصَّجَّةُ ٱلَّتِي قَدْ رَعَرَعَتِ ٱلْمَدِينَةَ، وَبَيْنَمَا هُوَ يَتَكَلَّمُ وَإِذَا نَاثَانُ بْنُ

43 أَبْيَاثَارَ ٱلْكَبِيرِ قَدْ أَتَاهُمْ، فَقَالَ لَهُ أَدُونِيَّا، ٱدْخُلْ فَأَنْكَ جَبَّارٌ بِقُوَيِكَ، وَإِنَّمَا تُبَشِّرُ بِٱلْخَيْرِ، فَقَالَ نَاثَانُ

44 لِأَدُونِيَّا، حَقًّا أَنَّ سَيِّدَنَا دَاوُدَ ٱلْمَلِكَ قَدْ صَيَّرَ سُلَيْمَانَ ٱبْنَهُ مَلِكًا، وَأَرْسَلَ ٱلْمَلِكُ مَعَهُ صَادُوقَ

45 ٱلْكَبِيرَ، وَنَاثَانَ ٱلنَّبِيَّ، وَبَنَايَا بْنَ يُويَادَاعَ، وَمَعَهُمْ رِمَاةٌ وَأَصْحَابُ ٱلْقَذَّافَاتِ، وَحَمَلُوا سُلَيْمَانَ عَلَى بَغْلَةِ

ٱلْمَلِكِ، وَمَسَحَهُ صَادُوقُ ٱلْكَبِيرُ وَنَاثَانُ ٱلنَّبِيُّ فِي سِلُوحَا، لِيَصِيرَ مَلِكًا مِنْ بَعْدِ أَبِيهِ، وَصَعِدُوا مِنْ

46 ثَمَّ فَرِحِينَ، وَفَرِحَ أَهْلُ ٱلْقَرْيَةِ كُلُّهُمْ، فَهٰذَا هُوَ ٱلصَّوْتُ ٱلَّذِي سَمِعْتُمْ، وَقَدْ جَلَسَ سُلَيْمَانُ عَلَى مِنْبَرِ

47 ٱلْمُلْكِ بَغْتَةً، وَدَخَلَ عَبِيدُ ٱلْمَلِكِ، وَدَعَوْا لَهُ بَيْنَ يَدَيْ أَبِيهِ وَقَالُوا، يُعَظِّمُ ٱسْمَ سُلَيْمَانَ عَلَى ٱسْمِكَ

48 وَيَجْعَلُهُ، وَيَجْعَلُ مِنْبَرَهُ عَلَى مِنْبَرِكَ، وَسَجَدَ ٱلْمَلِكُ عَلَى مَضْجَعِهِ، وَقَالَ، تَبَارَكَ ٱللَّهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ

49 ٱلَّذِي رَزَقَنِي ٱبْنًا جَلَسَ عَلَى كُرْسِيِّي وَعَيْنَايَ تَنْظُرَانِ، فَعَرِقَ جَمِيعُ ٱلرِّجَالِ ٱلَّذِينَ دَعَاهُمْ أَدُونِيَّا،

50 وَقَامُوا وَٱنْصَرَفَ كُلُّ إِنْسَانٍ إِلَى مَنْزِلِهِ، فَأَمَّا أَدُونِيَّا فَعَرِقَ مِنْ سُلَيْمَانَ، وَقَامَ وَٱنْطَلَقَ إِلَى بَيْتِ ٱللَّهِ،

51 وَٱلْتَجَأَ إِلَى ٱلْمَذْبَحِ وَمَسَكَ بِهِ، وَقَالَ، يَحْلِفُ ٱلْيَوْمَ سُلَيْمَانُ ٱلْمَلِكُ أَلَّا يَقْتُلَ عَبْدَهُ، فَقَالَ سُلَيْمَانُ، إِنْ

52 كَانَ مِنَ ٱلْأَبْصَارِ وَأَهْلِ ٱلطَّاعَةِ، لَا يَسْقُطُ مِنْ شَعْرِ رَأْسِهِ شَعْرَةٌ وَاحِدَةٌ عَلَى ٱلْأَرْضِ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ

ذٰلِكَ، وَوَجَدْنَا عَلَيْهِ سَبَبًا قَتَلْنَاهُ، فَأَرْسَلَ سُلَيْمَانُ ٱلْمَلِكُ فَأَتَى بِهِ مِنْ عِنْدِ ٱلْمَذْبَحِ، فَدَخَلَ إِلَيْ

53 سُلَيْمَانَ فَخَرَّ لَهُ سَاجِدًا، فَقَالَ لَهُ سُلَيْمَانُ، ٱنْصَرِفْ إِلَى مَنْزِلِكَ،

الْفَصْلُ الثَّانِي

1 وَلَمَّا حَضَرَ يَوْمُ وَفَاةِ ٱلْمَلِكِ دَاوُدَ، دَعَى سُلَيْمَانَ ٱبْنَهُ وَقَالَ،

Deinde ascendit cum eo totus populus ludentes tympanis quadratis, & gestientes lætitiâ magnâ; ideo ut contremisceret terra præ clamoribus eorũ. Et audivit Adonias & hi qui cum eo erant, quos invitaverat, postquã comedissent epulas: & cùm audîsset Joab sonitũ buccinæ, dixit, Quinam est clamor iste, & quinã tantus tumultus qui urbẽ commovit? Dum ipse loqueretur, ecce Nathan filius Abitharis sacerdotis venit ad eos; cui dixit Adonia, Ingredere, quia robore totus es, & proculdubiò prospera nuntiabis. Dixit Nathan Adoniæ, Certum est quòd dominus noster David rex jam creavit Salomonẽ filium suum regem. Misit enim rex cum eo Sadoc sacerdotẽ, Nathanẽ prophetam, & Benajam Jojadæ filium, & unà cum eis sagittarios atque funtibularios, & vexerunt Salomonẽ super mulâ regis. Et unxerunt eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta in Silobà, ut esset rex post parentẽ suum, tum ascenderunt inde læti, & gavisi sunt omnes cives urbis: hic est clamor quem audîstis: Et Salomon certissimè jam sedit super solium regni; Et ingressi servi regis fausta precati sunt ei corã patre ipsius, & dixerunt, Majus fiat & illustrius nomen Salomonis nomine tuo, & solium ejus augustius solio tuo: tum demum adoravit rex super cubili suo, Et ait, Benedictus sit Deus, Deus Israelis, qui concessit mihi filium qui sederit super thronum spectantibus oculis meis. Itaque perterrui omnes viri quos invitaverat Adonia, surrexerunt, & abierunt quisque domum suam. Et Verùm Adonia Salomonẽ extimescens surrexit, abiitq; domum Dei, et confugiens ad aràm tenuit eam, & dixit, Juret hodiè Salomon rex se non interfecturum servum suum. Dixit Salomon, Si fuerit è fautoribus & obedientibus, ne una quidẽ pilus è capillis capitis decidet super terrã: verùm si fuerit alius, (i. aliter se gesserit) & occasionẽ adversùs eum invenerimus, morte plectemus eũ. Misit ergò Salomon rex, & adduxit eum ab ara: quo cùm ingressus esset ad Salomonem, & corruisset ante ipsum adorans, dixit ei Salomon, Vade in domum tuam.

CAP. II.

Instante verò die obitûs regis Davidis, 1
accersivit Salomonẽ filium suum, & ait;

מלכים א: ב

viram in eris & ,te confortabis & : terræ omnis via in vadens Ego

2 אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחָזַקְתָּ וְהָיִיתָ לְאִישׁ :
,ej' viis in ambulandū ad,tui Dei DOMINI custodiam custodies Et

3 וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו
,ej' testimonia & ,ej' judicia & ,ej' præcepta & ,ej' decreta custodiendum ad

לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדוֹתָיו
,feceris quæ omnia agas prudenter ut ,Moseh lege in scriptū sicut

כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
,suā verbā DOMINUS confirmet Ut illuc respicies quæ omnia &

4 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָּׁם: לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ
suam viam tui filii custodierint Si : dicendo ,me super est locut' quod

אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם
,suæ anima tota in &,suo corde toto in,veritate in meam facies ad ambulandū ad

לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם
tu etiam Et .Israel solio desuper vir tibi abscindetur Non:dicendo

5 לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל: וְגַם אַתָּה
duobus fecerit quæ ,Serujah filius Joab mihi fecerit quæ ,nōsti

יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשְׁנֵי־
,Jether filio Hamasa &,Ner filio Abner ,Israel exercituum principibus

שָׂרֵי צִבְאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר
belli sanguines dedit &,pace In belli sanguines posuit &,eos occidit &

וַיַּהַרְגֵם וַיָּשֶׂם דְּמֵי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה
,suis pedib' in quod,suo calceamēto in &,suis lumbis in qui ,suo cingulo in

בַּחֲגֹרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמָתְנָיו וּבְנַעֲלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו :
pace in ej' canicie facies descēdere nō & ,tuam sapientiā juxta Faciēsque

6 וְעָשִׂיתָ כְּחָכְמָתֶךָ וְלֹא־תוֹרֵד שֵׂיבָתוֹ בְּשָׁלֹם
erunt &,misericordiā facies Ghilhadita Barzillai filiis Et .sepulchrum

שְׁאוֹל : וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ
faciebus à me fugiendo in me ad accesserunt sic quia ,tuæ mensæ vescentes inter

בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ כִּי־כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחִי מִפְּנֵי
Jemini filii Ghera filius Simhi te cum ecce Et .tui fratris Absalom

7 אַבְשָׁלוֹם אָחִיךָ: וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶּן־הַיְמִינִי
me ire die in vibrata maledictione mihi maledixit ipse & Bachurim de

מִבַּחֻרִים וְהוּא קִלְלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת בְּיוֹם לֶכְתִּי
juravi & ,Jarden ad meum occursum in descendit ipse & ,Machanaim ad

מַחֲנָיִם וְהוּא־יָרַד לִקְרָאתִי הַיַּרְדֵּן וָאֶשָּׁבַע
nunc Et .gladio in te faciam mori Si : dicendo ,DOMINO in ei

לוֹ בַּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בֶּחָרֶב : וְעַתָּה
quæ nōsti & ,tu sapiens vir quia ,eū dimittas impunē ne

אַל־תְּנַקֶּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר
.sepulchrum sanguine in ej' caniciem facies descendere & ,ei facias

תַּעֲשֶׂה־לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל :
.David civitate in est sepultus & ,suis patribus cum David dormivit Et

10 וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד :
.anni quadraginta ,Israel super David regnavit quibus dies Et

11 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה
triginta regnavit Jerusalaim in & ,annis septem regnavit Chebron In

בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים
,sui patris David solium super sedit Selomoh Et .annis tribus &

12 שָׁנָה: וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל־כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו
Chaghith filius Adonijahu venit Et .valde ej' regnū est firmatum &

13 וַתִּכֹּן מַלְכֻתּוֹ מְאֹד : וַיָּבֹא אֲדֹנִיָּהוּ בֶן־חַגִּית
? num venire pax Num : dixit Et .Selomoh matrem Sebah-Bath ad

אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה וַתֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם בֹּאֶךָ
.Loquere : dixit Et .te ad mihi Verbum : ait Et .Pax : Dixitque

14 וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלָיִךְ וַתֹּאמֶר דַּבֵּר :
posuerunt me super & ,regnum erat mihi quòd ,nōsti Tu : dixit Et

15 וַיֹּאמֶר אַתְּ יָדַעַתְּ כִּי־לִי הָיְתָה הַמְּלוּכָה וְעָלַי שָׂמוּ
,meo fratri fuit &,regnū est versum &:regnandū ad,suas facies Israel omnis

כָל־יִשְׂרָאֵל פָּנֵיהֶם לְמְלֹךְ וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה וַתְּהִי לְאָחִי
ei fuerat DOMINO à quia

כִּי מֵיְהוָה הָיְתָה לּוֹ :

Versio VUL.LAT.

2 Ego ingredior viam universæ terræ : confortare, & esto vir.
3 Et observa custodias Dñi Dei tui, ut ambules in viis ejus, ut custodias ceremonias ejus, & præcepta ejus, & judicia, & testimonia, sicut scriptū est in lege Moysi: Ut intelligas universa quæ facis, & quocunque
4 te verteris : Ut confirmet Dñs sermones suos, quos locut' est de me dicens; Si custodierint filii tui vias suas, & ambulaverint corā me in veritate, in omni corde suo, & in omni anima sua, non auferetur tibi
5 vir de solio Israel. Tu quoque nōsti quæ fecerit mihi Joab filius Saruiæ, quæ fecerit duobus principib' exercit' Israel, Abner filio Ner, & Amasæ filio Jether : quos occidit, et effudit sanguiné belli in pace, & posuit cruoré prælii in balteo suo, qui erat circa lumbos ejus, & in calceamento suo, ꝙ
6 erat in pedibus ej'. Facies ergò juxta sapientiā tuā, & non deduces canitiem ej' pacificè
7 ad inferos. Sed & filiis Berzellai Galaaditis reddes gratiam, erúntq; comedentes in mensa tua : occurrerunt enim mihi quando fugiebam à facie
8 Absalom fratris tui. Habes quoq; apud te Semei filiū Gera filii Jemini de Bahurim, qui maledixit mihi maledictione pessimâ, quando ibam ad castra : sed quia descendit mihi in occursum cùm transiremꝰ Jordanem, & juravi ei p Dominū, dicens ; Non te interficiam gladio : Tu noli pati
9 eum esse innoxium. Vir autem sapiens es, ut scias quæ facies ei, deducésq; canos ejus cum
10 sanguine ad inferos. Dormivit igitur David cum patribus suis, & sepultus est in civitate
11 David. Dies autem quibus regnavit David sup Israel, quadraginta anni sunt : in Hebron regnavit septem annis : in Jerusalem, triginta tribus. Salomon autem sedit super thronum David patris sui, & firmatum est regnum ejus nimis. Et ingressus est Adonias filius Haggith ad Bethsabee matrem Salomonis. Quæ dixit ei, Pacificúsne est ingressus
12 tuus? Qui respondit, Pacificus. Addiditque, Sermo mi-
13 hi est ad te. Cui ait, Loquere.
14 Et ille ; Tu, inquit, nōsti, quia meū erat regnū, & me præposuerat omnis Israel sibi in regem : sed translatū est regnū, & factū est fratris mei : à Dño
15 enim constitutum est ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Ἐγὼ εἶμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς.
3 καὶ ἰσχύεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα. Καὶ φυλάξεις (γ)φυλακὴν κυρίου θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ (δ) δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως· ἵνα (ε) συνῆσῃς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα (ζ)ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι·
4 Ἵνα (η) στήσῃ κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν (θ) ἐλάλησε, λέγων, Ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ (ι) αὐτῶν, λέγων, Οὐκ (κ) ἐξολοθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν (λ) θρόνου Ἰσραήλ.
5 Καί γε σὺ ἔγνως (μ)ὅσα ἐποίησέ μοι Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἀρχισι στρατιῶν Ἰσραήλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νὴρ, καὶ τῷ (ν) Ἀμεσσαὶ υἱῷ Ἰεθὲρ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, καὶ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀδῶν ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ (ξ) τῷ ἐν τῷ
6 ποδὶ αὐτοῦ. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν Σοφίαν σου, καὶ ὁ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ
7 ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου. Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλὶ τοῦ Γαλααδίτου ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐδέσμασι τὴν τράπεζάν σου· οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν (ο) τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ
8 ἀδελφοῦ σου. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρᾶ υἱὸς τοῦ Ἰεμινὶ ὁπ (π) Βαυεὶμ, καὶ αὐτὸς (ρ) κατηρᾶτό με κατάραν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς· καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς (σ) ἀπαντήν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν κυρίῳ, λέγων, Εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ νῦν
9 μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σύ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν
10 πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
11 ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ὃν τὸν Ἰσραήλ, (τ) τεσσαράκοντα ἔτη· ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ (υ) τριάκοντα τρία ἔτη. Καὶ (φ) Σολομὼν ἐκάθισεν ὅπ
12 θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (χ) αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ εἰσῆλ-
13 θεν Ἀδωνίας υἱὸς (ψ) Ἀγγὶθ πρὸς Βηερσαβεὲ μητέρα Σολομῶν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ
14 εἶπεν, (ω) Εἰρήνη. Λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπεν αὐτῷ,
15 Σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν (α) βασιλεία, καὶ ἐπ ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς βασιλέα, καὶ ἐστράφη ἡ βασιλεία, καὶ (β) ἐγένετο τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅτι παρὰ κυρίου (γ) ἐγενήθη αὐτῷ.

MS. A. φυλακὴν (δ) δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ τὰ γεγραμμένα (ε) συνῇς (ζ) ὅσα ἐντείλωμαί σοι· (η) στήσῃ (θ) ἐλάλησεν περὶ ἐμοῦ, λέγων, (ι) αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων, (κ) ἐξολεθρευθήσεται (λ) θρόνου (μ) ὅσα μοι ἐποίησεν (ν) Ἀμεσσὰ (ξ) ἐν τῷ (ο) τοῦ ἀποδιδράσκειν (π) Βαθυρεὶμ, (ρ) κατηρᾶσατό (σ) ἀπάντησίν (τ) τεσσεράκοντα (υ) ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία (φ) Σολομὼν (χ) αὐτοῦ ἐπὶ δίφρου, καὶ (ψ) Ἀγγὶθ (ω) Εἰρήνη. Καὶ εἶπεν, Λόγος (α) ἦν βασιλεία, (β) ἐγράφη (γ) ἐγένετο

Ego quidem vado in via universæ terræ: Et confortaberis, & eris in virum : Et custodies 3
custodiam Domini Dei tui, ad ambulandum in viis ejus, custodiendo mandata ejus, & (b)justificationes, et judicia, quæ scripta sunt in lege Moysi: ut intelligas, quæ facies secundū omnia quæcunque mandavero tibi : ut 4
stabiliat Dominus verbum suū, quod locutus (c)est, dicens ; Si custodierint filii tui viam suam ad ambulandum coram me in veritate, in toto corde (d) suo, dicens, Non exterminabitur tibi vir de super throno Israel. Et e- 5
tiā tu nōsti, quæcunq; fecit mihi Joab filius Saruiæ, quæcunque fecit duobus principibus virtutū Israel, Abenner filio Ner, & Amesai filio Jether: & interfecit eos, & (e)posuit sanguines belli in pace: & dedit sanguinem innocentem in zona sua, quæ in lumbo suo, & in calceamento suo, quod in pede suo. Et facies 6
secundùm sapientiam tuam: & non deduces canitiem ejus in pace ad infernum. Et filiis Berzelli Galaaditæ facies misericordiam : & erunt in comedentibus mensam tuam : quoniam sic appropinquârunt mihi 7
in fugiendo me à facie Abessalom fratris tui. Et ecce tecum 8
Semei filius Gera filius Jemini è Baurim : & ipse maledixit me maledictionem acerbam die, quâ ibam in castra. Et ipse descendit in occursum meum in Jordanem : & juravi ei in Domino, dicens ; Si interficiam te in gladio. Et non justificabis 9
eum : quoniam vir sapiens es tu, & cognosces, quæ facies ei : & deduces canitiem ejus in sanguine ad infernum. Et dormi- 10
vit David cum patribus suis : & sepultus est in civitate David. Et dies, quibus regnavit 11
David super Israel, quadraginta annis : in Chebron regnavit septem annos ; & in Hierusalem triginta tres annos. Et Salomon 12
sedit super thronum David patris sui : & paratum fuit regnū ejus valdè. Et intravit Adonias 13
filius Aggith ad Bersabee matrē Salomon, & adoravit eam. At illa dixit, Pax introitus tuus? Et dixit, Pax. Verbum mihi ad 14
te. Et dixit ei, Loquere. Et dixit ad eam; Tu nōsti, quia mihi 15
erat regnum : & super me posuerat omnis Israel faciem suam in regem : & versum fuit regnū : & factum est fratri meo : quoniam à Domino factum est ei.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

2 אֲנָא אָזֵיל בְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא וְתִתְקַף וְתֶהֱוֵא לְגֻבַר דְּחַיִל חֲטָאִין : וְתִטַּר יָת מַטְּרַת מֵימְרָא
3 דֵּיוֵי אֱלָהָךְ לְמֶהַךְ בְּאוֹרְחָן דְּתִתְקַנְן קְדָמוֹהִי לְמֶטַר קְיָמוֹהִי פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְסָהֲדוּתֵיהּ
כְּמָא דִכְתִיב בְּאוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה בְּדִיל דְּתַצְלַח יָת כָּל דְּתַעְבִּיד וְיָת כָּל אֲתַר דְּתִתְפְּנֵי לְתַמָּן :
4 בְּדִיל דִּי יְקִים יְיָ יָת פִּתְגָמוֹהִי דִּי מַלֵּל עֲלַי לְמֵימַר אִם יִטְרוּן בְּנָךְ יָת אָרְחֵיהוֹן לְמֶהַךְ קֳדָמַי
בְּקוּשְׁט בְּכָל לִבְּהוֹן וּבְכָל נַפְשְׁהוֹן לְמֵימַר לָא יִפְסוֹק לָךְ גֻּבַר מֵעַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָא
5 דְיִשְׂרָאֵל : וְאַף אַתְּ יָדַעְתְּ יָת דַּעֲבַד לִי יוֹאָב בַּר צְרוּיָה דַּעֲבַד לְתַרְעִין רַבְּנֵי חֵילָוָתָא דְיִשְׂרָאֵל
לְאַבְנֵר בַּר נֵר וְלַעֲמָשָׂא בַּר יֶתֶר דְּקַטְלִנוּן בְּעֶרְמוּתֵיהּ וּדְמֵי דִי יְתַחֲשִׁיב לֵיהּ דְּמֵי הוֹן
עָלוֹהִי כְּרֵם חְבִירֵי קְרָבָא וְיִתֵּיב לְהוֹן בְּכִמְנַת שִׁלְמָא וַאֲשַׁד דְּמֵהוֹן בְּאַסְפְּנִיקֵי דִי בְחַרְצֵיהּ
6 וּדְשׁ בְּטַלְרֵיתָא דִי בְרַגְלוֹהִי : וְתַעְבִּיד כְּחוֹכְמָתָךְ וְלָא תֵחֵית סֵיבְתֵיהּ בִּשְׁלָמָא לִשְׁאוֹל :
7 וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי גִּלְעָדָאָה תַּעְבִּיד טֵיבוּ וְיהוֹן בְּאָכְלֵי פִּתְחָךְ אֲרֵי אִנּוּן סַפִּיקוּ צְרְכֵי בְּמֵעְרְקִי
מִן קֳדָם אַבְשָׁלוֹם אָחוּךְ : וְהָא עִמָּךְ שִׁמְעִי בַּר גֵּרָא בַּר מְשָׁבֵט בִּנְיָמִין מֵעַלְמַת וְהוּא לְוָטַנִי
לְוָטָן מְרִירָן בְּיוֹמָא דַּאֲזָלִית לְמַחֲנַיִם וְהוּא נָחַת לְקֳדָמוֹתִי לְיַרְדְּנָא וְקַיֵּמִית לֵיהּ בְּמֵימְרָא
9 דְיָ לְמֵימַר דְּלָא אֲקַטְלִנָּךְ בְּחַרְבָּא : וּכְעַן לָא תְזַכֵּנֵיהּ אֲרֵי גֻּבַר חַכִּים אַתְּ וְתִדַּע יָת דְּתַעְבִּיד
10 לֵיהּ וְתַחֲתֵית סֵיבְתֵיהּ בִּקְטָלָא לִשְׁאוֹל : וּשְׁכִיב דָּוִד עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּקִרְתָא
11 דְּדוִד : וְיוֹמַיָא דִי מְלַךְ דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּחֶבְרוֹן מְלַךְ שְׁבַע שְׁנִין וּבִירוּשְׁלֵם
12 מְלַךְ תְּלָתִין וְתַלְתָּ שְׁנִין : וּשְׁלֹמֹה יְתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָא דְּדָוִד אֲבוּהִי וְאִתְקַנַּת
13 מַלְכוּתֵיהּ לַחְדָּא : וַאֲתָא אֲדֹנִיָּה בַּר חַגִּית לְוָת בַּת שֶׁבַע אִמֵּיהּ דִּשְׁלֹמֹה וַאֲמַרַת שְׁלָם מֵיתָךְ
14 וְאָמַר שְׁלָם : וְאָמַר פִּתְגָם אִית לִי לְמַלָּלָא עִמָּךְ וַאֲמַרַת מַלֵּיל : וַאֲמַר אִתְּ יְדַעַתְּ אֲרֵי דִילִי
15 הֲוָת מַלְכוּתָא וְעֲלַי שַׁוִּיאוּ כָל יִשְׂרָאֵל אַפֵּיהוֹן לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא וְאִסְתְּחַרַת מַלְכוּתָא וַהֲוָת
לְאָחִי אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת לֵיהּ :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Ego vado in viam universæ terræ: roboreris et fis in virum timentē pec- 2
cata. Et custodias custodiā dicti Dñi Dei tui, ut ambules in viis quæ re- 3
ctæ sunt ante eum, ut custodias pacta ejus et præcepta ejus, et judicia ejus, et testimonia ejus, sicut scriptū est in Lege Moseh, ut prospera reddas omnia quæ feceris, et omnem locū ad quem respexeris. Et ut firmet Dñs verbū 4
suum ꝙ locutus est sup me, dicendo: Si custodierint filii tui viā suā, ambulando ante me in veritate, et in omni corde suo, & in omni anima sua, dicendo, Non abscindetur tibi vir de solio regni Israel. Etiā tu nōsti quæ fe- 5
cit mihi Joab filiꝰ Szarujah, quæ fecit duobꝰ magistris exercitꝰ Israel, Abner filio Ner, et Ghamassa filio Jether, quos occidit in dolo suo et sanguine; qui existimavit sanguinē illorū sup se sicut sanguinē percussorum belli: & respondit illis insidiis pacem, & effudit sanguinem illorum in cingulo quod erat in lumbis suis, & conculcavit talaribꝰ quæ erāt in pedibꝰ suis. Et facies secundùm sapientiam tuam, & non descendere facies senectutem 6
illius in pace in sepulchrum. Et filiis Barzelai Gilghadæi facies benigni- 7
tatem, & erunt inter convivas mensæ tuæ: quia illi suffecerunt necessitates meas dum fugerem à facie Absalom fratris tui. Et ecce tecum est Simghi 8
filius Gera filius tribus Binjamin ex Ghalemeth, & ille maledixit mihi maledictionibꝰ amaris die quo ibam in Mahhanaim : & ipse descendit in occursum meum ad Jardena, & juravi illi in dicto Dñi dicendo, Quia non occidam te gladio. Et nunc non justificabis illum ; nam vir sapiens es : 9
& cognosces id quod facies illi, & deduces senectutem ejus occisione in sepulchrum. Et dormivit David cum patribus suis, & sepultꝰ est in urbe Da- 10
vid. Et dies quibus regnavit David sup Israel, fuerunt quadraginta anni : 11
in Hhebron regnavit septem annis, & in Jerusalem regnavit triginta & tribus annis. Et Selomoh sedit super solium regni David patris sui, & 12
confirmatum est regnum ejus valdè. Et venit Adoniah filius Hhagith ad 13
Bathsebagh matrem ipsius Selomoh: & dixit [illa,] Estne pacificus adventus tuus ? & dixit, Pacificus. Et dixit, Verbum est mihi ad loquendum 14
tecum: & dixit, Loquere. Et dixit: Tu nōsti quòd meum erat regnum, 15
& super me posuerant omnis Israel faciem suam, ut essem rex : sed conversum est regnum, & fuit fratri meo, quia à Domino datum est illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 *אנה אזיל באורחא דכל ארעא תקף ואתחזק לגבר׃ 3 ונטר מטרת יוי אלהך למהך באורחתיה למנטר קיימוהי ופקודוהי וסידוהי וסהדוהי כמא דכתיב באורייתא דמשה בגין דתצלח בכל דתעבד ולכל דתתפנה׃ 4 בגין דיקים יוי ית מימריה דמליל עלי למימר אין נטרין בנך ית אורחתהון למהך קדמי בקשוט בכל לבהון ובכל נפשהון לא יתפסק לך גבר מן קדמי על כורסי מלכותא דישראל׃ 5 אוף את ידעת ית דעבד לי יואב בר צרויה ית דעבד לתרין רברבי חילוותא דישראל לאבנר בר נר ולעמשא בר יתר דקטלנון ושוי דמי קרבא בשלם בזמן דלא הוה קרבא ושוי דמי קרבא בסנדליה דרגלוי׃ 6 ואנת עביד כחכמתך ולא תשבוק שיבתיה למיחת לשאול בשלם׃ 7 ולבני ברזלי גלעדאה תעביד טיבו ויהון מן אינון דאכלין על פתורך ארום כדין קריבו לקדמי כד הוינא עריק מן קדם אבשלום אחוך׃ 8 והא עמך שמעי בר גירא בר בנימינאה מן בחורים דמן בית חורון ואיהו לטאני לי בלטו בשום יומא דאזלית למחנים ונחת לקדמותי על יורדנא ומחיתי ליה בקדם יוי למימר אין אנא קטיל יתך בחרבא׃ 9 ולא תשבקיניה ארום גבר חכים את ותדע ית דתעביד ליה ותחתי ית שיבתיה בדמין לשאול׃ 10 ושכיב דוד עם אבהתוהי ואתקבר בקרתא דדוד׃ 11 ויומי דמלך דוד על ישראל הוו ארבעין שנין בחברון מלך שבע שנין ובירושלם מלך תלתין ותלת שנין׃ 12 *ויתב שלמה על כורסי דוד אבוהי ואתתקף מלכותיה לחדא׃ 13 *ואתא אדוניה בר חגית לות בת שבע אמא דשלמה ואמרת ההי מעלך שלמא ואמר שלמא׃ 14 ואמר מלה איתי לי עמך ואמרת מלל׃ 15 ואמר את ידעת ארום דילי הות מלכותא ועלי שוו כל ישראל אנפיהון למיסב מלכותא אלהין אתהפכת מלכותא ואתת לאחי ארום מן קדם יוי הות ליה׃

Ego aggressurus sum viam totius terræ, fortis ac virili animo, Et observa observationes Domini Dei tui, & ambula in viis ejus, & custodi statuta & præcepta ipsius, & judicia ac testimonia ejus, quemadmodũ scriptum est in lege Mosis, ut prosper sis in omnibus quæ gesseris, & quocunque perrexeris sis beatus: Ut ratos habeat Domin' sermones suos quos de me dixit; Si custodierint filii tui vias suas, coram me integrè ambulando, ex toto corde suo totâque anima suâ; non deficiet inquit, tibi vir sedens super solium Israelis. Cæterùm tu nósti quid fecerit mihi Joab fili' Suriæ, quídve fecerit duobus principib' militiæ Israelis, Abnero filio Ner, & Amasæ Jatharis filio, quos interfecit reputans eos quasi essent in prælio, & sanguinẽ eorum gladio suis lumbis *appenso* fusum calcavit calceis pedũ suorum. Fac illi pro sapientia tua, & ne patiaris descendere senectutem ejus pacificè in inferos. Erga filios autem Barzali Gelaaditis, beneficium exerce, sintque de comedentibus mensam tuam; quoniã ipsi administrârunt mihi omnia, quando fugi à conspectu Abisalomis fratris tui. Ecce præterea tecum habes Semei filium Geræ, de Benjamin, ex Beth horim: is acerbis prosecut' est me conviciis, quâ die proficiscebar in Mahanim: at cùm descendisset in occursum meum ad Jordanem, juravi ei per Dominum Deum, & dixi illi; Ego non occidã te gladio. Verùm ne insontem patiaris hominẽ: tu sapiens es, scito quid sis illi facturus; stultitias ejus in ipsius caput refunde, & demitte senectutẽ ejus cum sanguine in foveam. Postea occubuit David cum patribus suis, & sepultus est in civitate Davidis. Porrò dies quibus regnavit David super Israelem, fuerunt anni quadraginta: Hebrone regnavit septem annos, Jerosolimis autem regnavit triginta tres annos. Sedit ergò Salomon super soliũ Davidis patris sui, & confirmatum est regnũ ipsius valdé. Venit autem Adonia filius Hegiath ad Bath-sebaa matrem Salomonis: ad quem dixit illa; Pacificúsne est adventus tuus? Respondit ille, Pacificus. Tum dixit ad eam; Verbum habeo tibi dicendum; Ait illi, Dic. Qui dixit ad eam, Tu nósti quòd mihi debebatur regnum, & super me posuerant omnes Israelitæ vultus suos, ut essem rex eorum: sed translatum est à me regnum, obvenítque fratri meo, quoniam à Domino devolutum est ad eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *انا منصرف في طريق اهل الارض كلهم فتقوي وكن رجلا 3 *واحفظ شرايع الله ربك واسلك في طريقه واحفظ عهوده ووصاياه واحكامه وشهاداته كما هو مكتوب في سفر موسي النبي لتفلح في 4 كل ما تعمل وبحيث حيث ما توجهت *لان الرب منيب قوله الذي قال لي انه ان حفظ بنوك طرقي وسلكوا امامي بالقسط والحق من كل قلوبهم وانفسهم لا يعدم رجل منهم يجلس على 5 سرير بني اسرايل *وقد عرفت ما صنع بي يواب بن صوريا وما صنع بعظماء اجناد بني اسرايل ابنار بن نار وعسا بن يا نار انه قتلهما وحسب قتلهما كمثل من يقتل في الحرب وسفك دماهم 6 بسيفه وداسه بحفه *فاصنع به كحكمتك ولا تدعه ينزل الى القبر بسلام *واما بنو برزلاي 7 الجلعذي فاصنع بهم معروفا وصيرهم من ندمائك لانهم خدموني واقاموا لي بجميع الاشياء 8 حين هربت من ابشالوم اخيك *ومعك شمعي بن جاري من قبلة بنيامين من بيت حوريم *هو الذي سمي وافدفي بالقبيح وباسر ما يكون من القذف ولما انطلقت الي محنيم فهو نزل 9 الي *واستقبلني حيث جرب نهر الاردن *وحلفت له بالله اني لا اقتلك بسيف في ذلك اليوم *ولا 10 تعفوا عنه فانك رجل حكيم وانظر كيف تصنع به وردد كيده في بحر وانزل كيده الي 11 القبر ملوثا بدمه *وقضي داود وصار الي ابايه ودفن في قريته *وكان عدد السنين الذي 12 13 ملك فيها على بني اسرايل اربعين سنة ملك منها بحبران سبعة سنين وفي اورسليم ثلاثة وثلاثين 14 سنة *وجلس سليمن في موضع ابيه وثبت ملكه واستقامت الاشياء *فجاء ادونيا بن حجيت 15 الي بتسبع ام سليمن فقالت له السلام جيت فقال نعم السلام *فقال لها احب ان اقول لك شيا *قالت قل *قال لها قد تعلمين ان الملك كان لي والي مد جميع بني اسرايل اعينهم لاصير ملكا فخلع الملك مني وصار الي اخي *وذلك لان الرب احب ذلك

*Ego abiturus sum per viã omnium terricolarũ: quapropter fortis esto atq; virilis, Serva leges Dei Domini tui, ambula in via ejus, & observa fœdera ejus, præcepta, & judicia, atq; testimonia ipsius, quemadmodũ scriptum est in libro Mosis prophetæ, ut prosper sis in omnibus quæ feceris, et quocunq; te verteris, fœliciter habeas. Nam Dominus confirmabit sermonẽ suũ quem dixit mihi, quòd si servaverint filii tui vias meas, & ambulaverint corã me in æquitate et veritate, totis cordibus animisque suis, non deerit aliquis ex eis qui sedeat super solium filiorũ Israelis. Ad hæc jam nósti quid fecerit mihi Joab filius Suriæ, & quid fecerit principibus exercituũ filiorũ Israel, Abnero filio Ner, & Amasæ Jatharis filio: is enim occidit utrumque, & reputavit necem corũ velut ejus qui trucidatur in bello, sanguinem eorum gladio suo effudit, ocreisq; suis calcavit. Age cum eo secundùm prudentiã tuam, & ne permittas eum descendere in sepulchrum cum pace. At verò in filios Z. llai Galaaditis utere benevolentiã, & fac eos è convivis tuis; quoniã ipsi obsecuti sunt mihi, & suppeditârunt mihi omnia cùm fugi Abisalomem fratrem tuum. Deinde tecum est Semei filius Gera, de familia Benjamin, ex Beth-horim; is est qui convitiatus est mihi, & turpioribus atq; atrocioribus quàm dici possit injuriis me impetivit: & licèt cùm profectus essem ad Mahanim, ipse ad me descendisset, mihiq; flumen Jordanẽ trajicienti obvius fuisset, eique per Deum jurâssem dicens, Non occidam te gladio eâ die; Attamen ne parcas ei. Et quandoquidem vir prudens es, vide quomodo agendũ tibi sit cũ eo, ut retorqueas malignitatẽ ejus in jugulũ ipsius, et malitiam ejus proprio sanguine colorata in sepulchrum detrudas. Deinde mortuus est David, abiitq; ad patres suos, & sepultus est in civitate sua. Numerus autem annorũ quibus regnavit super filios Israel, fuit annorũ quadraginta, è quibus regnavit in Hebron septẽ annis, & in Jerusalẽ triginta tribus annis. Cùm itaq; sedisset Salomon loco patris sui, confirmatũ esse regnũ ejus, & res rectè se haberent; Venit Adonia filius Haggith ad Bathsebaa matrẽ Salomonis: quæ dixit ad eum, Pax tibi, Venisti? Respondit, pax tibi. Tum dixit ad eã, Vellẽ aliquid tibi dicere. At illa, Dic. Dixit ad eã, Tu nósti quòd regnũ ad me pertinebat, & in me converterant omnes Israelitæ oculos suos ut rex essẽ, attamẽ ablatũ est à me regnũ, et devolutũ ad fratrẽ meum: atq; id quidem, quia Dominus hoc voluit.

מלכים א: ב

facias avertere ne ,te à *postulans* ego unam petitionem nunc Et

16 וְעַתָּה שְׁאֵלָה אַחַת אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתֵּךְ אַל־תְּשִׁבִי אֶת־
Selomoh obſecro Dic : dixit Et .Loquere :eũ ad dixit Et *.meam facies*

17 פָּנָי וַתֹּאמֶר אֵלָיו דַּבֵּר־נָא לִשְׁלֹמֹה כִּי לֹא־יָשִׁיב אֶת־פָּנַיִךְ וְיִתֶּן־לִי אֶת־אֲבִישַׁג
Abiſagh mihi det & ; *tuã facies* faciet avertere non nam : regi te *ſuper* loquar ego ,Bene : ſebah-Bath Dixitque .uxorem in Sunamiten

18 הַשּׁוּנַמִּית לְאִשָּׁה: וַתֹּאמֶר בַּת־שֶׁבַע טוֹב אֲנֹכִי אֲדַבֵּר עָלֶיךָ
ei *loquendũ ad* ,Selomoh regem ad ſebah-Bath venit Et .regem ad

19 אֶל־הַמֶּלֶךְ: וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְדַבֶּר־לוֹ
, ei ſe incurvavit & ;ej' occurſum in rex ſurrexit Et .Adonijahu *ſuper*

עַל־אֲדֹנִיָּהוּ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לִקְרָאתָהּ וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ
.ej' dexterã ad ſedit & :regis matri ſoliũ poſuit &,ſuũ ſoliũ ſuper ſedit &

וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיָּשֶׂם כִּסֵּא לְאֵם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לִימִינוֹ:
ne , te à *petens* ego parvam unam Petitionem : ait Et

20 וַתֹּאמֶר שְׁאֵלָה אַחַת קְטַנָּה אָנֹכִי שֹׁאֶלֶת מֵאִתֵּךְ אַל־
non quia :mea mater Pete : rex ei dixit Et.*meam facies* facias avertere

תָּשֶׁב אֶת־פָּנָי וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ שַׁאֲלִי אִמִּי כִּי לֹא
Sunamitis Abiſagh Detur : ait Et .*tuam facies* faciã avertere

אָשִׁיב אֶת־פָּנַיִךְ: וַתֹּאמֶר יִתֵּן אֶת אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית
21 לַאֲדֹנִיָּהוּ אָחִיךָ לְאִשָּׁה: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר
dixit &,Selomoh rex reſpondit Et .uxorem in tuo fratri Adonijahu

? Adonijahu *ipſi* Sunamiten Abiſagh *poſtulans* tu quare Et : ſuæ matri

לְאִמּוֹ וְלָמָּה אַתְּ שֹׁאֶלֶת אֶת אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית לַאֲדֹנִיָּהוּ
,ei & ;me *præ magnus* meus frater ipſe quia ;regnum *ei* pete &

וְשַׁאֲלִי־לוֹ אֶת־הַמְּלוּכָה כִּי הוּא אָחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ
Selomoh rex juravit Et .Serujah *filio* Joab & ,*ſacerdoti* Ebjathar &

22 וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְלִיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה: וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
quia , addat ſic & ,Deus mihi faciat Sic : dicendo , *Domino in*

23 בַּיהוָה לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי
vivit nunc Et .hoc verbum Adonijahu eſt locutus ſuã animã *in*

24 בְנַפְשׁוֹ דָּבָר אֲדֹנִיָּהוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: וְעַתָּה חַי־
David thronum ſuper me ſedere fecit & ,me firmavit qui , DOMINUS

יְהוָה אֲשֶׁר הֵכִינַנִי וַיּוֹשִׁבֵנִי עַל־כִּסֵּא דָוִד
hodie quia ; eſt locutus ſicut ,domum mihi fecit qui & ,*mei patris*

אָבִי וַאֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי בַּיִת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי הַיּוֹם
filii Benajahu *manu in* Selomoh rex miſit Et .Adonijahu morietur

25 יוּמָת אֲדֹנִיָּהוּ: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּיַד בְּנָיָהוּ בֶן־
dixit ſacerdotẽ Ebjathar ad Et .eſt mortuus &,eũ in irruit & ; Jehojadah

יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיָּמֹת: וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר
die in & :*tu morĩs* vir quia,tuos agros *ſuper* vade Hanathoth : rex

26 הַמֶּלֶךְ עֲנָתֹת לְךָ עַל־שָׂדֶיךָ כִּי אִישׁ מָוֶת אַתָּה וְהַיּוֹם
David facies ad Domini Adonai arcam portãſti quia,te interficiã non hac

הַזֶּה לֹא אֲמִיתֶךָּ כִּי־נָשָׂאתָ אֶת־אָרוֹן אֲדֹנָי יְהוִה לִפְנֵי דָּוִד
.meus pater fuit afflictus quibus omnib' in fuiſti afflictus quia & ,*mei patris*

אָבִי וְכִי הִתְעַנֵּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְעַנָּה אָבִי:
implendum ad , Domino *ſacerdotem eſſe ab* ,Ebjathar Selomoh ejecit Et

27 וַיְנָרֶשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־אֶבְיָתָר מִהְיוֹת כֹּהֵן לַיהוָה לְמַלֹּא
.Siloh in Heli domum ſuper fuerat locut' quod,DOMINI verbum

אֶת־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל־בֵּית עֵלִי בְּשִׁילֹה:
poſt declinaverat Joab quia , Joab ad uſque venit *auditio* Et

28 וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה עַד־יוֹאָב כִּי יוֹאָב נָטָה אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה
ad Joab fugit Et .declinaverat non Abſalom poſt & , Adonijah

וְאַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לֹא נָטָה וַיָּנָס יוֹאָב אֶל־
eſt nunciatũ Et .altaris cornua *in* apprehendit &,DOMINI *tentorium*

29 אֹהֶל יְהוָה וַיַּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: וַיֻּגַּד
apud ecce &,DOMINI *tentorium* ad Joab fugiſſet quòd ,Selomoh regi

לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כִּי נָס יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְהוָה וְהִנֵּה אֵצֶל
Vade :dicendo ,Jehojadah filiũ Benajahu Selomoh Miſitque .altare

הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע לֵאמֹר לֵךְ
.eũ *in* incurre

פְּגַע־בּוֹ:

Versio VULG. LAT.

16 Nunc ergò petitionem unam precor à te;ne confundas faciẽ meam. Quæ dixit ad eum; Loquere. Et ille ait;Precor ut dicas Salomoni regi(neque enim negare tibi quidquã poteſt) ut det mihi Abiſag Sunamitidem uxorem. Et ait Bethſabee,Benè:ego loquar pro te regi. Venit ergò Bethſabee ad regẽ Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia : & ſurrexit rex in occurſum ejus,adoravitque eam, & ſedit ſuper thronum ſuum : poſitúſq; eſt thronus matri regis, quæ ſedit ad dexterã ejus. Dixítque ei ;Petitionem unam parvulam egò deprecor à te,ne confundas faciem meam. Et dixit ei rex, Pete,mater mea : neque enim fas eſt ut avertam faciem tuam. Quæ ait, Detur Abiſag Sunamitis Adoniæ fratri tuo uxor. Reſpondítque rex Salomon, & dixit matri ſuæ;Quarè poſtulas Abiſag Sunamitidem Adoniæ ?poſtula ei & regnum: ipſe eſt enim frater meus major me, & habet Abiathar ſacerdotem,& Joab filiũ Saruiæ. Juravit itaque rex Salomon per Dominum, dicens; Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat,quia contra animam ſuã locut' eſt Adonias verbũ hoc. Et nunc vivit Dominus,qui firmavit me,& collocavit me ſuper ſolium David patris mei, & qui fecit mihi domum, ficut locutus eſt, quia hodiè occidetur Adonias. Miſítque rex Salomon per manum Banaiæ filii Joiadæ,qui interfecit eum, et mortuus eſt. Abiathar quoque ſacerdoti dixit rex;Vade in Anathoth ad agrum tuum, equidem vir mortis es : ſed hodiè te non interficiam, quia portãſti arcam Dñi Dei coram David patre meo,& ſuſtinuiſti laborem in omnibus, in quib' laboravit pater meus. Ejecit ergò Salomon Abiathar,ut non eſſet ſacerdos Domini, ut impleretur ſermo Domini, quem locutus eſt ſuper domum Heli in Silo. Venit autem nunti' ad Joab, & Joab declinâſſet poſt Adoniam, & poſt Salomonem non declinâſſet:fûgit ergò Joab in tabernaculũ Dñi, & apprehendit cornu altaris. Nuntiatúmque eſt regi Salomoni, & fugiſſet Joab in tabernaculum Domini, & eſſet juxta altare : miſítque Salomon Banajam filium Joiadæ, dicens;Vade, interfice eum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσαβεέ, Λάλει. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἶπον δὴ πρὸς Σολομῶν ὁ βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσει μοι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτην εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν Βηρσαβεὲ, Καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς (ε) ἀπαντὴν αὐτῇ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκάθισεν ὅτι τῷ (ζ) θρόνῳ· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν (η)μου. καὶ (θ)εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Αἴτησαι μῆτερ ἐμὴ, (ι) καὶ οὐκ ἀποστρέψω σε. Καὶ εἶπε, Δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ (κ)Σωμανίτις τῷ Ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σολομὼν, καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Καὶ (λ) ἱνατί σὺ ἤτησαι τὴν (μ) Ἀβισὰγ τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι αὐτὸς ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ (ν) υἱὸς Σαρυίας (ξ) ἀρχιστράτηγος ὑπ' ἐμοῦ. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν τὴν (π) κυρίῳ, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ (ο) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐλάλησεν Ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον. Καὶ νῦν ζῇ κύριος ὃς ἡτοίμασέ με καὶ ἔθετό με ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ οἴκους ἐποίησέ μοι οἷον κατὰ ἐλάλησε κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱῷ (π) Ἰωδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (ρ) Ἀπόστρεχε σὺ εἰς Ἀναθὼθ εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ὑ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν (σ)κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακοπάθησε ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακοπάθησε ὁ πατήρ μου. Καὶ ἐξέβαλε Σολομὼν τὸν Ἀβιάθαρ μὴ εἶναι ἱερέα τῷ κυρίῳ, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ὅτι οἶκον Ηλὶ ἐν Σηλώμ. Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως (τ) Ἰωὰβ υἱῷ Σαρυίας, ὅτι Ἰωὰβ ἦν κεκλικὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω (υ) Σολομὼν οὐκ ἔκλινε. καὶ ἔφυγε Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ κυρίου, καὶ κατέλαβε τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σολομὼν, λέγοντες, Ὅτι (φ) πέφευγε Ἰωὰβ εἰς τὸ σκηνῶ τοῦ κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλε (χ) Σολομὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἔφυγον πρὸς σὲ κύριον. καὶ ἀπέστειλε (ω) Σολομὼν τὸν Βαναίου υἱὸν Ἰωδαὲ, λέγων, Πορεύου καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

MS.A. (δ)Σεμανίτιδι γυναῖκα. (ε)ἀπάντησιν (ζ) θρόνῳ αὐτοῦ. καὶ (η)σε. (ϑ) εἶπεν ὁ (ι) ὅτι οὐκ (κ) Σεμανίτης (λ) ἵνα σὺ (μ) Ἀβισὰγ Σεμανίτην τῷ (ν) ὁ υἱός (ξ) ὁ ἀρχιστράτηγος (ο) * ψυχῆς (π) Ἰωαδαὲ, (ρ) Εἰς Ἀναθὼθ ἀπόστρεχε εἰς ἀγρόν σου, (σ) κιβωτὸν διαθήκης (τ) Ἰωὰβ, ὅτι (υ) Ἀβεσσαλὼμ οὐκ (φ) ἔφυγε (χ) Σολομὼν πρὸς (ψ) * κύριον. (ω) Σολομὼν ὁ βασιλεὺς * Βαναίαν υἱὸν Ἰωαδαὲ,

Et nunc petitionẽ unã ego peto à te, nè avertas faciem tuam. Et dixit ei Berſabee; Loquere: Et dixit ad eam, Dic nunc ad Salomon regem ; quia non avertet faciem tuam à te, & dabit mihi Abiſag Sunamitem in uxorem. Et dixit Berſabee , Rectè. Ego loquar pro te regi. Et intravit Berſabee ad regem Salomon ad loquendũ ei pro Adonia. Et exurrexit rex in obviam ei,& oſculatus eſt eã: & ſedit ſuper thronũ: & poſitus eſt thronus matri regis,& ſedit à dextris ejus. Et dixit ei, Petitionẽ unam parvam ego peto à te, nè avertas faciem meam. Et dixit ei rex ; Pete mater mea,& non avertam te. Et dixit ; Detur,quæſo, Abiſag Sunamites Adoniæ fratri tuo in uxorem. Et reſpondit rex Salomon,& dixit matri ſuæ; Et ut quid tu petiiſti Abiſag Adoniæ ? Et pete ei regnum,quoniam hic frater meus magnus ſuper me : & ei Abiathar ſacerdos,& ei Joab filius Saruiæ princeps militiæ amicus.Et juravit rex Salomon per Dominum, dicens ; Hæc verò faciat mihi Deus, & hæc adjiciat : quoniam contra animã ſuam locutus eſt Adonias verbũ hoc. Et nunc vivit Dominus,qui paravit me, & poſuit me ſuper thronum David patris mei, & ipſe fecit mihi domum, ſicut locutus eſt Dominus ; quia hodiè occidetur Adonias.Et miſit rex Salomon in manu Banaæ filii Joiadæ, & ſuſtulit illum:& mortuus eſt Adonias in die illa. Et Abiathar ſacerdoti dixit rex; Recurre tu in Anathoth in agrũ tuum:quoniã vir mortis es tu in die hac:& nõ interficiam te ; quia portãſti arcam teſtamenti Domini coram patre meo:& quia afflictus fuiſti in omnibus,in quibus afflictus eſt pater meus. Et ejecit Salomon Abiathar,nè eſſet ſacerdos Domini,ad implendum verbum Domini,quod locutus eſt ſuper domum Heli in Selom.Et rumor venit uſque ad Joab filiũ Saruiæ:quoniã Joab fuerat inclinans poſt Adoniam: & (f)poſt Salomon non inclinaverat. Et fũgit Joab in tabernaculum Domini , & tenuit cornua altaris. Et nuntiatum eſt Salomon,dicentes;Quia fũgit Joab in tabernaculum Domini, & ecce tenet cornua altaris. Et miſit Salomon rex ad Joab, dicens ; Quid factum eſt tibi,quia fugiſti ad altare? Et dixit Joab; Quoniam timui à facie tua , & fugi ad Dominum. Et miſit Salomon ipſũ (g)Banaiu filiũ Jodae,dicẽs; Vade,& tolle eũ ,& ſepeli eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וּכְעַן שְׁאֵלָא חֲדָא אֲנָא שָׁאֵיל מִנָּךְ לָא תְּתֵיבִין יָת אַפַּי וַאֲמַרַת לֵיהּ מַלֵּל: וַאֲמַר אֲמָרִי כְעַן
17 לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אֲרֵי לָא יְתֵיב יָת אַפַּיָּךְ וְיַהַב לִי יָת אֲבִישַׁג דְּמִן שׁוּנֵם לְאִתּוּ: וַאֲמַרַת בַּת
18 שֶׁבַע טַב אֲנָא אֲמַלֵּל עֲלָךְ קֳדָם מַלְכָּא: וַאֲתָת בַּת שֶׁבַע לְקֳדָם מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמַלָּלָא
19 עִמֵּיהּ עַל אֲדֹנִיָּה וְקָם מַלְכָּא לְקָדָמוֹתָהּ וְסָגִיד לָהּ וִיתֵיב עַל כּוּרְסְיֵהּ וְשַׁוִּי כּוּרְסָא לְאִמָּא
20 דְּמַלְכָּא וִיתֵיבַת לִימִינֵיהּ: וַאֲמַרַת שְׁאֵלָה חֲדָא וְזֵירָא אֲנָא שָׁאֵלָא מִנָּךְ לָא תְּתֵיב יָת
21 אַפַּי וַאֲמַר לָהּ מַלְכָּא שְׁאֵילִי אִמִּי אֲרֵי לָא אֲתֵיב יָת אַפַּיָּךְ: וַאֲמַרַת תְּתִיהֵב יָת אֲבִישַׁג
22 דְּמִן שׁוּנֵם לַאֲדֹנִיָּה אָחוּךְ לְאִתּוּ: וַאֲתֵיב מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וַאֲמַר לְאִמֵּיהּ וּלְמָא אַתְּ שָׁאֲלָא
יָת אֲבִישַׁג דְּמִן שׁוּנֵם לַאֲדֹנִיָּה וּשְׁאֵלִי לֵיהּ יָת מַלְכוּתָא אֲרֵי הוּא אָחִי קָשִׁישׁ מִנִּי הִלֵּא
23 בְּעֲצָה הֲוֹו הוּא וְאֶבְיָתָר כַּהֲנָא וְיוֹאָב בַּר צְרוּיָה: וְקַיֵּם מַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר
כְּדֵין יַעְבֵּיד לִי אֱלָהִים וּכְדֵין יוֹסִיף אֲרֵי בְנַפְשֵׁיהּ מַלִּיל אֲדֹנִיָּהוּ יָת פִּתְגָמָא הָדֵין:
24 וּכְעַן קַיָּם הוּא יְיָ דְּאַתְקַנַּנִי וְאוֹתְבַנִי עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּדָוִד אַבָּא וּדְעָבַד לִי מַלְכוּ כְּמָא
25 דְּמַלֵּל אֲרֵי יוֹמָא דֵין יִתְקְטֵיל אֲדֹנִיָּהוּ: וּשְׁלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּיַד בְּנָיָה בַר יְהוֹיָדָע וּשְׁלֵיט
בֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ: וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא אֲמַר מַלְכָּא לַעֲנָתוֹת אֲזוֹל לָךְ לְקָרְוָךְ אֲרֵי גְּבַר חַיָּב קְטוֹל
אַתְּ וּבְיוֹמָא הָדֵין לָא אֲקַטְלִנָּךְ אֲרֵי נְטַלְתְּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ אֱלָהִים קֳדָם דָּוִד אַבָּא וַאֲרֵי
אִתְעַנְיֵתָא בְּכֹל דִּי אִתְעַנִּי אַבָּא: וְתָרִיךְ שְׁלֹמֹה יָת אֶבְיָתָר מִלְּמֶהֱוֵי כָּהֵן מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ
27 לְקַיָּמָא יָת פִּתְגָמָא דַיְיָ דִּי אֲמַר עַל בֵּית עֵלִי בְּשִׁילֹה: וּבְסוֹרְתָא מְטָת עַד יוֹאָב אֲרֵי יוֹאָב
28 אִתְפְּנִי בְּתַר אֲדֹנִיָּה וּבָתַר אַבְשָׁלוֹם לָא אִתְפְּנִי וְאַפֵּיךְ יוֹאָב לְמַשְׁכְּנָא דַיְיָ וְאִתְקֵיף בְּקַרְנָת
29 מַדְבְּחָא: וְאִתְחֲוָא לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה אֲרֵי אַפֵּיךְ יוֹאָב לְמַשְׁכְּנָא דַיְיָ וְהָא בְּסִטַּר מַדְבְּחָא וּשְׁלַח
שְׁלֹמֹה יָת בְּנָיָה בַר יְהוֹיָדָע לְמֵימַר אֱזוֹל שְׁלוֹט בֵּיהּ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et nunc petitionem unã ego peto à te, & non reverti facias faciẽ meam : & dixit ei, Loquere. Et dixit : Dic quæſo Selomoh regi (quia non reverti faciet faciem tuam) ut det mihi Abiſag,quæ eſt ex Sunem,in uxorẽ. Et dixit Bathſebagh ; Bene : ego loquar pro te ante regem. Et venit Bathſebagh ante regem Selomoh, ut loqueretur cum illo pro Adoniah : & ſurrexit rex in occurſum ejus, & adoravit eam ; & ſedit ſuper ſolium ſuum: & poſuit ſolium matri regis,& ſedit ad dexteram illius. Et dixit : Petitionẽ unam parvam ego peto à te, ne reverti facias faciem meam: & dixit ei rex : Pete mater mea, quia non reverti faciam faciẽ tuã.Et dixit: Detur Abiſag, quæ eſt ex Sunem, Adoniah fratri tuo in uxorem. Et reſpondit rex Selomoh,& dixit matri ſuæ : Et ut quid petis Abiſag,quæ eſt ex Sunem,Adoniah ? pete illi regnum,quia ille eſt frater meus *ſenior* me: nonne in conſilio fuerunt ille,& Abiathar ſacerdos, & Joab filius Szarujah ? Et juravit rex Selomoh in dicto Domini, dicendo : Sic faciat mihi Dominus & ſic addat,quòd contra animã ſuã locutus eſt Adoniah verbũ iſtud. Et nunc permanet ipſe Dominus qui confirmavit me, & ſedere fecit me ſuper ſolium regni David patris mei, & qui firmavit mihi regnũ ſicut locutus fuerat : quòd hodie occidetur Adoniah. Et miſit rex Selomoh per manum Benajah filii Jehojadagh, & exercuit poteſtatem in illum, & occîdit illum. Et Abiathar ſacerdoti dixit rex : Ad Ghanathoth ito tibi in domos tuas, quia vir obnoxius occiſioni tu es : ſed hodie non occidam te, quia tuliſti arcam Domini Dei ante David patrem meum; & quia afflictus fuiſti in omnibus quibus afflictus fuit pater meus. Et repudiavit Selomoh Abiathar ne eſſet ſacerdos miniſtrans ante Dominum,ut confirmaret verbum Domini quod locutus fuerat ſuper domum Gheli in Siloh. Et fama pervenit uſque ad Joab (quia Joab declinaverat poſt Adoniah, & poſt Abſalom non declinaverat) & fugit Joab ad tabernaculum Domini, & apprehendit cornua altaris. Et nunciatum eſt regi Selomoh, quòd fugit Joab ad tabernaculũ Dñi, & ecce eſt apud altare: & miſit Selomoh Benajah filiũ Jehojadagh dicendo : Vade, exerce poteſtatẽ in illũ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * ܗܘ ܕܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܒܥܐ ܚܕ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܝ ܐܡܪ ܠܗ

מלכים א: ב

dixit Sic : eum ad dixitque ,DOMINI *tentorium* ad Benajahu venit Et

30 וַיָּבֹא בְנָיָהוּ אֶל־אֹהֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
Benajahu retulit Et.moriar hic ſed,Nequaquã:dixit Et .Egredere : rex

הַמֶּלֶךְ צֵא וַיֹּאמֶר לֹא כִי־פֹה אָמוּת וַיָּשֶׁב בְּנָיָהוּ
.mihi reſpondit ſic & ,Joab eſt locutus Sic : dicendo ,verbum regi

אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר יוֹאָב וְכֹה עָנָנִי׃
:eũ ſepelies & ,eum *in irrue* & ,eſt locutus ſicut Fac : rex ei Dixitque

31 וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּפְגַע־בּוֹ וּקְבַרְתּוֹ
deſuper & ,me *deſuper* , Joab effudit quos , gratis ſanguines removebis &

וְהָסַרְתָּ דְמֵי חִנָּם אֲשֶׁר שָׁפַךְ יוֹאָב מֵעָלָי וּמֵעַל
,ejus caput ſuper ej' ſanguinẽ DOMINUS reddet Et .mei patris domo

32 בֵּית אָבִי׃ וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת־דָּמוֹ עַל־רֹאשׁוֹ
eos occidit & ,*ipſo pre bonos & ,juſtos* viros duos *in irruit* quia

אֲשֶׁר פָּגַע בִּשְׁנֵי־אֲנָשִׁים צַדִּיקִים וְטוֹבִים מִמֶּנּוּ וַיַּהַרְגֵם
principé Ner filium Abner ; neſcivit David meus pater & ,gladio *in*

בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא יָדַע אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־
.Jehudah militiæ principem Jether filium Hamaſa & ,Iſrael exercitus

צְבָא יִשְׂרָאֵל וְאֶת עֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר שַׂר־צְבָא יְהוּדָה׃
ej' ſeminis caput in & ,Joab caput in eorum ſanguines revertentur Et

33 וְשֻׁבוּ דָמָיו בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ זַרְעוֹ
ſit ejus throno &,ejus domui & ,ejus ſemini & ,David Et .æternum in

לְעוֹלָם וּלְדָוִד וּלְזַרְעוֹ וּלְבֵיתוֹ וּלְכִסְאוֹ יִהְיֶה
filius Benajahu aſcendit Et .DOMINO *cum* à ſeculum in uſque pax

שָׁלוֹם עַד־עוֹלָם מֵעִם יְהוָה׃ וַיַּעַל בְּנָיָהוּ בֶן־
34 ſua domo in eſt Sepultúſque .eum interfecit & ,eum *in irruit* & ,Jehojadah

יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר בְּבֵיתוֹ
ſuper eo pro Jehojadah filium Benajahu rex *dedit* Et .deſerto in

בַּמִּדְבָּר׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל־
.Ebjathar pro rex *dedit* ſacerdotem Sadoc & ,exercitum

הַצָּבָא וְאֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר׃
domum tibi Ædifica : ei dixitque ; Simhi vocavit & ,rex miſit Et

36 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה־לְךָ בַיִת
.illuc & huc inde egredieris non & ,ibi habitabis & ,Jeruſalaim in

בִּירוּשָׁלַם וְיָשַׁבְתָּ שָׁם וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אָנָה וָאָנָה׃
ſciendo ,Chidron torrentem tranſieris & ,*te egrediendi* die in , erit Et

37 וְהָיָה ׀ בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת־נַחַל קִדְרוֹן יָדֹעַ
.tuum caput in erit tuus ſanguis :morieris moriendo quòd ,ſcias

תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת דָּמְךָ יִהְיֶה בְרֹאשֶׁךָ׃
eſt locutus ſicut ; verbum Bonum : regem ad Simhi Dixitque

38 וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי אֶל־הַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
Jeruſalaim in Simhi manſit Et .tuus ſervus faciet ſic ,rex meus dñs

אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֵּשֶׁב שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלִַם
duo fugerunt & ,annorum trium fine à ,fuit Et .multis diebus

יָמִים רַבִּים׃ וַיְהִי מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ שְׁנֵי־
39 nunciaverunt &:Gath regẽ Mahachah filiũ Achis ad Simhi ſervi

עַבְדֵי שִׁמְעִי אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיַּגִּידוּ
,Simhi ſurrexit Et .Gath in tui ſervi Ecce : dicendo ,Simhi

לְשִׁמְעִי לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת׃ וַיָּקָם שִׁמְעִי
40 *quærendum ad* ,Achis ad Gath in abiit & ,ſuum aſinum ſtravit &

וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיֵּלֶךְ גַּתָּה אֶל־אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת־
.Gath de ſuos ſervos adduxit & ,Simhi abiit Et .ſuos ſervos

עֲבָדָיו וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי וַיָּבֵא אֶת־עֲבָדָיו מִגַּת׃
,Ghath in Jeruſalaim de Simhi iviſſet quòd ,Selomoh eſt nunciatum Et

41 וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי־הָלַךְ שִׁמְעִי מִירוּשָׁלַם גַּת
: eum ad dixitque ,Simhi vocavit & ,rex miſit Et .eſſet reverſus &

וַיָּשֹׁב׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
42 die In ,dicendo *te in* ſum teſtificatus & ,*Domino in te adjuravi* Nónne

הֲלוֹא הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַיהוָה וָאָעֵד בְּךָ לֵאמֹר בְּיוֹם
? morieris moriendo quòd ſcias ſciendo:illuc & ,huc abieris &,*te egrediendi*

צֵאתְךָ וְהָלֹכְתְּךָ אָנָה וָאָנָה יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־מוֹת תָּמוּת
.audivi verbum Bonum,me ad dixiſti &

וַתֹּאמֶר אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמָעְתִּי׃

Verſio VULG. LAT.

30 Et venit Banaias ad tabernaculum Domini,& dixit ei;Hæc dicit rex, Egredere. Qui ait ; Non egrediar, ſed hìc moriar. Renuntiavit Banaias regi ſermonem, dicens ; Hæc locutus eſt Joab, & hæc reſpondit mihi. 31 Dixítque ei rex, Fac ſicut locutus eſt : & interfice eum, & ſepeli, & amovebis ſanguinem innocentis, qui effuſus eſt à Joab,à me,& à domo patris mei. 32 Et reddet Dominus ſanguinem ejus ſuper caput ejus, quia interfecit duos viros juſtos, meliorésque ſe : & occídit eos gladio, patre meo David ignorante,Abner filium Ner principé militiæ Iſrael,& Amaſã filiũ Jether principem 33 exercitûs Juda: Et revertetur ſanguis illorum in caput Joab, & in caput ſeminis ejus in ſempiternum.David autem & ſemini ejus, & domui & throno illius, ſit pax uſque in æternum à Domino. 34 Aſcendit itaque Banaias filius Joiadæ, & aggreſſus eum interfecit : ſepultúſque eſt in domo ſua in deſerto. 35 Et conſtítuit rex Banajam filium Joiadæ pro eo ſuper exercitum,& Sadoc ſacerdotem poſuit pro Abiathar. 36 Miſit quoque rex, & vocavit Semei, dixítque ei ; Ædifica tibi domum in Ieruſalem,& habita ibi : & non egrediêris indè huc atque illuc. 37 Quâcunque autem die egreſſus fueris, & tranſieris torrentem Cedron, ſcito te interficiendum : ſanguis tuus erit ſuper caput tuum. 38 Dixítque Semei regi,Bonus ſermo:ſicut locutus eſt dominus meus rex,ſic faciet ſervus tuus. Habitavit itaque Semei in Jeruſalem diebus multis. 39 Factum eſt autẽ poſt annos tres, ut fugerent ſervi Semei ad Achis filium Maacha regẽ Geth: nuntiatúmque eſt Semei, quòd ſervi ejus eſſent in Geth. 40 Et ſurrexit Semei, & ſtravit aſinũ ſuum:ivítq; ad Achis in Geth ad requirendum ſervos ſuos, & adduxit eos de Geth. 41 Nuntiatum eſt autem Salomoni, quòd iſſet Semei in Geth de Jeruſalem, & rediiſſet. 42 Et mittens vocavit eum,dixítq; illi ; Nónne teſtificatus ſum tibi per Dominum, & prædixi tibi ; Quâcunque die egreſſus, ieris huc & illuc,ſcito te eſſe moriturũ? Et reſpondiſti mihi;Bonus ſermo, quem audivi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

30 Καὶ ἦλθε (α) Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ πρὸς Ἰ-
ωαὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τῆ κυρίου, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ, Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Ἔξελθε. καὶ
εἶπεν Ἰωαὰβ, Οὐκ ἐκπορεύομαι, ὅτι ὧδε
ἀποθανοῦμαι. καὶ (β) ἐπέστρεψε Βαναίας υἱὸς
Ἰωδαὲ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων, Τάδε λε-
λάληκεν Ἰωαὰβ, καὶ τάδε ἀπεκρίθη μοι.
31 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Πορεύου, καὶ ποίη-
σον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ
θάψεις αὐτὸν, καὶ ἐξαρεῖς (γ) σήμερον τὸ αἷμα
ὃ ἐξέχεεν, ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τῆ
32 οἴκου τῆ πατρός μου. Καὶ ἐπιστρέψε κύει-
τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτῆ εἰς κεφαλὴν αὐτῆ,
ὡς ἀπήντησε τοῖς ἀνδράσιν τοῖς
δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ἢ αὐτὸν, καὶ ἀπέκτει-
νεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὁ πατήρ μου Δαυ-
ὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν
Νὴρ (δ) ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, καὶ τὸν
Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.
33 Καὶ (ε) ἐπιστρέψη τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κε-
φαλὴν αὐτῆ, καὶ εἰς (ζ) κεφαλὴν τῆ σπέρμα-
τος αὐτῆ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τῷ Δαυὶδ καὶ
τῷ σπέρματι αὐτῆ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆ καὶ τῷ
θρόνῳ αὐτῆ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος πα-
34 ρὰ κυρίε. Καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς (η) Ἰωδαὲ,
καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ
ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ ἐν τῇ ἐρη-
35 μῳ. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἀντ Βαναίᾳ υἱὸν (θ)
Ἰωδαὲ ἀντ' αὐτῆ ὅπι τὴν στρατηγίαν. καὶ ἡ
βασιλεία κατωρθώθη ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ (ι)
Σαδὼκ τὸν ἱερέα (κ) ἔδωκεν αὐτὸν ὁ βασι-
λεὺς εἰς ἱερέα ἀντὶ πρώτου (λ) Ἀβιάθαρ.
καὶ Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ὅπι
Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔδωκε
κύει φρόνησιν τῷ Σαλωμών, καὶ Σοφίαν
πολλὴν σφόδρα, καὶ πάτ πλατυσμὸν καρδίας, ὡς ἡ
ἄμμ ἡ ἐπὰ τὸν θαλασσαν.

MS.A.(α)Βαναὰς υἱὸς Ἰωιαδαὲ(β)ἀπέστρεψεν * Βαινε υἱὸς Ἰωιαδαὲ,
(γ) ἐξέχεεν Ἰωὰβ ἀπ' (δ) ἀρχιστράτηγον * Ἰούδα, (ε) ἀπεστράφη (ζ)τὴν
κεφαλὴν (η)Ἰωιαδαὲ,καὶ ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωὰβ, καὶ ἐθανάτωσεν
(θ) Ἰωιαδαὲ (ι) τὸν Σαδὼκ (κ) ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) Ἀβιάθαρ.* καὶ
ἔδωκεν κύει τῷ Σαλωμὼν φρόνησιν,καὶ

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἐπληθύνθη ἡ φρόνησις (α) Σαλωμὼν
σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ὧν ἀρ-
χαίων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτε.
καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγα-
γεν αὐτὴν εἰς (β) πόλιν Δαυὶδ ἕως συντε-
λέσαι (γ) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τ οἶκον αὐτῆ,
καὶ τὸν οἶκον κυρίε ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος
Ἰερουσαλὴμ κυκλόθεν. (δ) ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν
ἐποίησε καὶ συνετέλεσε. Καὶ (ε) ἦν
τῷ Σαλωμὼν ἑξακόσιαι (ζ) χιλιάδες ἀρ-
γοντες ἄρχων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λα-
τόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν
θάλασσαν, καὶ τὰ ὑποστρίγματα, καὶ πᾶν λι-
θῆος πολυτελὲς, καὶ πᾶν σύλον, καὶ τ κρή-
νην τ αὐλῆς, καὶ τ θάλασσαν τ χαλκῆν. καὶ
ᾠκοδόμησεν τ ἄκρον ἔπαλξιν ἐπ' αὐτ, διέ-
κοψε τ πόλιν Δαυίδ.

CAP. III.

1 ET (a) multiplicata eſt prudentia Salomon valdè ſuper prudentiam omnium filiorum antiquorum,& ſuper omnes prudentes Ægypti. Et accepit filiam Pharaonis, & introduxit eam in civitatem David, quoadusque ipſe conſummáſſet ædificare domum ſuam, & domum Domini in primis, & murum Hierusalem in circuitu. In ſepiem annis fecit, & conſummavit. (b) Et fuerunt Salomon ſeptuaginta mille portantes onus,& octuaginta millia lapicidarũ in monte. Et fecit Salomon mare,& ſuſtentacula, & labra magna, & columnas , & fontem atrii, & mare æneum. Et ædificavit (c) arcem propugnaculum ſuper eam, abſcidit civitatem David.

MS. A. (α)Σαλωμὼν * πάντων ἀρχαίων ὑῶν,καὶ ὑπὲρ(β)τ πόλιν(γ)
αὐτ τ οἶκον(δ)ἑπτὰ ἔτεσιν(ε)ἦν τῷ (ζ)χιλιάδες * λατόμων

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וְאָתָא בְנָיָה לְמַשְׁכְּנָא דַיְיָ וַאֲמַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא פּוֹק וַאֲמַר לָא אֲרִי כָּא אִתְקְטֵיל
31 וְאֶתֵיב בְּנָיָה יַת מַלְכָּא פִּתְגָמָא לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּל יוֹאָב וּכְדֵין אֲתֵיבָנִי : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא
עֲבֵיד כְּמָא דְמַלֵּל וְתִשְׁלוֹט בֵּיהּ וְתִקְבְּרִנֵיהּ וְתִפְּלֵי חוֹבַת דָּמָא דְּזַכֵּי דַּאֲשַׁד יוֹאָב מִנָּן
32 מִנִּי וּמִן בֵּית אֲבָא : וְיֵתֵיב יְיָ יַת חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ דְּשַׁלַּט בִּתְרֵין גַּבְרַיָּא דְּזַכָּאִין
וְטָבִין מִנֵּיהּ וְקַטַל נוּן בְּחַרְבָּא וַאֲבָא דָּוִד לָא יְדַע יַת אַבְנֵר בַּר נֵר רַב חֵילָא דְיִשְׂרָאֵל וְיַת
עֲמָשָׂא בַר יֶתֶר רַב חֵילָא דְבֵית יְהוּדָה : וְיִתּוּבוּן דְּמֵיהוֹן בְּרֵישׁ יוֹאָב וּבְרֵישׁ בְּנוֹהִי עַד 33
עָלְמָא וּלְדָוִד וּלְזַרְעֵיהּ וּלְבֵיתֵיהּ וּלְכוּרְסֵיהּ יְהֵי שְׁלָמָא עַד עָלְמָא מִן קֳדָם יְיָ : וּסְלִיק בְּנָיָהוּ 34
בַּר יְהוֹיָדָע וְשַׁלֵּיט בֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ וְאִתְקְבַר בְּבֵיתֵיהּ בְּמַדְבְּרָא : וּמַנִּי מַלְכָּא יַת בְּנָיָהוּ בַּר 35
יְהוֹיָדָע חִלּוּפּוֹהִי עַל חֵילָא וְיַת צָדוֹק כָּהֲנָא מַנִּי מַלְכָּא חֲלַף אֲבִיתָר : וּשְׁלַח מַלְכָּא וּקְרָא 36
לְשִׁמְעִי וַאֲמַר לֵיהּ בְּנִי לָךְ בֵּיתָא בִּירוּשְׁלֵם וְתֵיתֵב תַּמָּן וְלָא תִפּוֹק מִתַּמָּן לְכָא וּלְכָא : וִיהֵי 37
בְּיוֹם מִפְּקָךְ וְתֶעְבַּר יַת נַחֲלָא דְקִדְרוֹן מְדַע תְּדַע אֲרֵי מְמָת תְּמוּת חוֹבַת קְטוֹלָךְ תְּהֵא
בְּרֵישָׁךְ : וַאֲמַר שִׁמְעִי לְמַלְכָּא תַּקִּין פִּתְגָמָא כְּמָא דְמַלֵּיל רִבּוֹנִי מַלְכָּא כֵּן יַעֲבֵיד עַבְדָּךְ 38
וְיֵתֵיב שִׁמְעִי בִּירוּשְׁלֵם יוֹמִין סַגִּיאִין : וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלַת שְׁנִין וַעֲרָקוּ תְּרֵין עַבְדּוֹהִי לְשִׁמְעִי 39
לְוָת אָכִישׁ בַּר מַעֲכָה מַלְכָּא דְגַת וְחַוִּיאוּ לְשִׁמְעִי לְמֵימַר הָא עַבְדָּךְ בְּגַת : וְקָם שִׁמְעִי וְזָרִין 40
יַת חֲמָרֵיהּ וְאָזֵל לְגַת לְוָת אָכִישׁ לְמִבְעֵי יַת עַבְדּוֹהִי וְאָזֵל שִׁמְעִי וְאֵיתֵי יַת עַבְדּוֹהִי מְגַת :
וְאִתְחֲוִא לִשְׁלֹמֹה אֲרֵי אָזֵל שִׁמְעִי מִירוּשְׁלֵם לְגַת וְתָב : וּשְׁלַח מַלְכָּא וּקְרָא לְשִׁמְעִי וַאֲמַר 41 42
לֵיהּ הֲלָא קַיְּמִית עֲלָךְ בְּמֵימְרָא דַיְיָ וְאַסְהַדִית בָּךְ לְמֵימַר בְּיוֹם מִפְּקָךְ וְתֵהָךְ לְכָא וּלְכָא
מֵיַדַּע תֵּידַע אֲרֵי מְמָת תְּמוּת וַאֲמַרְתְּ לִי תַּקִּין פִּתְגָמָא שְׁמָעִית :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et venit Benajah ad tabernaculũ Dñi,& dixit illi: Sic dixit rex, Exi: & 30
dixit ,Nequaquã ; quia hìc occidar. Et retulit Benajah regi verbũ dicendo:
Sic locutus eſt Joab,& ſic reſpondit mihi. Et dixit ei rex, Fac ſicut locut' 31
eſt;& exerceas poteſtatẽ in illũ:& ſepelias illũ & auferas culpam ſanguinis innocentis quẽ fudit Joab gratis,à me,& à domo patris mei. Et red- 32
det Dñs noxã occiſionis ejus in caput ejus,eo quòd exercuerit pot eſtatẽ
in duos viros qui juſtiores & meliores ſe erant, & occîdit illos gladio, &
pater me' David non cognovit;Abner filiũ Ner magiſtrũ exercitus Iſrael,
& Ghamaſſa filiũ Jether magiſtrũ exercit' domus Jehudah. Et revertetur 33
ſanguis eorũ in caput Joab,& in caput filiorum ej' in ſeculũ:& David,&
ſemini ej',& domui ej', & ſolio ejus erit pax uſque in ſeculum ante Dñm.
Et aſcendit Benajah, filius Jehojadagh,& exercuit poteſtatẽ in illũ,& oc- 34
cîdit illũ:et ſepultus eſt in domo ſua in deſerto. Et præfecit rex Benajah 35
filiũ Jehojadagh pro illo ſuper exercitum , & Szadok ſacerdotẽ præfecit
rex pro Abiathar. Et miſit rex & vocavit Simghi,& dixit illi,Ædifica ti- 36
bi domum in Jeruſalẽ,& ſedeas ibi,nec exeas inde huc vel illuc. Et erit, 37
die quo exieris & tranſieris torrentẽ Kedron,ſciendo ſcias quòd moriendo
morieris :culpa occiſionis tuæ erit in caput tuum. Et dixit Simghi regi, 38
Rectũ eſt verbum;ſicut locut' eſt dominus meus rex,ſic faciet ſervus tuus:
& ſedit Simghi in Jeruſalẽ dieb' multis. Et factum eſt in fine trium anno- 39
rum, ut fugerent duo ſervi Simghi, ad Achis filium Maghachah regem
Gath,& indicaverunt [*quidan*]Simghi dicendo,Ecce ſervi tui [*ſunt*] in
Gath. Et ſurrexit Simghi et ſtravit aſinum ſuum,et ivit in Gath ad Achis 40
ut quæreret ſervos ſuos, et ivit Simghi,et reduxit ſervos ſuos è Gath. Et 41
indicatum eſt Selomoh quòd iviſſet Simghi ex Jeruſalem ad Gath, et
rediiſſet. Et miſit rex,et vocavit Simghi,et dixit illi,Nonne adjuravi te in
dicto Dñi et obteſtatus ſum in te dicendo,In die quo exieris,et iveris huc 42
aut illuc, ſciendo ſcias quòd moriendo morieris ? et dixiſti mihi, Rectum
eſt verbum : audivi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܥܠ ܒܢܝܐ ܠܘܬ ܡܫܟܢܐ ܕܡܪܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܦܘܩ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܢ ܠܡܬܐ ܐܡܘܬ ܗܢܐ ܘܗܦܟ ܒܢܝܐ ܦܬܓܡܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܗܟܢܐ ܡܠܠ ܝܘܐܒ ܘܗܟܢܐ ܥܢܝܢ ܠܝ

מלכים א: ג

Versio VULGAT.

, præceptum & , DOMINI jusjurandum custodisti non quare Et
43 וּמַדּוּעַ לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת שְׁבֻעַת יְהוָה וְאֶת הַמִּצְוָה
nôsti Tu : Simhi ad rex Dixitque *& te super* præcepi quod
44 אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל שִׁמְעִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת
: meo patri David fecisti quod , tuum cor novit quod , malum omne
כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע לִבֶּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד אָבִי
rex Et .tuum caput in tuũ malum DOMINUS reddidit &
45 וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת רָעָתְךָ בְּרֹאשֶׁךָ: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
DOMINI *facies ad* stabilis sit David thronus & , benedictus Selomoh
בָּרוּךְ וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יְהוָה
; Jehojadah filio Benajahu rex præcepit Et .seculum in usque
46 עַד עוֹלָם: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע
est confirmatum regnum Et .est mortuus & ,eum in irruit &,est egressus &
וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיָּמֹת וְהַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה
.Selomoh manu in
בְּיַד שְׁלֹמֹה:

CAP. III.

accepit & , Ægypti regi Parhoh Selomoh est conjunctus affinitate Et
1 וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח
cum consummare usque , David civitatem in eã adduxit & , Parhoh filiam
אֶת בַּת פַּרְעֹה וַיְבִיאֶהָ אֶל עִיר דָּוִד עַד כַּלֹּתוֹ
Jerusalaim murum & , DOMINI domum & , suam domum ædificare
לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת בֵּית יְהוָה וְאֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלִָם
erat ædificata nõ quia, excelsis in *immolantes* populus Attamen *circumquaque*
2 סָבִיב: רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת כִּי לֹא נִבְנָה
Selomoh dilexit Et .illos dies ad usque DOMINI nomini domus
3 בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד הַיָּמִים הָהֵם: וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה
ipse excelsis in tantũ : sui patris David *statutis* in ambulando DOMINUM
אֶת יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא
, ibi *immolandum ad* Ghibhon in rex ivit Et *suffiens &* , *immolans*
4 מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר: וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם
Selomoh *fecit ascendere ascensiones* Mille .magnum excelsum ipsum quia
כִּי הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה
Selomoh *ad* DOMINUS est visus Ghibhon In .illud altare super
5 עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא: בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה
.tibi dabo *quid* Postula : Deus dixitque , noctis *somnio* in
בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ:
meo patre David tuo servo cum fecisti Tu : Selomoh Dixitque
6 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי
,justitia in &,veritate in *tuæ facies ad* ambulavit sicut magnã misericordiã
חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה
magnam misericordiam ei custodisti & ,tecum cordis rectitudine in &
וּבְיָשָׁרַת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר לוֹ אֶת הַחֶסֶד הַגָּדוֹל
.hanc diem secundũ ejus thronũ super sedentẽ filium ei dedisti & ,istam
הַזֶּה וַתִּתֶּן לוֹ בֵּן יֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה:
tuum servum fecisti regnare tu meus Deus DOMINE nunc Et
7 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת עַבְדְּךָ
.ingredi & ,egredi scio nec ,parvus puer ego & : meo patre David pro
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן לֹא אֵדַע צֵאת וָבוֹא:
qui ,multi populi ,elegisti quem , tui populi medio in tuus servus Et
8 וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם רָב אֲשֶׁר
tuo servo Dabisque .multitudine præ supputabitur nec numerabitur non
9 לֹא יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב: וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ
bonum inter *intelligendum ad* , tuum populum *judicandum ad audiens* cor
לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין טוֹב
? istum gravem tuum populum judicare poterit quis quia : malum *ad*
לָרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ הַכָּבֵד הַזֶּה:
Selomoh postulaverat quòd ; *Adonai* oculis in verbum *fuit bonum* Et
10 וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי כִּי שָׁאַל שְׁלֹמֹה אֶת
.hoc *verbum*
הַדָּבָר הַזֶּה:

43 Quarè ergò non custodîsti jus-
jurandũ Dñi, & præceptũ ꝙ
44 præceperã tibi? Dixitq; rex
ad Semei; Tu nôsti omne
malũ, cujus tibi consciũ est
cor tuum, quod fecisti David
patri meo: reddidit Domi-
nus malitiam tuam in caput
45 tuum. Et rex Salomon bene-
dictus, & thronus David erit
stabilis coram Domino usque
46 in sempiternum. Jussit itaque
rex Banajæ filio Jojadæ: qui
egressus, percussit eum, &
mortuus est.

CAP. III.

1 COnfirmatum est igitur re-
gnum in manũ Salomonis, &
affinitate conjunctus est Pha-
raoni regi Ægypti: accepit
namq; filiam ejus, & adduxit
in civitatem David, donec
compleret ædificans domum
suã, & domũ Dñi, & murũ
2 Jerusalem per circuitum. At-
tamen populus immolabat in
excelsis: non enim ædificatũ
erat templum nomini Dñi
3 usque in diem illum. Dilexit
autem Salomon Dñm, ambu-
lans in præceptis David patris
sui, excepto quòd in excelsis
immolabat, & accendebat
4 thymiama. Abiit itaque in
Gabaon, ut immolaret ibi: illud quippe erat excelsum
maximũ: mille hostias in ho-
locaustũ obtulit Salomon su-
per altare illud in Gabaon.
5 Apparuit autem Dominus Sa-
lomoni per somnium nocte,
dicens; Postula quod vis ut
6 dem tibi. Et ait Salomon; Tu
fecisti cum servo tuo David
patre meo misericordiã ma-
gnam, sicut ambulavit in con-
spectu tuo in veritate, & ju-
stitia, & recto corde tecum:
custodisti ei misericordiam
tuam grandem, & dedisti ei
filium sedentem super thronũ
7 ejus, sicut est hodié. Et nunc,
Domine Deus, tu regnare fe-
cisti servum tuum pro David
patre meo: ego autẽ sum puer
parvulus, & ignorans egressũ
8 & introitum meum. Et servꝰ
tuus in medio est populi, quẽ
elegistiꝭ, populi infiniti, qui
numerari & supputari non
9 potest præ multitudine. Dabis
ergò servo tuo cor docile, ut
populum tuum judicare pos-
sit, & discernere inter bonum
& malum: quis enim poterit
judicare populũ istũ, populũ
10 tuũ hunc multũ? Placuit er-
gò sermo corã Dño, quòd Sa-
lomon postulâssetꝭ hujusce-
modi rem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Οὕτως δυνάμῃ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. καὶ Σαλωμὼν ἀνέφερε (ν) τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικὰς ὅλα τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐθυμία ἐνώπιον κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ (ξ) καθεσταμένοι ὅλα τὰ ἔργα τῷ Σολωμὼν, τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ὄντες (ο) τῶν λαῶν τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν (κ) Γαζὲρ, καὶ τὴν (λ) Βαιθωρὼν ἐπάνω, καὶ τὰ Βεηλὰθ. πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἐν τῷ ἔτι (μ) Δαυὶδ ζῆν, ἐνετείλατο τῷ Σαλωμὼν, λέγων, Ἰδοὺ μὲν σὺ Σεμεὶ υἱὸς Γηρᾶ υἱὸς (ν) τοῦ σπέρματος Ἰεμινεὶ ἐκ Χεζρών. σὺ (ξ) κατηρᾶσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς· καὶ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς (ο) ἀπαντήν μοι ὅτι τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ ἀναπαύσεται ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ νῦν μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος (π) εἶ σύ. καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὸν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. (ρ) Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σεμεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (σ) Ὠκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ ἐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν ἔξω. Καὶ ἔσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς (τ) ἐξόδου σου καὶ διαβήσῃ τὸν (υ) χειμάρρουν Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σου ἔσται ὅτι τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σεμεῖ πρὸς (φ) βασιλέα, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ· (φ) οὕτω ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐκάθισε Σεμεῖ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἡμέρας ἔτη. Καὶ ἐγένηθη (χ) μὴ τὰ ἔτη, καὶ ἀπέδρασε δύο δοῦλοι (ψ) τοῦ Σεμεῖ πρὸς (ψ) Ἀγχὺς υἱὸν Μααχὰ βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σεμεῖ, λέγοντες, Ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν Γέθ. Καὶ ἀνέστη Σεμεῖ καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς (ω) Ἀγχὺς τοῦ ἐκζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη Σεμεῖ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐκ Γέθ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σολωμὼν, λέγοντες, Ὅτι ἐπορεύθη Σεμεῖ ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γὲθ, καὶ (α) ἀνέστρεψε τοὺς δούλους αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσε τὸν Σεμεῖ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Οὐχὶ ὅρκισά σε κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι, λέγων, Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ (β) ἀποθανῇ; Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον (γ) κυρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην σοι κατὰ σοῦ;

MS.A. (η) τρεῖς τῷ (ϑ) καπεσταμένοι (ι) τῷ λαῷ (κ) λαζὲρ, (λ) Βαιθωρὼν (μ) ζῆν Δαυὶδ, (ν) σπέρματος (ξ) καὶ ηρήσαλὼ (ο) ἀπάντησίν (π) εἶ σύ. (ρ) Καὶ ἐκάλεσε ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν (σ) Οἰκοδόμησον (τ) ἔξοδίας σου (υ) χειμάρρουν (φ) ὅτως (χ) μὴ βία (ϑ) τῷ (ψ) Ἀγχὺς (ω) Ἀγχὺς (α) ἐπέστρεψεν (β) ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα. Καὶ τί (γ) τῷ κυρίῳ,

Sic filia Pharao ascendit de civitate David in domum suam, quam ædificaverat ei: tunc ædificavit arcem. Et Salomon offerebat tres in anno holocaustoses, & pacifica super altare, quod ædificaverat Domino, & adolebat coram Domino. Et consummavit domum. Et hi sunt principes, qui erant præpositi super opera ipsius Salomon, ter mille & sexcenti præsides populi facientium opera. Et ædificavit Assur, & Magdo, & Gazer, & Bethoron superiorem, & Ballath. Verùm, postquàm ipse ædificârat domum Domini, & murum Hierusalem in circuitu; post hæc ædificavit civitates istas. Et dum adhuc David viveret, mandavit Salomoni, dicens; Ecce tecum Semei filius Gera filius seminis Jemini de Chebron. Hic maledixit me maledictionem acerbam, in qua die egrediebar in castra. Et ipse descendit in obviàm mihi super Jordanem: & juravi ei per Dominum, dicens; Si occiderit in gladio. Et nunc non justificabis eum: quoniam vir prudens tu: & cognoscesque faciesei: & deduces canitiem ejus in sanguine ad infernum. Et vocavit rex Semei, & dixit ei; Ædifica tibi domum in Hierusalem, & sede ibi, & non egrediêris indè usquàm. Et erit, in die exitûs tui, & transitûs torrentem Cedron; cognoscens cognoscès, quia morte moriêris: sanguis tuus erit super caput tuum. Et adjuravit eum rex in die illa. Et dixit Semei ad regem; Bonum est verbum, quod locutus es, domine mi rex. Sic faciet servus tuus. Et sedit Semei in Hierusalem tres annos. Et factum est post tres annos, & aufugerunt duo servi Semei ad Anchus filium Maacha regem Geth. Et annuntiatum est Semei, dicentes; Ecce servi tui in Geth. Et surrexit Semei, & instravit asinam suam, & ivit in Geth ad Anch ad exquirendũ servos suos. Et ivit Semei & duxit servos suos è Geth. Et nuntiatũ est Salomon, dicentes; Quia ivit Semei de Hierusalem, & reduxit servos suos. Et misit rex, & vocavit Semei, & dixit ad eum; Nónne adjuravi te per Dominum, & contestatus sum tibi, dicens; In quacunque die exieris de Hierusalem, & iveris in dextra, vel in sinistra; cognoscens cognosces, quia morte (d) morieris? Et quid, quòd non custodîsti juramentum Domini, & mandatum, quod mandavi contra te?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּמָא דִין לָא נְטַרְתָּא יַת שְׁבוּעְתָּא דַיְיָ יַת תְּפִקְדִתָּא דִי פַקֵּדִית עָלָךְ: וַאֲמַר מַלְכָּא לְשִׁמְעִי
אַתְּ יְדַעְתָּא יַת כָּל בִּישְׁתָּא דִי יְדַע לִבָּךְ דַּעֲבַדְתָּא לְדָוִד אַבָּא וְיָתִיב יְיָ יַת בִּישְׁתָךְ בְּרֵישָׁךְ:
וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּרִיךְ וְכוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְדָוִד יְהֵי מְתַקַּן קֳדָם יְיָ עַד עָלְמָא: וּפַקֵּיד מַלְכָּא
יַת בְּנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וּנְפַק וְשַׁלֵּיט בֵּיהּ וְקָטְלֵיהּ וּמַלְכוּתָא אִתְקַנַּת בִּידָא דִשְׁלֹמֹה:

ג

וְאִתְחַתַּן שְׁלֹמֹה בְּפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּדְבַר יַת בַּת פַּרְעֹה וְאַיְתֵיהּ לְקִרְתָּא דְדָוִד עַד
דְּשֵׁיצִי לְמִבְנֵי יַת בֵּיתֵיהּ וְיַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיַת שׁוּרָא דִירוּשְׁלֶם סְחוֹר סְחוֹר: לְחוֹד
עַמָּא מְרַבְּחִין עַל בְּמוֹתָא אֲרֵי לָא אִתְבְּנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ עַד יוֹמָיָא הָאִנּוּן: וּרְחִים שְׁלֹמֹה
יַת פּוּלְחָנָא דַיְיָ לְמֵיזַל בִּגְוֵרת דָּוִד אֲבוּהִי לְחוֹד עַל בְּמוֹתָא הוּא מְרַבַּח וּמַסֵּיק בּוּסְמִין:
וַאֲזַל מַלְכָּא לְגִבְעוֹן לְדַבְּחָא תַּמָּן אֲרֵי הִיא בְּמָתָא רַבְּתָא אֶלֶף עֲלָוָן יַסֵּיק שְׁלֹמֹה עַל
מַדְבְּחָא הַהוּא: בְּגִבְעוֹן אִתְגְּלִי לִשְׁלֹמֹה בְּחֶלְמָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ שְׁאֵיל מָה אֶתֵּן
לָךְ: וַאֲמַר שְׁלֹמֹה אַתְּ עֲבַדְתָּא עִם עַבְדָּךְ דָּוִד אַבָּא חִסְדָּא רַבָּא כְּמָא דַהֲלִיךְ קֳדָמָךְ
בְּקוּשְׁטָא וּבְזַכּוּ וּבְתָרִיצוּת לִבָּא קֳדָמָךְ וּנְטַרְתְּ לֵיהּ יַת חִסְדָּא רַבָּא הָדֵין וְיַהֲבְתְּ לֵיהּ בַּר
יָתִיב עַל כּוּרְסֵיהּ כְּיוֹמָא הָדֵין: וּכְעַן יְיָ אֱלָהִי אַתְּ אַמְלַכְתָּא יַת עַבְדָּךְ תְּחוֹת דָּוִד אַבָּא וַאֲנָא
יְנִיק זְעִיר לֵית אֲנָא יָדַע לְמִפַּק וּלְמֵעַל: וְעַבְדָּךְ בְּנוֹ עַמָּךְ דְּאִתְרְעֵיתָא עַם סַגִּי דְּלָא
יִתְחַשְׁבוּן וְלָא יִתְמְנוּן מִפֻּנֵּי: וְתִתֶּן לְעַבְדָּךְ לֵב סַבַּר לְמִדַּן יַת עַמָּךְ לְמִסְבַּר בֵּין טָב לְבִישׁ
אֲרֵי מַן יְכוֹל לְמִדַּן יַת עַמָּךְ סַגִּיאָה הָדֵין: וּשְׁפַר פִּתְגָמָא קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁאַל שְׁלֹמֹה יַת
פִּתְגָמָא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ut quid non custodîsti juramentum Domini, & præceptum quod præ- 43
cepi tibi? Et dixit rex ad Simghi: Tu nôsti omne malum quod novit cor 44
tuum, quod fecisti David patri meo: et *reddet* Dñs malum tuum in ca-
put tuum. Et rex Selomoh sit benedictus, et solium regni David stabile an- 45
te Dñm usq; in seculum. Et præcepit rex Benajah filio Jehojadagh, et exiit, 46
et exercuit potestatem in illum, et occîdit illum. Et regnum confirmatum
est in manu Selomoh.

CAP. III.

ET affinitate junctus est Selomoh cum Parghoh rege Misrraim, et acce- 1
pit filiam Parghoh et adduxit illam in civitatẽ David, quoad finîssetꝭ ædi-
ficare domum suam, et domum sanctuarii Dñi, et murum Jerusalem circũ
circa. Veruntamen populꝰ sacrificabat sup excelsa; quia non ædificata erat 2
domus nomini Dñi usq; ad dies illos. Et amavit Selomoh cultum Dñi am- 3
bulando in decreto David patris sui: veruntamen super excelsa ipse sacri-
ficabat, et adolebat aromata. Et ivit rex in Gibghon ad sacrificandum ibi; 4
(quia illud erat excelsum magnum:) mille holocausta obtulit Selomoh su-
per altare illud. In Gibghon revelatus est Dñs Selomoh in somnio noctis: 5
et dixit *illi* Dñs, Pete quid dabo tibi. Et dixit Selomoh: Tu fecisti cum 6
servo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulavit ante
te in veritate et justitia, et in rectitudine cordis ante te; et servâsti illi mi-
sericordiam magnam hanc, et dedisti illi filium sedentem super solium ejus
sicut hodie. Et nunc Dñe Deus meꝰ, tu regnare fecisti servũ tuũ pro David 7
patre meo: at ego puer sum parvꝰ; non ego scio egredi et ingredi. Et servꝰ 8
tuus [*est*] in medio populi *tui* quem voluisti, populi multi, *qui* non sup-
putabuntur nec numerabuntur præ multitudine. Des igitur servo tuo cor 9
intelligens ad judicandũ populum tuum, ad discernendum inter bonum et
malum: nam quis poterit judicare populum multum hunc? Et placuit ver- 10
bum ante Dominum, quòd rogâssetꝭ Selomoh rem istam.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * ܘܠܡܐ ܠܐ ܛܪܝܬ ܡܛܠ ܕܡܠܬܐ ܕܡܪܝ ܘܦܩܕܢܐ ܕܦܩܕܬ ܠܟ ܀
44 ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܫܡܥܝ ܐܢܬ ܝܕܥ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܕܝܕܥܬ ܠܒܟ ܕܥܒܕܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ
45 ܘܗܦܟ ܡܪܝ ܒܝܫܬܟ ܒܪܝܫܟ ܀ ܘܡܠܟܐ ܫܠܡܘܢ ܢܗܘܐ ܒܪܟ ܘܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ
46 ܢܬܬܩܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܥܠܡܐ ܀ ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ ܘܩܛܠ ܗܘ ܘܡܝܬ ܀

ܦܪܩ ܓ ܀

1 ܘܚܬܢ ܫܠܡܘܢ ܠܦܪܥܘ ܡܠܟ ܡܨܪ ܘܢܣܒ ܐܬܬܗ ܘܥܠ ܠܩܚ ܐܬ ܒܬ ܦܪܥܘ
ܘܐܥܠ ܐܬ ܠܘ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܥܕ ܕܫܠܡ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ ܘܒܝܬ ܡܪܝ ܘܫܘܪ
2 ܝܪܘܫܠܡ ܡܣܒܒ ܀ ܒܪܡ ܗܝ ܥܡܐ ܕܕܒܚܝܢ ܒܒܡܬܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܒܢܝ ܒܝܬ
3 ܫܡܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝ ܥܕ ܙܒܢܐ ܗܘ ܀ ܘܪܚܡ ܫܠܡܘܢ ܠܡܪܝ ܠܡܗܠܟ ܒܟܢܡܘܣ
ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ ܒܪ ܒܕܚܕ ܕܗܘ ܒܒܡܬܐ ܘܩܛܪ ܘܡܩܛܪ ܀
4 ܐܙܠ ܡܠܟܐ ܓܒܥܘܢ ܕܬܡܢ ܪܒܬܐ ܗܝ ܒܡܬܐ ܥܠܘܬ ܐܠܦ ܩܪܒܢ ܥܠ ܗܘ
5 ܡܕܒܚ ܀ ܒܓܒܥܘܢ ܐܬܪܐܝ ܡܪܝ ܠܫܠܡܘܢ ܒܚܠܡܐ ܒܠܝܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܠ
6 ܡܐ ܕܐܬܠ ܗܒ ܠܟ ܀ ܘܐܡܪ ܫܠܡܘܢ ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܠܥܒܕܟ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ܥܒܕ
ܫܪܪܐ ܘܫܪܪ ܥܡ ܐܢܫ ܫܪܪ ܠܡ ܥܡܟ ܘܛܒ ܠܒ ܒܫܪܪܐ ܘܒܬܪܝܬܐ
ܘܒܡܫܪ ܠܒ ܥܡ ܐܢܫ ܫܪܪ ܘܛܒ ܠܒ ܘܢܛܪܬ ܠܗ ܠܟ ܗܕ ܪܒܬܐ ܘܝܬܒ
7 ܠܗ ܒܪ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܗܕܐ ܀ ܘܗܫܐ ܝܗ ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܡܠܟܬ ܠܥܒܕܟ
ܒܬ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ܘܐܢܐ ܥܠܡ ܛܠܝܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܢܦܩ ܘܥܠ ܐܦ ܗ ܐܢ ܠ
8 ܥܡ ܥܡܟ ܕܒܪܬ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܡܬܡܢ ܘܠܐ ܡܬܚܫܒ ܀ ܘܬܬܠ ܠܥܒܕܟ ܠܒ ܡܫܡܥ
ܕܕܝܢ ܠܡܕܘܢ ܒܝܢ ܛܒ ܠܒܝܫ ܡܢ ܡܢ ܐܝ ܢܫܟܚ ܠܡܕܢ ܠܥܡܟ ܗܕ
9 ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܀ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝܡ ܠܫܠܡܘܢ ܒܬ ܕܫܐܠܬ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ ܘܠܐ
ܫܐܠܬ ܠܟ ܚܝܐ ܣܓܝܐ ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܥܬܪ ܣܓܝ ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܚܝ
10 ܒܥܠ ܒܝܫ ܀ ܘܫܦܝ ܩܕܡ ܡܪܝ ܕܫܐܠ ܫܠܡܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ ܀

43 * Cur non custodisti juramentum Domini, & præceptum quod præcepi tibi? 44 Dixit etiã rex ad Semei, Tu conscius es totius mali quod novit cor tuum te commisisse in Davidem patrẽ meum: retorsit ergò Dominus malum tuum 45 in caput tuum: Rex autem Salomon sit benedictus, & solium Davidis firmum sit in perpetuum coram Domino. Deinde præ- 46 cepit rex Benajæ Jojadæ filio, qui egressus irruit in eum ita ut moreretur.

CAP. III.

1 Itaque confirmato regno in manu Salomonis, factus est Salomon gener Pharaonis regis Ægypti: accipiens enim filiam Pharaonis introduxit eam in civitatem Davidis, antequam absolvisset ædificium domûs suæ, & 2 domûs Domini, & murorum Jerusalem circumquaque. Tantummodo populus sacrificabant super altaria, quia nondum extructa fuerat domus nomini Domini usque ad dies 3 illos. Dilexit autem Salomon Dominum, ambulando in institutis Davidis patris sui: duntaxat super altaria sacrificabat, & incensa ponebat. Ibat etiam rex ad Gebaon, ut 4 ibi sacrificaret; illud enim erat præcipuum altare: mille holocausta sacrificabat Salomon super illud altare quod erat in Gebaon. Tunc 5 apparuit Dominus Salomoni in visione nocturna, & dixit ei Deus, Postula quod dem tibi. Respondit Salomon, Tu prosequutus 6 es Davidem patrem meum favore maximo, quemadmodum ambulavit coram te cum æquitate & fide, & cum rectitudine cordis ambulavit coram te: & servâsti illi gratiã hanc ingentem, & concessisti ei filium sedentem super solium ejus, ut hodiernâ die *cernitur*. Nunc igitur Domine Deus, *quandoquidem* 7 tu regnare fecisti servum tuum loco Davidis patris mei, ego verò puer sum parvus, ignarus egrediendi & ingrediendi inter populum tuum quem elegisti, Populum copiosissi- 8 mum qui præ multitudine sua nec numerari nec supputari *potest*; Da servo tuo cor do- 9 cile ad judicandum populum tuum, & discernendum inter bonum ac malum: quis enim posset judicare populum tuum, populum hunc maximum? Placuit sermo iste 10 Domino, cùm postulâsset Salomon rem hujuscemodi:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * فلماذا لم تحفظ ما امرتك * وعديت على اليمين التي حلفت بالرب * ثم قال الملك لسمعي * قد
44 عرفت الشر الذي اركبت من داوود ابي * فرد الرب شرك على راسك * فاما سليمان الملك
45 فيكون مباركا * وسبر داوود يكون مصلحا امام الرب الى الابد * فامر الملك بنايا بن يوياداع *
46 فاخرجه الى خارج وقتله * الفصل الثالث *

1 وصلح الملك لسليمن وبث سلطانه * وحلن سليمان ملك مصر * وبروج ابنه فرعون * وادخلها
2 مدرله الذي في قريه داوود * قبل ان يتم بناء بيت الرب * وقبل ان يتم بناء سور اورسليم
3 * واما السعب فكانوا يقربون ذبايحهم على المذابح * لانه لم يكن بنى بيت لاسم الرب الى تلك
الايام * واحب سليمان الرب واستاف ان يسير في طرق داوود ابيه * ولكنه كان يقرب القرابين
4 على المذابح ويبخر البخور * وانطلق الملك الى جبعون ليقرب هناك قرابين * لانه انما كان المذبح
العظيم في ذلك الموضع * وكان سليمان يقرب على المذبح الذي كان بجبعون الف ذبيحة
5 6 * فظهر الرب لسليمان في رويا الليل وقال له * اطلب ما احببت لاعطيك * قال سليمان * انت
يا رب انعمت على داوود ابي النعمة العظمة * لانه سار بين يديك بالايمان والحق * ولزم العدل
بين يديك * وصح قلبه * فحفظت له هذه النعمة العظمة * وورثه ابنا يجلس على منبره كاليوم
7 * والان يا ربي والاهي * انت صيرت عبدك ملكا بعد داوود ابيه * وانا حدث صغير السن * ولا
اعرف كيف ادخل واخرج وادبر السعب الذي اخترت * لانه سعب عظيم * لا يحصى ولا يعد
8 لكثرته * اعط عبدك قلبا حكيما يحاكم لسعبك بالعدل * وان افهم الخير والشر * والا
9 فمن يقدر ان يحكم لسعبك هذا العظيم * فرضي الرب قول سليمان وسن * حيث طلب
10 هذا الامر *

43 Quare ergò non observâsti quod præce- 44 peram tibi, et transgressus es jusjurandum quod per Dominum juraveras? Tum dixit rex ad Semei, Jam nosti crimen quod 45 perpetrâsti in Davidem patrem meum: jam reflexit Dominus crimen tuum in caput tuum: Rex autem Salomon sit benedictus, & thronus Davidis sit stabilis in æternum coram Domino. Præcepit itaque rex 46 Benaiæ filio Jojadæ, qui eduxit eum foras, & interfecit illum.

CAP. III.

1 Igitur stabilito regno Salomonis, et confirmato ejus imperio, affinitatem contraxit Salomon cum rege Ægypti, conjugem duxit filiam Pharaonis, & introduxit eam in ædes suas quæ erant in civitate Davidis, antequam absolvisset ædificium domûs Domini, & antequã absolvisset ædificiũ murorũ Jerusalem. At verò populus 2 offerebant sacrificia sua super altaria, eò quòd nondum extructa esset domus nomini Domini ad eos usque dies. Amavit au- 3 tem Salomon Dominum, optavitque ambulare in itineribus Davidis patris sui: attamen offerebat sacrificia, & thus adolebat super altaria. Præterea contulit se 4 rex in Gabaon, ad offerendum ibi sacrificia, quoniam altare maximum erat in eo loco: Offerebat autẽ Salomon super altare quod erat in Gabaon, mille victimas. Qua- 5 propter apparens Dominꝰ Salomoni in visione nocturna, dixit ad eum, Pete quicquid volueris ut dem tibi. Ait Salomon, 6 Tu O Domine, usus es ergà Davidem patrem meum summo beneficio, eò quòd ambulaverit coram te fideliter ac veraciter, æquitatem perpetuò exercuerit corã te, et integra fuerit mens ejus; idcirco servâsti ei tantam benevolentiã, & dedisti ei filium sedentem super thronum ejus, ut hodiè. Jam verò O Domine & Deus meus; 7 tu regem constituisti servum tuum post Davidem patrem suum: ego verò juvenis sum teneræ ætatis, nec scio quomodo ingredi & egredi debeam, & gubernare populum quem elegisti: Nam populus 8 ingens est, qui neque numerari neque recenseri potest ob multitudinem suã. Con- 9 cede servo tuo cor sapiens, ut judicium exerceat populo tuo cum æquitate, & ut intelligam bonum ac malum: alioquin quis valeat judicare populum tuum hunc ingentem. Gratus atque jucundus 10 Domino fuit sermo Salomonis, ubi rem istam postulavit.

מלכים א: ג

non & , hoc *verbum* postulâsti quod eo Pro :eum ad Deus Dixitque
11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר שְׁאָלְתָּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
postulâsti neque *opulentiam* tibi postulâsti nec ,multos dies tibi postulâsti
שָׁאַלְתָּ לְךָ יָמִים רַבִּים וְלֹא שָׁאַלְתָּ לְךָ עֹשֶׁר וְלֹא שָׁאַלְתָּ
audiendũ ad *intelligere* tibi postulâsti & ;tuorum inimicorum animam
נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ וְשָׁאַלְתָּ לְךָ הָבִין לִשְׁמֹעַ
cor tibi dedi ecce : tua verba juxta feci Ecce :judicium
12 מִשְׁפָּט: הִנֵּה עָשִׂיתִי כִּדְבָרֶיךָ הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ לֵב
te post & ,*tuus facies ad* fuerit non *tu sicut* ut ,intelligens & ,sapiens
חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כָּמוֹךָ לֹא הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ
dedi postulâsti non quod etiam Et .*tu sicut* sit surrecturus non
13 לֹא יָקוּם כָּמוֹךָ: וְגַם אֲשֶׁר לֹא שָׁאָלְתָּ נָתַתִּי
tu sicut fuerit non ut ,gloriam etiam ,*opulentiam* etiam ,tibi
לְךָ גַּם־כָּבוֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמוֹךָ אִישׁ
meis viis in ambulaveris si Et .tuis diebus omnibus reges inter
14 בַּמְּלָכִים כָּל־יָמֶיךָ: וְאִם־תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי
David ambulavit sicut ,mea præcepta & ,mea *statuta custodiendum ad*
לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד
.somniũ eccc &,Solomoh evigilavit Et .tuos dies longos faciã &;tu° pater
אָבִיךָ וְהַאֲרַכְתִּי אֶת־יָמֶיךָ: 15 וַיִּקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם
,DOMINI fœderis *arcæ facies ad* ſtetit & ,Jeruſalaim in venit Et
וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
univerſis convivium fecit & ,pacifica fecitque ,*aſcenſiones fecit aſcendere* &
וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־
,regem ad *meritoriæ* mulieres duæ venerunt Tunc .ſuis famulis
עֲבָדָיו: 16 אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זֹנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ
ego,mi domine *me In* : una mulier Dixitque .*ejus facies ad* ſteterunt &
וַתַּעֲמֹדְנָה לְפָנָיו: 17 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי
.domo in *ea cum* peperi & ; una domo in *habitantes* iſta mulier &
וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יָשַׁבְתִּי בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת:
: hæc mulier etiam peperit & ,*me parere* tertia die in fuit Et
18 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת
duas præter ,domo in nobiſcum *alienus* non ; pariter *nos* &
וַאֲנַחְנוּ יְחִדָּו אֵין־זָר אִתָּנוּ בַּבַּיִת זוּלָתִי שְׁתֵּים־
quia ; nocte hujus mulieris filius eſt mortuus Et .domo in nos
אֲנַחְנוּ בַּבָּיִת: 19 וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לַיְלָה אֲשֶׁר
meum filium tulit & ,nocte media in ſurrexit Et .eum ſuper *jacuit*
שָׁכְבָה עָלָיו: 20 וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנִי
& : ſuo ſinu in eũ fecit *jacere* & ,dormiebat tua ancilla & : me apud ex
מֵאֶצְלִי וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתְּשִׂכִּיבֶהוּ בְחֵיקָהּ וְאֶת־
mane in ſurrexi Et .meo ſinu in *fecit jacere* mortuum ſuum filium
בְּנָהּ הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְחֵיקִי: 21 וָאָקָם בַּבֹּקֶר
,mane in eũ *ad intendi* Et.erat mortuus ecce &,*meum filium ſugere faciendum ad*
לְהֵינִיק אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה־מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר
mulier dixit Et .pepereram quem ,meus filius erat non ecce &
22 וְהִנֵּה לֹא־הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
hæc & ; mortuus tu° filius & ,*vivus* me° filius *quia* Nequaquã : altera
הָאַחֶרֶת לֹא כִּי בְנִי הַחַי וּבִנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת
loquebãtur Et .*vivus* me° filius & , mortuus tuus filius ſed ,Non : *dicens*
אֹמֶרֶת לֹא כִּי בִנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הַחַי וַתְּדַבֵּרְנָה
,*vivus* meus filius Hic ,*dicens* Hæc : rex Dixitque .*regis facies ad*
23 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אֹמֶרֶת זֶה־בְּנִי הַחַי
,eſt mortuus tu° filius ſed ,Nequaquã ; *dicens* hæc & : mortuus tu° filius &
וּבִנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִּי בִנֵךְ הַמֵּת
:ttulerũt & :gladium mihi *Capite* : rex Dixitque .*vivus* me° filius &
וּבְנִי הַחָי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קְחוּ־לִי חָרֶב וַיָּבִיאוּ
natum Dividite : rex Dixitque .*regis facies ad* gladium
24 חָרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: 25 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד
dimidium & , uni dimidium date & , duas in vivum
הַחַי לִשְׁנָיִם וּתְנוּ אֶת־הַחֲצִי לְאַחַת וְאֶת־הַחֲצִי
.alteri
לְאֶחָת:

Versio VULG. LAT.

11 Et dixit Dñs Salomoni; Quia postulâsti verbũ hoc, & non petiſti tibi dies multos, nec divitias, aut animas inimicorũ tuorũ, ſed postulâsti tibi ſapientiam ad diſcernendũ judi-
12 ciũ: Ecce feci tibi ſecundùm ſermones tuos, & dedi tibi cor ſapiens & intelligens, in tantũ, ut nullus ante te ſimilis tuî fuerit, nec poſt te ſurrecturus ſit. Sed & hæc, quæ non postulâſti, dedi tibi: divitias
13 ſcilicet, & gloriam, ut nemo fuerit ſimilis tuî in regibus
14 cunctis retrò diebus. Si autem ambulaveris in viis meis, & cuſtodieris præcepta mea, & mandata mea, ſicut ambulavit pater tuus, longos faciã dies
15 tuos. Igitur evigilavit Salomon, & intellexit q̃ eſſet ſomniũ: cúmq; veniſſet Jeruſalem, ſtetit corã arca fœderis Dñi, & obtulit holocauſta, & fecit victimas pacificas, & grãde conviviũ univerſis famulis
16 ſuis. Tunc venerũt duæ mulieres meretrices ad regẽ, ſtete-
17 rúntq; coram eo, Quarũ una ait; Obſecro, mi dñe: ego & mulier hæc habitabam⁹ in domo una, & peperi apud eam
18 in cubiculo. Tertiâ autem die poſtquàm ego peperi, peperit & hæc: & eram⁹ ſimul, nullúſque ali⁹ nobiſcũ in domo, exceptis nobis duab⁹. Mortu⁹
19 eſt autẽ filî⁹ mulieris huj⁹ nocte: dormiens quippe oppreſ-
20 ſit eũ. Et conſurgens intempeſtæ noctis ſilentio, tulit filium meum de latere meo ancillæ tuæ dormientis, & collocavit in ſinu ſuo: ſuũ autẽ filiũ, qui
21 erat mortuus, poſuit in ſinu meo. Cúmq; ſurrexiſſẽ manè, ut darẽ lac filio meo, apparuit mortu⁹: quem diligentiùs intuens clarâ luce, deprehendi non eſſe meũ quẽ genueram.
22 Reſpondítque altera mulier, Non eſt ita ut dicis: ſed filius tuus mortuus eſt, meus autem vivit. Econtrariò illa dicebat, Mentiris: filius quippe meus vivit, & filius tuus mortuus
23 eſt. Atq; in hunc modũ contendebant coram rege. Tunc rex ait; Hæc dicit, Filius meus vivit, & filius tu⁹ mortuus eſt. Et iſta reſpondit, Non: ſed filius tuus mortuus eſt, meus autem vivit. Dixit ergò rex,
24 Afferte mihi gladiũ. Cúmque attuliſſent gladium corã rege,
25 Dividite, inquit, infantem vivũ in duas partes, & date dimidiam partem uni, & dimidiam partem alteri.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

44 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, (δ) Σὺ οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου (ε) ἣν οἶδεν ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας (ζ) Δαυὶδ τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν σου εἰς κεφαλήν σου. 45 Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος (η) Δαυὶδ ἕστα ἕτοιμος ἐνώπιον κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα. 46 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σολομὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ (θ) Ἰωδαὲ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀνεῖλεν (ι) αὐτόν. καὶ ὧν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν φρόνιμος σοφὸς καὶ σοφός. καὶ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ σοφοὶ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ Σολομὼν ὢν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις· καὶ ἦσαν φερόμενοι δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ Σολομὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ Σαλωμὼν ἤρξατο ἀνοίγειν τὰ δυναστεύματα τῆς Λιβάνου· καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ ἄειστον τῷ Σαλωμών· τεσσαράκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου, δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων· ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Ραφὶ ἕως Γάζης ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτῆς κυκλόθεν. καὶ κατῴκει Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες, ἕκας ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ ἕτοιμοι οἱ ἄρχοντες τῷ Σαλωμὼν· Ἀζαρίου υἱὸς Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ὀρνίου υἱὸς Νάθαν ἄρχων τῶν ἐφεστηκότων· καὶ Ἐλεχμὺ ὁπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ Σουβὰ γραμματεὺς, καὶ Βασὰ υἱὸς Ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ Ἀχὶ υἱὸς Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος, καὶ Ἀχιὲ υἱὸς Ἐδιραὶ ὁπὶ τὰς ἅρσεις, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς ἀνταρχίας καὶ ἐπὶ τὸ πανδοῦ, καὶ Καλοὺρ υἱὸς Νάθαν ὁ Ζύμβουλος. καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου. καὶ Σολομὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ισραὴλ καὶ Ἰούδα ἐν Ἰερουσαλήμ. 2 Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες (κ) ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς, ὅτι οὐκ ᾠκοδομήθη οἶκος (λ) τῷ κυρίῳ ἕως τῶν νῦν. 3 Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν κύριον, πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς (μ) ὑψηλοῖς ἔθυε καὶ ἐθυμία.

MS.A. (δ) Σὺ ἔγνως πᾶσαν (ε) ἣν ἔγνω ἡ (ζ) τῷ Δαυὶδ (η) Δαυὶδ 1
ἑτοιμος (θ) Ἰωιαδαὲ, (ι) αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν. Τῆς δὲ βασιλείας ἐδραιωθείσης ἐν χειρὶ Σαλωμὼν, ὀπτασίαν ἐποιήσατο Σολομὼν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως ἂν συνετέλεσεν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν (κ) ἐν τοῖς (λ) τῷ ὀνόματι κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων. Καὶ ἠγάπησεν (μ) ὑψηλοῖς αὐτὸς ἔθυεν

44 Et dixit rex ad Semei; Tu nõsti omne malum tuum, quod novit cor tuum, quæ feciſti David patri meo: & retribuit Dominus malum tuum in caput tuum. 45 Et rex Salomon benedictus: & thronus David erit paratus coram Domino in ſeculum. 46 Et mandavit rex Salomon Banææ filio Joiadæ: & egreſſus eſt, & ſuſtulit illum. Et fuit rex Salomon prudens valdè, & ſapiens. Et Juda & Iſrael multi valdè, tanquàm arena, quæ ſuper mare, in multitudine, comedentes, & bibentes, & (e) gaudentes. Et Salomon erat princeps in omnibus (f) regnis. Et erant offerentes dona, & ſervi-
1 ebant Salomon omnes dies vitæ ejus. Et Salomon cœpit aperire præfecturas Libani. Et ipſe ædificavit Thermæ in deſerto. Et hoc (g) prandium Salomon: triginta cori ſimilæ, & ſexaginta cori farinæ ſubactæ: decem vituli electi, & viginti boves paſcuales, & centum oves, præter cervos, & capreas, & aves electas paſcuales: quoniam erat princeps in omni trans flumen à Raphi uſque Gazan in omnibus regibus trans flumen. Et erat ei pax ex omnibus partibus ejus in circuitu. Et habitabat Juda & Iſrael confidentes, unuſquiſque ſub vite ſua, & ſub ficu ſua, comedentes, & bibentes, & feſtivitatem celebrantes, à Dan, & uſque Berſabee omnibus diebus Salomon. (h) Et hi erant principes Salomon: Azarias filius Sadoc ſacerdotis, & Ornias filius Nathan princeps præfectorum (& cucurrit ad domum ſuam) & Suba ſcriba, & Baſa filius Achithalam commonefaciens, & Abi filius Joab princeps militiæ, & Achire filius Edrai ſuper onera, & Banæas filius Joiadæ ſuper aulæ præfecturam, & ſuper plinthium, & Cachur filius Nathan conſiliarius. Et erant Salomon quadraginta mille ſtatæ equæ in currus, & duodecim millia equorum. Et fuit princeps in omnibus regibus à flumine, & uſque ad terram alienigenarum, & uſque ad fines Ægypti. Et Salomon filius David regnavit ſuper Iſrael, & Juda in Hieruſalem. 2 Verumtamen populus erant adolentes in excelſis: quoniam non erat ædificata domo Domino uſq; nunc. Et dilexit 3 Salomon Dominũ, eundo in præceptis David patris ſui: tantummodò in excelſis ſacrificabat, & adolebat.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ חֲלַף דְּשַׁאֲלְתָּא יַת פִּתְגָמָא הָדֵין וְלָא שַׁאֲלְתָּא לָךְ יוֹמִין סַגִּיאִין וְלָא שַׁאֲלְתָּא
12 לָךְ עִתְרָא וְלָא שַׁאֲלְתָּא נַפְשׁ בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וּשְׁאֲלְתָּא לָךְ סִבְרוּתָא לְמִשְׁמַע דִּינָא: הָא עֲבַדִית
כְּפִתְגָמָךְ הָא יְהַבִית לָךְ לֵב חַכִּים וְסוֹכְלְתָן דְּכוֹתָךְ לָא הֲוָה קָדְמָךְ וּבַתְרָךְ לָא יְקוּם כְּוָתָךְ:
13 וְאַף דְּלָא שְׁאֲלְתָּא יְהַבִית לָךְ אַף עִתְרָא אַף יְקָרָא דְּלָא הֲוָה כְוָתָךְ גְּבַר בְּמַלְכַיָּא כָּל יוֹמָךְ:
14 וְאִם תְּהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתִקְנֵן קְדָמַי לְמִטַּר קְיָמַי וּפִקּוּדַי כְּמָא דְהַלִּיךְ דָּוִד אֲבוּךְ וְאוֹרִיךְ יַת
15 יוֹמָךְ: וְאִתְּעַר שְׁלֹמֹה וְהָא חֶלְמָא וַאֲתָא לִירוּשְׁלֶם וְקָם קֳדָם אֲרוֹנָא קְיָמָא דְיָי וְאַסִּיק
16 עֲלָוִן וּנְכִיס נִכְסַת קוּדְשִׁין וַעֲבַד מִשְׁתְיָא לְכָל עַבְדּוֹהִי: בֵּכֵן אִתָּאָה תַּרְתִּין נְשִׁין פּוּנְדְקָן
17 לְמַרָן קֳדָם מַלְכָּא וְקָמָא קֳדָמוֹהִי: וַאֲמַרַת אִתְּתָא חֲדָא בְּבָעוּ רְבוֹנִי אֲנָא וְאִתְּתָא הָדָא
18 יָתְבָן בְּבֵיתָא חֲדָא וְיָלִידִית עִמַּהּ בְּבֵיתָא: וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמַלְדִי וְיָלִידַת אַף
אִתְּתָא הָדָא וַאֲנַחְנָא כַּחֲדָא וְזָרָא לֵית נוֹכְרָא עִמָּנָא בְּבֵיתָא אֶלָּהֵן תַּרְתֵּין אֲנַחְנָא בְּבֵיתָא:
19 וּמִית בַּר אִתְּתָא הָדָא בְּלֵילְיָא דְּשָׁכִיבַת עֲלוֹהִי: וְקָמַת בְּנָא לֵילְיָא וּנְסִיבַת יַת בְּרִי מִלְוָתִיהּ
20 וְאַמְתָךְ דְּמִכָא וְאַשְׁכִּבַתְּיהּ לְוָתַהּ וְיַת בְּרַהּ מִיתָא אַשְׁכִּבַת לְוָתִי: וְאַקְמֵית בְּצַפְרָא לְאֵינָקָא
21 יַת בְּרִי וְהָא מִית וְאִסְתַּכְלִירֵת בֵּיהּ בְּצַפְרָא וְהָא לָא הֲוָה בְּרִי דְיָלִידִית: וַאֲמַרַת אִתְּתָא
22 אָחֳרָנְתָא לָא כֵן בְּרִי חַיָּא וּבְרִיךְ מִיתָא וְדָא אֲמַרָא לָא כֵן בְּרִיךְ מִיתָא וּבְרִי חַיָּא
וְדַיְינוּ קֳדָם מַלְכָּא: 23 וַאֲמַר מַלְכָּא אֲמָרָא דֵּין בְּרִי חַיָּא וּבְרִיךְ מִיתָא וְדָא אֲמַרָא לָא כֵן
24 בְּרִיךְ מִיתָא וּבְרִי חַיָּא: וַאֲמַר מַלְכָּא אַיְתוּ לִי חַרְבָּא וְאַיְתִיאוּ חַרְבָּא לְקֳדָם מַלְכָּא: וַאֲמַר
25 מַלְכָּא פְּסָקוּ יַת רְבִיעָא חַיָּא לְתַרְיִן גּוּרִין וְהַבוּ פַּלְגָא לַחֲדָא וּפַלְגָא לַחֲדָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Dominus illi, Pro eo quòd rogâſti rem iſtam, et non rogâſti tibi 11
dies multos, et non rogâſti tibi divitias, et non rogâſti animam auctorũ inimicitiarũ tuarũ: ſed rogâſti tibi intelligentiam ad audiendũ judicium. Ec- 12
ce feci juxta verbũ tuũ: ecce dedi tibi cor ſapiens, et conſiderans, ita ut ſicut tu, non fuerit ante te, et poſt te non ſurget ſicut tu. Et etiam quod 13
non petiſti dedi tibi, etiam divitias, etiam gloriam, ita ut non fuerit ſicut tu vir inter reges omnibus diebus tuis. Et ſi ambulaveris in viis quæ rectæ 14
ſunt ante me, cuſtodiendo decreta mea, et præcepta mea, quemadmodum ambulavit David pater tuus, prolongabo dies tuos. Et excitatus eſt Selo- 15
moh, et ecce ſomnium; et venit in Jeruſalem, et ſtetit ante arcam fœderis Domini, et obtulit holocauſta, et mactavit victimam ſanctitatum, & fecit convivium omnibus ſervis ſuis. Tunc venerunt duæ mulieres tabernariæ 16
ut judicio contenderent ante regem, et ſteterunt ante illum. Et dixit muli- 17
er una, Obſecro domine mi, ego et mulier hæc habitabamus in domo una, et peperi cum ea in domo. Et fuit die tertia qua peperi, peperit etiam mu- 18
lier hæc, et nos eramus ſimul *innocentes*, et non erat extraneus nobiſcum in domo, præter nos duas in domo. Et mortuus eſt filius mulieris hujus 19
nocte, quia incubuit ſuper eum. Et ſurrexit in medio noctis, et accepit fi- 20
lium meum à me (et ancilla tua dormiebat) et cubare fecit illum apud ſe, et filium ſuum mortuum cubare fecit apud me. Et ſurrexi in aurora ut 21
lactarem filium meum, et ecce [*erat*] mortuus, et contemplata ſum eum in aurora, et ecce non erat filius meus quem pepereram. Et dixit mulier alte- 22
ra, Non ita eſt, filius meus eſt vivus, et filius tuus mortuus; at hæc *illi* dixit: Non ita eſt, filius tuus mortuus eſt, et filius meus vivus: et *diſceptabant* ante regem. Et dixit rex: Hæc dicit, Hic eſt filius meus qui eſt vivus, et fi- 23
lius tuus eſt qui mortuus eſt: et iſta dicit, Non ita eſt, filiꝰ tuus eſt qui mortuus eſt, et filius meus eſt qui vivus eſt. Et dixit rex, Adferte mihi gladium: 24
et attulerunt gladium ante regem. Et dixit rex, Dividite infantem vivum in 25
duas partes, et date partem uni, et partem alteri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܒܓܠ ܕܫܐܠܬ ܠܟ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܚܝܐ ܣܓܝܐ ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܢܦܫ ܒܥܠܝ ܒܝܫ ܐܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܚܟܡܬܐ ܕܬܫܡܥ ܕܝܢܐ ׃ 11 Dixítque Dominus Salomoni, Eò quòd poſtulaveris rem iſtam, nec petieris tibi divitias, nec petieris tibi animas inimicorum tuorum, neque petieris tibi dies multos, ſed petieris ſapientiã ad audiendum judicium;

12 ܗܐ ܥܒܕܬ ܟܡܠܬ ܕܒܪܝ ܠܟ ܗܐ ܝܗܒ ܠܟ ܠܒܐ ܚܟܝܡܐ ܘܡܘܕܥܐ ܕܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܐ ܠܟ ܩܕܡ ܠܝ ܘܠܐ ܢܩܘܡ ܕܡܝܐ ܠܟ ܒܬܪ ׃ 12 Ecce feci tibi juxta ſermonẽ tuũ: ecce dedi tibi cor ſapiens & intelligens, adeo ut par tibi non fuerit ante te, nec poſt te ſurrecturus ſit par tibi.

13 ܘܐܦ ܕܠܐ ܫܐܠܬ ܝܗܒ ܠܟ ܐܦ ܥܘܬܪܐ ܘܐܦ ܟܒܘܕܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܓܒܪ ܕܡܝܐ ܠܟ ܒܡܠܟܝܢ ܟܠ ܝܘܡܝܟ ׃ 13 Quin etiam quod non poſtulâſti, dedi tibi, tum divitias, tum honorem; adeo ut nullus par tibi ſit inter reges, cunctis diebus tuis.

14 ܘܐܢ ܬܗܟ ܒܐܘܪܚܬܝ ܠܡܛܪ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬ ܠܡܗܟ ܐܒܘܟ ܘܐܪܟ ܝܘܡܝ ׃ 14 Quòd ſi ambulaveris in viis meis, obſervando ſtatuta & præcepta mea, quemadmodum ambulavit David pater tuus, multiplicabo dies tuos.

15 ܘܐܬܥܪ ܫܠܡܘܢ ܘܗܐ ܚܠܡ ܘܐܬܐ ܠܝܪܘܫܠܡ ܘܩܡ ܩܕܡ ܬܒܘܬ ܩܝܡܐ ܕܡܪܝ ܘܐܣܩ ܥܠܘܬܐ ܘܕܒܚ ܫܠܡܐ ܘܥܒܕ ܣܥܘܕ ܠܟܠ ܥܒܕܘܗܝ ׃ 15 Cùm autem evigilâſſet Salomon viſo ſomnio, venit Salomon ad Jeruſalem, ſtetítque coram arca fœderis Domini, & obtulit holocauſta, & mactavit pacifica, & fecit convivium omnibus ſervis ſuis.

16 ܗܝܕܝܢ ܐܬܘ ܬܪܬܝܗܘܢ ܙܢܝܬܐ ܠܩܕܡ ܡܠܟܐ ׃ 16 Tunc venerunt duæ mulieres meretrices ad litigandum corã rege Salomone:

17 ܘܐܡܪܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܒܝ ܡܪܝ ܐܢܐ ܘܗܝ ܐܬܬܐ ܗܕܐ ܒܝܬܐ ܚܕ ܐܢܐ ܘܝܠܕܬ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ ׃ 17 Et dixit mulier una ex eis, Rogo te domine noſter, Ego et mulier iſta cohabitabamus in eadem domo, & peperi cum ea in domo illa;

18 ܘܗܘܐ ܒܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܕܝܠܕܬ ܐܢܐ ܘܝܠܕܬ ܐܬܬܐ ܗܕܐ ܘܚܢܢ ܚܕ ܠܚܕ ܐܢܫܢ ܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܪ ܐܠܐ ܬܪܝܢ ܐܢܫܢ ܒܒܝܬܐ ׃ 18 Tribus enim diebus poſtquam peperiſſem, peperit etiam hæc mulier: & quidem nos ſimul eramus, nec quiſquam extraneus erat nobiſcum, ſed nos ambæ eramus in domo.

19 ܘܡܝܬ ܒܪܗ ܕܗܕܐ ܐܬܬܐ ܒܠܝܠܝܐ ܒܓܠ ܕܫܟܒܬ ܥܠܘܗܝ ׃ 19 Mortuo autem hujus filio, eò

20 ܘܩܡܬ ܒܦܠܓ ܠܝܠܝܐ ܘܢܣܒܬ ܒܪܝ ܡܢ ܓܢܒܝ ܕܐܡܬܟ ܕܢܡܝܐ ܘܫܟܒܬ ܒܝܬ ܒܪܗ ܘܒܪܗ ܕܡܝܬ ܫܟܒܬ ܒܝܬ ܒܪܗ ׃ 20 quòd noctu cubâſſet ſuper eum; Surrexit media nocte, ſublatúmque filium meum à latere meo, ancillâ tuâ dormiente, poſuit in gremiũ ſuum; filium autem ſuum mortuum poſuit in gremium meum.

21 ܘܟܕ ܩܡܬ ܒܨܦܪ ܐܬܝܬ ܕܐܢܣܒ ܠܒܪܝ ܘܗܐ ܡܝܬ ܘܐܬܒܨܪܬ ܒܗ ܒܨܦܪ ܕܢܗܪܐ ܘܐܬܒܨܪ ܒܗ ܘܗܐ ܠܐ ܒܪܝ ܗܘ ܕܝܠܕܬ ׃ 21 Cúmque manè ſurrexiſſem ut lactarem filium meũ, deprehendi eum eſſe mortuũ: at eo manè diligentiùs conſiderato, *percepi* eum non eſſe filium illum quem pepereram.

22 ܘܐܡܪܬ ܐܬܬܐ ܐܚܪܬܐ ܠܐ ܐܡܬ ܐܠܐ ܒܪܝ ܗܘ ܕܚܝ ܘܒܪܟ ܗܘ ܕܡܝܬ ܘܐܡܪܬ ܠܐ ܐܡܬ ܐܠܐ ܒܪܟ ܗܘ ܕܡܝܬ ܘܒܪܝ ܗܘ ܕܚܝ ܗܟܢܐ ܗܘܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ׃ 22 Porrò illa mulier altera dixit, Non ita eſt; filius meus eſt vivus, filius verò tuus mortuus. Illa verò dicebat, Non eſt ita; filius tuus eſt mortuus, filius autem meus vivus: ſicque altercabantur coram rege.

23 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܗܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܐ ܗܕܐ ܐܡܪ ܒܪܝ ܗܘ ܕܚܝ ܘܒܪܟ ܗܘ ܕܡܝܬ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܠܐ ܐܠܐ ܒܪܟ ܗܘ ܕܡܝܬ ܘܒܪܝ ܗܘ ܕܚܝ ׃ 23 Tum dixit rex, Afferte mihi gladium: cúmque attuliſſent gladium ad regem,

24 ܘܐܬܝܘ ܣܝܦܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ׃

25 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܦܠܓܘ ܠܝܠܕܐ ܚܝܐ ܬܪܝܢ ܘܬܠܬܘ ܠܚܕ ܦܠܓܐ ܘܠܚܕ ܦܠܓܐ ׃ Dixit rex, Diſſecate puerum illum vivum in duas partes, & date dimidium uni, & dimidium alteri.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 فَقَالَ ٱلرَّبُّ لِسُلَيْمَانَ لِأَنَّكَ لَمْ تَسْأَلْنِي فِي كَلَامِكَ وَتَطْلُبْ مِنِّي أَيَّامًا كَثِيرَةً وَلَمْ تَسْأَلِ ٱلْغِنَى 11 Ideo dixit Dominus Salomoni, Quoniam non rogâſti me in colloquio tuo, neque poſtulâſti à me dies multos, neque petiſti divitias,

12 وَلَمْ تَطْلُبْ أَنْفُسَ أَعْدَائِكَ بَلْ طَلَبْتَ مِنِّي حِكْمَةً تَفْهَمُ بِهَا ٱلْأَحْكَامَ وَٱلْقَضَايَا فَقَدْ أَسْتَجَبْتُ لَكَ 12 nec poſtulâſti animas inimicorum tuorum, ſed poſtulâſti à me ſapientiam quâ jura atque judicia perſiperes;

وَأَسْعَفْتُكَ بِمَا طَلَبْتَ وَأَعْطَيْتُكَ قَلْبًا فَهِمًا حَكِيمًا حَتَّى يَصِيرَ إِلَى ٱلْأَمْرِ ٱلْمَنْعُوتِ مَا لَمْ يَكُنْ قَبْلَكَ 13 Jam exaudivi te, & conceſſi tibi quod poſtulâſti, dedique tibi animum prudentem atque ſapientem, ita ut ad gradum pervenias adeò ſublimem, ut nemo par tibi extiterit ante te, nec ſit futurus poſt te.

مِثْلُكَ وَلَا يَكُونُ بَعْدَكَ وَقَدْ أَعْطَيْتُكَ أَيْضًا وَتُخَلِّدُكَ مَا لَمْ تَطْلُبْ مِنَ ٱلْأَمْوَالِ وَٱلْغِنَى وَٱلْكَرَامَةِ 14 Inſuper do tibi & largior quod non petiſti, opes & divitias, atque gloriam tantam, ut nullus inter reges par tibi extiterit, neque futurus ſit quamdiu vixeris.

مَا لَمْ يَكُنْ مِثْلُكَ فِي ٱلْمُلُوكِ وَلَا يَكُونُ طُولَ عُمْرِكَ وَإِنْ أَنْتَ حَفِظْتَ سَرَائِرِي وَوَصَايَايَ وَسَلَكْتَ 15 Quòd ſi tu jura & præcepta mea

فِي طُرُقِي كَمَا حَفِظَ دَاوُدُ أَبُوكَ أُطِيلُ عُمْرَكَ فَٱنْتَبَهَ سُلَيْمَانُ وَعَلِمَ أَنَّ ٱلَّذِي رَآهُ رُؤْيَا مِنْ قِبَلِ ٱللَّهِ 15 cuſtodieris, & ambulaveris in viis meis, quemadmodum cuſtodivit David pater tuus, ætatem tuam prorogabo. Experrectus itaque Salomon, & ſciens id quod viderat eſſe viſionem à Deo factam,

فَجَاءَ سُلَيْمَانُ إِلَى أُورُشَلِيمَ وَقَامَ بَيْنَ يَدَيْ تَابُوتِ عَهْدِ ٱلرَّبِّ وَقَرَّبَ ذَبَائِحَ وَقَرَابِينَ كَامِلَةً وَهَيَّأَ 16 venit Salomon ad Jeruſalem, ſtitítque ſe ante arcam fœderis Domini, & obtulit ſacrificia & oblationes perfectas, paravítque convivium omnibus ſervis ſuis,

دَعْوَةً لِجَمِيعِ عَبِيدِهِ وَمَائِدَةً عَظِيمَةً وَهُنَاكَ تَقَدَّمَتِ ٱمْرَأَتَانِ وَأَتَيَا إِلَى سُلَيْمَانَ ٱلْمَلِكِ فِي 17 menſam ingentem. Ibidem acceſſerunt duæ mulieres, adieruntque Salomonem regem litigandi cauſâ: Dixítque una ex

ٱلْقَضَاءِ فَقَالَتْ إِحْدَيْهِمَا ٱطْلُبْ إِلَيْكَ يَا سَيِّدِي أَنْ تُصْغِيَ كُنْتُ أَنَا وَهٰذِهِ ٱلْمَرْأَةُ سَاكِنَتَيْنِ 18 eis, Obſecro te O Domine mi, ut jus mihi dicas: Ego & mulier iſta degebamus in eadem domo, peperíque ego filium in domo in qua morabamur: Et tribus poſt-

فِي بَيْتٍ وَاحِدٍ فَوَلَدْتُ أَنَا ٱبْنًا فِي ٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي كُنَّا فِيهِ وَمِنْ بَعْدِ مَا وَلَدْتُ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ 19 quam peperiſſem diebus peperit hæc etiam mulier, nec ullus nobiſcum habitabat in illa domo extraneus, ſed ſolæ eramus.

وَلَدَتْ هٰذِهِ ٱلْمَرْأَةُ أَيْضًا وَلَيْسَ مَعَنَا فِي ٱلْبَيْتِ غَرِيبًا سَاكِنًا بَلْ وَحْدَنَا فَمَاتَ ٱبْنُ هٰذِهِ 20 Mortuus eſt autem mulieris hujuſce filius noctu, eò quòd incubuiſſet ei: Quæ

ٱلْمَرْأَةِ بِٱللَّيْلِ لِأَنَّهَا ٱضْطَجَعَتْ عَلَيْهِ فَقَامَتْ عِنْدَ نِصْفِ ٱللَّيْلِ فَأَخَذَتِ ٱبْنِي مِنْ عِنْدِي 21 nocte mediâ ſurgens abſtulit filium meum à latere meo dum famula tua dormiret, poſuítque filium meum in ſinu ſuo; filium verò ſuum mortuũ prope me collocavit.

وَكَانَتْ أَمَتُكَ رَاقِدَةً وَصَيَّرَ ٱبْنِي فِي حِضْنِهَا وَٱبْنُهَا ٱلْمَيِّتُ صَيَّرَهُ عِنْدِي فَلَمَّا قُمْتُ بِٱلْغَدَاةِ 22 Cùm autem manè ſurrexiſſem lac præbitura filio meo, vidi eum eſſe mortuum: ſed cùm diſpexiſſem eũ & contemplata eum eſſem, ecce non erat filius meus quem pepereram.

أُرْضِعُ ٱبْنِي رَأَيْتُ إِنَّهُ مَيِّتٌ فَلَمَّا بَيَّنْتُهُ وَبَصُرْتُ بِهِ وَإِذَا هُوَ لَيْسَ ٱبْنِيَ ٱلَّذِي وَلَدْتُهُ 23 Dixit altera mulier, Mentitur hæc, nec iſto ſe res habet modo; imò filius ejus eſt mortuus, & filius meus vivus:

فَقَالَتِ ٱلْمَرْأَةُ ٱلْأُخْرَى كَذَبَتْ هٰذِهِ وَلَيْسَ ٱلْأَمْرُ عَلَى هٰذَا ٱلْحَالِ بَلِ ٱبْنُهَا ٱلْمَيِّتُ 24 ſimulque rixabantur & contendebant coram rege. Rex verò ait, Ad me gladium afferte, & atulerunt gladium. Dixítque rex,

وَٱبْنِي ٱلْحَيُّ وَجَعَلَتَا تَخْتَصِمَانِ وَتَتَنَازَعَانِ بَيْنَ يَدَيِ ٱلْمَلِكِ فَقَالَ ٱلْمَلِكُ عَلَيَّ بِٱلسَّيْفِ 25 Scindite puerum vivum duas in partes, & date dimidium ejus huic, dimidium autem ejus alteri:

فَأَتَوْا بِٱلسَّيْفِ فَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱقْطَعُوا ٱلصَّبِيَّ ٱلْحَيَّ بِٱثْنَيْنِ وَٱدْفَعُوا نِصْفَهُ إِلَى هٰذِهِ وَنِصْفَهُ إِلَى ٱلْأُخْرَى ׃

מלכים א: ד

incalucram quia ,regem ad vivus ejus filius cujus ,mulier Dixitque
26 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בְּנוֹ הַחַי אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ
natum ei date ,mi dñe me In :dixit &,suo filio super ej° miserationes
רַחֲמֶיהָ עַל־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר׳ בִּי אֲדֹנִי תְּנוּ־לָהּ אֶת־הַיָּלוּד
,mihi Etiam :dicens illa & :eum interficiatis ne interficiendo & ,vivum
הַחַי וְהָמֵת אַל־תְּמִיתֻהוּ וְזֹאת אֹמֶרֶת גַּם־לִי
ei Date :dixit & ,rex respondit Et .dividite ,sit non tibi etiam
27 גַּם־לָךְ לֹא יִהְיֶה גּוֹרוּ׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ־לָהּ
.ejus mater hæc :eũ interficiatis non interficiendo &,vivum natum
אֶת־הַיָּלוּד הַחַי וְהָמֵת לֹא תְמִיתֻהוּ הִיא אִמּוֹ׃
timuerũt & ,rex judicavit quod ,judicium Israel omnis audierũt Et
28 וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ
ejus interiore in Dei sapientia quòd viderunt quia : regis faciebus à
מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ
.judicium faciendum ad
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט׃

CAP. IV. ד

principes isti Et .Israel omnẽ super rex Selomoh rex fuit Et
1 וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֹלֵךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וְאֵלֶּה הַשָּׂרִים
2 filii Achiah &,Elichoreph .sacerdotis Sadoc filius Hazariahu :ei qui
אֲשֶׁר־לוֹ עֲזַרְיָהוּ בֶן־צָדוֹק הַכֹּהֵן׃ אֱלִיחׇרֶף וַאֲחִיָּה בְּנֵי
3 Benajahu Et .commonefaciens Achilud filius Jehosaphat : scribæ Sisa
שִׁישָׁא סֹפְרִים יְהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר׃ וּבְנָיָהוּ
4 .sacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & :exercitum super Jehojadah filius
בֶן־יְהוֹיָדָע עַל־הַצָּבָא וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים׃
sacerdos Nathan filius Zabud & :præfectos super Nathan filiꝰ Hazariahu Et
5 וַעֲזַרְיָהוּ בֶן נָתָן עַל־הַנִּצָּבִים וְזָבוּד בֶּן־נָתָן כֹּהֵן
Habda filius Adoniram & ,domum super Achisar Et .regis socius
6 רֵעֶה הַמֶּלֶךְ׃ וַאֲחִישָׁר עַל־הַבָּיִת וַאדֹנִירָם בֶּן־עַבְדָּא
super præfecti duodecim Selomoh ipsi Et .tributum super
7 עַל־הַמַּס׃ וְלִשְׁלֹמֹה שְׁנֵים עָשָׂר נְצָבִים עַל־
anno in mensẽ : ejꝰ domum & ,regem alebant & ,Israel omnem
כָּל־יִשְׂרָאֵל וְכִלְכְּלוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ חֹדֶשׁ בַּשָּׁנָה
Filius ,eorum nomina hæc Et .alere unumquemque super intererat
8 יְהֹוֵה עַל־אֶחָד לְכָל־כָּל׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בֶּן־
,Sahalbim in & ,Machas in Decher Filius .Ephraim monte in Chur
9 חוּר בְּהַר אֶפְרָיִם׃ בֶּן־דֶּקֶר בְּמַקֵּץ וּבְשַׁעַלְבִים
;Arubboth in Chesed Filius .Bethchanan Elon & ; Beth-semes &
10 וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאֵילוֹן בֵּית חָנָן׃ בֶּן־חֶסֶד בְּאַרֻבּוֹת
clima omne , Abinadab Filius .Chepher terra omnis & ,Sochoh ei
11 לוֹ שֹׂכֹה וְכָל־אֶרֶץ חֵפֶר׃ בֶּן־אֲבִינָדָב כָּל־נֶפֶת
filius Bahanah .uxorem ei erat Selomoh filia Taphath : Dor
12 דֹּאר טָפַת בַּת־שְׁלֹמֹה הָיְתָה לוֹ לְאִשָּׁה׃ בַּעֲנָא בֶן־
juxta quæ ,Sean-Beth omnis & ,Meghiddo & ,Tahanach ,Achilud
אֲחִילוּד תַּעְנָךְ וּמְגִדּוֹ וְכָל־בֵּית שְׁאָן אֲשֶׁר אֵצֶל
usque Mecholah Abel ad usque Sean-Beth à Izrehel desubter Sarthan
צָרְתָנָה מִתַּחַת לְיִזְרְעֶאל מִבֵּית שְׁאָן עַד אָבֵל מְחוֹלָה עַד
villæ ei : Ghilhad Ramoth in Gheber Filius .Jochmeham transitu à
13 מֵעֵבֶר לְיָקְמְעָם׃ בֶּן־גֶּבֶר בְּרָמֹת גִּלְעָד לוֹ חַוֹּת
,Basan in quæ Argob funis ei : Ghilhad in quæ Menasseh filii Jair
יָאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד לוֹ חֶבֶל אַרְגֹּב אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן
filius Achinadab .aris vectis & ,murus , magnæ urbes sexaginta
שִׁשִּׁים עָרִים גְּדֹלוֹת חוֹמָה וּבְרִיחַ נְחֹשֶׁת׃ אֲחִינָדָב בֶּן־
14 accepit ipse etiam : Naphthali in Achimahas .Machanaim in Hiddo
עִדֹּא מַחֲנַיְמָה׃ אֲחִימַעַץ בְּנַפְתָּלִי נָכַח הוּא לָקַח
Chusi filius Bahanah .uxorem in Selomoh filiam Bosmath
15 אֶת־בָּשְׂמַת בַּת־שְׁלֹמֹה לְאִשָּׁה׃ בַּעֲנָא בֶן־חוּשַׁי
.Issachar in Paruach filius Jehosaphat .Haloth in & ,Aser in
16 בְּאָשֵׁר וּבְעָלוֹת׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־פָּרוּחַ בְּיִשָּׂשכָר׃
17 .Binjamin in Elah filius Simhi
18 שִׁמְעִי בֶן־אֵלָא בְּבִנְיָמִן׃

Versio VULG. LAT.

26 Dixit autem mulier,cujus filius erat vivus,ad regem;(commota sunt quippe viscera ejus sup filio suo;)Obsecro,domine,date illi infantem vivum, & nolite interficere eum. Econtrariò illa dicebat;Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur. Respondit rex, & ait;Date huic infantem vivum, & non occidatur: hæc
28 est enim mater ejus. Audivit itaque omnis Israel judicium quod judicâsset rex, & timuerunt regem, videntes sapientiâ Dei esse in eo ad faciendum judicium.

CAP. IV.

1 ERat autem rex Salomon regnans super omnem Israel. Et
2 hi principes quos habebat: Azarias filius Sadoc sacerdotis:
3 Elihoreph & Ahia filii Sisa scribæ: Josaphat filius Ahilud
4 à commentariis: Banajas filius Jojadæ super exercitum: Sadoc autem,et Abiathar sacerdotes.
5 Azaria filiꝰ Nathan,sup eos qui assistebant regi: Zabud filiꝰ Na-
6 than sacerdos,amicus regis: Et Ahisar præpositus domꝰ: & Adoniram filius Abda super tri-
7 buta. Habebat autẽ Salomon duodecim præfectos super omnem Israel, qui præbebant annonam regi & domui ejus: p singulos enim menses in anno, singuli necessaria ministra-
8 bant. Et hæc nomina eorum: Benhur, in monte Ephraim.
9 Bendecar, in Macces, & in Salebim, & in Bethsames, & in
10 Elon,et in Bethanan. Benhesed in Aruboth: ipsius erat Socho, & omnis terra Epher. Bena-
11 binadab, cujꝰ omnis Nephathdor, Tapheth filiam Salomonis
12 habebat uxorem. Bana filius Ahilud regebat Thanac & Mageddo, & universam Bethsan, quæ est juxta Sarthana subter Jezrahel, à Bethsan usq; Abelmehula è regione Jecmaan.
13 Bengaber in Ramoth Galaad: habebat Avothjair filii Manasse in Galaad,ipse præerat in omni regione Argob, quæ est in Basan, sexaginta civitatibꝰ magnis atque muratis, quæ habe-
14 bant seras æreas. Ahinadab filius Addo præerat in Manaim.
15 Achimaas in Nephthali: sed & ipse habebat Basemath filiam
16 Salomonis in conjugio. Baana filiꝰ Husi, in Aser,et in Baloth.
17 Josaphat filius Pharue, in Issa-
18 char. Semei filius Ela,in Benjamin.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἀνέστη ϗ (ν) ἐπορεύθη εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι ἄυτη ὑψηλοτάτη, ϗ (ξ) μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνιλώσιν Σολομὼν ὅτι τὸ θυσιαστήριον (ο) ἐν Γαβαών. Καὶ
5 ὤφθη (π) κύριος τῷ Σολομὼν ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα· ϗ εἶπε κύριος πρὸς Σολομών, Αἴτησαί τι αὐτημα Ϛεαυτῷ. Καὶ εἶπε Σα-
6 λωμὼν, Σὺ ἐποίησας (ρ) μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν Ϛου ἐν ἀληθείᾳ ϗ ἐν δικαιοσύνῃ ϗ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ Ϛοῦ, ϗ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ (σ) ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι τὸν υἱὸν (τ) αὐτῷ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ
7 νῦν κύριε ὁ θεός μου, Ϛὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου. ϗ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρὸν, ϗ οὐκ οἶδα (υ) τὴν
8 ἔξοδόν μου ϗ τὴν εἴσοδόν μου. Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω
9 λαὸν πολὺν, ὃς οὐκ (φ) ἀριθμηθήσε). Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν ϗ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν (χ) δικαιοσύνῃ, ϗ τοῦ ζωιεῖναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ ϗ κακοῦ· ὅτι
10 τίς (ϕ) δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαὸν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; Καὶ ἤρεσεν (ω) ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἠτήσατο Σολομὼν τὸ ῥῆμα
11 τοῦτο. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἀνθ' ὧν ἠτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ϗ οὐκ ἠτήσω (α) Ϛεαυτῷ ἡμέρας πολλὰς, ϗ οὐκ ἠτήσω (β) πλοῦτον, οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ἠτήσω (γ) Ϛεαυτῷ τὸ συνιέναι τοῦ εἰσακοῦσαι κρίμα, Ἰδοὺ πεποίηκα κα-
12 τὰ τὸ ῥῆμά Ϛου· ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν (δ) φρονίμως ϗ ζοφώ· ὡς Ϛὺ ὁ γέγονεν ἔμπροσθέν Ϛου, ϗ μετὰ Ϛὲ οὐκ ἀναστήσε)
13 ὅμοιός Ϛοι. Καὶ ἃ οὐκ ἠτήσω (ε) δέδωκά σοι ϗ πλοῦτον ϗ δόξαν, ὡς ὁ (ζ) γέγονεν ἀνὴρ
14 ὅμοιός Ϛοι ἐν (ι) βασιλεῦσι. Καὶ ἐὰν πορεύθῃς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν (ϑ) τὰς ἐντολάς μου ϗ τὰ πρόσταγματά μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ϗ πληθυνῶ
15 τὰς ἡμέρας Ϛου. Καὶ ἐξύπνισε Σολομὼν, ϗ ἰδοὺ ἐνύπνιον. ϗ ἀνέστη ϗ παρεγένετα εἰς Ἰερουσαλὴμ, ϗ ἔστη καὶ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐν Σιὼν, ϗ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, ϗ ἐποίησεν εἰρηνικὰς, ϗ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ ϗ πᾶσι τοῖς παι-
16 σὶν αὐτοῦ. Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ, ϗ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ
17 εἶπεν ἡ γυνὴ (ι) μία, Ἐν ἐμοὶ (κ) κύριε, ἐγὼ ϗ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνὶ, ϗ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

Et surrexit, & ivit in Gabaon 4
ad sacrificandum ibi: quo-
niam ipsum erat excelsissimum;
& (ι) magnum. Millenariam
holocaustosim obtulit Salomon
super altare in Gabaon. Et ap- 5
paruit Dominus ipsi Salomon in
somno nocte. Et dixit Dominus
ad Salomon, Pete aliquam pe-
titionem (k) tibi. Et dixit Sa- 6
lomon, Tu fecisti cum servo
tuo David patre meo misericor-
diam magnam: sicut transivit
coram te in veritate, & in jus-
titia, & in rectitudine cordis te-
cum. Et custodisti ei misericor-
diam magnam hanc, dare filium
ejus super thronum ejus, sicut die-
es hæc. Et nunc, Domine Deus 7
meus, tu (l) dedisti servum tuum
pro David patre meo: & ego
sum puer parvus: & non novi
exitum meum, & introitum me-
um. Servus autem tuus in me- 8
dio populi tui, quem elegisti po-
pulũ multũ, qui non(m) numera-
bitur. Et dabis servo tuo cor ad 9
audiendum, & dijudicandum
populum tuum in justitia, & ad
intelligendum inter bonum, &
malum. Quoniam quis potcrit
judicare populum tuum gravem
hunc? Et placuit coram Domi- 10
no, quia petierat Salomon ver-
bum hoc. Et dixit Dominus ad 11
eum; Pro eo, quòd petiisti à me
verbum hoc, & non petiisti tibi
dies multos, & non petiisti di-
vitias, neque petiisti animas ini-
micorum tuorum, sed petiisti ti-
bi intelligere ad exaudiendum
judicium; Ecce feci juxta ver- 12
bum tuum. Ecce dedi tibi cor
prudens, & sapiens: sicut tu,
non fuit ante te, & post te non
exurget similis tibi. Et quæ non 13
petiisti, dedi tibi, & divitias,
& gloriam; ita ut non fuerit
vir similis tibi in regibus. Et, si 14
ambulaveris in via mea custodi-
endo mandata mea, & præce-
pta mea, sicut ambulavit David
pater tuus; & (n) multiplica-
bo dies tuos. Et expergefactus 15
est Salomon: & ecce somnium.
Et surrexit, & advenit in Hie-
rusalem: & stetit ad faciem al-
taris, quod ad faciem arcæ te-
stamenti Domini in Sion: &
obtulit holocaustoses, & fecit
pacificas: & fecit convivium
(o) magnum sibi, & omnibus
pueris suis. Tunc apparuerunt 16
duæ mulieres meretrices regi, &
steterunt coram eo. Et dixit mu- 17
lier una; In me, Domine: Ego,
& mulier hæc, habitabamus in domo una; & (p) peperimus in domo.

MS. A. (ν) ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς (ξ) μεγάλη * λίαν ὁλοκαύτωσιν (ο) ἐκεῖνο ἐν (π) τῷ Σολομὼν ὁ κύριος ἐν (ρ) μετὰ δούλου (σ) ἔλαιός Ϛου τὸ (τ) αὐτῷ καθήμενον ὅτι τῷ (υ) οὐκ εἰσοδόν μου ϗ ἐξοδόν μου. (φ) ἀριθμηθήσεται, ϗ ὑφισθήσεται ἀπὸ πλήθους. Καὶ δώσεις (χ) δικαιοσύνῃ, τοῦ ζωιέναι (ϕ) δυνήσεται (ω) ὁ λόγος ἐνώπιον (α) Ϛαυτῷ (β) Ϛεαυτῷ πλοῦτον, (γ) Ϛαυτῷ (δ) ζοφὸν ϗ φρονίμως· (ε) ἔδωκά (ζ) γέγονεν ὅμοιος (ι) βασιλεῦσιν πάσας τὰς ἡμέρας Ϛου. Καὶ ἐὰν (ϑ) τὰ προστάγματά μου ϗ τὰς ἐντολάς μου, ὡς (ι) ἡ μία, (κ) κύριέ μου, ἐγὼ

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 וְאָמַרַת אִתְּתָא דִּי בְרֵהּ חַיָּא לְמַלְכָּא אֲרֵי אִתְגַּלְגַּלוּ רַחֲמָהָא עַל בְּרַהּ וַאֲמַרַת בְּבָעוּ רְבוֹנִי
הַבוּ לַהּ יַת רְבִיָא חַיָּא וּמְקַטָּל לָא תְקַטְּלוּנֵיהּ וְדָא אָמְרָא אַף דִּילִי אַף דִּי לָהּ לָא יְהֵי פְּסָקוּ׃
27 וְאַרְגִּיז מַלְכָּא וַאֲמַר הַבוּ לַהּ יַת רְבִיָא חַיָּא וּמְקַטָּל לָא תְקַטְּלוּנֵיהּ הִיא אִמֵּיהּ׃
28 וּשְׁמַעוּ כָל יִשְׂרָאֵל יַת דִּינָא דְּדָן מַלְכָּא וּדְחִילוּ מִן קֳדָם מַלְכָּא אֲרֵי חֲזוֹ אֲרֵי חָכְמְתָא מִן
קֳדָם יְיָ בְּמֵעוֹהִי לְמֶעְבַּד דִּינָא׃

ד

1 וְהֹוָה מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל׃ וְאִלֵּין רַבְרְבַיָא דִּי לֵיהּ עֲזַרְיָהוּ בַּר צָדוֹק כַּהֲנָא׃
2 אֱלִיחׇרֶף וַאֲחִיָּה בְּנֵי שִׁישָׁא סַפְרַיָא יְהוֹשָׁפָט בַּר אֲחִילוּד מְמַנָא עַל דְּכִרְנַיָא׃ וּבְנָיָהוּ בַּר
3 יְהוֹיָדָע מְמַנָא עַל חֵילָא וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כַּהֲנַיָא׃ וַעֲזַרְיָהוּ בַּר נָתָן מְמַנָא עַל אִסְטְרַטִינַיָא
4 וְזָבוּד בַּר נָתָן רַבָּא שׁוּשְׁבִינָא דְמַלְכָּא׃ וְאֲחִישָׁר מְמַנָא עַל בֵּיתָא וַאֲדֹנִירָם בַּר עַבְדָּא מְמַנָא
5 עַל מַסְקֵי מִסִּין׃ וּלְשְׁלֹמֹה תְּרֵי עֲסַר אִסְטְרַטִינַיָא מְמַנִין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וּמְסוֹבְרִין יַת
6 מַלְכָּא וְיַת אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ יַרְחָא בְשַׁתָּא מְטֵי לְחוּד לְסוֹבְרָא׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן בַּר חוּר
7 בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם׃ בַּר דֶּקֶר בְּמַקֵּץ וּבְשַׁעַלְבִים וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאֵילוֹן דְּמִבֵּית חָנָן׃ בַּר
8 חֶסֶד בַּאֲרוּבוֹת דִּילֵיהּ סוֹכוֹ וְכָל אַרְעָא חֵפֶר׃ בַּר אֲבִינָדָב כָּל פַּלְכֵי דְאַר טָפַת בַּת שְׁלֹמֹה
9 חַוָּרַת לֵיהּ לְאִתּוֹ׃ בַּעֲנָא בַּר אֲחִילוּד תַּעְנָךְ וּמְגִדּוֹ וְכָל בֵּית שְׁאָן דִּי בְסִטַר צָרְתָנָה מִלְּרַע
10 לְיִזְרְעֶאל מִבֵּית שְׁאָן עַד מֵישַׁר מְחוֹלָה עַד מֵעֵבֶר לְיָקְמְעָם׃ בַּר גֶּבֶר בְּרָמוֹת גִּלְעָד דִּילֵיהּ
11 כְּפַרְנֵי יָאִיר בַּר מְנַשֶּׁה דִּי בְגִלְעָד דִּילֵיהּ בֵּית פַּלְגַּד טַרְכּוֹנָא דְּבִמַּרְנוּ שִׁתִּין קִרְוִין רַבְרְבָן
14 מַקִּפָן שׁוּר רָם דִּילְהֶן עַבְרִין דְּנְחָשָׁא׃ אֲחִינָדָב בַּר עִדּוֹא מִדְּבֵית מַחֲנַיִם׃ אֲחִימַעַץ בִּשְׁבִטָא
15 דְּבֵירַת נַפְתָּלִי אַף הוּא נְסִיבַת בָּשְׂמַת בַּת שְׁלֹמֹה לְאִתּוֹ׃ בַּעֲנָא בַּר חוּשַׁי בִּשְׁבִטָא אֲשֵׁר־
16 17 וּבְעָלוֹת׃ יְהוֹשָׁפָט בַּר פָּרוּחַ בִּשְׁבִטָא דְיִשָּׂשכָר׃ שִׁמְעִי בַּר אֵלָא בִּשְׁבִטָא דְבִנְיָמִן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit mulier, cujus filius erat vivus, regi, (quoniam convoluta sunt vi- 26
scera ejus super filio suo) et dixit: Obsecro Dñe mi; date illi infantem vivum, et occidendo non occidatis eum: et altera dixit, Nec me° nec tu° sit, dividite. Et respondit rex et dixit: Date illi infanté vivum, et occidendo 27
non occidatis eum: ipsa est mater ejus. Et audivit omnis Israel judicium 28
quod judicavit rex: et timuerunt regem, quia viderunt quòd sapientia à Deo esset in præcordiis ejus ad faciendum judicium.

CAP. IV.

ET fuit rex Selomoh, rex sup omnem Israel. Et hi sunt magnates qui [*ad-* 1
erant] illi: Ghazariah filiꝰ Szadok sacerdotis. Elihhoreph et Ahhiah filii 2
Sisa scribæ: Jehosaphat filiꝰ Ahhilud præpositꝰ sup monimenta. Et Bena- 3
jah filiꝰ Jehojadagh præpositus sup exercitum: et Szadok et Abiathar sa- 4
cerdotes. Et Ghazariah filiꝰ Nathan, præpositꝰ super antesignanos; et Za- 5
bud filiꝰ Nathan sacerdotis amicꝰ regis. Et Ahhisar præpositꝰ sup domũ, 6
et Adoniram filiꝰ Ghabda, præpositus super convectores tributorum. Et 7
erant Selomoh duodecim antesignani præpositi super omnẽ Israel sustentantes regẽ, et viros domꝰ ejus: mense in anno attinebat ad unum [*ex eis*] sustentare. Et hæc sunt nomina eorum. Filius Hhur in monte domus 8
Ephraim. Filius Deker in Makasz et in Saghalbin et Beth-sames et Ailon 9
Beth-Hhanan. Filius Hhezzed in Aruboth, cujus erat Sochoh, et omnis ter- 10
ra Hhepher. Filius Abinadab, cujꝰ erant omnes regiones Dor. Taphath fi- 11
lia Selomoh erat ei in uxorem. Baghana filius Ahhilud, [*ejus erat*] Thagh- 12
nach et Megiddo, et omnis Beth-Sean quæ est juxta Szarthan subter Jizre-
ghel à Beth-Sean usq; ad planitiem Mehholah, usq; trans Jacmegham. Fi- 13
lius Gebar in Ramoth Gilghad, cujus erant vici Jair filii Menasseh qui erat
in Gilghad: cujus Bethpelach Tarcona quæ erat in Mathnan, sexaginta ur-
bes magnæ circundatæ muro excelso, quibꝰ erant vectes ærei. Ahhinadab 14
filius Ghido [*ejus erat*] *quæ de domo* Mahhanaim. Ahhimaghasz in tribu 15
domus Nephtali, etiã ipse accepit Basmath filiã Selomoh in uxorẽ. Bagha- 16
na filius Hhusi, *in* tribu Asser et Baghaloth. Jehosahpat filius Paruahh in 17
tribu Iisachar. Simghi filius Elah in tribu *domus* Binjamin. 18

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 ܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܕܒܪܗ ܚܝ ܗܘ ܠܡܠܟܐ ܐܪܥܝ ܡܪܝ ܗܒ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ ܕܝܠܕܬ ܒܪܗ ܘܡܬ ܠܐ ܬܩܛܠܘܢ ܐܢ ܐܢܐ ܘܐܢ ܐܢܬ ܐܡܪ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܝ ܘܠܟ ܐܦ ܠܐ ܢܗܘܐ ܦܠܓܘ ܘܬܪܝܢ ܐܡܪ ܗܒܘ ܠܗ ܠܝܠܕܐ ܕܚܝ ܘܠܐ ܬܩܛܠܘܢ ܐܢ ܗܝ ܐܡܗ ܗܝ ܐܡ ܗܘ ܐܒܗ ܘܟܠ ܥܡܐ ܕܫܡܥܘ ܐܢ ܐܬ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܝܢܐ ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ ܘܚܫܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܚܟܡܬ ܐܠܗܐ ܒܠܒܗ ܠܡܥܒܕ ܕܝܢ ܡܠܟ ܗܘ ܫܠܡܘܢ ܘܗܠܝܢ ܫܠܝܫܝܗ ܕܡܢܝ ܥܠ ܟܠ ܐܪܥܐ ܕܝܫܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܢܨܒܐ

מלכים א: ד

,Emoræi regis Sichon terra ,Ghilhad terra in Uri filius Gheber
19 גֶּבֶר בֶּן־אוּרִי בָּאָרֶץ גִּלְעָד אֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
Jchudah .terra in qui unus præfectus & ,Basan regis Hogh &
20 וְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּנְצִיב אֶחָד אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: יְהוּדָה
,multitudine in mare *super* quæ arena sicut multi Jsrael &
וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־הַיָּם לָרֹב
erat Selomoh Et .lætantes & ,bibentes & ,comedentes
אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְשְׂמֵחִים: וּשְׁלֹמֹה הָיָה
,Pelistim terræ flumine à *regna omnia in dominans*
21 מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמַּמְלָכוֹת מִן־הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
servientes & ,*munus faciemes* accedere ,Ægypti terminum ad usque &
וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגְּשִׁים מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת
diem in Selomoh *panis* erat Et .ejus vitæ diebus omnibus Selomoh
22 שְׁלֹמֹה כָּל־יְמֵי חַיָּיו: וַיְהִי לֶחֶם־שְׁלֹמֹה לְיוֹם
Decem .farinæ cori sexaginta & ,similæ cori triginta ,*unum*
23 אֶחָד שְׁלֹשִׁים כֹּר סֹלֶת וְשִׁשִּׁים כֹּר קָמַח:
,cervo à *jolum* ,pecudes centum & ,*pascuæ* boves viginti & ,pingues boves
בָּקָר בְּרִאִים וְעֶשְׂרִים בָּקָר רְעִי וּמֵאָה צֹאן לְבַד מֵאַיָּל
ipse Quia .*saginatis caponibus* & ,*bubalo* & ,*caprea* &
וְצְבִי וְיַחְמוּר וּבְרִבְרִים אֲבוּסִים: כִּי־הוּא
omnib' *in* ,Hazzah ad usque &,Tiphsach à ,*fluminis transitu* omni in *imperans*
24 רֹדֶה בְּכָל־עֵבֶר הַנָּהָר מִתִּפְסַח וְעַד־עַזָּה בְּכָל־
ej' *transitibus* omnib' ex ei erat pax & :*fluminis transitus* regibus
מַלְכֵי עֵבֶר הַנָּהָר וְשָׁלוֹם הָיָה לוֹ מִכָּל־עֲבָרָיו
,*sua* vite *sub* *vir* ,*fiduciam ad* Jsrael & Jehudah habitavit Et .circuitu à
25 סָבִיב: וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ
.Selomoh diebus omnibus ,Sebah-Beer usque &,Dan à ,*sua* ficu *sub* &
וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כֹּל יְמֵי שְׁלֹמֹה:
,ej' *currū ad* equorum *equilium* millia quadraginta Selomoh ipsi *fuit* Et
26 וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֶלֶף אֻרְוֹת סוּסִים לְמֶרְכָּבָו
præfecti .alebant Et .equitum millia duodecim &
וּשְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים: וְכִלְכְּלוּ הַנִּצָּבִים
mensam ad *appropinquantem* omnem & ,Selomoh regem *isti*
27 הָאֵלֶּה אֶת־הַמַּלְךְ שְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל־הַקָּרֵב אֶל־שֻׁלְחַן
.*rem* deficere *sinebant* non :*suo* mense *vir* ,Selomoh regis
הַמַּלְךְ שְׁלֹמֹה אִישׁ חָדְשׁוֹ לֹא יְעַדְּרוּ דָּבָר:
locum ad deferebant *dromedariis* & equis *paleam* & ,hordea Et
28 וְהַשְּׂעֹרִים וְהַתֶּבֶן לַסּוּסִים וְלָרֶכֶשׁ יָבִאוּ אֶל־הַמָּקוֹם
Deus dedit Et .*sua judicia* secundùm *vir* ,*ibi esset* *quo*
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם אִישׁ כְּמִשְׁפָּטוֹ: וַיִּתֵּן אֱלֹהִים
latitudinem & ,valde multam intelligentiam & ,Selomoh *sapientiam*
29 חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה וּתְבוּנָה רְחָבָה מְאֹד וְרֹחַב
.maris *labium* *super* quæ arenam secundùm ,cordis
לֵב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם:
filiorum omnium *sapientia* *præ* Selomoh *sapientia* fuit amplior Et
30 וַתִּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל־בְּנֵי־
fuit sapiens Et .Ægyptiorum *sapientia* omni *præ* & ,*Orientis*
קֶדֶם וּמִכֹּל חָכְמַת מִצְרָיִם: וַיְחָכַם
,Chalchol & ,Heman & ,Ezrachita Ethan *præ* ,*homine* omni *præ*
31 מִכָּל־הָאָדָם מֵאֵיתָן הָאֶזְרָחִי וְהֵימָן וְכַלְכֹּל
gentibus omnibus in ej' nomen fuit & :Machol filiis Dardah &
וְדַרְדַּע בְּנֵי מָחֹל וַיְהִי־שְׁמוֹ בְּכָל־הַגּוֹיִם
fuit & ,parabolarum millia tria est locutus Et .*circumquaque*
32 סָבִיב: וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי
lignis *super* est locutus Et .*mille* & quinque ejus *canticum*
שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאָלֶף: וַיְדַבֵּר עַל־הָעֵצִים
egrediens quæ ,hyssopum ad usque & ,Lebanon in quæ cedro à
33 מִן־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וְעַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֹצֵא
,*reptili* *super* & ,*volatili* *super* & ,*animali* *super* est locutus & :pariete *in*
בַּקִּיר וַיְדַבֵּר עַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־הָעוֹף וְעַל־הָרֶמֶשׂ
.*piscibus* *super* &
וְעַל־הַדָּגִים:

Versio VULG. LAT.

19 Gaber filius Uri, in terra Galaad, in terra Sehon regis Amorrhæi & Og regis Basan, super omnia quæ erant in illa
20 terra. Juda & Israel innumerabiles, sicut arena maris in multitudine: comedentes, & bibentes, atque lætantes. Salomon autè erat in ditione sua, habens omnia regna à flumine
21 terræ Philisthiim usque ad terminum Ægypti: offerentium sibi munera, & servientium ei cunctis diebus vitæ ejus. Erat autem cibus Salomonis p dies singulos, triginta cori similæ,
22 & sexaginta corifarinæ, Decem boves pingues, & viginti boves pascuales, & centum arietes, exceptâ venatione cervorum, caprearum, atque bubalorum, & aviũ altilium. Ipse enim obtinebat omnem regionem quæ erat trans flumen, à Thaphsa usque ad Gazan, & cunctos reges illarũ regionũ:
25 & habebat pacẽ ex omni parte in circuitu. Habitabátq; Juda & Israel absque timore ullo, unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua, à Dan usque Bersabee, cunctis diebus Salomo-
26 nis. Et habebat Salomon quadraginta millia præsepia equorum currilium, & duodecim
27 millia equestriũ. Nutriebántque eos supradicti regis præfecti: sed & necessaria mensæ regis Salomonis, cum ingenti cura præbebant in tempore suo.
28 Hordeum quoque & paleas equorum & jumentorum, deferebant in locum ubi erat rex,
29 juxta constitutum sibi. Dedit quoque Deus sapientiam Salomoni, & prudentiam multam nimis, & latitudinem cordis, quasi arenam, quæ est in littore maris. Et præcedebat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium & Ægy-
31 ptiorum, Et erat sapientior cunctis hominibus: sapientior Ethan Ezrahitâ, & Heman, & Chalcol, & Dorda, filiis Mahol: & erat nominatus in universis gentibus per circuitum.
32 Locutus est quoque Salomon tria millia parabolas: & fuerunt carmina ejus quinque &
33 mille. Et disputavit super lignis, à cedro quæ est in Libano, usque ad hyssopum quæ egreditur de pariete: & disseruit de jumentis, & volucribus, & reptilibus, & piscibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, (λ) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. καὶ ἡμεῖς κ΄ τὸ (μ) αὐτὸ ι΄ καὶ οὐκ ἔστιν ἀλλότριος μεθ' ἡμῶν (ν) πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.
19 Καὶ ἀπέθανεν ὁ (ξ) υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς (ο) ἐπεκοιμήθη ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῆς ἀγκαλῆς (π) μου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ
21 κόλπῳ μου. Καὶ ἀνέστην πρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνο ὃν τεθνηκώς· καὶ ἐδὲ κατενόησα αὐτὸν (ρ) πρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ὢν
22 ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, Οὐχί, (σ) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σου ὁ τεθνηκώς. καὶ ἐλάλησεν ἐνώπιον τοῦ
23 βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, Σὺ λέγεις, Οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου τεθνηκώς· (τ) καὶ σὺ λέγεις, Οὐχί, ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνη-
24 κώς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (υ) Λάβετέ μοι μάχαιραν. καὶ παρεστάθησαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς,
25 Διέλετε τὸ παιδίον (φ) τὸ ζῶν τὸ θηλάζον εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτῷ ταύτῃ, καὶ
26 τὸ ἥμισυ αὐτῷ ταύτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ (χ) ἧς ἦν ὁ υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ὀπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ (ψ) παιδίον, καὶ θανατῷ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε, Μήτ' ἐμοὶ, μήτ'
27 αὐτῇ ἔστω, (ω) διέλετε. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε, (α) Δότε τὸ παιδίον τῇ εἰπούσῃ, Δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ
28 θανατώσητε αὐτό, αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Καὶ (β) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα (γ) οὗτο ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα.

MS. A. (λ) καὶ ἔτεκεν καὶ αὕτη ἡ γυνή. καὶ (μ) αὐτὸ· οὐκ (ν) ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν * ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ (ξ) υἱὸς ταύτης (ο) ἐκοιμήθη (π) μου, καὶ ἡ θέλη ζῶν ὕπνος, καὶ (ρ) πρωΐ, (σ) ἀλλ' ἡ ὁ υἱός ζῶν ἔστιν ὁ νεκρὸς, υἱὸς ἐμὸς ὁ ζῶν· ἡ δὲ λαλῇ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν, Οὐχί, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ (τ) ζῶν ἡ λέγεις, Οὐχί, ἀλλ' ἡ ὁ υἱός ζῶν ὁ τεθνηκώς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν. Καὶ εἶπεν (υ) Λάβετέ μοι μάχαιραν. (φ) τὸ διαλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, (χ) ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, (ψ) παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτω (ω) διέλετε αὐτό. Καὶ (α) Δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ εἰπούσῃ, (β) ἤκουσεν (γ) οὗτ' ὃ ἔκρινεν

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων
2 ὅλη Ἰσραήλ. Καὶ ἕτοι (α) ἄρχοντες οἳ ἦσαν (β) αὐτῷ· Ἀζαείας υἱὸς (γ) Σαδών·
3 Ἐλιὰφ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σηβὰ γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς (δ) Ἀχιλὸδ ἀναμιμνήσκων·
4 Καὶ Βαναίας υἱὸς (ε) Ἰωδαὲ ὅπὶ τῆς δυνάμεως· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καὶ (ζ)
5 Ὀζρία υἱὸς Νάθαν ἐπὶ τῶ καθεσταμένων· καὶ (η) Ζαβοὺδ υἱὸς Νάθαν ἐταῖρος τῷ βασιλέως·
6 Καὶ Ἀχισὰρ ὢν οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς (θ) Σαφὰτ ἐπὶ τῶ παιδείας· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς (ι) Αὐδὼν ἐπὶ τῶν φόρων.

MS. A. (α) οἱ ἄρχοντες (β) αὐτῷ· (γ) Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς· Ἐναζὰρ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σεισὰ γραμματεῖς· (δ) Ἀχιμὰ (ε) Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τῶ φαλήας· καὶ (ζ) Ἀζαείας (η) Ζαβοὺδ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς ἐταῖρος (θ) Σαφὰτ (ι) Ἀδδὼ

CAP. IV.

1 ET erat rex Salomon regnans
2 super Jsrael. Et hi principes, qui erant ei: Azarias filius (a) Sadoc: Eliaph, & Achia (b) filius
3 Seba scribæ: & Josaphat filius Achilud commonefaciens: Et Banæas filius Jodae super virtutem: Et Sadoc, & Abiathar sacerdotes: Et (c) Ornia filius Na-
5 than super assistentes: Et Zabud filius Nathan amicus regis: Et Achisar erat œconomus: & (d) Eliac œconomus: & Eliab filius Saph super familiam: & Adoniram filius Aydon super tributa.

MS. A. (α) οἱ ἄρχοντες (β) αὐτῷ· (γ) Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς· Ἐναζὰρ καὶ Ἀ-
χιὰ υἱὸς Σεισὰ γραμματεῖς· (δ) Ἀχιμὰ (ε) Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τῶ φαλήας· καὶ (ζ) Ἀ-
ζαείας (η) Ζαβοὺδ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς ἐταῖρος (θ) Σαφὰτ (ι) Ἀδδὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

גֶּבֶר בַּר אוּרִי בְּאַרְעָא גִּלְעָד אַרְעָא סִיחוֹן מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה וְעוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן וְאִסְתְּרָטִינָא
חַד דִּי מִמַּנָּא בְּאַרְעָא: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל סַגִּיאִין כְּחָלָא דְּעַל יַמָּא לְסַגִּי אָכְלִין וְשָׁתָן וְחָדָן:
וּשְׁלֹמֹה הֲוָה שַׁלִּיט בְּכָל מַלְכוּתָא מִן נְהַר פְּרָת עַד אַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי וְעַד תְּחוּם מִצְרָיִם
מְקָרְבִין קוּרְבָּנָא וּפָלְחִין יָת שְׁלֹמֹה כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי: וַהֲוָה לַחְמָא דִּשְׁלֹמֹה לְיוֹמָא חַד
תְּלָתִין כּוֹרִין סוֹלְתָא וְשִׁתִּין כּוֹרִין קְמְחָא: עַסְרָא תּוֹרִין דְּפִטְמָא וְעַסְרִין תּוֹרִין דְּרַעְיָא
וּמְאָה עָנָא בַּר מֵאַיְלִין וְטָבְיָן וְיַחְמוּרִין וְעוֹפָיָא פַּטִּימַיָּא: אֲרֵי הוּא מַפְלַח בְּכָל עֵבֶר פְּרָת
מִתִּפְסַח וְעַד עַזָּה בְּכָל מַלְכֵי עֵבֶר פְּרָת וּשְׁלָמָא הֲוָה לֵיהּ מִכָּל עַבְרוֹהִי מִסְחוֹר סְחוֹר:
וְיָתֵיב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לְרוּחָצָן גְּבַר תְּחוֹת פֵּרֵי גוּפְנוֹהִי וּתְחוֹת פֵּרֵי תְּאֵנִיהִי מִדָּן וְעַד בְּאֵר
שָׁבַע כֹּל יוֹמֵי שְׁלֹמֹה: וַהֲווֹ לְשְׁלֹמֹה אַרְבְּעִין אַלְפִין אֻרְיָוֹת סוּסָוָן לְרִתֵּיכוֹהִי וּתְרֵי עֲסַר
אַלְפִין פָּרְשִׁין: וּמְסוֹבְרִין אִסְתְּרָטִינָיָא הָאִלֵּין יָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְיָת כָּל דְּקָרִיב לְפָתּוֹרָא
דְּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה גְּבַר יַרְחֵיהּ לָא מְעַכְּבִין מִדְּעַם: וּסְעַרְיָא וְתִבְנָא לְסוּסָוָתָא וְלִרְכָשָׁא
מַיְתֵן לַאֲתְרָא דְּיִהֵי תַּמָּן גְּבַר כִּהְלָכְתֵּיהּ: וַיְהַב יְיָ חוּכְמְתָא לִשְׁלֹמֹה וְסוּכְלְתָנוּתָא סַגִּי
לַחְדָא וּפַתְיוּת לִבָּא כְּחָלָא דְּעַל כֵּיף יַמָּא: וְסַגִּיאַת חוּכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי
מַדִּנְחָא וּמִכֹּל חָכְמַת מִצְרָיִם: וְחַכֵּם מִכָּל אֱנָשָׁא מֵאֵיתָן בַּר זֶרַח וְהֵימָן וְכַלְכּוֹל וְדַרְדַּע
בְּנֵי מָחוֹל וַהֲוָה שְׁמֵיהּ סַגִּי בְּכָל עַמְמַיָּא סְחוֹר סְחוֹר: וּמַלֵּל תְּלָתָא אַלְפִין מַתָּלִין וַהֲוָאָה
חוֹשְׁבְּחֵיהּ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ: וְאִתְנַבִּי עַל מַלְכֵי בֵּית דָּוִד דַּיְתִירִין לְמִשְׁלַט בְּעָלְמָא הָדֵין
וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּמְשִׁיחָא וְאִתְנַבִּי עַל בְּעִירָא וְעַל עוֹפָא וְעַל רֵיחֲשָׁא וְעַל נוּנָיָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Gebar filiꝰ Uri in terra Gilghad terra Zzihhon regis Amorrhæorũ et Ghog regis Mathnan: et antesignanus unus præerat terræ. Jehudah et Jsrael multi erant tanquã arena quæ est sup mare in multitudine, comedẽtes et bibentes et gaudentes. Et Selomoh imperabat omnibꝰ regnis à *fluvio* Perath *usq; ad terrã* Pelisthæorũ et usq; ad terminũ Misraim, afferentibꝰ munꝰ, et servientibus Selomoh omnibꝰ dieb⁹ vitæ suæ. Et erat panis Selomoh singulis diebus triginta cori similæ, et sexaginta cori farinæ. Decem boves sagenæ, et decẽ boves pascuæ et centũ pecudes, præter cervos, et capreas, et bubalos, et aves saginatas. Quia dominabatur ipse omni loco trans Perath à Thiphzzahh usq; Ghaza, omnibus regibus citra Perath: et pax erat illi ab omnibus lateribus ejus circũ circa. Et sedebat Jehudah et Jsrael in confidentia quisq; sub fructu vitis suæ, et sub fructu ficus suæ à Dan et usq; ad Beersebagh omnibus diebus Selomoh. Et fuerunt Selomoh quadraginta millia præsepiorũ equorũ pro curribus suis, et duodecim millia equitũ. Et sustentabant antesignani hi regẽ Selomoh, et omnem qui accedebat ad mensã regis Selomoh, unusquisque mense suo, non differebãt [*suppetere*] quicquam. Et hordea, et paleã equis et cursoribus equis deferebant ad locum in quo erat quisq; juxta consuetũ sibi. Et dedit Dominus sapientiam Selomoh et intelligentiã multã valde et dilatationẽ cordis, tanquã arenã quæ est sup litt⁹ maris. Et amplior fuit sapientia Selomoh sapientiâ omniũ filiorũ Orientis, et omni sapientia Misraim. Et sapientior fuit omni homine, ipso Aithan filio Zerahh, et Hheman, et Chalchol, et Dardagh filiis Mahhol: et fuit nomen ejus celebre in omnibus gentibus undiquaq;. Et locutus est tria millia parabolarũ, et fuerunt cantica ejus mille et quinque. *Et vaticinatus est super regibus domus David qui dominaturi erant in seculo hoc, & in seculo futuro Messihhæ: & vaticinatus est* super jumentis, et super avibus, et super reptilibus, et super piscibus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܓܒܪ ܒܪ ܐܘܪ ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܒܐܪܥܐ ܕܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܘܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܒܫܢ ܘܗܘ ܒܠܚܘܕ ܒܐܪܥܐ ܗܘ׃
20 ܘܝܗܘܕܐ ܘܝܣܪܝܠ ܣܓܝܐܝܢ ܐܝܟ ܚܘܠܐ ܕܝܡܐ ܒܣܓܝܐܘܬܐ ܗܘ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܚܕܐ׃
21 ܘܫܠܡܘܢ ܗܘܐ ܫܠܝܛ ܒܟܠ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܢܗܪܐ ܕܐܪܥܐ ܕܦܠܫܛܝܢ ܥܕ ܬܚܘܡ ܡܨܪ ܡܢܚܝܢ ܘܦܠܚܝܢ ܠܫܠܡܘܢ ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ׃
22 ܘܗܘܬ ܣܘܟܪ ܕܫܠܡܘܢ ܒܝܘܡ ܚܕ ܬܠܬܝܢ ܟܘܪ ܣܠܬ ܘܫܬܝܢ ܣܐ ܕܣܠܬ׃
23 ܥܣܪ ܬܝܪܐ ܣܡܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܬܝܪܐ ܪܥܝܐ ܘܡܐܐ ܟܒܫܐ ܒܠܚܘܕ ܐܝܠܐ ܘܨܒܝ ܘܝܥܠ ܘܪܒܝܩ ܣܓܝܐ׃
24 ܡܛܠ ܕܗܘ ܫܠܝܛ ܒܟܠ ܥܒܪ ܢܗܪܐ ܡܢ ܬܦܣܚ ܥܕ ܥܙܐ ܒܟܠ ܡܠܟܝ ܥܒܪ ܢܗܪܐ ܘܫܠܡ ܗܘܐ ܠܗ ܡܟܠ ܣܛܪ ܣܒܝܒ׃
25 ܘܝܬܒ ܝܗܘܕܐ ܘܝܣܪܝܠ ܒܛܚܘ ܓܒܪ ܬܚܬ ܓܦܢܗ ܘܬܚܬ ܬܐܢܗ ܡܢ ܕܢ ܥܕ ܒܝܪ ܫܒܥ ܟܠ ܝܘܡܝ ܫܠܡܘܢ׃
26 ܘܗܘܐ ܠܫܠܡܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܐܠܦ ܣܘܣܝ ܪܟܒ ܘܬܪܥܣܪ ܐܠܦ ܦܪܫܝ׃
27 ܘܐܢܘܢ ܓܒܪܝ ܢܨܒܝ ܣܒܘ ܠܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܘܠܟܠ ܡܢ ܕܡܛܐ ܠܣܘܪܗ ܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܓܒܪ ܓܒܪ ܒܝܪܚܗ ܠܐ ܡܚܣܪ׃
28 ܘܫܥܪܐ ܘܬܒܢ ܠܣܘܣܝ ܘܪܟܫܐ ܐܝܬܝܘ ܠܐܘܪܘܐ ܕܐܙܠ ܠܬܡ ܗܘ ܓܒܪ ܐܝܟ ܕܡܨܒ ܠܗ׃
29 ܘܝܗܒ ܐܠܗܐ ܚܟܡܬܐ ܠܫܠܡܘܢ ܘܣܘܟܠ ܣܓܝ ܘܪܘܚܒ ܠܒܐ ܐܦ ܠܚܘܠ ܕܠܐ ܡܢܝܢ ܕܒܝܕ ܝܡܐ׃
30 ܘܐܬܪܒܝ ܚܟܡܬ ܫܠܡܘܢ ܥܠ ܟܠ ܚܟܡܬ ܡܕܢܚܝܐ ܘܥܠ ܟܠ ܚܟܡܬ ܡܨܪ׃
31 ܘܗܘ ܚܟܝܡ ܡܢ ܟܠ ܒܢܝ ܐܢܫ ܐܝܬܝ ܐܝܬܢ ܐܦ ܡܗܠ ܒܢܝ ܡܚܘܠ ܗܘ ܘܫܡܗ ܐܬܪ ܒܟܠ ܡܕܢܚ ܣܒܝܒ׃
32 ܘܐܡܪ ܬܠܬ ܐܠܦ ܡܬܠ ܘܗܘܬ ܫܝܪܬܗ ܬܠܬ ܐܠܦ ܘܚܡܫ ܡܐܐ ܘܫܝܪ ܥܠ ܐܝܠܢ ܐܝܬ ܒܠܒܢܢ ܘܫܝܪ ܥܠ ܒܥܝܪ ܕܢܦܩ ܒܐܝܣܦ׃
33 ܘܡܠܠ ܥܠ ܥܠ ܒܥܝܪ ܘܥܠ ܥܘܦ ܘܥܠ ܪܚܫ ܘܥܠ ܢܘܢ׃

19 Geber filius Uri, in terra Galaad, terra Sihon regis Amoræorum, & Og regis Baſan. Hi ergò præfecti inierunt poſſeſſionem terræ.
20 Cæterùm Juda & Iſrael plurimi numero quaſi arena quæ eſt in litore maris, edebant ac
21 bibebant, & lætabantur. Et Salomon dominabatur in omnia regna, à fluvio terræ Paleſtinorum, uſque ad limitem Ægypti; & offerebant munera, ſerviebantque regi Salomoni
22 cunctis diebus vitæ ejus. Erat autem cibus Salomonis in die uno, triginta cori ſimilaginis, & ſexaginta cori farinæ. Decem boves
23 ſaginati, viginti boves paſcuales, & centum oves; præter cervos, & capreas, & bubalos ſylveſtres, & volatile ſaginatum. Nam ipſe
24 dominabatur in tota citeriore parte fluminis, à Tahphis uſq; ad Aza, & in omnes reges qui erant cis flumen; pacemque habebat ex
25 omnib⁹ partibus & ex omnib⁹ locis adjacentibus: Confidebatq; Iuda & Iſrael tranquillè, quiſq; ſub vitibus ſuis, & ſub ficubus ſuis, à Dan uſq; ad Bir-ſebaa cunctis dieb⁹ Salomonis. Habebat præterea Salomon quadraginta
26 millia præſepiorum equilium pro equitatu
27 ſuo, & duodecim millia equitum. Et ii præfecti ſuſtentabant regem Salomonem, & omnes accedentes ad menſam regis Salomonis,
28 quiſq; menſe ſuo; nec quicquam deſiderari ſinebant. Hordeum quoque & paleam pro equis & equabus advehebant ad locum ubi
29 erat, quiſque pro munere ſuo. Conceſſit ergò Deus Salomoni ſapientiã & prudentiam,
30 mentiſque capacitatem tantâ copiâ, Ut excederet ſapientia Salomonis ſapientiam omnium Orientalium, & ſapientias Ægyptiorum.
31 Eſſetque ſapientior cunctis hominib⁹, Ethane Orientali, Hamane, Chalchole, & Dardaa filiis Meholis; vigeretque nomen ejus inter
32 omnes circunjacentes ſibi gentes. Et elocutus eſt ter mille ſententias, fueruntque cantica ejus mille et quinque. Differuit etiam de
33 arboribus, à cedris Libani uſque ad ſempervivum quod prodit in pariete. Differuit quoque de jumentis, de volucribus, de reptilibus, et de piſcibus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 *جبار بن اوري في ارض جلعاد وارض سيحون ملك الاموريين وعوج ملك بيسان * فلزم
20 الوكلاء كل رجل ارضه وما ولي عليه * وكان بنو يهوذا واهل اسرايل بالكثرة مثل الرمل الذي في
21 سواحل البحر * ياكلون ويسربون ويفرحون * وكان سليمان مسلطا على جميع المملكات من
22 حد فلسطين الى حد مصر ويهدون اليه الهدايا ويتعبدون له طول عمره * وكانت مايدة سليمان
23 ويقعه طعامه في كل يوم * احد وثلثون كرا من السميد * وستون كرا من الدقيق * وعشر
24 ثيران معلوفة * وعشرون ثورا من الرعي * ومايه كبش * هذا غير الوحش والبرابير والطير
25 المسمن * لانه كان مسلطا على جميع الذين في عبر نهر الفرات * من حد تحفس الى عزة * وكان
26 مسلطا على جميع الملوك الذين في بحاز نهر الفرات * وكان مطمينا سالما من جميع الذين حوله
27 وبواحيه * وسكنوا بنو يهوذا وبنو اسرايل مطمايين * كل انسان تحت كرمه وتينه * من حد دان
28 الى بير سبع طول عمر سليمان * وكان لسليمان اربعون الف آري عليها خيل لرجليه * واثنا
29 عشر الف فارس * وكان هولاء الوكلاء يقعون على سليمان وعلى جميع ثدمايه الذين يحضرون
30 مايدته ولم يكونوا يتركون مايدته بعورسيا * وكانوا يجمعون السعير والتبن للخيل والرماك *
31 الى الموضع الذي يكون فيه سليمان كما يومرون * واعطى الله لسليمان الحكمه والفهم واللب *
32 وكله كل الفهم * فعظمت حكمه سليمان ووافت حكمته جميع اهل المشرق * ووافت حكمته اهل
33 مصر ايضا * وصار احكم من جميع الناس * وغلب اثان المشرقي في حكمته * ووافت هامان
وحلكل ودردع بني محول في الحكمه * وساع خبره في جميع المملكات التي حوله * وكتب ثلاثه
الف مثل * وكانت تسابيحه الف تسبحه وخمسه تسابيح * ويتكلم في السكر * ويعت قواها *
ووصف كل سكن * من ارز لبنان والى الحسيس الذي ينبت في الحايط * ووصف البهايم
والطيور وما فيها من المنافع * ووصف الهوام والرحافة وسمك البحر *

19 Gebar filius Arvi ju terra Galaad, & terra Sihon regis Amoræorum, & Og regis Baſan. Et quilibet horũ curatorũ vacabat terræ ſuæ, & dationi ſuæ. Porrò filii
20 Juda & gens Iſraelitica numero æquabant arenã quæ eſt in litoribus maris, cõedebãt, bibebant, & lætabantur. Salomon
21 autem dominus erat omnium regnorum, à termino Paleſtinæ ad terminũ Ægypti; & offerebant ei munera, eratq; ei ſubdita
22 toto ſpatio ætatis illius. Menſa verò Salomonis, & annona victûs ejus ſingulis dieb⁹ erant tri⁹ et triginta coriſimilæ, &
23 ſexaginta cori farinæ. Decem boves ſaginati, & viginti boves paſcuales, & centũ arietes; præter ſervinas, & venaticas, & volucres ſaginatum. Nam ipſe dominabatur
24 in omnes qui erant cis fluviũ Euphratem, à termino Tahphis uſq; ad Gazam; & dominabatur in omnes reges qui erant à citeriori parte fluvii Euphratis; eratq; tutus & immunis ab omnibus ſibi adjacentibus
25 & conterminis. Adeoq; filii Juda & filii Iſrael ſecurè habitabant, quilibet ſub vineis, & ficubus ſuis, à limite Dan uſq; Bir-ſeba, totâ ætate Salomonis. Habebat
26 etiam Salomon quadraginta millia præſepiorum in quibus equi pro viris ſuis, & duodecim millia equitum. Igitur hi curatores imp⁹ uſã faciebant pro Salomone &
27 pro omnibus convivis ejus qui aſſiſtebant menſæ ejus, nec ſinebant ejus menſã ullius rei indigere. Et cogebant hordeum &
28 paleã pro equis & equab⁹ in loco in quo Salomonem eſſe contingebat, prout jubebantur. Dedit ergò Deus Salomoni ſa-
29 pientiam, & ſagacitatem, atq; prudentiã, & conceſſit ei omnem intelligentiam: Creviteque ſapientia Salomonis, & ſuperavit ſapientia ejus omnes Orientales, &
30 excelluit ſapientia ejus etiam Ægyptios: Fuitq; eſt omniũ hominũ ſapientiſſim⁹,
31 & ſuperavit Ethanem Orientalem ſapientiã ſuã; & Hemanem, Chalchalem, atque Dardaem filios Meholis ſapientiã antecelluit: & divulgata eſt fama ipſius in omnia circunjacentia regna. Scripſit
32 tria millia proverbiorum, & fuerunt ejus carmina mille carmina & quinque carmina. Locutus eſt de arboribus, & ex-
33 poſuit virtutes earum: diſſeruit autem de quibuſcunq; arboribus, à cedro Libani uſque ad herbam quæ naſcitur in pariete. Diſſeruit etiam de animantibus & volucribus, deque inditis in ea utilitatibus. Denique diſſeruit de inſectis & reptilibus, & piſcibus maris.

מלכים א: ה

34 וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמַת שְׁלֹמֹה
מֵאֵת כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־חָכְמָתוֹ׃

CAP. V. ה

1 וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר אֶת־עֲבָדָיו אֶל־שְׁלֹמֹה כִּי
שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ תַּחַת אָבִיו־הוּ כִּי אֹהֵב הָיָה
2 חִירָם לְדָוִד כָּל־הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־
3 חִירָם לֵאמֹר׃ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי
לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי
הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד־תֵּת יְהוָה אֹתָם תַּחַת
4 כַּפּוֹת רַגְלָו׃ וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהָי
לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רָע׃ וְהִנְנִי
5 אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר׀ דִּבֶּר
יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ
עַל־כִּסְאֶךָ הוּא־יִבְנֶה־הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וְעַתָּה צַוֵּה
6 וְיכְרְתוּ־לִי אֲרָזִים מִן־הַלְּבָנוֹן וַעֲבָדַי יִהְיוּ עִם־עֲבָדֶיךָ
וּשְׂכַר עֲבָדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר כִּי
אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בָּנוּ אִישׁ יֹדֵעַ לִכְרֹת־עֵצִים
7 כַּצִּדֹנִים׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת־דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה
וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד
8 בֵּן חָכָם עַל־הָעָם הָרָב הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם
אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלָי אָנִי
אֶעֱשֶׂה אֶת כָּל־חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֲרָזִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים׃
9 עֲבָדַי יֹרְדוּ מִן־הַלְּבָנוֹן יָמָּה וַאֲנִי אֲשִׂימֵם דֹּבְרוֹת
בַּיִם עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח אֵלָי וְנִפַּצְתִּים שָׁם
וְאַתָּה תִּשָּׂא וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת־חֶפְצִי לָתֵת לֶחֶם בֵּיתִי׃
10 וַיְדֵי חִירוֹם נָתַן לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי בְרוֹשִׁים
כָּל־חֶפְצוֹ׃ וּשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף
11 כֹּר חִטִּים מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כָּתִית כֹּה
יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְשָׁנָה׃ וַיהוָה נָתַן
12 חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם
וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם׃

REGUM I. Versio VULG. LAT.

34 Et veniebant de cunctis populis ad audiendã sapientiã Salomonis, & ab universis regibus terræ, qui audiebant sapientiam ejus.

CAP. V.

1 MIsit quoq; Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem: audivit enim q̃ ipsũ unxissent regẽ pro patre ejꝰ: quia amicus fuerat Hiram David omni
2 tempore. Misit autem Salomon ad Hiram, dicens; Tu
3 scis voluntatem David patris mei, & quia non potuerit ædificare domum nomini Dñi Dei sui propter bella immi-
nentia per circuitũ, donec daret Dñs eos sub vestigio pe-
4 dũ ejꝰ. Nunc autẽ requiẽ dedit Dñs Deꝰ meꝰ mihi p̃ circuitũ: & non est satan, neq; occursꝰ
5 malꝰ. Quamobrèm cogito ædificare templũ nomini Domini Dei mei, sicut locutus est
6 Dñs David patri meo, dicens; Filius tuus, quem dabo pro te super soliũ tuũ, ipse ædificabit domũ nomini meo. Præcipe igitur ut præcidant mihi
7 servi tui cedros de Libano, & servi mei sint cũ servis tuis: mercedem autem servorum tuorum dabo tibi quamcunq; petieris: scis enim quomodò non est in populo meo vir qui noverit ligna cædere sicut Sidonii. Cùm ergò audisset
8 Hiram verba Salomonis, lætatus est valdè, & ait; Benedictus Dñs Deus hodiè, qui dedit David filiũ sapientissimum super populũ hunc plurimũ.
9 Et misit Hiram ad Salomonem, dicens; Audivi quæcunque mandásti mihi: ego faciam omnem voluntatem tuam in lignis cedrinis & abiegnis.
9 Servi mei deponent ea de Libano ad mare: & ego componam ea in ratibus in mari, usq; ad locũ quem significaveris mihi; & applicabo ea ibi, & tu tolles ea: præbebísque necessaria mihi, ut detur cibus
10 domui meæ. Itaq; Hiram dabat Salomoni ligna cedrina, & ligna abiegna, juxta omnem
11 voluntatem ejꝰ. Salomon autem præbebat Hiram, coros tritici viginti millia, in cibũ domui ejus, & viginti coros purissimi olei: hæc tribuebat Salomon Hiram per singulos annos. Dedit quoq; Dñs sapientiã Salomoni, sicut locutus est ei: & erat pax inter Hiram & Salomonem, & percusserunt ambo fœdus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεσταμένοι ὅσοι πάντα Ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῷ· (κ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγί-
8 νετο ὅλη τὸν ἕνα χορηγεῖν. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· (λ) Βεὲν υἱὸς Ὡρ ἐν ὄρει (μ)
9 Ἐφραΐμ εἷς. Υἱὸς Δακὰρ ἐν (ν) Μακὲς, καὶ ἐν (ξ) Σαλαβὶν, καὶ Βαιθσαμὼς, καὶ (ο) Ἐλὼν ἕ-
10 ως (π) Βηθανάν, εἷς. Υἱὸς Ἐσδὶ ἐν Ἀεγ-
βὼθ, αὐτῷ (ρ) Σωχὼ καὶ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφὲρ.
11 Υἱῷ (σ) Ἀμιναδὰβ πᾶσα (τ) Νεφθαδὼθ,
(υ) Τεφαθ θυγάτηρ Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς
12 (φ) γυναῖκα, εἷς. Βαναὰ υἱὸς Ἀχιλεὺθ τὴν Ἰ-
σαανὰχ, καὶ Μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν
ὁ παρὰ (χ) Σεσαδὰν ὑποκάτω τῆς Ἐσρεὴλ,
καὶ ἐκ (ψ) Βηθσὰν ἕως Σαβὲλμαουλᾶ, ἕως
13 Μαεβὲρ Λουκὰμ, εἷς. Υἱὸς (ω) Ναβὲρ ἐν
Ῥαβὼθ Γαλαάδ, τύπῳ χοίνισμα ἑρμᾶβ ἐν
τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τει-
14 χήρεις καὶ μοχλοὶ (α) χαλκοῖ, εἷς. Ἀχιναι-
15 δὰβ υἱὸς Σαδδὼ Μααναάμ. Ἀχιμαὰς ἐν (β)
Νεφθαλὶμ, καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν (γ) Βασιμ-
μαὲθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς (δ) γυναῖκα,
16 εἷς. Βαναὰ υἱὸς Χουσὶ ἐν Ἀσὴρ καὶ ἐν (ε) Βα-
18 λαὼθ, εἷς. Σεμεῒ υἱὸς Ἠλὰ ἐν τῷ Βενια-
19 μίν. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαὶ ἐν τῇ γῇ (ζ) Γαὰδ
Σηὼν βασιλέως τοῦ Ἐσεβὼν καὶ Ὤγ βασιλέ-
ως τῆς Βασὰν, καὶ (η) νασὲφ εἷς ἐν γῇ Ἰούδα.
17 Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φουασὲδ ἐν Ἰσσάχαρ. Καὶ ἐ-
27 χρημάτιζον οἱ καθεστάμενοι ὅτως τῷ βασιλεῖ
Σαλωμών· καὶ πάντα τὰ διαγέλματα ἐ-
πὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ἕκας⊙ μῆνα
18 αὐτῷ, ὃ ἐφωλλάωσιν λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς
καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν
ἤγον εἰς τὸν τόπον ὃ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκα-
⊙ κατὰ τὴν ζύνταξιν αὐτῷ. Καὶ ταῦτα τὰ
22 ὄντα τῷ Σαλωμών· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τριά-
κοντα κόροι ζεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι
ἀλεύρου κακοπαισμένου, (θ) Καὶ δέκα μόσχοι
ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκα-
τὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, καὶ (ι) ὀρ-
κάδων ἐκλεκτῶν ζιτὸτά. Ὅτι ἦν (κ) ἄρ-
24 χων πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη
ἐν πάντων τῶν μερῶν (λ) κυκλόθεν.

MS. A.

(κ) μῆνα ἐνιαυτῷ (λ) Βὲν (μ) Ἐφραΐμ. Υἱὸς (ν) Μαχμὰς, (ξ) Σαλα-
βείμ, (ο) Αἰαλὼμ (π) Βηθανάν. Υἱὸς *Ἐσδὶ ἐν (ρ) Σοχαὼ (σ) Ἀζιναδὰβ
(τ) Νεφαδδὼ, (υ) Ταφατὰ (φ) γυναῖκα. Βαανὰ υἱὸς Ἐλεὲδ τὴν Θααναὰχ,
καὶ *Μεμαγεδαὼ, (χ) Ἐσμανδὰν ὑποκάτω τῆς Ἰεζραὲλ, (ψ) Βεθσὰν ἕ-
ως Ἀβελμαουλᾶ, ἕως Μεμβραδὲ Ἰεκμαὰν, εἷς. (ω) Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γα-
λαάδ· αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαρεὶς *ὑκῆ Μανασσῆ Γαλαάδ, τύπῳ χοίνισμα Ἐρμὰβ
ἢ ἐν (α) χαλκοῖ. *Ἀιναδὰβ υἱὸς Σαδὼκ (β) Νεφθαλεὶ, (γ) Μασιμαὲθ (δ)
γυναῖκα. Βαανᾶς (ε) Μααλὼτ. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρὲς ἐν Ἰσσάχαρ. Σεμεῒ
(ζ) Γαμαδὶ τῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν τῆς Ἀμορῥαίου, καὶ *Ὤγ (η) Ἐναὶρ ἐν
γῇ. Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμ⊙ ἡ ὅτι ἡ θαλάσσης εἰς πλῆθ⊙,
ἐσθοντες καὶ πίνοντες καὶ εὐφρανόμενοι. Καὶ Σολομὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶ-
σιν τοῖς βασιλείοις, ἀπὸ τῆς ποταμῆς γῆς Φυλιστιείμ καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπ⊙.*
φερεσζήσοντες δῶρα καὶ δουλεύοντες τῷ Σολομὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐ-
τῷ. Καὶ πάντα τὰ δέοντα Σολομών· (ϑ) Δέκα μόσχοι (ι) δορκάδων καὶ ὀρνίθων
ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν (κ) ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τῆς ποταμῆς ἀπὸ Θάπσα καὶ ἕ-
ως * ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν πέραν τῆς ποταμῆς. καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάν-
των (λ) κυκλόθεν. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκας⊙
ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτῆ, καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτῆ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν
καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

Et Salomoni duodecim præfecti super omnem Israel, ad præbendum regi, & domui ejus: mensem in anno erat super unum præbere. Et hæc nomina eorum. 7 8
(e) Becn filius Or in monte Ephraem, (f) unus. Filius Dacar 9
in Maces, & in Salabin, & Bethsamys, & Elon usque Bethanan, unus. Filius Esdi in Ara- 10
both: ipsius Socho, & universa terra Opher. Filii Amina- 11
dab universa Nephthador: (Tephath filia Salomon erat ei in uxorem,) unus. Bana filius Achiluth ipsa Ithaanach, & Mageddo: & universa domus San, 12
quæ apud Sesathan, sub Esrae: & de Bethsan usque Abelmaüla, usque Macber Lucam, unus. Filius Naber in Rhaboth (g) 13
Galaad, (huic funiculus Ergab in Basan sexaginta civitates magnæ muratæ, & vectes ænei,) unus. Achinadab filius Saddo Mana- 14
im. Achimaas in Nephtha- 15
lim: (& hic accepit Basemmath filiam Solomon in uxorem,) unus. Baana filius Chusi in Aser, 16
& in Bualoth, (h) unus. Semei 18
filius Ela in Benjamin. Gaber 19
filius Adai in terra Gad Seon regis Esebon, & Og regis Basan: & (i) Naseph unus in terra Juda. Josaphat filius Phuasud in 17
Issachar. (k) Et præbebant præfecti sic regi Salomon: & omnia 27
mandata ad mensam regis, unusquisque mensem suum: non mutant verbum. Et hordeum, & 28
paleam equis, & currubus ferebant ad locum, ubicunque esset rex, unusquisque juxta ordinem suum. (l) Et hæc erant necessaria 22
Salomoni in die una, triginta cori similæ, & sexaginta cori farinæ subactæ, Et decem vituli electi, & viginti boves pascuales, 23
& centum oves, præter cervos, & capreas (m) electas, saginata. Quoniam erat princeps trans flu- 24
men, & erat ei pax ex omnibus partibus in circuitu.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וַאֲתוֹ מִכָּל עַמְמַיָּא לְמִשְׁמַע יַת חוּכְמַת שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי אַרְעָא דִּשְׁמָעִין יַת חוּכְמָתֵיהּ׃

ה

1 וּשְׁלַח חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר יַת עַבְדּוֹהִי לְוָת שְׁלֹמֹה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי יָתְיָהּ מְשָׁחוּ לְמַהֲוֵי
2 מַלְכָּא תְּחוֹת אֲבוּהִי אֲרֵי רְחִימָא הֲוָה חִירָם לְדָוִד כָּל יוֹמַיָּא׃ וּשְׁלַח שְׁלֹמֹה לְוָת חִירָם
3 לְמֵימַר׃ אַתְּ יְדַעְתְּ יַת דָּוִד אַבָּא אֲרֵי לָא יְכִיל לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ מִן קֳדָם
עֲבָדֵי קְרָבָא דְּאַקְפּוּהִי עַד דְּמְסַר יְיָ יָתְהוֹן תְּחוֹת פַּרְסַת רַגְלוֹהִי׃ וּכְעַן אֲנִיחַ יְיָ אֱלָהִי לִי
4 מִסְחוֹר סְחוֹר לֵית שָׂטָן וְלֵית פֻּגְעַ בִּישׁ׃ וְהָא אֲנָא אֵמַר לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהִי
כְּמָא דְמַלֵּל יְיָ עִם דָּוִד אַבָּא לְמֵימַר בְּרַךְ דְּאִתֵּן תְּחוֹתָךְ עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָךְ הוּא יִבְנֵי
5 בֵיתָא לִשְׁמִי׃ וּכְעַן פְּקֵיד וְיִקְצְצוּן לִי אֲרָזִין מִן לְבָנוֹן וְעַבְדַי יְהוֹן עִם עַבְדָךְ וַאֲגַר עַבְדָךְ אֶתֵּן
6 לָךְ כְּכֹל דְּתֵימַר אֲרֵי אַתְּ יָדַעְתְּ אֲרֵי לֵית בְּנָא גַּבְרָא דְּיָדַע לְמִקַּץ אָעִין כְּצִידוֹנָאֵי׃ וַהֲוָה
כַּד שְׁמַע חִירָם יַת פִּתְגָמֵי דִשְׁלֹמֹה וְחֵדִי לַחֲדָא וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ יוֹמָא דִין דְּיָהַב לְדָוִד בַּר
7 חַכִּים עַל עַמָּא סַגִּיאָה הָדֵין׃ וּשְׁלַח חִירָם לְוָת שְׁלֹמֹה לְמֵימַר שְׁמַעֵית יַת דִּשְׁלַחְתָּא
8 לְוָתִי אֲנָא אֶסְפֵּיק יַת כָּל צְוָרְכָךְ בַּאֲעֵי אַרְזִין וּבַאֲעֵי בֵירוֹן׃ עַבְדַי יְחָתוּן מִן לְבָנוֹן לְיַמָּא
וַאֲנָא אֲשַׁוֵּינוּן תּוֹרְנִסִין בְּיַמָּא עַד אֲתַרָא דִּתְשַׁלַּח לִי וְאֵרְמִינוּן תַּמָּן וְאַתְּ תְּטוֹל וְאַתְּ תְּסַפֵּיק
צְוָרְכִי לְמִתֵּן מָזוֹן לְאֶנְשׁ בֵּיתִי׃ וַהֲוָה חִירָם יָהִיב לִשְׁלֹמֹה אֲעֵי אַרְזִין וַאֲעֵי בֵירוֹן כָּל
9 צְוָרְכֵיהּ׃ וּשְׁלֹמֹה יְהִיב לְחִירָם עֲסָרִין אַלְפִין כּוֹרִין חִטִּין פָּרְנוּס לְאֶנְשׁ בֵּיתֵיהּ וְעֶסְרִין
כּוֹרִין מְשִׁחָא כְּתִישָׁא כְּדֵין יְהִיב שְׁלֹמֹה לְחִירָם שְׁנָא בְשָׁנָא׃ וְיָיַ יְהַב חוּכְמְתָא לִשְׁלֹמֹה
10 כְּמָא דְמַלֵּל לֵיהּ וַהֲוָה שְׁלָמָא בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וּנְזַרוּ קְיָם תַּרְוֵיהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

34 Et veniebant ex omnibus gentibus ad audiendam sapientiam Selomoh, ab omnibus regibus terræ qui audierant sapientiam ejus.

CAP. V.

1 ET misit Hhiram rex Szor servos suos ad Selomoh, quia audierat quòd unxerant eum ut esset rex pro patre suo: nam dilexerat Hhiram Da-
2 vid omnibus diebus. Et misit Selomoh ad Hhiram dicendo. Tu nôsti
3 David patrem meum quòd non potuit ædificare domum Dñi Dei sui propter belligeratores qui circuierant illum, usque quo tradidit illos Dominus sub planta pedũ ejus. Et nunc requiem dedit Dñs Deus meus mihi
4 undique; non est adversarius, nec occursus malus. Et ecce ego dico quòd
5 ædificabo domũ nomini Dñi Dei mei, sicut locutus est Dñs cum David patre meo, dicendo: Filius tuus quẽ dabo pro te super soliũ regni tui, ipse ædificabit domũ nomini meo. Et nunc jube ut scindant mihi cedros ex
6 Libnan, & servi mei erunt cum servis tuis; & mercedẽ servorum tuorum dabo tibi juxta id quod dixeris: nam tu nôsti quòd non est inter nos vir qui nôrit scindere ligna ut Szidonæi. Et fuit cũ audisset Hhiram verba
7 Selomoh, lætatus est valdè, & dixit: Benedictꝰ Deus hodie, qui dedit David filiũ sapientem super populum multum hunc. Et misit Hiram ad Se-
8 lomoh dicendo, Audivi quòd misisti ad me: ego sufficiam omnem necessitatem tuã in lignis cedrorũ & lignis abietũ. Servi mei deducent [*ligna*] ex
9 Libnan ad mare, & ego ponã ea per rates in mare usq, ad locũ ad quem miseris mihi, & conjiciã ea ibi, & tu tolles: & tu suppeditabis necessitatem meã dando cibũ viris domꝰ meæ. Et Hhirã præbuit Selomoh ligna cedro-
10 rũ & ligna abietũ, omnẽ necessitatẽ ejꝰ. Et Selomoh dedit Hhirã viginti
11 millia cororũ frumenti in sustentationẽ hominibꝰ domꝰ ejus, & viginti coros olei contusi: sic dedit Selomoh Hhiram singulis annis. Et Dñs dedit
12 sapientiam Selomoh, sicut locutus fuerat ei: & fuit pax inter Hhiram & Selomoh; & percusserunt fœdus ambo ipsi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܐܬܘ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܫܡܥܘ ܚܟܡܬܗ ܫܠܡܘܢ ܘܡܢ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܫܡܥܘ ܚܟܡܬܗ ܘܗܘܐ ܡܩܒܠ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܘܡܢ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܐܬܘ ܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܘܗܘܐ ܡܩܒܠ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܘܡܢ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܐܬܘ ܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܘܗܘܐ ܡܩܒܠ

1 ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

2 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

3 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

4 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

5 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

6 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

7 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

8 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

9 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

10 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

11 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

12 ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܝܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܬܪ ܐܒܘܗܝ ܡܛܠ ܕܚܝܪܡ ܪܚܡ ܠܥܠܡ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܡܘܢ ܡܒܪܟ ܗܘ ܝܗ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܚܟܝܡ ܥܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܫܠܡܘܢ ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܫܕܪ

Et ex omnib⁹ gentib⁹ veniebant auditũ sapientiã Salomonis, et accipiebat munera ab omnibus regibus terræ qui audiebant sapientiam ejus. 34

CAP. V.

1 MIsit quoq; Hirã rex Tyri servos suos ad Salomonẽ (audiverat enim quòd unxissent eum ut regnaret vice patris sui: nam dilexerat Hirã Davidẽ cunctis diebꝰ) misit inquã Hirã ad Salomonẽ, & benedixit ei. 2 Tum misit Salomon ad Hirã, & dixit ei, 3 Tu nôsti Davidẽ patrẽ meũ non potuisse domũ ædificare nomini Dñi Dei sui ob frequentia bella quæ cinxerant eum, donec tradiderit ea Dñs sub plantã pedis ejꝰ. 4 Nunc ergò cùm requiẽ mihi dederit Dñs Deus meꝰ undequaque, nullus sit Satanas, nec ullus finister occursus; 5 En ego statuo ædificare domũ nomini Dñi Dei mei, quemadmodum dixit Dñs Davidi patri meo *hisce verbis*, Filius tuus quẽ pro te constitui sup soliũ tuũ, ipse ædificabit domum nomini meo. 6 Itaque jube ut succidant mihi de Libano ligna cedrina; erunt autẽ servi mei cum servis tuis, & mercedẽ servorum tuorũ dabo tibi quamcunque præscripseris: tu enim nôsti neminẽ inter nos esse qui cædendorũ lignorũ gnarus sit ut Sidonii. 7 Cúmque audisset Hiram verba Salomonis, lætatꝰ est vehementer, et ait; Benedictus sit hodiè Dñs qui concessit Davidi filium sapientẽ, ut præesset populo huic ingenti. 8 Misitque Hirã ad Salomonẽ, et dixit ad eum, Intellexi quicquid ad me misisti: ego perfecturus sum omnẽ voluntatẽ tuam quod ad ligna cedrina, et quod ad ligna abiegna. 9 Servi mei devehent ea è Libano ad mare, tum in rates componã illa in mari ad eũ usque locum quẽ mihi *significatum* miseris, ibi exponã ea, tuq; ea inde asportabis: tu quoque vicissim facies voluntatem meã, & commeatũ dabis domui meæ. 10 Itaque dabat Hirã Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna pro voto ipsius. 11 Salomon verò dabat Hiramo vicies millenos coros tritici in cibum pro domo ejꝰ, et vicies millenos coros olei expressi: hoc pacto dabat Salomon Hiramo singulis annis. 12 Dedit quoque Dñs Salomoni sapientiã, quemadmodũ dixerat ei: fuitque pax inter Hiramum & inter Salomonẽ cunctis diebus, & pepigerunt ambo fœdus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وَكَانَ يَجْمَعُ إِلَى سُلَيْمٰنَ مِنْ جَمِيعِ ٱلشُّعُوبِ لِيَسْمَعُوا حِكْمَتَهُ * وَمِنْ جَمِيعِ مُلُوكِ ٱلْأَرْضِ ٱلَّذِينَ يَسْمَعُونَ بِحِكْمَتِهِ * ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ * وَأَرْسَلَ حِيرَامُ مَلِكُ صُورٍ

1 عَبِيدَهُ إِلَى سُلَيْمٰنَ مُهَنِّيًا لَهُ وَدَاعِيًا * لَمَّا سَمِعَ أَنَّهُ قَدْ مُسِحَ مَلِكٌ مَكَانَ أَبِيهِ * إِذْ كَانَ حِيرَامُ لَمْ

2 يَزَلْ مُحِبًّا لِدَاوُدَ فِي كُلِّ أَيَّامِهِ * وَأَرْسَلَ سُلَيْمٰنُ إِلَى حِيرَامَ وَقَالَ * قَدْ عَرَفْتَ أَنَّ دَاوُدَ أَبِي لَمْ يَقْدِرْ

3 أَنْ يَبْنِيَ بَيْتًا لِلرَّبِّ بِٱسْمِ ٱللَّهِ رَبِّهِ * مِنْ أَجْلِ ٱلْحُرُوبِ ٱلَّتِي ٱشْتَعَلَ بِهَا * حَتَّى صَيَّرَ ٱللَّهُ ٱلْمُلُوكَ كُلَّهَا

4 تَحْتَ قَدَمَيْهِ * فَأَمَّا أَنَا فَقَدْ أَرَاحَنِي ٱللَّهُ مِنْ كُلِّ مَنْ حَوْلِي * وَلَيْسَ مَنْ يُصَادِفُنِي * وَلَا مَنْ يُلَاقِينِي

5 بِٱلسُّرِّ * وَأَنَا قَدْ نَوَيْتُ أَنْ أَبْنِيَ بَيْتًا بِٱسْمِ ٱللَّهِ رَبِّي * كَمَا قَالَ ٱلرَّبُّ لِدَاوُدَ أَبِي * أَنَّ ٱبْنَكَ ٱلَّذِي أُصَيِّرُهُ

6 مِنْ بَعْدِكَ مَلِكًا هُوَ يَبْنِي بَيْتًا لِٱسْمِي * فَمِنَ ٱلْآنَ تَقَدَّمْ بِأَنْ تُقْطَعَ لِي حَسَبَ صَنَوْبَرٍ مِنْ لُبْنَانَ * وَيَكُونَ عَبِيدِي مَعَ عَبِيدِكَ * وَأَنَا أُعْطِي عَبِيدَكَ مِنَ ٱلْأُرْزَاقِ مَا أَمَرْتَنِي * لِأَنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ

7 لَيْسَ فِينَا مَنْ يَقْطَعُ ٱلْخَشَبَ مِثْلَ ٱلصَّيْدَانِيِّينَ * فَلَمَّا سَمِعَ حِيرَامُ كَلَامَ سُلَيْمٰنَ فَرِحَ فَرَحًا

8 عَظِيمًا وَقَالَ * تَبَارَكَ ٱللَّهُ يَوْمَنَا هٰذَا * ٱلَّذِي رَزَقَ دَاوُدَ ٱبْنًا حَكِيمًا يُدَبِّرُ هٰذَا ٱلشَّعْبَ

9 ٱلْعَظِيمَ * فَأَرْسَلَ حِيرَامُ إِلَى سُلَيْمٰنَ وَقَالَ * قَدْ فَهِمْتُ رِسَالَتَكَ * وَأَنَا أَفْعَلُ كَمَا تُحِبُّ وَتَهْوَى * وَأُرْسِلُ

إِلَيْكَ حَسَبَ ٱلصَّنَوْبَرِ وَحَسَبَ ٱلسَّرْوِ * وَعَبِيدِي يَقْطَعُونَ وَيَحْمِلُونَ حَمْلَهُ مِنْ لُبْنَانَ إِلَى ٱلْبَحْرِ *

10 وَأَنَا أُصَيِّرُهَا أَطْوَافًا فِي ٱلْبَحْرِ إِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي تُرِيدُ * وَأُصَيِّرُهَا هُنَاكَ وَتُرْسِلُ أَنْتَ فَتَحْمِلُهَا مِنْ هُنَاكَ *

وَأَنْتَ أَيْضًا تَعْمَلُ بِمَا أَقُولُ لَكَ * وَيَجْرِي عَلَى أَصْحَابِي أَرْزَاقًا * وَصَارَ حِيرَامُ يَبْعَثُ إِلَى سُلَيْمٰنَ حَسَبَ ٱلصَّنَوْبَرِ

11 وَحَسَبَ ٱلسَّرْوِ عَلَى مَا يُرِيدُ * وَأَجْرَى سُلَيْمٰنُ عَلَى أَصْحَابِ حِيرَامَ عِشْرِينَ أَلْفَ كُرٍّ مِنْ طَعَامٍ * وَعِشْرِينَ أَلْفَ

12 كُرٍّ مِنَ ٱلزَّيْتِ ٱلْمَعْسُولِ * هٰكَذَا كَانَ يُجْرِي سُلَيْمٰنُ عَلَى أَصْحَابِ حِيرَامَ فِي كُلِّ سَنَةٍ * وَٱلرَّبُّ أَعْطَى سُلَيْمٰنَ

مِنَ ٱلْحِكْمَةِ كَمَا وَعَدَهُ * وَكَانَ بَيْنَ حِيرَامَ وَبَيْنَ سُلَيْمٰنَ ٱئْتِلَافٌ وَحُبٌّ وَسَلَامَةٌ كُلَّ أَيَّامِهِمَا * وَتَحَالَفَا وَتَعَاهَدَا جَمِيعًا *

Et conveniebant apud Salomonem ex omnibus gentibus ad audiendã sapientiã ejus, & ex omnibus regibus terræ, qui sapientiæ illius rumorem audiebant. 34

CAP. V.

ADhæc misit Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem gratulaturus ei, faustaque precatus, ubi audisset eũ unctũ esse regem loco patris sui: fuerat enim Hiram constans Davidis amicus cunctis diebus. 1 Misit quoque Salomon ad Hiram, dixitque; 2 Jam nôsti Davidem patrem meũ non potuisse ædem extruere Domino in nomine Dei Domini sui, propter bella quibus erat occupatus, donec subegerit Deus reges omnes pedibus ejus. 3 Me autem pacatum reddidit jam Deus ab omnibus qui circa me sunt, nec est qui adversetur mihi, nec qui pernicioso mihi animo sese objiciat: 4 Quapropter jam decrevi 5 ædẽ extruere in nomine Dei Domini mei, quemadmodũ dixit Dominus Davidi patri meo, quòd filius tuus quem regem post te substituam, ipse extruet ædem nomini meo. 6 Igitur jubeas in præsenti ut præcidantur mihi ligna pinea de Libano: erunt que servi mei cũ servis tuis, & ego præbebo servis tuis annonã qualemcunque mihi præceperis: scis enim haud esse inter nos qui ligna cædant sicut Sidonii. 7 Cùm autem audisset Hiram verba Salomonis, gavisus est gaudio magno, & ait, Benedictus sit hodiernã die Deus, qui dedit Davidi filiũ prudentem ut regeret populum hunc ingentem. 8 Et misit Hiram ad Salomonem dicens, Jam intellexi epistolam tuã, & ego facturus sum prout cupis & optas, & missurus ad te ligna pinea & ligna abiegna: 9 Et servi mei cædent, satagentque transvehi illa è Libano ad mare: tum ego in rates componam illa in mari ad locum quem cupis, ibique ponam, & tu mitteus transferes inde: tu verò vicissim facies quod tibi dicam, & meis annonã præbebis. 10 Cepit ergò Hiram mittere Salomoni ligna pinea & ligna abiegna prout volebat. 11 Salomon autem suppeditabat genti Hirami vicies millenos coros cibi, & vicies millenos coros olei loti: talia suppeditabat Salomon genti Hirami quotannis. 12 Porrò Dominus dederat Salomoni sapientiã, quemadmodum promiserat ei; eratque inter Hiramum & inter Salomonem concordia, amor, & pax cunctis eorum diebus, & adhibito jurejurando pactũ simul inierant.

מלכים א : ו

fuit & ;Israel omni ex tributum Selomoh rex fecit ascendere Et
13 וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵס מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי
Lebanon in eos missi Et .virorum millia triginta tributum
14 הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ : וַיְשַׁלְּחֵם לְבָנוֹנָה
,Lebanon in erant mense ,vicibus mense in millia decem
עֲשָׂרֹת אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ חֲלִיפוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בַלְּבָנוֹן
.tributum super Adoniram & : sua domo in mensibus duobus
שְׁנַיִם חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ וַאֲדֹנִירָם עַל־הַמַּס :
octoginta & ,onus portantis millia septuaginta Selomoh fuit Et
15 וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים
assistentibus principibus à Solim .monte in cædentis millia
אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר : לְמַד מִשָּׂרֵי הַנִּצָּבִים
16 ,millia tria ,opificium super qui ,Selomoh ipsi
לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
.opificio in facientes ,populum in dominantes ,trecenti &
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה :
precioſos lapides ,grandes lapides fecerũt proficiſci & ,rex præcepit Et
17 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת
ædificatores dolaverunt Et .dolatos lapides ,domum fundandum ad
לְיַסֵּד הַבַּיִת אֲבָנֵי גָזִית : וַיִּפְסְלוּ בְּנֵי
18 ,ligna præparaverunt & ; Ghiblim & ,Chiram ædificatores & ,Selomoh
שְׁלֹמֹה וּבְנֵי חִירוֹם וְהַגְבָלִים וַיָּכִינוּ הָעֵצִים
.domum ædificandum ad ,lapides &
וְהָאֲבָנִים לִבְנוֹת הַבָּיִת :

CAP. VI. ו

egredi ,anno quadringentesimo & ,anno octogesimo in ,fuit Et
1 וַיְהִי בִּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת
mense in quarto anno in ,Ægypti terra è Israel filios
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ
,Israel super Selomoh regnare (secundus mensis ipse) ,Zif
זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל
rex ædificavit quam domus Et .Domino domum ædificavit &
2 וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה : וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ
viginti & ,ejus longitudo cubitorum sexaginta ,Domino Selomoh
שְׁלֹמֹה לַיהוָה שִׁשִּׁים־אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים
super vestibulum Et .ejus statura cubitorum triginta & ,ejus latitudo
3 רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ : וְהָאוּלָם עַל־
facies super ,ejus longitudo cubitorum viginti ,domus templi facies
פְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ עַל־פְּנֵי
.domus facies super ejus latitudo cubito in decem : domus latitudinis
רֹחַב הַבַּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה רָחְבּוֹ עַל־פְּנֵי הַבָּיִת :
super ædificavit Et .occlusas prospectivas feneſtras domui fecit Et
4 וַיַּעַשׂ לַבַּיִת חַלֹּנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים : וַיִּבֶן עַל־
5 circum domus parietibus cum circumquaque thalamum domus parietem
קִיר הַבַּיִת יָצוּעַ סָבִיב אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב
inferioris Thalami .circum appendices fecit & : oraculum & ,templum
לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב : הַיְצוּעַ הַתַּחְתֹּנָה
6 ,ejus latitudo cubito in sex medii & ,ejus latitudo cubito in quinque
חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַתִּיכֹנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
dedit imminutiones quia ;ejus latitudo cubito in septem tertii &
וְהַשְּׁלִשִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ כִּי מְנָרְעוֹת נָתַן
.domus parietes in apprehendere non pro ,foris circum domui
לַבַּיִת סָבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת :
: est ædificata ,profectionis perfecto lapide eam ædificari in ,domus Et
7 וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה
fuit auditum non ,ferreum instrumentum omne ,securis & ,mallei &
וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל־כְּלִי בַרְזֶל לֹא־נִשְׁמַע
.eam ædificari in ,domo in
בְּבֵית בְּהִבָּנֹתוֹ :

Versio VULG. LAT.

13 Elegítque rex Salomon operarios de omni Israel, & erat indictio triginta millia virorum. 14 Mittebátque eos in Libanũ, decem millia per menses singulos vicissim, ita ut duobus mensib⁹ essent in domibus suis: & Adoniram erat super hujuscemodi indictione. 15 Fuerúntque Salomoni septuaginta millia eorum qui onera portabant, & octoginta millia latomorũ in monte: Absque præpositis qui præerant singulis operibus, numero triũ milliũ & trecentorũ, præcipientium populo & his qui 17 faciebant opus. Præcepítque rex, ut tollerent lapides grandes, lapides pretiosos, in fundamentũ templi, & quadra- 18 rent eos: Quos dolaverunt cæmentarii Salomonis, & cæmentarii Hiram: porrò Giblii præparaverũt ligna & lapides ad ædificandam domũ.

CAP. VI.

1 FActum est ergò quadringentesimo & octogesimo anno egressionis filiorũ Israel de terra Ægypti, in anno quarto, mense Zio, (ipse est mensis secundus) regni Salomonis super Israel, ædificari cœpit 2 domus Dño. Dom⁹ autẽ, quã ædificabat rex Salomon Dño, habebat sexaginta cubitos in longitudine, & viginti cubitos in latitudine, & triginta 3 cubitos in altitudine. Et porticus erat ante templũ viginti cubitorum longitudinis, juxta mensuram latitudinis templi: & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi. 4 Fecítque in templo feneſtras obliquas. Et ædificavit super 5 parietem templi tabulata per gyrũ, in parietibus domûs per circuitũ templi & oraculi, & 6 fecit latera in circuitu. Tabulatũ q̃ subter erat, quinque cubitos hãbebat latitudinis, & medium tabulatum sex cubitorũ latitudinis, & tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis. Trabes autẽ posuit in domo per circuitum forinsecùs, ut non hærerent 7 muris templi. Domus autem cùm ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo cùm ædificaretur.

MS. A.

26 Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσεράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππων εἰς ἅρματα,
27 καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. Καὶ ἐχορήγησεν οἱ καθεζόμενοι ἕτος τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ὅσα ἦ πράπιζαν τῇ βασιλέως,
28 ἕκας ⊙ μιᾶα αὐτῆ, ὃ παρελλάωσιν λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ *τὸν ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν, ἦγον εἰς τὸν τόπον ὃ ἂν ἦ ὁ βασιλεὺς, ἕκας ⊙ κατὰ τὴν Σύνταξιν αὐτῆ. Καὶ ἔδωκεν κύει ⊙ Σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καὶ φρόνησιν πολλὴν

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ ἔδωκε κύει ⊙ φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν καὶ Σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χύμα καρδίας, ὡς ἡ ἄμμ ⊙ ἡ παρὰ τὸν θάλασσαν. Καὶ
30 ἐπλουτήθη (μ) Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτ ⊙. Καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους · καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαυθὰν τὸν (ν) Ζαείτλ, καὶ
31 ἦ Αἰνὰν, καὶ τὸν Χαλκὰδ καὶ (ξ) Δαρὰλα υἱὸς (ο)Μάλ. Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσ ᾠδαὶ αὐτῆ πεντακισχίλιαι. Καὶ ἐλάλησε (π) ὑπὲρ ξύλων
33 ἀπὸ τῆς κέδρ τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως (ρ) ἦ ὑσώπου ἦ ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου · καὶ ἐλάλησε περὶ κτλων καὶ περὶ πετεινῶν καὶ περὶ ἑρπετῶν καὶ περὶ τῶν ἰχθύων. Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς Σοφίας (σ)Σαλωμών · καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον (τ)
34 τῆς Σοφίας αὐτῆ. καὶ ἔλαβε Σαλωμὼν τὴν συγατέρα Φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς ἦ πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἦ οἶκον κυείου, καὶ ἦ τεῖχ ⊙ Ἰερουσαλήμ. τότε ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτ ⊙, καὶ περικατελάβετο τὴν Γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν, καὶ ἦ Χαναίτλ ἦ κατοικοῦντα ἐν Μεγιδὰβ · καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Φαραὼ ἀποστολὰς συγατρὶ αὐτῆ γυναικὶ Σαλωμών. καὶ Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε ἦ Γαζέρ.

MS. A. (μ) ἡ Σοφία Σαλωμὼν (ν) Εζεχναίτλ, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν (ξ) τὸν Δαρὰλ (ο)Μαὰλ. Καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν κύκλῳ. Καὶ ἐλάλησεν (π) περὶ τῶν (ρ) τῆς ὑσώπου (σ) Σολωμών · (τ) τὴν Σοφίαν αὐτῆ. Καὶ ἀπέστειλεν Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου

ΚΕΦ. ε'.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας (α) αὐτῆ χρίσαι τὸν Σαλωμὼν ἀντὶ Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτῆ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν
2 χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ, λέγων,
3 Σὺ οἶδας (β) τὸν πατέρα μου Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεῦ μου ἀπὸ (γ) προσώπου ἦ πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τῆ δῶναι κύειον αὐτοῦ ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν
4 αὐτῆ. Καὶ νῦν ἀνέπαυσε κύει ⊙ ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ὄπισθ ⊙ καὶ οὐκ ἔστιν
5 (δ)ἁμάρτημα πονηρόν. Καὶ ἰδὰ ἐγὼ (ε)λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίῳ θεῦ μου, καθὼς ἐλάλησε κύει ⊙ ὁ θεὸς πρὸς Δαυὶδ ἦ πατέρα μου, λέγων, Ὁ υἱός ⊙, ὃν δώσω ἀντὶ ⊙ ὅτι ἦ θέλον ⊙, οὗτος οἰκοδομήσει ἦ οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

MS. A. (α) αὐτῆ πρὸς Σαλωμών. ἤκουσεν ὃ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τῆς πατρὸς (β) Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι (γ) προσώπου πολέμων (δ) ἁμάρτημα (ε) λέγω, Οἰκοδομήσω

CAP. V.

1 ET misit Chiram rex Tyri pueros suos ad (a) ungendum Salomon pro David patre ejus; quia diligens David omnibus diebus. Et misit 2 Salomon ad Chiram, dicens; Tu 3 nosti patrẽ meũ David, quia non poterat ædificare domum nomini Domini Dei mei à facie bellorum, quæ circumdederunt eum: quoadusque Dominus daret eos sub vestigiis pedum ejus. Et nunc 4 requiem dedit Dominus Deus meus mihi in circuitu: non est adversarius: & non est (b) peccatum malũ. Et ecce ego dico ædificare domũ nomini Dei mei; 5 sicut locut⁹ est Dominus De⁹ ad David patrem meũ, dicens; Filius tuus, quem dabo pro te super thronum tuum, hic ædificabit domum nomini meo.

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וּמַנִּי מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מַסְקֵי מִסִּין מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַהֲוָה מַסְקֵי מִסִּין תְּלָתִין אַלְפִין גַּבְרָא :
14 וְשַׁלְחִנוּן לְלִבְנָן עַסְרָא אַלְפִין יַרְחָא מְשַׁתְּנָן יַרְחָא הֲוּוּ בִלְבְנָן תְּרֵין יַרְחִין גְּבַר בְּבֵיתֵיהּ
15 וַאֲדֹנִירָם מְמַנָּא עַל מַסְקֵי מִסִּין : וַהֲוָה לִשְׁלֹמֹה שַׁבְעִין אַלְפִין דְּנָטְלִין בְּכַתְפָּא וְתַמָּנְן
16 אַלְפִין דְּפָסְלִין בְּטוּרָא : בַּר מֵרַבָּנֵי אִיסְטַרְטִיגְיָא דְּמֻמָּנָן עַל עֲבִידְתָּא דִּשְׁלֹמֹה תְּלָתָא
17 אַלְפִין וְתְלַת מְאָה דְּמַפְלְחִין בְּעַמְּא דְּעָבְדִין בַּעֲבִידְתָּא : וּפַקִּיד מַלְכָּא וְעַקְּרוּ אַבְנִין
18 רַבְרְבִין אַבְנִין יְקָרִין לְשַׁכְלָלָא בֵּיתָא אַבְנִין פְּסִילִן : וּפְסָלוּ אַרְדְּכְלֵי שְׁלֹמֹה וְאַרְדְּכְלֵי חִירָם וְאַרְגוּבְלָיֵא וְאַתְקִנוּ אָעֵיָא וַאֲבָנַיָּא לְמִבְנֵי בֵיתָא :

וְהֲוָה בְּאַרְבַּע מְאָה וְתַמָּנְן שְׁנִין לְמִפַּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּשַׁתָּא רְבִיעָתָא
1 בְּיַרְחָא זִיו נִיצָנָיָא הוּא יַרְחָא תִנְיָנָא לְמַלְכוּתֵהּ דִּשְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל וּבְנָא בֵיתָא קֳדָם יְיָ : וּבֵיתָא
2 דִּי בְנָא מַלְכָּא שְׁלֹמֹה קֳדָם יְיָ שְׁתִין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ וְעַסְרִין פּוּתֵיהּ וּתְלָתִין אַמִּין רוּמֵיהּ:
3 וְאוּלְמָא עַל אַפֵּי הֵיכְלָא דְּבֵיתָא עַסְרִין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ עַל אַפֵּי פּוּתְיָא דְּבֵיתָא עַסַר אַמִּין
4 פּוּתְיָא עַל אַפֵּי בֵיתָא : וַעֲבַד לְבֵיתָא כַּוִּין פְּתִיחִין מִלְּגָיו וְסָתִימִן מִלְּבָרָא וְחַפֵּן כְּלַנְסָא בֵּית
5 אֲנָחַת רִישֵׁי שְׁרְיָת אַרְעָא : וּבְנָא עַל כְּתֵלֵי בֵיתָא וַיְוָא סְחוֹר סְחוֹר לְהֵיכְלָא וּלְבֵית
6 כַּפּוּרֵי וַעֲבַד מְחִיצָיָא סְחוֹר סְחוֹר : מְחִיצְתָּא אַרְעִיתָא חֲמֵשׁ אַמִּין פּוּתְיָהּ וּמְצִיעְתָּא שִׁית
אַמִּין פּוּתְיָהּ וּתְלִיתִיתָא שְׁבַע אַמִּין פּוּתְיָהּ אֲרֵי נַפְקְתָא עֲבַד לְבֵיתָא סְחוֹר סְחוֹר לְבָרָא מִן
מְחִיצָיָא לְמֶהֱוֵי רִישֵׁי שְׁרְיָתָא נְיחִין עַל וַיְוָא וְלָא יְהוֹן שְׁרְיָתָא מְעַבְּרָן בְּכָתְלֵי בֵיתָא :
7 וּבֵיתָא בְּאִתְבְּנְיוּתֵיהּ אַבְנִין שְׁלֵמָן מַטְקַס אִתְבְּנִי וְאַרְוִבִין וְחוֹלִילִין כְּלֹ מָאן דְּבַרְזֶל לָא
אִשְׁתְּמַע בְּבֵיתָא בְּאִתְבְּנְיוּתֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præposuit rex Selomoh convectores tributorum ex omni Israel, & fuerunt convectores tributorum triginta millia virorum. Et misit illos ad 14 Libnan decem millia [in] mense vicissim, uno mense erant in Libnan, [&] duobus mensibus vir in domo sua: & Adonirã erat præpositus super convectores tributorum. Et fuerunt Selomoh septuaginta millia qui portabant humero, & octoginta millia qui cædebant in monte. Præter magi- 16 stros antesignanorum qui præpositi erant super opus Selomoh, tria millia & trecenti, qui servire faciebant populum qui faciebat opus. Et jussit rex 17 ut eruerent lapides magnos, lapides *pretiosos* ad fundandum domum, lapides cæsos. Et cecîderunt architecti Selomoh et architecti Hhiram, & cæsores, & composuerunt ligna & lapides ad ædificandum domum. 18

CAP. VI.

ET fuit quadringentesimo & octogesimo anno ex quo egressi sunt filii 1 Israel de terra Misraim, anno quarto mense splendoris florum (ipse est mensis secundus, quo regnavit Selomoh super Israel) ædificavit domum Dño. Et domus quam ædificavit rex Selomoh Dño, sexaginta cubitorum 2 erat longitudo ejus, & viginti latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo ejus. Et porticus erat ante templum domus, & viginti cubitorum erat 3 longitudo ejus ante latitudinem domus, & decé cubitorum latitudo ejus ante domũ. Et fecit domui feneſtras apertas intrinsecus & clausas forin- 4 secus, & operiebant vectẽ domus quietis, capita tigni cedrini. Et ædificavit super parietes domus prominentiã circumcirca templum & domũ propitiationũ: & fecit appendices per circuitum. Appendicis inferioris 6 quinq; cubitorũ erat latitudo, & mediæ sex cubitorũ latitudo, et tertiæ septẽ cubitorũ latitudo: quia projecturã fecit *domui circumcirca* forinsec⁹ ab appendicib⁹ ut capita tignorũ quiescerent super prominentias, & non tigna transirent parietes dom⁹. Et dom⁹ dum ædificaretur, lapidibus perfectis ordinationis ædificata est: & mallei & secures, omne instrumentum ferri non auditum est in domo dum ædificaretur. 7

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܗܘ ܕܐܟܠ ܫܠܡܘܢ ܡܢ ܟܠ ܐܝܣܪܝܠ ܬܠܬܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ׃
14 ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܠܒܢܢ ܒܟܠ ܝܪܚ ܫܬܐ ܝܪܚ ܒܠܒܢܢ ܘܬܪܬܝܢ ܒܒܝܬܗ ׃
15 ܘܗܕܘܪܡ ܗܘ ܕܡܬܠ ܥܠ ܡܣܟܬܐ ׃ ܘܠܫܠܡܘܢ ܫܒܥܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܕܡܛܥܢ ܒܛܘܪܐ
16 ܘܫܡܢܝܢ ܐܠܦ ܓܒܪ ܕܩܛܠ ܒܛܘܪܐ ׃ ܒܠܚܕ ܡܢ ܪܫܝ ܣܪܟܐ ܕܡܬܠ ܥܠ ܥܡܠܐ
17 ܕܗܘ ܫܠܛ ܒܗܘܢ ׃ ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܘܢܣܒܘ ܐܒܢ ܛܘܒܐ ܐܒܢ ܝܩܪܐ ܠܡܣܕ ܒܝܬܐ
18 ܘܐܣܝܢ ܓܒܠܝܐ ׃ ܘܦܣܩܘ ܒܢܝ ܫܠܡܘܢ ܘܒܢܝ ܚܝܪܡ ׃ ܘܓܒܠܝܐ ׃ ܘܐܣܝܢ ׃
ܘܐܬܩܢܘ ܐܢܘܢ ܓܒܠܝܐ ׃ ܘܐܦ ܐܬܩܢ ܐܝܬ ׃ ܠܒܝܬܐ ׃

13 Assumpsit quoque rex Salomon tributum ex toto Israele, fuitque tributum illud triginta millia virorum, 14 Quos mittebat in Libanum, decem millia videlicet singulis mensibus alternatim; *ita ut* mensem essent in Libano, & duos menses in domo ipsius: Adoniram autem præerat huic tributo. 15 Habebat insuper Salomon septuaginta millia bajulorum, & octoginta millia lapicidarum in monte: 16 Præter præfectos qui pro Salomone præerant operi, *nempe* ter mille ac trecentos, qui præerant turbæ quæ operi vacabat. 17 Præcipiente quoque rege advexerunt lapides ingentes, lapides optimos, ad ornandam domum lapidibus sculptis. 18 Scalpserunt igitur structores Salomonis, & structores Hirami, atq; lapicidæ; & parârunt lapides ac ligna pro structura domûs.

* ܘ * ܦܨܠܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܘܫܢܝܢ ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܒܦܩܘܗ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ׃ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ׃ ܒܫܢܬ ܐܪܒܥ ׃ ܒܝܪܚ ܙܝܐ ׃ ܗܘ ܝܪܚ ܐܝܪ ׃ ܒܫܢܬ ܪܒܥ ׃ ܠܡܠܟܘܬ ׃ ܫܠܡܘܢ ׃ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ׃
2 ܘܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܒܝܬܐ ׃ ܠܡܪܝܐ ׃ ܘܗܘ ܐܘܪܟܗ ׃ ܕܒܝܬܐ ׃ ܕܒܢܐ ׃ ܫܠܡܘܢ ׃ ܠܡܪܝܐ ׃ ܫܬܝܢ ׃ ܣܒ ׃ ܐܡܬ ׃ ܐܘܪܟܗ ׃ ܘܬܪܥ ׃ ܣܒ ׃ ܐܡܬ ׃ ܪܘܡܗ ׃ ׃ ܬܠܬ ׃ ܣܒ ׃ ܐܡܬ ׃
3 ܘܐܘܪܟ ׃ ܕܐܘܠܡ ׃ ܩܕܡ ׃ ܐܘܪܟ ׃ ܒܝܬܐ ׃ ܥܣܪ ׃ ܐܡܬ ׃ ܪܘܚܒ ׃ ׃ ܩܕܡ ׃ ׃ ׃

מלכים א : ו

cochleas per & ,*dexterum* domus *humerum ad mediæ appendicis* Ostium
8 פֶּרַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת יְמָנִית וּבְלוּלִים
ædificavit Et .*tertia* ad medio de& ,medium ad ascendebãt
9 יַעֲלוּ עַל־הַתִּיכֹנָה וּמִן־הַתִּיכֹנָה אֶל־הַשְּׁלִשִׁים: וַיִּבֶן
ordinibus & ,*testudinibus* domum texit & ,eam perfecit & ,domum
אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ וַיִּסְפֹּן אֶת־הַבַּיִת גְּבִים וְשֹׁרֶרֹת
quinque : domo omni *super* thalamum ædificavit Et .*cedris in*
10 בָּאֲרָזִים: וַיִּבֶן אֶת־הַיָּצִיעַ עַל־כָּל־הַבַּיִת חָמֵשׁ
fuit Et .cedrinis lignis cum domum apprehẽdebat & ,ejus *statura* cubitorũ
11 אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וַיֶּאֱחֹז אֶת־הַבַּיִת בַּעֲצֵי אֲרָזִים: וַיְהִי
quam ista Domus : dicendo ,Selomoh ad Domini verbum
12 דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר: הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־
, feceris mea judicia & ,meis decretis in ambulaveris si ,*ædificans* tu
אַתָּה בֹנֶה אִם־תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה
meũ verbã statuam & ,eis in ambulãdo,mea mãdata omnia servaveris &
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת־דְּבָרִי
medio in habitabo Et .tuum patrẽ David ad sum locutus quod ,tecum
13 אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־דָּוִד אָבִיךָ: וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ
ædificavit Et .Israel meum populũ derelinquam non & ,Israel filiorũ
14 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַיִּבֶן
domus parietes ædificavit Et .eã perfecit & ,domum Selomoh
15 שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ: וַיִּבֶן אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת
parietes ad usque domus pavimento à ,*cedrorum costis* in intrinsecus
מִבֵּיתָה בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִקַּרְקַע הַבַּיִת עַד־קִירוֹת
domus pavimentum obduxit & :intrinsecus ligno operuit contignationis
הַסִּפֻּן צִפָּה־עֵץ מִבֵּית וַיְצַף אֶת־קַרְקַע הַבַּיִת
lateribus à cubitos viginti ædificavit Et .*abietum costis in*
16 בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים: וַיִּבֶן אֶת־עֶשְׂרִים אַמָּה מִירֲכְתֵי
ædificavit & :parietes ad usque pavimento à *cedrorum costis in* domus
הַבַּיִת בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן־הַקַּרְקַע עַד־הַקִּירוֹת וַיִּבֶן
cubito in quadraginta Et .*sanctitatem in* oraculum intra sibi
17 לוֹ מִבֵּית לִדְבִר לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים: וְאַרְבָּעִים בָּאַמָּה
domum ad *cedrus* Et .*meas facies ad* templum ipsa : domus erat
18 הַהִיא הַבַּיִת הוּא הַהֵיכָל לְפָנִי: וְאֶרֶז אֶל־הַבַּיִת
,*cedrus* omnia :florum *apertiones &* ,*colocynetarũ fundæ instar sculptura* ,intrinsec⁹
פְּנִימָה מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפִטּוּרֵי צִצִּים הַכֹּל אֶרֶז
intrinsecus domo medio in oraculum Et .apparebat lapis nec
19 אֵין אֶבֶן נִרְאָה: וּדְבִיר בְּתוֹךְ־הַבַּיִת מִפְּנִימָה
faciebus Et .Domini fœderis arcam ibi *dandum ad* ,fecit parare
20 הֵכִין לְתִתָּן שָׁם אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה: וְלִפְנֵי
,latitudo cubitorũ viginti & ,longitudo cubitorũ viginti oraculi ipsius
הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רֹחַב
operuit & : *concluso* auro illud operuit & :ejus *statura* cubitorum viginti &
וְעֶשְׂרִים אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב סָגוּר וַיְצַף
auro intrinsecus domum Selomoh texit Et .*cedro* altare
21 מִזְבַּח אָרֶז: וַיְצַף שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת מִפְּנִימָה וְהָב
illum texit & ,*oraculi facies ad* aurũ *catenis in vectavit &* ; *concluso*
וַיַּעֲבֵר בַּרְתִּקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר וַיְצַפֵּהוּ
omnem consummari usque ,auro operuit domum totam Et .auro
22 זָהָב: וְאֵת־כָּל־הַבַּיִת צִפָּה זָהָב עַד־תֻּם כָּל־
fecit Et .auro texit ,*oraculo* quod ,altare totum & : *domum*
23 הַבָּיִת וְכֹל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב: וַיַּעַשׂ
,ejus *statura* cubitorũ decem : *olei* lignis Cherubim duos oraculo in
בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי־שֶׁמֶן עֲשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ:
cubitorum quinque & ,una Cherub ala cubitorum quinque Et
24 וְחָמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָת וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
ad usq; &,*ejus alarũ extremitatibus ab* cubiti decem : altera Cherub ala
כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֲשֶׂר אַמּוֹת מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד־
mensura : secundus Cherub *cubito in* decem Et .*ejus alarum* summitates
25 קְצוֹת כְּנָפָיו: וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה
.Cherubim duobus eadem incisio & ,eadem
אַחַת וְקֶצֶב אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרֻבִים:

Versio VUL.LAT.

8 Ostiũ lateris medii in parte erat domꝰ dextræ : et p cochleam ascendebant in medium cœnaculum , & à medio in
9 tertiũ.Et ædificavit domũ, & cõsummavit eã : texit quoque
10 domũ laquearibꝰ cedrinis. Et ædificavit tabulatũ super omnem domũ quinq; cubitis altitudinis, & operuit domũ li-
11 gnis cedrinis. Et factus est sermo Dñi ad Salomonẽ, di-
12 cens; Domꝰ hæc,quam ædificas, si ambulaveris in præceptis meis,& judicia mea feceris, & custodieris omnia mandata mea, gradiens per ea: firmabo sermonem meũ tibi, quem locutꝰ sũ ad David pa-
13 tré tuũ. Et habitabo in medio filiorũ Israel, & non derelin-
14 quã populũ meũ Israel.Igitur ædificavit Salomon domũ,&
15 cõsummavit eã. Et ædificavit parietes domꝰ intrinsecꝰ tabulatis cedrinis, à paviméto domûs usq; ad summitatẽ parietũ,& usq; ad laquearia, operuit lignis cedrinis intrinsecús: & texit pavimentũ domꝰ
16 tabulis abiegnis. Ædificavítq; viginti cubitorũ ad posteriorẽ partẽ templi tabulata cedrina,à pavimento usq; ad superiora:& fecit interiorẽ domũ oraculi in Sãctũ Sanctorũ.
17 Porrò quadraginta cubitorũ erat ipsũ tẽplũ pro foribꝰ o-
18 raculi.Et cedro omnis domus intrinsecꝰ vestiebatur, habens tornaturas & juncturas suas fabrefactas, & cælaturas eminentes : omnia cedrinis tabulis vestiebantur : nec omnino lapis apparere poterat in pa-
19 riete. Oraculũ autẽ in medio domꝰ, in interiori parte fecerat,ut poneret ibi arcã fœderis Dñi. Porrò oraculũ habebat viginti cubitos longitudinis, & viginti cubitos latitu-
20 dinis,& viginti cubitos altitudinis:& operuit illud,atq; vestivit auro purissimo:sed & al-
21 tare vestivit cedro. Domũ quoque ante oraculũ operuit auro purissimo , & affixit laminas
22 clavis aureis. Nihílque erat in tẽplo ꝙ non auro tegeretur : sed & totũ altare oraculi texit
23 auro. Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis olivarum, decem cubitorum altitudinis.
24 Quinque cubitorũ ala cherub una, & quinque cubitorũ ala cherub altera : id est, decem cubitos habentes,à summitate alæ unius usque ad alæ alteriꝰ
25 summitatẽ. Decẽ quoq; cubitorũ erat cherub secundꝰ : in mensura pari , & opus unum erat in duobꝰ cherubim,

Ver.GRÆ.LXX.Interp.Cum Transl. LAT.

6 Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου (ζ) μετὰ τῶν δούλων σου, (η) καὶ τὸν μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν (θ) ἡμῖν εἰδὼς ξύλα κόπτειν καθὼς
7 οἱ Σιδώνιοι.Καὶ ἐγένετο καθὼς ἤκουσε Χιρὰμ τοὺς λόγους Σολομῶν, ἐχάρη Χρόδρα,καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς ὁ θεὸς (ι) σήμερον, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν
8 τοῦτον. Καὶ ἀπέστειλε (κ) πρὸς Σολομὼν, λέγων, Ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν (λ) ἀπέστειλάς πρός μέ. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά (μ) σου ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα Οἱ δοῦλοί μου καθ-
9 άξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, (ν) ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ (ξ) σχεδίας, ἕως τοῦ τόπου οὗ (ο) ἐὰν ἀποστείλῃς πρός μέ, καὶ ἐκπιάζω (π) αὐτὰ ἐκεῖ, καὶ σὺ ἀρεῖς καὶ ποιήσεις τὸ θέ-
10 λημά μου,τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.Καὶ ὧν Χιρὰμ δίδως τῷ Σολομὼν κέδρους καὶ πεύκας
11 καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ. Καὶ Σολομὼν ἔδωκε τῷ Χιρὰμ εἴκοσι χιλιάδας (ρ) κόρους πυροῦ καὶ (σ) μαχεὶρ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας (τ) βαὶθ ἐλαίου κεκομμένου. καὶ τοῦτο ἐδίδου
12 Σολομὼν τῷ Χιρὰμ κατ' ἐνιαυτόν.Καὶ κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σολομὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ὧν εἰρήνη ἀναμέσον Χιρὰμ καὶ ἀναμέσον Σολομὼν, καὶ διέθεντο διαθήκας
13 ἀναμέσον (υ) αὐτῶν. Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς (φ) φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ὁ φόρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπέ-
14 στειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον, δέκα (χ) χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαξὰ μῆνα ὁμοῦ· μῆνα ἓν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ
15 Ἀδωνιρὰμ ὁπὶ τοῦ φόρου. Καὶ ἦν τῷ Σολομὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγ-
16 δήκοντα χιλιάδες λαξόμων ἐν τῷ ὄρει, (ψ) χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων ἐπὶ τῶν ἔρ-
γων τῷ Σολομὼν, τρεῖς χιλιάδες (ω) καὶ ἑξα-
18 κόσιοι ὁπισθεν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα. Καὶ ἐτοίμασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τρία ἔτη.

ΚΕΦ. ς'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετρακοσιοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου (α) ὧν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σολο-
μὼν (β) ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ, Καὶ ἐνεφείλατο ὁ βασιλεὺς ἵνα ἄρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπῳκοδομη-
18 Καὶ ἐπελέκησε οἱ υἱοὶ Σολομὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Χιρὰμ, καὶ ἔκλαναν αὐτούς. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζιῦ, καὶ
1 τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ Βαάλ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ὄγδοος, συνετελέ-σθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ.

MS.A.(ζ)ἔστωσαν μετὰ(η)καὶ μισθὸν (θ)ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς (ι) σὺ-μβρον ὁ θὲς τῷ (κ)Χιρὰμ πρὸς(λ)ἐπέστειλας(μ)σε εἰς ξύλα (ν)καὶ ἐγὼ(ξ)σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ,ἕως(ο)ἂν(π)αὐτὰ,καὶ (ρ)κόρων(σ)μαχὰλ(τ)βὲθ(υ)ἐαυ-τῶν.(φ)Σα-λωμὼν φόρον (χ)χιλιάδας †ἀλλασσόμωαι (ψ)Χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων τῷ Σολομὼν ἐπὶ τῶν ἔργων,τρεῖς(ω)καὶ πεντακόσιοι ἐπισάται τῶν λαῶν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔρ-γα. 17 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς,καὶ ἄρωσιν λίθους μεγάλους,λίθους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου,καὶ λίθους ἀπῳκοδομη-μένους. 18 Καὶ ἐπῳκόδομησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν καὶ οἱ υἱοὶ Χιρὰμ,καὶ οἱ Βίβλιοι,καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρία ἔτη. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετρακοστῷ Κεφ.ς'. MS.A. (α) τῶν (β)ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τοῦ κυείῳ. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ

Translation.

Et nunc manda: & cædant mihi 6
ligna de Libano. Et ecce servi mei
cum servis tuis. Et mercedem(e)
servitii tui dabo tibi secundùm
omnia,quæcunq; dixeris: quomã
tu nõsti,quia non est nobis sciens
ligna cædere, sicut Sidonii. Et fa- 7
ctum est,ut audivit Chiram ver-
ba Salomon,gavisus est valdè, et
dixit;Benedictꝰ Deus hodiè, qui
dedit ipsi David filiũ prudentem
super populũ multũ istũ. Et mi- 8
sit ad Salomon,dicens;Audivi de
omnibꝰ,de quibꝰ misisti ad me:e-
go faciã omnem voluntatẽ tuã.
Ligna cedrina,& abiegna Servi 9
mei deducent ea de Libano ad
mare:ego ponam ea (d)rates usq;
ad locũ, quocunq; miseris ad me:
& excutiam ea ibi, & tu tolles.
Et facies voluntatem meam,dan-
do panes domui meæ.Et fuit Chi- 10
ram dans Salomon cedros,et abie-
tes, & omnem voluntatem ejus.
Et Salomon dedit Chiram viginti 11
mille coros frumenti, &(f)Ma-
chir domui ejus, & viginti mil-
lia (g)Beth olei contusi. Juxta
hoc dabat Salomon ipsi Chiram
per annum. Et Dominus dedit sa- 12
pientiam Salomon, sicut locutꝰ est
ei. Et fuit pax inter Chiram, &
inter Salomon: & disposuerunt
testamentum inter se. Et retulit 13
rex tributum ex omni Israel: &
fuit tributum triginta millia vi-
rorum. Et misit eos in Libanum: 14
decẽ mille in mense mutantes se :
mensem erant in Libano, et duos
menses in domo sua. Et Adoni-
ram super tributum. Et erant Sa- 15
lomon septuaginta mille portantes
on⁹, & octuaginta millia lapici-
darũ in monte Absq; principibꝰ, 16
qui præsidebant super opera Salo-
mon: ter mille, & sexcenti (h)
præfecti,facientes opera. Et para- 18
verunt lapides,et ligna (i) tribus
amiis.

CAP. VI.

Et factum est in (a) qua- 1
dragesimo & quadringentesimo
anno exitũs filiorum Israel de
Ægypto , anno quarto in mense
secundo regnante rege Salomon
super Israel; Et mandavit vex ut 17
tollant lapides magnos pretiosos
in fundamentum domꝰ,et lapides
(b)non dolatos. Et dolaverunt fi- 18
lii Salomon, et filii Chiram,et je-
cerunt eos. In(c)anno quarto fun- 1
davit domum Domini in mense
Ziu,(d)et secundo mense. In un-
decimo anno in mense Baal (hic
est mensis octavus) consummata
est domus in (e) omni ratione e-
jus,et in omni constitutione ejus.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

8 תַּרְעָא דְּמִחֵיצְתָא אַרְעִיתָא פְּתִיחַ לְעִבַּר בֵּיתָא מִימְנָא וּבְמִסְבְּתָא סָלְקִין מִן אַרְעִיתָא
9 לְעִלַּיְתָא בְּאוֹרַח מְצִיעְתָא : וּבְנָאַת בֵּיתָא וְשַׁכְלִלַיְתּ בֵּיתָא בְּהַנָּחוֹכִין וְעִילָא
10 מִנְּהוֹן סִדְרָא דִּרְכַפַּת רֵישֵׁי שַׁרְיָת אַרְזָיָא : וּבְנָאַת תִּיקָא עַל כָּל בֵּיתָא חֲמֵשׁ אַמִּין רוּמֵיהּ
11 וְטַלֵּיל יַת בֵּיתָא בַּאֲעֵי אַרְזָיָא : וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם שְׁלֹמֹה לְמֵימַר :
12 בֵּיתָא הָדֵין דְּאַתְּ בְּנֵי אִם תְּהָךְ בְּקְיָמַי וְיָת דִּינַי תַּעְבִּיד וְתִטַּר יַת כָּל פִּקּוּדַי לְמֵהָךְ בְּהוֹן וְאָקִים יַת
13 פִּתְגָמִי עִמָּךְ דִּי מַלֶּלִית עִם דָּוִד אֲבוּךְ : וְאֶשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא אֲרַחֵיק יַת עַמִּי
14 יִשְׂרָאֵל : וּבְנָא שְׁלֹמֹה יַת בֵּיתָא וְשַׁכְלִלֵיהּ : וּבְנָאַת כּוֹתְלֵי בֵּיתָא מִלְּגָיו בְּמִחֲצַת אַרְזָיָא
15 מֵאַרְעִית בֵּיתָא עַד כּוֹתְלַיָּא עַד מְטֵי שְׁמֵי שַׁרְיָתָא חֲפֵי נִסְרִין דְּאַרְזָא מִלְּגָיו וַחֲפָא יַת אוּשֵׁי
16 בֵּיתָא בְּמִחֲצַת בִּירָן : וּבְנָאַת עַסְרִין אַמִּין מִסְיְפֵי בֵּיתָא בְּמִחֲצַת אַרְזָיָא מִן אוּשֵׁיָא עַד
17 כְּתַלַיָּא וּבְנָא לֵיהּ מִגָּיו לְבֵית מַדְבְּרֵי לְקוּדַשׁ קוּדְשַׁיָּא : וְאַרְבְּעִין אַמִּין הֲוֵי בֵּיתָא הוּא
18 הֵיכְלָא לְקִבְלֵיהּ : וְנִסְרִין דְּאַרְזָא חֲפֵי בֵיתָא מִלְּגָיו וְגִלַּף חִיזּוּ בֵּיעִין וְאַטּוּנִין שׁוֹשַׁנִּין כָּל
19 בֵּיתָא חֲפֵי נִסְרִין דְּאַרְזָא לֵית אַבְנָא מִתְחֲזְיָא : וּבֵית מַגּוּ בֵּיתָא מִלְּגָיו אַתְקִין לְמֵתֶן
20 תַּמָּן יַת אֲרוֹן קְיָמָא דְּיְיָ : וְקֳדָם בֵּית מַדְבְּרֵי עַסְרִין אַמִּין אוֹרְכָּא וְעַסְרִין אַמִּין פּוּתְיָא וְעַסְרִין
21 אַמִּין רוּמֵיהּ וַחֲפָהִי דְּהַבָּא טָבָא וַחֲפָא מַדְבְּחָא נִסְרִין דְּאַרְזָא : וְחַפָּא שְׁלֹמֹה יַת בֵּיתָא
22 מִלְּגָיו דַּהֲבָא טָבָא וְאַעְבַּר בְּשַׁלְשְׁלָן דְּדַהֲב קֳדָם בֵּית מַדְבְּרֵי וַחֲפָהִי דַּהֲבָא : וְיָת כָּל בֵּיתָא
23 חֲפָא דַּהֲבָא עַד דְּשֵׁלִים כָּל בֵּיתָא וְכָל מַדְבְּחָא לְבֵית מַדְבְּרֵי דַּהֲבָא : וַעֲבַד בְּבֵית
24 מַדְבְּרֵי תְּרֵין כְּרוּבִין דַּאֲעֵי זֵיתָא עַסְרִין אַמִּין רוּמֵיהּ : וַחֲמֵשׁ אַמִּין כַּנְפָא דְּכְרוּבָא חַד וַחֲמֵשׁ
25 אַמִּין כַּנְפָא דְּכְרוּבָא תִּנְיָנָא עֲשַׂר אַמִּין מִקְצַת כַּנְפּוֹהִי וְעַד קְצַת כַּנְפּוֹהִי : וְעַסְר אַמִּין
כְּרוּבָא תִּנְיָנָא מְשַׁחָא חַדָּא וְעִבְרָא חַד לְתְרֵין כְּרוּבְיָא :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Porta appendicis inferioris aperta erat in latere domus dextro, & per 8
cochleas ascendebant ab inferiori ad superiorẽ per viam appendicum. Et 9
ædificavit domũ & consummavit illã,& operuit domũ trabibus cavatis:
& supra illas erat ordo multiplex capitum tignorum cedrinorum. Et ædi- 10
ficavit camerã ultra totam domum:quinque cubitorum erat altitudo ejus,
& operuit domum lignis cedrinis. Et fuit verbum prophetiæ à Dño cum 11
Selomoh dicens : Domꝰ hæc quã ædificas, si ambulaveris in decretis me- 12
is,& si judicia mea feceris,& servaveris omnia præcepta mea, ambulan-
do in illis;stabiliã verbũ meũ tecũ,quod locutus sum cum David patre tuo.
Et ponã majestatẽ meam in medio filiorum Israel, & non elongabo po- 13
pulum meum Israel. Et ædificavit Selomoh domum, & perfecit illam. 14
Et ædificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis, à pavimento 15
domus usque ad parietes,donec attigisset cœlos tignorum,& obduxit ta-
bulis cedrinis intrinsecus,& obduxit fundamenta domꝰ tabulatis abiegnis.
Et ædificavit viginti cubitos ab extremitatibus domus tabulatis cedrinis 16
à fundamentis usque ad parietes : & ædificavit sibi intrinsecus in domo
oraculum in sanctũ sanctorũ. Et quadraginta cubitorũ erat domus, ipsa 17
est templũ quod erat contra illud [*oraculum.*] Et tabulæ cedrinæ operie- 18
bant domũ intrinsecus, & sculpsit visionẽ ovorũ & fasciarũ & liliorũ :
omnis domꝰ erat obducta tabulis cedrinis :nõlapis visus est. Et domũ ora- 19
culi *à* medio domꝰ intrinsecꝰ composuit,ut poneret ibi arcã fœderis Dñi.
Et ante domũ oraculi viginti cubitorũ erat longitudo,& viginti cubitorũ 20
latitudo,et viginti cubitorũ altitudo,et obduxit illã auro bono, et obduxit
altare tabulis cedrinis. Et operuit Selomoh domũ intrinsecꝰ auro bono,et 21
traduxit catenis aureis domũ oraculi,& operuit eam auro. Et totã domũ 22
texit auro,donec perficeretur tota domꝰ, totumq; altare quod erat in ora-
culo texit auro. Et fecit in domo oraculi duo cherubin è lignis oleæ, decẽ 23
cubitorũ erat altitudo ejꝰ. Et quinq; cubitorũ ala cheruba uniꝰ,et quinq; 24
cubitorũ ala cheruba alteriꝰ : decẽ cubiti erant ab extremitate alarũ uniꝰ
usque ad extremitatẽ alarũ alteriꝰ. Et decẽ cubitorũ erat cheruba secundꝰ, 25
mensura eadem , & incisio eadem erat ambobus cherubaja.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܥܒܕ ܬܪܥܐ ܕܓܘ ܒܝܬܐ ܕܡܨܥ ܒܝܬܐ ܕܩܕܡ ܕܪܘܚܐ ܕܡܨܥ ܒܝܬܐ ܕܬܪܥ ܕܓܘ ܒܝܬ

מלכים א: ז

קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי : 26
וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּרֹחַב הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׂוּ 27
אֶת כַּנְפֵי הַכְּרֻבִים וַתִּגַּע כְּנַף הָאֶחָד בַּקִּיר וְכְנַף הַכְּרוּב
הַשֵּׁנִי נֹגַעַת בְּקִיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַבָּיִת
וְאֶת הַכְּרוּבִים עָשָׂה זָהָב : וַיְצַף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב : 28 29
כָּל קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב קַלַּע פְּתוּחֵי מְקֻלָּעוֹת כְּרוּבִים
וְתִמֹרֹת וּפְטוּרֵי צָצִים מִלִּפְנִים וְלַחִיצוֹן : וְאֶת 30
קֶרַקַע הַבַּיִת צָפָה זָהָב לִפְנִימָה וְלַחִיצוֹן : וְאֶת פֶּתַח 31
הַדְּבִיר עָשָׂה דַלְתוֹת עֲצֵי שֶׁמֶן הָאַיִל מְזוּזוֹת חֲמֻשִּׁית :
וּשְׁתֵּי דַלְתוֹת עֲצֵי שֶׁמֶן וַיְקַלַּע עֲלֵיהֶם מְקֻלָּעוֹת כְּרוּבִים 32
וְתִמֹרֹת וּפְטוּרֵי צָצִים וַיְצַף זָהָב וַיֵּרֶד עַל הַכְּרוּבִים
וְעַל הַתִּמֹרֹת וּפְטוּרֵי צָצִים וַיְצַף זָהָב : וְכֵן עָשָׂה לְפֶתַח הַהֵיכָל 33
מְזוּזוֹת עֲצֵי שֶׁמֶן מֵאַת רִבְעִית : וּשְׁתֵּי דַלְתוֹת עֲצֵי 34
בְרוֹשִׁים שְׁנֵי צְלָעִים הַדֶּלֶת הָאֶחָת גְּלִילִים וּשְׁנֵי קְלָעִים
הַדֶּלֶת הַשֵּׁנִית גְּלִילִים : וְקַלַּע כְּרוּבִים וְתִמֹרֹת 35
וּפְטָרֵי צָצִים וְצִפָּה זָהָב מְיֻשָּׁר עַל הַמַּחֲקָה :
וַיִּבֶן אֶת הֶחָצֵר הַפְּנִימִית שְׁלֹשָׁה טוּרֵי גָזִית 36
וְטוּר כְּרֻתוֹת אֲרָזִים : בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִת יֻסַּד 37
בֵּית יְהוָה בְּיֶרַח זִו : וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיֶרַח 38
בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה הַבַּיִת לְכָל דְּבָרָיו
וְלִכְל מִשְׁפָּטָו וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים :

CAP. VII.

וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל 1
אֶת כָּל בֵּיתוֹ : וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן מְאַת 2
אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים
אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדֵי אֲרָזִים
וְכֵרֻתוֹת אֲרָזִים עַל הָעַמּוּדִים :

Versio VULGAT.

26 Id est, altitudinem habebat unus cherub decē cubitorū, & similiter cherub secundus. Posuitque cherubim in medio templi interioris: extendebant autem alas suas cherubim, & tangebat ala una parietem, & ala cherub secundi tangebat parietē alterū: alæ autem alteræ in media parte templi se invicem contingebant. Texit quoq; cherubim auro. Et omnes parietes templi p circuitū sculpsit variis cælaturis & torno: & fecit in eis cherubim, & pālmas, & picturas varias, quasi prominentes de pariete, & egredientes. Sed & pavimentum domūs texit auro intrinsecùs & extrinsecús. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarū, postésque angulorum quinque. Et duo ostia de lignis olivarum: & sculpsit in eis picturam cherubim, & palmarū species, & anaglypha valdè prominentia: & texit ea auro: & operuit tam cherubim quàm palmas, & cætera, auro. Fecítque in introitu templi postes de lignis olivarū quadrangulatos: Et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecús: & utrumque ostium duplex erat, & se invicèm tenens aperiebatur. Et sculpsit cherubim, & palmas, & cælaturas valdè eminentes: operuitq; omnia laminis aureis opere quadro ad regulā. Et ædificavit atriū interius tribus ordinibus lapidum politorum, & uno ordine lignorum cedri. Anno quarto fundata est domus Dñi in mense Zio: Et in anno undecimo, mense Bul (ipse est mensis octavus) perfecta est domus in omni opere suo, & in universis utensilibus suis: ædificavítq; eam annis septem.

26 Id est, altitudinem habebat unus cherub decē cubitorū, &
27 similiter cherub secundus. Posuitque cherubim in medio templi interioris: extendebant autem alas suas cherubim, & tangebat ala una parietem, & ala cherub secundi tangebat parietē alterū: alæ autem alteræ in media parte templi se
28 invicèm contingebant. Texit
29 quoq; cherubim auro. Et omnes parietes templi p circuitū sculpsit variis cælaturis & torno: & fecit in eis cherubim, & pālmas, & picturas varias, quasi prominentes de
30 pariete, & egredientes. Sed & pavimentum domūs texit auro
31 intrinsecùs & extrinsecús. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarū, postésque
32 angulorum quinque. Et duo ostia de lignis olivarum: & sculpsit in eis picturam cherubim, & palmarū species, & anaglypha valdè prominentia: & texit ea auro: & operuit tam cherubim quàm palmas, & cætera, auro. Fecítque
33 in introitu templi postes de lignis olivarū quadrangula-
34 tos: Et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecús: & utrumque ostium duplex erat, & se invicèm tenens aperiebatur.
35 Et sculpsit cherubim, & palmas, & cælaturas valdè eminentes: operuitq; omnia laminis aureis opere quadro
36 ad regulā. Et ædificavit atriū interius tribus ordinibus lapidum politorum, & uno ordine lignorum cedri. Anno quarto
37 fundata est domus Dñi in mense
38 Zio: Et in anno undecimo, mense Bul (ipse est mensis octavus) perfecta est domus in omni opere suo, & in universis utensilibus suis: ædificavítq; eam annis septem.

CAP. VII.

1 DOmus autem suā ædificavit Salomon tredecim annis, & ad perfectū usq; perduxit.
2 Ædificavit quoq; domū saltûs Libani centū cubitorū longitudinis, & quinquaginta cubitorū latitudinis, & triginta cubitorū altitudinis: & quatuor deambulacra inter columnas cedrinas: ligna quippe cedrina exciderat in columnas.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ, (γ) τεσσεράκοντα ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος (δ) αὐτοῦ, καὶ
3 πῆχε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ. Καὶ τὸ αἴλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ (ε) ναοῦ, εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον,
4 καὶ συνετέλεσεν αὐλόν. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ
5 θυρίδας πεπαχυσμένας κρυπτάς. Καὶ ἔδωκεν δὲ τὸ τεῖχος τοῦ οἴκου μελαθρα (ζ) κυκλόθεν τοῦ
6 ναοῦ καὶ τοῦ ἁγίου. (η) Ἡ πλευρὰ ἡ κατώτατα (θ) πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐλῆς, καὶ τὸ μέσον (ι) ἓξ, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐλῆς· ὅτι πλάσματα (κ) διάστημα ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τοῦ τείχους τοῦ οἴκου.
7 Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροξόμοις ἀρχαῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα καὶ πέλεκυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ (λ)
8 ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν. Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς κατώτατα τοῦ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς, καὶ (μ) ἑλικτὴ ἀναβάσεις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τοῦ μέσου ἐπὶ τὰ (ν) τειρόφα. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐλόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν
10 οἶκον κέδροις. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πήχεις ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέσχε τὸ (ο) σύνδεσμον ἐν ξύλοις
15 (π) κεδρίνοις. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τῆς ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τοῦ πήχους καὶ ἕως τοῦ δοκῶν· ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμωμα ξύλοις
16 ἔσωθεν· καὶ ὡρίσε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλαγίαις πανικαις. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς εἴκοσι
17 πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ τοίχου τὸ πλαγιὸν τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ (ρ) ἐδάφους ἕως τοῦ δοκῶν· καὶ (σ) ἐποίησεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἄγιον καὶ ἁγίων.
18 (τ) Καὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἦν ὁ ναὸς καὶ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου
20 ἔσωθεν, δέκαι ἐκεῖ τοῦ κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. Εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ ὡρίσεν αὐτὸ χρυσίῳ ζυσκεκλεισμένῳ. (υ)
21 καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ, καὶ ὡρίσεν αὐτὸ χρυσίῳ.

E domus, quam ædificavit rex Domino, (γ) quadraginta in cubito longitudo ejus, & viginti in cubito latitudo ejus, & quinque et viginti in cubito altitudo ejus. Et ipsum (ε) Ælam secundùm faciem templi: viginti in cubito longitudo ejus, in latitudinem (b) domûs secundùm faciem domûs. Et ædificavit domum, & consummavit eam. Et fecit domui fenestras (i) obliquè prospicientes occultas. Et dedit super parietem domûs (k) Melathra per circuitum templo, & ipsi (l) Dabir. (m) Latus quod subiêr, quinq; cubitorum in cubito latitudo ejus: & medium sex: & tertium septem in cubito latitudo ejus. Quoniam intervallum dedit (n) domui in circuitu ab extra ipsius domûs: ut non hærerent muris domûs. Et domus, cùm ipsa ædificaretur, lapidibus (o) ex rupe excisis illaboratis ædificata est. Et malleus, & securis, & omne vas ferreum non est auditum in domo, dum ipsa ædificaretur. Et ostium latevis quod subiêr, (p) sub humero domûs dextro, & cochlearis ascensus ad medium, & à medio ad tertia conclavia. Et ædificavit domum, & consummavit eam: & laquearibus texit domûs cedrinis. Et ædificavit (q) ligamenta per totam domum: quinq; cubitorum altitudo ejus: (r) & concluſit colligaturam in lignis cedrinis. Et (ſ) ædificavit parietes domûs ab intûs per ligna cedrina à pavimento domûs, & usq; ad parietes, et usq; ad trabes: laquearibus texit conjunctè lignis ab intûs: & circundedit interaũ domûs in cossis abiegnis. Et ædificavit viginti cubitos à (t) summo muri latus unum à pavimento usq; ad trabes. Et (u) fecit è Dabir in sanctum sanctorum. (Et (x) quadraginta cubitorum fuit templum ad faciem ipsius Dabir) In medio domûs ab intûs ad dandam ibi arcam testamenti Domini. Viginti cubiti longitudo: & viginti cubiti latitudo: & viginti cubiti altitudo ejus: & circundedit illud auro concluſo. Et fecit altare ad faciem Dabir, & circundedit illud auro.

MS.A. (γ) ἐξήκοντα πηχῶν μῆκος (δ) αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος (ε) ναοῦ τοῦ οἴκου, καὶ ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου. καὶ ᾠκοδόμησεν (ζ) κυκλόθεν συν*τύχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν τοῦ ναοῦ (η) καὶ ἐποίησεν πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ (θ) ἓξ πήχεων τὸ πλάτος (ι) ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ (κ) διαστήματα (λ) ἤκουσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι (μ) ἑλικτὴ (ν) τριώροφα. (ξ) οἶκον φατνώσεσιν καὶ διατάξεσιν κέδροις. (ο) ἔνδεσμον (π) κεδρίνοις. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαλωμών, λέγων, Ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ ᾠκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύῃς τοῖς προστάγμασίν μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀ᾽ πορεύεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου. Καὶ κατασκηνώσω ἐμ μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σολωμὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. Καὶ ᾠκοδόμησεν τὰς (ρ) ἐδάφους τοῦ οἴκου ἕως (σ) ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ δαβὶρ (τ) Καὶ τεσσεράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος. ἔστω ὁ ναὸς ὁ ἐσώπαλος. Καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπανασάσεις. καὶ πέταλα καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, οὐκ ἐφαίνετο λίθος· καὶ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ ἔσωθεν ἡτοίμασεν θεῖναι ἐκεῖ τὸν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος, πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· (υ) καὶ ἐποίησεν θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιέπλησεν Σολωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλίσῳ. καὶ παρήγαγεν ἐν καδηλώμασιν χρυσίου κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

רומיה דכרובא חד עשר אמין וכן כרובא תניינא : ויהב ית כרובַיָא בגו בֵּיתָא נַוְאָה 26
ופרסו ית כנפי כרובַיָא ומטיא כנפא דחד בכתלא וכנפא דכרובא תניינא מטיא בכתלא 27
תניינא וכנפיהון לגו ביתא מטיא כנף לכנף : וחפא ית כרובַיָא דהבא : וית כל כתלי 28 29
ביתָא אקיף ציורין וגלף קלעין כרובין וצורת דקלין ואטונין שושנין מלגיו ולברא :
וית אושי ביתא חפא דהבא מלגיו ולברא : ולתרע בית כפורי עבד דשין דאעי ויתא 30 31
אלהן ספוהי מטקסין : ותרתין דשין דאעי ויתא וגלף עליהון קלעין כרובין וצורת דקלין 32
ואטונין שושנין וחפא דהבא ונסיך על כרובַיָא ועל צורת דקלין ית דהבא : וכן עבד 33
לתרע היכלא ספין דאעי זיתא מן ארבעה סטריהון מרבעין : ותרתין דשין דאעי בירון 34
תרין צירין דדשא חדא סנלגלין ותרין צירין דדשא תניתא סנלגלין : וגלף כרובַיָא 35
וצורת דקלין ואטונין שושנין וחפי דהבא מכבש על צורתא : ובנא ית דרתא נויתא 36
תלתא סדרין דאבן טבא וסדרא חד דמרש אעי ארזיא : ובשתא רביעיתא שרי 37
לאשתכללא בית מקדשא דיי בירח זיו ניצניא : ובשתא חדא עסרי בירח מיסף אבביא 38
הוא ירחא תמניאה אשתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל דחזי ליה ובנהי שבע שנין :

ויית ביתיה בנא שלמה תלת עסרי שנין ושכלל ית כל ביתיה : ובנא ית בית מקרת 1
מלכיא מאה אמין אורכיה וחמשין אמין פותיה ותלתין אמין רומיה על ארבעה סדרי 2
עמודי ארזיא וקרנתהון דארזיא על עמודיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Altitudo cheruba unius erat decem cubitorum, & sic cheruba secundi. Et 26
posuit cherubaja intra domum interiorem, & extenderunt alas cherubaja, 27
& pertingebat ala unius ad parietem, & ala cheruba secundi pertingebat
ad parietem alterum, & alæ eorum [*quæ erant*] intra domum pertingebant 28
se invicem. Et obduxit cherubaja auro. Et omnes parietes domus ambi- 29
vit figuris, et sculpsit cælaturis cherubin, & figura palmarum, & funiculis
liliorū ab intus ad extra. Et fundamenta domus obduxit auro ab intus ad 30
extra. Et portæ domus oraculi fecit valvas è lignis oleæ, *sed* postibus 31
ejus inter se ordinatis. Et duas portas è lignis oleæ: & sculpsit super eas 32
cælaturas cherubin, & figuram palmarum, & funiculos & lilia, & ob-
duxit auro, & operuit cherubaja & figuram palmarum auro. Et sic fecit 33
portæ templi superliminaria è lignis oleæ quadrilatera. Et duæ portæ 34
erant è lignis abiegnis; duo cardines portæ unius erant rotundi, & duo
cardines portæ alterius rotundi. Et sculpsit cherubin, & figuram palma- 35
rum, & fasciarum, & liliorum; & obduxit auro extenso figuram. Et ædi- 36
ficavit atrium interius tribus ordinibus lapidis boni, & ordine uno ti-
gni lignorum cedrinorum. Anno quarto incepta est fundari domus san- 37
ctuarii Domini, mense apparitionis florum. Et anno undecimo, mense 38
quo congregantur novæ fruges, ipse est mensis octavus, consummata est
domus cum omnibus partibus suis, & cum omnibus quæ videbantur ad
eam [*pertinere*:] & ædificavit eam septem annis.

CAP. VII.

ET domum suam ædificavit Selomoh tredecim annis, & consummavit 1
omnem domū suā. Et ædificavit domū refrigerii regum: centum cubito- 2
rum erat longitudo ejus, & quinquaginta cubitorum latitudo ejus, & tri-
ginta cubitorum altitudo ejus, super quatuor ordines columnarum cedri-
narum, & coronæ earum cedrinæ erant super columnas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܐܡܬܐ ܕܚܕ ܕܟܪܘܒ ܥܣܪ ܐܡܝܢ ܗܘ ܘܩܝܡܬܗ ܐܡܝܢ ܗܘ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
27 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
28 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
29 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
30 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
31 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
32 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
33 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
34 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
35 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
36 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
37 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ
38 ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ ܘܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܐܡܬܐ ܕܟܪܘܒ ܚܕ ܗܘ

Nàm altitudo Cherub unius, decem erat cubitorum; paritérque Cherub alterius. Cherubim istos collocavit intra domum intimâ, & explicavit alas Cherubim, ita ut ala unius hæreret parieti, & alterius Cherub ala alteri parieti hæreret; alæ verò eorum, quæ erant in media domo, se invicem attingerent. Eosdem Cherubim obduxit auro purissimo. Omnes autem parietes domûs cinxit encarpis, cælavítque scutulis, Cherubinis, palmis, ac liliis, tam intrinsecùs quàm extrinsecùs. Pavimentum quoque domûs obduxit auro, tam intùs quàm foris. Ostio sanctuarii fecit fores de ligno oleoso, firmis validísque parastadibus. Et binis valvis è ligno oleoso, quibus insculpsit cælaturas *nempe* Cherubim, scutulas, palmas, ac lilia; eáque auro obduxit, plus auri adhibens super Cherubim & super palmas. Idémque fecit januis templi, cujus parastades fuerunt è ligno oleoso, simplices & quadratæ. Duæ verò januæ fuerunt de ligno abiegno, *& tam* utrumque latus januæ unius cælatum erat, quàm utrumque latus januæ alterius cælatum erat: Insculpsit enim Cherubim, scutulas, palmas, & lilia, obduxítq; auro pulcherrimæ cælaturæ. Postea ædificavit atrio interiori tres ordines *lapidum* sectorum, & ordinem epistyliorum cedrinorum. Anno quarto fundata fuit domus Domini, mense Aprili: Et anno undecimo, mense Octobri, qui est mensis octavus, absoluta fuit domus cum omnibus rebus omnibúsq; operibus ejus: sic ædificavit eam septem annis.

26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

CAP. VII.

1 ܘܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܒܝܬܗ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܘܫܠܡ ܟܠ ܒܝܬܗ׃ * ܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ * ܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
2 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
3 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
4 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
5 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
6 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
7 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
8 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
9 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
10 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
11 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
12 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
13 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
14 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
15 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
16 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
17 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
18 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
19 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
20 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
21 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
22 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
23 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
24 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
25 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
26 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
27 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
28 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
29 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
30 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
31 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
32 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
33 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
34 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
35 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
36 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
37 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
38 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃

1 ܘܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܒܝܬܗ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܘܫܠܡ ܟܠ ܒܝܬܗ׃ * ܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ * ܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
2 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
3 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
4 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
5 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
6 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
7 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
8 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
9 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃
10 ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܕܫܠܡ ܐܪܟܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܘܚܗ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܘܪܡܬܗ ܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ׃ ܘܒܢܐ ܠܒܝܬ ܝܥܪ ܠܒܢܢ ܘܐܪܟܗ ܡ

מלכים א: ז

columnas ſuper quæ *coſtas* ſuper ,deſuper *cedro in* tecta Et
3 וְסָפַן בְּאֶרֶז מִמַּעַל עַל־הַצֵּלָעֹת אֲשֶׁר עַל־הָעַמֻּדִים
feneſtellarum Et *.ordine* quindecim ;quinque & quadraginta
4 אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר חֲזוֹר : וּשְׁקֻפִּים
omnia Et *.vicibus* tribus feneſtram *ad* feneſtra & ;ordines tres
5 שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמַחֲזֶה אֶל־מַחֲזֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים : וְכָל־
feneſtram *ad feneſtra regione è &* ,*feneſtella* ,quadrati poſtes &
,oſtia
הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רְבָעִים שָׁקֻף וּמוּל מַחֲזֶה אֶל־מַחֲזֶה
quinquaginta :fecit columnarum porticum Et *.vicibus* tribus
6 שָׁלֹשׁ פְּעָמִים : וְאֵת אוּלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים
porticus & :ejus latitudo cubitorum triginta &,ejus longitudo cubitorum
אַמָּה אָרְכּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם
porticum Et *.earum facies ſuper* (*denſa*) trabs & ,columna &,*earum* ,*facies ſuper*
7 עַל־פְּנֵיהֶם וְעָב עַל־פְּנֵיהֶם : וְאוּלָם
tecta & :fecit ,judicii porticum ,*ibi* judicaret *quo* ſolii
הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט־שָׁם אֻלָם הַמִּשְׁפָּט וְסָפַן
manebat *quæ* ſuæ domui Et *.pavimentum* ad uſq; pavimento à *cedro in*
8 בְּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע עַד־הַקֹּרָה : וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֵׁב
:erat iſtud opus ſecundùm ,porticum intra aliud atrium ,*ibi*
שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת מִבֵּית לָאוּלָם כַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה
,Selomoh acceperat quam ,Parhoh filiæ fecit domum &
וּבַיִת יַעֲשֶׂה לְבַת־פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה
preciosis lapidibus hæc Omnia *.hanc* porticum ſecundùm
9 כָּאוּלָם הַזֶּה : כָּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרוֹת
,extrinſec° & intrinſec° ſerra *in* ſerratis ,*dolatis lapidis* menſuras ſecundũ
כְּמִדּוֹת גָּזִית מְנֹרָרוֹת בַּמַּנְרֵה מִבַּיִת וְחוּץ
atrium ad uſque extrinſecus & ,*palmares* lapides ad uſq; fundamento à &
וּמִמָּסָד עַד־הַקִּטְפָּוֹת וְחוּץ עַד־הֶחָצֵר
,magnis lapidibus ,preciosis lapidibus fundatum Et *.majus*
10 הַגְּדוֹלָה : וּמִיסָּד אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
ſuprà Et *.cubitorum* octo lapidibus &,cubitorũ decem lapidibus
11 אַבְנֵי עֵשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמּוֹת : וּמִלְמַעְלָה
atrio Et *.cedri &* ,*dolati lapidis* menſuras ſecundùm preciosi l.pides
12 אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית וְאָרֶז : וְחָצֵר
(*excisam*)trabiũ ordo & ,*dolata petra* ordines tres *circum* majori
הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גָּזִית וְטוּר כְּרֻתוֹת
porticui & ,interioris Domini domus atrio & :cedrinarum
אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וּלְאֻלָם
Filius .Tyro de Chiram *cepit* &,Selomoh rex *miſit* Et *.domus*
13 הַבָּיִת : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר : בֶּן־
,Tyrius vir ejus pater & ,Nephthali tribu de *ipſe* viduæ mulieris
14 אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי
& ,intelligentia & ,ſapientia erat plenuſque :ærarius faber
חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת־הַחָכְמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־
regem ad venit & :ære in *opificium* omne faciendum ad ſcientia
הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
columnas duas formavit Et.ejus *opificium* omne fecit &:Selomoh
15 שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת כָּל־מְלַאכְתּוֹ : וַיִּצֹר אֶת שְׁנֵי הָעַמּוּדִים
filum & ,unius columnæ *ſtatura* cubitorum Octodecim :æreas
נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט
.ſecundam columnam circundabat cubitorum duodecim
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי :
columnarum capita ſuper *dandum ad* ,fecit *coronamenta* duo &
16 וּשְׁתֵּי כֹתָרוֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים
quinque & ,unius *coronamenti* *ſtatura* cubitorum quinque :ære *juſſo*
מְצַק נְחֹשֶׁת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ
.ſecundi *coronamenti* *ſtatura* cubitorum
אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית :

Verſio VUL. LAT.

3 Et tabulatis cedrinis veſtivit totam cameram, quæ quadraginta quinq; columnis ſuſtentabatur. Unus autem ordo habebat columnas quindecim
4 Contra ſe invicèm poſitas, Et
5 è regione ſe reſpicientes, æquali ſpatio inter columnas,et ſuper columnas quadrangula-
6 ta ligna in cunctis æqualia. Et porticũ columnarũ fecit quinquaginta cubitorum longitudinis,et triginta cubitorum latitudinis:& alteram porticum in facie majoris porticûs : & columnas, & epiſtylia ſuper
7 columnas. Porticum quoque ſolii, in qua tribunal eſt,fecit: & texit lignis cedrinis à pavi-
8 mento uſque ad ſummitatẽ. Et domuncula, in qua ſedebatur ad judicandum, erat in media porticu, ſimili opere. Domum quoque fecit filiæ Pharaonis (quam uxorem duxerat Salomon)tali opere,quali & hanc
9 porticum. Omnia lapidibus pretioſis, qui ad normã quandam atque menſuram tam intrinſecùs quàm extrinſec° ſerrati erant:à fundamento uſque
34 ad ſummitatem parietum, &
10 extrinſecùs uſque ad atrium majus. Fundamenta autem de lapidibus pretioſis, lapidibus magnis decem ſive octo cubi-
11 torum. Et deſuper lapides pretioſi æqualis menſuræ fecti erant, ſimilitérque de cedro.
12 Et atrium majus rotundum,trium ordinum de lapidib° ſectis, & unius ordinis de dolata cedro:nec non & in atrio domûs Domini interiori, & in porti-
13 cu domûs. Miſit quoque rex Salomon, & tulit Hiram de
14 Tyro, Filium mulieris viduæ de tribu Nephthali, patre Tyrio, artificem ærarium, & plenũ ſapientiâ, et intelligentiâ, & doctrinâ ad faciendum omne opus ex ære. Qui cùm veniſſet ad regem Salomonẽ, fe-
15 cit omne opus ejus. Et finxit duas columnas æreas, decem & octo cubitorum altitudinis columnam unam : & linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque. Duo quoque capitella fecit,quæ ponerentur ſuper capita columnarum, fuſilia ex ære:quinque cubitorum altitudinis capitellum unum, & quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum :

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ὅλον τὸν οἶκον ᾠκοδόμησε χρυσίῳ, ἕως συν-
23 τελείας πασῶν τῶν (φ)οἴκων. Καὶ ἐποίησεν ἐν
τῷ δαβεὶρ δύο (χ) χερουβὶμ, δέκα πήχεων
24 μέγεθος (ψ) ἐσταθμωμένον· Καὶ πέντε πή-
χεων πτερύγιον (ω) τῷ χερουβὶμ τῷ ἑνὸς, καὶ
πέντε πήχεων πτερύγιον ἀπὸ τοῦ δακτύλου
(α)ἐν πτέρυγι, δέκα ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ
25 (β) εἰς μέρος πτερυγίου (γ) αὐτοῦ. Οὕτως
τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ, ἐν μέτρῳ ἑνὶ ζυ-
26 γίαια μία (δ) ἀμφοτέρους. Καὶ τὸ ὕψος τοῦ
(ε) χερουβὶμ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ (ζ)
27 οὕτω τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ. Καὶ ἀμφότε-
ρα χερουβὶμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου. καὶ
διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο
(η) πτέρυξ μία τοῦ τοίχου, καὶ πτέρυξ χερουβὶμ
τοῦ δευτέρου ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ δευ-
τέρου· (θ) καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν (ι) ἐν
μέσῳ τοῦ οἴκου (κ) ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος.
18 Καὶ ᾠκοδόμησε τὰ(λ)χερουβὶμ χρυσίῳ.(μ)Πάν-
29 τας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐσκολαμμένα ἐ-
γκεκολαμμένα γλαφίδι (ν) χερουβὶμ, καὶ φοίνικας
30 τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ. Καὶ τὸ ἔδαφος
τοῦ οἴκου ᾠκοδόμησε χρυσίῳ τῷ ἐσωτάτῳ καὶ τῷ ἐξω-
31 τάτῳ. Καὶ τῷ θυρώματι τῷ δαβεὶρ ἐποίησε
θύρας (ξ)ξύλων ἀγκαθίνων, σταὶ τετράπλους,
34 (ο) Ἐν ἀμφοτέραις τῶν θύρεων ξύλα πεύκινα·
δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία καὶ στροφεῖς (π) αὐ-
τῶν, καὶ δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα στρε-
35 φόμενα (ρ) Ἐσκολαμμένα χερουβὶμ, καὶ
φοίνικες, καὶ διαπεπλασμένα πέταλα, καὶ
περιχώματα χρυσίῳ καλαγομένῳ ὀπὶ τῶν ἐκ-
36 τύπωσιν. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τῶν ἐσωτά-
των τρεῖς στίχους ἀπηγεκήτων, καὶ στίχος
(σ) καλῳγασμένης κέδρου κυκλόθεν. καὶ ᾠκο-
δόμησε τὸ καλαπέτασμα τῆς αὐλῆς τῆς αἰλὰμ
τοῦ οἴκου τοῦ καλὰ περάσωτον τοῦ ναοῦ.

Κεφ. ζ'.

13 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν, καὶ
14 ἔλαβε τὸν Χιρὰμ ἐκ Τύρου, Υἱὸν γυναικὸς
χήρας, καὶ ἔστιν ἀπὸ τῆς (α) φυλῆς τοῦ Νεφθαλίμ·
καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ (β) ἀνὴρ Τύριος, τέκτων
χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης καὶ τε-
ζυώσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν
ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ (γ) εἰσῆλθεν
πρὸς τὸν βασιλέα Σολομὼν· καὶ ἐποίησε πάν-
τα τὰ ἔργα.

MS.A. (φ) οἴκου. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τῆς Δαβεὶρ ἐπεστάλωσεν χρυσίῳ.
Καὶ ἐποίησεν (χ) *χερουβὶν ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα (ψ) ἐσταθμω-
μένων· (ω) αὐτῶν τὸ ἓν, καὶ πέντε (α) δέκα ἐν πήχει ἀπὸ (β) καὶ ἕως
μέρους (γ) αὐτῶν, καὶ δέκα ἐν πήχει. Οὕτως τῷ χερουβὶ τῷ (δ) ἀμφοτέ-
ροις τοῖς χερουβίν. Καὶ τὸ (ε) χερουβὶ (ζ) ὕπως τῶν χερουβὶ τῶν δευτέ-
ρων. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβὶν (η) ἡ πτέρυξ τῶν ἑνὸς τοῦ τοίχου,
καὶ ἡ πτέρυξ τῶν χερουβὶ τῶν δευτέρων ἥπτετο (θ) καὶ πτέρυγες (ι) αἱ
ἐν (κ) ἥπτετο (λ) χερουβὶν (μ) Καὶ πάντας (ν) χερουβὶν,
καὶ *φοίνικας, καὶ ἐγκόλυφα ἐγκεκολαπτα τῶν ἐσωτέρων (ξ) ἐκ ξύλων
ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πεπλατὰς, Καὶ δύο θύρας ξύλων πυκίνων καὶ
ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβὶν, καὶ φοίνικας, καὶ πέ-
ταλα διαπεπτασμένα, καὶ ἐφήκεν χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ

33 χερουβὶν, καὶ ἐπὶ τὰς φοίνικας τὸ χρυσίον. Καὶ ὕπως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τῆς ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου, σταὶ τετραπλῶς, (ο) καὶ αἱ ἀμφοτέραις (π) αὐτῶν, δύο
37.38 (ρ) Εἰσκεκολαμμένα χερουβὶν, (σ)κατεργασμένης κέδρου. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσεν ὁ οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζιὺ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
1 ἐν μηνὶ Βὰλ, ἔτους ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν. Καὶ ὁ οἶκον αὐτοῦ
2 ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τρισκαίδεκα αἴτησιν καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου Et quæ deinceps ſequuntur in MS. A. uſque ad κέδρου. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου, habentur in textu Romano in fine cap. 7. poſt verſ. 51.
MS.A. Κεφ. ζ'. (α) φυλῆς Νεφθαλήμ· (β) ἀνὴρ *τίμιος, τέκτων (γ) εἰσῆλθε

Et totam domum operuit auro uſq; ad conſummationem univerſæ domûs. Et fecit in Dabir duo
(y)Cherubim : decem cubitorum magnitudo menſurata;Et quinque cubitorum ala Cherubim unius:& quinque cubitorũ ala ejus ſecunda in cubito: decem à parte alæ ejus ad partem alæ ejus. Sic Cherubim ſecundo, in menſura una conſummatio una utriſque.Et altitudo Cherubim unius, decem in cubito:& ſic Cherubim ſecundo. Et utraque Cherubim in medio domûs intimæ. Et expandit alas eorum, & tangebat ala una parietem:& ala Cherubim ſecundi tangebat parietem ſecundum. Et alæ eorum in medio domûs tangebant ala alam. Et operuit Cherubim auro. Omnes parietes domûs in circuitu cælatos ſcripſit ſcripturâ Cherubim, & (z) palmas interiore, & exteriore. Et pavimentum domûs operuit auro, intimæ, & extimæ. Et oſtio ipſius Dabir fecit januas (aa) ex lignis juniperinis, porticus quadrupliciter, In utriſque januis ligna abiegna : duæ plicæ janua una,& cardines earum: & duæ plicæ janua ſecunda, volubilia Inſculpta Cherubim, & palmæ, & expanſæ laminæ, & operta auro deducto ſuper ſculpturam. Et ædificavit atrium intimum : tres ordines (bb)non dolatorum, & ordinem fabrefactæ cedri in circuitu. (cc)Et ædificavit velamen atrii ipſius Ælam domûs, quæ ad faciem templi.

CAP. VII.

ET(a)miſit rex Salomon,et accivit Chiram è Tyro Filium mulieris viduæ : & hic de tribu Nephthalim. Et pater ejus vir Tyrius,faber æris, & plenus arte, & intelligentiâ, & ſcientiâ faciendi omne opus in ære. Et introduxit eũ ad regem Salomon, Et fecit omnia opera.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְחַפָּא נְסָרִין דְּאַרְזָא מֵעִלַּוֵי מְחִיצַיָּא דְּעַל עַמּוּדַיָּא אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא חַמְשָׁא עַסְרֵי סִדְרָא :
וּכְלֵנְסָא תְּלַת סִדְרִין זְוִי לְקִבֵּיל זְוִי תְּלַת וְמָנִין : וְכָל תְּרֵעַיָּא וְסַפַּיָּא מְרַבְּעִין וַחֲפַן כְּלֵנְסָא
וּמְקַבֵּיל זְוִי לְקִבֵּיל זְוִי תְּלַת זִמְנִין : וְיַת אוּלְמָא דְּעַמּוּדַיָּא עֲבַד חַמְשִׁין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ
וְתַלְתִּין אַמִּין פּוּתְיֵהּ וְאוּלְמָא עַל אַפֵּיהוֹן וְעַמּוּדַיָּא וּסְקוֹפְתָא עַל אַפֵּיהוֹן : וְאוּלְמָא
לְאַתְקָנָא תַּמָּן כּוּרְסֵי בֵּית דִּינָא דְּדָאַן תַּמָּן פְּרִיסְדָא לְבֵית דִּינָא וַחֲפַי נְסָרִין דְּאַרְזָא
מֵאוּשְׁיָא עַד אוּשְׁיָא : וּבֵיתֵיהּ דִּיתֵיב תַּמָּן דְּרָתָא אָחֳרָנְתָא מִגָּיו לְאוּלְמָא בְּעוֹבָדָא הָדֵין
הָוָה וּבֵיתָא עֲבַד לְבַת פַּרְעֹה דְּנְסִיב שְׁלֹמֹה כְּאוּלְמָא הָדֵין : כָּל אִלֵּין אַבְנִין טָבָן כְּמִשְׁחַת
גָּזִית מְסָרָן בְּמַסְרִין מְגָיו וּמִבָּרָא וּמְשַׁכְלְלָן בְּפוּשְׁכָיָא וּמִלְבָּרָא עַד דַּרְתָּא רַבְּתָא :
וּמְשַׁכְלָל בְּאַבְנִין טָבָן אַבְנִין רַבְרְבָן אַבְנֵי עֶסֶר אַמִּין וְאַבְנֵי תַמְנֵי אַמִּין : וּמִלְעֵלָא אַבְנִין
טָבָן כְּמִשְׁחַת גָּזִית וְחַפֵּי נְסָרִין דְּאַרְזָא : וְדַרְתָּא רַבְּתָא סְחוֹר סְחוֹר תְּלַת סִדְרִין דְּאֶבֶן
טָבָא וְסִדְרָא חַד דְּסָרִישׁ אֲעֵי אַרְזִין וְלִדְרַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיָי גָּוֵיתָא וּלְאוּלְמָא דְּבֵיתָא :
וְשַׁלַּח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וּדְבַר יַת חִירָם מִצּוֹר : בַּר אִתְּתָא אַרְמַלְתָּא הוּא מִשִּׁבְטָא דְּבִירַת
נַפְתָּלִי וַאֲבוּהִי גְּבַר צוֹרִי אוּמָן בְּעוֹבָדָא דִּנְחָשָׁא וְאִתְמְלֵי יַת חוּכְמְתָא וְיַת סוּכְלְתָנָא
וְיַת דַּעְתָּא לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידָא דִּנְחָשָׁא וְאֵתָא לְוַת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וַעֲבַד יַת כָּל עֲבִידְתֵּיהּ :
וְצַר יַת תְּרֵין עַמּוּדַיָּא דִּנְחָשָׁא תַּמְנֵי עַסְרֵי אַמִּין רוּמֵיהּ דְּעַמּוּדָא חַד וְחוּט מְשַׁח
תְּרֵתִין עַסְרֵי אַמִּין מַקַּף לֵיהּ וּכְן לְעַמּוּדָא תִּנְיָנָא : וְתַרְתֵּין קְרוֹנָתָן עֲבַד לְמִתַּן עַל רֵישׁ
עַמּוּדַיָּא מַתִּיךְ נְחָשָׁא חַמֵּשׁ אַמִּין רוּמָהּ דְּקְרוֹנְתָא חָדָא וַחֲמֵשׁ אַמִּין רוּמָהּ דְּקְרוֹנְתָא
תִּנְיָתָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et obduxit tabulis cedrinis ſupra ; tabulata, quæ erant ſuper columnas, 3
quadraginta & quinque, quindecim ordine. Et vectium erant tres ordi- 4
nes, & angulus è regione anguli tribus vicibus. Et omnes portæ & poſtes 5
erant quadrata ; & operiebant vectes : & è regione anguli contra angu-
lum tribus vicibus. Et porticum columnarum fecit : quinquaginta cubi- 6
torum erat longitudo ejus, & triginta cubitorum latitudo ejus, & porti-
cus erat ante faciem illarum, & columnæ & limina ante faciem illarum.
Et porticum ut præparetur ibi ſolium domus judicii in quo judicaret ; ve- 7
ſtibulum domui judicii fecit, & obduxit tabulis cedrinis à pavimento uſq;
ad pavimentum. Et domui ſuæ in qua habitabat fecit atrium aliud intra 8
porticum,ſecundùm opus iſtud erat : & domum fecit filiæ Parghoh,quam
acceperat Selomoh, ſicut porticum hanc. Omnia hæc lapidib° bonis ſe- 9
cundùm menſura lapidum dolatorum,ſerratis ſerris intrinſecus & extrin-
ſecus, fundatis verò in palmis, & extrinſecus uſq; ad atrium magnum. Et 10
fundatum lapidib° bonis, lapidib° magnis, lapidib° decem cubitorum, &
lapidib° octo cubitorum. Et deſuper erant lapides boni ſecundùm men- 11
ſuram lapidum dolatorum, & obduxit tabulis cedrinis. Et atrio majori 12
per circuitum erant tres ordines lapidis boni, & ordo unius tigni è lignis
cedrinis,& atrio domus ſanctuarii Dñi interiori & porticui dom°. Et mi- 13
ſit rex Selomoh & tulit Hhiram ex Szor. Fili° mulieris viduæ erat ille de 14
tribu dom° Nephthali : & pater illius vir Szuræ° artifex *in opificio* æris ; &
repletus erat ſapientia & intelligentia & ſcientia ad faciendum omne
opus ex ære : & venit ad regem Selomoh, & fecit omne opus ejus. Et 15
formavit duas columnas æreas, octodecim cubitorum erat altitudo co-
lumnæ unius, & filum menſuræ duodecim cubitorum ambibat illam, &
ſic fecit columnæ ſecundæ. Et duas coronas fecit ut ponerentur ſuper ca- 16
pita columnarum fuſa ex ære : quinque cubitorum erat altitudo coronæ
unius, & quinque cubitorum altitudo coronæ alterius.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

3 * ܕܣܝܡ ܠܗ ܐܪܙ̈ܐ ܕܠܒܢܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
4 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
5 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
6 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
7 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
8 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
9 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
10 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
11 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
12 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
13 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
14 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
15 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ
16 ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ ܘܠܐ ܒܛܠ ܡܢ ܐܪܙ̈ܐ ܕܣܝܡ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ

Tecta erat cedris supernè, supra quadraginta quinq; trabes columnis impositas, quindenas unoquoque ordine. Et podiorum tres ordines ternâ serie sese respicientium. Et tam januæ omnes quàm podia, quadrata erant, ternâque serie sese respiciebant. Fecit etiam porticum columnarum, quinquaginta cubitorum longitudine, & triginta cubitorum latitudine: & quidem porticus super ipsas erat columnas, & ante has atrium. Item porticum tribunalis ubi judicabat, porticum *inquam* ad jus dicendum fecit, eámque cedro contabulavit à solo ad cœlum ejus usque. Et domum in qua habitabat, in alio atrio cis porticum, hâc eâdem structurâ fecit. Domum quoque fecit filiæ Pharaonis quam duxerat Salomon, similis structuræ. Hæc omnia ex optimis lapidibus, ejusdem cum sectis *lapidibus* torno elaboratis mensuræ, extrinsecùs & intrinsecùs, à solo ad summum usque; Et ab exteriori parte usque ad atrium domûs, quæ aptata erat optimis lapidibus & magnis lapidibus, lapidib' *scilicet*, decem cubitorum, & lapidibus octo cubitorũ: Supernè *quoque* lapidibus optimis æqualis cum *lapidibus* sectis mensuræ, & cedris. Denique atrio magno circunquaque, tres erant ordines *lapidis* cæsi, & ordo trabium cedrinarum: idemque interiori atrio domûs Dñi & porticui domûs. Misit quoque Salomon rex, adduxítque Hiramum de Tyro. (Is autem filius erat mulieris cujusdam viduæ, de tribu Nephtali; pater autem ipsius erat vir fictor & faber ærarius: atque is imbutus erat sapientiâ, sagacitate, & peritiâ ad faciendũ omne opus æneum) Qui veniens ad regem Salomonem, fecit totum opus. Finxit enim duas columnas æneas: altitudo columnæ octodecim erat cubitorum, & fascia duodecim cubitorum ambiebat eam: ejusmodi erat altera columna. Fecit etiam duo epistylia ad collocandum supra verticem columnarum, ex ære fuso: quinque cubitorum erat altitudo epistylii unius, & quinque cubitorum altitudo epistylii alterius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وسقفه بالواح صنوبر وجعل الالواح على الكسب الذي على رؤس العمد الذي كان عددها
4 سبعون عمودا خمسة عشر عمودا من كل صف * وجعل عليها كنايج مصطفة ثلاثة صفوف *
5 يقابل بعضها بعضا ثلثة مرات * وجعل الابواب وعتباتها كلها مربعة * يقابل بعضها بعضا
6 ثلاث مرات * وجعل رواقا له اعمدة * وصير طوله خمسين ذراعا * وعرضه ثلثين ذراعا وصير الرواق
7 في وجه الاعمدة * والصحن بين يدي الرواق * وجعل ايضا رواقا ينصب فيه منبر القضاء ليجلس
8 فيه ويقضي * والبس حيطانه حسب الصنوبر من اسفلها الى فوق السقف * والبيت الذي كان
9 يجلس فيه في الدار الاخري داخل من الرواق * عمل مثل هذا العمل * وبنى سليمان لابنة فرعون
10 التي تزوج بها منزلا مثل هذا البناء * وكان بناؤه كله بالحجارة المنقية * قد سويت مثل الذي
يخرط حرطا * وكذلك جعل داخل البناء وخارجه من اسفله الى سقفه * وكذلك صنع خارج البيت
الى دار البيت المبني بالحجارة الكبارة المصلحة * وكان طول الحجر عشر ادرع * ومن
11 الحجارة ما كان طوله ثمانية ادرع * حجارة منقية على قدر الحجارة التي تقرب نقرا مسويا *
12 وفوقها خشب الارز * وكذلك صنع بدار بيت الرب الداخلة * والاروقة والبيت * ثم ارسل
13 سليمان الملك واتي بحيرام من صور * وكان حيرام هذا ابن امراة من قبيلة نفتالي * وكان ابوه
14 مصورا حاذقا بصناعة النحاس * والهمه الله الحكمة والعقل والفهم ان يعمل عمل النحاس * ويجئ
15 منه كل نوع من الاوعية * فجاء الى سليمان الملك * وعمل له ما اراد من الاوعية * وافرغ عمودين
من نحاس * طول كل عمود ثمانية عشر ذراعا * ودور حوله سبعة حيط من نحاس اثنتا عشر ذراعا *
16 وكذلك العمود الاخر * وعمل سبعة طبق مدور كبير على راس كل عمود مفرغ من نحاس * وجعل
ارتفاع الطبق خمسة ادرع * وكذلك الطبق الاخر *

Et contignavit eam trabibus pineis, trabésque imposuit tignis quæ erant super capita columnarum quarum numerus erat sexaginta columnæ, quindecim videlicet columnæ unoquoque ordine. Super has etiam podia extruxit pensilia terno ordine disposita, tribus vicibus sese respicientia. Et januas, earúmque limina omnia fecit quadrata, tribus vicibus sese respicientia. Fecit præterea porticum habentem columnas: fecitque longitudinẽ ejus quinquaginta cubitorum, latitudinem verò triginta cubitorum: porticum hanc collocavit è regione columnarum, atrium autem ante porticum. Fecit etiam porticum in qua statuebatur tribunal judicii, ut in eo sederet judicaretque, & contexit parietes ejus lignis pineis, ab imo ad summum usque tabulatum. Domum quoque in qua morabatur in atrio postremo intra porticũ, consimili fecit opificio. Ædificavit etiam Salomon pro filia Pharaonis, quam duxerat uxorem, habitaculum simulis ædificii: Nam totum ædificium ejus erat ex lapidibus aptatis, itáque complanatis, ac si torno elaborati essent. Et ita fecit tam in interna quàm externâ ædificii parte, ab imo ad tabulatum usque. Idem præstitit extra domum usque ad atrium domûs illius quæ ingentibus extructa erat lapidibus elaboratis, (erat enim longitudo cujusque lapidis decem cubitorum, & nonnullorum longitudo lapidum octo cubitorum) Lapidibus inquam aptatis juxta mensuram lapidũ qui planissimâ dolaturâ cæsi erant, iísque tabulas imposuit cedrinas. Idem fecit interiori atrio domûs Domini, porticibus, & domui. Deinde misit Salomon rex, adduxítque Hiramum è Tyro. (Erat autem Hiramus iste, filius mulieris cujusdam ex familia Nephtali; pater autem ipsius erat fictor peritus artis metallicæ: hunc imbuerat Deus sapientiâ, judicio, atque prudentiâ ad exercendum opus æris, et efformandum ex eo omnia vasorum genera) Qui cùm venisset ad Salomonem regem, fecit illi quæcunque exoptabat vasa. Fudit autem duas columnas æreas: longitudo cujuslibet columnæ octodecim erat cubitorum: & uni circunduxit velutì filum quoddam æneum duodecim cubitorũ, eodémque modo columnæ alteri. Super caput cujuslibet columnæ posuit magnam velutì conchàm rotundam ex ære fusam: fecitque altitudinem conchæ unius quinque cubitorũ, totidémque alterius conchæ.

מלכים א: ז

,coronamentis ,catenarum opere *fumes* ,retiaculi opere Retiacula
17 שִׁבְכִים מַעֲשֵׂה שְׁבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֵׂה שַׁרְשְׁרוֹת לַכֹּתָרֹת
septem & ,uni *coronamento* septem :columnarum caput ſuper quæ
אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְשִׁבְעָה
circumquaq; ordines duos & ,columnas fecit Et .ſecundo *coronamento*
18 לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וַיַּעַשׂ אֶת הָעַמּוּדִים וְשְׁנֵי טוּרִים סָבִיב
caput ſuper quæ *coronamenta tegendum ad* ,unum retiaculum ſuper
עַל־הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת הַכֹּתֶרֶת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ
quæ ,*coronamenta* Et .ſecundo *coronamento* fecit ſic &;malogranatorum
19 הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וְהַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר
.cubitorũ quatuor ,porticu in lilii opus ,columnarum caput ſuper
עַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשַׁן בָּאוּלָם אַרְבַּע אַמּוֹת:
propinquo è deſuper etiam columnas duas ſuper *coronamenta* Et
20 וְכֹתֶרֶת עַל־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים גַּם־מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת
ordines ducenti malogranatorum & :retiaculum trans qui ,*ventris*
הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר שְׂבָכָה וְהָרִמֹּנִים מָאתַיִם טוּרִים
columnas ſtatuit Et .ſecundum *coronamentum* ſuper *circumquaque*
21 סָבִיב עַל הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּדִים
ejus nomen vocavit & ,dexteram columnam ſtatuit & templi porticu in
לְאוּלָם הַהֵיכָל וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
ejus nomen vocavit & ,ſiniſtram columnam ſtatuit &: Jachin
יָכִין וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמְאלִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
eſt perfectum & :lilii opus columnarum caput ſuper Et .Boaz
22 בֹּעַז: וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן וְתֻכַּם
decem ,fuſum mare fecit Et .columnarum *opificium*
23 מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים: וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר
quinque & ,*circum* rotundum ejus labrum ad uſque ejus labro à *cubito in*
בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ עַד־שְׂפָתוֹ עָגֹל סָבִיב וְחָמֵשׁ
illud ambiebat *cubito in* triginta *linea* & :ejus altitudo *cubito in*
בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקָוֶה שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֵב אֹתוֹ
circundantes *circum* ,ejus labium deſubter *colocyntæ* Et .*circumquaque*
24 סָבִיב: וּפְקָעִים מִתַּחַת לְשִׂפְתּוֹ סָבִיב סְבִבִים
ordines duo :*circum* mare ambientes *cubito in* decem ,illud
אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים
:bobus duodecim ſuper *Stans* .ejus fuſione in fuſarum *colocynarum*
25 הַפְּקָעִים יְצֻקִים בִּיצִקָתוֹ: עֹמֵד עַל־שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר
tres & ,*mare* ad *reſpicientes* tres & ,Aquilonem ad *reſpicientes* tres
שְׁלֹשָׁה פֹּנִים וְצָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים יְמָּה וּשְׁלֹשָׁה
eos ſuper mare & :orientem ad *reſpicientes* tres & ,meridiem ad *reſpicientes*
פָּנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם
ejus denſitas Et .intrinſecus eorum poſteriora omnia & : deſuper
26 מִלְמָעְלָה וְכָל־אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה: וְעֹבִי
:lilii *floris* ,calicis labii opus ſecundùm ejus labium & ,palmus
טֹפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת־כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשָׁן
:æris decem *fulcimenta* fecit Et .cõprehendebat bătorũ millia duo
27 אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל: וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת
cubito in quatuor & ,unius *fulcimenti* longitudo *cubito in* quatuor
אַרְבַּע בָּאַמָּה אֹרֶךְ הַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה
:*fulcimenti* opus hoc Et .ejus altitudo *cubito in* trium &,ejus latitudo
רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּכוֹנָה
ſuper Et .*clinacteras* inter clauſuræ & ,ipſis clauſuræ
28 מִסְגְּרוֹת לָהֶם וּמִסְגְּרֹת בֵּין הַשַּׁלַּבִּים: וְעַל־
,Cherubim & ,*bos* ,leones *clinacteras* inter quæ clauſuras
29 הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר־בֵּין הַשַּׁלַּבִּים אֲרָיוֹת בָּקָר וְכְרוּבִים
,*bovem* & ,leones deſubter & ;deſuper baſis *clinacteras* ſuper &
וְעַל־הַשַּׁלַּבִּים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת לָאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר
.extenſo opere copulationes
לְיוֹת מַעֲשֶׂה מוֹרָד:

Versio VUL. LAT.

17 Et quaſi in modum retis, & catenarũ ſibi invicèm miro opere contextarum. Utrumque capitellum columnarum fuſile erat: ſeptena verſuum retiacula in capitello uno, & ſeptena retiacula in capitello altero. Et 18 fecit columnas, & duos ordines per circuitum retiaculorũ ſingulorum, ut tegerent capitella, quæ erant ſuper ſummitatem, malogranatorum: eodem modo fecit & capitello ſecundo. Capitella autem, quæ erant 19 ſuper capita columnarũ, quaſi opere lilii fabricata erant in porticu quatuor cubitorum. Et rurſum alia capitella in ſummitate columnarum deſup juxta menſuram columnæ contra retiacula: malogranatorum autem ducenti ordines erant in 20 circuitu capitelli ſecundi. Et ſtatuit duas columnas in porticu templi: cúmq; ſtatuiſſet columnam dexterã, vocavit eam nomine, Jachin: ſimiliter erexit columnam ſecundam, & voca- 21 vit nomen ejus, Booz. Et ſuper capita columnarum op⁹ in modum lilii poſuit: perfectúmque 22 eſt opus columnarum. Fecit quoque mare fuſile decem cubitorum à labio uſque ad labium, rotundum in circuitu: quinque cubitorum altitudo ejus, et reſticula triginta cubitorũ cin- 23 gebat illud per circuitum. Et ſculptura ſubter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare: duo ordines ſculpturarum ſtriatarum erant fuſiles. 24 Et ſtabat ſuper duodecim boves, è quibus tres reſpiciebant ad Aquilonem, & tres ad Occidentem, & tres ad Meridiem, & tres ad Orientem, & mare ſuper eos deſuper erat: quorum poſteriora univerſa intrinſec⁹ 25 latitabant. Groſſitudo autem lutêris, trium unciarum erat: labiúmque ejus, quaſi labium calicis, & folium repandi lilii: 26 duo millia batos capiebat. Et fecit decem baſes æneas, quatuor cubitorum longitudinis baſes ſingulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & trium 27 cubitorum altitudinis. Et ipſũ opus baſium, interraſile erat: & ſculpturæ inter juncturas. 28 Et inter coronulas & plectas, leones & boves & cherubim: & in junctúris ſimiliter deſuper: & ſubter leones & boves, quaſi lora ex ære dependentia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐχώνδευσε τὰς δύο σύλας τῷ αἰλὰμ τ οἴκ· ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕ↓Θ τῆς σύλ· καὶ περίμετρον πεντεκαίδεκα πήχεις ἀνύλου αὐτὸν τὸ πάχ Θ τῆς σύλ· πεπαχυσμένων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ ὕπως ὁ σύλ Θ ὁ δεύτερ Θ. Καὶ δύο ὁμοιώματα ἐποίησε δύνειν 16 τὰς κεφαλὰς τ σύλων (δ) χωνδύλ· πέντε πήχεις τὸ ὕ↓Θ τῆς ὁμοιώμ Θ τῆς ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕ↓Θ τῆς ὁμοιώμ Θ τ δευτέρ. Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα συνκαλύπτειν τὸ ἐπίθεμα τ σύλων· καὶ δίκτυον τῷ (ε) ὁμοιώματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκτυον τῷ ὁμοιώματι τῷ δευτέρῳ. Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο 18 στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, πεπλεγμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, στίχ Θ ἐπὶ στίχον. καὶ ὕπως ἐποίησε τῷ ὁμοιώματι τῷ (ζ) δευτέρῳ. Καὶ ἔστησε 21 τὰς σύλας τῷ αἰλὰμ τῷ ναῷ. καὶ ἔστησε τ σύλον τ ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ (η) Ἰαχείμ· καὶ ἔστησε τ σύλον τ δεύτερον, καὶ 19 ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ (θ) Βολάζ. Καὶ ἐπὶ τ (ι) κεφαλῶν τ σύλων ἔργον κρίνε κατὰ τὸ αἰλὰμ πεπάρων πηχῶν· καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τ σύλων· καὶ ἐπάνωθεν τ πλευ- 23 ρῶν ἐποίησε τὸ μέλαθρον τῷ πάχει. Καὶ ἐποίησε τ θάλασσαν λέκα ἐν πήχει ἀπὸ τῆς χείλους αὐτῆς ἕως τῆς χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει (κ) τὸ ὕ↓Θ αὐτῆς· καὶ συνπλέκη τρεῖς καὶ τριάκον- 24 τα ἐν (λ) πήχει. Καὶ ὡσπεὶ σμαλα ὡσπεὶ κασιδῶν τῆς χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ὠκύλευε αὐτὴν δέκα ἐν πήχει (μ) κυκλόθεν· καὶ τὸ χεῖλ Θ αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνε· καὶ τὸ πάχ Θ αὐτῆ παλαιστής. 25 Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τ θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες (ν) ἀνατολὰς· καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τ οἶκον, καὶ ἡ 27 θάλασσα ἐπ' αὐτῇ ἐπάνωθεν. Καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ χαλκᾶς· πῆχε πήχεις μῆκος τ μεχωνὼθ τ μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις (ξ) τὸ πλάτος αὐτ, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτ. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τ μεχωνὼθ συγκλῆσὸν αὐτοῖς, 29 καὶ ζυγκλῆσὸν ἀναμέσον τ ἐξεχομένων. Καὶ ἐπὶ τὰ (ο) ζυγκλείσμαλα αὐτ ἀναμέσον ἐξεχομένων λεόντες καὶ βόες καὶ (π) χερουβὶμ, καὶ ἐπὶ τ ἐξεχομένων, ὕπως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τ λεόντων καὶ τ βοῶν χῶρα, ἔρσον 30 καλαβάσεως. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ φοσίχοντα χαλκᾶ καὶ (ρ) τέσσαρες μέρη αὐτῶν, ὡμίαι (σ) chonoth uni, & excedentia æneа, ὑποκάτω τ λεήρων. et quatuor partes earũ, humeruli ſubter (q) luteres.

15 Et fudit duas columnas ipſi Ælam domûs: octo & decem cubiti altitudo columnæ: & (b) perimetrum, quatuordecim cubiti, circumdabat eam, craſſitiem columnæ, quatuor digitorum cavitates. Et ſic columna ſecunda. 16 Et duo (c) additamenta fecit, ad dandum ſuper capita columnarũ (d) ſuſilia: quinq; cubiti, altitudo additamẽti unius: et quinq; cubiti, altitudo additamenti ſecundi. Et 17 fecit (e) duo retia ad cooperiendum additamenta columnarum: & (f) rete additamento uni: & rete additamento ſecundo. Et o- 18 pus penſile. Duo ordines malogranatorum æneorum, reticulati, opus penſile, ordo ſuper ordinem. Et ſic fecit additamento ſecundo. Et ſtatuit columnas ipſius 21 Ælam templi. Et ſtatuit columnam unam: & vocavit nomen ejus, Jachum. Et ſtatuit columnam ſecundam: & vocavit nomen ejus, Boloz. Et (g) ſuper ca- 19 pita columnarum opus lilii ſecundùm Ælam quatuor cubitorum. Et Melathrum ſuper utraſq; columnas: & deſuper latera(h) additamentum, Melathrum craſſitiei. Et fecit (i) mare, decem in 23 cubito à labio ejus uſq; ad labium ejus; rotundum in circuitu ipſum: quinque in cubito altitudo ejus: & (k) reſticula, tres & triginta in cubito. Et ſulcimenta 24 ſub labio ejus in circuitu circumdabant illud, decem in cubito in circuitu. Et (l) labium ejus, tanquam opus labii calicis, (m) germen lilii: & craſſities ejus, palm⁹. Et duodecim boves ſubter mare: 25 tres ſpectantes Aquilonem: et tres ſpectantes mare: et tres ſpectantes Auſtrũ: et tres ſpectantes Orientẽ: et omnia poſteriora ad (n) domũ. Et mare ſuper eos deſuper. Et fecit 27 decem (o) Mechonoth æneas: quinq; cubiti longitudo Mechonoth unius, & quatuor cubiti latitudo ejus, & ſex in cubito altitudo ejus. Et hoc opus ipſa- 28 rum Mechonoth, concluſum eis, & concluſum inter junctũras. Et ſuper clauſuras earum inter 29 junctũras, leones, & boves, & Cherubim, & ſuper junctũras: ſic & deſuper. Et ſubter leones, & boves, regiones, op⁹ deſcenſionis. Et quatuor rotæ æneæ (p) Me- 30 chonoth uni, & excedentia æneа, et quatuor partes earũ, humeruli ſubter (q) luteres.

MS. A. (δ) χωνδτὰ χαλκᾶ· πέντε (ε) ὁμοιώματι * τῷ δευτέρῳ. (ζ) δευτέρῳ. 19 Καὶ ἐπιθέματα ὅπι τ κεφαλῶν τῶν σύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, πεπάρων πηχῶν. 20 Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τ σύλων, καὶ ἐπάνωθεν τ πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τ ῥοῶν * πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τ κεφαλίδ Θ τῆς δευτέρας. Καὶ ἔστησεν τὰς (η) Ἰαχείν· (θ) Βοὸς. (ι) κεφαλῶν ἔρσον κρίνου· καὶ εἱλεχώθη τὸ ἔρσον τ σύλων. Καὶ ἐποίησεν τ θάλασσαν δύο δέκα (κ) ὕψος αὐτ· καὶ συνεξμένοι (λ) πήχει * ἐκύκλω αὐλὴν κύκλῳ. Καὶ ὑποσημείωμα (μ) κυκλόθεν· δύο στίχοι τ ὑποσημιγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτ ἐξῶπις. Καὶ δώδεκα βόες (ν) ἀνατολὴν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτ ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον. 26 Καὶ τὸ πάχ Θ αὐτῆς παλαιστῆς· καὶ τὸ χεῖλ Θ αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου, θυμίλιους χωρεύοντας. Καὶ ἐποίησεν τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς· (ξ) πλάτ Θ αὐτ, (ο) συγκλίσματα (π) χερουβὶν, (ρ) τέσσερα (σ) αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων, αἱ ὠμίαι καυχώμεναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. 31 Καὶ τόμα αὐτῆ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδ Θ ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ τόμα αὐτ στρογγυλῶν. πόιημα ὕτως πήχεος, καὶ ἡμίσους τῷ πήχε Θ. καὶ ἐπὶ τόματ Θ αὐτῆ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτ πεπάγωνα, ὁ στρογγύλα. 32 Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τ διαπήγων, Καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν *τῷ Μεχωνώθ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 סְרִינָן שׁוּבַד סְרִינָא קְלִיעָן עוּבַד גְּדִילָן לְקָרוֹנְתָּן דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא שַׁבְעָא לְקָרוֹנְתָא
18 חָדָא וְשַׁבְעָא לְקָרוֹנְתָא תִּנְיָתָא: וַעֲבַד יַת עַמּוּדַיָּא וְתַרִין סְדָרִין סְחוֹר סְחוֹר עַל סְרִנְתָא
19 חָדָא לְכַסָּאָה יַת קָרוֹנְתָּן דְּעַל רֵישׁ רִמּוֹנַיָּא וְכֵן עֲבַד לְקָרוֹנְתָא תִּנְיָתָא: וְקָרוֹנְתָּן דְּעַל
20 רֵישׁ עַמּוּדַיָּא עוּבַד שׁוֹשַׁנְתָא לְקֵיט בְּאוּלְמָא אַרְבַּע אַמִּין: וְקָרוֹנְתָא עַל תְּרֵין עַמּוּדַיָּא אַף
מִלְעֵלָּא מִלְקֳבֵיל דְּבֻקָא דִּי לְעֵבֶר סְרִנְתָא וְרִמּוֹנַיָּא מְאָתָן סְדָרִין עֲבִידִין לֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר
21 עַל קָרוֹנְתָא תִּנְיָתָא: וְאָקִים יַת עַמּוּדַיָּא לְאוּלְמָא דְּהֵיכְלָא וְאָקִים יַת עַמּוּדָא מֵימִינָא
22 וְקָרָא יַת שְׁמֵיהּ יָכִין וְאָקִים יַת עַמּוּדָא מִסְמָלָא וְקָרָא יַת שְׁמֵיהּ בּוֹעַז: וְעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא
23 עוּבַד שׁוֹשַׁנְתָא וּשְׁלִימַת עֲבִידַת עַמּוּדַיָּא: וַעֲבַד יַת יַמָּא מַתַּךְ עֲסַר אַמִּין מִסְפֵּתֵיהּ עַד
סְפֵּתֵיהּ סַגְלָגַל סְחוֹר סְחוֹר וְחַמֵּשׁ אַמִּין רוּמֵיהּ וְחוּט מְשַׁח תִּלְתִין אַמִּין מַקַּף לֵיהּ סְחוֹר
24 סְחוֹר: וְצוּרַת בֵּיעִין מִלְּרַע לְסִפֵּתֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר מְקַפִּין לֵיהּ עֲסַר אַמִּין מַקְּפִין יַת יַמָּא
25 סְחוֹר סְחוֹר תְּרֵין סְדָרִין דְּצוּרַת בֵּיעִין מַתְכִין בְּאַתְכוּתֵיהּ: קָאֵם עַל תְּרֵי עֲסַר תּוֹרִין תְּלָתָא
אַפֵּיהוֹן לְצִפּוּנָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְדָרוֹמָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְמַעְרְבָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן
26 לְמַדְנְחָא וְיַמָּא מְתַקֵּן עֲלֵיהוֹן מִלְּעֵלָּא וְכָל אֲחוֹרֵיהוֹן לְגָיו: וְסוּמְכֵיהּ פּוּשְׁכָא וְסִפֵּתֵיהּ
27 כְּעוּבַד שְׂפַת כָּס סַגְלָגַל לָקִיט בְּשׁוֹשַׁנְתָא תְּרֵין אַלְפִין בִּירְטִיבָא מַחְסִיל: וַעֲבַד יַת
בְּסִסְיָא עֲסָרָא דְּנְחָשָׁא אַרְבַּע אַמִּין אוֹרְכָא דִּבְסִסְיָא חָדָא וְאַרְבַּע אַמִּין פּוּתֵיהּ וְתְלָת
28 אַמִּין רוּמֵיהּ: וְדִין עוּבַד בְּסִסְיָא נַדְנְפִין לְהוֹן וְנַדְנְפִין בֵּין שְׁלִיבַיָּא: וְעַל נַדְנְפַיָּא דְּבֵין
29 שְׁלִיבַיָּא צִיוּר אֲרָיָוָן תּוֹרִין וְכְרוּבִין וְעַל שְׁלִיבַיָּא כַּנָתָא מִלְּעֵיל וּמִלְּרַע לְאַרְיָוָן וְלְתוֹרִין
מַדְבַּק עוּבַד כְּבוּשׁ:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Reticula opere intricato, cælata opere perplexo, coronis quæ erant ſuper 17
caput columnarum: ſeptem erant coronæ uni, & ſeptem coronæ ſecundæ.
Et fecit columnas & duos ordines circuitu ſuper reticulum unum, ad ope- 18
riendum coronas quæ erant ſuper capita malogranatorum: & ſic fecit
coronæ ſecundæ. Et coronæ, quæ erant ſuper caput columnarum, erãt opus 19
liliacei floris in porticu, quatuor cubitorum. Et coronæ erant ſu- 20
per duas columnas, etiam deſuper è regione cohærentiæ quæ erat trans
reticulum, & malogranata ducentos ordines faciebant ſibi in circuitu,
ſuper coronam ſecundam. Et ſtatuit columnas in veſtibulo templi, & 21
ſtatuit columnam à dextris, & vocavit nomen ejus Jachin; & ſtatuit co-
lumnam à ſiniſtris, & vocavit nomen ejus Boghazz. Et ſuper caput co- 22
lumnarum erat opus lilii, & perfecta eſt factura columnarum. Et fecit 23
mare fuſile, decem cubitorum à labio ejus uſq; ad labium ejus orbiculare
in circuitu, & quinq; cubitorum altitudo ejus, & filum menſuræ triginta
cubitorum ambiebat illud per circuitum. Et figuræ ovorum ſubter labi- 24
um ejus in circuitu ambibant illud; decem cubiti ambibant mare in cir-
cuitu: duo ordines figuræ ovorum fuſiliũ erant in fuſione illi⁹. Stabat ſup 25
duodecim boves: tres facie ſua ad Septentrionem [*reſpiciebant*,] & tres
facie ſua ad Meridiem, & tres facie ſua ad Occaſum, & tres facie ſua ad
Orientem: & mare ſtatutũ erat ſup eos ſupernè, & omnia poſteriora eo-
rum erant intra. Et craſſitudo illi⁹ erat palm⁹, & labium illius ſecundùm 26
opus labii calicis rotundi, & floris in lilio: duo millia batorum humoris
continebat. Et fecit baſes decem æris: quatuor cubitorum erat longitu- 27
do baſis unius, & quatuor cubitorum latitudo ejus, & trium cubitorum
altitudo ejus. Et hoc eſt op⁹ baſium: clauſuræ erant illis, & clauſuræ erant 28
inter commiſſuras. Et ſuper clauſuras quæ erant inter commiſſuras for- 29
mavit leones, boves, & cherubin: & ſuper commiſſuras erat baſis deſu-
per, & ſubter leones & boves adjunctum erat opus extenſum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܥܒܕ ܟܦܬܐ ܕܢܚܐ ܘܫܪܝ ܥܒܕ ܫܪܫ̈ܐ ܕܥܠ ܪܫ̈ܐ ܕܥܡ̈ܘܕ̈ܐ ܫܒܥ ܠܟܦܬܐ ܕܚܕ ܘܫܒܥ ܠܟܦܬܐ ܕܬܪܝܢ
18 ܫܪܫ̈ܐ ܕܥܠ ܪܫ ܚܕ ܡܢ ܗܢ ܘܥܒܕ ܠܬܪܝܢ ܟܦ̈ܬ ܪ̈ܫ

מלכים א : ז

Versio VULG. LAT.

30 ואַרְבָּעָה אוֹפַנֵּי נְחֹשֶׁת לַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת
humeri concham desubter :eis humeri ejus angulis quatuor &
וְאַרְבָּעָה פַּעֲמֹתָיו כְּתֵפֹת לָהֶם מִתַּחַת לַכִּיֹּר הַכְּתֵפֹת
superius & ,coronamenti intra ejus os Et .copulationi viri transitu ex fusi
31 יְצֻקוֹת מֵעֵבֶר אִישׁ לִיוֹתֹו : וּפִיהוּ מִבַּיִת לַכֹּתֶרֶת וּמַעְלָה
:cubiti dimidium & ,cubitus ,basis opere rotundum ejus os & ,cubito in
בָּאַמָּה וּפִיהָ עֲגֹל מַעֲשֵׂה־כֵן אַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה
non ,quadratæ earum clausuræ & ,cælaturæ ejus os super etiam &
וְגַם־עַל־פִּיהָ מִקְלָעוֹת וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם מְרֻבָּעוֹת לֹא
manus & ,clausuras subter ad rotæ quatuor Et .rotundæ
32 עֲגֹלוֹת : וְאַרְבַּע הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת וִידוֹת
dimidium & ,cubitus unius rotæ ,staturæ & :basi in rotarum
הָאוֹפַנִּים בַּמְּכוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפָן הָאֶחָד אַמָּה וָחֵצִי
:currus rotæ opus sicut rotarum opus Et .cubiti
33 הָאַמָּה : וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים כְּמַעֲשֵׂה אוֹפַן הַמֶּרְכָּבָה
omnes ,earum ligamina & ,earum canthi & ,earum radii & ,earum manus
יְדוֹתָם וְגַבֵּיהֶם וְחִשֻּׁקֵיהֶם וְחִשֻּׁרֵיהֶם הַכֹּל
:unius fulcimenti angulos quatuor ad humeri quatuor Et .fusum
34 מוּצָק : וְאַרְבַּע כְּתֵפוֹת אֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הַמְּכוֹנָה הָאַחַת
cubiti dimidii fulcimenti capite in Et ,ejus humeri base ex
35 מִן־הַמְּכוֹנָה כְּתֵפֶיהָ : וּרְאֹשׁ הַמְּכוֹנָה חֲצִי הָאַמָּה
,ejus manus fulcimenti caput super & :circum rotunditas ,altitudine
קוֹמָהּ עֲגֹל סָבִיב וְעַל רֹאשׁ הַמְּכוֹנָה יְדֹתֶיהָ
,ejus manuum tabulis super aperuit Et .ea ex ejus clausuræ &
וּמִסְגְּרֹתֶיהָ מִמֶּנָּה : וַיִּפַּח עַל־הַלְּחֹת יְדֹתֶיהָ
36 ,viri nuditatem secundum palmas & ,leones ,Cherubim ejus clausuris super &
וְעַל וּמִסְגְּרֹתֶיהָ כְּרוּבִים אֲרָיוֹת וְתֹמָרֹת כְּמַעֲר־אִישׁ
fusura :fulcimenta decem fecit hoc Secundū .circumquaq; copulationum &
37 וְלוֹיוֹת סָבִיב : כְּזֹאת עָשָׂה אֶת עֶשֶׂר הַמְּכֹנוֹת מוּצָק
conchas decem fecit Et .ipsis cunctis una incisio ,una mensura ,una
אֶחָד מִדָּה אַחַת קֶצֶב אֶחָד לְכֻלָּהֵנָּה : וַיַּעַשׂ עֶשְׂרָה כִיֹּרוֹת
cubito in quatuor : una concha capiebat batos quadraginta :æreas
נְחֹשֶׁת אַרְבָּעִים בַּת כִּיּוֹר ׀ הַכִּיּוֹר הָאֶחָד אַרְבַּע בָּאַמָּה
decem unum fulcimentum super una concha una concha
הַכִּיּוֹר הָאֶחָד כִּיּוֹר אֶחָד עַל־הַמְּכוֹנָה הָאַחַת לְעֶשֶׂר
domus humerum super quinque fulcimenta dedit Et .fulcimentis
39 הַמְּכֹנֹת : וַיִּתֵּן אֶת־הַמְּכֹנוֹת חָמֵשׁ עַל־כֶּתֶף הַבַּיִת
dedit mare & ,ejus sinistra à domus humerum super quinq; & ,dextera à
מִיָּמִין וְחָמֵשׁ עַל־כֶּתֶף הַבַּיִת מִשְּׂמֹאלוֹ וְאֶת־הַיָּם נָתַן
Chiram fecit Et .meridiei regione è orientem ad dextero domus humero ab
40 מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית קִדְמָה מִטּוּל נֶגֶב : וַיַּעַשׂ חִירוֹם
Chiram complevit & :pelves & ,scopas & ,conchas
אֶת־הַכִּיֹּרוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם
domo Selomoh regi fecit quod opificium omne facere
לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית
super quæ ,coronamentorum vasa rotunda & ,duas Columnas .Domini
41 יְהוָה : עַמֻּדִים שְׁנַיִם וְגֻלֹּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־
duo operiendum ad ,duo retiacula & ,duarum columnarum caput
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי
.columnarum caput super quæ ,capitellorum rotunda vasa
גֻלֹּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים :
duo :retiaculis duobus quadringenta malogranata Et
42 וְאֶת־הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵי־
duo operiendum ad ,uni retiaculo malogranatorum ordines
טוּרִים רִמֹּנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי
Et .columnarum facies super quæ ,coronamentorum rotunda vasa
43 גֻלַּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים : וְאֶת־
Et .fulcimenta super decem conchas & ,decem fulcimenta
הַמְּכֹנוֹת עָשָׂר וְאֶת־הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרֵה עַל־הַמְּכֹנוֹת : וְאֶת־
.mare subter duodecim boves & ,unum mare
44 הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחַת הַיָּם :

30 Et quatuor rotæ per baſes ſingulas, & axes ærei: & per quatuor partes quaſi humeruli ſubter luterem fuſiles, contra ſe
31 invicèm reſpectantes. Os quoque lutéris intrinſecùs erat in capitis ſummitate: et quod forinſecùs apparebat, unjus cubiti erat totum rotundum, paritérque habebat unum cubitum & dimidium: in angulis autem columnarum variæ cælaturæ erant: & media intercolumnia,
32 quadrata non rotunda. Quatuor quoque rotæ, quæ p quatuor angulos baſis erant, cohærebant ſibi ſubter baſim: una rota habebat altitudinis cubi-
33 tum & ſemis. Tales autē rotæ erant, quales ſolent in curru fieri: & axes earum, & radii, & canthi, & modioli, omnia fuſi-
34 lia. Nam & humeruli illi quatuor per ſingulos angulos baſis unius, ex ipſa baſi fuſiles & conjuncti erant. In ſummitate
35 autem baſis erat quædam rotunditas dimidii cubiti, ita fabrefacta, ut luter deſuper poſſet imponi, habens cælaturas ſuas, variáſque ſculpturas ex
36 ſemetipſa. Sculpſit quoque in tabulatis illis quæ erant ex ære, & in angulis, cherubim, & leones, & palmas, quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis, ut non cælata, ſed appoſita per
37 circuitum viderentur. In hunc modum fecit decem baſes, fuſurâ unâ, & menſurâ, ſculpturâque conſimili. Fecit quoque
38 decem luteres æneos: quadraginta batos capiebat luter unus, erátque quatuor cubitorum: ſingulos quoque luteres per ſingulas, id eſt, decem baſes,
39 poſuit. Et conſtituit decem baſes, quinque ad dexteram partem templi, & quinque ad ſiniſtram: mare autem poſuit ad dexteram partem templi contra Orientem ad Meridiē. Fecit ergò Hiram lebetes, & ſcutras, & hamulas, & perfecit
40 omne opus regis Salomonis in templo Domini. Columnas
41 duas, & funiculos capitellorū ſuper capitella columnarum duos: & retiacula duo, ut operirent duos funiculos, qui erant
42 ſuper capita columnarum. Et malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos verſus malogranatorum in retiaculis ſingulis, ad operiendos funiculos capitellorum, qui erant ſuper capita columnarum. Et
43 baſes decem, & luteres decem ſuper baſes. Et mare unum, &
44 boves duodecim ſubter mare.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ χεῖρες ἐν τοῖς ὄχοις ἐν τῇ μεχωνῶθ. καὶ τὸ ὕψος τῆς χειρὸς ἑνὸς πήχεως καὶ
33 (τ) ἡμίσους. Καὶ τὸ ἔργον τῶν ὀχῶν ἔργον ὄχων ἅρματος. αἱ χεῖρες (υ) αὐτῶν καὶ οἱ
34 τροχοὶ αὐτῶν καὶ ἡ φαγματεία αὐτῶν (φ) πάντα χωνευτά. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ὄπισθεν τῶν
τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνῶθ τὸ μιᾶς, ἐκ τῆς
35 μεχωνῶθ οἱ ὦμοι αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς τῆς μεχωνῶθ ἡμισυ τοῦ πήχεως (χ)
μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τῆς μεχωνῶθ · καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς
καὶ τὰ συγκλείσματα (ψ) αὐτῆς καὶ ἀνοίγοντο
36 ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς. Καὶ τὰ συ-
κλείσματα αὐτῆς (ω) χερουβὶμ καὶ λέοντες
καὶ φοίνικες ἐσῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ
37 πρόσωπον (α) ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν. Κατ'
αὐτὸ ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνῶθ,
38 (β) τάξιν μίαν καὶ (γ) μέγεθος ἓν πάσας. Καὶ
ἐποίησε δέκα (δ) χυτροκαύλους χαλκοῦς, (ε)
τετρακόσια χοεῖς χωροῦντα (ζ) τὸ ἕνα χυ-
τροκαυλον μεδίμνου τετάρων πηχῶν · χυτρο-
καυλος ὁ εἷς ἐπὶ (η) τῇ μεχωνῶθ τῇ μιᾷ
39 τῶν δέκα μεχωνῶθ. Καὶ ἔθετο (θ) τὰς
πέντε μεχωνῶθ ἀπὸ τῆς ὠμίας τῆς οἴκου ἐκ
δεξιῶν, καὶ (ι) πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου
ἐξ (κ) ἀευσερῶν. καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῦ (λ) ὠμί-
ου τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν κατ' ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ
40 κλίτους τοῦ Νότου. Καὶ ἐποίησε Χιρὰμ τοὺς
λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας.
καὶ συνετέλεσε Χιρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔρ-
γα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴ-
41 κῳ κυρίου. Στύλους δύο, καὶ τὰ φατνώματα τοῦ σύ-
λου ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο · καὶ τὰ
δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ φα-
42 τνώματα τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων τὰς δύο
ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέρους τοῖς δικτύ-
οις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ
καλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ φατνώ-
ματα τῶν κεφαλῶν ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις.
43 Καὶ (μ) τὰ μεχωνῶθ δέκα, καὶ τοὺς (ν) χυτρο-
44 καύλους δέκα ἐπὶ (ξ) τῶν μεχωνῶθ · Καὶ τὴν
θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς βόας δώδεκα ὑπο-
45 κάτω τῆς θαλάσσης · Καὶ τοὺς λέβητας καὶ
τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας καὶ πάντα τὰ
σκεύη, ἃ ἐποίησε Χιρὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλω-
μὼν τῷ οἴκῳ κυρίου · καὶ οἱ στύλοι (ο) τετρα-
κόντα καὶ ὀκτὼ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ
47 τοῦ οἴκου (π) κυρίου · πάντα τὰ ἔργα τῶν βα-
σιλέως ἃ ἐποίησε Χιρὰμ χαλκᾶ ἄφλαστα. Οὐκ
ἦν σταθμὸς τῷ χαλκῷ ὃ ἐποίησε πάντα τὰ
ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα, ὡς ἦν τέρ-
μα τοῦ σταθμοῦ τοῦ (ρ) χαλκοῦ.

Et manus in rotis in ipſa Mechonoth: Et altitudo rotæ unius, cubiti ac dimidii. Et opus rotarum, opus rotarum currûs. Mo- 33
nus earum, & dorſa earum, & tractatio earum; omnia fuſilia:
Quatuor humeruli ſuper quatuor 34
angulos M.chonoth unius: ex
ipſa Mechonoth humeri ejus. Et 35
ſuper caput ipſius Mechonoth dimidium cubiti magnitudo ejus rotunda in circuitu ſuper caput ipſius Mechonoth. Et principium manuum ejus, & clauſuræ (ſ) ejus. Et aperiebatur ſuper principia manuum ſuarum: Et 36
clauſuræ ejus Cherubim, & leones, & palmæ, ſtantia, cohærens unumquodque ad ſaciem intûs, & quæ in circuitu. Secundùm 37
hanc fecit omnes decem Mechonoth, ordinem unum, & menſuram unâ omnibus. Et fecit decem 38
(t) Chytrocaulos æneos, quadraginta choas capientem unum Chytrocaulum menſurâ quatuor cubitorum. Chytrocaulus unus ſuper Mechonoth unam, decem ipſis Mechonoth. Et poſuit quinque 39
Mechonoth ab humero domûs à dextris, & quinque ab humero domûs à ſiniſtris. Et mare ab humero domûs à dextris ad Orientem à latere Auſtri. Et fecit Chiram lebetes, & (u) calfactoria, & phialas. Et conſummavit 40
Chiram faciens omnia opera, quæ fecit regi Salomon in domo Do-
mini: Columnas duas: & ver- 41
tibilia (x) columnarum ſuper capita columnarum duo: & retia duo ad operiendum utraque ver-
tibilia ſculpturarum exiſtentia ſuper columnas: Malogranata 42
quadringenta utriſque retibus: duo ordines malogranatorum reti uni, ad cooperiendum utraque exiſtentia vertibilia (y) ipſius Mechonoth, ſuper utraſque colu-
mnas. Et Mechonoth decem, & 43
Chytrocaulos decem ſuper Mechonoth. Et mare unum, & bo- 44
ves duodecim ſubtus mare: Et 45
lebetes, & calfactoria, & phialas, & omnia vaſa, quæ fecit Chiram regi Salomon, (z) domo domini. Et columnæ quadraginta & octo domûs regis, & do-
mûs Domini. Omnia opera regis, 47
quæ fecit Chiram, ærea abundanter. Non erat pondus æris, quo fecit omnia opera hæc præ multitudine valdè: non erat terminus ponderum æris.

MS. A. (τ) ἡμίσεως τοῦ πήχεος. Καὶ (υ) αὐτῶν καὶ αὐχένες αὐτῆ καὶ οἱ νῶτοι (φ) ἴσα πάντα (χ) μέγεθος στρογγύλον (ψ) αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ (ω) χερουβεὶν (α) αὐτῆ ἴσον (β) τάξις μία (γ) μέτρον ἓν, τέρμα ἓν πάσαις. (δ) χυτρογαύλους (ε) τεσσεράκοντα (ζ) τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος (η) τῆς μεχωνὼθ ἡ μιᾶς (θ) τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ (ι) πέντε ἐπ' ὠμίαν (κ) ἀειστερῶν αὐτῶ. καὶ (λ) ὠμίου τῶ (μ) τὰς (ν) χυτρογαύλους (ξ) τῆς (ο) τεσσεράκοντα ὀκτὼ (π) τοῦ κυρίου· (ρ) χαλκῶ σίλοντος. Ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וְאַרְבְּעָה גַלְגֵּלֵי נְחָשָׁא לִבְסִיסָא חֲדָא וְנִסְרִין דִּנְחָשׁ וְאַרְבַּע וְוַיְתְהוֹן כַּתְפִין לְהוֹן מִלְרַע
31 לְכִיוָרָא כַּתְפִין מַתְכִין כְּכֻבְשׁ עוּבַד דְּבוּק : וּפוּמֵיהּ מְנָיו לְקָרוֹנַתְהוֹן וּלְעֶלָּא בְּאַמְתָא
וּפוּמֵיהּ סַנְלַגְל עוּבַד בַּנְתָא אַמְתָא וּפַלְגוּת אַמְתָא וְאַף עַל פּוּמֵהּ קְלִיעִין וּגְדָנְפֵיהוֹן מְרַבְּעִין
32 וְלָא סַנְלַגְלִין : וְאַרְבְּעָא גַלְגַּלְיָא לְמִלְרַע לִגְדָנְפֵיָא וְאַשְׁדָּרַת גַּלְגַּלְיָא בְּבִסְיָא וְרוּמֵיהּ
33 דְּגַלְגַּל חַד אַמְתָא וּפַלְגוּת אַמְתָא : וְעוּבַד גַּלְגַּלְיָא כְּעוּבַד גַּלְגְּלֵי מֶרְכְּבַת יְקָרָא אַשְׁדָּרְתְהוֹן
34 וְגַבֵּיהוֹן וְחוּפֵיהוֹן וְכֻבּוּשֵׁיהוֹן כּוּלָּא מַתְּךְ : וְאַרְבַּע כַּתְפִין לְאַרְבַּע וְוֵין דְּבִסְיָא חֲדָא מִן
35 בְּסִיָא כַּתְפָהָא: וּבְרֵישׁ בְּסִיָא פַּלְגוּת אַמְתָא רוּמָא סַנְלַגְל סְחוֹר סְחוֹר וְעַל רֵישׁ בְּסִיָא
36 אַשְׁדַרְתָּהָא וּגְדָנְפָהָא מְנָהּ : וּגְלַף עַל לוּחַיָא אַשְׁדַרְתָּהָא וְעַל גְּדָנְפָהָא כְּרוּבִין אַרְיָוִין וְצוּרַת
37 דְּקַלִּין כְּבֵשׁ חַד וּמְדַבַּק סְחוֹר סְחוֹר : כְּדָנָא עָבַד יַת עֲסַר בְּסִיסַיָא מַתְּךְ חַד מַשַּׁחְתָּא חֲדָא
38 עוּבְדָא חַד לְכוּלְהוֹן : וַעֲבַד עֲשַׂרְ כִּיוָרִין דִּנְחָשָׁא אַרְבְּעִין בִּירְטִיבָא מַכְסִיל לְכִיוָרָא
39 חַד אַרְבַּע אַמִּין כִּיוָרָא חַד כִּיוָרָא חַד עַל בְּסִיסָא חֲדָא לַעֲסַר בְּסִיסַיָא : וִיהַב יַת בְּסִיסַיָא
חֲמֵשׁ עַל עִבַּר בֵּיתָא מִימְנָא וַחֲמֵשׁ עַל עִבַּר בֵּיתָא מִסְמָלֵיהּ וְיַת יַמָּא יְהַב מֵעִבַּר בֵּיתָא
40 מִימְנָא קֻדּוּמָא מְקַבֵּיל דָּרוֹמָא: וַעֲבַד חִירָם יַת כִּיוָרַיָא וְיַת מַגְרוּפַיְתָא וְיַת מִזְרָקַיָא וְשֵׁיצֵי
41 חִירָם לְמֶעְבַּד יַת כָּל עֲבִידְתָּא דַּעֲבַד לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ : עַמּוּדַיָא תְּרֵין
וַאֲנָנֵי קְרוֹנַתְהוֹן דִּי עַל רֵישׁ עַמּוּדַיָא תַּרְתֵּין וְסִרֵינָתָא תַּרְתֵּין לְכַסָּאָה יַת תַּרְתֵּין אֲנָנֵי
42 קְרוֹנַתְהוֹן דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָא : וְיַת רִמּוֹנַיָא אַרְבַּע מְאָה לְתַרְתֵּין סְרִינָתָא תְּרֵין סְדָרִין
43 דְּרִמּוֹנִין לְסִרְנָתָא חֲדָא לְכַסָּאָה יַת תַּרְתֵּין אֲנָנֵי קְרוֹנַתְהוֹן דְּעַל אַפֵּי עַמּוּדַיָא : וְיַת בְּסִיסַיָא
44 עֲשַׂר וְיַת כִּיוָרָא עַסְרָא עַל בְּסִיסַיָא : וְיַת יַמָּא חַד וְיַת תּוֹרֵי תְרֵי עַסַר תְּחוֹת יַמָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et quatuor rotæ æris erant baſi cuique, & aſſeres æris, & quatuor angulis 30
ejus erant humeri illis: ſubter lutrum humeri fuſiles protracto opere adhæ-
ſionis. Et os ejus erat intra coronas earum, & ſupra in cubito; & os ejus 31
erat orbiculare opere baſis, cubitus & dimidium cubiti: & etiam ſuper
os ejus erant cælaturæ, & clauſuræ earum quadratæ, & non orbiculares.
Et quatuor rotæ erant ſubter clauſuras, & radii rotarum in baſi: & alti- 32
tudo rotæ unius erat cubitus & dimidium cubiti. Et opus rotarum erat ſi- 33
cut opus rotarum currus gloriæ: radii earum & coſtæ earum, & ligamina
earum, & ſubligacula earum, omne erat fuſile. Et quatuor humeri erant 34
quatuor *angulis* baſis unius: ex baſi erant humeri ejus. Et in capite baſis 35
dimidium cubiti altitudine orbiculata per circuitum, & ſuper caput baſis
radii ejus erant & peripheriæ ejus ex ea. Et ſculpſit ſuper tabulas radio- 36
rum ejus & ſuper peripherias ejus cherubin, leones, & figuram palma-
rum in gradu uno & junctura per circuitum. Sic fecit decem baſes; fuſio 37
eadem, menſura eadem, inciſio eadem erat omnibus illis. Et fecit decem 38
lebetes æris, quadraginta batos humoris continebat lebes unus; quatuor
cubitorum erat lebes quiſque: lebes unus ſuper baſim unam decē baſibus.
Et dedit lebetes quinque ad latus domus à dextra, & quinque ad la- 39
tus domus à ſiniſtra *ejus*, & mare dedit à latere domus dextro ad
Orientem è regione Auſtri. Et fecit Hhiram ollas & ſcopas & pel- 40
ves: & finivit Hhiram facere omne opus quod fecit regi Selo-
moh in domo ſanctuarii Domini. Columnas duas, & vaſa rotunda 41
coronarum quæ erant ſuper caput columnarum duarum, & retia duo ad
operiendum duo vaſa rotunda coronarum quæ erant ſuper caput colu-
mnarum. Et malogranata quadringenta duobus reticulis: duo ordines ma- 42
logranatorum erant reti uni ad operiendum duo vaſa rotunda coronarum
quæ erant ſuper faciem columnarum. Et baſes decem, & lebetes decem 43
ſuper baſes. Et mare unum, & boves duodecim ſubter mare. 44

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ܐܪܒܥ ܓܠܓܠ ܠܚܕ ܠܡܟܬܐ ܘܐܪܒܥ ܦܐܢ ܠܚܕ ܠܓܢܬܐ ܘܟܬܦ ܠܗ ܡܢ ܬܚܬ ܠܬܪ ܥܠ ܐܪܒܥ ܦܐܬ ܕܢܚܐܫ ܠܡ ܡܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܡܫܟ ܠܗ ܡܢ ܬܚܬ ܠܟܬܦ

מלכים א : ח

vasa omnia & ,sfurforia & ,scopas & ,lebetes Et
וְאֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וְאֶת כָּל הַכֵּלִים 45
ære ,Domini domo Selomoh regi Chiram fecit quæ hæc
הָאֵהֵל אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת
inter ,terræ densitate in rex ea fudit Jarden planitie In ,ter so
מְמֻרָט : בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה בֵּין 46
,vasa omnia Selomoh omisit Et .Sarthan inter & ,Succoth
סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן : וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֵת כָּל הַכֵּלִים 47
fecit Et .æris pondus est exploratū non ;valde valde multitudine præ
מֵרֹב מְאֹד מְאֹד לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת : וַיַּעַשׂ 48
,aureum altare ,Domini domo quæ vasa omnia Selomoh
שְׁלֹמֹה אֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֵת מִזְבַּח הַזָּהָב
candelabra Et .auream ,facierum panis eam super quam mensam &
וְאֵת הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב : וְאֵת הַמְּנֹרוֹת 49
,conclusō auro oraculi facies ad sinistra à quinque & ,dextera à quinque
חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סְגוֹר
,psalteria & ,scyphos Et .auro forcipes & ,lucernas & ,florem &
וְהַפְּרָחִים וְהַנֵּרוֹת וְהַמֶּלְקָחַיִם זָהָב : וְהַסִּפוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת 50
cardines & :concluso ,auro acerras & ,cochlearia & ,pelves &
וְהַמְּחִתּוֹת וְהַכַּפּוֹת זְהַב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת
domus foribus ,Sanctitatum Sanctitati interioris domus foribus
לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת
rex fecit quod opificum omne est perfectum Et .aureo templo
לַהֵיכָל זָהָב : וַתֵּשְׁלַם כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ 51
,sui patris David Sanctitates Selomoh intulit &,Domini domo Selomoh
שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת קָדְשֵׁי דָּוִד אָבִיו
domus thesauris in dedit vasa & ,aurum & ,argentum
אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית
.Domini
יְהוָה :

CAP. VIII. ח

tribuum capita omnia & ,Israel seniores Selomoh cōgregavit Tūc
1 אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת
,Jerusalaim Selomoh regem ad Israel filiorum patrum prælatos
נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלִַם
.Sion ipsa:David civitate de Domini fœderis arcam ascendere faciendū ad
לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן :
mense in Israel viri omnes Selomoh regem ad convenerunt Et
2 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח
seniores omnes venerunt Et .septimus mensis ipse :tripudio in festum
הָאֵתָנִים בְּחַג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי : וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי
3 arcam fecerunt ascendere Et .arcam sacerdotes tulerunt & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן : וַיַּעֲלוּ אֶת אֲרוֹן
:tentorio in quæ ,Sanctitatis vasa omnia & ,conventus tentorium & Domini
יְהוָה וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל
,Selomoh rex Et .Levitæ & sacerdotes ea fecerunt ascendere &
וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם : וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה 5
,arcæ facies ad secum ,eum super convenientes ,Israel cœtus omnis &
וְכָל עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן
supputabantur nec ,enumerabantur non quæ ,bovem & ,pecus immolantes
מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ
ad Domini fœderis arcam sacerdotes adduxerūt Et.multitudine præ
6 מֵרֹב : וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֶל
sub ,ala ,Sanctitatum Sanctitatem ad ,domus oraculum ad ,suum locū
מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת אֶל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אֶל תַּחַת
locum ad alas expandentes Cherubim Nam .Cherubim alas
כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים : כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל מְקוֹם 7
.desuper ejus vectes ,super & ,arcam ,super Cherubim operiebāt &
הָאָרוֹן וַיִּסְכּוּ הַכְּרֻבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל בַּדָּיו מִלְמָעְלָה :

Versio VUL. LAT.

45 Et lebetes, & scutras, & hamulas: omnia vasa, quæ fecit Hirā
46 regi Salomoni in domo Domi-
ni, de aurichalco erant. In
campestri regione Jordanis fu-
dit ea rex in argillosa terra, in-
47 ter Sochoth & Sarthan. Et po-
suit Salomon omnia vasa: pro-
pter multitudinem autē nimi-
48 am non erat pondus æris. Fe-
citque Salomon omnia vasa in
domo Domini: altare aureū, et
mensam, super quam pone-
49 rentur panes propositionis, au-
ream: Et candelabra aurea,
quinque ad dexteram, et quin-
que ad siniſtrā, contra oraculū,
ex auro puro: & quasi lilii flo-
res, & lucernas desup aureas:
50 & forcipes aureos, Et hydrias,
& fuscinulas, & phialas, &
mortariola, et thuribula, de au-
ro purissimo: et cardines ostio-
rum domûs interioris Sancti
sanctorum, & ostiorum domûs
51 templi, ex auro erant. Et per-
fecit omne opus quod faciebat
Salomon in domo Domini, &
intulit quæ sanctificaverat Da-
vid pater suus, argentū et au-
rum, & vasa, reposuitque in
thesauris domûs Domini.

CAP. VIII.

1 TUnc congregati sunt omnes
majores natu Israel cum prin-
cipibus tribuum, & duces fa-
miliarum filiorum Israel, ad re-
gem Salomonem in Jerusalem:
ut deferrent arcam fœderis
Domini, de civitate David, id
2 est, de Sion. Convenítque ad
regem Salomonē universus Is-
rael in mense Ethanim, in so-
lenni die, ipse est mensis septi-
3 mus. Venerúntque cuncti se-
nes de Israel, & tulerunt arcā
4 sacerdotes, Et portaverunt ar-
cam Domini, & tabernaculum
fœderis, et omnia vasa Sanctu-
arii, quæ erant in tabernaculo:
& ferebant ea sacerdotes &
5 Levitæ. Rex autem Salomon,
et omnis multitudo Israel, quæ
convenerat ad eum, gradieba-
tur cum illo ante arcam, et im-
molabant oves & boves absq;
6 æstimatione & numero. Et in-
tulerunt sacerdotes arcam fœ-
deris Domini in locum suum,
in oraculum templi, in Sanctū
sanctorum, subter alas cheru-
7 bim. Siquidē cherubim expan-
debant alas super locū arcæ, &
protegebant arcam & vectes
ejus desupér.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

46 Ἐν τῷ περιοίκῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν (σ) *In vicinia Jordanis fudit ea in*
αὐτὰ ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον Σοκχὼθ *crassitie terræ inter Soccho'h, &*
48 καὶ ἀναμέσον (τ)Σιρά. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς *inter Sira: Et (aa) accepit rex*
Σολομὼν (υ) τὰ ζκεύη ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ *Salomon vasa, quæ fecerat in*
κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τρά- *domo Domini, altare aureum, &*
πεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς, χρυσῶν. *mensam, super quam panes oblati-*
49 Καὶ τὰς λυχνίας (φ) πέντε ἐξ ἀριστερῶν, καὶ *onis, aureum. Et candelabra quin-*
πέντε ἐκ δεξιῶν κατ' πρόσωπον τοῦ δαεὶρ *que à sinistris, & quinque à dex-*
χρυσᾶς ζυγελομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ *tris secundùm faciem Debir*
τὰς λύχνους, καὶ τὰς (χ) ἐπαύρυσις χρυσᾶς. *aurea conclusa, & lampadas, &*
50 Καὶ τὰ περόνεα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ *lucernas, & (bb) epaurystres au-*
τὰ τρυβλία, καὶ αἱ θυίσκαι χρυσαῖ, ζυγελ- *reas. Et vestibula, & clavi, &*
γά. καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐ- *phialæ, et patellæ, et mortariola au-*
σωτάτου (ψ) ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ τοῦ θύρας τοῦ *rea, concluſa. Et cardines ostiorū*
ναοῦ χρυσᾶς. Καὶ ἀνεπληρώθη (ω) τὸ ἔργον ὃ *domûs intimæ sancti sanctorum,*
ἐποίησε Σολομὼν οἴκου κυρίου. καὶ εἰσήνεγκε *& ostiū templi, aurea. Et com-*
Σολομὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ *pletum est opus, quod fecit Salo-*
πάντα τὰ ἅγια Σολομὼν, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ *mon domûs Domini. Et intulit*
χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τοὺς θησαυ- *Salomon sanctā David patris sui,*
ροὺς οἴκου (ι)κυρίου. (α) Καὶ τότε οἶκον ἑαυτῷ ᾠκο- *& omnia sancta Salomon, ar-*
δόμησε Σολομὼν πρισκαίδεκα ἔτεσι. Καὶ *gentum, & aurum, & vasa de-*
ᾠκοδόμησε τὸ οἶκον δρυμῷ τοῦ Λιβάνου. ἐ- *dit in thesauros domûs Domini.*
καλδν πῆχυς (β) μῆκος αὐτῶν, καὶ πεντήκοντα *Et domum ædificavit sibi Salo-*
πήχεις πλάτος αὐτῶν, καὶ τριάκοντα πήχεων *mon tribus & decem annis. Et ædificavit domum (cc) sylvæ Liba-*
ὕψος αὐτῶν· καὶ τριῶν στίχων κύλων κεδρείνων, *ni: centum cubiti longitudo ejus:*
3 καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς κύλοις. Καὶ ἐφάτνω- *& quinquaginta cubiti latitudo*
σε τὸν οἶκον ἄνωθεν ὅθι τὰ πλευρῶν τοῦ κύλου· *ejus: & triginta cubitorum alti-*
καὶ ἀριθμὸς τοῦ κύλου (γ) πεντεμαράκοντα καὶ πέν- *tudo ejus: & trium ordinum co-*
4 τε ὁ στίχος, Καὶ μέλαθρα πρία, καὶ χῶρα ὅθι *lumnarum cedrinarum: & humeri cedrini columnis. Et (dd) texuit*
5 χῶραν πρισῶς. Καὶ πύλα τὰ θυρώματα, καὶ *domum desuper super latera co-*
αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμβρωμέναι· καὶ ἀπὸ *lumnarum. Et numerus columna-*
6 τῶν θυρώματος ἐπὶ θύραν πρισῶς. Καὶ τὸ *rum, quadraginta & quinque, or-*
αἴλαμ τοῦ (δ) κύλου, πενήκοντα μῆκος, καὶ *do, Et Melathra tria, & (ee) ca-*
(ε) πενήκοντα ἐν πλάτει ἐξυγωμένα αἴλαμ *pacitas super capacitatem tripliciter. Et omnia ostia, & capaci-*
ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ κύλοι καὶ πάχος ἐ- *tates quadrangulæ Melathris in-*
7 πὶ πρόσωπον (ζ) αὐλῆς τοῖς αἰλαμίν. Καὶ τὸ *structæ: & ab ostio ad ostium tri-*
αἴλαμ τοῦ θρόνου ἐ κρινεῖ ἐκεῖ, (η) αἴλαμ τοῦ *pliciter. Et Ælam columnarum:*
8 κριτηρίου. Καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν ἐν ᾧ κάθησε *quinquaginta longitudo, & (ff)*
ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξηγιασμένη τοῖς κτ' τὸ ἔρ- *quinquaginta in latitudine, juncta Ælam super faciem earum: et*
σον τοῦτο. καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ὃν ἔλα- *columnæ, & crassities super fa-*
9 βε Σολομών, κτ' τὸ αἴλαμ τοῦτο. Πάντα ταῦ- *ciem (gg) ejus ipsis Ælamis. Et*
τα ἐκ λίθων (ϑ) τιμίων κεκολαμμένα ἐκ δι- *Ælam (hh) ibronorum, ubi judi-*
αστήματος (ι) ἔσωθεν καὶ ἐκ τοῦ θεμελίου ἕως τῶν *cabit ibi: Ælam tribunalis. Et*
10 ξύλων· καὶ ἐξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην τὴν *domus (ii) eorum, in qua sedebi-*
τεθεμελιωμένην (κ) ἐν τιμίοις λίθοις μεγά- *tur illuc; atrium unum circum-*
λοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι· *volutum his juxta opus hoc. Et*
11 Καὶ ἐπάνωθεν (λ) τιμίοις κτ' τὸ μέσον ἀπε- *domum sitæ Pharaonis, quam ac-*
λεκήτων, καὶ κέδροις. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης *cepit Salomon, juxta hoc Ælam.*
12 κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στὶχ *Omnia hæc ex lapidib' pretiosis,*
κεκολαμμένης (μ) κέδρου. καὶ ζυνετέλεσε *sculpta ex intervallo ab (kk) in-*
Σολομὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. *tūs, et à fundamēto usq; ad sum-*
mitates parietum, & ab extrà ad
atrium magnum Fundatum in
pretiosis lapidibus magnis, lapidi-
bus decem cubitorum, & octo
cubitorum: Et desuper, pretiosis
secundùm mensuram (ll) non do-
latorum, & cedris. Atrii magni
in circuitu tres ordines non dolatorum, & ordo sculptæ cedri. Et (mm) con-
summavit Salomon totam domum suam.

MS.A. (σ)αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν (τ)Σιαρέμ. Καὶ ἔδωκεν ὁ(υ)ἐπὶ πάντα τὰ σκεῦη ἀπὸ τοῦ πλήθους σφόδρα σφόδρα οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ. Καὶ ἐποίησεν Σολομὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον (φ) πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κτ' (χ) ἐπαυρυσρίδας χρυσᾶς πέντε. Καὶ τὰ (ψ) ἁγίου ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ (ω) πᾶν τὸ ἔργον ὁ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν (†) κυρίῳ. Κεφ.η'. Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ ut in seq. cap. v, 1. lit. (α) Quæ autem hic sequuntur in textu Romano, Καὶ τὸ οἶκον ἑαυτῷ, &c. usque ad κέδρου. Καὶ ζυνετέλεσεν Σολομὼν habentur in MS. A. ante initium hujus 7. cap. (α) Καὶ τὸ οἶκον αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Σολομὼν τρισκαίδεκα ἔτεσιν, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸ οἶκον αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν τὸ οἶκον δρυμῷ (β) τὸ μῆκος (γ) πεντεράκοντα καὶ πέντε. δέκα καὶ πῆχυς ὁ στίχος, (δ) κύλων ἐποίησεν πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, (ε) τριάκοντα ἐν πλάτει (ζ) αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείν. (η) τὸ αἰλὰμ τῆς κρισεῖς ἐποίησεν, καὶ ὡρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ ἐδάφους. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ κάθησε (ϑ) πηχῶν μέσον ἀπελεκήτων κεκολαμμένα (ι) ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ ἐκ (κ) τιμίοις (λ) λίθοις πηχίοις (μ) κέδρου. Καὶ οἰκοδόμησεν αὐλὴν οἶκος κυρίου ἐσωτάτου αἰλὰμ τοῦ οἴκου κτ' προσώπου ναοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν, prout sequitur in principio hujus 7. capitis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

45 וית דוניא וית מזרופיתא וית מורקיא וית כל מנייא האלין כעובד מני משכנא דעבד
46 משה כן עבד חירם למלכא שלמה בית מקדשא דיי נחש טב : במישרי ירדנא אהכנון
47 מלכא בעובי גרגשתא בין סכות ובין צרתן : ואצנע שלמה ית כל מנייא מספי לחדא
48 לחדא ליית סוף למתקל נחשא : ועבד שלמה ית כל מנייא די בבית מקדשא דיי ית מדבחא
49 דדהבא וית פתורא די עלוהי לחם אפייא דהבא : וית מנרתא חמש מימינא וחמש מסמלא
50 קדם בית כפורי דדהבא טבא ושושנתא ובוצינייא וצבתייא דהבא : וקוליא ומזמריא
ומורקיא ובוכיא ומחתיתא דהבא טבא ומונלסיא לדשי בית נויה לקדש קודשיא
51 לדשי ביתא להיכלא דהבא : ושלימת כל עבידתא דעבד שלמה מלכא בית מקדשא
דיי ואייתי שלמה ית קודשי דוד אבוהי ית כספא וית דהבא וית מנייא יהב באוצריה בית
מקדשא דיי :

ח

1 בדין כנש שלמה ית סבי ישראל וית כל רישי שבטיא רברבי אבהתא דבני ישראל לות
2 מלכא שלמה לירושלם לאסקא ית ארון קיימא דיי מקרתא דדוד היא ציון : ואתכנשו
לות מלכא שלמה כל אנש ישראל בירחא דעתיקיא דקרן ליה ירחא קדמאה בחגא
3 4 וכען הוא ירחא שביעאה : ואתו כל סבי ישראל ונטלו כהניא ית ארונא : ואסיקו ית
ארונא דיי וית משכן זמנא וית כל מני קודשא די במשכנא ואסיקו יתהון כהניא ולויאי :
5 ומלכא שלמה וכל כנשתא דישראל דאודמנו עלוהי קימין עמיה קדם ארונא מנכסין ען
6 ותורין דלא יתחשבון ולא יתמנון מספי : ואעילו כהניא ית ארון קיימא דיי לאתריה לבית
7 כפורי די מתקרן ליה בנו ביתא לקודש קודשיא לתחות כנפי כרוביא : ארי כרוביא
פרישן נדפיהון על אתר ארונא ומטלין כרוביא על ארונא ועל אריחוהי מלעלא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ollas, & scopas, & pelves: & omnia vasa hæc secundùm opus vaso- 45
rum tabernaculi quod fecit Moses, sic fecit Hhiram regi Selomoh in domo
sanctuarii Domini ex ære bono. In planiciebus Jardena fudit illa rex in 46
densitate argillæ inter Zzuchoth & Zzarthan. Et reposuit Selomoh 47
omnia vasa præ multitudine copiosissima, non erat finis ponderis æris.
Et fecit Selomoh omnia vasa *quæ [erant] in domo* sanctuarii Domini, altare 48
aureum, & mensam, super quam erat panis facierum, auream. Et cande- 49
labra quinque à dextera, & quinque à sinistra ante domum oraculi ex au-
ro bono, & lilia, & lucernas, & forcipes ex auro. Et hydrias, & psalte- 50
ria, & pelves, & cochlearia, & thuribula ex auro bono: & cardines
portis domus interioris in sanctum sanctorum, & portis domus templi,
ex auro. Et perfecta est omnis factura quam fecit Selomoh rex domui san- 51
ctuarii Domini, & intulit Selomoh sanctitates David patris sui; argentum
& aurum & vasa dedit in thesauris in domo sanctuarii Domini.

CAP. VIII.

Tunc congregavit Selomoh senes Israel, & omnia capita tribuum, ma- 1
gnates patrum filiorum Israel, ad regem Selomoh in Jerusalem, ut trans-
ferrent arcam fœderis Dñi ex civitate David, ipsa est Zzion. Et congregati 2
sunt ad regem Selomoh omnes homines Israel, in mense quem veteres vo-
cabant Mensem primum, in festivitate: & nunc ipse est mensis septimus.
Et venerunt omnes senes Israel, & tulerunt sacerdotes arcam. Et trans- 3
tulerunt arcam Domini, & tabernaculum pacti, & omnia vasa sanctitatis 4
quæ erant in tabernaculo, & transtulerunt ea Sacerdotes & Levitæ. Et rex 5
Selomoh & omnis congregatio Israel, qui convenerant ad eum, stabant
cum eo ante arcam mactantes pecudes & boves qui non supputabuntur,
nec numerabuntur præ multitudine. Et introduxerunt sacerdotes arcam 6
fœderis Domini in locum suum in domum oraculi quod paratum erat ei
intra domum in sancta sanctorum subter alas cherubaja. Nam cherubin 7
extendebant pennas suas super locum arcæ, & obumbrabant cherubaja
super arcam & vectes desuper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 ... Lebetes, cacabos, & sartagines. Omnia autem vasa ministerii, quæ fecit Hiram regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Corinthio. 45 In Chachar quæ est in planitie Jericho secus Jordanem, fudit ea rex, in pulcherrima terra, inter Sochoth & inter Sartan. 47 Fecit ergò Salomon cuncta vasa, maximâ copiâ : infinitum erat pondus æris quo usus est rex Salomon pro domo Domini. 48 *Præter* omnia vasa domûs Domini, fuerunt altare aureum, & mensa aurea super quam erat panis faciei. 49 Item candelabra ex auro purissimo, quinque à dextera, & quinque à sinistra ante templum : lances, lampades, & forcipes aurei ; 50 Vasa munctoria, laternæ, cola, calices, & thuribula ex auro purissimo: operimentum januæ interioris Sancti-sanctorum, & januæ domûs templi ex auro purissimo. 51 Absoluto demum toto opere quod fecit rex Salomon in domo Dñi, attulit Salomon quæ consecrârat David pater ejus : argentum, & aurum, ac vasa intulit in thesaurum domûs Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc convocavit Salomon omnes tribus Israelis, omnesque principes tribuum, et patriarchas ; et convenerunt apud regem Salomonem in Jerusalem, ut adducerent arcam fœderis Domini de civitate Davidis, 2 quæ est Sion. Congregatis itaque ad regem Salomonem cunctis Israelitis mense proventuum, in festo (is est mensis septimus) 3 Et convenientibus cunctis tribubus Israelis, 4 tulerunt sacerdotes arcam Domini, Et tabernaculum temporis, & vasa sacra tabernaculi ; & ascenderunt cum eis sacerdotes 5 Israelis, et Levitæ. Rex autem Salomon, et universus cœtus Israelis, qui ad eum convenerant, stabant cum ipso ante arcam, & sacrificabant oves ac boves, quæ præ multitudine nec numerari nec supputari *poterant*. 6 Attulerunt autem sacerdotes arcam fœderis Domini ad locũ suum, in templum, in domum Sancti-sanctorum, subter alas Cherubinorum. 7 Nam Cherubinorum alæ erant expansæ in loco sancto, et alis suis obtegebant arcam et vectes ejus superné.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 ... Cacabos, urceos, ollas que. Cæterum cuncta vasa quæ fecit Hiramus regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Græco: 46 Fecit autem illa in Chachare quæ sita est in planitie Jericho secus ripam Jordanis : fecit inquam & fudit ea in pulcherrimo terræ loco, inter Sechoth, & inter 47 Sartan. Itaq; fecit Salomon hæc vasa, præter numerum plurima : adeoq; pondus æris quod fecit Salomon pro domo Domini, numerari non poterat, ut nec omnia 48 vasa domûs Domini. Præterea fecit altare ex auro, & mensã ex auro obryzo, ut ei superponeretur panis facici. 49 Fecit etiam candelabra ex auro obryzo, quinque à dextera templi, & quinq; ab ejus sinistra: 50 fecitque lances, lucernas, & lychnuchos eorum ex auro. Fecit quoque lampades, & formã candelarũ ex auro : fecitq; lances 51 scutellarũ instar, phialas, et focos ex auro. Denique texit januã sanctuarii intimi, & januã templi, auro obryzo. Et cùm absolutum fuisset totũ opus quod fecerat Salomon rex pro domo Domini, attulit Salomon sacrũ Davidis patris sui, aurum, argentũ, vasaq; pulcherrima, quæ intulit in domum Domini.

CAP VIII.

1 Deinde congregavit Salomon omnes tribũ filiorũ Israelis, & omnes principes tribuũ, summosq; patres ; qui congregati sunt apud Salomonẽ in Jerusalem, ut deducerent arcã Domini è civitate Davidis, 2 quæ est Sion. Cumque cœtus Israelitarũ omnes mense proventuũ, qui mensis est septimus, ad solennitatẽ convenissent apud 3 regẽ Salomonẽ ; et congregatæ fuissent ad eum universæ tribus filiorũ Israelis : 4 tulerunt sacerdotes arcã fœderis Domini. Et deduxerunt eam in domũ Domini: & cum ea deduxerunt testudinem temporis, omniaq; vasa ipsius: & ascenderunt cum 5 eis omnes Israelitarum sacerdotes ac Levitæ. Interea Salomon rex & omnes Israelitæ qui ad eum convenerant, stabant coram arca fœderis immolantes tantam ovium boumque multitudinem, ut numerari aut recenseri minimè posset. 6 Advehentes itaque sacerdotes arcam fœderis in templum, intulerunt eam in domum Sancti-sanctorũ, & collocárunt eam sub 7 alis Cherubinorum. Nam alæ Cherubinorum erant expansæ in Sanctuario & hi suis alis obumbrabant arcam & vectes quibus arca ferebatur.

מלכים א: ח

super ſanctitate è vectium capita apparebãt &, vectes fecerunt elongãre Et
8 וַיַּאַרְכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ עַל־
.hanc diem ad uſque ibi fuerũntque: extrinſecũ apparebãt non &, *oraculi facies*
פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
Moſeh ibi repoſuerat quas, lapidæ tabulæ duæ *tantùm* arca in Non
9 אֵין בָּאֲרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּיחַ שָׁם מֹשֶׁה
eos egrediendo in, Iſrael filiis cum DOMINUS *excidit* quando, Choreb in
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
nubes & ſanctitate è ſacerdotes *exeundo in*, fuit Et .Ægypti terra è
10 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן
ſacerdotes potuerunt non Et .DOMINI domum replevit
11 מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה: וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים
DOMINI gloria repleverat quia : *nubis faciebus* à miniſtrandum ad ſtare
לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי־מָלְאָה כְבוֹד־יְהוָה
dixit DOMINUS : Selomoh dixit Tunc .DOMINI domum
12 אֶת־בֵּית יְהוָה: אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר
,tibi habitaculi domum ædificavi Ædificando .caligine in *habitandũ ad*
לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל: בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ
,*ſuas facies* rex vertit Et .ſecula *te ſedendum ad locũ(paratum)*
13 מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים: וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו
.*ſtans* Iſrael *concio* omnis &: Iſrael *coe:oni* omni benedixit &
14 וַיְבָרֵךְ אֶת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד:
ſuo ore *in* eſt locutus qui, Iſrael Deus DOMINUS Benedictus : ait Et
15 וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו
qua die A : dicendo, implevit *ſua manu* & *,in o patre* David *cum*
16 אֶת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר: מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
civitate in elegi non, Ægypto ex Iſrael meã populũ eduxi
הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר
meũ nomẽ *exi e:dũ ad*, domũ ædificandũ ad, Iſrael tribubus univerſis ex
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי
cum fuit Et .Iſrael meũ populũ ſuper *exiſtentãaa*, David *in* elegi &: ibi
17 שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עִם־
Dei DOMINI nomini domum *ædificanda ad*, mei patris David corde
לְבַב דָּוִד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
fuit quòd (*ea*) Pro :meũ patrẽ David ad DOMINUS dixit Et .Iſrael
18 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי
fuit quia, benefeciſti, meo nomini domũ ædificandum ad, tuo corde *cum*
עַל־לְבָבֶךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה
quminimè, domum ædificabis non tu — *Tantum* .tuo corde *cum*
19 עִם־לְבָבֶךָ: רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי אִם־
.meo nomini domum ædificabit ipſe, tuis lumbis de *egrediens* tuus filius
בִּנְךָ הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא יִבְנֶה־הַבַּיִת לִשְׁמִי:
David pro ſurrexi &, eſt locut⁹ quod ſuũ verbũ DOMINUS Firmavitque
20 וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר וָאָקֹם תַּחַת דָּוִד
eſt locut⁹ quemadmodum, Iſrael thronum ſuper ſedi &, meo patre
אָבִי וְאֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
.Iſrael Dei DOMINI nomini domum ædificavi &, DOMINUS
יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
quod, DOMINI fœdus *ibi qua*, arcæ locum ibi poſui Et
21 וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר
ſtet t Et .Ægypti terra è *eos cum educeno in*, noſtris patrib⁹ cum *excidit*
כָּרַת עִם־אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּעֲמֹד
, Iſrael *concione* omni coram DOMINI *altarin facies aa* Selomoh
22 שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
Deus DOMINE : dixit Et .cœlos ad ſuas palmas extendit &
23 וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
terram ſuper nec, deſuper cœlis in Deus *tu ſicut* non, Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
ambulantibus, tuis ſervis miſericordiã & ,pactum cuſtodiens, deorſum
מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים
.ſuo corde toto in *tuæ facies ad*
לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם:

Verſio VULG. LAT.

8 Cúmq; eminerent vectes, & appararẽt ſummitates eorum foris Sãctuariũ ante oraculũ, non apparebant ultrà extrinſecùs, qui & fuerũt ibi uſq; in
9 præſentẽ diem. In arca autem non erat aliud, niſi duæ tabulæ lapideæ, quas poſuerat in ea Moyſes in Horeb, quando pepigit Dñs fœdus cũ filiis Iſrael, cùm egrederentur de terra
10 Ægypti. Factũ eſt autẽ, cùm exiſſent ſacerdotes de Sanctuario, nebula implevit domum
11 Dñi, Et nõ poterant ſacerdotes ſtare & miniſtrare propter nebulã: impleverat enim glo-
12 ria Dñi domũ Dñi. Tunc ait Salomon, Dñs dixit ut habi-
13 taret in nebula. Ædificans ædificavi domũ in habitaculũ tuũ, firmiſſimum ſoliũ tuũ in
14 ſempiternũ. Convertítque rex faciẽ ſuam, & benedixit omni eccleſiæ Iſrael: omnis enim
15 eccleſia Iſrael ſtabat. Et ait Salomon; Benedict⁹ Dñs Deus Iſrael, qui locut⁹ eſt ore ſuo ad David patrẽ meũ, & in mani-
16 bus ej⁹ perfecit, dicens; A die quâ eduxi populũ meũ Iſrael de Ægypto, nõ elegi civitatẽ de univerſis tribub⁹ Iſrael, ut ædificaretur dom⁹, & eſſet nomen meũ ibi: ſed elegi Da-
17 vid ut eſſet ſuper populũ meũ Iſrael. Voluítq; David pater meus ædificare domũ nomini
18 Dñi Dei Iſrael: Et ait Dñs ad David patrẽ meũ; Quòd cogitâſti in corde tuo ædificare domũ nomini meo, benè feci-
19 ſti, hoc ipſũ mente tractans. Veruntamen tu nõ ædificabis mihi domũ, ſed fili⁹ tu⁹, qui egredietur de renib⁹ tuis, ipſe ædificabit domũ nomini meo.
20 Cõfirmavit Dñs ſermonẽ ſuũ, quẽ locutus eſt: ſtetíq; pro David patre meo, & ſedi ſuper thronũ Iſrael, ſicut locutus eſt
21 Dñs: & ædificavi domũ nomi-
ni Dñi Dei Iſrael. Et cõſtitui ibi locũ arcæ in qua fœdus Dñi eſt, ꝙ percuſſit cũ patri-
22 bus noſtris, quando egreſſi ſũt de terra Ægypti. Stetit autẽ Salomon ante altare Dñi in conſpectu eccleſiæ Iſrael, & expandit man⁹ ſuas in cœlum.
23 Et ait; Domine Deus Iſrael, non eſt ſimilis tuî Deus in cœlo deſuper, & ſuper terrã deorſũ: quî cuſtodis pactum et miſericordiam ſervis tuis, qui ambulabant coram te in toto corde ſuo.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

ΚΕ Φ. ν'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μ(α) ἔτεσιν εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους (a) Ισραὴλ ὁ(β) Σιών, Ἐν μιᾷ Αθανίν. Καὶ ἦρεν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν Καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου (γ) καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ (δ)
2 μαρτυρίου. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς Ισραὴλ ἔμπροσθεν τοῦ κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα, βόας,
3 ἀναρίθμητα. Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν εἰς τὸν δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας
4 τῶν (ε)χερουβίμ. Ὅτι τὰ (ζ)χερουβὶμ διαπετασμένα τὰς πτέρυγας ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ καὶ ἐπεκάλυπτον τὰ(η)χερουβὶμ ἐπὶ τὴν
5 κιβωτὸν καὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν. Καὶ ὑπῆρχον τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐπεκλείσθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ οὐκ ὠφθάνοσ(θ)αν ἔξω. Οὐκ
6 ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης ἃς ἔθηκεν (ι) Μωυσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃς διέθετο κύριος (κ) μετὰ τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἐν τῇ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς
7 Αἰγύπτου. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν (λ) οἶκον. Καὶ οὐκ (μ) ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς (ν) στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα κυρίου
8 τὸν (ξ) οἶκον. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πᾶσαν Ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ
9 εἱστήκει. Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ζήμερον, ὃς ἐλάλησεν (ο) ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου καὶ ἐν τῇ
10 χειρὶ αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων, Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἐνὶ σκήπτρῳ Ισραὴλ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ (π) τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην(π)ἐν Ιερουσαλὴμ τοῦ (π)
11 τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τοῦ (π) ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῇ (ρ) καρδίᾳ τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον
12 τῷ ὀνόματι κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, Ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ καρδίαν (σ) τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ καρδίαν σου.

CAP. VIII.

1 Et(a) factum eſt, poſtquã conſummavit Salomõ ædificare domũ Domini, & domum ſuã; poſt viginti annos, tunc convocavit rex Salomon omnes ſenióres Iſrael in Sion ad ferendum arcam
2 teſtamenti Domini è civitate Da-
vid, (hæc eſt Sion,) In menſe A-
3 thanim. Et tulerunt ſacerdotes ar-
cã, Et tabernaculũ teſtimonii, &
4 vaſa ſancta, quæ in tabernaculo
5 teſtimonii. Et rex, & omnis Iſra-
el ante arcã, immolantes oves, bo-
ves ſine numero. Et inferunt ſa-
6 cerdotes arcã in locũ ej⁹, in Da-
bir domûs, in ſancta ſanctorũ ſub alas Cherubim. Quoniam Cheru-
7 bim expanſa alis ſuper locum arcæ, & cooperiebant Cherubim ſuper arcam, & ſuper (b) ſancta ejus
8 deſuper. Et eminere faciebant ſan-
ctificata: & inſpiciebantur capi-
ta ſanctificatorum è ſanctis ad faciem Dabir: & non videban-
9 tur (c) extrà. Non erat in arca, niſi duæ tabulæ lapideæ, tabulæ teſta-
menti, quas (d) poſuit Moyſes in Choreb: quas diſpoſuit Dominus cum filiis Iſrael in egrediendo eos è terra Ægypti. Et factũ eſt,
10 quando exierũt ſacerdotes è ſan-
ctis, & nubes implevit domum:
11 Et non potuerunt ſacerdotes ſtare ad miniſtrandum à facie nubis: quoniam impleverat gloria Domi-
12 ni (e) domum. Et convertit rex fa-
ciẽ ſuã: & benedixit rex omnẽ
13 Iſrael: & omnis Eccleſia Iſrael ſtabat. Et dixit; Benedictus Domi-
14 nus Deus Iſrael hodie, qui locut⁹ eſt in ore ſuo de David patre meo, & in manibus ſuis implevit,
15 dicens; Ex qua die eduxi populũ
16 meum Iſrael de Ægypto, non elegi in civitate in uno ſcepiro Iſ-
rael ad ædificandam domum, ut eſſet nomen meum ibi. Et elegi in Hieruſalem eſſe nomen meum ibi. Et elegi David,
17 ut eſſet ſuper populum meum Iſrael. Et fuit ſuper cor pa-
18 tris mei ædificare domum nomini Domini Dei Iſrael. Et dixit Do-
minus ad David patrem meum; Pro eo quod venit in cor tuum, ædificare domum nomini meo; rectè fecifti, quia factum eſt ſu-
per cor tuum.

MS. A. (a) Ισραὴλ Ϛωπάσας κεφαλὰς τῶν βασιλῶν ἐπησμένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ισραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιὼν, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὸν (β) Σιών. Καὶ ἐξεκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σολομὼν πᾶς ἀνὴρ Ισραὴλ ἐν μιᾷ Αθανείμ, ἐν τῇ ἑορτῇ· αὐτὸς ὁ μιᾷ *ἑβδομηκοστὸς ἕβδομος. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ισραὴλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν, Καὶ ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα (γ) καὶ πάντα τὰ (δ) μαρτυρεῖα. καὶ ἀνεβίβασαν αὐλὰ ὁ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν καὶ πᾶσα Ϛωαγωγὴ Ισραὴλ οἱ Ϛωστῆσαι μενοι ἐπ' αὐτὸν σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα καὶ βόας ἃ οὐ ψηφισθήσ(ε)ται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους.
6 Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸν (ε) χρηβείν. (ζ) χρηβεὶν (η) χερουβεὶν (θ) ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
Οὐκ ἦσ (ι) Μωσῆς ἐκεῖ ἐν (κ) Χωρὴβ ἐν οἷς (λ) ὅκον κυρίου. Καὶ (μ) ἐδύναντο (ν) στῆναι (ξ) οἱ ἱερεῖς λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησεν τὸ σκηνῶσαι
12 ἐν γνόφῳ. Οἰκοδόμησα οἶκον κατοικητήριόν σου ἕδρασμα τῆς καθέδρας Ϛου *αἰῶνας. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς (ο) ἐν σώματι (π) τοῦ Δαυὶδ τοῦ (ρ) *καὶ τὸν λαὸν μου (ρ) καρδίας Δαυὶδ τοῦ (σ) οἰκοδομῆσαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ואריכין אריחיא ומתחזן רישי אריחיא מן קודשא על אפי בית כפורי ולא מתחזן לברא
8 והוו חמן עד יומא הדין: לית בארונא לחוד תרין לוחי אבניא דאצנע תמן משה בחורב
9 די עלייהון כתיבין עשרא פתגמי קימא דנור יי עם בני ישראל במפקהון מארעא
10 דמצרים: והוה במפק כהניא מן קודשא וענן אמטתא אתמליית בית מקדשא דיי: ולא
11 יכילו כהניא למקם לשמשא מן קדם ענגא ארי אתמליי יקרא דייי ית בית מקדשא דיי:
12 בדין אמר שלמה יי אתרעי לאשראה שכנתיה בירושלם: מבנא בניתי בית מקדשא
13 קדמך אתר מתקן לבית שכנתך עלמין: ואסחר מלכא ית כל קהלא
14 דישראל וכל קהלא דישראל קאם: ואמר ברוך יי אלהא דישראל די נגר במימריה עם
15 דוד אבא וברעותיה קים למימר: מן יומא די אפקית ית עמי ית ישראל מן מצרים לא
16 אתרעית בקרתא מכל שבטיא דישראל למבני ביתא לאשראה שכנתי תמן ואתרעית
17 בדוד למהוי מלכא על עמי ישראל: והוה בלבא דדוד אבא למבני ביתא לשמא דייי
18 אלהא דישראל: ואמר יי לדוד אבא חלף די הוה עם לבך למבני ביתא לשמי אתקינתא
19 ארי הוה עם לבך: לחוד את לא תבני ביתא אלהן בר דתוליד הוא יבני ביתא לשמי:
20 וקים יי ית פתגמיה דמלל וקמית תחות דוד אבא ויתבית על כורסי מלכותא דישראל
21 כמא דמלל יי ובניתי ביתא לשמא דייי אלהא דישראל: ושויתי תמן אתר מתקן לארונא
די ביה מתחתין תרין לוחי אבניא די עליהון קימא דייי די נגר עם אבהתנא באפקותיה
22 יתהון מארעא דמצרים: וקם שלמה קדם מדבחא דייי לקבל כל קהלא דישראל ופרס
23 ידוהי בצלו לציית שמיא: ואמר יי אלהא דישראל ליית כוותך אתוה אלהא דשכנתך
בשמיא מל עלא ושליט על ארעא מלרע נטר קימא וחסדא לעבדך די מהלכין קדמך
בכל לבהון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et prolongabant vectes; et viſa ſunt capita vectiũ à ſancto ſup faciem do-
8 mus oraculi, et non viſa ſunt extrinſecus, et fuerunt ibi uſq; ad diem hanc.
Nihil erat in arca, *niſi* duæ tabulæ lapidũ quas repoſuerat illîc Moſeh in
9 Hhoreb, ſup quas erant ſcripta decẽ verba fœderis ꝙ pepigit Dñs cum fi-
liis Iſrael, quando exierunt de terra Miſzraim. Et fuit cùm exirent ſacerdo-
10 tes de ſancto, nubes caliginis implevit domũ ſanctuarii Dñi. Et non potue-
11 runt ſacerdotes ſtare ad miniſtrandũ propter nubẽ, quia impleverat gloria
Dñi domũ ſanctuarii Dñi. Tunc dixit Selomoh: Dñs voluit ponere maje-
12 ſtatẽ ſuã in Jeruſalẽ. Ædificando ædificavi domum ſanctuarii ante te lo-
13 cum paratũ in domũ majeſtatis tuæ in ſecula. Et circuntulit rex faciẽ ſuã
14 et benedixit omni eccleſiæ Iſrael: et omnis eccleſia Iſrael ſtabat. Et dixit:
15 Benedictus Dñs Deus Iſrael, qui pepigit fœd⁹ in dicto ſuo cum David pa-
tre meo, et in voluntate ſua firmavit, dicendo: A die qua eduxi populum
16 meum Iſrael ex Miſzraim, non mihi complacui in urbe ulla ex omnib⁹ tri-
bub⁹ Iſrael ad ædificandũ domũ in qua ponerẽ majeſtatem meã, ſed com-
placui mihi in David ut eſſet rex ſup populum meũ Iſrael. Et fuit in corde
17 David patris mei ædificare domum nomini Dñi Dei Iſrael. Et dixit Dñs
18 David patri meo: Propterea quòd fuit cum corde tuo ædificare domũ no-
mini meo, rectè fecifti quòd fuerit in corde tuo. Veruntamen tu non ædi-
19 ficabis domũ, ſed fili⁹ qué gignes, ipſe ædificabit domum nomini meo. Et
20 ſtabilivit Dñs verbũ ſuum ꝙ locut⁹ eſt, et ſurrexi pro David patre meo,
et ſedi ſup ſolium regni Iſrael ſicut locutus eſt Dominus; et ædificavi do-
mum nomini Domini Dei Iſrael. Et poſui ibi locum paratum arcæ in qua
21 depoſitæ ſunt duæ tabulæ petrarum, ſuper quas [*erat*] *fœdus* Domi-
ni, quod pepigit cum patribus noſtris cùm eduxit illos de terra Miſzraim.
Et ſtetit Selomoh ante altare Dñi è regione omnis eccleſiæ Iſrael, et ex-
22 tendit manus ſuas in oratione ad ſummitatem cœlorũ: Et dixit: Domine
23 Deus Iſrael, non eſt præter te; tu ipſe es Deus cujus divinitas eſt in cœlis
deſuper, & imperas ſuper terram deorſum, cuſtodiens pactum & miſeri-
cordiam ſervis tuis, qui *ambulant coram te* in omni corde ſuo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܗܘܝܢ ܐܪܟ̈ܐ ܐܪܟ̈ܝܢ ܘܐܬܚܙ̈ܝܢ ܪ̈ܫ̈ܐ ܕܐܪܟ̈ܐ ܒܩܕܫܐ ܩܕܡ ܒܝܬ ܩܕܫܐ ܘܠܐ ܐܬܚܙ̈ܝܢ ܒܪ ܡܢ ܗܟܠܐ ܘܐܝܬܝܢ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ׃
9 ܠܝܬ ܒܐܪܟ̈ܐ ܐܠܐ ܬܪ̈ܝܢ ܠܘ̈ܚ̈ܐ ܕܐܒܢ ܕܝ ܫܪܐ ܡܘܫܐ ܒܚܘܪܒ ׃ * ܒܗ ܟܪܬ ܝܗ̈ ܥܡ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ׃ ܒܡܦܩܗ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪ ׃
10 ܘܗܘܐ ܒܡ ܟܗ̈ܢܐ ܡܢ ܩܕܫܐ ׃ * ܘܥܢܢܐ ܡܠܐ ܒܝܬ ܝܗ̈ ׃ ܘܠܐ ܝܟ̈ܠܝܢ ܟܗ̈ܢܐ ܠܡܩܡ ܘܠܫܡܫ ܡܢ ܩܕܡ ܥܢܢܐ ׃
11 ܡܛܠ ܕܡܠܝ ܟܒ̈ܘܕܐ ܕܝ ܗ̈ ܒܝܬ ܝܗ̈ ׃ * ܘܐܡܪ ܫܠܡܘܢ ܝܗ̈ ܐܡܪ ܕܫܟܢ ܒܥܪܦܠ ׃
12 ܐܢܐ ܒܢܝܬ ܒܝܬ ܕܫ ܠܟ ׃ * ܘܐܬܬܟܢ ܐܬܪ ܠܡܬܒ ܠܥܠܡ ׃
13 ܘܗܦܟ ܡܠܟܐ ܐܦܘܗܝ ܘܒܪܟ ܠܟܠ ܟܢܫܬܐ ܕܝ ܐܝܣܪܝܠ ׃ ܘܟܠ ܟܢܫܬܐ ܕܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܝܡ ׃
14 ܐܡܪ ׃ ܒܪܟ ܝܗ̈ ܐܠܗ̈ ܐܝܣܪܝܠ ׃ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܗ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ׃ ܘܒܐܝܕܘܗܝ ׃
15 ܫܠܡ ׃ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܦܩܬ ܠ ܐܢܐ ׃ ܠ ܒܚܪܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ׃ ܡܢ ܟܠ ܫܒ̈ܛ̈ܐ ׃ ܕܝ ܐܝܣܪܝܠ ׃
16 ܕܐܫܪܐ ׃ ܕܢܗܘܐ ׃ ܫܡܝ ׃ ܬܡ ׃ ܘܠ ܒܚܪܬ ׃ ܒܓܒܪ ׃ ܕܢܗܘܐ ׃ ܪܓܝܙ ׃ ܥܠ ׃
17 ܥܡ ׃ ܐܝܣܪܝܠ ׃ ׃ ܘܐܬܝ ׃ ܒܠܒ ׃ ܕܒܢܝܬ ׃ ܒܝܬ ׃ ܠܫܡ ׃ ܝܗ̈ ׃ ׃
18 ׃ ׃ ׃

מלכים א: ח

;ei es locutus quæ ,meo patri David tuo servo servâsti Qui
24 אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לוֹ
.hanc diem secundàm implêsti tua *manu in* & ,tuo ore in es locutus &
וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
meo patri David tuo servo custodi ,Israel Deus DOMINE nunc Et
25 וְעַתָּה יְהוָה׀ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת
sedens,*meis faciebus* à vir tibi excidetur Non :dicendo,ei es locut' quæ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי יֹשֵׁב
,suam viam tui filii custodierint *si tantùm* :Israel thronum super
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם
nunc Et .*meis facies ad* ambulâsti sicut ,*meæ facies ad ambulandum ad*
26 לָלֶכֶת לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
tuo servo es locutus quod tuum verbum *nunc verum fit* ,Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן נָא דְּבָרְךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְעַבְדֶּךָ
? terram super Deus habitabit verè num Quoniam .meo patri David
27 דָּוִד אָבִי׃ כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ
domus *quia etiam* ,te continent non cœlorum cœli & ,cœli ecce
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת
,tui servi orationem ad *respicies Et* ? ædificavi quam hæc
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
28 ,*præconium ad audiendum ad* ,mi Deus DOMINE ejus deprecationem *ad* &
וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמַע אֶל־הָרִנָּה
existendum Ad:hodie *tuas facies ad orans* tuus servus quam orationem *ad* &
29 וְאֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃ לִהְיוֹת
quo loco in ,die ac nocte istam domum *ad apertos tuos oculos*
עֵינְךָ פְּתֻחוֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה וְיוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
orat quam ,orationem *ad audiendum ad* ,ibi meũ nomẽ Erit :dixisti
אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל
,tui servi deprecationẽ ad *exaudies* Et .isto loco in tuus servus
עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ
30 tu & :isto loco in oraverint qui ,Israel tui populi &
וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּללוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה
.parces & ,exaudies & ;cœlis *in* tuæ *sessionis* loco *in* exaudies
תִּשְׁמַע אֶל־מְקוֹם שִׁבְתְּךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃
;eũ *adjurandũ ad*,juramẽtũ eo *in tulerit* &,suũ *socium* in vir peccaverit Cùm
31 אִתְּאֲשֶׁר יֶחֱטָא־אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׂא־בוֹ אָלָה לְהַאֲלֹתוֹ
exaudies tu Et :hac domo in *tui altaris facies ad* juramẽtũ venerit &
וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
31 ,impiũ *impietate cõdemnandũ ad*,tuos servos judicabis &,facies &,cœlis in
הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עֲבָדֶיךָ לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע
ei dando ,justum *justificandũ ad* & ,ejus caput in ejus viam dando
לָתֵת דַּרְכּוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֵת לוֹ
,*inimici facies ad* Israel *tuũ populum ceſſum exiſtendo In* .ej' justitiã ſecm
33 כְּצִדְקָתוֹ׃ בְּהִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב
,tuũ nomẽ fuerint cõfeſſi & ,te ad fuerint reverſi & ,tibi peccaverint ſi
אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ
exaudies tu Et .hac domo in *te ad* fuerint deprecati & ,oraverint &
וְהִתְפַּללוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
34 in eos reduces & ,Israel tui populi peccato parces & ,cœlis in
הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהֵשַׁבְתָּם אֶל־
fuerit non &,*cæles clauſos exiſtendo In*.eorũ patribus dediſti quam *humum*
35 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבוֹתָם׃ בְּהֵעָצֵר שָׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
fuerint cõfeſſi &,iſto loco in oraverint & ,tibi peccaverint *quia* ,pluvia
מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְהִתְפַּללוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ
: eos afflixeris cùm ,fuerint averſi ſuo peccato à & ,tuum nomen
אֶת־שְׁמֶךָ וּמֵחַטָּאתָם יָשׁוּבוּן כִּי תְעַנֵּם׃
tui populi &,tuorũ ſervorũ peccato parces & ,cœlis in exaudies tu Et
36 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ
dabis & ;*ea in ambulent qua* ,bonam viam eos docebis quia :Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם אֶת־הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ וְנָתַתָּה
,hæreditatem in tuo populo dediſti quam ,tuam terram ſuper pluviam
מָטָר עַל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃

Versio VULG. LAT.

24 Qui custodîsti servo tuo David patri meo quæ locutus es ei : ore locutus es , & manibus perfeciſti,ut hæc dies probat. Nunc igitur,Domine De' Iſrael , conſerva famulo tuo David patri meo quæ locutus es ei, dicens ; Non auferetur de te vir corã me, qui ſedeat ſuper thronũ Iſrael : ita tamẽ ſi cuſtodierint filii tui viã ſuã, ut ambulent corã me ſicut tu ambulâſti in conſpectu meo.
26 Et nunc,Dñe De' Iſrael,firmẽtur verba tua,quæ locut'es ſervo tuo David patri meo. Ergóne putandũ eſt ꝙ verè De' habitet ſup terrã? ſi enim cœlũ et cœli cœlorũ te capere nõ poſſũt,quãtò magis dom' hæc, quã ædificavi? Sed reſpice ad orationẽ ſervi tui,& ad preces ej', Dñe Deus me' : audi hymnum & orationẽ, quã ſervus
29 tuus orat coram te hodiè : Ut ſint oculi tui aperti ſup domũ hanc nocte ac die: ſup domũ, de qua dixiſti ; Erit nomen meum ibi : ut exaudias orationem,quã orat in loco iſto ad
30 te ſerv' tu'. Ut exaudias deprecationẽ ſervi tui & populi tui Iſrael, quodcumq; oraverint in loco iſto,& exaudies in loco habitaculi tui in cœlo,& cùm exaudieris, propiti' eris.
31 Si peccaverit homo in proximũ ſuũ, & habuerit aliquod juramentũ,quo teneatur aſtrictus; & venerit propter juramentũ corã altari tuo in do-
32 mũ tuã,Tu exaudies in cœlo: & facies, & judicabis ſervos tuos, condemnans impium,& reddens viã ſuã ſuper caput ejus, juſtificánſq; juſtũ, & retribuens ei ſecundùm juſtitiã ſuã. Si fugerit populus tuus
33 Iſrael inimicos ſuos (quia peccatur' eſt tibi) & agentes pœnitentiã,& confitentes nomini tuo,venerint, & oraverint, & deprecati te fuerint in
34 domo hac; Exaudi in cœlo, & dimitte peccatum populi tui Iſrael, & reduces eos in terrã, quã dediſti patribus eo-
35 rũ.Si clauſũ fuerit cœlum, & non pluerit propter peccata eorum,& orantes in loco iſto, pœnitentiam egerint nomini tuo, et à peccatis ſuis converſi fuerint propter afflictionem ſuã: Exaudi eos in cœlo,
36 et dimitte peccata ſervorũ tuorum, et populi tui Iſrael : et oſtende eis viam bonã per quã ambulent,et da pluviam ſuper terram tuam,quam dediſti populo tuo in poſſeſſionem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Πλὴν(τ)Cὺ οὐκ οἰκοδομήσεις ϯ οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός Cυ ὁ ἐξελεύσεται ἐκ τ πλευρῶν Cυ, οὗτος
20 οἰκοδομήσει ϯ οἶκον τῷ ὀνόματί μυ. Καὶ ἀνέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε · κ ἀνέστλω ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μυ, κ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνυ Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, κ ᾠκοδόμησα ϯ οἶκον τῷ ὀνόματι
21 κυρίυ θεοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ἐθέμλν ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἔστιν ἐκεῖ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο κύριος μετ τ πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτ αὐτοὺ ἐκ γῆς Αἰγύπτυ.
22 (υ) Καὶ ἀνέστη Σαλωμὼν κατ' πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίυ κυρίυ ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ · κ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς
23 τ οὐρανόν, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὡς Cὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω κ ἐπὶ ϯ γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκλν κ ἔλεος τῷ δούλῳ Cυ τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν Cυ ἐν
24 (φ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ Cυ Δαυὶδ τῷ πατρί (χ)μυ · κ δὸ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί Cυ, κ ἐν χερσὶ Cου
25 ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, φύλαξον τῷ δούλῳ συ Δαυὶδ τῷ πατρί μυ ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί Cυ ἀνὴρ ἐκ προσώπυ μυ καθήμλν ἐπὶ θρόνυ Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνϑ τὰ τέκνα Cυ τὰς ὁδὸς αὐτῶν τοῦ πορεύεσϑ ἐνώπιόν μυ καθὼς ἐπορεύθης ἐν-
26 ὠπιόν ἐμοῦ. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (ϯ)πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά (ω)Cυ τῷ Δαυὶδ
27 τῷ πατρί μυ. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει(α) ὁ θεὸς μετ ἀνθρώπων ἐπὶ ϯ γῆς ; εἰ ὁ ὐρανὸς (β) κ ὁ ὐρανὸς τῶ ὐρανῶ οὐκ ἀρκέσουσί Cοι, πλὴν κ ὁ οἶκος οὗτος ὃν (γ)ᾠκοδόμησα τῷ ὀ-
28 νόματί Cυ ; Καὶ ἐπιβλέψϯ (δ)ἐπὶ ϯ δέησίν μυ κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούειν (ε) ϯ προσ-
29 ευχῆς ἧς ὁ δοῦλός Cυ προσεύχϑ ἐνώπιόν Cυ πρὸς Cὲ Cήμερον, Τῶ (ζ)εἶ σὺ ὀφθαλμούς Cυ ἠνεῳγμένυς εἰς ϯ οἶκον τοῦτον (η)
30 ἡμέρας κ νυκτός, εἰς ϯ τόπον ὃν εἶπας, Ἔσται τὸ ὄνομά μυ ἐκεῖ, τῦ εἰσακούειν ϯ προσευχῆς ἧς (ϑ) προσεύχϑ ὁ δοῦλός Cυ εἰς ϯ τόπον τοῦτον ἡμέρας κ νυκτός. Καὶ εἰσακούσῃ (ι) ϯ δεήσεως τῦ δούλυ Cυ κ τῦ λαοῦ Cυ Ἰσραὴλ ἃ ἂν (κ) προσεύξον) εἰς ϯ τόπον τοῦτον. κ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ ϯ κατοικήσεώς Cυ
31 (λ) ἐν ὐρανῷ · κ (μ)ποιήσεις κ ἵλεως ἔσῃ. Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἔναντ Cυ τῷ πλησίον αὐτοῦ, κ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τῦ ἀρᾶσαϑαι αὐτὸν, κ ἔλθῃ κ ἐξαγορεύσῃ ναῶ τ προσ-
32 ώπυ τῦ θυσιαστηρίυ Cυ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, Καὶ Cὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῦ ὐρανῦ κ ποιήσεις κ κρινεῖς ϯ λαόν Cυ Ἰσραὴλ, ἀνομηθλῶαι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, κ τῦ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐ-
τῷ κτ ϯ (ν)δικαιοσύνλν αὐτοῦ.

MS. A. (τ) ὐ Cὺ (υ)Καὶ ἔσῃ(φ)ὅλη καρδίᾳ (χ)μυ, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ. κ ἐλάλησας ἐν στόματί (ϯ) πιστωθῆ δὴ (ω) Cυ, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ Cου Δαυὶδ τῷ πατρί (α)θεὸς μῦ (β) κ ὔεσϑαι (γ) ᾠκοδόμυσα ; Καὶ (δ) ὀπὶ προσευχὴν δούλυ Cυ κ ϯ δέησίν μυ ὁ θεὸς (ε) ϯ τέρψεως κ ϯ προσευχῆς (ζ) οὗτος ὀφθαλμούς Cυ ἀνεῳγμένυς (η) νυκτὸς κ ἡμέρας, (ϑ) ὁ δοῦλός Cυ προσεύχϑ (ι) ϯ φωνῆς τῦ δούλυ Cυ Ἰσραὴλ (κ) προσεύχϑ (λ) ἐν τῷ τ-
ϖῳ · (μ)ποιήσης (ν) δικαιοσύνλν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 דִּי נְטַרְתָּ לְעַבְדָּךְ דָּוִד אֲבָא יָת דְּמַלֶּלְתָּא לֵיהּ וְגָזַרְתָּא בְּמֵימְרָךְ וּבְרַעוּתָךְ קַיֶּמְתָּ בְּיוֹמָא
25 הָדֵין : וּכְעַן יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל טַר לְעַבְדָּךְ דָּוִד אֲבָא יָת דְּמַלֶּלְתָּא לֵיהּ לְמֵימַר לָא יִפְסוֹק
לָךְ גְּבַר מִן קֳדָמַי יָתִיב עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל לְחוֹד אִם יִטְרוּן בְּנָךְ יָת אוֹרְחָתְהוֹן
26 לְהַלָּכָא קֳדָמַי כְּמָא דְהַלַּכְתָּא קֳדָמָי : וּכְעַן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יִתְקַיְּמוּן כְּעַן פִּתְגָמָיָא דִּי
27 מַלֶּלְתָּא לְעַבְדָּךְ דָּוִד אֲבָא : אֲרֵי מַן יְסוֹבַר וּמַן דְּמֵי כִּי בְקוֹשְׁטָא אִתְרְעֵי יְיָ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִנְתֵּיהּ בְּנוֹ בְנֵי אֱנָשָׁא דְּדִירִין עַל אַרְעָא הָא שְׁמַיָּא וּשְׁמֵי שְׁמַיָּא לָא יְכִלִּין לְסוֹבָרָא יְקָרָךְ
אַף אֱלָהִין בֵּיתָא הָדֵין דִּבְנֵיתִי : וְתִתְפְּנִי לְצְלוֹתָא דְעַבְדָּךְ וְלִבָּעוּתֵיהּ יְיָ אֱלָהִי לְקַבָּלָא
28 צְלוֹתָא וּבָעוּתָא דְעַבְדָּךְ מְצַלֵּי קֳדָמָךְ יוֹמָא דִין : לְמֶהֱוֵי רַעְיָא קֳדָמָךְ לְאַנָּגָא עַל בֵּיתָא הָדֵין
29 לֵילְיָא וְיוֹמָם לְאַתְרָא דִי אֲמַרְתָּ יְהֵי שְׁמִי תַּמָּן לְקַבֵּל צְלוֹתָא דִי צַלֵּי עַבְדָּךְ לְאַפֵּי אַתְרָא הָדֵין :
30 וְתַקַּבֵּל בָּעוּת עַבְדָּךְ וְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דִּיצְלוֹן לְאַפֵּי אַתְרָא הָדֵין וְאַתְּ תְּקַבֵּל מֵאֲתַר בֵּית
שְׁכִנְתָּךְ מִן שְׁמַיָּא וּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן : יָת דִּיחוֹב גְּבַר לְחַבְרֵיהּ וְיָרְשִׁי
31 בֵּיהּ מוֹמֵי לְאוֹמְיוּתֵיהּ וְיֵיתֵי וְיוֹמֵנֵיהּ קֳדָם מַדְבְּחָךְ בְּבֵיתָא הָדֵין : וְאַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא
וְתַעְבֵּיד וְתָדִין יָת עַבְדָּךְ לְחַיָּבָא חַיָּבָא לְמִתַּן אוֹרְחֵיהּ בְּרִישֵׁיהּ וּלְזַכָּאָה זַכָּאָה לְמִתַּן לֵיהּ
כְּזוֹכוּתֵיהּ : כַּד יִתְמְחוֹן עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן דְיִחְבוֹן קֳדָמָךְ וְיִתְוַדּוֹן לְפוּלְחָנָךְ
34 וְיִדְעוּן לְשִׁמָּךְ וְיִצְלוֹן וְיִבְעוֹן מִן קֳדָמָךְ בְּבֵיתָא הָדֵין : וְאַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵי
35 עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְתָתֵיבִנוּן לְאַרְעָא דְיְהַבְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן : כַּד יִתְכְּלוֹן שְׁמַיָּא וְלָא יְהֵי מְטָרָא
אֲרֵי יְחוֹבוּן קֳדָמָךְ וְיִצְלוֹן לְאַפֵּי אַתְרָא הָדֵין וְיוֹדוּן לְשִׁמָּךְ וּמֵחוֹבֵיהוֹן יְתוּבוּן אֲרֵי תְקַבֵּל
36 צְלוֹתְהוֹן : וְאַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵי עַבְדָּךְ וְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֲרֵי תְלַפְּנוּן יָת
אוֹרְחָא דְתַקְּנָא דְיֵהֵכִין בָּהּ וְתִתֵּן מְטָרָא עַל אַרְעָךְ דְיְהַבְתָּא לְעַמָּךְ לַאֲחַסָּנָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui cuſtodiſti ſervo tuo David patri meo quod locutus es ei, et pepigiſti 24
fœdus in dicto tuo,et in voluntate tua firmâſti *in die hac*. Et nunc Domine 25
Deus Iſrael,ſerva ſervo tuo David patri meo id quod locut' es ei,dicendo:
Non deficiet tibi vir à facie mea ſedens ſup ſoliũ regni Iſrael, dum modò
ſervaverint filii tui vias ſuas ut ambulent ante me,ſicut ambulâſti ante me.
Et nunc De' Iſrael,firmentur,quæſo,verba quæ locutus es ſervo tuo David 26
patri meo.Nam quis opinabitur,et quis exiſtimabit quod in veritate volet 27
Dñs ponere majeſtatẽ ſuã inter filios hominis qui habitant ſup terrã?ecce
[ſi] cœli et cœli cœlorũ non poſſunt ſuſtinere gloriã tuã,nedũ etiã do-
mus hæc quã ædificavi. At tu reſpicias ad orationẽ ſervi tui, et ad depre- 28
cationẽ ejus Dñe Deus *meus*, ſuſcipiendo orationẽ et deprecationẽ quam
ſervus tuus orat ante te hodie. Ut ſit voluntas ante te protegere domũ hanc 29
nocte et die in loco de quo dixiſti;Erit nomẽ meũ ibi: ut ſuſcipias oratio-
nem quã oraverit ſerv' tuus contra faciẽ loci hujus. Et ſuſcipias deprecati- 30
onẽ ſervi tui et populi tui Iſrael,quã oraverint contra faciẽ loci hujus, &
tu ſuſcipias è loco domus majeſtatis tuæ de cœlis, et ſuſcipias orationem
eorũ,et remittas peccata eorũ.Cùm debuerit vir ſocio ſuo qui exegerit ab 31
illo juramentũ ut jurare cogat illũ; et venerit et juraverit ante altare tuũ
in domo hac: Et tu ſuſcipias de cœlis,et facias et judices ſervos tuos,con- 32
demnando impiũ,ut des viã ejus in caput ejus ; et juſtificando juſtũ, ut des
ei ſecundùm juſtitiã ejus. Quando percuſſi fuerint populus tuus Iſrael ante 33
auctores inimicitiarũ ſuarũ ꝙ peccaverint ante te, et redierint ad cultum
tuũ, et confeſſi fuerint nomini tuo, et oraverint et deprecati fuerint ante
te in domo hac: Et tu ſuſcipias de cœlis, et remittas peccata populi tui Iſ- 34
rael,et reducas eos in terrã quam *dediſti* patribus eorum. Quando clauſi 35
fuerint cœli,et non fuerit pluvia, quòd peccaverint ante te,et oraverint
contra faciẽ loci hujus,et confeſſi fuerint nomini tuo,et à peccatis ſuis re-
verſi fuerint,ut ſuſcipias orationem eorum. Et tu ſuſcipias de cœlis,& re- 36
mittas debita ſervorũ tuorũ et populi tui Iſrael: nam docebis eos viã quæ
bona erit,ꝙ quã ambulent;et dabis pluviã ſuper terram tuam quam dedi-
ſti populo tuo in hæreditatem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ ܣܓܝ ܒܝ ܡܢ ܩܕܡ ܝܗ ܘ ܡܠܝ ܐܝܕܝܗ

מלכים א: ח

,locusta ,ærugo ,*segetum percussio* ,fuerit si pestis ,terra in fuerit cùm Fames
37 רָעָב כִּי־יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר כִּי־יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה
,suarũ portarũ terra in ej⁹ inimicus eũ *coarctãverit* si ,fuerit cùm bruchus
חָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר־לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו
quæ ,deprecatio omnis ,oratio Omnis : infirmitas omnis ,plaga omnis
כָּל־נֶגַע כָּל־מַחֲלָה: כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר
vir cognoverit si ,Israel tuo populo omni ,homini omni fuerit
38 תִּהְיֶה לְכָל הָאָדָם לְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ
tu Et : *ipsam domum ad* suas *volas* expanderit & ,sui cordis plagam
נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה
dabisque ,facies ac ,parces & ,tuæ *sessionis (parato)* loco cœlis exaudies
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ
tu quoniã : *ejus* cor *cognosces* cujus suas vias omnes secũdũ *viro*
לָאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה
omnib⁹ te timeant Ut ,*hominis* filiorũ omniũ cor tu solus nõsti
40 יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם: לְמַעַן יִרְאוּךָ כָּל־
dedisti quam ,terræ *facies super viventes ipsi* quibus diebus
הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
Israel tuo populo de non qui ,*alienum* ad etiam Et ,nostris patrib⁹
לַאֲבֹתֵינוּ: וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
audierint Si ; tuũ nomen propter longinqua terra de *venerit* & ,*ipse*
41 הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ: כִּי יִשְׁמְעוּן
;extentũ tuũ brachiũ &,validam tuam *manum* &,magnum tuũ nomen
אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה
,cœlis exaudies Tu ; hac domo in *oraverit* & ,*venerit* &
43 וּבָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה: אַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
te ad vocabit quibus omnia juxta faciesque : tuæ residentiæ (*parato*) loco
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ
te *timendi ad*, tuum nomen terræ populi omnes sciant ut ,*alienigena*
הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שִׁמְךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ
super est invocatũ tuũ nomẽ quòd *sciendum ad* & ,Israel tu⁹ popul⁹ sicut
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־
bellum ad tu⁹ popul⁹ fuerit egressus Si ædificavi quam hanc domum
44 הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי: כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה
DOMINUM ad oraverint & ,eos miseris *qua via in* ,suum inimicũ *super*
עַל־אֹיְבוֹ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־יְהוָה
:tuo nomini ædificavi quam domum & ,*eas in* elegisti quam civitatis via
דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ:
facies & ; eorũ deprecationẽ & ,eorũ orationem cœlis exaudies Et
45 וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ
(,peccet non qui homo non quia),tibi peccaverint Si .eorum judicium
מִשְׁפָּטָם: כִּי יֶחֱטְאוּ־לָךְ כִּי־אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא
46 eos *captivaverint* & ,*inimici facies ad* eos tradideriſque ,eos *in excanduerit* &
וְאָנַפְתָּ בָם וְנָתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם
: propinquam vel ,longinquam ,inimici terram in eos *captivantes*
שֹׁבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה:
,ibi sunt ducti captivi *quo* ,terra in suum cor ad fuerint reversi Et
47 וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבוּ־שָׁם
:dicendo ,*eos captivantis* terra in te *ad* fuerint deprecati & ,fuerint reversi &
וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם לֵאמֹר
fuerint reversi Et ,egimus impiè ,egimus iniquè & ,Peccavimus
48 חָטָאנוּ וְהָעִינוּ רָשָׁעְנוּ: וְשָׁבוּ
,suorũ inimicorũ terra in sua anima tota in & ,suo corde toto in te ad
אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם
quam ,suæ terræ *via* te ad oraverint & ; eos duxerunt captivos qui
אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר
ædificavi quam domus & ,elegisti quam civitatis ,eorũ patribus dedisti
נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי
tuæ residentiæ (*parato*) loco cœlis exaudies Et : tuo nomini
49 לִשְׁמֶךָ: וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ
,eorum judicium facies & ; eorum deprecationem & , eorum orationem
אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם:

Versio VULGATA LATINA.

37 Fames si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aer, aut ærugo, aut locusta, vel rubigo, & afflixerit eum inimicus ejus portas obsidens, omnis plaga, universa infirmitas,
38 Cuncta devotatio, & imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel: si quis cognoverit plagam cordis sui, et expanderit manus suas in domo hac, Tu exaudies in cœlo
39 in loco habitationis tuæ, & repropitiaberis, & facies ut des unicuiq, secundùm omnes vias suas, sicut videris cor ejus, (quia tu nôsti solus cor omnium filiorum hominum,) Ut timeant
40 te cunctis diebus, quibus vivunt super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. Insuper
41 & alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cùm venerit de terra longinqua propter nomen tuum, (audietur enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachiũ tuum
42 Extentum, ubique,) cùm venerit ergò, et oraverit in hoc loco, Tu exaudies in cœlo, in firmamento habitaculi tui, & facies omnia pro quibus invocaverit te alienigena: ut discant
43 universi populi terrarum nomen tuum timere, sicut populus tuus Israel, & probent quia nomen tuum invocatum est super domum hanc, quam ædificavi.
44 Si egressus fuerit populus tuus ad bellũ contra inimicos suos, per viam, quocunque miseris eos, orabunt te contra viam civitatis, quam elegisti, & contra domum, quam ædificavi
45 nomini tuo, Et exaudies in cœlo orationes eorum, & preces eorum, & facies judicium
46 eorum. Quòd si peccaverint tibi (non est enim homo qui non peccet) & iratus tradideris eos inimicis suis, & captivi ducti fuerint in terram inimicorum longè vel propè,
47 Et egerint pœnitentiã in corde suo in loco captivitatis, & converſi deprecati te fuerint in captivitate suã, dicentes; Peccavimus, inique egimus, impiè
48 gessimus: Et reverſi fuerint ad te in universo corde suo, & tota anima sua, in terra inimicorum suorum, ad quam captivi ducti fuerint: & oraverint te contra viam terræ suæ, quam dedisti patribus eorum, & civitatis quam elegisti, & templi quod ædificavi nomini tuo:
49 Exaudies in cœlo, in firmamento solii tui, orationes eorum, & preces eorum, & facies judicium eorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἐν τῷ πταῖσαι † λαόν Cs Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί Coi, καὶ (ξ) ἐπιστρέψωσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί Cu, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται (ο)ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, Καὶ Cù εἰσακούσῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ † ἁμαρτίαις τῶν λαῶν Cu Ἰσραὴλ, καὶ (π) ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς † γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ἐν τῷ συνέχεσθαι † οὐρανὸν καὶ μὴ ὑετὸς γίνεσθαι, ὅτι ἁμαρτήσονταί Coi, καὶ προσεύξονται εἰς † τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί Cu, καὶ ἀπὸ † ἁμαρτιῶν αὐτῶν (ρ) ἀποστρέψουσιν ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς, Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ † ἁμαρτίαις τῶν δούλων Cu καὶ τῷ λαῷ Cu Ἰσραήλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς † ὁδὸν † ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ὅτι † (σ)γῆν ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ. Λιμὸς ἐὰν (τ)γένηται, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός, (υ)βρόγχος, ἐρυσίβη ἐὰν γένηται, (φ) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ † πόλεων αὐτοῦ, πᾶν ζωάντιμα, (χ) πᾶν πόνον, Πᾶσαν προσευχὴν, πᾶσ᾽ δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ (ψ) ἀνθρώπῳ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος † ἁφὴν καρδίας αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς † οἶκον τοῦτον, Καὶ Cù εἰσακούσῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου Cu, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ (ω) κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, κἀὰν ἂν γνῷς † καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι Cù μονώτατος οἶδας † καρδίαν πάντων τῶν ἀνθρώπων, Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς (α) ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ὅπ † γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαοῦ (β) Cu ἐστὶ, Καὶ ἥξουσι καὶ προσεύξονται εἰς † τόπον τοῦτον, (γ)Καὶ Cù εἰσακούσῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου Cu, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ (δ)λαοὶ τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός Cu Ἰσραὴλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά Cu ἐπικέκληται ἐπὶ † (ε)οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα. Ὅταν ἐξέλθῃ ὁ λαός Cu εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐν ὁδῷ † ἣν ἐπιστρέψεις αὐτοὺς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν † πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου † ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί Cu, (ζ)Καὶ Cù εἰσακούσῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν (η) † δεήσεως αὐτῶν, καὶ † προσευχῆς αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς. Ὅταν ἁμαρτήσωσί σοι, ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται (θ) ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπάξεις αὐτοὺς καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν (ι) οἱ αἰχμαλωτίζοντες (κ)εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,

In cadendo populum tuum Israel coram inimicis, quoniam peccabunt tibi, & revertent, & confitebuntur nomini tuo, & deprecabuntur, & orabunt in domo hac; Et tu exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorum. Cũ cohibitum fuerit cœlum, & non fuerit facta pluvia, quoniam peccabunt tibi, & deprecabuntur in loco hoc, & confitebuntur nomini tuo, & à peccatis suis avertent se, cùm humiliaveris eos, Et exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis servi tui, & populi tui Israel: Quoniam manifestabis eis viam bonam ad ambulandum in ea: & dabis pluviam super terram, quam dedisti populo tuo in hæreditate. Fames si facta fuerit, mors si facta fuerit, (l) quia erit incendium, bruchus, ærugo si fuerit, & si tribulaverit eum inimicus ejus in una civitatum ejus; omnem occursum, (m) omnem laborem, Omnem deprecationem, omnem orationem, si acciderit omni homini, postquàm cognoverint unusquisq; tactũ cordis sui, & expanderit manus suas in loco hoc; Et tu exaudies de cœlo, ex parato habitaculo tuo, & propitius eris, & facies, & dabis viro juxta vias ejus, sicut cognoveris cor ejus: Quoniam tu prorsus solus novisti cor omnium filiorum hominum: ut timeant te omnibus diebus, quibus ipũ vixerint super terram, quã dedisti patribus nostris. Etiã alieno, qui non est de populo tuo hic, (n) Et venient, & deprecabuntur in loco hoc; Et tu exaudies de cœlo de præparato habitaculo tuo, & facies juxta omnia quæcunq; invocaverit te alien⁹: ut cognoscant omnes populi nomen tuũ, & timeant te; sicut populus tu⁹ Israel; & cognoscant, quia nomen tuũ invocatum est super domum hanc, quã ædificavi. Quia egredietur populus tuus in bellum super inimicos suos in via, quâ converteres eos, & deprecabuntur in nomine Domini (o) viã civitatis, quam elegisti in ea, et dom⁹, quã ædificavi nomini tuo; Et tu exaudies de cœlo orationẽ eorũ, et deprecationẽ eorũ: & facies justificationẽ eis. Quia peccabunt tibi (quoniã nõ est homo, qui non peccabit) & induces eos, & trades eos coram inimicis, & captivantes captivabunt in terram longè, vel propè,

MS. A. (ξ) ὅπως ἐπιστρέψουσιν πρὸς Cὲ καὶ (ο) πρὸς σὲ ἐν τῷ (π) ἀποστρέψαι (ρ) ὅπως ἐπιστρέψουσιν (σ) γῆν Cu ἣν (τ) γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος (υ) ἢ κτερος, βρόγχος, (φ) καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς (χ) πᾶντα πόνον, (ψ) ἀνθρώπῳ παντὸς λαοῦ Cu Ἰσραὴλ, ὃς (ω) γνῷ πᾶσας τὰς (α) ἡμέρας αὐτοῦ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς (β) συ Ισραηλ ἐστὶ, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σου, ὅτι ἀκούσουσιν τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ † χεῖρά σου † ἰσχυρὰν, καὶ βραχίονά σου Τὸν ἐκτεταμένον, καὶ ἥξουσιν καὶ προσεύξονται (γ) Καὶ εἰσακούσῃ (δ) λαοὶ † γῆς τὸ (ε) οἶκον ὃν (ζ) Καὶ εἰσακούσῃ (η) † προσευχῆς αὐτῶν, καὶ † δεήσεως αὐτῶν, (θ) ἐὰν ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπαρεῖς ἐπ᾽ αὐτὸς (ι) αὐλὲς οἱ (κ) αὐλὲς εἰς † γῆν † ἐχθρῶν μακρὰν καὶ ἐγγύς,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

בְּפֻנְאָ אֲרֵי יְהֵי בְּאַרְעָא מוֹתָא אֲרֵי יְהֵי שְׁדָפוֹנָא יַרְקָנָא נוּבָא שַׁמּוּטָא אֲרֵי יְהֵי אֲרֵי יְעִיקוּן 37
לֵיהּ בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן בְּאַרְעָא קְרֵיוֵיהוֹן כָּל מַכְתַּשׁ כָּל מָרָע: כָּל צְלוֹתָא כָּל בָּעוּתָא דְתֶהֵי 38
לְכָל אֱנָשָׁא לְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דִּי יִדְעוּן גְּבַר מַכְתַּשׁ לִבֵּיהּ וְיִפְרוֹס יְדוֹהִי בְּצִלּוֹ לְאַפֵּי בֵּיתָא
הָדֵין: וְאַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן וְתַעֲבֵיד בָּעוּתְהוֹן 39
וְיִתֵּן לְגַבַּר כְּכָל אוֹרְחָתֵיהּ דִּגְלֵי קָדָמָךְ לְבֵיהּ אֲרֵי אַתְּ הוּא לֵית בַּר מִנָּךְ קָדָמָךְ לְחוֹר גֻּלָּן
לִבְנֵיָא דְכָל בְּנֵי אֱנָשָׁא: בְּדִיל דִּיִדְחֲלוּן מִן קָדָמָךְ כָּל יוֹמַיָּא דְאִנּוּן קַיְמִין עַל אַפֵּי אַרְעָא דִּי 40
יְהַבְתְּ לַאֲבָהָתָנָא: וְאַף מִן בַּר עַמְּמִין דְּלָא מֵעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וְייֵתֵי מֵאַרְעָא רְחִיקָא בְּדִיל 41
שְׁמָךְ: אֲרֵי יִשְׁמְעוּן יַת שְׁמָךְ רַבָּא וְיַת יְדָךְ תַּקִּיפְתָּא וְדְרָעָךְ מְרַמְמָא וְייֵתֵי וְיִצְלֵי לְאַפֵּי בֵּיתָא 42
הָדֵין: אַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ וְתַעֲבֵיד כְּכֹל דִּי צְלֵי קָדָמָךְ בַּר עַמְּמִין 43
בְּדִיל דִּיְדְעוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא יַת שְׁמָךְ לְמִדְחַל קָדָמָךְ יִשְׂרָאֵל וּלְמִדַּע אֲרֵי שְׁמָךְ
אִתְקְרֵי עַל בֵּיתָא הָדֵין דִּי בְנֵיתִי: אֲרֵי יִפּוֹק עַמָּךְ לַאֲנָחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן בְּאוֹרְחָא 44
דְּתִשְׁלְחִנּוּן וְיִצְלוֹן קֳדָם יְיָ לְאַפֵּי אוֹרַח קִרְתָּא דְּאִתְרְעֵיתָא בָהּ וּבֵיתָא דִּי בְנֵיתִי לְשָׁמָךְ:
וְתִקַּבֵּל מִן שְׁמַיָּא יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בָּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עִוֹלְבַּנְהוֹן: אֲרֵי יְחוֹבוּן קָדָמָךְ אֲרֵי 45
לֵית אֱנָשׁ דְּלָא חָטֵי וְיִחוֹל רוֹגְזָךְ בְּהוֹן וְתִמְסְרִנּוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְיִשְׁבּוֹנוּן שׁוֹבֵיהוֹן 46
לְאַרַע בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן דְּרָחִיקָא אוֹ קְרִיבָא: וְיִתְיְבוּן לְלִבְּהוֹן בְּאַרְעָא דְאִשְׁתְּבִיאוּ לְתַמָּן 47
וְיִתוּבוּן וְיִבְעוּן מִן קָדָמָךְ בְּאַרְעָא שְׁבִיהוֹן לְמֵימַר חַבְנָא וְאִשְׁתְּבַשְׁנָא סְרַחְנָא: וְיִתוּבוּן
לְפוּלְחָנָךְ בְּכָל לִבְּהוֹן וּבְכָל נַפְשְׁהוֹן בְּאַרְעָא בַעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן דְּשָׁבוּ יָתְהוֹן וְיִצְלוֹן קָדָמָךְ
לְאַפֵּי אַרְעָא דְאַרְעֲתוֹן דִּיהַבְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן קִרְתָּא דְאִתְרְעֵיתָא וּבֵיתָא דִּבְנֵיתִי לְשָׁמָךְ:
וְתִקַּבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בָּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עִוֹלְבַּנְהוֹן: 49

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fames cùm fuerit in terra, pestis cùm fuerit, aeris corruptio, rubigo, locusta, bruchus cùm fuerit; cùm obsederint *illum* auctores inimicitiarũ suarũ in terra urbiũ suarũ, omnis plaga, oĩs infirmitas: Omnẽ orationẽ et omnẽ deprecationẽ quæ fuerit oñi homini & oñi populo tuo Israel, cùm noverint quisq; plagã cordis sui, et extenderint manus suas in oratione contra faciẽ dom⁹ huj⁹; Et tu suscipias de cœlo è loco dom⁹ majestatis tuæ, et remittas peccata eorũ, et facias deprecationes eorum, et des unicuiq; secundùm omnẽ viã suã cuj⁹ revelatum fuerit ante te cor (quia tu ipse es, non est præter te, ante te tantùm revelata sunt corda omnium filiorum hominum.) Ut timeant te omnib⁹ dieb⁹ quib⁹ manserint super faciẽ terræ, quã dedisti patrib⁹ nostris. Et etiã ex filiis gentium qui non sunt de populo tuo Israel, et venerint de terra longinqua propter nomẽ tuum. Quòd audierint nomẽ tuum magnũ, et manũ tuã validã, et brachiũ tuum excelsum; et venerint et oraverint contra faciem dom⁹ huj⁹: Et tu suscipias de cœlo de loco dom⁹ majestatis tuæ, et facias juxta omnia quæ oraverit ante te filiⁱ gentiũ, ut sciant omnes gentes terræ nomen tuũ, ut timeant te sicut popul⁹ tu⁹ Israel; et ut sciant q nomẽ tuũ invocatũ sit sup domũ hanc quam ædificavi. Cùm exierit popul⁹ tu⁹ ut ineat bellũ contra auctores inimicitiarum suarũ per viam qua miseris eos, et oraverint ante Dñm contra faciẽ viæ urbis in qua tibi complacuisti, et dom⁹ quam ædificavi nomini tuo. Et suscipias de cœlis orationẽ eorũ et deprecationẽ eorũ, et ulciscaris injurias eorum. Cùm peccaverint ante te, quia non est homo qui non peccet, et stillaverit indignatio tua in illos, et tradideris eos ante auctores inimicitiarũ suarũ, & *captivos abduxerint eos captivantes eos* in terrã auctorũ inimicitiarũ suarum longinquã aut propinquã. Et redierint ad corda sua in terra in qua captivati fuerint, et redierint, et precati fuerint ante te in terra captivitatis suæ, dicendo: Peccavim⁹, insanivim⁹, iniq; egim⁹. Et redierint ad cultũ tuũ in oñi corde suo, et in oñi anima sua in terra auctorũ inimicitiarũ suarum qui captivaverint eos, et oraverint ante te contra faciẽ viæ terræ suæ quam dedisti patrib⁹ eorũ, urbis in qua tibi complacuisti, et dom⁹ quã ædificavi nomini tuo. Et exaudias de cœlis è loco domus majestatis tuæ orationem eorum et deprecationem eorum, et ulciscaris injurias eorum.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 * ܘܟܦܢ ܗܘ ܒܐܪܥܐ ܟܦܢ ܡܘܬܐ ܒܙܥ ܐܘ ܫܕܦܐ ܐܘ ܝܪܩܢܐ ܐܘ ܓܪܒܐ ܐܘ ܚܝܛܐ ܐܘ ܟܠ ܡܟܬܐ ܐܘ ܟܠ ܚܠܝ ܐܘ ܟܠ ܡܪܥ ܐܘ ܟܠ ܡܟܝ

מלכים א: ח

omnibus & ,tibi peccaverunt qui tuo populo Parcéſque
50 וְסַלַּחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לָךְ וּלְכָל־
eos dabis & :te *in* ſunt prævaricati quibus ,eorum prævaricationibus
פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בָךְ וְנָתַתָּם
.eorum miſerebuntur & ,eos *captivantium* *facies ad* miſericordias in
לְרַחֲמִים לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וְרִחֲמוּם :
Ægypto ex eduxiſti quos ,*ipſi* tua hæreditas & ,tuus populus Quia
51 כִּי־עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם
deprecationē ad *apertos tuos oculos exiſtendā Ad* :ferreæ fornacis medio è
מִתּוֹךְ כּוּר הַבַּרְזֶל : לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל־תְּחִנַּת
eos *ad exaudiendā ad* ,Iſrael tui populi deprecationē ad & ,tui ſervi
52 עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם
tibi eos ſeparâſti tu Nam .te *ad eos clamare* omni in
53 בְּכֹל קָרְאָם אֵלֶיךָ : כִּי־אַתָּה הִבְדַּלְתָּם לְךָ
Moſeh *manu in* es locutus ſicut ,terræ populis univerſis de hæreditatē in
לְנַחֲלָה מִכָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְיַד־ מֹשֶׁה
.*Domine Adonai* Ægypto ex noſtros patres *te educendo in* ,tui ſervi
עַבְדֶּךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי יְהוִה:
DOMINUM ad orare Salomoh *complere ſecundùm* ,fuit Et
54 וַיְהִי ׀ כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה אֵת
,DOMINI altaris *facibus* à ſurrexit ,hac deprecatione &,oratione omni
כָּל־הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה
.cœlos ad expanſis ſuis *volis* & ,ſua genua ſuper flectendo genu A
מִכְּרֹעַ עַל־בִּרְכָּיו וְכַפָּיו פְּרוּשׂוֹת הַשָּׁמָיִם:
: dicendo ,magna voce ,Iſrael *concioni* omni benedixit & ,ſtetit Et
55 וַיַּעֲמֹד וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר :
,Iſrael ſuo populo requiem dedit qui ,DOMINUS Benedictus
56 בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
ejꝰ verbo omni ex unum verbū cecidit non ; eſt locutus quæ omnia juxta
כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ
DOMINUS Sit .ſui ſervi Moſeh *manu in* eſt locutus quod bono
57 הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ : יְהִי יְהוָה
,nos derelinquat ne ,noſtris patribꝰ cum fuit ſicut ,nobiſcū noſter Deus
אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ
ambulandū ad ,ſe ad noſtrum cor *inclinare faciendū Ad* .nos deſerat neque
58 וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ : לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת
,ejus *ſtatuta* & ,ejus præcepta *cuſtodiendum ad* & ,ejus viis univerſis in
בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו
mea verba ſint Et .noſtris patribꝰ præcepit quæ ,ejus judicia &
59 וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ : וִיהִיוּ דְבָרַי
DOMINUM *ad* propinqua,DOMINI *facies ad* ſum deprecatꝰ quibꝰ ,hæc
אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל־יְהוָה
judicium & ,ſui ſervi judicium *faciendum ad* ,*noſtr* & die *noſtrum Deum*
אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וְלַיְלָה לַעֲשׂוֹת ׀ מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט
omnes ſcire Pro :*ſuo* die in *diei* verbum Iſrael ſui populi
60 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ : לְמַעַן דַּעַת כָּל־
.ultrà nec ; Deus *ipſe* DOMINUS quod ,terræ *populos*
עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד:
ambulandū ad ,noſtro Deo DOMINO cum perfectum *veſtrum* cor ſit Et
61 וְהְיֶה לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת
.hanc diem ſecundùm ,ejus præcepta *cuſtodiendum ad* & ,ejus decretis in
בְּחֻקָּיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו כַּיּוֹם הַזֶּה:
facies ad ſacrificium ſacrificabant ,eo cum Iſrael omnis & ,rex Et
62 וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי
quod ,pacificorum ſacrificium Selomoh ſacrificavit Et .DOMINI
יְהוָה : וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֶת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
63 centum oves & ,millia duo & viginti boves DOMINO ſacrificavit
זָבַח לַיהוָה בָּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה
omnes & ,rex DOMINI domum dedicaverunt & : millia viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־
Iſrael filii.
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

Versio VULGATA LAT.

50 Et propitiaberis populo tuo qui peccavit tibi, & omnibus iniquitatibꝰ eorū,quibus prævaricati ſunt in te:et dabis miſericordiā corā eis qui eos captivos habuerint,ut miſereantur eis. Populꝰ enim tuꝰ eſt,et
51 hæreditas tua,quos eduxiſti de terra Ægypti, de medio fornacis ferreæ.Ut ſint oculi tui aperti ad deprecationem ſervi tui,& populi tui Iſrael, & exaudias eos in univerſis pro
53 quibꝰ invocaverint te. Tu enim ſeparâſti eos tibi in hæreditatē de univerſis populis terræ, ſicut locutꝰ es p Moyſen ſervum tuū,quando eduxiſti patres noſtros de Ægypto,Dñe Deꝰ. Factum eſt autē,cùm complēſſet Salomon orans Dñm omnē orationē & deprecationē hanc, ſurrexit de conſpectu altaris Dñi:utrumq;enim genu in terrā fixerat,et manꝰ expanderat in
55 cœlū. Stetit ergò,& benedixit omni eccleſiæ Iſrael voce magnā,dicens;Benedictꝰ Dñs,qui
56 dedit requiē populo ſuo Iſrael, juxta omnia quæ locutꝰ eſt: non cecidit ne unꝰ quidē ſermo, ex omnibꝰ bonis quæ locutꝰ eſt p
57 Moyſen ſervū ſuū. Sit Dñs Deꝰ noſter nobiſcū, ſicut fuit cum patribus noſtris, non derelin-
58 quens nos,neq; projiciens.Sed inclinet corda noſtra ad ſe,ut ambulemꝰ in univerſis viis ejꝰ, & cuſtodiamꝰ mandata ejꝰ, & ceremonias ejꝰ,et judicia quæcunque mandavit patribꝰ noſtris. Et ſint ſermones mei iſti,
59 quibus deprecatus ſum coram Dño, appropinquantes Dño Deo noſtro die ac nocte,ut faciat judiciū ſervo ſuo,et populo ſuo Iſrael p ſingulos dies :
60 Ut ſciant omnes populi terræ, quia Dñs ipſe eſt Deus,& non
61 eſt ultrà abſque eo. Sit quoq; cor noſtrū perfectū cum Dño Deo noſtro,ut ambulemꝰ in decretis ejus,& cuſtodiamꝰ mandata ejꝰ,ſicut & hodié. Igitur
62 rex,et omnis Iſrael cum eo,immolabant victimas corā Dño.
63 Mactavítque Salomon hoſtias pacificas, quas immolavit Dño,boū viginti duo millia,et ovium centū viginti millia:& dedicaverunt templū Dñi rex & filii Iſrael.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

47 Καὶ ὅπερ ἐψοισιν καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ἧ
μετήχθησ ἐκεῖ, καὶ ὅπερ ἔψωσι (λ) ἐν γῇ
μετοικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψωσι Κε, λέγοντες,
Ἡμάρτομεν, (μ) ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν,
48 Καὶ ὅπερ ἔψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐ-
τῶν καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶ ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν
αὐτῶ ἃ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ (ν) προσεύξον
πρὸς Κε ὁδὸν γῆς αὐτῶ ἣν ἔδωκας τοῖς πα-
τράσιν (ξ) αὐτῶ, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω,
καὶ τοῦ οἴκου ὃ (ο) ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί
49 Κε, Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ ἑτοίμου
50 κατοικητηρίου (π) σου, Καὶ ἵλεως ἔσῃ τὰ ἀδικί-
ας αὐτῶν αἷς (ρ) ἥμαρτόν σοι, καὶ πάντα τὰ
ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν Κοι, καὶ δώσεις
αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτεύ-
όντων αὐτούς, καὶ οἰκτιρήσουσιν (σ) εἰς αὐτούς,
51 Ὅτι λαός Κυ καὶ κληρονομία (τ) Κυ, οὓς ἐξή-
γαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου
52 σιδήρου. Καὶ ἔσωσ οἱ ὀφθαλμοί Κυ καὶ τὰ
ὦτά Κυ ἐπεστραμμένα εἰς τ δέησιν τοῦ δούλου
Κυ, καὶ εἰς τ δέησιν τοῦ λαοῦ Κυ Ἰσραὴλ, εἰσα-
κούειν αὐτῶ ἐν πᾶσιν οἷς (υ) ἂν ὀπισθέσωσι-
ταί Κε. 53 Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς (φ) Κεαυ-
τῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τ λαῶν τῆς
γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν (χ) χειρὶ δούλου σου
Μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν Κε τοὺς πατέρας
ἡμῶν (ψ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, κύριε κύριε. 54 Τότε
ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς Κατε-
τέλεσε τὸν οἶκον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 55 Ἤλιον ἐγνώ-
ρισεν ἐν οὐρανῷ· κύριος εἶπε τοῦ κατοικεῖν
ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον (ω)
εὐπρεπῆ Καυτῷ τ κατοικεῖν ὅτι καινότη-
τος. (α) οὐκ ἰδοὺ αὐτὴ γέγραπται ἐν (β) βι-
βλίῳ τῆς ᾠδῆς; Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλε-
54 σε Σολομὼν προσεύχόμενος πρὸς κύριον
ὅλην τὴν προσευχὴν καὶ τ δέησιν ταύτην,
καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου
ὀκλακώς (γ) ὅτι τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖ-
55 ρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τ οὐρανόν. Καὶ
ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσ ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ
56 φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Εὐλογητὸς κύριος
Κήμερον, ὃς ἔδωκε κατάπαυσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ Ἰσραὴλ, κατ (δ) πάντα ὅσα ἐλάλησεν.
οὐ διεφώνησε λόγος ἓξ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις
αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν (ε) χει-
57 ρὶ δούλου αὐτοῦ Μωυσῆ. Γένοιτο κύριος ὁ θεὸς
ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετ τ πατέρων ἡ-
μῶν· μὴ (ζ) ἐγκαταλείποιτο ἡμᾶς μηδὲ (η)
58 ἀποστρέψοιτο ἡμᾶς, Ἐπικλῖναι καρδίας ἡ-
μῶν (θ) ἐπ' αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις
ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς
αὐτοῦ, (ι) καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετεί-
59 λατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ ἔστωσ οἱ (κ)
λόγοι οὗτοι οὓς δεδέημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ
ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν ἡ-
μέρας καὶ νυκτὸς, τ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τ
δούλου Κυ, καὶ τὸ δικαίωμα (λ) λαοῦ Ἰσραὴλ
ῥῆμα ἡμέρας ἐν (μ) ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ·

Et convertent corda ſua in ter- 47
ra,quò tranſlati fuerint illuc,& converterint ſe in terra tranſmigrationis ſuæ, & oraverint te, dicentes;Peccavimus,injuſtè egimus,iniquitatem fecimus, Et re- 48
verterint ad te in toto corde ſuo, & in tota anima ſua,in terra inimicorum ſuorum,quò tranſtulerit eos, & deprecabuntur ad te viâ terræ ſuæ, quâ dediſti patribus eorum,& civitatis,quam elegiſti,& domûs, quam ædificavi nomini tuo; Et exaudies de cœlo; 49
de præparato habitaculo(ρ)tuo : Et propitius eris injuſtitiis eorū, quibus peccaverunt tibi,& juxta omnes prævaricationes eorum, 50
quas prævaricati fuerint tibi: & dabis eos in miſericordias coram iis qui captivaverunt eos, & miſerebuntur in eos,Quoniā populꝰ 51
tuꝰ,& hæreditas tua,quos eduxiſti de terra Ægypti, è medio fornacis ferri. Et ſtent oculi tui,et 52
aures tuæ apertæ ad orationem ſervi tui, & ad orationem populi tui Iſrael;ad exaudiendū eos in omnibus, quæcunq; invocaverint te. Quoniam tu diſtinxiſti 53
eos tibi in hæreditatē ex omnibus populis terræ : ſicut locutus es in manu ſervi tui Moyſi,in educendo te patres noſtros è terra Ægypti,Domine, Domine.(q)Tunc locutus eſt Salomon pro domo, poſtquā conſummavit ædificare eā; Solem fecit notum in cœlo : Dominꝰ dixit habitare in caligine : Ædifica domū meā,domum decorā tibi ad inhabitandum ſuper novitatē. Nonne ecce(r)hæc ſcripta eſt in libro Cantici? Et factū 54
eſt,poſtquā conſummavit Salomō deprecans ad Dominū deprecationē,& orationē hanc; & ſurrexit à facie altaris Domini, cùm curvâſſet ſe ſuper genua ſua, & manꝰ ejꝰ expanſæ ad cœlū. Et ſtetit,& benedixit omnem Eccleſiæ 55
Iſrael voce magnâ,dicens; Benedictꝰ Dominꝰ hodiè,qui dedit requiē populo ſuo Iſrael juxta omnia quæcunq; locutus eſt. Non 56
diſſonuit verbū unū in omnibus verbis ejus bonis,quæ locutꝰ eſt in manu ſervi ſui Moyſi. Sit Dominꝰ 57
Deꝰ noſter nobiſcū;ſicut fuit cū patribus noſtris. Nè derelinquat nos, (ſ)neque avertat nos, Inclinando corda noſtra ad ipſū,ut eamus in omnibus viis ejus,& cuſtodiamus omnia mandata ejus, & præcepta ejus, quæ mandavit patribꝰ noſtris. Et ſint verba hæc, 59
ſicut oravi corā Domino Deo noſtro,ut propinquantia ad Dominū Deū noſtrū die ac nocte,ad faciendū juſtificationē ſervi tui, & juſtificationē populi Iſrael,verbū diei in die(t)ſui.

MS.A.(λ)καὶ δεηθῶσίν Κυ ἐν γῇ μετοικείας αὐτῶν,λέγοντες,(μ)ἠνομήσαμεν,ἠδι-
κήσαμεν,Καὶ ὅπερ ἔψωσιν(ν)προσεύξωνται(ξ)αὐτῶν,τ(ο)ᾠκοδόμησα(π)σε ἃ προσ-
δεχὴν αὐτῶν,καὶ τ δέησιν αὐτῶν,καὶ ποιήσεις κρίσιν αὐτῶν,Καὶ ἵλεως ἔσῃ(ρ)ἡμάρτοσάν(σ)
αὐτὸς,Ὅπ(τ)Κυ ἐστὶν,ὃς(υ)ἐὰν(φ)σαυτῷ(χ)χειρὶ Μωσῆ δούλε σε,ἐν τῷ (ψ) ἐξ
Αἰγύπτῳ. τότ(ω)ἐκπρεπῶ Κεαυτῷ(α)ὀνόμ(β)βίβλῳ (γ) ὅτι τὰ γόνα αὐτῶ,
(δ)πάντα ἃ ἐλάλησιν. (ε)χειρὶ Μωσῆ δούλε αὐτῶ. (ζ)ἐκαλοκαγάθοσ(η)ἀποστρέψαι σο
(θ)πρὸς αὐτ(ι)καὶ προσάψαι(κ)λόγοι μου ἕτοι οὓς δεδέημαι(λ)λαῶ σου Ἰσραὴλ(μ)ἡμέρᾳ αὐτῶ Ὅπως.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְתִשְׁבּוֹק לְעַמָּךְ דְּחָבוּ קֳדָמָךְ וְלְכָל מֶרֳדֵיהוֹן דִּי מָרְדוּ בָךְ וּבְמֵימְרָךְ וְתִתְּנִנּוּן לְרַחֲמִין קֳדָם 50
שׁוּבֵיהוֹן וְיִרְחֲמוּן עֲלֵיהוֹן: אֲרֵי עַמָּךְ וַאֲחֻסַּנְתָּךְ אִנּוּן דְּאַפֵּקְתָּא מִמִּצְרַיִם מִגּוֹ כּוּרָא דְּבַרְזְלָא: 51
לְמֶהֱוֵי רַעְוָא קֳדָמָךְ לְקַבָּלָא בָּעוּת עַבְדָּךְ וּבָעוּת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְקַבָּלָא צְלוֹתְהוֹן בְּכָל עִדָּן 52
דְּאִנּוּן מְצַלָּן קֳדָמָךְ: אֲרֵי אַתְּ אַפְרֵשְׁתַּנּוּן לָךְ לַאֲחֻסָּנָא מִכֹּל עַמְמֵי אַרְעָא כְּמָא דְמַלֵּלְתָּא 53
בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדָּךְ בְּאַפָּקוּתָךְ יָת אֲבָהָתָנָא מִמִּצְרַיִם יְיָ אֱלֹהִים:וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי שְׁלֹמֹה לְצַלָּאָה 54
קֳדָם יְיָ יָת כָּל צְלוֹתָא וּבְעוּתָא הָדָא קָם מִן קֳדָם מַדְבְּחָא דַיְיָ מִדְּהָוָה כְּרִיעַ עַל בִּרְכּוֹהִי
וִידוֹהִי פְּרִיסִן בְּצַלּוּ לְצֵית שְׁמַיָּא: וְקָם וּבָרִיךְ יָת כָּל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל קָל רַב לְמֵימַר: בְּרִיךְ 55
56
יְיָ דִּי יְהִיב נְיָחָא לְעַמֵּיהּ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי מַלֵּל לָא בְּטִיל פִּתְגָמָא חַד מִכָּל פִּתְגָמוֹהִי תַּקָּנְיָא
דִּי מַלֵּל בִּידָא דְמֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ: יְהִי מֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָנָא בְּסַעְדָנָא כְּמָא דַהֲוָה בְּסַעְדָא 57
דַאֲבָהָתָנָא לָא יִשְׁבְּקִנָּנָא וְלָא יִרְחֲקִנָּנָא: לְאַפָּנָאָה לְבָנָא לְרַחֲלָתֵיהּ לְמֵהַךְ בְּכָל אוֹרְחָן 58
דְּתַקֶּנָן קֳדָמוֹהִי וְלִמְטַר פִּקּוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי וְדִינוֹהִי דְּפַקִּיד יָת אֲבָהָתָנָא:וִיהוֹן פִּתְגָמַי אִלֵּין 59
דִּי בְעֵיתִי מִן קֳדָם יְיָ מִתְקַבְּלִין קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא יוֹמָם וְלֵילֵי לְמֶעְבַּד דִּין עַבְדֵּיהּ וְעוּלְבַּן
עַמֵּיהּ יִשְׂרָאֵל פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמֵיהּ: בְּדִיל דֵּידְעוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהִים לֵית 60
עוֹד: וִיהֵי לִבְכוֹן שְׁלִים בְּדַחֲלְתָּא דַיְיָ אֱלָהָנָא לְמֵהַךְ בְּקְיָמוֹהִי וּלְמִטַּר פִּקּוּדוֹהִי כְּיוֹמָא 61
הָדֵין: וּמַלְכָּא וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מְנַכְּסִין נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ: וְנָכִיס שְׁלֹמֹה יָת נִכְסַת 62
קוּדְשַׁיָּא דִּי נְכִיס קֳדָם יְיָ תּוֹרִי תַרְתִּין וְעֶשְׂרִין רְבוֹא וְתַרְתָּא עֶסְרֵי רְבוֹא 63
וְחַנִּיכוּ יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ מַלְכָּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ignoſcas populo tuo qui peccaverūt ante te,et omnibꝰ rebellionibꝰ eorū 50
quibꝰ rebellaverūt *in te*,*et* in dictū tuū et des eos in miſericordias ante captivatores eorū,& miſereantur eorū. Quia populꝰ tuꝰ et hæreditas tua il- 51
li ſunt,quos eduxiſti ex Miſzraim de medio fornacis ferri. Ut ſit voluntas 52
ante te ad ſuſcipiendam deprecationem ſervi tui et deprecationem populi tui Iſrael, ſuſcipiendo orationem eorum omni tempore quo deprecati fuerint ante te. Nam tu ſeparâſti illos tibi in hæreditatē ex omni- 53
bus gentibus terræ, ſicut locutus fueras per manum Moſeh ſervi tui, cùm educeres patres noſtros ex Miſzraim Domine Deus. Et fuit cùm finiſſet 54
Selomoh orare ante Dñm oēm orationē et deprecationē hanc, ſurrexit à conſpectu altaris Dñi, ex quo fuerat curvatꝰ ſup genua ſua, et manus ſuæ extenſæ in oratione ad ſummitatē cœli. Et ſtetit et benedixit oñi eccleſiæ 55
Iſrael voce magna dicendo:Benedictꝰ Dñs, qui dedit quietē populo ſuo 56
Iſrael, juxta omnia quæ locutus eſt : non vacavit verbū unum ex ōnibꝰ verbis ejꝰ rectis, quæ locutꝰ eſt p manū Moſeh ſervi ſui.Sit dictū Dñi Dei 57
noſtri in auxiliū noſtrū, ſicut fuit in auxiliū patrū noſtrorum; non deſerat nos neq; elonget nos : Ut convertat cor noſtrū ad timorē ejꝰ, ut ambulemꝰ 58
in omnibꝰ viis quæ rectæ fuerint ante illū,et ſervemꝰ præcepta ejꝰ, et decreta ejꝰ, et judicia ejus quæ præcepit patribꝰ noſtris. Et ſint verba mea 59
hæc, quibꝰ deprecatus ſum ante Dñm, ſuſcepta à Dño Deo noſtro die ac nocte, ut faciat judiciū ſervi ſui, et injuriā populi ſui Iſrael [*vindicet*] per ſingulos dies: Ut cognoſcant omnes gentes terræ, ꝙ Dñs ipſe eſt Deus,nec 60
ultra ipſum alius. Et ſit cor veſtrum perfectū in timore Domini Dei noſtri, 61
ambulando in decretis ejus,et ſervando præcepta ejus ſecundùm diē hanc. Et rex et omnis Iſrael cum illo mactabāt victimā ſanctitatū ante Dominū. 62
Et mactavit Selomoh victimam ſanctitatum quam mactavit ante Domi- 63
num, boum viginti & duo millia, & pecudum centum et viginti millia, & initiaverunt domum ſanctuarii Domini rex & omnes filii Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 * ... ...

מלכים א: ט

64 בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי
facies ad quod ,atrii medium rex ſanctificavit illa die In
בֵּית יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה
facies ad quod æreum altare quia ;pacificorum adipes &
וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי
adipes & ,ſacrificium & ,aſcenſionem comprehẽdendo à parvum, Domini
יְהוָה קָטֹן מֵהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת חֶלְבֵי
omnis & ,feſtivitatem illo tempore in Salomoh Fecitque .pacificorum
הַשְּׁלָמִים: 65 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת־הַהִוא׳ אֶת־הֶחָג וְכָל־
torrentem ad uſque Chamath introitu ab magna concione eo cum Iſrael
יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמָת׳ עַד־נַחַל
ſeptem & ,diebus ſeptem ,noſtri Dei Domini facies ad Ægypti
מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת
dimiſit octavo die In .diebus quatuordecim ,diebus
יָמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם: 66 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת
, læti ſua tentoria in abierunt & : regi benedixerunt & ,populum
הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים
David Dominus fecerat quod ,bonum omne ſuper corde boni &
וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד
ſuo populo Iſrael & ,ſuo ſervo
עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ:

CAP. IX.

ט

& ,Domini domum ædificare Selomoh *complere juxta* ,fuit Et
1 וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֵת
: facere voluit quod Selomoh deſiderũ omne & ,regiam domum
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת:
eum ad apparuerat ſicut ,ſecundò Selomoh ad Dominus apparuit Et
2 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו
,tuam orationem Exaudivi : eum ad Dominus Dixitque .Ghibhon in
3 בְּגִבְעוֹן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ
domum ſanctificavi *meam facies* ad es deprecatus quam tuã deprecatione &
וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת
erunt & :ſeculũ in uſque ibi meũ nomen *ponendũ* ad ,ædificâſti quam ,hanc
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתָה לָשׂוּם־שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ
ambulaveris ſi tu Et .diebus omnibus ibi meum cor & ,mei oculi
עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים: וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ
,cordis perfectione in tuus pater David ambulavit ſicut ,*meas facies* ad
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתֹם־לֵבָב
,mea decreta ,tibi præcepi quæ omnia ſcũm *faciendum* ad ,rectitudine in &
וּבְיֹשֶׁר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ חֻקַּי
Iſrael ſuper tui regni thronum firmabo Et .ſervaveris mea judicia &
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר: וְהֵקַמְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל
Non : dicendo ,tuũ patrẽ David *ſuper* ſum locutus ſicut ,ſeculũ in
לְעֹלָם כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא
avertendo Si .Iſrael throno *deſuper* vir tibi abſcindetur
6 יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל: אִם־שׁוֹב
,mea præcepta cuſtodieritis non &,me *poſt* à veſtri filii & ,vos fueritis averſi
תְּשׁוּבֻן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי
diis ſervieritis & ,abieritis & ,*veſtras facies* ad dedi quæ mea decreta
חֻקֹּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
deſuper Iſrael excidam Et : eis vos incurvaveritis & , alienis
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: 7 וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל
ſanctificavi quam domum & : eis dedi quam ,*tumi facie*bus
פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי
,parabolam in Iſrael erit & : *meas facies deſuper* dimittam ,meo nomini
לִשְׁמִי אַשְׁלַח מֵעַל פָּנַי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל
, excelſa erit iſta domus Et .populis omnibus in *juge diſcrimen* in &
וְלִשְׁנִינָה בְּכָל־הָעַמִּים: 8 וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן
fecit quid *Super* ;*dicent* & :ſibilabit &,obſtupeſcet ,eã *ſuper tranſiens* omnis
כָּל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְשָׁרַק וְאָמְרוּ עַל־מָה עָשָׂה
? huic domui & ,huic terræ ſic Dominus
יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה:

Verſio VULG. LAT.

64 In die illa ſanctificavit rex medium atrii, quod erat ante domum Domini: fecit quippe holocauſtum ibi, & ſacrificiũ & adipem pacificorũ: quoniam altare æreum, quod erat coram Dño, minus erat, & capere non poterat holocauſtũ, & ſacrificium, & adipem pa-
65 cificorum. Fecit ergò Salomon in tempore illo feſtivitatem celebrem, & omnis Iſrael cum eo, multitudo magna ab introitu Emath uſque ad rivum Ægypti, coram Domino Deo noſtro, ſeptem diebus & ſeptem diebus, id eſt, quatuordecim diebus. Et in die octava
66 dimiſit populos: qui benedicentes regi, profecti ſunt in tabernacula ſua lætantes, & alacri corde ſup omnibus bonis, quæ fecerat Dñs David ſervo ſuo, & Iſrael populo ſuo.

CAP. IX.

1 FActum eſt autem cùm perfeciſſet Salomon ædificium domûs Domini, & ædificium regis, & omne quod optaverat
2 & voluerat facere: Apparuit ei Dñs ſecundò, ſicut apparu-
3 erat ei in Gabaon. Dixitque Dñs ad eum; Exaudivi orationem tuam & deprecationem tuam, quam deprecatus es coram me: ſanctificavi domũ hanc, quam ædificâſti, ut ponerem nomen meum ibi in ſempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis die-
4 bus. Tu quoq; ſi ambulaveris coram me, ſicut ambulavit pater tuus, in ſimplicitate cordis, & in æquitate: & feceris omnia quæ præcepi tibi, & legitima mea & judicia mea ſer-
5 vaveris, Ponam thronũ regni tui ſuper Iſrael in ſempiternũ, ſicut locutus ſum David patri tuo, dicens; Non auferetur vir de genere tuo de ſolio Iſra-
6 el. Si autem averſione averſi fueritis vos & filii veſtri, non ſequentes me, nec cuſtodientes mandata mea, & ceremonias meas, quas propoſui vobis, ſed abieritis & colueritis deos alienos, & adoraveritis eos: Au-
7 feram Iſrael de ſuperficie terræ, quam dedi eis: & templũ, quod ſanctificavi nomini meo, projiciam à conſpectu meo, eritq; Iſrael in proverbiũ, &
8 in fabulam cunctis populis. Et domus hæc erit in exemplum: omnis qui tranſierit per eam, ſtupebit, & ſibilabit, & dicet; Quarè fecit Dominus ſic terræ huic, & domui huic?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

64 Καὶ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὰ ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν χωρεῖν ἐκεῖ. 65 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου Ἐμὰθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ (φ) ᾠκοδόμησεν, ἑπτὰ καὶ πέντε καὶ συφεινόμῳ ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν (χ) ἑπτὰ ἡμέρας. 66 Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν. καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα, καὶ (ψ) ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν χαίροντες καὶ (ω) ἀγαθὴ ἡ καρδία ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ (α) Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν Σολομὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν παραγωγὴν Σαλωμών, ὅσα
2 ἠθέλησε ποιῆσαι, Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμὼν δευτέρου, καθὼς (α) ὤφθη ἐν Γαβαών. 3 Καὶ εἶπεν (β) πρὸς αὐτὸν κύριος, Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς (γ) δεήσεώς σου ἧς ἐδεήθης (δ) ἐνώπιόν μου· πεποίηκά σοι τὴν πᾶσαν τὴν προσευχήν σου (ε) ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί (ζ) μου
4 ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ σὺ ἐὰν πορεύθῃς (η) ἐνώπιον ἐμοῦ, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι (θ) καρδίας καὶ ἐν εὐθύτητι, καὶ τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά
5 μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς, Καὶ ἀναστήσω τὸν (ι) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ (κ) πατρί σου, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί (λ) σοι ἀνὴρ ἀπὸ
6 γένους σου ἐν Ἰσραήλ. Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκα Μωυσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθεὶς καὶ (μ) δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

MS. A. (ν) κύριος αὐτὸς ὁ θεός, καὶ ὢκ (ξ) τὸν (ο) Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἔθνος (π) εἴκοσι καὶ δύο (ρ) καὶ προσάτων ἑκατὸν εἴκοσι (σ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς (τ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς (υ) εἰρηνικῶν. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν, καὶ πᾶς (φ) οἶκος δόμησεν, (χ) ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας. Καὶ ἐν τῇ (ψ) ἀπῆλθεν (ω) ἀγαθὴ

καρδία ὅτι πᾶσιν τοῖς (α) λαῷ Ἰσραὴλ αὐτοῦ. MS. A. Κεφ. Θ'. (α) ὤφθη αὐτῷ ἐν (β) κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἤκουσα (γ) δεήσεώς σου (δ) ἐνώπιον ἐμοῦ· (ε) ἡγίασα (ζ) μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας (η) ἐνώπιόν μου, (θ) καρδίας, ἐν εὐθύτητι τοῦ ποιεῖν (ι) θρόνον σου ὅτι Ἰσραὴλ (κ) τῷ πατρί (λ) σου ἀνὴρ (μ) δουλεύσετε

Targum JONATHAN.

64 בְּיוֹמָא הַהוּא קַדִּישׁ מַלְכָּא יַת גּוֹ דְּרְתָא דִּי קֳדָם בֵּית מַקְדְּשָׁא דְּיָי אֲרֵי עֲבַד תַּמָּן יַת עֲלְתָא
וְיַת מִנְחָתָא וְיַת תַּרְבֵּי נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא אֲרֵי מַדְבְּחָא דִּנְחָשָׁא דִּי קֳדָם יְיָ דְּחִיק מִלְּסַבְּרָא יַת
עֲלְתָא וְיַת מִנְחָתָא וְיַת תַּרְבֵּי נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: 65 וַעֲבַד שְׁלֹמֹה בְּעִדָּנָא הַהִיא יַת חַגָּא וְכָל
יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ קְהָלָא רַב מִמַּעֲלָנָא דְּחֲמַת עַד נַחֲלָא דְּמִצְרַיִם קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא שַׁבְעָא יוֹמִין
חַנוּכַת בֵּיתָא וְשַׁבְעָא יוֹמִין חַגָּא אַרְבְּעָת עֲשַׂר יוֹמִין: בְּיוֹמָא תְמִנָאָה שַׁלַּח יַת עַמָּא 66
וּבָרִיכוּ יַת מַלְכָּא וַאֲזָלוּ לְקָרְוֵיהוֹן בַּר חֶדְוָן וְשַׁפִּירָא לִבְּהוֹן עַל כָּל טָבְתָא דַּעֲבַד יְיָ לְדָוִד
עַבְדֵּיהּ וְלִישְׂרָאֵל עַמֵּיהּ:

ט

1 וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי שְׁלֹמֹה לְמִבְנֵי יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דְּיָי וְיַת בֵּית מַלְכָּא וְיַת כָּל רְעוּת שְׁלֹמֹה דְּ
2 דְּאִתְרְעֵי לְמֶעְבַּד: וְאִתְגְּלִי יְיָ לִשְׁלֹמֹה תִּנְיָנוּת כְּמָא דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ בְּגִבְעוֹן: וַאֲמַר לֵיהּ
3 יְיָ שְׁמִיעַ קֳדָמַי צְלוֹתָךְ וּבָעוּתָךְ דִּבְעֵיתָא מִן קֳדָמַי אַקְדֵּישִׁית יַת בֵּיתָא הָדֵין דִּי בְנֵיתָא
לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתִּי תַּמָּן עַד עָלְמָא וּתְהֵי שְׁכִנְתִּי שָׁרְיָא בֵּיהּ אִם רְעוּתִי מִתְעַבְּדָא תַּמָּן כָּל
יוֹמַיָּא: וְאַתְּ אִם תְּהָךְ קֳדָמַי כְּמָא דְּהַלִּיךְ דָּוִד אֲבוּךְ בְּקִשׁוֹט לִבָּא וּבְתָרִיצוּתָא לְמֶעְבַּד
4 כְּכֹל דְּפַקֵּידְתָּךְ קְיָמַי וּדְיָנַי תִּטַּר: וַאֲקִים יַת כּוּרְסֵי מַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל לְעָלַם כְּמָא
5 דְּמַלֵּלִית עִם דָּוִד אֲבוּךְ לְמֵימַר לָא יִפְסוֹק לָךְ גְּבַר מֵעַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל: אִם
6 מֵתָב תְּתוּבוּן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן מִבָּתַר פּוּלְחָנִי וְלָא תִטְּרוּן פִּקּוּדַי קְיָמַי דִּי יְהַבִית קֳדָמֵיכוֹן
וְתֵהֲכוּן וְתִפְלְחוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן: וְאֶשֵׁצֵי יַת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא דִּי 7
יְהַבִית לְהוֹן וְיַת בֵּיתָא דְּאַקְדֵּשִׁית לִשְׁמִי אַרְחִיק מִקֳּבֵיל מֵימְרִי וִיהֵי יִשְׂרָאֵל לְמַתְלָ
וּלְשׁוֹעִי בְּכָל עַמְמַיָּא: וּבֵיתָא הָדֵין דְּהֲוָה עִלָּאי יְהֵי חֲרִיב כָּל דְּיַעְבַּר עֲלוֹהִי יְכַלֵּי וְיֵנוּד 8
וְיֵמְרוֹן עַל מָה עֲבַד יְיָ כְּדֵין לְאַרְעָא הָדָא וּלְבֵיתָא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

In die illo ſanctificavit rex mediũ atrii quod erat ante domũ ſanctuarii 64
Dñi, quia fecit ibi holocauſtũ, & munera, & pinguedines oblationis ſanctitatũ, quia altare æris quod erat ante Dñm, anguſtius erat, quàm ut ſuſtineret holocauſta, & mun°, & pinguedines oblationis ſanctitatũ. Et fecit 65
Selomoh tempore illo feſtivitatẽ, & omnis Iſrael cum eo, eccleſia multa ab introitu Hhamath uſq; ad fluviũ Miſzraim ante Dñm Deũ noſtrũ, ſeptem dieb° initiationis dom°, & ſeptem dieb° feſtivitatis, [*ideſt*,] quatuordecim dieb°. Die octavo miſit populũ: & benedixerunt regi, & iverunt 66
in habitacula ſua cùm lætati fuiſſent, & jucundatũ eſſet cor eorũ propter omne bonũ quod fecerat Dñs David ſervo ſuo, & Iſrael populo ſuo.

CAP. IX.

ET fuit cùm finiſſet Selomoh ædificare domũ ſanctuarii Dñi, & domũ 1
regis, & omnẽ voluntatẽ Selomoh quam voluit facere. Et revelatus eſt 2
Dñs Selomoh ſecundò, ſicut revelatus fuerat illi in Gibghon. Et dixit 3
illi Dñs: Audita eſt à me oratio tua & deprecato tua quã deprecatus es ante me: ſanctificavi domũ hanc quã ædificâſti, ad ponendũ majeſtatẽ meam ibi uſque in ſeculũ: & erit majeſtas mea manens in ea, *ſi* beneplacitũ meũ fiet ibi omnibus diebus. Et tu ſi ambulaveris ante me, ſicut ambu- 4
lavit David pater tuus in veritate cordis & rectitudine, faciendo juxta omnia quæ præcepi tibi, decreta mea & judicia mea ſervaveris: Statuã 5
ſoliũ regni tui ſuper Iſrael in ſeculũ, ſicut locutus ſum cum David patre tuo dicendo: Non abſcindetur tibi vir à ſolio regni Iſrael. Si avertendo 6
averſi fueritis vos & filii veſtri ne[*eatis*] poſt cultum meũ, nec ſervaveritis præcepta mea, decreta mea quæ dedi ante vos, ſed iveritis & colueritis errores gentiũ, & adoraveritis eos: Tunc conſumã Iſrael de ſuperficie 7
terræ quã dedi illis, & domũ quam ſanctificavi nomini meo elongabo ex adverſo dicti mei, & erit Iſrael in parabolã & in fabulã omnibus gentibus. Et dom° hæc quæ fuit excelſa, erit diruta: omnis qui tranſierit per 8
eam, ſibilabit & nutabit: & dicent, Quamobrem fecit Dominus ſic terræ huic & domui huic?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

64 * ܩܕܫ ܡܠܟܐ ܠܓܪܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝ ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܡܕܒܚܐ ܕܡܪܝ ܐܪܥܐ ܕܩܕܡ ܒܝܬ ܡܪܝ ܐܡܪ ܕܬܡ ܥܠ ܗܘ ܓܪܐ ܠܥܠܘܬܐ ܘܠܕܒܚܐ ܘܠܫܠܡܐ ܐܝ ܕܠܐ ܠܡܕܒܚܐ ܢܚܫܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝ ܙܥܘܪ ܗܘ ܘܥܒܕ ܠܥܠܘܬܐ ܘܠܕܒܚܐ ܘܠܫܠܡܐ ܗܘ ܘܐܝ ܕܠܐ ܠܡܕܒܚܐ ܢܚܫܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝ ܙܥܘܪ ܗܘ ܘܥܒܕ ܠܥܠܘܬܐ ܘܠܕܒܚܐ ܘܠܫܠܡܐ ܗܘ ܘ

65 ܥܒܕ ܫܠܡܘܢ ܒܗܝ ܥܕܢܐ ܗܘ ܘ * ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܟܢܫܬܐ ܪܒܬܐ ܡܢ ܠܒܘܐ ܕܚܡܬ ܥܕ ܢܚܠܐ ܕܡܨܪ ܩܕܡ ܡܪܝ ܐܠܗܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܘܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܒܬܪ ܬܪܥܣܪ ܝܘܡܝܢ ܘ

66 ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܘܒܪܟ ܠܡܠܟܐ ܘܐܙܠ ܠܡܫܟܢܗ ܘ * ܫܒܥ ܠܒܒ ܘܫܡܚ ܥܠ ܟܠ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܗ ܘܠܝܫܪܝܠ ܥܡܗ ܘ

Eodem die consecravit rex internam partem 64
atrii quod erat ante domum Domini, quoniam ibi sacrificavit holocausta, oblationes, & adipem pacificorum; eò quòd altare æneum quod erat coram Domino, impar esset ad capiendum holocausta, oblationes, & adipem pacificorum. Celebravitque Salomon eo die festum, dum omnes Israelitæ cum 65
eo essent ab ingressu Hemath usque ad ingressum torrentis Ægypti, congregati coram Domino Deo nostro septem diebus, & septem diebus; *nempe* quatuordecim diebus. Octavo verò die miserunt populus & bene- 66
dixerunt regi, tum redierunt in habitationes suas læto hilarique animo, pro omnibus beneficiis quæ contulerat Dominus in Davidem servum suum, & in populum suum Israelem.

CAP. IX.

1 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܫܠܡ ܫܠܡܘܢ ܠܡܒܢܐ ܠܒܝܬ ܡܪܝ ܘܠܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܚܦܨܗ ܕܨܒܐ ܠܡܥܒܕ

2 ܐܬܓܠܝ ܡܪܝ ܠܫܠܡܘܢ ܬܪܝܢ ܟܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܠܗ ܒܓܒܥܘܢ ܘ * ܐܡܪ ܡܪܝ ܠܗ ܫܡܥ ܨܠܘܬܟ ܘܬܚܢܢܟ ܕܨܠܝܬ ܩܕܡܝ ܩܕܫ ܠܝ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܒܢܝܬ ܕܐܣܡ ܫܡܝ ܬܡ ܥܕ ܥܠܡ ܘ

3 ܥܝܢܝ ܘܠܒܝ ܬܗܘܝܢ ܬܡ ܟܠ ܝܘܡܝܢ ܘ * ܐܡ ܐܢܬ ܗܠܟ ܩܕܡܝ ܐܝܟ ܕܗܠܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܒܬܡܝܡܘܬ ܠܒܒ ܘܒܫܪܪܐ ܠܡܥܒܕ ܟܟܠ ܕܦܩܕܬܟ ܘܬܛܪ ܩܝܡܝ ܘܕܝܢܝ ܢܛܪ ܘ

4 ܠܟܘܪܣܝ ܡܠܟܘܬܟ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܠܥܠܡ ܘ * ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܠܡܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܓܒܪ ܡܢ ܩܕܡܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܒܝܬ ܝܫܪܝܠ ܘ

5 ܐܢ ܬܗܦܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܢܝܟܘܢ ܡܢ ܒܬܪܝ ܘ * ܠܐ ܢܛܪ ܦܩܕܝ ܘܩܝܡܝ ܕܝܗܒܬ ܩܕܡܟܘܢ ܘܐܙܠܬܘܢ ܘܦܠܚܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܘܣܓܕܬܘܢ ܠܗܘܢ ܘ

6 ܘܐܒܕ ܐܢܐ ܐܬ ܝܫܪܝܠ ܡܢ ܥܠ ܐܦܐ ܕܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܘ * ܘܐܢ ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܩܕܫܬ ܠܫܡܝ ܐܫܕܪ ܐܢܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܘ

7 ܘܢܗܘܐ ܝܫܪܝܠ ܠܡܬܠܐ ܘܠܫܢܝܢܐ ܒܟܠ ܥܡܡܐ ܘ * ܘܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܪܡ ܗܘ ܟܠ ܕܥܒܪ ܥܠܘܗܝ ܢܬܡܗ ܘܢܫܪܩ ܘܢܐܡܪ ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝ ܗܟܢܐ ܠܗܕܐ ܐܪܥܐ ܘܠܗܕܐ ܒܝܬܐ ܘ

8 ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܫܒܩܘ ܠܐܠܗܗܘܢ * ܕܐܦܩ ܐܝܬ ܐܒܗܬܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܡܨܪܝܐ ܘܐܚܕܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܘܣܓܕܘ ܠܗܘܢ ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܠܗܕܐ ܥܠ ܟܠ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܗܢܐ ܐܬ ܡܠܬ ܥܠ ܗܘ ܘ

Cum ergò finem imposuisset Salomon ædificio dom' Dñi & ædis regiæ, omnique optato quod Salomon facere decreverat; 1
Tunc apparuit Dominus Salomoni secundâ 2
vice, quemadmodum apparuerat ei in Gabaon: Et dixit illi Dñs, Exaudivi orationem 3
& petitionem tuam quâ me precatus es; & consecravi mihi domũ istam quàm ædificásti, ad collocandũ ibi nomen meũ usque in seculum: eruntque oculi mei & animus me' ibi cunctis dieb'. Tu verò si ambulaveris co- 4
ram me quemadmodũ ambulavit David pater tuus, in sinceritate cordis & æquitate, feceris quemadmodũ præcepi tibi, & statuta ac judicia mea servaveris; Conservabo so- 5
lium regni tui super Israelem in perpetuum, prout pollicitus sum Davidi patri tuo, *dicens*, Non deerit tibi vir à solio Israelis. Quòd 6
si omnino aversi fueritis à me vos & filii vestri, nec servaveritis præcepta & statuta mea quæ proposui vobis, sed abeuntes colueritis deos alienos, & adoraveritis eos; Perdam Is- 7
raelem de superficie terræ quam dedi eis; & domũ quam consecravi nomini meo, evellã à conspectu meo; eritq; Israel in proverbiũ & fabulam apũd omnes populos: Et dom' 8
hæc destruetur, ita ut quicunq; transierit juxta eam, obstupescat, ac sibilet, dicantque, Qua de re Dñs ita fecit huic terræ & huic domui?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 * وقدس الملك الدار الذي بين يدي مذبح الرب لانه قرب هناك قرابين وربوا وسكوما كاملة *
لان مذبح النحاس الذي كان امام الرب كان صغيرا ولم يكن يسع القرابين والسكوم التي قرب *

65 وعمل سليمان ذلك اليوم عيدا عظيما * وكان بنو اسرايل كلهم مجتمعين معه * من مدخل
حماة الي مدخل وادي مصر كانوا كلهم مجتمعين امام الرب سبعة ايام * وسبعة ايام * اربعة
عشر يوما * وفي اليوم الثامن من السبعة الاخرين بعد العيد * دعي الشعب كله للملك *

66 ثم ارسلهم الملك الي منازلهم * فانصرفوا الي مساكنهم فرحين بقلوب سليمة طيبة * على ما
صنع الرب من الخير بداود عبده واسرايل شعبه *

* الفصل التاسع *

1 * فلما فرغ سليمان من بناء بيت الرب وبناء بيته * وعمل كل ما اشتهى واحب * ظهر الرب
2 لسليمان ثانية * كما ظهر له في جبعون * ثم قال الرب * قد سمعت صلاتك وتضرعك التي صليت
3 امامي * وقدست لي البيت الذي بنيت * لاصير فيه اسمي الي الابد * وعيناي وقلبي فيه كل
4 الايام * وانت ان سرت امامي بالحق كما سار ابوك * طول الايام بسلامة القلب والعدل * وتعمل ما
5 امرك به * وتحفظ عهودي * اثبت كرسيك وملكك على بني اسرايل الي الابد * كما قلت لداود
6 ابيك * لانه لا يزل رجل من نسلك ملكا على بني اسرايل * وان انت انقلبت عن امري * وخالفت
انت وبنوك * ولم تحفظوا وصاياي وعهودي التي امرتكم وبعتم الهة اخر وعبدتموها وسجدتم
7 لها * حذلتكم واهلك بني اسرايل * وابددهم من الارض التي اعطيتهم * والبيت الذي
قدست لاسمي اخربه واقلعه من بين يدي ويكون بنو اسرايل مثلا وحديثا بين الشعوب *
8 * وهذا البيت يكون خرابا * وكل من يمر به يتعجب ويصفر من خرابه * ويقولون الناس *
لماذا فعل الرب هذا الصنيع لهذه الارض وهذا البيت *

Sanctificavit etiam rex atrium quod erat 64
ante altare Domini, quoniam illic obtulit sacrificia, adipes, & pinguedines perfectas; nam altare æneum quod erat coram Domino, parvum erat, nec capere poterat sacrificia & adipes quas obtulit. Et celebravit Salomon eo die solennita- 65
tem maximam, dum Israelitæ omnes essent cum eo congregati: ab ingressu Hamat usque ad ingressum torrentis Ægypti erant omnes congregati coram Domino septem diebus, & septem diebus; nempè quatuordecim diebus. Octavo à 66
sep.em postremis post solennitatem die, benè precatus est universus populus regi, tum dimisit eos rex ad mansiones eorum; abieruntq; ad habitationes suas læti, hilaribus jucundisque animis ob beneficia quæ præstiterat Dominus Davidi servo suo, & Israeli populo suo.

CAP. IX.

Cum absolvisset Salomon ædificium 1
domûs Domini, & ædificium domûs suæ, perfecissetq; omnia quæ optaverat ac voluerat; Apparuit Dominus Salomoni se- 2
cundò, quemadmodum apparuerat ei in Gabaon: Tum dixit Dominus, Jam audivi orationem & supplicationem tuam 3
quam ante me fudisti, & consecravi mihi domum quam ædificásti, ut in ea ponam nomen meum in perpetuum: & oculi mei animusq; meus erit in ea cunctis diebus. Tu autem si ambulaveris coram me 4
in veritate, quemadmodum ambulavit pater tuus, cunctis diebus corde sincero & recto, feceris quod mandavero tibi, & fœdera mea servaveris; Stabiliam thro- 5
num tuum & regnum tuum super filios Israel in æternum, prout dixeram Davidi patri tuo; quia scilicet non deficiet vir de stirpe tua regnans super filios Israel. Verùm si tu aversus fueris à præcepto 6
meo, & refragatus fueris tu & filii tui, nec servaveritis mandata & fœdera mea quæ præcepi vobis, adhæseritis diis alienis, eosq; coluerit is & adoraveritis; De- 7
stituam vos, & consumam filios Israel, & dispergam eos de terra quam dedi eis; & domum quam consecravi nomini meo, destruam & evellam è conspectu meo; & evadent Israelitæ proverbium & fabula inter gentes: Et domus ista in 8
ruinam abibit, & quisquis prope illam transierit, mirabitur & sibilabit ob ruinam ejus: dicent q; homines, Quare fecit Dominus opus hujusmodi huic terræ & huic domui?

מלכים א : ט

qui ,ſuum Deum Dominum dereliquerunt quòd Eò ,dicent Et
9 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר
, alienos deos *in* apprehẽderũt &,Ægypti terra è eorũ patres eduxit
הוֹצִיא אֶת אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים
eos ſuper Dominus induxit idcirco :eis ſervierũt &,eis ſe incurvaverũt &
וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם
annorum viginti fine à ,fuit Et .hoc malum omne
10 אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת: וַיְהִי מִקְצֵה עֶשְׂרִים שָׁנָה
,Domini domum ; domos duas Salomoh ædificavit quibus
אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה אֵת שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת־בֵּית יְהוָה
Selomoh *exaltãrat* Tyri rex Chiram .regiam domum &
11 וְאֵת־בֵּית הַמֶּלֶךְ: חִירָם מֶלֶךְ־צֹר נָשָׂא אֶת־שְׁלֹמֹה
:ejus voluntatẽ omnẽ *ad* ,*auro in* & , *abietum lignis in* & ,*cedrorum lignis in*
בַּעֲצֵי אֲרָזִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבְזָהָב לְכָל־חֶפְצוֹ
terra in urbes viginti Chiram ipſi Salomoh rex dedit tunc
12 אָז יִתֵּן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶשְׂרִים עִיר בְּאֶרֶץ
quas urbes *videndum ad* ,Tyro è Chiram eſt egreſſus Et .Galil
הַגָּלִיל: וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר
Quid : dixit Et .ejus oculis in *fuerũt rectæ* non & ;Salomoh ei tradiderat
13 נָתַן־לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו: וַיֹּאמֶר מָה
terram eas appellavit & ?mi frater mihi dediſti quas ,iſtæ urbes
הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ
centum regem ad Chiram miſit Et .hanc diem ad uſque Chabul
14 כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה
fecit aſcendere quam ,tributi res hæc Et .auri talenta viginti &
15 וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב: וְזֶה דְּבַר־הַמַּס אֲשֶׁר־הֶעֱלָה
,ſuam domũ & ,Domini domum ædificandum ad Salomoh rex
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ
,Meghiddo & ,Chaſor & ,Jeruſalaim murum & ,Millo &
וְאֶת־הַמִּלּוֹא וְאֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־חָצוֹר וְאֶת־מְגִדּוֹ
,Gheſer cepit & ,aſcendit Ægypti rex Parhoh .Gheſer &
16 וְאֶת־גָּזֶר: פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת־גָּזֶר
; interfecit civitate in *habitantem* Chenahanæum & ,igni *in* eã ſuccendit &
וַיִּשְׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר הָרֵנָּ
Selomoh ædificavit Et .Selomoh uxori ſuæ filiæ *miſſiones* eã tradidit &
17 וַיִּתְּנֶהָ שִׁלֻּחִים לִבְתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה: וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה
Thadmor & ,Bahalath Et .inferiorem Beth-choron & ,Gheſer
אֶת־גָּזֶר וְאֶת־בֵּית חֹרֹן הַתַּחְתּוֹן: וְאֶת־בַּעֲלַת וְאֶת־תַּ֫מָר
erant quæ theſaurorum urbes omnes Et .terra in deſerto in
18 בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ: וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ
deſideriũ & ,equitum civitates & , *currus* civitates & ,Selomoh ipſi
לִשְׁלֹמֹה וְאֵת עָרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת־חֶשֶׁק
omni in &,Lebanon in &,Jeruſalaim in ædificare deſideravit quod,Selomoh
שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַ֫ם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל
,Chittæo ,Emoræo de *reſiduum* populum Omnem .ſui dominii terra
20 אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ: כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־הָאֱמֹרִי הַחִתִּי
: *ipſi* Iſrael filiis de non qui ,Jebuzæo & ,Chivvæo ,Perizzo
הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה:
potuerunt non quos ,terra in eos poſt remanſerant qui eorũ Filios
21 בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יְכָלוּ
,ſervile tributum *in* Selomoh *eos fecit aſcendere &* ,*eos occidere* Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעַל שְׁלֹמֹה לְמַס־עֹבֵד
Selomoh dedit non Iſrael filiis de Et .hanc diem ad uſque
עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־נָתַן שְׁלֹמֹה
,e)° *triarii* &,e)° principes &,e)° ſervi & , *belli* viri *ipſi quia* ;ſervũ
עֲבָדִים כִּי־הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְשָׁלִשָׁיו
qui ,præfectorum principes Iſti : ejus equitũ & ,e)° *currus* principes &
23 וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו: אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר
dominantes ,quingenti & ,quinquaginta ,Selomoh opus ſuper
עַל־הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים
.opificio in *facientes* ,populum in
בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה:

Versio VULG. LAT.

9 Et reſpondebunt; Quia dereliquerunt Dñm Deũ ſuũ, qui eduxit patres eorũ de terra Ægypti, & ſecuti ſunt deos alienos, & adoraverunt eos, & coluerunt eos: idcircò induxit Dominus ſuper eos omne
10 malum hoc. Expletis autem annis viginti poſtquàm ædificaverat Salomon duas domos, id eſt, domũ Domini, & do-
11 mum regis, (Hiram rege Tyri præbente Salomoni ligna cedrina & abiegna, & aurum juxta omne quod opus habuerat,) tunc dedit Salomon Hiram viginti oppida in terra
12 Galilææ. Et egreſſus eſt Hiram de Tyro, ut videret oppida quæ dederat ei Salomon,
13 & non placuerunt ei. Et ait; Hæcine ſunt civitates, quas dediſti mihi, frater? Et appellavit eas terram Chabul,
14 uſque in diem hanc. Miſit quoque Hiram ad regem Salomonem centũ viginti talenta
15 auri. Hæc eſt ſumma expenſarum, quam obtulit rex Salomon ad ædificandam domum Domini & domum ſuam, & Mello, & murum Jeruſalem, et Heſer, & Mageddo, & Gazer.
16 Pharao rex Ægypti aſcendit, & cepit Gazer, ſuccenditque eam igni: & Chananæum, qui habitabat in civitate, interfecit, et dedit eam in dotem filiæ ſuæ uxori Salomonis.
17 Ædificavit ergò Salomon Gazer, et Bethoron inferiorem,
18 Et Baalath et Palmirã in ter-
19 ra Solitudinis. Et omnes vicos qui ad ſe pertinebãt, et erant abſq; muro, munivit, et civitates curruũ et civitates equitũ, et quodcunque ei placuit ut ædificaret in Jeruſalem, et in Libano, et in omni terra po-
20 teſtatis ſuæ. Univerſum populum, qui remanſerat de Amorrhæis, et Hethæis, et Pherezæis, et Heuæis, et Jebuſæis, qui non ſunt de filiis Iſrael:
21 Horum filios, qui remanſerant in terra, quos ſcilicèt non potuerant filii Iſrael exterminare: fecit Salomon tributa-
22 rios, uſq; in diem hanc. De filiis autem Iſrael non conſtituit Salomon ſervire quenquam: ſed erant viri bellatores, et miniſtri ejus, et principes, et duces, et præfecti curruum et equorum. Erant autẽ
23 principes ſuper omnia opera Salomonis præpoſiti quingenti quinquaginta, qui habebant ſubjectum populum, et ſtatutis operibus imperabant.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ ἐξαρῶ τ̀ Ἰσραὴλ ἀπὸ τ̀ γ̃ης ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τ̀ οἶκον τ̃ον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἐξαποστελῶ ἐκ προσώπ μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας
8 τοὺς λαούς. Καὶ ὁ οἶκος ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορεύόμ@ δι' αὐτ̃ ἐκστήσ καὶ συριεῖ, καὶ ἐροῦσιν, (ξ) Ἕνεκεν τίν@ ἐποίησεν κύρι@ οὕτως τῇ γῇ ταύτ καὶ τῷ οἴκῳ τού-
9 τῳ; Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον(ο) κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τοὺς πατέρας αὐτ ἐξ Αἰγύπτ ἐξ οἴκ δουλείας, καὶ ἀνελάβοντο (π) θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς καὶ ἐδούλευσ αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπ-
10 ήγαγε κύρι@ ἐπ' αὐτοὺς (ρ) τ κακίαν ταύτ ταύτ. τότε ἀπήγαγε Σαλωμὼν τ θυγατέρα Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ (σ) εἰς οἶκον αὐτ, ὃν ᾠκοδόμησεν (τ) ἑαυτῷ ἐν τ ἡμέραις
11 ἐκείναις. Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὰς δύο οἴκους, τ οἶκον κυρίε καὶ τ οἶκον τοῦ βασιλέως, Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρ ἀνελάβετο τῷ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις, (υ) καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ
12 ἐν παντὶ θελήματι (φ) αὐτ. τότ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τῷ Χιρὰμ εἴκοσι πόλεις (χ) ἐν τ γῇ τ Γαλιλαίᾳ. Καὶ ἐξῆλθε Χιρὰμ ἐκ
13 Τύρ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τ Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ οὐκ ἤρεσ αὐτῷ. Καὶ εἶπε, Τί αἱ πόλεις αὗ ἃς ἔδωκάς μοι ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς,
14 (ω) Οιον, ἕως τ ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἔπεμψε Χιρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα (ψ) χρυσίου.

MS. A.

(ν) ἔσαι ὑψηλὸς, (ξ) Ἕνεκα (ο) τ κύριον (π) θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνησ αὐτοῖς, διὰ τοῦτο (ρ) συμπαρ τ κακίαν (σ) εἰς τ οἶκον (τ) ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, εἴκοσι ἔτ (υ) καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ (φ) αὐτ. τότε ὠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χιεραμ (χ) ἐν τ γῇ Γαλιλαίᾳ.
15 (ψ) χρυσίου. Αὕτη ἡ φρασματία τ προσενεμήθη, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τ οἶκον κυρίε, καὶ τ οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ Ζὼν τὴν Μελὼ, καὶ τὴν ἄκραν τοῦ περιφράξαι τ φραγμὸν τ πόλεως Δαυὶδ, καὶ τ Ἀσσὲρ, καὶ τὴν Μεσὰν, καὶ τὸ τεῖχ@ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τ Ἐσὲρ, καὶ τὴν Μασσὼ,
16 καὶ τὴν Γεζὲρ. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτ ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τ Γεζὲρ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ, καὶ Ζὼν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τ πόλει ἀπέκτεινεν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστελὰς τ θυγατρὶ αὐτ̃ γυναικὶ
17 Σαλωμών. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τ κα-
18 τωτάτω, Καὶ τὴν Βαλὰθ, καὶ τ Θερμαθ ἐν τ ἐρήμῳ, Καὶ ἐν τ γῇ πά-
19 σας τὰς πόλεις τ̃ν χιλιοσταστ̃ν, αἳ ἦσ τῷ Σαλωμὼν, καὶ τὰς πόλεις τ̃ν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τ̃ν ἱππέων, καὶ τὴν φραγματίαν Σαλωμὼν ἣν ἐφραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ,
20 καὶ ἐν πάσῃ τ γῇ τ μὴ κατάρξαι αὐτῶ. Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελιμμένον ἀπὸ τ̃ Ἀμορραίου, καὶ τ̃ Χεταίου, καὶ τ̃ Φερεζαίου, καὶ τ̃ Χαναναίου, καὶ τ̃ Εὐαίου, καὶ τ̃ Ἰεβουσαίου, καὶ τ̃ Γεργεσαίου τ μὴ ὄντ̃ υἱ̃ν Ἰσραὴλ ὄν-
21 των, Τὰ τέκνα αὐτ̃ν τὰ ὑπολελιμμένα μεθ' αὐτὸς ἐν τ γῇ ὃς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς· καὶ ἀνήγαγε αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς
22 φόρον δουλείας ἕως τ̃ς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐκ τ̃ν υἱ̃ν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκεν Σαλωμὼν εἰς σῶμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσ ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτῶ, καὶ ἄρχοντες αὐτῶ, καὶ τειχισταὶ αὐτῶ, καὶ ἄρχοντες αὐτῶ ἦσ ἁρμάτων, καὶ
23 ἱππεῖς αὐτῶ. Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐπὶ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι ὁπισατοῦντες ἐν τῷ λαῷ οἱ ποιοῦντες ἐν
24 τῷ ἔργῳ. Ἤδη ἡ θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον
25 αὐτ̃ς, ὃν ᾠκοδόμησεν Ζὼν τ Μελώ. Καὶ ἀνεβίβασεν Σαλωμὼν τρεῖς καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαύτωμα καὶ εἰρηνικὰς ὅπ τ θυσιαστηρίου ὃν ᾠκοδόμησεν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸς εἰς πρόσωπον κυρίου. καὶ ἀπήρ-
26 πσεν Ζὼν τ οἶκον. Καὶ ναῦν ἐποίησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וְיֵמְרוּן עַל דִּי שְׁבָקוּ יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ אֱלָהָהוֹן דְּאַפֵּיק יָת אֲבָהָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם
וְאִתְקִיפוּ בְּטָעוּת עַמְמַיָּא וְסָגִידוּ לְהוֹן וּפַלְחוּנוּן עַל כֵּן אַיְתֵי יְיָ עֲלֵיהוֹן יָת כָּל בִּישְׁתָּא
10 הָדָא: וַהֲוָה מִסּוֹף עֶשְׂרִין שְׁנִין דִּי בְנָא שְׁלֹמֹה יָת תְּרִין בָּתַיָּא יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת בֵּית
מַלְכָּא: חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר סוֹבַר יָת שְׁלֹמֹה בַּאֲעֵי אַרְזִין וּבַאֲעֵי בִירְוִן וּבְדַהֲבָא לְכָל
11 צוּרְכֵיהּ בֵּכֵין יְהִיב מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶסְרִין קִרְוִין בְּאַרְעָא גְלִילָא: וּנְפַק חִירָם מִצּוֹר
12 לְמִסְעַד יָת קִרְוַיָּא דְיַהַב לֵיהּ שְׁלֹמֹה וְלָא כָּשְׁרִין בְּעֵינוֹהִי: וַאֲמַר מָה קִרְוַיָּא הָאִלֵּין דִּי
13 יְהַבְתָּא לִי אָחִי וּקְרָא לְהוֹן אַרְעָא כְבוּל עַד יוֹמָא הָדֵין: וּשְׁדַר חִירָם לְמַלְכָּא מְאָה וְעֶשְׂרִין
14 כִּכְּרֵי דַהֲבָא: וְדִין פִּתְגָם מַסְקֵי מִסִּין דְּמַנֵּי מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמִבְנֵי יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת
בֵּיתֵיהּ וְיָת מִלְיָתָא וְיָת שׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם וְיָת חָצוֹר וְיָת מְגִדּוֹ וְיָת גֶּזֶר: פַּרְעֹה מַלְכָּא
15 דְמִצְרַיִם סְלִיק וְכָבַשׁ יַת גֶּזֶר וְאוֹקְדֵהּ בְּנוּרָא וְיָת כְּנַעֲנָאָה דְיָתֵב בְּקִרְתָּא קְטַל וְיַהֲבָהּ מַתְנָן
17 לִבְרָתֵיהּ אִתַּת שְׁלֹמֹה: וּבְנָא שְׁלֹמֹה יַת גֶּזֶר וְיָת בֵּית חוֹרוֹן אַרְעָאָה: וְיָת בַּעְלָת וְיָת
18 תַּדְמוֹר בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְעָא: וְיָת כָּל קִרְוֵי אוֹצָרָא דִּי הֲוָאה לִשְׁלֹמֹה וְיָת קִרְוֵי רְתֵיכָא וְיָת
19 קִרְוֵי פָּרָשְׁיָא וְיָת כָּל רְעוּת שְׁלֹמֹה דְאִתְרְעֵי לְמִבְנֵי בִירוּשְׁלֵם וּבְלִיבְנוֹן וּבְכָל אַרְעָ
20 שׁוּלְטָנֵיהּ: כָּל עַמָּא דְאִשְׁתְּאַר מִן אֱמוֹרָאֵי חִתָּאֵי פְּרִיזָאֵי חִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי דְלָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
21 אִנּוּן: בְּנֵיהוֹן דְאִשְׁתְּאָרוּ בַּתְרֵיהוֹן בְּאַרְעָא דְלָא יְכִילוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְנַטָּרוּתְהוֹן וּמַנִּינוֹן
שְׁלֹמֹה לְמַסְקֵי מִסִּין עַד יוֹמָא הָדֵין: וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְהַב שְׁלֹמֹה לְמֶהֱוֵי פָּלְחִין אֲרֵי
22 אִנּוּן גִּבָּרֵי עִבְדֵי קְרָבָא וְעַבְדוּהִי וְרַבְרְבָנוֹהִי וְרַבָּנֵי רְתֵיכוֹהִי וּפָרָשׁוֹהִי: אִלֵּין
23 רַבָּנֵי אַסְטַרְטִינְיָא דִּי מְמַנָּן עַל עֲבִידְתָּא דִשְׁלֹמֹה חֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין דִּי מְפַלְחִין
בְּעַמָּא דְעָבְדִין בַּעֲבִידְתָּא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dicent: Eò quòd dereliquerunt cultum Domini Dei ſui, qui eduxit 9
patres eorum de terra Miſzraim, & apprehenderunt Errores gentium, &
adoraverunt illos & coluerunt illos, idcircò induxit Dominus ſuper eos
omne malum hoc. Et fuit à fine viginti annorum quibus ædificavit 10
Selomoh duas domos, domum ſanctuarii Domini & domum regis.
(Hhiram rex Szor ſuſtentarat Selomoh in lignis cedrinis & lignis abie- 11
gnis, & auro in omni neceſſitate illius:) tunc dedit rex Selomoh ipſi
Hhiram viginti urbes in terra Gelila. Et exivit Hhiram de Szor, ut vi- 12
ſitaret urbes quas dederat ei Selomoh: & non rectæ fuerunt in oculis
ejus: Et dixit: Quænam ſunt urbes hæ quas dediſti mihi frater mi? & 13
vocavit illas terram Chabul uſque ad diem hanc. Et miſit Hhiram regi 14
centum & viginti talenta auri. Et hæc eſt ratio tollentium tributa quos 15
præpoſuit rex Selomoh ad ædificandum domum ſanctuarii Domini, &
domum ſuam, & aggerem & *murum* Jeruſalem, & Hhaſzor, & Megido
& Gazer. Pargho rex Miſzraim aſcendit & ſubegit Gazer, & incendit 16
eam igni; & Kenaghanæum, qui habitabat in urbe, occidit: & dedit
illam dono filiæ ſuæ uxori Selomoh. Et ædificavit Selomoh Gezer, & 17
Beth-Hhoron inferiorem: Et Baghalath, & Thadmor in deſerto in ter- 18
ra: Et omnes urbes repoſitoriorum quæ erant Selomoh, & urbes cur- 19
ruum, & urbes equitum, & *omnem* voluntatem Selomoh quam voluit
ædificare in Jeruſalem, & in Libnan, & in omni terra imperii ſui. Omnẽ 20
populũ qui relict⁹ fuerat ex Emorrhæis, Hhithæis, Peſizæis, Hhivæis, &
Jebuzæis, qui non erant de filiis Iſrael: Filios eorũ qui relicti fuerant poſt 21
illos in terra, quos non potuerant filii Iſrael conſumere, conſtituit Selo-
moh in allatores tributorũ uſq; ad diem hanc. Et ex filiis Iſrael non dedit 22
Selomoh ut eſſent ſervi, quia erant viri belligeratores, & ſervi ej⁹, et ma-
giſtratus ejus, et viri ejus, et magiſtri curruũ ej⁹ et equitum ej⁹. Hi ſunt 23
magiſtri anteſignanorũ, qui erant præpoſiti ſuper opus Selomoh, quingen-
ti et quinquaginta qui ſervire faciebant populum qui faciebant opus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܐܡܪܝܢ ܕܫܒܩܘ ܠܐܠܗܗܘܢ ܕܐܒܗܬܗܘܢ ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪ̈ܝܢ ܘܐܚܕܘ ܠܐܠ̈ܗܐ ܐܚܪ̈ܢ ܘܦܓܕܘ ܠܗܘܢ ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܥܠ ܗܟܝܠ ܐܝܬܝ ܥܠ ܗܘ ܒܝܬ ܡܪܝ ܟܠ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܀ 10 ܘܗܘܐ ܡܢ ܣܦ ܥܫ̈ܪܝܢ ܫܢ̈ܐ ܕܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܬܪ̈ܝܢ ܒܬ̈ܐ ܀ 11 ܒܬ̈ܐ ܕܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܡܪܝ ܘܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܣܝܥ ܠܫܠܡܘܢ ܠܒ̈ܢ ܐܪ̈ܙܐ ܘܠܒ̈ܢ ܒܪ̈ܫ̈ܝܬ ܘܕܗܒܐ ܟܠ ܨܒܝܢ̈ܗ ܀ 12 ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܠܗ ܫܠܡܘܢ ܥܣ̈ܪܝܢ ܡ̈ܕܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܝܠ ܀ ܘܢܦܩ ܚܝܪܡ ܡܢ ܨܘܪ ܠܡܚܙܐ ܠܡ̈ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܠܗ ܫܠܡܘܢ ܘܠܐ ܫܦܝܪ̈ܢ ܠܗ ܀ 13 ܘܐܡܪ ܡܢܘ ܗ̈ܢܘܢ ܡ̈ܕܝܢ ܗ̈ܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܐܚܝ ܘܩܪܐ ܠܗ̈ܢ ܐܪ̈ܥܐ ܕܟܒܘܠ ܥܕ ܗܫܬܐ ܀ 14 ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܠܡܠܟܐ ܫܠܡܘܢ ܡܐܐ ܟܟܪ̈ܐ ܕܕܗܒܐ ܀ 15 ܘܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܐܣܦ ܫܠܡܘܢ ܡܠܟܐ ܠܡܒܢܐ ܠܒܝܬ ܡܪܝ ܘܠܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܠܡܠܐ ܘܠܫܘܪ ܕܝܪܘܫܠܡ ܘܠܚܨܘܪ ܘܠܡܓܕܘ ܘܠܓܙܪ ܀ 16 ܕܣܩ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪ ܘܣܩ ܠܓܙܪ ܘܐܚܪܩ ܐܝܬܝ ܘܩܛܠ ܟܢܥܢ̈ܝܐ ܕܝܬ̈ܒܝ ܒܡ̈ܕܝܢ ܗ̈ܠܝܢ ܘܝܗܒ ܐܝܬܝ ܡ̈ܕܝܢ ܠܒܪ̈ܬܗ ܐ̈ܢܬܬ ܫܠܡܘܢ ܀ 17 ܘܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܠܓܙܪ ܘܠܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܬܚ̈ܬܝܐ ܀ 18 ܘܠܒܥܠܬ ܘܠܬܕܡܘܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܕܒܪܐ ܀ 19 ܘܟܠ ܡ̈ܕܝܢ ܕܗ̈ܘܝܢ ܠܫܠܡܘܢ ܠܡ̈ܕܝܢ ܕܪ̈ܟܒ̈ܐ ܘܠܡ̈ܕܝܢ ܕܦ̈ܪ̈ܫ̈ܐ ܘܟܠ ܕܚܦܨ ܫܠܡܘܢ ܠܡܒܢܐ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܒܠܒܢܘܢ ܘܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܫܘܠܛܢܗ ܀ 20 ܟܠ ܥܡܐ ܕܫܪ̈ܝܢ ܡܢ ܐܡܘܪ̈ܝܐ ܘܚܬ̈ܝܐ ܘܦܪܙ̈ܝܐ ܘܚܘܝ̈ܐ ܘܝܒܘܣ̈ܝܐ ܕܠܐ ܗ̈ܘܘ ܡܢ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܀ 21 ܒܢ̈ܝܗܘܢ ܕܫܪ̈ܝܢ ܒܐܪܥܐ ܐܚܪ̈ܬܐ ܕܠܐ ܝܟܠ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܚܪܡ ܐ̈ܢܘܢ ܫܠܡܘܢ ܠܡܦܠܚ ܡܣ ܥܒ̈ܕ ܥܕ ܗܫܬܐ ܀ 22 ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܥܒ̈ܕ ܫܠܡܘܢ ܐ̈ܢܫ̈ܐ ܐ̈ܠܐ ܓ̈ܒܪ̈ܐ ܐ̈ܢܘܢ ܘܪ̈ܒ̈ܢܝ ܓ̈ܒܪ̈ܐ ܘܪ̈ܒ̈ܢܝ ܪ̈ܟܒ̈ܐ ܘܦ̈ܪ̈ܫ̈ܐ ܀ 23 ܗ̈ܠܝܢ ܪ̈ܒ̈ܢܝ ܣ̈ܪ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕܫܠܛ̈ܢ̈ܝܢ ܒܥ̈ܒ̈ܕ̈ܐ ܕܫܠܡܘܢ ܚ̈ܡ̈ܫ̈ܝܡ ܘܬ̈ܫ̈ܥ̈ܝܡ ܗ̈ܘ ܕܡ̈ܫ̈ܠܛ̈ܝܢ ܒܥ̈ܡ̈ܐ ܕܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝܢ ܒܥ̈ܒ̈ܕ̈ܐ ܀

9 Et respondebitur, Quia reliquerunt Dominum Deum suum qui eduxit patres eorum è terra Ægypti, & adhæserunt diis gentium exterarum, & coluerunt atque adoraverunt eos; idcirco induxit in eos Dominus malum hoc universum. Factum est etiam post an- 10
nos viginti quibus ædificavit Salomon duas illas domos, *nempe* domum Domini & do- 11
mum regiam; Cùm Hiramus rex Tyri suppeditâsset Salomoni ligna cedrina, & ligna abiegna, atque aurum, prout optaverat; ut tunc donaret rex Salomon Hiramo viginti civitates in terra Galilææ. Et egressus 12
est Hiram è Tyro ad invisendas civitates quas donaverat ei Salomon, nec placuerunt ei; Dixítque, Quid sunt hæ civitates quas 13
donásti mihi frater mi? & vocavit eas, Terram Chabuli, in hunc usque diem. Miserat 14
enim rex Hiramus regi Salomoni centum viginti talenta auri. Hæc autem est taxatio 15
vectigalis quod indixit rex Salomon pro ædificio domûs Domini & domûs suæ, & ædificio muri Jerusalem, & Mello, & Hasor, & Mageddo, & Gazar. Porrò Pharaon rex 16
Ægypti ascendens subegit Gazar, & igne succendit; Chananæos habitantes in ea civitate peremit, & dono dedit illam filiæ suæ uxori Salomonis. Ædificavítque Salomon 17
Gazar, & Beth-horon inferiorem, Et Baa- 18
loth, & Thadmur quæ est in terra deserti: Omnes quoque civitates ærarii, quæ fuerunt Salomonis, & civitates curruum, & civitates equitum; quicquid denique optavit 19
Salomon ædificare in Jerusalem, & in Libano, & in tota terra ditionis suæ. Totum 20
populum qui remanserat ex Amorhæis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis, & Jebusæis, qui non erant ex filiis Israel; Horum *in-* 21
quam filios qui remanserant post eos, quos filii Israel exterminare non potuerant; reddidit Salomon servos tributum afferentes, in hunc usque diem. Ex Israelitis verò 22
nullos reddidit Salomon servos; hi enim erant viri bellatores, ministri ejus, magnates, ac heroes ejº, præfecti curruú ejº, ac equites ejº. Iidé erant præpositi operi Salomonis, 23
quingenti *videlicet* quinquaginta, qui præerant populo, & opus urgebant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فيقولون * لانهم تركوا عبادة اباهم الذي اخرجهم من ارض مصر * وتمسكوا بآلهة اخر * وعبدوها وسجدوا لها * لذلك انزل بهم الرب هذا البلاء الشديد * فلما كان من بعد عشرين 10
سنة * بعد بناء بيت الرب وبيت الملك * وكان حيرام ملك صور يرسل الى سليمان الملك 11
الصنوبر * وحسب السرو * وذهبا كما احب * فاعطى سليمان لحيرام عشرين مدينة في ارض الجليل * 12
* وخرج حيرام ليبطر المدن التي اعطاها سليمان * فلم يرض بها * وقال * ما هذه المدن التي 13
اعطيتني يا اخي * ودعا اسمها مدن السوك الى اليوم * ثم ارسل حيرام الى سليمان الملك * ماية 14
وعشرين قنطار ذهب * هذا السرط الذي سرط سليمن الملك على الارض مثل الخراج * لبني 15
بيت الرب وبيته * وبي سور اورسليم ايضا * وبي مدوي وحاسور * ومعدو وعازار * اما 16
فرعون ملك مصر * فصعد الى عازار وحاصرها واحرقها * وقتل الكنعانيين الذين كانوا
فيها * ووهبها لابنته زوجة سليمن * وبنى سليمن حدود بيت حوران السفلي * وبنا بعلوث 17 18
وتدمر التي في البرية * وجميع المدن التي صير فيها بيوت اموالة * المدن التي صيرها 19
لمراكبه وفرسانه * وكل ما احب سليمان ان يبني في اورسليم وليبنان * وكل ارض سلطانه *
* واما الشعب الذي بقي من الاموريين * والحاثانيين * والفرزانيين والحوانيين * 20
واليابسانيين الذين لم يكونوا من بني اسرايل * وبنوهم الذين بقوا من بعدهم * الذين 21
لم يقدروا بنو اسرايل ان يهلكوهم * صيرهم سليمان عبيدا * يودون الخراج الى اليوم * واما 22
بنو اسرايل فصيرهم احرارا * لانهم ابطال رجال محاربة * وهم جباريه وقواده واسراته * ورؤساء
مراكبه وفرسانه * وهؤلاء الذين كانوا يتولون الاعمال لسليمن * خمسماية وخمسون رجلا * 23
المسلطون على الشعب * المكملون لاعماله *

9 Et respondebunt, Quia reliquo cultu patrum suorum, qui eduxerat eos è terra Ægypti, adhæserunt diis alienis, & coluerunt & adoraverunt eos; propterea intulit in eos Dominus miseriam hanc atrocissimam. Post annos viginti, ædificatâ 10
jam domo Domini, & domo regis, Quia 11
Hiramus rex Tyri miserat ad Salomonem regem pinos, & ligna abiegna, & aurû prout optaverat; dedit Salomon Hiramo viginti oppida in terra Galilææ. Cumq; egressus esset Hiram ut viseret op- 12
pida quæ dederat Salomon, nec placuissent ei; Dixit, Quæ sunt oppida ista quæ 13
mihi dedisti ô mi frater? vocavitq; nomen eorum, Oppida spinarum, ad hodiernum usq; diem. Tum misit Hiramus ad 14
Salomonem regem centum viginti quintavia (pondus centum librarum) auri. Hæc 15
est inductio quam Salomon rex imposuit orbi veluti quoddâ vectigal, pro structurâ domûs Domini & domûs suæ, structurâ quoq; mœnium Jerusalem, & structurâ Meluæ, Hasoris, Magbeddo, & Ghazris. (Interèà Pharaon rex Ægypti 16
ascendens Ghazarem obsedit eam, & combussit eam, interfectis Chananæis qui erant in ea, deditq; eam filiæ suæ uxori Salomonis. Salomon verò ædificavit limi- 17
tes Beth-horan inferioris: Et ædificavit 18
Baaloth, & Tadmur quæ est in solitudine: Urbesq; civitates in quibus constituerat 19
æraria sua, civitates quas constituerat pro curribus & equitibus suis: denicq; quicquid optavit Salomon ædificare in Jerusalem & Libano, totâque terrâ dominii sui.) Populus verò qui remanserat ex A- 20
moræis, Hethæis, Pherezeis, Hevæis, & Jabusæis, qui non erant ex filiis Israel, Nec eorum filios eorum qui remanserant post 21
eos, quos Israelitæ perdere minimè potuerant; fecit Salomon servos vectigal pendentes ad hodiernum usque diem. At 22
verò filios Israel fecit liberos, eò quòd strenui essent, viri belligeri: ipsique erant gigantes ejus, duces ac nobiles ejus, præpositi curribus & equitibus ejus. Iidemque 23
erant qui præerant operibus. Salomonis, quingenti scilicet quinquaginta viri populo præpositi, perficiendis operibus ejus demandati.

מלכים א : י

,suam domum in David civitate de ascendit Parhoh filia Veruntamen
24 אַף בַּת פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל־בֵּיתָהּ
fecit ascendere Et .Millo ædificavit tunc : ei ædificaverat quam
25 אֲשֶׁר בָּנָה־לָהּ אָז בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא : וְהָעֹלֶה
super pacifica & ,ascensiones anno in vicibus tribus Salomoh
שְׁלֹמֹה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה עֹלוֹת וּשְׁלָמִים עַל
facies ad illud super suffiendo & ,Domino ædificaverat quod altare
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנָה לַיהוָה וְהַקְטִיר אִתּוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי
Salomoh rex fecit navem Et .domum perfecit & :Dommi
26 יְהוָה וְשִׁלֵּם אֶת הַבָּיִת : וְאֳנִי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
terra in Suph maris labium super Eloth cum quæ ,Heliongheber in
בְּעֶצְיוֹן־גֶּבֶר אֲשֶׁר אֵת־אֵילוֹת עַל־שְׂפַת יַם־סוּף בְּאֶרֶץ
gnaros ,navium viros ,suos servos navi in Chiram Miisitque .Edom
27 אֱדוֹם : וַיִּשְׁלַח חִירָם בָּאֳנִי אֲנְשֵׁי עֲבָדָיו אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת יְדָעִי
inde ceperunt & ,Ophir in venerunt Et .Selomoh servis cum ,maris
הַיָּם עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה : וַיָּבִאוּ אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם
regem ad adduxerunt & :talenta viginti & quadringenta ,aurum
28 זָהָב אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וַיָּבִאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
.Selomoh
שְׁלֹמֹה :

CAP. X.

Domini nomine in ,Selomoh auditum audiens Seba regina Et
1 וּמַלְכַּת־שְׁבָא שָׁמְעָה אֶת־שֵׁמַע שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה
virtute in Jerusalaim in est ingressa Et .ænigmatib' in eũ tentandũ ad venit &
2 וַתָּבֹא לְנַסֹּתוֹ בְּחִידוֹת : וַתָּבֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּחַיִל
,valde multum aurũ & , aromata portantibus camelis ,valde gravi
כָּבֵד מְאֹד גְּמַלִּים נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב רַב־מְאֹד
omne eum ad est locuta & ,Selomoh ad venitque :pretiosum lapidẽ &
וְאֶבֶן יְקָרָה וַתָּבֹא אֶל שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֶת כָּל־
omnia Selomoh ei indicavit Et .suo corde cum erat quod
3 אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּהּ : וַיַּגֶּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל־
non quod rege à absconditum verbum fuit non : ejus verba
דְּבָרֶיהָ לֹא הָיָה דָבָר נֶעְלָם מִן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא
,Selomoh sapientiam omnem Seba regina vidit Et .ei indicaverit
4 הִגִּיד לָהּ : וַתֵּרֶא מַלְכַּת־שְׁבָא אֶת כָּל־חָכְמַת שְׁלֹמֹה
habitationem & ,ejus mensæ cibum Et : ædificavit quam domum &
5 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה : וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב
,eorum vestimenta & ,ejus ministrorum assistentiam & , ejus servorum
עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם
erat non & ;Domini domũ ascendebat quo ,ejꝰ ascensum & ,ejꝰ pincernas &
וּמַשְׁקָיו וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה
verbum fuit Veritas : regem ad Dixitque .spiritus ultrà ea in
6 בָהּ עוֹד רוּחַ : וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר
.tua sapientia super & ,tuis verbis super ,mea terra in audivi quod
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חָכְמָתֶךָ :
,mei oculi viderunt & , veni donec , verbis credidi non Et
7 וְלֹא־הֶאֱמַנְתִּי לַדְּבָרִים עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינָי
bonum & ,sapientiã addidisti : dimidiũ mihi fuit nunciatũ non ecce &
וְהִנֵּה לֹא־הֻגַּד־לִי חֲצִי הַטּוֹבָה חָכְמָתְךָ וְטוֹב
tui servi beati ,tui viri Beati .audivi quam auditionem ad
8 אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי : אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ אַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ
.tuam sapientiam audientes ,semper tuæ facies ad stantes ii
אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד הַשֹּׁמְעִים אֶת־חָכְמָתֶךָ :
te dandum ad ,te in complacuit qui ,benedictus tuus Deus Dominus Sit
9 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְרַצְתְּךָ
: seculum in Israel ergà Domini amore in : Israel solium super
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
.justitiam & ,judicium faciendum ad ,regem in te posuit &
וַיְשִׂמְךָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה :

Versio VUL. LAT.

24 Filia autem Pharaonis ascendit de civitate David in domum suam, quam ædificaverat ei Salomon : tunc ædificavit Mello. Offerebat quoque
25 Salomon tribus vicibus per annos singulos holocausta, & pacificas victimas, super altare quod ædificaverat Domino, & adolebat thymiama
2 coram Domino : perfectúmq;
26 est templum. Classem quoque fecit rex Salomon in Asiongaber, quæ est juxta Ailath in littore Maris rubri, in terra
27 Idumææ. Misítque Hiram in classe illa servos suos viros nauticos & gnaros maris, cum
28 servis Salomonis. Qui cùm veniſſent in Ophir, sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum, detulerunt ad regem Salomonem.

CAP. X.

1 SEd & Regina Saba, auditâ famâ Salomonis in nomine Domini, venit tentare eum in
2 ænigmatibus. Et ingressa Jerusalem multo cum comitatu, & divitiis, camelis portantibus aromata, & aurum infinitum nimis, & gemmas pretiosas, venit ad regem Salomonem, & locuta est ei universa quæ habebat in corde suo.
3 Et docuit eam Salomon omnia verba quæ proposuerat : non fuit sermo, qui regem posset latêre, & non responderet ei.
4 Videns autem regina Saba omnem sapientiam Salomonis, & domum quam ædificaverat,
5 Et cibos mensæ ejus, & habitacula servorum, & ordines ministrantium, vestésque eorum, & pincernas, & holocausta quæ offerebat in domo Domini : non habebat ultrà
6 spiritum. Dixítque ad regem; Verus est sermo, quem audivi
7 in terra mea, Super sermonibus tuis, & sup sapientia tua: & non credebam narrantibus mihi, donec ipsa veni, & vidi oculis meis, & probavi quòd
10 media pars mihi nuntiata non fuerit : major est sapientia & opera tua, quàm rumor quem
8 audivi. Beati viri tui, & beati servi tui, qui stant coram te semper, & audiunt sapientiam
11 tuam. Sit Dñs Deus tuus benedictus, cui complacuisti, & posuit te super thronum Israel, eò quòd dilexerit Dominus Israel in sempiternum, & constituit te regem, ut faceres judicium & justitiam.
9
12

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ναῦν ὑπὲρ ἣ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σα- Et navem (f) pro ea ve fecit rex 26
λωμὼν ἐν Γασίων Γαβὲρ ἣ ἐστιν ἐχομένη Salomon in Gaſion Gaber, quæ
Αἰλαθ ἐπὶ τῷ χείλει τ ἐρυθρᾶς θαλάσσης est juxta Ælath ſuper labium ul-
27 ἐν γῇ Ἐδώμ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ ἐν τῇ timi maris in terra Edom. Et 27
νηὶ τοὺς παῖδας αὐτῆς ἄνδρας ναυτικοὺς ἐλαύ- miſit Chiram in navi puerorũ ſu-
νειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σα- orũ viros nauticos impellere ſci-
28 λωμών. Καὶ ἦλθεν εἰς (ω) Σωφιρὰ, καὶ ἔλα- entes mare cum pueris Salomon.
βον ἐκεῖθεν χρυσίου (α) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τά- Et venerunt in Sophira: & ſum- 28
λαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλω- pſerunt indè auri (g) centum &
μών. vigiati talenta, & attulerunt
regi Salomon.

MS.A. (ω) Σωφαρὰ, καὶ (α) τεσσαράκοντα καὶ εἴκοσι τάλαντα,

Κεφ. ι'. CAP. X.

1 ΚΑὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Et Regina Saba audivit nomẽ 1
Σαλωμὼν καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε πει- Salomon et nomẽ Domini: et venit
2 ρᾶσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. Καὶ ἦλθεν εἰς tẽtare eũ in(a)ænigmatib'. Et ve- 2
Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα. καὶ nit in Hieruſalem in virtute gravi
καμήλοι αἴροντες (α) ἡδύσματα καὶ χρυσὸν valdé. Et cameli portantes(b)ſua-
πολὺν σφόδρα καὶ λίθον τίμιον. καὶ εἰσῆλθε vitates, & aurum multum val-
πρὸς Σαλωμών, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα dè, & lapidem pretioſum. Et in-
3 ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἀπήγγει- greſſa eſt ad Salomon: & locuta
λεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐ- eſt ei omnia, quæcunq; erant in
τῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος (β) παρὰ corde ſuo. Et indicavit ei Salo- 3
τῷ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ. mon omnia verba ejus. Non (c)
4 Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσ τὴν φρό- fuit verbum deſpectum à rege,
νησιν Σαλωμὼν, καὶ τ οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε, quod non indicavit ei. Et vidit 4
5 Καὶ τὰ βρώματα Σολομὼν, καὶ τ καθέδραν regina Saba omnem prudentiam
(γ) παίδων αὐτοῦ, καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν Salomon, & domum, quam ædi-
αὐτοῦ, καὶ τ ἱματισμὸν αὐτῶ, καὶ τοὺς οἰνοχόους ficaverat, Et cibos Salomon, & 5
αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν cathedram puerorum ejus, & ſta-
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο. tionem miniſtrorum ejus, & ve-
6 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, ſtem ejus, & pincernas ejus, &
Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου holocauſtoſim ejus, quam offere- 6
7 Περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τ φρονήσεώς σου· bat in domo Domini. Et extra ſe
καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λεγούσί μοι, ἕως ὅτου facta eſt. Et dixit ad regem Sa- 7
παρεγενόμην καὶ (δ) ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλ- lomon; Verꝰ eſt ſermo, quæ audi-
μοί μου· καὶ ἰδοὺ (ε) οὐκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς vi in terra mea De ſermone tuo,
ἀπήγγειλάν μοι· προσέθηκας ἀγαθὰ πρὸς & de prudentia tua: & non cre-
αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν didi iis, qui dicebant mihi; donec
8 τῇ γῇ μου. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, veni, & viderunt oculi mei, & 8
μακάριοι οἱ παῖδές σου ὅτοι οἱ (ζ) ecce non ſunt (d) dimidium, ſicut
παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διὰλα, οἱ ἀ- annuntiârat mihi. Appoſuiſti(e)
9 κούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου. Γέ- bona ad ea, ſuper omnem auditio-
νοιτο κύριος ὁ θεός σου εὐλογημένος, nem, quam audivi in terra mea.
ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Beatæ mulieres tuæ, beati pueri 8
Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν Ἰσ- tui, qui aſſiſtunt coram te ſemper,
ραὴλ στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε qui audiunt omnẽ prudentiã tuã.
βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα (η) Sit Dominus Deus tuus benedictꝰ, 9
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν (ϑ) αὐτοῦ. qui voluit in te, ad dandum te
10 Καὶ ἔδωκε τῷ Σολομὼν ἑκατὸν εἴκοσι τά- ſuper thronum Iſrael; eò quòd
λαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφό- Dominus diligat Iſrael ad (f) ſta-
σρα, καὶ λίθον τίμιον. οὐκ ἐληλύθει κατὰ tuendum in ſeculum: & poſuit te
τὰ ἡδύσματα (ι) ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆθος, regem ſuper eos ad faciendum ju-
ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ (κ) τῷ βασιλεῖ dicium in juſtitia, & in judiciis
11 Σαλωμών. Καὶ ναῦς Χιρὰμ ἣ ἄρασα τὸ (g) eorum. Et dedit Salomoni cen- 10
χρυσίον ἐκ Σουφὶρ, (λ) ἤνεγκε ξύλα πε- tum viginti talenta auri, & ſua-
λεκητὰ πολλὰ σφόδρα καὶ λίθον τίμιον. vitates multas valdè, et lapidem
12 Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ (μ) pretioſum. Non venit juxta ſua-
πρόχειρα ὑποστηρίγματα τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ τῷ vitates illas ultrà in multitudi-
οἴκῳ τῷ βασιλέως, (ν) καὶ νάβλας καὶ κινύρας ne, quas dedit regina Saba regi 11
τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ (ξ) ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα Salomon. Et navis Chiram portans
ἀπηγμένα ἐπὶ τ γῆς, οὐδὲ ὤφθησάν που aurum de Suphir, attulit ligna(h) 12
ἕως τ ἡμέρας ταύτης. dolata multa valdè, & lapidem
pretioſum. Et fecit rex ligna do-
lata, fulcimenta domûs Domini,
& domûs regis, & nablas, &
citharas cantoribus. Non vene-
runt hujuſmodi ligna non dolata
ſuper terram, neq; viſa ſunt
(i) uſquàm uſque in diem
hanc.

MS.A. (α) ἡδύσματα, χρυσίου πολὺν σφόδρα (β) ὑπὸ τῶ (γ) παῖς φρόνησιν (γ) τ παίδων (δ) ἑωράκασιν (ε) οὐκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ προσέθηκας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ (ζ, ϑεραπόντες (η) καὶ δικαιωσύνῃ (ϑ) ἑαυτῶν. (ι) ἐκεῖνα εἰς (κ) τῷ Σαλωμών. (λ) ἤνεγκεν ἐκ Σωφεὶς ξύλα (μ) ἀπηγέκητα (ν) καὶ κινύρας καὶ νάβλας τοῖς (ξ) ἐληλύθη τοιαῦτα ξύλα πω ἕως τ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 בְּרַם בַּת פַּרְעֹה סְלִיקַת מִקַּרְתָּא דְּדָוִד לְבֵיתָא דִּי בְנָא לָהּ בְּכֵן בְּנָא יַת מִלְיָתָא : וְאַסֵּיק
25 שְׁלֹמֹה תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא עֲלָוִן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין עַל מַדְבְּחָא דִּבְנָא קֳדָם יְיָ וּמַקְטַר
26 עֲלְוֵהִי קְטוֹרַת בּוּסְמַיָּא דִּי קֳדָם יְיָ וְשַׁלֵּים יַת בֵּיתָא : וְסַפִּינְתָּא עֲבַד שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּעֶצְיוֹן
27 גֶּבֶר דְּעֵם אֵילוֹת עַל כֵּיף יַמָּא דְסוּף בְּאַרְעָא דְּאֱדוֹם : וּשְׁדַר חִירָם בִּסְפִינְתָּא יַת עַבְדּוֹהִי
28 גַּבְרִין סַפָּנִין דְּאוֹמָנִין לְרַבְּרָא בְיַמָּא עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה : וַאֲתוּ לְאוֹפִיר וּנְסִיבוּ מִתַּמָּן
דְּהַבָא אַרְבַּע מְאָה וְעַסְרִין כִּכְּרִין וְאַיְתִיאוּ לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה :

וּמַלְכַּת שְׁבָא שְׁמַעַת יַת שְׁמַע שְׁלֹמֹה לְשׁוּמָא דַיְיָ וַאֲתַת לְנַסָּיוּתֵיהּ בְּחוּדָאִין : וַאֲתַת
2 לְירוּשְׁלֶם בְּמַשְׁרְיָן סַנִּיאִין לַחֲדָא גַּמְלִין טָעֲנִין בּוּסְמִנִין וְדַהֲבָא סַגִּי לַחֲדָא וְאַבְנִין טָבָן
3 וַאֲתַת לְוָת שְׁלֹמֹה וּמַלִּילַת עִמֵּיהּ יַת כָּל דִּי הֲוָה עִם לִבַּהּ : וְחַוִי לַהּ שְׁלֹמֹה יַת כָּל
4 פִּתְגָמָהָא לָא הֲוָה מִדַּעַם דְּאִתְכַּסְיָא מִן מַלְכָּא דְּלָא חַוִי לָהּ : וְחָזַת מַלְכַּת שְׁבָא יַת כָּל
5 חוּכְמַת שְׁלֹמֹה וּבֵיתָא דִּי בְנָא : וּמֵיכַל פָּתוֹרֵיהּ וְאַסְחָרוּת עַבְדּוֹהִי וּמְקָם מְשׁוּמָשָׁנוֹהִי
וְלִבּוּשֵׁיהוֹן וְשַׁקְיוֹתֵיהּ וְעֲלָתֵיהּ דְּמַסֵּיק בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְלָא אִשְׁתְּאַר בֵּהּ עוֹד רוּחַ :
6 וְאֲמַרַת לְמַלְכָּא קוּשְׁטָא הֲוָה פִּתְגָמָא דִּי שְׁמַעִית בְּאַרְעִי עַל פִּתְגָמָךְ וְעַל חוּכְמְתָךְ : וְלָא
7 הֵימִנִית לְפִתְגָמַיָּא עַד דַּאֲתֵיתִי וַחֲזָאָה עֵינַי וְהָא לָא אִתְחֲוָא לִי פַּלְגוּ מָה דַּחֲזִיתִי אוֹסַפְתָּא
8 חוּכְמְתָא וּטְבְתָא עַל שְׁמוּעָתָא דִּי שְׁמַעִית : טוּבֵי נַבְרָךְ טוּבֵי עַבְדָּךְ אִלֵּין דְּקָיְמִין קֳדָמָךְ
9 תְּדִירָא דְּשָׁמְעִין יַת חוּכְמְתָךְ : יְהִי יְיָ אֱלָהָךְ בְּרִיךְ דְּאִתְרְעִי בָךְ לְמִתְּנָךְ עַל כּוּרְסִי
מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמַת יְיָ יַת יִשְׂרָאֵל לַעֲלַם וּמַנָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא לְמֶעְבַּד דִּין
דְּקוּשְׁט וּזְכוּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Verùm filia Parghoh aſcendit de civitate Davidis in domum quam ædi- 24
ficaverat ei : tunc ædificavit aggerem. Et offerebat Selomoh tribus tem- 25
poribus in anno holocauſta, & victimam ſanctitatum ſuper altare quod
ædificaverat ante Dominum ; & adolebat ſuper illud ſuffitum aromatum,
quæ erant ante Dominum, & perfecit domũ. Et navem fecit rex Se- 26
lomoh in Gheſzion Gaber ſuper litus maris Zzuph in terra Edom. Et 27
miſit Hhiram in navi ſervos ſuos viros nautas & peritos regendi *in mari*
cum ſervis Selomoh. Et venerunt in Ophir, & acceperunt inde aurum, 28
quadringenta & viginti talenta ; & adduxerunt ad regem Selomoh.

CAP. X.

ET regina Seba audivit famam Selomoh in nomine Domini, & venit 1
ut tentaret eum in *ænigmatibus*. Et venit in Jeruſalem cum turmis mul- 2
tis valdè, & cameli onuſti aromatibus, & auro multo valdè, & lapidi-
bus bonis ; & venit ad Selomoh, & locuta eſt cum eo omne quodfuit cum
corde ſuo. Et indicavit illi Selomoh omnia verba ejus, & non fuit quic- 3
quam quod celatum fuerit à rege, quod non indicaret illi. Et vidit re- 4
gina Seba omnem ſapientiam Selomoh, & domum quam ædificaverat.
Et cibum menſæ ejus, & diſcubitum ſervorum ejus, & ſtationem miniſtro- 5
rum ejus, & veſtimenta eorum, & potum ejus, & holocauſta ejus quæ
offerebat in domo ſanctuarii Domini, & non remanſit in ea ultrà ſpiri-
tus. Et dixit regi, Verum fuit verbum quod audivi in terra mea ſuper 6
verbis tuis & ſuper ſapientia tua. Et non credidi verbis, uſq; quò veni, & 7
viderunt oculi mei, & ecce non indicatum eſt mihi dimidium ejus quod
vidi; addidiſti ſapientiam & bonitatem ſuper famam quam audivi. Beati 8
viri tui, beati ſervi tui iſti, qui ſtant ante te ſemper, qui audiunt ſapienti-
am tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui complacuit ſibi in te, 9
ita ut poſuerit te ſuper ſolium regni Iſrael, eò quòd amaverit Dominus
Iſrael in ſeculum, & præpoſuit te ut eſſes rex cauſa faciendi judicium ve-
ritatis & juſtitiæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܝܬ ܒܪܬ ܦܪܥܘܢ ܣܠܩܬ ܡܢ ܩܪܬܐ ܕܕܘܝܕ ܠܒܝܬܐ ܕܒܢܐ ܠܗ ܫܠܡܘܢ ܗܝ ܒܢܬ ܠܗ ܡܠܘ ׃
25 ܘܗܘܬ ܡܩܪܒ ܫܠܡܘܢ ܒܫܢܬܐ ܒܙܒܢ ܬܠܬ ܥܠܘܬܐ ܘܫܠܡܝܢ ܘܩܛܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ׃ ܕܒܢܐ ܗܘ ܒܝܬܐ ׃
26 ܘܐܬܟܢܫ ܒܝܬ ܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥܐ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃
27 ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃
28 ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃

* ת *

1 ܘܫܡܥܬ ܡܠܟܬ ܫܒܐ ׃ ܐܬ ܫܡܥ ܫܠܡܘܢ ׃ ܘܐܬ ܟܠ ܕܒܥ ׃ ׃
2 ׃ ׃ ׃

מלכים א : י

aromata & ,auri talenta viginti & centum regi Deditque
וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים 10
illud aroma ſicut venit non : pretioſum lapidem & ,valde multa
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַּבֹּשֶׂם הַהוּא
.Salomoh regi Seba regina dedit quæ ,multitudine in ultrà
עוֹד לְרֹב אֲשֶׁר־נָתְנָה מַלְכַּת־שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה :
, Ophir ex aurum portabat quæ , Chiram navis etiam Et
וְגַם אֳנִי חִירָם אֲשֶׁר־נָשְׂאָה זָהָב מֵאוֹפִיר 11
lapidem & ,valde multum almugim ligna Ophir ex detulit
הֵבִיא מֵאוֹפִיר עֲצֵי אַלְמֻגִּים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן
fulcrum almugim ligna rex Fecitque .pretioſum
יְקָרָה : וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מְסִלָּה 12
: cantoribus nabla & ,citharas & ,regis domus & ,Domini domus
לְבֵית־יְהוָה וְלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים
diem ad uſque eſt viſum nec ,almugim ligna ſic venit non
לֹא בָא־כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם
omnem Seba reginæ dedit Selomoh rex Et .hanc
הַזֶּה : וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת־שְׁבָא אֶת־כָּל־ 13
manum ſecundùm ei dedit quæ præter ,petivit quam ſuam voluntatem
חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִלְבַד אֲשֶׁר נָתַן לָהּ כְּיַד
.ejus ſervi & ipſa ,ſuam terram in abiit & ,ſe vertit & : Selomoh regis
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ :
,uno anno in Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר־בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת 14
viros Præter .auri talentorum ſex & ſexaginta ſexcentorum
שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ כִּכָּר זָהָב : לְבַד מֵאַנְשֵׁי
,Arabiæ reges omnes & ,aromatariorum negotiationem & ,ſcrutatores
הָרָחִיל וּמִסְחַר הָרֹכְלִים וְכֹל־מַלְכֵי הָעֲרָב
ſcuta ducenta Selomoh rex fecit Et .terræ duces &
וּפַחוֹת הָאָרֶץ : וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה 16
ſcutum ſuper fecit aſcendere aureos ſexcentos : tracto auro
זָהָב שְׁחוּט שֵׁשׁ־מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַצִּנָּה
tres : tracto auro clypeos trecentos Et .unum
הָאֶחָת : וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָנִנִים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשׁ 17
eos dedit & : unumquemque clypeum ſuper aſcendere fecit auri minas
מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַמָּנֵן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם
ſolium rex fecit Et .Lebanon ſylvæ domo rex
הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן : וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא 18
gradus Sex .roborato auro illud operuit & , grande dentis
שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מוּפָז : שֵׁשׁ מַעֲלוֹת 19
hinc manus & ,ipſum poſt à ſolio rotundum caput & ,ſolio
לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ עָגֹל לַכִּסֵּא מֵאֲחֹרָיו וְיָדֹת מִזֶּה
ſtantes leones duo & : ſeſſionis locum ad inde &
וּמִזֶּה עֹמְדִים וּשְׁנֵים אֲרָיוֹת עֹמְדִים
ibi ſtantes leunculi duodecim Et .manus apud
אֵצֶל הַיָּדוֹת : וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת עֹמְדִים שָׁם 20
omnibus in ſic fuit factum non : inde & hinc gradus ſex ſuper
עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־
.regnis
מַמְלָכוֹת :

Verſio VULG. LAT.

10 Dedit ergò regi centũ viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretioſas: non ſunt allata ultrà aromata tam multa, quàm ea quæ dedit regina Saba regi Salomoni.
11 (Sed & claſſis Hiram, quæ portabat aurum de Ophir, attulit ex Ophir ligna thyina multa nimis, & gemmas pretioſas. Fecitque rex de lignis thyinis fulcra domûs Domini, & domûs regiæ, & cytharas lyraſq; cantoribus: non ſunt allata hujuſcemodi ligna thyina, neque viſa uſque in præſentem
12 diem.) Rex autem Salomon dedit reginæ Saba omnia quæ voluit & petivit ab eo: exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei munere regio. Quæ reverſa eſt, & abiit in terram ſuam
13 cum ſervis ſuis. Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salomoni per annos ſingulos, ſexcentorum ſexaginta ſex talentorum auri: Excepto eo, quod afferebant viri qui ſuper vectigalia erant, & negotiatores, univerſique ſcrupta vendentes, & omnes reges Arabiæ, ducéſque terræ. Fecit quoq; rex Salomon ducenta ſcuta de auro puriſſimo, ſexcentos auri ſiclos dedit in laminas ſcuti unius.
17 Et trecentas peltas ex auro probato: trecentæ minæ auri unam peltam veſtiebant: poſuítque eas rex in domo ſaltûs
18 Libani. Fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem: & veſtivit eum auro
19 fulvo nimis, Qui habebat ſex gradus: & ſummitas throni rotunda erat in parte poſteriori: & duæ manus hinc atque inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant juxta
20 manus ſingulas. Et duodecim leunculi ſtantes ſuper ſex gradus hinc atque inde: non eſt factum tale opus in univerſis regnis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ἠτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἐδεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τῶν βασιλέως Σολομών. καὶ ἀπεστράφη, 14 καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν (o) αὐτῆς αὐτὴ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς. Καὶ (π) ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σολομὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, (ρ) ἑξακόσια καὶ ἑξηκονταέξ τάλαντα χρυσίου, χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτελούντων καὶ τῶν (σ) ἐμπόρων καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν ἀραβίων καὶ τῶν (τ) ὑπάρχων τῆς γῆς. Καὶ 16 ἐποίησε (τ) Σολομὼν τριακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆραν 17 ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν· Καὶ τριακόσια (υ) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά· καὶ τρεῖς (φ) μναῖ ἐνῆραν χρυσᾶ εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασι- 18 λεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. 19 Ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προσομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τοῦ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ (χ) χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὅθι τοῦ τόπου καθέδρας, καὶ δύο (ψ) λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ 20 τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. ὃ γέγονεν 21 οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ. Καὶ πάντα τὰ (ω) σκεύη τὰ τοῦ Σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ, καὶ λατῆρες (α) χρυσοῖ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου (β) δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ (γ) συγκεκλεισμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν 22 λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις (ε) Σολομών. Ὅτι ναῦς Θαρσὶς τῷ (ζ) βασιλεῖ Σολομὼν ἐν τῇ θαλάσσῃ μετὰ τῶν νεῶν Χιράμ. μίαν διὰ τριῶν ἐνιαυτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς εἰς Θαρσὶς χρυσίου καὶ (η) ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν. Αὕτη ἦν ἡ φαγματεία τῆς οἰκονομίας ἧς ἀνῄνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸ ἄκραν, τὸ περιφράξαι τὴν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ τὴν Ἀσὲρ, καὶ τὴν Μασσὰλ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν Ἰεθερμαθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ πάσας τὰς βουλὰς Σολομὼν ἃς ἐβουλεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, τῶν μὴ καταῤῥαξαι αὐτῶν πάντα τὰ λαὸν τὰ ὑπολελειμμένον ἀπὸ τῶν Χετταίων καὶ τῶν Ἀμορῥαίων καὶ τῶν Φερεζαίων καὶ τῶν Χαναναίων καὶ τῶν Εὐαίων καὶ τῶν Ἰεβουσαίων καὶ τῶν Γεργεσαίων τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτῶν ἐν τῇ γῇ, ὃς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἀνήγαγε αὐτοὺς Σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σολομὼν δοῦλον, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τριστοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτῶν, καὶ ἱππεῖς αὐτῶν. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει. Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σολομὼν, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ ἧς ἔδωκε κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα, σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, σακλὶν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ. Καὶ ἦν τῷ Σολομὼν τέσσαρες χιλιάδες θήλεαι ἵπποι (κ) εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡσυμένος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

13 Et vex Salomon dedit reginæ Saba omnia, quæcunq; voluit, quæcunq; petiit, præter omnia quæ dederat ei per (k) manum regis Salomon. Et revertit, & venit in terram ſuam, ipſa, & omnes pueri ejus. Et erat pondus auri, quod 14 veniebat ad Salomon in anno uno, ſexcenta, & ſexaginta ſex talenta auri, Abſq; tributis ſubditorũ, (l) et mercatorum, & omnium regum regionis ulterioris, & ſatraparum terræ. Et fecit Salo- 16 mon (m) trecentas lanceas aureas ductiles (trecenti aurei inerant in lancea una) & trecenta (n) ſcuta 17 aurea ductilia: & tres minæ inerant aurei in ſcuto uno. Et dedit ea vex in domum ſylvæ Libani. Et 18 fecit vex thronum elephantinum magnum: & circumauravit illũ auro probato. Sex gradus throno: 19 & prominentiæ vitulorum ipſi throno ex poſterioribus ejus: & manus hinc, & hinc ſuper locum cathedræ: & duo leones ſtantes juxta manus: Et duodecim leones 20 ſtantes ibi ſuper ſex gradus, hinc, & hinc. Non factum eſt ſic omni 21 regno. Et omnia vaſa, (o) quæ à Salomon facta, aurea, & lutetes aurei, Et omnia vaſa domûs ſylvæ Libani auro concluſa. Non fuit argentum: quoniam non erat reputatum in diebus Salomon: Quia navis Tharſis erat 22 regi Salomon in mari cum (p) navibus Chiram: una per tres annos veniebat regi navis è Tharſis auri, & (q) argenti, & lapidum tornatorum, & dolatorum.
Hæc (r) fuit ſumma diſtributionis quam obtulit vex Salomon ad ædificandam domum Domini, & domum regis, & murum Hieruſalem, & arcem, ad circumſepiendum ſepem civitatis David, & Aſſur, & Magdal, & Gazer, & Bethoron ſuperiorem, & Febermath, & omnes civitates curruum, & omnes civitates equitum, & negotiationem Salomon, quam negotiatus eſt, ædificando in Hieruſalem, & in omni terra. Et dedit regi Salomon in mari cum (p) navibus Chiram: una per tres annos veniebat regi navis è Tharſis auri, & (q) argenti, & lapidum tornatorum, & dolatorum. Hæc (r) fuit ſumma diſtributionis quam obtulit vex Salomon ad ædificandam domum Domini, & domum regis, & murum Hieruſalem, & arcem, ad circumſepiendum ſepem civitatis David, & Aſſur, & Magdal, & Gazer, & Bethoron ſuperiorem, & Febermath, & omnes civitates curruum, & omnes civitates equitum, & negotiationem Salomon, quam negotiatus eſt, ædificando in Hieruſalem, & in omni terra. (ſ) Ut non opprimeret eum; omnem populum reſiduum de Chetthæo, et Amorrhæo, & Pherezæo, et Chananæo, & Euæo, & Jebuſæo, & Gergeſæo, de iis qui non erant ex filiis Iſrael, filios eorum reſiduos (t) cum eo in terra, quos non potuerant filii Iſrael exterminare eos, & adduxit eos Salomon in tributum uſq; in diem hanc. Et de filiis Iſrael non dedit Salomon (u) molelliam: quoniam ipſi erant viri bellatores, & pueri ejus & principes, & (x) tertiarii ejus, & principes currium ejus, & equites ejus. Et magnificatus eſt 23 Salomon ſuper omnes reges terræ divitiis, & prudentiâ. Et omnes 24 reges terræ quærebant faciem Salomon, ad audiendam prudentiam ejus quam dederat Dominus cordi ejus. Et ipſi ferebant unuſ- 25 quiſq; dona, vaſa (y) aurea, & veſtem, ſtactem, & ſuavitates, & equos, & mulos, (z) quod per annum, anno. Et fuerunt 26 Salomon (aa) quatuor mille ſaminæ equæ ad currus, & duodecim millia equitum. Et poſuit ea in civitatibus curruum, & cum rege in Hieruſalem. Et fuit Dux omnium regum à flumine, & uſq; ad terram alienigenarum, & uſq; ad terminos Ægypti.

MS.A. (o) αὐτῆς, καὶ (π) ἦν σταθμὸς (ρ) ἑξακόσια ἑξηκονταὲξ (σ) ἐμπόρων καὶ ῥοποπωλῶν, καὶ (τ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (υ) ὅπλα ἐλατά· (φ) μναῖ χρυσίε ἐνῆρ (χ) χῆρες ἐπὶ τῶ θρόνε ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῶ θρόνε τὰ καθέδρας, (ψ) λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ (ω) σκεύη τῶ ποτῶ τῶ βασιλέως Σολομὼν χρυσᾶ γεγονότα, καὶ (α) χρυσοῖ, πάντα (β) τῶ δρυμῶ (γ) συσκιασμένα. (δ) λογισμένον (ε) Σολομών. Εἰσὸπ ἦν ὅπ (ζ) βασιλεῖ ἐν (η) ἀργυρίῳ καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πθήκων καὶ ταώνων. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σολομὼν ut verſ. ſeq. 23. (ϑ) ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτῶ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, (ι) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. Καὶ συνέλεξεν Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσε τῷ Σολομὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες (κ) καὶ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וְיָהַבַת לְמַלְכָּא מְאָה וְעֶסְרִין כִּפְּרִין דַּהֲבָא וּבוֹסְמָנִין סַגִּי לַחֲדָא וְאַבְנִין טָבָן
11 לָא אֲתָא כְּבוֹסְמָנְיָא הָאִנּוּן עוֹד לְסַגִּי דִּי יְהָבַת מַלְכַּת שְׁבָא לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה : וְאַף
סְפִינְתָּא דְּחִירָם דְּמַיְתְיָא דַּהֲבָא מֵאוֹפִיר אַיְתִיאַת מֵאוֹפִיר אָעֵי אַלְמוּגִין סַגִּי לַחֲדָא
12 וְאַבְנִין טָבָן : וְעָבַד מַלְכָּא יַת אָעֵי אַלְמוּגַיָּא סָעִיד לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּלְבֵית
מַלְכָּא וְכִנָּרְיָא וּנְבָלְיָא לְבְנֵי לֵוִי לָא אֲתוֹ כֵן אָעֵי אַלְמוּגִין וְלָא אִתְחֲזִיאוּ עַד יוֹמָא
13 דֵּין : וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה יְהַב לְמַלְכַּת שְׁבָא יַת כָּל רְעוּתַהּ דִּשְׁאֵילַת בַּר מִדְּמַנֵּי לַהּ
כְּעוּתַר יְדָא דְּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְאִתְפְּנְיָאַת וַאֲזָלַת לְאַרְעָהּ הִיא וְעַבְדָהָא : וְהֲוָה
14 מִתְקַל דַּהֲבָא דִּי הֲוָה אָתֵי לִשְׁלֹמֹה בְּשַׁתָּא חֲדָא שִׁית מְאָה שִׁתִּין וְשִׁית כִּפְּרֵי
15 דַּהֲבָא : בַּר מֵאֲנַי אוּמָנְיָא וְסוֹחֲרַת תַּגָּרְיָא וְכֹל מַלְכֵי סוּמְכְוָתָא וְשׁלְטוֹנֵי
16 אַרְעָא : וְעָבַד מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מָאתַן תְּרִסִין דַּהֲבָא טָבָא שִׁית מְאָה דַּהֲבָא
17 מְסִיק עַל תְּרִיסָא חֲדָא : וּתְלַת מְאָה מָנִנִין דַּהֲבָא טָבָא חַלְתָא מָנָן דַּהֲבָא
18 מְסִיק עַל מָנָא חֲדָא וּמַנְנוּן מַלְכָּא בֵּית מְקִירַת מַלְכַיָּא : וְעָבַד מַלְכָּא
כּוּרְסְיָא רַבָּא שִׁנָּא דַּהֲבָא וְחַפְּהִי דַּהֲבָא טָבָא : שִׁתָּא דַרְגִין לְכוּרְסְיָא וְרֵישׁ סַנְלַנָּל
19 לְכוּרְסְיָא מֵאֲחוֹרוֹהִי וְאִשְׁדָּתָא מִכָּא וּמִכָּא עַל אֲתַר מוֹתְבָא וְתַרְעִין אַרְיָוִין
קָיְמִין בְּסִטַר אֲשְׁדָּתָא : וְתַרְעֵי עֲשַׂר אַרְיָוִין קָיְמִין תַּמָּן עַל שִׁתָּא דַרְגִין מִכָּא וּמִכָּא
20 לָא אִתְעֲבַד כֵּן לְכָל מַלְכְוָתָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dedit regi centum & viginti talenta auri, & aromata multa valdè, & lapides bonos, non venerunt ſicut aromata illa ampliùs 10
in multitudine, quæ dedit regina Seba regi Selomoh. Et etiam na- 11
vis Hhiram quæ adferebat aurum ex Ophir, advexit ex Ophir ligna coraliorum multa valdè, & lapides bonos. Et fecit rex è lignis 12
coraliorum appodiamen domui ſanctuarii Domini, & domui regis; & citharas, & nabla filiis Levi: non venerunt talia ligna coraliorum, nec viſa ſunt ad diem hanc. Et rex Selomoh dedit reginæ Se- 13
ba omne placitum ejus quod petivit; præter id quod numeravit ei ſecundùm opulentiam manus regis Selomoh; & vertit ſe, & ivit in terram ſuam ipſa, & ſervi ejus. Et erat pondus auri, quod venie- 14
bat ipſi Selomoh ſingulis annis; ſexcentorum & ſexaginta ſex talentorum auri. Præter mercedem artificum, & negotiationem mercato- 15
rum, & omnium regum Zzumchevatha & principum terræ. Et fecit 16
rex Selomoh ducenta ſcuta auri boni, ſexcentos aureos aſcendere faciens ſuper ſcutum unumquodque. Et trecentos clypeos auri boni, 17
tres minas auri aſcendere fecit ſuper clypeum quodque, & poſuit eos rex in domo refrigerii regum. Et fecit rex ſolium eburneum magnum, 18
& obduxit illud auro bono. Sex gradus erant ſolio, & caput rotundum erat ſolio à poſteriori ejus, & ſuſtentacula hinc & inde ſuper locum 19
ſeſſionis, & duo leones ſtabant in latere ſuſtentaculi. Et duodecim 20
leones ſtabant ibi ſuper ſex gradus hinc & inde; non factum fuit tale in cunctis regnis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܝܗܒ ܠܡܠܟܐ ܫܠܡܘܢ ܥܣܪ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܟܟܪ ܕܗܒ ܘܒܣܡܐ ܣܓܝܐ ܫܓܝ ܠܡ ܐܬܝ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܒܣܡܐ ܘܐܒܢ ܝܩܪܐ ܕܐܬܝܗܒ ܠܫܠܡܘܢ ܒܟܠ ܫܢܐ ܘܫܢܐ ܘܐܦ ܣܚܪ ܕܐܬܝ ܡܢ ܒܝܬ ܡܟܣ ܘܡܢ ܒܝܬ ܡܠܟ

מלכים א: יא

domus vasa omnia & ,aurea Selomoh regis *propinationis* vasa omnia Et
וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל כְּלֵי בֵית־ 21
diebus in reputabatur nec ,argentum non :*concluso* auro Lebanon saltus
יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סְגוֹר אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב בִּימֵי
cum *mari in* regi Tarsis navis Quia .quicquam *in* Selomoh
שְׁלֹמֹה לְמָאוּמָה: כִּי אֳנִי תַרְשִׁישׁ לַמֶּלֶךְ בַּיָּם עִם 22
Tharsis navis veniebat annis tribus in semel :Chiram navi
אֳנִי חִירָם אַחַת לִשְׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹא אֳנִי תַרְשִׁישׁ
.pavos & ,simias & ,elephantum dentes ,argentum & aurum *portans*
נֹשְׂאת זָהָב וְכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים וְקֹפִים וְתֻכִּיִּים:
,terræ regibus omnibus præ Selomoh rex est magnificatus Et
וַיִּגְדַּל֙ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹ֔ה מִכֹּ֖ל מַלְכֵ֣י הָאָ֑רֶץ 23
facies quærentes terra omnis Et .sapientia in & ,opulentia in
לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה: וְכָל־הָאָרֶץ מְבַקְּשִׁים אֶת־פְּנֵי 24
.ejus corde in Deus *dederat* quam ,ejus sapientiam *audiendum ad* ,Selomoh
שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ֙ אֶת־חָכְמָת֔וֹ אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן אֱלֹהִ֑ים בִּלְבּֽוֹ׃
,aurea vasa & ,argentea vasa ,suum munus *vir afferentes ipsi* Et
וְהֵמָּה֩ מְבִיאִ֨ים אִ֜ישׁ מִנְחָת֗וֹ כְּלֵי־כֶ֙סֶף֙ וּכְלֵ֣י זָהָ֔ב 25
anno in armi rem ,mulos & ,equos ,aromata & ,*armaturã* &,vestes &
וּשְׂלָמוֹת֙ נֶ֣שֶׁק וּבְשָׂמִ֔ים סוּסִ֥ים וּפְרָדִ֖ים דְּבַר־שָׁנָ֥ה בְשָׁנָֽה׃
quadrin- & mille ci- *fuit* & :equites & ,*currum* Selomoh congregavit Et
וַיֶּאֱסֹ֣ף שְׁלֹמֹ֗ה רֶ֚כֶב וּפָרָשִׁ֔ים וַיְהִי־לוֹ֙ אֶ֣לֶף וְאַרְבַּ֔ע 26
civitatibus in eos posuit & :equites millia duodecim & ,currus genti
מֵא֖וֹת לָ֑רֶכֶב וּשְׁנֵ֥ים עָשָׂ֛ר אֶ֖לֶף פָּרָשִׁ֑ים וַיַּנִּחֵ֣ם בְּעָרֵ֔י
rex dedit Et ,Jerusalaim in rege cum & ,*currûs*
הָרֶ֙כֶב֙ וְעִ֣ם הַמֶּ֔לֶךְ בִּירוּשָׁלָֽ͏ִם׃ וַיִּתֵּ֤ן הַמֶּלֶךְ 27
dedit cedros & ,lapides tanquam Jerusalaim in argentum
אֶת־הַכֶּ֙סֶף֙ בִּירוּשָׁלַ֔͏ִם כָּאֲבָנִ֖ים וְאֶת־הָאֲרָזִ֣ים נָתַ֑ן
exitum Et .multitudine in campestri in quæ ,sycomoros tanquam
כַּשִּׁקְמִ֥ים אֲשֶׁר־בַּשְּׁפֵלָ֖ה לָרֹֽב׃ וּמוֹצָ֥א 28
regis negotiatores,netum & ,Ægypto ex Selomoh ipsi qui equorum
הַסּוּסִ֛ים אֲשֶׁ֥ר לִשְׁלֹמֹ֖ה מִמִּצְרָ֑יִם וּמִקְוֵ֣ה סֹחֲרֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ
quadriga egrediebatur & ascendebat Et .pretio *in* netum capiebant
יִקְח֖וּ מִקְוֵ֥ה בְמִחְיֽר׃ וְתַעֲלֶ֣ה וְיֹצֵ֔א מֶרְכָּבָ֥ה 29
,centum & quinquaginta *in* equus & ,argenteis sexcentis *in* Ægypto ex
מִמִּצְרַ֛יִם בְּשֵׁ֥שׁ מֵא֖וֹת כֶּ֑סֶף וְסוּס֙ בַּחֲמִשִּׁ֔ים וּמֵאָ֕ה
eorum *manu in* Aram *regibus* & ,Chitthæorum *regibus omnibus* sic &
וְכֵ֣ן לְכֹל־מַלְכֵ֤י הַחִתִּים֙ וּלְמַלְכֵ֣י אֲרָ֔ם בְּיָדָ֖ם
.educebant
יֹצִֽאוּ׃

CAP. XI. יא

filiam & ,multas alienigenas mulieres adamavit Selomoh rex Et
וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה֙ אָהַ֣ב נָשִׁ֔ים נָכְרִיּ֖וֹת רַבּ֑וֹת וְאֶת־בַּת־ 1
:Chitthæas ,Sidonias ,Edomæas ,Hammonitidas ,Moabitidas ,Parhoh
פַּרְעֹ֔ה מוֹאֲבִיּ֥וֹת עַמֳּנִיּ֖וֹת אֲדֹמִ֣ית צִדְנִ֔ית חִתִּֽית׃
Non :Israel filios ad Dominus dixit quibus gentibus De
מִן־הַגּוֹיִ֗ם אֲשֶׁ֨ר אָמַ֤ר יְהוָה֙ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֹא־ 2
facient declinare *certè*:vos *in* ingredientur non ipsi & ,*eos in* ingrediemini
תָבֹ֥אוּ בָהֶ֖ם וְהֵ֣ם לֹא־יָבֹ֑אוּ בְּאֻכָּ֣ם אֶת־ יַטּ֔וּ
.amando Selomoh adhæsit eis *in* :suos deos post vestrum cor
לְבַבְכֶ֖ם אַחֲרֵ֣י אֱלֹהֵיהֶ֑ם בָּהֶ֥ם דָּבַ֛ק שְׁלֹמֹ֖ה לְאַהֲבָֽה׃
:trecentæ *pellices* & ,septingentæ *principes* uxores ei *fuit* Et
וַיְהִי־לוֹ֙ נָשִׁ֣ים שָׂרוֹת֔ שְׁבַ֥ע מֵא֖וֹת וּפִֽילַגְשִׁ֑ים שְׁלֹ֥שׁ מֵא֖וֹת 3
.ejus cor ejus mulieres fecerũt declinare &
וַיְטֹ֥ו נָשָׁ֖יו אֶת־לִבּֽוֹ׃

Versio VUL. LAT.

21 Sed & omnia vasa,quibus potabat rex Salomon, erant aurea : & universa supellex domus saltûs Libani de auro purissimo : non erat argentum, nec alicujus pretii putabatur
22 in diebus Salomonis, Quia classis regis p mare cum classe Hiram semel per tres annos
23 ibat in Tharsis, deferens indè aurum, & argentum,& dentes elephantorum,& simias,& pavos. Magnificatus est ergò rex Salomon super omnes reges terræ, divitiis, & sapientiâ. Et universa terra desiderabat vultum Salomonis, ut
24 audiret sapientiam ejus, quam
25 dederat Deus in corde ejus. Et singuli deferebant ei munera, vasa argentea & aurea, vestes & arma bellica, aromata quoque , & equos & mulos , per annos singulos. Congregavítque Salomon currus &
26 equites , & facti sunt ei mille quadringenti currus, & duodecim millia equitum : & disposuit eos per civitates munitas , & cum rege in Jerusa-
27 lem. Fecítque ut tanta esset abundantia argenti in Jerusalem , quanta & lapidum : & cedrorum præbuit multitudinem, quasi sycomoros quæ nascuntur in campestribus. Et e-
28 ducebantur equi Salomoni de Ægypto,& de Coa. Negotiatores enim regis emebant de Coa,et statuto pretio perducebant. Egrediebatur autè quadriga ex Ægypto sexcentis siclis argenti, & equus centum quinquaginta. Atque in hunc modum cuncti reges Hethæorum & Syriæ equos venundabant.

CAP. XI.

1 REx autem Salomon adamavit mulieres alienigenas multas,filiâ quoque Pharaonis,& Moabitidas, & Ammonitidas, Idumæas, & Sidonias, & He-
2 thæas: De gentibus sup quib⁹ dixit Dñs filiis Israel ;Non ingrediemini ad eas,neque de illis ingrédientur ad vestras:certissimè enim avertent corda vestra ut sequamini deos earũ. His itaq; copulat⁹ est Salomon
3 ardentissimo amore. Fuerúntq; ei uxores quasi reginæ septingentæ,et concubinæ trecentæ: et averterũt mulieres cor ejus.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

27 Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς Συκομόρους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος (μ) Σολομὼν τῶν ἱππέων καὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουὲ ἔμποροι τοῦ βασιλέως· καὶ ἐλάμβανον ἐκ (ν) Θεκουὲ ἐν ἀλλάγματι. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος (ξ) ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἀνὰ ἑξακόσια ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀνὰ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χεττιὶν, καὶ βασιλεῦσι Συρίας χεῖρ θαλασσαν ἐξεπορεύοντο.

27 Et dedit rex aurum, et argentum in Hierusalem, tanquã lapides: & cedros dedit, tanquam Sycomoros, quæ in campestri, in multitudine. Et exitus Salomon (lb) 28
equitum et ex Ægypto,et ex Thecue mercatores regis:et accipiebãt
è Thecue in permutatione: Et a- 29
scendebat exitꝰ ex Ægypto, curꝰ
pro(cc)centũ argenti, et equꝰ cẽto
quinquaginta argenti. Et sic omnibus regibus Chettiin, & regibus
Syriæ(dd)per mare egrediebatur.

CAP. XI.

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ὁ βασιλεὺς (α)Σολομὼν ἦν φιλογύνης. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. Καὶ ἐλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ, 3
Μωαβίτιδας, (β) Ἀμμανίτιδας, Σύρας, καὶ 2
Ἰδουμαίας, Χεττιὰς, καὶ Ἀμορραίας, Ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν εἶπεν κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτὰς ἐκολλήθη Σολομὼν, (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους Σολομὼν, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία (δ) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλόφυλαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν αὐτῆς. Τότε ᾠκοδόμησεν Σολομὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μολὸχ εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων. Καὶ ὅτως (ε)αὐτῶν. Καὶ ἐποίησε Σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Τότε ᾠκοδόμησε Σολομὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἀπέναντι Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μολὸχ εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων. Καὶ ὅτως (ε)αὐτῶν. Καὶ ἐποίησε Σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σολομὼν, (ζ) καὶ ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δὶς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ (ζ)φυλάξασθαι ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ (η) θεός· καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου, καθὼς καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σολομὼν, Ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μεθ' ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφύλαξας (θ) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων διαρρήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην. Καὶ ἤγειρε κύριος σατὰν τῷ Σολομὼν τὸν Ἀδὲρ τὸν (ι)Ἰδουμαῖον, καὶ τὸν Ἐσρὼμ υἱὸν Ἐλιαδὲ τὸν ἐν Ῥααμὰ, Ἀδραζὲρ βασιλέα Σωβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, καὶ φοκατελάβετο τὴν Δαμασκόν. καὶ ἦσε σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ Ἀδὲρ ὁ Ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ·

10 Et fecit Salomon malum in conspectu Domini: non ambulavit
post Dominum, sicut David pater
ejus. Et iratus est Dominꝰ in Sa- 9
lomon; quoniã declinare fecit cor
suũ à Domino Deo Israel,qui ap-
paruerat ei bis, Et mandaverat ei 10
super verbo hoc: omninò, ut non
iret post deos alios , (f) et custodiret facere, quæ mandaverat ei
Dominꝰ Deꝰ suus; erat cor ejꝰ perfectum cum Dominꝰ, juxta cor
David patris ejus. Et dixit Do- 11
minꝰ ad Salomon; Pro eo, quòd
facta sunt hæc tecum, et non custodîsti mandata mea, et præcepta
mea, quæ mandavi tibi; discindens discindam regnum tuum de
manu tua:et dabo illud servo tuo.
Veruntamen in diebꝰ tuis non fa- 12
ciã ea propter David patrẽ tuũ:
de manu filii tui tollam illud. Ve- 13
runtamen totum regnum non tollam: (i)sceptrum unum dabo filio
tuo propter David servum meum,
et propter Hierusalem civitatem,
quam elegi. Et fuscitavit Dominꝰ 14
Satan Salomoni Ader Idumæũ,
(g)et Esrom filiũ Eliadae,(h)qui
in Rhaemma,Adadezer regẽ Su-
bã dominum suum. Et congregati sunt super eum viri: & fuit
princeps congregationis, & præoccuparit Damascũ. Et (i)fuerunt Satan Israeli omnibus diebus Salomon: & Ader Idumæus de semine regni in Idumæa.

MS.A (λ)τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν (μ)τῷ ἵππων Σαλωμὼν ἐξ (ν) Θεκουὲμ (ξ) ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. ὅτως πᾶσιν τοῖς βασιλεῦσιν*, καὶ βασιλεῦσιν Κεφ. ια'. MS.A. (α) Σολομὼν φιλογύναιος ἦν, καὶ ἔλαβεν γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλὰς, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ,(β) καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χεττιὰς, καὶ (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι· καὶ ἐκκλιναν γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους Σολομὼν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν καρδία (δ) Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀσέρτης * βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τοῦ βασιλέων αὐτῶν, εἰδώλων ὑῶν Ἀμμών. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Τότε ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει ὃ ὅστιν ἀπέναντι Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μολὸχ εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ Ἀσέρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τοῦ βασιλέων αὐτῶν, εἰδώλων υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σολομὼν, (ζ) καὶ ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δὶς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ (ζ)φυλάξασθαι ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ (η) θεός· καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου, καθὼς καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σολομὼν, Ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μεθ' ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφύλαξας (θ) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων διαρρήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην. Καὶ ἤγειρε κύριος σατὰν τῷ Σολομὼν τὸν Ἀδὲρ τὸν (ι)Ἰδουμαῖον, καὶ τὸν Ἐσρὼμ υἱὸν Ἐλιαδὲ τὸν ἐν Ῥααμὰ, Ἀδραζὲρ βασιλέα Σωβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, καὶ φοκατελάβετο τὴν Δαμασκόν. καὶ ἦσε σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ Ἀδὲρ ὁ Ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְכָל מָנֵי מִשְׁתְּיָא דְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה דַּהֲבָא וְכָל מָנֵי בֵּית מַקְרֵת מַלְכָּא דַּהֲבָא טָבָא 21
לֵית כַּסְפָּא לָא אִתְחֲשִׁיב בְּיוֹמֵי שְׁלֹמֹה לְמִדְעָם: אֲרֵי סְפִינְתָּא אַפְרִיקָא לְמַלְכָּא 22
בְּיַמָּא עִם סְפִינְתָּא דְחִירָם חֲדָא לְתַלְתּ שְׁנִין אָתְיָא סְפִינַת אַפְרִיקָא טְעִינָא דְּהַב
וְכַסְפָּ שֵׁן דְּפִיל וְקוֹפִין וְטָוְסִין: וּרְבָא מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי אַרְעָא לְעוּתַר 23
וּלְחוֹכְמָא: וְכָל דָּיְרֵי אַרְעָא בָּעָן לְמֶחֱוֵי אַפֵּי שְׁלֹמֹה לְמִשְׁמַע יַת חוֹכְמָתֵיהּ 24
דְיְהַב יְיָ בְּלִבֵּיהּ: וְאִנּוּן מַיְתֵן גְּבַר קוּרְבָּנֵיהּ מָנֵי כַסְפָּא וּמָנֵי דַּהֲבָא וּלְבוּשִׁין וּמָנֵי 25
וְיָנָא וּבוּסְמָנִין סוּסְוָן וְכֵידָנָן גּוּיַרְתָּ שְׁנָא בְּשְׁנָא: וְכַנֵּשׁ שְׁלֹמֹה רְתִיכִין וּפָרָשִׁין 26
וַהֲוֹו לֵיהּ אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה רְתִיכִין וּתְרֵי עֲסַר אַלְפִּין פָּרָשִׁין וְאַשְׁרִנּוּן בְּקִרְוֵי רְתִיכַיָּא בַּר
מְדַּהֲוֹוּ עִם מַלְכָּא בִּירוּשְׁלֶם: וְיַהֲב מַלְכָּא יַת כַּסְפָּא בִּירוּשְׁלֶם כְּאַבְנַיָּא וְיָת אַרְזַיָּא יַהֲב 27
כִּשְׁקַמַיָּא דִבְשְׁפֵלְתָּא לְסַגִּי: וּמְתַפְּקִין סוּסְוָתָא דִלְשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה תַּגָּרֵי 28
מַלְכָּא וְנָבְנִין מִקְוֵה בְּדָמִין: וְסָלְקָא וְנָפְקָא רְתִיכָא מִמִּצְרַיִם בְּשִׁית מְאָה כַסְפָּא וְסוּסְיָתָא 29
בְּמְאָה וְחַמְשִׁין וְכֵן לְכָל מַלְכֵי חִתָּאֵי וּמַלְכֵי אֲרָם בִּרְעוּתְהוֹן נָפְקִין:

Paraph. CHALD. Versio Latina.

Et omnia vasa potus regis Selomoh erant ex auro, & omnia vasa domus 21
refrigerii *regis* ex auro bono, non erat argentum; non æstimabatur in
dieb⁹ Selomoh quicquam. Nam navis Aphrica erat regi in mari, cum navi 22
Hhiram : semel in tribus annis veniebat navis Aphrica, onusta auro & argento, dente elephantis, & simiis, & pavonibus. Et magnificatus est rex 23
Selomoh præ omnib⁹ regibus terræ, in divitiis, & in sapientia. Et omnes 24
habitatores terræ quærebant videre aspectum faciei Selomoh, ut audirent sapientiam ejus, quam dederat Dominus in corde ejus. Et illi affe- 25
rebant quisque munus suum, vasa argenti, & vasa auri, & vestes, & vasa armorum, & aromata, equos & mulos; statutum singulis annis. Et con- 26
gregavit Selomoh currus & equites, & fuerunt illi mille & quadringenti currus, & duodecim millia equitum, & collocavit illos in urbibus curruum, præter eos qui erant cum rege in Jerusalem. Et dedit rex argentum 27
in Jerusalem tanquam lapides, & cedros dedit tanquam sycomoros quæ sunt in planitie in multitudine. Et educebantur equi Selomoh ex Misz- 28
raim, & collectio mercatorum regis emebant collectionem precio. Et 29
ascendebat & exibat currus ex Misraim pro sexcentis argenteis, & equitatus pro centum quinquaginta : & sic omnibus regibus Hhithæorum, & regibus Aram in voluntate eorum exibant.

יא

וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה רְחִים נְשִׁין בְּנָת עַמְמִין סַגִּיאִין וְיָת בַּת פַּרְעֹה מוֹאֲבָאן עַמּוֹנָאן 1
אֲדוֹמָאן צִידוֹנָאן חִתָּאן: מִן עַמְמַיָּא דִי אֲמַר יְיָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תִתְעָרְבוּן בְּהוֹן 2
וְאִנּוּן לָא יִתְעָרְבוּן בְּכוֹן דִּלְמָא יַטְעוּן יָת לִבְכוֹן בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן בְּהוֹן אִתְרְעִי
שְׁלֹמֹה לְמִרְחַם: וַהֲוָאֹה לֵיהּ נְשִׁין מַלְכִּן שְׁבַע מְאָה וְלֵחֵנָן תְּלָת מְאָה 3
וְאַטְעִיאָה נְשׁוֹהִי יָת לִבֵּיהּ:

1 ET rex Selomoh amavit mulieres filias gentium multarum, & filiam
Pharghoh, Moabæas, Ghamonæas, Edomæas, Szidonæas, & Hhithæas.
Ex gentibus quas dixerat Dominus filiis Israel, Non immiscebimini cum 2
illis, & illæ non miscebuntur vobiscum, ut non errare faciant corda
vestra post errores suos; in illis complacuit sibi Selomoh ut amaret. Et 3
fuerunt ei uxores reginæ septingentæ, & concubinæ trecentæ; & errare
fecerunt uxores ejus cor ejus.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

21 * ܟܠ ܡܢܝ ܕܫܬܝܐ ܕܗܘ ܠܫܠܡܘܢ ܡܠܟܐ ܕܗܘ ܥܒܕ ܕܗܒ ܘܟܠ ܡܢܝ ܕܫܬܝܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܢ ܕܗܘ ܥܒܕ ܕܗܒ ܣܓܝ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܟܣܦ ܠܐ ܗܘܐ ܚܫܝܒ ܒܝܘܡܝ ܫܠܡܘܢ ܡܠܟܐ
22 ܡܛܠ ܕܐܝܠܬ ܬܪܫܝܫ ܥܡ ܐܝܠܬ ܚܝܪܡ ܡܕ ܫܢܬ ܬܠܬ ܐܝܠܬ ܬܪܫܝܫ ܡܛܥܢܐ ܕܗܒ ܘܟܣܦ ܫܢ ܘܩܘܦ ܘܛܘܢܣ ܘܛܘܣ ܘܦܪܘܐ ܘܟܕ ܡܛܥܢ ܐܝܠܬ ܬܪܫܝܫ ܟܠ ܫܢ ܘܫܢ
23 ܐܬܝܠ ܗܘܐ ܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܒܥܘܬܪ ܘܒܚܟܡܬ ܗܘ ܫܠܡܘܢ * ܘܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܒܥܘ ܠܡܚܙܐ ܐܦ ܠܐܡܪ ܠܫܡܥ ܐܦ ܠܡܫܡܥ ܠܚܟܡܬ
24 ܫܠܡܘܢ ܕܗܘ ܡܬܬ ܠܒܗ ܘܟܠ ܚܕ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܡܢ ܐܢܝ ܘܡܢ ܐܢ ܠܒܘܫ ܘܙܝܢ ܘܣܝܦ ܘܒܣܡ ܘܦܪܣ ܘܒܪ ܫܢ ܒܫܢ ܘܟܕ ܡܬ ܟܢܫ ܫܠܡܘܢ ܪܟܒ
25 * ܘܦܪܫ ܥܡ ܐܝܠܬ ܪܟܒ ܘܬܪܥܣܪ ܡܐܐ ܪܟܒ ܘܬܪܥܣܪ ܐܠܦ ܦܪܫ ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܒܡܕܝܢܬ ܪܟܒ ܘܒܝܪܘܫܠܡ ܥܡ ܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܗܘ ܫܠܛ ܒܟܠ
26 ܡܠܟܐ ܕܥܒܪ ܦܪܬ ܘܥܕ ܐܪܥ ܦܠܫܬ ܘܥܕ ܬܚܘܡ ܡܨܪ ܘܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܥܡ ܟܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘ ܠܡܨܪ ܘܠܐ ܐܬ ܠܗ ܐܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܚܘ ܗܘ ܫܠܡܘܢ
27 ܠܡܠܟ ܒܝܪܘܫܠܡ ܟܣܦ ܐܝܟ ܐܒܢ ܘܐܪܙ ܣܓܝ ܐܝܟ ܫܩܡ ܕܒܪ ܐܬ ܠܡܫܪܝ ܘܠܡܘܟܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ
28 * ܘܣܘܣܝܐ ܕܐܬ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ
29 * ܘܣܘܣܝܐ ܕܐܬ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ ܡܬܝ ܠܗ ܡܢ ܡܨܪ ܘܡܢ ܟܠ ܐܪܥܬ ܐܢܘܢ
1 * ܘܐܚܒ ܫܠܡܘܢ ܡܠܟ ܢܫ ܟܬ ܒܪ ܥ ܢ ܐ ܕ ܐ ܘ ܢ ܫ ܐ ܣ ܓ ܝ

מלכים א : יא

inclinaverunt ejus uxores ,Selomoh senectutis tempore in fuit Et
4 וַיְהִי לְעֵת זְקַנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטֶּינָה אֶת־
cum perfectum ejus cor erat non & ,alienos deos post ejus cor
לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־
Selomoh ivit Et .sui patris David cor sicut ,suo Deo Domino
5 יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִיד אָבִיו : וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה
abominationem Milchom post & ,Sidoniorum deum Hastoreth post
אַחֲרֵי עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי מַלְכֹּם שִׁקֻּץ
non & :Domini oculis in malum Selomoh fecit Et .Hammonitarum
6 עַמֹּנִים : וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא
ædificavit Tunc .ejus pater David sicut Dominum post adimplevit
מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו : אָז יִבְנֶה
7 *super* qui monte in Moab abominationi Chemos ipsi excelsum Selomoh
שְׁלֹמֹה בָּמָה לִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל־
fecit sic Et .Hammon filior ũ abominationi Molech & ,Jerusalem *facies*
פְּנֵי יְרוּשָׁלִָם וְלַמֹּלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן : וְכֵן עָשָׂה
8 suis diis *immolantibus & suffientibus* :alienigenis suis uxoribus omnibus
לְכָל־נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת מַקְטִירוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן :
cum à ejus cor declinaverat quia ,Selomoh *in* Dominus est iratus Et
9 וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי־נָטָה לְבָבוֹ מֵעִם
præceperat Et .duabus vicibus *eum ad viso* Israel Deo Domino
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם : וְצִוָּה
10 :alienos deos post *ire non pro* ,hoc verbo super *eum ad*
אֵלָיו עַל־הַדָּבָר הַזֶּה לִבְלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
Dominus dixit Et .Dominus præcepit quod custodivit non &
11 וְלֹא שָׁמַר אֵת אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
custodisti non & ,*tecum* hoc fuit quod Pro :Selomoh ad
לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה־זֹּאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ
scindam scindendo,*te super* præcepi quæ mea decreta &,meum pactum
בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת־
tuis diebus in Veruntamen .tuo servo illud dabo & ,*te desuper* regnum
12 הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ : אַךְ־בְּיָמֶיךָ
illud scindã tui filii manu de :tuũ patrem David propter hoc faciam non
לֹא אֶעֱשֶׂנָּה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בִּנְךָ אֶקְרָעֶנָּה :
13 ,tuo filio dabo unam tribum:scindam non regnum totum *Tantum*
רַק אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרָע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן לִבְנֶךָ
.elegi quam Jerusalem propter &,meum servum David propter
לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי :
14 ;Edomæum Hadad Selomoh ipsi adversarium Dominus suscitavit Et
וַיָּקֶם יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֶת הֲדַד הָאֲדֹמִי
David *existendo in* ,fuit Et .Edom in *ipse* regio semine de
מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם : וַיְהִי בִּהְיוֹת דָּוִד אֶת־
15 ,interfectos sepeliendum ad militiæ *principem Joab ascendendo in* ,Edom in
אֲדוֹם בַּעֲלוֹת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת־הַחֲלָלִים
mensibus sex Quoniam .Edom in masculum omnem percussisset &
16 וַיַּךְ כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם : כִּי־שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
masculum omnem *exciderat* donec ,Israel omnis &,Joab ibi mansit
יָשַׁב־שָׁם יוֹאָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַד־הִכְרִית כָּל־זָכָר
servis de Edomæi viri & ,ipse Adad fugit Et .Edom in
17 בֶּאֱדוֹם : וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּם מֵעַבְדֵי
.parvulus puer Hadad & :Ægyptum *ingrediendum ad* ,secum sui patris
אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרַיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן :
secum viros *ceperunt* & ,Paran venerunt &,Midian de surrexerũt Et
18 וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם
,Ægypti regem Parhoh ad Ægyptum sunt ingressi & ,Paran de
מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
.ei dedit terram & ,*ei dixit* patrem &,domum ei dedit &
וַיִּתֶּן־לוֹ בַּיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ :

Versio VULGATA LATINA.

4 Cúmque jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos : nec erat cor ejus perfectum cum Dño Deo suo, sicut
5 cor David patris ejus. Sed colebat Salomon Astarthen deã Sidoniorum, & Moloch idolũ
6 Ammonitarum. Fecitque Salomon quod non placuerat coram Domino, & non adimplevit ut sequeretur Dominũ, sicut
7 David pater ejus. Tunc ædificavit Salomon fanum Chamos idolo Moab, in monte qui est contra Jerusalé, & Moloch i-
8 dolo filiorum Ammon. Atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis, quæ adolebant thura, et immolabãt
9 diis suis. Igitur iratus est Dñs Salomoni, & aversa esset mens ejus à Domino Deo Israel, qui
10 apparuerat ei secundò, Et præceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos, & non custodivit quæ mandavit ei
11 Domin⁹. Dixit itaque Domin⁹, Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum, & præcepta mea quæ mandavi tibi, disrumpens scindam regnum tuum, & dabo illud
12 servo tuo, Veruntamen in diebus tuis non faciam, propter David patrem tuum : de manu filii tui scindam illud.
13 Nec totum regnum auferam, sed tribum unam dabo filio tuo, propter David servum meum, & Jerusalem quam elegi. Suscitavit autem Dominus
14 adversarium Salomoni, Adad Idumæum de semine regio,
15 qui erat in Edom. Cùm enim esset David in Idumæa, & ascendisset Joab princeps militiæ ad sepeliendum eos qui fuerãt interfecti, & occidisset
16 omne masculinũ in Idumæa, (Sex enim mensibus ibi moratus est Joab, & omnis Israel, donec interimeret omne ma-
17 sculinum in Idumæa,) Fũgit Adad ipse, & viri Idumæi de servis patris ejus cum eo, ut ingrederetur Ægyptum : erat autem Adad puer parvulus.
18 Cúmq; surrexissẽt de Madian, venerunt in Pharan, tulerúntque secum viros de Pharan, et introierunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti : qui dedit ei domum, & cibos constituit, & terram delegavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ) ἐξολεθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν
Ἐδὼμ ἐν τῷ πορεύθῆναι (λ) Ἰωὰβ ἄρχοντα
τὴν στρατιᾶς διαφθεῖραι πᾶν (μ) πταισματίας, καὶ ἐ-
16 κολαυν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ. Ὅτι
ἓξ μῆνας (ν) ἐνεκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ καὶ πᾶς
Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ, (ξ) ἕως ὅτου ἐξω-
λόθρευσεν πᾶν ἀρσενικὸν (ο) ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ.
17 Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς καὶ πάντες ἄνδρες
Ἰδυμαῖοι τῶν παίδων τοῦ παιδὸς αὐτοῦ μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ (π) εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ
18 παιδάριον μικρόν. Καὶ ἀνίσταν ἄνδρες ἐκ
τῆς πόλεως Μαδιὰμ, καὶ ἦλθον εἰς Φαρᾶν, καὶ
λαμβάνουσιν ἄνδρας (ρ) μεθ' αὑτῶν, καὶ ἔρχον-
ται πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλ-
θεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶ-
19 κον, καὶ ἄρτους διέταξεν (σ) αὐτῷ. Καὶ εὗρεν
Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔ-
δωκεν αὐτῷ γυναῖκα ἀδελφὴν τῆς γυναι-
20 αὐτοῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας (τ) μείζω. Καὶ ἔ-
τεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἄδερ τὸν
Γανηβὰθ υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν
Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν (τ) Φαραώ. καὶ ἦν
21 Γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. Καὶ Ἄδερ
ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμη Δαυὶδ μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ
ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἄδερ πρὸς Φα-
ραώ, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν
22 γῆν μου. Καὶ εἶπε (υ) Φαραὼ πρὸς Ἄδερ, Τίνι
σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδοὺ ζητεῖς ἀπ-
ελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδερ,
Ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέ-
στρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν (φ) αὐτοῦ. αὕτη
ἡ κακία ἣν ἐποίησεν Ἄδερ· καὶ ἐβαρυθύμη-
σεν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν (χ) ἐν γῇ Ἐ-
23 δώμ. Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ ὁ Ἐφραθὶ
ἐκ τῆς (ψ) Σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος
24 Σολομών. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὃ ἐπῆρατο
χεῖρας ὅτι βασιλεὺς Σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, ζυσ-
κλῶσε τὴν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πα-
25 τρὸς αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυ-
ρὸς δυνάμει. καὶ εἶδε Σολομὼν τὸ παιδάρι-
ον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ὄζει, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
29 (α) ὅτι πᾶς ἄρσενις οἶκος Ἰωσήφ. Καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν
ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν (β) Ἀχιὰ ὁ
Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέ-
στησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ. (γ) καὶ Ἀχιὰ περι-
ζεζωσμένος ἱματίῳ καινῷ, καὶ (δ) ἀμφό-
30 τεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ ἐπελάβετο
Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐ-
τῷ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγμα-
31 τα. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοὰμ, Λάβε σεαυ-
τῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν
βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμὼν, καὶ δώσω
σοι (ε) δέκα σκῆπτρα.

MS. A. (κ) ἐξολεθρεῦσαι (λ) Ἰωὰβ τὴν ἀρχοῦλα τὴν δυνάμεως διαφθεῖραι
(μ) πταισματίας, ἔκοψαν (ν) ἐκάθητο (ξ) ἕως ἂν ἐξόλεθρευσεν (ο) ἐκ τῆς
Ἰδυμαίας. (π) εἰσῆλθεν (ρ) μετ' αὐτῶν ἀπὸ Φαρὰν, καὶ ἔρχον) εἰς Αἴ-
γυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. (σ) αὐλῇ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐλῇ. Καὶ εὗρεν (†) μίζω. (τ) Φαραώ. *Καὶ Ἄδερ (υ) Φαραὼ, Τίνι σὺ (φ) αὐτοῦ. Καὶ ἤγερεν κύει Σατὰν τῷ Σαλω-
μὼν τὴν Ἐλιαδαὲ τὴν Βαραμεὲθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σωβὰ κύριον αὐτῆς. Καὶ συνηθροίσθη ἐπ' αὐτὸ ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συρέμμαλος, ἐν τῷ ἀποκλέννειν Δαυὶδ αὐλὲς. καὶ ἐ-
πορεύθη Δαμασκὸν, καὶ ἐκάθης ἐν αὐλῇ, καὶ ἐβασίλευσε ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἐγένετο ἀπηκεύθυος τοῦ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. αὕτη ἡ κακία Ἄδερ. καὶ ἐβαρυθύμησεν (χ) ἐν
τῷ Εδώμ. (ψ) Σαριδὰ, καὶ ὄνομα τῆ μητρὸς αὐτῆς Σαρουὰ γυνὴ χήρα, δοῦλος Σαλωμὼν, καὶ ὕψωσεν χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα (ω) Σαλωμών. * ᾠκοδόμησεν τὴν ἄκραν, καὶ
Συνέκλεισεν (α) ἐπὶ ἀρσις (β) Ἀχιὰς (γ) καὶ ὁ Ἀχιὰς (δ) ἀμφότεροι ἐν (ε) δέκα *ῥήγματα. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וַהֲוָה לְעִדָּן דְּסִיב שְׁלֹמֹה נְשׁוֹהִי אַטְעִיאָה יַת לִבֵּיהּ בָּתַר טָעֻוָת עַמְמַיָּא וְלָא הֲוָה לִבֵּיהּ
5 שְׁלִים בְּדַחֲלְתָּא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ כְּלִבָּא דְּדָוִד אֲבוֹהִי : וַאֲזַל שְׁלֹמֹה בָּתַר עִשְׁתֹּרֶת טָעוּת
6 צִידוֹנָאֵי וּבָתַר מַלְכֹּם שִׁקּוּץ עַמּוֹנָאֵי : וַעֲבַד שְׁלֹמֹה דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְלָא אַשְׁלִים בָּתַר
7 דַּחֲלְתָּא דַיְיָ כְּדָוִד אֲבוֹהִי : בְּכֵן בְּנָא שְׁלֹמֹה בֵּמְתָא לְכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָב בְּטוּרָא דִּי
8 עַל אַפֵּי יְרוּשְׁלֵם וּלְמוֹלֵךְ שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן : וְכֵן עֲבַד לְכָל נְשׁוֹהִי בְּנַת עַמְמַיָּא מַסְקָן
9 בּוּסְמִין וּמְדַבְּחָן לְטָעֻוָתְהוֹן : וְתַקֵּיף רוּגְזָא דַיְיָ בִּשְׁלֹמֹה אֲרֵי אִתְפְּנִי לִבֵּיהּ מִדַּחֲלְתָּא דַיְיָ
10 אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ תְּרֵתֵין זִמְנִין : וּפַקֵּיד עֲלוֹהִי עַל פִּתְגָמָא הָדֵין בְּדִיל דְּלָא
11 לְמֵהַךְ בָּתַר טָעֻוָת עַמְמַיָּא וְלָא נְטַר יַת דְּפַקֵּיד יְיָ : וַאֲמַר יְיָ לִשְׁלֹמֹה חֲלַף דַּהֲוָת דָּא
12 עִמָּךְ וְלָא נְטַרְתָּ פִּקְדַי וְקְיָמַי דִּי פַקֵּידִית עֲלָךְ אֲעַדֵּיאָה אֲעַדֵּי יַת מַלְכוּתָא מִנָּךְ וְאֶתְּנִנַּהּ
13 לְעַבְדָּךְ : בְּרַם בְּיוֹמָךְ לָא אֲעַבְּדִנַּהּ בְּדִיל דָּוִד אֲבוּךְ מִיַּד בְּנָךְ אֲעַדֵּנַּהּ : לְחוֹד יַת כָּל
מַלְכוּתָא לָא אֲעַדֵּי שִׁבְטָא חַד אֶתֵּן לְבַרְךָ בְּדִיל דָּוִד עַבְדִּי וּבְדִיל יְרוּשְׁלֵם קִרְתָּא
14 דְּאִתְרְעִיתִי : וַאֲקִים יְיָ סָטָן לִשְׁלֹמֹה יַת הֲדַד אֲדוֹמָאָה מִזַּרְעָא דְמַלְכָּא הוּא בֶּאֱדוֹם :
15 וַהֲוָה כַּד הֲוָה דָּוִד בֶּאֱדוֹם כַּד סְלִיק יוֹאָב רַב חֵילָא לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא וּקְטַל כָּל
16 דְּכוּרָא בֶּאֱדוֹם : אֲרֵי שִׁתָּא יַרְחִין יְתִיב תַּמָּן יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד דְּיַשֵּׁיצֵי כָּל דְּכוּרָא
17 בֶּאֱדוֹם : וַעֲרַק אֲדַד הוּא וְגַבְרִין אֲדוֹמָאִין מֶעַבְדֵי אֲבוּהִי עִמֵּיהּ לְמֵעַל לְמִצְרָיִם
18 וַהֲדַד יְנִיק זְעַר : וְקָמוּ מִמִּדְיָן וַאֲתוֹ לְפָארָן וּדְבָרוּ גַּבְרִין עִמְּהוֹן מִפָּארָן וַאֲתוֹ לְמִצְרַיִם
לְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְיָהַב לֵיהּ בֵּיתָא וּמְזוֹן אֲמַר לְסַפָּקָא לֵיהּ וְאַרְעָא
יְהַב לֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in tempore quo senuit Selomoh, uxores ejus errare fecerunt cor 4
ejus post errores gentium, nec fuit cor ejus perfectum in timore Domini
Dei sui, ficut cor David patris sui. Sed ambulavit Selomoh post Ghasto- 5
reth errorem Szidonæorum, & post Milchom abominationem Ghammo-
næorum. Et fecit Selomoh quod malum erat ante Dominum, & non per- 6
fecit [*ambulare*] post timorem Domini ficut David pater ejus. Tunc ædi- 7
ficavit Selomoh excelsum Chamos abominationi Moabæorum in monte,
qui est super faciem Jerusalem, & Molech abominationi filiorum Gha-
mon. Et sic fecit omnibus uxoribus suis, filiabus gentium adolentibus 8
aromata, & sacrificantibus erroribus suis. Et invaluit indignatio Do- 9
mini in Selomoh quòd aversum esset cor ejus à timore Domini Dei Is-
rael, qui revelatus fuerat ei duabus vicibus. Et jusserat ei super re hac, 10
ut non ambularet post errores gentium ; & non custodivit quod jusserat
Dominus. Et dixit Dominus Selomoh, Propterea quòd fuit hoc tecum, 11
& non servâsti præcepta mea, & decreta mea quæ jussi tibi ; removendo
removebo regnum à te, & dabo illud servo tuo. Verùm in diebus tuis 12
non faciam hoc, propter David patrem tuum : de manu filii tui remo-
vebo illud. Attamen omne regnum non removebo ; tribum unam dabo 13
filio tuo propter David servum meum, & propter Jerusalem quem volui.
Et suscitavit Dñs adversarium Selomoh Hadad Edomæum de semine re- 14
gio ; ipse erat in Edom. Et fuit cùm esset David in Edom ; & cùm ascen- 15
disset Joab princeps exercit⁹ ad expoliandũ mortuos, & interfecit omnem
masculum in Edom. Nam sex menses sederat ibi Joab, & omnis Israel, 16
usq; quo deleviſſent omnem masculum in Edom. Et fugerat *Adad* ipse, et 17
viri Edomæi de servis patris sui cum eo, ut intrarent in Misraim ; &
Hadad erat puer parvus. Et surrexerunt de Midian, & venerunt in Pha- 18
ran, & acceperunt viros secum de Pharan, & venerunt in Misraim ad
Pharghoh regem Misraim, & dedit ei domum, & victum : dixit ut sup-
peterent illi, & terram dedit illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܗܘܐ ܟܕ ܣܒ ܫܠܡܘܢ ܕܢܫ̈ܘܗܝ ܐܬܦܬܝ ܠܒܗ ܒܬܪ̈ܐ ܕܐܠܗ̈ܐ ܐ̈ܚܪ̈ܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܒܗ ܫܠܡ ܥܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܐܝܟ ܠܒ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ׃

5 ܘܐܙܠ ܫܠܡܘܢ ܒܬܪ ܥܫܬܪܬ ܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢܝܐ ܘܒܬܪ ܡܠܟܘܡ ܪܓܣ ܕܥܡܘܢ׃

6 ܘܥܒܕ ܫܠܡܘܢ ܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܡܠܐ ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ׃

7 ܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܒܡܪܬܐ ܠܟܡܘܫ ܐܠܗ ܡܘܐܒ ܒܛܘܪܐ ܕܩܕܡ ܐܘܪܫܠܡ ܘܠܡܠܟܘܡ ܪܓܣ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ׃

8 ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܟܠ ܢܫ̈ܘܗܝ ܟܪ̈ܝ̈ܗ ܘ̈ܐ ܕܩܛܪ̈ܝܢ ܘ̈ܕܕܒ̈ܚܝܢ ܠܐ̈ܠܗ̈ܐ ܐ̈ܚܪ̈ܢ׃

9 ܘܬܟܝܠ ܡܪܝܐ ܥܠ ܫܠܡܘܢ ܕܐܬܦܬܝ ܠܒܗ ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܕܐܬܪ̈ܐ ܠܗ ܬܪ̈ܝܢ׃

10 ܘܦܩܕ ܠܗ ܥܠ ܗܕܐ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܗ̈ܐ ܐ̈ܚܪ̈ܢ ܘܠܐ ܛܪ ܠܡ ܕܦܩܕ ܠܗ ܡܪܝܐ׃

11 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܠܡܘܢ ܡܛܠ ܕܗܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܘܠܐ ܢܛܪ̈ܬ ܩܝܡܝ ܘܣܗ̈ܕܘܬܝ ܕܦܩܕܬ ܠܟ ܐܦ ܓܙܪ ܐܦܩ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܥܠܘܗܝ ܘܐܬܠ ܠܥܒܕܟ׃

12 ܒܪܡ ܒܝܘܡ̈ܝܟ ܠܐ ܐܥܒܕ ܗܕܐ ܒܓ̈ܠ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܡܢ ܝܕ ܒܪܟ ܐܦܩ ܐܢܐ׃

13 ܠܐ ܓܙܪ ܐܦܩ ܟܠ ܡܠܟܘܬܐ ܫܒܛ ܚܕ ܐܬܠ ܠܒܪܟ ܒܓ̈ܠ ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܘܒܓ̈ܠ ܐܘܪܫܠܡ ܕܒܚܝܬ׃

14 ܘܩܐܡ ܡܪܝܐ ܣܛܢܐ ܠܫܠܡܘܢ ܗܕܕ ܐܕܘܡܝ ܡܢ ܙܪܥ ܡܠܟ̈ܐ ܕܐܕܘܡ׃

15 ܗܘܐ ܟܕ ܗܘ ܕܘܝܕ ܒܐܕܘܡ ܘܣܠܩ ܝܘܐܒ ܪܒ ܚ̈ܝܠܐ ܠܡܩܒܪ ܩܛ̈ܠ̈ܐ ܘܩܛܠ ܟܠ ܕܟܪ ܒܐܕܘܡ׃

16 ܐܡܪ ܠܡ ܝܘܐܒ ܬܠܬ ܫ̈ܢ̈ܝܢ ܐܬܩܛܠ ܟܠ ܓܒܪܐ ܒܐܕܘܡ ܘܗܕܕ ܐܙܠ ܥܡ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܥܕ ܕܫܠܡ ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܐܕܘܡ׃

17 ܗܪܒ ܗܕܕ ܗܘ ܘ̈ܐ ܓ̈ܒ̈ܪ̈ܐ ܐ̈ܕ̈ܘ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܡܢ ܥܒ̈ܕ̈ܝ ܐܒ̈ܘ̈ܗ̈ܝ ܥܡܗ ܠܡܨܪ ܘܗܕܕ ܥܠܡ ܙܥܘܪ׃

18 ܘܩܡܘ ܡܢ ܡܕܝܢ ܘܐܬܘ ܠܦܪܢ ܘܢܣܒܘ ܓ̈ܒ̈ܪ̈ܐ ܥܡܗܘܢ ܡܢ ܦܪܢ ܘܐܬܘ ܠܡܨܪ ܠܘܬ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟ ܡܨܪ ܘܝܗܒ ܠܗ ܒܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܦ ܐܪܥܐ ܝܗܒ ܠܟ׃

Factúmque est ut tempore senectutis Salomonis seducerent uxores ejus animum ipsius 4
post deos alios, nec esset cor ejus sincerum erga Dominum Deum suum ut cor Davidis patris ejus. Abiitq; Salomon post Esteroth deam Sidoniorum, & post Chamos cultum Moabitarum, & post Malchom deum Ammonitarum. Fecitq; Salomon quod malum erat coram Domino, nec integrè sequutus est Dominum quemadmodum David pater suus. Tunc ædificavit Salomon altare Chamoso deo Moabitarum in monte qui est è regione Hierusalem, & Malchomo deo Ammonitarum. Idémq; fecit omnibus uxoribus suis alienigenis, quæ thura adolebant, & sacrificabant diis suis. Quapropter iratus est Dominus contra Salomonem, eò quòd aversum esset cor ejus à Domino Deo Israelis, qui bis apparuerat ei, Et hac de re monuerat eum; ne *scilicet* sequeretur deos gentium: nec tamen servaverat quod præceperat ei Dominus. Dixítque Dominus Salomoni, Quandoquidem hoc apud te factum est, nec servâsti statuta mea, & judicia, atque mandata quæ præcepi tibi; omninò excindam regnum è manibus tuis, dabóq; illud servo tuo. Verùm dieb⁹ tuis non faciam hoc, propter Davidem servum meũ: è manu filii tui excindam illud. Nec tamen totum regnum excindam: tribum unam dabo filio tuo, propter Davidem servum meum & propter Jerusalem civitatem quam elegi. Itaque suscitavit Dominus adversarium Salomoni Hadadum Edomæum. Is enim erat de semine regum in Edom; Cúmque vastâsset David Edom, quando Joab princeps exercitûs ascendens ad sepeliendos confossos interfecit omnes mares in Edom; (Sex enim mensibus mansit ibi Joab totúq; cum eo Israel, donec interficeret omnem marem in Edom) Fugerat Hadad ipse cum aliquot Edomæis servis patris sui, ut se reciperent in Ægyptum: erat autem Hadad puer parvus. Et surgentes è Median ingressi sunt in Phadan; ductíq; secum viris è Phadan ingressi sunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti, qui dedit ei domum & cibum, dixítq; ei, Maneto apud me, quin & regionem dedit illi.

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ولما كان عند كبر سليمن اعوي نساوه قلبه * ومال الي الهة اخر ولم يكن قلبه سلما لله

5 ربه * مثل ما كان قلب داود ابيه * وتبع سليمان عسترون الهة الصيدانيين * وكاموس اله

6 الموابيين * وملكوم اله بني عمون * واربكب سليمن القبيح امام الرب * ولم يتم عمل الله

7 وعبادته مثل داود ابيه * وبنا سليمان بعد ذلك مذبحا لكاموس اله موآب * في الجبل الذي

8 قدام اورسليم * ولملكوم اله بني عمون * وكذلك صنع بجميع نسايه الغربايه * انه جعل لهن

9 مواضع يدبحن ويبخرن * فغضب الرب على سليمن * حيث مال قلبه عن عباده اله اسرايل

10 الذي ظهر له مرتين * ونهاه من هذا العمل * ان لا يتبع الهة السعوب * ولم يحفظ ما امر

11 الرب * فقال الرب لسليمان * لانك فعلت هذا الفعل * ولم تحفظ عهودي واحكامي ووصاياي

12 التي امرتك بها * اشق الملك واجرحه من يدك * واصيره الى عبرك * ولكن لا افعل ذلك في

13 حياتك * من اجل داود عبدي * ولكن انزع الملك من يد ابنك * ولا اجرح الملك كله

14 من يديكم * ولكن اعطي لابنك سبطا واحدا * من اجل داود عبدي * ومن اجل اورسليم

15 القرية التي انتخبت * وصير الرب لسليمن معاندا * وهو هداد الادومي * هذا كان من نسل

16 ملوك ادوم * ولما حارب داود ادوم * عند ما صعد يواب صاحب حربة داود ليدفن القتلى *

17 وقتل كل ذكر كان في ادوم * من اجل ان يواب وبني اسرايل مكثوا في ادوم ستة اشهر حتى

18 قتلوا كل ذكر كان بها * فهرب هذا هداد هو وقومه وعبيده من ادوم * ودخل الى ارض مصر

الى فرعون ملك مصر * وكان هداد صبيا صغيرا حيث هرب * وكان دخوله الى مصر * انه خرج

من مدين ووافا الى فاران * واخذ معه رجالا من فاران * ودخل ارض مصر * واعطاه فرعون منزلا

واجرى عليه ارزاقا * وقال له * اسكن عندي * ودفع له ارضا *

Cùmque senuisset jam Salomon, decepérunt uxores ejus animum ipsius, et declinavit ad deos alienos, nec fuit animus ejus integer cum Deo Domino suo, qualis fuerat animus Davidis patris ejus. Et secutus est Salomon Astaroth deam Sidoniorum, & Chamos deum Moabitarum, & Malchom deum Ammonitarum, Designavitque Salomon turpitudinem coram Domino, nec perfecit opus Dei & cultum ipsius, sicut David pater ejus. Deinde extruxit Salomon aram Chamoso deo Moabi in monte qui est ex adverso Jerusalem, & Malchomo deo Ammonitarum. Ita fecit omnibus uxoribus suis alienigenis: fecit enim eis loca ad sacrificandũ & adolendum. Quamobrem succensuit Dominus Salomoni ubi aversum esset cor ejus à cultu Dei Israelis, qui bis apparuerat ei, Et interdixerat ei facinus ejusmodi, ne scilicet sectaretur deos gentium; nec observâsset quod mandaverat ei Dominus. Quarè dixit Dominus ad Salomonem, Quoniam tantum facinus perpetrâsti, nec custodîsti fœdera, judicia, ac præcepta mea quæ tibi mandaveram; scindam regnum, & extraham illud è manu tua, aliúque tradam. Veruntamen non faciam hoc te vivente, propter Davidem servũ meum; sed regnum auferam de manu filii tui. Non tamen abstraham totum regnum è manibus vestris, sed tribum unam dabo filio tuo, propter Davidem servũ meum, et propter Jerusalẽ civitatẽ quam elegi. Quarè suscitavit Dominus Salomoni adversarium, nempe Hadadum Edomæum. Erat enim is ex prosapia Regum Edom: Cúmque oppugnâsset David Edom, quando descendit Joab sarissophorus Davidis ut sepeliret confossos, peremitque omnem masculum qui erat in Edom; (Joab enim et Israelitæ morati sunt in Edom sex mensibus, donec perimerent omnem masculum qui erat in ea.) Fugiens Hadad iste unà cum gente sua et servis suis ex Edom, contulit se in terram Ægypti ad Pharaonem regem Ægypti: erat autẽ Hadad puer parvus cùm fugit. Fuit autem ingressus ejus in Ægyptũ hoc pacto: egressus è Madian abiit ad Pharan, assumptíque secum viris è Pharan ingressus est terram Ægypti: dedítque ei Pharaon domicilium, & annonam præbuit illi, dixítque ei; Commorare apud me; terrámque dedit illi.

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

מלכים א : יא

uxorem ei dedit & ;valde Parhoh oculis in gratiam Hadad invenit Et
19 וַיִּמְצָא הֲדַד חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה מְאֹד וַיִּתֶּן־לוֹ אִשָּׁה
ei peperit Et *Jhera* Tachpenes ſororem ſuæ uxoris ſororem
20 אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס הַגְּבִירָה: וַתֵּלֶד לוֹ
Tachpenes eum ablactavit & ,ejus filium Ghenubath Tachpenes ſoror
אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס אֶת־גְּנֻבַת בְּנוֹ וַתִּגְמְלֵהוּ תַּחְפְּנֵס
medio in Parhoh *domi* Ghenubath fuit & :Parhoh domus medio in
בְּתוֹךְ בֵּית פַּרְעֹה וַיְהִי גְנֻבַת בֵּית פַּרְעֹה בְּתוֹךְ
David *jacèret* quòd ,Ægypto in audivit Hadad Et .Parhoh filiorum
21 בְּנֵי פַרְעֹה: וְהֲדַד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם כִּי־שָׁכַב דָּוִד
dixit & ;militiæ princeps Joab eſſet mortuus quòd & ,ſuis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו וְכִי־מֵת יוֹאָב שַׂר־הַצָּבָא וַיֹּאמֶר
ei Dixitque .meam terram ad ibo & ,me Dimitte :Parhoh ad Hadad
הֲדַד אֶל־פַּרְעֹה שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל־אַרְצִי: וַיֹּאמֶר לוֹ
ad ire *quærens tu ecce* & ,mecum *indigens* tu quo Nam:Parhoh
פַּרְעֹה כִּי מָה אַתָּה חָסֵר עִמָּדִי וְהִנְּךָ מְבַקֵּשׁ לְלֶכֶת אֶל־
ſuſcitavit Et .me dimitte dimittendo ſed ,*Non* :dixit & ?tuam terram
אַרְצֶךָ וַיֹּאמֶר ׳לֹא כִּי שַׁלֵּחַ תְּשַׁלְּחֵנִי: וַיָּקֶם
ab fugerat qui ,Eljadah filium Rezon adverſarium ei Deus
אֱלֹהִים לוֹ שָׂטָן אֶת־רְזוֹן בֶּן־אֶלְיְדָע אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֵת
,viros eum *ſuper* congregavit Et .ſuo domino Sobah rege Hadadhezer
הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה אֲדֹנָיו: וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו אֲנָשִׁים
,Dammeſec abieruntque :eos David *occidendo in* ,*agminib* princeps fuit &
וַיְהִי שַׂר־גְּדוּד בַּהֲרֹג דָּוִד אֹתָם וַיֵּלְכוּ דַמֶּשֶׂק
adverſarius Eratque .Dammeſec In regnaverunt & ,ea in habitaverunt &
וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ בְּדַמָּשֶׂק: וַיְהִי שָׂטָן
:Hadad quod malo cum & ,Selomoh diebus omnibus Iſraeli
לְיִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵי שְׁלֹמֹה וְאֶת־הָרָעָה אֲשֶׁר הֲדַד
Jarobham Et .Syriam ſuper regnavitque ,Iſrael *in* eſt deteſtatus &
וַיָּקָץ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ עַל־אֲרָם: וַיָּרָבְעָם
Seruhah ejus matris nomen &) :Seredah de Ephratæi Nebat filius
בֶּן־נְבָט אֶפְרָתִי מִן־הַצְּרֵדָה וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה
,regem *in* manum levavit & ;Selomoh ipſi ſervus (,vidua mulier
אִשָּׁה אַלְמָנָה עֶבֶד לִשְׁלֹמֹה וַיָּרֶם יָד בַּמֶּלֶךְ:
ædificavit Selomoh :regem *in* manum levavit *quare* ,*yes* *hæc* Et
27 וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־הֵרִים יָד בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת־
vir Et .ſui patris David civitatis diruptionem clauſit ;Millo
28 הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת־פֶּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו: וְהָאִישׁ
faciens quia puerum Selomoh vidit & :robore potens Jarobham
יָרָבְעָם גִּבּוֹר חָיִל וַיַּרְא שְׁלֹמֹה אֶת־הַנַּעַר כִּי־עֹשֶׂה
,fuit Et .Joſeph domus *comportationi* omni eum præfecit & :*ipſe* *opus*
29 מְלָאכָה הוּא וַיַּפְקֵד אֹתוֹ לְכָל־סֵבֶל בֵּית יוֹסֵף: וַיְהִי
eum invenit & ,Jeruſalaim de eſt egreſſus Jarobham & ,illo tempore in
בָּעֵת הַהִוא וְיָרָבְעָם יָצָא מִירוּשָׁלִַם וַיִּמְצָא אֹתוֹ
veſte opertus *ipſe* & ,via in propheta Silonites Achijah
אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בַּדֶּרֶךְ וְהוּא מִתְכַּסֶּה בְּשַׂלְמָה
veſtem *ſua* Achijah apprehendit Et .agro in ſoli ipſi ambo & ,nova
30 חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה: וַיִּתְפֹּשׂ אֲחִיָּה בְּשַׂלְמָה
Dixitque .ſciſſiones duodecim illam ſcidit &,ſe ſuper quæ ,novam
31 הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיְקָרְעֵהָ שְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים: וַיֹּאמֶר
Dominus dixit ſic nam :ſciſſiones decem tibi *Cape* :Jarobham ad
לְיָרָבְעָם קַח־לְךָ עֲשָׂרָה קְרָעִים כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
;Selomoh manu de regnum *ſcindens* ego Ecce ,Iſrael Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קֹרֵעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה
,ei erit una tribus Et .tribus decem tibi dabo &
וְנָתַתִּי לְךָ אֶת עֲשֶׂרֶה הַשְּׁבָטִים: וְהַשֵּׁבֶט הָאֶחָד יִהְיֶה לוֹ
quam civitatem Jeruſalaim propter & ,David meum ſervum propter
לְמַעַן ׳עַבְדִּי דָּוִד וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם הָעִיר אֲשֶׁר
.Iſrael tribubus omnibus ex ,*ea in* elegi
בָּחַרְתִּי בָהּ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:

Verſio VULGAT. LAT.

19 Et invenit Adad gratiam corã Pharaone valdè, in tantum ut daret ei uxorem, ſororem uxoris ſuæ germanam Taphnes re-
20 ginæ. Genuítque ei ſoror Taphnes Genubath filium, & nutrivit eum Taphnes in domo Pharaonis : erátque Genubath habitans apud Phara-
21 onem cum filiis ejus. Cúmq; audiſſet Adad in Ægypto, dormíſſe David cum patrib⁹ ſuis, & mortuũ eſſe Joab principẽ militiæ, dixit Pharaoni; Dimitte me, ut vadã in terram meã.
22 Dixítque ei Pharao; Quâ enim re apud me indiges, ut quæras ire ad terram tuam? At ille reſpondit, Nullâ : ſed obſecro te
23 ut dimittas me. Suſcitavit quoque ei Deus adverſarium Razon filium Eliada, qui fugerat Adarezer regẽ Soba domi-
24 num ſuum : Et congregavit contra eum viros, & factus eſt princeps latronum cùm interficeret eos David : abierúntq; Damaſcum, & habitaverunt ibi, & conſtituerunt eum regẽ
25 in Damaſco. Erátque adverſarius Iſraeli cunctis dieb⁹ Salomonis : & hoc eſt malum Adad, & odiũ contra Iſrael, re-
26 gnavítque in Syria. Jeroboã quoque filius Nabath, Ephrathæus, de Sareda, ſervus Salomonis : cujus mater erat nomine Sarua, mulier vidua : leva-
27 vit manum contra regem. Et hæc eſt cauſa rebellionis adverſùs eum, quia Salomon ædificavit Mello, et coæquavit voraginem civitatis David patris
28 ſui. Erat autem Jeroboam vir fortis & potens : vidénſque Salomon adoleſcentem bonæ indolis & induſtrium, conſtituerat eum præfectũ ſuper tributa univerſæ domûs Joſeph.
29 Factum eſt igitur in tempore illo, ut Jeroboam egrederetur de Jeruſalem, & inveniret eum Ahias Silonites propheta in via; opertus pallio novo : erant
30 autẽ duo tantùm in agro. Apprehendénſque Ahias pallium ſuum novum, quo coopertus erat, ſcidit in duodecim partes.
31 Et ait ad Jeroboam, Tolle tibi decem ſciſſuras : hæc enim dicit Dominus Deus Iſrael ; Ecce ego ſcindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decẽ
32 tribus. Porrò una tribus remanebit ei, propter ſervum meum David, & Jeruſalem civitatem, quam elegi ex omnibus tribubus Iſrael :

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν
μου Δαυὶδ, καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν
ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσρα-
33 ήλ. Ἀνθ' ὧν (ζ) ἐγκατέλιπέ με, καὶ ἐποίησε
τῇ Ἀσάρῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ τῷ
Χαμὼς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μωὰβ, καὶ τῷ βα-
σιλεῖ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ
οὐκ (κ) ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδοῖς μου τοῦ ποιῆσαι τὸ
εὐθὲς ἐνώπιον (λ) ἐμοῦ, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ
34 αὐτοῦ. Καὶ οὐ μὴ λάβω (ι) τὴν βασιλείαν ὅλην
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀντιλαυόμενόν (μ) ἀπέ-
τάξαμαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
αὐτοῦ, (κ) διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξ-
35 ελεξάμην (λ) αὐτόν. Καὶ λήψομαι τὴν βασι-
λείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰς
δέκα σκῆπτρα. Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω (ν) τὰ δύο
σκῆπτρα, ὅπως ᾖ στάσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ
πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἰερουσα-
λὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ
36 θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ
βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου,
37 καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς πάντα ὅσα ἂν ἐπιλέγωμαί σοι,
ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ
πορεύθῃς ἐν τῇ ὁδοῖς μου, καὶ (ο) ποιήσῃς τὸ
εὐθὲς ἐνώπιον (μ) ἐμοῦ, τοῦ φυλάξαι τὰ
προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου, καθὼς
ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ
καὶ (ν) οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστὸν, καθὼς ᾠ-
38 κοδόμησα τῷ (ξ) Δαυίδ. Καὶ ἐζήτησε Σα-
λωμὼν θανατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ (ο) ἀνέστη
καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακὶμ βα-
σιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ
41 ἀπέθανε Σολομών. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Σαλωμὼν καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσαν τὴν
φρόνησιν αὐτοῦ, (π) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα (ρ) γέγρα-
42 πται ἐν βιβλίῳ ῥημάτων Σολομών; Καὶ αἱ
ἡμέραι ἃς (σ) ἐβασίλευε Σολομὼν ἐν Ἰερου-
σαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (τ) τεσσεράκοντα
43 ἔτη. Καὶ ἐκοιμήθη Σολομὼν μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ
υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἐπ' ὀνόματι ἐν Αἰγύπτῳ
ὡς ἔφυγε ἐκ προσώπου Σολωμὼν καὶ ἐκάθητο
ἐν Αἰγύπτῳ, καθεύδων καὶ ἔρχεται εἰς τὸ πο-
λιν αὐτὸς εἰς τὴν Σαειρὰ τὸ ἐν ὄρει Ε-
φραίμ. καὶ ὁ βασιλεὺς Σολωμὼν ἐκοιμήθη
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (ζ) κατέλιπέν με, (κ) ἐπορεύθη ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ (λ) ἐμοῦ καὶ δικαιοσύνας μου καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυὶδ (ι) ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ (κ) διὰ Δαυὶδ (λ) αὐτὸν, ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου καὶ ἀκρίβασμόν. Καὶ λήμψομαι (ι) δύο (") ποιήσῃς (μ) ἐμοῦ, φυλάξαῖς τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, καθὼς (ν) οἰκοδόμησα οἶκον (ξ) Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὴν Ἰσραήλ. Καὶ κακωχήσω τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ διὰ ταῦτα, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐζήτησεν Σαλωμὼν (ο) ἀνέστη Ἱεροβοὰμ καὶ (π) οὐχ (ρ) γεγραμμένα ἐν (σ) ἐβασίλευσεν (τ) τεσσεράκοντα (υ) αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ροβοὰμ υἱὸς

CAP. XII.

1 Καὶ πορεύεται (α) βασιλεὺς Ροβοὰμ εἰς
Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα (β) ἦρχοντο πᾶς
Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι (γ) αὐτόν.

Et duo ſceptra erunt ei propter 32
ſervum meum David, & propter
Hieruſalem, civitatem, quam ele-
gi in ea ex omnibus tribubus Iſ-
rael: Pro eo, quòd dereliquit me, 33
& (q)fecit Aſtarte abominatio-
ni Sidoniorum, & (r) Chamos,
& idolis Moab, & regi eorum
offendiculo filiorum Ammon, &
non ambulavit in viis meis, ad
faciendum rectum coram me, ſic-
ut David pater ejus. Et non tol- 34
lam regnum totum de manu ejus:
ſed propugnans propugnabo ei o-
mnes dies vitæ ejus, propter Da-
vid ſervum meum, quem elegi
eum. Et tollam regnum de manu 35
filii ejus: & dabo tibi decem ſce-
ptra. Filio autẽ ejus dabo duo ſce- 36
ptra, ut ſit (ſ) ſedes ſervo meo
David omnibus diebus coram me
in Hieruſalem civitate, quam e-
legi mihi ad ponendum nomen
meum ibi. Et te aſſumam, & 37
regnabis, in quibus concupiſcit a-
nima tua : & tu eris rex ſuper
Iſrael. Et erit, ſi cuſtodieris omnia, 38
quæcunq; mandavero tibi, & am-
bulaveris in viis meis, & feceris
rectum coram me, cuſtodiendo
præcepta mea, & mandata mea,
ſicut fecit David ſervus meus, &
ero tecum, & ædificabo tibi do-
mum fidelem, ſicut ædificavi ipſi
(t) David. Et quæſivit Salomon 40
interficere Hieroboam. Et ſurrexit,
& auſugit in Ægyptum ad Su-
ſacim regem Ægypti: & fuit in
Ægypto, quoadusq; mortuus eſt
Salomon. Et reliqua verborum 41
Salomon, & omnia, quæcunq;
fecit, & (u) omnem prudentiam
ejus, nónne ecce hæc ſcripta ſunt
in libro verborum Salomonis? Et 42
dies, quibus regnabat Salomon in
Hieruſalem ſuper omnem Iſrael,
(x) quadraginta anni. Et dormi- 43
vit Salomon cum patribus ſuis: et
ſepelierunt eum in civitate David
patris ejus. Et (y) factum eſt, poſt-
quàm audivit Hieroboam filius
Nabat, & cùm adhuc ipſe eſſet
in Ægypto, ut fugerat à facie Sa-
lomonis, & ſederat in Ægypto;
dirigit ſe, & venit in civitatem
ſuam Sarira, quæ in monte E-
phræm. Et rex Salomon dormivit
cum patribus ſuis, & regnavit
Roboam filius ejus pro eo.

CAP. XII.

1 Et vadit rex Roboam in Sici-
ma: quoniam in Sicima veniebant
omnis Iſrael ad faciendum regem
eum.

2 MS.A. (α) ὁ βασιλεὺς (β) ἤρχετο (γ) αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἔτι ὢν ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγε ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Σολωμών,
3 καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ואשכח הדד רחמין בעיני פרעה לחדא ויהב ליה אתתא ית אחת אתתיה אחתיה
19 דתחפנס מלכתא : וילידת ליה אחתא דתחפנס ית גנובת בריה ותחלתיה תחפנס
20 בגו ביית פרעה והוה גנובת דבית פרעה בגו בני פרעה : והדד שמע במצרים ארי
21 שכיב דוד עם אבהתוהי וארי מית יואב רב חילא ואמר הדד לפרעה שלחני ואהך
22 לארעי : ואמר ליה פרעה ארי מא אית חסר עמי דאת בעי למיזל לארעך ואמר לא ארי
23 שלחא תשלחנני : ואקים ייי ליה סטן ית רזון בר אלידע דערק מן קדם הדד עזר
24 מלכא דצובה רבוניה : וכנש עלוהי נברין והוה רב משריתא כד קטיל דוד יתהון
25 ואזלו לדמשק ויתיבו בה ומלכו בדמשק : והוה סטן לישראל כל יומי שלמה וית
26 בישתא דעבד הדד ומריד בישראל ומלך על ארם : וירבעם בר נבט אפרתי מן צרדא
27 ושום אמיה צרועה אתתא ארמלתא עבדא לשלמה ואתים ידא במלכא : ודין
פתגמא דארים ידא במלכא שלמה בנא ית מליתא אחדית ית תרעתא קרתא דדוד
28 אבוהי : וגברא ירבעם גבר חילא וחזא שלמה ית עולמא ארי עביד עבידתא הוא ומני
29 יתיה לכל סכקי מסין דביית יוסף : והוה בעדנא ההיא וירבעם נפק מירושלם
ואשכח יתיה אחיה שלונאה נביאה באורחא והוא מתכסי בכסותא חדתא ותריהון
30 אנון בלחודיהון בחקלא : ואחד אחיה בכסותא חדתא די עלוהי וסדיקה לתרין
31 עסר סדקין : ואמר לירבעם סב לך עסרא סדקין ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל הא
32 אנא מעדי ית מלכותא מידא דשלמה ואתן לך ית עסרא שבטין : ושבטא חד יהי ליה
בדיל דוד עבדי ובדיל ירושלם קרתא דאתרעיתי בה מכל שבטיא דישראל :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et invenit Hadad gratiam in oculis Pharghoh valdè, & dedit illi uxorem 19
ſororem uxoris ſuæ, ſororem Thahhpenezz reginæ : Et peperit illi ſoror 20
Thahhpenezz, Genubath filium ejus, & ablactavit illum Thahhpenezz in
medio *domus* Pharghoh, & fuit Genubath [*adoleſcens*] domus Pharghoh
in medio filiorum Phargholi. Et Hadad audivit in Miſraim, quòd dor- 21
mîſſet David cum patribus ſuis, & quòd mortuus eſſet Joab magiſter ex-
ercitus : & dixit Hadad ad Pharghoh, Dimitte me ut abeam in terram
meam. Et dixit illi Pharghoh, Nam quo indiges tu mecum, ut quæras 22
ire in terram tuam? & dixit : Non, quia dimittendo dimittes me. Et 23
ſuſcitavit Dñs illi adverſarium Rezon filium Eljadagh, qui fugerat ab
ante *Hadadgheſer* regem Szoba dominum ſuum. Et congregavit ad ſe vi- 24
ros, & fuit magiſter caſtrorum quando occîdit David illos ; & iverunt in
Dameſech, & ſederunt in ea, & regnârunt in Dameſech. Et fuit adver- 25
ſarius Iſraeli omnibus diebus Selomoh : & cum malo quod fecit Hadad,
rebellavit in Iſrael, & regnavit ſuper Aram. Et Jerobgham filius Nebat 26
Ephratæi de Szerada, & nomen matris ejus Szerughah mulier vidua, ſerv⁹
Selomoh extulit manum in regem. Et hæc eſt cauſa propter quam extulit 27
manum in regem, Selomoh ædificavit âggerem, & occluſit rupturam ur-
bis David patris ſui. Et vir Jerobgham erat robuſt⁹ fortitudine : & vidit 28
Selomoh adoleſcentem, quòd factor operis eſſet, & præpoſuit illum omnib⁹
allatoribus tributorum domus Jozzeph. Et fuit in tempore iſto & Jerob- 29
gham exivit de Jeruſalem, & invenit illum Ahhia Silonæus propheta in
via, & ipſe erat opert⁹ operimento novo, & ambo ipſi erant ſoli in agro.
Et apprehendit Ahhia operimentum novum quod erat ſuper ſe, & ſcidit 30
illud in duodecim ſciſſiones. Et dixit ad Jerobgham, Accipe tibi decem 31
ſciſſiones : nam ſic dixit Dñs Deus Iſrael : Ecce ego transfero regnum de
manu Selomoh, & dabo tibi decem tribus. Et tribus una erit illi propter 32
ſervum meum David, & propter Jeruſalem urbem in qua complacui mihi
præ omnibus tribubus Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܘܫܟܚ ܗܕܕ ܚܘܒܐ ܩܕܡ ܦܪܥܘܗ ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܬܬܐ ܐܚܬ ܐܢܬܬܗ ܐܚܬ ܬܚܦܢܣ ܪܒܬܐ ܕܡܠܟܬܐ׃
20 ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܬܚܦܢܣ ܐܢܬ ܓܒܝܗ ܘܝܠܕ ܠܗ ܓܒܝ ܒܪ ܬܚܦܢܣ׃ ܘܐܪܒܝ ܠܗ ܒܒܝܬ ܦܪܥܘܗ ܒܝܬ ܓܒܝ ܘܗܘ ܓܒܝ ܒܝܬ ܦܪܥܘܗ ׃
21 ܘܫܡܥ ܗܕܕ ܒܡܨܪ ܕܫܟܒ ܕܘܝܕ ܥܡ ܐܒܗܝܗ ܘܡܝܬ ܐܦ ܝܘܐܒ ܪܒ ܚܝܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܫܕܪ ܠܝ ܠܐܪܥܝ׃
22 ܘܐܡܪ ܠܗ ܦܪܥܘܗ ܡܐ ܚܣܪ ܠܟ ܥܡܝ ܗܐ ܐܢܬ ܒܥܐ ܕܬܙܠ ܠܐܪܥܟ ܐܡܪ ܠܐ ܐܠܐ ܫܕܪ ܫܕܪ ܠܝ׃
23 ܘܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܗ ܣܛܢܐ ܐܚܪܢܐ ܠܫܠܡܘܢ ܐܬ ܪܙܘܢ ܒܪ ܐܠܝܕܥ ܕܗܪܗ ܡܪܗ ܗܕܕܥܙܪ ܡܠܟ ܨܘܒܐ׃
24 ܘܟܢܫ ܥܠܘܗܝ ܓܒܪܐ ܘܗܘ ܪܒ ܓܕܘܕܐ ܒܡܩܛܠ ܕܐܟܪ ܐܢܘܢ ܐܬܘ ܠܕܡܫܩ ܘܝܬܒܘ ܒܗ ׃
25 ܘܗܘ ܣܛܢ ܠܐܪܥܝܠ ܟܠ ܝܘܡܝ ܫܠܡܘܢ ܒܝܫ ܗܕܕ ܘܣܐܒ ܒܪܥ ܒܐܪܥ ܐܪܡ׃
26 ܘܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܐܦܪܬܝ ܡܢ ܨܪܕܐ ܥܒܕ ܠܫܠܡܘܢ ܘܫܡ ܐܡܗ ܣܪܘܥ ܐܫܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܪܡܬ ܐܦ ܗܝ ܐܡ ܠܡܠܟ׃
27 ܘܗܕܐ ܥܠܬܐ ܕܪܡ ܐܝܕܗ ܒܡܠܟܐ ܒܒܢܝܬ ܡܠܐ ܓܕܪ ܐܬ ܦܪܨ ܕܩܪܬ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗ׃
28 ܘܓܒܪܐ ܝܪܒܥܡ ܓܒܪ ܚܝܠ ܘܚܙܐ ܫܠܡܘܢ ܠܥܠܡܐ ܥܒܕ ܘܡܫܠܛ ܠܗ ܥܠ ܟܠ ܣܒܠ ܒܝܬ ܝܘܣܦ׃
29 ܘܗܘ ܒܗܝ ܥܕܢܐ ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܐܚܝܐ ܢܒܝܐ ܫܝܠܢܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܗܘ ܐܬ ܐܚܝܐ ܐܬ ܠܒܘܫ ܚܕܬܐ ׃
30 ܘܐܚܕ ܐܚܝܐ ܐܬ ܠܒܘܫ ܚܕܬܐ ܕܥܠܘܗܝ ܘܩܪܥ ܐܢܘܢ ܐܬ ܥܣܪ ܦܠܓ ܐܢܘܢ׃
31 ܘܐܡܪ ܠܝܪܒܥܡ ܣܒ ܠܟ ܥܣܪ ܦܠܓ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗ ܐܠܗ ܝܣܪܝܠ ܗܐ ܐܢܐ ܩܪܥ ܐܬ ܡܠܟܘܬܐ ׃
32 ܘܐܢܐ ܐܗܘ ܠܟ ܥܣܪ ܫܒܛܐ ׃

19 Nactúsque est Hadad gratiam apud Pharaonem, ita ut daret illi uxorem sororem uxoris 19
suæ *nempe* sororem Tahphis Augustæ. Peperit autem ei soror Tahphisæ Gebothem filium ejus, & ablactavit eum Tahphis in do- 20
mo Pharaonis inter filios Pharaonis. Audiens autem Hadad in Ægypto quòd occubuisset David cum patribus suis, & mortuus esset 21
Joab imperator exercitûs; dixit Hadad Pharaoni, Dimitte me ut vadam ad terrã meam. Cui 22
dixit Pharaon, Quid tibi quæso defuit apud me, quòd cupias abire in terram tuam? Ait illi, Nequaquam, sed omnino dimitte me. 23
Suscitavit etiam illi Dominus adversarium Hedronem Elidai filium, qui cùm aufugisset 24
ab Hadarezere rege Sobæ domino suo, Confluxerunt ad eum viri, factúsque est princeps turmarum: sed Davide necem eorum pertentante, abierunt in Damascum, ibique morati sunt, & regnavit Hedron in Damasco, Et 25
fuit infensus Israeli cunctis diebus Salomonis, propter malum quod perpetraverat. Hadad etiam qui regnaverat super Edom, in- 26
festabat Israelitas. Et Jeroboam filius Nabath Ephrathæus de Sedra (cujus matris nomen erat Seroa mulier quædam vidua) servus Salomonis, manum extulit contra regem Salomonem. Hæc autem fuit causa quòd ma- 27
num sustulerit in regem Salomonem: Cùm ædificaret Mallo, & occluderet hiatum civitatis David, Essétque vir iste Jeroboam robustus ac strenuus; videns rex Salo- 28
mon adolescentem robustum esse ac strenuum, præfecit eum toti oneri domûs Josephi. Contigitq; eodem tempore, ut exeunte 29
Jeroboam è Jerusalem offenderet eum Ahia propheta Silonites in via, & Ahia opertus esset veste novâ, essétq; ambo soli in agro. Ubi 30
prehendens Ahia vestè novâ quam gestabat, discidit eam in duodecim frusta; Et ait ad Je- 31
roboam, Sume tibi decem frusta; sic enim dicit Dñs Deus Israelis, Ecce scissurus sum regnum de manu Salomonis, & traditurus tibi 32
decem tribus. Unicâ ei tribu manente, propter Davidem servum meum, & propter Jerusalem civitatem quâ sum oblectatus præ cunctis tribubus Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 وَظَفِرَ هَدَّادُ بِرَحْمَةٍ مِنْ فِرْعَوْنَ فَزَوَّجَهُ أُخْتَ امْرَأَتِهِ أُخْتَ تَحْفَنِيسَ الْكُبْرَى الْمَلِكَةِ وَوَلَدَتْ لَهُ
20 ابْنًا وَطَمَّتْهُ تَحْفَنِيسُ فِي بَيْتِ فِرْعَوْنَ وَسَمَّتْهُ جَبُوبَ فَمَكَثَ جَبُوبُ فِي بَيْتِ فِرْعَوْنَ مَعَ بَنِيهِ
21 وَلَمَّا سَمِعَ هَدَّادُ بِمِصْرَ أَنَّ دَاوُدَ مَاتَ وَصَارَ إِلَى آبَائِهِ وَأَنَّ يُوآبَ صَاحِبَ حَرْبِهِ قُتِلَ فَقَالَ هَدَّادُ
22 لِفِرْعَوْنَ أَرْسِلْنِي أَنْصَرِفُ إِلَى أَرْضِي فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ مَا الَّذِي أَعْجَزَكَ عِنْدِي إِذْ أَنْتَ تَطْلُبُ
الِانْصِرَافَ إِلَى بِلَادِكَ فَقَالَ لَهُ لَا يُوَافِقُنِي الْمُكْثُ هَاهُنَا وَلَكِنْ أَنْصَرِفُ إِلَى بِلَادِي فَأَتَى هَدَّادُ
23 وَصَارَ ضِدًّا لِسُلَيْمَانَ وَصَيَّرَ الرَّبُّ لِسُلَيْمَانَ ضِدًّا آخَرَ هَدْرُونَ بْنَ الْبِدْعِ الَّذِي هَرَبَ مِنْ عِنْدِ
24 مَوْلَاهُ هَدَدْعَزَارَ مَلِكِ نَصِّيبِينَ وَجَمَعَ رِجَالًا وَصَارَ عَازِيًا فِي أَيَّامِ دَاوُدَ فَلَمَّا قَتَلَهُمْ دَاوُدُ انْصَرَفَ
25 إِلَى دِمَشْقَ وَسَكَنَهَا وَمَلَكَ هُنَاكَ هَدْرُونُ بِدِمَشْقَ فَصَارَ ضِدًّا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ كُلَّ أَيَّامِ سُلَيْمَانَ
26 مِنْ أَجْلِ الْأَمْرِ الَّذِي حَلَّ بِهِ مِنْهُمْ وَضَيَّقَ هَدَّادُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ وَمَلَكَ عَلَى أَدُومَ وَصَيَّرَ
الرَّبُّ أَيْضًا ضِدًّا يُورِبْعَامَ بْنَ نَابَاطَ الْأَفْرَايِيَّ كَانَ ابْنُ امْرَأَةٍ أَرْمَلَةٍ يُقَالُ لَهَا صَرُوعَا وَكَانَ عَبْدًا
27 لِسُلَيْمَانَ هَذَا سَعَى الْعَصَا وَمَرَدَ عَلَى سُلَيْمَانَ الْمَلِكِ وَإِنَّمَا عَصَى هَذَا عَلَى سُلَيْمَانَ حِينَ بَنَى
28 سُلَيْمَانُ مَلْوَى وَسَدَّ الثَّلْمَةَ الَّتِي كَانَتْ فِي سُورِ مَدِينَةِ دَاوُدَ وَكَانَ يُورِبْعَامُ هَذَا رَجُلًا جَبَّارًا بِقُوَّتِهِ
29 فَلَمَّا رَأَى سُلَيْمَانُ الْمَلِكُ الْفَتَى أَنَّهُ جَبَّارٌ بِقُوَّتِهِ سَلَّطَهُ عَلَى الْعَمَلِ فِي قَبِيلَةِ يُوسُفَ وَفِي ذَلِكَ
الزَّمَانِ خَرَجَ يُورِبْعَامُ هَذَا مِنْ أُورُشَلِيمَ فَصَادَفَهُ أَخِيَّا النَّبِيُّ السِّلُونِيُّ فِي الطَّرِيقِ وَكَانَ
30 عَلَيْهِ لِبَاسٌ جَدِيدٌ وَاثْنَانِ فِي الْحَقْلِ وَحْدَهُمَا فَعَمَدَ أَخِيَّا النَّبِيُّ إِلَى اللِّبَاسِ الَّذِي عَلَيْهِ
31 فَخَرَقَهُ وَقَطَّعَهُ اثْنَيْ عَشَرَ قِطْعَةً وَقَالَ لِيُورِبْعَامَ خُذْ مِنْ هَذِهِ عَشَرَ قِطَعٍ لِأَنَّهُ هَكَذَا يَقُولُ
32 اللَّهُ إِلَهُ إِسْرَائِيلَ أَنَا نَازِعٌ الْمُلْكَ مِنْ يَدِ سُلَيْمَانَ الْمَلِكِ وَمُصَيِّرٌ إِلَيْكَ عَشَرَ أَسْبَاطٍ وَأُصَيِّرُ لَهُ
سِبْطًا وَاحِدًا مِنْ أَجْلِ دَاوُدَ عَبْدِي وَمِنْ أَجْلِ دَارِ السَّلَمِ الَّذِي اخْتَرْتُ مِنْ جَمِيعِ أَسْبَاطِ
بَنِي إِسْرَائِيلَ

Deinde favorem nactus est Hadad apud 19
Pharaonem, conjunxitque cum matrimonio cum sorore uxoris suæ, sorore scilicet Tahphis magnæ reginæ. Quæ peperit ei 20
filium quem Tahphis ablactavit in ædibus Pharaonis, & vocavit eum Gebboth; mansitque Gebboth in ædibus Pharaonis unà cum filiis ejus. Cùm autem audisset Ha- 21
dad in Ægypto mortuum esse Davidem et abiisse ad patres suos, et Joabum Sarissophorum ejus interfectum esse; dixit Hadad Pharaoni, Dimitte me ut repetam patriam meam. Ait illi Pharaon, Quid 22
tibi defuit apud me ut reverti quæras in patriam tuam? Respondit ei, Non expedit mihi istic morari, imò verò revertar in patriam meam: sic veniens Hadad factus est adversarius Salomoni. Alium quoque 23
adversarium suscitavit Dominus Salomoni, nempe Hedronem filium Elidæi, qui fugiens ab hero suo Hadadezere rege Nisibin, Collegit viros, factúsque est bellator in diebus Davidis: at cum nec tra- 24
deret eos David, profectus in Damascum habitavit in ea; regnavitque Hedron iste in Damasco, Et factus est adversarius 25
filiis Israel cunctis diebus Salomonis; propter modum quo habitus fuerat ab eis. Hadad etiam vexabat Israelitas, dum regnaret super Edom. Suscitavit præterea 26
Dominus adversarium Jeroboam Nabati filium, Ephrathæum. Erat is filius mulieris cujusdam viduæ quæ vocabatur Seroa, eáque servus Salomonis: is baculum (i. imperium) detrectans rebellavit in regem Salomonem. Rebellavit autem is 27
contra Salomonem, cùm ædificâsset Salomon Meluam, & obstruxisset rupturam quæ erat in muro civitatis David. Cùm 28
enim esset Jeroboam iste vir valentissimus robore, et cùm vidisset Salomon rex juvenem hunc esse robore valentissimum, demandavit illi curam negotiorum in familia Josephi. Eodem tempore cùm Jero- 29
boam egrederetur è Jerusalem, offendit eum Achia propheta Silonites in via, veste novâ præcinctus: soli autem occurrerunt invicem in agro. Tum appre- 30
dens Achia propheta vestem quâ præcinctus erat, dilaceravit ac discidit eam in duodecim partes; Dixitque Jeroboamo, 31
Accipe ex his decem partes: sic enim dicit Deus Deus Israelis, Equidem ablaturus sum regnum de manu Salomonis regis, decémque tribus ad te devoluturus: 32
Ipsi verò tradam tribum unam, propter Davidem servum meum, & propter urbem pacis quam selegi ex omnibus tribubus filiorum Israel:

מלכים א : יב

deo Hastoreth se incurvaverunt & ,me dereliquerunt quòd Eò
33 יען אשר עזבוני וישתחוו לעשתרת אלהי
:Hammon filiorū deo Milchom & ,Moab deo Chemos ,Sidoniorum
צדנין לכמוש אלהי מואב ולמלכם אלהי בני עמון
,meis oculis in rectum *faciendum ad* ,meis viis in ambulaverunt non &
ולא הלכו בדרכי לעשות הישר בעיני
capiam non Et .ejus pater David sicut mea judicia & ,mea decreta &
34 וחקתי ומשפטי כדוד אביו: ולא־אקח את־
ejus vitæ dieb⁹ omnib⁹ eum ponā *prælatum* sed ,ejus manu de regnum omne
כל־המלכה מידו כי נשיא אשיאנו כל ימי חייו
,mea præcepta custodivit quia *eum* elegi quem,meū servū David ꝓpter
למען דוד עבדי אשר בחרתי אתו אשר שמר מצותי
tibi *illud* dabo &:ej⁹ filii manu de regnum *capiam* Et .mea decreta &
35 וחקתי: ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתיה לך את
esse pro ,unam tribum dabo ejus filio Et .tribus decem
עשרת השבטים: ולבנו אתן שבט־אחד למען היות
,Jerusalaim in *meam faciem ad* diebus omnibus meo servo David *lucernam*
ניר לדויד עבדי כל־הימים לפני בירושלם
,assumam te Et .ibi meū nomen *ponendum ad*,mihi elegi quam civitate
37 העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם: ואתך אקח
super rex erisque :tua anima desiderabit quæ omnibus in regnabis &
ומלכת בכל אשר־תאוה נפשך והיית מלך על־
,tibi præcepero quæ omnia audieris si ,erit Et .Israel
38 ישראל: והיה אם־תשמע את־כל־אשר אצוך
custodiendum ad,meis oculis in rectum feceris & ,meis viis in ambulaveris &
והלכת בדרכי ועשית הישר בעיני לשמור
,tecum ero & :meus servus David fecit sicut,mea præcepta &,mea decreta
חקתי ומצותי כאשר עשה דוד עבדי והייתי עמך
tibi dabo &,David ædificavi sicut ,firmam domum tibi ædificabo &
ובניתי לך בית־נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך
non veruntamen :hoc propter David semen affligam Et .Israel
39 את־ישראל: ואענה את־זרע דוד למען אך לא
surrexit & :Jarobham interficere Solomoh quæsivit Et .diebus omnibus
כל־הימים: ויבקש שלמה להמית את־ירבעם ויקם
40 fuitque :Ægypti regem Sisach ad Ægyptum fugit & ,Jarobham
ירבעם ויברח מצרים אל־שישק מלך־מצרים ויהי
,Selomoh *verborum residuum* Et .Selomoh *mortem ad usque* ,Ægypto in
41 במצרים עד־מות שלמה: ויתר דברי שלמה
libro *super* scripta ipsa nonne,ejus sapientia & ,fecit quæ omnia &
וכל־אשר עשה וחכמתו הלוא־הם כתבים על־ספר
Jerusalaim in Selomoh regnavit quibus dies Et ?Selomoh verborum
42 דברי שלמה: והימים אשר מלך שלמה בירושלם
cum Selomoh *jacuit* Et .anni quadraginta ,Israel omnem super
43 על־כל־ישראל ארבעים שנה: וישכב שלמה עם
Rechabham regnavit &:sui patrisDavid civitate in est sepult⁹ &,suis patrib⁹
אבתיו ויקבר בעיר דוד אביו וימלך רחבעם
.eo pro ejus filius
בנו תחתיו: יב

CAP. XII.

,Israel omnis venerat Sechem quia ;Sechem Rechabham abiit Et
1 וילך רחבעם שכם כי שכם בא כל־ישראל
filium Jarobham *audire secundum* ,fuit Et .eum regem *creandum ad*
2 להמליך אתו: ויהי כשמע ירבעם בן־
Selomoh *faciebm* à fugerat quia ,Ægypto in ipse adhuc ipse &): Nebat
נבט והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני שלמה
,Miserantque .Ægypto in Jarobham habitaverat & ,regis
3 המלך וישב ירבעם ממצרים: וישלחו
sunt locuti &:Israel *concio* omnis &,Jarobham venerunt &(:eū vocaverāt &
ויקראו־לו ויבאו ירבעם וכל־קהל ישראל וידברו
:dicendo ,Rechabham ad
אל־רחבעם לאמר:

CAP. XII. יב

1 וילך רחבעם שכם כי שכם בא כל־ישראל
filium Jarobham *audire secundum* ,fuit Et .eum regem *creandum ad*
2 להמליך אתו: ויהי כשמע ירבעם בן־
Selomoh *faciebm* à fugerat quia ,Ægypto in ipse adhuc ipse &): Nebat
נבט והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני שלמה
,Miserantque .Ægypto in Jarobham habitaverat & ,regis
3 המלך וישב ירבעם ממצרים: וישלחו
sunt locuti &:Israel *concio* omnis &,Jarobham venerunt &(:eū vocaverāt &
ויקראו־לו ויבאו ירבעם וכל־קהל ישראל וידברו
:dicendo ,Rechabham ad
אל־רחבעם לאמר:

Versio VUL. LAT.

33 Eò quòd dereliquerit me, & adoraverit Astarthen deam Sidoniorum, & Chamos deum Moab, & Moloch deum filiorū Ammon: & non ambulaverit in viis meis, ut faceret justitiā corā me, & præcepta mea, & judicia, sicut David pater ejus. Nec auferā omne regnum de manu ejus, sed ducem ponā eum cunctis diebus vitæ suæ, propter David servum meum, quē elegi, qui custodivit mandata mea & præcepta mea.
35 Auferam autem regnū de manu filii ejus, & dabo tibi decē
36 tribus: Filio autem ejus dabo tribum unam, ut remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in Jerusalem civitate, quam elegi ut
37 esset nomen meum ibi. Te autem assumā, & regnabis sup omnia quæ desiderat anima tua,
38 erisque rex super Israel. Si igitur audieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, et feceris quod rectū est corā me, custodiens mandata mea & præcepta mea, sicut fecit David servus meus: ero tecum, & ædificabo tibi domū fidelem, quomodò ædificavi David domum, & tradam tibi
39 Israel: Et affligam semen David super hoc, veruntamen
40 non cunctis diebus. Voluit ergò Salomon interficere Jeroboam: qui surrexit, & aufūgit in Ægyptum ad Sesac regē Ægypti, & fuit in Ægypto usque ad mortem Salomonis. Re-
41 liquum autem verborum Salomonis, & omnia quæ fecit, & sapientia ejus: ecce universa scripta sunt in libro Verborū
42 dierum Salomonis. Dies autē, quos regnavit Salomon in Jerusalem super omnem Israel,
43 quadraginta anni sunt. Dormivítque Salomon cum patribus suis, & sepultus est in civitate David patris sui, regnavítque Roboam filius ejus pro eo.

CAP. XII.

1 VEnit autem Roboam in Sichem: illuc enim congregatus erat omnis Israel ad constituendum eum regem. At verò
2 Jeroboam filius Nabat, cùm adhuc esset in Ægypto profugus à facie regis Salomonis, auditâ morte ejus, reversus est de
3 Ægypto. Miserúntque & vocaverunt eum: venit ergò Jeroboam, & omnis multitudo Israel, & locuti sunt ad Roboam, dicentes;

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς † βασιλέα Ρο-
4 οβοὰμ, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε (δ)
† κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ † δου-
λείας † παχείας σου † σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ
κλοιοῦ αὐτοῦ † βαρέως, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς,
5 καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
(ε) Ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν, καὶ ἀνα-
6 στρέψατε πρός με. καὶ ἀπῆλθον. Καὶ (ι) ἀπήγγει-
λεν ὁ βασιλεὺς τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν
παρεστῶτες ἐνώπιον Σολομὼν τοῦ παιδὸς αὐτοῦ
ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων, Πῶς ὑμεῖς (ζ) βου-
λεύεσθε καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;
7 Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ
(η) δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς πρὸς αὐ-
τοὺς λόγους ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι
8 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγκατέλιπε † βου-
λὴν † πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐ-
τῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετ' † παιδαρίων †
ἐκβαρύνοντων μετ' αὐτοῦ † παρεστηκότων πρὸ
9 προσώπου αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί
ὑμεῖς (ϑ) συμβουλεύεσθε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ
λαῷ τούτῳ (ι) τοῖς λέγουσι πρός με, λέγον-
των, Κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πα-
10 τήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν
τὰ παιδάρια τὰ ἐκτεφύλια μετ' αὐτοῦ οἱ
παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέγοντες,
Τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασί
σοι, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε † κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν,
τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτούς, Ἡ μικρότης μου
(κ) παχυτέρα † ὀσφύος τοῦ πατρός μου.
11 Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπισάσατο ὑμᾶς κλοιῷ
βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ὅτι † κλοιὸν ὑμῶν·
ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστι-
ξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπί-
12 οις. Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς
τὸν βασιλέα Ροβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
τῃ, καθὼς ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς,
λέγων, Ἀναστράφητε πρός με τῇ ἡμέρᾳ τῇ
13 τρίτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν
λαὸν σκληρά. καὶ ἐγκατέλιπεν Ροβοὰμ τὴν
βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύ-
14 σαντο αὐτῷ, Καὶ ἐλάλησε πρὸς (λ) αὐτοὺς
κατὰ † βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ὁ
πατήρ μου ἐκάρυνε † κλοιὸν ὑμῶν, κἀ-
γὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ
πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστι-
15 γας, κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ
οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν
μεταστροφὴ παρὰ κυρίου, ὅπως στήσῃ τὸ
ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν (μ) ἐν χειρὶ Ἀχιὰ
τοῦ Σηλωνίτου πρὸς Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ.
16 Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ
βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς
τῷ (ν) βασιλεῖ, λέγων, Τίς ἡμῖν με-
ρὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔσιν (ξ) ἡμῖν κλη-
ρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. (ο) ἀπόστρεχε Ἰσραὴλ
εἰς τὰ σκηνώματά σου· νῦν βόσκε τὸν οἶ-
κόν σου Δαυίδ. καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα (π) αὐτοῦ.

MS. A. (δ) τὸ κλοιὸν (ε) Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ (ι) παρ-
ήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ τοῖς (ζ) βέλεσθαι (η) δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ
εἶξις αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγοις (ϑ) βουλεύῃ; (ι) τοῖς λαλήσασιν
πρὸς (κ) παχυτέρα ὑπὲρ † ὀσφὺν τοῦ (λ) αὐτὸς, καὶ ζυγάλησεν πρὸς αὐτὸς καὶ † (μ) κύριος ἐν (ν) βασιλεῖ λόγον, λέγων, (ξ) ὑμῖν (ο) ἀπόστρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου
17 Ἰσραὴλ· νῦν (π) αὐτοῦ. Καὶ ὑὸν Ἰσραὴλ † καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ροβοάμ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ †

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

חַלַף דִּשְׁבַקוּ פּוּלְחָנִי וְסִנִידוּ לְעַשְׁתָּרֹת צִידוֹנָאֵי וּלְכְמוֹשׁ טָעוּת מוֹאָבָאֵי וּלְמַלְכוֹם 33
טָעוּת בְּנֵי עַמּוֹן וְלָא הַלִיכוּ בְּאוֹרְחָן דְּתַקִּנָן קֳדָמַי לְמֶעְבַּד דְּכְשַׁר קֳדָמַי וּקְיָמַי וְדִינַי
כְּדָוִד אֲבוּהִי: וְלָא אֶסַּב יַת כָּל מַלְכוּתָא מִנֵּיהּ אֲרֵי מַלְכָּא אֲשׁוּנֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי בְּדִיל 34
דָּוִיד עַבְדִּי דְּאִתְרַעְיֵתִי בֵּיהּ דְּנָטַר פִּקּוּדַי וְאוֹרָיְתִי וּקְיָמַי: וְאֶסַּב מַלְכוּתָא מִיַּד בְּרֵיהּ 35
וְאֶתְּנִנַּהּ לָךְ יַת עַסְרָא שִׁבְטִין: וְלִבְרֵיהּ אֶתֵּן שִׁבְטָא חַד בְּדִיל לְקָיָמָא מַלְכוּ לְדָוִד עַבְדִּי 36
כָּל יוֹמַיָּא קֳדָמַי בִּירוּשְׁלֶם קַרְתָּא דְּאִתְרַעְיֵתִי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתִּי תַּמָּן: וְיָתָךְ אֶקְרֵב וְתִמְלוֹךְ 37
בְּכָל דְּרָעֲוָא נַפְשָׁךְ וְתִהֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל: וְיִהֵי אִם תְּקַבֵּיל לְמֵימְרַי יַת כָּל דַּאֲפַקְּדִנָּךְ 38
וְתֵהָךְ בְּכָל אוֹרְחָן דְּתַקִּנָן קֳדָמַי וְתַעֲבֵיד דְּכַשַּׁר בְּעֵינַי לְמִטַּר קְיָמַי וּפִקּוּדַי כְּמָא דַעֲבַד
דָּוִד עַבְדִּי וְיִהֵי מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ וַאֲקִים לָךְ מַלְכוּ קַיָּמָא כְּמָא דְקַיֵּמִית לְדָוִד וְאֶתֵּן לָךְ יַת 39
יִשְׂרָאֵל: וַעֲנֵי יַת זַרְעָא דְּדָוִד בְּדִיל דָּא בְּרַם לָא כָל יוֹמַיָּא: וּבְעָא שְׁלֹמֹה לְמִקְטַל יַת 40
יָרָבְעָם וְקָם יָרָבְעָם וַעֲרַק לְמִצְרַיִם לְוָת שִׁישַׁק מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וַהֲוָה בְּמִצְרַיִם עַד דְּמִית
שְׁלֹמֹה: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי שְׁלֹמֹה וְכָל דִּי עֲבַד וְחָכְמְתֵיהּ הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִּתְגָמֵי 41
שְׁלֹמֹה: וְיוֹמַיָּא דְּמַלַּךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשְׁלֶם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין: וּשְׁכִיב שְׁלֹמֹה 42 43
עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּקִרְתָּא דְּדָוִד אֲבוּהִי וּמַלַּךְ רַחַבְעָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי:

יב

וַאֲזַל רַחַבְעָם לִשְׁכֶם אֲרֵי לִשְׁכֶם אֲתוֹ כָל יִשְׂרָאֵל לְאַמְלָכָא יְתֵיהּ: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע יָרָבְעָם 1 2
בַּר נְבָט וְהוּא עַד כְּעַן בְּמִצְרַיִם דַּעֲרַק מִן קֳדָם מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וִיתֵיב יָרָבְעָם בְּמִצְרַיִם:
וְשַׁלְחוּ וּקְרוֹ לֵיהּ וַאֲתָא יָרָבְעָם וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל וּמַלִּלוּ עִם רַחַבְעָם לְמֵימַר: 3

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Eò quòd reliquerunt cultum meum & adoraverunt Ghastoreth errorem Szidonæorum, & Chamos errorem Moabæorum, & Milchom errorem filiorum Ghamon, & non ambulaverunt in viis quæ rectæ sunt ante me, faciendo quod rectum est ante me, & decreta mea, & judicia mea, sicut David pater ejus. At non accipiam omne regnum ab eo; quia regem po- 34
nam eum omnibus diebus vitæ suæ propter David servum meum in quo mihi complacui, qui servavit præcepta mea, & *legem meam*, & decreta mea. Sed accipiam regnum de manu filii ejus, & dabo illud tibi, decem 35
[*scilicet*] tribus. Et filio ejus dabo tribum unam, ut firmetur regnum Da- 36
vid servo meo omnibus diebus ante me in Jerusalem urbe, in qua mihi complacui, ut ponerem majestatem meam ibi. Et te applicabo, & regna- 37
bis in omni quod voluerit anima tua, & eris rex super Israel. Et erit si 38
susceperis omnia quæ jussero tibi, & ambulaveris in omnibus viis quæ rectæ fuerint ante me, & feceris quod rectum est *in oculis meis*, servando decreta mea, & præcepta mea, sicut fecit David servus meus; erit verbum meum in auxilio tuo, & firmabo tibi regnum firmum sicut firmavi David, & dabo tibi Israel. Et *humiliavit* semen David propter hoc, verùm non 39
omnibus diebus. Et quæsivit Selomoh occidere Jerobgham, & surrexit Je- 40
robgham, & fugit in Misraim ad Sisak regem Misraim, & fuit in Misz-
raim usq; quò mortuus est Selomoh. Et reliquum verborum Selomoh, & 41
omnia quæ fecit, & sapientia ejus, nónne illa scripta sunt in libro verborū Selomoh? Et dies quibus regnavit Selomoh in Jerusalem sup omnem Israel 42
fuerunt quadraginta anni. Et dormivit Selomoh cum patribus suis, & se- 43
pult⁹ est in urbe David patris sui, & regnavit Rehhabgham fili⁹ ejus pro eo.

CAP. XII.

ET fuit Rehhabgham in Sechem, quia in Sechem venerant omnis Israel 1
ut regē constituerent illum. Et fuit cùm audisset Jerobgham fili⁹ Nebat, & 2
ipse hucusq; erat in Misraim, quò fugerat ab-ante regē Selomoh, & sede-
rat Jerobgham in Misraim. Et miserunt & vocaverunt illum: & venit Jerobgham *& omnis* ecclesia Israel, & locuti sunt cum Rehhabgham, dicendo. 3

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܕܐܙܠ ܒܬܪ ܥܫܬܪܬ ܐܠܗ ܨܕܝܢ ܘܟܡܘܫ ܐܠܗ ܡܘܐܒ ܘܡܠܟܘܡ ܐܠܗ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܠܐ ܗܠܟ ܒܕܪܟܝ ܠܥܒܕ ܕܫܪ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܥܒܕ ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗ ܕܫܪ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܦܩܬ ܡܢ ܐܝܕ

מלכים א : יב

servitute de allevia nunc tu & ,nostrũ jugum aggravavit tuus Pater
4 אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת
.tibi serviem' &,nos super deant quod ,gravi ej' jugo de & ,dura tui patris
אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֹעֵל הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃
abierunt & :me ad revertimini &,dies tres adhuc Ite : eos ad Dixitque
5 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ־עֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ
stantes fuerant qui ,seniorib' cum Rechabhã rex est cõsiliat' Et.populus
הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עֹמְדִים
6 Quomodo : dicendo ,vivente eo existendo in ejus patris Solomoh faciebus cum
אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ
sunt locuti Et ? verbum huic populo respondendum ad consultantes vos
אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת־הָעָם הַזֶּה דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ
7 ,eis servieris que ,huic populo servus fueris hodie Si : dicendo ,eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הַיּוֹם תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה וַעֲבַדְתָּם
erunt & : bona verba eos ad fueris locutúsque ,eis responderis &
וַעֲנִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ
quod ,seniorum consilium dereliquit Et .diebus omnibus servi tibi
לְךָ עֲבָדִים כָּל־הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
8 ,eo cum evaserant grandes qui ,natos consuluit & : ei consuluerant
יָעֲצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ
,consulentes vos Quid : eos ad Dixitque : ej' facies ad stantes qui
אֲשֶׁר הָעֹמְדִים לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים
9 :dicendo ,me ad sunt locuti qui ,huic populo verbum respondeam' &
וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר
sunt locuti Et ? nos super tuus pater dedit quod jugo de Allevia
הָקֵל׀ מִן־הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃ וַיְדַבְּרוּ
10 populo dices Sic : dicendo ,eo cum evaserant grandes qui ,nati cum ad
אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה־תֹאמַר לָעָם
,nostrũ jugũ aggravavit tu' Pater :dicendo ,te ad sunt locuti qui ,huic
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ
grossius meus Parvus : eos ad loquêris sic ;nobis desuper allevia tu &
וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה תְדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטְנִי עָבֶה
vos super imposuit onus meus pater nunc Et .mei patris lumbis pre
11 מִמָּתְנֵי אָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם
vos corripuit me' pater : vestro jugo super addam ego & ;grave jugum
עֹל כָּבֵד וְאָנִי אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם
Venitque .scorpionibus in vos corripiam ego & ,flagellis in
12 בַּשּׁוֹטִים וְאָנִי אִיַּסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ וַיָּבֹא
sicut ,tertio die in Rechabham ad populus omnis & ,Jarobham
יָרָבְעָם וְכָל־הָעָם אֶל־רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר
.tertio die in me ad Revertimini : dicendo ,rex fuerat locutus
דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃
quod ,seniorum consilium reliquit & :durum populo rex Respondítque
13 וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת־הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
me' Pater:dicendo,juvenũ cõsiliũ ſcũm eos ad eſt locut' Et .ei cõſuluerãt
14 יְעָצֻהוּ׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי
,corripuit me' pater: vestro jugo ſuper addam ego &,veſtrũ jugũ aggravavit
הִכְבִּיד אֶת־עֻלְּכֶם וַאֲנִי אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר
exaudivit non Et.ſcorpionib' in vos corripiam ego &,flagellis in vos
15 אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וְאָנִי אִיַּסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ וְלֹא שָׁמַע
firmare pro ,DOMINO cum à cauſa fuit nam : populum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה לְמַעַן הָקִים
ad Silonitæ Achijah manu in Dominus fuerat locut' quod,ſuũ verbum
אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁלֹנִי אֶל־
exaudivit non quòd ,Iſrael omnis vidit Et .Nebat filiũ Jarobham
16 יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃ וַיַּרְא כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא שָׁמַע
:dicendo,verbum regem ad populus reſponderunt & : eos ad rex
הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
tua tentoria ad : Iſai filio in hæreditas non & ?David in pars nobis Quæ
מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאָהָלֶיךָ
.ſua tentoria in Iſrael abiit & :David tuam domum vide nunc ;Iſrael
יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאָהָלָיו׃

REGUM I. Versio VULG. LAT.

4 Pater tuus durissimũ jugũ imposuit nobis : tu itaq; nunc imminue paululùm de imperio patris tui durissimo, & de jugo grauissimo quod imposuit
5 nobis,& seruiem' tibi. Qui ait eis; Ite usq; ad tertium diem, & reuertimini ad me. Cúmq;
6 abiisset populus, Iniit consilium rex Roboam cum senioribus, qui assistebant coram Salomone patre ejus cùm adhuc viueret, & ait; Quod datis mihi consilium,ut respondeam
7 populo huic ? Qui dixerunt ei ; Si hodiè obedieris populo huic, & seruieris, & petitioni eorum cesseris, locutúsq; fueris ad eos verba lenia,erunt
8 tibi serui cunctis diebus. Qui dereliquit consiliũ senũ,quod dederant ei, & adhibuit adolescentes, qui nutriti fuerant
9 cum eo, & assistebant illi. Dixítq; ad eos ; Quod mihi datis consilium, ut respondeam populo huic, qui dixerunt mihi; Leuius fac jugum quod imposuit pater tuus super nos ?
10 Et dixerunt ei juuenes qui nutriti fuerant cum eo ; Sic loquêris populo huic, qui locuti sunt ad te , dicentes ; Pa ter tuus aggrauauit jugũ nostrũ, tu releua nos. Sic loquêris ad eos ; Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei.
11 Et nunc pater meus posuit super vos jugum graue, ego autem addam super jugum vestrum : pater meus cecidit vos flagellis,ego autem cædam vos
12 scorpionibus. Venit ergò Jeroboam, & omnis populus ad Roboam die tertiâ, sicut locutus fuerat rex, dicens ; Reverti-
13 timini ad me die tertiâ. Respondítq; rex populo dura, derelicto consilio seniorum,
14 quod ei dederant, Et locutus est eis secundùm consilium juvenum, dicens ; Pater meus aggrauauit jugum vestrum,ego autem addam jugo vestro : pater meus cecîdit vos flagellis, ego autem cædam vos scorpi-
15 onibus. Et non acquieuit rex populo : quoniam aversatus fuerat eum Dominus , ut suscitaret verbum suum, quod locutus fuerat in manu Ahiæ Silonitæ, ad Jeroboam filium
16 Nabat. Videns itaque populus quòd noluisset eos audire rex, respondit ei, dicens: Quæ nobis pars in David ? vel quæ hæreditas in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israel, nunc vide domum tuam David. Et abiit Israel in tabernacula sua.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τῶν φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησεν (ρ)αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ ἔφυγεν (σ)ἀναβαῖναι τοῦ φυγεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐγένετο ὡς (τ) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν (υ) Ἰεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω (φ)οἴκου Δαυὶδ πάρεξ Χοὴβ τοῦ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι. Καὶ Ροβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα καὶ σκῆπτρον Βενιαμὶν (χ)ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανίων πολεύοντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, ὥστε ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ροβοὰμ υἱῷ Σολομών. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων, Εἶπον τῷ Ροβοὰμ υἱῷ Σολομὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε (ψ) οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ω) Ἀποστράφητε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τὸν λόγον κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα (a)κυρίου. (†)Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ. καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, υἱὸς ὢν ἐτῶν τεσσαράκοντα ἑνὸς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ναανὰν, θυγάτηρ Ανα υἱοῦ Ναὰς βασιλέως υἱῶν Ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ὃς ὅρας Εφραὶμ τοῦ λαοῦ τοῦ Σολομὼν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰροβοὰμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαιρὰ, γυνὴ πόρνη· καὶ ἔδωκεν αὐτὸ Σολομὼν εἰς ἀρχοντα Χιλὰης ὅτι ἄρσεις οἶκος Ἰωσὴφ. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Σολομὼν τὴν Σαιρὰ τὴν ὄρος Εφραίμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ πεντήκοντα ἅρματα ἵππων. καὶ ᾠκοδόμησε καὶ ἔκλεισεν τὴν ἄρσεσιν οἶκος Εφραὶμ, καὶ συνέκλεισε τὴν πόλιν Δαυὶδ, καὶ ἦν ἐναντίον βοὸς τοῦ βασιλέως Δαυὶδ τοῦ πρὸς Σαλωμὼν Σαναλῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς Σουσακὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτὸς ἕως ἀπέθανε Σολομών. καὶ ἤκουσεν Ἰροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε Σολομὼν, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα Σουσακὶμ βασιλέως Αἰγύπτου, λέγων, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σουσακὶμ, Αἰτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ Σουσακὶμ ἔδωκε τῇ Ἰεροβοὰμ τὴν Ἀνὼ ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τὴν γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν συγκατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰεροβοὰμ τὴν Αβια υἱὸν αὐτῷ. καὶ εἶπεν Ἰεροβοὰμ πρὸς Σουσακὶμ, Οὕτως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι.

MS. A. (ρ)αὐτὸ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις(σ)ἀναβῆναι ὅτι τὸ ἅρμα τοῦ(τ)ἤκουσεν Ἰσραὴλ(υ)Ἰροβοὰμ,καὶ ἀπέστειλαν καὶ εἰσήγαγον αὐτὸ εἰς(φ)τὸν οἶκον(χ)ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες(ψ)τοῦ μὴ πολεμῆσαι(ω)ἀναστρεφέτω(α)κυρίου. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἰεροβοὰμ

(†) *Quæ hic sequuntur in textu Romano ad v. 25. è diuersis locis hinc indè consarcinata sunt ; neque in MS. A. (uti nec in Vulgata) uno in loco simul habentur.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אבוך אקשי ית נירנא ואת כען אקיל ית פולחנא דאבוך קשיא ומנירוי חקיפא דיהב
4 5 עלנא ונפלחנך׃ ואמר להון איזלו עוד תלתא יומין ותובו לותי ואזלו עמא׃ ואתמליך
6 מלכא רחבעם בסביא דהוו משמשין קדם שלמה אבוהי כד הוה קים למימר אכדין
7 אתון מתמלכין לאתבא ית עמא הדין פתגמא׃ ומלילו עמיה למימר אם יומא דין
תתעליב לעמא הדין ותפלחנון ותענונון מלין טבין ותמלל עמהון פתגמין תקנין ויהוא לך
8 עבדין כל יומיא׃ ושבק ית מלכא דסביא די מלכוהי ואתמליך בינקיא דרביאי דמשמשין
9 קדמוהי׃ ואמר להון מה אתון מתמלכין ונתיב פתגמא ית עמא הדין דמלילו
10 עמי למימר אקיל מן נירא דיהב אבוך עלנא׃ ומלילו עמיה ינקיא דרביאו עמיה למימר
כדין תימר לעמא הדין דמלילו עמך למימר אבוך אתקיפית נירנא ואת אקיל מננא כדין
11 תימר להון חלשותי תקיפא מעולימותיה דאבא׃ וכען אבא רמא עליכון ניר תקיף ואנא
12 אוסיף על נירכון אבא רדא יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון במרגנין׃ ואתא ירבעם
וכל עמא לות רחבעם ביומא תליתאה כמא דמלל מלכא למימר תובו לותי ביומא
13 תליתאה׃ ואתיב מלכא ית עמא פתגם קשי ושבק ית מלכא דסביא די מלכוהי׃ ומלל
14 עמהון כמלכא דינקיא למימר אבא אתקיף ית נירכון ואנא אוסיף על נירכון אבא רדא
15 יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון במרגנין׃ ולא קביל מלכא מן עמא ארי הות פלונתא
מן קדם יי בדיל לאקמא ית פתגמיה דמלל יי ביד אחיה שילונאה על ירבעם בר נבט׃
16 וחזו כל ישראל ארי לא קביל מלכא מנהון ואתיבו עמא ית מלכא פתגמא למימר ית
לנא חולק בדוד ולא אחסנא בבר ישי גבר לקרוהי ישראל כען חזי ביתך דוד
ואזל ישראל לקרוהי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Pater tuus induravit jugum nostrũ, et tu nunc allevia *servitium* patris tui 4
durum, et de jugo illi' forti quod dedit sup nos, et serviem' tibi. Et dixit 5
illis, Ite adhuc trib' dieb', et redite ad me: et abierunt populus. Et petivit 6
consiliũ rex Rehhabgham à senib' qui ministraverant ante Selomoh patrẽ
suum, cùm adhuc esset superstes, dicendo : Quonã modo vos consulitis, ut
respondeã populo huic verbum ? Et locuti sunt cum eo dicendo, Si hodie 7
conniveris populo huic, et servieris eis, et responderis eis locutiones bonas, et locut' fueris cum eis verba recta; erunt tibi servi omnib' dieb'. Et 8
reliquit consiliũ senũ quod consuluerant ei: et petivit consiliũ à juvenib',
qui creverant cum eo, qui ministrabant ante eum. Et dixit eis, Quid vos 9
consulitis, ut respondeam' verbũ populo huic, qui locuti sunt mecũ, dicendo: Allevia de jugo quod dedit pater tuu' super nos. Et locuti sunt cum eo 10
juvenes qui creverant cum eo, dicendo: Sic loquêris populo huic qui locuti
sunt tecũ, dicendo: Pater tu' induravit jugũ nostrũ, et tu allevia à nobis,
sic loquêris cum illis, Debilitas mea fortior est robore patris mei. Et nunc 11
pater meus injecit super vos jugũ forte, et ego addã sup jugũ vestrũ : pater
meus dominat' est in vos flagellis, at ego dominabor in vos scorpionibus.
Et venit Jerobgham et omnis popul' ad Rehhabghã die tertio, sicut locu- 12
tus fuerat rex, dicendo: Redite ad me die tertio. Et respondit rex populo 13
verbum durum, et reliquit consilium senum, quod consuluerant ei. Et 14
locutus est cum eis juxta consilium juvenũ, dicendo : Pater meus indura-
vit jugum vestrum, at ego addam' super jugum vestrum : pater meus
dominatus est in vos flagellis, et ego dominabor in vos scorpionibus. Et
non suscepit rex populum, quia fuit contradictio ab-ante Dominum, 15
ut firmaret verbũ suũ, quod locut' fuerat Dñs per manũ Ahhiah Silonæi
sup Jerobgham filiũ Nebat. Et viderunt omnis Israel quòd non suscepisset 16
eos rex; et responderunt populus regi verbũ, dicendo: *Non* est nobis pars
in David, neque hæreditas in filio Isai, quisque in tabernaculum suum Is-
rael; nunc regna super viros domus tuæ David ; et ivit Israel ad taberna-
cula sua.

Et misit rex Adoniram, qui super tributum: & lapidaverunt eũ in 12
(d)lapidibus: & mortuus est. Et rex Roboam anticipavit (e)ascendere, ad fugiendum in Hierusalẽ.
Et rebellis fuit Israel in domum 19
David usq; in diẽ hanc. Et factũ 20
est postquã audivit omnis Israel, quia revertit Hieroboã ex Ægypto, & miserunt, & vocaverunt eum in synagogã: & regem fecerunt super Israel. Et non 21
fuit post domum David, nisi de sceptro Juda, & Benjamin solũ. Et Roboã intravit in Hierusalẽ: & evocavit synagogam Juda, et sceptrum Benjamin, centũ & viginti millia adolescentiũ faciẽtium bellũ, ad bellandũ adversũ domũ Israel, ad restituendum regnum Roboã filio Salomon. Et fa- 22
ctum est verbum Domini ad Samaĩ hominẽ Dei, dicens; 23
Dic Roboã filio Salomon regi Juda, & ad universam domum Juda, & Benjamin, & reliquo populi, dicens; 24
Hæc dicit Domin', Non ascendetis, neq; bellabitis cum fratrib' vestris filiorũ Israel. Revertatur unusquisq; in domum suã: quoniam à me factum est verbũ hoc. Et audierunt verbum Domini: & quieverunt ab eundo juxta verbũ Domini. Et (f)rex Salomon dormit cum patrib' suis: & sepelitur cũ patrib' suis in civitate David. Et regnavit Roboã fili' ejus pro eo in Hierusalẽ: cùm esset sex & decẽ annorum, cũ regnũ ipse adivit. Et (g)duodecim annos regnavit in Hierusalẽ. Et nomẽ matri ejus Naamam, filia Ana filii Naas regis filiorum Ammon. Et fecit malũ in conspectu Domini, & non ivit in via David patris sui. Et erat homo ex monte Ephraim servus Salomoni: & nomen ejus, Hieroboã; & nomẽ matris ejus, Sarira, (b)mulier fornicaria: & dedit eum Salomõ in principẽ scytalæ super onera domus Joseph. Et ædificavit Salomoni ipsam Sariram, quæ in monte Ephraim. Et fuerũt ei triginta curruum equorũ. Hic ædificavit arcẽ in onerib' domus Ephraim. Hic cõclusit civitatẽ David: & erat elevans se super regnũ. Et quærebat Salomõ interficere eũ. Et timuit, & fugit ipse ad Susacim regẽ Ægypti: & fuit ibi eo, donec mortuus est Salomõ. Et audivit Hieroboã in Ægypto, quia mortuus est Salomõ: et locutus est in aures Susacim regis Ægypti dicens; Dimitte me, et abibo ego in terrã meã. Et dixit ei Susacim; Pete aliquam petitionẽ, & dabo tibi. Et Susacim dedit ipsi Hieroboã Ano sororẽ Thecemine semore uxoris suæ ei in uxorẽ. Hæc fuit magna in medio filiarũ regis: et peperit ipsi Hieroboã Abia filiũ ejus. Et dixit Hieroboã ad Susacim; Omninò dimitte me, & abibo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܐܒܘܟ ܩܛܝܐ ܩܫܐ ܥܠ ܢ̈ ܘܗܫܐ ܡܥܒܕ ܡܢ ܦܘܠܚܢ̈ ܩܫܐ ܕܐܒܘܟ ܕܫܡ ܥܠ ܢ̈ ܘܢܦܠܚ ܠܟ ܢ̈ 4
Pater tuus aggravavit jugum noſtrum : tu itaque remitte præduram patris tui ſervitutem & grave jugum quod impoſuit nobis, & ſerviemus tibi.

5 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܗܠܟ ܥܕ ܬܠܬ ܝܘܡ̈ ܘܬܘܒܘ ܠܝ ܘܐܙܠ ܥܡ ܐܝܬ ܠܗ ܗܟ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ

מלכים א: יב

eos *super* regnavit & ,Jehudah urbibus in *habitantes* Israel *filii* Et
37 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
,Adoram Rechabham rex misit Et .Rechabham
18 רְחַבְעָם: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־אֲדֹרָם
,lapide eum *in* Israel omnis *obruerunt* & : tributum super qui
אֲשֶׁר עַל־הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָל־יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן
,currum *in ascendendū ad* se roboravit Rechabham rex & : est mortuus &
וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה
domum in Israel sunt prævaricati Et .Jerusalaim *fugiendum ad*
לָנוּס יְרוּשָׁלִָם: וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית
Israel *omnem audivit secundum* ,fuit Et .hanc diem ad usque David
20 דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל
,*cœtum* ad eum vocaverunt & ,miserát & ,Jarobham esset reversus quòd
כִּי־שָׁב יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל הָעֵדָה
domum post fuit non :Israel omnem super eum regē constituerunt &
וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵית
,Jerusalaim Rechabham venit Et .sola Jehudah tribus ,nisi ,David
21 דָּוִד זוּלָתִי שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ: וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִָם
centum ,Binjamin tribum & ,Jehudah domum omnem congregavit &
וַיְקַהֵל אֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֵת שֵׁבֶט בִּנְיָמִן מְאָה
domo cum *pugnandum ad* ,bellum *facientis electi* millia octoginta &
וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־בֵּית
.Selomoh filium Rechabham ad regnum *reducendum ad* ,Israel
יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה לְרְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה:
,Dei virum Semahjah ad Dei verbum fuit Et
22 וַיְהִי דְּבַר הָאֱלֹהִים אֶל־שְׁמַעְיָה אִישׁ הָאֱלֹהִים
,Jehudah regem ,Selomoh filium Rechabham ad Dic : dicendo
לֵאמֹר: אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יְהוּדָה
23 ,populi residuum & ,Binjamin & ,Jehudah domum omnem ad &
וְאֶל־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְיֶתֶר הָעָם
ne & ,ascendatis Ne :DOMINUS dicit Sic : dicendo
לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲלוּ וְלֹא־
vir revertimini : Israel filiis vestris fratribus cum pugnetis
24 תִלָּחֲמוּן עִם־אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ
audierunt & : hoc verbum est factum me à quia : suam domum in
לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ
verbum juxta *eundum ad* sunt reversi & ,DOMINI verbum
אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ לָלֶכֶת כִּדְבַר
,Ephraim monte in Sechem Jarobham ædificavit Et .DOMINI
25 יְהוָה: וַיִּבֶן יָרָבְעָם אֶת־שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם
.Penuel ædificavit & ,inde est egressus & : ea in habitavit &
וַיֵּשֶׁב בָּהּ. וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיִּבֶן אֶת־פְּנוּאֵל:
regnum revertetur Nunc : suo corde in Jarobham Dixitque
26 וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ עַתָּה תָּשׁוּב הַמַּמְלָכָה
faciendum ad iste populus ascenderit Si .David domum ad
27 לְבֵית דָּוִד: אִם־יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת
hujus populi cor revertetur &,Jerusalaim in DOMINI domo in sacrificia
זְבָחִים בְּבֵית יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וְשָׁב לֵב הָעָם הַזֶּה
,me interficient & : Jehudah regem Rechabham ad suum dominum ad
אֶל־אֲדֹנֵיהֶם אֶל־רְחַבְעָם מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהָרְגֻנִי
est consiliatus Et .Jehudah regem Rechabham ad revertentur &
28 וְשָׁבוּ אֶל־רְחַבְעָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה: וַיִּוָּעַץ
,vobis *Multum* : eos ad dixitque ,aureos vitulos duos fecit & ,rex
הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם
te fecerūt ascendere qui ,Israel tui dii ecce : Jerusalaim *ascendere præ*
מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
& ,Bethel in unum posuit Et .Ægypti terra è
29 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיָּשֶׂם אֶת־הָאֶחָד בְּבֵית־אֵל וְאֶת־
.Dan in *dedit unum*
הָאֶחָד נָתַן בְּדָן:

REGUM I.

Versio VULG. LAT.

17 Super filios autem Israel, quicunque habitabant in civitatibus Juda, regnavit Ro-
18 boam. Misit ergò rex Roboam Aduram, qui erat super tributa: & lapidavit eum omnis Israel, & mortuus est. Porrò rex Roboam festinus ascendit currum, & fûgit in Jerusalem:
19 Recessitque Israel à domo David, usque in præsentem diem.
20 Factum est autem cùm audisset omnis Israel, quòd reversus esset Jeroboam, miserunt, & vocaverunt eum congregato cœtu, & constituerunt eum regem super omnem Israel, nec secutus est quisquam domum David præter tribum
21 Juda solam. Venit autem Roboam Jerusalem, & congregavit universam domum Juda, & tribum Benjamin, centum octoginta millia electorum virorum bellatorum, ut pugnarent contra domum Israel, & reducerent regnum Ro-
22 boam filio Salomonis. Factus est autem sermo Domini ad Semeiam virum Dei, di-
23 cens; Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Juda, & ad omnem domum Juda, & Benjamin, & reliquos de
24 populo, dicens; Hæc dicit Dominus; Non ascendetis, neque bellabitis contra fratres vestros filios Israel: revertatur vir in domum suam, à me enim factum est verbum hoc. Audierunt sermonē Dñi & reversi sunt de itinere,
25 sicut eis præceperat Dñs. Ædificavit autem Jeroboam Sichem in monte Ephraim, & habitavit ibi: & egressus indè
26 ædificavit Phanuel. Dixitque Jeroboam in corde suo; Nunc revertetur regnum ad domum
27 David, Si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Jerusalem: & convertetur cor populi hujus ad dominum suum Roboam regem Juda, interficiéntque me, & revertentur ad
28 eum. Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis; Nolite ultrà ascendere in Jerusalem: Ecce dii tui Israel, qui te eduxerunt de
29 terra Ægypti. Posuítque unum in Bethel, & alterum in Dan.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἐξῆλθεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Σαιρὰ † ἐν ὄρει Ἐφραίμ· καὶ ζωάγρησεν ἐαυτὸν σὺν παντὶ σκήπτῳ Ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐαυτῷ Ἱεροβοὰμ χάραξ. καὶ ἠρρώστησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ Ἀβιοὺ ῥώμῃ κραταιᾷ ζφοδρα. καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παιδαρίου· καὶ εἶπε πρὸς Ἀνὼ † γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, πορεύου, ἐπερώτησον † Σηὼ περὶ τοῦ παιδαρίου, εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν Σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀχιά, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίου μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ πρὸς † γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς † χεῖρά σου τὴν ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ ἄρτους, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ φυλλὴν, καὶ σάμιον μέλιτος. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβε εἰς † χεῖρα αὐτῆς ἄρτους, καὶ δύο κολλύρια, καὶ φυλλὴν, καὶ σάμιον μέλιτος τῷ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. καὶ ἀνέστη ἐκ Σαιρὰ καὶ πορεύεται. καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς † πόλιν πρὸς Ἀχιὰ τὸν Σηλωνίτην, καὶ εἶπεν Ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν Ἀνὼ τῇ γυναικὶ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ, Εἴσελθε, καὶ μὴ σῇς, ὅτι τάδε λέγει κύριος, Σκληρὰ ἐγὼ ἀποστέλλω ἐπὶ σέ. καὶ εἰσῆλθεν Ἀνὼ πρὸς † ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀχιά, Ἰναττὶ ἐνὶωχάς μοι ἄρτους, καὶ φυλλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ σάμιον μέλιτος; τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσῃ εἰσελθοῦσα σὺ † πόλιν εἰς Σαιρὰ καὶ τὰ κορασιά σου ἐξελεύσονταί σοι εἰς ὑπάντησιν, καὶ ἐρεῖσί σοι, Τὸ παιδάριον τέθνηκεν· ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω † Ἱεροβοὰμ ἐρεύγεται πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ † τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παιδάριον κόψεται, Οὐαὶ κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν ἐαυτῷ ῥῆμα κακὸν πρὸς τὸν κύριον. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ, ὡς ἦκουσεν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς † Σαιρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντήν. καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβοὰμ εἰς Σίκιμα † ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέζη ἐκεῖ Ροβοὰμ υἱὸς Σαλωμών. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς Σαμαΐαν τὸν Ἐνλαμὶ, λέγων, Λάβε σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ ἐκ εἰσηλυδὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα, καὶ δώσεις τῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος, Λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιζώσασθαι σε. καὶ ἔλαβεν Ἱεροβοὰμ. καὶ εἶπε Σαμαΐας, Τάδε λέγει κύριος ὅτι τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ροβοὰμ υἱὸν Σολομών, Ὁ πατήρ σου ἐκάρυνε † χλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐκάρυνε τὰ ζώματα † γραπίζης αὐτοῦ· καὶ νῦν κυρίευε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν Ροβοὰμ πρὸς † λαὸν, Ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπε Ροβοὰμ, Εἰσαγάγετέ μοι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μετ' αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἐλάλησε Ροβοὰμ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, Οὕτως ἐλάλησεν πρὸς Ζὲ ὁ λαός.

Et exiit Hieroboam de Ægypto, & venit in terram Sarira, quæ in monte Ephræm. Et congregatur illuc omne sceptrum Ephræmi. Et ædificavit ibi Hieroboam vallum.(i) Et ægrotavit puer ejus ægrotatione validâ valdè. Et ivit Hieroboam interrogare de puero: & dixit ad Ano uxorem suam; Surge, vade, interroga Deum de puero, si vivet de infirmitate hac. Et homo erat in Selom: & nomen ei Achia: & hic erat filius sexaginta annorum: & verbum Domini cum eo. Et dixit Hieroboam ad uxorem suam; Surge, & sume in manum tuam hominis Dei panes, & collyridas filiis ejus, & uvam, & vasculum mellis. Et surrexit mulier, & sumpsit in manum suam panes, & duas collyridas, & uvam, & vasculum mellis ipsi Achia. Et homo senior: & oculi ejus obtusi erant ad videndum. Et surrexit de Sarira, & vadit. Et factum est veniente ea in civitatem ad Achia Selonitem, & dixit Achia ad puerum suum; Exi nunc in occursum Ano uxori Hieroboam, & dices ei; Intra, & noli stare: quoniam hæc dicit Dominus, Dura ego immitto super te. Et intravit Ano ad hominem Dei. Et dixit ei Achia; ut quid attulisti mihi panes, & uvam, & collyridas, & vasculum mellis? Hæc dicit Dominus; Ecce tu abibis à me: & erit, ingrediente te (k) civitatem, in Sarira, & puellæ tuæ egredientur tibi in occursum, & dicent tibi; Parvulus est mortuus. Quoniam hæc dicit Dominus; Ecce ego exterminabo de Hieroboam mingentem ad parietem: (l) & erunt mortui Hieroboam in civitate, comedent canes: & mortuum in agro comedent volatilia cœli: & parvulus (m) plangetur, Veh Domine, quia inventum est in eo verbum bonum de Domino. Et abiit mulier, postquàm audivit. Et factum est, ut intravit in Sariva; & parvulus mortuus est. Et exiit vociferatio in occursum. Et ivit Hieroboam in Sicima, quæ in monte Ephræm, & congregavit illuc tribus Israel. Et ascendit illuc Roboam filius Salomon. Et (n) verbum Domini factum est ad Samæam Enlami, dicens; Sume tibi vestimentum novum, quod non intravit in aquam: & scinde illud duodecim scissuras: & dabis Hieroboam, & dices ei; Hæc dicit Dominus; Sume tibi decē scissuras ad induendum te. Et sumpsit Hieroboam. Et dixit Samæas; Hæc dicit Dominus (o) super decē tribus Israel. Et dixit populus ad Roboam filium Salomonis; Pater tuus aggravavit jugū suum super nos: & aggravavit escas mensæ suæ. Et nunc allevabis super nos, & serviemus tibi. Et dixit Roboā ad populū; Adhuc tribus dieb', & respondebo vobis verbum. Et dixit Roboā; Introducite mihi seniores, et consultabo cū eis, quod respondeā populo verbū in die tertia. Et locut' est Roboā in aures eorū, sicut misit populus ad eū. Et dixerūt seniores populi; Sic locut' est ad te popul'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּקִרְוָיָא דְבֵית יְהוּדָה וּמַלַךְ עֲלֵיהוֹן רְחַבְעָם: 18 וּשְׁלַח מַלְכָּא רְחַבְעָם
יַת אֲדוֹרָם דְּמַמְנָא עַל מַסְקֵי מִסִּין וּרְגַמוּ כָל יִשְׂרָאֵל יָתֵיהּ בְּאַבְנָא וּמִית וּמַלְכָּא רְחַבְעָם
אִתְקַף לְמִסַּק בְּרִתֵּיכָא לְמִפַּךְ יְרוּשְׁלֵם: 19 וּמָרְדוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד יוֹמָא הָדֵין:
20 וַהֲוָה כַּד שְׁמָעוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי תָּב יָרָבְעָם וּשְׁלַחוּ וּקְרוֹ יָתֵיהּ לְיַת כְּנִשְׁתָּא וְאַמְלִיכוּ יָתֵיהּ
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לָא הֲוָה בָּתַר בֵּית דָּוִד אֶלָּהֵן שִׁבְטָא דִיהוּדָה בִּלְחוֹדוֹהִי: 21 וְאֲתָא רְחַבְעָם
לִירוּשְׁלֵם וְכַנֵּשׁ יַת כָּל בֵּית יְהוּדָה וְיַת שִׁבְטָא דִבְנְיָמִין מְאָה וְתַמְנָן אַלְפִין גְּבַר גַּבָּר
עָבְדֵי קְרָבָא לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בֵּית יִשְׂרָאֵל לַאֲתָבָא יַת מַלְכוּתָא לְרְחַבְעָם בַּר שְׁלֹמֹה:
22 וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם שְׁמַעְיָה נְבִיָא דַיְיָ לְמֵימָר: 23 אֱמַר לְרְחַבְעָם בַּר שְׁלֹמֹה
מַלְכָּא דִבְיַת יְהוּדָה וּלְכָל שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּשְׁבָטָא בִנְיָמִין וּשְׁאַר עַמָּא לְמֵימָר: 24 כְּדֵין
אֲמַר יְיָ לָא תִסְקוּן וְלָא תְנִיחוּן קְרָבָא עִם אֲחֵיכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תּוּבוּ גְבַר לְבֵיתֵיהּ אֲרֵי מִן
קֳדָם מֵימְרֵי יְיָ הַוְיָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְקַפִּילוּ לְפִתְגָמָא דַיְיָ וְתָבוּ לְמֵיזַל כְּפִתְגָמָא דַיְיָ: 25 וּבְנָא
יָרָבְעָם יַת שְׁכֶם בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם וִיתֵיב בַּהּ וּנְפַק מִתַּמָּן וּבְנָא יַת פְּנוּאֵל: 26 וַאֲמַר יָרָבְעָם
בְּלִבֵּיהּ כְּעַן דְּלָמָא תְּתוּב מַלְכוּתָא לְבֵית דָּוִד: 27 אִם יִסַּק עַמָּא הָדֵין לְמֶעְבַּד נִכְסַת קוּדְשִׁין
בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ בִּירוּשְׁלֵם וְיִתְפְּנֵי לִבָּא דְעַמָּא הָדֵין בָּתַר רִבּוֹנֵהוֹן בָּתַר רְחַבְעָם מַלְכָּא
שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וְיִקְטְלָנַנִי וְיִתוּבוּן לְוָת רְחַבְעָם מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה: 28 וְאִתְמְלִיךְ
מַלְכָּא וְעָבַד תַּרְעִין דַּהֲבָא וַאֲמַר לְהוֹן סַגִּיאָה לְכוֹן אַרְחָא מִלְמִסַּק לִירוּשְׁלֵם הָא
אִנּוּן דַּחֲלָתְךָ יִשְׂרָאֵל דְּאַסְּקוּךָ מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: 29 וְשַׁוִּי יַת חַד בְּבֵיתְאֵל וְיַת חַד בְּדָן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et [*super*] filios Israel qui habitabant in urbib' domus Jehudah, regnavit 17
Rehhabgham. Et misit rex Rehhabgham Adoram, qui præposit' erat super 18
allatores tributorum, et lapidaverunt omnis Israel illum lapide, et mortuus est: et rex Rehhabghā roboravit se ut ascenderet currū, ut converteret se in Jerusalē. Et rebellaverunt *dom'* Israel in domū David usq; ad diē 19
hanc. Et fuit cùm audissent omnis Israel & rediissent Jerabgham, misē- 20
runt et vocaverunt illū ad congregationē, et regē constituerunt eum super omnē Israel: non fuit post David, nisi trib' Jehudah sola. Et venit Rehhab- 21
gham in Jerusalē, et congregavit *omnē domū* Jehudah, et tribū *domus* Binjamin, centū et octoginta millia virorū robustorū belligerantiū, ut inirent bellū cum *domo* Israel, ad reducendū regnū ad Rehhabghā filiū Selomoh. Et fuit verbū prophetiæ ab-ante Dominū cum Semaghiah propheta ante 22
Dñm, dicendo: Dic ad Rehhabgham filiū Selomoh regē dom' Jehudah, 23
et ad *omnē tribū domus* Jehuda & *tribū* Binjamin, et reliquū populū, dicendo: Sic dixit Dñs, Non ascendatis, neq; ineatis bellū cum fratribus vestris filiis Israel; redite quisq; in domū suā; quia ab-ante dictū meū factum 24
est verbū istud: et susceperunt verba Dñi, et redierunt ut abirent juxta verbum Dñi. Et ædificavit Jerabgham Sechem in monte dom' Ephraim, et se- 25
dit in ea, et exiit inde et ædificavit Phenuel. Et dixit Jerabgham in corde 26
suo, Nunc fortè redibit regnū ad domum David. Si ascenderit populus hic 27
ad faciendum oblationem sanctitatum in domo sanctuarii Domini in Jerusalem; divertetur cor populi hujus post dominum suum post Rehhabgham regem tribus domus Jehudah, et occident me et redibunt ad Rehhabgham regem tribus domus Jehudah. Et petivit consilium rex, et fecit duos vitu- 28
los auri, et dixit illis: Sufficiat vobis via, ne ascendatis in Jerusalem: ecce hi sunt Timores tui Israel, qui eduxerunt te de terra Misrraim. Et posuit 29
unum in Bethel et alterum dedit in Dan.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܕܝܬܒܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܘ ܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ ܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܠܡܘܢ ܗܘ ܡܠܟ ܥܠ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܕܝܬܒܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ

מלכים א: יג

unius faciem ad populus abierunt & : peccatum in hoc verbum fuit Et

30 וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד
extremis de ſacerdotes fecit & ,excelſorū domum fecit Et .Dan uſque

31 עַד־דָּן: וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים מִקְצוֹת
ſolennitatē Jarobham fecit Et .Levi filiis de erant non qui ,populi

32 הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי: וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם חַג
quæ ſolennitatē ſcām menſis die decimaquinta ,octavo menſe in

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ כֶּחָגִי אֲשֶׁר
,Bethel in fecit ſimiliter : altare ſuper *fecit aſcendere* & ,Jehudah in

בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית־אֵל
ſacerdotes Bethel in conſtituit & : fecerat quos vitulis immolādo

לְזִבֹּחַ לָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעֱמִיד בְּבֵית־אֵל אֶת־כֹּהֲנֵי
quod altare ſuper *fecit aſcendere* Et .fecerat quæ excelſorum

הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיַּעַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר 33
menſe in ,octavo *menſe in* die decimaquinta in Bethel in fecerat

עָשָׂה בְּבֵית־אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹדֶשׁ
,Iſrael filiis ſolennitatē fecit & : ſuo corde de *fuerat commentus* quem

אֲשֶׁר־בָּדָא מִלִּבּוֹ וַיַּעַשׂ חַג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
ſuffiendum ad ,altare ſuper aſcendit &

וַיַּעַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר:

CAP. XIII. יג

in DOMINI verbo in Jehudah de venit Dei vir ecce Et

1 וְהִנֵּה־אִישׁ אֱלֹהִים בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה אֶל־
clamavit Et *.ſuffiendum ad* ,altare *ſuper ſtans* Jarobham & : Bethel

בֵּית־אֵל וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר: וַיִּקְרָא
dixit ſic ,altare ,Altare : dixit & ,DOMINI verbo in altare *ſuper*

עַל־הַמִּזְבֵּחַ בִּדְבַר יְהוָה וַיֹּאמַר מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ כֹּה אָמַר
immolabit &,ejꝰ nomē Joſiahu,David domui naſcetur filius Ecce:Dominus

יְהוָה הִנֵּה־בֵן נוֹלַד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח
hominis oſſa & ,te ſuper *ſuffientes* excelſorum ſacerdotes te ſuper

עָלֶיךָ אֶת־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת הַמַּקְטִירִים עָלֶיךָ וְעַצְמוֹת אָדָם
:dicendo ,portentum illa die in dedit Et .te ſuper comburent

3 יִשְׂרְפוּ עָלֶיךָ: וְנָתַן בַּיּוֹם הַהוּא מוֹפֵת לֵאמֹר
,ſcindetur altare Ecce :DOMINUS eſt locutus quod portentum Hoc

זֶה הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקָּרַע
regem audire ſecundū ,fuit Et .illud ſuper qui cinis effundetur &

וְנִשְׁפַּךְ הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר עָלָיו: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ
,Bethel in altare *ſuper* clamaverat quod ,Dei viri verbum

אֶת־דְּבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא עַל־הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית־אֵל
:eū Apprehēdite,dicendo ,altari deſuper ſuam manum Jarobham *miſit* &

וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם אֶת־יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר תִּפְשֻׂהוּ
eam *reducere* potuit non &,eum contra *miſerat* quam ,ejꝰ manus exaruit &

וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר־שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ
portentū ſcm,altari de cinis eſt effuſus &,eſt ſciſſum altare Et .ſe ad

5 אֵלָיו: וְהַמִּזְבֵּחַ נִקָּרַע וַיִּשָּׁפֵךְ הַדֶּשֶׁן מִן־הַמִּזְבֵּחַ כַּמּוֹפֵת
,rex reſpondit Et .Domini verbo in Dei vir dederat quod

אֲשֶׁר נָתַן אִישׁ הָאֱלֹהִים בִּדְבַר יְהוָה: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ
Domini *facies nunc Deprecare* : Dei virum ad dixit &

וַיֹּאמֶר אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים חַל־נָא אֶת־פְּנֵי יְהוָה
vir *eſt deprecat'* &:me ad mea manꝰ revertatur &,me pro ora & ,tui Dei

אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדִי וְתָשֹׁב יָדִי אֵלָי וַיֶּחַל אִישׁ־
fuitque,eum ad regis manus eſt reverſa & ,Domini *facies* Dei

הָאֱלֹהִים אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַתָּשָׁב יַד־הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי
mecū Ingredere : Dei virum ad rex eſt locut' Et.*principio in* ſicut

7 כְּבָרִאשֹׁנָה: וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים בֹּאָה־אִתִּי
Dei vir Dixitque .donum tibi dabo & : *te fulci* & ,domum

8 הַבַּיְתָה וְסָעֳדָה וְאֶתְּנָה לְךָ מַתָּת: וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים
,tecum veniā non ,tuæ domus dimidiū mihi dederis Si : regem ad

אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־תִּתֶּן־לִי אֶת־חֲצִי בֵיתֶךָ לֹא אָבֹא עִמָּךְ
.iſto loco in aquam bibam neque ,panem comedam neque

וְלֹא־אֹכַל לֶחֶם וְלֹא אֶשְׁתֶּה־מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה:

REGUM I.
Verſio VULG. LAT.

30 Et factum eſt verbum hoc in peccatum : ibat enim populus ad adorandū vitulum uſque in
31 Dan. Et fecit fana in excelſis, & ſacerdotes de extremis populi, qui non erant de filiis Levi. Conſtituítque diem ſolennē in menſe octavo, quintadecimâ die menſis,in ſimilitudinem ſolennitatis, quæ celebrabatur in Juda. Et aſcendens altare, ſimiliter fecit in Bethel, ut immolaret vitulis, quos fabricatus fuerat:conſtituítque in Bethel ſacerdotes
33 excelſorum,quæ fecerat. Et aſcendit ſuper altare & extruxerat in Bethel, quintadecimâ die menſis octavi, quem finxerat de corde ſuo : & fecit ſolennitatem filiis Iſrael, & aſcendit ſuper altare, ut adoleret incenſum.

CAP. XIII.

1 ET ecce vir Dei venit de Juda in ſermone Domini in Bethel, Jeroboam ſtante ſuper al-
2 tare,et thus jaciente.Et exclamavit contra altare in ſermone Domini,& ait ; Altare, altare, hæc dixit Dominus , Ecce filius naſcetur domui David, Joſias nomine, & immolabit ſuper te ſacerdotes excelſorum, qui nunc in te thura ſuccendunt,& oſſa hominū ſu-
3 per te incendet. Dedítque in illa die ſignum, dicens;Hoc erit ſignum quod locutꝰ eſt Dominus ; Ecce altare ſcindetur, & effundetur cinis qui in eo
4 eſt. Cúmque audiſſet rex ſermonem hominis Dei, quem inclamaverat contra altare in Bethel, extendit manum ſuam de altari, dicens;Apprehendite eum. Et exaruit manus ejꝰ, quā extenderat contra eū: nec valuit retrahere eā ad ſe.
5 Altare quoque ſciſſū eſt, & effuſus eſt cinis de altari, juxta ſignum quod prædixerat vir
6 Dei in ſermone Domini. Et ait rex ad virum Dei,Deprecare faciem Domini Dei tui, & ora pro me, ut reſtituatur manus mea mihi. Oravítque vir Dei faciem Domini,& reverſa eſt manus regis ad eum, & fa-
7 cta eſt ſicut priùs fuerat. Locutus eſt autem rex ad virū Dei; Veni mecum domum ut prandeas,& dabo tibi munera.
8 Reſpondítque vir Dei ad regem ; Si dederis mihi mediam partē domûs tuæ, non veniam tecū, nec comedam panem, neque bibam aquam in loco iſto :

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

Καὶ διεσκέδασε Ῥοβοὰμ τ βυλὴν αὐτ, καὶ οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ εἰσήγαγε τοὺς Συμβόφους αὐτ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέσκηκεν ὁ λαὸς πρός με, λέγων. καὶ εἶπαν οἱ σύνδουλοι αὐτ, Οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Ἡ μακροτης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τ πατρός μου· ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ κατάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Ῥοβοὰμ. καὶ ἀπεκρίθη τ λαῷ, καθὼς Συνεβάλοσαν αὐτῷ οἱ Σύνδουλοι αὐτ τὰ παιδάρια. καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς ἔκας τ τοῦ πλησίον αὐτ, καὶ ἀνέκραξαν ἅπαντες, λέγοντες, Οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. ἔκας εἰς τὰ σκηνώματά Συ Ἰσραὴλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Σικίμων, καὶ ἀπῆλθον ἕκας εἰς τὸ σκήνωμα αὐτ. καὶ κατεκράτησε Ῥοβοὰμ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέζευξε ὅτι τὸ ἅρμα αὐτ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ πορεύον ὀπίσω αὐτ πᾶν Συκῆπτρον Ἰούδα, καὶ πᾶν Συκῆπτρον Βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνισαμένου τ ἐνιαυτ, καὶ Συνήθροισε Ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἀνέζευξε τὸ πολεμεῖν πρὸς Ἱεροβοὰμ εἰς Σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων, Εἶπον τῷ Ῥοβοὰμ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πᾶνα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τ λαῦ, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἀναστρέφετε ἕκας εἰς τ οἶκον αὐτῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσε τὸν λόγου κυρίου, καὶ ἀνέζευξε μὴ πορευθῆναι κτ τὸ ῥῆμα κυρίου. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τ Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τ Φανουήλ. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ, Ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία (β) εἰς οἶκον Δαυὶδ, Ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν (γ) θυσίαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐπιστραφήσετ (δ) καρδία τ λαῦ τοῦτο πρὸς κύριον καὶ κύριον αὐτ, πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀποκτενοῦσί (ε) με. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποιήσε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν, Ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἰερουσαλὴμ· ἰδοὺ (ζ) θεοί Συ Ἰσραὴλ (η) οἱ ἀναγαγόντες Συ ἐκ γῆς Αἰγύπτ. Καὶ ἔθετο τ μίαν ἐν Βαιθὴλ, καὶ τ μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος εἰς ἁμαρτίαν. καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τ μιᾶς ἕως (θ) Δάν, καὶ εἷς τ οἶκον κυρίου. Καὶ ἐποίησεν οἴκους (ι) ἐφ' ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος π ὀκ τῦ λαῦ, (κ) οἳ ὐκ ἦσαν ὀκ τῶν υἱῶν Λευί. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τ μηνὸς κτ τ ἑορτὴν τ ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ ἀνέζευξε ὅτι τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τ θῦσαι τ δαμάλεσιν ἃς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τοὺ ἱερεῖς τ ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

Et diſſipavit Roboam conſilium corum,& non placuit corā eo.Et miſit, & introduxit coalumnos ſuos, & locutus eſt eis, Hæc & hæc miſit populus ad me, dicens. Et dixerunt coalumni ejus ; Sic loqueris ad populum,dicens;Parvitas mea craſſior ſuper lumbum patris mei. Pater meus caſtigabat vos flagellis : ego autem opprimā vos in ſcorpionibus. Et placuit verbum coram Roboam. Et reſpondit populo, ſicut conſilium dederant ei coalumni ejus ipſi pueri. Et dixit omnis populus tanquàm vir unus,unuſquiſq; proximo ſuo;et vociferati ſunt omnes, dicentes ; Non pars nobis in David, neq; hæreditas in filio Jeſſe. Unuſquiſque ad tabernacula ſua,Iſrael:quoniam homo hic non in Principem,neque in Ducem.Et diſperſus eſt omnis populus è Sicimis: & abierunt unuſquiſq; ad tabernaculum ſuum.Et vim fecit Roboā,& abiit, & aſcendit ſuper currum ſuum, & intravit in Hieruſalem. Et vadunt poſt eum omne ſceptrū Juda,et omne ſceptrū Benjamin. Et factum eſt ineunte anno, & congregavit Roboā omnē virum Juda, & Benjamin: & aſcendit ad bellandum adverſùs Hieroboā in Sicima. Et factum eſt verbum Domini ad Samæam hominē Dei,dicens; Dic ad Roboā regē Juda, & ad omnē domum Juda,& Benjamin, & ad reſiduum populi, dicens ; Hæc dicit Domin';Nō aſcendetis, neq; bellabitis adverſùs fratres veſtros filios Iſrael.Revertite unuſquiſq; in domum ſuā:quoniam à me factum eſt verbū hoc. Et audierunt verbū Domini: & ſuſtinuerunt non ire, juxta verbum Domini. Et ædificavit Hieroboā Sicima, quæ in monte Ephræm:& habitabat in ea. Et egreſſus eſt indè, & ædificavit Phanuel. Et dixit Hieroboam in corde ſuo , Ecce nunc revertetur regnū ad domū David;Si aſcenderit populꝰ hic ſacrificiū offerre in domo Domini in Hieruſalē:& convertetur cor populi (p)ad Dominū,& dominum ſuum,ad Roboā regē Juda:et occident me. Et conſilium cepit rex,& ivit,& fecit duas vitulas aureas,& dixit ad populū; (q)Sufficiat vobis aſcendere in Hieruſalem. Ecce dii tui Iſrael ; qui reduxerunt te de terra Ægypti. Et poſuit unam in Bethel:& unā dedit in Dan. Et factum eſt verbū hoc in peccatū: et ibat populꝰ ante faciē uniꝰ uſq; Dan.Et dimiſerunt domū Dñi.Et fecit domos ſuper excelſa:et fecit ſacerdotes partē quandā de populo,qui non erant ex filiis Levi.Et fecit Hieroboā feſtivitatē in mēſe octavo in quintadecima die menſis ſecundùm feſtivitatē,quæ in terra Juda.Et (r)aſcendit ſuper altare,quod fecit in Bethel,ut ſacrificaret vitulabus,quas fecit: & conſtituit in Bethel ſacerdotes excelſorum,(ſ)quæ fecerat.

MS.A. (β) εἰς τὸν οἶκον (γ) θυσίας (δ) καρδία λαῦ (ε) με, καὶ ὀπιστραφήσον πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησεν (ζ) οἱ θεοὶ (η) οἱ ἀνήγαγόν σε ὀκ (θ) Δάν. Καὶ ἐποίησεν (ι) ὅτι (κ) οἱ * ἦσαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וְהָוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לְחוֹבָא וַאֲזָלוּ עַמָּא קֳדָם חַד־עַד דָּן: וְעַבַד יָת בֵּית בָּמָתָא וְעַבַד כּוּמְרַיָּא
31 קָצָת מִן עַמָּא דְּלָא הֲווּ מִבְּנֵי לֵוִי: וְעַבַד יָרָבְעָם חַגָּא בְּיַרְחָא תְּמִינָאָה בְּחַמְשָׂא עַסְרָא יוֹמָא
32 לְיַרְחָא כְּחַגָּא דְּשַׁבְטָא דִּיהוּדָה וְאַסֵּיק עַל אֲנוֹרָא כֵּן עַבַד בְּבֵיתְאֵל לְדַבָּחָא לְעֻגְלַיָּא דִּי
33 עַבַד וַאֲקִים בְּבֵיתְאֵל יָת כּוּמְרֵי בְמָתָא דִּי עַבַד: וְאַסֵּיק עַל אֲנוֹרָא דַּעֲבַד בְּבֵית אֵל בְּחַמְשָׂא
עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא תְּמִינָאָה בְּיַרְחָא דְּעַדָּא מְרַעוּתֵיהּ וַעֲבַד חַגָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְסַלֵּיק עַל
אֲנוֹרָא לַאֲקְטָרָא:

יג

1 וְהָא נְבִיָּא דְיָי אֲתָא מִשְּׁבַט יְהוּדָה בְּפִתְגָמָא דְיָי לְבֵית אֵל וְיָרָבְעָם קָאֵם עַל אֲנוֹרָא
2 לַאֲקְטָרָא: וְאִתְנַבִּי עַל אֲנוֹרָא בְּפִתְגָמָא דְיָי וְאָמַר מַדְבְּחָא מַדְבְּחָא כְּדְנָן אֲמַר יְיָ הָא בְּרָא
מְתִילִיד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמֵיהּ וְיִנְכֵּס עָלָךְ יָת כּוּמְרֵי בָמְתָא דְּאַסְּקוּ בּוֹסְמִין עָלָךְ
3 וְגַרְמֵי אֲנָשָׁא יוֹקְדוּן עָלָךְ: וְיִתֵּן בְּיוֹמָא הַהוּא אָתָא לְמֵימַר דָּא אָתָא דִּי מַלֵּיל יְיָ דְּתִדְעוּן
4 דִּי שַׁלְחַנִי יְיָ הָא מַדְבְּחָא מִתְבְּזַע וּמִשְׁתַּפְּךְ קִטְמָא דִּי עֲלוֹהִי: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע מַלְכָּא יָת
פִּתְגָמָא דְנְבִיָּא דְיָי דְּאִתְנַבִּי עַל אֲנוֹרָא בְּבֵית אֵל וְאוֹשִׁיט יָרָבְעָם יָת יְדֵיהּ מֵעֲלוֹי מַדְבְּחָא
5 לְמֵימַר אַחֲדוּהִי וְיִבֵּשַׁת יְדֵיהּ דְּאוֹשִׁיט עֲלוֹהִי וְלָא יְכִיל לַאֲתָבוּתֵהּ לְוָתֵיהּ: וּמַדְבְּחָא אִתְבְּזַע
6 וְאִשְׁתַּפְּךְ קִטְמָא מִן מַדְבְּחָא כְּאָתָא דִּי נְבִיָּא דְיָי בְּפִתְגָמָא דְיָי: וַאֲתִיב מַלְכָּא וַאֲמַר
לִנְבִיָּא דְיָי צַלֵּי כְעַן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וּבְעֵי מִן קֳדָמוֹהִי וְתֻתוּב יְדִי לִי וְצַלֵּי נְבִיָּא דְיָי קֳדָם יְיָ
7 וְתָבַת יְדֵיהּ דְּמַלְכָּא לְוָתֵיהּ וַהֲוָת כְּקַדְמָתָא: וּמַלֵּל מַלְכָּא עִם נְבִיָּא דְיָי עוֹל עִמִּי לְבֵיתִי וּסְעוֹד
8 וְאֶתֵּן לָךְ מַתְנָא: וַאֲמַר נְבִיָּא דְיָי לְמַלְכָּא אִם תִּתֵּן לִי יַת פַּלְגוּת בֵּיתָךְ לָא אֵעוֹל עִמָּךְ וְלָא
אֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא אֶשְׁתֵּי מַיָּא בְּאַתְרָא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit res iſta in peccatum: & iverunt populus ante unū uſq; Dan. Et fe- 30
cit domū excelſorū, et fecit ſacerdotes, partem ex populo qui non erant 31
de filiis Levi. Et fecit Jerabgham ſolemnitatem menſe octavo,quintadeci- 32
ma die menſis,ſecundùm ſolemnitatem tribꝰ Jehudah,et obtulit ſup aram:
ſic fecit in Bethel ſacrificando vitulis quos fecerat,et ſtatuit in Bethel ſa-
cerdotes excelſorum quæ fecerat.Et obtulit ſuper aram, quam fecerat in 33
Bethel,quintadecima die, menſe octavo,menſe quem conceperat juxta pla-
citum ſuum,et fecit ſolemnitatē filiis Iſrael et aſcendit ad aram ut ſuffiret.

CAP. XIII.

ET ecce propheta Dñi venit de tribu Jehudah in verboDñi in Bethel:et 1
Jerabgham ſtabat juxta aram ut ſuffiret.Et prophetavit et clamavit contra 2
aram in verbo Dñi,et dixit: Altare altare, ſic dixit Dñs,Ecce filius naſce-
tur domui David, Joſiah erit nomen ejus,et jugulabit ſup te ſacerdotes ex-
celſorum qui obtulerunt aromata ſup te, et oſſa hominum comburent ſup
te. Et dedit in die illo ſignū,dicendo: Hoc eſt ſignum quod locutus eſt Do- 3
minus, quo cognoſcetis & miſerit me Dñs, Ecce altare finditur et ſpargi-
tur cinis qui eſt ſup illud. Et fuit cùm audiſſet rex verbū prophetæ Dñi, 4
quod prophetaverat contra aram in Bethel; extendit Jerabgham manum
ſuam de altari,dicendo: Apprehendite illū, et exaruit manus ejus quā ex-
tenderat in eum,et non potuit reducere illā ſibi.Et altare fiſſū eſt,et ſpar- 5
ſus eſt cinis ex altari juxta ſignum quod dederat propheta Domini in ver-
bo Dñi. Et reſpondit rex et dixit Prophetæ Dñi, Ora quæſo ante Dñm 6
Deum tuum,et precare illum,ut redeat manus mea ad me : et oravit pro-
pheta Dñi ante Dñm,et rediit manꝰ regis ad eum,et fuit ſicut priùs. Et lo- 7
cutus eſt rex cum propheta Dñi, Intra mecum in domum, et refocilla te,
et dabo tibi donū.Et dixit propheta Dñi ad regem,Si dares mihi dimidi- 8
um domus tuæ,non intrarem tecum, et non comederem panem,nec bibe-
rem aquam in loco hoc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܗܘܐ ܗܕܐ ܠܚܛܗ ܠܒܝܬ ܝܪܒܥܡ ܘܐܬܪ ܡܢ ܥܠ ܦܢܝ ܐܪܥܐ ܘܥܕ ܠܐ ܐܫܬܠܡ ܠܗ ܠܡܗܘܐ ܠܚܛܗ ܘܠܡܦܠ ܘܠܡܫܬܪ ܘܠܡܐܒܕ

מלכים א: יג

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

comedes Non : dicendo ,DOMINI verbo in mihi præcepit sic Nam

9 כִּי־כֵן צִוָּה אֹתִי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֹאכַל
.veniſti *qua via in* revertêris neque ; *aquas* bibes neque ,panem

לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה־מָיִם וְלֹא תָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתָּ׃
ea in venerat *qua via in* eſt reverſus non & ,*alia via in* abiit Et

10 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר וְלֹא־שָׁב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ
,Bethel in *habitans* ſenex unus propheta Et .Bethel in

11 אֵל־בֵּית־אֵל׃ וְנָבִיא אֶחָד זָקֵן יֹשֵׁב בְּבֵית־אֵל
fecerat quod opus omne ei narravit & ,ejus filius venit &

וַיָּבוֹא בְנוֹ וַיְסַפֶּר־לוֹ אֵת כָּל־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה
quæ verba ,Bethel in hodie Dei vir

אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַיּוֹם בְּבֵית־אֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
eſt locutus Et .ſuo patri ea narraverunt & ,regem ad fuerat locutus

דִּבֶּר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם׃ וַיְדַבֵּר 12
ejus filii oſtenderunt & ? abiit *via Qua* : eorum pater eos ad

אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ הָלַךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת
.Jehudah de venerat qui ,Dei vir ambulaverat *qua* viam

הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה׃
ei ſtraverunt & : aſinum mihi Sternite ; ſuos filios ad Dixitque

13 וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו חִבְּשׁוּ־לִי הַחֲמוֹר וַיַּחֲבְשׁוּ־לוֹ
,Dei virum poſt abiit Et .eum ſuper equitavit & ,aſinum

14 הַחֲמוֹר וַיִּרְכַּב עָלָיו׃ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים
tu Num : eum ad dixitque , quercum ſubter ſedentem eum invenit &

וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה
.*Ego* : dixit & ? Jehudah de veniſti qui Dei vir

אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּאתָ מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אֲנִי׃
.panem comede & , domum mecum *Vade* : eum ad Dixitque

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אִתִּי הַבַּיְתָה וְאֹכַל לָחֶם׃
neque ,tecum venire & ,tecum reverti *potero* Non : Dixitque

16 וַיֹּאמֶר לֹא אוּכַל לָשׁוּב אִתְּךָ וְלָבוֹא אִתָּךְ וְלֹא־
.iſto loco in *aquas* tecum bibam neque ,panem comedam

אֹכַל לֶחֶם וְלֹא־אֶשְׁתֶּה אִתְּךָ מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
,panem comedes Non ,DOMINI verbo in me ad verbum Quia

17 כִּי־דָבָר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֹא־תֹאכַל לֶחֶם
qua via in eundum ad revertêris non : *aquas* ibi bibes neque

וְלֹא־תִשְׁתֶּה שָׁם מַיִם לֹא תָשׁוּב לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־
angelus & : tu ſicut propheta ego Etiam : ei Dixitque .*ea in ambuliſti*

הָלַכְתָּ בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם־אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ וּמַלְאָךְ 18
in tecum eum Reduc : dicendo ,DOMINI verbo in me ad eſt locutus

דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר הֲשִׁבֵהוּ אִתְּךָ אֶל־
.ei eſt mentitus : *aquas* bibat & ,panem comedat & ,tuâ domum

בֵּיתֶךָ וְיֹאכַל לֶחֶם וְיֵשְׁתְּ מַיִם כִּחֵשׁ לוֹ׃
.*aquas* bibit & ,ejus domo in panem comedit & ,eo cũ eſt reverſus Et

19 יָשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁתְּ מָיִם׃
verbum fuit & ,menſam ad ſedentibus ipſis ,fuit Et

20 וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל־הַשֻּׁלְחָן וַיְהִי דְבַר
clamavit Et .eum reduxerat qui prophetam ad DOMINI

21 יְהוָה אֶל־הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֵשִׁיבוֹ׃ וַיִּקְרָא
dicit Sic : dicendo ,Jehudah de venerat qui Dei virum ad

אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
ſervâſti non & ,DOMINI ori fuiſti rebellis quòd eo Pro : DOMINUS

יְהוָה יַעַן כִּי מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ
: tuus Deus DOMINUS tibi præcepit quod præceptum

אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
,loco in *aquas* bibiſti & ,panem comediſti & , es reverſus Et

22 וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם בַּמָּקוֹם
bibas neque ,panem comedas Ne ,te ad eſt locutus quo

אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל־תִּשְׁתְּ
.tuorũ patrũ ſepulchrum in tuum cadaver ingredietur non : *aquas*

מַיִם לֹא־תָבוֹא נִבְלָתְךָ אֶל־קֶבֶר אֲבֹתֶיךָ׃

9 Sic enim mandatum eſt mihi in ſermone Domini præcipientis ; Non comedes panem, neque bibes aquam, nec revertêris per viã quâ veniſti. Abiit ergò per aliam viam,& non eſt reverſus per iter, quo venerat
11 in Bethel. Prophetes autem quidam ſenex habitabat in Bethel, ad quem venerunt filii ſui,& narraverunt ei omnia opera, quæ fecerat vir Dei illâ die in Bethel : & verba quæ locutus fuerat ad regem, nar-
12 raverunt patri ſuo. Et dixit eis pater eorum, Per quam viam abiit ? Oſtenderunt ei filii ſui viam per quam abierat vir Dei, qui venerat de Juda.
13 Et ait filiis ſuis, Sternite mihi aſinum. Qui cùm ſtraviſſent,
14 aſcendit, Et abiit poſt virum Dei, & invenit eum ſedentem ſubtus terebinthum: & ait illi, Túne es vir Dei qui veniſti de Juda ? Reſpondit ille, Ego ſum.
15 Dixítque ad eum ; Veni mecum domum, ut comedas pa-
16 nem. Qui ait;Non poſſum reverti neque venire tecum, nec comedam panem, neque bibã
17 aquam in loco iſto : Quia locutus eſt Dominus ad me in ſermone Domini, dicens;Non comedes panem, & non bibes aquam ibi, nec revertêris per
18 viam quâ ieris. Qui ait illi, Et ego propheta ſum ſimilis tuî : & angelus locutus eſt mihi in ſermone Domini dicens;Reduc eum tecum in domum tuã, ut comedat panem, & bibat
19 aquam. Fefellit eum, Et reduxit ſecum: comêdit ergò panem in domo ejus,& bibit a-
20 quam. Cúmque ſederent ad menſam, factus eſt ſermo Domini ad prophetam, qui redu-
21 xerat eum. Et exclamavit ad virum Dei, qui venerat de Juda, dicens ; Hæc dicit Dominus ; Quia non obediens fuiſti ori Domini, & non cuſtodiſti mandatum quod præcepit
22 tibi Dominus Deus tuus: Et reverſus es, & comediſti panem, & bibiſti aquam, in loco quo præcepit tibi,ne comederes panem, neque biberes aquam ; non inferetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

33 Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ (λ) ἐποίησε, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτῷ, καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ (μ) ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ ἐνθυσαι.

MS. A. (λ) ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τῇ (μ) ἐπέβη

33 Et aſcendit ſuper altare, quod fecit, quintâ & decimâ die in menſe octavo,in feſtivitate,quam finxit è corde ſuo : & fecit feſtivitatem filiis Iſrael : & aſcendit ſuper altare ad ſacrificandum.

KEΦ. ιγ'. CAP. XIII.

1 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ (α) ἐξ Ἰούδα παρεγένετο ἐν λόγῳ κυρίου εἰς Βαιθὴλ, καὶ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (β)
2 ἐνθυσαι. Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ κυρίου, καὶ εἶπε, Θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, καὶ (γ) θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ σὲ (δ) Ⓒὲ, καὶ
3 ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σέ. Καὶ δώσει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων, (ε) Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος, λέγων, Ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον (ζ) ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται
4 ἡ πιότης ἡ (η) ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Συλλάζετε αὐτόν. καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτόν, καὶ οὐκ (θ) ἐδυνήθη ὑποστρέψαι αὐτὴν
5 πρὸς αὐτόν. Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
6 θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, Δεήθητι (ι) τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ (κ) Ⓒου, καὶ ὑποστρεψάτω ἡ χείρ μου (λ) πρός με. καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπεστράφη ἡ χεὶρ τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐγένετο (μ) καθὼς τὸ
7 πρότερον. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, Εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς οἶκον, καὶ ἄρίστησον, καὶ δώσω σοι δόμα.
8 Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου Ⓒου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ Ⓒοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. "Οτι οὕτως ἐνετείλατό μοι (ν)
9 κύριος ἐν λόγῳ, λέγων, Μὴ φαγῇς (ξ) ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ
10 ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ
11 ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ. Καὶ προφήτης εἷς προσβύτης (ο) κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ (π) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθὴλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ (ρ)
12 ἐπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων, Ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται; καὶ ἐδείκνυσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν ᾐνέλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ (σ) ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα.

CAP. XIII.

1 ET ecce homo Dei de Juda advenit in verbo Domini in Bethel,& Hieroboam ſtabat ad altare ad adolendum. Et invoca-
2 vit (a) adverſùs altare, in verbo Domini, & dixit ; Altare, altare,hæc dicit Dominus ; Ecce filius naſcitur domũ David, Joſias nomen ei : & ſacrificabit ſuper te ſacerdotes excelſorum (b) adolentium ſuper te : & oſſa hominum comburet
3 ſuper te. Et (c) dabit in die illa prodigium, dicens ; Hoc verbum quod locutus eſt Dominus, dicens;Ecce altare rumpitur, & effundetur pinguedo, quæ ſuper ipſum. Et factum eſt, ut audivit
4 rex Hieroboam verba hominis Dei invocantis ſuper altare, quod in Bæthel ; & extendit rex manum ſuam ab altari,dicens;Comprehendite eum. Et ecce exaruit manus ejus, quam extenderat in illum : & non potuit reducere illam ad ſe. Et altare ruptum eſt, 5
& effuſa eſt pinguedo de altari juxta prodigium, quod dedit homo Dei in verbo Domini. Et di-
6 xit rex Hieroboam homini Dei, Ora faciem Domini Dei tui: & revertatur manus mea ad me. Et oravit homo Dei faciem Domini : & reduxit manum regis ad eum : & facta eſt, ſicut anteá. Et locutus eſt rex ad homi-
7 nem Dei ; Intra mecum in domum, & prande : & dabo tibi
8 donum. Et dixit homo Dei ad regem ; Si dederis mihi dimidium domûs tuæ, non intrabo tecum, neque manducabo panem, neque bibam aquam in loco hoc :
9 Quoniam ſic mandavit mihi Dominus in verbo, dicens ; Nè comedas panem, neque bibas a-
10 quam, neque reverteris in via, quâ iviſti in ea. Et abiit in via
11 alia ; & non revertit in via, quâ venerat in ea in Bæthel. Et propheta unꝰ ſenex habitabat in Bæthel : & veniunt filii ejus , & narraverunt ei omnia opera, quæ fecerat homo Dei in die illa in Bæthel, & verba, quæ locutus fuerat regi. (d) Et aver-
12 terunt faciem patris ſui. Et locutus eſt ad eos pater eorum,dicens ;Quali viâ ivit? Et oſtenderunt ei filii ejus viam, in qua abiit homo Dei, qui venerat ex Juda.

MS. A. (α) παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν(β)αὐτῷ ὀπιθόδομαι. (γ)ὀπιθύσει (δ)Ⓒὲ,*Καὶ ἔδωκαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ε) Τοῦτο τέρας ὃ ἐλάλησεν (ζ) ῥήγνυται, (η)ἐν αὐτῷ. (θ) ἠδυνήθη (ι) τοῦ προσώπου (κ) Ⓒου, καὶ προσδεξαι περὶ ἐμοῦ, καὶ ὑποστρεψάτω (λ) πρὸς μέ. (μ) καθὼς πρότερον. (ν) ἐν λόγῳ κύριου, λέγων, (ξ) ἄρτον, μὴ (ο) κατῴκει (π) ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοῦ (ρ) ἀπέστρεψαν (σ) ἐξελθὼν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

אֲרֵי כֵן פַּקֵּד יְתִי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לְמֵימַר לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי חַמֵּן מַיָא וְלָא תְתוּב 9
10
בְּאָרְחָא דַאֲזֹלְתָּא׃ וַאֲזַל בְּאָרְחָא אוֹחֳרִי וְלָא תָב בְּאוֹרְחָא דַאֲתָא בָהּ לְבֵית אֵל׃ וְנְבִיָא 11
שַׁקְרָא חַד סָבָא יָתֵב בְּבֵית אֵל וַאֲתָא בְרֵיהּ וְאִשְׁתְּעִי לֵיהּ יַת כָּל עוֹבְדָא דַעֲבַד נְבִיָא דַיְיָ
יוֹמָא דֵין בְּבֵית אֵל יַת פִּתְגָמַיָא דְמַלֵּל עִם מַלְכָּא וְאִשְׁתְּעִינוּן לַאֲבוּהוֹן׃ וּמַלֵּל לְהוֹן אֲבוּהוֹן 12
בְּאֵי דְרָא אוֹרְחָא אָזַל וְאַחֲזוּ בְנוֹהִי יַת אוֹרְחָא דַאֲזַל נְבִיָא דַיְיָ דַאֲתָא מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה׃
וַאֲמַר לִבְנוֹהִי זָרְזוּ לִי חֲמָרָא וְרִיזוּ לֵיהּ חֲמָרָא וְרָכִיב עֲלֵיהּ׃ וְאָזַל בָּתַר נְבִיָא דַיְיָ וְאַשְׁכְּחֵיהּ 13
14
יָתִיב תְּחוֹת בּוּטְמָא וַאֲמַר לֵיהּ הַאַתְּ נְבִיָא דַיְיָ דַאֲתֵיתָא מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה וַאֲמַר אֲנָא׃
וַאֲמַר לֵיהּ אֵיתָא עִמִּי לְבֵיתָא וְאֵכוֹל לַחְמָא׃ וַאֲמַר לָא אֵכוֹל לְמֵתַב עִמָּךְ וּלְמֵעַל עִמָּךְ וְלָא 15
16
אֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא אֶשְׁתֵּי עִמָּךְ מַיָא בְּאֵתְרָא הָדֵין׃ אֲרֵי נְוַרְיָא עֲלַי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לָא תֵיכוֹל 17
לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי חַמֵּן מַיָא וְלָא תְתוּב לְמֵיזַל בְּאוֹרְחָא דַאֲזֹלְתָּ בָהּ׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַף אֲנָא 18
נְבִיָא כְוָתָךְ וּמַלְאֲכָא מַלֵּל עִמִּי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לְמֵימַר אֲתֵיבֵהִי עִמָּךְ לְבֵיתָךְ וְייכוֹל לַחְמָא
וְיִשְׁתֵּי מַיָא כַּדִּיב לֵיהּ׃ וְתָב עִמֵּיהּ וְאֵכַל לַחְמָא בְּבֵיתֵיהּ וְשָׁתֵי מַיָא׃ וַהֲוָה עַד דְאִנּוּן מְסַחֲרִין 19
20
עַל פִּתְוָרָא וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לְנְבִיָא דַאֲתֵיבֵיהּ׃ וְאִתְנַבִּי עַל נְבִיָא דַיְיָ דַאֲתָא 21
מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה לְמֵימַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ חֲלַף דְסָרֵבְתָּא עַל מֵימְרָא דַיְיָ וְלָא נְטַרְתָּא יַת
תְּפִקְדָתָא דְפִקְדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתַבְתָּא וְאֵכַלְתָּ לַחְמָא וְאִשְׁתֵּיתָא מַיָא בְּאַתְרָא דְמַלֵּל עִמָּךְ 22
לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי מַיָא לָא תִתְכְּנֵשׁ נִבְלָתָךְ לְקִבְרָא דַאֲבָהָתָךְ׃

Nam ſic præcepit mihi in verbo Dñi,dicendo: Non comedes panẽ et non 9
bibes *illic* aquam,et non redibis p viã qua iviſti. Et abiit p viam aliam, & 10
non rediit in via per quã iverat in Bethel. Et propheta mendax unꝰ ſenex, 11
habitabat in Bethel,et venit filius ejꝰ,et narravit illi omne opus p egerat
propheta Dñi die illo in Bethel,verba quæ locutꝰ fuerat cum rege, et nar-
raverunt ea patri ſuo. Et locutꝰ eſt eis pater eorũ, Quanam via abiit ? & 12
oſtenderunt filii ejꝰ viã quà abierat propheta Dñi,qui venerat de tribu Je-
hudah. Et dixit filiis ſuis, Expedite mihi aſinũ: et expedierunt illi aſinum, 13
et equitavit ſup eum. Et ivit poſt prophetã Dñi, et invenit eum ſedentem 14
ſub quercu,et dixit ei: Num tu es propheta Dñi, qui veniſti de tribu Jehu-
daꝰ et dixit, Ego ſum. Et dixit ei, Veni mecũ in domũ; et comede panem. 15
Et dixit,Non poſſũ redire tecũ et intrare tecũ,et non comedã panẽ,et non 16
bibã tecũ aquam in loco hoc. Nam decretũ eſt ſuper me in verbo Domi- 17
ni,Non comedes panẽ,et non bibes ibi aquã, et non redibis ut vadas per
viam qua iviſti. Et dixit ei, Etiã ego ſum propheta ſicut tu,et angelꝰ locutus 18
eſt mecum in verbo Dñi, dicendo: Reduc illum tecum in domum tuam;&
comedat panem & bibat aquam : mentitus eſt ei. Et rediit cum illo, & 19
comedit panem in domo ejus,et bibit aquam. Et fuit adhuc illis in circui- 20
tu menſæ ſedentibus,factum eſt verbum prophetiæ à Domino *prophetæ* qui
reduxerat illum. Et vaticinatus eſt contra prophetam Domini,qui venerat 21
de tribu Jehudah,dicendo: Sic dixit Dominus, Propterea quòd rebellâſti
in dictum Domini, nec ſervâſti præceptum quod præceperat tibi Dominus
Deus tuus. Sed rediiſti et comediſti panem,& bibiſti aquam in loco de quo 22
locutus fuerat tecum; Non comedes panem & non bibes aquam : non col-
ligetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܡܪܝ ܠܝ ܒܦܘܡܐ ܕܝܠܗ ܠܡܐ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܠܡܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ ܘܠܐ ܬܗܦܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܬ ܒܗ
10 ܠܐ ܗܦܟ ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܘܠܐ ܗܦܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܐ ܒܗ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܗܘ ܣܒܐ ܕܢܒܝܐ ܒܒܝܬ ܐܝܠ
11 ܒܚܕ ܐܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܢܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܐܙܠ ܐܒܘܗ ܐܡܪܘ ܠܗ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
12 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ
13 ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
14 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ
15 ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
16 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ
17 ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
18 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ
19 ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
20 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ
21 ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ
22 ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܐܝܬ ܐܙܠ ܒܢܘܗܝ ܐܝܬ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ

Quoniam ita præcepit mihi ſermone ſuo Dominus, dixítque mihi; Ne comedas panem, nec bibas aquam, neque revertaris per viam quâ veniſti. Abiit ergò per aliam viam, nec reverſus eſt per viam quâ venerat in Beth-il. Habitabat autem in Beth-il propheta quidam ſenex, ad quem accedentes filii ſui narraverunt ei totum negotium quod eo die fecerat propheta Dei in Beth-il, & ſermonem quem habuerat ad regem. Quæ cùm narrâſſent filii patri ſuo, Dixit eis pater illorum, Quânam viâ abiit? & indicaverunt ei filii ſui viam quâ abierat propheta Dei, qui venerat ex Juda. Qui dixit ad filios ſuos, Sternite mihi aſinum: & ſtraverunt ei aſinum, conſcendítque eum: Et ſequutus prophetam Dei, invenit eum ſedentem ſub terebintho, dixítque ad eum, Tûne es propheta Dei qui veniſti ex Juda? Reſpondit illi, Ego ſum. Ait illi, Veni mecum domum, & comede panem. Qui reſpondit ei, Non poſſum tecum reverti, & domû tuam adire, nec panem comedere tecum, nec aquam bibere hoc in loco; Quoniam ita dictum fuit mihi oraculo divino, Ne comedas illic panẽ, nec bibas aquam, neque revertaris per viam quâ veniſti. Dixit ei, Etiam ego propheta ſum ſicut tu, & angelus dixit mihi ex reſponſo divino, Reduc illum tecum domum, panem comedat, & aquam bibat: & fefellit eum. Quare cum eo reverſus panem comedit in domo ipſius, & aquam bibit. Iis menſæ aſſidentibus, factus eſt ſermo Domini ad prophetam quem is reduxerat. Inclamavit enim prophetam Dei, qui venerat ex Juda, & ſic allocutus eſt eum; Sic dicit Dominus, Quandoquidé exacerbâſti verbum oris Domini, nec ſervâſti præceptum quod mandaverat tibi Dominus Deus tuus; Sed reverſus es, & comediſti panem, & aquam bibiſti in loco ubi tibi dixerat, Ne comederis panem, nec biberis aquam; idcirco non ingredietur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فَانَّ كَذَاكَ وَصَّانِي اللّٰهُ فِي كَلَامِهِ قَائِلًا. لَا تَاْكُلْ طَعَامًا * وَلَا تَشْرَبْ مَآءً * وَلَا تَرْجِعْ فِي ٱلطَّرِيقِ
10 ٱلَّتِي مَضَيْتَ فِيهَا * ثُمَّ مَضَى مُنْصَرِفًا فِي طَرِيقٍ أُخْرَى * وَلَمْ يَرْجِعْ فِي ٱلطَّرِيقِ ٱلَّتِي جَآءَ فِيهَا إِلَى
11 بَيْتِ آلَ * وَإِنَّ نَبِيًّا وَاحِدًا مِنَ ٱلْكَذَبَةِ سَكَنَا * وَكَانَ سَاكِنًا فِي بَيْتِ آلَ * وَأَتَاهُ أَحَدُ بَنِيهِ * وَحَكَى
12 لَهُ كُلَّ مَا عَمِلَهُ نَبِيُّ اللّٰهِ ذٰلِكَ ٱلْيَوْمَ بِبَيْتِ آلَ * وَمَا كَانَ مِنْ حَطِّهِ مَعَ ٱلْمَلِكِ * فَحَكَوْهُ أَجْمَعَ
لِأَبِيهِمْ * فَقَالَ لَهُمْ فِي أَيِّ طَرِيقٍ سَلَكَ * فَنَظَرُوا بَنُوهُ ٱلطَّرِيقَ ٱلَّتِي سَلَكَهَا رَسُولُ اللّٰهِ ٱلْوَارِدُ مِنْ
13 سِبْطِ يَهُوذَا * فَقَالَ لِبَنِيهِ * أَسْرِجُوا لِي ٱلْحِمَارَ * فَأَسْرَجُوا لَهُ ٱلْحِمَارَ * وَرَكِبَ عَلَيْهِ * وَمَضَى فِي أَثَرِ نَبِيِّ
14 اللّٰهِ * فَوَجَدَهُ جَالِسًا تَحْتَ بُطْمَةٍ * فَقَالَ لَهُ * أَنْتَ رَسُولُ اللّٰهِ ٱلَّذِي وَافَيْتَ مِنْ سِبْطِ يَهُوذَا * فَقَالَ * أَنَا
15 هُوَ * فَقَالَ لَهُ * سِرْ مَعِي إِلَى ٱلْمَنْزِلِ * فَكُلْ طَعَامِي * فَقَالَ لَهُ * لَا أَقْدِرُ عَلَى ٱلرُّجُوعِ مَعَكَ * وَلَا
16 ٱلْمَجِيءِ مَعَكَ * وَلَا أَكُلُ طَعَامًا * وَلَا أَشْرَبُ مَآءً فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ * فَإِنَّ ٱلْأَمْرَ قَدْ سُبِقَ إِلَيَّ عَنِ
17 اللّٰهِ * لَا تَاْكُلْ هُنَاكَ طَعَامًا * وَلَا تَشْرَبْ مَآءً * وَلَا تَرْجِعْ فِي ٱلطَّرِيقِ ٱلَّتِي مَضَيْتَ فِيهَا * فَقَالَ * أَنَا
18 نَبِيٌّ كَمِثْلِكَ * وَإِنَّ مَلَاكًا خَاطَبَنِي عَنِ اللّٰهِ قَائِلًا * رُدَّهُ مَعَكَ إِلَى بَيْتِكَ * وَيَاْكُلْ
طَعَامًا * وَيَشْرَبْ مَآءً * وَكَانَ فِي قَوْلِهِ هٰذَا كَاذِبًا * فَرَجَعَ مَعَهُ إِلَى بَيْتِهِ * وَأَكَلَ فِيهِ طَعَامًا *
19 وَشَرِبَ مَآءً * فَبَيْنَمَا هُمَا جَالِسَانِ عَلَى ٱلْمَائِدَةِ يَاْكُلَانِ * حَيِ وَرَدَ نَبُوهُ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ إِلَى
20 نَبِيِّ اللّٰهِ ٱلَّذِي رَدَّهُ ٱلنَّبِيُّ ٱلْكَاذِبُ * وَدَعَا نَبِيَّ اللّٰهِ ٱلَّذِي وَافَى مِنْ سِبْطِ يَهُوذَا * وَقَالَ
21 لَهُ * هٰكَذَا قَالَ اللّٰهُ * إِنَّ مُجَارَاتَكَ عَلَى مُخَالَفَتِكَ لِأَمْرِ اللّٰهِ وَلَمْ تَحَافِظْ عَلَى ٱلْوَصِيَّةِ ٱلَّتِي
وَصَّاكَ بِهَا اللّٰهُ إِلٰهُكَ * فَرَجَعْتَ وَأَكَلْتَ طَعَامًا * وَشَرِبْتَ مَآءً فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي قَالَ لَكَ *
22 لَا تَاْكُلْ فِيهِ طَعَامًا * وَلَا تَشْرَبْ فِيهِ مَآءً * لَا تَدْخُلْ بَيْلَتُكَ مَعَ قُبُورِ آبَائِكَ *

Sic enim præcepit mihi Deus ſermone ſuo, dicens; Ne comedas cibum, nec aquam bibas, nec revertaris per viam quâ abiiſti. Tum profectus abiit per aliam viam, nec reverſus eſt per viam quâ venerat in Beth-el. Verùm ad falſum quendam prophetam ſenem habitantem in Beth-el, advenieus unus è filiis ejus narravit ei quicquid fecerat eo die propheta Dei in Beth-el, quidve ei cum rege contigerat. Quæ omnia cùm narrâſſent patri ſuo, Dixit ei; Quânam viâ perrexit? viderant autem filii ejus viam per quam perrexerat Dei miſſus qui advenerat è tribu Juda. Quapropter dixit filiis ſuis, Sternite mihi aſinum; & ſtraverunt ei aſinum; quo conſcenſo, Inſecutus eſt prophetam Dei, & invenit eum ſedentem ſub terebintho, dixitque ad eum; Tûne es Dei miſſus qui advenisti è tribu Juda? Dixit, Ego ſum. Ait illi, Perge mecum ad domum, et comede cibum meum. Dixit ad eum, Non poſſum tecum redire, nec tecum venire, nec cibum comedere, nec aquam bibere hoc in loco: Mandatum enim præſignificatum mihi eſt à Deo hiſce verbis, Ne comederis ibi cibum, nec aquam biberis, nec revertaris per viam quâ abiiſti. Reſpondit, Propheta ſum ſicut tu; & quidem angelus allocutus eſt me ex parte Dei, dicens; Reduc eum tecum in domum tuam; cibúmque comedat, & aquam bibat: fuit autem in hujuſmodi ſermone ſuo mendax. Et reverſus eſt cum eo in domum ipſius, comedítque in ea cibum, & bibit aquam. Dum ergò menſæ aſſiderent et comederent, ecce perventt oraculum à Deo ad prophetam illum Dei, quâ falſus propheta reduxerat. Vocánſque prophetam Dei qui venerat è tribu Juda, dixit ad eum; Sic dicit Deus, Præmium tuum pro eo quòd inobediens fuiſti præcepto Dei, nec cuſtodiſti mandatum quod injunxerat tibi Deus Dei tui: Sed reverſus es, & comediſti cibum, & aquam bibiſti in loco iſto in quo dixerat tibi ne cibum comederes, nec biberes aquam; illud eſto: non ingredietur cadaver tuum ſepulchra patrum tuorum.

מלכים א : יד

ei *ſtravit* & ,*eum bibere poſt* & ,panem *eum comedere* poſtquam ,ſuit Et

23 וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אָכְלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ־לוֹ
leo eum invenit &,abiit Et.*eum* reduxerat quem prophetæ ipſi ,aſinum

24 הַחֲמוֹר לַנָּבִיא אֲשֶׁר הֵשִׁיבוֹ : וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ אַרְיֵה
aſinus & ,via in projectum ejus cadaver fuit & :eum occidit & ,viâ in

בַּדָּרֶךְ וַיְמִיתֵהוּ וַתְּהִי נִבְלָתוֹ מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר
viri ecce Et .cadaver juxta *ſtans* leo & ,eum juxta *ſtans*

עֹמֵד אֵצְלָה וְהָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה : וְהִנֵּה אֲנָשִׁים
leonem & ,via in projectum cadaver viderunt &,tranſeuntes

25 עֹבְרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הַנְּבֵלָה מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְאֶת־הָאַרְיֵה
qui ,civitate in ſunt locuti & ,venerunt & ;cadaver juxta ſtantem

עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָּעִיר אֲשֶׁר
eum reduxerat qui propheta audivit Et .*es in manens* ſenex propheta

26 הַנָּבִיא הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ : וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֵשִׁיבוֹ
ori fuit rebellis qui ,*ipſe* Dei Vir :dixit & ,via de

מִן־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה אֶת־פִּי
,eum confregit & ,leoni Dominus eum tradidit & :Domini

26 יְהוָה וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה לָאַרְיֵה וַיִּשְׁבְּרֵהוּ
eſt locutus Et .ei fuerat locut⁹ quod ,Domini verbum juxta eum occidit &

וַיְמִתֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ : וַיְדַבֵּר
,abiit Et.ſtraverunt & ,aſinum mihi Sternite :dicendo ,ſuos filios ad

27 אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר חִבְשׁוּ־לִי אֶת הַחֲמוֹר וַיַּחֲבֹשׁוּ : וַיֵּלֶךְ
leonem & aſinum & ,via in projectum ejus cadaver invenit &

וַיִּמְצָא אֶת נִבְלָתוֹ מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹר וְהָאַרְיֵה
neque ,cadaver leo comedit non :cadaver juxta ſtantes

עֹמְדִים אֵצֶל הַנְּבֵלָה לֹא־אָכַל הָאַרְיֵה אֶת הַנְּבֵלָה וְלֹא
viri cadaver propheta tulit Et .aſinum confregit

שִׁבֵּר אֶת הַחֲמוֹר : וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת־נִבְלַת אִישׁ־
ad venit & :illud reduxit & ,aſinum ſuper illud poſuit & ,Dei

הָאֱלֹהִים וַיִּנָּחֵהוּ אֶל־הַחֲמוֹר וַיְשִׁיבֵהוּ וַיָּבֹא אֶל־
poſuit Et .eum *ſepeliendum &*,*plangendum ad*,ſenioris prophetæ civitatem

30 עִיר הַנָּבִיא הַזָּקֵן לִסְפֹּד וְלִקְבְּרוֹ : וַיִּנַּח אֶת־
,fuit Et.mi frater Heu:eũ ſuper planxerunt &:ſuo ſepulchro in ej⁹ cadaver

נִבְלָתוֹ בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוֹי אָחִי : וַיְהִי
,*me moriendo In* :dicendo ,ſuos filios ad dixit & ,*ipſum eum ſepelire poſt*

אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר בְּמוֹתִי
apud *eo in* ſepultus Dei vir quo ſepulchro in me *ſepelietis &*

וְקִבַּרְתֶּם אֹתִי בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים קָבוּר בּוֹ אֵצֶל
quod verbum erit eſſendo Quia .mea oſſa ponite ejus oſſa

32 עַצְמֹתָיו הָנִיחוּ אֶת־עַצְמֹתָי : כִּי הָיֹה יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
ſuper &,Bethel in quod altare ſuper Domini verbo in exclamavit

קָרָא בִּדְבַר יְהוָה עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל וְעַל
verbum Poſt .Someron urbibus in quæ ,excelſorum domos omnes

33 כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן : אַחַר הַדָּבָר
fecit & ,eſt reverſus & ,mala ſua via à Jarobham eſt reverſus non hoc

הַזֶּה לֹא־שָׁב יָרָבְעָם מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וַיָּשָׁב וַיַּעַשׂ
,ſuam manum *implebat volens* :excelſorum ſacerdotes populi extremis de

מִקְצוֹת הָעָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת הַחְפֵּץ יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ
domus peccatum in hoc *verbo in* fuit Et .excelſorum *ſacerdotes* erat &

34 וַיְהִי כֹּהֲנֵי בָמוֹת : וַיְהִי בְּדָבָר הַזֶּה לְחַטַּאת בֵּית
:*hunc* ſuperficie è delendum ad & ,*excindendum* ad & ,Jarobham

יָרָבְעָם וּלְהַכְחִיד וּלְהַשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה :

CAP. XIV. יד

Dixitque .Jarobham filius Abijah ægrotavit illo tempore In

1 בָּעֵת הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶּן־יָרָבְעָם : וַיֹּאמֶר
2 cognoſcant non & ,te muta & ,nunc Surge :ſuã uxorem ad Jarobham

יָרָבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּית וְלֹא יֵדְעוּ
Achijah ibi ecce :Siloh *ibi* & ;Jarobham uxor *tu* quòd

כִּי־אַתְּ אֵשֶׁת יָרָבְעָם וְהָלַכְתְּ שִׁלֹה הִנֵּה שָׁם אֲחִיָּה
,hunc populum ſuper *regem in* me ſuper eſt locutus ipſe :propheta

הַנָּבִיא הוּא־דִבֶּר עָלַי לְמֶלֶךְ עַל־הָעָם הַזֶּה :

Verſio VULG. LAT.

23 Cúmque comediſſet & bibiſſet, ſtravit aſinum ſuum pro-
24 phetæ, quem reduxerat. Qui cùm abiiſſet, invenit eum leo in via, & occîdit : & erat cadaver ejus projectum in itinere: aſinus autem ſtabat juxta illum, & leo ſtabat juxta cada-
25 ver. Et ecce, viri tranſeuntes viderunt cadaver projectum in via, & leonem ſtantem juxta cadaver. Et venerunt & divulgaverunt in civitate, in qua
26 prophetes ille ſenex habitabat. Quod cùm audiſſet propheta ille, qui reduxerat eum de via, ait ; Vir Dei eſt, qui inobediens fuit ori Domini, & tradidit eum Dominus leoni, & confregit eum, & occîdit juxta verbum Domini, q̃ locu-
27 tus eſt ei. Dixítq; ad filios ſuos, Sternite mihi aſinũ. Qui cùm
28 ſtraviſſent, Et ille abiiſſet, invenit cadaver ejus projectum in via, & aſinum & leonem ſtantes juxta cadaver: non cõ-
29 êdit leo de cadavere, nec læſit aſinum. Tulit ergò prophetes cadaver viri Dei, & poſuit illud ſuper aſinum, & reverſus intulit in civitatem prophetæ
30 ſenis ut plangeret eum. Et poſuit cadaver ejus in ſepulchro ſuo : & planxerunt eum ; Heu
31 heu,mi frater. Cúmque planxiſſent eum, dixit ad filios ſuos; Cùm mortuus fuero, ſepelite me in ſepulchro, in quo vir Dei ſepultus eſt : juxta oſſa ej⁹ ponite oſſa mea. Profectò e-
32 nim veniet ſermo, quem prædixit in ſermone Domini contra altare quod eſt in Bethel, & contra omnia fana exceſſorum, quæ ſunt in urbibus Sa-
33 mariæ. Poſt verba hæc non eſt reverſus Jeroboam de via ſua peſſima, ſed econtrariò fecit de noviſſimis populi ſacerdo-
34 tes exceſſorum: quicunque volebat, implebat manum ſuam, & fiebat ſacerdos exceſſorum. Et propter hanc cauſam pecca-
vit domus Jeroboã, & everſa eſt, & deleta de ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

1 IN tempore illo ægrotavit A-
2 bia filius Jeroboam. Dixítque Jeroboam uxori ſuæ ; Surge, & commuta habitum, ne cognoſcaris quòd ſis uxor Jeroboam : & vade in Silo, ubi eſt Ahias propheta, qui locutus eſt mihi, quòd regnaturus eſſem ſuper populum hunc.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Tranſ. LAT.

13 Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, Ἐπισάξατέ μοι (τ) τ ὄνον. καὶ ἐπίσαξαν αὐτῷ (υ) τ ὄνον, καὶ
14 ἐπέβη (φ) ἐπ' αὐτὸν, Καὶ ἐπορεύθη κατόπιν τοῦ ἀνδρὸς τ θυ̃, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον (χ) ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ σὺ εἶ ὁ (ψ) ἄνθρωπ⊙ τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ Ἰούδα; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ. Καὶ εἶπεν
15 αὐτῷ, Δεῦρο μετ' (ω) ἐμοῦ, καὶ φάγε ἄρτον.
16 Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (α) δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετ⊙ σοῦ, (β) οὐδὲ μὴ φάγωμαι ἄρτον, οὐδὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ὅτι
17 οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κυρί⊙ λέγων, (γ) Μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύ-
18 θης ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Κἀγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σύ, καὶ ἄγγελος (δ) λελάληκε πρός με ἐν ῥήματι κυρίου, λέγων, & manducet panem, & bibat a-
Ἐπίστρεψον αὐτὸν πρὸς σαυτὸν εἰς τ οἶκόν σου, καὶ (ε) φαγέτω ἄρτον, καὶ (ζ) πιέτω ὕδωρ.
19 καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ. Καὶ ἐπέστρεψεν (η) αὐτὸν, καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ οἴκῳ
20 αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τ τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγ⊙ κυρίου πρὸς τ
21 προφήτην τ ἐπιστρέψαντα αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς τ ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ τ ἥκοντα ἐξ Ἰούδα, λέγων, Τάδε λέγει κύρι⊙, Ἀνθ' ὧν ἠπείθησας τ ῥῆμα κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τ ἐντολήν ἣν ἐνετείλατό σοι κύρι⊙
22 ὁ θεός σου, καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ (ϑ) ᾧ ἐλάλησε πρός σε, (ι) λέγων, Οὐ μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, ὑ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τ τάφον τ πατέρων σου. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πιεῖν ὕ-
23 δωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ (κ) τ ὄνον, καὶ ἐπέ-
24 στρεψε, Καὶ ἀπῆλθε. καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄν⊙ εἱστήκει (λ) παρ' αὐτό, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες διαπορευόμενοι
25 καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖον (μ) ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνησιμαίου· καὶ (ν) εἰσῆλθον, καὶ ἐλάλησε ἐν τῇ πόλει ὅ προφήτης ὁ πρεσβύτης κἀμοὶ ἐν αὐ-
26 τῇ. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τ ὁδοῦ, καὶ εἶπεν, Ὁ ἄνθρωπ⊙ τοῦ θεοῦ ἐστὸς ὃν ὃ παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα (ξ) κυρίου· Καὶ ἐπο-
28 ρεύθη καὶ ηὗρε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄν⊙ καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα· οὐκ ἔφαγε τὸ σῶμα καὶ οὐ κατέ-
29 τριψε τὸν ὄνον. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τ ὄνου, καὶ ἀνέστρεψε (ρ) αὐτὸν εἰς τ πόλιν ὁ προφήτης, τοῦ θάψαι αὐτὸν
30 ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ· καὶ ἐκόψαντο αὐτόν, Οὐαὶ ἀδελφέ.

MS. A. (τ) τ ὄνον. (υ) τ ὄνον, (φ) ἐπ' αὐτὸν, *κατόπιν τοῦ (χ) ἐπὶ (ψ) ἄνθρωπ⊙ ὁ ἐλθὼν ἐξ (ω) ἐμοῦ εἰς τ οἰκίαν, καὶ φάγε (α) δύνωμαι ἐπιστρέψαι (β) οὐδὲ φάγωμαι (γ) Οὐ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον καὶ (δ) λελάληκέν μοι ἐν (ε) φάγε (ζ) πίε (η) αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο (ϑ) ὡς (ν) λέγων, Μὴ (κ) τ ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ (λ) παρ' αὐτό,* τὸ σῶμα. (μ) ἐῤῥιμμένον (ν) εἰσῆλθεν, καὶ ἐλάλησεν (ξ) κυρίου· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ κύει⊙ τῷ λέοντι, καὶ ζωσπύρισε αὐτὸν,
27 καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατ' τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ *τῷ λέγειν, Ἐπισάξατέ μοι τ ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν.
Καὶ ἐπορεύθη (ο) καὶ ὄρ⊙ (π) τοῦ θεοῦ, * καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ (ρ) αὐτὸν, καὶ ἦλ-

Et dixit filiis ſuis, Sternite mihi 13
aſinum. Et ſtraverunt ei aſinum.
Et ivit & invenit eum leo in via, 14
poſt hominem Dei: & invenit il-
lum ſedentem ſub (e)quercu, &
dixit ei; Si tu es homo Dei, qui
veniſti è Juda? Et dixit ei, Ego.
Et dixit ei; Veni mecum,et man- 15
duca panem. Et dixit; Non potero 16
reverti tecum, neque manducabo
panem neque bibam aquam in loco
hoc: Quoniã ſic mandavit mihi 17
in verbo Dominus, dicens; Ne
manducaveris panem ibi, neque
biberis aquam,neque reverteris(f)
illîc in via, quâ ivisti in ea. Et 18
dixit ad eũ; Et ego propheta ſum,
ſicut tu: & angelus locut⁹ eſt ad
me in verbo Domini, dicens; Re-
duc eum ad te in domum tuam:
quam:Et mentit⁹ eſt ei. Et reduxit 19
eum,& manducavit panem,et bi-
bit aquam in domo ejus. Et factũ 20
eſt, ſedentib⁹ illis ad menſam; et
factum eſt verbum Domini ad
prophetam, qui reduxerat eum.
Et dixit ad hominem Dei,qui ve- 21
nerat ex Juda,dicens; Hæc dicit
Dominus; Propterea quòd exacer-
bâſti verbum Domini, et non cu-
ſtodîſti mandatum, quod manda-
verat tibi Dominus Deus tuus, Et 22
revertiſti, et manducâſti panem,
et bibiſti aquam in loco hoc, de
quo locut⁹ eſt ad te, dicens; Non
manducabis panem,neque bibes a-
quam; non intrabit corpus tuum
in ſepulchrum patrum tuorum. Et 23
factum eſt poſtquàm manducavit
ipſe panem, & bibit aquam; &
ſtravit ei aſinum: & revertit, Et 24
abiit. Et invenit eum leo in via,
& occîdit eum: & erat corp⁹ ej⁹
projectum in via: & aſin⁹ ſtabat
apud ipſum: & leo ſtabat juxta
corp⁹. Et ecce viri prætereuntes, 25
& viderunt morticinum projectũ
in via, & leo ſtabat juxta mor-
ticinum. Et ingreſſi ſunt, & locuti
ſunt in civitate, ubi propheta ſe-
nex habitabat in ea. Et audivit 26
qui reduxerat eum de via, & di-
xit; Homo Dei hic eſt, qui exacer-
bavit verbum(g)Domini. Et ivit, 28
& invenit corpus ejus projectum
in via: & aſinus, & leo ſtabant
apud corp⁹: & non comẽdit leo
corp⁹ hominis Dei: et non con-
trivit aſinum. Et levavit propheta 29
corpus hominis Dei, et impoſuit
illud ſuper aſinum. Et reduxit
eum in civitatẽ propheta Ad ſe- 30
peliendum eum in ſepulchro ſuo.
Et planxerunt eum; Veh, frater.

Δεν εἰς τ πόλιν τοῦ προφήτου τ πρεσβυτέρου τ κόψασθαι καὶ τ θάψαι αὐτόν. καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρίμαῖον αὐτοῦ ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτ⊙ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο αὐτ, Οὐαὶ ἀδελφέ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וְהָוָה בָּתַר דַּאֲכַלוּ לַחְמָא וּבְתַר דִּשְׁתִיאוּ וְזַרוּ לֵיהּ חַמְרָא לְנָבִיָא דַּאֲתֵבֵיהּ : וַאֲזַל
24 וְאַשְׁכְּחֵיהּ אַרְיֵא בְּאָרְחָא וְקַטְלֵיהּ וַהֲוָת נִבְלְתֵּיהּ רְמִיָא בְּאָרְחָא וַחֲמָרָא קָאֵם לְקִבְלָהּ
25 וְאַרְיֵא קָאֵם בְּסִטַר נִבְלְתָּא : וְהָא גַּבְרַיָא עָבְרִין וְחָזַיִן יָת נִבְלְתָּא רְמִיָא בְּאוֹרְחָא וְיָת אַרְיֵא
26 קָאֵם בְּסִטַר נִבְלְתָּא וַאֲתוֹ וּמַלִּילוּ בְּקִרְתָּא דִּנְבִיָא שַׁקְרָא סָבָא יָתֵיב בַּהּ : וּשְׁמַע נְבִיָא
דַּאֲתֵבֵיהּ מִן אָרְחָא וַאֲמַר נְבִיָא דְיָי הוּא דְּסָרִיב עַל מֵימְרָא דְיָי וּמְסָרֵיהּ יְיָ לְאַרְיֵא
27 וְתַבְּרֵיהּ וְקַטְלֵיהּ כְּפִתְגָמָא דְיָי דְּמַלֵּל לֵיהּ : וּמַלֵּל עִם בְּנוֹהִי לְמֵימַר זָרִיזוּ לִי יָת חַמְרָא
28 וְזָרִיזוּ : וַאֲזַל וְאַשְׁכַּח יָת נִבְלְתֵּיהּ רְמִיָא בְּאָרְחָא וְחַמְרָא וְאַרְיֵא קָיְמִין בְּסִטַר נִבְלְתָּא
29 לָא אֲכַל אַרְיֵא יָת נִבְלְתָּא וְלָא תְבַר יָת חַמְרָא : וּנְטַל נְבִיָא יָת נִבְלְתָּא דְנְבִיָא
דְיָי וְאַחֵיתֵיהּ עַל חַמְרָא וַאֲתָא לְקָרְתָּא דְנְבִיָא שַׁקְרָא סָבָא לְמִסְפַּד וּלְמִקְבְּרֵיהּ :
30 וְאַחֵית יָת נִבְלְתֵּיהּ בְּקִבְרֵיהּ וְסַפְדוּ עֲלוֹהִי וַי עַל אָחָא : וַהֲוָה בָּתַר דְּקַבְּרוּ יָתֵיהּ וַאֲמַר
31 לִבְנוֹהִי לְמֵימַר כַּד אֵימוּת וְתִקְבְּרוּן יָתִי קִבְרָא דְנְבִיָא דְיָי קְבִיר בֵּיהּ בְּסִטַר גַּרְמוֹהִי
32 אַחֵיתוּ יָת גַּרְמַי : אֲרֵי אִתְקַיָּמָא יִתְקַיֵּם פִּתְגָמָא דְאִתְנַבִּי בְּפִתְגָמָא דְיָי עַל אֱוֵרָא דִּי
בְּבֵיתְאֵל וְעַל כָּל בָּתֵּי בָמָתָא דִּי בְקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן : בָּתַר פִּתְגָמָא הָדֵין לָא תָב יָרָבְעָם
33 מֵאוֹרְחֵיהּ בִּישְׁתָּא וְתָב וַעֲבַד קָצָת מִן עַמָּא כּוּמְרֵי בָמָתָא דְּרָעֵי מַקְרֵיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ וַיהוֹן
34 כּוּמְרִין לְבָמָתָא : וַהֲוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לְחוֹבֵי בֵּית יָרָבְעָם וְלִנְמָרָא וּלְשֵׁיצָאָה מֵעַל אַפֵּי
אַרְעָא :

יד

1 בְּעִדָּנָא הַהִיא אִתְמְרַע אֲבִיָּה בַּר יָרָבְעָם : וַאֲמַר יָרָבְעָם לְאִתְתֵּיהּ קוּמִי כְעַן וְתִשְׁתַּנַּיִן וְלָא
2 יִדְעוּן דְּאַתְּ אִתְּתֵיהּ דְּיָרָבְעָם וְתֵהֲכִין לְשִׁלוֹ הָא תַמָּן אֲחִיָּה נְבִיָא הוּא מַלֵּל עֲלַי לְמִהְוֵי מַלְכָּא
עַל עַמָּא הָדֵין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit poſtquam comederunt panem, & poſtquam biberunt, ſtravit illi 23
aſinum prophetæ quem reduxerat. Et abiit & invenit eum leo in via, & 24
occîdit illum : & erat cadaver ejus projectum in via,& aſinus ſtabat juxta
illud, & leo ſtabat in latere cadaveris. Et ecce viri tranſeuntes viderunt 25
cadaver projectum in via,& leonem ſtantem in latere cadaveris;& vene-
runt & locuti ſunt in civitate in qua propheta mendax ſenex habitabat. Et 26
audivit propheta qui reduxerat illum de via,&dixit,Propheta Dñi ipſe eſt
qui rebellavit in dictum Dñi, & tradidit eum Dñs leoni, & fregit eum &
occîdit eum juxta verbum Dñi quod locutus fuerat ei. Et locutus eſt cum 27
filiis ſuis, dicendo, Sternite mihi aſinum : & ſtraverunt. Et ivit & inve- 28
nit cadaver ejus projectum in via, & aſinum & leonem ſtantes propè
cadaver,non comedit leo cadaver,& non fregit aſinum. Et tulit propheta 29
mendax cadaver prophetæ Domini, & collocavit illud ſuper aſinum, &
reduxit illud, & venit in civitatem prophetæ mendacis ſenis, ad plangen-
dum & ſepeliendum illum. Et deduxit cadaver ejus in ſepulchrum ſuum, 30
& lamentati ſunt ſuper illo ; Heu ſuper fratre meo. Et fuit poſtquam ſe- 31
pelierunt illum, dixit filiis ſuis, dicendo : Cùm mortuus fuero, & ſepe-
lietis me in ſepulchro in quo propheta Domini eſt ſepultus : juxta oſſa
ejus ponite oſſa mea. Nam firmando firmabitur verbum, quod vaticinatus 32
eſt in verbo Domini contra aram, quæ eſt in Bethel, & contra omnes do-
mos excelſorum quæ ſunt in urbibus Somron. Poſt verba iſta non rediit 33
Jerobgham ex via ſua malà, ſed rediit & fecit partem è populo ſacerdotes
excelſorum : qui volebant, offerebant munus ſuum, & erant ſacerdotes
excelſorum. Et fuit res iſta in reatum domûs Jerabgham, & ut extermina- 34
retur & perderetur è ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

IN tempore illo malè habuit Abiah filius Jerabgham. Et dixit Jerabgham 1
uxori ſuæ, Surge nunc & muta te, ut cognoſcant quòd tu ſis uxor Jerab- 2
gham : & ibis in Silo, & ecce ibi eſt Ahhiah propheta, ipſe locutus eſt
de me quòd futurus eſſem rex ſuper populum hunc.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

Postquam igitur panè comedissent & aquam bibissent, straverunt asinum pro Dei prophe-
ta. Cúmque reversus abiret, offendit eum
leo in via, & interfecit eum, mansitque cada-
ver ejus abjectum in via, astabátque asinus
juxta illud, astabátq; leo juxta cadaver. Ecce
autem viatores quidam videntes cadaver ab-
jectum in via, & asinum secus illud astantem,
leonémque propè cadaver astantem; vene-
runt & retulerunt *hæc* in civitate in qua ille
propheta senex habitabat. Quod cùm audis-
set ille propheta qui eum de via reduxerat,
ait, Propheta Dei est: eò quòd immutárit ver-
bum oris Domini, tradidit eum Dominus le-
oni, qui fregit ac interfecit eum, juxta ser-
monem Domini quem edixerat ei. Tum dixit
filiis suis, Sternite mihi asinum, & strave-
runt ei. Abiénsque invenit cadaver abjectum
in via, & asinum atque leonem juxta cadaver
astantes: non devoraverat leo cadaver, nec
asinum fregerat. Tollens itaque ille propheta
cadaver prophetæ Dei, imposuit illud asino,
attulítq; in civitatē in qua idē ille propheta
senex habitabat, ut eum plangeret ac sepeli-
ret. Ejus cadavere in sepulchrum posito, plan-
xit eum, & ait, Heu frater mi, heu mi frater.
Postquam autem sepelíssent eum, dixit filiis
suis; cùm mortuus fuero, sepelite me in se-
pulchro in quo propheta Dei sepultus est, &
secus ejus ossa reponite ossa mea. Nam pro-
culdubiò eveniet sermo quo clamavit ex ora-
culo divino adversùs altare Beth-il & adver-
sùs domos excelsorum quæ sunt in urbibus
Samariæ. Hoc facto non retraxit se Jeroba-
am à via sua mala, sed iterum creavit ex po-
pulo sacerdotes excelsorum: quicunque sacer-
dos fieri volebat, munus offerebat, fiebátque
sacerdos excelsi. Quæ res cessit in peccatum
domui Jerobaam, quo extirparetur & extin-
gueretur à superficie terræ.

CAP. XIV.

EOdem tempore, ægrotante Abiâ Jeroba-
ami filio, Dixit Jerobaam uxori suæ; Surge,
aliam te simula ita ut nesciant te esse uxorem
Jerobaami, & vade in Silo: ecce ibi est
Ahia propheta qui mihi dixerat me regnatu-
rum super hunc populum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*Cùm itaque edisset ac bibisset, stratus fuit
asinus pro Dei prophcta. Qui cùm rever-
sus abiisset, inventus est à leone in via, et
ab eo interfectus, mansitque cadaver ejus
in via prostratum, & asinus ex adverso
ipsius, leo verò stabat ad latus cadaveris.
Venerunt autem quidam, idque nuntiave-
verunt in ea civitate in qua erat falsus
ille propheta qui reduxerat eum. Quæ
cum audisset ille propheta qui eum redu-
xerat è via, dixit; Propheta Dei est, qui
quia divino sermoni refragatus est, ideò
prostituit eum Deus leoni qui comminut
& interfecit eum, juxta id quod pronun-
tiaverat ei Deus. Tum jussit filios suos
sternere sibi asinum: quem cùm stravis-
sent, Abiit, viditque cadaver ejus in via
prostratum, et asinum atque leonem prope
cadaver astantes: non devoraverat leo
cadaver, nec asinum laceraverat. Sustu-
lit ergò falsus hic propheta cadaver pro-
phetæ Dei, & impositum asino reduxit in
civitatem ipsiusmet falsi prophetæ senis
qui reduxerat illum, luxitque eum, ac
tum sepelivit. Cúmque posuisset cada-
ver ejus in sepulchrum suum, & luxisset
eum, fratris nomine appellabat eum. Et
postquam sepelivit eum, dixit filiis suis;
Cùm mortuus fuero, sepelite me intra se-
pulchrum prophetæ Dei, in quo ipse sepul-
tus est, & facite ut cadaver meum contí-
guum sit cadaveri ipsius. Nam certissimè
subsistet sermo ipsius quem ex dicto Dei
prædixit de altari quod est in Bethel, deq;
idolis omnibus quæ sunt in civitatibus
Samariæ. Post hanc rem non recessit Je-
robaam à via sua mala, imò novos cre-
avit sacerdotes idolorum ex variis homi-
num climatibus, prout volebat offerre sa-
crificium suum; & erant sacrificuli idó-
lorum. Fuitque opus istud causa pecca-
torum familiæ Jerobaami, & destructio-
nis atque evulsionis ejus è superficie terræ.

CAP. XIV.

EO tempore cùm ægrotaret Abia Je-
robaami filius, Dixit Jerobaam uxori
suæ, Surge jam, téque alienam ita fiage,
ut ignoretur esse te uxorem Jerobaami,
& perge in Silo: illic enim est Achia
propheta qui mihi prædixerat futurum mè
regem super Israelitas.

מלכים א : יד

lagenam & ,gaufras & ,panes .decem tua manu in tolles Et
3 וְלָקַחְתְּ בְּיָדְךָ עֲשָׂרָה לֶחֶם וְנִקֻּדִים וּבַקְבֻּק
.puero erit quid tibi indicabit ipse :eum ad venies & ,mellis
דְּבַשׁ וּבָאת אֵלָיו הוּא יַגִּיד לָךְ מַה־יִּהְיֶה לַנָּעַר :
venit & ,Siloh abiit & ,surrexit & ,Jarobham uxor sic fecit Et
4 וַתַּעַשׂ כֵּן אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַתָּקָם, וַתֵּלֶךְ שִׁלֹה וַתָּבֹא
consisterant quia ,videre poterat non Achijahu & ,Achijah domum
בֵּית אֲחִיָּה וַאֲחִיָּהוּ לֹא־יָכֹל לִרְאוֹת כִּי־קָמוּ
Ecce :Achijahu ad dixit Dominus Et .ejus eamine præ ejus oculi
עֵינָיו מִשֵּׁיבוֹ : וַיהוָה אָמַר אֶל־אֲחִיָּהוּ הִנֵּה
,suo filio super tecum à verbum quærendum ad venit Jarobham uxor
אֵשֶׁת־יָרָבְעָם בָּאָה לִדְרֹשׁ דָּבָר מֵעִמָּךְ אֶל־בְּנָהּ
fuit & :eam ad loqueris hoc ſicut & hoc ſicut ipſe ægrotans quia
כִּי־חֹלֶה הוּא כֹּה וְכֹה תְּדַבֵּר אֵלֶיהָ וְהָיָה
audire ſecundum fuit Et .aliam ſe præferebat ipſa & ,ipſam intrare circa
כְּבֹאָהּ וְהִיא מִתְנַכֶּרֶת : וְיָהִי כְּשָׁמְעַ
Ingredere ,dixit & ,oſtiū ad venientis ejus pedum vocem Achijahu
אֲחִיָּהוּ אֶת־קוֹל רַגְלֶיהָ בָּאָה בַּפָּתַח וַיֹּאמֶר בֹּאִי
ego & ? ferens te præ aliam tu hoc cur :Jarobham uxor
אֵשֶׁת יָרָבְעָם לָמָּה זֶּה אַתְּ מִתְנַכֶּרֶת וְאָנֹכִי
Sic :Jarobham ad dic ,Vade .durus te ad miſſus
שָׁלוּחַ אֵלַיִךְ קָשֶׁה : לְכִי אִמְרִי לְיָרָבְעָם כֹּה־
7 te exaltavi quòd eo Pro :Iſrael Deus Dominus dixit
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הֲרִמֹתִיךָ
:Iſrael meum populum ſuper ducem te dedi & ,populi medio è
מִתּוֹךְ הָעָם וְאֶתְּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל :
non & ,tibi illud dedi & ,David domo à regnum ſcidi Et
8 וָאֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִבֵּית דָּוִד וָאֶתְּנָה לָךְ וְלֹא
,mea præcepta cuſtodivit qui ,David meus ſervus ſicut fuiſti
הָיִיתְ כְּעַבְדִּי דָּוִד אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי
tantùm *faciendum ad* ,ſuo corde toto in me poſt ambulavit qui &
וַאֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרַי בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק
omnibus præ faciendo malefeciſti Et : meis oculis in rectum
9 הַיָּשָׁר בְּעֵינָי : וַתָּרַע לַעֲשׂוֹת מִכֹּל
deos tibi feciſti & ,iviſti & ,tum *facies ad* fuerunt qui
אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ וַתֵּלֶךְ וַתַּעַשׂ־לְךָ אֱלֹהִים
poſt projeciſti me & ,me irritandum ad ,conflatiles & ,alienos
אֲחֵרִים וּמַסֵּכוֹת לְהַכְעִיסֵנִי וְאֹתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי
domum *ad* malum *adducens* ego ecce Idcirco .tuum tergum
גֵּוֶךָ : לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־בֵּית
,clauſum ,parietem ad mingentem Jarobham *ipſi* excidam & ,Jarobham
10 יָרָבְעָם וְהִכְרַתִּי לְיָרָבְעָם מַשְׁתִּין בְּקִיר עָצוּר
,Jarobham domus poſteriores ſuccidam & :Iſrael in derelictum &
וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל וּבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵּית־יָרָבְעָם
Jarobham *ipſi* Mortuum .*ipſum conſummari ad uſque* ,*ſterem* ,*ſuccideret* ſicut
11 כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגֶּלֶל עַד־תֻּמּוֹ : הַמֵּת לְיָרָבְעָם
volucres comedent ,agro in *mortuum* & :canes comedent civitate in
בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף
vade ,ſurge tu Et .eſt locutus Dominus quia :cœli
הַשָּׁמָיִם כִּי יְהוָה דִּבֵּר : וְאַתְּ קוּמִי לֵכִי
,natum morietur & ,urbem *tuos pedes ingrediendo in* :tuam domum in
לְבֵיתֵךְ בְּבֹא רַגְלַיִךְ הָעִירָה וּמֵת הַיָּלֶד :
ſolus ipſe quia :eum ſepelient & ,Iſrael omnis eum plangent Et
13 וְסָפְדוּ־לוֹ כָל־יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ אֹתוֹ כִּי־זֶה לְבַדּוֹ
verbum eo in eſt inventum quia :ſepulchrum in Jarobham *ipſi* ingredietur
יָבֹא לְיָרָבְעָם אֶל־קֶבֶר יַעַן נִמְצָא־בּוֹ דָּבָר
ſtatuet Et .Jarobham domum in Iſrael *Deum Dominum erga* bonum
טוֹב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם : וְהֵקִים
Jarobham domum excidet qui ,Iſrael ſuper regem ſibi Domin⁹
14 יְהוָה לוֹ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַכְרִית אֶת־בֵּית יָרָבְעָם
? nunc etiam quid & :die illa
וְזֶה הַיּוֹם וּמָה גַּם־עָתָּה :

Verſio VULG. LAT.

3 Tolle quoque in manu tua decem panes,& cruſtulam,et vas mellis, & vade ad illum : ipſe enim indicabit tibi quid eventurum ſit puero huic. Fecit ut
4 dixerat, uxor Jeroboam : & conſurgens abiit in Silo, & venit in domum Ahiæ:at ille non poterat videre, quia caligaverant oculi ejus præ ſenectute.
5 Dixit autem Dominus ad Ahiam,Ecce uxor Jeroboã ingreditur ut conſulat te ſuper filio ſuo qui ægrotat:hæc et hæc loquêris ei.Cùm ergò illa intraret,& diſſimularet ſe eſſe quæ
6 erat, Audivit Ahias ſonitum pedum ejus introeuntis per oſtium, & ait; Ingredere uxor Jeroboam :quarè aliam te eſſe ſimulas?ego autem miſſus ſum
7 ad te durus nuntius. Vade,& dic Jeroboam ; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael ; Quia exaltavi te de medio populi,& dedi te ducem ſuper populum
8 meum Iſrael: Et ſcidi regnum domûs David, & dedi illud tibi, & non fuiſti ſicut ſervus meus David , qui cuſtodivit mandata mea,& ſecutus eſt me in toto corde ſuo,faciens quod placitum eſſet in conſpectu
9 meo : Sed operatus es mala ſuper omnes qui fuerunt ante te, & feciſti tibi deos alienos & conflatiles,ut me ad iracundiam provocares , me autem projeciſti poſt corpus tuum :
10 Idcircò ecce ego inducam mala ſuper domum Jeroboam, & percutiam de Jeroboam mingentem ad parietem, & clauſum,& noviſſimum in Iſrael : & mundabo reliquias domûs Jeroboam, ſicut mundari ſolet
11 fimus uſque ad purum. Qui mortui fuerint de Jeroboam in civitate, comedent eos canos: qui autem mortui fuerint in agro,vorabunt eos aves cœli:quia Domin⁹ locutus eſt.Tu igitur ſurge,et vade in domum tuam : & in ipſo introitu pedum tuorum in urbem, morietur puer.
13 Et planget eum omnis Iſrael, & ſepeliet : iſte enim ſolus inferetur de Jeroboam in ſepulchrum, quia inventus eſt ſuper eo ſermo bonus à Domino Deo Iſrael, in domo
14 Jeroboam. Conſtituit autem ſibi Dominus regem ſuper Iſrael, qui percutiet domum Jeroboam in hac die, & in hoc tempore :

Verſio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ ἐγένετο μὴ τὸ κόπασαι αὐτὸν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων, Ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ (σ)τάφῳ τούτῳ ἔ ὁ ἄνθρωπος ⁊ θεοῦ τέθαπται (τ) ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε με, ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μ⁽ετ⁾ ⁊ ejus ponite me, ut ſalventur oſſa
32 ὀστῶν αὐτοῦ. Ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυρίου (υ) ὃν τὸ θυσιαστήριον ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν
33 τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν· ὃ βουλόμενος ἐπλήρου ⁊ χεῖρα
34 αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά. Καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου ⁊ γῆς.

MS.A. (σ)τάφῳ ἔ ὁ ἄνθρωπ⊖ (τ)πρ᾽ αὐτῷ,(υ)ἐπὶ τῶ θυσιαστηρίῳ τῶ ἐν

ΚΕΦ. ιδ.

21 (α)Καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν.

1 MS.A. (α)Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ *ἠρρώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ. Καὶ
2 εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ οὐ γνώσονταί ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ πορεύθητι εἰς Σηλώ. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν
3 λαὸν τοῦτον. Καὶ λάβεις ⁊ χεῖρά ⟨σ⟩ τῷ ἀνθρώπῳ ⁊ θεοῦ *ἄρτους, καὶ κολλυρίδα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σαφίδας, καὶ σάμινον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς
4 αὐτὸν· αὐτὸς ἀναγγείλῃ ⟨σοι⟩ τί ἔσται τῷ παιδί. Καὶ ἐποίησεν ὅτως γυνὴ Ἱεροβοάμ. καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλὼ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ
ἄνθρωπ⊖ πρεσβύτερ⊖ τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ
5 γήρους αὐτοῦ. Καὶ κύριος εἶπεν πρὸς Ἀχιά, Ἰδοὺ γυνὴ ⁊ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχε⊖ τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ *ὑὸς αὐτῆς, ὅτι ἀρρωστός ἐστιν· κ⁽αὶ⁾ τοῦτο καὶ
κ⁽αὶ⁾ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὴν, καὶ
6 αὕτη ἀπεξενοῦτο. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχιὰ ⁊ φωνὴν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, Εἴσῃ γυνὴ Ἱεροβοάμ,
7 ἵνα τί σὺ τοῦτο ἀπεξενοῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολ⊖ πρὸς σὲ ⟨κλυνός⟩. Πορεύθητι εἶπον τῷ Ἱεροβοάμ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἀνθ᾽ ὧν
ὕψωσά ⟨σε⟩ ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ ⁊ λαὸν μου Ἰσ-
8 ραὴλ, Καὶ ἔρρηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοὶ, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς
ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι * ἔναντι τοῦ εὐθοῦς ἐν
9 ὀφθαλμοῖς μου, Καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι παρὰ *πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν ⟨σου⟩, καὶ ἐπορεύθης καὶ ἐποίησας σαυτῷ θεοὺς ἑτέρους, χωνευτὰ τοῦ
10 παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρριψας ὀπίσω σώματός ⟨σου⟩, Διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κα-
κίαν *πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοάμ, ἐξολεθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐρῦσα πρὸς
τοῖχον, ἐκλιμῶνον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ὀπισθέω * οἴκου Ἱερο-
11 βοάμ, καθὼς ἐπισπᾶται ὁ κόπρ⊖ *ως τελειωθῶσι αὐτόν. Οἱ τεθνηκότες τοῦ
Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλῃ καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ ⁊ τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ κα-
12 ταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. Καὶ ⟨σὺ⟩ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς ⁊ οἶκόν ⟨σου⟩ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδα ⟨σου⟩ ⁊ πόλιν, ἀποθανεῖται
13 τὸ παιδάριον. Καὶ κόψονται αὐτ⊖ πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάψουσιν αὐτ⊖, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν
14 περὶ τοῦ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὃς πλήξει ⁊ οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τί
15 καὶ νῦν; Κύριος πλήξει ⁊ Ἰσραὴλ καθὰ κινεῖται ὁ ἄνεμ⊖ ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκ-
πλεῖ ⁊ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω ⁊ χοὸς ⁊ ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτ⊖ καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν ⁊ ποταμοῦ, ἀνθ᾽ ὧν ἐποίησε
16 τὰ ἄλση αὐτ⊖ παροργίζοντες ⁊ κύριον. Καὶ παραδώσει κύριος ⁊ Ἰσραὴλ χά-
17 ριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοάμ, ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν ⁊ Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γλῶ Σαιρά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν
18 τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. Καὶ ἔθαψαν αὐτ⊖, καὶ ἐκό-
ψαντο αὐτ⊖ πᾶς Ἰσραὴλ κ⁽αὶ⁾ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐ-
19 τοῦ Ἀχιὰ τοῦ προφήτου. Καὶ τὰ λοιπὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησε καὶ ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων ⁊ ἡμερῶν
20 ⁊ βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ, εἴκοσι
δύο ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη μ⁽ετὰ⁾ ⁊ πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναδὰβ υἱὸς αὐτ⊖ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ Ῥοβοὰμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וְתִסְבֵּין בִּידָךְ עֲסַר טוּלְמִין דִּלְחֵם וְכִסְנִין וְזוּלַע דִּדְבַשׁ וְתֵהֵכִין לְוָתֵיהּ הוּא יְחַוֵּי לִיךְ
4 מָא יְהֵי לְרַבְיָא : וַעֲבַדַת כֵּן אִתַּת יָרָבְעָם וְקָמַת וְאוֹלַת לְשִׁילוֹ וַאֲתַת לְבֵית אֲחִיָּה
5 וַאֲחִיָּה לָא יָכִיל לְמֶחֱזֵי אֲרֵי קְהָאָה עֵינוֹהִי מִסֵּיבוּתֵיהּ : וַיְיָ אֲמַר לַאֲחִיָּה הָא אִתַּת יָרָבְעָם אָתְיָא לְמִתְבַּע פִּתְגָם מִנָּךְ עַל בְּרַהּ אֲרֵי מַרַע הוּא כִּדֵין וְכִדֵין תִּמַלֵּל עִמַּהּ
6 וְיְהֵי בְּמֵעֲלַהּ וְהִיא מְשַׁתַּנְיָא : וַיְהוָה כַּד שְׁמַע אֲחִיָּה יַת קַל רַגְלָהּ עַלַת בְּתַרְעָא וַאֲמַר
עוּלִי אִתַּת יָרָבְעָם לְמָא דְנָן אִתְמְשַׁתַּנְיָא וְאָנָא שְׁלִיחַ לְאִתְנַבָּאָה עֲלָךְ פִּתְגָמִין קָשָׁן :
7 אֱזִילִי אֲמָרִי לְיָרָבְעָם כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֲלַף דְּאַפְרַשְׁתָּךְ מִנּוֹ עַמָּא
8 וּמַנְיֵתָךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וְאַעְדֵּיתִי יַת מַלְכוּתָא מִבֵּית דָּוִד וְיַהֲבֵתִיהּ לָךְ
וְלָא הֲוֵיתָא כְּעַבְדִּי דָוִד דִּי נְטַר פִּקּוּדַי וּדְהַלִּיךְ בָּתַר פָּלְחָנִי בְּכָל לִבֵּיהּ לְמֶעְבַּד
לְחוֹד דְּכַשֵּׁר קֳדָמַי : וַאֲבַאְשְׁתְּ לְמֶעְבַּד מִכֹּל דַּהֲווֹ קַדְמָךְ וְאָזַלְתָּא וַעֲבַדְתָּא לָךְ טַעֲוָתָא
9 עַמְמַיָּא וּמַתְכָּן לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי וּפוֹלְחָנִי אַרְחַקְתָּא מִקְּבֵיל עֵינָךְ : בְּכֵן הָא אֲנָא מַיְתֵי
10 בִישְׁתָּא לְבֵית יָרָבְעָם וְאֶשֵׁצֵי לְיָרָבְעָם יָדַע מַדַּע וְאַחִיד וְשֵׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל וְאֶפְלֵי בָּתַר
בֵּית יָרָבְעָם כְּמָא דְמָנְדְרִין בְּנַלְיִלִין עַד דְּמִסְפְּיִן : דֵּימוֹת לְיָרָבְעָם בְּקִרְתָּא יֵכְלוּן
11 כַּלְבַיָּא וּדֵימוֹת בְּחַקְלָא יֵכְלוּן עוֹפָא דִשְׁמַיָּא אֲרֵי מֵימְרָא דַיְיָ גְּזַר כֵּן : וְאַתְּ
קוּמִי אֱזִילִי לְבֵיתֵךְ בְּמֵעַל רַגְלַיִךְ לְקַרְתָּא יְמוּת רַבְיָא : וְיִסְפְּדוּן לֵיהּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִקְבְּרוּן
יָתֵיהּ אֲרֵי דֵין בִּלְחוֹדוֹהִי יִתְכְּנֵישׁ לְיָרָבְעָם לְקִבְרָא חֲלַף דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ פִּתְגָם דְּתַקִּין קֳדָם
יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם : וְיָקִים יְיָ קֳדָמוֹהִי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל דְּיִשְׁצֵי יַת בֵּית
יָרָבְעָם מַן דְּקַיָם יוֹמָא דֵין וְאַף דְּאִתְיְלִיד מִכֵּן וּלְהָלָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et accipies in manu tua decem tortas panis, & placentas, & gutturnium 3
mellis;& ibis ad eum,ille indicabit tibi quid erit puero. Et fecit ſic uxor 4
Jerabgham, & ſurrexit & ivit in Siloh, & venit in domum Ahhiah ; &
Ahhiah non poterat videre,& *hebetes erant* oculi ej⁹ præ ſenectute ej⁹. Et 5
Dñs dixit ad Ahhiahu, Ecce uxor Jerabgham venit ut quærat verbum ex
te ſuper filio ſuo,quia malè habet : ſic & ſic loqueris cum ea: & fuit cùm
ingrederetur ipſa,erat mutata. Et fuit cùm audiſſet Ahhiah ſtrepitũ pedum 6
illius introeuatis portam, dixit, Intra uxor Jerabgham : ut quid mutata
es ? Et ego miſſus ſum ad vaticinandum contra te verba dura. Abi dic 7
Jerabgham, Sic dixit Dominus Deus Iſrael : Propterea quòd ſeparavi te
de medio populi, & præpoſui te ut eſſes rex ſuper populum meum Iſrael.
Et tranſtuli regnum de domo David, & dedi illud tibi ; ſed non fuiſti ſic- 8
ut ſervus meus David, qui cuſtodivit præcepta mea, & qui ambulavit poſt
cultum meum in toto corde ſuo, faciendo tantummodo quod rectum eſt
ante me.Sed malè feciſti faciendo præ omnib⁹ qui fuerunt ante te,& iviſti 9
& feciſti tibi Errorem gentiũ,& *conflatilia*,ut irritares me;& cultum me-
um elongâſti è regione oculorum tuorum. Idcircò ecce ego adduco ma- 10
lum in domum Jerabgham, & exterminabo de Jerabgham cognoſcentem
cognitionem, & clauſum, & derelictum in Iſrael : & auferam poſt *domum*
Jerabgham, ſicut qui removent ſtercus quouſq; finiant. Eum qui mortuus 11
fuerit de Jerabgham in urbe, comedent canes, & eum qui mortuus fuerit
in agro,comedent aves cœli, quia dicto Domini decretũ ſic eſt. Et tu ſurge 12
& abi in domum tuam; cùm intraverint pedes tui urbem, morietur puer.
Et lamentabuntur illum omnis Iſrael, & ſepelient eum; quia hic ſolus 13
congregabitur de Jerabgham in ſepulchrum, propterea quòd inventa ſit
in eo res quæ recta eſt ante Dominum Deum Iſrael in domo Jerabgham.
Et ſuſcitabit Dominus ante ſe regem ſuper Iſrael,qui exterminabit domum 14
Jerabgham, eum qui vivit hodie, & etiam qui gignetur ex nunc & ultra.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܣܒ ܒܝܕܟ ܥܣܪ ܟܪ̈ܟ̈ܡ̈ ܘܦܬ̈ܝܬ̈ ܘܩܘܡ̈ܨ ܕܕܒܫ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܗܘ ܢܚܘܐ ܠܟ ܡܐ ܢܗܘܐ ܠܥܠܡܐ ܗܢܐ
4 ܘܥܒܕܬ ܐܝܟ ܗܟ̈ ܐܬܬܗ ܝܪܒܥܡ ܘܐܙܠܬ ܠܫܝܠܘ ܘܐܬܬ ܠܒܝܬ ܐܚܝܐ ܘܐܚܝܐ ܠܐ ܝܟܠ ܠܡܚܙܐ ܡܛܠ ܕܩܡ̈ܘ ܥܝܢ̈ܘܗܝ
5 ܡܢ ܣܝܒܘܬܗ ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܐ ܐܬܬ ܝܪܒܥܡ ܠܫܐܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܒܪܗ ܕܥܠ ܥܡܠ ܗܘ ܘܐܢܬ ܬܡܪ̈ ܠܗ ܐܝܟ ܗܟ̈
6 ܘܗܟ̈ ܡܠܠ ܠܗ ܘܗܝ ܡܬܬ ܠܡ̈ܥܠ ܕܬܪ̈ܥܐ ܘܐܬܬ ܠܒܝܬ ܐܚܝܐ ܘܐܚܝܐ ܠܐ ܚܙܐ ܠܗ ܡܛܠ ܕܩܡ̈ܘ ܥܝܢ̈ܘܗܝ ܡܢ ܣܝܒܘܬܗ
7 ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܗܟ̈ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܕܐܢ ܐܢ ܪܡ̈ܝܬ ܠܟ ܡܢ ܥܡ̈ܐ ܘܐܬܠ ܠܟ ܡܠܟ ܥܠ ܥܡ̈ܐ ܒܝܕ ܥܡ̈ܝ ܝܫܪܝܠ
8 ܘܩܪ̈ܥܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܕܘܝܕ ܘܝܗܒ ܠܟ ܐܢ ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܕܢܛܪ ܦ̈ܩ̈ܕ̈ܝ ܘܕܗܠܟ ܒܬܪ̈ܝ ܒܟܠ ܠܒܗ
9 ܠܡܥܒܕ ܕܫܪ̈ܪ ܒܥܝܢ̈ܝ ܘܥܒ̈ܕܬ ܒܝܫ ܡܢ ܟܠ ܕܐ̈ܝ ܕܗܘ̈ܘ ܩ̈ܕ̈ܡ̈ܝ ܘܥ̈ܒ̈ܕܬ ܠܟ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܪ̈ܢ̈ܝܬ̈ ܘܡ̈ܣ̈ܟ̈ܬ̈ ܠܡ̈ܟ̈ܣ̈ܘ ܠ̈ܡ̈ܟ̈ܣ̈ܝ ܘܫ̈ܕ̈ܪ̈ܬ̈ ܐ̈ܦ̈ ܠ̈ܐ̈ ܐ̈ܝ̈ܬ̈ ܠ̈ܟ̈ ܐ̈ܠ̈ܐ̈ ܕ̈ܡ̈ܐ̈ ܠ̈ܟ

מלכים א : יד

arundo movetur ſicut ,Iſrael Dominus percutiet Et
15 והכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד הקנה
,iſta bona terra *deſuper* Iſrael evellet & ,aquis in
במים הזאת הטובה האדמה מעל את־ישראל ונתש
quòd eo :flumen trans eos diſperget ,eorum patribus dedit quam
אשר נתן לאבותיהם ורם מעבר לנהר יען אשר
tradet Et .Dominum irritantes ſuos lucos fecerunt
16 עשו את־אשריהם מכעיסים את־יהוה : ויתן
qui & ,peccavit qui Jarobham peccata propter ,Iſrael
את־ישראל בגלל חטאות ירבעם אשר חטא ואשר
venit & ,abiit & ,Jarobham uxor ſurrexit Et .Iſrael fecit peccare
17 החטיא את־ישראל : ותקם אשת ירבעם ותלך ותבא
,eſt mortuus puer & ,domus limen *in* ingrediente ipſa :Tirſah in
תרצתה היא באה בסף הבית והנער מת :
verbum juxta ,Iſrael omnis eum planxerunt & ,eum ſepelierunt Et
18 ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל כדבר
.prophetæ Achijahu ſui ſervi *manu in* fuerat locutus quod ,Domini
יהוה אשר דבר ביד־עבדו אחיהו הנביא :
,regnavit quibus & ,pugnavit quibus ,Jarobham verborum *reſiduum* Et
19 ויתר דברי ירבעם אשר נלחם ואשר מלך
.Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce
הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל :
:anni duo & viginti ,Jarobham regnavit quibus dies Et
20 והימים אשר־מלך ירבעם עשרים ושתים שנה
.eo pro ejus filius Nadab regnavit & :ſuis patribus cum *jacuitque*
וישכב עם־אבתיו וימלך נדב בנו תחתיו :
quadraginta filius :Jehudah in regnavit Selomoh filius Rechabham Et
21 ורחבעם בן־שלמה מלך ביהודה בן־ארבעים
annis ſeptendecim & *ipſius regnando in* Rechabham anni unius &
ואחת שנה רחבעם בשלכו ושבע עשרה שנה מלך
ponendum ad ,Dominus elegit quam civitate ,Jeruſalaim in regnavit
בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום
ejus matris nomen & :Iſrael tribubus omnibus ex ibi ſuum nomen
את־שמו שם מכל שבטי ישראל ושם אמו
,Domini oculis in malum Jehudah Fecitque .Hammonitis Nahamah
נעמה העמנית : ויעש יהודה הרע בעיני יהוה
eorum patres fecerunt quæ omnibus præ eum fecerunt æmulari &
ויקנאו אתו מכל אשר עשו אבתם
ſibi ipſi etiam ædificaverunt Et .peccaverunt quæ ſuis peccatis in
23 בחטאתם אשר חטאו : ויבנו גם־המה להם
ſubter & ,excelſum collem omnem ſuper ,lucos & ,ſtatuas & ,excelſa
במות ומצבות ואשרים על כל־גבעה גבהה ותחת
fecerunt :terra in erat ſcortator etiam Et .viride lignum omne
24 כל־עץ רענן : וגם־קדש היה בארץ עשו
Dominus ejecit quas ,gentium abominationes omnes ſecundum
ככל התועבת הגוים אשר הוריש יהוה
regis quinto anno in ,fuit Et .Iſrael filiorum *faciebus* à
25 מפני בני ישראל : ויהי בשנה החמישית למלך
tulit Et :Jeruſalaim *ſuper* Ægypti rex Siſac aſcendit ,Rechabham
רחבעם עלה שושק מלך־מצרים על־ירושלם : ויקח
& ,regiæ domus theſauros & ,Domini domus theſauros
את־אצרות בית־יהוה ואת־אוצרות בית המלך ואת־
.Selomoh fecerat quæ ,aurea ſcuta omnia tulit & :tulit omnia
הכל לקח ויקח את־כל־מגני הזהב אשר עשה שלמה :
mandavit & ;ærea ſcuta eis pro Rechabham rex fecit Et
27 ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד
.regiæ domus oſtium *obſervantium* curſorum principum manu *ſuper*
על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך :
,curſores ea portabant ,Domini domum *regem intranai tempore* à,fuit Et
28 והיה מדי־בא המלך בית יהוה ישאום הרצים
.curſorum thalamum ad ea reportabant &
והשיבום אל־תא הרצים :

Verſio VULG. LAT.

15 Et percutiet Dominus Deus Iſrael, ſicut moveri ſolet arundo in aqua: & evellet Iſrael de terra bona hac, quam dedit patribus eorum, & ventilabit eos trans Flumen: quia fecerunt ſibi lucos, ut irritarent
16 Dominũ. Et tradet Dñs Iſrael propter peccata Jeroboam, qui peccavit, & peccare fecit Iſra-
17 el. Surrexit itaq; uxor Jeroboã, & abiit, & venit in Therſa: cúmque illa ingrederetur limen domûs, puer mortuus eſt,
18 Et ſepelierunt eum. Et planxit eum omnis Iſrael juxta ſermonem Domini, quem locutus eſt in manu ſervi ſui Ahiæ prophetæ. Reliqua autem verbo-
19 rum Jeroboam, quomodò pugnaverit, & quomodò regnaverit, ecce ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum
20 Iſrael. Dies autem, quibus regnavit Jeroboam, viginti duo anni ſunt: & dormivit cum patribus ſuis: regnavítque Na-
21 dab filius ejus pro eo. Porrò Roboã filius Salomonis regnavit in Juda. Quadraginta & unius anni erat Roboam, cùm regnare cœpiſſet: decem & ſeptem annos regnavit in Jeruſalé civitate, quam elegit Dominus ut poneret nomen ſuum ibi, ex omnibus tribub⁹ Iſrael. Nomen autẽ matris ejus Naa-
22 ma Ammanitis. Et fecit Judas malum coram Domino, & irritaverunt eum ſuper omnib⁹, quæ fecerant patres eorum in
23 peccatis ſuis quæ peccaverunt. Ædificaverunt enim & ipſi ſibi aras, & ſtatuas, & lucos, ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem ar-
24 borem frondoſam: Sed & effœminati fuerũt in terra, feceruntq; omnes abominationes gentium, quas attrivit Dominus ante faciẽ filiorum Iſrael.
25 In quinto autẽ anno regni Roboã, aſcendit Seſac rex Ægypti in Jeruſalem, Et tulit theſauros domûs Domini, & theſauros regios, & univerſa diripuit: ſcuta quoque aurea, quæ
27 fecerat Salomon: Pro quibus fecit rex Roboam ſcuta ærea, et tradidit ea in manum ducum ſcutariorum, & eorum qui excubabant ante oſtium domûs
28 regis. Cúmque ingrederetur rex in domum Domini, portabant ea qui præeundi habebant officium: & poſteà reportabant ad armamentarium ſcutariorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

Υἱὸς (β) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτὸς Ροβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσιν αὐτόν. καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς τοῦ ὀνομα αὐτῷ (γ) ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τῆ Ἰσραήλ. (δ) καὶ τὸ ὄνομα τῆ μητρὸς αὐτῆ Νααμὰ ἡ (ε) Ἀμμανίτις. Καὶ ἐποίησεν Ροβοὰμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ (ζ) παρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες (η) αὐτῆς ἐν τῆ ἁμαρτίαις αὐτῆς ἃς ἥμαρτον. Καὶ ᾠκοδόμησαν (θ) ἑαυτοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ πᾶσαν βουνὸν (ι) ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου συσκίου. Καὶ ζύνδεσμος ἐστὶν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ (κ) πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου ὑῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ροβοὰμ, ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, Καὶ (λ) ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἃ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ χειρὸς παίδων (μ) Ἀδραζάαρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὰ εἰς Ἰερουσαλὴμ τὰ (ν) πάντα ἃ ἔλαβεν, ὅπλα τὰ χρυσᾶ ὅσα ἐποίησε (ξ) Σολομὼν, καὶ ἀπήνεγκαν αὐτὰ εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἐποίησε Ροβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν καὶ ἐπέστησε ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῆ παρεμβολῆς οἱ φυλάσσοντες τῆ πυλῶνα οἴκου(ο) βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ (π) ἦρον αὐτὰ οἱ παρεμβολῆς καὶ ἀπεστρέφοντο αὐτὰ εἰς τὸ Θεὸς τῆ παρεμβολῆς. Καὶ τὰ λοιπὰ τῆ λόγων Ροβοὰμ καὶ (ρ) πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐχὶ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῆ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ροβοὰμ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐκοιμήθη Ροβοὰμ μετὰ τῆ πατέρων αὐτῆ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῆ πατέρων αὐτῆ ἐν πόλει (σ) Δαυὶδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ (τ) ὁ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

Filius (b) quadraginta, & unius annorum Roboam, cùm ipſe iniit regnum: & ſeptem & decem annos regnavit in Hieruſalem, civitate, quam elegit Dominus ad ponendum nomen ſuum ibi ex omnibus tribubus Iſrael. Et nomen matris ejus, Naama Ammonites. Et fecit (c) Roboam malum in conſpectu Domini: & ad zelum provocavit eum in omnibus, quæ fecerant patres ſui, in peccatis ſuis, quæ peccaverunt. Et ædificáverunt ſibi excelſa, & titulos, & lucos ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem arborem umbroſam. Et (d) colligatio facta eſt in terra: & fecerunt de omnibus abominationibus gentiũ, quas abſtulit Dominus à facie filiorum Iſrael. Et factum eſt in anno quinto regnante Roboam, aſcendit Suſacim rex Ægypti ſuper Hierusalem: Et cepit omnes theſauros domûs Domini, & theſauros domûs regis, & (e) lanceas aureas, quas tulerat David de manu puerorum Adrazaar regis Suba, & intulerat ea in Hieruſalem, omnia, quæ tulerat; ſcuta aurea quæcunq; fecerat Salomon: & abſtulit ea in Ægyptum. Et fecit Roboam rex ſcuta ænea pro eis: & præpoſiti ſunt ſuper ea duces præcurſorum, qui cuſtodiebant oſtium domûs regis. Et factum eſt; quando ingrediebatur rex in domum Domini; & portabant ea præcurſores, & ſtatuebant ea in (f) Thee præcurſorum. Et reliqua verborum Roboam, & omnia, quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum (g) regibus Judæ? Et bellum fuit inter Roboam, & inter Hieroboam omnibus diebus. Et dormivit Roboam cum patribus ſuis: & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David. Et regnavit Abiu filius ejus pro eo.

MS.A. (β) πεντηκοντα (γ) ἐκεῖ καὶ ἐκ (δ) καὶ ὄνομα (ε) Ἀμανίτις. (ζ) παρεζήλωσαν (η) αὐτῆ καὶ ἐν (θ) καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς (ι) ὑψηλῆ, (κ) πάντων βδελυγμάτων (λ) ἔλαβεν τὰς (μ) Ἀδραζὰρ (ν) πάντα ἔλαβεν, καὶ ἔλαβεν ὅπλα (ξ) Σολομών. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ αντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ (ο) τῆ βασιλέως. (π) ἦραν (ρ) πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (σ) Δαυὶδ· καὶ ὄνομα τῆ μητρὸς αὐτῆ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις. καὶ (τ) υἱὸς

ΚΕΦ. ιε. CAP. XV.

1 Καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ, βασιλεύει Ἀβιὰ
2 υἱὸς Ροβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν. (α) Καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν (β) ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆ Μαχὰ θυγάτηρ Ἀβεσσαλὼμ. Καὶ ἐπορεύθη (γ) ἐν πάσαις
3 τῆς ἁμαρτίαις τῆ πατρὸς αὐτῆ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτῆ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτῆ τελεία μετὰ κυρίου Θεῦ
4 αὐτῆ, ὡς ἡ καρδία τῆ πατρὸς αὐτῆ. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ (δ) κύριος καταλείμμα, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτῆ μετ' αὐτὸν, καὶ στήσῃ τ' Ἰερυ σθμ,

Et in anno octavo & decimo, regnante Hieroboam filio Nabat, regnat Abiu filius Roboam ſuper Judam. Et tribus annis regnavit in Hieruſalem. Et nomen matris ejus Maacha filia Abeſſalom. Et ambulavit in peccatis patris ſui, quæ fecit in (a) conſpectu ejus: & non fuit cor ejus perfectum cum Domino Deo ſuo, ſicut (b) cor patris ejus. Quoniam propter David dedit ei (c) Dominus reliquias, ut ſtatuat filios ejus poſt eum, & ſtatuat Hieruſalem:

MS.A. (α) Καὶ *ἐκατὸν ἔτη (β) ἐν (γ) ἐν πάσαις τ' (δ) κύριος ὁ θεὸς καταλείμμα ἐν Ἰσραὴλ, ἵνα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וימחי יי ית ישראל כמא דנאד קניא במיא ויעקר ית ישראל מעל ארעא טבתא הדא
דיהב לאבהתהון וינלנון מעברא פרת חלף דעבדו ית אשריהון מרגזין קדם יי :
16 וימסר ית ישראל בדיל חובי ירבעם דחב ודחייב ית ישראל : וקמת אתת ירבעם ואזלת
17 ואתת לתרצתה היא עלת בסיפא דביתא ורביא מית : וקברו יתיה וספדו עלוהי כל
18 ישראל כפתגמא דיי דמלל ביד עבדיה אחיא נביא : ושאר פתגמי ירבעם דאניח קרבא
19 ודמלך הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל : ויומיא דמלך
20 ירבעם עסרין ותרתין שנין ושכיב עם אבהתוהי ומלך נדב בריה תחותוהי : ורחבעם בר
21 שלמה מלך על דבית יהודה בר ארבעין וחדא שנא רחבעם כד מלך ושבע עסרי שנין
מלך בירושלם קרתא דאתרעי יי לאשראה ית שכנתה חמן מכל שבטיא דישראל
22 ושום אמיה נעמה מבני עמון : ועבד דבית יהודה דביש קדם יי וארגיזו קדמוהי
23 מכל דעבדו אבהתהון בחוביהון די חבו : ובנו אף אנון להון במן וקמן ואשרין על
24 כל רמא מנטלא ותחות כל אילן עבוף : ואף נפקת ברא הוה בארעא עבדו ככל
25 תועבת עממיא די תריך יי מן קדם בני ישראל : והוה בשתא חמישתא למלכא
26 רחבעם סליק שישק מלכא דמצרים על ירושלם : ונסיב ית אוצרי בית מקדשא דיי
27 ית אוצרי בית מלכא ית כולא נסיב ונסיב ית כל מגני דהבא דעבד שלמה : ועבד
מלכא רחבעם חלופיהון מגני נחשא ומני על רבני רהטיא דנטרין תרע בית
28 מלכא : והוה בומן דעלל מלכא לבית מקדשא דיי נסבין להון רהטיא ומתיבין להון
לדוכא דרהטיא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et percutiet Dominus Iſrael, ſicut agitatur canna in aquis; & evellet Iſ- 15
rael de terra bona hac quam dedit patribus eorum, & tranſmigrare faciet
ultra Perath; propterea quòd fecerunt lucos ſuos, irritantes Dñm. Et tradet 16
Iſrael ob reatus Jerabgham, qui peccavit & peccare fecit Iſrael. Et 17
ſurrexit uxor Jerabgham, & abiit, & venit in Thirſzah: ipſa intrante li-
men domus, puer mortuus eſt. Et ſepelierunt illum & lamentati ſunt ſu- 18
per illum omnis Iſrael, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per
manum ſervi ſui Ahhiah prophetæ. Et reliquum verborum Jerabgham 19
quomodo iniverit bellum, & quomodo regnaverit, ecce illa ſcripta ſunt
in libro verborum dierum regum Iſrael. Et dies quibus regnavit Jerab- 20
gham, fuerunt viginti & duo anni; & dormivit cum patribus ſuis, & re-
gnavit Nabab filius ejus pro eo. Et Rehhabgham filius Selomoh regnavit 21
ſuper viros domus Jehudah: filius quadraginta & unius annorum erat
Rehhabgham quando regnavit, & ſeptendecim annis regnavit in Jeruſa-
lem, civitate in qua complacuit ſibi Dñs ponere majeſtatem ſuam ibi
præ omnibus tribubus Iſrael, & nomen matris ejus Naghamah, de filiis
Ghamon. Et *fecit* [*populus*] domûs Jehudah, quod malum erat ante Do- 22
minum, & irritaverunt eum magis, quàm omnia quæ fecerant *patres* eo-
rum, peccatis ſuis quæ peccaverunt. Et ædificaverunt etiam ipſi ſibi excel- 23
ſa, & ſtatuas & lucos ſuper omnem collem elevatum, & ſub omni arbore
frondoſa. Et etiam ſcortum fuit in terra: fecerunt ſecundùm omnem abo- 24
minationem gentium quas ejecit Dñs antè filios Iſrael. Et fuit anno quinto 25
regis Rehhabgham, aſcendit Siſak rex Miſzraim contra Jeruſalem. Et ce- 26
pit *theſauros* domus ſanctuarii Dñi & theſauros domus regis, & omnia
cepit, & cepit omnia ſcuta auri quæ fecerat Selomoh. Et fecit rex Re- 27
hhabgham pro eis ſcuta æris, & depoſuit *apud magiſtros* curſorum, qui cu-
ſtodiebant portã dom' regis. Et fuit tempore quo veniebat rex in domum 28
ſanctuarii Dñi, accipiebãt ea curſores, et referebãt illa in conclave curſorũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܕܡܢܥܢܥ ܩܢܐ ܒܡܝܐ ܘܢܬܫ ܠܝܣܪܝܠ ܡܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܛܒܬܐ ܕܝܗܒ ܠܐܒܗܬܗܘܢ ܘܢܕܪ ܠܗܘܢ ܠܥܒܪ ܢܗܪܐ ܒܓܝܢ ܕܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܐܫܪܬܐ ܘܐܬܪܓܙܘ ܩܕܡ ܡܪܗܘܢ ܕܐܬܟܢܫ ܠܗܘܢ ܡܢ ܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܢ ܟܠ ܡܫܪܝܬܐ ܕܝܗܒ ܠܐܒܗܬܗܘܢ ܘܫ

מלכים א : טו

ipſa nonne ,fecit quæ omnia & ,Rechabham verborum *reſiduum* Et
29 וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵמָּה
bellum Et ?Jehudah regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta
30 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וּמִלְחָמָה
Fecitque .diebus omnibus Jarobham inter & Rechabham inter fuit
31 הָיְתָה בֵּין־רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כֹּל־הַיָּמִים: וַיִּשְׁכַּב
civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus & ,ſuis patribus cum Rechabham
רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר
Abijam regnavit & :Hammonitis Nahamah ejus matris nomen & :David
דָּוִד וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּם
.eo pro ejus filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו: טו

CAP. XV.

regnavit ,Nebat filii Jarobham regis decimo octavo anno in Et
1 וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט מָלַךְ
nomen & :Jeruſalaim in regnavit annis Tribus .Jehudah ſuper Abijam
2 אֲבִיָּם עַל־יְהוּדָה: שָׁלֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
peccatis omnibus in ambulavit Et .Abiſalom filia Mahachah ejꝰ matris
אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־אֲבִישָׁלוֹם: וַיֵּלֶךְ בְּכָל־חַטֹּאות
3 cum perfectum ejus cor fuit non & :eum ante fecerat quæ ,ſui patris
אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה לְפָנָיו וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־
dedit David propter Quia .ſui patris David cor ſicut ſuo Deo Domino
4 יְהוָה אֱלֹהָיו כְּלֵבָב דָּוִד אָבִיו: כִּי לְמַעַן דָּוִד נָתַן
ejus filium *ſuſcitandum ad* ,Jeruſalaim in lucernam ei ejus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהָיו לוֹ נִיר בִּירוּשָׁלִָם לְהָקִים אֶת־בְּנוֹ
rectum David fecit Quia .Jeruſalaim *faciendũ ſtare ad* & ,eum poſt
אַחֲרָיו וּלְהַעֲמִיד אֶת־יְרוּשָׁלִָם: אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד אֶת־הַיָּשָׁר
5 onnibus ei præcepit quæ omnibus ab declinavit non &,Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא־סָר מִכֹּל אֲשֶׁר צִוָּהוּ כֹּל
fuerat bellum Et .Chitthæi Urijah *re in tantum* ,ſuæ vitæ diebus
יְמֵי חַיָּיו רַק בִּדְבַר אוּרִיָּה הַחִתִּי: וּמִלְחָמָה הָיְתָה
6 *reſiduum* Et.ejus vitæ diebus omnibus Jarobham inter & ,Rechabham inter
בֵּין־רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כֹּל־יְמֵי חַיָּיו: וְיֶתֶר
7 libro *ſuper* ſcripta ipſa nonne ,fecit quæ omnia &,Abijam verborum
דִּבְרֵי אֲבִיָּם וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
,Abijam inter fuit bellum & ?Jehudah regum dierum verborum
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּם
eum ſepelierũt &,ſuis patribus cum Abijam *jacuit* Et .Jarobham inter &
8 וּבֵין יָרָבְעָם: וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
vigeſimo anno in Et .eo pro ejꝰ filius Aſa regnavit Et.David civitate in
9 בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו: וּבִשְׁנַת עֶשְׂרִים
quadraginta Et .Jehudah ſuper Aſa regnavit ,Iſrael regis Jarobham
10 לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אָסָא עַל־יְהוּדָה: וְאַרְבָּעִים
filia Mahachah ejus matris nomẽ Et.Jeruſalaim in regnavit annis uno &
11 וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת
David ſicut ,Domini oculis in rectum Aſa Fecitque .Abiſalom
12 אֲבִישָׁלוֹם: וַיַּעַשׂ אָסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִד
univerſa abſtulit & ,terra de *catamitos* fecit tranſire Et .ejus pater
אָבִיו: וַיְבַעֵר הַקְּדֵשִׁים מִן־הָאָרֶץ וַיָּסַר אֶת־כָּל־
,ſuam matrẽ Mahachah etiam Et .ſui patres fecerant quæ idola
13 הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו: וְגַם אֶת־מַעֲכָה אִמּוֹ
ſuccidit & :Luco *terriculamentum* fecerat quæ ,*hera ab eam* amovit &
הֵסִיר מִגְּבִירָה אֲשֶׁר עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לָאֲשֵׁרָה וַיְכָרֵת
excelſa Et .Chidron torrente in combuſſit & ,ejus *terriculamentum* Aſa
14 אָסָא אֶת־מִפְלַצְתָּהּ וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן: וְהַבָּמוֹת
omnibus Domino cum perfectum erat Aſa cor *tantùm: ſunt remota* non
לֹא־סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם עִם־יְהוָה כָּל־
domus ſanctificationes & ,ſui patris ſanctificationes intulit Et.ſuis diebus
15 יָמָיו: וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשָׁיו בֵּית
,Aſa inter erat bellum Et .vaſa & ,aurum &,argentum,Domini
16 יְהוָה כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים: וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא
.eorum diebus omnibus ,Iſrael regem Baaſa inter &
וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם:

Verſio VUL. LAT.

29 Reliqua autem ſermonum Roboam,& omnia quæ fecit,ecce ſcripta ſunt in libro Sermonũ
30 dierum regum Judæ. Fuitque bellum inter Roboam & Jero-
31 boam cunctis diebus. Dormivítque Roboam cum patribus ſuis,et ſepultꝰ eſt cum eis in civitate David:nomen autẽ matris ejꝰ,Naama Ammanitis: & regnavit Abiã filiꝰ ejꝰ pro eo.

CAP. XV.

1 IGitur in octavo decimo anno regni Jeroboam filii Nabat, regnavit Abiam ſuper Judam.
2 Tribus annis regnavit in Jeruſalẽ:nomen matris ejꝰ Maacha,
3 filia Abeſſalom. Ambulavítq, in omnibus peccatis patris ſui, quæ fecerat ante eum:nec erat cor ejus pfectum cum Domino
Deo ſuo,ſicut cor David patris
4 ejus. Sed propter David dedit ei Dñs Deus ſuus lucernam in Jeruſalem,ut ſuſcitaret filiũ ejꝰ poſt eum,et ſtatueret Jeruſalẽ:
5 Eò quòd feciſſet David rectũ in oculis Dñi,& non declinâſſet ab omnibus,quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ ſuæ, excepto ſermone Uriæ Hethæi.
6 Attamen bellum fuit inter Roboam & Jeroboam,omni tempore vitæ ejus. Reliqua autem
7 ſermonũ Abiam,et omnia quæ fecit,nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regũ Juda ? Fuítque prælium inter
8 Abiam & inter Jeroboam. Et dormivit Abiam cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in civitate David:regnavítque Aſa
9 filiꝰ ejꝰ pro eo. In anno ergò vigeſimo Jeroboam regis Iſrael regnavit Aſa rex Juda, Et
10 quadraginta & uno anno regnavit in Jeruſalem. Nomen matris ejus Maacha,filia Abeſſalom. Et fecit Aſa rectum ante conſpectũ Dñi, ſicut David
11 pater ejus: Et abſtulit effœminatos de terra,purgavítque univerſas ſordes idolorum quæ
12 fecerant patres ejus. Inſuper & Maacham matrem ſuam amovit, ne eſſet princeps in ſacris Priapi,et in luco ejus,quẽ conſecraverat:ſubvertítq; ſpecum ejus, & confregit ſimulacrum turpiſſimum,& combuſſit in torrente Cedron:
13 Excelſa autem non abſtulit. Veruntamen cor Aſa perfectum erat cum Domino cunctis diebus ſuis: Et intulit ea,quæ ſanctificaverat pater ſuus, & voverat, in domum Domini, ar-
14 gentum & aurum,& vaſa.Bellum autem erat inter Aſa, & Baaſa regem Iſrael cunctis diebus eorum.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

5 Ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς (ε) αὐτοῦ. 7 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζιὰ καὶ πᾶσα (ζ) ἃ ἐποίησεν, οὐχὶ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (η) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀζιὰ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ. 8 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζιὰ μετὰ τῶν πατέρων (θ) αὐτοῦ ἐν τῇ εἰκοστῇ καὶ πρώτῃ τῷ ἔτει τοῦ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ βασιλεύει Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. (ι) 9 Ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τεσσαρακοστῷ καὶ εἰκοστῷ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν· 10 Καὶ (κ) τεσσαρακοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (λ) Ἀνὰ θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ. 11 Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· 12 καὶ ἐφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. 13 Καὶ τὴν (μ) Ἀνὰ τὴν μητέρα (ν) αὐτοῦ μετέστησεν (ξ) τοῦ μὴ εἶναι ἡγεμόνα, καθὼς ἐποίησε Ζύνοδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς. καὶ ἐξέκλασεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ τῷ Κέδρων. 14 Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε· (ο) πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. 15 Καὶ εἰσήνεγκε τοὺς λίθους τοῦ οἴκου κυρίου ἃ ἡγίασεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργυρᾶς καὶ χρυσᾶς, καὶ σκεύη. 16 Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ καὶ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας (π) αὐτῶν. 17 Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν (ρ) Ραμὰ, τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. 18 Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν (τ) ἐν τοῖς θησαυροῖς (σ) τοῦ οἴκου κυρίου καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς τοῦ βασιλέως, καὶ (τ) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων (υ) αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἀδὲρ (φ) υἱὸν Ταβερεμὰ υἱοῦ Ἀζὶν βασιλέως Συρίας τῆς κατοικούσης ἐν Δαμασκῷ, λέγων, 19 Διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἐξαπέσταλκά σοι (χ) δῶρα ἀργύριον καὶ χρυσίον· δεῦρο, διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν (ψ) πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ. 20 Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἀδὲρ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς (ω) δυνάμεων αὐτοῦ ἐπὶ πόλεσι τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξαν (α) τὴν Ἀὶν, τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβὶλ οἶκον Μααχὰ, καὶ πᾶσαν τὴν (β) Χενερὲθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλί.

6 MS.A. (ε) αὐτοῦ, ἐκλὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χεττάου. Καὶ πόλεμος ἦν μετὰξὺ Ροβοὰμ, καὶ μετὰξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Καὶ τὰ (ζ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (η) ἐπὶ βιβλίου (θ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ βασιλεύει (ι) Καὶ ἐν ἔτει *οἴκου τοῦ (κ) πεντεκοστοῦ (λ) Μαακὰ (μ) Μαακὰ (ν) αὐτοῦ (ξ) τοῦ μὴ (ο) πλὴν καρδία (π) αὐτοῦ. (ρ) Ραμμὰν, (τ) ἐν θησαυροῖς (σ) οἴκου (τ) ἔδωκεν εἰς (υ) αὐτοῦ· * ὁ βασιλεὺς (φ) υἱοῦ Τὰβ ἐν Ῥαμμὰ υἱοῦ Ἀζαὴλ βασιλέως (χ) δῶρον (ψ) πρὸς βασιλέα (ω) δυνάμεων τοῦ αὐτοῦ (α) τὴν Ναΐν, καὶ τὴν (β) Χενερὲθ,

Quia fecit David rectum coram Domino: non declinavit ab omnibus, quæ mandavit ei, omnibus diebus (d) vitæ ſuæ. Et reliqua verborum Abiu, & omnia quæ feci:nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum Judæ? Et bellum fuit inter Abiu, & inter Hieroboam. Et dormivit Abiu cum patribꝰ ſuis in(e)vigeſimo & quarto anno Hieroboam: & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David. Et regnat Aſa filius ejus pro eo. In anno quarto & vigeſimo Hieroboam regis Iſrael, regnat Aſa ſuper Judam: Et quadraginta & unum annum regnavit in Hieruſalem. Et nomen matris ejus (f)Ana, filia Abeſſalom. Et fecit Aſa rectum in conſpectu Domini, ſicut David pater ejus. Et abſtulit (g) teletas de terra,& (h)dimiſit omnes adinventiones, quas fecerant patres ſui. Et ipſam Ana matrem ſuam amovit, ne eſſet hera, ſicut fecerat conventum in luco ſuo. Et excidit Aſa luſtra ejus, & combuſſit igni in torrente Cedron: Excelſa autem non abſtulit. Veruntamen cor Aſa (i)fuit perfectum cum Domino omnibus diebus ejus. Et intulit columnas patris ſui, & columnas ejus intulit in domum Domini argenteas, & aureas, & vaſa. Et bellum fuit inter Aſa, & inter Baaſa regem Iſrael omnibus diebus eorum. Et ascendit Baaſa rex Iſrael ſuper Judam: & edificavit Rama, ut non eſſet egrediens & ingrediens ipſi Aſa regi Juda. Et ſumpſit Aſa omne argentum, & aurum inventum in theſauris domus Domini, & in theſauris domus regis: & dedit ea in manus puerorum ſuorum. Et miſit eos rex Aſa ad filium Ader(k)filium Taberema filii Azia regis Syriæ, habitantis in Damaſco, dicens; Diſpone teſtamentum inter me,& inter te, et inter patrem meum, & patrem tuum. Ecce miſi tibi dona argentum, et aurum. Vade,diſſipa teſtamentum tuum, quod erga Baaſa regem Iſrael: et aſcendet à me. Et audivit filius Ader regem Aſa; et miſit principes virtutum ſuarum civitatibus Iſrael: et percuſſerunt Ain, Dan, et Abel domũs Maacha, et omnem Chenereth uſque ad omnem terram Nephthali.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי רְחַבְעָם וְכֹל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכוּ דְּבֵית 29
יְהוּדָה: וְקְרָבָא הֲוָת בֵּין רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל יוֹמָיָא: וְשָׁכִיב רְחַבְעָם עִם אֲבָהָתוֹהִי 30 31
וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד וְשׁוּם אִמֵּיהּ נַעֲמָא דְּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמַלַךְ אֲבִיָּם בְּרֵיהּ
תְּחוֹתוֹהִי: טו

וּבְשַׁנַת תְּמָנֵי עַסְרֵי לְמַלְכוּתֵיהּ דְּיָרָבְעָם בַּר נְבָט מַלַךְ אֲבִיָּם עַל דְּבֵית יְהוּדָה: תְּלַת שְׁנִין 1 2
מַלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ מַעֲכָא בַּת אֲבִישָׁלוֹם: וַאֲזַל בְּכָל חוֹבֵי אֲבוּהִי דַּעֲבַד קֳדָמוֹהִי 3
וְלָא הֲוָה לְבֵיהּ שְׁלִים בְּדַחֲלַתֵיהּ דַּיְיָ אֱלָהֵיהּ כִּלְבֵיהּ דְּדָוִד אֲבוּהִי: אֲרֵי בְּדִיל דָּוִד יְהַב 4
יְיָ אֱלָהֵיהּ לֵיהּ מַלְכוּ בִּירוּשְׁלֵם לְאָקָמָא יַת בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי וּלְקַיָּמָא יַת יְרוּשְׁלֵם: דַּעֲבַד 5
דָּוִד יַת דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ וְלָא סְטָא מִכֹּל דְּפַקֵּידֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּוֹהִי לְחוֹד בְּפִתְגָמָא דְּאוּרִיָּה 6
חִתָּאָה: וְקְרָבָא הֲוָת בֵּין רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל יוֹמֵי חַיָּוֹהִי: וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אֲבִיָּם וְכָל 7
דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה וְקְרָבָא הֲוָת בֵּין
אֲבִיָּם וּבֵין יָרָבְעָם: וְשָׁכִיב אֲבִיָּם עִם אֲבָהָתוֹהִי וְקְבָרוּ יָתֵיהּ בְּקִרְתָּא דְּדָוִד וּמַלַךְ אָסָא 8
בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: וּבְשַׁנַת עַסְרִין לְיָרָבְעָם מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל מַלַךְ אָסָא עַל שִׁבְטָא דְּבֵית 9
יְהוּדָה: וְאַרְבְּעִין וְחַדָּא שְׁנִין מַלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ מַעֲכָה בַּת אֲבִישָׁלוֹם: וַעֲבַד 10 11
אָסָא דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ כְּדָוִד אֲבוּהִי: וּפַלֵּי נַפְקֵת בָּרָא מִן אַרְעָא וְאַעְדֵּי יַת כָּל טַעֲוָתָא דַּעֲבַדוּ 12
אֲבָהָתוֹהִי: וְאַף יַת מַעֲכָה אִמֵּיהּ אַעְדֵּיהּ מִסַּלְכוּתָהּ דַּעֲבַדַת טַעֲוָתָא לַאֲשֵׁרְתָּא וְקַץ אָסָא 13
יַת טַעֲוָתָהּ וְאוֹקִיד בְּנַחֲלָא דְּקִדְרוֹן: וּבָמָתָא לָא עֲתִירָא לְחוֹד לְבָא דְּאָסָא הֲוָה שְׁלִים 14
בְּדַחֲלַתֵיהּ דַּיְיָ כָּל יוֹמוֹהִי: וְאַיְתִי יַת קוּדְשֵׁיהּ אֲבוּהִי וְקוּדְשׁוֹהִי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ כַּסְפָּא 15
וְדַהֲבָא וּמָנְיָא: וְקְרָבָא הֲוָת בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵיהוֹן: 16

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reliquum verborum Rehhabgham & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum *regni* domus Jehudah ? Et bellum fuit inter Rehhabgham & inter Jerabgham omnibus diebus. Et dormivit Rehhabgham cum patribus ſuis ; & ſepultus eſt cum patribus ſuis in urbe David, & nomen matris ejus Naghamah, quæ erat de filiis Ghamon, & regnavit Abiam filius ejus pro eo.

CAP. XV.

ANno autem decimo octavo regis Jerabgham filii Nebath regnavit Abiam ſuper [*populum*] domus Jehudah. Tribus annis regnavit in Jeruſalem, & nomen matris ejus Maghachah filia Abiſalom. Et ambulavit in omnibus peccatis patris ſui, quæ fecerat ante eum, & non fuit cor ejus perfectum in timore Domini Dei ſui, ſicut cor David patris ſui. Nam propter David *dedit* Dñs Deus illi regnum in Jeruſalem, ſuſcitando filium ejus *loco ejus*, & firmando Jeruſalem. Quòd feciſſet David quod rectum erat ante Dominum, neque declinâſſet ab omnibus quæ præceperat ei omnibus diebus vitæ ſuæ, præterquam in re Uriah Hhithæi. Et bellum fuit inter Rehhabgham & Jerabgham omnibus diebus vitæ illius. Et reliquum verborum Abiam & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah ? & bellum fuit inter Abiam & inter Jerabgham. Et dormivit Abiam cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in urbe David, & regnavit Azza filius ejus pro eo. Et anno viceſimo Jerabgham regis Iſrael, regnavit Azza ſuper tribum domus Jehudah. Et quadraginta & uno annis regnavit in Jeruſalem, & nomen matris ejꝰ Maghachah filia Abiſalom. Et fecit Azza quod rectum erat ante Dñm ſicut David pater ejus. Et extirpavit ſcorta de terra, & amovit omnem errorem quem fecerant patres ejꝰ. Et etiam Maghachah matrem ſuã amovit de regno quæ fecerat Errorem in luco ; & excidit Azza Errorem *ejus*, & incendit in torrente Kidron. Sed excelſa non ſublata ſunt; tantummodo cor Azza erat perfectũ in timore Dñi omnibꝰ diebꝰ ejus. Et attulit ſancta patris ſui, & ſancta *ſua in domum* ſanctuarii Domini, argentum & aurum, & vaſa. Et bellum fuit inter Azza & Baghſa regem Iſrael omnibus diebus eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܕܫܪ ܕܡܠܟܐ ܕܥܒܕ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܠܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܐ ܠܝܗܘܕܐ ׃ * ܘܫܪ ܕܡܠܟܐ ܕܥܒܕ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܠܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܐ ܠܝܗܘܕܐ ׃
30 ܘܩܪܒ ܗܘ ܠܝܪܒܥܡ ܟܠ ܝܘܡܝܗ ׃ * ܘܩܪܒ ܗܘ ܠܝܪܒܥܡ ܟܠ ܝܘܡܝܗ ׃
31 ܘܫܟܒ ܝܪܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܝ ׃ * ܘܫܟܒ ܝܪܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܝ ׃

1 ܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܡܠܟ ܐܒܝܐ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ׃ * ׃ * ׃ * ׃
2 ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܡܠܟ ܒܝܪܘܫܠܡ ׃ * ܘܫܡ ܐܡܗ ܡܥܟܐ ܒܬ ܐܒܝܫܠܘܡ ׃
3 ܘܗܠܟ ܒܟܠ ܚܛܗܬ ܐܒܘܗܝ ܕܥܒܕ ܩܕܡܘܗܝ ׃ * ܘܠܐ ܗܘܬ ܠܒܗ ܥܡ ܝܗ ܐܠܗܗ ׃
4 ܐܠܐ ܒܕܝܠ ܕܕܘܝܕ ׃ ܗܒ ܠܗ ܝܗ ܐܠܗܗ ܪܘܫܐ ܒܝܪܘܫܠܡ ׃ * ׃ ܠܡܩܝܡ ܒܪܗ ܐܬܪ ׃
5 ܒܬܪ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܕܬܪ ܒܟܠ ׃ ܘܠܐ ܣܪ ܡܢ ܟܠ ܕܦܩܕ ׃ ׃ ׃

מלכים א : טו

17 וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה
tulit Et .Jehudah regi Asa ingredientē &,egredientē *dandū non ad*

18 לְבַלְתִּי תֵּת יֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּקַּח
domus thesauris in *residuū* ,aurum & ,argentū omne Asa

אָסָא אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־
:suorū servorū manu in ea dedit & ,regiæ domus thesauros &,DOMINI

יְהוָה וְאֶת־אוֹצְרוֹת בֵּית מֶלֶךְ וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו
Chezion filii Tabrimmon filiū hadad-Ben ad Asa rex ea misitque

וַיִּשְׁלָחֵם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־בֶּן־הֲדַד בֶּן־טַבְרִמּוֹן בֶּן־חֶזְיוֹן
,te inter &,me inter Fœdus :dicendo,Dammasec in *habitantē* Aram regem

מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר: בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיךָ
,argentū munus tibi misi ecce :tuū patrē inter &,meū patrē inter

19 בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף
,Israel rege Bahasa cum tuū pactū irrita vade ;aurū &

וְזָהָב לֵךְ הָפֵר אֶת־בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
misit & ,Asa regem *ad* hadad-Ben audivit Et .me *desuper ascendat* &

20 וְיַעֲלֶה מֵעָלָי: וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיְשַׁלַּח
,Hijon percussit &,Israel urbes *super* sibi qui ,*virtutum* principes

אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־עִיּוֹן
omni *super* Chineroth universam &,mahachah-beth Abel & ,Dan &

וְאֶת־דָּן וְאֶת־אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת כָּל־כִּנְרוֹת עַל־כָּל־
ædificando ab deftitit *&* ,Bahasa *audire secundū* fuit Et .Naphthali terra

אֶרֶץ נַפְתָּלִי: וַיְהִי כְּשָׁמְעַ בַּעְשָׁא וַיַּחְדֵּל מִבְּנוֹת
omnē fecit *audire* Asa rex Et .Tirsah in mansit & ,Ramah

21 אֶת־הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה: וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־
,ejꝰ ligna & ,Ramah lapides tulerunt Et .exemptus non :Jehudah

יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ
Gheba Asa rex eis *in* extruxit & :Bahasa ædificaverat quæ

אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּהֶם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת־גֶּבַע
omne & ,Asa verborū omniū *residuum* Et .Mispah & ,Binjamin

22 בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה: יֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי אָסָא וְכָל־
hæc nonne ,extruxit quas urbes & ,fecit quod omne &,ejus robur

גְּבוּרָתוֹ וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־הֵמָּה
tēpore *in Tantum* ? Jehudah regum dierum verborū libro *super* scripta

כְתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת
,suis patribꝰ cum Asa *Facuitque* .suis pedibꝰ ægrotavit suæ senectutis

זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת־רַגְלָיו: וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו
regnavitque :suī patris David civitate in suis patribus cum est sepultus &

וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ
super regnavit Jorobham filius Nadab Et .eo pro ejꝰ filius Jehosaphat

25 יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־
super regnavit & :Jehudah regis Asa anno secundo *in* Israel

יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־
ambulavit & :DOMINI oculis in malum Fecitque .duobꝰ annis Israel

26 יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
.Israel fecit peccare *quo* ejꝰ *peccato* in & ,sui patris via in

בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:
eū percussit &,Issachar domo de Achijah filius Bahasa eū *super* cōspiravit Et

27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ
conspirantes Israel omnis & Nadab Et .Philistæis quæ ,Ghibbethō in Bahasa

בַּעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים
regis Asa tertio anno *in* Bahasa eū Interfecitque .Ghibbethō *super*

28 עַל־גִּבְּתוֹן: וַיְמִתֵהוּ בַּעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ
percussit ,*ejus* regnare *secundū* ,fuit Et .eo pro regnavit & ,Jehudah

29 יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: וַיְהִי בְמָלְכוֹ הִכָּה
,Jarobhā ipsi *sepulturæ* omne reliquit non :Jarobham domū omnē

אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם
manu in fuerat locutus quod ,DOMINI verbū juxta ,eū disperderet donec

עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
.Silonitæ Achijah suī servi

עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁלֹנִי:

REGUM I.

Versio VUL. LAT.

17 Ascendit quoque Baasa rex Israel in Judam, & ædificavit Rama, ut non posset quispiam egredi vel ingredi de parte
18 Asa regis Juda. Tollens itaque Asa omne argentum & aurū, quod remanserat in thesauris domûs Dñi, & in thesauris domûs regiæ, dedit illud in manus servorū suorū : & misit ad Benadad filiū Tabremon filii Hezion, regem Syriæ, qui habitabat in Damasco, dicens;
19 Fœdus est inter me & te, & inter patrem meū & patrem tuū : ideò misi tibi munera, argentū & aurū : & peto ut venias, & irritū facias fœdus, quod habes cū Baasa rege Is-
20 rael, & recedat à me. Acquiescens Benadad regi Asa, misit principes exercitûs sui in civitates Israel, & percusserunt Ahion, & Dan, & Abeldomū Maacha, & universam Cenneroth, omnem scilicèt terram
21 Nephthali. Quod cū audîsset Baasa, intermisit ædificare Rama, & reversus est in Therſa.
22 Rex autem Asa nuntiū misit in omnem Judā, dicens; Nemo sit excusatus : & tulerunt lapides de Rama, & ligna ejus, quibus ædificaverat Baasa, & extruxit de eis rex Asa Gabaa Benja-
23 min, & Masipha. Reliqua autē omniū sermonum Asa, & universæ fortitudines ejꝰ, & cuncta quæ fecit, & civitates quas extruxit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborū dierū
30 regum Juda? Veruntamen in tempore senectutis suæ doluit
24 pedes. Et dormivit cū patribus suis, & sepultus est cū eis in civitate David patris sui. Regnavitq; Josaphat filius ejꝰ pro
25 eo. Nadab verò filiꝰ Jeroboam regnavit sup Israel anno secūdo Asa regis Juda: regnavitq;
26 sup Israel duobus annis. Et fecit ꝙ malum est in conspectu Dñi, & ambulavit in viis patris sui, & in peccatis ejꝰ, quibus
33 peccare fecit Israel. Inſidiatus est autem ei Baasa filius Ahiæ de domo Issachar, & percussit eum in Gebbethon, quæ est urbs Philisthinorum : siquidem Nadab & omnis Israel
28 obsidebant Gebbethon. Interfecit ergò illum Baasa in anno tertio Asa regis Juda, & regna-
29 vit pro eo. Cúmq; regnâsset, percussit omnem domū Jeroboam: non dimisit ne unā quidē animam de semine ejꝰ, donec deleret eū, juxta verbum Dñi, quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiæ Silonitis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε (γ) Βαασὰ, καὶ ἐδείλιασε τοῦ οἰκοδομῆν τὴν Ῥαμὰ, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά. 22 Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε (δ) παντὶ Ἰούδᾳ εἰς ἐναντίαν, καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους (ε) Ῥαμὰ, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησε Βαασά· καὶ (ζ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ τὴν Βενιαμὶν καὶ τὴν Ζκοπιάν. Καὶ τὰ λοιπὰ πάντων λόγων Ἀσὰ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία (η) αὐτοῦ καὶ ἐποίησε, καὶ τὰς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, (θ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ (ι) βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆς (ι) γήρως αὐτοῦ ἐπόνεσαν τοὺ πόδας αὐτοῦ. 24 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ (κ) πατρὸς αὐτοῦ. καὶ (λ) βασιλεύει Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 25 Καὶ (μ) Ναβὰτ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τῆς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν (ν) ἐν Ἰσραὴλ ἔτη δύο. 26 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 27 Καὶ ἐπανέστησεν αὐτῷ Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ (ξ) οἶκον Βελαὰν υἱοῦ Ἀχιὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Γαβαθὼν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ (ο) Ναβὰτ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐπολιόρκουν Γαβαθών. 28 Καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει (π) τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ υἱοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. 29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσεν, καὶ (ρ) ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ, καὶ οὐκ ἀφῆκεν πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοὰμ ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ (σ) ᾧ παρώργισε τὸν κύριον (τ) θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. 31 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (υ) Ναβὰτ καὶ πάντα (φ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν (χ) Ἰσραήλ; 33 Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ (ψ) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκοσι καὶ (ω) τέσσαρας ἔτη. 34 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς (α) ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

Et factum est, ut audivit Basa; & omisit ædificare Rama, & revertit in Thersa. Et rex Asa condixit omni Juda (l) in Enzim. Et tulluni lapides ipsius Rama, & ligna ejus, quæ ædificaverat Baasa. Et ædificavit in eis rex Asa omnem collem Benjamin, & speculam. Et reliqua verborum Asa, & omnis potentatus ejus, (m) quem fecit, & omnes civitates, quas ædificavit, nónne ecce hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda? Tantùm in tempore senectutis suæ (n) laboravit pedibus suis. Et dormivit Asa cum patribus suis : & sepelitur cum patribus suis in civitate David patris sui. Et regnat Josaphat filius ejus pro eo. Et Nabat filius Hieroboam regnat super Israel in anno secundo ipsius Asa regis Juda: Et regnavit in Israel annos duos. Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulavit in via patris sui, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel. Et insidiatus est ei Baasa filius Achia super domum (o) Belaan filii Achia : & (p) secavit eum in Gabathon alienigenarum. Et Nabat, & omnis Israel obsidebat super Gabathon. Et interfecit eum Baasa in anno tertio ipsius Asa filii (q) Asa regis Juda: & regnavit pro eo. Et factum est, ut regnavit; & percussit totam domum Hieroboam: & non reliquit omne spiraculum ipsius Hieroboam, donec exterminares eum juxta verbum Domini, quod locutus est in manu servi sui Achia Selonitæ De peccatis Hieroboam, qui peccare fecit Israel, & in irritatione sua, quâ iritavit Dominum Deum Israel. Et reliqua verborum Nabat, & omnia quæ fecit, nónne ecce hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum (r) Israel? Et in anno tertio ipsius Asa regis Juda regnat Baasa filius Achia super Israel in Thersa, viginti & quatuor annos. Et fecit malum in conspectu Domini : & ambulavit in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, (s) quomodò peccare fecit Israel.

MS. A. (γ) Βαασὰ, * τὸ οἰκοδομῆν τὴν Ῥαμὰ, (δ) παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς ἀνναχείμ, (ε) Ῥαμὰ, (ζ) ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς πᾶν βουνὸν (η) αὐτῶ καὶ πάντα ἃ * ἐποίησαν, καὶ τὰς πόλις ἃς (θ) οὐχ ἰδοὺ (ι) βιβλίου (ι) χρήνης (κ) τῶν παχέων (λ) ἐβασίλευσεν (μ) Ναδὰβ (ν) ὅτι Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (ξ) οἶκον Εἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθὼν (ο) Ναβὰδ (π) τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, (ρ) ἐπάταξεν * ζύμπαντα οἶκου Ἱεροβοὰμ ἕως οὗ ἐξολεθρεῦσαι αὐτ, καὶ οὐχ ὑπελείφθη πᾶσαν πνοὴν * Ἱεροβοὰμ, *ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ (σ) ὡς (τ) θεὸν Ἰσραήλ. (υ) Ναδὰβ (φ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ (χ) Ἰσραήλ; Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσὰ καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. Καὶ ἐν τῷ (ψ) ὅτι πάντα Ἰσραὴλ (ω) τέσσερα (α) ἁμαρτίαις ὡς

Targum Jonathan.

17 וסליק בַּעְשָׁא מַלְכָּא דישְׂרָאֵל עַל דְּבית יְהוּדָה ובְנָא יַת רָמְתָא בְּדיל לְמִשְׁבַּק לְמַתַּן נָפִיק
18 וְעִלָּל לְאָסָא מַלְכָּא דְּבית יְהוּדָה: ונְסִיב אָסָא יַת כָּל כַּסְפָּא ודְהַבָּא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בְּאוֹצָרוֹת
בֵּית מַקְדְּשָׁא דְיְיָ ויַת אוֹצָרֵי בֵּית מַלְכָּא ומַנְנוּן בִּידָא דְעַבְדוֹהִי ושְׁדַרְנוּן מַלְכָּא אָסָא לְוָת
בַּר הֲדַד בַּר טַבְרִמּוֹן בַּר חֶזְיוֹן מַלְכָּא דַארָם דְיַתִיב בְּדַרְמֶסֶק לְמֵימַר: קְיָם בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין
19 אֲבָא וּבין אֲבוּךְ הָא שְׁדִירִית לָךְ שׁוּחְדָּא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱזֵיל אַשְׁנִי יַת קְיָמָךְ עִם בַּעְשָׁא
מַלְכָּא דישְׂרָאֵל ויְסתַלַק מִנַּי: וקְבֵיל בַּר הֲדַד מִן מַלְכָּא אָסָא ושְׁדַר יַת רַבְנֵי חֵילְוָתָא
20 דְילֵיהּ עַל קִרְוֵי ישְׂרָאֵל ומְחָא יַת עֵיוֹן ויַת דָּן ויַת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה ויַת כָּל גִּינוֹסַר עַל כָּל
אַרְעָא שְׁבִטָא דְּנַפְתָּלִי: והַוָה כַּד שְׁמַע בַּעְשָׁא ואִתְמְנַע מִלְמִבְנֵי יַת רָמְתָא ויְתֵיב
21 בְּתַרְעִיתָא: ומַלְכָּא אָסָא כְּנַשׁ יַת כָּל דְּבית יְהוּדָה לֵית דְּנָקֵי ונְטָלוּ יַת אַבְנֵי רָמְתָא ויַת
אָעֳרָא דִי בְנָא בַּעְשָׁא ובְנָא בְהוֹן מַלְכָּא אָסָא יַת גִּבְעַתָא דְבִנְיָמִין ויַת מִצְפָּיָא: ושְׁאָר
כָּל פִּתְגָמֵי אָסָא וכָל גְּבוּרְתֵיהּ וכָל דִּי עֲבַד וקִרְוַיָא דִי בְנָא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא
22 פִּתְגָמֵי יוֹמַיָא לְמַלְכָּא דְּבית יְהוּדָה לְחוֹד לְעִדָּן סֵיבְתֵיהּ אִתְמְרַע בְּרַגְלוֹהִי: ושְׁכִיב אָסָא
עִם אֲבָהָתוֹהִי ואִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְוָא דְּדָוִד אֲבוּהִי ומְלַךְ יְהוֹשָׁפָט בְּרֵיהּ
23 תְּחוֹתוֹהִי: ונְדָב בַּר יָרָבְעָם מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תְּרֵין לְאָסָא מַלְכָּא דְּבית
24 יְהוּדָה ומְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין: ועֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ ואֲזַל בְּאוֹרַח אֲבוּהִי ובְחוֹבֵיהּ
25 דְּחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל: ומְרַד עֲלוֹהִי בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה מִשִּׁבְטָא דְּבית יִשָּׂשכָר ומְחָאֵיהּ בְּעִשָּׁא
בְּגִבְּתוֹן דִי לְפְלִשְׁתָּאֵי ונָדָב וכָל יִשְׂרָאֵל צָיְרִין עַל גִּבְּתוֹן: וקְטָלֵיהּ בַּעְשָׁא בְּשְׁנַת תְּלָת
26 לְאָסָא מַלְכָּא דְּשִׁבְטָא דְּבית יְהוּדָה ומְלַךְ תַּחְוֹתוֹהִי: וּמַלְכָּא יְהוֹשָׁפָט בְּמִמְלְכֵיהּ קְטַל יַת בֵּית יָרָבְעָם
לָא אַשְׁאַר כָּל נְשְׁמָא לְיָרָבְעָם עַד דִּי שֵׁיצֵיהּ פִּתְגָמָא דְיְיָ דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵיהּ אֲחִיָּה
שִׁילוֹנָאָה:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et ascendit Baghsa rex Israel contra [*populū*] domus Jehudah, & ædificavit 17
Ramatha, ut non *amplius* permitteret exeuntē & intrantem ad Azza regem tribus domus Jehudah. Et accepit Azza omne argentū & aurum quæ 18
relicta erant in thesauris domus sanctuarii Dñi & *thesauros* domus regis, & numeravit ea in manu servorū suorū, & misit illa rex Azza ad Barhadad filiū Tabrimon filii Hhezion regem Aram qui habitabat in Dammesek, dicendo: Fœdus sit inter me & te, & inter patré meum & patrem 19
tuum ; ecce mitto tibi munus, argentū & aurū : vade immuta fœdus tuū cum Baghsa rege Israel ut ascendat à me. Et obtemperavit Barhadad regi 20
Azza, & misit magistros exercituum qui erant illi adversus urbes Israel, & percussit Ghijon & Dan, & Abel Beth-maghacha, & omnē Ginozzar usque ad omnē terrā tribus Nephtali. Et fuit cùm audisset Baghsa, pro- 21
hibitus est ædificare Ramatha, & sedit in *Tharghitha*. Et rex Azza con- 22
gregavit omnes viros domus Jehudah; non erat qui esset immunis ; & tulerunt lapides Ramatha, & ligna ejus quæ ædificaverat Baghsa, et ædificavit ex eis rex Azza Gibgharha filiorum Binjamin, et Miszpeia. Et re- 23
liquū omnium verborum Azza, et omnis fortitudo ejus, et omnia quæ fecit, et urbes quas ædificavit, nónne illa scripta sunt in libro verborū dierū *regis* domus Jehudah? Verùm tempore senectutis suæ malè habuit in pedibus suis. Et dormivit Azza cum patribus suis, et sepultus est cum patri- 24
bus suis in civitate David patris sui, et regnavit Jehosaphat filius ejus pro eo. Et Nadab filius Jerabghā regnavit super Israel anno secundo Azza re- 25
gis tribus domꝰ Jehudah, et regnavit super Israel duobus annis. Et fecit 26
quod malum erat ante Dominum, et ambulavit in via patris sui, et in *peccato* ejus *quo* peccare fecit Israel. Et rebellavit in eum Baghsa filius 27
Ahhiah de tribu domus Issachar, et percussit eum Baghsa in Gibthon, quæ erat Pelistæis; et Nadab et omnis Israel obsidebant Gibthon. Et occi- 28
dit illū Baghsa anno tertio Azza regis tribꝰ domꝰ Jehudah, et regnavit pro eo. Et fuit cùm regnaret, occidit omnē domū Jerabgham : non relicta fu- 29
it ulla anima Jerabghamo quoq; consumpsit eā, secundū verbū Domini, quod locutus fuerat per manum servi sui Ahhia Silonæi :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܘܣܠܩ ܒܥܫܐ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܘܒܢܐ ܠܪܡܬܐ ܕܠܐ ܢܫܒܩ ܠܡܗܘܬ ܠܐܣܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܘܢܦܩ ܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܣܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ

18 ܐܠܐ ܟܠ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܕܫܪ ܒܐܘܨܪ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܘܒܐܘܨܪ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܡܣܪ ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܘܫܕܪ ܐܝܬܘ ܠܒܪ ܛܒܪܡܘܢ ܒܪ ܚܙܝܘܢ ܡܠܟ ܐܪܡ ܕܝܬܒ ܒܕܡܣܩ ܘܐܡܪ

19 ܠܡܐ ܒܝܬ ܠܝ ܘܠܟ ܘܒܝܬ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ

20 ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ

21 ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ

22 ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ

23 ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ

24 ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ

25 ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ

26 ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ

27 ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ

28 ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ

29 ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܡܬܢ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܗܐ ܐܙܠ ܦܪܨ ܠܒܪܝܬܟ ܕܒܝܢ ܐܢܐ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܐܒܝܟ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ

17 Tunc ascendit Baasa rex Israelis contra Judam, & ædificavit Ramatham, nullúmque reliquit Asæ regi Judæ egredientem & ingredientem. 18 Quamobrem accipiens Asa totum argentum & aurum quod supererat in domo Domini & in thesauro domûs regiæ, tradidit in manum servorum suorum, & misit eos Asa rex Judæ ad filium Hadadi filii Tebar-Amonis, filii Hezjonis regis Adum residentis in Damasco, ut dicerent; 19 Fœdus est inter me & te, & inter patrem meum & patrem tuum: ecce mitto tibi munus argentũ & aurum: age, rumpe fœdus tuum cum Baasa rege Israelis, ut abscedat à me. 20 Filius itaque Hadadi acquiescens Asæ, misit imperatores exercituum suorum contra civitates Israelis; qui destruxerunt Ijonem, & Danem, Abel Beth-maachæ, omnésque civitates quæ erant in tota terra Nephtali. 21 Quæ cùm audisset Baasa, destitit ab ædificando Ramatham, & resedit in Thersa. 22 Tum Asa Rege promulgante apud universũ Judam, (nemo erat immunis) sustulerunt lapides Ramathæ, et ligna quibus ædificaverat Baasa; iisque ædificavit rex Asa Gebaum Benjamini, & Masphiam. 23 Reliquæ res gestæ Asæ, totum robur ejus, & quicquid fecit, & civitates quas ædificavit; ecce scriptæ sunt in libro annaliũ regum Juda. Tempore autem senectutis suæ agrotavit Asa pedibus suis: 24 Tum occubuit Asa cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, regnavítque Josaphat filius ejus post ipsum. 25 Porrò Nadab Jerobaami filius regnavit super Israelem anno secundo Asæ regis Juda: regnavit autem super Israelé duobus annis. 26 Et fecit quod malum erat coram Domino, & ambulavit in via patris sui, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Israelé. 27 Conspiravit autê in eum Baasa filiꝰ Ahiæ, de domo Isachar, et occîdit eum in Gath-Palestinorum, dum Nadab & omnes Israelitæ obsiderent Gath. 28 Occîdit eum, inquam, Baasa anno tertio Asæ regis Juda, & regnavit post ipsum. 29 Et cùm regnâsset, percussit universam domum Jerobaami, ita ut nullam relinqueret animam domui Jerobaami, donec perderet eam; juxta sermonem Domini quem locutus fuerat per servum suũ Ahiam prophetam Silonitem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 وَطَلَعَ بَعْشَا مَلِكُ إِسْرَائِيلَ عَلَى آلِ يَهُوذَا * وَبَنَى ٱلرَّامَةَ لِيَقْتَصِرَ عَلَى ٱلصَّادِرِ وَٱلْوَارِدِ لِأَسَا مَلِكِ

18 يَهُوذَا * فَأَخَذَ أَسَا جَمِيعَ مَا تَبَقَّى مِنَ ٱلْفِضَّةِ وَٱلذَّهَبِ فِي خَزَائِنِ دَارِ ٱلْمُلْكِ وَجَعَلَهَا عَلَى أَيْدِي

أَصْحَابِهِ وَوَجَّهَهُمْ إِلَى بَنْ هَدَّادَ * بْنِ طَبْرِمُونَ * بْنِ حَزْيُونَ مَلِكِ أَرَامَ ٱلسَّاكِنِ بِدِمَشْقَ * وَقَالَ لَهُ

19 أَبٌ بَيْنِي وَبَيْنَكَ مَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ مِنَ ٱلْعَهْدِ * وَبَيْنَ أَبِي وَأَبِيكَ * وَقَدْ وَجَّهْتُ إِلَيْكَ رِسَافَةً وَذَهَبًا *

لِتُبَادِرْ بِفَسْخِ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ بَعْشَا مَلِكِ إِسْرَائِيلَ وَأَصْرِفْهُ عَنِّي * فَقَبِلَ أَبْنُ هَدَّادَ مِنَ ٱلْمَلِكِ أَسَا *

20 وَبَعَثَ بِرُؤَسَاءِ ٱلْجُيُوشِ ٱلَّذِينَ لَهُ * إِلَى قُرَى آلِ إِسْرَائِيلَ * وَأَوْقَعَ بِعِيُونَ وَدَانَ * وَأَبِلَ بَيْتِ مَاعَكَا *

وَجَمِيعِ ٱلْقُرَى ٱلَّتِي فِي أَرْضِ نَفْتَالِي * فَلَمَّا سَمِعَ بَعْشَا ٱمْتَنَعَ عَنْ إِتْمَامِ مَا ٱلْتَمَسَ بِنَاؤُهُ مِنَ ٱلرَّامَةِ *

21 وَأَقَامَ بِتِرْصَا * وَٱلْمَلِكُ أَسَا تَقَدَّمَ بِجَمِيعِ سِبْطِ يَهُوذَا * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَانِعٌ * فَحَمَلُوا حِجَارَ ٱلرَّامَةِ *

22 وَخَشَبَهَا ٱلَّذِي كَانَ بَنَى بِهِ بَعْشَا * وَبَنَى بِهَا ٱلْمَلِكُ أَسَا ٱلْجَبْعَةَ ٱلَّتِي لِآلِ بِنْيَامِينَ * وَٱلْمِصْفَا * وَبَاقِي

23 أَخْبَارِ أَسَا * وَجَبْرُوتِهِ * وَسَائِرِ مَا صَنَعَهُ * وَٱلْقُرَى ٱلَّتِي بَنَى * قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ أَخْبَارِ أَيَّامِ مُلُوكِ

يَهُوذَا * إِلَّا أَنَّهُ عِنْدَ شَيْخُوخَتِهِ أَعْتَلَّ رِجْلَاهُ * وَٱضْطَجَعَ أَسَا مَعَ آبَائِهِ * وَدُفِنَ فِي مَدِينَةِ دَاوُدَ

24 أَبِيهِ * وَمَلَكَ أَبْنُهُ يَهُوشَافَاطُ مَكَانَهُ * وَكَانَ أَبْتِدَاءُ مُلْكِ نَادَابَ بْنِ يُرُبْعَامَ عَلَى آلِ إِسْرَائِيلَ فِي

25 ٱلسَّنَةِ ٱلثَّانِيَةِ لِأَسَا مَلِكِ يَهُوذَا * وَمَلَكَ عَلَى آلِ إِسْرَائِيلَ سَنَتَيْنِ * وَصَنَعَ ٱلْقَبِيحَ بِعَيْنَيِ ٱللَّهِ *

26 وَسَعَى فِي طُرُقِ أَبِيهِ * ٱلَّتِي أَتَمَّ بِهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَعَصَاهُ بَعْشَا بْنُ أَخِيَّا مِنْ سِبْطِ إِيسَاخَرَ *

27 وَأَهْلَكَهُ بَعْشَا فِي عِبْدُونَ ٱلَّتِي لِلْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَٱلْكُلُّ مِنْ آلِ إِسْرَائِيلَ فِي ذَاكَ مِنْ حَالِ مُحَاصِرُونَ

28 لِعِبْدُونَ * وَكَانَ قَتْلُ بَعْشَا لَهُ * فِي ٱلسَّنَةِ ٱلثَّالِثَةِ لِأَسَا مَلِكِ سِبْطِ يَهُوذَا * ثُمَّ مَلَكَ مَكَانَهُ * وَعِنْدَ

29 مُلْكِهِ * قَتَلَ جَمِيعَ أَهْلِ بَيْتِ يُرُبْعَامَ * حَيٌّ لَمْ يَتْرُكْ لِيَارُبْعَامَ ذَا نَسَمَةٍ * حَتَّى أَفْنَاهُ * حَسْبَ مَا

قَالَ ٱللَّهُ عَلَى يَدِ عَبْدِهِ أَخِيَّا ٱلسِّيلُونِيِّ *

17 Ascendit Baasa rex Israelis contra gentem Juda, & extruxit Ramã, ut aditum præcluderet euntibus & redeuntibus ad Asam regẽ Juda. 18 Sed accipiens Asa quicquid remanserat ex argento & auro in erariis regiis, mittens ea, illud per manus amicorũ suorũ ad filium Hadadi filii Tabarmonis filii Hezjonis, regẽ Aram, habitantẽ in Damasco, dixit ad eum, 19 Tu nõsti quale fœdus sit inter me & inter te, & inter patrem meum & patrem tuum: munus jam ad te mitto, argentum & aurum, ut quamprimũ frangas fœdus quod est inter te & inter Baasam regem Israelis; eumq; à me pellito. 20 Filius ergò Hadadi morẽ gerens Asæ regi, misit duces turmarum suarũ in civitates Israelitarum, & bellũ intulit Ijoni, & Dani, Abeli Beth-Maachæ, omnibusque civitatibus quæ erant in terra Nephtali. 21 Cùm id audisset Baasa, destitit à proposito Ramæ ædificio absolvendo, & commoratus est in Thersa. 22 Tunc rex Asa accedens cum universa tribu Judæ, nemine eum impediente, asportárunt lapides Ramæ ac ligna quibus ædificaverat Baasa; iisque extruxit rex Asa Gibaam quæ pertinet ad Benjaminitas, et Maspha. Reliquæ historiæ Asæ, ejusque fortitudo, & quidquid fecit, & civitates quas extruxit; jam scripta sunt in libro historiarũ dierũ regũ Juda: Verùm cùm senex esset, laboravit pedibus: 24 Et occubuit Asa cum patribus suis, & sepultus est in civitate David patris sui; regnavitque Josaphat filius ejus loco ipsius. 25 Fuit autem initium regni Nadabi filii Jerobaami super Israelitas, anno secundo Asæ regis Juda; regnavitque super Israelitas duobus annis. 26 Et fecit turpitudinẽ in conspectu Dei, & ambulavit in viis sceleris patris sui, quibus delinquere fecit filios Israelis. 27 Quapropter rebellavit in eum Baasa filius Achiæ de tribu Isachar, peremitque eum Baasa in Gebbetõ quæ pertinet ad Palestinos, omnibus Israelitis tunc temporis Gebbetõ obsidentibus. 28 Peremit autẽ illum Baasa anno tertio Asæ regis tribus Juda, tum regnavit loco illius. 29 Cùmque regnâsset, interfecit totã familiã Jerobaami, ita ut neminẽ Jerobaamo reliquerit spiramẽ, adeoque penitùs consumpserit eam, juxta id quod prædixerat Deus per servum suũ Achiam Silonitem:

מלכים א: יו

fecit peccare qui & ,peccavit qui ,Jarobham peccata *Super*
30 עַל־חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
.Israel Deum DOMINUM irritavit qua ,ej' *irritatione in* ,Israel
יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסוֹ אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
ipsa nónne ,fecit quæ omnia & ,Nadab verborum *residuum* Et
31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
bellum Et ? Israel regum dierum verborũ libro *super* scripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּמְלֹךְ
.eorũ diebus omnibus Israel regem Bahasa inter & Asa inter fuit
32 הֵיתָה בֵין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃
super Achijah filius Bahasa regnavit Jehudah regis Asa tertio anno In
33 בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה עַל־
malum Fecitque .annis quatuor & viginti ,Tirsah in Israel omnem
34 כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
,ejus peccato in & ,Jarobham via in ambulavit & ,DOMINI oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ
.Israel fecit peccare quo
אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XVI. יו

,Bahasa *super* Chanani filiũ Jehu ad DOMINI verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי עַל־בַּעְשָׁא
te *dedi* & ,pulvere de te exaltavi quod eo Pro : dicendo
לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן־הֶעָפָר וָאֶתְּנְךָ
2 ,Jarobham via in ambulâsti & ,Israel meũ populum super ducem
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
: eorum *peccatis in me irritandum ad* Israel meũ populum fecisti peccare &
וַתַּחֲטֵא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃
:ejus domus posteros & ,Bahasa posteros *succidens* ego Ecce
3 הִנְנִי מַבְעִיר אַחֲרֵי בַּעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ
.Nebat filii Jarobham domum sicut tuam domum dabo &
וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃
ei mortuum & : canes comedent ,civitate in Bahasa *ipsi Mortuum*
4 הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ
,Bahasa verborum *residuum* Et *.cælorum volatile* comedent ,agro in
5 בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַּעְשָׁא
libro *super* scripta ipsa nónne ,ej' fortitudo & ,fecit quæ &
וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
cum Bahasa *jacuit* Et ? Israel regum dierum verborum
6 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא עִם־
.eo pro ej' filius Elah regnavit & :Tirsah in est sepultus &,suis patrib'
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
ad fuit DOMINI verbũ prophetæ Chanani filii Jehu *manu in* etiam Et
7 וְגַם בְּיַד־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־
oculis in fecit quod malum omne super & ,ejus domum *ad* & ,Bahasa
בַּעְשָׁא וְאֶל־בֵּיתוֹ וְעַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־עָשָׂה בְּעֵינֵי
dom' sicut *existendum ad*,suarũ manuũ opere in eum irritando DOMINI
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית
.eum percussit quod eo pro & ,Jarobham sexto & vigesimo anno In
8 יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ
Israel super Bahasa filius Elah regnavit ,Jehudah regis Asa anno
שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן־
,Zimri ej' servus eũ *super* conjuravit Et .annis duobus Tirsah in
9 אֲחִיָּה עַל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי
domo , ebrio , bibente Tirsah in ipso Et .*currus* partis mediæ princeps
שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית
,eũ percussit &,Zimri venit Et : Tirsah in domũ super qui ,Arsah
אַרְצָא אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ
10 : Jehudah regis Asa septimo & ,vigesimo anno *in* eũ occidit &
וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
.eo pro regnavit &
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

REGUM I. Versio VULG. LAT.

30 Propter peccata Jeroboam, quæ peccaverat, & quibus peccare fecerat Israel: & propter delictum, quo irritaverat Dominum Deũ Israel.
31 Reliqua autem sermonum Nadab, &.omnia quæ operatus est, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regũ
32 Israel? Fuítque bellum inter Asa, & Baasa regẽ Israel, cunctis diebus eorum. Anno tertio
33 Asa regis Juda, regnavit Baasa filius Ahiæ, super omnem Israel, in Thersa, viginti quatuor
34 annis. Et fecit malum coram Dño, ambulavítque in via Jeroboam, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

1 FActus est autem sermo Dñi ad Jehu filium Hanani contra
2 Baasa, dicens; Pro eo quòd exaltavi te de pulvere, & posui te ducem super populum meum Israel, tu autem ambulâsti in via Jeroboam, & peccare fecisti populum meum Israel, ut me irritares in peccatis eorum: Ecce, ego demetam posteriora Baasa, & posteriora dom' ejus: & faciam domum tuam sicut domum Jeroboam filii Nabat. Qui mortuus fuerit de Baasa in civitate, comedent eum canes: &
4 qui mortuus fuerit ex eo in regione, comedent eum vo-
5 lucres cœli. Reliqua autem sermonum Baasa, & quæcunq; fecit, & prælia ejus, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Israel?
6 Dormivit ergò Baasa cum patribus suis, sepultúsque est in Thersa: & regnavit Ela filius
7 ejus pro eo. Cùm autem in manu Jehu filii Hanani prophetæ verbũ Dñi factũ esset contra Baasa, & contra domũ ejus, & contra omne malũ, quod fecerat coram Dño, ad irritandum eum in operibus manuũ suarũ, ut fieret sicut domus Jeroboam: ob hanc causam occidit eum, hoc est, Jehu filium Hanani, prophetam.
8 Anno vigesimo sexto Asa regis Juda, regnavit Ela filius Baasa super Israel in Thersa duobus
9 annis. Et rebellavit contra eũ servus suus Zambri, dux mediæ partis equitũ: erat autem Ela in Thersa bibens, & temulentus, in domo Arsa præfecti
10 Thersa. Irruens ergò Zambri, percussit & occidit eum, anno vigesimo septimo Asa regis Juda, & regnavit pro eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'. CAP. XVI.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ (a) Ἰὲ υἱῦ Ἀνανὶ πρὸς Βαασά· Ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ὀπὶ (β) † λαὸν μου Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν (γ)μου † Ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν
3 τοῖς ματαίοις αὐτῶν, Ἰδὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω Βαασὰ καὶ ὀπισθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ δώσω † οἶκόν σε ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ
4 Ναβάτ. Τὸν τεθνηκότα τοῦ Βαασὰ ἐν τῇ πόλει (δ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται (ε) αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
5 Καὶ τὰ λοιπὰ ὧν λόγων Βαασὰ καὶ πάντα (ε) ἃ ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (ζ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα(η) ἐν βιβλίῳ λόγων ὧν
6 ἡμερῶν † βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη (θ) ἐν Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ηλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
7 (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἐν χειρὶ (ι)Ἰὲ υἱῦ Ἀνανὶ ἐλάλησε κύριος (κ)ὀπὶ Βαασὰ καὶ ὀπὶ † οἶκον αὐτοῦ, πᾶς † κακίαν ὧν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ (λ ῆ) γε τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι (μ) αὐτόν. Καὶ
8 Ηλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ
9 δύο ἔτη ἐν Θερσᾷ. Καὶ ζωπίστευεν ἐπ' (ν) αὐτὸν Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς ἵππου, καὶ αὐτὸς ὢν ἐν Θερσᾷ πίνων μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ (ξ)Ὠσὰ τοῦ οἰκονόμου ἐν
10 Θερσᾷ. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν (ο) αὐτὸν, καὶ ἐβασί-
11 λευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ
12 τῷ θρόνου (π) αὐτοῦ, Καὶ ἐπάταξεν ὅλον τὸν (ρ) οἶκον Βαασὰ, κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ, καὶ
13 πρὸς (σ)Ἰοὺ τὸν προφήτην Περὶ πασῶν ὧν ἁμαρτιῶν Βαασὰ καὶ Ηλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τ)ὡς ἐξήμαρτε † Ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι (υ) κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ ὧν λόγων
14 (φ) Ηλὰ ἃ ἐποίησεν, (χ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων ὧν ἡμερῶν
15 ὧν βασιλέων(ψ)Ἰσραήλ; Καὶ Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ. καὶ ὁ παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν (ω) τὴν ἀλλοφύλων.

CAP. XVI.

1 ET factum est verbum Domini in manu Ihu filii Anani ad
2 Baasa; Pro eo, quòd exaltavi te de terra, & dedi te ducem super populum meum Israel, & ambulâsti in via Hieroboam, & peccare fecisti populum meum Israel, ad irritandum me in vanitatibus suis; Ecce ego suscito
3 post Baasa, & post domum (a)ejus: & dabo domum tuam, sicut domum Hieroboam filii Nabat.
4 Mortuum ipsius Baasa in civita te comedent eum canes: & mortuum ejus in campo comedent eum volatilia cæli. Et reliqua
5 verborum Baasa, & omnia quæ fecit, & potentatus ejus, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Israel? Et
6 dormivit Baasa cum patribus suis: & sepelitur in Thersa: & regnat Ela filius ejus pro eo. Et
7 in manu Ihu filii Anani locutus est Dominus super Baasa, & super domum ejus, (b) omne malum quod fecit in conspectu Domini ad irritandum eum in operibus manuum suarum: ut esset fecundùm domum Hieroboam, & propterea quòd percussit e-
8 um. (c) Et Ela filius Baasa regnavit super Israel duobus annis in Thersa. Et (d) convertit
9 se super eum Zambri princeps dimidii equitatûs: & ipse erat in Thersa bibens temulentus in domo Osa œconomi in Thersa. Et
10 intravit Zambri, & percussit eum, & interfecit (e) eum: & regnavit pro eo. Et factum est in
11 regnando ipsum, in sedendo ipsum super thronum ejus, Et percussit totam domum (f) Baasa,
12 juxta verbum, quod locutus est Dominus super domum Baasa,
13 & (g) ad Ihu prophetam De omnibus peccatis Baasa, & Ela filii ejus: quomodò peccare fecit Israel, irritando Dominum Deum Israel in vanitatibus eorum. Et
14 reliqua verborum Ela, (h) quæ fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum
15 Israel? Et (i) Zambri regnavit in Thersa dies septem. Et castra Israel erant super Gabathon alienigenarum.

MS.A. (α)Εἰνὲ(β)† δοῦλόν μου (γ)μου Ἰσραὴλ,(δ)καταφάγονται οἱ (ε)ὄσα(ζ) ὑὸς ταῦτα (η)ἐστὶ βιβλίῳ (θ)αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ἕτει βασιλέως Ἀσά.Καὶ ἐν(ι)Εἰνὲ ὑὸς Ἀναὶα † προφήτε ἐλάλησεν (κ)πρὸς Βαασὰ, † κακίαν (λ) ῆ) καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ, (μ)ἀυτοῦ.Ἐν ἕτει εἰκοστῷ καὶ ἑκτῷ * ἐπὶ † Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ηλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη. Καὶ (ν) ἀυτ πᾶς αὐτῶ Ζαμβεὶ (ξ)Ἀρσᾶ(ο)ἀυτ ἐν ἕτει εἰκοστῷ καὶ ἐβδόμῳ † Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα,καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' ἀυτ.Ἐν τῷ καθίσαι ἀυτ(π)ἀυτ,Ἐπάταξεν(ρ)οἶκον ἀυτ † Βασὰ,οὐχ ὑπέλιπεν αὐτῷ οὐρῦντα πρὸς πῖχον,καὶ ἀγχιστεῖς ἀυτ,καὶ ἐταῖρον ἀυτ.Καὶ ἐξέπεψεν Ζαμβρὶ ὅλον † οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν (σ) Εἰνὲ (τ) ὃ ἤμαρτον, καὶ ὡς ἐξήμαρτεν (υ) κύριον θεὸν τῶ Ἰσραὴλ καὶ τοῖς (φ) Ηλὰ καὶ πάντα ἃ (χ) οὐχ ἰδοὺ (ψ)Ἰσραήλ; Ἐν ἕτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῶ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ. καὶ ἡ (ω) τῇ †

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 עַל־חוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחַב וְדַחְבִית יִשְׂרָאֵל בְּאַרְגִּוּתְהוֹן דְּאַרְגִּיו קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל׃
31 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי נָדָב וְכֹל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
32 וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵיהוֹן׃ בִּשְׁנַת תְּלָת לְאָסָא מַלְכָּא
33 שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶסְרִין וְאַרְבַּע שְׁנִין׃
34 וְעַבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאָזֵל בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וּבְחוֹבֵיהּ דְּחַבְּדִי חַיְבִית יִשְׂרָאֵל׃

יו

1 וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם יֵהוּא בַּר חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא לְמֵימָר׃ חֲלַף דְּאַפֵּרְשׁוֹתָךְ מִן
2 עַפְרָא וּמַנֵּיתָךְ מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְאָזַלְתָּא בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וְחַיְבְתָּא יָת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
3 לְאַרְגָּוָא קֳדָמָי בְּחוֹבֵיהוֹן׃ הָא אֲנָא מְפַלֵּי בְּתַר בַּעְשָׁא וּבְתַר בֵּיתֵיהּ וְאֶתֵּין יָת בֵּיתָךְ כְּבֵית
4 יָרָבְעָם בַּר נְבָט׃ דֵּימוּת לְבַעְשָׁא בְּקִרְתָּא יִכְלוּן כָּל בָּיְעָא וְרִימוּת לֵיהּ בְּחַקְלָא יִכְלוּן עוֹפָא
5 דִּשְׁמַיָּא׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי בַעְשָׁא וְדַעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא
6 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּשְׁכִיב בַּעְשָׁא עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּתִרְצָה וּמַלַךְ אֵלָה בְרֵיהּ
7 תְּחוֹתוֹהִי׃ וְאַף עִם יְהוּא בַּר חֲנָנִי נְבִיָּא פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עַל בַּעְשָׁא וְעַל בֵּיתֵיהּ
וְעַל כָּל בִּישְׁתָּא דַּעֲבַד קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּוָא קֳדָמוֹהִי בְּעוֹבָדֵי יְדוֹהִי לְמֶהֱוֵי כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל
8 דְּקַטֵל יָתֵיהּ׃ בִּשְׁנַת עֶסְרִין וְשִׁית שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא דִּיהוּדָה מְלַךְ שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה
9 בְּיִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה חַד תְּרֵין שְׁנִין׃ וּמַרִּד עֲלוֹהִי עַבְדֵּיהּ זִמְרִי רַבְּנֵי רַתֵּיכַיָּא
10 וְהוּא בְתִרְצָה שָׁתֵי רְוֵי בֵּית אַרְצָא טַעְוָתָא דִּי בְבֵיתָא בְּתִרְצָה׃ וְאָתָא זִמְרִי וּמְחָדֵי וְקַטְלֵיהּ
בִּשְׁנַת עֶסְרִין וְשִׁבְעָא לְאָסָא מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה וּמַלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Propter peccata Jerabgham quæ peccavit, et quibus peccare fecit Israel in irritatione sua, qua irritavit Dñm Deum Israel. Et reliquũ verborũ Nadab
31 et omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborũ dierũ regum
32 Israel? Et bellũ fuit inter Azza et Baghsa regem Israel omnib' diebꝫ eorũ.
33 Anno tertio Azza regis tribꝫ domꝫ Jehudah, regnavit Baghsa filius Ahhiah super omnẽ Israel in Thirsza viginti et quatuor annis. Et fecit quod ma-
34 lum erat ante Dñm, et ivit in via Jerabgham, et in *peccato* illius *quod peccavit, quo* peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

1 ET fuit verbũ prophetiæ ab ante Dñm cum Jehu filio Hhanani in Bagh-
2 sa, dicendo: Propterea quòd separavi te de pulvere, et præposui te regẽ super populũ meũ Israel, sed ambulâsti in via Jerabgham, et peccare fecisti populum meum Israel, irritando me peccatis eorũ. Ecce ego extirpo
3 post Baghsa et post domũ ejus, et dabo domũ tuã ficut domũ Jerabgham
4 filii Nebat. Eum qui mortuus fuerit ex Baghsa in civitate, comedent canes, et eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aves cœli. Et reliquũ verborũ
5 Baghsa, et quæ fecit, et fortitudo ejus, nónne illa scripta sunt in libro verborũ dierũ regum Israel? Et dormivit Baghsa cum patribꝫ suis, et sepultus
6 est in Thirsza, et regnavit Elah filiꝰ ejꝰ pro eo. Et etiã cum Jehu filio Hha-
7 nani prophẽta verbũ prophetiæ ab-ante Dñm fuerat contra Baghsa, et contra domũ ejus, et contra omne malũ quod fecit ante Dñm, irritando eũ operibꝫ manuũ suarũ, ut esset ficut domꝰ Jerabghã, et propterea q̃ occidisset eum. Anno vicesimo sexto annorũ Azza regis tribꝫ domꝫ Jehudah,
8 regnavit Elah filiꝰ Baghsa sup Israel in Thirsza duobus annis. Et conjura-
9 vit contra eum servus ejus Zimri unus è duobus magistris curruũ, et ipse erat in Thirsza bibens ebrius in domo Arsza *idoli quod* erat *in domo* in Thirsza. Et venit Zimri et percussit eum, et occidit eum anno vicesimo se-
10 primo Azza regis tribus domus Jehudah, et regnavit pro eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܗܘ ܕܥܒܕ ܒܚܛܗܝܗ ܕܐܚܛ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܘܕܐܦ ܠܝܫܪܝܠ ܐܚܛ ܠܡܟܝܪ ܠܡܪܝܗ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܒܚܛܗܝܗ ܕܥܒܕ ܘܕܐܚܛ ܠܝܫܪܝܠ

מלכים א: יו

omnem percussit ejꝰ ſoliũ ſuper *eum ſedere juxta eum regnãdo in* ,fuit Et
11 וַיְהִי בְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל־כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־
,ejꝰ *redemptores* & ,*pariete in* mingentẽ *ei* reliquit non : Bahaſa domum
בֵּית בַּעְשָׁא לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו
,Bahaſa domũ omnẽ Zimri perdidit Et .ejus *ſocios* &
12 וְרֵעֵהוּ : וַיִּשְׁמֹד זִמְרִי אֶת כָּל־בֵּית בַּעְשָׁא
manu in ,Bahaſa *ad* fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־בַּעְשָׁא בְּיַד
Elah peccata & ,Bahaſa peccata omnia *Ad* .prophetæ Jehu
13 יֵהוּא הַנָּבִיא : אֶל כָּל חַטֹּאות בַּעְשָׁא וְחַטֹּאות אֵלָה
irritando ,Iſrael fecerũt peccare qui & ,peccaverunt qui ,ejꝰ filii
בְנוֹ אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס
reſiduum Et .ſuis vanitatibus in Iſrael Deum DOMINUM
14 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם : וְיֶתֶר
ſcripta hæc nónne ,fecit quæ omnia & ,Elah verborum
דִּבְרֵי אֵלָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
anno In ? Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper*
15 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : בִּשְׁנַת
ſeptem Zimri regnavit ,Jehudah regis Aſa *anno* ſeptimo & ,vigeſimo
עֶשְׂרִים וְשָׁבַע שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ זִמְרִי שִׁבְעַת
quæ Ghibbethon *ſuper caſtrametantes* populus Et .Tirſah in diebus
יָמִים בְּתִרְצָה וְהָעָם חֹנִים עַל־גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר
: dicendo ,*caſtrametantes* populus Audivitque .Peliſtinis
לַפְּלִשְׁתִּים : וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֹנִים לֵאמֹר
conſtituerunt regem & : regem percuſſit etiam & ,Zimri Conjuravit
קָשַׁר זִמְרִי וְגַם הִכָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּמְלִכוּ
die in Iſrael ſuper exercitus principem Homri Iſrael omnis
כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶת־עָמְרִי שַׂר־צָבָא עַל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
Iſrael omnis & ,Homri Aſcenditque *caſtrametatione* in illa
17 הַהוּא בַּמַּחֲנֶה : וַיַּעַל עָמְרִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל
fuit Et .Tirſah *ſuper coarctãverunt* & ,Ghibbethon de eo cum
עִמּוֹ מִגִּבְּתוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־תִּרְצָה : וַיְהִי
domꝰ palatium ad venit & ,civitas eſſet capta quòd,Zimri *videre ſecundũ*
כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי־נִלְכְּדָה הָעִיר וַיָּבֹא אֶל־אַרְמוֹן בֵּית־
,eſt mortuus & ,igni *in* regiã domum ſe ſuper cõbuſſit & ,regꝭ
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת־בֵּית־מֶלֶךְ בָּאֵשׁ וַיָּמָת :
oculis in malum faciendo ,peccavit quibus ,ſua peccata Propter
19 עַל־חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
,fecit *quòd* ,ejus *peccato* in &,Jarobham via in ambulando ,DOMINI
יְהוָה לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
ejus *colligatio* & ,Zimri verborũ *reſiduum* Et .Iſrael faciendo peccare
20 לְהַחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל : וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי וְקֶשְׁרוֹ
dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,conjuravit qua
אֲשֶׁר קָשָׁר הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
dimidium : *dimidia* in Iſrael populꝰ eſt diviſus Tunc ? Iſrael regum
21 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : אָז יֵחָלֵק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצִי
dimidium &,eũ *faciendã* regnare *ad*,Ghinath filium Tibni poſt erat populi
הָעָם הָיֶה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצִי
populo ,Homri poſt qui populꝰ prævaluit Et .Homri poſt
22 אַחֲרֵי עָמְרִי : וַיֶּחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת־הָעָם
regnavit & ,Tibni eſt mortuus & : Ghinath filium Tibni poſt qui
אֲשֶׁר אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ
,Jehudah regis Aſa anno uno & ,trigeſimo anno *In* .Homri
23 עָמְרִי : בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
regnavit Tirſah In .annis duodecim Iſrael ſuper Homri regnavit
מָלַךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּתִרְצָה מָלָךְ
Semer à Someron montem Emitque .annis ſex
24 שֵׁשׁ־שָׁנִים : וַיִּקֶן אֶת־הָהָר שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר
nomen vocavitque ,montẽ ædificavit & : argenti talentis duobꝰ *m*
בְּכִכָּרַיִם כָּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם
.Someron montis domini Semer nomine *ſuper* ,ædificavit quam civitatis
הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל־שֵׁם שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן :

Verſio VULG. LAT.

11 Cúmque regnâſſet, & ſediſſet ſuper ſolium ejus, percuſſit omnem domum Baaſa, & non dereliquit ex ea mingentem ad 17 parietem, & propinquos & 12 amicos ejus. Delevítque Zambri omnem domum Baaſa, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat ad Baaſa in 13 manu Jehu prophetæ, Propter univerſa peccata Baaſa, & peccata Ela filii ejus, qui peccaverunt, & peccare fecerunt Iſrael, provocantes Do- 20 minum Deum Iſrael in vanitatibus ſuis. Reliqua autem 14 ſermonum Ela, & omnia quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Iſrael? Anno vigeſimo 15 ſeptimo Aſa regis Juda, regnavit Zambri ſeptem diebus in Therſa: porrò exercitus obſidebat Gebbethon urbem Phi- 16 liſthinorum. Cúmque audiſſet rebellâſſe Zambri, & occidiſſe regem, fecit ſibi regem omnis Iſrael Amri, qui erat princeps militiæ ſup Iſrael in 17 die illa in caſtris. Aſcendit ergò Amri, & omnis Iſrael cum eo, de Gebbethon, & obſidebant 18 Therſa. Videns autem Zambri quòd expugnanda eſſet civitas, ingreſſus eſt palatium, & ſuccendit ſe cum domo regia: & 19 mortuus eſt In peccatis ſuis, quæ peccaverat faciens malum coram Domino, & ambulans in via Jeroboam, & in peccato ejus, quo fecit peccare Iſra- 20 el. Reliqua autem ſermonum Zambri, & inſidiarum ejus, & tyrannidis, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierũ 21 regum Iſrael? Tunc diviſus eſt populus Iſrael in duas partes: media pars populi ſequebatur Thebni filium Gineth, ut conſtitueret eum regem: & media 22 pars Amri. Prævaluit autem populus qui erat cum Amri, populo qui ſequebatur Thebni filium Gineth: mortuúſque eſt Thebni, & regnavit Amri. 23 Anno trigeſimo primo Aſa regis Juda, regnavit Amri ſuper Iſrael duodecim annis: in 24 Therſa regnavit ſex annis. Emítque montem Samariæ à Semer duobus talentis argenti: & ædificavit eum, & vocavit nomen civitatis, quam extruxerat, nomine Semer domini montis, Samariam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων, Συστρέφει Ζαμβρὶ καὶ ἔπαισε τὸ βασιλέα. καὶ ἐβασίλευσε ἐν Ἰσραὴλ τὸ(α) Ἀμβρὶ τὸ ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς (β) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν 17 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀνέβη (γ) Ἀμβρὶ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ 18 Γαβαθών, καὶ ἐκαθίσθησαν ἐπὶ Θερσᾶ. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδε Ζαμβρὶ ὅτι (δ) προκαλεῖται αὐτὸ ἡ πόλις, καὶ (ε) πορεύεται εἰς ἄνδρον τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸ 19 τὸ οἶκον τοῦ (η) βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἁμαρτίαν αὐτοῦ ἣν ἐποίησε, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου (θ) πορεύθησαι ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίας 20 (ι) αὐτοῦ ὡς ἐζήμωσε † Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρὶ καὶ τὰς συωφίας αὐτοῦ ἃς συνῆψεν, (κ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (λ) ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων 21 Ἰσραήλ; Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραήλ· (μ) ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωναὶθ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γί- 22 νεται ὀπίσω (ν) Ἀμβρί. Ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τοῦ λαοῦ τοῦ ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνάθ. καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ καὶ Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ 23 ἐβασίλευσεν (ξ) Ἀμβρὶ μὴ Θαμνί. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ (ο) πρώτῳ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ βασιλεύει Ἀμβρὶ ὅλη Ἰσραὴλ δώδεκα 24 ἔτη· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει ἓξ ἔτη. Καὶ ἐκτήσατο (π) Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ (ρ) Σεμεροὺν τὰ Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους ἐν δύο ταλάντοις ἀργυρίου. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ (σ) ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους ὃ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τοῦ ὀνόματι Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους (τ) Σεμηρούν. 25 Καὶ ἐποίησεν (υ) Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἡγου- 26 μένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ (φ) ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐζήμωσε † Ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς 27 ματαίοις αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (χ) Ἀμβρὶ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, (ψ) καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων 28 Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (ω) Ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ, (α) καὶ βασιλεύει Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ Ἀμβρὶ βασιλεύει Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ·

MS. A. (α) Ζαμβρὶ (β)* ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. (γ) Ζαμβρὶ (δ) προκατήλημπται (ε) ἐπορεύοντο (ζ) ἐνεπύρισε (η) βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέθανεν (θ) τοῦ πορευθῆναι (ι) αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ὡς (κ) οὐχὶ ταῦτα (λ) ἐπὶ βιβλίου (μ) τὸ ἥμισυ (ν) Ζαμβρί. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἠπέθανε ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ, * καὶ ὁ Ἰωρὰμ ἀδελφὸς (ξ) Ζαμβρὶ (ο) πρώτῳ ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ζαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ βασιλεύει (π) Ζαμβρὶ (ρ) Ἐμερὼν (σ) ἐπεκάλεσεν (τ) Σομηρών. (υ) Ζαμβρὶ (φ) τῇ ὁδῷ (χ) Ζαμβρὶ (ψ) αἱ δυνασίαι αὐτοῦ * ἣν ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα (ω) Ζαμβρὶ (α) καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ὃ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. Βασιλεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρίᾳ εἰκοσιδύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ τὸ

Et audivit populus in caſtris, dicentes; Conversit ſe Zambri, & percuſſit regem. Et regem fecerunt in Iſrael Ambri ducem militiæ ſuper Iſrael in die illa in caſtris. Et aſcendit Ambri, & omnis Iſrael cum eo, de Gabathon: & obſederunt ſuper Therſa. Et factum eſt, ut vidit Zambri, quia capta eſt ipſius civitas; & vadit in (k) antium domûs regis; & incendit ſuper ſe domum regis; & mortuus eſt Pro peccatis ſuis, quæ fecit, faciendo malũ coram Domino, ambulando in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quomodò peccare fecit Iſrael. Et reliqua verborum Zambri, & conjurationes ejus, quas conjuravit, nonne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum Iſrael? Tunc dividitur populus Iſrael: dimidium populi fit poſt Thamni filium Gonath ad faciendum eum regem: & dimidium populi fit poſt Ambri. Populus qui erat poſt Ambri, prævaluit populo, qui poſt Thamni filium Gonath. Et mortuus eſt Thamni, (l) & Joram frater ejus, in tempore illo: & regnavit Ambri poſt Thamni. In anno trigeſimo & primo regis Aſa regnat Ambri ſuper Iſrael duodecim annos: in Therſa regnat ſex annos. Et acquiſivit Ambri montem Semeron à Semer domino montis in duobus talentis argenti. Et ædificavit montem, & (m) invocaverunt nomen montis, quem ædificavit, in nomine Semer domini montis, Semeron. Et fecit Ambri malum in conſpectu Domini: & malefecit ſuper omnes, qui fuerant ante eum: Et ambulavit in omni via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Iſrael, ad irritandum Dominum Deum Iſrael in vanitatibus eorum. Et reliqua verborum Ambri, & omnia quæ fecit, & omnis potentatus ejus, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum Iſrael? Et dormivit Ambri cum patribus ſuis: & ſepelitur in Samaria: & regnat Achaab filiꝰ ejꝰ pro eo. Et in (n) anno undecimo anno Ambri regnat Joſaphat filius Aſa, annorum triginta & quinque in regno ſuo: & viginti quinque annos regnavit in Hieruſalem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְהָוָה בְּמִמְלְכֵיהּ כְּמִתְּבֵי עַל כּוּרְסֵיהּ קְטַל יַת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא לָא אַשְׁאַר לֵיהּ יָדַע מַדַּע 11
וְקָרִיבּוֹהִי וְחַבְרוֹהִי : וְשֵׁיצִי זִמְרִי יַת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא כְּפִתְגָמָא דְיָי דְמַלֵּל עַל בַּעְשָׁא בְּיַד 12
יֵהוּא נְבִיָא : עַל כָּל חוֹבֵי בַעְשָׁא וְחוֹבֵי אֵלָה בְּרֵיהּ דִּי חָבוּ וְדִי חַיְבוּ יַת יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא 13
קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטַעֲוָתְהוֹן : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי אֵלָה וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל 14
סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָא לְמַלְכָא יִשְׂרָאֵל : בִּשְׁנַת עֶסְרִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא שְׁבָטָא דְבֵית 15
יְהוּדָה מְלַךְ זִמְרִי יוֹמִין תְּרֵיסַר שְׁבָעָא יוֹמִין בְּתִרְצָה וְעַמָּא שָׁרֵן בְּנִבְתּוֹן דִּלְפְלִשְׁתָּאֵי : וּשְׁמַע עַמָּא דְשָׁרֵן 16
לְמֵימַר מְרַד זִמְרִי וְאַף קְטַל יַת מַלְכָּא וְאַמְלִיכוּ כָל יִשְׂרָאֵל יַת עָמְרִי רַב חֵילָא עַל יִשְׂרָאֵל
בְּיוֹמָא הַהוּא בְּמַשְׁרְיָתָא : וְסָלִיק עָמְרִי וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִגִּבְתּוֹן וְצָרוּ עַל תִּרְצָה : וַהֲוָה 17
18
כַּד חֲזָא זִמְרִי אֲרֵי אִתְכְּבִישַׁת קַרְתָּא וְעָל לְאַדְרוֹן בֵּית מַלְכָּא וְאוֹקִיד עֲלוֹהִי יַת בֵּית מַלְכָּא
בְּנוּרָא וּמֵית : עַל כָּל חוֹבָיָא דִי חָב לְמֶעְבַּד דְבִישׁ קֳדָם יְיָ לְמֵיזַל בְּאוֹרַח יָרְבְעָם וּבְחוֹבְיֵהּ 19
דִּי עֲבַד לְחַיָבָא יַת יִשְׂרָאֵל : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי זִמְרִי וּמְרִידְיֵהּ דְּמָרַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא 20
פִּתְגָמֵי יוֹמִין לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : בֵּכֵן אִתְפְּלַג עַמָּא יִשְׂרָאֵל לְתַרְתִּין פַּלְגוּת עַמָּא הֲוָה 21
בַּתַר תִּבְנִי בַר גִּינַת לְאַמְלְכֵיוּתֵיהּ וּפַלְגוּת בָּתַר עָמְרִי : וְתַקִּיף עַמָּא דְבָתַר עָמְרִי מִן עַמָּא 22
דְּבָתַר תִּבְנִי בַר גִּינַת וּמִית תִּבְנִי וּמְלַךְ עָמְרִי : בִּשְׁנַת תְּלָתִין וְחַדָא שְׁנִין לְמַלְכָּא אָסָא מַלְכָּא 23
שְׁבָטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל תְּרֵיסַר עֶסְרִין שְׁנִין בְּתִרְצָה מַלְכָּא שִׁית שְׁנִין :
וְיַבֵּן יַת כְּרַכָּא דִשׁוֹמְרוֹן מִן שֶׁמֶר בְּתַרְתִּין כִּכְּרִין דְּכֶסֶף וּבְנָא יַת כְּרַכָּא וּקְרָא יַת שְׁמֵהּ 24
דְּקַרְתָּא דִּבְנָא עַל שׁוּם שֶׁמֶר מָרֵיהּ דְּטוּרָא שׁוֹמְרוֹן :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit regnando ipſo, cùm primùm ſederet ſuper ſoliũ ſuũ, occîdit omnẽ 11
domũ Baghſa: non reliquit ei cognoſcentẽ cognitionẽ, et propinquos ejꝰ,
et ſocios ejus. Et conſumpſit Zimri omnem domũ Baghſa, ſecundùm verbũ 12
Dñi, ꝙ locutus fuerat ſuper Baghſa per manũ Jehu prophetæ. Propter 13
omnia peccata Baghſa, et peccata Elah filii ejus, qui peccaverunt et peccare fecerunt Iſrael, irritando Dñm Deum Iſrael erroribꝰ ſuis. Et reliquũ 14
verborũ Elah, et omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum
dierũ regũ Iſrael? Anno viceſimo et ſeptimo annorũ Azza regis tribꝰ do- 15
mus Jehuda regnavit Zimri ſeptẽ diebꝰ in Thirſza, et populus caſtrametabatur contra Gibthon quæ erat Peliſtæis. Et audivit populus qui caſtrame- 16
tabantur, dicendo, Conjuravit Zimri et etiam occîdit regẽ; et regẽ conſtituerunt omnis Iſrael Ghamri magiſtrum exercitꝰ ſup Iſrael die illa in caſtris. Et aſcendit Ghamri et omnis Iſrael cum eo ex Gibthon, et obſederunt 17
Thirſza. Et fuit cùm videret Zimri ſubactã civitatẽ, intravit in conclave 18
domꝰ regis, et incẽdit ſup ſe domũ regis igni, et mortuꝰ eſt; Propter *omnia* 19
peccata quæ peccavit, faciendo quod malũ erat ante Dñm, ambulando in via Jerabgham filii Nebat, et in peccatis ejus quæ fecerat, peccare faciendo
Iſrael. Et reliquũ verborũ Zimri et conjuratio ejus quâ conjuravit; nónne 20
illa ſcripta ſunt in libro verborũ dierũ regũ Iſrael? Tunc diviſuſ eſt popu- 21
lus Iſrael in duas partes: dimidiũ populi erat poſt Thibni filiũ Ginath, ut
regem conſtitueret eum; et dimidiũ populi erat poſt Ghamri. Et prævaluit populus, 22
qui erat poſt Ghamri, populo qui erat poſt Thibni filium Ginath; et mortuus eſt Thibni, et regnavit Ghamri. Anno tricesimo primo annorum *re-* 23
gis Azza regis tribus domus Jehudah, regnavit Ghamri ſuper Iſrael duodecim annis; in Thirſza regnavit ſex annis. Et emit arcem Somron à Semer 24
duobus talentis argenti, & ædificavit arcem, et vocavit nomen ipſius urbis quam ædificavit, de nomine Semer domini ipſius montis Somron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܟܕ ܐܬܟܣ ܡܠܟ ܘܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܩܛܠ ܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

12 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

13 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

14 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

15 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

16 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

17 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

18 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

19 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

20 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

21 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

22 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

23 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

24 ܒܐܝܠ ܘܠܟܠ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܐ ܠܐܝܠ ܘܠܟܠ ܡܪܝܗ ܘܠܟܠ ܪܥܝܐ ܕܝܗ ܥܕ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܟܠ ܕܟܪ

11 Cúmque regnâſſet, & ſuper ſolium ejus ſediſſet, percuſſit univerſam domum Baaſæ, nec reliquit ei mingentem ad parietem; omnes etiam propinquos ejus & amicos ejus.

12 Delevit itaque Zamri totam domum Baaſæ, juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat contra Baaſam per Jehu prophetam:

13 Propter omnia peccata Baaſæ, & peccata Elæ filii ejus, quibus peccaverunt & peccare fecerunt Iſraelem, irritantes Dominum Deum Iſraelis idolis ſuis.

14 Reliquæ res Elæ, & quidquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis.

15 Anno vigeſimo ſeptimo Aſæ regis Juda, regnavit Zamri ſeptem diebus in Therſa, dum populus caſtra haberent adversùs Gath Paleſtinorum.

16 Audiens autem populus qui erat in caſtris, dixerunt; Rebellavit Zamri, quin etiam regem interfecit: quapropter regem ſibi creârunt omnes Iſraelitæ, Amri principem exercitûs ſuper Iſraelem eodem die in caſtris.

17 Tum aſcendens Amri totúſque cum eo Iſrael è Gath, caſtra poſuerunt adverſùm Therſam.

18 Cûmque vidiſſet Zamri ſubactam Therſam, ingreſſus eſt ædem domûs regiæ: ſed combuſſerunt ſuper eum domum regiam igni, & mortuus eſt:

19 Propter peccata ſua quæ commiſit, & *quia* fecit quod malum erat coram Domino, ambulando in viis Jerobaami filii Nabati; & propter peccata ſua quibus peccare fecit Iſraelem.

20 Reliquæ autem res geſtæ Zamri, & conſpiratio quâ conſpiravit; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis.

21 Tunc divíſus eſt populus Iſraeliticus in *diverſas* partes: pars una populi ſecuta eſt Tebni filium Genjath, ut regem conſtitueret eum: altera verò pars ſecuta eſt Amri.

22 At prævaluit populus qui ſequebatur Amri præ populo qui ſequebatur Tebni, mortuóque Tebni, regnavit Amri.

23 Anno trigeſimo primo Aſæ regis Juda, regnavit Amri ſuper Iſraelem annis duodecim. Cùm in Therſa regnâſſet ſex annis,

24 Emit montem Samariæ à Samir talento argenti: & ædificavit monté, vocavítq; nomen civitatis quam extruxit, de nomine Samir domini montis, Samariam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فَلَمَّا مَلَكَ وَجَلَسَ عَلَي كُرْسِيِّهِ * قَتَلَ جَمِيعَ اَهْلِ بَيْتِ بَعْشَا * حَتَّي لَمْ يَتْرُكْ لَهُمْ بَائِلٌ عَلَي

12 حَائِطٍ * وَاَقَارِبَهُ وَاَصْحَابَهُ * وَاسْتَاْصَلَ زِمْرِي الْجَمَاعَةَ مِنْ بَيْتِ بَعْشَا * كَكَلَامِ اللّٰهِ الَّذِي تَكَلَّمَ بِهِ

13 عَلَي يَدِ يَاهُو النَّبِيِّ * عَلَي جَمِيعِ ذُنُوبِ بَعْشَا * وَذُنُوبِ اِيلَا ابْنِهِ * وَمَا حَمَلُوا بِذٰلِكَ اَلَ اِسْرَائِيلَ

14 بِسَخَطَاتِهِمْ اَمَامَ اللّٰهِ بِطَوَاغِيتِهِمْ * وَبَاقِي اَخْبَارِ اِيلَا * وَكُلُّ مَا صَنَعَ * قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ اَخْبَارِ

15 اَيَّامِ مُلُوكِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَفِي سَنَةِ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ لِاَسَا مَلِكِ يَهُودَا * مَلَكَ زِمْرِي سَبْعَةَ اَيَّامٍ فِي

16 ثِرْصَا * وَالشَّعْبُ يَوْمَئِذٍ مُعَسْكِرٌ عَلَي جِبْثُونَ الَّتِي لِلْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَسَمِعَ الشَّعْبُ الْمُعَسْكِرُونَ * بِالْخَبَرِ

بِغَدْرِ زِمْرِي وَقَتْلِهِ لِلْمَلِكِ * فَمَلَّكَ الْجَمَاعَةُ مِنْ اٰلِ اِسْرَائِيلَ عَلَيْهِمْ * عُمْرِي رَئِيسَ الْجَيْشِ فِي ذٰلِكَ

17 الْيَوْمِ فِي الْمُعَسْكَرِ * وَطَلَعَ عُمْرِي وَجَمِيعُ اٰلِ اِسْرَائِيلَ مَعَهُ مِنْ جِبْثُونَ * وَحَاصَرُوا ثِرْصَا وَهَكَوهَا

18 * فَلَمَّا رَاَي زِمْرِي اَنَّ الْقَرْيَةَ قَدْ فُتِحَتْ * جَاءَ اِلَي مَجْلِسِ بَيْتِ الْمَلِكِ * فَاَحْرَقَ عَلَيْهِ بَيْتَ الْمَلِكِ

19 بِالنَّارِ وَمَاتَ * وَذٰلِكَ مِنْ اَجْلِ خَطَايَاهُ الَّتِي اَخْطَاءَ بِاَعْمَالِهِ الْقَبِيحَةِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ بِسَيْرِهِ فِي طَرِيقِ

20 يُرُبْعَامَ بْنِ نَابَاطَ * وَبِاٰثَامِهِ الَّذِي اٰثَمَ اَلَ اِسْرَائِيلَ * بِعَمَلِهِ اِيَّاهُمْ عَلَيْهَا * وَبَاقِي اَخْبَارِ زِمْرِي *

21 وَعَدْرِهِ الَّذِي غَدَرَ * قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ مُلُوكِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * ثُمَّ اِنْقَسَمَ الْقَوْمُ قِسْمَيْنِ * فَرِيقٌ

22 مِنْهُمْ تَابِعٌ لِبَنِي بْنِ جَنَّاثَ لِيُمَلِّكُوهُ * وَالْفَرِيقُ الْاٰخَرُ تَابِعٌ عُمْرِي * وَهُوَ الْقَوْمُ الَّذِي مَعَ عُمْرِي *

23 عَلَي الْقَوْمِ الَّذِينَ تَابَعُوا بَنِي * وَمَلَكَ عُمْرِي * وَلَمَّا كَانَ فِي سَنَةِ اِحْدَي وَثَلَاثِينَ لِمُلْكِ اَسَا مَلِكِ

24 يَهُودَا * مَلَكَ عُمْرِي عَلَي اٰلِ اِسْرَائِيلَ اِثْنَي عَشَرَ سَنَةً مَلَكَ فِي ثِرْصَا سِتَّ سِنِينَ * وَابْتَاعَ كَرْكَ

سُومِرُونَ مِنْ شَامِرَ بِقِنْطَارَيْنِ فِضَّةً * وَبَنَا ذٰلِكَ الْكَرْكَ * وَدَعَي اِسْمَ تِلْكَ الْقَرْيَةِ الَّتِي بَنَا * بِاسْمِ

شَامِرَ سَيِّدِ جَبَلِ سُومِرُونَ *

11 Cúmque regnâſſet, & ſuper thronum ejus ſediſſet, interfecit univerſam familiam Baaſæ, ita ut nullus ſupereſſet ex eis mingens ad parietem; propinquos quoque & amicos ejus:

12 Et extirpavit Zamri univerſam familiam Baaſæ, juxta ſermonem Dei quem de illo pronunciaverat per Jehu prophetam:

13 Propter omnia ſcelera Baaſæ & ſcelera Elæ filii ejus, & ea quibus provocaverant Iſraelitas ad irritandum Deum idolis ſuis.

14 Reliquæ hiſtoriæ Elæ, & omnia quæ fecit, jam ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelitarũ.

15 Cùm itaque anno vigeſimo ſeptimo Aſæ regis Juda, regnâſſet Zamri ſeptem diebus in Therſa, populus autem iis diebus caſtra haberet contra Gebionẽ quæ pertinet ad Paleſtinos:

16 Audiens populꝰ qui erat in caſtris famã perfidiæ Zamri, & necẽ ab eo illatam regi; regem conſtituit ſuper ſe univerſitas Iſraelitarũ, Amri ducẽ exercitûs eodẽ die in caſtris.

17 Deinde aſcendit Amri, omneſq; cum eo Iſraelita è Gebione, obſederunt Therſã,

18 & expugnaverunt eam. Cùm autẽ vidiſſet Zamri quòd expugnata jã eſſet civitas, recepit ſe in cubiculũ ædis regiæ: at ædẽ regiã igne ſuper eũ exuſtâ, mortuꝰ eſt.

19 Idq; tum propter ſua ipſius ſceleraque turpiſſimis actionibus ſuis corã Deo commiſerat, ambulando in via Jerobaami filii Nabati; cùm propter ſcelera quibus Iſraelitas ad peccandũ induxerat, provocando eos ad illa perpetranda.

20 Reliquæ hiſtoriæ Zamri, ejuſque perfidia quâ uſus eſt, jam ſcriptæ ſunt in libro hiſtoriarum regum Iſraelitarum.

21 Tum diviſus eſt populus in duas factiones: et una quidẽ factio ſectata eſt Tebni filiũ Genath, ut eum regem crearent: altera verò factio ſectata eſt Amri. Sed prævalente populo qui erat cũ

22 Amri, genti quæ ſectata fuerat Tebni, regnavit Amri. Itaque anno trigeſimo primo

23 regni Aſæ regis Juda, regnum occupavit Amri ſuper Iſraelitas duodecim annis. Poſtquã regnavit in Therſa ſex annos,

24 Emit montẽ Samariæ à Samer duob' argenti quintalibus: & ædificavit montem illum, & vocavit nomen civitatis ejus quam extruxerat, de nomine Samer domini montis Samariæ.

מלכים א: יז

omnibus *præ fecit malum* &, DOMINI oculis in malum Homri fecit Et

25 וַיַּעַשׂ עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל
filii Jarobham via omni in Ambulavitque *ſuis facies ad* qui

26 אֲשֶׁר לְפָנָיו: וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־
irritando ,Iſrael fecit peccare qui ,ejꝰ peccato in & ,Nebat

נְבָט וּבְחַטֹּאתָיו אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת־
reſiduum Et *ſuis vanitatibus* in Iſrael Deum DOMINUM

27 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם: וְיֶתֶר
nónne ,fecit quam ejꝰ fortitudo & ,fecit quæ ,Homri verborum

דִּבְרֵי עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא
? Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa

הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
,Someron in eſt ſepultus & ,ſuis patribus cum Homri *facultique*

28 וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן
Homri filius Achab Et .eo pro ejus filius Achab regnavit &

29 וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וְאַחְאָב בֶּן־עָמְרִי
regis Aſa anno octavo & ,trigeſimo anno *in* Iſrael ſuper regnavit

מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ
,Someron in Iſrael ſuper Homri filius Achab regnavitque :Jehudah

יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
malum Homri filius Achab Fecitque .annis duobus & viginti

30 עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי הָרַע
fuit leve nonne fuit Et .ſe ante qui ,omnibus *præ* ,DOMINI oculis in

31 בְּעֵינֵי יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: וַיְהִי הֲנָקֵל
Izebel uxorem tulit Et ? Nebat filii Jarobham peccatis in *ipſum ire*

לָכְתּוֹ בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וַיִּקַּח אֶשָּׁה אֶת־אִיזֶבֶל
,Bahal ſervivit & ,abiit & ,Sidoniorum regis Ethbahal filiam

בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִדֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבָּעַל
quod ,Bahal domo Bahal ipſi altare ſtatuit Et .ei ſe incurvavitque

32 וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ: וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבָּעַל בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר
addiditque : Lucum Achab fecitque .Someron in ædificaverat

33 בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן: וַיַּעַשׂ אַחְאָב אֶת־הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף
omnibꝰ præ Iſrael Deum DOMINUM irritandũ ad facere Achab

אַחְאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל
ædificavit ſuis diebus In .ſe ante fuerunt qui Iſrael regibus

34 מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו: בְּיָמָיו בָּנָה
,eã fundavit ſuo primogenito Abiram in ;Jerichoh haelita-Beth Chiel

חִיאֵל בֵּית הָאֵלִי אֶת־יְרִיחֹה בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יָסַד
,DOMINI verbum juxta ,ejꝰ portas ſtatuit ſuo minimo Seghub in &

וּבִשְׂגוּב צְעִירוֹ הִצִּיב דַּלְתֶיהָ כִּדְבַר יְהוָה
.Nun filii Jehoſuah *manu in* fuerat locutus quod

אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן:

CAP. XVII. יז

Vivit : Achab ad ,Ghilhad advenis de Tisbites Elijahu Dixitque

1 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשְׁבֵי גִלְעָד אֶל־אַחְאָב חַי־
erit ſi ,ejꝰ *facies ad* ſteti cujus ,Iſrael Deus DOMINUS

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־יִהְיֶה
verbum Fuitque .*mei verbi os ad quin* ,pluvia &, ros his annis

הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם־לְפִי דְבָרִי: וַיְהִי דְבַר־
,orientem ad *tibi reſpicies* & ,hinc Vade : dicendo ,eum ad DOMINI

2 יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: לֵךְ מִזֶּה וּפָנִיתָ לְךָ קֶדְמָה־
,erit Et .Jarden *facies ſuper* qui ,Cherith torrente in *te abſcondes* &

3 וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָיָה־
.ibi *te alendum ad* præcepi corvis & ,bibes torrente de

מִהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה־וְאֶת־הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכְּלְךָ שָׁם:
torrente in ſeditque ,abiit & :DOMINI verbum juxta fecitque ,abiit Et

4 וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל
panem ei *adferentes* corvi Et .Jarden *facies ſuper* qui ,Cherith

5 כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
.bibebat torrente de & ,*veſpera in* carnem & panem & ,*mane in* ,carnem &

וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעֶרֶב וּמִן־הַנַּחַל יִשְׁתֶּה:

Verſio VULG. LAT.

25 Fecit autem Amri malum in conſpectu Domini,et operatus eſt nequiter, ſuper omnes qui
26 fuerunt ante eum. Ambulavítque in omni via Jeroboam filii Nabat,& in peccatis ejus quibus peccare fecerat Iſrael : ut
27 irritaret Dominum Deum Iſrael in vanitatibus ſuis. Reliqua autem ſermonũ Amri,& prælia ejus quæ geſſit, nónne hæc
28 ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Iſrael? Dormivítque Amri cum patribus ſuis,& ſepultus eſt in Samaria:
29 regnavítque Achab filius ejus pro eo. Achab verò filiꝰ Amri regnavit ſuper Iſrael anno trigeſimo octavo Aſa regis Juda.
Et regnavit Achab filius Amri
30 ſuper Iſrael in Samaria viginti & duobus annis. Et fecit Achab filiꝰ Amri malum in conſpectu Domini , ſuper omnes
31 qui fuerunt ante eum. Nec ſuffecit ei ut ambularet in peccatis Jeroboã filii Nabat : inſuper duxit uxoré Jezabel filiã Ethbaal regis Sidoniorũ. Et abiit
32 & ſervivit Baal, & adoravit eum. Et poſuit aram Baal in templo Baal, quod ædificaverat in Samaria, Et plantavit
33 lucum : & addidit Achab in opere ſuo, irritans Dominum Deum Iſrael, ſuper omnes reges Iſrael qui fuerũt ante eum.
34 In diebus ejus ædificavit Hiel de Bethel, Jericho : in Abiram primitivo ſuo fundavit eam,& in Segub noviſſimo ſuo poſuit portas ejus: juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Joſue filii Nun.

CAP. XVII.

1 ET dixit Elias Theſbites de habitatoribus Galaad ad Achab ;Vivit Dominus Deus Iſrael, in cujus conſpectu ſto, ſi
2 erit annis his ros et pluvia,niſi juxta oris mei verba. Et factũ
3 eſt verbum Domini ad eum, dicens; Recede hinc, & vade contra Orientem, & abſcondere in torrente Carith, qui
4 eſt contra Jordanem, Et ibi de torrente bibes : corvíſque
5 præcepi ut paſcant te ibi. Abiit ergò,et fecit juxta verbum Domini:cúmque abiiſſet, ſedit in torrente Carith,qui eſt contra
6 Jordanem. Corvi quoque deferebant ei panem & carnes manè, ſimiliter panem & carnes veſperì, & bibebat de torrente.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γαζυβὰ θυγάτης Σελί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔθυον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμίων. καὶ ἃ συνέθετο Ἰωσαφὰτ μὴ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἣν ἐποίησε, καὶ ὃς ἐπολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῆς συμπλοκῶν ἃς ἐσυνέστειλε ἐν αἷς ἡμέραις Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Συρίᾳ Νασίβ. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν εἰς Θαρσὶς πορεύεσθαι εἰς Σωφὶρ διὰ τὸ χρυσίον· καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν Γασιὼν Γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, Ἐξαποστελῶ τοὺ παῖδάς σε καὶ τὰ παιδάριά μου ἐν τῇ νηΐ. καὶ οὐκ ἐβούλετο Ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μὴ τοῦ πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μὴ τοῦ πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβεὶ ἐβασίλευσεν ὅλη Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) Ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον (γ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἰκανὸν αὐτῷ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ θυγατέρα (ε) Ἰεθβάαλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ (ζ) Βάαλ ἐν οἴκῳ τῷ προσκυνήματος αὐτοῦ, (η) ὃν ᾠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος. καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τοῦ (θ) ποιῆσαι παραπικρασμοὺς, τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον (ι) θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ὀλοθρεῦσαι, κακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ τοὺς γεγονότας ἔμπροσθεν (κ) αὐτοῦ. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ (λ) Βαιθηλίτης τὴν Ἰεριχώ· ἐν τῷ Ἀβιρὼν (μ) πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ τῷ Σεγοὺβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ.

Et nomen matris ejus Gazuba filia Seli. *Et* ambulavit *in* via *Aſa* patris ſui, & non declinavit *ab ea*, faciendo rectum *in conſpectu* Domini. *Tantùm* excelſa *non* abſtulerunt. Sacrificabant *in* excelſis, & adolebant. *Et quæ* compoſuit *Joſaphat* cum rege Iſrael, & omnis potentatus quem fecit, & quos impugnavit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum Juda? Et reliqua complicationum, quas impoſuerant in diebus *Aſa* patris ſui, ſuſtulit de terra. Et rex non erat in Syria Naſib. Et rex Joſaphat fecit navem in Thaxiſis ad eundum in Sophir ad aurum: & non ivit, quoniam contrita eſt navis in Gaſion Gaber. Tunc dixit rex Iſrael ad Joſaphat, Mittam pueros tuos ; (o) & pueritulos meos in navi. Et noluit Joſaphat, Et dormivit Joſaphat cum patribus ſuis : & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. (p) In anno ſecundo Joſaphat regis Juda, Achaab filius Ambri regnavit ſuper Iſrael in Samaria viginti & duos annos. Et fecit Achaab malum in conſpectu Domini, & maleficit ſuper omnes, qui ante eum. Et non fuit ei ſatis ire in peccatis Hieraboam filii Nabat: & accepit uxorem Jezabel filiam Jethbaal regis Sidoniorum. Et ivit, & ſervivit Baal, & adoravit eum. Et ſtatuit altare Baal (q) in domo offendiculorum ejus, quam ædificavit in Samaria. Et fecit Achaab lucum. Et addecit Achaab facere irritationes, ad irritandum Dominum Deum Iſrael, (r) & ad perdendum animam ſuam : maleficit ſuper omnes reges Iſrael, qui fuerant ante eum. Et in diebus ejus ædificavit Achiel Bethelita ipſam Hiericho : in Abiron primogenito ſuo fundavit eam : & (ſ) Segub juniori ſuo impoſuit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus eſt in manu Jeſu filii Naue.

MS. A. (β) Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβεὶ τὸ (γ) κυρίου ὑπὲρ (δ) πορεύεσθαι ἐν (ε) Ἰαβαὰλ (ζ) Βάαλ ἐνώπιον τῶν (η) ὧν (θ) ποιῆσαι τοῦ παροργίσαι (ι) θεὸν Ἰσραὴλ, ὑπὲρ πάντας τοὺ (κ) αὐτ. Ἐν ταῖς (λ) Βαιθηλίτης (μ) τῷ πρωτοτόκῳ

ΚΕΦ. ιζ'.

1 Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ ὁ (α) προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῶν Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαὰβ, Ζῇ κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστηκα ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς, ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου. Καὶ ἐγένετο (β) ῥῆμα κυρίου 2 πρὸς Ἠλιὰ, Πορεύου ἐντεῦθεν (γ) καὶ ἀνατολὰς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ (δ) Χορὰθ τῶ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. 3

MS.A. (α) προφήτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῶ (β) λόγῳ κυρίου (γ) κατ' ἀνατολὰς, (δ) Χορὰθ ἐπὶ

CAP. XVII.

ET dixit Elias propheta Theſbites, qui de (a) Theſbon Galaad ad Achaab ; *Vivit* Dominus Deus virtutum, Deus Iſraël, cui adſtiti coram eo ; ſi erit annis his ros, & pluvia, (b) niſi per os verbi mei. Et factum eſt verbum Domini ad Eliu, Vade hinc ad Orientem : & abſcondere in torrente Chorrath, quæ ſuper faciem Jordanis. 1 2 3

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וְעָבַד עָמְרִי דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וּבְאֵשׁ מִכֹּל דִּי קַדְמוֹהִי: וְאָזֵל בְּכָל אָרְחָא יָרָבְעָם בַּר נְבָט
26 וּבְחוֹבוֹהִי דִּי חָיֵב יַת יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטָעוּתְהוֹן: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי
27 עָמְרִי דִּי עֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפַּר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
28 וּשְׁכִיב עָמְרִי עִם אֲבָהָתּוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּשׁוֹמְרוֹן וּמַלְכָּא אַחְאָב בְּרֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ: וְאַחְאָב בַּר
29 עָמְרִי מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹמְרוֹן עֶסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא שְׁבָטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמַלְכָּ
30 אַחְאָב בַּר עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹמְרוֹן עֶסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין: וַעֲבַד אַחְאָב בַּר עָמְרִי דְּבִישׁ
31 קֳדָם יְיָ מִכֹּל דִּי קַדְמוֹהִי: וְהָוָה שִׁיט בְּעֵינוֹהִי לְמֵיזַל בְּחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּנְסִיב אִתְּתָא
32 יַת אִיזֶבֶל בְּרַת אִתְבַּעַל מַלְכָּא דְצִידוֹן וַאֲזַל וּפְלַחַת בַּעֲלָא וּסְגִיד לֵיהּ: וַאֲקֵים אֲנוּרָא
33 לְבַעֲלָא בֵּית בַּעֲלָא דִּבְנָא בְּשׁוֹמְרוֹן: וַעֲבַד אַחְאָב יַת אֲשֵׁרְתָּא וְאוֹסִיף אַחְאָב לְמֶעְבַּד
34 לְאַרְגָּזָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דְּהוּוֹ קַדְמוֹהִי: בְּיוֹמוֹהִי בְּנָא חִיאֵל
בֵּית מוֹמֵי יַת יְרִיחוֹ קְטַל אֲבִירָם בּוּכְרֵיהּ כַּד שָׁרֵי לְשַׁכְלָל יָתֵהּ וְשָׁנוּב זְעִיר בְּנוֹהִי כַּד אֲקִים
דְּשַׁרְיָא כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דִּי מַלֵּל בִּידָא דִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן:

יז

1 וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ דְמִתּוּשְׁבֵי גִלְעָד לְאַחְאָב קַיֶּם הוּא יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּמְשַׁמְּשְׁנָא
קֳדָמוֹהִי אִם יְהֵי שְׁנַיָּא הָאִלֵּין טַלָּא וּמְטַרָא אֱלָהֵן בְּרַ אֵימַר: וַהֲוָה פִּתְגָם נְבִיאָה מִן קֳדָם
2 יְיָ עֲשֵׂיהּ לְמֵימַר: אִיזֵל מִכָּא וְתִסְתַּפֵּי לָךְ לְקִדְמָא וְתִטְמַר בְּנַחֲלָא דִכְרִית דִּי עַל אַפֵּי יַרְדְּנָא:
3 וְיְהֵי מִנַּחֲלָא תִּשְׁתֵּי וְיָת עוֹרְבַיָּא פְּקִידִית לְסוּבְרוּתָךְ תַּמָּן: וַאֲזַל וַעֲבַד כְּפִתְגָמָא דְיָי וַאֲזַל
4 5 וְיָתֵב בְּנַחֲלָא דִכְרִית דִּי עַל אַפֵּי יַרְדְּנָא: וְעוֹרְבַיָּא מַיְתָן לֵיהּ לַחְמָא וּבִסְרָא בְּצַפְרָא
6 וְלַחְמָא וּבִסְרָא בְּרַמְשָׁא וּמִן נַחֲלָא שָׁתֵי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fecit Ghamri quod malum erat ante Dñm, et *pejor fuit* omnibus qui fuerant ante ſe. Et ambulavit in omni via Jerabgham filii Nebat, et in peccatis illiꝰ quibꝰ peccare fecit Iſrael, irritando Dñm Deum Iſrael erroribus ſuis. Et reliquũ verborũ Ghamri quæ fecit, et fortitudo ejꝰ quam fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborũ dierũ regũ Iſrael? Et dormivit Ghamri cum patribꝰ ſuis, et ſepultꝰ eſt in Somron, et regnavit Ahhab filiꝰ ejꝰ pro eo. Et Ahhab filiꝰ Ghamri regnavit ſup Iſrael anno trigeſimo octavo anno. rum Azza regis tribꝰ domꝰ Jehudah, regnavit Ahhab filiꝰ Ghamri ſup Iſrael in Somron viginti et duobꝰ annis. Et fecit Ahhab filiꝰ Ghamri pejus ante Dñm omnibꝰ, qui fuerunt ante ſe. Et fuit leve in oculis ejꝰ ambulare in peccatis Jerabgham filii Nebat, et accepit etiã uxorẽ Izebel filiã Ethbaghal regis *Sidon*, et ivit et coluit Baghala, et adoravit illud. Et ſtatuit aram ipſi Baghala, in domo Baghala quã ædificaverat in Somron. Et fecit Ahhab lucũ et addidit facere, ut irritaret Dñm Deum Iſrael præ omnibꝰ regibus Iſrael qui fuerant ante ſe. In diebꝰ ejꝰ ædificavit Hhiel de Beth-mome Jericho; occidit Abiram primogenitũ ſuũ, quando cœpit fundare eam, et Zzigub parvum filiũ ſuũ quando erexit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat per manum Jehoſuagh filii Nun.

CAP. XVII.

ET dixit Eliah qui erat ex Thoſab; de habitatoribꝰ Gilghad, ad Ahhab, 1
Permanet ipſe Dñs Deus Iſrael, ante quem miniſtro, ſi erit annis his ros et
pluvia, niſi cùm dixero. Et fuit verbũ prophetiæ à Dño cum eo, dicendo : 2
Abi hinc, et verte te ad Orientẽ, et abſcondaris in torrente Cherith, qui 3
eſt ante Jardena. Et erit, de torrente bibes, et corvis præcepi ut alant te ibi. 4
Et abiit, et fecit juxta verbũ Dñi: et abiit et ſedit in torrente Cherith, qui 5
erat ante Jardena. Et corvi afferebant illi panem et carnẽ manè, et panem 6
et carnẽ veſperi ; at de torrente bibebat.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Fecit autem Amri quod malum erat coram Dño, pejorq; fuit omnibus regibus qui præcesserant eum. Ambulavit enim in tota via Jerobaami filii Nabati, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Israelem, ut ad iracundiam excitarent Deum Israelis cultibus suis. Reliquæ res Amri, quicquid fecit, omnisque fortitudo ejus; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. Occumbente Amri cum patribus suis, & in Samaria sepulto, regnavit Ahab filius ejus post eum.

Elia propheta & Elisæus innotescunt.

Itaque Ahab Amri filius regnavit super Israelem anno trigesimo octavo Asæ regis Juda: regnavit *inquam* Ahab filius Amri super Israelem in Samaria, viginti duobus annis. Fecitque Ahab filius Amri pejùs coram Domino, quàm omnes qui præcesserant eum. Et quia leve sibi videbatur ambulare in peccatis Jerobaami filii Nabati, abiens uxorem duxit Izabelem filiam Ithabeelis regis Sidoniorum: abiens etiam coluit Baalem, & adoravit eum. Erexitque aram Baali in phano Baalis, quod extruxerat in Samaria. Demum coluit Ahab idola, eaque adorando, & Dominum Deum Israelis irritando superavit omnes reges Israelis qui præcesserant eum. In diebus quoque suis ædificavit Ahab locũ maledictionis, *nempe* Jericho: in Abiramo primogenito suo extruxit eam, & in Sebob minimo natu suo erexit portas ejus, juxta sermonem Domini quem locutus fuerat per Jesum filium Nun.

CAP. XVII.

Dixit autem Elia qui de Thesbi, ex inquilinis Gelaad, ad regem Ahab; Vivit Dominus Deus Israelis in cujus conspectu sto, si fuerit hisce annis ros aut pluvia, nisi cùm dixero. Deinde factus est ad eum sermo Domini dicentis ad eum, Discede hinc, teque converte Orientem versùs, & delitesce in torrente Cerjath quæ est è regione Jordanis. Ex eo torrente eris bibens, & corvis mandavi ut ibi te nutriant. Abiit ergò & fecit juxta sermonem Domini; nam discedens commoratus est in torrente Cerjath quæ est è regione Jordanis: Et corvi afferebant ei panem & carnem tempore matutino, & panem atque carnem tempore vespertino; & ex illo torrente aquam bibebat.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

Cæterùm turpia fecit Amri coram Deo, pejorque fuit omnibus qui præcesserant eum. Et ambulavit in omnibus viis Jerobaami filii Nabati, omnibusq; sceleribus ejus quæ commiserat inter Israelitas, solicitans eos ad provocandum iram Dei Israelis idolis suis. Reliquæ autem historiæ Amri, quæ fecit, & fortitudo quâ se gessit; jam scripta sunt in libro regum Israelitarum. Occubuitq; Amri cum patribus suis, & sepultus est in Samaria; & regnum obtinuit Achab filius ejus loco ipsius. Regnavit igitur Achab filius Amri super Israelitas anno trigesimo octavo Asæ regis Juda: fuitque totum spatium quo regnavit super Israelitas in Samaria, viginti duorum annorum. Et fecit Achab filius Amri tot ac tantas turpitudines coram Deo, ut superaret omnes prædecessores suos. Is enim leve ducens ambulare in viam Jerobaami filii Nabati pessimam, uxorem duxit mulierem quandam quæ vocabatur Izabel, filiam Ithbaelis regis Sidoniorum, & abiens coluit idolum ipsorum, & adoravit illud. Et erexit altare idolo illi quod fabricaverat in Samaria. Fecit etiam Achab arborem procoram: demum Achab superavit actiones omnium regum Israelitarum qui præcesserant eum. In diebus etiam suis ædificavit Hiel domum idolorum, nempe Jerichi: in Abiram primogenito suo inchoavit ejus fundamenta, & in Sagub natu minimo inter filios ejus, pariter erexit portas ejus: juxta sermonem Dei quem locutus fuerat per servum suum Josue filium Nun.

CAP. XVII.

Dixit autem Elihu qui erat ex incolis Galaadis, ad Achab Equidem juro per Deum, Deũ Israelis, coram quo ministro, non est futurus annis istis vos ullus neq; pluvia, nisi cùm dixero. Et fuit ad eum sermo Dei dicentis, Abi hinc, & perge ad Orientem, & absconde in torrente Cerith qui est coram Jordane, Erisq; bibens ex eo torrente; jam autem præcepi Orabimis ut ibi te nutriant. Abiitque, & fecit quemadmodum præceperat ei Deus, ad torrentem Cerith qui est coram Jordane: Et Orabimi afferebant ei panem & carnem manè, & panem & carnem vesperè, & bibebat ex aqua torrentis.

מלכים א: יז

pluvia fuerat non quia : torrens est siccatus & dierum fine à fuit Et
7 וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּבַּשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם
vade ,Surge .dicendo ,eum ad Domini verbum Fuitque .terra in
8 בָּאָרֶץ: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: קוּם לֵךְ
9 ibi præcepi Ecce .ibi manebis & ,Sidon ipsi quæ ,Sarphath in
צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָּׁם הִנֵּה־צִוִּיתִי שָׁם
venit & ,Sarphath in abiit &,Surrexitque .te *alendum ad* viduæ mulieri
10 אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה וַיָּבֹא
, ligna colligens vidua mulier ibi ecce Et .civitatis *ostium* ad
אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה־שָּׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה מְקֹשֶׁשֶׁת עֵצִים
,vase in aquæ paululum mihi quæso Cape : dixit & ,eam *ad clamavit* &
וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קְחִי־נָא לִי מְעַט־מַיִם בִּכְלִי
Cape : dixit & ,eam *ad clamavit* & *:tollendum ad* abiit Et .bibam &
11 וְאֶשְׁתֶּה: וְהֹלֶכֶת לָקַחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקְחִי־
Dominus Vivit : ait Et .tua manu in panis buccellam mihi obsecro
12 נָא לִי פַּת־לֶחֶם בְּיָדֶךָ: וַתֹּאמֶר חַי־יְהוָה
farinæ *volæ plenitudo quin* ,subcinericius mihi est si ,tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־לִי מָעוֹג כִּי אִם־מְלֵא כַף־קֶמַח
duo *colligens* ego ecce Et .lenticula in olei paululum & ,hydria in
בַּכַּד וּמְעַט־שֶׁמֶן בַּצַּפַּחַת וְהִנְנִי מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם
,illud comedamus & ,meo filio &,mihi illum *faciam* & ,ingrediar & : ligna
עֵצִים וּבָאתִי וְעָשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנִי וְנֹאכְלֶנּוּ וּ
fac ,ingredere : timeas Ne : Elijahu eam ad Dixitque .moriamur &
13 וָמָתְנוּ: וַיֹּאמֶר אֵלָיהָ אֵלִיָּהוּ אַל־תִּירְאִי בֹּאִי עֲשִׂי
parvam tortam inde mihi fac Veruntamen .tuũ verbum secundùm
כִדְבָרֵךְ אָךְ עֲשִׂי־לִי מִשָּׁם עֻגָה קְטַנָּה
.*postremo in* facies tuo filio & ,tibi & : mihi affer & ,*principio in*
בָּרִאשֹׁנָה וְהוֹצִאת לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה:
non farinæ Hydria : Israel Deus Dominus dixit sic Etenim
14 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח לֹא
dandi diem ad usque ,deficiet non olei lenticula & ,consumetur
תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תַחְסַר עַד יוֹם תֵּת
fecit & ,ivit Et .*humi facies* super pluviam *Dominum*
15 יְהוָה גֶּשֶׁם עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַתֵּלֶךְ וַתַּעַשׂ כִּדְבַר
.dies ejus *domus* & ,ipse & ,ipsa comedit Et .Elijahu verbũ secundùm
אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל הִוא וְהוּא וּבֵיתָהּ יָמִים:
,defecit non olei lenticula & *,est consumpta* non farinæ Hydria
16 כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלְתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא חָסַר
fuit Et .Elijahu *manu in* fuerat locutus quod ,Domini verbum juxta
17 כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ: וַיְהִי
: domus *patronæ* mulieris filius ægrotavit ,hæc *verba* post
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבַּיִת
.halitus eo in remaneret non donec ,valde fortis ejº infirmitas fuit;
וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה:
Venisti ? Dei vir tibi & mihi Quid : Elijahu ad Dixitque
18 וַתֹּאמֶר אֶל־אֵלִיָּהוּ מַה־לִּי וְלָךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ
.meum filium *faciendum* mori *ad* & ,meam iniquitatem *memorandum ad* me ad
אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת־עֲוֹנִי וְלַהֲמִית אֶת־בְּנִי:
,illius sinu de eum tulit Et .tuum filium mihi Da : eam ad dixit Et
19 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי־לִי אֶת־בִּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ
eũ fecit jacere & ,*ibi manens* ipse quo cœnaculum in eũ fecit ascendere &
וַיַּעֲלֵהוּ אֶל־הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיַּשְׁכִּבֵהוּ
Domine : dixit & ;Dominum ad clamavit Et .suum lectum super
20 עַל־מִטָּתוֹ: וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה
ea cum hospitans ego quia viduam super etiam num ,mi Deus
אֱלֹהַי הֲגַם עַל־הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר־אֲנִי מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ
tribus *infantem* super se est mensus Et ? ejº filium *faciendũ mori ad*,malefecisti
21 הַרֵעוֹת לְהָמִית אֶת־בְּנָהּ: וַיִּתְמֹדֵד עַל־הַיֶּלֶד שְׁלֹשׁ
revertatur ,mi Deus Domine :dixit & ,Dominum ad clamavit & ,vicibus
פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהַי תָּשָׁב־
.ejus *interius* super hujus *infantis* anima obsecro
נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ:

Versio VULG. LAT.

Post dies autem siccat⁹ est tor-
7 rens :non enim pluerat super
8 terram. Factus est ergò sermo
9 Dñi ad eum, dicens ; Surge
& vade in Sarephta Sidoniorũ,
& manebis ibi: præcepi enim
ibi mulieri viduæ ut pascat te.
10 Surrexit,& abiit in Sarephta.
Cúmq; venisset ad portam ci-
vitatis, apparuit ei mulier vi-
dua colligens ligna,& vocavit
eam, dixitq; ei ; Da mihi pau-
lulum aquæ in vase, ut bibam.
11 Cúmque illa pergeret ut af-
ferret , clamavit post tergum
ej⁹,dicens;Affer mihi,obsecro,
& buccellam panis in manu
12 tua. Quæ respondit; Vivit
Dominus De⁹ tu⁹,quia non habeo
panem, nisi quantum pugillus
capere potest farinæ in hydria,
& paululum olei in lecytho: en
colligo duo ligna,ut ingrediar
& faciam illum mihi & filio
meo,ut comedamus,& moria-
15 mur. Ad quam Elias ait ; Noli
timere, sed vade, & fac sicut
dixisti : veruntamen mihi pri-
mùm fac de ipsa farinula subci-
neritium panem parvulum ,
& affer ad me : tibi autem
14 & filio tuo facies posteà. Hæc
autem dicit Dñs Deus Israel;
Hydria farinæ non deficiet,
nec lecythus olei minuetur,
15 usq; ad diem in qua Dominus
datur⁹ est pluviam super faciẽ
terræ. Quæ abiit, et fecit juxta
16 verbum Eliæ:et comẽdit ipse,
et illa, & domus ej⁹ : et ex illa
die,Hydria farinæ non defecit,
et lecythus olei non est immi-
nutus, juxta verbum Domini,
quod locutus fuerat in manu
17 Eliæ. Factum est autem post
hæc, ægrotavit filius mulieris
matris familiâs,et erat languor
fortissim⁹, ita ut non remane-
18 ret in eo halit⁹. Dixit ergò ad
Eliam;Quid mihi et tibi, vir
Dei?ingress⁹ es ad me,ut reme-
morarentur iniquitates meæ,et
19 interficeres filium meum ? Et
ait ad eam Elias, Da mihi fili-
um tuum. Tulitq; eum de sinu
ej⁹, et portavit in cœnaculum
ubi ipse manebat,et posuit su-
20 per lectulum suum. Et clama-
vit ad Dominum,et dixit;Dñe
De⁹ me⁹,etiámne viduã, apud
quã ego utcunque sustentor,
afflixisti ut interficeres filium
21 ej⁹ ? Et expandit se,atq; men-
sus est super puerum tribus vi-
cibus,& clamavit ad Dominũ,
et ait; Domine Deus me⁹, re-
vertatur, obsecro, anima pueri
hujus, in viscera ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἔσῃ ἐν τῷ χειμάρρῳ πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς Et erit, de torrente bibes aquam: 4
κόραξιν ἐντέλλομαι διαιτᾶσθαί σε ἐκεῖ. (ε) & corvis mandabo nutrire te il-
5 Καὶ ἐποίησεν Ἠλιὰ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ lic. Et fecit Elias juxta verbum 5
ἐπορεύθη καὶ ᾤκησεν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Χορρὰθ (ζ) ὃν Domini, & sedit in torrente
6 τρόπον τῶν Ἰορδάνου. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον Chorrath super faciẽ Jordanis. Et 6
αὐτῷ (η) ἄρτους πρωΐ, καὶ κρέα πρωΐας, καὶ corvi ferebãt ei(c)panes manè,et
ὑδρίαν τοῦ πιεῖν. καὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ ἔπινεν ὕδωρ. carnes vesperi:et de torrente bibe-
7 Καὶ ἐγένετο (θ) μετὰ ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, bat aquã. Et factũ est post dies, 7
ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἐγένετο & exarsit torrens:quia non fue-
8 ῥῆμα κυρίου πρὸς (ι) Ἠλιὰ, Ἀνάστηθι, καὶ πο- rat pluvia super terram. Et fa- 8
ρεύου εἰς Σαρεπτὰ τὴν Σιδωνίας· ἰδοὺ ἐντέτα- ctum est verbum Domini ad E-
9 λμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διαιτᾶσθαί σε. Καὶ liu; Surge, & vade in Sare- 9
ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς (κ) Σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν pta Sidoniæ. Ecce mandavi ibi
εἰς τὴν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα mulieri viduæ de nutriendo te.
συνέλεγε ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιὰ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Λάβε δή μοι ὀλίγον ὕ- Et surrexit, & ivit in Sarepta : 10
δωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι. Καὶ ἐπορεύθη λα- & venit ad ostium civitatis. Et
βεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιὰ, καὶ εἶπε, ecce ibi mulier vidua colligebat
Λάβε δή μοι (λ) ψωμὸν ἄρτου τῇ ἐν τῇ χει- ligna. Et clamavit post eam Eliu, 11
ρί σου. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ζῇ κύριός ὁ θεός & dixit ad eam ; Cape nunc mi-
σου, εἰ(μ)ὲσί μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δράξ hi pusillam aquam in vase,& bi-
ἀγείρῃ ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ bam. Et ivit capere. Et clamavit 12
καψάκῃ· καὶ (ν) ἰδοὺ ἐγὼ συλλέξω δύο ξυλά- post eam Eliu, & dixit ; Cape
εια, καὶ εἰσπορεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ nunc mihi buccellam panis, (d)
καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ (ξ) φαγόμεθα αὐτό, καὶ qui in manu tua. Et dixit mu- 13
ἀποθανούμεθα. Καὶ εἶπε(ο) πρὸς αὐτὴν Ἠλιὰ, Θάρ- lier ; Vivit Dominus Deus tuus,
σει, εἰσελθὲ καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου· si est mihi subcinericiꝰ,nisi quan-
ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν (π) tum pugillum farinæ in hydria,
μικρὸν, καὶ ἐξοίσεις μοι ἐν πρώτοις, σαυτῇ & paululum olei in lecytho: Et
δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σου ποιήσεις(ρ) ἐπ' ἐσχά- ecce ego colligam duo lignicula,
τῳ· Ὅτι τάδε λέγει(σ) κύριος, Ἡ ὑδρία τοῦ & ingrediar, & faciam illum
ἀγεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου mihi, & filiis meis : & come-
οὐκ ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι (τ) κύ- demus, & moriemur. Et dixit 13
ριον ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆς. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυ- ad eam Eliu;Confide,intra,& fac
νὴ, καὶ (υ)ἐποίησε, καὶ ἔφαγεν αὐτὴ καὶ αὐτὸς καὶ juxta verbum tuum. Sed fac mi-
τὰ τέκνα(φ) αὐτῆς. Καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀγεύρου hi indè subcinericium parvũ: &
οὐκ ἐξέλιπε, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ(χ) ἠ- afferes mihi in primis ; tibi autem
λαττονήθη, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν & filiis tuis facies in ultimo :
χειρὶ Ἠλιύ. Καὶ ἐγένετο (ψ) μετὰ ταῦτα, Quoniam hæc dicit Dominus ; 14
καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας (e)Hydria farinæ non deficiet,&
τοῦ οἴκου· (ω) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ κραταιὰ lecythus olei non minuetur,usque
σφόδρα(α) ἕως οὐκ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ πνεῦ- ad diem quo dabit Dominus plu-
μα. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιὰ, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ viam super terram. Et ivit mu- 15
ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς μὲ τοῦ ἀνα- lier, & fecit : & comẽdit (f)
μνῆσαι (β) ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν ipsa, & ipse, & filii ejus. Et hy- 16
υἱόν μου ; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὴν γυ- dria farinæ non defecit : & le-
ναῖκα, Δός μοι τὸν υἱόν σου. καὶ ἔλαβεν αὐ- cythus olei non est imminutus,
τὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, (γ) καὶ ἀνέβιβασεν juxta verbum Domini, quod lo- 17
αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο cutus est in manu Eliu. Et factum
ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς (δ) κλί- est post hæc, & ægrotavit filius
νης. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιὰ, καὶ εἶπεν, Οἴ mulieris dominæ domũs, & erat 18
μοι κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μθ' ἧς ἐγὼ infirmitas eius valida valdè,do-
κατοικῶ μετ' αὐτῆς, Σὺ κακάκωκας τοῦ nec non remansit in eo (g) spiri-
θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς. tus. Et dixit ad Eliu ; Quid 19
mihi & tibi,homo Dei ? Intrâ-
sti ad me ad rememorandum in-
justitias meas,& interficiendum
filium meum? Et dixit Eliu ad 20
mulierem; Da mihi filium tu-
um. Et sumpsit illum de sinu e-
jus, & attulit eum in cœnacu-
lum, in quo ipse sedebat ibi : &
cubare eum fecit super (h) le-
ctum. Et exclamavit Eliu, & 21
dixit ; Hei mihi, Domine, testis
viduæ, quacum ego habito cum
ea, tu afflixisti interficiendo fi-
lium ejus.

MS. A.(ε)Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησεν,καὶ ἐκάθισεν(ζ)ὅπου πρόσωπον(η) ἄρτου
καὶ κρέας τοπρωΐ,καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, (θ)ἐν ἡμέρᾳ, (ι) Ἠλιὰ,λέγων, Ἀ-
ράτω,καὶ πορεύθητι εἰς *Σεφθὰ τὴ Σιδωνίας,καὶ καθήσῃ ἐκεῖ· ἰδοὺ(κ)Σαρεπτὰ,εἰς
τ(λ)ψωμὸν *ἄρτου ἐν(μ)ἕσῃ(ν)ἰδοὺ συλλέγω δύο ξυλήρια,(ξ)φαγόμεθα αὐτὸ,καὶ (ο)
Ἠλιὰ πρὸς αὐτ,Θάρσει,(π)μικρὸν ἐν πρώτοις,καὶ ἐξοίσεις μοι,σαυτῇ(ρ)ἐπ' ἐσχά-
των(σ)κύρι& ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἡ(τ)κύκειον ὑστὸν ὅτι προσώπε τῆς γῆς.(υ) ἐποίη-
σεν κτ τὸ ῥῆμα Ἠλιὰ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐτὴ καὶ τὰ (φ) αὐτ. καὶ ἀπὸ τ ἡμέρας
ταύτης Καὶ τ ὑδρία(χ)ἐλαττονηθῇ(ψ) τὰ ῥῆματα ταῦτα,(ω)καὶ ἠ(α)ἕως ἐ οὐχ
ὑπῆρχεν(β)τὰς ἀδικίας(γ)καὶ ἀνήκαστ αὐτ(δ)κλίνης αὐτῦ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וַהֲוָה מְסוֹף יוֹמִין וִיבֵשׁ נַחֲלָא דְּלָא הֲוָה מְטַר בְּאַרְעָא: וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן
8 קֳדָם יְיָ עִמֵּיהּ לְמֵימָר: קוּם אֱזֵיל לְצָרְפַת דִּי לְצִידוֹנָאֵי וְתֵיתֵב תַּמָּן הָא פַּקֵּידִית תַּמָּן אִתְּתָא
9 אַרְמַלְתָּא לְסוּבְרוּתָךְ: וְקָם וְאָזַל לְצָרְפַת וַאֲתָא לְתָרַע קִרְתָּא וְהָא תַמָּן אִתְּתָא אַרְמַלְתָּא
10 מְנַבְּבָא אָעִין וְקָרָא לָהּ וַאֲמַר סַבִּי כְעַן לִי וְעִיר מַיָּא בְּמָנָא וְאֶשְׁתֵּי: וַאֲזָלַת לְמַסַּב וְקָרָא
11 לָהּ וַאֲמַר סַבִּי כְעַן לִי פִּתָּא דְלַחְמָא בִּידִיךְ: וַאֲמַרַת קְיָם הוּא יְיָ אֱלָהָךְ אִם אִית לִי מְדַעַם
אֱלָהִין מְלֵי פִּסַּת יְדָא קְמְחָא בְּמָנָא וּזְעִיר מִשְׁחָא בְּצַלּוּחִיתָא וְהָא אֲנָא מְנַבְּבָא תְּרִין אָעִין
12 וְאֵיתֵי וְאֶעְבְּדִנֵּיהּ לִי וְלִבְרִי וְנִיכְלִנֵּיהּ וְנָמוּת: וַאֲמַר לָהּ אֱלִיָּהוּ לָא תְּרַחֲלִין עוֹלִי עֲבִידִי
כְּפִתְגָמַיְכִי בְּרַם עֲבִידִי לִי מִתַּמָּן חֲרָרָא וְעִירָא בְּקַדְמֵיתָא וְתִפְקִין לִי וְלִיךְ וְלִבְרִיךְ תַּעְבְּדִין
13 בְּבַתְרֵיתָא: אֲרֵי כִדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מָנָא דְקַמְחָא לָא יִגְמַר וְצַלּוּחִיתָא דְמִשְׁחָא
14 לָא יְחַסַּר עַד יוֹמָא דִיתֵּן יְיָ מְטַר עַל אַפֵּי אַרְעָא: וַאֲזָלַת וַעֲבָדַת כְּפִתְגָמָא דְאֵלִיָּהוּ
15 וַאֲכַלַת הִיא וְהוּא וְאֶנֶשׁ בֵּיתָא יוֹמִין: מָנָא דְקַמְחָא לָא גְמַר וְצַלּוּחִיתָא דְמִשְׁחָא לָא חַסַּר
16 כְּפִתְגָמָא דִּי מַלֵּיל בִּידָא דְאֵלִיָּהוּ: וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין אִתְמְרַע בַּר אִתְּתָא מָרַת
17 בֵּיתָא וַהֲוָה מַרְעֵיהּ תַּקִּיף לַחֲדָא עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַרַת בֵּיהּ נְשִׁמְתָא: וַאֲמַרַת לְאֵלִיָּהוּ
18 מַה לִּי וְלָךְ נְבִיָּא דְיָ אַתֵּיתָא לְוָתִי לְאַדְכָּרָא יָת חוֹבִי וּלְמִקְטַל יָת בְּרִי: וַאֲמַר לָהּ הַבִי
לִי יָת בְּרִיךְ וְנַסְבֵּיהּ מֵחֵינָהּ וְאַסְקֵיהּ לְעִלְּיְתָא דְּהוּא יָתֵיב תַּמָּן וְאַשְׁכְּבֵיהּ עַל עַרְסֵיהּ:
20 וְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִי בְּרַם עַל אַרְמַלְתָּא דִּי אֲנָא דָר עִמָּהּ לָא יְתְבַּאֵשׁ לָהּ
21 וְלָא יְמוּת בְּרֵהּ: וְאִתְמְתַק עַל רְבִיעָא חְלָת זִמְנִין וְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִי תְּתוּב כְּעַן
נַפְשָׁא דְרְבִיעָא הָדֵין לְמָעוֹהִי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in fine dierum & aruit torrens,quia non fuerat pluvia in terra. Et 7
fuit verbum prophetiæ à Dño cum illo, dicendo : Surge, vade ad Szar- 8
phath *Szidoniorum*,&sedeas ibi:ecce præcepi ibi mulieri viduæ ut alat te. 9
Et surrexit & ivit in Szarphath,& venit ad portam urbis, & ecce ibi mu- 10
lier vidua colligebat ligna, & vocavit illam & dixit; Accipe, quæso,mihi
paululum aquæ in vase, & bibam. Et ivit ut acciperet,& vocavit illã : & 11
dixit, Accipe obsecro mihi frustũ panis in manu tua. Et dixit, Permanet 12
ipse Dñs Deus tuus,si est mihi quiequã, nisi plenum volæ manus farinæ in
vase, & paululũ olei in lecytho: & ecce ego colligo duo ligna, ut eam,&
faciam illud mihi & filio meo,& comedamus illud,& moriamur. Et dixit 13
illi Eliahu,Ne timeas,ingredere,fac juxta verbum tuum ; verùm fac mihi
inde placentam pertusam parvã priùs, & proferas ad me : & tibi & filio
tuo facies posteriús. Nam sic dixit Dñs Deus Israel, Vas farinæ non absu- 14
metur, & lecythus olei non deficiet usque in diẽ quo dabit Dñs pluviam
super faciem terræ. Et ivit & fecit juxta verbum Eliah,et comedit illa 15
et ipse et viri domus illius aliquot dies. Vas farinæ non absumptum est, et 16
lecythus olei non defecit, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per
manum Eliah. Et fuit post res istas, malè habuit filius mulieris dominæ 17
domus,et erat morbus illius vehemens valdè, ita ut non remaneret in illo
spiritus. Et dixit ad Eliah, Quid mihi et tibi propheta Domini : ve- 18
nisti ad me ut rememores peccatum meum , et occideres filium meum ?
Et dixit illi, Da mihi filium tuum : & accepit eum de sinu illius , et 19
ascendit cum illo in cœnaculum superius in quo habitabat,et posuit illum
super lectum suum. Et oravit Dominum, et dixit ; Domine Deus *meus*, 20
verùm viduæ,cum qua ego habito,ne malè sit, neque moriatur filius ejus.
Et coarctavit se super puerum tribus vicibus , et oravit Dominum , et 21
dixit : Domine Deus *meus* , redeat, quæso, anima pueri hujus in vi-
scera ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 8 *ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܝܢ ܝܒܫ ܢܚܠܐ ܠܐ ܓܪܡ ܕܢܚܬ ܡܛܪܐ ܗܕܐ ܠܐܪܥܐ.*ܘܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܘܬܗ ܐܡܪ ܩܘܡ ܙܠ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ ܐܬܪ ܕܐܢܐ ܦܩܕ ܬܡ ܐܫܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܠܡܬܙܢ ܬܡ. 9 ܩܘܡ ܙܠ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ ܘܫܟܢ ܬܡ ܗܐ ܦܩܕܬ ܠܐܫܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܕܬܙܢ ܠܟ. 10 ܘܩܡ ܐܙܠ ܨܪܦܬ ܘܐܬܐ ܠܬܪܥ ܕܩܪܬܐ ܘܗܐ ܬܡ ܐܫܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܠܩܛ ܥܨܐ ܘܩܪܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܙܥܘܪ ܡܝ ܒܟܣ ܘܐܫܬܐ ܠܡ. 11 ܘܟܕ ܗܠܟ ܠܡܝܬܝ ܠܡܣܒ ܘܩܪܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܦܬ ܠܝ ܒܝܕܟ ܦܬ ܠܚܡ. 12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܬ ܝܗܘܐ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܕܠܝܬ ܠܝ ܐܠܐ ܡܠܐ ܩܘܦܬ ܩܡܚ ܘܙܥܘܪ ܫܡܢ ܒܟܣ ܗܐ ܐܢܐ ܠܩܛ ܬܪܬܝܢ ܥܨܐ ܘܐܬܐ ܘܥܒܕ ܠܝ ܘܠܒܪܝ. 13 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܠ ܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܐܦ ܥܒܕ ܠܝ ܡܢܗ ܦܬ ܩܛܢ ܘܐܦ ܠܟ ܘܠܒܪܟ ܥܒܕ. 14 ܐܡܪ ܝܗ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܐܣܪܝܠ ܩܘܩ ܕܩܡܚ ܠܐ ܢܫܠܡ ܘܩܘܩ ܕܫܡܢ ܠܐ ܢܚܣܪ ܥܕ ܝܘܡ ܕܢܬܠ ܝܗܘܐ ܡܛܪ ܥܠ ܦܢܝ ܐܪܥܐ. 15 ܘܐܙܠ ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܠܝܐ ܘܐܟܠ ܗܘ ܘܗܝ ܘܒܝܬܗ. 16 ܘܩܘܩ ܕܩܡܚ ܠܐ ܫܠܡ ܘܩܘܩ ܕܫܡܢ ܠܐ ܚܣܪ ܐܝܟ ܕܡܠܬܗ ܕܝܗܘܐ ܕܒܪ ܐܠܗ ܕܐܡܪ ܒܐܠܝܐ. 17 ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܕܒܪܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ ܐܡܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ ܐܬܬ ܒܪܗ ܘܗܘ ܡܪܥ ܠܗ ܒܟܝܪ ܕܠܐ ܫܐܪ ܒܗ ܢܫܡܬܐ. 18 ܘܐܡܪܬ ܐܡܐ ܠܐܠܝܐ ܡܐ ܠܝ ܘܠܟ ܐܝܫ ܐܠܗܐ ܗܠ ܥܠܬ ܠܘܬ ܐܢܐ ܠܡܗܕܪ ܥܘܠܬܝ ܘܠܡܩܛܠ ܒܪܝ. 19 ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܒܪܟ ܘܢܣܒ ܡܢ ܚܝܩܗ ܘܣܠܩ ܠܥܠܝܬܐ ܕܗܘ ܝܬܒ ܒܗ ܘܫܟܒ ܥܠ ܡܛܠܬܗ. 20 ܘܩܪܐ ܠܝܗ ܘܐܡܪ ܝܗ ܐܠܗ ܐܣܪܝܠ ܗܠ ܥܠ ܐܪܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܓܪ ܥܡܗ ܐܫܝ ܪܥ ܠܡܡܬ ܒܪܗ. 21 ܘܬܡܕ ܥܠ ܝܠܕܐ ܬܠܬ ܙܒܢ ܘܩܪܐ ܠܝܗ ܘܐܡܪ ܝܗ ܐܠܗ ܐܠܗܝ ܬܘܒ ܢܦܫ ܝܠܕܐ ܗܕܐ ܠܓܘܗ ܘܚܝ.

Post dies autem aliquot exiccato torrente, 7
(non enim deciderat pluvia in terram) Fa- 8
ctus est ad eum sermo Domini, dicendo;
Surge, abi in Sarphath Sidonis, ibique mo- 9
rare: ecce mandavi illic mulieri viduæ ut te
alat. Surgens itaque abiit ad Sarphath, & 10
portam civitatis ingressus, vidit ibi mulierem
viduam colligentem ligna; & vocans eam
ait illi, Affer mihi parum aquæ in vase ut bi- 11
bam. Cúmque abiisset ut afferret ei, rur-
sus vocavit eam, et dixit illi; Affer mihi mi-
cam panis in manibus tuis. Quæ dixit, Vivit 12
Dñs Deus tuus, nihil habeo præter *tantum*
farinæ *quantum* volâ capi potest, in hydria;
& parum olei in cornu: & en colligo duo
ligna ut vadam & apparem mihi & filio meo,
& comedamus, deinde moriamur. Dixit ad 13
eam Elia, Ne timeas, vade & fac ut dixisti:
verùm para mihi parvam placentam priùs,
& produc ad me; tibi autem & filio tuo pa-
rabis postea. Quoniam sic dicit Dñs Deus 14
Israelis, Hydria farinæ non consumetur, &
cornu olei non deficiet, usque ad eum diem
quo Dñs pluviam dederit super faciem terræ.
Abiit itaque, fecitque juxta sermonem Eliæ, 15
& comêdit ipsa & ipse, & filii familiâs ejus.
Diebus illis nec hydria farinæ consumpta est, 16
nec cornu olei defecit, juxta sermonem Do-
mini quem locutus fuerat per Eliam. His 17
rebus gestis ægrotavit filius mulieris illius do-
minæ domûs, fuitque morbus ejus adeo gra-
vis, ut nulla remaneret in eo respiratio.
Dixitque illa ad Eliam, Quid mihi tecum 18
propheta Dei? venisti ad me ut memori-
am excitares iniquitatum mearum, & inter-
ficeres filium meum? Dixit ad eam Elia, Da 19
mihi filium tuum: quem ex ejus gremio ac-
ceptum detulit in cœnaculum ubi morabatur, depositque super lectum. Tum incla- 20
mans Dominum dixit, Domine Deus, et-
iamne viduam istam apud quam hospitor,
affligis interficiendo filium ejus? Sesé- 21
que super puero ter admensus clamavit ad
Dominum, & ait; Domine Deus meus,
revertatur anima pueri hujus in viscera
ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 *فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ أَيَّامٍ • جَفَّ ٱلْوَادِي • مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ لَمْ يَنْزِلْ عَلَى ٱلْأَرْضِ مَطَرٌ * ثُمَّ وَرَدَ إِلَيْهِ كَلَامُ 9 ٱللَّهِ • قَائِلًا * قُمِ ٱنْصَرِفْ إِلَى صَارِفِيَّةَ ٱلَّتِي لِصَيْدُونَ • وَٱقِمْ هُنَاكَ فَقَدْ وَصَّيْتُ هُنَاكَ ٱمْرَأَةً 10 أَرْمَلَةً * فَقَامَ وَمَضَى إِلَى صَارِفِيَّةَ صَيْدَا • فَلَمَّا صَارَ إِلَى بَابِ ٱلْقَرْيَةِ • وَجَدَ هُنَاكَ ٱمْرَأَةً 11 أَرْمَلَةً تَجْمَعُ حَطَبًا • فَدَعَاهَا وَقَالَ • ٱئْتِ لِي بِقَلِيلِ مَاءٍ فِي ٱلْآنَاءِ لِأَشْرَبَ * فَلَمَّا تَوَجَّهَتْ لِتَجِيئَهُ 12 بِٱلْمَاءِ • دَعَاهَا وَقَالَ • وَقَدِّمِي لِي فِي يَدِكِ رَغِيفًا خُبْزًا لِآكُلَ * فَقَالَتْ • وَحَيِّ ٱللَّهِ إِلٰهِكَ • إِنْ كَانَ فِي بَيْتِي طَعَامٌ • إِلَّا كَفٌّ دَقِيقٍ فِي ٱلْجَرَّةِ • وَيَسِيرٌ مِنَ ٱلزَّيْتِ فِي ٱلدَّنَّةِ • وَهَا أَنَا جَامِعَةٌ عُودَيْنِ مِنَ 13 ٱلْحَطَبِ • وَأَصْنَعُهُ لِي وَلِٱبْنِي • وَنَأْكُلُهُ وَنَمُوتُ * فَقَالَ لَهَا إِيلِيَّا • لَا تَجْزَعِي • ٱمْضِي فَٱصْنَعِي كَمَا 14 قُلْتِ • وَلٰكِنِ ٱصْنَعِي مِنْ ذٰلِكَ بَدِيًّا قُرْصًا صَغِيرًا • وَٱخْرِجِيهِ لِي • وَلِكِ وَلِٱبْنِكِ تَصْنَعِينَ أَخِيرًا • فَإِنَّ كَذَا قَالَ ٱللَّهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ إِنَّ إِنَاءَ ٱلدَّقِيقِ لَا يَفْرَغُ • وَدَنَّ ٱلزَّيْتِ لَا يَنْقُصُ • إِلَى يَوْمٍ يُمْطِرُ ٱللَّهُ 15 عَلَى وَجْهِ ٱلْأَرْضِ مَطَرًا * فَمَضَتْ وَصَنَعَتْ كَمَا أَمَرَهَا إِيلِيَّا • وَأَكَلَتْ هِيَ وَهُوَ • وَأَهْلُ بَيْتِهَا أَيَّامًا • 16 وَإِنَّ إِنَاءَ ٱلدَّقِيقِ لَمْ يَفْرَغْ • وَدَنَّ ٱلزَّيْتِ لَمْ يَنْقُصْ • كَكَلَامِ ٱللَّهِ ٱلَّذِي تَكَلَّمَ عَلَى يَدِ إِيلِيَّا 17 ٱلنَّبِيِّ * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ هٰذَا ٱلْكَلَامِ • مَرِضَ ٱبْنُ ٱلْأَرْمَلَةِ صَاحِبَةِ ٱلْبَيْتِ • وَكَانَ مَرَضُهُ صَعْبًا جِدًّا • 18 وَبَلَغَ بِهِ حَتَّى لَمْ يُبْقِ فِيهِ رَمَقٌ * فَقَالَتِ ٱلْمَرْأَةُ لِإِيلِيَّا • مَا لِي وَلَكَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ • وَأَفِيتَنِي لِتُوَكِّدَ ذَنْبِي • وَتَقْتُلَ بِذَاكَ ٱبْنِي * فَقَالَ لَهَا • سَلِّمِي إِلَيَّ ٱبْنَكِ • فَأَخَذَهُ مِنْ حِضْنِهَا • 19 وَأَصْعَدَهُ إِلَى ٱلْعُلِّيَّةِ ٱلَّتِي هُوَ فِيهَا نَازِلٌ • وَأَضْجَعَهُ عَلَى سَرِيرِهِ * وَصَلَّى بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ • وَقَالَ • 20 ٱللّٰهُمَّ أَرَحِمْ هٰذِهِ ٱلْأَرْمَلَةَ ٱلَّتِي أَنَا نَازِلٌ مَعَهَا • وَلَا تُسِيءْ إِلَيْهَا • وَلَا يَمُتْ ٱبْنُهَا * وَٱنْبَسَطَ عَلَى ٱلْغُلَامِ 21 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ • وَصَلَّى بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ • وَقَالَ • ٱللّٰهُمَّ يَا إِلٰهِي رُدَّ نَفْسَ ٱلْغُلَامِ إِلَى دَاخِلِهِ •

Elapsis autem diebus aliquot exaruit tor- 7
rens, eò quòd nulla caderet super terram
pluvia. Tum venit ad eum sermo Dei di- 8
centis, Surge, proficiscere in Sareptam 9
quæ pertinent ad Sidonem, ibique mane: o:
nam illic præcepi mulieri cuidam ut nu-
trias te. Quare surgens profectus est in 10
Sareptam Sidonis, & cùm pervenisset
ad portam civitatis, invenit ibi mulierem
quandam viduam colligentem ligna: cui
advocatæ dixit, Affer mihi paululum
aquæ in vase ut bibam. Cúmq; abiisset 11
ut aquam afferret ei, vocavit eam, &
dixit; Affer etiam mihi in manu tua
placentam panis ut comedam. Respondit, 12
Per Deum, Deum tuum non est in domo
mea cibus ullus præter volam farinæ in
lagena, & paululum olei in lecytho: en
& ego duos ligni stipites colligo, ut pa-
rem illam mihi & filio, comedamus il-
lam, tum demum moriamur. Ait ad eam 13
Elia, Ne metuas, vade, & fac quemad-
modum dixisti: veruntamen fac primùm
ex ea placentam parvam, & affer mihi;
tibi verò & filio tuo facies postea. Sic 14
enim ait Deus, Deus Israelis, Vas farinæ
non exhaurietur, & lecythus olei non de-
ficiet usque ad diem, quo Deus est super
faciem terræ pluviam dimissurus. Abiens 15
ergò illa fecit quemadmodum præceperat
ei Elia, comeditque tam ipsa & ipse,
quàm domestici ejus multis diebus. Et 16
quidem vas farinæ non fuit exhaustum,
neque lecythus olei defecit, juxta sermo-
nem Dei quem locutus fuerat per Eliam
prophetam. His rebus exactis ægrotavit 17
filius viduæ dominæ domûs, fuitque mor-
bus ejus gravis admodum; nam eò de-
venit, ut nulla manserit in ipso vita sa-
perstes. Quapropter dixit mulier illa ad 18
Eliam, Quid mihi tecum ô Dei nuntie?
venisti ad me ut culpas meas asseverares,
& filium meum hoc pacto interficeres?
Dixit ad eam, Trade mihi filium tuum: 19
tulitque eum è sinu illius, & asportavit
eum in cœnaculum in quo ipse degebat,
prostravitque eum super lectum suum:
Deinde Deum oravit, ac dixit; Deus, mi- 20
serere hujus viduæ apud quam ego com-
moror, & ne noceas illi, nec moriatur fi-
lius ejus. Tum sese super puerum tribus 21
vicibus extendens, Deum oravit ac dixit;
Deus, ô mi Deus, redue animam hujus
pueri intra ipsum.

מלכים א : יח

infantis anima est reversa & ;Elijahu voce in Dominus exaudivit Et
22 וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד
eum deposuit & ,infantem Elijahu Tulitque .revixit & ,ejus interius super
23 עַל־קִרְבּוֹ וַיֶּחִי : וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וַיֹּרֶד־הוּ
: Elijahu Dixitque ,suæ matri illum dedit & ,domum in cœnaculo de
מִן־הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה וַיִּתֵּן־הוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
Nunc : Elijahu ad mulier Dixitque .tuus filius vivit ,Vide
24 רְאִי חָי בְּנֵךְ : וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־אֵלִיָּהוּ עַתָּה
Domini verbum & ;ta Dei vir quòd ,novi jam
זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וּדְבַר־יְהוָה
.veritas tuo ore in
בְּפִיךָ אֱמֶת:

CAP. XVIII. יח

anno in Elijahu ad fuit Domini verbum & ,multi dies *fuit* Et
1 וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה
pluviam dabo & ,Achab *ad* te ostende ,Vade :dicendo ,tertio
הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל־אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר
: Achab *ad* se ostendendum *ad* Elijahu abiit Et ,*humi* facies super
2 עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל־אַחְאָב
,Hobadjahu *ad* Achab *clamavit* Et .Someron in valida fames &
3 וְהָרָעָב חָזָק בְּשֹׁמְרוֹן : וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ
.valde Dominum timens erat Hobadjahu & : domum super qui
אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה מְאֹד :
tulit & ,Domini prophetas Izebel *faciendo excidere in* ,fuit Et
4 וַיְהִי בְּהַכְרִית אִיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח
viros quinquaginta eos abscondit & ,prophetas centum Hobadjahu
עֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּאֵם חֲמִשִּׁים אִישׁ
ad Achab Dixitque .aquis & ,pane eos *sustentavit* & ,spelunca in
5 בַּמְּעָרָה וְכִלְכְּלָם לֶחֶם וָמָיִם : וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־
ad & ,aquarum fontes universos ad terram in Vade : Hobadjahu
עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־מַעְיְנֵי הַמַּיִם וְאֶל
,*mulum* & *equum vivificemus* & ,herbam inveniamus fortè si ,torrentes omnes
כָּל־הַנְּחָלִים אוּלַי נִמְצָא חָצִיר וּנְחַיֵּה סוּס וָפָרֶד
terram sibi *sunt Partitive* .animalis de excidere faciam" non &
6 וְלוֹא נַכְרִית מִן־הַבְּהֵמָה : וַיַּחְלְקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ
Hobadjahu & ,solus *una* via *in* abiit Achab *ea in transeundum ad*
לַעֲבָר־בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ דֶּרֶךְ אֶחָד לְבַדּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ
ecce & ,via in Hobadjahu fuit Et .solus *una via in* abiit
7 הָלַךְ דֶּרֶךְ־אֶחָד לְבַדּוֹ : וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדֶּרֶךְ וְהִנֵּה
: dixit & ,*suæ* facies super *cecidit* &,ei agnovit Et .ej" occursum in Elijahu
אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר
dic ,Vade .*Ego* ; ei Dixitque ? Elijahu meus dominus *hic* tu Nónne
הַאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ : וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי אֵלֵךְ אֱמֹר
tu quòd ,peccavi Quid :dixit Et .Elijahu ecce ,tuo domino
8 לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ : וַיֹּאמֶר מֶה־חָטָאתִי כִּי־אַתָּה
Dominus Vivit ? me *interficiendum ad* Achab manu in tuum servum *tradens*
נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי : חַי׀ יְהוָה
meus dominus miserit non *quò* regnum & ,gens est si ,tuus Deus
9 אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי
, regnum adjuravit Et .Non :dixerunt & ;te *quærendum ad* ,*illuc*
שָׁם לְבַקְּשֶׁךָ וְאָמְרוּ אֵין וְהִשְׁבִּיעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה
dic ,Vade :*dicens* tu nunc Et .te invenit non quia gentem &
10 וְאֶת־הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶךָּ : וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר
spiritus & ,*tecum* à ibo ego ,erit Et .Elijahu Ecce : tuo domino
11 לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ : וְהָיָה אֲנִי אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ
indicandum ad veniam & ,cognoscam non *quod super* te tollet Domini
יְהוָה יִשָּׂאֲךָ עַל־אֲשֶׁר לֹא־אֵדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד
timens tuus servus & : me interficiet & ,te inveniet non & ,Achab *ipsi*
12 לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ וַהֲרָגָנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא
,*meus puericiis* à Dominum
אֶת־יְהוָה מִנְּעָרָי :

Versio VULG. LAT.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliæ : & reversa est anima pueri intra eum, & revixit.
23 Tulítque Elias puerum, & deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri suæ, & ait illi ; En
24 vivit filius tuus. Dixítque mulier ad Eliam; Nunc in isto cognovi, quoniam vir Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum est.

CAP. XVIII.

1 POst dies multos factum est verbum Domini ad Eliam, in anno tertio dicens ; Vade, & ostende te Achab,ut dem pluviam super faciem terræ. Ivit
2 ergò Elias, ut ostenderet se Achab : erat autem fames ve-
3 hemens in Samaria. Vocavítq; Achab Abdiam dispensatorem domûs suæ : Abdias autem timebat Dominum valdé. Nam cùm interficeret Jezabel prophetas Domini,
4 tulit ille centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & pavit eos pane &
5 aquâ. Dixit ergò Achab ad Abdiam ; Vade in terram ad universos fontes aquarum, & in cunctas valles, si fortè possímus invenire herbam, & salvare equos & mulos, & non penitùs jumenta inter-
6 eant. Divisérúntque sibi regiones, ut circuirent eas : Achab ibat per viam unam, & Abdias per viam alteram seorsúm. Cúmque esset Abdias in
7 via, Elias occurrit ei : qui cùm cognovísset eum, cecidit super faciem suam, & ait ; Num tu es, domine mi, Elias?
8 Cui ille respondit, Ego. Vade, & dic domino tuo ; Adest
9 Elias. Et ille; Quid peccavi, inquit,quoniam tradis me servum tuum in manu Achab, ut interficiat me? Vivit Do-
10 minus Deus tuus,quia non est gens aut regnum, quò non misérit dominus meus te requirens : & respondentibus cunctis,Non est hic:adjuravit regna síngula & gentes, eò quòd minimè reperírerís. Et nunc
11 tu dicis mihi ; Vade, et dic do-
12 mino tuo ; Adest Elias.Cúmq; recessero à te, Spiritus Dñi asportabit te, in locum quem ego ignoro : et ingréssus nuntiabo Achab, et non inveniens te, interficiet me : servus autem tuus timet Dominum ab infantia sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν. Καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ (ε) ἀνεζώπυρησε τὸ παιδάριον. Καὶ
23 κατήγαγε αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶ-
24 πεν Ἠλιὰ, Βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιὰ, (ζ) Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι ζῶ ἄνθρωπος θεοῦ, καὶ ῥῆμα κυρίου (η) ἐν τῷ στόματί σου ἀληθινόν.

21 *Et insufflavit puerulo ter,& invocavit Dominum, & dixit; Domine Deus meus, revertatur nunc anima pueruli ejus in ipsum. Et factum est sic : & ex-*
22 *clamavit puerulus. Et deduxit*
23 *eum de cœnaculo in domum, & dedit eum matri ejus. Et dixit Eliu ; Aspice, vivit filius tuus.*
24 *Et dixit mulier ad Eliu, Ecce cognovi, quia tu homo Dei : & verbum Domini in ore tuo verum.*

MS.A. (ε) ἀνεζώπησεν, καὶ ἤκουσεν κύριος ἐν φωνῇ Ἠλίᾳ. καὶ ἀνεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἔγγιστον * αὐτὸς, καὶ ἔζησεν. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὲ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγε *αὐτὸν (ζ) Ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος θεοῦ εἶ, καὶ ῥῆμα (η) ἐν στόματί

ΚΕΦ. ιη'.

1 Καὶ ἐγένετο (†) μὴ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς Ἠλιὲ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων, Πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχαάβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον
2 τῆς γῆς. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιὲ τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαάβ, (α) καὶ ἡ λιμὸς κραταιὰ
3 ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐκάλεσεν (β) Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδιὲ τὸν οἰκονόμον. καὶ (γ) Ἀβδιὲ
4 ἦν φοβούμενος τὸν κύριον λίαν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν (δ) τὴν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔλαβεν (ε) Ἀβδιὲ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας καὶ (ζ) κατέκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέ-
5 τρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς (η) Ἀβδιὲ, Δεῦρο, καὶ (θ) διέλθωμεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ πηγὰς ὑδάτων καὶ (ι) ἐπὶ χειμάρρους, ἐὰν πως (κ) εὕρωμεν βοτάνην, καὶ (λ) σωτοιησώμεθα ἵππους καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ (μ) ἐξολοθρευθήσονται
6 ἀπὸ (ν) προσώπων κτηνῶν. Καὶ διέμερισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ διελθεῖν αὐτήν. Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν (ξ) ὁδῷ μιᾷ, καὶ Ἀβδιὲ ἐπορεύθη
7 ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. Καὶ ἦν (ο) Ἀβδιὲ ἐν τῇ (π) ὁδῷ μόνος· καὶ ἦλθεν Ἠλιὲ εἰς συνάντησιν αὐτῷ μόνος. καὶ (ρ) Ἀβδιὲ ἔπεσε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν,
8 Εἶ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ μου, Ἠλιέ; Καὶ εἶ-
9 πεν (σ) Ἠλιὲ αὐτῷ, Ἔγω. πορεύου, (τ) λέγε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιέ. Καὶ εἶπεν Ἀβδιὲ, Τί ἡμάρτηκα, (υ) ὅτι δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχαὰβ τοῦ ἀναιρῆσαί
10 με; Ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστιν (ρ) ἔθνος ἢ βασιλεία, ὃ οὐκ (χ) ἀπέστειλεν ὁ κύριός μου ζητῆσαί σε· (ψ) καὶ εἶπον, Οὐκ ἔστι, καὶ ἐνέπρησε (ω) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώ-
11 ρας αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἔυρηκέ σε. Καὶ (α) νῦν σὺ λέγεις, Πορεύου, ἀνάγγελε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιέ.

MS.A. (†) μὴ (α) καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν(β) Ἀχαὰβ Ἀβδιὲ(γ) Ἀβδιὲ (δ) Ἰεζάβελ τοὺ (ε) Ἀβδιὲ (ζ) ἔκρυψεν (η) Ἀβδιὲ,(θ) διέλθωμεν εἰς τὸ παιδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς (ι) ἐπὶ πάντας χειμάρρους, (κ) ἐυρωμεν (λ) σωτοιησώμεθα (μ) ἐξολοθρευθήσονται (ν) ἀπὸ κτλων. Καὶ διέμεισαν αὐτοῖς (ξ) ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀβδιοὺ (ο) Ἀβδιοὺ (π) ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν (ρ) Ἀβδιοὺ (σ) Ἠλιοὺ, Ἐγώ. (τ) εἶπον τῷ (υ) ὅτε δώσεις τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας (φ) ἔθνη (χ) ἀπόστολόν με ὁ (ψ) καὶ εἶπον, (ω) τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι (α) νῦν, Πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελε

ET CAP. XVIII.

1 *Et factum est post dies multos, & verbum Domini factum est ad Eliu in anno tertio, dicens; Vade, & appare Achaab : & dabo pluviam super faciem terræ. Et ivit Eliu* 2 *apparere Achaab. Et fames valida in Samaria. Et vocavit Achaab Abdiu œconomum. Et Abdiu erat timens Dominum valdé. Et factum est in percu-* 4 *tiendo Jezabel prophetas Domini, & sumpsit Abdiu centum viros prophetas, & occultavit eos ad (a) quinquaginta in spelunca : & enutrivit eos in pane, & aqua. Et dixit Achaab ad Abdiu; Heus,& transeamus super terram, & ad fontes aquarum, & ad torrentes ; si quomodò inveniamus herbam, & conservemus equos, & mulos : & non exterminabuntur (b) de tabernaculis. Et diviserunt* 6 *sibi viam ad transeundum eam. Achaab ivit in via una : & Abdiu ivit in via alia solus. Et* 7 *erat Abdiu in via solus. Et venit Eliu in occursum ejus solus. Et Abdiu festinavit, & cecidit super faciem suã, & dixit, Si tu es ipse, domine mi, Eliu ?* 8 *Et dixit Eliu ei , Ego. Vade ,* 9 *dic domino tuo, Ecce Eliu. Et dixit Abdiu, Quid peccavi ; quia das servum tuum in manum Achaab ad interficiendum* 10 *me? Vivit Dominus Deus tuus, si est gens, aut regnum ; quo non (c) misit dominus meus quærere te. Et (d) si dixerunt, non est , & incendit regnum, & regiones ejus quia non invenit te. Et nunc tu dicis, Vade ,* 11 *annuntia domino tuo , Ecce Eliu.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וְקַבֵּל יְיָ צְלוֹתָא דְאֵלִיָּהוּ וְתָבַת נַפְשָׁא דְרַבְיָא לְמְעוֹהִי וְחָיָא : וּנְסִיב אֵלִיָּהוּ יָת רַבְיָא
23 וְאַחֲתֵיהּ מִן עִלַּוְיָתָא לְבֵיתָא וְיַהֲבֵיהּ לְאִמֵּיהּ וַאֲמַר לָהּ אֵלִיָּהוּ חֲזִי חָיָא בְּרִיךְ : וַאֲמַרַת
24 אִתְּתָא לְאֵלִיָּהוּ כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי נְבִיָּא דַיְיָ אַתְּ וּפִתְגָמָא דַיְיָ בְּפוּמְךָ אֱנוּן קְשׁוֹט :

יח

1 וַהֲוָה מִיּוֹמָן יוֹמִין סַגִּיאִין וּפִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִם אֵלִיָּהוּ בְּשָׁתָא תְלִיתָאָה
2 לְמֵימַר אֱזֵיל אִתְחֲזִי לְאַחְאָב וְאֶתֵּן מְטַר עַל אַפֵּי אַרְעָא : וַאֲזַל אֵלִיָּהוּ לְאִתְחֲזָאָה
3 לְאַחְאָב וְכַפְנָא תַקִּיף בְּשׁוֹמְרוֹן : וּקְרָא אַחְאָב לְעוֹבַדְיָהוּ דִּי מְמַנָּא עַל בֵּיתָא וְעוֹבַדְיָא
4 הֲוָה דָּחִיל מִן קֳדָם יְיָ לַחְדָּא : וַהֲוָה כַּד קְטַלַת יָת נְבִיאַיָּא דַיְיָ וּדְבַר עוֹבַדְיָה מְאָה
5 גַּבְרִין נְבִיאִין וְאַטְמַרִנּוּן חַמְשִׁין גַּבְרָא בְּמַעֲרְתָּא וְסוּבַרְנוּן בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא : וַאֲמַר אַחְאָב
לְעוֹבַדְיָה הָלִיךְ בְּאַרְעָא עַל כָּל מַבּוּעֵי מַיָּא וְעַל כָּל נַחֲלַיָּא מָאִים נִשְׁכַּח עִסְבָּא וּנְקַיֵּם
סוּסִין וּכוּרְדָנִין וְלָא נִפְסוֹק מִבְּעִירָא : וּפַלִּינוּ לְהוֹן יָת אַרְעָא לְמֶעְבַּר בַּהּ אַחְאָב אָזֵל
6 בְּאוֹרְחָא חֲדָא בִּלְחוֹדוֹהִי וְעוֹבַדְיָהוּ אָזֵל בְּאוֹרְחָא חֲדָא בִּלְחוֹדוֹהִי : וַהֲוָה עוֹבַדְיָה אָזֵיל
7 בְּאוֹרְחָא וְהָא אֵלִיָּהוּ לְקַדְמוֹתֵיהּ וְאִשְׁתְּמוֹדַעְיֵהּ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וַאֲמַר הַאַתְּ דֵּין רִבּוֹנִי
8 אֵלִיָּהוּ : וַאֲמַר לֵיהּ אֲנָא אֵזֵיל אֲמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּהוּ : וַאֲמַר מָה חֲבִית אֲרֵי אַתְּ מְסַר
9 יָת עַבְדָּךְ בִּידָא דְאַחְאָב לְמִקְטְלִי : קַיָּם הוּא יְיָ אֱלָהָךְ אִם אִית עַם וּמַלְכוּ דְּלָא שְׁלַח רִבּוֹנִי
10 לְתַשָּׁנָךְ לְמִבְעֵךְ וַאֲמַרוּ לָא הֲוָה כָּא וּמוֹמֵי יָת מַלְכוּתָא וְיָת עַמָּא אֲרֵי לָא מַשְׁכַּח לָךְ : וּכְעַן
11 אַתְּ אֲמַר אֵזֵיל אֲמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּהוּ : וִיהֵי עוֹד דַּאֲנָא אָזֵיל מִלְוָתָךְ וְרוּחָא מִן קֳדָם יְיָ
12 יְטַלְנָךְ לַאֲתַר דְּלָא אִדַּע וְאֵהֵךְ לְחַוָּאָה לְאַחְאָב וְלָא יִשְׁכְּחָנָךְ וְיִקְטְלַנִּי וְעַבְדָּךְ דָּחִיל מִן
קֳדָם יְיָ מִעוּרָי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et susceptit Dñs orationem Eliah,& rediit anima pueri in viscera ejus,& 22
vixit. Et accepit Eliah puerum,& descendere fecit illum è superiori cœ- 23
naculo in domũ ,& dedit illum matri suæ : & dixit Eliah,Vide quòd vivit
filius tuus. Et dixit mulier ad Eliah,Nunc jam cognovi, quòd propheta 24
Domini tu es, & verba Domini in ore tuo sunt veritas.

CAP. XVIII.

ET fuit à tempore dierum multorum verbum prophetiæ à Domino, & 1
fuit cum Eliah anno tertio, dicendo: Vade ostende te ipsi Ahhab,& dabo
pluviã sup *faciem terræ*. Et ivit Eliah ut ostenderet se ipsi Ahhab, & fa- 2
mes valida erat in Somron. Et vocavit Ahhab Ghobadiah qui præpositus 3
erat sup domũ :& Ghobadiah timebat Dominum valdè. Et fuit cùm oc- 4
cideret Izebel prophetas Domini,accepit Ghobadiah centũ *viros* prophe-
tas, & abscondit eos quinquaginta viros in spelunca , & aluit illos pane
& aquâ. Et dixit Ahhab ad Ghobadiah, Ambula per terram ad omnes 5
scaturigines aquarum, & ad omnes fluvios : forsan inveniemus herbam,
& vivificabimus equos & mulos;& non deficiemur jumentis. Et divise- 6
runt sibi terram per quam transirent : Ahhab *ivit* per viam unam seorsũ,
& Ghobadiah *ivit* per viam alteram seorsum. Et Ghobadiah pergebat in 7
via,& ecce Eliah fit in in occursum ejus,& agnovit illum & cecidit super
faciem suam, & dixit, Num tu es dominus meus Eliah ? Et dixit ei,Ego 8
sum:vade dic domino tuo, Ecce Eliah. Et dixit, Quid peccavi,quòd tu 9
tradis servum tuum in manu Ahhab, ut occidat me ? Permanet ipse Do- 10
minus Deus tuus,si est populus aut regnum,quò non miserit dominus me-
us, ut ibi quæreret te : & dixerunt, Non fuit hic : & adjuravit regnum
& populum, quod non reperisset te. Et nunc tu dicis, Vade,dic domino 11
tuo,Ecce Eliah. Et erit interim dum abeo à te,spiritus à Domino tollet te 12
in locum quem non cognoscam , & ibo ut indicem ipsi Ahhab, & non
inveniet te;tunc occidet me : et ego servus tuus timeo Dominum à pueri-
tia mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 *ܘܩܒܠ ܡܪܝ ܩܠ ܐܠܝܐ ܘܗܦܟ ܢܦܫ ܥܠܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܡܥܘܗܝ ܘܚܝ ܗܘ ܠܐ ܐܠܝܐ ܘܩܡ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܐܒܘ ܘܐܡܗ ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܐ ܐܡ ܗܐ ܒܪܟ ܚܝ

מלכים א: יח

Izebel *occidendo in* feci quod meo domino fuit indicatũ Nónne
13 הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזֶבֶל
,viros centum Domini prophetis ex abſcondi & ? Domini prophetas
אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבִּא מִנְּבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ
.aqua & ,pane eos *ſuſtentavi* & ,ſpelunca in viros *quinquagmta* ,*quinquagmta*
חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם לֶחֶם וָמָיִם׃
.me interficiet &:Elijahu Ecce,tuo domino dic ,Vade :*dicens* tu nunc Et
14 וְעַתָּה אַתָּה אָמַר לְךָ אֲמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וְהָרָגַנִי׃
ejus facies ad ſteti cujus ,exercituum Dominus Vivit ;Elijahu Dixitque
15 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
, Achab occurſum in Hobadjahu abiit Et .eum ad me oſtendam hodie quia
16 כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃ וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב
videre ſecundùm fuit Et. .Elijahu occurſum in Achab ivit Et .ei nunciavit &
17 וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת
conturbans ille tu Nónne :eum ad Achab dixit & ,Elijahu Achab
אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאתָּה־זֶה עֹכֵר
domus & , tu *quinimò* ,Iſrael turbavi Non :dixit Et ? Iſrael
18 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית
poſt ambulaveritis & ,Domini mandata *vos relinquendo in* ,tui patris
אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְהוָה וְתֵלֶךְ אַחֲרֵי
ad Iſrael univerſum me ad congrega ,mitte nunc Et .Behalim
19 הַבְּעָלִים׃ וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־
,quinquaginta & ,quadringentos Bahal prophetas & ,Carmel montem
הַר הַכַּרְמֶל וְאֵת נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
miſit Et .Izebel menſa *veſcentes* quadringentos Luci prophetas &
וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃ וַיִּשְׁלַח
20 monte in prophetas congregavit & ; Iſrael filios omnes ad Achab
אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הַר
Uſquequò : dixit & ,populũ univerſum ad Elijahu acceſſit Et .Carmel
21 הַכַּרְמֶל׃ וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי
ite ,Deus Dominus ſi ? cogitationes duas *ſuper claudicantes* vos
אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ
ei populus reſponderũt non & :eũ poſt ite ; Bahal ſi & :eum poſt
אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־עָנָה הָעָם אֹתוֹ
propheta remanſi Ego :populum ad Elijahu Dixitque verbum
22 דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא
quinquaginta & ,quadringenti Bahal prophetæ & :*ego* ſolus Domini
לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
, unum juvencum ſibi eligant & ,juvenci duo nobis Denturque .viri
23 אִישׁ׃ וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד
: ſupponant non ignem & , ligna ſuper ponant & ,eum *detruncent* &
וְנִתְחֲכֻהוּ וְיָשִׂמוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ
ignem & , ligna ſuper *dabo* & , *unum* juvencum *faciam* ego &
וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ
invocabo ego & ,veſtrorum deorũ *nomine in invocabitis* Et .ſupponam non
24 לֹא אָשִׂים׃ וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא
ipſe ,*igne in reſſonderit* qui Deus erit & : Domini *nomine in*
בְּשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא
.verbum Bonum :*dixerunt* & ,populus omnis Reſponditque .Deus
הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃
, unum juvencum vobis Eligite : Bahal prophetas ad Elijahu Dixitque
25 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד
,veſtrorũ deorũ *nomine in* invocate & :*multi* vos quia ,*initio facite* &
וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם
, eis dederat quem ,juvencum tulerunt Et .ſupponatis ne ignem &
26 וְאֵשׁ לֹא תְשִׂימוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם
,meridiem ad uſq; & mane à Bahal *nomine in* invocaverunt &,fecerunt &
וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד־הַצָּהֳרַיִם
tranſiliebantque :reſpondens nec ,vox non & ;nos exaudi Bahal :dicendo
לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ
.*fecerat* quod altare ſuper
עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשׂוּ׃

Verſio VULG. LAT.

13 Numquid non indicatum eſt tibi domino meo, quid fecerim cùm interficeret Jezabel prophetas Dñi, quòd abſconderim de prophetis Dñi centũ viros, quinquagenos & quinquagenos, in ſpeluncis, & paverim eos pane & aquâ? Et nunc tu dicis; Vade,& dic domino tuo,Adeſt Elias:ut interficiat me? Et dixit Elias; Vivit 15 Dñs exercituũ, ante cuj⁹ vultum ſto, quia hodiè apparebo ei. Abiit ergò Abdias in occurſum Achab,& indicavit ei: venítque Achab in occurſum 17 Eliæ.Et cùm vidiſſet eum, ait; Túne es ille, qui conturbas 18 Iſrael? Et ille ait; Non ego turbavi Iſrael, ſed tu,& dom⁹ patris tui, qui dereliquiſtis mandata Dñi, & ſecuti eſtis 19 Baalim. Veruntamen nunc mitte,& congrega ad me univerſum Iſrael in monte Carmeli, & prophetas Baal quadringentos quinquaginta,prophetáſq; lucorũ quadringentos, qui comedunt de menſa 20 Jezabel.Miſit Achab ad omnes filios Iſrael, & congregavit prophetas in monte Carmeli. Accedens autẽ Elias ad omnẽ populũ,ait; uſquequò claudicatis in duas partes? ſi Dñs eſt 21 De⁹, ſequimini eum: ſi autem Baal, ſequimini illum. Et non reſpondit ei populꝰ verbũ. Et ait rurſus Elias ad populum, Ego remanſi propheta Dñi ſolus: prophetæ autem Baal quadringenti & quinquaginta 22 viri ſunt. Dentur nobis duo boves,& illi eligant ſibi bovẽ unũ,& in fruſta cædentes, ponant ſup ligna, ignem autem 23 non ſupponant:& ego faciam bovem alterum, & imponam ſup ligna, ignẽ autẽ non ſupponam.Invocate nomina deorum veſtrorum, & ego invocabo nomen Dñi mei: & Deus qui exaudierit p ignẽ, ipſe 24 ſit Deus. Reſpondens omnis populus ait, Optima propoſitio. Dixit ergò Elias prophe- 25 tis Baal; Eligite vobis bovem unum,et facite primi,quia vos plures eſtis: & invocate nomina deorũ veſtrorũ, ignémq; non ſupponatis. Qui cùm tu- 26 liſſent bovem, quem dederat eis, fecerunt: & invocabant nomen Baal de manè uſque ad meridiem; dicentes, Baal, exaudi nos. Et non erat vox, nec qui reſponderet; tranſiliebántque altare quod fecerant.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ Cũ, καὶ πνεῦ- Et erit,ſi ego abiero à te; & Spi- 12
μα κυρίου ἀρεῖ (β) Ce εἰς τ γῆν ἣν οὐκ οἶδα, ritus Domini tollet te in terram,
καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαάβ, καὶ quam non novi: & ingrediar an-
οὐκ εὑρήσει Ce, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ ὁ δοῦλός nuntiare Achab: & non inveni-
Cu ὀρθὸς φοβούμ@ τ κύριον ἐκ νεότητ@ αὐ- et te: & occidet me. Et ſervus
τῆς. (γ) Ἡ οὐκ ἀπηγγέλη Cοι τῷ κυρίῳ μου, tuus eſt timens Dominum à ju-
οἷα πεποίηκα ἐν τῷ (δ) ἀποκτείνειν τὴν Ie- ventute ſua. Nunquid non an- 13
ζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ nuntiatum eſt tibi domino meo;
τ προφητ@ κυρίου ἑκάστου ἀνδρας, ἀνὰ πεν- qualis feci in occidendo Jezabel
τήκοντα (ε) ἐν σπηλαίῳ, καὶ ἔθρεψα (ζ) ἐν prophetas Domini, & occultavi
ἄρτοις καὶ ὕδατι; Καὶ νῦν Cὺ (η) λέγεις μοι, de prophetis Domini centum vi-
Πορεύου, λέγε τῷ κυρίῳ Cου, Ἰδοὺ Ἠλιὰς καὶ vos, ſingulos quinquaginta in ſpe- 14
ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπεν Ἠλιὰς, Ζῇ κύρι@ luncam, & nutrivi in panibus, &
τ δυνάμεων ᾧ παρέστηκα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι aquâ? Et nunc tu dicis mihi; Va- 15
σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ. Καὶ ἐπορεύθη(ϑ) de, dic Domino tuo; Ecce Eliu:
Ἀβδιὰς εἰς Cυαντὴν τῷ Ἀχαάβ, καὶ ἀπήγ- Et interficiet me. Et dixit Eliu; 16
γειλεν αὐτῷ. καὶ ἐξέβραμεν Ἀχαάβ, καὶ ἐ- Vivit Dominus virtutum, cui a-
πορεύθη εἰς Cυαντὴν (ι) Ἠλιού. Καὶ ἐγέ- ſtiti in conſpectu ejus; quia hodiè
νετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τ Ἠλιὰ, καὶ apparebo ei. Et ivit Abdiu in oc- 17
εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιὰ, Εἰ Cὺ εἶ curſũ Achaab: et annuntiavit ei.
αὐτὸς ὁ διαστρέφων τ Ἰσραήλ; Καὶ εἶπεν Et cucurrit Achaab,et ivit in oc- 18
Ἠλιὰ, Οὐ διαστρέφω τ Ἰσραὴλ, ὅτι ἀλλ' curſum Eliu. Et factum eſt, ut
ἢ Cὺ καὶ (κ) οἶκ@ τ πατρός Cου, ἐν τῷ vidit Achaab Eliu, Et dixit A-
καταλιμπάνειν ὑμᾶς τ κύριον Θεὸν ὑμῶν, chaab ad Eliu; Si tu es ipſe, qui
& ivisti poſt Baalim. Et nunc 19
19 καὶ (λ) ἐπορεύθης ὀπίσω τ Βααλείμ. Καὶ mitte, congrega ad me omnem
νῦν ἀπόστειλον, Cυνάθροισον πρὸς μὲ πάντα Iſrael in montem Carmeli, &
Ἰσραὴλ (μ) εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τοὺς (ν) prophetas (f) confuſionis quadrin-
προφήτας τ αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντή- gentos, & quinquaginta, &
κοντα, καὶ τοὺς προφήτας τ ἀλσῶν τετρακοσί- prophetas lucorum quadringentos
ους ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ. Καὶ ἀπέ- (g) manducantes menſam Je- 20
στειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ (ξ) ἐπι- zebel. Et miſit Achab in o-
συνήγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς ὄρ@ τὸ mnem Iſrael, & collegit omnes
Καρμήλιον. Καὶ προσπορεύθη Ἠλιὰ πρὸς(ο) prophetas in montem Carmeli. Et 21
πάντας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιὰ, Ἕως πότε acceſſit Elia (h) ad omnes: & di-
(π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέρας τ xit ea Eliu, uſquequò vos clau-
ἰγνύας; (ρ) εἰ ἔστι κύρι@ ὁ Θεὸς, πορεύ- dicabitis (i) ambobus poplitis-
ου ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ (σ) Βάαλ, πορεύεσθε ὀ- bus? Si Deus eſt Dominus,ite poſt
πίσω αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς (τ) λόγον. eum: Si autem Baal, ite poſt eum.
Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ πρὸς τ λαὸν, Ἐγὼ ὑπο- Et non reſpondit populꝰ verbum. 22
λέλειμμαι προφήτης τῷ κυρίου μονώτατ@· καὶ Et dixit Eliu ad populum, Ego
οἱ προφῆ τῆ Βάαλ τετρακόσιοι καὶ πεντή- remanſi propheta Domini ſolus: et
κοντα ἄνδρες, (υ) καὶ οἱ προφῆ τῆ ἄλσους prophetæ Baal quadringenti & 23
τετρακόσιοι· Δότωσ ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκ- quinquaginta viri, & (k) pro-
λεξάσθωσ ἑαυτοῖς τ ἕνα, καὶ (φ) μελισάτωσ, phetæ lucûs quadringenti. Dent
καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ ξύλων, καὶ πῦρ ἐπὶ nobis duos boves: & eligant ſibi 24
μὴ ἐπιθέτω· καὶ ἐγὼ ποιήσω τ βοῦν τ ἕτερον unum, & demembrent, & impo-
(χ) ἄλλον, καὶ πῦρ ὑμὴ ἐπιθῶ. Καὶ βοᾶτε nant ſuper ligna, & ignem non(l)
ἐν ὀνόματι (ψ) Θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέ- apponant. Et ego faciam bovem
σομαι (ω) ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ Θεοῦ μου· alterum, & ignem non apponam.
καὶ ἔσται ὁ Θεὸς ὃς (α) ἂν ἐπακούσῃ ἐν πυρὶ, Et clamate in nomine deorum ve- 24
οὗτος Θεός. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς, καὶ (β) ſtrorum: & ego invocabo in no-
εἶπον, Καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας. mine Domini Dei mei. Et erit,
Deꝰ quicunq; exaudierit in igne,
hic Deus. Et reſponderunt omnis
populus, & dixerunt; Bonum eſt
verbum, quod locutus es.

MS.A. (β) Cαι εἰς γλῶ (γ) Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη (δ) ἀποκλέντειν Ἰεζά-
βελ (ε) ἄνδρας ἀν (ζ) αὐτὸς ἐν ἄρτ@ καὶ (η) λέγεις, Πορεύου, καὶ λέγε (ϑ)
Ἀβδιὰ εἰς Cυνάντησιν (ι) Ἠλιού. * καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ (κ) ὁ οἶκ@ (λ)
ἐπορεύθη ὀπίσω τῆ Βααλείμ. (μ) πρὸς τὸ ὄρ@ (ν) προφήτας τῆ Βάαλ πε-
τρακοσίους πεντήκοντα, καὶ προφήτας τ αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα,
*τοὺς προφήτας τ ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας (ξ) Cυνήγαγε (ο) πάντα τ
λαὸν· καὶ (π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ὑμεῖς ἐπ' (ρ) εἰ κύριός ἐστιν ὁ Θεὸς, (σ) ὁ
Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε (τ) αὐτῷ λόγον. (υ) καὶ προφῆ τῆ ἄλσους*. Δότωσ
(φ) μελισάτωσ, * καὶ πῦρ μὴ (χ) ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ (ψ)
Θεῶ (ω) ἐν ὀνόματι (α) ἐὰν (β) εἴπαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 הֲלָא אִתְחֲוָא לְרִבּוֹנִי יָת דַּעֲבַדִית כַּד קְטַלַת יָת נְבִיֵּיא דַיְיָ וְאַטְמָרִית מִנְּבִיֵּיא דַיְיָ
14 מְאָה גַּבְרִין חַמְשִׁין חַמְשִׁין גֻּבַר בִּמְעָרְתָּא וְסוּבַרְתְּנוּן בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא׃ וּכְעַן אַתְּ אָמַר
15 אֱזֵיל אֱמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּהוּ וְיִקְטְלִנָּנִי׃ וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ קַיָּם הוּא יְיָ צְבָאוֹת דְּי מְשַׁמְּשְׁנָא
16 קֳדָמוֹהִי אֲרֵי יוֹמָא דֵין אִתְחֲזֵי לֵיהּ׃ וַאֲזַל עוֹבַדְיָה לְקַדְמוּת אַחְאָב וְחַוִי לֵיהּ וַאֲזַל אַחְאָב
17 לְקַדְמוּת אֵלִיָּהוּ׃ וַהֲוָה כַּד חֲזָא אַחְאָב יָת אֵלִיָּהוּ וַאֲמַר אַחְאָב לֵיהּ הַאַתְּ דֵּין עָכְרִיהּ
18 דְּיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר לָא עָכַרִית יָת יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵן אַתְּ וּבֵית אֲבוּךְ בְּדִשְׁבַקְתּוּן יָת פִּקּוּדַיָּא דַיְיָ
19 וַאֲזַלְתּוּן בָּתַר בַּעְלַיָּא׃ וּכְעַן שְׁלַח כְּנוֹשׁ לְוָתִי יָת כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוּר כַּרְמְלָא וְיָת נְבִיֵּי בַּעְלָא
20 אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין וּנְבִיֵּי אֲשֵׁרְתָא אַרְבַּע מְאָה אָכְלֵי פָּתּוֹרָא דְאִיזֶבֶל׃ וּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל
21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָנַשׁ יָת נְבִיֵּי שְׁקַרָא לְטוּר כַּרְמְלָא׃ וּקְרִיב אֵלִיָּהוּ לְוָת כָּל עַמָּא וַאֲמַר עַד
אֵימָתַי אַתּוּן פְּלִיגִין לְתַרִין פַּלְגִין הֲלָא יְיָ אֱלָהִים פְּלַחוּ קֳדָמוֹהִי בִּלְחוֹדוֹהִי וְלָמָּה אַתּוּן
22 טָעָן בָּתַר בַּעְלָא דִּלְיֵת בֵּיהּ צְרוּךְ וְלָא אִתֵּיבוּ עַמָּא יְתֵיהּ פִּתְגָם׃ וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְעַמָּא אֲנָא
23 אִשְׁתְּאֲרִית נְבִיָּא קֳדָם יְיָ בִּלְחוֹדִי וּנְבִיֵּי בַּעְלָא אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין גַּבְרָא׃ וְיִתְיְהִבוּן לָנָא
תְּרִין תּוֹרִין וְיִבְחְרוּן לְהוֹן תּוֹרָא חַד וְיִהְדְּמוּנֵיהּ וְיִשַּׁוּן עַל אָעַיָּא וְאֶשְׁתָּא לָא יְשַׁוּן וַאֲנָא
24 אַעְבֵּיד יָת תּוֹרָא חַד וְאֶתֵּן עַל אָעַיָּא וְאֶשְׁתָּא לָא אֲשַׁוִי׃ וְתִקְרוֹן בְּשׁוּם טַעֲוָתְכוֹן וְלָא
תְחַעֲנוּן מִן קֳדָם דְּלֵית בֵּיהּ צְרוּךְ בְּרַם אֲנָא אֶצְלֵי בְּשׁוּם מֵימְרֵיהּ וְיִשְׁלַח אֶשְׁתָּא
25 אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהִים וְאִתֵּיב כָּל עַמָּא וַאֲמָרוּ תַּקִּין פִּתְגָמָא׃ וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיֵּי בַּעְלָא
בְּחַרוּ לְכוֹן תּוֹרָא חַד וַעֲבִדוּ קֳדָמְיתָא אֲרֵי אַתּוּן סַגִּיאִין וְקִרוּ בְּשׁוּם טַעֲוָתְכוֹן וְאֶשְׁתָּא
26 לָא תְשַׁוּון׃ וּנְסִיבוּ יָת תּוֹרָא דְיִהַב לְהוֹן וַעֲבָדוּ וְקָרוּ בְּשׁוּם בַּעְלָא מִצַּפְרָא וְעַד עִדָּן
טְהֵרָא לְמֵימַר בַּעְלָא עֲנֵינָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּעָנֵי וְאִשְׁתַּטִּיוּ עַל אֲנוּרָא דַּעֲבַד׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Nónne indicatum eſt domino meo quod feci cùm occideret Izebel pro- 13
phetas Dñi, ut abſconderim ex prophetis Dñi centũ viros, quinquaginta
& quinquaginta viros in ſpelunca; & aluerim illos pane & aquâ? Et nunc 14
tu dicis, Vade,dic dño tuo: Ecce Eliah,& occidet me. Et dixit Eliahu, Per- 15
manet ipſe Dñs Szebaoth ante quẽ miniſtro,quòd hodiè oſtendar illi. Et 16
abiit Ghobadiah in occurſũ Ahhab,& nunciavit ei: & venit Ahhab in oc-
curſũ Eliahu. Et fuit cùm vidiſſet Ahhab Eliah,dixit Ahhab illi,Num tu 17
ipſe es conturbator ipſius Iſrael? Et dixit,Non conturbavi Iſrael,ſed tu & 18
domus patris tui,in eo quòd deſeruiſtis præcepta Dñi,& ambulâſtis poſt
Baghalaja. Et nunc mitte,congrega ad me omnẽ Iſrael in montẽ Charmela, 19
& prophetas Baghala,quadringentos & quinquaginta,& prophetas luco-
rũ quadringentos comedentes in menſa Izebel. Et miſit Ahhab ad omnes 20
filios Iſrael, & congregavit prophetas mendaces in monte Charmela. Et 21
acceſſit Eliah ad omnẽ populũ, & dixit, uſq; quò diviſi eſtis in duas par-
tes? nónne Dñs eſt De⁹? ſervite igitur ei ſoli: & quare erratis poſt *Baghla*
in quo non eſt utilitas? & non reſpondit populus illi verbũ. Et dixit 22
Eliah populo, Ego relictus ſum propheta Dñi ſolus, & prophetæ Baghla
ſunt quadringenti & quinquaginta viri. Dentur ergo nobis duo boves, 23
& eligant ſibi bovẽ unũ,& diſſecent illũ,& ponant ſuper ligna, ignẽ au-
tem non ſubmittant,& ego parabo bovem unũ, & ponam ſuper ligna, &
ignẽ non ſupponam. Tunc invocabitis nomen Erroris veſtri, & non re- 24
ſpondebitur vobis ab eo in quo non eſt utilitas; verùm ego orabo in no-
mine Dñi,& mittet dictum ſuum, & deſcendere faciet ignem, quia Dñs
ipſe eſt Deus: & reſpondit omnis populus,& dixerunt,Rectũ eſt verbum.
Et dixit Eliah ad prophetas Baghla, eligite vobis bovem unum,& parate 25
prius, quia eſtis plures, & invocate nomen Erroris veſtri, & ignem non
ponatis. Et acceperunt bovem quem dedit illis,& paraverunt,& invoca- 26
verunt nomen Baghla, ab aurora uſque ad tempus meridiei, dicendo:
Baghla exaudi nos: & non erat vox, nec qui reſponderet: & inſaniebant
ſuper aram quam fecerat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 *ܠܐ ܫܡܥ ܡܪܝ ܡܐ ܕܥܒܕܬ ܟܕ ܩܛܠܐ ܐܝܙܒܠ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܟܬܡ ܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝ ܡܐܐ ܓܒܪܐ ܒܚܕ ܘܐܟܬܡ ܠܗܘܢ ܒܡܥܪܬܐ ܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ ܒܓܘ ܘܐܦܪܢܝ ܠܗܘܢ ܠܚܡ ܘܡܝ ܀

14 ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ ܗܐ ܐܠܝܐ ܘܢܩܛܠ ܐܢܐ ܀ ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝ ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ ܀

15 ܕܐܝܟ ܕܚܝ ܗܘ ܡܪܝ ܕܐܠܗܝ ܕܫܪܝܬ ܩܕܡܘܗܝ ܐܢ ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܢܚܘܐ ܠܗ ܗܝܕܝܢ ܀

16 ܐܙܠ ܥܒܕܝܐ ܠܩܒܠ ܐܚܐܒ ܘܐܚܘܐ ܠܗ ܘܐܬܐ ܐܚܐܒ ܠܩܒܠ ܐܠܝܐ ܀

17 ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܕܚܙܐ ܐܚܐܒ ܠܐܠܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܗܘ ܗܢܐ ܡܟܟܝܢ ܠܝܫܪܝܠ ܀

18 ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܢܐ ܡܟܟܝܬ ܠܝܫܪܝܠ ܐܠܐ ܐܢܬ ܘܒܝܬ ܐܒܘܟ ܒܕܫܒܘܩܘ ܦܩܕܢܝ ܡܪܝ ܘܐܙܠܬܘܢ ܒܬܪ ܒܥܠܝܢ ܀

19 ܗܫܐ ܫܕܪ ܘܟܢܫ ܠܝ ܠܟܠ ܝܫܪܝܠ ܠܛܘܪ ܟܪܡܠ ܘܢܒܝܐ ܕܒܥܠ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܢܒܝܐ ܕܐܫܝܪܬܐ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܕܐܟܠܝܢ ܡܢ ܣܦܪ ܐܝܙܒܠ ܀

20 ܘܫܕܪ ܐܚܐܒ ܒܟܠ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܘܟܢܫ ܠܢܒܝܐ ܠܛܘܪ ܟܪܡܠ ܀

21 ܘܩܪܒ ܐܠܝܐ ܠܘܬ ܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܥܕ ܡܬܝ ܐܢܬܘܢ ܣܦܩܝܢ ܥܠ ܬܪܬܝ ܣܥܦܝܢ ܐܢ ܡܪܝ ܗܘ ܐܠܗܐ ܬܒܥܘܗܝ ܘܐܢ ܗܘ ܒܥܠ ܬܒܥܘ ܠܗ ܘܠܐ ܥܢܘ ܟܠ ܥܡܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܀

22 ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܥܡܐ ܐܢܐ ܐܫܬܐܪܬ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝ ܒܠܚܘܕܝ ܘܢܒܝܐ ܕܒܥܠ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܐ ܀

23 ܢܬܠܘ ܠܢ ܬܪܬܝ ܬܘܪܐ ܘܢܒܪܘ ܠܗܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܘܢܦܠܘ ܐܢܘܢ ܒܐܣܘܪ ܘܠܐ ܢܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܢܘܪ ܐܢܐ ܘܥܒܕ ܬܪ ܬܘܪܐ ܘܐܦܠ ܐܢܘܢ ܒܐܣܘܪ ܘܠܐ ܐܣܡ ܥܠܘܗܝ ܢܘܪ ܀

24 ܘܬܩܪܘܢ ܒܫܡ ܐܠܗܟܘܢ ܐܢܘܢ ܘܐܢܐ ܐܩܪܐ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܝ ܘܗܘ ܐܠܗܐ ܕܢܥܢܐ ܒܢܘܪ ܗܘ ܐܠܗܐ ܘܥܢܘ ܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ ܫܦܝܪ ܡܠܬܐ ܀

25 ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܢܒܝܐ ܕܒܥܠ ܒܪܘ ܠܟܘܢ ܬܪ ܬܘܪܐ ܘܥܒܕܘ ܩܕܡܝܬ ܐܢܬܘܢ ܣܓܝܐܝܢ ܘܩܪܘ ܒܫܡ ܐܠܗܟܘܢ ܘܢܘܪ ܠܐ ܬܣܡܘܢ ܀

26 ܘܩܒܠܘ ܠܬܪ ܬܘܪܐ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܥܒܕܘ ܘܩܪܘ ܒܫܡ ܒܥܠ ܡܢ ܨܦܪܐ ܥܕ ܛܘܪܐ ܘܐܡܪܝܢ ܒܥܠ ܥܢܝܢ ܠܢ ܘܠܝܬ ܩܠ ܘܠܝܬ ܡܫܡܥ ܘܐܬܪܡܘ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܒܕܘ ܀

13 Neque enim indicavi domino meo quid fecerim: cùm occideret Izabel prophetas Dei, tuli ex prophetis Domini centum viros, & abscondi eos quinquagenos in spelunca, eosque pane & aquâ nutrivi : Tu verò modò
14 mihi dicis, Vade, dic domino tuo, En Elia; & occidet me. Respondit Elia, Vivus est
15 Dñs potentissimus ante quem sto, nisi hodie conspiciendum me tradam ei. Abiens ergò
16 Obadia in occursum Ahabi, nuntiavit Ahabo : venitque Ahab in occursum Eliæ.
17 Cúmque vidisset Ahab Eliam, dixit ei, Túne
18 es ille perturbator Israelis? Respondit ei Elia, Non ego Israelem perturbavi, sed tu & domus patris tui; qui deseruistis præcepta Domini, & sequuti estis Baal. Jam verò
19 mitte, congrega mihi totum Israelem in montem Charmelum, et prophetas Baal quadringẽtos quinquaginta, et prophetas idolorũ quadringentos quinquaginta, comedentes
20 mensam Izabelis. Mittens itaque Ahab ad omnes Israelitas, congregavit viros in mon-
21 tem Charmelum. Tum accedens Elia ad universum populum, dixit, Quousque tandem divisi eritis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum : si verò Baal, sequimini eum : sed nullum dederunt ei populus responsum. Rursum dixit Elia, Solus
22 ego remansi propheta Domini, prophetæ autem Baalis sunt quadringenti quinquaginta viri. Dent nobis duos boves, eligantque
23 sibi bovem unum, dissecent, & lignis imponant, ignem autem ne apponant: ego quoque alterum bovem mactabo, dissecabo, & lignis imponam, nullumque ignem apponam.
24 Tum invocate nomen deorum vestrorum, & ego invocabo nomen Domini Dei mei: & alteruter Deus qui per ignem exaudierit, ille erit Deus. Responderunt universus populus dicentes, Optimè dixisti. Dixit itaque Elia
25 prophetis Baal, Eligite vobis bovem unum, & mactate primùm, quia plures estis. Ac-
26 ceperunt ergò bovem qui datus est eis, & mactaverunt eum, & erant invocantes nomen Baalis à manè usque ad meridiem, *dicentes*, Baal exaudi nos : nulla tamen fuit vox, nec qui responderet, etiamsi *clamando* viribus defeciſſent super altare quod fecerant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *أَلَمْ يُعْرَفْ سَيِّدِي مَا صَنَعْتُ عِنْدَ قَتْلِ اِيزَابَلَ اَنْبِيَآءَ اللّٰهِ * وَاَخْبَيْتُ مِنْ اَنْبِيَآءِ اللّٰهِ مِيَةَ رَجُلٍ * خَمْسِينَ خَمْسِينَ فِي الْمَغَارِ * وَعَدَّيْتُهُمْ بِالْخُبْزِ وَالْمَآءِ * وَالْآنَ قُلْتَ قَائِلٌ * اِمْضِ وَقُلْ لِسَيِّدِكَ *

14 هُوذَا اِيلِيَّا . فَيَقْتُلُنِي * فَاَجَابَهُ اِيلِيَّا * وَحَيِّ الرَّبِّ الْقَيُّومِ الَّذِي خَدَمْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ * اِنِّي فِي هٰذَا

15 الْيَوْمِ اَظْهَرُ لِاَخَابَ * فَمَضَى عُوبَدْيَاهُو * فَلَقِيَ اَخَابَ وَقَالَ لَهُ * وَجَآءَ اَخَابُ وَلَقِيَ اِيلِيَّا * فَلَمَّا

16 رَاَى اَخَابُ اِيلِيَّا * قَالَ لَهُ * اَنْتَ مُوذِي ءَالِ اِسْرَائِيلَ * فَقَالَ لَهُ * لَيْسَ اَنَا مُوذِي ءَالِ اِسْرَائِيلَ * بَلْ

17 اَنْتَ وَبَيْتُ اَبِيكَ * بِتَرْكِهِمْ وَصَايَا اللّٰهِ * وَمَضِيكُمْ مَعَ الْاَصْنَامِ * وَالْآنَ فَوَجِّهْ * وَاجْمَعِ الْكُلَّ

18 مِنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ اِلَى جَبَلِ الْكَرْمَلِ * وَاَنْبِيَآءَ الْبَاعِلِ الصَّنَمِ * اَرْبَعَ مِيَةٍ وَخَمْسِينَ * وَاَنْبِيَآءَ

19 السَّارِيَةِ * اَرْبَعَمِيَةٍ * الَّذِينَ يَاْكُلُونَ مِنْ مَائِدَةِ يَزَابِلَ * فَوَجَّهَ اَخَابُ * وَجَمَعَ بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَجَمَعَ

20 اَنْبِيَآءَ الْكَذِبِ اِلَى جَبَلِ الْكَرْمَلِ * وَتَقَدَّمَ اِيلِيَّا اِلَى الشَّعْبِ * وَقَالَ لَهُمْ * اِلَى مَتَى اَنْتُمْ مُعْسِمِينَ

21 قِسْمَيْنِ * اَلَّا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْاِلٰهُ وَحْدَهُ * فَاعْبُدُوهُ * وَلِمَاذَا تَقْطَعُونَ نَحْوَ الْبَاعِلِ * الَّذِي لَيْسَ فِيهِ

نَفْعٌ * فَلَمْ يُجِبْهُ الْقَوْمُ بِكَلِمَةٍ * ثُمَّ قَالَ اِيلِيَّا لِلشَّعْبِ * اَنَا الْآنَ بَقِيتُ مِنْ اَنْبِيَآءِ اللّٰهِ وَحْدِي * وَهُوذَا اَنْبِيَآءُ الْبَاعِلِ اَرْبَعَمِيَةٍ وَخَمْسُونَ رَجُلًا * فَاْتُونَا بِثَوْرَيْنِ * وَيَخْتَارُونَ لَهُمْ اَحَدَهُمَا * ثُمَّ يَقْطَعُونَهُ

وَيَجْعَلُونَهُ عَلَى الْحَطَبِ * وَلَا يَجْعَلُونَ نَارًا * وَاَنَا اَيْضًا اَصْنَعُ كَذَاكَ بِالثَّوْرِ الْآخَرِ * وَلَا اَجْعَلُ نَارًا *

24 * وَتَدْعُونَ اَنْتُمْ بِاسْمِ طَوَاغِيتِكُمْ * وَعَلَى اَنَّهُ لَا يُجِيبُونَكُمْ اِذْ كَانَ لَيْسَ فِيهِمْ نَفْعٌ * وَاَمَّا اَنَا فَاِنِّي

25 اَدْعُو بِاسْمِ اللّٰهِ * وَيَبْعَثُ بِاَمْنٍ وَيَاْتِ بِالنَّارِ * لِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْاِلٰهُ فَاَجَابَ الْقَوْمُ وَقَالُوا * جَدَّتِ الْكَلَامُ * وَقَالَ

اِيلِيَّا لِاَنْبِيَآءِ الْبَاعِلِ * اِخْتَارُوا لَكُمْ اَحَدَ الثَّوْرَيْنِ * وَاصْنَعُوا بَدِيًّا * اِذَا اَنْتُمُ الْاَكْثَرُ * وَادْعُوا بِاسْمِ

26 طَاغِيتِكُمْ * وَلَا تَجْعَلُونَ نَارًا * فَاَخَذُوا الثَّوْرَ الَّذِي اَعْطَاهُمْ * وَعَمِلُوا * وَدَعَوْا بِاسْمِ الْبَاعِلِ مِنَ الْغَدَاةِ

اِلَى وَقْتِ الظُّهْرِ * وَيَقُولُونَ فِي دُعَائِهِمْ * يَا بَاعِلُ اَجِبْنَا * وَلَيْسَ صَوْتٌ * وَلَا اِجَابَةٌ * وَاضْطَرَبُوا عَلَى الْمَذْبَحِ الَّذِي صَنَعُوا *

Annon novit domin⁹ me⁹ quid fecerim dũ 13
trucidãrentur prophetæ Dei, & quomodo
abscondẽrim ex prophetis Dei centum viros, in singulis cavernis quinquagenos, eosque pane & aquâ aluerim? Tu tamen 14
jam dicis, Vade, & dic domino tuo, Adest
Elia, ut interficiat me. Respondit ei Elia, 15
Per Dominum æternum coram quo servio, hodie proculdubio præbebo me Achabo. Abiit itaq; Obadiabu, inventoq; Achabo rem nuntiavit : venitq; Achabus, & 16
invenit Eliam. Cùm autem vidisset Achabus Eliam, dixit ad eum, Túne iste es 17
infensus genti Israelitæ? Ait illi, Non sum 18
ego infensus genti Israelis, imò tu & domus patris tui, quòd derelictis Dei præceptis secuti estis idola. Sed mittens con- 19
voca omnes Israelitas ad montem Charmelum, necnon prophetas Baalis idoli quadringentos quinquaginta, & prophetas lucorum quadringentos, qui comedunt de mensa Jezabelis. Misit q; Achab, 20
& convocatis Israelitis, convocatis etiam falsis prophetis ad montem Charmelum, 21
Accessit Elia ad populum, & ait illis, Quousque divisi eritis in duas partes? quòd si Dᵉ⁹ solus estᵗ Dᵉ⁹, ipsum colite : quorsum enim impiè agitis causâ Baalis in quo nulla est utilitas? at ne verbo quidè respondit ei populus. Tum dixit E- 22
lia ad populũ, Ego nunc solus remaneo ex prophetis Dei, en autem prophetæ Baalis quadringenti sunt & quinquaginta viri : Adducite nobis duos boves, & al- 23
terutrum sibi eligant, concidant, et lignis imponant, ignè verò ne admoveant : et ego quoq; codè modo faciã alteri bovi, nec ignem adhibebo. Vos invocabitis nomen 24
idolorũ vestrorũ, quæ tamen haud exaudient vos, cùm nullius sint usûs : ego verò invocabo nomen Dei, qui mittet imperio suo, & ignem afferet, cùm Deus sit verus Deus. Respondit populus, & ait, Optima propositio. Dixit ergò Elia ad pro- 25
phetas Baalis, Eligite vobis alterũ ex duobus bobus, & facite priùs, cùm vos plures sitis : invocate nomen idoli vestri, nullum supponentes ignẽ. Acceperunt ita- 26
que bovem quem dedit illis, & fecerunt, & invocaverunt nomen Baalis à manè usque ad tempus meridionale : (dicebant autem dum invocarent, O Baal exaudi nos:) sed cùm neque vox neque responsum adesset, conturbati sunt super altare quod fecerant.

מלכים א: יח

Clamate : dicebat atque,Elijahu eis *in* illudebat & ,meridie in fuit Et

27 וַיְהִי בַּצָּהֳרַיִם וַיְהִתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ
quia &ei insecutio quia &,meditatio quia ,*ipse* *Deus quia* : magna voce *in*
בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שֵׂיג לוֹ וְכִי
voce *in* Clamabantque .excitabitur & ,ipse dormit forsitan ,ei *via*
28 דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָּץ : וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל
,lanceolis *in* & ,*gladiis in* suum *judicium* juxta se incidebant & ,magna
גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בְּחַרְבוֹת וּבְרְמָחִים
,*meridiem transire secundum* ,fuit Et .se super *sanguinem effundendum ad usque*
29 עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם : וַיְהִי כְּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם
neque ,vox non & : sacrificium *ascendendum ad* usque prophetabant &
וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין
: populum omnem ad Elijahu Dixitque .attentio nec ,respondens
30 עֹנֶה וְאֵין קַשֵּׁב : וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם
curavit & : eum ad populus omnis accesserunt & ;me ad Accedite
גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָּל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת
duodecim Elijahu Tulitque .dirutum Domini altare
31 מִזְבַּח יְהוָה הֲהָרוּס : וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
fuit quem : Jahacob filiorum tribuum numerum juxta ,lapides
אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה
.tuum nomen erit Israel : dicendo ,*eum ad* Domini verbum
דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ :
Fecitque .Domini nomine in altare lapidibus ædificavit Et
32 וַיִּבֶן אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ
.*altare* *circum* sementis satorum duorum *asnum* secundùm aquæductum
תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ :
super posuit & ,juvencum concidit frusta in & , ligna ordinavit Et
33 וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־
fundite & ,aquis hydrias quatuor Implete : dixit Et .ligna
הָעֵצִים : וַיֹּאמֶר מַלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ
, dixit & :iterarunt & ;Iterate ,dixit Et .ligna super & ,holocaustô super
34 עַל־הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר
,*altare* *circum* aquæ ibant Et .fecerunt tertiò & :facite Tertiò
שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ : וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ
ascendendo in ,fuit Et .aquis implevit aquæductum etiam &
35 וְגַם אֶת־הַתְּעָלָה מִלְּאוּ־מָיִם : וַיְהִי ׀ בְּעֲלוֹת
Deus Domine : dixit & ,propheta Elijahu accessit & ,sacrificium
הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
Deus tu quòd cognoscatur hodie ,Israel & ,Ischac ,Abraham
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים
verba omnia feci tuo verbo in &,tuus serv^ ego & ,Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים
quòd ,hic populus *sciant* & ,me exaudi ,Domine me Exaudi .hæc
37 הָאֵלֶּה : עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי ׀ וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־
.retrorsum eorum cor convertisti tu & ,Deus Dominus tu
אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסַבֹּתָ אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית :
,ligna & ,holocaustum consumpsit & ,Domini ignis cecidit Et
38 וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים
,aquæductu in quæ ,aquas & : pulverem & ,lapides &
וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה
,suas facies super *ceciderunt* & ,populus omnis Viditque .linxit
39 לָחָכָה : וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם
.Deus *ipse* Dominus ,Deus *ipse* Dominus : dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים :
non *vir* ;Bahal prophetas Apprehendite : eos ad Elijahu Dixitque
40 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶלִיָּהוּ תִּפְשׂוּ ׀ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל־
ad Elijahu eos fecit descendere Et .eos apprehenderûnt & :eis ex evadat
יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרֶד אֹתָם אֵלִיָּהוּ אֶל־
.ibi eos jugulavit & ,Chison torrentem
נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם :

Versio VULG. LAT.

27 Cúmque esset jam meridies, illudebat illis Elias, dicens; Clamate voce majore : Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diversorio est, aut in itinere, aut certè dormit, ut 28 excitetur. Clamabant ergò voce magnâ, & incîdebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunderentur sanguine. Postquâ autem transiit meridies, & illis 29 prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet, nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat, nec attendebat orantes : Dixit Elias 30 omni populo, Venite ad me. Et accedente ad se populo, curavit altare Domini, quod destructum fuerat. Et tulit duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorum Jacob, ad 31 quem factus est sermo Dñi, dicens; Israel erit nomen tuû. Et ædificavit de lapidibus altare in nomine Domini : fecitque aquæductum, quasi per 32 duas aratiunculas, in circuitu altaris, Et composuit ligna : divisitque per membra bové, 33 & posuit sup ligna, Et ait; Implete quatuor hydrias aquâ, & fundite super holocaustum, & super ligna. Rursúmque dixit, Etiam secundò hoc facite. Qui cùm fecissent secundò, ait; Etiam tertiò idipsum facite. Fecerúntque tertió. Et currebant aquæ circum altare, & fossa aquæductûs repleta est. 34 Cúmque jam tempus esset ut offerretur holocaustum, accedens Elias propheta, ait; Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel, ostende hodiè quia tu es Deus Israel, & ego 35 servus tuus, & juxta præceptum tuum feci omnia verba hæc. Exaudi me : ut discat populus iste, quia tu es Dominus Deus, & tu convertisti cor eorum 36 iterúm. Cecidit autem ignis Domini, & voravit holocaustum, & ligna, & lapides: pulverem quoque, & aquam quæ erat in aquæductu lambens. 37 Quod cùm vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait; Dominus ipse est Deus, Dominus ipse est Deus. Dixitque Elias ad eos; Apprehendite prophetas Baal, et ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cùm apprehendissent, duxit eos Elias ad torrentem Cison, et interfecit eos ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ τοῖς προφήταις τῆ αἰχύνης, Ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τῆ μόσχον τῆ ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ (γ) ὀπκαλέσασθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ὀπιθῆτε. 26 Καὶ ἔλαβον τῆ (δ) μόσχον καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ ὀπ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον, Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ διέβαινον ὃν ποιήσαν. 27 ἐποίησαν. Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήριζεν αὐτοῦ Ἠλιὰ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν, Ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ὅτι θεός ἐστιν, ὅτι ἀδολεχία αὐτῷ ἐστιν, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζῃ αὐτὸς, ἢ μή ποτε καθεύδῃ αὐτὸς, καὶ ἐξαναστήσει). Καὶ ἐπικαλεῖτο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατελέμανετο (ε) κατ' τ ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ ζεστάσεις ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' (ζ) αὐτοῦ, Καὶ προεφήτευον ἕως οὗ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ἀναβῆναι τ (η) θυσίαν, καὶ ἐλάλησεν Ἠλιὰ ὁ Θεσβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τ προσχθισμάτων, λέγων, Μετάστητε ἀπὸ τοῦ νῦν, (θ) καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μου. καὶ μεἐστησαν, καὶ ἀπῆλθον. 30 Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ πρὸς τ λαὸν, Προσαγάγετε πρός με. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς (ι) αὐτόν. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ δώδεκα λίθους κτ' 31 ἀριθμὸν (κ) φυλῶν τ Ἰσραὴλ, ὡς ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτὸν, λέγων, Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά (κ). Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς λίθους ἐν 32 ὀνόματι (λ) κυρίου, καὶ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ καλεπαμμένον· καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωροῦσαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἐπέθεσε τὰς ξύλας 33 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὁ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς ξύλας, καὶ ἐπόθεσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, 34 Καὶ εἶπε, Λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ὀπχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς (μ) ξύλας. καὶ ἐποίησ ὕτως. καὶ εἶπε, Δευτερώσατε. καὶ ἐδεύτερωσαν. καὶ εἶπε, 35 Τριτώσατε. καὶ (ν) ἐτρίτωσαν. Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τ θάλασσαν ἔπλησ (ξ) ὕδατος. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιὰ εἰς τ οὐρανὸν, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ (ο) καὶ Ἰσραὴλ, ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρὶ, καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτ, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα. 37 καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα. Ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ (π) γνώτω ὁ λαὸς οὗτ, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ (ρ) θεὸς, καὶ σὺ ἔστρεψας τ καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

Et dixit Eliu ad prophetas confusionis; Eligite vobis vitulum unum, & facite primi, quoniam multi vos estis : & invocate in nomine (m) dei vestri: & ignem ne apponatis. Et acceperunt vitulum, & fecerunt, & invocabant in nomine Baal à manè usq; ad meridiem, & dicebant; Exaudi nos Baal, exaudi nos. Et non fuit vox, & non fuit auditio. Et transiliebant super altare, quod fecerant. Et facta est meridies : & subsannavit eos Eliu Thesbites, & dixit; Invocate in voce magna, (n)quia Deus est, quia fabulatio ei est, & simul,nè forte responsa dei ipse, vel nè forte dormiat ipse, & suscitabitur. Et invocabant in voce magna, & secabant se secundùm consuetudinem suam in gladiis, (o) & syromaslibus usq; ad effusionem sanguinis super se: Et prophetabant usq; dum transiret (p)vespera. Et factum est, quando fuit tempus ut ascenderet (q) sacrificium; & locutus est Eliu Thesbites ad prophetas offendiculorum, dicens; Discedite amodò,& ego faciam holocaustoma meum. Et discesserunt, et abierunt. Et dixit Eliu ad populum, Accedite ad me. Et accessit omnis populus ad eum. Et accepit Eliu duodecim lapides secundum numerum tribuum Israel; sicut locutus est Dominus ad eum, dicens, Israel erit nomen tuum. Et ædificavit lapides in nomine Domini: & curavit altare dirutum, & fecit (r)mare,quod caperet duas metretas seminis in gyro altaris : Et constiparit (s) schizas super altare, quod fecit: & dememembravit holocaustoma, & imposuit super schizas: & stipavit super altare. Et dixit; Accipite mihi quatuor hydrias aquæ, & effundite super holocaustum, & super schizas. Et fecerunt sic. Et dixit, Iterate. Et iteraverunt. Et dixit, Repetite tertiò. Et tertiò repetierunt. Et manabat aqua in circuitu altaris : & mare impleverunt aquâ. Et (t) exclamavit Eliu in cœlum,et dixit;Domine Deus Abraam, et Isaac, et Israel, exaudi me, Domine, exaudi me hodiè in igne: et sciant omnis populus hic; quoniam tu es Dominus Deus Israel, et ego servus tuus,et per te feci opera hæc. Exaudi me Domine, exaudi me : et cognoscat populus hic, quia tu es Dominus Deus, et tu vertisti cor populi hujus (u) retrò.

MS.A. (γ) ἐπικαλεῖσθε (δ) μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησε, (ε) κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν (ζ) αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθεν τὸ δειλινὸν, καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς τοῦ (η) θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ ἐλάλησεν (θ) κἀγὼ (ι) αὐτὸν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κυρίου τὸ κατεσκαμμένον. Καὶ ἔλαβεν (κ) φυλῶν τοῦ Ἰακὼβ, ὡς (λ) κυρίου· καὶ ἐποίησεν (μ) σχίδακας. καὶ εἶπεν, (ν) ἐξίωσε. (ξ) ὕδατος, καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ ὕδωρ. Καὶ ἀνεβόησεν (ο) καὶ Ἰακὼβ, Σήμερον γνώτω, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, κἀγὼ (π) γνώτω ὁ λαὸς, ὅτι (ρ) θεὸς μόνος, καὶ σὺ ἐπέστρεψας

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וַהֲוָה בְעִדָּן טִיהֲרָא וְחִיךְ בְּהוֹן אֵלִיָּהוּ וְאָמַר קְרוֹ בְקָל רַב אֲרֵי אִתּוֹן אֲמְרִין דַּחֲלָא הוּא
דִלְמָא שׁוּעִי לֵיהּ אוֹ אִשְׁתְּדָּפָא אִשְׁתְּרִיף אוֹ אוֹרַח הָוֵת לֵיהּ אוֹ דִלְמָא דְמוּךְ הוּא וְיִתְעַר :
28 וּקְרוֹ בְּקָל רַב וְאִתְהַמְּמוּ כְּנִימּוֹסֵיהוֹן בְּסַיְפִין וּבְרוּמְחִין עַד דְּאִשְׁתְּפִיךְ דְּמָא עֲלֵיהוֹן :
29 וַהֲוָה כְּמַעְבַּר טִיהֲרָא וְאִשְׁתַּטִּיאוּ עַד לְמִסַּק מִנְחְתָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּעָנֵי וְלֵית דְּמַצִּית :
30 וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְכָל עַמָּא אִתְקָרִיבוּ לְוָתִי וּקְרִיבוּ כָּל עַמָּא לְוָתֵיהּ וּבְנָא יָת מַדְבְּחָא דַיְיָ
31 דְּהֲוָה מְפָּגָר : וְנָסִיב אֵלִיָּהוּ תְּרֵיסְרָא עֲסָרֵי אַבְנַיָּא לְמִנְיַן שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב דִּי הֲוָה פִּתְגָמָא דַיְיָ
32 עִמֵּיהּ לְמֵימַר יִשְׂרָאֵל יְהֵי שְׁמָךְ : וּבְנָא יָת אַבְנַיָּא מַדְבְּחָא בִּשְׁמָא דַיְיָ וַעֲבַד מְוִקְתָא כְּבֵית
33 סָאתַן זַרְעָא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא : וְסַדַּר יָת אָעַיָּא וְהַדִּים יָת תּוֹרָא וְשָׁוִי עַל אָעַיָּא : וַאֲמַר
34 מְלוֹ אַרְבַּע בַּדִּין מַיָּא וְאַרִיקוּ עַל עֲלָתָא וְעַל אָעַיָּא וַאֲמַר תְּנוּ וְתָנוּ וַאֲמַר תַּלִּיתָאי וְתַלִּיתוּ :
35 וַאֲזָלוּ מַיָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא וְאַף יָת מְוִקְתָא מְלֵי מַיָּא : וַהֲוָה בְּמִסַּק מִנְחְתָא וּקְרִיב
36 אֵלִיָּהוּ נְבִיָּא וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל יוֹמָא דֵין יִתְיְדַע אֲרֵי אַתְּ יְיָ דְּשַׁכְנָתָךְ
37 שְׁרֵיָא בְיִשְׂרָאֵל וַאֲנָא עַבְדָּךְ וּבְפִתְגָמָךְ עֲבַדִית יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין : קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ
בְּאִשְׁתָּא קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ בְּמִטְרָא וִידְעוּן עַמָּא הָדֵין בְּמֵימְרָךְ לְהוֹן נְסָא אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלָהִים
וְאַתְּ בְּרַחֲמָתָךְ יַתְהוֹן מְשַׁתְּאֵיל לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ לְאָתְבוּתְהוֹן לְדַחֲלָתָךְ וְאִנּוּן יְהֵבוּ יָת
38 לִבְּהוֹן פְּלִיג : וּנְפַלַת אִשְׁתָּא מִן קֳדָם יְיָ וְאַכְלַת יָת עֲלָתָא וְיָת אָעַיָּא וְיָת אַבְנַיָּא וְיָת עַפְרָא
39 וְיָת מַיָּא דְּבְמְוִקְתָא לְחֵיכַת : וְחָזוֹ כָּל עַמָּא וּנְפָלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וַאֲמָרוּ יְיָ הוּא אֱלָהִים יְיָ הוּא
40 אֱלָהִים : וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְהוֹן אָחוּדוּ יָת נְבִיֵּי בַּעְלָא גְּבַר אַל יְשְׁתֵיזִיב מִנְּהוֹן וְאָחֲדוּנוּן
וְאַחְתִּנוּן אֵלִיָּהוּ לְנַחֲלָא דְקִישׁוֹן וְנִכְסִנוּן תַּמָּן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in tempore meridiei deridebat eos Eliah, & dicebat, Clamate voce *magna*, quia vos dicitis quòd Deus est : fortasse confabulatio est illi, vel communicando communicat apud se, vel via fuit illi; vel fortè sopit^o est, & excitabitur. Et clamaverunt voce magna, et incidebant se juxta ritum suum gladiis & lanceis, usquequo effunderetur sanguis super eos. Et fuit cùm transiret meridies, & insanirent usque quo offerri solet mun^o: & non erat vox neq; qui responderet, atque attenderet. Et dixit Eliah ad omnẽ populũ, Accedite ad me: & accesserunt omnis populus ad eum : & ædificavit altare Dñi q fuerat dirutũ. Et accepit Eliah duodecim lapides juxta numerũ tribuũ filiorũ Jaghacob, cũ quo fuerat verbũ Dñi, dicendo: Israel erit nomen tuũ. Et ædificavit ex lapidibus altare in nomine Dñi, & fecit fossã secundùm locum duorum satorum seminis in circuitu altaris. Et ordinavit ligna & discerpsit bovẽ, & posuit super ligna. Et dixit, Implete quatuor hydrias aqua, & effundite super holocaustum & super ligna: & dixit, Iterate; & iteraverunt: & dixit, Tertiò facite : & tertiò fecerunt. Et iverunt aquæ per circuitum altaris, & etiã fossam implevit aquis. Et fuit cùm offerri solebat munus, accessit Eliah propheta, & dixit, Domine Deus Abraham, Jisʒhhak, & Israel, hodie cognoscatur, quòd tua divina majestas manet in Israel, & quòd ego sum servus tuus, & quòd in verbo tuo feci omnes res istas. Suscipe orationem meam Dñe *per ignem*, suscipe orationẽ meam *per pluviã*, & cognoscat popul^o hic, cùm feceris illis signũ, quòd tu es Dñs Deus, & cùm diligas illos, petis eos dicto tuo convertere ad timorem tuum, licet ipsi dederint cor suum divisum. Et cecidit ignis à Domino, & consumpsit holocaustum ; & ligna, & lapides, & pulverem, & aquas quæ erant in fossa, linxit. Et vidit omnis populus, & procidit in facies suas, et dixerunt, Dominus ipse est Deus ; Dominus ipse est Deus. Et dixit Eliah illis, Apprehendite prophetas Baghla, et homo non evadat ex eis: et apprehenderunt illos, et deduxit illos Eliah ad torrentem *Kison*, et jugulavit illos ibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܛܠ ܛܥܝܢ ܐܠܝܐ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ ܩܪܘ ܒܩܠ ܪܡ ܡܛܠ ܕܐܠܗ ܐܢܘܢ ܐܠܗ ܐܢ ܡܫܬܥ ܐܘ ܐܢ ܒܛܠ ܐܘ ܐܢ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚ ܐܘ ܐܢ ܕܡܝܢ ܗܘ ܘܢܬܥܪ ܠܗ ܘܩܪܘ ܒܩܠ ܪܡ ܘܐܡܪܘ ܐܦ ܗܘ ܐܢ ܢܝܡ

מלכים א: יט

vox quia ,bibe & ,comede ,Ascende :Achab ad Elijahu Dixitque
41 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל
bibendum ad &,comedendum ad Achab Ascenditque .pluviæ inundûs
42 הֲמוֹן הַגָּשֶׁם: וַיַּעַל אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת
,terram in se prostravit & ,Carmel caput in ascendit Elijahu Et
וְאֵלִיָּהוּ עָלָה אֶל־רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה
Ascende:suum puerum ad dixit Et .sua genua inter *suæ facies* posuit &
43 וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּיו: וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־
:quicquam Non ,ait &;respexit &,ascendit &:maris *via* respice ,nunc
נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ־יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה
Ecce :dixit & ,septima in ,fuit Et .vicibus septem Revertere,dixit &
44 וַיֹּאמֶר שֹׁב שֶׁבַע פְּעָמִים: וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־
dic ,Ascende :dixit Et .mari è *ascendens* viri vola sicut parva nubes
עָב קְטַנָּה כְּכַף־אִישׁ עֹלָה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר
fuit Et .pluvia te *cohibeat* ne ,descende & ,Liga :Achab ad
45 אֶל־אַחְאָב אֱסֹר וְרֵד וְלֹא יַעַצָרְךָ הַגָּשֶׁם: וַיְהִי עַד־
;vento & nubibus sunt contenebrati cœli & ,illuc usque & ,huc usque
כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ
manus Et .Izrehel in abiit & ;Achab equitavit Et .magna pluvia fuit Et
46 וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה: וְיַד
facies ad currebat &;suos lumbos accinxit &;Elijahu *in* fuit Domini
יְהוָה הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי
.Izrehel in *te venire ad usque* Achab
אַחְאָב עַד־בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה:

CAP. XIX. יט

& ,Elijahu fecerat quæ omnia Izebel Achab nunciavit Et
1 וַיַּגֶּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת
Misitque .gladio in prophetas omnes occiderat quos omnes
2 כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת כָּל־הַנְּבִיאִים בֶּחָרֶב: וַתִּשְׁלַח
sic & ,dii faciant Sic :dicendo ,Elijahu ad nuncium Izebel
אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה
animam sicut ,tuam animam ponuero cras *tempus secundum quia* ,addant
יוֹסִפוּן כִּי־כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ
venit & ,*suam animam ad* abiit &,surrexit &,Viditque .illis ex unius
3 אַחַד מֵהֶם: וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא
.ibi *suum* puerum dimisit & ;Jehudah ipsi quæ ,sebah--Beer
בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שָׁם:
genistam subtus sedit & ,venit & ,diei itinere desertâ in perrexit ipse Et
4 וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רָתָם
,Domine nunc *Multum* :dixit & ,*mori* suæ animæ petivit & ;unam
אֶחָת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה יְהוָה
,accubuit Et.meis patribus *præ ego bonum* non quia :meam animam *cape*
קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא־טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי: וַיִּשְׁכַּב
,eum *in umbra* angelus *hic* ecce Et .unam genistam subtus dormivitq;
5 וַיִּישֶׁן תַּחַת רָתָם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ
Eum *suis capitibus* ecce & ,respexit Et .comede ,Surge :ei dixit &
6 וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֱכוֹל: וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת
,est reversus & :bibit & ,comedit & ;aquæ scyphus & ,*prunarum*
רְצָפִים וְצַפַּחַת מַיִם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיָּשָׁב
,eum *in* tetigit & ,secundò Domini angelus est reversus Et .accubuit &
7 וַיִּשְׁכַּב: וַיָּשָׁב מַלְאַךְ יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע־בּוֹ
,Surrexitque .via te à *multa* quia :comede ,Surge :dixit &
8 וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ: וַיָּקָם
quadraginta illius cibi fortitudine in abiit & ,bibit & ,comedit &
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים
.Choreb Dei montem ad usque ,noctibus quadraginta & ,diebus
יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב:
verbum ecce & :ibi *pernoctavit* & ,speluncam in illic est ingressus Et
9 וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־
? Elijahu hic tibi Quid :ei dixitque,eum ad Domini
יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ:

Versio VULG. LAT.

41 Et ait Elias ad Achab; Ascende, comede, & bibe: quia sonus multæ pluviæ est. Ascendit Achab, ut comederet, et biberet: Elias autē ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram posuit faciē suā inter genua sua, Et dixit ad puerū suū; Ascende, & prospice contra mare. Qui cùm ascendisset, & contemplatus effet, ait; Non est quidquam. Et rursum ait illi, 44 Revertere septem vicibus. In septima autem vice, Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait; Ascēde, & dic Achab; Junge currū tuū & descende, 45 ne occupet te pluvia. Cúmque se verteret huc atque illuc, ecce cœli contenebrati sunt, et nubes, & ventus, & facta est pluvia grandis. Ascendens itaque Achab abiit in Jezrahel: 46 Et manus Domini facta est super Eliam, accinctíque lumbis currebat ante Achab, donec veniret in Jezrahel.

CAP. XIX.

1 NUntiavit autem Achab Jezabel omnia quæ fecerat Elias, et quo modo occidisset universos prophetas gladio. Misitque Jezabel nuntiū ad Eliā, dicens; Hæc mihi faciant dii, & hæc addant, nisi hâc horâ cras posuero animā tuam sicut 3 animam unius ex illis. Timuit ergò Elias, & surgens abiit quocunque eum ferebat voluntas: venítque in Bersabee Juda, & dimisit ibi puerum 4 suum. Et perrexit in desertū, viam unius diei. Cúmque venisset, & sederet subter unam juniperum, petivit animæ suæ ut moreretur, & ait; Sufficit mihi, Dñe, tolle animā meam: neque enim melior sum, quàm 5 patres mei. Projecítque se, & obdormivit in umbra juniperi: & ecce Angel⁹ Domini tetigit eum, & dixit illi; Surge, 6 & comede. Respexit, & ecce ad caput suum subcineritius panis, & vas aquæ: comēdit ergò, & bibit, & rursū obdormivit. Reversúsque est Angelus Domini secundò, & tetigit 7 eum, dixítque illi; Surge, comede: grandis enim tibi restat via. Qui cùm surrexisset, comēdit & bibit, & ambulavit in fortitudine cibi illius, quadraginta diebus & quadraginta noctibus, usque ad montem 9 Dei Horeb. Cúmque venisset illuc, mansit in spelunca: & ecce sermo Dñi ad eum, dixítque illi; Quid hîc agis, Elia?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

38 Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὴν ὁλοκαυτώμασα καὶ τὰς (σ) σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς 39 λίθους καὶ † χῶν ἐξέλιξε τὸ πῦρ. (τ) Καὶ ἴδὼν πᾶς ὁ λαὸς ὅτι πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ (υ) εἶπον, Ἀληθῶς κύριος ὁ θεός αὐτὸς ὁ θεός. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς † λαὸν, Συλλάβεσθε τοὺς προφήτας τῆ Βάαλ, (φ) μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ ζυνέλαβον αὐτοὺς, καὶ κατήγαγε (χ) αὐτοὺς Ἠλιοὺ εἰς † χειμάρρουν (ψ) Κισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ 41 εἶπεν Ἠλιοὺ (ω) πρὸ Ἀχαάβ, Ἀνάβηθι, καὶ φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ † ποδῶν τοῦ ὑετοῦ. Καὶ 42 ἀνέβη Ἀχαὰβ † φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ Ἠλιοὺ (α) ἐπὶ † Κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ † γῆν, καὶ (β) ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον † γονάτων (γ) αὐτοῦ. Καὶ εἶπε τῷ 43 παιδαρίῳ (δ) αὐτοῦ, Ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν † θαλάσσης. καὶ (ε) ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν ὧδε. καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἑπτάκις. Καὶ ἐπέ- 44 στρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρὸς ἀνάγουσα ὕδωρ. καὶ εἶπεν, Ἀνάβηθι, καὶ εἶπον (ζ) Ἀχαὰβ, Ζεῦξον τὸ ἅρμα σου καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός. Καὶ 45 ἐγένετο ἕως ὧδε (η) καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς ζυνεσκότασε νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο (θ) ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν καὶ (ι) ἐπορεύετο 46 Ἀχαὰβ (κ) ἕως Ἰεζραέλ. Καὶ χεὶρ κυρίου (λ) ἐπὶ † Ηλιοὺ, καὶ ζυνέσφιγξε † ὀσφῦν αὐτοῦ, καὶ ἔδραμεν ἔμπροσθεν (μ) Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ.

MS. A. (σ) σχίδακας καὶ τοὺς λίθους, καὶ † χῶν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλιξεν (τ) Καὶ ἰδὼν πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἔπεσ ἐπὶ (υ) εἶπαν, Ἀληθῶς κύριος αὐτός ὅτιν ὁ θεός. (φ) μηθεὶς (χ) αὐτοὺς εἰς (ψ) Κεισῶν, (ω) πρὸς Ἀχαάβ, (α) εἰς † κορυφὴν τοῦ Καρμήλου καὶ (β) ἔθηκεν πρόσωπον (γ) ἑαυτοῦ. (δ) ἑαυτῷ, (ε) καὶ ἀνέβη καὶ ἐπέβλεψεν (ζ) τῷ Ἀχαάβ, (η) καὶ ἕως ὧδε, (θ) ὁ ὑετὸς (ι) ἐπορεύθη (κ) εἰς (λ) ἐγένετο ἐπὶ (μ) Ἀχαὰβ τοῦ ἐλθεῖν εἰς

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτοῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιοὺ, καὶ ὡς ἀπέκτεινε (α) τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ. 2 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ (β) πρὸς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν, Εἰ σὺ εἶ (γ) Ἠλιοὺ καὶ ἐγὼ Ἰεζάβελ, τάδε (δ) ποιήσαί μοι ὁ θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην † ὥραν αὔριον θήσομαι † ψυχὴν ζωὴν καθὼς ψυχὴν ἑνὸς 3 ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιοὺ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κατ † ψυχὴν (ε) αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν (ζ) Βηρσαβεὲ γῆν Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ. Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν 4 τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν (θ) ὑποκάτω (ν) ῥαθμὲν, καὶ ᾐτήσατο † ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν· καὶ εἶπεν, Ἱκανόω (θ) νῦν, λάβε ὦ † ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. 5 Καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυλόν. καὶ ἰδού τις ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ι) Ἀνάστηθι καὶ φάγε.

MS.A. (α) πάντας τοὺς (β) ἄγγελον πρὸς (γ) Ἠλίας κἀγὼ (δ) ποιήσαιάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησ, ὅτι † ὥραν ταύτην αὔριον (ε) ἑαυτῶ, (ζ) Βερσαβεὲ † Ἰούδα, (η) ῥαμὰθ, (θ) νῦν κύριε, λάβε † (ι) Ἀνάστηθι, φάγε.

Et cecidit ignis à Domino de cœlo: & comēdit holocaustā, & schizas, et aquam, quæ in mari: & lapides, & terram lixit ignis. Et (x) cecidit omnis populus super faciem suam, & dixerunt; Vere Dominus Deus ipse est Deus. Et dixit Eliu ad populum, Comprehendite prophetas Baal: nemo sit salvus ex illis. Et comprehenderūt illos, & deduxit illos Eliu ad torrentem Cisson: & jugulavit eos ibi. Et dixit Eliu ad Achaab; Ascende, & manduca, & bibe: quoniam vox est (y) pedum pluviæ. Et ascendit Achaab ad manducandum, & bibendum. Et Eliu ascendit in Carmelum: & inclinavit se in terram, & posuit faciem suam inter genua sua. Et dixit puero suo; Ascende, & prospice viam maris. Et respexit puer, & dixit; Non est quicquam. Et dixit Eliu, Et (τ) tu reverte septiés. Et reversus puer septiés. Et factum est in septimo, Et ecce nubes pusilla quasi vestigium hominis adducens (aa) aquam: Et dixit; Ascende, & dic ad Achaab; Junge currum tuum, et descende; ne comprehendat te pluvia. Et factum est usque huc, & illuc, & cœlum contenebravit nubibus, & vento: & facta est pluvia magna. (bb) Et plorabat, et ibat Achaab usq; Jezrael. Et manus Domini super Eliu: et constrinxit lumbum suum: et currebat ante Achaab in Jezrael.

CAP. XIX.

ET annuntiavit Achaab Jezabel uxori suæ omnia, quæ fecerat Eliu, et quomodò interfecit prophetas in gladio. Et misit Jezabel ad Eliu, et dixit; (a) Si tu es Eliu, et ego Jezabel: Hæc mihi faciat Deus, et hæc adjiciat; quia hâc horâ cras ponam animam tuam, quemadmodùm animam unius ex illis. Et timuit Eliu, et surrexit, et abiit secundùm animam suam. Et venit in Bersabee terram Juda: et dimisit puerum suum ibi. Et ipse ivit in desertum viam diei: et venit, et sedit sub (b) Rathmon: et petivit animam suam mori: et dixit, Sufficiat nunc. Tolle, quæso, animam meam à me, Domine: quoniam non melior ego sum super patres meos. Et dormivit, et soporatus est ibi subtus planam. Et ecce (c) quidam tetigit eum, et dixit ei; Surge; et comede.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב סַק אֱכוֹל וּשְׁתִי אֲרֵי קָל אִתְרְנוּשַׁת מְטָרָא: וְסָלִיק אַחְאָב לְמֵיכַל
42 וְלִמְשְׁתֵי וְאֵלִיָּהוּ סְלִיק לְרֵישׁ טוּרָא דְכַרְמֶלָא וּנְחִין לְאַרְעָא וְשַׁוִי אַפּוֹהִי בֵּין בִּרְכּוֹהִי:
43 וַאֲמַר לְעוּלֵמֵיהּ סַק כְּעַן סְכִי לְאוֹרַח מַעַרְבָא וְסָלִיק וּסְכָא וַאֲמַר לֵית מִדַּעַם וַאֲמַר תּוּב
44 שְׁבַע זִמְנִין: וַהֲוָה בְּזִמְנָא שְׁבִיעֵיתָא וַאֲמַר הָא עֲנָנָא סָלִיק וְעַיְרָא כִּפְסַת יַד גְּבַר סָלִיק
45 מִמַּעַרְבָא וַאֲמַר סַק אֱמַר לְאַחְאָב אוּדַר וְחוּת וְלָא יַעַכְבָנָךְ מְטָרָא: וַהֲוָה עַד דְּמוּדְרִין
46 וְנָחִית וּשְׁמַיָּא אִתְחַפְיוּ עֲנָנָא וְרוּחָא וַהֲוָה מְטַר סַגִּי וְרָכִיב אַחְאָב וַאֲזַל לְיִזְרְעֶאל: וְרוּחַ
גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת עִם אֵלִיָּהוּ וְזָרִיז חַרְצֵיהּ וְרָהַט קֳדָם אַחְאָב עַד דַּאֲתָא לְיִזְרְעֶאל:

יט

1 וְחַוִי אַחְאָב לְאִיזֶבֶל יָת כָּל דִּי עֲבַד אֵלִיָּהוּ וְיָת כָּל דְּקַטֶּל יָת כָּל נְבִיֵּי שֵׁקְרָא בְּחַרְבָּא:
2 וּשְׁלַחַת אִיזֶבֶל אוּנְדָּא לְוָת אֵלִיָּהוּ לְמֵימַר כְּדֵין יַעְבְּדוּן דַּחֲלָתָא וְכְדֵין יוֹסְפוּן אֱלָהִין
3 כְּעִדְנָא הָדִין מְחַר אֲשַׁוִי יָת נַפְשָׁךְ כְּנַפְשָׁא דְחַד מִנְּהוֹן: וְחָזָא וְקָם וַאֲזַל לְשֻׁבְצָא נַפְשֵׁיהּ
4 וְאַתָא לְבְאֵר שָׁבַע דִּי לִשְׁבְטָא יְהוּדָה וְשָׁבַק יָת עוּלֵמֵיהּ תַּמָּן: וְהוּא הַלִּיךְ בְּמַדְבְּרָא
מַהֲלַךְ יוֹמָא וַאֲתָא וְיָתֵב תְּחוֹת רְתָמָא חַד וּשְׁאַל יָת נַפְשֵׁיהּ לְמָמָת וַאֲמַר סַגֵּי לִי אִרְכָּא
5 עַד אִימְתַי אֲנָא מִטְרַף כְּדֵין כְּעַן יְיָ סַב נַפְשִׁי אֲרֵי לָא טָב אֲנָא מֵאֲבָהָתָי: וּשְׁכִיב וּדְמוּךְ
תְּחוֹת רְתָמָא חַד וְהָא דֵין מַלְאָכָא קְרִיב בֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ קוּם אֱכוֹל: וְאִסְתְּכִי וְהָא אִסְרְוּהִי
6 חֲרִירָא מַעְפְּפָא וְצַלוּחִיתָא דְמַיָּא וַאֲכַל וּשְׁתִי וְתָב וּשְׁכִיב: וְתָב מַלְאָכָא דְיְיָ תִּנְיָנוּת וּקְרִיב
7 בֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ קוּם אֱכוֹל אֲרֵי סַגֵּי מִנָּךְ אוֹרְחָא: וְקָם וַאֲכַל וּשְׁתִי וַאֲזַל בְּחֵילָא דַאֲכִילְתָּא
הַהִיא אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן עַד דַּאֲתָא לְטוּרָא דְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דְיְיָ לְחוֹרֵב:
8 9 וְעַל תַּמָּן לְמַעְרְתָּא וּבָת תַּמָּן וְהָא פִּתְגָמָא דְיְיָ עִמֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ מָה לָךְ כָּא אֵלִיָּהוּ:

Domini in Hhoreb. Et ingressus est illuc in speluncam, et pernoctavit ibi: et ecce verbum Dñi [*factum est*] cum illo, et dixit illi, Quid tibi hic Eliah?

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Eliah ad Ahhab, Ascende comede & bibe, nam vox est fragoris 41
pluviæ. Et ascendit Ahhab ad comedendum & ad bibendum: & Eliah 42
ascendit in verticem *montis* Charmela, & incurvavit se in terra, & posuit faciem suam inter genua sua. Et dixit puero suo, Ascende nunc, & pro- 43
spice ad viam occidentis: & ascendit & prospexit; & dixit, Non video quicquam: & dixit, Redi septem vicibus. Et fuit vice septima, & dixit, 44
Ecce nubes parva sicut vola manus hominis ascendit de Occidente: & dixit, Ascende; dic ad Achab, expedito te & descende, ne impediat te pluvia. Et fuit dum se expediret, & descenderet, cœli operti sunt nubibus 45
& vento, & fuit pluvia magna, & ascendit currum Ahhab, & abiit in Jezreghel. Et spiritus fortitudinis à Domino fuit cum Eliah, & accinxit 46
lumbos suos, & cucurrit ante Ahhab usq; quo venit in Jezreghel.

CAP. XIX.

ET indicavit Achab Jizebeli omnia quæ fecerat Eliah, & penitus quòd 1
occidisset omnes prophetas mendaces gladio. Et misit Jizebel nuncium 2
ad Eliah, dicendo: Sic faciant dii, & sic addant, nisi tempore hoc cras posuero animam tuam, sicut animam unius ex illis. Et vidit, & surrexit, 3
abiitq; ut eriperet animam suam, & venit in Beersebagh, quæ est tribus Jehudah; & reliquit puerum suum ibi. Et ipse ambulavit per desertum 4
itinere diei: & venit, & sedit sub genista una, & petivit animæ suæ mori: & dixit, Sufficit mihi terminus, usq; quò conturbabor *sic?* quæso ergo Domine accipe animam meam, quia non melior sum patribus meis. Et cubuit, & dormivit sub genista una; & ecce tunc angelus accessit ad 5
illum, & dixit illi, Surge comede. Et circunspexit, & ecce ad cervical ejus placenta perforata prunis cocta, & lecythus aquæ: & comedit et bibit, 6
et conversus recubuit. Et rediit angelus Domini secundò, et accessit ad 7
eum et dixit *ei*, Surge, comede: nam longior à te est via. Et surrexit, et comedit, et bibit, ambulavitq; in virtute cibi illi⁹ quadraginta dies, et quadraginta noctes, usq; quo venit in montem super quem revelata fuerat gloria 8
et ecce verbum Dñi [*factum est*] cum illo, et dixit illi, Quid tibi hic Eliah? 9

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

41 * ܘܐܡܪ ܐܝܠܝܐ ܠܐܚܐܒ ܣܩ ܟܘܠ ܐܟܘܠ ܘܫܬܐ ܡܛܠ ܕܩܠ ܡܛܪܐ ܡܬܝ ܠܗ ׃ * ܣܩ ܐܚܐܒ ܐܟܘܠ ܘܫܬܐ
42 ܘܐܝܠܝܐ ܣܩ ܠܪܝܫ ܟܪܡܠ ܘܟܪܟ ܠܐܪܥܐ ܘܣܝܡ ܦܪܨܘܦܗ ܒܝܢ ܒܪܟܘܗܝ ׃ ܘܐܡܪ ܠܓܒܪ ܣܩ ܚܙܐ
43 ܟܘ ܐܬ ׃ ܘܣܩ ܘܚܙܐ ܘܐܡܪ ܠܝܬ ܡܕܡ ׃ ܘܐܡܪ ܣܒ ܘܚܙܐ ܟܕ ׃ ܘܐܡܪ ܠܗ ׃ ܐܙܠ ܐܡܪ ܠܐܚܐܒ
44 ܣܩ ܘܐܟܘܠ ܘܫܬܐ ׃ ܘܗܘܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܘ ܐܡܪ ܣܒ ܘܚܙܐ ܗܐ ܥܢܢܐ ܙܥܘܪܬܐ ܣܠܩܐ ܡܢ ܝܡܐ ׃ ܘܐܡܪ
ܣܩ ܐܡܪ ܠܐܚܐܒ ܣܩ ܘܪܟܘ ܘܢܚܬ ܕܠܐ ܢܥܟܒܟ ܡܛܪܐ ׃
45 ܘܒܥܘܬܐ ܗܢܘ ܫܡܝܐ ܐܬܚܫܟܘ ܘܪܘܚܐ ܘܗܘܐ ܡܛܪܐ ܪܒܐ ׃ * ܘܐܚܐܒ ܪܟܒ ܘܐܙܠ ܠܝܙܪܥܐܠ ׃
46 ܘܐܝܕ ׃ ܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܠܝܐ ׃ ܘܐܙܪ ܠܘܗܝ ܘܪܥ ܩܕܡ ܐܚܐܒ ׃ ׃ ׃

מלכים א : יט

qria ſexercituum Deo Domino ſum zelatus Zelando :dixit Et
10 וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה׀ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־
,deſtruxerunt tua altaria ,Iſrael filii tuum pactum dereliquerũt
עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ
,ſolus ego remanſi & :gladio *in* occiderunt tuos prophetas &
וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב וְאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי
,Egredere :ait Et .eam *tollendum ad* ,meam animam *queſierunt* &
11 וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא
,*tranſiens Dominus* ecce Et .*Domini facies ad* monte in *ſtabis* &
וְעָמַדְתָּ בָהָר׀ לִפְנֵי יְהוָה׀ וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר
petras confringens & ,montes *diſſipans* fortis & ,grandis ſpiritus &
וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים
ſpiritum poſt & ,Dominus ſpiritu in non :*Domini facies ad*
לִפְנֵי יְהוָה׀ לֹא בָרוּחַ יְהוָה׀ וְאַחַר הָרוּחַ
commotionem poſt Et .Dominus commotione in non ,*fragor*
רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה׃ וְאַחַר הָרַעַשׁ
12 .tenuis *ſilentii* vox ignem poſt & :Dominus igne in non ,ignis
אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה׀ וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה׃
13 :ſuo pallio *in ſum facies involvit* & ,Elijahu *audire ſecundùm* ,fuit Et
וַיְהִי׀ כְּשָׁמְעַ אֵלִיָּהוּ וַיִּלְטֹ פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ
,vox eum ad ecce Et .ſpeluncæ oſtium ſtetit & ,eſt egreſſus &
וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל
ſum zelatus Zelando :dixit Et ?Elijahu hic tibi Quid :dixit &
14 וַיֹּאמֶר מַה־לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי
filii tuum pactum dereliquerunt quia ,exercituum Deo Domino
לַיהוָה׀ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי
occiderunt tuos prophetas & ,deſtruxerunt tua Altaria .Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ
.eam *tollendum ad* ,meã animã *queſierunt* & ,ſolus ego remanſi &:gladio in
בֶחָרֶב וְאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃
deſertum in tuam viam in revertere ,Vade :eum ad Dominus Dixitque
15 וַיֹּאמֶר יְהוָה׀ אֵלָיו לֶךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ מִדְבְּרָה׀
• .Aram ſuper regem in Chazael unges & ,venies & :Dammaſec
דַּמֶּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ אֶת־חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל־אָרָם׃
& ,Iſrael ſuper regem in unges Nimſi filium Jehu Et
16 וְאֶת יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־
prophetam in unges ,mecholah- Abel de Saphat filium Eliſah
אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לִנְבִיא
:Jehu interficiet ,Chazael gladio à *ereptum* ,erit Et .te pro
17 תַּחְתֶּיךָ׃ וְהָיָה הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יֵהוּא
faciam remanere Et .Eliſah interficiet ,Jehu gladio à *ereptum* &
וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית אֱלִישָׁע׃ וְהִשְׁאַרְתִּי
18 ſe curvaverũt non quæ ,genua omnia ,millia ſeptem Iſrael in
בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל־הַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ
,inde abiit Et *ei oſculum dedit* non quod os omne & ,Bahal ipſi
לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם
19 duodecim ,*jugum* ipſe & :Saphat filium Eliſah reperit &
וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר
,eum ad Elijahu tranſivit Et .duodecim inter ipſe & ,*ejus facies ad* paria
צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הָעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלָיו אֵלִיָּהוּ
poſt cucurrit & ,boves reliquit Et .eum *ad* ſuum palliũ projecit &
20 וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבָּקָר וַיָּרָץ אַחֲרֵי
,*ibo* & ,meam matrem & ,meum patrem obſecro Oſculer :dixit & ,Elijahu
אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶשְׁקָה־נָּא לְאָבִי וְלְאִמִּי וְאֵלְכָה
eſt reverſus Et?tibi feci quid quia:revertere,Vade ,ei dixit & :te poſt
אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ׃ וַיָּשָׁב
21 inſtrumento *in* & ,illud mactavit & ,boum par tulit & ,*eum poſt à*
מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד הַבָּקָר וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלִי
,Surrexitque .comederunt &,populo dedit & ,carnem *eos* coxit *bovis*
הַבָּקָר בִּשְּׁלָם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם
.ei miniſtrabat & ,Elijahu poſt abiit &
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵהוּ׃

Verſio VULG. LAT.

10 At ille reſpondit ; Zelo zelat⁹ ſum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filii Iſrael : altaria tua deſtruxerunt,prophetas tuos occiderunt gladio,derelict⁹ ſum ego ſolus,& quærunt animam meã ut auferant eam. Et ait ei;Egredere,& ſta in monte coram Domino:et ecce Dñs tranſit, & ſpiritus grandis & fortis ſubvertens montes, & conterens petras ante Dominum;non in ſpiritu Dominus: & poſt ſpiritũ commotio; non 12 in commotione Dñs : Et poſt commotionem ignis; non in igne Dominus:et poſt ignem ſibilus auræ tenuis. Quod cùm audiſſet Elias,operuit vultum ſuũ pallio, & egreſſus ſtetit in oſtio ſpeluncæ, & ecce vox ad eũ dicens;Quid hìc agis Elia? 14 Et ille reſpondit, Zelo zelatus ſum pro Domino Deo exercituum : quia dereliquerunt pactum tuum filii Iſrael : altaria tua deſtruxerunt,prophetas tuos occiderunt gladio,derelictus ſum ego ſolus, & quærunt animã meam ut auferant eam. 15 Et ait Dominus ad eum;Vade, & revertere in viam tuam per deſertum in Damaſcum : cúmque ꝑveneris illuc, unges Ha- 16 zael regem ſuper Syriam, Et Jehu filium Namſi unges regẽ ſuper Iſrael :Eliſeum autem filium Saphat, qui eſt de Abelmeula, unges prophetam pro te. Et erit, quicunque fugerit 17 gladium Hazael, occîdet eum Jehu:et quicunque fugerit gladium Jehu, interficiet eum Eliſeus. Et derelinquam mihi 18 in Iſrael ſeptem millia virorũ, quorum genua non ſunt incurvata ante Baal, & omne os, quod non adoravit eum oſculans manus. Profectus ergò indè Elias, reperit Eliſeum filium Saphat, arantem in duodecim jugis boum : & ipſe in duodecim jugis boum arantib⁹ unus erat: cúmque veniſſet Elias ad eum, miſit pallium ſuũ ſuper illum. Qui ſtatim relictis bobus cucurrit poſt Eliã, & ait; Oſculer, oro, patrem meum, & matrem meam,& ſic ſequar te. Dixítque ei ;Vade, & revertere : quod enim meũ erat,feci tibi. Reverſ⁹ autẽ ab eo,tulit par boum, & mactavit illud, & in aratro boum coxit carnes, & dedit populo, & comederunt : conſurgénſque abiit,& ſecutus eſt Eliam, & miniſtrabat ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιού· καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυείτης καὶ καψάκης ὕδατος· καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ὑπεστρέψας ἐκοιμήθη. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (κ) 8 Ἀνάστα, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπορεύθη (λ) ἐν ἰσχύι τροφῆς ἐκείνης (μ) τεσσεράκοντα ἡμέρας καὶ (ν) τεσσεράκοντα νύκτας ἕως (ξ) ὄρους Χωρήβ. 9 Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ. καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε, Τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιού; 10 Καὶ εἶπεν Ἠλιού, Ζηλῶν (ο) ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ θυσιαστήριά σου (π) κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. 11 Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσῃ αὔριον, καὶ (ρ) στήσῃ ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ ὄρει· ἰδοὺ παρελεύσεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διῆγον ὄρη καὶ συνρίσσον πέτρας ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσμός, οὐκ ἐν τῷ συσμῷ κύ- 12 ριος· Καὶ μετὰ τὸν συσμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας (σ) λεπτῆς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιού, καὶ ἐπικαλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη ἐπὶ (υ) στήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ, καὶ εἶπε, 14 Τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιού; Καὶ εἶπεν Ἠλιού, Ζηλῶν (φ) ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι (χ) ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν (ψ) ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος. 15 καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, Πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ ἥξεις καὶ (ω) χρίσεις τὸν Ἀζαὴλ εἰς 16 βασιλέα τῆς Συρίας· Καὶ τὸν (α) Ἰὲ υἱὸν Ναμεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ τὸν (β) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφὰτ (γ) χρίσεις εἰς 17 προφήτην ἀντὶ σοῦ. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἀζαὴλ, θανατώσει (δ) Ἰέ· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰὲ, θανατώσει 18 Ἐλισαιέ. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ (ε) ὤκλασε γόνυ τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ (ζ) προσκυνήσει αὐτῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν 19 καὶ εὑρίσκει τὸν (η) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφὰτ, καὶ αὐτὸς ἐποίει ἐν βουσὶ (θ) δώδεκα ζεύγη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα. καὶ ἀπῆλθεν (ι) ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπέῤῥιψε τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν.

Et Elin ſeſexit:& ecce ad caput ejus ſubcinericius ſil gineus,& lecythus aquæ. Et ſurvexit,et manducavit, & bibit, & revertens dormivit. Et revertit Angelus Domini ſecundò, & tetigit eum, & dixit ei; Surge, comede: quia multa à te via. Et ſurvexit, & manducavit, & bibit: & ivit in fortitudine cibi illius quadraginta dies, & quadragiata noctes uſq; ad montem Chorb. Et intravit illic in ſpeluncam, & manſit ibi. Et ecce verbum Domini ad eum, & dixit, Quid tu hìc Eliu? Et dixit Eliu, Zelans zelavi(d)Domino omnipotenti; quia dereliquerunt te filii Iſrael. Altaria tua diruerunt, & prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus ſum ego ſolus: & quærunt animam meam ad tollendam eam. Et dixit; Egredièris (e) cras, & ſtabis coram Domino in monte. Ecce tranſibit Dominus, & ecce ſpiritus magnus validus diſſolveas moates, & conteres petras coram Domino: Non in ſpiritu Domini. Et poſt ſpiritũ concuſſio: Non in concuſſione Dñs. Et poſt concuſſionem ignis: Non in igne Dominus. Et poſt ignem vox auræ (f) tenuis. Et factum eſt, ut audivit Eliu ; & cooperuit faciem ſuam in melote ſua: & exiit, & ſtetit ſub ſpelunca. Et ecce ad eum vox, & dixit; Quid tu hìc Eliu? Et dixit Eliu; Zelans zelavi Domino omnipotenti, quia dereliquerunt teſtamentum tuum filii Iſrael: & altaria tua deſtruxerunt,& prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus ſum ego ſolus: & quærunt animam meam ad tollendam eam. Et dixit ad eum Dominus ; Vade, revertè in viam tuam: & venies in viam deſerti Damaſci. Et venies, et unges Azael in regem Syriæ:et Ihu filium Nameſſi unges in regem ſuper Iſrael: et Eliſæe filium (g) Saphat unges in prophetam pro te. Et erit; evadentem è gladio Azael, interficiet Ihu: et evadentem è gladio Ihu, interficiet Eliſæe. Et (h) relinques in Iſrael ſeptem millia virorum, omnia genua, quæ non flexerunt genu ipſi Baal, & omne os, quod non adoravit eum. Et abiit indè: et invenit Eliſæe filium Saphat : et ipſe arabat in bobus: duodecim juga coram eo: et ipſe in his duodecim. Et abiit ad eum, et projecit melotem ſuam ſuper eum.

MS.A. (κ) Ἀνάστηθι, (λ) ἐν τῇ ἰσχύϊ (μ) τεσσεράκοντα (ν) τεσσεράκοντα (ξ) ὄρους τοῦ θεοῦ τοῦ Χωρήβ. (ο) ἐζήλωσα (π) καθέσκαψαν, τοὺς (ρ) στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται. καὶ πνεῦμα (σ) λεπτῆς· καὶ μετὰ τὸν κύριον. Καὶ ἐγένετο (τ) ἑαυτῷ, (υ) τὸ σπήλαιον. (φ) ἐζήλωσα (χ) ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· τὰ (ψ) ῥομφαίαις, (ω) * χρήσεις ἐκεῖ Ἀζαὴλ (α) Ἰηὲ βασιλέα (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἀπὸ Ἀβγμαὴλ * χρήσεις προφήτην (δ) Ἰηέ. * θανατώσει Ἐλισαιέ. (ε) ὤκλασε τῷ (ζ) προσκυνήσῃ (η) Ἐλισαιὲ (θ) δώδεκα βοῶν * ἐνώπιον (ι) * Ἐλισαιὲ ἐπ'

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאָמַר קַנָּאָה קַנֵּיתִי קֳדָם יְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת אֲרֵי שְׁבָקוּ קְיָמָךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַדְבְּחָךְ פַּנָּרוּ 10
וְיָת נְבִיָּךְ קְטָלוּ בְּחַרְבָּא וְאִשְׁתְּאֲרִית אֲנָא בְּלִחוֹדִי וּבָעוֹ יָת נַפְשִׁי לְמִקְטְלַהּ׃ וַאֲמַר פּוֹק 11
וְתֵקוֹם בְּטוּרָא קֳדָם יְיָ וְהָא יְיָ מְתְגְּלִי וְקָדָמוֹהִי מְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי רוּחָא מְפָרְקִין טוּרַיָּא
וּמְתַבְּרִין כֵּיפַיָּא קֳדָם יְיָ וְלָא בְּמְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי רוּחָא שְׁכִנְתָּא דְיָי וּבְתַר מְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי
רוּחָא מְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי וְיָעָא וְלָא בְּמְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי וְיָעָא שְׁכִנְתָּא דְיָי׃ וּבְתַר מְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי 12
וְיָעָא אֶשְׁתָּא וְלָא בְּמְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי אֶשְׁתָּא שְׁכִנְתָּא דְיָי וּבְתַר מְשַׁרְיָת מַלְאֲכֵי אֶשְׁתָּא קָל
דְּמָשַׁבְּחִין בַּחֲשָׁא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֵלִיָּהוּ וְכָרִיךְ בְּשׁוּשְׁיפֵיהּ וּנְפַק וְקָם בְּתָרַע מְעָרְתָּא 13
וְהָא עְמֵיהּ קָלָא וַאֲמַר מָא לָךְ כָּא אֵלִיָּהוּ׃ וַאֲמַר קַנָּאָה קַנֵּיתִי קֳדָם יְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת אֲרֵי 14
שְׁבָקוּ קְיָמָךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַדְבְּחָךְ פַּנָּרוּ וְיָת נְבִיָּךְ קְטָלוּ בְּחַרְבָּא וְאִשְׁתְּאֲרִית אֲנָא
בְּלִחוֹדִי וּבָעוֹ יָת נַפְשִׁי לְמִקְטְלַהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ אוּל תּוּב לְאוּרְחָךְ לְמַדְבְּרָא דַּמָּשֶׂק 15
וְתֵיתֵי וְתִמְשַׁח יָת חֲזָאֵל לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל אֲרָם׃ וְיָת יֵהוּא בַּר נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא 16
עַל יִשְׂרָאֵל וְיָת אֱלִישָׁע בַּר שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לְמֶהֱוֵי נְבִיָּא תְּחוֹתָךְ׃ וְיְהֵי 17
דְּיִשְׁתֵּיזִיב מִן חַרְבָּא דְחֲזָאֵל יְקַטֵּל יֵהוּא וּדְיִשְׁתֵּיזִיב מִן חַרְבָּא דְיֵהוּא יְקַטֵּל אֱלִישָׁע׃ וַאֲשְׁאַר 18
בְּיִשְׂרָאֵל שַׁבְעָא אַלְפִין כָּל רְכוּבַיָּא דְּלָא כְרָעוּ לְבַעְלָא וְכָל פּוּמָא דְּלָא נְשַׁק לֵיהּ׃ וַאֲזַל 19
מִתַּמָּן וְאַשְׁכַּח יָת אֱלִישָׁע בַּר שָׁפָט וְהוּא רָדֵי בְּתְרֵי עֲשַׂר פְּרָנִין דְּתוֹרָא קֳדָמוֹהִי
וְהוּא בְּחַד מִתְרֵי עֲסַרְיָא וַעֲבַר אֵלִיָּהוּ לְוָתֵיהּ וּרְמָא שׁוּשְׁיפֵיהּ עֲלוֹהִי׃ וּשְׁבַק יָת תּוֹרַיָּא 20
וּרְהַט בָּתַר אֵלִיָּהוּ וַאֲמַר אֲנַשׁוֹק כְּעַן לְאַבָּא וּלְאִמָּא וְאֵזֵל בָּתְרָךְ וַאֲמַר לֵיהּ אוּל תּוּב אֲרֵי
מָה עֲבַדִית לָךְ׃ וְתָב מִבָּתְרוֹהִי וּנְסִיב יָת פַּדָּן תּוֹרַיָּא וּדְמָטִיר וּבְמָנֵי תּוֹרַיָּא בַּשֵּׁיל לְהוֹן 21
בְּסַרָא וִיהַב לְעַמָּא וַאֲכָלוּ וְקָם וַאֲזַל בָּתַר אֵלִיָּהוּ וְשַׁמְּשֵׁיהּ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit, Zelo zelavi ante Dominum Deum Szebaoth, quia deſeruerunt fœdus tuum filii Iſrael; altare tuum diruerunt,& prophetas tuos occiderunt gladio, & relictus ſum ego ſolus, & quærunt animam meam ut occidant *eam*. Et ait, Exi, & ſta in monte ante Dñm : & ecce *Dominus* revelatur,& ante eum exercitus erat angelorum venti diſrumpentium montes, & confringentium petras ante Dñm, & non erat in exercitu angelorum venti majeſtas Domini, & poſt exercitum angelorum venti,erat exercitus angelorum commotionis , & non erat in exercitu angelorum commotionis majeſtas Domini. Et poſt exercitum angelorum commotionis, ignis, & non erat in exercitu angelorum ignis majeſtas Domini : & poſt exercitum angelorum ignis vox canentium in ſilentio. Et fuit cùm audiſſet Eliah, operuit faciem ſuam pallio ſuo, & exiit, & ſtetit in porta ſpeluncæ, & ecce [*facta eſt*] cum illo vox, & dixit, Quid tibi hìc Eliah ? Et dixit, Zelo zelavi ante Dñm Deum Szebaoth, quia deſeruerunt fœdus tuum domus Iſrael; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio ; & relict⁹ ſum ego ſolus, & quærunt animam meam ut occîdant *eam*. Et dixit Dñs illi, Vade, redi in viam tuam in deſertum Dammeſeq : & ibis, & unges Hhazael ut ſit rex ſuper Aram. Et Jehu filium Nimſi unges,ut ſit rex ſuper Iſrael ; & Eliſagh filium Sephat de planicie Melhohlah unges ut ſit propheta pro te. Et erit qui evaſerit à gladio Hhazael, occidet eum Jehu ; & qui evaſerit à gladio Jehu, occidet eum Eliſagh. Et reſervabo in Iſrael ſeptẽ millia, omnia genua quæ non curvaverunt ſe ipſi Baghla, et omne os quod non oſculatum eſt illum. Et abiit inde et invenit Eliſagh filium Sephat, et ipſe præerat duodecim jugis boum ligatis ante ſe,et ipſe erat in uno de duodecim : et tranſivit Eliah ad eum, et projecit pallium ſuum ſuper illum. Et dereliquit boves, et cucurrit poſt Eliah, et dixit, Oſculer quæſo patrem meum et matrem meam, et ibò poſt te : et dixit ei, Vade,redi ; nam quid feci tibi ? Et rediit ab illo, et accepit jugum boum, et diſſecuit illud, et in vaſis boum coxit illis carnem,et dedit populo ut comederent ; et ſurrexit et ivit poſt Eliah, et miniſtravit illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܐܡܪ ܩܢܝܐ ܩܢܝܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܨܒܐܘܬ ܐܡܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܒܪܝܬܟ ܕܗܘ ܢܛܫ ܠܡܕܒܚܝܟ ܘܢܒܝܐ ܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܘܐܫܬܐܪ ܐܢܐ ܠܒܕܝ ܘܒܥܝ ܢܣܒ ܠܢܦܫܝ ܠܡܣܒ ܠܗ ܐܡܪ ܐܙܠ ܘܥܒܪ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܗܐ ܡܪܝܐ ܥܒܪ ܒܛܘܪܐ ܘܡܦܪܩ ܛܘܪܐ ܘܡܬܒܪ ܟܐܦܐ ܒܡܪܝܐ ܠܐ ܒܪܘܚܐ ܡܪܝܐ ܘܒܬܪ ܪܘܚܐ ܪܥܫܐ ܠܐ ܒܪܥܫܐ ܡܪܝܐ ܘܒܬܪ ܪܥܫܐ ܩܠܐ ܕܡܐ ܕܡܫܐ ܘܒܩܠܐ ܕܡܐ ܕܡܫܐ ܗܘܐ ܐܠܝܐ ܒܦܬܚ ܦܬܚ ܕܟܘܗܦܐ ܘܗܐ ܩܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܐܢܬ ܗܪ ܐܠܝܐ ܩܢܝܐ ܩܢܝܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܨܒܐܘܬ ܐܡܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܒܪܝܬܟ ܕܗܘ ܢܛܫ ܠܡܕܒܚܝܟ ܘܢܒܝܐ ܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܘܐܫܬܐܪ ܐܢܐ ܠܒܕܝ ܘܒܥܝ ܢܣܒ ܠܢܦܫܝ ܠܡܣܒ ܠܗ

15 ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܗ ܗܠܟ ܬܘܒ ܠܡܕܒܪ ܕܕܡܣܩ ܘܐܬܐ ܘܫܚ ܠܚܙܐܝܠ ܠܡܠܟ ܥܠ ܐܪܡ ܘܝܗܘ ܢܡܫܝ ܒܪ ܢܡܫܝ ܠܡܫܚ ܠܝܗܘ ܠܡܠܟ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܘܐܝܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܡܢ ܐܒܠ ܡܚܘܠܐ ܬܫܚ ܠܡܗܘ ܢܒܝܐ ܬܚܬܝܟ ܘܗܘܐ ܕܢܦܠ ܡܢ ܕܢܦܠ ܚܙܐܝܠ ܢܩܛܠ ܝܗܘ ܘܕܢܦܠ ܡܢ ܕܢܦܠ ܝܗܘ ܢܩܛܠ ܐܠܝܫܥ ܘܐܝܬ ܫܒܥ ܐܠܦ ܒܝܫܪܝܠ ܟܠ ܓܘܢܐ ܕܠܐ ܟܪܥܘ ܠܒܥܠ ܘܟܠ ܦܘܡܐ ܕܠܐ ܢܫܩ ܠܗ ܘܗܘ ܗܠܟ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܫܟܚ ܐܝܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܕܗܘ ܚܪܫ ܥܡ ܬܪܥܣܪ ܬܘܪܐ ܩܕܡܘ ܘܗܘ ܒܬܪ ܬܪܥܣܪ ܗܘ ܥܡ ܬܪܥܣܪ ܬܘܪܐ ܩܕܡ ܗܘ ܘܥܒܪ ܐܠܝܐ ܠܘܬܗ ܘܐܫܕ ܠܗ ܐܝܕܪܗ ܘܐܡܪ ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܗܟܐ ܘܗܐ ܐܢܐ ܐܙܠ ܘܐܫܠܡ ܠܐܒܝ ܘܠܐܡܝ ܘܢܬܢ ܠܗܘܢ ܘܐܟܠܘ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܝܐ ܘܫܡܫ ܠܗ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وقال اني غرت غيرة للرب اله الجنود عند اطراح بني اسرائيل لعهدك وهدموا لمذابحك وقتلوا
انبياءك بالسيف وبقيت انا وحدي وهاهم قد التمسوا قتل نفسي * وقال له اخرج وقم على
11 الجبل فان الله مجتلي وهذامة من الملائكة دوات الرياح * التي تسعف الجبال وتكسر
الصخور وليس مع حضور تلك الملائكة دوات الرياح حلول ظهور سكينة الله * ثم بعد
12 تلك الملائكة دوات الرياح حضور الملائكة دوات الرعد وليس عند ذلك تظهر سكينة
الله * ثم بعد الملائكة دوات الرواعد الملائكة دوات النار وليس مع حضور الملائكة دوات
13 النار تظهر سكينة الله وبعد الملائكة دوات النار صوت نسكة بسكون * فلما سمع ذلك
ايليا ستر وجهه بعمامته وقام ووقف بباب المغارة فواقاه كلام الله قايلا ما بالك يا ايليا * فقال
14 غيرة غرت لاجل الله اله الجنود عند نقض بني اسرائيل عهدك وهدموا مذابحك
وقتلوا انبياءك بالسيف وبقيت انا وحدي وقد طلبوا نفسي لاهلاكها * فقال الله له امض
15 ارجع في طريقك من البرية الى دمسق فاذا جيتها فامسح هناك حزال ملكا على ارام
16 * وامسح ياهو بن عمري ملكا على آل اسرائيل وعملك اليساع بن سافاط من ابل محولا نبيا
17 مكانك * فيكون من افلت من سيف حزال يقتله ياهو ومن افلت من سيف ياهو يقتله
18 اليساع * وقد ابقيت في آل اسرائيل سبعة آلف لم يجنوا ركبهم للباعل ولا قبلته افواههم
19 * وهي من هناك فوجد اليساع بن سافاط وهو يسوق اثني عسر فدانا اثوارا مزوجة بيمن
20 يديه وهو مع احد الاثني عسر وقدم ايليا ورمى عمامته عليه * فترك الاثني عسر وعدا
خلف ايليا وقال له امضي الآن اقبل ابي وامي ثم اكفك فقال له ارجع ماذا صنعت بك
21 * فرجع من خلفه واخذ فدانا من البيران وذبحهما وطبخ لحمهما بآنية الفدان وقدم للسعب
فاكلوا وقام ومضى مع ايليا وخدمه

10 Respondit, Planè zelavi pro Dño Deo potentissimo, quòd filii Israel fœdus tuum dereliquerunt, aras tuas diruerunt, & prophetas tuos ense trucidârunt; cúmque ego solus remanserim, en tollere quærunt animam meã. Dixit 11
ad eum, Egredere, sta in monte corã Domino: & ecce Dominum cum vento magno & vehementi, montes diffindente, petrásq; frangente ante Dñm; non *tamen* erat in *eo* vento Dñs. Post ventum concussio; *at* non erat in ea concussione Dñs. Post concussionem, ignis; sed 12
non aderat in eo igne Dñs. Demũ post ignem vox sermonis tenuis: Quam cùm audisset 13
Elia, obvolvit faciem suam amictu suo *capitis*, & egressus stetit ad os speluncæ: factáque est ad eum vox, & dixit illi, Quid hìc agis Elia? Respondit, planè zelo affectus sum pro Dño 14
Deo potentissimo, quòd dereliquerunt Israelitæ fœdus tuum, aras tuas diruerunt, & prophetas tuos ense trucidârunt; cúmq; remanserim ego solus, ecce tamen tollere quærunt animam meam. Ait illi Dñs, Revertere, per- 15
ge iter tuum versùs desertum Damasci, & vade, unge Hezaelem ut regnet super Adum; Et Jehu filium Jamsi ut regnet super Israelem; 16
Elisæum quoq; filiũ Saphati qui est ex Abelmeholæ, ungito, ut sit propheta loco tui. Et 17
quisquis evaserit gladium Hezaelis, interficiet eum Jehu: quisquis autem evaserit gladiũ Jehu, interficiet eum Elisæus. Servabo tamen 18
ex Israele septem millia, omnia *nimirum* genua quæ non curvaverunt se Baali, & omne os quod non osculatum est eum. Inde ergò 19
profectus invenit Elisæum filium Saphati ducentem jugum boum (nam duodecim juga boum habebat ante se, & illud erat unum è duodecim) & transiens propè eum Elia projecit super eum amictum *capitis* suum. Ille 20
dimisso jugo boum secutus est Eliam, & ait illi, Vadam osculatum patrem meũ matremq; meam, deinde veniam post te. Dixit ei, Revertere, abi tibi; quid feci tibi? Qui rece- 21
dens ab eo tulit jugum boum & mactavit eos, & instrumentis boum coxit carnem, dedítq; populo, & comederunt: postea surgens secutus est Eliam, & ministravit ei.

10 *Qui dixit, Equidem zelo afficitus sum pro Deo exercituum, ob rejectum ab Israelitis fœdus tuum, destructa ab iis altaria tua, & prophetas tuos gladio interfectos; & cùm ego solus sim reliquus, ecce tamen ipsi quæsierunt necem animæ meæ. Dixit 11
ad eum, Egredere, & sta supra montem, quoniam Deus manifestatus est: & præcedent eum angeli ventorum montes disrumpentium, & lapides confringentium, attamen inter illos ventorum angelos non aderit apparitio habitaculi Dei. Tum post illos ventorum angelos aderunt angeli tonitruum, tunc tamen non apparebit habitatio Dei. Tum post angelos tonitruum, an- 12
geli ignis; sed ad præsentiam angelorum ignis non apparebit habitatio Dei. Denique post angelos ignis vox cantici cum quiete (id est, submissa.) Cùm id au- 13
disset Elia, operuit faciem suã amictu suo, & surgens stetit in ostio speluncæ. Tunc venit ad eum sermo Dei dicentis, Quid vel tibi est O Elia? Qui respondit, Zelo 14
motus sum coram Deo, Deo exercituum, quum violarent Israelitæ fœdus tuum, destruerent altaria tua, & prophetas tuos gladio perimerent; méque solo remanente, quæsierint animam meam ad perdendam illam. Ait illi Deus, Vade, revertere viã 15
tuã è deserto in Damascum, cúmque perveneris ad eam, ungito ibi Hazaelem in regem super gentem Aram: unges etiam 16
Jehu filium Namsi, regem super Israelitas: & regem constitues Elisæum Saphati filium de Abel-meholæ, ut sit propheta loco tui. Eritque ut qui evaserit gladium 17
Hazaelis, hunc interficiat Jehu: & qui evaserit gladium Jehu, hunc interficiat Elisæus. Restant autem inter Israelitas 18
septem millia, quorum genua non sunt incurvata Baali, & quorum ora non osculata sunt eum. Cùm itaque inde abiisset, in- 19
venit Elisæum Saphati filium ducentem ante se duodecim paria boum jugatorum, & ipse erat cum uno ex illis duodecim, & accedens ad eum Elia projecit super eum amictum suum. Qui dimissis duo- 20
decim illis, cucurrit post Eliam, dixitque ad eum, Ibo jam osculatum patrem meum & matrem meam, tum te sequar. Ait illi, Revertere: quidfeci tibi? Qui cùm re- 21
cessisset ab eo, accepit par boum, & mactavit eos, coxitque carnes eorum instrumentis aratri, & tulitque populo, & comederunt: deinde surrexit abitque cum Elia, & ministravit ei.

מלכים א : כ

CAP. XX. כ

triginta & ,suam virtutem omnem congregavit Aram rex hadad-Ben Et
1 וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קִבֵּץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ וּשְׁלֹשִׁים
super coarctavit & ,ascendit Et .currus & ,equos &,secum reges duo &
וּשְׁנַיִם מְלָכִים אִתּוֹ וְסוּס וָרָכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־
Achab ad nuncios Misitque .ea cum pugnavit & ,Someron
2 שֹׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ : וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אַחְאָב
;hadad-Ben dicit Sic :ei Dixitque .civitatem in Israel regem
3 מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הָעִירָה׃ : וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד
boni tui filii &,tuæ uxores &;ipsum mihi tuũ aurum &,tuum Argentum
כַּסְפְּךָ וְהֵבְךָ לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים
tuum verbum Secundùm :dixit & ,Israel rex respondit Et .ipsi mihi
4 לִי־הֵם׃ : וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ
nuncii sunt reversi Et.mihi quæ omnia & ,ego tibi ,rex mi domine
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־לִי : וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים
,te ad misi Quia :dicendo ,hadad-Ben dixit Sic :dixerunt atque
וַיֹּאמְרוּ כֹּה־אָמַר בֶּן־הֲדַד לֵאמֹר כִּי־שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
mihi tuos filios &,tuas uxores &,tuum aurum &,tuum Argentum:dicendo
לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וְהֵבְךָ וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי
,te ad meos servos mittam .cras tempus secundum Quinimò .dabis
5 תִּתֵּן׃ : כִּי׳ אִם־כָּעֵת מָחָר אֲשַׁלַּח אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ
omne ,erit & ,tuorum servorum domos & ,tuam domum scrutabuntur &
וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֶת בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־
vocavit Et.tollent &,suis manib' in ponent tuorum oculorũ concupiscibile
6 מַחְמַד עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ׃ וַיִּקְרָא
obsecro Cognoscite :ait & ,terræ seniores omnes Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־זִקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דְּעוּ־נָא
,meis uxoribus ,me ad misit quia :querens iste malum quoniam,videte &
וּרְאוּ כִּי רָעָה׳ הוּא מְבַקֵּשׁ כִּי שָׁלַח אֵלַי לְנָשַׁי
.eo ab prohibui non & ,meo auro & ,meo argento & ,meis filiis &
וְלִבָנַי וּלְכַסְפִּי וְלוּהֲבִי וְלֹא מָנַעְתִּי מִמֶּנּוּ׃
,audi.s Ne :populus omnis &,seniores omnes eum ad Dixeruntque
7 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם אַל־תִּשְׁמַע
meo domino Dicite :hadad-Ben nunciis Dixitque .acquieſcas neque
8 וְלוֹא תֹאבֶה׃ : וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי
:faciam ,prima in tuum servum ad misit. quibus Omnia :regi
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ בָּרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה
ei retulerunt &,nuncii abierunt &:facere potero non hoc verbum &
וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים וַיְשִׁבֻהוּ
,dii mihi faciant Sic :ait & ,hadad-Ben eum ad Misitque .rem
9 דָּבָר׃ : וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים
,populi omnis pugillis Someron pulvis ſuffecerit ſi ,addant ſic &
וְכֹה יוֹסִפוּ אִם־יִשְׁפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן לִשְׁעָלִים לְכָל־הָעָם
: Loquimini ,dixit & ,Israel rex respondit Et.meis pedibus in qui
11 אֲשֶׁר בְּרַגְלָי׃ : וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ
verbum audire ſecundùm ,fuit Et .aperiens ſicut accinctus ſe laudet Ne
12 אַל־יִתְהַלֵּל חֹגֵר כְּמַפְתֵּחַ׃ : וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ אֶת־הַדָּבָר
ad dixit & :tabernaculis in reges & ,ipſe bibens ipſe & ,hoc
הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא וְהַמְּלָכִים בַּסֻּכּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־
unus propheta ecce Et .civitatem ſuper poſuerunt & :Ponite ;ſuos ſervos
13 עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־הָעִיר׃ : וְהִנֵּה נָבִיא אֶחָד
:Dominus dixit Sic :dixit & ,Israel regem Achab ad accessit
נִגַּשׁ אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה׃
eam tradens ego Ecce ?hanc magnam turbam omnem vidisti Nonne
הֲרָאִיתָ אֶת כָּל־הֲמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הִנְנִי נֹתְנוֹ
,Achab Dixitque .Dominus ego quòd ſcies et ,hodie tua manu in
14 בְיָדְךָ הַיּוֹם וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ : וַיֹּאמֶר אַחְאָב
.provinciarum principum pueris In :Dominus dixit Sic :ait Et ?quo In
בְּמִי וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה׃ בְּנַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת
.Tu :dixit Et ? bellum ligabit Quis:dixit Et
וַיֹּאמֶר מִי־יֶאְסֹר הַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אָתָּה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XX.

1 PORRÒ Benadad rex Syriæ, congregavit omnem exercitũ ſuum, & triginta duos reges ſecum, & equos,& currus: & aſcendens pugnabat contra Samariam, & obſidebat eam.
2 Mittensque nuntios ad Achab
3 regem Iſrael in civitatẽ, Ait; Hæc dicit Benadad; Argentũ tuum,& aurũ tuum meum eſt: & uxores tuæ,& filii tui optimi,mei ſunt.
4 Reſpondítq; rex Iſrael ; Juxta verbum tuum, domine mi rex, tuus ſum ego,
5 & omnia mea. Revertentésq; nuntii ,dixerũt;Hæc dicit Benadad, qui miſit nos ad te ;Argentum tuum,& aurum tuum, & uxores tuas, & filios tuos
6 dabis mihi.Cras igitur hâc eâdem horâ mittam ſervos meos ad te, & ſcrutabuntur domum tuam,& domum ſervorũ tuorum: & omne quod eis placuerit, ponent in manibus ſuis,
7 & auferent. Vocavit autem rex Iſrael omnes ſeniores terræ, & ait ; Animadvertite, & videte,quoniam inſidietur nobis:miſit enim ad me pro uxoribus meis,& filiis, & pro argento & auro : & non abnui.
8 Dixerúntque omnes majores natu,& univerſus populus, ad
9 eum ;Non audias,neq; acquieſcas illi. Reſpondit itaq; nuntiis Benadad, Dicite domino meo regi;Omnia propter quæ miſiſti ad me ſervum tuum in initio,faciam:hanc autem rem
10 facere non poſſum. Reverſíq; nuntii retulerunt ei.Qui remiſit, & ait ;Hæc faciant mihi dii,& hæc addant,ſi ſuffecerit pulvis Samariæ pugillis omnis
11 populi qui ſequitur me. Et reſpondens rex Iſrael,ait;Dicite ei,Ne glorietur accinctꝰ æquè
12 ut diſcinctus. Factum eſt autem , cùm audiſſet Benadad verbum illud, bibebat ipſe & reges in umbraculis,& ait ſervis ſuis ; Circumdate civitatem. Et circumdederunt eam.
13 Et ecce propheta unus accedens ad Achab regem Iſrael, ait ei ;Hæc dicit Dominꝰ, Certè vidiſti omnem multitudinẽ hanc nimiam ? ecce,ego tradã eam in manu tua hodiè:ut ſci-
14 as,quia ego ſum Dominus. Et ait Achab, Per quem ? Dixítque ei;Hæc dicit Dominꝰ, Per pediſſequos principum provinciarum.Et ait,Quis incipiet prælíari ? Et ille dixit, Tu,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ κατέλιπεν Ἐλισαιὲ τὰς βόας, καὶ (κ)κατ- *Et deliquit Eliſæ boves, &* 20
ἔδραμεν ὀπίσω Ἠλιὲ, καὶ εἶπε, Καταφιλή- *cucurrit poſt Eliu, & dixit; De-*
σω † πατέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω Ϲου. καὶ *oſculabor patrem meum: et ſequar*
(λ) εἶπεν Ἠλιὲ, Ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά *poſt te. Et dixit Eliu; Reverte,*
Ϲοι. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτῦ· καὶ ἔ- *(i)quoniam feci tibi. Et reverſus* 21
λαϲε (μ) τὰ ζεύγη † βοῶν, καὶ (ν) ἔθυσε καὶ *à poſt eum: & cepit juga boum,*
ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι † βοῶν, καὶ ἔ- *& immolavit, et coxit ea in va-*
δωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέϛη καὶ ἐπο- *ſis boum: & dedit populo: &*
ρεύθη ὀπίσω Ἠλιὲ, καὶ ἐλειτούργει (ξ) αὐτῷ. *comederunt. Et ſurrexit, & ivit*
poſt Eliu: & miniſtrabat ei.

MS.A. (κ) ἐπέδραμεν (λ) εἶπεν αὐτῷ, Πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι (μ) τὸ ζεῦ-
γος (ν) ἔθυσεν, *ἐν τοῖς σκεύεσιν † βοῶν ἥψησεν αὐτὰ, καὶ ἔδωκαν
αὐτῷ. Καὶ ὡς Ἀδερ βασιλεὺς Συρίας Ϲυνήθροισεν πᾶϲ

Hic tranſponuntur capp. 20, et 21. quódque hîc eſt cap. 20. in MS.A. quemadmodùm et in Vulg.Lat. eſt 21. et vice verſâ.

ΚΕΦ. [κ'. CAP. [XX.

1 (α)ΚΑὶ ἀμπελὼν ἦν τῷ Ναϐουθαὶ τῷ *ET (a)vinea una erat Nabuthæ* 1
Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τὴν ἅλῳ Ἀχαὰϐ βασι- *Jezraelitæ juxta (b) aream A-*
2 λέως Ϲαμαρείας. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰϐ πρὸς *chaab regis Samariæ. Et locutus* 2
Ναϐουθαὶ, λέγων, Δός μοι † ἀμπελῶνά Ϲου, *eſt Achab ad Nabuthæ, dicens;*
καὶ ἔϛαι μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι (β) ἐγ- *Da mihi vineam tuam: & erit*
γίζων ἐϛὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω Ϲοι ἀμπελῶ- *mihi in hortum olerum: quoniam*
να ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν. εἰ δὲ ἀρέ- *propinquat hæc domus meæ: &*
σκει ἐνώπιόν Ϲου, δώσω Ϲοι ἀργύριον *dabo tibi vineam aliam bonam*
(γ) ἀλλαγμα ἀμπελῶνός Ϲου τούτου, καὶ ἔϛαι *ſuperam. Si verò placet coram*
3 μοι εἰς κῆπον λαχάνων. Καὶ εἶπε Ναϐουθαὶ *te, dabo tibi argentum, permuta-*
πρὸς Ἀχαὰϐ, Μὴ (δ) γένοιτό μοι παρὰ Θεῦ *tionem vineæ tuæ iſtius, & (c)*
μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου Ϲοί. *erit mihi in hortum olerum. Et* 3
4 (ε)Καὶ εἰσῆλθε τὸ πνεῦμα Ἀχαὰϐ πεπαρ- *dixit Nabuthæ ad Achaab; Non*
μένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ † κλίνης αὐτῦ, καὶ *fiat mihi à Deo meo, ut dem he-*
συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ οὐκ ἔφαγε *reditatem patrum meorum tibi.*
5 ἄρτον. Καὶ εἰσῆλθεν (ζ) Ἰεζάϐελ ἡ γυνὴ αὐτῦ *4 (d) Et turbatus eſt ſpiritus A-* 4
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, Τί τὸ *chaab: & dormivit in lectо ſuo,*
πνεῦμά Ϲου πεπαρῳνμένον, καὶ οὐκ εἰ σὺ ἐσθίων *& velavit faciem ſuam, & non*
6 ἄρτον; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Ὅτι ἐλάλησα πρὸς *manducavit panem. Et intravit* 5
Ναϐουθαὶ † (η) Ἰεζραηλίτην, λέγων, Δός μοι *Jezabel uxor ejus ad eum, &*
† ἀμπελῶνά Ϲου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλῃ, δώσω *locuta eſt ad eum; Quid ſpiritus*
Ϲοι ἀμπελῶνα ἄλλον (θ) ἀντ' αὐτῦ· καὶ εἶπεν, *tuus turbatus, & non es tu man-*
7 Οὐ δώσω Ϲοι κληρονομίαν πατέρων μου. Καὶ *ducans panem? Et dixit ad eam;* 6
εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἰεζάϐελ ἡ γυνὴ (ι) αὐτῦ, *Quia locutus ſum ad Nabuthæ*
Σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλεία ἐπὶ Ἰσραήλ; *Jezraelitam, dicens; Da mihi vi-*
(κ) ἀνάϛηθι καὶ φάγε ἄρτον καὶ ϲαυτῦ χαῦ· *neam tuam argento; ſi autem ve-*
(λ) ἐγὼ δώσω Ϲοι † ἀμπελῶνα Ναϐουθαὶ *lis, dabo tibi vineam aliam pro*
8 τῦ (μ) Ἰεζραηλίτου. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ *ea: & dixit, Non dabo tibi he-*
τῷ ὀνόματι Ἀχαὰϐ, καὶ ἐσφραγίσατο τῷ *reditatem patrum meorum. Et* 7
δακτυλίδι αὐτῦ· καὶ ἀπέϛειλε τὸ βιβλίον *dixit ad eum Jezabel uxor ejus,*
9 τοῖς πρεσϐυτέροις (ν) καὶ τοῖς ἐλευθέ- *Tu nunc ſic facis (e) regem ſuper*
ροις τοῖς κατοικοῦσι μετὰ Ναϐουθαί. Καὶ ἐγέ- *Iſrael? Surge, & manduca pa-*
γραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων, Νηϛεύσατε *nem, (f) & eſto tuî ipſius: ego*
10 νηϛείαν, καὶ κάθισατε † Ναϐουθαὶ ἐν ἀρχῇ *verò dabo tibi vineam Nabuthæ*
τῦ λαῦ· Καὶ (ξ) ἐϛησάτωσαν δύο ἄνδρας υἱὲς *Jezraelitæ. Et ſcripſit librum in* 8
Βελιὰλ ἐξεναντίας αὐτῦ, καὶ καταμαρ- *nomine Achaab, et ſignavit annu-*
τυρησάτωσαν αὐτῦ, λέγοντες, Εὐλόγηϲε *lo illius. Et miſit librum ad ſeni-*
Θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν, *ores, & (g) liberos, eos qui*
καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτὸν, καὶ ἀποθανέτω. *habitabant cum Nabuthæ. Et* 9
erat ſcriptum in libris, dicens;
Jejunate jejunium, & ſedete ſa-
cite Nabuthæ in (h) principio po- 10
puli: Et collocate duos viros filios
iniquorum ex adverſo ejus: &
teſtentur contra eum, dicentes;
(i) Benedixit Deum, & regem.
Et (k) producant eum, et lapident
eum: et moriatur.

MS.A. Κεφ.κα'. (α) Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν ἐν
τῷ Ναϐουθαὶ τῷ Ἰσραηλίτῃ παρὰ *τῷ ἅλῳ (β) ἐγγίων (γ) ἀνταλλαγμα τῦ
ἀμπελῶνος τούτου, (δ) γένοιτο παρὰ (ε) Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰϐ πρὸς οἶκον αὐτῦ
συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν
Ναϐουθαὶ ὁ Ἰσραηλίτης, καὶ εἶπεν, Οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου.
καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ † (ζ) πρὸς αὐτὸν Ἰεζάϐελ ἡ γυνὴ αὐτῦ, * [καὶ εἰσῆλθεν
πρὸς αὐτὸν] καὶ ἐλάλησεν (η) Ἰσραηλίτην, (θ) ἀντὶ τούτου· (ι) αὐτῦ, Νῦν
εἰ ὅτι ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ (κ) ἀνάϛηθι, φάγε (λ) ἐγὼ δώσω (μ) Ἰσραηλίτου.
(ν) καὶ πρὸς τοὺ ἐλευθέρους οἳ ἐν τῇ πόλει αὐτῦ τοὺς (ξ) καθίσαι † Ἰεζάϐελ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כ

1 וּבַר הֲדַד מַלְכָּא דַּאֲרָם כְּנַשׁ יַת כָּל מַשְׁרְיָתֵיהּ וְתַלְתִּין תַּרִין מַלְכִּין עִמֵּיהּ וְסוּסִין וּרְתִיכִין
2 וְסָלִיק וְצַר עַל שֹׁמְרוֹן וַאֲגַח קְרָבָא בָּהּ׃ : וּשְׁלַח אוֹנְדִין לְוָת אַחְאָב מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל
3 לְקִרְתָּא׃ : וְאָמַר לֵיהּ כִּדְנָן אָמַר בַּר הֲדַד כַּסְפָּךְ וְדַהֲבָךְ דִּילִי הוּא וְנָשָׁךְ וּבְנָךְ שַׁפִּירַיָּא
4 דִּילִי אִנּוּן׃ : וַאֲתִיב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר כְּפִתְגָמָךְ רִבּוֹנִי מַלְכָּא דִּילָךְ נַפְשִׁי וְכָל דִּילִי׃
5 וְתָבוּ אוֹנְדַיָּא וַאֲמָרוּ כִּדְנָן אָמַר בַּר הֲדַד לְמֵימַר אֲרֵי שְׁלַחִית לְוָתָךְ לְמֵימַר כַּסְפָּךְ וְדַהֲבָךְ
6 וְנָשָׁךְ וּבְנָךְ לִי תִּתֵּן : אֱלָהֵן כְּעִדָּנָא הָרֵין מְחַר אֶשְׁלַח יָת עַבְדַי לְוָתָךְ וְיִבְלְשׁוּן יָת בֵּיתָךְ
7 וְיָת בָּתֵּי עַבְדָךְ וִיהֵי כָּל רְנָנָא בְּעֵינָךְ יְשַׁוּוֹן בִּידֵיהוֹן וְיִסְבּוֹן׃ וּקְרָא מַלְכָּא דִּישְׂרָאֵל לְכָל
סָבֵי אַרְעָא וַאֲמַר דְּעוּ כְעַן וְחֲזוֹ אֲרֵי בִישְׁתָּא דֵּין בָּעֵי אֲרֵי שְׁלַח לִי לְנָשַׁי וּלְבָנַי וּלְכַסְפִּי
8 וּלְדַהֲבִי וְלָא מְנָעִית מִנֵּיהּ׃ וַאֲמָרוּ לֵיהּ כָּל סָבַיָּא וְכָל עַמָּא לָא תִשְׁמַע וְלָא תֵיבֵי׃ : וַאֲמַר
9 לְאוֹנְדֵי בַּר הֲדַד אֲמָרוּ לְרִבּוֹנִי מַלְכָּא כָּל דִּי שְׁלַחְתָּא לְעַבְדָךְ בְּקַדְמֵיתָא אֶעְבִּיד וּפִתְגָמָא
הָדֵין לָא אֶפּוּל לְמֶעְבַּד וַאֲזָלוּ אוֹנְדַיָּא וַאֲתִיבוּהִי פִּתְגָמָא׃ : וּשְׁלַח לֵיהּ בַּר הֲדַד וַאֲמַר
10 כְּדֵין יַעְבְּדוּן לִי דַּחֲלָתָא וְכְדֵין יוֹסְפוּן אִם יִסְפּוֹק עַפְרָא דְשׁוֹמְרוֹן לְמִסַּב בְּשָׁעוֹלֵי פַּרְסַת
11 רַגְלֵי עַמָּא דְעִמִּי׃ : וַאֲתִיב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר אֱמָרוּ לֵיהּ לָא יִשְׁתַּבַּח דְּמִזְדָּרֵז וְנָחִית
12 בְּקִרְבָא כְּגַבָּר דְּנָצַח וְסָלִיק מִנֵּהּ׃ : וַהֲוָה כַּד שְׁמַע יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְהוּא שָׁתֵי הוּא וּמַלְכַיָּא
13 בְּמַטַּלְיָא וַאֲמַר לְעַבְדּוֹהִי אוּזְדּוּ וּכְמָנוּ עַל קִרְתָּא׃ : וְהָא נְבִיָּא חַד קְרִיב לְוָת אַחְאָב מַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר יְיָ הַחֲזֵיתָא יָת כָּל הֲמוֹנָא סַגִּיאָה הָדֵין הָא אֲנָא מְסַר לֵיהּ בִּידָךְ
יוֹמָא דֵין וְתִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃ : וַאֲמַר אַחְאָב בְּמַן וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר יְיָ בְּעוּלֵמֵי רַבְרְבֵי מְדִינָתָא
14 וַאֲמַר מַן יְסַקֵּים קְרָבָא וַאֲמַר אַתְּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

ET Bar-hadad rex Aram congregavit omnem exercitum ſuum, triginta 1
duos reges ſecum, & equos & currus ; & aſcendit, & obſedit Somron, &
bellum inivit in eam. Et miſit nuncios ad Ahhab regem Iſrael in urbem. 2
Et dixit illi, Sic dixit Bar-hadad, Argentum tuum & aurum tuum meum 3
eſt, & uxores tuæ,& filii tui pulchri mei ſunt. Et reſpondit rex Iſrael, & 4
dixit,Juxta verbum tuum domine mi rex,tua eſt anima mea,& omne quod
mihi eſt. Et redierunt nuncii,& dixerunt,Sic dixit Ben-hadad,dicendo : 5
Quia miſi ad te,dicendo: Argentum tuum,& aurum tuũ,& uxores tuas,&
filios tuos mihi dabis. Sed tempore hoc,cras mittam ſervos meos ad te,& 6
ſcrutabuntur domum tuam, & domos ſervorum tuorum, & erit, omnem
concupiſcentiam oculorum tuorum ponent in manu ſua, & accipient.
Et vocavit rex Iſrael omnes ſenes terræ, & dixit, Cognoſcite, quæſo, & 7
videte quòd malum iſte quærit ; nam miſit ad me pro uxoribus meis, &
pro filiis meis, & pro argento meo,& pro auro meo:& non denegavi ei.
Et dixerunt ei omnes ſenes, & omnis populus, Non pareas neq; velis. Et 8
dixit nunciis Bar-hadad, Dicite domino meo regi, omnia quæ miſiſti ad 9
ſervum tuum initio faciam, ſed rem iſtam non potero facere : & abierunt
nuncii, & reſponderunt illi verbum. Et miſit illi Bar-hadad, & dixit, Sic 10
faciant mihi Timores mei, & ſic addant, ſi ſuffecerit pulvis Somron, ut
feratur ſoleis plantarum pedum populi qui mecum erit. Et reſpondit rex 11
Iſrael,& dixit,Dicite illi,Ne laudet ſe expeditꝰ,& deſcendens in prœlium,
ſicut vir qui vincit, & aſcendit ex eo. Et fuit cùm audiſſet verbum hoc, & 12
ille bibebat, ipſe & reges in tentoriis : & dixit ſervis ſuis, Expedimini: &
poſuerunt ſe in inſidiis adverſus urbem. Et ecce propheta unus acceſſit ad 13
Ahhab regem Iſrael, & dixit, Sic dixit Dominus, Num vidiſti omnem
multitudinem magnam hanc ? ecce ego trado illam in manu tua hodie,ut
cognoſcas quòd ego ſum Dñs. Et dixit Ahhab, Per quem ? & dixit, Sic 14
dixit Dominus, Per adoleſcentes magnatum provinciarum : & dixit,
Quis ordinab it prœlium ? & dixit, Tu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

1 POrrò filius Hadad rex Edom collectâ totâ militiâ suâ, & triginta duobus regib' quos secum habebat, necnon equis & curribus; ascendit & castra posuit adversùs Samariam, & oppugnavit eam. 2 Deinde missis legatis ad Ahab regem Israelis, Dixit ad eùm, 3 Sic dicit Hadad, Argentum & aurum tuum, meum est; & uxores ac filii tui elegantes, mihi sunt. 4 Respondens rex Israelis ait; Juxta sermonem tuum domine mi rex, tam ego quàm quicquid possideo, tuum est. 5 Sed legati *denùo* redeuntes dixerunt, Sic dicit filius Hadad, Miserâ ad te initio, quòd argentum & aurum tuum & uxores ac filios tuos mihi dares: 6 Cras verò hoc ipso tempore mittam ad te servos meos; & scrutabuntur domos tuas & domos servorum tuorum: & quicquid jucundum videbitur eis, tollent manibus suis, & venient. 7 Quamobrem rex Israel convocatis omnibus terræ senioribus, dixit eis; Cognoscite, & videte quòd malum quærat iste: misit enim pro uxoribus ac filiis meis, & pro argento et auro meo, nec denegavi ei. 8 Dixerunt ad eum omnes seniores et universus populus; Ne auscultes, néve acquiescas. 9 Dixit ergò legatis filii Hadad, Dicite domino meo regi, Quicquid initio mandásti servo tuo, faciam: rem verò istam facere minimè possum. Abierunt itaque nuntii, et retulerunt ei responsum. 10 Misit ad eum filius Hadad, et ait; Sic faciant mihi dii, et sic addant mihi, si sufficerit pulvis Samariæ populo qui mecum est, *ut* vel pugillum quisque capiat. 11 At rex Israelis respondens ait, Dicite, Ne glorietur qui ligat ut is qui solvit. 12 Qui cùm audisset responsum istud (bibebat autem *tunc* unà cum regibus in tentoriis) dixit servis suis, Premite obsidione civitatem. 13 Interim ecce propheta quidam accessit ad regem Israelis, et ait illi, Sic dicit Dominus, Vides omnem exercitum hunc maximum? en traditurus sum eum in manus tuas hodiè, ut sciatis me esse Dominum. 14 Dixit Ahab, Per quos? Ait illi, Per juvenes et magnates urbis. Dixit ad eum, Quis prior aciem componet? Ait illi, Tu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

1 BEn-haddad autem rex Aram congregavit totum exercitum suum, & stipatus triginta duobus regibus, equis, atque desultoriis, ascendit in Samariam præliaturus adversùs incolas ejus. Tum misit nuntios 2 ad Achabum regem Israelitarum in urbem Samariam locum residentiæ ipsius, Et 3 ait, Sic dicit Ben-haddad, Argentum quidem & aurum tuum, meum est: sic etiam filii tui & uxores tuæ pulcherrimæ sunt quoque meæ. 4 Respondit Rex Israelitarũ, & ait; Quemadmodum dixit dominus meus rex, ego & quicquid meum est, ipsius sumus. 5 Reversi sunt autem nuntii & dixerunt, Sic ait Ben-haddad: Mandaveram equidem ut mihi traderes argentum & aurum tuum, uxores & filios tuos: 6 At crastinâ die, pari tempore mittam ad te servos meos ut scrutentur domum tuam, & domos servorum tuorum, considerent omne pretiosum ac pulchrum oculis tuis, tollant illud manib' suis, & afferant. 7 Igitur accersitis rex Israel omnibus terræ senioribus, dixit; Cognoscite jam, & considerate hunc; sanè malum quærit; miserat ad me pro uxoribus & filiis meis, argento atque auro meo, nec denegaveram ei. 8 Respondernnt seniores & universus populus, & dixerunt; Ne obedias, néve te submittas. 9 Quarè dixit ad legatos, Dicite domino meo regi, Ego primam legationem planè exequar, hujus verò legationis exequendæ nullus est mihi modus. Abeuntibus ergò nuntiis, & talia verba referentibus, 10 Remisit ad eum Ben-haddad dicens; Sic faciant mihi dii, & sic addant, si pulvis Samariæ satis sit ante populum qui mecum est. 11 Respondit ei rex Israelitarum, & ait; Ne jactet se homo cui jucundum est bellũ, velut is qui eo se expedit extricátque. 12 Qui cùm audisset hujusmodi verba (is autem jam biberat cum regibus in tentoriis) dixit servis suis, In unum cogimini, & insidiamini civitati. 13 Tunc accedens quidam prophetarum ad Achab regem Israelitarum, dixit; Sic ait Deus, Vidésne hanc turbam magnam? hodiè cadere faciam illam in manum tuam, & cognosces me esse Deum. 14 Respondens Achab dixit, Per quem fiet actus hic heroicus? qui dixit, Sic ait Deus, Per pueros præcipuorum urbis. Dixit, Ecquis instruet aciem? Respondit, Tu.

מלכים א : כ

ducenti fuerunt & :provinciarum principum pueros recenſuit Et

15 וַיִּפְקֹד אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם
omnium populum omnem recenſuit eos poſt & : triginta & ,duo
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקַד אֶת־כָּל־הָעָם כָּל־
.meridie in ſunt egreſſi Et .millia ſeptem Iſrael filiorum
16 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים : וַיֵּצְאוּ בַּצָּהֳרָיִם
triginta , reges & ipſe ,tabernaculis in ebrius *bibens* hadad-Ben Et
וּבֶן־הֲדַד שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בַּסֻּכּוֹת הוּא וְהַמְּלָכִים שְׁלֹשִׁים
principum pueri ſunt egreſſi Et .ei auxiliantes reges duo &
17 וּשְׁנַיִם מְלָכִים עֹזְרִ֖ים אֹתוֹ : וַיֵּצְאוּ נַעֲרֵי שָׂרֵי
, ei nunciaverunt & ,hadad-Ben miſit & ,initio in provinciarum
הַמְּדִינוֹת בָּרִאשֹׁנָה וְיִשְׁלַח בֶּן־הֲדַד וַיַּגִּידוּ לוֹ
pacem ad Sive : ait Et .Someron de ſunt egreſſi Viri : dicendo
18 לֵאמֹר אֲנָשִׁים יָצְאוּ מִשֹּׁמְרוֹן : וַיֹּאמֶר אִם־לְשָׁלוֹם
,fuerint egreſſi bellum ad ſive : vivos eos capite ,fuerint egreſſi
יֵצְאוּ תִּפְשׂוּם חַיִּים וְאִם לְמִלְחָמָה יֵצְאוּ
principum pueri ; urbe de ſunt egreſſi ii Et .eos *prehendite* vivos
19 חַיִּים תִּפְשׂוּם : וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר נַעֲרֵי שָׂרֵי
vir percuſſerunt Et .eos poſt qui exercitus & ,provinciarum
הַמְּדִינוֹת וְהַחַיִל אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם : וַיִּכּוּ אִישׁ
evaſit & ; Iſrael eos eſt perſecutus & ,Aram fugerunt & ,*ſuum* virum
20 אִישׁוֹ וַיָּנֻסוּ אֲרָם וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּלֵט
eſt egreſſus Et .equites & ,equo ſuper Aram rex hadad-Ben
בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם עַל־סוּס וּפָרָשִׁים : וַיֵּצֵא
21 percuſſit & ; *currum* & ,*equum* pereuſſit & ,Iſrael rex
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־הַסּוּס וְאֶת־הָרָכֶב וַיַּךְ
,Iſrael regem ad propheta acceſſit Et .magna plaga Aram *in*
22 בַּאֲרָם מַכָּה גְדוֹלָה : וַיִּגַּשׁ הַנָּבִיא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
; facias quod . vide & ,ſcito & ,confortare ,Vade : ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִתְחַזָּק וְדַע וּרְאֵה אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה
ſervi Et .te *ſuper aſcendens* Aram rex ,anni reverſione in quia
23 כִּי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה מֶלֶךְ אֲרָם עֹלֶה עָלֶיךָ : וְעַבְדֵי
; eorum dii montium Dii : eum ad dixerunt .Aram regis
מֶלֶךְ־אֲרָם אָמְרוּ אֱלֹהֵי הָרִים אֱלֹהֵיהֶם
,campeſtri in *eis* cum pugnemus veruntamen & :nobis prævaluerunt idcirco
עַל־כֵּן חָזְקוּ מִמֶּנּוּ וְאוּלָם נִלָּחֵם אֹתָם בַּמִּישׁוֹר
: fac hoc verbum Et .eis prævalebimus *non ſi*
24 אִם־לֹא נֶחָזָק מֵהֶם : וְאֶת־הַדָּבָר הַזֶּה עֲשֵׂה
.eis pro *comites* pone & ,ſuo loco è *virum* reges recedere Fac
הָסֵר הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקֹמוֹ וְשִׂים פַּחוֹת תַּחְתֵּיהֶם :
, te à *cadentem* exercitum ſecundùm exercitum tibi numerabis tu Et
25 וְאַתָּה תִמְנֶה־לְךָ חַיִל כַּחַיִל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ
,*campeſtri* in eis cum pugnabimus &,*currum ſicut currum* &,*equum ſicut equum* &
וְסוּס־כַּסּוּס וְרֶכֶב כָּרֶכֶב וְנִלָּחֵם אוֹתָם בַּמִּישׁוֹר
.ſic fecit & ,eorum vocem *ad* audivit Et .eis prævalebimus *non ſi*
אִם־לֹא נֶחָזָק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיַּעַשׂ כֵּן :
aſcendit & ; Aram hadad-Ben recenſuit & ,anni reverſione in fuit Et
26 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן־הֲדַד אֶת־אֲרָם וַיַּעַל
,ſunt numerati Iſrael filii Et .Iſrael cum bellum ad ,Aphec in
27 אֲפֵקָה לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָתְפָּקְדוּ
filii ſunt caſtrametati & :eorũ occurſum *ad* abierunt & ,*vedatti calculum in* &
וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם וַיַּחֲנוּ בְּנֵי־
repleverũt Aramæi &:*caprarum denudati* greges duo tanquã eos contra Iſrael
יִשְׂרָאֵל נֶגֶד֙ חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ
,Iſrael regem ad ait & ,Dei vir acceſſit Et .terram
28 אֶת־הָאָרֶץ : וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
montium Deus ,*Aram* dixerunt quòd eo Pro :Domin' dixit Sic : ait &
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי הָרִים
multitudinem omnem dabo & : *ipſe* vallium Deus non &,Domin'
יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־הֲמוֹן
.Dominus *ego* quòd ſcietis & ,*tua* manu in hanc magnam
הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה :

Verſio VULG. LAT.

15 Recenſuit ergò pueros principum provinciarum,& reperit numerum ducentorum triginta duorum : & recenſuit poſt eos populum, omnes filios Iſ-
16 rael, ſeptem millia: Et egreſſi ſunt meridié. Benadad autem bibebat temulentus in umbraculo ſuo,& reges triginta duo cum eo,qui ad auxiliũ ejus ve-
17 nerant. Egreſſi ſunt autẽ pueri principum provinciarũ in prima fronte. Miſit itaque Benadad. Qui nuntiaverunt ei, dicentes;Viri egreſſi ſunt de Sa-
18 maria. Et ille ait;Sive pro pace veniũt,apprehẽdite eos vivos:ſive ut prælientur,vivos eos
19 capite. Egreſſi ſunt ergò pueri principũ provinciarũ,ac reliquus exercitus ſequebatur: Et
20 percuſſit unuſquiſque virum,qui contra ſe veniebat : fugerúntque Syri, & perſecutus eſt eos Iſrael. Fûgit quoque Benadad rex Syriæ in equo cum equiti-
21 bus ſuis. Necnon egreſſus rex Iſrael percuſſit equos et curr',& percuſſit Syriã plagã magnã.
22 (Accedens autẽ propheta ad regem Iſrael,dixit ei ; Vade,& confortare, & ſcito , & vide quid facias:ſequenti enim anno rex Syriæ aſcendet contra
23 te.) Servi verò regis Syriæ dixerunt ei ; Dii montium ſunt dii eorum, ideò ſuperaverunt nos:ſed meli' eſt ut pugnem' contra eos in campeſtribus,&
24 obtinebim' eos.Tu ergò verbum hoc fac ; Amove reges ſingulos ab exercitu tuo,& pone
25 principes pro eis: Et inſtaura numerũ militũ qui ceciderũt de tuis,& equos ſecundùm equos priſtinos,& curr' ſecundùm curr' quos antè habuiſti: & pugnabim' contra eos in
26 campeſtrib',& videbis q̃ obtinebimus eos.Credidit conſilio eorum,& fecit ita. Igitur poſtquàm annus tranſierat,recenſuit Benadad Syros, & aſcendit in Aphec,ut pugnaret
27 contra Iſrael. Porrò filii Iſrael recenſiti ſunt , & acceptis cibariis profecti ex adverſo, caſtráque metati ſunt contra eos,quaſi duo parvi greges caprarum : Syri autem repleve-
28 runt terram. (Et accedens unus vir Dei, dixit ad regem Iſrael ; Hæc dicit Domin' ; Quia dixerunt Syri ; Deus montium eſt Dominus, & non eſt Deus vallium : dabo omnem multitudinem hanc grandem in manu tua, & ſcietis quia ego ſum Dominus.)

Verſio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐπόίησ῾ε οἱ (ο) ἄνδρες τ῀ πόλεως ἀυτ῀ οἱ πρεσβύτεροι κ᾽ οἱ ἐλεύθεροι (π) οἱ κα-
οικ῀ύντες ἐν τ῀ῃ πόλῃ ἀυτ῀ῃ, (ρ) κα῀ὼς ἀπέ-
στειλε πρὸς ἀυτ῀ὸν (σ) Ἰεζάβελ, κ᾽ κα῀τὰ ἐ-
γράψατο ἐν τ῀οῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλε πρὸς
(τ) ἀυτ῀ούς. Καὶ ἐκάλεσαν νησείαν, κ᾽ ἐκά-
θησ῾ε τ῀ Ναβυθαὶ (υ) ἐν ἀρχ῀ῇ τ῀ῶ λαῶ. Καὶ
(ρ) εἰσ῀ῆλθον δύο ἄνδρες (χ) υἱοὶ παρανόμων,
κ᾽ ἐκάθησ῾ε ἐξεναντίας ἀυτ῀ου, κ᾽ (ψ) κατεμ῀αρ-
τύρησ῾ε αὐτ῀ῷ, λέγοντες, Εὐλόγηκας θε῀όν κ᾽
βασιλέα. κ᾽ ἐξήγαγον ἀυτ῀ὸν ἔξω τ῀ῆς πόλεως,
κ᾽ ἐλιθοβόλησ῾ε ἀυτ῀ὸν ἐν λίθοις, κ᾽ ἀπέ-
θανε. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγον-
τες, Λελιθοβόλη῀ται Ναβυθαὶ, κ᾽ τέθνηκε.
15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν (ω) Ἰεζάβελ, κ᾽ εἶπεν
πρὸς Ἀχαάβ, Ἀνάστα, κληρονόμει τ῀ὴν ἀμ-
πελῶνα Ναβυθαὶ τ῀ῆς (α) Ἰεζραηλίτης, ὃς ὐκ
ἔδωκά σοι ἀργυρίου, ὅτι ὐκ ἔστι Ναβυθαὶ ζῶν,
16 ὅτι τέθνηκε. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαὰβ
ὅτι τέθνηκε Ναβυθαὶ ὁ (β) Ἰεζραηλίτης, κ᾽
διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἀυτ῀ου, κ᾽ περιεβάλετο
σάκκον. κ᾽ ἐγένετο μ῀ετ᾽ ταῦτα, κ᾽ (γ) ἀνέστη
κ᾽ κατέβη Ἀχαὰβ εἰς τ῀ὸ ἀμπελῶνα Να-
θυθαὶ τ῀ (δ) Ἰεζραηλίτου κληρονομ῀ῆσαι ἀυτ῀όν.
17 Καὶ ἔ῀ῃπε κύριος πρὸς Ἠλιὲ τ῀ὸν Θεσβίτην,
18 λέγων, Ἀνάστηθι κ᾽ κατάβηθι εἰς (ε) ἀπαν-
τ῀ὴν Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσρα῀ὴλ τ῀ῆ ἐν Σαμα-
ρείᾳ, ὅτι ἰδ῀οὺ ἐν ἀμπελῶνι (ζ) Ναβυθαὶ,
ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομ῀ῆσαι ἀυτ῀όν.
19 Καὶ λαλήσ῾εις πρὸς ἀυτ῀ὸν, λέγων, Τάδε λέ-
γει κύριος, Ὡς ζ῀ὺ ἐφόνευσας κ᾽ ἐκληρο-
νόμησας, διὰ τ῀ουτο τάδε λέγει κύριος, Ἐν
παντὶ τόπῳ ᾧ (η) ἔλιξαν αἱ ὗες κ᾽ οἱ κύνες
τὸ αἷμα Ναβυθαὶ, ἐκεῖ (θ) λιξόυσιν οἱ κύνες
τὸ αἷμά ζου, (ι) κ᾽ αἱ πόρναι λόυσ῾ονται ἐν τ῀ῷ
αἵματί ζου. Καὶ ἔ῀ῃπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιὲ,
Εἰ ἐυρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; κ᾽ ἔ῀ῃπεν, Εὕρη-
κα· διότι μάτην πέπρασαι ποιῆσαι τὸ πο-
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, παροργίσαι ἀυτ῀όν.
21 Ἰδ῀οὺ ἐγὼ ἐπάγω ὄπι῀σω ζου κακὰ᾽ κ᾽ ἐκκαύσω
ὀπι῀σω ζου, κ᾽ ἐξολοθρεύσω τ῀ῷ Ἀχαὰβ ὐ-
ρῦντα πρὸς τ῀οῖχον, κ᾽ ζυνεχόμενον κ᾽ ἐσκα-
22 λισμένον ἐν Ἰσρα῀ήλ. Καὶ δώσω τ῀ὸ οἶκον
ζου ὡς τ῀ὸ οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱ῀ου Ναβὰτ, κ᾽ ὡς τ῀ὸ
οἶκον Βαασὰ υἱ῀ου Ἀχιὰ, διὰ τ῀ὴν παροργισμά-
των ὧν παρώργισας κ᾽ ἐξήμαρτες τ῀ὸν Ἰσ-
23 ρα῀ήλ. Καὶ τ῀ῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος,
λέγων, Οἱ κύνες κατα῀φάγον῀ται ἀυτ῀ὴν ἐν τ῀ῷ
24 προτειχίσματι τ῀ῆς Ἰεζραέλ. Τὸν τεθνηκότα
τ῀ῆς Ἀχαὰβ ἐν τ῀ῇ πόλει (κ) φάγον῀ται οἱ
κύνες, κ᾽ τὸν τεθνηκότα ἀυτ῀ῆς ἐν τ῀ῷ
πεδίῳ (λ) φάγον῀ται τὰ πετεινὰ τ῀οῦ
οὐρανο῀ῦ.

MS.A. (ο) ἄνδρες πόλεως (π) οἱ καθήμενοι ἐν πόλει (ρ) καθὰ (σ) Ἰε-
ζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν(τ)αὐτ῀οῖς. * Ἐκάλεσεν(υ)ἐν νηφθῇ τ῀ῆ (φ)ἡλ-
θον (χ) οἱ υἱοὶ (ψ) καλεμβρύησαν ἄνδρες τ῀ὰ ἀποστασίας τ῀ῆ Ναβυθαὶ
κατέναντι τ῀ῆς λαῦ, λέγοντες, Ηὐλόγησεν Ναβυθαὶ θεὸν (ω) Ἰεζάβελ,
ὅτι λελιθοβόλη῀ται Ναβυθαὶ κ᾽ ἀπέθανεν, κ᾽ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς (α) Ἰσ-
ραηλίτου, (β) Ἰσραηλίτης, (γ) ἀνάστα Ἀχαὰβ κ᾽ κατάβηθι εἰς (δ) Ἰσ-
ραηλίτου (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ναβυθαὶ, * κατέβησαν κληρονομ῀ῆσαι ἀυτ῀όν.
(η) ἔλιξαν οἱ κύνες κ᾽ αἱ ὗες τὸ (θ) λίξουσιν τὸ (ι) κ᾽ πόρναι (κ) κατα-
φάγον῀ται (λ) κατεφάγον῀ται

Targum JONATHAN.

וּמְנָא֙ית עוּלֵמֵי רַבְרְבֵי מְדִינָתָא֙ וַהֲוָו֙ מָאתָן וּתְלָתִין וּתְרֵין וּבַתְרֵיהוֹן מְנָא֙ יָת כָּל עַמָּא֙
כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שַׁבְעָא֙ אַלְפִין : וּנְפָקוּ בְּטִיהֲרָא֙ וּבַר הֲדַד שָׁתֵי רַוֵי בְּמַטַלְיָא֙ הוּא֙
וּמַלְכַיָּא֙ תְּלָתִין וּתְרֵין מַלְכַיָּא֙ מְסַעְרִין לֵיהּ : וּנְפָקוּ עוּלֵמֵי רַבְרְבֵי מְדִינָתָא֙ בְּקַדְמֵיתָא֙
וְשַׁלַּח בַּר הֲדַד וְחַוְיוּ֙ לֵיהּ לְמֵימַר גַּבְרִין נְפָקוּ מִשּׁוֹמְרוֹן : וַאֲמַר אִם לְשָׁלְמָא֙ נְפָקוּ
אֲחוּדוּנוּן כַּד חַיִּין וְאִם לְקְרָבָא֙ נְפָקוּ כַּד חַיִּין אֲחוּדוּנוּן : וְאִלֵּין נְפָקוּ מִן קִרְיְתָא֙ עוּלֵמֵי
רַבְרְבֵי מְדִינָתָא֙ וְחֵילָא֙ דְּבַתְרֵיהוֹן : וּקְטָלוּ גְּבַר נַבְרוֹהִי וַאֲפֵכוּ אֱנָשׁ אֲרָם וְרַדְפוּנוּן
יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתֵּיזִיב בַּר הֲדַד מַלְכָּא֙ דַּאֲרָם עַל סוּסְוָתָא֙ וּפָרָשִׁין : וּנְפַק מַלְכָּא֙
דְּיִשְׂרָאֵל וּמְחָא֙ יָת סוּסְוָתָא֙ וּמַגִּיר יָת רְתִיכְיָא֙ וּמְחָא֙ בְּאֱנָשׁ אֲרָם מַחְתָּא֙ סַגִּיאָה : וּקְרִיב
נְבִיָּא֙ לְוָת מַלְכָּא֙ דְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵיל אִתְקַף וְדַע וְחֲזִי יָת דְּתַעְבֵּיד אֲרֵי לְזִמַן סוֹפָא֙
דְּשַׁתָּא֙ מַלְכָּא֙ דַּאֲרָם סָלִיק עֲלָךְ : וְעַבְדֵי מַלְכָּא֙ דַּאֲרָם אֲמָרוּ לֵיהּ אֱלָהָא֙ דְּשַׁלִּיט עַל
טוּרַיָּא֙ אֱלָהוֹן עַל כֵּן תַּקִּיפוּ מִנָּנָא֙ וּבְרַם נְגִיחַ עִמְּהוֹן בְּמֵישְׁרָא֙ אִם לָא֙ נִתְקַף מִנְּהוֹן :
וְיָת פִּתְגָמָא֙ הָדֵין עֲבֵיד אַעְדֵּי מַלְכַיָּא֙ גְּבַר מֵאֲתְרֵיהּ וּמַנֵּי שַׁלְטוֹנַיָּא֙ חֲלוּפֵיהוֹן : וְאַתְּ תְּמַנֵּי
לָךְ מַשְׁרִין כְּמַשְׁרִין דְּאִתְקְטָלָא֙ מִנָּךְ וְסוּסִין כְּסוּסִין וּרְתִיכִין כִּרְתִיכִין וְנִגִּיחַ עִמְּהוֹן
בְּמֵישְׁרָא֙ אִם לָא֙ נִתְקַף מִנְּהוֹן וְקַבֵּל לְמֵימְרֵיהוֹן וַעֲבַד כֵּן : וְהַוָה לְזִמַן סוֹפָא֙ דְּשַׁתָּא֙
וּמְנָא֙ בַּר הֲדַד יָת אֱנָשׁ אֲרָם וְסָלִיק לַאֲפֵק לְאִתְחָא֙ קְרָבָא֙ עִם יִשְׂרָאֵל : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אִתְמְנִיאוּ֙ וְאִזְדַּמָּנוּ֙ וְאָזְלוּ לְקַדְמוּתְהוֹן וּשְׁרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקֳבֵלְהוֹן כִּתְרֵין גְּדָיֵי עִזֵּי וַאֲנָשׁ
אֲרָם מְלִיאוּ יָת אַרְעָא֙ : וּקְרִיב נְבִיָּא֙ דְּיָ֙ וַאֲמַר לְוָת מַלְכָּא֙ דְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר
יְיָ֙ חֲלַף דַּאֲמְרוּ אֱנָשׁ אֲרָם אֱלָהָא֙ דְּשַׁלִּיט עַל טוּרַיָּא֙ יְיָ֙ וְלָא֙ אֱלָהָא֙ דְּשַׁלִּיט עַל מֵישְׁרַיָּא֙
הוּא֙ וְאֶמְסַר יָת כָּל חֲמוֹנָא֙ רַבְּתָא֙ הָדֵין בִּידָךְ וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא֙ יְיָ֙ :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et numeravit adoleſcentes magnatum provinciarum, & fuerunt ducenti 15
triginta duo, & poſt illos numeravit populum omnium filiorum Iſrael,
ſeptem millia. Et exierunt in meridie, & Ben-hadad bibebat ebrius in 16
tentoriis ipſe & reges, [*quippe*] triginta duo reges auxiliabantur ei. Et 17
exierunt adoleſcentes magnatum regionum initio, & miſit Bar-hadad, &
indicaverunt illi, dicendo : Viri exierunt de Somron. Et dixit, Si ad pa- 18
cem exierunt,apprehendite eos vivos ; ſive in bellum exierunt,vivos etiam
apprehendite. Et hi exierunt ex urbe adoleſcentes magnatum regionum, 19
& exercitus qui erat poſt illos. Et occiderunt quiſq; virum ſuum : & fu- 20
gerunt homines Aram, & perſequuti ſunt illos Iſrael, & evaſit Barhadad
rex Aram ſuper equum, & cum illo duo paria equitum. Et exivit rex 21
Iſrael, & percuſſit equos & conſumpſit currus, & percuſſit homines Aram
percuſſione magna. Et acceſſerat propheta ad regem Iſrael, & dixerat 22
illi, Vade & confortare, & cognoſce, vidéq; quid facias ; nam in tempore
finis anni rex Aram aſcendet contra te. Et ſervi regis Aram dixerunt illi, 23
Deus qui imperat montibus, Deus illorum eſt, propterea prævaluerunt
nobis : verùm congrediamur cum eis in planicie, num prævalebimus eis.
Et rem iſtam facito : aufer reges quemq; de loco ſuo , & pone impera- 24
tores pro eis. Et tu numerabis tibi exercitus, ſicut exercitus qui occiſi 25
ſunt de te, & equos ſicut equos, & currus ſicut currus ; et congrediemur
cum illis in planicie, [*tunc videbis*,] num prævalebimus eis : et excepit
dicta eorum, et fecit ſic. Et fuit in tempore finis anni numeravit Bar- 26
hadad *homines* Aram,& aſcendit in Aphec, ut iniret bellum cum Iſrael.
Et filii Iſrael numerati ſunt atque parati, & iverunt in occurſum illorum, 27
& poſuerunt caſtra filii Iſrael è regione illorum, tanquam duo greges ca-
prarum ; ſed homines Aram impleverant terram. Et acceſſerat propheta 28
Domini, & dixerat regi Iſrael ; dixerat enim *ei*, Sic dixit Dominus, Eò
quòd dixerunt homines Aram, Deus qui imperat montibus,Dominus eſt ;
& non Deus qui imperat planiciebus, eſt Dñs : tradam omnem multitudi-
nem magnam hanc in manum tuam, ut ſciatis quòd ego ſum Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܡܢܝܢ ܗܘ ܫܡܗ ܘܡܢ ܙܥܘܪ ܒܢ ܥܕܝ

מלכים א : כ

sептima die in fuit Et .diebus ſeptem illos cõtra iſti ſũt caſtrametati Et
29 וַיְחַנוּ אֵלֶּה נֶכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
centum Aram Iſrael filii percuſſerũt &,prælium appropinquavit &
וַתִּקְרַב הַמִּלְחָמָה וַיַּכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־אֲרָם מְאָה
in Aphec in reſidui fugerunt Et .una die in peditum millia
30 אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד: וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל־
virorum millia ſeptem & , viginti ſuper , murus cecidit & :civitatem
הָעִיר וְחוֹמָה עַל־עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף אִישׁ
.cubiculũ in cubiculo civitatẽ in venit & ,fugit hadad-Ben Et .reſiduorum
הַנּוֹתָרִים וּבֶן־הֲדַד נָס וַיָּבֹא אֶל־הָעִיר חֶדֶר בְּחֶדֶר:
reges quòd audivimus ,obſecro Ecce : ſui ſervi eum ad Dixeruntque
31 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עֲבָדָיו הִנֵּה־נָא שָׁמַעְנוּ כִּי־מַלְכֵי
ſaccos obſecro ponamus .ipſi miſericordiæ reges quòd , Iſrael domus
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי־מַלְכֵי חֶסֶד הֵם נָשִׂימָה נָא שַׂקִּים
: iſrael regẽ ad egrediamur &,noſtro capite in funes & ,noſtris lũbis in
בְּמָתְנֵינוּ וְחִבְלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצְאָה אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
,ſuis lumbis in ſaccos accinxerunt Et .tuã animã vivificabit forſitan
אוּלַי יְחַיֶּה אֶת־נַפְשֶׁךָ: וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם
:dixerunt atque,Iſrael regem ad venerunt & ,ſuis capitibus in funes &
וְחִבְלִים בְּרָאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ
ipſe adhuc Nũ,dixit &:mea anima obſecro Vivat:dixit hadad-Ben tu⁹ Serv⁹
עַבְדְּךָ בֶן־הֲדַד אָמַר תְּחִי־נָא נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הֲעוֹדֶנּוּ
,feſtinaverunt &,ſunt augurati viri Et .ipſe me⁹ frater ⁹vivens
33 חַי אָחִי הוּא: וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ
Venite,dixit &:hadad-Ben tu⁹ Frater:dixerunt &,eo ab *num præſumerunt* &
וַיַּחְלְטוּ הִמְּמֶנּוּ וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶן־הֲדַד וַיֹּאמֶר בֹּאוּ
ſuper eũ fecit aſcendere & ,hadad-Ben eum ad eſt egreſſus Et .eũ tollite
קְחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל־
meus pater tulit quas Civitates : eum ad Dixitque .currum
34 הַמֶּרְכָּבָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר־לָקַח־אָבִי
poſuit ſicut ,Dammaſec in tibi pones plateas &,reſtituã,tuo patre à
מֵאֶת אָבִיךָ אָשִׁיב וְחוּצוֹת תָּשִׂים לְךָ בְּדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר־שָׂם
,pactum *ei excidit* & : te dimittã fœdere *in* ego & :Someron in me⁹ pater
אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן וְאֲנִי בְּבְרִית אֲשַׁלְּחֲךָ וַיִּכְרֹת לוֹ בְרִית
ad dixit ,prophetarum filiis de unus vir Et .eum dimiſit &
35 וַיְשַׁלְּחֵהוּ: וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל־
.eũ percutere vir renuit & :quæſo me Percute ,Domini verbo in ſuũ *ſocium*
רֵעֵהוּ בִּדְבַר יְהוָה הַכֵּינִי נָא וַיְמָאֵן הָאִישׁ לְהַכֹּתוֹ:
tu ecce ,DOMINI *voce in* audiſti non quòd eo Pro : ei Dixitque
36 וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה
eum invenit & ,*cum apud ad* abiit & : leo te percutiet & ,me à *vadens*
הוֹלֵךְ מֵאִתִּי וְהִכָּךְ הָאֲרִיֵה וַיֵּלֶךְ מֵאֵצְלוֹ וַיִּמְצָאֵהוּ
: dixit & ,alterum virum invenit Et .eum percuſſit & , leo
הָאֲרִיֵה וַיַּכֵּהוּ: וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר
.vulnerando & ,percutiendo vir eum percuſſit Et. .obſecro me Percute
37 הַכֵּינִי נָא וַיַּכֵּהוּ הָאִישׁ הַכֵּהוּ וּפָצֹעַ:
velo in ſe mutavit & : viam *ad regi obſtitit* & , propheta abiit Et
38 וַיֵּלֶךְ הַנָּבִיא וַיַּעֲמֹד לַמֶּלֶךְ עַל־הַדָּרֶךְ וַיִּתְחַפֵּשׁ בָּאֵפֶר
ad clamavit ipſe & ,tranſeunte rege , fuit Et .ſuos oculos ſuper
עַל־עֵינָיו: וַיְהִי הַמֶּלֶךְ עֹבֵר וְהוּא צָעַק אֶל־
eccce & , prælii *interim* in eſt ingreſſus tuus Servus : ait & , regem
39 הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ יָצָא בְקֶרֶב־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה־
,iſtum virum Cuſtodi : dixit &,virum me ad adduxit &,receſſit vir
אִישׁ סָר וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה
talentũ vel,ipſi⁹ anima pro tua anima erit & ,*deſideretur deſiderando* ſi
אִם־הִפָּקֵד יִפָּקֵד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ אוֹ כִכַּר־
ipſe & , illuc & huc agente tuo ſervo , fuit Et .appendes argenti
40 כֶּסֶף תִּשְׁקוֹל: וְיְהִי עַבְדְּךָ עֹשֶׂה הֵנָּה וְהֵנָּה וְהוּא
tu ,tuum judicium Sic ; Iſrael Rex eum ad dixit & :*ipſe* non
אֵינֶנּוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִשְׁפָּטְךָ כֵּן אַתָּה
.*decidiſti*
חָרָצְתָּ:

Verſio VULG. LAT.

29 Dirigebántque ſeptẽ dieb⁹ ex adverſo hi atq; illi acies,ſeptimâ autẽ die cõmiſſũ eſt bellũ: percuſſerúntque filii Iſrael de Syris centũ millia peditum in 30 die una. Fugerunt autẽ qui remanſerãt in Aphec,in civitatẽ: & cecidit mur⁹ ſup viginti ſeptẽ millia hominũ,qui remanſerant.Porrò Benadad fugiens ingreſſ⁹ eſt civitatẽ,in cubiculũ 31 quod erat intra cubiculũ. Dixerúntque ei ſervi ſui ; Ecce, audivim⁹ quòd reges dom⁹ Iſrael clementes ſint : ponamus itaq; ſaccos in lumbis noſtris, & funiculos in capitibus noſtris, & egrediamur ad regem Iſrael : forſitan ſalvabit ani- 32 mas noſtras. Accinxerunt ſaccis lumbos ſuos, & poſuerunt funiculos in capitib⁹ ſuis, venerúntq; ad regẽ Iſrael, & dixerunt ei ; Serv⁹ tu⁹ Benadad dicit; Vivat,oro te,anima mea. Et ille ait; Si adhuc vivit,fra- 33 ter me⁹ eſt. Quod acceperunt viri pro omine : & feſtinantes rapuerunt verbũ ex ore ejus, atq; dixerũt; Frater tu⁹ Benadad. Et dixit eis;Ite,& adducite eum ad me.Egreſſ⁹ eſt ergò ad eũ Benadad,& levavit eũ in 34 curũ ſuũ. Qui dixit ei;Civitates,quas tulit pater me⁹ à patre tuo,reddã: et plateas fac tibi in Damaſco, ſicut fecit pater me⁹ in Samaria,& ego fœderat⁹ recedã à te. Pepigit ergò fœd⁹, & dimiſit eũ. Tunc vir quidam de filiis prophetarum dixit ad ſociũ ſuũ in ſermone Dñi, Percute me.At ille noluit per- 36 cutere. Cui ait; Quia noluiſti audire vocẽ Dñi, ecce recedes à me,& percutiet te leo. Cúmque paululũ receſſiſſet ab eo, invenit eũ leo,atque percuſſit. 37 Sed & alterũ inveniens virũ, dixit ad eũ ; Percute me. Qui 38 percuſſit eũ,& vulneravit. Abiit ergò propheta, et occurrit regi in via, et mutavit aſperſione pulveris os et oculos ſuos. 39 Cúmq; rex tranſiſſet,clamavit ad regẽ,et ait; Serv⁹ tu⁹ egreſſus eſt ad præliandũ cominús: cúmq; fugiſſet vir un⁹, adduxit eũ quidã ad me,et ait; Cuſtodi virũ iſtum : qui ſi lapſ⁹ fuerit, erit anima tua pro anima ejus, aut talentũ argenti appendes. 40 Dum autem ego turbatus huc illúcq; me verterẽ,ſubitò non comparuit. Et ait rex Iſrael ad eum ; Hoc eſt judicium tuum, quod ipſe decreviſti.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

25 Πλὴν ματαίως (μ) Ἀχαὰβ, ὃς ἐπρᾴθη ποι- (ν) *Verumtamen fruſtrà Achaab,* 25
ῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς μετέ- *qui venundatus eſt facere malũ in*
26 θηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ *conſpectu Domini : ſicut evertit*
ἐξεπλύνθη (ο)φόβρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδε- *eum Jezabel uxor ejus.* Et fa- 26
λυγμάτων, ᾗ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ Ἀμορ- *ctus eſt abominabilis valdè, e-*
ραῖοι, (ν) ὃν ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ *undo poſt abominationes ſecun-*
27 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ὑπὲρ τὸν λόγον *dùm omnia, quæ fecerat Amor-*
(ξ) ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου *rhæus, quem exterminavit Do-*
(ο) τοῦ κυρίου, καὶ ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέ- *minus à facie filiorum Iſrael.* (x)
ῥηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ ἐζώσατο (π) σάκ- *Et pro verbo, quomodò com-* 27
κον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσεν· καὶ κοι- *pulſus eſt Achaab à facie Domini,*
ᾐ ἐπὶ σάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Να- *& ibat plorans & conſcidit tu-*
βουθαὶ τὸν (ρ) Ἰεζραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη. *nicam ſuam, & accinxit ſaccum*
28 Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου ἐν χειρὶ Δηλα αὐτοῦ *ſuper corpus ſuum, & jejuna-*
29 Ἠλὶ τοῦ Ἀχαὰβ, καὶ εἶπε κύριος, (σ) Ἐ- *vit. Et indutus eſt ſaccum in die,*
ώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου *quâ percuſſit Nabutha Jezrae-*
μου; οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις (τ) *litem : & (y) ivit. Et factum* 28
αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπ- *eſt verbum Domini in manu ſer-*
άξω τὴν (υ)κακίαν. *vi ſui Eliu de Achaab. Et dixit*
Dominus ; Vidiſti, quemadmo- 29
dùm compunctus eſt Achaab à
facie mea? (z) Non inducam
malum in diebus ejus: ſed in
diebus filii ej⁹ inducã (aa) malũ.

MS. A. (μ) ἐπράθη Ἀχαὰβ ὡς ἐπράθη (ν) ὧν ἐξωλόθρευσεν (ξ) ὃ (ο) κυρίου, καὶ (π) σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν (ρ) Ἰσραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένον. Καὶ (σ) Ἐώρακας (τ) αὐτῷ, καὶ ἐν (υ) κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη

Quod hîc eſt Cap. 21. in MS. A. et in Vulgat. eſt Cap. 20.

ΚΕΦ. [κα'. CAP. [XXI.

1 (α) Καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἀδὲρ πᾶσαν τὴν Ἐt congregavit filius Ader o- 1
δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη καὶ παρεκάθισεν ἐπὶ *mnem virtutem ſuam, & aſcen-*
Σαμάρειαν, καὶ πεπολέμηκεν ἐπ' αὐτήν. *dit, & obſedit ſuper Samariam :*
2 Καὶ ἀπέστειλεν (δ) πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, καὶ *& triginta duo reges cum eo, &* 2
3 εἶπε πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει (ε) υἱὸς Ἀδὲρ, *(a) omnis equus, & currus. Et*
Τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι, *aſcenderunt, & obſederunt ſuper*
καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ τὰ τέκνα (ζ) σου ἐμά *Samariam, & pugnaverunt ſu-*
4 ἐστι. Καὶ ἀπεκρίθη (η) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ *er eam. Et miſit ad Achaab re-*
εἶπε, Καθὼς (θ) ἐλάλησας κύριέ μου βασι- *gem Iſrael in civitatem, & di-*
λεῦ, (ι) ὁδὸς ἐγὼ εἰμι καὶ πάντα τὰ ἐμά. *xit ad eum; Hæc dicit filius A-* 3
5 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ (κ) εἶπαν, *der ; Argentum tuum, & au-*
Τάδε λέγει ὁ υἱὸς (λ) Ἀδερ, Ἐγὼ ἀπέστειλα *rum tuum, meum eſt : & uxores*
πρὸς σὲ, λέγων, Τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσί- *tuæ, & filii (b) tui, mei ſunt. Et* 4
ον σου καὶ τὰς (μ) γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου *reſpondit rex Iſrael, & dixit; Sic-*
6 (ν) δώσεις ἐμοί, Ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔ- *ut locutus es, domine mi rex, tu-*
ριον (ξ) ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς *us ego ſum, & omnia mea. Et* 5
σὲ, καὶ ἐρευνήσουσι τὸν οἶκόν σου καὶ τοὺς *reverterunt nuntii, & dixerunt;*
οἴκους τῶν παίδων σου, καὶ (ο) ἔσται πάν- *Hæc dicit filius Ader, Ego miſi*
τα τὰ ὀφθαλμία τῶν ὀφθαλμῶν σου, καὶ *ad te, dicens; Argentum tuum, &*
ἐφ' ἃ ἂν ὀπίσωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ *aurum tuum, & uxores, & fi-*
7 λήψονται. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσ- *lios tuos dabis mihi: Quoniam* 6
ραὴλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς γῆς, *hâc horâ cras mittam pueros*
καὶ εἶπε, Γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν *meos ad te, & ſcrutabuntur do-*
οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρός με περὶ τῶν *mum tuam, & domos puerorum*
γυναικῶν μου καὶ περὶ τῶν υἱῶν μου καὶ *tuorum. Et erit, omnia deſideria*
περὶ τῶν θυγατέρων μου· (π) τὸ ἀργύ- *oculorum ſuorum, ſuper quæcun-*
ριόν μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἀπεκώλυσα *que injicient manus ſuas, & (c)*
ἀπ' αὐτοῦ. *tollent. Et vocavit rex Iſrael o-* 7
mnes ſeniores terræ, & dixit;
Cognoſcite nunc, & videte,
quia malum iſte quærit: quo-
niam miſit ad me pro uxoribus
meis, & pro filiis meis, & pro
filiabus meis. (d) Argentum
meum, & aurum meum non
prohibui ab eo.

MS. A. (α) Καὶ υἱὸς Ἀδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισεν πᾶσαν (β) παρεκάθισεν (γ) ἐπολέμησεν (δ) ἀγγέλους πρὸς (ε) ὁ υἱὸς (ζ) Σου τὰ καλὰ ἐμά (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἐλάλησάς μοι κύριέ (ι) Σός εἰμι ἐγὼ καὶ (κ) εἶπαν πρὸς αὐτ, Τάδε (λ) Ἀδερ, Ἐγὼ ἀπέστειλα Τὸ (μ) γυναῖκάς Σου καὶ τὰ (ν) ἐμοὶ δώσεις, (ξ) ἀποστέλλω (ο) ἔσται τὰ ὀφθυμητὰ ὀφθαλμῶν (π) τὸ χρυσίον μου καὶ τὸ ἀργύριόν μου οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ושרו אלין לקביל אלין שבעא יומין והוה ביומא שביעאה וקריבו עבדי קרבא ומחו כל
30 בני ישראל ית אנש ארם מאה אלפין גברי רגלי ביומא חד : ואפכו דאשתארו לאפק
לקרתא ונפל שורא על עשרין ושבעה אלפין גברא דאשתארו ובר הדד ערק ועל
31 לקרתא תנן בנו תנן : ואמרו ליה עבדוהי הא כען שמענא ארי מלכי בית ישראל
נמלי חסדא אנון ניסר כען סקין בחרצנא ואטונין ברישנא ונפוק לות מלכא דישראל
32 מאים יקיים ית נפשך : ואסרו שקין בחרצהון ואטונין ברישיהון ואתו לות מלכא דישראל
ואמרו עבדך בר הדד אמר תתקים כען נפשי ואמר העד כען קיים אחי הוא : ונברייא
33 נחשו ואוחיאו וחטפוהא מניה ואמרו אחוך בר הדד ואמר עולו דברוהי ונפק לותיה
34 בר הדד ואסקיה לרתיכא : ואמר ליה קרוין דנסיב אבא מן אבוך אתיב ושוקין תמני לך
בדמשק כמא דמני אבא בשומרון ואנא בקים אשלחנך ועור ליה קים ושלחיה : ונברא
35 חד מבני תלמידי נבייא אמר לחבריה בפתגמא דיי מחיני כען ולא אבה נברא לממחה :
36 ואמר ליה חלף דלא קבלתא למימרא דיי הא אתא אויל מלותי ויקטל נך אריא ואזל
37 מלותיה ואשכחיה אריא וקטליה : ואשכח נברא אוחרנא ואמר מחני כען ומחי נברא
38 מחהי ופרעיה : ואזל נבייא וקם למלכא על אורחא וכריך במעפרא עינוהי : והוה מלכא
39 עבר והוא צוח קדם מלכא ואמר עבדך נפק בנו קרבא והא נברא זר ואתי לי נברא
ואמר טר ית נברא הדין אם משתא ישתי ותהי נפשך חלף נפשיה או ככרא דכספא
40 תתקול : והוה עד דעבדך מחפני לכא ולכא והא ליתוהי ואמר ליה מלכא דישראל את
דנתא דינך ופסקת :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et manſerunt hi è regione horum ſeptem diebus:et fuit die ſeptima, ap- 29
propinquaverunt belligeratores,et percuſſerunt *omnes* filii Iſrael homines
Aram, [*nempe*] centũ millia virorũ peditũ die una. Et verterunt terga hi 30
qui relicti fuerant verſus Aphec,in urbem, et cecidit mur⁹ ſup viginti &
ſeptẽ millia virorũ qui relicti fuerãt:et Bar-hadad terga vertens, introivit
in civitatẽ in thalamos intra thalamos [*alios.*] Et dixerunt illi ſervi ejus, 31
Ecce nunc audivim⁹ quòd reges domus Iſrael,quòd reges ſunt *exhibentes*
miſericordiã, ligem⁹ quæſo ſaccis lumbos noſtros,et funib⁹ capita noſtra,
et exeam⁹ ad regẽ Iſrael : forſitan ſuperſtitẽ ſervabit animã tuã. Et liga- 32
verunt ſaccis lumbos ſuos,et funib⁹ capita ſua, et venerunt ad regẽ Iſrael,
et dixerunt, Serv⁹ tu⁹ Bar-hadad dixit, Superſtes ſit quæſo anima mea. Et
dixit,Nunquid adhuc ſuperſtes eſt? frater me⁹ eſt. Et viri augurati ſunt, & 33
feſtinârunt, et arripuerunt illud ab ipſo, et dixerunt, Frater tu⁹ eſt Bar-ha-
dad:et dixit,Intrate,accipite illũ:et exiit ad eum Bar-hadad,et fecit aſcen-
dere illũ in currũ. Et dixit illi, Urbes quas cepit pater meus à patre tuo , 34
reddam,et plateas numerabis tibi in Dammeſeq, ſicut numeravit pater me⁹
in Somron,et ego cum fœdere dimittã te:et pepigit illi fœdus,et miſit illũ.
Et vir un⁹ de *filiis diſcipulorum* prophetarũ dixit ſocio ſuo in verbo Dñi: 35
Percute me,quæſo; et noluit vir percutere eum.Et dixit illi,Eo quòd non 36
ſuſcepiſti dictũ Dñi,ecce cùm tu abieris à me,occîdet te leo:et abiit ab illo, et invenit eum leo, et occîdit eum. Et invenit virum alterum, et dixit, 37
Percute me obſecro:et percuſſit eũ vir, percuſſit eũ et vulneravit eum.Et 38
abiit propheta et aſtitit regi in via, et operuit panno oculos ſuos. Et fuit 39
rege tranſeunte; ille clamavit ad regem,et dixit, Servus tuus exivit in me-
diũ belli,et ecce vir declinavit,et adduxit mihi virũ,et dixit,Cuſtodi virũ
hunc,ſi aberrando aberraverit,erit anima tua pro anima ej⁹, aut talentum
argenti pendes. Et fuit cùm ſerv⁹ tu⁹ reſpiceret huc et illuc, et ecce non 40
fuit : & dixit ei rex Iſrael,Tu judicâſti judiciũ tuũ,et ſententiam dediſti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܐܬܪܡܘ ܗܠܝܢ ܥܡ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܩܪܒ ܩܪܒܬܐ ܘܡܚܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܡ ܡܐܐ ܐܠܦ ܓܒܪ ܒܝܘܡ ܚܕ ܀

30 ܗܢܘܢ ܕܫܪܝܢ ܢܦܩܘ ܠܐܦܝܩ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܢܦܠ ܫܘܪܐ ܥܠ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܐܠܦ ܓܒܪ ܕܫܪܝܢ ܗܘ ܘܗܕܕ ܒܪ ܒܕܕ ܥܪܩ ܒܡܕܝܢܬܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܠܡܚܒܐ ܀

31 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ ܗܐ ܫܡܥܢ ܕܡܠܟܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܟܐ ܚܣܕܐ ܢܣܝܡ ܢܐ ܣܩ̈ܐ ܒܬܪܥ̈ܝܢ ܘܚܒܠ̈ܐ ܒܡܬܢ̈ܝܢ ܘܢܦܩ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܐܝܣܪܝܠ ܐܘ ܡܢ ܢܚܝܐ ܢܦܫܟ ܀

32 ܘܣܝܪܘ ܣ̈ܩܐ ܒܬܪܥ̈ܝܗܘܢ ܘܚܒܠ̈ܐ ܒܡܬܢ̈ܝܗܘܢ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܕܐ ܐܡܪ ܥܒܕܟ ܗܕܕ ܒܪ ܒܕܕ ܢܚܝ ܢܦܫܝ ܗܘ ܐܡܪ ܐܦ ܗܘ ܐܚܝ ܗܘ ܀

33 ܘܢܚܫܘ ܓܒܪ̈ܐ ܘܩܒܠܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܘ ܐܚܟ ܗܕܕ ܒܪ ܒܕܕ ܘܐܡܪ ܗܐ ܢܦܩ ܘܩܪܝܘ ܠܗ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܠܪܬܟܒܬܐ ܀

34 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܣܒ ܐܒܝ ܡܢ ܐܒܝܟ ܐܬܒ ܠܟ ܘܫܘܩ ܬܥܒܕ ܠܟ ܒܕܡܣܩ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܝ ܒܫܡܪܝܢ ܘܐܢܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܒܬܩܢܐ ܗܕܐ ܘܫܕܪ ܠܗ ܘܫܠܚ ܠܗ ܀

35 ܘܐܡܪ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܠܚܒܪܗ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܝ ܗܒ ܠܝ ܒܟ ܘܐܒܐ ܓܒܪܐ ܠܡܗܘܐ ܘܡܚܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠ ܡܪܝ ܗܐ ܐܙܠ ܡܢܝ ܐܪܝܐ ܢܩܛܠܟ ܘܟܕ ܐܙܠ ܡܢܝܗ ܫܟܚ ܐܪܝܐ ܘܩܛܠܗ ܀

36 ܘܐܫܟܚ ܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܒܟ ܘܡܚܐ ܠܝ ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܘܫܟܚ ܐܪܝܐ ܘܩܛܠ ܠܗ ܀

37 ܘܐܫܟܚ ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܒܟ ܘܡܚܐ ܠܝ ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܘܡܚܐ ܠܗ ܘܫܒܪ ܐܪܝܐ ܠܗ ܘܩܛܠܗ ܀

38 ܘܐܙܠ ܢܒܝܐ ܘܐܬܚܒܫ ܠܡܚܐ ܠܡܠܟܐ ܒܐܪܚܐ ܘܫܚܠ ܐܦܘܗܝ ܒܐܦܪ ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ ܀

39 ܘܗܘܐ ܟܕ ܥܒܪ ܡܠܟܐ ܩܪܐ ܠܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܥܒܕܟ ܢܦܩ ܒܓܘ ܡܠܚܡܬܐ ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܐܬܐ ܘܐܝܬܝ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܢܛܪ ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܕܐ ܐܢ ܐܬܦܩܕ ܢܬܦܩܕ ܢܦܫܟ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܐܘ ܟܟܪ ܟܟܪ ܕܟܣܦ ܬܫܩܠ ܀

40 ܘܟܕ ܥܒܕ ܗܟܐ ܘܗܟܐ ܐܙܠ ܘܠܝܬ ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܗܟܢܐ ܕܝܢܟ ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܦ ܗܟܢܐ ܢܬܝܒ ܀

Cúmque castra habuissent hi adversùs illos, 29
septem dies, factum est die septimo, ut inito
certamine, interficerent Israelitæ ex Adumæis
uno die centum millia virorum peditum:
Fugientibus deinde iis qui remanserant, in 30
urbem Aphec, corruit murus super viginti
quinque millia quæ remanserant: sed filius
Hadad fugiens ingressus est civitatem de pe-
netrali in penetrale. Ubi accedentes ad eum 31
servi ipsius dixerunt ei, Audivimus reges Is-
raelis, reges esse benignos: cingamus ciliciis
capita nostra, & lumbos nostros funibus, &
egrediamur ad regem Israelis: fortassis a-
nimam nostram servabit. Igitur cingentes 32
capita sua ciliciis, & lumbos suos funibus, &
regem Israelis adeuntes dixerunt ei, Servus
tuus filius Hadad ait; Vivat anima mea. Qui
dixit, Adhúcne superstes est? frater meus est.
Filius autem Hadad, vir augur erat, et viri illi 33
augurantes acceleraverùt ac dimiserunt eum
ab ipso: deinde dixerunt, Frater tuus est filius
Hadad. Tunc dixit, Ite, adducite eum: & cùm
egressus esset ad eum filius Hadad, sedere jus-
sit eum secum in carpento. Et dixit illi; Civi- 34
tates quas ceperat pater meus à patre tuo tibi
restituam, & vicum tibi faciam in Damasco,
quemadmodum fecerat pater meus in Sama-
ria, & ego cum pacto dimittam te: sic pacto
cum eo constituto, dimisit illum. Vir autem 35
quidam è filiis prophetarum dixit ad socium
suum ex oraculo Domini, Percute me: sed vi-
ro illo nolente percutere eum, Dixit illi, Quia 36
non obedisti voci Dñi Dei tui, en abeuntem
te à me interficiet leo: cúmque abiisset ab eo,
offendit eum leo, & interfecit eum. Deinde 37
invenit virum alium ad quem dixit, Percute
me: & percussit eum vir ille, & vulnus inflixit.
Iam abiens propheta statuit se ante regem 38
secus viam, & fricavit cinere vultú suum: Et 39
mox rege transeunte, clamavit ipse coram re-
ge, & ait; Servus tuus egressus est in præli-
um, & ecce quidam declinans adduxit ad me
hominem quendam, dixitque mihi; Custodi
hominem hunc; nam si ullo pacto desidera-
bitur, erit anima tua pro anima illius, aut ta-
lentum argenti pendes. Servo autè tuo huc 40
illuc se vertente, abfuit ille. Ait illi rex Is-
raelis, Talis est sententia tua, *qualem* decre-
visti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وعسكروا هؤلاء امام هؤلاء سبعة ايام. فلما كان في اليوم السابع التقى الجمعان للملحمة. فقتل

30 بنو اسرائيل من ارام مية الف رجل في يوم واحد * والهرم الباقون الى داخل مدينة افيق. فسقط السور على الباقين المهزمين. وهم من الرجال سبعة وعشرون الفا. واما ابن هداد. فانه

31 الهرم واستتر في حدر داخل حدر * فقال له عبيده. انا سمعنا ان ملوك بني اسرائيل. ملوكا

32 يصطنعون المعروف. فلنشد الآن مسوحا على منوينا. ونجعل حبالا في اعناقنا. ونصر الى ملك بني اسرائيل. فلعله ان يستبقي نفسك * فشدوا مسوحا في منوهم. وجعلوا حبالا في اعناقهم. وجاءوا الى حضرة ملك آل اسرائيل. وقالوا اليه. ان عبدك بن هداد يقول سائلا. ان تستبقي لي

33 نفسي. وقال. وهل. هو حي. ما هو الا اخي * ثم ان القوم استعالوا الرأي. وقالوا اخوك بن هداد.

34 فقال. تعالوا فخذوه. وخرج اليه بن هداد. واطلعه ملك آل اسرائيل على الهودج * ثم قال له. القرى التي اخذها من ابيك اردها اليك. واجعل لك بدمشق اسواقا. كما جعل ابي بسومرون.

35 واما بالعهد اطلقك. ثم قطع له عهدا واطلقه * ثم ان رجلا من تلاميذ الانبياء. قال لصاحبه عن

36 امر الله. ان سجني الآن. فلم يجب الرجل الى ذلك * فقال له. ان جراك اذ لم تقبل امر الله. فلتك

37 عبد مصيك من عندي يقتلك الاسد. فلما مضى من عنده لقيه اسد فقتله * ثم لقي آخر

38 فقال له. اضربني الآن. فضربه ذلك الانسان ضربة سجة فيها * فمضى النبي ووقف على الطريق

39 ولوث عينيه بالتراب * فلما جاز الملك. صاح عليه وقال. ان عبدك كان خرج في وسط الملحمة

40 فورد الى رجل ومعه آخر. وقال لي. احفظ هذا الانسان. فانه ان افلت منك. تكون نفسك بدلا من نفسه. او ترن لي من الورق بدن * فبينما عبدك يتقلب الى هاهنا وههنا. حتى لم اجد ذلك

الرجل. فقال. يقتل بدلا منه. فقال. انت حكمت حكمك وقطعت *

Et castra posuerunt alii adversùs alios, 29
septem diebus: rand m sep imo die con-
g ss ú utrâque tu bâ, occiderunt Israelitæ ex Arumæis unâ die centum millia vi-
rorum. Reliquis autem fugientibus in ci- 30
vitatem Aphec, corruit murus super reli-
quos illos profugas, qui erant viginti se-
ptem millia virorum: Ben-haddad verò
fugiens abdidit se in sep um septo penitis-
us. ubi dixerunt ei servi ipsius, Audi- 31
vimus reges Israelitarum esse reges bene-
ficos; accingamus ergò cilicius lumbos no-
stros, & funes ponamus in collis nostris,
& adeamus regem Israelitarum: fortè
servabit animam tuam. Accingentes itaq; 32
cilicius lumbos suos, ponentesque funes in
collis suis, præsentes se stiterunt regi Is-
raelitarum, & dixerunt ad eum; Servus
tuus Ben-haddad dicit rogans, Serva ani-
mam meam. Qui dixit, Et num vivus est?
nonnisi frater meus est. Tum gens illa 33
mentem ejus augurati dixerunt, Frater
tuus Ben-haddad. Ille verò dixit, Ascen-
dite, adducite eum: cúmque produsset ad
eum Ben-haddad, ascendere fecit eum rex
Israelitarum in lecticam: Tum dixit ad 34
eum, Civitates quas cepit à patre tuo, tibi
restituam, faciamque tibi vicos in Dama-
sco, quemadmodum fecit pater meus in
Samaria, & ego cum fœdere dimittam
te: tum initò cum eo fœdere dimisit illum.
Posthæc vir quidam è discipulis prophe- 35
tarum dixit sodali suo ex mandato di-
vino, Inflige quæso mihi vulnus
in capite. At illo huic rei minimè acqui-
escente, Dixit ad eum, Compensatio tua 36
pro eo quòd non obedieris mandato divi-
no, erit ut cùm abscesseris à me, occidat
te leo: cùm igitur abscessisset ab eo, of-
fendit eum leo, & occidit eum. Deinde 37
invenit alium quendam, & dixit ad
eum; Percute me modò: percussit-
que eum homo ille ictu quo vulnus
capiti inflixit. Abiit ergò ille propheta, 38
stetit secus viam, oculosque suos pulvere
illinivit. Cúmque transiret rex, inclama- 39
vit eum, ac dixit, Prodierat servus tuus
mediam in aciem, ubi accedens ad me
quidam unà cum alio, dixit mihi, Serva
hunc hominem; nam si evaserit à te, erit
anima tua pro anima ipsius, vel certè pen-
des mihi argenti talentum. Dum autem 40
servus tuus hùc illuc se verteret, non in-
veni hominem illum: adeoque dixi, Oc-
datur pro eo. Qui respondit, Tum ipse
tuam sententiam tulisti ac decidisti.

מלכים א: כא

eum agnovit & ,suis oculis *desuper velum* amovit & ,festinavit Et
41 וַיְמַהֵר וַיָּסַר אֶת־הַאַפֵּר מֵעָלָיו עֵינָיו וַיַּכֵּר אֹתוֹ
dixit Sic :eum ad dixit Et .*ipse* prophetis de quòd Israel rex
42 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵהַנְּבִיאִים הוּא׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
tua anima erit &,manu de *mei anathematis* virum dimisisti Quia :Domin'
יְהוָה יַעַן שַׁלַּחְתָּ אִישׁ־חֶרְמִי מִיָּדְךָ וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ
rex abiit Et .ipsius populo pro tu' populus & ,ipsius anima pro
43 תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ תַּחַת עַמּוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ־
.Someron in venit & :*sevum* & ,*consumax* suam domũ *super* Israel
יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה׃

CAP. XXI. כא

,Izrhelitæ Naboth erat vinea ,hæc *verba* post fuit Et
1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
est locut' Et .Someron regis Achab ædem apud ,Izrebel in quæ
2 אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן׃ וַיְדַבֵּר
mihi erit & ,tuam vineam mihi Da :dicendo ,Naboth ad Achab
אַחְאָב אֶל־נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ וִיהִי־לִי
tibi dabo &,*meam domum apud* propinqua *ipsa* quia :oleris hortum in
לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְּנָה לְךָ
argentũ tibi dabo ,tuis oculis in *bonum* Si .illa *pro bonam* vineam ea pro
תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְּנָה־לְךָ כֶּסֶף
DOMINO à mihi Abfit .Achab ad Naboth Dixitque .ipsius pretii
3 מְחִיר זֶה׃ וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה
suã domũ in Achab Venitque .tibi meorũ patrũ hæreditatẽ *me dando* à
4 מִתִּתִּי אֶת־נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ׃ וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ
,Izrhelita Naboth sibi fuerat locut' quod verbum *super sevus & recedens*
סַר וְזָעֵף עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
jacult & :meorũ patrum hæreditatẽ tibi dabo Non :dixit &
וַיֹּאמֶר לֹא אֶתֵּן לְךָ אֶת־נַחֲלַת אֲבוֹתָי וַיִּשְׁכַּב
venit Et .panem comedit non & *suas facies* vertitque ,suũ lectũ super
עַל־מִטָּתוֹ וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו וְלֹא אָכַל לָחֶם׃ וַתָּבֹא
,*recedens* tu' spiritus *hoc Quid*:eum ad est locuta &,ejus uxor Izebel eum ad
אֲלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֶּר אֵלָיו מַה־זֶּה רוּחֲךָ סָרָה
Naboth ad sum locut' Quia:eam ad est locut' Et *panem comedens tu* nõ &
6 וְאֵינְךָ אֹכֵל לָחֶם׃ וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אֲדַבֵּר אֶל־נָבוֹת
volens si vel;pecunia *in* tuã vineam mihi Da :ei dixique ,Izrebelitam
הַיִּזְרְעֵאלִי וָאֹמַר לוֹ תְּנָה לִי אֶת כַּרְמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חָפֵץ
.meã vineã tibi dabo Non ,dixit & :ea pro vineam tibi dabo ,*tu*
אוֹתָה אוֹ־נָה־לְךָ כֶּרֶם תַּחְתָּיו וַיֹּאמֶר לֹא אֶתֵּן לְךָ אֶת־כַּרְמִי׃
super regnum facies nunc Tu :ejus uxor Izebel eũ ad Dixitque
7 וַתֹּאמֶר אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ אַתָּה תַּעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־
tibi dabo ego :tuũ cor *sit bonum* &,panem comede ,Surge .Israel
יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכֹל־לֶחֶם וְטוֹב לְבַבְךָ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶת־
,Achab nomine *in* literas Scripsitque .Izrhelitæ Naboth vineam
כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי׃ וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחְאָב
ad & ,seniores ad literas misit & :ejus *sigillo in* signavit &
8 וַתַּחְתֹּם בְּחֹתָמוֹ וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל־הַזְּקֵנִים וְאֶל־
,literis in scripsit Et.Naboth cum *habitantes* ipsi' civitate in qui *heroes*
הַחֹרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת נָבוֹת׃ וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים
9 populi capite in Naboth facite sedere & ,jejunii Prædicate :dicendo
לֵאמֹר קִרְאוּ־צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃
,eũ testificabũtur &,eã cõtra *belial filios* viros duos facite stare Et
10 וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיָּעַל נֶגְדּוֹ וְיָעִדֻהוּ
.moriatur &,eũ lapidate &,eũ educite Et.regi & ,Deo *benedixisti*:dicendo
לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת׃
habitantes qui *heroes* & ,seniores ipsius civitatis viri Feceruntque
11 וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים
quod secundũ ,Izebel eos ad misérat quod secundùm ipsi' civitate in
בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם אִיזֶבֶל כַּאֲשֶׁר
.eos ad misérat quas ,literis in scriptum
כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם׃

Versio VULGAT.

41 At ille statim absterſit pulveré de facie ſua,et cognovit eũ rex Iſrael, & eſſet de prophetis.
42 Qui ait ad eũ, Hæc dicit Dñs; Quia dimiſiſti virum dignum morte de manu tua,erit anima tua pro anima ejꝰ, & populus
43 tuus pro populo ejꝰ. Reverſus eſt igitur rex Iſrael in domum ſuã,audire contemnens, & furibundus venit in Samariam.

CAP. XXI.

1 POſt verba autẽ hæc,tẽpore illo vinea erat Naboth Jezrahelitæ,qui erat in Jezrahel,juxta palatiũ Achab regis Samariæ.
2 Locutus eſt ergò Achab ad Naboth, dicens; Da mihi vineam tuam, ut faciam mihi hortum olerum, quia viciña eſt, & prope domum meam, dabóq; tibi pro ea vineã meliorẽ:aut ſi cõmodi' tibi putas,
3 argenti pretiũ, quanto digna eſt. Cui reſpondit Naboth; Propitꝰ ſit mihi Dñs, ne dem hæreditaté patrũ meorũ tibi.
4 Venit ergò Achab in domũ ſuã indignans,et frendens ſup verbo, & locutꝰ fuerat ad eũ Naboth Jezrahelites,dicens;Non dabo tibi hæreditatem patrum meorũ.Et projiciens ſe in lectulũ ſuũ, avertit faciẽ ſuã ad parietem,& nõ comẽdit panẽ.
5 Ingreſſa eſt autẽ ad eũ Jezabel uxor ſua, dixítq; ei ; Quid eſt hoc,unde anima tua cõtriſtata
6 eſt ? & quarè nõ comedis patrum ? Qui reſpondit ei ; Locutꝰ ſũ Naboth Jezrahelitæ,& dixi ei ; Da mihi vineã tuam, acceptâ pecuniâ : aut, ſi tibi placet, dabo tibi vineã meliorem pro ea. Et ille ait,Non da-
7 bo tibi vineã meã. Dixit ergò ad eũ Jezabel uxor ejꝰ;Grandis auctoritatis es, & benè regis regnũ Iſrael. Surge et comede panẽ,& æquo animo eſto, ego dabo tibi vineã Naboth
8 Jezrahelitæ.Scripſit itaq; literas ex nomine Achab,& ſignavit eas annulo ejꝰ, & miſit ad majores natu et optimates,qui erant in civitate ejꝰ,& habita-
9 bant cũ Naboth. Literarũ autem hæc erat ſententia; Prædicate jejuniũ, & ſedere facite Naboth inter primos populi,
10 Et ſubmittite duos viros filios Belial contra eum, & falſum teſtimoniũ dicant ; Benedixit Deum & regem : & educite eum, & lapidate, ſicq; moria-
11 tur.Fecerunt ergò cives ejꝰ majores natu & optimates, qui habitabant cum eo in urbe, ſicut præceperat eis Jezabel, & ſicut ſcriptum erat in literis quas miſerat ad eos :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λα-
9 ὸς, Μὴ ἀκούσῃς, καὶ μὴ θελήσῃς. Καὶ εἶπε
τοῖς ἀγγέλοις υἱῷ Ἀδερ, Λέγετε τῷ κυρίῳ
(ρ) ὑμῶν, Πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν
δοῦλόν (σ)σου ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆ-
μα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι.Καὶ ἀπῆλθεν
10 οἱ ἄνδρες, καὶ (τ)ἀπήγγειλαν αὐτῷ λόγον. καὶ
(υ) ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδερ, λέ-
γων, (φ) Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσ-
θείη, εἰ ἐπαρκέσει ὁ χοῦς Σαμαρείας τῇ
ἀλώπεκι παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου.
11 Καὶ (χ) ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ
εἶπεν, Ἰκανάσθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς,
ὡς ὁ ὀρθός. Καὶ ἐγένετο (ψ) ὅτε ἀπεκρί-
θη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς
καὶ πάντες οἱ (ω) βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν
Χλωαῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οἰ-
κοδομήσατε χάρακα. καὶ ᾠκοδόμησαν χάρακα
ἐπὶ τὴ πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσ-
ῆλθε τῷ Ἀχαὰβ (α) βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ
εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Εἰ (β) ἑώρακας
τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι
αὐτὸ (γ) Χήμαρον εἰς χεῖρας σὰς, καὶ γνώσῃ
ὅτι ἐγώ κύριος. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ, Ἐν τί-
νι; καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τοῖς
παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων (δ) τῶν χωρῶν. καὶ
εἶπεν Ἀχαὰβ, Τίς ζωάφει τὴ πόλεμον; καὶ εἶπεν,Σύ. Καὶ (ε) ἐπισκέψατο Ἀχαὰβ
τοὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν, καὶ
ἐγένοντο (ζ) διακόσια τεσσαράκοντα· καὶ μετ' αὐ-
τὰ ἐπισκέψατο (η)τὸν λαὸν πάντα υἱὸν Ισ-
ραήλ, ἑπτὰ χιλιάδας. Καὶ ἐξῆλθε μεσ-
ημβρίας. καὶ υἱὸς Ἀδὰρ πίνων μεθύων ἐν (θ)
Σοκχὼθ αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τεσσαράκοντα καὶ
δύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ (ι) αὐτῷ. Καὶ ἐξῆλ-
θον ἄρχοντες παιδάρια τῶν χωρῶν ἐν πρώ-
τοις. καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βα-
σιλεῖ Συρίας, λέγοντες, Ἄνδρες ἐξεληλύθα-
σιν ἐκ Σαμαρείας. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ εἰς
εἰρήνην ἐκπορεύονται, (κ) συλλαβεῖν αὐτοὺς
ζῶντας· καὶ (λ) οἱ εἰς πόλεμον, ζῶντας συλ-
λαβεῖν αὐτούς. Καὶ μὴ ἐξῇ σώτω (μ) ἐκ τῆς
πόλεως ἄρχοντα τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν. καὶ
ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν. Ἐσφάξεν ἕκας ἕκα-
στος (ν) παρ' αὐτῷ· καὶ ἐδιώξησαν ἕκας ἕκα-
στος παρ' αὐτῷ. καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν
αὐτοὺς Ἰσραήλ. καὶ ζώγει ὁ υἱὸς Ἀδὰρ βασι-
λεὺς Συρίας (ξ) ἐφ' ἵππου ἱππέως.

MS. A. (ρ) ὑμῶν τῷ βασιλεῖ, Πάντα (σ) σου ποιήσω, (τ) ἀνήγγειλαν
(υ) ἀπαγγείλαντες (φ) Τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσ-
θείησ, εἰ (χ) ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ἰκανάσθω· (ψ) ὡς (ω) βα-
σιλεῖς μετ' (α) τῷ βασιλεῖ (β) ἑόρακας πάντα τὸν (γ) ὄχλον τοῦτον
Χήμδον, καὶ (δ) τῶν πόλεων. καὶ (ε) ἐπεσκέψατο τὰς παῖδας τῶν ἀρ-
χόντων τῶν χωρῶν, (ζ) διακόσιοι τεσσαράκοντα δύο· καὶ μετὰ (η)
Σύμπαντα τὸν λαὸν πάντα υἱὸν (θ) Σοκχὼ (ι)μετ' αὐτῶ. Καὶ ἐξῆλθον
παιδάρια ἀρχόντων τῶ χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἀδερ, καὶ
ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, (κ) Συλλάβετε (λ) ἢ εἰς πόλεμον ἐξῆλ-
θον, ζῶντας Συλλάβετε αὐτούς. (μ) τὰ παιδάρια ἐκ τῆς πόλε-
ως ἀρχόντων τῶν χωρῶν. (ν) παρ' αὐτῶ. καὶ ἔφυγε (ξ) ἐφ' ἵππων Συρ
ἱππῶν τισίν. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς * Συρίας, καὶ ἔλαβε τὸς

Et dixerunt ei ſeniores, & o- 8
mnis populus ; Non audias, &
non velis. Et dixit nuntiis filii 9
Ader, Dicite domino veſtro;
Omnia quæcunque miſiſti ad
ſervum tuum in primis, faciam:
verbum autem hoc non potero
facere. Et abierunt viri, & re- 10
tulerunt ei verbum. Et miſit ad
eum filius Ader,dicens ; Hæc fa-
ciat mihi Deus, & hæc adjici-
at , ſi ſufficiet pulvis Samariæ
(e) vulpibus, omni populo, pe-
dilibus meis. Et reſpondit rex 11
Iſrael, & dixit; Satis ſit. Non
glorietur gibboſus, ut rectus. Et 12
factum eſt, quando reſpondit ei
verbum hoc, bibens erat ipſe,
& omnes reges , qui cum eo, in
tabernaculis. Et dixit pueris ſu-
is ; Ædificate vallum. Et poſu-
erunt vallum ſuper civitatem. Et 13
ecce propheta unus advenit A-
chaab regi Iſrael, & dixit; Hæc
dicit Dominus ; Si vidiſti (f)
turbam magnam hanc? Ecce ego
do eam hodiè in manus tuas ;
& cognoſces,quia ego Dominus.
Et dixit Achaab , In quo ? Et 14
dixit, Hæc dicit Dominus ; In
pueris principum (g) regionum.
Et dixit Achaab, Quis commit-
tet pugnam ? Et dixit , Tu. Et 15
recognovit Achaab (h) princi-
pes pueros regionum : & fuerunt
(i) ducenti triginta. Et poſt hæc
recognovit populum, omnem fili-
um virtutis , ſeptem millia. Et 16
egreſſus eſt meridiè. Et filius
Ader bibens temulentus in Soc-
choth, ipſe, & reges,triginta &
duo reges coadjutores ejus. Et e- 17
greſſi ſunt principes, pueri re-
gionum in primis. Et (k) mit-
tunt, & annuntiant regi Syriæ,
dicentes; Viri exiverunt de Sa-
maria. Et dixit eis ; Si ad pa- 18
cem egrediuntur, (l) compre-
hendere eos vivos: & , ſi ad
bellum, vivos comprehendere e-
os : Et non exeant è civitate (m) 19
principes pueri regionum, & vi-
rus poſt eos, Percuſſit unuſquiſ- 20
que eum, qui juxta ſe: & ite-
ravit unuſquiſque eum, qui jux-
ta ſe. Et fugit Syria. Et perſe-
cutus eſt eos Iſrael. Et ſalva-
tur filius Ader rex Syriæ ſuper
equum equitis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 וְאוּחִי וְאַעְדִּי יַת מַעְפְּרָא מֵעַלְוֵי עֵינוֹהִי וְאִשְׁתְּמוֹדַע יְתֵיהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי מִתַּלְמִידֵי
42 נְבִיָּיא הוּא׃ וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ חֲלָף דְּשֵׁבְתָּא יַת גְּבַר דְּחַיָּב קְטוֹל מֵימְרִי וּתְהֵי נַפְשָׁךְ
43 חֲלָף נַפְשֵׁיהּ וְעַמָּךְ חֲלָף עַמֵּיהּ׃ וַאֲזַל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְבֵיתֵיהּ נְסִיס וְרַגְזָן וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן׃

כא

1 וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין כַּרְמָא הֲוָה לְנָבוֹת יִזְרְעֵאלָא דִּי בְיִזְרְעֵאלָא בְּסִטַר הֵיכְלָא
2 דְּאַחְאָב מַלְכָּא דְּשֹׁמְרוֹן׃ וּמַלִּיל אַחְאָב עִם נָבוֹת לְמֵימַר הַב לִי יַת כַּרְמָךְ וִיהֵי לִי לְגִנַּת
יָרְקָא אֲרֵי הוּא קְרִיב לְבֵיתִי וְאֶתֵּן לָךְ חֲלוּפֵיהּ כַּרְמָא דְּטַב מִנֵּיהּ אִם תְּקֵין בְּעֵינָךְ אֶתֵּן לָךְ
3 כַּסְפָּא דְּמוֹהִי מָה דְּשַׁוִּי׃ וַאֲמַר נָבוֹת לְאַחְאָב חַס לִי מִן קֳדָם יְיָ מִלְמֶתַּן יַת אֲחֻסְנַת אֲבָהָתִי
4 לָךְ׃ וְאֲתָא אַחְאָב לְבֵיתֵיהּ נְסִיס וְרַגְזָן עַל פִּתְגָמָא דְּמַלֵּל עִמֵּיהּ נָבוֹת יִזְרְעֵאלָה וַאֲמַר לָא
5 אֶתֵּן לָךְ יַת אֲחֻסְנַת אֲבָהָתִי וּשְׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ וְאַסְחַר יַת אַפּוֹהִי וְלָא אֲכַל לַחְמָא׃ וַאֲתַת
6 לְוָתֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ וּמַלִּילַת עִמֵּיהּ מָה דֵּין רוּחָךְ סָטְיָא וְלֵית אַתְּ אָכִיל לַחְמָא׃ וּמַלִּיל
עִמַּהּ אֲרֵי מַלִּילַת עִם נָבוֹת יִזְרְעֵאלָא וַאֲמָרִית לֵיהּ הַב לִי יַת כַּרְמָךְ בְּכַסְפָּא אוֹ אִם רְעֵי אַתְּ
7 אֶתֵּן לָךְ כַּרְמָא חֲלוּפוֹהִי וַאֲמַר לָא אֶתֵּן לָךְ יַת כַּרְמִי׃ וַאֲמָרַת לֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ אַתְּ כְּעַן
תַּצְלַח מַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכוֹל לַחְמָא וְיִשְׁפַּר לִבָּךְ אֲנָא אֶתֵּן לָךְ יַת כַּרְמָא דְנָבוֹת
8 יִזְרְעֵאלָה׃ וְכָתַבַת אִגַּרְתָּא בִּשְׁמָא דְאַחְאָב וַחֲתֵמַת בְּעוֹקְתֵיהּ וְשַׁדַּרַת אִגַּרְתָּא לְסָבַיָּא
9 וְלִתְרִבַּיָּא דִּבְקִרְתֵּיהּ דִּיתְבִין עִם נָבוֹת׃ וְכָתְבַת בְּאִגַּרְתָּא לְמֵימַר צוֹמָא וְאוֹתִיבוּ יַת
10 נָבוֹת בְּרֵישׁ עַמָּא׃ וְאוֹתִיבוּ תְּרֵין גַּבְרִין בְּנֵי רְשָׁעָא לְקֳבֵלֵיהּ וְיִסְהְדוּנֵיהּ לְמֵימַר גַּדַּפְתָּא
11 קֳדָם יְיָ וּמַלְכָּא וְתֹאבְדוּהִי וְרַגְמוּהִי וְיִתְקְטֵל׃ וַעֲבַדוּ אֱנָשֵׁי קִרְתֵּיהּ סָבַיָּא וְתִרְבַּיָּנִי
דִּיתְבִין בְּקִרְתֵּיהּ כְּמָא דִּשְׁלַחַת לְוָתְהוֹן אִיזֶבֶל כְּמָא דִּכְתַבַת בְּאִגַּרְתָּא דִּשְׁלַחַת לְהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et feſtinavit et amovit pannum ab oculis ſuis,et agnovit illũ rex Iſrael, & 41
de diſcipulis prophetarũ eſſet.Et dixit ei,Sic dixit Dñs,Eò quòd liberâſti
virum obnoxiũ occiſioni de manu;erit anima tua pro anima illi',et popu- 42
lus tuus pro populo ipſius.Et abiit rex Iſrael in domum ſuam turbatus, & 43
dolens, et venit in Somron.

CAP. XXI.

ET fuit poſt verba iſta,vinea erat Naboth Jizreghelæo,quæ erat in Jizre- 1
ghel, in latere palatii Ahhab regis Somron. Et locutus eſt Ahhab cũ Na- 2
both,dicendo:Da mihi vineã tuã, et erit mihi in hortum oleris,quia ipſa
eſt propinqua *domui* meæ,et dabo tibi pro ea vineã quæ melior erit illâ:ſi
rectum fuerit in oculis tuis, dabo tibi argentũ pro pretio *ejus* & æquum
fuerit. Et dixit Naboth ad Ahhab,Abſit mihi à Dño ut dem hæreditaté pa- 3
trum meorũ tibi. Et venit Ahhab in domum ſuã turbat',et dolens propter 4
verbũ & locut' fuerat ſecum Naboth Jizreghelæus,qui dixerat, Non dabo
tibi hæreditatem patrum meorum:et cubuit ſup lectũ ſuum,et avertit faciẽ
ſuã, et non comedit panem. Et venit ad illũ Izebel uxor ejus, et locuta eſt 5
cum eo; Quare ſpiritus tuus averſus eſt,et non comedis panem? Et locutus 6
eſt cum illa,Quia locutus ſum cum Naboth Jezreghelæo, et dixi illi, Da
mihi vineã tuã pro argento;aut ſi tu vis,dabo tibi vineã pro ea: et dixit ,
Non dabo tibi vineã meã. Et dixit ei Izebel uxor ejꝰ,Tu nunc proſperabis 7
regnum tuum ſup Iſrael : ſurge comede panẽ,et jucundetur cor tuum;ego
dabo tibi vineã Naboth Jizreghelæi. Et ſcripſit epiſtolã in nomine Ahhab 8
et ſigillavit [*illam*] annulo ejus,et miſit epiſtolã ad ſenes,et ad magiſtratus
qui erant in civitate ſedentes cum Naboth. Et ſcripſit in epiſtola, di- 9
cendo,Decernite jejuniũ,et ſedere facite Naboth in capite populi. Et col- 10
locate duos viros filios improbitatis contra eum, et teſtentur [*adverſus*]
illum, dicendo : Blaſphemâſti Deũ,et regi maledixiſti:et educite illum,&
lapidate eũ,et occidatur. Et fecerunt homines civitatis illius ſenes et ma- 11
giſtratus,qui ſedebant in civitate illius, ut id quod miſerat ad eos Izebel,
ſicut ſcriptũ erat in epiſtola quam miſerat ad eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 ... * Is autē festinans abstersit cinerē à vultu suo, 41
42 ... * agnovitque rex Israelis eum ex prophetis es- 42
se: Et dixit illi, Sic dicit Dominus, Quia ho-
minem anathemati devotū è manu dimisisti,
erit anima tua pro anima ipsius, & populus
43 tuus pro populo ipsius. Quapropter abiit 43
rex Israelis domum suam tristis & indigna-
bundus, & ingressus est Samariam.

CAP. XXI.

1 COntigit autem his rebus gestis, cùm vi- 1
neam haberet Naboth Jezraelita in Jezraele
ad latus ædis Ahab regis Samariæ, Ut dice- 2
2 ret Ahab ad Naboth, Da mihi vineam tuam,
ut cedat mihi in hortum olerum, quandoqui-
dem contigua est lateri domûs meæ: dabóque
tibi pro ea vineam illâ meliorē; vel si magis,
solvam pecuniâ pretiū ejus. Ait Naboth ad 3
3 Ahab, Non pmittat mihi Dñs ut dem tibi hæ-
reditatem majorū meorum. Quamobrem re- 4
4 diit Ahab domū suam tristis & indignabun-
dus propter responsum q̄ dederat ei Naboth
Jezraelita, *dicens*; Nequaquam dabo tibi hæ-
reditatem majorū meorum: jacuítque sup le-
ctum suum, & avertit faciem suam, nec comē-
dit panem. Veniens autem ad eum Izabel 5
5 uxor ejus, dixit illi; Ecquid fastidios⁹ est ani-
mus tuus, nec vis comedere panē? Ad quam 6
6 ille ait, Quia dixerā Nabotho Jezraelitæ, Da
mihi vineam tuam pro pecunia; aut si mavis,
dabo tibi pro ea vineā illâ meliorē: ipse verò
respondit mihi, Nequaquā dabo tibi vineam
meam. Ait illi uxor ejus, Túne aptus es ad re- 7
7 gnandum sup Israelem? surge, comede panē,
bonóque sis animo: ego dabo tibi vineā Na-
bothi Jezraelitæ. Scripsit itaque epistolā no- 8
8 mine Ahabi, & obsignavit eam annulo ipsius,
misitque epistolā ad seniores & nobiles qui
degebant in civitate cum Naboth. Scripsit au- 9
9 tem in epistola, Indicite jejuniū, & collocate
Nabothū in principiis populi: Et adducite 10
10 duos homines flagitiosos, & collocate eos ex
adversō ipsius; qui testentur contra eum, di-
cántque, Blasphemavit Naboth Deū ac regē:
tum educite eum, & lapidib⁹ obruite ut mo-
riatur. Fecerunt ergò cives urbis ejus, *nem-* 11
9 *pe* seniores & nobiles qui degebant in civita-
te cum Naboth, quemadmodum miserat ad
eos Izabel, quemadmodum scriptum erat in
epistola quam miserat ad eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * فبادر وأزال الرماد عن عينيه. فعلم الملك انه من تلاميذ الانبياء * ثم قال له. كذا قال الله.
42 جزاك على تخليتك رجلا يستحق القتل بعد قبضه. ان اجعل نفسك بدلا من نفسه. وشعبك
43 بدلا من شعبه * ومضى ملك بني اسرائيل الى بيته. وهو حرين وكئيب. * وأتى سومرون *

1 * الفصل الحادي والعسرون * فلما كان بعد هذا الكلام. فان كرما كان لنابوت
2 اليزرعالي ملاصقا لهيكل اخاب ملك سومرون * فخاطب اخاب لنابوت. قائلا له. ان اعطني
كرمك ليكون لي بستانا. اذ كان قريبا ملاصقا لمنزلي. فانا اعطيك بدلا منه كرما خيرا منه.
3 وان كان اجب اليك. ثمنه ورقا بما يساوي * فاجاب نابوت اخاب. حاش لي بين يدي الله. ان
4 اجعل لك تحلة اباي * وجاء اخاب الى بيته حرين كئيب. من الكلام الذي خاطبه نابوت
اليزرعالي. اذ قال. اني لا اعطيك تحلة اباي. وانصجع على سريره. وادار وجهه. ولم ياكل
5 6 طعاما * فوافته ايزابل روجته. وقالت له. ما بال روحك كئيبة حرينة. ولم تاكل طعاما * فقال
لها ذاك. لاني خاطبت نابوت اليزرعالي. وقلت له. اعطني كرمك بالفضة. او ان تحب اعطيك
7 كرما بدله * فقال. لست اعطيك كرمي * فقالت له ايزابل روجته. انت الآن لا يصلح ان
تكون ملكا على آل اسرائيل. قم فكل طعاما. وطب نفسا. فاني انا اعطيك كرم نابوت اليزرعالي
8 * ثم انها كتبت كتابا باسمه. وختمت بخاتمه. وانفذت الكتب الى الشيوخ والاحرار الذين في
9 مدينة نابوت. الذين يجلسون معه * وكان فيما كتبت. اجرموا على انفسكم صياما. واجلسوا نابوت
10 في صدر جماعتكم * وايتوا برجلين فاجرين. واجلسوهما امامه. ويشهدان عليه قائلين. انك
11 سببت الله ولعنت الملك. واخرجوه وارجموه حتى يموت * وفعل كذاك اهل مدينته من الشيوخ
والاحرار. كما ابعنت اليهم ايزابل. حسب ما كتبت في الكتب التي وجهتها اليهم.

41 * Tunc festinans amovit cinerem ab oculis 41
suis, cognovitque rex eum esse è discipulis
prophetarum: Tum dixit ad eum, Sic dicit 42
42 Deus, Pœna tua, quòd hominē nece dignū
dimiseris postquam præbe. deras eum, erit
ut substituam animam tuam pro anima
ipsius, & necem tuam pro nece ipsius. Sic 43
43 abiit rex Israelitarum domum suam tristis
ac doleus, venitque Samariam.

CAP. XXI.

1 HIs rebus gestis, vineam habebat Na- 1
both Jezraelita contiguam templo Achabi
regis Samariæ. Quapropter allocutus est 2
2 Achab Nabothum dicens ei, Cedò mihi
vineam tuam, ut sit mihi in hortum, quan-
doquidem propinqua & contigua est ædi-
bus meis; & ego dabo tibi loco illius vine-
am istâ meliorem, vel si tibi gratius fuerit,
pro pretio ejus tantum pecuniæ quanti va-
let. Respondit Naboth Achabo, Absit à me 3
3 coram Deo, ut tibi cedam possessionem pa-
trum meorum. Venit ergò Achab domum 4
4 suam tristis ac mœreus propter verba quī-
bus allocutus eum fuerat Naboth Jezrae-
lita dicens, Haudquaquam cedam tibi
possessionem patrum meorum; & decum-
bens super lectum suum vertit faciem su-
am, neque comēdit cibum. Veniens autem 5
5 ad eum Izabel uxor ejus, dixit illi, Quam
ob causam tristi ac mœrenti es animo, nec
cibum comedis? Cui is respondit, quia allo- 6
6 cutus Nabothum Jezraelitam dixeram ei,
Cedò mihi vineam tuam pecuniâ, aut si
mavis, dabo tibi vineam loco illius; ipse
verò dixit, Non cedam tibi vineam mea-
am. Dixit ad eum Izabel uxor ejus, Te 7
7 sanè dedecet esse regem super Israelitas:
surge, comede cibum, & bono sis animo;
ego enim dabo tibi vineam Nabothi Jez-
raelitæ. Tum scribens illa epistolam no- 8
8 mine ipsius, eamque sigillo ejus obsignans,
misit literas ad seniores & nobiles qui
erant in civitate Nabothi, qui cum eo de-
gebant. In scriptis autem hoc continebā- 9
9 tur, Præscribite vobis ipsis jejunium, &
collocate Nabothum in præcipuo loco con-
sessūs vestri: Et adducentes duos homines 10
10 perditos, collocate eos ante ipsum; & hi
testimonium ferant adversus eum dicen-
tes, Tu Deum blasphemâsti, & regi male-
dixisti: tum educentes eum, lapidate illum
donec mo iatur. Ita fecerunt concives ejus 11
11 seniores & nobiles, prout miserat ad eos
Izabel, quemadmodum scripserat in lite-
ris quas miserat ad eos.

מלכים א: כא

populi capite in Naboth fecerunt ſedere & ,jejunium Prædicaverunt
12 קָרְאוּ צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם.
,eum contra ſederunt & ,*belial filii* viri duo Veneruntque
13 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיָּעַל וַיֵּשְׁבוּ נֶגְדּוֹ
,populo coram Naboth *belial* viri eum ſunt teſtificati &
וַיְעִדֻהוּ אַנְשֵׁי הַבְּלִיָּעַל אֶת נָבוֹת נֶגֶד הָעָם
extra eum deduxerunt & :reg & ,Deo Naboth Benedixit:dicendo
לֵאמֹר בֵּרַךְ נָבוֹת אֱלֹהִים וְמֶלֶךְ וַיֹּצִיאֻהוּ מִחוּץ
Miſeruntque .eſt mortuus & ,lapidibus *m* eũ lapidauerunt & ,civitatem
14 לָעִיר וַיִּסְקְלֻהוּ בָאֲבָנִים וַיָּמֹת: וַיִּשְׁלְחוּ
,fuit Et .eſt mortu⁹ & ,Naboth eſt Lapidatus : dicendo ,Izebel ad
15 אֶל־אִיזֶבֶל לֵאמֹר סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמֹת: וַיְהִי
,eſſet mortuus &,Naboth eſſet lapidatus quòd Izebel *audire ſecundum*
כְּשְׁמַע אִיזֶבֶל כִּי־סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמֹת
Naboth vineam poſſide ,Surge : Achab ad Izebel dixit &
וַתֹּאמֶר אִיזֶבֶל אֶל־אַחְאָב קוּם רֵשׁ אֶת־כֶּרֶם נָבוֹת
Naboth non quoniam :pecunia *in* tibi dare renuit qui ,Izrehelitæ
הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר מֵאֵן לָתֶת לְךָ בְכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת
eſſet mortu⁹ quòd ,Achab *audire ſecundum* fuit Et .eſt mortuus ſed ,vivit
חַי כִּי־מֵת: וַיְהִי כְּשְׁמַע אַחְאָב כִּי מֵת
16 ,Izrehelitæ Naboth vineam ad *deſcendendum ad* Achab ſurrexit &,Naboth
נָבוֹת וַיָּקָם אַחְאָב לָרֶדֶת אֶל־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
Tisbiten Elijahu ad DOMINI verbum fuit Et .eam *poſſi lendum ad*
17 לָרִשְׁתָּהּ: וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי
qui ,Iſrael regis Achab occurſum in deſcende ,Surge : dicendo
18 לֵאמֹר: קוּם רֵד לִקְרַאת אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
.eã *poſſidendũ ad illuc* deſcendit quam Naboth vinea in ecce :Someron in
בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בְכֶרֶם נָבוֹת אֲשֶׁר־יָרַד שָׁם לָרִשְׁתּוֹ:
,occidiſti Nónne : DOMINUS dixit Sic : dicendo ,eũ ad loquêris Et
19 וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָצַחְתָּ
: DOMINUS dixit Sic :dicendo ,eũ ad Loquerisque ? poſſed ſti etiam &
וְגַם־יָרַשְׁתָּ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
canes lingent ,Naboth ſanguinẽ canes linxerunt quo loco In
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לִקְקוּ הַכְּלָבִים אֶת דַּם נָבוֹת יְלַקּוּ הַכְּלָבִים
: Elijahu ad Achab dixit Et .*tu* etiam,tuum ſanguinem
20 אֶת־דָּמְךָ גַּם אֶתֶּה: וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־אֵלִיָּהוּ
faciendũ ad *te vendidiſti* quia ,Inveni : dixit & ? mi inimice me inveniſti Nũ
הַמְצָאתַנִי אוֹיְבִי וַיֹּאמֶר מְצָאתִיךָ יַעַן הִתְמָכְרְךָ לַעֲשׂוֹת
,malum te *ad adducens* ego Ecce .DOMINI oculis in malum
21 הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ רָעָה
,clauſum & ,*pariete in* mingentẽ Achab ſuccidã & ,*te poſt* auferam &
וּבְעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר
domum ſicut tuam domum dabo Et .Iſrael in derelictum &
22 וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל: וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית
irritationem *ad* ,Achijah filii Baſaſa domũ ſicut & ,Nebat filii Jarobham
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וְכִבֵּית בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה אֶל־הַכַּעַס
Izebel *ad* etiam Et .Iſrael feciſti peccare & ,irritãſti qua
23 אֲשֶׁר הִכְעַסְתָּ וְהַחֲטֵא אֶת־יִשְׂרָאֵל: וְגַם־לְאִיזֶבֶל
Izebel comedent Canes : dicendo ,DOMINUS eſt locutus
דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ אֶת־אִיזֶבֶל
comedent civitate in Achab *ipſi Mortuum* .Izrehel antemurale intra
24 בְּחֵל יִזְרְעֶאל: הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר יֹאכְלוּ
non Verè .cœli *volucris* comedent ,agro in *mortuum* & : canes
הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם: רַק לֹא־
25 oculis in malum faciendum ad ſeipſum *vendiderit* qui Achab ſicut fuit
הָיָה כְאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
fecit abominationes Et .ejus uxor Izebel eum *ſeduxit* quia ,DOMINI
יְהוָה אֲשֶׁר־הֲסִתָּה אֹתוֹ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ: וַיִּתְעַב
26 ,Emorræi fecerunt quæ omnia juxta , idola poſt *eundo* , valde
מְאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלּוּלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי
.Iſrael filiorum *faciebus* à DOMINUS expulit quos
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Versio VUL. LAT.

12 Prædicaverunt jejunium, & ſedere fecerunt Naboth inter
13 primos populi. Et adductis duobus viris filiis diaboli, fecerunt eos ſedere contra eũ: at illi, ſcilicèt ut viri diabolici, dixerũt contra eum teſtimonium coram multitudine; Benedixit Naboth Deum et regem: quam ob rem eduxerunt eum extra civitatẽ, & lapidibus in-
14 terfecerunt. Miſerúntque ad Jezabel, dicentes; Lapidat⁹ eſt
15 Naboth, & mortuus eſt. Factũ eſt autẽ, cùm audiſſet Jezabel lapidatum Naboth, & mortuum, locuta eſt ad Achab; Surge, & poſſide vineam Naboth Jezrahelitæ, qui noluit tibi acquieſcere, & dare eam acceptâ pecuniâ: non enim vivit Naboth, ſed mortuus eſt.
16 Quod cùm audiſſet Achab, mortuũ videlicèt Naboth, ſurrexit, & deſcendebat in vineã Naboth Iezrahelitæ, ut poſſi-
17 deret eam. Fact⁹ eſt igitur ſermo Domini ad Eliam Th ſbiten, dicens;
18 Surge, & deſcende in occurſũ Achab regis Iſrael, qui eſt in Samaria: ecce ad vineã Naboth deſcendit, ut
19 poſſideat eam: Et loquêris ad eum, dicens, Hæc dicit Dominus; Occidiſti, inſuper & poſſediſti. Et poſt hæc addes, Hæc dicit Dñs; In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinẽ Naboth, lambent quoque ſan-
20 guinem tuum. Et ait Achab ad Eliam, Num inveniſti me inimicum tiou? Qui dixit; Inveni, eò quòd venundatus ſis, ut fa-
21 ceres malum in conſpectu Domini. Ecce ego inducam ſup te malum, & demetam poſteriora tua, & interficiam de Achab mingentem ad parietem,
22 & clauſum & ultimum in Iſrael. Et dabo domum tuam ſicut domum Jeroboam filii Nabat, & ſicut domum Baaſa filii Ahia: quia egiſti, ut me ad iracundiã provocares, & pec-
23 care feciſti Iſrael. Sed & de Jezabel locutus eſt Dominus, dicens; Canes comedent Jeza-
24 bel in agro Jezrahel. Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes: ſi autem mortuus fuerit in agro, come-
25 dent eum volucres cœli. Igitur non fuit alter talis ſicut Achab, qui venundatus eſt ut faceret malũ in conſpectu Domini: concitavit enim eum
26 Jezabel uxor ſua, Et abominabilis factus eſt, in tantum ut ſequeretur idola, quæ fecerant Amorrhæi, quos conſumpſit Dominus à facie filiorum Iſrael.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξε (o) πληγὴν μεγάλην ἐν Συρίᾳ. Καὶ 22
προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ (π) εἶπε, Κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις, ὅτι (ρ) ὀπισρίφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς Ἀδὰδ βασιλεὺς (σ) Συρίας ἀναβαίνει ἐπὶ σέ, Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως (τ) Συρίας καὶ 23
εἶπον, Θεὸς ὀρέων θεὸς Ἰσραὴλ καὶ ὐ θεὸς κοιλάδων, διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑμᾶς· ἐὰν ὖ (υ) πολεμήσωμεν αὐτὸς κατ' οὐδὲ, (ρ)
24 εἰ μὴ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτός. Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ (χ) δὸς ἀντ' αὐτῶν ἡγεμόνας, Καὶ ἀναξόμεθά σοι δύνα- 25
μιν κατὰ τὴν δύναμιν σὺ (ι) πεσοῦσῃ, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτὸς κατ' οὐδὲ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτός. καὶ ἤκουσε τῆς
26 φωνῆς (ψ) αὐτῶ, καὶ ἐποίησεν ὕτως. Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἀδὰδ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς (ω)
27 Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ὅτι Ἰσραήλ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, (α) καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπαντὴν αὐτῶν. καὶ (β) παρενέβαλον Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια
28 αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν. Καὶ (γ) προσῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει κύριος, (δ) Ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ καὶ ὐ θεὸς κοιλάδων (ε) αὐτὸς, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην
29 εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. Καὶ παρεμβάλλουσιν (ζ) ἕτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ἐν (η) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσήγαγον οἱ πόλεμοι, καὶ ἐπά-
30 ταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν (θ) μιᾷ ἡμέρᾳ. Καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ὅτι εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν κατοικούντων. καὶ υἱὸς Ἀδὰδ ἔ-
31 φυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῶν κοιτῶν, εἰς τὸ ταμιεῖον. (ι) Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτῦ, Οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ὀσφυόδησώμεθα (κ) δὴ σάκκους ὅτι τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, 32
εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ (λ) ἔθεντο σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ (μ) ἔστησαν τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Δοῦλός σου υἱὸς Ἀδὰδ λέγει. (ν) Ζησάτω δὴ ἡ (ξ) ψυχή μου. καὶ 33
εἶπεν, Εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ὄϛι. Καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐπετήρησαν· καὶ (ο) ἀνέξαντο λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Ἀδελφός σου υἱὸς (π) Ἀδὰδ. καὶ εἶπεν, Εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτὸν. καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδὰδ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ (ρ) ἅρμα. sumite eũ. Et egreſſ⁹ eſt ad eum
filius Ader: & faciunt aſcendere eum ad eum ſuper currum.

Et egreſſus eſt rex Iſrael, & cepit omnes equos, & currus; & percuſſit plagam magnã in Syria. Et acceſſit propheta ad regem Iſrael, & dixit; Confortare, & cognoſce, & vide, quid facies: quoniam revertente anno filius Ader rex Syriæ aſcendit ſuper te, Et pueri regis Syriæ. (o) Et dixerunt; Deus montium Deus Iſrael, & non Deus vallium: propter hoc valuit ſuper nos. Si autem impugnemus eos per planum; profectò valebimus ſuper eos. Et verbum hoc fac. Amove reges, unumquemque in locum ſuum: & pone pro eis ſatrapas: Et (p) inſtaurabimus tibi virtutem ſecundùm virtutem, quæ cecidit, & equum juxta equum, & currus juxta currus: & pugnabimus adverſùs eos per planum: & valebimus ſuper eos. Et audivit vocem (q) ejus, & fecit ſic. Et factum eſt revertente anno, & recognovit filius Ader Syriam, & aſcendit in Aphec ad bellandum ſuper Iſrael. Et filii Iſrael recogniti ſunt, & adveneruntque in occurſũ eorũ. Et caſtrametatus eſt Iſrael ex adverſo eorum, tanquàm duo greges caprarum. Et Syria implevit terram. Et acceſſit homo Dei, & dixit regi Iſrael; Hæc dicit Dominus; Pro eo, quòd dixit Syria, Deus montium Dominus Deus Iſrael, & non Deus vallium ipſe; & dabo virtutem magnam hanc in manum tuam, & cognoſces, quia ego Dominus. Et caſtrametantur hi è regione horum ſeptem dies. Et factum eſt in die ſeptima, & appropinquavit prælium, & percuſſit Iſrael Syriam centum millia peditum unâ die. Et fugerunt reliqui in Aphec in civitatem: & cecidit murus ſuper viginti & ſeptem millia virorum, qui remanſerant. Et filius Ader fugit, & intravit in domum, (r) cubiculo in thalamum: (ſ) Et dixit pueris ſuis; Novi, quia reges Iſrael, reges miſericordiæ ſunt: Imponamus nunc ſaccos ſuper lumbos noſtros, & funiculos ſuper capita noſtra, & exeamus ad regem Iſrael, ſi fortè vivificabit animas noſtras. Et induti ſunt ſaccis ſuper lumbos ſuos, & poſuerunt funiculos ſuper capita ſua, & dixerunt regi Iſrael; Servus tuus filius Ader dicit; Vivat, quæſo, anima noſtra. (t) Et dixit; Si adhuc vivit, frater meus eſt. Et viri pro omine acceperũt, & (u) prosfœdere, & rapuerũt verbũ de ore ejus, & dixerũt; Frater tuus filius Ader. Et dixit, Ingredimini, & aſcendite eum. Et egreſſus eſt ad eum

MS. A. (o) ὃν Συρία πληγὴν μεγάλην. Καὶ (π) εἶπεν αὐτῷ, Κραταιοῦ (ρ) ὀπισρίφαντος (σ) Συρίας ἄνεσιν ἐπὶ (τ) Συρίας εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς (υ) πολεμήσωμεν (φ) εἰ μὴ (χ) δῶ Ϛατεράπας αὐτ' αὐτῶν, Καὶ (ι) πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ (ψ) αὐτῶν, (ω) Ἀφηκὰν (α) καὶ διοικήθησαν καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν (β) παρεκάλουν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (γ) προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, Τάδε (δ) Ἀνθ' ὧν Συρία, ὁ θεὸς (ε) αὐτὸς, δώσει ἡ (ζ) αὐτοὶ (η) τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ (θ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Καὶ (ι) Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ, Ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἶκου Ἰσραὴλ (κ) ὀδὺ σάκκους (λ) ἔθηκαν μ εἶπαν (ν) Ζήτω (ξ) ψυχή μου. (ο) ἀνέλεξαν (π) Ἀδερ λέγει καὶ εἶπεν, (ρ) ἄρμα πρὸς αὐτόν. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

גְּזַרוּ צוֹמָא וְאוֹתִיבוּ יָת נָבוֹת בְּרֵישׁ עַמָּא: וְאָתוּ תְּרֵין גַּבְרִין בְּנֵי רְשִׁיעָא וִיתִיבוּ לְקֳבֵלֵיהּ: 13
וְאַסְהִידוּ גַּבְרֵי רְשִׁיעָא יָת נָבוֹת קֳדָם עַמָּא לְמֵימַר גְּדִיף נָבוֹת קֳדָם יְיָ וּמַלְכָּא לָט וְאַפְּקוּהִי
מִבָּרָא לְקַרְתָּא וּרְגִמוּהִי בְּאַבְנַיָּא וּמֵית: וּשְׁלַחוּ לְוָת אִיזֶבֶל לְמֵימַר אִתְרְגִים נָבוֹת וּמִית: 14
וַהֲוָה כַּד שְׁמַעַת אִיזֶבֶל אֲרֵי אִתְרְגִים נָבוֹת וּמִית וַאֲמַרַת אִיזֶבֶל לְאַחְאָב קוּם אַחְסִין יָת 15
כַּרְמָא דְנָבוֹת יִזְרְעֵאלָא דְּלָא אֲבִי לְמִתַּן לָךְ בְּכַסְפָּא אֲרֵי לֵית נָבוֹת קַיָּם אֱלָהֵן מֵית: וַהֲוָה 16
כַּד שְׁמַע אַחְאָב אֲרֵי מִית נָבוֹת וְקָם אַחְאָב לְמֵחַת לְכַרְמָא דְנָבוֹת יִזְרְעֵאלָה לְמֵירְתֵיהּ:
וַהֲוָה פִּתְגָם נְבִיאוּתָא מִן קֳדָם יְיָ עִם אֵלִיָּהוּ דְמִן תּוּשְׁבֶּ֫ [illegible]ת אַחְאָב 17 18
מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דִּי בְשֹׁמְרוֹן הָא הוּא בְּכַרְמָא דְנָבוֹת דְּנָחַת תַּמָּן לְמֵירְתֵיהּ: וְתִמַּלֵּל עִמֵּיהּ 19
לְמֵימַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ הַקְטַלְתָּא וְאַף אַחְסַנְתָּא וְתִמַּלֵּל עִמֵּיהּ לְמֵימַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ בְּאַתְרָא
דִּלְחִיכוּ כַלְבַיָּא יָת דְּמָא דְנָבוֹת יְלַחְכוּן כַּלְבַיָּא יָת דְּמָךְ אַף דִּילָךְ: וַאֲמַר אַחְאָב לְאֵלִיָּהוּ 20
הַאִשְׁכַּחְתָּנִי לִי בָּעֵיל דַּבָּבֵי וַאֲמַר אַשְׁכַּחִית חֲלָף דְּחַשַּׁבְתָּא לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ: הָא 21
אֲנָא מַיְתֵי עֲלָךְ בִּישְׁתָּא וְאֶפְלֵי בַּתְרָךְ וְאֶשֵׁיצֵי לְאַחְאָב יְדַע מְדַע וְאָחִיד וְשָׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל:
וְאֶתֵּן יָת בֵּיתָךְ כְּבֵית יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּכְבֵית בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה עַל אַרְגּוּתָא דְאַרְגַּזְתָּא 22
וְחֵיבְתָּא יָת יִשְׂרָאֵל: וְאַף עַל אִיזֶבֶל גַּוַר יְיָ לְמֵימַר כַּלְבַיָּא יֵכְלוּן יָת אִיזֶבֶל בְּאַחְסַנְתָּ 23
יִזְרְעֵאל דְּיִמּוּת לְאַחְאָב בְּקִרְתָּא יֵיכְלוּן כַּלְבַיָּא וְדִימּוּת לֵיהּ בְּחַקְלָא יֵכְלוּן עוֹפָא דִשְׁמַיָּא: 24
לְחוֹד לָא הֲוָה כְּאַחְאָב דְּחַשִּׁיב לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ דְּאָטְעָאת יָתֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ: 25
וְאַרְשַׁע לַחֲדָא לְמֶהֱךְ בָּתַר טָעֲוָתָא כְּכֹל דַּעֲבַדוּ אֱמוֹרָאָה דְּתָרֵיךְ יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 26

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Decreverunt jejuniũ, et ſedere fecerunt Naboth in capite populi. Et venerunt duo viri filii improbitatis, et ſederunt contra illũ, et teſtati ſunt viri 12 13
improbitatis [*adverſùm*] Naboth, ante populũ, dicendo, Blaſphemavit Naboth Dñm, et regi maledixit: et eduxerunt illũ extra civitatẽ, et lapidaverunt eum lapidib⁹, et mortu⁹ eſt. Et miſerunt ad Izebel, dicendo: Lapida- 14
tus eſt Naboth, et mortu⁹ eſt. Et fuit cùm audiſſet Izebel, quòd lapidatus 15
eſſet Naboth, et mortu⁹ eſſet, dixit Izebel ad Ahhab: Surge, poſſide vineam Naboth Jizreghelæi, quã noluit dare tibi pro argento; quia non eſt Naboth ſuperſtes ſed mortu⁹. Et fuit cùm audiſſet Ahhab quòd mortu⁹ eſſet Na- 16
both, ſurrexit Ahhab ut deſcenderet in vineã Naboth Jizreghelæi ad poſſidendũ eã. Et fuit verbũ prophetiæ à facie Dñi cum Eliah qui [*erat*] ex 17
Thoſab, dicendo: Surge deſcende in occurſũ Ahhab regis Iſrael, qui eſt in 18
Somron: ecce *ille* [*eſt*] in vinea Naboth, ad quam deſcendit ut poſſideat eam. Et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dñs, Nónne occidiſti et etiam 19
hæreditâſti? et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dñs, In loco in quo linxerunt canes ſanguinẽ Naboth, lingent canes ſanguinẽ tuũ etiam tuum. Et 20
dixit Ahhab ad Eliah, Num inveniſti me auctor inimicitiæ meæ? et dixit, Inveni, quia excogitâſti facere quod malũ eſt ante Dñm. Ecce ego adduco 21
ſuper te malũ, et extirpabo poſt te, et conſumã de Ahhab cognoſcentẽ cognitionem, et clauſum et derelictũ in Iſrael. Et dabo domũ tuam ſicut do- 22
mũ Jerabgham filii Nebath, et ſicut domũ Baghſa filii Ahhia, propter irritationẽ qua irritâſti et peccare feciſti Iſrael. Et etiam contra Izebel decre- 23
vit Dñs, dicendo: Canes comedent Izebel in hæreditate Jizreghel. [*Eum*] qui mortuus fuerit Ahhabo in urbe, comedent canes; et [*eum*] qui mortuus 24
fuerit in agro, comedent aves cœli. Veruntamen non fuit ſicut Ahhab, qui 25
excogitavit facere quod malum eſt ante Dñm, quem errare fecit Izebel uxor ejus. Et improbè egit valdè eundo poſt errores, juxta omnia quæ 26
fecerant Emorræi, quos expulit Dñs à facie filiorũ Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܩܕܫܘ ܨܘܡܐ ܘܐܬܒ ܠܢܒܘܬ ܒܪܫ ܥܡܐ ܀ 13 ܘܐܬܘ ܬܪܝܢ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܒܠܥܠ ܘܝܬܒܘ ܩܕܡ ܢܒܘܬ ܘܣܗܕܘ ܒܗ ܩܕܡ ܥܡܐ ܠܡܐܡܪ ܒܪܟ ܢܒܘܬ ܐܠܗܐ ܘܡܠܟܐ ܘܢܦܩܘܗܝ ܒܪ ܡܢ ܩܪܬܐ ܘܪܓܡܘܗܝ ܒܐܒܢ ܘܡܝܬ ܀ 14 ܘܫܕܪ ܐܝܙܒܠ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܠܡܐܡܪ ܩܘܡ ܝܪܬ ܠܟܪܡ ܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܠܝܐ ܕܠܐ ܙܒܢ ܠܟ ܠܡܝܬܗ ܒܟܣܦ ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ ܀ 15 ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܝܙܒܠ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ ܐܡܪ ܐܝܙܒܠ ܠܐܚܐܒ ܩܘܡ ܝܪܬ ܠܟܪܡ ܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܠܝܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܙܒܢ ܠܡܝܬܗ ܒܟܣܦ ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ ܀ 16 ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܐܒ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ ܩܡ ܐܚܐܒ ܠܡܚܬ ܠܟܪܡ ܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܠܝܐ ܕܢܚܣܡ ܠܗ ܀ 17 ܘܗܘܐ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܐܝܠܝܐ ܬܫܒܝܐ ܠܡܐܡܪ ܀ 18 ܩܘܡ ܢܚܬ ܠܩܒܠ ܐܚܐܒ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܪܘܢ ܗܐ ܒܟܪܡ ܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܠܝܐ ܕܐܢܚ ܠܡܚܬ ܠܗ ܀ 19 ܘܬܡܠܠ ܠܘܬܗ ܘܬܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܗܠ ܩܛܠܬ ܘܐܦ ܝܪܬ ܘܬܡܠܠ ܠܘܬܗ ܘܬܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ ܕܠܚܘ ܟܠܒܐ ܐܬ ܕܡܐ ܕܢܒܘܬ ܢܠܚܘ ܟܠܒܐ ܐܦ ܐܢܬ ܕܡܟ ܀ 20 ܘܐܡܪ ܐܚܐܒ ܠܐܝܠܝܐ ܗܫܟܚܬܢܝ ܐܝܒܝ ܘܐܡܪ ܗܫܟܚܬܟ ܡܛܠ ܕܙܒܢܬ ܠܡܥܒܕ ܒܥܝܢ ܕܡܪܝܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬܐ ܥܠ ܒܝܬܟ ܘܟܠ ܕܡܝܢ ܠܟ ܠܐ ܐܫܬܐܪ ܠܗ ܀ 21 ܘܐܬܠ ܐܢܐ ܥܠ ܒܝܬܟ ܘܐܫܕܐ ܐܢܐ ܒܪ ܡܢ ܕܡܝܢ ܠܐܚܐܒ ܘܐܫܬܐܪ ܠܗ ܀ 22 ܘܐܫܘܐ ܠܒܝܬܟ ܐܝܟ ܒܝܬ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܘܐܝܟ ܒܝܬ ܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ ܠܡܟܝܢ ܠܟ ܥܠ ܕܐܟܣܬ ܠܡܪܓܙ ܘܐܚܛܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܀ 23 ܘܐܦ ܥܠ ܐܝܙܒܠ ܡܠܠ ܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ ܟܠܒܐ ܢܐܟܠܘܢ ܐܝܙܒܠ ܒܚܠܩܬ ܝܙܪܥܠ ܀ 24 ܕܡܝܬ ܐܚܐܒ ܒܡܕܝܢܬܐ ܢܐܟܠܘܢ ܟܠܒܐ ܘܕܡܝܬ ܒܒܪܝܐ ܢܐܟܠܘܢ ܥܘܦܐ ܕܫܡܝܐ ܀ 25 ܠܝܬ ܕܗܘܐ ܐܝܟ ܐܚܐܒ ܕܙܒܢ ܠܡܥܒܕ ܒܥܝܢ ܕܡܪܝܐ ܕܐܬܪܓܙ ܐܝܙܒܠ ܐܬܬܗ ܀ 26 ܘܫܓܐ ܗܘܐ ܒܓܠܘܠܐ ܠܡܐܙܠ ܒܬܪ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܬܪ ܐܝܬܪܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܀

* Indixerunt jejunium, & collocârunt Nabothum in principiis populi: Adduxerunt duos homines perditos, & collocârunt eos ex adverſo ipſius: & quum teſtati eſſent homines illi contra Nabothum ac dixiſſent, Blaſphemavit Naboth Deum & regem; eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus obruerunt ita ut moreretur. Tum miſerunt ad Izabel lapidatum eſſe Nabothum, ac mortuum. Ut autem audivit Izabel mortuum eſſe Nabothum, dixit Izabel ad Ahab; Surge, poſſide vineam Nabothi Jezraelitæ qui noluit eam tibi vendere pecuniâ: nam Naboth mortuus eſt, nec jam vivus eſt. Audiens itaque Ahab mortuum eſſe Nabothum, ſurrexit Ahab deſcenſurus ad vineam Nabothi Jezraelitæ, ut poſſideret eam. At factus eſt ſermo Domini ad Eliam qui erat ex Theſbi, dicendo; Surge, deſcende obviam Ahabo regi Iſraelis, qui eſt in Samaria; (ecce in vinea Nabothi Jezraelitæ eſt, quo deſcendit ad eam poſſidendam) Et dic illi, Sic dicit Dominus; Nónne occidiſti? & nónne poſſediſti? Sic dicit Dominus, In eodem loco in quo linxerunt canes ſanguinem Nabothi, lingent etiam canes tuimetipſius ſanguinem. Dixit Ahab ad Eliam, Te ne convenire me, inimice mi? Ait illi, Conveni te. Quia inſolentior factus es in perpetrandis ſceleribus coram Domino, Ecce illaturus ſum in te malum, & rapturus poſt te, & deleturus Ahabo mingentem ad parietem, & ligantem ac ſolventem in Iſraele. Reddámque domum tuam ſimilem domui Jerobaami filii Nabati, & ſimilem domui Baaſæ filii Ahiæ, propter iram *Dei* à te concitatam, Iſraele ad peccatum inducto. Quin etiam Izabeli dicit Dominus, Canes devorabunt Izabelem in poſſeſſione Jezraelis. Morientem Ahabo in civitate, devorabunt canes: & morientem ei in deſerto, devorabunt volucres cœli. Cæterùm nullus fuit qui ut Ahab cogitârit mala perpetrare coram Domino, quippe qui inſtigatus ab Izabele uxore ſua. Is enim turpiſſimè ſe fœdavit, & ſectatus eſt idola, ut fecerant Amoræi quos Dominus extinxerat è conſpectu filiorum Iſrael.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * بَانْ اَجْرَمُوا صَوْمًا * وَاَجْلَسُوا نَابُوتَ فِي صَدْرِ جَمَاعَتِهِمْ * 13 ثُمَّ وَافَا الرَّجُلَانِ الْفَاسِقَانِ * وَوَقَفَا بَيْنَ يَدَيْهِ * وَشَهِدَ الْفَاسِقَانِ عَلَي نَابُوتَ بِحَضْرَةِ الْجَمَاعَةِ * قَائِلَيْنِ * قَدْ قَذَفَ نَابُوتُ الْبَارِي وَلَعَنَ 14 الْمَلِكَ * فَاَخْرَجُوهُ خَارِجَ الْقَرْيَةِ * وَرَجَمُوهُ بِالْحِجَارَةِ حَتَّي مَاتَ * وَوَجَّهُوا اِلَي اِيزَابِلَ * مَعْرُوفًا اَنْ 15 نَابُوتَ قَدْ رُجِمَ وَمَاتَ * فَلَمَّا عَلِمَتْ اِيزَابِلُ بِرَجْمِ نَابُوتَ وَمَوْتِهِ * قَالَتْ اِيزَابِلُ لِاَخَابَ قُمْ فَرِثْ كَرْمَ 16 نَابُوتَ الْيَزْرَعَالِيِّ * الَّذِي لَمْ يَجُدْ لَكَ اِلَي اِعْطَائِكَ بِالثَّمَنِ * فَاِنَّهُ لَيْسَ حَيٌّ * بَلْ قَدْ مَاتَ * فَلَمَّا 17 سَمِعَ اَخَابُ بِمَوْتِ نَابُوتَ * قَامَ لِيَنْحَدِرَ اِلَي كَرْمِهِ لِيَرِثَهُ * وَعِنْدَ ذٰلِكَ وَافَتْ بِنْتُوءَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِلَي 18 اِيلِيَّا التِّسْبِيِّ * قَائِلًا * قُمْ فَانْحَدِرْ لِلِقَاءِ اَخَابَ مَلِكِ اِسْرَائِيلَ الَّذِي بِسَامِرِيَّةَ * فَاِنَّهُ الْآنَ فِي 19 كَرْمِ نَابُوتَ لِيَرِثَهُ * وَتُخَاطِبُهُ * قَائِلًا * كَذَا قَالَ اللّٰهُ * قَتَلْتَ وَوَرِثْتَ * ثُمَّ تَقُولُ لَهُ اَيْضًا * كَذَا 20 قَالَ اللّٰهُ * فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي وَلَغَتِ الْكِلَابُ دَمَ نَابُوتَ * تَلَغُ الْكِلَابُ دَمَكَ اَنْتَ اَيْضًا * فَقَالَ اَخَابُ 21 لِاِيلِيَّا * وَجَدْتَنِي يَا عَدُوِّي * فَقَالَ لَهُ اِيلِيَّا * نَعَمْ وَجَدْتُ * جَرَاكَ عَلَي صَنِيعِكَ الْقَبِيحِ بِيَمِينِ يَدَيِ 22 اللّٰهِ * وَهَا اَنَا جَالِبٌ عَلَيْكَ سَرًا * وَمُسْتَاصِلٌ مِنْ بَعْدِكَ * حَيٌّ لَا اُبْقِي لِاَخَابَ كَلْبًا عَلَي حَائِطٍ * 23 وَلَا مَنْ يَعْقِدُ وَيَحُلُّ فِي بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَاَجْعَلُ بَيْتَكَ كَمِثْلِ بَيْتِ يُورْبَعَامَ بْنِ نَابَاطَ * وَبَيْتِ بَعْسَا 24 بْنِ اَخِيَا * عَلَي الْمَسْخِطَاتِ الَّتِي اَسْخَطْتَ * وَاَحْمَيْتَ بِهَا اٰلَ اِسْرَائِيلَ * وَاَيْضًا عَلَي اِيزَابِلَ قَدْ اَجْرَمَ 25 اللّٰهُ * قَائِلًا * اِنَّ الْكِلَابَ سَتَاْكُلُ اِيزَابِلَ فِي اُرْبِ يَزْرَعَالَ * وَمَنْ مَاتَ لِاَخَابَ فِي الْقَرْيَةِ تَاْكُلُهُ 26 الْكِلَابُ * وَمَنْ مَاتَ فِي الصَّحْرَاءِ يَاْكُلُهُ طَيْرُ السَّمَاءِ * اِلَّا اَنَّهُ لَمْ يَكُنْ كَاَخَابَ * الَّذِي دَبَّرَ صَنِيعَ السُّوءِ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ * بَلْ اَغْرَتْهُ اِيزَابِلُ زَوْجَتُهُ * وَاَفْسَدَ جِدًّا بِاِتِّبَاعِهِ الطَّوَاغِيتَ * 26 وَاَتَي عَلَيْهِ جَمِيعُ مَا صَنَعَهُ مِنْ ذٰلِكَ الْاَمُورِ اِنْيُونَ * الَّذِينَ اَسْتَاْصَلَهُمُ اللّٰهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْ بَنِي اِسْرَائِيلَ *

Nam indicto jejunio collocârunt Nabothum in præcipuo loco ſui conſeſſûs: Tum accedentes duo illi homines perditi, ſteterunt ante eum, & teſtati ſunt duo illi perditi contra Nabothum, coram conſeſſu, dicentes; Blaſphemias vomuit Naboth in Creatorem, & maledixit regi: quare eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus petierunt eum donec moreretur. Deinde miſerunt ad Izabelem, & indicârunt ei Nabothum jam lapidibus obrutum, ac mortuum. Cùm itaque reſcivilſet Izabel lapidatum eſſe Nabothum, ac mortuum; dixit Izabel ad Achabum, Surge, poſſide vineam Nabothi Jezraelitæ, quam pretio cedere tibi recuſavit; is enim non eſt in vivis, ſed jam mortuus eſt. Igitur Achab auditâ morte Nabothi, cùm ſurrexiſſet ut deſcenderet in vineam ejus, poſſeſſionem ejus initurus; Advenit illico oraculum à Deo ad Eliam Thesbitem, dicens; Surge, deſcende in occurſum Achabi regis Iſrael, qui eſt in Samaria (is enim nunc eſt in vinea Nabothi ut poſſeſſionem ejus ineat) Et alloquaris eum dicens, Sic dicit Deus, Trucidâſti, & poſſeſſionem inivi ſti. Tum ſic etiam dices ad eum, Sic ait Deus, In loco in quo linxerunt canes ſanguinem Nabothi, lingent canes tuum quoque ſanguinem. Dixit autem Achab ad Eliam, Invenisti me inimice mi? Ait ad eum Elia; Ita, inveni. Proturbi facinore tuo coram Deo, En ego quoque inducturus ſum in te malum, & extirpaturus poſteros tuos, ita ut ne canem quidem relinquam Achabo ad parietem, neque qui liget ac ſolvat inter filios Iſrael: Reddámq; domum tuam ſicut domum Jerobaami filii Nabati, & domum Baaſa filii Achia, propter irritationes quas concitâſti, & quibus percare feciſti Iſraelitas. De Izabele quoque decrevit jam Deus dicens, Canes devorabunt Izabelem in poſſeſſione Jezraelis. Præterea quicunque morietur Achabo in civitate, hunc devorabunt canes: & quicunque morietur in ſolitudine, hunc devorabit volucre cœli. Veruntamen non fuit ſimilis Achabo, qui ſit ſceleratas actiones architectatus coram Deo: at ſolicitaverat eum Izabel uxor ejus. Permultas enim turpitudines commiſit ſectando idola, & contigit illi quicquid ejus generis fecerant Amoræi quos Deus extirpârat à conſpectu filiorum Iſrael.

מלכים א : כב

scidit & ,hæc verba Achab *audire secundùm* ,fuit Et
27 וַיַּרְא כְּשָׁמְעַ אַחְאָב אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרַע
jacuit & ,jejunavit & ,ſuam carnem ſuper ſaccum poſuit & ,ſua veſtimenta
בְּגָדָיו וַיָּשֶׂם־שַׂק עַל־בְּשָׂרוֹ וַיָּצוֹם וַיִּשְׁכַּב
ad Domini verbum fuit Et .ſenſim ambulavit & ,ſacco in
28 בַּשָּׂק וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־ : וַיַּרְא כִּי נִכְנַע
ſe humiliavit quòd vidiſti Num : dicendo ,Tisbiten Elijahu
29 אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר : הֲרָאִיתָ כִּי־נִכְנַע
non ,*meis faciebus* à ſe humiliavit quod eo pro ? *meis faciebus* à Achab
אַחְאָב מִלְּפָנָי יַעַן כִּי־נִכְנַע מִפָּנַי לֹא
malum inducam ejus filii diebus in : ejus diebus in malum inducam
אָבִיא הָרָעָה בִּימֵי בְנוֹ אָבִיא הָרָעָה
.ejus domum ſuper
עַל־בֵּיתוֹ :

CAP. XXII. כב

.Iſrael inter & ,Aram inter bello non ,annis tribus *ſederunt* Et
1 וַיֵּשְׁבוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל :
Jehudah rex Jehoſaphat deſcendit & ,tertio anno in fuit Et
2 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיֵּרֶד יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה
: ſuos ſervos ad Iſrael rex Dixitque .Iſrael regem ad
3 אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־עֲבָדָיו
accipiendo ab *ſilentes* nos & ? Ghilhad Ramoth *nobis quia* nõſtis Nonne
הֲיְדַעְתֶּם כִּי־לָנוּ רָמֹת גִּלְעָד וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִקַּחַת
mecum *Ibiſne* : Jehoſaphat ad Dixitque ? Aram regis manu de eam
4 אֹתָהּ מִיַּד מֶלֶךְ אָרָם : וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲתֵלֵךְ אִתִּי
regem ad Jehoſaphat dixit & ? Ghilhad Ramoth prælium ad
לַמִּלְחָמָה רָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־מֶלֶךְ
,mei equi ſicut ,tu populꝰ ſic,meꝰ populus ſicut : tu ſic ,ego ſicut : Iſrael
יִשְׂרָאֵל כָּמוֹנִי כְמוֹ בְעַמִּי כְּסוּסַי
obſecro Quære : Iſrael regem ad Jehoſaphat Dixitque .tui equi ſic
כְּסוּסֶיךָ : וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דְּרֹשׁ־נָא
Iſrael rex congregavit Et .Domini verbum *diem ſecundùm*
5 כַּיּוֹם אֶת־דְּבַר יְהוָה : וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת
ibo Num : eos ad dixitque ,viros quadringentos fermè prophetas
הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת־אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הַאֵלֵךְ
,Aſcende : dixerunt & ? *ceſſabo* an ,prælium ad Ghilhad Ramoth *ſuper*
עַל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה
non Nunquid : Jehoſaphat Dixitque .regis manu in Dominus dabit &
6 וְיִתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין
Dixitque ? eo ab requiramus & ,ultrà Domini propheta hîc
7 פֹּה נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאוֹתוֹ : וַיֹּאמֶר
requirendum ad ,unus vir Adhuc : Jehoſaphat ad Iſrael rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ־אֶחָד לִדְרֹשׁ
prophetizabit non quia ,eum odi ego & ,eo ab Dominum
אֶת־יְהוָה מֵאֹתוֹ וַאֲנִי שְׂנֵאתִיו כִּי לֹא־יִתְנַבֵּא
Dixitque .Imlah filius Michajehu ,malum *quimimò* ,bonum *me ſuper*
עָלַי טוֹב כִּי אִם־רָע מִיכָיְהוּ בֶּן־יִמְלָה וַיֹּאמֶר
Iſrael rex vocavit Et .ita rex dicat Ne : Jehoſaphat
8 יְהוֹשָׁפָט אַל־יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן : וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
rex Et .Imlah filium Michajehu *Accelera* :dixit & ,unum eunuchum *ad*
9 אֶל־סָרִיס אֶחָד וַיֹּאמֶר מַהֵר מִיכָיְהוּ בֶן־יִמְלָה :
ſuum ſolium ſuper *vir ſedentes* Jehudah rex Jehoſaphat & ,Iſrael
10 וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה יֹשְׁבִים אִישׁ עַל־כִּסְאוֹ
vates omnes & ;Someron portæ oſtium area in veſtibus induti
מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן וְכָל־הַנְּבִיאִים
Chenahanah filius Sidchijah ſibi Fecitque .*eorum facies ad vaticinantes*
11 מִתְנַבְּאִים לִפְנֵיהֶם : וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה
cornupetes his *In* :Dominus dixit Sic : dixit & ,ferrea cornua
קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְנַגַּח אֶת־
.*eos conſumendum ad uſque Aram*
אֲרָם עַד־כַּלּוֹתָם :

Versio VULG. LAT.

27 Itaq; cùm audiſſet Achab ſermones iſtos, ſcidit veſtimenta ſua, & operuit cilicio carnem ſuam, jejunavítque & dormivit in ſacco, & ambulavit demiſſo capite. 28 Et factus eſt ſermo Domini ad Eliam Theſbiten, dicens; 29 Nónne vidiſti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus eſt meî cauſâ, non inducam malum in diebus ejus, ſed in diebus filii ſui inferam malum domui ejus.

CAP. XXII.

1 TRanſierunt igitur tres anni abſque bello inter Syriam & 2 Iſrael. In anno autem tertio, deſcendit Joſaphat rex Juda 3 ad regem Iſrael. (Dixítque rex Iſrael ad ſervos ſuos; Ignoratis quòd noſtra ſit Ramoth Galaad, & negligimus tollere 4 eam de manu regis Syriæ?) Et ait ad Joſaphat, Veniéſne mecum ad prælíandú in Ramoth 5 Galaad? Dixítque Joſaphat ad regem Iſrael; Sicut ego ſum, ita & tu: populus meus, & populus tuus unum ſunt: & equites mei, equites tui. Dixítque Joſaphat ad regẽ Iſrael; Quære, oro te, hodiè ſermonẽ Dñi. 6 Congregavit ergò rex Iſrael prophetas, quadringẽtos circiter viros, & ait ad eos; Ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum, an quieſcere? Qui reſponderunt; Aſcende, & dabit eam Dominus in manu regis. 7 Dixit autem Joſaphat; Non eſt hîc propheta Domini quíſpiam, ut interrogemus per eum? 8 Et ait rex Iſrael ad Joſaphat; Remanſit vir unus, per quem poſſumus interrogare Dominũ: ſed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonũ, ſed malum, Michæas filius Jemla. Cui Joſaphat ait, Ne loquaris ita 9 rex. Vocavit ergò rex Iſrael eunuchum quendã, & dixit ei; Feſtina adducere Michæam 10 filium Jemla. Rex autem Iſrael, & Joſaphat rex Juda, ſedebant unuſquiſque in ſolio ſuo, veſtiti cultu regio, in area juxta oſtium portæ Samariæ, et 11 univerſi prophetæ prophetabant in conſpectu eorum. Fecit quoque ſibi Sedecias filius Chanaana cornua ferrea, & ait; Hæc dicit Dominus; His ventilabis Syriam, donec deleas eam.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

34 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ, Τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου ἀφ' ἐμοῦ ἀπὸ τοῦ παιδός σου ἀπόδωσον σοι· καὶ ἐξόδους θήσεις (σ)σεαυτῷ ἐν Δαμασκῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ, (τ) καὶ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. Καὶ ἀνεβη εἰς ἐν τῶν τῷ προφητῶν εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτ ἐν λόγῳ κυρίου, (υ) Πάταξόν δή με. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτ, Διὰ τοῦτο οὐκ ἤκουσας τ φωνῆς (φ)κυρίου, καὶ ἰδὲ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτ, καὶ ὑρίσκει αὐτὸν λέων, καὶ ἐπάταξεν (χ) αὐτόν. Καὶ ὑρίσκει ἄνθρωπον ἕτερον, καὶ εἶπε, Πάταξόν με δή. καὶ ἐπάταξεν αὐτ ὁ ἄνθρωπος, πατάξας καὶ σωβτελψε. Καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης καὶ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ὅπῃ τ ὁδῶ, καὶ (ψ)κατεδήσατο ἐν τραμμῖδι τοῦ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο (ω) ὡς παρεπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ οὗτε ἐβόα πρὸς τ βασιλέα, καὶ εἶπεν, Ὁ δῆλός ζω ἐξῆλθεν ἐπὶ τ στρατὰν τ πολέμω, καὶ ἰδὲ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρός με ἄνδρα, καὶ (α)εἶπε πρός με, Φύλαξον τοῦτον τ ἄνδρα· ἐὰν ᾖ ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, καὶ ἔσῃ ἡ ψυχή ζω ἀντὶ τ ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου τάσεις. Καὶ ἐγωνία, φεισελέψαλο ὁ δῆλός ζω ὧδε ᾧδε, καὶ οὗτε ὐκ ἰῶ. καὶ εἶπεν (γ) Ἐκ τὸ στόμα σου κέκρικας σὺ ἄνδρα ὀλέθειον (ε) ὲκ τ χειρός σε, καὶ ἔσῃ ἡ ψυχή ζω ἀντὶ τ ψυχῆς αὐτ, καὶ ὁ λαός ζω ἀντὶ τ λαοῦ αὐτ. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς (ζ) Ἰσραὴλ συσκυμένῳ καὶ ἐκλιμένος, καὶ ἔρχε (η) εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Καὶ (α)ἐκάθισε τὰ βία ἔτη, καὶ ὐκ ἦν πόλεμ ἀναμέσον Συρίας καὶ ἀναμέσον Ἰσ- 2 ραήλ. Καὶ (β)ἐγένηθη ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ βίτῳ, καὶ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα 3 πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῖν Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς ζιωπῶμεν λαβεῖν αὐτ ὐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας; 4 Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Ἀναβήσῃ μὲθ' ἡμῶν (γ) εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ εἰς πόλεμον, ἢ ὄπῃ ἐγὼ, καὶ (ζ) εἶπεν, Ἀνάβαινε, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας 7 τῶν βασιλέως. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ (υ) πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τ (θ)κυρίου, καὶ ἐκζητήσομεν τ κύριον δι' αὐτοῦ; 8 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ, (ι) Εἷς ἔστιν ἀνὴρ εἰς τὸ ἐκζητῆσαι (κ) δι' αὐτοῦ τ κύριον, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτ, ὅτι ὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ καλὰ, ἀλλὰ κακά, Μιχαίας υἱὸς (λ) Ἰεμβλαά. καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, Μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

Et dixit ad eum; Civitates, quas 34
cepit pater meꝰ à patre tuo, reddã tibi: & exiꝰ pones tibi in Damaſco, ſicut poſuit pater meꝰ in Samaria: & ego in teſtamento dimittã te. Et diſpoſuit ei teſtamentũ, & dimiſit eũ. Et homo unꝰ de 35
filiis prophetarũ dixit ad proximũ ſuũ in verbo Domini, Percute nunc me. Et noluit homo percutere eum. Et dixit ad eum; Pro 36
eo quòd non audiſti vocem Domini; & ecce tu recedis à me, et percutiet te leo. Et abiit ab eo, & invenit eum leo, & percuſſit eũ. Et invenit hominem alium, & dixit; 37
Percute me nunc. Et percuſſit eum homo (x) percutiens, & contrivit. Et ivit propheta: & 38
aſtitit regi Iſrael ſuper viam, & obligavit in vitta oculos ſuos. Et 39
factũ eſt, ut præteriret rex: & hic clamabat ad regẽ, & dixit; Servus tuꝰ exiit ad militiam belli: & ecce vir introduxit ad me virũ, & dixit ad me; Cuſtodi hunc virum: Si autem exiliens exilierit; & erit anima tua pro anima ejꝰ, vel talentum argenti appendes. Et 40
factum eſt: circumſpexit ſervus tuus huc, & huc; & hic non erat. Et dixit ad eum rex Iſrael; (y) Ecce & inſidiæ apud me: occidiſti. Et feſtinavit, & abſtulit 41
vittã ab oculis ſuis. Et agnovit eum rex Iſrael, quia ex prophetis hic. Et dixit ad eum, Hæc dicit 42
Dominus; Propterea quod emiſiſti tu virum perniciſum de manu tua; & erit anima tua pro anima ejus, & populus tuus pro populo ejus. Et abiit rex Iſrael 43
confuſus, & (π) triſtis: & venit in Samariam.

CAP. XXII.

ET ſedit tribus annis: & non 1
fuit bellũ inter Syriam, & inter Iſrael. Et factum eſt in anno 2
tertio, & deſcendit Joſaphat rex Juda ad regẽ Iſrael. Et dixit rex 3
Iſrael ad pueros ſuos; Si nõſtis, (a) quia nobis Rhemmath Galaad: et nos tacemus capere eam de manu regis Syriæ? Et dixit rex 4
Iſrael ad Joſaphat; Aſcendes nobiſcum in Rhemmath Galaad ad bellũ? Et dixit Joſaphat; Sicut (b) 5
ego, et tu ſic: ſicut populꝰ meꝰ, populus tuus: ſicut equi mei, equi tui. Et dixit Joſaphat rex Juda ad
regem Iſrael; Interrogate, quæſo, 6
hodiè Dominum. Et congregavit rex Iſrael omnes prophetas, circiter quadringentos viros. Et dixit eis rex; Si vadam in Rhemmath Galaad ad bellum, an ceſſem? Et dixerunt, Deſcende: & dans dabit Dominꝰ in manꝰ regis. Et dixit Joſaphat ad regẽ Iſra- 7
el; (c) Non eſt hîc propheta Domini, & interrogabimꝰ Dominũ per eum? Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat, Unꝰ (d) eſt vir ad interrogandũ Dominum per eũ: & ego 8
odi eum; quoniam non loquitur de me bona, ſed mala, Michæas filius Iemblaa. Et dixit Joſaphat rex Juda, Non dicat rex ſic.

MS. A. (σ) Σεαυτῷ (τ) καὶ ἐγὼ ἐν* Δαμασκῷ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ (υ) Πάταξόν με δή. (φ) κυρίου, ἰδοὺ (χ) αὐτόν.* ὁ ἄνθρωπος, πατάξας (ψ) καὶ ἐδήσατο τραμμῖδι τοῦ (ω) ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ (α) εἶπεν, Φύλαξον τ ἄνδρα τοῦτον ἐὰν ἐκπηδῶν (β) τραμμῖδα (γ) ἔγνω (δ) ἐξήγαγες ζὺ (ε) ὲκ χειρός* μου, (ζ) Ἰσραὴλ πρὸς οἶκον αὐτοῦ ζυγκεχυμένῳ (η) Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπηὼν MS. A. Κεφ. κϛ'. (α) ἐκάθισεν τρία (β) ἐγένετο Γ' Ἀνάβηθι (γ) εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; Καὶ (δ) Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, Καθὼς (ε) ὥστε τεσσαράκοντα (ζ) εἶπαν, Ἀνάβηναι, ὅτι δώσει (η) πρὸς τ βασιλέα Ἰσραὴλ, Ἆρα οὐκ (θ) κυρίου ὧδε ἔστι, καὶ (ι) Ἐστ ἔστιν (κ) τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ (λ) Ἰσμαά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אַחְאָב יָרֵיט פַּרְגַמְיָא דְּאִלֵּין וּבָעֵית לְבוּשׁוֹהִי וְאַסַר סַקָּא עַל בִּסְרֵיהּ וְצָם
28 וְשָׁכִיב בְּסַקָּא וַהֲלִיךְ יְחִיף : וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם אֵלִיָּהוּ דְּמִן תִּשְׁבֵּ לְמֵימָר :
29 הַחֲוֵיתָא אֲרֵי אִתְכְּנַע אַחְאָב מִן קֳדָמַי חֲלַף דְּאִתְכְּנַע מִן קֳדָמַי לָא אַיְתֵי בִישְׁתָּא מְיוֹמוֹהִי
בְּיוֹמֵי בְרֵיהּ אַיְתֵי בִישְׁתָּא עַל בֵּיתֵיהּ :

כב

1 וְיָתִיבוּ תְּלַת שְׁנִין לֵית קְרָבָא בֵּין אֲרָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל : וַהֲוָה בְּשַׁתָּא תְלִיתָאָה וּנְחַת יְהוֹשָׁפָט
2 מֶלֶךְ שִׁבְטָא רְבִית יְהוּדָה לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְעַבְדּוֹהִי הֲיְדַעְתּוּן
3 אֲרֵי דִילָנָא רְמוֹת גִּלְעָד וַאֲנַחְנָא שְׁתִיקִין מִלְמִסַּב יָתַהּ מִיַּד מַלְכָּא דַאֲרָם : וַאֲמַר לִיהוֹשָׁפָט
4 הֲתֵיזֵל עִמִּי לְאַנְחָא קְרָבָא לְרָמוֹת גִּלְעָד וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא כְוָתָךְ עַמִּי
5 כְעַמָּךְ וְסוּסְוָתַי כְּסוּסְוָתָךְ : וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל תְּבַע כְּעַן בְּיוֹמָא דֵין יְרַ
6 פִּתְגָמָא דַיְיָ : וְכַנֵּשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יַת נְבִיֵּי שְׁקַר כְּאַרְבַּע מְאָה גַבְרָא וַאֲמַר לְהוֹן הֵאִיזֵל
7 לְרָמוֹת גִּלְעָד לְאַנְחָא קְרָבָא אִם אֶתְמְנַע וַאֲמְרוּ סַק וְיִמְסַר יְיָ בִּיַד מַלְכָּא : וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט
8 הֲלֵית כָּא נְבִיָּא קֳדָם יְיָ עוֹד וְנִתְבַּע מִנֵּיהּ : וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִיהוֹשָׁפָט עוֹד גַּבְרָא חַד
לְמִתְבַּע יַת פִּתְגָמָא דַיְיָ מִנֵּיהּ וְאָנָא סְנֵיתֵיהּ אֲרֵי לָא יִתְנַבֵּי עֲלַי טָב אֶלָּהֵן בִּישׁ מִיכָה בַּר
9 יִמְלָה וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט לָא יֵימַר מַלְכָּא כֵּן : וּקְרָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְנַוָּאָה חַד וַאֲמַר אוֹחִי
10 חְבַע מִיכָה בַּר יִמְלָה : וּמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דִיהוּדָה יָתְבִין גְּבַר עַל כּוּרְסֵיהּ
לְבִישִׁין לְבוּשִׁין וְיָתְבִין בְּאִדְרָא בְּמַעֲלָנָא דִתְרַע שֹׁמְרוֹן וְכָל נְבִיֵּי שְׁקַר אִתְנַבְּאִין
11 קֳדָמֵיהוֹן : וְעָבַד לֵיהּ צִדְקִיָּה בַּר כְּנַעֲנָה קַרְנִין דְּבַרְזֶל וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר יְיָ בְּאִלֵּין תְּקַטֵּל ת
אֱנָשׁ אֲרָם עַד דִּי תְשֵׁצְנוּן :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit cùm audiſſet Ahhab verba hæc, ſcidit veſtimenta ſua, et ligavit ſaccum ſup carnẽ ſuã, et jejunavit, et jacuit in ſacco, et ambulavit diſcalceatꝰ. 27
Et fuit verbũ prophetiæ à Dño cum Eliah qui [*erat*] ex Thoſab, dicendo: 28
Num vidiſti quòd humiliatꝰ eſt Ahhab ante me? propterea quòd humiliaverit ſe ante me, non adducam malum in diebus ejus: in diebus filii ejus adducam malum ſuper domum ejus. 29

CAP. XXII.

ET ſederunt tribus annis; non fuit bellũ inter Aram et Iſrael. Et fuit anno tertio, et aſcendit Jehoſaphat rex tribꝰ domꝰ Jehudah, ad regẽ Iſrael. Et dixit rex Iſrael ſervis ſuis, Num cognoviſtis quòd noſtra ſit Ramoth Gilghad, et nos quieſcimꝰ à recipiendo eam de manu regis Aram? Et dixit ad Jehoſaphat, Num venies mecũ ad ineundũ bellũ in Ramoth Gilghad? & dixit Jehoſaphat regi Iſrael, Ego ſicut tu, populꝰ meꝰ ſicut populꝰ tuꝰ; equi mei ſicut equi tui. Et dixit Jehoſaphat regi Iſrael, Interroga quæſo hodie verbũ Dñi. Et congregavit rex Iſrael prophetas mendaces, quaſi quadringentos viros; et dixit illis, Nũ ibo in Ramoth Gilghad ad ineundũ bellũ, an abſtinebo? et dixerunt, Aſcende et tradet [*eam*] Dñs in manũ regis. Et dixit Jehoſaphat, An non hîc eſt propheta Dñi adhuc ut quæramꝰ ex eo? Et dixit rex Iſrael ad Jehoſaphat, adhuc eſt vir unꝰ de quo quæramꝰ verbum Dñi, ſed ego odi eum; quia non vaticinabitur ſuper me bonum, ſed malum; Micha filius Jimlah: et dixit Jehoſaphat, Ne dicat rex ſic. Et vocavit rex Iſrael eunuchũ unũ, et dixit, *Accelera quære* Michajahu filiũ Jimlah. Et rex Iſrael et Jehoſaphat rex Jehudah, ſedebant quiſq; ſup ſoliũ ſuũ veſtiti veſtibꝰ, & ſedentes in area in introitu portæ Somron, et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur ante illos. Et fecerat ſibi Szidkiah filius Chenaghana cornua ferri, et dixit, Sic dixit Dñs, His occides homines Aram quouſq; conſumas eos. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܐܒ ܗܠܝܢ ܡܠܝܐ ܩܪܥ ܠܒܘܫܘܗܝ ܘܣܡ ܫܩ ܥܠ ܒܣܪܗ ܘܨܡ ܒܟ ܘܫܟܒ ܒܫܩ ܘܗܠܟ ܒܟܦܢܐ ܘܒܫ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܬܫܒܝ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠ ܐܠܝܐ ܕܗ ܐܚܐܒ ܐܬܟܢܥ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܐܥܠ ܒܝܘܡܘܗܝ ܐܠܐ ܒܝܘܡ ܒܢܘܗܝ ܐܥܠ ܠܒܝܬܗ ܐܢܐ ܐܒܝ ܐܢ ܐܥܒܕ ܠܐ ܐܫܠܡ ܠܗ ܐܠ ܐܠܝܐ ܕܗ ܐܚܐܒ ܐܬܟܢܥ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܐܥܠ ܒܝܘܡܘܗܝ ܐܠܐ ܒܝܘܡ ܒܢܘܗܝ ܐܥܠ ܠܒܝܬܗ ܐܢܐ ܐܒܝ ܐܢ ܐܥܒܕ ܠܐ ܐܫܠܡ ܠܗ

Cùm autem audiſſet Ahab hujuſmodi ſermonem, diſcidit veſtimenta ſua, texítque ſe ſacco ſuper carnem ſuam, jejunavit, cum ſacco cubavit, nudíſque pedibus inceſſit. Tum fuit ſermo Domini ad Eliam qui erat è Thesbi, dicendo; Vidiſti quomodo erubuit Ahab à conſpectu meo? eò quòd erubuerit à conſpectu meo, non inducam malum *illud* in diebus ejus; in diebus filii ejus inducam malum ſuper domum ejus.

CAP. XXII.

1 ¶ Quieverunt ergò trib⁹ annis, nullúmq; fuit bellum inter Adum & Iſraelem. Sed anno tertio factum eſt ut deſcenderet Joſaphat rex Juda ad Ahab regem Iſraelis, Dicerétque rex Iſraelis ad ſervos ſuos, Noviſtis quòd noſtra ſit Ramath-gelaad; quouſque igitur negligemus eam recuperare de manu regis Adum? Diceret etiam ad Joſaphat, Iturúſne es mecum ad bellum in Ramath gelaad? Reſpondit Joſaphat, Ibo ſicut tu, & populus meus ſicut popul⁹ tuus, & equi mei ſicut equi tui. Dixitq; Joſaphat ad regem Iſraelis, Conſule quæſo hodiè oraculum Domini. Quamobrem congregans rex Iſraelis prophetas ferè quadringentos viros, dixit eis, Ibóne in Ramath-gelaad ad bellum, an manebo? Dicunt ei, Aſcende; traditurus eſt eos Dominus in manus tuas ô rex. Et ait Joſaphat, Annon eſt hìc Dei propheta, ut conſulamus eum? Reſpondit rex Iſraelis Joſaphato, eſt adhuc vir quidam à quo poſtulare *poſſemus* oraculum Domini; ſed ego odi eum, quia non prophetat de me bonum, ſed malum: Micha eſt nomen ejus, Jamlæ filius. Dixit autem Joſaphat, Ne loquatur rex ita. Itaque advocato rex Iſraelis quodam eunucho, Dixit ei, Feſtinanter ad Micham Jamlæ filium *advola*. Interea rex Iſraelis, & Joſaphat rex Juda ſedebant quiſque ſuper ſolium ſuum veſtibus induti verſicoloribus, in ingreſſu portæ Samariæ, & omnes illi prophetæ vaticinabantur coram eis. Fecítque ſibi Sedecias Chananæ filius cornua ferrea, & dicebat, Sic dicit Dominus, His feries Adumæos donec abſumas eos.

1 ¶ ܘܥܒܪ ܬܠܬ ܫܢ ܠܐ ܗܘ ܩܪܒ ܒܝܢ ܐܪܡ ܘܒܝܢ ܐܝܣܪܝܠ ¶ ܘܗܘ ܒܫܢܬ ܬܠܬ ܐܬܐ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ¶ ܘܐܡܪ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܗܠ ܝܕܥܝܢ ܕܠܢ ܪܡܘܬ ܓܠܥܕ ¶ ܘܐܢܚܢܢ ܡܫܟܝܢ ܡܢ ܠܩܚܬܗ ¶ ܡܢ ܝܕ ܡܠܟ ܐܪܡ ¶ ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܫܦܛ ¶ ¶ ¶

מלכים א : כב

Ramoth Ascende :dicendo ,sic *prophetantes* vates omnes Et
12 וְכָל־הַנְּבִאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמַת
.regis manu in Dominus tradet & ,*prosperare* & ,Ghilhad
גִּלְעָד וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ :
,eũ ad est locutus,Michajehu vocandum ad ierat qui nuncius Et
13 וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ לִקְרֹא מִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו
ad bonum uno ore prophetarum verba obsecro Ecce :dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה־נָא דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־
loquêris & ,eis ex unius verbum sicut,tuũ verbũ obsecro Sit .*regem*
הַמֶּלֶךְ יְהִי־נָא דְבָרְךָ כְּדִבֶר אַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ
dixerit quod quia ,Dominus *Vivus* :Michajehu Dixitque .bonum
14 טוֹב : וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר
Dixitque .regem ad venit Et .loquar illud ,me ad Dominus
15 יְהוָה אֵלַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר : וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
,bellum ad Ghilhad Ramoth *ad ibimus* num Michajehu:eum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמַת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה
Dominus tradet & ,*prosperare* &,Ascende :eum ad Dixitque *?abstinebimus* an
אִם־נֶחְדָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲלֵה וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה
vices tot ad Usque :rex eum ad Dixitque .regis manu in
16 בְּיַד הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמָּה פְּעָמִים
nomine in veritatem *tantum* me ad loquaris non ut ,te *adjurans* ego
אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק־אֱמֶת בְּשֵׁם
ad dispersos Israel universum Vidi :ait Et ?Domini
17 יְהוָה : וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל נְפֹצִים אֶל־
Non:Dominus Dixitque .pastor *eis* non quibus oves sicut ,montes
הָהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־
Dixitque .pace in suam domum in *vir revertantur* ,istis *domini*
18 אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם : וַיֹּאמֶר
non ,te ad dixi Nonne :Jehosaphat ad Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לוֹא
verbum audi Idcirco :ait Et ?malum *quinimo* ,bonũ *me super vaticinabitur*
19 יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־רָע : וַיֹּאמֶר לָכֵן שִׁמְעַ דְּבַר־
omnem & ,suum solium super sedentem Dominum Vidi :Domini
יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־
.ejus sinistra à &,ej⁹ dextera à eum *super* stantem *cælorum* exercitum
צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ :
cadat &,ascendat &,Achab decipiet Quis :Dominus Dixitque
20 וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל
est egressus Et .*sic in dicens ille* & ,*sic* in hic dixit Et?Ghilhad Ramoth in
21 בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בֹּכֹה וְזֶה אֹמֵר בָּכֹה : וַיֵּצֵא
Dixitque .eum decipiam Ego :ait & ,*Domini facies ad* stetit &,spiritus
הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר
spiritus ero & ,Egrediar :ait Et ?quo In :eum ad Dominus
22 יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה : וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ
.prævalebis etiam &,Decipies ;dixit & ;ejus vatum omnium ore in *mendacii*
שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל
mendacii spiritum Dominus dedit ecce nunc Et .sic fac & ,egredere
23 צֵא וְעֲשֵׂה־כֵן : וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר
te super est locutus Dominus & :istorum tuorum vatum omnium ore in
בְּפִי כָּל־נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ
Michajehu percussit &,Chenahanah filius Sidchijahu accessit Et.malum
24 רָעָה : וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־מִיכָיְהוּ
,me à Domini spiritus transivit *Ubinam* :dixit & ,maxillam *super*
עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי
,illa die in *videns* tu Ecce :Michajehu dixit Et ?te *alloquendum* ad
25 לְדַבֵּר אוֹתָךְ : וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנָּךְ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא
rex Dixitque .te *abscondendum ad* cubiculum in cubiculo ingrediêris qua
26 אֲשֶׁר תָּבֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
principem Amon ad eum fac redire &,Michajehu Tolle :Israel
יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל־אָמֹן שַׂר־
.regis filium Joas ad & ,civitatis
הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ :

Versio VULG. LAT.

12 Omnésque prophetæ similiter prophetabant, dicentes ; Ascende in Ramoth Galaad, & vade prosperè, & tradet Dñs in manus regis. Nuntius verò, qui ierat ut vocaret Michæam, locut⁹ est ad eum, dicens;Ecce sermones prophetarũ ore uno regi bona prædicant : sit ergò sermo tuus similis eorũ, & loquere bona. Cui Michæas ait; Vivit Domin⁹, quia quodcunque dixerit mihi Domin⁹, hoc loquar. Venit itaque ad regẽ, & ait illi rex ;Michæa,ire debemus in Ramoth Galaad ad præliandum, an cessare ? Cui ille respondit ; Ascende, & vade prosperè, & tradet eam Dominus in manus regis. Dixit autem rex ad eum ;Iterùm atq; iterùm adjuro te, ut non loquaris mihi nisi quod verum est, in nomine Domini. Et ille ait ; Vidi cunctum Israel dispersum in montibus, quasi oves non habentes pastorem: & ait Dominus, Non habent isti dominum : revertatur unusquisque in domum suam in pace. (Dixit ergò rex Israel ad Josaphat ; Numquid non dixi tibi, quia non prophetat mihi bonum, sed semper malum?) Ille verò addens, ait ; Propterea audi sermonem Domini ; Vidi Dominum sedentẽ super solium suum, & omnem exercitum cœli assistentem ei à dextris & à sinistris : Et ait Dominus ; Quis decipiet Achab regem Israel,ut ascendat, & cadat in Ramoth Galaad ? Et dixit unus verba hujuscemodi,& alij⁹ aliter. Egress⁹ est autem spiritus, & stetit coram Domino,& ait;Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus, In quo ? Et ille ait ; Egrediar, & ero spirit⁹ mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit Dominus ; Decipies, & prævalebis :egredere, & fac ita. Nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hìc sunt,& Dominus locutus est contra te malum. Accessit autem Sedecias filius Chanaana, & percussit Michæam in maxillam, & dixit ; Méne ergò dimisit Spiritus Domini, & locut⁹est tibi? Et ait Michæas ; Visurus es in die illa,quando ingrediêris cubiculum,intra cubiculũ ut abscondaris. Et ait rex Israel ; Tollite Michæam,et maneat apud Amon principẽ civitatis, & apud Joas filium Amelech.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐκάλεσιν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε, Τοτάχ Μιχαίαν υἱὸν (μ)
10 Ἰεμβλαά. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα (ν) ἐκάθισθο ἀνὴρ ὅπι τῷ θρόνῳ (ξ)αὐτῶ ἔνοχλοι ἐν ᾗ † πύλαις Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆ) ἐπροφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν(ο)ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς (π) Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτοις κερατίεῖς † Συρίαν ἕως ζυντελεσθῆ. Καὶ πάντες οἱ προφῆ) (ρ) ἐπροφήτευον ὕτως, λέγοντες, Ἀνάβαινε εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, καὶ εὐοδώσῃ καὶ δώσῃ κύριος εἰς χεῖράς ζε καὶ τὸν (σ) βασιλέα Συρίας. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεῖς καλέσαι † Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων, Ἰδοὺ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ † βασιλέως· γίνου δὴ καὶ ζὺ (τ) εἰς τοὺς λόγους ζε καὶ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ζῇ κύριος, (υ) ὅτι ἃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρός με, ταῦτα λαλήσω.
15 Καὶ ἦλθε πρὸς † βασιλέα. καὶ (φ) εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Μιχαία, εἰ ἀναζῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ὀπιχῶ; καὶ (χ) εἶπεν, Ἀνάβαινε, καὶ (ψ) εὐοδώσῃ κύριος
16 εἰς χεῖρα τῷ βασιλέως. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ (ω) βασιλεὺς, Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως (α) λαλήσῃς πρός με ἀληθίαν ἐν ὀνόματι κυείυ; Καὶ εἶπε, Οὐχ ὕτως. (β) ἑώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ ὐκ ἔστι ποιμὴν· καὶ εἶπε κύριος, Οὐ κύει
17 (γ) τούτοις θεός ; ἕκαστος εἰς † οἶκον αὐτῶ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, Οὐκ εἶπα πρὸς ζέ, ὅτι ὐ προφητεύει
18 ὅτός μοι καλὰ, διότι ἀλλ᾽ ἢ κακά; Καὶ εἶπε Μιχαίας, Οὐχ ὕτως· ὐχ ἐγώ. ἄκυε ῥῆμα κυρίυ. οὐκ ὕτως. (δ) Εἶδον τὸν Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ (ε) θρόνυ αὐτῶ, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ † ἐραυῶ εἱστήκει πρὸ αὐτὸν ἐκ
19 (ζ) δεξιῶν αὐτῶ καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτῶ. Καὶ εἶπε κύριος, Τίς ἀπατήσῃ † Ἀχαὰζ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσε), καὶ πεσεῖται ἐν (η) Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; καὶ (θ) εἶπεν οὕτ ὕτως, καὶ οὕτ ὕτως. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα καὶ
21 ἔστη ἐνώπιον κυρίυ, καὶ εἶπεν, Ἐγὼ ἀπαλῶ αὐτόν. καὶ εἶπε (ι) πρὸς αὐτὸν κύριος,
22 Ἐν τίνι ; Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς (κ) εἰς τὸ στόμα πάντων † προφητῶν αὐτῦ. καὶ εἶπεν, Ἀπαλῆσεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε καὶ ποίησον ὕτως.
23 Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων † προφητῶν συ τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ ζὲ κακά.

MS.A. (μ)Ἰσμαά.(ν)ἐκάθητο(ξ)αὐτῶν †πύλεσιν(ο)αὐλῇ(π)Χαναὰ(ρ) προφήτευον (σ) βασιλέα. Καὶ ὁ (τ) εἰς λόγυς (υ) ὅτι ἐὰν (φ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ, (χ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Ἀνάβαινε, (ψ) εὐοδώσῃ καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τῶ (ω) βασιλεὺς, Ἕως δὲις ἐγὼ (α) λαλήσῃς (β) ὁρκα (γ)τούτοις; ἀναστρεφέτω ἕκας εἰς † οἶκον αὐτῶ ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς (δ) εἶδον † κύριον τὸν Ἰσραὴλ (ε) τῶ θρόνυ (ζ) δεξιῶν καὶ ἐξ (η) Ῥαμμὰθ (θ) εἶπεν ὕτ ὕτως. Καὶ ἐξῆλθεν (ι) κύριος πρὸς † αὐτὸ, Ἐν (κ) ἐν στόματι

Et vocavit rex Israel eunuchum unum, & dixit ; Citò Michæam filium Iemblaa. Et rex Israel, & Josaphat rex Juda sedebant, vir super thronum suum, armati in portis Samariæ. Et omnes prophetæ prophetabant coram eis. Et fecit sibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea, & dixit; Hæc dicit Dominus; In his cornupetes Syriam, quoadusq; consummata fuerit. Et omnes prophetæ prophetabant sic, dicentes; Ascende in Rhemmath Galaad: & (e)prosperabit, & dabit Dominus in manus tuas & regem Syriæ. Et nuntius, qui iverat ad vocandum Michæam, locutus est ei, dicens; Ecce nunc loquuntur omnes prophetæ in ore uno bona de rege. Esto, quæso, & tu in verbis tuis juxta verbum unius eorum, & loquere bona. Et dixit Michæas ; Vivit Dominus, quia quæcunq; dixerit Dominus ad me, hæc loquar. Et venit ad regem. Et dixit rex ei ; Michæa, si ascendam an cessem? Et dixit, Ascende, & prosperabit Dominus in manu regis. Et dixit ei rex, (f)Toties ego adjuro te; ut loquaris ad me veritatem, in nomine Domini. Et dixit, (g)Non sic. Vidi universum Israel dispersum in montibus, tanquam gregem, cui non est pastor. Et dixit Dominus, (h) Non Dominus his Deus? unusquisq; ad domum suam in pace revertatur. Et dixit rex Israel ad Josaphat regem Juda; Nónne dixi ad te, quia non prophetat hic mihi bona, quia tantum mala? Et dixit Michæas, (i) Non sic: non ego. Audi verbum Domini: Non sic. Vidi Deum Israel sedentem super thronum suum: & omnis militia cœli stabat circa eum à dextris ejus, & à sinistris ejus. Et dixit Dominus; Quis decipiet Achaab regem Israel, & ascendet, & cadet in Rhemmath Galaad? Et dixit hic ita, & hic ita. Et egressus est spiritus, & stetit coram Domino, & dixit; Ego decipiam eum. Et dixit ad eum Dominus, In quo? Et dixit; Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit; Decipies, et etiam prævalebis. Egredere, & fac sic. Et nunc ecce dedit Domin⁹ spiritum mendacem in os omnium tuorum istorum: & Dominus locutus est super te mala.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְכָל נְבִיֵּי שְׁקַר מִתְנַבְּן כֵּן לְמֵימַר סַק לְרָמַת גִּלְעָד וְאִצְלַח וְיִמְסַר יְיָ בִּידָא דְמַלְכָּא : 12
וְאוֹנְדָא דַאֲזַל לְמִקְרֵי מִיכָיְהוּ מַלֵּל עִמֵּיהּ לְמֵימַר הָא כְעַן פִּתְגָמֵי נְבִיֵּי שְׁקַר מְמַלְלִין 13
חַד שְׁוִי קֳדָם מַלְכָּא יְהֵי כְעַן פִּתְגָמָךְ כְּפִתְגָמָא דְחַד מִנְּהוֹן וְתִמַּלֵּל פִּתְגָמִין תַּקְנִין :
וַאֲמַר מִיכָיְהוּ קְיָם הוּא יְיָ אֲרֵי יָת דְּיֵימַר יְיָ לִי יָתֵיהּ אֲמַלֵּל : וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר 14 15
לֵיהּ מִיכָה הֲנֵיזִיל רָמַת גִּלְעָד לְאַגָחָא קְרָבָא אִם נִתְמְנַע וַאֲמַר לֵיהּ סַק וְאִצְלַח
וְיִמְסַר יְיָ בִּידָא דְמַלְכָּא : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא עַד כַּמָּה זִמְנִין אֲנָא מְקַיֵּם עֲלָךְ דְּלָא 16
תְמַלֵּל לִי לְחוֹד קְשׁוֹט בִּשְׁמָא דַיְיָ : וַאֲמַר חֲזִיתִי יָת כָּל יִשְׂרָאֵל מְבַדְּרִין עַל טוּרַיָּא 17
כְּעָנָא דְּלֵית לְהוֹן רָעֵי וַאֲמַר יְיָ לֵית רְבוֹנִין לְאִלֵּין יְתוּבוּן גְּבַר לְבֵיתֵיהּ בְּשָׁלֵם :
וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְיהוֹשָׁפָט הֲלָא אֲמַרִית לָךְ דְּלָא יְתִנַּבֵּי עֲלַי טָב אֶלָּהֶן בִּישׁ : 18
וַאֲמַר בְּכֵן קַבֵּיל פִּתְגָמָא דַיְיָ חֲזִיתִי יָת יְקָרָא דַיְיָ שְׁרֵי עַל כּוּרְסֵיהּ וְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא 19
קָיְמִין קֳדָמוֹהִי מִיסַּיְּנֵיהּ וּמְסַמְּלֵיהּ : וַאֲמַר יְיָ מַן יְטַעֵּי יָת אַחְאָב וְיִסַּק וְיִפּוֹל בְּרָמַת גִּלְעָד 20
וַאֲמַר דֵּין בְּכֵדִין וְדֵין אֲמַר בְּכֵדִין : וּנְפַק רוּחָא וְקָם קֳדָם יְיָ וַאֲמַר אֲנָא אַטְעֵינֵיהּ וַאֲמַר יְיָ 21
לֵיהּ בְּמָא : וַאֲמַר אֶפּוֹק וְאֶהֱוֵי לְרוּחַ שְׁקַר בְּפוּם כָּל נְבִיּוֹהִי וַאֲמַר תְּטַעֵי וְאַף תְּכוֹל פּוֹק 22
וְעֲבִיד כֵּן : וּכְעַן הָא יְהַב יְיָ רוּחַ שְׁקַר בְּפוּם כָּל נְבִיֵּיךְ אִלֵּין וַיְיָ גְּזַר לָאֲתָאָה עֲלָךְ בִּישָׁא : 23
וּקְרֵיב צִדְקִיָּהוּ בַּר כְּנַעֲנָה וּמְחָא יָת מִיכָיְהוּ עַל לֵסְתֵּיהּ וַאֲמַר אֵידָא שְׁעָה אִסְתַּלַּק רוּחַ 24
נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ מִנִּי לְמַלָּלָא עִמָּךְ : וַאֲמַר מִיכָיְהוּ הָא אַתְּ חֲזֵי בְּיוֹמָא הַהוּא דְּאַתְּ 25
עָלִיל תִּוֶּן בְּנוּ תְּוָן לְאִסְתַּתָּרָא : וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּבַר יָת מִיכָה וְאַתֵּיבֵהִי לְוָת אָמוֹן רַב 26
קַרְתָּא וְלְוָת יוֹאָשׁ בַּר מַלְכָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur sic, dicendo : Ascende in 12
Ramoth Gilghad, & prosperare, & dabit [*eam*] Dñs in manum regis. Et 13
nuncius qui ierat ad vocandum Micha, locutus est cum illo, dicendo :
Ecce nunc verba prophetarum mendacium *locutionem unam* ponunt
ante regem ; sit quæso verbum tuum, ficut verbum unius ex illis, & loquaris
verba recta. Et dixit Micha, Permanet ipse Dñs, quòd quicquid dixerit 14
mihi Dñs, idipsum loquar. Et venit ad regem, & dixit rex illi, Micha, 15
num ibimus Ramoth Gilghad ad ineundum bellum, an abstinebimus ? &
dixit illi, Ascende & prosperare; & tradet [*eam*] Dñs in manum regis.
Et dixit illi rex, usq; ad quot vices ego adjuro te ne loquaris de me,[*nisi*] 16
tantùm verum in nomine Domini ? Et dixit, Vidi omnem Israel dispersum 17
super montes, ficut oves quib⁹ non est pastor : & dixit Dñs, Non sunt
magistri his ; redeant singuli in domum suam in pace. Et dixit rex Israel 18
ad Jehosaphat, Nónne dixeram tibi, quòd non vaticinaretur super me bonum, sed malum ? Et dixit, Propterea accipe verbum Dñi ; vidi gloriam 19
Domini sedentis super solium suum, & omnes virtutes cœlorum stantes
ante illum, à dextra ejus, & à sinistra ejus. Et dixit Dñs, Quis seducet 20
Ahhab, ut ascendat & cadat in Ramoth Gilghad ? Et dixit hic hoc modo :
& iste dixit sic. Et exiit spiritus & stetit ante Dñm, & dixit, Ego decipiam 21
illum : & dixit Dñs ei, In quo ? Et dixit, Exibo & ero spirit⁹ mendax in ore 22
omnium prophetarum *ejus* : & dixit, Seduces, & etiam prævalebis : exi
& fac *ita*. Et nunc ecce dedit Dñs spiritum mendacii in ore omnium pro- 23
phetarum tuorum horum, & Dñs decrevit afferre super te malum. Et ac- 24
cessit Szidkiah filius Chenaghana, & percussit Michajahu super maxillam
ejus, & dixit, Quanam hora ascendit spiritus prophetiæ Domini à me ut
loqueretur tecum ? Et dixit Michajahu, Ecce tu videbis die illo quo intra- 25
bis thalamum in medio thalamorum ut absondas te. Et dixit rex Israel, 26
Cape Michajahu, & reduc eum ad Amon magistrum civitatis, & ad Joas
filium regis.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

12 * ܘܟܠ ܢܒܝܐ ܡܬܢܒܐ ܟܕܢ ܐܡܪ ܣܘ ܣܠܩ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ ܘܬܪܝܚ ܘܢܬܠ ܐܠܗ ܒܝܕ ܡܠܟ
13 ܗܘ ܡܠܐܟ ܕܐܙܠ ܠܡܟܐ ܡܠܠ ܠܗ ܗܐ ܟܬ ܢܒܝܐ ܒܚܕ ܦܘ ܛܒ ܠܡܠܟ ܢܗܘ ܟܠܡܟ
14 ܟܚܕ ܡܢܗܘܢ ܘܬܡܠܠ ܛܒ ܐܡܪ ܡܟܐ ܚܝ ܝܗ ܕܐܡܪ ܝܗ ܐܬ ܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܐܬ ܐܡܪ
15 ܐܬ ܐܡܪ ܐܠ ܬܗ ܐܙܠ ܠܡܟܐ ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟ ܐܡܪ ܠܗ ܡܟܐ ܐܙܠ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ
16 ܘܬܪܝܚ ܘܢܬܠ ܐܠܗ ܒܝܕ ܡܠܟ ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟ ܐܡܪ ܠܗ ܡܟܐ ܐܡ ܐܢ ܐܫܒܥ ܠܟ
17 ܐܠ ܬܡܪ ܠܝ ܐܠ ܒܫܡ ܝܗ ܐܡܪ ܚܙܐ ܐܢ ܐܬ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܦܙܪ ܥܠ ܗܪ ܐܝ ܕܐ ܪܥ ܠܗ
18 ܘܐܡܪ ܝܗ ܠܐ ܐܠ ܗ ܠܗ ܐܠ ܗ ܗ ܐܝ ܫ ܠܗ ܒܝܬ ܗ ܘܐܡܪ ܐܡܪ ܐܠ ܐܚܐܒ ܐ ܠܐ ܢܒܐ
19 ܛܒ ܥܠ ܝ ܐ ܠ ܐ ܪ ܐ ܐ ܡ ܪ ܐ ܠ ܐ ܡ

מלכים א : כב

27 ,carceris domo hunc Ponite :rex dicit Sic ;dices Et
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ אֶת־זֶה בֵּית הַכֶּלְא
.pace in *me* venire uſq; ,*angustiæ* aquâ & ,*angustiæ* panem eũ facite comedere &
וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לָחַץ וּמַיִם לָחַץ עַד בֹּאִי בְשָׁלוֹם׃
est locutus non ,pace in fueris reversus revertendo Si: Michajehu Dixitque
28 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא דִבֶּר
,Israel rex ascendit Et .omnes populi Audite :ait &me *in* Domin'
29 יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
Israel rex Dixitque .Ghilhad Ramoth Jehudah rex Jehoſaphat &
30 וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה רָמַת גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
:tuis veſtib' induere tu &,bellum *in ingrediendũ* &,*Mutandũ* :Jehoſaphat ad
אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וּבֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ
Aram rex Et .bellum *in* eſt ingreſſus & ,Israel rex ſe mutavit &
31 וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבוֹא בַּמִּלְחָמָה׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם
Non :dicendo ,duobus & triginta ,ſibi qui *currus* principibus præcepit
צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא
.ſolũm Israel rege cum niſi ,magno cum &,parvo cũ pugnabitis
תִלָּחֲמוּ אֶת־קָטֹן וְאֶת־גָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃
:dixerunt ipſi & ,Jehoſaphat currum principes *videre ſecundũ*, fuit Et
2 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ
.pugnandum ad eum *ſuper* declinaverunt Et .*ipſe* Israel rex Certè
אַךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֻרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם
quòd ,curruum principes *videre ſecundũ* fuit Et .Jehoſaphat exclamavit Et
33 וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־
arcu *in* tetendit vir Et .*eum poſt* à ſunt averſi &,ipſe Israel rex non
לֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת
inter & cõjuncturas inter Israel regem percuſſit &,ſua ſimplicitate in
לְחֻמּוֹ וַיַּךְ אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין
de me educ & ,tuam manum Verte :ſuo aurigæ Dixitque .loricam
הַשִּׁרְיֹן וַיֹּאמֶר לְרַכָּבוֹ הָפֵךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־
:illa die in prælium aſcendit Et .ſum vulneratus quia, *caſtrametatione*
35 הַמַּחֲנֶה כִּי הֶחֱלֵיתִי׃ וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא
,veſpere in eſt mortu' & ;*Aram* contra curru in *ſtatum* erat rex &
וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב
præconium tranſiit Et .currus *ſinum* ad pla[illegible] ſanguis effluebat &
36 וַיֵּצֵא דַּם הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרָכֶב׃ וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה
,ſuã civitatẽ ad *Vir* :dicendo ,*ſolem occumbere ſecundùm caſtrametationem in*
בַּמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירוֹ
ſepelierũt &:Someron venit & ,rex eſt mortuus Et .ſuam terram *ad vir* &
37 וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ׃ וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ
,Someron piſcina *ſuper* currum lavit Et .Someron in regem
38 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל־בְּרֵכַת שֹׁמְרוֹן
,Dñi verbum juxta,laverunt *canes* & ,ejus ſanguinẽ canes linxerunt &
וַיִּלְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמוֹ וְהִזֹּנוֹת רָחֲצוּ כִּדְבַר יְהוָה
,fecit quæ omnia & ,Achab verborum reſiduum Et .fuerat locutus quod
39 אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
nónne,ædificavit quas urbes omnes & ,ædificavit quam ,*domũ* domus &
וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלוֹא־
dormivit Et ?Israel regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa
40 הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב
.eo pro ejus filius Achazjahu regnavit & ,ſuis patribus cum Achab
אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
Achab quarto anno *in* Jehudah ſuper regnavit Aſa filius Jehoſaphat Et
41 וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ עַל־יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב
annorum quinque & triginta *filius* Jehoſaphat .Iſrael regis
42 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
.Jeruſalaim in regnavit annis quinque & viginti & ,*ipſum regnando in*
בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
.Silchi filia Hazubah ejus matris nomen Et
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃

Verſio VUL. LAT.

27 Et dicite eis, Hæc dicit rex; Mittite virũ iſtum in carcerẽ, & ſuſtentate eum pane tribulationis, & aquâ anguſtiæ, do-
28 nec revertar in pace. Dixitq; Michæas; Si reverſus fueris in pace, non eſt locut' in me Dñs. Et ait, Audite populi omnes.
29 Aſcendit itaq; rex Iſrael, et Joſaphat rex Juda, in Ramoth
30 Galaad. Dixit itaq; rex Iſrael ad Joſaphat; Sume arma, & ingredere prælium, & induere veſtib' tuis: porrò rex Iſrael mutavit habitũ ſuum, & ingreſſus
31 eſt bellũ. Rex autẽ Syriæ præceperat principib' curruũ triginta duobus, dicens; Non pugnabitis contra minorẽ & majorẽ quempiam, niſi contra re-
32 gẽ Iſrael ſolũ. Cùm ergò vidiſſent principes curruũ Joſaphat, ſuſpicati ſunt q ipſe eſſet rex Iſrael, & impetu facto pugnabant contra eum: & exclamavit Joſaphat. Intellexerúntque principes curruũ q non eſſet rex Iſrael, & ceſſaverunt
34 ab eo. Vir autẽ quidam tetendit arcum, in incertũ ſagittam dirigens, & caſu pcuſſit regem Iſrael inter pulmonẽ & ſtomachũ. At ille dixit aurigæ ſuo; Verte manum tuã, et ejice me de exercitu, quia graviter vul-
35 neratꝰ ſum. Commiſſũ eſt ergò prælium in die illa, et rex Iſrael ſtabat in curru ſuo contra Syros, et mortuꝰ eſt veſperẽ: fluebat autẽ ſanguis plagæ in ſinũ
36 curruꝫ. Et præco inſonuit in univerſo exercitu antequàm Sol occumberet, dicens; Unuſquiſque revertatur in civitatem, et
37 in terram ſuam. Mortuus eſt autẽ rex, & platꝰ eſt in Samariã: ſepelieruntque regẽ in Samaria. Et laverũt curruũ ejꝰ in piſcina Samariæ, & linxerunt canes ſanguinẽ ejꝰ, & habenas laverunt, juxta verbũ Dñi q
39 locutꝰ fuerat. Reliqua autẽ ſermonũ Achab, & univerſa quæ fecit, & domꝰ eburnea quam ædificavit, cunctaq; urbiũ quas extruxit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonũ die-
40 rum regũ Iſrael? Dormivit ergò Achab cum patribꝰ ſuis, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo.
41 Joſaphat verò filius Aſa regnare cœperat ſup Judam anno quarto Achab re-
42 gis Iſrael. Triginta quinq; annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & vigintiquinque annis regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus Azuba, filia Salai.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἐφοσπλὲ Σεδεκίας ὑὸς Χαναὰν, καὶ ἐπάλαξε τὸν Μιχαίαν ὀπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπε, (λ)Ποῖον πνεῦμα κυρίε τὸ λαλῆσαν ἐν
25 Ζοί; Καὶ εἶπε Μιχαίας, (†)Ἰδὲ σὺ ὄψῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς (μ) ταμεῖον τὸ
26 ταμείε τῦ (ν)κρυβῆναι ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ (ξ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Λάβετε † Μιχαίαν, καὶ ἀποτρέψατε αὐτὸν (ο) πρὸς Σεμὴρ τὸν βασιλέα † πόλεως· καὶ τῷ Ἰωὰς υἱῷ † βασι-
27 λέως (π) Εἶπον Θὲς τῦτον ἐν φυλακῇ, καὶ (ρ) ἐδέσιν αὐτὸν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τῦ (σ) ὑποτρέψαι με ἐν
28 εἰρήνῃ. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἐὰν ὑποτρέφων ὑποτρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, (τ) ὐ λελάληκε κύ-
29 ριος ἐν (υ) ἐμοί. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτῦ
30 εἰς Ρεμμὰθ Γαλαάδ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, Συσκηνύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλε-
31 μον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μυ. καὶ (φ) συσκηνύψατο (φ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ
32 εἰσῆλθεν εἰς † πόλεμον. Καὶ βασιλεὺς Συρείας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι † ἁρμάτων αὐτῦ τεσσαράκοντα (χ) καὶ δυσὶ, λέγων, Μὴ πολε-
μεῖτε μικρὸν καὶ μέγαν, ἀλλ' ἢ † βασιλέα
33 Ἰσραὴλ μονώτατον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες † ἁρμάτων † Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ (ψ) εἶπαν, Φαίνεται βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν
34 πολεμῆσαι. καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ. Καὶ (ω) ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες † ἁρμάτων ὅτι
οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀνέστρεψαν
ἀπ' αὐτῦ. Καὶ ἐπέτεινεν (α) εἷς τὸ τόξον
35 εὐσόχως, καὶ ἐπάταξε † βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τῦ πνεύμονος καὶ ἀναμέσον τῦ
θώρακος. καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτῦ, Ἐπίστρεψον (β) τὰς χεῖράς σε καὶ ἐξάγαγέ με
ἐκ τῦ πολέμυ, ὅτι τέτρωμαι. Καὶ ἐστρώθη
36 ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τῦ ἅρματος ἐξεναντίας
Συρίας ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέχυνε
τὸ αἷμα (γ) ἀπὸ † πληγῆς εἰς † κόλπον
τῦ ἅρματος. καὶ ἔδυ ὁ στρατοκήρυξ (ε)
37 δύνοντος † ἡλίυ, λέγων, Ἕκαστος εἰς † ἑαυτῦ πόλιν καὶ εἰς † ἑαυτῦ (ζ) γῆν, Ὅτι
τέθνηκεν ὁ βασιλεύς. καὶ (η) ἦλθον εἰς Σα-
38 μάρειαν, καὶ ἔθαψαν † βασιλέα ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἀπένιψαν τὸ (ϑ) αἷμα ἐπὶ † ἁρμα-
τηλὼν Σαμαρείας, καὶ ἐξέλιξαν αἱ ὗες καὶ οἱ κύνες τὸ (ˉ) αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλύσαντο ἐν
τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίυ ὃ ἐλάλησε.
39 Καὶ τὰ λοιπὰ † λόγων Ἀχαὰβ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμη-
σε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, (ι) ὐκ
ἰδὲ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων †
40 ἡμερῶν † βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἀχαὰβ μετὰ † πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασί-
λευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

Et acceſſit Sedecias filius Chanaan, & percuſſit Michæam ſuper maxillam, & dixit; Qualis ſpiritus Domini, (k) qui locutus eſt in te? Et dixit Micheas, Ecce tu videbis die illâ: quia intrabis cubiculum (l) cubiculo ad latendum illãc. Et dixit rex Iſrael, Capite Michæam, & reducite eum ad (m) Semer regem civitatis: Et ad Joas filium regis Dicito, ut ponat eum in cuſtodia, & ipſe comedat panem tribulationis, & aquam tribulationis, quoaduſq; reverterо ego in pace. Et dixit Michæas; Si reverteris reverẽtia in pace, non eſt locut' Dominus (n) in me. Et aſcendit rex Iſrael & Joſaphat rex Juda cum eo ad Remmath Galaad. Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat regem Juda; Cooperiar, & ingrediar in prælium: & tu induere veſtimentum (o) meum. Et cooperuit ſe rex Iſrael, & intravit in prælium. Et rex Syriæ mandaverat principib' curruum ſuorum triginta & duobus, dicens; Non impugnetis parvum & magnum, ſed regem Iſrael ſolum. Et factum eſt, ut viderunt principes curruum Joſaphat regem Juda, & ipſi dixerunt; Videtur rex Iſrael hic. Et circumdederunt cum ad impugnandum. Et extlamavit Joſaphat. Et factum eſt, ut viderunt principes curruum, quia non eſt rex Iſrael hic, & reverterunt ab eo. Et intendit unus arcum (p) benè collimans: & percuſſit regem Iſrael inter pulmonem, & inter thoracem. Et dixit aurigæ ſuo; Converte manus tuas, & educ me de prælio: quoniam vulneratus ſum. Et profligatum eſt prælium in die illa: & rex erat ſtans ſuper currum ex adverſo Syriæ à manè uſq; ad veſperã: et (q) effundebat ſanguinẽ è plaga in ſinũ curruũ, et mortuꝰ eſt veſperi: et egrediebatur ſanguis (r) ſtragis uſq; ad ſinũ curruũ. Et ſtetit præco exercitũs, occidente Sole, dicens; Unuſquiſq; ad ſuam civitatem, & ad ſuam terram: Quoniam mortuus eſt rex. Et venerunt in Samariam, & ſepelierunt regem in Samaria. Et abluerunt (ſ) ſanguinem ſuper fontem Samariæ: & linxerunt (t) ſues, & canes ſanguinem: & meretrices laverunt ſe in ſanguine, juxta verbum Domini, quod locutus eſt. Et reliqua verborum Achaab, & omnia quæ fecit, & domum eburneam, quam ædificavit, & omnes civitates, quas fecit, nónne ecce hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Iſrael? Et dormivit Achaab cum patribus ſuis. Et regnavit Ochozias filius ejus pro eo.

MS. A. (λ) Ποῖον τῦτο παρῆλθεν πνεῦμα κυρίε παρ' ἐμοῦ τοῦ (†) Ἰδὲ ὄψῃ ἐν τῇ (μ) ταμιεῖον τῦ ταμείε (ν) κρυβῆναι. Καὶ (ξ) βασιλεὺς, Λάβετε (ο) πρὸς Ἀμμὼν † ἄρχοντα † πόλεως καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν (π) Εἶπον, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Θὲς αι (ρ) ἐδέσιπο ἄρτον (σ) ὑποτρέψωμι ἐν (τ) ὐκ ἐλάλησεν (υ) ἐμοί. καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε λαοὶ πάντες. Καὶ ἀνέβη (φ) ὁ βασιλεὺς (χ) καὶ δύο, (ψ) εἶπον, (ω) ἐγένετο [illegible](α) εἷς τόξον (β) † χεῖρά σε (γ) ἐκ † (δ) ἐκ † ὕπνῳ (ε) ἐν τῇ παρεμβολῇ δύνοντος (ζ) γῆν ὑποζυγίου, Ὅτι (η) ἦλθεν (ϑ) αἷμα (ˉ) αἷμα αὐτῦ, καὶ (ι) καὶ ἰδὲ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְיִתֵּמַר כְּדֵנָן אֲמַר מַלְכָּא שַׁוּוּ יָת דֵּין בְּבֵית אֲסִירַי וְאַכֵּילוּהִי לַחְמָא בְּדֵחוֹק וּמַיָּא בְּדֵחוֹק 27
עַד מֵיתַאי בְּשְׁלָם׃ וַאֲמַר מִיכָיְהוּ אִם מֵתֵב תְּתוּב בְּשְׁלָם לָא רַעֲוָא קֳדָם יְיָ בְּי וַאֲמַר שְׁמַעוּ 28
עַמְמַיָּא כּוּלְהוֹן׃ וּסְלִיק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דִיהוּדָה רְמַת 29
גִּלְעָד׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִיהוֹשָׁפָט אֲנָא אֶשְׁתַּנֵי וְאֵעוֹל בְּקְרָבָא וְאַתְּ לְבַשׁ לְבוּשָׁךְ 30
וְאִשְׁתַּנִי מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְעַל בְּקְרָבָא׃ וּמַלְכָּא דַאֲרָם פַּקֵּיד יָת רַבָּנֵי רְתֵיכָא דִילֵיהּ 31
תְּלָתִין וּתְרִין מַלְכִין לְמֵימַר לָא תְנִיחוּן קְרָבָא עִם זְעִירָא וְעִם רַבָּא אֱלָהֵן עִם מַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹהִי׃ וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ רַבָּנֵי רְתֵיכָיְא יָת יְהוֹשָׁפָט וַאֲנוּן אֲמָרוּ בְּרַם מַלְכָּא 32
דְיִשְׂרָאֵל הוּא וְזָרוֹ עֲלוֹהִי לְאַנָּחָא קְרָבָא בֵּיהּ וְצַוַּח יְהוֹשָׁפָט׃ וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ רַבָּנֵי רְתֵיכָיְא 33
אֲרֵי לָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל הוּא וְתָבוּ מֵאֲחוֹרוֹהִי׃ וְגַבְרָא נָגַד בְּקַשְׁתָּא לְקִבְלֵיהּ וּמְחָא יָת 34
מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בֵּין דְּבֵקֵי וּבֵין שִׁרְיָנָא וַאֲמַר לְמַרְכְּבְנֵיהּ אִתְחַוַּר לְאַחוֹרָךְ וְאַפְּקָנִי מִן
מַשְׁרִיתָא אֲרֵי מְרַע אֲנָא׃ וּסְלִיקוּ עָבְדֵי קְרָבָא בְּיוֹמָא הַהוּא וּמַלְכָּא דַהֲוָה מִתְקַף וְקָאֵם 35
בִּרְתֵיכָא לְקִבֵּיל אֲנָשׁ אֲרָם וּמִית בְּרַמְשָׁא וְאִתְרִיק דְּמָא דְמַחְתָּא לְגוֹ רְתֵיכָא׃ וְאַעְבְּרוּ 36
כְרוֹז בְּמַשְׁרִיתָא כְּמֵעַל שִׁמְשָׁא לְמֵימַר גְּבַר לְקִרְתֵּיהּ וּגְבַר לְאַרְעֵיהּ׃ וּמִית מַלְכָּא וְאֶתָא 37
לְשֹׁמְרוֹן וּקְבָרוּ יָת מַלְכָּא בְּשֹׁמְרוֹן׃ וְשִׁשַּׁף יָת רְתֵיכָיְא עַל בְּרֵכְתָּא דְשֹׁמְרוֹן וְלַחֲכוּ כַלְבַיָּא 38
יָת דְּמֵיהּ וְמָנֵי וְיָנָא שַׁטַּפוּ כְּפִתְגָמָא דְיָי דְּמַלֵּל׃ וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי אַחְאָב וְכָל דַּעֲבַד וּבֵית שְׁנָא 39
דְפִיל דִּי בְנָא וְכָל קְרָוַיָּא דִּבְנָא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וּשְׁכִיב אַחְאָב עִם אֲבָהָתּוֹהִי וּמַלַּךְ אֲחַזְיָהוּ בְרֵיהּ תְּחוֹתּוֹהִי׃ יְהוֹשָׁפָט בַּר אָסָא מַלַּךְ 40
עַל דְּבֵית יְהוּדָה בְּשַׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ יְהוֹשָׁפָט בַּר תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין 41
כַּד מְלַךְ וְעַשְׂרִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין מַלַּךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ עֲזוּבָה בַּת שִׁלְחִי׃ 42

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dices, Sic dixit rex, Ponite hunc in domo vinctorum, & cibate eum 27
pane in afflictione & aqua in oppreſſione, quoad veniam in pace. Et dixit 28
Michajahu, Si redeundo redieris in pace, non eſt beneplacitum à Domino
in me: & dixit, Audite populi omnes. Et aſcendit rex Iſrael & Jehoſa- 29
phat rex tribus domus Jehudah Ramoth Gilghad. Et dixit rex Iſrael ad 30
Jehoſaphat, Ego mutabo me & intrabo in prœlium, & tu veſti veſtes tuas:
& mutavit ſeſe rex Iſrael & intravit in prœlium. Et rex Aram præcepit 31
magiſtris curruum qui erant ſibi, triginta & duobus *regnis*, dicendo, Ne
ineatis prœlium cum parvo nec magno, niſi cum rege Iſrael ſolo. Et fuit 32
quando viderunt magiſtri curruum Jehoſaphat, ipſi dixerunt, Verè rex
Iſrael ipſe eſt, & declinaverunt contra illum, ut inirent prœlium *in eum*:
& clamavit Jehoſaphat. Et fuit cùm vidiſſent magiſtri curruum, quòd 33
non eſſet rex Iſrael, averſi ſunt ab eo. Et quidam contraxit arcum è regi- 34
one ſui, & percuſſit regem Iſrael inter juncturas *& inter loricam*: &
dixit ad aurigam ſuum. Verte retro te & educ me de caſtris, nam malè
affectus ſum. Et aſcenderunt belligeratores die illa, & rex roborabat ſe, & 35
ſtabat in curru è regione virorum Aram, & mortuus eſt veſperi, & effun-
debatur ſanguis percuſſionis intra currum. Et tranſire fecerunt præconem 36
per caſtra occumbente Sole, dicendo: Unuſquiſque ad urbem ſuam, et unuſ-
quiſq; in terram ſuam. Et mortuus eſt rex, & venit in Somron: & ſepelie- 37
runt regem in Somron. Et lavit [*quiſpiam*] *currus* juxta piſcinam Somron, 38
& linxerunt canes ſanguinem ejus; & vaſa armorũ laverunt, juxta verbum
Dni quod locutꝰ fuerat. Et reliquum verborum Ahhab & omnia quæ fecit, 39
& domus eburnea quam ædificavit, nónne illa ſcripta ſunt in libro ver-
borum dierum regum Iſrael? Et cubuit Ahhab cum patribus ſuis, & regna- 40
vit Ahhaziah filius ejus pro eo. Et Jehoſaphat filius Azza regnavit ſuper 41
[*populum*] domus Jehudah anno quarto Ahhab regis Iſrael. Jehoſa- 42
phat erat filius triginta quinq; annorum quando regnavit; & viginti &
quinq; annis regnavit in Jeruſalem, & nomen matris ejus erat Ghazubah
filia Silhhi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܐܡܪ ܗܟܢܐ ܡܠܟܐ ܣܝܡܘ ܗܢܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܙܥܘܪܐ ܘܡܝܐ ܙܥܘܪܐ ܥܕ ܕܐܬܐ ܒܫܠܡ ܐܢܐ ܗܦܟ ܒܫܠܡ ܘܐܡܪ ܡܝܟܝ ܐܢ ܗܦܟ ܬܦܟ ܒܫܠܡ ܠܐ ܡܠܠ ܝܗܘܐ ܒܝ ܘܐܡܪ ܫܡܥܘ ܥܡܡܐ ܟܠܗܘܢ ܘܣܠܩ ܝܫܪܝܠ ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟ ܝܗܘܕ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ ܘܐܡܪ ܐܢ ܐܢܐ ܐܬܚܦܫ ܘܐܥܠ ܠܩܪܒܐ ܠܒܫ ܐܢܬ ܠܒܘܫܟ ܘܐܬܚܦܫ ܘܐܥܠ ܠܩܪܒܐ ܘܫܢܐ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܠܒܘܫ ܐܚܪܢܐ ܘܐܬܐ ܠܩܪܒܐ ܘܡܠܟ ܐܪܡ ܦܩܕ ܠܪܟܒ ܕܝܠܗ ܥܠ ܫܒܥ ܘܥܠ ܬܠܬ ܕܝ ܐܬ ܥܡܗ ܠܡܡܪ ܠܐ ܬܩܪܒܘܢ ܠܐ ܥܠ ܙܥܘܪ ܘܠܐ ܥܠ ܪܒ ܐܠܐ ܥܠ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܒܠܚܘܕܘ ܘܟܕ ܚܙܘ ܪܟܒ ܝܗܘܫܦܛ ܐܡܪܘ ܕܗܢܘ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܘܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܘܩܪܐ ܝܗܘܫܦܛ ܘܐܡܪ ܠܐ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܘܣܒܘ ܡܢ ܒܬܪܗ ܘܟܕ ܚܙܘ ܪܟܒ ܐܡܪ ܠܐ ܗܘ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܘܗܦܟܘ ܠܘܬܗ ܘܡܪܐ ܒܩܫܬܗ ܘܡܚܐ ܠܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܒܝܢ ܕܪܟ ܠܘܪܝܢ ܘܐܡܪ ܠܐ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܗܦܟ ܐܝܕܟ ܘܐܦܩ ܡܢ ܡܥܪܟܐ ܘܐܝܬ ܠܝ ܐܬܚܒܠ ܒܝ ܡܟܐ ܣܓܝ ܘܡܬ ܒܪܡܬ ܓܠܥܕ ܘܐܬܬ ܠܡܡܠܟܬܗ ܒܫܡܪܘܢ ܘܐܚܙܝܐ ܒܪ ܐܚܐܒ ܡܠܟ ܒܫܡܪܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܗܘ ܠܡܟ ܐܡܪ ܕܟ ܐܬ ܠܡܟ ܐܡܪ ܕܟ ܐܬ ܠܡܟ ܐܡܪ ܕܟ ܐܬ

מלכים ב : א

,ea ab declinavit non ,sui patris Asa via omni in ambulavit Et
43 וַיֵּלֶךְ׃ בְּכָל־דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו לֹא־סָר מִמֶּנּוּ excelsa Veruntamen .DOMINI oculis in rectum faciendo
44 לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ הַבָּמוֹת excelsis in *suffientibus & immolantibus* populo adhuc ,*recesserunt* non
לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ verborum reſiduum Et .Iſrael rege cum Jehoſaphat fecit pacem Et
45 וַיַּשְׁלֵם יְהוֹשָׁפָט עִם־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי pugnavit quo & ,fecit quod ejus robur & ,Jehoſaphat
46 יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה וַאֲשֶׁר נִלְחָם regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne
הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי Aſa diebus in remanſerat quod ,*proſtituti* reſiduum Et ?Jehudah
47 יְהוּדָה׃ וְיֶתֶר הַקָּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא erat præfectus ,Edom in non rex Et .terra de abſtulit ,ſui patris
48 אָבִיו בִּעֵר מִן־הָאָרֶץ׃ וּמֶלֶךְ אֵין בֶּאֱדוֹם נָצָב *eundum ad* Tharſis naves fecit Jehoſaphat .rex
49 מֶלֶךְ׃ יְהוֹשָׁפָט עֹשֶׂה אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת naves ſunt confractæ quia *dixit* non & ,auro Ophir in
אוֹפִירָה לַזָּהָב וְלֹא הָלָךְ כִּי־נִשְׁבְּרוּ אֳנִיּוֹת ad Achab filius Achaziahu dixit Tunc .ghaber--Heſion in
50 בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃ אָז אָמַר אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב אֶל־ :navibus in tuis ſervis cum mei ſervi Vadant :Jehoſaphat
יְהוֹשָׁפָט יֵלְכוּ עֲבָדַי עִם־עֲבָדֶיךָ בָּאֳנִיּוֹת ,ſuis patribus cum Jehoſaphat *Jacuitque* .Jehoſaphat noluit &
51 וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו regnavit & ,ſui patris David civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus &
יִקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ regnavit Achab filius Achaziahu .eo pro ejus filius Jehoram
52 יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ Jehoſaphat decimo ſeptimo anno *in* Someron in Iſrael ſuper
עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט Fecitque .annis duobus Iſrael ſuper regnavit & ,Jehudah regis
53 מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ via in & ,ſui patris via in ambulavit & :DOMINI oculis in malum
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְדֶרֶךְ fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham via in & ,ſuæ matris
אִמּוֹ וּבִדֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא irritavit &,ei ſe incurvavit & ,Bahal Servivitque .Iſrael
54 אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ וַיַּכְעֵס feceratque omnia ſecundùm Iſrael Deum Dominum
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה ejus pater
אָבִיו׃

Verſio VULG. LAT.

Et ambulavit in omni via Aſa patris ſui, & non declinavit ex 43
ea : fecítque quod rectum erat
in conſpectu Domini. Veruntamen excelſa non abſtulit: ad- 44
huc enim populus ſacrificabat, & adolebat incenſum in
excelſis. Pacémque habuit
Joſaphat cum rege Iſrael. Re-
liqua autem verborũ Joſaphat,
& opera ejus, quæ geſſit, &
prælia, nónne hæc ſcripta 45
ſunt in libro Verborum die- 46
rum regum Judæ? Sed & reli-
quias effœminatorum, qui re-
manſerant in diebꝰ Aſa patris
ej', abſtulit de terra. Nec erat 47
tunc rex conſtitutus in Edom.
Rex verò Joſaphat fecerat 49
claſſes in mari, quæ navigarẽt
in Ophir propter aurum : &
ire non potuerunt, quia con-
fractæ fũt in Aſiongaber. Tunc
ait Ochozias filius Achab ad
Joſaphat, Vadant ſervi mei
cum ſervis tuis in navibus. Et
noluit Joſaphat. Dormivítq; 51
Joſaphat cum patribus ſuis, &
ſepultus eſt cum eis in civitate
David patris ſui: regnavítque
Joram filius ejus pro eo. O- 52
chozias autem filius Achab
regnare cœperat ſuper Iſrael
in Samaria, anno ſeptimode-
cimo Joſaphat regis Juda, re-
gnavítque ſuper Iſrael duobus
annis. Et fecit malum in con- 53
ſpectu Domini, & ambulavit
in via patris ſui & matris ſuæ, 48
et in via Jeroboam filii Nabat, 49
qui peccare fecit Iſrael. Ser- 54
vivit quoque Baal, & adoravit
eum, & irritavit Dominũ Deum Iſrael, juxta omnia quæ fe-
cerat pater ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

41 Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ (κ) Ἰούδαν. ἐν ἔτει τετάρτῳ τοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως
42 Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ, Τριῶν πεντήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
43 Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζοὺβα θυγάτηρ (λ) Σελαά. Καὶ ἐπορεύθη ἐν
πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς (μ) ἐν
44 ὀφθαλμοῖς κυρίου. Πλὴν τοῦ ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆραν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς
45 ὑψηλοῖς. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ βα-
46 σιλέως Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφὰτ, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ὅσα (ν) ἐ-
πολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι-
βλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν (ξ) βασιλέων Ἰούδα;
51 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν
πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευ-
52 σεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ Ὀχο-
ζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ὀπὶ Ἰσραὴλ
ἐν Σαμαρείᾳ. ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Ἰω-
σαφὰτ βασιλέως (ο) Ἰούδα Ὀχοζίας υἱὸς
Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν Σα-
53 μαρείᾳ δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν
(π) ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀ-
χαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάβελ τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ (ρ) ἁμαρτίαις οἷκε Ἰε-
ροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ·
54 Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βαὰλιμ καὶ προσεκύνη-
σεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν κύριον Θεὸν
Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐποίησεν (τ) quæ facta fuerant ante eum.
αὐτοῦ.

MS.A. (κ) Ἰούδαν. ἔτι (λ) Σαλαδά. (μ) ἐνώπιον κυρίου. (ν) ἐποίη-
47 σεν, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, οὐχὶ ταῦτα (ξ) τῶν βασιλέων Ἰούδα; Καὶ ἐξεισ-
σὸν τὸ ἐνδιηλλαγμένον *ὃ οὐ διωρίσθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς αὐτοῦ ἐπέ-
λεξεν ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ἐπηλωμένος. Καὶ ὁ βασι-
λεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησεν νῆας τοῦ πορευθῆναι * Ὀφειρὰ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ
ἐπορεύθησαν, ὅτι συνετρίβησαν νῆες ἐν Ἀσιὼν Γαβέρ. Τότε εἶπεν Ὀχο-
ζίας υἱὸς Ἀχαὰβ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Πορευθήτωσαν οἱ παῖδες (ς) μετὰ τῶν παίδων μου
καὶ τῶν ναυσὶν. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ. Καὶ ἐκοιμήθη (ο) Ἰούδα, καὶ ἐβα-
σίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (π) ἐνώπιον κυρίου, (ρ) ἁμαρτίαις Ἰεροβοὰμ
Βασιλειῶν γ'.

Et ambulavit in omni via Azza patris ſui; non declinavit ab ea faciendo 43
quod rectum erat ante Dominum. Veruntamen excelſa non receſſerunt : 44
adhuc uſq; populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. Et 45
pacem fecit Jehoſaphat cum rege Iſrael. Et reliquum verborum Jehoſa- 46
phat, & *fortitudinem* ejus *quam* fecit, & quomodo iniit prœlium, nónne
illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah ? Et re- 47
liquum ſcortorum quod relictum fuerat in diebus Azza patris ſui, extir-
pavit de terra. Et rex non erat in Edom præpoſitus: niſi anteſignanus re- 48
gis. Jehoſaphat fecit naves Aphrikah, eundi cauſa in Ophir, ut deferret au- 49
rum : & non ivit; quia fractæ ſunt naves in Gheſzion Gaber. Tunc dixit 50
Ahhaziahu filius Ahhab ad Jehoſaphat, Eant ſervi mei cum ſervis tuis
in navi : & noluit Jehoſaphat. Et jacuit Jehoſaphat cum patribus 51
ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in urbe David patris ſui, & regnavit
Jehoram filius ejus pro eo. Ahhaziahu filius Ahhab regnavit ſuper Iſrael 52
in Somron anno decimo ſeptimo Jehoſaphat regis tribus domus Jehudah,
& regnavit ſuper Iſrael duobus annis. Et fecit quod malum erat ante 53
Dominum, & ambulavit in via patris ſui, & in via matris ſuæ, & in via Ja-
rabgham filii Nebat qui peccare fecit Iſrael. Et coluit Baghala, & adoravit 54
illum, & irritavit Dñm Deum Iſrael juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 וְאוֹרַח בְּכָל אַרְחָא אַסָּא אֲבוֹהִי לָא סְטָא מִנֵּיהּ לְמֶעְבַּד דְּכָשֵׁר קֳדָם יְיָ : בְּרַם בָּמָתָא
44 לָא עֲטָרָא עוֹד כֵּעַן עַמָּא מְרַבְּחִין וּמַסְּקִין בּוּסְמִין עַל בָּמָתָא : וַאֲשְׁלִים יְהוֹשָׁפָט עִם מַלְכָּא
45 דְּיִשְׂרָאֵל : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרְתֵּיהּ דְּעָבַד וּדְאַגִּיחַ קְרָבָא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל
46 סִפְרָא פִּתְגָמֵי יוֹמִין לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה : וּשְׁאַר נַפְקַת בְּרָא דְּאִשְׁתְּאַר בְּיוֹמֵי אָסָא אֲבוֹהִי
47 48 פַּלֵּי מִן אַרְעָא : וּמַלְכָּא לֵית בֶּאֱדוֹם מְמַנָּא אֱלָהֵן אִסְטַרְטִינִי מַלְכָּא : יְהוֹשָׁפָט עֲבַד סְפִינָת
49 אַפְרִיקָא לְמֵיזַל לְאוֹפִיר לְאֵיתָאָה דַּהֲבָא וְלָא אָזַל אֲרֵי אִתְבָּרוּ סְפִינָתָא בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר :
50 בְּכֵן אֲמַר אֲחַזְיָהוּ בַר אַחְאָב לִיהוֹשָׁפָט יְזִלוּן עַבְדַי עִם עַבְדָךְ בִּסְפִינָתָא וְלָא אָבֵה
51 יְהוֹשָׁפָט : וּשְׁכִיב יְהוֹשָׁפָט עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד אֲבוֹהִי
52 וּמַלְכָּ יְהוֹרָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי : אֲחַזְיָהוּ בַר אַחְאָב מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת שְׁבַע
53 עַסְרֵי לִיהוֹשָׁפָט מַלְכָּא שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין : וַעֲבַד
דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאָזַל בְּאוֹרַח אֲבוֹהִי וּבְאוֹרַח אִמֵּיהּ וּבְאוֹרַח יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יָת
54 יִשְׂרָאֵל : וּפַלְחַת בַּעְלָא וּסְגִיד לֵיהּ וְאַרְגִּיז קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּכֹל דַּעֲבַד אֲבוֹהִי :

מלכים ב : א

CAP. I. א

cecidit Et .Achab *mortem poſt* *Iſrael in* *Moab eſt prævaricatus* Et
1 וַיִּפֶּשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אַחְאָב : וַיִּפֹּל
2 ,Someron in quod ,ſuum cœnaculum in *cancellum* per Achaziah
אֲחַזְיָהוּ בְּעַד הַשְּׁבֻכָה בַּעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן
inquirite ,Ite :eos ad dixit & ,nuncios miſitque :ægrotavit &
וַיָּחַל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ דִרְשׁוּ
.hac infirmitate de vivam ſi ,Hecron Deum zebub--Bahal *in*
בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן אִם־אֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃

Verſio VULG. LAT.

Liber REGUM quartus, Secundùm Hebræos
MALACHIM SECUNDUS.

CAP. I.

1 PRævaricatus eſt autẽ Moab in Iſrael, poſtquàm mortuus
2 eſt Achab. Cecidítque Ochozias per cancellos cœnaculi ſui, ꝙ habebat in Samaria, & ægrotavit: miſitq; nuntios, dicens ad eos, Ite, conſulite Beelzebub deũ Accaron, utrùm vivere queam de infirmitate mea hac.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'. *REGNORUM. LIB. IV.*

ΚΕΦ. α'. *CAP. I.*

1 Καὶ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ
2 ἀποθανεῖν Ἀχαάβ. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Δεῦτε (α) καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτοῦ.

MS.A. Βασιλειῶν δ'. (α) καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βαὰλ

ET prævaricatus eſt Moab in Iſrael, poſtquàm mortuus eſt Achaab. Et cecidit Ochozias per cancellum, qui in cœnaculo ſuo in Samaria, & ægrotavit. Et miſit nuntios, & dixit ad eos; Ite, & inquirite in Baal muſcam (a) deum Accaron, ſi vivam ex infirmitate mea hac. Et iverunt interrogare per eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 וּמְרָדוּ מוֹאָבָאֵי בְּיִשְׂרָאֵל בָּתַר דְּמִית אַחְאָב : וּנְפַל אֲחַזְיָה מִן סְרִינְתָא בְּעִלִּיְתֵיהּ דִּי
2 בְּשׁוֹמְרוֹן וְאִתְמְרַע וּשְׁלַח אוֹנְדִין וַאֲמַר לְהוֹן אִיזִלוּ תְּבְעוּ בְּבַעַל זְבוּב טַעֲוַת עֶקְרוֹן אִם
אִחְיֵי מִמַּרְעֵי דֵּין

Paraph. Chald. Verſio Latina.

CAP. I.

ET rebellaverunt Moabæi in Iſrael, poſtquam mortuus eſt Ahhab. Et 1
decidit Ahhaziah è cancellis in cœnaculum ſuum quod erat in Somron, 2
& ægrotavit : miſitque nuncios & dixit eis, Ite, interrogate Baghal-ze-
bub Errorem Gheqron, ſi vivam de ægritudine mea hac.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * ܘܗܠܟ ܒܟܠ ܐܘܪܚܬ ܐܒܘܗܝ ܐܣܐ ܘܠܐ ܐܬܟܪ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܫܘܐ ܩܕܡ ܝܗ ܕܥܒܕ ܫܪܪ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ
44 * ܘܒܡܪܡ ܐܬܪ ܠܐ ܐܟܠ ܐܠܐ ܕܒܚܝܢ ܗܘ ܥܡܐ ܕܕܒܚܝܢ ܘܡܩܛܪܝܢ ܠܐ ܐܬܪ ܐܠܐ ܗܘ ܥܡܐ ܕܡܩܛܪܝܢ ܘܡܩܛܪ
45 ܒܡܪܡ ܐܬܪ ܘܥܒܕ ܫܠܡܐ ܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܠܡ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ
46 ܘܫܐܪ ܡܠܝ ܕܝܗܘܫܦܛ ܘܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ ܕܩܪܒ ܒܗ ܘܟܬܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ
47 ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܘܫܐܪ ܕܟܪ ܕܫܐܪ ܒܝܘܡܝ ܐܣܐ ܐܒܘܗܝ ܐܫܬܠܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܠܟ ܒܐܕܡ ܐܠܐ
48 ܢܨܒ ܡܢ ܐܬܪ ܘܥܒܕ ܫܠܡܐ ܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܠܡ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܐܪ ܡܠܝ
49 ܕܝܗܘܫܦܛ ܘܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ ܕܩܪܒ ܒܗ ܘܟܬܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ
50 ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܘܫܐܪ ܕܟܪ ܕܫܐܪ ܒܝܘܡܝ ܐܣܐ ܐܒܘܗܝ ܐܫܬܠܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܠܟ ܒܐܕܡ ܐܠܐ
51 ܢܨܒ ܡܢ ܐܬܪ ܘܥܒܕ ܫܠܡܐ ܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܠܡ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܐܪ ܡܠܝ
52 ܕܝܗܘܫܦܛ ܘܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ ܕܩܪܒ ܒܗ ܘܟܬܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ
53 ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ ܘܫܐܪ ܕܟܪ ܕܫܐܪ ܒܝܘܡܝ ܐܣܐ ܐܒܘܗܝ ܐܫܬܠܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܠܟ ܒܐܕܡ ܐܠܐ
54 ܢܨܒ ܡܢ ܐܬܪ ܘܥܒܕ ܫܠܡܐ ܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܒܝܢ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܠܡ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟ ܐܫܪܝܠ ܘܫܐܪ ܡܠܝ

43 Ambulavit autem in omnibus viis Asæ patris
44 sui, & non deflexit ab eis, feciteq; quod rectum
45 erat coram Domino. Verùm altaria non abs-
46 tulit, sed adhuc populus sacrificabant, & ado-
45 lebant thura super altaria. Et pacem inivit
46 Josaphat cum regibus Israelis. Reliquæ res
47 Josaphati, & præclara quæque facinora &
bella ab eo gesta, ecce scripta sunt in libro
annalium regum Juda. Reliquias etiam scor-
48 tationis quæ remanserat in diebus Asæ patris
sui, abolevit à terra. In Adum verò nullus
49 extabat rex. Præterea naves fecerat Josa-
phat in Tharsis, ut proficiscerentur in Ophir
auri gratiâ: sed non profectæ sunt, quoniam
50 fractæ sunt naves in Isinu-geber. Tunc dixit
Ehazia filius Ahabi ad Josaphat, Ibunt servi
mei cum servis tuis in navibus: at non ac-
51 quievit Josaphat. Demum occumbente Josa-
phato cum patribus suis, & cum patribus suis
sepulto in civitate Davidis patris sui, regna-
vit post eum Joram filius ejus. Porrò Ehazias
52 Ahabi filius regnum inivit super Israelem in
Samaria anno decimo septimo Josaphati re-
gis Juda: regnavit autem super Israelem
53 duobus annis; Et fecit quod malum erat co-
ram Domino: nam ambulavit in viis patris
sui, in viis matris suæ, & in viis Jerobaami
filii Nabati, qui ad peccandum induxerat Is-
54 raelem: Coluitque Baalem, & adoravit eum,
& excitavit iram Domini Dei Israelis, ut fe-
cerat pater ejus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * وَسَلَكَ فِي جَمِيعِ طَرَائِقِ اَبِيهِ أَسَا *وَلَمْ يَرِغْ عَنْهَا مِنْ أَعْمَالِ ٱلْاِسْتِقَامَةِ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ * اِلَّا اَنَّ
44 ٱلْبَيَعَ لَمْ تَعْطَلْ وَكَانَ ٱلْقَوْمُ اِلَى هٰذَا ٱلْوَقْتِ يَذْبَحُونَ وَيُبَخِّرُونَ فِي ٱلْبَيَعِ * وَكَانَ يَهُوسَافَاطُ قَدْ
45 سَالَمَ مَلِكَ اِسْرَائِيلَ * وَبَاقِي اَخْبَارِ يَهُوسَافَاطَ وَجَبْرُوتِهِ ٱلَّذِي صَنَعَ وَمُحَارَبَتُهُ * قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ
46 اَخْبَارِ اَيَّامِ مُلُوكِ سِبْطِ يَهُودَا * وَبَاقِي ٱلَّذِينَ كَانُوا مِمَّنْ تَزَوَّجَ مِنَ ٱلْبَرَابِيِّينَ عَلَى سَبِيلِ ٱلْمُتْعَةِ *
47 اَبْقَاهُمْ مِنَ ٱلْاَرْضِ * وَلَمْ يَكُنْ يَوْمَئِذٍ فِي اَدُومَ مَلِكًا مُتَوَلِّي ٱلْمُلْكِ * وَكَانَ قَدْ عَمِلَ سُفُنًا فِي
48 طَرْسُوسَ لِيَمْضِيَ اِلَى ٱلْهِنْدِ لِيَحْمِلَ فِيهَا مِنْ هُنَاكَ ذَهَبًا *وَلَمْ يَمْضِ لِاَنَّ سُفُنًا ٱنْكَسَرَتْ فِي عَصْيُونَ
49 جَابِرَ * وَعِنْدَ ذٰلِكَ قَالَ اَخَزْيَاهُو بْنُ اَخَابَ لِيَهُوسَافَاطَ *اِنْ تَخْرُجْ عَبِيدُكَ مَعَ عَبِيدِي فِي ٱلسُّفُنِ * فَلَمْ
50 يُجِبْهُ يَهُوسَافَاطُ * وَٱضْطَجَعَ يَهُوسَافَاطُ مَعَ اٰبَائِهِ *وَقُبِرَ مَعَ اٰبَائِهِ فِي مَدِينَةِ دَاوُدَ * وَمَلَكَ يَهُورَامُ
51 اِبْنُهُ مَكَانَهُ * وَكَانَ اَوَّلُ مُلْكِ اَخَزْيَاهُو بْنِ اَخَابَ فِي سَنَةِ سَبْعَةَ عَشَرَ لِمُلْكِ يَهُوسَافَاطَ مَلِكِ
52 سِبْطِ يَهُودَا *وَمَلَكَ عَلَى اٰلِ اِسْرَائِيلَ لِسَنَتَيْنِ * وَصَنَعَ ٱلشَّرَّ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ * وَسَلَكَ فِي ذٰلِكَ
53 مَسْلَكَ اَبِيهِ وَاُمِّهِ * وَمَسْلَكَ يُورْبَعَامَ بْنِ بَاطَ ٱلْمُوبِقِ لِاٰلِ اِسْرَائِيلَ * وَعَبَدَ ٱلْبَاعِلَ وَسَجَدَ لَهُ *
54 وَعَمِلَ ٱلْمُسْخِطَاتِ قُدَّامَ ٱللهِ اِلٰهِ اِسْرَائِيلَ * كَجَمِيعِ مَا صَنَعَ اَبُوهُ *

43 *Et ambulavit in omnibus viis patris sui*
44 *Asæ, nec aberravit ab eis quod ad rectè*
agendum coram Deo: Veruntamen tem-
44 *pla non cessârunt, imò ad id usque tempo-*
45 *ris sacrificabant populus, & adolebant in*
templis. Pacem quoque inierat Jehosa-
45 *phat cum rege Israelis. Reliquæ historiæ*
46 *Jehosaphati, & fortitudo ejus quam ges-*
sit, & bellum ejus, jam scripta sunt in li-
bro historiarũ dierum regum tribûs Juda.
47 *Eos etiã qui remanserant ex his qui uxo-*
res duxerant ex extraneis per modum con-
cubinatûs, ejecit è terra. (Iis diebus non
48 *erat in Edom rex præpositus regno.)* Fe-
49 *cerat etiam naves in Tharso ut ivet in In-*
diam, iisque aurum inde adveheret: at
non ivit, quia naves aliquot confractæ
sunt in Esjon-gaber. Tunc dixit Ahazia-
50 *bu Achabi filius ad Jehosaphat, Exeant*
quæso servi tui cum servis meis in navi-
bus: at non acquievit illi Jehosaphat. Dein-
51 *de accubuit Jehosaphat cum patribº suis,*
& sepultus est cum patribus suis in civi-
tate Davidis; regnavitque Jehoram filius
ejus loco ipsius. Fuit autem principiũ re-
52 *gni Ahaziahu filii Achabi, anno decimo-*
septimo regni Jehosaphati regis tribº Ju-
da; regnavitque super Israelitas duobus
annis: Et fecit malum coram Deo, secutus
53 *in hoc viam patris sui & matris suæ, nec-*
non viam Jerobaami filii Nabati, qui ad
peccatum provocaverat Israelitas. Coluit
54 *enim Baalem, & adoravit eum, & per-*
petravit ea quæ iram merebantur coram
Deo, Deo Israelis, prorsus ut fecerat pa-
ter ejus.

Versio *SYRIACA* cum interpretatione *LATINA*.

Sequitur Liber secundus
REGNORUM.
ELISÆUS PROPHETA.

CAPUT I.

1 * ܘܫܒܩ ܡܘܐܒ ܒܐܝܙ ܒܐܚܐܒ * ܘܟܕ ܢܦܠ ܐܚܙܝܐ
2 * ܒܥܠܝܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܘܡܗ ܕܒܫܡܪܝܐ ܘܫܠܚ ܡܠܐܟܐ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܫܐܠܘ ܒܒܥܠ ܙܒܘܒ ܐܠܗ ܥܩܪܘܢ
ܐܢ ܐܚܝܐ ܐܢܐ ܡܢ ܡܪܥܝܬܝ ܗܕܐ * ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ ܬܫܒܒ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܫܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܠܟ ܐܢ ܠܐ ܐܠܗ ܒܝܫܪܝܠ ܐܢܬ ܗܠܟ ܠܡܫܐܠ ܒܒܥܠ ܙܒܘܒ ܐܠܗ ܥܩܪܘܢ

1 Defecit autem Moab ab Israelitis post-
quam mortuus est Ahab. Et cadens Ehazias
2 è xysto cœnaculi sui quod erat in Samaria,
ægrotavit: quamobrem misit nuntios, quibus
dixit, Ite, consulite Beelzebub deum Ecronis,
sîmne convaliturus ab hoc morbo meo.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

LIBRORUM REGUM
Liber quartus.

CAPUT I.

1 * وَعَصَا ٱلْمُوَابِيُّونَ لِاٰلِ اِسْرَائِيلَ بَعْدَ وَفَاةِ اَخَابَ * وَسَقَطَ اَخَزْيَاهُو مِنْ رَوْسَنِ عُلِّيَّتِهِ ٱلَّتِي
2 فِي سُومَرُونَ وَمَرِضَ * وَبَعَثَ رُسُلًا وَقَالَ لَهُمْ * اِمْضُوا وَٱسْتَخْبِرُوا بَاعِلَ زَبُوبَ طَاغُوتَ عَقْرُونَ هَلْ
اَسْعَى مِنْ مَرَضِي هٰذَا *

1 Defecerunt autem Moabitæ ab Israeli-
tis post obitum Achabi. Decidítque Aha-
2 ziahu è fenestra cœnaculi sui quod erat
in Samaria, & cùm ægrotâsset, misit nun-
tios, & dixit eis; Ite, scisciramini Beel-
zebub idolum Acronis, num sanitatem sim
recuperaturus ab hoc morbo meo.

מלכים ב: א

ascende ,Surge :Tisbiten Elijah ad est locutus Domini angelus Et
3 וּמַלְאַךְ יְהוָה דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה
non *non ob* An ,eos ad loquere & ,Someron regis nunciorum occursum in
לִקְרַאת מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ־שֹׁמְרוֹן וְדַבֵּר אֲלֵהֶם הֲמִבְּלִי אֵין
Deum zebub-Bahal *in* inquirendū ad *euntes vos* ,Israel in *Deum*
אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הֹלְכִים לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי
,*illuc* ascendisti quem lecto :Dominus dicit Sic idcirco Et ?Hecron
עֶקְרוֹן: וְלָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם
4 sunt reversi Et .Elijah abijit & :morieris moriendo sed ,*eo de* descendes non
לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה: וַיָּשׁוּבוּ
Dixeruntque ?estis reversi *hoc Quid* :eos ad Dixitque .eum ad nuncii
הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־זֶּה שֻׁבְתֶּם:
6 revertimini ,Ite :nos ad dixitque ,nostrū occursum in ascendit Vir :eum ad
אֵלָיו אִישׁ עָלָה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ
,Dñs dixit Sic ,vos misit qui ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר שְׁלַחַ אֶתְכֶם וּדְבַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
-Bahal *in* inquirendū ad *mittens tu* Israel in *Deum* non *non ob* An
הֲמִבְּלִי אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה שֹׁלֵחַ לִדְרֹשׁ בְּבַעַל
non ,*illuc* ascendisti quem lecto Idcirco ?Hecron Deum zebub-
זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא
:eos ad est Locutusque .morieris moriendo sed ,*eo ex* descendes
תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת תָּמוּת: וַיֵּלֶךְ אֲלֵיהֶם
7 est locutus &:vestrum occursum in ascendet qui ,viri *judicium Quod*
מַה־מִּשְׁפַּט הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָה לִקְרַאתְכֶם וַיְדַבֵּר
habitor Vir :eum ad Dixeruntque ?istos sermones vos ad
אֲלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בַּעַל
8 Tisbites Elijah :ait & ,*suis renibus in* accinctus pelliceo cingulo &,*crinis*
שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמֶר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי
:ejus quinquagi nta &,quinquagenarium principem eum ad Misitque .*ipse*
הוּא: וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו
9 est locutusque :montis *capite super sedens* ecce & ;eum ad ascendit &
וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל־רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר
respondit Et .Descende :est locutus rex ,Dei Vir :eum ad
אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רֵדָה: וַיַּעַן
10 Dei vir si Et :*quinquaginta* principem ad est locutusque:Elijahu
אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר אֶל־שַׂר הַחֲמִשִּׁים וַאֲכַל אֵשׁ אֱלֹהִים
:tuos quinquaginta & ,te consumat & ,*cælis* de ignis descendat ,*ego*
אִם־אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשִּׁיךָ
.ejus quinquaginta & ,eum consumpsit & ,cœlis de ignis descendit &
וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו:
,alium quinquagenarium principem eum ad misitque ,est reversus Et
11 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר־חֲמִשִּׁים שֵׁנִי
,Dei Vir :eum ad est locutus & respondit &:ejus quinquaginta &
וַחֲמִשָּׁיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים
est locutus &,Elijah respondit Et .descende ,Festina ,rex dixit sic
12 כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מְהֵרָה רֵדָה: וַיַּעַן אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר
,cœlis de ignis descendat ,*ego* Dei vir Si :eos ad
אֲלֵיהֶם אִם־אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם
ignis descendit & :tuos quinquaginta & ,te *comedat* &
וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשִּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ־
.ejus quinquaginta & ,eum consumpsit & ,cœlis de Dei
אֱלֹהִים מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו:
,tertium quinquagenarium principem misit & ,est reversus Et
13 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר־חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים
quinquagenarius princeps venit Et ,ascendit Et .ejus quinquaginta &
וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא שַׂר־הַחֲמִשִּׁים
est deprecatus &,Elijahu *regione è* sua genua super se incurvavit &,tertius
הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לִנֶגֶד אֵלִיָּהוּ וַיִּתְחַנַּן
,mea anima quæso sit preciosa Dei Vir :eum ad est locutusque ,eum ad
אֵלָיו וַיְדַבֶּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר־נָא נַפְשִׁי
.tuis oculis in quinquaginta horum tuorum servorum anima &
וְנֶפֶשׁ עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ:

Versio VULG. LAT.

3 Angelus autem Domini locutus est ad Eliam Thesbiten, dicens; Surge, & ascende in occursum nuntiorum regis Samariæ, & dices ad eos; Numquid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beelzebub deum Accaron? Quam ob rem hæc dicit Dominus; De lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte moriêris. Et abiit Elias.
5 Reversique sunt nuntii ad Ochoziam. Qui dixit eis, Quarè reversi estis? At illi responderunt ei; Vir occurrit nobis, & dixit ad nos; Ite, & revertimini ad regem, qui misit vos, & dicetis ei; Hæc dicit Dominus; Numquid, quia non erat Deus in Israel, mittis ut consulatur Beelzebub deus Accaron? Idcircò de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte moriêris. Qui dixit eis; Cujus figuræ & habitûs est vir ille, qui occurrit vobis, & locutus est verba hæc? At illi dixerunt; Vir pilosus, & zonâ pelliceâ accinctus renibus. Qui ait, Elias Thesbites est.
9 Misitque ad eum quinquagenarium principem, & quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum: sedentíque in vertice montis, ait; Homo Dei, rex præcepit ut descendas. Respondénsque Elias, dixit quinquagenario; Si homo Dei sum, descendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos. Descendit itaque ignis de cœlo, & devoravit eum, & quinquaginta qui erant cum eo. Rursúmque misit ad eum principem quinquagenarium alterum, & quinquaginta cum eo. Qui locutus est illi; Homo Dei, hæc dicit rex; Festina, descende.
12 Respondens Elias ait; Si homo Dei ego sum, descendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos. Descendit ergò ignis de cœlo, & devoravit illum, & quinquaginta ejus. Iterùm misit principem quinquagenarium tertium, & quinquaginta qui erant cum eo. Qui cùm venisset, curvavit genua contra Eliam, & precatus est eum, & ait; Homo Dei, noli despicere animam meam, & animas servorum tuorum qui mecum sunt.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιὰ τὸν Θεσβίτην, (β)λέγων, Ἀνάστα δεῦρο εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σαμαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς, Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών; καὶ οὐχ οὕτως. 4 Διὰ τοῦτο λέγει κύριος, Ἡ (γ) κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, (δ) ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ ἐπορεύθη Ἠλιὰ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. 5 Καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτὸν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι (ε) ἐπεστράφητε; 6 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, Δεῦτε, ὅτι πορεύεσθε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος, Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν (ζ) ἐν Ἰσραὴλ, σὺ πορεύῃ (η) ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών; οὐχ (θ) οὕτως. οὗ ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ (ι) ἀποθανῇ. Καὶ ἐπιστρέψαντες ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλάλησεν Ἠλιά. 8 καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, Τίς ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους; Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Ἀνὴρ δασὺς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος (κ) ὀσφῦν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἠλιὰ ὁ Θεσβίτης (λ) οὗτός ἐστι. 9 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς (μ) αὐτὸν πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ, καὶ (ν) ἀνέβη πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ Ἠλιὰ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσέ σε, κατάβηθι. 10 Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιὰ καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον, Καὶ εἰ ἄνθρωπος (ξ) θεοῦ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. 11 Καὶ (ο) προσέθετο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. (π) καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Ταχέως κατάβηθι. 12 Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιὰ καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Εἰ ἄνθρωπος (ρ) θεοῦ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. 13 Καὶ (σ) προσέθετο ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀποστεῖλαι ἡγούμενον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. (τ) καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα (υ) αὐτοῦ κατέναντι Ἠλιὰ, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

Et angelus Domini vocavit Eliu Thesbitem, dicens; Surgens, vade in obviam nuntiorū Ochoziæ regis Samariæ, & loquēris ad eos; Si propterea quòd non sit Deus in Israel, vos itis inquirere in Baal muscam deum Accaron? Et (b) non ita. Quoniam hæc d cit Dominus; Lectus, super quem ascendisti illuc, non descendes ab eo, quia morte moriēris. Et ivit Eliu, & dixit ad eos. Et reversi sunt nuntii ad eum. Et dixit ad eos; Quid, quòd revertistis? Et dixerunt ad eum; Vir ascendit in occursum nostrum, & dixit ad nos; Ite, revertite ad regem, qui misit vos, et loquimini ad eum; Hæc dicit Dominus; Si propterea quòd non sit Deo in Israel, tu vadis inquirere in Baal muscā deū Accaron? Non ita. Lect', super quem ascendisti illuc, non descendes ab eo, quia morte moriēris. Et (c) reversi annuntiaverunt regi secundùm quæ locutus fuerat Eliu. Et locutus est ad eos; Quodnam judicium viri, qui ascendit in obviam vobis, & locutus est ad vos verba hæc? Et dixerunt ad eum; Vir pilosus, & zonâ pelliceâ accinctus lumbum suum. Et dixit, Eliu Thesbites hic est. Et misit ad eum principem quinquagenarium, et ipsos quinquaginta illius. Et (d) ascendit ad eum. Et ecce Eliu sedebat super cacumen montis. Et locutus est princeps quinquagenarius ad eum, & dixit; Homo Dei, rex vocavit te: Descende. Et respondit Eliu, & dixit ad principem quinquagenarium; Et si homo Dei ego descendet ignis de cælo, & devorabit te, & quinquaginta tuos. Et descendit ignis de cælo, & devoravit eum, & quinquaginta ejus. Et adjecit rex, & misit ad eum alium principē quinquagenariū, et ipsos quinquaginta illius. Et locutus est princeps quinquagenarius ad eum, & dixit; Homo Dei, hæc dicit rex; Citò descende. Et respondit Eliu, & locutus est ad eum, & dixit; Si homo Dei ego, descendet ignis de cælo, & devorabit te, & quinquaginta tuos. Et descendit ignis de cælo, & devoravit eum, & quinquaginta ejus. Et adjecit adhuc rex mittere (e) ducem, & quinquaginta ejus. Et venit princeps quinquagenarius tertius, & curvavit se super genua sua ante Eliu, & oravit eum, & locutus est ad eum, & dixit; Homo Dei, pretiosa sit anima mea, & anima servorum tuorum, horum quinquaginta, in oculis tuis.

MS. A. (β)λέγων, Ἀνάσηθι καὶ πορεύθητι εἰς (γ) κλίνην ἣν ἐφ' (δ) ὅτι ἐκεῖ θανάτῳ (ε) ἐπεστράφη; (ζ) ἐν Ἰσραὴλ, (η) ζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ (θ) ὅτως. ἐφ' ἧς ἀνέβης ὅτι οὐ (ι) ἀποθανῇ. Καὶ ἐλάλησεν (κ) ὀσφῦν. καὶ (λ) ὅδιν ἐστί. Καὶ (μ) αὐτὸ ἡγούμενον πεντηκόνταρχον (ν) ἀνέβη καὶ ἦλθεν πρὸς (ξ) τὸ θεῦ (ο) προσέθηκεν (π) καὶ ἀνέβη καὶ ἐλάλησεν (ρ) τῷ θεῷ εἰμι ἐγώ. (σ) προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς (τ) καὶ ἀναβὰς ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος (υ) ἑαυτῆ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וּמַלְאָכָא דְיְיָ מַלֵּל עִם אֵלִיָּהוּ דְמִן תּוּשְׁבֵּ קוּם סַק לְקֳדָמוּת אוּנְדֵּי מַלְכָּא דְשֹׁמְרוֹן וּמַלֵּל
עִמְּהוֹן הֲלָא אֱלָהָא קַיָּם דְּשַׁכְנְתֵּיהּ שְׁרִיָא בְּיִשְׂרָאֵל אַתּוּן אָזְלִין לְמִתְבָּע בְּבַעַל זְבוּב
טַעֲוַת עֶקְרוֹן: וּבְכֵן כְּדֵין אֲמַר יְיָ עַרְסָא דְּסַלְקְתָּא תַּמָּן לָא תֵחוֹת מִנַּהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת
וַאֲזַל אֵלִיָּה: וְתָבוּ אוּנְדַּיָא לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן מָא דֵין תַּבְתּוּן: וַאֲמָרוּ לֵיהּ גַּבְרָא סְלִיק
לְקֳדָמוֹתָנָא וַאֲמַר לָנָא אִזִילוּ תּוּבוּ לְוַת מַלְכָּא דְשַׁלַּח יַתְכוֹן וְתִמַּלְלוּן עִמֵּיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ
הֲלָא אֱלָהָא קַיָּם דְּשַׁכְנְתֵּיהּ שְׁרִיָא בְּיִשְׂרָאֵל אַתּ שָׁלַח לְמִתְבָּע בְּבַעֲל זְבוּב טַעֲוַת עֶקְרוֹן
בְּכֵן עַרְסָא דְּסַלְקְתָּא תַּמָּן לָא תֵחוֹת מִנַּהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת: וּמַלֵּל עִמְּהוֹן מָא נִימוֹסָא
דְנַבְרָא דְסַלִּיק לְקֳדָמוֹתְכוֹן וּמַלֵּל עִמְּכוֹן יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין: וַאֲמָרוּ לֵיהּ גְּבַר בַּעְיַל
סַעֲרָן וְזַרְוָא דְמַשְׁכָא אֲסִיר בְּחַרְצֵיהּ וַאֲמַר אֱלִיָּה דְמִן תּוּשְׁבֵּ הוּא: וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ רַב
חַמְשִׁין וְחַמְשִׁין דְּעִמֵּיהּ וְסַלִּיק לְוָתֵיהּ וְהוּא יָתֵיב עַל רֵישׁ טוּרָא וּמַלֵּל עִמֵּיהּ נְבִיָא דְיְיָ
מַלְכָּא מַלֵּיל חוּת: וַאֲתֵיב אֵלִיָּה וּמַלֵּל עִם רַב חַמְשִׁין אִם נְבִיָא דְיְיָ אֲנָא תֵּחוֹת אֶשְׁתָּא
מִן שְׁמַיָּא וְתֵיכוֹל יָתָךְ וְיָת חַמְשִׁין דְּעִמָּךְ וּנְחַתַת אֶשְׁתָּא מִן שְׁמַיָּא וַאֲכָלַת יָתֵיהּ וְיָת חַמְשִׁין
דְּעִמֵּיהּ: וְתָב וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ רַב חַמְשִׁין אָחֳרָנִין וְחַמְשִׁין דְּעִמֵּיהּ וַאֲתֵב וּמַלֵּל עִמֵּיהּ נְבִיָא
דְיְיָ כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא אוּחִי חוּת: וַאֲתֵיב אֵלִיָּהוּ וּמַלֵּל עִמְּהוֹן אִם נְבִיָא דְיְיָ אֲנָא תֵּחוֹת
אֶשְׁתָּא מִן שְׁמַיָּא וְתֵיכוֹל יָתָךְ וְיָת חַמְשִׁין דְּעִמָּךְ וּנְחַתַת אֶשְׁתָּא מִן שְׁמַיָּא וַאֲכָלַת יָתֵיהּ וְיָת
חַמְשִׁין דְּעִמֵּיהּ: וְתָב וּשְׁלַח רַב חַמְשִׁין תְּלִיתָאִין וְחַמְשִׁין דְּעִמֵּיהּ וְסַלִּיק וַאֲתָא רַב חַמְשִׁין
תְּלִיתָאִין וְכָרַע עַל בִּרְכּוֹהִי לְקֳבֵיל אֵלִיָּהוּ וּבְעָא מִן קֳדָמוֹהִי וּמַלֵּל עִמֵּיהּ נְבִיָא דְיְיָ תִּיקַר
כְּעַן נַפְשִׁי וְנַפְשָׁא דְעַבְדָךְ אִלֵּין חַמְשִׁין בְּעֵינָךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et angelus Domini locut' est cum Eliah qui erat ex Thosab, Surge ascende 3
in occursum nunciorum regis Somron, & *loquere cum* illis: Nonne Deus
vivit cujus majestas manet in Israel; ut eatis interrogare Baghal-zebub
idólum Gheqron? Et idcirco sic dixit Dñs, De lecto, in quem ascendisti, 4
non descendes, quia moriendo morieris: & abiit Eliah. Et redierunt 5
nuncii ad illum: & dixit eis, Quare rediistis? Et dixerunt ei, Vir ascen- 6
dit in occursum nostrum, & dixit nobis, Ite, redite ad regem qui misit
vos, & loquimini cum illo, Sic dixit Dñs, Nónne Deus vivit cujus majestas
manet in Israel, ut miseris interrogare Baghal-zebub Errorem Gheqron?
idcircò de lecto in quem ascendisti non descendes, quia moriendo morie-
ris. Et locut' est cum illis, Quæ est dispositio viri qui ascendit in occur- 7
sum vestrum, & locut' est vobiscum verba hæc? Et dixerunt ei, Vir prædi- 8
tus capillis, & cinctorio pelliceo alligat' lumbos suos. Et dixit, Eliah qui
est ex Thosab, ipse est. Et misit ad eum magistrum quinquagenarium, & 9
quinquaginta, qui erant cum illo; & ascendit ad illum: & ipse sedebat su-
per caput montis, & locutus est cum illo, Propheta Domini, Rex locutus
est, Descende. Et respondit Eliah, & locutus est cum magistro quinqua- 10
genorum, Si propheta Dñi sum, descendat ignis de cœlo, & devoret te
& quinquaginta qui sunt tecum; & descendit ignis de cœlo, & devora-
vit illum & quinquaginta qui erant cum illo. Et rursum misit ad illum ma- 11
gistrum quinquagenorum *aliorum*, & quinquaginta qui erant cum eo; &
respondit & locutus est cum illo, Propheta Dñi, sic dixit rex, Festina, de-
scende. Et respondit Eliah & *locutus est cum illis*, Si propheta Dñi sum, 12
descendat ignis de cœlo, & devoret te & quinquaginta qui tecum sunt:
tunc descendit ignis de cœlo, & devoravit illum & quinquaginta qui erant
cum eo. Et rursum misit magistrū quinquagenorum *tertiorum* & quinqua- 13
ginta qui erant cum eo: & ascendit & venit magister quinquagenorum
tertiorum, & incurvavit se super genua sua coram Eliah, & precatus est
coram eo & locutus est cum illo, Propheta Domini, pretiosa sit quæso anima mea, & anima servorum tuorum horum quinquaginta in oculis tuis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 *ܘܐܡܪ ܡܠܐܟ ܡܪܝܐ ܠܐܝܠܝܐ ܬܫܒܝܐ ܩܘܡ ܣܠܩ ܠܩܒܠ ܠܐܓܪܝ ܡܠܟܐ ܕܫܡܪܝܐ ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܐ ܠܐ ܐܠܗܐ ܒܝܫܪܝܠ ܐܢܬܘܢ ܗܠܟܝܢ ܠܡܫܐܠ ܒܒܥܠ ܙܒܘܒ ܐܠܗ ܥܩܪܘܢ ܘܠܗܕܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܢ ܥܠ ܕܐܢ ܐܢܬ ܣܠܩ

מלכים ב: ב

principes duos *comedit* & ,*cælis* è ignis descendit Ecce
14 הִנֵּה יָרְדָה אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֶת־שְׁנֵי שָׂרֵי
sit preciosa nunc & :eorũ quinquaginta & ,primos quinquagenarios
הַחֲמִשִּׁים הָרִאשֹׁנִים וְאֶת־חֲמִשֵּׁיהֶם וְעַתָּה תִּיקַר
; Elijahu ad DOMINI angelus est Locutúsque .tuis oculis in mea anima
15 נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ: וַיְדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אֵלִיָּהוּ
descenditque ,surrexit Et .*ei*" *faciebat* à timeas ne ,eo cum Descende
רֵד אוֹתוֹ אַל־תִּירָא מִפָּנָיו וַיָּקָם וַיֵּרֶד
: DOMINUS dixit Sic : eum ad est locutus Et .regem ad eo cũ
16 אוֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ: וַיְדַבֵּר אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה
zebub-Bahal *in* inquirendum ad nuncios misisti quòd eo Pro
יַעַן אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ מַלְאָכִים לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב
quærendum ad Israel in *Deum non non pro* An : Hecron Deum
אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן הֲמִבְלִי אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ
descendes non ,*illuc* ascendisti quem lecto Idcirco ? ejus verbum per
בִּדְבָרוֹ לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד
,DOMINI verbum juxta est mortuus Et .morieris moriendo sed ,*eo ab*
17 מֹת תָּמוּת: וַיָּמָת כִּדְבַר־יְהוָה
anno *in* ,eo pro Jehoram regnavit & : Elijahu fuerat locut" quod
אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלִיָּהוּ וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת
.filii" ei fuerat non quia,Jehudah regis Jehosaphat filii Jehoram secundo
שְׁתַּיִם לִיהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה כִּי לֹא־הָיָה לוֹ בֵּן:
scripta ipsa nónne ,fecit quæ Achaziah verborum *residuum* Et
18 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲחַזְיָהוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵמָּה כְּתוּבִים
? Israel regum dierum verborum libro *super*
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

CAP. II.

ב

turbinem per Elijahu DOMINUS *faciendo ascendere in* ,fuit Et
1 וַיְהִי בְּהַעֲלוֹת יְהוָה אֶת־אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה
Elijahu Dixitque .Ghilghal de Elisaah & ,Elijahu abiit & ,cœlos in
2 הַשָּׁמַיִם וְאֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע מִן־הַגִּלְגָּל: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
ad usque me misit DOMINUS quia ,hic obsecro Sede : Elisaah ad
אֶל־אֱלִישָׁע שֶׁב־נָא פֹּה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי עַד־
, tua anima vivit & ,DOMINUS *Vivus* : Elisaah Dixitque ; el--Beth
בֵּית־אֵל וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חֵי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ
filii sunt egressi Et .el--Beth descenderunt & : te dereliquero si
3 אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיֵּרְדוּ בֵּית־אֵל: וַיֵּצְאוּ בְנֵי־
: eum ad dixerunt atque ,Elisaah ad ,el--Beth qui ,prophetarum
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
? tuo capite *desuper* tuũ dominũ *accipiens* DOMINUS hodie quòd nôsti Num
הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ
: Elijahu ei Dixitque .tacete ,novi ego Etiam : Dixitque
4 וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׁוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ
: dixit & ; Jericho in me misit DOMINUS quia,hic obsecro sede Elisaah
אֱלִישָׁע שֶׁב־נָא פֹּה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר
.Jericho venerunt & : te dimisero si ,tua anima vivit &,DOMINUS Vivit
חֵי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ:
dixeruntque ,Elisaah ad ,Jericho in qui ,prophetarum filii accesserunt Et
5 וּבְנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ אֶל־אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ
tuũ dominũ *capiens* DOMINUS hodie quòd nôsti Num : eum ad
אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ אֶת־אֲדֹנֶיךָ
ei Dixitque .filete ,novi ego Etiam : ait & ? tuo capite *desuper*
מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׁוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ
6 : ait & , Jarden ad me misit DOMINUS quia ,hic obsecro Sede : Elijahu
אֵלִיָּהוּ שֵׁב־נָא פֹּה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר
abierunt Et : te dereliquero si ,tua anima vivit & ,DOMINUS Vivit
חֵי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיֵּלְכוּ
,abierunt prophetarum filiis de viri quinquaginta Et .ipsi ambo
שְׁנֵיהֶם: וַחֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הָלְכוּ
7 .Jarden juxta steterunt ipsi ambo & : longe è regione è steteruntque
וַיַּעַמְדוּ מִנֶּגֶד מֵרָחֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־הַיַּרְדֵּן:

Versio VULG. LAT.

14 Ecce descendit ignis de cœlo, & devoravit duos principes quinquagenarios primos, & quinquagenos qui cum eis erant: sed nunc, obsecro, ut
15 miserearis animæ meæ. Locutus est autem Angelus Domini ad Eliam, dicens; Descende cum eo, ne timeas. Surrexit igitur, & descendit cum eo ad
16 regem. Et locutus est ei; Hæc dicit Dñs; Quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub deum Accaron, quasi non esset Deus in Israel, à quo posses interrogare sermonem, ideò de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed
17 morte morieris. Mortuus est ergò juxta sermonem Domini, quem locutus est Elias, & regnavit Joram frater ejus pro eo, anno secundo Joram filii Josaphat regis Judæ: non e-
18 nim habebat filium. Reliqua autem verborum Ochoziæ, quæ operatus est, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum regum Israel?

CAP. II.

1 FActum est autem, cùm levare vellet Dñs Eliam p turbinem in cœlũ, ibant Elias &
2 Eliseus de Galgalis. Dixítque Elias ad Eliseum; Sede hîc, quia Dñs misit me usque in Bethel. Cui ait Eliseus; Vivit Dñs, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Cúmque
3 descendissent Bethel, Egressi sunt filii prophetarum, qui erant in Bethel, ad Eliseum, & dixerunt ei; Numquid nôsti, quia hodiè Dñs tollet dominũ tuũ à te? Qui respondit, Et
4 ego novi: filete. Dixit autem Elias ad Eliseũ; Sede hîc, quia Dñs misit me in Jericho. Et ille ait, Vivit Dñs, & vivit anima tua, quia non derelinquam te.
5 Cúmq; venissent Jericho, Accesserunt filii prophetarum, qui erant in Jericho, ad Eliseũ, & dixerunt ei; Numquid nôsti quia Dñs hodiè tollet dominũ tuũ à te? Et ait, Et
6 ego novi: filete. Dixit autem ei Elias; Sede hîc, quia Dñs misit me usque ad Jordanem. Qui ait; Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo
7 pariter. Et quinquaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt eos, qui & steterunt econtrà, longé: illi autem ambo stabant super Jordanem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Ἰδοὺ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς (φ)πρώτους· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ (χ)ψυχή μου ἐν ὀφθαλ-
15 μοῖς ϛυ. Καὶ ἐλάλησεν ἄγγελ& κυρίου πρὸς Ἠλιού, καὶ εἶπε, Καταβηθι μετ' αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη Ἠλιοὺ καὶ
16 κατέβη μετ' αὐτοῦ πρὸς τ βασιλέα. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ (ψ)εἶπεν Ἠλιού, Τάδε λέγει(ω) κύριος, Τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους (α) ἐκζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μύιαν θεὸν (β)Ακκαρών; καὶ οὐχ ὅτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆ, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.
17 Καὶ ἀπέθανε (γ)κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν (δ)Ἠλιού. Καὶ τὰ λοιπὰ τ λόγων Ὀχοζίου ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα
18 ἐν βιβλίῳ λόγων τ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ Ἰωσεμὶ υἱὸς Ἀχαὰβ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ(ε)κτῳ δεκάτῳ, ἐν ᾧ ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν τ ἁμαρτίαις οἷς Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τ Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος εἰς τ οἶκον(ζ)Αχαάβ.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγαγεῖν (α) κύριον ἐν συσχασμῷ τ Ἠλιοὺ ὡς εἰς τ οὐρανὸν, καὶ ἐπο-
2 ρεύθη Ἠλιοὺ καὶ (ζ)Ελισαιὲ ἐκ Γαλγάλων. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (γ)Ελισαιὲ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι (δ)ὁ θεὸς ἀπέσταλκέ με ἕως Βαθήλ. καὶ εἶπεν (ε)Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή ϛυ, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς
3 Βαθήλ. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τ προφητῶν οἱ (η) ἐν Βαθὴλ πρὸς (θ)Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς (ι)αὐτὸν, Εἰ ἔγνως, ὅτι κύριος σήμερον λαμβάνει τ κύριόν ϛυ ἐπάνωθεν τ κεφαλῆς ϛυ; καὶ
4 εἶπε, (κ)Κἀγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (λ)Ἐλισαιὲ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ἰεριχώ. καὶ † εἶπεν, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή ϛυ, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς Ἰεριχώ. Καὶ προσῆλθον οἱ υἱοὶ τ προφητῶν οἱ ἐν Ἱεριχὼ πρὸς (μ)Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τ κύριόν ϛυ ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς ϛυ; καὶ εἶπε, Καὶ γε ἐγὼ (ξ)ἔγνων, σιω-
6 πᾶτε. Καὶ (ο)εἶπεν αὐτῷ Ἠλιοὺ, Κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ (π)με ἕως εἰς † Ἰορδάνου. καὶ εἶπεν(ρ)Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή ϛυ, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθη
7 ἀμφότεροι, Καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τ προφητῶν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν· καὶ ἀμφότεροι ἔστησαν ὅπι τ Ἰορδάνου.

Cum Translatione LATINA.

Ecce descendit ignis de cœlo, & devoravit duos principes quinquagenarios (f)primos. Et nunc pretiosa sit, quæso, anima mea in oculis tuis. Et locut" est angel" Domini ad Eliu, & dixit; Descende cum eo: nè timeas à facie eorum. Et surrexit Eliu, & descendit cũ eo ad regẽ. Et locut" est ad eum, (g) & dixit Eliu; Hæc dicit Dom"; (h) Quid, quòd misisti nuntios exquirere in Baal muscã deum Accaron? Non sic. Lect" super quẽ ascendisti illuc, non descendes ab eo; quia morte morieris. Et mortuus est juxta verbũ Domini, quod locut" est (i) Elias. Et reliqua verborũ Ochoziæ, quæ fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborũ dierũ regib" Israel? Et Joramfili" Achaab regnat super Israel in Samaria annos duodecim, in anno (k) octavo & decimo Josaphat regis Juda. Et fecit malũ in conspectu Domini. Verumtamẽ non sicut fratres ej", neq; sicut mater ejus. Et amovit titulos Baal, quos fecerat pater ejus, & contrivit eos. Verumtamen in peccatis dom" Hieroboã, qui peccare fecit Israel, adhæsit: nõ recessit ab eis. Et indignatus est irâ Dominus in domum Achaab.

CAP. II.

1 ET factũ est, cũ elevaret Dom" in concussione ipsũ Eliu tam quàm in cœlũ; & ivit Eliu, &
2 Elisæe de Galgalis. Et dixit Eliu ad Elisæe, Sede, quæso, hîc: quia Dñs misit me usq; Bethel. Et dixit Elisæe, Vivit Domin", & vivit anima tua, si derelinquã te. Et venerunt in Bethel. Et venerunt
3 filii prophetarũ, qui in Bethel, ad Elisæe, & dixerunt ad eũ; Si nôsti, quia Domin" hodiè tollit dominum tuum desuper capite tuo? Et dixit, Et ego novi: silete. Et di-
4 xit Eliu ad Elisæe; Sede, quæso, hîc: quoniã Domin" misit me usq; Hiericho. Et dixit; Vivit Domin", & vivit anima tua, si derelinquã te. Et venerunt in Hiericho. Et ac-
5 cesserunt filii prophetarum, qui in Hiericho, ad Elisæe, & dixerunt ad eum, Si nôsti, quia hodiè tollit Domin" dominũ tuũ desuper caput tuũ? Et dixit, Etiã ego novi: silete. Et dixit ei Eliu; Sede, quæ-
6 so, hîc: quoniã Dominus misit me usq; ad Jordanẽ. Et dixit Elisæe; Vivit Dominus, & vivit anima tua, si derelinquam te. Et iverunt
7 ambo, Et quinquaginta viri filii prophetarũ: & steterunt ex adverso longé. Et ambo steterunt super Jordanem.

MS. A. (φ)πρῶτοις, καὶ τοὺ πεντήκοντα αὐτ· καὶ νῦν (χ)ψυχὴ τ δέλων ϛυ ἐν (ψ)εἶπεν, Τάδε(ω)κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας(α)ἐκζωπῆσαι ἐν τῇ Βάαλ(β)Ακκαρὼν, παρὰ τὸ μὴ εἶ) Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ τ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτοῦ; οὐχ ὕτως. (γ) Ὀχοζίας κτ(δ)Ἠλιού. Καὶ Ἰωσεμὶ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ὅπι(ε)ἔτη *Νῦ, (ζ)Αχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσεμὶ ἀδελφὸς αὐτῷ ἀνθ' αὐτοῦ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωσεμὶ υἱῷ Ἰωσαφὰτ *βασιλεῖ Ἰούδα, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός. Καὶ τὰ λοιπὰ τ λόγων Ὀχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ὅπι βιβλίῳ λόγων τ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐγένετο

MS. A. Κεφ. β'. (α) κύριον τ Ἠλιοὺ ἐν Ϛωσισμῷ εἰς(β)Ἐλισαιὲ(γ)Ἐλισαιὲ, (δ)κύριος ἀπέσταλκέν με (ε)Ἐλισαιὲ, (ζ)καταβείτω (η) εἰς Βαθὴλ(θ) Ἐλισαιὲ, (ι) αὐτὸν οἱ υἱοὶ τ προφητῶν, Εἰ ἔγνως, (κ)Καὶ ἐγὼ(λ)Ἐλισαιὲ, Γ εἶπεν Ἐλισαιὲ, Ζῇ(μ)Ἐλισαιὲ, (ν) ἀπάγωθεν (ξ) ἔγνωκα, (ο)εἶπεν Ἠλιὲ, (π)με εἰς (ρ)Ἐλισαιὲ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 הָא נְחַתַת אֶשְׁתָּא מִן שְׁמַיָּא וַאֲכַלַת יַת תְּרֵין רַבָּנֵי חַמְשִׁין קַרְמָאִין וְיַת חַמְשִׁין דְּעִמְּהוֹן
15 וּכְעַן תִּיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינָךְ: וּמַלֵּל מַלְאֲכָא דַיְיָ עִם אֵלִיָּהוּ חוֹת עֲמֵיהּ לָא תִדְחַל מִן קֳדָמוֹהִי
16 וְקָם וּנְחַת עִמֵּיהּ לְוָת מַלְכָּא: וּמַלֵּל עִמֵּיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ חֲלַף דְּשַׁלַּחְתָּא אוּנְדִּין לְמִשְׁאַל
בְּבַעַל זְבוּב טַעֲוַת עֶקְרוֹן הֲלָא אֱלָהָא קַיָּם דְּמִשְׁכְּנְתֵּיהּ שָׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁאַל בְּפִתְגָמֵיהּ
17 בֵּכֶן עַרְסָא דְּסַלֶּקְתָּא תַּמָּן לָא תֶחוֹת מִנֵּיהּ אֲרֵי מָוֶת תְּמוּת: וּמִית כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֵּל
אֵלִיָּהוּ וּמַלְכָּא יְהוֹרָם תְּחוֹתוֹהִי בְּשַׁנַת תַּרְתֵּין לְיהוֹרָם בַּר יְהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה אֲרֵי
18 לָא הֲוָה לֵיהּ בַּר: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי אֲחַזְיָהוּ דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפַּר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא
לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל:

ב

1 וַהֲוָה בְּאַסָּקוּת יְיָ יַת אֵלִיָּהוּ בְּטַלְעוֹלָא לְצִית שְׁמַיָּא וְאָזַל אֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע מִן גִּלְגָּלָא: וַאֲמַר
2 אֵלִיָּהוּ לֶאֱלִישָׁע חוֹת כְּעַן הָכָא אֲרֵי יְיָ שַׁלְחַנִי עַד בֵּיתְאֵל וַאֲמַר אֱלִישָׁע קַיָּם הוּא יְיָ וְחֵי
נַפְשָׁךְ אִם אֶשְׁבְּקִנָּךְ וּנְחָתוּ לְבֵיתְאֵל: וּנְפָקוּ תַּלְמִידֵי נְבִיָּיא דִּי בְּבֵיתְאֵל לְוָת אֱלִישָׁע
3 וַאֲמַרוּ לֵיהּ הֲיָדַעְתָּא אֲרֵי יוֹמָא דֵין יְיָ דְּבַר יַת רִבּוֹנָךְ מֵעַל רֵישָׁךְ וַאֲמַר אַף אֲנָא יָדַעְנָא
שְׁתִיקוּ: וַאֲמַר לֵיהּ אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע חוֹת כְּעַן הָכָא אֲרֵי יְיָ שַׁלְחַנִי לִירִיחוֹ וַאֲמַר קַיָּם הוּא יְיָ
4 וְחֵי נַפְשָׁךְ אִם אֶשְׁבְּקִנָּךְ וַאֲתוֹ לִירִיחוֹ: וּקְרִיבוּ תַּלְמִידֵי נְבִיָּיא דִּי בִּרְיחוֹ לְוָת אֱלִישָׁע
וַאֲמַרוּ לֵיהּ הֲיָדַעְתָּא אֲרֵי יוֹמָא דֵין יְיָ דְּבַר יַת רִבּוֹנָךְ מִנֵּךְ וַאֲמַר אַף אֲנָא יָדַעְנָא שְׁתִיקוּ:
5 וַאֲמַר לֵיהּ אֵלִיָּהוּ חוֹת כְּעַן הָכָא אֲרֵי יְיָ שַׁלְחַנִי עַד יַרְדְּנָא וַאֲמַר קַיָּם הוּא יְיָ וְחֵי נַפְשָׁךְ אִם
6 אֶשְׁבְּקִנָּךְ וַאֲזָלוּ תַּרְוֵיהוֹן: וְחַמְשִׁין גַּבְרָא מִתַּלְמִידֵי נְבִיָּיא אֲזָלוּ וְקָמוּ מְקַבֵּיל מֵרְחִיק
וְתַרְוֵיהוֹן קָמוּ עַל יַרְדְּנָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce descendit ignis à Domino & devoravit duos magistros quinquagenorum priores, & quinquaginta qui erant cum illis, et nunc preciosa sit 14
anima mea in oculis tuis. Et locutus est angelus Dñi cum Eliah, Descende cum eo, ne timeas eum: & surrexit & descendit cum illo ad regem. Et lo- 15 16
cut" est cũ eo, Sic dixit Dñs, Eò quòd misisti nuncios ut interrogares Baghal Zebub idôlum Gheqron, nónne Deus vivit, cuj" majestas manet in Israel, ut interrogares verbũ ej"? idcircò de lecto, in quem ascendisti, non descendes; qnia moriendo morieris. Et mortuus est juxta verbum Dñi, quod lo- 17
cutus erat Eliahu; & regnavit Jehoram pro eo, anno secundo Jehoram filii Jehosaphat regis tribus domus Jehudah, quia non fuerat illi filius. Et reliquum verborum Ahhaziah quæ fecit, nónne illa scripta sunt in li- 18
bro verborum dierum *regis* Israel?

CAP. II.

ET fuit cùm ascendere faceret Dominus Eliahu per turbinem ad summi- 1
tatem cœlorũ, ivit Eliah & Elisagh de Gilgela. Et dixit Eliah ad Elisagh, 2
Revertere quæso hîc, quia Dñs misit me usq; in Bethel: & dixit Elisagh, Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua, si reliquero te: & descenderunt in Bethel. Et exierunt discipuli prophetarum, qui erant in Bethel, ad 3
Elisagh, & dixerunt ei, Num cognovisti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à *capite tuo*? & dixit, Etiam, ego cognovi, tacete. Et dixit 4
illi Eliah, Elisagh *revertere*, quæso, hîc; quia Dominus misit me in Jerihho. Et dixit, Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua si reliquero te. Et venerunt in Jerihho. Et accesserunt discipuli prophetarũ, qui erant in Jerihho, ad 5
Elisagh, & dixerunt ei, Num cognovisti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à te? et Dixit, Etiam ego cognovi, tacete. Et dixit ei Eliah, 6
Revertere quæso hîc, quia Dominus misit me *usque* Jardena: Et dixit, Permanet ipse Dominus, & vivit anima tua, si reliquero te: & ambulaverunt illi ambo. Et quinquaginta viri de discipulis prophetarum iverunt 7
& steterunt è regione à longe: & ambo ipsi steterunt juxta Jardena.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܗܐ ܢܘܪܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܟܠ ܠܬܪܝܗܘܢ ܪܫܝ ܚܡܫܝܢܝ ܘܠܚܡܫܝܢܝܗܘܢ ܕܥܡܗܘܢ ܗܘ ܕܢܗ ܢܦܫܝ ܩܕܡܝܟ ܗܫܐ ܝܩܪ ܒܥܝܢܝܟ
15 ܐܠܝܐ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܗ ܩܡ ܘܢܚ ܥܡܗ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܘܩܡ ܘܢܚ ܥܡ ܐܠܝܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
16 ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܛܠ ܕܫܕܪܬ ܠܟ ܠܡܫܕܪ ܠܘܬ ܒܥܠ ܙܒܘܒ ܐܠܗ ܥܩܪܘܢ ܗܠܐ ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܐܠܗ ܒܝܫܪܝܠ
17 ܕܠܡܫܐܠ ܒܡܠܬܗ ܠܗܕܐ ܠܟ ܠܐ ܬܢܚ ܡܢ ܥܠ ܡܛܪܬܐ ܗܝ ܕܣܠܩܬ ܒܗ ܐܡܘܬ ܬܡܘܬ ܐܡܪ ܝܗܘܐ ܕܒܪ ܫܡܥ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܐܠܝܐ ܘܝܘܪܡ ܡܠܟ ܒܬܪܗ ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܒܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܐܒ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܠܗ ܒܪ
18 ܘܫܐܪ ܡܠܝ ܕܐܚܙ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܝܠ

14 * Nam ecce descendens ignis è cœlo devoravit utrumque ducem quinquagenarium & quinquagenos qui erant cum eis : sit itaque in pretio vita mea apud te. 15 Dixit autem Angelus Dei ad Eliam, Descende cum illo, & ne metuas eum : quapropter consurgens descendit cum eo ad regem, 16 Et dixit ei ; Sic dicit Dominus, Quia misisti nuntios consultum Beelzebub deum Ecronis eò quòd non sit Deus in Israele, cujus oraculum consulas ; propterea de lecto quem ascendisti, non descendes, sed certissimè morieris. 17 Mortuus est itaque juxta sermonem Domini, quem pronuntiaverat Elia, regnavitque Joram frater ejus post ipsum anno secundo Jorami filii Josaphat regis Juda, quoniam non habebat filium. 18 Reliquæ res Ehaziæ, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis.

* ܦܨܠܐ * ܒ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܥܕܢ ܕܐܝܬ ܐܠܝܐ ܠܡܣܩ ܠܗ ܒܣܥܪܬܐ ܠܫܡܝܐ ܒܝܕ ܐܠܝܐ ܘܐܠܝܫܥ ܗܠܟ ܡܢ ܓܠܓܠ
2 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܐܠܝܫܥ ܬܒ ܗܟܐ ܗܫܐ ܕܡܪܝ ܫܕܪܢܝ ܥܕ ܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܐ ܘܚܝ ܡܪܝ ܘܚܝ ܢܦܫܟ ܐܡ ܐܫܒܩܟ ܘܢܚܘ ܒܝܬ ܐܝܠ
3 * ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܗܘܘ ܒܒܝܬ ܐܝܠ ܠܘܬ ܐܠܝܫܥ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܠ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܗܘܐ ܡܪܝ ܡܠܦ ܡܢ ܥܠ ܪܫܟ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢ ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥ ܣܬܘ
4 ܐܠܝܐ ܠܗ ܬܒ ܗܟܐ ܗܫܐ ܕܡܪܝ ܫܕܪܢܝ ܥܕ ܝܪܝܚܘ ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܐ ܘܚܝ ܡܪܝ ܘܚܝ ܢܦܫܟ ܐܡ ܐܫܒܩܟ ܘܐܬܘ ܠܝܪܝܚܘ
5 ܘܩܪܒܘ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܗܘܘ ܒܝܪܝܚܘ ܠܘܬ ܐܠܝܫܥ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܠ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܗܘܐ ܡܪܝ ܡܠܦ ܡܢ ܥܠ ܪܫܟ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢ ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥ ܣܬܘ
6 ܐܠܝܐ ܠܗ ܬܒ ܗܟܐ ܗܫܐ ܕܡܪܝ ܫܕܪܢܝ ܥܕ ܝܪܕܢܐ ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܐ ܘܚܝ ܡܪܝ ܘܚܝ ܢܦܫܟ ܐܡ ܐܫܒܩܟ ܘܐܙܠ ܬܪܝܗܘܢ
7 ܒܬܪ ܗܢܘܢ ܘܩܡ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪ ܡܢ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܚܩ ܡܢ ܓܒܠ ܝܪܕܢܐ ܘܗܢܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܩܡܘ ܥܠ ܝܪܕܢܐ

1 Deinde factum est ut cùm sublaturus esset Dominus Eliam turbine in cœlum, iret Elia cum Elisæo de Galgala, 2 Dicerétque Elia ad Elisæum, Expecta me hîc, quoniam Dominus misit me ad Beth-il ; Elisæus autem respondet, Vivat Dominus, & vivat anima tua, non deseram te : ita descenderunt in Beth-il. 3 Et egressi filii prophetarum qui erant in Beth-il ad Elisæum, dicunt ei ; An nescis quòd Dominus assumpturus est hodiè dominum tuum à capite tuo ? qui dixit, Ego etiam novi, tacete. 4 Rursus dixit Elia ad Elisæum, Expecta me hîc, quoniam Dominus me misit in Jericho. Qui respondit *Ut* vivit Dominus, & *ut* vivit anima tua, non te deseram : ita abierunt in Iericho. 5 Et accedentes filii prophetarum qui erant in Jericho ad Elisæum, dicunt ei ; Nostíne quod Dominus sublaturus est hodiè dominum tuum è capite tuo ? Ait, Ego quoque novi, tacete. 6 Rursus dixit Elia ad Elisæum, Expecta me hîc, quoniam Dominus misit me ad Jordanem. Respondit, Per vitam Domini & per vitam animæ tuæ, non sum te derelicturus : ita abierunt ambo. 7 Quinquaginta quoque viri de assectis prophetarum euntes steterunt è regione procul, duo autem illi steterunt ad ripam Jordanis,

CAP. II.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ان كانت النار قد نزلت فاحرقت ذينيك الاولين رييسي الخمسينين ومن كان معهم من
15 خمسيهم والآن فاني اسالك ان تكرم نفسي لديك * فكلم ملاك الله لايليا قايلا انحدر معه ولا
16 تخف من لقايه * فقام وانحدر معه الي الملك * وقال له لذاك قال الله * ان جراك اذ بعث رسلا
17 لمسخبر باعل ربوب طاعوت عقرون * حي كان ليس الٰه في آل اسراييل حالا سكينه فيهم
فسكين * الآن السرير الذي علوته لا تنحدر عنه الا مبتا هالكا * ومات كما قال الله في بعثيه
لايليا * وملك يهورام مكانه * في السنة الثانية ليهورام بن يهوسافاط ملك سبط يهودا * لانه لم
18 يكن له ابنا * وباقي اخبار اخزياهو وما صنع * قد كتب في اخبار ايام ملوك اسرايل *

* الفصل الثاني *

1 * وكان لما اراد الله اصعاد ايليا الي السمو نحو السماء * مضي ايليا واليسع في ذاك من وقت الي
2 الجلجال * فقال ايليا لاليسع قم الآن ههنا * فان الله قد بعثني الي بيت ايل * فقال اليسع *
3 وحي الرب وحياة نفسك اني لا فارقنك * فمضيا وانحدرا الي بيت ايل * وعند موافاتهما خرج
تلامك الانبياء الذين في بيت ايل الي اليسع وقالوا * هل علمت ان الله في هذا اليوم ياخذ
4 سيدك منك * فقال * وانا ايضا قد علمت فاسكتوا * ثم قال له ايليا * يا اليسع قم ههنا * فان الله
قد بعثني الي اريحا * فقال * وحي الله وحياة نفسك لا فارقنك * ووافيا يريحا * وتقدموا تلامك
5 الانبياء الذين في يريحا الي اليسع وقالوا له * هل علمت ان الله ياخذ سيدك منك * فاجابهم ايضا
قد علمت فاسكتوا * ثم قال له ايليا * يا اليسع قم ههنا * فان الله قد بعثني الي الاردن * فقال * وحي
6 الله وحياة نفسك لا فارقنك * فمضيا جميعا كليهما * وان خمسين رجلا من تلامك الانبياء مضوا
ووقفوا مقابلهما عن بعد * ووقفا كليهما على شاطي الاردن *

Quandoquidè ignis decidens consumpsit duos illos primos præfectos quinquagenarios, & quinquaginta suos qui cum ipsis erant ; jam te precor ut in honore habeatur vita mea apud te. 15 Allocutus est autem Angelus Dei Eliam, dicens ; Descende cum eo, & ne formides occursum illius. Itaque surgens descendit cum eo ad regem, 16 Et dixit ad eum, Sic ait Deus ; Pœna quidem tua quòd miseris nuntios ad interrogandum Beel-zebub idolum Acronis, perinde ac si non esset Deus inter Israelitas, inhabitans domicilium suum inter ipsos, quem interrogare posses ; nunc esto, quòd è lecto quem conscendisti, nequaquam descendes nisi mortuus ac defunctus. 17 Quare subitò mortuus est, ut dixerat Deus Eliæ, & regnavit loco ipsius Jehoram anno secundo Jehorami filii Jehosaphati regis tribûs Judæ, quia non habuerat filium. 18 Reliquæ historiæ Abaziahu, quæque gessit, scripta sunt inter historias dierum regum Israelis.

CAP. II.

1 Contigit autem cùm vellet Deus sublevare Eliam in sublimè, exlium versùs, ut abirent interim Elia & Elisæus in Galgal, 2 Dicerétque Elia ad Elisæum, Mane quæso istic, quoniam Deus jam me misit ad Beth il. Cui respondit Elisæus, Per Dominum, & per vitam animæ tuæ nequaquã discedam à te : abierunt ergò, & descenderunt in Beth-il. 3 Quò cùm pervenissent, exierunt discipuli prophetarum qui erant in Beth-il, ad Elisæum, & dixerunt ; Annon nôsti Deum hoc die assumpturum à te dominum tuum ? Ego etiam, inquit, jam novi, silete. 4 Tum dixit ad eum Elia, O Elisæe mane istic, quoniam Deus jam me misit in Jericho. Qui dixit, Per Deum, & per vitã animæ tuæ haudquaquam abscedam à te. Perveneruntergò in Jericho ; 5 ubi accedentes discipuli prophetarum qui erant in Jericho, ad Elisæum, dixerunt ei, Annon nôsti Deũ rapturum à te dominũ tuum ? quibus etiam respondit, Jam novi, tacete. 6 Rursum dixit ad eum Elia, O Elisæe, istic morare, quoniam Deus jam me misit ad Jordanem. Qui dixit, Per Deum, & per vitã animæ tuæ non discedam à te : abieruntque ambo simul. 7 Porrò quinquaginta viri ex discipulis prophetarum euntes steterunt procul ex adverso ipsorum, ipsi verò steterunt ambo juxta ripam Jordanis.

מלכים ב: ב

ויקח אליהו את אדרתו ויגלם ויכה את המים 8
ficco in ipſi ambo tranſierunt & : illuc & , huc ſe diviſerunt &

ויחצו הנה והנה ויעברו שניהם בחרבה:
Poſtula : Eliſaah ad dixit Elijahu & , eos tranſire ſecundum , fuit Et

וידי כעברם ואליהו אמר אל אלישע שאל 9
ſit Et : Eliſaah dixit & .tecum à tollar antequam , tibi faciam quid

מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי־ 10
: populando egiſti Durè : ait Et .me ad tuo ſpiritu in duorum os obſecro

נא פי־שנים ברוחך אלי: ויאמר הקשית לשאול
.erit non , non ſi & ; ſic tibi erit , tè à ablatum me videris ſi

אם תראה אתי לקח מאתך יהי־לך כן ואם אין לא יהיה:
, igneus currus ecce & , loquendo & , eundo euntibus ipſis , fuit Et

ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה רכב־אש 11
Elijahu aſcendit & : ipſos duos inter diviſeruntque , ignei equi &

וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו
,mi Pater : clamans ipſe & , videns Eliſaah Et .cœlos in turbinem per

בסערה השמים: ואלישע ראה והוא מצעק אבי 12
: ampliùs eum vidit non Et .ejus equites & , Iſrael currus , mi pater

אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד
.ſciſſiones duas in ea ſcidit & , ſua veſtimenta apprehendit &

ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים:
: eo deſuper ceciderat quod , Elijahu pallium elevavit Et

וירם את אדרת אליהו אשר נפלה מעליו 13
pallium Tulitque .Jarden lobum juxta ſtetit & , eſt reverſus &

וישב ויעמד על שפת הירדן: ויקח את אדרת
Ubi : dixit & , aquas percuſſit & , ipſo deſuper ceciderat quod , Elijahu

אליהו אשר־נפלה מעליו ויכה את המים ויאמר איה
, aquas percudit Et ? ipſe etiam Elijahu Deus DOMINUS

יהוה אלהי אליהו אף־הוא: ויכה את המים
eũ viderunt Et .Eliſaah tranſivit & : illuc & huc ſunt dimidiatæ &

ויחצו הנה והנה ויעבר אלישע: ויראהו 15
Requievit : dixerunt atque , regione è Jericho in qui , prophetarum filii

בני הנביאים אשר בירחו מנגד ויאמרו נחה
, ejus occurſum in venerunt & : Eliſaah ſuper Elijahu ſpiritus

רוח אליהו על אלישע ויבאו לקראתו
eſt obſecro Ecce : eum ad dixerunt Et .terrã ſuper ei ſe incurvaverunt &

וישתחוו־לו ארצה: ויאמרו אליו הנה־נא יש 16
quærant & , nunc eant ; roboris filii viri quinquaginta tuis ſervis cum

את עבריך חמשים אנשים בני חיל ילכו נא ויבקשו
eũ projecerit &, DOMINI ſpiritus eum tulerit fortè ne, tuũ dominum

את אדניך פן־נשאו רוח יהוה וישלכהו
.mittatis Ne , dixit & : vallium unam in aut , montium unum in

באחד ההרים או באחת הגיאות ויאמר לא תשלחו:
miſerunt & : Mittite , dixit & ; pudeſceri ad uſque eum in inſiſterunt Et

ויפצרו־בו עד־בש ויאמר שלחו וישלחו 17
non & , diebus tribus quæſierunt que , viros quinquaginta

חמשים איש ויבקשו שלשה־ימים ולא
.Jericho in habitans ipſe & ; eum ad ſunt reverſi Et .eum invenerunt

מצאהו: וישבו אליו והוא ישב בירחו 18
dixerunt Et ? eatis Ne : vos ad dixi Nónne : eos ad Dixitque

ויאמר אלהם הלוא אמרתי אליכם אל־תלכו: ויאמרו 19
,bonus civitatis ſitus obſecro Ecce : Eliſaah ad civitatis viri

אנשי העיר אל־אלישע הנה־נא מושב העיר טוב
.orbans terra & , malæ aquæ & : videm meus dominus ſicut

באשר אדני רואה והמים רעים והארץ משכלת:
: ſal ibi ponite & , novam phialam mihi Tollite : dixit Et

ויאמר קחו־לי צלחית חדשה ושימו שם מלח 20
.eum ad attulerunt &

ויקחו אליו:

Verſio VULG. LAT.

8 Tulítque Elias pallium ſuum, & involvit illud, & percuſſit aquas, quæ diviſæ ſunt in utramque partem, & tranſie-
9 runt ambo per ſiccum. Cúmque tranſiſſent, Elias dixit ad Eliſeum; Poſtula quod vis ut faciam tibi, antequàm tollar à
10 te. Dixítque Eliſeus, Obſecro ut fiat in me duplex ſpiritus tuus. Qui reſpondit, Rem difficilem poſtulâſti: attamen ſi videris me, quando tollar à te, erit tibi quod petîſti: ſi autem non videris, non erit.
11 Cúmque pergerent, & incedentes ſermocinarentur, ecce currus igneus, et equi ignei diviſerunt utrumque: & aſcendit Elias per turbinem in
12 cœlũ. Eliſeus autem videbat, & clamabat; Pater mi, pater mi, currus Iſrael, & auriga ejus. Et non vidit eum ampliús: apprehendítque veſtimenta ſua, & ſcidit illa in duas
13 partes. Et levavit pallium Eliæ, quod ceciderat ei: reverſúſque ſtetit ſuper ripam
14 Jordanis. Et pallio Eliæ, quod ceciderat ei, percuſſit aquas, & non ſunt diviſæ: & dixit, Ubi eſt Deus Eliæ etiam nunc? Percuſſítque aquas, & diviſæ ſunt huc atque illuc, & tranſ-
15 iit Eliſeus. Videntes autem filii prophetarum, qui erant in Jericho econtrà, dixerunt; Requievit ſpiritus Eliæ ſuper Eliſeum. Et venientes in occurſum ejus, adoraverunt eum
16 proni in terram. Dixerúntq; illi; Ecce, cum ſervis tuis ſunt quinquaginta viri fortes, qui poſſunt ire, & quærere dominum tuum, ne fortè tulerit eũ ſpiritus Domini, & projecerit eum in unum montium, aut in unam vallium. Qui ait, Nolite
17 mittere. Coëgerúntque eum, donec acquieſceret, & diceret; Mittite. Et miſerunt quinquaginta viros; qui cùm quæſiſſent tribus diebus, non invenerũt.
18 Et reverſi ſunt ad eum: at ille habitabat in Jericho, & dixit
19 eis; Numquid non dixi vobis, Nolite mittere? Dixerunt quoq; viri civitatis ad Eliſeũ; Ecce habitatio civitatis hujus optima eſt, ſicut tu ipſe, domine, perſpicis: ſed aquæ peſ-
20 ſimæ ſunt, & terra ſterilis. At ille ait; Afferte mihi vas novum, et mittite in illud ſal. Quod cùm attuliſſent,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ ἔλιησε καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ (σ) διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβησαν ἀμ-
9 φότεροι ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ Ἠλιὰ εἶπε πρὸς (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) Αἴτησαι τί ποιήσω σοι (φ) πρὶν ἢ ἀναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. καὶ εἶπεν (χ)
10 Ἐλισαιὲ, Γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ. Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ, Ἐσκλήρωκας τῷ (ψ) αἰτήσασθαι. ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔσται σοι οὕτως·
11 καὶ ἐὰν μὴ, ὁ μὴ γένηται. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο καὶ ἐλάλουν· καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρὸς, καὶ (ω) διέστειλεν ἀναμέσον ἀμφοτέρων. καὶ ἀνελήφθη Ἠλιὰ ἐν (α) Συσεισμῷ ὡς εἰς τὸν
12 οὐρανόν. Καὶ (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἑώρα, καὶ ἐβόα, Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήσματα. Καὶ ὕψωσεν τὴν μηλωτὴν Ἠλιὰ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισαιέ. καὶ ἐπέ-
13 στρεψεν (δ) Ἐλισαιὲ, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς χείλους τοῦ
14 Ἰορδάνου. Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιὰ ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε, (ε) Ποῦ ὁ θεὸς Ἠλιὰ ἀφῷ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διῤῥάγησαν (ζ)
15 ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβη (η) Ἐλισαιέ. Καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰερειχὼ ἐξεναντίας, καὶ εἶπον, Ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλιὰ ἐπὶ (θ) Ἐλισαιέ. καὶ
16 ἦλθον εἰς (ι) ζωαντὴν αὐτῷ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων (κ) ζου πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν ζου, μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἐν τῷ (λ) Ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν. καὶ εἶπεν
17 Ἐλισαιὲ, Οὐκ ἀποστελεῖτε. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, ἕως (μ) οὗ ἠχύνετο· καὶ εἶπεν, Ἀποστείλατε. καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέ-
18 ρας, καὶ οὐχ ηὗρεν αὐτόν. Καὶ (ν) ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτόν. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν (ξ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτοὺς, Εἶπον ὑμῖν, Μὴ
19 (ο) Ἐλισαιὲ, (π) Ἐλισαιὲ, (ρ) ἐλάσσον * πρὸς αὐτόν.

Et ſumpſit Eliu melotem ſuam, & convolvit, & percuſſit aquam: & diviſa eſt aqua hinc & hinc. Et tranſierunt utrique in (a) deſerto. Et factum eſt in tranſeundo ipſos, & Eliu dixit ad Eliſæe, Pete quid faciam tibi, antequàm ego aſſumar à te. Et dixit Eliſæe, (b) Fiat, quæſo, duplicia in ſpiritu tuo ſuper me. Et dixit Eliu, Durè egiſti petendo. Si videris me, dum aſſumor à te, & erit tibi ſic: & ſi non, non fiet. Et factum eſt ipſis euntibus, ibant, & loquebantur. Et ecce currus ignis, & equi ignis, & diviſerunt inter utroſque. Et aſſumptus eſt Eliu in conſußione (c) tanquàm in cœlum. Et Eliſæe videbat: & clamabat; Pater, pater, (d) currus Iſrael, & eques ejus. Et non vidit eum ultrà. Et apprehendit veſtimenta ſua, & diſcidit ea in duas ſciſſuras. Et elevavit melotem Eliu, quæ ceciderat deſuper (e) Eliſæe. Et revertit Eliſæe, & ſtetit ſuper labium Jordanis. Et ſumpſit melotem Eliu, quæ ceciderat deſuper eos: & percuſſit (f) aquam, & dixit; Ubi Deus Eliu (g) Appho? Et percuſſit aquas: & diſciſſæ ſunt hinc, & hinc. Et tranſivit (h) Eliſæe. Et viderunt eum filii prophetarum, qui in Hiericho ex adverſo: & dixerunt, Requievit ſpiritus Eliu ſuper Eliſæe. Et venerunt in occurſum ejus, & adoraverunt eum in terram. Et dixerunt ad eum; Ecce nunc cum pueris tuis quinquaginta viri, filii (i) virtutis. Euntes nunc quærant dominum tuum, nè fortè tulerit eum ſpiritus Domini, & projecerit eum in Jordanem, vel ſuper unum montium, vel ſuper unum collium. Et dixit Eliſæe, Non mittetis. Et coëgerunt eum, quoaduſque erubuit: & dixit, Mittite. Et miſerunt quinquaginta viros: & quæſierunt tribus diebus, et non invenerunt eum. Et reverſi ſunt ad eũ: et ipſe ſedebat in Hiericho. Et dixit Eliſæe; Nónne dixi ad vos, Nolite ire? Et dixerunt viri civitatis ad Eliſæe; Ecce habitatio civitatis bona, ſicut dominus videt, & aquæ male, & terra (k) ſterilis. Et dixit Eliſæe; Sumite mihi hydriolam novam, & ponite ibi ſal. Et ſumpſerunt, et attulerunt ad eum.

MS.A. (σ) διῤῥέθη (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) Αἴτησαί με τί (φ) πρὸ τοῦ ἀναλημφθῆναί (χ) Ἐλισαιὲ, (ψ) αἰτήσασθαί Ϛε. ἐὰν (ω) διέστειλαν (α) Συσεισμῷ εἰς τὸν (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἔῤῥα, (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) Ποῦ κύριός ὁ θεὸς (ζ) ἔνθεν καὶ ἔνθεν. (η) Ἐλισαιέ. Καὶ ἴδων (θ) Ἐλισαιέ. (ι) Ϛωάντησιν (κ) Ϛου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες πορευθέντες (λ) Ἰορδάνῃ * ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ, (μ) ὅπου (ν) ἐπέστρεψαν (ξ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτοὺς, Εἶπον ὑμῖν, Μὴ (ο) Ἐλισαιὲ, (π) Ἐλισαιὲ, (ρ) ἐλάσσον * πρὸς αὐτόν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ונסיב אליהו ית שושיפיה ואחור ומחא ית מיא ואתפלינו לכא ולכא ועברו תריהון 8
ביבשתא: והוה כמעברהון ואליהו אמר לאלישע שאל מה אעביד לך עד דלא אתבר 9
מלותך ואמר אלישע ויהי כען על חד תרין ברוחך נביאתך עמי: ואמר אקשיתא למישאל 10
אם תחזי יתי דאנא מתבר מלותך יהי לך כן ואם לא לא יהי: והוה עד דאנון אולין מיזל 11
וממללין והא רתיכין דאשתא וסוסין דאשתא ואפרישו בין תריהון וסליק אליהו
בעלעולא לצית שמיא: ואלישע חזי והוא מצוח רבי רבי דטב להון לישראל בצלותיה 12
מרתיכין ופרשין ולא חזוהי עוד ואתקף בלבושיה וסדקנון לתרין סדיקין: ואריס ית 13
שושיפא דאליהו די נפלת מניה ותב וקם על כיף ירדנא: ונסיב ית שושיפא דאליהו
דנפלת מניה ומחא ית מיא ואמר קביל בעותי יי אלהיה דאליהו אף הוא ומחא ית מיא
ואתפלינו לכא ולכא ועבר אלישע: וחוותי תלמידי נביאיא דביריחו מקבל ואמרו נחת 15
רוחיה דאליהו על אלישע ואתו לקדמותיה וסנידו ליה על ארעא: ואמרו ליה האכען 16
אית עם עבדך חמשין גברין בני חיליא ייזלון כען ויבעון ית רבונך דלמא נטליה רוח יי
קדמיי ורמחי בחד מן טוריא או בחד מן חיליא ואמר לא תשלחון: ואתקיפו ביה עד 17
סניא ואמר שלחו ושלחו חמשין גברא ובעו תלתא יומין ולא אשכחוהי: ותבו לותיה 18
והוא יתיב ביריחו ואמר להון הלא אמרית לכון לא תיזלון: ואמרו אנשי קרתא לאלישע 19
האכען מותב קרתא שפיר כמא דרבוני חזי ומיא בישין וארעא מחבלא: ואמר אייתו לי 20
צלוחיתא חדתא ושויו תמן מלחא ואיתיאו לותיה:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et accepit Eliah pallium ſuum et convolvit, et percuſſit aquas, et diviſæ 8
ſunt huc et illuc: et tranſierunt ambo ipſi per ſiccitatem. Et fuit cùm tranſ- 9
iſſent ipſi, Eliah dixit ad Eliſagh, Pete quid faciam tibi, donec non capior
à te: et dixit Eliſagh, Sit quæſo ſuper unum duorũ in ſpiritu prophetiæ tuæ
mecum. Et dixit, Durà petiviſti: ſi videris me dum ego capiar à te, erit tibi 10
ſic: at ſi non, non erit. Et fuit adhuc illis ambulantibus ambulando et lo- 11
quentibus, et ecce currus ignei, et equi ignei ſeparaverunt inter utrumque,
et aſcendit Eliah per turbinem ad ſummitatem cœlorum. Et Eliſagh vide- 12
bat, idemq; clamabat: Magiſter mi, magiſter mi, qui melior erat ipſis Iſrael
oratione ſua, curribus et equitibus: et non vidit illum ampliùs: et appre-
hendit veſtimenta ſua, et ſcidit illa in duas ſciſſuras. Et ſuſtulit palliũ Eli- 13
ah quod deciderat ab illo, et rediit et ſtetit juxta ripam Jardena. Et acce- 14
pit pallium Eliah & deciderat ab illo, et percuſſit aquas, et dixit: Suſcipe
petitionem meam Domine Deus Eliah etiam ipſe: & percuſſit aquas, &
diviſæ ſunt huc et illuc, et tranſiit Eliſagh. Et viderunt eum diſcipuli pro- 1
phetarum qui erant in Jerihho è regione, et dixerunt: Deſcendit ſpiritus
Eliah ſuper Eliſagh: et venerunt in occurſum ejus, et incurvati ſunt ei ſuper
terram. Et dixerunt ei: Ecce nunc ſunt cùm ſervis tuis quinquaginta viri 16
filii virtutis; eant quæſo et quærant dominum tuum; fortaſſe tulit illum
ſpiritus à Dño, et projecit illum in unũ ex montibus, aut in unam ex valli-
bus: et dixit, Ne mittatis. Et invaluerunt in eum uſq; multum: et dixit, Mit- 17
tite: et miſerunt quinquaginta viros, et quæſierunt tribus diébus, et non in-
venerunt illum. Et redierunt ad eum, et ipſe habitabat in Jerihho: et dixit 18
illis: Nonne dixi vobis, ne eatis? Et dixerunt homines civitatis ad Eliſagh: 19
Ecce nunc habitatio urbis pulcherrima, ſicut dominus meus videt; ſed
aquæ ſunt malæ et terra orbatrix. Et dixit: Adferte mihi phialam novam, 20
et ponite in ea ſal: et attulerunt ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 *ܘܢܣܒ ܐܠܝܐ ܠܓܠܝܬܗ ܘܩܛܥ ܘܫܕܐ ܠܡܝܐ ܗܠܟ ܘܗܠܟ ܠܬܪܝܗܘܢ ܦܠܓܝ ܡܝܐ ܘܥܒܪ ܝܪܕܢܐ ܒܝܒܫܐ׃
9 ܘܗܘܐ ܟܕ ܥܒܪܘ ܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܐܠܝܫܥ ܫܐܠ ܡܐ ܐܥܒܕ ܠܟ ܩܕܡ ܕܐܬܪܥ ܡܢܟ ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܢܗܘܐ ܟܦܠ ܪܘܚܐ ܕܒܪܟ ܥܠܝ׃
10 ܐܡܪ ܩܫܐ ܫܐܠܬ ܐܢ ܚܙܝܬ ܕܐܬܪܥ ܡܢ ܥܡ ܢܗܘܐ ܠܟ ܟܢ ܘܐܢ ܠܐ ܠܐ ׃
11 ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܠܟܝܢ ܗܠܟ ܘܡܡܠܠ ܘܗܐ ܪܬܟܐ ܕܢܘܪ ܘܣܘܣܝ ܢܘܪ ܘܦܪܫܘ ܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܘܣܠܩ ܐܠܝܐ ܒܣܥܪܬܐ ׃
12 ܘܐܠܝܫܥ ܚܙܐ ܘܗܘ ܩܪܐ ܐܒܝ ܐܒܝ ܪܬܟܐ ܕܝܣܪܝܠ ܘܦܪܫܝܗ ܘܠܐ ܚܙܐ ܠܗ ܬܘ ܘܚܙܐ ܒܬܪ ܕܢܦܫ ܘܩܪܥ ܒܬܪ ܬܪܝܢ ׃
13 ܘܢܣܒ ܠܓܠܝܬ ܐܠܝܐ ܕܢܦܠ ܡܢܝܗ ܘܐܬܐ ܘܩܡ ܥܠ ܦܬ ܝܪܕܢܐ ׃
14 ܘܩܛܥ ܒܓܠܝܬܗ ܕܢܦܠ ܡܢܝܗ ܘܡܚܐ ܒܡܝܐ ܘܐܡܪ ܐܝܟܐ ܐܠܗ ܐܠܝܐ ܐܦ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ܘܡܚܐ ܒܡܝܐ ܘܐܬܦܠܓܘ ܗܠܐ ׃
15 ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܒܐܪܝܚܐ ܕܡܘܠ ܘܐܡܪܘ ܢܚ ܪܘܚ ܐܠܝܐ ܥܠ ܐܠܝܫܥ ׃
16 ܘܐܬܘ ܠܩܒܠ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ׃
17 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܐ ܥܡ ܥܒܕܟ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪ ܚܝܠ ܢܐܙܠܘܢ ܘܢܒܥܘܢ ܠܡܪܟ ܕܡܐ ܕܠܡܐ ܢܣܒܗ ܪܘܚܐ ܕܝܗܘܐ ܘܫܕܝܗ ׃
18 ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܘܗܘ ܝܬܒ ܒܐܪܝܚܐ ׃
19 ׃
20 ׃

Quum Elia sumpto *capitis* amiculo, eoque complicato percussit aquas Jordanis; quibus partim huc, partim illuc divisis, transierunt ambo per siccum. Et cùm transissent, dixit Elia ad Elisæum, Pete quod faciam tibi antequam assumar à te. Dixit Elisæus, Fiat duplicatus spiritus tuus super me. Qui dixit, Nimium petis: si me videris dum assumar à te, fiet tibi sic; sin minùs, non fiet. Factum est itaque ut dum ipsi confabulantes ambularent, ecce currus igneus & equi igniti separarent utrumque, ascenderétque Elia turbine in cœlum. Vidit hoc Elisæus, & ecce ululans dicebat, Pater mi, pater mi, currus Israelis & equites ejus. Cùmque non videret eum ampliùs, arreptis vestimentis suis laceravit ea in duo segmenta. Sublatóque amiculo Eliæ quod deciderat ab eo, reversus stetit ad ripam Jordanis, ubi sumpto amictu Eliæ qui ciderat ab eo, percussit aquas, dicens; Ah Domine Deus domini mei Eliæ: tum is quoque percussit aquas, divisæque sunt partim huc, partim illuc, & transivit Elisæus. Quod cùm procul vidissent filii prophetarum qui erant in Jericho, dixerunt; Habitavit spiritus Elia super Elisæum: quare venerunt obviàm ei, & humi adorârunt eum. Tum dixerunt ei, Ecce adsunt hic cum servis tuis quinquaginta viri valentes robore, eant quæsitum dominum tuum; ne fortè rapuerit eum spiritus Domini, & projecerit eum in aliquem montiû aut in aliquam vallium. Qui dixit, Ne mittatis. Verùm iis cum ipso adeo certantibus ut erubesceret ab eis, tandem dixit; Mittite. Miserunt ergò quinquaginta viros, qui quæsierunt eum tribus diebus, nec invenerunt. Cùmque rediissent ad eum dum ipse maneret in Jericho, dixit eis; Annon dixeram vobis ne iretis? Dicentibus autem civibus urbis illius ad Elisæum, En situs urbis pulcher est, ut dominus noster videt; at aquæ malæ sunt, & terra orbitatem generat: Dixit, Afferte mihi lagunculam unam novam, & injicite in eam salem: & attulerunt ei.

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *وَأَخَذَ إِيلِيَّا عِمَامَتَهُ فَحَلَّهَا وَضَرَبَ بِهَا ٱلْمَآءَ فَٱنْتَصَفَ ٱلْمَآءُ مُنْسَقًا هٰكَذَا وَهٰكَذَا إِلَى هٰهُنَا وَهٰهُنَا
9 وَجَازَا كِلَاهُمَا فِي قَعْرِ ٱلْأُرْدُنِّ يَابِسًا * وَلَمَّا عَبَرُوا قَالَ إِيلِيَّا لِأَلِيشَعَ سَلْنِي مَا أَحْبَبْتَ أَنْ أَصْنَعَ بِكَ قَبْلَ
10 أَنْ أُوخَذَ مِنْكَ * فَقَالَ لَهُ ٱلْيَسَعُ * أَنْ يَكُونَ لِي لِلْوَلَدِ ٱثْنَيْنِ كَرُوحِ بِنْوَيْكَ مَعِي * فَقَالَ لَهُ *
بِٱلْغْتَ فِي ٱلسُّؤَالِ * إِنْ أَنْتَ رَأَيْتَنِي فِي حَالِ مَا أُوخَذُ مِنْ عِنْدِكَ يَكُونُ لَكَ كَذَاكَ * وَإِنْ لَمْ تَرَنِي
11 فَلَنْ يَكُونَ * بَيْنَمَا هُمَا سَايِرَانِ وَهُمَا يَتَحَاطَبَانِ فِي مَسِيرِهِمَا * فَإِذَا بِرَكَّابٍ مِنْ نَارٍ عَلَى خَيْلٍ مِنَ
12 ٱلنَّارِ * وَفَارَقُوا بَيْنَهُمَا * وَطَلَعَ إِيلِيَّا صَاعِدًا إِلَى ٱلسَّمَآءِ * وَٱلْيَسَعُ يَنْظُرُ ذٰلِكَ وَصَاحَ * يَا سَيِّدِي *
يَا سَيِّدِي ٱلْأَجْوَدَ لِآلِ إِسْرَائِيلَ بِصَلَاتِهِ مِنْ مَرَاكِبِهِمْ وَفُرْسَانِهِمْ * ثُمَّ لَمْ يَرَ أَيْضًا * وَتَعَلَّقَ
بِلِبَاسِهِ وَقَطَعَهُ بِقِطْعَتَيْنِ * وَسَالَ عِمَامَةَ إِيلِيَّا ٱلَّتِي سَقَطَتْ عَنْهُ * وَرَجَعَ وَوَقَفَ عَلَى سَاطِئِ ٱلْأُرْدُنِّ
13 * ثُمَّ رَفَعَ عِمَامَةَ إِيلِيَّا ٱلَّتِي سَقَطَتْ عَنْهُ * وَضَرَبَ بِهَا ٱلْمَآءَ * وَقَالَ * أَقْبِلْ طِلْبَتِي يَا ٱللّٰهُ إِلٰهَ إِيلِيَّا *
14 عِنْدَ ضَرْبِهِ ٱلْمَآءَ ٱنْسَقَّ بِصَفَيْنِ إِلَى هٰهُنَا وَهٰهُنَا * وَعَبَرَ ٱلْيَسَعُ * وَرَأَوْهُ تِلَامِيذُ ٱلْأَنْبِيَآءِ
15 ٱلَّذِينَ فِي يَرِيحَا حِينَ حَاذَاهُمْ * وَقَالُوا * حَلَّ رُوحُ إِيلِيَّا عَلَى ٱلْيَسَعِ * وَجَاؤُا فَٱسْتَقْبَلُوهُ * وَسَجَدُوا
16 لَهُ عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَقَالُوا لَهُ * إِنَّ مَعَ عَبِيدِكَ ٱلْآنَ خَمْسِينَ رَجُلًا ذَوِي قُوَّةٍ * يَمْضُوا ٱلْآنَ وَيَطْلُبُوا
سَيِّدَكَ * فَعَسَى أَنْ تَكُونَ حَمَلَتْهُ رُوحُ مِنْ عِنْدِ ٱللّٰهِ * وَطَرَحَتْهُ فِي أَحَدِ ٱلْجِبَالِ أَوْ أَحَدِ ٱلْأَوْدِيَةِ *
17 فَقَالَ * لَا تُبْعِثُوا * فَلَجُّوا عَلَيْهِ كَثِيرًا * فَقَالَ لَهُمْ ٱبْعَثُوا * فَبَعَثُوا خَمْسِينَ رَجُلًا * وَطَلَبُوهُ
18 ثَلٰثَةَ أَيَّامٍ فَلَمْ يَجِدُوهُ * وَرَجَعُوا إِلَيْهِ وَهُوَ جَالِسٌ فِي يَرِيحَا * فَقَالَ لَهُمْ * أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَا
19 تَمْضُوا * فَقَالَ أَهْلُ ٱلْقَرْيَةِ لِأَلِيشَعَ * هُوَذَا سُكْنَى هٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ طَيِّبٌ كَمَا يَرَى سَيِّدِي * إِلَّا أَنَّ
20 مَآءَهَا رَدِيٌّ وَٱلْأَرْضَ مُوبِئَةٌ * فَقَالَ لَهُمْ * إِيتُونِي بِجَرَّةٍ جَدِيدَةٍ * وَٱجْعَلُوا فِيهَا مِلْحًا فَجَاؤُهُ
بِذٰلِكَ *

ubi sumens Elia fasciam capitis sui, solvit illam, eâque percussit aquam; adeoque bipertita aqua divisit se bifariam hùc atque illuc, & ambo per imum Jordanis sicco pede transiêre. Cùmque transissent, dixit Elia, Postula à me quod cupis tibi faciam antequam rapiar à te. Ait illi Elisæus, ut pro simplici duplicem meum habeam spiritum tuum propheticum. Qui dixit ei, Modum excedis postulatione tuâ; si tu me videris quo tempore à te rapiar, ejus voti compos; quòd si non videris, nequaquam eris. Dum incederent & inter incedendum confabularentur, ecce equites ignei igneis equis insidentes separárunt utrumque, & ascendit Elia sublimè in cœlum, Elisæo id videnti & clamante; O domine mi, O domine mi, qui oratione tuâ utilior es genti Israelitica, quàm currus & equites eorum: nec vidit eum deinceps: & appendens se ad vestem illius, scidit eam duas in partes: Tum collectâ fasciâ capitis Eliæ, quæ ciderat ab eo, reversus est, stetitque ad ripam Jordanis: Deinde sumptâ fasciâ capitis Eliæ, quæ ciderat ab eo, aquam eâ percussit, & ait; Suscipe deprecationem meam O Deus, Deus Eliæ. Et cùm percussisset aquam, separavit se duas in partes hùc atque illuc, transivitque Elisæus. Videntes autem eum discipuli prophetarum qui erant in Jericho, cùm esset ex adverso ipsorum, dixerunt, Descendit spiritus Eliæ super Elisæum: quapropter venerunt obviàm illi, & adorantes eum terram usque, Dixerunt ei; Adsunt modò cum servis tuis quinquaginta viri strenui, eant nunc quæsitum dominum tuum: nam forsitan asportavit eum spiritus aliquis à Deo missus, & projecit eum in aliquem montium, aut in aliquam vallium. Dixit, Ne mittatis. Sed vehementer ipsum urgentibus, ait illis, Mittite. Miserunt itaque quinquaginta viros, qui cùm quæsîssent eum tribus diebus, nec invenissent; Redierunt ad eum dum ipse consideret in Jericho: dixitque eis, Nónne dixeram vobis, Ne eatis? Porrò dixerunt incolæ civitatis ad Elisæum, Ecce habitatio civitatis hujus commoda est, ut dominus meus videt; verùm ejus aqua mala, & tellus perniciosa. Ait illis, Afferte mihi hydriam novam, salemque ponite in eam. Quod cùm attulissent ei,

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

מלכים ב: ג

: dixit & ,ſal illuc projecit & ,aquarum exitum ad eſt egreſſus Et
21 וַיֵּצֵא אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֵךְ־שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר
indè erit non ;iſtas aquas Sanavi :DOMINUS dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה רִפֵּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה מִשָּׁם
,hanc diem ad uſque aquæ ſunt ſanatæ Et .orbans & ,mors ultrà
עוֹד מָוֶת וּמְשַׁכֶּלֶת: וַיִּרְפּוּ הַמַּיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה
indè aſcendit Et .fuerat locutus quod Eliſæus verbum juxta
כִּדְבַר אֱלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר: וַיַּעַל מִשָּׁם
ſunt egreſſi parvi pueri & ,viam per aſcendente ipſo & ,el--Beth
בֵּית־אֵל וְהוּא עֹלֶה בַּדֶּרֶךְ וּנְעָרִים קְטַנִּים יָצְאוּ
.calve aſcende,calve Aſcende :ei dixerunt &,*eum in* illudebant & ,urbe ex
מִן־הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ־בוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קָרֵחַ עֲלֵה קָרֵחַ:
: DOMINI nomine in eis maledixitque ,eos vidit & ,ſe poſt reſpexit Et
וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְהוָה
eis ex laceraverunt & ,ſylva è *ursi duo* ſunt egreſſæ &
וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן־הַיָּעַר וַתְּבַקַּעְנָה מֵהֶם
: Carmel montem in indè abiit Et .*natos* duos & ,quadraginta
אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים: וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־הַר הַכַּרְמֶל
.Someron eſt reverſus indè &
וּמִשָּׁם שָׁב שomרוֹן:

CAP. III.

anno *in* Someron in Iſrael ſuper regnavit Achab filius Jehoram Et
1 וִיהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
regnavitque ,Jehudah regis Jehoſaphat decimo octavo
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
,DOMINI oculis in malum Fecitque .annis duodecim
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
2 removit & :ſua mater ſicut & ,ſuus pater ſicut non veruntamen
רַק לֹא כְאָבִיו וְכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת־
peccatis *in* Veruntamen .ſuus pater fecerat quam ,Baal ſtatuam
3 מַצֵּבַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו: רַק בְּחַטֹּאות
: adhæſit ,Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל דָּבַק
,*peccatis in* erat Moab rex Meſaah Et .eo ab receſſit non
4 לֹא־סָר מִמֶּנָּה: וּמֵישַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב הָיָה נֹקֵד
millia centum & agnos millia centum Iſrael regi reddebat &
וְהָשִׁיב לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מְאַת־אֶלֶף כָּרִים וּמְאַת אֶלֶף
eſt prævaricatus & ,Achab *mori ſecundum* ,fuit Et .*lanigeros* arietes
אֵילִים צָמֶר: וַיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב וַיִּפְשַׁע־
Jehoram rex eſt egreſſus Et .Iſrael regem in Moab rex
5 מֶלֶךְ מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם
.Iſrael univerſum recenſuit & ,Someron de illa die in
6 בַּיּוֹם הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל:
Moab Rex : dicendo ,Jehudah regem Jehoſaphat ad miſit & ,abiit Et
וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב
7 : dixit & ? prælium in Moab *ad* mecum *ibis* num ;me *in eſt prævaricatus*
פָּשַׁע בִּי הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל־מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר
,mei equi ſicut,tu' popul' ſic,me' popul' ſicut : tu ſic,ego Sicut .Aſcendam
אֶעֱלֶה כָּמֹנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי
: dixit Et ? aſcendemus viam quam Per : dixit Et .tui equi ſic
8 כְּסוּסֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר
rex & ,Jehudah rex & ,Iſrael rex abiit Et .Edom deſerti *Via*
דֶּרֶךְ מִדְבַּר אֱדוֹם: וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ
9 aqua erat non & ,diebus ſeptem via circuierunt Et .Edom
אֱדוֹם וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־הָיָה מַיִם
: Iſrael rex Dixitque .eorum *pedibus in* quæ ,*jumento &,caſtrametationi*
לַמַּחֲנֶה וְלִבְהֵמָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
10 *dandum ad* iſtos reges tres DOMINUS vocavit quoniam ,*Ohe*
אֲהָהּ כִּי־קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת
.Moab manu in eos
אוֹתָם בְּיַד־מוֹאָב:

Verſio VULG. LAT.

21 Egreſſus ad fontem aquarum, miſit in illum ſal, & ait; Hæc dicit Dominus; Sanavi aquas has, & non erit ultrà in eis
22 mors, neque ſterilitas. Sanatæ ſunt ergò aquæ uſque in diem hanc, juxta verbum Eliſei, ꝙ
23 locutus eſt. Aſcendit autẽ indè in Bethel: cúmque aſcenderet per viam, pueri parvi egreſſi ſunt de civitate, & illudebant ei, dicentes; Aſcende
24 calve, aſcende calve. Qui cùm reſpexiſſet, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini: egreſſiq; ſunt duo urſi de ſaltu, & laceraverunt ex eis quadraginta
25 duos pueros. Abiit autem inde in montem Carmeli, & indè reverſus eſt in Samariam.

CAP. III.

1 JOram verò filius Achab regnavit ſuper Iſrael in Samaria anno decimo octavo Joſaphat regis Judæ. Regnavítque duo-
2 decim annis. Et fecit malum coram Domino, ſed non ſicut pater ſuus & mater: tulit enim ſtatuas Baal, quas fecerat pa-
3 ter ejus. Veruntamen in peccatis Jeroboã filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, adhæſit,
4 nec receſſit ab eis. Porrò Meſa rex Moab, nutriebat pecora multa, & ſolvebat regi Iſrael centum millia agnorum, & centum millia arietum, cum
5 velleribus ſuis. Cúmque mortuus fuiſſet Achab, prævaricatus eſt fœdus, quod habebat
6 cum rege Iſrael. Egreſſus eſt igitur rex Joram in die illa de Samaria, & recenſuit univerſum Iſrael.
7 Miſitque ad Joſaphat regem Juda, dicens; Rex Moab receſſit à me, veni mecum contra eum ad prælium. Qui reſpondit, Aſcendam: qui meus eſt, tuus eſt: populus meus, populus tuus: & e-
8 qui mei, equi tui. Dixítque, Per quam viam aſcendemus? At ille reſpondit, Per deſertum Idumææ. Perrexerunt
9 igitur, rex Iſrael, & rex Juda, & rex Edom, & circuierunt per viam ſeptem dierum, nec erat aqua exercitui, & jumen-
10 tis quæ ſequebantur eos. Dixítque rex Iſrael; Heu heu heu, congregavit nos Dominus tres reges, ut traderet in manus Moab.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν (σ) Ἐλισαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἅλα, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἰαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος καὶ ἀτεκνωμένη.
22 Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, κατὰ τὸ ῥῆμα (τ) Ἐλισαιὲ ὃ ἐλάλησε, Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ. καὶ
23 ἀναβαίνοντι δὲ αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς (υ) πόλεως καὶ κατέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἀνάβαινε
24 φαλακρὲ, (φ) ἀνάβαινε. Καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εἶδεν αὐτὰ, καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι (χ) κυρίου. καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τῆς δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥηξαν (ψ) ἀπ' αὐτῶν πεντήκοντα καὶ δύο παῖδας.
25 Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, (ω) κἀκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

MS. A. (σ) Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιὲ (υ) πόλεως κατεπαίζειν (φ) ἀνάβαινε φαλακρέ. Καὶ (χ) κυρίου. καὶ εἶπεν, Τέκνα πορεύεσθε καὶ ἀρχίας. καὶ ἰδοὺ (ψ) ἐξ αὐτῶν δύο καὶ πεντήκοντα (ω) καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ (α) ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώ-
2 δεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ (β) αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πα-
3 τὴρ αὐτοῦ. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς. Καὶ Μωσὰ
4 βασιλεὺς Μωὰβ ἦν (γ) νωκηδ, καὶ ἐπέστρεφε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν (δ) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν
5 χιλιάδας κριῶν ὅλη πόκων. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε
6 βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν
7 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐξαπέστειλε πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν, Ἀναβήσομαι· ὅμοιός μοι, ὁμοίως σοι· ὡς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· ὡς
8 οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου. Καὶ εἶπε, Ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, Ὁδὸν
9 ἔρημον Ἐδώμ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ, καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν· καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτή-
10 νεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν (ε) ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ὦ, ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς (ζ) παραγενομένους δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

CAP. III.

ET Joram filius Achaab 1
regnavit in Iſrael in anno octavo & decimo Joſaphat regis Juda: & regnavit duodecim annos. Et fecit malum 2
in oculis Domini: veruntamen non ſicut pater ejus, & non ſicut mater ejus. Et amovit titulos Baal, quos fecerat pater 3
ejus. Tantummodò in (a) peccato Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, adhæſit: non receſſit ab eo. Et Moſa rex 4
Moab erat (b) Noced: & reddebat regi Iſrael (c) in rebellione centum millia agnorum, & centum millia arietum in velleribus. Et factum eſt, poſtquàm 5
mortuus eſt Achaab; & prævaricatus eſt rex Moab in regem Iſrael. Et egreſſus eſt rex 6
Joram in die illa è Samaria, & recenſuit Iſrael. Et ivit, & 7
miſit ad Joſaphat regem Juda, dicens; Rex Moab prævaricatus eſt in me. Si ibis mecũ in Moab ad bellum? Et dixit, Aſcendam. (d) Similis mihi, ſimilia tibi: ſicut populus meus, populus tuus: ſicut equi mei, equi 8
tui. Et dixit, Quali viâ aſcendam? Et dixit, Viam deſertum Edom. Et ivit rex Iſ- 9
rael, & rex Juda, & rex Edom: & circumierunt viam ſeptem dierum. Et non erat aqua caſtris, & pecoribus, quæ in pedibus eorum. Et dixit 10
rex Iſrael; Heu, quia vocavit Dominus tres reges (e) advenientes ad dandum eos in manu Moab.

MS. A. (α) ἐβασίλευσεν * δώδεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) αὐτοῦ. * Πλὴν ἐν τῇ (γ) νωκηδ, (δ) χιλιάδας * κριῶν ὅλη (ε) βασιλεὺς (ζ) κατεχομένους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וּנְפַק לְמַפְקָנָא דְמַיָּא וּרְמָא תַּמָּן מִלְחָא וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אַסְיֵתִי לְמַיָּא הָאִלֵּין וְלָא יְהֵי
22 מִתַּמָּן עוֹד מוֹתָא וּמְתַכְּלָא: וְאִתְסְיוּ מַיָּא עַד יוֹמָא הָדֵין כְּפִתְגָמָא דֶאֱלִישָׁע דְמַלֵּל:
23 וְסָלִיק מִתַּמָּן לְבֵיתְאֵל וְהוּא סָלִיק בְּאָרְחָא וְנַקִּין זְעִירִין נְפָקוּ מִן קִרְתָּא וְאִתְלָעֲבוּ בֵיהּ
24 וַאֲמָרוּ לֵיהּ סַק קִרְחָא סַק קִרְחָא: וְאִתְפְּנִי לֶאֲחוֹרוֹהִי וְחָזִינוּן וְלָטִנִּין בִּשְׁמָא דַיְיָ וּנְפַקוּ
25 תַּרְתֵּין דְּבִּין מִן חוּרְשָׁא וּבְזָעוּ מִנְּהוֹן אַרְבְּעִין וְתַרִין נַקִּין: וַאֲזַל מִתַּמָּן לְטוּר כַּרְמְלָא וּמִתַּמָּן תָּב לְשֹׁמְרוֹן:

נ

1 וִיהוֹרָם בַּר אַחְאָב מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת תְּמָנֵי עַסְרֵי לִיהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דְבֵית
2 יְהוּדָה וּמְלַךְ תְּרֵתְיסַר שְׁנִין: וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כַאֲבוֹהִי וְכְאִמֵּיהּ
3 וְאַעְדִּי יַת קָמַת בַּעְלָא דַּעֲבַד אֲבוּהִי: לְחוֹד בְּחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יַת יִשְׂרָאֵל אִתְרְעִי
4 לָא שְׁבָא מִנֵּהּ: וּמֵישַׁע מַלְכָּא דְמוֹאָב הֲוָה מָרֵי נְתִין וּמְתִיב תּוּקְרָבָא לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל שְׁנָא
5 בְּשְׁנָא מְאָה אַלְפִין תּוֹרִין דְּפִשְׁמָא וּמְאָה אַלְפִין דְּכִרִין דְּרַעְיָא: וַהֲוָה כַּד מִית אַחְאָב וּמְרִיד
6 מַלְכָּא דְמוֹאָב בְּמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל: וּנְפַק מַלְכָּא יְהוֹרָם בְּיוֹמָא הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וּמְנָא יַת כָּל
7 יִשְׂרָאֵל: וַאֲזַל וְשַׁלַּח לְוָת יְהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה לְמֵימַר מַלְכָּא דְמוֹאָב מְרִיד בְּי
8 הֲתְחֵיל עִמִּי לְוָת מוֹאָב בְּקְרָבָא וַאֲמַר אֶסֶק אֲנָא כְוָתָךְ עִמִּי כְעַמָּךְ סוּסְוָי כְּסוּסָךְ: וַאֲמַר
9 בְּאֵידָא אֲרָחָא נְסַק וַאֲמַר אוּרַח מַדְבְּרָא דֶאֱדוֹם: וַאֲזַל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וּמַלְכָּא דִּבְיתָ
יְהוּדָה וּמַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְאִסְחָרוּ מַהֲלַךְ שִׁבְעָא יוֹמִין וְלָא הֲוָה מַיָּא לְמַשְׁרְיָתָא וְלִבְעִירָא
דְעִמְּהוֹן: וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַי אֲרֵי זַמֵּן יְיָ לְתַלְתָּא מַלְכַיָּא הָאִלֵּין לְמִמְסַר יַתְהוֹן בִּידָא
10 דְמוֹאָב:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et exiit ad exitum aquarum, & conjecit ibi ſal, & dixit: Sic dixit Domi- 21
nus: Sanavi aquas iſtas, & non erit indè amplius mors et *orbans*. Et ſa- 22
natæ ſunt aquæ uſque in diem hanc, juxta verbum Ehſagh quod locutus eſt. Et aſcendit indè in Bethel: & ipſo aſcendente per viam pueri par- 23
vuli exierunt ex urbe, & irriſerunt eum, & dixerunt ei: Aſcende calve, aſcende calve. Et reſpexit poſt ſe & vidit illos, & maledixit illis in no- 24
mine Domini: & exierunt duo urſi è ſylva, & ruperunt ex illis quadraginta & duos pueros. Et abiit indè in montem Charmela, & indè redi- 25
it in Somron.

CAP. III.

ET Jehoram filius Ahhab regnavit ſuper Iſrael in Somron, anno octavo 1
decimo Jehoſaphat regis tribus domus Jehudah: & regnavit duodecim annis. Et fecit quod malũ erat ante Dñm: veruntamẽ non ſicut pater ejus 2
& ſicut mater ejus, & abſtulit ſtatuam Baghal quam fecerat pater ejus. At- 3
tamen in peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael, complacuit ſibi, nec declinavit ab illis. Et Meiſagh rex Moab erat dominus pecorum, & reddebat munus regi Iſrael ſingulis annis, centum millia boum 4
ſaginæ, & centum millia agnorum paſcuæ. Et fuit cùm mortuus eſſet 5
Ahhab, rebellavit rex Moab in regem Iſrael. Et exiit rex Jehoram die 6
illâ de Somron, & numeravit omnem Iſrael. Et ivit & miſit ad Jeho- 7
ſaphat regem tribus domus Jehudah, dicendo: Rex Moab rebellavit in me; non venies mecum contra Moab in bellum? & dixit: Aſcendam ego ſicut tu, populus meus ſicut populus tuus, equi mei ſicut equi tui. Et di- 8
xit: Per quam viam aſcendem⁹? & dixit: Per viam deſerti Edom. Et ivit 9
rex Iſrael & rex *tribus domus* Jehudah & rex Edom, & circuierunt iter ſeptem dierum, & non fuerunt aquæ exercitui & jumentis quæ erant cum illis. Et dixit rex Iſrael. Heu quia vocavit Dominus tres reges iſtos, ut tra- 10
deret eos in manum Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܢܦܩ ܠܘܬ ܡܘܨܐ ܕܡܝܐ ܘܫܕܪ ܒܗ ܡܠܚܐ ܘܐܡܪ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܫܝ ܠܡܝܐ ܗܠܝܢ ܠܐ ܢܗܘܐ ܡܢܗܝ ܥܘܕ ܡܘܬܐ ܘܥܩܪܐ ·
22 ܘܐܫܬܝܘ ܡܝܐ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ ܟܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ ܐܠܝܫܥ · * ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܗܘ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܘܛܠܥ ·
23 ܥܠ ܗܘ ܛܘܪܐ · ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܒܝܬ ܐܝܠ · * ܘܗܘ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܘܛܠܥ ܥܠ ܗܘ ܛܘܪܐ ·
ܘܥܠܡ ·
24 ܘܐܬܦܢܐ ܒܗ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܘܩܠܠ ܐܢܘܢ ܒܫܡܐ ܕܡܪܝ · * ܘܢܦܩ ܬܪܝܢ ܕܒܐ ܡܢ ܝܥܪܐ ·
ܘܢܩܛܘ ܡܢܗܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܛܠܝܐ ·
25 ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܛܘܪ ܟܪܡܠ ܘܡܢܗ ܗܦܟ ܠܫܡܪܘܢ · * ·

Tum egressus ad scaturiginem aquæ, injecit illuc salem, & ait; Sic dicit Dominus, Sanavi aquas istas, nec erit ibi deinceps qui moriatur, nec quod orbitatem generet. Sic sanatæ fuerunt aquæ illæ ad hunc usque diem, juxta sermonem quem protulerat Elisæus. Deinde ascendit illinc ad Beth-il; dúmque per viam ascenderet, pueri parvi exigui exierunt è civitate, & illudentes ei dicebant; Ascende calve, ascende calve. Qui retrospiciens & videns eos, maledixit illis in nomine Domini: quapropter egressæ duæ ursæ è sylva, exenterárût ex eis quadraginta duos pueros. Inde se recepit in montem Charmelum, & inde rursus in Samariam.

21 22 23 24 25

CAP. III.

1 * ܘܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܥܣܪ ܫܢܐ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܡܠܟ ܐܚܐܒ ܒܫܡܪܘܢ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ·
2 ܘܡܠܟ ܫܬ ܫܢܝܢ · ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܗ ܘܠܐ ܐܝܟ ܐܒܘܗܝ ܘܐܝܟ ܐܡܗ ·
3 ܘܐܫܬܒܩ ܬ ܨܠܡ ܒܥܠ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ · * ܒܚܛܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛ ܠܝܫܪܝܠ ·
4 ܠܐ ܐܬܪ ܡܢܝܗ · ܘܡܫܥ ܗܘ ܡܠܟ ܡܘܐܒ ܗܘ ܢܩܕ ·
ܘܗܘ ܡܫܠܡ ܠܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܡܐܐ ܐܠܦ ܟܪ ܨܘܢ ·
5 ܘܗܘ ܟܕ ܡܝܬ ܐܚܐܒ ܦܫܥ ܡܠܟ ܡܘܐܒ ܒܡܠܟ ܝܫܪܝܠ · * ܘܐܙܠ ܝܘܪܡ ·
6 ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܫܡܪܘܢ ·
ܘܡܢܐ ܠܟܠ ܝܫܪܝܠ ·
7 ܘܐܙܠ ܘܫܕܪ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܠܡܐܡܪ ܡܠܟ ܡܘܐܒ ܦܫܥ ܒܝ ܐܙܠ ·
ܥܡܝ ܒܡܘܐܒ ܠܩܪܒܐ · * ܐܡܪ ܠܗ ܐܣܩ ܐܣܩ ܐܢܐ ܐܦ ܐܢܬ ·
8 ܐܦ ܥܡܝ ܐܦ ܥܡܟ ܐܦ ܣܘܣܝ ܐܦ ܣܘܣܝܟ · ܘܐܡܪ ܐܝܟ ܢܣܩ · * ܐܡܪ ܠܗ ܐܣܩ ܡܕܒܪܗ ·
9 ܐܕܘܡ · * ܘܐܙܠ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܘܝܗܘܫܦܛ ܘܡܠܟ ܐܕܘܡ ·
ܘܗܘ ܡܣܒܒ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ·
10 ܘܠܐ ܗܘ ܡܝ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܠܒܥܝܪܐ ܕܥܡܗܘܢ · * ܘܐܡܪ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ·
ܐܘܝ ·
ܕܩܪܐ ܝܗܘܐ ܠܬܠܬܗ ܡܠܟܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܬܠ ܐܢܘܢ ܒܝܕ ܡܘܐܒ ·

CAP. III.

JOram Ahabi filius regnavit super Israelem in Samaria, anno decimo octavo Josaphat regis Juda: regnavit autem annis duodecim, Fecitque malum coram Domino, sed non sicut pater ac mater ipsius: abstulit enim statuam Baalis quam fecerat pater ejus. Verùm peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, inhæsit, neque deflexit ab eis. Porrò Misaa rex Moab princeps erat pastorum, pendebátque regi Israelis centum millia ovium pinguium, centum millia arietum lanigerorum. Mortuo autem Ahabo, defecit rex Moab à rege Israelis. Quapropter egressus rex Joram eo die de Samaria, recensuit universum Israelem. Et abiens misit ad Josaphat regem Juda, dicendo, Rex Moab defecit à me: age, veni mecum adversùs Moab in prælium. Ait illi Josaphat, Ascensurus sum sicut tu, & populus meus sicut populus tuus, & equi mei sicut equi tui. Tum dixit ei, Quânam viâ ascendemus? Ait illi, Viâ deserti Adum. Profectus est ergò rex Israel, & rex Juda, atq; rex Adum: et cum circuîssent itinere septem dierũ, non fuerunt aquæ exercitui & populo qui erant cum eis. Quapropter dixit rex Israelis, Eheu, ad hócne vocavit Dominus tres reges istos, ut traderet eos in manum Moabi?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وَصَارَ بِذٰلِكَ اِلَى اَصْلِ يَنْبُوعِ ٱلْمَآءِ * وَرَمَى فِيهِ مِلْحًا وَقَالَ * هٰكَذَا قَالَ ٱللّٰهُ * اِنِّي اَسْقَيْتُ ٱلْمَآءَ * وَلَا
22 يَكُونُ مِنْهُ اَبَدًا مَوْتٌ وَلَا ثُكْلٌ * وَسَقِيَ ٱلْمَآءُ اِلَى هٰذَا ٱلْيَوْمِ * كَكَلَامِ ٱلْيَسَعِ ٱلَّذِي تَكَلَّمَ * وَطَلَعَ
23 مِنْ هُنَاكَ اِلَى بَيْتِ اِيلَ * فَبَيْنَمَا هُوَ طَالِعٌ فِي ٱلطَّرِيقِ * اِذَا بِصِبْيَانٍ اَصَاغِرَ قَدْ خَرَجُوا مِنَ ٱلْقَرْيَةِ
وَوَلِعُوا بِهِ وَقَالُوا لَهُ * اِطْلَعْ يَا اَصْلَعُ اِطْلَعْ يَا اَصْلَعُ * فَٱلْتَفَتَ اِلَى وَرَآئِهِ فَنَظَرَهُمْ وَلَعَنَهُمْ بِٱسْمِ ٱللّٰهِ * 24
خَرَجَ عِنْدَ ذٰلِكَ دِبَّانِ مِنَ ٱلْعَيْصَةِ * فَمَزَّقَا مِنْهُمْ اِثْنَيْنِ وَاَرْبَعِينَ صَبِيًّا * ثُمَّ مَضَى مِنْ ثَمَّ اِلَى 25
جَبَلِ ٱلْكَرْمَلِ * ثُمَّ رَجَعَ مِنْ هُنَاكَ اِلَى سُومِرُونَ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ *

1 * وَكَانَ ٱبْتِدَآءُ مُلْكِ يَهُورَامَ بْنِ اَخَابَ عَلَى اِسْرَائِيلَ فِي سُومِرُونَ * فِي سَنَةِ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً لِمُلْكِ
2 يَهُوشَافَاطَ مَلِكِ آلِ يَهُودَا * وَمَلَكَ اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً * وَصَنَعَ ٱلْقَبِيحَ بَيْنَ يَدَيِ ٱللّٰهِ * اِلَّا اَنَّهُ لَمْ
3 يَبْلُغْ فِي ذٰلِكَ مُبَالَغَةَ اَبِيهِ وَاُمِّهِ * وَاَنَّهُ اَزَالَ مَنَاصِبَ ٱلْبَاعِلِ ٱلَّذِي كَانَ اَبُوهُ قَدْ جَعَلَهَا * لٰكِنَّهُ
لَزِمَ اٰثَامَ يُورْبَعَامَ بْنِ نَاباطَ ٱلَّذِي اٰثَمَ آلَ اِسْرَائِيلَ * وَلَمْ يَزُلْ عَنْهَا * وَكَانَ مِيشَاعُ مَلِكُ مُوَابَ 4
صَاحِبَ مَاشِيَةٍ * وَكَانَ يُسَوِّقُ اِلَى مَلِكِ بَنِي اِسْرَائِيلَ هَدِيَّةً فِي كُلِّ سَنَةٍ مِائَةَ اَلْفِ ثَوْرٍ مُسَمَّنٍ
وَمِائَةَ اَلْفِ كَبْشٍ رَاعِيٍّ * فَلَمَّا مَاتَ اَخَابُ عَصَى مَلِكُ مُوَابَ لِمَلِكِ اِسْرَائِيلَ * وَخَرَجَ ٱلْمَلِكُ 5 6
يَهُورَامُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ مِنْ سُومِرُونَ * وَعَدَّ آلَ اِسْرَائِيلَ * ثُمَّ مَضَى اِلَى يَهُوشَافَاطَ مَلِكِ سِبْطِ يَهُودَا * 7
قَائِلًا * اِنَّ مَلِكَ مُوَابَ قَدْ عَدَرَنِي * فَمَضِي مَعِي لِمُحَارَبَتِهِ * فَقَالَ لَهُ * نَعَمْ * اِطْلَعْ * فَاِنِّي فِي ذَاكَ
كَاَنَّنِي وَسَعِي كَسَعْيِكَ * وَخَيْلِي كَخَيْلِكَ * فَقَالَ لَهُ * فِي اَيِّ طَرِيقٍ نَطْلَعُ * فَقَالَ طَرِيقِ 8
بَرِّيَّةِ اَدُومَ * فَمَضَى مَلِكُ اِسْرَائِيلَ وَمَلِكُ يَهُودَا * وَمَلِكُ اَدُومَ * وَدَارُوا مَسِيرَ سَبْعَةِ اَيَّامٍ * فَلَمْ 9
يَجِدُوا مَآءً لِعَسْكَرِهِمْ وَلَا لِلْبَهَائِمِ ٱلَّتِي مَعَهُمْ * فَقَالَ مَلِكُ اِسْرَائِيلَ * اَتُرَى حَيَّنَ ٱللّٰهُ لِهٰؤُلَآءِ ٱلثَّلٰثَةِ 10
ٱلْمُلُوكِ لِيَدْفَعَهُمْ فِي يَدِ ٱلْمُوَابِيِّينَ *

Devexit illud ad originem fontis aquæ, 21
projectoque in eam sale dixit; Sic ait Deus, Sanavi quidem aquam, nec gignetur ab ea insolitarum mortalitas, nec orbitas. Sic 22
sanata est aqua ad hodiernum usque diem, juxta verba quæ locutus est Elisæus. Inde 23
postea ascendit ad Beth-il; dumque ascenderet per viam suam, ecce pueri parvi egressi è civitate molestiam faciebant ei, ac dicebant, Ascende O calve, ascende O calve. Qui cùm retro conversus vidisset 24
eos, execratus est eos in nomine Dei: quare duo lupi illicò è sylva egressi, discerpserunt ex eis quadraginta duos pueros. Deinde discessit illinc ad montem Carmelum, indeque rursus rediit in Samariam. 25

CAP. III.

Fuit autem principium regni Joramni filii Achabi super Israelem in Samaria, anno decimo octavo regni Josaphati regis gentis Judaicæ; regnavitque annis duodecim: Et turpia quidem perpetravit coram Deo, verum non attigit in hoc gradum patris matrisque suæ: nam ipse abstulit statuas Baalis, quas pater ejus jam erexerat. Nihilominus adhærebat sceleribus 3
Jerobaami filii Nabati qui in peccatum induxerat Israelitas, & non recessit ab eis. Porrò Misaa rex Moabi dives erat 4
pecoris, & munus adducebat quotannis ad regem Israelitarum centum millia borum saginatorum, & centum millia arietum pascalium. Sed cùm mortuus esset 5
Achab, rebellavit rex Moab in regem Israelis. Egressus itaque rex Joramus eo 6
die de Samaria, recensuit Israelitas: Deinde contulit se ad Josaphat regem 7
tribûs Juda, dicens; Rex Moab fraudavit me, ideo mecum eas ad oppugnandum eum. Ait illi, Libenter: ascende; & in hac re æquè ero ac tu, & populus meus ac populus tuus, & equi mei ac equi tui. Dixitque ad eum, Quâ viâ ascendes? Re- 8
spondit, Viâ solitudinis Edom. Abierunt 9
ergò rex Israel, rex Juda, & rex Edom, & circumeuntes itinere septidui, non invenerunt aquam exercitui suo, neque jumentis quæ secum habebant. Quare dixit 10
rex Israel, Num fortè tempus hoc distinavit Deus tribus hisce regibus, ut traderet eos in manum Moabitarum?

מלכים ב : ג

, DOMINI propheta hic non An : Iehoſaphat Dixitque
11 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה
ſervis è unus Reſponditque ? eo ab DOMINUM inquiramus &
וְנִדְרְשָׁה אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי
fundebat qui , Saphat filius Eliſaah Hic : dixit & , Iſrael regis
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יָצַק
eo *eum* Eſt : Iehoſaphat Dixitque .Elijahu manus ſuper aquam
מַיִם עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ׃ 12 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֶשׁ־אִתּוֹ
, Iehoſaphat & , Iſrael rex eum ad deſcenderunt Et ? DOMINI verbum
דְּבַר־יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט
: Iſrael regem ad Eliſaah Dixitque .Edom rex &
וּמֶלֶךְ אֱדוֹם׃ 13 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
prophetas ad & ,tui patris prophetas ad Vade ? tibi & ,mihi Quid
מַה־לִּי וְלָךְ לֵךְ אֶל־נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי
convocavit quia,Nequaquam ; Iſrael rex ei Dixitque : tuæ matris
אִמֶּךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל כִּי־קָרָא
manu in eos *dandum ad* iſtos reges tres DOMINUS
יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם בְּיַד
ſteti *cujus*,exercituũ DOMINUS Vivit : Eliſaah Dixitque .Moab
מוֹאָב׃ 14 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
ſi ,*ſuſcipiens ego* Iehudah regis Iehoſaphat *facies* niſi quia,*ejus facies ad*
לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְנֵי־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אִם־
: *modulantem* mihi tollite nunc Et .te vidiſſem ſi & ,te ad reſpexiſſem
אֵבִיט אֵלֶיךָ וְאִם־אֶרְאֶךָ׃ 15 וְעַתָּה קְחוּ־לִי מְנַגֵּן
.DOMINI *manus* eum ſuper fuit & ,*modulantem modulari ſecundum* fuit &
וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד יְהוָה׃
.foſſas , foſſas hunc torrentem Fac : DOMINUS dixit Sic : ait Et
16 וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשֵׂה הַנַּחַל הַזֶּה גֻּבִים גֻּבִים׃
videbitis neque ,ventum videbitis Non : DOMINUS dixit ſic Nam
17 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ
, vos bibetis & : aquâ implebitur ipſe torrens & ; pluviam
גֶּשֶׁם וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מַיִם וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם
.DOMINI oculis in hoc eſt leve Et .*veſtrum jumenta* &,*veſtræ acquiſitiones* &
וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם׃ 18 וְנָקֵל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה
civitatem omnem percutietis Et .veſtra manu in Moab Dabitque
וְנָתַן אֶת־מוֹאָב בְּיֶדְכֶם׃ 19 וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר
,facietis cadere *bonum lignum omne* & ,*electionis* civitatem omnem & ,*munitionis*
מִבְצָר וְכָל־עִיר מִבְחוֹר וְכָל־עֵץ טוֹב תַּפִּילוּ
bonam ,*partem* omnem & , obturabitis aquarum fontes cunctoſque
וְכָל־מַעְיְנֵי־מַיִם תִּסְתֹּמוּ וְכָל חֶלְקַת הַטּוֹבָה
, *munus* *aſcendere ſecundũ* mane in fuit Et .lapidibus *in dolore afficietis*
תַּכְאִבוּ בָאֲבָנִים׃ 20 וַיְהִי בַּבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה
.aquis terra eſt repleta & ,Edom via è *venientes* aquæ ecce &
וְהִנֵּה מַיִם בָּאִים מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־הַמָּיִם׃
pugnandum ad reges aſcendiſſent quòd audierunt Moab univerſus Et
21 וְכָל־מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי־עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם
ſteterunt & : ſupra & , cingulo *cingente* omni ab *ſunt acciti* & : eos *in*
כָּם וַיִּצָּעֲקוּ מִכֹּל חֹגֵר וּמַעְלָה וַיִּעָמְדוּ
ſuper erat ortus ſol & , mane *in manicaverunt* Et .terminum ſuper
עַל־הַגְּבוּל׃ 22 וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה עַל־
.ſanguis ſicut rubras aquas regione è Moab Viderunt que .aquas
הַמָּיִם וַיִּרְאוּ מוֹאָב מִנֶּגֶד אֶת־הַמַּיִם אַדְמִים כַּדָּם׃
, reges ſunt *vaſtati* *Vaſtando* : *hic* Sanguis ; dixerunt Et
23 וַיֹּאמְרוּ דָּם זֶה הֶחָרֶב נֶחֱרְבוּ הַמְּלָכִים
.Moab *ſpolium* ad nunc & : ſuum *ſocium* *vir* percuſſerunt &
וַיַּכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְעַתָּה לַשְּׁלָל מוֹאָב׃
, Iſrael ſurrexerunt & : Iſrael *caſtramentationem* ad Veneruntque
24 וַיָּבֹאוּ אֶל־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְיִקְמוּ יִשְׂרָאֵל
percuſſerunt & : eorum *faciebus* à *fugerúntque* ; *Moab* percuſſerunt &
וַיַּכּוּ אֶת־מוֹאָב וַיָּנֻסוּ מִפָּנֵיהֶם וַיָּבֹאוּ־
.*Moab* percutiendo & ,*eam in*
בָהּ וְהַכּוֹת אֶת־מוֹאָב׃

Verſio VULG. LAT.

11 Et ait Joſaphat; Eſtne hîc propheta Domini, ut deprecemur Dominũ per eum ? Et reſpondit unus de ſervis regis Iſrael; Eſt hîc Eliſeus filius Saphat, qui fundebat aquam ſuper manus Eliæ. 12 Et ait Joſaphat, Eſt apud eum ſermo Domini. Deſcendítque ad eum rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, & rex Edom. 13 Dixit autem Eliſeus ad regẽ Iſrael, Quid mihi & tibi eſt ? vade ad prophetas patris tui, et matris tuæ. Et ait illi rex Iſrael; Quarè congregavit Dominus tres reges hos, ut tradet eos in manus Moab ? 14 Dixitq; ad eum Eliſe⁹; Vivit Dominus exercituũ, in cujus conſpectu ſtо, quòd ſi non vultum Joſaphat regis Judæ erubeſcerem, non attendiſſem quidẽ te, nec reſpexiſſem. 15 Nunc autem adducite mihi pſaltem. Cúmque caneret pſaltes, facta eſt ſuper eum manus Domini : & 16 ait, Hæc dicit Dominus ; Facite alveum torrentis hujꝰ foſſas & foſſas. 17 Hæc enim dicit Dñs ; Non videbitis ventum, neq; pluviã : & alveus iſte replebitur aquis, & bibetis vos, & familiæ veſtræ, & jumenta 18 veſtra. Parúmque eſt hoc in conſpectu Dñi : inſuper tradet etiam Moab in manus veſtras. 19 Et percutietis omnem civitatẽ munitã, & omnem urbẽ electam, & univerſum lignum fructiferũ ſuccidetis, cunctóſque fontes aquarum obturabitis, & omnem agrum egregiũ 20 operietis lapidibus. Factum eſt igitur manè, quando ſacrificium offerri ſolet, & ecce, aquæ veniebant ꝙ viam Edom, 21 & repleta eſt terra aquis. Univerſi autem Moabitæ, audientes quòd aſcendiſſent reges ut pugnarent adverſùm eos, convocaverũt omnes qui accincti erant balteo deſuper, & ſtetерunt in terminis. 22 Primóque manè ſurgentes, & orto jam Sole ex adverſo aquarum, viderũt Moabitæ econtrà aquas 23 rubras quaſi ſanguinem, Dixerúntque; Sanguis gladii eſt: pugnaverunt reges contra ſe, et cæſi ſunt mutuó: nunc perge 24 ad prædam, Moab. Perrexerúntque in caſtra Iſrael : porrò conſurgens Iſrael, percuſſit Moab : at illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vicerant, & percuſſerunt Moab,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, (ν) Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ ; καὶ ἀποκρίνεται εἷς ἀπὸ παίδων (θ) τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν, (ι) Ὧδε Ἐλισαιὲ υἱὸς Σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού. 12 Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, Ἔστιν (κ) αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. καὶ (λ) κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ βασιλεὺς Ἐδώμ. 13 Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς βασιλέα Ισραὴλ, Τί ἐμοὶ καὶ σοί ; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου (μ) καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς (ν) βασιλεῖς τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ ; 14 Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος ὃν ἐγὼ παρίσταμαι ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐνέβλεψα πρὸς σὲ, καὶ εἶδόν σε. 15 Καὶ νῦν (ξ) λάβε μοι ψάλλοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βοθύνους. 17 Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Οὐκ (ο) ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετὸν, καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ (π) πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν. 18 Καὶ κούφη αὐτὴ ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μωὰβ ἐν χερὶ ὑμῶν. 19 Καὶ (ρ) πατάξετε πᾶσαν (σ) πόλιν ὀχυρὰν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος (τ) ἐμφράξεσθε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν (υ) ἀχρειώσετε ἐν λίθοις. 20 Καὶ ἐγένετο περὶ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ Ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος. 21 Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν (φ) οἱ βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς. καὶ (χ) ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιζωσμένοι (ψ) ζώνην· καὶ ἔστησαν, Ὦ· καὶ ἔσησαν ὅπι τοῦ ὄρους. 22 Καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ὅπι τὰ ὕδατα· καὶ εἶδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυῤῥὰ (ω) ὡς αἷμα, 23 Καὶ εἶπον, Αἷμα τοῦτο τῆς (α) ῥομφαίας· καὶ ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ (β) ἐπάταξεν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν ὅπι τὰ Χυλα Μωάβ. 24 Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωὰβ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὴν Μωάβ,

MS. A. (ν) Εἰ οὐκ (θ) βασιλέως (ι) Ὧδαι Ἐλισαιὲ (κ) σὺν αὐτῷ (λ) κατέβησαν (μ) καὶ πρὸς τοὺ (ν) βασιλεῖς παρερχομένους δοῦναι (ξ) ἴδε μοι (ο) ὄψεσθαι *ὑετὸν, (π) πίεται (ρ) πατάξατε (σ) πόλιν ὀχυρὰν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν (τ) ἐμφράξεται, (υ) ἀχειώσατε (φ) οἱ βασιλεῖς (χ) ἀνέβησαν (ψ) ζώνην καὶ ἐστάνω. καὶ ἔσησαν (ω) ὡσεὶ (α) ῥομφαίας· ἐμαχέσαντο (β) ἐπάταξαν

Et dixit Joſaphat ; Non eſt hîc propheta Domini, (f) & inquiramus Dominum ab eo ? Et reſpondit unus puerorum regis Iſrael, & dixit ; Hic Eliſæ filius Saphat, qui effundebat aquam ſuper manus Elii. Et dixit Joſaphat, Eſt ei verbum Domini. Et deſcendit ad eum rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, & rex Edom. Et dixit Eliſæ ad regem Iſrael ; Quid mihi, & tibi ? Vade ad prophetas patris tui & prophetas matris tuæ. Et dixit ei rex Iſrael, Nunquid vocavit Dominus tres iſtos reges ad tradendum eos in manus Moab ? Et dixit Eliſæe ; Vivit Dominus virtutum, cui adſtiti coram eo : quia niſi faciem Joſaphat regis Juda ego ſumerem, ſi reſpexiſſem ad te, & vidiſſem te. Et nunc accipe mihi pſallentem. Et factum eſt, ut pſallebat pſallens ; & facta eſt ſuper eum manus Domini, & dixit ; Hæc dicit Dominus, Facite torrentem hunc foſſas foſſas : Quoniam hæc dicit Dominus ; Non videbitis ſpiritum, & non videbitis pluviam ; & torrens hic implebitur aquâ : & bibetis vos, (g) & poſſeſſiones veſtræ, & pecora veſtra. Et (h) levis hæc in oculis Domini : & (i) tradam Moab in manu veſtra : Et percutietis omnem civitatem (k) munitam : & omne lignum bonum dejicietis : & omnes fontes aquæ obſtruetis, & omnem portionem bonam inutilem reddetis in lapidibus. Et factum eſt manè aſcendente ſacrificio, & ecce aquæ veniebant è via Edom : & terra impleta eſt aquâ. Et univerſa Moab audierunt, quia aſcenderant tres reges impugnare eos. Et exclamaverunt ex (l) omni, accincti zonâ : & dixerunt, Hem : Et ſteterunt ſuper terminum. Et diluculò ſurrexerunt manè, & Sol exortus eſt ſuper aquas. Et vidit Moab ex adverſo aquas rubras tanquàm ſanguinem. Et dixerunt, Sanguis hic gladii : Et pugnaverunt reges : & percuſſit vir proximum ſuum : & nunc ad ſpolia, Moab. Et intraverunt in caſtra Iſrael. Et Iſrael ſurrexerunt, & percuſſerunt ipſam Moab. Et fugerunt à facie eorum. Et intraverunt ingredientes, & percutientes ipſam Moab :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט הֲלֵית פָּא נְבִיָא דַיְיָ וְנִשְׁאַל יָת פִּתְגָמָא דַיְיָ מִנֵּיהּ וַאֲתַב חַד מֵעַבְדֵי מַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר הָכָא אֱלִישָׁע בַּר שָׁפָט דְשַׁמֵּשׁ יָת אֵלִיָּהוּ׃ 12 וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט אִיתֵי עִמֵּיהּ
פִּתְגָמָא דַיְיָ וּנְחַתוּ לְוָתֵהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט וּמַלְכָּא דַאֲדוֹם׃ 13 וַאֲמַר אֱלִישָׁע לְמַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל מַה לִי וְלָךְ אֱוֹל לְוָת נְבִיֵּי אֲבוּךְ וּלְוָת נְבִיֵּי אִמָּךְ וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּבָעוּ
לָא תְדַבַּר חוּבִין רִשְׁעָתָא הַהִיא בְּעִי עָלָנָא רַחֲמִין אֲרֵי יְיָ קָרָא לִתְלָתָא מַלְכַיָּא הָאִלֵּין
לְמִמְסַר יַתְהוֹן בִּיד מוֹאָבָאֵי׃ 14 וַאֲמַר אֱלִישָׁע קַיָם הוּא יְיָ צְבָאוֹת דְמִשְׁתַּמְּשְׁנָא קֳדָמוֹהִי אֲרֵי
אִלּוֹלָא פֻּן אַפֵּי יְהוֹשָׁפָט מַלְכָּא שְׁבָטָא דְבֵית יְהוּדָה אֲנָא נָסֵב אֵם אֶסְתַּכֵּל בָּךְ וְאֵם אֲחַזְנָךְ׃
15 וְכַעַן אַיְתוּ לִי נַבְרָא דְיַדַּע לְנַגְנָא בְּכִנּוֹרָא וַהֲוָה כַּד נָגֵן מְנַגְנָן וְשָׁרְיָא עֲלוֹהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן
קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ יִתְעֲבִיד נַחֲלָא הָדֵין פְּצִידִין פְּצִידִין׃ 16 אֲרֵי כְדֵין אֲמַר יְיָ לָא
17 תֶחֱזוּן רוּחָא וְלָא תֶחֱזוּן מְטָרָא וְנַחֲלָא הַהוּא יִתְמְלֵי מַיָא וְתִשְׁתּוּן אַתּוּן וְגִיתֵיכוֹן
18 וּבְעִירְכוֹן׃ וְקַלִילָא דָא קֳדָם יְיָ וְיִמְסַר יָת מוֹאָבָאֵי בִּידְכוֹן׃ 19 וְתִמְחוֹן כָּל כְּרַךְ תַּקִּיף וְכָל
קִרְוִין כְּרִיכִין וְכָל אִילָן דְיָאֵי תְעַקְּרוּן וְכָל מַבּוּעֵי מַיָא תְסְתְּמוּן וְכָל אַרְעָא שַׁפְרָתָא
תְּטוֹמְנוּן בְּאַבְנַיָא׃ 20 וַהֲוָה בְצַפְרָא כְּמַסֵּק מִנְחָתָא וְהָא מַיָא אָתְיָן מֵאוֹרַח אֲדוֹם וְאִתְמְלִיאַת
אַרְעָא יָת מַיָא׃ 21 וְכָל מוֹאָבָאֵי שְׁמַעוּ אֲרֵי סְלִקוּ מַלְכַיָא לְאַנָחָא קְרָבָא בְּהוֹן וְאִתְכַּנִישׁוּ מִכָּל
אִסְיָרֵי סָיְפָא וּלְעֵלָא וְקָמוּ עַל תְּחוּמָא׃ 22 וְאַקְדִימוּ בְצַפְרָא וְשִׁמְשָׁא נָחַת עַל מַיָא וַהֲווּ
מוֹאָבָאֵי מְקַבֵּיל יָת מַיָא סוּמְקִין כְּדָמָא׃ 23 וַאֲמַרוּ דָם דֵין אִתְגָּרָאוּ אִתְגְּרִיאוּ מַלְכַיָא וּקְטָלוּ
גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ וּכְעַן פּוּקוּ לְבִיזְתָא מוֹאָבָאֵי׃ וְאָתוֹ לְמַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל וְקָמוּ יִשְׂרָאֵל וּמְחוֹ
יָת מוֹאָבָאֵי וְאַפֵּכוּ מִן קֳדָמֵיהוֹן וּמְחוֹ בְהוֹן וּקְטָלוּ יָת מוֹאָבָאֵי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Jehoſaphat: An non hîc eſt propheta Dñi, ut interrogemus verba 11
Domini per eum? et reſpondit unus è ſervis regis Iſrael, et dixit: Hîc eſt
Eliſagh filius Sephat, qui miniſtrabat Eliah. Et dixit Jehoſaphat: Eſt cum 12
illo verbũ Dñi: et deſcenderunt ad eum rex Iſrael, et Jehoſaphat, et rex
Edom. Et dixit Eliſagh regi Iſrael: Quid mihi et tibi? vade ad prophetas 13
patris tui, et ad prophetas matris tuæ: et dixit ei rex Iſrael; Obſecro, ne
memineris peccata *impietatis* hujus: roga pro nobis miſericordiã, quia vo-
cavit Dñs tres reges iſtos, ut traderet eos in manum *Moabæorum*. Et dixit 14
Eliſagh: Permanet ipſe Domin⁹ Tzebaoth ante quem miniſtro, ꝙ niſi faci-
em Jehoſaphat regis tribus dom⁹ Jehudah ego ſuſciperem, ſi contemplarer
te et viderem te. Et nunc adducite mihi virum qui nôrit pſallere cithara: 15
et fuit pſallente illo qui pſallebat, manſit ſuper illum ſpiritus prophetiæ à
Domino. Et ait: Sic dixit Domin⁹, Fiant in valle hac foſſæ et foſſæ. Quia ſic 16
dixit Domin⁹: Non videbitis ventũ, nec videbitis pluviã, et vallis hæc im- 17
plebitur aquis: et bibetis vos et greges veſtri et jumenta veſtra. Et leve 18
hoc eſt ante Dominũ, et tradet Moabæos in manũ veſtram. Et percutietis 19
omnem arcẽ fortem, et omnẽ urbem munitam, et omnẽ arborẽ pulchram
evelletis, et omnes ſcaturigines aquarũ obturabitis, et omnem poſſeſſionẽ
eleganté operietis lapidibus. Et fuit in aurora cùm offertur oblatio, ecce 20
aquæ veniebant de via Edom, et impleta eſt terra aquis. Et omnes Moabæi 21
audierunt ꝙ aſcendiſſent reges ad ineundũ bellum in eos; et congrega ve-
runt ſe ex omnib⁹ accingentibus ſe gladio et ſuprà, et ſteterunt in termino:
Et prævenerunt auroram, et ſol deſcendit ſuper aquas: et viderunt Moabæi 22
è regione aquas rubras tanquam ſanguinem. Et dixerunt: Sanguis eſt: con- 23
tendendo contenderunt reges, et occiderunt quiſque ſocium ſuum: et nunc
exite ad prædam Moabæi. Et venerunt ad caſtra Iſrael, et ſurrexerunt [*vi-* 24
ri] Iſrael et percuſſerunt Moabæos: et verterunt terga à facie eorum, &
percuſſerunt eos, et occiderunt Moabæos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ... ...

Et dixit Josaphat, Annon est hic propheta Dñi, ut postulemus ab eo sermonem Dñi? Respondens quidam è servis regis Israelis, dixit, Est hic Elisæus Saphati filius qui fundebat aquam super manus Eliæ. Dixit Josaphat, Est quidem apud eum sermo Domini. Descenderunt ergò ad eum rex Israel, & Josaphat rex Juda, atque rex Adum. Tum ait Elisæus ad regem Israelis, Quid mihi tecum? Vade ad prophetas patris tui, & ad prophetas matris tuæ: cui dixit rex Israelis, Ad hócne vocavit Dñs tres reges istos ut traderet eos in manum Moabi? Dixit Elisæus, Vivat Dñs potentissimus coram quo steti, nisi vultum Josaphat regis Juda revererer, non intuerer te, nec aspicerem te. Jam verò adducite mihi psaltem. Factumque est ut cùm psaltes ille pulsaret, adesset huic manus Domini, Diceretque; sic dicit Dñs, Fiant in hac valle plures foveæ: Quoniam sic ait Dñs, Non videbitis ventũ nec videbitis pluviâ; vallis tamen ista replebitur aquis, ut bibatis vos, & pecora atque jumenta vestra. At exiguum est hoc in oculis Dñi: tradet insuper Moabitas in manus vestras: Et expugnabitis omnes civitates munitas, omnesq; civitates electas, pulcherrimas quasq; arbores dejicietis, omnes aquarũ fontes obturabitis, & omnem possessionem bonam lapidibus implebitis. Factum est autem manè, quo tempore offerri *solet* sacrificium, ut ecce venirent aquæ de via Adum, & terra illa aquis impleretur. Audientes autem omnes Moabitæ quòd ascendissent illi reges ad eos oppugnandos, voce præconis acciverunt ab omnibus gladio se accingentibus & suprà, steteruntque in confinibus. Cúmque manè surrexissent, & sol ortus esset super aquas, & vidissent Moabitæ à longe aquas ceu sanguinem rubicundas; Dixerunt, Sanguis est iste: proculdubiò mutuò interfecerunt se reges & peremerunt alter alterũ: ad prædam igitur O Moab. Et cùm venissent ad castra Israelis, surrexerunt Israelitæ, & occiderunt Moabitas, ita ut fugerent ab eis: illi verò *mixtim* cum eis ingressi peremerunt Moabitas;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 ... ...

*Dixit verò Jehosaphat, Estne hic ullus propheta, ut postulemus ab eo oraculum divinum? Respondit quidam servorum regis Israelitarum, & ait; Est hic Elisæus Saphati filius, qui ministravit Eliæ, & aquam fudit super manus ejus. Dixit Jehosaphat, Verè, apud ipsum est oraculum divinum: sic descenderunt ad eum rex Israelitarum, & Jehosaphat rex Judæorum, necnon rex Edom simul. Dixit autem Elisæus ad regem Israelis, Quid mihi tecum? abi ad prophetas patris tui, & prophetas matris tuæ. Ait illi rex Israelis, Rogo te ne mentionem modò facias delictorum, sed utere nobiscum benevolentiâ: ánne tempus hoc destinavit Deus tribus hisce regibus, ut injiciat eos in manum Moabitarum? Dixit Elisæus, Per Deum Dominum exercituum, coram quo ministro, nisi vultum Jehosaphati conspicerem, cumq; vererer, haudquaquã me verterem ad te, nec aspicerem te. Nunc autem adducite mihi virum auloedum fidicinem: quem cùm adduxissent ei, fideq; pulsâsset, descendit à Deo super eũ prophetia: Et dixit, Sic ait Deus, Verètur hæc vallis in varios elices. Sic enim dixit Deus, Nec ventos quidem, nec pluviam videbitis, nihilominus hæc vallis implebitur aquâ, & bibetis vos, & armenta jumentaq; vestra. Verùm quoniam hoc minimũ est apud potentiã divinam, adhæc cadere faciet Moabitas in manus vestras: Et irruetis in omnem urbem excelsam, & omnem civitatem munitam, omnemq; regionem fortem: omnem arborem pulchram succidetis, & omnem aquæ scaturiginem obturabitis, & pulchrum quodque rus lapidibus obruetis. Itaque sequenti die, quo tempore sacrificium offerri consuevit, effluxerunt aquæ tam copiosæ è via regionis Edom, ut ex terra iis impleretur. Cùm autè audissent omnes Moabitæ quòd ascendissent illi reges ad præliũ secum ineundũ, congregati sunt quicunq; gladio sese accingebant, & alii præter istos, steteruntq; in confinibus. Et manè consurgentes orto jam sole super aquã, cùm aqua objecisset se aspectui Moabitarũ, viderũt eã esse rubrã velut sanguinẽ. Quapropter dixerũt, Hoc sanguis est, nec aliunde est nisi ex pugna quã reges inter se gesserunt mutuò se trucidantes: venite ergò O Moabitæ ad capienda spolia. Quare cũ pervenissent ad castra Israelitarũ, surgentes Israelitæ irruerũt in Moabitas, ita ut terga verterẽt ab eisdem illi hostiliter impetentes, trucidârunt Moabitas:

מלכים ב: ד

vir projecerunt *bonum* *partem* *omnem* & ,destruxerunt urbes Et
25 וְהָעָרִים יִהֹרָסוּ וְכָל־חֶלְקָה טוֹבָה יַשְׁלִיכוּ אִישׁ
,obturaverunt aquarum fontem omnem & ,*illam* repleverunt & ,suũ lapidem
אֲבָנוֹ וּמִלְאוּהָ וְכָל־מַעְיַן־מַיִם יִסְתֹּמוּ
pariete in ejus lapides *reliquit* donec ,fecerunt cadere *bonum lignum omne* &
וְכָל־עֵץ־טוֹב יַפִּילוּ עַד־הַשְׁאִיר אַבְנֶיהָ בַּקִּיר
vidit Et .eam percusserunt & ,fundibularii circundederunt & :Chareseth
חֲרֶשֶׂת וַיַּסֵּבּוּ הַקַּלָּעִים וַיִּכּוּהָ׃ וַיַּרְא
26 secum tulit & ,bellum *se* à prævaleret quòd ,Moab rex
מֶלֶךְ מוֹאָב כִּי־חָזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה וַיִּקַּח אִתּוֹ
regem ad *irrumpendum ad* ,gladium evaginantes viros septingentos
שְׁבַע־מֵאוֹת אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב לְהַבְקִיעַ אֶל־מֶלֶךְ
qui ,primogenitum *ejus* filium *cepit* Et .potuerunt non & ,Edom
27 אֱדוֹם וְלֹא יָכְלוּ׃ וַיִּקַּח אֶת־בְּנוֹ הַבְּכוֹר אֲשֶׁר־
.murum super *ascensionem eum fecit ascendere* & ,eo pro erat regnaturus
יִמְלֹךְ תַּחְתָּיו וַיַּעֲלֵהוּ עֹלָה עַל־הַחוֹמָה׃
,eo *desuper* sunt profecti & ;Israel super *magnus fervor* fuit Et
וַיְהִי קֶצֶף־גָּדוֹל עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵעָלָיו
.terram in sunt reversi &
וַיָּשֻׁבוּ לָאָרֶץ׃

CAP. IV. ד

ad clamavit prophetarum filiorum uxoribus de una mulier Et
1 וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעֲקָה אֶל־
,nôsti tu & ,est mortuus meus vir tuus Servus :dicendo ,Elisaah
אֱלִישָׁע לֵאמֹר עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ
venit creditor Et .Dominum *timens* *erat* tuus servus quòd
כִּי עַבְדְּךָ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה וְהַנּוֹשֶׁה בָּא
eam ad Dixitque .servos in sibi meos natos duos *capiendum ad*
לָקַחַת אֶת־שְׁנֵי יְלָדַי לוֹ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
2 tibi est quid ,mihi indica ?tibi faciam Quid :Elisaah
אֱלִישָׁע מַה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה־יֶּשׁ־לָךְ
nisi ,domo in *omne* tuæ ancillæ Non :ait Et ?domo in
בַּבָּיִת וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹל בַּבַּיִת כִּי אִם־
,*platea* à vasa tibi pete ,Vade :dixit Et .olei *lecythus*
3 אָסוּךְ שָׁמֶן׃ וַיֹּאמֶר לְכִי שְׁאָלִי־לָךְ כֵּלִים מִן־הַחוּץ
,ingredieris Et .*paucifices* non vacua vasa ,tuis vicinis omnibus ab
מֵאֵת כָּל־שְׁכֵנָיִךְ כֵּלִים רֵקִים אַל־תְּמַעֵטִי׃ וּבָאת
omnia super fundes & ,tuos filios super & te super ostium claudes &
וְסָגַרְתְּ הַדֶּלֶת בַּעַדֵךְ וּבְעַד־בָּנַיִךְ וְיָצַקְתְּ עַל כָּל־
clausit & ,eo ab Ivitque .*proficisci facies* plenum & :hæc vasa
4 הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא תַּסִּיעִי׃ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַתִּסְגֹּר
,eam ad *admoventes* Ipsi .suos filios super & ,se super ostium
הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ וּבְעַד בָּנֶיהָ הֵם מַגִּשִׁים אֵלֶיהָ
:suũ filium ad dixit & ,vasa *implere secundùm* ,fuit Et .*infundens* ipsa &
5 וְהִיא מֹזֶגֶת׃ וַיְהִי כְּמַלֹּאת הַכֵּלִים וַתֹּאמֶר אֶל־בְּנָהּ
: vas ultrà Non :eam ad Dixitque .vas adhuc *me ad* *Admove*
הַגִּישָׁה־אֵלַי עוֹד כֶּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כֶּלִי
: ait & ,Dei viro indicavit & ,Venitque .oleum stetit &
וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן׃ וַתָּבֹא וַתַּגֶּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
7 tuis filiis cum tu & : tuo creditori redde & ,oleum vende ,Vade
לְכִי מִכְרִי אֶת־הַשֶּׁמֶן וְשַׁלְּמִי אֶת־נִשְׁיֵכִי וְאַתְּ וּבָנַיִךְ
,Sunem *ad* Elisaah transibat & ,dies fuit Et .*residuo* *in* vives
חֲיִי בַּנּוֹתָר׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל־שׁוּנֵם
8 fuit & : panem *comedendũ ad eum in* fecit vim & ,magna mulier ibi &
וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֵק־בּוֹ לֶאֱכָל־לָחֶם וַיְהִי
Dixitque .panem *comedendum ad* ,illuc declinabat,ipse transiret dum
מִדֵּי עָבְרוֹ יָסַר שָׁמָּה לֶאֱכָל־לָחֶם׃ וַתֹּאמֶר
9 sanctus Dei vir quòd novi nunc Ecce : suum virum ad
אֶל־אִישָׁהּ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ
: jugiter nos *super* transiens ,*ipse*
הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד׃

Versio VULG. LAT.

25 Et civitates destruxerunt: & omnem agrũ optimũ, mittentes singuli lapides, repleverunt: & universos fontes aquarũ obturaverunt: & omnia ligna fructifera succiderunt, ita ut muri tantùm fictiles remanerent: & circumdata est civitas à fundibulariis, & magna ex parte percussa. Quod cùm vidisset rex Moab, prævaluisse scilicèt hostes, tulit secũ septingentos viros educentes gladiũ, ut irrumperent ad regem Edom: & non potuerunt. Arripiénsque filium suũ primogenitum, qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum sup murũ: & facta est indignatio magna in Israel, statímq; recesserunt ab eo, & reversi sunt in terram suam.

CAP. IV.

1 Mulier autem quædam de uxoribꝰ prophetarũ clamabat ad Elisæum, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est, & tu nôsti quia servus tuꝰ fuit timens Dũm: & ecce creditor venit ut tollat duos filios meos
2 ad serviendum sibi. Cui dixit Eliseus, Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi, quid habes in domo tua? At illa respondit; Non habeo ancilla tua quidquam in domo mea, nisi parũ
3 olei, quo ungar. Cui ait; Vade, pete mutuò ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non
4 pauca. Et ingredere, & claude ostium tuum, cùm intrinsecùs fueris tu, & filii tui: & mitte indè in omnia vasa hæc: &
5 cùm plena fuerint, tolles. Ivit itaque mulier, & clausit ostium super se, & super filios suos: illi offerebant vasa, &
6 illa infundebat. Cúmq; plena fuissent vasa, dixit ad filium suum; Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit, Non habeo.
7 Stetítque oleum. Venit autem illa, & indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo: tu autem, & filii tui vivite de
8 reliquo. Facta est autẽ quædã dies, & transibat Eliseus per Sunam: erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum ut comederet panẽ; cúmq; frequenter inde transiret, divertebat ad eam ut comederet pa-
9 nem. Quæ dixit ad virum suũ; Animadverto quòd vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἔβριψαν ἀνὴρ τὸν λίθον καὶ ἐνέπλησαν αὐτὴν, καὶ πᾶσαν (γ) πηγὴν ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέκαλον ἕως τοῦ καταλιπεῖν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου (δ) καθῃρημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ (ε) Ϛρενδοβόλοι, καὶ ἐπάταξαν αὐτήν.
26 Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος· καὶ ἔλαβε (ζ) μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ,
27 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον (η) ὃν ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ (ϑ) ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

MS. A. (γ) πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, (δ) * καθημένους· (ε) Ϛρενδονῆται, καὶ ἐπάταξεν (ζ) μετ' αὐτοῦ (η) ὃς ἐβασίλευσεν (ϑ) ἐπέστρεψαν

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα (α) πρὸς τὸν Ἐλισαιὲ, λέγουσα, Ὁ δοῦλός Ϛου (β) ἀνὴρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι (γ) δοῦλός Ϛου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον· καὶ ὁ (δ) δανιϛὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο
2 υἱούς μου (ε) ἑαυτῷ εἰς δούλους. Καὶ (ζ) εἶπεν Ἐλισαιὲ, Τί (η) ποίησω Ϛοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ὅτι Ϛοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Οὐκ ἔϛι τῇ δούλῃ Ϛου ἐδέν ἐν τῷ (ϑ) οἴκῳ, ὅτι ἐὰν μὴ ὃ ἀλείφομαι ἔλαιον.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Δεῦρο (ι) αἴτησαι ἑαυτῇ Ϛκεύη ἔξωθεν (κ) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων Ϛκεύη κενὰ, μὴ ὀλιγώσῃς.
4 Καὶ εἰσελεύσῃ καὶ (λ) ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ Ϛῦ καὶ κατὰ τῶν υἱῶν Ϛυ, καὶ (μ) ἀποχεεῖς εἰς τὰ Ϛκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πλη-
5 ρωθὲν ἀρεῖς. Καὶ ἀπῆλθε † παρ' αὐτῆ, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν (ν) καθ' ἑαυτῆς καὶ κατὰ τῶν υἱῶν (ξ) αὐτῆς· αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἐπίχεεν ἕως ἐπλή-
6 σθησαν τὰ Ϛκεύη. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, Ἐγγίσατε ἔτι πρός (ο) μὲ τὸ σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ, Οὐκ ἔϛιν ἔτι Ϛκεῦος.
7 καὶ ἔϛη τὸ ἔλαιον. (π) Καὶ ἦλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἶπεν (ρ) Ἐλισαιὲ, Δεῦρο καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τοῦ τόκους σου, καὶ Ϛὺ (σ) καὶ οἱ υἱοί Ϛου ζήσεσθε ἐν τῷ (τ) ὑπολοίπῳ ἐ-
8 λαίῳ. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διῆλθ (υ) Ἐλισαιὲ εἰς (φ) Σωμὰν, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε
9 (χ) τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, Ἰδοὺ δὴ ἔγνων ὅτι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἅγιος ἐϛὶ διαπορεύ-
ϑ ἐφ' (ω) ἡμᾶς διαπαντός.

MS. A. (α) πρὸς Ἐλισαιὲ, (β) ὁ ἀνὴρ (γ) δοῦλος ἦν (δ) * δανιϛὴς με ἦλθεν (ε) αὐτῷ (ζ) ἔπεσεν πρὸς * αὐτὸν Ἐλισαιὲ, (η) ποιήσω; ἀνάγγειλόν (ϑ) οἴκῳ, ἐὰ (ι) αἴτησον (κ) παρὰ τῶν γειτόνων Ϛου Ϛκεύη (λ) ἀποκλείσῃς (μ) ἀποχεεῖς πάντα τὰ † ἀπ' αὐτῆ, (ν) κατ' αὐτῆς (ξ) ἑαυτῆς· (ο) μὲ Ϛκεῦος. (π) Καὶ ἀνέϛη, καὶ ἀπήγγειλεν * κυρίῳ τοῦ Θεοῦ. (ρ) Ἐλισαιὲ, (σ) καὶ οἱ υἱοί (τ) ὑπολοίπῳ (υ) Ἐλισαιὲ (φ) Σιωμὰμ, (χ) τοῦ φαγεῖν. (ψ) ἔγνωκα (ω) ἡμᾶς. Ποιήσωμεν αὐτῷ

CAP. IV.

ET mulier una de filiis prophetarum clamabat ad Elisæe, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est: & tu nôsti, quia servus tuus erat timens Dominum. Et creditor venit tollere ambos filios meos sibi in servos. Et dixit Elisæe, Quid faciam tibi? Annuntia mihi, quid est tibi in domo. At illa dixit; Non est ancillæ tuæ quicquam in domo, nisi, quo ungar, olcum. Et dixit ad eam; Vade, pete tibi vasa deforis ab omnibus vicinis, vasa vacua: (b) non pauca. Et intrabis, & claudes ostium super te, & super filios tuos, & effundes in vasa ista: & quod impletum fuerit, tolles. Et abiit ab (c) eo: & clausit ostium super se, & super filios suos: ipsi afferebant ad eam: & ipsa infundebat, donec impleta sunt vasa. Et dixit ad filios suos, Afferte adhuc ad me vas. Et dixerunt ei, Non est ultrà vas. Et stetit oleum. Et venit, & annuntiavit homini Dei. Et dixit Elisæe; Vade, & vende oleũ, & reddes (d) fœnora tua: & tu, & filii tui vivetis in residuo oleo. Et facta est dies, & transivit Elisæe in Soman: & ibi mulier magna: & tenuit eum ad manducandum panem. Et factum est ex multo ingressu ejus, (e) divertebat ad manducandum illic. Et dixit mulier ad virum suum; Ecce nunc novi, quia homo Dei sanctus hic transit per nos frequenter.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וְקַרְוִיָא פַּרְוּ וְכָל אַחְסַנְתָּא שַׁפְּירָא רְמוֹ גְּבַר אַבְנֵיהּ וּמַלְאוּהָא וְכָל מַבּוּעֵי מַיָא סְתָמוּ וְכָל
אִילָן דְּיָאֵי עַקְּרוּ עַד דְּלָא אִשְׁתָּאֲרַת אַבְנָא בְּקַרְתָּא דְּלָא פַּגְרוּהָא וְאִסְתְּחָרוּ קַלָּעַיָא
וּמְחוּהָא׃ 26 וַחֲזָא מַלְכָּא דְּמוֹאָב אֲרֵי תַקִּיפוּ מִנֵּיהּ עָבְדֵי קְרָבָא וּדְבַר עִמֵּיהּ שְׁבַע מְאָה
גַּבְרָא שְׁלָפֵי סַיְפָא לְאַפָּנָאָה לְוָת מַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְלָא יְכִילוּ׃ 27 וּנְסִיבַ֫ת בְּרֵיהּ בּוּכְרָא דַּעֲתִיד
דִּימְלוֹךְ תְּחוֹתוֹהִי וְאַסְּקֵיהּ עֲלְתָא עַל שׁוּרָא וַהֲוָה רְגַז רַב עַל יִשְׂרָאֵל וְאִסְתַּלָּקוּ
מִנֵּיהּ וְתָבוּ לְאַרְעָא׃

ד

1 וְאִתְּתָא חֲדָא מִנְּשֵׁי תַּלְמִידֵי נְבִיֵּיא מְצַוְחָא קֳדָם אֱלִישָׁע לְמֵימַר עַבְדָּךְ עוֹבַדְיָה בַּעֲלִי מִית
וְאַתְּ יְדַעְתְּ אֲרֵי עַבְדָּךְ הֲוָה דָּחֵיל מִן קֳדָם יְיָ כַּד קְטַלַת אִיזֶבֶל יָת נְבִיֵּיא דַּיְיָ דְּבַר מְנָהוֹן
מְאָה גַּבְרִין וְאַטְמַרְנוּן חַמְשִׁין חַמְשִׁין גַּבְרָא בְּמַעֲרְתָּא וַהֲוָה יָזִיף וּמוֹכֵיל לְהוֹן בְּדֵיל דְּלָא
לֶאוֹכְלָא יַתְהוֹן מִנְכְסוֹהִי דְּאַחְאָב מִן קֳדָם דְּאִנּוֹן אוֹנְסָא וּכְעַן רְשִׁיעָא אָתָא לְמִדְבַּר יָת
תְּרִין בְּנֵי לֵיהּ לְעַבְדִין׃ 2 וַאֲמַר לֵהּ אֱלִישָׁע מָה אֶעְבֵּיד לָךְ חֲוִי לִי מָא אִית לָךְ בְּבֵיתָא
וַאֲמַרַת לֵית לְאַמְתָךְ כָּל מִדְּעָם בְּבֵיתָא אֶלָּהֵן מָנָא דְמִשְׁחָא׃ 3 וַאֲמַר אֲזִילִי שְׁאֵילִי לִיךְ מָנִין
מִן בָּרָא מִן כָּל שְׁכֵנָיְכִי מָנִין רֵיקָנִין לָא חֲזָעִירִין׃ 4 וְתֵהֲכִין וְתִנְּיִפִין דָּשָׁא בְּאַפָּיִךְ וּבְאַפֵּי בְרָךְ
וְתִרְכִּין עַל כָּל מָנַיָא דְּאִתְמְלִין וְמָנָא דְאִתְמְלִי תְּסַלְקִין׃ 5 וַאֲזָלַת מִלְוָתֵיהּ וְאַנְפַּת דָּשָׁא
בְּאַפָּהָא וּבְאַפֵּי בְנָהָא אִנּוּן מְקָרְבִין לָהּ מָנַיָא וְהִיא מְרִיקָא מִשְׁחָא׃ 6 וַהֲוָה כְּמִשְׁלַם מָנַיָא
וַאֲמַרַת לְבְרָהּ קְרִיב לִי עוֹד מָנָא וַאֲמַר לָהּ לֵית עוֹד מָנָא וּפְסַק מִשְׁחָא׃ 7 וַאֲתַת וְחַוְיַת
לְגַבְיָא דַיְיָ וַאֲמַר אֲזִילִי זַבְּנִי יָת מִשְׁחָא וְשַׁלְּמִי לְמָרֵי חוֹבְתִיךְ וְאַתְּ וּבְנַיִךְ תִּתְפַּרְנְסִין
מִדִּישְׁתָּאַר׃ 8 וַהֲוָה יוֹמָא וַעֲבַר אֱלִישָׁע לְשׁוּנֵם וְתַמָּן אִתְּתָא רַבְּתָא וְאַתְקִיפַת בֵּיהּ
לְמִכַּל לַחְמָא וַהֲוָה בְּזִמְנָא מְעָרְעִי מְחַפְנִי לְתַמָּן לְמִכַּל לַחְמָא׃ 9 וַאֲמַרַת לְבַעְלָהּ הָא כְעַן
יְדַעְנָא אֲרֵי נְבִיָא דַיְיָ קַדִּישָׁא הוּא מְחַפְנִי לְוָתָנָא תְּדִירָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et urbes destruxerunt, & in omnẽ hæreditatẽ elegantem projecerunt quisque lapidem suum & impleverunt illam, & omnes scaturigines aquarum obturaverunt, & omnes arbores pulchras eruerunt, quousque non relictꝰ est lapis in urbe quẽ non destruxerint: & circuierunt fundibularii & percusserunt eam. Et vidit rex Moab quòd prævalerent in se belligerantes, & accepit secum septingentos viros educentes gladium, ut converteret se ad regem Edom, & non potuerunt. Et accepit filium suũ primogenitum, qui futurus erat ut regnaret pro eo, & obtulit eum holocaustum super murum: & fuit indignatio magna super Israel, & ascenderunt ab eo, & redierunt in terram.

CAP. IV.

ET mulier una de uxoribꝰ discipulorũ prophetarum clamavit ad Elisagh dicendo: Servus tuus Gobadiah maritus meus mortuus est, & tu nôsti quòd servus tuus timebat Dñm; *cùm occideret Izebel prophetas Domini, accepit ex iis centũ viros, & abscondit eos, quinquaginta, quinquaginta viros in spelunca, & mutuatꝰ est & aluit eos; ne aleret eos de facultatibus Ahhab, propterea quod essent rapina [acquisita:]* & nunc creditor venit ut accipiat duos filios meos sibi in servos. Et dixit illi Elisagh: Quid faciam tibi? indica mihi, quid est tibi in domo? & dixit: Non est ancillæ tuæ prorsus quicquã in domo, nisi vas olei. Et dixit, Vade pete tibi vasa deforis ab omnibꝰ vicinis tuis, vasa vacua, ne pauca petas. Et eas & claudas januam sup faciẽ tuã & faciẽ filiorũ tuorũ, & fundas in vasa hæc, & vas quod impletũ fuerit amoveas. Et abiit ab eo, & clausit portã sup faciẽ suam & super faciẽ filiorũ suorũ: ipsi adferebant ei vasa, & ipsa infundebat oleum. Et fuit cùm absoluta essent vasa, dixit filio suo: Adfer mihi adhuc vas: & dixit ei: Non *est* amplius *vas*, & defecit oleũ. Et venit & indicavit prophetæ Dñi: & dixit Vade, vende oleũ, & exsolve dño debiti tui: & tu & filii tui alamini de eo quod relinquetur. Et fuit die quadã, transiit Elisagh in Sunẽ, & ibi erat mulier timens peccata, et apprehendit eũ ut comederet panẽ: et erat tempore quo transibat, divertebat illuc ut comederet panem. Et dixit marito suo: Ecce nunc cognovi quòd propheta Domini sanctus est iste divertens ad nos semper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܐܢܘܢ ܫܝܫ̈ܐ ܘܟܠ ܡ̈ܐ ܛܒ̈ܐ ܡܠܘ ܒܟ̈ܠ ܚܕ ܓܠ̈ܐ ܘܣܬܡܘ ܟܠ ܡ̈ܐ ܕܒܪ̈ܐ ܘܟܠ ܐ̈ܝܠܢ̈ܐ ܛܒ̈ܐ ܩܨ̈ܘ ܒܟ̈ܠ ܚܕ ܐ̈ܒܢ̈ܐ ܕܟ̈ܠ ܚܕ ܩܪ̈ܝܬ̈ܐ ܒܩ̈ܝܪ̈ܐ ܒܟ̈ܠ ܚܕ ܩ̈ܝܪ

מלכים ב : ד

10 נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִיַּת־קִיר קְטַנָּה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה
, nos ad *ipsum veniendo in* ,erit Et .candelabrum & ,sellam & ,mensam &
וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ
ad declinavit & illuc venit & ,dies Fuitque .illuc declinabit
11 יָסוּר שָׁמָּה : וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסַר אֶל־
Voca : suũ puerum Ghechazi ad Dixitque .ibi requievit & ,cœnaculũ
12 הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכָּב שָׁמָּה : וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא
: ei Dixitque .*ejus facies ad* stetit & ,eam vocavit & : hanc Sunamitem
13 לַשּׁוּנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא לָהּ וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו : וַיֹּאמֶר לוֹ
trepidatione omni *nos ad trepidãsti* Ecce ,eam ad nunc Dic
אֱמָר־נָא אֵלֶיהָ הִנֵּה חָרַדְתְּ עָלֵינוּ אֶת כָּל־הַחֲרָדָה
,regem ad tibi loquendũ *ad* est Num ? tibi *faciendum ad* quid : ista
הַזֹּאת מֶה לַעֲשׂוֹת לָךְ הֲיֵשׁ לְדַבֶּר־לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ
habitans ego mei populi medio In :dixit & ? exercitus principem ad vel
אוֹ אֶל־שַׂר הַצָּבָא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יֹשֶׁבֶת :
Equidem : Ghechazi dixit & ? ei faciendum ad quid Et : dixit Et
14 וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אָבָל
vocavit Et .eam Voca : ait Et .senex ejus vir & ,ei non filius
15 בֵּן אֵין לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן : וַיֹּאמֶר קְרָא לָהּ וַיִּקְרָא
tempus secundùm istud tempus statutum Ad : dixit Et .ostio in stetit & ,eam
16 לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפָּתַח : וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת
vir mi domine Ne : ait Et .filium *amplexans tu fueris ea*
חַיָּה אַתְּ חִבְקֶת בֵּן וַתֹּאמֶר אַל־אֲדֹנִי אִישׁ
peperit & ,mulier concepit Et .*tuam ancillam in* mentiaris ne ,Dei
17 הָאֱלֹהִים אַל תְּכַזֵּב בִּשְׁפִחָתֶךָ : וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד
fuerat locutus quod ,vitæ tempus juxta ipsum tempus *statutum* ad ,filium
בֵּן לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר
est egressus & ,*dies* fuit Et .*vatis evasit grandis* Et .Elisaah eam ad
18 אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע : וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא
: suum patrem ad dixit Et .messores ad ,suum patrem ad
אֶל־אָבִיו אֶל־הַקֹּצְרִים : וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו
ad eum Tolle : puerum ad Dixitque .meum caput ,meum Caput
רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ שָׂאֵהוּ אֶל־
sedit Et .suam matrem ad eum adduxit & eum Tulitque .suam matrem
20 אִמּוֹ : וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב
,ascendit Et .est mortuus & ,meridiem ad usque ejus genua super
עַל־בִּרְכֶּיהָ עַד־הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת : וַתַּעַל
,eum super clausit & ,Dei viri lectum super eũ fecit accumbere &
וַתְּשַׁכֵּב־הוּ עַל־מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ
obsecro Mitte : ait & ,suum virum *ad* Vocavitque .est egressa &
22 וַתֵּצֵא : וַתִּקְרָא אֶל־אִישָׁהּ וַתֹּאמֶר שִׁלְחָה־נָּא
ad usque curram & ,*asinarum* unam & ,pueris è unum mihi
לִי אֶחָד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֹנוֹת וְאָרוּצָה עַד־
vadens tu Cur ; dixit Et .revertar & ,Dei virum
23 אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאָשׁוּבָה : וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכֶת
.Pax ; dixit & : sabbatum nec ,*mensis* non Hodie ? eum ad
אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם :
ne ,vade & ,Duc : *suum* puerum ad dixitque ,asinam stravit Et
24 וַתַּחְבֹּשׁ הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָהּ נְהַג וְלֵךְ אַל־
venit & ,ivit Et .tibi dixero nisi ,equitando *me* moreris
תַּעֲצַר־לִי לְרַכֵּב כִּי אִם־אָמַרְתִּי לָךְ : וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא
videre secundùm ,fuit Et .Carmel montem *ad* Dei virum ad
25 אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת
: suũ puerum Ghechazi ad dixit & ,contra è illam Dei *virum*
אִישׁ־הָאֱלֹהִים אוֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ
,ejus occursum in obsecro curre Nunc .illa Sunamitis Ecce
26 הִנֵּה הַשּׁוּנַמִּית הַלָּזוֹ : עַתָּה רֹוץ־נָא לִקְרָאתָהּ
? nsto pax Num ? tuo viro pax Num ? tibi pax Num : ei dic &
וֶאֱמַר־לָהּ הֲשָׁלוֹם לָךְ הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיָּלֶד
.Pax : dixit &
וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם :

REGUM II. Versio VULG. LAT.

10 Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, & ponamus ei in eo lectulum, & mensam, & sellã, & candelabrũ, ut cùm venerit 11 ad nos, maneat ibi. Factâ est ergò dies quædam, & veniens divertit in cœnaculum, & re- 12 quievit ibi. Dixitq; ad Giezi puerũ suũ, Voca Sunamitidẽ istam. Qui cùm vocâssẽt eam, 13 & illa stetissẽt corã eo, Dixit ad puerũ suũ, Loquere ad eã; Ecce, sedulè in omnibus ministrâsti nobis, quid vis ut faciam tibi? numquid habes negotiũ, & vis ut lòquar regi, sive principi militiæ? Quæ respondit, In medio populi mei habito. Et ait, Quid ergò vult ut 14 faciam ei? dixitque Giezi; Ne quæras: filiũ enim non habet, & vir ejꝰ senex est. Præcepit 15 itaq; ut vocaret eam: quæ cùm vocata fuissẽt, & stetissẽt ante 16 ostiũ, Dixit ad eam; In tempore isto, & in hac eadẽ hora, si vita comes fuerit, habebis in utero filiũ. At illa respondit; Noli, quæso, domine mi, vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ. 17 Et concepit mulier, & peperit filiũ in tempore, & in hora eadem, quâ dixerat Eliseus. Crevit autem puer. Et cùm essẽt 18 quædã dies, & egressus issẽt ad patrem suũ, ad messores, Ait 19 patri suo; Caput meũ doleo, caput meum doleo. At ille dixit puero; Tolle, & duc eum 20 ad matrem suam. Qui cùm tulissẽt, & duxissẽt eum ad matrem suam, posuit eum illa super genuà sua usque ad meridiem, & mortuus est. Ascendit autẽ, & collocavit eum super lectulũ hominis Dei, & clausit 22 ostium: & egressa, Vocavit virum suum, & ait; Mitte mecum, obsecro, unum de pueris, et asinam, ut excurram usque ad hominem Dei, et revertar. Qui ait illi, Quam ob causam 23 vadis ad eum? hodiè non sunt Calendæ, neque Sabbatum. Quæ respondit, Vadam. Stravitque asinã, et præcepit puero; Mina, et propera, ne mihi moram facias in eundo: et hoc 24 age & præcipio tibi. Profecta est igitur, et venit ad virum Dei in montem Carmeli: cúmque vidissẽt eam vir Dei ecntrà, ait ad Giezi puerum suum; Ecce Sunamitis illa. Vade ergò in occursum ejus, et dic ei; Recténe agitur 25 circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum? Quæ respondit, Rectè.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ 11 ἐκκλινεῖ ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Καὶ εἶπε 12 πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ, Κάλεσόν μοι τὴν (α) Σωμανίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῦ. 13 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἶπον δὴ πρὸς αὐτὴν, Ἰδοὺ ἐξέστησας (β) ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγῳ σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν, 14 Ἐν μέσῳ (γ) λαῦ ἐγώ εἰμι οἰκῶ. Καὶ (δ)εἶπε πρὸς Γιεζὶ, Τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ, Καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ (ε) 15 αὐτῆς πρεσβύτης. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν. Καὶ εἶπεν (ζ) 16 Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτὴν, Εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιλημφῇ υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, Μὴ (η) κύριε, μὴ ψεύσῃ τὴν δούλην σου. Καὶ ἐν γαστρὶ 17 ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν (θ) Ἐλισαιέ. Καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῦ πρὸς τοὺς 19 θερίζοντας, Καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῦ, Τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα 20 (ι) αὐτῦ. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶ γονάτων 21 αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε. Καὶ (κ) ἀνελίξασαν αὐτὸ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τῦ ἀνθρώπου τῦ θεῦ· καὶ ἀπέκλεισε κατ' αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε, Καὶ ἐκάλεσε τὸν 22 ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τῦ ἀνθρώπου τῦ θεῦ, καὶ ἐπιστρέψω. Καὶ εἶπε, Τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς 23 αὐτὸν σήμερον; οὐ νεομηνία οὐδὲ σάββατον. ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη. Καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον, καὶ 24 εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον (λ) αὐτῦ, Ἄγε, πορεύου, μὴ † ἐπόχῃς μοι τῦ ὁδηγεῖσθαι ἐὰν εἴπω σοι. δεῦρο καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τῦ θεῦ εἰς ὄρος τὸ (μ) Καρμήλιον. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τῦ ἀν- 25 θρώπου τῦ θεῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν (ν) Ἐλισαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ, (ξ) Ἰδοὺ δὴ ἡ Σω- 26 μανίτις ἐκείνη. Νῦν δραμοῦμαι (ο) εἰς ἀπαντὴν αὐτῆ, καὶ (π) ἐρεῖς, Ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; ἡ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη.

Faciamus, quæso, ei cœnaculum, locum (f) parvum, & ponamus ei ibi lectum, & mensam, & sellam, & candelabrum. Et evit, in ingrediendo ad nos, divertet illuc. Et facta est dies, & intravit illuc, & divertit in cœnaculum, & dormivit ibi. Et dixit ad Giezi puerum suum; Voca mihi Somanitem hanc. Et vocavit eam: & stetit coram eo. Et dixit ad eum; Dic nunc ad eam; Ecce (g) trepidásti nobis omnem trepidationẽ hanc: Quid oportet facere tibi? Si est verbum tibi ad regem, vel ad principem virtutis? At illa dixit, In medio populi (h) ego quidem habito. Et dixit ad Giezi, Quid oportet facere ei? Et dixit Giezi puer ejus, Et profectò filius non est ei: & vir ejus senex. Et vocavit eam: & stetit apud ostium. Et dixit Elisæe ad eam; In tempore hoc, (i) sicut hora, vivens tu, habens in utero filium. At illa dixit; Nou (k) domine, non fallas ancillam tuam. Et in- 17 utero concepit mulier, & peperit filium in tempore isto, sicut hora, viveus, quemadmodùm locutus erat ad eam Elisæe. Et 18 crevit puer. (l) Et factum est quando egressus est ad patrem suum, ad metentes, Et dixit ad 19 patrem suum; Caput meum, caput meum. Et dixit puero, Tolle illum ad matrem suam. Et 20 tulit eum ad matrem ejus, & cubuit super genua ejus usque ad meridiem, & mortuus est. Et extulit eum, & cubare fe- 21 cit eum super lectum hominis Dei: & clausit super eum, & egressa est, Et vocavit virum 22 suum, & dixit; Mitte, quæso, mihi unum puerorum & unam asinarum: & curram usque ad hominem Dei, & revertam. Et 23 dixit; Quid, quòd tu vadis ad eum hodie? non Neomenia, neque Sabbatum. Ipsa autem dixit, Pax. Et instravit asinam, 24 & dixit ad puerum suum; Age, vade, nè cessâris mihi ad insecendendum, quocunque dixero tibi. Heus, & ibis, & venies ad hominem Dei in montem Carmelium. Et ivit, & venit 25 usque ad hominem Dei in montem. Et factum est, ut vidit Elisæe venientem eam; & dixit ad Giezi puerum suum; Ecce nunc Somanites illa: Nunc cur- 26 re in occursum ejus, & dices; Pax tibi, vel pax viro tuo, vel pax (m) puerulo? At illa dixit, Pax.

MS.A. (α) Σωμανίτιν (β) ἡμᾶς (γ) λαῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ. (δ) εἶπον, Τί (ε)αὐτῆς *ἔκ ἔστιν πρεσβύτης. καὶ εἶπεν, Κάλεσον αὐτήν. Καὶ ἐκάλεσεν (ζ) Ἐλισαιὲ (η)κύριε ἄνθρωπε τῦ θεῦ, μὴ (θ) Ἐλισαιέ. (ι) αὐτῦ.* καὶ ἐκοιμήθη (κ) ἤνεγκεν (λ) ἑαυτῆς, †ὀδηγεῖς (μ) Καρμήλιον.* καὶ ἐγένετο (ν) Ἐλισαιὲ (ξ) Ἰδοὺ ἡ (ο) εἰς ἀπάντησιν (π) ἐρεῖς, Εἰρήνη σοι, * εἰρήνῃ τῷ (ρ) εἰρήνη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 נַעֲבִיד כְּעַן עֲלִיַּת כֻּתְלָא זְעִירָא וְנִתְקֹן לֵיהּ תַּמָּן אִתַּר עַרְסָא וּפַתּוּרָא וְכוּרְסְיָא וּמְנָרְתָּא
11 וִיהֵי בְּמֵיתוֹהִי לְוָתָנָא יְתֵפֵּנִי לְתַמָּן : וְהָוָה יוֹמָא וְעַל לְתַמָּן וְזַר לְעֵילְתָא וְשַׁכִּיב תַּמָּן : וְאָמַר
12 לְגֵחֲזִי עוּלֵימֵיהּ קְרֵי לְשׁוּנַמִּיתָא הָדָא וְקָרָא לָהּ וְקָמַת קֳדָמוֹהִי : וַאֲמַר לֵיהּ אֱמַר כְּעַן
13 לַהּ הָא עַסְקָתָא לָנָא יַת כָּל עָסְקָא הָדָא מָה לְמֶעְבַּד לָךְ הַפְתְגַם אִית לָךְ לְמַלָּלָא עִם
מַלְכָּא אוֹ עִם רַב חֵילָא וַאֲמַרַת בְּנוֹ עִסְקֵי אֲנָא מְסוֹבְרָא : וַאֲמַר וּמָה לְמֶעְבַּד לַהּ
14 וַאֲמַר גֵּחֲזִי בְּקוּשְׁטָא בַּר לֵית לַהּ וּבַעֲלַהּ סִיב : וַאֲמַר קְרֵי לַהּ וּקְרָא לַהּ וְקָמַת בִּתְרָעָא :
15 וַאֲמַר לְוֹמְנָא הָדֵין כְּעִדָּן דַּאֲתוֹן קַיְמִין תְּהֵא מְחַבְּקָא בְּרָא וַאֲמַרַת בְּבָעוּ רִבּוֹנִי נְבִיָּא
16 דְיָי לָא יְכַדֵּיב פִּתְגָמָךְ בְּאַמְתָךְ : וְעַדְיַאת אִתְּתָא וְיָלְדַת בַּר לְוֹמְנָא הָדֵין כְּעִדָּן דְּהֵיא
17 קַיְמָא כְּדִי מַלֵּל עִמַּהּ אֱלִישָׁע : וּרְבָא רַבְיָא וַהֲוָה יוֹמָא וּנְפַק לְוָת אֲבוֹהִי לְוָת חָצְדַיָּא :
18 וַאֲמַר לַאֲבוֹהִי רֵישִׁי רֵישִׁי וַאֲמַר לְעוּלֵימָא סַבְּרֵי אוֹבִילֵיהּ לְאִמֵּיהּ : וְנָסְבֵיהּ וְאוֹבִילֵיהּ
19 לְאִמֵּיהּ וִיתֵיב עַל בִּרְכָּהָא עַד עִדָּן טְהָרָא וּמֵית : וּסְלִיקַת וְאִשְׁכְּבֵיהּ עַל עַרְסָא דְנְבִיָּא
20 דְיָי וְאִנְפַּת בְּאַפּוֹהִי וּנְפַקַת : וּקְרַת לְבַעְלַהּ וַאֲמַרַת שַׁדַּר כְּעַן לִי חַד מִן עוּלֵמַיָּא וְחַדָּא
21 מִן אָתְנַיָּא וְאֶתְמְטֵי לְוָת נְבִיָּא דְיָי וְאֶתְיֵב : וַאֲמַר מָא דֵין אַתְּ אָזְלַת לְוָתֵיהּ יוֹמָא דֵין לָא
22 יָרֵחַ וְלָא שַׁבְּתָא וַאֲמַר שְׁלָם : וּרְעוּת אִתְּתָא וַאֲמַרַת לְעוּלֵימָא דְבַר וְאִזֵיל לָא
23 תְּרַחוֹק עֲלַי לְמִרְכַּב אֶלָהֵן כַּד אֵימַר לָךְ : וַאֲזַלַת וַאֲתַת לְוָת נְבִיָּא דְיָי לְטוּר כַּרְמֶלָא
וַהֲוָה כַּד חֲזָא נְבִיָּא דְיָי יְתָהּ מְקַבֵּיל וַאֲמַר לְגֵחֲזִי עוּלֵימֵיהּ הָא שׁוּנַמִּית דֵיכִי :
24 כְּעַן רְהוֹט כְּעַן לְקַדְמוֹתָהּ וְאֵמַר לָהּ הַשְׁלֵם לֵיךְ הַשְׁלֵם לְבַעְלֵיךְ הַשְׁלֵם לְרַבְיָא
וְאֶמְרַת שְׁלֵם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Faciamus quæso cœnaculum muri parvum, & componamus illi ibi locũ 10
cubilis, & mensam, & sedem & candelabrum: & erit cùm venerit ad nos,
divertet illuc. Et fuit die quadam, intravit eò, et declinavit ad cœnacu- 11
lum, & cubuit ibi. Et dixit ad Gehhazi puerum suum; Voca Sunamithen 12
hanc: & vocavit illam, & stetit ante eum. Et dixit illi; Dic nunc ei: Ecce 13
negociata es nobis omne negocium hoc; quid vis ut faciam tibi? num verbum est tibi ut proloquar eum rege aut cum magistro exercitus? & dixit:
In medio negociorum populi mei ego sustentor. Et ait: Et quid est ut fa- 14
ciam illi? & dixit Gehhazi: In veritate filius non est ei, & maritus ejus senex est. Et dixit; Voca illam: & vocavit illam, & stetit in porta. Et dixit: 15
In tempore hoc secundùm tempus quo superstites eritis, amplexaberis fi- 16
lium: & dixit; Obsecro domine mi propheta Dñi, ne mendax sit verbum
tuum ancillæ tuæ. Et concepit mulier, & peperit filium in tempore hoc 17
secundùm tempus quo fuit vivens, quod locutus fuerat cum illa Elisagh. 18
Et crevit puer, & fuit die quadam, exivit ad patrem suum ad messores. Et 19
dixit patri suo; Caput meum, caput meum: & dixit puero [*cuidam*;] Accipe
illum, & defer eum ad matrem suam. Et accepit illum & detulit eum ad 20
matrem suam, & sedit super genua ejus usque ad tempus meridiei, & mortuus est. Et ascendit & collocavit eum super lectum prophetæ Domini, & 21
clausit ostium contra faciem ejꝰ, & exivit. Et vocavit maritũ suum, & 22
dixit: Mitte, obsecro, mihi unum de adolescentibꝰ & unam de asinabus, ut
perveniam usq; ad prophetam Domini, & redibo. Et dixit: Quare vadis 23
ad eum hodie? non est neomenia nec sabbathum: & dixit; Pax. Et stravit 24
asinam, & dixit puero suo: Duc & ambula, ne moleſtes me ut equitem, nisi
cùm dixero tibi. Et ivit & venit ad prophetam Dñi in montem Gharmela: & fuit cùm vidisset propheta Dñi illam è regione, dixit ad Ghehazi puerum suum: Ecce Sunamithen istam. Nunc quæso curre nunc in 26
occursum ejus, & dic illi: Num pax est tibi? num pax marito tuo? num
pax infanti? et dixit: Pax.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܢܥܒܕ ܥܠܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ ܘܢܣܡ ܠܗ ܬܡܢ ܘܟܪܣܐ ܘܫܪܓܐ ܘܢܗܘܐ ܒܐܬܪ ܕܡܐ ܢܬܐ ܠܢ ܢܥܠ ܬܡܢ
11 ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܚܕ ܘܥܠ ܠܥܠܝܬܐ ܘܫܟܒ ܬܡܢ * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ ܘܫܟܒ ܒܥܠܝܬܐ
12 ܘܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܩܪܝ ܠܫܘܢܡܝܬܐ ܗܕܐ * ܘܩܪܝ ܠܗ ܘܩܡܬ ܩܕܡܘܗܝ
13 ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܗܫܐ ܚܫܬ ܠܢ ܟܠ ܗܕܐ ܚܫܬܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܟ * ܗܠ ܐܝܬ ܠܟ
ܡܠܬܐ ܠܡܐ ܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܐܘ ܠܪܒ ܚܝܠܐ ܐܡܪ ܠܐ ܒܬܘܟ ܥܡܝ ܐܢܐ ܝܬܒ
14 ܘܐܡܪ ܡܢܐ ܗܝ ܐܡܪ ܓܚܙܝ ܐܦ ܒܪ ܠܗ ܠܗ ܐܝܬ ܘܒܥܠܗ ܣܒ ܗܘܐ * ܘܐܡܪ
15 ܩܪܝ ܠܗ ܘܩܪܝ ܠܗ ܘܩܡܬ ܒܬܪܥܐ * ܘܐܡܪ ܩܪܝ ܠܗ ܘܩܪܝ ܠܗ ܘܐܬܬ ܠܬܪܥ
16 ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ
17 ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ
ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ
18 ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ
19 ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ
20 ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ
21 ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ
22 ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ
23 ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ
24 ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ
25 ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ
ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ
26 ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ
ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܪܝ ܐܕܢܝ ܠܐ ܬܟܕܒ ܒܐܡܬܟ ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܗ ܘܐܡܪ

10 Paremus ei cœnaculum parvũ, & ei ponamus ibi lectum, mensam, sedem, atque candelabrum; ut cùm ad nos venerit, illuc divertat.
11 Factum est igitur quodam die, ut cùm venisset illuc, divertisseque in cœnaculum illud,
12 ibique dormîsset; Diceret ad Gahzi discipulum suum, Voca Silumitidem istam: quæ advocata, stetit coram eo: Dixitque ad eam,
13 Ecce tu tantam nobis exhibuisti reverentiam; quid expedit tuâ causâ facere? occurrítne aliquid, de te dicendum regi, aut principi militiæ. Quæ respondit, Commodè in medio
14 populi mei ego habito. Tum dixit, Quid faciam illi? Ait illi Gahzi, Profectò filium non habet, & maritus ejus jam senuit. Dixit
15 ille, Voca eam: vocavitque eam: & cùm stetisset ad ostium, Dixit ad eam, hâc istâ tem-
16 pestate, te vivente, amplexatura es filium. Quæ dixit, Ne domine mi, propheta Dei, ne
17 fallas ancillam tuam. Concepit ergò mulier, peperitque filium eâdem illâ tempestate, ipsâ vivente, quemadmodum dixerat ei Elisæus.
18 Cúmque puer adolevisset, contigit quodã die ut egrederetur ad patrem suum, ad messores.
19 Diceretque patri suo, Caput meum, caput meum. Et ille ad puerum *quendam* ait, Gestato *eum*, & defer to eum ad matrem suam. Ge-
20 stavit ille puerum, retulitque eum ad matrem ipsius; & cùm sedisset super genua ipsius ad
21 meridiem usque, mortuus est. Illa verò sublatum collocavit in lecto prophetæ Dei, clausisque circa eum *foribus*, egressa est: Et advo-
22 cato marito suo dixit, Mitte ad me unum ex pueris, & asinam unam; ut perveniam usque
23 ad prophetam Dei. Qui dixit illi, Cur ires ad eum hodie, cùm nec sit initium mensis, nec sabbatum? præcepit tamen Silumitis, & straverunt ei asinam. Tum dixit puero, Duc, &
24 perge; ne interrumpas sessionem meam *in asina*, nisi dixero tibi. Contulit ergò se ad pro-
25 phetam Dei in montem Charmelum: cúmque propheta Dei procul vidisset eam, dixit ad Gahzi discipulũ suũ, Ecce Silumitis est hæc:
26 Curre igitur in occursum ejus, & dic illi, Valéne tu? valétne maritus tuus? valétne puer? quæ respondit, Bene est.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * فلنصنع الآن له عليّة صغير * ونجعل له فيها سريرًا ومائدة وكرسيًّا ومنارة * حتى يكون
11 عندنا كلما اتانا يأوي فيها * فجاء في بعض الايام الى هناك * وصار الى تلك العليّة *
12 وانضجع فيها * فقال النبي لجاريه خادمه * ادعوا هذه السونميّة * فدعاها ووقف بين
13 يديه * وقال له * قل لها ما بالك فعلت الينا هذا القلق كلّه * كما تبين ان نصنع في امرك *
فهل لك من حاجة أكلّم فيها الملك او رئيس الجيش * فقالت * انا في جملة قومي مقيمة * ولي
14 اسوتهم فيما يدوهم * فقال * فما اصنع في امرها * فقال جاريه * اكفيه فما تطلب فانها لا ابن
15 لها ويعلها شيخ * فقال له * ادعوها * فوقفت على الباب * فقال لها * في مثل هذا الآوان وهذا
16 الوقت الذي انتم قيام فيه تعانقون ابنا * فقالت * الا يا سيدي يا رسول الله * فلا تكذب من
17 بدوتك امتك * وحملت المرأة وولدت ابنا في اوان الزمان والوقت الذي خاطبها فيه الدسع *
18 * ودنا الصبي ومضى الى ابيه وهو مع الحصادين * فقال لأبيه راسي راسي * فقال للغلام *
19 وديه الى امه * فاخذ الغلام وجاء به الى امه واقام على ركبتها الى وقت الظهر ومات *
20 * واطلعه واضجعه على سرير نبي الله * واغلق دونه ومضى * ووجهت الى بعلها ان ابعث
21 لي باحد الغلمان * ومعه احدى الاتن * لاسرع نحو نبي الله وارجع * فقال لها * لماذا تمضي اليه
22 في يومك هذا * ولا هو رأس الشهر ولا بطلان * فقالت * سلامًا * فاسرجت الاتان * وقالت لغلامها *
23 اعص * وامضي ولا تبطئ علي في الركوب حتى اقول لك * ومضت حتى جاءت الى نبي الله الى جبل
24 الكرمل * فلمّا راها رسول الله تحاديه * قال لجاريه * هودا السونميه * الآن احضر لاستقبالها
25 سائلًا عن سلامتها وسلامة بعلها وسلامة ولدها * ففعل * فقالت خيرًا *

10 *Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, &* in eo ponamus illi lectum, mensam, sellam, & candelabrum; ut cùm ad nos advenerit, hospitetur in eo. Quodam
11 ergò die eò veniens, recepit se in cœnaculum illud, & cubavit in eo. Tum di-
12 xit propheta ad Gahzi ministrum suum, Voca Sunamitidem istam: cúmque vocásset eam, stetit ipsa coram eo. Dixit ad
13 eum rursus, Dic illi, Quo consilio usa es erga nos tantâ solicitudine? quonam pacto cupis agamus tui causâ? Habésne aliquod negotium pro quo regem aut principem exercitûs alloquar? Ait illa, Inter communitatem concivium meorum commoror, quibuscũ æqualis est mihi fortuna in casibus eorũ. Dixit, Quid ergò fa-
14 ciã causâ ipsius? Respondit Gahzi, Quod revera postulat, est quòd prolem non habet, & maritus ejus senex est. Ait illi, Vo-
15 ca eam; & cùm illa stetisset ad ostium,
16 Dixit ad eam, Consimili tempore, & consimili momento quo præsentes estis, amplexaberis filiũ. Quæ dixit, Ne quæso mi domine, O Apostole Dei, ne fraudes prophetiâ tuâ ancillã tuã. Concepit itaq;
17 mulier, peperitq; filiũ puncto temporis ac momenti quod prædixerat ei Elisæus.
18 Deinde crevit puer, abiitq; ad patrem suũ
19 cũ messoribus existentem. Mihi dixit patri suo, Caput meũ, caput meũ doleo. Ait ille juveni cuidam, Perduc eum ad matrem
20 suum. Tulitq; eum juvenis, & adduxit eum ad matrem ipsius; cúmq; mansisset super ejus genua usq; ad tempus meridianũ, mortuus est. Tunc illa sursũ dejor-
21 tans eũ, composuit eũ super lectũ prophetæ Dei, clausâque post eum januâ abiit,
22 Misitque ad maritũ suũ hisce mandatis, Mitte ad me unũ ex adolescentibus, & cũ eo unam asinarũ, ut eam celeriter ad
23 prophetã Dei, & revertar. Dixit ad eã, Cur ires ad eum hodiernâ die, cùm neque Kalendæ sint, neque feria? Ait illa, Valetu instravit asinã, Dixitque adolescenti
24 suo, Surge, & vade nec me compellas ad equitandum, quoad dicã tibi. Et profecta
25 pervenit ad prophetã Dei in montẽ Charmelum. Cùm autẽ vidisset eã missus Dei ex adverso sui, dixit ad Gahzi, Ecce Sunamitidem illã: Curre modò obviàm illi
26 interrogaturus de valetudine ipsius, valetudine mariti sui, & valetudine filii sui: quod cùm is fecisset respondit illa, Rectè.

מלכים א: ד

apprehendit & ,montem *ad* Dei virum ad venit Et
27 וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הָהָר וַתַּחֲזֵק
vir Dixitque .eam *expellendam ad* Ghechazi accessit Et .ejus pedes *in*
בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהַרְפֹּתָהּ וַיֹּאמֶר אִישׁ
Dominus & ,ei amara ejus anima quia ,eam Dimitte : Dei
הָאֱלֹהִים הַרְפֵּה לָהּ כִּי־נַפְשָׁהּ מָרַת־לָהּ וַיהוָה
petivi Nunquid : ait Et .mihi indicavit non & ,me à celavit
הֶעְלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי׃ 28 וַתֹּאמֶר הִשְׁאַלְתִּי
? me *reddas securam* Ne ,dixi non Nunquid ? meo domino à filium
בֵן מֵאֵת אֲדֹנִי הֲלוֹא אָמַרְתִּי לֹא תַשְׁלֵהַּ אֹתִי׃
meum *scipionem* tolle & ,tuos lumbos Accinge : Ghechazi ad Dixitque
29 וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲנֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי
cim & : *ei benedixeris* non ,*virum* inveneris Si .vade & ,tua manu in
בְיָדֶךָ וְלֵךְ כִּי תִמְצָא־אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְכִי־
facies super meũ *scipionem* pones & : ei respondebis non ,*vir* *tibi benedixerit*
יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל־פְּנֵי
si ,tua anima vivit & ,Dominus Vivit : pueri mater dixit Et .pueri
הַנָּעַר׃ 30 וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־
transivit Ghechazi Et .eam post ivit & ,surrexit Et .te dimisero
אֶעֱזָבְךָ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ׃ וְנַחֲזִי עָבַר
,vox non & ,pueri *facies* super *scipionem* posuit & ,*eorũ facies ad*
לִפְנֵיהֶם וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּשְׁעֶנֶת עַל־פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין קוֹל
: dicendo ,ei nunciavit & ,ejus occursum in est reversus Et .attentio nec
וְאֵין קָשֶׁב וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר
ecce & ,domum in Elisaah est ingressus Et .puer *est expergefactus* Non
לֹא־הֵקִיץ הַנָּעַר׃ 32 וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה וְהִנֵּה
clausit & ,est ingressus Et .ejus lectum super jacebat mortuus puer
הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב עַל־מִטָּתוֹ׃ 33 וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר
,ascendit Et .Dominum ad oravitque ,*ipsos ambos* super ostium
הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה׃ 34 וַיַּעַל
suos oculos & ,ejus os super suum os posuitque : puerum super incubuit &
וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו וְעֵינָיו
: eum super se *prostravit* & ,ejus *volas* super suas *volas* & ,ejus oculos super
עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו
domo in deambulavit & ,est reversus Et .*infantis* caro est calefacta &
35 וַיָּחָם בְּשַׂר הַיֶּלֶד׃ וַיָּשָׁב וַיִּלֶךְ בַּבַּיִת
fternutavit Et .eũ super se *prostravit* &,ascẽdit &,illuc semel & ,huc semel
אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזֹּרוּ
Vocavitque .suos oculos puer aperuit & : vices septem ad usque puer
36 הַנַּעַר עַד־שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר אֶת־עֵינָיו׃ וַיִּקְרָא
, *eam* vocavit & : hanc Sunamiten *ad* Voca ; dixit & ,Ghechazi ad
אֶל־גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשֻּׁנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶהָ
super *cecidit* & ,venit Et .tuum filium Tolle : ait Et .eum ad venitque
37 וַתָּבֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בִנֵךְ׃ וַתָּבֹא וַתִּפֹּל עַל־
.est egressa & ,suũ filium tulitque ; terrã super se incurvavit &,ejus pedes
רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא׃
prophetarum filii & ,terra in fames & :Ghilghal in est reversus Eliſaah Et
38 וֶאֱלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה וְהָרָעָב בָּאָרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים
,grandem ollam Dispone :suo puero Dixitque .*ejus faciei ad habitantes*
יְשְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ שְׁפֹת הַסִּיר הַגְּדוֹלָה
, agrum *ad* unus est egressus Et .prophetarum filiis pulmentum coque &
39 וּבַשֵּׁל נָזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים׃ וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל־הַשָּׂדֶה
colocyntidas ea ex collepitque,agreſtem vitem invenit & ,*eruca colligendã ad*
לְלַקֵּט אֹרֶת וַיִּמְצָא גֶפֶן שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַּקְעֻת
: pulmenti ollam in concidit & ,venit & : ſuũ veſtimentũ plenum,agreſtes
שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ וַיָּבֹא וַיְפַלַּח אֶל־סִיר הַנָּזִיד
,fuit Et .*comedendum ad* viris fuderunt Et .cognoverant non etenim
כִּי־לֹא יָדָעוּ׃ 40 וַיִּצְקוּ לָאֲנָשִׁים לֶאֱכֹל וַיְהִי
Mors : dixeruntque ,clamaverunt illi & ,pulmento de *eos comedere ſecundum*
כְּאָכְלָם מֵהַנָּזִיד וְהַמָּה צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת
.comedere potuerunt non & : Dei vir olla in
בַּסִּיר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכְלוּ לֶאֱכֹל׃

Verſio VULG. LAT.

27 Cúmq; veniſſet ad virum Dei in monte, apprehendit pedes ejꝰ : & acceſſit Giezi ut amoveret eam. Et ait homo Dei , Dimitte illã : anima enim ejꝰ in amaritudine eſt, & Dñs celavit à me, & non indicavit
28 mihi. Quæ dixit illi , Numquid petivi filium à dño meo? numquid non dixi tibi , Ne illudas me? Et ille ait ad Giezi; Accinge lumbos tuos, & tolle
29 baculũ meum in manu tua, & vade. Si occurrerit tibi homo, nõ ſalutes eũ : et ſi ſalutaverit te quiſpiã, non reſpondeãs illi : & pones baculũ meũ ſup faciem pueri. Porrò mater pueri ait; Vivit Dñs, & vivit anima tua, non dimittã te. Surrexit ergò,
30 & ſecutus eſt eã. Giezi autem præceſſerat ante eos, & poſuerat baculũ ſup faciẽ pueri, & non erat vox, neq; ſenſꝰ : reverſúſque eſt in occurſũ ejus, & nuntiavit ei, dicens; Non ſurrexit puer. Ingreſſꝰ eſt ergò
31 Eliſeus domum , & ecce puer mortuꝰ jacebat in lectulo ejꝰ : Ingreſſúſq; clauſit oſtiũ ſup ſe, & ſuper puerũ : & oravit ad
32 Dñm. Et aſcendit, et incubuit ſuper puerũ : poſuitq; os ſuũ ſup os ejꝰ, et oculos ſuos ſuper oculos ejꝰ, et manꝰ ſuas ſuper manꝰ ejꝰ : et incurvavit ſe ſup
33 eũ, et calefacta eſt caro pueri. At ille reverſus, deambulavit in domo, ſemel huc atq; illuc: et aſcendit, et incubuit ſuper eum: et oſcitavit puer ſepties, aperuitq; oculos. At ille vo-
34 cavit Giezi, et dixit ei ; Voca Sunamitidem hanc. Quæ vocata, ingreſſa eſt ad eũ. Qui ait, Tolle filiũ tuũ. Venit illa, et
35 corruit ad pedes ejus, et adoravit ſuper terram : tulítq; filiũ ſuũ; et egreſſa eſt. Et Eliſeꝰ reverſus eſt in Galgala. Erat autem fames in terra, et filii prophetarum habitabant coram eo: dixítque uni de pueris ſuis; Pone ollam grandem, et coque pulmentum filiis prophetarum. Et egreſſus eſt unus
36 in agrum ut colligeret herbas agreſtes: invenítque quaſi vitẽ ſylveſtrem, et collegit ex ea colocynthidas agri, et implevit pallium ſuum, et reverſus concidit in ollam pulmenti : neſciebat enim quid eſſet. Infuderunt ergò ſociis, ut comederent; cúmque guſtâſſent de
37 coctione, clamaverunt dicentes ; Mors in olla, vir Dei. Et non potuerunt comedere.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

27 Καὶ ἦλθε (σ) πρὸς Ἐλισαιὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐπραξάσθο τ ποδῶν αὐτοῦ. καὶ ἤγγισεν Γιεζὶ ἀπώσασζ αὐτὼ. καὶ εἶπεν (τ) Ἐλισαιὲ, Ἄφες αὐτὼ, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατόδωσ ἀυ῀ῆ, καὶ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ
28 ἀπήγγελέ μοι. Ἢ ᾔτησάμην ὑὸν παρὰ τοῦ κυρίυ μυ; (υ) ὅτι οὐκ εἶπα, Μὴ πλανήσῃς μετ' ἐμοῦ; Καὶ εἶπεν (φ) Ἐλισαιὲ τῷ
29 Γιεζὶ, Ζῶσαι τ ὀσφῦν συ, καὶ λάβε τ βακλρίαν μυ ἐν τῇ (χ) χερί συ, καὶ δεῦρος, ὅτι ἐὰν ἔυρῃς ἄνδρα οὐκ ἐυλογήσῃς αὐτὸν, καὶ ἐὰν (ψ) ἐυλογήσῃ σε ἀνὴρ οὐκ ἀποκριθήσῃ
αὐτῷ· καὶ ὀπιθήσῃς τ βακλρίαν μυ ὀπὶ πρόσ-
30 ωπον τῶ παιδαρίυ. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τῦ παιδαρίυ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή συ, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη (ω) Ἐλισαιὲ, καὶ
31 ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ Γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ (α) ἀπέθηκε τ βακλρίαν ὀπὶ πρόσωπον τῦ παιδαρίυ· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς
(β) ἀπαντὴν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγελεν αὐτῷ, λέ-
32 γων, Οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον. Καὶ εἰσῆλθεν (γ) Ἐλισαιὲ εἰς τ οἶκον, καὶ ἰδὲ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς (δ) κεκοιμισμένον ἐπὶ τ
33 κλίνυ αὐτῦ· Καὶ εἰσῆλθεν (ε) Ἐλισαιὲ εἰς τ οἶκον, καὶ ἀπέκλεισε τ θύραν κ τ δύο (ζ) ἐυτοῖ, καὶ προσύξατο πρὸς κύριον.
34 Καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον. καὶ ἔθηκε τὸ στόμα (ι) αὐτῦ ὀπὶ τὸ στόμα αὐτῦ, καὶ τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῦ ἐπὶ τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῦ, καὶ τὰς χεῖρας (θ) αὐτῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῦ· καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν,
καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τῦ παιδαρίυ. Καὶ
35 ἐπέστρεψε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ἀνέβη καὶ συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις· καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον
36 τὸς ὀφθαλμὸς (ι) αὐτῦ. Καὶ ἐξεβόησεν (κ) Ἐλισαιὲ πρὸς Γιεζὶ, καὶ εἶπε, Κάλεσον τ (λ) Σωμανίτιν ταύτλω. καὶ ἐκάλεσεν †, καὶ εἰσ-
ῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν (μ) Ἐλισαιὲ,
37 Λάβε τ υὸν συ. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ κ (ν) ἔπεσεν ἐπὶ τὸς πόδας αὐτῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τ γῆν· καὶ ἔλαβε τ υὸν αὐτῆς, καὶ
38 ἐξῆλθε. Καὶ Ἐλισαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλγαλα. καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ (ξ) υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτῦ. καὶ εἶπεν
(ο) Ἐλισαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτῦ, Ἐπίσπασον τ λέβητα τ μέγαν, καὶ ἕψε ἕψεμα τοῖς
39 υἱοῖς τ προφητῶν. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τ ἀγρὸν συλλέξαι ἀειώδ· καὶ ἔυρεν ἄμπελον ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ζωνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς (π) πολύ-
40 την ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον (ρ) αὐτῦ, καὶ ἐνέβλεν εἰς τ λέβητα τῦ ἕψέματος, ὅτι οὐκ ἔγνωσ. Καὶ (σ) ἐνέχεν τοῖς ἀνδράσι φαγεῖν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτὸς ἐκ τῶν
(τ) ἑψέματος, καὶ ἰδὲ ἀνεβόησ, καὶ εἶπαν, Θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τῦ θεῦ· καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

MS.A. (σ) πρὸς † Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) ὅτι εἶπον, (φ) Ἐλισαιὲ (χ) χερί, καὶ (ψ) ἐυλογήσῃ (ω) Ἐλισαιὲ, (α) ἐπέθηκεν (β) ἀπάντησιν (γ) Ἐλισαιὲ (δ) κεκοιμημένον (ε) Ἐλισαιὲ (ζ) αὐτῶν, (η) ἑαυτῆ (θ) ἑαυτῆ (ι) ἑαυτῦ. (κ) Ἐλισαιὲ (λ) Σωμανίτιν † αὐτ, καὶ (μ) Ἐλισαιὲ, Λάβον † (ν) ἐπέπεσεν (ξ) οἱ υἱοὶ (ο) Ἐλισαιὲ (π) τολύπλυ * πλήρες τὸ (ρ) αὐτῦ ἐλθὼν, καὶ ἐνέβλεν (σ) ἐνέχεαν (τ) ἑψήματος,

27 Et venit ad Eliſæe in montem, et apprehendit pedes ejus. Et acceſſit Giezi ad removendam eam. Et dixit Eliſæe, Dimitte eam: quoniam anima ejus tristis amara ei : & Dominus abſcondit à me, & non annuntiavit mihi. At 28 illa dixit, Nunquid poſtulavi filium à domino meo? quia nónne dixi, non decipies mecum? Et di- 29 xit Eliſæe ad Giezi, Accinge lumbum tuum, & ſume baculum meum in manu tua, & vade: quemcunq; inveneris virum, non benedices eum: & ſi benedixerit vir, non reſpondebis ei. Et impo- 30 nes baculum meum ſuper faciem pueri. Et dixit mater pueri; Vivit Dominus, & vivit anima tua, ſi derelinquam te. Et ſurrexit Eliſæe, & ivit poſt eam. Et Giezi 31 tranſiit ante eam, & poſuit baculum ſuper faciem pueri: & non fuit vox, & non fuit auſcultatio. Et reverſus in (η) occurſum ejus, & annuntiavit ei, dicens ; Non eſt expergefactus puer. Et intra- 32 vit Eliſæe in domum: & ecce puer mortuꝰ cubans ſuper lectum ejus. Et intravit Eliſæe in do- 33 mum, & clauſit oſtium ſuper ambos ſe: et deprecatus eſt ad Domi- num. Et aſcendit, & cubuit ſu- 34 per puerum : et poſuit os ſuum ſuper os ejus, & oculos ſuos ſuper oculos ejus, et manꝰ ſuas ſuper (ο) manus ejus. Et (ρ) inflexit ſe ſuper eum: & calefacta eſt caro pueri. Et convertit ſe, & 35 ambulavit in domo hinc, & hinc. Et aſcendit, & (q) curvavit ſe ſuper puerum uſq; ſepties. Et ape- 36 vrait puer oculos ſuos. Et excla- mavit Eliſæe ad Giezi, et dixit; Voca Somanitem iſtam. Et voca- vit, et intravit ad eum. Et dixit Eliſæe, Accipe filium tuum. Et 37 intravit mulier, et cecidit ſuper pedes ejus, et adoravit in terram. Et ſumpſit filium ſuum, et exiit. Et Eliſæe reverſit in Galgala. Et 38 fames in terra : et filii prophetarum ſedebant coram eo. Et dixit Eliſæe puero ſuo; Appone lebetem magnum, et coque coctionem fi- 39 liis prophetarum. Et exiit in a- grum ad colligendum (r) Arioth: et invenit vitem in agro: et colle- git de ea colocyntidam agreſtem, plenum veſtimentum ſuum: et in- jecit in lebetem coctionis; quoni- am non noverant. Et effudit vi- 40 ris ad comedendum. Et factum eſt in comedendo eos de coctione, et ecce exclamaverunt, et dixerunt; Mors in lebete, homo Dei: Et non poterant comedere.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וְאַתַּת לְוָת נְבִיָא דַיְיָ לְטוּרָא וְאַתְקִיפַת בְּרַגְלוֹהִי וְקָרִיב גֵּחֲזִי לְמַדְחֵהּ וַאֲמַר נְבִיָא דַיְיָ
28 שְׁבוֹק מִנֵּהּ אֲרֵי נַפְשֵׁהּ מְרִירָא לֵהּ וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְחַבֵּיָא לִי וְלָא אִתְחַוִּיָא לִי : וַאֲמַרַת
הַשְׁאֵלִית בְּרָא מִן רִבּוֹנִי הֲלָא אֲמָרִית לָךְ אִם מִתְיַהֵיב לִי בַּר קַיָם אִם לָא תְנַסְּפִנִּי יָתִי :
29 וַאֲמַר לְגֵחֲזִי זָרִיז חַרְצָךְ וְסַב חוּטְרִי בִידָךְ וְתֵיזֵל אֲרֵי תַשְׁכַּח גְּבַר לָא תְשָׁאֲלִנֵּהּ בִּשְׁלָמֵיהּ
30 וַאֲרֵי יְשָׁאֲלִנָּךְ בִּשְׁלָמָךְ לָא תְתֵיבִנֵּיהּ וְתָשֵׁוִי חוּטְרִי עַל אַפֵּי רַבְיָא : וַאֲמַרַת אִמֵּיהּ
31 דְּרַבְיָא קַיָם הוּא יְיָ וְחֵי נַפְשָׁךְ אִם אֶשְׁבְּקִנָּךְ וְקָם וַאֲזַל בָּתְרָהָא : וְגֵחֲזִי עֲבַר קְדָמֵיהוֹן וְשַׁוִי
יָת חוּטְרָא עַל אַפֵּי רַבְיָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּמְצִית וְתֵב לְקָדָמוֹתֵיהּ וְחַוִּי לֵיהּ לְמֵימַר לָא
32 אִתְעַר רַבְיָא : וְאָתָא אֱלִישָׁע לְבֵיתָא וְהָא רַבְיָא מִית רְמֵי עַל עָרְסֵיהּ : וְעָל וְאִנַּף דְּשָׁא
33 בְּאַפֵּי תַרְוֵיהוֹן וְצָלִי קֳדָם יְיָ : וְסָלִיק וְשָׁכִיב עַל רַבְיָא וְשַׁוִי פּוּמֵיהּ עַל פּוּמֵיהּ וְעֵינוֹהִי עַל
34 עֵינוֹהִי וִידוֹהִי עַל יְדוֹהִי וְאַלְהֵי עֲלוֹהִי וְחֵם בִּסְרֵיהּ דְּרַבְיָא : וְתֵב וְהַלִיךְ בְּבֵיתָא וּמִנָּא
חֲדָא לְכָא וּמִנָּא חֲדָא לְכָא וְסָלִיק וְאַלְהֵי עֲלוֹהִי וְאִתְמוֹרַךְ רַבְיָא עַד שְׁבַע וּמְנִין וּפְקַח
35 רַבְיָא יָת עֵינוֹהִי : וּקְרָא לְגֵחֲזִי וַאֲמַר קְרִי לְשׁוּנַמִּיתָא הָדָא וּקְרָא לָהּ וַאֲתַת לְקָדָמוֹהִי
36 וַאֲמַר סַבִּי בְרִיךְ : וַאֲתַת וּנְפַלַת קֳדָם רַגְלוֹהִי וְסִגְדַת עַל אַרְעָא וּנְסִיבַת יָת בְּרַהּ וּנְפָקַת :
37 וֶאֱלִישָׁע תָּב לְגִלְגָּלָא וְכַפְנָא בְּאַרְעָא וְתַלְמִידֵי נְבִיָא יָתְבִין קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר לְעוּלֵמֵיהּ
חֲפֵי דּוּדָא רַבָּא וּבַשֵּׁיל תַּבְשִׁילָא לְתַלְמִידֵי נְבִיָא : וּנְפַק חַד לְחַקְלָא לְלַקָּטָא יְרָקִנִין
38 וְאַשְׁכַּח גּוּפְנָא בְחַקְלָא וְלָקִיט מִנֵּיהּ פָּקְעֵי חַקְלָא מְלֵי לְבוּשֵׁיהּ וַאֲתָא וּפְרַס וּרְמָא
לְדוּדָא דְתַבְשִׁילָא אֲרֵי לָא יְדָעוּ : וַאֲרִיקוּ לְגַבְרַיָא לְמֵיכַל וַהֲוָה בְּמֵיכַלְהוֹן מִתַּבְשִׁילָא
40 וְאִנּוּן צַוְחוּ וַאֲמָרוּ מוֹתָא בְּדוּדָא נְבִיָא דַיְיָ וְלָא יְכִילוּ לְמֵיכַל :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et venit ad prophetã Dñi in montẽ, & apprehendit pedes ejus: & acceſſit 27
Gehhazi ut repelleret illam : & dixit propheta Dñi, Ceſſa ab ea, quia
anima ejus amara eſt ei ; & à Dño celatum eſt mihi, nec indicavit mihi.
Et dixit: Nónne petivi filium à domino meo? nonne dixi tibi, Si datur mi- 28
hi filius, vivat ; ſin minus, ne turbes me? Et dixit ad Ghehhazi : Accinge 29
lumbos tuos, & accipe baculum meum in manu tua & vade : quòd ſi inve-
neris virũ, ne roges illi pacem ; quòd ſi petierit tibi pacem quiſpiã, ne re-
ſpondeas illi : & pones baculum meũ ſuper faciem pueri. Et dixit mater 30
pueri : Permanet ipſe Dñs, & vivit anima tua, ſi dimiſero te : & ſurrexit
& ivit poſt illam. Et Gehhazi tranſierat ante eos, poſueratque baculum 31
ſuper faciem infantis, & non erat vox, nec qui attenderet : & rediit in oc-
curſum ejus, & renunciavit illi, dicendo: Non excitatus eſt infans. Et in- 32
greſſus eſt Eliſagh in domum, & ecce infans mortuus jacebat in lecto ejus.
Et intravit, & clauſit portam contra faciem utriuſque, & oravit Dñm. Et 33
aſcendit & cubuit ſup puerũ, & poſuit os ſuũ ſuper os ejꝰ, & oculos ſuos 34
ſup oculos ejꝰ, & manꝰ ſuas ſup manꝰ ejus, & defatigavit ſe ſuper illum, &
incaluit caro infantis. Et rediit & ambulavit per domum vice una huc, 35
et vice altera illuc: et aſcendit et defatigavit ſe ſuper illum, et oſcitavit in-
fans uſque ad ſeptem vices, & aperuit infans oculos ſuos. Et vocavit 36
Gehhazi, et dixit, Voca Sunamithen iſtam: et vocavit eã, et venit *ante* illũ:
et dixit, Accipe filium tuum. Et venit et procidit ante pedes illius, et in- 37
curvavit ſe ſuper terram, et accepit filium ſuum et exivit. Et Eliſagh rediit 38
in Gilgela, et fames erat in terra, et diſcipuli prophetarum habitabant co-
ram eo. Et dixit puero ſuo: Pone ollam magnam, et coque pulmentũ di-
ſcipulis prophetarũ. Et exivit unus in agrum ut legeret olera, et invenit 39
vitẽ agreſtẽ, et legit ex illa cucurbitas agreſtes plenũ veſtimentum ſuũ; et
venit et ſcidit, et jecit in ollã pulmenti, quia non noverant. Et effuderunt 40
viris ut comederent: et fuit cùm comederent de pulmento, illi clamaverũt
et dixerunt, Mors eſt in olla propheta Domini: nec poterant comedere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܐܚܕܬ ܒܪܓܠܘܗܝ ܘܩܪܒܬ ܓܚܙܝ ܕܢܫܕܝܗ ܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܕܢܩܪܒ ܠܗ ܐܠܐ ܐܪܓܙ ܐܡ ܢܦܫܗ ܡܪܝܪ ܠܗ ܘܐܠܗܐ ܐܟܡ ܠܗ ܘܠܐ ܐܚܘܐ ܠܝ ܡܢ ܡܐ ܐܡܪ ܠܝ ܐܠܐ ܐܪܓܙ ܐܡ ܢܦܫܗ ܡܪܝܪ ܠܗ ܘܐܠܗܐ ܐܟܡ ܠܗ ܘܠܐ ܐܚܘܐ ܠܝ ܡܢ ܡܐ ܐܡܪ ܠܝ

28 ܠܐ ܒܥܝܬ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

29 * ܘܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

30 ܘܐܡ ܫܐܠ ܐܢܫ ܠܟ ܠܐ ܬܥܢܝܗ ܘܣܡ ܓܚܙܝ ܩܠ ܡܠ ܒܝܕܟ ܘܐܙܠ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

31 * ܘܐܡܪ ܐܡ ܠܝܠܕ ܚܝ ܢܦܫܟ ܚܝ ܢܦܫܟ ܐܢ ܐܥܙܒܟ ܘܩܡ ܓܚܙܝ ܘܐܙܠ ܐܚܪ ܗܘ ܘܣܡ ܡܠ ܥܠ ܦܢܝ ܗܝ ܘܠܐ ܐܬ ܩܠ ܘܠܐ ܐܕܢ ܘܚܙܪ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

32 ܘܐܬܐ ܐܠܝܫܥ ܠܒܝܬܐ ܘܗܐ ܝܠܕܐ ܡܝܬ ܡܫܟܒ ܥܠ ܡܛܬܗ ܘܥܠ ܟܠ ܕܟܠ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

33 * ܘܥܠ ܟܠ ܕܟܠ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

34 * ܘܥܠ ܟܠ ܕܟܠ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

35 ܘܥܠ ܟܠ ܕܟܠ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ ܒܪ ܡܪܝ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܐ ܬܫܠ ܠܝ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܙܘܪ ܡܬܢܟ ܘܣܒ ܟܠ ܓܢܒ ܘܠܟ ܠܩܒܠ ܐܢ ܐܫܟܚ

27 Cùm autem perveniſſet ad prophetam Dei in montem, apprehendit pedes ejus: acceſſitque Gahzi ut eam arceret: ſed dixit ad eum propheta Dei, Permitte illi, quoniam amarus eſt anim' ejus, quod celavit me Dñs, nec indicavit mihi. At illa dixit, Poſtulavíne filiũ à domino meo: nónne dixeram tibi ne poſtulares mihi? Dixit ille ad Gahzi, Accinge lumbos tuos, & tolle baculũ meum manu tuâ, & vade: ſi quenquam reperias, ne benedicas ei; & ſi quis benedixerit tibi, ne reſpondeas ei: & pone baculum meum ſuper faciem pueri. Dixit autem mater pueri, Vivat Dñs, & vivat anima tua, non te deſeram: quapropter ſurgens ſecutus eſt eam. Porrò Gahzi præceſſerat eos, & poſuerat baculum ſuper faciem pueri; ſed nec vox erat, nec qui auſcultaret: quamobrem reverſus eſt obviàm illi, & indicavit illi, dixitque, Non evigilavit puer. Veniens ergò Eliſæus domum, aſpexit, & ecce puerum mortuum, & poſitum in lecto. Tum ingreſſus clauſit oſtium poſt ſe ambos, et cùm orâſſet coram Domino, Aſcendens proſtravit ſe ſuper ipſum puerum, poſuitque os ſuum ſuper os ejus, et oculos ſuos ſuper oculos ejus, et manus ſuas ſuper manus ejus: ſic incumbendo ei, incaluit caro pueri. Deinde rediens ambulavit in domo, ſemel huc, & ſemel illuc; tum aſcendens incubuit ei: oſcitavitque puer ſeptem vicibus, & aperuit puer oculos ſuos. Deinde accerſito Gahzi dixit, Voca Silumitidem iſtam; vocavitque eam: & cùm ingreſſa eſſet ad eum, ait illi, Tolle filium tuum. Procidit illa ad pedes ejus, humi procumbens, tollenſque filium ſuum egreſſa eſt: Eliſæus autem reverſus eſt in Galgala. Cæterùm fames erat in terra, & filii prophetarum verſabantur apud eum: quapropter dixit diſcipulo ſuo, Apta foco cacabum magnum, & coque pulmentum pro filiis prophetarum. Et egreſſus quidam in agrum ut colligeret malvas, invenit vitim agreſtem, collegitque ex ea *quaſi* groſſos agreſtes plenâ ſuâ veſte: & venieas injecit in cacabum pulmenti, non enim noverat. Deinde infudit viris illis ut comederent: cúmque comediſſent ex pulmento, dixerunt, Mors eſt in cacabo O propheta Dei: nec potuerunt comedere.

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * ثُمَّ تَقَدَّمَتْ اِلَى حِصْنِ نَبِيِّ ٱللَّهِ اِلَى ٱلْجَبَلِ * وَمَسَكَتْ رِجْلَيْهِ * فَقَدَّمَ جَاحِزِي لِيَدْفَعَهَا عَنْهُ * فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللَّهِ * اِصْبِرْ لَهَا * فَاِنِّي أَرَى نَفْسَهَا قَدْ تَمَرْمَرَ، وَقَدِ اسْتَتَرَ ذَاكَ عَنِّي اِذْ كَانَ ٱللَّهُ لَمْ يُكْشِفْهُ لِي * فَقَالَتْ سَأَلْتُ سَيِّدِي وَلَدًا وَقُلْتُ لَكَ * اِنْ أُعْطِيتُ اَبْنًا فَلَا تَقْطَعْ مِنْهُ أَمَلَ أَمَتِكَ * 28 * فَقَالَ لِجَاحِزِي * سُدَّ وَسَطَكَ وَخُذْ قَضِيبِي فِي يَدِكَ وَٱمْضِ * اِنْ لَقِيتَ اِنْسَانًا فَلَا تُسَلِّمْ عَلَيْهِ * 29 وَاِنْ سَلَّمَ عَلَيْكَ اَحَدٌ فَلَا تُجِبْهُ * وَتَجْعَلُ عَصَايَ مُقَابِلَ وَجْهِ ٱلصَّبِيِّ * فَقَالَتْ أُمُّ ٱلصَّبِيِّ * وَحَيِّ 30 ٱللَّهِ وَحَيَوةِ نَفْسِكَ اِنْ خَلَّفْتُكَ * فَقَامَ وَلَحِقَهَا * وَتَقَدَّمَ جَاحِزِي اَمَامَهُمَا * وَجَعَلَ ٱلْقَضِيبَ مُحَاذِيَ 31 وَجْهِ ٱلصَّبِيِّ * فَلَمْ يَتَكَلَّمْ وَلَا نَبَذَ * فَرَجَعَ وَٱسْتَقْبَلَهُ وَقَالَ لَهُ * لَمْ يَسْتَيْقِظِ ٱلصَّبِيُّ * وَاَتَى 32 ٱلْبَيْتَ * فَوَجَدَ ٱلصَّبِيَّ مَيِّتًا مُضْجَعًا عَلَى سَرِيرِهِ * فَاَغْلَقَ ٱلْبَابَ دُونَهُمَا * وَصَلَّى بَيْنَ يَدَيْ 33 ٱللَّهِ * ثُمَّ طَلَعَ وَٱضْجَعَ عَلَى ٱلصَّبِيِّ * وَجَعَلَ فَاهُ عَلَى فِيهِ * وَعَيْنَيْهِ عَلَى عَيْنَيْهِ * وَكَفَّيْهِ عَلَى 34 كَفَّيْهِ * وَلَهَتْ عَلَيْهِ وَسَخُنَ لَحْمُ ٱلصَّبِيِّ * ثُمَّ رَجَعَ وَمَشَى فِي ٱلْبَيْتِ مَرَّةً بَانِيَةً * وَطَلَعَ وَلَهَتْ 35 عَلَيْهِ * فَسَرَّ ٱلصَّبِيُّ بِعَيْنَيْهِ * ثُمَّ فَعَلَ كَذَلِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَفَتَحَ عَيْنَيْهِ * ثُمَّ قَالَ لِجَاحِزِي حَادِمِهِ * 36 اُدْعُ هٰذِهِ ٱلسُّونَمِيَّةَ * فَدَعَاهَا * فَلَمَّا جَاءَتْ حَرَّ اَمَامَ رِجْلَيْهِ وَسَجَدَتْ عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَأَخَذَتِ 37 اِبْنَهَا وَمَضَتْ * وَرَجَعَ ٱلْيَسَعُ اِلَى ٱلْجَلْجَالِ * وَكَانَ ٱلْجُوعُ يَوْمَئِذٍ فِي ٱلْأَرْضِ * وَبَنُو ٱلْأَنْبِيَاءِ 38 جُلُوسٌ بَيْنَ يَدَيْهِ * فَقَالَ لِغُلَامِهِ ٱلْقِ ٱلْقِدْرَ ٱلْعُظْمَى * وَٱطْبُخْ طَبِيخًا لِتَلَامِيذِ ٱلْأَنْبِيَاءِ * وَخَرَجَ 39 وَاحِدٌ اِلَى ٱلْحَقْلِ لِيَلْتَقِطَ حُبَيْرًا * فَوَجَدَ جَفْنَةً فِي ٱلصَّحْرَاءِ * فَلَقَطَ مِنْهَا حَنْظَلًا مِلْأَ ثَوْبِهِ 40 وَجَاءَ بِهِ وَطَرَحَهُ فِي قِدْرِ ٱلطَّعَامِ * لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَعْلَمُ * ثُمَّ عَرَفُوا لِلرِّجَالِ لِيَاءَ كُلُوا * فَلَمَّا أَكَلُوا مِنَ ٱلطَّبِيخِ صَاحُوا وَقَالُوا * اَلْمَوْتُ فِي ٱلطَّبِيخِ يَا نَبِيَّ ٱللَّهِ * وَلَمْ يُطِيقُوا اَنْ يَاءَ كُلُوا *

Deinde accedens ad præſentiã prophetæ Dei in montem, apprehendit pedes ejus: accedenti autem Gahzi ad eam ab ipſo depellendã, dixit miſſus Dei, Patere eam, quoniam video animum ejus amaritudine affectum: & quidem ignotum id erat mihi, quia Deus haud vetexerat mihi. Dixit illa, Poſtulaveram à domino meo prolem, & dixeram tibi, Si concedatur mihi proles, ne fraudes ab ea votum ancillæ tuæ. Dixit ille ad Gahzi, ſtringe lumbos tuos, & ſumptâ virgâ meâ in manũ tuã abi: ſi quem offenderis, ne ſalutato eũ; & ſiquis te ſalutaverit, ne reſpondeto ei: & ponito virgã meam contra faciem pueri. Dixit autem mater pueri, Per Deũ, & per vitã animæ tuæ, nequaquã derelinquã te: quare ſurgens ſequutus eſt eã. Interim Gahzi præceſſerat eos, & virgam poſuerat contra faciem pueri, nec loquutus fuerat, nec moverat ſeſe: quapropter revertens obvius factus eſt ei, dixitq; ad eũ, Non evigilavit puer. Cùm ergò domũ perveniſſet Eliſæus, & invenisſet puerũ mortuũ, ſuper lecto ſuo decumbentem; Clauſit januã poſt utrumque, & deprecatus eſt Deum. Tum aſcendens incubuit puero, poſuitque os ſuum ſuper os ejus, & oculos ſuos ſuper oculos ejꝰ, & volã ſuã ſuper volã ejꝰ, et ſpirans in eũ calefecit carnẽ pueri. Tum reverſus bis ambulavit per domum, & rursus conſcendens inſpiravit in eũ; quare contoſit puer oculos ſuos: & cùm idem præſtitiſſet ſeptiẽ vicibꝰ, tandem aperuit oculos ſuos. Tum dixit ad Gahzi miniſtrũ ſuũ, Advoca Sunamitidẽ iſtã, & advocavit eã. Cúmq; venisſet, corruit ad pedes ejus, & adoravit ſuper terrã, tulitq; filiũ ſuũ & abiit: Eliſæus autẽ reverſus eſt in Galgal. Porrò fames erat iis diebus in terra, et diſcipuli prophetarũ ſedebant coràm eo: dixit ergò puero ſuo, Pone ollã maximam, et coque pulmentũ pro diſcipulis prophetarũ. Interim egreſſus quidã in agrũ ad colligendũ malvã, reperit vitim in campo, collegitque ex ea colocynthides plenã veſtem ſuã, & attulit, injecitque in ollã cibi: eò quòd ignoraret. Deinde exhauſerunt viris ut ederent: & cùm ediſſent ex pulmento, clamaverunt, dicentes, Mors eſt in pulmento O propheta Dei: nec potuerunt comedere.

מלכים ב : ה

:populo Funde :dixit & ,ollam in projecit Et .farinā tollite Et :dixit Et
41 וַיֹּאמֶר וּקְחוּ־קֶמַח וַיִּשְׁלַךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעָם
Bahal de venit vir Et .olla in *malum verbum* fuit non & : comedent &
42 וְיֹאכֵלוּ וְלֹא הָיָה דָבָר רָע בַּסִּיר : וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל
panes viginti primitiarum *panem* Dei virum ad detulit & ,Salisah
שָׁלִשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים לָחֶם
, populo Da : dixit & ; *suo tunica in viridem siccam plenam* & ,hordeaceos
שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל בִּצְקְלֹנוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם
? *virorum centum facies ad* hoc dabo *Quid* :ej' minister dixit Et .comedent &
43 וְיֹאכֵלוּ : וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ
,*Comedere* ;Dominus dixit sic quoniam :comedent & ,populo Da :dixit &
וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אָכוֹל
fecerunt reliquum & ,comederunt Et .*eorum facies ad* dedit Et .*superesse* &
44 וְהוֹתֵר : וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתְרוּ
.Domini verbum juxta
כִּדְבַר יְהוָה :

CAP. V. ה

facies ad magnus vir erat Aram regis militiæ princeps Nahaman Et
1 וְנַעֲמָן שַׂר־צְבָא מֶלֶךְ־אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי
.Aram salutem Dominus dedit *illo in* quia ,*faciebat* acceptus & .*sui domini*
אֲדֹנָיו וְנִשֵּׂא פָנִים כִּי־בוֹ נָתַן־יְהוָה תְּשׁוּעָה לַאֲרָם
agmina fuerant egressa Aram Et .leprosus robore potens erat vir Et
וְהָאִישׁ הָיָה גִּבּוֹר חַיִל מְצֹרָע : וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים
2 *uxoris facies ad* erat & ,parvam puellam Israel terra è duxerāt captivā &
וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטַנָּה וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת
, *prophetæ facies ad* meus dñs Utinam : *suam heram* ad Dixitque .Naaman
3 נַעֲמָן : וַתֹּאמֶר אֶל־גְּבִרְתָּהּ אֲחָלַי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנְּבִיא
nunciavit & ,venit Et .*sua* lepra à eum *collegisset* tunc ,Someron in qui
4 אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז יֶאֱסֹף אִישׁ אֹתוֹ מִצָּרַעְתּוֹ : וַיָּבֹא וַיַּגֶּד
terra è quæ ,puella est locuta *hoc sicut & hoc Sicut* :dicendo ,*suo* dño
לַאדֹנָיו לֵאמֹר כֹּאת וְכֹאת דִּבְּרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר מֵאֶרֶץ
libellum mittam & ,ingredere ,Vade : Aram rex Dixitque .Israel
יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־אֲרָם לֵךְ־בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר
5 ,argenti talenta decem *sua* manu in tulit & ,abiit & : Israel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ בְּיָדוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ עֶשֶׂר כִּכְּרֵי־כֶסֶף
epistolam detulit Et .vestimenta mutatoria decē &,aureos millia sex &
וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וַעֲשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים : וַיָּבֵא הַסֵּפֶר
6 , te ad *hunc libellum venire secundum* nunc Et :dicendo ,Israel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבוֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ
.*sua* lepra à eū *recolliges* &,meū servā Nahaman te ad misi ecce
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת נַעֲמָן עַבְדִּי וַאֲסַפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ :
,*sua* vestimenta scidit & ,epistolam Israel *regem legere secundum* ,fuit Et
7 וַיְהִי כִּקְרֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו
iste quia *vivificandum ad* & ,*mortificandum ad* ,*ego* Deus Num : ait &
וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אֲנִי לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת כִּי־זֶה
,nunc scitote enimverò ? *sua* lepra à virum *recolligendum ad* ,me ad *mittens*
שֹׁלֵחַ אֵלַי לֶאֱסֹף אִישׁ מִצָּרַעְתּוֹ כִּי אַךְ־דְּעוּ־נָא
Elisæus audire secundum ,fuit Et .*mihi iste* occasionem *quærens* quòd videte &
8 וּרְאוּ כִּי־מִתְאַנֶּה הוּא לִי : וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלִישָׁע
missit & ,*sua* vestimenta Israel rex scidisset quòd ,Dei *virum*
אִישׁ־הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח
,me ad nunc veniat *tua* vestimenta scidisti quid Ut :dicendo ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְגָדֶיךָ יָבֹא־נָא אֵלַי
,*suis* enim in Nahaman Venitque .Israel in propheta est quòd sciat &
9 וְיֵדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסוֹ
eum ad Militque .Elisaah domus ostium stetit & ,*suo* curru &
וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַבַּיִת לֶאֱלִישָׁע : וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
10 vicibus septem te *lavabis* & ,Vade : dicendo ,nuncium Elisaah
אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הֲלוֹךְ וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע־פְּעָמִים
.mundabitur & ,tibi tua caro revertetur & ,Jarden in
בַּיַּרְדֵּן וְיָשֹׁב בְּשָׂרְךָ לְךָ וּטְהָר :

Versio VUL. LAT.

41 At ille, Afferte, inquit, farinā. Cúmq; tulissent, misit in ollā, & ait; Infūde turbæ, ut comedāt. Et non fuit ampliùs quid-
42 quā amaritudinis in olla. Vir autē quidā venit de Baalsalisa deferens viro Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos, & frumentū novum in pera sua. At ille dixit; Da
43 populo, ut comedat. Respondítque ei minister ej⁹; Quantum est hoc, ut apponā centū viris? Rursum ille ait; Da populo, ut comedat: hæc enim
44 dicit Dñs, Comedent & superent. Posuit itaq; corā eis: quj comederunt; & superfuit juxta verbum Domini.

CAP. V.

1 NAaman princeps militiæ regis Syriæ, erat vir magnus apud dominū suū, & honoratus: per illū enim dedit Dñs salutem Syriæ: erat autē vir fortis & dives, sed leprosus.
2 Porrò de Syria egressi fuerant latrunculi, & captivā duxerāt de terra Israel puellā parvulā, quæ erat in obsequio uxoris
3 Naaman, Quæ ait ad dominā suam; utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria; profectò curásset
4 eum à lepra, quam habet. Ingressus est itaque Naaman ad dñm suū, & nuntiavit ei, dicens; Sic & sic locuta est pu-
5 ella de terra Israel. Dixítque ei rex Syriæ; Vade, & mittam literas ad regem Israel. Qui cùm profect⁹ esset, & tulisset secū decē talenta argenti, & sex millia aureos, & decē mu-
6 tatoria vestimentorū, Detulit literas ad regē Israel, in hæc verba; Cùm acceperis epistolam hanc, scito q̄ miserim ad te Naaman servum meum, ut
7 cures eū à lepra sua. Cúmque legisset rex Israel literas, scidit vestimenta sua, & ait; Numquid De⁹ ego sum, ut occidere possim, & vivificare, quia iste misit ad me, ut curem hominē à lepra sua? animadvertite, & videte quòd occasiones quærat adversùm me.
8 Quod cū audisset Eliseus vir Dei, scidisse, videlicēt, regem Israel vestimenta sua, misit ad eū, dicens; Quarè scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et sciat esse prophetam in Israel.
9 Venit ergò Naaman cū equis & curribus, & stetit ad ostiū
10 domūs Eliseī: Misítque ad eum Eliseus nuntium, dicens; Vade, & lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

41 Καὶ εἶπε, (υ) Λάβεσθε ἄλευρον, καὶ (φ) ἐμ- *Et dixit; Sumite farinam, & in-* 41
βάλετε εἰς τὴν λέβητα. καὶ εἶπαν (χ) Ἐλισαιὲ *jicite in lebetem. Et dixit Elisæe*
πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον, Ἔγχει τῷ λαῷ *ad Giezi puerum; Effunde popu-*
καὶ ἐδέπτωσ· καὶ οὐκ ἐχωνεύθη (ψ) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα *lo, & comedent. Et non fuit il-*
πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι. Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ *lic ultrà verbum malum in lebe-*
(ω) Βαιθαρισὰ, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν ἄνθρω- *te. Et vir transivit de Bætharisa,* 42
πον τ(α)οῦ θεοῦ τροφὴν ἐκ τῶν πρωτογενημάτων εἴκοσι ἄρ- *et attulit ad hominem Dei de pri-*
τους κριθίνους καὶ παλάθας· καὶ εἶπε, Δότε *mitiis (f) viginti panes hordeace-*
τῷ λαῷ καὶ ἐδέτωσ. Καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς *os, & (t) palathas. Et dixit; Da-* 43
αὐτ, (β) Τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀν- *te populo & comedant. Et dixit*
δρῶν; καὶ εἶπε, (γ) Δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐδέ- *minister ejus, Quid dem hoc co-*
τωσ, ὅτι τάδε λέγει κύριος, Φάγον (δ) καὶ *ram centum viris? Et dixit; Da*
κατὰλείψουσι. Καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον, κ *populo, & comedant: Quoniam*
τὸ ῥῆμα κυρίου. *hæc dicit Dominus; Comedent,* 44
& relinquent. Et comederunt, &
reliquerunt juxta verbum Do-
mini.

MS.A. (υ)Λάβες(φ)ἐμβάλλετ(χ)Ἐλισαιὲ(ψ)ἐκεῖ ῥῆμα(ω)Βαθσα ····,
(α)θεῦ ἄρτους πρωτογενημάτων εἴκοσι ἄρτους κριθίνους καὶ παλάθας βακγ-
λέθ· καὶ (β)*Τίνι δῶ ταῦτα(γ)Δότ τῷ (δ)κατάλειψιν. *Καὶ ἔφαγον. καὶ
ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτ. καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον, κ

CAP. V.

1 ET Naaman (a) princeps virtutis Syriæ erat vir magnus in conspectu domini sui, & (b) acceptus facie, quia in eo dederat Dominus salutem Syriæ: & vir erat potens fortitudine, leprosus. Et (c) Syria exiverunt ac- 2
cinēti, & captivam duxerunt de terra Israel adolescentulam par-
3 vam: & erat in conspectu uxoris Naeman. Hæc verò dixit dominæ 3
suæ; utinam dominus meus in conspectu prophetæ Dei, qui in (d) Samaria. Tunc (e) curabit e-
4 um à lepra ejus. Et intravit, & 4
annuntiavit domino suo, & di-
xit; Sic & sic locuta est adole-
5 scentula, quæ de terra Israel. Et 5
dixit rex Syriæ ad Naeman; Veni, intra: & mittam libellum ad re-
gem Israel. Et ivit, & sumpsit in
manu sua decem talenta argenti,
6 & sex mille aureos, & decem 6
mutatorias stolas. Et attulit li-
brum ad regem Israel, dicens; Et nunc, cùm venerit liber hic ad
te, ecce misi ad te Naeman servum
meum: & curabis eum à lepra e-
jus. Et factum est, ut agnovit rex 7
Israel librum, discidit vestimen-
ta sua, & dixit; (f) Deus ego ad
mortificandum, et vivificandum:
quoniam hic mittit ad me curare
virum à lepra ejus? Veruntamen
cognoscite, quæso, & videte; quia
occasionem quærit iste (g) mihi.
8 Et factum est, ut audivit (h) E- 8
lisæe, quia discidit rex Israel ve-
stimenta sua; & misit ad regem
Israel, dicens; ut quid discidisti
vestimenta tua? Veniat nunc ad
me Naeman, & cognoscat, quia est
9 propheta in Israel. Et venit Næ- 9
man in quo & curru: & stetit
super ostium domūs Elisæe. Et mi- 10
sit Elisæe nuntium ad eum, di-
cens; Vadens lava septies in Jor-
dane: & revertet caro tua tibi,
& mundaberis.

(o) καθαρισθήσῃ.

MS.A. (α)τ Συρίας(β)ἔθηκεν κύριος(γ)Συρίας·(δ)ἐξῆλθεν(ε)ὁ βασι-
λεὺς Συρίας, *Πορεύου πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο, (ζ)ἐκ τ(η)ὸ βασιλεὺς(θ)ἐαυτ,
(ι)ἐκ τ(κ)με. Καὶ(λ)Ἐλισαιὲ ἀνθρωπος τ θεῦ, ὅτι(μ)ἐαυτ, (ν)ἐπὶ τ Σύ-
ρας τ οἶκε Ἐλισαιέ. (ξ)πρὸς αὐτ Ἐλισαιὲ ἄγγελον, λέγων, (ο)καθαρισθήσῃ.

Targum JONATHAN.

41 וַאֲמַר אַיְתוּ קֻמְחָא וּרְמוּ לְדוּדָא וַאֲמַר אֲרִיךְ לְעַמָּא וְיֵכְלוּן וְלָא הֲוָה מַדְעָם בִּישׁ בְּדוּדָא :
42 וְגַבְרָא אֲתָא מֵאַרְעָא דְּרוֹמָא וְאַיְתִי לְנְבִיָּא דְּיָי לְחֵם בִּכּוּרִין עֲסַרִין טוֹלְמִין דִּלְחֵם סְעוֹרִין
וּפֵירוֹכָן בְּלִבּוֹשֵׁיהּ וַאֲמַר הַב לְעַמָּא וְיֵכְלוּן : וַאֲמַר מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ מָא אֶתֵּן דֵּין קֳדָם מְאָה 43
נְבִרָא וַאֲמַר הַב לְעַמָּא וְיֵכְלוּן אֲרֵי כְדֵנָן אֲמַר יְיָ יֵיכְלוּן וְיוֹתְרוּן : וִיהַב קֳדָמֵיהוֹן וַאֲכָלוּ 44
וְאוֹתִירוּ כְּפִתְגָמָא דְיָי :

ה

1 וְנַעֲמָן רַב חֵילָא דְמַלְכָּא דַּאֲרָם הֲוָה גְּבַר רַב קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ וְנָסִיב אַפִּין אֲרֵי עַל יְדֵיהּ עֲבַד יְיָ
נִצְחָנָא לַאֲנָשׁ אֲרָם וְגִבְרָא הֲוָה גִּבַּר חֵילָא וְהוּא לְקֵי בִּסְנִירוּתָא : וַאֲנָשׁ אֲרָם נְפַקוּ 2
בְּמַשְׁרְיָן וּשְׁבוּ מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל עוֹלֲמְתָא זְעִירְתָא וַהֲוָת מְשַׁמְּשָׁא קֳדָם אִתַּת נַעֲמָן :
וַאֲמַרַת לְמָרְתָהּ טוּבֵי רִבּוֹנִי אִם יֵזֵיל לְקֳדָם נְבִיָּא דִּי בְשֹׁמְרוֹן כְּבַן יַסֵּי יָתֵיהּ מִסְּנִירוּתֵיהּ : 3
וְאָתָא וְחַוִּי לְרִבּוֹנֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין וְכְדֵין מַלֶּלֶת עוֹלֲמְתָא דִּי מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר 4
מַלְכָּא דַּאֲרָם אֱתָא אֱזֵיל וַאֲשַׁדַּר אִגַּרְתָּא לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲזַל וּנְסִיב בִּידֵיהּ עֲסַר 5
כִּכְּרִין דִּכְסַף וְשִׁתָּא אַלְפִין דִּינְרִין דִּדְהַב וְעַסְרָא אֲצְטְלִין דִּלְבוּשָׁא : וְאַיְתִי אִגַּרְתָּא לְמַלְכָּא 6
דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר וְכַן כְּתִיב בָּהּ וּכְעַן כְּמֵיתִי אִגַּרְתָּא הָדָא לְוָתָךְ הָא שַׁדַּרִית לָךְ יָת נַעֲמָן
עַבְדִּי וְתַסְנֵיהּ מִסְּנִירוּתֵיהּ : וַהֲוָה כַּד קְרָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יָת אִגַּרְתָּא וּבְזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי 7
וַאֲמַר הַצְרוֹךְ אֲנִית בְּי מִן קֳדָם יְיָ לְמִקְטַל וּלְאַחָיָא אֲרֵי דֵּין שָׁלַח לִי לְאַסָּאָה נַעֲמָן
מִסְּנִירוּתֵיהּ אֲרֵי בְּרַם דְּעוּ כְעַן וְחֲזוּ אֲרֵי תּוֹסְקָפָא דֵּין בְּעֵי לְאִתְנָאָה בִּי : וַהֲוָה כַּד שְׁמַע 8
אֱלִישָׁע נְבִיָּא דְיָי אֲרֵי בָּזַע מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יָת לְבוּשׁוֹהִי וּשְׁלַח לְוָת מַלְכָּא לְמֵימַר לְמָא
בְּזַעְתָּא לְבוּשָׁךְ יֵיתֵי כְעַן לְוָתִי וְיֵידַע דְּאִית נְבִיָּא בְּיִשְׂרָאֵל : וַאֲתָא נַעֲמָן בְּסוּסוֹהִי וּבִרְתִיכוֹהִי 9
וְקָם בִּתְרַע בֵּיתָא דֶאֱלִישָׁע : וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ אֱלִישָׁע אוֹנְדָא לְמֵימַר אֱזֵיל וּטְבוֹל שְׁבַע זִמְנִין 10
בְּיַרְדְּנָא וְיִתוּב בִּסְרָךְ לָךְ וְאִתַּסֵּי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Afferte farinam, & conjicite in ollam: & dixit; Effunde populo, 41
ut comedant: & non fuit quicquam mali in olla. Et vir quidam venit de 42
terra Australi, & attulit prophetæ Domini panem primitiarum, viginti
placentas panis ordeacei, & manipulos in vestimento suo: & dixit; Da po-
pulo ut comedant. Et dixit minister ejus; Quid dabo hoc ante centum vi- 43
ros? & dixit; Da populo ut comedant: quia sic dixit Dominus: Comedent
& relinquent. Et dedit ante illos; & comederunt & reliquerunt juxta 44
verbum Dñi.

CAP. V.

ET Naghaman magister exercitus regis Aram erat vir magnus ante 1
dominū suum, & facie acceptus; quia per manum ejus fecerat Dñs victo-
riam hominibus Aram: & vir erat robustus virtute, sed erat percussus le-
pra. Et homines Aram exierant in turmis, & captivā duxerant de terra 2
Israel puellam parvā, quæ ministrabat uxori Naghaman. Et dixit dominæ 3
suæ: Beatus dominus meus, si iverit ad prophetam qui est in Somron: tunc
sanabit eum à lepra ejus. Et venit & nunciavit domino suo dicendo: 4
Sic & sic locuta est puella quæ est ex terra Israel. Et dixit rex Aram: Veni 5
vade, et mittam epistolam ad regem Israel: & abiit, & accepit in manu sua
decem talenta argenti, & sex millia denariorum auri, & decem mutatori-
as vestes. Et attulit epistolam ad regem Israel, dicendo; & sic scriptum 6
erat in ea: Et nunc cùm venerit epistola hæc ad te, ecce misi tibi Nagha-
man servū meum, ut sanes eum à lepra sua. Et fuit cùm legisset rex Israel 7
epistolam, scidit vestimenta sua, & dixit: An commoditas est in me à Dño
ad occidendū & vivificandū, quòd miserit iste ad me, ut sanē virū à lepra
ejus? enimvero cognoscite, obsecro, & videte, quòd occasionē hanc quærat,
ut contendat contra me. Et fuit cùm audisset Elisagh propheta Dñi quòd 8
scidisset rex Israel vestimenta sua, misit ad regē, dicendo: Ut quid scidisti
vestimenta tua? veniat nunc ad me, & cognoscat q̄ sit propheta in Israel. Et 9
venit Naghaman in equis suis & in curribꝰ suis, & stetit in porta domꝰ Elisagh. Et misit ad illum Elisagh nuncium dicendo: Vade & intinge te 10
septem vicibus in Jardena, & redibit caro tua tibi, & sanabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 ... At ille dixit, Sumite farinam, & injicite in cacabum. Tum dixit, Infunde populo ut comedant: tum nihil mali fuit in cacabo.

42 ... Post hæc venit quidam è civitate gigantum, attulítque prophetæ Dei panem primitiarum, *nempè* viginti panes hordeaceos, & triticum fricatum in mantili. Dixítq; *Elisæus*, Offer turbæ ut comedant.

43 ... Respondit illi minister ejus, Quid apponerem hoc centum viris? Dixit ad eum Elisæus, Offer populo ut comedant; nam sic ait Dominus, Comedent & relinquent.

44 ... Appositit itaque eis, & comederunt, ac reliquum fecerunt, juxta sermonem Domini.

CAP. V.

1 VErùm Naaman princeps militiæ regis Adum, vir erat insignis & spectatissimus apud dominum suum, quia per eum præstiterat Dñs salutem Adumæis; et *quidem* vir iste Naaman strenuissimus erat, sed leprosus. Adumæi autem turmatim egressi fuerant, et captivam

2 duxerant à terra Israelis adolescentulâ quandam parvam, quæ facta fuerat *ministra* coram uxore Naamanis. Dixit hæc heræ suæ, Beatus

3 esset dñs meus si se conferret ad prophetam qui est in Samaria; nam illico sanaret eum à lepra ipsius. Itaque ingressi indicârunt hero

4 ipsius, et dixerunt ei, Hæc et talia loquuta est adolescentula illa quæ est è terra Israelis.

5 Tum dixit ei rex Adum, Age, abi, ego mittam epistolam ad regem Israelis. Abiens igitur ille accepit in manu sua decem talenta argenti, et sex millia aureorum, ac decem paria vestium; Attulítque epistolam ad regem Israelis,

6 in qua sic scriptum erat, Quâ horâ pervenerit epistola hæc ad te, ecce mitto ad te Naamanem servum meum, sana eum à lepra ejus. Per-

7 lectâ rex Israelis epistolâ, scidit vestimenta sua, et ait, Egóne Deus sum mortificans et vivificans, ut is ad me miserit, Sana virum ab ejus lepra? advertite jam, et considerate quomodo penitùs me provocet. Cùm verò

8 Elisæus propheta Dei audisset quòd rex vestimenta sua scidisset, misit ad regem, et ait illi; Quare scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et experietur prophetam esse in Israele. Venit

9 ergò Naaman cum equis et curribus suis, et constitit ad ostium domûs Elisæi prophetæ.

10 Sed misit ad eum Elisæus per nuntium, Vade, et lava te septies in Jordane, et restituetur tibi caro tua, et mundabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 ... Qui dixit, *Afferte mihi farinam, & injicite eam in ollâ.* Deinde præcepit ut hauriretur turba: & comederunt, & nihil deinceps pernicioſi repererunt in toto eo quod erat in olla cibi.

42 ... Interea venit quidam ad prophetam Dei è regione Darum cum viginti panibus hordei primòtici, et aristis in veste sua. Dixitque propheta, Offer turbæ ut comedant,

43 ... Aut illi minister ejus, Quomodo ponerē hoc ante centum viros? dixit ille, Imò verò appone turbæ ut comedant; ait enim Deus, Comedent ad satietatem suam, & supererit.

44 ... Obtulit ergò eis, & comederunt, & reliquerunt ex iis quæ obtulerat eis, postquam saturati essent, quemadmodum dixerat Deus.

CAP. V.

1 NAaman autē princeps exercitûs regis Aram erat vir maximus inter aulicos domini sui, et dilectissimꝰ eorum apud ipsum propter assertam à Domino per manum ejus libertatem genti Aramææ: erátque vir iste gigas et robustus, verùm erat leprosus.

2 Grex autem Aramæa egressa jam fuerat cum bellatoribus, & captivam duxerat è terra Israelitica puellam parvam, quæ deinde fuit in conspectu uxoris Naamanis

3 ministrans ei. Hæc dixit aliquando uxori illius, O fœlicem herũ meũ si se sisteret apud prophetam Samariæ, is enim proculdubiò curaret eum à lepra ipsius.

4 Igitur accedens quidam narravit domino suo, & ait, Talia acta ita dixit puella quæ est de terra Israelitica.

5 Quapropter dixit ad eum rex Aram, Abi, & eras ad me revertere ut scribam epistolam ad regem Israelitarum. Abiit ille, sumptisque secum decē argenti quintalibus, & sex millibus auri sti-

6 clis, decémque pretiosis indumentorũ vestibus; Detulit epistolam ad regem Israelitarũ hujuscemodi tenore conscriptã, Statim atq; pervenerit ad te hæc epistola mea

7 missa per Naamanem servum meũ, statim inquam atque pervenerit ad te, cura eum à morbo suo. Cùm ergò legisset rex Israelitarum epistolam, scidit vestes suas, & ait; Num inest mihi à me ipso potentia quâ morte vel vitâ afficiam, ut hominē à lepra sua curem? verum enimverò sciatis oportet hoc esse pratextum adversandi mihi.

8 Cùm autem audisset Elisæus propheta Dei scidisse regem vestes suas, misit ad regem dicens, Cur scidisti vestes tuas? remittas eũ ad me, ut sciat esse inter Israelitas prophetam.

9 Igitur Naaman cum equis et equitibus suis venit ut præsentem se sisteret apud

10 Elisæum. At Elisæus misit ad eum nuntiũ ut diceret ei, Vade, lavare in Jordane septē vicibus, & redintegrabitur caro tua viva ut antehac habebas, & sanitatem consequēris.

מלכים ב : ה

me *apud dixi* Ecce :dicebat & ,abibat & ,Nahaman *ira efferbuit* Et
11 וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלָיו׳
,sui Dei Domini *nomine in* invocabit &,ſtabit &,egrediendo Egredietur
יצֵא יָצוֹא וְעָמַד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו
Nonne .leproſum *recolliget* & ,locum ad ſuam manum *egitabit* &
12 וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְצֹרָע: הֲלֹא
?Iſrael aquis omnibus *præ* Dammeſec fluvii Parpar &,Abanah *bonis*
טוֹב אֲבָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק מִכֹּל׳ מֵימֵי יִשְׂרָאֵל
.*ira in* ibat &,ſe vertit & ?me mundabo &,eis in me lavabo non an
הֲלֹא־אֶרְחַץ בָּהֶם וְטָהַרְתִּי וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה:
,mi Pater :dixerunt & ,eum ad ſunt locuti & ,ejus ſervi acceſſerunt Et
13 וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי
etiam & ?reciſſes nonne ,te ad fuiſſet locutus vates *magnum verbum*
דָּבָר גָּדוֹל הַנָּבִיא דִּבֶּר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף
ſe *inverſit* & ,deſcendit Et *peſto* mundus & ,te Lava ,te ad dixerit *quia*
14 כִּי־אָמַר אֵלֶיךָ רְחַץ וּטְהָר : וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל
eſt reverſa & :Dei viri verbum juxta,vicibus ſeptem Jarden in
בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב
ad eſt reverſus Et.eſt mundatus & ,parvi pueri caro ſicut ejus caro
בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן וַיִּטְהָר : וַיָּשָׁב אֶל־
,ejus *facies ad* ſtetitq; ,venit & ,ejus turma omnis & ipſe ,Dei virum
אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו
,terra omni in Deus non quòd ,novi nunc Ecce :dixit &
וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל־הָאָרֶץ
,ſuo ſervo à benedictionem *nunc* tolle nunc & :Iſrael in niſi
כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא בְּרָכָה מֵאֵת עַבְדֶּךָ:
:accepero ſi ,*ejus facies ad* ſteti cujus ,Dominus Vivit :dixit Et
16 וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקָּח
non Et :Nahaman Dixitque .renuit & ,*capiendum ad eum in inſtabat* &
17 וַיִּפְצַר־בּוֹ לָקַחַת וַיְמָאֵן: וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וְלֹא
non quia ?*terræ* mulorum paris onus tuo ſervo nunc dabitur
יִתַּן־נָא לְעַבְדְּךָ מַשָּׂא צֶמֶד־פְּרָדִים אֲדָמָה כִּי לוֹא
,alienis diis ſacrificium & ,*aſcenſionem* tuus ſervus ultrà faciet
יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֹלָה וָזֶבַח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים
,tuo ſervo Dominus parcat *hoc verbo In* .Domino niſi
18 כִּי אִם־לַיהוָה: לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדֶּךָ
ipſe & ,ibi *ſe incurvandum ad* Rimmon domum *meis domino intrando in*
בְּבוֹא אֲדֹנִי בֵית־רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהוּא׳
Rimmon domo *me incurvavero* & ,meam manum ſuper fuerit innixus
נִשָּׁעֵן עַל־יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי בֵּית רִמֹּן
Dominus *queſo* ignoſcat ,Rimmon domo ,mea *incurvatione* in
בְּהִשְׁתַּחֲוֹתִי בֵּית רִמֹּן יִסְלַח־נָא יְהוָה
abiit & :pace in Vade ,ei Dixitque .*hoc verbo* in tuo ſervo
לְעַבְדְּךָ בַּדָּבָר הַזֶּה׳ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ
viri Eliſaah puer Ghechazi dixit Et .*terræ* milliare quaſi eo ab
20 מֵאִתּוֹ כִּבְרַת אָרֶץ: וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי נַעַר אֱלִישָׁע אִישׁ
,hunc Aramæum Nahaman meus dominus prohibuit Ecce :Dei
הָאֱלֹהִים הִנֵּה׳ אֲדֹנִי חָשַׂךְ אֶת־נַעֲמָן הָאֲרַמִּי מִלָּקַחַת
cucurrero *quin* ,Dominus vivit :attulit quæ ejus manu de *accipiendo ab*
מִיָּדוֹ אֵת אֲשֶׁר־הֵבִיא חַי־יְהוָה כִּי־אִם־רַצְתִּי
poſt Ghechazi eſt ſecutus Et .aliquid eo ab accepero &,eum poſt
21 אַחֲרָיו וְלָקַחְתִּי מֵאִתּוֹ מְאוּמָה: וַיִּרְדֹּף גֵּיחֲזִי אַחֲרֵי
deſuper cecidit & ,ſe poſt currentem Nahaman viditque ;Nahaman
נַעֲמָן וַיַּרְא־רָץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל
:Pax ,dixit Et ?pax Nunquid :dixit & ,ejus occurſum in curru
הַמֶּרְכָּבָה לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר׳ שָׁלוֹם
22 duo me ad venerunt hoc *nunc* Ecce :dicendo,me miſit meus domin׳
אֲדֹנִי שְׁלָחַנִי לֵאמֹר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי
eis *nunc* da :prophetarum filiis de Ephraim monte de pueri
נְעָרִים מֵהַר אֶפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנָה־נָּא לָהֶם
.veſtimenta mutatoria duo &,argenti talentum
כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים:

Verſio VULG. LAT.

11 Iratus Naaman recedebat, dicens; Putabam quòd egrederetur ad me, & ſtans invocaret nomen Dñi Dei ſui, & tangeret manu ſuâ locũ lepræ, et curaret me. Numquid non meliores ſunt Abana & Pharphar, fluvii Damaſci, omnibus aquis Iſrael, ut laver in eis, & munder? Cùm ergò vertiſſet ſe, et abiret indignans, Acceſſerunt ad eum ſervi ſui, & locuti ſunt ei; Pater, & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta, certè facere debueras: quantò magis quia nunc dixit tibi; Lavare, & mundaberis? Deſcendit, & lavit in Jordane ſepties juxta ſermonem viri Dei, & reſtituta eſt caro ejus, ſicut caro pueri parvuli, et mundatus eſt. Reverſúſque ad virum Dei cum univerſo comitatu ſuo, venit, et ſtetit coram eo, et ait; Verè ſcio quòd non ſit alius De' in univerſa terra, niſi tantùm in Iſrael. Obſecro itaque ut accipias benedictionem à ſervo tuo. At ille reſpondit; Vivit Dominus, ante quem ſto, quia non accipiam. Cúmque vim faceret, penitùs non acquievit. Dixítque Naaman, Ut vis: ſed, obſecro, concede mihi ſervo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra: non enim faciet ultrà ſervus tuus holocauſtum aut victimam diis alienis, niſi Domino. Hoc autem ſolum eſt, de quo depreceris Dominũ pro ſervo tuo, quando ingredietur dominus meus templum Remmon, ut adoret, & illo innitente ſuper manum meam, ſi adoravero in templo Remmon, adorante eo in eodẽ loco, ut ignoſcat mihi Dominus ſervo tuo pro hac re. Qui dixit ei, Vade in pace. Abiit ergò ab eo electo terræ tempore. Dixítque Giezi puer viri Dei; Pepercit dominus meus Naaman Syro iſti, ut non acciperet ab eo quæ attulit: vivit Dominus, quia curram poſt eum, & accipiã ab eo aliquid. Et ſecutus eſt Giezi poſt tergum Naaman: quem cùm vidiſſet ille currentem ad ſe, deſiliit de curru in occurſum ej', & ait; Recténe ſunt omnia? Et ille ait, Rectè: dominus meus miſit me ad te, dicens; Modò venerunt ad me duo adoleſcentes de monte Ephraim, ex filiis prophetarum: da eis talentum argenti, & veſtes mutatorias duplices.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν καὶ ἀπῆλθε, καὶ (π) εἶπεν, Ἰδοὺ ἔγνων, Πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι (ρ) θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον,
12 καὶ (σ) ἀποσωλάξει τὸ λεπρόν. Οὐχὶ (τ) ἀγαθὸς Ἀβανὰ καὶ Φαρφὰρ ποταμοὶ Δαμασκοῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; (υ) ἐχὶ πορευθεὶς λόσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ καθαρισθήσομαι; καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. Καὶ
13 προσῆλθον οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησαν (φ) πρὸς αὐτὸν, Μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρὸς Ϛὲ· ἐχὶ (χ) ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε πρὸς Ϛὲ, Λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι. Καὶ κατέβη
14 Ναιμὰν καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα (ψ) Ἐλισαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ, καὶ
15 καθαρίσθη. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς (ω) Ἐλισαιὲ αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη (α) ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε τὴ (β)
16 εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου Ϛυ. Καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος ᾧ παρέστηκα ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ (δ) παρεβιάσατο αὐ-
17 τὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε. Καὶ εἶπε Ναιμὰν, Καὶ εἰ μὴ, δοθήτω δὴ τῷ δούλῳ Ϛυ (ε) γόμος, ζεύγος ἡμιόνων, ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός Ϛυ ὁλοκάυτωμα καὶ (ζ) θυσίασμα θεοῖς ἑτε-
18 ροις ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ τῷ ῥήματι τούτῳ. Καὶ ἱλάσεται κύριος τῷ δούλῳ Ϛυ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μυ εἰς οἶκον (η) Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τὸν χεῖρός μυ, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ (ϑ) Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν· καὶ ἱλάσεται δὴ κύριος τῷ δούλῳ
19 Ϛυ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ εἶπεν (ι) Ἐλισαιὲ πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο εἰς εἰρήνην. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' (κ) αὐτοῦ εἰς δεβραθὰ τῆς γῆς.
20 Καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον (λ) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μυ τοῦ Ναιμὰν τοῦ Σύρου τούτου, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ (μ)
21 ἃ ἐνήνοχε· ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι (ν) ἀπ' αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ λήψομαι
22 τῶ τι. Καὶ ἐδίωξε Γιεζὶ ὀπίσω τοῦ Ναιμάν. καὶ εἶδεν ἀνὴρ Ναιμὰν (ξ) τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν (ο) ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εἰρήνη·
ὁ κύριός μυ (π) ἀπέστειλέ με, λέγων, Ἰδοὺ νῦν ἦλθον πρὸς μὲ δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο μεταβολὰς στολάς.

Et indignatus eſt Naaman, et abiit: & dixit, Ecce dixi; Ad me omnino egredietur, & ſtabit, & invocabit in nomine Dei ſui, & imponet manum ſuam ſuper locum, & curabit lepram. Nónne bonus Abana, & Pharphar fluvii Damaſci, (i) ſuper omnes aquas Iſrael? Nónne vadens lavabor in eis, & mundabor? Et declinavit, & abiit in furore. Et acceſſerunt pueri ejus, & locuti ſunt ad eum; (k) Magnum verbum locutus eſt prophèta ad te: nónne facies? Etiam quia dixit ad te; Lavare, & mundabere? Et deſcendit Naaman: & merſit ſe in Jordane ſepties juxta verbum (l) Eliſæe. Et revertit caro ejus ſicut caro pueri parvi: & mundat' eſt. Et revertit ad Eliſæe, ipſe, & univerſa caſtra ejus: & venit, & ſtetit coram eo, & dixit; Ecce novi, quia non eſt Deus in omni terra, niſi in Iſrael. Et nunc accipe benedictionem à ſervo tuo. Et dixit Eliſæe; Vivit Dominus, cui aſtiti coram eo, ſi accipiam. Et urgebat cum accipere: & recuſavit. Et dixit Naaman, Et ſi non; detur, quæſo, ſervo tuo onus, (m) par mulorum, quoniam non faciet ultrà ſervus tuus holocauſtoma, & ſacrificium diis alius, ſed (n) Domino verbo hoc. Et propitiabitur Dominus ſervo tuo, in ingrediendo dominum meum in domum Rhemman ad adorandum ibi, & ipſe requieſcet ſuper manum meam, & adorabo in domo Rhemman, dum ipſe adorat in domo Rhemman: Et propitiabitur nunc Dominus ſervo tuo in verbo hoc. Et dixit Eliſæe ad Naaman; Vade in pace. Et abiit ab eo (o) in Debratha terræ. Et dixit Giezi puer Eliſæe; Ecce pepercit Dominus meus ipſi Naaman Syro huic, non accipiendo de manu ejus, quæ attulit. Vivit Dominus, niſi curram poſt eum, & accipiam ab eo aliquid. Et perſequutus eſt Giezi poſt Naaman. Et vidit eum Naeman, currentem poſt ſe: & converſus eſt de curru in occurſum ejus. Et dixit, (p) Pax: dominus meus miſit me, dicens; Ecce nunc venerunt ad me duo pueri è monte Ephræm de filiis prophetarum. Da, quæſo, eis talentum argenti, & duas ſtolas mutatorias.

MS. A. (π) εἶπεν, * Πρὸς μὲ (ρ) κυρίυ αὐτοῦ, (σ) ζυνάξει (τ) ἀγαθοὶ Ναεζανὰ καὶ (υ) ὑ (φ) αὐτὸν, Πάτερ, μέγαν (χ) ποίησις; ὅτι (ψ) Ἐλισαιέ. (ω) Ἐλισαιὲ (α) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, * Ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα (β) εὐλογίαν τοῦ (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) παρεβιάσατο λαβεῖν, (ε) γόμος ζεύγος ἡμιόνων ἀπὸ τ γῆς, ὅτι (ζ) θυσίαν (η) Ῥεμμὰθ προσκυνῆσαι αὐτόν· καὶ ἐπαναπάυσεται ἐπὶ (ϑ) Ῥεμμάν· καὶ ἱλασθήσεται δὴ (ι) Ἐλισαιὲ (κ) αὐτοῦ ἀπὸ τ γῆς Ἰσραήλ. Καὶ (λ) Ἐλισαιὲ, (μ) ὧν (ν) παρ' αὐτοῦ (ξ) ὀπίσω τρέχοντα αὐτοῦ, (ο) εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἅρματος. Καὶ (π) ἀπέστειλεν πρὸς Ϛὲ, λέγων, Νῦν τοῦτο ἦλθον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּרְגִיז נַעֲמָן וַאֲזַל וַאֲמַר הָא הֲוֵיתִי אָמַר דִּלְוָתִי יִפּוֹק מִפָּק וְיקוּם וְיצַלֵּי בִּשְׁמָא דַּייָ אֱלָהֵיהּ 11
וְיֵרִים יְדֵיהּ עַל אַתַר בֵּית מָחֲתָא וְתִתְסֵי סְנִירוֹתָא : הֲלָא טָבִין אֲמָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרֵי דַּמֶּשֶׂק 12
מִכֹּל מֵי אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל הֲלָא אֶטְבּוֹל בְּהוֹן וְאִתְּסֵי וְאִתְפְּנֵי וַאֲזַל בִּרְגַז : וּקְרִיבוּ עַבְדּוֹהִי 13
וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ וַאֲמַרוּ מָרִי אִלּוּ פִּתְגָמָא רַבָּא נְבִיָא מַלִּיל עִמָּךְ הֲלָא תַעְבִּיד וְאַף אֱלָהִין
דַּאֲמַר לָךְ טְבוֹל וְאִתְּסֵי : וּנְחַת וּטְבַל בְּיַרְדְּנָא שַׁבְעָ זִמְנִין כְּפִתְגָמָא נְבִיָא דַּייָ וְתָב בְּסָרֵיהּ 14
כְּבִסַר יַנִיק זְעִיר וְאִתְּסִי : וְתָב לְוָתֵיהּ וְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ וְאָתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר 15
הָא כְעַן יְדַעִית אֲרֵי לֵית אֱלָהָא קָיֵם בְּכָל אַרְעָא אֱלָהִין בְּיִשְׂרָאֵל וּכְעַן קַבֵּיל בְּעַן
תִּקְרוּבְתָּא מִן עַבְדָּךְ : וַאֲמַר קָיֵם הוּא יְיָ דִּי מְשַׁמְשִׁנָא קֳדָמוֹהִי אִם אֶקַבֵּל וְאִתְקְיף בֵּיהּ 16
לְקַבָּלָא וְלָא אֲבָא : וַאֲמַר נַעֲמָן וְלָא יְתִיהֵב כְּעַן לְעַבְדָּךְ טְעוּן חֲמָרִין מֵעֲפַר אַרְמְתָא 17
אֲרֵי לָא יַעֲבִיד עוֹד עַבְדָּךְ עֲלְתָא וּדְבַח לְטָעוּת עַמְמַיָא אֱלָהִן לְשָׁמָא דַּייָ : לְפִתְגָמָא 18
הָדֵין יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּמֵעַל רִבּוֹנִי לְבֵית רִמּוֹן לְמִסְגַּד תַּמָּן וְהוּא סָמִיךְ עַל יְדִי וְאֶסְגּוֹד
בֵּית רִמּוֹן בְּמִסְגְּדִי בֵּית רִמּוֹן יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּפִתְגָמָא הָדֵין : וַאֲמַר לֵיהּ אֲזַל לְשָׁלָם 19
וַאֲזַל מִלְוָתֵיהּ כְּרוּב אַרְעָא : וְאֲמַר גֵּחֲזִי תַּלְמִידָא דְאֱלִישָׁע נְבִיָא דַּייָ הָא מָנַע רִבּוֹנִי יָת 20
נַעֲמָן אֲרַמָּאֲ הָדֵין מִלְקַבָּלָא מִנֵּיהּ יָת דַּאֲתָי קָיֵם הוּא יְיָ אֱלָהֵן אֲרָהוּט בַּתְרוֹהִי
וְאַסֵּב מִנֵּיהּ מִדְּעֵם : וּרְדַף גֵּחֲזִי בָּתַר נַעֲמָן וַחֲזָא נַעֲמָן גְּבַרָא דְּרָהִיט בַּתְרוֹהִי וְאִתְרְכִין 21
מִן רְתָכָא לְקֳדָמוֹתֵיהּ וַאֲמַר שְׁלָם רִבּוֹנִי שַׁלְחַנִי לְמֵימַר הָא כְעַן דִּין אַתוּ
לְוָתִי תְּרִין עוּלֵימִין מְטוֹרָא דְבֵית אֶפְרַיִם מִתַּלְמִידֵי נְבִיֵא הַב כְּעַן לְהוֹן כִּכְּרָא דַּכַסְפָּא
וְתַרְתֵּין אֲטַלָּנִין דִּלְבוּשָׁא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et indignatus eſt Naghaman, & abiit, dixitque: Ecce dicebam quòd ad me exiret exeundo, & ſtaret & oraret in nomine Dñi Dei ſui; & levaret manum ſuam ſuper locum plagæ meæ, & ſanaretur lepra. Nónne meliores ſunt Amanah & Parpar fluvii Dammeſeq omnibus aquis terræ Iſrael? nunquid ſi intinxero me in illis, ſanabor? & converſus abiit cum indignatione. Et acceſſerunt ſervi ejus, & locuti ſunt cum illo & dixerunt: Domine mi, ſi fortè rem magnam propheta locutus fuiſſet tecum, nónne feciſſes? quanto magis quod dixit tibi: Intinge te, & ſanaberis? Et deſcendit & intinxit ſe in Jardena ſeptem vicibus, juxta verbum prophetæ Dñi; & rediit caro ejus ſicut caro pueruli parvi, & ſanatus eſt. Et rediit ad prophetam Dñi ipſe & omnis exercit' ejus, & venit & ſtetit ante illum & dixit: Ecce nunc cognovi quòd non eſt De' manens in omni terra, niſi in Iſrael: & nunc ſuſcipe quæſo oblationem à ſervo tuo. Et dixit: Permanet ipſe Dñs ante quem miniſtro, ſi accepero: & urgebat eum ut caperet; ſed noluit. Et dixit Naghaman: Et nónne dabitur quæſo ſervo tuo onus paris mulorum de pulvere terræ? quia non faciet ultra ſervus tuus holocauſtum & ſacrificium Erroribus gentium, ſed nomini Dñi. In re hac ignoſcat Dñs ſervo tuo, cùm intrabit dominus meus in domum Rimon ut adoret ibi, & ipſe innixus fuerit ſuper manum meam; & incurvavero me domo Rimon, incurvãte me domo Rimon ignoſcat Dñs ſervo tuo in re iſta. Et dixit illi; Vade in pace: & abiit ab eo milliare terræ. Et dixit Gehhazi diſcipulus Eliſagh prophetæ Dñi: Ecce abſtinuit dominus meus à Naghaman Aramæo iſto accipere quæ attulerat; permanet ipſe Dñs, niſi cucurrero poſt illum, ut accipiam ab illo aliquid. Et ſecutus eſt Gehhazi poſt Naghaman, & vidit Naghaman virum currentem poſt ſe, & dejecit ſe de curru in occurſum ejus: & dixit, Num pax eſt? Et dixit; Pax: dñs meus miſit me dicendo: Ecce tempore hoc venerunt ad me duo adoleſcentes de monte dom' Ephraim è diſcipulis prophetarum; da quæſo illis talentum argenti & duas mutatorias veſtes.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

11 ܐܡܪ ܗܐ ܢܦܩ ܠܘܬܝ ܘܩܪܐ ܒܫܡ ܝܗܘܐ ܐܠܗܗ ܘܢܦܢܦ ܐܝܕܗ ܥܠ ܐܬܪܐ ܘܐܣܝ ܠܒܪܥܐ ܡܢ ܡܫܟܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢ ܠܐ ܢܦܩ ܠܘܬ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܗ

מלכים ב : ו

ligavit & :eum *in rupit* & :duo talenta *accipe* ,*Velis* ,Nahaman Dixitque
וַיִּצֹר׃ בּוֹ וַיִּפְרֹץ בְּכִכָּרִים כֶּסֶף שְׁתֵּי כִכָּרִים וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֵל קַח
,vestimenta mutatoria duo & ,*marsupiis* duobus in argenti talenta duo
בְּנָרִים חֲלִפוֹת שְׁתֵּי חֲרִטִים וַיִּשָּׂא לִשְׁנֵי נְעָרָיו וַיָּשִׂימוּ לְפָנָיו׃
ad venit Et .*ejus facies ad* portaverunt &,suos pueros duos *ad dedit* &
וַיָּבֹא אֶל־שֵׁנִי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו׃ וַיִּבֹא אֶל־
dimisit & :domo in *commendavit* &,eorum manu de tulit &,*editum locum*
הַעֲלִיָּה וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח אֶת־
:suum dominum *ad* stetit & ,est ingressus ipse Et .abierunt & ,viros
הָאֲנָשִׁים וַיֵּלֵכוּ׃ וְהוּא־בָא וַיַּעֲמֹד אֶל־אֲדֹנָיו
tuus servus ivit Non :dixit & ?Ghechazi Unde :Elisaah eum ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע מֵאַיִן גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר לֹא הָלַךְ עַבְדְּךָ
se vertit cùm ,*abiit* meum cor *Non* :eum ad Dixitque .illuc & ,huc
אָנָה וָאָנָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא־לִבִּי הָלַךְ כַּאֲשֶׁר הָפַךְ־
,pecuniam *accipiendum ad tempus* an?tui occursum in suo curru *desuper* vir
אִישׁ מֵעַל מֶרְכָּבָתוֹ לִקְרָאתֶךָ הַעֵת לָקַחַת אֶת־הַכֶּסֶף
,servos & ,*bovem* & ,*pecus* & ,vineas & ,oliveta & ?vestes accipiendum ad &
וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וְכָרְמִים וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים
tuo femine in & ,*te in* adhærebit Nahaman lepra Et ? ancillas &
וּשְׁפָחוֹת׃ וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק־בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ
.nix sicut leprosus ejus *faciebus* à est egressus & :seculum in
לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג׃

CAP. VI.

locus nunc Ecce :Elisaah ad prophetarum filii dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא הַמָּקוֹם
Ibimus .nobis à angustus *tuæ faciei ad ibi habitantes* nos quo
אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה־
faciemus & ,unum tignum *vir* inde *capiemus* &,Jarden ad usq; nunc
נָּא עַד־הַיַּרְדֵּן וְנִקַּח מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה אַחַת וְנַעֲשֶׂה־
Dixitque .Ite ;dixit & :*ibi habitandum ad* locum ibi nobis
לָנוּ שָׁם מָקוֹם לָשָׁבֶת שָׁם וַיֹּאמֶר לְכוּ׃ וַיֹּאמֶר
abiit Et .veniam Ego ;dixit & :*tuis* servis cum *ito* & ,*nunc Velis* :unus
הָאֶחָד הוֹאֵל נָא וְלֵךְ אֶת־עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלֵךְ׃ וַיֵּלֶךְ
uno ,fuit Et .ligna cædebant & ,Jarden ad venerunt & :eis cum
אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים׃ וַיְהִי הָאֶחָד
,clamavit & :*aquas* in cecidit ferrum & ,trabem faciente cadere
מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת־הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל־הַמָּיִם וַיִּצְעַק
vir Dixitque .*petitum* ipsum & ,*mi domine* Ahah :dixit &
וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ
,lignum præciditque :locum ei ostendit & ?cecidit Ubi :Dei
הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת־הַמָּקוֹם וַיְקַצֵּץ־עֵץ
:*tibi* Leva ,dixit Et .ferrum fecit supernatare & ,illuc projecit &
וַיִּשְׁלַח־שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר הָרֵם לָךְ
pugnans erat Aram rex Et .illud tulit &,*suam* manum extendit &
וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם
absconditio loco In :dicendo ,*suos servos ad* est consiliatus &:Israel cum
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל־עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל־מָקוֹם פְּלֹנִי
regem ad Dei vir misit Et .*mea castrametatio incelebri*
אַלְמֹנִי תַּחֲנֹתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ
illuc quia :illum locum ad *transeundo à te Observa* :dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעָבְרֹ הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־שָׁמָּה
quem locum ad Israel rex misit Et .*descendentes Aram*
אֲרָם נֹחֲתִים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
,semel non,ibi se observavit &,eũ monuerat & ,Dei vir ei dixerat
אָמַר־לוֹ אִישׁ הָאֱלֹהִים וְהוֹהִירֹהוּ וְנִשְׁמַר־שָׁם לֹא אַחַת
verbo super Aram *reg's* cor est conturbatum Et .*secundò* neque
וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם עַל־הַדָּבָר
indicabitis Nonne :eos ad ait & ,*suos* servos. *ad* clamavit & ,hoc
הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ
? Israel *regem ad* nobis *qui* ex quis mihi
לִי מִי מִשֶּׁלָּנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

Versio VULG. LAT.

23 Dixítque Naaman, Melius est
ut accipias duo talenta. Et coëgit eum, ligavítq; duo talenta
argenti in duobus saccis, &
duplicia vestimenta, & imposuit duobus pueris suis, qui &
24 portaverunt coram eo. Cúmque venissent jam vesperi, tulit
de manu eorum, & repositi
in domo, dimisítque viros, &
25 abierunt. Ipse autem ingressus,
stetit corã domino suo. Et dixit Eliseus, Unde venis Giezi?
Qui respondit, Non ivit servus
tuus quoquã. At ille ait; Nónne cor meum in præsenti erat,
quando reversus est homo de
curru suo in occursum tuí?
Nunc igitur accepisti argentũ, & accepisti vestes, ut emas
oliveta, & vineas, & oves, &
boves, & servos, & ancillas.
27 Sed & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo, usque
in sempiternum. Et egressus
est ab eo leprosus quasi nix.

CAP. VI.

1 DIxerunt autẽ filii prophetarum ad Eliseum; Ecce locus,
in quo habitamus coram te,
2 angustus est nobis. Eamus usque ad Jordanem, & tollant
singuli de sylva materias singulas, ut ædificemus nobis ibi
locum ad habitandum. Qui di-
3 xit, Ite. Et ait unus ex illis,
Veni ergò & tu cum servis
4 tuis. Respondit, Ego veniã. Et abiit cum eis. Cúmq; venissent
ad Jordanem, cædebant ligna.
5 Accidit autẽ, ut cùm unus materiam succidisset, caderet ferrum securis in aquam: exclamavítque ille, & ait; Heu heu
heu, domine mi, & hoc ipsum
6 mutuò acceperam. Dixit autẽ homo Dei, ubi cecidit? At ille
monstravit ei locum. Præcidit
ergò lignum, & misit illuc: natavítque ferrum. Et ait, Tolle. Qui extendit manum, & tu-
7 lit illud. Rex autem Syriæ pugnabat contra Israel, consiliúmq; iniit cum servis suis, dicens; In loco illo et illo ponamus insidias. Misit itaq; vir Dei
8 ad regem Israel, dicens; Cave
ne transeas in locũ illum: quia
ibi Syri in insidiis sunt. Misit itaque rex Israel ad locum quẽ
dixerat ei vir Dei, & præoccupavit eum, & observavit se ibi
9 non semel néque bis. Conturbatúmque est cor regis Syriæ pro hac re: & convocatis servis suis, ait; Quarè non indicatis mihi quis proditor meî
fit apud regem Israel?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ (ρ) εἶπε, Λάβε δισταλαντον ἀργυρίου. καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ βυλλοκοις, καὶ δύο ἀλλαξομίτας στολὰς, καὶ ἔδωκεν ὅτι δύο παιδίοις αὐτῶ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν
24 αὐτῶ. Καὶ (σ) ἦλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν, καὶ ἔλαβεν ἐκ τῶ χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέθηκε ἐν οἴκῳ,
25 καὶ ἐξαπέστειλε τὸς (τ) ἄνδρας. Καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε, καὶ παρέστη πρὸς τὸν κύριον αὐτῶ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (υ) Ἐλισαιέ, Πόθεν Γιεζί; καὶ εἶπε Γιεζί, Οὐ πεπόρευ-
26 ται δοῦλός σε ἔνθα καὶ ἔνθα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν † Ἐλισαιέ, Οὐχὶ ἡ καρδία μου (φ) ἐπορεύθη μετὰ σε ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῆς ἅρματος (χ) εἰς συναντήν σοι; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες (ψ) τὰ ἱμάτια, καὶ (ω) ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας. Καὶ ἡ
27 λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματί σε εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἀπ(α) προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

MS.A. (ρ) εἶπεν Ναιμὰν, Οὐκεν, λάβε δίταλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐξιδασάλο αὐτόν. καὶ ἔλαβεν διτάλαντον ἀργυρίου (σ) ἦλθαν (τ) ἄνδρας, καὶ ἐπορεύθη. Καὶ αὐτὸς (υ) Ἐλισαιὲ † Ἐλισαιὲ, (φ) ἐπορεύθη ὅτε (χ) εἰς συνάντησίν σε; καὶ (ψ) καὶ τὰ (ω) ἐλαιῶνα καὶ ἀμπελῶνα (α) τῶ προσώπε

ΚΕΦ. ς'.

1 Καὶ εἶπον (α) υἱοὶ τῶ προφητῶν πρὸς (β) Ἐλισαιέ, Ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκᾶμεν ἐνώπιόν σε στενὸς ἀφ' ἡμῶν. Πορευθῶμεν δὴ ἕως † Ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν (γ) ἀνὴρ εἷς δοκὸν μίαν, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπε, Δεῦτε. Καὶ
3 εἶπεν ὁ (δ) εἷς σπηκῶς, Δεῦρο μετὰ δούλων σε. (ε) καὶ εἶπεν, Ἐγὼ πορεύσομαι. Καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς † Ἰορδάνην,
5 καὶ ἔτεμνον τὰ ξύλα. Καὶ ἰδοὺ ὁνὴς (ζ) καλαβάλλων δοκὸν, καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ (η) ἐβόησεν, Ὦ κύριε, καὶ αὐ-
6 τὸ κεκρυμμένον. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος † θεῦ, Πᾶ ἔπεσε; καὶ ἔδειξεν αὐτῶ † τόπον. καὶ †ἀπέκοψε ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπε-
7 πόλασε τὸ (θ) σιδήριον. Καὶ εἶπεν, Ἄρον σεαυτῶ. καὶ ἐξέτεινε † (ι) χεῖρα, καὶ ἔλα-
8 βεν αὐτό. (ι) Καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας ἐπολεμῶν (κ) ἐν Ἰσραήλ. καὶ ἐβουλεύσατο πρὸς τὰς παῖδας αὐτῶ, λέγων, Εἰς † τόπον τὸν δεῖνα ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ. Καὶ
9 ἀπέστειλεν (λ) Ἐλισαιὲ πρὸς † βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, (μ) ὅτι ἐκεῖ Συρία κέκρυπται.
10 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς † τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ (ν) Ἐλισαιὲ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖ ἅπαξ καὶ δίς.
11 Καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου· καὶ ἐκάλεσε τὰς παῖδας αὐτῶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, Οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

MS.A. (α) οἱ υἱοὶ (β) Ἐλισαιὲ, (γ) ἀνὴρ δοκὸν (δ) εἷς, * Δορευ ἐπιχῶς, δεῦρο μετ (ε) ὁ δ εἶπεν, (ζ) καλαδηῶν (η) ἐβόησεν, καὶ εἶπεν, Ὦ κύριε, † ἀπέκοψεν (θ) ξύλον. Καὶ εἶπεν, Ἄρωσον (ι) χεῖρα αὐτῶ, καὶ (ι) Καὶ βασιλεὺς (κ) ἐν *Ἰορυσαλήμ. (λ) Ἐλισαιὲ (μ) ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπ. (ν) Ἐλισαιὲ, καὶ διεσείλατο αὐτῶ, καὶ ἐφυλάξατο (ξ) ἅ δύο.

23 Et dixit, Accipe duplex talen-
tum argenti. Et accepit duo ta-
lenta argenti in duobus mar-
supiis, & duas mutatorias stolas, &
dedit super duos pueros suos: et
tulerunt ante eum. Et venit in
24 tenebrosum, & sumpsit de manu
eorum, et deposuit in domo, &
dimisit viros. Et ipse intravit, et
25 astitit apud dominum suum. Et
dixit ad eum Elisæe, Unde Giezi?
Et dixit Giezi; Non ivit servus
tuus huc, & huc. Et dixit ad e-
26 um Elisæus; Nónne cor meum ivit
tecum, quando (q) conversus est
vir de curru in obviam tibi? Et
nunc accepisti argentum, & nunc
accepisti (r) vestimenta, & olive-
ta, & vincta, & oves, & boves,
& pueros, & ancillas: Et lepra
27 Naaman adhærebit in te, & in se-
mine tuo in seculum. Et egressus
est à facie ejus leprosus tanquàm
nix.

CAP. VI.

1 ET dixerunt filii prophetarũ
ad Elisæe; Ecce nunc locus, in
quo nos habitamus coram te, an-
2 gustus à nobis. Eamus nunc usq;
ad Jordanem, & capiamus indè,
vir unus trabem unam, & facia-
mus nobis ipsis (a) ibi ad habitan-
3 dum ibi. Et dixit, Vadite. Et di-
xit unus (b) leniter, Veni cum ser-
vis tuis. Et dixit, Ego ibo. Et i-
4 vit cum eis: & venerunt ad Jor-
danem, & cædebant ligna. Et ec-
5 ce unus dejiciens trabem: & ferrum (c) cecidit in aquam. Et cla-
mavit, Heu, domine: & hoc (d)
absconditum. Et dixit homo Dei,
6 ubi cecidit? Et ostendit ei locum.
& amputavit lignum, & projecit illuc: & enatavit ferrum. Et
7 dixit, (e) Eleva tibi. Et extendit
manum, & cepit illud. Et rex
8 Syriæ erat bellans in Israel: &
consultabat apud pueros suos, di-
cens; In loco isto quodam (f) El-
moni castrametabor. Et misit Eli-
9 sæe ad regem Israel, dicens; Ob-
serva non transire in locũ istum:
quoniam ibi Syria abscondita est.
Et misit rex Israel ad locum,
10 quem dixerat ei Elisæe: & obser-
vavit se inde non semel, neq; bis.
11 Et emota est anima regis Syriæ de
verbo hoc. Et vocavit pueros
suos, & dixit ad eos; Non annuntiabitis mihi, quis prodit me
regi Israel?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ואמר נעמן שרי סב תרתין ככרין ואתקיף ביה וצר תרתין ככרין דכסף בתרין פלדסין
24 ותרין אצטלן דלבושין ויהב לתרין עולימוהי ונסיבו קדמוהי׃ ועל לאתר כפי ונסיב
25 מידהון ופקד בביתא ושלח ית נבריא ואזלו׃ והוא אתא וקם קדם רבוניה ואמר ליה
26 אלישע מנן אתי נחזי ואמר לא אזל עבדך לכא ולכא׃ ואמר ליה ברוח נבואה
אתחזיאת לי כד אתחפיך גברא מעל רתיכיה לקדמותך השעא היא לך דנסבתא כספא
ונסבתא לבושיא וחשיבתא בלבך למקני זיתין וכרמין ועאן ותורין ועבדין ואמהן׃
27 וסנירות נעמן תדבק בך ובבנך לעלם ונפק מן קדמוהי חויר כתלגא׃

ואמרו תלמידי נביאיא לאלישע הא כען אתרא די אנחנא יתבין תמן קדמך עק לנא׃ ניזל
כען עד ירדנא ונסב מתמן גבר כשורא חדא ונעביד לנא תמן אתרא למיתב תמן ואמר
אזילו׃ ואמר חד שרי כען ואזיל עם עבדך ואמר אנא איזיל׃ ואזל עמהון ואתו לירדנא
וקצו אעיא׃ והוה חד מחי בשריתא ואשתליף ברזלא ונפל למיא וצוח ואמר בבעו
רבוני והוא משאל שאלתיה׃ ואמר נביא דיי אן נפל ואחויה ית אתרא וקץ אעא
ורמא לתמן וקפא ברזלא׃ ואמר טול לך ואושיט ידיה ונסביה׃ ומלכא דארם הוה
מניח קרבא בישראל ואתמליך בעבדוהי למימר לאתר כפי וטמיר יהי ביה משרי׃
ושלח נביא דיי לות מלכא דישראל למימר אסתמר מלמעבר אתרא הדין ארי תמן
אנש ארם כמן׃ ושלח מלכא דישראל לאתרא די אמר ליה נביא דיי ואזהריה ואסתמר
תמן לא חדא ומנא ולא תרתין זמנין׃ ואסתער לבא דמלכא דארם על פתגמא הדין
וקרא לעבדוהי ואמר להון הלא תחוון לי מן מדילנא גלי רוי למלכא דישראל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Naghaman: Age, sume duo talenta & coegit eum, & ligavit 23
duo talenta argenti in duobus marsupiis, & duas mutatorias vestes, & de-
dit duobus adolescentib⁹ suis, & tollebant ante eum. Et intravit in locum 24
celatum, & accepit de manib⁹ eorum, & deposuit in domo; & dimisit vi-
ros, & profecti sunt. Et ipse venit & stetit ante dñm suum: & dixit illi 25
Elisagh: Unde tu venis Gehhazi? & dixit, Non ivit servus tuus huc aut
illuc. Et dixit illi: In spiritu prophetico indicatum est mihi, quando con- 26
vertit se vir de curru suo in occursum tuum: an hora [*fuit*] tibi ut accipe-
res argentum, & caperes vestes; & cogitares in corde tuo emere oliveta, &
vineas, & pecudes, & boves, & servos & ancillas? Lepra ergo Naghaman 27
adhærebit tibi & filiis tuis in seculum: & exiit à facie ejus albus sicut nix.

CAP. VI.

ET dixerunt discipuli prophetarum ad Elisagh: Ecce quæso locus, in 1
quo nos sedemus ante te, angust⁹ est nobis: Eamus quæso usq; ad Jardena, 2
& accipiamus indè quisq; tignum unum, & faciamus nobis ibi locum in
quo habitemus: & dixit, Ite. Et dixit unus: Acquiesce obsecro & veni 3
cum servis tuis: & dixit, Ego ibo. Et ivit cum illis: et venerunt ad Jar- 4
dena, et sciderunt ligna. Et fuit quodam percutiente tignum, exiliens fer- 5
rum, decidit in aquam: et clamavit et dixit, Obsecro dñe mi, & *ipsum*
postulando commodato acceperam. Et dixit propheta Dñi: Quò decidit? 6
et ostendit ei locum: et abscidit lignum et projecit illuc, et enatavit ferrum.
Et dixit, Tolle tibi: et extendit manum suam et accepit illud. Et rex Aram 7
8 iniit bellum in Israel, et consilium iniit cum servis suis dicendo: Loco
celato et abscondito erit statio castrorum *meorum*. Et misit propheta Do- 9
mini ad regem Israel, dicendo: Cave ne transeas locum illum, quia ibi
homines Aram sunt abscónditi. Et misit rex Israel ad locum quem dixerat 10
illi propheta Domini, atq; monuerat illum: et cavit sibi illinc non una
vice nec duabus. Et turbatum est cor regis Aram propter rem istam, et 11
vocavit servos suos, et dixit illis: Nónne annunciabitis mihi quis ex no-
bis revelat arcana mea regi Israel?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܐܡܪ ܢܥܡܢ ܙܠ ܣܒ ܬܪܬܝܢ ܟܪ̈ܟ̈ܪ̈ܐ ܗܒ ܠܢ ܕܬܪ̈ܬܝܢ ܥܠܡ̈ܬ̈ܐ ܘܣܪ ܒܬ̈ܪ̈ܐ ܠܬ̈ܪ̈ܬܝܢ ܓܒ̈ܪ̈ܐ ܒܬ̈ܪ̈ܐ ܠܬ̈ܪ̈ܬܝܢ ܠܒ̈ܘ̈ܫ̈ܐ ܘܫ̈ܕ̈ܪ̈ܐ ܠܬ̈ܪ̈ܬܝܢ ܥܠ ܟ̈ܬ̈ܦ̈ܐ ܘܢ

מלכים ב : ו

Elisa:h sed ,rex mi domine Non : ejus servis è unus Dixitque
12 וַיֹּאמֶר אֶחָד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֱלִישָׁע
verba Israel regi indicat ,Israel in qui ,propheta
הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים
ubi videte & ,Ite : Dixitque .tui cubiculi penetrali in loqueris quæ
13 אֲשֶׁר תְּדַבֵּר בְּחַדְרֶ מִשְׁכָּבֶךָ : וַיֹּאמֶר לְכוּ וּרְאוּ אֵיכֹה
.Dothan in Ecce : dicendo ,ei est Nunciatũq; .eũ tollã & ,mittam & ; *ipse*
הוּא וְאֶשְׁלְחָה וְאֶקָּחֵהוּ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דֹתָיִן :
venerunt & : gravem exercitum & ,*currum* & ,equos illuc Misitque
14 וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה סוּסִים וְרֶכֶב וְחֵיל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ
viri minister *manicavit* Et .civitatem *super* circundederunt & ,nocte
לַיְלָה וַיָּקִפוּ עַל־הָעִיר : וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת אִישׁ
,civitatem circundans exercit⁹ ecce & :est egressus &,*surgendum ad* Dei
15 הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חֵיל סוֹבֵב אֶת־הָעִיר
quomodo ,mi domine Ahah ;eum ad ejus puer dixitque :currus & ,*equus* &
וְסוּס וָרֶכֶב וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה
qui quàm ,nobiscum qui *multi* quia ,timeas Ne : dixit Et ?faciemus
16 נַעֲשֶׂה : וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר
,ejus oculos *nunc* aperi Domine : ait & ,Elisaah oravit Et .eis cum
אוֹתָם : וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע וַיֹּאמַר יְהוָה פְּקַח־נָא אֶת־עֵינָיו
mons ecce & ,vidit & ,pueri oculos Dominus aperuit & : videat &
17 וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת עֵינֵי הַנָּעַר וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר
descenderunt Et .Elisaah *circuitus ignis* currus & ,equis plenus
מָלֵא סוּסִים וְרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבֹת אֱלִישָׁע : וַיֵּרְדוּ
nunc Percute : ait & ,Dominum ad Elisaah oravitque :eum ad
18 אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר הַךְ־נָא אֶת
verbum juxta cæcitatibus in eos percussit & : cæcitatibus in istam gentem
הַגּוֹי הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר
hæc nec ,via hæc Non : Elisaah eos ad Dixitque .Elisaah
19 אֱלִישָׁע : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא־זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה
: quæritis quem virum ad vos deducam &,me post venite:civitas
הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכֵה אֶתְכֶם אֶל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים
dixit & ,Someron *eos intrare secundũ* ,fuit Et .Someron in eos duxit &
וַיּוֹלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה : וַיְהִי כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
Domin⁹ aperuit &:videant &,istorũ oculos aperi Domine : Elisaah
20 אֱלִישָׁע יְהוָה פְּקַח אֶת־עֵינֵי אֵלֶּה וְיִרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה
rex Dixitque .Someron medio in ecce & ,viderunt &,eorum oculos
אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
21 יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע כְּרָאֹתוֹ אוֹתָם הַאַכֶּה אַכֶּה
,tuo gladio *in captivâsti* quos num : percuties Non ,ait Et ? mi pater
אָבִי : וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה הֲאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ
,*eorum facies ad* aquam & ,panem pone ? *percutiens* tu ,tuo arcu in &
22 וּבְקַשְׁתְּךָ אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם
eis præparavit Et .*suos dominos* ad vadant & ,bibant & ,comedant &
וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם : וַיִּכְרֶה לָהֶם
23 abierunt & ; eos dimisit & : biberunt & ,comederunt & ,magnum apparatũ
גְּדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ
,Aram *agmina* ultrà addiderunt non & : suum dominum ad
אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם
congregavit & ,hæc post fuit Et .Israel terram in *veniendum ad*
לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ
24 ,ascendit & : sua castra omnia Aram rex Benhadad
בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת כָּל־מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל
: Someron in magna fames Fuitque .Someron *super coarctavit* &
25 וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן : וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן
asini caput *esse ad usque* ,eam *super coarctantes* ecce &
וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד הְיוֹת רֹאשׁ־חֲמוֹר
quinque *in* columbarum stercoris cabi quartum & ,argenteis octoginta *in*
בְּשְׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֻבַּע הַקַּב חֲרִיוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה
.argenteis
כֶסֶף :

Versio VULG. LAT.

12 Dixítque unus servorum ejus; Nequaquã, domine mi rex, sed Eliseus propheta, qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quæcunque locutus fueris in conclavi tuo. Dixítque
13 eis; Ite, et videte ubi sit: ut mittam, & capiam eum. Annuntiaverúntq; ei, dicentes; Ecce in Dothan. Misit ergò illuc equos & currus, & robur exercitûs:
14 qui cùm venissent nocte, circumdederunt civitatem. Consurgens autem diluculò minister viri Dei, egressus, vidit exercitum in circuitu civitatis, et equos & currus: nuntiavítque
16 ei, dicens; Heu heu heu, domine mi, quid faciemus? At ille respondit, Noli timere: plures enim nobiscũ sunt, quàm cum
17 illis. Cúmque orâsset Eliseus, ait; Domine, aperi oculos hujus, ut videat. Et aperuit Dñs oculos pueri, & vidit: & ecce
18 mons plenus equorum, & currum igneorum, in circuitu Elisei. Hostes verò descenderunt ad eum: porrò Eliseus oravit ad Dñm, dicens; Percute, obsecro, gentẽ hanc cæcitate.
19 Percussítque eos Dominus, ne viderent, juxta verbum Elisei. Dixit autem ad eos Eliseus; Non est hæc via, neque ista est civitas: sequimini me, & ostendam vobis virũ quẽ quæritis. Duxit ergò eos in Samaríam: Cúmque ingressi fuissent in Samariã, dixit Eliseus;
20 Domine, aperi oculos istorum, ut videant. Aperuítque Dñs oculos eorum, & viderũt se esse in medio Samariæ. Dixítque
21 rex Israel ad Eliseum, cùm vidisset eos; Numquid percuti-
22 am eos, pater mi? At ille air, Non percuties: neque enim cepisti eos gladio & arcu tuo, ut percutias: sed pone panem & aquam coram eis, ut comedant & bibant, & vadant ad
23 dominũ suum. Appositáque est eis ciborum magna præparatio, & comederunt & biberunt, & dimisit eos, abierúntque ad dominum suum, & ultrà non venerunt latrones Syriæ in terram Israel. Factũ est
24 autem post hæc, congregavit Benadad rex Syriæ, universũ exercitum suum, et ascendit, et obsidebat Samariam. Factáq; est fames magna in Samaria: & tam diu obsessa est, donec venundaretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cabi stercoris columbarũ quinque argenteis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν εἷς τ παίδων αὐτ, Οὐχὶ κύριέ μ βασιλεῦ, ὅτι (ο) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ (π) ἀναγγέλλ τ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τοὺς λόγους, ὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ
13 (ρ) ταμιείῳ τῷ κοιτῶνός σ. Καὶ εἶπε, Δεῦτε ἴδετε ποῦ (σ) ἐστὶν, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. καὶ (τ) ἀπήγγελαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἰδοὺ
14 ἐν Δωθαΐμ. Καὶ ἀπέστειλεν ὀκεῖ ἵππον καὶ ἅρμα καὶ δύναμιν βαρεῖαν, καὶ (υ) ἦλθον νυκτὸς
15 καὶ περιεκύκλωσ τ πόλιν. Καὶ ὤρθρισεν ὁ λατρευτὴς (φ) Ἐλισαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τ πόλιν, καὶ (χ) ἵππος καὶ ἅρμα. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς (ψ) αὐτὸν, Ὦ κύριε, πῶς ποιήσομεν;
16 Καὶ εἶπεν (ω) Ἐλισαιὲ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους
17 οἱ μὲθ ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μεθ' αὐτῶν. Καὶ προσηύξαλο (α) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπε, Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ ἴδέτω. καὶ ἀνέῳξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ
18 εἶδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρ καλῶς ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλω (β) Ἐλισαιέ. Καὶ κατέβησ πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξαλο (γ) πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, Πάταξον (δ) δὴ τὸ ἔθν τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ,
19 κ τὸ ῥῆμα (ε) Ἐλισαιέ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς (ζ) Ἐλισαιὲ, Οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. δεῦτε ὀπίσω μ, καὶ (η) ἄξω ὑμᾶς πρὸς τ ἄνδρα ὃν ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐ-
20 τοὺς (ϑ) πρὸς Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένελο ὡς (ι) εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν (κ) Ἐλισαιὲ, Ἄνοιξον δὴ κύριε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἰδέτωσ. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ (λ) εἶδον· καὶ ἰδοὺ ἦσ ἐν μέσῳ
21 Σαμαρείας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἐλισαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτούς, Εἰ πα-
22 τάξας πατάξω, πάτερ; Καὶ εἶπεν, Οὐ πατάξῃς, εἰ μὴ οὓς ἠχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σ καὶ τόξῳ σ † ἐν τῇ τυπῇς. παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν καὶ
23 πέτωσ, καὶ ἀπελθέτωσ πρὸς τ κύριον αὐτῶν. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τ κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθεσλο ἔτι μονάζοντες Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένεσο μ ταῦ-
24 λα, καὶ ἤθροισεν ὑὸς Ἀδὲ βασιλεὺς Συρίας πᾶσ τ παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ πε-
25 ριεκάθισε ἐπὶ Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένεσο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ περιεκάθισο αὐτὴν ἕως οὗ ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνου πενταήκονλα ἀργυρίου, καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν πέντε ἀργυρίου.

Et dixit unus puerorum ejus; Nequaquam, domine mi rex: quoniam Elisæe propheta, qui in Israel, annuntiat regi Israel omnia verba, quæcunq; locutus fueris in thalamo cubiculi tui. Et dixit; Vadite, videte, ubi iste: & mittens capiam eum. Et annuntiaverunt ei, dicentes; Ecce in Dothaim. Et misit illuc equum, & currum, & virtutem gravem: & venerunt nocte, & circumdederunt civitatem. Et evigilavit minister Elisæe ad surgendum, & egressus est: & ecce virtus circundans civitatem, & equus, & currus. Et dixit puer ad eum; Heu, Domine, quomodò faciemus? Et dixit Elisæe, Ne timeas: quoniam plures, qui nobiscum, super eos, qui cum illis. Et deprecatus est Elisæe, & dixit; Domine, aperi, quæso, oculos pueri, & videat. Et aperuit Dominus oculos ejus, & vidit: & ecce mons plenus equorum, & currus ignis circa Elisæe. Et descenderunt ad eum. Et deprecatus est ad Dominum, & dixit; Percute nunc gentem hanc cæcitate. Et percussit eos cæcitate juxta verbum Elisæe. Et dixit ad eos Elisæe; Nónne hæc civitas, & hæc via? Venite post me, & ducam vos ad virum quem quæritis. Et abduxit eos ad Samariam. Et factum est, ut intrárunt in Samariam: & dixit Elisæe; Aperi, quæso, Domine, oculos eorum, & videant. Et aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in medio Samariæ. Et dixit rex Israel ad Elisæe, ut vidit eos; Si percutiens percutiam, pater? Et dixit, Non percuties: (g) Numquid quos captivâsti in gladio tuo, et arcu tuo, (h) tu percutis? Appone panes, & aquam coram eis, & comedant, & bibant, & abeant ad dominum suum. Et apposuit eis appositionem magnam: & comederunt, et biberunt. Et misit eos; et abierunt ad dominum suum. Et non adjecerunt ultrà accinẽti Syriæ venire in terram Israel. Et factum est post hæc, et congregavit filius Ader rex Syriæ omnia castra sua, et ascendit, et obsedit super Samariam. Et facta est fames magna in Samaria: et ecce obsederunt super eam: donec factum est caput asini (i) quinquaginta argenti, et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenti.

MS.A. (ο) Ἐλισαιὲ προφήτης ἐν (π) ἀναγγ̃ελεῖ (ρ) ταμιείῳ (σ) αὐτὸς, (τ) ἀνήγγελαν (υ) ἦλθαν (φ) Ἐλισαιὲ (χ) ἵπποι (ψ) αὐτὸν, Κύριε, πῶς ποιήσωμ̃ν; (ω) Ἐλισαιὲ, (α) Ἐλισαιὲ, (β) Ἐλισαιέ. (γ) Ἐλισαιὲ πρὸς (δ) δὴ τοῦτο τὸ ἔθν ἀορασία. (ε) Ἐλισαιέ. (ζ) Ἐλισαιὲ, Οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς, καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις. δεῦτε (η) ἀπάξω (ϑ) εἰς (ι) εἰσῆλθεν (κ) * Ἐλισαι, (λ) εἶδεν· (μ) Ἐλισαιὲ, † τύπ̃ῃς. (ν) περὶ αὐτῶν ἕως ἐγενήθη (ξ) καὶ τέσαρες κάβοι κόπρου περιστερῶν * πενταήκονλα πέντε ἀργυρίου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאָמַר חַד מֵעַבְדוֹהִי לָא רִבּוֹנִי מַלְכָּא אֱרֵי אֱלִישָׁע נְבִיָא דִּי בְיִשְׂרָאֵל יְחֵוִי לְמַלְכָּא 12
דִּישְׂרָאֵל יַת פִּתְגָמַיָא דִּי תְמַלֵּיל בְּאוּדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָךְ : וַאֲמַר אֱזִילוּ וְחֵזוֹ הֵיכָא הוּא 13
וְאֶשְׁלַח וְאֶדְבְּרִינֵיהּ וְאִתְחֲוֵא לֵיהּ לְמֵימַר הָא בְּדוֹתָן : וּשְׁלַח תַּמָּן סוּסְוָן וּרְתִיכִין וַחֲסַנִין 14
סַגִּיאִין וַאֲתוֹ בְלֵילְיָא וְאַקִּיפוּ עַל קִרְתָּא : וַאֲקַדִּים מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ דִּנְבִיאָדַיָי לְמֶקֱם וְנָפַק וְהָא 15
מַשְׁרְיָן אַקִּיפָא יַת קִרְתָּא סוּסְוָן וּרְתִיכִין וַאֲמַר עוּלְמֵיהּ לֵיהּ בְּבָעוּ רִבּוֹנִי אֵיכְדֵין נְעָבִיד :
וַאֲמַר לָא תִדְחַל אֲרֵי סַגִּיאִין דְּעִמָּנָא מִדְּעִמְּהוֹן : וְצַלִּי אֱלִישָׁע וַאֲמַר יְיָ גְּלִי כְעַן יַת עֵינְוֹהִי 17
וְיֶחֱזֵי וּגְלָא יְיָ יַת עֵינֵי רַבְיָא וְחָזָא וְהָא טוּרָא מְלֵי סוּסְוָן וּרְתִיכִין דְּאֶשְׁתָּא סַחֲרָנוּת אֱלִישָׁע :
וּנְחָתוּ לְוָתֵיהּ וְצַלִּי אֱלִישָׁע קֳדָם יְיָ וַאֲמַר מְחֵי כְעַן יַת עַמָּא הָדֵין בְּשִׁבְרִירָיָא וּמְחָנוּן 18
בְּשִׁבְרִירָיָא כְּפִתְגָמָא דֶאֱלִישָׁע : וַאֲמַר לְהוֹן אֱלִישָׁע לָא דִין אוֹרְחָא וְלָא דָא קִרְתָּא אֲתוֹ 19
בָּתְרַי וְאוֹבִיל יַתְכוֹן לְוָת גַּבְרָא דִּי אַתּוּן בָּעְיָן וְאוֹבִיל יַתְהוֹן לְשֹׁמְרוֹן : וַהֲוָה כְּמָעֲלֵיהוֹן 20
לְשֹׁמְרוֹן וַאֲמַר אֱלִישָׁע יְיָ גְּלִי יַת עֵינֵי אִלֵּין וְיֶחֱזוֹן וּגְלָא יְיָ יַת עֵינֵיהוֹן וְחָזוֹ וְהָא בְּגוֹ שֹׁמְרוֹן :
וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לֶאֱלִישָׁע כַּד חָזָא יַתְהוֹן הֲמִקְטוֹל אֶקְטוֹל רַבִּי : וַאֲמַר לָא תִקְטוֹל 21
הָא דְשָׁבְיְתָא בְּחַרְבָּךְ וּבְקַשְׁתָּךְ אַתְּ קָטֵיל שׁוּי לַחְמָא וּמַיָא קֳדָמֵיהוֹן וְיֵכְלוּן וְיִשְׁתּוּן וְיֵזְלוּן 22
לְרִבּוֹנֵיהוֹן : וְאַתְקֵין לְהוֹן שֵׁירוּ רַבָּא וַאֲכָלוּ וּשְׁתִיאוּ וְשַׁלְּחִנוּן וַאֲזָלוּ לְוָת רִבּוֹנֵיהוֹן וְלָא 23
אוֹסִיפוּ עוֹד מַשְׁרִיַת אֲרָם לְמֵעַל בְּתְחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל : וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וְכָנַשׁ בַּר הֲדַד 24
מַלְכָּא דַאֲרָם יַת כָּל מַשְׁרְיָתֵיהּ וְסָלִיק וְצַר עַל שֹׁמְרוֹן : וַהֲוָה כַּפְנָא רַבָּא בְּשֹׁמְרוֹן וְהָא 25
צָיְרִין עֲלָהּ עַד דַּהֲוָה רֵישָׁא דַחֲמָרָא מְוַדַּן בְּתַמְנָן כְּסַף וּרְבַעַת קַבָּא דְזִבְלָ מַפְקַת יוֹנַיָא
בְּחַמְשָׁא סְלְעִין דְּכַסְפָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit unus è servis ejus: Minimè, domine mi rex: sed Elisagh propheta 12
qui est in Israel, indicat regi Israel verba quæ loqueris in penetrali domûs cubiculi tui. Et dixit: Ite videte ubinam sit, ut mittam & tollam 13
eum: & indicatum est ei, dicendo: Ecce est in Dothan. Et misit illuc 14
equos & currus, & turmas magnas: & venerunt nocte & circundederunt
urbem. Et maturavit minister prophetæ Domini exsurgere, & exiit, & 15
ecce exercitus circundabant urbem, equi & currus: & dixit minister ejus
illi: Obsecro, domine mi, quomodo faciemus? Et dixit: Ne timeas, 16
nam plures sunt qui nobiscum sunt, quàm qui cum illis. Et oravit Elisagh 17
& dixit: Domine, aperi, quæso, oculos ejus ut videat: & aperuit Dominus oculos pueri, & vidit, & ecce mons plenus equis & curribus & igni
circum Elisagh. Et descenderunt ad eum: & oravit Elisagh ad Dominum, 18
& dixit: Percute obsecro populum hunc cæcitatibus: & percussit illos
cæcitatibus juxta verbum Elisagh. Et dixit illis Elisagh: Non hæc est via, 19
nec est hæc urbs: venite post me, & deducam vos ad virum quem quæritis: & deduxit illos in Somron. Et fuit cùm ingressi essent in Somron, 20
dixit Elisagh: Domine, aperi quæso oculos istorum, ut videant: & aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in *medio* Somron.
Et dixit rex Israel ad Elisagh cùm vidisset illos: Num occidendo occi- 21
dam, magister mi? Et dixit, Non occides: ecce quos captivos duxisti 22
gladio tuo & arcu tuo occides: pone panem & aquam ante eos, ut comedant & bibant, abeãntq; ad dominum suum. Et apparavit illis convivi- 23
um magnum, & comederunt & biberunt, & dimisit illos: & abierunt
ad dñm suum, & non addiderunt amplius exercit⁹ Aram intrare terminum
terræ Israel. Et fuit post hæc, congregavit Bar-Hadad rex Aram omnem 24
exercitũ suũ, & ascendit & obsedit Somron. Et fuit fames magna in Som- 25
ron, & ecce obsederunt eam, quousq; fuit caput asini venditũ octoginta argenteis, & quarta pars cabi fimi stercoris columbarũ quinq; siclis argenti.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

12 * ܐܡܪ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܠܐ ܗܟܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܒܪ ܠܐ ܗܢܘܢ ܒܥܝ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܕܒܝܫܪܝܠ ܡܚܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܒܝܫܪܝܠ ܐܝܬ ܠܟ ܐܢ ܡܠܝܬ ܒܟܪܣ ܒܝܬ ܡܫܟܒܟ ܡܪܝ ܥܒܕ ܠܗ ܐܙܠ ܚܙܐ ܐܝܟ ܐܬܐ ܘܐܫܕܪ ܠܗ ܘܐܫܬܕܪ ܠܗ ܘܐܡܪ

מלכים ב : ז

clamavit mulier & ,murum ſuper tranſeunte Iſrael rege ,fuit Et
26 וַיְהִי֙ מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל עֹבֵ֖ר עַל־הַחֹמָ֑ה וַתִּשָּׁ֤ע
te faciat ſalvā Non :dixit Et .rex mi domine me ſalvā Fac :dicendo ,eum ad
27 אֵלָ֙יו֙ לֵאמֹ֔ר הוֹשִׁ֥יעָה אֲדֹנִ֖י הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיֹּ֣אמֶר אַל־יוֹשִׁ֣עֲךָ֔
? torculari de vel ,area de num ?te faciam ſalvum unde ,Dominus
יְהוָ֔ה מֵאַ֖יִן אוֹשִׁ֣יעֲךָ֑ הֲמִן־הַגֹּ֥רֶן אוֹ מִן־הַיָּֽקֶב׃
dixit hæc Mulier :ait & ?tibi Quid :rex ei dixit Et
28 וַיֹּ֥אמֶר לָ֖הּ הַמֶּ֑לֶךְ מַה־לָּ֣ךְ וַתֹּ֤אמֶר הָֽאִשָּׁה֙ הַזֹּ֔את אָמְרָ֕ה
meum filium & ,hodie eum comedamus & ,tuum filium Da :me ad
אֵלַ֖י תְּנִ֣י אֶת־בְּנֵ֑ךְ וְנֹאכְלֶ֣נּוּ הַיּ֔וֹם וְאֶת־בְּנִ֖י
dixiq; :eum comedimus & ,meum filium coximus Et .cras comedemus
נֹאכַ֥ל מָחָֽר׃ וַנְּבַשֵּׁ֖ל אֶת־בְּנִ֑י וְנֹאכְלֵ֔הוּ וָאֹמַ֕ר
abſcondit &:eum comedemus & ,tuum filium Da :altera die in eam ad
אֵלֶ֖יהָ בַּיּ֣וֹם הָאַחֵ֑ר תְּנִ֥י אֶת־בְּנֵ֖ךְ וְנֹאכְלֶ֑נּוּ וַתַּחְבֵּ֥א
ſcidit & ,mulieris verba *regem audire ſecundum* ,fuit Et .ſuum filium
30 אֶת־בְּנָֽהּ׃ וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶת־דִּבְרֵ֣י הָאִשָּׁ֔ה וַיִּקְרַ֖ע
,populus vidit & ,murum ſuper tranſeunte eo & :ſua veſtimenta
אֶת־בְּגָדָ֑יו וְהוּא֙ עֹבֵ֣ר עַל־הַחֹמָ֔ה וַיִּרְא֙ הָעָ֔ם
faciat Sic :ait Et .intrinſecus ejus carnem ſuper ſaccus ecce &
31 וְהִנֵּה־הַשָּׂ֥ק עַל־בְּשָׂר֖וֹ מִבָּֽיִת׃ וַיֹּ֣אמֶר כֹּֽה־יַעֲשֶׂה־
Saphat filii Eliſaah caput ſteterit ſi ,addat ſic & ,Deus mihi
לִ֤י אֱלֹהִים֙ וְכֹ֣ה יוֹסִ֔ף אִם־יַעֲמֹ֥ד רֹֽאשׁ־אֱלִישָׁ֛ע בֶּן־שָׁפָ֖ט
ſedentes ſeniores & ,ſua domo in *ſedens* Eliſaah Et .hodie eum ſuper
עָלָ֥יו הַיּֽוֹם׃ וְאֱלִישָׁ֣ע יֹשֵׁ֔ב בְּבֵית֖וֹ וְהַזְּקֵנִ֣ים יֹשְׁבִ֑ים
,eum ad nuncius veniret antequam ,*ſuis faciebus* à virum miſitque :ſecum
32 וַיְשַׁ֤לַּח אִישׁ֙ מִלְּפָנָ֔יו בְּטֶ֣רֶם יָבֹ֔א הַמַּלְאָ֖ךְ אֵלָ֑יו
homicidæ filius miſerit quòd vidiſtis Num :ſeniores ad dixit ipſe &
וְהוּא֙ אָמַ֣ר אֶל־הַזְּקֵנִ֔ים הִרְאִיתֶ֕ם כִּֽי־שָׁלַ֥ח בֶּן־הַמְרַצֵּ֖חַ
claudite ,*nuncium mittare ſecundum* ,videte ?meum caput *auferendum ad* ,hujus
הַזֶּ֑ה לְהָסִ֣יר אֶת־רֹאשִׁ֔י רְא֣וּ כְבֹ֔א הַמַּלְאָ֖ךְ סִגְרוּ֙
c)* domini pedum *vox* nónne :oſtio in eum *opprimetis* & ,oſtium
הַדֶּ֣לֶת וְלַחַצְתֶּ֔ם אֹתוֹ֙ בַּדֶּ֔לֶת הֲלוֹא֙ קוֹל֙ רַגְלֵ֣י אֲדֹנָ֔יו
deſcendens nuncius ecce & ,eis cum loquente eo Adhuc .eum poſt
אַחֲרָ֖יו׃ עוֹדֶ֣נּוּ מְדַבֵּ֣ר עִמָּ֔ם וְהִנֵּה־הַמַּלְאָ֖ךְ יֹרֵ֑ד
33 אֵלָ֙יו֙ וַיֹּ֣אמֶר הִנֵּה־זֹ֣את הָרָעָ֔ה מֵאֵ֖ת יְהוָ֑ה מָֽה־אוֹחִ֥יל
? ampliùs Dominum
לַֽיהוָ֖ה עֽוֹד׃

CAP. VII.

:Dominus dixit ſic ;Domini verbum Audite :Eliſaah dixit Et
1 וַיֹּ֣אמֶר אֱלִישָׁ֗ע שִׁמְעוּ֙ דְּבַר־יְהוָ֔ה כֹּ֣ה׀ אָמַ֣ר יְהוָ֔ה
hordeorum ſata duo & ,ſeclo *in* ſimilæ ſatum cras tempus Juxta
כָּעֵ֤ת מָחָר֙ סְאָ֣ה סֹ֔לֶת בְּשֶׁקֶל֙ וְסָאתַ֣יִם שְׂעֹרִ֔ים
rex cujus ,*triarius* reſpondit Et .Someron porta in ſeclo *in*
בְּשֶׁקֶל֙ בְּשַׁ֣עַר שֹׁמְר֔וֹן׃ וַיַּ֣עַן הַשָּׁלִ֗ישׁ אֲשֶׁר֙ לַמֶּ֔לֶךְ
Dominus *Ecce* :ait & ,Dei virum ad *,ejus* manū ſup innitebatur
נִשָּׁעַ֖ן עַל־יָד֑וֹ אֶת־אִ֣ישׁ הָֽאֱלֹהִ֔ים וַיֹּ֣אמֶר הִנֵּ֤ה יְהוָה֙
tu Ecce :dixit & ?hoc *verbum* erit nunquid ,cœlis in *cataractæ* *faciens*
עֹשֶׂ֣ה אֲרֻבּ֔וֹת בַּשָּׁמַ֖יִם הֶיִהְיֶ֣ה הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֑ה וַיֹּ֣אמֶר הִנָּ֥ךְ
erant viri quatuor Et .comedes non inde &,tuis oculis in *videns*
3 רֹאֶ֛ה בְּעֵינֶ֖יךָ וּמִשָּׁ֥ם לֹ֖א תֹּאכֵֽל׃ וְאַרְבָּעָ֣ה אֲנָשִׁ֔ים הָי֥וּ
nos Quid :ſuum *ſocium* ad *vir* dixeruntque ;portæ oſtium leproſi
מְצֹרָעִ֖ים פֶּ֣תַח הַשָּׁ֑עַר וַיֹּ֨אמְר֜וּ אִ֤ישׁ אֶל־רֵעֵ֙הוּ֙ מָ֣ה אֲנַ֔חְנוּ
,civitatem Ingrediamur :dixerimus Si ?moriamur donec hic *manentes*
4 יֹשְׁבִ֖ים פֹּ֥ה עַד־מָתְנוּ׃ אִם־אָמַ֣רְנוּ נָבוֹא֮ הָעִיר֒
,hic manſerimus ſi & ,ibi moriemur & ,civitate in fames &
וְהָרָעָב֙ בָּעִ֔יר וָמַ֥תְנוּ שָׁ֖ם וְאִם־יָשַׁ֣בְנוּ פֹּ֑ה
ſi :Aram *caſtrametationem ad incidamus* & ,ite nunc & :moriemur &
וָמָ֣תְנוּ וְעַתָּ֗ה לְכוּ֙ וְנִפְלָ֣ה אֶל־מַחֲנֵ֣ה אֲרָ֔ם אִם־
.moriemur & ,nos mortificaverint ſi & ,vivemus ,nos vivificaverint
יְחַיֵּ֖נוּ נִחְיֶ֑ה וְאִם־יְמִיתֻ֖נוּ וָמֻֽתְנוּ׃

CAP. VII.

26 Cúmque rex Iſrael tranſiret per murum, mulier quædam exclamavit ad eum, dicens ;
27 Salva me, domine mi rex. Qui ait, Non te ſalvat Dominus : unde te poſſum ſalvare ? de area, vel de torculari? Dixítque ad eam rex, Quid tibi vis ?
28 Quæ reſpondit, Mulier iſta dixit mihi ; Da filium tuum, ut comedamus eum hodiè, & filium meum comedemus cras.
29 Coximus ergò filium meum, & comedimus. Dixíque ei die alterâ ; Da filium tuũ, ut comedamus eum. Quæ abſcondit filium ſuum. Quod cùm audiſſet rex, ſcidit veſtimenta ſua, et tranſibat per murum. Vidítq; omnis populus cilicium, quo veſtitus erat ad carnẽ intrinſecús. Et ait rex ; Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, ſi ſteterit caput Eliſei filii Saphat
32 ſuper iſtum hodié. Eliſeus autem ſedebat in domo ſua, & ſenes ſedebant cum eo. Præmiſit itaque virum : & antequàm veniret nuntius ille, dixit ad ſenes ; Numquid ſcitis quòd miſerit filius homicidæ hic, ut præcidatur caput meũ? videte ergò, cùm venerit nuntius, claudite oſtium, & non ſinatis eum introire : ecce enim ſonit' pedum domini ejus poſt
33 eum eſt. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuntius qui veniebat ad eum. Et ait, Ecce, tantum malum à Domino eſt : quid ampliùs expectabo à Domino ?

CAP. VII.

1 DIxit autem Eliſeus, Audite verbum Domini : Hæc dicit Dñs ; In tempore hoc cras modius ſimilæ uno ſtatêre erit, & duo modii hordei ſtatêre uno,
2 in porta Samariæ. Reſpondens unus de ducibus, ſuper cujus manum rex incumbebat, homini Dei, ait ; Si Dominus fecerit etiã cataractas in cœlo, numquid poterit eſſe quod loqueris? Qui ait ; Videbis oculis tuis, & indè non comedes.
3 Quatuor ergò viri erãt leproſi juxta introitum portæ : qui dixerunt ad invicèm, Quid hìc eſſe volumꝰ donec moriamur?
4 Sive ingredi voluerimus civitatem, fame moriemur ; ſive manſerimꝰ hìc, moriendũ nobis eſt : venite ergò, & tranſfugiamus ad caſtra Syriæ : ſi pepercerint nobis, vivemus ; ſi autem occidere voluerint, nihilominùs moriemur.

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορεύόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν, 27 λέγουσα, Σῶσον κύριε βασιλεῦ. Καὶ (ο) εἶπεν αὐτῇ, Μὴ σὲ σώσαι κύριος· πόθεν σώσω σε, μὴ ἀπὸ (π) ἅλωνος ἢ ἀπὸ ληνοῦ; καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Τί σοί; 28 καὶ εἶπεν, Ἡ γυνὴ αὕτη εἶπεν πρός με, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου (ρ) φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. Καὶ ἠψάμην τοῦ υἱοῦ μου καὶ ἐφάγομεν αὐτὸν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φαγόμεθα αὐτόν· καὶ ἔκρυψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺ λόγους τῆς γυναικὸς, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸ σάκκον ἐπὶ τὰ σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν. Καὶ εἶπεν, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσει ἡ κεφαλὴ (σ) Ἐλισαιὲ ἐπ' αὐτῷ σήμερον. 32 Καὶ (τ) Ἐλισαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτοῦ. πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (υ) Εἰ ἐστε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ τούτου ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ θλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· καὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπιθεν αὐτοῦ; Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἄγγελος καταβαῖνον πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ κυρίου· (φ) τί ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι;

MS.A. (ο) εἶπεν, Μὴ σὲ σώσῃ κύριος· (π) τὴ ἅλωνος ἢ ἀπὸ τ λωῦ; (ρ) φαγόμεθα αὔριον. τ φάγομεν (σ) Ἐλισαιὲ ὑῦ Σαφὰτ ἐπ' (τ) Ἐλισαιὲ (υ) Μὴ οἴδατε (φ) τί ὑπομένω ἔτι;

26 Et fuit rex Iſrael obambulans ſuper murum. Et mulier clamavit ad eum, dicens ; Salva, domine vex. Et dixit ei ; Non te ſalvet Dominus, unde ſalvabo te, nunquid ab area, aut à torcularivi ? Et dixit ei vex, Quid eſt 27 tibi? (l) Et dixit, Mulier hæc dixit ad me ; Da filium tuum, & 28 comedemꝰ eũ hodie : et filiũ meũ comedemus eum cras. Et coximus 29 filium meum, & manducavimus eum. Et dixi ad eam die ſecundâ ; Da filium tuum, & comedamus eum. Et occultavit filium ſuum. 30 Et factum eſt, ut audivit rex Iſrael verba mulieris ; conſcidit veſtimenta ſua, & ipſe obambulabat ſuper murum : & vidit populus ſaccum ſuper carnem ejus ab 31 intùs. Et dixit ; Hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat ; ſi ſtabit caput Eliſæe ſuper ipſum hodiè. Et Eliſæe ſedebat in domo ſua : 32 & ſeniores ſedebant cum eo. Et miſit virum (m) ante faciem ſuam. Antequã veniret nuntius ad ſe, & ipſe dixit ad ſeniores, Si (n) vidiſtis quia miſit filius homicidæ hic auferre caput meum? Videte cùm venerit nuntius, claudite oſtium, & opprimite eum in oſtio. Nónne vox pedum domini 33 ejus poſt eum? Adhuc ipſo loquente cum eis, & ecce nuntius deſcendit ad eum : & dixit, Ecce hoc malum à Domino. Quid expectabo (o) Domino ultra?

ΚΕΦ. ζ'. CAP. VII.

1 Καὶ εἶπεν (α) Ἐλισαιὲ, Ἄκουσον λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος, Ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον μέσον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμεδιμνον χριθῶν σίκλου ἐν τῇ πύλαις Σαμαρείας. 2 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπαναπαύετο ἐπὶ τὴ χεῖρα αὐτοῦ (β) τῷ Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ποιήσῃ κύριος καταράκτας ἐν ἐρανῷ, μὴ ἔσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ (γ) Ἐλισαιὲ εἶπεν, (δ) Ἰδοὺ σὺ ὄψει τοῖς 3 ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. (ε) Καὶ τέσσαρες ἄνδρες ἦσ λεπροὶ παρὰ τὴ θύραν τ πόλεως, καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθανώμεν; 4 Ἐὰν εἰπώμεν, Εἰσέλθωμεν εἰς τ πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τ παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν ἀναπτώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανούμεθα.

MS.A. (α) Ἐλισαιὲ, (β) πρὸς τ Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ (δ) Ἰδοὺ ὄψῃ (ε) Καὶ ἰδοὺ τέσσαρες

1 Et dixit Eliſæe, Audi verbum Domini : Hæc dicit Dominus ; (a) Sicut hora hæc, cras menſura ſimilaginis ſiclo, & duæ menſuræ hordeorum ſiclo in portis Samariæ. Et reſpondit triſtata ſu- 2 per quem rex innitebatur ſuper manum ejus, ad Eliſæe, & dixit ; (b) Ecce faciet Dominus cataractas in cœlo, nunquid erit verbum hoc? Et Eliſæe dixit, Ecce tu videbis oculis tuis : et indè non comedes. Et quatuor viri erant 3 leproſi apud oſtium civitatis : & dixit vir ad proximum ſuum ; Quid nos ſedemus hìc, donec moriamur? Si dixerimus, ingre- 4 diamur in civitatem ; & fames in civitate : & moriemur ibi. Et, ſi ſederimus hìc ; & moriemur. Et nunc venite, & (c) incidamus in caſtra Syriæ : ſi vivificaverint nos ; & vivemus : & ſi mortificaverint nos ; & moriemur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 וְהָוָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל עָבַר עַל שׁוּרָא וְאִתְּתָא קָבְלָא קֳדָמוֹהִי לְמֵימַר פְּרִיק רְבוֹנִי מַלְכָּא׃
27 28 וַאֲמַר לָא יְפַרְקִנָּךְ יְיָ מִנָּן אֶפְרְקִנָּךְ הֲמִן אִדְּרָא אוֹ מִן מַעֲצַרְתָּא׃ וַאֲמַר לַהּ מַלְכָּא מָה לִיךְ׃
וַאֲמָרַת אִתְּתָא דְּהָדָא אֲמָרַת לִי הַבִי יַת בְּרִיךְ וְנֵכְלִנֵּיהּ יוֹמָא דֵין וְיַת בְּרִי נֵיכוֹל מְחַר׃
29 וּבַשְּׁלָנָא יַת בְּרִי וְאַכְלְנוּהִי וַאֲמָרִית לַהּ בְּיוֹמָא אוֹחֳרָנָא הַבִי יַת בְּרִיךְ וְנֵכְלִנֵּיהּ וְאַטְמַרַת
30 יַת בְּרַהּ׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע מַלְכָּא יַת פִּתְגָמֵי אִתְּתָא וּבָזַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וְהוּא עָבַר עַל שׁוּרָא
31 וְחָזָא עַמָּא וְהָא סַקָּא אָסִיר עַל בִּסְרֵיהּ מִלְּגָו׃ וַאֲמַר כְּדֵין יַעְבֵּיד לִי יְיָ וּכְדֵין יוֹסִיף אִם
32 יִתְקַיֵּם רֵישָׁא דְאֶלִישָׁע בַּר שָׁפָט עֲלוֹהִי יוֹמָא דֵין׃ וְאֶלִישָׁע יָתִיב בְּבֵיתֵהּ וְסָבַיָּא יָתְבִין
עִמֵּיהּ וְשַׁלַּח גַּבְרָא קֳדָמוֹהִי עַד לָא יֵיתֵי אוֹנְדָא לְוָתֵיהּ וְהוּא אֲמַר לְסָבַיָּא הַחֲזִיתוּן אֲרֵי
שְׁלַח בַּר קְטוֹלָא דְהָדֵין לְאַעְדָּאָה יַת רֵישִׁי חֲזוּ כְּמֵיתֵי אוֹנְדָא אֲחוֹרוּ דָשָׁא וְתַרְחֲקוּן יְתֵיהּ
בְּרָשָׁא דְהָלָא קָל רַגְלֵי רְבוֹנֵיהּ בַּתְרוֹהִי׃ עַד דְּהוּא מְמַלֵּל עִמְּהוֹן וְהָא אוֹנְדָא נָחֵית לְוָתֵיהּ
33 וַאֲמַר הָא דָא בִישְׁתָּא מִן קֳדָם יְיָ מָה אֲצַלֵּי קֳדָם יְיָ עוֹד׃

1 וַאֲמַר אֱלִישָׁע קַבִּילוּ פִּתְגָמָא דְיְיָ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ כְּעִדָּנָא הָדֵין מְחַר סְאָה סוּלְתָא בְּסֶלַע
וְסָאתַן סְעוֹרִין בְּסֶלַע בְּתָרַע דְּשׁוֹמְרוֹן׃ וַאֲתִיב גַּבְרָא דְמַלְכָּא דְסָמִיךְ עַל יְדוֹהִי יַת נְבִיָּא
2 דְיְיָ וַאֲמַר אִלּוּ יְיָ פָּתַח כַּוִּין וְמֵחֵית טוּבָא מִן שְׁמַיָּא הֵיכְדֵין פִּתְגָמָא הָדֵין וַאֲמַר הָא אַתְּ חָזֵי
בְּעֵינָךְ וּמִתַּמָּן לָא תֵיכוֹל׃ וְאַרְבְּעָה גַבְרִין הֲווֹ סְנִירִין יָתְבִין בְּמַעֲלָנָא דִתְרַע וַאֲמַרוּ
3 גְּבַר לְחַבְרֵיהּ מָה אֲנַחְנָא יָתְבִין כָּא עַד דְּנָמוּת׃ אִם נֵימַר נֵעוֹל לְקִרְתָא וְכַפְנָא בְקִרְתָא
4 וְנָמוּת תַּמָּן וְאִם נְתֵיב הָכָא וְנָמוּת וְכָעַן אֵתוּ וְנִשְׁתְּמַע לְמַשְׁרִית אֲרָם אִם יְחַיּוֹנָנָא וְנֶחֱי
וְאִם יְקַטְלוֹנָנָא וְנִתְקַטֵּיל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit rege Iſrael tranſeunte ſuper murum, mulier clamavit ad eum, di- 26
cendo : Salva domine mi rex. Et dixit : Ni ſalvet te Dominus : unde ſal- 27
vabo te, num ex area an ex torculari ? Et dixit illi rex : Quid eſt tibi ? & 28
dixit : Mulier hæc dixit mihi ; Da filium tuum ut comedamus eum hodie, &
filium meum comedemus cras. Et coximus filium meum, & comedimus 29
eum, & dixi illi die altero, Da filium tuum ut comedamus eum : & ab-
ſcondit filium ſuum. Et fuit cùm audiſſet rex verba mulieris, ſcidit veſti- 30
menta ſua ; & ipſum tranſeuntem ſuper murum vidit populus, & ecce ſac-
cus alligatus erat ſuper carnem ejus interiùs. Et dixit, Sic faciat mihi 31
Dominus, & ſic addat ſi remanſerit caput Eliſagh filii Saphat ſuper eum
hodie. Et Eliſagh ſedebat in domo ſua, & ſenes ſedebant cum illo ; & mi- 32
ſit [*quendam*] virum à facie ſua : nondum venerat nuncius ad eum, & ipſe
dixit ad ſenes, Num vidiſtis quòd miſerit filius occiſoris hic, ut auferat
caput meum ? videte cùm venerit nuncius, claudite portam & opprima-
tis eum in porta ; nónne ſonitus pedum domini ejus poſt eum eſt ? Adhuc 33
cùm ipſe loqueretur cum illis, ecce nuncius deſcendebat ad eum, & dixit,
Ecce hoc malum eſt à Domino ; quid orabo ad Dominum ampliùs ?

CAP. VII.

ET dixit Eliſagh, Excipite verbum Domini, ſic dixit Dominus, Circa 1
tempus hoc cras ſatum ſimilæ ſiclo, & duo ſata ordei ſiclo in porta Som-
ron [*ementur.*] Et reſpondit *vir*, ſuper cujus manum rex innitebatur, pro- 2
phetæ Domini, & dixit, Siquidem Dominus aperiat cataractas, & de-
mittat bona de cœlis ; nunquid erit verbum iſtud ? & dixit, Ecce tu
videbis oculis tuis, at ex eis non comedes. Et quatuor viri erant leproſi, 3
ſedentes in introitu portæ, & dixerunt quiſque ſocio ſuo, Quare ſedemus
hìc quouſque moriamur ? Si dixerimus, Intremus urbem, fames eſt in ur- 4
be, & moriemur ibi : & ſi commorati fuerimus hìc, moriemur quoque :
& nunc venite & confugiemus in caſtra Aram, ſi vivere nos permiſerint,
& vivemus ; aut ſi occiderint nos, & occidemur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܐ ܗܟܝܠ ܐܢ ܐܫܘܙܒ ܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܥܠ ܪܫܗ ܕܐܢ ܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܓܚܙܝ ܪܒܐ ܕܫܘܡܢܝܬ ܠܟ ܗܫܐ ܐܢ ܩܒܠ ܡܢܗ ܟܣܦܐ ܘܠܒܘܫܐ ܘܙܝܬܐ ܘܟܪܡܐ ܘܥܒܕ ܠܗ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܡܗ ܘܐܡ ܠܐ ܬܩܒܠ ܠܐ ܬܩܒܠ ܘܐܡܪ ܓܚܙܝ ܐܢ ܐܫܘܙܒ ܐܫܘܙܒ ܠܗ ܐܠܝܫܥ ܠܐ ܐܫܘܙܒ ܠܟ ܐܠܐ ܡܛܠ

מלכים ב : ז

:Aram castrametationem ad veniendum ad ,crepusculo in surrexerunt Et
5 וַיָּקֻמוּ בַנֶּשֶׁף לָבוֹא אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם
,vir ibi non ecce & ,Aram castrametationis extremũ ad usq; veneruntq;
וַיָּבֹאוּ עַד־קְצֵה מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ׃
vocem & ,currus sonitum Aram castrametationem fecerat audire Dominus Et
6 וַאדֹנָי הִשְׁמִיעַ אֶת־מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל רֶכֶב וְקוֹל
,suum fratrem ad vir dixeruntque :magni exercitus sonitum ,equi
סוּס קוֹל חֵיל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
,Chittæorum reges Israel rex nos super conduxit mercede Ecce
הִנֵּה שָׂכַר עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי הַחִתִּים
fugerunt &,surrexerunt Et nos super veniendum ad,Ægyptiorum reges &
7 וְאֶת־מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ׃ וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ
& ,suos equos & ,sua tentoria reliquerunt &,crepusculo in
בַנֶּשֶׁף וַיַּעַזְבוּ אֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־
,suam animam ad fugerunt & ,ipsa quod secundùm ,castrametatio ,suos asinos
חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר הוּא וַיָּנוּסוּ אֶל־נַפְשָׁם׃
venerũt &,castrametationis extremũ ad usq; ii leprosi venerunt Et
8 וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד־קְצֵה הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ
,argentum inde tuleruntque,biberunt &,comederũt &,unũ tentorium ad
אֶל־אֹהֶל אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף
ad venerunt &,sunt reversi &:absconderũt &,abierũt &,vestes &,aurum &
וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־
Dixeruntq; .absconderũt &,abierũt & ,inde tulerunt & ,aliud tentorium
9 אֹהֶל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ׃ וַיֹּאמְרוּ
dies hæc dies :facientes nos rectè Non ,suum socium ad vir
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם־
,matutinam lucem ad usq; differemus &,reticentes nos & ,ipsa boni nuncii
בְּשֹׂרָה הוּא וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים וְחִכִּינוּ עַד־אוֹר הַבֹּקֶר
,regis domo nunciem &,ingrediamur &,siste nũc &:praviras nos inveniet &
וּמָצָאנוּ עָוֹן וְעַתָּה לְכוּ וְנָבֹאָה וְנַגִּידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
,eis nunciaverunt &,civitatis portarium ad clamaverunt &,venerunt Et
10 וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל־שֹׁעֵר הָעִיר וַיַּגִּידוּ לָהֶם
vox & ,vir ibi non ecce & ,Aram castrametationem ad Venimus :dicendo
לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ וְקוֹל
tentoria & ,ligatus asinus & ,ligatus equus nisi ,hominis
אָדָם כִּי אִם־הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאָהֳלִים
regis domo nunciaverunt & ,portarios vocavit Et ,ipsa quòd secundùm
11 כַּאֲשֶׁר הֵמָּה׃ וַיִּקְרָא הַשֹּׁעֲרִים וַיַּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ
Indicabo :fuos servos ad dixit & ,nocte rex Surrexitque .intrinsecus
12 פְּנִימָה׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו אַגִּידָה
famelici quòd sciverunt ;Aram nobis fecerunt quod vobis nunc
נָּא לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשׂוּ לָנוּ אֲרָם יָדְעוּ כִּי־רְעֵבִים
Cùm :dicendo ,agro in latitandum ad castrametatione è sunt egressi & ,nos
אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֶה לְהֵחָבֵא בַּהַשָּׂדֶה לֵאמֹר כִּי־
,ingrediemur urbem in &,vivos eos apprehendemus &,civitate è fuerint egressi
יֵצְאוּ מִן־הָעִיר וְנִתְפְּשֵׂם חַיִּים וְאֶל־הָעִיר נָבֹא׃
ex quinque nunc capiant Et :dixit & ,ejus servis è unus respondit Et
13 וַיַּעַן אֶחָד מֵעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר וְיִקְחוּ־נָא חֲמִשָּׁה מִן־
omnẽ secundùm ipsi ecce :ea in remanserũt qui ,residuis equis
הַסּוּסִים הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ־בָהּ הִנָּם כְּכָל־
multitudinem omnẽ secundũ ipsi ecce;ea in remanserãt qui ,Israel multitudinem
הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ־בָהּ הִנָּם כְּכָל־הֲמוֹן
duos tulerunt Et .videamus &,mittamus & :erant consumpti qui ,Israel
14 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תַּמּוּ וְנִשְׁלְחָה וְנִרְאֶה׃ וַיִּקְחוּ שְׁנֵי
:dicendo,Aram castrametationem post rex misit & ,equorum currus
רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מַחֲנֵה־אֲרָם לֵאמֹר
via omnis ecce & ,Jarden ad usque eos post abierunt Et .videte &,Ite
15 לְכוּ וּרְאוּ׃ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם עַד־הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל־הַדֶּרֶךְ
:ipsos festimando in Aram projecerunt quæ vasis & ,vestibus erat plena
מְלֵאָה בְגָדִים וְכֵלִים אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אֲרָם בְּחָפְזָם
.regi indicaverunt et ,nuncii sunt reversi &
וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ׃

Versio VULG. LAT.

5 Surrexerunt ergò vesperi, ut venirent ad castra Syriæ. Cúmque venissent ad principium castrorum Syriæ, nullum ibidé
6 repererunt. Siquidem Dominus sonitum audiri fecerat in castris Syriæ, curruú, & equorum, & exercitûs plurimi: dixerúntque ad invicem; Ecce mercede conduxit adversũ nos rex Israel reges Hethæorum & Ægyptiorú, & venerunt super
7 nos. Surrexerunt ergò, & fugerũt in tenebris, et dereliquerũt tentoria sua, & equos & asinos, in castris, fugerúntque; animas tantùm suas salvare cupientes. Igitur cùm venissent leprosi illi ad principiũ castrorum, ingressi sunt unũ tabernaculum, & comederunt, & biberunt: tulerúntque indè argentum, & aurum, & vestes, et abierunt, et absconderunt: et rursũ reversi sunt ad aliud tabernaculum, & indè similiter
9 auferentes absconderunt. Dixerúntque ad invicẽ, Non rectè facimus: hæc enim dies boni nuntii est. Si tacuerimus, & noluerimꝰ nuntiare usque manè, sceleris arguemur: venite, eamus, & nuntiemus in aula
10 regis. Cúmque venissent ad portam civitatis, narraverunt eis, dicentes; Ivimus ad castra Syriæ, & nullum ibidem reperimus hominem, nisi equos et asinos alligatos, & fixa tentoria. Ierunt ergò portarii, &
11 nuntiaverunt in palatio regis intrinsecús. Qui surrexit nocte, & ait ad servos suos; Dico vobis quid fecerint nobis Syri: Sciunt quia fame laboramus, & idcircò egressi sunt de castris, & latitant in agris, dicentes; Cúm egressi fuerint de civitate, capiemus eos vivos, & tunc civitatem ingredi po-
13 terimus. Respondit autem unus servorum ejus; Tollamus quinq; equos, qui remanserunt in urbe, (quia ipsi tantùm sunt in universa multitudine Israel, alii enim consumpti sunt,) & mittentes, explorare poterimus. Adduxerunt ergò duos
14 equos, misítque rex in castra Syrorum, dicens; Ite, & videte. Qui abierunt post eos usque ad Jordanem: ecce autem omnis via plena erat vestibus & vasis, quæ projecerant Syri cùm turbarentur: reversíque nuntii indicaverunt regi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέστησ ἐν τῷ σκότ ἐισῆλθεῖν εἰς τ παρεμβολὴν Συείας· κ ἦλθον (ζ) εἰς μέσ παρεμβολῆς Συρίας, κ ἰδὲ οκ ἦσιν ἀνὴρ
6 ἐκεῖ. Καὶ κύρι (η) ἀκουσὴν ἐποίησε παρεμβολὴ τ Συρίας φωνὴν (†) ἅρμα κ φωνὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. κ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τ ἀδελφὸν αὐτοῦ, Νὺν ἐμισθώσατο ἐφ (ϑ) ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺ βασιλέας τ Χεταίων κ τὺς βασιλέας Αἰγύπτ τοῦ ἐλθεῖν ἐφ ἡμᾶς. Καὶ ἀνέστησ κ ἀπέ-
7 δραμ ἐν τ Χκότ, κ ἐγκατέλιπον τὰς Χκωὰς (ι) αὐτ, κ τὺς ἵππους (κ) αὐτ, κ τὺς ὄνους (λ) αὐτ ἐν τ παρεμβολ ὡς ἔχει, κ ἔ-
8 φυγον πρὸς τ ψυχὴν ἑαυτ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρ τ παρεμβολῆς, κ εἰσῆλθον εἰς Χκωὴν μίαν, κ ἔφαγον, κ ἔπον, κ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, κ χρυσίον, κ ἱματισμόν· κ ἐπορεύθησ, (μ) κ ἔπόρευ-
9 σαν ἐκεῖθεν, κ εἰσῆλθον εἰς Χκωὴν ἄλλω, κ ἔλαβον ἐκεῖθεν κ ἐπορεύθησ, κ κρύ-
φαν. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τ πλησίον αὐτοῦ, Οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμ. ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα εὐαγγελίας ἔστ, κ ἡμεῖς σωπῶμεν, κ μένομεν ἕως φωτὸς τὸ πρωΐ, κ εὑρήσομεν ἀνομίαν· κ νὺν δεῦρ, κ εἰσέλθωμεν κ ἀν-
10 αγγείλωμεν εἰς τ οἶκον τ βασιλέως. Καὶ εἰσῆλθον κ ἐβόησ πρὸς τ πύλαν τ πόλεως, κ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες, Εἰσ-
ήλθομεν εἰς τ παρεμβολὴν Συρίας, κ ἰδὲ οκ ἔστ ἐκεῖ ἀνὴρ κ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ μὴ ἵππος δεδεμένος κ (ν) ὄνος, κ αἱ Χκωαὶ αὐτῶν ὡς εἰσί. Καὶ ἐβόησ οἱ θυρω-
11 ροὶ, κ ἀνήγγειλαν εἰς τ οἶκον τ βασιλέως
12 ἔσω. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, κ εἶπεν πρὸς τὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἀναγγελῶ δὴ ὑ-
μῖν ἃ ἐποίησεν ἡμῖν Συρία. ἔγνω ὅτι πε-
νῶμεν (ξ) ἡμεῖς, κ ἐξῆλθαν ἐκ τ παρεμβολῆς κ ἐκρύβησ ἐν τ ἀγρῷ, λέγοντες, Ὅτι ἐξελεύσον) (ο) ἐκ τ πόλεως, κ συλλη-
ψόμεθα αὐτὺς ζῶντας, κ εἰς τ πόλιν (π) εἰσελεύσο-
13 μεθα. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τ παίδων αὐτοῦ, κ εἶπεν, Λαβέτωσ (ρ) δὴ πέντε τ ἵππων τ ὑπολελειμμένων ὧδε, ἰδοὺ εἰσὶ πρὸς πᾶν τὸ πλῆθο Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, κ ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ κ ὀψόμεθα. Καὶ ἔλαβον
14 δύο ἁρ ἅρατ ἵππων· κ ἀπέστειλεν ὁ (σ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ὀπίσω τοῦ βασιλέως Συρίας, λέγων, Δεῦτε, κ ἴδετε. Καὶ ἐπορεύθησ ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. κ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων κ Χκωῶν ὧν ἔρριψε Συρία ἐν τῷ σπουδάζειν αὐτύς. κ ἐπέ-
15 στρεψαν οἱ ἄγγελοι κ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.

Et surrexerunt in tenebris ad intrandum in castra Syriæ: & venerunt in partem castrorum Syriæ: & ecce non est vir ibi. Et Dominus (d) audientia fecerat castra Syriæ vocem currũs, & vocem equi, vocem virtutis magnæ. Et dixit vir ad fratrem suum; Nunc mercede conduxit super nos rex Israel reges Chettæorum, & reges Ægypti ad veniendum super nos. Et surrexerunt, & aufugerunt in tenebris, & reliquerunt tabernacula sua, & equos suos, & asinos suos in castris, sicut (e) sunt: & fugerunt (f) ad animam suam. Et intraverunt leprosi hi usq; ad partem castrorũ, & intraverunt in tabernaculum unum, & comederunt, & biberunt, & tulerunt indè argentum, & aurum, & vestem. Et (g) iverunt, & converterunt se indè, & intraverunt in tabernaculum aliud, & sumpserunt indè, & iverunt, & absconderunt. Et dixit vir ad proximum suum, (b) Non sic nos facimus. Dies hæc, dies boni nuntii est: & nos tacemus, & manemus usq; ad lucem matutinam, & invenietmus iniquitatem. Et nunc agite, & intremus, & annuntiemus in domum regis. Et intrárunt, & clamaverunt ad portam civitatis, & annuntiaverunt eis, dicentes; Intravimus in castra Syriæ: & ecce non est ibi vir, & vox hominis: quoniam nisi equus ligatus, & asinus, & tabernacula eorum, sicut sunt. Et clamaverunt janitores, & annuntiaverunt in domum regis intùs. Et surrexit rex nocte, & dixit ad pueros suos; Annuntiabo nunc vobis, quæ fecit nobis Syria. Noverunt, quia esurimus nos: & exierunt de castris, & absconderunt se in agro, dicentes; Quoniam egredientur de civitate, & comprehendemus eos viventes, & in civitatem intrabimus. Et respondit unus puerorum ejus, & dixit; Sumant nunc quinq; de equis residuis, qui (i) remanserunt hîc, (ecce sunt ad omnem multitudinem Israel, quod defecit,) & mittemus illuc, et videbimus. Et sumpserunt duos ascensores equorum: Et misit rex Israel post (k) regem Syriæ, dicens; Ite, et videte. Et iverunt post eos usq; ad Jordanem. Et ecce omnis via plena vestimentorum, et vasorum, quæ projecerat Syria, dum ipsi paverent. Et reverterunt nuntii, et annuntiaverunt regi.

MS.A. (ζ) εἰς μέσον (η) ἐποίησεν ἀκουσὴν παρεμβολὴν Συρίας (ι) ἅρμα κ φωνὴν δυνάμεως (ϑ) ἡμᾶς βασιλεὺς (ι) ἑαυτῶν, (κ) ἑαυτῶν, (λ) ἑαυτῶν (μ) κ ἔκρυψαν, κ ἐπέστρεψαν, κ εἰσῆλθον (ν) ὃ ☩ δεδεμένος, κ αἱ (ξ) κ ἡμεῖς, (ο) ἐκ τ * γῆς, κ (π) εἰσελεύσομεθα κ ἐξελεύσομεθα. Καὶ (ρ) δὴ * πάντες ἀπὸ τ (σ) βασιλεὺς ὀπίσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְקָמוּ בְקַבְלָא לְמֵעַל לְמַשְׁרִית אֲרָם וַאֲתוּ עַד סְיָפֵי מַשְׁרִית אֲרָם וְהָא לֵית תַּמָּן אֱנָשׁ׃ 5
וּמִן קֳדָם יְיָ אִשְׁתְּמַע לְמַשְׁרִית אֲרָם קַל רְתִיכִין וְקַל סוּסָוָן קַל מַשְׁרִין סַגִּיאָן וַאֲמָרוּ גְּבַר 6
לְחַבְרֵיהּ הָא אֲנַר עֲלָנָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יַת מַלְכֵי חִתָּאֵי וְיַת מַלְכֵי מִצְרָאֵי לְמֵיתֵי עֲלָנָא׃
וְקָמוּ וַעֲרָקוּ בְקַבְלָא וּשְׁבָקוּ יַת סוּסָוָתְהוֹן וְיַת חֲמָרֵיהוֹן בְּמַשְׁרִיתָא כְּמָא 7
דַהְיָא וַעֲרָקוּ לְשֵׁיזְבָא נַפְשֵׁיהוֹן׃ וַאֲתוּ סְנִיאֵי הָאִלֵּין עַד סְיָפֵי מַשְׁרִיתָא וְעָלוּ לְמַשְׁכְּנָא 8
חַד וַאֲכָלוּ וּשְׁתִיאוּ וְנָסִיבוּ מִתַּמָּן כַּסְפָּא וְדַהֲבָא וּלְבוּשִׁין וַאֲזָלוּ וְאַטְמַרוּ וְתָבוּ וְעָלוּ
לְמַשְׁכְּנָא אוֹחֳרָנָא וְנָסִיבוּ מִתַּמָּן וַאֲזָלוּ וְאַטְמַרוּ׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ לָא כְשַׁר מָה 9
דַאֲנַחְנָא עָבְדִין יוֹמָא דֵּין יוֹם בְּסוֹרָא הוּא וְאִלּוּ אֲנַחְנָא שָׁתְקִין וּמוֹרְכִין עַד נְהוֹר צַפְרָא
וַיְעַרְעֲנָנָא חוֹבָא וּכְעַן אֱתוֹ וְנֵיתֵי בֵּית מַלְכָּא׃ וַאֲתוּ וְקָרוּ לְנָטְרֵי תְרַע קַרְתָּא 10
וְחַוְיוּ לְהוֹן לְמֵימַר אֲתֵינָא לְמַשְׁרִית אֲרָם וְהָא לֵית תַּמָּן גְּבַר וְקַל אֱנָשׁ אֱלָהֵן סוּסָוָן
אֲסִירִין וְחַמָרִין אֲסִירִין וּמַשְׁכְּנִין כְּמָא דַאְנוּן׃ וּקְרָא נָטְרֵי תְרָעָא וְחַוְיוּ בֵּית מַלְכָּא לְגַוָּיו׃ 11
וְקָם מַלְכָּא בְּלֵילְיָא וַאֲמַר לְעַבְדּוֹהִי אֲחַוִּי כְעַן לְכוֹן יַת דַּעֲבָדוּ לָנָא אֱנָשׁ אֲרָם יְדָעִין אֲרֵי 12
כְּפְנִין אֲנַחְנָא וּנְפָקוּ מִן מַשְׁרִיתָא לְאִשְׁטַמָּרָא בְּחַקְלָא לְמֵימַר אֲם יִפְקוּן מִן קַרְתָּא
וְנֵיחוּדִנּוּן כַּד חַיִן וְלִקְרְתָא נָעוּל׃ וַאֲתִיב חַד מֵעַבְדּוֹהִי וַאֲמַר וְיִדְבְּרוּן כְּעַן חַמְשָׁא מִן 13
סוּסָוָתָא מִן שַׁאֲרָא דְאִשְׁתְּאַרוּ בָהּ הָא אִנּוּן כְּכֹל הֲמוֹנָא דְיִשְׂרָאֵל דְאִשְׁתְּאַרוּ בָהּ אִם
יִבְדּוֹן הָא אִנּוּן כְּכֹל הֲמוֹנָא דְיִשְׂרָאֵל דְסָפוּ וְנִשְׁלַח וְנֶחֱוֵי׃ וְדַבְּרוּ תְּרֵין רְכָבֵי סוּסִין וּשְׁלַח 14
מַלְכָּא בְּתַר מַשְׁרִית אֲרָם לְמֵימַר אֱזִילוּ וְחֵזוּ׃ וַאֲזָלוּ בַתְרֵיהוֹן עַד יַרְדְּנָא וְהָא כָל אוֹרְחָא 15
מָלְיָא לְבוּשִׁין וְמָנִין דְּרְמוֹ אֱנָשׁ אֲרָם בְּאִתְבְּעוּתְהוֹן לְמֶעְרַק וְתָבוּ אוֹנְדָיָא וְחַוְיוּ לְמַלְכָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et surrexerunt in tenebris ut intrarent castra Aram: & venerunt usq; ad 5
extrema castrorum Aram, & ecce non erat ibi aliquis. Et à Dño audita est 6
in castris Aram vox curruum, & vox equorum, vox castrorum multorum;
& dixerunt quisq; ad socium suum. Ecce conduxit contra nos rex Israel
reges Hhithæorum, & reges *Ægyptiorum* ut veniant contra nos. Et sur- 7
rexerunt & fugerunt in tenebris, & deseruerunt tabernacula sua, & equos
suos, & asinos suos, castris sicut fuerunt [*existentibus*;] & fugerunt ut ser-
varent animas suas. Et venerunt leprosi illi usq; ad extrema castrorum, & 8
introierunt in tabernaculũ cujusdam; & comederunt & biberunt; & acce-
perunt inde argentũ et aurum, et vestes, & abierunt et absconderunt, & re-
dierunt, & ingressi sunt in tentoriũ aliud, & acceperunt inde, & abierunt
& absconderunt. Et dixerunt unusquisq; ad sociũ suum, Non rectum est id 9
quod nos facimꝰ: dies hæc, dies boni nuncii est; & siquidem nos tacuerimꝰ
& distulerimꝰ quousq; luceat aurora, occurret nobis culpa: & nunc venite,
& pertingamus, & indicemus domui regis. Et venerunt & clamaverunt 10
ad custodes portæ urbis, & nunciaverunt eis, dicendo: Venimus ad ca-
stra Aram, & ecce non erat ibi aliquis, nec vox hominis, sed equi ligati,
& asini ligati, & tentoria sicuti fuerant. Et clamaverunt custodes portæ, 11
& renunciaverunt domui regis interiùs. Et surrexit rex nocte, & dixit 12
servis suis, Indicabo nunc vobis quid fecerunt nobis homines Aram: cog-
noverunt quòd famelici sumus, & exierunt ex castris ut absconderent se
in agro, dicendo: Quoniam exibunt ex urbe, & comprehendemus illos
vivos, & in urbem intrabimus. Et respondit unus de servis suis, & dixit, 13
Accipiant, quæso, quinque ex equis relictis, qui relicti sunt in ea; ecce illi
sunt sicut omnis multitudo Israel qui relicti sunt in ea: si perierint, ecce illi
sunt sicut omnis multitudo Israel qui finierunt, & mittamus & videamus.
Et acceperunt duos currus equorum, & misit rex post castra Aram, dicen- 14
do, Ite & videte. Et iverunt post illos usq; ad Jardena, & ecce omnis via 15
plena vestibus & vasis quæ projecerant homines Aram, dum festinarent fugere; & redierunt nuncii & indicaverunt regi.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

5 ..ܡܐ ܕܐܬܘ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܬܘ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܥܡܐ ܘܐܬܘ ܠܬܪܥ ܡܫܪܝܬܐ ܕܥܡܐ ܘܠܐ ܐܝܬ ܬܡܢ ܐܢܫ ..
6 ܐܠܐ ܣܘܣܝܐ ܡܫܬܡܥ ܘܩܠ ܣܘܣܝܐ ܘܩܠ ܥܡܐ ܪܒ ܘܐܡܪ ܐܢܘܢ ܐܠ ܐܠ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܫܟܪ ܥܠܝܢ
ܠܡܠܟ ܚܬܝܐ ܘܠܡܠܟ ܡܨܪ ܕܢܐܬܘܢ ܥܠ ܠܩܒܠ ܢ ..ܐ ..ܐ ..ܐ

מלכים ב : ח

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ſatum fuit &: Aram caſtrametationem diripuerunt & ,populus eſt egreſſus Et

16 וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבֹז אֶת מַחֲנֵה אֲרָם וַיְהִי סְאָה
.Domini verbum juxta ſeclo in hordeorum ſata duo & ,ſeclo in ſimilæ

סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל כִּדְבַר יְהוָה׃
ſuper ejus manu ſuper innitebatur cujus triſtatam conſtituit rex Et

17 וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעָן עַל יָדוֹ עַל
fuerat locut' ſicut, eſt mortu' &, porta in popul' eum conculcaverũt &, portam

הַשָּׁעַר וַיִּרְמְסֵהוּ הָעָם בַּשָּׁעַר וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
,fuit Et. eum ad regem deſcendendo in eſt locutus qui ,Dei vir

18 אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּרֶדֶת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו׃ וַיְהִי
hordeorum ſata Duo :dicendo ,regem ad Dei virum loqui ſecundùm

כְּדַבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סְאתַיִם שְׂעֹרִים
porta in cras tempus ſecundùm erit ſeclo in ſimilæ ſatum & ,ſeclo in

בְּשֶׁקֶל וסאה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל יִהְיֶה כָּעֵת מָחָר בְּשַׁעַר
ecce Et :ait & ,Dei virum ad triſtata reſpondit Et .Someron

שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר וְהִנֵּה
? hoc verbum ſecundùm erit nunquid ,cœlis in cataractas faciens Dominus

יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה כַּדָּבָר הַזֶּה
ei fuit Et .comedes non inde & ,tuis oculis in videns tu Ecce: dixit &

וַיֹּאמֶר הִנְּךָ רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃ וַיְהִי־לוֹ כֵּן 20
.eſt mortuus & ,porta in populus eum conculcaverunt & :ſic

וַיִּרְמְסוּ אוֹתוֹ הָעָם בַּשָּׁעַר וַיָּמֹת׃

CAP. VIII. ח

feecerat vivere cujus ,mulierem ad eſt locutus Eliſaah Et

1 וֶאֱלִישָׁע דִּבֶּר אֶל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת
peregrinare & ,tua domus & tu vade & ,Surge :dicendo ,ejus filium

בְּנָהּ לֵאמֹר קוּמִי וְלֵכִי אַתְּ וּבֵיתֵךְ וְגוּרִי
ad venit etiam & ,famem ad Dominus vocavit nam :peregrinaberis quo in

בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי כִּי־קָרָא יְהוָה לָרָעָב וְגַם־בָּא אֶל
verbum juxta fecit & ,mulier Surrexitque .annis ſeptem terram

הָאָרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַתָּקָם הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כִּדְבַר
terra in eſt peregrinata &, ejus domum & ,ipſa abiit & : Dei viri

2 אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ וַתָּגָר בְּאֶרֶץ
,annorum ſeptem fine à ,fuit Et .annis ſeptem Peliſtim

פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים
ad clamandum ad eſt egreſſa & ,Peliſtim terra è mulier eſt reverſa &

וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לְצַעֵק אֶל־
Ghechazi ad loquens rex Et .ſuum agrum ad & ,ſuam domum ad regem

הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתָהּ וְאֶל־שָׂדֶהָ׃ וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל־גֵּחֲזִי
magnalia omnia mihi nunc Narra :dicendo ,Dei viri puerum

נַעַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר סַפְּרָה־נָּא לִי אֶת כָּל הַגְּדֹלוֹת
regi narrante eo ,fuit Et .Eliſaah fecit quæ

אֲשֶׁר־עָשָׂה אֱלִישָׁע׃ וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֶת
viviſicaverat cujus mulier ecce & ,mortuum feceratvivere quòd

אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֶחֱיָה
:ſuo agro ſuper & ,ſua domo ſuper regem ad clamans ,ejus filium

אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל־שָׂדֶהָ
,ejus filius hic & ,mulier hæc ,rex mi Domine; Ghechazi dixitque

וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה־בְּנָהּ
,mulierem rex interrogavit Et .Eliſaah viviſicavit quem

אֲשֶׁר־הֶחֱיָה אֱלִישָׁע׃ וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה
Reſtitue :dicendo unum eunuchum rex ei deditque :ei narravit &

וַתְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּתֶּן־לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר הָשֵׁיב
reliquit die à agri proventus omnes & ,ei quæ omnia

אֶת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עָזְבָהּ
Ben-hadad & ,Dammeſec Eliſaah venit Et .nunc ad uſque &, terram

7 אֶת הָאָרֶץ וְעַד־עָתָּה׃ וַיָּבֹא אֱלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבֶן־הֲדַד
vir Venit :dicendo ,ei eſt nunciatumq; :ægrotans Aram rex

מֶלֶךְ־אֲרָם חֹלֶה וַיֻּגַּד־לוֹ לֵאמֹר בָּא אִישׁ
.huc uſque Dei

הָאֱלֹהִים עַד־הֵנָּה׃

16 Et egreſſus populꝰ diripuit caſtra Syriæ : factúſque eſt modius ſimilæ ſtatêre uno, & duo modii hordei ſtatêre uno, juxta verbum Domini. Porrò rex ducem illum, in cujus manu incumbebat, conſtituit ad portam : quem conculcavit turba in introitu portæ, & mortuus eſt, juxta quod locutus fuerat vir Dei, quando deſcenderat rex ad eum. Factúmque eſt ſecundùm ſermonem viri Dei, quem dixerat regi, quando ait; Duo modii hordei ſtatêre uno erunt, & modius ſimilæ ſtatêre uno, hoc eodem tempore cras in porta Samariæ: Quando reſponderat dux ille viro Dei, & dixerat; Etiamſi Dominus fecerit cataractas in cœlo, numquid poterit fieri quod loqueris ? Et dixit ei ; Videbis oculis tuis, & indè non comedes. Evênit ergò ei ſicut prædictũ fuerat, & conculcavit eum populus in porta, & mortuus eſt.

CAP. VIII.

1 ELiſeus autem locutus eſt ad mulierem, cujus vivere fecerat filium, dicens ; Surge, vade tu & domus tua, & peregrinare ubicunque repereris ? vocavit enim Dominus famem, & veniet ſuper terram ſeptem annis. Quæ ſurrexit, & fecit juxta verbum hominis Dei: & vadens cum domo ſua, peregrinata eſt in terra Philiſthiim 3 diebus multis. Cúmque finiti eſſent anni ſepté, reverſa eſt mulier de terra Philiſthiim: & egreſſa eſt ut interpellaret regẽ pro domo ſua, & pro agris 4 ſuis. Rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei, dicens ; Narra mihi omnia magnalia quæ fecit Eliſeus. Cúmque ille narraret regi quo modo mortuum ſuſcitaſſet, apparuit mulier, cujus viviſicaverat filium, clamans ad regem pro domo ſua, et pro agris ſuis. Dixítque Giezi; Domine mi rex, hæc eſt mulier, & hic eſt filius ejus, quem ſuſcitavit Eliſeus. 6 Et interrogavit rex mulierem: quæ narravit ei. Dedítq; ei rex eunuchum unum, dicens; Reſtitue ei omnia quæ ſua ſunt, & univerſos reditus agrorum, à die quâ reliquit terram uſque 7 ad præſens. Venit quoque Eliſeus Damaſcum, & Benadad rex Syriæ ægrotabat : nuntiaverúntque ei, dicentes ; Venit vir Dei huc.

16 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ διήρπαζε τὴν παρεμ- Et exivit populus: & diripue- 16
Coλὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως runt caſtra Syriæ. Et facta eſt
(τ) σίκλου, καὶ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ δίμετρον menſura ſimilaginis ſiclo juxta
17 κριθῶν σίκλου. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τὸν verbum Domini, & duæ menſu- 17
ἡγούμενον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ræ hordeorum ſiclo. Et rex ſtituit
(υ) τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πύλην. καὶ συνεπά- triſtatam, ſuper quem rex innite-
τησεν αὐτὸν ὁ λαὸς (φ) ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἀπέ- batur (l) manu ſuâ, ſuper portam.
θανε (χ) καθὰ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Et conculcavit eum populus in
θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῇ καταβῆναι τὸν ἄγγε- porta: & mortuus eſt; ſicut lo- 18
λον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐγένετο (ψ) καθὰ ἐλά- cutus eſt homo Dei, qui locutus eſt in
18 λησεν (ω) Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, aſcendendo nuntium ad eum. Et
Δίμετρον κριθῶν σίκλου καὶ μέτρον σεμιδάλεως factum eſt, ſicut locutus eſt Eliſæe
σίκλου· καὶ ἔσται ὡς (α) ἡ ὥρα αὔριον ἐν τῇ ad regem, dicens; Duæ menſuræ
19 πύλῃ Σαμαρείας. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἡγούμενος hordei ſiclo, & menſura ſimila- 19
τῷ (β) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ κύριος ποιεῖ ginis ſiclo: & erit, ſicut hora, cras
καταῤῥάκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα in porta Samariæ. Et reſpondit
τοῦτο; καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ (δ) ὄψει triſtata ad Eliſæe, & dixit; Ecce
τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν (ε) οὐ μὴ φά- Dominus facit cataractas in cœlo; 20
γῃ. Καὶ ἐγένετο (ζ) ὅτως· καὶ (η) συνε- nunquid erit verbum hoc? Et di-
πάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ, καὶ xit Eliſæe, Ecce videbis oculis
ἀπέθανε. tuis, & indè non comedes. Et 20
factum eſt ita. Et conculcaverunt
MS.A. (τ) σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου χ^ι τὸ ῥῆμα κυρίου. Καὶ eum populus in porta: & mor-
(υ) ἐπὶ τῇ (φ) ἐπὶ τ̃ πύλης, (χ) καθὼς (ψ) καθὼς (α) Ἐλισαιὲ (α) ἡ* ἡ- tuus eſt.
μέρα ἄυτη ἄυριον (β) Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) ὄψῃ (ε) οὐ φάγῃ. (ζ) αὐ-
τῷ ὅτως· (η) συνεπάτησεν

ΚΕΦ. η'. CAP. VIII.

1 Καὶ τ' Ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τ̃ γυναῖκα, ET Eliſæe locutus eſt ad mu- 1
ἧς ἐζωπύρησε τ̃ υἱὸν, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ lierem, cujus viviſicaverat filium,
βάδισον σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει ὅ ἐὰν dicens; Surge, & vade tu, & do-
(α) παροικήσῃς, ὅτι κέκληκε κύριος λιμὸν mus tua, & incole, ubicunq; in-
ἐπὶ τ̃ γῆν, καί γε ἥξει ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ colueris: quoniam vocavit Domi-
ἔτη. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ nus famem ad terram: (a) & e- 2
2 ῥῆμα (β) Ἐλισαιὲ καὶ ἀπῆλθε καὶ ὁ οἶκος αὐ- tiam venit ad terram ſeptem an-
τῆς, καὶ παῴκησεν ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη. nis. Et ſurrexit mulier, & fecit
3 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τ̃ ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ juxta verbum Eliſæe, & ipſa, et
ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ (γ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων domus ejus: & incoluit in terra
εἰς τ̃ πόλιν, καὶ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τ̃ βα- alienigenarum ſeptem annos. Et 3
σιλέα περὶ τ̃ οἴκου (δ) ἑαυτῆς καὶ περὶ τ̃ ἀγρῶν factum eſt poſt finem ſeptem an-
4 (ε) αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς Γι- norum; & revertit mulier de ter-
εζὶ τὸ παιδάριον (ζ) Ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου ra alienigenarum in civitatem:
τοῦ θεοῦ, λέγων, Διήγησαι (η) δὴ ἐμοὶ πάν- & venit clamare ad regem de
τα τὰ (θ) μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισαιέ. Καὶ domo ſua, & de agris ſuis. Et 4
ἐγένετο αὐτοῦ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεῖ, ὡς rex loquebatur ad Giezi puerum
ἐζωπύρησεν ὑὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ Eliſæe hominis Dei, dicens; Narra
ἧς ἐζωπύρησε τ̃ υἱὸν αὐτῆς (ι) Ἐλισαιὲ, nunc mihi omnia magna, quæ fecit
βοῶσα πρὸς τ̃ βασιλέα περὶ τ̃ οἴκου ἑαυτῆς Eliſæe. Et factum eſt eo narrante 5
καὶ περὶ τ̃ ἀγρῶν ἑαυτῆς. καὶ εἶπε Γιεζὶ, Κύ- regi, quomodo ſuſcitavit filium
ριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, καὶ (κ) οὗτος ὁ υἱὸς mortuum; & ecce mulier, cujus
6 αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν (λ) Ἐλισαιέ. Καὶ ſuſcitaverat filium ejus Eliſæe,
ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τ̃ γυναῖκα· καὶ διη- clamans ad regem de domo ſua,
γήσατο αὐτῷ, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς & de agris ſuis. Et dixit Giezi; 6
εὐνοῦχον ἕνα, λέγων, Ἐπίστρεψον (μ) πάντα Domine rex, hæc eſt mulier, &
τὰ αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ γενήματα τ̃ ἀγροῦ ἀπὸ hic filius ejus, quem ſuſcitavit
τ̃ ἡμέρας ἧς (ν) καταλέλοιπε τ̃ γῆν ἕως τοῦ νῦν. Eliſæe. Et interrogavit rex mu-
7 Καὶ ἦλθεν (ξ) Ἐλισαιὲ εἰς Δαμασκόν. καὶ lierem. Et narravit ei. Et dedit ei
υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας (ο) ἠῤῥώσησε. rex Eunuchum unum, dicens;
καὶ ἀνήγγελαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἥκει ὁ ἄνθρω- Fac redire omnia, quæ ipſius, &
πος τοῦ θεοῦ ἕως ὧδε. omnia genimina agri à die, quâ
reliquit terram, uſq; nunc. Et 7
MS.A. †Ἐλισαιὲ (α) παροικήσῃς, (β) Ἐλισαιὲ, καὶ ἐπορεύθη γυνὴ καὶ ὁ (γ) ἐκ τ̃ venit Eliſæe in Damaſcum. Et
ἀλλοφύλων, καὶ ἦλθεν (δ) αὐτ̃ (ε) ἑαυτ̃. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησεν (ζ) Ἐλισαιὲ filius Ader rex Syriæ ægrotavit.
(η) δή μοι (θ) μεγάλα* ἐποίησεν Ἐλισαιέ. (ι) Ἐλισαιὲ, (κ) οὗτος υἱὸς (λ) Ἐ- Et annuntiaverunt ei, dicentes;
λισαιέ. (μ) πάντα αὐτῆς, (ν) ἐγκαλέλιφεν (ξ) Ἐλισαιὲ (ο) ἠῤῥώσεν. Venit homo Dei uſq; huc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וְנַפַּק עַמָּא וּבְזוֹ יַת מַשְׁרִית אֲרָם וַהֲוָה סְאָה סוֹלְתָא בְּסֶלַע וְסָאתַן סְעוֹרִין בְּסֶלַע 16
כְּפִתְגָמָא דְיָי׃ וּמַלְכָּא מַנִּי יַת גְּבַר דְּסָמִיךְ עַל יְדוֹהִי עַל תַּרְעָא וּרְשׁוֹהִי עַמָּא בְּתַרְעָא 17
וּמִית כְּמָא דְמַלֵּיל נְבִיָּא דְיָי דְּמַלֵּל כַּד נָחַת מַלְכָּא לְוָתֵיהּ׃ וַהֲוָה כַּד מַלֵּל נְבִיָּא דְיָי עִם 18
מַלְכָּא לְמֵימַר סָאתַן סְעוֹרִין בְּסֶלַע וְסָאָה סוֹלְתָא בְּסֶלַע יְהֵי כְּעִדָּנָא הָדֵין מָחָר
בִּתְרַע דְּשֹׁמְרוֹן׃ וַאֲתֵיב גְּבַר נְבִיָּא דְיָי וַאֲמַר וְאִלּוּ יְיָ פָּתַח כַּוִּין וְמָחֵית טוּבָא מִן 19
שְׁמַיָּא הֲיְהֵי כְּפִתְגָמָא הָדֵין וַאֲמַר הָא אַתְּ חֲזֵי בְּעֵינָךְ וּמִתַּמָּן לָא תֵיכוֹל׃ וַהֲוָה לֵיהּ כֵּן 20
וּרְשׁוֹ יָתֵיהּ עַמָּא בִּתְרַעָא וּמִית׃

ח

וֶאֱלִישָׁע מַלֵּל עִם אִתְּתָא דְאַחְיֵי יַת בְּרֵהּ לְמֵימַר קוּמִי וְאֵילִי אַתְּ וְאֶנֶשׁ בֵּיתִךְ וּדְוָרִי 1
בְּאַתַר דְּכָשַׁר לְמֵדַר אֲרֵי זְמִין יְיָ כַּפְנָא וְאַף עָתִיד לְמֵיתֵי עַל אַרְעָא שְׁבַע שְׁנִין׃ וְקָמַת 2
אִתְּתָא וַעֲבָדַת כְּפִתְגָמָא דְנְבִיָּא דְיָי וַאֲזַלַת הִיא וְאֶנֶשׁ בֵּיתָהּ וְאִתּוֹתַבַת בְּאַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי
שְׁבַע שְׁנִין׃ וַהֲוָה מִסּוֹף שְׁבַע שְׁנִין וְתָבַת אִתְּתָא מֵאַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְפָקַת לְמִקְבֵּל קֳדָם 3
מַלְכָּא עַל בֵּיתָהּ וְעַל חַקְלָהּ׃ וּמַלְכָּא מַלֵּל עִם גֵּחֲזִי תַּלְמִידָא דְנְבִיָּא דְיָי לְמֵימַר אִשְׁתָּעִי 4
כְּעַן לִי יַת כָּל רַבְרְבָתָא דַּעֲבַד אֱלִישָׁע׃ וַהֲוָה הוּא מְשַׁתָּעֵי לְמַלְכָּא יַת דְּאַחְיֵי יַת מֵיתָא 5
וְהָא אִתְּתָא דְאַחְיֵי יַת בְּרֵהּ קְבֵלָא קָרֵם מַלְכָּא עַל בֵּיתָהּ וְעַל חַקְלָהּ וַאֲמַר גֵּחֲזִי רִבּוֹנִי
מַלְכָּא דָּא אִתְּתָא וְדֵין בְּרֵהּ דְּאַחְיֵי אֱלִישָׁע׃ וּשְׁאַל מַלְכָּא לְאִתְּתָא וְאִשְׁתְּעִית לֵיהּ וּמַנִּי 6
לָהּ מַלְכָּא גֻּבְרָא חַד לְמֵימַר אֲתֵיב יַת כָּל דִּילָהּ וְיַת כָּל עֲלַלְתָּ חַקְלָהּ מִיּוֹמָא דְשַׁבְקַת יַת
אַרְעָא וְעַד כְּעַן׃ וַאֲתָא אֱלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבַר הֲדַד מַלְכָּא דַּאֲרָם מְרַע וְאִתְחֲוָא לֵיהּ לְמֵימַר 7
אֲתָא נְבִיָּא דְיָי עַד הַלְכָא׃

Et exiit populus & diripuerunt caſtra Aram, & fuit ſatum ſimilæ pro ſiclo, 16
& duo ſata ordei pro ſiclo, juxta verbum Dñi. Et rex præpoſuit virum 17
ſuper cujus manum innitebatur ſuper portam, & conculcavit illum popul⁹
in porta, & mortuus eſt ſicut locut⁹ fuerat propheta Dñi qui locut⁹ fuerat,
cùm deſcendiſſet rex ad eum. Et fuerat cùm loqueretur propheta Domini 18
cum rege, dicendo : Duo ſata ordei pro ſiclo, & ſatum ſimilæ pro ſiclo
erit ſecundùm tempus hoc cras in porta Somron. Et reſponderat vir pro- 19
phetæ Dñi, & dixerat, Siquidem Dñs aperiat cataractas, & demittat bona
de cœlo, nunquid erit res iſta ? & dixerat, Ecce tu videbis oculis tuis, ſed
de eis non comedes. Et fuit illi ſic; & conculcaverunt eum populus in por- 20
ta, & mortuus eſt.

CAP. VIII.

ET Eliſagh locutus eſt cum muliere, cujus filium vivificârat, dicendo: 1
Surge, & abi tu, & homines domus tuæ, & habita in loco qui rectus
fuerit ut habitetur; quia vocavit Dñs famem etiam futuram ut veniat ſuper
terram ſeptem annis. Et ſurrexit mulier & fecit juxta verbũ prophetæ Dñi, 2
& abiit ipſa & homines domus ejus, & habitavit in terra Peliſtæorum ſe-
ptem annis. Et fuit in fine ſeptem annorum, rediit mulier de terra Peli- 3
ſtæorum, & exiit ut clamaret ante regem pro domo ſua & pro agro ſuo.
Et rex loquebatur cum Gehhazi diſcipulo prophetæ Dñi, dicendo: Narra 4
quæſo mihi omnia magnalia quæ fecit Eliſagh. Et fuit illo narrante regi, 5
quomodo vivificâſſet mortuum, ecce mulier cujus vivificârat filium, clama-
bat ad regem pro domo ſua, & pro agro ſuo: & dixit Gehhazi, Domine
mi rex, *hæc* mulier, & hic eſt filius ejus quem vivificavit Eliſagh. Et in- 6
terrogavit rex mulierẽ, & narravit ei, & delegavit illi rex eunuchum unũ,
dicendo: Reſtitue illi omnia quæ erant ei, & omnem proventum agri
ſui à die quo reliquit terram ad uſque nunc. Et venit Eliſagh in Dam- 7
meſeq, & Bar-hadad rex Aram ægrotabat, & indicatum eſt ei, dicendo:
Advenit propheta Domini hucuſque.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܢܦܩ ܥܡܐ ܘܫܕܘ ܠܡܫܪܝܬܗ ܕܐܪܡ ܘܗܘܐ ܓܒܝܐ ܚܕ ܙܒܢ ܒܣܛܪ ܟܣܦܐ ܘܬܪܝܢ ܓܒ̈ܝ̈ܐ ܙܒܢ ܒܣܛܪ ܟܣܦܐ ܟܡܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝ
17 ܒܝܕ ܡܠܟܐ ܘܗܘ ܡܫܠܡ ܠܓܒܪܐ ܕܐܫܬܡܟ ܒܝܕܗ ܘܐܦ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܬܬܪ ܗܘ ܡܠܟܐ ܘܡܛ ܘܐܡܪ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ
18 ܕܢܚܬ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܘܗܘ ܟܕ ܐܬܐ ܡܠܐܟܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܬܐ ܒܥܠ ܡܫܠ ܘܗܘ ܟܕ ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܡܠܟܐ ܗܐ ܐܬܐ
19 ܒܥܠ ܡܫܠ ܘܐܡܪ ܐܢ ܡܪܝ ܥܒܕ ܦ̈ܬ̈ܚ̈ܐ ܒܫܡܝܐ ܗܠ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܬ ܚܙܐ ܒܥܝܢܝܟ ܘܡܢ ܬܟܠ ܡܢܗ
20 ܘܗܘ ܟܕ ܐܬܐ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܬܐ ܒܥܠ ܡܫܠ ܘܗܘ ܟܕ ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܡܠܟܐ ܗܐ ܐܬܐ
1 ܒܥܠ ܡܫܠ ܘܐܡܪ ܐܢ ܡܪܝ ܥܒܕ ܦ̈ܬ̈ܚ̈ܐ ܒܫܡܝܐ ܗܠ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܬ ܚܙܐ ܒܥܝܢܝܟ ܘܡܢ ܬܟܠ ܡܢܗ

16 Et egreſſus popul⁹ diripuerunt caſtra Adum: 16
tum *vendatum* fuit ſatum farris ſtatere, &
ſata hordei obolo, quemadmodum dixe-
rat Dominus. Porrò rex virum illum cujus 17
innitebatur manibus, præfecit portæ,
conculcávitque eum populus in porta, & mor-
tuus eſt; quemadmodum dixerat propheta
Dei, quando deſcendit ad eum nuntius. Eve- 18
nit inquam ſermo prophetæ Dei: nam eo re-
gi dicente, Satum farris ſtatere, et ſata hordei
obolo cras conſimili tempore vendentur in
porta Samariæ; Reſponderat vir ille, et dixe- 19
rat prophetæ Dei, Si Dominus fecerit fene-
ſtras in cœlis, erit ſermo iſte: dixerátque ad
eum, Ecce oculis tuis viſurus es, non tamen
ex eo comeſturus. Sic itaque evénit ei; nam 20
conculcárunt eum populus in porta, et mor-
tuus eſt.

CAP. VIII.

ELiſæus autem dixit mulieri illi cujus fili- 1
um vitæ reſtituerat, Surge, abi tu & domus
tua, & hoſpitare ubicunque hoſpitari poteris;
quoniam vocavit Dominus famem, & quidem
ventura eſt ſuper terram ſeptem annos. Sur- 2
rexit mulier illa, fecítq; juxta ſermonem pro-
phetæ Dei; & abiens tam ipſa quàm domus
ejus, hoſpitata eſt in terra Paleſtinorũ ſeptem
annos. Poſt annos ſeptẽ reverſa venit è terra 3
Paleſtinorum, abiítq; ut conquereretur apud
regem ob domum ſuam & ob agrum ſuum.
Rex autem dixerat ad Gahzi juvenem pro- 4
phetæ Dei, Narra mihi omnes res magnas
quas fecit Eliſæus. Dum ergò narraret ille 5
regi quomodo mortuum vitæ reſtituiſſet, vi-
dens mulierem illam cujus filium vitæ reſtitu-
erat conquerentem apud regem ob domum
ſuam & ob agrum ſuum; dixit Gahzi, Hæc eſt
mulier illa, & hic eſt filius ejus quem Eliſæus
vitæ reſtituit. Cúmq; rex mulierẽ interrogáſ- 6
ſet, narravit illa ei; deinde dedit ei rex eunu-
chum quendam, cui dixit, Reſtitue ei quicquid
pertinet ad eam, totúmq; agri ſui proventum,
à die quo terram dereliquit ad hoc uſque
tempus. Poſtea venit Eliſæus Damaſcum: Bar. 7
Hadad autem rex Adum ægrotabat; & indica-
verunt ei, dixerúntque, Venit propheta Dei.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وخرج القوم وعموا عسكر ارام * وصار جريب حواري باستار فضة * وجريبين من السعير باستار
16 من الفضة * كما قال الله * وان الملك ولي ذلك الجبار الذي يستند عليه الباب * فداسه الناس
17 في الباب ومات * كما قال نبي الله حين نزل الملك اليه * فكان كما عرف نبي الله للملك قايلا *
18 جريب من الحواري باستار فضة * وجريبين من السعير باستار فضة في مثل هذا الوقت من غد
19 على الباب الذي يسومرون * فاجاب الجبار لنبي الله وقال * الو جعل الله كوي في السماء يقرع
20 منها الخيرات * هل يكون مثل هذا القول * فقال له * بل ترى ذلك بعينيك * ومنه لا تاكل *
1 * فكان له ذاك * بان داسه الجماعة من السعب بالباب ومات * * الفصل الثامن *

Quare egreſſus populus, deprædati ſunt 16
caſtra Aramæorum: fuitque gjarib ſimila-
ginis venditus ſtatere argenteo, et duo gja-
ribi hordei ſtatere argenteo, *uti dixerat*
Deus. Rex autem præfecerat gigantem il- 17
lum cui innitebatur, januæ; ſed conculca-
verunt eum homines in janua, & mortuus
eſt, quemadmodum prædixerat propheta
Dei quando deſcenderet ad eum rex. Et 18
factum eſt quemadmodum indicave at
Dei propheta regi, dicens; Gjarib ſimilagi-
nis ſtatere a genteo, & duo gjaribi hordei
ſtatere argenteo vendentur *conſimili tem-*
pore die craſtino ad portam quæ eſt in Sa-
maria: Ille verò gigas reſpondens pro- 19
phetæ Dei dixerat, Nam licèt faciat Deus
feneſtras in cœlo, per quas bona profun-
dat, num inquam *continget juxta verbum*
hoc? cui dixerat ille, Imò verò oculis tuis
id videbis, at ex eo minimè comedes. Id 20
inquam contigit ei: nam conculcavit eum
turba populatis in janua, & mortuus eſt.

CAP. VIII.

MOnuerat autem Eliſæus mulierem 1
illam cujus filium vitæ reſtituerat, dicens;
Surge, & abſcede hinc tu & domeſtici
tui, et commorare aliquo in loco cujus ha-
bitatio ſit tibi commoda; deſtinavit enim
Deus famem, eaque ſanè duratura eſt in
terra ſeptem annos. Surrexit ergò mulier 2
illa, & fecit quemadmodum præcepit illi
propheta Dei, & commorata eſt in regione
Paleſtinæ ſeptem annos. Exactis autem 3
ſeptem annis reverſa eſt mulier è regione
Paleſtinæ, clamavitque regem appellans
pro domo ſua & agro ſuo. Rex autem 4
tunc temporis alloquebatur Gahzi diſci-
pulum Apoſtoli Dei, & dicebat ei; Narra
mihi modò omnia præclarè facta quæ
geſſit Eliſæus: Dúmq; hic regi narraret, 5
et in ſua narratione perveniſſet ad reſti-
tutum vitæ mortuum; ecce advenit mu-
lier illa cujus filium vitæ reſtituerat, ejus
regis imploratura pro domo ſua & agro
ſuo: dixitque Gahzi, Domine mi rex, ecce
mulierem, & en filium ejus quem Eliſæus
vitæ reſtituit. Cùm ergò rex mulierem ea 6
de re interrogáſſet, illáque ei narrâſſet;
miſit cum ea rex miniſtrum quendam cui
demandavit reſtitutionem omnium bono-
rum ejus, et reſtitutionem proventûs agri
ejus, ab eo tempore quo egreſſa fuerat ex
ea regione uſque ad tempus reditûs ipſi-
us. Deinde venit Eliſæus Damaſcum: Ben- 7
hadad autem rex Aram ægrè erat
tunc temporis, dictúmque fuit ei; Jam
venit huc propheta Dei.

מלכים ב : ח

8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה וְלֵךְ
vade & ,munus tua manu in Tolle :Chazael ad rex ait Et
לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְדָרַשְׁתָּ אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר
,ejus occursum in Chazael abiit Et ?hac infirmitate de vivam Nunquid
9 הַאֶחְיֶה מַחֳלִי זֶה : וַיֵּלֶךְ חֲזָהאֵל לִקְרָאתוֹ
quadraginta onus ,Dammesec bonum omne & ,sua manu in munus tulit &
וַיִּקַּח מִנְחָה בְיָדוֹ וְכָל־טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא אַרְבָּעִים
Ben-hadad tuus Filius :ait & ,ejus facies ad stetitque ,venit & :camelorum
גָּמָל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן־הֲדַד
?hac infirmitate de vivam Nunquid:dicendo ,te ad me misit Aram rex
מֶלֶךְ אֲרָם שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מַחֳלִי זֶה :
:vives Vivendo ,ei dic ,Vade :Eliſaah eum ad Dixitque
10 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע לֵךְ אֱמֹר לֹא חָיֹה תִחְיֶה
fecit ſtare Et .morietur moriendo quòd ,Dominus mihi oſtendit &
וְהֹרַאֲנִי יְהוָה כִּי־מוֹת יָמוּת : וַיַּעֲמֵד אֶת־
dixit Et .Dei vir flevitque :pudefieri ad uſq; poſuit & ,ſuus facies
11 פָּנָיו וַיָּשֶׂם עַד־בֹּשׁ וַיִּבְךְּ אִישׁ הָאֱלֹהִים : וַיֹּאמֶר
quòd novi Quia :ait & ?ſtem meus dominus Quare :Chazael
חֲזָהאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹכֶה וַיֹּאמֶר כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־
,ignem in mittes eorum munitiones :malum Iſrael filiis es facturus
תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצְרֵיהֶם תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ
,allides eorum parvulos & ,occides gladio in eorum juvenes &
וּבַחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ
tu' ſerv' quid Quoniã :Chazael Dixitque .dirumpes eorũ prægnantes &
12 וְהָרִיּוֹתֵיהֶם תְּבַקֵּעַ : וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ
mihi Oſtẽdit:Eliſaah dixitque ?hoc magnum verbum faciat ut ,canis
הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הֹרַאֲנִי
venit &,Eliſaah ab abiit Et .Aram ſuper regem te Dominus
יְהוָה אֹתְךָ מֶלֶךְ עַל־אָרָם : וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע וַיָּבֹא
:ait & ?Eliſaah tibi dixit Quid :ei dixitque ,ſuum dominum ad
אֶל־אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה־אָמַר לְךָ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר
,ſtragulam tulit & ,craſtino à fuit Et .vives Vivendo ,mihi Dixit
אֵמַר לִי חָיֹה תִחְיֶה : וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּקַּח הַמַּכְבֵּר
regnavit & :eſt mortuus &,ei' faciem ſuper expandit & ,aquã in intinxit &
וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו וַיָּמָת וַיִּמְלֹךְ
regis Achab filii Joram quinto anno in Et .eo pro Chazael
16 חֲזָהאֵל תַּחְתָּיו : וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ
Jehoſaphat filius,Jehoram regnavit ,Jehudah regis Jehoſaphat &, Iſrael
יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט
,ipſum regnãdo in erat annorum duorum & trigiata Filius .Jehudah regis
17 מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ
Iſrael regum via in ambulavit Et.Jeruſalaim in regnavit annis octo &
וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם : וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
ei erat Achab filia etenim :Achab domus fecerunt quemadmodum
כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ
Dominus noluit Et .Domini oculis in malum fecitque :uxorem in
18 לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה : וְלֹא־אָבָה יְהוָה
;ſuum ſervum David propter Jehudah corrumpere
19 לְהַשְׁחִית אֶת־יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ
ejus filiis ,lucernam ei dandum ad ,ei dixerat quemadmodum
כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ לָתֵת לוֹ נִיר לְבָנָיו
manu ſub à Edom eſt prævaricatus ejus diebus In .diebus cunctis
כָּל־הַיָּמִים : בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־
Joram tranſivit Et .regem ſe ſuper fecerunt regnare & ,Jehudah
20 יְהוּדָה וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ : וַיַּעֲבֹר יוֹרָם
,nocte ſurrexit ipſe ,fuit & :eo cum currus omnis & ,Sehir in
צָעִירָה וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא קָם לַיְלָה
fugitque :currus principes & ,eum ad circumdantem Edom percuſſit &
וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבֵב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיָּנָס
ſua tentoria in populus.
21 הָעָם לְאָהָלָיו :

Verſio VULG. LAT.

8 Et ait rex ad Hazael; Tolle tecum munera, & vade in occurſum viri Dei, & conſule Dominum per eum, dicens; Si evadere potero de infirmitate
9 mea hac? Ivit igitur Hazael in occurſum ejꝰ, habens ſecum munera, & omnia bona Damaſci, onera quadraginta camelorũ. Cúmq; ſtetiſſet coram eo, ait; Filius tuus Benadad rex Syriæ miſit me ad te,
10 dicens; Si ſanari potero de infirmitate mea hac? Dixítque ei Eliſeus; Vade, dic ei; Sanaberis: porrò oſtendit mihi Dominus quia morte mori-
11 etur. Stetítq; cum eo, & conturbatus eſt uſque ad ſuffuſionem vultûs: flevítque vir Dei.
12 Cui Hazael ait, Quarè dominus meus flet? At ille dixit, Quia ſcio quæ facturus ſis filiis Iſrael mala. Civitates eorum munitas igne ſuccendes, & juvenes eorũ interficies gladio, & parvulos eorum elides, & prægnantes divides. Dixítque
13 Hazael; Quid enim ſum ſervus tuus canis, ut faciam rem iſtam magnam? Et ait Eliſeus, Oſtendit mihi Dominus te regẽ Syriæ fore. Qui cùm receſſiſſet
14 ab Eliſeo, venit ad dominum ſuũ. Qui ait ei, Quid dixit tibi Eliſeus? At ille reſpondit, Dixit mihi; Recipies ſanitatem.
15 Cúmque veniſſet dies altera, tulit ſtragulum, & infudit aquam, & expandit ſuper faciem ejus: quo mortuo, regnavit
16 Hazael pro eo. Anno quinto Joram filii Achab regis Iſrael, & Joſaphat regis Juda, regnavit Joram filius Joſaphat rex Juda. Triginta duorum annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & octo annis regnavit in
17 Jeruſalem. Ambulavítque in viis regum Iſrael, ſicut ambulaverat domus Achab: filia enim Achab erat uxor ejus: & fecit quod malum eſt in conſpectu Domini. Noluit autem
18 Dominus diſperdere Judam, propter David ſervum ſuum, ſicut promiſerat ei, ut daret illi lucernam, et filiis ejus cunctis diebus. In diebus ejus receſſit Edom, ne eſſet ſub Juda,
19 & conſtituit ſibi regem. Venítque Joram Seira, & omnes currus cum eo: & ſurrexit nocte, percuſſítque Idumæos, qui eum circumdederant, & principes curruum, populus autem fũgit in tabernacula ſua.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαὴλ, Λάβε ἐν τῇ χειρί σου μανασὴ, καὶ πορεύου εἰς (π) ἀπαντὴσιν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπερώτησον τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης; Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς (ρ) ἀπαντὴσιν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε μανασὴ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκοῦ, ἄρσιν (σ) τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς (τ) Ελισαιὲ, Υἱός σου υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἀπέστειλέ με (υ) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης; Καὶ (φ) εἶπεν Ἐλισαιὲ, Δεῦρο, εἰπὸν, Ζωὴ ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι κύριος ὅτι θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν ἕως αἰσχύνης. καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. Καὶ εἶπεν (ψ) Ἀζαὴλ, Τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει; καὶ (ω) εἶπεν, Ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς (α) Ἰσραὴλ κακὰ· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐμπυρίσεις ἐν πυρὶ, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐκσείσεις, καὶ τὰς ἐγκύους ἐχούσας αὐτῶν ἀναῤῥήξεις. Καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ, Τίς ὅτι ὁ δοῦλός (β) σου, ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ μέγα τοῦτο; καὶ εἶπεν (γ) Ελισαιὲ, Ἔδειξέ μοι κύριος σὲ βασιλεύοντα Συρίαν. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ (φ) Ελισαιὲ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν (ε) αὐτῷ, Τί εἶπέ σοι Ἐλισαιέ; καὶ εἶπεν, Εἶπέ μοι, Ζωὴ ζήσῃ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε (ζ) τὸ μαχαὶρ καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει πέμπτῳ (η) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ (θ) βασιλεῖ Ἰούδα, ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ (ι) βασιλεὺς Ἰούδα. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, (κ) καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ (λ) βασιλέων Ἰσραὴλ καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. Καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὼς (μ) εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον αὐτοῦ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν (ν) χειρὸς Ἰούδα, καὶ (ξ) ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτόν. καὶ ἀνέβη (ο) Ἰωρὰμ εἰς Σιὼρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο (π) ἀναστὰς, καὶ ἐπάταξε τὴν Ἐδὼμ τὴν κυκλώσασαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

8 Et dixit rex ad Aſael; Sume in manu tua (b) Manaa, & vade in occurſum hominis Dei, & inquire Dominum ab eo, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac? Et
9 ivit Azael in occurſum ejus, & ſumpſit Manaa in manu ſua, & omnia bona Damaſci, onus quadraginta camelorũ: & venit, & ſtetit coram eo, & dixit ad Eli-
10 ſæe; Filius tuus filius Ader rex Syriæ miſit me ad te interrogare, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac. Et dixit Eliſæe, Vade, dic, Vtâ vives: (c) Et oſtendit mihi Dominus, quia morte morie-
11 tur. Et (d) ſtetit facie ſuâ, & poſuit uſque ad confuſionem. Et
12 ploravit homo Dei. Et dixit Azael, Quid, quòd dominus meus plorat? Et dixit; Quoniam novi, quæcunque facies filiis Iſrael mala: munitiones eorum mittes in ignem, & electos eorum in gladio occides, & infantes eorum (e) concuties; & prægnantes eorum diſcerpes. Et dixit Azael,
13 Quis eſt ſervus tuus, canis mortuus; quia faciet verbum hoc? Et dixit Eliſæe, Oſtendit mihi Dominus te regnantem ſuper Syriam.
14 Et abiit ab Eliſæe, & iatravit ad dominum ſuum. Et dixit ei, Quid dixit tibi Eliſæe? Et dixit; Dixit
15 mihi, Vtâ vivet. Et factum eſt craſtinâ, & ſumpſit (f) Machbar, & imxit in aqua, & circumjecit ſuper faciem ejus: & mortuus eſt. Et regnavit Azael pro eo. In an-
16 no quinto Joram filio Achab (g) regi Iſrael, & Joſaphat regi Juda, regnavit Joram filius
17 Joſaphat rex Juda. Filius triginta & duorum annorum erat in regnando ipſum: & octo annos
18 regnavit in Hieruſalem. Et ambulavit in via regum Iſrael, ſicut fecerat domus Achaab: quoniam filia Achaab erat ei in uxorem. Et fecit malum in conſpectu Do-
19 mini. Et noluit Dominus corrumpere Judam propter David ſervum ſuum; ſicut dixit dare ei lucernam, & filiis ejus, omnibus die-
20 bus. In diebus ejus rebellavit Edom de ſub manu Juda. Et regnave fecerunt ſuper ſe regem.
21 Et aſcendit Joram in Sior, & omnes currus, qui cum eo. Et factum eſt, cùm ipſe (h) ſurreziſſet; & percuſſit Edom, qui circumierat ſuper eum, & principes curruum. Et fugit populus ad tabernacula ſua.

MS.A. (π) ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ (ρ) ἀπάντησιν (σ) τεσσαράκοντα (τ) Ελισαιὲ, Ὁ υἱός (υ) πρὸς σὲ, λέγων, (φ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ελισαιὲ, (χ) εἶπον αὐτῷ, Ζωῇ (ψ) Ἀζαὴλ, *ὅτι κύριός (ω) εἶπεν, Οἶδα (α) Ισραὴλ· καὶ τὰ (β) ζῶ ὦ κύριε, ὅτι ποιήσῃς (γ) Ελισαιὲ, (δ) Ελισαιὲ, (ε) αὐτῷ, Ὅτι εἶπεν Ελισαιέ; καὶ εἶπεν, Εἶπέν (ζ) τὸ *Ναζρὲ καὶ ἔβαψεν τῷ (η) Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ *Βασιλεῖ (θ) *βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν (ι) βασιλέως (κ) καὶ *τεσσαράκοντα ἔτη (λ) βασιλέως (μ) εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ (ν) τὸ χειρὸς (ξ) ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸν (ο) Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ἅρματα μετ' (π) ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וַאֲמַר מַלְכָּא לַחֲזָאֵל סַב בִּידָךְ תִּקְרוּבְתָּא וַאֲזוֹל לְקַדָּמוּת נְבִיָּא דְיָי וְתִתְבַּע יָת פִּתְגָמָא דְיָי
9 מִנֵּיהּ לְמֵימַר הַאֲחֵי מִסְּרָעַ דִּין : וַאֲזַל חֲזָאֵל לְקַדָּמוּתֵיהּ וּנְסִיב תִּקְרוּבְתָּא בִּידֵיהּ וְכָל טוּב
דַּמֶּשֶׂק טְעוּן אַרְבְּעִין גַּמְלִין וַאֲתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר בְּרָךְ בַּר הֲדַד מַלְכָּא דַאֲרָם שַׁלְחַנִי
10 לְוָתָךְ לְמֵימַר הַאֲחֵי מִסְּרָעִי דִין : וַאֲמַר לֵיהּ אֱלִישָׁע אֲזוֹל אֱמַר לֵיהּ מֵחָא תֵּחֵי וַאֲחַוַנַנִי
11 יְיָ אֲרֵי מֵמָת יְמוּת : וְאַסְחַר יָת אַפּוֹהִי וְאוֹרִיךְ עַד סַגִּי וּבְכָא נְבִיָּא דְיָי : וַאֲמַר חֲזָאֵל מָא
12 דִין רִבּוֹנִי בָכֵי וַאֲמַר אֲרֵי יַדְעָנָא יָת דְּתַעֲבִיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּישָׁא כְּרֵכֵיהוֹן תּוֹקִיד בְּנוּרָא
13 וְעוֹלֵמֵיהוֹן בְּחַרְבָּא תְּקַטֵּל וְעוֹלְמֵהוֹן תְּטָרֵף וּמְעַדְיָתֵיהוֹן תִּבְזַע : וַאֲמַר חֲזָאֵל אֲרֵי מָה
עַבְדָּךְ כַּלְבָּא אֲרֵי יַעֲבִיד פִּתְגָמָא רַבָּא הָדֵין וַאֲמַר אֱלִישָׁע אַחֲוַנִי יְיָ דְּתִתְּךְ מַלְכָּא עַל אֲרָם :
14 וַאֲזַל מִלְוָת אֱלִישָׁע וַאֲתָא לְוָת רִבּוֹנֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ מָה אֲמַר לָךְ אֱלִישָׁע וַאֲמַר אֲמַר לִי
15 מֵחָא תֵּחֵי : וַהֲוָה בְיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וּנְסִיב גוּנְכָא וּטְבַל בְּמַיָּא וּפְרַס עַל אַפּוֹהִי וּמֵית וּמְלַךְ
16 חֲזָאֵל תְּחוֹתוֹהִי : וּבִשְׁנַת חֲמֵשׁ לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מַלְכָּא שִׁבְטָא
17 דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹרָם בַּר יְהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דִיהוּדָה : בַּר תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ
18 וּתְמָנֵי שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם : וַאֲזַל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דַעֲבַדוּ בֵּית אַחְאָב אֲרֵי
בַּת אַחְאָב דָּוֹת לֵיהּ לְאִתּוּ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ : וְלָא הֲוָה רָעוּא קֳדָם יְיָ לְחַבָּלָא יָת דְּבִית
19 יְהוּדָה בְּדִיל דָּוִד עַבְדֵּיהּ כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ לְמִתַּן לֵיהּ מַלְכוּ וּלְבָנוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא : בְּיוֹמוֹהִי
20 מְרָדוּ אֲדוֹמָאֵי מִתְּחוֹת יַד אֲנָשׁ יְהוּדָה וְאַמְלִיכוּ עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא : וַעֲבַר יוֹרָם לְצָעִיר וְכָל
21 רְתִיכַיָּא עִמֵּיהּ וַהֲוָה הוּא קָם בְּלֵילְיָא וּמְחָאֵית אֲנָשׁ אֲדוֹם דְּמַקְּפִין לֵיהּ וְיָת רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא
וְאַפֵּיךְ עַמָּא לְקִרְוֵיהוֹן :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit rex ad Hhazahel, Accipe in manu tua munus, & vade in occurſum 8
prophetæ Domini, & quæres verbum Dñi ab eo, dicendo: Num vivam
ex morbo meo hoc? Et ivit Hhazahel in occurſum ejus, & accepit munus 9
in manu ſua, & omne bonum Dammeſeq, onus quadraginta camelorum: &
venit & ſtetit ante illum, & dixit, Filius tuus Bar-hadad rex Aram miſit
me ad te, dicendo: Num vivam ex morbo meo hoc? Et dixit ei Eliſagh, 10
Vade, dic ei, Vivendo vives: tamen oſtendit mihi Dominus qnòd mori-
endo morietur. Et vertit faciem ſuam, & morat' eſt uſq; multum, & flevit 11
propheta Domini. Et dixit Hhazahel, Quamobrem dominus meus flet? 12
& dixit, Quia cognovi quòd facies filiis Iſrael malum; arces eorum com-
bures igni, & adoleſcentes eorum gladio occides, infantes illorum illides,
& prægnantes eorũ diſſecabis. Et dixit Hhazahel, Nam quid eſt ſerv' tuus 13
canis, ut faciat rem magnam iſtam? & dixit Eliſagh, Oſtendit mihi Dñs
te regem ſuper Aram. Et abiit ab Eliſagh, & venit ad dominum ſuum, & 14
dixit, Quid dixit tibi Eliſagh? & ait, Dixit mihi, Vivendo vives. Et fuit 15
die poſtero, accepit operimentum villoſum, & intinxit in aquam, & exten-
dit ſuper faciem ejus & mortuus eſt: regnavitq; Hhazahel pro eo. Anno 16
autẽ quinto Joram filii Ahhab regis Iſrael, & Jehoſaphat regis trib' domus
Jehudah; regnavit Joram filius Jehoſaphat regis Jehudah. Filius triginta & 17
duorum annorum erat cùm regnaret, & octo annis regnavit in Jeruſalem.
Et ambulavit in via regum Iſrael, ſicut fecerant viri domus Ahhab, quia 18
filia Ahhab fuit illi in uxorem, & fecit quod malũ erat ante Dñm. Sed non 19
fuit voluntas Domino diſperdere [*populum*]*domus* Jehudah propter Da-
vid ſervum ſuum, ſicut dixerat ei, quòd *daret* illi regnum, & filiis ejus
omnib' diebus. In diebus ejus defecerunt Edomæi ab imperio virorum Je- 20
hudah, & regnare fecerunt ſuper ſe regem. Et tranſivit Joram in Szeghir & 21
omnes currus cum illo: & fuit, ut ille ſurrexit nocte, percuſſit viros Edom,
qui circundabant illum, & magiſtros curruum, & vertit terga populus ad
habitacula ſua.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܡܪ ܚܙܐܝܠ ܠܝܗܒ ܡܢܚܬܐ ܒܝܕܟ ܘܙܠ ܠܩܒܠ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܘܫܐܠ ܡܢܗ ܒܝܗ ܐܡܪ ܗܐ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܡܪܥ ܗܢ׃
9 ܘܐܙܠ ܚܙܐܝܠ ܠܩܒܠ ܐܝܠܝܫܥ ܘܢܣܒ ܡܢ ܟܠ ܛܒ ܕܡܫܩ ܒܝܕܗ ܐܪܒܥܝܢ ܓܡܠ ܘܐܬܐ ܘܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܗ ܘܐܡܪ ܒܪ ܒܪ ܗܕܕ ܡܠܟ ܐܪܡ ܫܕܪܢܝ ܐܠܝܟ ܠܡܐܡܪ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ׃
10 ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܗ ܣܠܩ ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܡܪܥ ܗܢ ׃ * ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܗ ܐܬ ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ׃
11 ܘܐܬ ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܡܪܥ ܗܢ ׃ ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܗ ܐܬ ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ׃
12 ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ ܠܗ ܐܬ ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝ ܐܢ ܐܚܝ ܐܢ ܐܫܬܠܡ ׃ ׃ ׃

מלכים ב : ט

defecit tunc:hanc diem ad usque Jehudah *manu sub de* Edom defecit Et
22 וַיִּפָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע
quæ omnia &,Joram verborum reſiduum Et .illo tempore in Libnah
23 לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,fecit
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
ſuis patrib⁹cum eſt ſepult⁹ &,ſuis patrib⁹ cum Joram *Facuitque* ? Jehudah
24 יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
anno In .eo pro ejus filius Achaziahu regnavit & :David civitate in
25 בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת
regnavit ,Iſrael regis Achab filii Joram *anno* duodecimo
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ
duorum & viginti Filius .Jehudah regis Jeboram filius Achaziahu
26 אֲחַזְיָהוּ בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
:Jeruſalaim in regnavit uno anno & *ipſum regnando in* Achaziahu annorum
שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְּמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
ambulavit Et .Iſrael regis Homri filia ,Hathaliahu ejus matris nomé &
27 וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֵּלֶךְ
domus ſicut Domini oculis in malum fecitque ;Achab domus *via in*
בְּדֶרֶךְ בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית
:filio Joram cum abiit Et .*ille* Achab domus gener quia :Achab
28 אַחְאָב כִּי חֲתַן בֵּית־אַחְאָב הוּא: וַיֵּלֶךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־
:Ghilhad Ramoth in Aram *rege* Chaſael *cum* prælium in Achab
אַחְאָב לַמִּלְחָמָה עִם־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד
,rex Joram eſt reverſus Et .Joram Aramæi percuſſerunt &
29 וַיַּכּוּ אֲרַמִּים אֶת־יוֹרָם: וַיָּשָׁב יוֹרָם הַמֶּלֶךְ
Aramæi eum percuſſerant quibus plagis à Izrehel in ſe *curandum ad*
לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכּוּהוּ אֲרַמִּים
filius Achaziahu & :Aram *rege* Chazael *cum ipſum pugnando in*,Ramah in
בְּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחַזְיָהוּ בֶן־
Achab filium Joram *videndum ad* deſcendit Jehudah rex Jehoram
יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם בֶּן־אַחְאָב
.*ipſe egrotans* quia ,Izrehel in
בְּיִזְרְעֶאל כִּי־חֹלֶה הוּא:

CAP. IX. ט

:ei dixitque ,prophetarum filiis è unum *ad* vocavit propheta Eliſaah Et
1 וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ
vade &,tua manu in hujus olei lenticulam tolle &,tuos lumbos Accinge
חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה בְּיָדֶךָ וְלֵךְ
.filium Jehu ibi vide & ,illuc venies Et .Ghilhad Ramoth in
2 רָמַת גִּלְעָד: וּבָאתָ שָׁמָּה וְרָאָה־שָּׁם יֵהוּא בֶן־
,ſuorũ fratrum medio de eum ſtatues &,venies & ,Nimſi filii Jehoſaphat
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי וּבָאתָ וְהַקֵּמֹתוֹ מִתּוֹךְ אֶחָיו
,olei lenticulam tolles Et .cubiculum *in* cubiculum eum introduces &
וְהֵבֵאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בְּחָדֶר: וְלָקַחְתָּ פַּךְ־הַשֶּׁמֶן
te Unxi :Dominus dixit Sic :dices & ,ejus caput ſuper fundes &
3 וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר יְהוָה מָשַׁחְתִּיךָ
.expectabis non &,fugies & ,oſtium aperies & :Iſrael *in* regem in
לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנָסְתָּה וְלֹא תֵחָכֶּה:
ecce & ,venit Et .Ghilhad Ramoth prophetæ puer ,puer abiit Et
4 וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּעַר הַנָּבִיא רָמַת גִּלְעָד: וַיָּבֹא וְהִנֵּה
5 :princeps ô te ad mihi Verbum :dixit & ,*ſedentes* exercitus principes
שָׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הַשָּׂר
.princeps ô te Ad :dixit & ?nobis omnibus ex quem Ad ,Jehu dixitque
וַיֹּאמֶר יֵהוּא אֶל־מִי מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר:
,ejus caput *ad* oleum fudit & ,domum in eſt ingreſſus & ,Surrexitque
6 וַיָּקָם וַיָּבֹא הַבַּיְתָה וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן אֶל־רֹאשׁוֹ
regem in te Unxi :Iſrael Deus Dominus dixit Sic :ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ
.Iſrael *in* Domini populum ſuper
אֶל־עַם יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל:

Verſio VULG. LAT.

22 Receſſit ergò Edom ne eſſet ſub Juda,uſque ad diem hanc. Tunc receſſit et Lobna in tempore illo. Reliqua autem ſermonũ Joram, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda? Et dormivit Joram cum patribus ſuis,ſepultúſque eſt cum eis in civitate David, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo. Anno duodecimo Joram filii Achab regis Iſrael, regnavit Ochozias filius Jorã regis Judæ. Viginti duorum annorum erat Ochozias cùm regnare cœpiſſet, & uno anno regnavit in Jeruſalem:nomen matris ejus Athalia filia Amri regis Iſrael. Et ambulavit in viis domûs Achab:& fecit quod malum eſt coram Domino, ſicut domus Achab: gener enim domꝰ Achab fuit. Abiit quoque cum Joram filio Achab,ad præliandum contra Hazael regem Syriæ in Ramoth Galaad, & vulneraverunt Syri Joram: Qui reverſus eſt ut curaretur,in Jezrahel:quia vulneraverãt eum Syri in Ramoth, præliantem contra Hazael regem Syriæ. Porrò Ochozias filius Joram rex Juda, deſcendit inviſere Joram filium Achab in Jezrahel, quia ægrotabat ibi.

CAP. IX.

1 ELiſeꝰ autem prophetes vocavit unum de filiis prophetarum, & ait illi; Accinge lumbos tuos,et tolle lenticulã olei hanc in manu tua, & vade in
2 Ramoth Galaad. Cúmque veneris illuc, videbis Jehu filium Joſaphat filii Namſi:et ingreſſus ſuſcitabis eum de medio fratrum ſuorum,& introduces
3 in interius cubiculum.Tenénſque lenticulã olei, fundes ſup caput ejus, & dices; Hæc dicit Dominus, Unxi te regẽ ſup Iſrael. Aperiéſque oſtium, & fugies,& non ibi ſubſiſtes.Abiit ergò adoleſcens puer prophetæ in Ramoth Galaad, Et
5 ingreſſus eſt illuc:ecce autem principes exercitûs ſedebant, & ait; Verbum mihi ad te, ô princeps. Dixítque Jehu, Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit; Ad te, ô princeps.
6 Et ſurrexit & ingreſſus eſt cubiculum: at ille fudit oleum ſuper caput ejus, & ait; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael, Unxi te regem ſuper populum Domini Iſrael,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ (ρ) ὑποκάτω τ χ|ρὸς Ἰούδα ἕως τ ἡμέρας ταύτης. τότε ἠθέτησεν
23 (σ) Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ τὰ λοιπὰ τ λόγων Ἰωρὰμ κ) πάντα ὅσα ἐποίησεν,
(τ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται (υ) ἐπὶ βιβλίῳ
24 λόγων τ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μ τ πατέρων (φ) αὐτοῦ,
κ) ἐτάφη μ τοῖς πατέρων αὐτ ἐν πόλ Δαυὶδ τῷ πατρὶ αὐτοῦ. κ) ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας
25 υἱὸς αὐτοῦ ἀν αὐτοῦ. Ἐν ἔτ δωδεκάτῳ
(χ) τ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσρα|λ
ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς (ψ) Ἰωράμ.
26 Υἱὸς εἴκοσι κ) δύο ἐτῶν Ὀχοζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, κ) ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν
(ω) ἐν Ἰερουσαλὴμ, κ) ὄνομα τ μητρὸς
αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως
27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ,
κ) ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καθὼς
28 ὁ οἶκ (α) Ἀχαάβ. Καὶ ἐπορεύθη μ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον μ Ἀζαὴλ βασιλέως ἀλλοφύλων ἐν(β) Ῥεμμὼθ Γαλαάδ,
29 κ) ἐπάταξαν οἱ Σύροι τ Ἰωράμ. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (γ) τοῦ ἰαθῆναι ἐν Ἰεζρεὴλ ἀπὸ τ πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν (δ) ἐν Ῥεμμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν
ἀὐτὸν μ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. κ) Ὀχοζίας υἱὸς (ε) Ἰωρὰμ κατέβη τοῦ ἰδεῖν τ
Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ (ζ) ἐν Ἰεζρεὴλ, ὅτι ἠῤῥώστει αὐτός.

MS.A. (ρ) ὑποκάτωθεν χ|ρὸς (σ) Λομνὰ (τ) οὐχ ἰδοὺ (υ) ἐν βιβλίῳ (φ) αὐτῶ, * ἐν πόλει (χ) *τῶ Ἰωρὰμ υἱῷ (ψ) Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα. Εἴκοσι κ) δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας (ω) ἐν * Ἰσραὴλ, κ) (α) Ἀχαὰβ γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαὰβ ἦσαν. Καὶ ἐπορεύθη (β) Ῥαμὼθ (γ) πρὸ τῶ (δ) οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, (ε) Ἰωρὰμ, βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη (ζ) εἰς

ΚΕΦ. θ'. CAP. IX.

1 Καὶ (α) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τ υἱῶν τ προφητῶν, κ) εἶπεν αὐτῷ, Ζῶσαι τ ὀσφύν σε, κ) λάβε τ φακὸν τῦ ἐλαίου τοῦτο ἐν τῇ χ|ρί σε, κ) δεῦρο εἰς
2 Ῥεμμὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, κ) (γ) ὄψῃ ἐκεῖ (δ) Ἰὲ υἱὸν Ἰωσαφὰτ (ε) υἱῦ Να-
μεσσὶ, κ) εἰσελεύσῃ κ) ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ
μέσου τ ἀδελφῶν αὐτῦ, κ) εἰσάξεις αὐτὸν εἰς
3 τὸ ταμεῖον (ζ) ἐν ταμείῳ. Καὶ λήψῃ τ φακὸν τοῦ ἐλαίου, κ) ἐκχεεῖς ἐπὶ τ κεφαλὴν
αὐτῦ, κ) εἴπεις, Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά
(η) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. κ) ἀνοίξεις
4 τ θύρας, κ) φεύξῃ κ) ὐ μενεῖς. Καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ προφήτης εἰς (θ) Ῥεμ-
5 μὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἰσῆλθε κ) ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες τ δυνάμεως ἐκάθηντο, κ) εἶπε, Λόγος μοί πρὸς σέ ὁ ἄρχων. κ) εἶπεν (ι) Ἰὲ,
Πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; κ) εἶπε, Πρὸς
6 σὲ ὁ ἄρχων. Καὶ ἀνέστη κ) εἰσῆλθεν εἰς τ οἶκον, κ) ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τ κεφαλὴν
αὐτῦ, κ) εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ
θεὸς Ἰσραὴλ, Κέχρικά σε εἰς βασιλέα (κ)
ἐπὶ λαὸν κυρίου ἐπὶ τ Ἰσραήλ.

MS.A. (α) Ἐλισαιὲ (β) τότε, κ) δεῦρο (γ) ὄψῃ (δ) Ἰηὲ (ε) υἱὸν Ἀμασσὶ, (ζ) ἐν τῷ ταμείῳ. (η) σε βασιλέα (θ) Ῥεμὰθ (ι) Ἰηὲ, (κ) ἐπὶ τ λαὸν

CAP. IX.

1 ET Eliſæe propheta vocavit unum ex filiis prophetarum, & dixit ei; Accinge lumbum tuum, & ſume lentem olei hujus in manu tua: & vade in Rhemmoth
2 Galaad. Et ingrediẽris illuc, et videbis ibi Ihu filium Joſaphat filii Nameſſi: & ingrediẽris, & ſuſcitabis eum de medio fratrum ejus, & introduces eum in cubiculum
3 in (a) cubiculo: Et ſumes lentem olei, & effundes ſuper caput ejus, & dic; Hæc dicit Dominus, Unxi te in regem ſuper Iſrael. Et aperies oſtium, & fugies, & non
4 manebis. Et ivit puer propheta in Rhemmoth Galaad, Et intra-
5 vit: & ecce principes virtutis ſedebant. Et dixit; Verbum mihi ad te, ô princeps. Et dixit Ihu, Ad quem ex omnibus nobis? Et dixit; Ad te, ô princeps. Et ſurrexit, &
6 intravit in domum. Et effudit oleum ſuper caput ejus, & dixit ei; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Unxi te in regem ſuper populum Domini, ſuper Iſrael.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ומרדו אדומאי מתחות ידי אנש יהודה עד יומא הדין בכן מרדו יתבי לבנה בעדנא
23 ההיא: ושאר פתגמי יורם וכל דעבד הלא אנון כתיבין על ספרא פתגמי יומיא למלכי
24 דבית יהודה: ושכיב יורם עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד ומלך
25 אחזיהו בריה תחותוהי: בשנת תריתא עסרי שנין ליורם בר אחאב מלך
26 אחזיהו בר יהורם מלך שבטא דבית יהודה: בר עשרין ותרתין שנין אחזיה כד מלך
27 ושתא חדא מלך בירושלם ושום אמיה עתליה בת עמרי מלכא דישראל: ואזל באורח
28 בית אחאב ועבד דבישׁ קדם יי כבית אחאב ארי חתנא דבית אחאב הוא: ואזל עם
יורם בר אחאב לאגחא קרבא עם חזאל מלכא דארם ברמות גלעד ומחו ארם ית
29 יורם: ותב יורם מלכא לאתסאה ביזרעאל מן מחתא דמחוהי אנש ארם ברמתא כד
אגיח קרבא עם חזאל מלכא דארם ואחזיה בר יהורם מלך שבטא דבית יהודה נחת
למסעד ית יורם בר אחאב ביזרעאל ארי מרע הוא:

ט

1 ואלישע נביא קרא לחד מתלמידי נביַיא ואמר ליה זרו חרצך ונסיב מנא דמשחא הדין
2 בידך ואזיל לרמות גלעד: ותהך לתמן ותחזי תמן ית יהוא בר יהושפט בר נמשי ותהך
3 ותקומניה מגו אחוהי ותעיל יתיה תוך בנו תוך: ותסב מנא דמשחא ותריק על רישיה
ותימר כדנן אמר יי משחתך למהוי מלכא על ישראל ותפתח דשא ותערוק ולא תסבי:
4 ואזל שולמא תלמידא דנביא לרמות גלעד: ואתא והא רבני חילא יתבין ואמר פתגם
5 אית לי למללא עמך רבא ואמר יהוא מן מכולנא ואמר עמך רבא: וקם ועל לביתא
6 ואריק משחא על רישיה ואמר ליה כדנן אמר יי אלהא דישראל משחתך למהוי מלכא
על עמא דיי על ישראל:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܗܠ ܫܠܡ ܙܡܪܝ ܪܒ ܩܛܠܝ ܐܝܙܒܠ ܥܕ ܗܫܐ ܗܢ ܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܐܝܬܝ ܝܗܘ ܒܝܬ ܐܒܝܟ

מלכים ב: ט

sanguines ulciſcar & ,tui domini Achab domum percuties Et
7 וְהִכִּיתָה אֶת־בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנָקַמְתִּי דְמֵי 7
DOMINI ſervorum omnium *ſanguines* & ,prophetarum meorum ſervorum
עֲבָדַי הַנְּבִיאִים וְדִמֵּי כָּל־עַבְדֵי יְהוָה
ſuccidam & ,Achab domus omnis peribit Et .Izebel manu de
מִיַּד אִיזֶבֶל: וְאָבַד כָּל־בֵּית אַחְאָב וְהִכְרַתִּי 8
.Iſrael in derelictum & ,clauſum & ,parietem ad mingentē Achab *ipſi*
לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל:
domū ſicut &,Nebat filii Jarobham domū ſicut ,Achab domū dabo Et
וְנָתַתִּי אֶת־בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וְכִבְיַת 9
canes comedent Izebel Et .Achijah filii Baaſa
בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה: וְאֶת־אִיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים 10
.fugit & ,oſtium aperuit & ,ſepeliens non & ,Izrehel *parte* in
בְּחֶלְקַ יִזְרְעֶאל וְאֵין קֹבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנָס:
? pax *Numquid* : ei dixitque ,ſui domini ſervos ad eſt egreſſus Jehu Et
11 וַיֵּהוּא יָצָא אֶל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲשָׁלוֹם
nōſtis Vos : eos ad dixitque ? te ad ille inſanus venit cur
מִדּוּעַ בָּא הַמְשֻׁגָּע הַזֶּה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יְדַעְתֶּם
nunc indica ;Falſum : dixerunt Et .ejus eloquium & ,virum
אֶת־הָאִישׁ וְאֶת־שִׂיחוֹ: וַיֹּאמְרוּ שֶׁקֶר הַגֵּד־נָא 12
dixit Sic : dicendo ,me ad dixit *hoc ſicut & hoc Sicut* ; dixit & : nobis
לָנוּ וַיֹּאמֶר כְּזֹאת וְכָזֹאת אָמַר אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר
,feſtinaverunt Et .Iſrael *in* regem in te Unxi : DOMINUS
יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל: וַיְמַהֲרוּ 13
os ad eum ſubter poſuerunt & ,ſuum veſtimentum *vir* tulerunt &
וַיִּקְחוּ אִישׁ בִּגְדּוֹ וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו אֶל־גֶּרֶם
.Jehu Regnavit : dixerunt atque , tuba in clanxerunt & ,graduum
הַמַּעֲלוֹת וַיִּתְקְעוּ בַשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מָלַךְ יֵהוּא:
Joram & : Joram *in* Nimſi filii Joſaphat filius Jehu conjuravit Et
14 וַיִּתְקַשֶּׁר יֵהוּא בֶּן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יוֹרָם וְיוֹרָם
faciebus à Iſrael omnis & ,ipſe ,Ghilhad Ramoth *in obſervans fuerat*
הָיָה שֹׁמֵר בְּרָמֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי
ſe *curandum ad* rex Jehoram fuerat reverſus Et .Aram regis Chazael
חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם: וַיָּשָׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא 15
, Aramæi eum vulneraverant quibus , vulneribus à Izrehel in
בְּיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים
eſt Si ; Jehu dixitque : Aram *rege* Chazael *cum ipſum pugnando in*
בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיֹּאמֶר יֵהוּא אִם־יֵשׁ
.Izrehel in *nunciatū eundū ad*,civitate è evaſor egrediatur ne,*veſter animus*
נַפְשְׁכֶם אַל־יֵצֵא פָלִיט מִן הָעִיר לָלֶכֶת לְהַגִּיד בְּיִזְרְעֶאל:
: ibi *cubans* Joram quia , Izrehel in abiit & , Jehu equitavit Et
16 וַיִּרְכַּב יֵהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה כִּי יוֹרָם שֹׁכֵב שָׁמָּה
.Joram videndum ad deſcenderat Jehudah rex Achaziah &
וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם:
copiam vidit & , Izrehel in turrem ſuper *ſtans* ſpeculator Et
17 וְהַצָּפָה עֹמֵד עַל־הַמִּגְדָּל בְּיִזְרְעֶאל וַיַּרְא אֶת־שִׁפְעַת
; Jehoram dixitque : *videns ego Copiam* : dixit & ,*ipſum venienda in* , Jehu
יֵהוּא בְּבֹאוֹ וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם
? pax *Num* : dicat & ,eorū occurſum in mitte & ,equitantem Tolle
קַח רַכָּב וּשְׁלַח לִקְרָאתָם וְיֹאמַר הֲשָׁלוֹם:
dixit Sic : dixit & ,ejus occurſum in equum equitans abiit Et
18 וַיֵּלֶךְ רֹכֵב הַסּוּס לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר
ad gyra ? paci & tibi Quid : Jehu dixitque ? pax *Num* : rex
הַמֶּלֶךְ הֲשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יֵהוּא מַה־לְּךָ וּלְשָׁלוֹם סֹב אַל־
ad uſque nuncius Venit : dicendo,ſpeculator nunciavit & : *mea poſteriora*
אַחֲרָי וַיַּגֶּד הַצָּפָה לֵאמֹר בָּא־הַמַּלְאָךְ עַד־
venit & ,ſecundum equum equitantem Miſitque .revertitur non & ,eos
19 הֵם וְלֹא־שָׁב: וַיִּשְׁלַח רֹכֵב סוּס שֵׁנִי וַיָּבֹא
tibi Quid : Jehu dixit & ? Pax : rex dixit Sic : ait & , eos ad
אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יֵהוּא מַה־לְּךָ
mea poſteriora ad gyra ? paci &
וּלְשָׁלוֹם סֹב אֵל־אַחֲרָי:

REGUM II. Verſio VULG. LAT.

7 Et percuties domum Achab domini tui, & ulciſcar ſanguinem ſervorum meorum prophetarum, & ſanguinē omniū ſervorū Dñi, de manu Jezabel.
8 Perdámque omnem domum Achab: & interficiā de Achab mingentem ad parietem, & clauſum & noviſſimum in Iſrael. Et dabo domum Achab, ſicut domum Jeroboam filii Nabat, & ſicut domum Baaſa filii Ahia. Jezabel quoque comedent canes in agro Jezrahel, nec erit qui ſepeliat eā. Aperuítque oſtium, & fūgit.
11 Jehu autem egreſſus eſt ad ſervos domini ſui: qui dixerunt ei, Recténe ſunt omnia? quid venit inſanus iſte ad te? Qui ait eis; Nōſtis hominem, & quid locutꝰ ſit. At illi reſponderunt, Falſum eſt: ſed magis narra nobis. Qui ait eis; Hæc & hæc locutus eſt mihi, & ait; Hæc dicit Dñs, Unxi te regem
13 ſuper Iſrael. Feſtinaverunt itaque, & unuſquiſque tollens pallium ſuum poſuerunt ſub pedibus ejus, in ſimilitudinē tribunalis, & cecinerunt tubā, atque dixerunt; Regnavit Jehu. Conjuravit ergò Jehu filiꝰ
14 Joſaphat filii Namſi contra Joram: porrò Joram obſederat Ramoth Galaad, ipſe & omnis Iſrael, contra Hazael
15 regem Syriæ. Et reverſus fuerat ut curaretur in Jezrahel propter vulnera, quia percuſſerant eum Syri, prælíantem contra Hazael regem Syriæ. Dixítque Jehu; Si placet vobis, nemo egrediatur profugꝰ de civitate, ne vadat, & nuntiet in Jezrahel. Et aſcendit, &
16 profectus eſt in Jezrahel: Joram enim ægrotabat ibi, & Ochozias rex Juda deſcende-
17 rat ad viſitandū Joram. Igitur ſpeculator qui ſtabat ſuper turrim Jezrahel, vidit globum Jehu venientis, et ait; Video ego globum. Dixítque Joram; Tolle currum, et mitte in occurſum eorum, et dicat vadens, Recténe ſunt omnia? Abiit
18 ergò, qui aſcenderat currum, in occurſum ejus, et ait; Hæc
19 dicit rex, Pacatáne ſunt omnia? Dixítque Jehu, Quid tibi et paci? tranſi, et ſequere me. Nuntiavit quoq; ſpeculator, dicens; Venit nuntius ad eos, et non revertitur. Miſit etiam currū equorū ſecundū: venítque ad eos, et ait; Hæc dicit rex; Numquid pax eſt? Et ait Iehu, Quid tibi et paci? tranſi, et ſequere me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τὸν κυ- 7
ρίου σου ἐκ προσώπου (λ)μου, καὶ ἐκδικήσεις τὰ
αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵμα-
τα πάντων τῶν δούλων κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζά-
8 βελ, Καὶ ἐκ χειρὸς ὅλης τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐξ- 8
ολοθρεύσεις (μ)τὸν οἶκον Ἀχαὰβ ἐρεῦντα πρὸς
τοῖχον, καὶ ζωγρημένον καὶ ἐγκαταλελειμμένον
9 ἐν Ἰσραήλ. (ν)Καὶ δώσω τὸν οἶκον Ἀχαὰβ ὡς 9
τὸν οἶκον (ξ)Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶ-
10 κον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά. Καὶ τὴν Ἰεζάβελ κατα- 10
φάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι (ο)Ἰεζράελ, καὶ
οὐκ ἔστιν ὁ θάπτων. καὶ ἠνέῳξε τὴν θύραν καὶ ἔφυ- 11
γεν. Καὶ (π)Ἰὼ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ
κυρίου αὐτοῦ, καὶ (ρ) εἶπαν αὐτῷ, Εἰρήνη; τί ὅτι
εἰσῆλθεν ὁ σαλὴπ@ ἐπὶ πρὸς σέ; καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολε-
σχίαν αὐτοῦ. Καὶ εἶπον, Ἀδικον, ἀπάγγειλον δὴ
ἡμῖν. καὶ εἶπεν (σ)Ἰὼ πρὸς αὐτοὺς, (τ)Οὕτω καὶ
οὕτω ἐλάλησε πρός με, (υ) λέγων, καὶ εἶπε,
Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά (φ)σε εἰς βασι-
13 λέα ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσε, καὶ
(χ)ἔλαβεν ἕκας@ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθη-
κεν ὑποκάτω (ψ) αὐτῷ ἐπὶ τὸ γαρὲμ τῶν ἀνα-
βαθμῶν· καὶ ἐσάλπισε ἐν κερατίνῃ, καὶ (ω)εἶπαν,
14 Ἐβασίλευσεν (α)Ἰώ. Καὶ συνεστράφη (β) Ἰὼ
υἱὸς Ἰωσαφὰτ υἱοῦ (γ)Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωρὰμ.
(δ)καὶ Ἰωρὰμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν (ε)Ῥαμμὼθ
Γαλαάδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἀζα-
15 ὴλ βασιλέως Συρίας. Καὶ ἀπέστρεψεν (ζ)Ἰω-
ρὰμ ὁ βασιλεὺς ἰαθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀπὸ
τῶν πληγῶν ὧν ἔπαιον αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν τῷ
πολεμεῖν (η) αὐτὸν μετ' Ἀζαὴλ βασιλέως Συ-
ρίας. καὶ εἶπεν (θ)Ἰὼ, Εἰ ἔστι ψυχὴ ὑμῶν μετ'
ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω (ι)ἐκ τῆς πόλεως διαπορ-
ευόμενος τοῦ πορευθῆναι καὶ (κ)ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζ-
16 ράελ. (λ) Καὶ ἵππευσε καὶ ἐπορεύθη Ἰὼ, καὶ
κατέβη εἰς Ἰεζράελ, ὅτι Ἰωρὰμ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο (μ) ἐν τῷ Ἰεζράελ
ἀπὸ τῶν τραυμάτων, ὧν κατετρώθησαν αὐτὸν
(ν) οἱ Ἀραμῖται ἐν τῇ Ῥαμμὼθ ἐν τῷ πολέ-
μῳ μετ' Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς
ἐμαίνετο καὶ ἀνὴρ (ξ)δυνάμεως. καὶ Ὀχοζίας
17 βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν Ἰωράμ. Καὶ
ὁ σκοπὸς ἀνέβη ὅτι ὁ πύργος (ο) Ἰεζράελ,
καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν(π)Ἰὼ ἐν τῷ(ρ)παραγίνε-
σθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε, Κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. καὶ εἶ-
πεν Ἰωρὰμ, Λάβε ἀναβάτην, καὶ ἀπόστειλον
ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ εἰπάτω, (σ) Ἡ εἰρήνη;
18 Καὶ ἐπορεύθη ἀναβάτης ἵππου εἰς (τ) ἀπαν-
τὴν αὐτῷ, καὶ εἶπεν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, (υ)
Ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν (φ)Ἰὼ, Τί σοι καὶ εἰρήνη; ἐπί-
στρεφε (χ)εἰς τὰ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ
σκοπὸς, λέγων, Ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν, καὶ
19 οὐκ ἀνέστρεψεν. Καὶ ἀπέστειλεν ἀναβάτην ἵππου
δεύτερον, καὶ ἦλθε(ψ)πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν, Τάδε
λέγει ὁ βασιλεύς, (ω)Ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν (α)
Ἰώ, Τί σοι καὶ (β)εἰρήνη; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.

MS. A. (λ)ζω, καὶ (μ)τὸν οἶκον(ν)Καὶ ἀποδώσει † οἶκον † Ἀχαὰβ (ξ)τοῦ Ἱερο-
βοὰμ(ο)τοῦ * Ἰσραὴλ, (π)Ἰηὲ(ρ)εἶπον(σ)Ἰηὲ(τ)Οὕτως καὶ ὅτως (υ) λέγων, Τάδε
(φ)σε βασιλέα(χ)ἔλαζον(ψ)αὐτῷ. ἐπὶ τὸ ἕνα † ἀναβαθμῶν ἐπάθωτο, καὶ ἐσάλπισ@
Ἰηὲ, (χ) πρὸς τὸ (ψ) μετ' αὐτὸν (ω) Εἰρήνη; (α) Ἰηὲ, (β) εἰρήνη; Καὶ (τ) ἀπάντησιν αὐτῷ, (υ) Εἰρήνη; (φ)

Et exterminabis domum Achaab 7
domini tui à facie mea: & vindicabis ſanguines ſervorū meorum prophetarū, & ſanguines omniū ſervorū Domini de manu Jezabel, Et de manu totius domꝰ A- 8
chaab: & exterminabis domū Achaab mingentē ad parietē, & clauſum, & derelictū in Iſrael.
Et dabo domū Achaab, ſicut do- 9
mū Hieroboā filii Nabat, & ſicut domum Baaſa filii Achia. Et 10
Jezabel comedent canes in portione Jezrael: & non eſt ſepeliens. Et aperuit oſtium, & fugit. Et I- 11
hu egreſſus eſt ad pueros domini ſui. Et dixerūt ei, (b)Pax? quid, quòd intravit arreptitius iſte ad te? Et dixit eis, Vos nóſtis virū, et garrulitatemꝰ. Et dixerunt, 12
(c) Injuſtum: annuntia nunc nobis. Et dixit Ihu ad eos; Sic & ſic locutus eſt ad me, dicens; & dixit, Hæc dicit Dominus; Unxi te in regē ſuper Iſrael. Et audientes feſ- 13
tinaverunt: & ſumpſit unuſquiſque veſtimentum ſuum: & poſuerunt ſub eo ſuper (d)Gæsem gradduum. Et clanxerunt in cornea, & dixerunt; Regnavit Ihu. Et con- 14
vertit ſe Ihu filius Joſaphat filii Nameſſi ad Joramā. Et Joramā (e)ipſe cuſtodiebat in Rhemmoth Galaad, & omnis Iſrael à facie Aſael regis Syriæ. Et reverterat Jo- 15
ram rex ad curandū ſe in Jezrael à plagis, quibꝰ percuſſerant eum Syri in bellando ipſum cū Azael rege Syriæ. Et dixit Ihu; Si eſt animā veſtra mecum, non exeat de civitate profugꝰ ad eundū, & annuntiandū in Jezrael. Et equitavit, & ivit Ihu, & deſcendit in 16
Jezrael, quoniā Joramā rex Iſrael curabatur in Jezrael (f)à vulneribꝰ ſagittarū, quibꝰ ſagittaverūt eū ipſi Aramin in Rhammath in prælio cum Azael rege Syriæ: quoniā ipſe potens, & vir virtutis. Et Ochozias rex Juda de- 17
ſcenderat videre Joramā. Et ſpeculator aſcendit ſuper turrim Jezrael: & vidit (g)pulverē Ihu in adveniendo illum: & dixit, Pulverē ego video. Et dixit Joram; Sume aſcenſorē, & mitte ante e- 18
os, & dicat; Si pax? Et ivit aſcenſor equi in occurſū eorū, & dixit; Hæc dicit rex, (h)Pax? Et dixit Ihu; Quid tibi, & paci? Convertere ad poſteriora mea. Et annuntiavit ſpeculator, dicens; Venit nunti⁹ uſq; ad eos, & non revertit. Et miſit aſcenſorē equi ſecun- 19
dū. Et venit ad eū, & dixit; Hæc dicit rex, Pax? Et dixit Ihu; Quid tibi, & paci? Convertere ad poſteriora mea.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְתִמְחֵי יָת בֵּית אַחְאָב רְבוֹנָךְ וְאֶתְפְּרַע פּוּרְעָנוּת דָּם עַבְדַי נְבִיָּא וְדִמֵי כָּל עַבְדַיָּא דְיָי מִידָּא 7
דְאִיזֶבֶל: וְייֵבַד כָּל בֵּית אַחְאָב וְאֶשֵׁיצֵי לְאַחְאָב יַדַע מַדַּע וְאַחִיד וּשְׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל: וְאֶתֵּן 8 9
יָת בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּכְבֵית בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה: וְיָת אִיזֶבֶל ייכְלוּן כַּלְבַיָּא 10
בְּאַחְסָנַת יִזְרְעֶאל וְלֵית דְּקָבִיר וּפָתַח דְּשָׁא וְעָרַק: וַיהוּא נְפַק לְוָת עַבְדֵי רְבוֹנֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ 11
הַשְׁלָם מָה דֵין אֲתָא שָׁטְיָא הָדֵין לְוָתָךְ וַאֲמַר לְהוֹן אַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת גַּבְרָא וְיָת שׁוּעְיְתֵיהּ:
וַאֲמָרוּ שְׁקָרָא אַחֵי לָנָא וַאֲמַר כְּדֵין וְכְדֵין אֲמַר לִי לְמֵימַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ 12
מְשַׁחְתָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל: וְאוֹחְיוּ וּנְסִיבוּ גְּבַר לְבוּשֵׁיהּ וְשַׁוְיוּ תְּחוֹתוֹהִי לְדַרְגָּ 13
שַׁעְיָא וּתְקָעוּ בְּשׁוֹפָר וַאֲמָרוּ מְלַךְ יֵהוּא: וּמְרִיד יֵהוּא בַּר יְהוֹשָׁפָט בַּר נִמְשִׁי עַל יוֹרָם 14
וְיוֹרָם הֲוָה נָטִיר בְּרָמוֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם חֲזָאֵל מַלְכָּא דַּאֲרָם: וְתָב יְהוֹרָם 15
מַלְכָּא לְאִתַּסָּאָה בְּיִזְרְעֶאל מִן מָחֲתָא דְּמַחֲתֵי אֱנָשׁ אֲרָם כַּד אֲגִיחַ קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מַלְכָּא
דַּאֲרָם וַאֲמַר יְיָ הוּא אִם רְעוּת נַפְשְׁכוֹן לָא יִפּוֹק מְשֵׁיזְבָא מִן קִרְתָּא לְמֵיזַל לְחַוָּאָה בְּיִזְרְעֶאל:
וּרְכַב יֵהוּא וַאֲזַל לְיִזְרְעֶאל אֲרֵי יוֹרָם שָׁכִיב תַּמָּן וַאֲחַזְיָה מַלְכָּא שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה נָחַת 16
לְמִסְעַד יָת יוֹרָם: וְסַכְוָאָה קָאֵם עַל מִגְדְּלָא בְּיִזְרְעֶאל וַחֲזָא יָת מַשְׁרִיתָא דַּייְיָ הוּא בְּמֵימְתֵהּ 17
וַאֲמַר מַשְׁרִיתָא אֲנָא חֲזֵי וַאֲמַר יְהוֹרָם דְּבַר רַכְּבָא וּשְׁלַח לְקַדְמוֹתְהוֹן וְייֵמַר הַשְׁלָם: 18
רְכַב סוּסְיָא לְקַדְמוֹתֵיהּ וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר מַלְכָּא הַשְׁלָם וַאֲמַר יֵהוּא מָה לָךְ וּלְשְׁלָם
אֶסְתַּחַר לַאֲחוֹרָי וְחֲזֵי סַכְוָאָה לְמֵימַר אֲתָא אוֹנְדָא עַד לְוָתְהוֹן וְלָא תָב: וּשְׁלַח רַכִּיב 19
סוּסְיָא תִּנְיָנָא וַאֲתָא לְוָתְהוֹן וַאֲמַר כִּדְנָן אֲמַר מַלְכָּא הַשְׁלָם וַאֲמַר יֵהוּא מָה לָךְ וּלְשְׁלָם
אֶסְתַּחַר לַאֲחוֹרָי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et percuties domum Ahhab domini tui, et ulciſcar ultionem ſanguinis ſer- 7
vorū meorū prophetarū, et ſanguinum omniū ſervorum Dñi de manu Jizebel. Et peribit omnis domus Ahhab, et delebo de Ahhab cognoſcentem 8
cognitionem, et clauſum et derelictum in Iſrael. Et dabo domum Ahhab 9
ſicut domū Jarabgham filii Nebat, et ſicut domū Baghaſſa filii Ahhiah. Et 10
Jizebel comedent canes in hæreditate Jizreghel, et non erit qui ſepeliat: tunc aperuit portam et fugit. Et Jehu exiit ad ſervos domini ſui, et dixit ei, 11
Num eſt pax? ad quid venit ſtultus hic ad te? et dixit eis, Vos noviſtis virum, et narrationē ejus. Et dixerunt, Falſum tu dicis; indica nunc nobis: & 12
dixit, Sic et ſic dixit mihi, dicendo: Sic dixit Dñs, Unxite ut ſis rex ſup Iſrael. Et feſtinaverunt, et acceperunt quiſq; veſtimentum ſuum, et poſuerunt 13
ſubter eum *ad gradum* horarū, et clanxerunt buccina, et dixerunt, Regnat Jehu. Et rebellavit Jehu filiꝰ Jehoſaphat, filii Nimſi, in Joram; et Joram cu- 14
ſtodierat Ramoth Gilghad, ipſe et oīs Iſrael à facie Hhazahel regis Aram. Et redierat Jehoram rex ut curaretur in Jizreghel à plagis quibꝰ percuſſe- 15
rant eum homines Aram, cùm iniret bellū cum Hhazael rege Aram: et dixit Jehu, Si voluntas eſt animæ veſtræ, non exibit evadens ex urbe qui ex- eat ut indicet in Jizreghel. Et equitavit Jehu et venit in Jizreghel, quia Jo- 16
ram cubabat ibi, et Ahhaziah rex tribꝰ domꝰ Jehudah deſcenderat ad viſi- tandū Joram. Et ſpeculator ſtabat ſup turrem in Jizreghel, et vidit turmam 17
Jehu cùm veniret ille: et dixit, Turmam ego video: et dixit Joram, Accipe *equitem*, et mitte in occurſum eorum, et dicat, Num pax eſt? Et ivit eques in 18
occurſum ejus, et dixit: Sic dixit rex, Num eſt pax? et dixit Jehu, Quid tibi et paci? revertere poſt me: & indicavit ſpeculator, dicendo: Venit nun- tius uſque ad eos, ſed non redit. Et miſit equitem ſecundum et venit ad 19
illos, et dixit, Sic dixit rex, Num eſt pax? et dixit Jehu, Quid tibi et paci? revertere poſt me.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܘܬܒܥ ܐܢܬ ܐܬ ܒܝܬ ܐܚܒ ܡܪܟ ܘܐܬܒܥ ܕܡ ܥܒܕܝ ܢܒܝܐ ܘܕܡ ܟܠ ܥܒܕܝ ܝܗ ܕܡ ܐܝܕ ܐܝܙܒܠ
8 ܘܐܒܕ ܟܠ ܒܝܬ ܐܚܒ ܘܐܬܪ ܠܗ ܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
9 ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ
10 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
11 ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ
12 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
13 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
14 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
15 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
16 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
17 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
18 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ
19 ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ ܕܡܫܬܢ ܒܚܝܛ ܘܥܨܝܪ ܒܝܫܪܝܠ * ܘܐܬܪ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܬ ܐܚܒ

7 Percute familiam Ahabi domini tui, & ulciscere sanguinem servorum meorum prophetarum, & sanguinem omnium servorum Domini de manu Izabelis. 8 Et perdam totam domum Ahabi, perdámque Ahabo mingentem ad parietem, & ligantem atque solventem in Israele. 9 Reddamque domum Ahabi ficut domum Jerobaami filii Nabati, & ficut domum Baasæ filii Ahiæ. 10 Izabelem verò devorabunt canes in prædio Jezraelis, nec erit qui sepeliat: apertóque ostio fugit. 11 Jehu ad servos domini sui egresso, dixerunt ei; Recténe res habet? quam ob causam venit ad te stolidus ille? Qui dixit, Vos nôstis hominem & stoliditatem ejus. 12 Dicunt ei, Mentiris, indica nobis. Ait illis, Ita mihi dixit; Sic dicit Dominus, Unxi te ut regnes super Israelem. 13 Illi ergò statim accipientes unusquisque vestem suam, posuerunt subter eum super thronum graduum, & clangentes buccinâ dixerunt; Regnavit Jehu. 14 Deinde conspiravit Jehu Jamsi filius contra Joram, (dum Joram defenderet Ramath-gelaad ipse unà cum toto Israele ab Hezaele rege Adum: 15 Et reversus esset rex Joram ad curandum se in Jezraele à vulnere quod inflixerat ei quidam Adumæus, cùm bellum gereret contra Hezaelem regem Adum.) dixítque Jehu, Si cupiant animi vestri, nemo egredietur qui è civitate evadat, ut nuntiatum eat in Jezraele. 16 Tum consenso Jehu equo abiit illuc, quoniam Joram jacebat illic, & Ehazja rex Juda descenderat invisum Joramum. 17 Porrò speculator qui stabat supra turrim Jezraelis, vidit equitatum Jehu venientem, dixítque speculator, Equites video. Dixit Joram, Adduc currum, & mitte obviàm illis, dicátque; Ad pacémne? 18 Abiit ergò eques obviàm illi, & dixit ei; Sic ait rex, Ad pacémne? Dixit Jehu, Quid tibi cum pace? retrocede post me: speculator autem nuntiavit dicens, Pervenit nuntius ad illos usque, at non reversus est. 19 Misit ergò alium equitem ad eos, dixítque; Sic ait rex, Pacificéne? Dixit Jehu, Quid tibi cum pace? retrocede post me.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * وَيُوقِعُ بِآلِ بَيْتِ أَخَابَ سَيِّدِكَ وَأَنْتَقِمْ بِذَلِكَ مِنْهُمْ جَزَآءً لِمَا رَامُوا مِنْ دِمَآءِ عَبِيدِي وَأَنْبِيَائِي
8 وَدِمَآءِ عِبَادِ ٱللَّهِ مِنْ يَدِ إِيزَابِلَ * فَإِنِّي حَكَمْتُ بِإِبَادَةِ أَهْلِ بَيْتِ أَخَابَ أَجْمَعِينَ * وَلَا أُبْقِي مِنْهُمْ
9 بَائِلًا عَلَى حَائِطٍ * وَلَا فَرِيدًا * وَلَا سَرِيدًا فِي آلِ إِسْرَائِيلَ * وَأَجْعَلُ أَهْلَ بَيْتِ أَخَابَ كَبَيْتِ يَارُبْعَامَ
10 بْنِ نَاباطَ * وَكَأَهْلِ بَيْتِ بَعْشَا بْنِ أَخِيَّا * وَإِيزَابِلُ فَتَأْكُلُهَا ٱلْكِلَابُ فِي حِصَّةِ يِزْرَعَالَ * وَلَيْسَ لَهَا مَنْ
11 قَابِرٌ * وَفَتَحَ ٱلْبَابَ وَمَضَى * ثُمَّ خَرَجَ يَاهُو إِلَى عَبِيدِ سَيِّدِهِ * فَقَالُوا لَهُ * أَخَيْرٌ صَارَ هٰذَا ٱلْمَجْنُونُ
12 إِلَيْكَ * فَقَالَ لَهُمْ * أَنْتُمُ ٱلْعَارِفُونَ بِهٰذَا ٱلرَّجُلِ وَخَبَرِهِ * فَقَالُوا * كَذِبٌ مَا جَآءَكَ بِهِ * فَٱحْكِهِ لَنَا *
13 فَقَالَ لَهُمْ * عَرَفِنِي كَذَا وَكَذَا * فَقَالَ كَذَاكَ قَالَ ٱللَّهُ * إِنِّي قَدْ مَسَحْتُكَ مَلِكًا عَلَى آلِ إِسْرَائِيلَ
14 * فَأَسْرَعُوا وَأَخَذَ كُلُّ رَجُلٍ ثَوْبَهُ * وَجَعَلُوهُ تَحْتَهُ عَلَى دَرَجِ ٱلْمُطَلَّعِ * وَضَرَبُوا بِٱلسَّافُورِ وَقَالُوا * قَدْ
15 مَلَكَ يَاهُو * وَعَصَى يَاهُو بْنُ يَهُوشَافَاطَ بْنِ يَمْسِي لِيُورَامَ وَيُورَامُ يَوْمَئِذٍ مُنْحَفِظٌ فِي رَامُوثَ جِلْعَادَ *
وَمَعَهُ جَمَاعَةُ بَنِي إِسْرَائِيلَ * لِلِقَآءِ حَزَائِيلَ مَلِكِ أَرَامَ * وَكَانَ فِي مَقَامِهِ بِيزْرَعَالَ لِيَتَعَالَجَ مِنَ ٱلْجِرَاحِ
15 ٱلَّذِي نَكَوْهُ ٱلْأَرَامِيُّونَ عِنْدَ مُلَاحَمَتِهِ لِحَزَائِيلَ مَلِكِ أَرَامَ * وَقَالَ يَاهُو * إِنْ أَحَبَّتْ أَنْفُسُكُمْ فَلَا يَخْرُجْ
16 مِنْكُمْ مُنْفَلِتًا مِنَ ٱلْقَرْيَةِ لِلْمَضِيِّ إِلَى يِزْرَعَالَ * وَيُورَامُ إِذْ ذَاكَ ٱنْضَجَعَ هُنَاكَ * وَقَدِ ٱنْحَدَرَ إِلَيْهِ
17 أَحَزْيَاهُو مَلِكُ سِبْطِ يَهُودَا عَائِدًا إِلَيْهِ * فَبَيْنَمَا ٱلدَّيْدَبَانُ قَائِمٌ عَلَى ٱلْبُرْجِ فِي يِزْرَعَالَ * إِذْ رَأَى
جَيْشَ يَاهُو مُقْبِلًا * فَقَالَ * هُودَا أَرَى جَيْشًا وَافِيًا قَدْ وَافَا * فَقَالَ يُورَامُ * خُذْ فَارِسًا وَابْعَثْ لِلِقَآئِهِمْ *
18 وَلْيَسْتَعْمِلْ بِهِ هَلْ ذٰلِكَ لِسَلَامَةٍ * فَمَضَى رَاكِبُ ٱلْفَرَسِ وَٱسْتَقْبَلَهُمْ * وَقَالَ * هٰكَذَا قَالَ ٱلْمَلِكُ *
لِلسَّلَامَةِ * فَقَالَ لَهُ يَاهُو * مَا سَأْلُكَ وَٱلسَّلَامَةُ * دُرْ إِلَيَّ وَرَآيَ * فَحَكَى ٱلدَّيْدَبَانُ وَقَالَ * أَنْصَمَّ ٱلرَّسُولُ
19 إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَرْجِعْ * ثُمَّ وَجَّهَ فَارِسًا ثَانِيًا * فَقَالَ لَهُمْ * هٰكَذَا قَالَ ٱلْمَلِكُ * لِلسَّلَامَةِ * فَقَالَ يَاهُو لِمَا لَكَ
وَٱلسَّلَامَةُ * دُرْ إِلَيَّ وَرَآيَ *

7 *Inferes autem manus in gentem domûs Achabi domini tui, atque ita vindictam sumes ab eis, eò quòd effuderint sanguines servorum meorum, & prophetarum meorum, & sanguines cultorum Dei, de manu Izabelis.* 8 *Nam decrevi perdere totam Achabi familiam, nec relinquere ex eis mingentem ad parietem, neque solitarium, neque profugam inter Israelitas.* 9 *Et reddam Achabi familiam ut familiam Jerobaami filii Nabati, & ut familiam Baasæ filii Achiæ.* 10 *Izabelem verò devorabunt canes in portione Jezraelis, nec habebit sepelientem: apertoque ostio discessit.* 11 *Tum egresso Jehu ad servos domini sui, dixerunt ei, Num fœlix ob nuntium venit ad te væsanus iste? Ait illis, Vos novistis hunc hominem ejusque conditionem.* 12 *Dixerunt, Falsum est; quam ob causam venit ad te? narra nobis. Dixit eis, Hæc & talia indicavit mihi, ac dixit, Sic ait Deus, Unxi te regem super Israelitas.* 13 *Tunc illi festinantes acceperunt unusquisque vestem suam, & posuerunt eam subter eum, super gradus fenestræ: & clangentes buccinâ dixerunt, Regnavit Jehu.* 14 *Rebellavitque Jehu filius Josaphati filii Jamsi contra Joramum (Joram autem iis diebus tuebatur Ramoth-galaad, assistentibus ei omnibus Israelitis, contra Hazaelem regem Aram:* 15 *Sed morabatur in Jezraele, ut mederetur vulneribus quæ inflixerant illi Aramæi inter pugnandum cum Hazaele rege Aram) dixitque Jehu, Si libeat vobis, nemo vestrûm egrediatur aut se proripiat è civitate ut eat in Jezraelem.* 16 *Joramo illic interim decumbente, descenderat ad eum Ahazjahu rex tribûs Juda, invisurus eum.* 17 *Dum itaque speculator staret super turrim in Jezraele, vidit agmen Jehu venientes, & ait, Ecce video agmen stans jam advenisse. Dixit Joram, Accipe equitem, & mitte eum illis obviam, certiorque fias per eum num hoc sit ad pacem.* 18 *Abiit igitur eques, & obvius illis factus ait, Sic dixit rex, Ad pacémne? Ait illi Jehu, Quid pacem quæris? retro me cedito. Nuntiavit autem speculator, & ait, Adjunxit se illis nuntius, nec revertitur.* 19 *Rursus misit equitem secundum, quo dicente, Sic ait rex, Ad pacémne? respondit Jehu, Quid tibi cum pace? recipe te cum his qui me sequuntur.*

מלכים ב: ט

: revertitur non &,eos ad usque Venit : dicendo, speculator Nunciavitque

20 וַיַּגֶּד הַצָּפֶה לֵאמֹר בָּא עַד־אֲלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב
.ducit temeritate in quia ,Nimſi filii Jehu ductus sicut ductus &
וְהַמְּנַהֵג כִּמְנַהֵג יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי כִּי בְשִׁגָּעוֹן יִנְהָג:
Jehoram est egressus & :ejus currum ligavit & : Liga ; Jehoram Dixitque

21 וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֱסֹר וַיֶּאְסֹר רִכְבּוֹ וַיֵּצֵא יְהוֹרָם
, suo curru in *vir* Jehudah rex Achaziahu & , Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַאֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ בְּרִכְבּוֹ
Naboth *parte* in eum invenerunt & : Jehu occursum in sunt egressi &
וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת יֵהוּא וַיִּמְצָאֻהוּ בְּחֶלְקַת נָבוֹת
: dixit & , Jehu Jehoram *videre secundum* , fuit Et .Izrehelitæ

22 הַיִּזְרְעֵאלִי: וַיְהִי כִּרְאוֹת יְהוֹרָם אֶת־יֵהוּא וַיֹּאמֶר
Izebel fornicationes adhuc ? pax Quæ : dixit & ? Jehu pax Num
הֲשָׁלוֹם יֵהוּא וַיֹּאמֶר מֶה הַשָּׁלוֹם עַד־זְנוּנֵי אִיזֶבֶל
Jehoram convertit Et .multa ejus veneficia & ,tuæ matris

23 אִמֶּךָ וְכִשְׁפֶּיהָ הָרַבִּים: וַיַּהֲפֹךְ יְהוֹרָם
.Achaziah Dolus : Achaziahu ad dixitque : fugit & ,suas manus
יָדָיו וַיָּנָס וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחַזְיָהוּ מִרְמָה אֲחַזְיָהוּ:
inter Jeboram percussit & , arcu in suam manum implevit Jehu Et

24 וַיְהוּא מִלֵּא יָדוֹ בַּקֶּשֶׁת וַיַּךְ אֶת־יְהוֹרָם בֵּין
.suo curru in se incurvavit & ,ejꝰ corde è sagitta est egressa & ,ejꝰ brachia
זְרֹעָיו וַיֵּצֵא הַחֵצִי מִלִּבּוֹ וַיִּכְרַע בְּרִכְבּוֹ:
partem in eum projice ,Tolle : suum *tristatam* Bidcar ad dixit Et

25 וַיֹּאמֶר אֶל־בִּדְקַר שָׁלִשָׁה שָׂא הַשְׁלִכֵהוּ בְּחֶלְקַת
equitantibus tu & ego *memento* quia ; Izrehelitæ Naboth agri
שְׂדֵה נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי כִּי־זָכֹר אֲנִי וְאַתָּה אֶת־רֹכְבִים
eum *super* levavit DOMINUS &,ejꝰ patrē Achab post *copulatis*
צְמָדִים אַחֲרֵי אַחְאָב אָבִיו וַיהוָה נָשָׂא עָלָיו אֶת
sanguines & , Naboth *sanguines* non Si .*hoc onus*

25 הַמַּשָּׂא הַזֶּה: אִם־לֹא אֶת־דְּמֵי נָבוֹת וְאֶת־דְּמֵי
parte in tibi reddam &,DOMINUS dicit ,nocte heri vidi ,ejꝰ filiorū
בָנָיו רָאִיתִי אֶמֶשׁ נְאֻם־יְהוָה וְשִׁלַּמְתִּי לְךָ בַּחֶלְקָה
,*partem* in eum projice , tolle nunc Et .DOMINUS dicit ,*hac*
הַזֹּאת נְאֻם־יְהוָה וְעַתָּה שָׂא הַשְׁלִכֵהוּ בַּחֶלְקָה
, vidit Jehudah rex Achaziah Et .DOMINI verbum juxta

27 כִּדְבַר יְהוָה: וַאֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה
Etiam : ait & , Jehu eum *post* est persecutúsque ;horti domus *via* fugit &
וַיָּנָס דֶּרֶךְ בֵּית הַגָּן וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו יֵהוּא וַיֹּאמֶר גַּם־
: Ibleam *cum* quæ Ghur ascensu in currum *ad eum* percutite hunc
אֹתוֹ הַכֵּהוּ אֶל־הַמֶּרְכָּבָה בְּמַעֲלֵה גּוּר אֲשֶׁר אֵת־יִבְלְעָם
eum fecerunt equ tare Et .ibi est mortuus & ,Meghiddo fugit &

28 וַיָּנָס מְגִדּוֹ וַיָּמָת שָׁם: וַיִּרְכְּבוּ אֹתוֹ
cum suo sepulchro in eum sepelieruntque : Jerusalaim in ejus servi
עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַמָּה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּקִבְרָתוֹ עִם
anno , undecimo anno in Et .David civitate in suis patribus

29 אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד: וּבִשְׁנַת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
Venitque .Jehudah super Achaziah regnavit , Achab filii Joram

30 לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ אֲחַזְיָהוּ עַל־יְהוּדָה: וַיָּבוֹא
fecit bonū & suos oculos fuco in posuit & ,audivit Izebel & , Izrehel in Jehu
יֵהוּא יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ וַתֵּיטֶב
ingrediebatur Jehu Et .*femestram per* respexit & ,suum caput

31 אֶת־רֹאשָׁהּ וַתַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן: וַיְהוּא בָּא
? sui domini occisori Zamri pax Num : dixit & , portam per
בַּשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אֲדֹנָיו:
respexerūt & ? quis ,mecum Quis :dixit &,femestram ad *suas facies* levavit Et

32 וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחַלּוֹן וַיֹּאמֶר מִי אִתִּי מִי וַיִּשְׁקְפוּ
; eam *Precipitate* : dixit Et .eunuchi tres duo eum ad
אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלִשָׁה סָרִיסִים: וַיֹּאמֶר שַׁמְטוּהוּ

33 in & , parietem in ejus sanguine de est aspersus & :eam *precipitārunt* &
וַיִּשְׁמְטוּהוּ וַיִּז מִדָּמָהּ אֶל־הַקִּיר וְאֶל־
.eam conculcavit & , equos
הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֵהוּ:

Versio VULG. LAT.

20 Nuntiavit autē speculator, dicens;Venit usq; ad eos,& non revertitur:est autē incessꝰ quasi incessus Jehu filii Namsi, præ-
21 ceps enim graditur. Et ait Joram, Junge currū. Junxerúntq; currū ejus,& egressus est Jorā rex Israel,& Ochozias rex Juda,singuli in currib⁹ suis,egressíque sunt in occursū Jehu, &
22 invenerunt eū in agro Naboth Jezrahelitæ. Cúmque vidisset Joram Jehu,dixit ; Pax est Jehu ? At ille respondit, Quæ pax? adhuc fornicationes Jezabel matris tuæ,& veneficia ejꝰ
23 multa vigent. Convertit autē Joram manum suam, & fugiens ait ad Ochoziam ; Insidiæ,
24 Ochozia. Porrò Jehu tetendit arcum manu, & pcussit Joram inter scapulas : & egressa est sagitta per cor ejus, statímque
25 corruit in curru suo. Dixítque Jehu ad Badacer ducē ; Tolle, projice eum in agro Naboth Jezrahelitæ : memini enim quando ego & tu sedentes in curru sequebamur Achab patrē hujꝰ,ꝙ Dñs onus hoc leva-
26 verit sup eum,dicens; Si non pro sanguine Naboth, & pro sanguine filiorum ejus, quem vidi herì,ait Dñs,reddam tibi in agro isto, dicit Dñs.. Nunc ergò tolle, & projice eum in agrum, juxta verbum Domini.
27 Ochozias autem rex Juda videns hoc, fûgit per viā domûs horti : persecutúsque est eum Jehu,& ait;Etiam hunc percutite in curru suo : & percussérūt eum in ascensu Gaver,qui est juxta Jeblaam : qui fûgit in Mageddo, & mortuus est ibi.
28 Et imposuerunt eum servi ejꝰ super currum suum,et tulerunt in Jerusalem : sepelierúntque eum in sepulchro cum patribꝰ
29 suis in civitate David. Anno undecimo Joram filii Achab,
30 regnavit Ochozias super Judam. Venítque Jehu in Jezrahel. Porrò Jezabel introitu ejus audito, depinxit oculos suos stibio, & ornavit caputē suum, et respexit per fenestram
31 Ingredientem Jehu per portā, et ait;Numquid pax potest esse Zambri, qui interfecit dominum suum ? Levavítque Jehu
32 faciem suam ad fenestram, et ait;Quæ est ista?et inclinaverūt se ad eum duo vel tres eunuchi. At ille dixit eis, Præ-
33 cipitate eam deorsum:et præcipitaverunt eam,aspersúsque est sanguine paries, et equorū ungulæ conculcaverunt eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων, Ἧκεν ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν, καὶ ὁ ἄγων ἦγεν
τὸν (γ) Ἰὲ υἱὸν Ναμεσσί, ὅτι ἐν παραλλα-
21 γῇ ἐγίνετο. Καὶ εἶπεν Ἰωρὰμ, Ζεῦξον. καὶ (δ) ἔζευξεν ἅρμα. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὲβ ἐν τῷ ἅρματι αὐτῶ, καὶ ἐξῆλθον
εἰς (ε) ἀπαντὴν Ἰὲ, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐν τῇ
22 μερίδι Ναζουδαὶ τῇ (ζ) Ἰεζραηλίτου. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰωρὰμ τὸν (η) Ἰὲ, καὶ εἶπεν, Ἡ εἰρὴνη Ἰέ ; καὶ εἶπεν (θ) Ἰὲ, Τί
εἰρὴνη ; ἕως αἱ πορνεῖαι Ἰεζάβελ τῆς μη-
τρός σου καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.
23 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτῶ καὶ
ἔφυγε· καὶ εἶπε πρὸς (ι) Ὀχοζίαν, Δόλος
24 Ὀχοζία. Καὶ ἔπλησεν (κ) Ἰὲ τὴν χεῖρα αὐ-
τῆς ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀ-
ναμέσον τῶν βραχόνων αὐτῶ, καὶ ἐξῆλθε
τὸ βέλος αὐτῶ διὰ τῆς καρδίας αὐτῶ, καὶ
25 ἔκαμψεν ὅλα τὰ γόνατα αὐτῶ. Καὶ εἶπε πρὸς Βαδικὰρ τὸν τριστάτην αὐτῶ, (λ) Ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι (μ) ἀγροῦ Ναζουδαὶ τῆ Ἰεζραηλίτου, ὅτι μνημονεύω ἐγὼ καὶ
σὺ ὀπισθιασμὸς ὑπὸ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ
τῶ πατρὸς αὐτῶ, καὶ κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐ-
26 τὸν (ν) τὸ λῆμμα τοῦτο· Εἰ μὴ τὰ αἵματα Ναζουδαὶ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτῶ
εἶδον ἐχθὲς, φησὶ κύριος, καὶ ἀνταποδώσω
αὐτῶ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ κύριος. καὶ νῦν
ἆρας ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸ ῥῆμα
27 κυρίου. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδε καὶ ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγάν· καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶ (ξ) Ἰὲ, καὶ εἶπε, Καὶ γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν(ο)πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῇ
ἀναβάσει Γαὶ, ἣ ἐστιν Ἰεσλαάμ. καὶ ἔφυ-
γεν εἰς (π) Μαγεδδὼ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.
28 Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες (ρ) αὐτῶ ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσα-
λὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ (σ) αὐ-
29 τῶ ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ ἐν ἔτει (τ) ἑνδε-
κάτῳ Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευ-
σεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν. Καὶ ἦλθεν (υ) Ἰὲ
30 ἐπὶ Ἰεζράελ. καὶ Ἰεζάβελ ἤκουσε, καὶ (φ) ἔστιμ-
μισατο τοὺ ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἠκάλυψε
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυ-
ρίδος. Καὶ (χ) Ἰὲ εἰσπορεύετο ἐν τῇ πό-
λει, καὶ εἶπεν, Ἡ εἰρὴνη Ζαμβεὶ ὁ φονεὺ-
31 τὴς τοῦ κυρίου αὐτοῦ ; Καὶ ἐπῆρεν τὸ πρόσ-
ωπον αὐτῶ εἰς τὴν (ψ) θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐ-
τὴν, καὶ εἶπε, Τίς εἶ σύ; κατάβηθι μετ'
ἐμοῦ. καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν (ω) δύο
32 εὐνοῦχοι. Καὶ εἶπε, Κυλίσατε (α) αὐ-
τήν. καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐρράντισθη τῶ
αἵματι αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς
τοὺς ἵππους, καὶ ζωστάτης αὐτήν.

MS.A. (γ) Ἰηοὺ * υἱοῦ Ναμεσσοὺ, (δ) ἔζευξαν (ε) ἀνάντικρυ Ἰη-
ηοὺ, (ζ) Ἰζεραηλίτου. (η) Ἰηοὺ, καὶ εἶπεν, Εἰρὴνη Ἰηοὺ; (θ) Ἰηοὺ, (ι)
Ὀχοζεὶ, * Δουλος Ὀχοζεί. (κ) Ἰηοὺ (λ) Ῥίψαι (μ) τὸ ἀγροῦ (ν)
τὸ ῥῆμα τοῦτο· (ξ) Ἰηοὺ, (ο) ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ ἀναβαίνειν (π) Μα-
γεδδὼ, (ρ) αὐτῶ * εἰς Ἰερουσαλὴμ, (σ) αὐτῶ μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
τῶ ἐν (τ) ἑνδεκάτῳ υἱοῦ Ἰωρὰμ (υ) Ἰηοὺ εἰς Ἰεζράελ. (φ) ἔστιβίσατο
(χ) Ἰηοὺ (ψ) θυρίδα, καὶ εἶπεν, (ω) πρῶς εὐνοῦχοι. (α) αὐτὴν,
* καὶ ἐκατέβη

Et annuntiavit speculator, dicens; Venit usque ad eos, & non revertis: & (i) agens agit Ihu filium Namsi, quia in æqualitate factus est. Et dixit Joram, Junge. Et junxit currum. Et egressus est Joram rex Israel, & Ochozias rex Juda, viv in curru suo: & exierunt in obviam Ihu: & invenerunt eum in portione Nabuthæ Jezraelitæ. Et factum est, ut vidit Joram Ihu: & dixit, Pax Ihu? Et dixit Ihu, Quid pax? Adhuc fornicationes Jezabel matris tuæ, & veneficia ejus multa. Et convertit Joram manus suas, & fugit: et dixit ad Ochoziam; Dolus, Ochozia. Et implevit Ihu manum suam in arcu, & percussit Joram inter brachia ejus: & exivit jaculum suum per cor ejus. Et procubuit super genua sua. Et dixit ad Badecar tristatam suum, Projice eum in portem agri Nabuthæ Jezraelitæ: quoniam memini ego, & tu, qui ascenderamus super currus post Achab patrem ejus, & Dominus (k)assumpsit super eum assumptionem hanc: Si non sanguines Nabuthæ, & sanguines filiorum ejus vidi heri, dicit Dominus: & retribuam ei in parte hac, dicit Dominus. Et nunc tollens, quæso, projice eum in portionem juxta verbum Domini. Et Ochozias rex Juda vidit, & fugit viam Bæthgan. Et persequutus est post eum Ihu, & dixit; Etiam (l)ipsum. Et percussit eum ad currum in ascendendo Gai, quæ est Jeblaam. Et fugit in Mageddo: & mortuus est ibi. Et ascendere fecerunt eum pueri ejus super currum: & adduxerunt eum in Hierusalem: & sepelierunt eum (m) in sepulchro ejus in civitate David. Et in anno undecimo Joram regis Israel regnavit Ochozias super Judam. Et venit Ihu in Jezrael. Et Jezabel audivit, & stibio depinxit oculos suos, & (n)honū fecit caput suum, & prospexit per fenestrā. Et Ihu ingrediebatur in civitatem. Et dixit, Pax Zambri homicida domini sui? Et elevavit faciem suam ad fenestram, & vidit eam, & dixit; Quæ es tu? Descende mecum. Et respexerunt ad eum duo eunuchi. Et dixit, Præcipitate eam. Et præcipitaverunt eam. Et aspersum est de sanguine ejus ad parietē, & ad equos: & conculcaverunt eam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְחַוִּי סַכְוָאָה לְמֵימַר אֲתָא עַד לְוָתְהוֹן וְלָא תָב וְדַבְּרָא כְּדַבָּרָא דְיֵהוּא בַּר נִמְשִׁי אֲרֵי בְנֵיחַ 20
מַדְבַּר: וַאֲמַר יְהוֹרָם אוּדְרוּ וְטַקִּיס רְתִיכְיהּ וּנְפַק יְהוֹרָם מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲחַזְיָהוּ מַלְכָּא 21
שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה גְּבַר בְּרְתִיכְיהּ וּנְפָקוּ לְקֳדָמוֹת יֵהוּא וְאַשְׁכְּחוּהִי בַּאֲחֻסְנַת חֶקֶל נָבוֹת
יִזְרְעֵאלְרָה: וַהֲוָה כַּד חֲזָא יְהוֹרָם יָת יֵהוּא וַאֲמַר הֲשָׁלֵם יֵהוּא וַאֲמַר מָה הֲשָׁלֵם עַד טָעֲוָת 22
אִיזֶבֶל אִמֵּךְ וְחָרְשָׁהָא סַגִיאִין: וְאִתְחַזַר יְהוֹרָם לַאֲחוֹרוֹהִי וְאַפֵּךְ וַאֲמַר לַאֲחַזְיָהוּ נְכָלָא 23
אֲחַזְיָהוּ: וְיֵהוּא מָלֵא יְדֵיהּ בְּקֶשְׁתָּא וּמְחָא יָת יְהוֹרָם בֵּין דְּרָעוֹהִי וּנְפַק נִירָא מִלִּבֵּיהּ וּכְרַע 24
בְּרְתִיכְיהּ: וַאֲמַר לְבִדְקַר נַבְרֵיהּ סַב רְמֵיהִי בַּאֲחֻסְנַת חֶקֶל נָבוֹת יִזְרְעֵאלָא אֲרֵי דְכִיר אֲנָא 25
וְאַתְּ כַּד הֲוֵינָא רְכִיבִין זוּגָא חַד אֻלָּיִן בְּתַר אַחְאָב אֲבוּהִי וּמֵן קֳדָם יְיָ אִתְנַטַל עֲלוֹהִי יְרָת
מַטָּל נְבוּאָתָא הָדֵין: אִם לָא יָת דְּמֵי נְבוֹת וְיָת דְּמֵי בְנוֹהִי גְּלֵן קֳדָמַי בְּקָרִיב אֲמַר יְיָ וְאֶשַׁלֵּם 26
לָךְ בַּאֲחֻסְנָתָא הָדָא אֲמַר יְיָ וּכְעַן סַבְרְמֵיהִי בַּאֲחֻסְנָתָא כְּפִתְגָמָא דְיָ: וַאֲחַזְיָהוּ מַלְכָּא שִׁבְטָא 27
דְבֵית יְהוּדָה חֲזָא וְאַפֵּךְ בְּאוֹרַח בֵּית גִּנְיָא וּרְדַף בָּתְרוֹהִי יֵהוּא וַאֲמַר אַף יָתֵיהּ מְחוֹהִי
בִּרְתִיכָא בְּמַסְקָנָא דְגוּר דְּעִם יִבְלְעָם וְאַפֵּיךְ לְמַגֵּדּוֹ וּמִית תַּמָּן: וְאַחֲיתוּ יָתֵיהּ עַבְדּוֹהִי 28
לִירוּשְׁלֵם וְקָבַרוּ יָתֵיהּ בְּקֻבוּרְתֵּיהּ עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְיְתָא דְדָוִד: וּבְשַׁנְתָּא חְדָא עֲשַׂר שְׁנִין 29
לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית יְהוּדָה: וַאֲתָא יֵהוּא לְיִזְרְעֵאל וְאִיזֶבֶל שְׁמַעַת 30
וְכַחֲלַת בְּצִדְרָא עֵינָהָא וְתַקֶּנֶת יָת רֵישָׁהּ וְאִסְתְּכִיאַת מִן חֲרֻבָּא: וְיֵהוּא עַל בָּתְרָעָא וַאֲמַרַת 31
הֲשָׁלֵם זִמְרִי קְטִיל רִבּוֹנֵיהּ: וּזְקַף אַפּוֹהִי לְחֻרְבָּא וַאֲמַר מַן הָכָא וְאִסְתְּכִיאוּ לְוָתֵיהּ תְּרֵין 32
תְּלָתָא נַוָּאִין: וַאֲמַר מַגְרוּהָא וּמַגְרַגְהָא וּנְדָא מַדְמְהָ עַל כּוֹתְלָא וְעַל סוּסְוָתָא וּדְשׁוּהָא: 33

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et indicavit speculator, dicendo, Venit ad illos, sed non redit: et ductus est sicut ductus Jehu filii Nimsi, quia in quiete ducit. Et dixit Joram, Expedi: et paravit currū ejus, et exivit Joram rex Israel, et Ahhaziahu rex tribus domus Jehudah, quisq; in curru suo, et exierunt in occursum Jehu, et invenerunt illum in hæreditate *agri* Naboth Jizreghelæi. Et fuit cùm vidisset Joram Jehu, dixit, Num est pax Jehu? et dixit, Quæ pax? adhuc fornicationes Jizebel matris tuæ, et maleficia ejus multa. Et reversus est Joram retro se, et [*terga*] vertit, et dixit ad Ahhaziah, Dolus Ahhaziah. Et Jehu implevit manū suam arcu, et percussit Joram inter brachia ejus, et exiit sagitta ex corde ejus, et curvat⁹ est in curru suo. Et dixit ad Bedkar fortē suum, Accipe, projice illum in hæreditatē agri Naboth Jizreghelæi; nam memini, ego et tu, cùm equitarem⁹ in jugo uno ambulantes post Ahhab patrē ejus, à Dño latum esse sup eum onus prophetiæ hujus. Nisi sanguis Naboth, et sanguis filiorū ejus reveletur ante me in proximo, dixit Dñs, et rependā tibi in hæreditate hac, dixit Dñs. Et nunc accipe, projice illum in hæreditatem juxta verbum Dñi. Et Ahhaziah rex tribus domus Jehudah, vidit et vertit [*terga*] per viam dom⁹ horti, et persequut⁹ est post eum Jehu: et dixit, Etiam eum percutite in curru in ascensu Gur, quæ est juxta Jiblagham; et vertit [*terga*] in Megiddo, et mortu⁹ est ibi. Et detulerunt illū servi ejus in Jerusalem, et sepelierunt eum in sepulchro suo cum patribus suis in civitate David. Et anno undecimo annorum Joram filii Ahhab regnavit Ahhaziah super [*populum*] domus Jehudah. Et venit Jehu in Jizreghel, et Jizebel audivit, et fucavit stibio oculos suos, et composuit caput suum, et prospexit de fenestra. Et Jehu intravit portā: et dixit [*illa,*] Num est pax Zimri, occisor domini sui? Et sustulit faciem suam ad fenestram, et dixit, Quis est hîc? quis? et prospexerunt ad eum duo [*aut*] tres eunuchi. Et dixit, Dejicite eam: et dejecerunt illam, et aspersum est ex sanguine ejus super parietem et super equos, et conculcaverunt eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܐܬܐ ܕܚܙܝܐ ܘܐܡܪ ܐܬܐ ܠܗܘܢ ܘܠܐ ܗܦܟ ܘܗܐ ܫܕܪ ܒܟܪ ܢܣܒ ܐܝܟ ܕܢܣܒ ܝܗܘ ܒܪ
21 ܢܡܫܝ ܡܛܠ ܕܒܣܥܪ ܢܣܒ ܠܪܟܒܗ ܘܐܡܪ ܝܘܪܡ ܐܣܪ ܘܐܣܪ ܠܪܟܒܗ ܘܢܦܩ ܝܘܪܡ ܡܠܟ
ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܚܙܝܗ ܘܐܚܙܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܒܪܟܒܝܗܘܢ ܘܢܦܩܘ ܠܩܒܠ ܝܗܘ ܘܐܫܟܚܘܗܝ
22 ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܗܘܐ ܟܕ ܚܙܐ ܝܘܪܡ ܠܝܗܘ ܘܐܡܪ ܗܠܡ ܝܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܗܠܡ
ܐܢܬ ܝܗܘ ܘܐܡܪ ܡܐ ܫܠܡܐ ܥܕ ܙܢܘܬ ܐܝܙܒܠ ܐܡܟ ܘܟܫܦܝܗܐ ܣܓܝܐܬ
23 ܘܗܦܟ ܝܘܪܡ ܐܝܕܘܗܝ ܘܐܬܪ ܘܐܡܪ ܠܐܚܙܝܐ ܚܝܠܐ ܐܚܙܝܐ ܘܐܣܪ ܝܗܘ ܒܩܫܬܗ
24 ܘܡܚܐ ܝܗܘ ܠܝܘܪܡ ܒܝܢ ܪܡܝܗ ܘܐܬܒܥ ܫܗܡܐ ܘܢܦܩ ܒܠܒܗ ܘܢܦܠ ܒܪܟܒܗ ܘܐܬܪ
25 ܘܐܡܪ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܐܝܟ ܕܐܢ ܐܢܐ
ܘܐܢܬ ܪܟܒܝܢ ܒܬܪ ܐܒܐ ܗܢܘܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܝܗܘ ܥܠ ܐܒܐ ܗܢܘܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ
26 ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܢ ܠܐ ܐܡܫ ܐܢ ܐܝܬ ܐܝܬ ܕܡܐ ܢܒܝܬ ܘܕܡ ܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܐܡܫ ܐܡܪ
ܝܗܘ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܣܪ ܘܫܕܪ ܐܢ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
27 ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܐܡܪ ܗܠܝܢ
ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܢ ܠܐ ܐܡܫ ܐܢ ܐܝܬ ܐܝܬ ܕܡܐ ܢܒܝܬ ܘܕܡ ܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܐܡܫ ܐܡܪ
ܝܗܘ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܣܪ ܘܫܕܪ ܐܢ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
28 ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܐܡܪ ܗܠܝܢ
ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܢ ܠܐ ܐܡܫ ܐܢ ܐܝܬ ܐܝܬ ܕܡܐ ܢܒܝܬ ܘܕܡ ܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܐܡܫ ܐܡܪ
29 ܝܗܘ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܣܪ ܘܫܕܪ ܐܢ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
30 ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܐܡܪ ܗܠܝܢ
ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܢ ܠܐ ܐܡܫ ܐܢ ܐܝܬ ܐܝܬ ܕܡܐ ܢܒܝܬ ܘܕܡ ܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܐܡܫ ܐܡܪ
31 ܝܗܘ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܣܪ ܘܫܕܪ ܐܢ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
32 ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܐܡܪ ܗܠܝܢ
ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܢ ܠܐ ܐܡܫ ܐܢ ܐܝܬ ܐܝܬ ܕܡܐ ܢܒܝܬ ܘܕܡ ܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܐܡܫ ܐܡܪ
33 ܝܗܘ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܣܪ ܘܫܕܪ ܐܢ ܒܚܩܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܫܠܝܫܝܗ ܣܒܘ ܘܪܡܘ ܐܝܬܝܗ ܒܚܩܠ ܢܒܝܬ ܕܢܒܝܬ ܘܐܡܪ ܗܠܝܢ

Rursus nuntiavit speculator, & ait; Pervenit 20
nuntius ad illos usque, at non reversus est: du-
ctus autè iste est ut duct⁹ Jehu filii Jamsi; præ-
cipitanter enim ducebat. Dixit Jorã, Aptate 21
habenas: aptarúntq; habenas curribus, egres-
súsque est Joram rex Israelis, & Ehazja rex
Juda, quisque in suo curru; egressi sunt inquã
in occursum Jehu, & invenerunt eum in hæ-
reditate Nabothi Jezraelitæ. Cúmque Joram 22
vidisset Jehu, dixit ad eum; Ad pacẽmne O
Jehu? qui respondit, Quænam est pax scortati-
onis Izabelis matris tuæ, aut veneficiorũ ejus
plurimorũ? Tum conversꝰ Joram aufugit, & 23
simul ad Ehazjã dixit; Proditio est O Ehazja.
Jehu verò præhenso manu suâ arcu, percussit 24
Joramum inter brachia, ita ut exiliret sagitta
ex ejus corde, corruerétq; in curru suo. Tum 25
dixit Jehu ad Bar-decar gigantem suum, Tol-
le, dejice eum in prædium Nabothi Jezraeli-
tæ: memini enim ego & tu quòd equitantibꝰ
nobis, & Ahabum patrem ejus sequentibus,
Dominꝰ protulerit adversùs eum onus istud;
Equidẽ sanguinẽ Nabothi et sanguinẽ filio- 26
rum ejus vidi herì vesperi, ait Dñs; & repen-
dam tibi in isto prædio, ait Dñs. Nunc ergò
tolle dejice eum in prædiũ istud, juxta sermo-
nem Domini. Quæ cùm vidisset Ehazja rex 27
Juda, fugit per viam quæ erat inter hortos; sed
insequutus est eum Jehu, & dixit; Etiam hunc
interficite: & interfecerunt eum in curru suo,
in clivo God, juxta Neblaam: qui fugiens in
Magedo, mortuus est ibi. Vexerunt autẽ eum 28
servi ejus, & asportârunt in Jerusalẽ, & sepe-
lierunt eum in sepulchro cum patribꝰ ejus in
civitate Davidis. Anno undecimo Jorami fi- 29
lii Ahabi, regnaverat Ehazja super Judam.
Deinde venit Jehu in Jezraelem: quod cùm 30
audisset Izabel, ornavit sibi oculos suos, &
præcinxit caput suum, & prospectabat è fe-
nestra. Et ingrediente Jehu portam, dixit 31
illa, Salvè Zamri homicida domini sui. Ille 32
verò sublatis oculis ad fenestram, dixit; Quis
mecum est? & obtulerunt se illi duo vel tres
eunuchi. Quibus dixit, Discerpite eam: & 33
discerpserunt eam; asperssúsque est paries
sanguine ipsius, & prætereuntes equi concul-
caverunt eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فَحَكَى ٱلْمُذَيْذَبَانُ قَائِلاً. قَدْ صَارَ ٱلْقَارِسُ ايْضاً اِلَيْهِمْ وَلَمْ يَرْجِعْ. وَٱلْمَسِيرُ يُسْبِهُ مَسِيرَ يَاهُو بْنِ
21 يَمْسِي. لِأَنَّهُ سَايِرٌ عَلَى رِسْلِهِ * فَقَالَ يُورَامُ. اِنْهَضُوا وَسَدُّوا ٱلْمَرَاكِبَ وَخَرَجَ يُورَامُ مَلِكُ اِسْرَائِيلَ.
وَاَحَزْيَاهُو مَلِكُ سِبْطِ يَهُوذَا. كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي مَرْكَبِهِ. فَٱسْتَقْبَلاَ عِنْدَ خُرُوجِهِمَا يَاهُو فِي حِصَّةِ
22 نَابُوتَ ٱلْيَزْرَعَالِيِّ * فَلَمَّا رَأَى يُورَامُ لِيَاهُو. قَالَ لَهُ. أَلسَّلاَمَةُ. فَقَالَ يَاهُو. أَيُّ سَلاَمَةٍ مَعَ طَوَاغِيتِ
23 اِزْبَالَ اُمِّكَ وَسَحَرِهَا ٱلْعَظِيمِ * فَرَجَعَ يُورَامُ اِلَى وَرَائِهِ مُهْرِبًا. وَقَالَ لِأَحَزْيَا. هُنَّ هِيَ مَكِيدَةٌ
24 اَحَزْيَا * ثُمَّ اِنَّ يَاهُو مَدَّ ٱلْقَوْسَ بِمَا ٱمْتَدَّتْ يَدُهُ. وَرَمَى مَلِكَ اِسْرَائِيلَ سَهْمًا بَيْنَ ذِرَاعَيْهِ. فَنَفَذَ
25 ٱلسَّهْمُ مِنْ قَلْبِهِ. وَسَقَطَ بِمَرْكَبِهِ * فَقَالَ لِبَدْقَارَ جَبَّارِهِ. حُطَّهُ وَٱلْقِهِ فِي حَوْرِ نَابُوتَ ٱلْيَزْرَعَالِيِّ.
فَاِنِّي ذَاكِرٌ وَاَنَا وَاَنْتَ رَاكِبَيْنِ. وَكُنَّا اَحْدَيْنِ مَرْدُوجَيْنِ خَلْفَ اَخَابَ اَبِيهِ. وَقَدْ وَرَدَتِ ٱلنُّبُوَّةُ
26 هٰذَا سَوِّيٌّ. اِذْ قَالَ ٱللّٰهُ * اِنَّهُ لَطَاهِرٌ لَدَيَّ دَمُ نَابُوتَ وَدَمُ بَنِيهِ مُنْذُ قَرِيبٍ. وَلِذَاكَ مَا قُلْتُ ٱلْآنَ
27 سَيُلْقُهُ. وَٱلْقِهِ فِي حِصَّةِ نَابُوتَ ٱلْيَزْرَعَالِيِّ. كَمَا قَالَ ٱللّٰهُ * فَلَمَّا رَأَى ذٰلِكَ اَحَزْيَاهُو مَلِكُ آلِ يَهُوذَا.
اَهْرَمَ فِي طَرِيقِ بَيْتِ جَنَّا. وَرَكَضَ يَاهُو وَرَاهُ وَقَالَ. اَيْضاً اَرْمُوهُ فِي مَرْكَبِهِ. فَرَمَوْهُ كَذَاكَ. وَقَدْ
28 صَارَ مِنَ ٱلطَّرِيقِ فِي مَطْلَعِ جُورِ ٱلَّتِي عِنْدَ بَلْعَامَ. وَاَهْرَمَ اِلَى مَعْدُو وَمَاتَ هُنَاكَ * وَحَمَلُوهُ
29 عَبِيدُهُ اِلَى دَارِ ٱلسَّلْمِ. وَقَبَرُوهُ فِي مَدِينَةِ دَاوُدَ * وَكَانَ اَوَّلُ مُلْكِ اَحَزْيَاهُو فِي سَنَةِ اِحْدَى عَشَرَ
30 لِمُلْكِ يُورَامَ بْنِ اَخَابَ * ثُمَّ وَافَى يَاهُو بَعْدَ ذَاكَ يَزْرَعَالَ. فَلَمَّا سَمِعَتْ اِيزَابِلُ بِمُوَافَاتِهِ كَحَلَتْ
31 بِٱلْاِثْمِدِ عَيْنَيْهَا. وَمَسَّطَتْ رَأْسَهَا. وَشَرَفَتْ مِنَ ٱلْمَطْلَعِ * فَلَمَّا دَنَا اِلَى ٱلْبَابِ قَالَتْ. سَلْمٌ
32 زِمْرِي قَاتِلَ سَيِّدِهِ * فَرَفَعَ وَجْهَهُ اِلَى ٱلْمِشْكَاةِ. وَقَالَ مَنْ هٰهُنَا. فَاَشْرَفَ اِثْنَانِ اَوْ ثَلاَثَةٌ
33 مِنَ ٱلْخَدَمِ * فَقَالَ اِطْرَحُوهَا. فَطَرَحُوهَا. وَسَالَ مِنْ دَمِهَا عَلَى ٱلْحَائِطِ وَعَلَى ٱلْخَيْلِ
وَدَاسَهَا.

Et nuntiavit speculator dicens, Pervenit 20
is etiam eques ad eos, nec revertitur: &
incessus iste similis est incessui Jehu filii
Jamsi, quoniã leniè incedit. Dixit Joram, 21
Surgite, & jungite currus: & egressi Jo-
ram rex Israelitarum & Ahaziahu rex
tribûs Juda, quisque in curru suo; obviã,
quum egrederentur, habuerunt Jehu in
portione Nabothi Jezraelitæ. Et cùm vi- 22
disset Jehoram Jehu, dixit ei, An non ad
pacem? Respondit Jehu, Quæ pax cũ ido-
lis Jezabelis matris tuæ, et veneficiis ejus
magnis? Retrocessit ergò Jehoram fugiens, 23
dixitque ad Ahaziam, Dolus est hic O
Ahazia. Tum Jehu tenso arcu quantum 24
tendi poterat manu suâ, regem Israelis
jaculo ferit inter utrunque brachium; a-
deoque ejus corde transverberato, corruit
ille in curru suo. Deinde dixit ad Bedcar 25
heroem suum, Tolle eum, et projice in pos-
sessionem Nabothi Jezraelitæ: nam me-
mini me et te equitantibus, et simul abeun-
tibus post Achabũ patrẽ ejus, prolatam fu-
isse prophetiam de hac prorsus eadem re,
dicente Deo; Nuperrimè quidem confpe- 26
ctus est apud me sanguis Nabothi et san-
guis filiorum ejus: hunc ob finem est quod
modò tibi dixi, Tolle eum, & projice in
portionem Nabothi Jezraelitæ, quemad-
modum dixit Deus. Hæc cùm vidisset 27
Ahaziahu rex gentis Judaicæ, fugit per
viam domûs Gannæ: sed cucurrit post eum
Jehu, & dixit, Hunc etiam in curru suo
jaculamini: & jaculati sunt eum. simili-
ter, quum jam progressus esset usque ad
aſcensum Guris quæ est prope Neblaam;
unde fugit ad Mageddo, & mortuus est
ibi. Postea tulerunt eum servi ejus in ur- 28
bem pacis, & sepelierunt eum in civitate
Davidis. Fuit autem principium regni 29
Ahaziahu, anno undecimo regni Jorami
filii Achabi. Tum venit postea Jehu 30
Jezraelem: & cùm audîsset Jezabel
adventum ejus, pinxit collyrio oculos
suos, pexiit caput suum, & prospexit
è fenestra. Cùmque is ad portam ac- 31
cessisset, dixit illa, Ave Zamri inter-
fector domini sui. Ille vultu ad fe- 32
nestram erecto dixit, Quis adest? &
comparentibus duobus vel tribus aulici-
is, Ait, Præcipitate eam, qui præci- 33
pit ârunt eam: fluxitque ex ejus san-
guine super parietem & super equos,
qui conculcaverunt eam.

מלכים ב: י

maledictam nunc Visitate : dixit & ,bibit & ,comedit & ,venit Et
34 וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ נָא אֶת־הָאֲרוּרָה
: eā sepelíendum ad abierunt Et .ipsa regis filia quia ,eā sepelite & ,illam
35 הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת־מֶלֶךְ הִיא: וַיֵּלְכוּ לְקָבְרָהּ
volam & ,pedes & ,calvariam nisi ea in invenerunt non &
וְלֹא־מָצְאוּ בָהּ כִּי אִם־הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת
Domini Verbum ; dixit & : ei nunciaverunt &,sunt reversi Et .manuum
36 הַיָּדָיִם: וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה
: dicendo , Tisbita Elijahu sui servi *manu in* est locutus quod *ipsum*
הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר
.Izebel carnem canes comedent Izrehel *parte* In
בְּחֶלְקַת יִזְרְעֶאל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בְּשַׂר אִיזֶבֶל:
parte in agri *facies* super stercus sicut ,Izebel cadaver erit Et
37 וְהָיְתָה נִבְלַת אִיזֶבֶל כְּדֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֶלְקַת
.Izebel Hæc : *dicant non* ut ,Izrehel
יִזְרְעֶאל אֲשֶׁר לֹא־יֹאמְרוּ זֹאת אִיזֶבֶל:

CAP. X. י

Jehu scripsitque : Someron in filii septuaginta Achab Et
1 וְלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יֵהוּא
ad & ,seniores Izrehel principes ad Someron misit & ,literas
סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל־שָׂרֵי יִזְרְעֶאל הַזְּקֵנִים וְאֶל־
epistolam venire secundum nunc Et : dicendo , Achab nutricios
2 הָאֹמְנִים אַחְאָב לֵאמֹר: וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר
, currus vobiscum & ,vestri domini filii vobiscum &) , vos ad *hanc*
הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב
rectum & bonum videbitis Et (*armatura* & ,munita civitas & ,equi &
וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק: וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר
pugnate & ,sui patris solium super *ponetis* & ,vestri domini filiis de
3 מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשִׂמְתֶּם עַל־כִּסֵּא אָבִיו וְהִלָּחֲמוּ
: dixerunt & ,*valde* valdé Timueruntque .vestri domini domo *super*
עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם: וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ
quomodo & ,*ejus facies ad* steterunt non reges duo Ecce
4 הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ
,civitatē super qui & ,domum super qui *misit* Et ? nos stabimus
נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ: וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת וַאֲשֶׁר עַל־הָעִיר
; *ms* tui Servi : dicendo , Jehu ad nutricii & ,seniores &
5 וְהַזְּקֵנִים וְהָאֹמְנִים אֶל־יֵהוּא לֵאמֹר עַבְדֶּיךָ אֲנָחְנוּ
regem constituemus non : faciemus ,nos ad dixeris quæ omnia &
וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה לֹא־נַמְלִיךְ
epistolam eos ad scripsit Et .fac tuis oculis in bonum : *virum*
אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה: וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם סֵפֶר ׀
, *audientes vos meam vocem* & , *vos mihi* Si : dicendo , secundam
שֵׁנִית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וּלְקֹלִי אַתֶּם שֹׁמְעִים
me ad venite & ,vestri domini filiorum virorum capita tollite
קְחוּ אֶת־רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי
cum viri septuaginta regis filii & : Izrehel in cras *tempus secundum*
כָּעֵת מָחָר יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת־
epistolam venire secundum ,fuit Et .eos *grandes redàemibus* civitatis *magnatib*
6 גְּדֹלֵי הָעִיר מְגַדְּלִים אוֹתָם: וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר
,viros septuaginta *matiãrunt* & , regis filios tulerunt & , eos ad
אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ
.Izrehel in eum ad miserunt & ,*aberis* in eorum capita posuerunt &
וַיָּשִׂימוּ אֶת־רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה:
filiorum capita Attulerunt : dicendo ,ei indicavit & ,nuncius venit Et
8 וַיָּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי־
portæ ostium *acervos duos* ea Ponite ; dixit & : regis
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אוֹתָם שְׁנֵי צִבֻּרִים פֶּתַח הַשַּׁעַר
.mane ad usque
עַד־הַבֹּקֶר:

Versio VULG. LAT.

34 Cúmque introgressus esset, ut comederet, biberétque, ait ; Ite, & videte maledictam illã, & sepelite eam : quia filia regis est. Cúmque íssent ut sepelirent eam, non invenerunt nisi calvariã, & pedes, & summas manus. Reversíque nuntiaverunt ei. Et ait Jehu ; Sermo Domini est, quem locutus est per servum suum Eliam Thesbiten, dicens ; In agro Jezrahel comedent canes carnes Jezabel. Et erunt carnes Jezabel sicut stercus super faciem terræ in agro Jezrahel : ita ut prætereuntes dicant, Hæccine est illa Jezabel ?

CAP. X.

1 ERant autem Achab septuaginta filii in Samaria : scripsit ergò Jehu literas, & misit in Samariam, ad optimatés civitatis, & ad majores natu, & ad
2 nutritios Achab, dicens ; Statim ut acceperitis literas has, qui habetis filios domini vestri, & currus, & equos, & civitates firmas, & arma, Eligite meliorem, & eum qui vobis
3 placuerit de filiis dñi vestri, et eum ponite super solió patris sui, & pugnate pro domo domini vestri. Timuerunt illi vehementer, & dixerunt ; Ecce
4 duo reges non potuerunt stare corã eo, & quo modo nos valebimus resístere ? Miserunt ergò præpositi domûs, & præfecti civitatis, & majores natu, nutritii, ad Jehu, dicentes ; Servi tui sumus, quæcunque jusseris faciemus, nec constituemus
5 nobis regem : quæcunque tibi
6 placent, fac. Rescripsit autem eis literas secundò, dicens ; Si mei estis, & obeditis mihi, tollite capita filiorũ domini vestri, et venite ad me hâc eâdem horâ cras in Jezrahel. Porrò filii regis, septuaginta viri, apud optimates civitatis nutriebantur. Cúmq; venissent literæ
7 ad eos, tulerunt filios regis, & occiderunt septuaginta viros, & posuerunt capita eorum in cophinis, & miserunt ad eum
8 in Jezrahel. Venit autẽ nuntius, et indicavit ei, dicens ; Attulerunt capita filiorum regis. Qui respondit ; Ponite ea ad duos acervos juxta introitum portæ usque manè.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ εἶπεν, Ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτὴν, ὅτι θυγάτηρ βασι-
35 λέως ἐστί. Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ πλὴν τὸ κρανίον
36 καὶ οἱ πόδες καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπε, Λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιὰ τοῦ Θεσβίτου, λέγων, Ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραὲλ κατα-
37 φάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ. Καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τῆς ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραὲλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς, Ἰεζάβελ.

ΚΕΦ. ι'.

1 Καὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν (α) Ἰὲ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας (β) Σαμαρείας, καὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (γ)
2 καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαάβ, λέγων, Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς (δ) ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπποι καὶ (ε) πό-
3 λεις ὀχυραὶ καὶ τὰ ὅπλα. Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν (ζ) καὶ τὸν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου (η) ὑμῶν, καὶ καταστήσατε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν.
4 Καὶ ἐφοβήθησαν (θ) σφόδρα, καὶ εἶπον, Ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτῶ, καὶ πῶς στησόμεθα (ι) ἡμεῖς;
5 Καὶ ἀπέστειλαν οἱ (κ) ὀπὶ τοῦ οἴκου (λ) καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς (μ) Ἰού, λέγοντες, Παῖδές σου (ν) καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν. οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
6 σου ποιήσομεν. Καὶ ἔγραψε πρὸς (ξ) αὐτοὺς Ἰοὺ βιβλίον δεύτερον, λέγων, Εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν (ο) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, ὡς ἡ ὥρα αὔριον (π) ἐν Ἰεζραέλ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, ὅτοι ἀρχοὶ τῆς πό-
7 λεως ἐξέτρεφον αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ (ρ) ἔσφαξαν αὐτοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας· καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρτάλλοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν (σ) εἰς Ἰεζραέλ.
8 Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλε, λέγων, Ἠνέγκαν τὰς κεφαλὰς υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπε, Θέτε αὐτὰς βυνὸς δύο παρὰ τὴν θύραν (ι) τ πύλης εἰς πρωΐ.

MS. A. (α) Ἰοὺ (β) Σαμαρείας, πρὸς (γ) καὶ τοὺς (δ) ὑμᾶς, μεθ' (ε) αἱ πόλεις (ζ) καὶ * εὐθῆ (η) ὑμῶν, καταστήσατε (θ) σφόδρα ζφόδρα, καὶ (ι) ἡμεῖς αὐτοί; Καὶ (κ) ἀπὸ τοῦ (λ) καὶ ἀπὸ τῆς (μ) Ἰοὺ, (ν) ἡμεῖς αὐτοὶ, (ξ) αὐτὸς βιβλίον (ο) ἀνδρῶν ℣ κυρίου (π) εἰς (ρ) ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα (σ) ἐν (ι) τ πόλεως εἰς

Et intravit, & comédit, & bibit, & dixit ; Visitate, quæso, maledictam istam, & sepelite eam : quoniam filia regis est. Et iverunt sepelire eam : & non invenerunt in ea aliud quid, quàm cranium, & pedes, & vestigia manuum. Et reverterunt, & annuntiaverunt ei. Et dixit ; Verbum Domini, quod locutus est in manu Eliu Thesbitæ, dicens ; In parte Jezrael canes comedent carnes Jezabel. Et erit morticinum Jezabel tanquàm stercus super faciem agri in parte Jezrael, ut non (o) dicant ipsi, Jezabel.

CAP. X.

1 Et ipsi Achaab septuaginta filii in Samaria. Et scripsit Ihu librum, & misit in Samariam ad principes (a) Samariæ, & ad seniores, & ad nutritios
2 (b) Achaab, dicens ; Et nunc, cùm venerit liber hic ad vos, & vobiscum filii domini vestri, & vobiscum currus, & equi, & civitates munitæ, & arma : Et videbitis eum, qui
3 bonus, & rectus in filiis domini vestri : & constituetis eum super thronum patris ejus : & bellabitis pro domo domini vestri. Et timuerunt valdè, & dixerunt ; Ecce duo
4 reges nòn steterunt ad faciem ejus : & quomodò stabimus nos ? Et miserunt ii, qui super domum, & qui super civitatem, & seniores, & nutritii ad Ihu, dicentes ; Pueri tui et nos : & quæcunque dixeris ad nos, faciemus : non faciemus regnare virum : quod
5 bonum in oculis tuis, faciemus. Et scripsit ad eos Ihu librum
6 secundum, dicens ; Si mei vos, & vocem meam vos exauditis ; tollite caput virorum filiorum domini vestri, & afferte ad me, sicut hora, cras in Jezrael. Et filii regis erant septuaginta viri : hi magnates civitatis nutriebant eos. Et factum est, ut
7 venit liber ad eos ; & ceperunt filios regis, & jugulaverunt eos septuaginta viros : & posuerunt capita eorum in cartallis : & miserunt ea ad illum in Jezrael. Et venit nun-
8 tius, & annuntiavit, dicens ; Attulerunt capita filiorum regis. Et dixit, Ponite ea acervos duos apud ostium portæ in (c) manè.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וְעַל וַאֲכַל וּשְׁתִי וַאֲמַר סְעוּ כְעַן יָת אַרְעָתָא הָדָא וְקִבְרוּהָא אֲרֵי בַת מַלְכָּא הִיא: וַאֲזָלוּ
35 לְמִקְבְּרַהּ וְלָא אַשְׁכַּחוּ בַהּ אֶלָּהֵין גּוּלְגַּלְתָּא וְרַגְלַיָּא וּפַסְתֵּי יְדָהּ: וְתָבוּ וְחַוְיוּ לֵיהּ וַאֲמַר
36 פִּתְגָמָא דְיָי הוּא דְמַלֵּל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֵלִיָּה דְמָן תִּשְׁבֵּי לְמֵימַר בַּאֲחַסְנַת יִזְרְעֶאל יְכְלוּן
37 כַּלְבַיָּא יָת בִּסְרָא דְאִיזֶבֶל: וּתְהֵי נְבִילְתָּא דְאִיזֶבֶל כְּזִבְלָ מְבַדַּר עַל אַפֵּי חַקְלָא בַּאֲחַסְנַת
יִזְרְעֶאל דְּלָא יֵימְרוּן דָּא אִיזֶבֶל:

וְלְאַחְאָב שִׁבְעִין בְּנִין בְּשֹׁמְרוֹן וּכְתַב יֵהוּא אִגְּרִן וְשַׁדַּר לְשֹׁמְרוֹן לְרַבְרְבֵי יִזְרְעֶאל סָבַיָּא
1 וְלְתוּרְבָּנַיָּא דְאַחְאָב לְמֵימַר: וּכְעַן כְּמֵיתָא אִגַּרְתָּא הָדֵין לְוָתְכוֹן וְעִמְּכוֹן בְּנֵי רְבוֹנֵיכוֹן
2 וְעִמְּכוֹן רְתִיכִין וְסוּסְוָן וְקִרְיִן כְּרִיכִן וּמָאנֵי זַיָּנָא: וְתֶחֱזוּן דְּתַקֵּין וּדְכֵשֵׁר מִבְּנֵי רְבוֹנְכוֹן
3 וְתִשְׁווּן עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דַּאֲבוּהִי וְתֵגִיחוּן קְרָב עַל בֵּית רְבוֹנְכוֹן: וּדְחִילוּ לְחָדָא לַחֲדָא
4 וַאֲמַרוּ הָא תְּרֵין מַלְכַיָּא לָא יְכִילוּ לְמֶקֱם קֳדָמוֹהִי וְאֵיכְדֵין נְקוּם אֲנַחְנָא: וְשַׁלַּח דְּמַמֲנָא
5 עַל בֵּיתָא וּדְמַמֲנָא עַל קִרְתָּא וְסָבַיָּא וְתוּרְבָּנַיָּא לְוָת יֵהוּא לְמֵימַר עַבְדָּךְ אֲנַחְנָא וְכֹל
6 דְּתֵימַר לָנָא נַעְבֵּיד לָא נַמְלִיךְ בְּעִינָךְ עֲבִיד: וְכָתַב לְהוֹן אִגַּרְתָּא תִּנְיָנוּת לְמֵימַר
אִם דִּילִי אַתּוּן וּמִנִּי אַתּוּן מְקַבְּלִין סַבְרֵי בְנֵי רְבוֹנְכוֹן וְתֵיתוּן לְוָתִי בְּעִדְנָא
7 הָדֵין מָחָר לְיִזְרְעֶאל וּבְנֵי מַלְכָּא שִׁבְעִין גַּבְרֵא יַתְרַבְרְבֵי קִרְתָּא מְרַבְּן יַתְהוֹן: וַהֲוָה כְּמֵיתֵי
אִגַּרְתָּא לְוָתְהוֹן וְדַבְּרוּ יָת בְּנֵי מַלְכָּא וּנְכִסוּ שִׁבְעִין גַּבְרֵא וְשַׁוִיאוּ יַת רֵישֵׁיהוֹן בְּסַלְיָא
8 וְשַׁדַּרְנוּן לְוָתֵיהּ לְיִזְרְעֶאל: וַאֲתָא אוֹנְדָא וְחַוִי לֵיהּ לְמֵימַר אֵיתִיאוּ רֵישֵׁי בְנֵי מַלְכָּא וַאֲמַר
שַׁוּוּ יַתְהוֹן תְּרֵין דְּגוּרִין בְּמַעֲלָנָא דְתַרְעָא עַד צַפְרָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ingressus comedit & bibit : & dixit, Visitate nunc maledictã istã ; & sepelite eam, quia filia regis illa est. Et iverunt ut sepelirent illã, & non re-
34 pererunt in illa nisi calvariã & pedes, & extremitates manũ *ejus*. Et re-
35 dierunt & indicaverunt illi, & dixit, Verbũ Dñi est, quod locut[us] est in eo
36 servus ejus Eliah, qui erat ex Thosab, dicendo : In hæreditate Jizreghel comedent canes carné Jizebel. Et erit cadaver Jizebel sicut stercus
37 dispersum super faciem agri in hæreditate Jizreghel, ita ut non dicant, Hæc est Jizebel.

CAP. X.

ET Ahhab erant septuaginta filii in Somron : & scripsit Jehu epistolas,
1 & misit in Somron ad magnates Jizreghel, ad senes, & ad nutricios Ah-
2 hab, dicendo : Et nunc cùm venerit epistola hæc ad vos ; & vobiscum sunt filii domini vestri, & vobiscum currus & equi, & urbes munitæ, & va-
3 sa armorum. Et videatis quis aptior, & quis gratior sit de filiis dñi vestri, & ponatis [*enim*] sup solium regni patris ejus ; et inite bellum pro domo
4 dñi vestri. Et timuerunt vehementissimè, et dixerunt, Ecce duo reges non potuerunt stare ante eum, et quomodo stabimus nos ? Et misit qui
5 præpositus erat super domum, & qui præpositus erat super civitatem, et senes & nutricii ad Jehu, dicendo : Servi tui sumus, & omnia quæ dixeris nobis faciemus : non regem statuemus quemquam : quod rectum est in
6 oculis tuis, fac. Et scripsit illis epistolam secundò, dicendo : Si mei vos estis, & mihi obeditis, accipite capita virorum filiorum domini vestri, & afferte ad me juxta tempus hoc cras in Jizreghel ; & filii regis erant septuaginta viri cum magistris civitatis nutrientibus eos. Et fuit ut venit
7 epistola ad illos, acceperunt filios regis, & jugulaverunt septuaginta viros, & posuerunt capita eorum in canistris : & miserunt illa ad illum in
8 Jizreghel. Et venit nuncius & indicavit ei, dicendo, Attulerunt capita filiorum regis : & dixit, Ponite illos in duos acervos in introitu portæ usque ad auroram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܥܠ ܐܝܟܐ ܐܥܒܕ. ܘܐܟܠ. ܘܫܬܐ ܠܟܝܢ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܒܘܪܘ ܗܐ ܠܐ ܝܬ ܗܕܐ ܒܪܬ ܡܠܟܐ.
35 ܘܐܙܠܘ ܠܡܩܒܪܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܢ ܐܠܐ ܓܘܠܓܘܬܐ ܘܪܓܠܘܗܝ ܘܟܦܝ ܝܕܘܗܝ.
36 ܘܐܬܘ ܘܐܚܘܝ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܐܝܠܝܐ ܬܫܒܝܐ.
37 ܠܡܝܟܐ ܐܝܙܒܠ ܒܚܠܩܐ ܕܝܙܪܥܝܠ ܘܢܗܘܐ ܦܓܪܐ ܐܝܙܒܠ ܐܝܟ ܕܪܥܝܐ ܥܠ ܦܐ ܕܚܩܠܐ ܕܝܙܪܥܝܠ ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܗܕܐ ܐܝܙܒܠ.

34 * Ingressus verò comēdit ac bibit, tum dixit, Visitate maledictam illam, & sepelite eam, quia filia regis est. 35 Abeuntes itaque ut sepelirent eam, nihil invenerunt ex ea, præter caput, pedes, & volas manuum ejus: 36 Et reversi indicaverunt ei. Qui dixit, Sermo Dñi est, quem locutus fuerat per manum servi sui Eliæ qui de Thesbi, quòd *scilicet* in prædio Jezraelis devorabunt canes carnem Izabelis: 37 Et erit cadaver Izabelis quasi stercus super faciem terræ in prædio Jezraelis, nemine sepeliente; ita ut non dicatur, Hæc est Izabel.

* ܦܩܠܐ * ܝ *

1 * ܘܠܐܚܐܒ ܫܒܥܝܢ ܒܢܝܢ ܒܫܡܪܘܢ. ܘܟܬܒ ܝܗܘ ܐܓܪܬܐ. ܘܫܕܪ ܠܫܡܪܘܢ ܠܪܫܝ ܕܐܝܬܪ ܘܠܣܒܝ ܕܐܝܬܪ ܘܠܐܠܦܝ ܕܐܝܬܪ ܠܡܐܡܪ.
2 ܘܗܫܐ ܟܕ ܐܬܬ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܢܝ ܡܪܟܘܢ. ܘܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡ ܟܘܢ ܪܟܒܐ ܘܣܘܣܝܐ. ܘܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܙܝܢܐ.
3 ܘܫܦܝܪ ܘܬܒ ܡܢ ܒܢܝ ܡܪܟܘܢ. ܘܬܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܘܩܪܒܘ ܠܡܠܚܡܬܐ ܥܠ ܒܝܬ ܡܪܟܘܢ.
4 ܘܕܚܠܘ ܣܓܝ ܠܚܕ. ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܬܪܝܢ ܠܐ ܩܡܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܝܟ ܢܩܘܡ ܐܢܚܢܐ.
5 ܘܫܕܪ ܥܠ ܒܝܬܐ ܘܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܪܒ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܣܒܝ ܘܐܠܦܝ ܠܡܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܥܒܕܟ ܐܢܚܢܐ. ܘܟܠ ܕܬܐܡܪ ܠܢ ܢܥܒܕ.
6 ܠܐ ܢܡܠܟ ܠܢ ܓܒܪ. ܛܒ ܒܥܝܢܝܟ ܥܒܕ. ܘܬܪܬ ܐܢܐ ܩܠ ܒܩܠܝ. ܘܫܕܪ ܠܗܘܢ ܣܦܪ ܬܢܝܐ ܠܡܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܐ ܠܟ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܠܒܪ ܝܫܝ ܐܢܬ. ܗܒ ܓܒܪ ܪܫܐ ܕܒܢܝ ܡܪܟܘܢ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܐܝܟ ܥܠ ܗܕܐ ܥܕܢܐ ܠܝܙܪܥܝܠ. ܘܒܢܝ ܡܠܟܐ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܐ. ܪܒܝ ܩܪܝܬܐ ܗܘܘ ܕܡܪܒܝܢ ܠܗܘܢ.
7 ܘܟܕ ܐܬܬ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܩܛܠ ܠܒܢܝ ܡܠܟܐ ܫܒܥܝܢ. ܘܫܕܪ ܪܝܫܝܗܘܢ ܒܣܠܐ. ܘܫܕܪ ܠܘܬ ܝܗܘ ܠܝܙܪܥܝܠ.
8 ܘܐܬܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܚܘܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܐܝܬܘ ܪܫܝ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܣܝܡܘ ܐܢܘܢ ܬܪܥܐ ܬܪܥܐ ܕܬܬܐ ܥܠ ܦܬܚܐ ܕܬܪܥܐ ܥܕ ܨܦܪܐ.

1 Habebat autem Ahab septuaginta filios in Samaria: quapropter scripsit Jehu epistolam, misitque in Samariam ad magnates Jezraelis, & ad seniores, & præceptores *filiorum* Ahabi, dicens; 2 Ubi pervenerit hæc epistola ad vos, quandoquidem apud vos sunt filii domini vestri, & penes vos habetis currus, equos, urbes munitas, & arma; 3 Quem optimũ ac præstantissimum videritis inter filios domini vestri, collocate super solium patris sui, & pugnate pro domo domini vestri. 4 Illi verò vehementer timentes dixerunt, Ecce duo reges non restiterunt ei, quomodo resisteremus nos? 5 Quare mittentes œconomus, præfecti civitatis, seniores, atque pædagogi ad Jehu, dixerunt; Servi tui sumus, & quicquid dixeris nobis, exequemur: neminem super nos regem creabimus: quod bonum tibi visum fuerit, facito. 6 Tum scripsit ad eos epistolam secundò hisce verbis, Si mei estis, & voci meæ auscultatis, tollite capita filiorum domini vestri, & cras hoc eodem tempore afferte in Jezraelem: filii autem regis erant septuaginta viri, & magnates urbis educabant eos. 7 Cùm ergò perveniſſet epistola, duxerunt filios regis, & jugulaverunt eos, *nempe* septuaginta viros, posuerunt eorum capita in sportis, & miserunt ei in Jezraelem. 8 Tum venit nuntius, & indicavit ei dicens, Attulerunt capita filiorum regis. Qui respondit, Congerite illa duos in acervos in vestibulo januæ usq; manè.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * ثم انحدر واكل وشرب * ثم قال * افتقدوا هذه الملعونة وادفنوها * فانها بنت الملك * فمضوا
35 ليقبروها فلم يجدوا منها الا جمجمتها ورجليها وكفيها * وعادوا فاخبروه بذلك * فقال * 36
هذا كلام الله الذي قاله على يد ايليا التسبيتي * قايلا * في حصة يزرعال تاكل الكلاب
37 لحم ايزابل * وتكون نبيلة ايزابل كالزبل المبذور على وجه الحقل في حصة يزرعال * حتى
لا يقال ان هذه ايزابل *

34 *Tum descendens comēdit ac bibit; deinde dixit, Revisite jam maledictam illam, & sepelite eam, nam filia regis est.* 35 *Cúmque abiissent ad sepeliendum eam, nihilque ex ea reperissent, præter calvariam ejus, & pedes, ac volas;* 36 *Redeuntes nuntiarunt id illi: qui dixit, Hæc sunt verba Dei, quæ protulerat per Eliam Thesbitem, dicens, In portione Jezraelis comedent canes carnem Izabelis:* 37 *Eritque cadaver Izabelis quasi fimus dispersus super solum agri in prædio Jezraelis; ut non dicatur, Hæc est Izabel.*

* الفصل العاشر *

1 * ولاخاب يوميذ في سومرون سبعين ابنا * فكتب ياهو كتبا الى من بسومرون من روساء
2 يزرعال * المشايخ ويقاب اخاب * قايلا * الان كما يرد اليكم كتابي هذا * وعندكم بنو سيدكم *
3 وعندكم مراكب وخيل * ومدينة ذات حصن * وسلاح * فاختاروا الافضل من بني سيدكم * واجلسوه
4 على كرسي مملكة ابيه * وتحاربون عن بيت سيدكم * فخافوا جدا جدا وقالوا * اذا كان ملكين
5 لم يطيقاه ولا وقفا بين يديه * فكيف نقاومه نحن * فاجابه المروس على الدار والمولى على المدينة *
والمشايخ والامناء قايلين * نحن عبيدك وبمهما الى امرك * ليس نملك احدا * وانت اعلى عنا
6 بما تحب * فلما سمع هذا من جوابهم * كتب اليهم كتابا ثانيا يقول فيه * ان كنتم لي والي
امري تسمعوا * فخذوا روس ابناء سيدكم * وبوجهوا بها الي حصري مثل هذا الوقت من غد الي
7 يزرعال * وبنو الملك يوميذ سبعون رجلا عند عظماء القرية يعظموهم ويكلوهم * فلما
ورد الكتاب اليهم * اخذوا ابناء الملك وهم سبعون رجلا * فذبحوهم وجعلوا روسهم في سلال *
8 ووجهوها الي حصريه في يزرعال * واتاه الرسول فاخبره قايلا * قد وجهوا روس بني الملك * فقال * اجعلوها صبيين الى العذاة باب الباب *

1 *Interim habebat Achab in Samaria septuaginta filios: quapropter scripsit Jehu literas ad præcipuos Jezraelis, senioves, & doctores Achabi, qui erant in Samaria, dicens;* 2 *Mox quum venerint ad vos hæ literæ meæ, habentes apud vos filios domini vestri, habentes etiam currus, equos, & urbem arce munitam, atque arma;* 3 *Eligite è filiis domini vestri dignioremque collocate super solium regni patris sui, & pugnate pro domo domini vestri.* 4 *Qui vehementissimè timentes, dixerunt, Quandoquidem duo reges non potuerunt subsistere coram eo, quomodo nos ei resisteremus?* 5 *Quapropter responderunt ei præpositus domus, & præfectus urbis, seniores, atque curatores, dicentes; Servi tui sumus, & imperio tuo obtemperabimus, nullum constituemus regem, eminentiam (i. auctoritatem) super nos exerce in quibus libuerit. Hæc cùm intellexisset ab eorum responso, secundam scripsit ad eos epistolam hujusmodi tenoris: Si mei estis, & imperio meo obtemperatis, truncate capita filiorum domini vestri, & cras consimili tempore afferte ea mihi Jezraelem. Porrò filii regis tunc erant septuaginta viri apud magnates urbis magno in honore & reverentiâ.* 7 *Itaque cùm pervenissent ad eos literæ, acceperunt filios regis qui erant septuaginta viri, jugulárunt eos, & imposuerunt capita eorum in canistris, & miserunt ea ipsi Jezraelem.* 8 *Tum accedens ad eum legatus, monuit eum dicens, Jam miserunt capita filiorum regis. Qui dixit, Disponite illa duplici serie in crastinum usque contra januam.*

מלכים ב: י

: populum omnem ad ait & ,ſtetit & ,eſt egreſſus & ,manè *in* fuit Et

9 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם צַדִּיקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל־אֲדֹנִי וָאַהַרְגֵהוּ וּמִי הִכָּה אֶת־כָּל־אֵלֶּה:

,eũ interfeci &,meũ dominũ *ſuper* conjuravi ego ecce : vos Juſti non quòd , nunc Scitote ? hos omnes percuſſit quis &

10 דְּעוּ אִפּוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אֶרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עַל־בֵּית אַחְאָב וַיהוָה עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ: וַיַּךְ יֵהוּא אֶת כָּל הַנִּשְׁאָרִים

DOMINUS eſt locutus quem ,terram in DOMINI ſermone de *cadet* eſt locutus quod fecit DOMINUS & : Achab domum *ſuper* *reſiduos* omnes Jehu Percuſſitque .Elijahu ſui ſervi *manu in*

11 לְבֵית אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל־גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד בִּלְתִּי הַשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד: וַיָּקָם

,ejus *notos* & , ejus *magnates* omnes & , Izrehel in Achab domo ,ſurrexit Et .ſuperſtitẽ ei reliquit non donec ,ejus ſacerdotes &

12 וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ: אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה: וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים

via in paſtorum *ligationis* domum ipſe ,Someron abiit & ,venit & .Qui : dixit & ,Jehudah regis Achaziahu fratres invenit Jehu Et *filiorum pacem ad* deſcendimus & , *nos* Achaziahu Fratres:dixerunt & ? *vos* :vivos eos Comprehendite ,Dixitque .*principis filiorum* & , *regis*

14 וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר בֵּית עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם: וַיֵּלֶךְ

, *ligationis* domus ciſterna in eos *matauerunt* & ,vivos eos cõprehenderunt & abiit Et .eis ex *virum* reliquit non & , viros duos & quadraginta ,ei *benedixit* &,ſibi occurſum in Rechab filiũ Jehonadab invenit & ,inde

15 מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת־לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי עִם־לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֶשׁ וַיֹּשׁ תְּנָה אֶת־יָדֶךָ

meũ cor quemadmodum ,rectum tuum cor eſt Nunquid :eum ad ait & : tuã manum da : eſt & ,Eſt : Jehonadab dixitque ? tuo corde cum : dixit Et .currum in ſe ad eũ fecit aſcendere &,ſuã manũ dedit &

16 וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה: וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ:

.ſuo curru in eũ fecit equitare &:DOMINO *meo zelo in* vide & ,mecũ *Ito* ,Someron in Achab *ipſi* *reſiduos* omnes percuſſit &,Someron venit Et

17 וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וְכָל אֲשֶׁר נִשְׁאַר לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּהוּ: וַיְקַבֵּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר

fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta , ipſum diſperdidit donec .Elijahu ad dixitque ,populum omnem Jehu congregavit Et

18 אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעַט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה: וְעַתָּה כָּל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֲבָדָיו וְכָל־

.multùm ei *ſerviet* Jehu , parum Bahal *ſervivit* Achab : eos ad omnes & , ejus ſervos omnes , Bahal prophetas omnes nunc Et

19 כֹּהֲנָיו קְרָא אֵלַי אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר־יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וַיהוּא עָשָׂה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל: וַיֹּאמֶר יֵהוּא

grande ſacrificium quia : deficiat ne *vir* : me ad vocate ejꝰ ſacerdotes faciebat Jehu & : vivet non , defecerit qui omnis : Bahal *ipſi* mihi : Jehu Dixitque .Bahal *ſervientes* perderet ut , *aſtutia in*

20 קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבָּעַל וַיִּקְרָאוּ: וַיְשַׁלַּח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי הַבָּעַל לֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵּית־הַבַּעַל פֶּה לְפֶה:

Jehu Miſitque .vocaverunt & : Bahal *retentionem* Sanctificate remanſit non & , Bahal *ſervientes* omnes venerunt & , Iſrael omnem in eſt repleta & , Bahal domum ſunt ingreſſi & : venerit non qui , *vir* .*os ad ore* Bahal domus

Verſio VULG. LAT.

9 Cúmque diluxiſſet,egreſſꝰ eſt, & ſtans dixit ad omnẽ populum; Juſti eſtis : ſi ego conjuravi contra dominum meum, & interfeci eum, quis percuſ-
10 ſit omnes hos ? Videte ergò nunc quoniam non cecidit de ſermonibus Domini in terrã, quos locutus eſt Dominus ſup domum Achab,& Dominꝰ fecit quod locutus eſt in manu
11 ſervi ſui Eliæ. Percuſſit igitur Jehu, omnes qui reliqui erant de domo Achab in Jezrahel,et univerſos optimates ejus, & notos, & ſacerdotes, donec non remanerẽt ex eo reliquiæ.
12 Et ſurrexit, & venit in Samariã : cúmq; veniſſet ad Camerã
13 paſtorum in via, Invenit fratres Ochoziæ regis Juda, dixítque ad eos; Quinã eſtis vos? Qui reſponderunt; Fratres Ochoziæ ſumus, & deſcendimus ad ſalutandos filios regis, &
14 filios reginæ. Qui ait, Comprehendite eos vivos. Quos cùm comprehendiſſent vivos, jugulaverunt eos in ciſterna juxta Cameram, quadraginta duos viros, & non reliquit ex eis quenquam. Cúmque abiiſſet inde, invenit Jonadab filium Rechab in occurſum ſibi, & benedixit ei. Et ait ad eum; Numquid eſt cor tuum rectũ, ſicut cor meũ cum corde tuo ? Et ait Jonadab, Eſt. Si eſt, inquit, da manũ tuam. Qui dedit
15 ei manum ſuam. At ille levavit
16 eum ad ſe in currum: Dixítq; ad eum; Veni mecũ, & vide zelum meũ pro Domino. Et impoſitum in curru ſuo, Duxit in
17 Samariam. Et percuſſit omnes qui reliqui fuerant de Achab in Samaria uſque ad unũ, juxta verbum Domini, quod locutus
18 eſt per Eliã. Congregavit ergò Jehu omnem populum, & dixit ad eos; Achab coluit Baal parũ, ego autem colam eum
19 ampliùs. Nunc igitur omnes prophetas Baal, & univerſos ſervos ejꝰ, & cunctos ſacerdotes ipſius, vocate ad me : nullus ſit qui non veniat, ſacrificium enim grande eſt mihi Baal: quicunq; defuerit, non vivet. Porrò Jehu faciebat hoc inſidioſè, ut diſperderet cultores
20 Baal. Et dixit, Sanctificate diẽ ſolennem Baal. Vocavítque,
21 Et miſit in univerſos terminos Iſrael, & venerunt cuncti ſervi Baal: non fuit reſiduus ne unus quidem qui non veniret. Et ingreſſi ſunt templum Baal : & repleta eſt domus Baal, à ſummo uſque ad ſummum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ ἐγένετο (τ) πρωΐ· καὶ ὀρθρίσας καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Δίκαιοι ὑμεῖς· ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ συνεφάψαμαι τῷ κυρίῳ μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν· καὶ τίς ἐπάταξε πάντας
10 τούτους; Ἴδετε ἀφ' ὧν, ὅτι οὐ πεσεῖται ἀπὸ τῶν ῥημάτων κυρίου εἰς τὴν γῆν ἃ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ. καὶ κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐ-
11 λάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἠλιού. Καὶ ἐπέταξεν (υ) Ἰὼ πάντας (φ) τοὺς κατελειφθέντας τοῦ κατελειφθέντος τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ ἐν Ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἀδρεὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς (χ) γνωστὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν αὐτῷ κα-
12 λέλειμμα. Καὶ (ψ) ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς Σα-
13 μάρειαν, αὐτὸς ἐν (ω) βαιθακὰδ τῇ ποιμένων ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ (α) Ἰὼ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀ-χοζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπε, Τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον, (β) Ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ
14 τοὺς υἱοὺς τῆς δυνάστιδος. Καὶ εἶπε, Συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. (γ) καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς (δ) βαιθακὰδ τεσσεράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· καὶ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθη
15 ἐκεῖθεν καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς (ε) ἀπαντὴν αὐτῷ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (ζ) Ἰὼ, Εἰ ἔστι καρδία σου μετὰ καρδίας μου ὑποδεῖα καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ, Ἔστιν. καὶ εἶπεν (η) Ἰὼ, Καὶ εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτῷ. καὶ (θ) ἀνεβίβασεν
16 αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα, Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ κυρίῳ. καὶ (ι) ἀπεκάθισεν αὐ-
17 τὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς κατα-λειφθέντας τῷ Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ ἕως τοῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλη-
18 σεν πρὸς Ἠλιού. (κ) Καὶ συνήθροισεν Ἰὼ πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἀχαὰβ ἐ-δούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, (λ) Ἰὼ δουλεύσει αὐ-
19 τῷ πολλά. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καλέσατε πρός με, ἀνὴρ μὴ ὑπολειφθήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ (μ) Βάαλ· πᾶς ὃς ἐὰν ὑπολειφθῇ, οὐ ζήσεται. καὶ (ν) Ἰὼ ἐποίησεν ἐν πανουργίᾳ, (ξ) ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς δούλους τοῦ Βά-
20 αλ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἰώ, Ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βάαλ. καὶ ἐκήρυξαν. Καὶ ἀπέστειλεν (π) Ἰὼ ἐν παντὶ (ρ) Ἰσραὴλ, λέγων, Καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ· μηδεὶς ἀπολειφθήτω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ τῷ Βάαλ· πᾶς ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται. καὶ ἦλθεν πᾶς οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ, καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τοῦ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

Et factum eſt manè. Et (d)egreſ- 9
ſus eſt,& ſtetit, & dixit ad omnẽ populum; Juſti vos. Ecce ego qui-dem converti me ſuper dominum meum, & occidi illum. Et quis percuſſit omnes iſtos? Videte (e) 10
Appho : quia non cadet de verbo Domini in terram, quod locutus eſt Dominus ſuper domũ Acha-ab. Et Dominus fecit quæcunq; lo-cutus eſt in manu ſervi ſui Eliu. Et 11
percuſſit Ihu omnes, qui reman-ſerant in domo Achaab in Jez-rael, & omnes magnates ejus, & (f)notos ejus, & ſacerdotes ejus: ita ut non relinqueret de eo reliquias. Et ſurrexit,& ivit in 12
Samariam: ipſe in (g) Bæthacath paſtorũ in via. Et Ihu invenit fra- 13
tres Ochoziæ regis Juda, & di-xit; Quinam vos? Et dixerunt; Fratres Ochoziæ nos, & deſcen-dimꝰ ad pacẽ filiorũ regis, & fi-liorũ dominatricis. Et dixit, Com- 14
prehendite eos vivos. Et jugula-verunt eos in Bæthacath qua-draginta & duos viros: non re-liquit virũ ex eis. Et ivit indè, 15
& invenit Jonadab filiũ Rhecab in obviã ſibi, & benedixit eĩ. Et dixit ad eũ Ihu ; Si eſt cor tuum cũ corde meo rectum, ſicut cor meũ cũ corde tuo? Et dixit Jo-nadab, Eſt. Et dixit Ihu; Et, ſi eſt; da manum tuã. Et dedit manum ſuam. Et aſcendere fecit eum ad ſe in currũ, Et dixit ad eũ; Veni 16
mecum, & vide in zelando me (h) Domino. Et ſedere fecit eũ in curru ſuo: Et intravit in Samari- 17
am. Et percuſſit omnes reſiduos ipſius Achaab in Samaria uſq; ad delendũ eum juxta verbum Do-mini, quod locutus eſt ad Eliu. Et 18
congregavit Ihu omnẽ populum, & dixit ad eos; Achaab ſervivit Baal pauca: Ihu ſerviet ei multa. Et nunc omnes prophetæ Baal, o- 19
mnes ſervos ejus, & ſacerdotes ejus vocate ad me : vir non (i) viſitetur: quoniam ſacrificium mi-hi magnum ipſi Baal. Omnis, qui-cunque viſitatus fuerit, non vi-vet. Et Ihu fecit in ſupplantatio-ne; ut diſperderet omnes ſervos Baal. Et dixit Ihu, (k) Sanctifica- 20
te ſolenitatem ipſi Baal. Et præco-nes pronuntiaverunt. Et miſit I- 21
hu in omnẽ Iſrael, (l) dicens; Et nunc omnes ſervi, & omnes ſacer-dotes ejꝰ, & omnes prophetæ ejꝰ, nemo relinquatur: quoniã ſacrifi-cium magnum facio. Quicunque defuerit; non vivet. Et venerunt omnes ſervi Baal, & omnes ſa-cerdotes ejus, & omnes prophetæ ejꝰ, non remanſit vir, qui non ad-venerit. Et intraverunt in domũ Baal: & impleta eſt domus Baal, os ad os.

MS.A. (τ) ἐν πρωΐᾳ· (υ) Ἰησοῦ (φ) τὸς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ καταλειφθέν-τας ἐν τῷ Ἰεζράῃ, (χ) γνωστὰς αὐτοῦ, (ψ) ἀνέστη καὶ ἦλθεν καὶ ἐπορεύθη (ω) βαι-θακὰδ (α) Ἰησοῦ (β) Οἱ ἀδελφοὶ (γ) καὶ ζωγελάζοντο αὐτὸς ζῶντας, καὶ ἔ-σφαξαν (δ) βαιθακὰδ τεσσεράκοντα δύο (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ἰησοῦ, Εἰ ἔστιν μετ' * ζῆ καρδία ζῆ εὐθεῖα (η) Ἰησοῦ, Εἰ (θ) ἀνεβίβασεν πρὸς (ι) ἐπε-κάθισεν (κ) Καὶ * ἐζήλωσεν Ἰησοῦ (λ) Ἰησοῦ (μ) Βάαλ· ὃς ἂν (ν) Ἰησοῦ (ξ) ἵνα (ο) Ἰησοῦ, (π) Ἰησοῦ (ρ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον πάντες (σ) Βάαλ· ὃ καθήκει

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וַיְהִי בְצַפְרָא וּנְפַק וְקָם וַאֲמַר לְכָל עַמָּא וַבָּאין אַתּוּן הָא אֲנָא מְרֵדִית עַל רִבּוֹנִי וְקַטֶלְתֵּיהּ
10 וּמַן קְטַל יַת כָּל אִלֵּין : דְּעוּ כְעַן אֲרֵי לָא יְבַטֵל מִפִּתְגָמָא דַיְיָ דְמַלִּיל יְיָ עַל בֵּית אַחְאָב וַיְיָ
11 עֲבַד יַת דְּמַלֵּל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֵלִיָּהוּ : וּמְחָא יְהוּא יַת כָּל דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְבֵית אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל
12 וְכָל רַבְרְבוֹהִי וְקָרִיבוֹהִי וְחַבְרוֹהִי עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשֻׁיְיר:וְקָם וַאֲזַל לְשֹׁמְרוֹן
13 הוּא בֵּית כְּנִשְׁתָּא רַעְיָא בְּאוּרְחָא : וַיְהוּא אַשְׁכַּח יַת אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה וַאֲמַר מַן אַתּוּן וַאֲמָרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנָא וּנְחֵתְנָא לְמִסְעַד שְׁלָם בְּנֵי מַלְכָּא וּבְנֵי מַלְכְּתָא:
14 וַאֲמַר אֲחוּדְנוּן כַּד חַיִּין וַאֲחַדוּנוּן כַּד חַיִּין וְנִכְסוּנוּן לְנוּ בֵּית כְּנִשְׁתָּא אַרְבְּעִין וְתַרְתִּין גַּבְרָא
15 וְלָא אִשְׁתְּאַר אֱנָשׁ מִנְּהוֹן :וַאֲזַל מְחָטֵן וְאַשְׁכַּח יַת יְהוֹנָדָב בַּר רֵכָב לְקָדָמוֹתֵיהּ וּבָרְכֵיהּ
16 וּשְׁאַל בִּשְׁלָמֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ הַאִית לִבָּךְ כְּשַׁר כְּמָא דְלִבִּי עִם לִבָּךְ וַאֲמַר יְהוֹנָדָב אִית וְאִית
17 הַב יַת יְדָךְ וְיָהַב יְדֵיהּ וְאַסְקֵיהּ לְוָתֵיהּ לְרִתֵּיכָא: וַאֲמַר אֲתָא עִמִּי וְחֵזִי בְּקִנְאָתִי דַאֲנָא מְקַנֵּי
18 קֳדָם יְיָ וְאַחִיתוּ יַתֵּיהּ בְּרִתֵּיכֵיהּ: וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן וּמְחָא יַת כָּל דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן
19 עַד דְּשֵׁיצֵיהּ כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְמַלֵּל עִם אֵלִיָּהוּ : וְכַנֵּשׁ יְהוּא יַת כָּל עַמָּא וַאֲמַר לְהוֹן אַחְאָב
20 פָּלַח יַת בַּעְלָא זְעִיר יְהוּא יִפְלְחִנֵּיהּ סַגִּי : וְכַעַן כָּל נְבִיֵּי בַעְלָא וְכָל פָּלְחוֹהִי וְכָל כּוֹמְרוֹהִי
21 וְמִינוּ לִי אֱנָשׁ לָא יִשְׁתֵּי אֲרֵי דַבְחָא רַב לִי לְבַעְלָא כָּל דְּיִשְׁתֵּי לָא יִתְקַיֵּם וַיְהוּא עֲבַד בְּחוּכְמָא
22 בְּדִיל לְאָבָדָא יַת פָּלְחֵי בַעְלָא: וַאֲמַר יְהוּא וַמִּינוּ כְנִשְׁתָּא לְבַעְלָא וְקָרִיאוּ : וּשְׁלַח יְהוּא
23 בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַאֲתוֹ כָּל פָּלְחֵי בַעְלָא וְלָא אִשְׁתְּאַר אֱנָשׁ דְּלָא אֲתָא וְעָלוּ לְבֵית בַּעְלָא
וְאִתְמְלִי בֵית בַּעְלָא סְפָא בִּסְפָא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit in aurora, exiit & ſtetit, dixítq; omni populo, Innoxii eſtis : ecce 9
ego rebellavi in dominũ meũ & occidi eum, & quis occidit omnes hos?
Cognoſcite nunc quòd non otioſum fuit de verbo Dñi, quòd locutus eſt 10
Dñs contra domũ Ahhab; & Dñs firmavit id quod locutus fuerat per ma-
nũ ſervi ſui Eliah. Et percuſſit Jehu omnes qui relicti fuerant domui Ah- 11
hab in Jizreghel, & omnes magnates ejus, & propinquos ejus, & ſocios
ejꝰ, quoad non relictꝰ eſt illi qui evaderet. Et ſurrexit & venit, ivítque in 12
Somron, ipſe [*juxta*] domũ congregationis paſtorũ in via. Et Jehu invenit 13
fratres Ahhaziah regis tribꝰ domꝰ Jehudah: & dixit, Quinã eſtis? & dixe-
runt, Fratres Ahhaziah ſumus, & deſcendimꝰ ad viſitandũ in pace filios re-
gis et filios reginæ. Et dixit, Comprehendite illos vivos: et comprehen- 14
derunt illos vivos, et jugulaverunt illos ad ciſternã domꝰ congregationis
quadraginta et duos viros; et non relictꝰ eſt ullus ex eis. Et abiit inde et in- 15
venit Jehonadab filium Recab in occurſum ſuũ, et optavit ei pacẽ: et dixit
illi, Num eſt cor tuũ rectũ ſicut cor meũ cũ corde tuo? et dixit Jehonadab,
Eſt. Si eſt; da manũ tuam : et dedit manum ſuam ; et aſcendere fecit illum
ad ſe in currum. Et dixit, Veni mecum, et vide zelum meum quem ego 16
zelo ante Dñm: et impoſuerunt illum in currum ejus. Et venit in Somron, 17
et percuſſit omnes qui relicti fuerant de Ahhab in Somron quoad exter-
minavit illum juxta verbum Domini quod locutus fuerat cum Eliah. Et 18
congregavit Jehu omnem populum : et dixit illis , Ahhab coluit Baghla
parùm, Jehu colet eum multùm. Et nunc omnes prophetas Baghla, et 19
omnes famulos ejus, et omnes ſacerdotes ejus vocate mihi; nemo deficiat,
quia ſacrificium eſt magnum mihi ad Baghla : et omnis qui deficiet, non
ſuperſtes erit: et Jehu fecit callidè, ut perderet cultores Baghla. Et dixit 20
Jehu, Convocate congregationem ipſi Baghla: et convocaverunt. Et mi- 21
ſit Jehu in omnem Iſrael, et venerunt omnes famuli Baghla; non relictus
eſt homo qui non venerit: et introierunt in ædem Baghla, et repleta eſt ædes Baghla ex angulo in angulum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܐܬܩܛܠ ܠܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܕܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܩܛܠ ܥܠ ܡܪܝ ܘܩܛܠܬ ܐܢܐ ܠܗ ܘܡܢ ܟܠ ܐܠܝܢ ܡܢ ܩܛܠ ܠܗ
10 ܚܙܘ ܗܫܐ ܕܠܐ ܢܦܠ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝ ܥܠ ܒܝܬ ܐܚܐܒ ܡܕܡ ܕܡܪܝ ܥܒܕ ܒܝܕ ܐܝܠܝܐ ܠܡܥܒܕ ܗܟܢܐ ܠܟܠ ܕܡܠܠ ܡܪܝ
11 ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܐܝܠܝܐ ܘܐܦ ܐܝܠܝܐ ܩܛܠ ܟܠ ܕܫܐܪ ܠܒܝܬ ܐܚܐܒ ܒܝܙܪܥܐܠ ܘܟܠ ܪܒܪܒܢܘܗܝ ܘܡܪܝܥܘܗܝ ܘܟܗܢܘܗܝ ܕܠܐ
12 ܫܒܩ ܠܗ ܫܪܝܕ ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܘܐܬܐ ܠܫܡܪܘܢ ܘܗܘ ܒܐܘܪܚܐ ܒܬ ܟܢܫ ܪܥܝܢ ܐܚܐ ܕܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ
13 ܐܡܪ ܠܐܚܘܗܝ ܐܢܘܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܕܐܚܙܝܐ ܐܢܚܢ ܢܚܬ ܠܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܡܠܟܐ ܘܕܒܢܝ ܡܠܟܬܐ
14 ܐܡܪ ܫܕܘ ܚܝܐ ܢܚܘ ܘܫܕܘ ܚܝܐ ܢܚܘ ܘܫܕܘ ܒܒܝܬ ܓܘܒܐ ܕܪܥܝܢ ܐܬܪܥ ܬܪܬܝܢ ܓܒܪܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗܘܢ ܓܒܪ
15 ܐܬܐ ܠܩܒܠ ܝܗܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܕܐܬܐ ܠܩܒܠܗ ܘܒܪܟ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܠܐ ܐܝܬ ܠܒܟ ܥܡ ܠܒܒܟ ܕܫܠܡ ܐܢܐ ܥܡ ܠܒܒܟ
16 ܐܡܪ ܝܗܘܢܕܒ ܗܒ ܝܕܟ ܘܗܒ ܝܕܗ ܘܐܣܩ ܠܘܬܗ ܠܓܘ ܪܟܒܗ ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܝܗܘ ܘܐܬܐ ܠܝܙܪܥܐܠ ܘܫܡܥ ܝܙܒܠ
17 ܕܐܬܐ ܝܗܘ ܠܝܙܪܥܐܠ ܘܩܛܠ ܟܠ ܕܫܐܪ ܠܐܚܐܒ ܒܝܙܪܥܐܠ ܥܕ ܕܫܠܡ ܠܗ ܟܡܠܬ ܕܡܪܝ ܕܡܠܠ ܐܠܝܐ ܬܫܒܝܐ
18 ܘܟܢܫ ܝܗܘ ܟܠ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܚܐܒ ܦܠܚ ܠܒܥܠ ܙܥܘܪ ܝܗܘ ܦܠܚ ܠܗ ܗܫܐ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܒܥܠ ܟܠ ܦܠܚܘܗܝ
19 ܘܟܠ ܟܗܢܘܗܝ ܠܘܬ ܢܒܝ ܐܬ ܕܠܐ ܫܒܩ ܓܒܪ ܕܠܐ ܐܬ ܕܟܪ ܠܒܥܠ ܓܕܠ ܕܒܚܐ ܠܒܥܠ ܟܠ ܕܢܐܒܕ ܠܐ ܢܚܐ ܘܝܗܘ
20 ܥܒܕ ܠܗ ܐܝܠܝܐ ܠܡܐܒܕ ܠܒܥܠ ܘܩܕܫ ܐܝܠܝܐ ܩܕܫ ܠܒܥܠ ܘܩܪܝ ܝܗܘ ܒܟܠ ܬܚܘܡ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܬܘ ܟܠ ܦܠܚܝ ܒܥܠ
21 ܘܠܐ ܫܪ ܓܒܪ ܕܠܐ ܐܬ ܘܐܬܘ ܒܝܬ ܒܥܠ ܘܡܠܐ ܒܝܬ ܒܥܠ ܦܐ ܠܦܐ

9 Manè egressus est, & stans dixit universo populo, Vósne estis justi? Si ego rebellavi contra dominum meum, & occidi eum, hos omnes quis interfecit? 10 Discite nunc nihil sermonis Domini, quoad ea quæ locutus est de domo Ahabi, casurum in terram: & Dominum fecisse quod locutus fuerat per servum suum Eliam. 11 Prætereà occidit Jehu quotquot deprehensi sunt *pertinere* ad domum Ahabi in Jezraele, tam magnates ejus, quàm consanguineos ejus, & sacrificulos ejus, nullo relicto superstite. 12 Deinde surgens discessit, & ingressus est Samariam: & dum everteret aras quæ erant in via, 13 Invenit Jehu fratres Ehazjæ regis Juda: quibus dixit, Qui estis vos? Responderunt ei, Fratres Ehazjæ sumus, & descendimus salutatum filios regis, & filios reginæ. 14 Dixit, Capite eos vivos, jugulate eos, & projicite eos in puteum Beth-ecar: quadraginta duo viri erant, & neminem ex eis reliquit. 15 Inde profectus invenit Jonadabum Rechabi filiũ obviàm sibi venientem, benedixit ei, & ait illi, Estné sinceritas in corde tuo, qualis est cordis mei erga cor tuum? Respondit Jonadab, Est quidem, est. Ait illi, Præbe manum tuam: quo 16 manum præbente, jussit eum ad se in currum ascendere: Tum dixit ei; Veni mecum, & vide quomodo zelem pro Domino. Illo itaque in currum secum advecto, 17 Ingressus est Samariam, & peremit omnes qui remanserant è domo Ahabi in Samaria, donec penitùs deleret eos, juxta verbum Domini, quod 18 pronuntiaverat Elia. Deinde congregavit Jehu totum populum, & dixit eis; Ahab parum coluit Baalem, Jehu multùm culturus est 19 eum. Quarè omnes prophetas Baalis, omnes cultores ejus, omnésque sacrificulos ejus convocate mihi: nemo autem desit, quoniam sacrificium maximum mihi peragendum est Baali: quicunque defuerit, haud vivito. Jehu autem astu id faciebat, ut perderet cultores 20 Baalis. Dixit ergò Jehu, Convocate cœtum universum ad Baalem; & convocârunt. 21 Misit etiam Jehu ad omnem Israelem; & venerunt omnes cultores Baalis, nemine remanente qui non veniret: & ingressi sunt phanum Baalis, & repletum est phanum Baalis ab extremo ad extremum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فَلَمَّا كَانَ بِٱلْغَدَاةِ قَالَ لِكُلِّ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ مَعَهُ. ان فِيكُمْ أَنِّي أَنَا عَدَرْتُ بِسَيِّدِي وَقَتَلْتُهُ فَقَدْ
10 صَدَقْتُمْ. فَمَنْ قَتَلَ هٰؤُلَاءِ أَجْمَعِينَ * أَعْلَمُوا ٱلْآنَ أَنَّهُ لَا يَسْقُطُ مِنْ كَلَامِ ٱللهِ حَرْفًا. وَهٰذَا مِمَّا قَالَهُ
11 ٱللهُ فِي بَيْتِ أَخَابَ. وَقَدْ تَمَّمَ ٱللهُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ عَلَى يَدِ عَبْدِهِ إِيلِيَّا * وَأَهْلَكَ يَاهُو جَمِيعَ ٱلْبَاقِينَ
12 مِنْ بَيْتِ أَخَابَ فِي يَزْرَعَالَ. وَجَمَاعَةَ أَكَابِرِهِ وَأَقَارِبِهِ وَأَصْحَابِهِ. فَلَمْ يُبْقِ لَهُ سَرِيدٌ * ثُمَّ ٱنْطَلَقَ
13 مَاضِيًا نَحْوَ سُومِرُونَ. فَلَمَّا صَارَ مِنْ طَرِيقِهِ إِلَى بَيْتِ مَجْمَعِ ٱلرُّعَاةِ * فَلَقِيَ فِي طَرِيقِهِ هُنَاكَ إِخْوَةَ
أَحَزْيَاهُو مَلِكِ سِبْطِ يَهُوذَا. فَقَالَ لَهُمْ. مَنْ أَنْتُمْ. فَقَالُوا نَحْنُ إِخْوَةُ أَحَزْيَا ٱلْحَدَرْيَا نَلْتَمِسُ مَعْرِفَةَ
14 سَلَامَةِ بَنِي ٱلْمَلِكِ وَبَنِي ٱلْمَلِكَةِ * فَقَالَ. اقْبِضُوا عَلَيْهِمْ أَحْيَاءً * فَقَبَضَ عَلَيْهِمْ كَذَلِكَ. وَذَبَحُوهُمْ
عَلَى جُبِّ بَيْتِ ٱلرُّعَاةِ. وَهُمْ أَثْنَانِ وَأَرْبَعُونَ رَجُلًا لَمْ يُبْقِ مِنْهُمْ أَحَدٌ * وَمَضَى مِنْ ثَمَّ فَلَقِيَ
15 يَهُونَادَابَ بْنَ رَاخَابَ مُسْتَقْبِلَهُ. فَسَأَلَهُ عَنْ سَلَامَتِهِ وَقَالَ لَهُ. هَلْ قَلْبُكَ لِي مُسْتَقِيمًا حَسْبَ مَا قَلْبِي
لِقَلْبِكَ. فَقَالَ يَهُونَادَابُ. نَعَمْ وَزِيَادَةٌ. فَهَاتِ يَدَكَ. فَأَخَذَ بِيَدِهِ وَأَصْعَدَهُ مَعَهُ عَلَى مَرْكَبِهِ * وَقَالَ
16 لَهُ. تَعَالَ مَعِي وَٱنْظُرْ غَيْرَتِي ٱلَّتِي عِنْدِي لِلهِ. وَأَرْكَبَهُ فِي مَرْكَبِهِ * وَوَافَاسُومِرُونَ. فَأَهْلَكَ جَمِيعَ
17 مَنْ بَقِيَ لِأَخَابَ بِهَا. حَتَّى أَبَادَ صُلْبَهُمْ كَكَلَامِ ٱللهِ ٱلَّذِي كَلَّمَ بِهِ إِيلِيَّا * ثُمَّ جَمَعَ يَاهُو جَمِيعَ
18 ٱلشَّعْبِ وَقَالَ لَهُمْ. إِنْ كَانَ أَخَابُ عَبَدَ ٱلطَّاعُوتَ قَلِيلًا. فَإِنَّ يَاهُو يَعْبُدُهُ كَثِيرًا * وَٱلْآنَ فَٱدْعُوا
19 إِلَيَّ جَمِيعَ أَنْبِيَاءِ ٱلْبَاعِلِ وَعَابِدِيهِ. وَجَمِيعَ كَهَنَتِهِ * وَلَا يَتَخَلَّفْ مِنْهُمْ أَحَدٌ. فَإِنَّ عِنْدِي أَنْ
أَذْبَحَ لِلْبَاعِلِ ذَبِيحَةً كَثِيرَةً. وَكُلُّ مَنْ تَخَلَّفَ لَا يَسْتَبْقِي حَيًّا * وَيَاهُو صَنَعَ بِمَكْرٍ. كَيْمَا يُفْنِيَ
20 عَبَدَةَ ٱلطَّاعُوتِ * ثُمَّ قَالَ يَاهُو. أَرْسِمُوا سِمَةً لِلْبَاعِلِ. فَرَسَمُوا * وَبَعَثَ يَاهُو فِي كُلِّ إِسْرَائِيلَ. فَوَافَى
21 جَمِيعُ عُبَّادِ ٱلْبَاعِلِ. وَلَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ أَحَدٌ لَمْ يُوَافِ. وَدَخَلُوا بَيْتَ ٱلْبَاعِلِ وَٱمْتَلَأَ مِنْهُمْ مِنَ
ٱلطَّرَفِ إِلَى ٱلطَّرَفِ.

9 *Sequenti die dixit universæ turbæ quæ secum erat, Si dicatis dolum me struxisse contra dominum meum, & eum occidisse, verum sanè dicitis; at quis interfecit hos omnes? 10 Scitote nunc ne literam quidem elabi è sermonibus Dei, & id esse partem eorum quæ Deus dixit de domo Achabi, & perfecisse jam Deum quæ locutus fuerat per servum suum Eliam. Sic extinxit 11 Jehu quotquot reliqui fuerant de domo Achabi in Jezraele, & omnes magnates ejus, parentes, & amicos ejus, ut nullus relictus sit illi superstes. 12 Tum profectus abiit Samariam versus: cúmque in itinere suo processisset usq; ad domum cœtûs pastorum, 13 Invenit illic in via sua fratres Ahazjahu regis tribûs Juda, dixitque ad eos, Qui estis? Responderunt, Ahazjæ fratres sumus, & descendimus ad inquirendum & addiscendum incolumitatem filiorum regis & filiorum reginæ. 14 Dixit, Prehendite eos vivos: & hoc modo comprehensi, jugulati fuerunt secus puteum domûs pastorum. Erant autem quadraginta duo viri, nec ullus eorum reliquus fuit. 15 Inde profectus invenit Jehonadabum Rechabi filium sibi occurrentem, cui de sua valetudine interrogato dixit, Estné animus tuus erga me rectus, quemadmodum est animus meus erga animum tuum? Respondit Jehonadab, Imò verò, & majorem in modum. Cedo inquit manum tuam: & ubi cepisset manum ejus, advexit eum 16 secũ in currum suum; Et ait illi, Veni mecum, & vide zelũ meum quo sum affectus erga Dominum. Cùm itaq; imposuisset eum in curru suo, 17 Et Samariam pervenisset, extinxit omnes qui reliqui in ea fuerant Achabo, ita ut extirpâsset eos, juxta sermonem Domini, quem locutus fuerat ad 18 Eliã. Tum congregans Jehu totũ populũ, dixit ad eos, Si angustiũ Achabus cultũ exhibuit idolo, Jehu quidè amplũ exhibebit: 19 Quare convocate ad me omnes prophetas Baalis & cultores ejº, omnesq; sacrificulos ejº, & nequis ex eis desideretur, quia multas victimas Baali mactare contendo: quisquis desideratur, non servabitur vivus. Jehu autem fraudulenter hoc fecit, ut exterminaret cultores idoli. 20 Tum dixit Jehu, Indicite cœtum pro Baale: quo indicto, 21 Misit Jehu per totum Israelẽ, & adduxit omnes cultores Baalis, nec remansit ex eis quisquam qui non venerit. Iis Baalis ædem tantâ frequentiâ ingressis, ut plena esset ab ora ad oram,

מלכים ב: י

servientib⁹ omnib⁹ vestimentum Profer : vestiario super qui ei Dixitque

21 וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל הַמַּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכָל עַבְדֵי
Jehonadab &, Jehu est ingressus Et .vestem eis protulit &: Bahal

23 הַבַּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ: וַיָּבֹא יֵהוּא וְיהוֹנָדָב
,Scrutamini : Bahal servientibus dixitque ,Bahal domum Rechab filius

בֶּן־רֵכָב בֵּית הַבָּעַל וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ
servientes nisi ,DOMINI servis de vobiscum hic sit fortè ne videte &

וּרְאוּ פֶּן־יֵשׁ פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־עַבְדֵי
: ascensiones & ,sacrificia faciendum ad sunt ingressi Et .soli Bahal

24 הַבָּעַל לְבַדָּם: וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת
qui Vir : sit &, viros octoginta foris sibi posuit Jehu &

וַיֵּהוּא שָׂם לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר
ej⁹ anima ,vestras manus super adducens ego quos hominibus de evaserit

יְמַלֵּט מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ
ascensionem facere ipsum complere secundum ,fuit Et .illius anima pro

תַּחַת נַפְשׁוֹ: וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה
vir ,eos percutite ,Ingredimini : triarii & ,cursoribus Jehu dixit &

25 וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ
, cursores projecerunt & ; gladii os ad eos percusserunt & : egrediatur ne

אַל־יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים
.Bahal domus civitatem ad usque iverunt & : triarii &

וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ עַד־עִיר בֵּית־הַבָּעַל:
.eam combusserunt & ,Bahal domus statuas eduxerunt Et

26 וַיֹּצִאוּ אֶת־מַצְּבוֹת בֵּית־הַבָּעַל וַיִּשְׂרְפוּהוּ:
,Bahal domum diruerunt & ,Bahal statuam diruerunt Et

27 וַיִּתְּצוּ אֶת מַצֶּבֶת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית הַבָּעַל
Bahal Jehu delevit Et .hodie usque latrinas in eā posuerunt &

28 וַיְשִׁמֻהוּ לְמֹחֳרָאוֹת עַד־הַיּוֹם: וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל
qui ,Nebat filii Jarobham peccatis Veruntamen .Israel de

29 מִיִּשְׂרָאֵל: רַק חַטֹּאֵי יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר
vitulis ,ea post à Jehu declinavit non ,Israel fecit peccare

הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם עָנְלֵי
ad DOMINUS dixit Et .Dan in qui & ,Bethel qui aureis

30 הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וַאֲשֶׁר בְּדָן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
,meis oculis in rectum faciendum ad benefecisti quòd eo Pro : Jehu

יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר־הֵטַבְתָּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי
quartarum filii ,Achab domui fecisti ,meo corde in quæ omnia juxta

כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בָּנַי רְבֵעִים
cunctum ad custodivit non Jehu Et .Israel solium super tibi sedebunt

31 יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל: וַיֵּהוּא לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת
declinavit non : suo corde toto in Israel Dei DOMINI lege in

בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לִבּוֹ לֹא סָר
diebus In .Israel fecit peccare qui ,Jarobham peccatis desuper

מֵעַל חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: בַּיָּמִים
32 Chazael eos percussit & : Israel in excidere DOMINUS cœpit illis

הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל
Solis ortum Jarden A .Israel termino omni in

בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל: מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֵת
33 ; Menassiten & ,Reubeniten & ,Ghaditen ,Ghilhad terram omnem

כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרְאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי
.Basan & ,Ghilhad & ,Arnon torrentem super quæ ,Haroher ab

מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־נַחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן:
,ejus fortitudo omnis & ,fecit quæ omnia & ,Jehu verborū reliduū Et

34 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ
? Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa nónne

הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
: Someron in eum sepelierunt & ,suis patribus cum Jehu Jacuitque

35 וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן
regnavit quibus dies Et .eo pro ejus filius Jehoachaz regnavit &

36 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ
.Someron in anni octo & viginti ,Israel super Jehu

יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן:

Versio VULG. LAT.

21 Dixitq; his qui erant sup vestes; Proferte vestimenta uni-
versis servis Baal. Et protu-
lerunt eis vestes. Ingressúsque
23 Jehu, & Jonadab filius Re-
chab, templum Baal, ait culto-
ribus Baal; Perquirite, & vi-
dete, ne quis fortè vobiscú sit
de servis Dñi, sed ut sint servi
24 Baal soli. Ingressi sunt igitur
ut facerent victimas & holo-
causta: Jehu autē præparave-
rat sibi foris octoginta viros,
& dixerat eis; Quicunque
fugerit de hominibus his, quos
ego adduxero in manᵘ vestras,
anima ejᵘ erit pro anima illiᵘ.
25 Factū est autē, cùm completū
esset holocaustū, præcepit Je-
hu militibus & ducibus suis;
Ingredimini, & percutite eos,
nullus evadat. Percusserúntq;
eos in ore gladii, & projece-
26 runt milites & duces: & ie-
27 runt in civitatē templi Baal,
Et protulerunt statuam de fa-
no Baal, & combusserunt, Et
comminuerunt eam. Destru-
xerunt quoq; ædē Baal, & fe-
cerunt pro ea latrinas usque in
28 diem hanc. Delevit itaq; Jehu
29 Baal de Israel: Veruntamen à
peccatis Jeroboā filii Nabat,
qui peccare fecit Israel, non
recessit, nec dereliquit vitulos
aureos, qui erant in Bethel, &
30 in Dan. Dixit autē Dominus
31 ad Jehu; Quia studiosè egisti
quod rectum erat, & placebat
in oculis meis, & omnia quæ
erant in corde meo fecisti cō-
32 tra domum Achab: filii tui
usq; ad quartā generationem
sedebunt sup thronum Israel.
33 Porrò Jehu non custodivit ut
ambularet in lege Domini Dei
Israel in toto corde suo: non
enim recessit à peccatis Jero-
34 boam, qui peccare fecerat Is-
rael. In diebus illis cœpit Do-
minᵘ tædere sup Israel: per-
cussítq; eos Hazael in univer-
35 sis finibus Israel, A Jordane
contra Orientalem plagam,
omnem terrā Galaad, & Gad,
& Ruben, & Manasse, ab A-
roer, quæ est sup torrentem
36 Arnon, & Galaad, & Basan.
Reliqua autē verborum Jehu,
& universa quæ fecit, & for-
titudo ejus, nónne hæc scripta
sunt in libro Verborū dierū
regū Israel? Et dormivit Jehu
cū patribus suis, sepelierúntq;
eū in Samaria: & regnavit Jo-
achaz filius ejus pro eo. Dies
autem, quos regnavit Jehu su-
per Israel, viginti & octo anni
sunt, in Samaria.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ(τ)εἶπεν τῷ ὃς ἦν ἐπὶ τῆς οἴκου μασθάθ, Ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ σολεύς. Καὶ εἰσῆλθεν (υ) Ἰὲ καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τοῦ (φ) Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ, Ἐρευνήσατε (χ) ἔστιν ὧδε μεθ' ὑμῶν τῶν θεραπόντων τοῦ Κυρίου ὑμῶν, εἰ μὴ ὑπάρχουσιν ὧδε μεθ' ὑμῶν οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ μόνοι. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ ποιῆσαι τὰ θύματα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ (ψ) Ἰὲ ἔταξεν ἑαυτῷ (ω) ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν, Ἀνὴρ (α) ὃς ἐὰν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ (β) ἀνάγω δὰ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκάυτωσιν, καὶ εἶπεν (γ) Ἰὲ τοῖς παρατέλουσι καὶ τοῖς τειτάρσις, Εἰσπορεύεσθε παπάξατε (δ) αὐτοὺ, μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν ἀνήρ. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔῤῥιψαν οἱ δορυφόροι καὶ οἱ τειτάρσις, καὶ ἐπορεύθησαν ἕως πόλεως οἴκου (ε) τοῦ Βάαλ. Καὶ ἐξήνεγκαν (ζ) τὴν στήλην τοῦ Βάαλ, καὶ κατέκαυσαν τὰς στήλας τοῦ (η) Βάαλ, καὶ ἔταξεν αὐτὸ εἰς (θ) λυτρῶνα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐφάνισεν (ι) Ἰὲ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ. Πλὴν (κ) ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη (λ) Ἰὲ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ (μ) ὃν Βαιθὴλ, καὶ ὃν Δάν. Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς (ν) Ἰὲ, Ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθωας ποιῆσαι τὰ εὐθῆ ἐν ὀφθαλμοῖς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ. Καὶ (ξ) Ἰὲ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη (ο) ἀπάνωθεν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν δὲ ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συκόπτειν (π) ἐν τῷ Ἰσραὴλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ, Ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαάδ (ρ) τὴν Γαδδὶ, καὶ τὸν Ῥουβὴν, καὶ τὴν Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροὴρ, ἣ ἐστιν ὁπὶ τὰ χείλους (σ) χειμάῤῥου Ἀρνὼν, καὶ τὴν Γαλαὰδ καὶ τὴν Βασάν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (τ) Ἰὲ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ τὰς συντελείας τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (φ) Ἰὲ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν (χ) Ἰὲ ὅτι Ἰσραὴλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

Et dixit ei, qui super domum (m) Mesthaal, Profer indumentum omnibus servis Baal. Et protulit eis præpositus stolarum. Et intravit Ihu, & Jonadab filius Rhechab in domum Baal: & dixit servis Baal; Scrutamini, & videte si est vobiscum de servis (n) Domini: quoniam tantùm servi Baal soli. Et (o) intravit ad faciendum sacrificia et holocausta. Et Ihu posuit sibi foris octoginta viros, & dixit; Vir, quicunque salvus evaserit de viris, quos ego adduco in manum vestram; anima ipsius pro anima ejus. Et factum est, ut (p) consummavit faciens holocaustosim, & dixit Ihu cursoribus, & tristatis; Intrantes percutite eos: non exeat ex eis vir. Et percusserunt eos in ore gladii, & projecerunt cursores, & tristatæ; & iverunt (q) usque ad civitatem domûs Baal: Et extulerunt statuam Baal, & incenderunt eam. Et diruerunt titulos(r) Baal: & posuerunt eum in latrinam usque in diem hanc. Et delevit Ihu Baal de Israel. Veruntamen de peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, non recessit Ihu à post ea. (s) Vitulæ aureæ in Bæthel, & in Dan. Et dixit Dominus ad Ihu; Pro iis, quæcunque bene fecisti, faciendo rectum in oculis meis (t) juxta omnia, quæcunque in corde meo, fecisti domui Achaab; filii quarti sedebunt tibi super thronum Israel. Et Ihu nō observavit ire in lege Domini Dei Israel in toto corde suo: non recessit desuper peccatis Hieroboam, qui peccare fecit Israel. In diebus illis cepit Deus excidere in Israel. Et percussit eos Azael in omni termino Israel, A Jordane ad Ortum Solis omnem terram Galaad ipsius Gaddi, & Ruben, & Manasse, ab Aroer, quæ est super labium torrentis Arnon, & Galaad, & Basan. Et reliqua verborum Ihu, & omnia, quæcunque fecit, & omnis potentatus ejus, & conjurationes quas conjuravit, nónne hæc scripta super libro Verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Ihu cum patribus suis: & sepelierunt eum in Samaria. Et regnavit Joachaz filius ejus pro eo. Et dies, quibus regnavit Ihu super Israel, viginti octo anni in Samaria.

MS. A. (τ) εἶπεν Ἰηὲ τοῖς ὃς ἦν μισθάθ, Ἐξεκάγαϯ* ἐνδύμαα(υ) Ἰηὲ (φ) Βάαλ, *Ἐρευνήσατ(χ) ἔστιν ὧδε μεθ' ὑμῶν τῶν θεραπόντων(ψ) Ἰηὲ (ω) ἔξω* ὀκτὼ ἀνδρας, (α) ὃς ἂν (β) ἀνάγω* [σωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω] ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, (γ) Ἰηὲ (δ) αὐτὸς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν (ε) τῶ* βασιλέως. Καὶ ἐξήνεγκαν(ζ)* σολὴν οἴκου τῶ (η) Βάαλ, καὶ κατέκαυσαν τὸν οἶκον* Βάαλ· καὶ ἔταξαν (θ) λυτρῶνας (ι) Ἰηὲ (κ) τῶν ἁμαρτιῶν (λ) Ἰοὺ ὅσα ἐποίησεν (μ) αἱ ἐν (ν) Ἰοὺ, (ξ) Ἰοὺ (ο) ἐπάνωθεν (π) ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ. καὶ ἐπάταξεν (ρ) τῶ Γαδδὶ, (σ) τῶ χειμάῤῥου (τ) Ἰοὺ (υ) οὐχ ἑῶ ταῦτα (φ) Ἰοὺ (χ) Ἰοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲמַר לְרַמְּנָא עַל קְמַטְרֵיָא אַפֵּיק לְבוּשָׁא לְכֹל פָּלְחֵי בַּעְלָא וְאַפֵּיק לְהוֹן לְבוּשָׁא: וַאֲתָא 21
יֵהוּא וְיהוֹנָדָב בַּר רֵכָב לְבֵית בַּעְלָא וַאֲמַר לְפָלְחֵי בַּעְלָא בְּלוּשׁוּ וְחָזוּ דִלְמָא אִית כָּא 23
עִמְכוֹן מֵעַבְדַיָא דַיְיָ אֱלָהָן פָּלְחֵי בַּעְלָא בִּלְחוֹדֵהוֹן: וַאֲתוֹ לְמֶעְבַּד נִכְסַת קוּדְשִׁין וַעֲלָוָן 24
וְיֵהוּא סַנִּי לֵיהּ בְּבָרָא חַמְנִין גַּבְרָא וַאֲמַר גַּבְרָא דְיִשְׁתֵּיזִב מִן גַּבְרָא דַאֲנָא מָסֵיק עַל יְדֵיכוֹן
נַפְשֵׁיהּ חֶלֶף נַפְשֵׁיהּ: וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי לְמֶעְבַּד עֲלָתָא וַאֲמַר יֵהוּא לְרָהֲטַיָא וְלִנְבָּרַיָא עוּלוּ 25
מְחוֹנוּן אֱנָשׁ לָא יִפּוֹק וּמְחוֹנוּן לְפִתְגָם דְּחָרֶב וּרְמוֹ רָהֲטַיָא וְנִבָּרַיָא קְטִילִין וְאוֹלוּ עַד קִרְיַת
בֵּית בַּעְלָא: וְאַפִּיקוּ יַת קָמַט בֵּית בַּעְלָא וְאוֹקִידוּהָ: וְתַרְעוּ יַת קָמַט בַּעְלָא וְתַרְעוּ יַת 26 27
בֵּית בַּעְלָא וְשֵׁוִיוּהָ לְמֵחֳרָאוֹת עַד יוֹמָא דֵין: וְשֵׁצִי יֵהוּא יַת בַּעְלָא מִישְׂרָאֵל: 28
לְחוֹד בְּחוֹבֵי יָרְבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יַת יִשְׂרָאֵל לָא סְטָא יֵהוּא מִבָּתְרֵיהוֹן אִשְׁתַּעְבַּד לְעָנְלֵי 29
דְּהַבָּא דִי בְּבֵיתְאֵל וְדִי בְדָן: וַאֲמַר יְיָ לְיֵהוּא חֲלַף דְּאִתְקְנֵיתָא לְמֶעְבַּד דְּכַשֵׁר קֳדָמַי כְּכֹל 30
דִּבְרְעוּתִי עֲבַדְתָּא לְבֵית אַחְאָב בְּנִין רְבִיעָיִן יְתִבוּן לָךְ עַל כּוּרְסִי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל: וְיֵהוּא 31
לָא נָטַר לְמֶהֱךְ בְּאוֹרַיְתָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּכָל לִבֵּהּ לָא סְטָא מֵעַל חוֹבֵי יָרְבְעָם דְּחַיֵּב
יַת יִשְׂרָאֵל: בְּיוֹמַיָא הָאִנּוּן שָׁרֵי רְוִינָא דַיְיָ לְמִתְקַף בְּיִשְׂרָאֵל וּמְחָנֵן חֲזָאֵל בְּכָל תְּחוּם 32
אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל: מִן יַרְדְּנָא מְדָנַח שִׁמְשָׁא יַת כָּל אַרְעָא גִּלְעָד שִׁבְטָא נָד וְשִׁבְטָא רְאוּבֵן 33
וְשִׁבְטָא דְמַנַּשֶׁה מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וְאַרְעָא גִּלְעָד וּמַתְנַן: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יֵהוּא 34
וְכָל דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּמִלְיָא דְיוֹמַיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וּשְׁכַב 35
יֵהוּא עִם אֲבָהָתוֹהִי וְקָבְרוּ יָתֵיהּ בְּשֹׁמְרוֹן וּמְלַךְ יְהוֹאָחָז בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: וְיוֹמַיָא דְּמַלַךְ 36
יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל עַסְרִין וְתַמְנֵי שְׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit ei qui præpositus erat super thecas, Profer vestes omnibus fa- 22
mulis Baghla: & protulit illis vestes. Et venit Jehu & Jehonadab filius 23
Recab in ædem Baghla, & dixit famulis Baghla, Scrutamini & videte, ne
fortè sit hìc vobiscum de servis Dñi, nisi famuli Baghla soli. Et intrave- 24
runt ut facerent sacrificium sanctitatum, & holocausta: & Jehu constituerat
sibi foris octoginta viros, & dixerat, Vir qui liberabitur de viris quos sub-
ducam manibus vestris; anima ejus [erit] pro anima illius. Et fuit cùm 25
finisset facere holocaustum, dixit Jehu cursoribus & fortibus, Intrate,
percutite illos, homo non exeat: & percusserunt illos acie gladii, et proje-
cerunt cursores et robusti occisos, et ambulaverunt usque ad urbem ædis
Baghla. Et produxerunt statuam ædis Baghla, et combusserunt illam. Et 26
destruxerunt statuā Baghla, et diruerunt ædem Baghla, et posuerunt illam 27
pro latrinis hominū usq; ad diem hanc. Et delevit Jehu Baghla ex Israel. 28
Veruntamen à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel, non 29
declinavit Jehu; [sed] servivit vitulis auri, qui erant in Bethel et in Dan.
Et dixit Dñs ad Jehu, Eò quòd direxisti facere quod rectum erat ante me, 30
juxta omnia quæ [erant] in voluntate meâ fecisti domui Ahhab, filii quarti
sedebunt tibi sup solium regni Israel. Et Jehu non custodivit ut ambularet 31
in lege Dñi Dei Israel in toto corde suo: non declinavit ab omnibus
peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Israel. In dieb⁹ illis cœpit indigna- 32
tio Dñi invalescere in Israel: & percussit illos Hhazael in omni termino
terræ Israel. A Jardena ad ortum Solis omnem terram Gilghad, terram 33
tribus Gad, et tribus Reuben, et tribus Menasseh à Gharogher quæ est sup
ripam fluvii Arnon, et terram Gilghad et Mathnan. Et reliquum verborum 34
Jehu, et omnia quæ fecit, et fortitudo ejus; nónne illa scripta sunt in libro
verborum dierum regum Israel? Et cubuit Jehu cum patribus suis, et se- 35
pelierunt illum in Somron, et regnavit Jehoahhaz filius ejus pro eo. Et 36
dies, quib⁹ regnavit Jehu sup Israel, fuerunt viginti octo anni in Somron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܐܡܪ ܠܡܪܒ ܒܝܬ ܓܢܙܐ ܐܝܬܝ ܠܒܫ ܠܟܠ ܥܒܕܝ ܒܥܠ ܘܐܦܩ ܠܗܘܢ ܠܒܫ ܘܐܬܐ ܘܐܦܩ ܠܗ ܠܒܫ
23 * ܘܐܬܐ ܝܗܘ ܘܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܠܒܝܬ ܒܥܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܪܘ ܘܚܦܫܘ ܘܪܐܘ ܕܠܝܬ ܦܐ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܝ ܝܗ
ܐܠܐ ܥܒܕܝ ܒܥܠ ܒܠܚܘܕܗ ܘܟܕ ܥܠ ܠܡܥܒܕ ܒܟܠ ܕܒܚܐ ܘܟܠ ܥܠܬܐ ܗܘܐ ܝܗܘ ܣܝܡ ܠܗ ܬܡܢܝܢ ܓܒܪܐ ܒܐܝܕܝ
24 ܘܐܡܪ ܓܒܪ ܕܢܦܠܛ ܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܢܐ ܡܫܠܡ ܒܐܝܕܝܟ ܢܦܫ ܢܦܫ ܬܚܘܬ ܢܦܫ ܘܟܕ ܗܘ ܡܩܪܒ ܠܡܥܒܕ
25 ܒܕܒܚܐ ܘܒܥܠܬܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܠܪܨܝܢ ܘܠܪܫܝܢ ܥܠ ܥܠ ܘܩܛܠܘ ܠܟܠ ܚܕ ܠܐ ܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡ ܚܪܒܐ ܘܟܕ
ܫܠܡ ܡܢ ܥܒܕ ܒܕܒܚܐ ܘܒܥܠܬܐ ܐܡܪ ܝܗܘ ܠܪܨܝܢ ܘܠܪܫܝܢ ܥܠ ܘܥܒܪ ܠܐ ܢܦܩ ܡܢ ܗܢ ܓܒܪܐ ܕܐܢܐ ܡܫܠܡ
ܠܟ ܒܐܝܕܝ ܢܦܫ ܢܦܫ ܬܚܘܬ ܢܦܫ ܘܥܠ ܘܪܕܦ ܘܩܛܠ ܒܚܪܒܐ ܘܪܨܝܢ ܘܪܫܝܢ ܘܫܕܘ ܘܐܙܠܘ ܥܕ ܥܝܪܬܐ
26 ܕܒܝܬ ܒܥܠ ܘܢܦܩܘ ܐܢܘܢ ܘܫܪܦܘ ܠܗ ܘܢܦܩܘ ܠܡܨܒܬ ܒܝܬ ܒܥܠ ܘܫܪܦܘ ܐܢܘܢ ܘܫܕܘ ܠܡܨܒܬ ܒܝܬ
27 ܒܥܠ ܘܚܪܒܘ ܐܢܘܢ ܘܥܒܕܘ ܒܝܬ ܒܥܠ ܠܒܝܬ ܡܟܢ ܥܕ ܗܢ ܝܘܡܐ ܗܢ ܘܫܠܡ ܝܗܘ ܡܢ ܒܥܠ ܘܟܠ ܥܒܕܘ
28 * ܕܝܠܗ ܕܥܒܕ ܒܥܠ ܒܝܫܪܝܠ ܠܐ ܫܠܡ ܝܗܘ ܡܢ ܚܛܗܬ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܗܘ ܐܚܛܐ ܠܗ ܒܝܫܪܝܠ ܘܠܐ ܫܒܩ
29 ܝܗܘ ܠܒܝܬ ܐܚܐܒ ܐܠܐ ܠܥܓܠ ܕܗܒ ܕܒܝܬ ܐܝܠ ܘܕܒܪ ܐܫܪ ܒܕܢ ܘܐܡܪ ܝܗ ܠܝܗܘ ܡܛܠ ܕܛܒ ܥܒܕܬ
30 ܠܡܥܒܕ ܟܫܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠ ܕܒܠܒܒܝ ܥܒܕܬ ܠܒܝܬ ܐܚܐܒ ܒܢܝ ܪܒܥܝܢ ܢܬܒܢ ܠܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܝܫܪܝܠ
31 ܘܠܐ ܢܛܪ ܝܗܘ ܠܗܠܟ ܒܢܡܘܣ ܝܗܘܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܒܟܠ ܠܒܗ ܘܒܟܠ ܢܦܫܗ ܠܐ ܣܪ ܡܢ ܚܛܗܬ ܝܪܒܥܡ
32 ܕܗܘ ܐܚܛܐ ܠܗ ܒܝܫܪܝܠ ܠܐ ܫܒܩ ܒܝܬ ܐܚܐܒ ܘܒܝܡܝܢ ܗܢ ܫܪܝ ܝܗܘ ܒܡܩܛܥ ܒܝܫܪܝܠ ܘܡܟܗܡ ܚܙܐܝܠ
33 ܒܟܠ ܬܚܘܡ ܝܫܪܝܠ ܡܢ ܝܪܕܢ ܡܙܪܚ ܫܡܫ ܟܠ ܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܓܕ ܘܪܘܒܝܠ ܘܡܢܫܐ ܘܡܥܪܥܪ ܕܥܠ ܢܚܠ
ܐܪܢܘܢ ܘܓܠܥܕ ܘܒܫܢ ܘܫܠܡ ܝܬܪ ܕܒܪ ܝܗܘ ܥܠ ܥܒܕ ܒܝܫܪܝܠ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪܝ ܝܡܝ ܡܠܟܝ
34 ܝܫܪܝܠ ܘܟܠ ܕܒܪ ܓܒܘܪܬܗ ܘܟܠ ܚܝܠܗ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪܝ ܝܡܝ ܡܠܟܝ ܝܫܪܝܠ ܘܫܟܒ ܝܗܘ ܥܡ
35 ܐܒܗܝܗ ܘܩܒܪ ܐܢܘܢ ܒܫܡܪܘܢ ܘܡܠܟ ܝܘܐܚܙ ܒܪܗ ܬܚܘܗܝ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܗܘ ܡܠܟ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܐܪܒܥ
36 ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܒܫܡܪܘܢ ܡܠܟ ܝܗܘ ܫܬ ܫܢܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘ ܝܘܡܝ ܕܡܠܟ ܝܗܘ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܒܫܡܪܘܢ

22 Tum dixit ad præfectum thesauri *vestium*, Profer vestes omnibus cultoribus Baalis; & protulit eis vestes. 23 Et ingressus Jehu cum Jonadabo Rechabi filio phanum Baalis, dixit cultoribus Baalis; Inquirite, & videte num adsit vobiscum hic *quisquam* è cultoribus Domini, qui non sint cultores Baalis. 24 His itaque ad sacrificia & holocausta peragenda ingressis, collocavit Jehu foris trecentos octoginta viros, quibus dixit; Anima viri illius *à quo* evaserit quispiam ex his hominibus quos vobis committo, erit pro anima ejus. 25 Cùm verò absolvissent sacrificium holocaustorum, dixit Jehu cursoribus & heroibus, Ingredimini, trucidate eos, nequis exeat: & trucidârunt eos acie gladii, & projecerunt eos cursores & heroes. Tum euntes usque ad civitatem phani Baalis, 26 Eduxerunt statuam phani Baalis, & combusserunt eam igni. 27 Eversâ statuâ Baalis, everterunt etiam phanum ipsum Baalis, & fecerunt illud latrinam ad hodiernam usque diem. 28 Sic delevit Jehu Baalem ex Israele. 29 Verùm à sequendis peccatis Jerobaami filii Nabati, quibus peccare fecerat Israelem, non recessit Jehu, *nempe* à vitulis aureis qui erant in Beth-il & in Dan. 30 Dixit ergò Dominus ad Jehu, Quia fecisti quod gratum mihi erat; & quicquid cordi mihi erat, fecisti domui Ahabi; filii quartani sedebunt tibi super solium Israelis. 31 Non observavit inquam, Jehu ut ambularet in lege Domini Dei Israelis ex toto corde suo, nec recessit à peccatis Jerobaami qui peccare fecit Israelem. 32 Iis diebus cœpit Dominus Israelem vexare: nam percussit eos Hezael in toto termino Israelis: 33 A Jordane in plaga Orientali, totâque regione Gelaad, Gad, Rubil, & Manasse: ab Adoir quæ est secus torrentem Arnon, & Gelaad, & Mathnin. 34 Reliquæ res gestæ Jehu, quicquid fecit, & omnia præclara facta ipsius; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. 35 Demum occubuit Jehu cum patribus suis, & sepelierunt eum in Samaria: & regnavit Jehuahaz filius ejus post ipsum. 36 Porrò dies quibus regnavit Jehu super Israelem in Samaria, fuerunt viginti octo anni.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *وَقَالَ لِصَاحِبِ ٱلْكِسْوَةِ اَخْرِجْ خِلَعًا مِنَ ٱلْبَيَاتِ لِجَمِيعِ عَبَدَةِ ٱلْبَاعِلِ. فَأَخْرَجَ لَهُمْ ذٰلِكَ * وَجَاءَ
23 يَاهُو وَيُونَادَابُ بْنُ رَاحَابَ اِلَى بَيْتِ ٱلْبَاعِلِ وَقَالَ لَهُمْ. فَتِّشُوا وَٱنْظُرُوا اَلَّا يَكُونَ مَعَكُمْ مِنْ عَابِدِي
ٱللّٰهِ اَحَدٌ. اِلَّا عَابِدِي ٱلْبَاعِلِ فَقَطْ * ثُمَّ تَقَدَّمُوا لِيَصْنَعُوا ذَبَائِحَ قُدْسًا وَحَرَائِقَ وَيَاهُو قَدْ رَتَّبَ
24 بَرًّا ثَمَانِينَ رَجُلًا وَقَالَ لَهُمْ. اِنْ سَلِمَ رَجُلٌ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ اُنْفِذُهُمْ عَلَى يَدِ مُكْمِنِ. فَنَفْسُ اَحَدِكُمْ
بَدَلَ نَفْسِهِ * فَلَمَّا فَرَغَ مِنَ ٱلتَّقْرِيبِ قَالَ يَاهُو لِلرَّجَّالَةِ وَٱلْقُوَّادِ * تَعَالَوْا اَهْلِكُوهُمْ. وَاَحْذَرُوا اَنْ
25 يَخْلُصَ مِنْهُمْ اَحَدًا مِنْ حَدِّ ٱلسَّيْفِ. وَرَمَوْهُمُ ٱلرَّجَّالَةُ وَٱلْقُوَّادُ قَتْلًا. وَمَضَوْا اِلَى قَرْيَةِ بَيْتِ ٱلْبَاعِلِ
26 * اَخْرَجُوا مَنَاصِبَ ٱلْبَاعِلِ وَاَحْرَقُوهَا * وَهَدَمُوا مَنَاصِبَ ٱلْبَاعِلِ وَبَيْتَهُ. وَجَعَلُوهَا مَوَاطِئَ اِلَى ٱلْيَوْمِ
27 28 * فَأَبَادَ يَاهُو ٱلْبَاعِلَ مِنْ عَالِ اِسْرَائِيلَ * سِوَى اٰثَامِ يُورُبْعَامَ بْنِ نَاطَ ٱلَّذِي اٰثَمَ بِهَا عَالَ اِسْرَائِيلَ.
29 لَمْ يَزُلْ يَاهُو عَنِ ٱتِّبَاعِهَا. وَهُمَا ٱلْعِجْلَانِ ٱلذَّهَبُ ٱلَّذِي اَحَدُهُمَا فِي بَيْتِ اِيلَ وَٱلْآخَرُ فِي دَانِيلَسَ
30 * وَاَوْحَى ٱللّٰهُ اِلَى يَاهُو. اِنَّ جَرَاكَ اِذْ اَحْدَثَ فِي اَعْمَالِ ٱلْاِسْتِقَامَةِ اَمَامِي. وَفَعَلْتَ فِي قَوْمِ اَخَابَ حَسَبَ
اِرَادَتِي. اَنْ اَجْعَلَ مِنْ بَنِيكَ اَرْبَعًا عَلَى كُرْسِيِّ مَمْلَكَةِ عَالِ اِسْرَائِيلَ * وَلَمْ يُحَافِظْ مَعَ ذٰلِكَ يَاهُو
31 عَلَى ٱلسُّلُوكِ فِي نَوَامِيسِ ٱللّٰهِ اِلٰهِ اِسْرَائِيلَ بِكُلِّ قَلْبِهِ. وَلَمْ يَزُلْ عَنْ اٰثَامِ يُورُبْعَامَ بْنِ نَاطَ ٱلَّتِي اٰثَمَ
بِهَا عَالَ اِسْرَائِيلَ * وَفِي تِلْكَ ٱلْاَيَّامِ اِبْتَدَى غَضَبُ ٱللّٰهِ مُشْتَدًّا عَلَى عَالِ اِسْرَائِيلَ. وَوَقَعَ بِهِمْ حَزَالَ
32 فِي جَمِيعِ تُخُومِ عَالِ اِسْرَائِيلَ * مِنَ ٱلْاُرْدُنِّ مَسْرِقَ ٱلشَّمْسِ. وَتِلْكَ جَمِيعُ اَرْضِ جِلْعَادَ. سِبْطُ جَادٍ
33 وَسِبْطُ رُوبِيلَ. وَنِصْفُ سِبْطِ مَنَسَّا. مِنْ عَرُوعَارَ عَلَى وَادِي اَرْنُونَ. وَاَرْضُ جِلْعَادَ وَبَيْسَانَ * وَبَاقِي
34 اَخْبَارِ يَاهُو. وَمَا صَنَعَ وَجَمِيعُ جَبَرُوتِهِ. قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ اَيَّامِ مُلُوكِ عَالِ اِسْرَائِيلَ * وَاضْطَجَعَ
35 يَاهُو مَعَ اٰبَائِهِ. وَمَلَكَ يَهْوَاحَازُ اِبْنُهُ مَكَانَهُ * وَكَانَ جُمْلَةُ اَيَّامِ يَاهُو ٱلَّتِي مَلَكَهَا عَلَى عَالِ
36 اِسْرَائِيلَ فِي سُومَرُونَ. ثَمَانٍ وَعِشْرُونَ سَنَةً.

22 Dixit custodi vestium, Prome stolas vestiarias omnibus cultoribus Baalis: prompsitque eas ipsis. 23 Tum venientes Jehu, & Jonadab Rechabi filius ad ædē Baalis, dixerunt eis; Perveſtigate, & videte ne sit vobiscum è cultoribus Dei alius quispiam præter solos cultores Baalis. 24 Postea accesserunt ad faciendas victimas, sacra, & holocausta. Jehu verò jam disposuerat foris octoginta viros, et dixerat eis, Si quis horum hominum evaserit quos ego mittam ad aliquē vestrûm in insidiis latentē, anima unius vestrûm erit pro anima illius. 25 Absolutis sacrificiis, dixit Jehu peditibus ac ducibus, Venite, perdite eos, & cavete ne quis eorum effugiat aciem gladii: Sic pedites ac duces prostraverunt eos confossos. Tum euntes in civitatem Beth-baal, 26 Eduxerunt statuas Baalis, & combusserunt eas: 27 Everterunt statuas Baalis, & ædem ejus, & stamna fecerunt illas in hunc usque diem. 28 Abolevit ergò Jehu Baalem ex Israelitis. 29 Attamen à sceleribus Jerobaami filii Nabati sequendis, quibus ad peccatum induxerat gentem Israeliticam, non abstinuit Jehu: hoc est à duobus vitulis aureis, quorum unus erat in Beth-il, alter in Banias. 30 Revelavit etiam hæc Deus Jehu, Remuneratio tua quòd bonis actionibus te dederis coram me, teque gesseris contra gentē Achabi secundùm voluntatem meam; est, ut collocem quatuor è filiis tuis super solium regni Israelitici. 31 Nihilominus Jehu nullam adhibuit curam incedendi in lege Dei, Dei Israelis toto animo suo, necabstinuit à sceleribus Jerobaami filii Nabati, quibus ad peccandum induxerat Israelitas. 32 Iisdemque diebus cœpit ira Dei crudescere in Israelitas, & irruere fecit in eos Hazaelem in omnibus finibus Israelitarum, A 33 Jordane Orientem solem versus; hoc est, universâ terrâ Galaadis, tribu Gadis, tribu Rubilis, & dimidiâ tribu Manassis; ab Aroër quæ est secus torrentem Arnon, terrâ Galaadis, & Baisan. Re- 34 liquæ historiæ Jehu, quæ gessit, & omnis fortitudo ejus, jam scripta sunt in libro dierum regum Israelitarum. Occumbente 35 Jehu cum patribus suis, regnavit Jehuahaz filius ejus loco ipsius. Summa verò 36 dierum Jehu, quibus regnavit super gentem Israeliticam in Samaria, fuit viginti octo annorum.

מלכים ב : יא

CAP. XI. יא

,suus filius esset mortuus quòd vidit Achaziahu mater Hathaliah Et
1 וְעַתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ וַתֵּרֶא כִּי מֵת בְּנָהּ
Jehosebah tulit Et .regni semen omne perdidit & ,surrexit &
2 וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֶת כָּל זֶרַע הַמַּמְלָכָה: וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע
,Achaziah filium Joas Achaziahu soror ,Joram regis filia
בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם אֲחוֹת אֲחַזְיָהוּ אֶת יוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָה
& ,ipsum ,interfectorum regis filiorum medio è eum est furata &
וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים אֹתוֹ וְאֶת
faciebm à eum occultaverunt & : lectorum cubiculo in ej' lactatricem
מֵנִקְתּוֹ בַּחֲדֶר הַמִּטּוֹת וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי
DOMINI domo secum Fuitque .est interfectus non & ,Hathaliahu
עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת: וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה
.terram super regnans Hathaliah & : annis sex absconditus
3 מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל הָאָרֶץ:
,centuriarum principes tulit &,Jehojadah misit septimo anno in Et
4 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת
,DOMINI domum se ad eos introduxit &,cursores & ,duces
לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה
,DOMINI domo in eos fecit jurare & ,fœdus eis excidit &
וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה
verbum Hoc : dicendo,eis Præcepitque .regis filium eis ostendit &
5 וַיֵּרֶא אֹתָם אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ: וַיְצַוֵּם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר
custodientes & Sabbatum intrantes vobis ex pars Tertia ; facietis quod
אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִישִׁית מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי
,Sur porta in pars tertia Et .regis domus custodiam
6 מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר סוּר
custodiam custodietis & : cursores post porta in pars tertia &
וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר אַחַר הָרָצִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת
egredientes omnes ,vobis in manus duæ Et .sepositionis domus
7 הַבָּיִת מִסָּח: וּשְׁתֵּי הַיְרוֹת כֻּלְּכֶם כָּל יֹצְאֵי
.regem ad DOMINI domus custodiam custodiant & ,sabbatho
הַשַּׁבָּת וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת בֵּית יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ:
: ejus manu in ejus vasa & ,vir circum regem super circundabitis Et
8 וְהִקַּפְתֶּם עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ
,ipsum egrediendo in ,rege cum estote & : interficiatur ordines ad veniens &
וְהַבָּא אֶל הַשְּׂדֵרוֹת יוּמָת וְהָיוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ
omnia juxta centuriarum principes fecerunt Et .ipsum introeundo in &
9 וּבְבֹאוֹ: וַיַּעֲשׂוּ שָׂרֵי הַמֵּאוֹת כְּכֹל
suos viros vir tulerunt & ; sacerdos Jehojadah præceperat quæ
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת אֲנָשָׁיו
ad venerunt & : sabbatho egredientibus cum ,sabbatho ingredientes
בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל
centuriarum principibus sacerdos Deditque .sacerdotem Jehojadah
10 יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן: וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת
domo in quæ ,David regis quæ ,clypeos & lanceam
הַחֲנִית וְאֶת הַשֶּׁלְטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית
humero ab,ejus manu in ejus vasa & ,vir cursores steterunt Et .DOMINI
11 יְהוָה: וַיַּעֲמְדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף
,domû &,altare ad sinistrum domus humerum ad usque dextero domus
הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמְאִלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת
dedit & ,regis filium eduxit Et .circûm regem super
עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב: וַיֹּצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
: eum constituerunt regem & ,testimonium & ,diadema eum super
12 עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ
.rex Vivat : dixerántque ,volam percussérunt & ,eum unxeruntque
וַיִּמְשָׁחֻהוּ וַיִּפְּקוּ כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ:
ad est ingressa & : populi currentium sonitum Hattaliah audivit Et
13 וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִים הָעָם וַתָּבֹא אֶל
.DOMINI domum in populum
הָעָם בֵּית יְהוָה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XI.

1 ATHalia verò mater Ochoziæ, videns mortuum filium
suum, surrexit, & interfecit
2 omne semen regium. Tollens autem Josaba filia regis Joram, soror Ochoziæ, Joas filium Ochoziæ, furata est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur, & nutricem ejus, de triclinio: & abscondit eum à facie Athaliæ, ut non interficere-
3 tur. Erátque cum ea sex annis clàm in domo Domini: porrò Athalia regnavit super
4 terram. Anno autem septimo misit Joiada, & assumens centuriones & milites, introduxit ad se in templum Domini, pepigítque cum eis fœdus: & adjurans eos in domo Domini, ostendit eis
5 filium regis: Et præcepit illis, dicens; Iste est sermo,
6 quem facere debetis: Tertia pars vestrûm introeat sabbato, & observet excubias domûs regis. Tertia autem pars sit ad portam Sur: & tertia pars sit ad portam,quæ est post habitaculum scutariorum: & custodietis excu-
7 bias domûs Messa. Duæ verò partes è vobis, omnes egredientes sabbato, custodiant excubias domûs Domini
8 circa regem. Et vallabitis eum, habentes arma in manibus vestris: si quis autem ingressus fuerit septum templi, interficiatur: eritísque cum rege introeunte & e-
9 grediente. Et fecerunt centuriones, juxta omnia quæ præceperat eis Joiada sacerdos: & assumentes singuli vi-
10 ros suos, qui ingrediebantur sabbatum, cum his qui egrediebantur sabbato, venerunt ad Joiadam sacerdotem. Qui dedit eis hastas, & arma regis David, quæ erant in domo
11 Domini. Et steterunt singuli habentes arma in manu sua, à parte templi dextera,usque ad
12 partem sinistram altaris & ædis,circum regem. Produxítq; filium regis, & posuit super eum diadema, & testimoniũ: fecerúntq; eum regem,& unxerunt: & plaudentes manu,
13 dixerunt; Vivat rex. Audivit autem Athalia vocem populi currentis; & ingressa ad turbas in templum Domini,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ Γοδολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι (a) ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε
2 πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως (β) Ἰωρὰμ ἀδελφὴ Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὸν τροφὸν αὐτῆς ἐν τῷ (γ) ταμείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου
3 Γοδολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη. Καὶ ἦν μετ' αὐτῆς (δ) κρυβόμενος ἐν οἴκῳ κυρίου ἓξ ἔτη. καὶ Γοδολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ † ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν (ε) Ἰωδαὲ, καὶ ἔκλεσε τοὺς ἑκατοντάρχους (ζ) τῶν Χορρὶ καὶ τῶ Ῥασὶμ, καὶ ἀπήγαγεν (η) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην κυρίου, (θ) καὶ ὤρκωσεν· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς (ι) Ἰωδαὲ τὸν
5 υἱὸν τοῦ βασιλέως, Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὗτος ὁ λόγος ὃν (κ)ποιήσετε·
6 Τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ Σάββατον, καὶ φυλάξατε φυλακὰς οἴκου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πυλῶνι, καὶ τὸ τρίτον (λ)ἐν τῇ πύλῃ τῇ ὀπίσω, καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶ (μ) παρηρεικότων, καὶ φυ-
7 λάξατε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου. Καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ (ν) ἐκπορευόμενος τὸ Σάββατον, καὶ φυλάξουσι τὴν φυλακὴν
8 οἴκου κυρίου πρὸς † βασιλέα. Καὶ κυκλώσατε τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰς σαλπιγὰς, ἀποθανεῖται. (ξ) καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι
9 αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτόν. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο (ο) Ἰωδαὲ ὁ Ζωιτός· καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ καὶ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ Σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ Σάββατον, καὶ (π) εἰσῆλθον πρὸς Ἰω-
10 δαὲ τὸν ἱερέα. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τὰς σιβυνάκας καὶ τοὺς θυρεοὺς τοῦ βασιλέως Δαυὶδ τοὺς ἐν οἴκῳ κυ-
11 ρίου. Καὶ (ρ)ἔστησαν οἱ Διαφέροντες ἀνὴρ καὶ τὸ Σάββατον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν οἶκον κυρίου κύκλῳ τοῦ βασιλέως.
12 καὶ ἐξαγαγόντες † υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκαν ἐπ'(τ) αὐτὸν τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν καὶ ἔχρισεν αὐτὸν. καὶ (υ) ἐπόησαν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βα-
13 σιλεύς. Καὶ ἤκουσε Γοδολία † φωνὴν τῶ λεχόντων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς † λαὸν εἰς οἶκον κυρίου,

CAP. XI.

1 FT Gotholia mater Ochoziæ vidit, quia mortuus est filius
suus: (a) & disperdidit omne
2 semen regni. Et tulit Josabee filia regis Joram, soror Ochoziæ ipsum Joas (b) filium fratris sui,et furata est eum de medio filiorum regis, qui interficiebantur,ipsum, & nutricem ejus (c) in cubiculo lectorum: & abscondit eum à facie Gotholiæ: & non est occisus. Et fuit cum
3 ea absconditus in domo Domini sex annis. Et Gotholia regnans super terram. Et in anno se-
4 ptimo misit Jodae, & sumpsit (d) centuriones ipsorum Chorri, & ipsorum Rasim,& adduxit eos ad se in domum (e) Domini, & disposuit eis testamentum Domini, & (f) fecit jurare: & ostendit eis ipsum
5 Jodae filium regis, Et mandavit eis, dicens; Hoc est verbum
6 quod facietis: Tertia pars ex vobis (g) introeat sabbato: & custodite custodiam domûs regis in porta. Et tertia pars in porta viarũ .Et tertia,(h) portæ post cursores. Et custodite cu-
7 stodiam (i) domûs. Et duæ manus in (k)vobis, omnis egrediens sabbatum; & custodiunt custodiam domûs Domini apud
8 regem. Et (l) circuite super regem in circuitu vir: & vas suum in manu sua. Et ingrediens in ipsas (m) Sadevotib, morietur. Et erunt cum rege in egrediendo eum, & in ingrediendo eum. Et fecerunt
9 centuriones omnia quæcunque mandavit Jodae * intelligens: Et assumpsit vir viros suos, & ingredientes sabbato, cum egredientibus sabbato: & introiverunt ad Jodae sacerdotem.
10 Et dedit sacerdos centurionibus (n) syromastas, & trissos regis David, qui in domo Domini. Et steterunt cursores,
11 vir, & vas suum in manu sua ab humero domûs dextro usque ad humerum domûs sinistrum altaris,& domûs super regem in circuitu. Et e-
12 misit filium regis, & dedit super eum (o) Nezer, & testimonium, & regem fecit eum, & unxit eum. Et plauserunt manu, & dixerunt; Vivat rex. Et audivit Gotho-
13 lia vocem currentium de populo: & intravit ad populum in domum Domini,

MS.A.(a)ἀπέθανεν οἱ υἱοὶ αὐτ, (β)Ἰωρὰμ*υἱὸν Ὀχοζίου † Ἰωὰς υἱὸν Ἀζία, καὶ ἔκλεψεν(γ) ταμείῳ (δ) ἐν οἴκῳ κυρίε κρυβόμενος ἓξ ἐν ἔτ(ε) Ἰωιαδαὲ, (ζ) τὸν Χορρὶ καὶ † Ῥασὶμ, (η) αὐτὸς εἰς (θ) καὶ ὤρκωσεν αὐτὸς ἐν τῇ * διαθήκῃ κυρίε· καὶ ἔδειξεν (ι) Ἰωιαδαὲ (κ) ἐποιήσετε· (λ) ἐν πύλῃ (μ) παρηρεικότων, φυλάξατε (ν) ἐκπορευόμενος *, καὶ φυλαξουσιν (ξ)καὶ *ἐγένετο μὴ (ο) Ἰωιαδαὲ (π)εἰσῆλθεν πρὸς Ἰωιαδαὲ (ρ) ἀνέστησαν (σ)ἐν χειρὶ αὐτῶ ἀπὸ † ὠμίας τῶ οἴκου * † ἐυωνύμου(τ)αὐτ τὸ ἐζὲρ καὶ τὸ(υ)*ἐκράτησεν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יא

1 וַעֲתַלְיָה אִתַּיהּ דַּאֲחַזְיָה חֲזַת אֲרֵי מִית בְּרַהּ וְקָטַת וְאַבְּדַת יָת כָּל זַרְעָא דְמַלְכוּתָא: וּנְסִיבַת
2 יְהוֹשֶׁבַע בַּת מַלְכָּא יוֹרָם אֲחָתֵיהּ דַּאֲחַזְיָה יָת יוֹאָשׁ בַּר אֲחָוֵהּ וּגְנֵבַת יָתֵיהּ מִגּוֹ בְנֵי מַלְכָּא
דְּמִתְקַטְלִין וְאַטְמַרַת יָתֵיהּ וְיָת מֵנִקְתֵּיהּ בְּאַדְרוֹן בֵּית עַרְסָתָא וְאַטְמַרוּ יָתֵיהּ מִן קֳדָם
3 עֲתַלְיָה וְלָא אִתְקְטִיל: וַהֲוָה עִמַּהּ בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ מִטַּמַּר שִׁית שְׁנִין וַעֲתַלְיָה מַלְכָּת עַל
4 אַרְעָא: וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה שְׁלַח יְהוֹיָדָע וּדְבַר יָת רַבָּנֵי מְאָתָא לְגַבְרַיָּא וּלְרַהֲטַיָּא וְאַעֵל
יָתְהוֹן לְוָתֵיהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְנָזַר לְהוֹן קְיָם וְאוֹמֵי יָתְהוֹן בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְאַחֲוֵי
5 יָתְהוֹן יָת בַּר מַלְכָּא: וּפַקְּדִנוּן לְמֵימַר דֵּין פִּתְגָמָא דְּתַעְבְּדוּן תַּלְתָּא מִנְכוֹן עָלֵי שַׁבָּא וְנָטְרֵי
מַטַּרַת בֵּית מַלְכָּא: וְתַלְתָּא בְּתַרְעָא נְבַרְיָא וְתַלְתָּא בְּתַרְוֹהִי תַּרְעָ רַהֲטַיָּא וְתִשְׁתְּמְרוּן
6 יָת מַטַּרַת בֵּיתָא מִדְּאִשְׁתְּלִי: וּתְרֵין חוּלָקִין בְּכוֹן כֹּל נָפְקֵי שַׁבָּא וְתִטְּרוּן יָת מַטַּרַת בֵּית
7 מַקְדְּשָׁא דַיְיָ עַל מַלְכָּא: וְתַקְּפוּן עַל מַלְכָּא סְחוֹר סְחוֹר גְּבַר וְזֵינֵיהּ בִּידֵיהּ וְדֵיעוֹל לְגוֹ מִן
סְדְרָא יִתְקְטִיל וְהֲווֹ עִם מַלְכָּא בְּמִפְּקֵיהּ וּבְמֵעַלֵּיהּ: וַעֲבָדוּ רַבָּנֵי מְאָתָא כְּכֹל דְּפַקִּיד
8 יְהוֹיָדָע כַּהֲנָא וּדְבָרוּ גְּבַר יָת גַּבְרוֹהִי עֲלֵי שַׁבְּתָא עִם נָפְקֵי שַׁבְּתָא וְאָתוֹ לוָת יְהוֹיָדָע כַּהֲנָא:
9 וְיָהַב יְהוֹיָדָע כַּהֲנָא לְרַבָּנֵי מְאָתָא יָת מְזָרְנֵיָתָא וְיָת שְׁלָטֵיָא דִּי לְמַלְכָּא דָּוִד דִּי בְּבֵית
10 מַקְדְּשָׁא דַיְיָ: וְקָמוּ רַהֲטַיָּא גְּבַר וְזֵינֵיהּ בִּידֵיהּ מֵעִבַּר בֵּיתָא מִיסְנָא עַד עִבַּר בֵּיתָא מִסְמָלָא
11 לְמַדְבְּחָא וּלְבֵית כַּפּוּרֵי עַל מַלְכָּא סְחוֹר סְחוֹר: וְאַפֵּיק יָת בַּר מַלְכָּא וְיָהַב עֲלוֹהִי יָת
כְּלִילָא וְיָת סַהֲדוּתָא וְאַמְלִיכוּ יָתֵיהּ וּמְשַׁחוּהִי וְטַפְּחוּ יַד וְאָמְרוּ יְצַלַּח מַלְכָּא: וּשְׁמַע
13 עֲתַלְיָה יָת קַל דְּרַהֲטַיָּא עַמָּא וְאָתַת לְוָת עַמָּא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XI.

ET Gathaliah mater Ahhaziah vidit quòd mortuus esset filius suus: &
1 surrexit,et perdidit omne semen regni. Et accepit Jehosebagh filia regis
2 Jehoram,soror ipsi' Ahhaziah,Joas filium Ahhaziah,et furata est illum de medio filiorũ regis,qui occidebantur,et absconditillum et nutricem illius in conclavi cubiculi,et absconderunt illũ à facie Gathaliah,et non occisus
3 est.Et fuit cum illa in domo sanctuarii Dñi absconditsex annis;et Gatha-
4 liah regnabat sup terram. Et anno septimo misit Jehojadah et accepit centuriones,tum barones,tum et cursores,et introduxit eos ad se in sanctuarium Dñi,et pepigit cum illis fœdus, et adjuravit eos in domo sanctuarii Dñi,et ostendit illis filiũ regis.Et præcepit illis,dicendo:Hæc est res quam
5 facietis,Tertia pars vestrûm[erit]eorũ qui intrabunt sabathum,et qui custodient custodiam domus regis.Et tertia pars[erit] in porta baronum,et
6 tertia in porta,post quam est porta cursorum; et custodietis custodiam domus *nequid per oblivionem peccetur*. Et duæ partes de vobis,[erunt]omnes
7 exeuntes sabathum;et custodietis custodiam domus sanctuarii Dñi circa regem. Et circundabitis circa regem in circuitu,quisq; arma sua in manu sua
8 [tenens:]et qui intraverit intra *ordinem*,occidatur:et estote cum rege,cùm exierit ipse,et cùm intraverit. Et fecerunt magistri centenorũ juxta omnia
9 quæ præceperat Jehojadagh sacerdos,et acceperunt quisq; viros suos, introeuntes in sabatho cum exeuntibus à sabatho,et venerunt ad Jehojadagh
10 sacerdotẽ. Et dedit sacerdos magistris centenorũ hastas et scuta quæ[*fuerant*]regis David,quæ[*erant*]in domo sanctuarii Dñi.Et steterũt cursores,
11 quisque arma sua in manu sua [*tenens*,]à latere dom' dextro usque ad latus domus sinistrũ ad altare,et ad domũ propiciatorii juxta regem per circuitum. Et eduxit filium regis,et dedit super illum coronam et testimoni-
12 um,et regem creaverunt illum,et unxerunt eum,et complosserunt manu, et dixerunt,Prosperet rex.Et audivitGhathaliah vocem *plaudentium* populi;
13 et intravit ad populum in domum sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XI.

1 Verùm Athalia mater Ehazjæ videns mortuum esse filium suum, surrexit, perdiditque totũ semen regium. 2 Sed Josebaa filia regis Joraim soror Ehazjæ, tollens Joasum Ehazjæ filium, furata est eum è medio filiorum regis qui occidebantur, & abscondit eum ac nutricem ejus in conclavi cubilis sui; abscondit inquam illum ab Athalia, nec mortuus est: 3 Fuitque apud eam in domo Domini absconditus sex annis, interim Athaliâ regnante super terram. 4 Anno verò septimo, mittens Jojada tulit centuriones, & cursores, atque tabellarios; & introduxit eos ad se in domum Dñi: cúmque fœdª cum eis pepigisset, & jusjurandum cum eisdem jurâsset, ostendit eis filium regis: 5 Deinde hortatus est eos, & dixit illis, Hoc est quod facere *debetis*: Tertia pars vestrûm excubias agant, ingrediente sabbatho, in custodia domûs regiæ: 6 Tertia pars in porta præliari: & tertia pars in porta domûs cursorum: & custodite custodiam ædis à damno. 7 Duæ verò partes ex vobis, quoties expiraverit sabbathum, custodiant custodiam domûs Domini, simúlque domûs regiæ: 8 Et cingite regem, arma quisque sua, manu tenens: & quicunque ordines perruperit, moriatur: & estote cum rege tam egrediente quàm ingrediente. 9 Fecerũt ergò centuriones quemadmodum præceperat eis Jojada sacerdos; adduxit enim quilibet milites suos tam ingrediente sabbatho quàm expirante sabbatho, & adierunt Jojadam sacerdotem: 10 Dedítque sacerdos centurionibus hastas & pharetras regis Davidis, quæ erant in domo Domini. 11 Steterunt ergò cursores, arma quisque sua, manu tenens, à latere domûs dextro usque ad latus domûs finistrum; & altare domúmque regiam cinxerunt: 12 Tum educentes filium regis, imposuerunt capiti ejus coronam testimonii, regem constituerunt eum, & unxerunt illum; & plaudentes manibus dixerunt, Vivat rex. 13 Audiens autem Athalia vocem tumultûs populi, & populum gestientem, venit ad populum in domum Domini:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XI.

1 Verùm Athalia mater Ahazjahu cùm vidisset obitum filii sui, surgens peremit omnem sobolem regium. 2 Tunc Jehusabaa filia regis Jorami, eademque soror Ahazjahu, accepit Joasum filium Ahazjahu: illum enim de medio filiorum regis interfectorum clàm surreptum, abdidit unà cum ipsius nutrice in conclave cubilium: abdidit autem illum ab Athalia, & servatus est incolumis, nec interfectus. 3 Mansitque latens in æde sacra Dei sex annos, dum Athalia esset regina super terram. 4 Anno autem septimo mittens Jehujada tulit centuriones, & heroes, atque milites, & ingredi jussit illos ad se in ædem Dei; ubi constitutis pactum iniit cum eis, juravit illis, & ipsi vicissim juraverunt ei: cùmque securus jam esset de animis illorum, patefecit eis filium regis: 5 Tum præcepit eis, ac dixit, Facite quod jussurus sum: Tertia pars vestrûm custodient locum excubiarum regis, sabbatho scilicet sabbatho: 6 Tertia pars erit in porta belli: & tertia pars in porta in qua esse solent heroes: & custodite portam, & cavete ne fiat in ea irruptio. 7 Triginta quoque vestrûm elapso sabbatho (sub noctem scilicet primæ diei) custodient excubias domûs Dei, & locum excubiarum regis: 8 Et custodite regem singuli instructis armis mucronatis: & quisquis ausus fuerit penetrare duplicem aciem vestram, occidatur: comitamini regem, & estote cum eo quoties introierit & quoties exierit. 9 Itaque fecerunt centuriones prout jusserat eis Jehujada sacerdos, & adductis quilibet militibus suis, statuit eos ubi jusserat, tam nocte sabbathi quàm nocte primæ diei: 10 Tum adierunt Jehujadam, Qui dedit centurionibus lanceas & pharetras quas posuerat David rex in domo Dei. 11 Cúmque stetissent milites unusquisq; manu tenens arma sua, à latere ædis dextero usque ad latus ædis sinistrum, & Dei ædem ac ædem regiam cinxissent; 12 Eduxerunt filium regis, imposuerunt diadema regium capiti ejus, & unxerunt eum; & plaudentes atque gestientes, dixerunt, Vivat rex. 13 Audiens autem Athalia clamorem populi, & lætitiam eorum, venit ad populum in ædem Dei.

מלכים ב: יב

principes & judicū secundū columnā super stans rex ecce & vidit Et
14 וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט וְהַשָּׂרִים
clangens & lætus terræ populus omnis & regem ad tubæ &
וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקֵעַ
ligatio Ligatio clamavit & sua vestimēta Hattaliah scidit & : tubis in
בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָהוּ אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קָשֶׁר׃
exercitus præpositis centuriarum principibus sacerdos Jehojadah præcepit Et
15 וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקִדֵי הַחָיִל
venientem & ordines extra ad eam Educite : eos ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוֹצִיאוּהָ אֶל־מִבֵּית לַשְּׂדֵרוֹת וְהַבָּא
moriatur Ne ; sacerdos dixerat nam : gladio in interfice , eam post
אַחֲרֶיהָ הָמֵת בְּחֶרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן אַל־תּוּמַת
introitus via venit & , manus ei posuerunt Et .DOMINI domo in
בֵּית יְהוָה׃ וַיָּשִׂמוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא דֶּרֶךְ־מְבוֹא
excidit Et .ibi est interfecta & , regis domus equorum
16 הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַתּוּמַת שָׁם׃ וַיִּכְרֹת
populum inter & , regem inter & , DOMINUM inter fœdus Jehojadah
יְהוֹיָדָע אֶת־הַבְּרִית בֵּין יְהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם
.populum inter & , regem inter & , DOMINI populum in existendum ad
לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם׃
illam diruerunt & , Bahal domum terræ populus omnis sunt ingressi Et
17 וַיֵּבְאוּ כָל־עַם הָאָרֶץ בֵּית הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ
sacerdotē Mattan & , bene confregerunt ej imagines & , ejus aras
אֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֶת־מַתָּן כֹּהֵן
super præfectum sacerdos posuit & : altarium facies ad occiderunt Bahal
הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם הַכֹּהֵן פְּקֻדֹּת עַל־
cursores & , duces & , centuriarum principes tulit Et .Domini domū
בֵּית יְהוָה׃ וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת הַכֹּרִי וְאֶת הָרָצִים
, DOMINI domo è regem fecerunt descendere & , terræ populū omnē &
וְאֵת כָּל עַם הָאָרֶץ וַיֹּרִידוּ אֶת הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה
thronū super sedit & : regiam domum cursorum portæ via venerunt &
וַיָּבֹאוּ דֶּרֶךְ שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא
: requievit civitas & , terræ populus omnis est lætatus Et .regum
הַמְּלָכִים׃ וַיִּשְׂמַח כָּל־עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה
septem Filius * .regis domo gladio in occiderunt Hathaliahu &
וְאֶת עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַחֶרֶב בֵּית ׀ הַמֶּלֶךְ׃ בֶּן־שֶׁבַע
ipsum regnando in , Jehoas annorum
שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ׃

CAP. XII. יב

regnavit annis quadraginta & , Jehoas regnavit Jehu septimo anno In
1 בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ
Jehoas Fecitque .sebah-Beer de Sibiah ejus matris nomen & : Jerusalaim in
בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ
Jehojadah eū docuit quibus, suis diebus omnibus DOMINI oculis in rectum
2 הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע
immolantes populus Adhuc : recesserunt non excelsa Veruntamen : sacerdos
הַכֹּהֵן׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים
Omnem ; sacerdotes ad Jehoas Dixitque .excelsis in suffientes &
3 וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים כֹּל
transeuntis pecuniā, DOMINI domū introducetur quæ sanctitatū pecuniā
כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵּית־יְהוָה כֶּסֶף עוֹבֵר
super ascenderit quæ pecuniā omnē, ejus ordinationis animarū pecuniā , viri
אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כָּל־כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה־עַל
, sacerdotes sibi Tollent : DOMINI domum inducendum ad viri cor
לֵב־אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה׃ יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים
quæ omnem ad domus ruptura fortificabunt ipsi &, suo noto à vir
אִישׁ מֵאֵת מַכָּרוֹ וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר־
anno tertio & , vigesimo anno in , fuit Et .ruptura , ibi invenietur
יִמָּצֵא שָׁם בֶּדֶק׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה
.domus fissuram sacerdotes fortificaverunt non , Jehoas regis
6 לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לֹא־חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃

Versio VULG. LAT.

14 Vidit regem ſtantem ſuper tribunal juxta morē, et cantores & tubas prope eum, omnémque populū terræ lætantem, & canentē tubis : & ſcidit veſtimenta ſua, clamavítque ; Conjuratio, conjuratio. Præcepit autē Joiada centurionibus, qui erant ſuper exercitū, & ait eis; Educite eam extra ſepta templi, & quicunque eam ſecutus fuerit, feriatur gladio. Dixerat enim ſacerdos, Non occidatur in templo Domini. Impoſuerúntque ei manus, & impegerunt eam per viam introitûs equorū, juxta palatiū, et interfecta eſt ibi. Pepigit ergò Joiada fœdus inter Dominū, & inter regem, & inter populum, ut eſſet populus Domini, et inter regem & populū. Ingreſſúſque eſt omnis populus terræ templum Baal, & deſtruxerūt aras ejus, & imagines contriverunt validē: Mathan quoque ſacerdotem Baal occiderunt coram altari. Et poſuit ſacerdos cuſtodias in domo Domini. Tulítque centuriones, & Cerethi & Phelethi legiones, et omnem populum terræ, deduxerúntque regem de domo Domini : & venerunt per viam portæ ſcutariorum in palatium, & ſedit ſuper thronum regum. Lætatúſque eſt omnis populus terræ, & civitas conquievit: Athalia autem occiſa eſt gladio in domo regis. Septémque annorum erat Joas, cùm regnare cœpiſſet.

CAP. XII.

1 ANno ſeptimo Jehu, regnavit Joas: & quadraginta annis regnavit in Jeruſalem, nomen matris ejus Sebia de Berſabee.
2 Fecítque Joas rectum corā Domino cunctis diebus, quib⁹ docuit eum Joiada ſacerdos. Veruntamen excelſa non abſtulit: adhuc enim popul⁹ immolabat, & adolebat in excelſis incenſum. Dixítq; Joas ad ſacerdotes; Omnem pecuniam ſanctorum, quæ illata fuerit in templū Domini à prætereuntibus, quæ offertur pro pretio animæ, & quam ſponte & arbitrio cordis ſui inferunt in templum Domini: Accipiant illam ſacerdotes juxta ordinem ſuum, & inſtaurent ſartatecta domûs, ſi quid neceſſariū viderint inſtauratione. Igitur uſque ad vigeſimū tertiū annū regis Joas, non inſtauraverunt ſacerdotes ſartatecta templi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἑστήκει ἐπὶ τῆς στύλης κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. καὶ διέρρηξε Γοδολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, 15 Σύνδεσμος, Σύνδεσμος. Καὶ ἐνετείλατο (ρ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν (χ) τῆς συνόδου, ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω (ψ) αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς, (ω) Καὶ μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου. 16 Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ (α) εἰσῆλθον ὁδὸν εἰσόδου ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἐθανατώθη ἐκεῖ. 17 Καὶ διέθετο (β) Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον κυρίου καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ, τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ. 18 Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τοῦ Βάαλ καὶ κατέαξαν αὐτὸν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἀκριβῶς· καὶ τὸν (γ) Ματθὰν τὸν ἱερέα τοῦ Βάαλ ἀπέκτειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκοπὰς εἰς τὸν οἶκον κυρίου. 19 Καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους, καὶ τὸν (δ) Χορρὶ, καὶ τὸν (ε) Ῥασὶμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου κυρίου· καὶ (ζ) εἰσῆλθον ὁδὸν πύλης τῶν δορυφορούντων οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων. 20 Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε. καὶ τὸν Γοδολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως. 21 Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ (η) βασιλεύειν αὐτόν.

MS. A. (ρ) Ἰωαδαὲ (χ) τοῦ Καδρεὼδ, καὶ ὁ (ψ) αὐτῆς θανατωθήσεται ῥομφαίᾳ· (ω) Καὶ εἰ μὴ (α) εἰσῆλθαν (β) Ἰωαδαὲ (γ) Μαχὰν (δ) Χορεὶ, καὶ τὸν Ῥασὶμ, (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἐκάθισεν (η) βασιλεύειν. Ἐν ἔτει

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Ἐν ἔτει ἑβδόμῳ (α) τοῦ Ἰὲ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς, καὶ (β) τεσσεράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆ μητρὸς αὐτοῦ (γ) 2 Σαβιὰ ἐκ τοῦ Βηρσαβεέ. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν (δ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς. 3 Πλὴν τοῦ ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς, Πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσφερόμενον (ε) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου (ζ) ἀργύριον ζωτιμήσεως, ἀνὴρ ἀργύριον λαοῦ ζωτιμήσεως, πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς 5 ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, λαβέτωσαν (η) ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς ἀνὴρ ἀπὸ (θ) τῶν πεφάσεως αὐτῶ, καὶ αὐτοὶ (ι) κατήσουσι τὰ βεδὲκ τῶ οἴκου 6 εἰς πάντα ὃ ἐὰν ἐυρεθῇ ἐκεῖ βεδέκ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωὰς ὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὰ βεδὲκ τῶ οἴκου.

MS. A. (α) τοῦ Ἰηὲ (β) πεντεκόντα (γ) Ἀβιὰ (δ) Ἰωαδαὲ (ε) ἐν οἴκῳ (ζ) ἀργύριον παρεχόμενον ἀνὴρ ψυχῆ ψυχῶν συντιμήσεως ἀνὴρ πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν (η) αὐτοῖς (θ) τῆς πεφάξεως αὐτῶν, (ι) κατήσουσιν τὰ βεδὲκ

CAP. XII.

1 IN anno ſeptimo Ihu regnavit Joas: & quadraginta annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matris ejus Sabia de Berſabee. Et fecit Joas rectum in 2 conſpectu Domini omnibus diebus, quibus illuminavit eum Jodae ſacerdos. Veruntamen ab 3 excelſis non ſe removerunt: & ibi adhuc populus ſacrificabat, & adolebant in excelſis. Et dixit 4 Joas ad ſacerdotes; Omne argentum ſanctorum, quod illatum fuerit in domo Domini argentum æſtimationis, vir (a) argentum accipiens æſtimationis, omne argentum, quodcunque aſcenderit in cor viri offerre in domo Domini, Accipiant ſibi ſacerdotes, vir à (b) venditione ſua: 5 & ipſi (c) ſtabilient Bedec domûs in omnibus, ubicunq; inventum fuerit ibi Bedec. Et factum 6 eſt in vigeſimo et tertio anno regis Joas non firmaverant ſacerdotes Bedec domûs.

MS. A. (α) τοῦ Ἰηὲ (β) πεντεκόντα (γ) Ἀβιὰ (δ) Ἰωαδαὲ (ε) ἐν οἴκῳ (ζ) ἀργύριον παρεχόμενον ἀνὴρ ψυχῆ ψυχῶν συντιμήσεως ἀνὴρ πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν (η) αὐτοῖς (θ) τῆς πεφάξεως αὐτῶν, (ι) κατήσουσιν τὰ βεδὲκ

Targum JONATHAN.

14 וְחָזֵת וְהָא מַלְכָּא קָאֵם עַל אַסְטְוָנָא כְּהִלְכְתָא וְרַבְרְבַיָּא עַסְיָה וְחַצוֹצְרָתָא קֳדָם מַלְכָּא וְכָל עַמָּא דְאַרְעָא חֶדְיָן וְתָקְעִין בַּחֲצוֹצְרָתָא וּבְזַעַת עֲתַלְיָה יָת לְבוּשָׁהָא וְקָרֵת מָרְדָא מָרְדָא׃
15 וּפַקֵּד יְהוֹיָדָע כָּהֲנָא יָת רַבָּנֵי מָאתָא דִמְמַנָּן עַל חֵילָא וְאָמַר לְהוֹן אַפִּיקוּ יָתַהּ לְגָיו מִן סְדָרָא וּדְיֵעוֹל בָּתְרָהּ יִתְקְטֵל בְּחַרְבָּא אֲרֵי אֲמַר כָּהֲנָא לָא תִתְקְטֵל בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי׃
16 17 וְשַׁוִיאוּ לַהּ אַתְרָא וְעָלַת בְּאוֹרַח מֵעֲלָנָא דְסוּסְיָא לְבֵית מַלְכָּא וְאִתְקְטֵלַת תַּמָּן׃ וְגוֹר יְהוֹיָדָע יָת קְיָמָא בֵּין מֵימְרָא דְיָי וּבֵין מַלְכָּא וּבֵין עַמָּא לְמֶהֱוֵי לְעָם מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ בֵּין
18 מַלְכָּא וּבֵין עַמָּא׃ וְעָלוּ כָל עַמָּא דְאַרְעָא לְבֵית בַּעְלָא וְסַתְרוּהִי וְיָת אֲנוֹרוֹהִי וְיָת צַלְמוֹהִי הֲתִבִּירוּ יָאוֹת וְיָת מַתָּן כּוּמָרַיָּא דְבַעְלָא קְטָלוּ קֳדָם אֲנוֹרָא וּמַנִּי כָּהֲנָא מַטָּרָן עַל בֵּית
19 מַקְדְּשָׁא דְיָי׃ וּדְבַר יָת רַבָּנֵי מָאתָא וְיָת רְהַטָיָא וְיָת גַּבְּרַיָּא וְיָת כָּל עַמָּא דְאַרְעָא וְאַחִיתוּ יָת מַלְכָּא מִבֵּית מַקְדְּשָׁא דְיָי וְעָלוּ בְּאוֹרַח תְּרַע רְהַטָיָא דְבֵית מַלְכָּא וְיָתֵב עַל כּוּרְסֵי
20 מַלְכַיָּא׃ וְחַדִי כָל עַמָּא דְאַרְעָא וְקִרְתָּא שְׁדוֹכַת וְיָת עֲתַלְיָה קְטָלוּ בְּחַרְבָּא בֵּית מַלְכָּא׃
21 בַּר שְׁבַע שְׁנִין יְהוֹאָשׁ כַּד מְלָךְ׃

יב

1 בְּשַׁתְּ שְׁבַע לְיֵהוּא מְלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבְּעִין שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ צִבְיָה מִבְּאֵר
2 שְׁבַע׃ וְעֲבַד יְהוֹאָשׁ דְכַשַׁר קֳדָם יְיָ כֹּל יוֹמוֹהִי כְּמָא דְאַלְפֵיהּ יְהוֹיָדָע כָּהֲנָא׃ לְחוֹד בְּמָתָא
3 לָא עֲתָרָא עַד כְּעַן עַמָּא מְרַבְּחִין וּמַסְּקִין בּוּסְמִין עַל בְּמָתָא׃ וַאֲמַר יְהוֹאָשׁ לְכָהֲנַיָּא כֹּל
4 כְּסַף קוּדְשַׁיָּא דְמִתְעַל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי כְּסַף תְּקַלָיָא דְעָבַר עַל מְנָיַן נַפְשָׁתָא כְּסַף פּוּרְקָן נַפְשָׁתָא דְמַתַּן נַפְשׁוֹהִי אַף כָּל כְּסַף דְּמִתְנַדַּב נַבַּר בְּלִבּוֹהִי לְאַיְתָאָה לְבֵית
5 מַקְדְּשָׁא דְיָי׃ יִסְבּוּן לְהוֹן כָּהֲנַיָּא נַבַּר מִן מַכְּרִיהּ וְאִנּוּן יִתְקְפוּן יָת בְּדָקָא דְבֵיתָא לְכָל אֲתַר
6 דְּי יִשְׁתְּכַח תַּמָּן בְּדָקָא׃ וַהֲוָה בְּשַׁתַּ עֶסְרִין וּתְלַת שְׁנִין לְמַלְכָּא יְהוֹאָשׁ לָא תַקְפוּ כָּהֲנַיָּא
יָת בְּדָקָא דְבֵיתָא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et vidit, et ecce rex ſtabat juxta columnā ſecundùm conſuetudinē, et ma- 14
gnates [erant] cum illo, et tubæ ante regē: et omnis popul⁹ terræ lætabantur, et clangebant tubis; et ſcidit Ghathaliah veſtimenta ſua, et clamavit, Conjuratio, conjuratio. Et præcepit Jehojadagh ſacerdos magiſtris centenorū, qui præpoſiti erant ſup exercitū; et dixit eis, Educite illā p medium extra ordinem, et qui iverit poſt eam, occidatur gladio, quia dixerat ſacerdos, Ne occidatur in domo ſanctuarii Dñi. Et poſuerunt illi locū, et ingreſſa eſt per viā aſcenſus equorum in domū regis, et occiſa eſt ibi. Et percuſſit Jehojadagh fœd⁹ inter verbū Dñi, et inter regē et populū, ut eſſet in populum miniſtrantē Dño, et inter regē et populū. Et intraverunt omnis populus terræ in ædem Baghla, et deſtruxerunt eā, & aras ej⁹, et ſimulachra ejus fregerunt pulchrè, & Mathan ſacerdotē Baghla occiderunt ante aram: & præfecit ſacerdos cuſtodes ſup domū ſanctuarii Dñi. Et accepit magiſtros centenorū, & barones, et curſores, et omnē populum terræ, et deduxerunt regē de domo ſanctuarii Dñi, et intraverunt per viā *portæ* curſorū *domus* regis, et ſedit ſuper ſoliū regū. Et lætat⁹ eſt omnis popul⁹ terræ, et urbs quievit, et Ghathaliah occiderunt gladio in domo regis. Filius ſeptem annorum erat Jehoas quando regnavit.

CAP. XII.

1 ANno ſeptimo Jehu regnavit Jehoas: et quadraginta annis regnavit in Jeruſalem, et nomen matris ej⁹ Szibiah de Beerſabagh. Et fecit Jehoas ℣ 2
rectū erat ante Dñm omnib⁹ dieb⁹ ſuis, *quatenus* docuit illū Jehojadagh ſacerdos. Tantūmodo excelſa non receſſerant, hactenⁿ populo ſacrificante, 3
et adolente aromata ſuper excelſa. Et dixit Joas ſacerdotib⁹, Omne argentū ſanctorū quod inducitur in domū ſanctuarii Dñi, argentū offenſionum ℣ tranſit ſuper computū *virorum*, argentū redemptionis animarū, ℣ eſt donū viri [*pro*] redemptione animæ ſuæ, etiā omne argentū ℣ ſponte poſuerit vir in corde ſuo afferre in domū ſanctuarii Dñi, Accipiant ſibi ſa- 5
cerdotes, quiſq; a noto ſuo, et ipſi fortificabunt ſciſſurā dom⁹ in omni loco, in quo inventa fuerit ruptura. Et fuit anno viceſimo tertio annorum regis 6
Joas, non fortificaverant ſacerdotes ſciſſuram domus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܚܙܐ ܠܡܠܟܐ ܩܝܡ ܥܠ ܥܡܘܕܐ ܐܝܟ ܢܝܡܘܣܐ ܘܪܝܫ̈ܐ ܘܚܛܪ̈ܐ ܥܡ ܟܠ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܕܚܕܝܢ ܘܩܪܥ ܐܬܠܝܐ ܠܠܒ̈ܘܫܗ̇ ܘܩܪܝܐ ܣܪܝܪ ܣܪܝܪ ܘܦܩܕ ܟܗܢܐ ܠܡ̈ܐܬܐ ܪ̈ܫ ܐܦ̈ܣܐ ܕܚ̈ܝܠܐ ܕܗ̇ܘ ܒܒ̈ܝܬ ܡܪܝܐ ܘܩܪܐ ܠܗ̇ܘ ܘܐܡܪ ܠܗ̇ܘ ܠܐ ܬܩܛܠ ܒܒ̈ܝܬ ܡܪܝܐ ܘܣܝ̈ܡ ܠܗ̇ܘ ܐܦ̈ܣܐ ܕܚ̈ܝܠܐ ܕܗ̇ܘ ܒܒ̈ܝܬ ܡܪܝܐ ܘܣ

מלכים ב: יב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

dixitque :ſacerdotes & ,ſacerdotem Jehojadah Jehoas rex vocavit Et

7 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר
ne nunc Et *? domus fiſſuram fortificantes vos* non Cur ;eos ad

אֲלֵהֶם מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת וְעַתָּה אַל־
.eam tradite domus *fiſſuram* ad ſed ,veſtris notis à pecuniam accipiatis

תִּקְחוּ־כֶסֶף מֵאֵת מַכֵּרֵיכֶם כִּי־לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃
,populo à pecuniam *accipere* non *pro* ſacerdotes *conſenſerunt* Et

8 וַיֹּאְתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קַחַת־כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם
ſacerdos Jehojadah tulit Et .domus *rupturam fortificare non pro* &

וְלִבְלְתִּי חַזֵּק אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃ 9 וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן
apud eam *dedit* & : ejus oſtio in foramen perforavit &,unius arcam

אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בִּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶצֶל
dederunt & :Domini domum *virum ingrediendo in* ,dextera in altare

הַמִּזְבֵּחַ בִּימִין בְּבוֹא־אִישׁ בֵּית יְהוָה וְנָתְנוּ־
introductam pecuniam omnem ,liminis cuſtodes ,ſacerdotes ibi

שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא
pecunia multa quòd *eos videre ſecundum* ,erat Et .Domini domum

בֵּית־יְהוָה׃ 10 וַיִּהְיוּ כִּרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף
,ligabant & ,magnus ſacerdos & ,regis ſcriba aſcendebat & ,arca in

בָּאָרוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּצְרְרוּ
tradebant Et .Domini domo *inventam* pecuniam numerabant &

11 וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּיַד־יְהוָה׃ וְנָתְנוּ אֶת־
præpoſitorum opificium facientium manus *ſuper* paratam pecuniam

הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַפְּקֻדִים
ædificatores ad & ,lignarios fabros ad eam educebant & : Domini domo

בֵּית יְהוָה וְיוֹצִיאוּ־וּ לְחֹרְשֵׁי הָעֵץ וְלִבְנִים
,lapidis cæſores ad & cæmentarios ad Et .Domini domo *facientes*

12 לִקְנוֹת עֲצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־בֶּדֶק
rupturam fortificandum ad ,*exciſionis* lapides & ligna *emendum ad* &

הַבַּיִת וּלְכָל אֲשֶׁר־יֵצֵא עַל־הַבַּיִת
domum ſuper egrediebatur quod omne ad & ,Domini domus

לְחִזְקָהּ׃ 13 אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף
argenti ſcyphi Domini domo *fiebat* non Veruntamen .*fortificandum* ad

vaſa & ,aurea vaſa omnia ,tubæ ,pelves ,pſalteria

מְזַמְּרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצֹצְרוֹת כָּל־כְּלִי זָהָב וּכְלִי־
Etenim .Domini domum *introducta* pecunia ex ,argentea

14 כֶסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית־יְהוָה׃ כִּי־
domum ea *in* fortificabant & ,eam dabant *opificium* facientibus

לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה יִתְּנוּ־הוּ וְחִזְּקוּ־בוֹ אֶת־בֵּית
quorum homines rationem reddere faciebant non Et .Domini

יְהוָה׃ 15 וְלֹא יִחָשְׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
,opus facientibus *dandum ad ,eorum manus ſuper pecuniam dabant*

יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לָתֵת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
peccatorum pecunia & *,delicti* Pecunia *facientes ipſi* fide in ſed

16 כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים׃ כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטֹּאוֹת
aſcendit Tunc *,eram* ſacerdotum : Domini domum inferebatur non

לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים יִהְיוּ׃ 17 אָז יַעֲלֶה
poſuit & : eam cepitque ,Ghath *ſuper* pugnavit & ,Aram rex Chazael

חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּלָּחֶם עַל־גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם
Jehoas tulit Et .Jeruſalim *ſuper aſcendendum ad ,ſuam faciem* Chazael

חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל־יְרוּשָׁלִָם׃ 18 וַיִּקַּח יְהוֹאָשׁ
ſanctificaverant quas ſanctificationes omnes Jehudah rex

מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶת כָּל־הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר־הִקְדִּישׁוּ
& ,Jehudah reges ejus patres Achaziahu & ,Jehoram & ,Jehoſaphat

יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת
domus theſauris in inventum aurum omne & ,ſuas ſanctificationes

קָדָשָׁיו וְאֶת כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֹצְרוֹת בֵּית
aſcendit & ,Aram regem Chazael ad miſit & : regis domus & ,Domini

יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל
.Jeruſalaim *deſuper*

מֵעַל יְרוּשָׁלִָם׃

7 Vocavitq; rex Joas Joiadă pontificé & ſacerdotes,dicens eis; Quarè ſartatecta non inſtauratis templi ? nolite ergò ampliùs accipere pecuniam juxta ordinem veſtrũ, ſed ad inſtaurationem templi reddite eam.
8 Prohibitique ſunt ſacerdotes ultrà accipere pecuniă à populo, & inſtaurare ſartatecta domûs. Et tulit Joiada pontifex gazophylacium unum, aperuitque foramen deſuper,& poſuit illud juxta altare ad dexteram ingredientium domũ Domini, mittebántq; in eo ſacerdotes, qui cuſtodiebant oſtia, omnem pecuniam,quæ deferebatur ad templum Dñi. Cúmque viderent nimiam pecuniã eſſe in gazophylacio,aſcendebat ſcriba regis, & pontifex, effundebántque & numerabãt pecuniã, quæ inveniebatur in domo Domini: Et dabant eam juxta numerum atque menſuram,in manu eorum qui præerant cæmentariis domûs Domini:qui impendebant eam in fabris lignorum,& in cæmentariis iis, qui operabantur in domo Domini,Et ſartatecta faciebant:& in iis, qui cædebãt ſaxa,et ut emerent ligna,& lapides, qui excidebantur, ita ut impleretur inſtauratio domûs Dñi, in univerſis quæ indigebant expenſã ad muniendã domum. Veruntamen non fiebant ex eadẽ pecunia hydriæ templi Domini, & fuſcinulæ, & thuribula,& tubæ,& omne vas aureum & argenteum, de pecunia quæ inferebatur in templũ Domini. Iis enim qui faciebant opus, dabatur ut inſtauraretur templum Domini: Et non fiebat ratio iis hominibus, qui accipiebant pecuniã ut diſtribuerent eam artificibus,ſed in fide tractabãt eam. Pecuniam verò pro delicto,et pecuniam pro peccatis, non inferebant in templum Domini,quia ſacerdotum erat.Tunc aſcendit Hazael rex Syriæ, & pugnabat contra Geth, cepitque eam: & direxit faciem ſuã ut aſcenderet in Jeruſalem.
18 Quam ob rem tulit Joas rex Juda omnia ſanctificata, quæ conſecraverãt Joſaphat & Joram & Ochozias, patres ejus reges Juda, & quæ ipſe obtulerat:et univerſum argentum, quod inveniri potuit in theſauris templi Dñi,et in palatio regis : miſitque Hazaeli regi Syriæ,et receſſit ab Jeruſalem.

7 Καὶ ἐκάλεσεν (κ) Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς Ἰωαδὰὲ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς, Τί ὅτι οὐ συντετρίφατε τὰ βεδὲκ
τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ (λ) λάβητε ἀργύ-
ριον ἀπὸ τῶν πρασσόντων ὑμᾶς, ὅτι εἰς τὰ βε-
8 δὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό. Καὶ συνε-
φώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύρι-
ον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχύσαι τὰ
9 βεδὲκ τοῦ οἴκου. Καὶ ἔλαβεν (μ) Ἰωδαὲ
ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησεν (ν) τρώ-
γλιον ὀπὴ τῆς Καιὸθ αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν
αὐτὴν παρὰ (ξ) ἀμμαζιοὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου κυρίου· καὶ ἔδωκαν οἱ ἱε-
ρεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν φαδμὸν πᾶν τὸ
ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ (ο) κυρίου.
10 Καὶ ἐγένετο ὡς (π) εἶδον ὅτι πολὺ τὸ ἀρ-
γύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμμα-
τεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ
ἔσφιγξαν καὶ ἐνείδμησε τὸ ἀργύριον τὸ ἐυ-
11 ρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀρ-
γύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ὑπὸ χεῖρας (ρ) ποιη-
ούντων τὰ ἔργα (σ) τῶν ὑποκόπων οἴκου
κυρίου, καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύ-
λων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν
12 οἴκῳ κυρίου, Καὶ τοῖς (τ) τειχεῦσι, καὶ
τοῖς λατόμοις τοῦ λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύ-
λα καὶ λίθους λαξευτοὺς τοῦ καταρτίζειν (υ)
τὸ βεδὲκ οἴκου κυρίου, εἰς πάντα ὅσα
13 ἐξοδιάζετο ἐπὶ τῷ οἴκον τοῦ κραταιῶσαι. Πλὴν
ὧν (φ) ποιηθήσονται οἴκῳ κυρίου σφύραι ἀργυ-
ραῖ, ἧλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, πᾶν σκεῦ-
ος χρυσοῦν καὶ Καιὸθ ἀργυροῦν, ὃν τῶ ἀρ-
14 γυρίου τῶ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου, Ὅ-
τι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. καὶ
ἐκρατώθη (χ) ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίε.
15 Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς (ψ) ἐ-
δίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι
τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν
16 ποιοῦσιν. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, (ω) καὶ
ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (α) ὅ,τι εἰσηνέ-
χθη ἐν οἴκῳ κυρίου, τοῖς ἱερεῦσιν ἐγέ-
17 νετο. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συ-
ρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γέθ, καὶ προ-
κατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀζαὴλ τὸ
πρόσωπον (β) αὐτῶ ἀναβαίνειν ἐπὶ Ἰερυσα-
18 λήμ. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα
πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ
καὶ Ἰωρὰμ καὶ Ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτῶ
καὶ βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτῶ, καὶ
πᾶν (γ) τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θη-
σαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τῶ βασι-
λέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ
Συρίας, καὶ ἀνήβη ἀπὸ Ἰερυσαλήμ.

Et vocavit Joas rex Joïadae ſacerdotem, & ſacerdotes,& dixit ad eos; Quid, quòd non firmâtis Bedec domûs ? Et nunc non accipiatis argentum de venditionibus veſtris: quoniam in Bedec domûs dabitis illud. Et conſenſerunt ſacerdotes non accipere argentum à populo, & non ſtabilire Bedec domûs. Et ſumpſit Joïadae ſacerdos arcam unam : & perforavit foramen in oſtio ejus, & dedit eam apud (d) Ammazibi in domo viri domûs Domini. Et dederunt ſacerdotes cuſtodientes limen, omne argentum inventum in domo Domini. Et factum eſt ut viderunt, quia multum argentum in arca; & aſcendit ſcriba regis, & ſacerdos magnus, & ligaverunt, & numeraverunt argentum inventũ in domo Domini. Et dederunt argentum paratum in manu facientium opera viſitatorum domûs Domini. Et prompſerunt fabris lignorum, & ædificatoribus facientibus in domo Domini, Et cæmentariis, & cæſoribus lapidum, ad emenda ligna, & lapides excíſos, ad continendum Bedec domûs Domini, in omnia quæcunque expendebantur in domum ad fulciendum. Veruntamen non ſicut domũ Domini portæ argenteæ, clavi, phialæ,et tubæ,omne vas aureũ, & vas argenteum, ex argento illato in domum Domini: Quoniam facientibus opera dabunt illud. Et fulciverunt in eo domum Domini. Et non exigebant rationem à viris, quibus dabant argentum in manus eorum ad dandum facientibus opera: quoniam in fide (e) ipſorum faciunt. Argentum pro peccato, & argentum pro delicto quicquid illatum fuerit in domo Domini, ſacerdotibus fuit. Tunc aſcendit Azael rex Syriæ: & bellavit ſuper Geth, & cepit eam. Et poſuit Azael faciem ſuam ad aſcendendum ſuper Hieruſalem. Et ſumpſit Joas rex Juda omnia ſancta, quæcunque ſanctificaverat Joſaphat, & Joram, & Ochozias patres ejus, & reges Juda, & ſancta ſua, & omne aurum inventum in theſauris domûs Domini, & domûs regis, & miſit Azael regi Syriæ: & aſcendit de Hieruſalem.

MS.A. (κ) ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωιαδαὲ (λ) λάβετε (μ) Ἰωαδαὲ (ν) τρώγλιον ἐν τῇ * τρώγλῃ αὐτῆς (ξ) Ἀμμασβὶ ἐν τῷ (ο) κυρίου κυρίῳ. Καὶ (π) ἴδεν αὐτὸν ὅτι (ρ) τῶν ποιούντων (σ) τῶν ἐπὶ Χαδῶν οἴκου (τ) πλινθεῖς καὶ τοῖς τεχνίταις καὶ τοῖς λατόμοις (υ) τὸν βεδὲκ (φ) ποιηθήσεται οἴκου (χ) αὐτῷ τὸν (ψ) ἐδίδου ἀργύριον (ω) καὶ περὶ (α) ὅτι οὐκ εἰσηνέχθη (β) αὐτῷ προβαλλῶαι ἐπὶ (γ) τὸ * ἄρχιον τὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

וְקָרָא מַלְכָּא יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע כָּהֲנָא וּלְכָהֲנַיָּא וַאֲמַר לְהוֹן מָא דִין לֵיתְכוֹן מְחַקְפִּין יַת 7
בְּדָקָא דְבֵירְתָא וּכְעַן לָא תְּסַבוּן כַּסְפָּא מִן מַפְרִיכוֹן אֲרֵי לְבִדְקָא דְבֵירְתָא תְּתַנוּנֵיהּ׃ וְאִטְפַּסוּ 8
כָּהֲנַיָּא בְּדִיל דְּלָא לְמִסַּב כַּסְפָּא מִן עַמָּא וּבְדִיל דְּלָא לְתַקָּפָא יַת בְּדָקָא דְבֵירְתָא׃ וּנְסִיב 9
יְהוֹיָדָע כָּהֲנָא אֲרוֹנָא חַד וּנְקַב חוֹרָא בְּדַשְׁיֵהּ וְיָהַב יָתֵיהּ בְּסִטַר מַדְבְּחָא מִיְּמִינָא בְּמֵעַל
גְּבֵרָא לְבֵירְתָא מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיַהֲבוּן תַּמָּן כָּהֲנַיָּא אִמַּרְכְּלַיָּא יַת כָּל כַּסְפָּא דְּמִתְעַל לְבֵירְתָא
מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וַהֲווֹ כַּד חָזוֹ אֲרֵי סַגִּי כַסְפָּא בַּאֲרוֹנָא וּסְלִיק סִפְרָא דְמַלְכָּא וְכָהֲנָא רַבָּא וְצָרוֹ 10
וּמְנוֹ יַת כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וְיָהֲבִין יַת כַּסְפָּא דְמִסְתַּקַּם עַל יְדֵי עָבְדֵי עֲבִידָא 11
דִּי מְמַנָּן עַל בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּמַפְקִין לְנַגָּרֵי אַעְיָא וּלְאַרְכְּלַיָּא דְּעָבְדִין בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃
וּלְאַרְגּוּבַלַיָּא וּלְפַסְלֵי אַבְנַיָּא וּלְמִזְבַּן אָעַיָּא וְאַבְנִין פְּסִילִין לְתַקָּפָא יַת בְּדָקָא בֵּית מַקְדְּשָׁא 12
דַיְיָ וּלְכֹל דְּיִפּוֹק עַל בֵּיתָא לְתַקָּפוּתֵיהּ׃ בְּרַם לָא מִתְעֲבִיד בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ קוּלִין דְּכַסְפָּא 13
מְזַמְּרַיָּא וּמָנֵי מוֹרְקַיָּא חֲצוֹצְרָתָא כָּל מָאנֵי דַהֲבָא וּמָאנֵי כַסְפָּא מִן כַּסְפָּא דְמִתְעַל לְבֵית
מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ אֲרֵי לְעָבְדֵי עֲבִידְתָא יְהַבִין לֵיהּ וּמְתַקְפִּין בֵּיהּ יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וְלָא 14
15
מְחַשְׁבִין עִם גַּבְרַיָּא דִּי יְהַבִין יַת כַּסְפָּא עַל יְדֵיהוֹן לְמִתַּן לְעָבְדֵי עֲבִידְתָא אֲרֵי בְּהֵמְנוּתָא
אֲנִין עָבְדִין׃ כְּסַף אַשְׁמָא וּכְסַף חַטָּוָתָא לָא מִתְעַל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ לְכַהֲנַיָּא יְהַבִין 16
לֵיהּ׃ בְּכֵין סְלִיק חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם וְאִנַּיַח קְרָבָא עַל גַּת וּכְבָשַׁהּ וְשַׁוִּי חֲזָאֵל אַפּוֹהִי 17
לְמִסַּק לִירוּשְׁלֵם׃ וּנְסִיב יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דִּי יְהוּדָה יַת כָּל קוּדְשַׁיָּא דִּי אַקְדִּישׁוּ 18
יְהוֹשָׁפָט וְיוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבָהָתְהוֹהִי מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה וְיַת קוּדְשׁוֹהִי וְיַת כָּל דַּהֲבָא
דְּאִשְׁתְּכַח בְּאוֹצְרֵי בֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּבֵית גִּנְזֵי מַלְכָּא וּשְׁדַר לַחֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם
וְאִסְתַּלַק מֵעַל יְרוּשְׁלֵם׃

Et vocavit rex Joas Jehojadah ſacerdotem, et ſacerdotes,et dixit illis, ut quid non fortificatis rimas dom^{s} ? et nunc non accipiatis argentũ à notis veſtris,quia ad *rupturas* dom^{s} *dabitis illud.* Et contentati ſunt ſacerdotes, ut non acciperent argentũ à populo,et ne fortificarent ruinã dom^{s}. Et accepit Jehojadah ſacerdos arcã unã, et perforavit foramen in porta ejus,et dedit illã in latere altaris *à* dexıra,quũ ingreditur quis in domũ ſanctuarii Dñi:et dederunt ibi ſacerdotes *theſaurarii* omne argentum, & introducebatur in domũ ſanctuarii Dñi.Et fuit quando videbant quòd multũ argentũ [*erat*] in arca,aſcendebat ſcriba regis et ſacerdos magn^{s},et colligebant et numerabant argentũ quòd invenjebaturin domo ſanctuarii Dñi.Et dabant argentũ quòd æſtimatũ erat in manus facientium opus qui præpoſiti erant in domo ſanctuarii Dñi,et impendebant in fabros lignarios et architectos,qui faciebant domũ ſanctuarii Dñi. Et in lapicidas et cæſores lapidum, et ad emenda ligna,et lapides dolatos,ut fortificarent ruinam *domus* ſanctuarii Dñi,et oĩa quæ inſumebantur domui fortificandæ.Verũ non fiebant in domo ſanctuarii Dñi calices argenti,pſalteria,*et vaſa pelviũ*,tubæ, *omnia vaſa* auri,et *vaſa* argenti ex argento quòd inducebatur in domum ſanctuarii Dñi. Quia factoribus operis dabant illud et fortificabant ex eo domũ ſanctuarii Dñi.Et non ponebant rationẽ cum viris,ꝙ quorũ manus dabant argentũ,ut darent factorib^{s} operis, quia in fide illi faciebant. Argentum delicti et argentum peccati non inducebatur in domũ ſanctuarii Domini,ſacerdotibus dabant illud.Tunc aſcendit Hhazael rex Aram,& invivit bellum contra Gath et ſubegit eam; et poſuit Hhazael faciem ſuam ut aſcenderet contra Jeruſalem.Et accepit Jehoas rex tribus domus Jehudah omnes ſanctitates,quas ſanctificaverant Jehoſaphat, et Jehoram, et Ahhaziah patres ejus reges domus Jehudah, et ſanctitates ſuas, et omne aurum quod inventum eſt in theſaurarii domus ſanctuarii Domini, & in gazis regis, et miſit [*ea*] ad Hhazael regem Aram, et aſcendit à Jeruſalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܐܢܬܘܢ ܡܫܬܘܠܝܢ ܠܡ ܠܒܝܬ ܡܪܡܡܬܐ ܗܫܐ ܠܐ ܬܣܒܘ ܟܣܦܐ ܡܢ ܝܕ ܡܕܥ ܘܠܐ ܬܗܒܘܢ ܐܠܐ ܠܡܪܡܡܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܗܢܐ ܘܠܟܗܢܐ ܐܚܪܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܐܢܬܘܢ ܡܫܬܘܠܝܢ ܠܡ ܠܒܝܬ ܡܪܡܡܬܐ ܗܫܐ ܠܐ ܬܣܒܘ ܟܣܦܐ ܡܢ ܝܕ ܡܕܥ ܘܠܐ ܬܗܒܘܢ ܐܠܐ ܠܡܪܡܡܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ

8 ܘܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܗܢܐ ܠܐ ܢܣܒ ܠܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܝܕ ܡܕܥ ܘܠܐ ܬܗܒܘܢ ܐܠܐ ܠܡܪܡܡܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܗܢܐ ܠܐ ܢܣܒ ܠܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܝܕ ܡܕܥ ܘܠܐ ܬܗܒܘܢ ܐܠܐ ܠܡܪܡܡܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ

9 * ܘܢܣܒ ܝܘܐܫ ܣܦܬܐ ܚܕܬܐ ܘܦܬܚ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܣܦܬܐ ܥܠ ܝܡܝܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܣܦܬܐ ܥܠ ܝܡܝܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܣܦܬܐ ܥܠ ܝܡܝܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܣܦܬܐ ܥܠ ܝܡܝܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ

10 ܘܗܘ ܟܕ ܚܙܝܢ ܕܣܓܝ ܟܣܦܐ ܒܣܦܬܐ ܘܣܠܩ ܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ ܘܟܗܢܐ ܪܒܐ ܘܣܡܪ ܘܚܫܒ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܗܘ ܟܕ ܚܙܝܢ ܕܣܓܝ ܟܣܦܐ ܒܣܦܬܐ ܘܣܠܩ ܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ ܘܟܗܢܐ ܪܒܐ ܘܣܡܪ ܘܚܫܒ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ

11 ܘܗܘ ܝܗܒ ܟܣܦܐ ܕܡܬܬܩܢ ܒܝܕ ܥܒܕܝ ܥܒܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܝܕ ܥܒܕܝ ܥܒܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܝܕ ܥܒܕܝ ܥܒܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܢܬܢ ܠܐ ܒܝܕ ܥܒܕܝ ܥܒܕ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܘ

12 ܘܠܐ ܗܘ ܡܫܟܚ ܠܗܘ ܠܐ ܠܓܕܝ ܐܒܢ ܘܠܐ ܠܓܕܝ ܐܒܢ ܘܠܐ ܠܓܕܝ ܐܒܢ ܘ

מלכים ב: יג

scripta ipſa nónne ,fecit quæ omnia & ,Joas *verborum reſiduum* Et
19 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
,ejus ſervi ſurrexerunt Et ? Jehudah regum dierum verborum libro *ſuper*
20 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו
Millo domo Joas percuſſerunt & :conjurationem conjuraverunt &
וַיִּקְשְׁרוּ־קֶשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא
Somer filius Jehozabad & ,Simhath filius Jozachar Et .Silla *deſcendente*
הַיֹּרֵד סִלָּא: וְיוֹזָבָר בֶּן־שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בֶּן־שֹׁמֵר
21 עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־
cum eum ſepelierunt & ,eſt mortuus & ,eum percuſſerunt ejus ſervi
.eo pro ejus filius Amaſiah regnavit & :David civitate in ſuis patribus
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XIII. יג

regis Achaziahu filii Joas anno tertio & vigeſimo anno In
1 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ
Someron in Iſrael ſuper Jehu filius Jehoachaz regnavit ,Jehudah
יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
ambulavit & ,Domini oculis in malum fecit Et .annis ſeptendecim
2 שֵׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
,Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccata poſt
אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
:Iſrael *in* Domini *naſum* eſt iratus Et .*ea* ab declinavit non
3 לֹא־סָר מִמֶּנָּה: וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
Ben-hadad manu in & ,Aram regis Chazael manu in eos tradidit &
וַיִּתְּנֵם בְּיַד־ חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד בֶּן־הֲדַד
facies Jehoachaz eſt deprecatus Et .diebus omnibus Chazael filii
4 בֶּן־חֲזָאֵל כָּל־הַיָּמִים: וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי
oppreſſionem vidit quia ,Dominus eum *ad* exaudivit & ,Domini
יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחַץ
Dominus dedit Et .Aram rex eos oppreſſit quia ,Iſrael
5 יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם: וַיִּתֶּן יְהוָה
filii habitaverũtq; ,Aram *manu ſub* de ſunt egreſſi &,ſervatorem Iſraeli
לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי־
receſſerũt non Veruntamẽ .nudiuſtertius heri ſicut ſuis *tentoriis* in Iſrael
יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם: אַךְ לֹא־סָרוּ
ea in ,Iſrael fecit peccare qui ,Jarobham domus peccatis à
6 מֵחַטֹּאת בֵּית־יָרָבְעָם אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ
non Quoniam .Someron in ſtetit lucus etiam &,ambulavit
הֶלֶךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן: כִּי לֹא
,equites quinquaginta niſi *populum* Jehoachaz ipſi dimiſit
הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים
rex eos diſperdiderat quia:peditum millia decem & ,currus decem &
וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי אֲבָדָם מֶלֶךְ
verborum reſiduum Et .triturandũ ad pulverem veluti eos poſuerat & ,Aram
7 אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדִשׁ: וְיֶתֶר דִּבְרֵי
ſcripta ipſa nonne ,ejus fortitudo &,fecit quæ omnia & ,Jehoachaz
יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
Jehoachaz *Facuinque* ? Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper*
8 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז
ejus filius Joas regnavitq; :Someron in eũ ſepelierunt q; ,ſuis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ
,Jehudah regis Joas anno ſeptimo & ,trigeſimo anno In .eo pro
9 תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה
ſedecim Someron in Iſrael ſuper Jehoachaz filius Jehoas regnavit
מָלַךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
omnibus ab declinavit non : Domini oculis in malum fecit Et .annis
10 שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־
,Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham *peccatis*
חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
.ambulavit eo in
הָלָךְ בָּהֶם:

Verſio VULG. LAT.

19 Reliqua autem ſermonũ Joas, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Ver-
20 borum dierũ regum Juda? Surrexerunt autem ſervi ejus, & conjuraverunt inter ſe, percuſſerúntque Joas in domo Mello in deſcenſu Sella. Joſachar namque filius Semaath, & Jozabad filius Somer, ſervi ejus, percuſſerunt eum, & mortuus eſt: & ſepelierunt eum cum patribus ſuis in civitate David, regnavítque Amaſias filiꝰ ejus pro eo.

CAP. XIII.

1 ANno vigeſimo tertio Joas filii Ochoziæ regis Juda, regnávit Joachaz filius Jehu ſuper Iſrael in Samaria decem et
2 ſeptem annis. Et fecit malum coram Domino, ſecutúſque eſt peccata Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, et non
3 declinavit ab eis. Iratúſque eſt furor Domini contra Iſrael, & tradidit eos in manu Hazael regis Syriæ, et in manu Benadad filii Hazael, cunctis die-
4 bus. Deprecatus eſt autẽ Joachaz faciem Domini, & audivit eum Dominus: vidit enim angúſtiam Iſrael, quia attriverat eos rex Syriæ: Et dedit Dominus ſalvatorẽ Iſraeli, & liberatus eſt de manu regis Syriæ: habitaverúntq; filii Iſrael in tabernaculis ſuis ſicut herì
6 & nudiuſtertiús: Veruntamen non receſſerunt à peccatis domûs Jeroboam, qui peccare fecit Iſrael, ſed in ipſis ambulaverunt: ſiquidem & lucus permanſit in Samaria. Et non ſunt derelicti Joachaz de populo
7 niſi quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditũ: interfecerat enim eos rex Syriæ, & redegerat quaſi pulverem in tritura areæ. Reliqua autem ſermonũ Joachaz,
8 & univerſa quæ fecit, & fortitudo ejus, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierũ
9 regũ Iſrael? Dormivítque Joachaz cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in Samaria: regnavítque Joas filius ejus pro
10 eo. Anno trigeſimo ſeptimo Joas regis Juda, regnavit Joas filius Joachaz ſuper Iſrael in Samaria ſedecim annis. Et
11 fecit quod malum eſt in conſpectu Domini: non declinavit ab omnibꝰ peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, ſed in ipſis ambulavit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (δ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (ε) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἀνέστησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἔδησαν σύνδεσμον, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἰωὰς ἐν οἴκῳ (ζ) Μαλλὼ τοῦ ἐν Σελά. Καὶ Ἰεζιχὰρ υἱὸς Ἰεμουὲθ, καὶ Ἰεζεβοὺθ (η) ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σωμὴρ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν καὶ ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν (θ) Ἀμεσσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (δ) οὐχ ἰδοὺ (ε) ἐπὶ βιβλίῳ (ζ) Μαχὼ + καλαμίνοντα Γαλαάδ. Καὶ Ἰωζαχὰρ (η) υἱὸς αὐτοῦ Ὡσωμὴρ οἱ (θ) Ἀμεσίας

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ (α) τρίτῳ ἔτει τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου (β) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς (γ) Ἰὲ ἐν Σαμαρείᾳ ἐπτακαίδεκα
2 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, οὐκ ἀπέστη (δ) ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ πάσας τὰς ἡμέ-
4 ρας. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε τὴν θλῖψιν Ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι-
5 λεὺς Συρίας. Καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.
6 Πλὴν οὐκ ἀπέστησε (ε) ἀπὸ ἁμαρτιῶν οἴκου Ἱεροβοὰμ (ζ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, (η) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη· καίγε τὸ ἄλσος ἐστάθη
7 ἐν Σαμαρείᾳ. Ὅτι οὐκ ἐγκατελείφθη τῷ Ἰωάχαζ λαὸς, ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεν-
8 λο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάχαζ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (θ) οὐχὶ ταῦ-
9 τα γεγραμμένα (ι) ὀπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν (κ) αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασί-
10 λευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (λ) ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς (μ) Ἰωάχαζ ὀπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐννεακαίδεκα
11 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ (ν) πάσης Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ἁμαρτίας, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, (ξ) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη.

Et reliqua verborum Joas, & omnia, quæcunq; fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborũ dierũ regibus Juda? Et ſurrexerunt ſervi ejus, & (g) ligaverunt omnem colligationem, & percuſſerunt Joas in domo Mallo, (h) quæ in Sela. Et Jezirchar filius Jemuath, & Jezebuth filius (i) ipſius Somer ſervi ejus percuſſerunt eum: & mortuus eſt. Et ſepelierunt eum cum patribꝰ ejus in civitate David. Et regnavit Ameſſias filius ejus pro eo.

In CAP. XIII.

N anno vigeſimo & tertio (a) anno Joas filii Ochoziæ regis Juda regnavit Joachaz filius Ihu in Samaria ſeptem & decem annos. Et fecit malum in oculis Domini, & ambulavit poſt peccata Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael: non receſſit ab (b) eo. Et iratus eſt indignatione Dominus in Iſrael: & dedit eos in manu Azael regis Syriæ, & in manu filii (c) Ader filii Azael omnibus diebus. Et oravit Joachaz faciem Domini: & exaudivit eum Dominus: quoniam vidit tribulationem Iſrael: quoniam tribulavit eos rex Syriæ. Et dedit Dominus ſalutem Iſrael: & exivit de ſub manu Syriæ. Et ſederunt filii Iſrael in tabernaculis ſuis, ſicut herì & nudiuſtertiús. Veruntamen non receſſerunt à peccatis domûs Hieroboam, qui peccare fecit Iſrael: in ipſo ambulavit. Etiam lucus ſtetit in Samaria. Quoniam non remanſit ipſi Joachaz populus, niſi quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditum: quia diſperdidit eos rex Syriæ: & poſuerunt eos tanquàm pulverem in conculcationem. Et reliqua verborum Joachaz, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus; nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibꝰ Iſrael? Et dormivit Joachaz cum patribus ſuis: & ſepelierunt eum in Samaria. Et regnavit Joas filius ejus pro eo. In anno trigeſimo & ſeptimo anno Joas regis Juda regnavit Joas filius Joachaz ſuper Iſrael in Samaria ſex & decem annos. Et fecit malum in oculis Domini: non receſſit ab omni peccato Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael: in eo ambulavit.

MS.A. (α) τρίτῳ Ἰωὰς (β) βασιλέως (γ) Ἰηὲ ὅτι Ἰσραὴλ ἐν (δ) ἀπ' αὐτῶν. (ε) ἀπὸ ἁμαρτίας (ζ) υἱοῦ Ναβὰτ ὃς (η) ἐν αὐτοῖς ἐπορεύθησαν· καίγε τὸ ἄλσος ὃ ἐνεκάθη (θ) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (ι) ὅτι βιβλίῳ (κ) αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν (λ) ἑβδόμῳ τῷ Ἰωὰς (μ) Ἰωάχας ἐν Σαμαρίᾳ (ν) πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς (ξ) ἐν αὐταῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יוֹאָשׁ וְכֹל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית
20 יְהוּדָה: וְקָמוּ עַבְדּוֹהִי וּמְרָדוּ מְרָדָא וּמְחָתַת יוֹאָשׁ בֵּית מִלּוֹ דְּנָחֵת לְסִלָּא: וְיוֹזָכַר בַּר
21 שִׁמְעַת וִיהוֹזָבַד בַּר שֹׁמֵר עַבְדּוֹהִי מְחוֹהִי וְקַטְלוּהִי וּקְבָרוּ יָתֵיהּ עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד וּמַלַךְ אֲמַצְיָה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי:

יג

1 בִּשְׁנַת עֶסְרִין וּתְלַת שְׁנִין לְיוֹאָשׁ בַּר אֲחַזְיָה מַלְכָּא דְּשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה יְהוֹאָחָז בַּר
2 יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עֶסְרֵי שְׁנִין: וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאָזַל בָּתַר חוֹבֵי יָרָבְעָם
3 בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יָת יִשְׂרָאֵל לָא סְטָא מִנָּהוֹן: וְתַקִּיף רוֹגְזָא דַּיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּמַסְרִנּוּן בְּיַד חֲזָאֵל
4 מַלְכָּא דַּאֲרָם וּבְיַד בַּר הֲדַד בַּר חֲזָאֵל כָּל יוֹמַיָּא: וְצַלִּי יְהוֹאָחָז קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ
5 אֲרֵי נְגִיד קְרָמוֹהִי דְּוָחְקָא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי דְחַק יָתְהוֹן מַלְכָּא דַּאֲרָם: וְיָהַב יְיָ לְיִשְׂרָאֵל פָּרִיק
6 וּנְפַקוּ מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ אֲרָם וְיָתִיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִרְוֵיהוֹן כְּמַאתְמָלֵי וּמִדְקָמוֹהִי: בְּרַם
7 לָא סְטוּ מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחַיֵּב יָת יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן אֲזָלוּ וְאַף אֲשֵׁירְתָּא קָמַת בְּשֹׁמְרוֹן: אֲרֵי
לָא אַשְׁאַר לִיהוֹאָחָז עַם אֶלָּהֵן חַמְשִׁין פָּרָשִׁין וַעֲסַר רְתִיכִין וַעֲסַרְ אַלְפִין גֻּבַר רַגְלִין אֲרֵי
8 אֲבַדִנּוּן מַלְכָּא דַּאֲרָם וְשַׁוִינוּן כְּעַפְרָא לְדָרְשׁ: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָחָז וְכֹל דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ
9 הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל: וּשְׁכִיב יְהוֹאָחָז עִם אֲבָהָתוֹהִי
10 וְקַבְרוּהִי בְּשֹׁמְרוֹן וּמַלַךְ יוֹאָשׁ בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: בִּשְׁנַת תְּלָתִין וְשֵׁבַע שְׁנִין לְיוֹאָשׁ מַלְכָּא
דְּשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁית עֶסְרֵי
11 שְׁנִין: וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִכָּל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יָת יִשְׂרָאֵל
בְּהוֹן אֲזָל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit; nónne illa ſcripta ſunt in 19
libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et ſurrexerunt ſervi ejus, 20
& conjuraverunt conjurationem, & percuſſerunt Joas in domo Millo,
quæ deſcendit in Szilla. Et Jozachar filius Simghath & Jehozabad filius 21
Somer ſervi ejus percuſſerunt illum, & occiderunt eum, & ſepelierunt eum
cum patribꝰ ejus in civitate David, & regnavit Amaziah filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

ANno viceſimo tertio annorum Joaz filii Ahhaziah regis tribus domus 1
Jehudah regnavit Jehoahhaz filius Jehu ſuper Iſrael in Somron ſeptende-
cim annis. Et fecit quod malum erat ante Dominum, & ivit poſt peccata 2
Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael: non declinavit ab eis. Et 3
invaluit indignatio Domini in Iſrael, & tradidit illos in manu Hhazael re-
gis Aram, & in manu Bar-hadad filii Hhazael omnibus diebus. Et oravit 4
Jehoahhaz Dominum, & ſuſcepit orationem ejus Dominus, quia appare-
bat ante ipſum afflictio Iſrael, quia afflixerat illos rex Aram. Et dedit Do- 5
minus Iſraeli ſalvatorem, & exierunt de manu hominum Aram, & ſede-
runt filii Iſrael in habitaculis ſuis, ſicut heri & nudius tertius. Verùm non 6
declinaverunt à peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Iſrael; in illis am-
bulaverunt: & etiam lucus ſtabat in Somron. Namq; non reliquerat ipſi 7
Jehoahhaz de populo, niſi quinquaginta equites & decem currꝰ, & decem
millia virorũ peditum, quia perdiderat eos rex Aram, & poſuerat eos ſicut
pulverem ad conculcandũ. Et reliquum verborũ Jehoahhaz, & omnia quæ 8
fecit, & fortitudo ejus, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum
regis Iſrael? Et cubuit Jehoahhaz cum patribus ſuis, & ſepelierunt illum 9
in Somron: & regnavit Joas filius ejus pro eo. Anno triceſimo ſeptimo 10
annorum Joas regis tribus domus Jehudah regnavit Joas filius Jehoahhaz
ſuper Iſrael in Somron ſedecim annis. Et fecit quod malum erat ante Do- 11
minum: non declinavit ab omnibus peccatis Jarabgham filii Nebat qui
peccare fecit Iſrael, in illis ambulavit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܥܒܕ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘ ܥܠ ܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܘܢ ܫܬ ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܝܗܘܐ ܒܝܫ ܘܗܟܐ ܠܗ ܒܫܡܪܘܢ ܐܠܗ ܝܣܪܝܠ ܠܐ ܣܪ ܡܢ ܚܛܗ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛ ܠܝܣܪܝܠ ܐܠܐ ܗܠܟ ܒܗ ܘܐܦ ܐܣܬܪ ܩܐܡ ܒܫܡܪܘܢ ܘܐܬܪ ܕܚܪ ܐܦ ܐܢܘܢ

מלכים ב : יג

qua ,ejus fortitudo & ,fecit · quæ omnia & ,Joas *verborum residuum* Et

12 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
libro *super* ſcripta ipſa nónne ,Jehudah rege Amaſiah cum pugnavit

נִלְחַם עִם אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
,ſuis patrib⁹ cum Joas *Facitque* ? Iſrael regum dierum verborum

13 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו
cum Someron in Joas eſt ſepultuſq; :ej⁹ ſolium ſuper ſedit Jarobham &

וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיִּקָּבֵר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם
qua ,ſua ægrotatione ægrotavit Eliſaah Et .Iſrael regibus

14 מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת־חָלְיוֹ אֲשֶׁר
ſuper flevit & ,Iſrael rex Joas eum ad deſcendit & :*ea in* eſt mortuus

יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל־
.ejus equites & ,Iſrael currus ,mi pater ,mi Pater :dixit &,ejus *facies*

פָּנָיו וַיֹּאמַר אָבִי׳ אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו :
,arcum *ſe ad* accepit & :ſagittas & ,arcum Tolle :Eliſaah ei Dixitque

15 וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וְחִצִּים וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת
Super tuam manum fac Equitare :Iſrael regem ad Dixitque .ſagittas &

וְחִצִּים : וַיֹּאמֶר׳ לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַרְכֵּב יָדְךָ עַל־
ſuper ſuas manus Eliſaah poſuit & :*ſuam manum fecit equitare* & ,arcum

הַקֶּשֶׁת וַיִּרְכַּב יָדָו וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע יָדָיו עַל־
:aperuit & ,orientem ad feneſtram Aperi :dixit Et .regis manus

17 יְדֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן קֵדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר
Domini ſalutis Sagitta ,ait & :jecit & ;Jace ,Eliſaah dixitque

אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר וַיֹּאמֶר חֵץ־תְּשׁוּעָה לַיהוָה
ad uſque, Aphec in Aram percutieſque :Aram *in* ſalutis ſagitta &

וְחֵץ־תְּשׁוּעָה בַּאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת־אֲרָם בַּאֲפֵק עַד־
regem ad dixitque :tulit & ;ſagittas Tolle ,ait Et .*conſumere*

כַּלֹּתָה : וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ
.ſtetit & ,vicibus tribus percuſſit & :terram *in* Percute ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל הַךְ אָרְצָה וַיַּךְ שָׁלֹשׁ־פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד :
quinque Percutiendum :ait & ,Dei vir eum *ſuper* eſt iratus Et

19 וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת חָמֵשׁ
nunc & :*conſumere uſque* ,Aram percuſſiſſes tunc ,vicibus ſex vel

אוֹ־שֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ אֶת־אֲרָם עַד־כַּלֹּתָה וְעַתָּה
,Eliſaah eſt mortuus Et .Aram percuties vicibus tribus

שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת־אֲרָם : וַיָּמָת אֱלִישָׁע
.anno *veniente* terram in venerunt Moab *agmina* & :eum ſepelierunt &

וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב יָבְאוּ בָאָרֶץ בַּא שָׁנָה :
,*agmen* viderunt ecce & ,virum ſepelientibus *ipſis* ,fuit Et

21 וַיְהִי הֵמָּה קֹבְרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת־הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִיכוּ
vir tetigit &,abiit & :Eliſaah ſepulchrum in virum projecerunt &

אֶת־הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ
Chazael Et .ſuos pedes ſuper ſurrexit & ,vixit & ,Eliſaah oſſa *in*

בְּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיִּחִי וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו : וְחֲזָאֵל
.Jehoachaz diebus omnibus Iſrael oppreſſit Aram rex

מֶלֶךְ אֲרָם לָחַץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי יְהוֹאָחָז :
eſt converſus & ,eorum eſt miſertus & ,eis Dominus eſt miſeratus Et

23 וַיְחָנֵּן יְהוָה אֹתָם וַיְרַחֵם וַיִּפֶן
: Jahacob ,& Iſchac ,Abraham cum ſuum pactum propter eos ad

אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב
ad uſque, ſuis faciebus de ſuper eos projecit nec ,eos diſperdere noluit &

וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא־הִשְׁלִיכָם מֵעַל־פָּנָיו עַד־
Ben-hadad regnavit & ,Aram rex Chazael eſt mortuus Et .*nunc*

עָתָּה : וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן־הֲדַד
tulit & ,Jehoachaz filius Jehoas eſt reverſus Et .eo pro ejus filius

25 בְּנוֹ תַּחְתָּיו : וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת־
manu de tulerat quas ,Chazael filii Ben--hadad manu de civitates

הֶעָרִים מִיַּד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד
,Joas eum percuſſit vicibus tribus :prælio in ſui patris Jehoachaz

יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ
.Iſrael civitates reddidit &

וַיָּשֶׁב אֶת־עָרֵי יִשְׂרָאֵל :

Verſio VULG. LAT.

12 Reliqua autem ſermonũ Joas, & univerſa quæ fecit,& fortitudo ejus,quomodò pugnaverit contra Amaſiam regem Juda, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonũ dierum regum
13 Iſrael? Et dormivit Joas cum patribus ſuis : Jeroboam autẽ ſedit ſuper ſolium ejus. Porrò Joas ſepultus eſt in Samaria
14 cum regibus Iſrael.Eliſeus autem ægrotabat infirmitate,quâ & mortuus eſt : deſcenditque ad eum Joas rex Iſrael, & flebat coram eo, dicebátque;Pa-
15 ter mi,pater mi,curr'Iſrael,& auriga ejus. Et ait illi Eliſeus; Affer arcum,& ſagittas.Cúmque attuliſſet ad eum arcũ, et
16 ſagittas,Dixit ad regem Iſrael; Pone manum tuam ſuper arcum. Et cùm poſuiſſet ille manum ſuam,ſuperpoſuit Eliſeus
17 manus ſuas manibus regis, Et ait ; Aperi feneſtrã Orientalẽ. Cúmque aperuiſſet, dixit Eliſeus;Iace ſagittam. Et jecit. Et
18 ait Eliſeus;Sagitta ſalutis Domini, & ſagitta ſalutis contra Syriã: percutiéſque Syriam in Aphec, donec conſumas eam.
19 Et ait,Tolle ſagittas. Qui cùm tuliſſet,rurſum dixit ei;Percute jaculo terram. Et cùm percuſſiſſet tribus vicib⁹,& ſtetiſ-
20 ſet, Irat⁹ eſt vir Dei contra eũ, & ait ; Si percuſſiſſes quinquies, aut ſexies,ſive ſepties,percuſſiſſes Syriã uſque ad conſumptionem:nunc autem trib⁹ vi-
20 cibus percuties eam. Mortuus eſt ergò Eliſeus,& ſepelierunt eum.Latrunculi autem de Moab venerunt in terram in ipſo
21 anno. Quidam autem ſepelientes hominẽ,viderũt latrunculos, & projecerunt cadaver in ſepulchro Eliſei. Quod cùm tetigiſſet oſſa Eliſei,revixit homo,& ſtetit ſuper pedes ſuos.
22 Igitur Hazael rex Syriæ afflixit Iſrael cunctis diebus Joa-
23 chaz: Et miſertus eſt Dñs eorum,& reverſ⁹ eſt ad eos propter pactum ſuum,quod habebat cum Abraham,& Iſaac,& Jacob : & noluit diſperdere eos, neque projicere penitùs,
24 uſque in præſens tempus.Mortuus eſt autem Hazael rex Syriæ, & regnavit Benadad filj⁹ ejus pro eo. Porrò Joas filius
25 Joachaz tulit urbes de manu Benadad filii Hazael,quas tulerat de manu Joachaz patris ſui jure prælii : tribus vicibus percuſſit eum Joas, & reddidit civitates Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅ-
σα ἐποίησε, καὶ αἱ δυνασεῖαι αὐτοῦ ἃς ἐπολέμη-
μ⁽ο⁾ Ἀμεσίᾳ βασιλέως Ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα
γεγραμμένα (π) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμε-
ρῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμή-
13 θη Ἰωὰς μ⁽ϙ⁾ τ⁽ῆ⁾ πατέρων αὐτοῦ, καὶ Ἱεροβοὰμ
ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἐτάφη ἐν
14 Σαμαρείᾳ μ⁽ϙ⁾ τ⁽ῶν⁾ βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ (σ)
Ἐλισαιὲ ἐρρώσησε τ⁽ὴ⁾ ἀῤῥωσίαν αὐτοῦ, ᾗ
ἦν ἀπέθανε· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς
βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ προσ-
ώπου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Πάτερ πάτερ, ἅρμα
15 Ἰσραὴλ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ
(τ) Ἐλισαιὲ, Λάβε τόξον καὶ βέλη. Καὶ ἔ-
16 λαβε (υ) πρὸς ἑαυτὸν τόξον καὶ βέλη. Καὶ
εἶπε τῷ (φ) βασιλεῖ, Ἐπίβασον τ⁽ὴν⁾ χεῖ-
ρά σ⁽ου⁾ (χ) ἐπὶ τὸ τόξον. καὶ ἐπέβασεν Ἰωὰς
τ⁽ὴν⁾ χεῖρα (ψ) αὐτοῦ· καὶ ἐπέθηκεν (ω) Ἐλισαιὲ
τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασι-
17 λέως, Καὶ εἶπεν, Ἄνοιξον τ⁽ὴν⁾ συρίδα κατ'
ἀναλολάς. καὶ ἤνοιξε. καὶ εἶπεν (α) Ἐλισαιὲ,
Τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε. καὶ εἶπε, Βέλ⁽ος⁾
σωτηρίας τοῦ κυρίου, καὶ βέλ⁽ος⁾ σωτηρίας ἐν
Συρίᾳ, καὶ πατάξεις τ⁽ὴν⁾ Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως
18 συντελείας. Καὶ εἶπεν αὐτῷ † Ἐλισαιὲ, Λά-
βε τόξα. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσ-
ραὴλ, Πάταξον εἰς τ⁽ὴν⁾ γῆν· καὶ ἐπάταξεν
19 ὁ βασιλεὺς τρὶς, καὶ ἔστη. Καὶ ἐλυπήθη ἐπ'
αὐτῷ ὁ ἄνθρω⁽πος⁾ τ⁽οῦ⁾ θ⁽εοῦ⁾, καὶ εἶπεν, Εἰ ἐ-
πάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐ-
πάταξας τ⁽ὴν⁾ Συρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν
20 τρὶς πατάξεις τ⁽ὴν⁾ Συρίαν. Καὶ ἀπέθανεν
(β) Ἐλισαιὲ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζω-
νοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόν⁽τος⁾ τοῦ
21 ἐνιαυτοῦ. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων
τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδὲ εἶδον τὸν μονόζωνον,
καὶ ἔῤῥιψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ (γ) Ἐ-
λισαιέ· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἥψατο τ⁽ῶν⁾ ὀστέων (δ)
Ἐλισαιὲ, καὶ ἔζησε καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας
22 αὐτοῦ. Καὶ (ε) Ἀζαὴλ ὠξύθλιψε τ⁽ὸν⁾ Ἰσραὴλ
23 πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ. Καὶ ἐλέησε
κύρι⁽ος⁾ αὐτὸν καὶ (ζ) ᾠκτείρησεν αὐτὸν, καὶ
ἐπέβλεψεν (η) ἐπ' αὐτὸν διὰ τ⁽ὴν⁾ διαθήκην
αὐτοῦ τ⁽οῦ⁾ μ⁽ὴ⁾ Ἀφθαρτίσαι αὐτὸν, καὶ
οὐκ ἠθέλησε κύρι⁽ος⁾ διαφθεῖραι αὐτὸν, καὶ
οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτὸν ἀπὸ τ⁽οῦ⁾ προσώπου αὐ-
24 τ⁽οῦ⁾. Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας,
καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς (θ) Ἀδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀν'
25 αὐτοῦ. Καὶ (ι) ἐπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωά-
χαζ, καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ (κ)
Ἀδὰδ υἱοῦ Ἀζαὴλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς Ἰω-
άχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. τρὶς
ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωὰς, καὶ ἐπέστρεψε τὰς
πόλεις Ἰσραήλ.

Et reliqua verborum Joas, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus, quos fecit cum Ameſſia rege Juda, nónne hæc ſcripta in libro Verborũ dierum regibus Iſrael? Et dormivit Joas cum patribus ſuis: & Hieroboam ſedit ſuper thronum ejus: & (d) ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſrael. Et Eliſæe infirmatus eſt infirmitatem ſuam, per quam mortuus eſt. Et deſcendit ad eum Joas rex Iſrael, & ploravit ſuper faciem ejus,& dixit; Pater, pater, currus Iſrael, & eques ejus. Et dixit ei Eliſæe; Cape arcum, & ſagittas. Et cepit ad ſe arcum, & ſagittas.Et dixit regi, Impone manum tuam ſuper arcum. Et impoſuit Joas manum ſuam. Et impoſuit Eliſæe manus ſuas ſuper manus regis, Et dixit; Aperi feneſtram ad Orientem. Et aperuit. Et dixit Eliſæe, Jacula. Et jaculatus eſt. Et dixit; Sagitta ſalutis Domino: & ſagitta ſalutis in (e) Syria: & percuties Syriam in Aphec uſq; ad conſummationem. Et dixit ei Eliſæe, Cape ſagittas. Et cepit. Et dixit regi Iſrael, Percute in terram. Et percuſſit rex ter: & ſtetit. Et contriſtatus eſt ſuper eo homo Dei, & dixit; Si percuſſiſſes quinquies, vel ſexies; tunc percuſſiſſes Syriam uſq; ad conſummationem. Et nunc ter percuties Syriam. Et mortuus eſt Eliſæe: et ſepelierunt eum. Et accinctli Moab venerunt in terram, veniente anno. Et factum eſt,(f) ipſis ſepelientibus virum, et ecce viderunt accinctum, et projecerunt virum in ſepulchrum Eliſæi: et ivit, et tetigit oſſa Eliſæe : et vixit, et ſurrexit ſuper pedes ſuos. Et Azael afflixit Iſrael omnibus diebus Joachaz. Et miſertus eſt Dominus eorum, et miſeratus eſt eos, et reſpexit ſuper eos propter teſtamentũ ſuum, quod cum Abraam, et Iſaac, et Jacob. Et noluit Dominus corrumpere eos, et non ejecit eos à facie(g)ſua.Et mortuus eſt Aſael rex Syriæ, et regnavit filius Ader filius ejus pro eo. Et revertit Joas filius Joachaz, et cepit civitates de manu filii Ader filii Azael,quas ceperat de manu Joachaz patris ejus in bello. Ter percuſſit eum Joas : et reddidit civitates Iſrael.

MS.A. (ο) Ἀμεσίᾳ (π) ἐπὶ βιβλίῳ (ρ) ἐτάφη Ἰωὰς ἐν (σ) Ἐλισαιὲ(τ) Ἐλισαιὲ, (υ) πρὸς αὐτὸν (φ) βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Ἐπίβασον (χ) ἐπὶ τόξον. (ψ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον· καὶ(ω) Ἐλισαιὲ † χεῖρα αὐτοῦ (α) Ἐλισαιὲ, Ῥοίζησον. καὶ ἐροίζησεν. καὶ εἶπεν, † Ἐλισαιὲ, (β) Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψεν (ζ) οἰκτείρησεν (η) πρὸς αὐτὸν (θ) Ἀζερ (ι) ἀπέστρεψεν (κ) Ἀδαδ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יוֹאָשׁ וְכָל דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ דְּאַגִּיחַ עִם אֲמַצְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה
13 הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וְשָׁכִיב יוֹאָשׁ עִם אֲבָהָתּוֹהִי
14 וְיָרָבְעָם יְתִיב עַל כּוּרְסֵיהּ וְאִתְקְבַר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וֶאֱלִישָׁע מַרְעִית
מַרְעִיתָה דִּימוּת בֵּיהּ וּנְחַת לְוָתֵיהּ יוֹאָשׁ מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל וּבְכָא עַל אַפּוֹהִי וַאֲמַר רַבִּי רַבִּי
15 דַּהֲבָא לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּצַלּוֹתֵיהּ מְרָתִיכִין וּמִפְרָשִׁין : וַאֲמַר לֵיהּ אֱלִישָׁע סַב קַשְׁתָּא וּנְרָיָא
16 וּנְסִיב לְוָתֵיהּ קַשְׁתָּא וּנְרָיָא : וַאֲמַר לְמַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲחֵית יְדָךְ עַל קַשְׁתָּא וַאֲחֵית יְדֵיהּ
17 וְשַׁוִּי אֱלִישָׁע יְדוֹהִי עַל יְדֵי מַלְכָּא : וַאֲמַר פְּתַח כִּוָּן לְמַדְנְחָא וּפְתַח וַאֲמַר אֱלִישָׁע שְׁרֵי
וּשְׁרָא וַאֲמַר דְּרֵיז גְּרָא יִתְעֲבִיד לָנָא פּוּרְקָנָא מִן קֳדָם יְיָ וְדֵרִין גְּרָא יִתְעֲבִיד לָנָא נִצְחָנָא
18 בְּאֲנָשׁ אֲרָם וְתִמְחֵי יָת אֲנָשׁ אֲרָם בַּאֲפֵק עַד דְּיִשְׁתֵּיצוֹן : וַאֲמַר סַב גְּרָיָא וּנְסִיב וַאֲמַר
19 לְמַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל מְחֵי לְאַרְעָא וּמְחָא תְּלָת זִמְנִין וּפְסַק : וּרְגִיז עֲלוֹהִי נְבִיָּא דְיָי וַאֲמַר הָוֶה
חָיֵי לָךְ לְמִמְחֵי חַמֵּשׁ אוֹ שִׁית זִמְנִין בְּכֵן פּוֹן מְחֵיתָא יָת אֲנָשׁ אֲרָם עַד שֵׁצֵיוֹתָא וּכְעַן תְּלָת
20 זִמְנִין תִּמְחֵי יָת אֲנָשׁ אֲרָם : וּמִית אֱלִישָׁע וְקָבְרוּהִי וּמַשְׁרְיָת מוֹאָב עָלַת בְּאַרְעָא בְּמֵעַל
21 שַׁתָּא : וַהֲוָה עַד דַּאִנּוּן קָבְרִין גַּבְרָא וַהֲא חֲווֹ יָת מַשְׁרְיָתָא וּרְמוֹ יָת גַּבְרָא בְּקִבְרָא דֶּאֱלִישָׁע
22 וְאָזַל וּקְרִיב גַּבְרָא בְּגַרְמֵי דֶּאֱלִישָׁע וְחָיָא וְקָם עַל רַגְלוֹהִי : וַחֲזָאֵל מַלְכָּא דַּאֲרָם דְּחַק יָת
23 יִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵי יְהוֹאָחָז : וְחָס יְיָ עֲלֵיהוֹן וְרָחֵם עֲלֵיהוֹן וְאִתְפְּנִי בְּמֵימְרֵיהּ לְאוֹטָבָא לְהוֹן בִּדְיל
קְיָמֵיהּ דְּעִם אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְלָא אֲבָה לְחַבָּלוּתְהוֹן וְלָא אַנְהִיג מִן מֵאַרְעָא בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ
24 עַד כְּעַן : וּמִית חֲזָאֵל מַלְכָּא דַּאֲרָם וּמַלְכָּא בַּר הֲדַד בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי : וְתָב יְהוֹאָשׁ בַּר
25 יְהוֹאָחָז וּנְסִיבַת קְרָיָא מִיַּד בַּר הֲדַד בַּר חֲזָאֵל דִּנְסִיב מִן יְהוֹאָחָז אֲבוּהִי בְּקִרְבָא תְּלָת
זִמְנִין מְחֵהִי יוֹאָשׁ וַאֲתֵיבַת קְרָיֵי יִשְׂרָאֵל :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit,& fortitudo ejus qua con- 12
greſſus eſt cum Amaſziah rege tribus domus Jehudah; nónne illa ſcripta
ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael? Et cubuit Joas cum patri- 13
bus ſuis,& Jarabgham ſedit ſuper ſolium ejus,& ſepultus eſt Joas in Som-
ron cum regibus Iſrael.Et Eliſagh ægrotavit morbo ſuo quo mortu⁹ eſt,& 14
deſcendit ad illũ Joas rex Iſrael,& flevit ſuper faciem ej⁹: & dixit,Magiſter
mi,magiſter mi:melior [*erat*]ipſi Iſrael in oratione ſua curribus & equiti-
b⁹. Et dixit illi Eliſagh, Accipe arcũ & jacula: & accepit arcum & jacula. 15
Et dixit regi Iſrael, Appone manũ tuam ſuper arcũ: & appoſuit manũ ſu- 16
am;& poſuit Eliſagh man⁹ ſuas ſup man⁹ regis. Et dixit,Aperi feneſtras ad 17
orientem; & aperuit : & dixit Eliſagh,Jaculare ; & jaculatus eſt : & di-
xit, Hoc jaculum fiet *nobis* liberatio ante Dominum, & hoc jaculum fiet
nobis victoria contra homines Aram, & percuties homines Aram in A-
pheq, quouſq; *conſumantur*. Et dixit, Accipe jacula; & accepit : & dixit 18
regi Iſrael, Percute in terram : & percuſſit tribus vicibus,& deſtitit. Et 19
indignatus eſt in illum propheta Domini : & dixit, Oportuiſſet te percu-
tere quinq; aut ſex vicibus, tunc ſtatim percuſſiſſes homines Aram quo-
uſq; exterminâſſes eos; ſed nunc tribus vicibus percuties Aram. Et mor- 20
tuus eſt Eliſagh, & ſepelierunt illum;& exercitus *Moab* intrârunt in ter-
ram in introitu anni. Et fuit interim dum illi ſepelirent virum, & ecce 21
viderunt exercitum, & projecerunt virum in ſepulchrum Eliſagh, & de-
ſcendit, & acceſſit vir ad oſſa Eliſagh, & vixit et ſtetit ſuper pedes ſuos. 22
Et Hhazael rex Aram afflixit Iſrael omnibus diebus Jehoahhaz. Et pe- 23
percit Dominus eis,et miſert⁹ eſt illorum,et reſpexit in dicto ſuo,ut bene-
faceret illis propter fœdus ſuum cum Abraham, Jiſzhhaq,et Jaghakob, et
noluit diſperdere eos, et non migrare fecit eos de terra domus majeſtatis
ſuæ uſq; nunc. Et mortuus eſt Hhazael rex Aram, et regnavit Bar-hadad 24
filius ejus pro eo. Et rediit Jehoas filius Jehoahhaz,et accepit urbes de ma- 25
nu Bar-hadad filii Hhazael , quas acceperat de [*manu*] Jehoahhaz patris
ſui in bello, tribus vicibus percuſſit illum Joas,et reſtituit urbes Iſrael.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܥܡ ܐܡܨܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܫ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܬܬܪ ܝܪܒܥܡ ܒܪܗ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܘܢ ܥܡ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

13 ܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܫ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܘܢ ܥܡ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܬܬܪ ܝܪܒܥܡ ܒܪܗ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ

14 ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܘܢ ܥܡ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

15 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

16 * ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

17 * ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

18 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

19 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

20 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

21 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

22 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ** ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ** * ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

23 ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ

ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ ܘܐܝܟ ܗܘ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܝ ܝܫܪܐܝܠ.

12 * Reliquæ res geſtæ Jehuaſi, quicquid fecit, ejuſque fortitudo, & quomodo pugnaverit cum Amoſia rege Iuda; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 13 Occubuit itaque Iehuas cum patribus ſuis & Ierobaam filius ejus ſedit ſuper ſolium ipſius; & ſepultus fuit Iehuas in Samaria cum regib⁹ Iſraelis. 14 Porrò cum Eliſæus morbo laboraret quo moriturus erat, deſcendit ad eum Iehuas rex Iſraelis, & flens ſuper vultum ejus dicebat, Pater mi, pater mi, currus Iſraelis, & equites ejus. 15 Tum dixit ad eum Eliſæus, Accipe arcum & ſagittas, & accepit arcum & ſagittas. 16 Rurſus dixit ad regem Iſraelis, Superpone manũ tuam arcui, & ſuperpoſuit manũ ſuam: impoſuítq; Eliſæus manus ſuas manibus regis. 17 (Dixerat autem, Aperi feneſtram Ortum versùs, & aperuerat eam,) dixítq; ad eum Eliſæus, Ejaculare: quo ſagittam ejaculante, dixit, Sagitta ſalutis Domini, & ſagitta ſalutis contra Adum: percuties enim Adumæos in Aphec, donec abſumas eos. 18 Rurſus ait illi, Accipe ſagittam: quâ acceptâ, dixit, Confodito terram; cúmque trib⁹ vicibus confodiſſet, deſtitit. 19 Quamobrem indignatus illi propheta Dei, dixit, Percutiendum fuiſſet quinque aut ſex vicibus, & tunc percuſſiſſes Adumæos uſque ad conſumptionem: proinde tribus vicibus percuties Adum. 20 Mortuo Eliſæo, ac ſepulto, turmæ Moab invaſerunt terram illam eodem anno. 21 Dum autem iſti hominem ſepelirent, viſis turmis, projecerunt hominem illum in ſepulchrũ Eliſæi: & iniens homo ille, tetigit oſſa Eliſæi, et revixit, ſurrexítq; in pedes ſuos. *Finis* hiſtoriæ *Eliſæi*. 22 Itaque Hezael rex Adum vexabat Iſraelem cunctis dieb⁹ Iehuahazi. 23 Sed clementiâ et miſericordiâ commotus erga eos Dñs, reſpexit eos, propter pactum ſuum cum Abrahamo, Ishaco, et Iacobo; neque voluit Dominus delere eos, nec abjecit eos à conſpectu ſuo uſque ad id temporis. 24 Unde mortuo Hezaele rege Adum, et regnante Bar-hadad filio ejus poſt ipſum; 25 Recuperavit Iehuas Iehuahazi filius è *manu* Bar-hadad filii Hezaelis, civitates illas quas ille ceperat ab Iehuahazo patre ſuo in bello: tribus annis percuſſit eum Iehuas, ac demum reduxit civitates Iſraeli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وَسَائِرُ أُمُورِ يَاهُوَاشَ * وَكُلُّ ٱلَّذِي صَنَعَ * وَجَبْرُوتُهُ * وَقِتَالُهُ لِأَمَوْصِيَا مَلِكِ يَهُودَا * فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ

13 فِي سِفْرِ بَيَانَاتِ مِنَ ٱلَّذِي لِمُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * وَٱنْضَجَعَ يَاهُوَاشُ مَعَ آبَائِهِ * وَجَلَسَ يُورَبْعَامُ ٱبْنُهُ

14 بَعْدَهُ عَلَى كُرْسِيِّهِ * وَدُفِنَ يَاهُوَاشُ فِي سَمَرِينَ مَعَ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * وَٱلْيَسَعُ ٱلنَّبِيُّ فَإِنَّهُ مَرِضَ ٱلْمَرَضَ

الَّذِي مَاتَ فِيهِ * فَٱنْحَدَرَ إِلَيْهِ يَاهُوَاشُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * فَبَكَى عَلَى وَجْهِهِ وَقَالَ * يَا أَبِي * يَا أَبِي *

15 مَرْكَبُ إِسْرَائِيلَ وَفُرْسَانُهُ * فَقَالَ لَهُ ٱلْيَسَعُ * خُذْ قَوْسًا وَسِهَامًا * فَأَخَذَ قَوْسًا وَسِهَامًا * فَقَالَ لِمَلِكِ

16 إِسْرَائِيلَ * ٱجْعَلْ يَدَكَ عَلَى ٱلْقَوْسِ * فَجَعَلَ يَدَهُ * وَجَعَلَ ٱلْيَسَعُ يَدَيْهِ عَلَى يَدِ ٱلْمَلِكِ * وَقَالَ * ٱفْتَحْ

17 طَاقَةً إِلَى ٱلشَّرْقِ * فَفَتَحَ * فَقَالَ لَهُ ٱلْيَسَعُ * ٱرْمِ * فَرَمَى سَهْمًا * فَقَالَ * سَهْمُ ٱلْخَلَاصِ لِلرَّبِّ * وَسَهْمُ

ٱلْخَلَاصِ فِي أَدُومَ * وَتَضْرِبُ ٱلْأَدُومِيِّينَ فِي أَقْصَى أَرْضِهِمْ حَتَّى تُبِيدَهُمْ * وَقَالَ * خُذْ سَهْمًا * فَأَخَذَ * 18

فَقَالَ * ٱضْرِبْ فِي ٱلْأَرْضِ * فَضَرَبَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقَامَ * فَغَضِبَ عَلَيْهِ نَبِيُّ ٱللَّهِ * وَقَالَ * لَتَضْرِبْ خَمْسَ 19

مَرَّاتٍ أَوْ سِتَّ * وَعِنْدَ ذَلِكَ تَضْرِبُ ٱلْأَدُومِيِّينَ حَتَّى تُبِيدَهُمْ * مِنَ ٱلْآنَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَضْرِبُ أَدُومَ *

20 * وَمَاتَ ٱلْيَسَعُ وَدَفَنُوهُ * وَجُيُوشُ مُوَابَ جَاءَتْ عَلَى ٱلْأَرْضِ فِي تِلْكَ ٱلسَّنَةِ * فَبَيْنَمَا هُمْ يَعْبُرُونَ 21

رَجُلًا أَبْصَرُوا ٱلْجُيُوشَ * فَأَلْقَوُا ٱلرَّجُلَ ٱلْمَيِّتَ فِي قَبْرِ ٱلْيَسَعِ * فَعِنْدَ مَا لَمَسَ أَعْضَاءَ ٱلرَّجُلِ

ٱلْمَيِّتِ عِظَامَ جَسَدِ ٱلْيَسَعِ ٱلنَّبِيِّ * قَامَ عَلَى رِجْلَيْهِ * فَأَمَّا حَزَائِيلُ مَلِكُ أَدُومَ * فَإِنَّهُ أَضَرَّ بِإِسْرَائِيلَ 22

جَمِيعَ أَيَّامِ يَاهُوَاحَازَ * فَرَثَى لَهُمُ ٱلرَّبُّ * وَرَحِمَهُمْ وَعَطَفَ عَلَيْهِمْ * مِنْ أَجْلِ مِيثَاقِهِ ٱلَّذِي مَعَ 23

إِبْرَاهِيمَ * وَمَعَ إِسْحَقَ * وَمَعَ يَعْقُوبَ * وَلَمْ يُحِبَّ ٱلرَّبُّ أَنْ يُبِيدَهُمْ * وَلَمْ يَطْرَحْهُمْ مِنْ قُدَّامِهِ *

24 * وَمَاتَ حَزَائِيلُ مَلِكُ أَدُومَ * وَمَلَكَ بْنُ هَدَّادَ ٱبْنُهُ بَعْدَهُ * وَرَجَعَ يَاهُوَاشُ فَأَخَذَ ٱلْقُرَى مِنِ ٱبْنِ

25 هَدَّادَ بْنِ حَزَائِيلَ * ٱلَّتِي كَانَ أَخَذَهَا مِنْ يَاهُوَاحَازَ أَبِيهِ * فِي ثَلَاثِ سِنِينَ ضَرَبَهُ يَاهُوَاشُ * وَرَدَّ

ٱلْقُرَى إِلَى إِسْرَائِيلَ *

12 *Reliquæ res geſtæ Jehuaſi, et quicquid fecit, præclara ejus facinora, ejuſque pugna cum Amoſia rege Judæ, ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis.* 13 *Poſtea occubuit Jehuas cum majoribus ſuis, ſeditque Jerobaam filius ejus poſt ipſum ſuper ſolium ipſius: ſepultus autẽ fuit Jehuas in Samaria cum regibus Iſraelis. Verùm* 14 *Eliſæo prophetâ laborante eo morbo quo mortuus eſt, deſcenderat ad eum Jehuas rex Iſraelis, & flens ſuper faciem ejus dixerat, O pater mi, O pater mi, currus Iſraelis & equites ejus. Eliſæus autem dixit ei,* 15 *Sume arcum & ſagittas; ſumptiſque arcu & ſagittis, Dixit ad regem Iſraelis, Impone manũ tuam arcui, et cùm impoſuiſſet manum ſuam, impoſuit Eliſæus manum ſuam manui regis: (Dixerat autem, Aperi feneſtram Orientem verſùs, & aperuerat: tum dixit ad eum Eliſæus, Jacula:* 17 *& cùm ſagittam jaculatus eſſet, ait, Sagitta ſalutis Domino, & ſagitta ſalutis in Edom: & percuties Edomæos in penitima terra eorum, ita ut perdas eos. Rurſum dixit, Sume ſagittam,* 18 *quam cùm ſumpſiſſet, ait; Incute in terram: & cùm ter incuſſiſſet, deſtitit. Quarè irâ percitus in eum propheta Dei,* 19 *dixit; Incutere* oportebat *quinquies aut ſexies, ac tunc percuſſiſſes Edomæos uſq; ad internecionem: nunc autem ter percuties Edom. Cùm mortuus eſſet Eliſæus,* 20 *& ſepeliſſent eum, turmæ Moab invaſerunt terram illam eodem anno. Dúmque* 21 *ſepelirent hominem quendam, viſis turmis, projecerunt mortuum illum in ſepulchrum Eliſæi: & ſimul atque tetigerunt membra hominis illius mortui oſſa corporis Eliſæi prophetæ, ſurrexit in pedes ſuos. At* 22 *verò Hazael rex Edom infenſus erat Iſraelitis cunctis diebus Jehuhazi. Dominus autem benignitate, miſericordiâ, atq; clementiâ uſus eſt in eos, propter fœdus ſuum quod* pepigerat *cum Abrahamo, Iſhaco, & Jacobo, noluitque Dominus extinguere eos, nec abjecit eos à conſpectu ſuo. Nam mortuus eſt Hazael rex Edom,* 24 *regnavítque Ben-haddad filius ejus poſt ipſũ: Reverſus itaq;* 25 *Jehuas recepit à Ben-haddad filio Hazaelis civitates illas quas ceperat ab Jehuhazo patre ſuo: trium annorum ſpatio percuſſit eum Jehuas, & reſtituit civitates Iſraeli.*

מלכים ב : יד

CAP. XIV. יד

regnavit ,Israel regis Joachaz filii Joas ſecundo anno In
1 בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Joas filius Amaſiahu
2 אֲמַצְיָהוּ בֶן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
regnavit annis novem & viginti & ,ipſum regnando in erat annorum
שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ
fecit Et .Jeruſalaim de Jehohaddan ejus matris nomen &: Jeruſalaim in
3 בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִן־יְרוּשָׁלִָם : וַיַּעַשׂ
:ejus pater David ſicut non veruntamen :Domini oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּדָוִד אָבִיו
excelſa .Veruntamen .fecit,ejus pater Joas fecit quæ omnia juxta
4 כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה : רַק הַבָּמוֹת
.excelſis in ſuffientes & ,immolantes populus adhuc :receſſerunt non
לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת :
percuſſit & ,ejus manu in regnum eſſet roboratum cùm ,fuit Et
5 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיַּךְ
filios Et .ſuum patrem regem percutientes ,ſuos ſervos
אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו : וְאֶת־בְּנֵי
6 הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר־תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר
,filiis ſuper patres morientur Non :dicendo ,Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים
ſuo peccato in vir quin ,patribus ſuper morientur non filii &
וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחֶטְאוֹ
,millia decem ſalis valle in Edom percuſſit Ipſe .morietur
7 יָמוּת : הוּא הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵי הַמֶּלַח עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
Joctheel ejus nomen vocavit & :bello in Selah cepit &
וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יָקְתְּאֵל
ad nuncios Amaſiah miſit Tunc .hanc diem ad uſque
עַד הַיּוֹם הַזֶּה : אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־
8 ,Ito :dicendo ,Iſrael regis Jehu filii Jehoachaz filium Jehoas
יְהוֹאָשׁ בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה
.Iſrael rex Jehoas Miſitque .faciebus nos videamus
נִתְרָאֶה פָּנִים : וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
9 Lebanon in qui Carduus :dicendo ,Jehudah regem Amaſiahu ad
אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן
tuam filiam Da :dicendo ,Lebanon in quæ cedrum ad miſit
שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ
,Lebanon in quæ agri beſtia tranſivit & :uxorem in meo filio
לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן
,Edom percuſſiſti Percutiendo .carduum conculcavit &
וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ : הִכֵּיתָ הִכִּירְתָ אֶת־אֱדוֹם
10 te :immiſcebis quid ut & ;tua domo in ſede &,gloriare :tuũ cor te elevavit &
וְנִשָּׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ וְלָמָּה תִתְגָּרֶה
audivit non Et ? tecum Jehudah & tu cadas &' ,malum in
רָעָה וְנָפַלְתָּה אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ : וְלֹא־שָׁמַע
,faciebus ſe viderunt & ;Iſrael rex Jehoas aſcendit & :Amaſiahu
אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים
.Jehudah ipſi quæ ,ſemes-Beth in ,Jehudah rex Amaſiahu & ,ipſe
11 הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה :
.ſua tentoria in vir fugerunt & ,Iſrael facies ad Jehudah eſt cæſus Et
12 וַיִּנָּגֹף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו :
,Achaziahu filii Jehoas filium Jehudah regem Amaſiahu Et
13 וְאֶת־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ
; Jeruſalaim venit & :ſemes--Beth in Iſrael rex Jehoas cepit
תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִָם
,anguli portam ad uſque ,Ephraim porta in Jeruſalaim muro in rupit &
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה
.cubitis quadringentis
אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה :

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 In anno ſecundo Joas filii Joachaz regis Iſrael, regnavit Amaſias filius Joas regis Juda.
2 Viginti quinque annorũ erat cùm regnare cœpiſſet: viginti autem & novem annis regnavit in Jeruſalem, nomen matris
3 ejus Joadan de Jeruſalem. Et fecit rectum coram Domino, veruntamen non ut David pater ejus. Juxta omnia, quæ fecit
4 Joas pater ſuus, fecit: Niſi hoc tantùm, quòd excelſa non abſtulit: adhuc enim populus immolabat, & adolebat incenſum in excelſis. Cúmque obtinuiſſet regnum, percuſſit ſervos ſuos, qui interfecerant re-
6 gem patrem ſuum. Filios autem eorum qui occíderant, non occídit, juxta quod ſcriptum eſt in libro legis Moyſi, ſicut præcepit Dominus, dicens; Non morientur patres pro filiis, neq; filii morientur pro patribus: ſed unuſquiſque
7 in peccato ſuo morietur. Ipſe percuſſit Edom in valle Salinarum decem millia, & apprehendit petram in prælio, vocavítque nomen ejus Jectehel, uſque in præſentem diem.
8 Tunc miſit Amaſias nuntios ad Joas filium Joachaz, filii Jehu regis Iſrael, dicens; Veni, & videamus nos. Remiſitque Joas rex Iſrael ad Amaſiam regẽ Juda, dicens; Cardu' Libani miſit ad cedrum quæ eſt in Libano, dicens; Da filiam
10 tuam filio meo uxorẽ. Tranſierúntque beſtiæ ſaltûs, quæ ſunt in Libano, & conculcaverunt carduum. Percutiens invaluiſti ſuper Edom, et ſublevavit te cor tuum: contentus eſto gloriâ, & ſede in domo tua: quarè provocas malum, ut cadas tu & Judas tecum?
11 Et non acquievit Amaſias: aſcendítque Joas rex Iſrael, & viderunt ſe, ipſe & Amaſias rex Juda, in Bethſames oppido Judæ.
12 Percuſſúſque eſt Juda coram Iſrael, & fugerunt unuſquiſque in ta-
13 bernacula ſua. Amaſiam verò regem Judæ, filium Joas filii Ochoziæ, cepit Joas rex Iſrael in Bethſames, & adduxit eum in Jeruſalem: & interrupit murum Jeruſalem, à porta Ephraim uſque ad portam anguli, quadringentis cubitis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ. CAP. XIV.

1 Ἐν ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ (α) Ἰωάχαζ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν (β) Ἀμεσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα.
2 Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἀμεσὶ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα (δ) τῇ
3 μητρὸς αὐτοῦ Ἰωαδὶμ ἐξ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησεν.
4 Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς πατά-
6 ξαντας (ε) τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν παταξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, καθὼς γέγραπται (ζ) ἐν βιβλίῳ νόμων Μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων, Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. Αὐτὸς ἐ-
7 πάταξε (η) τὴν Ἐδὼμ ἐν γαιμελεὶ δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς (θ) Ἰεθθὴλ ἕως
8 τῆς ἡμέρας ταύτης. Τότε ἀπέστειλεν (ι) Ἀμεσίας ἀγγέλους πρὸς (κ) Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ (λ) Ἰὲ βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων,
9 Δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἀμεσίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Ὁ ἄκανθος ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, Δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα. καὶ (ν) διῆλθον τὰ θηρία τῆς
10 (ξ) ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν τὴν ἄκανθαν. Τύπτων ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε (ο) καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ (π) σου, καὶ ἵνατί ἐρίζεις ἐν κακίᾳ σου καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ.
11 Καὶ οὐκ ἤκουσεν (ρ) Ἀμεσίας. καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις αὐτὸς καὶ (σ) Ἀμεσίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν
12 Βαιθσαμοὺς τῇ τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἔπταισεν
13 νὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ τὸν (υ) Ἀμεσίαν υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ (φ) Ὀχοζίου συνέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν (χ) Βαιθσαμούς· καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλήμ, (ψ) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει Ἰερουσαλήμ, ἐν τῇ πύλῃ Ἐφραὶμ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.

1 IN anno ſecundo Joas filii Joachaz regis Iſrael, & regnavit Ameſſias filius Joas rex Juda.
2 Filius viginti & quinq; annorum erat in regnando ipſum: & viginti & novem annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matris
3 ejus Joadim de Hieruſalem. Et fecit rectum in oculis Domini: veruntamen non ſicut David pater ejus: juxta omnia, quæcunq; fe-
4 cerat Joas pater ejus, fecit. Veruntamen excelſa non ſuſtulit. Adhuc populus ſacrificabat, & adolebant in excelſis. Et factum
5 eſt, quando confortatum fuit regnum in manu ipſius, & percuſſit ſervos ſuos, qui percuſſerant
6 patrem ipſius. Et filios eorum, qui percuſſerant, non interfecit; ſicut ſcriptum eſt in libro legum Moyſi, quomodò mandavit Dominus, dicens; Non morientur patres pro filiis: & filii non morientur pro patribus: quia tantùm unuſquiſq; in peccatis ſuis morie-
7 tur. Ipſe percuſſit Edom in (a) Gemeled decem millia: & cepit petram in bello, & vocavit nomen ejus Fethoel uſq; in diem
8 hanc. Tunc miſit Ameſſias nuntios ad Joas filium Joachaz filii Ihu regis Iſrael, dicens; Veni, Conſpiciamus nos (b) faciebus. Et
9 miſit Joas rex Iſrael ad Ameſſiã regem Juda, dicens; Carduus, qui in Libano, miſit ad cedrum, quæ in Libano, dicens; Da filiam tuam filio meo in uxorem. Et tranſierunt beſtiæ agri, quæ in Libano:
10 & conculcaverunt carduũ. Percutiens percuſſiſti Idumæam: & elevavit te cor (c) tuum. Gloriare ſedens in domo tua. Et ut quid contendis in malum tuum? et cades tu, & Judas tecum.
11 Et non audivit Ameſſias. Et aſcendit Joas rex Iſrael: & conſpexerunt ſe faciebus, ipſe & Ameſſias rex Juda in Bethſamys,
12 quæ ipſius Juda. Et cecidit ju-
13 das à facie Iſrael: & fugit vir in tabernaculum ſuum. Et Ameſſiam filium Joas filii Ochoziæ ce-
ſit in Bethſamys: & adduxit eum in Hieruſalem: & diruit in muro Hieruſalem ja porta Ephraim uſq; ad portam anguli, quadringentos cubitos.

(ω) πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.

MS.A. (α) Ἀχαζ (β) Ἀμασίας (γ) εἰκοσιεννέα (δ) τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν (ε) τῆς βασιλέα τὸ παλέρα (ζ) ἐν βίβλῳ νόμῳ Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο (η) τῆς Εδὼμ ἐν γαμῆλ δίκα (θ) Ἰεκθοὴλ (ι) Ἀμασίας (κ) * Ἰὲς (λ) Ἰηὲ (μ) Ἀμασίαν (ν) διῆλθεν (ξ) ἀχῆ ἐν (ο) ἡ καρδία (π) ζυ, ἱνατὶ (ρ) Ἀμασίας. (σ) Ἀμασίας (τ) Βηθσαμοὺς τῆς Ἰουδαίας. (υ) Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα υἱὸν (φ) Ἀαζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς (χ) Βεθσαμούς· (ψ) καὶ διέκοψεν ἐν τείχει (ω) τῆς πύλης τῆς γωνιῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

1 בִּשְׁנַת תְּרֵתִין לְיוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ אֲמַצְיָה בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא שִׁבְטָא
2 דְבֵית יְהוּדָה : בַּר עַסְרִין וְחַמֵשׁ שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ וְעַסְרִין וּתְשַׁע שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם
3 וְשׁוּם אִמֵּיהּ יְהוֹעַדָּן מִן יְרוּשְׁלֵם : וְעָבַד דְכָשֵׁר קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כְּדָוִד אֲבוּהִי כְּכֹל דְעָבַד
4 יוֹאָשׁ אֲבוּהִי עֲבַד : לְחוֹד בָּמָתָא לָא עֲטָרָא עַד כְּעַן עַמָּא מְרַבְּחִין וּמַסְּקִין בּוּסְמִין עַל
5 בָּמָתָא : וַהֲוָה כַּד תְּקִפַת מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ וּקְטַל יָת עַבְדּוֹהִי דִי קְטָלוּ יָת מַלְכָּא אֲבוּהִי :
6 וְיָת בְּנֵי קָטְלַיָּא לָא קְטַל כְּמָא דִכְתִיב בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה דְפַקֵּיד יְיָ לְמֵימַר לָא יוּמְתוּן
7 אֲבָהָן עַל פּוּם בְּנִין וּבְנִין לָא יוּמְתוּן עַל פּוּם אֲבָהָן אֱלָהֵן אֱנָשׁ בְּחוֹבְיהּ יְמוּת : הוּא מְחָא יָת
אֱנָשׁ אֱדוֹם בְּנֵי מֶלַח עֲסָרָא אַלְפִין וּכְבַשׁ יָת כְּרַכָּא בְּקְרָבָא וּקְרָא יָת שְׁמֵהּ יָקְתְּאֵל עַד
8 יוֹמָא הָדֵין : בְּכֵן שְׁלַח אֲמַצְיָה אוּנְדִין לְוָת יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוּאָחָז בַּר יֵהוּא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל
9 לְמֵימַר אֵתָא נְקַבֵּל בְּקְרָבָא: וְשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְוָת אֲמַצְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא
דְבֵית יְהוּדָה לְמֵימַר חוֹחָא דִי בְלִבְנָן שְׁלַח לְאַרְזָא דִי בְלִבְנָן לְמֵימַר הַב יָת בְּרָתָךְ לִבְרִי
לְאִתּוּ וְעַבְרַת חֵיוַת בָּרָא דִי בְלִבְנָן וְדָשַׁת יָת חוֹחָא : מִמְחָא מְחֵיתָא יָת אֱנָשׁ אֱדוֹם יְרִיאֵם
10 עֲלָךְ לִבָּךְ אִתְיַקַּר וְתֵב בְּבֵיתָךְ וּלְמָא אַתְּ מִתְגְּרֵי בִּבְישְׁתָא וְתִתְקְטַל אַתְּ וּדְבֵית יְהוּדָה
עִמָּךְ : וְלָא קַבֵּל אֲמַצְיָהוּ וְסַלֵּק יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאִקְבִּילוּ אַפֵּיהוֹן בְּקְרָבָא הוּא
11 וַאֲמַצְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ דִי לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה : וְאִתְּבְרוּ אֱנָשׁ יְהוּדָה
12 קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְאַסְּקוּ גְבַר לְקְרִוהִי : וְיָת אֲמַצְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בַּר יְהוֹאָשׁ בַּר
אֲחַזְיָה אֲחַד יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאַתּוֹ לִירוּשְׁלֵם וּפְרַץ בְּשׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם
13 בְּתְרַע שִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם עַד תְּרַע זְוִיְתָא אַרְבַּע מְאָה אַמִּין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XIV.

1 ANno ſecundo Joas filii Jehoahhaz regis Iſrael regnavit Amaſziah filius
2 Joas regis tribus domus Jehudah. Filius viginti & quinq; annorum erat quando regnavit, & viginti & novem annos regnavit in Jeruſalem: & nomen matris ejus erat Jehoghadan de Jeruſalem. Et fecit quod rectum
3 erat ante Dominum; veruntamen non ſicut David pater ejus: juxta omnia
4 quæ fecerat Joas pater ejus, fecit. Veruntamen excelſa non receſſerant: adhuc uſq; populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. Et fuit
5 firmato regno in manu ejus, occidit ſervos ſuos qui occiderant regem patrem ejus. Sed filios occiſorum non occidit, ſicut ſcriptum eſt in libro
6 legis Moſeh, quo præcepit Dominus, dicendo: Non morientur patres pro filiis, & filii non morientur pro patribus: quiſq; in peccato ſuo morietur.
7 Ipſe percuſſit homines Edom in valle Salis decem mille, & ſubegit arcem bello, & vocavit nomen ejus Jaqthel uſq; ad diem hanc. Tunc miſit Ama-
8 ſziah nuncios ad Joas filium Jehoahhaz filii Jehu regis Iſrael, dicendo: Veni excipiamus [*ad invicem*] facies in bello. Et miſit Joas rex Iſrael ad
9 Amaſziah regem tribus domus Jehudah, dicendo: Carduus qui eſt in Libnan, miſit ad Cedrum quæ eſt in Libnan, dicendo: Da filiam tuam filio meo in uxorem: & tranſivit fera agri quæ eſt in Libnan, & conculcavit carduuum. Percutiendo percuſſiſti homines Edom, & elatum eſt ſuper te
10 cor tuum; gloriare & ſede in domo tua: quare immiſcebis te in malum, ut *occidaris* tu & [*populus*] domus Jehudah tecum? Et non paruit Ama-
11 ſziah; & aſcendit Joas rex Iſrael: & oppoſuerunt [*invicem*] facies ſuas in bello ipſe & Amaſziah rex tribus domus Jehudah in Beth-ſemes quæ
12 eſt tribus Jehudah. Et fracti ſunt homines Jehudah ante Iſrael, & verterunt terga ſinguli ad tabernacula ſua. Et Amaſziah regem tribus domus
13 Jehudah, filium Jehoas filii Ahhaziah, apprehendit Joas rex Iſrael in Beth-Sames, & *venerunt* in Jeruſalem, & diſrupit de muro Ieruſalem *in* porta tribus Ephraim, uſq; ad portam anguli, quadringentos cubitos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

ANno secundo Jehuasi filii Jehuahazi regis Israel, regnavit Amosia filius Joasi regis Juda. Natus erat annos vigintiquinque quando regnavit, & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem; nomen autem matris ejus erat Jehuadan, de Jerusalem. Fecit quod rectum erat coram Domino, non tamen ut David pater suus: sed prout fecerat Ioas pater suus, fecit. Veruntamen altaria non abstulit, nam populus adhuc sacrificabant & adolebant super altaria. Quum confirmatum esset regnum in manu ejus, trucidavit servos suos qui occiderant regem Ioasum patrem suum. Sed homicidarum filios non trucidavit, quemadmodum scriptum est in libro legis Mosis, quam Dominus præcepit dicens, Non morientur patres pro filiis, & filii non morientur pro patribus suis; sed quisque ob peccata sua morietur. Is trucidavit in Gamlah viginti millia Adumæorum, & Selaam bello vastavit, vocavitque nomen ejus Nectael in hunc usque diem. Tunc misit Amosia rex Iuda legatos ad Iehuas filium Iehuahazi filii Iehu, regem Israelis, dicens; Age, alter alterius faciei occurramus. Remisit Iehuas rex Israelis ad Amosiam regem Judæ, dicens; Prunus quæ est in Libano, misit ad cedrum quæ est in Libano, Da filiam tuam filio meo uxorē: interea præteriens bestia quæ erat in Libano, conculcavit prunum. Clade vastásti Adumæos, ideò extulit te animus tuus: gloriare, & domi tuæ te contine; & ne præceps feraris in malú *tuum*, ne cadas tu et Juda tecum: At non obtemperavit ei Amosia. Quare ascendens Iehuas rex Israelis, & Amosia rex Iudæ: occurrerunt sibi mutuò apud Beth-semes *urbem* Iudæ, ipse & Amosia rex Iudæ: Et contritus Juda coram Israele, fugerunt quisque in habitaculum suum: Et Amosia rex Iudæ captus est ab Iehuas rege Israelis in Beth-semes. Deinde ingressus est Ierusalem, perruptis in muro Ierusalem à porta Aphremi usque ad portam anguli quadringentis cubitis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

ANno secundo regni Jehuasi filii Jehuhazi regis Israelitarum, regnavit Amosia filius Joasi regis Juda. Erat is quo die regnavit, annos natus vigintiquinque, mansitque rex super Judam in Jerusalem viginti septē annis: nomen matris ejus, Jehuadan è Jerusalē. Rectè se gessit corā Deo, non tamen ut David pater ejus; sed secundùm opera Joasi patris sui fecit. Excelsa non amovit, et populus adhuc sacrificabant & adolebant super excelsa. Is regno in manu sua firmato, peremit servos suos qui interfecerant regem Joasum patrem suum. Filios autem eorum non peremit, quemadmodum scriptum est in lege Mosis, quam Deus præcepit dicens; Non morientur parentes pro crimine filiorum, neque morientur filii pro crimine parentum; sed quisque morte afficietur pro peccato suo. Peremit etiam rex Amosia ex Edomæis in Gamlah, viginti millia hominum: & Salaam bello vastavit, vocavitque nomen ejus Sectaelem ad hodiernam usque diem. Tunc misit Amosia rex Juda nuntiis ad Jehuasum filium Jehuhazi filii Jehu, regem Israelis, dixit; Veni dimicatum alter cum altero. Misit autem Jehuas rex Israelis ad Amosiam regem Juda, dixitque ad eum Quemadmodum prunus quæ est in Libano, misit ad cedrum Libani, dicens ei; Funge matrimonio filiam tuam cum filio meo, mox autem prætercuntia Libani animantia super prunum, conculcaverunt eam; Sic tu ob debellatos victósque Edomæos animâ efferris, gloriave quantum libuerit, & confide domi tuæ, néve te objectes periculo, ne corruas tu & Juda tecum. Sed non acquiescente ei Amosiâ, ascendit Jehuas rex Israelis, & Amosia rex Judæ, inciderúntque adversis frontibus alter in alterum in Beth-semes quæ pertinet ad Judam, ipse & Amosia rex Judæ: Et profligatus est Juda ab Israele, et fugit unusquisque in patriam suam: Præterea Amosiam regem Juda cepit Jehuas rex Israelis in Beth-semes, & ingressus est Jerusalem perruptis in muro Jerusalem à porta Aphremi ad portam anguli quadringentis cubitis;

מלכים ב : יד

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 וְלָקַח אֶת־כָּל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים
vasa omnia & ,argentum & ,aurum omne Tulitque
& ,regis domus thesauris in & ,Domini domo in inventa

14 Tulítque omne aurum, & argentum, & universa vasa, quæ inventa sunt in domo Domini, & in thesauris regis, & obsides, & reversus est in Samariam. Reliqua autem verborum Joas quæ fecit, & fortitudo ejus quâ pugnavit contra Amasiam regẽ Juda, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel? 16 Dormivítque Joas cum patribus suis, & sepultus est in Samaria cum regibus Israel: & regnavit Jeroboam filius ejus pro eo. Vixit autem Amasias, 17 filius Joas, rex Juda, postquàm mortuus est Joas filius Joachaz regis Israel, quindecim annis. Reliqua autẽ sermonũ 18 Amasiæ, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda? Factáque est contra eum conjuratio in Jerusalem: at ille fúgit in Lachis. Miserúntque post eum in Lachis, & interfecerunt eum 19 ibi. Et asportaverunt in equis, sepultúsque est in Jerusalem cum patribus suis in civitate David. Tulit autem 20 universus populus Judæ Azariam annos natum sedecim, & constituerunt eum regem pro 21 patre ejus Amasia. Ipse ædificavit Ælath, & restituit eam Judæ, postquàm dormivit rex cum patribus suis. Anno 22 quintodecimo Amasiæ filii Joas regis Juda, regnavit Jeroboam filius Joas regis Israel in Samaria, quadraginta & uno anno: Et fecit quod malum est coram Domino. Non 23 recessit ab omnibus peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Ipse restituit terminos Israel, ab introitu Emath, usque ad mare solitudinis, juxta sermonem Domini Dei Israel, quem locutus est per servum suum Jonam filium Amathi prophetam, qui erat de Geth, quæ 24 est in Opher. Vidit enim Dominus afflictionem Israel amaram nimis, & quòd consumpti essent usque ad clausos carcere, & extremos, & non 25 esset qui auxiliaretur Israeli. Nec locutus est Dominus ut deleret nomen Israel de sub cœlo, sed salvavit eos in manu Jeroboam filii Ioas.

14 Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ παῖδας συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν. 15 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐπολέμησε μετ' Ἀμασίου βασιλέως Ἰούδα, (α) οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (β) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; 16 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' 17 αὐτοῦ. Καὶ ἔζησεν (γ) Ἀμασίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ, πεντεκαί- 18 δεκα ἔτη. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμασίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν 19 τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' (δ) αὐτὸν σύστημα ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔφυγε εἰς Λαχείς· καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ 20 εἰς Λαχεῖς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἰερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. 21 Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς (ε) ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ (ζ) ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀ- 22 μασίου. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν (η) Αἰλὼθ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. 23 Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τοῦ Ἀμασίου (θ) υἱοῦ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς (ι) Ἰωὰς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμα- 24 ρείᾳ (κ) τεσσεράκοντα καὶ ἓν ἔτος. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ 25 ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Αὐτὸς ἀπέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραβὰ, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ Ἰσραὴλ (λ) ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἰωνᾶ υἱοῦ Ἀμαθὶ τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ (μ) 26 Γεθχεφέρ. Ὅτι εἶδε κύριος τὴν ταπείνωσιν Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ (ν) ὀλιγοστοὺς συνεχομένους, καὶ ἐπαναιρομένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσ- 27 ραήλ. Καὶ οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς (ξ) διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰοάς.

14 Et cepit aurum, & argentum, & omnia vasa inventa in domo Domini, & in thesauris domûs regis, & (e) filios commistionum: & revertit in Samariam. Et reliqua verborum Joas, quæcunq; fecit in potentatu suo, quæ bellavit cum Amessia rege Juda, nónne hæc scripta in libro verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Joas cum patribus suis: & sepultus est in Samaria cum regibus Israel: & regnavit Hieroboam filius ejus pro eo. Et vixit Amessias filius Joas rex Juda, postquàm mortuus est Joas filius Joachaz rex Israel, quinq; & decem annos. Et reliqua verborum Amessiæ, et omnia quæcunq; fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierũ regũ Juda? Et conjuraverunt super eum conjurationem in Hierusalem: & fugit in Lachis: & miserunt post eum in Lachis: & occiderunt eum ibi. Et tulerunt eum super equos: & sepultus est in Hierusalem cum patribus suis in civitate David. Et assumpsit omnis populus Juda Azariam (& ipse filius sex & decem annorum) & regnare fecerunt eum pro patre ejus Amessia. Hic ædificavit Æloth, & restituit eam ipsi Juda, postquàm dormivit rex cum patribus suis. In anno quinto & decimo Amessiæ filii Joas regis Juda regnavit Hieroboam filius Joas super Israel in Samaria quadraginta & unum annos. Et fecit malum in conspectu Domini: non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Ipse (f) amovit terminum Israel ab introitu Æmath usque ad mare ipsius Araba, juxta verbum Domini Dei Israel, quod locutus est in manu servi sui Jonæ filii Amathi prophetæ, qui de Gethchopher. Quoniam vidit Dominus humiliationem Israel amaram valdè, & paucos, clausos, (g) & rarefactos, & derelictos: & non erat qui auxiliaretur Israel. Et non locutus est Dominus delere semen Israel de sub cœlo. Et salvavit eos per manum Hieroboam filii Joas.

MS.A. (α) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (β) ἐν βιβλίῳ (γ) Ἀμεσίας (δ) αὐτὸν συσχάτημα ἐν (ε) ὀξ καὶ δέκα (ζ) ἐβασίλευσεν αὐτὸς ἀντὶ (η) Ἐλωθ, καὶ ἀπέστρεψεν (θ) υἱῷ Ἰωὰς βασιλέως (ι) Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ (κ) πεντεκαίδεκα (λ) ὃς ἐλάλησεν (μ) Γεθαχοσέρ. (ν) ὀλιγοστὸς συγκεχυμένους, καὶ ἐπαναιρομένους, (ξ) ἐν χειρὸς

vasa omnia & ,argentum & ,aurum omne Tulitque
& ,regis domus thesauris in & ,Domini domo in inventa
verborum residuum Et .Someron in est reversus & :tarrhabonum filios
cum pugnavit quomodo & ,ejus fortitudo & ,fecit quæ ,Jehoas
libro super scripta ipsa nónne ,Jehudah rege Amasiahu
cum Jehoas Jacuitque ?Israel regum dierum verborum
:Israel regibus cum Someron in est sepultúsque ,suis patribus
filius Amasiahu vixit Et .eo pro ejus filius Jarobham regnavitque
Jeboachaz filii Jehoas mortem post Jehudah rex Joas
verborum residuum Et .annis quindecim ,Israel regis
verborum libro super scripta ipsa nónne ,Amasiahu
I'gationem eum super lig verunt Et ?Jehudah regum dierum
,Lachis in eum post miserunt & :Lachis in fugit & ,Jerusalaim in
:equis super eum tulerunt Et .ibi eum occiderunt &
.David civitate in suis patribus cum Jerusalaim in est sepultus &
filius ipse & ,Hazariah Jehudah populus universus tulerunt Et
suo patre pro eum constituerunt regem & :annorum sedecim
eam restituit & ,Elath ædificavit Ipse .Amasiahu
anno In .suis patribus cum rex jacuit postquam ,Jehudah ipsi
,Jehudah regis Joas filii Amasiahu anno ,decimoquinto
Someron in Israel regis Joas filius Jarobham regnavit
:Domini oculis in malum fecit Et .annis uno & quadraginta
qui ,Nebat filii Jarobham peccatis omnibus ab declinavit non
,Israel terminum restituit Ipse .Israel fecit peccare
Domini verbum juxta ,planitiei mare ad usque Chamath introitu ab
filii Jonah sui servi manu in fuerat locutus quod ,Israel Dei
Dominus vidit Quoniam .hachepher-Gath de qui ,prophetæ Amithai
non & ,clausus non & :valde mutabilem Israel afflictionem
Dominus est locutus non Et .Israeli auxilians neque ,derelictus
manu in eos servavit & :cœlis sub à Israel nomen delendum ad
.Joas filii Jarobham

14 וְנָסִיב יַת כָּל דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וְיָת כָּל מָנַיָּא דְּאִשְׁתְּכַחוּ בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּבְגִנְזֵי בֵּית מַלְכָּא וְיָת
15 בְּנֵי רַבְרְבַיָּא וְתָב לְשֹׁמְרוֹן : וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָשׁ דִּי עֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ וּדְאַגִּיחַ עִם אֲמַצְיָה
מַלְכָּא שְׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפַּר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל :
16 וּשְׁכִיב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבָהָתּוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמְלַךְ יָרָבְעָם בְּרֵיהּ
17 תְּחוֹתוֹהִי : וְחַיָּא אֲמַצְיָהוּ בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא שְׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה בָּתַר דְּמֵית יְהוֹאָשׁ בַּר
18 יְהוֹאָחָז מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עַסְרֵי שְׁנִין : וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אֲמַצְיָה הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין
19 עַל סִפַּר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכַיָּא דְּבֵית יְהוּדָה : וּמַרְדוּ עֲלוֹהִי מְרָדָא בִּירוּשְׁלֵם וְאַפֵּיךְ
לְלָכִישׁ וּשְׁלַחוּ בָּתְרוֹהִי לְלָכִישׁ וְקַטָלוּהִי תַּמָּן : וְנָטְלוּ יָתֵיהּ עַל סוּסָוָתָא וְאִתְקְבַר
20 בִּירוּשְׁלֵם עִם אֲבָהָתּוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד : וְדַבְּרוּ כָּל עַמָּא דִיהוּדָה יָת עֲזַרְיָה וְהוּא בַּר
21 שִׁית עַסְרֵי שְׁנִין וְאַמְלִיכוּ יָתֵיהּ תְּחוֹת אֲבוּהִי אֲמַצְיָהוּ : הוּא בְּנָה יָת אֵילַת וַאֲתֵיבָהּ
22 לִבְיֵת יְהוּדָה בָּתַר דְּשָׁכִיב מַלְכָּא עִם אֲבָהָתּוֹהִי : בְּשַׁנְתָּ חֲמֵשׁ עַסְרֵי שְׁנִין לַאֲמַצְיָה
23 בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא שְׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יָרָבְעָם בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
24 אַרְבְּעִין וְחַדָּא שְׁנִין : וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִכֹּל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט
25 דְּחַיֵּב יַת יִשְׂרָאֵל : הוּא אֲתִיב יַת תְּחוּם יִשְׂרָאֵל מִסַּעֲלָנָא דַחֲמָת עַד יַמָּא דְמֵישְׁרָא
כְּמָא דְמַלֵּל יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דִּי מַלֵּל בִּיד עַבְדֵּיהּ יוֹנָה בַּר אֲמִתַּי נְבִיָּא דִּי מִנַּת חַפֶּר :
26 אֲרֵי גְלִי קֳדָם יְיָ שִׁעְבּוּדָא דְיִשְׂרָאֵל תַּקִּיף לַחֲדָא וְאָנּוּן מְטַלְטְלִין וּשְׁבִיקִין וְלֵית
27 דְּסָעֵיד לְיִשְׂרָאֵל : וְלָא הֲוָה רַעֲוָא קֳדָם יְיָ לְמֶמְחֵי יָת שְׁמָא דְיִשְׂרָאֵל מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא
וּפָרְקִנוּן עַל יְדֵי יָרָבְעָם בַּר יוֹאָשׁ :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et accepit omne aurum & argentum, & omnia vasa quæ inventa sunt in domo sanctuarii Domini, & in thesauris domus regis, & filios magnatum; & rediit in Somron. Et reliquum verborum Joas quæ fecit, & fortitudo 15 ejus, & quomodo congressus est cum Amasziah rege tribûs domus Jehudah, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel? Et cubuit 16 Joas cum patribus suis, & sepultus est in Somron cum regibus Israel: & regnavit Jarabgham filius ejus pro eo. Et vixit Amasziah filius Joas rex 17 tribus domus Jehudah, postquàm mortuus est Joas filius Jehoahhaz regis Israel, quindecim annis. Et reliquum verborum Amasziah, nónne illa 18 scripta sunt in libro verborum dierum Regum domus Jehudah? Et con- 19 juraverunt in eum conjurationem in Jerusalem, & vertit terga ad Lachis, & miserunt ad eum in Lachis, & occiderunt illum ibi. Et portaverunt il- 20 lum super equos, & sepultus est in Jerusalem cum patribus suis in urbe David. Et acceperunt omnis populus Jehudah Ghazariah, & ipse filius 21 erat sexdecim annorum, & regem crearunt illum pro patre suo Amasziah. Ipse ædificavit Eilath, & restituit illam domui Jehudah, postquàm cubuit 22 rex cum patribus suis. Anno decimo quinto annorum Amasziah filii Joas 23 regis tribus domus Jehudah regnavit Jarabgham filius Joas regis Israel in Somron quadraginta & uno annis. Et fecit quod malum erat ante Dñm, 24 non declinavit ab omnib⁹ peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecerat Israel. Ipse restituit terminum Israel ab introitu Hhamath usque ad 25 mare planitiei, ficut locutus fuerat Dñs Deus Israel, *qui locutus est per manum servi sui* Jonah *filii* Amithai *prophetæ* qui erat de Gath-Hhepher. Quia 26 revelata fuerat ante Dominum servitus Israel dura valdè, & erant dispersi & deserti, neque erat qui auxiliaretur Israel. Et non fuit voluntas 27 Domino delere nomen Israel ne [*esset*] sub cœlis, & liberavit illos per *manus* Jarabgham filii Joas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܫܩܠ ܟܠ ܕܗܒܐ ܘܟܠ ܟܣܦܐ ܘܟܠ ܐܢܐ ܕܐܫܟܚ ܒܒܝܬ ܡܪܝܐ ܘܒܓܢܙ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܫܕܪ ܒܪ̈ܝܡ ܘܐܬܐ ܠܫܡܪܘܢ׃
15 ܘܫܪ̈ܝ ܡܠܬܐ ܕܥܒܕ ܝܗܘܐܚܙ ܘܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ ܩܪܒ ܥܡ ܐܡܨܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕܡ̈ܠܟܝܢ ܠ ܝܫܪܝܠ׃
16 ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܚܙ ܥܡ ܐܒܗܝܘ ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܘܢ ܥܡ ܡ̈ܠܟܝ ܝܫܪܝܠ ܘܡܠܟ ܝܪܒܥܡ ܒܪܗ ܬܚܘܬܘܗܝ׃
17 ܘܚܝ ܐܡܨܝܐ ܒܪ ܝܘܐܫ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܒܬܪ ܡܘܬ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢ̈ܝܢ׃
18 ܘܫܪ̈ܝ ܡܠܬܐ ܕܐܡܨܝܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܕ ̈ܡܠܟܝܢ ܠ ܝܗܘܕܐ׃
19 * ܘܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܩܛܪ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܗܪܒ ܠ ܠܟܝܫ ܘܫܕܪܘ ܒܬܪܗ ܠ ܠܟܝܫ ܘܩܛܠܘܗܝ ܬܡܢ׃
20 * ܘܢܛܘܠ ܠܗ ܥܠ ܣܘܣ̈ܝܐ ܘܐܬܩܒܪ ܒܝܪܘܫܠܡ ܥܡ ܐܒܗܝܘ ܒܩܪܬܐ ܕܕܘܝܕ׃
21 ܘܢܣܒ ܟܠ ܥܡܐ ܕ ̈ܝܗܘܕܐ ܐܬ ܥܙܝܐ ܒܪ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢ̈ܝܢ ܘܡܠܟܘ ܐܬ ܐܒܘܗܝ ܬܚܘܬ ܐܡܨܝܐ ܐܒܘܗܝ׃
22 ܗܘ ܒܢܐ ܐܬ ܐܝܠܬ ܘܗܦܟ ܐܬ ܗ ̈ܝ ܠ ܝܗܘܕܐ ܒܬܪ ܕܫܟܒ ܡ̈ܠܟܐ ܥܡ ܐܒܗ̈ܝܗ׃
23 ܒܫܢܬ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢ̈ܝܢ ܠ ܝܘܐܫ ܒܪ ܐܚܙܝܗܘ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܡܠܟ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܒܫܡܪܘܢ ܬܠܬ ܥܣܪ ܫܢ̈ܝܢ׃
24 ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܝܗ̈ܘܗ ܠ ܐܫܬܒܩ ܡܢ ܟܠ ܚܛ̈ܗܝ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܐ ܠ ܝܫܪܝܠ ܐܠܐ ܗܠܟ ܒܗ̈ܝ׃
25 ܗܘ ܗܦܟ ܐܬ ܬܚܘܡ ܝܫܪܝܠ ܡܢ ܠܒܘܐ ܕ ̈ܚܡܬ ܥܕ ܝܡ ܕ ̈ܥܪܒܬܐ ܟ ̈ܡܐ ܕ ̈ܡܠܬܗ ܕ ̈ܝܗ̈ܘܗ ܐܠܗ ̈ܐ ܕ ̈ܝܫܪܝܠ ܕ ̈ܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܝܘܢܐ ܒܪ ܐܡܬܝ ܢܒܝܐ ܕ ̈ܗܘ ܡܢ ܓܬ ܗܦܪ׃
26 ܕ ̈ܚܙܐ ܝܗ̈ܘܗ ܠ ܡܪܝ ܡ̈ܪܪ ܠ ܝܫܪܝܠ ܕ ̈ܠܝܬ ܐܦ ܥܒܕ ܘܕ ̈ܠܝܬ ܐܦ ܫܒܩ ܘܕ ̈ܠܝܬ ܐܦ ܥܙܪ ܠ ܝܫܪܝܠ׃
27 ܘܐܡܪ ܝ ̈ܗ̈ܘܗ ܠ ܡܚܐ ܫܡ ܝܫܪܝܠ ܡܬܚܬ ܫܡܝܐ ܘܦܪܩ ܐܝܬ ܒܝܕ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ׃

14 Abstulit totum aurum & argentum, omniáque vasa quæ reperta fuerunt in domo Domini & in thesauro regis, gentémque promiscuam, & reversus est in Samariam.
15 Reliquæ res gestæ Jehuasi, quicquid fecit, fortitudo ejus, utque pugnavit contra Amosiam regem Juda; ecce scripta sunt in libro
16 annalium regum Israelis. Demum obiit Iehuas cum patribus suis, & sepultus est in
17 Samaria cum regibus Israelis: regnavítque Ierobaam filius ejus post eum. Vixit autem Amosia filius Ioasi rex Iudæ, post obitum
18 Iehuasi filii Iehuahazi regis Israel, quindecim annis. Reliqua gesta Amosiæ, ecce scripta
19 sunt in libro annalium regum Iudæ. Seditione contra eum concitatâ in Ierusalem, fugit in Lachis: at mittentes post eum in Lachis, ibi trucidârunt illum; Et asportantes
20 eum redierunt super equos. Et cùm sepultus
21 fuisset in Ierusalem cum patribus suis in civitate David, Adduxerunt universus populus Iudæ Oziam natum sexdecim annos,
22 & regem creârunt eum pro Amosia patre suo. Is ædificavit Ilath, & frequentem *(vel tutum)* reddidit Iudam postquam occubuit
23 rex cum patribus suis. Anno decimoquinto Amosiæ filii Ioasi regis Iudæ, regnavit Ierobaam filius Iehuasi filii Iehuahazi regis Israel in Samaria, quadraginta & uno annis.
24 Is fecit quod malum erat coram Domino neque deflexit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati, qui peccare fecit Israelem; sed in iisdem ambulavit.
25 Is etiam terminum Israeli restituit ab ingressu Hemath usque ad mare Arabæ, juxta sermonem Domini Dei Israelis, quem locutus fuerat per
26 servum suum Jonan filium Mathai prophetam, qui erat è Gad-hephar. Siquidem viderat Dominus depressionem Israelis esse nimis acerbam, nec ullum adesse qui ligaret
27 neque solveret, nec qui opem ferret Israeli. Et *quia* nondum decreverat Dominus delere nomen Israelis sub cœlo, liberavit eos per manum Ierobaami filii Iehuasi filii Iehuahazi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وَأَخَذَ جَمِيعَ ٱلذَّهَبِ وَٱلفِضَّةِ * وَجَمِيعَ ٱلآنِيَةِ ٱلَّتِي وُجِدَتْ فِي بَيْتِ ٱلرَّبِّ وَفِي خَزَائِنِ ٱلمَلِكِ * 14
وَبَنِي عَرَبُونٍ * وَرَجَعَ إِلَى سَمِرِينَ * وَسَائِرُ أُمُورِ يَاهُوَاشَ * وَكُلُّ مَا صَنَعَ * وَجَبَرُوتُهُ وَمُحَارَبَتُهُ أَمَوْصِيَّا 15
مَلِكَ يَهُوذَا * فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي سِفْرِ بِيَاهِيمِنَ ٱلَّذِي لِمُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * وَٱضْطَجَعَ يَاهُوَاشُ 16
مَعَ آبَائِهِ * وَدُفِنَ فِي سَمِرِينَ مَعَ مُلُوكِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَمَلَكَ بَعْدَهُ يُورِبْعَامُ ٱبْنُهُ * وَعَاشَ 17
أَمَوْصِيَّا بْنُ يُوَاشَ مَلِكُ يَهُوذَا مِنْ بَعْدِ أَنْ مَاتَ يَاهُوَاشُ بْنُ يَاهُوحَازَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * خَمْسَ
عَشْرَةَ سَنَةً * وَسَائِرُ أُمُورِ أَمَوْصِيَّا * فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي سِفْرِ بِيَاهِيمِنَ ٱلَّذِي لِمُلُوكِ يَهُوذَا * 18
وَعَمِلُوا عَلَيْهِ عَمَرًا بِأُورَشَلِيمَ * فَهَرَبَ إِلَى لَخِيشَ * فَأَرْسَلُوا وَرَاءَهُ إِلَى لَخِيشَ وَقَتَلُوهُ هُنَاكَ * 19
* وَحَمَلُوهُ وَجَاؤُا بِهِ عَلَى ٱلخَيْلِ * فَدُفِنَ فِي أُورَشَلِيمَ مَعَ آبَائِهِ فِي مَدِينَةِ دَاوُدَ * وَأَخَذَ جَمِيعُ 20
ٱلشَّعْبِ ٱلَّذِي لِيَهُوذَا عُزِيَّا * وَهُوَ ٱبْنُ سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً * فَمَلَّكُوهُ مَكَانَ أَمَوْصِيَّا أَبِيهِ * وَهُوَ 21
ٱلَّذِي بَنَا أَيْلَةَ * وَأَبَّنَهَا لِلْيَهُودِ مِنْ بَعْدِ أَنِ ٱضْطَجَعَ ٱلمَلِكُ مَعَ آبَائِهِ * وَفِي سَنَةِ خَمْسٍ 22
عَشْرَةَ مِنْ مُلْكِ أَمَوْصِيَّا بْنِ يُوَاشَ مَلِكِ يَهُوذَا * مَلَكَ يَارُبْعَامُ بْنُ يَاهُوَاشَ بْنِ يَاهُوحَازَ مَلِكِ 23
إِسْرَائِيلَ بِسَمِرِينَ * إِحْدَى وَأَرْبَعِينَ سَنَةً * وَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللَّهِ * وَلَمْ يَعْدِلْ عَنْ جَمِيعِ 24
خَطَايَا يُورِبْعَامَ بْنِ نَاطَ ٱلَّذِي خَطِيَ بِإِسْرَائِيلَ * وَبِهَا سَلَكَ * وَهُوَ رَدَّ تُخُومَ إِسْرَائِيلَ مِنْ 25
مَدْخَلِ حَمَاةَ إِلَى بَحْرِ عَارَابَا * مِثْلَ قَوْلِ ٱلرَّبِّ إِلَهِ إِسْرَائِيلَ ٱلَّذِي تَكَلَّمَ بِهِ عَلَى لِسَانِ عَبْدِهِ
يُونَانَ بْنِ مَتَّايَ ٱلنَّبِيِّ ٱلَّذِي مِنْ جَاتِ حَافَرَ * مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ أَبْصَرَ ٱلرَّبُّ ٱسْتِعْبَادَ إِسْرَائِيلَ 26
شَدِيدًا جِدًّا * وَلَيْسَ لَهُمْ مَنْ يَعْقِدُ وَلَا مَنْ يُحَلِّصُ * وَلَا أَحَدٌ يُعِينُهُمْ مِمَّنْ تَحْتَ ٱلسَّمَاءِ *
* فَخَلَّصَهُمْ بِيَدِ يُورِبْعَامَ بْنِ يَاهُوَاشَ بْنِ يَاهُوحَازَ * 27

14 Raptisque toto auro & argento, cunctis vasis quæ inventa fuerunt in ædè Domini & in thesauro regio, necnon filiis Arubæ, reversus est Samariam.
15 Reliqua gesta Jehuasi, quicquid fecit, fortitudo, & bellum ejus contra Amosiam regem Judæ; scripta sunt in
16 libro chronicorum regum Israelis. Occumbente Jehuaso cum majoribus suis, & in Samaria cum regibus Israelitis sepulto, regnavit post ipsum Jerobaam
17 filius ejus. Vixit autem Amosix Joasi filius rex Judæ postquam mortuus est Jehuas Jehuhazi filius rex Israelis, quindecim annos.
18 Reliqua gesta Amosiæ scripta sunt in libro chronicorum
19 regum Juda. Conjurationem contra hunc fecerant in Jerusalem, quarè fugæ se dedit Lachis: mittentes post eum in Lachis illic interfecerunt eum; Tum
20 equis vectum & asportatum sepelierunt
21 in Jerusalem cum patribus ejus in civitate David. Deinde accipiens totus Judæ populus Oziam sexdecim annos
22 natum, regem constituerunt eum loco Amosiæ patris ejus. Is Ailam extruxit & Judais legavit postquam occubuisset rex cum majoribus suis.
23 Anno decimoquinto regni Amosiæ filii Joasi regis Juda, regnavit Jerobaam filius Jehuasi filii Jehuhazi regis Israel in Samaria, annos quadraginta unum.
24 Perperàm se gessit coram Deo, nec abstinuit ab omnibus peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccaverat in Israele, sed in iis inteffit.
25 Idem quoq; restituit limites Israelis ab ingressu Hamath usque ad mare Arabæ, secundùm sermonem Domini Dei Israelis, quem locutus fuerat per linguam servi sui Jonan filii Mathai prophetæ, qui erat è
26 Gad Galaadis. Videns enim Dominus atrocissimam Israelitarum servitutem, & neminem eis esse vindicem aut servatorem, neminémque ex his qui sub
27 cælo sunt, opem illis ferre; Servavit eos per manum Jerobaami filii Jehuasi filii Jehuhazi.

מלכים ב : טו

ejus fortitudo &,fecit quæ omnia & ,Jarobham *verborum residuum Et*

28 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ

Jehudah ipsi Chamath & Dammesec restituit qua & ,pugnavit qua

אֲשֶׁר נִלְחַם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת דַּמֶּשֶׂק וְאֶת חֲמַת לִיהוּדָה

dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne ,Israel in

בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים

cum ,suis patribus cum Jarobham *Jacuitque* ? Israel regum

לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם

29 eo pro ejus filius Zechariah regnavitque :Israel regibus

מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו :

CAP. XV. טז

regnavit ,Israel regis Jarobham anno ,septimo & vigesimo anno In

1 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ

annorum sedecim Filius .Jehudah regis Amasiah filius Hazariah

2 עֲזַרְיָה בֶן־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה

regnavit annis duobus & quinquaginta & ,*ipsum regnando in* erat

הָיָה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ

fecit Et .Jerusalaim de Jecholiahu ejus matris nomen & : Jerusalaim in

3 בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכַלְיָהוּ מִירוּשָׁלִָם : וַיַּעַשׂ

.ejus pater Amasiahu fecerat quæ omnia Juxta ,Domini oculis in rectum

הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו :

,*immolanies* populus adhuc :*recesserunt* non excelsa Veruntamen

4 רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים

fuit & ,regem Dominus percussit Et .excelsis in *suffientes &*

וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת : וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיְהִי

; libera domo in habitavit & ,*sue mortis* diem ad usque leprosus

מְצֹרָע עַד־יוֹם מֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בְּבֵית הַחָפְשִׁית

.terræ populum judicans domum super regis filius Jotham &

וְיוֹתָם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל־הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ :

ipsa nónne ,fecit quæ omnia & ,Hazariahu *verborum residuum Et*

6 וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם

Jacuitque ? Jehudah regum dierum verborum libro *super* scripta

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּשְׁכַּב

7 suis patribus cum eum sepelierunt & :suis patribus cum Hazariah

עֲזַרְיָה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו

anno In .eo pro ejus filius Jotham regnavitque : David civitate in

בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו : בִּשְׁנַת

8 regnavit ,Jehudah regis Hazariahu anno ,octavo & trigesimo

שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְעֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלָךְ

.mensibus sex Someron in Israel super Jarobham filiⁱ Zechariahu

וַיִּמְלֹךְ בֶּן־יָרָבְעָם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים:

:ejus patres fecerunt quemadmodum ,Domini oculis in malum Fecitque

9 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו

fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à declinavit non

לֹא סָר מֵחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא

,Jabes filius Sallum eum adversus conjuravit Et .Israel

אֶת־יִשְׂרָאֵל : וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ

.eo pro regnavit & :eum occidit & ,*populi oppositio ex* eum percussit &

10 וַיַּכֵּהוּ קִבְלָעָם וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו :

libro *super* scripta ipsa ecce ,Zechariahu *verborum residuum* Et

11 וְיֶתֶר דִּבְרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר

Domini verbum Hoc .Israel regum dierum verborum

12 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : הִוא דְּבַר־יְהוָה

tibi sedebunt *quartorum* Filii :dicendo ,Jehu ad fuerat locutus quod

אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־יֵהוּא לֵאמֹר בָּנַי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ

regnavit Jabes filius Sallum ita fuitque :Israel thronum super

עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיְהִי־כֵן : שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ מָלָךְ 13

regnavit & ,Jehudah regis Huzijah anno ,nono & trigesimo anno in

בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתִשַּׁע שָׁנָה לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ

.Someron in dierum *mense*

יָרֵחַ־יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן :

Versio VULG. LAT.

28 Reliqua autem sermonum Jeroboam, & universa quæ fecit, & fortitudo ejus quâ prælians est, & quomodò restituit Damascum & Emath Judæ in Israel, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regũ
29 Israel? Dormivítque Jeroboam cum patribus suis regibus Israel, & regnavit Zacharias filius ejus pro eo.

CAP. XV.

1 ANno vigesimoseptimo Jeroboam regis Israel, regnavit Azarias filiⁱ Amasiæ regis Juda. Sedecim annorũ erat cùm
2 regnare cœpisset, & quinquaginta duobus annis regnavit in Jerusalem: nomen matris
3 ejus Jechelia de Jerusalem. Fecítque quod erat placitum coram Domino, juxta omnia quæ
4 fecit Amasias pater ejus. Veruntamen excelsa non est demolitus: adhuc populus sacrificabat, & adolebat incensum
5 in excelsis. Percussit autem Dominus regem, & fuit leprosus usque in diem mortis suæ, & habitabat in domo libera seorsùm: Joatham verò filius regis gubernabat palatium, &
6 judicabat populum terræ. Reliqua autem sermonũ Azariæ, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda? Et
7 dormivit Azarias cum patribus suis: sepelierúntque eum cum majoribus suis in civitate David, & regnavit Joathan filius ejus pro eo. Anno trigesimo octavo Azariæ regis Juda,
8 regnavit Zacharias filius Jeroboam super Israel in Samaria sex mensibus. Et fecit
9 quod malum est coram Domino, sicut fecerant patres ejus: non recessit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fe-
10 cit Israel. Conjuravit autem contra eum Sellum filiⁱ Jabes: percussítque eum palàm, et interfecit, regnavítque pro eo.
11 Reliqua autem verborum Zachariæ, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel? Iste est sermo Do-
12 mini, quem locutⁱ est ad Jehu, dicens; Filii tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum Israel. Factúmque est ita. Sellum filius Jabes
13 regnavit trigesimo nono anno Azariæ regis Juda: regnavit autem uno mense in Samaria.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ τὰ λοιπὰ τ῀ λόγων Ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτ῀, ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τ῍ Δαμασκὸν καὶ τ῍ Αἰμὰθ τ῀ Ἰούδα ἐν Ἰσραὴλ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων
29 τ῍ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετ᾽ τ῍ πατέρων αὐτ῀ μετὰ βασιλέων Ἰσραὴλ, (ο) καὶ ἐβασίλευσεν Ζαχαρίας υἱὸς αὐτ῀ ἀντ᾽ αὐτ῀.

MS.A. (ο) καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσὶ ἀντὶ τ῀ πατρὸς αὐτ῀.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ (α) ἑβδόμῳ τ῀ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζα-
2 ρίας υἱὸς Ἀμεσσὶ βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτ῍ ὢν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (β) πεντηκονταδύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα (γ) τῇ μητρὶ αὐτ῀
3 Ἰεχελία ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε (δ) τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα
4 ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτ῀. Πλὴν τ῍ ὑψηλῶν οὐκ ἐξ῍ρεν, (ε) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε
5 καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ ἥψατο κύριος (ζ) τ῍ βασιλέα, καὶ ἦν λεπρὸς ἕως ἡμέρας (η) θανάτου αὐτ῀ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφρωσύθ. καὶ (θ) Ἰωάθαμ υἱὸς τ῀ βασιλέως ἐπὶ τῷ οἴκῳ (ι) κρίνων τ῍ λαὸν
6 τ῍ γ῀ς. Καὶ τὰ λοιπὰ τ῀ λόγων Ἀζαρίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τ῍ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη
7 Ἀζαρίας μετὰ τ῍ πατέρων (λ) αὐτ῀, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τ῍ πατέρων αὐτ῀ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς αὐτ῀ ἀντ᾽ αὐτ῀. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ(μ)ὀγδόῳ τῷ Ἀζαρίου βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν (ν)
8 Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σα-
9 μαρείᾳ ἓξ ἁμήνων. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καθὰ ἐποίησε οἱ πατέρες αὐτ῀, οὐκ ἀπέστη (ξ) ἀπὸ πασῶν τ῍ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱ῀ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τ῍
10 Ἰσραήλ. Καὶ συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν Σελλὴμ υἱὸς (ο) Ἰαβὶς καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Κεβλαὰμ καὶ ἐθανάτωσε αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτ῀. Καὶ τὰ λοιπὰ τ῀ λόγων
11 (π) Ζαχαρίου, ἰδοὺ εἰσι γεγραμμένα (ρ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τ῍ ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν
12 Ἰσραήλ. Ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς Ἰὲ, λέγων, Υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἕως (σ) Ἰὲ, λέγων, Υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί
13 σοι ἕως ἔσχατος ἔσται. Καὶ ἐγένετο ἔτως. Καὶ Σελλὲμ υἱὸς (τ) Ἰαβὶς ἐβασίλευσεν. καὶ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (υ) ἐννάτῳ Ἀζαρίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (φ) Σελλὲμ μῆνα ἕνα ἐν Σαμαρείᾳ.

MS.A. (α) ἑβδόμῳ ἔτει τῷ (β) πεντήκοντα καὶ δύο (γ) μητρὶ αὐτῶ (δ) τὸ ἀγαθὸν ἐν (ε) ὅτι (ζ) τῆ βασιλέως, (η) θανάτου καὶ (θ) Ἰωάθαν (ι) κρίνων (κ) ἐν βιβλίῳ (λ) αὐτῆ, * ἐν πόλει Δαυὶδ, (μ) ὀγδόῳ ἔτει τῆ Ἀζαρίου βασιλέως (ν) Ἀζαρίας (ξ) ἀπὸ ἁμαρτιῶν (ο) Ναβὰτ, καὶ Κεβλαάμ· καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν κατέναντι τῆ λαῆ, καὶ ἐθανάτωσε αὐτὸν, καὶ Σελλὲμ ἐβασίλευσεν (π) Ἀζαρίου, ἰδοὺ ἐστι (ρ) ἐπὶ βιβλίου (σ) Ἰηὲ, (τ) Ἰαβὶς ἐβασίλευσεν. ἐν ἔτει (υ) ἐνάτῳ τῆ * Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα (φ) Σελλὲμ ὅλῃ ἡμέρας ἐν

Et reliqua verborum Hieroboam, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus, quæcunq; bellavit, et quæcunq; restituit, Damascum, & Æmath ipsi Juda in Israel, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Hieroboam cum patribus suis cum regibus Israel: & regnavit Zacharias filius ejus pro eo. 28 29

In anno vigesimo, & septimo Hieroboam regis Israel, regnavit (a) Azarias filius Amessiæ regis Juda. Filius sex & decem annorum erat in regnando ipsum: et quinquaginta duos annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Hiechelia de Hierusalem. Et fecit rectum in oculis Domini, juxta omnia quæ fecerat Amessias pater ejus. Veruntamen excelsa non sustulit: adhuc populus sacrificabat, & adolebant in excelsis. Et tetigit Dominus regem, & fuit leprosus usq; ad diem mortis suæ: & regnavit in domo (b) Apphusoth. Et Joatham filius regis super domum judicans populum terræ. Et reliqua verborum Azariæ, & omnia quæcunq; fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda? Et dormivit Azaria cum patribus suis: & sepelierunt eum cum patribus ejus in civitate David: & regnavit Joatham filius ejus pro eo. In anno trigesimo & octavo Azariæ regis Juda regnavit Zacharias filius Hieroboam super Israel in Samaria sex menses. Et fecit malum in oculis Domini, sicut fecerant patres ejus: non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Et (c) conjuraverunt super eum Sellum filius Jabis. Et percusserunt eum Ceblaam, & occiderunt eum. Et regnavit pro eo. Et reliqua verborum Zachariæ, ecce illa scripta sunt in libro Verborum dierum regibus Israel. (d) Verbum Domini, quod locutus est ad Ihu, dicens; Filii quarti sedebunt tibi super thronum Israel: & factum est sic. Et Sellum filius Jabis (e) regnavit. Et in anno trigesimo & nono Azariæ regis Juda regnavit Sellum mensem dierum in Samaria. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Targum JONATHAN.

28 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יָרָבְעָם וְכָל דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ דְּאַגִּיחַ וְדִאֲתִיב יַת דַּמֶּשֶׂק וְיַת חֲמָת לְרִבִּית
29 יְהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וּשְׁכִיב יָרָבְעָם
עִם אֲבָהָתוֹהִי עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמְלַךְ זְכַרְיָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי :

טו

1 בִּשְׁנַת עַשְׂרִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְיָרָבְעָם מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ עֲזַרְיָה בַּר אֲמַצְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא
2 דְּבֵית יְהוּדָה : בַּר שִׁית עַסְרֵי שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ וְחַמְשִׁין וְתַרְתֵּין שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם
3 וְשׁוּם אִמֵּיהּ יְכַלְיָה מִירוּשְׁלֶם : וְעַבַד דְּכַשֵׁר קֳדָם יְיָ בְּכֹל דַּעֲבַד אֲמַצְיָה אֲבוּהִי : לְחוּד
4 בָּמָתָא לָא עֲטָרָא עוֹד כָּעָן מַדְבְּחִין וּמְסַקְּרִין בּוּסְמָא עַל בָּמָתָא : וְאִיתֵּי יְיָ מַכְתֵּשׁ עַל מַלְכָּא
וַהֲוָה סְנִיר עַד יוֹם מוֹתֵיהּ וְיָתֵב בַּר מִן יְרוּשְׁלֶם וְיוֹתָם בַּר מַלְכָּא מְמַנָּא עַל בֵּיתָא דְּאֵין יַת
5 עַמָּא דְאַרְעָא : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא
6 לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה : וּשְׁכִיב עֲזַרְיָה עִם אֲבָהָתוֹהִי וְקַבְּרוּ יָתֵיהּ עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא
7 דְּדָוִד וּמְלַךְ יוֹתָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי : בִּשְׁנַת תְּלָתִין וְתַמְנֵי שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְּבֵית
8 יְהוּדָה מְלַךְ יוֹתָם בַּר עֻזִּיָּה עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁתָּא יַרְחִין : וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּמָא
9 דַעֲבַדוּ אֲבָהָתוֹהִי לָא סְטָא מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יַת יִשְׂרָאֵל : וּמְרַד עֲלוֹהִי שַׁלּוּם
10 בַּר יָבֵשׁ וּמְחָהִי קֳדָם עַמָּא וּקְטָלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי וְכַרְיָה הָא אִנּוּן כְּתִיבִין
11 עַל סִפְרָא פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : הוּא פִּתְגָמָא דְיָיָ דִּי מַלֵּל עִם יֵהוּא לְמֵימַר
12 בְּנִין רְבִיעָאִין יְתִבּוּן לָךְ עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל וַהֲוָה כֵּן : שַׁלּוּם בַּר יָבֵשׁ
13 מְלַךְ בְּשַׁתַּ תְּלָתִין וְתִשַּׁע שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ יַרְחָ
יוֹמִין בְּשֹׁמְרוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Jarabgham, & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus qua congressus fuerit, & restituerit Dammeseq & Hhamath, viris domus Jehudah in Israel; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et cubuit Jarabgham cum patribus suis cum regibus Israel: & regnavit Zechariah filius ejus pro eo. 28 29

CAP. XV.

ANno vicesimo septimo annorum Jarabgham regis Israel regnavit Ghazariah filius Amasiah rex tribus domus Jehudah. Filius sedecim annorum erat quando regnavit, & quinquaginta & duobus annis regnavit in Jerusalem: & nomen matris ejus Jechaliah de Jerusalem. Et fecit quod rectum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecit Amasiah pater ejus. Veruntamen excelsa non recesserunt: adhuc usq; [*populus*] sacrificabat & adolebat aromata super excelsa. Et adduxit Dñs plagam super regem, & fuit leprosus usq; ad diem mortis suæ, & sedit extra Jerusalem: & Jotham filius regis præpositus erat super domum, judicans populum terræ. Et reliquum verborum Ghazariah, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et cubuit Ghazariah cum patribus suis, & sepelierunt eum cum patribⁱ ejus in civitate David: & regnavit Jotham filius ejus pro eo. Anno tricesimo & octavo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Zachariah filius Jarabgham super Israel in Somron sex mensibus. Et fecit quod malum erat ante Dominum, sicut fecerant patres ejus: non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel. Et conjuravit in illũ Sallum filius Jabes: & percussit illam coram populo, & occîdit illum, & regnavit pro eo. Et reliquum verborum Zachariah, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel. Hoc est verbum Domini quod locutus fuerat cum Jehu, dicendo: Filii quarti sedebunt tibi super solium regni Israel: & fuit sic. Sallum filius Jabes regnavit anno tricesimo & nono annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah, & regnavit mensem dierum in Somron.* 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܥܒܕ ܝܪܒܥܡ ܕܟܠ ܕܥܒܕ ܘܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ ܕܩܛܠ ܠܘܬ ܐܬܪ ܕܡܫܩ ܘܠܘܬ ܚܡܬ ܠܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ

29 * ܘܫܟܒ ܝܪܒܥܡ ܥܡ ܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܡܠܟ ܙܟܪܝܐ ܒܪܗ ܬܚܘܬܝܗ ܗ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܘܬ ܐܝܣܪܝܠ

ܟ ܫܢ ܫ

ܦ ܫ ܐ ܫ ܐ ܫ ܐ

מלכים ב: טו

,Someron venitque :Tirſah de Ghadi filius Menachem aſcendit Et
14 וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ מִשֹּׁמְרוֹן וַיַּךְ
,cum interemit & :Someron in Jabes filium Sallum percuſſit &
אֶת־שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ
qua ,ejus ligatio & ,Sallum verborum reſiduum Et .eo pro regnavitque
15 וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלֻּם וְקֶשְׁרוֹ אֲשֶׁר
regum dierum verborum libro ſuper ſcripta ipſa ecce ,conjuravit
קָשָׁר הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
qui omnes & ,Tipſach Menachem percuſſit Tunc .Iſrael
16 יִשְׂרָאֵל: אָז יַכֶּה־מְנַחֵם אֶת־תִּפְסַח וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר־
:percuſſit & ,aperuerat non quia ,Tirſah à ejus terminos & ,ea in
בָּהּ וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתָח וַיַּךְ אֶת
anno ,nono & trigeſimo anno In .ſcidit ejus prægnantes omnes
17 כָּל־הָהֳרוֹתֶיהָ בָּקָע: בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתִשַּׁע שָׁנָה
Iſrael ſuper Ghadi filius Menachem regnavit ,Jehudah regis Hazariah
לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָנַחֵם בֶּן־גָּדִי עַל־יִשְׂרָאֵל
non :Domini oculis in malum Fecitque .Someron in annis decem
18 עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא־
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis deſuper receſſit
סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא
ſuper Aſſur rex Pul Venit.ſuis diebus omnibus Iſrael
19 אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָיו: בָּא פּוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־
exiſtendum ad ,argenti talenta mille Pul ipſi Menachem dedit & ,terram
הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר־כֶּסֶף לִהְיוֹת
.ejus manu in regnum roborandum ad ,ſecum ejus manus
יָדוֹ אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ:
ſollemes omnes ſuper ,Iſrael ſuper argentum Menachem fecit exire Et
20 וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גִּבּוֹרֵי
viro ,argenteos ſeclos quinquaginta Aſſur regi dandum ad ,potentia
הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לָאִישׁ
.terra in ibi ſtetit non & ,Aſſur rex eſt reverſus &
אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ:
ipſa nónne ,fecit quæ omnia & ,Menachem verborum reſiduum Et
21 וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם
Facuitque ? Iſrael regum dierum verborum libro ſuper ſcripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב
ejus filius Pechachiah regnavit & :ſuis patribus cum Menachem
22 מְנַחֵם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְּנוֹ
,Jehudah regis Hazariah anno quinquageſimo anno In .eo pro
תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
23 Someron in Iſrael ſuper Menachem filius Pechachiah regnavit
מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶּן־מְנַחֵם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
receſſit non :Domini oculis in malum Fecitque .annis duobus
שְׁנָתָיִם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר
.Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à
מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:
eum percuſſit & ,ejus triſtata Remaliahu filius Pechach eum ſuper ligavit Et
25 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ
;Arjeh cum & ,Arghob cum regis domus palatio in Someron in
בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמוֹן בֵּית־הַמֶּלֶךְ אֶת־אַרְגֹּב וְאֶת־הָאַרְיֵה
,eum interfecit & :Ghilhaditarum filiis de viri quinquaginta eo cum &
וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַגִּלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ
omnia & ,Pechachiah verborum reſiduum Et .eo pro regnavitque
26 וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: וְיֶתֶר דִּבְרֵי פֶּקַחְיָה וְכָל־
regum dierum verborum libro ſuper ſcripta ipſa ecce ,fecit quæ
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
Hazariah anno ,ſecundo & quinquageſimo anno In .Iſrael
27 יִשְׂרָאֵל: בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה
Iſrael ſuper Remaliahu filius Pechach regnavit ,Jehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ עַל־יִשְׂרָאֵל
.annis viginti Someron in
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה:

Verſio VULG. LAT.

14 Et aſcendit Manahē filiꝰ Gadi de Therſa: venítque in Samariam, & percuſſit Sellum filiū Jabes in Samaria, & interfecit
15 eum, regnavítque pro eo. Reliqua autē verborum Sellū, & conjuratio ejus, per quā tetendit inſidias, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierū
16 regum Iſrael? Tunc percuſſit Manahem Thapſam, & omnes qui erant in ea, & terminos ejus de Therſa: noluerant enim aperire ei: & interfecit omnes prægnantes ejus, & ſcidit eas.
17 Anno trigeſimo nono Azariæ regis Juda, regnavit Manahem filius Gadi ſuper Iſrael decem
18 annis in Samaria. Fecítque quod erat malum coram Domino: non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael cunctis diebꝰ
19 ejus. Veniebat Phul rex Aſſyriorum in terram, et dabat Manahē Phul mille talenta argenti, ut eſſet ei in auxilium, & firmaret
20 regnum ejus. Indixítq; Manahem argentum ſup Iſrael cunctis potentibus et divitibꝰ, ut daret regi Aſſyriorū, quinquaginta ſiclos argenti p ſingulos: reverſúſque eſt rex Aſſyriorum, & non eſt moratus
21 in terra. Reliqua autem ſermonum Manahē, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regū
22 Iſrael? Et dormivit Manahem cum patribus ſuis: regnavítque Phaceia filius ejus pro eo.
23 Anno quinquageſimo Azariæ regis Juda, regnavit Phaceia filius Manahem ſuper Iſrael in
24 Samaria biennio. Et fecit quod erat malum coram Domino: non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. Conjuravit autem adverſùs eum Phacee filius Romeliæ, dux ejus, & pcuſſit eum in Samaria in turre domûs regiæ, juxta Argob,
25 & juxta Arie, & cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum, & interfecit eum, regnavítque pro eo. Reliqua autem ſermonum Phaceia, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Iſrael? Anno
26 quinquageſimo ſecundo Azariæ regis Juda, regnavit Phacee filius Romeliæ ſuper Iſrael in Samaria viginti annis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς (χ) Γαδδὶ ἐκ Θαρσιλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν Σελλὰμ υἱὸν (ψ) Ἰαβὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ
15 ἐθανάτωσεν (ω) αὐτόν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σελλὰμ, καὶ ἡ συσφορὴ αὐτοῦ (α) ἣν συνεστράφη, ἰδοὺ εἰσι γεγραμμένα (β) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσ-
16 ραήλ. Τότε ἐπάταξε (γ) Μαναὴμ καὶ τὴν Θερσὰ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσὰ, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ πάσας ἐν γαστρὶ ἐχούσας
17 ἀνέῤῥηξε. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (δ) ἐννάτῳ τῷ Ἀζαρίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε Μαναὴμ υἱὸς Γαδδὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ (ε) ἐν
18 Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξή-
19 μαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φυὰ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ (ζ) Μαναὴμ ἔδωκε τῷ Φυὰ χίλια τάλαντα ἀργυρίου (η) τοῦ χεῖρα αὐτοῦ (θ) μετ'
20 αὐτοῦ. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ πᾶν δυνατὸν (ι) ἰσχύι, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πεντήκοντα (ια) σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. καὶ ἀπέστρε-
21 ψε βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ
22 ἐν τῇ γῇ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (κ) Μαναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;
23 Καὶ ἐκοιμήθη (ν) Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε (ξ) Φακεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τῷ Ἀ-
24 ζαρίᾳ (ο) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (π) Φακεσίας υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν
25 Σαμαρείᾳ (ῥ) δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ὁ τριστάτης αὐτοῦ, καὶ ἐ-
26 πάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀργὸβ καὶ μετὰ τοῦ (σ) Ἀ-
ῥιὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα (τ) ἄνδρες ἀπὸ τῶν τεθακοσίων, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν,
27 καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (υ) Φακεσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ εἰσι γεγραμμένα (υ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.
Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου (φ) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη εἴκοσιν ἔτη.

Et aſcendit Manaem filius Gadi de(ſ) Thaarſila, & venit in Samariam, & percuſſit Sellum filium Jabis in Samaria, & occidit (g) eum. Et reliqua verborum Sellum, & conjuratio ejus, quam conjuravit, ecce ſunt ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael. Tunc percuſſit (h) Manaem & ipſam Thersa, & omnia quæ in ea, & terminos ejus de Thersa; quoniam non (i) aperuerant ei: & percuſſit eam, & prægnantes diſcidit. In anno trigeſimo & nono Azariæ regis Juda regnavit Manaem filius Gadi ſuper Iſrael in Samaria decem annos. Et fecit malum in oculis Domini: non receſſit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. In diebus ejus aſcendit Phua rex Aſſyriorum ſuper terram. Et Manaem dedit ipſi Phua mille talenta argenti, ut eſſet manus ejus (k) ſecum. Et extraxit Manaem argentum ſuper Iſrael, ſuper omnem potentem faculate, ad dandum regi Aſſyriorum, quinquaginta ſiclos viro uni. Et revertit rex Aſſyriorum, & non ſtetit ibi in terra. Et reliqua verborum Manaem, & omnia quæcunq; fecit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael? Et dormivit Manaem cum patribus ſuis: & regnavit Phaceſias filius ejus pro eo. In anno quinquageſimo Azariæ regis Juda regnavit Phaceſias filius Manaem ſuper Iſrael in Samaria duos annos. Et fecit malum in oculis Domini: non receſſit à peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. Et conjuravit ſuper eum Phacee filius Rhomeliæ triſtata ejus: & percuſſit eum in Samaria ante domum regis cum Arbog, & cum Aria, & ſecum quinquaginta viri de (l) quadringentis, & interfecit eum: & regnavit pro eo. Et reliqua verborum Phaceſiæ, & omnia quæcunq; fecit, ecce ſunt ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael. In anno quinquageſimo & ſecundo Azariæ regis Juda regnavit Phacee filius Rhomeliæ ſuper Iſrael in Samaria viginti annos.

MS.A. (χ) Γεδδεὶ ἐκ Θρσιλὰ, (ψ) Ἰαζεὶς (ω) αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτ' αὐτῶ. Καὶ τὰ (α) ὧν συνεστράφη, (β) ἐπὶ βιβλίῳ (γ) Μαναὴν τὸν Θαψὰ (δ) ἐνάτῳ Ἀζαρία βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν Μαναὴν (ε) δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ (ζ) Μαναὴν (η) ζὺν αὐτῷ, τῆι ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χθρὶ αὐτῶ. Καὶ ἐξήνεγκεν (θ) ἐν ἰσχύι, (ι) σίκλους ἀργυρίου τῷ (κ) Μαναὴν (λ) οὐχὶ ταῦτα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ (ν) Μαναὴν (ξ) Φακείας υἱὸς Μαναὴν ἀντ' αὐτῶ. (ο) βασιλέως (π) Φακείας υἱὸς Μαναὴν (ῥ) * δέκα ἔτη. (σ) Ἀριὲ, (τ) ἀνδρας (ὑ) Φακεὲ (υ) ἐπὶ βιβλίῳ (φ) βασιλέως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וסליק מְנַחֵם בַּר גָּדִי מִתִּרְצָה וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן וּמְחָא יַת שַׁלּוּם בַּר יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן 14
וְקַטְלֵיהּ וּמַלְכָּא תְּחוֹתֵיהּ: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי שַׁלּוּם וּמְרִידְיָה דִּי מְרַד הָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרֵי 15
פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: בְּדֵין מְחָא מְנַחֵם יַת תַּפְסַח וְיַת כָּל דִּי בְהּ וְיַת תְּחוּמָהָא 16
מִתִּרְצָה אֲרֵי לָא פְּתָחַת תַּרְעָהָא לַאֲשַׁלְמָא וּמְחָהּ וְיַת כָּל עֻבְּרַיָּתָהָא בַּזַּע: בִּשְׁנַת 17
תְּלָתִין וְתִשַׁע שְׁנִין לְעֻזִּיָּה מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ מְנַחֵם בַּר גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עַסַר
שְׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן: וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מֵעַל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל 18
כָּל יוֹמוֹהִי: וַאֲתָא פּוּל מַלְכָּא דְאַתּוּר עַל אַרְעָא וִיהַב מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכְּרִין דְּכַסְפָּא 19
לְאַשְׁלָמָא יְדוֹהִי עִמֵּיהּ לְאַתְקָפָא מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ: וּרְמָא מְנַחֵם יַת כַּסְפָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל 20
כָּל גִּבָּרֵי חֵילָא לְמִתַּן לְמַלְכָּא דְאַתּוּר חֲמִשִּׁין סְלְעִין דְּכַסְף לְגַבְרָא חַד וְתָב מַלְכָּא דְאַתּוּר
וְלָא אֲנִיחַ תַּמָּן בְּאַרְעָא: וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי מְנַחֵם וְכֹל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא 21
פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וּשְׁכִיב מְנַחֵם עִם אֲבָהָתוֹהִי וּמַלְכָּא פְּקַחְיָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: 22
בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁין שְׁנִין לַעֻזִּיָּה מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ פְּקַחְיָה בַּר מְנַחֵם עַל 23
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן תַּרְתֵּין שְׁנִין: וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב 24
יַת יִשְׂרָאֵל: וּמְרַד עֲלוֹהִי פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ גַּבְרֵיהּ וּמְחָהִי בְּשֹׁמְרוֹן בְּאַדְרוֹן בֵּית מַלְכָּא 25
יַת אַרְנוֹב וְיַת אַרְיֵא וְעִמֵּיהּ חֲמִשִּׁין גַּבְרָא מִבְּנֵי נַלְעָדֵי וְקַטְלֵיהּ וּמַלְכָּא תְּחוֹתוֹהִי: וּשְׁאַר 26
פִּתְגָמֵי פֶּקַחְיָה וְכֹל דִּי עֲבַד הָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁין וְתַרְתֵּין שְׁנִין לְעֻזִּיָּה מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ עַל 27
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עַסְרִין שְׁנִין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et aſcendit Menahhem filiꝰ Gadi de Thirſzah, & venit in Somron, & percuſſit Sallum filium Jabes in Somron, & occîdit illum, & regnavit pro eo. Et reliquum verborum Sallum, & conjuratio ejꝰ quam conjuravit, ecce illa ſcripta ſunt in *libris* verborum dierum regum Iſrael. Tunc percuſſit Menahhem Thiphzah & omnes qui erant in ea, & omnes terminos ejus à Thirſzah, quia non aperuerat portam ad pacem ineundam, & percuſſit illam, & omnes prægnantes ejus diffidit. Anno tricesimo nono annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Menahhem filius Gadi ſup Iſrael decē annis in Somron. Et fecit quod malū erat ante Dñm: non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael omnibꝰ diebꝰ ſuis. Venit Pul rex Athur contra terram, & dedit Menahhem Pulo mille talenta argenti ad pacificandas manus ipſius ſecum, ut firmaret regnum in manu ſua. Et impoſuit Menahhem argentum Iſraeli & omnibꝰ potentibꝰ ſubſtantiâ ad dandum regi Athur, quinquaginta ſiclos argenti viro cuique, & rediit rex Athur, & non nocuit ibi in terra. Et reliquum verborum Menahhem, & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael? Et cubuit Menahhem cum patribus ſuis, & regnavit Pekahhiah filius ejus pro eo. Anno quinquageſimo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Pekahhiah filius Menahhem ſuper Iſrael in Somron duobus annis. Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael. Et conjuravit contra eum Pekahh filius Remaliahu baro ejus, & percuſſit illum in Somron in conclavi domus regis cum Argob & Arjeh, & cum eo quinquaginta viri de filiis *Gilghadæorum*, & occidit illum, & regnavit pro eo. Et reliquum verborum Pekahhiah, & omnia quæ fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael. Anno quinquageſimo & ſecundo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah, regnavit Pekahh filiꝰ Remaliah ſuper Iſrael in Somron viginti annis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܐܬܐ ܡܢܚܡ ܒܪ ܓܕܝ ܡܢ ܬܪܨܐ ܘܥܠ ܠܫܡܪܘܢ ܘܡܚܐ ܠܗ ܫܠܡ ܒܪ ܝܒܫ ܘܡܠܟ ܬܚܬ ܝܬܝܪ ܒܫܡܪܘܢ ܘܩܛܠ ܠܗ

מלכים ב : יו

Jarobham peccatis à receſſit non:Domini oculis in malum Fecitque

28 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִן־חַטֹּאות יָרָבְעָם
regis Pechach diebus In .Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii

29 בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל : בִּימֵי פֶקַח מֶלֶךְ
& ,Hijon tulit & ,Aſſur rex pileſer--Tiglath venit Iſrael

יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־
& ,Chaſor & ,Chedes & ,Janoach & ,mahachah Beth .Abel

אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת־יָנוֹחַ וְאֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־חָצוֹר וְאֶת־
eos tranſtulit &:Naphthali terram omnem ,Galilah & ,Ghilhad

הַגִּלְעָד וְאֶת־הַגָּלִילָה כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם
filium Pecach *ſuper* Elah filius Hoſeah *ligatione* ligavit Et .Aſſur in

אַשּׁוּרָה : וַיִּקְשֹׁר־קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה עַל־פֶּקַח בֶּן־
anno in ,eo pro regnavitque ,eum occidit &,eum percuſſit &,Remaliahu

30 רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּשָׁנַת
omnia & ,Pecach *verborum reſiduum* Et .Huzziiah filii Jotham vigeſimo

עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּה : וְיֶתֶר דִּבְרֵי פֶקַח וְכֹל־
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,fecit quæ

31 אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
,Iſrael regis Remaliahu filii Pecach ſecundo anno In .Iſrael

יִשְׂרָאֵל : בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Huzziahu filius Jotham regnavit

32 מָלַךְ יוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
:Jeruſalaim in regnavit annis ſedecim & ,*ipſum regnando in* erat annorum

שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
oculis in rectum fecit Et .Sadoc filia Jeruſah ejus matris nomen &

33 וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת־צָדוֹק : וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
Veruntamen .fecit ,ejus pater Huzziiahu fecit quæ omnia juxta:Domini

34 יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה : רַק
:excelſis in *ſuffientes & immolantes* populus adhuc *præceſſerum* non excelſa

הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת
verborum reſiduum Et.ſuperiorem Domini domus portam ædificavit ipſe

35 הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן : וְיֶתֶר דִּבְרֵי
verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,fecit quæ omnia &,Jotham

יוֹתָם וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
mittere Dominus cœpit ipſis diebus In ?Jehudah regum dierum

36 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה : בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ
Jacuitque .Remaliahu filium Pecach & ,Aram regem Reſin Jehudah in

37 בִּיהוּדָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֶת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ : וַיִּשְׁכַּב
David civitate in ſuis patrib⁹ cum eſt ſepultus & ,ſuis patrib⁹ cum Jotham

יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד
.eo pro ejus filius Achaz regnavitque :ſui patris

38 אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו :

CAP. XVI. יו

regnavit ,Remaliahu filii Pecach annno decimoſeptimo anno In

1 בִּשְׁנַת שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מָלַךְ
Achaz annorum viginti Filius .Jehudah regis Jotham filius Achaz

2 אָחָז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז
non & :Jeruſalaim in regnavit annis ſedecim & ,*ipſum regnando in*

בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא
David ſicut ſui Dei DOMINI oculis in rectum fecit

עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו כְּדָוִיד
ſuum filium etiam & :Iſrael regum via in abiit Et .ejus pater

אָבִיו : וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ
quas ,gentium abominationes ſecundùm ignem per fecit tranſire

3 הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
immolavit Et .Iſrael filiorum *faciebus* à *eas* DOMINUS expulit

הוֹרִישׁ יְהוָה אוֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּזְבַּח
lignum omne ſubter & ,collibus *ſuper* & ,excelſis in ſuffivit &

4 וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ
.*frondoſum*
רַעֲנָן :

Verſio VULG. LAT.

28 Et fecit quod erat malum coram Domino : non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, 29 qui peccare fecit Iſrael. In diebus Phacee regis Iſrael venit Theglath-phalaſar rex Aſſur, & cepit Aion, & Abel Domũ, Maacha & Janoc, & Cedes, & Aſor, & Galaad, & Galilæam, & univerſam terram Nephthali: & tranſtulit eos in 30 Aſſyrios. Conjuravit autẽ, & tetendit inſidias Oſee filiꝰ Ela contra Phacee filiũ Romeliæ, & percuſſit eum, & interfecit: 31 regnavítque pro eo vigeſimo anno Joatham filii Oziæ. Reliqua autem ſermonũ Phacee, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Iſrael? 32 Anno ſecundo Phacee, filii 33 Romeliæ regis Iſrael, regnavit Joathã filius Oziæ regis Juda. Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus Jeruſa, filia Sadoc. Fecítque ꝙ 34 erat placitum coram Domino: juxta omnia quæ fecerat Ozias pater ſuus, operatus eſt. Veruntamen excelſa non abſtulit, 35 adhuc populus immolabat, & adolebat incenſum in excelſis: ipſe ædificavit portam domûs Domini ſublimiſſimam. Reliqua autem ſermonũ Joatham, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda? 36 In diebus illis cœpit Dominꝰ mittere in Judam, Raſin regem Syriæ, & Phacee filiũ Romeliæ. Et dormivit Joatham cum patribꝰ ſuis, ſepultúſque eſt cum 37 eis in civitate David patris ſui, & regnavit Achaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

1 ANno decimo ſeptimo Phacee filii Romeliæ, regnavit Achaz filius Joatham regis Juda. 2 Viginti annorum erat Achaz cùm regnare cœpiſſet, et ſedecim annis regnavit in Jeruſalem: non fecit quod erat placitũ in conſpectu Dñi Dei ſui, 3 ſicut David pater ejus. Sed ambulavit in via regum Iſrael: inſuper & filium ſuum conſecravit, transferens per ignem ſecundùm idola gentium: quæ diſſipavit Dominus coram fi- 4 liis Iſrael. Immolabat quoq; victimas, & adolebat incenſũ in excelſis, et in collibus, et ſub omni ligno frondoſo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε, *Et fecit malum in oculis Domini:* 28
οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ *non receſſit ab omnibus peccatis*
29 υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς *Hieroboam filii Nabat, qui pec-*
ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε *cave fecit Iſrael. In diebus Pha-* 29
Θαγλαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ *cee regis Iſrael venit Thalgath*
ἔλαβε τὴν Αἰὼν καὶ (χ) τὴν Ἀβὲλ καὶ τὴν Θαμαα- *Phellaſar rex Aſſyriorum, & ce-*
χὰ καὶ τὴν Ἀνιὼχ καὶ τὴν Κενὲζ καὶ τὴν Ἀσὼρ καὶ *pit Ain, & Abel, & Thamaa-*
τὴν (ψ) Γαλαὰδ καὶ τὴν Γαλιλαίαν πᾶσὰν γῆν *cha, & Anioch, & Cenez, &*
(ω) Νεφθαλὶ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτὸς εἰς Ἀσ- *Aſor, & (m)Galaan, & Gali-*
συρίους. Καὶ ζυνέστρεψε σύστρεμμα Ὡσὴε *leam, omnem terram Nephthali:* 30
υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίε, καὶ ἐπά- *& emigravit eos in Aſſyrios. Et*
ταξεν αὐτὸν, καὶ (α) ἐθανάτωσεν, καὶ ἐβα- *conjuravit conjurationem Oſee fi-*
σίλευσεν ἀντ' (β) αὐτὸς ἐν ἔτῃ εἰκοστῷ (γ) *lius Ela ſuper Phacee filium Ro-*
Ἰωάθαμ υἱὸ Ἀζαρίε. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό- *meliæ, & percuſſit eum, & in-* 31
γων Φακεὲ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (δ) *terfecit: & regnavit pro eo in*
ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων *anno vigeſimo Joatham filii A-*
τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. Ἐν *zariæ. Et reliqua verborum Pha-* 32
ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱὸ Ῥομελίε (ε) βασιλεῖ *cee, & omnia, quæcunq; fecit, ec-*
Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν (ζ) Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀ- *ce hæc ſcripta in libro Verborum*
ζαρίε βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι καὶ *dierum regibus Iſrael. In anno* 33
πέντε ἐτῶν ὢν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ *ſecundo Phacee filii Romeliæ re-*
(η) ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερου- *gis Iſrael regnavit Joatham fi-*
σαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτῦ (θ) Ἰερου- *lius Azariæ regis Juda. Filius* 34
σὰ θυγάτηρ Σαδώκ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς *viginti & quinq; annorum erat*
ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη- *in regnando ipſum: & ſex &*
σεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτῦ. Πλὴν τὰ ὑ- *decem annos regnavit in Hieruſa-*
ψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, (ι) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ *lem: & nomen matris ejus Hie-* 35
ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε *ruſa filia Sadoc. Et fecit rectum* 36
τὴν πύλην οἴκε κυρίε τὴν ἐπάνω. Καὶ τὰ λοι- *in oculis Domini ſecundũ omnia,*
πὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη- *quæcunq; fecerat Azarias pater*
σεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βι- *ejus. Veruntamen excelſa non* 37
βλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰού- *abſtulit: adhuc populus ſacrifica-*
δα; Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος *bat, & adolebat in excelſis. Hic*
(λ) ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδᾳ τὸν Ῥαασὼν βασι- *ædificavit portã domũs Domini,*
λέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίε. Καὶ *(n) quæ ſuprà. Et reliqua verbo-* 38
ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων (μ) αὐτῦ, *rum Joatham, & omnia quæcun-*
καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυ- *que fecit, nónne hæc ſcripta in*
ἰδ τῆ πατρὸς αὐτῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ *libro Verborum dierum regibus*
υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ. *Juda? In diebus illis cœpit Do-* 37
minus emittere in Judam Raaſ-
ſon regem Syriæ, & Phacee fili-
um Romeliæ. Et dormivit Joa- 38
tham cum patribus ſuis: & ſe-
pultus eſt cum patribus ſuis in
civitate David patris ſui. Et
regnavit Achaz filius ejus pro eo.

MS.A. (χ) τὴν Καζὲλ βεθμααχὰ καὶ τὴν Ἰανωὰχ καὶ (ψ) Γαλαὰδ (ω) Νεφθαλὶμ, (α) ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ (β) αὐτὸς κ) ἐν (γ) *Ἰωνάθαν (δ) ἰδὲ ὅδιν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίν (ε) βασιλέως (ζ) Ἰωάθαν (η) ἓξ καὶ δέκα (θ) Ἰερὲς (ι) ὅτι ὁ (κ) ἐπὶ βιβλίν (λ) ἐξαποσέλλειν τὸν (μ) αὐτῦ, * ἐν πόλ*

KEΦ. ις'.

1 ΕΝ ἔτῃ ἑπταικαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱῦ Ῥο- *CAP. XVI.*
μελίε ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βα- *IN anno ſeptimo et decimo Pha-* 1
2 σιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν (α) *cee filii Romeliæ regnavit Achaz*
Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐκκαίδε- *filius Joatham regis Juda. Filius* 2
κα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ· καὶ οὐκ *viginti annorum erat Achaz in*
ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε (β) *regnando ipſum, & ſex & de-*
θεῦ αὐτῦ πῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτῦ. *cem annos regnavit in Hieruſa-*
3 Καὶ ἐπορεύθη ἐν (γ) ὁδῷ βασιλέων Ἰσρα- *lem. Et non fecit rectum in ocu-*
ὴλ, καί γε τὸν υἱὸν αὐτῦ διῆγεν ἐν πυρὶ, κατὰ *lis Domini Dei ſui fideliter, ſicut*
τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος *David pater ejus. Et ambulavit* 3
4 ἀπὸ προσώπε τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐθυσί- *in via regum Iſrael: etiam (a)*
αζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν *filium ſuum traduxit in igne ſe-*
βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδες. *cundùm abominationem gentium,*
quas ſuſtulerat Dominus à facie
filiorum Iſrael. Et ſacrificabat, 4
& adolebat in excelſis, & ſuper
colles, et ſub omni ligno frondoſo.

MS.A. (α) Ἀχαὲζ (β) θεῦ πῶς, (γ) ὁδῷ Ἰεροβοὰμ υἱῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραήλ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִן חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּאַחֵיב יָת יִשְׂרָאֵל : בְּיוֹמֵי פֶקַח
29 מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל אֲתָא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מַלְכָּא דְאַתּוּר וּשְׁבָא יַת עִיּוֹן וְיָת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה
וְיָת יָנוֹחַ וְיָת קֶדֶשׁ וְיָת חָצוֹר וְיָת גִּלְעָדָה וְיָת גְּלִילָא כָּל אַרְעָא שִׁבְטָ נַפְתָּלִי וְאַגְלִנּוּן
30 לַאֲתוּר : וּמְרִיד מֶרְדָא הוֹשַׁע בַּר אֵלָה עַל פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ וּמְחָהִי וְקַטְלֵיהּ וּמָלַךְ
תְּחוֹתוֹהִי בְּשְׁנַת עַסְרִין לְיוֹתָם בַּר עֻזִּיָּה : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי פֶקַח וְכֹל דִּי עֲבַד הָא אִנּוּן כְּתִיבִין
31 עַל סִפְרָ פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : בִּשְׁנַת תַּרְתִּין לְפֶקַח בַּר רְמַלְיָהוּ מַלְכָּא דִישְׂרָאֵל
32 מָלַךְ יוֹתָם בַּר עֻזִּיָּה מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה : בַּר עַסְרִין וְחַמֵשׁ שְׁנִין הֲוָה כַּד מָלַךְ וְשִׁית
33 עַסְרֵי שְׁנִין מָלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ יְרוּשָׁא בַּת צָדוֹק : וַעֲבַד דְּכְשַׁר קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַד
34 עֻזִּיָּה אֲבוּהִי עֲבַד : לְחוֹד בָּמְתָא לָא עֲטָרָא עוֹד כְּעַן עַמָּא מְדַבְּחִין וּמַסְּקִין בּוּסְמַיָּא עַל
35 בָּמְתָא הוּא בְּנָא יַת תְּרַע בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ עִלָּאָה : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יוֹתָם וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא
36 אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָ פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה : בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן שָׁרֵי יְיָ לְנָרָאָה
37 בְּדְבֵית יְהוּדָה רְצִין מַלְכָּא דַאֲרָם וְיָת פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ : וְשָׁכִיב יוֹתָם עִם אֲבָהָתוֹהִי
38 וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי וּמָלַךְ אָחָז בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי :

יו

1 בִּשְׁנַת שְׁבַע עַסְרֵי שְׁנִין לְפֶקַח בַּר רְמַלְיָהוּ מָלַךְ אָחָז בַּר יוֹתָם מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה : בַּר
2 עֶשְׂרִין שְׁנִין אָחָז כַּד מָלַךְ וְשִׁית עַסְרֵי שְׁנִין מָלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְלָא עֲבַד דְּכְשַׁר קֳדָם יְיָ אֱלָהֵיהּ
כְּדָוִד אֲבוּהִי : וַאֲזַל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְאַף יַת בְּרֵיהּ אַעְבַּר בְּנוּרָא כְּתוֹעֲבָת עַמְמַיָּא
3 דְּתָרֵיךְ יְיָ יָתְהוֹן מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וּדְבַח וְאַסֵּיק בּוּסְמִין עַל בָּמְתָא וְעַל רָמָתָא
4 וְתְחוֹת כָּל אִילָן עֲבוֹת :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fecit quod malum erat ante Dñm: non declinavit à peccatis Jarabgham 28
filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael. In diebus Pekahh regis Iſrael venit 29
Thiglath Pilezzer rex Athur, & captivavit Ghion, & Abel-Beth-Maghachah, & Janoahh, & Kedes, & Hhaſzor, & Gilghad, & Galil, omnem
terram Naphthali, & migrare fecit eos in Athur. Et conjuravit conjura- 30
tionem Hoſeagh filius Elah contra Pekahh filium Remaliah, & percuſſit
eum & occidit eum, & regnavit pro eo anno viceſimo Jotham filii Ghuziah. Et reliquum verborum Pekahh, & omnia quæ fecit, ecce illa ſcri- 31
pta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael. Anno ſecundo Pekahh 32
filii Remaliahu regis Iſrael, regnavit Jotham filius Ghuziah regis tribus
domus Jehudah. Filius viginti & quinq; annorum erat quando regnavit, 33
& ſedecim annis regnavit in Jeruſalem: & nomen matris eis Jeruſa filia
Szadoq. Et fecit quod rectum erat ante Dñm: juxta omnia quæ fecerat 34
Ghuziah pater ejus, fecit. Veruntamen excelſa non receſſerant; adhuc 35
uſque populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa: ipſe ædificavit portam domus ſanctuarii Dñi ſuperiorem. Et reliquum verborum 36
Jotham, & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum
dierum regum domus Jehudah? In diebus ipſis cœpit Dñs immittere in 37
populum domus Jehudah Reſzin regem Aram, & Pekahh filium Remaliah. Et cubuit Jotham cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum patribus 38
ſuis in civitate David patris ſui: & regnavit Ahhaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

ANno ſeptimodecimo annorũ Pekahh filii Remaliah regnavit Ahhaz 1
filius Jotham regis domus Jehudah. Filius viginti annorum erat Ahhaz 2
cùm regnavit & ſedecim annos regnavit in Jeruſalem: & non fecit quod
rectum erat ante Dñm Deum ſuum, ſicut David pater ſuus. Sed ambulavit 3
in via regum Iſrael: & etiam filium ſuum tranſire fecit per ignem, ſecundùm abominationes gentium quas expulerat Dominus à facie filiorum 4
Iſrael. Et ſacrificavit & adolevit aromata ſuper excelſa, & ſuper colles,
& ſub omni arbore frondoſa.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܐ ܗܦܟ ܡܢ ܚܛܗܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܝܫܪܝܠ
29 ܠܐܫܬܐ . * ܒܝܘܡܝ ܦܩܚ ܡܠܟ ܐܫܘܪ ܐܬܐ ܘܢܣܒ ܠܝܘܢ ܘܐܒܠ ܒܝܬ ܡܥܟܐ ܘܠܟܠ
ܚܒܝܢ . ܘܐܫܟܠ ܠܟܠ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ . ܘܓܠܝܐ ܘܓܠܥܕ . ܘܓܠܝܠ . ܘܫܟܡ . ܘܚܒܪ .
30 ܘܫܠܚ ܗܘܫܥ ܒܪ ܐܠܐ ܩܫܪ ܥܠ ܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ . ܘܩܛܠ ܐܝܬܝ ܘܡܠܟ ܬܚܘܬܝ
ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܠܝܘܬܡ ܒܪ ܥܙܝܐ . ܘܫܐܪ ܡܠܝ ܕܦܩܚ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒ
31 ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪܝ ܕܡܠܟܝ ܝܫܪܝܠ . ܘܫܐܪ ܡܠܝ ܕܝܘܬܡ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒ
32 ܥܠ ܣܦܪ ܕܒܪܝ ܕܡܠܟܝ ܝܫܪܝܠ . * ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܠܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟ
33 ܝܫܪܝܠ . ܡܠܟ ܝܘܬܡ ܒܪ ܥܙܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕܐ . * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘ ܒܡܠܟܗ
ܘܫܬ ܣܥܪ ܫܢܝܢ ܒܝܪܘܫܠܡ . ܘܫܡ ܐܡܗ ܝܪܘܫܐ ܒܬ ܨܕܘܩ . ܘܥܒܕ ܝܫܪ ܒܥܝܢܝ
34 ܡܪܝܐ ܟܟܠ ܕܥܒܕ ܥܙܝܐ ܐܒܘܗܝ . ܐܦ ܒܠ ܕ ܒܡܬܐ ܗܝ ܕܚܪ ܥܡܐ ܕܕܒܚܝܢ
35 ܘܡܩܛܪܝܢ ܥܠ ܒܡܬܐ . * ܗܘ ܒܢܐ ܬܪܥ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܥܠܝܐ . ܘܥܒܕ ܒܢܝܢ ܒܫܘܪ
ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ ܘܟܬܒ ܝܬܝܪ ܕܥܒܕ ܝܘܬܡ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ
36 ܕܒܪܝ ܕܡܠܟܝ ܝܗܘܕܐ . * ܒܝܘܡܝܗܘܢ ܫܕܪ ܡܪܝܐ ܒܗ ܒܪܨܝܢ ܡܠܟ ܐܪܡ ܘܠܦܩܚ
37 ܒܪ ܪܡܠܝܐ . ܘܫܕܪ ܒܝܗܘܕܐ ܐܝܬ ܒܪܨܝܢ ܘܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ . * ܘܫܟܒ ܝܘܬܡ
38 ܥܡ ܐܒܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܝ ܒܥܝܪ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ . ܘܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪܗ ܬܚܘܬܝ .

Et fecit quod malum erat coram Domino, 28
neque divertit à peccatis Jerobaami filii Na-
bati qui peccare fecerat Israelem. In diebus 29
Phecahi regis Israel venit Teglath-pala-
far rex Athur, & abduxit Jionem, & Abel-
meholam, totámq; Beth-maacham, Niahum,
Cades, Hasûr, Gelaad, Galilæam, totámque
terram Nephtali; & captivos duxit eos in
Athur. Fecit autem conspirationem Hosea 30
filius Elæ contra Phecahum filium Romeliæ,
& percussit ac interfecit eum, regnavítq;
post ipsum anno secundo Jothami filii Oziæ.
Reliqua gestorum Phecahi, & quicquid fecit, 31
ecce scripta sunt in libro annalium regum
Israelis. Anno secundo Phecahi filii Rome- 32
liæ regis Israel, regnavit Jotham filius Oziæ
regis Juda. Vigintiquinque natus erat annos 33
quando regnavit, & sexdecim annos regna-
vit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Je-
rusa filia Sadoc. Fecit quod rectum erat co- 34
ram Domino, quemadmodum fecerat Ozia
pater ejus. Verùm altaria non abolevit; 35
quin adhuc populus sacrificabant, & thura
ponebant super altaria. Is ædificavit por-
tam domûs Domini superiorem. Reliqua 36
gestorum Jothami, & quicquid fecit, ecce
scripta sunt in libro annalium regum Judæ.
In diebus illis cœpit Dominus stimulare con- 37
tra Judam, Rasanem regem Aram, & Phe-
cahum filium Romeliæ regem Israelis. Oc- 38
cumbente verò Jothamo cum patribus suis, &
sepulto cum patribus suis in civitate Davi-
dis, regnavit Ahas filius ejus post ipsum.

CAP. XVI.

1 * ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟ ܝܫܪܝܠ ܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪ ܝܘܬܡ ܡܠܟ
2 ܝܗܘܕܐ * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܐܚܙ ܒܡܠܟܗ ܘܫܬ ܣܥܪ ܫܢܝܢ ܒܝܪܘܫܠܡ . ܘܠܐ ܥܒܕ
ܐܚܙ ܕܫܪ ܒܥܝܢܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܟܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ . ܐܠܐ ܗܠܟ ܒܕܪܟ ܡܠܟܝ
3 ܝܫܪܝܠ . ܘܐܦ ܒܪܗ ܗܥܒܪ ܒܢܘܪܐ ܟܬܘܢܒ ܕܥܡܡܐ ܕܐܬܪ ܗܪܟ ܡܪܝܐ ܡܩܕܡ
4 ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ . ܘܕܒܚ ܘܩܛܪ ܒܒܡܬܐ ܘܥܠ ܓܒܥܬܐ ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܪܥܢ .

A Nno decimooctavo Phecahi filii Rome- 1
liæ, regis Israel, regnavit Ahaz filius Jo-
thami regis Juda. Natus erat annos viginti 2
Ahaz quando regnavit, & sexdecim annis
regnavit in Jerusalem. Non fecit quod rectum
erat coram Domino Deo suo, sicut David
pater ejus: Sed ambulavit in via regum Is- 3
raelis, quin filium suum traduxit per ignem
juxta consuetudinem gentium quas deleverat
Dominus à conspectu filiorum Israel. Præ- 4
terea sacrificavit & adolevit super altaria &
super colles, & sub quacunque arbore con-
densa.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * وصنع السوء قدام الله . ولم يعدل من خطايا يوربعام بن نباط الذي خطي باسرائيل * وفي ايام
29 فقح جاء تغلثفلسار ملك الموصل . فسبى عيون وابل نحولا . ولكل بيت معكا . وبيلح وقدس *
وحاصور وجلعاد . والجليل . وجميع ارض نفتالي . فاجلاهم الى الموصل * وعمرد هوسع بن الا على
30 فقح بن رومليا . فضربه وقتله وملك بعده في سنة عشرين من ملك يوثام بن عوزيا * وسائر
31 امور فقح وكل سعي صنع . فانها مكتوبة في سفر بيان من الذي لملوك اسرائيل * وفي سنين
32 من ملك فقح بن رومليا ملك اسرائيل . ملك يوثام بن عوزيا ملك يهودا * وهو ابن خمس
33 وعشرين سنة . واقام ملكا باورشليم سنة عشر سنة . واسم امه يارويا ابنة صادوق * وصنع حسنا
34 قدام الله . كما صنع عوزيا ابوه * ولكن الصواعد لم يبعدها . وكان الشعب بعد يذبحون ويصعون
35 بخورات على الصواعد . وهو بنى الباب العلوي الذي في بيت الرب * وسائر امور يوثام وكل سعي
36 صنع . فانه مكتوب في سفر بيان من الذي لملوك يهودا * وفي تلك الايام ابتدى الرب ان
37 يعري بيهودا راصان ملك الارمن . وفقح بن رومليا ملك اسرائيل * وانضجع يوثام مع ابائه .
38 ودفن معهم في مدينة داود . وملك بعده ابنه احاز .

* الفصل السادس عشر *

1 * في السنة الثامنة عشر من ملك فقح بن رومليا ملك اسرائيل . ملك احاز بن يوثام ملك
2 يهودا * وهو ابن عشرين سنة . واقام ملكا باورشليم سنة عشر سنة . ولم يصنع احاز حسنا قدام
3 الله الهه مثل داود ابيه * وسلك ما سلكوا به ملوك اسرائيل . وذلك انه القى ابنه في النار
4 مثل سنة الامم التي اباد الله من قدام بني اسرائيل * فانه ذبح وبخر على الصواعد وعلى
الروابي . وتحت كل شجر كثير الاغصان .

Hic etiam scelerate se gessit coram Deo, 28
neque recessit à peccatis Jerobaami filii
Nabati qui peccaverat in Israelem. In 29
diebus Phecahi venit Teglathphalsar rex
Mausel, abduxitque Jionem, Abel-meho-
lam, totam Beth-maacham, Niahum, Ca-
des, Hasor, Galaad, Galileam, totámque
terram Nephtali, & captivos duxit eos
ad Mausel. Porrò Hosea filius Elæ, con- 30
spiratione factâ contra Phecahum Rome-
liæ filium, percussit eum, eóque interfecto
regnavit post ipsum anno secundo regni
Jothami filii Oziæ. Reliquæ res gestæ 31
Phecahi, & omnia quæ fecit, scripta sunt
in libro chronicorum regum Israelis, An- 32
no secundo regni Phecahi filii Romeliæ
regis Israelis, regnavit Jotham filius O-
ziæ regis Judæ, Quum vigesimum quin- 33
tum annum ageret: mansitque rex in Je-
rusalem sexdecim annis: nomen matris e-
jus, Jarusa filia Sadoci. Is rectè se ges- 34
sit coram Deo, utì se gesserat Oziæ pater
ejus. Veruntamen excelsa non amovit, 35
sed populus adhuc sacrificabant, et thura
ponebant super excelsa. Idem extruxit
portam supremam quæ est in domo Do-
mini. Reliquæ res gestæ Jothami, & 36
omnia quæ fecit, scripta sunt in libro chro-
nicorum regum Judæ. In diebus cepit 37
Dominus concitare in Judam, Rasanem
regem Armeniæ, & Phecahum filium
Romeliæ regem Israelis. Demum occum- 38
bente Jothamo cum patribus suis, & una
cum eis sepulto in civitate Davidis, re-
gnavit post ipsum filius ejus Ahaz.

CAP. XVI.

ANno decimooctavo regni Phecahi 1
filii Romeliæ, regis Israelis, regnavit A-
haz filius Jothami regis Judæ, Cùm 2
vigesimum annum ageret: mansitque rex
in Jerusalem sexdecim annos. Non rectè
se gessit Ahaz coram Deo, Deo suo, ut
David pater ejus; Sed ambulavit quem- 3
admodum ambulaverunt reges Israelis.
Nam filium suum in ignem injecit pro
more gentium quas Deus extinxerat à
conspectu filiorum Israel. Et is quidem 4
sacrificabat & adolebat super excelsa et
super colles, & subter omnem arborem
ramis abundantem.

מלכים ב : יו

rex Remaliahu filius Pecach & ,Aram rex Reſin aſcendit Tunc
15 אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ
non & ,Achaz *ſuper coarctãverunt* & ; prælium in Jeruſalaim Iſrael
יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא
Aram rex Reſin reſtituit illo tempore In .expugnare potuerunt
16 יָכְלוּ לְהִלָּחֶם: בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם
Aramæi & :Eloth de Jehudæos exſtirpavit &;Aram ipſi Elath
אֶת־אֵילַת לַאֲרָם וַיְנַשֵּׁל אֶת־הַיְהוּדִים מֵאֵילוֹת וַאֲרוֹמִים
miſit Et .hanc diem ad uſque ibi habitaverunt & ,Elath in venerunt
17 בָּאוּ אֵילַת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּשְׁלַח
:dicendo ,Aſſur regem peleſer-Tiglath ad nuncios Achaz
אָחָז מַלְאָכִים אֶל־תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר
,Aram regis *vola* de me ſerva & ,aſcende *:ego* tuus filius &,tuus Serv*
עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אֲנִי עֲלֵה וְהוֹשִׁעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ־אֲרָם
,argentum Achaz tulit Et .me *ſuper inſurgentium* ,Iſrael regis *vola* de &
18 וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקָּמִים עָלָי: וַיִּקַּח אָחָז אֶת הַכֶּסֶף
domus theſauris in & ,Domini domo inventum aurum &
וְאֶת־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית
eum *ad* exaudivit Et .munus Aſſur regi miſit & *:regis*
19 הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ־אַשּׁוּר שֹׁחַד: וַיִּשְׁמַע אֵלָיו
,eam cepit & ,Dammeſec in Aſſur rex aſcendit &,Aſſur rex
מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל־דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשֶׂהָ
perrexit Et .interemit Reſin & ;Chir in eam fecit tranſmigrare &
וַיִּגְלֶהָ קִירָה וְאֶת־רְצִין הֵמִית: וַיֵּלֶךְ
:Dammeſec Aſſur regis peleſer-Tiglath occurſum in Achaz rex
20 הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר דַּמֶּשֶׂק
Achaz rex miſit & :Dammeſec in quod altare viditque
וַיַּרְא אֶת־הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר בְּדַמֶּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז
omne *ad* ejus *exemplar* & ,altaris ſimilitudinem ſacerdotem Urijah ad
אֶל־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת תַּבְנִיתוֹ לְכֹל
omnia juxta :altare ſacerdos Urijah Exſtruxitque .ejus opus
21 מַעֲשֵׂהוּ: וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל
Urijah fecit ſic ,Dammeſec è Achaz rex miſit quæ
אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה אוּרִיָּה
rex venit Et .Dammeſec è Achaz *regem venire ad uſque* ,ſacerdos
22 הַכֹּהֵן עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק: וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
rex acceſſit & :altare rex vidit & ,Dammeſec è
מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ
,ſuum holocauſtum ſuffivit Et .illud ſuper *fecit* aſcendere & ,altare *ſuper*
23 עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו: וַיִּקְטֵר אֶת־עֹלָתוֹ
ſanguinem ſparſit & ;ſuum libamen libavit & ,ſuum *murus* &
וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיִּסֵּךְ אֶת־נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת־דַּם
,æreum altare Et .altare ſuper ei qui ,pacificorum
24 הַשְּׁלָמָיו אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת הַמִּזְבַּח הַנְּחשֶׁת
domus *facibus* à fecit appropinquare &,*Domini facies ad* quod
אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיַּקְרֵב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת
ſuper illud *dedit* & :Domini domum inter *ab* & ,altare inter *ab*
מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל־
Urijah Achaz rex Præcepitque .aquilonem ad altaris *femur*
25 יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה: וַיְצַוֵּהוּ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־אוּרִיָּה
holocauſtum ſuffi majus altare Super :dicendo ,ſacerdoti
הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת־עֹלַת
,ejus *murus* & ,*regis* holocauſtum &,veſpertinum *munus* & ,matutinum
הַבֹּקֶר וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת מִנְחָתוֹ
,eorũ libamina & ,eorũ *murus* & ,terræ populi univerſi holocauſtum &
וְאֶת עֹלַת כָּל־עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
victimæ ſanguinem univerſum & ,holocauſti ſanguinem omnem &
וְכָל־דַּם עֹלָה וְכָל־דַּם זָבַח
fecit Et .quærendum ad mihi erit æreum altare &:ſparges illud ſuper
26 עָלָיו תָּזֹרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחשֶׁת יִהְיֶה־לִּי לְבַקֵּר: וַיַּעַשׂ
.Achaz rex præcepit quæ omnia juxta ,ſacerdos Urijah
אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז:

Verſio VULG. LAT.

5 Tunc aſcendit Raſin rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Iſrael, in Jeruſalem ad prælíandum: cúmque obſiderent Achaz, non valuerunt ſuperare eum. 6 In tempore illo reſtituit Raſin rex Syriæ, Ailam Syriæ, & ejecit Judæos de Aila: & Idumæi venerunt in Ailam, & habitaverunt ibi uſque in 7 diem hanc. Miſit autem Achaz nuntios ad Theglathphalaſar regem Aſſyriorũ, dicens; Servus tuus, & filius tuus ego ſum: aſcende, & ſalvum me fac de manu regis Syriæ, & de manu regis Iſraél, qui conſurrexerunt adverſùm me. 8 Et cùm collegiſſet argentum & aurum, quod inveniri potuit in domo Domini, & in theſauris regis, miſit regi Aſſyriorum munera. 9 Qui & acquievit voluntati ejus: aſcendit enim rex Aſſyriorum in Damaſcum, & vaſtavit eam: et tranſtulit habitatores ejꝰ Cyrenen, 10 Raſin autem interfecit. Perrexítque rex Achaz in occurſum Theglathphalaſar regi Aſſyriorum in Damaſcum: cúmq, vidiſſet altare Damaſci, miſit rex Achaz ad Uriam ſacerdotem exemplar ejus, & ſimilitudinem juxta omne opus ejus. 11 Extruxítque Urias ſacerdos altare: juxta omnia quæ præceperat rex Achaz de Damaſco, ita fecit ſacerdos Urias, donec veniret rex Achaz de Damaſco. 12 Cúmque veniſſet rex de Damaſco, vidit altare, & veneratus eſt illud: aſcendítque & immolavit holocauſta, et ſacrificium ſuum, 13 Et libavit libamina, & fudit ſanguiné pacificorum, quæ obtulerat ſuper 14 altare. Porrò altare æreum, quod erat coram Dómino, tranſtulit de facie templi, & de loco altaris, & de loco templi Dñi: poſuítq; illud ex latere altaris 15 ad Aquilonem. Præcepit quoque rex Achaz Uriæ ſacerdoti, dicens; Super altare majus offer holocauſtum matutinum, et ſacrificium veſpertinũ, & holocauſtum regis, & ſacrificium ejus, & holocauſtum univerſi populi terræ, & ſacrificia eorum, & libamina eorum: & omnem ſanguinẽ holocauſti, & univerſum ſanguinem victimæ ſuper illud effundes: altare verò æreum erit paratum 16 ad voluntatẽ meã. Fecit igitur Urias ſacerdos juxta omnia quæ præceperat rex Achaz.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Τότε ἀνέβη Ῥαασὼν βασιλεὺς Συρίας καὶ Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ 6 Ἄχαζ, καὶ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ (δ) ἐπέστρεψε Ῥαασὼν βασιλεὺς Συρίας τὴν (ε) Αἰλὰθ τῇ Συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς Ἰουδαίους ἐξ (ζ) Αἰλὰθ, καὶ Ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς (η) Αἰλὰθ, καὶ κατῴκησαν 7 ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ ἀγγέλους (θ) πρὸς Θολγαθφελλασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων, Δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγώ, ἀνάβηθι, (ι) σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπαισαμένων 8 ἐπ' ἐμέ. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ (κ) ἀργύριον καὶ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ (λ) οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε 9 τῷ βασιλεῖ (μ) δῶρα. Καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκὸν, καὶ ζυνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴκισεν (ν) αὐτὴν, καὶ τὸν Ῥαασὼν 10 βασιλέα ἐθανάτωσε. Καὶ ἐπορεύθη βασιλεὺς (ξ) Ἄχαζ εἰς Δαμασκὸν εἰς ἀπαντὴν Θολγαθφελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκόν. καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον (ο) ἐν Δαμασκῷ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ (π) ῥυθμὸν αὐ- 11 τοῦ καθ' πᾶσι ποίησιν αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον, κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ(ρ)Δα- 12 μασκοῦ. Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον, (σ)καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἐθυμίασεν τὸ ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν θυσίαν (τ) αὐτοῦ, 13 Καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεε τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον 14 τὸ χαλκοῦν τὸ ἀπέναντι κυρίου. Καὶ προσή- γαγε τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου (υ) κυρίου ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ οἴκου κυρίου· καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ 15 θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὁλοκάυτωσιν τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν (ρ) παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν (χ) καὶ τὴν σπονδὴν αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας (ψ) ἐπ' αὐτῷ ἐκχεεῖς. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ- 16 κοῦν ἔσαι μοι (ω) εἰς προσοχήν. Καὶ ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

MS.A.(δ) * ἀπέστρεψεν (ε) Αἰλαὰμ (ζ) Αἰλαὰμ, (η) Αἰλαὰμ, (θ) πρὸς βασιλέα (ι) καὶ σῶσόν (κ) τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον (λ) οἴκου βασιλέως, (μ) Ἀσσυρίων δῶρα. (ν) αὐτὴν Κυρήνλω, * καὶ † Ῥαασὼν ἐθανάτωσεν. (ξ) Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφελλασὰρ βασιλεῖ (ο) τὸ ἐν (π) ῥυθμὸν εἰς πᾶς (ρ) Δαμασκῷ, ὕτως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως ἔρχεται † βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ, καὶ εἶδεν (σ) καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀνέβη (τ) αὐτοῦ. Καὶ ἔκαυσεν τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεεν (υ) κυρίῳ καὶ ἀπὸ τοῦ (φ) τοῦ λαοῦ † γῆς, καὶ τὴν (χ) καὶ * σπονδὴν (ψ) ἐπ' αὐτὸ προσχωῆς. (ω) εἰς προσοχήν.

Targum JONATHAN.

בֵּן סַלִּיק רְצִין מַלְכָּא דַּאֲרָם וּפֶקַח בַּר רְמַלְיָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִירוּשְׁלֶם לְאַנָּחָא קְרָבָא 5
וְצָרוּ עַל אָחָז וְלָא יְכִילוּ לְאַנָּחָא: בְּעִדָּנָא הַהִיא אַתִיב רְצִין מַלְכָּא דַּאֲרָם יַת אֵילַת 6
לַאֲרָם וְתָרִיךְ יַת יְהוּדָאֵי מֵאֵילַת וַאֲרַמָּאֵי אֲתוֹ לְאֵילַת וְיַתִיבוּ תַּמָּן עַד יוֹמָא הָדֵין: וּשְׁלַח 7
אָחָז אוּגְדִין לְוָת תִּגְלַת פִּלֶסֶר מַלְכָּא דַאֲתוּר לְמֵימַר עַבְדָּךְ וּבְרָךְ אֲנָא סַק וּפְרוֹקְנִי מִיַּד
מַלְכָּא דַאֲרָם וּמִיַּד מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּקָמוּ עָלָי: וּנְסִיב אָחָז יַת כַּסְפָּא וְיַת דְּהָבָא דְאִשְׁתְּכַח 8
בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּבְאוֹצְרֵי בֵּית מַלְכָּא וְשַׁדַּר לְמַלְכָּא דַאֲתוּר שׁוּחֲרָא: וְקַבִּיל מִנֵּיהּ 9
מַלְכָּא דַאֲתוּר וְסַלִיק מַלְכָּא דַאֲתוּר עַל דַּמֶּשֶׂק וְאַגְלֵי עַמָּא דִי בָהּ לְקִרְינָא וְיַת
רְצִין קְטַל: וְאָזַל מַלְכָּא אָחָז לְקַדָּמוּת תִּגְלַת פִּלֶאסֶר מַלְכָּא דַאֲתוּר לְדַמֶּשֶׂק וְחָזָא 10
יַת מַדְבְּחָא דִי בְדַמֶּשֶׂק וְשַׁדַּר מַלְכָּא אָחָז לְוַת אוּרִיָּה כָּהֲנָא יַת דְּמוּת מַדְבְּחָא וְיַת
תְּקוֹסֵיהּ לְכָל עוֹבָדוֹהִי: וּבְנָא אוּרִיָּה כָּהֲנָא יַת מַדְבְּחָא כְּכֹל דִּשְׁלַח מַלְכָּא אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק 11
בֵּן עֲבַד אוּרִיָּה כָּהֲנָא עַד דַּאֲתָא מַלְכָּא אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק: וַאֲתָא מַלְכָּא מִדַּמֶּשֶׂק וְחָזָא 12
מַלְכָּא יַת מַדְבְּחָא וְקָרִיב מַלְכָּא עַל מַדְבְּחָא וְאַסֵּיק עֲלוֹהִי: וְאַסֵּיק יַת עֲלָתֵיהּ וְיַת 13
מִנְחָתֵיהּ וְנַסֵּיךְ יַת נִסְכֵּיהּ וְזָרַק יַת דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִי לֵיהּ עַל מַדְבְּחָא: וְיַת מַדְבְּחָא 14
דִנְחָשָׁא דִי קֳדָם יְיָ וְקָרִיב מִן קֳדָם בֵּיתָא מִבֵּין מַדְבְּחָא וּמִבֵּין בֵּית מַקְדְּשָׁא דְיָיָ וִיהַב יַתֵּיהּ
עַל שִׁדָּא דְמַדְבְּחָא צְפוֹנָא: וּפַקִּיד מַלְכָּא אָחָז יַת אוּרִיָּה כָּהֲנָא לְמֵימַר עַל מַדְבְּחָא רַבָּא 15
אַסֵּיק יַת עֲלַת צַפְרָא וְיַת מִנְחַת רְמִשָּׁא וְיַת עֲלַת מַלְכָּא וְיַת מִנְחָתֵיהּ וְיַת עֲלַת
כָּל עַמָּא דְאַרְעָא וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן וְכָל דַּם עֲלָתָא וְכָל דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
עֲלוֹהִי תְּזוֹרֵק וּמַדְבְּחָא דִנְחָשָׁא יְהֵי לִי לְבַקָּרָא: וַעֲבַד אוּרִיָּה כָּהֲנָא כְּכֹל דְּפַקִּיד 16
מַלְכָּא אָחָז:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Tunc aſcendit Reſzin rex Aram, & Pekahh filius Remaliah rex Iſrael in 5
Jeruſalem ad ineundum bellum, & obſederunt Ahhaz, nec potuerunt ex-
pugnare. In tempore illo reſtituit Reſzin rex Aram Eilath ipſi Aram, & 6
expulit Jehudæos ex Eilath; & *Aramæi* venerunt in Eilath, & ſederunt
ibi uſq, ad diem hanc. Et miſit Ahhaz nuncios ad Theglath Pelezzer re- 7
gem Athur dicendo: Servus tuus, & filius tuus ego ſum; aſcende & li-
bera me de manu regis Aram, & de manu regis Iſrael, qui ſurrexerunt
contra me. Et accepit Ahhaz argentum & aurum quod inventum eſt in 8
domo ſanctuarii Domini & in theſauris domus regis, & miſit regi Athur
munus. Et paruit ei rex Athur, & aſcendit rex Athur contra Dammeſeq, 9
& cepit eam, & migrare fecit populum, qui erat in ea, in *Kirjana*, & Reſzin
occîdit. Et ivit rex Ahhaz in occurſum Theglath Pelezzer regis Athur in 10
Dummeſeq, & vidit altare quod erat in Dammeſeq: & miſit rex Ahhaz
ad Uriah ſacerdotem ſimilitudinem altaris & exemplar ejus in omni fa-
ctura ejus. Et ædificavit Uriah ſacerdos altare: juxta omnia quæ miſerat 11
rex Ahhaz ex Dammeſeq; ſic fecit Uriah ſacerdos, quouſq; venit rex Ahhaz
de Dammeſeq. Et venit rex ex Dammeſeq, & vidit rex altare, & acceſſit 12
rex ad altare, & obtulit ſuper illud: Et obtulit holocauſtum ſuum, & mu- 13
nus ſuum, & libavit libationem ſuam; & ſparſit *ſanguinem victimæ* ſan-
ctitatum quæ erat illi, ſuper altare. Altare, inquam, æneum quod erat ante 14
Dominum, applicuit à facie domus inter altare & inter domum ſanctuarii
Domini, & dedit illud ad latus altaris Septentrionem verſus. Et præcepit 15
rex Ahhaz Uriah ſacerdoti, dicendo: Super altare magnum incende holo-
cauſtum auroræ & munus veſperæ, & holocauſtum regis & munus ejus,
& holocauſtum omnis populi terræ, & munera eorum, & libationes eo-
rum, & omnem ſanguinem holocauſti, & omnem ſanguinem victimæ ſan-
ctitatum ſuper illud ſparges, & altare æneum erit mihi ad requirendum.
Et fecit Uriah ſacerdos juxta omnia quæ præceperat rex Ahhaz. 16

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܐܝܬܝܗ ܗܟ ܙܒܢ ܪܨܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ ܘܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܡܩܪܒ ܥܠܝܗ ܘܠܐ ܝܟܠ ܠܡܩܪܒ ܥܠ
6 ܝܬ ܩܪܒ ܗܘ ܙܒܢ ܗܘ ܐܪܡ ܠܐܝܠܬ ܠܐܪܡܝܐ ܘܓܪܫ ܝܗܘܕ ܡܢ ܐܝܠܬ ܘܐܬܘ ܐܪܡܝܐ ܠܐܝܠܬ ܘܝܬܒܘ ܬܡ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ
7 ܘܐܚܙ ܫܕܪ ܠܘܬ ܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܡܪ ܥܒܕܟ ܘܒܪܟ ܣܩ ܘܦܨܢܝ ܡܢ ܐܝܕ ܡܠܟ ܐܪܡ ܘܡܢ ܐܝܕ ܡܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܕܩܡ
8 ܥܠܝ ܗܐ ܫܕܪ ܐܚܙ ܐܬ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬ ܝܗ ܘܒܐܘܨܪ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܫܕܪ ܠܡܠܟ ܐܬܘܪ ܗܕܝܐ ܫܕܪ
9 ܠܘܬ ܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܘܣܩ ܠܕܡܫܩ ܘܢܣܒ ܐܬ ܕܡܫܩ ܘܓܠܐ ܐܬ ܠܩܝܪ ܘܩܛܠ ܐܬ ܪܨܝܢ ܡܠܟ ܐܪܡ ܘܐܚܙ ܣܠܩ
10 ܠܩܪܬ ܠܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܠܕܡܫܩ ܘܚܙ ܐܬ ܡܕܒܚܐ ܕܒܕܡܫܩ ܘܫܕܪ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ ܐܬ ܕܡܘܬ ܡܕܒܚܐ
11 ܘܐܬ ܒܢܝܬܗ ܘܟܠ ܥܒܕܬܗ ܘܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ ܒܢܐ ܐܬ ܡܕܒܚܐ ܟܟܠ ܕܫܕܪ ܐܚܙ ܡܢ ܕܡܫܩ ܟܢܘܬ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ
12 ܥܕ ܕܠܐ ܐܬܐ ܡܢ ܕܡܫܩ ܘܚܙ ܡܠܟ ܐܚܙ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܣܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܩܛܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܢܣܟ ܢܣܟܗ
13 ܘܙܪܩ ܕܡ ܕܫܠܡܝܗ ܘܕܡ ܕܒܚ ܕܫܠܡܝ ܥܡܗ ܘܙܪܩ ܕܡ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫ ܩܕܡ ܝܗ ܩܪܒ ܐܬ ܕܩܪܒ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ
14 ܒܝܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ ܘܢܬܠ ܠܗ ܠܬܪܥ ܡܕܒܚܐ ܘܠܐ ܠܡܕܒܚܐ ܘܫܕܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܐܬ ܕܢܚܫ ܕܩܪܒ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ
15 ܝܗ ܘܐܬ ܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫ ܩܕܡ ܝܗ ܘܐܚܙ ܡܠܟ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ ܠܡܐܡܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܪܒܐ ܐܬ ܩܘܪܒܢ ܨܦܪܐ
ܘܐܬ ܩܘܪܒܢ ܡܠܟܐ ܘܐܬ ܩܘܪܒܢܗ ܘܐܬ ܩܘܪܒܢ ܟܠ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܘܢܣܟ ܢܣܟܗ ܘܐܬ ܟܠ ܕܡ ܥܠܬܐ ܘܟܠ ܕܡ ܕܒܚܐ
ܬܙܪܩ ܥܠ ܝܗ ܘܐܬ ܢܚܫ ܢܗܘܐ ܠܒܪ ܠܒܝܬ ܝܗ ܘܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ ܟܟܠ ܕܦܩܕ ܐܬ ܡܠܟ ܐܚܙ
16 ܘܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ ܟܟܠ ܕܦܩܕ ܐܬ ܡܠܟ ܐܚܙ ܘܒܢܐ ܐܬ ܡܕܒܚܐ ܘܫܕܪ ܠܗ ܡܢ ܟܠ ܕܡ ܥܠܬܐ ܘܡܢ ܟܠ ܕܡ ܕܒܚܐ
ܕܝܠܗ ܫܕܪ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܗܘ ܢܚܫ ܢܗܘܐ ܠܒܪ ܠܒܝܬ ܝܗ ܘܐܬ ܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫ ܩܕܡ ܝܗ ܩܪܒ ܠܒܝܬ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܐܬ

5 Tunc aſcendit Raſan rex Aram, & Phecah filius Romeljæ rex Iſraelis in Jeruſalem, ut bellum gererent cum ea : at non potuerunt expugnare eam. Eodem tempore Raſan 6 rex Aram recuperavit Ilath Aramæis, & expulſo Juda ex Ilath, venerunt Aramæi in Ilath, ibique ſederunt ad hunc uſque diem. Ahaz verò miſſis legatis ad Teglath- 7 palaſar regem Athur, dixit ; Servus tuus ſum & filius tuus, aſcende & aſſere me de manibus regis Aram, & è manibus regis Iſraelis, qui adverſantur mihi. Tollénſque 8 Ahaz argentum & aurum quod inventum fuit in domo Domini & in theſauro regio, miſit regi Athur munus. Auſcultavit ei rex 9 Athur, & aſcendit rex Athur contra Damaſcum, cepit eam, tranſtulítque eam in Kir, Raſane interfecto. Abiit autem rex Ahaz 10 obviàm Teglah-palaſari regi Athur in Damaſcum, & videns altare in Damaſco, miſit Ahaz rex Uriæ ſacerdoti ſimilitudinem altaris illius, & ſtructuram ejus, totúmque artifi- 11 cium ejus. Et extruxit Uria ſacerdos altare : quale miſerat rex Ahaz è Damaſco, tale fecit Uria ſacerdos antequam veniret Ahaz rex è Damaſco. Cùm itaque veniſſet rex è 12 Damaſco, vidit rex Ahaz altare, & accedens rex ad altare, conſcendit illud ; Obtulít- 13 que ſuper illud holocauſta & oblationes, libavit libamina, ſparſítque ſanguinem pacificorum ſuorum ſuper altare. Altare verò 14 æneum quod erat ante Dominum, longiùs amovit ab anteriore parte domûs, ab *ea videlicet parte quæ eſt* inter altare & inter Dominum ; & collocavit illud à latere altaris, Aquilonem verſùs. Præcepítque rex Ahaz 15 Uriæ ſacerdoti, & ait illi ; Super altare magnum offer holocauſtum matutinum, & oblationem veſpertinam, holocauſtum regis & oblationem ejus, holocauſtum totius populi terræ & oblationem ac libamen eorum ; omnem quoque ſanguinem holocauſti, & omnem ſanguinem ſacrificiorum, ſuper illud ſpargito : altare verò æneum erit mihi ad precandum. Fecítque Uria ſacerdos prout 16 mandaverat ei rex Ahaz.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * عِنْدَ ذٰلِكَ صَعِدَ رَاصَانُ مَلِكُ ٱلْأَرْمَنِ * وَفَقَاحُ بْنُ رُومَلِيَّا مَلِكُ إِسْرَائِيلَ إِلَى ٱرُوسَلِيمَ لِيُقَاتِلُوهَا *
6 فَلَمْ يُطِيقُوا اِقْتِالَهَا فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ * وَدَارَ رَاصَانُ مَلِكُ ٱلْأَرْمَنِ أَيْلَةَ إِلَى ٱلْأَرْمَنِ * وَأَخْرَجَ يَهُودَا مِنْ
7 أَيْلَةَ * وَٱلْأَرْمَنُ أَتَوْا إِلَى أَيْلَةَ وَأَقَامُوا فِيهَا إِلَى ٱلْيَوْمِ * وَبَعَثَ أَحَازُ مَلِكُ يَهُودَا إِلَى تَغْلَثْفَلْسَارَ
مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ فَقَالَ * إِنِّي عَبْدُكَ وَٱبْنُكَ * اِصْعَدْ فَخَلِّصْنِي مِنْ يَدِ مَلِكِ ٱلْأَرْمَنِ وَمِنْ يَدِ مَلِكِ
8 إِسْرَائِيلَ ٱللَّذَيْنِ قَدْ أَقَامُوا عَلَيَّ * وَأَخَذَ أَحَازُ ٱلْفِضَّةَ وَٱلذَّهَبَ ٱلَّذِي وُجِدَ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ * وَفِي
9 خَزَائِنِ ٱلْمَلِكِ * فَبَعَثَهُ إِلَى مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ هَدِيَّةً * فَسَمِعَ مِنْهُ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ * وَصَعِدَ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ
10 عَلَى دِمَشْقَ * فَأَخَذَهَا وَأَجْلَاهَا إِلَى قِيرَ * وَقَتَلَ رَاصَانَ مَلِكَ ٱلْأَرْمَنِ * وَٱنْطَلَقَ ٱلْمَلِكُ أَحَازُ
لِيَسْتَقْبِلَ تَغْلَثْفَلْسَارَ مَلِكَ ٱلْمَوْصِلِ بِدِمَشْقَ * وَأَبْصَرَ ٱلْمَذْبَحَ ٱلَّذِي بِدِمَشْقَ * فَبَعَثَ ٱلْمَلِكُ
11 أَحَازُ إِلَى أُورِيَّا ٱلْكَاهِنِ أَنْ يَصْنَعَ لَهُ صُورَةَ ٱلْمَذْبَحِ وَبِنَاءَهُ وَجَمِيعَ عَمَلِهِ * فَصَنَعَ أُورِيَّا ٱلْكَاهِنُ
مَذْبَحًا * كَمَا أَمَرَ بِهِ ٱلْمَلِكُ أَحَازُ مِنْ دِمَشْقَ * كَذٰلِكَ صَنَعَهُ أُورِيَّا ٱلْكَاهِنُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
12 أَحَازُ ٱلْمَلِكُ مِنْ دِمَشْقَ * وَأَبْصَرَ أَحَازُ ٱلْمَذْبَحَ * فَٱقْتَرَبَ إِلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَصَعِدَ فَوْقَهُ *
13 وَأَصْعَدَ عَلَيْهِ صَوَاعِدَ وَقَرَابِينَ وَخَمْرًا صَافِيًا * وَنَضَحَ دِمَاءَ ٱلْكَوَامِلِ ٱلَّتِي لَهُ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ *
14 وَٱلْمَذْبَحُ ٱلنُّحَاسِ ٱلَّذِي قُدَّامَ ٱلرَّبِّ قَرَّبَهُ مِنْ قُدَّامِ وَجْهِ ٱلْبَيْتِ مَا بَيْنَ ٱلْمَذْبَحِ وَبَيْتِ ٱلرَّبِّ * فَوَضَعَهُ
عَلَى جَانِبِ ٱلْمَذْبَحِ مِنَ ٱلْجَرْبِيِّ * وَأَمَرَ أَحَازُ ٱلْمَلِكُ أُورِيَّا ٱلْكَاهِنَ * فَقَالَ لَهُ * عَلَى ٱلْمَذْبَحِ
15 ٱلْكَبِيرِ تَكُونُ تُصْعِدُ صَاعِدَ ٱلصَّبَاحِ وَقُرْبَانَ ٱلْعَشِيِّ * وَصَاعِدَ ٱلْمَلِكِ وَقُرْبَانَهُ *
وَصَاعِدَ جَمِيعِ شَعْبِ ٱلْأَرْضِ وَقُرْبَانَهُمْ وَخَمْرَهُمْ * وَجَمِيعَ دَمِ ٱلصَّاعِدِ وَجَمِيعَ دِمَاءِ ٱلذَّبَائِحِ
تَنْضَحُ عَلَيْهِ * وَٱلْمَذْبَحُ ٱلنُّحَاسِ يَكُونُ لِلطَّلْبَةِ * وَصَنَعَ أُورِيَّا ٱلْكَاهِنُ كَمَا أَمَرَ
16 ٱلْمَلِكُ أَحَازُ *

5 *Tunc aſcenderunt Raſan rex Armeniæ, & Phecah filius Romeliæ rex Iſraelis ad Jeruſalem ut oppugnarent eam : ſed non potuerunt expugnare eam tunc temporis.* 6 *At Raſan rex Armeniæ traduxit Ailam ad Armenos, expulſíſque Judæis ex Aila, venerunt Armeni in Ailam, moratique ſunt in ea ad hodiernum uſque diem.* 7 *Miſit autem Ahaz rex Judæ ad Teglatphalſavem regem Mauſel, & dixit ; Equidem ſervus ac filius tuus ſum : aſcende, & ſerva me de manu regis Armenorum, & de manu regis Iſraelis, qui me obſederunt.* 8 *Et accipiens Ahaz argentum & aurum quod invenit in domo Dei & in theſauro regis, miſit illud regi Mauſel munus.* 9 *Quamobrem obtemperans ei rex Mauſel, aſcendit rex Mauſel contra Damaſcum, cepit eam tranſtulítque ad Kir, & occídit Raſanem regem Armenorum.* 10 *Profectus autem rex Ahaz ut obviàm iret Teglatphalſavi regi Mauſel in Damaſcum, quum vidiſſet aram quæ erat in Damaſco, miſit rex Ahaz ad Uriam ſacerdotem ut faceret ſibi formam & ſtructuram illius aræ cum omni ejus opificio.* 11 *Fabrefecítque Uria ſacerdos aram : prout mandaverat ei rex Ahaz è Damaſco, ſic fabrefecit eam Uria ſacerdos antequam veniret rex Ahaz è Damaſco.* 12 *Ahaz vi'à aræ, accessítque ad aram, & con-* 13 *ſcendit illam ; Obtulit ſuper eam holocauſta, & munera, & vinum purum ; ſparſíque ſanguines ſacrificiorum perfectorum ſuorum ſuper aram.* 14 *Et aram eneam quæ erat coram Domino, removens ab anteriore domûs parte quæ erat inter aram & domum Domini, collocavit eam ad aræ latus Aquilonare.* 15 *Et præcepit Ahaz rex Uriæ ſacerdoti, dixítque ad eum ; Super aram magnam offeres holocauſtum matutinum, & oblationem veſpertinam ; holocauſtum regis & oblationem ipſius ; holocauſtum totius populi terræ & oblationem ac vinum eorum ; omnem denique ſanguinem holocauſti, omneſque ſacrificiorum ſanguines ſparges ſuper illam : ara autem enea erit pro precibus.* 16 *Et fecit Uria ſacerdos quemadmodum præcepit ei rex Ahaz.*

מלכים ב: יז

removit & , *fulcimentorum* clauſuras Achaz rex abſcidit Et
17 וַיְקַצֵּץ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר
bobus *deſuper* fecit *deſcendere* mare & , concham eis *deſuper*
מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר
.lapideum pavimentum ſuper *ipſum dedit* & : eo ſub qui , æreis
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים:
ingreſſum & , domo in ædificaverant quod ſabbathi *operimentum* Et
18 וְאֶת־מוֹסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר־בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת־מְבוֹא
.Aſſur *regis faciebus* à ,DOMINI domum fecit circuire extrinſecum regis
הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בְּבֵית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר:
ſcripta ipſa nónne , fecit quæ Achaz *verborum reſiduum* Et
19 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
Achaz *Jacuitque* ? Jehudah regum dierum verborum libro *ſuper*
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב אָחָז
: David civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus & , ſuis patribus cum
20 עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
.eo pro ejus filius Chizchijahu regnavit &
וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XVII. יז

filius Hoſeah regnavit , Jehudah regis Achaz duodecimo anno In
1 בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן־
oculis in malum Fecitque .annis novem Iſrael ſuper Someron in Elah
אֵלָה בְּשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שָׁנִים: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
.ej' *facies ad* fuerunt qui Iſrael reges ſicut non veruntamen :DOMINI
יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו:
Hoſeah ei fuit & , Aſſur rex Salmaneſer aſcendit eum Adverſus
3 עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ הוֹשֵׁעַ
Hoſeah in Aſſur rex invenit Et .munus ei reddebatque : ſervus
עֶבֶד וְיָשֶׁב לוֹ מִנְחָה: וַיִּמְצָא מֶלֶךְ אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ
non & , Ægypti regem So ad nuncios miſit quòd , conjuratione
4 קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים אֶל־סוֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְלֹא־
eum clauſit & : *anno in annum ſecundum* Aſſur regi munus *fecit aſcendere*
הֶעֱלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעְצְרֵהוּ
Aſſur rex aſcendit Et .carceris domo in eum vinxit & , Aſſur rex
5 מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ בְּבֵית כֶּלֶא: וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
.annis tribus eam *ſuper coarctavit* & ,Someron aſcendit & :terrâ omnè in
בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים:
, Someron Aſſur rex cepit Hoſeah nono anno In
6 בִּשְׁנַת הַתְּשִׁעִית לְהוֹשֵׁעַ לָכַד מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שֹׁמְרוֹן
,Chelach in eos fecit habitare & , Aſſur in Iſrael tranſtulit &
וַיֶּגֶל אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אוֹתָם בְּחַלַח
cùm ,fuit Et .Medorum civitatibus & ,Gozan flumine Chabor in &
וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי: וַיְהִי כִּי־
7 eos aſcendere *facienti* , ſuo Deo DOMINO Iſrael filii peccâſſent
חָטְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה אֹתָם
timuerunt & , Ægypti regis Parhoh *manu ſub* à , Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּירְאוּ
ejecerat quas , gentium decretis in ambulaverunt Et .*alios* deos
8 אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ
.Iſrael regum & , Iſrael filiorũ *facibus* à DOMINUS
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ:
DOMINO *ſuper regum non quod* , verba Iſrael filii *occultaverunt* Et
9 וַיַּחְפְּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוָה
turre à , ſuis urbibus cunctis in excelſa ſibi ædificaverunt & ſuo Deo
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל־עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל
, ſtatuas ſibi ſtatuerunt Et .*munitionis* civitatem ad uſque cuſtodum
נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר: וַיַּצֵּבוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת
lignum omne ſubter & , elevatum collem omnem ſuper , lucos &
10 וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל־גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ
.*frondoſum*
רַעֲנָן:

Verſio VULG. LAT.

17 Tulit autẽ rex Achaz cælatas baſes, & luteré, qui erat deſupér: & mare depoſuit de bobus æreis, qui ſuſtentabant illud, & poſuit ſuper pavimen-
18 tum ſtratum lapide. Muſach quoque ſabbati, quod ædificaverat in templo, & ingreſſum regis exteriùs, convertit in templum Domini, propter re-
19 gem Aſſyriorum. Reliqua autẽ verborum Achaz, quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum
20 Juda? Dormivítque Achaz cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum eis in civitate David, & regnavit Ezechias filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Achaz regis Juda, regnavit Oſee fili' Ela in Samaria ſuper Iſrael novem
2 annis. Fecitque malum coram Domino: ſed non ſicut reges Iſrael, qui ante eum fuerant.
3 Contra hunc aſcendit Salmanaſar rex Aſſyriorũ, & factus eſt ei Oſee ſervus, reddebátq;
4 illi tributa. Cúmque deprehendiſſet rex Aſſyriorum Oſee, quòd rebellare nitens miſiſſet nuntios ad Sua regem Ægypti, ne præſtaret tributa regi Aſſyriorum, ſicut ſingulis annis ſolitus erat, obſedit eum, & vinctum miſit in car-
5 cerem. Pervagatúſque eſt omnem terram: & aſcendens Samariam, obſedit eam tribus
6 annis. Anno autem nono Oſee, cepit rex Aſſyriorum Samariam, & tranſtulit Iſrael in Aſſyrios: poſuítque eos in Hala, & in Habor, juxta fluviũ Gozan, in civitatibus Me-
7 dorum. Factum eſt enim, cùm peccâſſent filii Iſrael Domino Deo ſuo, qui eduxerat eos de terra Ægypti, de manu Pharaonis regis Ægypti, co-
8 luerunt deos alienos. Et ambulaverunt juxta ritum gentium, quas conſumpſerat Dominus in conſpectu filiorum Iſrael, & regum Iſrael: quia
9 ſimiliter fecerant. Et offenderunt filii Iſrael verbis non rectis Dominum Deum ſuum: & ædificaverunt ſibi excelſa in cunctis urbibus ſuis, à Turre cuſtodũ uſq; ad Civitatem
10 munitam. Fecerúntque ſibi ſtatuas, & lucos, in omni colle ſublimi, & ſubter omne lignum nemoroſum:

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ ζωίκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ ζυγοκλείσματα τῆς μεχωνὰθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν (χ) τῶν ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν
18 λιθίνων. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώπου (ψ) βασιλέως Ἀσσυρίων. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ (ω) ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (χ) τῶν δέκα ὑποκάτω (ψ) τοῦ βασιλέως (ω) ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΕΝ ἔτει (α) δωδεκάτῳ τοῦ Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ὡσηὲ υἱὸς Ηλὰ ἐν
2 Σαμαρείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἱ ἦσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη (β) Σαλα-
3 μαναὰρ βασιλεὺς Ἀσυρίων. καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὡσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέστρεψεν
4 αὐτῷ μανασά. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσυρίων ἐν τῷ Ὡσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους (γ) πρὸς Σηγὼρ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ὤφεγκαν μανασὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.
5 Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπο-
6 λιόρκησεν (δ) ἐπ' αὐτὴν τρία ἔτη. Ἐν ἔτει (ε) ἐννάτῳ Ὡσηὲ ζωίλαζε βασιλεὺς Ἀσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισεν (ζ) Ἰσραὴλ εἰς Ἀσυρίους, καὶ κατῴκησεν αὐτὸς ἐν (η) Αλαὲ καὶ ἐν Αζὼρ
7 ποταμοῖς Γωζὰν, καὶ ὄρη Μήδων. Καὶ ἐγένετο (θ) ὅτι ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτὸς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἑτέρους, Καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς
8 δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν ὧν ὠξῆρε κύριος (ι) ἐκ προσώπου ὑῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ
9 βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν, Καὶ ὅσοι (κ) ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγοις, ἃ οὐκ ἦσαν κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν (λ) καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς (μ) ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυ-
10 λασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς, Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου δασώδους·

MS. A. δωδεκάτῳ Ἄχαζ βασιλεῖ (β) Σαλαμαναὰρ (γ) πρὸς Σωὰ (δ) ἐν αὐτῇ (ε) ἐνάτῳ (ζ) τὸν Ἰσραὴλ (η) Αλλαὲ (θ) ὅτι (ι) ἀπὸ (κ) ἠμφιάσαντο (λ) καὶ ὧν ᾠκοδόμησ (μ) ὑψηλῶν ἐν

Et concidit rex Achaz clauſuras ipſarum Mechonoth, & tranſtulit ab eis luterem: & mare dejecit à bobus æneis, qui ſub eo: & dedit illud ſuper baſim lapideam. Et fundamentum (h) cathedræ ædificavit in domo Domini: & introitum regis (i) exteriorem convertit in domum Domini à facie regis Aſſyriorum. Et reliqua verborum Achaz quæcunque fecit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Juda? Et dormivit Achaz cum patribus ſuis: & ſepultus eſt in civitate David. Et regnavit Ezecias filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

In anno duodecimo Achaz regis Juda regnavit Oſee filius Ela in Samaria ſuper Iſrael novem annos. Et fecit malum in oculis Domini: veruntamen non ſicut reges Iſrael, qui fuerant ante eum. Super ipſum aſcendit Salamanaſſar rex Aſſyriorum. Et factus eſt ei Oſee ſervus, & reddidit ei (a) Munera. Et invenit rex Aſſyriorum in Oſee (b) injuſtitiam; quoniam miſerat nuntios ad Segor regem Ægypti: & non attulerat Manaa regi Aſſyriorum in (c) anno illo. Et oppugnavit eum rex Aſſyriorum, & ligavit eum in domo cuſtodiæ. Et aſcendit rex Aſſyriorum in omnem terram, & aſcendit in Samariam, & oppugnavit ſuper eam tribus annis. In anno nono Oſee cepit rex Aſſyriorum Samariam: & tranſtulit Iſrael in Aſſyrios: & collocavit eos in Alae, & in Abor fluviis Gozan, & (d) ore Medorum. Et factum eſt, (e) quia peccaverunt filii Iſrael Domino Deo ſuo, qui eduxerat eos de terra Ægypti de ſub manu Pharaonis regis Ægypti, & timuerunt deos alios, Et ambulaverunt juſtificationibus gentium, quas ſuſtulerat Dominus à facie filiorum Iſrael, & reges Iſrael, (f) quicunque fecerunt, Et quicunque induti ſunt filii Iſrael ve ba, non ſic contra Dominum Deum ſuum: & ædificaverunt ſibi excelſa in omnibus civitatibus ſuis à Turre cuſtodum uſque ad Civitatem munitam: Et ſtatuerunt ſibi titulos, & lucos in omni colle excelſo, & ſub omni ligno frondoſo:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וְקַצַּץ מַלְכָּא אַחָז יָת נַדְנְפֵי בְּסִיסַיָּא וְאַעְדִּי מִנְּהוֹן יָת כַּיְּרָא וְיָת יַמָּא אַחֵית מֵעַל תּוֹרַיָּא
18 דִּנְחָשָׁא דִּתְחוֹתוֹהִי וִיהַב יָתְהוֹן עַל רִצְפַת אַבְנַיָּא: וְיָת טִקּוֹס שַׁבְּתָא דִּי בְנוּ בְּבֵיתָא וְיָת
19 מַעֲלָנָא דְּמַלְכָּא בָּרָאָה אַסְחַר לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ מִן קֳדָם מַלְכָּא דְאַתּוּר: וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי
20 אָחָז דְּעָבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי בֵּית יְהוּדָה: וּשְׁכִיב אָחָז
עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד וּמַלַךְ חִזְקִיָה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי:

יז

1 בִּשְׁנַת תְּרֵתֵי עֲסַר לְאָחָז מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ הוֹשֵׁעַ בַּר אֵלָה בְּשֹׁמְרוֹן עַל
2 יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שְׁנִין: וְעָבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ קַדְמוֹהִי: עֲלוֹהִי
3 סַלִּיק שַׁלְמַנאֶסֶר מַלְכָּא דְאַתּוּר וַהֲוָה לֵיהּ הוֹשֵׁעַ עַבְדָּא וְאָתֵיב לֵיהּ תַּקְרוֹבְתָּא: וְאַשְׁכַּח
4 מַלְכָּא דְאַתּוּר בְּהוֹשֵׁעַ מֵרְדָא דִּי שְׁלַח אוּנְדִּין לְוָת סוֹא מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְלָא אַסִּיק
תַּקְרוֹבְתָּא לְמַלְכָּא דְאַתּוּר כְּשָׁנָא בְשָׁנָא וְאַחֲדֵיהּ מַלְכָּא דְאַתּוּר וְאַסְרֵיהּ בְּבֵית אֲסִירֵי:
5 וְסַלִּיק מַלְכָּא דְאַתּוּר בְּכָל אַרְעָא וְסַלִּיק לְשֹׁמְרוֹן וְצַר עֲלָהּ תְּלָת שְׁנִין: בְּשַׁתָּא
6 לְהוֹשֵׁעַ כְּבַשׁ מַלְכָּא דְאַתּוּר יָת שֹׁמְרוֹן וַאֲגְלִי יָת יִשְׂרָאֵל לְאַתּוּר וְאוֹתֵיב יַתְהוֹן בַּחֲלַח
7 וּבְחָבוֹר נַהֲר גּוֹזָן וְקִרְוֵי מָדָי: וַהֲוָה כַּד חָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ אֱלָהֲהוֹן דְּאַסִּיק יַתְהוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִתְּחוֹת יַד פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּדְחִילוּ טָעוֹת עַמְמַיָּא: וַאֲזָלוּ בְגִנְזַת
9 עַמְמַיָּא דְּתָרִיךְ יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דַּעֲבָדוּ: וְאָמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּין
דְּלָא כְשָׁרִין קֳדָם יְיָ אֱלָהֲהוֹן וּבְנוֹ לְהוֹן בְּמָן בְּכָל קִרְוֵיהוֹן מִמִּגְדַּל תַּקִּיף עַד קִרְוִין כְּרִיכָן:
10 וַאֲקִימוּ לְהוֹן קָמִן וַאֲשִׁירִין עַל כָּל רָמָא מְנַטְּלָא וּתְחוֹת כָּל אִילָן עָבוֹת:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et confregit rex Ahhaz peripherias baſium, et amovit ab eis pelves, et mare depoſuit de bobus æneis, qui erant ſub illo, et dedit illud ſup pavimentum lapidum. Et exemplar Sabtha, quod conſtruxerant in domo, et introitum regis exteriùs avertit in domum ſanctuarii Dñi propter regem Athur. Et reliquum verborum Ahhaz et quæ fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah. Et cubuit Ahhaz cum patribus ſuis, et ſepultus eſt cum patribus ſuis in civitate David: et regnavit Hhizkiahu filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

ANno duodecimo Ahhaz regis tribus domus Jehudah, regnavit Hoſeagh filius Elah in Somron ſuper Iſrael novem annis: Et fecit quod malum erat ante Dñm: tantummodo non ſicut reges Iſrael qui fuerunt ante illum. Contra eum aſcendit Salmanezzer rex Athur, et fuit illi Hoſeagh ſervus, et reddidit illi munus. Et invenit rex Athur in Hoſeagh conjurationem, quòd miſerat nuncios ad Zzo regem Miſzraim, et non afferret munus regi Athur annuatim: et clauſit illum rex Athur, et vinxit illum in domo vinctorum. Et aſcendit rex Athur in omnem terram, et aſcendit in Somron, et obſedit illam tribus annis. Anno nono Hoſeagh ſubegit rex Athur Somron, et migrare fecit Iſrael in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor fluvio Gozan et urbibus Madai. Et fuit quando peccaverunt filii Iſrael ante Dñm Deum ſuum, qui eduxerat illos de terra Miſzraim, ne eſſent ſub manu Pargho regis Miſzraim, et venerati ſunt idola gentium. Et ambulaverunt in decretis gentium, quas expulerat Dñs à facie filiorum Iſrael, et regum Iſrael quæ faciebant. Et dixerunt filii Iſrael locutiones quæ non rectæ erant ante Dñm Deum ſuum, et ædificaverunt ſibi excelſa in omnibus urbibus ſuis, à turri forti uſq; ad urbes munitas. Et ſtatuerunt ſibi ſtatuas, et lucos super omnem collem elatum, et ſub omni arbore frondoſa.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ܘܦܫܚ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܐܝܬ ܕܟܦܝ ܘܐܦ ܡܟܝܢ ܕܚܙ ܡܢ ܥܠ ܝܡܐ ܘܫܕܪ ܝܡܐ ܡܢ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܢܚܫܐ ܘܐܬܠ ܥܠ ܐܒܢ ܦܠܛܐ ܘܫܕܪ ܐܢ

מלכים ב: יז

transtulerat quas gentes ſicut excelſis omnibus in ibi ſuffiverunt Et
11 וַיְקַטְּרוּ־שָׁם בְּכָל־בָּמוֹת כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלָה
irritandum ad *mala verba* fecerunt & : eorum *faciebus* à DOMINUS
יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס
: *eis* DOMINUS dixit quibus , idolis ſervierunt Et .DOMINUM
12 אֶת־יְהוָה: וַיַּעַבְדוּ הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם
, Iſrael in DOMINUS fecit teſtificari Et .hoc *verbum* facietis Non
13 לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: וַיָּעֵד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
: dicendo , *videmini omnis* ,prophetarum omnium *manu in* Jehudah in &
וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל־נְבִיאוֹ כָּל־חוֹזֶה לֵאמֹר
,mea decreta,mea præcepta cuſtodite & , malis veſtris viis à Revertimini
שֻׁבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי
miſi quam & ,veſtris patrib' præcepi quam legem omnẽ juxta
כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי
: audierunt non Et .prophetarum meorũ ſervorum *manu in* vos ad
אֲלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדַי הַנְּבִיאִים: וְלֹא שָׁמְעוּ 14
non qui , ſuorũ patrum cervicẽ juxta ſuam cervicem induraverũt &
וַיְקַשּׁוּ אֶת־עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם אֲשֶׁר לֹא
,ej' decreta contempſerunt Et .ſuo Deo DOMINO *in* crediderunt
הֶאֱמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וַיִּמְאֲסוּ אֶת־חֻקָּיו 15
ej' teſtificationes & ,eorum patrib' cum *excidit* quod ej' pactum &
וְאֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבוֹתָם וְאֶת עֵדוֹתָיו
,ſunt facti vani &,vanitatẽ poſt ambulaverũt & :eis *in* eſt teſtificat' quibus
אֲשֶׁר הֵעִיד בָּהֶם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ
, *eis* DOMINUS præcepit quibus,eorũ *circuitu* quæ gentes poſt &
וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם
DOMINI præcepta omnia dereliquerunt Et .illæ ſicut *faciendum non* ad
לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כָּהֶם: וַיַּעַזְבוּ אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה 16
, lucum fecerunt & :vitulos duos ,conflatile ſibi fecerunt & ,ſui Dei
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנֵים עֲגָלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשֵׁרָה
.Bahal ſervierunt & ,cœlorum milit'iæ univerſæ ſe incurvaverunt &
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבָּעַל:
divinaverunt &,ignem per ſuas filias & ,ſuos filios fecerũt tranſire Et
17 וַיַּעֲבִירוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ
oculis in malum *faciendum ad ſe venũ.erunt* & :augurabantur &,divinationes
קְסָמִים וַיְנַחֲשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
,Iſrael *in* valde Dominus eſt iratus Et .eum *irritandum ad* ,DOMINI
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל 18
.ſola Jehudah tribus niſi remanſit non :*ſuis facibus de ſuper* eos removit &
וַיָּסַר מֵעַל פָּנָיו לֹא נִשְׁאַר רַק שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ:
: ſui Dei DOMINI præcepta cuſtodivit non Jehudah Etiam
19 גַּם־יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
reprobavit Et .fecerunt quæ Iſrael decretis in ambulaverunt &
וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ: וַיִּמְאַס 20
manu in eos tradidit & ; eos afflixit & , Iſrael ſemen omne *in* Dominus
יְהוָה בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל וַיְעַנֵּם וַיִּתְּנֵם בְּיַד
ſe ſcidit Quoniam .*ſuis facibus* à eos projiceret donec : diripientium
שׁוֹסִים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכָם מִפָּנָיו: כִּי־קָרַע 21
: Nebat filiũ Jarobham cõſtituerunt regẽ & ,David domo *deſuper* Iſrael
יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ אֶת־יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט
eos fecit peccare &,Dominum poſt à , Iſrael Jarobham *fugavit* &
וַיַּדַּח יָרָבְעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְהֶחֱטִיאָם
peccatis univerſis in Iſrael filii ambulaverunt Et .grande peccatum
חֲטָאָה גְדוֹלָה: וַיֵּלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־חַטֹּאות 22
removit Donec .to ab receſſerunt non : fecit quæ Jarobham
יָרָבְעָם אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ מִמֶּנָּה: עַד אֲשֶׁר־הֵסִיר 23
omniũ *manu in* fuerat locut' ſicut *ſuis facibus deſuper* Iſrael Dominus
יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
ſua terra *deſuper* Iſrael *eſt tranſlatus* & : prophetarũ ſuorũ ſervorũ
בְּיַד כָּל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים וַיָּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ
.hanc diem ad uſque Aſſur in
אַשּׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

Verſio VULG. LAT.

11 Et adolebant ibi incenſũ ſup
aras in more gentium, quas
tranſtulerat Dñs à facie eo-
rum : fecerúntque verba peſ-
12 ſima irritantes Dñm. Et co-
luerunt immunditias,de quib'
præcepit eis Dñs ne facerent
13 verbũ hoc. Et teſtificatus eſt
Dñs in Iſrael & in Juda, per
manũ omniũ prophetarũ &
Vidẽtiũ, dicens ; Revertimi-
ni à viis veſtris peſsimis, &
cuſtodite præcepta mea,& ce-
remonias , juxta omnẽ legem
quã præcepi patribus veſtris:
& ſicut miſi ad vos in manu
ſervorũ meorũ prophetarum,
14 Qui non audierunt, ſed indu-
raverunt cervicem ſuã juxta
cervicẽ patrũ ſuorũ, qui no-
luerunt obedire Dño Deo ſuo.
15 Et abjecerunt legitima ej', &
pactũ, quod pepigit cũ patri-
bus eorum, & teſtificationes,
quibus conteſtatus eſt eos :
ſecutíq; ſunt vanitates,et vanè
egerunt : & ſecuti ſunt gen-
tes, quæ erant per circuitum
eorũ, ſup quibus præceperat
16 Dñs eis, ut non facerent ſicut
& illæ faciebant. Et derelí-
querunt omnia præcepta Do-
mini Dei ſui : fecerúntq; ſibi
conflatiles duos vitulos, & lu-
cos , & adoraverunt univer-
ſam militiam cœli : ſervie-
17 rúntque Baal, Et conſecrave-
runt filios ſuos, & filias ſu-
as , per ignem : & divi-
nationibus inſerviebant &
auguriis : & tradiderunt ſe ut
facerent malũ corã Domino,
18 ut irritarent eũ. Iratúſq; eſt
Dominus vehementer Iſraeli,
& abſtulit eos à conſpectu ſuo,
& non remanſit niſi tribus
19 Iuda tantummodò. Sed nec
ipſe Iuda cuſtodivit mandata
Domini Dei ſui ; verùm am-
bulavit in erroribus Iſrael,
20 quos operatus fuerat. Proje-
cítq; Dñs omne ſemen Iſrael,
& afflixit eos,& tradidit eos in
manu diripientiũ , donec pro-
21 jiceret eos à facie ſua : Ex eo
jã tẽpore, quo ſciſſ' eſt Iſrael
à domo David , et conſtitue-
runt ſibi regẽ Jeroboam filiũ
Nabat : ſeparavit enim Jero-
boam Iſrael à Dño, & pecca-
re eos fecit peccatũ magnum.
22 Et ambulaverunt filii Iſrael
in univerſis peccatis Jeroboam
quæ fecerat: et non receſſerũt
23 ab eis , uſquequò Dñs auferret Iſrael à facie ſua,ſicut locutus fuerat in manu omniũ ſervorũ ſuorũ prophetarũ: translatúſq; eſt Iſrael de terra ſua in Aſſyrios, uſq; in diem hanc.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη (ν) ἃ ἀπῴκισε κύριος ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν (ξ) κοινωνοὺς, καὶ ἐχάραξαν τὰ πάντα (ο) τοῦτο τοῦ κυρίου. Καὶ διεμαρτύρατο κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ (π) ἐν τῷ Ἰούδα καὶ ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παντὸς ἐρῶντος, λέγων, Ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου, κατὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα (ρ) αὐτοῖς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν. Καὶ οὐκ (σ) ἤκουσαν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων (τ) αὐτῶν. Καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς οὐκ ἐφύλαξαν, καὶ ἐπορεύθησαν (υ) ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, ὧν ἐνετείλατο κύριος αὐτοῖς (φ) μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. Ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς κυρίου θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα δύο (χ) μόσχους, καὶ ἐποίησαν ἄλσος, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βάαλ. Καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ (ψ) ἐμαντεύοντο μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγκατελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη. Καὶ γε Ἰούδας οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς (ω) κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν, (α) καὶ ἀπεώσαντο τὸν κύριον. Καὶ ἐθυμώθη κύριος παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαπαζόντων αὐτούς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἶκος (β) Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσε † Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ· καὶ ἐξέωσεν Ἱεροβοὰμ † Ἰσραὴλ (γ) ἐξόπισθε κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην. Καὶ ἐπορεύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ (δ) ἣν ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς Ἕως οὗ μετέστησε κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ † προφητῶν. καὶ ἀπῳκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτῆς εἰς Ἀσσυρίους ἕως † ἡμέρας ταύτης.

MS. A. (ν) ἃ ἀπῴκισεν κύριος ἀπὸ προσώπου (ξ) κοινωνοὺς, ἐχάραξαν (ο) πᾶσα κυρίῳ. (π) ἐν Ἰούδᾳ (ρ) αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς ἐν (σ) ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ (τ) αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἀπέρριψαν τοὺς ἀχρειασμοὺς * αὐτῶν, καὶ τὸν ζωοπήκτου αὐτῆς ἣν ἔκοψεν ζὺν πᾶσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια (υ) ὀπίσω * ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτούς, ὧν (φ) τοῦ μὴ (χ) δαμάλεις, καὶ προσκύνησαν (ψ) ἐμαντεύοντο· καὶ ἐπροβλήθη (ω) τοῦ κυρίου θεοῦ (α) καὶ ἀπῳκίσαντο τὸν κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, (β) Δαυὶδ, ἐβασίλευσε (γ) ἐξόπισθεν (δ) ἣ ἐποίησεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאַסִּיקוּ בְּיוֹסְמִין חַמְתָּן עַל כָּל בְּמָתָא כְּעַמְמַיָּא דַּאֲגַלֵי יְיָ מִן קֳדָמֵיהוֹן וְעַבְדוּ קֻדָּמוֹהִי פִּתְגָמִין 11
בִּישִׁין לְאַרְגָּוָא קֳדָם יְיָ : וּפַלְחוּ יָת בְּעַלָיָא דִּי אֲמַר יְיָ לְהוֹן לָא תַּעְבְּדוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין : 12
וְאַסְהִיד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בִּידָּ כָּל סָפַר כָּל מִלַּף לְמֵימַר תּוּבוּ מֵאוֹרְחָתְכוֹן בִּישְׁתָּא 13
וְטַרוּ פִּקּוּדַי וּקְיָמַי כְּכֹל אוֹרַיְתָא דְּפַקֵּדִית יָת אֲבָהָתְכוֹן וּדְשַׁלַּחִית לְוָתְכוֹן בִּידָ עַבְדַי
נְבִיָּיא : וְלָא קַבִּילוּ וְאַקְשִׁיוּ יָת קְדָלְהוֹן כְּקָרְלָא דַּאֲבָהָתְהוֹן דְּלָא הֵימִינוּ בְּמֵימְרָא דַּייָ 14
אֱלָהְהוֹן: וּקְצוֹ בְּקְיָמוֹהִי וּבִנְוֹרְתֵיהּ דִּי נָזַר עִם אֲבָהָתְהוֹן וּבְסָהֲדְוָתֵיהּ דְּאַסְהִיד בְּהוֹן וְטָעוּ 15
בַּתַּר טָעֲוָתְהוֹן וַהֲווֹ לְלָמָא וּבַתַּר עַמְמַיָּא דִּי בְסַחֲרֵיהוֹן דִּי יַתְהוֹן בְּדִיל דְּלָא לְמֶעְבַּד
כְּוָתְהוֹן : וְשִׁבְקוּ יָת כָּל פִּקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְהוֹן וְעַבְדוּ לְהוֹן מַתְּכָא תְּרֵין עֶגְלִין וְעַבְדוּ 16
אֲשֵׁירְתָּא וּסְגִידוּ לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא וּפַלְחוּ יָת בְּעֲלָא: וְאַעֲבָרוּ יָת בְּנֵיהוֹן וְיָת בְּנָתֵיהוֹן בְּנוּרָא 17
וְקִסְמוּ קְסָמִין וּנְחִישׁוּ וְזָבִישׁוּ לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּוָא קֳדָמוֹהִי : וְהָוָה רָנָו מִן קֳדָם 18
יְיָ לְחַדָּא בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲגָלֵינוּן מֵאַרְעָא בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ לָא אִשְׁתְּאַר לְחוֹד שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה
בְּלִחוֹדוֹהִי : אַף דְּבֵית יְהוּדָה לָא נְטָרוּ יָת פִּקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְהוֹן וְאַזְלוּ בִּנְוֹרַת יִשְׂרָאֵל 19
דַּעֲבָדוּ : וְקָץ יְיָ בְּכָל זַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְעַנְּנוּן וּמַסְרִנּוּן בִּידָ בָּווַיָּן עַד דַּאֲגָלֵינוּן מֵאַתַר בֵּית 20
שְׁכִנְתֵּיהּ : אֲרֵי אִתְפְּלִיגוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית יְהוּדָה וְאַמְלִיכוּ יָת יָרְבְעָם בַּר נְבָט וְאַטְעֵי 21
יָרְבְעָם יָת יִשְׂרָאֵל מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דַייָ וְחַיְבִנּוּן חוֹבָא רַבָּא : וְאָזְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל חוֹבֵי 22
יָרְבְעָם דַּעֲבַד לָא סְטוּ מִנֵּהּ : עַד דַּאֲגָלֵי יְיָ יָת יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ כְּמָא דְמַלֵּל 23
בִּידָ כָּל עַבְדּוֹהִי נְבִיָּיא וְגָלוֹ יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַרְעֲהוֹן לְאַתּוּר עַד יוֹמָא הָדֵין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et adoleverunt aromata ibi in omnibus excelſis,ſicut gentes quas migrare 11
fecerat Dñs à facie eorum, et fecerunt *coram eo* res malas ad irritandum
Dñm.Et ſervierunt *Beghalaja* de quibus Dñs dixerat illis : Non faciatis 12
rem iſtam Et obteſtat' eſt Dñs in Iſrael et in Jehudah per manum omnis 13
ſcribæ[&] omnis doctoris,dicendo:Redite à viis veſtris malis,et ſervate
præcepta mea et decreta mea,juxta omnem legem quam præcepi patribus
veſtris,et quam miſi ad vos per manũ ſervorũ meorũ Prophetarũ.Et non 14
audierunt,ſed induraverunt cervicem ſuam juxta cervicẽs patrũ ſuorũ, *qui*
non crediderunt in dictum Dñi Dei ſui. Et ſpreverunt decreta illius,et pa- 15
cta ejus quæ pepigerat cum patribus eorum, et obteſtationes ejus quibus
obteſtatus fuerat in eos,et erraverunt poſt errores,et fuerunt in nihilum,
et [*iverunt*]poſt gentes quæ erant in circuitu eorum, de quibus præcepe-
rat Dñs eis,ne facerent ſicut illæ. Et dereliquerũt omnia præcepta Dñi Dei 16
ſui,et fecerunt ſibi conflatile,duos vitulos;et fecerunt lucũ,et adoraverunt
omnem exercitum cœlorum,et coluerunt Baghla: Et tranſire fecerunt fili- 17
os ſuos et filias ſuas per ignem,et hariolati ſunt hariolationes, et augurati
ſunt,et excogitaverunt facere quod malum erat ante Dñm, ut irritarent
illum. Et fuit indignatio à Dño valdè in Iſrael,et migrare fecit eos de ter- 18
ra domus majeſtatis ſuæ,nec relicta eſt niſi tribus *domus* Jehudah ſola. Eti- 19
am homines domus Jehudah non cuſtodierunt præcepta Dñi Dei ſui, ſed
ambulaverunt in decretis Iſrael quæ fecerant. Et abominatus eſt Dñs omne 20
ſemen Iſrael,et afflixit eos,et tradidit illos in manum diripientiũ, quouſq;
migrare fecit illos de loco domus majeſtatis ſuæ. Quia litigaverunt [*viri*] 21
domus Iſrael adverſum [*populum*] domus Jehudah, et regem creârunt Ja-
rabgham filium Nebat;et errare fecit Jarabgham Iſrael,ne [*iret*]poſt cul-
tum Dñi,et peccare fecit illos peccatum magnum. Et ambulaverunt filii Iſ- 22
rael in omnibus peccatis Jarabgham quæ fecerat;non declinaverunt ab eis :
Quouſq; migrare fecit Dñs Iſrael de terra domus majeſtatis ſuæ, ſicut lo- 23
cutus fuerat p manum omnium ſervorum ſuorum Propherarum:et migrârunt Iſrael de terra ſua in Athur uſque ad diem hanc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܐܣܝܡܘ ܬܡܢ ܬܪܥܐ ܠܐ ܟܬܝܒ ܘܐܦ ܟܕ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬܪ ܓܘܝܐ ܕܓܠܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝ ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܓܘܝܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܐܒܗܬܗܘܢ ܘܐܡܗܬܗܘܢ ܐܝܟ ܓܘܝܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܐܒܗܬܗܘܢ ܘܐܡܗܬܗܘܢ ܐܝܟ ܓܘܝܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܐܒܗܬܗܘܢ ܘܐܡܗܬܗܘܢ

11 Et poſuiſſent iſti thura ſuper aras, more gentium quas Dominus extinxerat à conſpectu eorum: denique res peſſimas feciſſent ad iram Domini provocandam: Et coluiſſent numina de quibus dixerat eis Dominus, Ne faciatis rem iſtam. Cúmque conteſtatus eſſet Dominus in Iſraelé & in Judam per omnes ſervos ſuos prophetas, omnéſque Videntes, ac diviſſet; Revertimini à viis veſtris malis, & ſervate præcepta & ſtatuta mea ſecundùm leges quas præſcripſi majorib' veſtris, & quemadmodum miſi ad eos p ſervos meos prophetas: Et non obtemperâſſent, imò cervicem ſuam indurâſſent præ cervice majorũ ſuorũ, & non credidiſſent in Dominũ Deum ſuum: Statuta & præcepta mea ſpreviſſẽt quæ mandaveram majoribus eorum, & conteſtationes quas conteſtat' fueram in eos: nihilũ ſectati, nihil profeciſſent: ſed ſectati eſſent gentes de quibus præceperat eis Dñs ne facerent ſicut ipſæ: Et derelictis omnibus mandatis Dñi Dei ſui, feciſſent ſibi fuſilia, *nempe* duos vitulos, & feciſſent ſacrificia idolis: adorâſſent omnes cœlorũ exercitus, et coluiſſent Baalem: Traduxiſſent filios filiáſque ſuas per ignem: divinationibus & veneficiis uſi eſſent: deniq; ſcelera corã Domino perpetrare deſignâſſent ut eum ad iram provocarent. Propterea Dñs vehementer in Iſraelem iratus, amovit eos à conſpectu ſuo, ut nonniſi ſola trib' Juda remanſerit. At neque filii Judæ ſervaverunt præcepta Dñi Dei ſui, ſed ambulantes juxta mores Iſraelitarum, ppetrârunt mala coram Domino, & ad iram concitârunt eum cunctis diebus. Aſpernatus ergò Dominus totum ſemen Iſraelis, infames reddidit eos, & tradidit eos in manum prædonum, adeóque projecit eos à conſpectu ſuo: Eò quòd receſſerint Iſraelitæ ab obſequio Davidis, & regem ſuper ſe conſtituerint Jerobaamum Nabati filium. Jerobaamus enim ſeduxit Iſraelitas à Domino, & induxit eos ad peccata graviſſima; Et inceſſerunt Iſraelitæ in omnibus peccatis à Jerobaamo commiſſis, neque deflexerunt ab eis. Adeo ut ejecerit Dominus Iſraelem è conſpectu ſuo, quemadmodum prædixerat Dominus per omnes prophetas, et tranſtulerit filios Iſraelis è terra ipſorum in Athur ad hunc uſque diem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَوَضَعُوا هُنَاكَ ٱلْبَخُورَاتِ عَلَى ٱلْمَذَابِحِ مِثْلَ ٱلْأُمَمِ ٱلَّذِينَ أَبَادَهُمُ ٱلرَّبُّ مِنْ قُدَّامِهِمْ * وَفَعَلُوا

11 Impoſuiſſent ibi thura altaribus illis pro more gentium quas perdiderat Dominus à conſpectu eorum: actiones denique neſarias commiſiſſent quibus iram Domini concitarent.

12 أَفْعَالاً سَيِّئَةً لِيُغِيظُوا ٱلرَّبَّ * وَعَبَدُوا ٱلْأَصْنَامَ ٱلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ ٱلرَّبُّ لَا تَفْعَلُوا هٰذَا ٱلْفِعْلَ

12 Adorantes idola de quibus dixerat eis Dominus, Ne perpetretis hujuſcemodi facinora.

13 * وَأَشْهَدَ ٱلرَّبُّ عَلَى إِسْرَائِيلَ وَيَهُوذَا * عَلَى يَدِ جَمِيعِ عَبِيدِهِ ٱلْأَنْبِيَاءِ وَجَمِيعِ ٱلْمُعَلِّمِينَ * وَقَالَ تُوبُوا

13 Cúmque teſtatus eſſet Dominus adverſùs Iſraelem & Judam per omnes ſervos ſuos prophetas, omneſq; doctores, ac dixiſſet, Revertimini à viis veſtris ſceleratis, & cuſtodite præcepta & fœdera mea ſecundùm leges quas præcepi majoribus veſtris, juxta illa quæ ad eos miſi per linguam ſervorum meorum prophetarum: Nec tamen auſcultâſſent, imò

14 مِنْ طُرُقِكُمُ ٱلسَّيِّئَةِ * وَٱحْفَظُوا وَصَايَايَ وَفَرَائِضِي * مِثْلَ ٱلشَّرِيعَةِ ٱلَّتِي أَوْصَيْتُ آبَاءَكُمْ * كَٱلَّذِي

14 torva reddidiſſent colla ſua ut colla majorum ſuorum, neq; credidiſſent in Dominum Deum ſuum:

15 أَرْسَلْتُ إِلَيْهِمْ عَلَى لِسَانِ عَبِيدِيَ ٱلْأَنْبِيَاءِ * فَلَمْ يَسْمَعُوا وَلَوَوْا رِقَابَهُمْ مِثْلَ رِقَابِ آبَائِهِمْ * وَلَمْ

15 Parvipendiſſent ſtatuta & præcepta mea quæ mandaveram patribus eorum, & teſtimonia quibus conteſtatus ſum; & abiiſſent poſt nihil, rem ſcilicet quæ non proderat eis: quandoquidem abierant per veſtigia gentium quas Dominus imitari vetuerat: Dereliquerant

16 يُؤْمِنُوا بِٱلرَّبِّ إِلٰهِهِمْ * وَٱحْفَظُوا عُهُودِي وَوَصَايَايَ ٱلَّتِي أَوْصَيْتُ آبَاءَهُمْ * وَٱلشَّهَادَاتِ ٱلَّتِي أَشْهَدْتُ

16 præcepta Dei, Dei ſui, & fabricârant ſibi deos fuſiles, geminos vitulos: ſacrificia feceranr idolis, omnia cæli ſydera coluerant, & Baalem idolum adoraverant: Filios

15 وَذَهَبُوا فِي أَثَرِ لَا شَيْءَ وَشَيْءَ لَمْ يَنْفَعْهُمْ * لِأَنَّهُمْ ذَهَبُوا فِي أَثَرِ ٱلْأُمَمِ ٱلَّتِي أَمَرَ ٱلرَّبُّ أَنْ لَا يَفْعَلُوا

17 & filias ſuas in ignem injeceranr, tempora obſervaveranr, & præſtigiis uſi fuerant, animoq; decreverant ſceleraˊ à ſe gerere coram Deo, quatenus eum ad iram provocarent. Idcirco Dominus vehementi

16 مِثْلَهُمْ * وَتَرَكُوا وَصَايَا ٱللّٰهِ إِلٰهِهِمْ * وَصَنَعُوا لَهُمْ أَلِهَةً مَسْبُوكَةً عِجْلَيْنِ ٱثْنَيْنِ * وَصَنَعُوا دَبْيَحَ

17 لِلْأَصْنَامِ * وَسَجَدُوا لِجَمِيعِ نُجُومِ ٱلسَّمَاءِ * وَعَبَدُوا بَاعَلَ ٱلصَّنَمَ * وَطَرَحُوا بَنِيهِمْ وَبَنَاتِهِمْ فِي ٱلنَّارِ *

17 furore percitus in Iſraelitas, ejecit eos à conſpectu ſuo, nec remanſit niſi ſola tribus Juda. Imò etiam nè filii quidem Juda

18 وَيَحْرِصُوا ٱلْحُرُوصَ * وَيَكْسُوا * وَيَعْكُرُوا أَنْ يَصْنَعُوا ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللّٰهِ لِيُغِيظُوهُ * وَغَضِبَ

18 ſervaverunt præcepta Domini Dei ſui, ſed inceſſerunt viam Iſraelis, ut ſcelera coram Deo committerent; & irritaverunt

19 ٱلرَّبُّ جِدًّا عَلَى إِسْرَائِيلَ * وَأَبْعَدَهُمْ مِنْ قُدَّامِهِ * وَلَمْ يُبْقَ إِلَّا سِبْطُ يَهُوذَا فَقَطْ * وَأَيْضًا فَإِنَّ يَهُوذَا

19 eum cunctis diebus. Sic reſpuit Dominus

20 لَمْ يَحْفَظُوا وَصَايَا ٱلرَّبِّ إِلٰهِهِمْ * وَسَلَكُوا طَرِيقَ إِسْرَائِيلَ لِيَعْمَلُوا ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللّٰهِ *

20 univerſum ſemen Iſraelis, & tradidit eos in manum diripientium; & eatenus aſpernatus eſt eos, ut abjecerit eos à conſpectu ſuo. Nam ſeparante Ferobaamo Iſraelitas à domo Davidis, creârunt ibi regẽ

21 وَأَعْصَبُوهُ جَمِيعَ ٱلْأَيَّامِ * وَرَفَضَ ٱلرَّبُّ جَمِيعَ زَرْعِ إِسْرَائِيلَ * وَأَسْلَمَهُمْ بِيَدِ ٱلْهَابِينَ * وَأَلْقَاهُمْ حَيْ

21 ſuper ſe Ferobaamum Nabati filium: Ferobaamus verò Iſraelitas avocavit à via Domini, & commiſit in eos peccata

22 طَرَحَهُمْ مِنْ قُدَّامِهِ * لِأَنَّهُ أَقْصَفَ يُرُبْعَامُ بَإِسْرَائِيلَ مِنْ بَيْتِ دَاوُدَ * وَمَلَّكُوا عَلَيْهِمْ يُرُبْعَامَ

22 graviſſima: Tum inceſſerunt Iſraelitæ in omnibus Ferobaami peccatis quæ commiſerat, nec receſſerunt ab eis. Ita ut ejiceret Dominus Iſraelitas à ſe, quemadmodum prædixerat Dominus per linguas omnium prophetarum; ut transferret Iſraelitas è terra ipſorum ad Mauſel in hunc uſque

21 بْنَ نَابَاطَ * فَأَطَلَّ إِسْرَائِيلَ يُرُبْعَامَ عَنْ طَرِيقِ ٱلرَّبِّ * وَأَخْطَأَ بِهِمْ خَطَايَا عَظِيمَةً * وَسَلَكَ بَنُو

23 إِسْرَائِيلَ فِي جَمِيعِ خَطَايَا يُرُبْعَامَ ٱلَّتِي صَنَعَ * وَلَمْ يَعْدِلُوا عَنْهَا * حَتَّى أَبْعَدَ ٱلرَّبُّ إِسْرَائِيلَ

23 مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ * كَمَا قَالَ ٱلرَّبُّ عَلَى أَلْسِنَةِ جَمِيعِ ٱلْأَنْبِيَاءِ * وَٱجْلَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ أَرْضِهِمْ

23 usque diem.

إِلَى ٱلْمَوْصِلِ إِلَى ٱلْيَوْمِ *

מלכים ב: יז

,Chamath è & ,Havva è & ,Cutha è & ,Babel è Assur rex Adduxitque
24 וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא וּמֵחֲמַת וּמִסְפַרְוַיִם
: Israel filiis pro Someron civitatib⁹ in fecit habitare &:Sepharvaim &
וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֶיהָ:
,fuit Et .ejus urbibus in habitaverunt & ,Someron possederunt &
25 וַיְהִי בִּתְחִלַּת שִׁבְתָּם שָׁם לֹא יָרְאוּ אֶת־יְהוָה וַיְשַׁלַּח
misit & : DOMINUM timuerunt non ,ibi *eorum sessionis* principio in
יְהוָה בָּהֶם אֶת־הָאֲרָיוֹת וַיְהִיוּ הֹרְגִים בָּהֶם:
Dixerántque .eis *in occidentes erant* & ,leones eos in DOMINUS
26 וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָגְלִיתָ וַתּוֹשֵׁב
feciſti habitare &,feciſti trāſmigrare quas Gentes :dicendo ,Aſſur regi
בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
: terræ Dei judicium *cognoverunt non* ,Someron civitatib⁹ in
וַיְשַׁלַּח בָּם אֶת־הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם ממיתים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
rex præcepit Et .terræ Dei judicium *ſcientes ipſi non* ecce & ,leones eos in miſit &
27 אֵינָם יֹדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: וַיְצַו מֶלֶךְ־
quos ſacerdotibus de unum illuc facite *Ire* : dicendo ,Aſſur
אַשּׁוּר לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
eos doceat & : illuc *ſedeant* &,*eant* & : inde feciſtis tranſmigrare
הֲגְלִיתֶם מִשָּׁם וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיוֹרֵם אֶת־
quos ſacerdotibus è unus venit Et .terræ Dei judicium
מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: 28 וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
docens fuit & ,Bethel in habitavit &,Someron de fecerāt tranſmigrare
הָגְלוּ מִשֹּׁמְרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל וַיְהִי מוֹרֶה
gens facientes fuerunt Et .DOMINUM timerent quomodo eos
אֹתָם אֵיךְ יִרְאוּ אֶת־יְהוָה: 29 וַיִּהְיוּ עֹשִׂים גּוֹי
fecerant quæ ,excelſorum domo in poſuerunt & ,ſuos deos *gens*
גּוֹי אֱלֹהָיו וְיַנִּיחוּ בְּבֵית הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
ibi habitantes ipſi quibus ,ſuis urbibus in *gens gens* ,Someronitæ
הַשֹּׁמְרֹנִים גּוֹי גּוֹי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבִים שָׁם:
fecerunt Chuth viri & : Benoth Succoth fecerunt Babel viri Et
30 וְאַנְשֵׁי בָבֶל עָשׂוּ אֶת־סֻכּוֹת בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי כּוּת עָשׂוּ
fecerunt Havvæi Et .Aſima fecerunt Chamath viri & ,Nerghal
אֶת־נֵרְגַל וְאַנְשֵׁי חֲמָת עָשׂוּ אֶת־אַשִּׁימָא: 31 וְהָעַוִּים עָשׂוּ
igni *in* ſuos filios *comburentes* Sepharvæi & : Tartach & ,Nibchaz
נִבְחַז וְאֶת־תַּרְתָּק וְהַסְפַרְוִים שֹׂרְפִים אֶת־בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ
timentes fuerunt Et .Sepharvæorum diis Hanamelech &,Adramelech
לְאַדְרַמֶּלֶךְ וַעֲנַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי סְפַרְוָיִם: 32 וַיִּהְיוּ יְרֵאִים
,excelſorum ſacerdotes eorum *partes* ſibi fecerunt & : DOMINUM
אֶת־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת
DOMINUM .excelſorum domo in eis *facientes fuerunt* &
33 וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית הַבָּמוֹת: אֶת־יְהוָה
judicium juxta *ſervientes erant* ſuis diis & ,*timentes fuerunt*
הָיוּ יְרֵאִים וְאֶת־אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים כְּמִשְׁפַּט
hanc diem ad Uſque .inde *eos* feceránt tranſmigrare quas ,gentium
34 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הָגְלוּ אֹתָם מִשָּׁם: עַד הַיּוֹם הַזֶּה
,DOMINUM *timentes ipſi* non : *prima* judicis juxta *facientes ipſi*
הֵם עֹשִׂים כַּמִּשְׁפָּטִים הָרִאשֹׁנִים אֵינָם יְרֵאִים אֶת־יְהוָה
,eorum judicium juxta & ,eorum decreta juxta *facientes* ipſi neque
וְאֵינָם עֹשִׂים כְּחֻקָּתָם וּכְמִשְׁפָּטָם
filiis DOMINUS præcepit quæ ,præceptā juxta &,légē juxta &
וְכַתּוֹרָה וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־בְּנֵי
excíderat Et .Iſrael *ejus* nomen impoſuit cui Jahacob
יַעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׂם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל: 35 וַיִּכְרֹת
timebitis Non : dicendo ,eis præceperat &,pactum eis cum DOMINUS
יְהוָה אִתָּם בְּרִית וַיְצַו לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ
,eis ſervietis nec ,eis vos incurvabitis nec ,alienos deos
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְלֹא תַעַבְדוּם
.eis immolabitis nec
וְלֹא תִזְבְּחוּ לָהֶם:

Verſio VULG. LAT.

24 Adduxit autē rex Aſſyriorū de Babylone, & de Cutha, & de Auab,& de Emath, & de Sepharuaim : & collocavit eos in civitatibus Samariæ pro filiis Iſrael : qui poſſederunt Samariam, & habitaverunt in urbibus ejus. Cúmque ibi habitare cœpiſſent, non timebāt Dominum : & immiſit in eos Dominus leones,qui interficiebant eos. Nuntiatúmque eſt regi Aſſyriorum, & dictum ; Gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in civitatibus Samariæ , ignorant legitima Dei terræ : & immiſit in eos Dñs leones,et ecce interficiunt eos, eò quòd ignorent ritum Dei terræ. Præcepit autem rex Aſſyriorum, dicens;Ducite illuc unum de ſacerdotib⁹, quos indè captivos adduxiſtis,et vadat,& habitet cum eis:& doceat eos legitima Dei terræ. 28 Igitur cùm veniſſet unus de ſacerdotibus his,qui captivi ducti fuerant de Samaria, habitavit in Bethel, & docebat eos quomodò colerent Dominum. 29 Et unaquæque gens fabricata eſt deum ſuum : poſuerúntque eos in fanis excelſis,quæ fecerant Samaritæ, gens & gens in urbibus ſuis, in quibus habitabat. 30 Viri enim Babylonii fecerunt Sochothbenoth : viri autem Chutæi fecerūt Nergel: & viri de Emath fecerunt Aſima. 31 Porrò Heuæi fecerunt Nebahaz & Tharthac. Hi autem qui erant de Sepharuaim, comburebant filios ſuos igni, Adramelech et Anamelech dii is Sepharuaim, Et nihilominùs colebant Dominum. Fecerunt autem ſibi de noviſſimis ſacerdotes excelſorū, et ponebant eos in fanis ſublimibus. 33 Et cùm Dñm colerēt,diis quoque ſuis ſerviebant juxta conſuetudinem gentium, de quibus tranſlāti fuerant Samariā: 34 Uſque in præſentem diem morem ſequuntur antiquum:non timent Dominum, neque cuſtodiunt cæremonias ejus, judicia,& legem, & mandatum, quod præceperat Dominus filiis Jacob, quem cognominavit Iſrael: 35 Et percuſſerat cum eis pactum,et mandaverat eis, dicens ; Nolite timere deos alienos, & non adoretis eos, neque colatis eos, & non immoletis eis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐκ Βαβυλῶνος & ἐκ (ε) Χουθᾶ, ἀπὸ Ἀϊᾶ, καὶ ἀπὸ Αἰμαθ, καὶ (ζ) Σεπφαρσυαΐμ, καὶ κατῴκισεν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν Ἰσραηλ, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν Σαμάρειαν, καὶ (η) κατῴκισεν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς. 25 Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας (θ) αὐτῶν οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος ἐν αὐτοῖς τοὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτέννοντες ἐν αὐτοῖς. 26 Καὶ (ι) εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες, Τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας καὶ (κ) ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας οὐκ ἔγνωσαν (λ) τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλεν (μ) εἰς αὐτοὺς τοὺς λέοντας, καὶ ἰδοὺ εἰσι θανατοῦντες αὐτούς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. Καὶ 27 ἐντείλασθε ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων, (ν) Ἀπαγάγετε ἐκεῖθεν, καὶ πορευθήτω, καὶ (ξ) κατοικείτωσαν ὃν ἤγαγον ἀπὸ (π) ὅπως (ρ) διδάξωσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. Καὶ ἦλθεν ἕνα τῶν ἱερέων (ο) ὧν ἀπῴκισε ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθήλ, καὶ ἦν φοτίζων αὐτοὺς (π) πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον. 29 Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη ἰδίας αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ (ρ) Σαμαρεῖς, ἔθνη ἔθνη ἐν τῇ πόλει αὐτῶν ἐν αἷς (σ) κατῴκουν. 30 Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησε (τ) Σωκχὼθ Βενίθ, καὶ οἱ ἄνδρες Χὼθ ἐποίησε τὴν Ἐργέλ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμαθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμάθ, 31 Καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν (υ) Ἐβλαζὲρ καὶ ἡ Θαρθάκ, καὶ ὁ Σεπφαρσαΐμ ἠνίκα κατέκαιον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ (φ) Ἀδραμέλεχ καὶ Ἀνημελὲχ θεοῖς Σεπφαρσαΐμ. Καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνη ἔθνη ἐν πόλει ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν (χ) ὑψηλῶν. 33 Καὶ τὸν κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν (ψ) ἀπῴκισαν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολήν, ἣν ἐνετείλατο (ω) κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακὼβ ᾧ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰσραήλ. Καὶ 35 διέθετο (α) κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ (β) θυσιάσετε αὐτοῖς·

Et adduxit rex Aſſyriorū è Babylone,(p)qui de Chuth, ab Aia, & ab Æmath, & Sepharuaim : & habitaverunt in civitatibus Samariæ pro filiis Iſrael, & hæreditárunt Samariam, & habitaverunt in civitatibus ejꝰ. 24
Et factum eſt in principio (q) ſeſſionis eorum, non timuerunt Dominum : & miſit Dominus in eis leones, & erant interficientes in eis. Et dixerunt regi Aſſyriorum, dicentes ; Gentes, quas tranſtuliſti, & pro aliis ſedere feciſti in civitatibus Samariæ, non cognoverunt judicium Dei terræ : & miſit in eos leones: & ecce ſunt occidentes eos, ſicut non noverunt judicium Dei terræ. Et mandavit rex Aſſyriorum, dicens ; Abducite (r)hinc, & eant, & habitent ibi: & illuminabunt eos judicium Dei terræ. Et adduxerunt unum ſacerdotum, quos tranſtulerunt de Samaria : & ſedit in Bethel: & fuit illuminans eos,quomodò timeant Dominum. Et fuerunt facientes gentes gentes deos ſuos : & poſuerunt in domo excelſorum, quæ fecerant Samaritæ, gentes gentes in civitatibus ſuis,in quibus habitabant. Et viri Babylonis fecerunt ipſam Socchoth Benith:& viri Chuth fecerunt Ergel : & viri Æmath fecerunt Aſimath, Et Euei fecerunt Eblazer, & Tharthac :& Sepphauraim(ſ) tunc comburebant filios ſuos in igne, ipſi (t) Adramelech, & Anemelech diis Sepphauraim. Et (u) erant timentes Dominū. Et collocárunt abominationes ſuas in domibus excelſorū, quæ fecerāt in Samaria,gens gens in civitate,in qua habitabant in ea. Et erant timētes Dominū.Et fecerunt (x)ſibi ſacerdotes excelſorum : & fecerunt (y) eis in domo excelſorum.Et Dominum timebant : & diis ſuis ſerviebant juxta judicium gentium, undè tranſtulerāt eos indè. uſque in diem hanc (z) ipſi faciebant juxta judicium earum. (aa)Ipſi timent ; & ipſi faciunt ſecundùm juſtificationes earū, & ſecundùm judicium earum, & ſecundùm legem,& ſecundùm mandatum, quod mandavit Dominus filiis Jacob,cujus poſuit nomen ejus Iſrael.Et diſpoſuit Dominus cum eis teſtamentum, & mandavit eis,dicens ; Non timebitis deos alieos, & non adorabitis eos : & non ſervietis eis, & non ſacrificabitis eis: 25 34 35

MS. A.(ε) Χωὰ, καὶ ἀπὸ (ζ)Σεφφαρσυαΐμ, (η) κατῴκησε (θ) αὐτῶν ἐκεῖ οὐκ (ι) εἶπον (κ) ἀντεκάθισαν (λ) τὰ κρίματα (μ) κύριος εἰς (ν) Ἀπάγαγε ἐκεῖθεν, (ξ) κατοικείτωσαν (ο) ὧν ἤγαγον ἀπὸ (π) ὅπως (ρ) Σαμάρειαν, ἔθνη ἐν(σ)αὐτοῖ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. Καὶ (τ)Σοκχὼθ βενιθεὶ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμαθ (υ) Ἀβλαζὲρ καὶ τὴν Ναυβὰς καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ τὴν Σεφφαρσυαΐμ (φ) Ἀδραμέλεκ καὶ Ἀμμελὲχ θεοῖς Ἐφαρσυαΐμ. (χ) ὑψηλῶν. Τὸν κύριον (ψ)ἀπῴκισεν(ω)κύριος ὑοῖς (α) κύριος διαθήκην (β) θυμάσεσθε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

24 וְאֵיתִי מַלְכָּא דְאַתּוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּה וּמֵחֲמַת וּמִסְפַּרְוַיִם וְאוֹתִיב בְּקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן
25 חֲלַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִירִיתוּ יַת שֹׁמְרוֹן וְיָתִיבוּ בְּקִרְוֵהָא: וַהֲוָה בְּשֵׁרְיוּת לְמִיתְבְהוֹן תַּמָּן לָא
26 הֲווֹ דָחֲלִין מִן קֳדָם יְיָ וְנָרִי יְיָ בְּהוֹן יַת אַרְיָוָתָא וַהֲווֹ קָטְלִין בִּהוֹן: וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא דְאַתּוּר
לְמֵימַר עַמְמַיָּא דַאגְלֵיתָ וְאוֹתֵיבְתָּא בְּקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן לָא הֲווֹ יְדָעִין יַת דִּין אֱלָהָא דְאַרְעָא
וְנָרִי בְהוֹן יַת אַרְיָוָתָא וְהָא אִנּוּן מְקַטְלִין בְּדִלְית אִנּוּן יְדָעִין יַת דִּין אֱלָהָא דְאַרְעָא:
27 וּפַקִּיד מַלְכָּא דְאַתּוּר לְמֵימַר אוֹבִילוּ לְתַמָּן חַד מִכָּהֲנַיָּא דְאַגְלִיתְנוּן מִתַּמָּן וְיֵזְלוּן וְיִתְבְּנוּן
28 תַּמָּן וְיֵלְפּוּן יַת דִּין אֱלָהָא דְאַרְעָא: וַאֲתָא חַד מִכָּהֲנַיָּא דְאַגְלִיאוּ מִשֹּׁמְרוֹן וְיָתִיב בְּבֵיתְאֵל
29 וַהֲוָה מַלֵּיף יָתְהוֹן אֵכְדֵין יִדְחֲלוּן מִן קֳדָם יְיָ: וַהֲווֹ עֲבִדִין עַמָּא עַמָּא טָעוּתֵיהוֹן וְאַחֵיתוּ
בְּמָתָא דַּעֲבַדוּ שֹׁמְרוֹנָאֵי עַמָּא עַמָּא בְּקִרְוֵיהוֹן דְּאִנּוּן יָתְבִין תַּמָּן: וְאֻנְשֵׁי בָבֶל עֲבַדוּ יַת
30 סְכוּת בְּנוֹת וְאֻנְשֵׁי כוּת עֲבַדוּ יַת נֶרְגַל וְאֻנְשֵׁי חֲמָת עֲבַדוּ יַת אַשִּׁימָא: וְעַוָּאֵי עֲבַדוּ
נִבְחָז וְיַת תַּרְתָּק וְאֻנְשֵׁי סְפַרְוַיִם מוֹקְדִין יַת בְּנֵיהוֹן בְּנוּרָא לַאדַרְמֶלֶךְ וְעַנְמֶלֶךְ טָעוּת
31 סְפַרְוַיִם: וַהֲווֹ דָחֲלִין מִן קֳדָם יְיָ וַעֲבַדוּ לְהוֹן מִקְצָתְהוֹן כּוֹמְרֵי בְמָתָא וַהֲווֹ עָבְדִין לְהוֹן
32 בְּבֵית בְּמָתָא: מִן קֳדָם יְיָ הֲווֹ דָחֲלִין וְיַת טָעֲוָתְהוֹן הֲווֹ פָּלְחִין כְּנִימוֹסֵי עַמְמַיָּא דְאַגְלִיאוּ
33 יָתְהוֹן מִתַּמָּן: עַד יוֹמָא הָדֵין אִנּוּן עָבְדִין בְּנִטּוּסֵי קַדְמֵי לֵיתְנִין דָּחֲלִין מִן קֳדָם יְיָ וְלֵיתְנִין
עָבְדִין בְּגֵירְתְהוֹן וְכִדְחֵוֵי לְהוֹן וְכַאוֹרַיְתָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת בְּנֵי יַעֲקֹב דְּשַׁוִּי שְׁמֵיהּ
34 יִשְׂרָאֵל: וְגוֹר יְיָ עִמְּהוֹן קְיָם וּפַקְדִנּוּן לְמֵימַר לָא תְּדְחֲלוּן לְטָעֲוָת עַמְמַיָּא וְלָא תִסְגְּדוּן
לְהוֹן וְלָא תִפְלְחוּנוּן וְלָא תְּדַבְּחוּן לְהוֹן:

Et adduxit rex Athur [*homines*] ex Babel,et ex *Chuthæ*,et ex Ghavah,et ex Hhamath, et ex Szepharvaim, et collocavit in urbib⁹ Somron pro filiis Iſrael,et hæreditaverunt Somron, et ſederunt in urbib⁹ ej⁹. Et fuit cùm inciperent habitare illi ibi,non timuerunt Dñm; et incitavit Dñs in eos leones,et occidebant de illis.Et dixerunt regi Athur dicendo: Gentes quas migrare feciſti et collocâſti in urbib⁹ Somron, non cognoverunt judiciū Dei terræ:et incitavit in illos leones,et ecce illi occidũt eos,eo q̃ illi non cognoſcunt judiciū Dei terræ. Et præcepit rex Athur,dicendo:Deducite illuc quendā de ſacerdotib⁹ quos migrare feci indè,et eant et ſedeant ibi,et doceant illos judiciū Dei terræ.Et venit un⁹ de ſacerdotibus quos tranſtulerant ex Somron,et ſedit in Beth-el,et docuit illos quomodo timerent à facie Dñi.Et fecerunt gentes ſingulæ idola ſua, et repoſuerunt [*in*] *excelſis quæ* fecerant Somronæi,gentes ſingulæ in urbib⁹ ſuis,in quibus ipſæ ſedebant. Et homines Babel fecerunt Szuchoth-Benoth,et homines Chuth fecerunt Nergal,et homines Hhamath fecerunt Aſimah. Et *Ghavai* fecerunt Nibhhaz et Tharthaq : et hominis Szepharvaim comburebant filios ſuos igni,ipſi Adramelech, et Ghanamelech idolis Szepharvaim. Et timuerunt à facie Dñi,et fecerunt ſibi ex parte eorum ſacerdotes excelſorum,et ſacrificaverunt illis in æde excelſorum. A facie Dñi timebant , et tamen idolis ſuis ſerviebant, juxta ritus gentium,unde migrare fecerant eos.uſq; ad diem hanc ipſi faciunt juxta ritus antiquos,neque ipſi timent à facie Dñi,neq; faciunt juxta ſtatuta eorū:et cùm videbatur illis nec juxta legē, nec juxta præcepta quæ præcepit Dñs filiis Jaghakob cui impoſuit nomen Iſrael. Et pepigerat Dominus cum illis fœdus, et præceperat eis,dicendo : Non timebitis idola gentium,*et* non adorabitis ea,et non coletis ea, neque ſacrificabitis eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܝܬܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܢ ܒܒܠ ܘܡܢ ܟܘܬ ܘܡܢ ܥܘܐ ܘܡܢ ܚܡܬ ܘܡܢ ܣܦܪ ܘܐܬܒ ܐܢܘܢ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܢ ܬܚܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܪܬܘ ܫܡܪܝܢ ܘܝܬܒܘ ܒܡܕܝܢܬܗ ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܬܒܘ ܒܗ

מלכים ב : יח

Ægypti terra è vos fecit ascendere qui ,DOMINUM Sed
36 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
ei & ,timebitis eum ,extento brachio in & ,magna fortitudine in
בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה אֹתוֹ תִירָאוּ וְלוֹ
,judicia & ,statuta Et .sacrificabitis ei & ,flectetis genu
37 תִשְׁתַּחֲווּ וְלוֹ תִזְבָּחוּ : וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים
cunctis *faciendi* ad ,custodietis ,vobis scripsit quæ ,præceptum & ,legem &
וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת כָּל־
quod pacti Et .*alios* deos timebitis non & : diebus
38 הַיָּמִים וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים : וְהַבְּרִית אֲשֶׁר־
.*alios* deos timebitis non & : obliviscamini ne vobiscum *excidi*
כָּרַתִּי אִתְּכֶם לֹא תִשְׁכָּחוּ וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
vos liberabit ipse &,timebitis vestrum Deum DOMINUM Sed
39 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא יַצִּיל אֶתְכֶם
quimmò ,audierunt non Et .vestrorū inimicorū omniū manu è
מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם : וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי אִם־
40 gentes Fuerántque .*facientes ipsi primum suum judicium* juxta
כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן הֵם עֹשִׂים : וַיִּהְיוּ הַגּוֹיִם
41 etiam ,*servientes fuerunt* suis sculptilibus & ,DOMINUM timentes istæ
הָאֵלֶּה יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים גַּם־
ipsi ,eorū patres fecerunt quod secundū : eorū filiorum filii & ,eorū filii
בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתָם הֵם
.hanc diem ad usque *facientes*
עֹשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. XVIII. יח

regnavit ,Israel regis Elah filii Hoseah tertio anno in fuit Et
1 וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלָךְ
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Achaz filius Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ בֶּן־אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
2 regnavit annis novem & viginti & ,*ipsum regnando in* erat annorum
שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ
Fecitque .Zechariah filia Abi ej⁹ matris nomen & : Jerusalaim in
בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִי בַּת־זְכַרְיָהוּ : וַיַּעַשׂ
3 .ejus pater David fecit quæ omnia juxta,DOMINI oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִיד אָבִיו :
succidit & ,statuas contrivit & ,excelsa removit Ipse
הוּא הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבֹת וְכָרַת אֶת
4 quia ;Moseh fecerat quem ,*erat* serpentem confregit & ,lucum
הָאֲשֵׁרָה וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי
vocavit & :ei *suffientes* Israel filii *erant* illos dies ad usque
עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא־
non eum post & : speravit Israel Deo DOMINO In .Nechustan eum
לוֹ נְחֻשְׁתָּן : בַּיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּטָח וְאַחֲרָיו לֹא־
5 .*ejus faciei ad* fuerunt qui & ,Jehudah reges cunctos inter *ille sicut* fuit
הָיָה כְמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו :
,ej⁹ præcepta custodivitque : eo *post* à declinavit non,Domino *in* adhæsit Et
6 וַיִּדְבַּק בַּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו
: eo cū Dominus fuit Et .Moseh Dominus præcepit quæ
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַיְהִי יְהוָה עִמּוֹ
7 ,Assur regem *in* rebellavitque : agebat *prudenter* ,egrediebatur quem omni in
בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר
,Hazzah ad usque Philistæos percussit Ipse .ipsi servivit non &
וְלֹא עָבָדוֹ : הוּא הִכָּה אֶת־פְּלִשְׁתִּים עַד־עַזָּה
8 fuit Et .*munitionis* civitatē ad usque custodum turri à ,ej⁹ terminos &
וְאֶת־גְּבוּלָהּ מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר : וַיְהִי
septimus annus ipse) ,Chizchijahu regis quarto anno in
בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
Assur rex Salmaneser ascendit (,Israel regis Elah filii Hoseah
לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שַׁלְמַנאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
.eam *super* coarctavit & ,Someron *super*
עַל־שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ :

Versio VULG. LAT.

36 Sed Dominum Deum vestrum, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio extento, ipsum timete, & illum adorate, et ipsi immolate. Ceremonias quoque, & 37 judicia, & legem, & mandatū, quod scripsit vobis, custodite ut faciatis cunctis diebus: & non timeatis deos alienos. Et 38 pactum, quod percussit vobiscum, nolite obliviscī: nec colatis deos alienos. Sed Dominum Deum vestrum timete, & ipse eruet vos de manu omniū 39 inimicorum vestrorum. Illi verò non audierunt, sed juxta consuetudinem suam pristinā 40 perpetrabant. Fuerunt igitur gentes istæ timentes quidem Dominum, sed nihilominùs & idolis suis servientes: nam & filii eorum, & nepotes, sicut fecerunt patres sui, ita faciunt usque in præsentem diem.

CAP. XVIII.

1 ANno tertio Osee filii Ela regis Israel, regnavit Ezechias 2 filius Achaz regis Juda. Viginti quinque annorum erat, cùm regnare cœpisset: & viginti novem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Abi 3 filia Zachariæ. Fecitque quod erat bonum coram Domino, juxta omnia quæ fecerat Da- 4 vid pater ejus. Ipse dissipavit excelsa, & contrivit statuas, et succidit lucos, confregitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses: siquidem usque ad illud temp⁹ filii Israel adolebant ei incensum: vocavitq; 5 nomen ejus, Nohestan. In Domino Deo Israel speravit: itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Juda, sed neque in his qui ante eum fue- 6 runt: Et adhæsit Domino, & non recessit à vestigiis ejus, fecitque mandata ejus, quæ præ- 7 ceperat Dominus Moysi. Unde & erat Dominus cum eo, et in cunctis, ad quæ procedebat, sapienter se agebat. Rebellavit quoque contra regem Assyriorum, & non servivit ei. 8 Ipse percussit Philisthæos usque ad Gazam, & omnes terminos eorum, à Turre custodum usque ad Civitatem mu- 9 nitam. Anno quarto regis Ezechiæ, qui erat annus septimus Osee filii Ela regis Israel, ascendit Salmanasar rex Assyriorum in Samariam, & oppugnavit eam,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐτὸν φοβηθήσεσθε, (γ) καὶ αὐτῷ θυσκωμήσετε, αὐτῷ θύσετε. 37 Τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψεν (δ) ὑμῖν ποιεῖν, φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ 38 φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε. 39 καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους· (ε) Ἀλλ' ἢ τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν 40 ὑμῶν. Καὶ οὐκ ἀκέσεσθε ὅτι τῷ κρίματι αὐτῶν, ὃ αὐτοὶ ποιοῦσι. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες· καί γε (ζ) οἱ υἱοὶ καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS. A. (γ) καὶ θυσκωμήσεται αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμάσεται. Καὶ τὰ δικαιώματα (δ) ὑμῖν, φυλάσσεσθαι ποιεῖν πάσας (ε) Ὅτι ἀλλ' ἢ (ζ) οἱ υἱοὶ * τῶν υἱῶν

Quia tantùm Domino, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio excelso: Ipsum timebitis, & ipsum adorabitis, ei sacrificabitis. Justificationes, & judicia, & legem, & mandata, quæ scripsit vobis, facere servabitis omnibus diebus: & non timebitis deos alios. Et testamenti, quod disposuit vobiscum, non obliviscemini: & non timebitis deos alios. Sed Dominum Deum vestrum timebitis, & ipse eruet vos de omnib⁹ inimicis vestris. (bb) Et non audietis in judicio eorum, quod ipsi faciunt. Et fuerunt gentes hæ timentes Dominum: & sculptilibus suis erant servientes. Etiam filii, & filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, faciunt usque in diem hanc. 36 37 38 39 40 41

ΚΕΦ. ιη.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει (α) τρίτῳ τοῦ Ὡσηὲ υἱῷ Ηλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἐ- 2 ζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα. Τὶὸς εἴκοσι καὶ πέντε (β) ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἄβου θυγάτης (δ) Ζαχα- 3 είου. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε 4 Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε (ε) τὰς στήλας, καὶ (ζ) ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸ ὄφιν τὸ χαλκοῦν ὃν ἐποίησε (η) Μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν 5 (θ) αὐτὸν Νεεσθάν. Ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγένηθη ὅμοιος αὐτῷ (ι) ἐν βασιλεῦσιν Ἰούδα, (κ) καὶ ἐν τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν 6 αὐτοῦ. Καὶ ἐκολλήθη τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο (λ) Μωυ- 7 σῆ. Καὶ ὦν κύριος μετ' (μ) αὐτοῦ, καὶ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, ζωπήσε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευ- 8 σεν αὐτῷ. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς Φυλιστιείμ ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυ- 9 ρᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκία, αὐτὸς (ν) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τοῦ Ὡσηὲ υἱῷ Ηλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἀνέβη Σαλαμανασὲρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτήν,

MS. A. (α) τρίτῳ Ὡσηὲ (β) ἐτῶν ὢν ἐν τῷ (γ) εἰκοσιεννέα (δ) Ζαχχαίου. (ε) πάσας τὰς (ζ) ἐξωλέθρευσεν (η) Μωσῆς, (θ) αὐτοῦ Νεεθάν. (ι) ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν (κ) καὶ τοῖς (λ) Μωσῆς. (μ) αὐτῷ, ἐν(ν)ὸ ἐνιαυτὸς ἕβδομος Ὡσηὲ

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

אֱלָהִין קֳדָם יְיָ דְּאַסִּיק יַתְכוֹן מִצְרָאֵי דְּמִצְרַיִם בְּחֵיל רַב וּבִדְרַע מְרַמָּם יְתִיר הִתְרַחֲלוּן 36
וּקְרָמוֹהִי תִּסְגְּדוּן וְעֵל מַדְבְּחֵיהּ תְּדַבְּחוּן: וְיָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא וְאוֹרַיְתָא וְתַפְקִידְתָּא דְּכָתַב 37
לְכוֹן תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד כָּל יוֹמַיָּא וְלָא תְּדַחֲלוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא: וְקְיָמָא דַּאֲנִירִית עִמְּכוֹן לָא 38
תִתְנַשְׁיוּן וְלָא תְּדַחֲלוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא: אֱלָהִין מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן תְּדַחֲלוּן וְהוּא יְשֵׁזִיב 39
יַתְכוֹן מִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן: וְלָא קַבִּילוּ אֱלָהֵין כְּנִטְוֵסֵיהוֹן קַדְמָאֵי אִנּוּן עָבְדִין: וַהֲווֹ 40 41
עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דְּחִלִין מִן קֳדָם יְיָ וּרְתַי צַלְמֵנֵיהוֹן הֲווֹ פָּלְחִין אַף בְּנֵיהוֹן וּבְנֵי בְנֵיהוֹן כְּמָא דַּעֲבַדוּ אֲבָהָתְהוֹן אִנּוּן עָבְדִין עַד יוֹמָא הָדֵין:

יח

וַהֲוָה בְּשַׁנַת תְּלָת לְהוֹשֵׁעַ בַּר אֵלָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ חִזְקִיָה בַּר אָחָז מַלְכָּא שְׁבָטָאדְבִית 1
יְהוּדָה: בַּר עַסְרִין וְחַמֵשׁ שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ וְעַסְרִין וְתֵשַׁע שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם 2
אִמֵּיהּ אֲבִי בַּת זְכַרְיָה: וַעֲבַד דְּכְשַׁר קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַד דָּוִד אֲבוֹהִי: הוּא אַעְדִי יָת בָּמָתָא 3 4
וְתַבַּר יָת קָמָתָא וְקַץ יָת אֲשֵׁירְתָּא וּפְסִיק יָת חִוְיָא דְנְחָשָׁא דַּעֲבַד מֹשֶׁה אֲרֵי עַד יוֹמָיָא
הָאִנּוּן הֲוו בְנֵי יִשְׂרָאֵל מְסַקְּנִין בּוּסְמִין לֵיהּ וַהֲווֹ קָרְין לֵיהּ נְחוּשְׁתָּן: בְּמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָא 5
דְיִשְׂרָאֵל אִתְרְחִיץ וּבְתַרְוֹהִי לָא הֲוָה כְוֹתֵיהּ בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וּדְהֲווֹ קֳדָמוֹהִי:
וְאִדְבַּק בִּדְחִלְתָּא דַיְיָ לָא סְטָא מִבָּתַר פּוּלְחָנֵיהּ וְנָטַר פִּקּוּדוֹהִי דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וַהֲוָה 6
מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ בְּכֹל אַתַר דִּנְפַק מַצְלַח וּמְרִיד בְּמַלְכָּא דַאתּוּר וְלָא פַלְחֵיהּ: הוּא קְטַל 7 8
יָת פְּלִשְׁתָּאֵי עַד עַזָּה וְיָת תְּחוּמָהָא מִמִּגְדַּל תְּקוֹף עַד קִרְיוֹן כְּרֵיכָן: וַהֲוָה בְּשַׁתָּא רְבִיעָיְתָא 9
לְמַלְכָּא חִזְקִיָה הִיא שַׁתָּא שְׁבִיעָיְתָא לְהוֹשֵׁעַ בַּר אֵלָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל סְלִיק שַׁלְמַנְאֶסֶר
מַלְכָּא דַאתּוּר עַל שֹׁמְרוֹן וְצַר עֲלָהּ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sed dominum qui eduxit vos de terra Ægypti in virtute magna et in brachio excello, ipsum timebitis, et ante eum adorabitis, et sup altare ejus sacrificabitis. Et statuta, et judicia, et legem, et præceptum quæ scripsit vobis, 37 custodietis, faciendo omnibus diebus: et non timebitis idola populorum. Et pactum quod pepigi vobiscum non obliviscemini, nec timebitis Erro- 38 res gentium. Sed Dñm Deum vestrum timebitis, et ipse liberabit vos de ma- 39 nu omnium auctorum inimicitiarum vestrarum. Et non obsequuti sunt, sed 40 juxta ritus suos antiquos illi faciebant. Et gentes istæ timuerunt à facie Do- 41 mini, & tamen simulacris suis servierunt, et etiam filii eorum et filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, sic illi faciunt usque ad diem hanc.

CAP. XVIII.

ET fuit anno tertio Hhoseagh filii Elah regis Israel, regnavit Hhizkiah 1 filius Ahhaz regis tribus domus Jehudah. Filius viginti et quinque anno- 2 rum erat quando regnavit, et viginti et novem annis regnavit in Jerusalem: et nomen matris ejus Abi filia Zechariah. Et fecit quod rectum erat ante 3 Dñm, secundùm omnia quæ fecit David pater ejus. Ipse abstulit excelsa, & 4 fregit statuas, et succidit lucos, et rupit serpenté æreum quem fecerat Moseh; quia usq; ad dies illos filii Israel adolebant arom ata ei: et vocabant illum, Nehhustan. In dicto Dñi Dei Israel confisus est: et post eum non fuit 5 sicut ille in omnibus regibus domus Jehudah, et in eis qui fuerunt ante eum. Et adhæsit timori Dñi: non declinavit à cultu ejus, sed custodivit præ- 6 cepta ejus quæ præceperat Dñs Mosi. Et fuit dictum Domini in auxilium 7 ejus, in omni loco quo exibat, prosperabat: et rebellavit in regem Athur, et non servivit illi. Ipse occidit Philistæos usque ad Ghaza et terminos 8 ejus, à turri valida usque ad urbes munitas. Et fuit anno quarto regis 9 Hhizkiah (ipse est annus septimus Hhoseagh filii Elah regis Israel) ascendit Salmaneszer rex Athur contra Somron, et obsedit eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 * ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܡܨܪܝܢ ܒܚܝܠ ܪܒ ܘܒܙܪܥ ܡܫܠܚ ܗܘ ܬܕܚܠܘܢ ܘܗܘ ܬܣܓܕܘܢ ܠܗ ܘܗܘ ܬܩܪܒܘܢ ܠܗ
37 ܘܟܬܒܐ ܕܩܝܡ ܠܟܘܢ ܘܕܕܝܢܐ ܘܢܡܘܣܐ ܘܦܩܕܢܐ ܕܟܬܒ ܠܟܘܢ ܬܗܘܘ ܢܛܪܝܢ ܠܡܥܒܕ ܠܟܘܢ ܟܠ ܝܘܡܝܢ
38 ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܘܠܐ ܬܬܟܪܘܢ ܒܝܬ ܝܬܟܘܢ ܘܠܐ ܬܣܓܕܘܢ ܠܗ ܘܠܐ ܬܩܪܒܘܢ ܠܗ
39 ܐܠܐ ܠܡܪܒܐ ܐܠܗܟܘܢ ܬܣܓܕܘܢ ܘܗܘ ܢܫܙܒ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕ ܟܠ ܒܥܠܝ ܕܒܝܬܟܘܢ
40 ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܐܠܐ ܠܥܒܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܩܕܡ ܗܢܘܢ ܐܠ ܗܢܘܢ ܐܡܝܡ ܗܢܘܢ ܐܠ ܗܢܘܢ ܐܡܝܡ
41 ܗܢܘܢ ܐܠ ܗܢܘܢ ܐܡܝܡ

מלכים ב: יח

Chizchijah sexto anno in annorum trium fine à eam ceperunt Et
וַיִּלְכְּדֻהָ מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת־שֵׁשׁ לְחִזְקִיָּהוּ 10
Someron est capta (Israel regis Hoseah nonus annus ipse)
הִיא שְׁנַת־תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה שֹׁמְרוֹן׃
eos collocavit &, Assur in Israel Assur rex fecit transmigrare Et
וַיֹּגֶל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיַּנַּחֵם 11
quod Eo Madai civitates &, Ghozan flumen Chabor in &, Chalach in
בַּחֲלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃ עַל אֲשֶׁר 12
sunt transgressi & , sui Dei DOMINI voce in audierunt non
לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ
DOMINI servus Moseh præcepit quæ omnia , ejus pactum
אֶת־בְּרִיתָם אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
regis anno decimoquarto in Et fecerunt nec , audierunt non &
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ׃ וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ 13
civitates omnes super Assur rex Sancherib ascendit Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי
Jehudah rex Chizchijah Mistque eas cepit & , munitas Jehudah
יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה 14
: me desuper recede , Peccavi : dicendo , Lachis in Assur regem ad
אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר לָכִישָׁה לֵאמֹר חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלָי אֵת
Chizchijah super Assur rex imposuit & : feram , me super dederis quod
אֲשֶׁר־תָּתֵן עָלַי אֶשָּׂא וַיָּשֶׂם מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־חִזְקִיָּה
auri talenta triginta &, argenti talenta trecenta Jehudah regem
מֶלֶךְ־יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃
, DOMINI domo repertum argentum omne Chizchijah Deditque
וַיִּתֵּן חִזְקִיָּהוּ אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הִנָּמְצָא בֵּית־יְהוָה 15
Chizchijah abscidit illo tempore In regiæ domus thesauris in &
וּבְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֵת הַהִיא קִצַּץ חִזְקִיָּה אֶת 16
Chizchijahu obtexerat quæ firmamenta & , DOMINI templi valvas
דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה וְאֶת הָאֲמֻנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה
Assur rex misit Et Assur regi ea dedit & , Jehudah rex
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר 17
ad Lachis de Rab-sacheh & , Rab-saris & , Tarthan
אֶת־תַּרְתָּן וְאֶת־רַב־סָרִיס וְאֶת־רַב שָׁקֵה מִן לָכִישׁ אֶל
, ascenderunt & : Jerusalaim in gravi virtute in Chizchijahu regem
הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחַיִל כָּבֵד יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ
steterunt & , venerunt & ascenderunt & : Jerusalaim in venerunt &
וַיַּעֲלוּ יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמֹדוּ
fullonis agri strata in quæ , superioris piscinæ aquæductu in
בְּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃
filius Eljachim eos ad est egressus & , regem ad vocaverunt Et
וַיִּקְרְאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם אֶלְיָקִים בֶּן 18
filius Joach & , scriba Sebnah & , domum super qui Chilchijahu
חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן
nunc Dicite : Rabsacheh eos ad Dixitque commemorans Asaph
אָסָף הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא 19
Quæ : Assur rex magnus rex dicit Sic : Chizchijahu ad
אֶל־חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה
, labiorum verbum tantùm Dixisti ? es fisus cui , hæc fiducia
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃ אָמַרְתָּ אַךְ־דְּבַר שִׂפְתַיִם 20
quia , es fisus quo super nunc : prælium ad fortitudo & , consilium
עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי
fulcro super tibi speràsti ecce Nunc ? me in fuisti rebellis
מָרַדְתָּ בִּי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְךָ עַל מִשְׁעֶנֶת 21
vir innitatur cui : Ægypto super isto colliso cannæ
הָקָנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ
Parhoh sic : eam perforabit & , ejus volam in ingredietur & , eum super
עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה
eo super confidentibus omnibus Ægypti rex
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל־הַבֹּטְחִים עָלָיו׃

Versio VULG. LAT.

10 Et cepit. Nam post annos tres, anno sexto Ezechiæ, id est, nono anno Osee regis Israel, capta est Samaria. 11 Et transtulit rex Assyriorũ Israel in Assyrios, collocavítque eos in Hala & in Habor fluviis Gozan in civitatibus Medorum: 12 Quia non audierunt vocem Domini Dei sui, sed prætergressi sunt pactũ ejus: omnia, quæ præceperat Moyses servus Domini, non audierunt, nec fecerunt. 13 Anno quartodecimo regis Ezechiæ, adscendit Sennacherib rex Assyriorum ad universas civitates Juda munitas: & cepit 14 eas. Tunc misit Ezechias rex Juda nuntios ad regem Assyriorum in Lachis, dicens; Peccavi, recede à me: & omne, quod imposueris mihi, feram. Indixit itaque rex Assyriorum Ezechiæ regi Judæ trecenta talenta argenti, 15 & triginta talenta auri. Deditque Ezechias omne argentum quod repertum fuerat in domo Domini, & in thesauris 16 regis. In tempore illo confregit Ezechias valvas templi Domini, & laminas auri, quas ipse affixerat, & dedit eas re- 17 gi Assyriorum. Misit autem rex Assyriorum Tharthan, & Rabsaris, & Rabsacen, de Lachis ad regem Ezechiam, cum manu valida, Ierusalem: qui cùm ascendissent, venerunt Ierusalem, & steterunt juxta aquæductum piscinæ superioris, quæ est in via agri fullonis. Vocaverúntque regem: egressus est autem ad eos Eliacim filius Helciæ, præpositus domûs, & Sobna scriba, & Ioahe filius Asaph à commen- 19 tariis. Dixitque ad eos Rabsaces, Loquimini Ezechiæ; Hæc dicit rex magnus, rex Assyriorum; Quæ est ista fi- 20 ducia, quâ niteris? Forsitan inisti consilium, ut præpares te ad prælium. In quo confidis, ut audeas rebellare? 21 An speras in baculo arundineo atque confracto Ægypto, super quem si incubuerit homo, comminutus ingredietur manum ejus, & perforabit eam? sic est Pharao rex Ægypti, omnibus qui confidunt in se.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐνιαυτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, (ξ) αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔνατος τῷ Ὡσηὲ βασιλεῖ Ἰσ- 11 ραὴλ, καὶ σωτελήσει Σαμάρεια. Καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθηκεν αὐτὰς ἐν Ἀλαὲ καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζὰν καὶ ὄρη (ο) Μήδων, 12 Ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτῶν πάντα ὅσα ἐνετείλατο (π) Μωυσῆς ὁ δοῦλος κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν. 13 Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη (ρ) Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ ζωλαβεν αὐτάς. Καὶ 14 ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχὶς, λέγων, Ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' (σ) ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ὀθῇς ἐπ' ἐμὲ, βαστάσω. καὶ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου. 15 Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου 16 τῆς βασιλέως. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ζωκόλυψεν Ἐζεκίας τὰς θύρας (τ) ναοῦ, καὶ τὰ ἐσηγμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας (υ) ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ (φ) 17 Ἀσσυρίων. Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν καὶ τὸν Ῥαφὶς καὶ τὸν Ῥαψάκλα ἐκ Λαχὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀγρᾷ τῆ γναφέως. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν. καὶ ἦλθον 18 πρὸς αὐτὸν Ἐλιακὶμ (χ) υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ (ψ) Σωμνὰς ὁ γραμματεὺς (ω) καὶ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. 19 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης, Εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Τί ἡ πεποίθησις 20 αὕτη ἣν πέποιθας; εἶπας, πλὴν λόγοι χειλέων, Βουλὴ καὶ δύναμις εἰς πόλεμον. (α) νῦν ἐν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν 21 ἐμοί; Νῦν ἰδὲ πέποιθας σαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον; ὃς ἂν ἐπερείσηται ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν.

Et cepit eam (b) à fine trium 10
annorum in anno sexto Eze-
ciæ: ipse annus nonus Oseæ
regi Israel: & capta est Sama-
ria. Et transtulit rex Assyri- 11
orum Samariam in Assyrios, &
posuit eos in Alae, & in Abor
fluvio Gozan, & Ore Medo-
rum: Pro eo quòd non audi- 12
erunt vocem Domini Dei sui,
& transgressi sunt testamen-
tum ejus, omnia quæcunque
mandavit Moyses servus Do-
mini: & non audierunt, &
non fecerunt. Et quarto & de- 13
cimo anno regis Ezeciæ ascendit
Sennacherim rex Assyriorum su-
per civitates Juda munitas, &
cepit eas. Et misit Ezecias 14
rex Juda nuntios ad regem
Assyriorum in Lachis, dicens;
Peccavi, recede à me: quod-
cunque imposueris super me,
portabo. Et imposuit rex As-
syriorum super Ezeciam regem
Juda trecenta talenta argen-
ti, & triginta talenta auri.
Et dedit Ezecias omne argen- 15
tum inventum in domo Domi-
ni, & in thesauris domûs re-
gis. In tempore illo conci- 16
dit Ezecias januas templi; &
(c) fimata, quæ deauraverat
Ezecias rex Juda: & dedit
ea regi Assyriorum. Et misit 17
rex Assyriorum ipsum Thar-
than, & Raphis, & Rha-
psacem è Lachis ad regẽ Eze-
ciam in virtute gravi super
Hierusalem. Et ascenderunt,
& venerunt in Hierusalem: &
steterunt in aquæ-ductu pisci-
næ superioris, quæ est in via
agri fullonis. Et clamaverunt 18
ad Ezeciam. Et venerunt ad
eum Eliacim filius Chelciæ qui
conomus, & Somnas scriba,
& Joas filius Sa bat, com-
monefacicas. Et dixit ad eos 19
Rhapsaces, Dicite nunc ad E-
zeciam; Hæc dicit rex magnus,
rex Assyriorum, Quid fiducia
hæc quâ fidisti? Dixisti, (d) 20
tantùm verba labiorum, Con-
silium, & virtus ad prælium.
Nunc igitur quo fretus rebellâ-
sti in me? Nunc ecce fidisti 21
tibi super virgam arundineam
fractam istam, super Ægyptum?
Quicunque innixus fuerit vir
su er eam; & intrabit in ma-
num ejus, & perforabit e-
am. Sic Pharao rex Ægypti
omnibus confidentibus super (e)
eum.

MS. A. (ξ) ἐν ἐνιαυτῷ ἕνατος (ο) Μήδων, Ὅτι (π) Μωσῆς δοῦλος (ρ) Σεναχηρὶμ (σ) ἐμοῦ· ἐὰν (τ) ναοῦ κυρίου, καὶ τὰ (υ) βασιλεὺς (φ) Ἀσσυρίων. * τὸν Θαρθὰν καὶ τὸν Ῥαψαρεὶς καὶ τ Ῥαψάκλα (χ) ὁ υἱὸς Χαλκίου (ψ) Σομνὰς (ω) καὶ * Ἰωσαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. † Τίς ἡ (α) καὶ νῦν τίνι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּבְשִׁתָּה מִסּוֹף תְּלַת שְׁנִין בְּשַׁנַת שִׁית לְחִזְקִיָּה הִיא שְׁנַת תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל 10
אִתְכְּבִישַׁת שֹׁמְרוֹן: וְאֶגְלִי מַלְכָּא דְאַתּוּר יַת יִשְׂרָאֵל לַאֲתוּר וְאַשְׁרְנוּן בַּחֲלַח וּבְחָבוּר נַהַר 11
גּוֹזָן וְקִרְוֵי מָדָי: עַל דְּלָא קַבִּילוּ לְמֵימְרַהּ דְיָי אֱלָהָהוֹן וַעֲבָרוּ יַת קְיָמֵיהּ יַת כָּל דְּפַקִּיד מֹשֶׁה 12
עַבְדָּא דְיָי וְלָא קַבִּילוּ לְמֵימְרֵיהּ וְלָא עֲבָדוּ רְעוּתֵיהּ: וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא חִזְקִיָּה 13
סְלִיק סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דַאֲתוּר עַל כָּל קִרְוֵיָא דִיהוּדָה בִּרְכָתָא וַאֲחַדנוּן: וְשַׁלַּח חִזְקִיָּה 14
מַלְכָּא שִׁבְטָא דִבְנֵי יִהוּדָה לְוָת מַלְכָּא דַאֲתוּר לְלָכִישׁ לְמֵימַר חָבֵית אִסְתַּלַּק מִנַּי יַת
דְּתַרְמֵי עֲלַי אֶקַבֵּל וּרְמָא מַלְכָּא דַאֲתוּר עַל חִזְקִיָּה מַלְכָּא שִׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה תְּלַת מְאָה
כִּכְּרִין דְּכַסְפָּא וּתְלָתִין כִּכְּרִין דַּהֲבָא: וְיָהַב חִזְקִיָּה יַת כָּל כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בֵּית מַקְדְּשָׁא 15
דַיְיָ וּבְגִנְזֵי בֵּית מַלְכָּא: בְּעִדָּנָא הַהִיא קַלֵּיף חִזְקִיָּה יַת דְּשׁ֫וֹ֫הִי כָּל דַיְיָ וְיַת סִקּוֹפֵיָא דְּחַפֵּי 16
חִזְקִיָּה מַלְכָּא שִׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה וְיַהֲבִנּוּן לְמַלְכָּא דַאֲתוּר: וּשְׁלַח מַלְכָּא דַאֲתוּר יַת תַּרְתָּן 17
וְיַת רַב סָרִיס וְיַת רַב שָׁקֶה מִן לָכִישׁ לְוָת מַלְכָּא חִזְקִיָּה בְּמִשְׁרְיָן סַגִּיאִן לִירוּשְׁלֵם וְסָלִיקוּ
וַאֲתוֹ לִירוּשְׁלֵם וְסָלִיקוּ וַאֲתוֹ וְקָמוּ בְּמֵיזְקַת בְּרֵיכְתָּא עִלַּיְתָא דִּי בְבֵיבֶשׁ חַקְלָ֫א דְּמַשְׁטַח
קַצְרַיָּא: וּקְרוֹ לְמַלְכָּא וּנְפַק לְוָתְהוֹן אֶלְיָקִים בַּר חִלְקִיָּה דְּמַמָּנָא עַל בֵּיתָא וְשֶׁבְנָה סָפְרָא 18
וְיוֹאָח בַּר אָסָף דְּמַמָּנָא עַל דְּכָרָנַיָּא: וְאֲמַר לְהוֹן רַב שָׁקֶה אֲמָרוּ כְעַן לְחִזְקִיָּה כְּדֵין אֲמַר 19
מַלְכָּא דְרַבְּתָנָא מַלְכָּא דַאֲתוּר מָה רְחָצְנָא הָדִין דְּאִתְרְחַצְתָּא: אֲמַרְתְּ בְּרֵם בְּמִמְלַל סְפָוָן 20
בְּמִילַּךְ וּגְבוּרָא אֲעָבֵד קְרָבָא כְּעַן עַל מַן אִתְרְחַצְתָּא אֲרֵי מְרַדְתָּא בִּי: כְּעַן הָא אִתְרְחַצְתָּא 21
לָךְ עַל סְמַךְ קַנְיָא רְעִיעָא הָדִין עַל מִצְרַיִם דְּאִם יִסְתְּמֵךְ גַּבְרָא עֲלוֹהִי וְיֵעוֹל בִּידֵיהּ
וְיִבְזְעִנֵּיהּ כֵּן פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְכָל דְּמִתְרַחֲצִין עֲלוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et subegerunt illam in fine trium annorum: anno sexto Hhizkiah (ipse est 10
annus nonus Hhoseagh regis Israel) subacta est Somron. Et migrare fecit 11
rex Athur Israel in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor flu-
vio Gozan et urbib⁹ Madai. Eò q non audierunt dicto Dñi Dei sui, sed 12
transgressi sunt pactũ ejus, omnia quæ præceperat Moseh famulus Dñi, &
non audierunt dicto ejus, nec fecerunt voluntatẽ ejus. Et quartodecimo an- 13
no regis Hhizkiah ascendit Szanherib rex Athur contra omnes urbes do-
mus Jehudah munitas, et cepit eas. Et misit Hhizkiah rex tribus do- 14
mus Jehudah ad regem Athur in Lachis, dicendo: Peccavi, ascende à
me; quod imposueris mihi, suscipiam: et imposuit rex Athur Hhizkiah
regi tribus domus Jehudah trecenta talenta argenti, et triginta talenta 15
auri. Et dedit Hhizkiah omne argentum quod inventum est in domo
sanctuarii Domini et in thesauris domus regis. In tempore illo abra- 16
sit Hhizkiah portas templi Domini, et limina quæ obduxerat Hhizkiah
rex tribus domus Jehudah, et dedit illa regi Athur. Et misit rex Athur 17
Thartan et Rab-zzarizz, et Rabsakeh ex Lachis ad regem Hhizkiah cum
copiis multis in Jerusalem: et ascenderunt et venerunt in Jerusalem: ascen-
derunt, inquam, et venerunt et steterunt in aquæductu piscinæ superioris,
quæ est in via agri extensionis fullonũ. Et vocaverunt regem: et exivit ad 18
eos Eljakim filius Hhilkiah, qui præpositus erat sup domum, et Sebna scri-
ba, et Joahh filius Azzaph qui præpositus erat sup moninmenta. Et dixit 19
illis Rabsakeh: Dicite nunc Hhizkiah: Sic dixit rex magnus rex Athur: Quæ
est fiducia hæc qua confidis? Dixisti, verùm in loquela labiorum in consilio 20
et fortitudine faciã bellum: nunc in quo confisus es, quòd rebellâsti in me?
Nunc eia confisus es super sustentaculo arundinis conquassatæ hujus super 21
Ægypto; cui si innitatur quispiam, intrabit in manum ejus, & transfi-
get eam: sic est Pargho rex Misraim omnibus qui confidunt in eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܣܦܩ ܒܗ ܒܫܢܬ ܬܠܬ ܫܢ̈ܝܢ ܒܫܢܬ ܫܬܐ ܕܚܙܩܝܐ ܕܡܠܟ ܝܗܘܕܐ ܐܬܐ ܫܠܡܢܐܣܪ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܥܠ ܫܡܪܝܐ ܘܐܣܝܪ ܠܗ׃

Et post annos tres subjugavit eam. Anno sexto Hezeciæ regis Juda, qui erat annus nonus Hoseæ regis Israel, subjugata fuit Samaria. Transtulítque rex Athur Israelem in Athur, & collocavit eos in Helah & in Hobar-fluvii Gozan, civitatibus Mediæ: Eò quòd non auscultárint vocem Domini Dei sui, sed transgressi fuerint fœdus ejus; quicquid præceperat eis Moses servus Domini, nec audierint, nec fecerint. Anno decimoquarto regis Hezeciæ ascendit Sanherib rex Athur contra omnes civitates Judæ munitas, & vastavit eas. Quarè mittens Hezecia ad regem Athur in Lathis, dixit; Peccavi, revertere à me; & quæcunque imposueris mihi, feram. Cúmque imposuisset rex Athur Hezeciæ regi Juda trecenta argenti talenta, & auri talenta triginta; Dedit Hezecia totam pecuniam quæ inventa est in æde Domini & in thesauro ædis regiæ. Eodem tempore decorticavit Hezecia fores templi Domini, & limina, quæ obduxerat ipsemet Hezecia rex Juda, & dedit ea regi Athur. Sed rursus misit rex Athur Tarthanem, & Rabsisacem, atque Rabsacem de Lachis ad regem Hezeciam magno cum exercitu in Jerusalem. Qui ascendentes & ad Jerusalem usque ingressi, steterunt in clivo laci superioris qui est in via agri fullonis; Et regem vocârunt. Cúmque egressus esset ad eos Eliacim filius Helciæ præfectus domûs, & Sebna scriba, & Joah filius Asaphi, à commentariis; Dixit ad eos Rabsace, Dicite ad Hezeciam; Sic dicit rex magnus, rex Athur, Quænam est hæc fiducia quâ confidis, Et ais inesse tibi sermonem labiorum, & animum, ac vires ad bellum? Cui jam confisus es quòd contra me rebellâsti? Ecce confisus es fulcro arundineo quassato, *nempe* Ægyptio, quo cùm quis innititur, manum ejus penetrat ac perfodit, talis est Pharaon rex Ægypti omnibus ipsi confidentibus.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * مِنْ بَعْدِ ثَلَاثَةِ سِنِينَ* وَهِيَ ٱلسَّنَةُ ٱلسَّادِسَةُ مِنْ مُلْكِ حَزَقِيَّا مَلِكِ يَهُوذَا* ٱلَّتِي هِيَ ٱلتَّاسِعَةُ
11 لِهُوشَاعَ مَلِكِ إِسْرَائِيلَ ٱنْقَلَعَتْ سَمَرِينُ * وَأَجْلَا مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ إِسْرَائِيلَ إِلَى ٱلْمَوْصِلِ وَأَسْكَنَهُمْ بِحَلَاحَ
12 وَبِخَابُورَ نَهْرِ عَوْزَانَ فِي مُدَايَ * حَيْثُ لَمْ يَسْمَعُوا قَوْلَ ٱلرَّبِّ إِلٰهِهِمْ* وَتَعَدَّوْا مِيثَاقَهُ. وَكُلُّ ٱلَّذِي
13 أَوْصَاهُمْ مُوسَى عَبْدُ ٱلرَّبِّ لَمْ يَسْمَعُوا وَلَمْ يَعْمَلُوهُ* وَفِي ٱلسَّنَةِ ٱلرَّابِعَةَ عَشَرَ مِنْ مُلْكِ حَزَقِيَّا مَلِكِ يَهُوذَا*
14 صَعِدَ سَنْحَارِيبُ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ إِلَى جَمِيعِ قُرَى يَهُوذَا ٱلْكِبَارِ فَأَخَذَهَا* وَبَعَثَ حَزَقِيَّا مَلِكُ يَهُوذَا
إِلَى سَنْحَارِيبَ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ* وَهُوَ نَازِلٌ عَلَى لَخِيشَ * وَقَالَ لَهُ* إِنِّي قَدْ أَخْطَأْتُ إِلَيْكَ . فَٱقْطَعْ مَا
تَطْلُبُهُ مِنِّي* فَٱدْفَعَهُ إِلَيْكَ وَٱرْحَلْ عَنِّي* فَقَطَعَ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ عَلَى حَزَقِيَّا ثَلَاثَمِائَةِ قِنْطَارِ فِضَّةٍ*
15 وَثَلَاثِينَ قِنْطَارَ ذَهَبٍ* فَأَعْطَاهُ حَزَقِيَّا جَمِيعَ ٱلْفِضَّةِ ٱلَّتِي وَجَدَهَا فِي بَيْتِ ٱلرَّبِّ وَفِي بُيُوتِ خَزَائِنِ ٱلْمَلِكِ*
16 * وَفِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ قَسَرَ حَزَقِيَّا فِضَّةً وَذَهَبَ أَبْوَابَ بَيْتِ ٱلرَّبِّ وَٱلْأَسْكُفَّاتِ* ٱلَّتِي لَبَّسَهَا مُلُوكُ يَهُوذَا*
17 فَأَعْطَاهَا لِمَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * وَعَادَ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ فَأَرْسَلَ كَبِيرَ ٱلْخَرَسِ وَكَبِيرَ ٱلسُّرْطِ مِنْ أَرْضِ
لَخِيشَ ٱلَّتِي هُوَ نَازِلٌ عَلَيْهَا* إِلَى حَزَقِيَّا ٱلْمَلِكِ * وَمَعَهُمْ جَيْشٌ عَظِيمٌ إِلَى أُورُشَلِيمَ * فَصَعِدُوا إِلَى
أُورُشَلِيمَ وَأَقَامُوا فِي مَصْعَدِ ٱلْجَيْحِ ٱلْعُلْوِيَّةِ ٱلَّتِي فِي حَقْلِ ٱلْقَصَّارِ * وَنَادَوُا ٱلْمَلِكَ * فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ
18 ٱلْيَاقِيمُ بْنُ حِلْقِيَّا ٱلْخَازِنُ * وَسَبْنَا كَاتِبُ ٱلْمَلِكِ * وَيُوآخُ بْنُ آسَافَ ٱلْوَزِيرُ * فَقَالَ لَهُمْ كَبِيرُ
19 ٱلسُّرْطِ* قُولُوا لِحَزَقِيَّا* هٰكَذَا يَقُولُ لَكَ ٱلْمَلِكُ ٱلْكَبِيرُ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ* مَا هٰذَا ٱلتَّوَكُّلُ ٱلَّذِي
20 تَوَكَّلْتَ * وَقُلْتَ أَنَّ فِيكَ كَلَامَ ٱلْمَنْطِقِ * وَفِكْرٌ * وَجَبْرُوتٌ لِلْحَرْبِ * وَٱلْآنَ عَلَى مَنِ ٱلَّذِي
21 تَوَكَّلْتَ حَتَّى عَرَدْتَ عَلَيَّ وَتَوَكَّلْتَ عَلَى ٱلْمِصْرِيِّ* فَإِنَّكَ إِنَّمَا ٱتَّكَلْتَ عَلَى عِمَادِ ٱلْقَصَبَةِ ٱلْمُتَرَضِّضَةِ*
إِذَا مَا ٱتَّكَأَ ٱلرَّجُلُ عَلَيْهَا دَخَلَتْ فِي يَدِهِ * وَهٰكَذَا فِرْعَوْنُ مَلِكُ مِصْرَ وَجَمِيعُ ٱلَّذِينَ
يَتَوَكَّلُونَ عَلَيْهِ *

Post annos tres, videlicet anno sexto regni Hezeciæ regis Juda, qui nonus erat Hoseæ regis Israelis, subversa fuit Samaria: Transtulítque rex Mausel Israelem in Mausel, & habitare fecit eos in Helab & in Hobar-flumiatis Gozan, civitatibus Mediæ; Eò quòd non obtemperâssent dicto Domini Dei sui; sed transgressi fœdus ejus, nihil eorum quæ præceperat eis Moses servus Domini, audíssent, vel feciíssent. Anno quartodecimo regni Hezeciæ regis Juda, invasit Sanherib rex Mausel maximas quasque civitates Judæ, & cepit eas. Quapropter mittens Hezecia rex Juda ad Sanherib regem Mausel dum obsideret Lachis, dixit ad eum, Equidem in te peccavi; indicito quid à me petas, daboque tibi, ut discedas à me. Et cùm indixíisset rex Mausel Hezeciæ trecenta argenti quintalia, auri verò quintalia triginta; Dedit illi Hezecia totam pecuniam quam reperit in domo Domini & in ærario regio. Eo tempore decorticavit Hezecia argentum & aurum januarum & liminum domûs Domini, quibus texerant ea reges Juda, & dedit ea regi Mausel. At denuò rex Mausel misit principem custodum & principem militum è regione Lachis quam obsidebat, ad regem Hezeciam, stipatos exercitu, Jerosolymam: qui ascendentes Jerosolymam, steterunt in ascensu laci superioris qui est in agro fullonis. Cumque regem inclamâssent, prodierunt ad eos Eliacim filius Helciæ thesaurarius, & Sebna scriba regis, & Joah filius Asaphi, prorex. Quibus dixit princeps militiæ, Dicite Hezeciæ; Sic tibi dicit rex maximus, rex Mausel; Quænam est hæc fiducia quâ fretus es? Aia te habere sermonem rationis, considerationem, & robur ad bellum. At cuinam confisus es quando contra me rebellâsti, & in Ægypto spem collocâsti? Sanè confisus es fulcro arundinis agitatæ, cui cùm quis innititur, manum ipsius perforat: talis est Pharaon rex Ægypti & omnes qui fidunt ipsi.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

מלכים ב: יח

nonne : confidimus noſtro Deo DOMINO In : me ad dixeritis ſi Et
22 וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא
dixitque ? ejus altaria & ,ejus excelſa Chizchijahu removit cujus hic
הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר
vos incurvabitis *hujus altaris facies Ad* : Jeruſalaim ad & ,Jehudah ad
לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ
regi meo domino *nunc* ſidejube nunc Et ? Jeruſalaim in
23 בִּירוּשָׁלִָם: וְעַתָּה הִתְעָרֵב נָא אֶת־אֲדֹנִי אֶת־מֶלֶךְ
tibi dare potueris ſi ,equos millia duo tibi dabo & ,Aſſur
אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים אִם־תּוּכַל לָתֵת לְךָ
unius ducis *facies* facies vertere quomodo Et .eos ſuper equitantes
24 רֹכְבִים עֲלֵיהֶם: וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֵת פְּנֵי אַחַד
Ægypto *ſuper tibi* confidas & ,minimorum mei domini ſervorum
עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים וַתִּבְטַח לְךָ עַל־מִצְרַיִם
ſuper aſcendi DOMINO abſque num Nunc ? equites *in* & ,*currum in*
25 לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים: עַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהוָה עָלִיתִי עַל־
Aſcende : me ad dixit DOMINUS ? illâ *diſperdendum ad* ,iſtum locum
הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַשְׁחִתוֹ יְהוָה אֲמַר אֵלַי עֲלֵה
,Chilchijahu filius Eljachim Dixitque .eam *corrumpas* & ,hanc terram *ſuper*
26 עַל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ: וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ
tuos ſervos ad *nunc* Loquere : Rabſacheh ad Joach & ,Sebnah &
וְשֶׁבְנָה וְיוֹאָח אֶל־רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ
,Jehudaicè nobiſcũ loquaris ne & (, *nos audientes* ſiquidem) , Arameicè
אֲרָמִית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל־תְּדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוּדִית
: Rabſacheh eos ad Dixitque .murum ſuper qui populi auribus in
27 בְּאָזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל־הַחוֹמָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה
loquendum ad ,me dominus me miſit te ad & ,tuũ dominũ ad Num
הַעַל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר אֶת
,murum ſuper *ſedentes* viros *ſuper* nónne ? iſta verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחוֹמָה
? vobiſcum ſuæ urinæ aquam *bibendum ad* & ,ſuum ſtercus *edendum ad*
לֶאֱכֹל אֶת־חַרְיֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת־שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם:
,Jehudaicè magna voce *in* exclamavit & ,Rabſacheh Stetitque
28 וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה וַיִּקְרָא בְקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית
.Aſſur regis magni regis verbum Audite : dixit & ,eſt locutus &
וַיְדַבֵּר וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר:
poterit non quia , Chizchijahu *vobis imponat* Ne : rex dixit Sic
29 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל־יַשִּׁיא לָכֶם חִזְקִיָּהוּ כִּי־לֹא יוּכַל
vos faciat ſperare ne Et .ejus manu è vos eruere
לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ: וְאַל־יַבְטַח אֶתְכֶם
; DOMINUS nos eruet Eruendo : dicendo ,DOMINO in Chizchijahu
30 חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל יַצִּילָנוּ יְהוָה
Ne .Aſſur regis manu in hæc civitas tradetur non &
וְלֹא תִנָּתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: אַל־
31 mecum Facite ; Aſſur rex dixit ſic quia : Chizchijahu *ad* audiatis
תִּשְׁמְעוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי כֹה אָמַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ־אִתִּי
,*ſuam vitem vir* comedite & ,me ad egredimini & ,benedictionem
בְּרָכָה וְצֵאוּ אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ־גַּפְנוֹ
Uſque .ſuæ ciſternæ aquas *vir* bibite & : *ſuam ficum vir* &
וְאִישׁ תְּאֵנָתוֹ וּשְׁתוּ אִישׁ מֵי־בֹרוֹ: עַד־
terram , veſtram terram ſicut ,terram ad vos tollam & ,*me venire*
32 בֹּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ
olivæ terram ; vinearum & ,panis terram ,*myki* & ,frumenti
דָּגָן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וְכְרָמִים אֶרֶץ זֵית
ad audiatis ne & : moriemini non & ,vivite & ;mellis &,*recentis* olei
יִצְהָר וּדְבַשׁ וִחְיוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְאַל תִּשְׁמְעוּ אֶל־
.nos eruet DOMINUS : dicendo ,*vos incitaverit* cùm Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ כִּי־יַסִּית אֶתְכֶם לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ:
manu è ,ſuam terram *vir* gentium Dii eruerunt eruendo Num
33 הַהַצֵּל הִצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת־אַרְצוֹ מִיַּד
? Aſſur regis
מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

Verſio VULG. LAT.

22 Quòd ſi dixeritis mihi, In Domino Deo noſtro habemus fiduciam : nónne iſte eſt, cujus abſtulit Ezechias excelſa & altaria : & præcepit Iudæ & Ieruſalem, Ante altare hoc adorabitis in Ieruſalem? Nunc
23 igitur tranſite ad dominũ meum regem Aſſyriorum, & dabo vobis duo millia equorũ, & videte an habere valeatis aſcenſores eorum. Et quo
24 modo poteſtis reſiſtere ante unum ſatrapam de ſervis domini mei minimis? An fiduciam habes in Ægypto propter currus & equites? Num-
25 quid ſine Domini voluntate aſcendi ad locum iſtum, ut demolirer eum ? Dominus dixit mihi; Aſcende ad terram
26 hanc, & demolire eam. Dixerunt autem, Eliacim filius Helciæ, & Sobna, & Ioahe, Rabſaci; Precamur ut loquaris nobis ſervis tuis Syriacè : ſiquidem intelligimus hanc linguam : & non loquaris nobis Iudaicè, audiente populo, qui
27 eſt ſup murum. Reſpondítque eis Rabſaces, dicens; Numquid ad dominum tuum, & ad te miſit me dominus meus, ut loquerer ſermones hos, & non potiùs ad viros, qui ſedent ſuper murum, ut comedant ſtercora ſua, & bibant uri-
28 nam ſuam vobiſcum? Stetit itaque Rabſaces, & exclamavit voce magnâ Iudaicè, & ait; Audite verba regis magni, regis Aſſyriorum. Hæc dicit rex, Non vos ſeducat Ezechias : non enim poterit
29 eruere vos de manu mea. Neque fiduciam vobis tribuat ſuper Dñm, dicens; Eruens liberabit nos Dominus, & non tradetur civitas hæc in manu
31 regis Aſſyriorum. Nolite audire Ezechiam. Hæc enim dicit rex Aſſyriorum ; Facite mecum quod vobis eſt utile, & egredimini ad me: & comedet unuſquiſque de vinea ſua, & de ficu ſua, & bibetis
32 aquas de ciſternis veſtris : Donec veniam, & transferam vos in terram, quæ ſimilis eſt terræ veſtræ, in terram fructiferam, & fertilem vini, terram panis & vinearum, terrã olivarũ, & oléi ac mellis, & vivetis, & non moriemini. Nolite audire Ezechiam, qui vos decipit, dicens; Dominus
33 liberabit nos. Numquid liberaverunt dii gentium terram ſuam de manu regis Aſſyriorum ?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ὅτι εἶπας πρὸς μὲ, Ἐπὶ κύριον Θεὸν πεποιθαμεν· οὐχὶ αὐτός (β) ἐστι ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτῶ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ καὶ τῇ Ἰερουσαλὴμ, Ἐνώπιον τῦ θυσιαστηρίε τύτου (γ) προσκυνήσεσθε ἐν Ἰερυσαλήμ; Καὶ νῦν μίξατε δὴ τῷ κυρίῳ μου (δ) βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι διχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι (ε) ζεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτές. Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας ζεαυτῷ (ζ) ἐπ' Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς. (η) Καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τῦτον τῦ διαφθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπε πρὸς μὲ, Ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ διάφθειρον αὐτήν. Καὶ εἶπεν Ἐλιακὶμ υἱὸς Χελκίε καὶ (θ) Σομνᾶς καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην, Λάλησον δὴ πρὸς τὺς παῖδάς Σου Συριςὶ, ὅτι ἀκύομεν ἡμεῖς, καὶ ὐ λαλήσεις (ι) μὴ' ἡμῶν Ἰουδαϊςὶ, καὶ ἵνατί λαλεῖς ἐν τοῖς ὠσὶ τῦ λαῦ (κ) τῦ ὄπι τῦ τείχες; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς Ῥαψάκης, (λ) Μὴ ὄπι τὸν κύριόν Σου καὶ πρὸς Σὲ ἀπέσειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τὺς λόγυς τύτυς; ὐχὶ ὄπι τὺς ἀνδρας τὺς καθημένυς ὄπι τῦ τείχες, τῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ ὖρον αὐτῶν μεθ' (μ) ὑμῶν ἅμα; Καὶ ὃς Ῥαψάκης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊςὶ, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν, Ἀκύσατε τὺς λόγυς (ν) τῦ μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων. Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς (ξ) Ἐζεκίας λόγοις, ὅτι ὐ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ (ο) χειρὸς αὐτῦ. Καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς κύριον, λέγων, (π) Ἐξαιρέμενος ἐξελεῖ κύριος ὐ μὴ παραδῶ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων. Μὴ ἀκύετε Ἐζεκίου· ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Ποιήσατε μετ' ἐμῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρὸς μὲ, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτῦ φάγεται, καὶ πίεται ὕδωρ τῦ λάκκου αὐτῦ, Ἕως ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς (ρ) γῆν ὑμῶν, γῆν ζίτου καὶ (σ) οἴνου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων, γῆν ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος, καὶ ζήσεσθε καὶ ὐ μὴ ἀποθάνητε. καὶ μὴ ἀκύετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς, λέγων, Κύριος ῥύσεται ὑμᾶς. Μὴ ῥυόμενοι ἐῤῥύσαντο οἱ θεοὶ τ' ἕθνων ἕκαστος τὴν ἑαυτῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

Et quoniam dixiſti ad me, Super Dominum Deum confidimus ; nónne hic ipſe amovit Ezechias excelſa ejus, & altaria ejus: & dixit ad Judam, & Hierusalem, Coram altare hoc adorabitis in Hierusalem? Et nunc (f) miſcete vos, queſo, domino meo regi Aſſyriorum : & dabo tibi bis mille equos ; ſi poteris dare tibi aſcenſores ſuper eos. Et quomodò avertes faciem toparchæ unius ex servis domini mei minimis? Et ſperaſti tibi ſuper Ægyptum in curribus, & equitibus. Et nunc nunquid ſine Domino aſcendimus ſuper locum hunc ad corrumpendum eum? Dominus dixit ad me ; Aſcende ſuper terram iſtam, & corrumpe eam. Et dixit Eliacim filius Chelchiæ, & Somnas, & Joas, ad Rhapſacem ; Loquere, quæſo, ad ſervos tuos Syriacè, quoniam audimus nos : & non loquêris nobiſcum Judaicé. Et ut quid loqueris in auribus populi, qui ſuper murum ? Et dixit ad eos Rhapſaces ; Nunquid ad dominum tuum, & ad te miſit me dominus meus loqui verba hæc ? Nónne ad viros ſedentes ſuper murum, ad comedendum ſtercus ſuum, & bibendum urinam ſuam vobiſcum ſimul? Et ſtetit Rhapſaces, & clamavit voce magnâ Judaicè, & locutus eſt, & dixit ; Audite verba magni regis Aſſyriorum : Hæc dicit rex, Ne elevet vos Ezecias verbis : quoniam non poterit vos eruere de manu ejus : Et non faciat vos ſperare Ezechiam, dicens ; Eruens, eruet Dominus : non tradetur civitas hæc in manu regis Aſſyriorum. Nolite audire Ezechiam : quoniã hæc dicit rex Aſſyriorum, Facite mecum benedictionem : & exite ad me : & (g) bibet vir vitem ſuam ; & vir ficum ſuam comedet: & bibet aquam ciſternæ ſuæ; Quoadusque veniam, & accipiam vos in terram, ſicut terra veſtra, terra frumenti, & vini, & panis, & vinearum, terra (h) olivæ olei, & mellis ; & vivetis, & non moriemini. Et nolite audire Ezeciam : quoniam decipiet vos, dicens ; Dominus eruet vos. Nunquid eruentes eruerunt dii gentium, unuſquiſque ſuam regionem de manu regis Aſſyriorum?

MS. A. (β) ἐστι οὗ ἀπέστησεν (γ) προσκυνήσατε (δ) τῷ βασιλεῖ (ε) ζαυτῷ (ζ) εἰς Αἴγυπτον (η) Νῦν ὃν μὴ (θ) Σομνᾶς καὶ Ἰωσαφὰτ (ι) πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊςὶ ἐν τοῖς (κ) τύτου ὄπι (λ) Μὴ πρὸς τὸν (μ) ὑμῶν ; Καὶ (ν) τῦ βασιλέως τῦ μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων. (ξ) Ἐζεκίας, ὅτι (ο) χειρός μου. Καὶ (π) Ἐξελούμενος ἐξελῆται ἡμᾶς κύριος, (ρ) ἢ γῆν (σ) οἴνου καὶ ἀμπελώνων καὶ ἄρτον, γῆν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וְאִרֵי תֵּימְרוּן לַי עַל מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָנָא אִתְרְחֵצְנָא דְּלָא הוּא דַּאֲעֲדִי חִזְקִיָּה יָת בְּמָתְוֹהִי
וְיָת מַדְבְּחוֹהִי וַאֲמַר לְאֲנָשׁ יְהוּדָה וְלִירוּשְׁלֵם קֳדָם מַדְבְּחָא הָדֵין תִּסְגְּדוּן בִּירוּשְׁלֵם:
23 וּכְעַן אִתְעָרַב כְּעַן עִם רִבּוֹנִי עִם מַלְכָּא דְּאַתּוּר וְאֶתֵּן לָךְ תְּרִין אַלְפִּין סוּסְוָן אִם תְּכוּל
24 לְמִנְּאָה לָךְ רוֹכְבִין עֲלֵיהוֹן: וְאֵיכְדִין אָת מְרַדְּתִּי לְאַתְכָּא יָת אַפֵּי חַד מִשַּׁלְטוֹנֵי עַבְדֵי רִבּוֹנִי
25 וְתָרִיא אֶתְרְחֵצְתְּ לָךְ עַל מִצְרַיִם לְרִתְיכִין וּלְפָרָשִׁין: כְּעַן הֲבַר מִסְּתַּר אֲמַר דַּייָ סַלְקִית עַל
26 אַתְרָא הָדֵין לְתַבָּלוּתֵהּ יְיָ אֲמַר לִי סַק לְאַתְרָא הָדֵין וְחַבֵּל יָתֵהּ: וַאֲמַר אֶלְיָקִים בַּר חִלְקִיָּה
וְשֶׁבְנָה וְיוֹאָח לְרַב שָׁקֶה מַלֵּל כְּעַן עִם עַבְדָךְ אֲרָמִית אֲרֵי שָׁמְעִין אֲנַחְנָא וְלָא תְמַלֵּל
עִמָּנָא יְהוּדִית קֳדָם עַמָּא דְּעַל שׁוּרָא: וַאֲמַר לְהוֹן רַב שָׁקֶה הַעַל רִבּוֹנָךְ וְעָלָךְ שְׁלַחֲנִי רִבּוֹנִי
לְמַלָּלָא יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין הַלָּא עַל גַּבְרַיָּא דְּיָתְבִין עַל שׁוּרָא לְמֵיכַל יָת מַפְקַתְהוֹן
28 וּלְמִשְׁתֵּי יָת מֵימֵי רַגְלֵהוֹן בְּצִירָא עִמְּכוֹן: וְקָם רַב שָׁקֶה וְקָרָא בְקָל רַב יְהוּדִית וּמַלִּיל
29 וַאֲמַר שְׁמַעוּ פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא דְּרַבְּתָנָא מַלְכָּא דְּאַתּוּר: כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא לָא יְשַׁעֵי יַתְכוֹן
30 חִזְקִיָּה אֲרֵי לָא יְכוֹל לְשֵׁזָבָא יַתְכוֹן מִן יְרֵיהּ: וְלָא יְרַחֵץ יַתְכוֹן חִזְקִיָּה עַל מֵימְרָא דַּייָ
31 לְמֵימַר שֵׁזָבָא יְשֵׁיזְבִנָּנָא יְיָ וְלָא תִתְמְסַר קִרְיְתָא הָדָא בִּיַד מַלְכָּא דְּאַתּוּר: לָא תְקַבְּלוּן מִן
חִזְקִיָּה אֲרֵי כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא דְּאַתּוּר עִבְדוּ עִמִּי שְׁלָמָא וּפוּקוּ לְוָתִי וְאִכְלוּ גְּבַר פֵּרֵי גוּפָנֵיהּ
32 וְגְבַר פֵּרֵי תִינְוָתֵהּ וְשְׁתוּ גְּבַר מֵי גוּבֵּיהּ: עַד מֵיתִי וְאֶדְבַּר יַתְכוֹן לְאַרְעָא כְּאַרְעֲכוֹן
אַרְעָא עְבוּר וְחֲמַר אַרְעָא חֲקַלִּין וְכַרְמִין אַרְעָא דְּזֵיתָא עֲבִדִין מִשְׁחָא וְהֵיא עָבְרָא דְּבַשׁ
וְחִיוֹן וְלָא תְמוּתוּן וְלָא תְקַבְּלוּן מִן חִזְקִיָּה אֲרֵי יְטַעֵי יַתְכוֹן לְמֵימַר יְיָ יְשֵׁזְבִנָּנָא: הַשֵּׁזְבָא
33 שֵׁזְבָא דַּחֲלַת עַמְמַיָּא גְּבַר יָת אַרְעֵיהּ מִיַּד מַלְכָּא דְּאַתּוּר:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Quod ſi dixeritis mihi: In dicto Dñi Dei noſtri confidimus, nonne ipſe eſt 22
cujus abſtulit Hhizkiah excelſa et altaria? et dixit hominibus Jehudah atq;
habitatoribus Jeruſalem: Ante altare hoc adorabitis in Jeruſalem. Et nunc 23
fidejube nunc domino meo regi Athur, et dabo tibi duo millia equorum,
ſi poteris numerare tibi equitantes ſuper eos. Et quomodo cogitas conver- 24
tere faciem ũnius è principibus ſervis domini mei parvulis, ut confidas in
Ægyptiis propter currus et equites? Nunc autem num præter dictum Dñi 25
aſcendi in locum hunc ad perdendũ eum? Dñs dixit mihi: Aſcende *in* locũ
hunc, et diſſipa eum. Et dixit Eljakim filius Hhilkiah et Sebna et Joahh ad 26
Rabſakeh: Loquere quæſo cum ſervis tuis Syriacè, ſiquidem intelligimus:
et ne loquaris nobiſcũ Judaicè coram populo qui eſt ſup murum. Et dixit 27
illis Rabſakeh: Nunquid ad dñm tuum et ad te miſit me dñs meus ut lo-
querer *omnia* verba hæc? nónne ad viros qui ſederat ſup murum, ut come-
dant egeſtionem ſuam, et bibant aquas pedum ſuorum in obſidione vobiſ-
cum? Et ſtetit Rabſakeh, et clamavit voce magna Judaicè, et locutus eſt ac 28
dixit: Audite verba regis magni noſtri regis Athur. Sic dixit rex: Ne deci- 29
piat vos Hhizkiah, quia non poterit eripere vos de manu *ejus*. Et ne confi- 30
dere faciat vos Hhizkiah in dicto Dñi dicendo: Liberando liberabit nos
Dñs, & non tradetur urbs hæc in manum regis Athur. Ne obtemperetis 31
Hhizkiah: nam ſic dixit rex Athur: Facite mecum pacem, et exite ad me, &
comedite unuſquiſq; fructus vineæ ſuæ, & quiſq; fructũ ficus ſuæ, et bibite
unuſquiſque aquam ciſternæ ſuæ: Quouſq; veniam et tollam vos in terram 32
bonam, ut terram veſtram, terram frumenti et vini, terram agrorum et vi-
nearum, terram in qua olivæ faciunt oleum, et ipſa facit mel; et vivite et
non moriamini: neq; acquieſcatis Hhizkiah, quia ſeducet vos dicendo: Do-
minus liberabit nos. Num liberando liberaverunt *Timores* gentium unuſ- 33
quiſque terram ſuam de manu regis Athur?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܐܢ ܐܡܪ ܐܡܪܬ ܠܝ ܒܡܪܢ ܐܠܗܢ ܒܟܝ ܗܘ ܕܐܫܪܐ ܚܙܩܝܐ ܠܪܡܐ ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܝܪܘܫܠܡ ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܗܕܐ ܬܣܓܕܘܢ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܗܫܐ ܗܐ ܒܥܐ ܡܪܝ ܥܡ ܡܪܝ ܐܬܪ ܘܐܢ ܠܐ ܐܢ ܐܬ ܠܟ ܪܟܒ ܘܦܪܫ ܘܢܣܝܢ ܡܢ ܗܘ

מלכים ב: יט

,Henah ,Sepharvaim deus ubi ? Arphad & ,Chamath deus Ubi
34 אַיֵּה אֱלֹהֵי חֲמָת וְאַרְפָּד אַיֵּה אֱלֹהֵי סְפַרְוַיִם הֵנַע
omnes inter Quis ? mea manu è Someron eruerunt *quòd* ,Hivvah &
35 וְעִוָּה כִּי־הִצִּילוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן מִיָּדִי: מִי בְכָל־
eruet *quòd* ?mea manu è suam terram eruerint qui ,terrarum deos
אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת־אַרְצָם מִיָּדִי כִּי־יַצִּיל
non & ,populus tacuerunt Et ? mea manu è Jerusalem Dominus
36 יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַ‍ִם מִיָּדִי: וְהֶחֱרִישׁוּ הָעָם וְלֹא
Non : dicendo ,*ipsum* regis præceptum quia : verbum ei responderunt
עָנוּ אֹתוֹ דָּבָר כִּי־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הָיָה לֵאמֹר לֹא
,domum super qui ,Chilchijahu filius Eljachim *Venitque* .ei respondeatis
37 תַעֲנֵהוּ: וַיָּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּה אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת
Chizchijahu ad *commonefaciens* Asaph filius Joach & ,scriba Sebna &
וְשֶׁבְנָא הַסּוֹפֵר וְיוֹאָח בֶּן־אָסָף הַמַּזְכִּיר אֶל־חִזְקִיָּהוּ
.Rabsacheh verba ei nunciaverunt & ,vestibus scissis
קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגִּדוּ לוֹ אֶת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה:

CAP. XIX. יט

se operuit &,sua vestimenta scidit&,Chizchijahu *regem audire secundò*,fuit Et
1 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיְקָרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיְכַס
qui ,Eljachim misit Et .Domini domum est ingressusque ,sacco *in*
בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה: וַיִּשְׁלַח אֶת־אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
opertos sacerdotum seniores & ,scribam Sebnam & ,domum super
עַל־הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסּוֹפֵר וְאֶת זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מְחֻפָּיִם
:eum ad dixerunt Et .Amos filium prophetam Jesahjahu ad ; saccis *in*
2 בַּשָּׂקִים אֶל־יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא בֶּן־אָמוֹץ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
dies *blasphemiæ* & ,increpationis & ,angustiæ Dies :Chizchijahu dixit Sic
כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ יוֹם־צָרָה וְתוֹכֵחָה וְנַאֲצַת הַיּוֹם
.pariendi non *vis* & ,*uteri ruptum* ad usque filii venerunt quia : hæc
הַזֶּה כִּי־בָאוּ בָנִים עַד־מַשְׁבֵּר וְכֹחַ אֵין לְלֵדָה:
, Rabsacheh verba omnia tuus Deus Dominus audiat fortè Si
3 אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־דִּבְרֵי רַב־שָׁקֵה
Deum probris *afficiendum ad*,suus dominus Assur rex *eum* misit quem
אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף אֱלֹהִים
levabis & : tuus Deus Dominus audivit quæ verbis in argueret &,vivente
חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנַשֵּׂאתָ
regis servi Veneruntque *inventio* residuo pro orationem
תְפִלָּה בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה: וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
4 dicetis Sic : Jesahjahu illis Dixitque .Jesahjahu ad Chizchijahu
5 חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
faciebus à timeas Ne : Dominus dixit Sic : vestrum dominum ad
אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל־תִּירָא מִפְּנֵי
Assur regis pueri affecerunt probris quibus ,audisti quæ verborum
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גִּדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
revertetur & ,auditum audiet & ,spiritum eo in *dans* ego Ecce .me
אֹתִי: הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב
6 est reversus Et .sua terra in gladio *in* eũ cadere faciam & ,suam terram in
לְאַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו בֶּחָרֶב בְּאַרְצוֹ: וַיָּשָׁב
; Libnah *super* pugnantem Assur regem invenit & ,Rabsacheh
רַב־שָׁקֵה וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל־לִבְנָה
Tirhacah de Audivitque .Lachis de erat profectus quòd audierat nam
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ: וַיִּשְׁמַע אֶל־תִּרְהָקָה
7 ,est reversus & :tecum *pugnandum ad* est egressus Ecce :dicendo ,Chus rege
מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה יָצָא לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיָּשָׁב
ad dicetis Sic : dicendo ,Chizchijahu ad nuncios misit &
8 וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר: כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־
quo tuus deus te decipiat Ne : dicendo ,Jehudah regem Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אַל־יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
regis manu in Jerusalaim tradetur Non : dicendo ,*eo in confidens* tu
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַ‍ִם בְּיַד מֶלֶךְ
Assur reges fecerunt quæ audisti tu Ecce .Assur
9 אַשּׁוּר: הִנֵּה אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר
? liberaberis tu & ,eas perdendo ,terris universis
לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם וְאַתָּה תִנָּצֵל:

Versio VULG. LAT.

34 Ubi est de⁹ Emath,& Arphad? ubi est deus Sepharuaim, Ana, & Aua?numquid liberaverũt
35 Samariam de manu mea? Quinam illi sunt in universis diis terrarũ, qui eruerunt regionẽ suã de manu mea,ut possit eruere Domin⁹ Jerusalem de ma-
36 nu mea? Tacuit itaque populus, & non respondit ei quidquam: siquidem præceptum regis acceperant,ut non respon-
37 derent ei. Venítque Eliacim filius Helciæ,præposit⁹ domûs, & Sobna scriba,& Joahe filij⁹ Asaph à commentariis, ad Ezechiã, scissis vestibus,& nuntiaverunt ei verba Rabsacis.

CAP. XIX.

1 Quæ cùm audisset Ezechias rex,scidit vestimenta sua,& opertus est sacco,ingressúsq; est
2 domum Domini. Et misit Eliacim præpositum domûs, & Sobnam scribam, & seneꝫ de sacerdotibus,opertos saccis,ad Isaiam prophetã filium Amos.
3 Qui dixerunt, Hæc dicit Ezechias; Dies tribulationis, & increpationis, & blasphemiæ, dies iste : venerunt filii usque ad partum, & vires non habet
4 parturiens. Si fortè audiat Dominus Deus tuus universa verba Rabsacis, quẽ misit rex Assyriorum dominus suus,ut exprobraret Deum viventem, & argueret verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & fac orationem pro reliquiis,quæ re-
5 pertæ sunt.Venerunt ergò ser-
6 vi regis Ezechiæ ad Isaiã. Dixítque eis Isaias, Hæc dicetis domino vestro ;Hæc dicit Dominus;Nolũ timere à facie sermonum, quos audîsti, quibus blasphemaverunt pueri regis
7 Assyriorum me. Ecce,ego immittam ei spiritum, & audiet nuntium, & revertetur in terram suam, & dejiciam eum
8 gladio in terra sua. Reversus⁹ est ergò Rabsaces, & invenit regem Assyriorum expugnantem Lobnam:Audierat enim quòd
9 recessisset de Lachis. Cúmque audisset de Thraca rege Æthiopiæ, dicentes;Ecce, egressus est ut pugnet adversùm te : & iret contra eum, misit nuntios
10 ad Ezechiã,dicens;Hæc dicite Ezechiæ regi Juda ; Non te seducat Deus tuus, in quo habes fiduciam:neq; dicas, Non tradetur Jerusalem in man⁹ regis
11 Assyriorũ. Tu enim ipse audîsti quæ fecerunt reges Assyriorum universis terris, quo modo vastaverũt eas : num ergò solus poteris liberari?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Πῦ ἔστιν ὁ θεὸς Αἰμὰθ, καὶ (τ) Ἀρφάδ; πῦ ἔστιν ὁ θεὸς (υ) Σεφφαουεϊμ, Ἀνὰ, καὶ (φ) Ἀϛὰ, ὅτι ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός
35 μου; Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῆς γαίας, οἳ ἐξείλαντο τὰς (χ)γὰς αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται κύριος τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρός
36 μου; Καὶ ἐκώφευσαν καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τῦ βασιλέως, λέγων,
37 Οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακὶμ (ψ) υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σωμνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ Ἰωὰς υἱὸς (ω) Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων πρὸς (α) Ἐζεκίαν, διερρηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου.

MS. A. (τ) Ἀρφάτ ; (υ) Σεφφαρυαΐμ, (φ) Αὐὰ, μὴ ἐξείλατο (χ) γαίας (ψ) ὁ τῦ Χελκίου ὁ οἰκονόμος * ὁ υἱὸς Χελκίου, καὶ Σομνὰς (ω) Ἀσὰφ. (α) † Ἐζεκίαν,

ubi est deus Æmath, & Arphad? ubi est deus Sepharuaim, Ana,& Aba; quia eruerunt Samariam de manu mea? Quis in omnibus diis terrarum, qui eruerint terras suas de manu mea; quoniam eruet Dominus Hierusalem de manu mea? Et mutiverunt, & non responderunt ei verbum : quoniam mandatum erat regis, dicens; Non respondebitis ei. Et intravit Eliacim filius Chelchiæ œconomus,& Somnas scriba, & Joas filius Saphat commonefaciens, ad Ezeciam,discissis vestimenta, & annuntiaverunt ei verba Rhampsacis.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια (α) αὐτῦ, καὶ περιεβάλετο (ά)κκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον
2 κυρίου. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακὶμ † οἰκονόμον, καὶ (β) Σωμνὰν † γραμματέα, καὶ τῦ πρεσβυτέρους † ἱερέων περιεζωσμένους σάκκους, πρὸς Ἡσαΐαν † προφήτην υἱὸν (γ) Α-
3 μώς. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει Ἐζεκίας, Ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμῦ καὶ παροργισμῦ (δ)ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον οἱ ὦδῖνες, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἔστι τῇ πικτύσῃ. Εἴ
4 πως εἰσακύσῃ κύριος ὁ θεός(ε)σου πάντας τοὺς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα, καὶ βλασφημεῖν (ζ) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε κύριος ὁ θεός(ε)σου· καὶ λήψῃ προσευχὴν περὶ τῦ λείμματος τῦ εὑρισκο-
5 μένου. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τῦ βασιλέως
6 Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς † κύριον ὑμῶν, Τάδε λέγει κύριος, (η) Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῦ λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ
7 παιδάρια βασιλέως (θ) Ἀσσυρίων. Ἰδὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ ἀκύσει (ι) ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς † γῆν αὐτῦ· καὶ † καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐ-
8 τῦ. Καὶ (κ) ἐπέστρεψε Ῥαψάκης, καὶ ηὗρε † βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβνά,
9 ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν (λ) ἐκ Λαχείς. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων, λέγων, Ἰδὺ (μ) ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· καὶ (ν)ἐπέστρεψε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
10 Ἐζεκίαν, (ξ) λέγων, Μὴ ἐπαιρέτω σε ὁ θεός σε ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας (ο) ἐν αὐτῷ, λέγων, Οὐ μὴ παραδοθῇ Ἱερουσαλὴμ εἰς
11 χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων. Ἰδὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησε βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις † (π) γαίαις τῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς· καὶ σὺ ῥυσθήσῃ;

MS.A. (α) ἑαυτῦ, (β) Σομνὰν (γ) Ἀμμώς. (δ) ἡμέρα (ε)σε τὰς (ζ) λόγους ὃς ἤκουσεν (η) Μὴ φοβῦ ἀπὸ προσώπου † λόγων (θ)Ἀσσυρίων ἐμέ, Ἰδὺ (ι)ἀγγελίας, † καταβάλλω (κ) ἀπέστρεψεν (λ) ἀπὸ Λαχείς. (μ) ἐξῆλθον (ν) ἀπέστρεψεν, (ξ) λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰύδα τῷ λέγειν, Μὴ * ἐπερώτα σε (ο) ἐπ' αὐτῷ, (π) * γαιῶν τῦ

CAP. XIX.

1 Et factum est,ut audivit rex Ezechias ; & discidit vestimenta sua, & indutus est saccum, & intravit in domum Domini. Et
2 misit Eliacim œconomum, & Somnam scribã,& seniores sacerdotũ indutos saccis,ad Esaiã prophetã filiũ Amos. Et dixerũt
3 ad eum; Hæc dicit Ezechias, Dies tribulationis, & argutionis, & irritationis, dies hæc : quoniam venerunt filii usque ad dolores partûs:& fortitudo non est parienti. Si quo modo exau-
4 diet Dominus Deus tuus omnia verba Rhapsacis ; quem misit eum rex Assyriorũ dominus ejus ad exprobrandum Deum vivum, & (a) blasphemandum in verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus : & assumes deprecationem pro residuo, quod inventum est. Et
5 venerunt pueri regis Ezechiæ ad
6 Esaiam. Et dixit eis Esaias; Hæc dicetis ad dominũ vestrũ, Hæc dicit Dominus ; Nè timeas à verbis quæ audîsti, quæ blasphemaverunt pueri regis Assyriorum. Ecce ego do in eo spíritum : & audiet nuntium, &
7 revertetur in terram suam. Et prosternã eum in gladio in terra ejus. Et revertũ Rhapsaces: &
8 & invenit regem Assyriorum bellantem super Lobna: quoniam audivit, quia promoverat è
9 Lachis. Et audivit de Tharaca rege Æthiopum, dicens ; Ecce exivit bellare tecum. Et revertit, & misit nuntios ad Ezeciam, (b)dicens; Nè extollat te
10 Deus tuus, in quo tu confidisti in eo,dicens ; Non tradetur Hierusalem in manus regis Assyriorum. Ecce tu audîsti omnia,
11 quæcunque fecerunt reges Assyriorum omnibus terris anathemando eas: & tu eripieris ?

MS.A. (a) ἑαυτῦ, (β) Σομνὰν (γ) Ἀμμώς. (δ) ἡμέρα (ε)σε τὰς (ζ) λόγους ὃς ἤκουσεν (η) Μὴ φοβῦ ἀπὸ προσώπου † λόγων (θ)Ἀσσυρίων ἐμέ, Ἰδὺ (ι)ἀγγελίας, † καταβάλλω (κ) ἀπέστρεψεν (λ) ἀπὸ Λαχείς. (μ) ἐξῆλθον (ν) ἀπέστρεψεν, (ξ) λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰύδα τῷ λέγειν, Μὴ * ἐπερώτα σε (ο) ἐπ' αὐτῷ, (π) * γαιῶν τῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 אַן דַּחֲלַת חֲמָת וְאַרְפָּד וְאַן דַּחֲלַת סְפַרְוַיִם הֲלָא טַלְטִילוּנוּן וְאַנְלָאוּנוּן אֲרֵי שֵׁיזְבוּ יַת
35 שׁוֹמְרוֹן מִן יְדִי: מַן בְּכָל דַּחֲלַת מְדִינָתָא דְּשֵׁיזְבוּ יַת אַרְעָהוֹן מִן יְדִי אֲרֵי יְשֵׁיזֵיב יְיָ יַת
36 יְרוּשְׁלֵם מִן יְדִי: וְשַׁתִּיקוּ עַמָּא וְלָא אֲתִיבוּ פִּתְגָמָא אֲרֵי תְּפִקֵּידַת מַלְכָּא הִיא לְמֵימַר
37 לָא תְתִיבוּנֵיהּ: וַאֲתָא אֶלְיָקִים בַּר חִלְקִיָּהוּ דְּמַמְנָא עַל בֵּיתָא וְשֶׁבְנָא סַפְרָא וְיוֹאָח בַּר אָסָף
דְּמַמְנָא עַל דְּכָרְנַיָּא לְוָת חִזְקִיָּהוּ מְבוּיָין לְבוּשֵׁיהוֹן וְחַוְיוּ לֵיהּ יַת פִּתְגָמֵי רַבְשָׁקֵה:

יט

CAP. XIX.

1 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע מַלְכָּא חִזְקִיָּה וּבְזַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וְאִתְכַּסִּי בְּסַקָּא וְעַל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ:
2 וְשַׁלַּח יַת אֶלְיָקִים דִּי מְמַנָּא עַל בֵּיתָא וְשֶׁבְנָא סַפְרָא וְסָבֵי כָהֲנַיָּא כַּד מְכַסָּן סַקָּיָא לְוָת
3 יְשַׁעְיָה נְבִיָּא בַּר אָמוֹץ: וַאֲמַרוּ לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר חִזְקִיָּהוּ יוֹם עָקָא וְחִפּוּרִין וְנִיאוּצָא יוֹמָא
הָדֵין אֲרֵי אֶקְפַּתְנָא עָקָא כְּאִתְתָא דְּיָתְבָא עַל מַתְבְּרָא וְחֵיל לֵית לָהּ לְמֵילַד: מָאִים שְׁמַע
4 קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ יַת כָּל פִּתְגָמֵי רַבְשָׁקֵה דְּשַׁלְחֵיהּ מַלְכָּא דַּאֲתוֹר רְבוֹנֵיהּ לְחַסָּרָא עַמָּא דַיְיָ
קְיָמָא וְיֵעְבֵּיד פּוּרְעָנוּתָא עַל כָּל פִּתְגָמַיָּא דִּשְׁמִיעִין קֳדָמוֹהִי יְיָ אֱלָהָךְ וְתִתְחַנֵּן בְּצָלוֹ עַל
5 שְׁאָרָא הָדֵין דְּאִשְׁתְּאַר: וַאֲתוֹ עַבְדֵי מַלְכָּא חִזְקִיָּה לְוָת יְשַׁעְיָה: וַאֲמַר לְהוֹן יְשַׁעְיָה כִּדְנָן
6 תֵּימְרוּן לְרִבּוֹנְכוֹן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ לָא תִדְחַל מִן קֳדָם פִּתְגָמַיָּא דִּשְׁמַעְתָּ דְּחִסְּדוּ עוֹלֵמֵי מַלְכָּא
דַּאֲתוֹר קְרָמַי: הָא אֲנָא יְהִיב בֵּיהּ רוּחָא וְיִשְׁמַע בְּסוֹרָא וְיִתוּב לְאַרְעֵיהּ וְאַעֲלֵיהּ בְּחַרְבָּא
7 בְּאַרְעֵיהּ: וְתִבַּר שְׁקָה וְאִשְׁכַּחַת מַלְכָּא דַּאֲתוֹר מְגִיחַ קְרָבָא עַל לִבְנָה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי
8 נְטַל מִלָּכִישׁ: וּשְׁמַע עַל תִּרְהָקָא מַלְכָּא דְכוּשׁ לְמֵימַר הָא נְפַק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִמָּךְ וְתָב
9 וְשַׁלַּח אוֹנִדִּין לְוָת חִזְקִיָּה לְמֵימַר: כִּדְנָן תֵּימְרוּן לְחִזְקִיָּה מַלְכָּא שִׁבְטָא דִּיהוּדָה לְמֵימַר
10 לָא יַשְׁעִנָּךְ אֱלָהָךְ דְּאַתְּ רָחִין בֵּיהּ לְמֵימַר לָא תִתְמְסַר יְרוּשְׁלֵם בִּיד מַלְכָּא דַּאֲתוֹר: הָא
11 אַתְּ שְׁמַעְתָּ יַת דְּעַבְדוּ מַלְכָּא דַּאֲתוֹר לְכָל מְדִינָתָא לְנַטָּרוּתְהוֹן וְאַתְּ מְרַחֵי לְאִשְׁתֵּיזָבָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

ubi est deus Hhamath et Arpad? et ubi deus Zzeparvaim?nónne *tulerunt* 34
eos et migrare *fecerunt* illos? nimirũ liberaverunt Somron de manu mea. 35
Quiseſt in omnib⁹ diis provinciarũ qui liberaverit terrã suã de manu mea,
quòd liberet Dñs Jerusalem de manu mea?Et tacuerunt popul⁹,et non re- 36
sponderũt illi verbũ,quia mandatũ regis erat,dicendo:Ne respondeatis ei.
Et venit Eljakim filius Hhilkiah,qui præpositus erat sup domum,& Sebna 37
scriba,et Joahh filij⁹ Azzaph,qui præposit⁹ erat sup monimenta,ad Hhizki-
ah,[c*ùm*]discidissent vestimenta sua, et indicaverunt illi verba Rabsakeh.

CAP. XIX.

Et fuit cùm audisset rex Hhizkiah, scidit vestimenta sua, et operuit se 1
sacco ,et ingressus est in domũ sanctuarii Dñi.Et misit Eljakim,qui præpo- 2
situs erat sup domũ,et Sebna scribam ,et seniores sacerdotũ , opertos sac-
cis, ad Jesaghjah prophetã filiũ Amosis.Et dixerunt illi: Sic dixit Hhizki- 3
ah: Dies angustiæ,et opprobriorũ,et blasphemiæ est dies hæc;quia circui-
vit nos angustia,sicut mulierẽ quæ sedet sup sellam parturientis, et virtus
non est illi pariendi. Utinam audita sint à Dño Deo *omnia* verba Rabsakeh, 4
quem misit rex Athur dñs ejus,ut exprobraret populo Dei permanentis,ut
faciat ultionẽ sup *omnibus* verbis quæ audita sunt à Dño Deo tuo : et de-
precare oratione pro reliquo hoc quod relictũ est. Venerunt ergo servi re- 5
gis Hhizkiah ad Iesaghjah. Et dixit illis Jesaghjah:Sic dicetis domino ve- 6
stro:Sic dixit Dñs:Ne *timeas* propter verba quæ audîstis, quib⁹ exprobra-
verunt juvenes regis Athur mihi.Ecce ego pono in illo spiritũ, et audiet 7
nuncium,et redibit in terrã suã;et prosternã eum gladio in terra sua.Et re- 8
diit Rabsakeh,et invenit regẽ Athur ineuntẽ bellũ contra Libna,quia au-
diverat quòd profectus essẽt de Lachis. Et audivit de Thirhacah rege 9
Chus,dicendo: Ecce exivit ad ineundum bellum tecum;et rediit, et misit
nuncios ad Hhizkiah,dicendo : Sic dicetis ad Hhizkiah regem tribus do- 10
mus Jehudah,dicendo: Ne decipiat te Deus tuus in quo confidis,dicendo:
Non tradetur Jerusalem in manu regis Athur. Ecce tu audîsti quæ fecerunt 11
reges Athur omnibus provinciis devastando eas, et tu exîstimas liberari?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܐܝܟܐ ܐܝܬܝܢ ܐܠܗܝ ܚܡܬ ܘܐܪܦܕ ܐܝܟܐ ܐܝܬܝܢ ܐܠܗܝ ܣܦܪܘܝܡ ܗܥ ܘܥܘܐ ܘܐܘܐ ܐܦ ܠܐ ܐܫܬܙܒ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܫܡܪܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ
35 ܘܡܢ ܟܠ ܐܠܗܝ ܐܪܥܬ ܐܠ ܕܫܙܒ ܐܠܗܗ ܐܬ ܐܪܥܗ ܡܢ ܐܝܕܝ ܕܢܫܙܒ ܐܬ ܝܪܘܫܠܡ ܡܢ ܐܝܕܝ
36 ܘܫܬܩܘ ܐܢܫܐ ܘܠܐ ܗܦܟܘ ܐܬܘ ܦܬܓܡ ܡܛܠ ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܡܝܬܒ ܐܬܘ ܠܐ ܬܥܢܘܗܝ ܡܠܬܐ
37 ܘܐܬܐ ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ ܕܥܠ ܒܝܬܐ ܘܫܒܢܐ ܣܦܪܐ ܘܝܘܐܚ ܒܪ ܐܣܦ ܕܐܪ ܗܘܘ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܡܪܝܟܘܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠ ܬܕܚܠ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܫܡܥܬ ܕܫܕܘ ܒܝ ܥܠܡܐ ܕܫܡܫ ܐܢܐ ܒܗ ܠܡ ܬܬܐ ܠܗ ܪܘܚܐ ܘܢܫܡܥ ܫܡܥܐ ܘܢܬܒ ܠܐܪܥܗ ܘܐܦܠ ܐܢܐ ܒܚܪܒܐ ܒܐܪܥܗ ܘܗܦܟ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܫܕܪ ܡܠܐܟ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܐܬ ܠܒܢܐ ܕܫܡܥ ܐܬ ܐܡܪ ܥܠ ܠܟܝܫ ܘܫܡܥ ܥܠ ܬܪܗܩܐ ܡܠܟ ܟܘܫ ܕܢܦܩ ܠܡܩܒܠ ܠܡܠܚܡ ܥܡ ܠܒܢܐ ܘܫܡܥ ܐܡܪ ܕܐܬܐ ܠܗ ܫܠܚ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕ ܠܡܝܬܒ ܐܬܘ ܠܐ ܬܥܢܘܗܝ ܐܠܗܟ ܕܐܢܬ ܒܗ ܡܫܬܟ ܠܡܐܡܪ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܐܘܪܫܠܡ ܒܝܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܗܐ ܐܢܬ ܫܡܥܬ ܡܐ ܥܒܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܠܟܠ ܐܪܥܬܐ ܠܡܚܪܒܗܝܢ ܐܦ ܐܢܬ ܬܫܬܙܒ

Ubinam sunt dii Hemath & Rephad? ubi sunt 34
dii Sepharvim, & Naa, & Ava? num liberârunt Samariam de manibus meis? Quis ex 35
omnibus regionum istarum diis liberavit regionem suam de manibus meis, ut liberet Dominus Jerosolymam de manibus meis? Tacuerunt autem populus, nec reddiderunt ei responsum; quoniam rex præceperat ac dixerat, Ne reddatis ei responsum. Venit itaque Eliacim Helciæ filius præfectus domûs, & Sebna scriba, & Joah filius Asaphi à commentariis, ad Hezeciam scissis vestibus, & indicârunt ei verba Rab-sace. 36 37

CAP. XIX.

1 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܫܡܥ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܘܩܪܥ ܠܘܒܫܘܗܝ ܘܐܬܟܣܐ ܒܫܩ ܘܥܠ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܬܐ
2 * ܘܫܕܪ ܠܐܠܝܩܝܡ ܐܝܟ ܕܥܠ ܒܝܬܐ ܘܠܫܒܢܐ ܣܦܪܐ ܘܠܣܒܝ ܩܫܝܫܐ ܐܝܟ ܕܥܠ ܒܝܬ ܡܪܝ ܠܘܬ ܐܫܥܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ ܢܒܝܐ
3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܝܘܡ ܥܩܬܐ ܘܟܦܐ ܘܫܘܛܢܐ ܝܘܡ ܗܢ ܐܬ ܒܢܝ ܘܠܝܬ ܟܘܬ ܠܡܝܠܕ ܘܚܝܠ ܠܝܬ ܠܗ ܠܡܝܠܕ
4 ܐܘ ܐܝܟ ܕܫܡܥ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܐܬ ܡܠܬ ܪܒ ܫܩܐ ܕܫܕܪ ܠܗ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܡܪܗ ܠܡܣܒ ܠܡܠܐ ܒܡܠܐ ܕܫܡܥ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܘܬܟܚ ܥܠ ܡܠܐ ܕܫܡܥ ܡܪܝ ܐܠܗܟ ܘܬܣܒ ܨܠܘ ܥܠ ܫܪܝܬܐ ܗܢ ܐܬ ܒܢܝ ܘܠܝܬ ܟܘܬ ܠܡܝܠܕ
5 ܘܐܬܘ ܥܒܕܝ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܐܫܥܝܐ ܘܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܡܪܝܟܘܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠ ܬܕܚܠ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܫܡܥܬ ܕܫܕܘ ܒܝ ܥܠܡܐ ܕܫܡܫ ܐܢܐ ܒܗ
6 ܠܡ ܬܬܐ ܠܗ ܪܘܚܐ ܘܢܫܡܥ ܫܡܥܐ ܘܢܬܒ ܠܐܪܥܗ ܘܐܦܠ ܐܢܐ ܒܚܪܒܐ ܒܐܪܥܗ ܘܗܦܟ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܫܕܪ ܡܠܐܟ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܐܬ ܠܒܢܐ ܕܫܡܥ ܐܬ ܐܡܪ ܥܠ ܠܟܝܫ
7 ܘܫܡܥ ܥܠ ܬܪܗܩܐ ܡܠܟ ܟܘܫ ܕܢܦܩ ܠܡܩܒܠ ܠܡܠܚܡ ܥܡ ܠܒܢܐ ܘܫܡܥ ܐܡܪ ܕܐܬܐ ܠܗ ܫܠܚ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕ ܠܡܝܬܒ ܐܬܘ ܠܐ ܬܥܢܘܗܝ
8 ܐܠܗܟ ܕܐܢܬ ܒܗ ܡܫܬܟ ܠܡܐܡܪ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܐܘܪܫܠܡ ܒܝܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܗܐ ܐܢܬ ܫܡܥܬ ܡܐ ܥܒܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܠܟܠ ܐܪܥܬܐ ܠܡܚܪܒܗܝܢ ܐܦ ܐܢܬ ܬܫܬܙܒ
9 ܘܫܡܥ ܥܠ ܬܪܗܩܐ ܡܠܟ ܟܘܫ ܕܢܦܩ ܠܡܩܒܠ ܠܡܠܚܡ ܥܡ ܠܒܢܐ ܘܫܡܥ ܐܡܪ ܕܐܬܐ ܠܗ ܫܠܚ ܠܘܬ ܐܝܟ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟ ܝܗܘܕ ܠܡܝܬܒ ܐܬܘ ܠܐ ܬܥܢܘܗܝ
10 ܐܠܗܟ ܕܐܢܬ ܒܗ ܡܫܬܟ ܠܡܐܡܪ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܐܘܪܫܠܡ ܒܝܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܗܐ ܐܢܬ ܫܡܥܬ ܡܐ ܥܒܕ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪ ܠܟܠ ܐܪܥܬܐ ܠܡܚܪܒܗܝܢ ܐܦ ܐܢܬ ܬܫܬܙܒ
11 ܐܢܐ ܗܘ ܕܐܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗ ܠܐ ܬܫܬܙܒ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܒܗ ܘܐܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܒܗ ܘܐܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܒܗ ܘܐܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܒܗ ܘܐܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܒܗ

Quæ cùm audisset rex Hezecia, scidit vestimenta sua, operuit se sacco, & ingressus est domum Domini. Misitque Eliacim domûs præfectum, & Sebnam scribam, atque seniores sacerdotum saccis indutos ad Esaiam prophetam filium Amos: Qui dixerunt ei, Sic dicit Hezecia; Dies angustiæ, correptionis, & iræ est dies iste; quoniam instant dolores fœtûs, & non adsunt vires in parturiente. Fortassis audiet Dñs Deus tuus verba Rab-sace quem misit rex Athur dominus ejus ad afficiendum probris Deum viventem, & arguet eum pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: precaberis itaque & orabis pro reliquis qui resídui sunt. Venientibus ergò servis Hezeciæ regis ad Esaiam, Dixit illis Esaia; Sic dicetis domino vestro, Sic dicit Dominus, Ne metuas verba quæ audisti, quibus blasphemárunt legati regis Athur coram me. Ecce indam ei spíritum, & auditâ famâ revertetur in terram suam, & gladio dejiciam eum in terra ipsius. Rabsace verò reversus convênit regem Athur oppugnantem Lebnam: audierat enim profectum esse eum de Lachis. Audiens autem de Tarhace rege Cus quòd prodiisset ad pugnandum contra eum, denuò misit rex Athur legatos ad Hezeciam, dicens; Sic dicetis Hezeciæ regi Judæ, Ne te seducat Deꝰ tuus cui confidis ac dicis, Nequaquam tradetur Jerusalem in manus regis Athur. Ecce tumet audisti quid fecerit rex Athur cunctis regionibꝰ, quomodo *scilicet* vastárit eas: & tu evaderes? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فَاَيْنَ اِلٰهُ حَمَاةَ وَرِفَاذَ· وَاَيْنَ اِلٰهُ سَفَرْوَيِمَ وَنَاعَ وَعَاوَا· لَعَلَّهُمْ نَجَّوا سَمِرِينَ مِنْ يَدَيَّ *وَمَنْ مِنْ
35 جَمِيعِ اٰلِهَةِ هٰذِهِ الْاَرَضِينَ نَجَّا اَرْضَهُ مِنْ يَدَيَّ· حَيٌّ يُنْجِي الرَّبُّ اُورُشَلِيمَ مِنْ يَدَيَّ * فَسَكَتَ
36 الشَّعْبُ· وَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ جَوَابًا· لِاَنَّ الْمَلِكَ حَرْقِيَا تَقَدَّمَ وَقَالَ· لَا تَرُدُّوا عَلَيْهِ قَوْلًا * وَاَتَى الْيَاقِيمُ
37 بْنُ حَلْقِيَا· وَسَبْنَا الْكَاتِبُ· وَيُوَاحُ بْنُ اَسَافَ الْوَزِيرُ اِلَى حَرْقِيَا مَسْقُوفَةً بِيَابِهِمْ· فَاَخْبَرُوهُ قَوْلَ
كَبِيرِ السَّرْطِ·

Ubinam est deus Hamath, et Rephad? 34
ubinam est deus Sepharvim, Naa, et Ava? num salvârunt Samariam de manibus meis? Et quis ex omnibus diis hujus terræ liberavit terram suam de manibus meis, ut liberet Dominus Jerosolymam de manibus meis? Obticuit autem populus, 35
nullumque dedit illi responsum; quoniam rex Hezecia prædixerat, Nullum reddatis ei sermonem. Venerunt itaque Eliacim filius Helciæ, et Sebna scriba, ac Joab filius Asaphi protex, ad Hezeciam lacceris vestibus, et retulerunt ei sermonem principis militiæ. 36 37

CAP. XIX.

* اَلْفَصْلُ التَّاسِعُ عَشَرَ *

1 * فَلَمَّا سَمِعَ الْمَلِكُ حَرْقِيَا سَقَّ ثِيَابَهُ· وَلَبِسَ مِسْحًا وَدَخَلَ بَيْتَ اللّٰهِ * وَبَعَثَ الْيَاقِيمَ الْخَازِنَ· وَسَبْنَا
2 الْكَاتِبَ· وَشُيُوخَ الْكَهَنَةِ لَابِسِينَ الْمُسُوحَ اِلَى اِشَعْيَا النَّبِيِّ بْنِ اَمُوصَ *يَقُولُونَ لَهُ· هٰكَذَا يَقُولُ حَرْقِيَا·
3 اَلْيَوْمَ يَوْمُ الْمَضِيقِ· وَالنَّقْمَةِ وَالزَّجْرِ الْيَوْمَ * لِاَنَّهُ قَدْ بَلَغَ الْمَخَاضُ لِلْوِلَادَةِ وَلَيْسَ قُوَّةٌ فِي الْوَالِدَةِ
4 * فَلَعَلَّ يَسْمَعُ الرَّبُّ اِلٰهُكَ قَوْلَ كَبِيرِ الْاَسْرَاطِ الَّذِي اَرْسَلَهُ سَيِّدُهُ الْمَلِكُ الْمُوصِلِيُّ يُعَيِّرُ اللّٰهَ
الْحَيَّ· وَيُجَازِيَهُ بِالْقَوْلِ الَّذِي سَمِعَ الرَّبُّ اِلٰهُكَ· فَتَطْلُبُ وَتُصَلِّيَ عَلَى الْبَقِيَّةِ الَّتِي بَقِيَتْ * وَاَتَى
5 عَبِيدُ حَرْقِيَا الْمَلِكِ اِلَى اِشَعْيَا النَّبِيِّ * فَقَالَ لَهُمْ اِشَعْيَا النَّبِيُّ· هٰكَذَا تَقُولُونَ لِسَيِّدِكُمْ· هٰكَذَا يَقُولُ
6 اللّٰهُ· لَا تَخَفْ مِنَ الْقَوْلِ الَّذِي سَمِعْتَ· حِينَ اَفْتَرَى فَتَامِي رُسُولُ مَلِكِ الْمُوصِلِ *فَاِنِّي اَضَعُ فِيهِ
7 رُوحًا· وَيَسْمَعُ خَبَرًا· فَيَرْجِعُ اِلَى اَرْضِهِ· وَاَطْرَحُهُ لِلْقَتْلِ فِي اَرْضِهِ * وَرَجَعَ كَبِيرُ السَّرْطِ فَوَجَدَ مَلِكَ
8 الْمُوصِلِ يُقَاتِلُ عَلَى لَبْنَا· لِاَنَّهُ سَمِعَ اَنَّهُ قَدْ رَحَلَ مِنْ لَخِيشَ *مِنْ اَجْلِ اَنَّهُ سَمِعَ اَنْ تَرْهَاقَ مَلِكَ
9 الْحَبَشِ وَكُوشَ قَدْ خَرَجَ لِيُقَاتِلَهُ· فَرَجَعَ وَبَعَثَ رُسُلًا اِلَى حَرْقِيَا مَلِكِ يَهُودَا يَقُولُ لَهُ * لَا يُطْغِيَنَّكَ
10 اِلٰهُكَ الَّذِي تَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ· وَيَقُولُ اَنَّهُ لَا يُسَلَّمُ اُورُشَلِيمُ بِيَدِ مَلِكِ الْمُوصِلِ *يَهُودَا قَدْ سَمِعْتَ كُلَّ
11 مَا صَنَعَ مُلُوكُ الْمُوصِلِ بِجَمِيعِ الْاَرَضِينَ الَّتِي اَحْرَبُوهَا· وَاَنْتَ تَسْلَمُ وَتَنْجُو·

ubinam est deus Hamath, et Rephad? 34
ubinam est deus Sepharvim, Naa, et Ava? num salvârunt Samariam de manibus meis? Et quis ex omnibus diis hujus terræ liberavit terram suam de manibus meis, ut liberet Dominus Jerosolymam de manibus meis? Obticuit autem populus, 35
nullumque dedit illi responsum; quoniam rex Hezecia præceperat, Nullum reddatis ei sermonem. Venerunt itaque 36
Eliacim filius Helciæ, et Sebna scriba, ac Joab filius Asaphi protex, ad Hezeciam lacceris vestibus, et retulerunt ei sermonem principis militiæ.

CAP. XIX.

Audiens autem hæc rex Hezecia, lacerávit vestes suas, induit se cilicio, & ingressus est domum Dei. Interim misit Eliacimum thesaurarium, & Sebnam scribam, atque seniores sacerdotum ciliciis indutos, ad Esaiam prophetam filium Amos, ut dicerent ei; Sic dicit Hezecia, Dies hæc dies est calamitatis, & ultio ac furor imminet hodie: nam instante partûs dolore, desunt vires in parturiente. Forsitan audiet Dominus Deus tuus verba principis militiæ, quem misit dominus ejus rex Mauselicus ut probra jaceret in Deum viventem, & vependet ei pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: ideo precaberis & orabis pro reliquo quod supereſt. Cùm ergò venissent servi Hezeciæ regis ad Esaiam prophetam, Ait illis Esaia propheta; Sic ait Deus, Ne timeto sermonem quem audisti cùm blasphemarent coram me nuntius regis Mausel: Ego enim 7
ponam spiritum in eo, audietque famam, & redibit in terram suam, & prostratum eum cædi in terra sua. Posthæc reversus princeps militiæ offendit regem Mausel pugnantem adversùs Lebnam: audierat enim quòd is jam discessisset è Lachis; Eò quòd audisset 9
Tarhacem regem Æthiopiæ et Chus, jam egressum esse ad bellum cum eo gerendum. Misítque rursùs nuntios ad Hezeciam regem Judæ, hisce mandatis; Ne 10
te seducat Deus tuus in quo confidis, et dicas eum minimè traditurum Jerosolymam in manum regis Mausel. Ecce jam 11
audisti omnia quæ fecerunt reges Mausel in tota terra quam everterunt; et tu exemptus ac liber esses?

1 2 3 4 5 6 8

מלכים ב: יט

,mei patres deleverũt quos ,gentium dii eas liberaverunt Num
12 הַהִצִּילוּ אוֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שִׁחֲתוּ אֲבוֹתָי אֶת
rex *ipſe* Ubi ?Telaſar in qui ,Heden filios &,Reſeph &,Haran &,Ghozan
גּוֹזָן וְאֶת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר בְּתֶלַאשַׁר: אַיּוֹ מֶלֶךְ 13
? Hivvah &,Henah,Sepharvaim civitatis rex & ,Arphad rex & ,Chamath
חֲמָת וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לְעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע וְעִוָּה:
; eas legit & ,nunciorum manu de literas Chizchijahu tulit Et
14 וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵם
.*Domini facies ad* Chizchijahu eas expandit &,DOMINI domum aſcendit &
וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה:
Deus DOMINE : dixit & ,*Domini facies ad* Chizchijahu oravit Et
15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
omnium *tu* ſolus Deus *ipſe* tu ,Cherubim *habitans* ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל
.terram & ,*cælos* feciſti tu : terræ regnorum
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
,tuos oculos DOMINE aperi : audi & ,tuam aurem DOMINE Inclina
16 הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ
exprobrandum ad ipſum miſit *qui* ,Sancherib verba audi & : vide &
וּרְאֵה וּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר שָׁלַח
Aſſur reges vaſtaverunt,DOMINE Verè .*viventi Deo*
17 אֱלֹהַיִּם חָי: אֱמֶנָם יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר
eorum deos *dederunt* Et .eorum terram & ,gentes
אֶת הַגּוֹיִם וְאֶת אַרְצָם: וְנָתְנוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם 18
,hominis manuum opus *quinimo* ,*ipſi* dii non quia : ignem in
בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
,noſter Deus DOMINE nunc Et .eos perdiderunt &,lapis & lignum
עֵץ וְאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם: 19 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
, terræ regna omnia ſcient & : ej' manu de obſecro nos fac ſalvos
הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
filius Jeſahjahu miſit Et .*tu* ſolus Deus DOMINUS tu quòd
כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: 20 וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן
: Iſrael Deus DOMINUS dixit Sic : dicendo ,Chizchijahu ad Amos
אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
.audivi , Aſſur regem Sancherib *ad* me *ad* orâſti quibus
אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל סַנְחֵרִב מֶלֶךְ אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי:
,te Contempſit : eum ſuper DOMINUS eſt locutus quòd ,verbum Hoc
21 זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
filia movit caput te poſt ,Sijon filia virgo te ſubſannavit
לָעַגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת
quem ſuper &,es convitiatus & ,affeciſti probris Quem .Jeruſalaim
יְרוּשָׁלִָם: 22 אֶת מִי חָרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי
ſanctum *Super* ? tuos oculos excelſùm levâſti & ,vocem exaltâſti
הֲרִימוֹת קוֹל וְתִשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל קְדוֹשׁ
,*meum* dominũ probris affeciſti tuorum nunciorum *manu In* .Iſrael
יִשְׂרָאֵל: 23 בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
altitudinem aſcendi ego meorum curruum multitudine In : dixiſti &
וַתֹּאמַר בְּרֹכֶב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם
, ejus cedrorum *ſtaturam* ſuccidam & ,Lebanon latera ,montium
הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אֲרָזָיו
ſaltum , ejus finis *diverſorium* ingrediar & ,ejus *abietum electionem*
מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קְצֵהוּ יַעַר
; alienas aquas bibi & , fodi Ego .ejus Charmeli
כַּרְמְלוֹ: 24 אֲנִי קָרִתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם זָרִים
.*munitionis* rivos omnes meorum pedum planta *in* ſiccavi &
וְאַחֲרֵב בַּכַּף פְּעָמַי כָּל יְאוֹרֵי מָצוֹר:
,*quondam diebus à* feci *illud* ,longè à audiſti non Nunquid
25 הֲלֹא שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי לִמְיֵמֵי קֶדֶם
acervos , deſolandum ad erit & ,illud adduxi nunc ? illud plaſmavi &
וְיִצַּרְתִּיהָ עַתָּה הֲבִיאוֹתִיהָ וִתְהִי לְהַשּׁוֹת גַּלִּים
.munitas civitates *deſtructos*
נְצִים עָרִים בְּצוּרוֹת:

Verſio VULG. LAT.

12 Numquid liberaverũt dii gentiũ ſingulos, quos vaſtaverunt patres mei, Gozan videlicèt, & Haran, & Reſeph, & filios Eden, qui erant in Thelaſſar ?
13 Ubi eſt rex Emath, & rex Arphad, & rex civitatis Sepharvaim, Ana, & Aua ? Itaque
14 cùm accepiſſet Ezechias literas de manu nuntiorum, & legiſſet eas, aſcendit in domum
15 Domini, & expandit eas corã Domino. Et oravit in conſpectu ejus, dicens; Domine Deus Iſrael, qui ſedes ſuper Cherubim, tu es Deus ſolus regum omnium terræ : tu feciſti cœ-
16 lum & terram. Inclina aurem tuam, & audi: aperi, Domine, oculos tuos, & vide : audi omnia verba Sennacherib, qui miſit ut exprobraret nobis De-
17 um viventem. Verè, Domine, diſſipaverunt reges Aſſyriorũ
18 gentes, & terras omnium. Et miſerunt deos eorum in ignẽ: non enim erant dii, ſed opera manuum hominum ex ligno et lapide, & perdiderunt eos.
19 Nunc igitur, Domine Deus noſter, ſalvos nos fac de manu ejus, ut ſciant omnia regna terræ, quia tu es Dominus Deus
20 ſolus. Miſit autem Iſaias filius Amos ad Ezechiã, dicens; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Quæ deprecatus es me ſuper Sennacherib rege Aſſyriorũ,
21 audivi. Iſte eſt ſermo, quem locutus eſt Dominus de eo; Sprevit te, & ſubſannavit te, virgo filia Sion : poſt tergum
22 tuum caput movit, filia Jeruſalem. Cui exprobrâſti, & quẽ blaſphemâſti? contra quem exaltâſti vocem tuam, & elevâſti in excelſum oculos tuos ? contra ſanctum Iſrael. Per manum ſervorum tuorum exprobrâſti Domino, & dixiſti ; In
23 multitudine curruum meorum aſcendi excelſa montium in ſummitate Libani, & ſuccîdi ſublimes cedros ejus, et electas abietes illius. Et ingreſſus ſum uſque ad terminos ejus, & ſal-
24 tum Carmeli ejus Ego ſuccîdi. Et bibi aquas alienas, & ſiccavi veſtigiis pedum meorũ omnes aquas clauſas. Num-
25 quid non audiſti quid ab initio fecerim ? Ex diebus antiquis plaſmavi illud, & nunc adduxi : erúntque in ruinam collium pugnantium civitates munitæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 (ϱ) Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τόν τε Γωζὰν, καὶ τὸν Χαρράν, καὶ τὸν (σ) Ῥαφὶς, καὶ υἱοὺς (τ) Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ; 13 Ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς (υ) Αἰμάθ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφάδ; (φ) καὶ ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως (χ) Σεφφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀύά; 14 Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς (ψ) τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτά. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν (ω) αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον (α) κυρίου. 15 Καὶ εἶπεν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, Σὺ εἶ ὁ Θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, Σὺ ἐποίησας 16 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Κλῖνον κύριε τὸ οὖς Σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς Σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρὶμ ὃς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα. 17 Ὅτι ἀληθείᾳ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ (β) ἔθνη, Καὶ 18 ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, (γ) ὅτι οὐ θεοί εἰσιν, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθος, καὶ ἀπώλεσαν 19 αὐτούς. Καὶ νῦν κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, Σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι (δ) σὺ 20 κύριος ὁ Θεὸς μόνος. Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων, Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων Θεὸς Ἰσραὴλ, Ἃ προσηύξω πρός με περὶ Σενναχηρὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα. 21 Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος (ε) ἐπ' αὐτὸν, Ἐξουδένωσέ Σε καὶ ἐμυκτήρισέ Σε παρθένος θυγάτηρ Σιὼν, (ζ) ὀπὶσω Σοῦ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ. 22 Τίνα ὠνείδισας (η) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνὴν, καὶ (θ) ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς Σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. 23 Ἐν χειρὶ ἀγγέλων Σου ὠνείδισας κύριον, καὶ εἶπας, Ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων μου ἐγὼ (ι) ἀναβήσομαι εἰς ὕψος ὀρέων (κ) μηροὺς τοῦ Λιβάνου, καὶ ἐκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτῶ, τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτῶ, καὶ (λ) ἦλθον εἰς μέσον δρυμοῦ καὶ Καρμήλου. 24 Ἐγὼ ἔψυξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξερήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας (μ) ποταμοὺς περιοχῆς. 25 Ἔπλασα αὐτὴν, Ζωήγονον αὐτήν. καὶ ἐγένετο εἰς ἐπάρσεις ἐπιχειρεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυρὰς.

Nunquid eruentes eruerunt eos 12
dii gentium, quos corruperunt
patres mei, Gozam, & Char-
ram, & Raphis, & filios E-
dem, qui Thaeſthen ? ubi eſt 13
rex Æmath, & rex Arphad ?
& ubi eſt rex civitatis Sepphar-
uaim, Ana, & Aba ? Et ſum- 14
pſit Ezechias libros de manu
nuntiorum, & legit eos. Et a-
ſcendit in domum Domini; &
expandit eos Ezechias ante
Dominum. (c) Et dixit; Do- 15
mine Deus Iſrael, qui ſedes ſu-
per Cherubim, tu es Deus ſolus
in omnibus regnis terræ : tu fe-
ciſti cælum, & terram. Inclи- 16
na, Domine, aurem tuam, & au-
di: aperi, Domine, oculos tuos,
& vide : & audi verba Sen-
nacherim, quæ miſit ad expro-
brandum Deum vivum. Quo- 17
niam (d) veritate, Domine, de-
ſolaverunt reges Aſſyriorum
gentes : Et dederunt deos ea- 18
rum in ignem (quoniam non dii
ſunt, ſed opera manuum homi-
num, ligna, & lapis,) &
diſperdiderunt eos. Et nunc, 19
Domine Deus noſter, ſalva nos
de manu ejus : & cognoſcent
omnia regna terræ, quia tu Do-
minus Deus ſolus. Et miſit E- 20
ſaias filius Amos ad Ezeciam,
dicens ; Hæc dicit Dominus
Deus virtutum Deus Iſrael ;
Quæ deprecatus es ad me de
Sennacherim rege Aſſyriorum,
audivi. Hoc eſt verbum, quod 21
locutus eſt Dominus ſuper eum ;
Sprevit te, & ſubſannavit te
virgo filia Sion : ſuper te ca-
put ſuum movit filia Hieruſa-
lem. Quem exprobraſti, & 22
quem blaſphemaſti ? Et ſuper
quem exaltaſti vocem, & ele-
vaſti in ſublime oculos tuos ?
in ſanctum Iſrael. In manu 23
nuntiorum tuorum exprobraſti
Dominum, & dixiſti ; In mul-
titudine curruum meorum ego
(e) aſcendam in altitudinem
montium, (f) femora Libani :
& concidi magnitudinem cedri
ejus, & electa cupreſſorum ejus,
& veni (g) in medium ſylvæ,
& Carmeli : Ego (h) ſiccavi, 24
& bibi aquas alienas, & deſo-
lavi veſtigio pedis mei omnes
fluvios (i) clauſuræ, (k) Fin- 25
xi eam, duxi eam. Et fuit
in tumulos demigrationum op-
pugnantium civitates (l) mu-
nitas.

MS. A. (ϱ) Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς (σ) Ῥαφὶς, (τ) Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ; (υ) Αἰθὰμ, (φ) καὶ βασιλεὺς (χ) Σεφφαρουαΐμ, Αἰνὰ, καὶ Αὐτά; (ψ) ἀγγέλων (ω) αὐτὸ (α) κυρίου. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον κυρίου, καὶ εἶπεν, (β) Ἔθνη καὶ τὴν γῆν αὐτῶν, Καὶ ἔδωκαν (γ) ὅτι οἱ θεοὶ (δ) Σὺ εἶ κύριος (ε) πρὸς αὐτὸ, (ζ) ὀπὶ Σὲ κεφαλὴν ἐκίνησαν (η) καὶ ἐβλασφήμησας; (θ) ἦρες (ι) ἀνέβλω εἰς (κ) μου μηροὺς (λ) εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους ἀυτῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτῦ. Ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον (μ) τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτὴν, καὶ ἤγαγον αὐτήν. καὶ ἐγένετο

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Num liberaverunt eos dii gentium quas perdiderunt patres mei, Gozan, 12
et Hharan, et Reſzeph, et filios Gheden qui erant in Thalaſſar? Ubi eſt rex 13
Hhamath, et rex Arphad, et rex qui erat in urbe Zzepharvaim, nónne ſuſtu-
lerunt illos et migrare fecerunt eos? Et accepit Hhizkiah epiſtolas de manu 14
nunciorum, et legit eas: et aſcendit in domũ ſanctuarii Dñi, et expandit eas
Hhizkiah ante Dominum. Et oravit Hhizkiahu ad Dominum, et dixit : 15
Domine Deus Iſrael, cujus majeſtas manet *ſupra* Cherubaja, tu es Do-
minus, præter quem non eſt alius, omnium regnorum terræ; tu feciſti cœ-
lum et terram. Appareat ante te, Domine, judicium; et audiatur Domine 16
ante te, et ulciſcere, et fac ultionem ſup omnibus verbis Zzanhherib, qui
miſit ut exprobraret populo Dei permanentis. In veritate, Dñe, deſtruxe- 17
runt reges Athur gentes et terram earum. Et incenderunt ſimulachra ea- 18
rum igne, quia non erant dii in quibus eſſet uſus, ſed opera manuum homi-
num, lignum et lapis, et perdiderunt eos. Et nunc Dñe Deus noſter, libera 19
nos quæſo de manu illius, ut cognoſcant omnia regna terræ quòd tu es Dñs
Deus, nec præter te alius. Et miſit Jiſaghjah filius Amoſz ad Hhizkiah di- 20
cendo: Sic dixit Dñs Deus Iſrael: Quod deprecatus es ad me ſuper Zzan-
hherib rege Athur, auditum eſt à me. Hoc eſt verbum quod decrevit Dñs 21
in illum: deſpexit te, *deriſit* te regnum congregationis Szion, poſt te capi-
ta ſua moverunt populi Jeruſalem. Cui exprobrâſti? et ſup quem magnifi- 22
câſti te? et ad quem extuliſti vocem tuam? et elevâſti in altum oculos tuos,
dixiſti loquelas quæ non erant rectæ ante ſanctum Iſrael ? Per manum 23
nunciorum tuorum exprobrâſti populo Domini, et dixiſti: In multitudine
curruum meorũ ego aſcendi in fortitudinem arcium eorum: etiam capiam
domum ſanctuarii eorum, et occidam pulchritudinem robuſtorum illorum,
electionem principum ipſorum, et ſubjiciam urbem fortitudinis eorum, &
perdam multitudinem exercituũ ipſorum. Ego fodi ciſternas, et bibi aquas 24
alienas, et calcavi plantâ pedum populi qui mecum erat omnes aquas flu-
minũ profundorũ. Nónne audiſti ab antiquis quid fecerim Parghoh regi 25
Miſzraim, *nonne* eò quòd poteſtatẽ exercuiſſet in eos? et etiam ſup te va-
ticinati ſunt prophetæ Iſrael, et non converſus es, et hoc proſpectum eſt à
me à dieb' antiquis fieri tibi : etiã paravi, nunc evenire feci illud: et hoc
fuit tibi in offendiculum, eò quod fuerit ante te ſicut tumultus fluctuum qui deſtruxerunt urbes munitas.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

הֲשֵׁיזְבָא יַתְהוֹן דַּחֲלַת עַמְמַיָּא דְּחַבִּילוּ אֲבָהָתַי יַת גּוֹזָן וְיַת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֶדֶן דִּבְתַלַּסָּר: 12
אַן מַלְכָּא דַּחֲמָת וּמַלְכָּא דְאַרְפָּד וּמַלְכָּא דְקִרְתָּא סְפַרְוַיִם הֵא טַלְטִילוּנִין וְאַגְלְיָאוּנוּן: 13
וּנְסִיב חִזְקִיָּה יַת אִגַּרְתָּא מִיַּד אוֹגְדָיָא וּקְרָנָן וְסָלִיק לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּפַרְסִינָן חִזְקִיָּה קֳדָם 14
יְיָ: וְצַלֵּי חִזְקִיָּהוּ קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּשָׁכְנְתָּךְ שְׁרָיָא עֵיל מִן כְּרוּבַיָּא אַתְּ הוּא 15
יְיָ וְלֵית בַּר מִנָּךְ לְכֹל מַלְכוּת אַרְעָא אַתְּ עֲבַדְתָּא יַת שְׁמַיָּא וְיַת אַרְעָא: גְּלֵי קֳדָמָךְ יְיָ וְדִין 16
וּשְׁמַע קֳדָמָךְ יְיָ וְאַחְפַּר עֲוָיָבִיד פּוּרְעָנוּתָא עַל כָּל פִּתְגָמֵי דְסַנְחֵרִיב דְּשַׁלְחֵיהּ לְחַסָּרָא
עַמָּא דַיְיָ קַיְמָא: בְּקוּשְׁטָא יְיָ אַחֲרִיבוּ מַלְכֵי אַתּוּרַיְת עַמְמַיָּא וְיַת אַרְעָהוֹן: וּמוֹקְדִין יַת 17 18
טָעֲוָתְהוֹן בְּנוּרָא אֲרֵי לָא טָעִין דְּאִית בְּהוֹן צָרוּךְ אֱנוֹן אֱלָהִין עוֹבַד יְדֵי אֱנָשָׁא אָעָא וְאַבְנָא
וְאַבְּדוּנוּן: וּכְעַן יְיָ אֱלָהָנָא פְּרוֹקְנָא כְעַן מִן יְדֵיהּ וְיִדְעוּן כָּל מַלְכוּת אַרְעָא אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלָהִים 19
לֵית בַּר מִנָּךְ: וּשְׁלַח יְשַׁעְיָה בַּר אָמוֹץ לְוָת חִזְקִיָּה לְמֵימַר כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל 20
דְּבָעֵיתָ מִן קֳדָמַי עַל סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר שְׁמִיעַ קֳדָמַי: דֵּין פִּתְגָמָא דִּי נְזַר יְיָ עֲלֹהִי 21
מְבַסַּרָא לָךְ מְסִיקָא עֲלָךְ מַלְכוּת כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן בַּתְרָךְ רֵישֵׁיהוֹן מְנִידִין עַמָּא דִירוּשְׁלֵם: יַת
מַן חַסַּדְתָּא וְעַל מַן אִתְרַבְרַבְתָּא וּקְדָם מַן אַרְמֵתָּא קָלָא וּזְקַפְתָּא לְרוֹמָא עֵינָךְ אֱסְרַתְּ מִלִּין 22
דְּלָא כְשָׁרִין קֳדָם קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל: בְּיַד אוֹגְדָךְ חַסַּדְתָּא עַמָּא דַיְיָ וַאֲמַרְתְּ בִּסְנִיאוּת רְתִיכַי 23
אֲנָא סְלֵקִית לְתֻקֵּף כְּרֵכֵּהוֹן אַף אֵיחוּד בֵּירַת מַקְדְּשֵׁהוֹן וְאֶקְטוֹל שַׁפַּר גִּבְרֵיהוֹן מִבַּחַר
שַׁלְטוֹנֵיהוֹן וַאֲכַבֵּישׁ קִרְיַת תּוּקְפֵּיהוֹן וְאֶשֵׁיצֵי סַנְי מַשְׁרְיָתְהוֹן: אֲנָא הֲוֵיתִי חָפֵיר וּנְבִין 24
וְשָׁתֵי מַיִן נוּכְרָאִין וְטַפֵּחִית בְּפַרְסַת רַגְלֵי עַמָּא דְעִמִּי כֹּל מֵי נַהֲרִין עַמִּיקִין: הֲלָא שְׁמַעְתָּא 25
מִלְקַדְמִין מָה דַּעֲבַדִית לְפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם הֲלָא עַל דְּשַׁלִּיט בְּהוֹן וְאַף עֲלָךְ אִתְנַבִּיאוּ
נְבִיֵּי יִשְׂרָאֵל וְלָא חַבְתָּא וְדָא חַיְיָא קֳדָמַי מִיּוֹמֵי קֶדֶם לְמֶעְבַּד לָךְ אַף אִתְקְנָתָא כְעַן
אֵיתֵיתָהּ וְדָא הֲוָת לָךְ לְתַקָּלָא עַל דַּהֲוָאָה קֳדָמָךְ כְּאִתְרְנוּשַׁת גַּלִּין דְּשַׁחוּ קִרְוִין כְּרִיכִין:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ¶ ¿ܐܦ ¿ܐ ¿ܐ ¿ܐ

מלכים ב : כ

herba erunt ,pudefacti &,sunt contriti,manu abbreviati earū habitatores Et
26 וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב
segetis facies ad vento percussa & ,tectorum herba ,germinis olus & ,agri
שָׂדֶה וְיֶרֶק דֶּשֶׁא חָצִיר גַּגּוֹת וְשִׁדָּפָה לִפְנֵי קָמָה׃
tuum irasci & : novi tuum ingredi & ,tuum egredi &,tuum sedere Et
27 וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ יָדָעְתִּי וְאֶת הִתְרַגְּזְךָ
ponā &,meas aures in ascendit tu' tumult' &,me ad te irasci Pro .me ad
28 אֵלָי׃ יַעַן הִתְרַגִּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי
te faciā redire &,tuis labiis in meum camum &,tuis naribus in meū hamum
חָחִי בְאַפֶּךָ וּמְתָגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ וַהֲשִׁבֹתִיךָ
anno isto Comede :signum tibi hoc Et .es in venisti qua ,via in
29 בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה׃
tertio anno in & :sponte germinatum secundo anno in & ,serotinum
סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁחִישׁ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִשִׁית
addet Et .earum fructū comedite & ,vineas plantate & ,metite & ,seminate
30 זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃ וְיָסְפָה
fructum faciet & ,deorsum radicem ,residua ,Jehudah domus evasio
פְּלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה וְעָשָׂה פֶּרִי
monte de evasio & ,residuum egredietur Jerusalaim de Quia .sursum
31 לְמָעְלָה׃ כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר
ad Dominus dixit sic Quamobrem .hoc faciet Domini Zelus .Sijon
32 צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה תַּעֲשֶׂה זֹּאת׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל
sagittā illuc jaciet non & ,hanc urbem ad ingredietur Non :Assur regem
מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם חֵץ
.aggerem eam super effundet non & ,clypeo eam præoccupabit non &
וְלֹא־יְקַדְּמֶנָּה מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה׃
ingredietur non hanc civitatē ad &revertetur eam per ,venit qua via In
33 בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא
me propter,eā servandum ad hanc civitatem ad protegam Et.Domin' dicit
34 נְאֻם־יְהוָה׃ וְנַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי
angelus est egressus & ,illa nocte in fuit Et.meū servum David ,propter &
וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא׳ מַלְאַךְ
.millia quinque & octoginta centum Assur castrametatione in percussit &,Dñi
35 יְהוָה וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מְאָה שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף
.mortuorum cadavera ipsi omnes ecce & ,mane in manicaverunt Et
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם פִּגְרִים מֵתִים׃
habitavit &,Assur rex Sancherib est reversus & :abiit &,est profectus Et
36 וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב
,sui dei Nisroch domo se incurvante ipso ,fuit Et ,Nineveh in
37 בְּנִינְוֵה׃ וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית׳ נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו
ipsi Et .gladio in eum percusserunt ejus filii Sareser & ,Adramelech &
וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר הִכֻּהוּ בַּחָרֶב וְהֵמָּה
ejus filius Esarhadon regnavit & : Ararat terram evaserunt
נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן בְּנוֹ
.eo pro
תַּחְתָּיו׃

CAP. XX. כ

venit Et .moriendum ad Chizchijahu ægrotavit illis diebus In
1 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבֹא
dixit Sic,eum ad dixitque ,propheta Amos filius Jesahjahu eum ad
אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר
.vives non & ,tu moriens quia ,tuæ domui Præcipe :Dominus
יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃
: dicendo ,Dominum ad oravit & ,parietem ad suam faciem vertit Et
2 וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃
tuas facies ad ambulaverim quòd quæso memento ;Domine Obsecro
3 אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ
.fecerim tuis oculis in bonum & ,perfecto corde in & ,veritate in
בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
.magno fletu Chizchijahu flevit Et
וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃

Versio VUL. LAT.

26 Et qui ſedent in eis, humiles manu, contremuerunt & confuſi ſunt,facti ſunt velut fœnū agri, & virens herba tectorū, quæ arefacta eſt antequàm veniret ad maturitatem. Habitaculū tuum, & egreſſum tuū, & introitum tuum, & viam tuam ego præſcivi,& furorem 27 tuum contra me. Inſaniſti in me,& ſuperbia tua aſcendit in aures meas:ponam itaque circulum in naribus tuis,& camū in labiis tuis, & reducam te in viam, per quam veniſti. Tibi autem,Ezechia,hoc erit ſignū: 28 Comede hoc anno quæ repereris:in ſecundo autē anno,quæ ſponte naſcūtur:porrò in ter- 29 tio anno ſeminate & metite : plantate vineas, & comedite fructum earum. Et quodcunque reliquum fuerit de domo Juda,mittet radicem deorſùm, & faciet fructum ſurſùm. De Jeruſalem quippe egredientur reliquiæ, & quod ſalvetur de monte Sion: zelus Domini exercituum faciet hoc. Quam 30 ob rem hæc dicit Dominus de rege Aſſyriorum ; Non ingredietur urbem hanc, nec mittet in eam ſagittam, nec occupabit eam clypeꝰ, nec circumdabit eam munitio. Per viam, 31 quâ venit,revertetur : & civitatem hanc non ingredietur, 32 dicit Dominus. Protegámque urbem hanc, & ſalvabo eam propter me, & propter David 33 ſervum meum. Factum eſt igitur in nocte illa,venit Angelus Domini, & percuſſit in caſtris Aſſyriorum centum octoginta quinque millia.Cúmque diluculò ſurrexiſſet, vidit omnia corpora mortuorum: & rece- 34 dens abiit,Et reverſus eſt Sennacherib rex Aſſyriorum, & manſit in Ninive. Cúmq; adoraret 35 in templo Neſroch deū ſuum, Adramelech & Saraſar filii ejus percuſſerunt eum gladio, fugerúntque in terrā Armeniorum, et regnavit Aſarhaddon filius ejus pro eo.

CAP. XX.

1 IN dieb' illis ægrotavit Ezechias uſque ad mortem: & venit ad eum Iſaias filius Amos propheta, dixítque ei; Hæc dicit Dominus Deus, Præcipe domui tuæ:moriêris enim tu, 2 & non vives. Qui convertit faciem ſuam ad parietē,et ora- 3 vit Dominū,dicens ;Obſecro, Dñe, memento , quæſo, quomodò ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto, et quod placitum eſt coram te, fecerim. Flevit itaque Ezechias fletu magno.

Verſio .GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐλαῖς ἠσθένησαν τῇ χει- Et inhabitantes in eis infirmati
ρὶ, ἔπτηξαν καὶ καλῳὸν ἐγένοντο χέρ- sunt manu: contremuerunt, &
ητος ἀχεῦ, ἢ χλωρὸς βοτάνη, (ν) χλόη δω- confuſi ſunt. Fuerunt fœnum a-
μάτων, καὶ (ξ) πάτημα ἀπάνω ἐσκότω. gri, vel virens herba, herba te-
27 Καὶ ἡ καθέδρα σου καὶ ἡ ἔξοδός (ο) σου ἔ- ctorum, & conculcatio coram
γνων, καὶ ἡ θυμός (π) σου ἐπ' ἐμὲ, διὰ τὸ ſtante. Et ſeſſionem tuam, & ex- 27
ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμὲ, καὶ τὸ σῆνός σου ἀνέ- itum tuum novi, & furorem tu-
βη ἐν τοῖς ὠσί μου. καὶ θήσω τὰ ἅγκιστρά μου um ſuper me, Eò quòd ivatus ſis 28
ἐν τοῖς μυκτῆρσί σου, καὶ (ρ) χαλινὸν ἐν τοῖς ſuper me. Et ſtrepitus tuus aſcen-
χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ dit in aures meas. Et ponam ha-
ἦλθες ἐν αὐτῇ. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον· mos meos in naribus tuis,& fræ-
(ι)φάγε τοῦτο ἐνιαυτὸν αὐλόμενα, καὶ τῷ ἔ- num in labiis tuis: & reduc
τει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, (σ)καὶ ἔτει ciam te viâ,quâ veniſti in ea. Et 29
τρίτῳ σπορὰ καὶ ἀμητὸς καὶ φυτεία ἀμπελῶ- hoc tibi ſignum: Comede hoc anno
νων, καὶ φάγεται τὸν καρπὸν αὐτῶν. Καὶ προ- (m) ſponte nata, & anno ſecun-
θήσει (τ) ἡ διασωσμένον οἶκος Ἰούδα τὸ do germinantia : & anno tertio
ὑπολειφθὲν ῥίζαν (υ) κάτω, καὶ ποιήσει καρ- ſatio, & meſſis, & plantatio vi-
πὸν ἄνω. Ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσονται κατά- nearum : & comedetis fructum
λειμμα, καὶ ἀνασωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών. ὁ eorum. Et adjiciet quod ſalvatū 30
ζῆλος κυρίου ποιήσει τοῦτο. eſt de domo Juda, iſſum reſidu-
Οὐχ ὕπως; Τάδε λέγει κύριος πρὸς βασι- um radicem deorſùm, & faciet
λέα Ἀσσυρίων, Οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πό- fructum ſurſùm. Quoniam de 31
λιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, καὶ οὐ(φ) Hieruſalem egredietur reſiduum,
προφθάσει ἐπ' αὐτὴν θυρεὸς, καὶ οὐ μὴ ἐκχέῃ & is qui ſalvus evadit, de mon-
πρὸς αὐτὴν πρόχωμα. Τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν te Sion. Zelus Domini virtutum
αὐτῇ ὑποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην faciet hoc. (n) Nónne ſic? Hæc 32
οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει κύριος. Καὶ ὑπερα- dicit Dominus ad regem Aſſyrio-
σπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως (χ)ταύτης δι' ἐμὲ καὶ rum; Non ingredietur in civita-
διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. Καὶ ἐγένετο (ψ) tem hanc, & non jaculabitur il-
νυκτὸς, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐπά- luc jaculum : & non prævenict
ταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν super eam clypeus, & non effun- 33
ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας. καὶ ὠρθρισαν det ad eam aggerem. Viâ quâ ve-
τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά. καὶ nit, in ea revertetur, & in civi- 34
ἀπῆρε καὶ ἐπορεύθη Καὶ ἀπέστρεψε Σεννακη- tatem hanc non ingredietur, dicit
εὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νι- Dominus. Et protegam ſuper ci- 35
νευή. Καὶ ἐγένετο αὐτὸς προσκυνῶν ἐν vitatem hanc propter me, & pro-
οἴκῳ (ω) Μεσραὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ (α) Ἀ- pter David ſervum meum. Et fa- 36
δραμέλεχ καὶ Σαρασὰρ (β) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐ- ctum eſt nocte, & exivit ange-
πάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ· καὶ αὐτοὶ (γ) lus Domini, & percuſſit in caſtris
ἐσώθησαν εἰς γῆν (δ) Ἀρραδά. καὶ ἐβασί- Aſſyriorum centum octuaginta 37
λευσεν Ἀσορδὰν (ε) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. quinq; millia. Et ſurrexerunt
mane: & ecce omnes corpora mor-
tua. Et promovit, & ivit, Et ve-
rtit Sennacherim rex Aſſyrio-
rum, & habitavit in Nineve. Et
factum eſt, ipſo adorante in domo
Meſerach dei ſui, & Adramelech
& Saraſar filii ejus percuſſerunt
eum in gladio. Et ipſi evaſerunt
in terram (ο) Araratb: & regna-
vit Aſordan filius ejus pro eo.

MS.A. (ν) ἡ χλόη (ξ) πατήματα (ο) ου καὶ ἡ ἔσοδός σου ἔγνων, (π) σου, διὰ τὸ (ρ)χάλινόν τοῖς (τ)φαγῇ(σ)καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ(τ)τὸ διασεσω-
σμένον (υ)κάτω,ποιήσει (φ)προφθάσει αὐτὴν (χ) ταύτης τῆ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ (ψ) ἕως νυκτὸς, (ω) Ἐσορὰχ (α) Ἀδραμέλεχ (β) υἱοὶ (γ) δια-
σώθησ (δ) Ἀραδάδ. (ε) υἱὸς

ΚΕΦ. κ'.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζε- In diebus illis ægrotavit Eze-
κίας εἰς θάνατον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡ- chias (a) ad mortem. Et intravit
σαΐας υἱὸς (α) Ἀμὼς ὁ προφήτης, καὶ εἶπε ad eum Eſaias filius Amos pro-
πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος, Ἐντειλαι phetа,et dixit ad eum; Hæc dicit
τῷ οἴκῳ σου, (β)ἀποθνήσκεις σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. Dominus; Præcipe (b) domui tuæ:
2 Καὶ (β) ἀπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸ τοῖ- (c) moriêris tu, et non vives. Et 2
3 χον, καὶ ηὔξαλο πρὸς κύριον, (δ) λέγων, Κύ- (d) convertit Ezecias ad murū,
ριε, μνήσθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σου et precatus eſt ad Dominum, di-
ἐν ἀληθείᾳ καὶ (ε) καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀρε- ceus; Domine,memento nunc, (e) 3
στὸν (ζ)ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ- quæcunq; ambulavi coram te in
σεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ. veritate, et corde (f) pleno : et
bonum in oculis tuis feci. Et plo-
ravit Ezecias ploratu magno.

MS.A. (α) Ἀμμὼς (β) ὅτι ἀποθνήσκεις (γ) ἀπέστρεψεν (δ) λέγων, Ὦ δὴ κύριε, (ε) ἐν καρδίᾳ (ζ) ἐνώπιόν σου

CAP. XX.

1 IN diebus illis ægrotavit Ezechias (a) ad mortem. Et intravit ad eum Eſaias filius Amos propheta,et dixit ad eum; Hæc dicit Dominus; Præcipe (b) domui tuæ: (c) moriêris tu, et non vives. Et 2
(d) convertit Ezecias ad murū, et precatus eſt ad Dominum, di-
ceus; Domine,memento nunc, (e) 3
quæcunq; ambulavi coram te in veritate, et corde (f) pleno : et bonum in oculis tuis feci. Et ploravit Ezecias ploratu magno.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 וְיָתְבֵיהוֹן אִתְקְצַר חֵילֵיהוֹן אִתְבְּרוּ וּבְהִיתוּ הֲוֹו כְּעִשְׂבָּ חַקְלָיָא וְכִירוֹק דְּאִתְאֲה כְּעִשְׂבָּ
27 אַנְרָיָא דְּיִשְׁלוֹק עַד דְּלָא מְטָא לְמֶהֱוֵי שׁוּבְלִין׃ וּמִתְבָּךְ בְּעִיצָּא וּמִפְּקָךְ לְאַנָּחָא קֳרָבָא
28 וּמֵיתָךְ לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל גְּלֵי קֳדָמַי וְיָת דְּאַרְגִּוָּתָא קְדָמַי גְּלִי׃ חֶלְפָּ דְּאַרְגִּוָּתָא עַל מֵימְרִי
וְאִתְרַגְּשׁוּתָךְ סְלִקַת לְקָדְמַי וַאֲשַׁוִּי שִׁירִין בְּלִיסָתָךְ וְיוֹמֵם בְּסִפְוּתָךְ וְאָתֵיבְנָךְ בְּאָרְחָא
29 דְּאָתֵיתָא בָּהּ׃ וְדִין לָךְ אָתָא אָכוֹל בְּשַׁתָּא חָדָא כַּתִּין וּבְשַׁתָּא תִנְיָנְיָתָא כַּתִּכְתִּין וּבְשַׁתָּא
30 תְּלִיתָאָה זְרוֹעוּ וְחֲצוֹדוּ וְצוֹבוּ כְרָמִין וְאִכּוֹלוּ אִבְהוֹן׃ וְיוֹסְפוּן מְשֵׁזְבְיָא דְּבֵית יְהוּדָה
31 דְּאִשְׁתְּאֲרִין כְּאִילָן דִּי מְשַׁלַּח שׁוֹרְשׁוֹהִי לְרַע וּמֵרִים נוֹפֵיהּ לְעֵלָּא׃ אֲרֵי מִירוּשְׁלֵם יִפְּקוּן
שְׁאַר צַדִּיקַיָּא וְשֵׁיזְבַת מְקִימֵי אוֹרַיְתָא מִטּוּרָא דְּצִיּוֹן בְּמֵימְרָא דַּיְיָ צְבָאוֹת תִּתְעֲבֵיד דָּא׃
32 בְּכֵן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ לְמַלְכָּא דְּאַתּוּר לָא יֵעוֹל לְקִרְיְתָא הָדָא וְלָא יַקְשִׁית חַצָּן גִּיר וְלָא יִקְדְּמִנַּהּ
33 בְּתָרִיסִין וְלָא יַצְבַּר עֲלָהּ מַלְיְתָא׃ בְּאוֹרַח דְּאָתָא בַּהּ יְתוּב וּלְקִרְיְתָא הָדָא לָא יֵעוֹל אֲמַר
34 יְיָ׃ וְאָגֵן עַל קִרְיְתָא הָדָא לְמִפְרְקַהּ בְּרִיל מֵימְרִי וּבְדִיל דָּוִד עַבְדִּי׃ וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא
35 וּנְפַק מַלְאָכָא דַּיְיָ וְקַטֵל בְּמַשְׁרְיָתָא אַתּוּרָאָה מְאָה וְתִמְנֵן וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא
36 וְהָא כּוּלְּהוֹן פָּגְרִין מֵתִין׃ וּנְטַל וַאֲזַל וְתָב סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְּאַתּוּר וְיַתִּיב בְּנִינְוֵה׃ וַהֲוָה
37 הוּא סָגִיד בֵּית נִסְרוֹךְ טָעֲוָתֵיהּ וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בְּנוֹהִי קְטָלוּ יְהִי בְחַרְבָּא וְאִנּוּן אִשְׁתֵּיזָבוּ
לְאַרְעָא קַרְדּוֹ וּמַלְכָּ אֲסַרְחַדּוֹן בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃

כ

1 בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן מְרַע חִזְקִיָּהוּ לְמָמָת וַאֲתָא לְוָתֵיהּ יְשַׁעְיָה בַּר אָמוֹץ נְבִיָּא וַאֲמַר לֵיהּ כְּדֵנָן
אֲמַר יְיָ פַּקֵּיד עַל אֱנָשׁ בֵּיתָךְ אֲרֵי מָאֵת אַתְּ וְלָא תֶחֱי מִסַּרְעָךְ׃ וַאֲסְחַר יָת אַפּוֹהִי לְכוֹתֶל
2 בֵּית מַקְדְּשָׁא וְצָלֵי קֳדָם יְיָ לְמֵימַר׃ קְבֵל בָּעוּתִי יְיָ לְמֵימַר כְּעַן יָת דְּפַלַּחְתָּקְדָמָךְ בִּקְשׁוֹט
3 וּבְלֵבָב שְׁלִים וּדְתַקֵּין קֳדָמָךְ עֲבַדִת וּבְכָא חִזְקִיָּה בְּכְיָא סַגִּיאָה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et habitatorum earum abbreviata eſt virtus,fracti ſunt & confuſi ſunt;fue- 26
runt ſicut herba agrorum, & ſicut olus virens, ſicut herba tectorum quæ
aduritur antequam eo uſq; perveniat ut ſint ei ſpicæ. Et ſeſſio tua in con- 27
ſilio,& exitus tuus ad ineundum bellum, & advent' tuus in terram Iſrael
manifeſta ſunt ante me,& id quo irritâſti me manifeſtum. Eò quòd irri- 28
tâſti dictum meū, & tumult' tuus aſcendit ante me, ponam hamos in ma-
xilla tua,& capiſtrū in labiis tuis, & redire faciam te per viā qua veniſti.
Et hoc tibi ſignū:Comede anno *uno* ſpōte naſcētia,&anno ſecundo ſpōte 29
cadentia, & anno tertio ſeminate & metite, & plantate vineas, & com-
edite proventus earum. Et creſcent liberati domus Jehudah qui reliqui 30
ſunt,ſicut arbor quæ emittit radices ſuas deorſum, & tollit ramos ſuos ſur-
ſum. Quia de Jeruſalem exibunt reliquiæ juſtorum, & ſalvatio ſtabilien- 31
tium legem ex monte Szion in dicto Dñi Szebaoth fiet hoc. Ideò ſic dixit 32
Dñs de rege Athur : Non intrabit in urbem hanc, nec conjiciet in eam ja-
culum, neq; præoccupabit eam clypeis,neq; acervabit juxta eam aggerem.
Per viam qua venit redibit, & ad urbem hanc non intrabit, dixit Dñs. 33
Et protegam urbem hanc, ut liberem eam propter *verbum meum*,& pro- 34
pter David ſervum meum. Et fuit nocte illa, exiit angelus Dñi, & occidit 35
in exercitu Athuræo centum & octoginta quinq; millia:& anticipaverunt
auroram,& ecce omnes illi cadavera mortuorum. Et profectus eſt & abiit, 36
& rediit Zzanhherib rex Athur,& ſedit in Nineveh. Et fuit cùm adoraret 37
in æde Nizzroch idoli ſui, Adramælech & Sareſzer filii ejus occiderunt il-
lum gladio, & ipſi evaſerunt in terram Kardu:& regnavit Azzarhhadon
filius ejus pro eo.

CAP. XX.

IN diebus illis ægrotavit Hhizkiah uſq; ad mortem : & venit ad eum Je- 1
ſaghjah filiꝰ Amoſz propheta,& dixit illi: Sic dixit Dñs: Præcipe homi-
nibꝰ domꝰ tuæ,quia morieris tu,& non vives ex morbo tuo. Et vertit faciē 2
ſuā ad parietem domꝰ ſanctuarii: & oravit ante Dñm dicendo: Suſcipe de- 3
precationē meā Dñe,memento quæſo qꝑ ſervierim tibi in veritate & corde
perfecto,& qꝑ rectū eſt ante te fecerim : & flevit Hhizkiah fletu magno.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܒܢܝ ܚܝܠ ܕܐܬܒܗܬܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܬܒܠܒܠܘ ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܥܣܒܐ ܕܒܪܐ ܘܐܝܟ ܝܪܩܐ ܕܥܣܒ ܓܒܐ ܘܐܝܟ ܚܨܝܕ ܕܩܕܡ ܕܠܐ ܢܬܩܛܡ
27 ܒܣܡܪ ܘܐܝܟ ܛܠܐ ܕܩܕܡ ܕܠܐ ܢܬܩܛܡ ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܬܘܒ ܝܬܒܟ ܘܢܦܩܟ ܘܪܓܙܟ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
28 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
29 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
30 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
31 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
32 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
33 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
34 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
35 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
36 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
37 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ
1 ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ ܘܐܢ ܬܬܪܓܙ ܥܠ ܝ

Quarum cives defecerunt viribus, confracti sunt, & pudore suffusi; factíq; sunt quasi herba deserti, velut olus viride, sicut fœnũ tecti, & ut folia tritici antequam in culmum assurgat? Sessionem tuam, & ingressum egressúmq; tuum ego novi & quòd audacter egeris coram me. Quoniam arroganter egisti, teque contra me extulisti, & blasphemia tua ascendit in aures meas; injiciam hamum in nares tuas, & fiscellam in labia tua, reducámq; te per viã per quam venisti. Illud autem esto signum quod tibi eveniet; Comedes anno præsenti frumentum sponte nascens, anno secundo sponte renascens, anno verò tertio seretis ac metetis, plantabitis vineas, & comedetis fructus earũ. Et reliquiæ domûs Judæ, quæ supersunt, jacient *denuò* radicem deorsum, & sursum fructus reddent: Quoniam è Jerusalem prodibunt reliquiæ, & effugium de monte Sion, æmulatio Dñi potentissimi id efficiet. Propterea sic dicit Dñs de rege Athur, Nequaquam ingredietur urbem istam, nec jaculabitur illuc sagittam, nec præveniet eam clypeo, nec ponet contra eam insidias: Sed viâ quâ venit, eâdem revertetur, & urbem istam minimè ingredietur: Nam protegam urbem istam, & liberabo eam propter me, & propter Davidem servum meum. Factum est igitur eâdem nocte, ut egressus Angelus Dñi trucidârit in castris Athuræi centũ octogintaquinque millia: cúmq; manè prætervertissent & aspexissent, ecce erant omnia corpora mortua: Quare profecti abierunt, & reversus est Sanherib rex Athur, et mansit in Ninve: Dúmq; adoraret in æde Nesroch dei sui, Edramelech et Seraſar filii ejus gladio trucidârunt eum; ipsi verò proripuerunt se in terram Ardat: regnavítque Serahdom filius ejus post ipsum.

CAP. XX.

1 ILlis diebus cùm ægrotâsset Hezecia ad mortem, venit ad eum Esaia propheta fili' Amos, et dixit ei, Sic dicit Dñs; Præcipe de domo tua, quia moriturus es, et non vives. 2 Quapropter Hezecia vultu ad parietem verso precatus est Dominum, et ait; 3 Eja Domine recordare quòd vero perfectóque animo coram te ambulârim, et quod rectum erat corã te gesserim: flevítq; Hezecia fletu magno.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * ٱلَّذِينَ سَكَانُهَا ضَعُفَ قُوَاهُم * وَٱنكَسَرُوا وَخَزُوا * وَكَانُوا مِثْلَ عُشْبِ ٱلأَرْضِ * وَمِثْلَ خُضَرِ ٱلنَّبَاتِ *
27 وَمِثْلَ حَشِيشِ ٱلحَقْلِ * وَمِثْلَ ٱلطَّلِّ قُدَّامَ ٱلقَائِمَةِ * مَقْعَدَكَ وَمَدْخَلَكَ وَمَخْرَجَكَ فَأَنَا أَعْرِفُهُ * فَلِمَاذَا
28 تَكْبُرُ * حَمْقَ أَجْرَاكَ وَتَعْظُمُ عَلَيَّ * وَأَفْتِرَاكَ صَعِدَ إِلَيَّ * فَأَنَا أُلْقِي ٱلخِزَامَ فِي مَخْرِيكَ * وَٱللِّجَامَ
29 فِي شَفَتَيْكَ * وَأَرُدُّكَ إِلَى ٱلطَّرِيقِ ٱلَّتِي جِئْتَ فِيهَا * وَقَالَ إِشَعْيَا ٱلنَّبِيُّ لِحَزَقِيَا * وَهَذِهِ تَكُونُ آيَةً *
تَأْكُلُ هَذِهِ ٱلسَّنَةَ حَصْبًا * وَٱلسَّنَةَ ٱلثَّانِيَةَ حَصْبَ ٱلحَصْبِ * وَٱلسَّنَةَ ٱلثَّالِثَةَ فَٱزْرَعُوا وَٱحْصُدُوا *
30 وَٱغْرِسُوا كُرُومًا وَكُلُوا ثِمَارَهَا * وَيَرْدَادُونَ بَقِيَّةً بَنِي يَهُودَا ٱلَّذِينَ بَقِيَّتُهُمْ يَبْنُونَ عِقَارًا أَسْفَلَ * فَيَصْنَعُ
31 ثِمَارًا فَوْقُ * لِأَنَّ مِنْ أُورُشَلِيمَ يَخْرُجُ ٱلبَاقِي * وَٱلانْفِلَاتُ مِنْ صِهْيَوْنَ * بِحَمِيَّةِ ٱلرَّبِّ ٱلعَزِيزِ يَفْعَلُ هَذَا *
32 * مِنْ أَجْلِ أَنَّ هَكَذَا يَقُولُ ٱلرَّبُّ عَلَى مَلِكِ ٱلمَوْصِلِ * إِنَّهُ لَا يَدْخُلُ هَذِهِ ٱلمَدِينَةَ * وَلَا يَرْمِي فِيهَا
33 سَهْمًا * وَلَا يَدُورُ عَلَيْهَا * وَلَا يَحُوطُهَا بِٱلسِّلَاحِ وَلَا يَكْمُنُ عَلَيْهَا كَمْنًا * لَكِنْ فِي ٱلطَّرِيقِ ٱلَّتِي جَاءَ
34 فِيهَا يَرْجِعُ * وَإِلَى هَذِهِ ٱلمَدِينَةِ لَا يَدْخُلُ يَقُولُ ٱلرَّبُّ * وَأَحْمِي عَلَى هَذِهِ ٱلمَدِينَةِ * وَأُخَلِّصُهَا مِنْ
35 أَجْلِي وَمِنْ أَجْلِ دَاوُدَ عَبْدِي * وَلَمَّا كَانَ فِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ نَزَلَ مَلَكُ ٱلرَّبِّ * فَقَتَلَ فِي عَسْكَرِ
ٱلمَوْصِلِ مِئَةَ ٱلفٍ وَخَمْسَةً وَثَمَانِينَ ٱلفَ نَفْسٍ * فَلَمَّا أَصْبَحُوا وَرَأَوا فَطَرُوا * وَإِذَا جَمِيعُ ٱلأَجْسَادِ مَيِّتَةٌ *
36 * فَرَحَلُوا وَٱنْطَلَقُوا * وَرَجَعَ سَحَارِيبُ مَلِكُ ٱلمَوْصِلِ * وَجَلَسَ فِي نِينَوَى * وَفِيمَا هُوَ يَسْجُدُ فِي بَيْتِ
37 نِصْرَاخَ إِلَهِهِ أَدْرَمَلِيخُ وَشَارَاصَرُ * فَقَتَلَهُ بِنَوْهُ بِٱلسَّيْفِ * وَٱنْفَلَتُوا إِلَى أَرْضِ أَرَارَاطَ * وَمَلَكَ بَعْدَهُ ٱبْنُهُ
سَرْحَدُومُ * * ٱلفَصْلُ ٱلعِشْرُونَ * * وَفِي تِلْكَ ٱلأَيَّامِ مَرِضَ حَزَقِيَا لِلمَوْتِ * فَأَتَى إِشَعْيَا
بْنُ أَمُوصَ ٱلنَّبِيُّ * فَقَالَ لَهُ * هَكَذَا يَقُولُ لَكَ ٱلرَّبُّ * أَوْصِ عَلَى بَيْتِكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ مَيِّتٌ وَلَيْسَ
2 تَحْيَا * فَحَوَّلَ حَزَقِيَا وَجْهَهُ إِلَى ٱلحَائِطِ * وَصَلَّى قُدَّامَ ٱلرَّبِّ وَقَالَ * أَوَّهْ يَا رَبِّ أُذْكُرْ أَنِّي سَلَكْتُ
3 قُدَّامَكَ بِٱلحَقِّ وَبِسَلَامَةِ ٱلقَلْبِ * وَأَنِّي حَسَنًا قُدَّامَكَ صَنَعْتُ * وَبَكَى حَزَقِيَا بُكَاءً عَظِيمًا *

Quarum incolæ defecerunt viribus, confracti, & pudore suffusi sunt, et evaserunt velut gramen terræ, & ut olus viride, ceu fœnum agri, & velut umbra ante columnam? Sessionis tuæ, & introitûs exitûsque tui locum planè cognosco: quorsum ergò superbis? Cùm audacter et arroganter contra me te gesseris, & blasphemia tua ad me ascenderit, hamum injiciam in nares tuas, & frænum in labia tua, teque retrorsum per viam quâ venisti. Ita super dixit Esaia propheta Hezeciæ, Hoc autem erit in hujus rei argumentum, Comedes hoc anno ubertatem, anno sequenti ubertatem ubertatis, anno verò tertio seretis ac metetis, plantabitis vineas & comedetis fructus earum. Et residuum filiorum Judæ, qui supersunt, ampliores extruent radices deorsum, & fructus supernè producent: Quoniam de Jerusalem egredietur residuum, & evasio de Sione; ob ardorem Domini potentissimi sic fiet. Nam ita dicit Dominus de rege Mausel, Profectò non ingredietur hanc urbem, nec sagittam jaculabitur in eam, nec circuibit eam, nec armis cinget illam, nec insidias tendet adversùs eam: Sed eâdem viâ quâ venit, redibit; & urbem istam nequaquam ingredietur, ait Dominus. Et urbem hanc protegam, & servabo eam propter me & propter Davidem servum meum. Itaque contigit eâdem nocte ut descendens Angelus Domini perimeret in exercitu Mauselæo centum millia & octogintaquinque millia hominum, cúmque manè surrexissent, & aspicientes vidissent quòd ecce milites omnes mortui jacerent; Profecti abierunt: & Sanherib rex Mausel reversus mansit in Ninive. Ubi dum adoraret in æde Nesrach deæ Adromelechi & Sarasaris, occiderunt eum filii sui gladio, & fugerunt in terram Ararat: regnavitq; post eum filius ejus Serhaddom.

CAP. XX.

1 IIs diebus Hezechiâ ad mortem ægrotante, venit Esaia filius Amosi propheta, & dixit illi, Sic tibi dicit Dominus, Consule domui tuæ, quia moriturus es & nequaquam vives. 2 Quapropter Hezecia conversâ ad parietem facie, oravit coram Domino, & ait; 3 Obsecro mi Domine, memento me ambulâsse coram te bonis operibus integróque animo, & recta me gessisse coram te: flevítque Hezecia fletu magno.

מלכים ב : כ

verbum & ,mediam urbem fuerat egressus non Jesahjahu ,fuit Et
4 וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּיכוֹנָה וּדְבַר־
Chizchijahu ad dic & ,Revertere :dicendo ,eum ad fuit Domini
5 יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר : שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ נְגִיד
Audivi :tui patris David Deus Dominus dixit Sic mei populi ducem
עַמִּי כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי
die in ;te sanavi ego ecce :tuam lachrymam vidi ,tuam orationem
אֶת־תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתְךָ הִנְנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם
tuis diebus super addam Et .Domini domum ascendes tertia
6 הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה : וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ
civitatem & ,te eruam Assur regis vola de & ,annos quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֶת הָעִיר
David propter & ,me propter ,istam civitatem super protegam & ;istam
הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
,tulerunt Et .ficuum massam Tollite: Jesahjahu Dixitque ,meum servum
עַבְדִּי : וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ
:Jesajahu ad Chizchijahu Dixitque .vixit & ,ulcus super posuerunt &
8 וַיָּשִׂימוּ עַל־הַשְּׁחִין וַיִּחִי : וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ
die in ;im ascensurus & ,me Dominus sit sanaturus quòd ,signum Quod
מָה אוֹת כִּי־יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם
à ;signum tibi Hoc :Jesajahu Dixitque ?Domini domum tertio
9 הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ זֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת
Ivit :est locutus quod ,verbum Dominus sit facturus quòd,Domino
יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הֲלֵךְ
Dixitque ?gradibus decem revertatur si gradibus decem umbra
הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת : וַיֹּאמֶר
sed :Non .gradibus decem declinare umbræ est Leve :Chizchijahu
יְחִזְקִיָּהוּ נָקֹל לַצֵּל לִנְטוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִּי
Jesajahu clamavit Et .gradibus decem retrorsum umbra revertatur
11 יָשׁוּב הַצֵּל אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת : וַיִּקְרָא יְשַׁעְיָהוּ
quos ,gradibus in umbram reduxit & :Dominum ad propheta
הַנָּבִיא אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׁב אֶת־הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
tempore In .gradibus decem retrorsum Achaz gradibus in descenderat
יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר מַעֲלוֹת : בָּעֵת
,literas Babel rex Baladan filius Baladan Berodach misit illo
הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים
.Chizchijahu ægrotâsset quòd,audierat quoniam:Chizchijahu ad munus &
וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ :
domum omnem eis ostendit &,Chizchijahu eos super audivit Et
13 וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת־כָּל־בֵּית
& ,aromata & ,aurum & ,argentum,suam desiderabilem
נְכֹתוֹ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֶת
quod omne & ,suorum vasorum domum & ,optimum oleum
שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית כֵּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
non quod ,verbum fuit Non .suis thesauris in est inventum
נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־
.sua potestate omni in & ,sua domo in Chizchijahu eis ostenderit
הֶרְאֵם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ :
dixitque ,Chizchijahu regem ad propheta Jesahjahu venit Et
14 וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
? te ad venerunt unde & ,isti viri dixerunt Quid :eum ad
אֵלָיו מָה־אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ
.Babel de ,venerunt longinqua terra De :Chizchijahu Dixitque
וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל :
:Chizchijahu Dixitque ? tua domo in viderunt Quid :ait Et
15 וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
quod ,verbum fuit non :viderunt ,mea domo in quæ Omnia
אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
:Chizchijahu ad Jesahjahu dixit Et .meis thesauris in eis ostenderim non
לֹא־הֶרְאִיתִם בְּאוֹצְרֹתָי : וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ
: Domini verbum Audi
16 שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה :

Versio VULG. LAT.

4 Et antequàm egrederetur Isaias mediam partem atrii, fa-
Ø est sermo Domini ad eum,
5 dicens; Revertere, & dic Ezechiæ duci populi mei; Hæc
dicit Dominus De' David patris tui; Audivi orationem
tuã, & vidi lachrymas tuas: et
ecce sanavi te, die tertio ascen-
6 des templum Domini. Et ad-
dam dieb' tuis quindecim annos: sed et de manu regis Assyriorum liberabo te, & civitatem hanc, & protegam urbem istam propter me & propter
7 David servum meum. Dixitq; Isaias, Afferte massam ficorũ. Quam cùm attulissent, & posuissent super ulcus ejus, cura-
8 tus est. Dixerat autem Ezechias ad Isaiam; Quod erit signũ, quia Dominus me sanabit, & quia ascensurus sum die tertiâ
9 templum Domini? Cui ait Isaias; Hoc erit signum à Domino, quòd facturus sit Dominus sermonem, quem locutus est: Vis ut ascendat umbra decem lineis, an ut revertatur
10 totidem gradibus? Et ait Ezechias; Facile est, umbram crescere decẽ lineis: nec hoc volo ut fiat, sed ut revertatur retror-
11 sùm decem gradibus. Invocavit itaque Isaias propheta Dominum, & reduxit umbram p lineas, quibus jam descenderat in horologio Achaz, retrorsùm decem gradibus. In tempore illo misit Berodach Baladan, filius Baladan, rex Babyloniorum, literas & munera
12 ad Ezechiam: audierat enim
13 quòd ægrotâsset Ezechias. Lætatus est autem in adventu eorum Ezechias, & ostendit eis domum aromatum, & aurum & argentum, & pigmenta varia, unguenta quoque, & domum vasorum suorum, & omnia quæ habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstraret eis Ezechias in dom suã, & in omni po-
14 testate suã. Venit autem Isaias propheta ad regem Ezechiam, dixitque ei; Quid dixerunt viri isti? aut undè venerunt ad
15 te? Cui ait Ezechias; De terra longinqua venerunt ad me, de Babylone. At ille respondit, Quid viderunt in domo
16 tua? Ait Ezechias; Omnia quæcunque sunt in domo mea, viderunt: nihil est Ø non monstraverim eis in thesauris meis.
16 Dixit itaque Isaias Ezechiæ, Audi sermonem Domini;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἦν Ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆ- *Et erat Esaias in atrio medio. Et* 4
μα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων, *verbum Domini factum est ad e-*
5 Ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον *um, dicens; Revertere, & dices* 5
τοῦ (u) λαοῦ μου, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς *ad Ezechiam ducem populi mei;*
Δαυὶδ τοῦ πατρός σου, Ἤκουσα τῆς προσευ- *Hæc dicit Dominus Deus David*
χῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγώ σε ἰά- *patris tui; Audivi deprecationem*
σομαί σε· (3) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ (1) ἀνα- *tuam, vidi lachrymas tuas. Ecce*
6 βήσῃ εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ προσθήσω ὧν *ego sanabo te: die tertiâ ascendes* 6
τὰς ἡμέρας σου πενταεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χει- *in domum Domini. Et adjiciam*
ρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε καὶ τὴν *ad dies tuos quinq; & decem an-*
πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως *nos: & de manu regis Assyriorum*
ταύτης (κ) δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν *salvabo te, & civitatem hanc:*
μου. Καὶ (λ) εἶπε, Λαβέτωσαν πλάθλα σύ- *& protegam super civitatẽ hanc*
κων, (μ) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑ- *propter me, & propter David*
γιάσει. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν, *servum meum.* Et (g) *dixit;* Ca- 7
Τί τὸ σημεῖον ὅτι (ν) ἰάσεταί με κύριος, *piant palatham ficorum, & po-*
καὶ ἀναβήσομαι εἰς (ξ) οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ- *nant super ulcus: & sanabitur.*
9 ρᾳ τῇ τρίτῃ; Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας, Τοῦτο *Et dixit Ezechias ad Esaiam;* 8
τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος *Quodnam signum, quia sanabit*
τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε· πορεύσῃ ἢ σκιὰ δέκα *me Dominus, & ascendam in*
(o) βαθμούς, ἐὰν ὑποστρέψῃ δέκα βαθμούς; *domum Domini die tertiâ? Et di-* 9
10 Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, Κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι *xit Esaias: Hoc signum à Domi-*
δέκα (π) βαθμούς· οὐχί, (ρ) ἀλλ' ὑποστραφήτω *no, quia faciet Dominus verbum,*
τὸν (σ) σκιὰν ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα *quod locutus est: Ibit umbra de-*
11 βαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ ἐβόησεν Ἡ- *cem gradus, (h)si revertet de cem*
σαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ὑπέστρε- *gradus? Et dixit Ezechias; Leve* 10
ψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς (τ) ἀναβαθμοῖς εἰς *umbram declinare decem gradus.*
τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. Ἐν τῷ καιρῷ *Noquaquàm: sed revertatur um-*
ἐκείνῳ ἀπέστειλε (†)Μαρωδὰχ Βαλαδὰν υἱὸς *bra in (i) ascensionibus decem*
Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶνος βιβλία καὶ *gradus retrorsùm. Et clamavit* 11
μανὰδ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι *Esaias propheta ad Dominum: &*
ἠρρώστησεν Ἐζεκίας. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς *reversit umbra in (k) ascensioni-*
Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τῆς *bus in posteriora decem gradus.*
νεχωδὰ, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, (υ) τὰ *In tempore illo misit Marodach* 12
ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ † οἶ- *(l) Baladan filius Baladan rex*
κον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα ἠυρέθη ἐν τοῖς θη- *Babylonis l bros, & (m) Manaa*
σαυροῖς αὐτοῦ, ὃν (ρ) ἦν λόγος ὃν οὐκ ἔ- *ad Ezechiam: quoniam audiverat,*
δειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ *quia ægrotavit Ezechias. Et ga-* 13
καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν *visus est super iis Ezechias: & o-*
Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς † βασιλέα Ἐζε- *stendit eis totam domũ ipsius (n)*
κίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τί ἐλάλησαν οἱ *Necchotha, argentum, & aurum,*
ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκάσι πρὸς σέ; καὶ *aromata, & oleum bonum, & do-*
εἶπεν Ἐζεκίας, Ἐκ γῆς πόρρωθεν ἥκασι *mum vasorum, & quæcunq; in-*
14 πρός με, ἐκ Βαβυλῶνος. Καὶ εἶπε, Τί *venta sunt in thesauris sui. Non*
εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ (χ) εἶπε, Πάντα *fuit verbum, quod non ostenderit*
ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου, εἶδον· οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ *eis Ezechias in domo sua, & in o-*
μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ (ψ) καὶ τὰ *mni (v) potestate sua. Et intra-* 14
16 ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας *vit Esaias propheta ad regem E-*
πρὸς Ἐζεκίαν, Ἄκουσον (ω) λόγον κυ- *zechiam, & dixit ad eum, Quid*
ρίου, *locuti sunt viri isti? & unde ve-*
nerunt ad te? Et dixit Ezechias;
De terra longinqua venerunt ad
me, de Babylone. Et dixit; Quid 15
viderunt in domo tua? Et dixit;
Omnia quæcunq; in domo mea,
viderunt: non fuit in domo mea,
quod non ostenderim eis, sed &
quæ in thesauris meis. Et dixit 16
Esaias ad Ezechiam, Audi ver-
bum Domini;

MS.A. (n) λαοῦ, Τάδε (3) ἐν τῇ (ι) * ἀναβήσεσθε εἰς † οἶκον (κ) διὰ μὲ (λ) εἶπεν Ἡσαΐας, Λαβέτωσαν (μ) * καὶ ἐλήμφθη καὶ ἐπιθέτωσαν (ν) ἰάσεται κύριός με, καὶ (ξ) † οἶκον (ο) ἀναβαθμὸς, * Καὶ εἶπεν (π) ἀναβαθμούς· (ρ) ἀλλὰ (σ) σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. (τ) ἀναβαθμοῖς * καθίζει ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. (†) Μεροδὰχ (υ) καὶ τὰ(ρ)ὴν τόπῳ ὃν (χ) εἶπεν Ἐζεκίας, Πάντα (ψ) καὶ ἐν (ω) † λόγον

הרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַהֲוָה יְשַׁעְיָה לָא נְפַק לִדְרְתָא מְצִיעָאָה וּפִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִמֵּיהּ לְמֵימָר :
4
תּוּב וְתֵימַר לְחִזְקִיָה מַלְכָּא דְעַמִּי כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהּ דְּדָוִד אֲבוּךְ שְׁמִיעַ קֳדָמַי צְלוֹתָךְ
5
גְּלֵיאָ קֳדָמַי דִּמְעָתָךְ הָא אֲנָא מְסֵי לָךְ בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה תִּסַּק לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ : וְאוֹסִיף
6
עַל יוֹמָךְ חֲמֵשׁ עַסְרֵי שְׁנִין וּמִיַּד מַלְכָּא דְאַתּוּר אֲשֵׁיזְבִנָּךְ וְיָת קִרְתָּא הָדָא וְאָגֵן עַל קִרְתָּא
7
הָדָא בְּדִיל מֵימְרִי וּבְדִיל דָּוִד עַבְדִּי : וַאֲמַר יְשַׁעְיָהוּ יְסִבוּן דְּבֶלֶת תְּאֵינִין וְנָסִיבוּ וְשַׁוִיאוּ עַל
8
שְׁיְחָנָא וְאִתְסִי : וַאֲמַר חִזְקִיָהוּ לִישַׁעְיָהוּ מָא אָתָא סִימָא אֲרֵי יְסֵי לִי וְאֶסַּק בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְבֵית
9
מַקְדְּשָׁא דַיְיָ : וַאֲמַר יְשַׁעְיָה דֵּין לָךְ אָתָא מִן קֳדָם יְיָ אֲרֵי יַעֲבִיד יְיָ יָת פִּתְגָמָא דְמַלֵּל הֲיְהַךְ
10
טוּלָא עַסְרָא שְׁעִין אִם יִתּוּב עַסְרָא שְׁעִין : וַאֲמַר חִזְקִיָה קַלִילָא דָא דִיהַךְ טוּלָא עַסְרָא שְׁעִין
11
בְּרַם נְסָא יִתּוּב טוּלָא לַאֲחוֹרוֹהִי עַסְרָא שְׁעִין : וְצַלֵּי יְשַׁעְיָה נְבִיָא קֳדָם יְיָ וַאֲתֵיב יָת טוּלָא
12
בְּצוּרַת אֶבֶן שְׁעְיָא דְנַחֲתַת בְּמַסְקָנָא דְאָחָז שִׁמְשָׁא לַאֲחוֹרוֹהִי עַסְרָא שְׁעִין : בְּעִדָנָא הַהוּא
שְׁלַח בְּרוֹדַךְ בַּלְאֲדָן בַּר בַּלְאֲדָן מַלְכָּא דְבָבֶל אִגְרָן וְקִרְבָּנִין לְוַת חִזְקִיָה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי
13
אִתְמְרַע חִזְקִיָה : וְקַבֵּל מִנְּהוֹן חִזְקִיָה וְאַחֲוִנִּין יָת כָּל בֵּית גְּנוּזוֹהִי יָת כַּסְפָּא וְיָת דַּהֲבָא וְיָת
בּוֹסְמָנְיָא וְיָת מִשְׁחָא טָבָא וְיָת בֵּית מָנוֹהִי וְיָת כָּל דְּאִשְׁתְּכַח בְּגַנְוּזוֹהִי לָא הֲוָה
14
מִדְעָם דְּלָא אַחֲוִנּוּן חִזְקִיָה בְּבֵיתֵיהּ וּבְכָל שׁוּלְטָנֵיהּ : וַאֲתָא נְבִיָא לְוַת
מַלְכָּא חִזְקִיָה וַאֲמַר לֵיהּ מָה אֲמַרוּ לָךְ גַּבְרַיָא הָאִלֵּין וּמִנָּן אֲתוּ לְוָתָךְ וַאֲמַר חִזְקִיָה
15
מֵאַרְעָא רְחִיקָא אֲתוּ לְוָתִי מִבָּבֶל : וַאֲמַר מָה חֲווּ בְּבֵיתָךְ וַאֲמַר חִזְקִיָה יָת כָּל
דִּי בְּבֵיתִי חֲווּ לָא הֲוָה מִדְעָם דִּי לָא אַחֲוֵיתִנּוּן בְּגַנְוָי : וַאֲמַר יְשַׁעְיָהוּ לְחִזְקִיָה קַבֵּל
16
פִּתְגָמָא דַיְיָ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et factum est, Jesaghjah nondum exierat in atrium medium, & verbum 4
prophetiæ à Domino fuit cum eo, dicendo: Redi, & dicito Hhizkiah re- 5
gi populi mei: Sic dixit Dñs Deus David patris tui: Audita est à me
oratio tua, apparuerunt ante me lachrymæ tuæ: ecce ego sano te, die ter-
tio ascendes in domum sanctuarii Domini. Et addam super dies tuos quin- 6
decim annos: & de manu regis Athur liberabo te & urbem hanc, & pro-
tegam urbem istam propter *verbum meum*, & propter David servum me-
um. Et dixit Jesaghjahu: *Accipiant* massam ficuum: & acceperunt & po- 7
suerunt super ulcus, & sanatum est. Et dixerat Hhizkiah ad Jesaghjah: 8
Quod signum erit quòd sanabit Dñs me, & ascendam die tertio in domum
sanctuarii Domini? Et dixit Jesaghjah: Hoc tibi erit signum à Dño quòd 9
faciet Dominus verbum quod locut' est, an procedet umbra decem horis,
an recedet decem horis? Et dixit Hhizkiah: Facile est hoc quòd proce- 10
dat umbra decem horis: sed hoc sit signum, redeat umbra retrorsum decem
horis. Et oravit Jesaghjah propheta Dominum, & reduxit umbram per 11
figuram lapidis horarum quibus descenderat in ascensu Ahhaz Sol retror-
sum decem horis. Tempestate illa misit Berodach Baladan filius Baladan 12
rex Babel epistolas & munera ad Hhizkiah, quia audierat quòd ægrotâsset
Hhizkiah. Et accepit eos Hhizkiah, & ostendit illis *omnem domum the-* 13
saurorum suorum, argentum & aurum, & aromata, & unguentũ bonum, &
domum vasorũ suorũ, & omne quod inventũ est in thesauris suis: non fuit
quicquam quod non ostenderit illis Hhizkiah in domo sua, & in omni
imperio suo. Et venit Jesaghjah propheta ad regem Hhizkiah, & dixit ei: 14
Quid dixerunt *tibi* viri hi, & undè venerunt ad te? & dixit Hhizkiah: De
terra longinqua venerunt *ad me*, de Babel. Et dixit, Quid viderunt in 15
domo tua? & dixit Hhizkiah: Omnia quæ sunt in domo mea viderunt,
nec fuit quicquam quod non ostenderim illis in thesauris meis. Et dixit 16
Jesaghjah ad Hhizkiah: Audi verbum Domini:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܐܝܫܥܝܐ ܠܐ ܢܦܩ ܡܨܥܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܠܬܐ ܕܡܪܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܠܡܐܡܪ. 4
5 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܐ ܐܠܗܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܫܡܥܬ ܨܠܘܬܟ ܚܙܝܬ ܕܡܥܟ ܗܐ ܐܣܝ ܠܟ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܐ ܐܠܗܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܫܡܥܬ ܨܠܘܬܟ ܚܙܝܬ ܕܡܥܟ ܗܐ ܐܣܝ ܠܟ. 5
6 ܒܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܬܣܩ ܠܒܝܬ ܡܪܝ. ܘܐܘܣܦ ܥܠ ܝܘܡܝܟ ܬܪܬܝܣܪ ܫܢܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕ ܡܠܟܐ ܐܫܘܪ ܐܫܙܒ ܠܟ ܘܐܦܨܐ ܠܟ ܘܠܩܪܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܓܢ ܠܩܪܬܐ ܗܕܐ ܥܠ ܕܝܠܝ ܘܥܠ ܕܝܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. 6
7 * ܐܡܪ ܐܝܫܥܝܐ ܢܣܒܘ ܒܠܘܠ ܬܐܬܐ ܘܢܣܘܡ ܥܠ ܫܟܝܬܐ ܘܢܚܐ. 7
8 * ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܠܐܝܫܥܝܐ ܡܢܐ ܗܘ ܐܬܐ ܕܐܣܝ ܠܝ ܘܕܐܣܩ ܒܒܝܬ ܡܪܝ. 8
9 ܐܡܪ ܐܝܫܥܝܐ ܗܕܐ ܠܟ ܐܬܐ ܡܢ ܡܪܝ ܕܥܒܕ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܚܘܐ ܠܟ ܒܬܪ ܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܬܣܩ ܠܒܝܬ ܡܪܝ. 9
10 ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܩܠ ܠܡܫܕܐ ܛܠܐ ܠܡܚܘܬ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܠܬ ܛܠܐ ܐܦ ܠܐ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܬܬܪ ܛܠܐ. * ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܩܠ ܠܡܫܕܐ ܛܠܐ ܠܡܚܘܬ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܠܬ ܛܠܐ ܐܦ ܠܐ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܬܬܪ ܛܠܐ. 10
11 ܐܡܪ ܐܝܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܩܪܐ ܠܡܪܝ ܘܗܦܟ ܛܠܐ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܒܕܪܓܬ ܐܚܙ ܕܢܚܬ ܒܗ ܒܫܡܫ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܒܕܪܓܬ ܐܚܙ ܕܢܚܬ ܒܗ ܒܫܡܫ ܥܣܪ ܕܪܓܘܬ ܒܕܪܓܬ ܐܚܙ. 11
12 ܒܗܝ ܥܕܢܐ ܫܕܪ ܡܪܕܟ ܒܠܕܢ ܒܪ ܒܠܕܢ ܡܠܟ ܒܒܠ ܣܦܪ ܘܡܢܚܐ ܠܚܙܩܝܐ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܚܠܐ ܗܘܐ ܘܐܬܥܪ. 12
13 ܘܫܡܥ ܠܗܘܢ ܚܙܩܝܐ ܘܚܦܐ ܠܗܘܢ ܐܝܬ ܠܗ ܒܒܝܬ ܓܢܙܗ ܘܠܟܠ ܐܝܬ ܠܗ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬ ܡܠܟܘܬܗ ܠܐ ܐܫܐܪ ܚܙܩܝܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܚܦܐ ܠܗܘܢ ܒܒܝܬܗ ܘܒܟܠ ܫܘܠܛܢܗ. 13
14 ܘܐܬܐ ܐܝܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܡܠܟ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܐܡܪܘ ܓܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܘܡܢ ܐܬܪ ܐܬܘ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܡܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ ܐܬܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܒܒܠ. 14
15 ܘܐܡܪ ܡܐ ܚܙܘ ܒܒܝܬܟ ܘܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܟܠ ܕܒܒܝܬܝ ܚܙܘ ܠܐ ܐܫܐܪ ܡܕܡ ܕܠܐ ܚܦܐ ܠܗܘܢ ܒܓܢܙܝ. 15
16 ܘܐܡܪ ܐܝܫܥܝܐ ܠܚܙܩܝܐ ܫܡܥ ܩܠ ܡܪܝ ܕܒܝܬ ܐܠܗܐ. 16

Esaiâ ex atrio mediano nondum egresso, 4
factus est super eum sermo Domini, dicendo;
Revertere, dic Hezeciæ rectori populi mei; 5
Sic dicit Dominus Deus Davidis patris tui;
Audivi precationem tuam, & lachrymam
tuam vidi: ecce sanitatem tibi restituam, &
die tertio ascendes in domum Domini: Su- 6
peraddam diebus tuis quindecim annos, &
de manibus regis Athur liberabo te & civi-
tatem istam: & hanc civitatem protegam, &
servabo eam propter me, & propter Davi-
dem servum meum. Et ait Esaia, Accipiant 7
palatham ficuum, imponant ulceri, & sani-
tatem recuperabit. Dixit autem Hezecia ad 8
Esaiam, Quodnam erit signum quòd Domi-
nus sit me sanaturus, & tertio die sim ascen-
surus in ædem Domini? Respondit Esaia, 9
Hoc esto tibi signum à Domino quòd factu-
rus sit Dominus sermonem quem dixit: Pro-
gredietur umbra decem gradibus, aut retro-
gredietur decem gradibus. Ait Hezecia, Le- 10
ve hoc esset progredi umbram decem gradi-
bus: non ita, sed retrogrediatur umbra de-
cem gradibus. Invocavit igitur Esaia pro- 11
pheta Dominum, & retrogressi est umbra per
eosdem gradus per quos sol descenderat in
gradibus Ahazi, decem gradibus. Eodem 12
tempore misit Merodach-beluan filius Belda-
nis rex Babelis literas cum muneribus ad
Hezeciam, cùm audîsset ægrotâsse Hezeciam,
& revixisse. Et lætat⁹ est eis (i. nuntiis) He- 13
zecia, & ostendit eis cellam gazæ suæ, argen-
tum & aurum, aromata & unguenta optima,
totam suæ supellectilis cellam, & quicquid
reperiebatur in thesauris suis; nihil denique
reliquit Hezecia quod non ostenderet eis,
cùm domi suæ, tum in omni domo ditionis
suæ. Venit autem Esaia propheta ad Hezeci- 14
am regem, & ait illi, Quid dixêre tibi viri
illi? & unde venerunt ad te? Respondit He-
zecia; E terra longinqua, è Babel venerunt
ad me. Dixit *ille*, Quid viderunt domi tuæ, 15
Respondit Hezecia, Quicquid est domi meæ,
viderunt; nihilque obmisi domi meæ quod
non ostenderim eis in thesauro meo. Dixit 16
Esaia ad Hezeciam, Audi sermonem Domini:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَاِشَعْيَا لَمْ يَكُنْ خَرَجَ اِلَى وَسْطِ الدَّارِ فَاَوْحَى الرَّبُّ اِلَى اِشَعْيَا * اَنِ ارْجِعْ اِلَى حَزَقِيَا مُدَبِّرِ الشَّعْبِ *
5 وَقُلْ لَهُ * هٰكَذَا يَقُولُ اللّٰهُ اِلٰهُ دَاوُدَ اَبِيكَ اِنِّي قَدْ سَمِعْتُ صَلَاتَكَ وَاَبْصَرْتُ دُمُوعَكَ * وَاَنَا اُسْعِدُكَ * وَفِي
6 اَلْيَوْمِ ٱلثَّالِثِ تَصْعَدُ اِلَى بَيْتِ اللّٰهِ * وَاَزِيدُكَ عَلَى عُمُرِكَ خَمْسَةَ عَشَرَ سَنَةً * وَاُخَلِّصُكَ مِنْ يَدِ مَلِكِ
7 اَلْمَوْصِلِ اَنْتَ وَهٰذِهِ ٱلْمَدِينَةُ وَاُخَلِّصُهَا مِنْ اَجْلِي وَمِنْ اَجْلِ دَاوُدَ عَبْدِي * وَقَالَ اِشَعْيَا لِحَزَقِيَا *
8 خُذْ مِنْ وَرَقِ ٱلتِّينِ وَاجْعَلْهُ عَلَى ٱلْجُرْحِ فَيُبْرَاُ وَيُحْيَا * فَقَالَ حَزَقِيَا لِاِشَعْيَا مَا هِيَ ٱلْعَلَامَةُ ٱلَّتِي
9 قَالَ ٱلرَّبُّ اَنَّهُ يُسْقِينِي حَتَّى اَصْعَدَ فِي يَوْمِ ٱلثَّالِثِ اِلَى بَيْتِ اللّٰهِ * فَقَالَ لَهُ اِشَعْيَا هٰذِهِ ءَايَةٌ لَكَ مِنَ
عِنْدِ اللّٰهِ لِيَصْنَعَ ٱلرَّبُّ ٱلْقَوْلَ ٱلَّذِي قَالَ يَسِيرُ ٱلظِّلُّ عَشْرَ دَرَجَاتٍ * اَوْ يَرْجِعُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ *
10 * قَالَ حَزَقِيَا هٰذَا اَمْرٌ يَسِيرٌ اَنْ يَسِيرَ ٱلظِّلُّ عَشْرَ دَرَجَاتٍ * وَلٰكِنْ لَيْسَ هٰكَذَا * بَلْ يَرْجِعُ ٱلظِّلُّ
11 اِلَى وَرَاءُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ * فَدَعَى اِشَعْيَا لِلرَّبِّ * فَرَجَعَ ٱلظِّلُّ فِي ٱلدَّرَجِ * وَنَزَلَ فِي دَرَجِ اَحَازَ ٱلشَّمْسُ
12 اِلَى وَرَايَهُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ * وَفِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ بَعَثَ مَرُودَخ بَلْدَانُ بْنُ بَلْدَانَ مَلِكُ بَابِلَ كُتُبًا
13 وَهَدَايَا اِلَى حَزَقِيَا * حِينَ سَمِعَ اَنَّ حَزَقِيَا مَرِضَ وَعَاشَ * فَفَرِحَ بِهِمْ حَزَقِيَا وَجَعَلَهُمْ فِي بَيْتِ
خَزَائِنِهِ * فِضَّةً وَذَهَبًا وَاَفَاوِي وَاَدْهَانًا طَيِّبَةً * وَاَخَذَ حَزَقِيَا رُسُلَ ٱلْمَلِكِ وَاَرَاهُمْ دِحَايِنَ
14 وَجَمِيعَ بُيُوتِ اَنِيَتِهِ * وَكُلَّ شَيْءٍ فِي خَزَائِنِهِ * لَمْ يَتْرُكْ حَزَقِيَا شَيْئًا اِلَّا اَرَاهُمْ * فِي بَيْتِهِ وَفِي
جَمِيعِ بَيْتِ سُلْطَانِهِ * فَاَتَى اِشَعْيَا ٱلنَّبِيُّ اِلَى حَزَقِيَا ٱلْمَلِكِ * فَقَالَ لَهُ * مَا ٱلَّذِي قَالُوا هٰؤُلَاءِ
15 ٱلْقَوْمُ * وَمِنْ اَيِّ مَكَانٍ اَتَوْكَ * فَقَالَ حَزَقِيَا * مِنَ اَرْضٍ بَعِيدَةٍ ٱلَّتِي هِيَ بَابِلُ اَتَوْنِي *
* فَقَالَ * مَا ٱلَّذِي اَبْصَرُوا فِي بَيْتِكَ * فَقَالَ حَزَقِيَا * كُلُّ شَيْءٍ فِي بَيْتِي قَدْ اَبْصَرُوهُ * وَمَا
16 تَرَكْتُ شَيْئًا فِي بَيْتِي اِلَّا وَقَدْ اَرَيْتُهُمْ اِيَّاهُ * وَكَذٰلِكَ فِي خَزَائِنِي * فَقَالَ اِشَعْيَا لِحَزَقِيَا * اِسْمَعْ
قَوْلَ اللّٰهِ *

Cùm Esaia nondum egressus esset ad me- 4
dium ustrinæ atrium, revelavit Dominus
Esaiæ, dixitque, Revertere ad Hezeciam 5
rectorem populi, & dic illi, Sic ait Deus,
Deus Davidis patris tui; Equidem audivi
orationem tuam, & vidi lachrymas tuas:
& ego sanabo te, & die tertio ascendes
ad domum Dei: Et adjiciam tibi ætа- 6
tem tuam, quindecim annos, & eripiam
te de manu regis Mausil, te inquam, & 7
urbem istam, et asseram eam propter me et
propter Davidem servum meum. Tum di-
xit Esaia Hezeciæ, Sume de foliis ficuum,
& adapta vulneri, & sanaberis ac vives.
Dixit autem Hezecia Esaiæ, Quod est in- 8
dicium quod dixit Dominus me ita sanan-
dum ut ascendam die tertio ad domum
Dei? Ait illi Esaia, Hoc esto tibi indi- 9
cium à Domino quòd facturus sit Domi-
nus rem quam dixit; Procedet umbra
decem gradibus, aut retrocedet decem
gradibus. Ait Hezecia, Facile nego- 10
tium est procedere umbram decem gradi-
bus: verùm non ita, sed retrocedat umbra
decem gradibus. Tunc rogante Esaiâ Do- 11
minum, retrocessit umbra per gradus, de-
scenditque sol in gradibus Ahaz re-
trorsum, decem gradibus. Eodem quo- 12
que tempore misit Marduc-boldan filius
Boldanis, rex Babelis, epistolas cum
muneribus ad Hezeciam, cùm audîsset
Hezeciam ægrotâsse & revixisse. Et 13
lætatus est eis Hezecia, reposuitque ea
in cella sua: argentum, aurum, præ-
stantissimos odores, & unguenta sua-
vissima: deinde duxit Hezecia lega-
tos regis, & ostendit eis thesauros
suos, omnia armamentaria sua, &
quicquid erat in erario suo: nihil re-
liquit Hezecia, quod non ostenderit
eis, tam in domo sua, quàm in tota
ædc dominii sui. Venit autem Esaia 14
propheta ad Hezeciam regem, & ait
illi; Quid tibi dixerunt homines illi?
& quo de loco venerunt ad te? Re-
spondit Hezecia, E regione illa remo-
ta, nempe Babele, ad me venerunt.
Iterum dicenti, Quid viderunt in do- 15
mo tua? respondit Hezecia, Quic-
quid est domi meæ, inspexerunt; ni-
hilque reliqui domi meæ, quod non
ostenderim eis, eodémque modo in era-
rio meo. Tum dixit Esaia Hezeciæ, 16
Audias dictum Dei:

מלכים ב : כא

quæ & ,tua domo in quod omne deferetur & ,*venientes* dies Ecce
17 הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא ׀ כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר
remanebit Non .Babel in ,hanc diem ad usque ,tui patres *thesaurizárunt*
אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־יִוָּתֵר
quos ,te de egredientur qui ,tuis filiis de Et .Dominus dixit ,*verbum*
דָּבָר אָמַר יְהוָה: וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר
18 Dixitque .Babel regis palatio in eunuchi erunt & :tollent ,generabis
תוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיֹּאמֶר
.es locutus quod ,Domini verbum est Bonum :Iesahjahu ad Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּרְתָּ
? meis diebus in sit futura veritas & pax *si* Nónne : dixit Et
וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמָי:
fecit quod & ,ejus fortitudo omnis & ,Chizchijahu *verborum residuum* Et
19 20 וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר עָשָׂה
,civitatem in aquas introduxit & ,aquæductum & ,piscinam
אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם הֲעִירָה
regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
Menasseh regnavit & ,suis patribus cum Chizchijahu *Jacuitque* ? Jehudah
יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה
21 .eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XXI. כא

quinquaginta & ,*ipsum regnando in* Menasseh annorum duodecim Filius
1 בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים
.Chephsibah ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit annis quinque &
וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ:
, gentium abominationes juxta ,Domini oculis in malum Fecitque
2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם
,est Conversusque .Israel filiorum *faciebus* à Dominus expulit quas
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב
erexit & :eius pater Chizchijahu perdiderat quæ ,excelsa ædificavit &
3 וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבֵּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם
rex Achab fecerat sicut ,Lucum fecit & ,Bahal ipsi altaria
מִזְבְּחוֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ
.eis servivit & ,cœlorum militiæ omni se incurvavit & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם:
,Dominus dixit qua ,Domini domo in altaria extruxit Et
4 וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
universæ aras extruxit Et .meum nomen ponam Jerusalaim In
בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים שְׁמִי: וַיִּבֶן מִזְבְּחֹת לְכָל־
fecit transire Et .Domini domus atriis duobus in ,cœlorum militiæ
5 צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה: וְהוּא־הֶעְבִיר
fecit & ,est auguratus & ,tempora observavit & ,ignem per suum filium
אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה
Domini oculis in malum *faciendum ad* multiplicavit *scitos* & ,pythonem
אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
,domo in ,fecerat quod ,Luci sculptile posuit Et .irritandum ad
לְהַכְעִיס: וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת
7 ; eius filium Selomoh ad & ,David ad Dominus dixerat qua
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ
tribubus cunctis de elegi quam ,Jerusalaim in & ,hac domo In
בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי
addam non Et .sempiternum in meum nomen ponam ,Israel
יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם: וְלֹא אֹסִיף
8 ,eorũ patribus dedi quam ,terra è Israel pedem *faciendũ moveri ad*
לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם
,eis præcepi quæ ,omnia juxta *faciendum ad* custodierint *si tantùm*
רַק ׀ אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
.Mosèh meus servus eis præcepit quam ,legem omnem juxta &
וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי מֹשֶׁה:

Versio VULG. LAT.

17 Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui usque in diē hanc, in Babylonem: non remanebit quidquam, ait Dominus. 18 Sed & de filiis tuis qui egredientur ex te, quos generabis, tollentur, et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis. 19 Dixit Ezechias ad Isaiam; Bonus sermo Domini, quem locutus es: sit pax & veritas in diebus meis. 20 Reliqua autem sermonum Ezechiæ, & omnis fortitudo ejus, & quomodò fecerit piscinam, & aquæductum, & introduxerit aquas in civitatem, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonũ dierum regum Juda? 21 Dormivítque Ezechias cum patribus suis, & regnavit Manasses filiꝰ ejus pro eo.

CAP. XXI.

1 Duodecim annorũ erat Manasses cùm regnare cœpisset, & quinquaginta quinque annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus, Haphsiba. 2 Fecítque malum in conspectu Domini, juxta idola gentium, quas delevit Dominus à facie filiorum Israel. 3 Conversúsq; est, & ædificavit excelsa, quæ dissipaverat Ezechias pater ejus: & erexit aras Baal, & fecit lucos ficut fecerat Achab rex Israel, & adoravit omnem militiam cœli, & coluit eam. 4 Extruxítque aras in domo Domini, de qua dixit Dominus; In Jerusalem ponam nomen meum. 5 Et extruxit altaria universæ militiæ cœli in duobus atriis templi Domini. 6 Et traduxit filium suum per ignem: & ariolatus est, & observavit auguria, & fecit pythones, & aruspices multiplicavit, ut faceret malum coram Domino, 7 & irritaret eum. Posuit quoque idolum luci, quem fecerat, in templo Domini: super quod locutus est Dominus ad David, & ad Salomonẽ filium ejus; In templo hoc, & in Jerusalem, quam elegi de cunctis tribubus Israel, ponam nomen meum in sempiternum. 8 Et ultrà non faciam commoveri pedem Israel de terra, quam dedi patribus eorum: si tamen custodierint opere omnia quæ præcepi eis, & universam legem quam mandavit eis servus meus Moyses.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

17 Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσε⟩ πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ Ϲυ, καὶ ὅσα ἐθησαύρισε⟩ οἱ πατέρες Ϲυ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα· καὶ οὐχ (†) ὑπολειφθήσε⟩ ῥῆμα ὃ εἶπε
18 (α) κύρι⟩. Καὶ οἱ υἱοί Ϲυ οὓς ἐξεγ⟩ἐσον⟩ ἐκ Ϲοῦ ὃς γεννήσεις, λήψε⟩, καὶ ἔσον⟩ εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶ-
19 ν⟩. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν, Ἀγαθὸς ὁ λόγ⟩ κυρίου ὃν (β) ἐλάλησεν, ἔϲω εἰρὴνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. Καὶ
20 τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ (δ) βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων
21 αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (†) ὑπολειμφθήσε⟩ (α) ὁ κύρι⟩. (β) ἐλάλησεν· καὶ εἶπεν, Μὴ ὐ καὶ ἂν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔϲαι ἐν ἡμέραις μου; (γ) καὶ εἰσήνε ϲχαν τὸ ὕδωϱ (δ) βιβλίῳ * τῶν ἡμερῶν

ΚΕΦ. κα'.

1 Ὑιὸς δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πενήκοντα, καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερυσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ
2 μητρὶ αὐτοῦ (α) Ἀψιβά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύρι⟩ ἀπὸ
3 προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ (β) ἐπέστρεψε καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ (γ) κατέλυσεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (δ) ἀνέστησε θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησε (ε) τὰ ἄλση καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ ὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς.
4 Καὶ ᾠκοδόμησε (ζ) θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ὡς εἶπε, Ἐν Ἰερυσαλὴμ θήσω (η)
5 τὸ ὄνομά μου. Καὶ ᾠκοδόμησε (θ) θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ ὐρανοῦ (ι) ἐν
6 δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου. Καὶ διῆγε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζε⟩ καὶ οἰωνίζε⟩, καὶ ἐποίησε (κ) τιμένην, καὶ γνώσας ἐπλήθυνε τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
7 κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἔθηκε (λ) τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ εἶπε κύρι⟩ πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σολομὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ (μ) καὶ ἐν Ἰερυσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν (ν)
8 τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου (ξ) εἰς τὸν αἰῶνα, Καὶ ὐ προσθήσω τοῦ σηθῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἳ πτες φυλάξουσι (ο) πάντα ὅσα (π) ἐνετειλάμην, καὶ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός μου (ρ) Μωϋσῆς.

MS.A. (α) Ὀφιτά. (β) ἀπέστρεψεν (γ) κατέσκαψεν (δ) * ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον (ε) ἄλση (ζ) τὸ θυσιαστήριον (η) † θρόνου μου. Καὶ (θ) τὸ θυσιαστήριον (ι) ἐν πάσαις αὐλαῖς (κ) θελητὼν, καὶ γνώσας (λ) τὸ * κρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ * ἄλσει ὡς ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ, ὡς εἶπεν (μ) καὶ Ἰεϱυσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην (ν) Ἰσραὴλ, (ξ) ἐκεῖ εἰς † (ο) τοῦ ποιεῖν πάντα (π) ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ πᾶϲ ἐντολὴν (ρ) Μωσῆς.

CAP. XXI.

1 FILIUS duodecim annorũ erat Manasses in regnando ipsum: & quinquaginta & quinque annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus, Apsiba. 2 Et fecit malum in oculis Domini, juxta abominationes gentium, quas sustulit Dominus à facie filiorum Israel. 3 Et revertit, & ædificavit excelsa, quæ diruerat Ezecias pater ejus, & erexit altare Baal: & fecit lucos, sicut fecerat Achaab rex Israel: & adoravit omnem (a) virtutem cœli: & servivit ei. 4 Et ædificavit altare in domo Domini, (b) quomodò dixit, In Hierusalem ponam nomen meum. 5 Et ædificavit (c) altare omni virtuti cœli in duobus atriis domûs Domini: 6 Et traduxit filios suos in igni, & (d) ariolabatur, & augurabatur. & fecit (e) delubra, & (f) Gnostas multiplicavit faciendo malum in oculis Domini ad irritandum eum. 7 Et posuit sculptile luci in domo, quâ dixit Dominus ad David, & ad Salomon filium ejus; In domo hac, & in Hierusalem, quam elegi de omnibus tribubus Israel, & (g) ponam nomen meum in seculum. 8 Et non adjiciam commovere pedem Israel de terra, quâ dedi patribus eorum: (h) quidmodò custodiant omnia, quæcunque mandavi juxta omne mandatum, quod mandavit eis servus meus Moyses.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 הָא יוֹמַיָּא אָתְיָן וְיִתְנְטֵל כָּל דִּי בְּבֵיתָךְ דְּגָנְזוּ אֲבָהָתָךְ עַד יוֹמָא הָדֵין וְיִתּוֹב לְבָבֶל לָא
18 יִשְׁתְּאַר מִדַּעַם אֲמַר יְיָ: וּמִבְּנָךְ דִּי יִפְּקוּן מִנָּךְ דְּתוֹלִיד יִדַּבַּר וִיהוֹן רַבְרְבִין בְּהֵיכְלָא דְמַלְכָּא
19 דְּבָבֶל: וַאֲמַר חִזְקִיָּה לִישַׁעְיָה תַּקִּין פִּתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֵּלְתָּא וַאֲמַר הֲלָא אִם שְׁלֵם וּקְשׁוֹט יְהֵי
20 בְיוֹמָי: וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי חִזְקִיָּה וְכָל גְּבוּרְתֵּיהּ וְדַעֲבַד יַת בְּרֵכְתָא וְיָת מְיוֹקְתָא וְאַיְתֵי יַת
21 מַיָּא לְקִרְתָּא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה: וּשְׁכִיב
חִזְקִיָּהוּ עִם אֲבָהָתֵיהּ וּמְלַךְ מְנַשֶּׁה בְּרֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ:

כא

1 בַּר תְּרֵיסַר עַסְרֵי שְׁנִין מְנַשֶּׁה כַּד מְלַךְ וְחַמְשִׁין וְחָמֵשׁ שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ
2 חֶפְצִי בָהּ: וְעַבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּתוֹעֲבָת עַמְמַיָּא דְּתָרֵיךְ יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְתָב
3 וּבְנָאַת בְּמָתָא דְּאַבַּיד חִזְקִיָּה אֲבוּהִי וְאָקִים אֲנוּרִין לְבַעְלָא וַעֲבַד אֲשִׁירְתָּא כְּמָא דַעֲבַד
אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְסָגִיד לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא וּפְלַח יְתְהוֹן: וּבְנָא אֲנוּרִין בְּבֵית מַקְדְּשָׁא
4 דַיְיָ דַּאֲמַר יְיָ בִּירוּשְׁלֵם אֲשַׁרֵי יַת שְׁכִנְתִּי: וּבְנָא אֲנוּרִין לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא בִּתְרֵתִין דְּרְתָא
5 דְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ: וְאַעֲבַר יַת בְּרֵיהּ בְּנוּרָא וְעָנִין וְנָחֵישׁ וַעֲבַד בְּדִין וְזָכוּרוֹ אַסְגִּי לְמֶעְבַּד
6 דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי: וְשַׁוִּי יַת צְלֵם אֲשֵׁרְתָּא דַעֲבַד בְּבֵיתָא דַּאֲמַר יְיָ לְדָוִד
7 וּלְשֶׁלֹמֹה בְּרֵיהּ בְּבֵיתָא הָדֵין וּבִירוּשְׁלֵם דְּאִתְרְעִיתִי מִכֹּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל אַשְׁרֵי
יַת שְׁכִנְתִּי לְעָלַם: וְלָא אוֹסִיף לְטַלְטָלָא יַת יִשְׂרָאֵל מִן אַרְעָא דְיַהֲבִית לַאֲבָהָתְהוֹן
8 לְחוֹד אִם יִטְרוּן לְמֶעְבַּד כְּכֹל תַּפְקִידְתָּא דְּפַקֵּדְתִּנוּן וּלְכָל אוֹרַיְתָא דְּפַקֵּד יָתְהוֹן
עַבְדִּי מֹשֶׁה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce dies veniunt, & tolletur omne quod est in domo tua, quod thesaurizârunt patres tui usq; ad diem hanc; & *revertetur* ad Babel: non relinquetur quicquam, dixit Dñs. Et de filiis tuis qui exibunt de te quos gignes, accipiet: & erunt magnates in palatio regis Babel. Et dixit Hhizkiah ad Jesaghjah, Rectum est verbum Domini quod locutus es: & dixit, Nónne *si* pax & veritas erit in diebus meis? Et reliquum verborum Hhizkiah & omnis fortitudo ejus, & quomodo fecerit piscinam & aquæductum & induxerit aquas in urbem; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et cubuit Hhizkiah cum patribus suis, & regnavit Menasseh filius ejus pro eo.

CAP. XXI.

FIlius duodecim annorum erat Menasseh quando regnavit: & quinquaginta quinq; annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus Hhephzibah. Et fecit quod malum erat ante Dominum juxta abominationes gentium, quas expulerat Dñs à facie filiorum Israel. Et conversus reædificavit excelsa, quæ dissipârat Hhizkiah pater ejus: & statuit aras Baghala, & fecit lucum sicut fecerat Ahhâb rex Israel, & adoravit omnes virtutes cœlorum, & coluit eas. Et ædificavit aras in domo sanctuarii Dñi de quo dixerat Dñs, In Jerusalem collocabo majestatem meam. Et ædificavit aras omnibus virtutibus cœlorum in duobus atriis domus sanctuarii Dñi. Et tranfire fecit filium suum per ignem, & ariolatꝰ est atq; auguratus, & fecit pythones & divinatores: multiplicavit facere quod malum erat ante Dñm ut irritaret eum. Et posuit simulachrum luci quem fecerat in domo, de qua dixerat Dñs David & Selomoh filio ejus, In domo hac & in Jerusalem, in qua mihi complacui præ omnibꝰ tribubꝰ Israel, ponam majestatem meam in seculum. Nec addam transferre Israelem de terra quam dedi patribus eorum: tantummodo si custodierint facere juxta *omne præceptum quod* præcepi eis, & secundùm omnẽ legem quam præcepit eis servꝰ meꝰ Moseh.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ها ܐܬܝܢ ܝܘܡ̈ܝܢ ܘܢܬܥܕܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܒܝܬܟ ܘܕܐܘܨܪ̈ܝܢ ܕܟܢܫ ܐܒܘܟ ܥܕ ܝܘܡܐ ܗܢܐ
18 ܠܒܒܠ ܢܬܒܠ ܠܐ ܫܪܝ ܠܟ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠܗ̈ܐ ܘܡܢ ܒܢ̈ܝܟ ܕܢܦܩܘܢ ܡܢܟ ܕܢܗܘܘܢ ܠܟ
19 ܣܪ̈ܝܣ ܒܗܝܟܠ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ * ܘܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܛܒ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܗܘ ܐܡܪ ܕܗܘ ܫܠܡ ܘܫܪܪ
20 ܒܝܘܡ̈ܝ ܐܡܪ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܫܠܡ ܘܫܪܪ ܒܝܘܡ̈ܝ * ܘܫܐܪ ܡܠ̈ܐ ܕܥܒܕ ܘܟܠ ܓܒܘܪܬܗ ܘܐܝܟ
21 ܥܒܕ ܐܬܪ ܘܒܢܐ ܠܒܪ̈ܟܬܐ ܘܐܦ ܐܝܬܝ ܡ̈ܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܡ̈ܠܟ̈ܐ ܕܝܗܘܕ
1 * ܘܫܟܒ ܡܢܫܐ ܥܡ ܐܒܗ̈ܝ ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܒܪ ܓܢܬ ܐܘܙܐ ܘܡܠܟ ܡܢܫܐ ܒܪܗ ܚܙܩܝܐ ܒܬܪܗ
2 ܒܫܡ ܚܦܨܒܐ ܘܥܒܕ ܫܘܝ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܟܪ̈ܗ ܕܐܒܕ ܝܗ̈ ܥܡ̈ܡ̈ܐ ܕܬܪܟ ܝܗ̈ ܡܪ̈ܝ ܒܢ̈ܝ ܝܫܪܝܠ
3 ܘܐܬܒ ܘܒܢܐ ܐܬ ܒܡ̈ܬ̈ܐ ܕܐܒܕ ܚܙܩܝܐ ܐܒܘܗ ܘܩܡ ܡܕܒ̈ܚ̈ܐ ܠܒܥܠ ܘܥܒܕ ܐܫܪܬܐ
4 ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܚܒ ܡ̈ܠܟ ܝܫܪܝܠ ܘܣܓܕ ܠܟܠ ܨܒܐ ܕܫܡ̈ܝܐ ܘܦܠܚ ܠܗ̈ܘܢ ܘܒܢܐ ܡ̈ܕܒ̈ܚ̈ܐ
5 ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܕܐܡܪ ܡܪܝ ܒܝܪܘܫܠܡ ܐܣܡ ܐܢ ܫܡܝ ܘܒܢܐ ܡ̈ܕܒ̈ܚ̈ܐ ܠܟܠ ܨܒܐ ܕܫܡ̈ܝܐ
6 ܒܬܪ̈ܬܝ ܕܪ̈ܬܐ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܘܐܥܒܪ ܒܪܗ ܒܢܘܪ ܘܢܚܫ ܘܩܣܡ ܘܥܒܕ ܒܥ̈ܠ ܐ̈ܒ̈ܐ
7 ܘܝ̈ܕ̈ܥ̈ܢ̈ܝ ܘܣܓܕ ܠܟܠ ܨܒܐ ܕܫܡ̈ܝܐ ܘܦܠܚ ܠܗ̈ܘܢ * ܘܣܝܡ ܦܣܝܠ ܕܐܬܪ ܥܒܕ ܒܒܝܬ
8 ܐܠܗ̈ܐ ܕܐܡܪ ܐܠܗ̈ܐ ܠܕܘܝܕ ܘܠܫܠܡܘܢ ܒܪܗ ܒܗܕܐ ܒܝܬܐ ܘܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܪܝܬ ܡܢ
9 ܟܠ ܫܒ̈ܛ̈ܐ ܕܝܫܪܝܠ ܐܣܡ ܐܢ ܫܡܝ ܠܥܠܡ ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܐܦ ܐܢ ܐܬܩܠ ܪܓܠ ܒܪ ܝܫܪܝܠ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒ̈ܗ̈ܝܗܘܢ * ܒܠܚܘܕ ܢܛܪܘ ܠܡܥܒܕ ܟܠ ܕܦܩܕܬ ܠܗ̈ܘܢ ܘܟܠ ܢܡܘܣܐ
ܕܦܩܕ ܠܗ̈ܘܢ ܥܒܕܝ ܡܘܫܐ.

17 * Ecce dies venient quibus auferetur quicquid est domi tuæ; & thesaurus quem majores tui ad hunc usque diem recondiderunt, ibit in Babelem, nullâ re tibi relictâ, dicit Dominus. Et de filiis tuis qui ex te prodibunt quos
18 generabis, abducentur, & erunt eunuchi in
19 palatio regis Babelis. Respondit Hezecia * Esaiæ, Bonus est sermo Domini quem protulisti: Tum dixit, O utinam pax & veritas
20 sit in diebus meis. Reliqua gesta Hezeciæ, & tota fortitudo ejus, utque fecerit piscinam & aquæductum, & introduxerit aquas in civi-
21 tatem; ecce scripta sunt in libro annalium regum Juda. Deinde occubuit Hezecia cum patribus suis, regnavítque Manasse filius ejus post ipsum.

CAP. XXI.

1 * Natus erat annos duodecim Manasse quando regnavit, & annis quinquaginta-
2 quinque regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus, Hebsibah. Fecit quod malum erat coram Domino, secundùm abominationes
3 gentium quas perdiderat Dominus à conspectu filiorum Israelis. Nam reædificavit excelsa & altaria quæ extirpârat Hezecia pater ejus: aras erexit Baali: fecit idola quemadmodum fecerat Ahab rex Israelis; & adora-
4 vit cunctas cœli militias, & coluit eas. Item extruxit aras in domo Domini, de qua dixe-
5 rat Dominus, In Jerusalem ponam nomen meum: Et ædificavit altaria cunctis cœli mi-
6 litiis in utroque atrio domûs Domini: Filium suum traduxit per ignem: divinationibus & præstigiis usus est: instituit hariolos & pythones: multáq; scelera commisit coram Domino, ut irritaret eum. Præterea simulacra
7 & idola quæ fecit, collocavit in ea domo de qua dixerat Dominus Davidi & Salomoni filio ejus, In hac domo et in Jerusalem, quas elegi ex omnibus tribubus Israelis, ibi collocabo nomen meum in æternum: Nec dein-
8 ceps movebo pedem Israelis è terra quam dedi patribus eorum, dummodo servent ac faciant quicquid præcepi eis, totámque legem quam mandavit eis servus meus Moses.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * هٰذِهِ أَيَّامٌ تَأْتِي وَيُحْمَلُ كُلُّ شَيْءٍ فِي خَزَائِنِكَ وَفِي بُيُوتِكَ * وَالْخَزَائِنُ الَّتِي حَفِظَهَا آبَاؤُكَ إِلَى الْيَوْمِ
18 إِلَى بَابِلَ تُذْهَبُ * وَلَا يُتْرَكُ لَكَ شَيْءٌ يَقُولُ اللّٰهُ * وَمِنْ بَنِيكَ الَّذِينَ يَخْرُجُونَ مِنْكَ وَيَلِدُهُمْ *
19 يُوخَذُونَ وَيَكُونُوا خُدَّامًا فِي هَيْكَلِ مَلِكِ بَابِلَ * فَقَالَ حَزَقِيَّا لِإِشَعْيَا * حَسَنٌ الْقَوْلُ الَّذِي
20 قُلْتَ * لَحُبَّ أَنْ يَكُونَ خَيْرٌ وَبِرٌّ فِي أَيَّامِي * وَسَائِرُ أُمُورِ حَزَقِيَّا وَجَمِيعُ جَبَرُوتِهِ * وَصَنْعَتُهُ
الْبِحَارَ وَالسَّاقِيَةَ * وَإِدْخَالُ الْمَاءِ إِلَى الْمَدِينَةِ * فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي سِفْرِ بَيَانَاتِ الَّذِي لِمُلُوكِ
21 يَهُودَا * وَاضْطَجَعَ حَزَقِيَّا مَعَ آبَائِهِ *

Ecce dies venturi sunt, quibus deportabi- 17
tur quicquid est in ærario tuo & in domo tua; & thesauri quos reposuerunt patres tui ad hunc usque diem, in Babelem ibunt, & nihil tibi relinquetur, dicit Deus. De filiis etiam tuis, qui ex te pro- 18
dibunt, quos genuerus es, capientur, & erunt ministri in aula regis Babelis. Dixit 19
Hezecia ad Esaiam, Optimus est sermo quem dixisti, optarem ut res prosperè sanctéque succederent diebus meis. Reli- 20
quæ res gestæ Hezeciæ, & præclara quæque facta ipsius, quòd lacum & aquæductum fecerit, & aquam in urbem induxerit; scripta sunt in libro chronicorum regum Juda. Tandem occubuit He- 21
zecia cum patribus suis.

CAP. XXI.

* الْفَصْلُ الْحَادِي وَالْعِشْرُونَ *

1 * وَمَلَكَ بَعْدَهُ ابْنُهُ مَنَسَّا * وَهُوَ ابْنُ اثْنَيْ عَشَرَ سَنَةً * وَأَقَامَ مَلِكًا بِأُورُشَلِيمَ خَمْسَةً وَخَمْسِينَ
2 سَنَةً * وَاسْمُ أُمِّهِ حَفْصِيبَةُ * وَصَنَعَ السُّوءَ قُدَّامَ اللّٰهِ مِثْلَ نَجَاسَاتِ الْأُمَمِ الَّذِينَ أَبَادَهُمُ اللّٰهُ مِنْ
3 قُدَّامِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَرَجَعَ وَبَنَى الصَّوَاعِدَ الَّتِي كَانَ أَبُوهُ حَزَقِيَا قَلَعَهَا * وَأَقَامَ مَذْبَحًا لِبَاعَلَ *
وَصَنَعَ أَيْضًا نَجَاسَةً كَمَا صَنَعَ أَخَابُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * وَسَجَدَ لِجَمِيعِ نُجُومِ السَّمَاءِ وَعَبَدَهَا * وَبَنَى
4 مَذَابِحَ فِي بَيْتِ اللّٰهِ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي قَالَ اللّٰهُ * إِنِّي بِأُورُشَلِيمَ أَجْعَلُ نَوْرِيَ * وَبَنَى مَذَابِحَ
5 لِجَمِيعِ جُنُودِ السَّمَاءِ فِي دَارَيْ بَيْتِ اللّٰهِ * وَأَحْرَقَ ابْنَهُ بِالنَّارِ * وَعَرَّصَ وَبَكَسَ * وَصَنَعَ الْعَيَافِينَ
6 وَالْعَرَّافِينَ * وَأَكْثَرَ مِنْ صَنْعِ الشَّرِّ قُدَّامَ اللّٰهِ لِيُغِيظَهُ * وَجَعَلَ صَنَمًا مَعْبُودَهُ فِي بَيْتِ اللّٰهِ *
7 فِي الْبَيْتِ الَّذِي قَالَ اللّٰهُ لِدَاوُدَ وَلِسُلَيْمَانَ ابْنِهِ * فِي هٰذَا الْبَيْتِ وَبِأُورُشَلِيمَ الَّتِي اخْتَرْتُ مِنْ
8 جَمِيعِ أَسْبَاطِ إِسْرَائِيلَ * أَضَعُ اسْمِي فِيهَا إِلَى الدَّهْرِ * وَلَا أَعُودُ أَيْضًا أَنْ أُقْلِقَ رِجْلَ إِسْرَائِيلَ
مِنَ الْأَرْضِ الَّتِي وَهَبْتُ لِآبَائِهِمْ * إِنْ حَفِظُوا وَصَنَعُوا كُلَّ الَّذِي أَوْصَيْتُهُمْ فَقَطْ * وَجَمِيعَ الشَّرَائِعِ
الَّتِي أَوْصَاهُمْ عَبْدِي مُوسَى *

Post hunc regnavit Manasse filius ejus, 1
cùm duodecimum annum ageret: mansitque rex in Jerusalem quinquaginta quinque annis: nomen matris ejus erat Hebsibah. Scelera commisit coram Deo, 2
juxta turpitudines gentium quas perdiderat Deus à conspectu filiorum Israelis. Nam rursus ædificavit excelsa quæ 3
pater ejus Hezecia demolitus fuerat, & aram erexit Baali. Præterea festum instituit, quemadmodum fecerat Achab rex Israelis: genuflexit omnibus cœli syderibus, & adoravit ea: Ædificavit alta- 4
ria in domo Dei, in loco illo de quo dixerat Dominus; In Jerusalem habitare faciam lumen meum. Item ædificavit al- 5
taria cunctis exercitibus cœli in utroque atrio domûs Dei: Filium suum igne 6
combussit: tempora consectavit, usus est veneficiis, auspicibus & pythonibus institut, multaque coram Deo scelera commisit, ut ad iram provocaret eum. Idolum quod 7
ipse adorabat, collocavit in domo Dei, in domo de qua dixerat Deus Davidi & Salomoni filio ejus; In domo ista & in Jerusalem quam elegi ex omnibus tribubus Israelis, in ea ponam nomen meum in perpetuum: Neque movebo deinceps pe- 8
dem Israelis de terra quam dedi patribus eorum, si modò servaverint & fecerint omnia quæ mandavi eis, & omnes leges quas præcepit eis servus meus Moses.

מלכים ב : כא

præ malum faciendum ad ,Menasseh eos fecit errare &: audierunt non Et

9 וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת־הָרַע מִן
est Locutusque .Israel filiorum *faciebus* à Dñs delevit quas ,*gentibus*

10 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְדַבֵּר
fecit quod eo Pro :dicendo ,prophetarum suorũ servorũ *manu in* Dñs

11 יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר : יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה
,omnib⁹ *præ* pej⁹ faciendo ,istas abominationes Jehudah rex Menasseh

מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה הַתֹּעֵבֹת הָאֵלֶּה הָרַע מִכֹּל
Jehudah etiam fecit peccare &:ej⁹ *facies ad* qui ,Emorræi fecerunt quæ

אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיַּחֲטִיא גַּם־אֶת־יְהוּדָה
inducens ego Ecce :Israel Deus Dominus dixit sic Idcirco ,suis idolis in

12 בְּגִלּוּלָיו : לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא
tinniant ,illud *audientium omnium quòd* ,Jehudah &, Jerusalaim super malum

רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו תְּצַלֶּנָה
& ,Someron lineam Jerusalaim super extendam Et.*ejus* aures ambæ

13 שְׁתֵּי אָזְנָיו : וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַם אֵת קַו שֹׁמְרוֹן וְאֵת
abstergit quemadmodũ ,Jerusalaim *delebo* & ,Achab domus pondus

מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר יִמַּח
derelinquam Et ,suam faciem super vertit *& abstersit* scutellam

14 אֶת־הַצַּלַּחַת מָחֹה וְהָפַךְ עַל־פָּנֶיהָ : וְנָטַשְׁתִּי אֶת
eruntq; :eorũ inimicorum manu in eos tradam &, meæ hæreditatis reliquos

שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי וְנָתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ
fecerunt quòd Eò .suis inimicis omnibus direptionem in &, rapinam in

15 לְבַז וּלְמִשֻּׁסָה לְכָל־אֹיְבֵיהֶם : יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ
qua die à ,me *irritantes fuerunt* &, meis oculis in malum

הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים אֹתִי מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
etiam Et .hanc diem ad usque & Ægypto ex eorum patres sunt egressi

16 יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה : וְגַם
impleret donec ,valde multum Menasseh effudit innoxiũ sanguinẽ

דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מִלֵּא
fecit peccare quo ,suum peccatum præter ,*os ad ore* Jerusalaim

אֶת־יְרוּשָׁלַם פֶּה לְפִי לְבַד מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
verborum restauum Et .Domini oculis in malum *faciendum ad* Jehudah

17 יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה : וְיֶתֶר דִּבְרֵי
ipsa nónne ,peccavit quod ej⁹ peccatum &, fecit quæ universa &, Menasseh

מְנַשֶּׁה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא הֲלוֹא הֵם
facinque ? Jehudah regum dierum verborum libro *super* scripta

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּשְׁכַּב
horto in suæ domus horto in est sepultus &, suis patribus cum Menasseh

18 מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן־בֵּיתוֹ בְּגַן
duorum & viginti Filius .eo pro ejus filius Amon regnavitque :Huzza

עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו : בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
:Jerusalaim in regnavit annis duobus & ,*ipsum regnando in* Amon annorum

19 שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
Fecitque .Jotbah de Charus filia Mesullemeth ejus matris nomen &

וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת־חָרוּץ מִן־יָטְבָה : וַיַּעַשׂ
,suus pater Menasseh fecerat sicut ,Domini oculis in malum

20 הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו :
servivitque :suus pater ambulavit *qua* via omni in ambulavit Et

וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד
,eis se incurvavit & ,suus pater servierat quibus ,idolis

21 אֶת־הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר־עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם :
ambulavit non & ,suorum patrum Deum Dominum dereliquit Et

וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ
interfecerunt &,eũ *super* Amon servi conjuraverunt Et .Domini via in

22 בְּדֶרֶךְ יְהוָה : וַיַּקְשְׁרוּ עַבְדֵי־אָמוֹן עָלָיו וַיְמִתוּ
omnes terræ populus percussit Et .sua domo in regem

23 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ : וַיַּךְ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־
terræ populus constituit regem & :Amon regem *super conjurantes*

24 הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ
.eo pro ejus filium Josijahu

אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו :

Versio VULGAT. LAT.

9 Illi verò non audierũt: sed seducti sunt à Manasse, ut facerent malum, super gentes quas contrivit Dominus à facie filiorum Israel. Locutúsque est Dominus in manu servorum suorum Prophetarum, dicens;
10 Quia fecit Manasses rex Juda abominationes istas pessimas, super omnia quæ fecerunt Amorrhæi ante eum, & peccare fecit etiam Judam in immunditiis suis:
11 Propterea hæc dicit Dominus Deus Israel, Ecce ego inducam mala super Jerusalem et Judam: ut quicunque audierit, tinniant ambæ aures
12 ejus. Et extendam super Jerusalem funiculum Samariæ, et pondus domꝰ Achab: et delebo Jerusalem, sicut deleri solent tabulæ: et delens vertam, et ducam crebriùs stylum super
13 faciem ejus. Dimittam verò reliquias hæreditatis meæ, et tradam eas in manus inimicorum ejus: eruntque in vastitatem, et in rapinam cunctis adversariis suis: Eò quòd fecerint malum coram me, et perseveraverint irritantes me; ex
14 die quâ egressi sunt patres eorum ex Ægypto, usque ad hanc
15 diem. Insuper & sanguinem innoxium fudit Manasses multum nimis, donec impleret Jerusalem usque ad os: absque peccatis suis, quibus peccare fecit Judam, ut faceret malum
16 coram Domino. Reliqua autem sermonum Manasse, & universa quæ fecit, & peccatum ejus quod peccavit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonũ
17 dierum regum Juda? Dormivítque Manasses cum patribus suis, & sepultus est in horto domûs suæ, in horto Oza: & regnavit Amon filius ejus pro
18 eo. Viginti duorum annorum erat Amon cùm regnare cœpisset: duobus quoq; annis regnavit in Jerusalé: Nomen matris ejus Messalemeth, filia Harus de Jeteba. Fecítque malũ
19 in conspectu Domini, sicut fecerat Manasses pater ejus. Et ambulavit in omni via, per quam ambulaverat pater ejus: servivítque immunditiis, quibus servierat pater ejus, & ad-
22 oravit eas. Et dereliquit Dominum Deum patrum suorũ, & non ambulavit in via Domini. Tetenderúntque ei insidias servi sui, et interfecerunt
23 regem in domo sua. Percussit autem populus terræ omnes, qui conjuraverant contra regem Amon: & constituerunt sibi regem Josiam filium ejus pro eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ὐκ ἤκουϛ, καὶ ἐπλάνησεν αὐτὸς Μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε κύριος ἐκ
10 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν, λέ-
11 γων, Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμορ-
ῥαῖος (σ) ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε (τ) καὶ
12 γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, Οὐχ οὕτως· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ (υ) φέρω κακὰ ὅτι Ἰερουσαλὴμ καὶ
Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφο-
13 τερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. Καὶ ἐκτενῶ ὅτι Ἰερουσαλὴμ τὸ μέσον Σαμαρείας καὶ (φ) τὸ σάθμιον οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὸν Ἰερουσαλὴμ,
καθὼς ἀπαλείφεται (χ) ὁ ἀλάβαστρος ἀπα-
λειφόμενος καὶ καλασχέφει ὅτι πεύσωπον
14 αὐτοῦ. Καὶ ἀπώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κλη-
ρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν καὶ
εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
15 (ϛ) Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
φθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ
τῆς (ω) ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐ-
16 τῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ
γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφό-
δρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἰερουσαλὴμ στόμα εἰς στό-
μα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρ-
τε τὸν Ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
17 φθαλμοῖς κυρίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρ-
τία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμέ-
να ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα-
18 σιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη (α) ἐν τῷ
κήπῳ τῷ οἴκου αὐτοῦ ἐν κήπῳ Ὀζά. καὶ ἐβα-
σίλευσεν (β) Ἀμὼς υἱὸς αὐτὸς ἀντ' αὐτοῦ.
19 Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν (γ) Ἀμὼς ἐν τῷ
βασιλεύειν αὐτὸν, (δ) καὶ δύο ἔτη ἐβασί-
λευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ
αὐτοῦ (ε) Μεσολλὰμ θυγάτηρ Ἀρὼς ἐξ (ζ)
20 Ἰεθέβα. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ
21 πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ
ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε
τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
22 καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς. Καὶ ἐγκατέλιπε
τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐ-
23 πορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου. Καὶ συνεφάρησαν
οἱ παῖδες (η) Ἀμὼς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐθανά-
24 τωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐ-
πάταξεν (θ) ὁ λαὸς τὸν γῆς πάντας τοὺς συ-
στρεφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα (ι) Ἀμὼς, καὶ ἐβα-
σίλευσεν ὁ λαὸς τὸν γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ
ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (σ) ἔμπροσθεν, (τ) καὶ γε Ἰούδας ἐν(υ)φόρῳ ὅτι Ἰερουσαλὴμ καὶ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, (φ) τὸ *σαθμὸν (χ) τὸ ἀλάβασρον ἀπαλιφόμενον (ϛ) Ἀνθ' ὧν ἐποίησαν (ω) ἡμέρας * ταύτης. Καὶ γε αἷμα (α) ἐν κήπῳ (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) καὶ * δώδεκα ἔτη (ε) Μασαλαγεὶθ (ζ) Ἰσταχάλ. (η) Ἀμμὼν (θ) πᾶς ὁ λαὸς (ι) Ἀμμὼν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וְלָא קַבִּילוּ וְאַטְעִינוּן מְנַשֶּׁה לְמֶעְבַּד יַת דְּבִישׁ מִן עַמְמַיָּא דְּשֵׁיצֵי יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
10 וּמַלֵּל יְיָ בְּיַד עַבְדוֹהִי נְבִיָּא לְמֵימַר : חֲלַף דַּעֲבַד מְנַשֶּׁה מַלְכָּא דִּבְיַת יְהוּדָה יַת
11 תּוֹעֲבָתָא דְּאִלֵּין אֲבָאִישׁ מִכֹּל דַּעֲבָדוּ אֱמוֹרָאֵי דְּקַדְמוֹהִי וְחָיֵב אַף יַת דְּבִיַת יְהוּדָה בְּפוּלְחָן
12 טָעֲוָתֵיהּ : בֵּכֵן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל הָא אֲנָא מַיְתֵי בִּישְׁתָּא עַל יְרוּשְׁלֶם וִיהוּדָה דְּכָל
13 דִּישְׁמַעְנֵהּ יְצַלֶּן תְּרֵתֵין אוּדְנוֹהִי : וְאֶנּוּד עַל יְרוּשְׁלֶם יַת חוּט חוּרְבָּן שׁוֹמְרוֹן וְיַת מַתְקוֹלֶת
צָרוּת בֵּית אַחְאָב וְאֶמְחֵי יַת יְרוּשְׁלֶם כְּמָא דְּמָחֲיָא צְלוֹחִיתָא מְתַחֲפְכָא
14 עַל אַפָּהָא : וְאֶרְטוֹשׁ יַת שְׁאָרָא דְּאַחֲסַנְתִּי וְאֶמְסְרִנּוּן בִּיַד בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן וְיֵהוֹן לְבַז וּלְרִתְבַּר
15 לְכָל סָנָאֵיהוֹן : חֲלַף דַּעֲבַדוּ יַת דְּבִישׁ קֳדָמַי וְהָווּ מַרְגְּזִין קֳדָמַי מִן יוֹמָא דְנַפְּקוּ אֲבָהָתְהוֹן
16 מִמִּצְרַיִם וְעַד יוֹמָא הָדֵין : וְאַף דָּם זַכַּי דְּאַשֵּׁד מְנַשֶּׁה סַגִּי לַחְדָּא עַד דִּי מַלֵּא יַת יְרוּשְׁלֶם
סִיפָּא בְּסִיפָּא בַּר מֵחוֹבוֹהִי דְּחֵיב יַת דְּבִיַת יְהוּדָה לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ : וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי
17 מְנַשֶּׁה וְכָל דַּעֲבַד וְחוֹבוֹהִי דְּחֵב הָלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּמִלְכָּא דִּבְיַת
יְהוּדָה : וְשָׁכִיב מְנַשֶּׁה עִם אֲבָהָתּוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּגַן בֵּיתֵיהּ בְּגַן עֻזָּא וּמַלְכָּא אָמוֹן בְּרֵיהּ
18 תְּחוֹתּוֹהִי : בַּר עֶסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין אָמוֹן כַּד מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוֹם
19 אִמֵּיהּ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת חָרוּץ מִן יָטְבָה : וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּמָא דַּעֲבַד מְנַשֶּׁה אֲבוֹהִי : וַאֲזַל
20 בְּכָל אָרְחָא דְּהַלֵּךְ אֲבוֹהִי וּפָלַח יַת טָעֲוָתָא דְּפָלַח אֲבוֹהִי וּסְגִיד לְהוֹן : וּשְׁבַק יַת פּוּלְחָנָא
21 דְּיָי אֱלָהָא דַּאֲבָהָתּוֹהִי וְלָא הַלֵּךְ בְּאוֹרְחָא דְּתַקְנָא קֳדָם יְיָ : וּמְרַדוּ עַבְדֵי אָמוֹן עֲלוֹהִי
22 וְקַטָּלוּ יַת מַלְכָּא בְּבֵיתֵיהּ : וְקָטַל עַמָּא דְּאַרְעָא יַת כָּל דְּמָרְדוּ עַל מַלְכָּא אָמוֹן וְאַמְלִיכוּ
עַמָּא דְּאַרְעָא יַת יֹאשִׁיָּה בְּרֵיהּ תְּחוֹתּוֹהִי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non attenderunt, sed errare fecit illos Menasseh, ita ut facerent pejus 9
quàm gentes, quas perdiderat Dñs à facie filiorum Israel. Et locutus est 10
Dñs per manum servorũ suorum prophetarum, dicendo: Propterea quòd 11
fecit Menasseh rex tribus domus Jehudah abominationes has, fecit pejus
omnibus quæ fecerunt Emorræi, qui [*fuerunt*] ante ipsum: & peccare
fecit etiam homines domus Jehudah in cultu idolorum suorum. Ideo sic 12
dixit Dñs Deus Israel, Ecce ego adducam malum super Jerusalem & Jehu-
dah, [*adeò*] ut omnis qui audierit illud, tinniant ambæ aures ejus. Et exten- 13
dã sup Jerusalem filũ desolationis Somron, & pondꝰ *excidii* domꝰ Ahhab;
& abstergam Jerusalem sicut abstergitur lecythus, abstergitur & vertitur
super faciem suam. Et derelinquam residuum hæreditatis meæ, & tradam 14
illos in manum auctorum inimicitiarum suarum, & erunt in direptionem
& confractionem omnibus odientibus se. Eò quòd fecerunt quod malum 15
erat ante me, & irritaverunt me à die qua exierunt patres eorum ex
Misraim usq; ad diem hanc. Etiam sanguis innocens quem effudit Menas- 16
seh, [*nisi*] multus valdè, adeò ut impleret Jerusalem ab extremo ad extre-
mum, præter peccata ejus quibus peccare fecit [*populum*] domus Jehudah,
faciendo quod malum erat ante Dñm. Et reliquum verborum Menasseh 17
& omnia quæ fecit, & peccata ejus quæ peccavit; nónne illa scripta sunt
in libro verborum dierum *regis* domus Jehudah? Et jacuit Menasseh cum 18
patribꝰ suis, & sepultꝰ est in horto domus suæ in horto Ghuza, & regnavit
Amon filiꝰ ejus pro eo. Filiꝰ viginti & duorũ annorum erat Amon quando 19
regnavit, & duobꝰ annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejꝰ Me-
sulemet filia Hharusz de Jatbah. Et fecit quod malum erat ante Dñm, sicut 20
fecerat Menasseh pater ejꝰ. Et ambulavit in omni via qua ambulaverat pa- 21
ter ejus, & coluit idola quæ coluerat pater ejus, & adoravit ea. Et dese- 22
ruit cultum Dñi Dei patrum suorum, nec ambulavit in *via* quæ *recta erat*
ante Dñm. Et conjuraverunt servi Amon in eum, & occiderunt regem in 23
domo sua. Et occîdit populꝰ terræ omnes qui conjuraverant adversum regem Amon, & regem constituit populus terræ Josiah filium ejus pro eo. 24

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܠܐ ܫܡܥ ܘܐܫܓܐ ܠܗ ܡܢܫܐ ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܥܝܢܝ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ ܡܪܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
10 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܟܠ ܢܒܝܐ ܥܒܕܘܗܝ ܐܢ ܥܒܕ ܡܢܫܐ ܗܠܝܢ ܚܛܗ ܕܝܢ ܒܝܗܘܕܐ ܕܥܒܕ ܠܓܠܝܡܘܗܝ ܕܐܡܪܝ ܕܩܕܡ ܗܘ ܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ
11 ܘܐܦ ܒܓܠܝܡܘܗܝ ܕܥܒܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ ܡܪܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܦ ܒܓܠܝܡܘܗܝ ܕܥܒܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ
12 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܒܕ ܒܝܫ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܘܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܕܟܠ ܕܫܡܥ ܢܬܪܥܫ ܬܪܝܗ ܕܬܪܝܗ
13 ܘܐܢܛܐ ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܒܨܝܪ ܫܡܪܝܢ ܘܒܛܘܣ ܒܝܬ ܐܚܐܒ ܘܐܡܚܐ ܠܝܪܘܫܠܡ ܐܝܟ ܕܡܡܚܐ ܠܨܚܝܦܐ ܘܗܦܟ ܠܦܢܝ ܘܡܚܐ
14 ܘܐܫܒܩ ܐܢܐ ܠܝ ܐܬ ܫܪܝܬ ܐܪܥܝ ܘܐܫܕܪ ܐܢܘܢ ܒܝܕ ܒܥܠܝ ܕܒܙܘ ܘܢܗܘܘ ܠܟܠ ܒܥܠ ܕܒܙܘ ܘܠܟܠ ܒܥܠ ܕܫܬܝ ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܬ
15 ܘܐܬ ܡܪܝ ܡܢ ܝܘܡ ܕܢܦܩܘ ܐܒܗܬܗܘܢ ܡܢ ܡܨܪ ܥܕ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܘܐܦ ܒܓܠܝܡܘܗܝ ܕܥܒܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ
16 ܘܐܦ ܕܡ ܙܟܝ ܫܦܟ ܡܢܫܐ ܠܐ ܫܒܩ ܥܕ ܕܡܠܐ ܠܝܪܘܫܠܡ ܠܦܘܡ ܠܚܛܗ ܕܝܗܘܕܐ ܕܥܒܕ ܠܓܠܝܡܘܗܝ ܕܐܡܪܝ ܕܩܕܡ ܗܘ ܥܒܕ ܐܡܘܪܝܐ ܕܐܒܕ
17 ܘܫܐܪ ܡܠܝ ܕܥܒܕ ܡܢܫܐ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܘܚܛܗ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܡܢܫܐ ܫܟܒ ܥܡ ܐܒܗܬܗ ܘܐܬܩܒܪ ܒܓܢܬ ܒܝܬ ܐܘܙܐ
18 ܘܡܠܟ ܐܡܘܢ ܒܪܗ ܒܬܪܝܗ ܘܡܢܫܐ ܫܟܒ ܥܡ ܐܒܗܬܗ ܘܐܬܩܒܪ ܒܓܢܬ ܒܝܬ ܐܘܙܐ ܘܡܠܟ ܐܡܘܢ ܒܪܗ ܒܬܪܝܗ
19 ܒܪ ܬܠܬ ܣܪܝܗ ܡܟ ܒܪ ܬܠܬ ܣܢ ܡܠܟ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܫܡ ܐܡܗ ܡܫܠܡܬ ܒܪܬ ܗܪܘܨ ܡܢ ܝܘܛܒܬ ܘܥܒܕ ܗܘ ܕܫܝܐ ܒܥܝܢ ܡܪܝ
20 ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܡܢܫܐ ܐܒܘܗܝ ܘܗܠܟ ܒܟܠ ܐܘܪܚܬ ܐܒܘܗܝ ܘܦܠܚ ܠܦܘܠܚܢܐ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܘܣܓܕ ܠܗ
21 ܘܫܒܩ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܬܗ ܘܠܐ ܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬ ܡܪܝ ܘܥܒܕ ܐܡܘܢ ܒܝܫ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬܗ
22 ܘܩܛܠܘ ܟܠ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܠܟܠ ܐܠ ܥܠ ܐܡܘܢ ܘܡܠܟ ܝܫܝܐ ܒܪܗ ܬܚܘܬܗ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܫܡ ܐܡܗ ܝܕܥܕܐ ܒܪܬ ܒܨܩܬ ܡܢ ܒܘܨܩܬ
23 ܘܥܒܕ ܕܫܪ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܘܗܠܟ ܒܟܠ ܐܘܪܚܬ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܐܬܦܢܐ ܠܝܡܝܢ ܐܘ ܣܡܐܠ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܣܠ ܘܣܓܕ ܠܗ
24 ܘܥܒܕ ܠܗ ܡܕܒܚ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܐܘܙܐ ܘܡܠܟ ܥܡ ܐܪܥܐ ܐܝܬ ܟܠ ܕܩܛܠ ܠܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܡܘܢ ܘܡܠܟ ܥܡ ܐܪܥܐ ܐܝܬ ܝܘܫܝܐ ܒܪܗ ܬܚܘܬܗ

9 * Sed cùm non obtéperâssent, & seduxisset eos Manasse, pejùs agens quàm gentes quas perdiderat Dominus à conspectu filiorum Israel;
10 Dixit Dñs per servos suos prophetas, Quia fecit Manasse filius Hezeciæ rex Judæ actiones
11 hujusmodi, & pejùs egit quàm omnes Amorræi qui præcesserunt eum, & peccare fecit Iudam per simulacra sua: Propterea sic dicit
12 Dominus Deus Israelis, Ecce *talem* adducturus sum calamitatem super Iudam & super Ierusalem, ut quisquis audierit eam, tinniant
13 ambæ aures ejus. Iacturus enim sum super Ierusalem filum Samariæ & libram familiæ Ahabi, & percussurus Ierusalem ac perditurus eam, propter universum malum quod Manasse perpetravit in Iuda. Quod restat ex hæ-
14 reditate mea, deseram; & tradam eos in manum inimicorum eorum, & erunt in direptionem & conculcationem cunctis hostibus suis:
15 Eò quòd scelera perpetrârint coram me, & irritaverint me ab ea die quâ egressi sunt patres
16 eorum ex Ægypto ad hunc usque diem. Ad-hæc sanguinem innoxiũ fudit Manasse quamplurimũ, ita ut impleret Ierusalem undequaque; præter sua ipsius peccata quibus peccare fecit Iudam, & *ipse* malum perpetravit coram
17 Domino. Cætera gesta Manasse, & quicquid fecit, & peccata quæ commisit; ecce scripta
18 sunt in libro annalium regum Iuda. Occubuit autem Manasse cum patribus suis, & sepultus est in viridario domûs suæ, *nempè* in viridario ærarii, regnavítq; Amon filius ejus
19 post ipsum. Vigintiduos natus erat annos Amon quando regnavit, & duobus annis regnavit in Ierusalem: nomen matris ejus, Maselmath filia Harus, de Ietbath. Hic etiam fe-
20 cit quod malum erat coram Domino, quemadmodum fecerat Manasse pater ejus: Et am-
21 bulavit in omnib⁹ viis in quib⁹ ambulaverat pater ejus: Coluit enim simulacra quæ coluerat pater ejus, & adoravit ea: Deseruit Dñm
22 Deum patrũ suorum, et non ambulavit in via
23 Dñi. Conspirantes autem servi Amonis contra eum, interfecerunt eum domi suæ. Populus
24 verò terræ interfecerunt omnes qui conspiraverant in Amonem regem, et regem creârunt populus terræ Iosiam filium ejus post ipsum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فَلَمْ يَسْمَعُوا * فَاطْغَاهُمْ مَنَسَّا * وَعَمِلُوا ٱلسُّوءَ مِثْلَ ٱلْأُمَمِ ٱلَّذِينَ أَبَادَهُمُ ٱلرَّبُّ مِنْ قُدَّامِ بَنِي
10 إِسْرَائِيلَ * وَقَالَ ٱلرَّبُّ عَلَى أَلْسِنَةِ عَبِيدِهِ ٱلْأَنْبِيَاءِ * حِينَ صَنَعَ مَنَسَّا بْنُ حَزَقِيَّا مَلِكُ يَهُوذَا هٰذِهِ
11 ٱلْأَفْعَالَ * وَأَخْطَأَ فِي كُلِّ سِنِي صَنَعَ مِثْلَ ٱلْأَمُورِيِّينَ ٱلَّذِينَ كَانُوا قَبْلَهُ * وَحَطِيَ لِيَهُوذَا
12 بِأَصْنَامِهِ * مِنْ أَجْلِ هٰذَا هٰكَذَا يَقُولُ ٱللّٰهُ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ * إِنِّي سَأَتِي ٱلْبَلْوَى عَلَى يَهُوذَا وَعَلَى
13 أُورُشَلِيمَ * حَتَّى كُلُّ مَنْ سَمِعَ بِهِ يَنْصَتُّ كِلْتَا أُذُنَيْهِ * وَأُلْقِي عَلَى أُورُشَلِيمَ حَبْلَ سَمَرِينَ وَمِيزَانَ
بَيْتِ أَخَابَ * وَأَضْرِبُ أُورُشَلِيمَ وَأُهْلِكُهَا مِنْ أَجْلِ جَمِيعِ ٱلْجَلَسَةِ ٱلَّتِي صَنَعَ مَنَسَّا فِي يَهُوذَا *
14 * وَأَتْرُكُ بَقِيَّةَ وِرَاثِتِي * وَأُسَلِّمُهُمْ فِي يَدِ أَعْدَائِهِمْ * وَيَكُونُوا نَهْبًا * وَيَدُوسُهُمْ جَمِيعُ أَعْدَائِهِمْ *
15 * حَتَّى صَنَعُوا ٱلْخَطِيَّةَ قُدَّامِي * وَكَانُوا يُغِيظُونَنِي مِنْ يَوْمِ خَرَجَ آبَاؤُهُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ إِلَى
16 ٱلْيَوْمِ * وَمَنَسَّا أَهْرَقَ دَمًا زَكِيًّا كَثِيرًا جِدًّا * حَتَّى مَلَأَ أُورُشَلِيمَ جَانِبًا فَجَانِبًا * سِوَى خَطَايَاهُ
17 ٱلَّتِي خَطِيَ بِهَا يَهُوذَا * وَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱلرَّبِّ * وَسَائِرُ أُمُورِ مَنَسَّا * وَكُلُّ سِنِي صَنَعَ * وَٱلْخَطَايَا
18 ٱلَّتِي أَخْطَأَ بِهَا * فَإِنَّهَا مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ بِيَانِ مِنَ ٱلَّذِي لِمُلُوكِ يَهُوذَا * وَٱضْطَجَعَ مَنَسَّا مَعَ
19 آبَائِهِ * وَقُبِرَ فِي جِنَانِ بَيْتِهِ فِي جِنَانِ ٱلْكَرَابَةِ * وَمَلَكَ بَعْدَهُ أَمُونُ ٱبْنُهُ * وَهُوَ ٱبْنُ ٱثْنَيْ وَعِشْرِينَ
سَنَةً * وَأَقَامَ مَلِكًا بِأُورُشَلِيمَ سَنَتَيْنِ * وَٱسْمُ أُمِّهِ سَلْمَاتُ ٱبْنَةُ حَدُوصَ ٱلَّذِي مِنْ يَطْبَاتَ *
20 * وَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللّٰهِ * كَمَا صَنَعَ مَنَسَّا أَبُوهُ * وَسَلَكَ كُلَّ ٱلطَّرِيقِ ٱلَّتِي سَلَكَ أَبُوهُ * وَعَبَدَ
21 ٱلْأَصْنَامَ ٱلَّتِي عَبَدَهَا أَبُوهُ وَسَجَدَ لَهَا * وَتَرَكَ ٱلرَّبَّ إِلٰهَ آبَائِهِ * وَلَمْ يَسْلُكْ فِي طَرِيقِ ٱلرَّبِّ *
22 * وَتَمَرَّدَ عَبِيدُ أَمُونَ عَلَيْهِ * فَقَتَلُوهُ فِي بَيْتِهِ * وَقَتَلُوا سُعُوبَ ٱلْأَرْضِ جَمِيعَ ٱلَّذِينَ تَمَرَّدُوا عَلَى
23 24 ٱلْمَلِكِ أَمُونَ * وَمَلَّكُوا سُعُوبَ ٱلْأَرْضِ يُوسِيَا ٱبْنَهُ بَعْدَهُ *

At non auscultârunt; seduxit enim illos 9
Manasse, & sceleratè se gesserunt more gentium quas Dominus perdiderat à conspectu filiorum Israelis. Quapropter dixit 10
Dominus per linguas servorum suorum prophetarum, Quandoquidem peccavit Manasse filius Hezeciæ talia facinora, 11
& in omnibus quæ fecit, peccavit ut Amorræi qui præcesserunt eum, & suis idolis peccavit in Iudam: Hæc de re sic dicit 12
Deus, Deus Israelis, Equidem adducam tantam calamitatem super Iudam & super Ierusalem, ut quisquis audierit eam, præbeat utrunque aurem. Faciam enim 13
super Ierusalem funiculum Samariæ, & stateram domûs Achabi, & percutiam Ierusalem, perdámque eam propter omnẽ spurcitiam quam fecit Manasse in Iuda: Residuum hæreditatis meæ deseruam, & 14
tradam eos in manum hostium suorum; direptioni patebunt, & conculcabunt eos omnes hostes eorum, Eò quòd peccata commiserint coram me, & me ad iram concitárint ab eo die quo patres eorum egressi 15
sunt è terra Ægypti ad hodiernum usque. Præterea Manasse fudit sanguinis innoxii 16
quamplurimum, adeo ut impleret Ierusalem ab extremo ad extremum, ultra peccata sua quæ commisit in Iudam, sceleratè se gerens coram Domino. Reliquæ 17
res gestæ Manassis, & quicquid fecit, & peccata quæ commisit; scripta sunt in libro chronicorum regum Iudæ. Tandem 18
occumbens Manasse cum patribus suis, sepultus fuit in viridario domûs suæ, in viridario ærarii, regnavitque post eum Amon filius ejus. Dum annum ageret vi- 19
gesimum secundum, mansitque rex in Ierusalem annis duobus, nomen matris ejus erat Salmath filia Hadus qui erat ex Jetbath. Is nephariè se gessit coram Deo, 20
uti se gesserat Manasse pater ejus: Et o- 21
mnem prorsùs viam incessit, quam incesserat pater ejus: adoravit enim idola quæ adoraverat pater ipsius, & genuflexit eis: Et derelicto Domino Deo majorum suo- 22
rum, non ambulavit in via Domini. Mu- 23
de rebellantes servi Amonis in ipsum, peremerunt eum domi suæ. At populus terræ 24
trucidatis omnibus iis qui rebellârant in regem Amonem, regem constituerunt populus terræ Josiam filium ejus post ipsum.

מלכים ב : כב

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

libro *super* ſcripta ipſa nónne ,fecit quæ Amon *verborum reſidua* Et
25 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
ſuo ſepulchro in eum ſepelivit Et ?Jehudah regum dierum verborum
26 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּקִבְרָתוֹ
.eo pro ejus filius Joſijahu regnavitque :Huzza horto in
בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XXII. כב

uno & triginta & ,*ipſum regnando in* Joſijahu annorum octo Filius
1 בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
filia Jedidah ejus matris nomen & :Jeruſalaim in regnavit anno
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַּת־
ambulavit & :Domini oculis in rectum Fecitque .Boſcath de Hadajah
2 עֲדָיָה מִבָּצְקַת: וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
,ſiniſtram & ,dexteram declinavit non &,ſui patris David via omni in
בְּכָל־דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול:
rex miſit ,Joſijahu regis anno decimooctavo *in* fuit Et
3 וַיְהִי בִּשְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ
,Domini domum ſcribam Meſullam filii Aſaliahu filium Saphan
אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ בֶּן־מְשֻׁלָּם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה
,magnum ſacerdotem Chilchijahu ad Aſcende :dicendo
לֵאמֹר: עֲלֵה אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
collegerunt *quod* ,Domini domum *illatum argentum conſummet* &
וְיִתֻּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אָסְפוּ
facientium manu eam tradant Et .populo à *abaci* cuſtodes
4 שֹׁמְרֵי הַסַּף מֵאֵת הָעָם: וְיִתְּנֻהוּ עַל־יַד עֹשֵׂי
eam tradant & :Domini domo in præfectis ,opus
הַמְּלָאכָה הַמְפֻקָּדִים בְּבֵית יְהוָה וְיִתְּנוּ אֹתוֹ
roborandum ad Domini domo in quod opus facientibus
לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחַזֵּק אֶת־
,cæmentariis & ,ædificatoribus & ,Fabris .domus *ſciſſuram*
5 בֶּדֶק הַבָּיִת: לְחֹרְשִׁים וְלַבֹּנִים וְלַגֹּדְרִים
roborandum ad ,*exciſionis* lapides & ,ligna emendum ad &
וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־
datur quod ,argentum eis *cum* ſupputetur non Tantùm .domum
6 הַבַּיִת: אַךְ לֹא־יֵחָשֵׁב אִתָּם הַכֶּסֶף הַנִּתָּן
Dixitque .*facientes ipſi* fide in ſed ,eorum manum ad
עַל־יָדָם כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים: וַיֹּאמֶר
legis Librum :ſcribam Saphan ad magnus ſacerdos Chilchijahu
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶל־שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה
ad librum Chilchijah dedit & :Domini domo in inveni
מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־
,regem ad ſcriba Saphan venit Et .illum legitque ,Saphan
7 שָׁפָן וַיִּקְרָאֵהוּ: וַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ
tui ſervi Conflaverunt :dixit & ,rem regi retulit &
וַיָּשֶׁב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הַתִּיכוּ עַבְדֶיךָ
manum ad illud dederunt & ,domo in eſt inventum quod ,argentum
אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בַּבַּיִת וַיִּתְּנֻהוּ עַל־יַד
Nunciavitque .Domini domo in præfectis ,opus facientium
8 עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמְפֻקָּדִים בֵּית יְהוָה: וַיַּגֶּד
:ſacerdos Chilchijahu mihi dedit Librum :dicendo ,regi ſcriba Saphan
שָׁפָן הַסֹּפֵר לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
regem audire ſecundùm ,fuit Et .*regis faciei ad* Saphan illum legitq;
וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ
9 præcepit Et .ſua veſtimenta ſcidit & ,legis libri verba
אֶת־דִּבְרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: וַיְצַו
& ,Saphan filio Achicham & ,ſacerdoti Chilchijah rex
10 הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וְאֵת־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֵת
ſervo Haſajah & ,ſcribæ Saphan & ,Michajah filio Hachbor
עַכְבּוֹר בֶּן־מִיכָיָהוּ וְאֵת שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֵת עֲשָׂיָהוּ עֶבֶד
:dicendo ,regis
11 הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר:

Reliqua autem ſermonum Amon quæ fecit,nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum
26 dierum regum Juda? Sepelierúntque eum in ſepulchro ſuo, in horto Oza : & regnavit Joſias filius ejus pro eo.

CAP. XXII.

OCto annorum erat Joſias
1 cùm regnare cœpiſſet, triginta & uno anno regnavit in Jeruſalem : nomen matris ejus Idida, filia Hadaia de Beſe-
2 cath. Fecítque quod placitum erat coram Domino, & ambulavit p omnes vias David patris ſui:non declinavit ad dex-
3 teram,ſive ad ſiniſtram. Anno autem octavodecimo regis Joſiæ, miſit rex Saphan filium Aſſia, filii Meſſulam, ſcribam
4 templi Domini,dicens ei; Vade ad Helciam ſacerdoté magnum, ut confletur pecunia, quæ illata eſt in templum Do-
5 mini, quam collegerunt janitores templi à populo, Detúrque fabris per præpoſitos domûs Dñi : qui & diſtribuant eâ his qui operantur in templo
6 Dñi, ad inſtauranda ſartatécta templi: Tignariis videlicèt & cæmentariis, & iis qui interrupta componunt: & ut emantur ligna, & lapides de lapicidinis ad inſtaurandum templũ
7 Domini. Veruntamen non ſupputetur eis argentum quod accipiunt,ſed in poteſtate habeant,& in fide. Dixit autem
8 Helcias pontifex ad Saphan ſcribam ; Librum Legis reperi in domo Domini : dedítque Helcias volumen Saphan, qui
9 & legit illud. Venit quoque Saphan ſcriba ad regem,& renuntiavit ei quod præceperat,
10 & ait ; Conflaverunt ſervi tui pecuniam, quæ reperta eſt in domo Domini : & dederunt ut diſtribueretur fabris à præfectis operum templi Domini.
10 Narravit quoque Saphan ſcriba regi, dicens; Librum dedit mihi Helcias ſacerdos. Quem cùm legiſſet Saphan coram re-
11 ge, Et audîſſet rex verba libri Legis Domini, ſcidit veſtimenta ſua: Et præcepit Helciæ ſacerdoti, & Ahicam filio
12 Saphan, & Achobor filio Micha, & Saphan ſcribæ, & Aſaiæ ſervo regis, dicens;

25 Καὶ τὰ λοιπὰ τ῀ λόγων (κ) Ἀμὼς ὅσα ἐ-
ποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα
(μ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τ῀ ἡμερῶν τοῖς βα-
26 σιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ
(ν) τάφῳ αὐτῶ ἐν τῷ κήπῳ Ὀζά, καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτῶ ἀντ' αὐτῶ.

Et reliqua verborum Amos, quæ 25
cunq; fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Juda? Et ſepelierunt eum 26
in ſepulchro ejus in horto Oza : & regnavit Joſias filius ejus pro eo.

MS.A. (κ) Ἀμὼν (λ) οὐχ ἰδοὺ (μ) ἐπὶ βιβλίου (ν) τάφῳ ἐν κήπῳ

ΚΕΦ. κβ'.

1 Ὑιὸς ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευ-
σεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῶ
(α) Ἰεδία θυγάτηρ Ἐδαΐα ἐκ Βασυρώθ.
2 Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου,
καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τῷ παιδὸς
3 αὐτῶ, οὐκ ἀπέκλινε δεξιὰ (β) καὶ ἀριστερά. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ὀκκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασι-
λεῖ Ἰωσία, ἐν τῷ μηνὶ (γ) τῷ ὀγδόῳ
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τ῀ (δ) Σαφὰν υἱὸν
Ἐζηλίου υἱῦ Μεσολλὰμ τ῀ γραμματέα οἴκου
4 κυρίου, λέγων, Ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τ῀
ἱερέα τ῀ μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον
τὸ εἰσενεχθὲν (ε) ἐν οἴκῳ κυρίου, ὃ ζυνήγα-
γον οἱ φυλάσσοντες τ῀ σωθμὸν παρὰ τ῀ λαῦ.
5 Καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας ποιούντων τὰ
ἔργα τ῀ κεκτισμένων ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐδω-
κεν αὐτὸ τοῖς ποιῦσι τὰ (ζ) ἔργα τοῖς ἐν
οἴκῳ κυρίου τῦ καθαιρεῖσθαι τὸ βεδὲκ τῦ
6 οἴκου, Τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις
καὶ τοῖς τοίχοις, καὶ τῦ κόπτειν ξύλα καὶ λί-
θους λατομητὰς, τῦ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τῦ
7 οἴκου. Πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀρ-
γύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει
8 (η) αὐτοὶ πράσσουσι. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ
μέγας πρὸς (θ) Σαφὰν τ῀ γραμματέα, Βι-
βλίον τῦ νόμου εὕρηκα ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε
Χελκίας (ι) τὸ βιβλίον πρὸς Σαφὰν, καὶ
9 ἀνέγνω αὐτό. Καὶ εἰσῆλθεν (κ) ἐν οἴκῳ
κυρίου πρὸς τ῀ βασιλέα, καὶ (λ) ἀπέστρεψε
τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν, Ἐχώνευσαν οἱ
δοῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν (μ) ἐν
οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποι-
ούντων τὰ ἔργα (ν) κεκτισμένων ἐν οἴκῳ
10 κυρίου. Καὶ εἶπε (ξ) Σαφὰν ὁ γραμματεὺς
πρὸς τ῀ βασιλέα, λέγων, Βιβλίον ἔδωκέ
μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ (ο)
11 Σαφὰν ἐνώπιον τῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένε-
το ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὰς λόγους (π)
βιβλίου τῦ νόμου, καὶ (ρ) διέρρηξε τὰ ἱμάτια
12 ἑαυτῦ. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χε-
λκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ (σ) Σα-
φὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίου, καὶ τῷ (τ)
Σαφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ (υ) Ἀσαΐᾳ
δούλῳ τῦ βασιλέως, λέγων,

CAP. XXII.

FILIUS octo annorum Jo- 1
ſias in regnando ipſum : & triginta & unum annum regnavit in Hieruſalem : & nomen matri ejus Jedia, filia Edeia de Baſuroth. Et fecit rectum in oculis 2
Domini, & ambulavit in omni via David patris ſui; non recéſſit ad dexteram,& ſiniſtram. Et fa- 3
ctum eſt in octavo & decimo anno regis Joſiæ in menſe octavo miſit rex Sapphan filium Ezeliæ filii Meſollam ſcribam domûs Domini,dicens; Aſcende ad Chel- 4
ciam ſacerdotem magnum: & (a) ſigna argentum illatum in domo Domini, quod collegerunt cuſtodes liminis à populo : Et dent il- 5
lud ſuper manum facientium opera, qui præpoſiti ſunt in domo Domini. Et dedit illud facientibus opera, qui in domo Domini, ad fulciendum Bedec domûs, Fa- 6
bris, & ædificatoribus, & cæmentariis, & ad emendum ligna, & lapides exciſos ad conſirmandum Bedec domûs. Veruntamen 7
non ſupputabant eis argentum, quod dabatur eis : quoniam in fide ipſi faciunt. Et dixit Chel- 8
cias ſacerdos magnus ad Sapphan ſcribam, Librum legis inveni in domo Domini. Et dedit Chelcias librum ad Sapphan : & legit illum. Et (b) intravit in domo 9
Domini ad regem: & retulit regi verbum, & dixit; Conflave-runt ſervi tui argentum inventum in domo Domini:et dederunt illud ad manum facientium opera præfectorum in domo Domini. Et dixit Sapphan ſcri- 10
ba ad regem, dicens; Librum dedit mihi Chelcias ſacerdos. Et legit illum Sapphan coram rege. Et factum eſt,ut au- 11
divit rex verba libri legis, & diſcidit veſtimenta ſua. Et man- 12
davit rex Chelciæ ſacerdoti, & Achicam filio Sapphan,& Achobor filio Michææ,et Sapphã ſcribæ, & Aſaiæ ſervo regis, dicens;

MS.A. (α) Ἐδιδὰ θυγάτηρ Ἰεδιδὰ (β) ἢ ἀριστερά. (γ) τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν (δ) Σεφφὰν υἱὸν Ἐσιηλίου υἱὸν Μεσιαλλὼ τὸν γραμματέα τῦ οἴκου, λέγων, (ε) εἰς οἶκον (ζ) ἔργα ἐν (η) αὐτὸ (θ) Σαφφὰν (ι) πρὸς Σαφφὰν, καὶ ἀνέγνω (κ) εἰς οἶκον (λ) ἐπέστρεψεν (μ) ἐν τῷ οἴκῳ (ν) τῶν κατεσκευάσμενων (ξ) Σαφφὰν (ο) Σαφφὰν (π) τὸ βιβλίου (ρ) ἔρρηξεν (σ) Σαφφὰν, (τ) Σαφφὰν τῷ (υ) Ἰασαὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

25 וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי אָמוֹן וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית
26 יְהוּדָה: וּקְבַר יָתֵיהּ בְּקִבּוּרָתֵיהּ בְּגִנַּת עֻזָּא וּמַלַךְ יֹאשִׁיָּה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי:

Et reliquum verborum Amon & *omnia* quæ fecit ; nónne illa ſcripta ſunt 25
in libro verborum dierum regum domus Jehudah ? Et *ſepelivit* illum in 26
ſepulchro ſuo in horto Ghuza, & regnavit Joſiah filius ejus pro eo.

כב

CAP. XXII.

בַּר תְּמָנֵי שְׁנִין יאשִׁיָּה כַּד מְלַךְ וּתְלָתִין וְחַדָּא שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם שׁוּם אִמֵּיהּ יְדִידָה בַּת
1 עֲדָיָה מִבָּצְקַת: וַעֲבַד דְּכָשֵׁר קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּכֹל אוֹרַח דָּוִד אֲבוּהִי לָא סְטָא לְיַמִּינָא
2 וְלִסְמָלָא: וַהֲוָה בִּתְמָנֵי עַסְרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא יאשִׁיָּהוּ שְׁלַח מַלְכָּא יָת שָׁפָן בַּר אֲצַלְיָה
3 בַּר מְשׁוּלָם סַפְרָא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי לְמֵימָר: סַק לְוָת חִלְקִיָּה כָּהֲנָא רַבָּא וְיִסְקוֹס יַרְתּ
4 כְּסַפָּא דְאִתְעֵל בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי דִּי כְנָשׁוּ אֲמַרְפְּלַיָּא מִן עַמָּא: וְיִתְּנוּנֵיהּ עַל יְדֵי עָבְדֵי
5 עֲבִידְתָּא דְמַמְנָן בֵּית מַקְדְּשָׁא דְיָי וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ לְעָבְדֵי עֲבִידְתָּא דְבְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי
6 לְתַקָּפָא יַת בְּדָקָא דְבֵיתָא: לְנַגָּרַיָּא וּלְאַרְכְּלַיָּא וּלְמִזְבַּן אָעֵין וְאַבְנִין פְּסִילִן
7 לְתַקָּפָא יַת בֵּיתָא: בְּרַם לָא מִתְחֲשַׁב עִמְּהוֹן כַּסְפָּא דְמִתְיְהַב עַל יְדֵיהוֹן אֲרֵי בְהֵמְנוּתָא
8 אִנּוּן עָבְדִין: וַאֲמַר חִלְקִיָּה כָּהֲנָא רַבָּא לְשָׁפָן סַפְרָא סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא אַשְׁכַּחִית בְּבֵית
9 מַקְדְּשָׁא דְיָי וְיָהַב חִלְקִיָּה יַת סִפְרָא לְשָׁפָן וְקָרֵי: וַאֲתָא שָׁפָן סַפְרָא לְמַלְכָּא וַאֲתֵיב יַת
מַלְכָּא פִּתְגָמָא וַאֲמַר טָקִיסוּ עַבְדָךְ יַת כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בְּבֵיתָא וְיָהֲבוּהִי עַל יְדֵי עָבְדֵי
עֲבִידְתָּא דְמַמְנָן בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי: וְחַוִי שָׁפָן סַפְרָא לְמַלְכָּא לְמֵימַר סִפְרָא יְהִיב לִי
10 חִלְקִיָּה כָּהֲנָא וְקָרֵי שָׁפָן קֳדָם מַלְכָּא: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע מַלְכָּא יָת פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא
11 וּבְזַע יַרְתּ לְבוּשׁוֹהִי: וּפַקִּיד מַלְכָּא יָת חִלְקִיָּה כָּהֲנָא וְיָת אֲחִיקָם בַּר שָׁפָן וְיָת עַכְבּוֹר בַּר
12 מִיכָיָה וְיָת שָׁפָן סַפְרָא וְיָת עֲשָׂיָה עַבְדָּא דְמַלְכָּא לְמֵימָר:

Filius octo annorum erat Joſias quando regnavit : & triginta & uno 1
annis regnavit in Jeruſalem : & nomen matris ejus Jedidah, filia Ghadiah ex Baſzkath. Et fecit quod rectum erat ante Dominum, & ambulavit in 2
omni via David patris ſui : nec declinavit ad dexteram aut ad ſiniſtram. Et fuit octavodecimo anno regis Joſiahu, miſit rex Saphan filium Aſzaliah 3
filii Meſulam ſcribam in domum ſanctuarii Domini, dicendo : Aſcende 4
ad Hhilkiah ſacerdotem magnum, ut conflet argentum quod inductum eſt in domum ſanctuarii Domini, quod congregaverunt præfecti theſaurorum ex populo. Et dent illud in *manus* facientium opus qui præfecti 5
ſunt in domo ſanctuarii Domini:dent,inquam,illud facientibus opus quod eſt in domo ſanctuarii Domini, ad reficiendum ruinas domus. Fabris 6
& architectis,& lapicidis,& ad emendum ligna & lapides dolatos ad reficiendam domum. Verùm non computatum eſt cum eis argentum, quod 7
datum fuit in manibus eorum, quia in fide illi faciebant. Et dixit Hhil- 8
kiah ſacerdos magnus ad Szaphan ſcribam : Librum legis inveni in domo ſanctuarii Domini : & dedit Hhilkiah librum ipſi Szaphan, & legit illum. Et venit Szaphan ſcriba ad regem, & retulit regi verbum : & 9
dixit, Conflârunt ſervi tui argentum quod inventum eſt in domo, & dederunt illud in *manus* facientium opus qui præpoſiti ſunt in domo ſanctuarii Domini. Et nunciavit Szaphan ſcriba regi, dicendo : Librum 10
dedit mihi Hhilkiah ſacerdos : & legit illum Szaphan ante regem. Et 11
fuit cùm audiſſet rex verba libri legis, ſcidit veſtimenta ſua. Et præcepit 12
rex Hhilkiah ſacerdoti, & Ahhikam filio Saphan, & Ghachbor filio Michajah , & Saphan ſcribæ, & Ghaſſajah ſervo regis, dicendo :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܥܒܕ ܝܫܝܐ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܘܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ

26 ܕܩܒܪ ܒܩܒܪ ܐܒܗܝ ܒܓܢܬܐ ܕܒܝܬ ܥܙܝܐ ܘܐܬܩܒܪ ܝܫܝܐ ܒܪܗ ܬܚܘܗ ܡܠܟ ܒܫܡܗ ܐܡܪ ܗܘ ܐܡܪ ܗܘ ܐܡܪ ܗܘ ܐܡܪ ܗܘ

* ܟܐ * ܦܨܠܐ *

1 ܒܪ ܬܡܢܝ ܫܢܝܢ ܝܫܝܐ ܒܡܠܟܗ ܘܒܬ ܫܡܗ ܝܕܝܕܐ ܒܬ ܥܕܝܐ ܡܢ ܒܨܩܬ ܘܥܒܕ ܕܫܪ ܒܥܝܢ ܕܝܗ ܘܠܐ ܐܬܟܪ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܝܡܝܢܐ ܘܣܡܐܠ ܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪ ܫܢܝܢ ܡܠܟ ܝܫܝܐ ܒܡܠܟܗ ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܠܣܦܢ ܒܪ ܐܨܠܝܐ ܒܪ ܡܫܠܡ ܣܦܪܐ ܠܒܝܬ ܡܪܝ ܡܐܡܪ ܣܩ ܠܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ ܘܢܫܠܡ ܟܣܦܐ ܕܐܬܝܗܒ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܕܟܢܫ ܢܛܪܐ ܕܬܪܥܐ ܡܢ ܥܡܐ ܘܢܬܠ ܠܐܝܠܝ ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝ ܘܢܬܠ ܠܢܓܪܐ ܘܠܒܢܝܐ ܘܠܓܕܝ ܐܒܢ ܘܠܡܩܢܬ ܒܝܬ ܡܪܝ ܘܠܣܬܘܪ ܒܝܬ ܡܪܝ ܘܠܐ ܢܬܒܥ ܥܡܗܘܢ ܚܫܒܢ ܕܟܣܦܐ ܕܢܬܠ ܠܐܝܕܝܗܘܢ ܒܝܕ ܡܗܝܡܢܘܬܐ ܕܗܘ ܥܒܕܝܢ ܐܡܪ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ ܠܣܦܢ ܣܦܪܐ ܣܦܪ ܐܘܪܝܬܐ ܫܟܚܬ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܘܝܗܒ ܚܠܩܝܐ ܣܦܪܐ ܠܣܦܢ ܘܩܪܐ ܒܗ ܘܐܬܐ ܣܦܪܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܗܦܟ ܠܡܠܟ ܘܐܡܪ ܟܣܦܐ ܕܐܫܟܚ ܥܒܕܝܟ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܘܝܗܒ ܠܐܝܕ ܥܒܕܝ ܕܒܝܬ ܡܪܝ

מלכים ב : כג

omni pro & ,populo pro & ,me pro Dominum inquirite ,Ite
13 לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד הָעָם וּבְעַד כָּל־
ira magna quia ,hujus *inventi* libri verba ſuper Jehudah
יְהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַנִּמְצָא הַזֶּה כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת
audierunt non quòd eò ,nos *in* eſt ſuccenſa *ipſa* quæ ,Domini
יְהוָה אֲשֶׁר־הִיא נִצְתָּה־בָּנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ
ſcriptum omne Juxta *faciendum ad* ,hujus libri verba *ſuper* noſtri patres
אֲבֹתֵינוּ עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב
,Saphan &,Hachbor &,Achicham &,ſacerdos Chilchijahu abiit Et .nobis *ſuper*
עָלֵינוּ : וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַאֲחִיקָם וַעַכְבּוֹר וְשָׁפָן
14 Ticvah filii Sallum uxorem ,prophetiſſam Chuldah ad Haſajah &
וַעֲשָׂיָה אֶל־חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן־תִּקְוָה
Jeruſalaim in *habitans* ipſa & ,veſtium cuſtodis Charchas filii
בֶּן־חַרְחָס שֹׁמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם
Dñs dixit Sic ,eos ad Dixitque .eam ad ſunt locuti &: *Secunda* in
בַּמִּשְׁנֶה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ : וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה
15 Sic .me ad vos miſit qui viro Dicite :Iſrael Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי : כֹּה
16 ſuper & ,iſtum locum *ad* malum *adducam* ego Ecce :Dominus dixit
אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
.Jehudah rex legit quem ,libri verba omnia ,ejus habitatores
יֹשְׁבָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ יְהוּדָה :
pro ,alienis diis ſuffierunt &,me dereliquerunt quod eo Pro
17 תַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
meus furor eſt ſuccenſus & :ſuarum manuum opere omni in me *irritare*
הַכְעִסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וְנִצְּתָה חֲמָתִי
,Jehudah regem ad Et .extinguetur non & ,iſto loco in
בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה : וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה
18 *eum ad* dicetis ſic ,Dominum requirendum ad vos *mittentem*
הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו
,audiſti quæ verba :Iſrael Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ :
,*Domini faciebam* à es humiliatus & ,tuum cor eſt emollitum Propterea
19 יַעַן רַךְ־לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע׳ מִפְּנֵי יְהוָה
ſuper & ,iſtum locum ſuper ſum locutus quæ *te audiendo* in
בְּשָׁמְעֲךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
; maledictionem in & ,deſolationem in *exiſtendum ad* ,ejus habitatores
יֹשְׁבָיו לִהְיוֹת לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה
,audivi ego etiam &:*me in facies ad* ,teſtimenta ſcidiſti & ,tua veſtimenta
וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ וַתִּבְךְּ לְפָנַי וְגַם אֲנִכִי שָׁמַעְתִּי
,tuos patres ad te colligam ego ecce .Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה : לָכֵן הִנְנִי אֹסִפְךָ עַל־אֲבֹתֶיךָ
20 tui oculi videbunt non & ;ſpace in ,tua ſepulchra ad colligêris &
וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ
retulerũt Et .hunc locum ſuper *inducens* ego quod ,malum omne *in*
בְּכֹל הָרָעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּשִׁבוּ
.verbum regi
אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר :

CAP. XXIII. כג

, Jehudah ſeniores omnes eum ad ſe congregaverunt & :rex miſit Et
1 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֶסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה
vir omnis & ,Domini domum rex Aſcenditque .Jeruſalaim &
וִירוּשָׁלִָם : וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ
, ſacerdotes & ,eo cum Jeruſalaim habitatores omnes & ,Jehudah
יְהוּדָה וְכֹל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים
.magnum ad uſque & ,parvo à populus omnis & ,prophetæ &
וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם לְמִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל
inventi ,fœderis libri verba omnia eorũ auribus in Legitque
וַיִּקְרָא בְאׇזְנֵיהֶם אֶת כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
.DOMINI domo in
בְּבֵית יְהוָה :

Verſio VULG. LAT.

13 Ite & conſulite Dominum ſuper me, & ſuper populo, & ſuper omni Juda, de verbis voluminis iſtius, quod inventum eſt: magna enim ira Domini ſuccenſa eſt contra nos: quia non audierunt patres noſtri verba libri hujus, ut facerent omne quod ſcriptum eſt
14 nobis. Ierunt itaque, Helcias ſacerdos, & Ahicam, & Achobor, & Saphan, & Aſaia, ad Holdam prophetidem, uxorem Sellum, filii Thecuæ, filii Araas cuſtodis veſtium, quæ habitabat in Jeruſalem in Secunda: locutíque ſunt ad eam.
15 Et illa reſpondit eis, Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Dicite viro, qui miſit vos ad me;
16 Hæc dicit Dominus; Ecce, ego adducam mala ſuper locum iſtum, & ſuper habitatores ejus, omnia verba Legis
17 quæ legit rex Judæ: Quia dereliquerunt me, & ſacrificaverunt diis alienis, irritantes me in cunctis operibus manuum ſuarum: & ſuccendetur indignatio mea in loco hoc,
18 & non extinguetur. Regi autem Juda, qui miſit vos ut conſuleretis Dominum, ſic dicetis; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Pro eo quòd audiſti
19 verba voluminis, Et perterritum eſt cor tuum, & humiliatus es coram Domino, auditis ſermonibus contra locum iſtũ, & habitatores ejus, quòd vidèlicèt fierent in ſtuporem & in maledictum: & ſcidiſti veſtimenta tua, & fleviſti coram me, & ego audivi, ait Do-
20 minus: Idcircò colligam te ad patres tuos, & colligêris ad ſepulchrum tuum in pace, ut non videant oculi tui omnia mala quæ inducturus ſum ſuper locum iſtum.

CAP. XXIII.

1 ET renuntiavertũt regi quod dixerat. Qui miſit: & congregati ſunt ad eum omnes ſenes
2 Juda & Jeruſalem. Aſcenditque rex templum Domini, & omnes viri Juda, univerſíque qui habitabant in Jeruſalem cum eo ſacerdotes & prophetæ, et omnis populus à parvo uſque ad magnum: legítque cunctis audientibus omnia verba libri fœderis, qui inventus eſt in domo Domini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Δεῦτε ἐκζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ περὶ παντὸς τοῦ (φ) Ἰούδα, καὶ περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ εὑρεθέντος τούτου, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου (χ) ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ'
14 ἡμᾶς. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχικὰμ, καὶ Ἀχοβὼρ, καὶ (ψ) Σαπφὰν, καὶ Ἀσαΐας πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν (ω) μυλέρα Σελλὴμ υἱοῦ (α) Θεκκὰν υἱοῦ Ἀρὰς τοῦ ἱματοφύλακος· καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ Μασενᾷ· καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν
15 (β) αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ, Τάδε λέγει κύριος, (γ) Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ὅλη τὸν
16 τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, πάντας τοὺς λόγους (δ) τοῦ βιβλίου οὓς
17 ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰούδα, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἑτέροις, ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται (ε) θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβε-
18 σθήσεται. Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ὀδηγῆσαι τὸν κύριον, τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύ-
19 ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας, Ἀνθ' ὧν ὅτι ἠπαλύνθη ἡ καρδία σου καὶ ἐνετράπης ἀπὸ (ζ) προσώπου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον μου, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου,
20 (η) καὶ γε ἐγὼ ἤκουσα, λέγει κύριος. Οὐχ (ϑ) ὅτως· ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς (ι) τὸ τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ εἰμι ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

Ite, exquirite Dominum pro me, 13
& pro omni populo, & pro uniuerſo Juda, & de verbis libri inventi hujus: quoniam magna eſt ira Domini accenſa in nobis, pro eo, quòd non audiverunt patres noſtri verba libri hujus ad faciendum juxta omnia quæ ſcripta ſunt (c) ſuper nos. Et ivit 14
Chelcias ſacerdos & Achicam, & Achobor, & Saphan, & Aſaias ad Oldam (d) prophetiſſam, (d) matrem Sellem filii Thecuan filii Aras cuſtodis veſtium. Et ipſa habitabat in Hieruſalem in Maſena. Et locuti ſunt ad eam. Et 15
dixit eis, Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Dicite viro, qui miſit vos ad me; Hæc dicit Domi- 16
nus, Ecce ego adduco mala ſuper locum hunc, & ſuper inhabitantes eum, omnia verba libri, quæ legit rex Juda, Pro eo quòd 17
dereliquerunt me, & adolebant diis aliis: ut irritarent me in operibꝰ manuum ſuarum: & ſuccendetur indignatio mea in loco iſto, 18
& non extinguetur. Et ad regem Juda, qui miſit vos inquirere Dominum, hæc dicetis ad eum; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael, (e) Verba, quæ audiſti, 19
Propterea quòd perterritum eſt cor tuum, & confuſus es à facie, (f) ut audîſti quæcunq; locutus ſum ſuper locum iſtum, & ſuper inhabitantes eum, ut ſint in perditionem, & in maledictionem, & diſcidiſti veſtimenta tua, & plorâſti coram me; etiam ego au- 20
divi, dicit Dominus: (g) Non ſic: Ecce ego adjicio te ad patres tuos, & colligêris in ſepulchꝝ um tuum in pace: & (h) non aſpicietur in oculis tuis, in omnibus malis quæ ego ipſe adduco ſuper locum hunc.

MS.A. (φ) Ἰούδα, περὶ (χ) ἡ ἐκκεκαυμένη (ψ) Σαφὰν, (ω) γυναῖκα Σελλὴμ (α) Θεκκὲ (β) πρὸς αὐτὸς, Τάδε (γ) Ἰδοὺ ἐπάγω (δ) τὸ βίβλου (ε) ὁ θυμός (ζ) περσώπε κυρίε, ὡς (η) κὴ ἐγὼ (ϑ) ὅτως· ἐγὼ προσίθημι (ι) τὸ τόπον ζε ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὐκ

KEΦ. κγ'.

1 Καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνή-
2 γαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται, καὶ πᾶς ὁ (α) λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω (β) ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου.

CAP. XXIII.

ET retulerunt regi verbum. 1
Et miſit rex, & congregavit ad ſe omnes ſeniores Juda, & Hieruſalem. Et aſcendit rex in do- 2
mum Domini, & omnis vir Juda, & omnes habitantes in Hieruſalem cum eo, & ſacerdotes, & prophetæ, & omnis populus à parvo & uſq; ad magnum. Et legit in aur bus eorum omnia verba libri teſtamenti inventi in domo Domini.

MS.A. (α) λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως (β) ἐν τοῖς ὠσὶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אֲזִילוּ תְּבָעוּ מִן קֳדָם יְיָ עֲלַי וְעַל עַמָּא וְעַל כָּל דְּבִית יְהוּדָה עַל פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְּאִשְׁתְּכַח 13
הֲדֵין אֲרֵי סַגִּיאָה חֵימְתָא דַיְיָ דְּאִיהִי דְּלִיקַת בְּנָא עַל דְּלָא קַבִּילוּ אֲבָהָתְנָא לְפִתְגָמֵי סִפְרָא
הָדֵין לְמֶעְבַּד כְּכֹל דִּכְתִיב עֲלָנָא : וַאֲזַל חִלְקִיָּה כָּהֲנָא וַאֲחִיקָם וְעַכְבּוֹר וְשָׁפָן וַעֲשָׂיָה לְוָת 14
חוּלְדָּא נְבִיאְתָא אִתַּת שַׁלּוּם בַּר תִּקְוָה בַּר חַרְחָס נָטַר לְבוּשַׁיָּא וְהִיא יְתִבָא בִּירוּשְׁלֵם בְּבֵית
אוּלְפָנָא וּמַלִּילוּ עִמַּהּ : וַאֲמַרַת לְהוֹן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ לְגַבְרָא דְּשְׁלַח 15
יָתְכוֹן לְוָתִי : כִּדְנָן אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא מַיְתֵי בִּישְׁתָּא עַל אַתְרָא הָדֵין וְעַל יָתְבוֹהִי יָת כָּל 16
פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְקָרָא מַלְכָּא שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה : חֲלַף דִּשְׁבָקוּ פּוּלְחָנִי וְאַסִּיקוּ בּוּסְמִין 17
לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא בְּדִיל לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי בְּכֹל עוֹבְדֵי יְדֵיהוֹן וְיִתְדַלַק רוּגְזִי בַּאֲתַרָא הָדֵין וְלָא
יִשְׁתֵּי : וּלְמַלְכָּא שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה דְּשְׁלַח יָתְכוֹן לְמִתְבַּע אוּלְפָּן מִן קֳדָם יְיָ כִּדְנָן תֵּימְרוּן 18
לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל פִּתְגָמָא דִּי שְׁמַעְתָּא : חֲלַף דְּזָע וְאִתְכַּנַעְתָּא מִן 19
קֳדָם יְיָ בְּמִשְׁמְעָךְ דְּגָזַרְתִּי עַל אַתְרָא הָדֵין וְעַל יָתְבוֹהִי לְמֶהֱוֵי לְצָדָו וּלְלוּטָא וּבְזַעְתָּא יָת
לְבוּשָׁךְ וּבְכֵיתָא קֳדָמַי וְאַף קֳדָמַי שְׁמִיעַ אֲמַר יְיָ : כֵּן הָא אֲנָא כְנִישׁ לָךְ לְוָת אֲבָהָתָךְ 20
וְתִתְכְּנֵישׁ לְקִבְרָךְ בְּשְׁלָם וְלָא יְחָזְיָן עֵינָךְ בְּכֹל בִּישְׁתָּא דִּי אֲנָא מַיְתֵי עַל אַתְרָא הָדֵין
וְאָתִיבוּ יָת מַלְכָּא פִּתְגָמָא :

כג

וּשְׁלַח מַלְכָּא וְכַנְשׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל סָבֵי יְהוּדָה וִירוּשְׁלֵם : וְסַלִּיק מַלְכָּא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ 1 2
וְכָל אֱנָשׁ יְהוּדָה וְיָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם עִמֵּיהּ וְכָהֲנַיָּא וְסָפְרַיָּא וְכָל עַמָּא לְמִוְעַרָא וְעַד רַבָּא וּקְרָא
קֳדָמֵיהוֹן יָת כָּל פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְקִיְמָא דְאִשְׁתְּכַח בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ambulate, quærite à Domino ſuper me, et ſuper populo, et ſuper omni [homine] domus Jehudah, *propter verba libri qui inventus eſt, hujus, quoniam* 13
magna eſt ira Dñi, ea quæ incenſa eſt in nos, eò quòd non attenderunt patres noſtri verbis libri hujus, ut facerent ſecundùm omne quod ſcriptum 14
eſt nobis. Et abiit Hhilkiah ſacerdos, et Ahhikam, et Ghachbor, et Saphan, & Ghaſſajah ad Hhuldah prophetiſſam, uxorem Salum filii Thikvah filii Hharhhazz cuſtodis veſtimentorum: et ipſa ſedebat in Jeruſalem in domo doctrinæ: et locuti ſunt cum illa. Et dixit illis, Sic dixit Dominus Deus Iſra- 15
el, Dicite viro qui miſit vos ad me. Sic dixit Dñs, Ecce ego induco malum 16
ſuper locum hunc, et ſuper habitatores ejus, nimirum omnia verba libri quem legit rex tribus domus Jehudah. Eò quòd dereliquerunt cultum me- 17
um & adoleverunt aromata idolis gentium, ut irritarent me in omnibus operibus manuum ſuarum; ardebit indignatio mea in locum iſtum, nec ex-tinguetur. Et regi tribus domus Jehudah qui miſit vos ad quærendum ora- 18
culum à Domino, ſic dicetis ei, Sic dixit Dominus Deus Iſrael, verbum quod audîſti. Quia timuit cor tuum et humiliatus es à facie Domini, cùm audîſ- 19
ſes quæ decrevi ſuper locum hunc, et ſuper habitatores ejus, futuros in vaſtationem et maledictionem, et ſcidiſti veſtimenta tua, et plorâſti ante me, et etiam ante me auditum eſt, dixit Dominus: Propterea ecce ego congrega- 20
bo te ad patres tuos, et congregaberis in ſepulchrum tuum in pace: et non videbunt oculi tui omne malum quod ego inducam ſuper locum hunc. Et reſponderunt regi verbum.

CAP. XXIII.

ET miſit rex: et congregaverunt ad eum omnes ſeniores Jehudah et Je- 1
ruſalem. Et aſcendit rex in domum ſanctuarii Domini, et omnes homines 2
Jehudah, et habitatores Jeruſalem cum eo, et ſacerdotes et ſcribæ, et omnis populus à parvo uſq; ad magnum: et legit illis omnia verba libri fœderis, qui inventus fuerat in domo ſanctuarii Domini.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܙܠ ܐܫܐܠܘ ܒܥܕܝ ܘܒܥܕ ܥܡܐ ܘܒܥܕ ܟܠ ܝܗܘܕܐ ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܝܕܢ ܐܪܡܬܐ ܕܡܪܝ ܕܚܪܬ ܒܢ ܘܥܠ ܟܠ ܕܠܐ ܨܒܘ ܐܒܗܬܢ ܠܡܥܒܕ ܟܠ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܟܬܒܐ ܗܕܐ ܗܘ ܐܪܓܙ ܕܡܪܝ ܕܚܪ ܒܢ ܥܠ ܟܠ ܕܠܐ ܨܒܘ ܐܒܗܬܢ ܠܡܥܒܕ ܟܠ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܟܬܒܐ ܗܕܐ

14 ܘܐܙܠ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܘܐܚܝܩܡ ܘܥܒܟܘܪ ܘܣܦܢ ܘܥܣܝܐ ܠܘܬ ܚܘܠܕܬ ܢܒܝܐ ܐܢܬܬ ܫܠܡܘܢ ܒܪ ܬܩܘܥ ܒܪ ܚܣܪܐ ܢܛܪ ܟܣܝܐ ܘܗܝ ܝܬܒܐ ܒܝܪܘܫܠܡ ܒܡܬܢܝܬܐ ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ

15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܝܫܪܝܠ ܐܡܪܘ ܠܓܒܪܐ ܕܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ ܘܥܠ ܟܠ ܝܬܒܝܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܬܒ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ

16 ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܝ ܘܩܛܪܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܪܓܙ ܒܥܒܕܝ ܒܟܠ ܥܒܕܐ ܕܝܕܝܗܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ ܘܥܠ ܟܠ ܝܬܒܝܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܬܒ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ

17 ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܝ ܘܩܛܪܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܪܓܙ ܒܥܒܕܝ ܒܟܠ ܥܒܕܐ ܕܝܕܝܗܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ ܘܥܠ ܟܠ ܝܬܒܝܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܬܒ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ

18 ܘܠܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܗ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܝܫܪܝܠ ܐܡܪܘ ܠܓܒܪܐ ܕܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ

19 ܘܥܠ ܟܠ ܝܬܒܝܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܬܒ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܝ ܘܩܛܪܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܪܓܙ ܒܥܒܕܝ ܒܟܠ ܥܒܕܐ ܕܝܕܝܗܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ

20 ܘܥܠ ܟܠ ܝܬܒܝܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܬܒ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܝ ܘܩܛܪܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܪܓܙ ܒܥܒܕܝ ܒܟܠ ܥܒܕܐ ܕܝܕܝܗܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬ ܠܐܬܪܐ ܗܕܐ

13 Ite, consulite Dominum pro me, pro populo, & pro toto Juda de sermonibus libri hujus qui inventus est: nam magnus est furor Domini quo in nos exarsit, eò quòd non auscultaverint majores nostri verba hujus libri, ut facerent prout præscribitur nobis. Abiit 14 itaque Helcia sacerdos, & Ahicam, & Abachor, & Saphan, & Asaia ad Holdi prophetissam uxorem Salomis filii Tecuæ filii Hadhas custodis vestium (habitabat autem hæc in Jerusalem, in repetitione (i. *collegio*) & allocuti sunt eam. Quæ dixit ad eos, Ita 15 dicit Dominus Deus Israelis, Dicite viro illi qui vos ad me misit, Ita dicit Dominus Deus 16 Israelis; Ecce adducturus sum calamitatem super locũ istum, & super omnes habitatores ejus, omnes *scilicet* sermones libri quos legit 17 rex Judæ. Quia dereliquerunt me, & thura posuerunt diis aliis, & irritaverunt me opere manuum suarum; accendetur furor meus contra locum istum, & perdam vos. Regi verò 18 Iudæ, qui misit vos ad consulendum Dominum, sic dicite; Sic ait Dominus Deus Israelis, Quia propter sermones quos audisti, 19 elanguit cor tuum, & extimuisti Dominum audiens quæ dixi de loco isto, & habitatoribꝰ ejus, futurum *scilicet* admirationi & execrationi; & scidisti vestimenta tua, & flevisti coram me; Ego quoque audivi, dicit Dominus. Propterea ecce collecturus sum te apud 20 patres tuos, & colligêris ad sepulchrum tuum in pace, et non videbunt oculi tui totam miseriam quam adducturus sum super locum istum. Et retulerunt regi responsum.

CAP. XXIII.

1/2 * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܘܟܢܫ ܠܘܬܗ ܟܠ ܣܒܝ ܝܗܘܕܐ ܘܝܪܘܫܠܡ ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܝܬܒܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܗܢܐ ܘܢܒܝܐ ܘܟܠ ܥܡܐ ܡܢ ܙܥܘܪ ܘܥܕ ܪܒ ܘܩܪܐ ܒܐܕܢܝ ܟܠ ܡܠܐ ܕܣܦܪ ܟܬܒܐ ܗܕܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬ ܡܪܝ

T Unc misit rex, et congregati sunt ad eum 1 omnes seniores Iudæ et Ierusalem: Ascen- 2 désque rex in domum Domini unà cum omnibus Judæis, cunctisque habitatoribus Ierusalem, sacerdotibus, prophetis, et universo populo, à minimo ad maximum; legit coram eos cunctos sermones libri fœderis, qui repertus fuerat in Domo Domini:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * اِذْهَبُوا فَاسْأَلُوا مِنَ الرَّبِّ عَنِّي وَعَنْ جَمِيعِ الشَّعْبِ وَعَنْ جَمِيعِ يَهُوذَا وَعَنْ قَوْلِ هٰذَا السِّفْرِ الَّذِي وُجِدَ لِأَنَّهُ كَبِيرٌ هُوَ الْغَضَبُ الَّذِي غَضِبَ الرَّبُّ عَلَيْنَا حَيْثُ لَمْ يَسْمَعْ آبَاؤُنَا قَوْلَ 14 الرَّبِّ فِي هٰذَا السِّفْرِ لِيَفْعَلَ الَّذِي هُوَ مَكْتُوبٌ فِيهِ * فَذَهَبَ حَلْقِيَّا الْكَاهِنُ وَاخِيعَامُ 15 وَعَبْكُورُ وَسَافَانُ الْكَاتِبُ وَعَسَايَا اِلَى حُلْدَةَ النَّبِيَّةِ امْرَاةِ سَالُومَ بْنِ تِقْوَا بْنِ حَدْحَاسَ حَافِظِ الْاَدَاةِ وَهِيَ كَانَتْ سَاكِنَةً بِاُورُشَلِيمَ جَالِسَةً بِالْكُسُوعِ فَكَلَّمُوهَا وَقَالُوا لَهَا * فَقَالَتْ 15 هٰكَذَا يَقُولُ الرَّبُّ اِلٰهُ اِسْرَائِيلَ قُولُوا لِلرَّجُلِ الَّذِي اَرْسَلَكُمْ اِلَيَّ * هٰكَذَا يَقُولُ الرَّبُّ هُودَا اَنِّي 16 مُبْلٍ يٰعَلَى هٰذَا الْمَكَانِ وَعَلَى سُكَّانِهِ جَمِيعَ اَقَاوِيلِ هٰذَا السِّفْرِ الَّذِي قَرَاَهُ مَلِكُ يَهُوذَا * 17 حَيْثُ تَرَكُونِي وَوَضَعُوا الْبَخُورَاتِ لِاٰلِهَةٍ اُخَرَ وَاَغْضَبُونِي بِاَفْعَالِ اَيَادِيهِمْ سَيَشْتَعِلُ غَضَبِي فِي هٰذَا 18 الْمَكَانِ يَقُولُ الرَّبُّ فَاَبِيدَكُمْ * وَلِمَلِكِ يَهُوذَا الَّذِي بَعَثَكُمْ لِتَسْاَلُوا مِنَ الرَّبِّ هٰكَذَا تَقُولُونَ * 19 هٰكَذَا يَقُولُ الرَّبُّ اِلٰهُ اِسْرَائِيلَ * اَلْقَوْلُ الَّذِي سَمِعْتَ عَلَيَّ اَنَّهُ مَرِضَ قَلْبُكَ * وَفَزِعْتَ مِنْ 19 قُدَّامِ الرَّبِّ لَمَّا سَمِعْتَ الَّذِي قُلْتُ يٰعَلَى هٰذَا الْمَكَانِ وَعَلَى سُكَّانِهِ اَنَّهُ يَكُونُ لِلْخَرَبِ وَلِلَّعْنَةِ * وَمَزَّقْتَ ثِيَابَكَ وَبَكَيْتَ قُدَّامِي * فَاَنَا اَيْضًا قَدْ سَمِعْتُ يَقُولُ الرَّبُّ * 20 مِنْ اَجْلِ هٰذَا فَاِنِّي اَضُمُّكَ اِلَى اٰبَائِكَ * فَتُنْضَمُّ اِلَى قُبُورِكَ سَالِمًا وَلَا تَنْظُرُ عَيْنَاكَ كُلَّ الشَّرِّ الَّذِي اَنَا مُبْلٍ يٰعَلَى هٰذَا الْمَكَانِ * فَرَدُّوا عَلَى الْمَلِكِ الْجَوَابَ *

13 *Ite & scisciteminì à Domino de me, de toto populo, de universo Juda, déque verbis hujus libri qui repertus est: nam ingens est ira quâ percitus est Dominus contra nos, quum non obtemperaverint majores nostri dictis Domini hoc in libro contentis, ut agerent quod scriptum est in eo. Abiit ergò Helcia sacerdos, Abia- 14 mus, Abchor, & Saphan scriba, atque Asaia ad Holdam prophetissam uxorem Salomis filii Tecuæ filii Hadhasi custodis supellectilium, (habitabat autem illa in Jerusalem, sedens in humilitate) & allocuti sunt eam, & dixerunt ei. Quibus illa respondit, Sic 15 ait Dominus Deus Israelis, Dicite viro qui ad me misit; Sic ait Domi- 16 nus, Ecce illaturus sum miseriam in hunc locum & in habitatores ejus, omnia videlicet verba ejus libri quem legit rex Juda. Quia dereliquerunt 17 me, & thura posuerunt diis alienis, meque manuum suarum actionibus ad iram provocaverunt; effluet furor meus in locum istum, aut Dominus; & perdam vos. Regi verò Judæ, qui 18 vos misit ut Dominum sciscitaremini, sic dicetis; Ita dicit Dominus Deus Israelis, Quandoquidem ob sermonem quem 19 audisti, egrotavit cor tuum, & extimuisti Dominum auditis his quæ dixi de loco isto deque habitatoribus ejus, fore scilicet illum in infamiam et execrationem, lacerataque vestimenta tua flevisti coram me; Ego quoq; jam audivi, dicit Dominus. Hanc ob rem aggregaturus 20 sum te ad patres tuos, & aggregabevis ad sepulchrum tuum pacificus; & non videbunt oculi tui quicquam miseriæ quam illaturus sum in hunc locum. Et retulerunt regi responsum.

CAP. XXIII.

1/2 * وَبَعَثَ الْمَلِكُ فَجَمَعَ اِلَيْهِ جَمِيعَ شُيُوخِ بَنِي يَهُوذَا وَاُورُشَلِيمَ * وَصَعِدَ الْمَلِكُ اِلَى بَيْتِ الرَّبِّ * 2 وَجَمِيعِ بَيْتِ يَهُوذَا وَجَمِيعِ سُكَّانِ اُورُشَلِيمَ مَعَهُ وَالْكَهَنَةِ وَالْاَنْبِيَاءِ * وَجَمِيعِ الشَّعْبِ مِنَ الصَّغِيرِ اِلَى الْكَبِيرِ وَقَرَاَ قُدَّامَهُمْ جَمِيعَ اَقَاوِيلِ سِفْرِ الْمِيثَاقِ الَّذِي وُجِدَ فِي بَيْتِ اللّٰهِ *

Quamobrem mittens rex convocavit 1 ad se omnes seniores filiorum Judæ & Jerusalem: Et ascendens rex in do- 2 mum Domini, totáque domus Judæ, cunctíque cives Jerusalem cum eo, necnon sacerdotes, & prophetæ, universus denique populus à minimo ad maximum; recitavit coram eis verba libri testamenti, qui inventus fuerat in domo Dei.

CAP. XXIIII.

מלכים ב : כג

Domini facies ad fœdus excidit & ,columnam super rex stetit Et
3 וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־הָעַמּוּד וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָה
,ejus testimonia & ,ejus præcepta custodiendum ad &,Dñm post eundum ad
לָלֶכֶת אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְאֶת־עֵדוֹתָיו
verba stabiliendum ad ,anima tota in & ,corde toto in ejus decreta &
וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ לְהָקִים אֶת־דִּבְרֵי
omnis stetit & :hoc libro super ſcripta quæ ,hujus fœderis
הַבְּרִית הָאֵלֶּה הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֹד כָּל־
,magno ſacerdoti Chilchijahu rex præcepit Et.fœdere in populus
הָעָם בַּבְּרִית: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
templo de educendum ad abiici cuſtodibus & ,ſecundi ſacerdotibus &
וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל
,Luco & ,Bahal ipſi facta vaſa omnia ,Domini
יְהוָה אֶת כָּל־הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה
Jeruſalaim extra ea combuſſit & cœlorum militiæ univerſæ &
וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם
el---Beth corum pulverem tulit & ;Chidron campeſtribus in
בִּשְׁדֵמוֹת קִדְרוֹן וַיִּשָּׂא אֶת־עֲפָרָם בֵּית־אֵל:
ſuffivit & ,Jehudah reges dederam quos ,ſacrificulos fecit ceſſare Et
וְהִשְׁבִּית אֶת הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר
& : Jeruſalaim circuitibus & ,Jehudah urbibus in excelſis in
בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמִסְבִּיב יְרוּשָׁלִַם וְאֵת־
militiæ omni & ,influentiis & ,Lunæ & ,Soli ,Bahal ſuffientes
הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא
extra Domini domo è Lucum fecit educere Et ,cœlorum
הַשָּׁמָיִם: וַיּוֹצֵא אֶת־הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה מִחוּץ
;Chidron valle in eum combuſſit &,Chidron torrentem in Jeruſalaim
לִירוּשָׁלִַם אֶל־נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרְפָהּ אֶחָה בְּנַחַל קִדְרוֹן
ſepulchrum ſuper ejus pulverem projecit & :pulverem in comminuit et
וַיִּדֶק לְעָפָר וַיִּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָהּ עַל־קִבְרֵי
domo in qui ,proſtitutorum domos diruit Et .populi filiorum
בְּנֵי הָעָם: וַיִּתֹּץ אֶת־בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית
.Luco domus ibi texentes mulieres quibus ;Domini
יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה:
excelſa contaminavit &,Jehudah urbib⁹ de ſacerdotes omnes eduxit Et
8 וַיַּבְא אֶת כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת־הַבָּמוֹת
deſtruxit &:ſebah-Beer ad uſq; Ghebah à ſacerdotes illic ſuffiebant quibus
אֲשֶׁר קִטְּרוּ־שָׁם הַכֹּהֲנִים מִגֶּבַע עַד־בְּאֵר שָׁבַע וַיִּתֹּץ
,civitatis principis Jehoſuah portæ oſtium quæ ,portarum excelſa
אֶת־בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ שַׂר־הָעִיר
aſcendebant non Veruntamen.civitatis porta in viri ſiniſtram ad quæ
אֲשֶׁר עַל־שְׂמֹאול אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר: אַךְ לֹא יָעֲלוּ
comedebant quinimo,Jeruſalaim in Dñi altare ad excelſorum ſacerdotes
כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל־מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם כִּי אִם־אָכְלוּ
valle in quod ,Topheth polluit Et.ſuorum fratrum medio in infermẽtata
מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם: וְטִמֵּא אֶת־הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי 10
ſuam filiam & ,ſuum filium virum traducere non pro Hinnom filii
בְנֵי־הִנֹּם לְבִלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ וְאֶת־בִּתּוֹ
dederant quos ,equos fecit ceſſare Et .Molech ipſi ignem per
בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ: וַיְשַׁבֵּת אֶת־הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ 11
cubiculum ad Domini domus introitu ab Soli Jehudah reges
מַלְכֵי יְהוּדָה לַשֶּׁמֶשׁ מִבֹּא בֵית־יְהוָה אֶל־לִשְׁכַּת
Solis currus & ;ſuburbanis in quod eunuchi melech-Nethan
נְתַן־מֶלֶךְ הַסָּרִיס אֲשֶׁר בְּפַרְוָרִים וְאֶת־מֶרְכְּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ
,Achaz cœnaculi tectã ſuper quæ aras Et .igni in combuſſit
שָׂרַף בָּאֵשׁ: וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל־הַגַּג עֲלִיַּת אָחָז 12
Menaſſeh fecerat quæ altaria & ,Jehudah reges fecerant quas
אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה
,inde cucurrit & ,rex deſtruxit ,Domini domus atriis duobus in
בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה נָתַץ הַמֶּלֶךְ וַיָּרָץ מִשָּׁם
.Chidron torrentem in eorum pulverem fecit projicere &
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָם אֶל־נַחַל קִדְרוֹן:

Verſio VULG. LAT.

3 Stetitque rex ſuper gradum : & fœdus percuſſit coram Domino, ut ambularent poſt Dominum, & cuſtodirent præcepta ejus, & teſtimonia, & ceremonias, in omni corde, & in tota anima, & ſuſcitarent verba fœderis hujus, quæ ſcripta erant in libro illo: acquievitq; 4 popul⁹ pacto. Et præcepit rex Helciæ pontifici, & ſacerdotibus ſecundi ordinis, & janitoribus, uc projicerent de templo Domini omnia vaſa, quæ facta fuerant Baal, et in luco, et univerſæ militiæ cœli: et combuſſit ea foris Jeruſalé in convalle Cedron, & tulit pulveré 5 eorum in Bethel. Et delevit aruſpices, quos poſuerant reges Juda ad ſacrificandum in excelſis p civitates Juda, & in circuitu Jeruſalem: & eos, qui adolebant incenſum Baal, & Soli, & Lunæ, & duodecim ſignis, & omni militiæ cœli. Et 6 efferri fecit lucũ de domo Domini foras Jeruſalem in convalle Cedron, & combuſſit eũ ibi, & redegit in pulverem, et projecit ſup ſepulchra vulgi. 7 Deſtruxit quoque ædiculas effœminatorum, quæ erant in domo Domini, pro quibus mulieres texebant quaſi domunculas luci. Congregavítque 8 omnes ſacerdotes de civitatibus Juda: & contaminavit excelſa, ubi ſacrificabant ſacerdotes, de Gabaa uſque Berſabee: & deſtruxit aras portarum in introitu oſtii Joſue principis civitatis, quod erat ad ſiniſtram portæ civita- 10 9 tis. Veruntamen non aſcendebant ſacerdotes excelſorum ad altare Domini in Jeruſalem: ſed tantùm comedebãt azyma 11 in medio fratrũ ſuorum. Contaminavit quoque Topheth, quod eſt in convalle filii Ennom: ut nemo conſecraret filium ſuum aut filiam per ignẽ, Moloch. Abſtulit quoq; equos, 11 quos dederant reges Juda, Soli, in introitu templi Domini juxta exedram Nathanmelech eunuchi, qui erat in Pharurim: currus autem Solis combuſſit 12 igni. Altaria quoque, quæ erant ſuper tecta cœnaculi Achaz, quæ fecerant reges Juda, et altaria quæ fecerat Manaſſes in duobus atriis templi Domini, deſtruxit rex: et cucurrit indè, & diſperſit cinerem eorum in torrentem Cedron.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τῷ στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐνώπιον κυρίου, τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω κυρίου, (γ) τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ, τοῦ ἀνασῶσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον τοῦτο. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ.

4 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῦσι τῆς δευτερώσεως καὶ τοῖς (δ) φυλάσσουσι τὸ σῆμα, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκεύη τὰ πεποιημένα τῷ Βάαλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἰερουσαλὴμ ἐν σταδιῷ Κέδρων, καὶ ἔδαφος τὸ χοῦν αὐτῶν εἰς Βαιθήλ.

5 Καὶ κατέκαυσε τοὺς χωμαεὶμ οὓς (ε) ἔδωκαν βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐν τοῖς πόλεσιν Ἰούδα (ζ) καὶ τοῖς περικύκλῳ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τοὺς θυμιῶντας (η) τῷ Βάαλ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς μαζουρὼθ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ.

6 Καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἔξω οἴκου κυρίου ἔξωθεν Ἰερουσαλὴμ εἰς τὸ χειμάρρουν (θ) Κέδρων, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάρρῳ Κέδρων, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν· καὶ ἔρριψε τὸ χοῦν αὐτοῦ εἰς τὰφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ. 7 Καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν (ι) καθημένων ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἃ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ 8 κλίνην τῷ ἄλσει. Καὶ ἀνήγαγεν πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ (ι) πόλεων Ἰούδα, (κ) καὶ ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ ἃ ἐθυμίασ ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ (λ) Γαιβαὰ καὶ ἕως Βηρσαβεέ. καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν πυλῶν (μ) τῶν παρὰ θύραν τοῦ πύλης Ἰησοῦ ἄρχοντος (ν) τῆς πόλεως, τῶν ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως. 9 Πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον κυρίου ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ ἐμίανε (ξ) τὸν 10 Ταφὲθ τὸν ἐν φάραγγι υἱῶ (ο) Ἐννὸμ, τοῦ (π) διαγαγεῖν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἄνδρα τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Μολὸχ ἐν πυρί. Καὶ (ρ) κατέκαυσε τοὺς 11 ἵππους οὓς ἔδωκαν βασιλεῖς Ἰούδα τῷ ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου εἰς τὸ γαζοφυλάκιον Νάθαν βασιλέως τοῦ εὐνούχου (σ) ἐν φαρουρίμ. καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν πυρὶ, Καὶ τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τοῦ δώ- 12 ματος τοῦ ὑπερῴου Ἄχαζ, ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰούδα. καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἐποίησε Μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου (τ) καθεῖλεν ὁ βασιλεὺς καὶ κατέκαυσεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρριψεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάρρουν Κέδρων.

Et ſtetit rex ad columnam : & 3
diſpoſuit teſtamentum coram Domino, eundi poſt Dominum, & cuſtodiendi mandata ejus, & teſtimonia ejus, & juſtificationes ejus in omni corde, & in omni anima, evigendi verba teſtamenti hujus ſcripta ſuper librum hunc. Et ſtetit omnis populus in teſtamento. Et mandavit rex Chelciæ 4
ſacerdoti magno, & ſacerdotibus *ſecundi ordinis, & cuſtodibus liminis, educere è templo Domini omnia vaſa facta Bial, & (a) lucui, & omni virtuti cœli: & combuſſit ea extra Hieruſalem in (b) Sademoth Cedron: & ejecit pulverem eorum in Bæthel. Et combuſſit (c) Chomarim, (quos 5
dederant reges Juda, & adolebant in excelſis, & in civitatibus Juda, & quæ circa Hieruſalem,) & eos qui adolebant Baal, & Soli, & Lunæ, & ipſis (d) Mizzuroth, & univerſæ virtuti cœli. Et extraxit lucum è domo Do- 6
mini extra Hieruſalem in torrentem Cedron: & combuſſit eum in torrente Cedron, & comminuit in pulverem: & projecit pulverem ejus in ſepulchrum filiorum populi. Et diruit domum ipſorum 7
(e) Cadeſim, qui in domo Domini, ubi mulieres texebant illic Chettium lucui. Et eduxit omnes 8
ſacerdotes è civitatibus Juda: et contaminavit excelſa, ubi adolebant ibi ſacerdotes, à Gabal, & uſq; Berſabee. Et diruit domum portarum, quæ juxta oſtium portæ Jeſu principis (g) civitatis, ex iis quæ à ſiniſtris viri in (b) porta civitatis. Veruntamen non aſ- 9
cendebant ſacerdotes excelſorum ad altare Domini in Hieruſalem: (i) quoniã tantùm comedebant azyma in medio fratrum ſuorum. Et contaminavit ipſum (k) Taphet, 10
qui in valle filii Ennom, ad (l) traducendũ virum filium ſuum, et virum filiam ſuam ipſi Molocho in igni. Et combuſſit equos, quos 11
dederant reges Juda Soli in introitu domũs Domini, in gazophylacium Nathan (m) regis Eunuchi in (n) Pharurin. Et currum Solis combuſſit igni, Et al- 12
taria, quæ ſuper ſolarium cœnaculi Achaz, quæ fecerant reges Juda. Et altaria, quæ fecerat Manaſſes in duobus atriis domũs Domini, diruit rex, et demolitus eſt inde: et projecit pulverem eorum in torrentem Cedron.

MS.A. (γ) καὶ τοῦ (δ) φυλάσσειν, ἐξαγαγεῖν (ε) ἔδωκεν βασιλεὺς (ζ) καὶ ἐν τοῖς (η) τῇ Βάαλ, (θ) Κέδρων, * καὶ ἐλέπτυνεν (ι) καθησὶν (ι)πόλεως (κ) καὶ ἐμίανεν (λ) Γαβαὰ (μ) τοῦ παρὰ (ν) τῆς πύλης, τοῦ (ξ) τὸν Θοφὰ (ο) Ἐννομὸμ, (π) διάγειν (ρ) κατέκαυσαν τοὺς ἵππους οὓς ἔδωκεν βασιλεὺς (σ) ὃς ἐν (τ) καθεῖλεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְקָם מַלְכָּא עַל אַסְטְוָנָא וְגַזַר יַת קְיָמָא קֳדָם יְיָ לְמֵהַךְ בָּתַר פּוּלְחָנָא דַיְיָ וּלְמִטַּר פִּקּוּדוֹהִי 3
יַת סָהֲדָוָתוֹהִי וְיַת קְיָמוֹהִי בְּכָל לִבָּא וּבְכָל נַפְשָׁא לְקַיָּמָא יַת פִּתְגָמֵי קְיָמָא הָדֵין דִּכְתִיבִין
עַל סִפְרָא הָדֵין וְקַבִּילוּ כָּל עַמָּא עֲלֵיהוֹן קְיָמָא: וּפַקֵּיד מַלְכָּא יַת חִלְקִיָּהוּ כָּהֲנָא רַבָּא וְיַת 4
סָגַן כַּהֲנַיָּא וְיַת אַסְפְּקָא מְהֵיכְלָא לְאַפָּקָא מִהֵיכְלָא דַיְיָ יַת כָּל מָנְיָא דְּעֲבִידִין לְבַעְלָא וּלְאֲשֵׁירְתָּא
וּלְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא וְאוֹקִדנוּן מִבָּרָא לִירוּשְׁלֵם בְּמִישַׁר קִדְרוֹן וְאוֹבִיל יַת עַפְרֵהוֹן לְבֵיתְאֵל:
וּבְטֵיל יַת כּוּמְרַיָּא דִּי הֲבוּ מַלְכַּיָּא דִּבְיִת יְהוּדָה וְאַסְּקוּ בּוּסְמִין עַל בָּמְתָא בְּקִרְוָיָא דְּבֵית 5
יְהוּדָה וּבְסַחֲרָנֵי יְרוּשְׁלֵם וְיַת דְּאַסְּקוּ בּוּסְמִין לְבַעְלָא וּלְשִׁמְשָׁא וּלְסַהֲרָא וּלְמַזָּלְתָא
וּלְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא: וְאַפֵּיק יַת אֲשֵׁירְתָּא מִבֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ מִבָּרָא לִירוּשְׁלֵם לְמִישַׁר קִדְרוֹן 6
וְאוֹקִיד יָתָהּ בְּנַחֲלָא דְקִדְרוֹן וְאַדֶּקָהּ לְעַפְרָא וּרְמָא יַת עַפְרָהּ לְקִבְרֵי בְּנֵי עַמָּיָא: וְתָרַע יַת 7
בָּתֵּי הֵקְדֵּשׁ טַעֲוָתָא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ דִּי נְשַׁיָּא מָחַיָן תַּמָּן מְכוֹלִין לַאֲשֵׁירְתָּא: וְאַיְתֵי יַת 8
כָּל כּוּמְרַיָּא מִקְרְוָיָא דִּבְיִת יְהוּדָה וְסָאַב יַת בָּמְתָא דְּאַסְּקוּ בּוּסְמִין תַּמָּן כּוּמְרַיָּא מִגֶּבַע
עַד בְּאֵר שָׁבַע וְתָרַע יַת בָּמַת תַּרְעַיָּא דִּי קֳדָם תָּרַע יְהוֹשַׁע רַב קַרְתָּא דִּי עַל שְׂמָאלָא נַבְרָא
בְּמַעֲלֵיהּ תָּרַע קַרְתָּא: בְּרַם לָא סְלִקִין כַּהֲנַיָּא כּוּמְרֵי בָּמְתָא לְדַבְּחָא עַל מַדְבְּחָא דַיְיָ 9
בִּירוּשְׁלֵם אֶלָּהֵן אֲכָלוּ פַּטִּיר בְּנוֹ אֲחֵיהוֹן: וְסָאַב יַת תּוּפְתָּא דִּי בְּחִילַת בַּר הִנּוֹם בְּדִיל דְּלָא 10
לְאַעְבָּרָא נְבַר יַת בְּרֵיהּ וְיַת בְּרְתֵּיהּ בְּנוּרָא לְמוֹלֶךְ: וּבְטֵל יַת סוּסְוָתָא דִּיהַבוּ מַלְכַּיָּא 11
דְּבֵית יְהוּדָה לְשִׁמְשָׁא מִסַּעֲלָנָא דְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ לְשִׁכַּת נְתַן מַלְךְ נְוָאָה דִּבְפַרְוָרַיָּא
וְיַת רְתֵכֵי שִׁמְשָׁא אוֹקִיד בְּנוּרָא: וְיַת אֲנוֹרַיָּא דִּי עַל אֲגַר עִלִּית אָחָז דַּעֲבָדוּ מַלְכֵי דְּבֵית 12
יְהוּדָה וְיַת אֲנוֹרַיָּא דַּעֲבַד מְנַשֶּׁה בְּתַרְתֵּין דָּרְתֵּי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ תָּרַע מַלְכָּא וְאַדְחִק
מִתַּמָּן וּרְמָא יַת עַפְרֵהוֹן לְנַחֲלָא דְקִדְרוֹן:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſtetit rex ſuper gradum, & iniit fœdus ante Dominum, ut ambularent 3
poſt cultum Domini, & ut cuſtodirent præcepta ejus, & teſtimonia ejus, & decreta ejus in omni corde, & in omni anima, ad ſtabiliendum verba fœderis hujus, quæ ſcripta ſunt in libro hoc: & ſuſceperunt omnis populus ſuper ſe fœdus. Et præcepit rex Hhilkiahu ſacerdoti magno, & vicario 4
ſacerdotum, & præfectis theſaurorum, ut proferrent de templo Domini omnia vaſa quæ facta fuerant ipſi Baghla, & luco, & omnibus virtutibus cœlorum: & incendi fecit ea extra Jeruſalem in *valle* Kidron, & detulit pulverem eorum in Bethel. Et abſtulit ſacrificulos quos dederant reges 5
domus Jehudah ut adolerent aromata ſuper excelſa in urbib⁹ domus Jehudah, & in circuitibus Jeruſalem, & etiam eos qui ſuffiebant aromata Baghla, & Soli, & Lunæ, & ſideribꝰ, & omnibus virtutibus cœlorum. Et 6
ejecit lucum de domo ſanctuarii Dñi extra Jeruſalem in *vallem* Kidron, & combuſſit eum in torrentem Kidron, & comminuit eum in pulverem, & projecit pulverem ejus in ſepulchra filiorum Galia. Et diruit domunculas 7
rerum conſecratarum idolis, quæ erant in domo ſanctuarii Dñi, in qua mulieres texebant menſuras luco. Et venire fecit omnes ſacrificulos de urbi- 8
bus domꝰ Jehudah, & prophanavit excelſa ubi adolebant aromata ſacrificuli à Ghebagh, uſq; ad *Beer-ſebagh*; & diruit excelſa janitorum quæ erant ante portam Jehoſuagh magiſtri civitatis, quæ erant ad ſiniſtram viri *cùm ingreditur portam* urbis. Verùm non aſcendebant *ſacerdotes* ſa- 9
crificuli excelſorum ut ſacrificarent ſuper altare Domini in Jeruſalem, ſed comedebant azymum in medio fratrum ſuorum. Et prophanavit Thopheth 10
quod erat in valle filii Hinom, ne tranſire faceret quiſquam filium ſuum, & filiã ſuam per ignem ipſi Molech. Et abſtulit equos, quos dederant reges 11
domꝰ Jehudah Soli, *ab* introitu domus ſanctuarii Dñi ad cubiculũ Nathan-Melech eunuchi, quod erat in ſuburbanis: & currus Solis combuſſit igni. Et aras quæ erant juxta tectũ excelſum Ahhaz, quas fecerant reges domus 12
Jehudah, & aras quas fecerat Manaſſeh in duobꝰ atriis domꝰ ſanctuarii Dñi, diruit rex & procul indè fecit: & projecit pulverẽ earũ in torrentẽ Kidron

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܥܡܕܐ ܘܟܪܬ ܩܕܡ ܝܗ̈ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܠܡܗܠܟ ܒܬܪ ܝܗ̈ ܘܠܡܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܣܗ̈ܕܘܬܗ ܘܚܩ̈ܘܗܝ ܒܟܠ ܠܒܐ ܘܒܟܠ ܢܦܫܐ ܠܡܩܝܡ ܐܬ ܡ̈ܠܝ ܗܕܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܣܦܪܐ ܗܢܐ ܘܩܡ ܟܠ ܥܡܐ ܒܩܝܡܐ ܕܢ ܗ̈ܘ

4 * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ ܘܠܟ̈ܗ̈ܢ̈ܐ ܕܬܪܝܢ ܣܦ̈ܪ̈ܐ ܘܠܫ̈ܘ̈ܪ̈ܐ ܕܬܪܥ̈ܐ ܕܢ ܠܡܢܦܩ ܡܢ ܗ̈ܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ ܟܠ ܡܢܐ ܕܥܒ̈ܕ̈ܐ ܠܒܥܠ ܘܠܐ̈ܫܝܪ̈ܬܐ ܘܠܟܠ ܨܒ̈ܐ ܕܫ̈ܡ̈ܝܐ ܘܐ̈ܣܪ ܠܗ ܒܪ̈ܐ ܒܝ ܪ̈ܘ̈ܫܠܡ ܒܚܩ̈ܠ ܩܕܪܘܢ ܘܢܣܒ ܥܦܪܗ̈ ܠܒ̈ܝܬ ܐ̈ܝܠ

5 ܘܫܒܬ ܓ̈ܒ̈ܪ̈ܐ ܕܣ̈ܦ̈ܪ̈ܐ ܕܝ̈ܗ̈ܒ ܡ̈ܠ̈ܟ̈ܐ ܕܝ̈ܗ̈ܘ̈ܕ ܠܡܩܛܪ ܒ̈ܒ̈ܡ̈ܬ̈ܐ ܒܡ̈ܕ̈ܝ̈ܢ̈ܬ̈ܐ ܒ̈ܚ̈ܘ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘܒ̈ܣ̈ܒ̈ܝ̈ܒ̈ܐ ܠ̈ܝ̈ܪ̈ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܡ̈ ܘܠ̈ܡ̈ܩ̈ܛ̈ܪ̈ܝ̈ܢ̈ ܠ̈ܒ̈ܥ̈ܠ̈ ܘ̈ܠ̈ܫ̈ܡ̈ܫ̈ ܘ̈ܠ̈ܪ̈ܝ̈ܚ̈ ܘ̈ܠ̈ܡ̈ܙ̈ܠ̈ܐ̈ ܘ̈ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܟ̈ܒ̈ܐ̈ ܘ̈ܠ̈ܟ̈ܠ̈ ܨ̈ܒ̈ܐ̈ ܕ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ̈ ܘ̈ܐ̈ܣ̈ܪ̈ ܐ̈ܬ̈ ܐ̈ܬ̈ܪ̈ܬ̈ ܒ̈ܥ̈ܠ̈ ܡ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܬ̈ ܝ̈ܗ̈ ܠ̈ܒ̈ܝ̈ܬ̈ ܐ̈ܝ̈ܠ̈ ܘ̈ܫ̈ܪ̈ܦ

מלכים ב: כג

13 וְאֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר ׀ עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר מִימִין
dextera à quæ Jeruſalaim facies ad quæ excelſa Et
לְהַר־הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
Iſrael rex Selomoh ædificaverat quæ deſtructionis montis
לְעַשְׁתֹּרֶת ׀ שִׁקּוּץ צִידֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָב
,Moab abominationi Chemos & ,Sidoniorum abominationi Haſtoreth
וּלְמִלְכֹּם תּוֹעֲבַת בְּנֵי־עַמּוֹן טִמֵּא
,Lucos ſuccidit & ,ſtatuas contrivit Et .rex
הַמְּלָךְ׃ וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבוֹת וַיְכָרֹת אֶת־הָאֲשֵׁרִים 14
etiam Et .hominum oſſibus eorum locum replevitque
וַיְמַלֵּא אֶת־מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם׃ וְגַם אֶת 15
Jarobham fecerat quod excelſum ,el--Beth in quod altare
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יָרָבְעָם
altare etiam ,Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filius
בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
contrivit ,excelſum combuſſitque :deſtruxit excelſum & ,ipſum
הָרָס וְאֶת־הַבָּמָה שָׂרָף יִשְׂרֹף אֶת־הָבָמָה הָרֵק
vidit & ,Joſijahu ſe vertit Et .Lucum combuſſit & ,pulverem in
לְעָפָר וַיִּשְׂרֹף אֲשֵׁרָה׃ וַיִּפֶן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּרְא אֶת 16
oſſa tulit & ,miſit & :monte in ibi quæ ſepulchra
הַקְּבָרִים אֲשֶׁר־שָׁם בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת־הָעֲצָמוֹת
verbâ juxta ,illud *contaminavit* & ,altare ſuper combuſſit & ,ſepulchris è
מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר
prædicavit qui ,Dei vir prædicaverat quod ,Domini
יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת
ego quod hoc indicium Quid :ait Et .hæc *verba*
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר מַה־הַצִּיּוּן הַלָּז אֲשֶׁר אֲנִי 17
viri Sepulchrum :civitatis viri eum ad dixerunt Et *? videns*
רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ
verba prædicavit & ,Jehudah de venit qui ,Dei
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים
:Dixitque .el--Beth altare ſuper feciſti quæ ,hæc
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל הַמִּזְבֵּחַ בֵּית־אֵל׃ וַיֹּאמֶר 18
liberaverunt & :ejus oſſa moveat ne *Vir* .illum Dimittite
הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ אַל־יָנַע עַצְמֹתָיו וַיְמַלְּטוּ
.Someron de venerat qui ,prophetæ oſſa ,ejus oſſa
עַצְמֹתָיו אֵת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר־בָּא מִשֹּׁמְרוֹן׃
civitatibus in quæ ,excelſorum domos omnes etiam Et
וְגַם אֵת כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר ׀ בְּעָרֵי 19
fecit removere ,irritandum ad Iſrael reges fecerant quas Someron
שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר
fecerat quæ opera omnia juxta eis Fecitque .Joſijahu
יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה
qui ,excelſorum ſacerdotes omnes *maſtavis* Et .el-Beth in
בְּבֵית־אֵל׃ וַיִּזְבַּח אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר 20
:ea ſuper hominum oſſa combuſſit & ,altaria ſuper ibi
שָׁם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף אֶת־עַצְמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם
:dicendo ,populo omni rex præcepit Et .Jeruſalaim eſt reverſus &
וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלִָם׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר 21
libro *ſuper* ſcriptum ſicut ,veſtro Deo Domino Peſach Facite
עֲשׂוּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר
,hoc Peſach ſicut eſt factum non Quoniam .hujus fœderis
הַבְּרִית הַזֶּה׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה 22
omnibus & ;Iſrael judicaverunt qui ,Judicum diebus à
מִימֵי הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכֹל
octavo *in Quinimo* .Jehudah regum & ,Iſrael regum diebus
יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃ כִּי אִם־בִּשְׁמֹנֶה 23
Domino hoc Peſach eſt factum ,Joſijahu regis anno decimo
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה
.Jeruſalaim in
בִּירוּשָׁלִָם׃

Verſio VULG. LAT.

13 Excelſa quoque, quæ erant in Jeruſalem ad dexteram partem montis Offenſionis, quæ ædificaverat Salomon rex Iſrael Aſtaroth idolo Sidoniorum, & Chamos offenſioni Moab, & Melchom abominationi filio-
14 rum Ammon, polluit rex. Et contrivit ſtatuas, & ſuccidit lucos : replevítque loca eo-
15 rum oſſibus mortuorum. Inſuper & altare, quod erat in Bethel, & excelſum, quod fecerat Jeroboam filius Nabat, qui peccare fecit Iſrael : & altare illud, & excelſum deſtruxit, atque combuſſit, & comminuit in pulverem, ſuc-
16 cendítque etiam lucum. Et converſus Joſias, vidit ibi ſepulchra, quæ erant in monte : miſitque & tulit oſſa de ſepulchris, & combuſſit ea ſuper altare, & polluit illud juxta verbum Domini, quod locutus eſt vir Dei, qui prædixerat
17 verba hæc. Et ait ; Quis eſt titulus ille, quem video ? Reſponderúntque ei cives urbis illius ; Sepulchrum eſt hominis Dei, qui venit de Juda, & prædixit verba hæc, quæ feci-
18 ſti ſuper altare Bethel. Et ait; Dimittite eum, nemo commoveat oſſa ejus. Et intacta manſerunt oſſa illius, cum oſſibus prophetæ qui venerat de Samaria. Inſuper & omnia fana
19 excelſorum quæ erant in civitatibus Samariæ, quæ fecerant reges Iſrael ad irritandum Dominũ, abſtulit Joſias : & fecit eis, ſecundùm omnia opera quæ fecerat in Bethel.
20 Et occídit univerſos ſacerdotes excelſorum, qui erant ibi ſuper altaria : & combuſſit oſſa humana ſuper ea : reverſúſque eſt Jeruſalem, Et præcepit omni populo, dicens; Facite Phaſe Domino Deo veſtro, ſecundùm quod ſcriptum
22 eſt in libro fœderis hujus. Nec enim factum eſt Phaſe tale à diebus Judicum, qui judicaverunt Iſrael, & omnium dierum regum Iſrael, & regum
23 Juda, Sicut in octavo decimo anno regis Joſiæ factum eſt Phaſe iſtud Domino in Jeruſalem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ τὸν (υ) οἶκον ἃ ὀπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ (φ) τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους τοῦ (χ) Μοσδὰ, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ τῇ Ἀσάρτῃ πρόσοχθίσματι Σιδωνίων, καὶ τῷ(ψ) Χαμὼς προσοχθίσματι Μωὰβ, καὶ τῷ (ω) Μολὸχ βδελύγματι υἱῶν Ἀμμὼν, ἐμίανεν ὁ βασιλεύς. Καὶ
14 συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ (α) ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν ὀ-
15 στέων ἀνθρώπων. Καὶ γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ὂν Βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ γε τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο (β) τὸ ὑψηλὸν κατέσπασε, καὶ συνέτριψε τοὺς λίθους αὐτῶ καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν, καὶ
16 κατέκαυσε τὸ ἄλσος. Καὶ ἐξέστρεψεν Ἰωσίας καὶ εἶδε τοὺς τάφους (γ) τοὺς ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν τάφων, καὶ κατέκαυσεν ὀπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐμίανεν αὐτὸ, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐγεῖραι Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ ἑορτῇ ὀπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐπιστρέψας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὀπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος
17 τοὺς λόγους τούτους. Καὶ εἶπεν, Τί τὸ σῆμον ἐκεῖνο ὃ ἐγὼ ὁρῶ ; καὶ (δ) εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆ πόλεως, Ὁ ἄνθρωπος τοῦ (ε) θεοῦ ὁ ἐξῆλυθὼς (ζ) ἐξ Ἰούδα, καὶ ἐκήρυξε κατὰ τοὺς λόγους τούτους ὃς ἐπεκαλέσατο ὀπὶ τὸ θυσιαστήριον Βαιθήλ.
18 Καὶ εἶπεν, Ἄφετε αὐτὸν, ἀνὴρ μὴ (η) κινησάτωσαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ (θ) ἐρύσθησαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστῶν τοῦ προ-
19 φήτου τοῦ ἤκοντος ἐκ Σαμαρείας. Καὶ γε (ι) πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας, ὃς ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ παροργίζειν κύριον, ἀπέστησεν (κ) Ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ (λ) ἐποίησεν ἐν
20 Βαιθήλ. Καὶ ἐθυσίασε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτὰ, καὶ ἐπεστράφη εἰς Ἰερουσαλήμ.
21 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων, Ποιήσατε πάσχα τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, καθὼς γέγραπται (μ) ὀπὶ
22 βιβλίου τῆ διαθήκης ταύτης. Ὅτι ὐκ ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν οἳ (ν) ἔκρινον τὸν Ἰσραὴλ, καὶ
23 (ξ) πάσας τὰς ἡμέρας βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ βασιλέων Ἰούδα. Ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωσίου ἐγενήθη τὸ πάσχα (ο) τῷ κυρίῳ ἐν Ἰερουσαλήμ.

Et domum, quæ ad faciem Hieruſalem, quæ à dextris montis Moſthath, quam ædificaverat Salomon rex Iſrael Aſtartæ offendiculo Sidonium, & Chamos offendiculo Moab, & Moloch abominationi filiorum Ammon, contaminavit rex. Et contrivit ſtatuas: & exterminavit lucos, & implevit loca eorum oſſibus hominum. Etiam altare, quod in Bæthel, excelſum, quod fecerat Hieroboam filius Nabat, qui peccare fecit Iſrael, etiam altare illud excelſum demolitus eſt, & contrivit lapides ejus, & comminuit in pulverem, & combuſſit lucum. Et vertit ſe Joſias, & vidit ſepulchra, quæ ibi in (o) civitate, & miſit, & tulit oſſa è ſepulchris, & combuſſit ſuper altare, et contaminavit illud juxta verbum Domini, quod locutus eſt homo Dei in ſtando Hieroboam in feſtivitate ad altare. Et converſus levavit oculos ſuos ad ſepulchrum hominis Dei, qui locutus fuerat verba hæc. Et dixit; Quid (p) ſcopulus ille, quem ego video? Et dixerunt ei viri civitatis; Homo Dei, qui venit è Juda, & invocavit verba hæc, quæ invocauit ſuper altare Bæthel. Et dixit, Sinite eum. Vir non moveant oſſa ejus. Et ſalvata ſunt oſſa ejus, cum oſſibus prophetæ, qui venerat è Samaria. Etiam omnes domos excelſorum, quæ in civitatibus Samariæ, quas fecerant reges Iſrael, ad irritandum Dominum, amovit Joſias : & fecit in eis omnia opera, quæ fecerat in Bæthel. Et immolavit omnes ſacerdotes excelſorum, qui erant ibi, ſuper altaria: & combuſſit oſſa hominum ſuper ea. Et reverſus eſt in Hieruſalem. Et mandavit rex omni populo, dicens; Facite Paſcha Domino Deo noſtro : ſicut ſcriptum eſt ſuper librum teſtamenti hujus. Quoniã non fuit factũ (q) Paſcha hoc à diebus Judicum, qui judicabant Iſrael, & omnibus diebus regum Iſrael, & regum Juda. Sed tantùm octavo & decimo anno regis Joſiæ factum eſt Paſcha Domino in Hieruſalem.

MS.A. (υ) οἶκον ἐπὶ (φ) ἐκ δεξιῶν (χ) Μοσδὸ, (ψ) * Μαχὼς (ω) Ἀμμχὸμ (α) ἐξωλέθρευσεν (β) καὶ τὸ (γ) οἳ ἐκεῖ (δ) ὅπαν (ε) θεοῦ ὃν ὁ (ζ) ἐκ τῆ Ἰούδα, (η) κινησάτω τὰ (θ) * ἐυξέθησαν (ι) εἰς πάντας (κ) Ἰωσίας βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ *ἀπέστησεν ἐν αὐτοῖς (λ) ἐποίησε (μ) ἐπὶ βιβλίῳ (ν) ἔκριναν (ξ) πασῶν ἡμερῶν (ο) τοῦτο τῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וַיַת בָּמָתָא דִי עַל אַפֵּי יְרוּשְׁלֵם דְּמִדְרוֹם לְטוּר זֵיתָיָא דִי בְנָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל לַעֲשְׁתּוֹרֶת שִׁקּוּץ צִידוֹנָאֵי וְלִכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָבָאֵי וּלְמִלְכּוֹם רִחוּק בְּנֵי
14 עַמּוֹן סָאֵב מַלְכָּא׃ וְתַבַּר יַת קָמָתָא וְקַץ יַת אֲשֵׁרְתָּא וּמַלָּא יַת אַתְרֵהוֹן גַּרְמֵי
15 אֱנָשָׁא׃ וְאַף יַת אֱנוֹרָא דִי בְּבֵיתְאֵל בָּמְתָא דַּעֲבַד יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יַת
יִשְׂרָאֵל אַף יַת אֱנוֹרָא הַהִיא וְיַת בָּמְתָא תָּרַע וְאוֹקִיד יַת בָּמְתָא אַדְקָהּ לְעַפְרָא
16 וְאוֹקִיד אֲשֵׁרְתָּא׃ וְאִתְפְּנִי יֹאשִׁיָּהוּ וַחֲזָא יַת קִבְרַיָּא דְתַמָּן בְּטוּרָא וּשְׁלַח וּנְסִיב
יַת גַּרְמֵיָא מִן קִבְרַיָּא וְאוֹקִיד עַל אֱנוֹרָא וְסָאֲבִיהּ כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֶּל נְבִיָּא
17 דַּיְיָ דְּאִתְנַבִּי יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין׃ וַאֲמַר מָה צִיּוּנָא הָדֵין דִּי אֲנָא חָזֵי וַאֲמָרוּ לֵיהּ
אֱנָשֵׁי קִרְיְתָא קִבְרָא דְנָבִיָּא דַיְיָ דְּאָתָא מִשְׁבְּטָא דִיהוּדָה וְאִתְנַבִּי יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין
18 דְּעַבַדְתָּא עַל אֱנוֹרָא בְּבֵיתְאֵל׃ וַאֲמַר שְׁבוֹקוּ מְנִיהּ אֱנָשׁ לָא יְנִיד גַּרְמוֹהִי
19 וְשֵׁזִבוּ גַּרְמוֹהִי עִם גַּרְמֵי נְבִיָּא שְׁקָרָא דַּאֲתָא מִשֹּׁמְרוֹן׃ וְאַף יַת כָּל בָּתֵּי בָּמָתָא
דִּי בְקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן דִּי עֲבָדוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא פֻּלְחָנֵי יֹאשִׁיָּהוּ וַעֲבַד לְהוֹן כְּכָל עֲבִידָא
20 דַּעֲבַד בְּבֵיתְאֵל׃ וּנְכִיס יַת כָּל כּוּמְרֵי בָּמָתָא דִי תַמָּן עַל אֱנוֹרַיָּא וְאוֹקִיד יַת גַּרְמֵי
אֱנָשָׁא עֲלֵיהוֹן וְתָב לִירוּשְׁלֵם׃ וּפַקִּיד מַלְכָּא יַת כָּל עַמָּא לְמֵימַר עֵבִידוּ פִּסְחָא
21 קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן כְּמָא דִכְתִיב עַל סִפְרָא דִקְיָמָא הָדֵין׃ אֲרֵי לָא אִתְעֲבִיד כְּפִסְחָא
22 הָדֵין מִיּוֹמֵי נְגִידַיָּא דְּדָנוּ יַת יִשְׂרָאֵל וְכָל יוֹמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכַיָּא דְבֵית
יְהוּדָה׃ אֱלָהֵן בִּתְמָנֵי עֲסַרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא יֹאשִׁיָּהוּ אִתְעֲבַד פִּסְחָא הָדֵין קֳדָם יְיָ
23 בִּירוּשְׁלֵם׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et excelſa quæ erant coram Jeruſalem, ab Auſtro montis olivarum, quæ 13
ædificaverat Selomoh rex Iſrael Ghaſtoreth abominationi Tſidonæorum,
& Chamos abominationi Moabæorum, & Milchom immunditiæ filiorum
Ghamon, prophanavit rex. Et fregit ſtatuas & ſuccidit lucos, & im- 14
plevit loca eorum oſſibus hominum. Et etiam aram quæ erat in Bethel, 15
excelſum quod fecerat Jarabgham filius Nebat qui peccare fecit Iſrael,
etiam aram illam & excelſum avertit, & incendit excelſum, comminu-
endo in pulverem, & incendit lucum. Et reſpexit Joſiahu, & vidit ſe- 16
pulchra quæ ibi erant in monte; & miſit & accepit oſſa de ſepulchris, &
incendit ſuper aram, & prophanavit eam juxta verbum Domini, quod
locutus fuerat propheta Domini qui prophetârat res iſtas. Et dixit, 17
Quid titulus hic quem ego video? et dixerunt ei homines civitatis,
Sepulchrum prophetæ Domini eſt, qui venerat de tribu Jehudah, et pro-
phetaverat res iſtas quas feciſti contra aras in Bethel. Et dixit, Sinite 18
illum; homo non moveat oſſa ejus: et liberaverunt oſſa ejus cum oſſi-
bus prophetæ mendacii, qui venerat de Somron. Et etiam omnes do- 19
mos excelſorum quæ erant in urbibus Somron, quas fecerant reges Iſrael
ad irritandum Dñm extirpavit Joſiahu, et fecit illis juxta omnia opera
quæ fecerat in Bethel. Et jugulavit ſacrificulos excelſorum qui erant ibi 20
ſuper aras, et combuſſit oſſa hominum ſuper eas, et rediit in Jeruſalem.
Et præcepit rex omni populo, dicendo: Facite PIZZHHA ante Dominum 21
Deum veſtrum, ſicut ſcriptum eſt in libro fœderis hujus. Quia non factum 22
eſt PIZZHHA tale à diebus ducum qui judicaverunt Iſrael, et omni-
bus diebus regum Iſrael, et regum domus Jehudah. Sed octavo decimo 23
anno regis Joſiahu factum eſt PIZZHHA hoc ante Dominum in Jeru-
ſalem.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܘܡܕܒܚܬܐ ܕܗܘ̈ܝܢ ܩܕܡ ܝܪ̈ܘܫܠܡ ܕܡܝܡܝܢ ܕܛܘܪܐ ܕܚܒܠܐ ܕܒܢܐ ܫܠܡܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܫܪܝܠ : ܠܥܫܬܪܘܬ ܩܪܝܬܐ ܪܓܝܫܬܐ ܕܨܕܝܢ ܘܠܟܡܘܫ ܪܓܝܫܐ ܕܡܘܐܒ ܘܠܡܠܟܘܡ ܪܓܝܫܐ ܕܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܛܡܐ ܗܘ ܡܠܟܐ : 14 ܘܬܒܪ ܩܡ̈ܝܗ ܘܡܠܐ ܬ̈ܪܥܗ ܕܐ̈ܢܫܐ ܘܐܬܪ ܗܘ ܡ̈ܠܐ ܓܪ̈ܡܝ

מלכים ב: כג

, Teraphim & , *sciolos* & , pythones etiam Et
24 וְגַם אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת־הַתְּרָפִים
conſpiciebantur quæ , abominationes omnes & , idola &
וְאֶת־הַגִּלֻּלִים וְאֶת כָּל־הַשִּׁקֻּצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ
ſtatueret ut :Joſijahu *expurgavit* Jeruſalaim in & , Jehudah terra in
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם בְּעֲבוּר יַאֲשִׁיָּהוּ לְמַעַן הָקִים
invenit quem libro *ſuper* ſcripta legis verba
אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא
fuit non ipſe ſicut Et .DOMINI domo ſacerdos Chilchijahu
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃ וְכָמֹהוּ לֹא־הָיָה
,ſuo corde toto in DOMINUM ad ſit reverſus qui rex *ejus facies ad*
לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לְבָבוֹ
legem omnem juxta ſua validitate tota in & , ſua anima tota in &
וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ כְּכָל תּוֹרַת
Veruntamen .ipſe ſicut ſurrexit non eum poſt & : Moſeh
25 מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמֹהוּ׃ אַךְ
eſt iratus quo magni ſui *naſi* ira ab DOMINUS eſt reverſus non
לֹא־שָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר חָרָה
eum irritavit quibus , irritationes omnes *ſuper* , Jehudah *in* ej° *naſus*
אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל כָּל־הַכְעִסִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוֹ
deſuper removebo Jehudah Etiam : DOMINUS dixit Et .Menaſſeh
27 מְנַשֶּׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם־אֶת־יְהוּדָה אָסִיר מֵעַל
civitatem reprobabo & : Iſrael removi ſicut , *meis faciebus*
פָּנַי כַּאֲשֶׁר הֵסַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְמָאַסְתִּי אֶת־הָעִיר
, dixi qua domum & , Jeruſalaim elegi quam , hanc
הַזֹּאת אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי אֶת־יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
quæ omnia & , Joſijahu *verborum reſiduum* Et .ibi meum nomen Erit
28 יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל־אֲשֶׁר
dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne , fecit
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
rex Necboh Parhoh aſcendit ej° diebus In ? Jehudah regum
29 לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בְּיָמָיו עָלָה פַרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ־
rex abiit & : Perath flumen *ſuper* Aſſur regem *ſuper* Ægypti
מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־נְהַר פְּרָת וַיֹּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
Meghiddo in eum occidit & , ejus occurſum in Joſijahu
יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיְמִיתֵהוּ בִּמְגִדּוֹ
mortuum ſui ſervi eum fecerunt equitare Et .*eum ipſum videre ſecundum*
30 כִּרְאֹתוֹ׃ וַיִּרְכְּבֻהוּ עֲבָדָיו מֵת
eum ſepelierunt & , Jeruſalaim eum adduxerunt & , Meghiddo è
מִמְּגִדּוֹ וַיְבִיאֻהוּ יְרוּשָׁלִַם וַיְקַבְּרֻהוּ
,Joſijahu filium Jehoachaz terræ populus Tulitque .ſuo ſepulchro in
בְּקִבְרָתוֹ וַיִּקְחוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
.ſuo patre pro eum conſtituerunt regem & , eum unxerunt &
וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃
, *ipſum regnando in* Jehoachaz annorum trium & viginti Filius
31 בֶּן־עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ
ejus matris nomen Et .Jeruſalaim in regnavit menſibus tribus &
וְשָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
,DOMINI oculis in malum Fecitque .Libnah de Irmejahu filia Chamutal
32 חֲמוּטַל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
Parhoh eum ligavit Et .ſui patres fecerunt quæ omnia juxta
33 כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וַיַּאַסְרֵהוּ פַּרְעֹה
dedit & : Jeruſalaim in *regnando in* , Chamath terra in Riblah in Nechoh
נְכֹה בְרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת בְּמָלְכוֹ בִּירוּשָׁלִַם וַיִּתֵּן
.auri talentum & ,argenti talenta centum terram ſuper mulctam
עֹנֶשׁ עַל־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃
pro Joſijahu filium Eljachim Nechoh Parhoh conſtituit regem Et
34 וַיַּמְלֵךְ פַּרְעֹה נְכֹה אֶת־אֶלְיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת
Jehoachaz & :Jehojachim ej° nomen vertit & ,ſuo patre Joſijahu
יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יְהוֹאָחָז
.ibi eſt mortuus & ,Ægyptum venit & ,tulit
לָקַח וַיָּבֹא מִצְרַיִם וַיָּמָת שָׁם׃

REGUM II. Verſio VULG. LAT.

24 Sed & pythones,& ariolos,& figuras idolorum, & immunditias, & abominationes, quæ fuerant in terra Juda & Jeruſalem, abſtulit Joſias: ut ſtatueret verba legis,quæ ſcripta ſunt in libro, quem invenit Helcias ſacerdos in templo
25 Domini. Similis illi non fuit ante eũ rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde ſuo,& in tota anima ſua, & in univerſa virtute ſua, juxta omnem legem Moyſi: neque
26 poſt eũ ſurrexit ſimilis illi. Veruntamen non eſt averſus Dominus ab ira furoris ſui magni, quo iratus eſt furor ejus contra Judam: propter irritationes, quibus provocave-
27 rat eum Manaſſes. Dixit itaq; Dominus; Etiam Judam auferam à facie mea, ſicut abſtuli Iſrael: & projiciam civitatem hanc, quam elegi, Jeruſalem, & domum, de qua dixi; Erit nomen meum ibi.
28 Reliqua autẽ ſermonũ Joſiæ, et univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda?
29 In diebus ej° aſcendit Pharao Nechao rex Ægypti, contra regem Aſſyriorum, ad flumen Euphraten: & abiit Joſias rex in occurſum ejus: & occiſus eſt in Mageddo, cùm vidiſſet
30 eum. Et portaverunt eum ſervi ſui mortuum de Mageddo: & pertulerunt in Jeruſalem, & ſepelierunt eum in ſepulchro ſuo. Tulítque populus
31 terræ Joachaz filium Joſiæ: & unxerunt eum, & conſtituerunt eum regem pro patre ſuo. Viginti trium annorum erat Joachaz cùm regnare cœpiſſet, & tribus menſibus
32 regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus Amital, filia Iere-miæ, de Lobna. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerant patres
33 ejus. Vinxítque eum Pharao Nechao in Rebla, quæ eſt in terra Emath, ne regnaret in Jeruſalẽ: & impoſuit mulctã terræ, centũ talentis argenti,
34 & talento auri. Regémque conſtituit Pharao Nechao Eliacim filium Joſiæ pro Joſia patre ejus: vertítque nomen ejus Ioakim: porrò Ioachaz tulit, & duxit in Ægyptum, & mortuus eſt ibi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ γε τοὺς ἐγγαστρίμυθους, (π) καὶ τοὺς γνωρίστας, καὶ τὰ θεραφὶν, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ βδελύγματα τὰ γινόμενα ἐν τῇ γῇ Ἰούδα καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐξῆρεν Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου (ρ) τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου, οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυρίου. 25 Ὅμοιος αὐτῷ οὐκ (σ) ἐγένετο πρὸ αὐτοῦ βασιλεὺς, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα (τ) νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος 26 αὐτῷ. Πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τῆς μεγάλης ἣ ἐθυμώθη (υ) ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδα ἕνεκα τῶν παροργισμῶν, ὧν παρώξυναν αὐτὸν Μανασσῆς. Καὶ 27 εἶπε κύριος, Καὶ γε (φ) τὸν Ἰούδα ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ (χ) ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃ εἶπον, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν 28 λόγων Ἰωσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων (ψ) ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Ἐν 29 ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη Ἰωσίας εἰς (ω) ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἐδανάτωσεν (α) αὐτὸν Νεχαὼ ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ἐπέβι- 30 βασαν (β) αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐκ Μαγεδδὼ, καὶ ἦγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ (γ) ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ 31 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (δ) βασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ (ε) Λοβνά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλ- 32 μοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. Καὶ μετέστησεν αὐτὸν Φαραὼ Νε- 33 χαὼ ἐν (ζ) Ῥαβλαὰμ ἐν γῇ Ἐμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν (η) ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου. Καὶ ἐβασίλευ- 34 σε Φαραὼ Νεχαὼ ἐπ' αὐτὸς τὸν Ἐλιακὶμ υἱὸν (θ) Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακὶμ. καὶ τὸν (ι) Ἰωάχαζ ἔλαβε καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

MS. A. (π) καὶ γνωρίστας, καὶ θεραφὶν, (ρ) τῶν γεγραμμένων ἐπὶ τῷ βιβλίῳ, ᾧ εὗρεν (σ) ἐγένηθη (τ) Μωυσέως, (υ) ἐν τῇ ὀργῇ (φ) τὸν Ἰούδαν (χ) ἀπώσομαι (ψ) τῶν ἡμερῶν (ω) ἀπάντησιν αὐτῷ, (α) αὐτὸν ἐν Μαγεδδὼ (β) αὐτὸν νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐκ Μαγεδδὼ, (γ) ἐβασίλευσεν (δ) τρεῖς μῆνας (ε) Λοβνά. (ζ) Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ (η) αὐτ ἐν (θ) Ἰωσίας (ι) Ἰωάχας.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 וְאַף יַת בִּדִּין וְיַת זְכוּרוּ וְיַת צִלְמָנַיָּא וְיַת טָעֲוָתָא וְיַת כָּל שִׁקּוּצַיָּא דְּאִתְחֲזִיאוּ בְּאַרְעָא דְּיִת
יְהוּדָה וּבִירוּשְׁלֵם פָּלִי יֹאשִׁיָּה בְּדִיל לְקַיָּמָא יַת פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא דִּכְתִיבִין עַל סִפְרָא
25 דְּאַשְׁכַּח חִלְקִיָּה כָּהֲנָא בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וּכְוָתֵיהּ לָא הֲוָה קָדָמוֹהִי מַלְכָּא דְּתָב לְפוּלְחָנָא
דַיְיָ בְּכָל לִבֵּיהּ וּבְכָל נַפְשֵׁיהּ וּבְכָל נִכְסוֹהִי כְּכֹל אוֹרַיְתָא דְּמֹשֶׁה וּבָתְרוֹהִי לָא קָם כְּוָתֵיהּ׃
26 בְּרַם לָא תָב מֵימְרָא דַיְיָ מִתְּקוֹף רוּגְזֵיהּ רַבָּא דְּתַקִּיף רוּגְזֵיהּ בְּדִיבְרִית יְהוּדָה עַל כָּל אַרְגּוּתָא דִּי
27 אַרְגִּיז קֳדָמוֹהִי מְנַשֶּׁה׃ וַאֲמַר יְיָ אַף יַת דִּיבְרִית יְהוּדָה אֲנִי מָאֲרַע מִן קֳדָמַי כְּמָא דַאֲנִיתִי
יַת יִשְׂרָאֵל וְאַרְחִיק יַת קִרְתָּא הָדָא דְּאִתְרְעִיתִי בִּירוּשְׁלֵם וּבְבֵיתָא דַּאֲמַרִית יְהֵי שְׁמִי
28 תַּמָּן׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָאֵנוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דִּפְתָגֵי יוֹמִין לְמַלְכֵי
29 דִּבְרִית יְהוּדָה׃ בְּיוֹמוֹהִי סְלִיק פַּרְעֹה חֲנִירָא מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם עַל מַלְכָּא דְּאַתּוּר עַל נַהֲר
30 פְּרָת וַאֲזַל מַלְכָּא יֹאשִׁיָּהוּ לְקַדְּמוּתֵיהּ וְקַטְלֵיהּ בְּמִגְדּוֹ כַּד חֲזָא יָתֵיהּ׃ וְאַיְתּוֹהִי עַבְדּוֹהִי
כַּד מִיתָ מִמְּגִדּוֹ וְאַיְתִיאוּהִי לִירוּשְׁלֵם וְקַבְּרוּהִי וּדְבַר עַמָּא דְּאַרְעָא יָת יְהוֹאָחָז
31 בַּר יֹאשִׁיָּהוּ וּמְשַׁחוּ יָתֵיהּ וְאַמְלִיכוּ יָתֵיהּ תְּחוֹת אֲבוּהִי׃ בַּר עֶסְרִין וּתְלָת שְׁנִין יְהוֹאָחָז כַּד
32 מְלַךְ וּתְלָתָא יַרְחִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ חֲמוּטַל בַּת יִרְמְיָה מִן לִבְנָה׃ וַעֲבַד
דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַדוּ אֲבָהָתּוֹהִי׃ וְאַסְרֵיהּ פַּרְעֹה חֲנִירָא בְּרִבְלָה בְּאַרְעָא דַּחֲמָת
33 מִלְמִמְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וּרְמָא מַגְבִּיתָא עַל עַמָּא דְּאַרְעָא מְאָה כִכְּרֵי כַסְפָּא וְכִכְּרָא דְּדַהֲבָא׃
34 וְאַמְלִיךְ פַּרְעֹה חֲנִירָא יַת אֶלְיָקִים בַּר יֹאשִׁיָּהוּ תְּחוֹת יֹאשִׁיָּהוּ אֲבוּהִי וְשַׁוִּי יַת שְׁמֵיהּ
יְהוֹיָקִים יַת יְהוֹאָחָז דַּבַּר וַאֲתָא לְמִצְרַיִם וּמִית תַּמָּן׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Etiam Pythones & divinatores, et ſimulachra, et idola, et cunctas abomi- 24
nationes quæ videbantur in terra domᵒ Jehudah, et in Jeruſalem delevit
Joſiah, ut firmaret verba legis quæ ſcripta erant in libro quem inveneverat Hhilkiah ſacerdos in domo ſanctuarii Dñi. Et ſicut ille non fuit ante 25
eum rex qui rediret ad cultum Dñi in toto corde ſuo, et tota anima ſua,
et omnibus facultatibus ſuis, juxta omnem legem Moſeh; et poſt illum non
ſurrexit ſicut ille. Verùm non eſt reverſus Dñs à furore indignationis ſuæ 26
magnæ, quo invaluerat indignatio ejus contra [*populum*] *domus* Jehudah
propter omnem irritationem qua irritaverat eum Menaſſeh. Et dixerat 27
Dñs, Etiam homines domus Jehudah migrare faciam de terra domus majeſtatis meæ, ſicut migrare feci Iſrael, et reprobabo civitatem hanc, in qua
mihi complacueram, *in* Jeruſalem, et *in domo* de qua dixeram, Erit nomen
meum ibi. Et reliquum verborum Joſiahu, et omnia quæ fecit; nónne ea 28
ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? In diebus 29
illius aſcendit Parghoh claudus rex Miſzraim contra regẽ Athur ad fluvium Perath, et ivit rex Joſiah in occurſum illius, et occidit eum in Megido
quum vidiſſet eum. Et depoſuerunt eum ſervi ſui mortuum ex Megido, et 30
attulerũt illũ in Jeruſalem, et ſepelierunt eũ in ſepulchro ſuo, et accepit populᵘ terræ Jehoahhaz filiũ Joſiahu, et unxerunt eũ, et regem conſtituerunt eũ
pro patre ſuo. Filiᵘ viginti et triũ annorũ erat Jehoahhaz quando regnavit, 31
et tribᵘ menſibus regnavit in Jeruſalem; et nomen matris ejus Hhamutal
filia Jermiah de Libnah. Et fecit quod malum erat ante Dñm, juxta omnia 32
quæ fecerant patres ejus. Et vinxit illum Parghoh claudᵘ in Riblah in ter- 33
ra Hhamath ne regnaret ſuper Jeruſalem, et impoſuit mulctã ſuper populum terræ centũ talenta argenti, et talentũ auri. Et regem conſtituit Par- 34
ghoh claudus Eljakim filium Joſiah pro Joſiah patre ejus, et poſuit nomen ejus Jehojakim et ipſum Jehoahhaz accepit, et venit in Miſzraim, et
mortuus eſt ibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܦ ܐܝܬ ܕܡܚܫ̈ܐ ܘܕܡ̈ܝ̈ܢ ܘܛ̈ܥ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܘܟ̈ܠ ܓ̈ܠ̈ܝ̈ܢ ܕܐ̈ܬ̈ܚ̈ܙ̈ܝ ܒ̈ܐ̈ܪ̈ܥ̈ܐ ܘ̈ܒ̈ܫ̈ܘ̈ܩ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܪ̈ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܡ ܐ̈ܬ̈ܪ̈ܚ̈ܩ ܝ̈ܐ̈ܫ̈ܝ̈ܗ̈ܘ ܡ̈ܠ̈ܟ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܗ̈ܘ̈ܕ̈ܐ ܘ̈ܕ̈ܐ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܠ̈ܗ̈ܘ ܒ̈ܐ̈ܪ̈ܥ̈ܐ ܘ̈ܒ̈ܫ̈ܘ̈ܩ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܪ̈ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܡ ܕ̈ܠ̈ܐ ܩ̈ܡ̈ ܐ̈ܝ̈ܟ̈ ܕ̈

מלכים ב : כד

fecit æstimare Verũtamen .Parhoh ipſi Jehojachim dedit aurũ & argentũ Et
35 וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה֙ אַ֣ךְ הֶעֱרִ֣יךְ
viro : Parhoh *os ſuper* argentum *dandum ad* terram
אֶת־הָאָ֔רֶץ לָתֵ֖ת אֶת־הַכֶּ֑סֶף עַל־פִּ֣י פַרְעֹ֔ה אִ֚ישׁ
populo aurum & ,argentum exigebat ſuã æſtimationẽ ſecundũ
כְּעֶרְכּ֔וֹ נָגַ֖שׂ אֶת־הַכֶּ֣סֶף וְאֶת־הַזָּהָ֑ב אֶת־עַ֣ם
annorum quinque & viginti Filius .Nechoh Parhoh *dandum ad* ,terræ
36 הָאָ֗רֶץ לָתֵת֙ לְפַרְעֹ֣ה נְכֹ֔ה׃ בֶּן־עֶשְׂרִ֥ים וְחָמֵ֛שׁ שָׁנָ֖ה
:Jeruſalaim in regnavit annis undecim & *,ipſum regnando in* Jehojachim
יְהוֹיָקִ֣ים בְּמָלְכ֑וֹ וְאַחַ֤ת עֶשְׂרֵה֙ שָׁנָ֣ה מָלַ֔ךְ בִּירוּשָׁלִָ֔ם
Fecitque .Rumah de Pedaiah filia Zebudah ejus matris nomen &
37 וְשֵׁם֙ אִמּ֔וֹ זְבִידָּ֖ה בַּת־פְּדָיָ֣ה מִן־רוּמָ֑ה׃ וַיַּ֗עַשׂ
.ejus patres fecerunt quæ omnia juxta ,DOMINI oculis in malum
הָרַ֛ע בְּעֵינֵ֥י יְהוָ֖ה כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־עָשׂ֖וּ אֲבֹתָֽיו׃

CAP. XXIV. כד

Jehojachim ei fuit & : Babel rex Nebuchadneſar aſcendit ej' diebus In
1 בְּיָמָ֗יו עָלָ֤ה נְבוּכַדְנֶאצַּר֙ מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֔ל וַיְהִי־לוֹ֙ יְהוֹיָקִ֔ים
DOMINUS miſit Et .eum *in* rebellavit &,eſt reverſus &,annis tribus ſervus
עֶ֥בֶד שָׁלֹ֖שׁ שָׁנִ֑ים וַיָּ֣שָׁב וַיִּמְרֹד־בּ֔וֹ ׀ וַיְשַׁלַּ֤ח יְהוָה֙
, Moab *agmina* & , Aram *agmina* & , Chaſdim *agmina* eum *in*
בּ֣וֹ אֶת־גְּדוּדֵ֣י כַשְׂדִּ֔ים וְאֶת־גְּדוּדֵ֥י אֲרָ֖ם וְאֶת־ גְּדוּדֵ֣י מוֹאָ֑ב
5 eũ *diſperdendum ad* ,Jehudah in eos miſit & ,Hammó filiorum *agmina* &
וְאֶת־גְּדוּדֵ֥י בְנֵי־עַמּ֖וֹן וַיְשַׁלְּחֵ֣ם בִּיהוּדָ֔ה לְהַאֲבִיד֑וֹ
.prophetarũ ſuorũ ſervorũ *manu in* fuerat locut' quod ,Domini verbũ juxta
כִּדְבַר֙ יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר בְּיַ֣ד עֲבָדָ֑יו הַנְּבִיאִֽים׃
deſuper removendum ad ', Jehudah *in* fuit DOMINI os *ſuper* Veruntamen
3 אַ֚ךְ ׀ עַל־פִּ֣י יְהוָ֔ה הָיְתָ֖ה בִּיהוּדָ֑ה לְהָסִ֣יר מֵעַ֔ל
etiam Et .fecit quæ omnia ſecundũ ,Menaſſeh *peccatis in* ,*ſuis faciebus*
פְּנֵ֣י בְחַטֹּ֔את מְנַשֶּׁ֖ה כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־עָשָֽׂה׃ וְגַם֙
ſanguine Jeruſalaim replevit & ; effudit quem ,innocentem ſanguinem
4 דַּם־הַנָּקִ֔י אֲשֶׁר־שָׁפָ֖ךְ וַיְמַלֵּ֣א אֶת־יְרוּשָׁלִַ֑ם דָּ֔ם
,Jehojachim *verborum reſiduum Et* .parcere DOMINUS noluit & : *innoxio*
נָקִ֗י וְלֹא־אָבְתָ֤ה יְהוָה֙ לִסְלֹ֔חַ׃ וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י יְהוֹיָקִ֔ים
dierum verborũ libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,fecit quæ omnia &
5 וְכָל־אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה הֲלֹא־הֵ֣ם כְּתוּבִ֑ים עַ֚ל סֵ֣פֶר דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֔ים
regnavitque : ſuis patribus cum Jehojachim *Jecuitque* ? Jehudah regum
לְמַלְכֵ֖י יְהוּדָ֑ה׃ וַיִּשְׁכַּ֤ב יְהוֹיָקִים֙ עִם־אֲבֹתָ֔יו וַיִּמְלֹ֥ךְ
6 , Ægypti rex ultra addidit non Et .eo pro ejus filius Jehojachin
יְהוֹיָכִ֖ין בְּנ֥וֹ תַחְתָּֽיו׃ וְלֹא־הֹסִ֣יף עוֹד֮ מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֒יִם֒
7 Ægypti flumine à Babel rex tulerat quia : ſua terra de *exeundum ad*
לָצֵ֣את מֵאַרְצ֔וֹ כִּי־לָקַ֥ח מֶֽלֶךְ־בָּבֶ֖ל מִנַּ֣חַל מִצְרַ֑יִם
Filius .Ægypti regis erat quicquid , Perath flumen ad uſque
עַד־נָהָ֣ר פְּרָ֔ת כֹּ֖ל אֲשֶׁר־הָיָ֥ה לְמֶֽלֶךְ־מִצְרָֽיִם׃ בֶּן־
8 menſibus tribus & ; *ipſum regnando in* Jehojachin annorum decem octo
שְׁמֹנֶ֤ה עֶשְׂרֵה֙ שָׁנָ֣ה יְהוֹיָכִ֔ין בְּמָלְכ֑וֹ וּשְׁלֹשָׁ֤ה חֳדָשִׁים֙
Elnathan filia Nechuſta ejus matris nomen & : Jeruſalaim in regnavit
מָלַ֣ךְ בִּירוּשָׁלִַ֔ם וְשֵׁם֙ אִמּ֔וֹ נְחֻשְׁתָּ֥א בַת־אֶלְנָתָ֖ן
omnia juxta ,DOMINI oculis in malum Fecitque .Jeruſalaim de
9 מִירוּשָׁלִָֽם׃ וַיַּ֗עַשׂ הָרַ֛ע בְּעֵינֵ֥י יְהוָ֖ה כְּכֹ֥ל
ſervi aſcenderunt illo tempore In .ejus pater fecerat quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂ֖ה אָבִֽיו׃ בָּעֵ֣ת הַהִ֔יא עָלָ֥ה עַבְדֵי֙
10 .obſidionem in civitas venit & ,Jeruſalaim Babel regis Nebuchadneſar
נְבוּכַדְנֶאצַּ֣ר מֶֽלֶךְ־בָּבֶ֔ל עַל־יְרוּשָׁלִָ֑ם וַתָּבֹ֖א הָעִ֥יר בַּמָּצֽוֹר׃
coærãtes ej' ſervi & : civitatẽ *ſuper* Babel rex Nebuchadneſar Venítque
11 וַיָּבֹ֣א נְבוּכַדְנֶאצַּ֣ר מֶֽלֶךְ־בָּבֶ֔ל עַל־הָעִ֖יר וַעֲבָדָ֥יו צָרִ֖ים
,Babel regem ad Jehudah rex Jehojachin eſt egreſſus Et .eam *ſuper*
12 עָלֶ֑יהָ׃ וַיֵּצֵ֣א יְהוֹיָכִ֗ין מֶ֚לֶךְ־יְהוּדָה֙ עַל־מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֔ל
.ejus eunuchi & ,ejus principes & ,ejus ſervi & ,ejus mater & ipſe
הוּא֙ וְאִמּ֔וֹ וַעֲבָדָ֥יו וְשָׂרָ֖יו וְסָרִיסָ֑יו
.*eum regnandi* octavo anno in , Babel rex eum ſuſcepit Et
וַיִּקַּ֥ח אֹת֛וֹ מֶ֥לֶךְ בָּבֶ֖ל בִּשְׁנַ֣ת שְׁמֹנָ֑ה לְמָלְכֽוֹ׃

Versio VUL. LAT.

35 Argentum autem & aurũ dedit Joakim Pharaoni, cùm indixiſſet terræ per ſingulos, ut conferretur juxta præceptum Pharaonis : & unumquemque juxta vires ſuas exegit,tam argentum quàm aurum de populo terræ, ut daret Pharaoni
36 Nechao. Viginti quinque annorum erat Joakim cùm regnare cœpiſſet : & undecim annis regnavit in Jeruſalem : nomen matris ejus Zebida filia Phadaia de Ruma. Et fecit
37 malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerant patres ejꝰ.

CAP. XXIV.

1 IN diebus ejus aſcendit Nabuchonodoſor rex Babylonis, & factꝰ eſt ei Joakim ſervꝰ tribꝰ annis: & rurſũ rebellavit cõtra
2 eũ. Immiſitq; ei Dñs latrunculos Chaldæorũ, & latrunculos Syriæ,& latrunculos Moab,& latrunculos filiorum Ammon: & immiſit eos in Judam, ut diſperderent eum, juxta verbum Domini, quod locutus
3 fuerat per ſervos ſuos prophetas. Factum eſt autem hoc per verbum Domini contra Judam, ut auferret eum coram ſe, propter peccata Manaſſe univerſa quæ fecit, Et
4 propter ſanguinem innoxium, quem effudit, & implevit Jeruſalem cruore innocentium: & ob hanc rem noluit Dominus propitiari. Reliqua autem ſermonum Joakim, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Juda?
6 Et dormivit Joakim cum patribus ſuis : Et regnavit Joachin filius ejus pro eo. Et
7 ultrà non addidit rex Ægypti, ut egrederetur de terra ſua : tulerat enim rex Babylonis, à rivo Ægypti uſque ad fluvium Euphraten, omnia quæ
8 fuerant regis Ægypti. Decem & octo annorum erat Joachin cùm regnare cœpiſſet, & tribus menſibus regnavit in Jeruſalem : nomen matris ejus Noheſta filia Elnathan de Je-
9 ruſalem. Et fecit malum coràm Domino, juxta omnia quæ fecerat pater ejꝰ. In tempore illo
10 aſcenderunt ſervi Nabuchodonoſor regis Babylonis in Jeruſalẽ, et circũdata eſt urbs
11 munitionibus. Venítq; Nabuchodonoſor rex Babylonis ad civitatem cum ſervis ſuis, ut
12 oppugnarẽt eã. Egreſſúſq; eſt Joachin rex Juda ad regẽ Babylonis,ipſe,et mater ejꝰ,et ſervi ejꝰ, et principes ejꝰ,et eunuchi ejꝰ : et ſuſcepit eũ rex Babylonis anno octavo regni ſui.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰωακὶμ τῷ (κ) Φαραὼ, πλὴν ἐτιμολόγησεν τὸ χεῖλος τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον διὰ στόματος Φαραώ· ἀνὴρ κατ' ἀνὴρ ἐτιμήσαντο αὐτὸ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς
36 γῆς (λ) τοῦ δοῦναι τῷ Φαραὼ Νεχαώ. Υἱὸς ἐτῶν εἴκοσι καὶ πέντε ἐβασίλευσεν Ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεδιδὰ
37 Δυάτης (μ) Φαδαὶλ ἐκ Ῥεμά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (ν) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

MS.A. (κ)Φαραὼ Νεχαὼ, πλὴν ἐτιμολόγησεν (λ)δοῦναι (μ)Εἰσδιδὰ ἐκ Ῥυμά. (ν) ἐναντίον κυρίου,

KEΦ. κδ'.

1 ΕΝ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐγένετο αὐτῷ Ἰωακὶμ δοῦλος τρία ἔτη· καὶ ἐπέστρεψε καὶ
2 ἠθέτησεν (α) ἐν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστελε κύριος αὐτῷ τοὺς (β) μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τοὺς μονοζώνους Συρίας, καὶ τοὺς μονοζώνους Μωάβ, καὶ τοὺς μονοζώνους υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξαπέστελεν αὐτοὺς (γ) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα τοῦ καταξόσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου, ὃν ἐλάλησεν
3 ἐν χειρὶ πάντων δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. Πλὴν διὰ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐν τῷ Ἰούδα, (δ) ἀποσῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἐν ἁμαρτίαις Μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε. Καὶ
4 γε (ε) τὸ αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε, καὶ ἔπλησε τὴν Ἰερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος ἱλασθῆναι. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
5 Ἰωακὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (ζ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα διὰ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη (η) Ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν (θ) Ἰωαχὶμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
7 Καὶ οὐ προσέθετο ἔτι (ι) βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔλαβε βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν τοῦ βα-
8 σιλέως Αἰγύπτου. Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν (κ) Ἰωαχὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (λ)Νέδα Δυάτης Ἐλλαναθὰμ ἐξ Ἰρυσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονη-
9 ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
10 (μ) ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἰρυσαλήμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν
11 περιοχῇ. Καὶ (ν) εἰσῆλθεν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς (ξ) πόλιν, καὶ οἱ
12 παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν (ο)επ' αὐτήν. Καὶ ἐξῆλθεν (π) Ἰωαχὶμ βασιλεὺς Ἰούδα ἐπὶ Βασιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, (ρ) καὶ οἱ εὐνοῦχοι αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν (σ) αὐτὸ βασιλεὺς Βαβυλῶνος (τ) ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

MS.A. (α)αὐτῷ. Καὶ (β) μονοζώνους * Συρίας, (γ) ἐν γῇ (δ) ἀποστῶσαι αὐτὸ ἀπὸ προσώπου (ε) αἷμα (ζ) οὐκ (η) Ἰωκὶμ μετὰ τῶν πατέρων, καὶ (θ) Ἰωακεὶμ (ι) βασιλεὺς * ἐξῆλθεν ἐκ γῆς (κ) Ἰωακαὶμ (λ) Ναὶδα Δυάτης Ἐλλαμαδὰμ (μ) ἀνέβη βασιλεὺς (ν) εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς (ξ) τὴν πόλιν, (ο) τῆς ἐπ' αὐτόν. (π) Ἰωακεὶμ (ρ) καὶ εὐνοῦχοι (σ) αὐτοὺς (τ) ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς

Cum Translatione LATINA.

Et argentum, & aurum dedit 35
Joacim Pharaoni. Veruntamen
æſtimari fecit terram ad dandũ
argentum (x) ſuper os Pharaonis.
Vir ſecundùm æſtimationem ſuã
dabant argentum & aurum cum
populũ terræ, ad dandum Pharaoni Nechao. Filius viginti & 36
quinque annorum Joacim in regnando ipſum : & undecim annos regnavit in Hieruſalem : & nomen matri ejus Zebida filia Phadaĩ de Rhuma. Et fecit ma- 37
lũ in oculis Domini, juxta omnia quæcunq; fecerant patres ejus.

CAP. XXIV.

IN diebus ejus aſcendit Nabu- 1
chodonoſor rex Babylonis. Et factus eſt ei Joacim ſervus tribus annis. Et reverſi, & rebellavit in eo. Et miſit Dominus eis accinctos 2
Chaldæorum, & accinctos Syria, & accinctos Moab, & accinctos filiorum Ammon : & emiſit eos in terram Juda (a) ad prævalendum juxta verbum Domini, quod locutus eſt in manu ſervorum ſuorum prophetarum. Verùm (b) ſuper indignatio- 3
nem Domini fuit in Juda, ad removendum cũ à facie ſua, in (c)
peccatis Manaſſe, juxta omnia quæcunq; fecerat: (d) Etiam ſan- 4
guinem innocentem effuderat : & impleverat Hieruſalẽ ſanguine innoxio. Et noluit Dominus propitiari. Et reliqua verborum 5
Joacim, & omnia quæcunque fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierũ regibꝰ Juda? Et dormivit Joacim cum 6
patribus ſuis. Et regnavit Joachim filius ejus pro eo. Et non ad- 7
jecit ultrà rex Ægypti exire de terra ſua ; quoniam cepit rex Babylonis à torrente Ægypti uſq; ad flumen Euphratẽ, omnia quæcunq; erant regis Ægypti. Filius 8
octo & decem annorum Joachim in regnando ipſum : & tres menſes regnavit in Hieruſalem, & nomen matri ejus Neſtha filia Ellanaſthaam de Hieruſalem. Et fe- 9
cit malum in oculis Domini, juxta omnia quæcunq; fecerat pater ejus. In tempore illo aſcendit 10
Nabuchodonoſor rex Babylonis ad civitatem, & venit civitas in clauſulam. (e) Et intravit Nabu- 11
chodonoſor rex Babylonis ad civitatem, & pueri ejus obſidebant ſuper eam. Et egreſſus eſt Joa- 12
chim rex Juda ſuper regem Babylonis, ipſe, & pueri ejus, & mater ejus, & principes ejus, & eunuchi ejus : Et cepit eum rex Babylonis in octavo anno regni ſui.

MS.A. (a)αὐτῷ. Καὶ (β) μονοζώνους * Συρίας, (γ) ἐν γῇ (δ) ἀποστῶσαι αὐτὸ ἀπὸ προσώπου (ε) αἷμα (ζ) οὐκ (η) Ἰωκὶμ μετὰ τῶν πατέρων, καὶ (θ) Ἰωακεὶμ (ι) βασιλεὺς * ἐξῆλθεν ἐκ γῆς (κ) Ἰωακαὶμ (λ) Ναὶδα Δυάτης Ἐλλαμαδὰμ (μ) ἀνέβη βασιλεὺς (ν) εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς (ξ) τὴν πόλιν, (ο) τῆς ἐπ' αὐτόν. (π) Ἰωακεὶμ (ρ) καὶ εὐνοῦχοι (σ) αὐτοὺς (τ) ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא יְהַב יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה בְּרַם רְמָא מַנְבִּיתָא עַל עַמָּא דְאַרְעָא לְמִתַּן יַתְכַּסְפָּא
עַל מֵימְרָא דְפַרְעֹה גְּבַר כַּד חֲזֵי טַקֵּיס יַתְכַּסְפָּא וְיַת דַּהֲבָא מִן עַמָּא דְאַרְעָא לְמִתַּן לְפַרְעֹה
35 חֲנִירָא : בַּר עֶסְרִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין יְהוֹיָקִים כַּד מְלַךְ וְחַדָּא עֲסַרְ שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם
37 אִמֵּיהּ זְבוּדָה בַת פְּדָיָה מִן רוּמָה : וְעַבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַדוּ אֲבָהָתוֹהִי :

כד

1 בְּיוֹמוֹהִי סְלִיק נְבוּכַד נָאצַר מַלְכָּא דְבָבֶל וַהֲוָה לֵיהּ יְהוֹיָקִים עַבְדָּא תְּלַת שְׁנִין וְתָב וּמְרִיד
2 בֵּיהּ : וּגְרֵי יְיָ בֵּיהּ יַת מַשְׁרִיתָא כַּסְדָּאֵי וְיַת מַשְׁרִיתָא אֲרָם וְיַת מַשְׁרִיתָא מוֹאֲבִית מַשְׁרִיתָא בְּנֵי
3 עַמּוֹן וּגְרֵינוּן בִּדְבִית יְהוּדָה לְאוּבָדֵיהוֹן כְּפִתְגָמָא דְיָיָ דִּי מַלֵּל בִּיַד עַבְדּוֹהִי נְבִיֵּיא : בְּרַם עַל
דְּאַרְגִּיזוּ קֳדָם יְיָ הֲוָת דָּא בְּדִבְית יְהוּדָה לְאַנָּלָיוּתְהוֹן מֵאַרְעָא בְּית שְׁכִנְתֵּיהּ בְּחוֹבֵי מְנַשֶּׁה
4 כְּכֹל דַּעֲבַד : וְאַף דָּם זַכַּי דְּאַשַׁד וּמְלָא יַת יְרוּשְׁלֵם חוֹבַת דָּם זַכַּי רַעֲוָא קֳדָם יְיָ דְּלָא
5 לְמִשְׁבָּק : וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יְהוֹיָקִים וְכֹל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּ לְמַלְכֵי
6 דְּבִית יְהוּדָה : וּשְׁכִיב יְהוֹיָקִים עִם אֲבָהָתוֹהִי וּמְלַךְ יְהוֹיָכִין בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי : וְלָא אוֹסִיף
7 עוֹד מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְמִפַּק מֵאַרְעֵיהּ אֲרֵי נְסִיב מַלְכָּא דְבָבֶל מִנַּחֲלָא דְמִצְרַיִם עַד נַהֲרָא פְּרָת
8 כֹּל דַּהֲוָה לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם : בַּר תְּמָנֵי עֲסַרְ שְׁנִין יְהוֹיָכִין כַּד מְלַךְ וּתְלָתָא יַרְחִין מְלַךְ
9 בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ נְחֻשְׁתָּא בַּת אֶלְנָתָן מִירוּשְׁלֵם : וְעַבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַד
10 אֲבוּהִי : בְּעִדָּנָא הַהִיא סְלִיקוּ עַבְדֵי נְבוּכַד נָאצַר מַלְכָּא דְבָבֶל לִירוּשְׁלֵם וְעִלַּת קִרְתָּא
11 בְּצִירָא : וְאֲתָא נְבוּכַד נָאצַר מַלְכָּא דְבָבֶל עַל קִרְתָּא וְעַבְדּוֹהִי יְצִירִין עֲלַהּ : וּנְפַק יְהוֹיָכִין
12 מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבִית יְהוּדָה עַל מַלְכָּא דְבָבֶל הוּא וְאִמֵּיהּ וְעַבְדּוֹהִי וְרַבְרְבוֹהִי וְסָרְסֵיהּ וּדְבַר
יָתֵיהּ מַלְכָּא דְבָבֶל בְּשַׁנַת תְּמָנֵי לְמַלְכֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et argentum et aurum dedit Jehojakim ipſi Parghoh: verùm impoſuit tri- 35
butum ſuper populum terræ, ut daret argentum juxta dictum Parghoh, uni-
cuiq; prout viſum eſt, ordinavit argentum et aurum ex populo terræ ut da-
ret Parghoh claudo. Filius viginti et quinq; annorũ erat Jehojakim quan- 36
do regnavit, et undecim annis regnavit in Jeruſalem, et nomen matris ejus
Zebudah filia Pedajah ex Rumah. Et fecit quod malum erat ante Domi- 37
num juxta omnia quæ fecerant patres ejus.

CAP. XXIV.

IN diebus ejus aſcendit Nebucadneſzar rex Babel, et fuit illi Jehojakim 1
ſervus tribus annis, ſed rediit et rebellavit in eum. Et immiſit Dominus in 2
eum exercitus Chazzdæorum et exercitus Aram, et exercitus *Moab*, et ex-
ercitus filiorũ Ghamon; miſit eos, inquam, in homines domus Jehudah, ut
perderent eos, juxta verbum Dñi, q̃ locutus fuerat per manũ ſervorũ ſuo-
rum prophetarum. Certè quod irritâſſent Dñm, fuit hoc in [*populo*] *domus* 3
Jehudah, ut migrare faceret eos de terra dom' majeſtatis ſuæ, propter pec-
cata Menaſſeh juxta omnia quæ fecerat. Et etiam propter ſanguinẽ inno- 4
centẽ quem effuderat et impleverat Jeruſalem *reatu ſanguinis innocentis*,
fuit voluntas Dñi non parcere. Et reliquũ verborum Jehojakim, et omnia 5
quæ fecit; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborũ dierum regum domus
Jehudah? Et cubuit Jehojakim cum patribus ſuis, et regnavit Jehojachin 6
filius ejus pro eo. Et non addidit ampliùs rex Miſzraim exire de terra ſua, 7
quia ceperat rex Babel à fluvio Miſzraim uſq; ad fluvium Perath, omnia
quæ fuerant regis Miſzraim. Filiꝰ octodecim annorũ erat Jehojachin quan- 8
do regnavit, et tribus menſibꝰ regnavit in Jeruſalem, et nomen matris ejus
Nehhuſta filia Elnathan de Jeruſalem. Et fecit q̃ malum erat ante Dñm, 9
juxta omnia quæ fecerat pater ejus. In tempore illo aſcenderunt ſervi Ne- 10
buchadneſzar regis Babel contra Jeruſalem, et venit civitas in obſeſſio-
nem. Et venit Nebuchadneſzar rex Babel contra urbem, et ſervi ejus obſi- 11
debant eam. Et exivit Jehojachin rex tribus domus Jehudah ad regem Ba- 12
bel, ipſe et mater ejus, et ſervi ejus, et magnates ejus, et barones ejꝰ : et ce-
pit illũ rex Babel anno octavo regni ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܗܘ ܕܟܣܦܐ ܘܕܕܗܒܐ ܝܗܒ ܝܘܝܩܝܡ ܠܦܪܥܘܢ ܒܗ ܕܐܬܪ ܠܐ ܐܙܕܚ ܘܒܣ ܐܝܟ ܦܘܡܐ ܕܦܪܥܘܢ ܝܗܒ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪ ܐܝܫ ܠܦܘܡ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗ ܠܦܪܥܘܢ ܝܘܝܩܝܡ ܟܣܦܐ ܘܕܕܗܒܐ

36 ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢ ܒܡܠܟܗ ܘܫܢ ܚܕ ܥܣܪ ܫܢ ܡܠܟ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܫܡ ܐܡܗ ܙܒܝܕܐ ܒܬ ܦܕܝܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡ ܝܗܘܗ ܟܟܠ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܐܡܨ ܠܗ ܒܝܫ ܩܕܡ ܝܗܘܗ ܟܟܠ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ

37 * ܡܢܫܐ ܘܒܟܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܥܒܕ ܡܢܫܐ ܘܕܠ ܐܒܐ ܠܡ ܐܫܬܒܩ ܒܗ ܘܒ ܒܝܡܘܗܝ ܕܢܒܝܐ ܕܡܪܗ ܠܥܒܕܘܗܝ ܐܡܪ ܐܦ ܒܟܠ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܥܒܕ ܐܦ ܗܘ ܟܕ ܐܬܐ ܠܗ ܡܠܐܟ ܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܬܒܩ ܒܗ ܘܒ ܒܝܡܘܗܝ ܕܢܒܝܐ ܕܡܪܗ ܠܥܒܕܘܗܝ ܐܡܪ ܐܦ ܒܟܠ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܥܒܕ ܐܦ ܗܘ

1 * ܒܝܘܡܘܗܝ ܣܠܩ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟ ܒܒܠ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܝܘܝܩܝܡ ܥܒܕ ܫܢ ܬܠܬ ܣܒ ܘܡܪܕ ܒܗ ܘܫܕܪ ܒܗ ܒܓܕܘܕܐ ܘܓܘܕ ܘܡܘܐܒ ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܫܕܪ ܒܗ ܒܝܗܘܕܐ ܠܡܒܕܝܗ ܟܕܒܪ ܝܗܘܗ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܢܒܝܐ

3 ܐܦ ܒܥܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܒܝܗܘܕܐ ܒܦܘܡ ܝܗܘܗ ܕܢܫܬܪܘܢ ܡܢ ܦܢܝܗ ܒܓܠܠ ܚܛܗܬ ܡܢܫܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܘܒܓܠܠ ܕܡ ܙܟܐ ܕܐܫܦܟ ܡܠܐ ܐܬ ܝܪܘܫܠܡ ܕܡ ܙܟܐ ܘܠܐ ܒܥܐ ܝܗܘܗ ܠܡܫܒܩ

4 ܘܥܠ ܫܐܪ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܗܐ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܠܡܟܬܒ ܒܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܕܝܘܝܩܝܡ ܣܠܩ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟ ܡܨܪ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܡܢ ܢܗܪ ܦܪܬ ܥܕ ܢܗܪ ܦܪܬ ܟܠ ܕܗܘܐ ܠܡܠܟ ܡܨܪ

5 ܐܬܟܢܫ ܡܠܟ ܒܒܠ ܘܐܣܪ ܠܗ ܒܣܪܝܟ ܘܗܘܐ ܠܗ ܝܘܝܩܝܡ ܥܒܕ ܫܢ ܬܠܬ ܣܒ ܘܡܪܕ ܒܗ ܘܫܕܪ ܒܗ ܒܓܕܘܕܐ ܘܓܘܕ ܘܡܘܐܒ ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܫܕܪ ܒܗ ܒܝܗܘܕܐ ܠܡܒܕܝܗ ܟܕܒܪ ܝܗܘܗ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܢܒܝܐ

6 ܐܦ ܒܥܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܒܝܗܘܕܐ ܒܦܘܡ ܝܗܘܗ ܕܢܫܬܪܘܢ ܡܢ ܦܢܝܗ ܒܓܠܠ ܚܛܗܬ ܡܢܫܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܘܒܓܠܠ ܕܡ ܙܟܐ ܕܐܫܦܟ ܡܠܐ ܐܬ ܝܪܘܫܠܡ ܕܡ ܙܟܐ ܘܠܐ ܒܥܐ ܝܗܘܗ ܠܡܫܒܩ

7 ܘܥܠ ܫܐܪ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܗܐ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܠܡܟܬܒ ܒܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܕܝܘܝܩܝܡ ܣܠܩ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟ ܡܨܪ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܡܢ ܢܗܪ ܦܪܬ ܥܕ ܢܗܪ ܦܪܬ ܟܠ ܕܗܘܐ ܠܡܠܟ ܡܨܪ

8 ܐܬܟܢܫ ܡܠܟ ܒܒܠ ܘܐܣܪ ܠܗ ܒܣܪܝܟ ܘܗܘܐ ܠܗ ܝܘܝܩܝܡ ܥܒܕ ܫܢ ܬܠܬ ܣܒ ܘܡܪܕ ܒܗ ܘܫܕܪ ܒܗ ܒܓܕܘܕܐ ܘܓܘܕ ܘܡܘܐܒ ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܫܕܪ ܒܗ ܒܝܗܘܕܐ ܠܡܒܕܝܗ ܟܕܒܪ ܝܗܘܗ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܢܒܝܐ

9 ܐܦ ܒܥܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܒܝܗܘܕܐ ܒܦܘܡ ܝܗܘܗ ܕܢܫܬܪܘܢ ܡܢ ܦܢܝܗ ܒܓܠܠ ܚܛܗܬ ܡܢܫܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܘܒܓܠܠ ܕܡ ܙܟܐ ܕܐܫܦܟ ܡܠܐ ܐܬ ܝܪܘܫܠܡ ܕܡ ܙܟܐ ܘܠܐ ܒܥܐ ܝܗܘܗ ܠܡܫܒܩ

10 ܘܥܠ ܫܐܪ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܗܐ ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܐ ܠܡܟܬܒ ܒܣܦܪ ܕܒܪ ܝܡܝ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܕܝܘܝܩܝܡ ܣܠܩ ܦܪܥܘܗ ܡܠܟ ܡܨܪ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܡܢ ܢܗܪ ܦܪܬ ܥܕ ܢܗܪ ܦܪܬ ܟܠ ܕܗܘܐ ܠܡܠܟ ܡܨܪ

11 ܐܬܟܢܫ ܡܠܟ ܒܒܠ ܘܐܣܪ ܠܗ ܒܣܪܝܟ ܘܗܘܐ ܠܗ ܝܘܝܩܝܡ ܥܒܕ ܫܢ ܬܠܬ ܣܒ ܘܡܪܕ ܒܗ ܘܫܕܪ ܒܗ ܒܓܕܘܕܐ ܘܓܘܕ ܘܡܘܐܒ ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܫܕܪ ܒܗ ܒܝܗܘܕܐ ܠܡܒܕܝܗ ܟܕܒܪ ܝܗܘܗ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܢܒܝܐ

12 ܐܦ ܒܥܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܒܝܗܘܕܐ ܒܦܘܡ ܝܗܘܗ ܕܢܫܬܪܘܢ ܡܢ ܦܢܝܗ ܒܓܠܠ ܚܛܗܬ ܡܢܫܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܘܒܓܠܠ ܕܡ ܙܟܐ ܕܐܫܦܟ ܡܠܐ ܐܬ ܝܪܘܫܠܡ ܕܡ ܙܟܐ ܘܠܐ ܒܥܐ ܝܗܘܗ ܠܡܫܒܩ

Argentum & aurum illud pendit Jojacimus Pharaoni, ſed idem argentum & aurum impoſuit regioni juxta verbum oris Pharaonis claudi. Vigintiquinque natus erat annos Jojacim quando regnavit, & undecim annis regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus fuit Zebida filia Perajæ, de Rama. Is malum fecit coram Domino, quemadmodum fecerat Manaſſe.

CAP. XXIV.

In diebus ejus aſcendit Nebuchadnaſar rex Babelis contra Jeruſalem, factúſque eſt ei Jojacim ſervus annis tribus; ſed verſus defecit ab eo. Concitavit autem in eum Dominus turmas Chaldæorum, turmas Adum, turmas Moab, & turmas filiorum Ammon: hos inquam concitavit in Judam ut perderent eum, ſecundùm ſermonem Domini quem locutus fuerat per ſervos ſuos prophetas ex ore Domini. Contigit autem hæc ira contra Judam ut amoveret eos à ſe, propter peccata Manaſſis & omnia quæ perpetraverat, Et ſanguinem innoxium quem effuderat: implevit enim Ieroſolymam ſanguine innoxio, ideo noluit Dominus parcere. Cætera geſtorum Jojacimi, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Judæ. Poſtquam occubuit Jojacim cum patribus ſuis, regnavit Jojachin filius ejus poſt ipſũ. Porrò rex Ægypti non eſt deinceps egreſſus è terra ſua, quia rex Babelis occupaverat à fluvio Ægypti uſque ad flumen Euphratem quicquid pertinebat ad regem Ægypti. Annos octodecim natus erat Jojachin quando regnavit, & tribus menſibus regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus fuit Nehefta filia Elithanis, de Jeruſalem. Fecítque malum coram Domino, quemadmodum fecerat pater ejus. Eo tempore aſcendit Nebuchadnaſar rex Babelis contra Jeruſalem, fuítque civitas arctè concluſa. Et veniente Nebuchadnaſare rege Babelis contra civitatem, dum ſervi ipſius obſiderent eam; Egreſſus eſt Jojachin rex Judæ ad regem Babelis, ipſe & mater ipſius, ſervi, magnates, & eunuchi ipſius: abduxítque eum ſecum rex Babelis anno regni ſui octavo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * وَٱلْفِضَّةَ وَٱلذَّهَبَ أَعْطَاهَا يُويَاقِيمُ لِفِرْعَوْنَ. لٰكِنَّهَا أَخَذَتْ مِنْ شَعْبِ ٱلْأَرْضِ عَلَى أَسْمِ فِرْعَوْنَ مِنْ

كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ ٱلشَّعْبِ. بِقَدْرِ مَا يَحْمِلُ كَذٰلِكَ كَانُوا يُعْطُونَ فِضَّةً وَذَهَبًا عَلَى أَسْمِ فِرْعَوْنَ ٱلْأَعْرَجِ

36 * وَكَانَ يُويَاقِيمُ يَوْمَ مَلَّكَهُ فِرْعَوْنُ ٱبْنَ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً. وَأَقَامَ إِحْدَى عَشْرَةَ سَنَةً مَلِكًا

37 بِأُورُشَلِيمَ. وَٱسْمُ أُمِّهِ زَبِيدَا ٱبْنَةُ فَرَايَا مِنَ ٱلرَّامَةِ. * وَصَنَعَ يُويَاقِيمُ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللهِ كَمَا عَمِلَ آبَاؤُهُ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * وَفِي أَيَّامِهِ صَعِدَ بُخْتُنَصَّرُ مَلِكُ بَابِلَ عَلَى أُورُشَلِيمَ. فَصَارَ لَهُ يُويَاقِيمُ عَبْدًا ثَلَاثَ سِنِينَ. وَرَجَعَ

2 يُويَاقِيمُ وَعَرَدَ عَلَيْهِ. * وَأَغْرَى بِهِ ٱلرَّبُّ جُيُوشَ ٱلْكَلْدَانِيِّينَ. وَجُيُوشَ أَدُومَ. وَجُيُوشَ مُوآبَ. وَجُيُوشَ

بَنِي عَمُّونَ. وَسَلَّطَهُمْ عَلَى يَهُوذَا لِيُهْلِكُوهُمْ كَمَا قَالَ ٱلرَّبُّ. وَكَٱلَّذِي تَكَلَّمَ بِهِ عَلَى أَلْسُنِ عَبِيدِهِ

3 ٱلْأَنْبِيَاءِ مِنْ فَمِ ٱلرَّبِّ. * وَكَانَ غَضَبٌ كَبِيرٌ عَلَى يَهُوذَا لِيُبْعِدَهُمْ مِنْ قُدَّامِهِ. مِنْ أَجْلِ خَطَايَا مَنَسَّا

4 وَكُلِّ سِيَرِهِ صَنَعَ. * وَٱلدَّمِ ٱلزَّكِيِّ ٱلَّذِي أَهْرَقَ وَمَلَأَ أُورُشَلِيمَ دَمًا زَكِيًّا. وَلَمْ يَحِبَّ ٱلرَّبُّ أَنْ يَتْرُكَ

5 ٱلْبَقَلَمَ ٱلدِّمَاءَ ٱلَّتِي أَهْرَقَهَا مَنَسَّا. * وَسَائِرُ أُمُورِ يُويَاقِيمَ وَكُلُّ سِيَرِهِ. فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي سِفْرِ

6 بَيَانَاتِ ٱلَّذِي لِمُلُوكِ يَهُوذَا. * وَٱضْطَجَعَ يُويَاقِيمُ مَعَ آبَائِهِ. وَمَلَكَ يُويَاخِينُ بَعْدَهُ. * وَلَمْ يَعُدْ أَيْضًا

7 مَلِكُ مِصْرَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى ٱلسَّلَمِ. لِأَنَّ مَلِكَ بَابِلَ أَخَذَ مِنْ نَهْرِ مِصْرَ إِلَى نَهْرِ ٱلْفُرَاتِ جَمِيعَ ٱلَّذِي

كَانَ لِمَلِكِ مِصْرَ. * وَكَانَ يُويَاخِينُ يَوْمَ مَلَكَ ٱبْنَ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ سَنَةً. وَأَقَامَ مَلِكًا بِأُورُشَلِيمَ ثَلَاثَةَ

8 شُهُورٍ. وَٱسْمُ أُمِّهِ نَحُشْتَا ٱبْنَةُ ٱلْيَاثَانِ مِنْ أُورُشَلِيمَ. * فَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللهِ كَمَا صَنَعَ آبَاؤُهُ. * وَفِي

9 أَيَّامِهِ أَيْضًا صَعِدَ بُخْتُنَصَّرُ مَلِكُ بَابِلَ إِلَى أُورُشَلِيمَ مُحَاصِرُهَا. * وَأَقَامَ بُخْتُنَصَّرُ مَلِكُ بَابِلَ عَلَى ٱلْأَرْضِ

10 وَعَبِيدُكَ نَزَالٌ عَلَى أُورُشَلِيمَ. * فَخَرَجَ يُويَاخِينُ مَلِكُ يَهُوذَا إِلَى مَلِكِ بَابِلَ هُوَ وَأُمُّهُ وَعَبِيدُهُ وَكُبَرَاؤُهُ

11 وَأُمَنَاؤُهُ. * فَسَاقَهُ مَلِكُ بَابِلَ مَعَهُ وَسَبَاهُ *

12

Argentum & aurum illud pendit Jojacim Pharaoni, quoniam exacta fuerunt à populo terræ nomine Pharaonis, ab unoquoq; ſcilicet populi: prout ferre quiſque poterat, eâdem ratione pendebant argentum et aurum nomine Pharaonis claudi. Erat autem Jojacim quâ die regem creavit eum Pharaon, natus annos viginti quinq; manſitque annis undecim rex in Jeruſalem: nomen matris ejus fuit Zebida filia Pherajæ, ex Rama. Sceleratè autem ſe geſſit Jojacim coram Deo, quemadmodum ſe geſſerant majores ejus.

CAP. XXIV.

Hujuſce temporibus aſcendit Bochtonaſſar rex Babelis contra Jeruſalem, factúſque eſt illi Jojacim ſervus tribus annis; ſed adverſùs Jojacim rebellavit in eum. Laceſſivit autem in eum Dominus turmas Chaldæorum, & turmas Edom, turmas Moab, & turmas filiorum Ammon; & immiſit eos contra Judam ut perderent eum, prout dixerat Dominus, & ut locutus fuerat per linguas ſervorum ſuorum prophetarum ex ore Domini. Erat enim ira maxima contra Judam, ut removeret eos à ſe, propter ſcelera Manaſſis, & omnia quæ fecerat, Et ſanguinem inſontem quem profuderat, implens Ieroſolymam ſanguine innoxio: nec volebat Dominus prætermittere ultionem ſanguinum quos effuderat Manaſſe. Reliquæ res geſtæ Jojacimi, & quicquid fecit, ſcriptum eſt in libro chronicorũ regũ Juda. Demum occumbente Jojacimo cum patribus ſuis, regnavit poſt eũ Jojachin. Nec perrexit amplius rex Ægypti procedere in Syriam, quia rex Babelis ceperat à flumine Ægypti uſque ad flumen Euphratem quicquid erat regis Ægypti. Erat autem Jojachin quâ die regnavit, annos natus decem & octo, manſitq; rex in Jeruſalem tribus menſibus: nomen matris ejus erat Nebeſta filia Eliathanis, de Jeruſalem. Is ſceleratè ſe geſſit coram Deo, uti ſe geſſerant patres ejus. Hujus etiam diebus aſcendens Bochtonaſſar rex Babelis in Jeruſalem, obſedit eam; Cúmque verſaretur Bochtonaſſar rex Babelis in ipſa regione dum ſervi ipſius obſiderent Ieroſolymam, Prodivit Jojachin rex Judæ ad regem Babelis unà cum matre ſua, ſervis ſuis, principibus, & fidentioribus ſuis: abduxitque eum ſecum rex Babelis, & in captivitatem adegit.

מלכים ב: כה

13 וַיְנַתֵּץ אֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לְבֵית יְהוָה וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת וְאֶת־יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְּרוּ כשדים וַיִּשְׂאוּ אֶת־נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃
14 וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ־בָם לָקָחוּ׃
15 וְאֶת־הָאֲגַנִּים וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב וַאֲשֶׁר כָּסֶף כָּסֶף לָקַח רַב־טַבָּחִים׃
16 שְׁנֵי הָעַמּוּדִים הַיָּם אֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה לֹא־הָיָה נְחֹשֶׁת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃
17 שְׁמֹנֶה אַמּוֹת קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְכֹתֶרֶת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת שָׁלֹשׁ אַמּוֹת וּשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל־הַכֹּתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָמוֹהֶם לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי עִם־שְׂבָכָה׃
18 וַיִּקַּח רַב־טַבָּחִים אֶת־שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָה כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה וְאֵת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃
19 וּמִן־הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר הָיָה פָקִיד עַל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְחָמִשָּׁה אַנְשֵׁי מְשֻׁלֵּי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בְּתוֹךְ הָעִיר וְאֵת סֹפֵר שַׂר־הַצָּבָא מְפַקֵּד אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצְאִים בְּתוֹךְ הָעִיר׃
20 וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיּוֹלֶךְ אֹתָם אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃
21 וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃
22 וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָה בֶּן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן׃
23 וַיִּשְׁמְעוּ כָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם כִּי־הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בְּנֵי־קָרֵחַ וּשְׂרָיָה בֶן־תַּנְחֻמֶת הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָה בֶּן־הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם׃
24 וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וְלַאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי כשדים שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִיטַב לָכֶם׃
25 וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה בֶּן־אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּמֹת גַּם־אֶת־הַיְהוּדִים וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ בַּמִּצְפָּה׃
26 וַיָּקָם כָּל־הָעָם מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כשדים׃
27 וַיְהִי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּצֵא אֹתוֹ מִבֵּית הַכָּלֶא׃
28 וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃
29 וַיְחַלֵּף אֶת־בִּגְדֵי כִלְאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃
30 וְאֻכְלָתוֹ אֲכֻלַּת תָּמִיד נִתְּנָה־לּוֹ מֵאֵת מֶלֶךְ בָּבֶל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל־יְמֵי חַיָּיו עַד יוֹם מוֹתוֹ׃

Versio VULG. LAT.

13 et omnes vasa aurea, quæ fecerat Salomon rex Israel in templo Domini, juxta verbum Domini. Et transtulit ipsam Hierusalem, & omnes principes, & potentes fortitudine, (f) captivitatis decem millia captivans, & omnem fabrum & inclusorem: & non remansit, nisi mendici terræ. Et transtulit ipsum Joachin in Babylonem, & matrem regis, & uxores regis, & eunuchos ejus: & fortes terræ abduxit in demigrationem è Hierusalem in Babylonem: Et omnes viros virtutis, septem mille, & fabrum, & inclusorem, mille: omnes potentes facientes bellum. Et duxit eos rex Babylonis transmigrationem in Babylonem. Et regem fecit rex Babylonis ipsum (g) Batthaniam filium ejus pro eo, & imposuit nomen ejus, Sedecia. Filius viginti & unius annorum Sedecias in regnando ipsum: & undecim annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Amital, filia Hieremiæ. Et fecit malum in conspectu Domini, juxta omnia quæ fecerat Joacim. Quoniam super indignationem Domini erat in Hierusalem, & in Juda; quoadusque abjecit eos à facie sua. Et rebellavit Sedecias in rege Babylonis.

13 Et protulit indè omnes thesauros domûs Domini, & thesauros domûs regiæ: & concidit universa vasa aurea, quæ fecerat Salomon rex Israel in templo Domini juxta verbum Do-
14 mini. Et transtulit omnem Jerusalem, & universos principes, & omnes fortes exercitûs, decem millia, in captivitatem; & omnem artificem & clusorem: nihilque relictum est, exceptis pauperibus populi ter-
15 ræ. Transtulit quoque Joachin in Babylonem, & matrem regis, & uxores regis, & eunuchos ejus: & judices terræ duxit in captivitatem de Jerusa-
16 lem in Babylonem. Et omnes viros robustos, septem millia, & artifices, & clusores mille, omnes viros fortes & bellatores: duxitque eos rex Babylo-
17 nis captivos in Babylonē. Et constituit Matthaniam patruũ ejus pro eo: imposuítque nomen ei, Sedeciam. Vigesimum & primum annum ætatis habebat Sedecias cùm regnare cœpisset, & undecim annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Amital, filia
18 Jeremiæ, de Lobna. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerat Joakim.
19 Irascebatur enim Dominº contra Jerusalem & contra Judã, donec projiceret eos à facie sua: recessítque Sedecias à rege Babylonis.
20

CAP. XXV.

1 FActum est autē anno nono regni ejus, mense decimo, decimâ die mensis, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, ipse & omnis exercitus ejus, in Jerusalem, & circumdederunt eam: & extruxerunt in circui-
2 tu ejus munitiones. Et clausa est civitas atque vallata usque ad undecimum annũ regis Se-
3 deciæ, Nonâ die mensis: prævaluítq; fames in civitate, nec
4 erat panis populo terræ. Et interrupta est civitas: & omnes viri bellatores nocte fugerũt, per viam portæ, quæ est inter duplicem murum ad hortum regis, (porrò Chaldæi obsidebant in circuitu civitatē:) fũgit itaque Sedecias p viã quæ ducit ad campestria solitudi-
5 nis. Et persecutus est exercitus Chaldæorum regem, comprehendítque eum in planitie Jericho: & omnes bellatores, qui erant cum eo, dispersi sunt, & reliquerunt eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (υ) ἐξέωγκεν ἐκεῖθεν πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ζωύκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησε Σαλωμὼν (φ) ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Καὶ ἀπῴκισε (χ) τὴν Ἰερουσαλὴμ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύϊ αἰχμαλωσίας δέκα χιλιάδας αἰχμαλωτίσας, καὶ πᾶν τέκτονα καὶ συγκλείοντα, καὶ οὐκ ἀπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοὶ τῆς γῆς. Καὶ ἀπῴκισε (ψ) τὸν Ἰωαχὶμ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς (ω) ἀπήγαγε εἰς ἀποικεσίαν ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως ἑπτακισχιλίους, καὶ τὸν τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα χιλίους, πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον· καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος (α) Ματθανίαν τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ (β) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (γ) Σεδεκία. Τὶὸς (δ) εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (ε) Ἀμιτὰλ θυγάτηρ (ζ) Ἱερεμίου. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (η) ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακίμ. Ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἦν ὅτι Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδα, (θ) ἕως ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

MS. A. (υ) ἐξώγκωσεν πάντας (φ) βασιλεὺς (χ) πᾶσαν τὴν (ψ) Ἰωακεὶμ (ω) ἀπήγαγε ἀποικεσίαν (α) Μαθθανίαν (β) ἔθηκεν (γ) Σεδεκίαν. (δ) εἴκοσι ἑπτὰ Σεδεκίας (ε) Ἀμιτὰλ (ζ) Ἱερεμίου ἀπὸ Λομνά. Καὶ (η) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, (θ) ὡς

13 *Et exportavit indè omnes the-*
sauros domûs Domini, & the-
sauros domûs regis: & con-
cîdit omnia vasa aurea, quæ
fecerat Salomon rex Israel in
templo Domini, juxta verbum
Domini. Et transtulit ipsam
14 *Hierusalem, & omnes princi-*
pes, & potentes fortitudine, (f)
captivitatis decem millia captivans, & omnem fabrum & in-
clusorem: & non remansit, nisi
mendici terræ. Et transtulit i-
15 *psum Joachin in Babylonem,*
& matrem regis, & uxores re-
gis, & eunuchos ejus: & for-
tes terræ abduxit in demigrati-
onem è Hierusalem in Baby-
lonem: Et omnes viros virtu-
16 *tis, septem mille, & fabrum, &*
inclusorem, mille: omnes po-
tentes facientes bellum. Et du-
xit eos rex Babylonis transmi-
17 *grationem in Babylonem. Et re-*
gem fecit rex Babylonis ipsum
(g) Batthaniam filium ejus pro
eo, & imposuit nomen ejus, Se-
18 *decia. Filius viginti & unius*
annorum Sedecias in regnando
ipsum: & undecim annos regna-
vit in Hierusalem: & nomen
matri ejus Amital, filia Hiere-
miæ. Et fecit malum in conspe-
19 *ctu Domini, juxta omnia quæ*
20 *fecerat Joacim. Quoniam super*
indignationem Domini erat in
Hierusalem, & in Juda; quo-
adusque abjecit eos à facie sua.
Et rebellavit Sedecias in rege
Babylonis.

ΚΕΦ. κε'.

1 Καὶ (α) ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ (β) ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ (γ) δεκάτῳ, ἦλθε Ναβουχοδονόσορ (δ) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐπ' αὐτὴν περιτειχισμὸν κύκλῳ.
2 Καὶ ἦλθεν (ε) ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους τοῦ βασιλέως Σεδεκίου (ζ) Ἐννάτῃ τοῦ μηνὸς. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ
4 πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς. Καὶ ἐῤῥάγη ἡ πόλις, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης (η) ἀναμέσον τοῦ τείχους, αὕτη (θ) δὲ τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι ὅλη τὴν πόλιν κύ-
5 κλῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τῆς Ἀραβά· Καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν (ι) Ἀραβὼθ Ἰεριχὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτοῦ.

MS. A. (α) ἐγένετο (β) ἐνάτῳ (γ) * δευτέρῳ, παραρεσκευάσθη μηνὸς, ἦλθεν (δ) βασιλεὺς (ε) * εἰς πόλιν περιοχῆς (ζ) Ἐννάτῃ (η) τῆς ἀναμέσον (θ) ἡ ὅτιν (ι) Ῥαχὼ

CAP. XXV.

1 ET factum est in anno nono regni ejus in mense (a) decimo, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis virtus ejus super Hierusalem. Et castrametatus est super eam, & ædificavit super eam circummurale in
2 circuitu. Et venit civitas in clausuram usq; ad undecimum annum regis Sedeciæ Nonâ men-
3 sis. Et invaluit fames in civitate: & non erant panes popu-
4 lo terræ. Et scissa est civitas: & omnes viri belli exierunt nocte viam portæ, quæ inter muros, (hæc est horti regis:) & Chaldæi super civitatem in circuitu. Et ivit viam (b) Ara-
5 ba: Et persecuta est virtus Chaldæorum post regem: & cepit eum in Araboth Hiericho: & omnis virtus ejus dispersa est desuper eo.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וְאַפֵּיק מְחַתָּן יַרְתָּ כָּל אוֹצְרֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת אוֹצְרֵי בֵּית מַלְכָּא וְקַצֵּיץ יַת כָּל מָנֵי
14 דַּרְבָא דַּעֲבַד שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּהֵיכְלָא דַיְיָ כְּמָא דִי מַלֵּל יְיָ׃ וַאֲגְלֵי יַת כָּל יְרוּשְׁלֶם
וְיָת כָּל רַבְרְבַיָּא וְיָת כָּל גִּבָּרֵי חֵילָא עֲסַרְא אַלְפִין בְּגָלוּתָא וְכָל אוּמָנַיָּא וְתַרְעַיָּא לָא
15 אִשְׁתְּאַר אֶלָּהֵן חַשִׁיכֵי עַמָּא דְאַרְעָא׃ וַאֲגְלֵי יַת יְהוֹיָכִין לְבָבֶל וְיָת אִמָּא דְמַלְכָּא וְיָת נְשֵׁי
16 דְמַלְכָּא וְיָת רַבְרְבָנוֹהִי וְיָת רַבְרְבֵי אַרְעָא אוֹבִיל בְּגָלוּתָא מִירוּשְׁלֶם לְבָבֶל׃ וְיָת כָּל גִּבָּרֵי
חֵילָא שַׁבְעָא אַלְפִין אוּמָנַיָּא וְתַרְעַיָּא אַלְפִין כּוּלְהוֹן גִּבָּרִין גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא וְאַיְתְנִין
17 מַלְכָּא דְבָבֶל בְּגָלוּתָא לְבָבֶל׃ וְאַמְלִיךְ מַלְכָּא דְבָבֶל יַת מַתַּנְיָה אַח אֲבוּהִי תְּחוֹתוֹהִי
18 וְשַׁוִּי יַת שְׁמֵיהּ צִדְקִיָּה׃ בַּר עֶסְרִין וְחַדָּא שְׁנִין צִדְקִיָּהוּ כַּד מְלַךְ וְחַדָּא עַסְרֵי שְׁנִין מְלַךְ
19 בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ חֲמוּטַל בַּת יִרְמְיָהוּ מִן לִבְנָה׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַד
20 יְהוֹיָקִים׃ אֲרֵי עַל דְּאַרְגִּיזוּ קֳדָם יְיָ הֲוָת בִּירוּשְׁלֶם וּבִיהוּדָה עַד דְּאַגְלֵי יַתְהוֹן מֵאַרְעָא בִּית
שְׁכִנְתֵּיהּ וּמְרִיד צִדְקִיָּהוּ בְּמַלְכָּא דְבָבֶל׃

כה

1 וַהֲוָה בְּשַׁתָּא תְּשִׁעְיָתָא לְמַלְכֵּיהּ בִּירְחָא עֲשִׂרָאָה בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא אֲתָא נְבוּכַד נֶצַּר
מַלְכָּא דְבָבֶל הוּא וְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ עַל יְרוּשְׁלֶם וּשְׁרָא עֲלָהּ וּבְנוֹ עָלַהּ פַּרְקוֹם סְחוֹר סְחוֹר׃
2 וְעַלַת קִרְתָּא בְּצִירָא עַד חַדָּא עַשְׂרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא צִדְקִיָּהוּ׃ בְּתִשְׁעָא לְיַרְחָא וּתְקִיף כַּפְנָא
3 בְּקִרְתָּא וְלָא הֲוָה מֵיכַל לְעַמָּא דְאַרְעָא׃ וְאִתְרַעַת קִרְתָּא וְכָל גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא בְּלֵילְיָא
בְּאוֹרַח תַּרְעָא בֵּין שׁוּרְיָא דִי עַל גִּנְתָא דְמַלְכָּא וְכַסְדָּאֵי שָׁרִין עַל קִרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר וְאָזַל
4 בְּאוֹרַח מֵישְׁרָא׃ וּרְדַפוּ מַשְׁרִיתָא כַּסְדָּאֵי בָּתַר מַלְכָּא וְאַדְבִּיקוּ יָתֵיהּ בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחוֹ וְכָל
5 מַשְׁרִיתֵיהּ אִתְבַּדַּרַת מִנֵּיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et abstulit inde omnes thesauros domus sanctuarii Dñi, et thesauros do-
13 mus regis; et confregit omnia vasa auri, quæ fecerat Selomoh rex Israel in
templo Dñi, sicut fuerat locutus Dñs. Et migrare fecit omnem Jerusalem,
14 et omnes magnates, et omnes robustos robore decem millia in migratio-
nem, et omnes artifices et janitores; non relicti sunt nisi pauperes populi
terræ. Et migrare fecit Jehojachin in Babel et matrem ipsius regis, et uxo-
15 res regis, et principes ejus, et magnates terræ adduxit in captivitatem à Je-
rusalem in Babel. Et omnes robustos exercitus septem millia, artifices, &
16 janitores, mille; omnes istos viros robustos facientes bellũ, adduxit, inquam,
eos rex Babel in captivitatem in Babel. Et regem constituit rex Babel
17 Matthaniah patruum illius pro illo, et posuit nomen ejus Szidkiah.
Filius viginti et unius annorum Szidkiah quando regnavit, et undecim an-
18 nis regnavit in Jerusalé: et nomen matris ejus Hhamutal filia Jirmiahu ex
Libnah. Et fecit ꝙ malum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecerat Jehoja-
19 kim. Nam propterea ꝙ provocaverunt ad indignationem Dñm, fuit hoc in
20 Jerusalem, et Jehudah, quousque migrare fecit eos de terra domus majesta-
tis suæ: et rebellavit Szidkiah in regem Babel.

CAP. XXV.

ET fuit anno nono regni ejus mense decimo, decima mensis venit Nebu-
1 chadnesszar rex Babel, ipse et omnes exercitꝰ ejꝰ contra Jerusalé, et castra-
metatus est adversus eam, et ædificavit contra eam vallum in circuitu. Et
2 venit urbs in obsidionem usq; ad undecimũ annum regis Szidkiahu. Nona
3 mensis invaluit fames in civitate, nec fuit victus populo terræ. Et diruta est
4 civitas, et omnes viri bellatores fugerunt nocte per viam portæ, inter mu-
ros juxta hortum regis: et Chazzdæi castrametabantur contra urbem ũdi-
que, et *abiit* per viam planitiei. Et secuti sunt exercitus Chazzdæorum
5 post regem, et apprehenderunt eum in planitiebus Jerihho: & omnis ex-
ercitus ejus dispersus est ab eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܦܩ ܒܗ ܟܠ ܡܢ ܒܝܬ ܡܪܝ ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܟܬܫ ܟܠ ܐܢܝ ܕܕܗܒ ܕܥܒܕ ܫܠܡܘܗ ܡܠܟܐ ܕܝܫܪܝܠ ܒܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܡܪܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝ
14 * ܘܓܠܐ ܟܠ ܐܘܪܫܠܡ ܘܟܠ ܪܒܪܒܢܐ ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܕܚܝܠ ܥܣܪܐ ܐܠܦ ܓܠܝܐ ܘܟܠ ܢܓܪ ܘܣܟܟ ܠܐ ܫܪ ܐܠܐ ܡܟ ܡܣܟܢܝ ܐܪܥܐ
15 * ܘܓܠܐ ܠܝܘܝܟܝܢ ܠܒܒܠ ܘܐܡ ܡܠܟܐ ܘܢܫܝ ܡܠܟܐ ܘܣܪܝܣܝܗ ܘܪܒܪܒܢܐ ܕܐܪܥܐ ܓܠܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܒܒܠ ܘܟܠ ܓܒܪ ܚܝܠ ܫܒܥܐ ܐܠܦ
16 ܘܢܓܪ ܘܣܟܟ ܐܠܦ ܟܠ ܐܠܝܢ ܓܒܪ ܚܝܠ ܘܥܒܕ ܒܗܢ ܡܠܟ ܒܒܠ ܠܒܒܠ ܓܠܝܐ ܘܐܝܬܝ ܠܒܒܠ ܘܥܒܕ ܒܗ ܡܠܟ ܒܒܠ ܠܡܬܢܝܐ ܐܒܘܗ ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܨܕܩܝܐ
17 ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܟܕ ܡܠܟ ܘܫܢܝܢ ܥܣܪ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܫܡ ܐܡܗ ܚܡܛܠ ܒܬ ܝܪܡܝܐ ܡܢ ܠܒܢܐ ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܒܥܝܢܝ ܕܡܪܝ ܟܟܠ ܕܥܒܕ
18 ܝܗܘܝܩܝܡ ܐܦ ܒܓܠ ܕܪܓܙ ܕܡܪܝ ܗܘܐ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܒܝܗܘܕܐ ܥܕ ܕܫܕܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܘܡܪܕ ܨܕܩܝܐ ܒܡܠܟ ܒܒܠ
19 ܘܗܘܐ ܒܫܬ ܬܫܥ ܫܢܝܢ ܘܬܫܥܐ ܝܪܚܝܢ ܒܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܒܥܫܪܐ ܠܝܪܚܐ ܐܬܐ ܢܒܘܙܪܐܕܢ ܪܒ ܛܒܚܝܐ ܕܡܠܟ ܒܒܠ ܠܝܪܘܫܠܡ
20 ܘܐܘܩܕ ܒܝܬ ܡܪܝ ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܒܝܬܐ ܕܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ
1 * ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܘܚܪܡ ܥܠ ܟܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ
2 ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܘܚܪܡ ܥܠ ܟܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ
3 ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܘܚܪܡ ܥܠ ܟܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ
4 ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܘܚܪܡ ܥܠ ܟܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ
5 ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܘܚܪܡ ܥܠ ܟܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܟܠ ܒܝܬ ܪܒ ܒܢܪ ܐܘܩܕ ܒܝܪ ܟܠ ܫܘܪܝ ܝܪܘܫܠܡ ܘܟܠ ܫܘܪܝ ܝܗܘܕܐ ܘܪܕܦ ܟܠ ܚܝܠ ܟܫܕܝܐ

13 Et extulit illinc totum thesaurum domûs Domini & thesaurum domûs regis,& concîdit omnia vasa aurea quæ fecerat Salomon rex Israelis in templo Domini, juxta id quod prædixerat Dominus. Transtulit etiam totam 14
14 Jerosolymam, cunctos magnates, omnésque pollentes viribus,*nempe* decé millia,in captivitaté;omnésq; satellites et cursores,nec reliquit nisi pauperes populi terræ. Transtulit 15
15 quoque Jojachinû in Babelé:& matré regis, & uxores regis, eunuchos ejus, & magnates terræ ; captivos perduxit è Jerusalem in Babelem. Omnes etiam viros potentes,*nempe* 16
16 septem millia,& satellites atque cursores mille, omnes denique viros bellatores abduxit rex Babelis captivos in Babelem. Regé autem 17
17 constituit rex Babelis Methaniam patruû ejus pro eo,& vocavit nomen ejus Sedeciam. Annos vigintiunû nat⁹ erat Sedecias quando 18
18 regnavit, & undecim annis regnavit in Jerusalem : nomen matris ejus erat Hamtol filia 19
19 Jeremiæ, ex Lebna. Fecítque quod malum erat coram Domino, quemadmodum fecerat Jojacim. Quarè perseveravit ira Domini 20
20 contra Judam & contra Jerusalem, donec projiceret eos à conspectu suo.Sed rebellante Sedeciâ contra regem Babelis,

CAP. XXV.

1 * ANno regni sui nono, decimâ *die* mensis decimi ; venit Nebuchadnasar rex Babelis, ipse cum omnibus copiis suis contra Jerusalem, & castrametatus est circum eam, extructis undique adversûs eam propugnaculis :
2 Adeóque arctè fuit obsessa civitas usque ad annum undecimû regis Sedeciæ. Anno autè
3 undecimo regis Sedeciæ,mense quinto,nono *die* ejusdem mensis;cùm invaluisset fames in
4 civitate,nec esset panis populo terræ, Et perrupta esset civitas ; omnes viri bellatores fugerunt, & noctu ab urbe exeuntes per viam portæ murorum, quæ erat secus viridarium regis(Chaldæis interim civitatem obsidentibus) perrexerunt per viam planitiei. Sed
5 exercitus Chaldæorum regem persequentes, apprehenderunt regem in planitie Jericho, totâ suâ militiâ ab eo dispersâ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وفي السنة الثامنة من ملك بختصر * اخرج من ثم جميع ما في كنز بيت الرب * وما في كنز
بيت الملك * وقطع جميع آنية الذهب الذي كان سليمان ملك اسرايل عملها لبيت الله * كما
14 قال الله * واجلى جميع اورشليم وجميع الروساء * وجميع جباري القوة عشر الف رجل جلاهم
15 بختصر وجميع الاساطر * وجميع الرجال * ولم يترك الا مساكين الشعب وضعفاء الارض * واجلى
يوياخين الملك واجلاه الى بابل * وام الملك ونسوان الملك وامناءه وكل كبراء الارض * ساقهم في
16 السبي من اورشليم الى بابل * وجميع رجال القوة سبعة الف * والحرس والاساطر الف * وجميع
17 الرجال المقاتلة * اتى بهم ملك بابل في السبي الى بابل * واخذ ملك بابل متنيا عم يوياخين *
18 جعله ملكا مكانه على اورشليم * وسما اسمه صدقيا * وكان صدقيا يوم ملك بن احدى وعشرين
19 سنة * واقام ملك على اورشليم احدى عشر سنة * واسم امه حمطول ابنة ارميا من لبنا * فصنع
20 سوء قدام الله * كما صنع يوياقيم * وكان غضب الرب على يهودا وعلى اورشليم * حتى طرحهم من
قدامه * وعرد صدقيا على بختصر ملك بابل *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * وفي السنة التاسعة من مملكة صدقيا * في عشر ايام من الشهر العاشر منها * صعد بختصر
ملك بابل هو وكل جيوشه * فنزل على اورشليم وبنى عليها ابراجا من حولها * وحاصرها وضيق
2 عليها * واقام يحاصرها الى السنة الحادية عشر من ملك صدقيا الملك * وفي تسعة ايام من
3 الشهر الرابع منها * اشتد الجوع في اورشليم * ولم يقدر شعب الارض على طعام * فعوب جميع
4 الرجال المقاتلة * وهربوا وخرجوا من المدينة في الليل من الابواب التي الى جانب بستان الملك *
وجرح صدقيا الملك معهم * وكانوا رجال الكلدانيين محيطين بالمدينة * فانطلق الملك صدقيا
5 والرجال الذين معه في طريق السهل * وطرد جيش الكلدانيين خلف الملك * فادركوه في
عور اريحا وحك * وجميع جيشه قد افترق عنه *

13 Itaque anno regni sui octavo deprom⁹ſit inde Bochtonassar quicquid erat in thesauro dom⁹ Domini, et quicquid erat in thesauro domûs regiæ,conciditque omnia vasa aurea quæ Salomon rex Israelis fabricaverat pro domo Dei, quemadmodum prædixerat Deus : Et deportavit to'ã Je- 14
14 rosolymam ; & omnes principes, omnésq; robore valentes, nempe decem millia virorum deportavit Bochtonassar cum omnib⁹ stipatoribus omnibúsque peditibus;nec nisi pauperrimam plebem, & imbecillimos regionis reliquit. Cepit etiam Jojachinum 15
15 regem,& deportavit eum in Babelem;matrem quoque regis, & uxores regis, confidentiores ejus, omnésque regionis principes, captivos abduxit e Jerusalem in Babelem. Item viros omnes robustos, nempe 16
16 septem millia, & custodes ac stipatores mille, omnes denique viros belligeros abduxit rex Babelis captivos in Babelem. Deinde tulit rex Babelis Mathaniam Joja- 17
17 chini patruum, & creavit eum loco ipsius regem super Jerusalem, imponens illi nomen Sedeciæ. Erat autem Sedecia quo 18
18 die regnavit, annos natus viginti unum ; manstítque rex super Jerusalem annis undecim : nomen matris ejus erat Hamtol filia Jeremiæ, de Lebna. Hic nephariè se 19
19 gessit coram Deo,quemadmodum se gesserat Jojacim. Quamobrem erat ira Do- 20
20 mini contra Judam et contra Jerusalem, ut abjiceret à se. Rebellavit autem Sedecia contra regem Babelis.

CAP. XXV.

1 Quamobrem anno regni Sedeciæ nono, decimâ die mensis decimi ejusdem anni ascendens Bochtonassar rex Babelis unà cum omnibus turmis suis,castra posuit circum Jerusalem,& ædificatis circum eam turribus, obsedit ac pressit eam; Mansítque in ejus obsidione usque ad undecimum 2
2 annum regni Sedeciæ regis. Die verò no- 3
3 nâ quarti mensis ejusdem anni, fame ita crudescente in Jerusalem ut populus terræ cibum habere non posset, Obstupuerunt omnes viri bellatores, & fugientes 4
4 exierunt ab urbe noctu per portas quæ erant ad latus horti regii, exiviti, Sedecia rex unà cum ipsis, dum milites Chaldæorum urbem obsiderent. Abeunte itaq; rege Sedeciâ,& viris qui erant cum ipso per viam planitici, Persecutus est Chal- 5
5 dæorum exercitus regem,& assecutis sunt eum in planitie Jerichuntina solum, quòd universa turma ipsius jam esset ab eo dissipata.

מלכים ב: כה

regem ad eum fecerunt ascendere & ,regem comprehenderunt Et
6 וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ
filios Et .judicium eo cum sunt locuti & : Riblah in Babel
בָּבֶל רִבְלָתָה וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּט: וְאֶת־בְּנֵי 7
,cæcavit Sidchijahu oculos & : eius oculis in jugulaverunt Sidchijahu
צִדְקִיָּהוּ שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת־עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר
mense *in* Et .Babel eum adduxerunt & ,compedibus in eum vinxit &
וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֻהוּ בָּבֶל: וּבַחֹדֶשׁ 8
decimus nonus annus ipse ;mensis septima *in* quinto
הַחֲמִישִׁי בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִוא שְׁנַת חֵשֶׁע־עֶשְׂרֵה
Nebuzaradan venit ;Babel regis Nebuchadnesar regis annus
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן
combussit Et .Jerusalaim Babel regis servus laniorum magister
רַב־טַבָּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלִָם: וַיִּשְׂרֹף 9
domos omnes & : regiam domum & ,Domini domum
אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־בָּתֵּי
Et .igni *in* combussit magnam domum omnem & ,Jerusalaim
יְרוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל־בֵּית גָּדוֹל שָׂרַף בָּאֵשׁ: וְאֵת 10
Chasdim exercitus omnis *dejiruxerunt circumquaque* Jerusalaim muros
חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם סָבִיב נָתְצוּ כָּל־חֵיל כַּשְׂדִּים
remanentium populi residuum Et .laniorum magistro qui
אֲשֶׁר רַב־טַבָּחִים: וְאֶת 11
,Babel regem ad *fuerant delapsi* qui *cadentium* & ,civitate in
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל־הַמֶּלֶךְ בָּבֶל
.laniorum magister adan-Nebuzar transtulit ,multitudinis residuum &
וְאֶת יֶתֶר הֲהָמוֹן הִגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים:
vinitores *in* laniorum magister reliquit terræ *tenuitate* de Et
12 וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רַב־טַבָּחִים לְכֹרְמִים
,Domini domo quæ æreas columnas Et .agricolas *in* &
וְלִיֹּגְבִים: וְאֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית־יְהוָה 13
domo in quod ,æreum mare & ,bases &
וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת וְאֶת־יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־בְּבֵית
.Babel in eorum æs tulerunt & ,Chasdim confregerunt ,Domini
יְהוָה שִׁבְּרוּ כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת־נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה:
& ,psalteria & ,scopas & ,ollas Et
14 וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת־
,eis *in* ministrabant quibus ,æra vasa omnia & ,cochlearia
הַכַּפּוֹת וְאֶת כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־יְשָׁרְתוּ בָם
: aurum ,*aurum in quod* : pelves & ,acerras Et .tulerunt
15 קָחָה: וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב
Columnas .laniorum magister tulit : *argentum* ,*argentum quod* &
וְאֶשֶׁר־כֶּסֶף לָקַח רַב־טַבָּחִים: הָעַמּוּדִים 16
Selomoh fecerat quas ,bases & ,unum mare ,duas
שְׁנַיִם הַיָּם הָאֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה
vasorum omnium æris pondus erat non : Domini *domui*
לְבֵית יְהוָה לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לַנְּחֹשֶׁת כָּל־הַכֵּלִים
,unius columnæ altitudo cubitorum decem Octo .istorum
17 הָאֵלֶּה: שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד
trium *coronamenti* altitudo & ,æreum eam super *coronamentum* &
וְכוֹתֶרֶת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכּוֹתֶרֶת שָׁלֹשׁ
coronamentum super malogranata & ,retiaculum & ;cubitorum
אַמּוֹת וְשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל־הַכּוֹתֶרֶת
super secundæ columnæ ista sicut & ,ærea Omnia ;*circumquaque*
סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי עַל־
sacerdotem Serajah ,laniorum magister tulit Et .retiaculum
18 הַשְּׂבָכָה: וַיִּקַּח רַב־טַבָּחִים אֶת־שְׂרָיָה כֹּהֵן
tres & ,secundum sacerdotem Sephaniahu & ,primum
הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָה כֹּהֵן מִשְׁנֶה וְאֵת שְׁלֹשֶׁת
.*abaci* custodes
שֹׁמְרֵי הַסַּף:

Versio VULG. LAT.

6 Apprehensum ergò regem duxerunt ad regem Babylonis in Reblatha: qui locutus est cum eo judicium. Filios autem Sedeciæ occidit coram eo, & oculos ejus effôdit, vinxitque eum catenis, & adduxit in Babylonem. Mense quinto, septimâ die mensis, ipse est annus nonus decimus regis Babylonis: venit Nabuzardan princeps exercitûs, servus regis Babylonis, in Jerusalem. Et succendit domum Domini, & domum regis: & domos Jerusalem, omnémque domum combussit igni. Et muros Jerusalem in circuitu destruxit omnis exercitus Chaldæorum, qui erat cum principe militum. Reliquam autem populi partem, quæ remanserat in civitate, & perfugas qui transfugerant ad regem Babylonis, & reliquum vulgus, transtulit Nabuzardan princeps militiæ. Et de pauperibus terræ reliquit vinitores & agricolas. Columnas autem æreas, quæ erant in templo Domini, & bases, & mare æreum, quod erat in domo Domini, confregerunt Chaldæi, & transtulerunt æs omne in Babylonem. Ollas quoque æreas, & trullas, & tridentes, & scyphos, & mortariola, & omnia vasa ærea, in quibus ministrabant, tulerunt. Necnon & thuribula, & phialas, quæ aurea, aurea; & quæ argentea, argentea; tulit princeps militiæ: Id est, columnas duas, mare unum, & bases quas fecerat Salomon in templo Domini: non erat pondus æris omnium vasorum. Decem & octo cubitos altitudinis habebat columna una: & capitellum æreum super se altitudinis trium cubitorum: & retiaculum, & malogranata super capitellum columnæ, omnia ærea: similem & columna secunda habebat ornatum. Tulit quoque princeps militiæ Saraiam sacerdotem primum, & Sophoniam sacerdotem secundum, & tres janitores.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ζωίλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς (κ) βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς (λ) Ρεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ κρίσιν. 7 Καὶ τοὺς υἱοὺς Σεδεκίου ἔσφαξε κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν εἰς Βαβυλῶνα. 8 Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς, (μ) αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐνεακαιδεκάτος τοῦ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, (ν) ἦλθε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἑστὼς ἐνώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ. 9 Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς οἴκους Ἰερουσαλὴμ, καὶ (ξ) πᾶν οἶκον ἐνέπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος. 10 Καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ (ο) κυκλόθεν κατέσπασεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων. 11 Καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ τὸ καταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἳ (π) ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ σπείγματος μετῆρε (ρ) Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος. 12 Καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ εἰς (σ) γαζίν. 13 Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ (τ) τὰς μοχωνὰς, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου ζωίσεσθαι οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἦραν τὸν 14 χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ τὰς λέβητας, καὶ τὰ ἰαμὶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ- 15 τοῖς, ἔλαζε· Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας (υ) τὰς χρυσᾶς καὶ τὰς ἀργυρᾶς ἔ- 16 λαζεν ὁ ἀρχιμάγειρος, Στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ (φ) τὰς μοχωνὰς ἃς ἐποίησε Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ κυρίου. οὐκ ἦν σταθμὸς τῷ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευ- 17 ῶν. Ὀκτωκαίδεκα (χ) πήχεων ὕψος τῷ στύλου τῷ ἑνὸς, καὶ τὸ χωδαῖ ἐπ' αὐτῷ τὸ χαλκοῦν· καὶ τὸ ὕψος τῷ χωδαῖ τριῶν (ψ) πήχεων· Ζαζαχὰ, καὶ ῥοαὶ ὅλαι (ω) τῷ χωδαῖ κύκλῳ τὰ πάντα χαλκᾶ, καὶ (†) κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ὅλαι τῷ Ζαζαχά. 18 Καὶ ἔλαζεν ὁ ἀρχιμάγειρος (α) τὸν Σαραίαν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονίαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν φαθμόν.

Et ceperunt regem, & duxerunt eum ad regem Babylonis in (c) Rheblatha: Et locutus est cum eo judicium. Et filios Sedeciæ jugulavit ante oculos ejus: & oculos Sedeciæ excæcavit: & ligavit eum in compedibus, & duxit in Babylonem. Et in mense quinto, septimâ mensis (ipse annus nonus & decimus Nabuchodonosor regi Babylonis) venit Nabuzardan (d) princeps coquorum stans coram rege Babylonis, in Hierusalem. Et incendit domum Domini, & domum regis, & omnes domos Hierusalem, & omnem (e) domum incendit princeps coquorum. Et murum Hierusalem in circuitu divit virtus Chaldæorum. Et residuum populi quod remanserat in civitate, & (f) eos, qui procubuerant, qui delapsi erant ad regem Babylonis, & reliquum (g) firmamenti transtulit Nabuzardan princeps coquorum. Et de mendicis terræ reliquit princeps coquorum in vinitores, & in (h) Gabin. Et columnas æneas, quæ in domo Domini, & ipsas (i) Mechonoth, & mare æneum, quod in domo Domini, contriverunt Chaldæi: & tulerunt æs eorum in Babylonem. Et libetes, & (k) Jamin, & phialas, & mortariola, & omnia vasa ænea, in quibus ministrant in eis, cepit: Et thuribula, & phialas aureas, & argenteas cepit princeps coquorum, Columnas duas, & mare unum, & Mechonoth, quas fecerat Salomon domui Domini. Non erat pondus æris omnium vasorum. Octo & decem cubitorum altitudo columnæ unius, & (l) Chothar super eam æneum: & altitudo ipsius Chothar trium cubitorum; (m) Sabacha, & mala punica super Chothar in circuitu, omnia ænea: & juxta hæc columnæ secundæ super Sabacha. Et tulit princeps coquorum Saræam sacerdotem primum, & Sophoniam (n) filium secundi ordinis, & tres qui custodiebant limen.

MS. A. (κ) τὸν βασιλέα (λ) Δεβλαθά· (μ) αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐνεακαιδέκατος τοῦ (ν) καὶ ἦλθεν (ξ) πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί. Καὶ τὸ (ο) κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα συναρεία Χαλδαίων *ὁ ἀρχιμάγειρος. Καὶ τὸ σπειρὸν (π) ἐνέπεσαν πρὸς βασιλέα (ρ) ὁ Ναβουζαρδὰν (σ) γηβείν. (τ) τοὺς μοχανὼδ, (υ) τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαζεν (φ) τὰ μοχανὼδ ἃ ἐποίησεν (χ) πηχῶν (ψ) πηχῶν· Ζαδαχ, (ω) τῶ (†) χ τὰ αὐτὰ (α) † Σαεζία

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְאַחֲדוּ יַת מַלְכָּא וְאַסִּיקוּ יְתֵיהּ לְוָת מַלְכָּא דְּבָבֶל לְרִבְלָתָא וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ פִּתְגָמֵי דִינִין: 6
וְיָת בְּנוֹהִי דִּצְדְקִיָּהוּ נְכִיסוּ לְעֵינוֹהִי וְיָת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עַוַּר וְאַסְרֵיהּ בְּשַׁלְשְׁלָן דְּנְחָשׁ 7
וְאוֹבִילֵיהּ לְבָבֶל: וּבְיַרְחָא חֲמִשְׁאָה בְּשַׁבְעָא לְיַרְחָא הִיא שְׁנַת תְּשַׁע עַסְרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא 8
נְבוּכַר נֶצַּר מַלְכָּא דְּבָבֶל אֲתָא נְבוּזַר אַדָּן רַב קְטוֹלָיָא עַבְדָּא דְמַלְכָּא דְּבָבֶל לִירוּשְׁלֶם:
וְאוֹקִיד יַת מַקְדְּשָׁא דְיָ וְיַת בֵּית מַלְכָּא וְיַת כָּל בָּתֵּי יְרוּשְׁלֶם וְיַת כָּל בָּתֵּי רַבְרְבַיָּא אוֹקִיד 9
בְּנוּרָא: וְיַת שׁוּרֵי יְרוּשְׁלֶם סְחוֹר סְחוֹר תְּרַעוּ כָּל מַשְׁרִיתָא כַּסְדָּאֵי דְּעִם רַב קְטוֹלָיָא: וְיַת 10
שְׁאַר עַמָּא דְּאִשְׁתְּאַרוּ בְקַרְתָּא וְיַת שְׁמֵיעָיָא דְּאִשְׁתַּמָּעוּ עַל מַלְכָּא דְבָבֶל וְיַת שְׁאַר 11
הֲמוֹנָא אֲגָלִי נְבוּזַר אַדָּן רַב קְטוֹלָיָא: וּמִסְּכֵי עַמָּא דְּאַרְעָא אַשְׁאַר רַב קְטוֹלָיָא לְמֶהֱוֵי 12
מַפְלְחִין בְּחַקְלִין וּבְכַרְמִין: וְיַת עַמּוּדֵי נְחָשָׁא דִּבְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָ וְיַת בְּסִיסָיָא וְיַת יַמָּא 13
דִּנְחָשָׁא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָ תַּבְּרוּ כַסְדָּאֵי וְאוֹבִילוּ יַת נְחָשֵׁיהוֹן לְבָבֶל: וְיַת דּוּדְיָא וְיַת 14
מַגְרוּפְיָתָא וְיַת מְזַמְּרָיָא וְיַת בּוּכְיָנָא וְיַת כָּל מָנֵי נְחָשָׁא דְּהֶווּ מְשַׁמְּשִׁין בְּהוֹן נְסִיבוּ: וְיַת 15
מַחְתִּיתָא וְיַת מִזְרְקָיָא דִּי דַהֲבָא וְדִי כַסְפָּא כַּסְפָּא נְסִיב רַב קְטוֹלָיָא: עַמּוּדָיָא תְרִין 16
וְיַמָּא חַד וּבְסִיסָיָא דְּעָבַד שְׁלֹמֹה לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָ לָא הֲוָה מַתְקַל לְנְחָשְׁתְּהוֹן דְּכָל מָנָיָא
דָּאִלֵּין: תַּמְנֵי עַסְרֵי אַמִּין רוּמְיֵהּ דְּעַמּוּדָא חַד וְקִרוֹנְתְּהוֹן עֲלוֹהִי דְנְחָשָׁא וְרוּמָא 17
דְּקִרוֹנְתְּהוֹן תְּלַת אַמִּין וְסִרִיגְתָּא וְרִמּוֹנַיָּא עַל קִרוֹנְתְּהוֹן סְחוֹר סְחוֹר כּוּלָּא נְחָשָׁא וְכֵאלֵּין
לְעַמּוּדָא תִּנְיָנָא עַל סִרִיגְתָּא: וְיַבֵּר רַב קְטוֹלָיָא יַת שְׂרָיָה כָּהֲנָא רַבָּא וְיַת צְפַנְיָה סְגַן 18
כָּהֲנַיָּא וְיַת תְּלָתָא אַסְרְכְּלָיָא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Comprehenderunt itaque regem, et adduxerunt illum ad regem Babel in Riblath: et locutus est cum illo verba judiciorum. Et filios Szidkiahu jugulaverunt in oculis ejus, et oculos Szidkiahu excæcavit, et vinxit eum catenis æreis, et deduxit eum ad Babel. Et mense quinto, septima mensis, ipse est annus nonusdecimus annorum Nebuchadnesar regis Babel, venit Nebuzaradan magister homicidarum, servus regis Babel in Jerusalem. Et incendit *sanctuarium* Domini, et domum regis, et omnes domos Jerusalem, et omnes domos magnatum incendit igni. Et muros Jerusalem undique diruit omnis exercitus Chazzdæorum qui erat cum magistro homicidarum. Et reliquum populi qui relicti fuerant in urbe, et transfugas qui fese dediderant regi Babel, et reliquum turbæ migrare fecit Nebuzaradan magister homicidarum. Et de pauperibus populi terræ reliquit magister homicidarum, ut colerent agros et vineas. Et columnas æreas in domo sanctuarii Domini, et bases, & mare æreum, quod erat in domo sanctuarii Domini ruperunt Chazzdæi, et detulerunt æs eorum in Babel. Et ollas, et scopas, et psalteria, & cochlearia, & omnia vasa æ[illegible] in quibus ministrabant sacerdotes, abstulerunt. Et thuribula, & pelves, quæ ex auro aurea, & quæ ex argento argentea; tulit magister homicidarum. Columnas duas, mare unum, et bases quas fecerat Selomoh domui sanctuarii Domini, non erat pondus æri ipsorum omnium vasorum illorum. Octodecim cubitorum erat altitudo columnæ unius, et corona ejus super eam æream; et altitudo coronarum singularum, erat trium cubitorum, et retiaculum, et malogranata super coronas per circuitum, omnia ærea erant: & similia his erant columnæ alteri super retiaculum. Et cepit magister homicidarum Sarajah sacerdotem magnum, et Szephania vicarium sacerdotum, & tres custodes thesauri

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܚܕܘ ܠܡܠܟܐ ܘܐܣܩܘ ܠܘܬܗ ܠܒܒܠ ܠܬܒܠܬ ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ ܕܝܢܐ ܘܐܬܬܝܗܒ ܠܡܠܟ ܒܒܠ ܠܪܒܠܬ ܘܡܠܠ ܥܡܗ ܕܝܢ

מלכים ב : כה

super præfectus *ipse* qui ,unum eunuchum tulit civitate de Et
19 וּמִן־הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא פְקִיד עַל־
,regis *facies videntibus* ex viros quinque & ,*belli* viros
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְחָמִשָּׁה אַנְשִׁים מְרֵאֵי פְנֵי־הַמֶּלֶךְ
exercentem ,militiæ principem scribam & ,civitate in sunt inventi qui
אֲשֶׁר־נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֶת הַסֹּפֵר שַׂר הַצָּבָא הַמַּצְבֵּא
inventos ,terræ populo de viros sexaginta & ;terræ populum
אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים
fecit ire & ,laniorum magister Nebuzaradan eos tulit Et .civitate in
20 בָּעִיר : וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ
,Babel rex eos percussit Et .Riblah in Babel regem *super* eos
21 אֹתָם עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה : וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל
Jehudah est translatus & ;Chamath terra in Riblah in eos interfecit &
וַיְסַח יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ : וְיֶתֶר יְהוּדָה
quem ,Jehudah terra in *relicto* populo Et .sua terra *desuper*
22 אֲשֶׁר הִנִּיחַ נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת
eis *super* præfecit & ,Babel rex Nebuchadnesar fecerat remanere
גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן : וַיִּשְׁמְעוּ כָל־שָׂרֵי
principes omnes audierunt Et .Saphan filii Achicham filium Ghedaliahu
23 הַחֵילִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת־
Babel rex præfecisset quod ,viri & ipsi ,*virtutum*
גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־
Tanchumeth filius Serajah & ,Careah filius Jochanan & ,Nethaniah
נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וְשְׂרָיָה בֶן־תַּנְחֻמֶת
.eorum viri & ipsi ,Mahachathi filius Jaazaniahu & ,Netophathites
הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶן־הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם :
Ne : eis dixitque ,eorum viris & ,Ghedaliahu eis juravit Et
24 וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וְלַאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־
regi servite & ,terra in Manete .Chasdim *servis* à timeatis
תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ
Ismahel venit septimo mense in ,fuit Et .vobis erit bene & ,Babel
25 בָּבֶל וְיִטַב לָכֶם : וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל
viri decem & ,regni semine de Elisamah filii Nethaniah filius
בֶּן־נְתַנְיָה בֶּן־אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
,Jehudæos & ;est mortuus & ,Ghedaliahu percusseruntque ,eo cum
אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּמָת וְאֶת־הַיְּהוּדִים
omnis *surrexerunt* Et .Mispah in eo cum erant qui ,Chasdim &
26 וְאֶת הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ בַּמִּצְפָּה : וַיָּקֻמוּ כָל־
venerunt & ,*virtutum* principes & ,magnum ad usque & parvo à populus
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֵילִים וַיָּבֹאוּ
trigesimo in ,fuit Et .Chasdim *faciebus* à timuerunt quia : Ægyptum
27 מִצְרַיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַשְׂדִּים : וַיְהִי
,Jehudah regis Jehojachin transmigrationis anno septimo &
בִּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע לִגְלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה
-Evil levavit ,mensis septima & vigesima in ,mense duodecimo *in*
בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל
regis Jehojachin caput ,*ejus regnandi* anno *in* Babel rex merodach
מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ
dedit & : bona eo cum est locutus Et .carceris domo de Jehudah
28 יְהוּדָה מִבֵּית כֶּלֶא : וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־
.Babel in secum qui ,regum thronum *desuper* ejus thronum
כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל :
ejus *facies ad* semper panem comedebat & ,ejus *carceris* vestes mutavit Et
29 וַיְשַׁנֶּא אֶת בִּגְדֵי כלאו וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו
dabatur *jugis* portio ejus *sita* portio Et .suæ vitæ diebus omnibus
30 כָּל־יְמֵי חַיָּיו : וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתָּנָה
,ejus vitæ diebus omnibus ,*suo die in diei res* rege à ei
לוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו :

Versio VULG. LAT.

19 Et de civitate eunuchum unũ, qui erat præfectus super bellatores viros : & quinque viros de his qui ſteterant coram rege, quos reperit in civitate : & Sopher principem exercitûs, qui probabat tyrones de populo terræ : & ſexaginta viros è vulgo, qui inventi fuerant in civitate. Quos tollens Nabuzardan princeps militum, duxit ad regem Babylonis in Reblatha. Percuſſitq; eos rex Babylonis, & interfecit eos in Reblatha in terra Emath : & transfatus eſt Juda de terra ſua. Populo autem qui relictus erat in terra Juda, quem dimiſerat Nabuchodonoſor rex Babylonis, præfecit Godoliam filium Ahicam filii Saphan. Quod cùm audiſſent omnes duces militũ, ipſi & viri qui erant cũ eis, videlicèt, quòd conſtituiſſet rex Babylonis Godoliam : venerunt ad Godoliam in Maſpha, Iſmahel filius Nathaniæ, & Johanan filius Caree, & Saraia filius Thanehumeth Netophathites, & Jezonias filius Maachathi, ipſi & ſocii eorum. Juravítque Godolias ipſis & ſociis eorum, dicens; Nolite timere ſervire Chaldæis : manete in terra, & ſervite regi Babylonis, & benè erit vobis. Factum eſt autem in menſe ſeptimo, venit Iſmahel filius Nathaniæ, filii Eliſama de ſemine regio, & decem viri cum eo : percuſſerúntque Godoliam, qui & mortuus eſt : ſed & Judæos & Chaldæos, qui erant cum eo in Maſpha. Conſurgénſque omnis populus à parvo uſque ad magnum, & principes militum, venerunt in Ægyptum, timentes Chaldæos. Factum eſt verò in anno trigeſimo ſeptimo tranſmigrationis Joachin regis Juda, menſe duodecimo, vigeſimâ ſeptimâ die menſis : ſublevavit Evilmerodach rex Babylonis, anno quo regnare cœperat, caput Joachin regis Juda de carcere. Et locutus eſt ei benigné : & poſuit thronum ejus ſuper thronũ regũ, qui erant cum eo in Babylone. Et mutavit veſtes ejus, quas habuerat in carcere, & comedebat panem ſemper in conſpectu ejus cunctis diebus vitæ. Annonam quoque conſtituit ei ſine intermiſſione, quæ & dabatur ei à rege per ſingulos dies, omnibus diebus vitæ ſuæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐκ τῆς πόλεως (β) ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕ- Et de civitate, tulerunt eunuchũ 19
να, ὃς ἦν ὁπισάτης (γ) τῶν ἀνδρῶν τῶν πο- unum, qui erat præfectus viro-
λεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ rum bellatorum, & quinque
πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοῦ εὑρεθέντας ἐν viros ex iis qui videbant faciem
τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος regis, inventos in civitate, &
τοῦ δυνάμεως τοῦ ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, scribam principis virtutis, qui or-
(δ) καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας τοῦ λαοῦ τοῦ dinabat populum terræ, & sexa-
20 εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ginta viros de populo terræ in-
Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ (ε) ἤγαγεν ventos in civitate. Et cepit eos 20
αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Nabuzardan princeps coquio-
21 (ζ) Ρεβλαθά. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς (η) ὁ βασι- rum: & duxit eos ad regem Ba-
λεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς (θ) bylonis in Rheblatha. Et percussit 21
εἰς Ρεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμάθ. καὶ ἀπῳκίσθη Ἰσ- eos rex Babylonis, & interfecit
22 δας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτῆς. Καὶ ὁ λαὸς ὁ eos in Rheblatha in terra Æ-
καταλελειμμένος (ι) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα ὃς κατέλειπε math. Et translatus est Judas de- 22
Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ super terra sua. Et (o) populus
κατέστησεν (κ) ἐπ' αὐτῆς τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀ- relictus in terra Juda quos reli-
23 χαὰμ (λ) υἱὸν Σαφάν. Καὶ ἦκουσαν πάντες quit Nabuchodonosor rex Baby-
οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως (μ) αὐτοὶ καὶ οἱ ἄν- lonis; & constituit super eos Go- 23
δρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶ- doliam filium Achicham (κρ) fi-
νος τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς lium Saphan. Et audierunt o-
(ν) Μασηφὰθ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς (ξ) Να θανί- mnes principes virtutis: ipsi, &
ου, καὶ (ο) Ἰωνὰ υἱὸς Καρὴθ, καὶ Σαρείας υἱὸς viri eorum, quia constituit rex
(π) Θαναμὰθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζονίας Babylonis Godoliam: & pene-
υἱὸς τοῦ (ρ) Μαχαθὶ, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες runt ad Godoliã in Masspha, 24
24 αὐτῶν. Καὶ ὤμοσεν (σ) Γοδολίας αὐτοῖς καὶ τοῖς & Ismahel filius Nubaniæ, &
ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ φοβεῖσθε Jona filius Careth, & Sare-
παρεῖναι (τ) τῶν Χαλδαίων, κατοικεῖτε ἐν τῇ γῇ, as filius Thanamath Netophathi-
καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ tes, & Jezonias filius Machathi, ipsi & viri eorum. Et juravit 24
25 καλῶς ἔσται ὑμῖν. Καὶ ἐγένετο (υ) ἐν τῷ ἑ- Godolias eis, & viris eorum: &
βδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου dixit eis, Nè timeatis (q) transfu-
υἱοῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, itum Chaldæorum: Sedete in
καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ (φ) ἐπάταξε τὸν terra, & servite regi Babylonis: 25
Γοδολίαν καὶ ἀπέθανε, καὶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ & benè erit vobis. Et factum
τοὺς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν Μασση- est, in septimo mense venit Isma-
26 φά. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ (χ) ἕ- el filius Nathaniæ filii Elisama
ως μεγάλου καὶ οἱ ἄρχοντες (ψ) τῆς δυνάμεως, καὶ de semine regum, & decem viri
εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ cum eo, & percussit Godoliam,
προσώπου τῶν Χαλδαίων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (& moriuus est,) & Judæos, &
τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει (ω) τῆς ἀποικίας τοῦ Ἰ- Chaldæos, qui erant cum eo in
ωαχὶμ βασιλέως Ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ Masspha. Et surrexit omnis po- 26
μηνὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ὕψωσεν (α) pulus à parvo usq; ad magnum,
Εὐιδμαρωδὲκ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ & principes virtutum, & in-
ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν (β) Ἰ- trârunt in Ægyptum; quoniam
ωαχὶμ τοῦ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴ timuerunt à facie Chaldæorũ. Et 27
28 ἐξ οἴκου φυλακῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐ- factum est in trigesimo & septi-
τοῦ ἀγαθὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ πάντων mo anno transmigrationis Joa-
τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Ba- chim regis Juda in duodecimo
29 βυλῶνι. Καὶ (γ) ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλα- mense, septimâ & vigesimâ men-
κῆς αὐτοῦ· καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον sis, exaltavit Euialmarodec rex
30 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Καὶ ἡ Babylonis in anno regni sui caput
ἐπιταροεία αὐτῷ ἐπιταροεία (δ) διαπαντὸς ἐδόθη Joachim regis Juda: & eduxit
αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν eum è domo custodiæ ejus. Et 28
τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς locutus est cum eo bona; & dedit
αὐτοῦ. thronum ejus super thronos re-
gum, qui cum ipso in Babylone. 29
Et mutavit vestimenta custodiæ
ejus: & comedebat panem sem-
per in conspectu ejus omnibus
diebus vitæ suæ. Et demen- 30
sum ejus, demensum perpetuò
dabatur ei è domo regis, (r) ver-
bum diei in die suo, omnibus
diebus vitæ ejus.

MS. A. (β) ἔλαβεν (γ) ὃν ἦν (δ) καὶ * ἐκ τῶν ἀνδρῶν (ε) ἀπήγαγεν (ζ) Δεβλαθά. (η) βασιλεὺς (θ) ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰδάμ. (ι) ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὃς (κ) ἐπ' αὐτῷ (λ) υἱὸν (μ) αὐτῆς (ν) Μασηφὰ, (ξ) Μαθθανίου, (ο) Ἰωανὰ (π) Θανεμὰν ὁ Νετωφαθείτης, (ρ) Μαχαθεὶ, (σ) Αἰτιεῖς Γοδολίας καὶ (τ) Χαλδαίων, (υ) τῷ ἑβδόμῳ (φ) ἐπαλαξαν (χ) καὶ ἕως (ψ) τῆς δυνάμεως, (ω) τῆς μετοικεσίας τῶ Ἰωακεὶμ (α) Εὐιλαραωδὰκ (β) Ἰωακεὶμ βασιλέως (γ) ἠλλοίωσαν (δ) θεράποντος

Βασιλειῶν δ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 וּמִן קִרְתָּא דְּבַר גַּוְוָא חַד דְּהוּא מְמַנָּא עַל גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא וְחַמְשִׁין גַּבְרִין דְּחָזַן אַפֵּי Et ex civitate accepit eunuchum unum qui erat præpositus super viros 19
מַלְכָּא דְּאִשְׁתְּכַחוּ בְּקִרְתָּא וְיָת סַפְרָא רַב חֵילָא דְּכַנֵּשׁ יָת עַמָּא דְאַרְעָא וְשִׁתִּין גַּבְרָא מֵעַמָּא bellatores, & *quinquaginta* viros qui videbant faciem regis, qui inventi
20 דְאַרְעָא דְּאִשְׁתְּכַחוּ בְּקִרְתָּא : וּדְבַר יַתְהוֹן נְבוּזַר אַדָן רַב קְטוֹלַיָא וְאוֹבִיל יַתְהוֹן לְוָת sunt in civitate; & scribam magistrum exercitus, qui congregabat populũ
21 מַלְכָּא דְּבָבֶל לְרִבְלָת : וּמְחָא יַתְהוֹן מַלְכָּא דְּבָבֶל וְקַטְלִנוּן בְּרִבְלָה דְּבָבֶל וְגָלוּ terræ; & sexaginta viros de populo terræ, qui inventi fuere in civitate. Et 20
דְּבִית יְהוּדָה מֵעַל אַרְעָהוֹן : וְעַמָּא דְּאִשְׁתְּאַר בְּאַרְעָא דְּבִית יְהוּדָה דְּאַשְׁאַר נְבוּכַדְנֶאצַּר accepit illos Nebuzaradan magister homicidarũ, & adduxit illos ad regem
22 מַלְכָּא דְּבָבֶל וּמַנִּי עֲלֵיהוֹן יָת גְּדַלְיָה בַּר אֲחִיקָם בַּר שָׁפָן : וּשְׁמַעוּ כָל רַבָּנֵי חֵילָוָתָא אִנּוּן Babel in Riblath. Et percussit illos rex Babel, & occidit illos in Riblah 21
וּבְנֵי עֲלֵיהוֹן אִרֵי מַנִּי עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא דְּבָבֶל יָת גְּדַלְיָה וְאִתּוֹ לְוָת גְּדַלְיָה לְמִצְפְּיָא וְיִשְׁמָעֵאל in terra Hhamath, migravit igitur [*populus*] domus Jehudah de terra sua.
23 בַּר נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בַּר קָרֵחַ וּשְׂרָיָה בַּר תַּנְחוּמֶת דְּמִנְטוֹפָא וְיַאֲזַנְיָה בַּר מַעֲכָת אִנּוּן Et populo qui relictus fuerat in terra domus Jehudah, quem reliquerat 22
וּבְרֵיהוֹן : וְקַיֵּם לְהוֹן גְּדַלְיָה וְלִבְרֵיהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן לָא תְּדַחֲלוּן מִפַּלְחֵי כַסְדָּאֵי תִּבוּ Nebuchadnesar rex Babel, præfecit eis Gedaliah filiũ Ahhikã filii Saphan.
24 בְּאַרְעָא וּפְלַחוּ יָת מַלְכָּא דְּבָבֶל וְיֵיטַב לְכוֹן : וַהֲוָה בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה אֲתָא יִשְׁמָעֵאל בַּר Et audierunt omnes magistri exercituũ ipsi & viri *eorum*, quòd præfocisset 23
נְתַנְיָה בַּר אֱלִישָׁמָע מִזַּרְעָא דְמַלְכוּתָא וַעֲסַרְא גַּבְרִין עִמֵּיהּ וּמְחוֹ יָת גְּדַלְיָה וּמִית יָת *eis* rex Babel Gedaliah, & venerunt ad Gedaliah in Misspeia, & Jismaghel
25 נַתַנְיָה וְיָת כַּסְדָּאֵי דְּהֲווֹ עִמֵּיהּ בְּמִצְפְּיָא : וְקָמוּ כָל עַמָּא מִזְּעִירָא וְעַד רַבָּא וְרַבָּנֵי חֵילָוָתָא filius Nethaniah filius Careahh, & Serajah filius Thanhhumeth, qui erat ex Netopha, & Jazzaniah filius *Maghachath*, ipsi & viri
26 יְהוֹדָאֵי וְיָת כַּסְדָּאֵי דְּהֲווֹ עִמֵּיהּ מִן קֳדָם כַּסְדָּאֵי : וַהֲוָה בְּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְגָלוּת יְהוֹיָכִין eorum. Et juravit illis Gedaliah & viris eorum, & dixit illis, Ne metuatis 24
27 מַלְכָּא שְׁבִטָא דְּבִית יְהוּדָה בְּתְרֵי עֲשַׂר יַרְחִין בְּעֶשְׂרִין וּשְׁבְעָא לְיַרְחָא רַבִּי אֱוִיל מְרוֹדַךְ à servis Chazzdæorum : sedete in terra, & servite regi Babel, & bene erit
מַלְכָּא דְּבָבֶל בְּשַׁנְתָּא דְמַלְכוּתֵיהּ יַתִּיר יְהוֹיָכִין מַלְכָּא דִּיהוּדָה מִבֵּית אֲסִירֵי : vobis. Et fuit mense septimo, venit Jismaghel filius Nethaniah filii 25
28 וּמַלִּיל עִמֵּיהּ פִּתְגָמִין תַּקִּנִין וִיהַב יָת כּוּרְסֵיהּ עֵילָא מִן כּוּרְסֵי מַלְכַיָּא דִּי עִמֵּיהּ בְּבָבֶל : Elisamagh ex semine regni, & decem viri cum eo, & percusserunt Gedaliah, & mortuus est, & Jehũdæos & Chazzdæos, qui erant cum illo in
29 וְשַׁנֵּי יָת לְבוּשֵׁי אֲסוּרֵיהּ וְאָכֵיל לַחְמָא תְּדִירָא קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי : Misspeia. Et surrexerunt omnis populus à parvo usque ad magnum, & 26
30 שִׁירוּתֵיהּ תְּדִירָא מִתְיְהֵבָא לֵיהּ מִן קֳדָם מַלְכָּא פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי : magistri exercituum, & venerunt in Misraim, quia timuerunt à Chazzdæis. Et fuit tricesimo & septimo anno transmigrationis Jehojachin re- 27
gis tribus domus Jehudah, duodecimo mense, vicesimâ & septimâ mensis magnificavit Evil-Merodach rex Babel anno regni sui caput Jehojachin
regis tribus domus Jehudah de domo vinctorum. Et locutus est cum 28
eo verba recta, & posuit sedẽ ejus super sedes regum qui secum erant in Babel. Et mutavit vestimenta carceris illius, & comedit panem jugiter 29
coram illo omnibus diebus vitæ suæ. Et victus ejus, victus perpetuus da- 30
batur ei à rege portio per singulos dies omnibus diebus vitæ suæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 *ܘܡܢ ܩܪܬܐ ܢܣܒ ܚܕ ܕܗܘ ܪܫ ܥܠ ܓܒܪ̈ܐ ܩܪܒ̈ܐ ܘܚܡܫ ܓܒ̈ܪ ܕܚܙܘ ܦܢܝ ܡܠܟܐ ܕܐܫܟܚܘ ܒܩܪܬܐ ܘܣܦܪ ܪܫ ܚܝܠܐ ܕܡܥܪܒ ܥܡ ܥܡܐ ܕܐܫܟܚܘ ܒܬܘܟ ܩܪܬܐ ܫܒܥ ܓܒ̈ܪ ܕܥܡ ܥܡܐ ܕܐܫܟܚܘ ܒܬܘܟ ܩܪܬܐ ܘܣܦܪ ܪܫ ܚܝܠܐ ܕܡܥܪܒ ܕܓܒܝ ܥܡ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܘܫܒܥ ܓܒ̈ܪ ܕܐܫܟܚܘ ܒܬܘܟ ܩܪܬܐ ܘܢܣܒ ܢܒܘܙܪܕܢ ܪܒ ܛܒܚ̈ܐ ܘܐܘܠܦ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܒܒܠ ܕܒܪܬܐ ܠܪܒܠܬ ܘܡܟ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܒܒܠ ܘܩܛܠ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܪܒܠܬ ܒܐܪܥܐ ܕܚܡܬ ܘܓܠܐ ܝܗܘܕܐ ܡܢ ܥܠ ܐܪܥܗ ܘܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܕܫܡܡ ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ ܒܐܪܥܐ ܘܦܩܕ ܠܗ ܓܕܠܝܐ ܒܪ ܐܚܝܩܡ ܒܪ ܫܦܢ ܥܠ ܥܡܐ ܕܫܐܪ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܫܡܥ ܟܠ ܪ̈ܫܝ ܚܝܠ̈ܐ ܗܢܘܢ ܘܓܒ̈ܪ̈ܐ ܗܢܘܢ ܘܫܡܥܘ ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ ܒܒܠ ܠܓܕܠܝܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܓܕܠܝܐ ܒܡܨܦܬ ܐܫܡܥܐܝܠ ܒܪ ܢܬܢܝܐ ܘܝܘܚܢܢ ܒܪ ܩܪܚ ܘܣܪܝܐ ܒܪ ܬܢܚܘܡܬ ܢܛܘܦܬܝ ܘܝܙܢܝܐ ܒܪ ܗܘܫܥܝ ܗܘ ܘܓܒ̈ܪ̈ܘܗܝ ܘܚܠ ܓܕܠܝܐ ܠܗܘܢ ܘܠܓܒ̈ܪ̈ܐ ܕܥܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܟܫܕ̈ܝܐ ܫܟܢܘ ܒܐܪܥܐ ܘܦܠܚܘ ܠܡܠܟܐ ܒܒܠ ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܛܒ ܘܐܬܐ ܫܒܥܐ ܒܪ ܢܬܢܝܐ ܒܪ ܐܫܡܥܐܝܠ ܒܪ ܢܬܢܝܐ ܗܘ ܘܥܫܪ̈ܐ ܓܒ̈ܪ̈ܐ ܥܡܗ ܘܡܬ ܓܕܠܝܐ ܕܗܘ ܘܝܗܘܕ̈ܝܐ ܘܟܫܕ̈ܝܐ ܕܗܘ ܥܡܗ ܘܩܛܠ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܨܦܬ ܘܩܡ ܟܠ ܥܡܐ ܡܢ ܙܥܘܪ ܘܥܕ ܪܒ ܘܪ̈ܫܝ ܚܝܠ̈ܐ ܘܥܒܪܘ ܠܡܨܪ̈ܝܢ ܡܛܠ ܕܕܚܠܘ ܟܫܕ̈ܝܐ ܒܬܪ ܓܕܠܝܐ ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܫܒ̈ܥ ܘܥܣܪ̈ܝܢ ܫܢ̈ܐ ܠܓܠܘܬܐ ܕܝܟܢܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕ ܒܝܪܚ ܫܒܥܐ ܒܥܣܪ̈ܝܢ ܒܗ ܐܦ ܐܝܠ ܡܪܘܕܟ ܡܠܟ ܒܒܠ ܒܫܢܬ ܪܫ ܡܠܟܘܬܗ ܢܫܐ ܠܘܬ ܝܟܢܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕ ܘܦܩ ܠܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ ܘܡܠܠ ܥܡܗ ܛܒ ܘܣܝܡ ܟܘܪܣܝܗ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܠ̈ܟܐ ܕܥܡܗ ܒܒܒܠ ܘܫܚܠܦ ܠܒܘܫ ܐܣܝܪ̈ܘܬܗ ܘܗܘ ܐܟܠ ܠܚܡ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ ܘܦܪܣܘܢ ܦܪܣ ܠܗ ܡܠܟܐ ܒܒܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟ ܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ ܘܦܪܣܘܢ ܬܡܝܕ ܝܗܒ ܠܗ ܡܠܟܐ ܒܒܠ ܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ ܕܝܘܡ ܒܝܘܡܗ ܟܠ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ ܣܦܪ ܕܡܠ̈ܟܐ ܕܝܗܘܕ

19 Et ex urbe abduxit eunuchum unum qui
præfectus erat viris bellatoribus, & quinque
viros qui apparebant coram rege, qui inven-
ti fuerunt in urbe ; & scribam, & duces ex-
ercituum qui animos addebant populo ter-
ræ, & sexaginta viros ex populo terræ, qui
inventi sunt, qui remanserant in urbe. Hos
20 cùm abduxisset Nebuzardan dux satellitum,
& perduxisset ad regem Babelis in Deblath;
21 Percussit rex Babelis, & interfecit eos in
Deblath in terra Hemath. Itaque Juda è
propria terra transfato, Populo qui réman-
22 serat in terra Judæ, quos reliquerat Nebu-
chadnasar rex Babelis, præfecit Gedaljam fi-
lium Ahicem filii Saphan. Audientes autem
23 cuncti duces exercituum tam ipsi quàm mi-
lites eorum, quòd præfecisset rex Babelis Ge-
daljam, venerunt ad Gedaljam in Masphjam
Ismael filius Nethanjæ, & Johannes filius
Corah, Saria filius Tenahmath Tobia, & Je-
zanja filius Maathath, ipsi ac milites eorum.
24 Juravitque Gedalja tam ipsis quàm militibus
eorum, & dixit eis, Ne metuatis Chaldæos,
habitate in terra, & servite regi Babelis,
25 & benè erit vobis. Mense autem septimo
venit Ismael filius Nethanjæ filii Ismaelis de
semine regio unà cum viris decem, & per-
cusserunt Gedaljam & mortuus est : tam
Judæos quàm Chaldæos qui cum eo erant, *oc-
ciderunt* in Masphja. Tum surgentes totus
26 terræ populus à minimo ad maximum, o-
mnesque duces exercituum, ingressi sunt Æ-
gyptum ; eò quòd Chaldæos metuissent.
27 Anno trigesimo septimo à transmigratione
Jojachini regis Juda, mense duodecimo, vi-
gesimo septimo ejusdem mensis *die* ; eleva-
vit Evel-merodach rex Babelis anno regni
sui primo, caput Jojachini regis Iuda. Edu-
28 xit enim illum è carcere, Humaniter allocu-
tus est eum, prætulitque solium ejus soliis
29 regum qui secum erant in Babele : Et im-
mutatis vestibus vinculorum ejùs, panem
coram eo semper comedebat cunctis diebus
30 vitæ suæ : Et dum ille vesceretur, semper
cibus huic dabatur à conspectu regis Babelis,
quotidie, cunctis diebus vitæ ipsius.

Librorum voluminis regnorum filiorum
Israelis & Judæ
FINIS.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وَمِنَ ٱلْمَدِينَةِ خَادِمًا وَاحِدًا ٱلَّذِي كَانَ وَكِيلٌ عَلَى ذَوِي ٱلْحَرْبِ * وَسَبْعَةَ رِجَالٍ مِنْ
نَاظِرِي وَجْهِ ٱلْمَلِكِ ٱلَّذِينَ وُجِدُوا فِي ٱلْقَرْيَةِ * وَكَاتِبَ رَئِيسِ ٱلْجَيْشِ يُجَيِّشُ شَعْبَ ٱلْأَرْضِ * وَتِسْعَةَ
رِجَالٍ مِنَ ٱلرَّعِيَّةِ ٱلْمَوْجُودِينَ فِي وَسْطِ ٱلْمَدِينَةِ * وَأَخَذَهُمْ نَبُوزَرْدَانُ كَبِيرُ ٱلسَّرَطِ * وَسَارَ بِهِمْ إِلَى
20 مَلِكِ بَابِلَ * فَأَمَاتَهُمْ فِي دِبْلَاتَ فِي أَرْضِ حَمَاةَ * وَأَجْلَا ٱلْيَهُودَ عَنْ أَرْضِهِمْ *
21

Ex urbe verò ministrum unum præposi-
19 tum his qui rem bellicam profitebantur ;
septem viros ex iis qui vultum regis
aspiciebant, qui inventi fuerunt in ur-
be ; scribam principis exercitûs, exer-
citûs inquam populi terræ ; & novem è
plebe viros qui reperti sunt intra urbem.
Hos captos deduxit Nebuzardan præ-
20 fectus stipatorum, ad regem Babelis :
21 Qui morte affecit eos in Deblath in
terra Hamath. Sic migrârunt Judæi è
terra sua.

هٰذِهِ ٱلْفَذْلَكَةُ *

Hæc est summa.

ٱلْقَوْمُ ٱلَّذِي أَجْلَا بُخْتُنَصَّرُ فِي ٱلسَّنَةِ ٱلسَّابِعَةِ مِنْ يَهُودَا * ثَلَاثَةُ ٱلَافٍ وَثَلَاثَمِئَةٍ وَعِشْرُونَ * وَفِي
سَنَةِ ثَمَانِيَ عَشَرَ لِبُخْتُنَصَّرَ جَلَا مِنْ أُورُشَلِيمَ ثَمَانِمِئَةٍ وَاثْنَانِ وَثَلَاثُونَ * وَفِي سَنَةِ ثَلَاثَةٍ وَعِشْرِينَ
مِنْ مُلْكِ بُخْتُنَصَّرَ أَجْلَا نَبُوزَرْدَانُ كَبِيرُ ٱلسَّرَطِ سَبْعَ مِئَةٍ وَخَمْسَةً وَأَرْبَعِينَ * فَذٰلِكَ ٱلْجُمْلَةُ
أَرْبَعَةُ ٱلَافٍ وَسِتُّ مِئَةٍ * وَلَمَّا كَانَ فِي سَنَةِ سَبْعٍ وَثَلَاثِينَ لِجَلْوَةِ يُويَاخِينَ مَلِكِ يَهُودَا * فِي
ٱلشَّهْرِ ٱلثَّانِي فِي خَمْسَةٍ وَعِشْرِينَ مِنْهُ * رَفَعَ أَوِيلُ مَرُودَاخَ مَلِكُ بَابِلَ فِي أَوَّلِ سَنَةِ مُلْكِهِ يُويَاخِينَ
مَلِكَ يَهُودَا * وَأَخْرَجَهُ مِنَ ٱلْحَبْسِ * وَخَاطَبَهُ بِخِطَابٍ حَسَنٍ * وَجَعَلَ كُرْسِيَّهُ أَعْلَا مِنْ كَرَاسِيِّ
ٱلْمُلُوكِ ٱلَّذِينَ مَعَهُ فِي بَابِلَ * وَغَيَّرَ ثِيَابَ حَبْسِهِ * وَأَكَلَ طَعَامَ بُخْتُنَصَّرَ دَائِمًا طُولَ أَيَّامِ حَيَاتِهِ *
* وَطِبْقَهُ وَطِبْقَهُ دَائِمًا مُعْطَاهُ مِنْ عِنْدِ ٱلْمَلِكِ * رَسْمَ يَوْمٍ بِيَوْمِهِ طُولَ أَيَّامِ حَيَاتِهِ *

Populus quem anno septimo transtulit
Bochtonassar è Juda, fuerunt ter mille &
vigintitres. Anno decimo octavo Boch-
tonassaris migrârunt è Jerusalem octin-
genti trigintaduo. Anno demum vigesi-
motertio regni Bochtonassaris traduxit
Nebuzardan stipatorum præfectus septin-
gentos quadragintaquinq;. Horum sum-
ma est, quater mille sexcenti. Anno au-
17 *tem trigesimoseptimo à transmigratione*
Jojachini regis Juda, mense secundo,
vigesimaquinta ejusdem, exaltavit Avil-
merodach rex Babelis primo regni sui an-
no Jojachinum regem Judæ. Nam edu-
18 *xit illum è carcere, Blandis excepit eum*
verbis, & reddidit thronum ejus subli-
miorem thronis regum qui cum eo erant
19 *in Babele : Et immutatis carceris sui*
vestibus, comedebat cibum Bochtonassaris
30 *semper cunctis diebus vitæ suæ. Et de-*
mensum ejus erat demensum perpetuum
à rege concessum statis quibusque diebus
quandiu vixit.

كَمَلَ كِتَابُ أَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ *

Voluminis librorum Regum
FINIS.

* وَلِلّٰهِ ٱلشُّكْرُ * وَٱلسُّبْحُ * وَٱلْمَجْدُ * وَٱلْقُدْرَةُ * وَٱلْعَظَمَةُ إِلَى ٱلْأَبَدِ *

Deo autem gratiarum actio, laus,
gloria, potestas, atque majestas
in perpetuum.

דברי הימים א: א

CAP. I. א

1 אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ: קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יָרֶד: חֲנוֹךְ מְתוּשֶׁלַח לֶמֶךְ: נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת:
3 בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתוּבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז
6 וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישָׁה כִּתִּים וְדוֹדָנִים: בְּנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם
8 פּוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּא וְרַעְמָא וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָא שְׁבָא וּדְדָן:
11 10 וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ: וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לוּדִיִּם
12 וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים: וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם
14 13 פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים: וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־חֵת: וְאֶת־הַיְבוּסִי
16 15 וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי: וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הָעַרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי: וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־
17 הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי: בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוּד וַאֲרָם וְעוּץ וְחוּל
19 18 וְגֶתֶר וּמֶשֶׁךְ: וְאַרְפַּכְשָׁד יָלַד אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר: וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים
20 שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן: וְיָקְטָן יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד
22 21 וְאֶת־שֶׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח: וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה: וְאֶת־
23 עֵיבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא: וְאֶת־אוֹפִיר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי
25 24 יָקְטָן: שֵׁם ׀ אַרְפַּכְשַׁד שֶׁלַח: עֵבֶר פָּלֶג רְעוּ: שְׂרוּג נָחוֹר תָּרַח: אַבְרָם הוּא
27 26 אַבְרָהָם: בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל: אֵלֶּה תּוֹלְדֹתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר
29 28 וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם: מִשְׁמָע וְדוּמָה מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא: יְטוּר נָפִישׁ וְקֶדְמָה אֵלֶּה הֵם
31 30 בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל:

Versio VULG. LAT.

LIBER PRIMUS

PARALIPOMENON,

HEBRAICE

DIBREH AIAMIM.

CAP. I.

ADam, Seth, Enos, Cainan, Malaleel, Jared, 1 2
Henoch, Mathusale, Lamech, Noe, Sem, 3 4
Cham, & Japheth. Filii Japheth; Gomer, & Ma- 5
gog, & Madai, & Javan, Thubal, Mosoch, Thiras.
Porrò filii Gomer; Ascenez, & Riphath, & Tho- 6
gorma. Filii autem Javan; Elisa & Tharsis, Ce- 7
thim & Dodanim. Filii Cham; Chus, & Mesraim, 8
& Phut, & Chanaan. Filii autem Chus; Saba, & 9
Hevila, Sabatha, & Regma, & Sabathacha. Porrò
filii Regma; Saba, & Dadan. Chus autem genuit 10
Nemrod: iste cœpit esse potens in terra. Mesraim 11
verò genuit Ludim, & Anamim, & Laabim, et
Nephthuim, Phetrusim quoque et Casluim: de 12
quibus egressi sunt Philisthiim, et Caphtorim.
Chanaan verò genuit Sidonem primogenitum 13
suum, Hethæum quoque, Et Jebusæum, et Amor- 14
rhæum, et Gergesæum, Heuæumque et Aracæum, 15
et Cinæum; Aradium quoque, et Samaræum, 16
et Hamathæum. Filii Sem; Ælam, et Assur, et Ar- 17
phaxad, et Lud, et Aram, et Hus, et Hul, et Ge-
ther, et Mosoch. Arphaxad autem genuit Sale, 18
qui et ipse genuit Heber. Porrò Heber nati sunt 19
duo filii, nomen uni Phaleg, quia in diebus ejus
divisa est terra; et nomen fratris ejus Jectan.
Jectan autem genuit Elmodad, et Saleph, et Asar- 20
moth, et Jare; Adoram quoque, et Huzal, et De- 21
cla, Hebal etiam, et Abimael, et Saba, necnon Et 22 23
Ophir, et Hevila, et Jobab. Omnes isti filii Je-
ctan. Sem, Arphaxad, Sale, Heber, Phaleg, Ragau, 24 25
Serug, Nachor, Thare, Abram, iste est Abraham. 26 27
Filii autem Abraham, Isaac et Ismahel. Et hæ ge- 28 29
nerationes eorū. Primogenitus Ismahelis, Naba-
joth, et Cedar, et Adbeel, et Mabsam, Et Masma, 30
et Duma, Massa, Hadad, et Thema, Jetur, Naphis, 31
Cedma. Hi sunt filii Ismaelis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

SEQUITUR

LIBER RERUM ACTARUM

TEMPORIBUS REGUM JUDÆ,

Qui vocatur

DIBRE-JAMIN.

CAPUT PRIMUM.

ADam, Seth, Enos, Cainan, Mahalalael, Jared, Henoch, Mathusalah, Lamech, Noe, Sem, Ham, Japhet. Filii Japheth, Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, et Thubel, & Mosoch, & Thiras. Filii Gomer, Aschenez, Diphar, & Thogorma. Filii verò Javan, Elisa, Tharsis, Chetim, & Dodanim. Filii Ham, Chus, Mesraim, Phut, & Chanaan. Filii Chus, Seda, Hevila, Sebtha, Raama, Sabechta. Filii Raama, Seba, & Daran. Chus genuit etiam Nemrod qui cœpit esse potens in terra. Mesraim autem genuit Ludim, Iaabim, Lahabim, Iaphtuhim, Phatrusim & Chasluhim, unde egressi sunt Philisthæi, & Cappadoces. Porrò Chanaan genuit Saidon primogenitum suum, & Hethæos, Iebusæos, Amoræos, Gergesæos, Hevæos, Aracæos, Sinæos, Aradæos, Semaræos, & Hamathæos. Filii Sem, Ilam, Asud, Arphachsar, Lud, Aram, Us, Hul, Gether, & Mas. Arphachsar genuit Saleh: Saleh autem genuit Aber. Abero nati sunt duo filii: nomen unius Phalegh, quia temporibus ejus divisa fuit terra: nomen autem fratris ejus, Iectan. Iectan verò genuit Elmodad, Saleph, Hasarmoth, Iareh, Hadoram, Uzel, Decla, Obal, Abimel, Seba, Ophir, Hevila, Iobab: omnes isti sunt filii Iectan. Sem, Arphachsar, Saleh, Aber, Phalegh, Aru, Serugh, Nahor, Tareh, Abram qui est Abraham. Filii Abraham, Ishac, et Ismael; Quorum hæ sunt genealogiæ. Primogenitus Ismaelis, Nabajoth, Cedar, Arbel, Mabsam, Masmaa, Reuma, Masa, Hadad, Themna, Netur, Nephes, et Acdama: hi sunt filii Ismaelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕ'ΝΩΝ Α'.

ΚΕΦ. α'.

1 2 Ἀδὰμ, Σὴθ, (α) Ἐνὼς, Καὶ Καϊνὰν, Μαλελεὴλ, Ἰάρεδ, Ἐνὼχ, Μαθουσάλα, Λάμεχ, Νῶε.
3 4 5 υἱοὶ Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ. Υἱοὶ Ἰάφεθ, Γαμὲρ, (β) Μαγὼγ, Μαδαῒμ, Ἰωυὰν, Ἐλισὰ, Θοβὲλ, Μοσὲχ, καὶ Θιρᾶς. Υἱοὶ Γαμὲρ, (γ) Ἀσχανὰζ, καὶ Ῥιφὰθ, καὶ (δ) Θοργαμά. (ζ) Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωυὰν, Ἐ-
6 7 8 9 λισὰ, καὶ Θαρσὶς, Κίτιοι, καὶ Ῥόδιοι. Καὶ υἱοὶ Χὰμ, Χοὺς, καὶ (η) Μεσραὶμ, Φοὺδ, καὶ Χαναάν. Καὶ υἱοὶ
10 Χοὺς, Σαβὰ, καὶ Εὐιλὰ, καὶ Σαβαθὰ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Σεβεθαχά. καὶ υἱοὶ Ῥεγμὰ, Σαβὰ, καὶ Δαδάν. Καὶ
17 Χοὺς ἐγέννησε τ̀ Νεβρώδ. ἤρξατο (ϑ) εἶ γίγας κωπηγὸς ὀπὶ τ̀ (ι) γῆς. Υἱοὶ Σὴμ,
27 18 Αἰλαὶμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα, Ἔβὲρ, Φαλὲγ, Ῥαγαὺ, Σεροὺχ, Ναχὼρ, Θάρ-
29 ρα, Ἀβραάμ. Υἱοὶ ϑ Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσμαήλ. Αὗτα ϑ αἱ (κ) γενέσεις αὐτῶν· πρωτό-
30 τοκ& Ἰσμαὴλ, Ναβαιὼϑ, καὶ Κηδὰρ, (λ) Ναβδεὴλ, Μασσὰμ, Μασμὰ, (μ) Ἰδουμὰ, Μασσὴ, (ν) Χορ-
31 δὰν, Θαιμὰν, (ξ) Ἰεπούρ, Ναφὲς, (ο) Κεδμά· οὗτοι υἱοὶ Ἰσμαήλ.

PARALIPOMENON I.

CAP. I.

1 2 ADam, Seth, Enos, Et Cainan, Maleleel, Jared, Enoch, Mathu-
3 4 5 sala, Lamech, Noe. (a) Filii Noe, Sem, Cham, Japheth. Filii Japheth,
6 7 Gamer, Magog, Madaim, Javan, (b) Elisa, Thobel, Mosoch, & Thi-
8 9 ras. Et filii Gamer, Aschanax, & Riphath, & Thorgama. Et filii
10 Javan, (c) Elisa, & Tharsis, Citii, & (d) Rhodii. Et filii Cham;
17 Chus, & Mesraim, Phud, & Chanaan. Et filii Chus; Saba, & Evila,
27 & Sabatha, & Regma, & Sebethacha. Et filii Regma; Saba, & Da-
29 dan. Et Chus genuit Nemrod. Hic cœpit esse gigas, (e) venator super terrã.
30 (f) Filii Sem, Ælam, & Assur, & Arphaxad, Sala, Eber, Phaleg,
31 Ragau, Seruch, Nachor, Thara, (g) Abraham. Filii autem Abra-
ham, Isaac, & Ismael. Hæ autem generationes eorum: Primogenitus
Ismael, Nabaioth, & Cedar, Nabdeel, Massam, Masma, Iduma, Masse,
Chodam, Thaeman, Jettur, Naphes, Cedma. Hi filii Ismael.

MS. A.

Παραλειπομένων βασιλέων Ἰούδα α'. (α) Ἐνὼς, Καϊνὰν, (β) Μαγωὰ, Μαδαΐ, (γ) Καὶ υἱοὶ (δ) Ἀσχανὲζ, (ε) Θορράμ. (ζ) Καὶ υἱοὶ (η) Μεσραὶμ,
11 12 Φοὺτ, (ϑ) τ̃ ἓϊ (ι) γῆς. Καὶ Μεσραὶμ ἐγέννησεν τ̀ Λωδιεὶμ, καὶ τ̀ Ἀναμιεὶμ, καὶ τὸς Λαβιὶν, καὶ τοὺς * Νεφθαλίμ, Καὶ τοὺς Παθρωσιεὶμ καὶ τοὺς Χασλω-
13 14 νιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ὀκεῖθεν Φυλιστιείμ, καὶ τοὺς Χαφθοριείμ. Καὶ Χαναὰν ἐγέννησεν τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον, καὶ τὸν Χεθαῖον, Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορ-
15 16 ραῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, Καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον, καὶ τὸν Ἀσιννααῖον, Καὶ τὸν Ἀραδίον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί. Υἱοὶ Σὴμ, Αἰλαὰμ,
17 18 καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀραμ. καὶ υἱοὶ Ἀραὰμ, Ὡς καὶ Οὖλ, καὶ Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησεν τὸν Καϊνὰν, καὶ Καϊνὰν ἐγέννησεν
19 τὸν Σαλὰ, καὶ Σαλὰ ἐγέννησεν τὸν Ἔβερ. Καὶ τῷ Ἔβὲρ ἐγεννήϑησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῷ ἑνὶ Φαλὲκ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ διεμερίσϑη ἡ γῆ· καὶ ὄνο-
20 21 μα τῷ ἀδελφῷ αὐτῦ Ἰεκτάν. Καὶ Ἰεκτὰν ἐγέννησεν τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀσαμωϑ, Καὶ τὸν Κεδουρὰμ, καὶ τὸν Αἰζὴλ, καὶ τὸν Δεκλὰμ,
22 23 Καὶ τὸν Γεμιὰν, καὶ τὸν Ἀβιμαὴλ, καὶ τὸν Σαβὰν, Καὶ τὸν Οὐφὶρ, καὶ τὸν Εὐὶ, καὶ τὸν Ἰωβάμ. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. Υἱοὶ Σὴμ, Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ,
24 25 καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα, Ἔβερ, Φαλὲκ, Ῥαγαὺ, Σεροὺχ, Ναχὼρ, Θάρα, Ἀβρὰμ, αὐτὸς Ἀβραάμ. Υἱοὶ ϑ Ἀβραὰμ, (κ) γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαὴλ,
26 27 28 (λ) καὶ Ναβδεὴλ, Μασσὰν, (μ) καὶ Ἰδουμὰ, (ν) Χοδδὰδ, (ξ) καὶ Ἰεπούρ, (ο) καὶ Κεδμά. οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمٰنِ ٱلرَّحِيمِ *

* ٱلسِّفْرُ ٱلاَوَّلُ مِنْ كِتَابِ أَخْبَارِ ٱلاَيَّامِ ٱلَّذِي يُسَمَّى

بِٱلْعِبْرَانِيَّةِ دِبْرَا هَيَّامِيم *

In nomine Dei Misericordis Clementissimi.

LIBRI ANNALIUM,

qui Hebraicè vocatur

DIBRE-HAJAMIM,

Volumen Primum.

CAP. I.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

* ءَادَمُ * شِيثُ * أَنُوس * قِينَانُ * مَهْلَالَايِيلُ * يَرِدُ * أَخْنُوخ * مَتُوسَلَحُ * لَامِخُ * نُوحُ * سَامُ حَامُ *
يَافِثُ * بَنُو يَافِثَ * اَلتُّرْكُ * وَيَاجُوجُ * وَمَاهَاتُ * وَٱلْيُونَانِيَّةُ * وَٱلصِّقْلِبُ * وَخُرَاسَانُ * وَفَارِسُ *
* وَبَنُو ٱلتُّرْكِ * اَلصَّقَالِبَةُ * وَأَفْرِكَهُ * وَٱلْيَرْجَانُ * وَبَنُوا ٱلْيُونَانِيَّةِ * اَلْمَصْنَصَةُ * وَطَرْسُوسُ * وَقُبْرُسُ *
وَادِنَهُ * وَبَنُو حَامَ * اَلْحَبَسَةُ * وَمِصْرُ * وَقِبْطُ * وَكَنْعَانُ * وَبَنُو كُوسَ * سَبَا * وَرَعِيلَهُ * وَرَعَاوَهُ *
وَٱلْفَاقُوا * وَٱلدَّمْسُ * وَبَنُو ٱلْفَاقُوا * اَلسِّنْدُ * وَٱلْهِنْدُ * وَكُوسُ أَوْلَدَ نَمْرُودَ. * وَهُوَ بَدَأَ أَنْ يَكُونَ
جَبَّارًا فِي ٱلْأَرْضِ * وَمِصْرَايِمُ أَوْلَدَ ٱلصَّعْدِيِّينَ * وَٱلْبَهْسَانِيِّينَ * وَٱلْبَنْسِيِّينَ * وَٱلْقُرْمَانِيِّينَ *
* وَٱلْيَمِيِّينَ * وَٱلْأَسْكَدَرَانِيِّينَ * اَلَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ بَنِ ٱلْفَلَسْطِينِيُّونَ * وَٱلدِّمْيَاطِيُّونَ * وَكَنْعَانُ
أَوْلَدَ صَيْدُونَ بِكْرَهُ * وَحَاثَ * وَٱلْيَبُوسِيِّينَ * وَٱلْأَمُورِيِّينَ * وَٱلْجِرْجُوسَانِيِّينَ * وَٱلْحَوِيِّينَ *
وَٱلْعِرْقِيِّينَ * وَٱلْأَطْرَابُلُسِيِّينَ * وَٱلْأَرُودِيِّينَ * وَٱلصَّمَارِيِّينَ * وَٱلْحَمَاوِيِّينَ * وَبَنُو سَامَ * حُورِسَانُ *
وَأَرَمَنُ * وَبَنُو أَرَمَنَ * اَلْعُوطَهُ وَٱلْحُولَهُ * وَٱلْعَرَامِقَهُ * وَمَاسُ * وَٱلْمُوصِلُ * وَأَرْفَحْشَدُ أَوْلَدَ سَالِحَ *
وَسَالِحُ أَوْلَدَ عَابِرَ * وَأَوْلَدَ عَابِرَ ٱبْنَيْنِ * أَحَدُهُمَا قَاسِمُ * مِنْ أَجْلِ أَنَّ فِي أَيَّامِهِ بَقَسَمَ أَهْلُ ٱلْأَرْضِ *
وَٱسْمُ أَخِيهِ قَحْطَانُ * وَأَوْلَدَ قَحْطَانُ * اَلْمُذَاذَ * وَسَالِفَ * وَحَضَرْمَوتَ * وَيَارِحَ * وَهَدُورَمَ * وَأُوزِيلَ *
وَدِقْلَا * وَأُوبَالَ * وَأَبِيمَايِيلَ * وَسَبَا * وَأُوفِيرَ * وَرُوبِيلَهُ وَيُوبَبَ * فَهَؤُلَاءِ كُلُّهُمْ وُلْدُ قَحْطَانَ * وَهَذَا مَا
تَوَالَدَ لِسَامَ * أَرْفَحْشَدُ أَوْلَدَ سَالِحَ * سَالِحُ أَوْلَدَ عَابِرَ * عَابِرُ أَوْلَدَ فَالِحَ * فَالِحُ أَوْلَدَ أَرْعَوا * أَرْعُو
أَوْلَدَ سَارُوعَ * سَارُوعُ أَوْلَدَ نَاحُورَ * نَاحُورُ أَوْلَدَ تَارِحَ * تَارِحُ أَوْلَدَ إِبْرَمَ وَهُوَ إِبْرَاهِيمُ * وَبَنُو إِبْرَاهِيمَ *
إِسْحٰقَ * وَإِسْمَعِيلُ * وَبَنُو إِسْمَعِيلَ * نَبَيُوتُ بِكْرُهُ * وَقِيدَارُ * وَأَدْبَلُ * وَمِبْسَمُ * وَمِسْمَعُ * وَدُومَا *
وَمَسَا * وَحَدَدُ * وَتِيمَا * وَيَطُورُ * وَنَفِيسُ * وَقَدْمَا * هَؤُلَاءِ بَنُو إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ *

CAP. I.

ADAM, Seth, Enos, Cainan, Mahalalael, Jared, Enoch, Mathusalah, Lamech, Noe, Sam, Ham, Japheth. Filii Japheth, Turchæ, Fagog, Mihat, Græcia, Sin, Chorasan, & Persia. Filii Turcharum, Slavonia, Francia, & Jargjan. Filii Græciæ, Massa, Tharsus, Cyprus, & Adena. Filii Ham, Æthiopia, Ægyptus, Coptitæ, & Chanaan. Filii Chus, Saba, Zevila, Zoghava, Alphacu, & Aldams. Filii Alphacu, Sindia, & Hindia. Præterea Chus genuit Nemrodem e & is cepit esse potens in terra. Mesraim genuit Saydæos, Bahansæos, Tennisæos, Caramanæos, Alyumaæos, & Alexandrinos, è quibus prodiêre Palestini, & Demiatæi. Chanaan genuit Saidon primogenitum suum, & Heth, Et Jebusæos, Amoræos, Gergosæos, Heveos, Avasæos, Tripolitanos, Arudæos, Semaritas, & Hamathenses. Filii Sem, Chorastan, & Armenia. Filii Armeniæ, Alghûta, Alhûla, Ghavameea, Mas, & Mausel. Arphachsad genuit Salch: Salch genuit Eber: Eber etiam genuit duos filios, quorum alter est Casem, quòd temporibus ejus divisi fuerint incolæ terræ: nomen autem fratris ejus, Cahtan. Genuitque Cahtan Elmodadum, Saleph, Hasarmoth, Jareh, Haduram, Ozil, Decla, Obal, Abimael, Saba, Ophir, Zevila, Jobab: omnes isti sunt filii Cahtan. His verò sunt qui progeniti fuerunt Sem: Arphachsad genuit Saleh, Saleh genuit Eber, Eber genuit Phalegh, Phalegh genuit Aru, Aru genuit Sarugh, Sarugh genuit Naborem, Nabor genuit Tareh, Tareh genuit Abram, is est Abrahamum. Filii Abrahami, Isaac, & Ismael. Filii Ismaelis, Nabajoth primogenitus ejus, Cedar, Adbal, Mabsam, Masmaa, Duma, Massa, Hadad, Tema, Netur, Nephis, & Cadma: hi sunt filii Ismaelis filii Abrahami.

דברי הימים א: ב

filii Et .Suah & ,Isbach & ,Midian & ,Medan & ,Jochſan & ,Zimran peperit ; Abraham concubinæ Cheturah filii Et

32 ובני קטורה פילגש אברהם ילדה את־זמרן ויקשן ומדן ומדין וישבק ושוח ובני
filii iſti Omnes .Eldahah & ,Habidah & ,Chanoch & ,Hepher & ,Ephah ,Midian filii Et .Dedan & ,Seba ,Jochſan

33 יקשן שבא ודדן: ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל־אלה בני
,Jehus & ,Rehuel ,Eliphaz ,Heſau Filii .Iſrael & ,Heſau ,Iſchac Filii .Iſchac Abraham genuit Et .Cheturah

35 34 קטורה: ויולד אברהם את־יצחק בני יצחק עשו וישראל: בני עשו אליפז רעואל ויעוש
Filii .Hamalech & ,Timnah & ,Chenaz ,Ghahetham & ,Sephi ,Omar & ,Teman ,Eliphaz Filii .Corach & ,Jahalam &

37 36 ויעלם וקרח: בני אליפז תימן ואומר צפי ונעתם קנז ותמנע ועמלק: בני
,Eſer & ,Diſon & ,Hanah & ,Sibhon & ,Sobal & ,Lotan ,Sehir filii Et .Mizzah & ,Sammah ,Zerach ,Nachath ,Rehuel

38 רעואל נחת זרח שמה ומזה: ובני שעיר לוטן ושובל וצבעון וענה ודישן ואצר
,Hebal & ,Manachath & ,Haljan ,Sobal Filii .Timnah ,Lotan ſoror & :Homam & ,Chori ,Lotan filii Et .Diſan &

40 39 ודישן: ובני לוטן חורי והומם ואחות לוטן תמנע: בני שובל עלין ומנחת ועיבל
,Ithran & ,Esban & ,Chamran ,Diſon filii & : Diſon ,Hanah Filii .Hanah & ,Ajah ,Sibhon filii & : Onam & ,Sephi

41 שפי ואונם ובני צבעון איה וענה: בני ענה דישון ובני דישון חמרן ואשבן ויתרן
qui reges iſti Et .Aran & ,Hus ,Diſan Filii .Jahachan ,Zahavan & ,Bilhan ,Eſer Filii .Cheran &

43 42 וכרן: בני־אצר בלהן ויעון ויעקן בני דישן עוץ וארן: ואלה המלכים אשר
ejus civitatis nomen & ,Behor filius Belah : Iſrael filios *in regem regnare ante* ,Edom terra in regnaverunt

מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל בלע בן־בעור ושם עירו
regnavit & ,Jobab eſt mortuus Et .Boſrah de Zerach filius Jobab eo pro regnavit & ,Belah eſt mortuus Et .Dinhabah

45 44 דנהבה: וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה: וימת יובב וימלך
Midian *percutiens* ,Bedad filius Hadad eo pro regnavit & ,Chuſam eſt mortuus Et .Temani terra de Chuſam eo pro

46 חשם מארץ התימני: וימת חשם וימלך תחתיו הדד בן־בדד המכה את־מדין
.Maſrechah de Samlah eo pro regnavit & ,Hadad eſt mortuus Et .Havith ejus civitatis nomen Et .Moab agro in

47 בשדה מואב ושם עירו עוית: וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה:
Bahalchanan eo pro regnavit & ,Saul eſt mortuus Et .flumine Rechoboth de Saul eo pro regnavit & ,Samlah eſt mortuus Et

49 48 וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר: וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן
,ejus uxoris nomen & : Pahi ejus urbis nomen & ,Hadad eo pro regnavit & ,Bahalchanan eſt mortuus Et .Hachbor filius

50 בן־עכבור: וימת בעל חנן וימלך תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם אשתו
dux ,Timnah *millenarius* ,Edom *millenarii* fuerunt Et .Hadad eſt mortuus Et .Mezahab filiæ Matred filia ,Mehetabel

51 מהיטבאל בת־מטרד בת־מי זהב: וימת הדד ויהיו אלופי אדום אלוף תמנע אלוף
.Mibſar dux ,Teman dux ,Chenaz Dux .Pinon dux ,Elah dux ,Aholibamah Dux .Jetheth dux ,Haljah

53 52 עלוה אלוף יתת: אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן: אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:
.Edom duces Iſti .Hiram dux ,Magdiel Dux

54 אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום:

CAP. II. ב

.Zebulun & ,Iſſachar ; Jehudah & ,Levi ,Simhon ,Reuben :Iſrael filii Iſti

1 אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר וזבלון:

Verſio VULG. LAT.

Filii autem Ceturæ concubinæ Abraham, quos 32
genuit; Zamran, Jecſan, Madan, Madian, Jesboc,
& Sue. Porrò filii Jecſan; Saba, & Dadan. Filii
autem Dadan; Aſſurim, & Latuſſim, & Laomim.
Filii autem Madian; Epha, & Epher, & Henoch, 33
& Abida, & Eldaa: omnes hi, filii Ceturæ.
Genuit autem Abraham Iſaac: cujus fuerunt filii, 34
Eſau & Iſrael. Filii Eſau; Eliphaz, Rahuel, 35
Jehus, Ihelom, & Core. Filii Eliphaz; Theman, 36
Omar, Sephi, Gathan, Cenez, Thamna, Amalec.
Filii Rahuel; Nahath, Zara, Samma, Meza. Filii 37 38
Seir; Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Diſon, Eſer,
Diſan. Filii Lotan; Hori, Homam. Soror autem 39
Lotan fuit Thamna. Filii Sobal; Alian, & Ma- 40
nahath, & Ebal, Sephi, & Onam. Filii Sebeon;
Aia & Ana. Filii Ana; Diſon. Filii Diſon; 41
Hamram, & Eſeban, & Jethran, & Charan. Filii 42
Eſer; Balaan, & Zauan, & Jacan. Filii Diſan;
Hus & Aran. Iſti ſunt reges, qui imperaverunt 43
in terra Edom, antequàm eſſet rex ſuper filios
Iſrael, Bale filius Beor: & nomen civitatis ejus,
Denaba. Mortuus eſt autem Bale, & regnavit 44
pro eo Iobab filius Zare de Boſra. Cúmque & 45
Iobab fuiſſet mortuus, regnavit pro eo Huſam de
terra Themanorum. Obiit quoque & Huſam, 46
& regnavit pro eo Adad filius Badad, qui percuſ-
ſit Madian in terra Moab: & nomen civitatis
ejus, Auith. Cúmque & Adad fuiſſet mortuus, 47
regnavit pro eo Semla de Maſreca. Sed & 48
Semla mortuus eſt, & regnavit pro eo Saul de
Rohoboth, quæ juxta amnem ſita eſt. Mortuo 49
quoque Saul, regnavit pro eo Balanan filius
Achobor. Sed & hic mortuus eſt, & regnavit 50
pro eo Adad: cujus urbis nomen fuit Phau, & ap-
pellata eſt uxor ejus Meetabel filia Matred filiæ
Mezaab. Adad autem mortuo, duces pro regib⁹ 51
in Edom eſſe cœperunt; dux Thamna, dux Alua,
dux Ietheth, Dux Oolibama, dux Ela, dux Phi- 52
non, Dux Cenez, dux Theman, dux Mabſar, 53
Dux Magdiel, dux Hiram. Hi duces Edom. 54

CAP. II.

Filii autem Iſrael; Ruben, Simeon, Levi, Iuda, 1
Iſſachar, & Zabulon,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Filii Centuræ concubinæ Abrahami, 32
ſunt Zamran, Jacſan, Madan, Medjan,
Sebac, & Sevah. Filii Jacſan, Seba,
& Daran. Filii Medjan, Epha, & 33
Apher, Henoch, Abidan, & Eldaa:
hi omnes ſunt filii Centuræ. Genuit 34
ergò Abraham Iſhacum: filii verò
Iſhaci ſunt, Eſau, & Iſrael. Filii Eſau, 35
Eliphaz, Ravel, Jeus, Ilam, & Co-
rah. Filii Eliphaz, Theman, Omar, 36
Suph, Gaatham, Cenaz, Themnaz,
& Amalec. Filii Ravelis, Nahath, 37
Zerah, Sama, & Maza. Filii Seir, 38
Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Doſan,
Aſar, & Daiſan. Filii Lotanis, Horar, 39
& Homam; ſoror autem Lotanis,
Themna. Filii Sobal, Anuan, Man- 40
hath, Obal, Sophar, & Ojam. Filii
Sebeon, Ana, & Aana. Filii Aanæ, 41
Diſon. Filii Diſonis, Hamran, Aſcan,
Jethran, & Charan. Filii Aſar, 42
Chalhan, Zamon, & Jaacan. Filii
Diſon, Us, & Aram. Hi ſunt reges 43
qui regnârunt in terra Adum: ante-
quam regnaret rex ullus inter Iſrae-
litas, regnavit in Adum Balaa filius
Beor: & nomen civitatis ejus, Dai-
hab. Mortuo Balao, regnavit poſt 44
eum Jobab filius Zareh de Boſar. Poſt 45
hunc regnavit Heſom de terra Auſtra-
li. Mortuo Heſom, regnavit poſt 46
eum Hadad filius Badad, qui inter-
fecit Adumæos in campis Moabita-
rum: nomen civitatis ejus, Ga-
vith. Mortuo Hadade, regnavit poſt 47
eum Samla de Maſerca. Mortuo 48
Samla, regnavit poſt eum Saul de
Rahboth fluminis. Mortuo Saule, 49
regnavit poſt eum Beelhanan filius
Abchor. Poſt hunc regnavit Hadad: 50
& nomen civitatis ejus Phau: nomen
autem uxoris ejus, Mahetuael filia
Matrid filii Mizahab: deinde mor-
tuus eſt Hadad. Principes autem A- 51
dum fuerunt, princeps Tamna, prin-
ceps Anua, princeps Ithith, Princeps 52
Ahlibama, princeps Ila, princeps Phi-
non, Princeps Cenaz, princeps The- 53
man, princeps Mabſar, Princeps 54
Magdiel, princeps Ghiram: iſti ſunt
principes Adum.

CAP. II.

Hi ſunt filii Iſraelis: Rubil, Simeon, 1
Levi, Juda, Iſachar, Zebolon,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ υἱοὶ Χετθίρας παλλακῆς Ἀβραὰμ· καὶ ἔτικεν(π) αὐτῷ τὸν Ζεμβρᾶμ, Ἰεξάν, Μαδιάμ, Μαδιάμ, Σάβακ, Σαυέ. καὶ υἱοὶ
33 (ρ) Ἰεξὰν, Δαιδὰν καὶ Σαβαΐ. Καὶ υἱοὶ Μαδιὰμ, Γωφὲρ, καὶ Ὀφὲρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἀβιδὰ, καὶ (σ) Ἐλδαδά· πάντες οὗτοι
34 35 υἱοὶ Χετθίρας. Καὶ ἐγέννησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαάκ. καὶ υἱοὶ Ἰσαὰκ, (τ) Ἰακὼβ, καὶ Ἠσαῦ. Τιοὶ Ἠσαῦ, Ἐλιφὰζ, καὶ Ῥα-
36 γουὴλ, καὶ Ἰεὺλ, καὶ Ἰεγλὸμ, καὶ Κορέ. Τιοὶ Ἐλιφὰζ, Θαιμὰν, καὶ Ὠμὰρ, Σωφὰρ, καὶ (υ) Γωοδὰμ, καὶ (φ) Κενέζ, καὶ
37 38 Θαμνὰ, καὶ Ἀμαλήκ. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουὴλ, Ναχὲ, Ζαρὲ, (χ) Σομὲ, καὶ Μοζέ. Τιοὶ Σηὶρ, Λωτὰν, Σωβὰλ,
39 Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Δισὼν, (ψ) Ὠσὰρ, καὶ Δισάν. Καὶ υἱοὶ Λωτὰν, Χορῤῥὶ, καὶ Αἰμὰν, ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν Θαμνά.
40 Τιοὶ Σωβὰλ, (ω) Ἀλὼρ, Μαχανατὰ, Ταυβὴλ, Σωφὶ, καὶ Ὠνάν. υἱοὶ δὲ Σεβεγών, (α) Αἰὰ, καὶ Σωνάν.
41 43 υἱοὶ Σωνὰν, Δαισών. Τιοὶ δὲ Δισὼν, Ἐμβὰν, καὶ Ἀσεβὼν, καὶ Ἰεθεμὰ, καὶ Χαρράν. Καὶ υἱοὶ (β) Ὠσὲρ,
43 Βαλαὰμ, καὶ Ζωκάμ, καὶ Ἀκάν. υἱοὶ Δισὰν, Ὼς, καὶ Ἀράν. Καὶ ἔτοι οἱ βασιλεῖς (γ) αὐτῶν Βαλὰκ
44 υἱὸς Βεὼρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δαννάβα. Καὶ ἀπέθανε Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβὰβ
45 υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσσόρας. Καὶ ἀπέθανεν Ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὼμ (δ) ἐκ γῆς Θαυ-
46 μανών. Καὶ ἀπέθανεν Ἀσὼμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ υἱὸς Βαραδὲ, ὁ πατάξας Μαδιὰμ ἐν
47 τῷ πεδίῳ Μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ (ε) Γεθαίμ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ζ)
48 Σεβλὰ ἐκ Μασσηκάδ. (η) Καὶ ἀπέθανε Σεβλὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαὰλ ἐκ (θ) Ῥωβὼθ τοῦ
49 50 παρὰ ποταμόν. Καὶ ἀπέθανε Σαὰλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ι) Βαλαεννὰρ υἱὸς Ἀχοβώρ. Καὶ ἀπ-
ἔθανε (κ) Βαλαεννὰρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (λ) Ἀδὰδ υἱὸς Βαραδὲ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, (μ)
51 52 Φογώρ. Ἡγεμόνες Ἐδὼμ· ἡγεμὼν Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλαδὰ, ἡγεμὼν (ν) Ἰεθὲρ, Ἡγεμὼν Ἐλιβαμὰς,
53 54 ἡγεμὼν Ἠλὰς, ἡγεμὼν Φινάν, Ἡγεμὼν Κενέζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν (ξ) Βαβσὰρ, Ἡγεμὼν
Μαγδιὴλ, ἡγεμὼν (ο) Ζαφών· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

Et filii Chetturæ concubinæ Abrahæ. Et genuit ei Zembram, Jexan, 32
Madiam, Madam, Sobac, Soc. Et filii Jexia, (h) Dadan, & Sibai. Et 33
filii Madiam, Gophar, & Opher, & Enoch, & Abida, & Eldada.
Omnes hi filii Chetturæ. Et genuit Abrahæm, Iſaac. Filii Iſaac, Ja- 34
cob, & Eſau. Filii Eſau, Eliphaz, & Raguel, & Jeul, & Jeglom, 35
& Core. Filii Eliphaz, Thaman, & Omar, Sophar, & Gootham, & 36
Cenez, & Thamna, & Amalec. Et filii Raguel, Naches, Zare, Some, 37
& Moze. Filii Seir, Lotan, Sobal, Sebegon, Ana, Deſon, Oſar, & 38
Diſan. Et filii Lotan, Chorri, & Æman: Soror autem Lotan Thamna. 39
Filii Sobal, Alva, Machanath, Tebel, Sophi, & Onan. Filii autem Sebegon, 40
Æth, et Sonan. Filii Sonan, Deſon. Filii autem Deſan, Emeron, & Aſebon, 41
& Jethram, & Charran. Et filii Oſar, Balaam, & Zucam, & Acan. Filii 42
Diſan, Os, & Aran. Et hi (i) reges eorum. Balac filius Beor: & no- 43
men civitati ejus, Dennaba. Et mortuus eſt Balac: & regnavit pro eo 44
Jobab filius Zara de Boſorra. Et mortuus eſt Jobab: & regnavit pro eo 45
Aſom de terra Thamanon. Et mortuus eſt Aſom, & regnavit pro eo 46
Adad filius Barad, qui percuſſit Madiam in campo Moab: & nomen
civitati ejus, Gethem. Et mortuus eſt Adad: & regnavit pro eo 47
Sebla de Maſecca. Et mortuus eſt Sebla: & regnavit pro eo Saul 48
de Rooboth, qui erat ſuper flumen. Et mortuus eſt Saul: & regnavit pro 49
eo Balaennor filius Achobor. Et mortuus eſt Balaennor: et regnavit pro 50
eo (k) Adad filius Barad: et nomen civitati ejus, (l) Phogor. Duces Edom, 51
Dux Thamna, Dux Golada, Dux Jether: Dux Elibamas, Dux Elas, 52
Dux Phinon: Dux Cenez, Dux Theman, Dux Babſar: Dux Magdiel, Dux (m) Zophon. Hi duces Edom 53 54

MS.A. (π) υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμβρᾶν, καὶ Ἰεκσὰν, καὶ Μαδὰν, καὶ Μαδιὰν, Ἰεσβὸκ, Σαυέ. (ρ) Ἰεκσὰν, Σαβὰ καὶ Δαιδάν. καὶ υἱοὶ Δαιδὰν, Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδαιὴλ, καὶ Ἀσσεριὴμ, καὶ Λατουσιὴμ, καὶ Λεωμείν. Καὶ υἱοὶ Μαδιὰμ, Γαιφὰρ, (σ) Ἐλδαά· (τ) καὶ Ἠσαῦ καὶ Ἰακώβ. (υ) Γοδὰμ, (φ) Κεζέζ. Θαμνὰ ἡ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰζ ἔτικεν * αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουὴλ, Ναχὲ, (χ) Σομὲ, καὶ Μοχέ. Καὶ υἱοὶ (ψ) καὶ Ἀσὰρ, καὶ Ῥισών. (ω) Ἰωλὰμ, καὶ Μαναχὰθ, καὶ Γαοβὴλ, καὶ Σωφὰρ, (α) Αἰὰ, καὶ Ὠνάμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ανὰ, Δαισών. καὶ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ανά. Καὶ υἱοὶ Δαισὼν, Ἀμαδὰ, καὶ Ἰσσεβὰν, καὶ Ἰεδρὰν, (β) Ἀσὰρ, Βαλαὰν, καὶ Ἀζεκιήλ, καὶ Ἰωακὰν, καὶ Ουκάμ. υἱοὶ δὲ Δαισὼν, Ὼς, καὶ Ἀρράν. (γ) αὐτῶν, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· Βαλὰκ (δ) ἐκ τῆς (ε) Γεθαὶμ. (ζ) Σαμαὰ ἐκ (η) Ἀσεδαννεν δὲ Σαμαὰ, καὶ (θ) Ῥοωβὼθ (ι) Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβώρ. (κ) Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβὼρ, καὶ (λ) Ἀδὰδ, καὶ ὄνομα (μ) Φογὼρ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Μαβάδ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ· * Ἡγεμόνες Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλὰ, (ν) Ἰεθὲθ, (ξ) Μαβσὰρ, (ο) Ἡράμ· οὗτοι

CAP. II.

Hæc (a) nomina filiorum Iſrael: Ruben, Symeon, Levi, Juda,

ΚΕΦ. β'.

1 (a) Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Ῥουβὶν, Συμεὼν, Λευὶ, (β) Ἰούδα, Ἰσσάχαρ, Ζαβελὼν, Issachar, Zabulon,

MS.A. (α) Καὶ ταῦτα (β) Ἰούδας,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وبنوا قنطورا من ابراهيم * زمران * ويقسان * ومدان * ومدين * ويسبق * وسوح * وبنوا
33 يقسان * سبا * ودادن * وبنو ددان * اسوريم * ولطسيم * واميم * وبنوا مدين * عفا * وعافر *
34 واحوح * واليداع * والذعا * هولاء بنوا قنطورا امراة ابراهيم * واولد ابراهيم اسحاق * وبنوا
35 اسحاق * عيص * ويعقوب وهو اسرايل * وبنو عيص * النقار * رعوايل * يعوس * ويعلم * وورح *
36 * وبنوا النقار * يمن * واومر * وصفوا * ععلم * وفنر * وبنع كانت سريه لاليفاز بن العيص
37 وولدت له عماليق * وبنوا راعوايل * نحث * وررح * وسما * ومرا * وبنو ساعير * لوطن * وسوبل *
38 وصبعون * واعنا * وديسون * اصر * ديسن * وبنو لوطن * حوري * وهومم * واخت لوطن
39 عمناع * وبنو سوبل * علوان * ومنحث * وعوبال وسفو * واونام * وبنوا صبعون * ايا * واعنا * وهو
40 الذي استكرج النعال حين كان يرعي حمير ابيه صبعون في البريه * وبنو اعنا * ديسون *
41 واهليبما * وبنو ديسون * حمدن * واسبن * ويثرن * وحرن * وبنو اصر بلهان ورعون * وعمن *
42 وبنو ديسن * عوص * وارن *
43 * وهولاء الملوك الذين ملكوا في ارض ادوم * قبل ان يملك ملكا لبني اسرايل *
44 اول من ملك في ادوم * بالع بن باعور * واسم قريته دنهبه * ومات بالع * وملك
45 بعده يوبب بن زرح من البصرة * ومات يوبب * وملك بعده حاسوم من ارض التيمنيين * ومات
46 حاسوم * وملك بعده هدد بن بدد الذي قتل المديانيين في صياع موآب * واسم قريته عويت *
47 * ومات هدد * وملك بعده سملا من المسرقة * ومات سملا * وملك بعده ساول من رحبه
48 النهر * ومات ساول * وملك بعده بعلحنن بن عنحبور * ومات وملك بعده هدر * واسم
49 50 قريته فاعوا * واسم امراته مهطيال ابنه مطرد ابن ماء الذهب * ومات هدر * وهذه
51 52 اسماء صنادبة ادوم * عمناع * علون * يثب * اهليبما * ايلا * فينون * قنز تيمن * مبصر *
53 * معديال * عيرم *

* الفصل الثاني *

1 * وهولاء بنو يعقوب اسرايل * روبال * سمعون * لاوي * يهودا * ايساخر * زبولون *

Filii verò Centuræ ex Abrahamo geniti, 32
Zamran, Jecſan, Maddan, Medjan,
Jesbac, & Suah. Filii Jecſan, Saba,
& Dedan. Filii Dedanis, Aſſurim,
Lotſim, & Ommim. Filii Med- 33
janis, Epha, Apher, Enoch, Abidan, &
Eldaa: hi ſunt filii Centuræ uxoris
Abrahami. Genuit ergò Abrahamus Iſha- 34
cum: filii Iſhaci ſunt Eſau, & Jacob,
is eſt Iſrael. Filii Eſau, Eliphaz, Ra- 35
huel, Jeus, Jaalum, & Corah. Filii 36
Eliphaz, Teman, Omar, Saphu, Gaa-
tam, & Cenaz: Temnaa etiam quæ
erat concubina Eliphazi filii Eſau, pe-
perit ei Amalecum. Filii Rahuelis, 37
Nahath, Zerah, Samma, & Miza.
Filii Seir, Lotan, Sobal, Sebeon, Aena, 38
Diſon, Aſar, Daiſan. Filii Lotanis 39
Hori, Homam, & ſoror Lotanis Tem-
na. Filii Sobal, Alvan, Manhath, 40
Obal, Saphu, & Onam. Filii Sebeo-
nis, Ana, & Aena; is produxit mulos
cùm paſceret aſinos patris ſui Sebeonis
in deſerto. Filii Anæ, Diſon, & 41
Ahlibama. Filii Diſonis, Hamdan,
Asban, Jethran, & Charan. Filii Aſa- 42
ris, Belhan, Zavvan, & Acan. Filii
Daiſanis, Us, & Aran.

Hi ſunt reges qui re- 43
gno potiti ſunt in terra Edom,
antequam regnâſſet rex ullus
inter filios Iſraelis.

Primus qui regnavit in Edom, fuit Balaa
filius Beoris: & nomen civitatis ejus
Denhaba. Mortuus eſt autem Balaa, 44
regnavitque poſt eum Jobab filius Zerah
è Baſra. Cumque mortuus eſſet Jobab, 45
regnavit poſt eum Haſom è regione Al-
yaman. Mortuus eſt autem Haſom, regna- 46
vitque poſt eum Hadad filius Badadis,
qui Medjanitas peremit in pagis Moab:
& nomen civitatis ejus, Avith. Mor- 47
tuo Hadade, regnavit poſt eum Samla
è Maſrec. Mortuus eſt autem Samla, 48
regnavitque poſt eum Saul è Rahabath
fluvii. Cumque mortuus eſſet Saul, re- 49
gnavit poſt eum Baalhanan filius Ach-
boris. Hoc mortuo regnavit poſt ipſum 50
Hadar: & nomen civitatis ejus, Phau:
nomen verò uxoris illius, Mahatel filia
Mutrad filii Aqua-aureæ. Deinde
mortuus eſt Hadar. Hæc autem ſunt 51
nomina nobilium Edom: Tamna, Alvan,
Jethith, Ablibama, Ila, Phinon, 52
Cenaz, Teman, Mabſar, Magdiel, 53
Iram.

CAP. II.

Hi ſunt filii Jacobi Iſraelis: Ru- 1
bel, Simeon, Levi, Jehuda, Iſachar,
Zabulon,

דברי הימים א: ב

-Bath de ei sunt nati tres ,Selah & ,Onan & ,Her ;Jehudah Filii .Aser & ,Ghad ,Naphtali ,Binjamin & ,Joseph ,Dan
2 דָּן יוֹסֵף וּבִנְיָמִן נַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר: 3 בְּנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה שְׁלוֹשָׁה נוֹלַד לוֹ מִבַּת
peperit ejus nurus Thamar Et .eum occidit & ,Domini oculis in malus Jehudah primogenitus Her fuit Et .Chenzhanitide Suah
4 שׁוּעַ הַכְּנַעֲנִית וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְמִתֵהוּ: 5 וְתָמָר כַּלָּתוֹ יָלְדָה
,Zimri ,Zerah filii Et .Chamul & ,Chesron ,Peres Filii .quinque ,Jehudah filii Omnes .Zerah & ,Peres ei
6 לוֹ אֶת פֶּרֶץ וְאֶת זָרַח כָּל בְּנֵי יְהוּדָה חֲמִשָּׁה: 7 בְּנֵי פֶרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל: וּבְנֵי זֶרַח זִמְרִי
est pravaricatus qui ,Israel turbator Hachar ,Charmi filii Et .quinque ii omnes :Darah & ,Chalchol &,Heman & ,Ethan &
7 וְאֵיתָן וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדָרְע כֻּלָּם חֲמִשָּׁה: 8 וּבְנֵי כַרְמִי עָכָר עוֹכֵר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מָעַל
.Chelubai & ,Ram & ,Jerachmeel ,ei sunt nati qui Chesron filii Et .Hazariah ,Ethan filii Et .anathemate in
9 בַּחֵרֶם: 10 וּבְנֵי אֵיתָן עֲזַרְיָה: וּבְנֵי חֶצְרוֹן אֲשֶׁר נוֹלַד לוֹ אֶת יְרַחְמְאֵל וְאֶת רָם וְאֶת כְּלוּבָי:
genuit Nachson Et .Jehudah filiorum principem Nachson genuit Haminadab & :Haminadab genuit Ram Et
11 וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן נְשִׂיא בְּנֵי יְהוּדָה: 12 וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד
Isai Et .Isai genuit Hobed & ,Hobed genuit Bohaz Et .Bohaz genuit Salma & ,Salma
13 אֶת שַׂלְמָא וְשַׂלְמָא הוֹלִיד אֶת בֹּעַז: 14 וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשָׁי: וְאִישַׁי
.quintum Raddai ;quartum Nethanel .tertium Simma & ;secundum Abinadab & ;Eliab suum primogenitum genuit
14 הוֹלִיד אֶת בְּכֹרוֹ אֶת אֱלִיאָב וַאֲבִינָדָב הַשֵּׁנִי וְשִׁמְעָא הַשְּׁלִישִׁי: 15 נְתַנְאֵל הָרְבִיעִי רַדַּי הַחֲמִישִׁי:
.tres Hasahel & ,Joab & ,Abisai ,Serujah filii Et .Abighail & Serujah ,eorū sorores Et .septimum David ,sextum Osem
16 אֹצֶם הַשִּׁשִּׁי דָּוִיד הַשְּׁבִעִי: 17 וְאֲחִיתֶם צְרוּיָה וַאֲבִיגָיִל וּבְנֵי צְרוּיָה אַבְשַׁי וְיוֹאָב וַעֲשָׂהאֵל שְׁלֹשָׁה:
Hazubah genuit Chesron filius Chaleb Et .Ismahelita Jether Hamasa pater Et .Hamasa genuit Abighail Et
18 וַאֲבִיגַיִל יָלְדָה אֶת עֲמָשָׂא וְאֲבִי עֲמָשָׂא יֶתֶר הַיִּשְׁמְעֵאלִי: 19 וְכָלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת עֲזוּבָה
,Ephrath Chaleb sibi accepit & :Hazubah est mortua Et .Ardon & ,Sobab & ,Jeser ,ejus filii isti Et .Jerioth & ,mulierem
אִשָּׁה וְאֶת יְרִיעוֹת וְאֵלֶּה בָּנֶיהָ יֶשֶׁר וְשׁוֹבָב וְאַרְדּוֹן: 20 וְתָמֶת עֲזוּבָה וַיִּקַּח לוֹ כָלֵב אֶת אֶפְרָת
ad Chesron est ingressus postea Et .Besalel genuit Uri & :Uri genuit Chur Et .Chur ei peperit &
21 וַתֵּלֶד לוֹ אֶת חוּר: 22 וְחוּר הוֹלִיד אֶת אוּרִי וְאוּרִי הוֹלִיד אֶת בְּצַלְאֵל: וְאַחַר בָּא חֶצְרוֹן אֶל
genuit Segub Et .Segub ei peperit & ,annorum sexaginta filius *ipse* & ,eam accepit ipse & ,Ghilhad patris Machir filiam
23 בַּת מָכִיר אֲבִי גִלְעָד וְהוּא לְקָחָהּ וְהוּא בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת שְׁגוּב: 24 וְשְׁגוּב הוֹלִיד
:eis ab Jair *villas* ,Aram & ,Ghesur accepit Et .Ghilhad terra in civitates tres & viginti ei fuerunt & ;Jair
אֶת יָאִיר וַיְהִי לוֹ עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד: 25 וַיִּקַּח גְּשׁוּר וַאֲרָם אֶת חַוֹּת יָאִיר מֵאִתָּם
Chaleb in Chesron *mari ipsi* Et .Ghilhad patris Machir filii isti Omnes .civitates sexaginta ejus *filius* & ,Chenath
26 אֶת קְנָת וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ שִׁשִּׁים עִיר כָּל אֵלֶּה בְּנֵי מָכִיר אֲבִי גִלְעָד: 27 וְאַחַר מוֹת חֶצְרוֹן בְּכָלֵב
primogeniti Jerachmeel filii fuerunt Et .Tecoah patrem Aschur ei peperit & ,Abiah Chesron uxor & ,Ephrata
אֶפְרָתָה וְאִשֶׁת חֶצְרוֹן אֲבִיָּה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אַשְׁחוּר אֲבִי תְקוֹעַ: 28 וַיִּהְיוּ בְנֵי יְרַחְמְאֵל בְּכוֹר
;Hatarah ejus nomen & ,Jerachmeel ipsi altera uxor fuit Et .Achiiah ,Osem & ,Oren & ,Bunah & ,Ram primogenitus ,Chesron
חֶצְרוֹן הַבְּכוֹר רָם וּבוּנָה וְאָרֶן וָאֹצֶם אֲחִיָּה: 29 וְתִהְיֶה אִשָּׁה אַחֶרֶת לִירַחְמְאֵל וּשְׁמָהּ עָטָרָה
,Sammai Onam filii fuerunt Et .Hecher & Jamin & Mahas ,Jerachmeel primogeniti Ram filii fuerunt Et .Onam mater ipsa
30 הִיא אֹנָם: 31 וַיִּהְיוּ בְנֵי רָם בְּכוֹר יְרַחְמְאֵל מַעַז וְיָמִן וְעֵקֶר: 32 וַיִּהְיוּ בְנֵי אוֹנָם שַׁמַּי
.Molid & Achban ei peperit & :Abibail Abisur uxoris nomen Et .Abisur &,Nadab,Sammai filii & :Jadah &
33 וְיָדָע וּבְנֵי שַׁמַּי נָדָב וַאֲבִישׁוּר: וְשֵׁם אֵשֶׁת אֲבִישׁוּר אֲבִיהַיִל וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אַחְבָּן וְאֶת מוֹלִיד:

Versio VULG. LAT.

Dan,Joseph,Benjamin,Nephthali,Gad,et Aser.Filii 2 3
Juda;Her,Onan, & Sela: hi tres nati sunt ei de filia
Sue Chananitide.Fuit autē Her primogenitus Juda,
malꝰ corā Dño,& occīdit eū. Thamar autē nuꝰ 4
ejꝰ peperit ei Phares & Zara.Omnes ergò filii Juda,
quinque. Filii autē Phares;Hesron & Hamul. Filii 5 6
quoq; Zaræ;Zamri,et Ethan,et Eman,Chalchal quo-
que,& Dara,simul quinq;.Filii Charmi;Achar,qui 7
turbavit Israel,& peccavit in furto anathematis.
Filii Ethan; Azarias. Filii autem Hesron qui na- 8 9
ti sunt ei; Jerameel,& Ram,& Calubi. Porrò 10
Ram genuit Aminadab. Aminadab autem genuit
Nahassōn, principem filiorum Juda. Nahassōn 11
quoque genuit Salma,de quo ortus est Booz. Booz 12
verò genuit Obed,qui & ipse genuit Isai. Isai au- 13
tem genuit primogenitū Eliab, secundum Abina-
dab,tertium Simmaa, Quartum Nathanael, quin- 14
tum Raddai, Sextum Asom,septimū David. Quo- 15 16
rum sorores fuerunt, Saruia, & Abigail. Filii
Saruiæ; Abisai,Joab,& Asael,tres.Abigail autē ge- 17
nuit Amasa, cujus pater fuit Jether Ismahelites.
Caleb verò filius Hesron accepit uxorem nomine 18
Azuba,de qua genuit Jerioth: fuerūntque filii ejus,
Jaser,& Sobab,& Ardon. Cūmq; mortua fuisset 19
Azuba,accepit uxorem Caleb, Ephrata : quæ pe-
perit ei Hur. Porrò Hur genuit Uri:& Uri genu- 20
it Bezeleel. Post hæc ingressus est Hesron ad fili- 21
am Machir patris Galaad,& accepit eam cūm esset
annorum sexaginta:quæ peperit ei Segub. Sed & 22
Segub genuit Jair,& possedit viginti tres civitates
in terra Galaad. Cepitque Gessur,& Aram,op- 23
pida Jair,& Canath,& viculos ejus sexaginta civi-
tatū:omnes isti, filii Machir patris Galaad. Cùm 24
autem mortuus esset Hesron, ingressus est Caleb ad
Ephrata. Habuit quoque Hesron uxorem Abia, quæ
peperit ei Assur patrem Thecuæ. Nati sunt autem 25
filii Jerameel primogeniti Hesron;Ram primogeni-
tus ejus,& Buna,& Aram,& Asom,& Achia.Duxit 26
quoque uxorem alterā Jerameel,nomine Atara,quæ
fuit mater Onam. Sed & filii Ram primogeniti 27
Jerameel,fuerunt Moos, Jamin,& Achar.Onam au- 28
tem habuit filios;Semei,& Jada. Filii autē Semei;
Nadab, & Abisur. Nomen verò uxoris Abisur, 29
Abihail,quæ peperit ei Ahobban,& Molib,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dan,Joseph,Benjamin,Nephtali, Gad, 2
Aser. Filii Judæ, Ir, Onan, & Sila : 3
hi tres nati sunt ei ex Bath-sua Cha-
nanæa:fuit autem Ir primogenitus Ju-
dæ nepharius coram Domino, quapro-
pter occidit illum. Thamar autem nu- 4
rus illius peperit illi Phares, & Zarah:
omnes *itaque* filii Judæ fuerunt quin-
que. Filii Phares,Hesron,& Hemuel. 5
Filii Zarahi, Zamri, Ethan, Hemàn, 6
Chalchol,& Dardaa : hi omnes, quin-
que. Filii Charmi, Achar pertúrba- 7
tor Israelis, qui crimen commisit in
anathemate. Filii Ethan,Azaria. Filii 8 9
Hesron, qui nati sunt ei, Rahmael,
Ram, & Salchi. Ram genuit Amina- 10
dab : Aminadab autem genuit Nahson
principem filiorum Iudæ. Nahson ge- 11
nuit Salma : Salma genuit Booz.
Booz genuit Obar : Obar genuit Isai. 12
Isai genuit primogenitum suum Eli- 13
ab, Abinadab secundum, Sama tertiu-
um, Nathanael quartum, Dari quin- 14
tum, Osom sextum, Elihu septimum, 15
David octavum : Duas præterea soro- 16
res eorum, *nempe* Suriam, & Abigа-
lem. Filii Suriæ,Abisai,Ioab,& Asael,
tres. Abigal genuit Amasam : pater 17
autem Amasæ fuit Iether. Chaleb fi- 18
lius Hesronis genuit ex Aruba uxore
sua Iediutham : & hi sunt filii istius,
Dechar, Aser,Iobab, & Adon. Mor- 19
tuâ verò Arubâ sumpsit sibi Chaleb
Ephratham quæ peperit illi Hu-
rem. Hur genuit Uri : Uri verò ge- 20
nuit Baslielem. Posthac congressus 21
est Hesron cum filia Machiris patris
Galaad : accepit autem eam dum an-
num ageret sexagesimum, & peperе-
rat ei Segub. Segub genuit Iair, & 22
is habuit viginti tres civitates in terra
Galaad. Posthæc mortuus est Hesron 24
in terra Chaleb in Ephrath : pepe-
rerat ei quoque filios, Esthoërem pa-
trem Thecoa. Filii Irahmelis primo- 25
geniti Hesronis, fuerunt Aram, Baana,
Aran, & Osem soror eorum. Aliam 26
quoque uxorem habuit Irahmel, nomi-
ne Atra, eaque fuit mater Onim. Por- 27
rò filii Arami primogeniti Irahmelis,
fuerunt Maas, Nabin, & Otar. Filii 28
Onim fuerunt Sabi, & Ioda filii Sabi,
Nadab, & Abisur. Nomen verò uxo- 29
ris Abisuris, Abihel, quæ peperit ei
Ahban,& Molid.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 3 Δὰν, Ἰωσὴφ, (γ) Βενιαμὶν, Νεφθαλὶ, Γὰδ, Ἀσήρ. Υἱοὶ Ἰούδα, Ἦρ, Ἀωὰν, Σηλὼμ· τρεῖς ἐγενήθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς Σαὼς τῆς (δ) Χαναανίτιδος. καὶ (ε) ἦν Ἦρ ὁ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἐναντίον κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ Θάμαρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρά. πάντες υἱοὶ Ἰούδα πέντε. Υἱοὶ Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Ἰεμουήλ. Καὶ υἱοὶ Ζαρὰ, Ζαμβεὶ, καὶ (ζ) Αἰθὰμ, καὶ Αἰμουὰν, καὶ Καλχὰλ, καὶ (η) Δαρδὰ, πάντες πέντε. Καὶ υἱοὶ Χαρμὶ, Ἀχὰρ ὁ ἐμποδισὰς Ἰσραὴλ, ὃς ἠδίκησεν εἰς τὸ ἀνάθεμα. Καὶ υἱοὶ (ϑ) Αἰθὰμ, Ἀζαείας. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὼμ οἱ ἐτέχθησαν αὐτῷ, ὁ (ι) Ἰερμεὴλ, καὶ ὁ (κ) Ἀρὰμ, καὶ ὁ (λ) Χαλέβ. Καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσὼν ἄρχοντα (μ) οἴκου Ἰούδα, Καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν (ν) Σαλμὼν, καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν Βοοζ, Καὶ Βοοζ ἐγέννησε τὸν (ξ) Ὠβὴδ, καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαὶ, Καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ τὸν Ἐλιὰβ, Ἀμιναδὰβ ὁ δεύτερος, (ο) Σαμαὰ ὁ τρίτος, Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος, (π) Ζαδδαὶ ὁ πέμπτος, (ρ) Ἀσὰμ ὁ ἕκτος, Δαυὶδ ὁ ἕβδομος. (σ) Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν Σαρουΐα, καὶ Ἀβιγαία. καὶ υἱοὶ (τ) Σαρουΐα, Ἀβισὰ, καὶ (υ) Ἰωὰβ, καὶ Ἀσαὴλ, τρεῖς. Καὶ Ἀβιγαία ἐγέννησε τὸν (φ) Ἀμεσσάβ. καὶ πατὴρ (χ) Ἀμεσσὰβ Ἰοὲθρ ὁ Ἰσμαηλίτης. Καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἐσρὼμ ἔλαβε τὴν (ψ) Γαζουβὰ γυναῖκα, καὶ τὴν Ἰερειὼθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς, (ω) Ἰασὰρ, καὶ Σουβὰβ, καὶ Ἀρδών. Καὶ ἀπέθανε Γαζουβὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Χαλὲβ τὴν (α) Ἐφραθὰ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὦρ· Καὶ Ὦρ ἐγέννησε τὸν Οὐρὶ· καὶ Οὐρὶ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν (β) Ἐσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα Μαχὶρ πατρὸς Γαλαάδ, καὶ (γ) αὐτὸς ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ αὐτὸς (δ) ἐξηκονταπέντε ἐτῶν ὢν· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ε) Σεγούχ. Καὶ Σεγοὺχ ἐγέννησε τὸν (ζ) Ἰαΐρ· καὶ ἦσαν αὐτῷ (η) εἴκοσι καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ Γαλαάδ. Καὶ ἔλαβε (ϑ) Γεδσοὺρ καὶ Ἀραὰμ τὰς κώμας (ι) Ἰαΐρ ἐξ αὐτῶν, τὴν Κανὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ἑξήκοντα πόλεις. πᾶσαι αὗται υἱῶν Μαχὶρ πατρὸς Γαλαάδ. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν (κ) Ἐσρὼν, ἦλθε Χαλὲβ εἰς Ἐφραθά. καὶ ἡ γυνὴ (λ) Ἐσρὼν Ἀβιά· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (μ) Ἀσχὼ πατέρα Θεκωέ. Καὶ ἦσαν (ν) οἱ υἱοὶ Ἰερμεὴλ πρωτοτόκου Ἐσρὼν, ὁ πρωτότοκος Ῥὰμ, καὶ (ξ) Βαναὰ, καὶ Ἀραὰμ, καὶ Ἀσὰν ἀδελφὸς αὐτῶ. Καὶ τῷ γυνὴ ἑτέρᾳ τῇ (ο) Ἰερμεὴλ, καὶ ὄνομα αὐτῇ (π) Ἀτάρα· αὕτη ἦν μήτηρ (ρ) Ὀζόμ. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ῥὰμ πρωτοτόκου (σ) Ἰερμεὴλ, Μαὰς, καὶ (τ) Ἰαμὶν, καὶ Ἀκόρ. Καὶ ἦσαν υἱοὶ (υ) Ὀζόμ, Σαμαΐ, καὶ Ἰαδαέ. καὶ υἱοὶ (φ) Σαμαΐ, Ναδὰβ καὶ Ἀβισούρ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἀβισοὺρ, (χ) Ἀβιγαία· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ψ) Ἀχαζὰρ, καὶ τὸν (ω) Μωήλ.

Dan, Joseph, Benjamin, Nephthali, Gad, Aser. Filii, Juda Er, Aynan, Selom: tres nati sunt ei ex filia Saue Chananitide. Et fuit Er primogenitus Juda malus ante Dominum: & occidit eum. Et Thamar nurus ejus peperit ei Phares, & Zara. Omnes filii Juda, quinque. Filii Phares; Esrom, & Jemuel. Et filii Zara; Zambri, & Æthan, & Æmanum, & Calchal, & Darad, omnes quinque. Filii Charmi, Achar (b) impeditor Israel, qui prævaricatus est in anathema. Et filii Æthan, Azarias. Et filii Esrom, qui nati sunt ei; Hieramael, & (c) Aram, & Chaleb. Et Aram genuit Aminadab; & Aminadab genuit Naasson, principem domûs Juda. Et Naasson genuit Salmon. Et Salmon genuit Booz. Et Booz genuit Obed. Et Obed genuit Jessæ. Et Jessæ genuit primogenitum suum Eliab: Aminadab, secundus: Samaa, tertius: Nathanael, quartus: (d) Zabdai, quintus: Asam, sextus: David, septimus. Et sorores eorum Saruia, & Abigæa. Et filii Saruiæ Abisa, & Joab, et Asael, tres. Et Abigæa genuit Amessalo, et pater Amessalo Jethor Ismaelita. Et Chaleb filius Esron accepit Gazuba uxorem, et Jerioth. Et hi filii ejus; Jasar, et Subab, et Ardon. Et mortua est Gazuba: et accepit sibi Chaleb ipsam Ephrathæ: et peperit ei Or. Et Or genuit Uri. Et Uri genuit Beseleel. Et post hæc intravit Esron ad filiam Machir patris Galaad: et ipse accepit eam: et ipse sexaginta(e) quinque annorum erat. Et peperit ei Seruch. Et Seruch genuit Jair. Et fuerunt ei viginti et tres civitates in Galaad. Et accepit Gedsur et Aram (f) pagos Jair ab eis, ipsum Chanath, et (g) pagos ejus, sexaginta civitates. Omnes hæ filiorum Machir patris Galaad. Et postquàm mortuus est Esron, venit Chaleb in Ephratha. Et uxor Esron Abia: et peperit ei Ascho patrem Thecoe. Et fuerunt filii Hierameel primogeniti Esron; primogenitus Rham, et Banaa, et Aram, (h) et Asam frater ejus. Et fuit uxor alia ipsi Hierameel: et nomen ei, Atara. Hæc est mater Ozem. Et fuerunt filii Rham primogeniti Hierameel; Maas, et Jamin, et Acor. Et fuerunt filii Ozem; Samai, et Jadae. Et filii Samai; Nadab, et Abisur. Et nomen uxoris Abisur, Abichæa: et peperit ei Achabar, et Moel.

MS. A. (γ) Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ, (δ) Χαναανίτιδος. (ε) ἦν * ἀνὴρ ὁ (ζ) Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, (η) Δαρὰ, (ϑ) Αἰθὰν, (ι) Ἰεραμεὴλ, (κ) Ὀρὰμ, (λ) Χαλὲβ, καὶ Ἀραάμ. Καὶ Ἀραὰμ (μ) τῶ οἴκου (ν) Σὰμαν, καὶ Σαλμὰν (ξ) Ἰωβὴλ, καὶ Ἰωβὴλ (ο) Σαμαὰ (π) Ῥαδδαὶ (ρ) Ἀσὰμ (σ) Καὶ ἀδελφὴ (τ) Σαρουΐας, Ἀβισαὶ, (υ) Ἰωὰβ, (φ) Ἀμεσσά. (χ) Ἀμεσσὰ Ἰεθὲρ (ψ) Ἀζουβὰ (ω) Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά. (α) Φραὰ, (β) Ἐσρὼμ (γ) ἐξ (δ) ὧν ἐξήκοντα ἐννέα· καὶ (ε) Σεγούβ. Καὶ Σεγουβ (ζ) Ἀείρ (η) εἴκοσι τρεῖς (ϑ) Γεσουὶρ (ι) Ἰαφεὶρ (κ) Ἐσρὼμ, (λ) Ἐσρὼμ (μ) Ἀσθὼθ (ν) υἱοὶ Ἱερεμιὴλ * πρωτότοκος (ξ) Βαανὰ, καὶ Ἀραὰ, καὶ Ἀσὼμ (ο) Ἱερεμιὴλ, (π) Ἐτέρα· (ρ) Ὠνομά. (σ) Ἱερεμιὴλ, (τ) Ἰαζεὶν, (υ) Ὠνομὰ, Σαμμαΐ, (φ) Σαμμαΐ, (χ) Ἀβιγαία· (ψ) Ὀζὰ, (ω) Μωὴλ· Υἱοὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 يوسف * بنيامين * نفتالي * جاد * دان * اسير * وبنو يهودا * عير * اونان * سيلا * هاولاء الثلاثه
4 بنو يهودا من باثوسع الكنعانيه * وعير بكر يهودا كان رديا قدام الله * فاماته * وثامار
5 كنه يهودا ولدت له فارص * وزارح * فكل بني يهودا خمسه * وبنو فارص * حصرون
6 وحمول * وبنو زارح * زمري * واثان * وهامان وكالبكاك * ودارداع * هاولاء خمسه * وبنو
7 كرمي * عاخر معكر اسرايل * الذي مكر بالحرم * وبنو اثان * عازريا * وبنو حصرون
8 رحمايل * ورام * وسكلي * ورام اولد عمينداب * وعمينداب * اولد نحسون الكبير في اولاده
9 يهودا * ونحسون اولد سالاما * وسالاما اولد البعازار * والبعازار اولد عوفار * وعوفار اولد
10 ايساء * وايسي اولد البكر بكره * ابيناداب الثاني * سما الثالث * نثنايل الرابع * أداري
11 الخامس * اصوم السادس * الهو السابع * داود الثامن * واختاهم صوريا * وافيعال * وبنو
12 صوريا * ايساي اول * يواب الثاني * عسويال الثالث * وافيعال ولدت عسا * وابو عسا
13 يابور * وكالاب بن حصرون اولد من عرفا امراته لياديعت * وهاولاء بنوا داحار * اسير *
14 ويوفاف * وادون * ومانت عرفا * فمروج كالاب افرت * فولدت له الكور * والكور اولد
15 اوري * واوري اولد بصليال * وبعد ذلك حصرون بروج بنت ماخير ابي جلعاد *
16 واتخذها له وكان ابن سبين سنة * فولدت له ساعب * وساعب اولد لياير * وصارت له
17 ثلاثه وعسرون صيعه في ارض جلعاد * واتخذ عسور واران ضياع لاير * كلها سبعون
18 صيعه * كل هاولاء اولاد جلعاد * ومن بعد ذلك مات حصرون في ارض كالاب بافرت * وكان
19 له اولاد اسويار ابو نعع * وكان بنو رحمايل بكر حصرون * ارام * وبعنا * واران *
20 واصوم اخيهم * وصار لاحامئيل امراءة اخرى * واسمها عطري * وهي ام اوام * وكان
21 بنو ارام بكر احامئيل * معاص * وبعيان * وعاطا * هاولاء بنو اوام * سافي * ويوداع * وبنو
22 سافي * نادات * وافسور * واسم امراءة افسور افيحال * فولدت له الكابان * والامولبيد *

Joseph, Benjamin, Nephtali, Gad, Dan, Aser. Filii Jehudæ, Ir, Onan, Sila: isti tres fuerunt filii Jehudæ ex Bathsuaa Chananæa: cúmque Ir primogenitus Jehudæ flagitiosus esset coram Deo, morte affecit eum. Thamar quoque nurus Jehudæ peperit ei Phares, & Zarahum: omnes igitur filii Jehudæ fuerunt quinque. Filii Phares, Hesron, & Hemul. Filii Zarahi, Zamri, Ethan, Heman, Chalichal, & Daridaa; isti quinque. Filii Charmi, Achar, turbator Israelis, qui fraudem commisit in anathemate. Filii Ethanis, Azaria. Filii Hesronis, Rahmael, Ram, & Sathli. Ram genuit Aminadabum: Aminadab genuit Nahsonem maximum inter natos Jehudæ. Nahson genuit Salmam: Salma genuit Eliazarum: Eliazar genuit Obar: Obar genuit Isai. Isai genuit Eliabum primogenitum suum: Abinadab fuit secundus, Samma tertius, Nathanael quartus, Addai quintus, Osom sextus, Elibu septimus, David octavus. Item duæ sorores eorum fuêre Suria, & Abigal: filii Suriæ, Abisai primus, Joab secundus, Asaiel tertius. Abigal verò genuit Amasam: pater autem Amasæ, Jetur. Porrò Chaleb filius Hesronis genuit ex Araba uxore suâ Jediathem. Et hi sunt filii Dechuris, Aser, Jobab, & Adon. Mortuâ Arabâ uxorem duxit Chaleb Ephrathæum quæ peperit ei Hucem. Hur genuit Uri: Uri genuit Baslielem. Deinde Hesron uxorem duxit filiam Machiris patris Galaad: duxit autem illam cùm natus esset annos sexaginta, peperitque ei Segebum. Segheb genuit Jairem, cui fuerunt viginitres civitates in terra Galaadus. Accepit etiam Gessurem, & Aramem civitates Jairis: fuerunt autem omnes sexaginta civitates: Omnes isti fuerunt filii Galaadis. Post hæc mortuus est Hesron in terra Chaleb in Ephratha, fuerunatque ei filii Estuer pater Tecoa. Filii Rahmaelis primogeniti Hesronis, fuerunt Aram, Baana, Aran, & Esom soror eorum. Habuit etiam Rahmael uxorem alteram, nomine Atra, quæ fuit mater Onami. Filii Arami primogeniti Rahmaelis fuerunt Maas, Nabian, & Aata. Hi sunt filii Onami, Sabi, & Joda. Filii Sabi, Nadab, & Abisur. Nomen autem uxoris Abisuris, Abihel quæ peperit ei Habuem & Amolidum.

דברי הימים א: ג

Sesan Ischi filii Et .Ischi Appaim filii Et .filiis absque Seled est mortuus & : Appaim & ,Seled ,Nadab filii Et

30 וּבְנֵי נָדָב סֶלֶד וְאַפָּיִם וַיָּמָת סֶלֶד לֹא בָנִים׃ 31 וּבְנֵי אַפַּיִם יִשְׁעִי וּבְנֵי יִשְׁעִי שֵׁשָׁן

filii Et .filiis absque Jether est mortuus Et .Jonathan & ,Jether ,Sammai fratris Jadah filii Et .Achlai ,Sesan filii Et

32 וְאַחְלָי׃ 33 וּבְנֵי שֵׁשָׁן אַחְלַי׃ וּבְנֵי יָדַע אֲחִי שַׁמַּי יֶתֶר וְיוֹנָתָן וַיָּמָת יֶתֶר לֹא בָנִים׃ 34 וּבְנֵי

Sesan ipsi & : filiæ *quinque* ,filii Sesan ipsi fuerunt non Et .Jerachmeel filii fuerunt Isti .Zaza & ,Peleth ,Jonathan

יוֹנָתָן פֶּלֶת וְזוָזָא אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי יְרַחְמְאֵל׃ 35 וְלֹא הָיָה לְשֵׁשָׁן בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת וְלִשֵּׁשָׁן

.Hathai ei peperit & ; uxorem in suo servo Jarchah suam filiam Sesan dedit Et .Jarchah ejus nomen & ,Misrita servus

עֶבֶד מִצְרִי וּשְׁמוֹ יָרְחָע׃ 36 וַיִּתֵּן שֵׁשָׁן אֶת בַּתּוֹ לְיָרְחָע עַבְדּוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת עֲתַי׃ 37

.Hobed genuit Ephlal & ,Ephlal genuit Zabad Et .Zabad genuit Nathan & ,Nathan genuit Hathai Et

וְעֲתַי הֹלִיד אֶת נָתָן וְנָתָן הוֹלִיד אֶת זָבָד׃ 38 וְזָבָד הוֹלִיד אֶת אֶפְלָל וְאֶפְלָל הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד׃ 39

.Elhasah genuit Cheles & ,Cheles genuit Hazariah Et .Hazariah genuit Jebu & ,Jehu genuit Hobed Et

וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יֵהוּא וְיֵהוּא הוֹלִיד אֶת עֲזַרְיָה׃ וְעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת חֶלֶץ וְחֶלֶץ הוֹלִיד אֶת אֶלְעָשָׂה׃ 40

genuit Jechamiah & ,Jechamiah genuit Sallum Et .Sallum genuit Sisinai & ,Sisinai genuit Elhasah Et

וְאֶלְעָשָׂה הוֹלִיד אֶת סִסְמַי וְסִסְמַי הוֹלִיד אֶת שַׁלּוּם׃ וְשַׁלּוּם הוֹלִיד אֶת יְקַמְיָה׃ וְיָקַמְיָה הוֹלִיד אֶת 41

.Chebron patris Maresah filii & : Ziph pater ipse ; ejus primogenitus Mesah ,Jerachmeel fratris Chaleb filii Et .Elisamah

אֶלִישָׁמָע׃ 42 וּבְנֵי כָלֵב אֲחִי יְרַחְמְאֵל מֵישָׁע בְּכֹרוֹ הוּא אֲבִי זִיף וּבְנֵי מָרֵשָׁה אֲבִי חֶבְרוֹן׃ 43

genuit Rechem & :Jorcheham patrem Racham genuit Semah Et .Semah & ,Rechem &,Tappuach &,Chorach,Chebron filii Et

וּבְנֵי חֶבְרוֹן קֹרַח וְתַפּוּחַ וְרֶקֶם וְשָׁמַע׃ 44 וְשֶׁמַע הוֹלִיד אֶת רַחַם אֲבִי יָרְקְעָם וְרֶקֶם הוֹלִיד

& ,Charan peperit Chaleb concubina Hephah Et .Bethsur pater Mahon & ; Mahon ,Sammai filius Et .Simnai

אֶת שַׁמָּי׃ 45 וּבֶן שַׁמַּי מָעוֹן וּמָעוֹן אֲבִי בֵית צוּר׃ 46 וְעֵיפָה פִּילֶגֶשׁ כָּלֵב יָלְדָה אֶת חָרָן וְאֶת

.Sahaph & ,Hephah & ,Pelet & ,Ghesan & ,Jotham & ,Reghem ,Jahdai filii Et .Ghazez genuit Charan & :Ghazez & ,Mosa

מוֹצָא וְאֶת גָּזֵז וְחָרָן הוֹלִיד אֶת גָּזֵז׃ 47 וּבְנֵי יָהְדַּי רֶגֶם וְיוֹתָם וְגֵישָׁן וָפֶלֶט וְעֵיפָה וְשָׁעָף׃

,Machbenah patrem Seva ,Madmannah patrem Sahaph peperit Et .Tirchanah & ,Seber peperit,Mahachah Chaleb Concubina

48 פִּילֶגֶשׁ כָּלֵב מַעֲכָה יָלְדָה שֶׁבֶר וְאֶת תִּרְחָנָה׃ וְיָלְדָה שַׁעַף אֲבִי מַדְמַנָּה אֶת שָׁוָא אֲבִי מַכְבֵּנָה׃ 49

.Chiriathjearim pater Sobal ;Ephratha primogeniti Chur filii Chaleb filii fuerunt Isti .Hachsah ,Chaleb filia & :Ghibha patre &

וּבְנֵי שָׁוָא אֲבִי גִבְעָא וּבַת כָּלֵב עַכְסָה׃ 50 אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי כָלֵב בֶּן חוּר בְּכוֹר אֶפְרָתָה שׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים׃

.requietionū dimidiū *videnti* ,Chiriathjearim patri Sobal filii fuerunt Et .Bethghader pater Chareph :Bethlechem pater Salma

51 שָׂלְמָא אֲבִי בֵית לָחֶם חָרֵף אֲבִי בֵית גָּדֵר׃ 52 וַיִּהְיוּ בְנֵים לְשׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים רֹאֵה חֲצִי הַמְּנֻחוֹת׃

.Esthaulithæus &,Sorhathæus sunt egressi istis Ab .Misraathæus &,Sumathæus &,Puthæus & ,Ithræus ,Chiriathjearim familiæ Et

53 וּמִשְׁפְּחוֹת קִרְיַת יְעָרִים הַיִּתְרִי וְהַפּוּתִי וְהַשֻּׁמָתִי וְהַמִּשְׁרָעִי מֵאֵלֶּה יָצְאוּ הַצָּרְעָתִי וְהָאֶשְׁתָּאלִי׃

scribarum familiæ Et .Sorhi *Manachi* dimidium & ,Joab domus coronæ Nethophathi & , Bethlechem , Salma Filii

54 בְּנֵי שַׁלְמָא בֵּית לָחֶם וּנְטוֹפָתִי עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וְחֲצִי הַמָּנַחְתִּי הַצָּרְעִי׃ 55 וּמִשְׁפְּחוֹת סוֹפְרִים

.Rech.b domus patris Chamath de *venientes* Chinim Isti .Suchathim ,Simhathim ,Tirhathim ,Jahabes inhabitantium

יֹשְׁבֵי יַעְבֵּץ תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים שׁוּכָתִים הֵמָּה הַקֵּינִים הַבָּאִים מֵחַמַּת אֲבִי בֵית רֵכָב׃

CAP. IIII.

, Daniel secundus : *Izrahelitidi* Achinoham ,Amnon Primogenitus .Chebron in ei *est natus* qui ,David filii fuerunt isti Et

1 וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי דָוִיד אֲשֶׁר נוֹלַד־לוֹ בְּחֶבְרוֹן הַבְּכוֹר׀ אַמְנֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִזְרְעֵאלִית שֵׁנִי דָּנִיֵּאל

.Chaghith filius Adoniah ,Quartus .Ghesur regis Talmai filiæ,Mahachah filius Absalom Tertius .*Carmelitidi* Abigail *ipsi*

2 לַאֲבִיגַיִל הַכַּרְמְלִית׃ הַשְּׁלִשִׁי לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר הָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית׃

ibi regnavit Et .Chebron in ei sunt nati Sex .sua uxore Heglah de ,Ithreham Sextus .Abital *ipsi* ,Sephatiah Quintus

3 הַחֲמִשִׁי שְׁפַטְיָה לַאֲבִיטָל הַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִשְׁתּוֹ׃ שִׁשָּׁה נוֹלַד־לוֹ בְּחֶבְרוֹן וַיִּמְלֹךְ־שָׁם

.Jerusalaim in regnavit annis tribus & , triginta & : mensibus sex & , annis septem

4 שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃

Filii autem Nadab fuerunt;Saled,& Apphaim. Mortuus 30
est autem Saled absque liberis. Filius verò Apphaim, 31
Jesi :qui Jesi genuit Sesan. Porrò Sesan genuit Oholai.
Filii autem Jada fratris Semei;Jether,& Jonathan.Sed et 32
Jether mortuꝰ est absque liberis. Porrò Jonathan genuit 33
Phaleth,& Ziza. Isti fuerunt filii Jerameel. Sesan autem 34
non habuit filios,sed filias;& servum Ægyptium nomine
Jeraa. Dedítque ei filiam suam uxorem :quæ peperit ei 35
Ethei. Ethei autem genuit Nathan,et Nathan genuit Za- 36
bad. Zabad quoque genuit Ophlal,& Ophlal genuit O- 37
bed, Obed genuit Jehu,Jehu genuit Azariam, Azarias 38
genuit Helles,& Helles genuit Elasa, Elasa genuit Sisa- 39
moi, Sisamoi genuit Sellum, Sellum genuit Icamiam, 40
Icamia autem genuit Elisama. Filii autem Caleb fratris 41
Jerameel;Mesa primogenitus ejus,ipse est pater Ziph:& 42
filii Maresa patris Hebron. Porrò filii Hebron;Core,& 43
Taphuz,& Recem,& Samma. Samma autem genuit Ra- 44
ham, patrem Jercaam, & Recem genuit Sammai. Filius 45
Sammai,Maon:& Maon pater Bethsur. Epha autē con- 46
cubina Caleb peperit Haran, & Mosa, & Gezez.Porrò
Haran genuit Gezez. Filii autem Jahaddai;Regom, & 47
Joathan, & Gesan, & Phalet,& Epha,& Saaph. Con- 48
cubina Caleb Maacha peperit Saber, & Tharana. Ge- 49
nuit autem Saaph pater Madmena,Sue patrem Machbe-
na,& patrem Gabaa. Filia verò Caleb, fuit Achsa. Hi 50
erant Caleb,filii Hur, primogeniti Ephrata,Sobal pater
Cariathiarim, Salma pater Bethlehem, Hariph pater 51
Bethgader. Fuerunt autem filii Sobal patris Cariathia- 52
rim, Qui videbat dimidium requietionum. Et de cog- 53
natione Cariathiarim;Jethrei,& Aphuthei,& Semathei,
& Maserei. Ex his egressi sunt Saraitæ, & Esthaolitæ.
Filii Salma; Bethlehem, & Netophathi, Coronæ domûs 54
Ioab,& Dimidiū requietionis Sarai. Cognationes quo- 55
que scribarum habitantium in Jabes,Canentes,atque Re-
sonantes , & In tabernaculis commorantes. Hi sunt
Cinæi, qui venerunt de Calore patris domûs Rechab.

CAP. III.

1 DAvid vero hos habuit filios, qui ei nati sunt in He-
bron;primogenitum Amnon ex Achinoam Iezraheliti-
de, secundum Daniel de Abigail Carmelitide, Tertium 2
Absalom filium Maacha filiæ Tholmai regis Gessur,
quartum Adoniam filium Aggith, Quintum Saphatiam 3
ex Abital,sextum Jethraham de Egla uxore sua. Sex er- 4
gò nati sunt ei in Hebron,ubi regnavit septem annis, &
sex mensibus. Triginta autem & tribus annis regnavit
in Jerusalem.

Versio VULG. LAT.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

30 ** ... ...

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATÍNA.

30 31 Καὶ υἱοὶ Ναδὰβ, Σαλαὴλ, καὶ (α) Ἀσφάϊν. καὶ ἀπέθανε Σαλαὴλ οὐκ ἔχων τέκνα. Καὶ υἱοὶ (β) Ἀσφαΐν, Ἰσε-
32 μήλ. καὶ υἱοὶ (γ) Ἰσεμήλ, Σωσάν. καὶ υἱοὶ Σωσὰν, (δ) Δαδαΐ. Καὶ υἱοὶ (ε) Δαδαΐ, Ἀχσαμὰς, Ἰεθὲρ, Ἰ-
33 ωνάθαν. καὶ ἀπέθανεν Ἰεθὲρ οὐκ ἔχων τέκνα. Καὶ υἱοὶ Ἰωνάθαν, Φαλὲθ, καὶ (ζ) Ὀζάμ. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ (η)
34 Ἰεχαμεήλ. Καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Σωσὰν υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ τῷ Σωσὰν παῖς Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰ-
35 αχάλ. Καὶ ἔδωκε Σωσὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ (θ) τῷ Ἰωχὰλ παιδὶ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ι) Ἐ-
36 37 θὶ, Καὶ Ἐθὶ ἐγέννησε † Ναδὰν, καὶ Ναδὰν ἐγέννησε † Ζαβέλ, Καὶ Ζαβὲλ ἐγέννησε † (κ) Ἀφαμὴλ, καὶ
38 39 Ἀφαμὴλ ἐγέννησε τὸν (λ) Ὠβήδ, Καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰηὺ, καὶ Ἰηὺ ἐγέννησε τὸν Ἀζαείαν, Καὶ Ἀ-
40 ζαείας ἐγέννησε † Χελλὴς, καὶ Χελλὴς ἐγέννησε † Ἐλεασὰ, Καὶ Ἐλεασὰ ἐγέννησε † Σοσομαΐ, καὶ Σοσομαΐ
41 ἐγέννησε τὸν (μ) Σαλὴμ, Καὶ Σαλὴμ ἐγέννησε † (ν) Ἰεχμίαν, καὶ Ἰεχμίας ἐγέννησε † (ξ) Ἐλισαμὰ, καὶ
42 Ἐλισαμὰ ἐγέννησε τὸν Ἰσμαήλ. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ ἀδελφοῦ (ο) Ἰεχαμεὴλ, Μαεισὰ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, οὗτος πα-
43 44 τὴρ Ζίφ· καὶ υἱοὶ Μαεισὰ πατρὸς Χεβρών. Καὶ υἱοὶ Χεβρὼν, Κορὲ, καὶ (π) Θαπφὺς, καὶ Ῥεκὲμ, καὶ Σαμαά. Καὶ
45 Σαμαὰ ἐγέννησε † Ῥαὲμ πατέρα (ρ) Ἰεχλάν, καὶ Ἰεχλὰν ἐγέννησε (σ) † Σαμαΐ. Καὶ υἱὸς αὐτοῦ Μαών· καὶ
46 Μαὼν πατὴρ (τ) Βαιθσούρ. Καὶ Γαφὰ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ ἐγέννησε † (υ) Ἀρὰμ, καὶ † Μοσὰ, καὶ † (φ) Γεζού.
47 48 Καὶ υἱοὶ Ἀδδαΐ, Ῥαγὲμ, καὶ Ἰωάθαμ, (χ) καὶ Σωγὰρ, καὶ Φαλὲχ, καὶ Γαφὰ, καὶ (ψ) Σαγαί. Καὶ ἡ παλλακὴ Χα-
49 λὲβ Μαχὰ ἐγέννησε τὸν (ω) Σαβὲρ, καὶ τὸν Θαρέμ. Καὶ ἐγέννησε (α) Σαγαὲ πατέρα Μαδμηνὰ, καὶ τὸν
50 (β) Σαὺ πατέρα (γ) Μαχαιβηνὰ, καὶ πατέρα (δ) Γαιβάλ. καὶ θυγάτηρ Χαλὲβ, (ε) Ἀχά. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ
51 Χαλέβ. υἱοὶ Ὼρ πρωτοτόκου Ἐφραθά· Σωβὰλ πατὴρ Καριαθιείμ, Σαλωμὼν πατὴρ (ζ) Βαιθὰ, Λαμ-
52 μὼν πατὴρ Βαιθαλαὲμ, καὶ Ἀρὶμ πατὴρ Βεθγεδώρ. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τοῦ Σωβὰλ πατρὸς Καριαθιαείμ, (η) Ἀ-
53 ροὰ, καὶ Αἰσὶ, καὶ Ἀμμανίθ, Καὶ ἡμισφαὶ, πόλεις Ἰαΐρ, Αἰθαλὶμ, καὶ Μιφιθὶμ, καὶ Ἡσαμαθὶμ, καὶ Ἡ-
54 μασαεμΐμ· ἐκ τούτων ἐξῆλθοσαν οἱ Σαραθαῖοι, (θ) καὶ υἱοὶ Ἐσταμό. Υἱοὶ Σαλωμὼν, (ι) Βαιθαλαὲμ ὁ
55 Νετωφατὶ, Ἀτροὼθ οἴκου (κ) Ἰωὰβ, καὶ ἥμισυ τῆς (λ) Μαλαθὶ, Ἡσαεὶ, Πατειὰ χαμματέων κατοικοῦν-
τες ἐν (μ) Ἰάβεις Θαργαθὶμ, καὶ Σαμαθὶμ, καὶ Σωχαθίμ. οὗτοι οἱ Κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ Αἰμὰθ πα-
τρὸς οἴκου Ῥηχάβ.

Et fil i Nadab; Saled, & Aphaim. Et mortuus eſt Salad non habens filios. 30
Et filii Aphaim, (i) Iſemiel. Et filii Iſemiel, Soſan. Et filii Soſan, Dadai. 31
Et filii Dadai, Achiſamas, Jether, Jonathan. Et mortuus eſt Jether non 32
habens filios. Et filii Jonathan; Phaleth, & Ozam. Hi fuerunt filii Hie- 33
rameel. Et non fuerunt Soſan filii, ſed filiæ. Et ipſi Soſan erat puer 34
Ægyptius: & nomen ei, (k) Jochel. Et Soſan dedit filiam ſuam Jochel 35
puero ſuo in uxorem: & peperit ei Ethi. Et Ethi genuit Nathan. Et Na- 36
than genuit Zabed. Et Zabed genuit (l) Aphame'. Et Aphamel genuit 37
Obed. Et Obed genuit Jeu. Et Jeu genuit Azariam. Et Azarias genuit 38 39
Chelles. Et Chelles genuit Eleaſa. Et Eleaſa genuit Soſomai. Et Soſomai 40
genuit Salum. Et Salum genuit Jechemiam. Et Jechemias genuit Eliſa- 41
ma. Et Eliſama genuit Iſmael. Et filii Chaleb fratris Hieramel, (m) 42
Meriſa primogenitus ejus. Hic pater Ziph. Et filii Meriſa patris Chebron.
Et filii Chebron, Core, & Thapphus, & Recom, & Samaa. Et Samaa ge- 43 44
nuit Raem patrem Jeclan. Et Jeclan genuit Samai. Et filius ejus Maon. 45
Et Maon pater Bethſur. Et Gapha concubina Chaleb genuit Aram, 46
& Moſa, & Gezue. Et filii Addai, Rhagem, & Jonathan, 47
& Sagar, & Phaleth, & Gepha, & (n) Sagae. Et 48
concubina Chaleb Mocha genuit Saber, & Tharam. Et genuit Sagae pa- 49
trem Madmena, & Sau patrem Machabena, & patrem Gebal. Et filia
Chaleb, Aſcha. Hi fuerunt filii Chaleb. Filii Or primogeniti Ephrata; So- 50
bal pater Cariathiarim, Salomon pater Bethi, Lammon pater Bethalaem, 51
& Arim pater Bethgedor. Et fuerunt filii Sobal patri Cariathiarim; (o) 52
Aroa, & Æſi, & Ammanith, Et (p) Umaſphae, civitates Jair, Æthalim,
& Mephithim, & Samathim, & Maſaraim. Ex his exierunt Sarathæi, 53
& (q) filii Eſthaam. Filii Salomon; Bethalaem, (r) Netophathi, Ataroth 54
domûs Joab, (s) & dimidium Malathi, Eſari. (t) Cognationes ſcribarum 55
habitantes in Jabis, (u) Thargathiim, et Samathiim, & Sochathim. Hi ſunt
Cinæi, qui venerunt ex Hemath patre domûs Rhecab.

MS. A. (α) Ἀφφαΐμ. (β) Ἀφφαΐμ, Ἰεσεί. (γ) Ἰσσεὶ, (δ) Ἀαδαΐ. (ε) Ἰεδδαὲ, Ἀχσαμαὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἰωνάθαν. (ζ) Ὀζαζά. (η) Ἱερμεήλ. (θ) Ἰωχὴλ (ι) Ἰεθθὶ, Καὶ Ἰεθθεὶ (κ) Ὀφλὰδ, καὶ Ὀφλὰδ (λ) Ἰωβὴδ, Καὶ Ἰωβὴδ (μ) Σαμμὺμ, Καὶ Σαμμοὺμ (ν) Ἰεκομίαν, καὶ Ἰεκομίας (ξ) Ἐλισαμά. Καὶ υἱοὶ Χαλὲμ(ο) Ἱερμεὴλ, Μαεισὰς πρωτότοκος (π) Θαρφὲ, καὶ Ῥοκὸμ, καὶ Σεμαά. *ἐγέννησεν(ρ) Ἰορκεὰμ, καὶ Ἰορκεὰμ (σ) Σαμμαΐ. (τ) Βηθσούρ. (υ) Ἀρρὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ, (φ) Γεζούε. καὶ Ἀρρὰν ἐγέννησεν τὸν Γεζούε. Καὶ ἡσὶ Ἰαδαΐ, Ῥεγὲμ, (χ) καὶ Γηρεὼμ, καὶ Φαλὲτ, (ψ) Σαγάφ. (ω) Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά. (α) Σαγὰρ (β) Σαοὺλ (γ) Μαχαμηνὰ, (δ) Γαιβαά. (ε) Ἀχσά. (ζ) Βαιθλαμὼν πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ (η) Ἀραὰ, Ἐσεὶ, Ἀμμανὶθ, Οὐμασφὰς, Καειαθιαεὶμ, Αἰθαλεὶμ, καὶ Ἡσιθὶν, καὶ Ἡσαμαθὶν, καὶ Ἡμασαεμεῖν· (θ) καὶ οἱ Ἐδαωλαῖοι. (ι) Βαιθλεὲμ καὶ Νετωφαθὶ, (κ) Ἰωβὰβ, (λ) Μανὰθ, Ἡσαεμὶ, (μ) Γάβης, Ἀργαθεὶμ, καὶ Σαμαθεὶμ, Σωχαθεὶμ.

CAP. III.

ET hi fuerunt filii David, qui nati ſunt ei in Hebron; Primogenitus 1
Amnon, Achinoam ſexaclitidis: ſecundus Damiel, Abigæe Carmelitæ:
Tertius Abeſſalom, filius Mocha filiæ Tholmai regis Gedſur: quartus 2
Adonia, filius Augith: Quintus Saphatia, ipſius Abital: ſextus Jethraam, 3
ex Agla uxore ejus. Sex nati ſunt ei in Hebron: & regnavit ibi ſeptem 4
annos, & ſex menſes. Et triginta & tres annos regnavit in Hieruſalem.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATÍNA.

KΕΦ. γ'.

1 Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρών· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχιναὰμ τῇ (α) Ἰ-
2 εζραηλίτιδι· ὁ δεύτερος (β) Δαμιὴλ τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ· Ὁ τρίτος Ἀβεσαλὼμ, υἱὸς Μαχὰ
3 θυγατρὸς (γ) Θολμαὶ βασιλέως (δ) Γεδσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνία υἱὸς Ἀγγίθ· Ὁ πέμπτος (ε) Σα-
4 φατία τῆς Ἀβιτάλ· ὁ ἕκτος (ζ) Ἰεθραὰμ τῇ Ἀγλᾷ γυναικὶ αὐτοῦ. Ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών.
καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἑξάμηνον· καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

MS. A. (α) Ἰσραηλίτιδι· (β) Δαμνία (γ) Θολμεῖ (δ) Γεσσύρ· (ε) Σαρατίας (ζ) Ἰεθραάμ

Et filii David, qui nati ſunt ei in Hebron; Primogenitus 1
Amnon, Achinoam ſexaclitidis: ſecundus Damiel, Abigææ Carmelitæ:
Tertius Abeſſalom, filius Mocha filiæ Tholmai regis Gedſur: quartus 2
Adonia, filius Augith: Quintus Saphatia, ipſius Abital: ſextus Jethraam, 3
ex Agla uxore ejus. Sex nati ſunt ei in Hebron: & regnavit ibi ſeptem 4
annos, & ſex menſes. Et triginta & tres annos regnavit in Hieruſalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 وبنو نادابَ * سالِدٌ * وافلَريم * ومات سالِدٌ بغير بنين * وبنو افلريم * اسعيا *
31 وبنو
32 اسعيا * سوسان * وبنو سوسان * أحلي * وبنو يادَاع * أحي * ساقي * ياثار ويوباثان * ومات
33 ياثار بلا بنين * وبنو يوباثان * لقط * وأورا * هؤلاء كلهم بنو يرحاميل * ولم يكن
34 لسوسان أولاد ذكور بل بنات * وصار لسوسان صهر من المصريين * واسمه يارداع * أعطاه
35 سوسان ابنته * فولدت له العاتي * والعاتي أولد ناثان * وناثان أولد أدفير * وادفير أولد
36 37 اصبال * واصبال أولد ليوباف * واليوباف أولد ياهو * وياهو أولد عزريا * وعزريا أولد حالاص *
38 39 وحالاص أولد عسما * وعسما أولد سمسي * وسمسي أولد سالوم * وسالوم أولد القميا * والقميا
40 41 أولد اليسمع * وبنو كاليب أخي يرحاميل * اليسمي بكره وهو ابو يراف * وبنوا مرسا أبي
42 43 حفرون * فرح * وافوح * وراقام * واشمع * واشمع أولد راحام ابا يارقعام * ويريقعم أولد
ساميي * *

* وعوفينا جاريه كالاب ولدت حوران * وحوران أولد عوران * 46

Filii Nadabi, Saled, & Ephlarim: ſed mortuus eſt Saled abſque liberis. Filii 30 31
Ephlarimi, Eſaja: filii Eſaiæ, Suſan:
filii Suſanis, Abli. Filii Jadai, Achi, 32
Sabi, Jether, & Jonathan: mortuus eſt
autem Jether abſque liberis. Filii 33
Jonathanis, Laphath, & Uza: hi omnes
ſunt filii Jerhamelis. Suſan non ha- 34
buit filios maſculos, ſed filias. Habuit-
que Suſan generum ex Ægyptiis nomi-
ne Jaredaum. Cui cùm dediſſet Su- 35
ſan filiam ſuam, peperit hæc illi Ati.
Ati genuit Nathanem: Nathan genuit 36
Adbir. Adbir genuit Aphielem: A- 37
phiel genuit Jobabum. Jobab genuit 38
Jehu: Jehu genuit Azariam. Azaria 39
genuit Haleſum: Hales genuit Aſmam.
Aſma genuit Samſam: Samſa genuit 40
Salumum. Salum genuit Elcimiam: 41
Elcimia genuit Eliſemaum. Porrò 42
filii Chalebi fratris Jerhamelis, El-
ſamma primogenitus ejus, atque is eſt
pater Jezrebi. Filii Mareſæ patris 43
Hebronis, Corah, Raphah, Racam, &
Aſmaa. Aſmaa genuit Rahammam pa- 44
trem Jericaami: Jericaam genuit
Sami.

* Ophina quoque ancilla Chalebi peperit 46
Horanem, Horan genuit Ghorzanem.

* هؤلاء بنو كالاب بن حور بكر أفرت * سافل ولد في صيعة نعران * وساميلا ولد في 50
بيت لحم * أبي ولدوه في عادار * وصار بنون لسفال في صيعة نعران * عطروب * ويوافيل * 51
وحصري * سافيريم ساخي * حاما * هؤلاء بنو سوفيل في صيعة نعرين * 52

Hi ſunt filii Chalebi filii Huris primo- 50
geniti Ephratha: Sabel natus eſt in ci-
vitate Naaran. Samla natus eſt in 51
Beth lehem: Abi genuerunt in Ga-
dar. Sabel autem hos habuit: Heres 52
in civitate Naaran, Athrothem, Joabe-
lem, Haſii, Sapheriamum, Sachubum,
Hamam: hi fuerunt filii Sobelis in civi-
tate Naarin.

الفصل الثالث *

* وبنو داود بحفرون * واسم ابنه بكره حمنون * من أحيعام التي هي من ايزرعيل * 1
والثاني كالاب من أبيعال امراته نابال من جبل كرميلا * والثالث ابيسالوم من مكا ابنة 2
تولماي ملك عشور * والرابع أدونيا من حاعنت * والخامس سافطيا من افيطال * والسادس 3
ايرعام الذي من حاجل امراته داود * هؤلاء البنون الستة الذين ولدوا له في حفرون * وملك 4
هناك سبعة سنين وستة اشهر * وبلاثين سنة ملك باورشليم *

CAP. III.

Filii Davidis in Hebrone nati: nomen 1
filii ejus primogeniti, Hamnon ex Abi-
noame quæ erat ex Jezraele: ſecundus
fuit Chaleb ex Abigale uxore Nabalis de
monte Chaymelo. Tertius Abiſalom è 2
Maacha filia Tholmai regis Geſſur:
quartus Adonia è Gaithe. Quintus Se-
phatia ex Abitale: ſextus Ethraam qui 3
natus eſt ex Hegla uxore Davidis. Hi
ſunt ſex filii qui nati ſunt ei in Hebrone: 4
Regnavit enim illic ſeptem annis, & ſex
menſibus: annis verò triginta tribus re-
gnavit in Jeruſalem.

דברי הימים א: ד

Ithra Et .Hammiel *filia* Bathſuah *ipſi* quatuor Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & Simha : Jeruſalaim in ei ſunt nati iſti Et
ואלה נולדו־לו בירושלים שמעא ושובב ונתן ושלמה ארבעה לבת־שוע בת־שמיאל: ויבחר 6 5
filii Omnes .novem ,Eliphelet & ,Eljadah & ,Eliſamah Et .Japhiah & ,Nephegh & ,Noghah Et .Eliphelet & ,Eliſamah &
ואלישמע ואליפלט: ונוגה ונפג ויפיע: ואלישמע ואלידע ואליפלט תשעה: כל בני 9 7 8
,ejus filius Aſa ,ejus filius Abijah ,Rechabham ,Selomoh filius Et .eorũ ſororem Thamar & ,concubinarum filios præter David
דויד מלבד בני־פילגשים ותמר אחותם: ובן־שלמה רחבעם אביה בנו אסא בנו 10
Jotham ,ejus filius Hazariah ; ejus filius Amaſiahu .ejus filius Joas ,ejus filius Achaziahu ,ejus filius Joram .ejus filius Jehoſaphat
יהושפט בנו: יורם בנו אחזיהו בנו יואש בנו: אמציהו בנו עזריה בנו יותם 12 11
,Joſijahu filii Et .ejus filius Joſijahu ,ejus filius Amon .ejus filius Menaſſeh ,eius filius Chizchiiahu ,ejus filius Achaz .eius filius
בנו: אחז בנו חזקיהו בנו מנשה בנו: אמון בנו יאשיהו בנו: ובני יאשיהו 15 13 14
,eius filius Jechoniah ,Jehojachim filii Et .Sallum quartus ,Sidchijahu tertius ,Jehoiachim ſecundus ,Jochanan primogenitus
הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום: ובני יהויקים יכניה בנו 16
,Hoſamah ,Jechamiah ,Senazar & ,Pedaiah & ,Malchiram Et .eius filius Sealthiel ,Aſſir ,Jechoniah filii Et .eius filius Sidchijah
צדקיה בנו: ובני יכניה אסר שאלתיאל בנו: ומלכירם ופדיה ושנאצר יקמיה הושמע 18 17
.eorum ſoror Selomith & ,Chananiah & ,Meſullam Zerubbabel filius & : Simhi & ,Zerubbabel ,Pedaiah filii Et .Nedabiah &
ונדביה: ובני פדיה זרבבל ושמעי ובן־זרבבל משלם וחנניה ושלמית אחותם: 19
,Rephaiah filii : Jeſahaja & ,Pelatiah ,Chananiah filius Et .quinque cheſed-Juſab,Chaſadiah &,Berechiah & ,Ohel &,Chaſubah Et
וחשבה אהל וברכיה וחסדיה יושב חסד חמש: ובן־חנניה פלטיה וישעיה בני רפיה 21 20
,Bariah & ,Ighal & ,Chattus ,Semahajah filii Et .Semahajah ,Secheniah filii Et .Secheniah filii ,Obadiah filii , Arnan filii
בני ארנן בני עבדיה בני שכניה: ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה חטוש ויגאל ובריח 22
; Hodaieuahu Eliohenai filii Et .tres Hazricam & ,Chizchijah & ,Eliohenai ,Neharah filius Et .ſex ,Saphat & ,Neharah &
ועשריה ושפט ששה: ובן־נעריה אליועיני וחזקיה ועזריקם שלשה: ובני אליועיני הודויה 24 23
.ſeptem Hanani & ,Delaiah & ,Jochanan & ,Haccub & ,Pelaiah & , Eliaſib &
ואליאשיב ופלויה ועקוב ויוחנן ודליה וענני שבעה:

CAP. IV. ד

Jachath & : Jachath genuit ,Subal filius Reaiah Et .Sobal & ,Chur & ,Charmi & Cheſron ,Peres ; Jehudah Filii
בני יהודה פרץ חצרון וכרמי וחור ושובל: וראיה בן־שובל הליד את־יחת ויחת 2 1
,Idbas & ,Iſma & ,Iſrehel ,Hetam *patris* hæc Et .Sorhathi familiæ Iſtæ .Lahad & ,Achumai genuit
הליד את־אחומי ואת־להד אלה משפחות הצרעתי: ואלה אבי עיטם יזרעאל וישמא וידבש 3
Ephratha primogeniti Chur filii Iſti .Chuſah pater Hezer & ,Ghedor pater Penuel Et .Selelphoni eorum ſororis nomen &
ושם אחותם הצללפוני: ופנואל אבי גדר ועזר אבי חושה אלה בני־חור בכור אפרתה 4
,Naharah ei peperit Et .Naharah & ,Chelah ,uxores duæ fuerunt Tecoah patri Aſchur Et .Bethlechem patris
אבי בית־לחם: ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלאה ונערה: ותלד לו נערה את 6 5
,Jeſohar ,Sereth ,Chelah filii Et .Naharah filii Iſti .Haachaſtari & ,Temni & ,Chepher & ,Achuzam
אחוזם ואת־חפר ואת־תימני ואת־האחשתרי אלה בני נערה: ובני חלאה צרת יצהר 7
honorabilis Jahabes fuit Et .Harum filii Acharchel familias & ; Haſobebah & ,Hanub genuit Chos Et .Ethnan &
ואתנן: וקוץ הוליד את־ענוב ואת־הצבבה ומשפחת אחרחל בן־הרם: ויבע יעבץ נכבד 9 8
.dolore cum peperi Quia : dicendo ,Jahabes eius nomen vocavit eius mater Et ſuis fratribus *præ*
מאחיו ואמו קראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב:

Porrò in Jeruſalem nati ſunt ei filii; Simmaa, & So- 5
bab,& Nathan, & Salomon, quatuor de Bethſabee
filiâ Ammiel. Jebaar quoque,& Eliſama, Et Eli- 6 7
phaleth, & Noge, & Nepheg, & Japhia ; Necnon 8
Eliſama,& Eliada, & Elipheleth, novẽ : Omnes hi, 9
filii David, abſq; filiis concubinarũ : habuerúntque
ſororẽ Thamar. Filius autem Salomonis,Roboam: 10
cujus Abia filiꝰ genuit Aſa. De hoc quoque natus eſt
Joſaphat , Pater Joram:qui Joram genuit Ochoziã, 11
ex quo ortus eſt Ioas : Et hujꝰ Amaſias filius genuit 12
Azariam. Porrò Azariæ filius Ioathan Procreavit 13
Achaz patrẽ Ezechiæ,de quo natꝰ eſt Manaſſes. Sed 14
& Manaſſes genuit Amon patrẽ Ioſiæ. Filii autem 15
Ioſiæ fuerunt,primogenitꝰ Iohanan,ſecundꝰ Ioakim,
tertiꝰ Sedecias,quartꝰ Sellum. De Ioakim natꝰ eſt Ie- 16
chonias,& Sedecias. Filii Iechoniæ fuerunt; Aſir, 17
Salathiel, Melchiram, Phadaia, Senneſer, & Iece- 18
mia,Sama,& Nadabia. De Phadaia ortĩ ſunt Zoro- 19
babel & Semei. Zorobabel genuit Moſollam, Hana-
niam,& Salomith ſororẽ eorũ : Haſaban quoque, 20
& Ohol,& Barachian,et Haſadian,Ioſabheſed,quin-
que. Filiꝰ autẽ Hananiæ; Phaltias pater Ieſeiæ,cujꝰ 21
filius,Raphaia.Hujꝰ quoque filius,Arnan, de quo na-
tuꝰ eſt Obdia,cujꝰ filiꝰ fuit Sechenias. Filius Seche- 22
niæ,Semeia : cujus filii,Hattus,& Iegaal,& Baria,&
Naaria, & Saphat, ſex numero. Filius Naariæ; Eli- 23
oenai,& Ezechias,& Ezricam,tres. Filii Elioenai; 24
Oduia,& Eliaſub,& Pheleia,& Accub,& Iohanan,
& Dalaia,& Anani,ſeptem.

CAP. IV.

Filii Iudæ;Phares,Heſron,& Charmi,& Hur,& So- 1
bal. Raia verò filiꝰ Sobal genuit Iahath,de quo na- 2
ti ſunt Ahumai & Laad. Hæ cognationes Sarathi.
Iſta quoq; ſtirps Etam ; Iezrahel,et Ieſema, & Iede- 3
bos. Nomen quoque ſororis eorum, Aſalelphuni.
Phanuel autem pater Gedor,& Ezer pater Hoſa. Iſti 4
ſunt filii Hur primogeniti Ephratæ patris Bethlehem.
Aſſur verò patri Thecuæ erant duæ uxores, Halaa,et 5
Naara. Peperit autẽ ei Naara,Oozam,et Hepher,& 6
Themani,& Ahaſthari. Iſti ſũt filii Naara. Porrò filii 7
Halaa;Sereth,Iſaar,et Ethnan. Cos autẽ genuit Anon, 8
& Soboba,& cognationẽ Aharehel filii Arum. Fuit 9
autẽ Iabes inclytus præ fratribus ſuis, et mater ejus
vocavit nomen illius Iabes, dicens; Quia peperi
eum in dolore.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Atque hæc ſunt nomina liberorum 5
qui nati ſunt ei in Jeruſalem : Semu,
Sechob, Nathan, Salomon, Jebhar, 6
Eliſemaa , Elidaa , Eliphelet, No- 7 8
gah, Nepheg, Nephig, & Eliſaa.
Hi omnes fuerunt filii Davidis; et Tha- 9
mar ſoror eorum. Filii Salomonis, 10
Rehabaam fuit filius ejus, Abia fili-
us ejus, Aſa filius ejus, Joſaphat fili-
us ejus, Joram filius ejus, Ehazia fili- 11
us ejus, Joas, filius ejus, Amoſia fi- 12
lius ejus, Ozia filius ejus, Jotham
filius ejus, Ahaz filius ejus, Heze- 13
cia filius ejus, Manaſſe filius ejus,
Amon filius ejus, Joſia filius ejus. 14
Filii Ioſiæ, primogenitus ejus Ioha- 15
nan, ſecundus Iojacim , tertius Se-
decia , quartus Salum. Filii Iojaci- 16
mi, Iochania filius ejus, Sedecia fili-
us ejus. Filii Iochaniæ, Aſraftel fi- 17
lius ejus, Malchom filius ejus , Phe- 18
raja filius ejus , Saaſar filius ejus, Ne-
camia filius ejus, Semu filius ejus,
Nedabia filius ejus. filii Nedabiæ, 19
Zorobabel, & Semei : Filii Zorobabe-
lis, Maſlam, Hanania, & Selcath ſo-
ror eorum : Item Heſiba, Iehuel , Be- 20
riaa, & Heſedia. Filii Hananiæ, Phe- 21
latia, Uſaja, Arphaja filius ejus, Ar-
non filius ejus , Ubia filius Uſaiæ. Fi- 22
lius Seehaniæ, Semaja ; filius Sema-
jæ, Hatus, & Negael, Azaria, Heze-
cia, Hodia, Leſib , Phelaja , Iacob, 23
Iohanan, Delaja, & Anan.

CAP. IV.

Isti verò ſunt filii Iudæ : Phares, 1
Heſron, Charmi, Ianor, & Sobal. Leja 2
filius Sobalis genuit Nahath ; Nahath
genuit Ahimi, et Iecd : hæ ſunt genea-
logiæ Rehabaami. Atque hi ſunt filii 3
Aminadabi ; Ahizareel , Neſma , &
Dibas , Pheguel, & Huſia : hi ſunt 4
filii Huris primogeniti Ephrathæ, qui
fuit pater ipſius , ex Beth-lehem.
Ahiſur pater Tecue duas habuit vxo- 5
res ; Quarum una peperit Ahiram, 6
Tepher, Theman, & Hareſtar : hi ſunt
filii unius illarum.
Fuit autem unus ex iis charus patri 9
matrique ſuæ, & vocavit nomen ejus,
Oculi mei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ ἕτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλὴμ· Σαμαὰ, Σωβὰβ, Νάθαν, (ν) καὶ Σολωμών· τέσσαρες τῇ Βηρσαβεὲ θυ-
6 γατρὶ Ἀμιήλ· Καὶ (ο) Ἔβααρ, καὶ Ἐλισὰ, Καὶ Ἐλιφελὲτ, καὶ Νογαὶ, καὶ (ι) Ναφὲγ, καὶ Ἰαφιὰ, Καὶ Ἐλι-
8 σαμὰ, καὶ (κ) Ἐλιαδὰ, καὶ Ἐλιφελὲτ, ἐννέα. Πάντες υἱοὶ Δαυὶδ, πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν, καὶ Θάμαρ (λ)
9 ἀδελφὴ αὐτῶν. Τἱοὶ Σολωμὼν, Ῥοβοὰμ, Ἀβιὰ (μ) υἱὸς αὐτῦ, Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῦ, Ἰωρὰμ
10 11 υἱὸς αὐτῦ, (ν) Ὀχοζίας υἱὸς αὐτῦ, Ἰωὰς υἱὸς αὐτῦ, Ἀμασίας υἱὸς αὐτῦ, Ἀζαρίας υἱὸς αὐτῦ, (ξ) Ἰωάθαν υἱὸς
12 13 14 αὐτῦ, Ἄχαζ υἱὸς αὐτῦ, Ἐζεκίας υἱὸς αὐτῦ, Μανασσῆς υἱὸς αὐτῦ, (ο) Ἀμὼν υἱὸς αὐτῦ, (π) Ἰωσία υἱὸς αὐτῦ.
15 Καὶ υἱοὶ Ἰωσία, πρωτότοκος Ἰωαναὶ, ὁ δεύτερος Ἰωακὶμ, ὁ τρίτος Σεδεκίας, ὁ τέταρτος (ρ) Σελλούμ.
16 17 Καὶ υἱοὶ Ἰωακὶμ, Ἰεχονίας υἱὸς αὐτῦ, Σεδεκίας υἱὸς αὐτῦ. Καὶ υἱοὶ (σ) Ἰεχονία, Ἀσὶρ, Σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτῦ,
18 19 Μελχειρὰμ, καὶ Φαδαΐας, καὶ Σανεσὰρ, καὶ (τ) Ἰεκαμία, καὶ Ὡσαμὰ, καὶ Ναβαδίας. Καὶ υἱοὶ Φαδαΐας, Ζορο-
20 βάβελ, καὶ Σεμεΐ. καὶ υἱοὶ Ζοροβάβελ, (υ) Μοσολλὰμ, καὶ Ἀνανία, καὶ Σαλωμὶθ ἀδελφὴ αὐτῶν, Καὶ (φ) Ἀσυβὲ,
21 καὶ Ὀὴλ, καὶ Βαραχὲε, καὶ Ἀσαδία, καὶ (χ) Ἀσοβὲλ, πέντε. Καὶ υἱοὶ Ἀνανία, (ψ) Φαλετία, καὶ Ἰεσία υἱὸς αὐ-
22 τῦ, (ω) Ῥαφὰλ υἱὸς αὐτῦ, Ὀρνὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἀβδία υἱὸς αὐτῦ, Σεχενίας υἱὸς αὐτῦ. Καὶ υἱὸς Σεχενία, Σα-
23 μαΐα· καὶ (†) υἱοὶ Σαμαΐα, (α) Χαττὺς, καὶ Ἰωὴλ, (β) καὶ Βαρὶ, καὶ Νωαδία, καὶ (γ) Σαφὰτ, (δ) Ἐλιωναὶ, (ϗ) Ἐσρικὰμ, (ε) Ἐλιωναὶ, Ὡδεΐα, καὶ Ἐλιασεὶβ, (ζ) Ἀκκοὺβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δαλαΐα, καὶ
24 Ἀνανὶ, ἑπτά. Et filii Noadia; (c) Elithenan, et Ezecia, et Ezricam, tres. Et filii Elithenan; Odolia, et Eliaſebon, et Phadaia, et Acub, et Joanan, et Dalaaia, et Anan, ſeptem. 23 24

MS.A. (ν) Σολωμών· (ο) Ἰεβααρ, καὶ Ἐλισαμὰ, Καὶ Ἐλιφελὲτ, (ι) Ναφὲγ, (κ) Ἐλιεδὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, (λ) ἡ ἀδελφὴ (μ) ὁ υἱὸς (ν) Ὀζίας (ξ) Ἰωνάθαν (ο) Ἀμὼς (π) Ἰωσίας (ρ) Σελλούμ. (σ) Ἰεχονίης, (τ) Ἰεκενία, καὶ Ὡσαμὼ, καὶ Ναβαδίας. Καὶ υἱοὶ Σαλαθιὴλ, Ζοροβάβελ, καὶ Σεμεΐ. (υ) Μοσολλαμὲς, (φ) Ἀσεβὰ, (χ) Ἀσοβαὲσὴ, (ψ) Φαγεσία, καὶ Ἰεσσία (ω) Ραφαία (†) υἱὸς (α) Χεττὲς, (β) Βερία, (γ) Σαφὰτ, (δ) Ἐλιωναὶ, (ϗ) Ἐσρικὰμ, (ε) Ἐλιωναὶ, Ὡδεΐα, καὶ Ἐλιασεὶβ, (ζ) Ἀκκοὺβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δαλαΐα, καὶ Ἀνανὶ, ἑπτά.

ΚΕΦ. δ'.

1 2 (α) Καὶ υἱοὶ Ἰούδα, Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Χαρμὶ, καὶ Ὦρ, (†) Σωβὰλ, Καὶ (β) Ῥαδὰ υἱὸς αὐτῦ. καὶ Σωβὰλ ἐγέν-
3 νησε τὸν Ἰέδ. καὶ Ἰὲδ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαὶ, καὶ τὸν Λααδ· αὗται αἱ φυλαὶ τῶν (δ) Ἀεραθί. Καὶ ἕτοι υἱοὶ Αἰ-
4 τὰμ, (ε) Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰν, καὶ Ἰεβδὰς· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν (ζ) Ἐσηλελφών. Καὶ Φανουὴλ πατὴρ
5 Γεδὼρ, καὶ (η) Ἰαζὴρ πατὴρ Ὠσὰν· ἕτοι υἱοὶ Ὦρ (θ) τῦ πρωτοτόκου Ἐφραθὰ παιδὸς (ι) Βαιθλεέμ. Καὶ τῇ
6 (κ) Ἀσὼρ πατρὶ (λ) Θεκωὲ ἦσαν δύο γυναῖκες, (μ) Ἀωδὰ, καὶ Θοασδά. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ (ν) Ἀωδὰ τὸν Ὠ-
7 χαὶα, καὶ τὸν Ἡφὰλ, καὶ τὸν Θιμὰν, καὶ τὸν (ξ) Ααδὴρ· πάντες ἕτοι υἱοὶ (ο) Ἀωδάς. Καὶ υἱοὶ (π) Θοασδὰς, Σῆθ,
8 καὶ Σαὰρ, καὶ (ρ) Ἐδεκνάμ. Καὶ Κωὲ ἐγέννησε τὸν (σ) Ἐνὼχ, καὶ τὸν (τ) Σαβασά. καὶ γυνὴ ἀδελφὸς Ῥηχὰβ,
9 ᾗτε (υ) Ἰαφὶν. Καὶ ἦν Ἰαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ· καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ (φ)
Ἰαβὴς, λέγουσα, Ἔτεκον ὡς Ἰαβής.

MS.A. (α) Τἱοὶ Ἰούδα, (†) καὶ Σωβὰλ, (β) Ῥαΐα υἱὸς (γ) Λαάδ· (δ) Σαραθί. (ε) Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβής· (ζ) Ἐσηλεφών. (η) Ἐζὲρ (θ) πρωτότοκο (ι) Βαιθλαέμ. (κ) Ἀχὲρ (λ) Θεκωὴ (μ) Ἀλαὰ καὶ Νοορά. (ν) ἡ Νοορὰ τὸν Ὀχαζὰμ, (ξ) Ἀδηρά· (ο) Νοορά. (π) Ἀλαὰ, Σαρὲθ, (ρ) Ἐθναΐ. (σ) Ἐγνὼβ, (τ) Σωβηβά. (υ) Ἰαρὲμ. (φ) Ἰαγβὴς,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وَهٰذِهِ أَسْمَاءُ الْأَوْلَادِ الَّذِينَ وُلِدُوا لَهُ بِأُورُسَلِيمَ * سَامَاعُ * وَاسْكُوفُ * وَنَاثَانُ * وَسُلَيْمَانُ *

6 7 هَاؤُلَاءِ أَرْبَعَةُ بَنِينَ مِنْ بِرْسَبَا ابْنَةِ عَامَايِيلَ * وَيُوحَافَارُ * وَالْيَسَمْعُ * وَالْيَلْعَاطُ *

8 وَحَاءُ * وَنَاعَاهُ * وَنَافَاعُ * وَيَفِيَاعُ * وَالْيَسَاعُ * هَاؤُلَاءِ أَيْضًا تِسْعَةُ بَنِينَ لِدَاوُدَ * وَتَامَارُ

9 10 أُخْتُهُمْ * وَكُلُّ هَاؤُلَاءِ تِسْعَةُ عَسَرَ * وَتَامَارُ * سِوَى بَنَاتِ جَوَارِيهِ * وَبَنُو سُلَيْمَانَ * أَرْجَبْعَامُ *

11 أَبِيَا بْنُ أَرْجَبْعَامَ أَسَا بْنُ أَبِيَا * يُوسَافَاطُ بْنُ أَسَا * يُورَامُ بْنُ يُوسَافَاطَ * أَحَرِيَا بْنُ يُورَامَ * يُوَاسُ

12 بْنُ أَحَرِيَا * أَمُوصِيَا بْنُ يُوَاسَ * عُورِيَا بْنُ أَمُوصِيَا * يُوثَامُ بْنُ عُورِيَا * أَحَازُ بْنُ يُوثَامَ *

13 حِزْقِيَا بْنُ أَحَازَ * مَنَسَا بْنُ حِزْقِيَا * أَمُونُ بْنُ مَنَسَا * يُوسِيَا بْنُ أَمُونَ * وَبَنُو يُوسِيَا بَارَكَهُمْ

14 أَبُوهُمْ وَقَالَ * اللّٰهُ يُخَلِّصُكُمْ مِنَ الشَّرِّ وَلَا يَتَسَلَّطُ عَلَيْكُمْ * وَيُعْطِيكُمُ اللّٰهُ مَا تَسْأَلُونَ *

15 16 بِكْرُ يُوحَنَا * وَالثَّانِي يُوَاقِيمُ * وَالثَّالِثُ صَدَقِيَا * وَالرَّابِعُ سَالُومُ * بَنُو يُوَاقِيمَ * يُوحَنِيَا

17 18 وَصَادَقِيَا * وَابْنُ يُوحَنِيَا * اسْبَلْسُولُ * وَمَلْكُمُ * وَفَارِيَا * وَاسْعَاصَارُ * وَيَقِمْيَا * وَاسَمُوعُ *

19 وَنَادَبِيَا * وَبَنُو نَادَبِيَا * زَرُوبَابِلُ * وَسَمْعِي * وَبَنُو زَرُوبَابِلَ مَاسِلَامُ * وَحَنَنْيَا * وَطَلَعَتْ أُخْتُهُمْ *

20 21 وَهِيَ مِنَ الْمَكْتُوبِينَ * وَهَيْئِيلُ * وَبَارِيعَا * وَحَسْدَا * وَبَنُو حَنَنْيَا * فَالطِيَا * وَاسَعِيَا *

22 وَأُرِفِيَا بَنُوهُ * أَرْبَعُونَ ابْنُهُ * عُوفَدْيُوا ابْنُ اسَعِيَا * وَبَنُو سَكَنْيَا * سَمَعْيَا * وَابْنُ سَمَعْيَا *

23 حَطُّوسُ * وَيَاعَايِيلُ * وَعَارَرِيَا * وَحَارِفِيَا * وَهُودَا * وَالْيَسَافُ * وَافْلِيُوا * وَيَعْقُوبُ *

وَيُوحَانَانُ * وَدَلْيُو * وَعَنَانُ *

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ *

1 * هَاؤُلَاءِ بَنُو يَهُودَا * فَارِصُ * وَحَصْرُونُ * وَكَرْمِي * وَاتُوارُ * وَسُوفَلُ * وَالْيَا بْنُ

2 سُوفَلَ أَوْلَدَ نَاحَاتَ * نَاحَاتُ أَوْلَدَ رَخَامِي * وَلِيَادُ أَوْلَدَ أَرْجَبْعَامَ * وَهَاؤُلَاءِ بَنُو عَمِيدَابَ *

3 أَحُرِ رَعَايَالُ * نَسْمَا * دِيفُوسُ * رَعُوايِلُ * حُوسِيَا * هَاؤُلَاءِ بَنُو حُورٍ بَنُو أَفْرَاتَ * اَلَّذِينَ

4 كَانَ أَبُوهُمْ مِنْ بَيْتِ لَحْمٍ * وَأَسْكُورُ أَبُو تَقُوعَ صَارَ لَهُ امْرَأَتَانِ * فَوَلَدَتِ الْوَاحِدَةُ

5 6 حِبْرَامَ * وَلِنَافَارَ * وَلِيَمَانَ * وَكِسْكَارَ * وَصَارَ مَحْبُوبًا مِنْ أُمِّهِ وَأَبِيهِ *

7 فَسَمَّوا اسْمَهُ عِيبِي *

Atque hæc ſunt nomina filiorum qui 5
nati ſunt ei in Jeruſalem: Semaa, Eſchob, Nathan, Salomon: hos quatuor liberos habuit ex Berſabee filia Amielis: Item Jochabar, Eliſemaa, Elidaa, Eliphelet, Hai, Neghah, 6 7
Nephegh, Japhiaa, & Eliſaa. Hi quoque ſunt novem filii Davidis; & Thamar ſoror eorum: omnes iſti ſunt novemdecim, & Thamar; præter filias ancillarum ejus. Filii Salomonis, Arhabaam, Abia filius Arhabaami, Aſa filius Abiæ, Joſaphat filius Aſæ, Joram filius Joſaphati, 8 9 10 11
Ahazia filius Jorami, Joas filius Ahazie, Amaſia filius Joaſi, Oziæ filius Amoſiæ, Jotham filius Oziæ, Ahaz filius Jothami, Hezeciæ filius 12 13
Ahazi, Manaſſe filius Hezeciæ, Amon 14
filius Manaſſis, Joſia filius Amonis. Filiis Joſiæ benedixit pater eorum dicens; Servet vos Deus à malo, ne dominetur in vos, detque vobis Deus quicquid petieritis ab eo: fuit autem 15
primogenitus ejus Johannes, ſecundus Joacim, tertius Sedecia, quartus Salum. Filii Joacimi, Jechonias, & Se- 16
decia. Filius Jechoniæ, Eſbeſol, 17
Malchiom, Phaxia, Eſaaſar, Necamia, 18
Aſmoa, & Nedabia. Filii Nedabiæ, 19
Zerobabel: & Semei: filii Zerobabelis, Maſſam, Hananias, & Taleat ſoror eorum, quæ eſt ex inſcriptis: Adhæc Jehael, Beriaa, & Heſda. 20
Filii Hananiæ, Phaltia, Aſejæ; Arphie 21
verò filii, Anan filius ejus: Obadia filius Aſejæ. Filii Sechaniæ, Semaja: 22
filius Semajæ, Hattus, Negael, Azarias, Hezecia, Jehuda, Eliſab, Aphlio, 23
Jacob, Johanan, Delio, & Anan.

CAP. IV.

Et filii Judæ; Phares, Eſrom, et Charmi, et Or, Subal, Et (a) Rada filius 1 2
ejus: Et Subal genuit Jeth. Et Jeth genuit Achumai, et Laad. Hæ ſunt (b) generationes ipſius Arathi. Et hi (c) filii Æthan; Jezrael, et Jeſman, 3
et Jebdas: et nomen ſororis eorum, (d) Eſelebbon. Et Phanuel pater Gedor: et Jaſer pater Oſan. Hi filii Or primogeniti Ephratha patris Bethalaen. Et ipſi Aſur patri Thecoe fuerunt duæ uxores, (e) Aoda, & Thoada. Et Aoda peperit ei Ochaa, & Ephal, & Thæman, et Aaſbber. 4 5 6
Omnes hi filii Aodæ. Et filii Thoadæ, Sereth, et Saar, et Eſthnam. Et 7 8
Coc genuit Enoh, et Sabathi, et (f) generationes fratris Rechab filii Jarim. Et fuit (g) Igabes glorioſus ſuper fratres ſuos: & mater vocabat 9
nomen ejus, Igabes, dicens; Peperi, (h) ſicut Gabes.

CAP. IV.

Hi ſunt filii Jehudæ, Phares, Heſ- 1
ron, Charmi, Jeſuar, & Suabel. Porrò Elaja filius Suabelis genuit Na- 2
hathum; Nahath genuit Hami; & Lejad genuit Ahabaamum. Hi ſunt 3
filii Aminadabi, Abizaviel, Neſma, Dibus, Raguel, & Huſia: hi ſunt filii 4
Huris filii Ephrathæ, quorum pater erat ex Beth-lebem. Aſhsri verò patri 5
Teuæ fuerunt uxores duæ. Harum 6
una peperit Hiramum, Tapharem, Temanem, & Haſtahaxem.
Fuit iſte dilectus à matre patreque ſuo, 9
ideoque vocaverunt nomen ejus, Oculi mei:

דברי הימים א: ד

,mecum terminum multiplicaveris & ,mihi benedixeris benedicendo Si : dicendo ,Iſrael Deum Jabahes invocavit Et
10 וַיִּקְרָא יַעְבֵּץ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם־בָּרֵךְ תְּבָרְכֵנִי וְהִרְבִּיתָ אֶת־גְּבוּלִי
Chelub Et .petiit quod Deus attulit Et .me dolere non pro ,malo à feceris & ,mecum tua manus fuerit &
11 וְהָיְתָה יָדְךָ עִמִּי וְעָשִׂיתָ מֵרָעָה לִבְלְתִּי עָצְבִּי וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵת־אֲשֶׁר שָׁאָל׃ וּכְלוּב
& ,Bethrapha genuit Eſthon Et .Eſthon pater Ipſe .Mechir genuit ,Suchah frater
12 אֲחִי־שׁוּחָה הוֹלִיד אֶת־מְחִיר הוּא אֲבִי אֶשְׁתּוֹן׃ וְאֶשְׁתּוֹן הוֹלִיד אֶת־בֵּית רָפָא וְאֶת־
filii & : Seraiah & ,Hothniel ,Chenaz filii Et .Rechah viri Iſti .Nachas urbis patrem Techinnah & Paſeach
13 פָּסֵחַ וְאֶת־תְּחִנָּה אֲבִי עִיר־נָחָשׁ אֵלֶּה אַנְשֵׁי רֵכָה׃ וּבְנֵי קְנַז עָתְנִיאֵל וּשְׂרָיָה וּבְנֵי
quia ,artificum vallis patrem Joab genuit Seraiah Et .Hophrah genuit Mehonothai Et .Chethath ,Hothniel
14 עָתְנִיאֵל חֲתַת׃ וּמְעוֹנֹתַי הוֹלִיד אֶת־עָפְרָה וּשְׂרָיָה הוֹלִיד אֶת־יוֹאָב אֲבִי גֵּיא חָרָשִׁים כִּי
: Jehalelel filii Et .Chenaz & ,Elah filii & : Naham & Elah ,Hiru ,Jephunneh filii Chaleb filii Et .fuerunt artifices
15 חָרָשִׁים הָיוּ׃ וּבְנֵי כָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה עִירוּ אֵלָה וְנַעַם וּבְנֵי אֵלָה קְנַז׃ וּבְנֵי יְהַלְלְאֵל
,Miriam genuit & : Jalon & ,Hepher & ,Mered & ,Jether ,Hezrah filius Et .Aſarel & ,Tiriah ; Ziphah & ,Ziph
16 זִיף וְזִיפָה תִּירְיָא וְאַשַׂרְאֵל׃ וּבְנֵי־יְהַלֶּלְאֵל זִיף וְזִיפָה תִּירְיָא וְאַשַׂרְאֵל׃ וּבְנֵי־עֶזְרָה יֶתֶר וּמֶרֶד וְעֶפֶר וְיָלוֹן וַתֵּלֶד אֶת־מִרְיָם
Cheber & ,Ghedor patrem Jered peperit Jehudiah eius uxor Et .Eſthemoah patrem Isbach & ,Sammai &
17 וְאֶת־שַׁמַּי וְאֶת־יִשְׁבַּח אֲבִי אֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְאִשְׁתּוֹ הַיְּהוּדִיָּה יָלְדָה אֶת־יֶרֶד אֲבִי גְדוֹר וְאֶת־חֶבֶר
filii Et .Mered accepit quam ,Parhoh filiæ Bithiah filii iſti Et .Zanoach patrem Jechutiel & ,Socho patrem
18 אֲבִי שׂוֹכוֹ וְאֶת־יְקוּתִיאֵל אֲבִי זָנוֹחַ וְאֵלֶּה בְּנֵי בִתְיָה בַּת פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח מֶרֶד׃ וּבְנֵי
Rinnah &,Amnon ,Simon filii Et .Hamahachathi Eſthemoah & ,Hagharmi ,Chehilah patris Nacham ſororis Hodijah uxoris
19 אֵשֶׁת הוֹדִיָּה אֲחוֹת נַחַם אֲבִי קְעִילָה הַגַּרְמִי וְאֶשְׁתְּמֹעַ הַמַּעֲכָתִי׃ וּבְנֵי שִׁמוֹן אַמְנוֹן וְרִנָּה
,Lechah pater Her ,Jehudah filii Selah Filii .Zocheth-Ben & ,Zocheth ,Ishi filii Et .Tilon & ,Chanan filius
20 בֶּן־חָנָן וְתִלוֹן וּבְנֵי יִשְׁעִי זוֹחֵת וּבֶן־זוֹחֵת׃ בְּנֵי שָׁלָה בֶן־יְהוּדָה עֵר אֲבִי לֵכָה
, Joas & ,Chozeba viri & ,Jochim Et .Asbeah domo in byſſini operis domus familiæ & : Mareſah pater Lahadah &
21 וְלַעְדָה אֲבִי מָרֵשָׁה וּמִשְׁפְּחֹת בֵּית־עֲבֹדַת הָבֻץ לְבֵית אַשְׁבֵּעַ׃ וְיוֹקִים וַאֲנְשֵׁי כֹזֵבָא וְיוֹאָשׁ
habitatores & ,figuli Iſti .antiqua verba & : Lechem *Jaſubi* & ,Moab in ſunt dominati qui ,Saraph &
22 וְשָׂרָף אֲשֶׁר־בָּעֲלוּ לְמוֹאָב וְיָשֹׁבִי לָחֶם וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִים׃ הֵמָּה הַיּוֹצְרִים וְיֹשְׁבֵי
,Zerah ,Jarib ,Jamin & ,Nemuel ,Simhon Filii .ibi habitaverunt ſuo opere in rege cum ; macerię & ,plantationum
23 נְטָעִים וּגְדֵרָה עִם־הַמְּלָאכְתּוֹ יָשְׁבוּ שָׁם׃ בְּנֵי שִׁמְעוֹן נְמוּאֵל וְיָמִין יָרִיב זֶרַח
,eius filius Zacchur,ejus filius Chamuel ,Miſmah filii Et .ejus filius Miſmah ,eius filius Mibſam ,eius filius Sallum .Saul
24 25 שָׁאוּל׃ שַׁלֻּם בְּנוֹ מִבְשָׂם בְּנוֹ מִשְׁמָע בְּנוֹ׃ וּבְנֵי מִשְׁמָע חַמּוּאֵל בְּנוֹ זַכּוּר בְּנוֹ
omnem & : multi filii non eius fratribus Et .ſex filiæ & ,ſexdecim filii Simhi ipſi Et .eius filius Simhi
26 27 שִׁמְעִי בָּנוֹ׃ וְלִשְׁמְעִי בָּנִים שִׁשָּׁה עָשָׂר וּבָנוֹת שֵׁשׁ וְלַאֲחָיו אֵין בָּנִים רַבִּים וְכֹל
.Chaſarſuhal & ,Moladah & ,Beerſebah in habitaverunt Et .Jehudah filios ad uſque multiplicaverunt non ſuam familiam
28 מִשְׁפַּחְתָּם לֹא דָרְכוּ עַד־בְּנֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁבוּ בִּבְאֵר שָׁבַע וּמוֹלָדָה וְחַצַר שׁוּעָל׃
29 ,Chaſarſuſim in & ,Bethmarchaboth in Et .Sichlagh in & ,Chormah in & ,Bethuel in Et .Tolad in & ,Heſem in & ,Bilhah in Et
31 30 וּבִלְהָה וּבְעֶצֶם וּבְתוֹלָד׃ וּבְבַתּוּאֵל וּבְחָרְמָה וּבְצִקְלָג׃ וּבְבֵית מַרְכָּבוֹת וּבְחַצַר סוּסִים
,Rimmon ,Hain & ,Hetam eorum villæ Et .David *regnare uſque* ,eorum civitates Hæ .Saharaim in & ,Bethbiri in &
32 וּבְבֵית בִּרְאִי וּבְשַׁעֲרַיִם אֵלֶּה עָרֵיהֶם עַד־מֶלֶךְ דָּוִיד׃ וְחַצֵרֵיהֶם עֵיטָם וְעַיִן רִמּוֹן
Hæc .Bahal ad uſque iſtarum civitatum circuitibus qui earum viculi omnes Et .quinque civitates ,Haſan & ,Tochen &
33 וְתֹכֶן וְעָשָׁן עָרִים חָמֵשׁ׃ וְכֹל חַצֵרֵיהֶם אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בַּעַל זֹאת
Joſibiah filius Jehu & ,Joel Et .Amaſiah filius Joſah & ,Jamlech & ,Meſobab Et .ipſis eorum genealogia & ,eorum habitatio
35 34 מוֹשְׁבֹתָם וְהִתְיַחְשָׂם לָהֶם׃ וּמֶשׁוֹבָב וְיַמְלֵךְ וְיוֹשָׁה בֶּן־אֲמַצְיָה׃ וְיוֹאֵל וְיֵהוּא בֶּן־יוֹשִׁבְיָה
Ziza Et .Benaiah & ,Jeſimiel & ,Hadiel & ,Haſaiah & ,Jeſochaiah & ,Jahacobah & ,Eliohenai Et .Haſiel filii Seraiah filii
37 36 בֶּן־שְׂרָיָה בֶּן־עַשִׂיאֵל׃ וְאֶלְיוֹעֵינַי וְיַעֲקֹבָה וְיֵשׁוֹחָיָה וַעֲשָׂיָה וַעֲדִיאֵל וְיִסִימִאֵל וּבְנָיָה׃ וְזִיזָא
.Semahaiah filii Simri filii Jedaiah filii ,Allon filii Siphhi filius

בֶּן־שִׁפְעִי בֶּן־אַלּוֹן בֶּן־יְדָיָה בֶּן־שִׁמְרִי בֶּן־שְׁמַעְיָה׃

Verſio VULG. LAT.

Invocavit verò Jabes Deum Iſrael,dicens; Si benedicens benedixeris mihi,& dilataveris terminos meos,& fuerit manus tua mecum,& feceris me à maliria non opprimi. Et præſtitit Deus quæ precatus eſt. Caleb autem frater Sua genuit Mahir, qui fuit pater Eſthon. Porrò Eſthon genuit Bethrapha, & Pheſſe, & Tehinna patrem urbis Naas:hi ſunt viri Recha. Filii autem Cenez;Othoniel, & Saraia. Porrò filii Othoniel, Hatath, & Maonathi. Maonathi genuit Ophra, Sarai autem genuit Joab patré Vallis artificum : ibi quippe artifices erant. Filii verò Caleb filii Jephone, Hir, & Ela,& Naham.Filii quoque Ela;Cenez. Filii quoque Jaleleel;Siph,& Zipha,Thiria, & Aſrael. Et filii Ezra; Jether, & Mered, & Epher, & Jalon, genuítq; Mariam,& Sammai,& Jesba patrem Eſthamo. Uxor quoq; ejus Judaia, peperit Jared patré Gedor,& Heber patrem Socho, & Icuthiel patrem Zanoe. Hi autem filii Bethiæ filiæ Pharaonis, quam accepit Mered. Et filii uxoris Odaiæ ſororis Naham patris Ceila; Garmi,& Eſthamo , qui fuit de Machati. Filii quoq; Simon;Amnon,& Rinna filius Hanan,& Thilon. Et filii Jeſi;Zoheth,& Benzoheth. Filii Sela,filii Juda; Her pater Lecha, & Laada pater Mareſa,& cognationes domûs operantium byſſum in domo juramenti. Et qui ſtare fecit Solem,virique Mendacii,& Securus,& Incendens,qui principes fuerunt in Moab,& qui reverſi ſunt in Lahem. Hæc autem verba vetera. Hi ſunt figuli habitantes in Plantationibus,& in Sepibus, apud regem in operibus ejus, commoratíque ſunt ibi. Filii Simeon; Namuel & Jamin, Jarib, Zara, Saul. Sellum filius ejus, Mapſam filius ejus, Maſma filius ejus. Filii Maſma; Hamuel filius ejus, Zachur filius ejus , Semei filius ejus. Filii Semei ſedecim, & filiæ ſex : fratres autem ejus non habuerunt filios multos, & univerſa cognatio non potuit adæquare ſummam filiorum Juda. Habitaverunt autem in Berſabee,& Molada,& Haſarſuhal, Et in Bala, & in Aſom,& in Tholad, Et in Bathuel,& in Horma, & in Siceleg, Et in Bethmarchaboth , & in Haſarſuſim, & in Bethberai, & in Saarim. Hæ civitates eorum uſque ad regem David. Villæ quoque eorum;Etam, & Aen, Remmon, & Thochen, et Aſan, civitates quinque. Et univerſi viculi eorum per circuitum civitatum iſtarum uſque ad Baal. Hæc eſt habitatio eorum, et ſedium diſtributio. Moſobab quoque, et Jemlech , et Joſa filius Amaſiæ, Et Joel, et Jehu filius Joſabiæ filii Saraiæ filii Aſiel, Et Elioenai, & Iacoba , & Iſuhaia, et Aſaia, et Adiel, et Iſmiel, et Banaia, Ziza quoque filius Sephei filii Allon filii Idaia filii Semri filii Samaia.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܟ ܒܪܟ ܠܟ ܡܪܝܐ ܘܢܪܒܐ ܬܚܘܡܟ ܘܢܗܘܐ ܐܝܕܗ ܥܡܟ ܘܢܥܒܕ ܕܠܐ ܢܫܠܛ ܒܟ ܒܝܫܬܐ ܘܢܬܠ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠ׃ 10
* ܘܐܝܬ ܠܗ ܝܥܒܝܨ ܐܚܘܗܝ ܕܝܠܕ ܠܡܪܝ ܕܡܐ ܘܗܘ ܫܠܝܛ ܒܟܠ ܡܕܡ ܕܒܥܐ ܡܢ ܡܪܝ ܘܐܝܬ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ׃ 11
* ܘܐܝܬ ܠܗ ܟܠܘܒ ܐܚܘ ܕܫܘܚܐ ܝܠܕ ܠܡܚܝܪ ܗܘ ܐܒܘ ܕܐܫܬܘܢ׃ ܘܐܫܬܘܢ ܝܠܕ ܠܒܝܬ ܪܦܐ ܘܠܦܣܚ ܘܠܬܚܢܐ ܐܒܐ ܕܩܪܬܐ ܕܢܚܫ ܗܝ ܐܢܫܝ ܪܟܐ׃ 12
** ܘܒܢܝ ܩܢܙ ܥܬܢܝܐܝܠ ܘܣܪܝܐ ܘܒܢܝ ܥܬܢܝܐܝܠ ܚܬܬ ܘܡܥܘܢܬܝ ܝܠܕ ܠܥܦܪܐ ܘܝܘܐܒ ܐܒܐ ܕܓܝܐ ܚܪܫܐ ܗܘ ܐܒܘ ܕܓܕܘܪ׃
* ܘܒܢܝ ܟܠܒ ܒܪ ܝܦܘܢܐ ܥܝܪܘ ܐܠܐ ܘܢܥܡ ܘܒܢܝ ܐܠܐ ܩܢܙ׃ ܘܒܢܝ ܝܗܠܠܐܝܠ ܙܝܦ ܘܙܝܦܐ ܬܝܪܝܐ ܘܐܫܪܐܝܠ׃ ** 15
ܘܒܢܝ ܥܙܪܐ ܝܬܪ ܘܡܪܕ ܘܥܦܪ ܘܝܠܘܢ ܘܬܗܪ ܐܢܘܢ ܡܪܝܡ ܘܫܡܝ ܘܐܒܝ ܐܫܬܘܥ ܐܒܘ ܕܐܫܬܡܘܐ׃ ܘܐܢܬܬܗ ܝܗܘܕܝܐ ܝܠܕܬ ܠܝܬ ܐܢܘܢ ܐܒܐ ܕܓܕܘܪ ܘܐܒܝ ܚܒܪ ܐܒܐ ܕܣܘܟܐ׃ 18
* ܘܐܠܝܢ ܒܢܝ ܒܬܝܐ ܒܬ ܦܪܥܘܗ ܕܢܣܒܬ ܗܝܕܝܐ ܐܢܬܬܗ ܕܐܚܬ ܢܚܡ ܐܒܐ ܕܩܥܝܠܐ ܘܐܫܬܡܘܐ ܡܥܟܬܝ ܘܝܫܛܡܘܥ ܚܡܬܝ ܘܒܢܝ ܫܡܘܢ ܐܡܢܘܢ ܘܪܢܐ׃ 19
ܘܒܢܝ ܝܫܝ ܙܘܚܬ ܘܒܢܝ ܙܘܚܬ ܒܢ ܚܢܢ ܘܬܠܘܢ׃ ** ܘܒܢܝ ܫܠܐ ܝܗܘܕܐ ܥܝܪ ܐܒܐ ܕܠܟܐ ܘܠܥܕܐ ܐܒܐ ܕܡܪܫܐ ܘܡܫܦܚܬ ܒܝܬ ܥܒܕ ܣܘܪܝܐ ܕܒܝܬ ܒܥܐ׃ 20
* ܘܐܠܝܢ ܒܢܝ ܫܡܥܘܢ ܢܡܘܐܝܠ ܘܝܡܝܢ ܐܗܪ ܝܪܝܒ ܙܪܚ ܫܐܘܠ׃ ** ܘܒܢܝ ܡܒܣܡ ܫܠܘܡ ܒܪܗ ܡܫܡܥ ܒܪܗ ܚܡܘܐܝܠ ܒܪܗ ܙܟܘܪ ܒܪܗ ܫܡܝ ܒܪܗ׃ 24
ܘܠܫܡܥܝ ܫܬܥܣܪ ܒܢܝܢ ܘܫܬ ܒܢܬܐ ܘܠܐܚܘܗܝ ܠܐ ܗܘܘ ܒܢܝܢ ܣܓܝܐܝܢ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܐ ܐܬܝܠܕܘ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܢܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܟܠ ܚܕ ܠܦ ܡܫܦܚܬܗ׃ 25 26 27 28
* ܘܗܘܘ ܝܬܒܝܢ ܒܒܝܪ ܫܒܥ ܘܒܡܘܠܕ ܘܒܚܨܪ ܫܘܥܠ׃ ** ܘܒܒܠܗ ܘܒܥܨܡ ܘܒܬܘܠܕ׃ ** ܘܒܒܬܘܐܝܠ ܘܒܚܪܡܐ ܘܒܨܩܠܓ׃ ** ܘܒܒܝܬ ܡܪܟܒܬ ܘܒܚܨܪ ܣܘܣܝܡ׃ 29 30 31
* ܘܒܒܝܬ ܒܪܐܝ ܘܒܫܥܪܝܡ ܗܠܝܢ ܩܪܝܗܘܢ ܥܕ ܡܠܟܐ ܕܕܘܝܕ׃ ** ܘܚܨܪܝܗܘܢ ܥܝܛܡ ܘܥܝܢ ܪܡܘܢ׃ 32
* ܘܒܒܥܠܬ ܒܝܪ ܘܪܡܬ ܢܓܒ׃ ** ܘܟܠ ܚܨܪܝ ܗܠܝܢ ܕܚܘܪ ܠܗܠܝܢ ܩܪܝܐ ܥܕ ܒܥܠ ܗܝ ܡܘܫܒܗܘܢ ܘܚܫܒܢܐ ܕܝܘܚܣ׃ 33

Et ait illi, Benedicendo benedicat tibi Dominus, & terminum tuum amplificet : ſit manus ejus tecum, ſervetque te à malo, ne dominetur tui : concedatque tibi quicquid rogaveris eum. Verùm Chaleb frater Ahiæ genuit Mehir qui fuit pater Eſtonis. Eſton genuit Rupham, Rupha genuit Phaſhi, Phaſhi genuit Tehiam, Tehia genuit Jaazir,

Hi fuerunt filii Chaleb filii Jophnæ : primogeniti filiorum Chaleb nomen erat Ela, nomen ſecundi Naam, nomen tertii Cenaz, nomen quarti Aſiph, nomen quinti Jemuel, nomen ſexti Jaharob : hi fuerunt filii Chaleb filii Jophnæ.

Filii uxoris Uriæ, ſororis Nahum patris Ceilæ, fuerunt Zamri, Eſtemu, Machith, Eſtemaa, & Aſimon. Filii Aſimon,Amon, Dumia, Zarah, & Sela.

Hi ſunt filii Judæ ; Iemuel, Iamin, Ahar, Iachin, Sohar, Rib, Zarah, & Saul. Hi ſunt filii Selæ filii Iudæ.

Filii Simeonis, Mebſam filius ejus, Maſmaa filius ejus, Semaati filius ejus, Hemel filius ejus, Semei filius ejus. Habuit autem Semei filios ſexdecim, & ſex filias : at frater ejus haud multos habuit liberos : quapropter omnes familiæ eorum non fuerunt multæ quoad veniſſent ad eos filii Judæ, Et habitáſſent cum eis in civitatibus Bir-ſebaa, in Molada in Dorath-ſue, Belha, Eſem, Elothlad, Neſel, Herma, Haſar-geda, Haſmon, Hethphelet, Seneglag, Marmarana, & Samſala:has civitates *coluerunt* uſque ad regem Davidem, cum pagis earum. Item Ecim, & Ecin, Remon,Atchen, & Aaſen civitates quinque : Præterea pagos omnes circunjacentes civitatibus illis Araczorum. Iſtæ fuerunt civitates habitationis eorum, erantque celeberrimi nominis, jucundiſſimæ habitationis, tranquillitate ac pace undique fruentes.

***

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἐπεκαλέσατο (χ) Ἰγαβὴς † Θεὸν Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, καὶ πληθύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ (ψ) ᾖ ἡ χείρ σου μετ' ἐμοῦ, καὶ (ω) ποιήσῃς γνῶσίν † μὴ ταπεινῶσαί με. καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἠτήσατο
11 12 αὐτόν. Καὶ Χαλὲβ πατὴρ (α) Ἀχὰ ἐγέννησε † Μαχίρ· οὗτος πατὴρ Ἀσταθών· (β) Ἐγέννησε † Βαθραΐαν, καὶ †
13 Βασσὴ, καὶ † Θαμὰν πατέρα πόλεως Ναᾶς ἀδελφοῦ Ἐσχὰμ † Κενεζί· οὗτοι ἄνδρες (γ) Ρηχάβ. Καὶ υἱοὶ
14 Κενεζὶ, Γοθονιὴλ, καὶ Σαραΐα. καὶ υἱοὶ Γοθονιὴλ, Ἀθάθ. Καὶ Μαναθὶ ἐγέννησε † (δ) Γοφερά. καὶ (ε) Σαραΐα ἐ-
15 γέννησε † (ζ) Ἰωβάβ, πατέρα Ἀγαδδαΐρ, ὅτι τέκτονες ἦσαν. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννῆ, (η) Ἦρ, Ἀδὰ,
16 17 καὶ Νοόμ. καὶ υἱοὶ (θ) Ἀδὰ, Κενέζ. (ι) Καὶ υἱοὶ Ἀλιὴλ, Ζὶφ, καὶ Ζιφὰ, καὶ Θιρὶα, καὶ Ἐσερήλ. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὶ,
Ἰεθὴρ, Μωρὰδ, καὶ (κ) Ἀφὴρ, καὶ Ἰαμών· καὶ ἐγέννησεν Ἰεθὴρ † (λ) Μαρών, καὶ † Σεμεῖ, καὶ † Ἰεσβὰ πατέρα
18 Ἐσθαμών. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἄυτη (μ) Ἀδία ἔτεκε † Ἰάρεδ πατέρα Γεδὼρ, καὶ † Ἀχὲρ πατέρα Σωχών, καὶ
19 † (ν) Χεπθὰ πατέρα Ζαμών. καὶ ἦσαν υἱοὶ (ξ) Βεθθία θυγατὸς Φαραὼ, ἣν ἔλαβε Μαρήδ. Καὶ υἱοὶ γυναι-
20 κὸς † (ο) Ἰδυΐας ἀδελφῆς Ναχαὶμ πατρὸς Κεϊλὰ, Γαρμὶ, καὶ Ἐσθαμών, Νωχαθί. Καὶ υἱοὶ (π) Σεμών, Ἀ-
21 μνὼν, καὶ (ρ) Ἀνὰ υἱὸς Φανὲ, καὶ Ἰνών. καὶ υἱοὶ Σεῒ, Ζωὰν, καὶ υἱοὶ Ζωὰβ, Τιοὶ Σηλὼμ υἱοῦ Ἰούδα, Ἧρ πατὴρ (σ)
22 Ληχὲβ, καὶ Λααδὰ πατὴρ (τ) Μαρισά. καὶ γένεσις οἰκιῶν (υ) Ἐφραθαΐων τῷ οἴκῳ Ἐσοβὰ, Καὶ Ἰωακὶμ, καὶ ἄν-
δρες Χωζηβὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Σαραφ, οἳ κατῴκησεν ἐν Μωάβ· καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸς (χ) ἀβεδήριν, ἀδυκεῖμ.
23 Οὗτοι κεραμῆς οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀταὶμ καὶ (ψ) Γαδιρὰ μετὰ τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίσχυσε,
24 25 καὶ (ω) κατῴκησε ὀπίσω. Τιοὶ (α) Σεμεών, Ναμουὴλ, καὶ Ἰαμὶν, Ἰαρὶβ, (β) Ζαρὲς, Σαοὺλ, Σαλὴμ υἱὸς αὐτοῦ,
26 (γ) Μαβασαὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Μασμὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ, Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτοῦ, Σε-
27 μεῒ υἱὸς αὐτοῦ. (δ) Τῷ Σεμεῒ υἱοὶ ἐκκαίδεκα, καὶ (ε) θυγατέρες ἕξ. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί.
28 καὶ πᾶσαι αἱ πατριαὶ αὐτῶν οὐκ ἐπλεόνασαν ὡς υἱοὶ Ἰούδα. Καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ, (ζ) καὶ Μωλαδὰ,
29 30 καὶ ἐν Ἐσρσουὰλ, Καὶ ἐν Βαλὰ, (η) καὶ ἐν Αἰσὶμ, καὶ ἐν Θωλαδὶ, Καὶ ἐν Βαθουὴλ, καὶ ἐν Ἑρμὰ, καὶ ἐν Σι-
31 κελὰγ, Καὶ ἐν (θ) Βαθμαειμὼθ, καὶ Ἡμισουσωσὶν, καὶ οἴκῳ Βαρουσωρεὶμ· αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν
32 ἕως βασιλέως Δαυΐδ. Καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, Αἰτὰν, καὶ Ἦν, (ι) Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰ, καὶ Αἰσὰρ, πόλεις
33 πέντε. Καὶ πᾶσαι (κ) ἐπαύλεις αὐτῶν (λ) κύκλῳ † πόλεων τούτων ἕως Βάλ· αὕτη (μ) κατάσχεσις αὐτῶν,
34 35 καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν. Καὶ Μοσοβὰβ, καὶ (ν) Ἰεμουλὲχ, καὶ Ἰωσία υἱὸς Ἀμασία, Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰηὺ
36 υἱὸς (ξ) Ἀσαβία, υἱὸς Σαραῦ, υἱὸς Ἀσιὴλ, Καὶ (ο) Ἐλιωναῒ, καὶ Ἰωκαβὰ, καὶ Ἰασουΐα, καὶ Ἀσαΐα, καὶ (π) Ἰεδι-
37 ὴλ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ (ρ) Βαναΐας, Καὶ Ζιζὰ υἱὸς (σ) Σαφαὶ, υἱοῦ Ἀλὼν, υἱοῦ Ἰεδιὰ, υἱοῦ Σεμρὶ, υἱοῦ Σαμαΐ.

MS.A. (χ) Γαδὴς (ψ) ἦν ἡ (ω) ποίησις (α) Ἀχὰς (β) Καὶ Ἀσταθὼν ἐγέννησεν τὸν Βαθραφὰ, καὶ τὸν Θαναὶ, καὶ τὸν Θαναὶ πατέρα (γ) Ρηφά. (δ) Γο-
φερά. (ε) Σαρία (ζ) Ἰωὰβ, πατέρα Γησρασεὶμ, ὅτι (η) Ἠρὰ, Ἀλὰ, καὶ Νααμ. (θ) Ἀλὰ, (ι) Καὶ υἱὸς Ἰσραήλ, Ζιφαὶ, καὶ Ζιφὰ, καὶ Θηρὶα, καὶ Ἐσεφαήλ. (κ)
Ἔαρὲρ, καὶ Ἰεχών· (λ) Μαιὼν, καὶ † Σεμμαὶ, καὶ τὸν Ἰσαὰβ (μ) Ἰδία (ν) Ἰακθιὴλ (ξ) Βεθθία (ο) Ἰουδαίας ἀδελφῆς Ναχὰμ, καὶ Δαναὰ πατὴρ Κεϊλὰ, καὶ Σωμαὼν
πατὴρ Ἰωμὰμ. καὶ υἱοὶ Ναὰμ πατρὸς Κεϊλὰ, Ὀταρμὶ, καὶ Ἰεδημωὶ Μαχαδά. Καὶ (π) Σεμεὼν, (ρ) Ῥαγγαὺ υἱὸς Ἀγὰν, καὶ Θιλών. καὶ υἱοὶ Ἐσζωχαὴ, καὶ υἱοὶ Ζωχαή.
Τιοὶ Σηλὼμ * υἱοὶ (σ) Ληχαὴ, (τ) Μαρησά. (υ) Ἐβδαθαΐους (χ) Ἀβεδήριν, (ψ) Γαδηρὰ (ω) κατῴκησαν (α) Συμεών (β) Ζαραὲ, (γ) Μα-
βασὰν (δ) Καὶ τῷ (ε) θυγατέρες ἡτῖς. καὶ (ζ) καὶ Σαμαὲ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἐσερσουὰλ, (η) καὶ Βοασὲμ, καὶ Θωλαδὶ, Καὶ Βαθὰλ, καὶ Ἑρμὰ, (θ) Βαθμαχχα-
βὼθ, καὶ Ἡμισουσωσὶμ, καὶ οἴκων Βαρουμσωρείμ· αὗται πόλεις (ι) Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν, (κ) αἱ ἐπαύλεις (λ) τῶν κύκλῳ (μ) ἡ κατ-
άχεσις (ν) Ἀμιγδὼκ, καὶ Ἰωσίας (ξ) Ἰσαβία, υἱὸς Σαραΐα, (ο) Ἐλιωνὴ, καὶ Ἰακαβὰ, (π) Ἐδιὴλ, (ρ) Βαναΐα, (σ) Σεφὶν, υἱοῦ Ἀλλὼν, υἱοῦ Ἐδιὰ, υἱοῦ Σαμαρίου, υἱοῦ Σαμαΐου.

Et invocavit Igabes Deum Iſrael, dicens; Si benedicens benedixeris me, 10
& multiplicaveris fines meos, & fuerit manus tua mecũ, & feceris cognitionem ad non humiliandum me. Et adduxit Deus omnia, quæcunque
petiit. Et Chaleb pater Aſchæ genuit Muhir. Hic pater Aſſaboni: (i) Genuit 11 12
Ezra hæam, & Beſſee, & Thæman patrem civitatis Naæ fratris Eſelom
Cenezi. Hi viri Rhecab. Et filii Cenez; Gothoniel, & Saraia. Et filii 13
Gothoniel, (k) Athath. Et Manathi genuit Gopheræ. Et Saraia genuit (l) 14
Jobab patrem Ageaddair: quoniam fabri erant. Et filii Chaleb filii Je- 15
phonnæ; Er, Adæ, & Noom. Et filii Ada, Cenez. Et filii Aleel; Zib, & 16
Zephæ, & Thiria, & Eſerel. Et filii Eſri; Jether, Morad, & Apher, & 17
Jamon. Et Jether genuit Maron, & Semei, et Jesba patrem Eſthæmon:
Et uxor ejus hæc Adia peperit Jared patrem Gedor, & Aber patrem So- 18
chon, & (m) Chetiel patrem Zamon. Et hi filii Bethbia filiæ Pharaonis,
accepit Mored. Et filii uxoris Idiæ ſororis Nachaim patris Ceilæ; Gar- 19
mi, & Eſthæmon Nochathi. Et filii Semon; Amnon, & Ana filius Phana,
& Inon. Et filii Sei, Zoam. Et filii Zoab, Filii Selom filii Judæ; Er 20 21
pater Lechab, et Laada pater Mariſæ. Et (n) generationes domeſticorum
Ephrathææ domui Eſoba, Et Joacim, et viri Chozeba, et Joas, et Sa- 22
raph, qui habitabant in Moab. Et reduxit eos (o) Abederim, Albuciim.
Hi figuli habitantes in Atain, et Gadira cum rege: in (p) regno ejus 23
invaluerunt, et habitaverunt ibi. Filii Semeon, Namuel, et Jamin, Jarib, 24
Zares, Saul, Salem filius ejus, Mabaſam filius ejus, Maſma filius ejus, 25
Amuel filius ejus, Sabud filius ejus, Zacchur filius ejus, Semei filius ejus. 26
Ipſi Semei filii ſex et decem, et filiæ ſex. Et fratribus eorum non fuerunt 27
filii multi. Et omnes patriæ eorum non abundaverunt, ut filii Juda. Et ha- 28
bitaverunt in Berſabee, et Molada, et in Eſerſual, Et in Balaa, et in Æſem, 29
et in Tholad, Et in Buthuel, et in Herma, et in Siceleg, Et in Bethma- 30 31
rimoth, et Hemiſuſeoſim, et domus Baruſeorim. Hæ civitates eorum uſque
ad regem David. Et villæ eorum, Ætan, et En, Remmon, et Thocca, et 32
Æſar, civitates quinque: Et omnes villæ earum in circuitu civitatum 33
harũ uſque Baal. Hæc poſſeſſio eorum, et diſtributio eorum. Et Meſobab, 34
et Jemoloch, et Joſia filius Amaſiæ, Et Joel, et Jeu filius Aſabiæ, filius Sa- 35
ray, filius Aſiel, Et Elionæi, et Jocaba, et Jaſuia, et Aſaia, et Jediel, et Iſmael, et Baneas, Et Zuza filius Saphæi, filii Alom, filii Jedia, filii Semri, filii Samaæ. 36 37

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وَقَالُوا لَهُ يُبَارِكُكَ ٱلرَّبُّ • وَيُكَثِّرُ قَوْمَكَ • وَيَكُونُ يَدُكَ مَعَكَ • لِأَنَّكَ وَلَدْتَ فِي بَيْتِ
11 لَحْمٍ * وَكَالَابُ أَخُو أَحِيَّا أَوْلَدَ مَاحِيرَ • وَهُوَ أَبُو إِسْتُونَ * وَإِسْتُونَ أَوْلَدَ رَافَا • وَرَافَا أَوْلَدَ فِيسَاحَ *
12 وَفِيسَاحُ أَوْلَدَ بَحِيَّا • وَبَحِيَّا أَوْلَدَ يَاعَارَا * *

Et dixerunt ei, Benedicat tibi Dominus, 10
gentem tuam multiplicet, & adſit tibi
manus ejus, eò quòd natus ſis in Beth-
lehem. Chaleb autem frater Abiæ ge- 11
mit Mahirem qui fuit pater Eſtonis.
Eſton genuit Raphæm, Rapha genuit Phi- 12
ſahum, Phiſah genuit Tebiam, Tebia ge-
nuit Jaareem.

15 * هَؤُلَاءِ بَنُو كَالَابَ • بِكْرُ ٱلَا • وَٱلثَّانِي نَعَمُ • وَٱلثَّالِثُ قَمْرُ • وَٱلرَّابِعُ أَسِيفُ • وَٱلْخَامِسُ
يَامِيَالُ • وَٱلسَّادِسُ يَعْرُوفُ • هَؤُلَاءِ بَنُو كَالَابَ بْنِ يُوفِنَا * *

Hi ſunt filii Chalebi; primogenitus ejus 15
Ela, ſecundus Naam, tertius Cenez,
quartus Aſiph, quintus Jamiel, ſextus
Jaharob; iſti ſunt filii Chalebi filii
Jophunne.

19 * وَبَنُو ٱمْرَأَةِ أُورِيَّا أُخْتِ نَاحُومَ أَبِي قَعِيلَا • رَمْرِي • وَإِسْمَعُ وَمَاكِيثُ • وَأَسْمِيعُ • وَأَسِيمُونُ •
20 * وَبَنُو أَسِيمُونَ • أَمُونُ • وَأَدِيمُوا • وَرَاخُ • وَسَالَا * هَؤُلَاءِ بَنُو يَهُودَا أَخِي نَاحُومَ • أَبُودُ •
21 فَعَلُو * *

Filii uxoris Uriæ, ſororis Nahumi pa- 19
tris Ceilæ; Zamri, Eſtemaus, Machith,
Aſmius & Aſimon. Filii Aſimonis, 20
Amon, Adimus, Zarab, & Sela.
Hi ſunt filii Judæ fratris Nahumi; 21
Abod, Phaalus.

24 * وَبَنُو سِيلَا بْنِ يَهُودَا • يَامُوئِيلُ • وَيَامِينُ • وَهَارُ • وَيَاخِينُ • وَصَاحَارُ • وَأَرِيَافُ • وَرَاخُ •
25 وَسَافَالُ * هَؤُلَاءِ بَنُوا سِيلَا بْنِ يَهُودَا * وَبَنُو سَمْعُونَ • بَاسُومُ • وَسَمْعُ • وَسَمْعُ • وَحَامِلُ •
26 وَرَكِي • وَسَمْعِي * وَكَانَ لِسَمْعِي أَوْلَادٌ سِتَّةَ عَشَرَ وَسِتَّ بَنَاتٍ • وَمَا كَانَ لِأَخِيهِ أَوْلَادٌ كَثِيرُونَ •
27 وَلَا كَانُوا وَهُمْ كَثِيرًا • حَتَّى جَاؤُا إِلَيْهِمْ بَنُو يَهُودَا * وَقَعَدُوا مَعَهُمْ فِي قُرَى بِئْرِ سَبْعٍ •
28 29 وَفِي مُولَدَا • وَفِي دَارِ سُوعَ * وَفِي بَلْهَا • وَفِي عَاصِمَ • وَفِي ٱلتَّلَادَ * وَأَسَالَ • وَٱلْحُرْمَا • وَبِصَاصِرَ
30 عَادَ • وَبِحَمْسَنَ • وَٱلْخَلْبَطَ • سَقَالِغَ * وَبِمَارِمَنَا • وَأَسُومَلِسَلَا • هَؤُلَاءِ ٱلصِّيَاعُ حَتَّى إِلَى
31 مُلْكِ دَاوُدَ وَمَنَاهُمْ * وَعَافُونُ • وَعَيْنَانُ • وَرَامُونُ • وَأَدْكُونُ • وَعَلْسُونُ • خَمْسُ ضِيَاعٍ •
32 * وَكُلُّ ٱلْمَيَ ٱلَّتِي حَوَالَيِ ٱلصِّيَاعِ ٱلَّتِي لِلْعَرُوبِيِّينَ • هَؤُلَاءِ ٱلصِّيَاعُ وَأَرْبَاطُهُمْ • وَصَارَ لَهُمْ
33 أَسْمًا كَثِيرًا وَبَجَالِسَ حَسَنَةً • وَهُدُوٌّ وَسَلَامٌ حَوْلَهُمْ * *

Filii Selæ filii Jehudæ, Jemuel, Ja- 24
min, Har, Jachin, Sahar, Ariah, Zarah,
& Sebel. Iſti ſunt filii Sillæ 25
filii Judæ. Filii Simeonis, Baſum, 26
Meſmaa, Semeath, Hemel, Zi-
chri, & Semei. Fuerunt autem Semei 27
filii ſexdecim, & ſex filiæ: ſed ejus
fratri non fuerunt multi filii, nec
erat gens illorum copioſa, donec veni-
rent ad eos filii Juda, Et cum iis 28
commorarentur in civitatibus Bir-ſe-
baa, & in Molada, in Darath ſue, In 29
Belha, Eſem, Eltolad, Anſal, Hor- 30
ma, Haſar-geda, Hamſan, Hephelet,
Seceleg, Maremana, & Aſumaſela: hæ 31
ſunt civitates, & ſuburbana eorum uſ-
que ad regnum Davidis. Præterea 32
Acon, Icen, Ramon, Adchon, & Aſon, 33
quinque civitates; Cum ſuburbiis omni-
bus quæ erant circum civitates Acro-
neorum: hæ ſunt civitates & regio-
nes eorum. Cæterùm habebant iſti no-
men celebre, habitacula pulchra, &
tranquillitatem ac pacem undiquaque.

דברי הימים א: ה

introitum ad abierunt Et .multitudinem in *eruperunt* ſuorum patrum domo & ,ſuis familiis in *prælati nominibus in venientes* Iſti

38 אֵלֶּה הַבָּאִים בְּשֵׁמוֹת נְשִׂיאִים בְּמִשְׁפְּחוֹתָם וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶם פָּרְצוּ לָרֹב : וַיֵּלְכוּ לְמַבּוֹא
39 latam terram & ,bonum & ,pingue paſcuum invenerunt Et *ſuo pecori paſcuum quærendum ad* ,vallis orientem ad uſque Ghedor

40 גְּדֹר עַד לְמִזְרַח הַגַּיְא לְבַקֵּשׁ מִרְעֶה לְצֹאנָם : וַיִּמְצְאוּ מִרְעֶה שָׁמֵן וְטוֹב וְהָאָרֶץ רְחָבַת
diebus in nomina per ſcripti iſti venerunt Et .antè ibi habitantes Cham de quia : *tranquillam* & ,quietam & ,*manibus*

41 יָדַיִם וּשְׁקֵטָת וְשַׁלְוָה כִּי מִן חָם הַיֹּשְׁבִים שָׁם לְפָנִים : וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה הַכְּתוּבִים בְּשֵׁמוֹת בִּימֵי
eos interfecerunt & ,ibi ſunt inventa quæ habitacula & ,eorum *tentoria* percuſſerunt & ,Jehudah regis Jechizchijahu

יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיַּכּוּ אֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֶת הַמְּעוּנִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁמָּה וַיַּחֲרִימֵם
montē in abierunt Simhon filiis de eis ex Et .ibi *eorum pecori* paſcuum quoniam : eis pro habitaverunt & ,hanc diem ad uſque

עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתֵּיהֶם כִּי מִרְעֶה לְצֹאנָם שָׁם : וּמֵהֶם מִן בְּנֵי שִׁמְעוֹן הָלְכוּ לְהַר
percuſſerunt Et .eorum capite in Ishi filii Huzziel & ,Rephaiah & ,Nehariah & ,Pelatiah & : quingenti viri , Sehir

שְׂעִיר אֲנָשִׁים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וּפְלַטְיָה וּנְעַרְיָה וְרְפָיָה וְעֻזִּיאֵל בְּנֵי יִשְׁעִי בְּרֹאשָׁם : וַיִּלְּווּ
.hanc diem ad uſque ibi habitaverunt & :Hamalec *ipſi evaſiovis* reſiduum

אֶת שְׁאֵרִית הַפְּלֵטָה לַעֲמָלֵק וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. V.

ה

filiis ejus primogenitura eſt data ,ſui patris *ſtrata ipſum violando in* &,primogenit' ipſe quia : Iſrael primogeniti Reuben filii Et

1 וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְּלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְּנָה בְּכֹרָתוֹ לִבְנֵי
primogenitura &,eo ex *ducē im &,ſuis fratrib' in* fuit fortis Jehudah Quia .primogenitura in *genealogizandū ad* non & :Iſrael filii Joſeph

2 יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל וְלֹא לְהִתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה : כִּי יְהוּדָה גָּבַר בְּאֶחָיו וְלִנְגִיד מִמֶּנּוּ וְהַבְּכֹרָה
Gogh ; ejus filius Semahajah ,Joel Filii .Charmi & ,Cheſron ,Pallu & Chanoch ,Iſrael primogeniti Reuben Filii .Joſeph ipſi

3 4 לְיוֹסֵף : בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי : בְּנֵי יוֹאֵל שְׁמַעְיָה בְנוֹ גּוֹג
Tilgath *tranſtulit* quem : ejus filius Beerah .ejus filius Bahal ; ejus filius Reaiah ; ejus filius Michah .ejus filius Simhi ; ejus filius

5 6 בְּנוֹ שִׁמְעִי בְנוֹ : מִיכָה בְנוֹ רָאיָה בְנוֹ בַּעַל בְּנוֹ : בְּאֵרָה בְנוֹ אֲשֶׁר הִגְלָה תִּלְגַּת
,ſuas generationes per *genealogizando in* ,ſuas familias per ejus fratres Et .Reubenitæ ipſi *prælatum* ipſe : Aſſur rex Pilneeſer

7 פִּלְנאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר הוּא נָשִׂיא לָרְאוּבֵנִי : וְאֶחָיו לְמִשְׁפְּחֹתָיו בְּהִתְיַחֵשׂ לְתוֹלְדוֹתָם
.Behalmeon &,Nebo ad uſque &,Haroher in *ſedens* ipſe : Joel filii Semah filii Hazaz filius Belah Et .Zechariahu & ,Jehiel caput

הָרֹאשׁ יְעִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ : וּבָלָע בֶּן עָזָז בֶּן שְׁמַע בֶּן יוֹאֵל הוּא יוֹשֵׁב בַּעֲרֹעֵר וְעַד נְבוֹ וּבַעַל מְעוֹן ;
.Ghilhad terra in fuerant *multiplicatæ* eorū *acquiſitiones* quia : Perath flumine à deſerti ingreſſum ad uſque habitavit orientē ad Et

8 9 וּלְמִזְרַח יָשַׁב עַד לְבוֹא מִדְבָּרָה לִמְנַהַר פְּרָת כִּי מִקְנֵיהֶם רַבּוּ בְּאֶרֶץ גִּלְעָד :
omnibus ſuper ,eorum *tentoriis* in habitaverunt & ; eorū manum per *ceciderunt* & ,Hageriim cum bellum fecerunt Saul diebus in Et

10 וּבִימֵי שָׁאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם הַהגְרִאִים וַיִּפְּלוּ בְיָדָם וַיֵּשְׁבוּ בְּאָהֳלֵיהֶם עַל כָּל־
Sapham & , *caput* Joel .Salchah uſque Baſan terra in habitaverunt eorū regione è Ghad filii Et .Ghilhad ad orientis *faciebus*

11 פְּנֵי מִזְרַח לְגִלְעָד : וּבְנֵי גָד לְנֶגְדָּם יָשְׁבוּ בְּאֶרֶץ הַבָּשָׁן עַד סַלְכָה : יוֹאֵל הָרֹאשׁ וְשָׁפָם
,Sebah & ,Meſullam & ,Michael ,ſuorum patrum domum ſecundàm eorum fratres Et .Baſan in Saphat & ,Jahanai & : ſecundus

13 הַמִּשְׁנֶה וְיָעְנַי וְשָׁפָט בַּבָּשָׁן : וְאֶחֵיהֶם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם מִיכָאֵל וּמְשֻׁלָּם וְשֶׁבַע
filii ,Michael filii ,Ghilhad filii ,Jaroach filii ,Churi filii ,Abichail filii Iſti .ſeptem ,Heber & Ziah & ,Jahachan ,Jorai &

14 וְיוֹרִי וְיַעְכָּן וְזִיעַ וְעֵבֶר שִׁבְעָה : אֵלֶּה בְּנֵי אֲבִיחַיִל בֶּן חוּרִי בֶּן יָרוֹחַ בֶּן גִּלְעָד בֶּן מִיכָאֵל בֶּן
.ſuorum patrum domum per *caput* Guni filii Habdiel filius Achi .Buz filii ,Jachdo filii , Jeſiſai

15 יְשִׁישַׁי בֶּן יַחְדּוֹ בֶּן בּוּז : אֲחִי בֶן עַבְדִּיאֵל בֶּן גּוּנִי רֹאשׁ לְבֵית אֲבוֹתָם :

Verſio VULG. LAT.

Iſti ſúr nominati principes in cognationib' ſuis,& in do- 38
mo affinitatū ſuarū multiplicati ſúr vehementer. Et pro- 39
fecti ſúr ut ingrederentur in Gador uſq; ad Orientē vallis,
et ut quærerent paſcua gregib' ſuis. Invenerúntq; paſcuas 40
uberes,& valdè bonas,& terrā latiſſimā et quietā et fer-
tilē,in qua antè habitaverant de ſtirpe Cham. Hi ergò ve- 41
nerūt,quos ſuprà deſcripſim' nominatim,in diebus Eze-
chiæ regis Juda: & percuſſerūt tabernacula eorū,& habi-
tatores qui inventi fuerant ibi, & deleverunt eos uſq; in
præſentē diem : habitaverúntq; pro eis, quoniam uberi-
mas paſcuas ibidem repererunt. De filiis quoque Si- 42
meon abierunt in montem Seir viri quingenti,habentes
principes Phalthiam & Naariam & Raphaiam & Oziel
filios Jeſi : Et percuſſerunt reliquias, quæ evadere po- 43
tuerant,Amalecitarum,& habitaverunt ibi pro eis uſque
ad diem hanc.

CAP. V.

Filii quoque Ruben primogeniti Iſrael; (ipſe quippè 1
fuit primogenit' ejus: ſed cùm violâſſet thorū patris
ſui,data ſunt primogenita ejus filiis Joſeph,filii Iſrael,&
non eſt ille reputatus in primogenitum. Porrò Judas, 2
qui erat fortiſſimus inter fratres ſuos,de ſtirpe ejus prin-
cipes germinati ſunt : primogenita autem reputata ſunt
Joſeph.) Filii ergò Ruben primogeniti Iſrael ; Enoch, 3
& Phallu,Eſron,& Carmi. Filii Joel;Samia filius ejus, 4
Gog filius ejus,Semei filius ejus, Micha filius ejus,Reia 5
filius ejus, Baal filius ejus, Beera filius ejus,quem ca- 6
ptivum duxit Thelgathphalnaſar rex Aſſyriorum,& fuit
princeps in tribu Ruben. Fratres autem ejus, & uni- 7
verſa cognatio ejus, quando numerabantur per familias
ſuas,habuerunt principes,Jehiel et Zachariam. Porrò 8
Bala filius Azaz, filii Samma, filii Joel, ipſe habitavit in
Aroer uſque ad Nebo et Beelmeon. Contra Orientalem 9
quoque plagam habitavit uſque ad introitum eremi, et
flumen Euphraten.Multum quippe jumentorū numerum
poſſidebant in terra Galaad. In diebus autē Saul præli- 10
ati ſunt contra Agareos, et interfecerunt illos,habitave-
rúntque pro eis in tabernaculis eorū,in omni plaga,quæ
reſpicit ad Orientē Galaad. Filii verò Gad è regione eo- 11
rum habitaverunt in terra Baſan uſque Selcha : Joel in 12
capite,et Saphan ſecund': Janai autē,et Saphat,in Baſan.
Fratres verò eorū ſecundū domos cognationū ſuarū;Mi- 13
chael,et Moſollā,et Sebe,et Jotai,et Jachan,et Zie,et He-
ber,ſeptē. Hi filii Abihail,filii Huri,filii Jara,filii Galaad, 14
filii Michael,filii Jeſeſi,filii Jeddo,filii Buz. Fratres quoq; 15
filii Abdiel,filii Guni,princeps domūs in familiis ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Atque hæc ſunt nomina magnatum qui erant 38
ibi,juxta familias & domos eorum paternas.
Perrexerunt autem uſque ad aditum Gedar , 39
uſque ad Orientalem partem vallis,ut quære-
rent paſcua ovibus ſuis. Et cùm reperiſſent 40
paſcua optima et pinguia , et regionem am-
plam et optimam,ubi pax cum tranquillitate
vigebat(nam ipſimet fuerant olim in ea com-
morati) Adduxerunt viros illos qui recenſiti 41
fuerant temporibus Hezeciæ regis familiæ Ju-
daicæ,et deſtructis habitationibus eorum, et
cunctis aquæ ſcatebris quæ illic erant,ad ho-
diernum uſque diem obturatis, habitârunt
loco eorum, eò quòd paſcua gregis illorum
optima eſſent ibi. Deinde tam ex illis, quàm 42
è filiis Simeonis abierunt ad montem Gebel,
viri quingenti (atque hæc ſunt nomina viro-
rum qui præibant illis ; Phelatia, Mathitha,
Rephaia, & Uziel : hi quatuor viri, filii Iſei
præibant illis) Et peremerunt ſuperſtites o- 43
mnes qui remanſerant Amalecitis,et habitâ-
runt loco illorum ad hunc uſque diem.

CAP. V.

Filii Rubil primogeniti Iſraelis(is enim erat 1
primogenitus patris ſui, ſed cùm prophanāſ-
ſet torum patris ſui,data fuerunt ejus primo-
genita Joſepho fratri ipſius, filio Iſraelis. Et
ſuper hos duos ex omnibus tribubus Iſraelis,
veniūt benedictiones. Ex Juda egredietur rex 2
Chriſtus,& primogenita tradentur Joſepho)
Filii *inquam* Rubil primogeniti Iſraelis, He- 3
noch,Phalu,Heſron,et Charmi.Filii Charmi, 4
Semaja filius ejus, Doeg filius ejus , Se-
maja filius ejus, Micha filius ejus,Uria filius 5
ejus,Balaa filius ejus,Abdia filius ejus, quem 6
captivum duxit Teglathpalſar rex Athur ; is
erat princeps tribūs Rubelitarum. Fratrū au- 7
tem ejus per generationes ſuas, quum propa-
gati eſſent per proſapias ſuas , princeps fuit
Azrael,ſecundus Zacharia,Et Balaa filius Uzi, 8
filii Semei, filii Joelis : is habitabat in Aduir
uſq; ad Nobu;& ſuper planitie Meonis. Uſq; 9
ad Orientales partes ipſius,uſque ad limitem
fluvio Euphrate definitum. Nam multiplicati
fuerant tam ipſi quàm poſſeſſiones eorum in
terra Gelaad ; Et temporibus Saulis bellum 10
geſſére cum Arabibus habitantibus in Sacca,
traditique fuerunt in manus eorum ; adeoq;
morati ſunt in tentoriis eorum ſuper totam
ſuperficiem Orientalem terræ Gelaad. Filii 11
Gad habita verunt ex adverſo illorū in terra
Mathnin uſq; ad terminū Sibæ & Salchæ.Et 12
Joel prodibat in fronte eorū, jus dicebat eis,
et libros apprimè docebat eos.Iſti ſunt filii A- 14
bihel filii Huri,filii Zarah,filii Gelaad,filii Ma-
chir,Filii Abdiel,filii Ili,primarii patrū ſuorū. 15

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

38 Οὗτοι οἱ διελθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν ταῖς γηνέσεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν οἴκοις πατριῶν αὐτῶν ἐπληθύ-
39 νθησαν εἰς πλῆθος, Καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τῆ ἐλθεῖν Γεδερα ἕως τοῦ ἀνατολῶν τῆς Γαι, τῆ ζητῆσαι νομὰς
40 τοῖς κτήνεσιν (τ) αὐτῶν. Καὶ εὗρον νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς· καὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν, καὶ εἰρήνη
41 καὶ ἡσυχία, ὅτι ἐκ τοῦ ἦν τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν. Καὶ ἦλθοσαν οὗτοι (υ) οἱ γεγραμμένοι ἐπ᾽
ὀνόματος ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐπάταξαν (φ) τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τοὺς Μιναίους οὓς εὗρο-
σαν ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ὠκησαν ἀντ᾽ αὐτῶν, ὅτι νομαὶ τοῖς κτήνεσιν
42 αὐτῶν ἐκεῖ. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς ὄρος Σηὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ (χ) Φα-
43 λαετία, καὶ Νααδία, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ὀζιὴλ υἱοὶ Ἰεσὶ ἄρχοντες αὐτῶν· Καὶ ἐπάταξαν τοὺς καταλοίπους τοὺς
καταλειφθέντας τῆ (ψ) Ἀμαλὴκ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Hi sunt qui transierunt in nominibus principum in generationibus suis: & in domibus patriarum suarum multiplicati sunt in multitudine: Et 38 39 ierunt usque ad veniendum Gerara usque ad Orientem Gai, ad quærendum pascua pecoribus suis. Et invenerunt pascua plura, & bona: & terra 40 lata coram eis: & pax, & quies; quoniam ex filiis Cham habitantium ibi anteà. Et venerunt hi scripti super nomen in diebus Ezeciæ regis Juda: & 41 percusserunt domos eorum, & Mineos, quos invenerunt ibi, & anathemâtizârunt eos usque in diem hanc: & habitaverunt pro eis: quoniam pascua pecoribus suis ibi. (q) Et ex eis de filiis Symeon iverunt in montem Seir 42 viri quingenti, & Phalaetia, & Noadia, & Raphaia, et Oziel filii Jesi principes eorum. Et percusserunt residuos, qui remanserant de Amalec 43 (v) usque in diem hanc.

MS. A. (τ) ἑαυτῶν. (υ) γεγραμμένοι (φ) τὰς οἰκήτορας αὐτῶν (χ) Φαλετία, (ψ) Ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τ

ΚΕΦ. ε΄.

1 Καὶ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ· ὅτι ἐστὶν ὁ (α) πρωτότοκος, καὶ ἐν τῷ ἀναβαῖναι ὅπου τὴν κοίτην
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔδωκε (β) τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ τῷ υἱῷ αὐτοῦ (γ) Ἰωσὴφ υἱῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγωνεαλογήθη εἰς
2 πρωτοτόκια, Ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύι καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ
3 4 Ἰωσήφ· (δ) Υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλὺς, (ε) Ἀσρὼμ, καὶ Χαρμί. Υἱοὶ Ἰωὴλ,
5 (ζ) Σεμεΐ, καὶ Βαναία υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ Γουγ υἱοῦ (η) Σεμεΐ, Υἱὸς αὐτοῦ Μιχᾶ, υἱὸς αὐτοῦ Ῥηχὰ, υἱὸς (ϑ) αὐτοῦ
6 7 Ἰωὴλ, Υἱὸς αὐτοῦ Βεὴλ, ὃν μετῴκισε Θαγλαφθαλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσύρ· οὗτος ἄρχων τῶν Ῥουβήν. Καὶ
(ι) ἀδελφοὶ αὐτοῦ τῆ (κ) πατρίδι αὐτοῦ ἐν τοῖς καταλογισμοῖς αὐτῶν κατὰ γηνέσεις αὐτῶν, ὁ ἄρχων Ἰωὴλ,
8 καὶ Ζαχαρία, Καὶ (λ) Βαλὲκ υἱὸς (μ) Ἀζοὺζ, υἱὸς Σαμὰ, υἱὸς Ἰωήλ· οὗτος κατῴκησεν ἐν Ἀροὴρ, καὶ ἐπὶ
9 Ναβαὺ, καὶ (ν) Βεελμαεών. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως ἐρχομένων τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐ-
10 φράτου, ὅτι κτήνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῆ Γαλαάδ. Καὶ ἐν ἡμέραις Σαὰλ (ξ) ἐποίησαν πόλεμον πρὸς τοὺς
παροίκους, καὶ ἔπεσον ἐν χερσὶν αὐτῶν κατοικοῦντες ἐν σκηναῖς αὐτῶν πάντες κατ᾽ ἀνατολὰς τῆς Γα-
11 12 λαάδ. Υἱοὶ Γὰδ κατέναντι αὐτῶν κατῴκησαν ἐν γῆ Βασὰν ἕως (ο) Σελά. Ἰωὴλ (π) πρωτότοκος,
13 καὶ Σαφὰμ ὁ δεύτερος, καὶ (ρ) Ἰανὶν ὁ γραμματεὺς ἐν Βασάν. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ᾽ οἴκους πα-
τριῶν αὐτῶν, Μιχαὴλ, (σ) Μοσολλὰμ, καὶ Σεβεὲ, καὶ Ἰωρεὲ, καὶ (τ) Ἰωαχὰν, καὶ Ζουὲ, καὶ (ι) Ὠβδιὰ, ἑπτά.
14 Οὗτοι υἱοὶ Ἀβιχαΐα υἱοῦ Οὐεὶ, υἱοῦ (υ) Ἰσδαΐ, υἱοῦ Γαλαάδ, υἱοῦ Μιχαὴλ, υἱοῦ (φ) Ἰεσαΐ, υἱοῦ Ἰεδδαΐ, υἱοῦ (χ) Βὲζ
15 Ἀδιηλοῦ υἱοῦ Ἀβδιὴλ, υἱοῦ Γουνὶ, ἄρχων οἴκου πατριῶν.

CAP. V.

Et filii Ruben primogeniti Israel. Quoniam hic primogenitus: et 1 ascendendo super cubile patris sui, dedit benedictionem ejus filio (a) suo Joseph filio Israel: et non est in genealogia computatus in primogenitu-ram: Quoniam Judas potens fortitudine, et in fratribus suis, et in du- 2 cem ex ipso, et benedictio ipsius Joseph. Filii Ruben primogeniti Israel; 3 Enoch, et Phallus, Asrom, et Charmi. Filii Joel; (b) Semei, et Banea filius 4 ejus. Et filii Gug filii Semei, Filius ejus Micha, filius ejus Rocha, filius 5 ejus Joel, Filius ejus Bael; quem transtulit Thiglathphallasar rex Assur. 6 Hic princeps eorum, qui ipsius Ruben. Et fratres ejus patriâ suâ in gene- 7 alogiis suis secundùm generationes suas; princeps Joel, et Zacharia, Et 8 Balec filius Azuz, filius Sama, filius Joel. Hic habitavit in Aroer, et super Nibay, et Beelmasson: Et ad Orientem habitavit usque ad contigua 9 deserti, à flumine Euphrate, quoniam pecora eorum multa in terra Galaad. Et in diebus Saul fecerunt bellum adversus (c) incolas, et ceciderunt in 10 manus eorum ii, qui habitabant in tabernaculis suis, omnes ad Orientem ipsius Galaad. Filii Gad è regione eorum habitârunt in terra Basan usq; 11 Sela. Joel primogenitus, et Saphan secundus: et Janin scriba in Basan: Et 12 13 fratres eorum secundùm domos patriarum suarum; Michael, Mosollam, et Sebee, et Joree, et Joachan, et Zue, et Obed, septem. Hi filii Abichaa filii 14 Uri, filii Idai, filii Galaad, filii Michael, filii Jesai, filii Jeddai, filii Buz, 15 Fratris filii Abdiel, filii Guni, princeps domûs patriarum,

MS. A. (α) πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἐν (β) εὐλογίαν (γ) πρὸ Ἰωσὴφ (δ) Καὶ υἱοὶ (ε) Ἐσρὼν, (ζ) Σεμεὶν, (η) Σεμεεὶ, (ϑ) αὐτοῦ Βάλη, Υἱὸς αὐτοῦ Βενεὲ, ὃν μετῴκισεν Θαγλαθ-φθαναὰρ (ι) οἱ ἀδελφοὶ (κ) πατρεᾷ αὐτοῦ (λ) Βαλὲ (μ) Ὀζὲζ, (ν) Βεθμαών. (ξ) ἐποιήσαντο (ο) Σελχά. (π) ὁ πρωτότοκος, (ρ) Ἰαναὶ (σ) καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαδὲ, (τ) Ἰα-χὰν, (ι) Ἰωβὴδ, (υ) Λσδαΐ, (φ) Ἰεσαΐ, (χ) Ἀχβὲζ, Υἱοῦ Ἀβδιὴλ,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

38 *وهذه اسماء الكبراء الذين انبتت اسماؤهم *

39 *وجاؤا الي دخول عادار حي سرب الحوم * وطلبوا رعي غنمهم * ووجدوا رعيا جيدا سمينا
40 *وفي ارض كيين جيدة * وهدو وسلام كانوا هناك * لانهم كانوا جلسوا فيها قديما * فجاؤا
41 هؤلاء الرجال الذين هم مكتوبون في زمان حزقيا ملك يهودا * وحربوا فياطيهم * وسدوا
مجاري الماء التي كانت ثم الي هذا اليوم * ورعوا في مواضعهم لاجل رعي غنمهم *
42 لانه كان حسنا خصيبا * ومنهم من بني سمعون مضوا الي جبل اعلف خمس مايه رجل *
* وهذه أسماء الرجال مقدميهم *
43 فالطيا * وناريا * وراقيا * وعوزيئل * هؤلاء اربعه من بني ايسح مضوا في مقدمهم * وحربوا
كلما وجدوه للعمالقة * ورعوا في مواضعهم الي هذا اليوم *

* الفصل الخامس *

1 *وبنو روبيل بكر اسرائيل * لانه كان بكر ابيه وبخس فراش ابيه * لاجل ذلك نقل البكورية
عنه ليوسف بن اسرائيل * وعلي هذين الاثنين تجي البكوريه من سائر اسباط بني اسرائيل *
2 3 * فمن يهودا يخرج الملك ماسيا * والبكوريه اعطيت ليوسف * بنو روبيل بكر اسرائيل *
4 5 احنوح * وافولو * وحصرون * وكرمي * بنو كرمي * سمعيا * دواع * منحا * اوريا * بالاع * افنديا
6 7 الذي جلاه * تبعالث فلاسر ملك الموصل * هو صار رئيس اسباط بني روبال * واخوته
بجموعهم حيث انسروا باجمعهم * وبيسهم عرايئيل * والثاني رحربا * وبالاع بن عوري * بن
8 سمعي * بن يوال * هو الذي ملك في عدوعير الي نحوم نافو * ودخل في بريه دماعون * علي
9 سرفيها حي الي نحوم البريه من نهر الفرات * لانهم كثروا جدا ومواشيهم في ارض جلعاد *
10 * وبنو ساول نصبوا الحرب مع سكان سقا * واعطيوا بايديهم * وسكنوا في مواطنهم وساير
11 ارض المشرق التي في جلعاد * وبنو دان سكنوا تحاديهم في ارض منبين * حي الي نحوم
12 سافيا وسلاحا * ويوئيل حرج من نسلهم * وصار يحكم عليهم ويعلمهم تعاليم حسنه **
14 15 * هؤلاء بنو جاد * أمكال بن حوري * بن زارح * بن جلعاد * بن مكير * بن عافاديل * بن
عالي * وهم رؤساء رطبهم *

Hæc sunt nomina principum quorum deprehensa sunt nomina. 38
Et venerunt ad ingressum Gheder, usque 39
ad Orientalem terminum plagam, quærentes pascua pro ovibus suis. Invenerunt autem 40
pascua optima & pinguia in regione spatiosa & optima, ubi tranquillitas & pax regnabant: quoniam ipsi quondam illic habitaverant. Venerunt inquam, 41
viri isti qui conscripti fuerant tempore Hezeciæ regis Judæ, & habitacula eorum destruentes, & aquæ fluenta quæ illic extabant, obstruentes ad hunc usque diem; occupârunt loca eorum propter pascua ovium suarum: erant enim optima & fertilissima. Præterea ex iis, nempè 42
è filiis Simeonis, perrexerunt ad montem Anlaph quingenti viri,
(Atque hæc sunt nomina virorum, ducum eorum:
Phalatia, Mahihia, Rapha, & Uzzel: hi quatuor è filiis Isiæ prodierunt in fronte illorum) Et destruxerunt quicquid ad 43
Amalecitas pertinere deprehenderunt, et habitaverunt in regionibus eorum ad hunc usque diem.

CAP. V.

Filii Rubilis primogeniti Israelis (nam 1
is erat quidem primogenitus patris sui, sed quia polluit lectum patris sui, hæc de causa transtulit ab eo primogenita ad Josephum Israelis filium: et his duobus ex universis tribubus Israelitarum contingunt primogenita. Nam ex Juda e- 2
greditur rex Messias, et primogenita data fuerunt Josepho) Filii inquam Ru- 3
bilis primogeniti Israelis, fuerunt Ehnoch, Apollo, Hesron, et Charmi. Filii 4
Charmi, Semeis, Dozi, Michæ, Uriæ, 5
Balaam, Et Abedia quem captivum 6
abduxit Tiglath-pilasar rex Messelis: idem fuit princeps familiarum Rubelitarum, Omniumque fratrum suorum 7
quando sese dilataverunt omnes: quorum primus erat Azrail, secundus Zicharia. Porrò Balaus filius Azi, filii 8
Semei, filii Joelis, ipse est qui regnavit in Aduer usque ad limites Nebo, et penetravit in solitudinem Moabis, Ad O- 9
rientalem ipsius plagam, usque ad terminos solitudinis à flumine Euphrate: admodum enim creverant ipsi et armenta eorum in terra Galaad. Filii verò Saulis bellum commiserè cum 10
incolis Saccæ; cùmque traditi fuissent in manus eorum, occupaverunt patriam illorum, totamque terram Orientalem quæ est in Galaad. Et filii Dan habitaverunt 11
è regione ipsorum in terra Mabhain usq; ad limites Sabiæ et Selachæ. Ex ho- 12
rum stirpe ortus est Tobit, imperabat eis, et optimis documentis erudiebat illos. His sunt filii Gad, 14
Abihel filius Huri, filii Zareh, filii Gi- laadis, filii Michaïs, Filii Abdielis, 15
filii Eli. Hi erant primores familiarum suarum,

דברי הימים א: ו

sunt genealogizati hi Omnes .eorum exitus super Saron suburbanis universis in & ,ejus filiis in & ,Basan in ,Ghilhad in habitaverũt Et

וישבו בגלעד בבשן ובבנותיה ובכל־מגרשי שרון על־תוצאותם׃ כלם התיחשו 17 16
Menasseh tribus dimidiæ & ,Ghaditæ & Reuben Filii .Israel regis Jarobham diebus in & ,Jehudah regis Jotham diebus in

בימי יותם מלך־יהודה ובימי ירבעם מלך־ישראל׃ בני־ראובן ונדי וחצי שבט־מנשה 18
,millia quatuor & quadraginta ,bellum doctis & ,arcum tendentib⁹ & ,gladiũ & ,scutum portantibus viris ,virtutis filiis de

מן־בני־חיל אנשים נשאי מגן וחרב ודרכי קשת ולמודי מלחמה ארבעים וארבעה אלף 19
sunt adjuti Et .Nodab & ,Naphis & ,Jetur & ,Hageriim cum bellum fecerunt Et .pugnam egredientes sexaginta & ,septingenti &

ושבע־מאות וששים יצאי צבא׃ ויעשו מלחמה עם־ההגריאים ויטור ונפיש ונודב׃ ויעזרו 20
fuit exorabilis & ,bello in clamaverunt Deum ad quia ;eis cum qui universi & ,Hageriim eorũ manu in sunt traditique ,eis super

עליהם ויתנו בידם ההגריאים וכל שעמהם כי לאלהים זעקו במלחמה ויעתר 21
,millia quinquaginta & ducentas pecudes & ,millia quinque camelos, eorũ possessiones captivaverunt Et .eo in speraverũt quia ,eis

להם כי־בטחו בו׃ וישבו מקניהם חמשים אלף וצאן מאתים וחמשים אלף 22
: bellum Deo à quia ;corruerunt multi vulnerati Quia .millia centum hominis animam & ,millia duo asinos &

וחמורים אלפים ונפש אדם מאה אלף׃ כי־חללים רבים נפלו כי מהאלהים המלחמה 23
,Chermon Bahal ad usq; Basan à, terra in habitaverũt Menasseh tribus dimidiæ filii Et .transmigrationẽ ad usq; eis pro habitaverũt &

וישבו תחתיהם עד־הגלה׃ ובני חצי שבט מנשה ישבו בארץ מבשן עד־בעל חרמון 24
, Hazriel & ; Eliel & ,Ishi & ,Hepher & ,eorũ patrum domus capita isti Et .fuerãt multiplicati ipsi : Chermon montẽ & ,Senir &

ושניר והר־חרמון המה רבו׃ ואלה ראשי בית־אבותם ועפר וישעי ואליאל ועזריאל 25
sunt prævaricati Et .suorũ patrum domui capita ,nominum viri ,robore fortes viri Jachdiel & ,Hodaviah & ,Irmeiah &

וירמיה והודויה ויחדיאל אנשים גבורי חיל אנשי שמות ראשים לבית אבותם׃ ויפעלו 26
suscitavit Et .eorũ factiebus à Deus fecit disperdere quos , terræ populorum deos post sunt fornicati & ,suorũ patrum Deum in

באלהי אבותיהם ויזנו אחרי אלהי עמי־הארץ אשר־השמיד אלהים מפניהם׃ ויער 27
,Reubeniten ,eos transtulit & : Assur regis Pilneser Tilgath spiritum & ,Assur regis Pul spiritum Israelis Deus

אלהי ישראל את־רוח פול מלך אשור ואת־רוח תלגת פלנסר מלך אשור ויגלם לראובני 28
.hanc diem ad usque ,Ghozan fluvium & ,Harab & Chabor & ,Chalach in eos adduxit Et .Menasseh tribum dimidiã & ,Ghaditẽ &

ולגדי ולחצי שבט מנשה ויביאם לחלח וחבור והרא ונהר גוזן עד היום הזה׃

CAP. VI.

,Aharon ,Hamram filii Et .Huzziel & ,Chebron & ,Ishar ,Hamram ,Chehath filii Et .Merari & ,Chehath ,Gherson ;Levi Filii

בני לוי גרשון קהת ומררי׃ ובני קהת עמרם יצהר וחברון ועזיאל׃ ובני עמרם אהרן 3 1 2
genuit Pinechas : Pinechas genuit Elhazar .Ithamar & ,Elhazar ,Abihu & Nadab, Aaron filii Et .Miriam & ,Moseh &

ומשה ומרים ובני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר׃ אלעזר הוליד את־פינחס פינחס הוליד 4
Zerachiah & ,Zerachiah genuit Huzzi Et .Huzzi genuit Bucchi & :Bucchi genuit Abisuah Et .Abisuah

את־אבישוע׃ ואבישוע הוליד את־בקי ובקי הוליד את־עזי׃ ועזי הוליד את־זרחיה וזרחיה 5 6
genuit Achitub Et .Achitub genuit Amariah & ,Amariah genuit Meraioth Meraioth genuit

הוליד את־מריות׃ מריות הוליד את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃ ואחיטוב הוליד 7 8
Jochanan Et.Jochanan genuit Hazariah & : Hazariah genuit Achimahas Et .Achimahas genuit Sadoch & ; Sadoch

את־צדוק וצדוק הוליד את־אחימעץ׃ ואחימעץ הוליד את־עזריה ועזריה הוליד את־יוחנן׃ ויוחנן 9 10
Hazariah genuit Et .Jerusalaim in Selomoh ædificavit quam ,domo in est functus sacerdotio qui ipse ; Hazariah genuit

הוליד את־עזריה הוא אשר כהן בבית אשר־בנה שלמה בירושלם׃ ויולד עזריה 11
.Achitub genuit Amariah & : Amariah

את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃

Versio VULG. LAT.

Et habitaverunt in Galaad, & in Basan, & in viculis 16
ejus, & in cunctis suburbanis Saron, usque ad terminos.
Omnes hi numerati sunt in diebus Joathan regis Juda, 17
& in diebus Jeroboam regis Israel. Filii Ruben, & 18
Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, viri bellatores, scuta
portantes & gladios, & tendentes arcum, eruditique ad
prælia, quadraginta quatuor millia et septingenti sexagin-
ta, procedentes ad pugnã. Dimicaverunt contra Agareos: 19
Ituræi verò, & Naphis, & Nodab, Præbuerũt eis auxiliũ. 20
Traditíq; sunt in manus eorum Agarei, et universi qui fu-
erant cum eis, quia Deum invocaverunt cùm præliaren-
tur: & exaudivit eos, eò quòd credidissent in eum.
Ceperúntque omnia quæ possederant, camelorum quin- 21
quaginta millia, & ovium ducenta quinquaginta millia,
& asinos duo millia, & animas hominum centum
millia. Vulnerati autem multi corruerunt: fuit enim 22
bellum Domini. Habitaverúntque pro eis usque ad
transmigrationem. Filii quoque dimidiæ tribûs Ma- 23
nasse, possederunt terram à finibus Basan usq; Baal, Her-
mon, & Sanir, et montem Hermon: ingens quippe
numerus erat. Et hi fuerunt principes dom⁹ cognatio- 24
nis eorum; Epher, et Jesi, et Eliel, et Ezriel, et Jeremia,
et Odoia, et Jediel, viri fortissimi et potentes, et nomi-
nati duces in familiis suis. Reliquerunt autem Deum 25
patrum suorum, et fornicati sunt post deos populorũ ter-
ræ, quos abstulit De⁹ coram eis. Et suscitavit Deus Israel 26
spiritum Phul regis Assyriorum, et spiritum Thelgath-
phalnasar regis Assur: et transtulit Ruben, et Gad, et di-
midiam tribum Manasse, et adduxit eos in Lahela, et in
Habor, et Ara, et fluvium Gozan, usque ad diem hanc.

CAP. VI.

Filii Levi; Gerson, Caath, et Merari. Filii Caath; 1
Amram, Isaar, Hebron, et Oziel. Filii Amram; Aa- 2 3
ron, Moyses, & Maria. Filii Aaron; Nadab et Abiu, 3
Eleazar et Ithamar. Eleazar genuit Phinees, et Phinees 4
genuit Abisue, Abisue verò genuit Bocci, et Bocci ge- 5
nuit Ozi. Ozi genuit Zaraiam, et Zaraias genuit Me- 6
raioth. Porrò Meraioth genuit Amariam, et Amarias 7
genuit Achitob, Achitob genuit Sadoc, et Sadoc ge- 8
nuit Achimaas, Achimaas genuit Azariam, Azarias ge- 9
nuit Johanan, Johanan genuit Azariam: ipse est qui 10
sacerdotio functus est, in domo quam ædificavit Salomon
in Jerusalem. Genuit autem Azarias Amariam, et 11
Amarias genuit Achitob,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Habitabant autẽ in Mathnin, & in pagis 16
ejus. Omnes isti propagárunt sese tempo- 17
rib⁹ Jothami regis familiæ Judaicæ, et tem-
poribus Jerobaami regis Israelis. Et filii 18
Rubil, & Gad, & dimidiæ tribûs Manassis,
homines ferentes enses & clypeos, jacu-
lantes arcu, gnari bellorum, quadraginta
quatuor millia, fexcenti fexaginta fex: O- 19
mnes isti prodierunt ad bellum, & prælių
gesserunt contra habitatores Sacæ: Tradi- 20
tique fuerunt in man⁹ eorũ, eò quòd Do-
minum in bello deprecati sunt, et audivit
clamorẽ eorũ, quia fiduciam collocârant
in eo. Prædatique sunt opes multas et ar- 21
menta: camelorum *scilicet* quinquaginta
millia, ovium ducenta quinquaginta mil-
lia: asinorum duo millia, animarum deniq;
humanarum centũ millia: Nam interfecti 22
multi corruerant è tentoriis eorum in præ-
lio: ita habitaverunt loco illorũ, super ten-
toriis illorũ. Porrò filii dimidiatæ tribûs 23
Manassis habitaverunt in terra Mathnin
usque ad planitiem montis Hermon,
usq; ad Har; ibiq; creverunt et multiplica-
ti sunt. Hi sunt primarii domorum pa- 24
ternarum eorum; Apha, Sob, Eldaa, Az-
riel, Adumia, Uria, et Hezael, viri valen-
tes robore, viri celebres, qui erant pri-
mores familiæ patrum suorum. Sed cùm 25
negâssent Deum patrum suorum, et er-
râssent post deos gentium terræ, quas
consumpserat Dominus à conspectu eo-
rum; Excitavit Dominus Deus Israelis in 26
eos spiritum Teglath-palsaris regis Athur,
qui captivam duxit tribum Rubelitarum,
et tribum Gaditarum, ac dimidiam tri-
bum Manassis, et asportavit eos ad Helah,
et ad Hobar fluminis Gozan civitates Me-
diæ, ubi commorantur ad hunc usq; diem.

CAP. VI.

Filii Levi, Gerson, Cahath, et Merari. 1
Filii Cahath, Amram, Iethar, Hebron, 2
et Uziel. Filii Amram, Mose, Aharon, 3
et Mariam. Filii Aharonis, Nadab, Abihu,
Elazar, et Ithamar. Elazar genuit Phine- 4
hes, Phinehes genuit Abisuem, Abisu 5
genuit Abicarem, Abicar genuit Azi, 6
Azi genuit Zerahiam, Zerahia genuit
Maru, Maru genuit Amariam, Amaria 7
genuit Ahitob, Ahitob genuit Sadoc, 8
Sadoc genuit Ahimees, Ahimees genuit 9
Azariam, Azaria genuit Johanan, Jo- 10
hanan genuit Azariam, et Azarias iste
ministravit in domo quam ædificavit Sa-
lomon in Jerusalem. Genuit autem 11
Azaria Amariam, Amaria genuit Ahitob.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Κατῴκουν ἐν Γαλαὰδ, ἐν Βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἐκπίπτοντα Σαφὰν ἕως ἐξ-
17 όδου. Πάντων ὁ καταλογισμὸς ἐν ἡμέραις (ω) Ἰωάθαμ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἱερο-
18 βοὰμ βασιλέως Ἰσραήλ. Υἱοὶ Ῥουβὴν (α) καὶ Γὰδ καὶ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐξ ὧν δυνάμεως, ἄν-
δρες αἴροντες ἀσπίδας καὶ μάχαιραν, καὶ (β) τείνοντες τόξον, καὶ διδαγμένοι πόλεμον, (γ) τεσσα-
19 ράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι (δ) καὶ ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς δύναμιν. Καὶ ἐποί-
20 ουν πόλεμον μετὰ τῶν (ε) Ἀγαρηνῶν, καὶ Ἰτουραίων, καὶ Ναφισαίων, καὶ Ναδαβαίων, Καὶ κατίσχυ-
σαν ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν (ζ) Ἀγαρῖται, καὶ πάντα τὰ ζωώματα αὐτῶν, ὅτι
21 πρὸς τὸν Θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπῆκουσεν αὐτοῖς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἠχμα-
λώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καμήλους πεντακισχιλίας, καὶ προβάτων διακοσίας πεντήκοντα χιλι-
22 άδας, ὄνους δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας. Ὅτι τραυματίαι πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ
23 τοῦ Θεοῦ ὁ πόλεμος. καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως (η) μετοικεσίας. Καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασ-
σῆ κατῴκησαν (θ) ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαὰλ, Ἑρμὼν, καὶ Σανὶρ, καὶ ὄρος Ἀερμών· καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ αὐτοὶ ἐ-
24 πλεονάσθησαν. Καὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν· Ὀφὲρ, καὶ (ι) Σεὶ, καὶ Ἐλιὴλ, (κ) καὶ Ἱε-
ρεμία, καὶ Ὡδουΐα, καὶ Ἰεδιὴλ ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄνδρες ὀνομαστοὶ, ἀρχοντες τῶν οἴκων πατρι-
25 ῶν αὐτῶν. Καὶ ἠθέτησαν ἐν τῷ πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπορνεύσαν ὀπίσω θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς,
26 οὓς ἐξῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ ἐπήγειρεν ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα (λ) Φολὼχ βα-
σιλέως Ἀσσὺρ, καὶ τὸ πνεῦμα (μ) Θαγλαφθελασὰρ βασιλέως Ἀσσὺρ, καὶ μετῴκισεν τὸν Ῥουβὴν,
καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς (ν) Χαλὰχ, καὶ Χαβὼρ, καὶ ὁδὸν πο-
ταμοῦ Γωζὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Habitabant in Galaad, in Basan, & in pagis earum, (d) Et omnia adjacentia Saron usq; ad exitum. (e) Omnium computatio in diebus Joathan 17
regis Juda, & in diebus Hieroboam regis Israel. Filii Ruben, & Gad, 18
& dimidium tribûs Manasse ex filiis virtutis, viri levantes cyprros, & gladiû, & tendentes arcû, & docti bellû, quadraginta & quatuor mille,
& septingenti et sexaginta egredientes in aciê. Et faciebãt bellû cum A- 19
garenis, & Ituræis, & Naphiseis, et Nadabæis, Et invaluerunt super eos. 20
Et dati sunt in manus eorû Agaræi, et omnia tabernacula eorû: quoniã ad
Deû clamaverunt in prælio: & exaudivit eos: quoniã speraverũt in eum:
Et captivâverunt (f) apparatum eorum, camelos quinquies mille, & ovium 21
ducenta quinquaginta millia, asinos bis mille, & animas vivorum (g) cen-
tum millia: Quia cæsi multi ceciderunt, quoniam à Deo bellum. (h) Et 22
habitârunt pro eis usque ad transmigrationem. Et dimidiæ tribûs Ma- 23
nasse, habitârunt à Basan usque Baal, Ermon, & Sanir, & montem Aer-
mon. (i) Et in Libano ipsi abundârunt. Et hi principes domûs patriarum 24
eorum; Opher, & Sei, & Eliel, & Hieremia, & Oduja, & Jediel, viri
fortes virtute, viri nominati, principes domorum patriarum suarum. Et 25
prævaricati sunt in Deum patrum suorum, & fornicati sunt post deos po-
pulorum terræ, quos sustulerat Deus à facie eorum. Et suscitavit Deus 26
Israel spiritum Pholoch regis Assur & spiritum Thaglathphallasar regis
Assur: & transtulit Ruben, & Gaddi, & dimidium tribûs Manasse:
& duxit eos in Chalach, & Chabor, & super flumen Gozan usque in
diem hanc.

MS. A. (ω) Ἰωδὰν (α) καὶ Γαδδὶ (β) ἐντείνοντες (γ) τέσσαρες καὶ τεσσεράκοντα χιλιάδες (δ) ἑξήκοντα (ε) Ἀγαραίων, (ζ) οἱ Ἀγαρῖται, (η) τ μετοικεσίας. (θ) ἐν γῇ ἀπὸ (ι) Ἰεσεὶ, (κ) καὶ Ἰεζειὴλ, καὶ Ἱερεμία, (λ) Φαλὼς (μ) Θαγλαθφελγασὰρ (ν) Χαλὰ,

ΚΕΦ. ϛ'.

1 2 Υἱοὶ Λευὶ, Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρεί. Καὶ υἱοὶ Καὰθ, (α) Ἀμβρὰμ, καὶ Ἰασαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀ-
3 ζιήλ. Καὶ υἱοὶ (β) Ἀμβραμ, Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριάμ. καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ,
4 5 Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν Φινεὲς, Φινεὲς ἐγέννησε τὸν Ἀβισοὺ, Ἀβισοὺ ἐγέν-
6 νησε τὸν (γ) Βοκκὶ, καὶ Βοκκὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζὶ, Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν (δ) Ζαραία, Ζαραία ἐγέννησε
7 8 τὸν (ε) Μαριὴλ, Καὶ Μαριὴλ ἐγέννησε τὸν (ζ) Ἀμαρία, καὶ Ἀμαρία ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ, Καὶ
9 Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμάας, Καὶ Ἀχιμάας ἐγέννησε τὸν Ἀ-
10 ζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Ἰωανὰν, Καὶ Ἰωανὰν ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, ὃς ἱεράτευσεν ἐν
11 τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σολομὼν ἐν Ἰερουσαλὴμ, Καὶ ἐγέννησε Ἀζαρίας τὸν (η) Ἀμαρία, καὶ Ἀμαρία
ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ,

CAP. VI.

Filii Levi; Gedson, Caath, & Merari. Et filii Caath; Amram, 1 2
& Issar, Chebron, & Oziel. Et filii Amram; Aaron, & Moyses, & 3
Maria. Et filii Aaron; Nadab, & Abiud, Eleazar, & Ithamar. Eleazar 4
genuit Phinees: Phinees genuit Abisu: Abisu genuit Bocci: & Bocci 5
genuit Ozi. Ozi genuit Zarea: Zarea genuit (a) Mariel: Et Mariel 6 7
genuit Amaria: & Amaria genuit Achitob: Et Achitob genuit Sadoc: 8
& Sadoc genuit Achimaas: Et Achimaas genuit Azarium: & Azarias genuit Joanan: Et Joanan genuit Azariam. Hic sacerdotio fun- 9 10
ctus est in domo, quam ædificavit Salomon in Hierusalem. Et Azarias 11
genuit Amaria: & Amaria genuit Achitob:

MS. A. (α) Ἀμεσμ, (β) Ἀμεσμ, (γ) Βωκαὶ, καὶ Βωκαὶ (δ) Ζαραίαν, Ζαείας (ε) Μαραιὼθ, Καὶ Μαειὼθ, (ζ) Ἀμβίαν, καὶ Ἀμβίας (η) Ἀμβίαν, καὶ Ἀμβίας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 * وسكنوا عبنان وضواحيها * كل هؤلاء تواردوا في ايام يوثام ملك يهودا * وايام يربعام ملك
18 اسرائيل * وبنو رءبال * وبنو جاد * ونصف سبط منسا * قوم محاربون بالسيوف والسلاح عارفون
19 بالحرب * وعددهم اربعة وسبعون الفا وسبع مايية وسبعون * هؤلاء كلهم صنعوا الحرب مع
20 سكان ساقا * واسلموا بايديهم وسبوهم جميعهم * لانهم كانوا طايعين لله * وكان يسمع
21 صلاتهم لانكالهم عليه * وغنموا اموالا كثيرة * جمالا خمسين الفا * غنما مايتي الف
22 وخمسين الفا حميرا * اناسا مية الف * لان سقط قتلى كثير بالسيف * وسكنوا في مواطنهم
23 الى اليوم * لان الحرب كان من عند الله * ونصف سبط منسا سكنوا في ارض منان *
حي الى البرية بربية جبل حورين * ثم حي الى رعر الجبل الكبير الذي بحرمون * حي
24 الى هور * وكثروا وعظموا * وهؤلاء روسا بيت اباييهم * عفي * باسو * الدعا * عرابيل *
25 اودويا * اوريا * حاراييل * رجال جبارة رجال مسمون * وهم روسا بيت اباييهم * فكفروا
26 بالله اله اباييهم * وعبدوا الهة سعوب الارض الذين اهلكهم الله من بين ايديهم * فاثار الله
عليهم روح بالق ملك السريان * فاهلك سبط روبال * وسبط جاد ونصف سبط منسا *
وسباهم الى ارضه * واتى بهم الى حلح والى حافار حلف نهر كورن * وضياع مادي *
وسكنوا فيها الى اليوم *

Et habitabant in Mathnan & suburbiis 16
ejus. Omnes isti propagati sunt diebus 17
Jothami regis Juda, & diebus Jero-
baami regis Israelis. Filii Rubilis, & filii 18
Gadis, & dimidia tribus Manassis, gens
belligerans ensibus & armis, belli perita,
octoginta quatuor millia, septingenti ac
sexaginta numero; Hi omnes bello cum 19
incolis Saccæ commisso, Potiti sunt 20
eorum, & prædati sunt eos omnes: cùm
enim Deo obtemperarent, exaudiebat
preces eorum, ob eorum in ipso fiduciam:
Et opima ceperunt spolia, nempe ca- 21
melorum quinquaginta millia, ovium
ducenta millia, quinquaginta millia asino-
rum, hominum centum millia: Multi 22
quippe gladio confossi corruerant: &
occupaverunt patriam eorum ad hodier-
num usque diem: à Deo namque erat
hoc prælium. Et verò dimidia tribus 23
Manassis habitârunt in terra Mathnan
usque ad solitudinem, nempè solitudi-
nem montis Horin, & usque ad Zogar
montem magnum qui est in Hermon,
usque ad Hor; & ingenti numero cre-
verunt. Hi sunt autem principes fami- 24
liarum patrum eorum: Epha, Basu,
Eldaa, Ezrael, Odomi, uria, & Hazael,
viri robustissimi, viri nominati, utpote
principes familiarum patrum suorum.
Verùm cùm negâssent Deum, Deum pa- 25
trum suorum, & coluissent deos genti-
um terræ, quas Deus perdiderat à
conspectu ipsorum; Suscitavit Deus 26
adversùs eos spiritum Balac regis Syro-
rum, qui perdidit tribum Rubelis, tri-
bum Gadis, & dimidiam tribum Ma-
nassis, & captivos abduxit eos in terram
suam, transtulitque eos ad Helah & ad
Haphar, cis flumen Chozan, aliâsque ci-
vitates Mediæ, in quibus habitârunt
ad hunc usque diem.

* الفصل السادس *

1 * وبنو لاوي * جرسون * وقاهث * ومريري * وبنو قاهث عمرم * ويصهر * وحبرون * وعزاييل *
2 * وبنو عمرم * هرون * موسي * ومريم * وبنو هرون * ناداب * وابيهو * والبعازار * وايثمار *
3 4 * والبعازار اولد فنحاس * فنحاس اولد اقيسوع * اقيسوع اولد افيقار * افيقار اولد عوزا *
5 6 7 * عوزا اولد زرحيا * وزرحيا اولد لمارو * ومارو اولد امريا * وامريا اولد اخيطوب * اخيطوب
8 9 10 اولد صادوق * صادوق اولد اخيمعص * اخيمعص اولد عازريا * عازريا اولد يوحنا * يوحنا
11 اولد عازريا * عازريا كان يخدم بيت الله الذي بناه سليمان بن داود * واولد عازريا امبري *
امبري اولد اخيطوب *

CAP. VI.

Filii Levi, Gerson, Caath, Merari. 1
Filii Caath, Amram, Jesar, Hebron, 2
& Azael. Filii Amrami, Hiron, 3
Moses, & Mariam. Filii Haronis,
Nadab, Abihu, Eliazar, & Ithamar.
Eliazar genuit Phenhasum, Phenhas ge- 4
nuit Abisuem, Abisu genuit Abicarem, 5
Abicar genuit Ozim, Ozi genuit Za- 6
rabiam, Zarabia genuit Maru, Maru, 7
genuit Amariam, Amaria genuit Achi-
tobum, Achitob genuit Sadocum, Sadoc 8
genuit Achimeesum, Achimees genuit A- 9
zariã, Azaria genuit Johannem, Johannes 10
genuit Azariam; Azarias hic ministra-
bat domui Dei, quam ædificaverat Sa-
lomon filius Davidis. Genuit ergò 11
Azarias Amiram, Amira genuit Achi-
tobum,

דברי הימים א: ו

genuit Chilchijah & :Chilchijah genuit Sallum Et .Sallum genuit Sadoc & : Sadoc genuit Achitub Et

12 13 וַאֲחִיטוּב הוֹלִיד אֶת־צָדוֹק וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת־שַׁלּוּם: וְשַׁלּוּם הוֹלִיד אֶת־חִלְקִיָּה וְחִלְקִיָּה הוֹלִיד אֶת־

Dominus *transferendo in* abiit Jehosadac Et .Jehosadac genuit Seraiah & : Seraiah genuit Hazariah Et .Hazariah

14 15 עֲזַרְיָה: וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־שְׂרָיָה וּשְׂרָיָה הוֹלִיד אֶת־יְהוֹצָדָק: וַיהוֹצָדָק הָלַךְ בְּהַגְלוֹת יְהוָה

filiorū nomina hæc Et .Merari & ,Chehath ,Gherſom : Levi Filii .Neſar-Nebuchad manū per ,Jeruſalaim & ,Jehudah

16 17 אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּיַד נְבֻכַדְנֶאצַּר: בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשֹׁם קְהָת וּמְרָרִי: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי

: Muſi & ,Machali ,Merari Filii .Huzziel & ,Chebron & ,Ishar & ,Hamram ; Chehath filii Et .Simhi & ,Libni ; Gherſom

18 19 גֵּרְשֹׁם לִבְנִי וְשִׁמְעִי: וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל: בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי

Hiddo,ejus filius Joach .ej° filius Zimmah,ej° filius Jachath,ej° filius Libni,Gherſom Ipſi *ſuos patres ad* Levi familiæ iſtæ &

20 21 וְאֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי לַאֲבֹתֵיהֶם: לְגֵרְשֹׁם לִבְנִי בְנוֹ יַחַת בְּנוֹ זִמָּה בְּנוֹ: יוֹאָח בְּנוֹ עִדּוֹ

Elchanah .ejus filius Aſſir ; ejus filius Corach,ejus filius Hamminadab,Cheath Filii .ejus filius Jeathrai :ej° filius Zerach :ejus filius

22 23 בְנוֹ זֶרַח בְּנוֹ יְאַתְרַי בְּנוֹ: בְּנֵי קְהָת עַמִּינָדָב בְּנוֹ קֹרַח בְּנוֹ אַסִּיר בְּנוֹ: אֶלְקָנָה

.ejus filius Saul & ,ejus filius Huzziah ,ejus filius Uriel ,ejus filius Tachath .ejus filius Aſſir & ;ejus filius Ebjaſaph &,ejus filius

24 בְּנוֹ וְאֶבִיסָף בְּנוֹ וְאַסִּיר בְּנוֹ: תַּחַת בְּנוֹ אוּרִיאֵל בְּנוֹ עֻזִּיָּה בְּנוֹ וְשָׁאוּל בְּנוֹ:

,ejus filius Eliab .ejus filius Nachath & ,ejus filius Sophai ,Elchanah filii : Elchanah .Achimoth & ,Hamaſai ,Elchanah filii Et

25 27 26 וּבְנֵי אֶלְקָנָה עֲמָשַׂי וַאֲחִימוֹת: אֶלְקָנָה בְּנוֹ צוֹפַי בְּנוֹ וְנַחַת בְּנוֹ: אֶלִיאָב בְּנוֹ

,ejus filius Libni ,Machali ,Merari Filii .Abijah & ,Vaſni primogenitus ,Semuel filii Et .ejus filius Elchanah ,ejus filius Jerocham

28 29 יְרֹחָם בְּנוֹ אֶלְקָנָה בְּנוֹ: וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַבְּכֹר וַשֵׁנִי וַאֲבִיָּה: בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי לְבְנֵי בְנוֹ

ſtatuit quos iſti Et .ejus filius Haſaiah ,ejus filius Chachijah ,ejus filius Simha .ejus filius Huzzah ,ejus filius Simhi

30 31 שִׁמְעִי בְנוֹ עֻזָּה בְנוֹ: שִׁמְעָא בְנוֹ חַגִּיָּה בְנוֹ עֲשָׂיָה בְנוֹ: וְאֵלֶּה אֲשֶׁר הֶעֱמִיד

conventus ieiunii tabernaculi facies ad miniſtrantes facerunt Et .arcæ requie à ,Domini domus cantici *manus ſuper* David

32 דָּוִיד עַל־יְדֵי־שִׁיר בֵּית יְהוָה מִמְּנוּחַ הָאָרוֹן: וַיִּהְיוּ מְשָׁרְתִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד

.ſuo *ſervitio ſuper* ſuum *judicium* juxta ſteterunt & : Jeruſalaim in Domini domum Selomoh *ædificare uſque* ,cantico in

33 בַּשִּׁיר עַד־בְּנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וַיַּעַמְדוּ כְמִשְׁפָּטָם עַל עֲבוֹדָתָם:

,Elchanah Filii .Semuel filii Joel filius cantor Heman ,Cheathitarum filiis de ; eorum filii & ,*ſtantes* iſti Et

34 וְאֵלֶּה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי הַקְּהָתִי הֵימָן הַמְשׁוֹרֵר בֶּן־יוֹאֵל בֶּן שְׁמוּאֵל: בֶּן־אֶלְקָנָה

Filii .Hamaſai filii ,Machath filii ,Elchanah filii ,Suph Filii .Toach filii ,Eliel filii ,Jerocham filii

35 36 בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיאֵל בֶּן־תֹּחַ: בֶּן־צוּף בֶּן־אֶלְקָנָה בֶּן־מַחַת בֶּן־עֲמָשַׂי: בֶּן־

,Ishar Filii .Corach filii ,Ebjaſaph filii ,Aſſir filii ,Tachath Filii .Sephaniah filii ,Hazariah filii ,Joel filii ,Elchanah

37 38 אֶלְקָנָה בֶּן־יוֹאֵל בֶּן־עֲזַרְיָה בֶּן־צְפַנְיָה: בֶּן־תַּחַת בֶּן־אַסִּיר בֶּן־אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח: בֶּן־יִצְהָר

.Simha filii Berechiahu filius Aſaph : ejus dexteram *ſuper ſtans* Aſaph ejus frater Et .Iſrael filii ,Levi filii ,Chehath filii

39 בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי בֶּן־יִשְׂרָאֵל: וְאָחִיו אָסָף הָעֹמֵד עַל־יְמִינוֹ אָסָף בֶּן־בְּרֶכְיָהוּ בֶּן־שִׁמְעָא:

,Zimmah filii ,Ethan Filii .Hadaiah filii ,Zerach filii ,Ethni Filii .Malcijah filii ,Bahaſeiah filii ,Michael Filii

40 41 בֶּן־מִיכָאֵל בֶּן־בַּעֲשֵׂיָה בֶּן־מַלְכִּיָּה: בֶּן־אֶתְנִי בֶּן־זֶרַח בֶּן־עֲדָיָה: בֶּן־אֵיתָן בֶּן־זִמָּה

, Chiſi filius Ethan : ſiniſtram ad eorum fratres Merari filii Et .Levi filii ,Gherſom filii ,Jachath Filii .Simhi filii

42 43 בֶּן־שִׁמְעִי: בֶּן־יַחַת בֶּן־גֵּרְשֹׁם בֶּן־לֵוִי: וּבְנֵי מְרָרִי אֲחֵיהֶם עַל־הַשְּׂמֹאול אֵיתָן בֶּן־קִישִׁי

.Chilchijah filii , Amaſiah filii , Chaſabiah Filii .Malluch filii , Abdi filii

44 45 בֶּן־עַבְדִּי בֶּן־מַלּוּךְ: בֶּן־חֲשַׁבְיָה בֶּן־אֲמַצְיָה בֶּן־חִלְקִיָּה:

Verſio VULG. LAT.

Achitob genuit Sadoc, & Sadoc genuit Sellum, 12
Sellum genuit Helciam, & Helcias genuit Azariam, 13
Azarias genuit Saraiam, & Saraias genuit Joſedec. 14
Porrò Joſedec egreſſus eſt, quando tranſtulit Dominus 15
Judam & Jeruſalem per manus Nabuchodonoſor.
Filii ergò Levi; Gerſon, Caath, & Merari. Et hæc 16
nomina filiorum Gerſon; Lobni, & Semei. Filii Caath; 17
Amram, & Iſaar, & Hebron, & Oziel. Filii Merari; 18
Moholi & Muſi. Hæ autem cognationes Levi ſecundùm 19
familias eorum. Gerſom, Lobni filius ejus, Jahath 20
filius ejus, Zamma filius ejus, Joah filius ejus, Addo 21
filius ejus, Zara filius ejus, Jethrai filius ejus. Filii Caath; 22
Aminadab filius ejus, Core filius ejus, Aſir filius ejus, 23
Elcana filius ejus, Abiaſaph filius ejus, Aſir filius ejus, 24
Thahath filius ejus, Uriel filius ejus, Ozias filius 25
ejus, Saul filius ejus. Filii Elcana; Amaſai & Achi- 26
moth, Et Elcana. Filii Elcana; Sophai filius ejus, 27
Nahath filius ejus, Eliab filius ejus, Jeroham filius 28
ejus, Elcana filius ejus. Filii Samuel; primogenitus
Vaſſeni, & Abia. Filii autem Merari, Moholi: Lobni 29
filius ejus, Semei filius ejus, Oza filius ejus, Sam- 30
maa filius ejus, Haggia filius ejus, Aſaia filius ejus.
Iſti ſunt, quos conſtituit David ſuper cantores domûs 31
Domini, ex quo collocata eſt arca: Et miniſtrabant 32
coram tabernaculo teſtimonii, canentes donec ædifi-
caret Salomon domum Domini in Jeruſalem: ſtabant
autem juxta ordinem ſuum in miniſterio. Hi verò 33
ſunt qui aſſiſtebant cum filiis ſuis: de filiis Caath; He-
man cantor filius Johel, filii Samuel, Filii Elcana, filii 34
Jeroham, filii Eliel, filii Thohu, Filii Suph, filii El- 35
cana, filii Mahath, filii Amaſai, Filii Elcana, filii 36
Johel, filii Azariæ, filii Sophoniæ, Filii Thahath, 37
filii Aſir, filii Abiaſaph, filii Core, Filii Iſaar, 38
filii Caath, filii Levi, filii Iſrael. Et frater ejus A- 39
ſaph, qui ſtabat à dextris ejus: Aſaph filius Barachiæ,
filii Samaa, Filii Michael, filii Baſaiæ, filii Mel- 40
chiæ, Filii Athanai, filii Zara, filii Adaia, Filii 41
Ethan, filii Zammi, filii Semei, Filii Jeth, filii Ger- 42
ſom, filii Levi. Filii autem Merari fratres eorum, 43
ad ſiniſtram; Ethan filius Cuſi, filii Abdi, filii Ma- 44
loch, Filii Haſabiæ, filii Amaſiæ, filii Hel- 45
ciæ,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܐܚܝܛܘܒ ܝܠܕ ܠܨܕܘܩ. ܘܨܕܘܩ ܝܠܕ ܠܫܠܡ. ܘܫܠܡ ܝܠܕ ܠܚܠܩܝܐ. * ܘܚܠܩܝܐ ܝܠܕ ܠܥܙܪܝܐ.
13
14 ܥܙܪܝܐ ܝܠܕ ܠܣܪܝܐ. * ܣܪܝܐ ܝܠܕ ܠܝܗܘܨܕܩ. ܘܝܗܘܨܕܩ ܐܙܠ ܒܓܠܘܬܐ. * ܕܓܠܐ ܝܗܘܕܐ.
15
16 ܘܝܪܘܫܠܡ. ܒܝܕ ܢܒܘܟܕܢܨܪ. ܒܢܝ ܠܘܝ ܓܪܫܘܢ ܩܗܬ ܘܡܪܪܝ. * ܘܐܠܝܢ ܫܡܗܬ ܒܢܝ
17 ܓܪܫܘܢ ܠܒܢܝ ܫܡܥܝ. ܘܒܢܝ ܩܗܬ ܥܡܪܡ ܘܝܨܗܪ ܘܚܒܪܘܢ ܘܥܙܝܝܠ. ܒܢܝ ܡܪܪܝ ܡܚܠܝ
18 ܘܡܘܫܝ. * ܐܠܝܢ ܡܫܦܚܬ ܠܘܝ ܠܐܒܗܬܝܗܡ. ܓܪܫܘܢ ܒܟܪ ܒܢܘ ܝܚܬ ܒܢܘ ܙܡܐ ܒܢܘ.
19
20 ܝܐܬ ܒܢܘ. ܝܐܬ ܒܢܘ ܙܪܚ ܒܢܘ ܝܬܪܝ ܒܢܘ. * ܠܒܢܝ ܩܗܬ ܥܡܝܢܕܒ ܒܢܘ ܩܘܪܚ ܒܢܘ
21 ܐܣܝܪ ܒܢܘ. ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ. * ܐܒܝܣܦ ܒܢܘ. ܐܣܝܪ ܒܢܘ. ܬܚܬ ܒܢܘ. ܐܘܪܝܐܝܠ ܒܢܘ.
22
23 ܥܘܙܝܐ ܒܢܘ. ܫܐܘܠ ܒܢܘ. * ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ. ܥܡܣܝ ܒܢܘ. ܘܐܚܝܡܘܬ ܒܢܘ. * ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ.
24
25 ܐܠܝܐܒ ܒܢܘ. ܢܚܬ ܒܢܘ. ܙܘܦ ܒܢܘ. * ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ. ܝܪܚܡ ܒܢܘ. ܐܠܝܐܠ ܒܢܘ. * ܫܡܥܐ.
26
27 ܒܟܪ ܒܢܘ. ܐܒܝܐ. ܘܝܫܢܝ ܒܢܘ. ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ. ܝܪܚܡ ܒܢܘ. ܐܠܝܐܠ ܒܢܘ. * ܡܚܠܝ ܒܢܘ.
28 ܥܘܙܝܐ ܒܢܘ. ܫܡܥܝ ܒܢܘ. ܙܪܚ ܒܢܘ. ܥܕܝܐܝܠ ܒܢܘ. ܐܠܩܢܐ ܒܢܘ. * ܒܟܪ ܫܡܥܐ
29 ܝܘܐܝܠ. * ܘܬܢܝ ܡܚܠܝ ܡܘܫܝ ܒܢܘ. ܠܒܢܝ ܒܢܘ. ܫܡܥܝ ܒܢܘ. * ܐܚܝܐ. ܐܙܐ ܒܢܘ.
30
31 ܫܐܘܠ ܒܢܘ. ܚܒܨ ܒܢܘ. ܐܠܝܐܒ ܒܢܘ. ܫܡܥܝ ܒܢܘ. * ܐܠܝ ܐܠܝ ܗܘ ܕܩܡ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܝܕ
32 ܫܘܪܝ ܒܒܝܬ ܝܗܘܐ ܡܢ ܡܢܘܚܐ ܕܐܪܘܢܐ. * ܘܗܘ ܡܫܡܫܝܢ ܩܕܡ ܡܫܟܢ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܕܐܗܠ
33 ܡܘܥܕ. ܥܕ ܕܒܢܐ ܫܠܡܘܗ ܐܬ ܒܝܬ ܝܗܘܐ ܒܝܪܘܫܠܡ. ܘܩܡܘ ܟܕܝܢ ܕܡܬܩܢ ܠܗܘܢ. * ܗܠܝܢ
34 ܗܢܘ ܕܩܡܝܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܡܢ ܒܢܝ ܩܗܬ ܗܝܡܢ ܡܘܫܪܪܐ ܒܪ ܝܘܐܝܠ ܒܪ ܫܡܘܐܝܠ: ܒܪ
35 ܐܠܩܢܐ. ܒܪ ܐܠܝܐܒ. ܒܪ ܬܚܬ. ܒܪ ܨܘܦ. ܒܪ ܐܠܩܢܐ. ܒܪ ܡܚܬ. ܒܪ ܥܡܣܝ: ܒܪ
36
37 ܝܪܚܡ. ܒܪ ܐܠܝܐܠ. ܒܪ ܬܘܚ: ܒܪ ܨܘܦ. ܒܪ ܐܠܩܢܐ. ܒܪ ܡܚܬ. ܒܪ ܥܡܣܝ: ܒܪ
38 ܐܠܩܢܐ ܒܪ ܝܘܐܝܠ ܒܪ ܥܙܪܝܐ ܒܪ ܨܦܢܝܐ: ܒܪ ܬܚܬ ܒܪ ܐܣܝܪ ܒܪ ܐܒܝܣܦ ܒܪ ܩܪܚ: ܒܪ
39 ܝܨܗܪ ܒܪ ܩܗܬ ܒܪ ܠܘܝ ܒܪ ܝܣܪܐܝܠ: ܘܐܚܘܗܝ ܐܣܦ ܕܩܐܡ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܐܣܦ ܒܪ ܒܪܟܝܐ
40 ܒܪ ܫܡܥܐ: ܒܪ ܡܝܟܐܝܠ ܒܪ ܒܥܣܝܐ ܒܪ ܡܠܟܝܐ: ܒܪ ܐܬܢܝ ܒܪ ܙܪܚ ܒܪ ܥܕܝܐ: ܒܪ
41 ܐܝܬܢ ܒܪ ܙܡܐ ܒܪ ܫܡܥܝ: ܒܪ ܝܚܬ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ ܠܘܝ: ܘܒܢܝ ܡܪܪܝ ܐܚܝܗܘܢ ܥܠ
42 ܫܡܐܠܐ ܐܝܬܢ ܒܪ ܩܝܫܝ ܒܪ ܥܒܕܝ ܒܪ ܡܠܘܟ: ܒܪ ܚܫܒܝܐ ܒܪ ܐܡܨܝܐ ܒܪ ܚܠܩܝܐ:

Ahitob genuit Sadoc, Sadoc genuit Sa- 12
lum, Salum genuit Helciam, Helcia ge- 13
nuit Azariam, Azaria genuit Seraiam, 14
Seraia genuit Sadoc. Captus autem fu- 15
it Sadoc quando tranſtulit Dominus ho-
mines Judæ, & Jeroſolymam, in Babe-
lem ad Nebuchadnaſarem. Filii Levi, 16
Gerſon, Cahath, & Merari. Atque hæc 17
ſunt nomina filiorum Gerſonis, Lebni,
& Semei. Filii verò Cahath, Amram, 18
Jeſhar, Hebron, & Uziel. Denique 19
filii Merari, Mahli, & Muſi. Hæ ſunt ge-
nealogiæ Levitarum per patres ſuos:
Gerſon filius ejus, Nahath filius ejus, Ze- 20
ma filius ejus, Joah filius ejus, Adu filius 21
ejus, Jathur filius ejus. Filii Cahath, A- 22
minadab filius ejus, Corah filius ejus, Afir
filius ejus, Helcana filius ejus, Achen- 23
ſaph filius ejus, Tahoth filius ejus, Uriel 24
filius ejus, Uzia filius ejus, Saul filius
ejus. Filii Helcanæ, Amſi, & Ahimoth; 25
Hujus filius Helcana, Soph filius ejus, Na- 26
hath filius ejus, Zarah filius ejus, Semala
filius ejus, Mari filius ejus, Eliab filius 27
ejus, Gadhiel filius ejus, Helcana filius
ejus. Filii Samuelis: filius ejus primo- 28
genitus, Joel: & nomen filii ejus ſecundi,
Abia. Filii verò Merari: Mahli filius 29
ejus, Lebni filius ejus, Semei filius ejus, 30
Aza filius ejus, Semaia filius ejus, Aſaia
filius ejus. Hi ſunt autem omnes quos 31
conſtituit David ut eſſent miniſtrantes in
domo Domini, in loco ubi poſita erat ar-
ca, Et miniſtrarent coram Domino in 32
tentorio temporis, magnis canticis, donec
ædificâſſet Salomon ædem Domini quæ
erat in Jeruſalem, & conſtituiſſet eos pro
dignitatibus ſuis in officiis ſuis. Hi ſunt 33
inquam miniſtri, tam ipſi quàm filii eorū:
E filiis Cahath, è ſtirpe Levitarum, He-
man, & Joel filius Samuelis, Filii Helcanæ, 34
filii Jarhum, filii Eliel, filii Tohu, Filii 35
Soph, filii Helcanæ, filii Hamath, filii Mu- 36
ſi, Filii Helcanæ, filii Joel, filii Azariæ, 37
filii Sephaniæ; Filii Tahath, filii Afir, 38
filii Achſiph, filii Corah, Filii Jeſhar, filii 39
Cahath, filii Levi, filii Iſraelis. Deinde
frater ejus Aſaph qui ſtabat ad dexteram 40
Aſaphi filii Barachiæ, filii Semaiæ, Filii
Michaelis, filii Maaſiæ, filii Malachiæ, 41
Filii Ethni, filii Zarah, filii Ariæ, 42
Filii Ethan, filii Zema, filii Semei, 43
Filii Johæ, filii Gerſonis, filii Levi. 44
Filii Merari fratris eorū, quos ſtatuerat à ſi-
iſtra, Ethan filiꝰ Kiſi, filii Amar, filii Maluch,
Filii Haſabiæ, filii Amuſiæ, filii Helaciæ, 45
filii Natur,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA:

12 13 Καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε † Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε † (ϑ) Σελλὼμ, Καὶ Σελλὼμ ἐγέννησε † Χελκίαν,
14 καὶ Χελκίας ἐγέννησε † Ἀζαρίαν, Καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε † (ι) Σαραΐα, καὶ Σαραΐας ἐγέννησε † (κ) Ἰωσα-
15 16 δάκ. Καὶ Ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῇ μετοικίᾳ μετὰ Ἰούδα (λ) καὶ Ἰησοῦς ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ. Υἱοὶ
17 Λευὶ, (μ) Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρεί. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν (ν) Γεδσὼν, Λοβενὶ, καὶ Σεμεΐ.
18 19 Υἱοὶ Καὰθ, (ξ) Ἀμβραμ, καὶ Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ. Υἱοὶ Μεραρεὶ, Μοολὶ, καὶ ὁ Μουσί. καὶ αὗται
20 αἱ πατριαὶ τοῦ Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν. (ο) Τῷ Γεδσὼν, τῷ Λοβενὶ υἱῷ αὐτοῦ, Ἰεὲθ υἱὸς αὐτοῦ, (π) Ζαμ-
21 22 μαὶθ υἱὸς αὐτοῦ, (ρ) Ἰωὰχ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀδδὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαρὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ. Υἱοὶ (σ)
23 Καὰθ, Ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ υἱὸς αὐτοῦ, (τ) Ἀσὴρ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, (υ) Ἀβισὰφ
24 υἱὸς αὐτοῦ, (φ) Ἀσὴρ υἱὸς αὐτοῦ, Θααὰθ υἱὸς αὐτοῦ, Οὐριὴλ υἱὸς αὐτοῦ, (χ) Ὀζία υἱὸς αὐτοῦ, Σαοὺλ υἱὸς αὐ-
25 26 τοῦ. Καὶ υἱοὶ Ἐλκανὰ, (ψ) Ἀμεσσὶ, καὶ Ἀχιμὼθ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, Σωφὶ υἱὸς αὐτοῦ, (ω) Καιναὰθ
27 28 υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλιὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ. Υἱοὶ Σαμουὴλ, ὁ πρωτότοκ-
29 30 Σανὶ, καὶ Ἀβιά. Υἱοὶ Μεραρὶ, Μοολὶ, Λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, Σεμεὶ υἱὸς αὐτοῦ, (α) Ὀζὰ υἱὸς αὐτοῦ, (β) Σαμαὰ
31 υἱὸς αὐτοῦ, Ἀγγία υἱὸς αὐτοῦ, (γ) Ἀσαΐας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ ὅτοι οὓς κατέστησε Δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾠδῶν
32 ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει † κιβωτοῦ. Καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον † σκηνῆς (δ) τοῦ μαρτυρίου
ἐν ὀργάνοις, ἕως οὗ ᾠκοδόμησε Σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστησαν (ε) κατὰ τὸν κρίσιν αὐ-
33 τῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ ἅτοι οἱ ἑστηκότες, καὶ (ζ) υἱοὶ αὐτῶν † ἐκ τῶν υἱῶν † Καάθ, Αἱμὰν
34 35 ὁ ψαλτῳδὸς υἱὸς Ἰωὴλ, υἱοῦ Σαμουὴλ, Τοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ (η) Ἱεροβοὰμ, υἱοῦ Ἐλιὴλ, υἱοῦ (ϑ) Θοὺ, Τοῦ
36 Σὼφ, υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Μαάθ, υἱοῦ (ι) Ἀμασὶ, Τοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Ἰωὴλ, υἱοῦ (κ) Ἀζαρία, υἱοῦ (λ) Σοφο-
37 38 νία, Τοῦ Θααὰθ, υἱοῦ (μ) Ἀσὴρ, υἱοῦ Ἀβισάφ, υἱοῦ Κορὲ, Τοῦ (ν) Ἰσαὰρ, υἱοῦ Καὰθ, υἱοῦ Λευὶ, υἱοῦ
39 40 Ἰσραήλ. (ξ) Καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀσὰφ ὁ ἑστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ· Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία, υἱοῦ Σαμαὰ, Τοῦ
41 42 Μιχαὴλ, υἱοῦ Βαασία, υἱοῦ Μελχία, Τοῦ Ἀθανὶ, υἱοῦ (ο) Ζαραΐ, υἱοῦ Σεμεΐ, Τοῦ Ἰεὲθ, υἱοῦ (π) Γεδσὼν, υἱοῦ Λευί. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ (υ) οἱ
43 44 δὲ μὴ, υἱοῦ (σ) Ζαμμὰμ, υἱοῦ Σεμεΐ, Τοῦ Ἰεὲθ, υἱοῦ (τ) Γεδσὼν, υἱοῦ Λευί. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ (υ) οἱ
45 ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν· (φ) Αἰθὰμ υἱὸς (χ) Κισὰ, υἱοῦ (ψ) Ἀβδὶ, υἱοῦ Μελὼχ, Τοῦ Ἀσεβὶ,

Et Achitob genuit Sadoc: & Sadoc genuit Salom: Et Salom genuit 12 13
Chelciam: & Chelcias genuit Azariam: Et Azarias genuit Sarea: 14
& Sareas genuit Joſadac. Et (b) Joſadac ivit in tranſmigratione 15
cum Juda, & Hieruſalem in manum Nabuchodonoſor. Filii Levi; Ged- 16
ſon, Caath, & Merari. Et hæc nomina filiorum Gedſon; Lobeni, & 17
Semei. Filii Caath; Ambram, & Iſſaar, Chebron, & Oziel. Filii Me- 18 19
rari; Mooli, & Muſi. Et hæ (c) patriæ Levi ſecundùm patrias eorum.
Ipſi Gedſon, (d) ipſi Lobeni filio ejus, Jeth filius ejus, Zimmath filius 20
ejus, Joab filius ejus, Addi filius ejus, Zara filius ejus, Jethri filius ejus. 21
Filii Caath; (e) Aminadab filius ejus. Core filius ejus, Aſer filius ejus, 22
Elcana filius ejus, Abiſaph filius ejus, Aſer filius ejus, Thaath filius ejus, 23 24
Uriel filius ejus, Ozia filius ejus, Saul filius ejus. Et filii Elcana; Ameſſi, & (f) 25
Achimoth, Helcana filius ejus, Suphi filius ejus, Cænaath filius ejus, 26
Eliab filius ejus, Hieroboam filius ejus, Elcana filius ejus. (g) Filii 27 28
Samuel; primogenitus Sani, & Abia. Filii Merari; Mooli, Lobeni filius 29
ejus, Semei filius ejus, Oza filius ejus. Samaa filius ejus, Angia filius 30
ejus, Aſaias filius ejus. Et iſti, quos conſtituit David ſuper manus ca- 31
nentium in domo Domini in requietione arcæ. Et fuerunt miniſtrantes 32
coram tabernaculo teſtimonii in organis; quoadusque ædificavit Salo-
mon domum Domini in Hierusalem. Et ſteterunt juxta judicium ſuum
ſuper miniſteria ſua. Et hi aſſiſtentes, & filii eorum de filiis Caath; 33
Æman cantor pſalmorum filius Joel, filii Samuel, Filii Elcana, filii Hie- 34
roboam, filii Eliel, filii Thou, Filii Suph, filii Elcana, filii Maath, filii 35
Amathi, Filii Elcana, filii Joel, filii Azaria, filii Sophania, Filii Thaath, 36 37
filii Aſer, filii Abiaſaph, filii Core, Filii Iſaar, filii Caath, filii Levi, filii 38
Iſrael. Et frater ejus Aſaph ſtans in dextera ejus: Aſaph filius Barachia, 39
filii Samaa, Filii Michael, filii Baaſia, filii Melchia, Filii Athani, filii 40 41
Zaraï, filii Adai, Filii Æthan, filii Zimmam, filii Semei, Filii Jeeth, filii 42 43
à ſiniſtris: Æthan filius Ciſa, filii Abai, filii Maloch, Filii Aſcbi, 44 45

Gedſon, filii Levi. Et filii Merari fratres eorum

MS.A. (ϑ) Σελλὲμ, Καὶ Σελλὲμ (ι) Σαραΐαν, (κ) Ἰωσεδὲκ. Καὶ Ἰωσεδὲκ (λ) καὶ * Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν (μ) Γηρσὼν, (ν) Γηρσὼν, (ξ) Ἀμραμ, (ο) Τῷ Γηρσὼν, (π) Ζαμμὰ (ρ) Ἰωὰχ (σ) Καὰθ, Ἰσαὰρ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ (τ) Ἀσεὶρ (υ) καὶ Ἀβισὰφ (φ) Ἀσεὶρ (χ) Ὀζίας (ψ) Ἀμασὶ, (ω) Καὰθ * αὐτοῦ, (α) Ἀζὰ (β) Σαμὰ (γ) Ἀσαΐα (δ) οἴκῳ μαρτυρίου (ε) κατὰ τὴν * χρᾶσιν αὐτῶν (ζ) οἱ υἱοὶ (η) Ἱερεμὶ, (ϑ) Θουὲ, (ι) Ἀμὰς, (κ) Ἀζαρίου, (λ) Σαφανίου, (μ) Ἀσὴρ, (ν) Ἰσαὰρ, (ξ) Καὶ ἀδελφὸς (ο) Ἀζαρίου, (π) Ἀδαΐα, (ρ) Οὐρὶ, (σ) Ζαμμὰ, (τ) Γηρσὼν, (υ) ἀδελφοῦ αὐτῶν (φ) Αἰδὰν (χ) Κεισὰν, (ψ) Ἀβδὶ,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 * أَحِطُوبُ أَوْلَدَ صَادُوقَ * صَادُوقُ أَوْلَدَ سَالُومَ * سَالُومُ أَوْلَدَ حَلْقِيَّا * وَحَلْقِيَّا أَوْلَدَ
13 14 عَزَرِيَّا * عَزَرِيَّا أَوْلَدَ سَرَايَا * سَرَايَا أَوْلَدَ صَادُوقَ * صَادُوقُ سَبِي يَحْصُرُ بَيْتَ
15 16 يَهُودَا بِأَمْرِ ٱللَّهِ إِلَى بَابِلَ * وَبَنُو لَاوِي * جَرْسُونَ * وَقَاهَتُ * وَمِيرِيٓ * وَهٰذِهِ أَسْمَآءُ بَنِي
17 18 جَرْسُونَ * لَابِنِي * وَشِمْعِي * وَبَنُو قَاهَتَ * عَمْرَمُ وَيَصْهَرُ * وَحَبْرُونُ * وَعَازُوبِيلُ * وَبَنُو
19 مِيرِي * مَاحَالِي * وَمُوسِي * هَاؤُلَآءِ نَسْلُ ٱللَّاوِيِّينَ لِبَيْتِ آبَائِهِمْ * جَرْسُونُ * وَكَهَتُ * وَرَامَا *
20 21 وَيُوحَ * أَدُّوا * زَارِحُ * يَاثُورُ * وَبَنُو قَاهَتَ * عَمْبَذَابُ * فُورَحُ * وَأَسِيرُ * وَهَلْقَانَا * وَأَكْيَاسِفُ *
22 23 * وَيَاحِثُ * زَارِحُ * سَمُوئِيلُ * مَارِيٓ **
24

Achitob genuit Sadocum, Sadoc ge- 12
nuit Salomum, Salom genuit Chelci- 13
am. Chelcia genuit Azariam,
Azaria genuit Seraiam, Seraia genuit 14 15
Sadocum, Sadoc abductus eſt in ca-
ptivitatem quando Bochtonaſſar per-
miſſu divino familiam Judæ capti-
vam duxit in Babelem. Filii Levi; 16
Gerſon, Cahath, & Meriri. Atque hæc 17
ſunt nomina filiorum Gerſonis; Lobni,
& Semei. Filii Cahathi; Amram, 18
Jeſhar, Hebron, & Azoel. Filii 19
Meriri; Mahali, & Muſi. Hi ſunt
fobules Levitica per familias eorum
paternas: Gerſon, Nahath, Zema, 20
Joah, Addo, Zarah, & Jathar. 21
Filii Cahathi, Aminadab, Co- 22
rah, Aſir, Helcana, Achineſeph, 23
Tahath, Zarah, Samuel, Mari, 24

27 * اَلِّيفْ * قَدْحَايِيلُ * وَبَنُو سَمُوئِيلَ * اَبْنُهُ بِكْنُ يُوَّالُ * وَٱلثَّانِي أَبِيَّا * وَبَنُو مِيرِي * مَحْلِي *
28 29 لَابِنِي * شِمْعِي * عَارَا * شِمْعِيَّا * حَاجِيَّا * عَاسِيَّا * هَاؤُلَآءِ كُلُّهُمْ أَقَامَهُمْ دَاوُدُ ٱلْمَلِكُ بَيْنَ
30 31 يَدَيِ ٱلْمُسْتَكْبِنِينَ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ فِي مَوْضِعِ وَقَارِ صُنْدُوقِ ٱلْعَهْدِ * يَخْدُمُونَ قُدَّامَ ٱللَّهِ فِي
32 مَسْكِنِ خِبَآءِ ٱلْحَضَرِ بِتَسْبِيحَاتٍ عَظِيمَةٍ * حَتَّى بَنَى سُلَيْمَانُ ٱلْبَيْتَ فِي أُورُشَلِيمَ * فَأَقَامَهُمْ
33 عَلَى نَوَامِيسِهِمْ * وَعَلَى صَنَايِعِهِمْ * وَهَؤُلَآءِ ٱلْخُدَّامُ هُمْ وَبَنُوهُمْ مِنْ بَنِي قَاهَتَ مِنْ نَسْلِ
34 35 ٱللَّاوِيِّينَ * هَامَانُ * وَأُوَّالُ بَنِي سَمُوئِيلَ * بْنِ هَلْقَانَا * بْنِ يَرْحُومَ * بْنِ إِلِيَالَ * بْنِ نَاحُورَ * بْنِ
36 أَصَافَ * بْنِ هَلْقَانَا * بْنِ حَامَتَ * بْنِ مُوسِي * بْنِ هَلْقَانَا * بْنِ يُوَّالَ * بْنِ عَزَرِيَّا * بْنِ صَفَنِيَّا *
37 * بْنِ نَاحَاتَ * بْنِ أَسِيرَ * بْنِ أَكْيَاسِفَ * بْنِ فُورَحَ * بْنِ يَصْهَرَ * بْنِ قَاهَتَ * بْنِ لَاوِي * بْنِ
38 إِسْرَائِيلَ * وَأَخُوهُمْ أَصَافُ * وَٱلَّذِينَ يَقُومُونَ عَلَى ٱلْيَمِينِ * أَصَافُ بْنُ بَرَاخِيَّا * بْنِ شِمْعِيَّا *
39 40 * بْنِ مِيكَائِيلَ * بْنِ عَسَا * بْنِ مَلَكِيَّا * بْنِ أَدَي * بْنِ زَارِحَ * بْنِ عَزَرِيَّا * بْنِ أَثَانَ * بْنِ
41 42 زِمَّا * بْنِ شِمْعِي * بْنِ يَحَا * بْنِ جَرْسُونَ * بْنِ لَاوِي * وَبَنُو مِيرِي أَخِيهِمُ ٱلَّذِينَ يَقُومُونَ
43 44 عَلَى ٱلشِّمَالِ * أَثَانُ بْنُ قِيسَ * بْنِ عَمْرِي * بْنِ مَالُوحَ * بْنِ حَاشَبِيَّا * بْنِ أَمُوصِيَا * بْنِ
45 حِلْقَايَا * بْنِ نَاظُورَ **

Eliab, Cadhael. Filii Samuelis: filius 27
ejus primogenitus Joel, ſecundus 28
Abia. Filii Meriri; Mahali, Lebni, 29
Semei, Aza, Semaia, Hagia, Aſia. 30
Hos omnes conſtituit David rex coram 31
canentibus in domo Dei, in loco re-
verentiæ arcæ fœderis: ut miniſtrarent 32
coram Deo in habitaculo tentorii con-
ventûs, magnis concentibus, donec æ-
dificaret Salomon ædem in Jeruſalem, &
ſtatueret eos juxta normas & functio-
nes eorum. Hi inquam ſunt miniſtri, 33
tam ipſi quàm filii eorum: E filiis Ca-
hathi de ſtirpe Levitarum, Haman, 34
& Ojel, uterque filius Samuelis, Filii
Helcanæ, filii Jathumi, filii Elielis, 35
filii Nahoris, Filii Aſaphi, filii Hel- 36
canæ, filii Hamathi, filii Muſi, Filii
Helcanæ, filii Joelis, filii Azariæ, 37
filii Sephaniæ, Filii Tahathi, filii
Aſiræ, filii Achſiphi, filii Coraki,
Filii Jeſhariis, filii Cahathi, filii Levi, 38
filii Iſraelis. Item frater eorum Aſaph, 39
& ii qui ſtabant ad dexteram; Aſaph
filius Barachiæ, filii Semaiæ, Filii 40
Michaelis, filii Amaſæ, filii Mala-
chiæ, Filii Athnæ, filii Zarahi, filii 41
Ariæ, Filii Ethanis, filii Zemmæ, filii 42
Semei, Filii Jochæ, filii Gerſonis, filii 43
Levi. Filii verò Meriri fratris eorum, 44
qui ſtabant ad lævam, Ethan filius
Cis, filii Amri, filii Maluchi, Filii 45
Haſabiæ, filii Amoſiæ, filii Helciæ, filii
Natoris,

דברי הימים א: ו

46 eorum fratres Et .Levi filii ,Merari filii ,Musi filii ,Machali Filii .Semer filii ,Bani filii ,Amsi Filii
46 בֶּן־אַמְצִי בֶּן־בָּנִי בֶּן־שָׁמֶר: בֶּן־מַחְלִי בֶּן־מֵרָרִי בֶּן־לֵוִי: וְאֲחֵיהֶם
48 47 ,holocausti altare super *suffientes* ejus filii & ,Aharon Et .Dei domus *tabernaculi* ministerium omne ad dati ,Levitæ
הַלְוִיִּם נְתוּנִים לְכָל־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן בֵּית הָאֱלֹהִים: וְאַהֲרֹן וּבָנָיו מַקְטִירִים עַל־מִזְבַּח הָעוֹלָה
49 præceperat quæ omnia secundùm Israel *super* expiandum ad & ,sanctorum *sanctitatis* opus omne ad suffimenti altare super &
וְעַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת לְכֹל מְלֶאכֶת קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וּלְכַפֵּר עַל־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה
Huzzi ,ej' filius Bucchi .ejus filius Abisuah ,ejus filius Pinechas ,ejus filius Elhazar ,Aharon filii isti Et .Dei servus Moseh
50 מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים: וְאֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלְעָזָר בְּנוֹ פִינְחָס בְּנוֹ אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ: בֻּקִּי בְּנוֹ עֻזִּי
51 Achimahas ,ejus filius Sadoc .ejus filius Achitub ,ejus filius Amariah ,ejus filius Meraioth .ejus filius Zerachiah ,ejus filius
בְּנוֹ זְרַחְיָה בְּנוֹ: מְרָיוֹת בְּנוֹ אֲמַרְיָה בְּנוֹ אֲחִיטוּב בְּנוֹ: צָדוֹק בְּנוֹ אֲחִימַעַץ
53 52 erat ipsis quia ,Chebathi familiam per Aharon filiis ,eorum termino in ,eorum palatia per eorum habitacula ista Et .ejus filius
בְּנוֹ: וְאֵלֶּה מוֹשְׁבוֹתָם לְטִירוֹתָם בִּגְבוּלָם לִבְנֵי אַהֲרֹן לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה
54 ,urbis *agrum* Et .ejus circuitibus in ejus suburbana & ,Jehudah terra in Chebron eis dederunt Et .fors
הַגּוֹרָל: וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ: וְאֶת־שְׂדֵה הָעִיר
56 55 ,Chebron ,*retrahus* Jehudah urbes dederunt Aharon filiis Et .Jephunneh filio Chaleb dederunt ,eorum villas &
וְאֶת־חַצְרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה: וְלִבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ אֶת־עָרֵי יְהוּדָה הַמִּקְלָט אֶת־חֶבְרוֹן
57 : ejus suburbana & ,Chilen Et .ejus suburbana & ,Esthemoah & ,Jatthir & ; ejus suburbana & ,Libnah &
וְאֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־יַתִּר וְאֶת־אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ: וְאֶת־חִילֶן וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ
58 tribu de Et .ejus suburbana & ,Bethsemes & : ejus suburbana & ,Hasan Et .ejus suburbana & ,Debir
וְאֶת־דְּבִיר וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ: וְאֶת־עָשָׁן וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ: וּמִמַּטֵּה
60 59 Omnes .ejus suburbana & ,Hanathoth & : ejus suburbana & ,Hallemeth & : ejus suburbana & ,Ghebah Binjamin
בִנְיָמִן אֶת־גֶּבַע וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־עַלְמֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־עֲנָתוֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ כָּל־
tribu dimidia de ,tribus familia de residuis Chehath filiis Et .eorum *familiis in* urbes tredecim ,eorum urbes
עָרֵיהֶם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת הַמַּטֶּה מֶחֱצִית מַטֵּה
61 , Aser tribu de & , Issaschar tribu de ,suas familias per Ghersom filiis Et .decem urbes ,sorte in Menasseh dimidii
חֲצִי מְנַשֶּׁה בְּגוֹרָל עָרִים עָשֶׂר: וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹם לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר
62 tribu de suas familias per Merari Filiis .tredecim civitates ,Basan in Menasseh tribu de & , Naphtali tribu de &
וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה: לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה
63 Levitis Israel filii dederunt Et .duodecim civitates ,sortem in Zebulun tribu de & ,Ghad tribu de & ,Reuben
רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה: וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם
64 tribu ex & ,Simhon filiorum tribu ex & ,Jehudah filiorum tribu ex *sorte in* dederunt Et .earum suburbana & ,civitates
אֶת־הֶעָרִים וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם: וַיִּתְּנוּ בַגּוֹרָל מִמַּטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה
65 fuerunt & :Chehath filiorum familiis de Et .nomina per *eas* vocabant quas ,has urbes ,Binjamin filiorum
בִּנְיָמִן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־יִקְרְאוּ אֹתָם בְּשֵׁמוֹת: וּמִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת וַיְהִי
66 ,Ephraim monte in ejus suburbana & ,Sechem *retrahus* urbes eis dederunt Et .Ephraim tribu de sui termini urbes
עָרֵי גְבוּלָם מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם: וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם
67 .ejus suburbana & ,Ghazer &
וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ:

Versio VULG. LAT.

Filii Amasai, filii Boni, filii Somer, Filii Moholi, 46
filii Musi, filii Merari, filii Levi. Fratres quoque eo- 47
rum Levitæ, qui ordinati sunt in cunctum ministerium 48
tabernaculi domûs Dñi. Aaron verò, et filii ej' adolebant 49
incensû sup altare holocausti, et sup altare thymiamatis,
in omne opus Sancti sanctorum: & ut precarentur pro
Israel, juxta omnia quæ præceperat Moyses servus Dei. Hi 50
sunt autem filii Aaron; Eleazar filius ejus, Phinees
filius ejus, Abisue filius ejus, Bocci filius ejus, 51
Ozi filius ejus, Zarahia filius ejus, Meraioth 52
filius ejus, Amarias filius ejus, Achitob filius
ejus, Sadoc filius ejus, Achimaas filius ejus. Et 53
hæc habitacula eorum per vicos atque confinia, 54
filiorum scilicet Aaron, juxta cognationes Caathita-
rum: ipsis enim sorte contigerant. Dederunt igitur 55
eis Hebron in terra Juda, & suburbana ejus per circu-
itum: Agros autem civitatis, & villas, Caleb filio 56
Jephone. Porrò filiis Aaron dederunt civitates ad 57
confugiendum; Hebron, & Lobna & suburbana ejus,
Jether quoque & Esthemo cum suburbanis suis, Sed & 58
Helon & Dabir cum suburbanis suis, Asan quoque 59
& Bethsemes & suburbana earum. De tribu autem 60
Benjamin; Gabee & suburbana ejus, & Almath cum
suburbanis suis, Anathoth quoque cum suburbanis suis:
omnes civitates, tredecim, per cognationes suas.
Filiis autem Caath residuis de cognatione sua, dede- 61
runt ex dimidia tribu Manasse in possessionem urbes
decem. Porrò filiis Gersom per cognationes suas, de 62
tribu Issachar, & de tribu Aser, & de tribu Neph-
thali, & de tribu Manasse in Basan, urbes tredecim.
Filiis autem Merari per cognationes suas, de tribu Ru- 63
ben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon, dederunt
sorte civitates duodecim. Dederunt quoque filii Israel 64
Levitis civitates, & suburbana earum: Dederúnt- 65
que per sortem, ex tribu filiorum Juda, & ex tribu
filiorum Simeon, & ex tribu filiorum Benjamin, ur-
bes has quas vocaverunt nominibus suis, Et his qui 66
erant de cognatione filiorum Caath, fuerúntque ci-
vitates in terminis eorum de tribu Ephraim. Dede- 67
runt ergò eis urbes ad confugiendum; Sichem cum
suburbanis suis in monte Ephraim, & Gazer cum sub.
urbanis suis,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

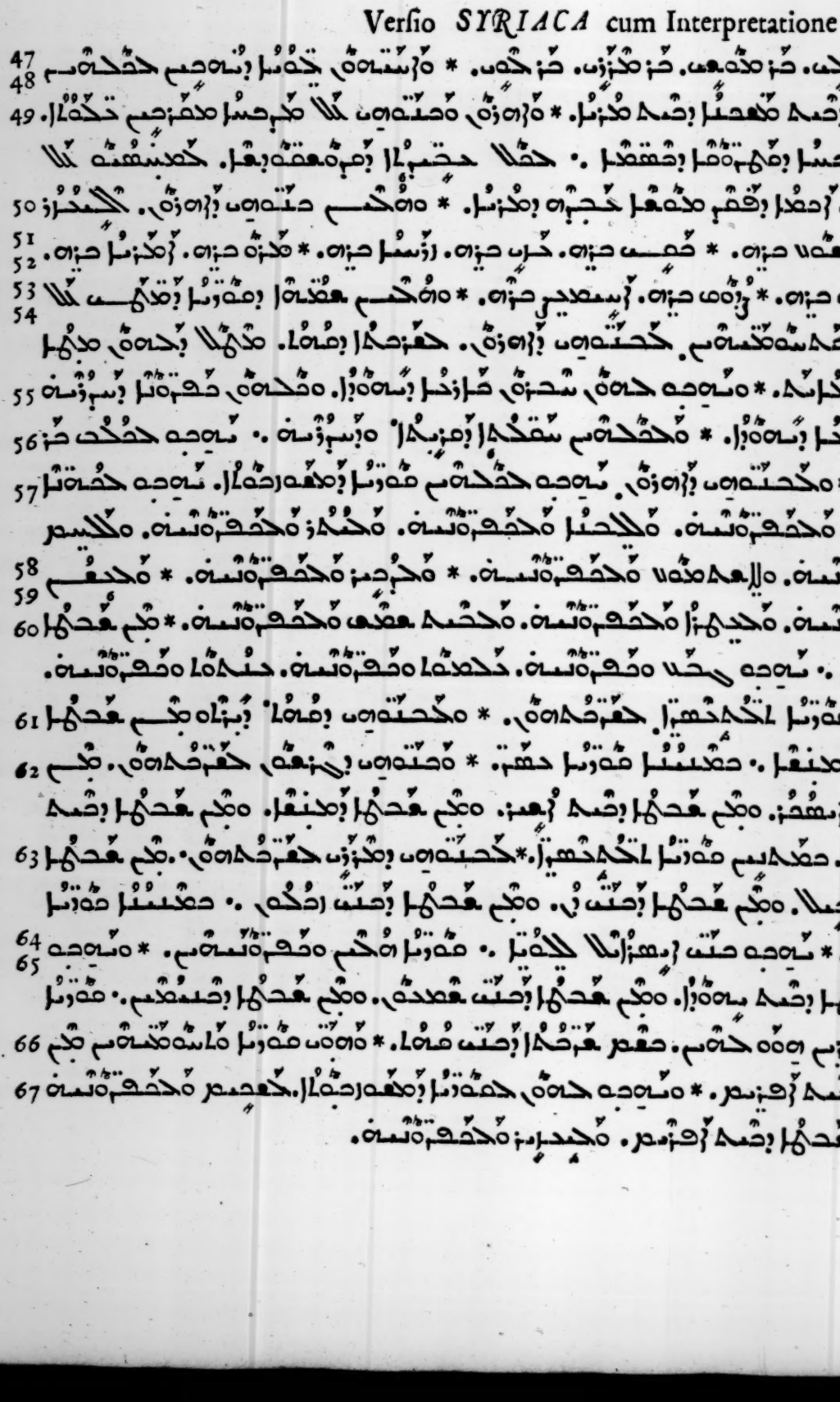

Filii Mahli, filii Musi, filii Merari, filii Levi. 47
Fratres autem eorum *reliqui* Levitæ offe- 48
rebant omnia utensilia tabernaculi dom' Dei. Aharon verò & filii ejus, super al- 49
tare offerebant holocausta; & super al-
tare acetabulorum thuris, utensilia quæ-
que sancti sanctorum, ad expiandum Israe-
lem, prout mandaverat Moses servus Do-
mini. Hi verò sunt filii Aharonis, Elia- 50
zar filius ejus, Abisu filius ejus, Baci fi- 51
lius ejus, Azi filius ejus, Zerahia filius ejus; 52
Maru filius ejus, Amaria filius ejus, Ahitob
filius ejus, Sadoc filius ejus, Ahimees 53
filius ejus. Hæc autem sunt nomina ci- 54
vitatum quæ cum terminis suis contige-
runt familiis filiorum Aharonis. Familiæ
Cahathi (his enim contigit sors prima)
Dederunt Hebronem in terra Judæ cum 55
pagis omnibus illi circunjacentibus qui
erant in terra Judæ. Omnes autem a- 56
gros ejusdem civitatis, & quotquot adja-
cebant ei, dederunt Chalebo Jophnæ fi-
lio. Itaque filiis Aharonis dederunt 57
omnes civitates effugii. Sacerdotibus de-
derunt Hebronem & pagos ejus, Lebnam
& pagos ejus, Jathar & pagos ejus,
Lehem & pagos ejus, Estemu & 58
pagos ejus, Debir & pagos ejus, 59
Asan & pagos ejus, Etra & pagos ejus, 60
Bethsemes & pagos ejus. De tribu Ben-
jaminis dederunt Gebaa & pagos ejus,
Almoth et pagos ejus, Anathoth et pagos
ejus: omnes civitates tredecim per fa-
milias eorum. Filiis autem Cahath, qui 61
hæreditatem consecuti sunt à tribu fa-
miliæ Manassis, civitates numero decem.
Filii Gersonis per familias suas, à tribu 62
Isachar, à tribu Aseritarum, à tribu Ma-
nassis, et à tribu Nephtalitarum *obtinue-*
runt in Mathnin civitates tredecim. Filiis 63
Merari per familias suas, à tribu Rubelitarum, à tribu Danitarum, et à tribu Ze-
bolonitarum *datæ fuerunt* duodecim nu-
mero civitates. Has civitates cum pagis 64
earum dederunt Israelitæ Levitis. De- 65
derunt autem è tribu domûs Judæ, è tribu
filiorum Simeon, et è tribu Benjamin,
civitates illas quas nuncupabant nomine
familiarum Cahathitarum. Præterea 66
istæ fuêre civitates cum limitibus suis è
tribu Aphremitarum: Dederunt enim 67
eis in urbes effugii, Sechim et pagos ejus
in monte tribûs Aphremitarum, et Jaazir
cum pagis ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

46 47 48 Τοῦ (ω) Ἀμασία, υἱοῦ Βανὶ, υἱοῦ (α) Σεμὴρ, Τοῦ Μοολὶ, υἱοῦ (ζ) Μουσὶ, υἱοῦ Μεραρὶ, υἱοῦ Λδὶ. (γ) Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, οἱ Λευῖται (δ) οἱ δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας 49 σκηνῆς οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ Ἀαρὼν καὶ (ε) υἱοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ θυμιάματων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν (ζ) ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰσραὴλ, 50 κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔστιν υἱοὶ Ἀαρὼν· Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ, Φινεὲς υἱὸς 51 52 αὐτοῦ, Ἀβισοὲ υἱὸς αὐτοῦ, (η) Βοκκὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζὶ υἱὸς αὐτοῦ, (θ) Σαραΐα υἱὸς αὐτοῦ, (ι) Μαρι- 53 54 ηλ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιτὼβ υἱὸς αὐτοῦ, Σαδὼκ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιμάας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῇ (κ) 55 πατριᾷ αὐτῶν τοῖς Κααθὶ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆρος. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Χεβρὼν ἐν γῇ 56 Ἰούδα, καὶ τὰ προάστεια αὐλῆς κύκλῳ αὐτῆς. Καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς 57 ἔδωκαν τῷ Χαλὲβ υἱῷ Ἰεφοννή. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν 58 Χεβρὼν, καὶ τὴν Λοβνὰ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, Καὶ τὴν (λ) Σηνὰ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐδαμὼ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (μ) Ἰεθὰρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Δα- 59 βὶρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, Καὶ τὴν Ἀσὰν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὰ 60 προάστεια (ν) αὐτῆς. Καὶ ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν τὴν Γαβαὲ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, (ξ) καὶ τὴν Γα- λαμὲθ καὶ τὰ προάστεια (ο) αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀναθὼθ καὶ τὰ προάστεια (π) αὐτῆς. πᾶσαι αἱ πόλ- 61 εις αὐτῶν τριακαίδεκα πόλεις κατὰ πατριὰς αὐτῶν. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις ἐκ τῶν 62 πατριῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἐκ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, κλήρῳ πόλεις δέκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς (ρ) Γεδ- σὼν κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, (σ) ἀπὸ φυλῆς Νεφθαλὶ, ἐκ φυλῆς 63 Μανασσῆ ἐν τῇ Βασὰν, πόλεις (τ) τριακαίδεκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ φυ- 64 λῆς Ῥουβὴν, ἐκ φυλῆς Γὰδ, ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, κλήρῳ πόλεις δεκαδύο. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσ- 65 ραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν. Καὶ ἔδωκαν ἐν κλήρῳ ἐκ φυλῆς υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐκ φυλῆς υἱῶν (υ) Συμεὼν, καὶ ἐκ φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν τὰς πόλεις ταύτας ἃς ἐκάλεσαν αὐτὰς ἐπ' 66 ὀνόματος. Καὶ ἀπὸ τῶν πατριῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγένοντο πόλεις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ. 67 Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Συχὲμ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς ἐν ὄρει Ἐφραΐμ, καὶ τὴν Γαζὲρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς,

Filii Ameſſia, filii Bani, filii Semer, Filii Mooli, filii Muſi, filii Merari, filii 46 47
Levi. Et fratres eorum ſecundùm domos patriarum ſuarum, Levitæ dati 48
in (h) omnem operationem miniſterii tabernaculi domûs Dei. Et Aa- 49
ron, & filii ejus adolentes ſuper altare holocauſtomatum, & ſuper altare
thymiamatum in omnem operationem, (i) ſanctæ ſanctorum, & ad pro-
pitiandum pro Iſrael juxta omnia, quæcunque mandavit Moyſes puer
Dei. Et hi filii Aaron; Eleazar filius ejus, Phinees filius ejus, Abiſu fi- 50
lius ejus, Bocci filius ejus, Ozi filius ejus, Saraia filius ejus, Mariel filius 51 52
ejus, Amaria filius ejus, Achitob filius ejus, Sadoc filius ejus, Achimaas 53
filius ejus. Et hæ habitationes eorum in pagis eorum, in terminis eorum, 54
filiis Aaron, patriæ eorum, ipſis Caathi: quoniam ipſis facta eſt ſors. Et 55
dederunt eis Chebron in terra Juda, & (k) adjacentia ejus in circuitu
ejus. Et campos civitatis, & pagos ejus dederunt Chalcb filio Jephonne. 56
Et filiis Aaron dederunt civitates refugiorum; Chebron, & Lobna, & 57
adjacentia ejus, Et (l) Selna, & adjacentia ejus, & Eſthamo, & adjacen- 58
tia ejus, & Jethar, & adjacentia ejus, & Dabir, & adjacentia ejus, Et 59
Aſan, & adjacentia ejus, & Bethſamys, & adjacentia ejus. Et de tribu 60
Benjamin Gabai, & adjacentia ejus, & Galemath, & adjacentia ejus, et
Anathoth, et adjacentia ejus. Omnes civitates eorum, tres & decem ci- 61
vitates ſecundùm patrias eorum. Et filiis Caath reliquis, (m) ex pa- 62
triis, ex tribu, ex dimidio tribûs Manaſſe, ſorte civitates decem. Et filiis
Gedſon ſecundùm patrias eorum de tribu Iſſachar, de tribu Aſer, de tribu
Nephthali, de tribu Manaſſe in Baſan civitates tres et decem. Et filiis 63
Merari ſecundùm patrias eorum de tribu Ruben, de tribu Gad, de tribu
Zabulon, ſorte civitates duodecim. Et dederunt filii Iſrael Levitis 64
civitates, et adjacentia earum. Et dederunt in ſorte de tribu filiorum 65
Judâ, et de tribu filiorum Symeon, et de tribu filiorum Benjamin civi-
tates has: quas vocaverunt eas in nomine. Et de familiis filiorum 66
Caath, et fuerunt civitates finium eorum de tribu Ephraem. Et dede- 67
runt eis civitates refugiorum, Sychem, et adjacentia ejus in monte Ephraem, et Gazer, et adjacentia ejus,

MS.A. (ω) Μαασία, υἱοῦ Χωχὶα, υἱοῦ Ἀμασαὶ, υἱῶ Βαανὶ, (α) Σεμὴρ, (β) Ὁμουσὶ, (γ) Καὶ ἀδελφοὶ (δ) δεδομένοι (ε) οἱ υἱοὶ (ζ) ἁγίαν (η) Βα- καὶ (θ) Ζαραΐα (ι) Μεραιὼθ (κ) παρὰ τῶ Κααθὶ, (λ) Νηλὼν (μ) Ἰεθὲρ (ν) αὐτῆς, καὶ τῶ Βαιθθὴρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς. Καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν τὴν Γαβεὲ (ξ) καὶ Γεμημεὲθ (ο) αὐτῆς, καὶ τὴν Λαβεὲ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀναθὼθ (π) αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς. πᾶσαι (ρ) Γηρσὼν (σ) ἐκ (τ) δεκατρεῖς. (υ) Συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 48 بْنِ مَاحَلِي * بْنِ موسي * بْنِ مَرِيرِي بْنِ لاوِي * وَاخُوتُهُمَا اللَّاوِيُّونَ الَّذِينَ يعطوهم
49 الصَّنَائِعَ فِي خِبَاءِ الْمَحْضَرِ الَّتِي فِي بَيْتِ اللهِ * وهرون وبنوه يقربون الذَّبَائِحَ عَلَى الْمَذْبَحِ *
وَعَلَى مَذْبَحِ الأَدْرَاجِ الْبَخُورَ * وَكُلَّ صَنَائِعَ قُدْسِ الْقُدْسِ * لِلْغُفْرَانِ عَلَى إِسْرَائِيلَ * كَمَا أَمَرَ
50 مُوسَي عَبْدُ الرَّبِّ * وَهَؤُلاَءِ بَنُو هرون * الْعَازَارُ ابْنُهُ * فِينحاس * أَبِيسُوعَ * فَانِي * اَمَرِيَا *
51 52 أَحِيطُوبُ * عَازِي * زَارَحِيَا * صَادُوقُ * أَحِيصَمَعُ * وَهَذِهِ أَسْمَاءُ الصِّيَاعِ الَّتِي سُمِّيَ عَلَى
53 54 أَمِيهِم وَحُومِهَا * لِبَنِي هرون لأُمَّةِ قَاهَتَ * وَهُمِ الَّذِينَ أُعْطُوا الْجُزْءَ الأَوَّلَ * أَعْطَوْا حَفْرُونَ
55 بِأَرْضِ يَهُودَا * وَسَائِرَ الْمِي الَّذِي حَوْلَهَا الَّذِي فِي أَرْضِ يَهُودَا * وَسَائِرَ الْحُقُولِ الَّتِي حَوْلَ
56 صِيَاعِهِمْ أَعْطَوْا لِكَالاَبَ بْنِ يُوفِنَا * وَلأَوْلاَدِ هَرُونَ أَعْطُوا الصِّيَاعَ السِّفْلِيَّةَ * وَأَعْطُوا الأَئِمَّةَ
57 حَفْرُونَ وَمِيَاهَا * هَذِهِ الصِّيَاعَ الْخَمْسَةَ * وَهِيَ سَمُوئِيلُ وَمِيَاهَا * وَالْيَاثَارُ وَمِيَاهَا * وَالإِسْتِمْعُ
وَمِيَاهَا **

Filii Mahali, filii Muſi, filii Meriri, 47
filii Levi. Horum duorum fratres Le- 48
vitæ, erant qui dabant eis opera in
tentorio conventûs, quod erat in domo
Dei. Haron & filii ejus offerebant 49
ſacrificia ſuper altare; & ſuper altare
aceruarum, thus, & omnia opera ſancti
ſanctorum ad indulgentiam petendam
pro Iſraele, quemadmodum præceperat 50
Moſes ſervus Domini. Hi ſunt filii Haronis, 51
Eliazar filius ejus, Phenhas, Abiſu, Baci, 52
Amaria, Achitob, Azi, Zerabia, 53
Sadoc, Achſema. Hæ ſunt nomina
civitatum quæ cum ſuis limitibus diſ- 54
tributæ fuerunt inter gentem illorum.
Filiis Haronis, genti Cahathi (nam his
data fuit pars prima) Dederunt He- 55
bronem in terra Jehudæ cum ſuburbiis
omnibus quæ adjacebant illi, quæ erant
in terra Jehudæ. Omnia autem præ- 56
dia quæ circumjacebant civitatibus eo-
rum, dederunt Chalebo filio Jopheu-
næ. Filiis ergò Haronis dederunt ci- 57
vitates inferiores: & dedêre ſacerdoti-
bus Hebronem cum ſuburbiis ejus; has
etiam quinque civitates, nempe Samue-
lem cum ſuburbiis ejus, Jatharum cum
ſuburbiis ejus, Eſtemaum cum ſuburbiis
ejus,

59 * وَلِعَسَانَ وَمِيَاهَا * وَالإِلْتِحَامَ وَمِيَاهَا * وَالْعَطْرَا وَمِيَاهَا * وَبَيْتِ شَمْسٍ وَمِيَاهَا * وَمِنْ سِبْطِ
60 بِنْيَامِينَ أَعْطَوْا عَافِرَ وَمِيَاهَا * وَعَلُوبَ وَمِيَاهَا * وَعَنَاثُوبَ وَمِيَاهَا * سَائِرَ الصِّيَاعِ ثَلاَثَةَ
61 عَشَرَ صَيْعَةً لِبَلَدِهِ عَشَرَ أُمَّةً * وَلِبَنِي قَاهَتَ الَّذِينَ وَرِثُوا مِنْ سِبْطِ مَنَسَّا * عَدَدُ الصِّيَاعِ
62 عَشَرَةٌ * وَبَنِي جرسون لأُمَمِهِم مِنْ سِبْطِ إِيسَاخَرَ * وَسِبْطِ أَسِيرَ * وَمِنْ سِبْطِ مَنَسَّا * وَمِنْ
63 سِبْطِ نَفْتَالِي * ثَلاَثَةَ عَشَرَ صَيْعَةً * وَلِبَنِي مَرَارِي لأُمَمِهِم مِنْ سِبْطِ رُوبَالَ * وَمِنْ سِبْطِ
64 بَنِي يَبُولُونَ * اثْنَا عَشَرَ صَيْعَةً * وَأَعْطَوْا بَنُو إِسْرَائِيلَ اللاَّوِيِّينَ هَذِهِ الصِّيَاعَ وَمِيَاهَا *
65 * وَأَعْطَوْا لِسِبْطِ بَنِي يَهُودَا * وَسِبْطِ بَنِي شَمْعُونَ * وَسِبْطِ بَنِي بِنْيَامِينَ * الصِّيَاعَ الَّتِي كَانُوا
66 يسمونها بِاسْمِ بَنِي قَاهَتَ * فَكَانَ الصِّيَاعُ وَحُومِهَا مِنْ سِبْطِ أَفْرَامَ * الصِّيَاعُ الْمَلْكِيَّةُ *
67 وَلِسْكِيمَ وَمِيَاهَا فِي جَبَلِ سِبْطِ أَفْرَامَ * وَلِيَعَازَارَ وَمِيَاهَا *

Aſanem cum ſuburbanis ejus, Elihamum 59
cum ſuburbanis ejus: item Atram cum
ſuburbanis ejus, Beth-ſemes cum ſub-
urbanis ejus. Ex tribu Benjaminis 60
dederunt Abirum & ſuburbia ejus,
Almoth & ſuburbia ejus, Anathoth
& ſuburbia ejus: omnes civitates tre-
decim pro tredecim familiis. Filiis Ca- 61
hathi, qui hæreditatem acceperunt à
tribu Manaſſis, datæ fuerunt civitates
numero decem. Filiis Gerſonis in familias 62
ſuas, à tribu Iſacharis, à tribu Aſiris, tribu
Manaſſis, & tribu Nephtali; tredecim
civitates. Filiis Merari per familias 63
ſuas, à tribu Rubelis, & à tribu filiorum
Zabulonis; duodecim civitates. Dede- 64
runt ergò Iſraelitæ Levitis has civitates
cum ſuburbiis earum. Dederunt autem 65
à tribu filiorum Judæ, tribu filiorum
Simeonis, & tribu filiorum Benjaminis,
civitates quas nuncupabant nomine Ca-
habitarum. Fuerunt ergò civitates 66
cum terminis ſuis à tribu Aphremi,
Civitates nimirum vindices, Sechim, e- 67
jusque ſuburbia in monte tribûs Aphremi,
Jaazer ejuſque ſuburbia,

דברי הימים א: ז

,Ghathrimmon & ; ejus ſuburbana & ,Ajalon Et .ejus ſuburbana & ,Bethchoron & ; ejus ſuburbana & ,Jochmeham Et

ואת יקמעם ואת מנרשיה ואת בית חורון ואת מנרשיה: ואת אילון ואת מנרשיה ואת נת רמון 68 69
familiæ ; ejus ſuburbana & ,Bilham & ; ejus ſuburbana & ,Haner ,Menaſſeh tribu dimidiæ ex Et .ejus ſuburbana &

ואת מנרשיה: ומחצית מטה מנשה את ענר ואת מנרשיה ואת בלעם ואת מנרשיה למשפחת 70
& : ejus ſuburbana & ,Baſan in Gholan ,Menaſſeh tribus dimidiæ familia de Gherſom Filiis .reſiduorum Chehath filiorum

לבני קהת הנותרים: לבני גרשום ממשפחת חצי מטה מנשה את גולן בבשן ואת מנרשיה ואת 71
.ejus ſuburbana & ,Dobrath : ejus ſuburbana & ,Chedes Iſſaſchar tribu de Et .ejus ſuburbana & ,Haſtaroth

עשתרות ואת מנרשיה: ומטה ישששכר את קדש ואת מנרשיה את דברת ואת מנרשיה: 72
& ; ejus ſuburbana & ,Maſal ,Aſer tribu de Et .ejus ſuburbana & ,Hanem & ; ejus ſuburbana & ,Ramoth Et

ואת ראמות ואת מנרשיה ואת ענם ואת מנרשיה: ומטה אשר את משל ואת מנרשיה ואת 73 74
Naphthali tribu de Et .ejus ſuburbana & ,Rechob & ; ejus ſuburbana & ,Chuchoch Et .ejus ſuburbana & ,Abdon

עבדון ואת מנרשיה: ואת חוקק ואת מנרשיה ואת רחב ואת מנרשיה: ומטה נפתלי את 75 76
Filiis .ejus ſuburbana & ,Chiriathaim & : ejus ſuburbana & ,Chammon & ; ejus ſuburbana & ,Galil in Chedes

קדש בגליל ואת מנרשיה ואת חמון ואת מנרשיה ואת קריתים ואת מנרשיה: לבני 77
Jarden trans de Et .ejus ſuburbana & ,Thabor ; ejus ſuburbana & ,Rimmono ,Zebulun tribu de reſiduis Merari

מררי הנותרים ממטה זבלון את רמונו ואת מנרשיה את תבור ואת מנרשיה: ומעבר לירדן 78
.ejus ſuburbana & ,Jahaſah & ; ejus ſuburbana & ,deſerto in Beſer ,Reuben tribu de ,Jarden orientem ad Jerecho

ירחו למזרח הירדן ממטה ראובן את בצר במדבר ואת מנרשיה ואת יהצה ואת מנרשיה: 79
& ,Ghilhad in Ramoth Ghad tribu de Et .ejus ſuburbana & ,Mephahath & ; ejus ſuburbana & ,Chedemoth Et

ואת קדמות ואת מנרשיה ואת מיפעת ואת מנרשיה: ומטה גד את ראמות בגלעד ואת 80
.ejus ſuburbana & ,Jahazer & ; ejus ſuburbana & ,Chesbon Et .ejus ſuburbana & ,Machanaim & ; ejus ſuburbana

מנרשיה ואת מחנים ואת מנרשיה: ואת חשבון ואת מנרשיה ואת יעזיר ואת מנרשיה: 81

CAP. VII.

,Jachamai & ,Jeriel & ,Rephaiah & ,Huzzi ,Tolah filii Et .quatuor ,Simron & ,Jaſub ,Puah & ,Tolah ,Iſſachar filiis Et

ולבני ישששכר תולע ופואה ישוב ושמרון ארבעה: ובני תולע עזי ורפיה ויריאל ויחמי 1 2
diebus in eorum Numerus .ſuas generationes per robore fortes Tolah *Ipſi* .ſuorũ patrum domũ per *capita* Samuel & ,Ibſam &

ויבשם ושמואל ראשים לבית אבותם לתולע גבורי חיל לתולדותם מספרם בימי
,Hobadiah & ,Michael ,Izrachiah filii Et .Izrachiah Huzzi filii Et .ſexcenti & ,millia duo & viginti David

דויד עשרים ושנים־אלף ושש מאות: ובני עזי יזרחיה ובני יזרחיה מיכאל ועבדיה 3
exercitus *turmæ* ſuorum patrum domum per ſuas generationes per eis *ſuper* Et .ipſi omnes *capita* quinque : Iſſiah ,Joel &

ויואל ישיה חמשה ראשים כלם: ועליהם לתולדותם לבית אבותם גדודי צבא 4
fortes Iſſachar familias omnes per eorum fratres Et .filios & ,uxores multiplicaverũt quia : millia ſex & ,triginta ,belli

מלחמה ששים ושתה אלף כי־הרבו נשים ובנים: ואחיהם לכל משפחות ישששכר גבורי 5
,Belah filii Et .tres Jedihael &,Becher &,Belah,Binjamin .omnes per *eos genealogizando* millia ſeptem & octoginta ,viribus

חילים שמונים ושבעה אלף התיחשם לכל: בנימן בלע ובכר וידיעאל שלשה: ובני בלע 6 7
eos genealogizando & ; viribus potentes *patrum* domus *capita* quinque ,Hiri & ,Jeremoth &,Huzziel & ,Huzzi & ,Esbon

אצבון ועזי ועזיאל וירימות ועירי חמשה ראשי בית אבות גבורי חילים והתיחשם
.quatuor & ,triginta & ,millia duo & viginti

עשרים ושנים אלף ושלשים וארבעה:

Verſio VULG. LAT.

Jecmaam quoque cum ſuburbanis ſuis,& Bethoron ſimi- 68
liter, Necnon & Helon cum ſuburbanis ſuis,& Geth- 69
remmon in eundem modum. Porrò ex dimidia tri- 70
bu Manaſſe;Aner & ſuburbana ejus,Baalam & ſuburba-
na ejus : his videlicèt, qui de cognatione filiorum Caath
reliqui erant. Filiis autem Gerſom, de cognatione di- 71
midiæ tribûs Manaſſe, Gaulon in Baſan & ſuburbana
ejus, & Aſtharoth cum ſuburbanis ſuis. De tribu Iſſa- 72
char, Cedes & ſuburbana ejus, & Dabereth cum ſubur-
banis ſuis, Ramoth quoq; & ſuburbana ejus, & Anem 73
cum ſuburbanis ſuis. De tribu verò Aſer ; Maſal cum 74
ſuburbanis ſuis, & Abdon ſimiliter, Hucac quoque & 75
ſuburbana ejus, et Rohob cum ſuburbanis ſuis. Porrò 76
de tribu Nephthali; Cedes in Galilæa et ſuburbana ejus,
Hamon cum ſuburbanis ſuis , et Cariathaim et ſubur-
bana ejus. Filiis autem Merari reſiduis : de tribu Zabu- 77
lon;Remmono et ſuburbana ejus,et Thabor cum ſubur-
banis ſuis : Trans Jordanem quoque ex adverſo Jericho 78
contra Orientem Jordanis, de tribu Ruben ; Boſor in ſo-
litudine cum ſuburbanis ſuis, et Jaſſa cum ſuburbanis
ſuis, Cademoth quoque et ſuburbana ejus,et Mephaat 79
cum ſuburbanis ſuis. Necnon et de tribu Gad;Ramoth 80
in Galaad et ſuburbana ejus, et Manaim cum ſuburbanis
ſuis, Sed et Heſebon cum ſuburbanis ſuis, et Jezer cum 81
ſuburbanis ſuis.

CAP. VII.

Porrò filii Iſſachar ; Thola, et Phua, Jaſub, et Sime- 1
ron, quatuor. Filii Thola ; Ozi, et Raphaia, et 2
Jeriel, et Jemai, et Jebſem, et Samuel, principes per
domos cognationum ſuarum. De ſtirpe Thola viri for-
tiſſimi numerati ſunt in diebus David, viginti duo mil-
lia ſexcenti. Filii Ozi ; Izrahia,de quo nati ſunt Mi- 3
chael,et Obadia, et Johel,et Jeſia, quinque omnes prin-
cipes. Cúmque eis per familias et populos ſuos, ac- 4
cincti ad prælium, viri fortiſſimi , triginta ſex millia :
multas enim habuerunt uxores,et filios. Fratres quoque 5
eorum per omnem cognationem Iſſachar,robuſtiſſimi ad
pugnandum , octoginta ſeptem millia numerati ſunt.
Filii Benjamin ; Bela, et Bechor, et Jadiel, tres. Filii 6 7
Bela ; Esbon, et Ozi, et Oziel,er Jerimoth , et Urai,
quinque principes familiarum, et ad pugnandum robu-
ſtiſſimi : numerus autem eorum, viginti duo millia et
triginta quatuor.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ... Beth-horon & pagos ejus, Ailon & 68
pagos ejus, Gethremon & pagos ejus. 69
Ex dimidia tribu Manaſſis dederunt A- 70
nath cum pagis ejus, & Jablin ac pagos
ejus. Familiæ filiorum Cahath, qui hæ-
reditatem conſecuti ſunt. Et filiis Ger- 71
ſonis,ex dimidia tribu Manaſſis *dederunt*
Olanem quæ eſt in Mathnin , & pagos
ejus, Aſtor & pagos ejus. Ex tribu Iſa- 72
char , Recem & pagos ejus , Debroth
& pagos ejus, Ilam & pagos ejus. 73
Ex tribu Aſeritarum, Maſal & pagos 74
ejus, Ebron et pagos ejus, Akic et pa- 75
gos ejus, Dahab et pagos ejus. A tribu 76
Nephtalitarum,Recem quæ eſt in Galilæa,
et pagos ejus,Hamon et pagos ejus, Cu-
riathim et pagos ejus. A tribu Merari- 77
tarum qui hæreditatem obtinuerunt à tri-
bu Zebolonitarum,Armoni,et pagos ejus,
Tabor et pagos ejus. Trans Jordanem 78
autem Jericho, ab Orientali ripa Jorda-
nis,à tribu Rubelitarum, Boſar quæ eſt in
deſerto,et pagos ejus, Mephophath et pa-
gos ejus, Jahas et pagos ejus, Kedmoth 79
et pagos ejus, Moaphath et pagos ejus,
Ramoth et pagos ejus, Mahalam et pagos 80
ejus, Jaazir et pagos ejus,Hesbon et pa- 81
gos ejus.

CAP. VII.

Filii Iſachar, Tola, Phua, Sub, et Sem- 1
ron : hi quatuor filii ejus. Filii Tolai, 2
Azi, Arphia, Joel, Lehmi, Jebſam, et Sa-
muel , primores domorum paternarum
ſuarum : atque hi ſunt filii Tolai, valen-
tes robore,per familias et genealogias eo-
rum, juxta numerum eorum : erant autem
in diebus Davidis viginti duo millia, ſex-
centi. Filii Uz,Izarhon : filii Izarhonis, 3
Melchael,Obadia, Joel, et Iſua ; Quatu- 4
or primores omnium familiarum ſuarum
per domos patrum ſuorum, valentium ro-
bore, ac belligerorum, triginta ſex millium :
multiplicati ſunt enim ipſi et uxores
eorum, filii ac fratres eorum. Omnes 5
familiæ domûs Iſachar, valentes robore,
octoginta ſeptem millia. Hæc ſunt no- 6
mina filiorum Benjamin, Balaa, Achbar,
Aſchol,Gera,Naaman, Ahi, Arus,Maphi,
Hithim, et Adar. Filii Balai, Esbeon, 7
Azi,Zael,Jarmoth,et Azri; quinque prin-
cipes domorum paternarum, valentes ro-
bore : fuitque numerus eorum viginti du-
orum millium, triginta quatuor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

68 69 Καὶ τὴν Ἰεκμαὰν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθωρὼν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, Καὶ τὴν (φ) Αἰλὼν
70 καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ † Γεθρεμμὼν καὶ τὰ προάστεια αὐτ· Καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ
τὴν (χ) Ἀνὰχ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (ψ) Ἰεμβλάαν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, κατὰ (ω) πατει-
71 ὰν τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις. Τοῖς υἱοῖς (α) Γεδσὼν ἀπὸ πατειῶν ἡμίσους φυλῆς (β) Μανασσῆ
τὴν (γ) Γωλὰν ὲκ τῆς Βασὰν καὶ τὰ (δ) προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (ε) Ἀσηρὼθ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς·
72 Καὶ ὲκ φυλῆς Ἰσσάχαρ τὴν Κέδες καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (ζ) Δεβρὶ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς,
73 καὶ τὴν (η) Δαβὼρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, (θ) Καὶ τὴν Ῥαμὼθ, καὶ τὴν Αἰνὰν καὶ τὰ προάστεια
74 αὐτῆς· Καὶ ὲκ φυλῆς Ἀσὴρ τὴν (ι) Μασὰλ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀβδὼν καὶ τὰ προάστεια αὐ-
75 76 τῆς, Καὶ τὴν (κ) Ἀκὰκ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς· Καὶ ἀπὸ
φυλῆς (λ) Νεφθαλὶ τὴν Κέδες ὲν τῆ Γαλιλαίᾳ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (μ) Χαμὼθ καὶ τὰ πρ-
77 οαστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαὶμ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς.. Τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ τοῖς καταλοίποις
ὲκ φυλῆς Ζαβουλὼν (ν) τὴν Ῥεμμὼν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Θαβὼρ καὶ τὰ προάστεια αὐ-
78 τῆς. (ξ) Ἐκ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου τὴν Ἰεριχὼ κατὰ δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου· ὲκ φυλῆς Ῥουβὴν τὴν
79 Βοσὸρ ὲν τῆ ἐρήμῳ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰασὰ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, Καὶ τὴν (ο) Καδ-
80 μὼθ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν (π) Μαφθὰ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς· (ρ) Ἐκ φυλῆς Γὰδ τὴν
81 (σ) Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαναὶμ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, Καὶ
τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ † Ἰαζὴρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς.

Et Jecmaan, & adjacentia ejus, & Bethoron, & adjacentia ejus, Et 68 69
Ælon, & adjacentia ejus, & Gathremmon, & adjacentia ejus: Et 70
de dimidio tribûs Manasse; Anar, & adjacentia ejus, & Jemblaan, &
adjacentia ejus, secundùm patriam filiis Caath reliquis. Filiis Gedson 71
de semibus dimidiæ tribûs Manasse, Golan è Basan, & suburbana ejus, & Aseroth, & suburbana ejus: Et de tribu Issachar; Cedes, 72
& adjacentia ejus, & Deberi, & adjacentia ejus, & Dabor, &
adjacentia ejus, Et Ramoth, & Ænan, & adjacentia ejus: Et de tri- 73 74
bu Aser; Masal, & adjacentia ejus, & Abdon, & adjacentia ejus,
Et Acac, & adjacentia ejus, & Roob, & adjacentia ejus: Et de 75 76
tribu Nephthali; Cedes in Galilæa, & adjacentia ejus, & Chamoth, &
adjacentia ejus, & Cariathaim, & adjacentia ejus. Filiis Merari re- 77
liquis de tribu Zabulon; Rhemmon, & adjacentia ejus, & Thabor, &
adjacentia ejus. De trans Jordanem Hiericho (n) ad Occidentem Jor- 78
danis: de tribu Ruben; Bosor in deserto, & adjacentia ejus, & Jasa,
& adjacentia ejus, Et Cadmoth, & adjacentia ejus, & Maepha, & 79
adjacentia ejus: De tribu Gad; Rhammoth Galaad, & adjacentia e- 80
jus, & Manaim, & adjacentia eius, Et Esebon & adjacentia eius, & 81
Jazer, & adjacentia ejus.

MS. A. (φ) Ἠλὼν (χ) Ἐνὴρ (ψ) Ἰβλάαμ (ω) πατειὰς (α) Γηρσὼν * ἡμίσυς (β) Μανασσῆ (γ) Γαυλὼν (δ) προάστεια (ε) Ῥαμὼθ καὶ τὰ προάστεια (ζ) Γαδὲρ (η) Ἀμμὼς (θ) Καὶ † Ἀναὰμ (ι) Μασὰλ (κ) Ἰακὰκ (λ) Νεφθαλεὶμ (μ) Χαμὼν (ν) τὴν Ἰεκομὰν, καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ † Κάδης καὶ τὰ προάστεια αὐτ, καὶ τὴν Ῥεμμὼθ καὶ τὰ (ξ) Ἐν τῷ πέραν (ο) Καμηδὼθ (π) Φαὰθ (ρ) Καὶ ὲκ (σ) Ῥαμὼθ

ΚΕΦ. ζ'.

1 2 (α) Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ, Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ (β) Σεμρὼν, τέσσαρες. Καὶ υἱοὶ Θω-
λὰ· Ὀζὶ, (γ) Ῥαφαΐα, καὶ Ἰδιὴλ, καὶ (δ) Ἰαμαΐ, καὶ (ε) Ἰεμασὰν, καὶ Σαμουὴλ, ἄρχοντες (ζ)
οἴκων πατειῶν αὐτῶν τῷ Θωλὰ, ἰσχυροὶ δυνάμει ἐν γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὲν ἡμέραις Δαυὶδ,
3 εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Καὶ υἱοὶ Ὀζὶ, (η) Ἰεζραΐα. καὶ υἱοὶ (θ) Ἰεζραΐα, Μιχαὴλ, (ι)
4 Ἀβδιοὺ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰεσία, πέντε, ἄρχοντες πάντες. (κ) Καὶ ὲτ' αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν,
κατ' οἴκους (λ) πατειῶν αὐτῶν, ἰσχυροὶ παρασκευάσαι εἰς πόλεμον, τειάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι
5 ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς. Καὶ (μ) ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατειὰς Ἰσσάχαρ, (ν) καὶ ἰσχυροὶ
6 δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων. (ξ) Υἱοὶ Βενιαμὶν, καὶ Βα-
7 λὲ, καὶ Βαχὶρ, καὶ Ἰεδιὴλ, τρεῖς. Καὶ υἱοὶ Βωὲ, (ο) Ἐσεβὼν, καὶ Ὀζὶ, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἰεριμοὺθ, καὶ
Οὐεὶ, πέντε, ἄρχοντες οἴκων πατειῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ τεσ-
ἀκοντα τέσσαρες.

CAP. VII.

Et filiis Issachar; Thola, & Phua, & Jasub, & Semeron, quatuor. 1
Et filii Tholæ; Ozi, Raphaia, & Jeriel, & Jamai, & Jemisan, & 2
Samuel, principes domorum patriarum suarum (a) ipsi Thola, fortes
virtute secundùm generationes suas: numerus eorum in diebus David,
viginti & duo millia, & sexcenti. Et filii Ozi, Jezraia. Et filii Jezraia; 3
Michael, Abdiu, & Joel, & Jesia, quinque, principes omnes. Et super eos, 4
secundùm generationes suas, secundùm domos patriarum suarum,
fortes ad pugnandum in prælio, triginta & sex millia: quoniam mul-
tiplicaverunt uxores, & filios. Et fratres eorum in omnes (b) patri- 5
as Issachar, & fortes virtute, octuaginta et septem millia, (c) nu-
merus eorum omnium. Filii Benjamin; et Bale, et Bachir, et Jediel, 6
tres. Et filii Bale; Esebon, et Ozi, et Ozuel, et Jeremuth, et uni, quin- 7
que: principes domorum patriarum, fortes virtute: et numerus eorum,
viginti et duo millia, et triginta quatuor.

MS. A. (α) Καὶ ἕτοι υἱοὶ Ἰσσάχαρ, (β) Σαμερὰμ, (γ) καὶ Ῥαφαΐα, (δ) Ἰεμοὺ, (ε) Ἰεβασὰμ, (ζ) κατ' οἶκον (η) Ἰεζρειά. (θ) Ἰεζριὰ, (ι) καὶ Ὀβδιὰ, (κ) Καὶ μετ' αὐτῶν, (λ) πατρικὲς αὐτ, (μ) οἱ ἀδελφοὶ (ν) ἰσχυροὶ δυνάμει, (ξ)* Βενιαμεὶν, καὶ Βοχὸρ, καὶ Ἰαδιὴλ, τρεῖς. (ο) Ἀσιὼν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

68 * وبيت حوريب وسناها * ولايلون * ولعاثرمون وسناهما * ولنصف سبط منسا * عنات
69
70
71 * وياقبلين * وسناهما * ولامة بني قاهث الذين اوريوا * لبني جرسون من نصف منسا
72 * عوالان الذي في منتان * وعاسور * وسناهما * ومن سبط ايساخر * رقيم * ودبروث
** وسناهما

Beth-horeb ejusque suburbia, Ailon, & 68
Gathremon cum utriusque suburbiis. 69
A dimidia tribu Manassis, Anaub, & 70
Jubalin cum utriusque suburbanis. Fa-
miliæ filiorum Cahathi qui hæreditatem
reliquerunt Filiis Gersonis, à dimidia 71
tribu Manassis, Olan quæ est in Mai-
nan, & Astor, earumque suburbis.
A tribu Isacharis, Recem, & Debroth 72
cum suburbiis earum.

74 * ومن سبط أشير * ملسل * وعمرون * وعافق * وداهف * وسناها * ومن سبط نفتالي * رقيم
75
76
77 الذي في الجليل * وهامون * وقريايتم * وسناها * ومن سبط مراري الذين وريوا من
78 سبط ربولون * ارمي * ونابور * وسناهما * وفي فرب اردن اريحوا ومن سرني الاردن * من
79 سبط روبيل * بسري الذي في البريه * ومافوث * وياهص * وقرموث * ومعفعث * ورموث *
80
81 وبحلب * ويعازير * وحسبون * وسناها *

A tribu Asiris, Masel, Ebran, 74
Acac, Dahab, earumque suburbia. 75
A tribu Nephtali, Recem quæ est in Ga- 76
lilæa, Hamon, & Cariathim cum sub-
urbiis earum. A tribu Merari qui hæ- 77
reditatem assecuti sunt à tribu Zabu-
lonis, Armoni, & Thabor, earumque
suburbia. Et secus Jordanem Jericho, 78
ab Orientali parte Jordanis; à tribu
Rubilis, Bosra quæ est in solitudine, & 79
Maphoth, & Jahas, Kermoth, Maz- 80
pheth, Remmoth Mahalab, Jaazir, & 81
Hesbon, earumque suburbia,

* الفصل السابع *

CAP. VII.

1 * وبنو ايساخر * تولع * ووا * وياسب * وسمرين * هاولاء الاربعه بنوه * بنو تولع *
2 عازي * ارفيا * يوواييل * لاحمي * ويوسام * وسمويل * روساء بيت اباهم * هاولاء بنو
3 تولع شديدوا القوه * وعددهم في ايام الملك داود اثنان وعشرون الفا وسماية * وبنو
4 عوري * يرحان * وبنو ارحان * ميكاييل * وعوفديا * يوال * ايوسوا * اربعه روساء
لكل اسباط بيت اباهم * شديدوا القوه * وصناع في القتال * وعددهم سته وثلاثون
5 الفا * لانهم كثيرون هم ونساؤهم وبنوهم واخوتهم * وكل امم بني ايساخر جبابره
6 في القوه * سبعه وعشرون الفا * وهذه اسماء بني بنيامين * بالع * اداحور * واشكل
7 عارا * نعمن * احي * رواس * مافي * حافيم * ادار * بنو بالع * اسواعون * وعازي *
وايراييل * وبرموث * وعارازي * خمسه روساء بيت اباهم * شديدوا القوه * وعددهم
اثنان وعشرون الفا واربعه وثلاثون *

Filii Isacharis, Thola, Phua, Jasub 1
& Semrin: hi quatuor sunt filii ejus.
Filii Tolai, Azi, Arphia, Joel, Le- 2
hemi, Josam, & Samuel, principes
familiarum patrum suorum: hi sunt
filii Tolai, strenui ac robusti; quorum
numerus in diebus Davidis erat vigin-
ti duorum millium, sexcentorum. Filii Uzi, Jezrahan; filii 3
Ezrahan, Michael, Obadia, Joel,
Asjosua, Quatuor principes omnium 4
familiarum domorum patrum suorum,
fortissimorum robore, & bellicæ artis
peritissimorum, triginta sex millium
numero: plurimi enim erant ipsi &
mulieres, filii ac fratres eorum.
Omnes autem gentes filiorum Isa- 5
charis erant valentes robore, octoginta
septem millia. Hæc sunt nomina fili- 6
orum Benjaminis, Balee, Adachor,
Aschel, Ghera, Naaman, Ahi, Rhas,
Mophi, Hophim, Adar. Filii Balee, 7
Esuion, Azi, Izael, Jarmoth, &
Azuri, quinque principes domûs pa-
ternæ, robore potentes: quorum nu-
merus erat viginti duorum millium, tri-
ginta quatuor.

דברי הימים א: ז

אלה כל־אלה ראשי אבות לבית אבותם גבורי חיל עשרים אלף ומאתים: ובני
בכר זמירה ויועש ואליעזר ואליועיני ועמרי וירימות ואביה וענתות ועלמת כל אלה
בני בכר: והתיחשם לתולדותם ראשי בית אבותם גבורי חיל עשרים אלף ומאתים: ובני
בנימן בלע ובכר וידיעאל שלשה: בני בלע אצבון ועזי ועזיאל וירימות ואירי חמשה
ראשי אבות גבורי חיל ויתיחשו לתולדותם עשרים ושנים אלף ושלשים: ובני
ישחר זמרה ויועאל ועבדיה וישיאל שלשה: ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל חמשה:
בני אשר ימנה וישוה ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל הוא אבי
ברזית: ויעלה ישפה וחופים בני בלהה: ובני רחל יוסף בנימן ואהר ונפתלי גד
ואשר: בני יוסף אפרים ומנשה: בני מנשה אשריאל אשר ילדה פילגשו הארמיה ילדה
את מכיר אבי גלעד: ומכיר לקח אשה מופים וחפים ושם אחותו מעכה ושם השני
צלפחד ותהינה לצלפחד בנות: ותלד מעכה אשת מכיר בן ותקרא שמו פרש ושם אחיו
שרש ובניו אולם ורקם: ובני אולם ברע נלעד בן מכיר בן מנשה: ואחותו המלכת ילדה את
אישהוד ואת אביעזר ואת מחלה: ויהיו בני שמידע אחין ושכם ולקחי ואניעם: ובני אפרים
שותלח ובריד בנו ותחת בנו ואלעדה בנו ותחת בנו: ובד בנו ושותלח
בנו ועזר ואלעד והרגום אנשי־גת הנולדים בארץ כי ירדו לקחת את־מקניהם:
ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים ויבאו אחיו לנחמו: ויבא אל־אשתו
ותהר ותלד בן ויקרא את־שמו בריעה כי ברעה היתה בביתו: ובתו שארה ותבן
את־בית־חורון התחתון ואת העליון ואת אוזן שארה: ורפח בנו ורשף ותלח בנו ותחן
בנו: לעדן בנו עמיהוד בנו אלישמע בנו: נון בנו יהושע בנו: ואחוזתם
ובנותיה: ועל־ידי בני־מנשה בית שאן ובנותיה תענך ובנותיה מגדו ובנותיה דור
ובנותיה באלה ישבו בני יוסף בן־ישראל:

Versio VULG. LAT.

Isti omnes: Halameth & Hanathoth & Abijah & Jeremoth & Homri & Eliohenai & Elihezer & Johas & Zemirah Becher filii Et
filii Et ducenta & millia viginti robore fortes *fuorum patrum* domus *capita* ſuas generationes *p eos genealogizando* Et Becher filii
filii isti Omnes Achiſachar & Tharſis & Zethan & Chenahanah & Ehud & Binjamin & Jehus Bilhan filii & Bilhan Jedihael
Suphim Et bellum ad militiam egredientes ducenti & millia ſeptendecim viribus fortes *patrum* principes Jedihael
Filii Bilhah filii Sallum & Jeſer & Ghuni & Jachaſiel Naphthali Filii Acher filii Chuſim Hir filii Chuppim &
uxorem accepit Machir Et Ghilhad patrem Machir peperit Aramijah ej° concubina: peperit quem Haſriel Menaſſeh
filiæ Selophchad ipſi Fuerántque Selophchad ſecundi nomen Et Mahachah ej° ſororis nomen & Suphim & Chuppim ipſi
Rechem & Ulam ej° filii & Seres ej° fratris nomen & Peres ej° nomen vocavit & filium Machir uxor Mahachah peperit Et
peperit Molecheth ejus ſoror Et Menaſſeh filii Machir filii Ghilhad filii Iſti Bedan Ulam filii Et
Ephraim filii Et Aniham & Licchi & Sechem & Achian Semidah filii fuerunt Et Machalah & Abihezer & Ishod
Suthelach & ej° filius Zabad Et ej° filius Tachath & ej° filius Elhadah & ej° filius Tachath & ej° filius Bered & Suthelach
eorũ *acquiſitionis capiendum ad* deſcenderant quia: terra in nati Ghath viri eos occiderũt Et Elhad & Hezer & ej° filius
ſuam uxorem ad eſt ingreſſus Et eum conſolandũ ad ejus fratres venerunt & multis diebus eorum pater Ephraim luxit Et
ædificavit Et Seerah ejus filia Et ejus domo in fuit *malo in quia* Berihah ejus nomen vocavit & filiũ peperit & concepit &
Tachã & ejus filius Telach & Reſeph & ej° filius Rephach Et Seerah Uzen & ſuperiorem & inferiorem Bethchoron
eorũ poſſeſſio Et ejus filius Jehoſuah ejus filius Non ejus filius Elisamah ejus filius Hammihud ejus filius Lahadan ejus filius
Hazah ad uſq; ej° *filiæ* & Sechem & ej° *filiæ* & Ghezer occidentẽ ad & Naharã orienté ad & ej° *filiæ* & Beth-el eorũ habitationes &
Dor ejus *filiæ* & Meghiddo ejus *filiæ* & Tahanach ejus *filiæ* & Beth-ſean Menaſſeh filiorum *manus ſuper* Et ejus *filiæ* &
Iſrael filii Joſeph filii habitaverunt his In ejus *filiæ* &

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filii Achbaris, Zemora, Jaüs, Eliazar, Elani, Amri, Jarmoth, Abia, Anathoth, & Almoth: omnes iſti filii Achbaris: Quorum cenſus per familias ſuas, per primores paternæ familiæ ſuæ, per generationes ſuas, valentium robore, fuit viginti duorum millium, ducentorum. Hi ſunt filii Aſcholis, Belhan: filii Belhanis, Jaüs, Benjamin, Ihur, Chanania, Zeton, Tarſis, & Ahaſrah. Omnes iſti ſunt filii Aſcholis per primores familiarum ſuarum paternarum, per generationes ſuas, valentes robore, ſeptendecim millia ducenti, procedentes in exercitum ad pugnam. Saphan, & Hephis, filii Udis, filii Huſæ. Filii Nephtali, Jeſhael, Guni, Jaſar, & Salum: iſti ſunt filii Belhæ. Filii Manaſſis quos peperit ei concubina ſua, Iſarchel, & Adonia: peperit etiam Machir patrem Gelaad. Machir autem accepit uxorem unam filiam magnatum, cujus ſororis nomen erat Maacha; nomen autem fratris ſui majoris erat Salefhad, qui Salefhad non habuit filios, ſed filias. Præterea Maacha mater Machiris peperit filium, vocavítque nomen ejus Pheres, & nomen fratris ejus Seres. Filii Alum, Recem: Filii Recem, Beran: hi ſunt filii Gelaadis filii Machiris filii Manaſſis. Soror autem ejus Maacha peperit Aſher, Abiazar, Semira, Alinon, Sim, et Itheam. Filii Aphremi, Suthelah, et Bachar filius ejus, Tahath filius ejus, Eldaa filius ejus, Ahath filius ejus, Zabor filius ejus, Suthelah filius ejus, Laazar filius ejus. Homines quidam incolæ Gath, qui nati fuerant in terra illa, deſcenderunt ut raperent facultates eorũ: Quapropter cùm triſtatus eſſet Aphrem pater eorum diebus multis, venerunt fratres ejus ad conſolandum illum, et animum ejus dolore mitigandum. Tum acceſſit ad uxorem ſuam, quæ concipiens peperit ei filium, et vocavit nomen ejus Beria, eò quòd improbus eſſet erga illam in domo illius. Ejus autem filia quæ remanſit, Beth-horoni inferiori ac ſuperiori et reliquis omnibus *civitatibus* medebatur eadem ejus filia; Quia medica erat, et medebatur civitatibus earum. Ipſáque curavit Adanem filium Amihudi de filiis Anon patris Hoſeæ. Horum autẽ poſſeſſio & cubilia erant Beth-il & oppida ejus, Sechim & ej° oppida, Anoth ejúſq; oppida, Sec° terminum filiorũ Manaſſis: Beth-ſechim & oppida ej°, Taanach et oppida ej°, Magedo et oppida ej°, Dor & oppida ejus: hujuſmodi civitates cultas reddidêre filii Joſephi filii Iſraelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ υἱοὶ (π) Βαχὶρ, Ζεμιρὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ (ρ) Ἐλισθαὰν, καὶ Ἀμβρία, καὶ (σ) Ἰερεμοὺθ, καὶ Ἀβιὰθ,
9 καὶ Ἀναθὼθ, καὶ (τ) Ἐλαιμέθ· πάντες οὗτοι υἱοὶ (υ) Βαχίρ. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ ἡγουμενείας
10 αὐτῶν, ἀρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ υἱοὶ (φ) Ἰεδιὴλ,
Βαλαάν. καὶ υἱοὶ Βαλαὰν, (χ) Ἰαὺς, καὶ Βενιαμὶν, καὶ (ψ) Ἀὼδ, καὶ Χαναὰ, καὶ Ζεθὰν, καὶ Θαρσὶ, καὶ Ἀχι-
11 σαάρ. Πάντες οὗτοι υἱοὶ (ω) Ἰεδιὴλ, ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, ἑπτακαίδεκα χιλιάδες καὶ δι-
12 ακόσιοι, ἐκπορευόμενοι δυνάμει (α) πολεμεῖν. Καὶ (β) Σαφφὶν, καὶ Ἀφφὶν, καὶ υἱοὶ Ὤρ, (γ) Ἀσὺμ,
13 υἱὸς αὐτῶν Ἀὴρ. Υἱοὶ Νεφθαλὶ, Ἰασιὴλ, (δ) Γωνὶ, καὶ Ἀσὴρ, καὶ Σελλὴμ, (ε) υἱοὶ αὐτῶν, Βαλὰμ υἱὸς αὐτῶν.
14 Υἱοὶ Μανασσῆ, Ἐσριὴλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτῶν ἡ Σύρα, (ζ) ἔτεκεν τὸν αὐτῷ καὶ Μαχὶρ πατέρα Γαλα-
15 ὰδ. Καὶ Μαχὶρ ἔλαβε γυναῖκα τῷ (η) Ἀσφὶν καὶ Σαφφὶν· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν (ϑ) Μοωχὰ, καὶ ὄ-
16 νομα τῷ δευτέρῳ (ι) Σαφφαάδ. ἐγέννησαν δὲ τῷ Σαφφαὰδ θυγατέρας. Καὶ ἔτεκε (κ) Μοωχὰ γυνὴ
Μαχὶρ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ Φαρές· καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτῷ (λ) Σὲρ Θ· υἱοὶ αὐτῷ, Οὐλάμ,
17 18 καὶ Ῥοκόμ. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάμ· οὗτοι υἱοὶ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχὶρ, υἱοῦ Μανασσῆ. Καὶ ἡ ἀδελ-
19 φὴ αὐτῶν ἡ Μαλεχὲθ ἔτεκε τὸν (μ) Ἰσυὰλ, καὶ τὸν Ἀβιέζερ, καὶ τὸν (ν) Μαλά. Καὶ ἦσαν υἱοὶ
20 Σεμιρὰ, (ξ) Ἀὶμ, καὶ Συχὲμ, καὶ (ο) Λακὶμ, καὶ Ἀνιάν. Καὶ υἱοὶ Ἐφεσὶμ, (π) Σωθαλαὲθ, καὶ Βα-
ρὰδ (ρ) υἱὸς αὐτῶν, καὶ Θαλὲθ υἱὸς αὐτῶν, (σ) Ἐλαδὰ υἱὸς αὐτῶν, (τ) Σαὰθ υἱὸς αὐτῶν, (υ) καὶ Ζαβὰδ
21 υἱὸς αὐτῶν, Σωθελὲ υἱὸς αὐτῶν, (φ) καὶ Ἀζὲρ, καὶ Ἐλεάδ. καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς (χ) οἱ ἄνδρες Γὲθ οἱ
22 τεχθέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν (ψ) τῶ λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν. Καὶ ἐπένθησεν Ἐφεσὶμ (ω) ὁ πα-
23 τὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολλὰς· καὶ ἦλθον (α) ἀδελφοὶ αὐτῶ τῶ παρακαλέσαι αὐτόν. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν
γυναῖκα αὐτῶ· καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ (β) Βεριὰ, ὅτι ἐν
24 κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου. Καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῶ (γ) Σαεράδ· καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλύσεσι.
25 καὶ ᾠκοδόμησε (δ) τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω. καὶ υἱοὶ Ἀζὰν Σεηρὰ, Καὶ Ῥαφὴ υἱὸς
26 αὐτῶ, (ε) Σαρὰφ καὶ Θαλεὲς υἱοὶ αὐτῶ, Θαὴν υἱὸς αὐτῶ. Τῷ Λαδὰν υἱῷ αὐτῶ, υἱὸς Ἀμιὴλ, υἱὸς Ἐ-
27 28 λισαμαὶ, Υἱὸς Νοὺν, υἱὸς Ἰησουὲ, υἱοὶ αὐτῶ. Καὶ κατάλυσις αὐτῶν καὶ κατοικία αὐτῶν Βαιθὴλ καὶ αἱ
κῶμαι αὐτῆς, (ζ) κατ' ἀνατολὰς (η) Νοαρὰν, πρὸς δυσμαῖς Γάζερ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Συχὲμ
29 καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς ἕως Γάζης, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Καὶ ἕως ὁρίων υἱῶν Μανασσῆ, (ϑ) Βαιθσα-
ὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, (ι) Θαναὰχ καὶ αἱ κῶμαι (κ) αὐτῆς, Μαγεδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Δὼρ
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. (λ) ἐν ταύτῃ κατῴκησαν υἱοὶ Ἰωσὴφ υἱὸς Ἰσραήλ.

Et filii Bachir; Zemira, & Joas, et Eliezer, & Elithenan, & Amarias, 8
& Jerimuth, & Abiud, & Anathoth, & Elcemeth: omnes hi filii Bachir. Et numerus eorum secundùm generationes eorum, principes domo- 9
rum patriarum eorum, fortes virtute, viginti millia, et ducenti. Et filii 10
Jediel. Bilaan. Et filii Bilaan, Jaus, & Benjamin, & Aoth, et Chana-
na, et Zethan, & Tharsi, et Achisaar. Omnes hi filii Jediel, principes 11
patriarum, fortes virtute, septem & decem millia, & ducenti, egredien-
tes virtute ad bellandum. Et Sapphin, & Apphin, & filii Or, (d) Asom 12
filius ipsius Aor. Filii Nephthali, Jasiel, Guni, & Aser, & Sellum, fi- 13
lii (c) ejus, Balam filius ejus. Filii Manasse, Esriel, quem peperit con-
cubina ejus Syra: (f) peperit autem ei & Machir patrem Galaad. Et 14 15
Machir accepit uxorem ipsi Apphin, & Sapphin: & nomen sororis
(g) ejus, Moocha: & nomen secundo, Sapphaad. Nata autem
sunt ipsi Sapphaad, filiæ. Et peperit Moocha uxor Machir fili- 16
um: & vocavit nomen ejus, Phares: & nomen fratris ejus, Su-
ros. Filii ejus, Ulam, & Rocom. Et filii Ulam, Badam. Hi filii Ga- 17
laad, filii Machir, filii Manasse. Et soror ejus Malecheth peperit Isud, & 18
Abiezer, & Maela. Et fuerunt filii Semira; Aim, & Sychem, & La- 19
cim, & Aniam. Et filii Ephraim, Sothalath, & Barad filius ejus, & 20
Thaath filius ejus, Elada filius ejus, Saath filius ejus, & Zabad filius
ejus, Sothele filius ejus, & Azer, & Elead. Et occiderunt eos viri 21
Geth, qui nati erant in terra: quoniam descenderant ad capiendum pe-
cora eorum. Et luxit Ephraim pater eorum dies multos: & venerunt 22
fratres ejus ad consolandum eum. Et intravit ad uxorem suam: & 23
concepit in utero, & peperit filium: & vocavit nomen ejus, Beria;
quoniam in malis factus est in domo (h) mea. Et filia ejus Sarea & in 24
illis residuis. Et ædificavit Bethoron inferiorem, & superiorem. (i) Et
filii Ozan; Seera. Et Raphe filius ejus, Sarapb, & Thalees filii ejus, 25
Thaen filius ejus. Ipsi Laadan filio ejus, filius Amiud, filius Elisa- 26
mai, Filius Noun, filius Jesuæ; filii ejus. Et possessio eorum, & habi- 27 28
tatio eorum, Bethel & pagi ejus, ad Orientem Noaran: ad Occidentem,
Gazer & pagi ejus, & Sychem & pagi ejus, (k) usque Gazan, Et 29
pagi ejus, Et usque ad fines filiorum Manasse, Bethsaan & pagi
ejus, Thanach et pagi ejus, Mageddo et pagi ejus, Dor et pagi ejus.
In (l) hac habitarunt filii Joseph filii Israel.

MS. A. (π) Βοχὲρ, Ζαμιρίας, (ρ) Ἐλισωναὶ, (σ) Ἰερεμωὺ, καὶ Ἀβιὰ, (τ) Ἐλμέθεμ· (υ) Βοχόρ. (φ) Ἀδιὴλ, (χ) Ἰεὼς, (ψ) Ἀμεὶλ, καὶ Χαναὰν, καὶ Ἠθὰν, καὶ Θαρσεὶς, (ω) Ἀδιὴλ, (α) τῶ πολεμεῖν. (β) Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, (γ) Ἀασὲδ, (δ) καὶ Γωνὶ, καὶ Σαὰρ, (ε) υἱοὶ Βαλά. Υἱοὶ Μανασσὴ, (ζ) ἔτεκεν τὸν Μαχεὶρ (η) Ἀφφεὶμ καὶ Σεφφεὶμ· (ϑ) Μοοχὰ, (ι) Σαλπαάδ. καὶ ἐγέννησαν τῷ Σαλπαὰδ (κ) Μοοχὰ (λ) Σοφὲς· υἱὸς αὐτῶ, Οὐλάμ. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάν· (μ) Σὲλ, (ν) Μοολά. (ξ) Ἀεὶρ, (ο) Λακεὶα, καὶ Ἀνιάμ. (π) Σωθαλὰ, (ρ) υἱοὶ (σ) Ἐλεαδὰ (τ) Νωὲ (υ) Ζαβὲλ (φ) Ἔζὲρ υἱὸς αὐτῶ, καὶ Ἐλεάδ. (χ) ἄνδρες Γαὶθ (ψ) λαβεῖν (ω) πατὴρ (α) οἱ ἀδελφοὶ (β) Βαειὰ, (γ) Σααρὰ· (δ) Βαιθωρὼν τὴν Ὀζὰν (ε) καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ υἱοὶ αὐτῶ. Τῷ Γαλαδὰ υἱῷ αὐτῶ, Καδαὰν υἱὸς αὐτῶ, Ἀμεὶλ υἱὸς αὐτῶ, Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτῶ, Νὲμ υἱὸς αὐτῶ, Ἰησουὲ υἱὸς αὐτῶ. Καὶ κατάλυσεις (ζ) κατὰ (η) Ναασὴν, (ϑ) Βαιθσὰν (ι) Θαανὰχ (κ) αὐτῆς, καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Μαγεδὼ (λ) ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وبنو الكافر * رامور ويوعاش * والبعارار * والعزيز * وعمري * ويرموت * واليا * وعاناوت
9 وعالموت * كل هؤلاء بنو الكافر * وعددهم بجملهم وهم رؤساء بيت اباهم ومواليدهم *
10 جبابير القوة * اثنان وعشرون الفا ومايتان * وهؤلاء بنو اشكل * بلهان * وبنو بلهان *
11 ياعوس * وبنيامين * والهود * واكنعنيا * ورابون * وبرساس * وحسراس * هؤلاء بنو اشكل
12 سديدوا القوة * سبعة وعشرون الفا ومايتان * يخرجون الى الحرب * وسافان * وحافاس * بنو عواد *
13 بنو حوسا * بنو بعتالي * الهاصال * وعوني * وايصر * وسالوم * هؤلاء بنو بلها * بنو مدسا
14 الذين ولدت له جاريته * اسراحل * وادوبيا * وولدت ماخير ابا جلعاد * وماخير اخذ امراة
15 واحاك ابنه قوم كبار * واسم اختها معكا * واسم اخيه الكبير صالفحد * ولم يكن له
16 بنون الا بنات * ومعكا ايضا امه التي تزوجت * ولدت ابنا وسمت اسمه فارس * واسم اخيه
17 سرس * وبنو اولم * ارم * وبنو ارم * برون * وهؤلاء بنو جلعاد بن ماخير * بن مدسا * واخته
18 معكا ولدت اشكور * وافيعارار * وسمريا * واعيلون * وسام * وابنعم * وبنو افرام * سوالاح *
19 20 وباحار ابنه * وباحب ابنه * والدعا * واحات * ورافور * وسوباح * والبعارار * وانسا بنو عاب *
21 الذين ولدوا في الارض * وقتلهم اهل عاب * واستعجلوا ونزلوا ياخذون اموالهم * وحزن ابوهم
22 افرايم اياما كثيرة * وجاء اخوته وسلوا قلبه * ودخل على زوجته * فحبلت وولدت ابنا *
23 واسمه باريعا * لانه بهب بيته * وابنه وجدوها في بيت حورين السفلانية * وهؤلاء الذين
24 25 وجدوا * اسيت ابنه * لانها كانت حكيمة تطيب اعلالهم * وطبيت العادان بن عمهادان
26 من يمي امون * واسم ابيه هوسع * *

Filii Chaberis, Zamor, Juat, Eliezer, 8
Elazi, Amri, Jarmoth, Abia, Anathoth,
& Alimoth: omnes isti filii Chaberis.
Numerus horum omnium qui principes 9
erant domorum suarum paternarum, eo-
rumque posterorum strenuorum ac fortium, erat viginti duorum millium, ac ducentorum. Hi sunt filii Aschelis, Belhan: 10
filii Belhanis, Jaus, Benjamin, Ibur, Achnania, Zaton, Tarses, & Hasras: Isti 11
sunt filii Aschelis, fortes ac robusti, viginti septem millia ducenti, exeuntes ad
prælium. Saphan, & Haphas, filii Ova- 12
dis, filii Husæ. Filii Nephtali, Ihasel, Gu- 13
ni, Aisar, & Salum: isti sunt filii Belhæ.
Filii Manassis, quos peperit ei ancilla sua, 14
fuerunt Esrachel, & Adonia: eadem pe-
perit Machirem patrem Galaadis. Porrò 15
Machir duxit uxorem quandam filiam
hominum magnatum; hujus sororis no-
men erat Maacha, illius autem fratris
natu majoris nomen Salefhad, qui non 16
habuit filios, sed filias. Item Maacha ma-
ter ejus, quæ matrimonio conjuncta fuit,
peperit filium, & vocavit nomen ejus
Pharesum; nomen autem fratris ejus Se- 17
resium. Filii ejus, Ulam: filii Aca-
mi, Beron; atque hi sunt filii Galaadis, fi-
lii Machiris, filii Manassis. Ejus autem 18
soror Maacha genuit Asbonem, Abiaza-
rem, Samariam, Ailonem, Samum, & 19
Anamum. Filii Aphremi, Sutalah, & 20
Bachar filius ejus, Tahath filius ejus, El-
daa, Ahath, Zabor, Sutah, Eliazar, & 21
Anisa, incolæ Gath, qui nati fuerant in
terra illa. Hos occiderunt incolæ Gath, &
illico descenderunt ad rapiendas opes eo-
rum: Quare contristatum patrem eorum 22
Ephraimum diebus multis, consolati sunt
fratres ejus, & demulserunt cor ejus. De- 23
inde cum uxore sua congressus est, quæ
concepit peperitque filium, vocavitq; no-
men ejus Bariaa, quia furatus est domum
ejus; Et filiam ejus inveneruni in Beth- 24
horin inferiore: hi verò sunt qui inventi
fuerunt, Osiath ejus filia, quoniam erat 25
medica, & medebatur morbis eorum;
Eademque medicata est Eladani filio Am- 26
mihadanis de filiis Amon, cujus patris
nomen erat Hosaa.

وبنيهم ومواطنهم * بايتيل وبابلس وعانات * ومناها * وعلى كوم مدسا بيت بابلس * ويعج * 28
ومعدو * دوار * ومناها * هذه الضياع التي سكن بنو يوسف بن اسرايل فيها * 29

Horum hæreditas & regiones erant 28
Bethel, Neapolis, & Anath, cum subur-
biis earum; Et secus terminos Manassis, 29
Beth-neapolis, Taanach, Magbeddo, Do-
var, earumque suburbia: hæ sunt civita-
tes in quibus habitaverant filii Josephi fi-
lii Israelis.

דברי הימים א: ח

Ipſe .Malchiel & ,Cheber : Beriah filii Et .eorum ſoror , Serach & ,Berihah & , Iſvi & ,Iſvah & ,Imrah ,Aſer Filii
30 31 בְּנֵי אֲשֵׁר יִמְנָה וְיִשְׁוָה וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחוֹתָם: וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל הוּא
,Paſach Japhlet filii Et .eorum ſororē Suha & ,Chotham & , Somer & ,Japhlet genuit Cheber Et .Birzavith pater
32 33 אֲבִי בִרְזָוִת: וְחֶבֶר הוֹלִיד אֶת־יָפְלֵט וְאֶת־שׁוֹמֵר וְאֶת־חוֹתָם וְאֶת שׁוּעַ אֲחוֹתָם: וּבְנֵי יָפְלֵט פָּסַךְ
,ejus fratris Helem filius Et .Aram & ,Jechubbah, Rouhgah & , Achi ,Semer filii Et .Japhlet filii Iſti .Haſvath & ,Bimhal &
34 35 וּבִמְהָל וְעַשְׁוֹת אֵלֶּה בְּנֵי יָפְלֵט: וּבְנֵי שֶׁמֶר אֲחִי וְרוֹהֲגָה יְחֻבָּה וְאָרָם: וּבְנֵי הֵלֶם אֲחִיו
, Hod & ,Beſer .Imrah & ,Beri & ,Suhal & ,Charnephes & ,Suach ,Sophach Filii .Hamal & ,Seles & ,Imnah & ,Sophach
36 37 צוֹפַח וְיִמְנָע וְשֶׁלֶשׁ וְעָמָל: בְּנֵי צוֹפַח סוּחַ וְחַרְנֶפֶר וְשׁוּעָל וּבְרִי וְיִמְרָה: בֶּצֶר וְהוֹד
,Channiel & ,Arach ,Hulla filii Et .Ara & ,Piſphah & ,Jephunneh , Jether filii Et .Beera & ,Ithran & ,Silſah & ,Sammah &
38 39 וְשַׁמָּא וְשִׁלְשָׁה וְיִתְרָן וּבְאֵרָא: וּבְנֵי יֶתֶר יְפֻנֶּה וּפִסְפָּה וְאָרָא: וּבְנֵי עֻלָּא אֶרַח וְחַנִיאֵל
eos geneal ogizando & , prælatorum capita ,viribus fortes ,electi familiarum domus capita Aſer filii iſti Omnes .Riſia &
40 וְרִצְיָא: כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי אָשֵׁר רָאשֵׁי בֵּית הָאָבוֹת בְּרוּרִים גִּבּוֹרֵי חַיִל רָאשֵׁי הַנְּשִׂיאִם וְהַתְיֻחָשָׁם
.millia ſex & , viginti viri eorum numerus : bello in militiam ad
בַּצָּבָא לַמִּלְחָמָה מִסְפָּרָם אֲנָשִׁים עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אָלֶף:

CAP. VIII. ח

Raphah & , quartum Nochah .tertium Achrach & ,ſecundum Asbel , ſuum primogenitum Belah genuit Binjamin Et
2 1 וּבִנְיָמִן הוֹלִיד אֶת־בֶּלַע בְּכֹרוֹ אַשְׁבֵּל הַשֵּׁנִי וְאַחְרַח הַשְּׁלִישִׁי: נוֹחָה הָרְבִיעִי וְרָפָא
, Ghera Et .Achoach & ,Nahaman & , Abiſuah Et .Abiud & , Ghera & , Addar ,Belah ipſi filii fuerunt Et .quintum
4 3 הַחֲמִישִׁי: וַיִּהְיוּ בְנֵים לְבֶלַע אַדֹּר וְגֵרָא וַאֲבִיהוּד: וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ: וְגֵרָא
5 in eos tranſtulit & ,Ghebah habitantium familiarum *capita ipſi* iſti : Achud filii iſti Et .Churam & ,Sephuphan &
6 וְשְׁפוּפָן וְחוּרָם: וְאֵלֶּה בְּנֵי אֵהוּד אֵלֶּה הֵם רָאשֵׁי אָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גֶּבַע וַיְגַלוּם אֶל־
genuit Sacharaim Et .Achichud &,Huzzah genuit & ; eos tranſtulit ipſe : Gherah & ,Achijah &,Nahaman Et .Manachath
8 7 מְנַחַת: וְנַעֲמָן וַאֲחִיָּה וְגֵרָא הוּא הִגְלָם וְהוֹלִיד אֶת־עֻזָּא וְאֶת־אֲחִיהוּד: וְשַׁחֲרַיִם הוֹלִיד
, Sibiah &,Jobab ,ſua uxore Chodes de genuit Et .ſuas uxores Baharab & , Chuſim ipſas *eum mittendo à* ,Moab agro in
9 בְּשָׂדֵה מוֹאָב מִן שִׁלְחוֹ אֹתָם חוּשִׁים וְאֶת־בַּעֲרָא נָשָׁיו: וַיּוֹלֶד מִן חֹדֶשׁ אֶשְׁתּוֹ אֶת־יוֹבָב וְאֶת־צִבְיָא
genuit Chuſim de Et .*patrum capita* ejus filii iſti : Mirmah & , Sachiah & , Jehus Et .Malcham & ,Meſa &
11 10 וְאֶת־מֵישָׁא וְאֶת־מַלְכָּם: וְאֶת־יְעוּץ וְאֶת־שַׁכְיָה וְאֶת־מִרְמָה אֵלֶּה בָּנָיו רָאשֵׁי אָבוֹת: וּמֵחֻשִׁים הוֹלִיד
.ejus *filias* & ,Lod & ,Ono ædificavit Ipſe .Samed & ,Misham & ,Heber ,Elphahal filii Et .Elphahal & ,Abitub
אֶת־אֲבִיטוּב וְאֶת־אֶלְפָּעַל: וּבְנֵי אֶלְפָּעַל עֵבֶר וּמִשְׁעָם וְשֶׁמֶד הוּא בָּנָה אֶת־אונוֹ וְאֶת־לֹד וּבְנֹתֶיהָ:
,Achio Et .Ghath habitatores fugaverunt Ipſi .Ajalon habitantiū familiarum *capita* ipſi : Semah & ,Berihah Et
14 13 וּבְרִיעָה וְשֶׁמַע הֵמָּה רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי אַיָּלוֹן הִמָּה הִבְרִיחוּ אֶת־יוֹשְׁבֵי גַּת: וְאַחְיוֹ
,Zebadiah Et .Berihah filii Jocha & ,Iſphah & ,Michael Et .Hader & ,Harad & ,Zebadiah Et .Jeremoth & , Safac
16 15 שָׁשָׁק וְיִרְמוֹת: וּזְבַדְיָה וַעֲרָד וְעֵדֶר: וּמִיכָאֵל וְיִשְׁפָּה וְיוֹחָא בְּנֵי בְרִיעָה: וּזְבַדְיָה
17 , Elihenai Et .Zabdi &,Zichri &,Jachim Et .Elphahal filii Jobab & , Izliah & ,Iſmerai Et .Cheber &,Chizchi & ,Meſullam &
18 וּמְשֻׁלָּם וְחִזְקִי וְחֶבֶר: וְיִשְׁמְרַי וְיִזְלִיאָה וְיוֹבָב בְּנֵי אֶלְפָּעַל: וְיָקִים וְזִכְרִי וְזַבְדִּי: וְאֶלְיוֵינַי
20 19 ,Habdon Et .Eliel & , Heber & , Iſphan Et .Simhi filii Simrath &,Beraiah & ,Hadaiah Et .Eliel & , Sillethai &
21 וְצִלְּתַי וְאֶלִיאֵל: וְעֵדְיָה וּבְרָיָה וְשִׁמְרַת בְּנֵי שִׁמְעִי: וְיִשְׁפָּן וְעֶבֶר וְאֶלִיאֵל: וְעַבְדּוֹן
23 22 ,Samſerai Et .Safac filii Peniel & ,Iphdeiah Et ,Hanthothijah & , Helam & , Chananiah Et .Chanan & , Zichri &
24 וְזִכְרִי וְחָנָן: וְחֲנַנְיָה וְעִילָם וְעַנְתֹתִיָּה: וְיִפְדְיָה וּפְנוּאֵל בְּנֵי שָׁשָׁק: וְשַׁמְשְׁרַי
26 25 .suas generationes *ad patrum capita Iſta* .Jerocham filii Zichri & ,Elijah & , Jahareſiah Et .Hathaliah & ,Sechariah &
28 27 וְשְׁחַרְיָה וַעֲתַלְיָה: וְיַעֲרֶשִׁיָּה וְאֵלִיָּה וְזִכְרִי בְּנֵי יְרֹחָם: אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְתֹלְדוֹתָם
.Mahach.h ejus uxoris nomen & : ghibhon-Abi habitaverunt Ghibhon in Et .Jeruſalaim in habitaverunt *iſta Capita*
29 רָאשִׁים אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִָם: וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה:

Verſio VULG. LAT.

Filii Aſer ; Jemna,& Jeſua,& Jeſſui,& Baria,& Sara 30
ſoror eorum. Filii autem Baria ; Heber, & Melchiel: 31
ipſe eſt pater Barſaith. Heber autem genuit Jephlat, 32
& Somer, & Hotham, & Suaa ſororem eorum. Filii 33
Jephlat ; Phoſech, & Chamaal, & Aſoth : hi filii
Jephlat. Porrò filii Somer ; Ahi,& Roaga,& Haba, 34
& Aram. Filii autē Helem fratris ejus; Supha,& Jem- 35
na, & Selles, & Amal. Filii Supha ; Sue, Harna- 36
pher, & Sual, & Beri, & Jamra, Boſor, & Hod,& 37
Samma, & Saluſa, & Jethran, & Bera. Filii Je- 38
ther ; Jephone, & Phaſpha, & Ara. Filii autem 39
Olla ; Aree, & Haniel, & Reſia. Omnes hi filii 40
Aſer, principes cognationum, electi atque fortiſſimi
duces ducum : numerus autem eorum ætatis quæ
apta eſſet ad bellum, viginti ſex millia.

CAP. VIII.

BEnjamin autem genuit Bale primogenitum ſuum, 1
Asbel ſecundum, Ahara tertium, Nohaa quartum, 2
& Rapha quintum. Fuerúntque,filii Bale ; Addar, 3
& Gera, & Abiud, Abiſue quoque & Naaman, & 4
Ahoe, Sed & Gera, & Sephuphan, & Huram. Hi 5 6
ſunt filii Ahod, principes cognationum habitantium
in Gabaa, qui tranſlati ſunt in Manahath. Naman 7
autem, & Achia,& Gera,ipſe tranſtulit eos,& genuit
Oza, & Ahiud. Porrò Saharaim genuit in regione 8
Moab, poſtquàm dimiſit Huſim & Bara uxores ſuas.
Genuit autem de Hodes uxore ſua Jobab, & Sebia, 9
& Moſa, & Molchom, Jehus quoque, & Sechia, & 10
Marma. Hi ſunt filii ejus, principes in familiis ſuis.
Mehuſim verò genuit Abitob, & Elphaal. Porrò filii 11 12
Elphaal; Heber, & Miſaam, & Samad : hic ædifica-
vit Ono, & Lod, et filias ejus. Baria autē et Sama, 13
principes cognationum habitantium in Aialon : hi
fugaverunt habitatores Geth. Et Ahio, & Seſac,et Je- 14
rimoth, Et Zabadia, et Arod, et Heder, Michael 15 16
quoque, et Jeſpha, et Joha, filii Baria. Et Zabadia, 17
et Moſollam, et Hezeci, et Heber, Et Jeſamari, et 18
Jezlia,et Jobab filii Elphaal, Et Jacim, et Zechri, 19
et Zabdi, Et Elioenai, et Selethai, et Eliel, Et A- 20 21
daia, et Baraia,et Samarath, filii Semei. Et Jeſphan, 22
et Heber, et Eliel, Et Abdon, et Zechri, et Hanan, 23
Et Hanania, et Ælam, et Anathothia, Et Jephdaia, 24 25
et Phanuel, filii Seſac. Et Samſari, et Sohoria, et 26
Otholia, Et Jerſia, et Elia, et Zechri, filii Jeroham. 27
Hi patriarchæ, et cognationum principes, qui habi- 28
taverunt in Jeruſalem. In Gabaon autem habitave- 29
runt Abigabaon, et nomen uxoris ejus, Maacha :

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filii Aſir, Jemna, Seva, Sevi, Beria , & Sa- 30
rah ſoror eorum. Filii Beriæ, Habar, & 31
Malchiel qui eſt pater Bar-zith. Haphar 32
genuit Phelet,Somir,Hothom,& Sue ſororē 33
eorum. Filii Pheleti, Phaſach, Bemhal, &
Aſuth : hi ſunt filii Pheleti.

Arah, Hananael. Hi ſunt filii Aſir, primo- 39
res familiarum patrum ſuorum, ſuis ſeculis 40
valentiſſimi robore, principes magnatum :
quorum cenſus in militia bellica ſecundùm
numerum eorum, fuit viginti ſex millium vi-
rorum.

CAP. VIII.

BEnjamin autem genuit Balaa primogeni- 1
tum ſuum, Chebar ſecundum, Sechol ter-
tium, Gera quartum , Naaman quintum, 2
Ahi ſextum, Arus ſeptimum, Mothim octa-
vum, Hoſim nonum, & Adar decimum. Fu- 3
erunt autem filii Balai, Abdo, Gera, Abi- 4
hur, Abiſu , Naaman , Ahia, Sophim, 5
Hopham , & Ahiram. Hi ſunt filii Abi- 6
huris, & hi ſunt primores patrum ſuorum
per familias ſuas : hi migrārunt in deſertum
Naaman.

Genuit inquam ex Haras uxore ſuâ, Joba- 9
bum, Sebiam, Malchumum, Manaſſem, 10
Sariam , Jermonam, & Sebaſum : hi ſunt
filii ejus, primores *familiarum* paterna-
rum. Mahſim genuit Ihubat, & Eliphe- 11
legh. Filii Elipheleghi , Obir, Maſſam , 12
& Somir : & is ædificavit Jo, Lud ac pa-
gos ejus, Fuítque princeps patrum ſuper 13
habitatores Gath. Siſac , Jermoth, Ze- 14
badia, Azur, Adi, Manchel, Anſiphi, E- 15
bron , Zabdi, 16

Hanani, Hanania, Ulam, Anathoth, Phe- 24
raja , & Phael , & filii Siſac, & Semiræ. 25

Hi ſunt primores patrum per generationes 28
ſuas : hi ſunt qui antea habitabant in Jeruſa-
lem. In Gebaon autem habitabat pater Ge- 29
baonis, cujus uxoris nomen erat Maacha.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 31 Υἱοὶ Ἀσὴρ, Ἰεμνὰ καὶ (μ) Σουὶα, καὶ Ἰσουΐ, καὶ Βεριὰ, καὶ Σορὲ ἀδελφὴ αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ (ν) Βεριὰ, Χάβερ, 32 καὶ Μελχιήλ· (ξ) οὗτος πατὴρ Βερδαΐθ. Καὶ Χάβερ ἐγέννησε τὸν (ο) Ἰαφλὴτ, καὶ τὸν (π) Σαμὴρ, καὶ τὸν Χωθὰν, 33 34 καὶ τὴν Σωλὰ ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ (ρ) Ἰαφλὴτ, Φασὲκ, καὶ Βαμαὴλ, καὶ Ἀσίθ· οὗτοι υἱοὶ (σ) Ἰαφλήτ. Καὶ 35 υἱοὶ (τ) Σεμμὴρ, Ἀχὶ, καὶ Ῥοογὰ, καὶ Ἰαβὰ, καὶ Ἀρὰμ, Καὶ Βανὴ Ἐλὰμ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (υ) Σωφὰ, καὶ Ἰμανὰ, καὶ 36 37 Σέλλης, καὶ Ἀμὰλ. Υἱοὶ (φ) Σωφὰς, Σουὶ, καὶ Ἀρναφὰρ, καὶ (χ) Σουδὶ, καὶ Βαεὶρ, καὶ Ἰμεσὶ, Καὶ Βασὰρ, καὶ 38 39 Ὠὰ, καὶ (ψ) Σαμὰ, καὶ Σαμισὰ, καὶ (ω) Ἰεθρὰ, καὶ Βεηρά. Καὶ υἱοὶ (α) Ἰεθὴρ, Ἰσφινὰ, καὶ Φασφὰ, καὶ Ἀρὰ. Καὶ 40 υἱοὶ (β) Ὀλὰ, Ὀρὲχ, (γ) Ἀνιὴλ, καὶ Ῥασία. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀσὴρ, πάντες ἄρχοντες πατριῶν, ἐκλεκτοὶ ἰσχυρὶ δυνάμει, ἄρχοντες ἡγούμενοι. (δ) ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τοῦ (ε) πολεμεῖν, ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνδρες εἰκοσιἓξ χιλιάδες.

Filii Aſer, Jemna, & Suia, & Iſui, & Beria, & Sore ſoror eorum. 30
Et filii Beria; Chaber, & Melchiel. Hic pater Berthaith. Et Chaber ge- 31 32
nuit Japhlet, & Samer, & Chotham, & Sola ſororem eorum. Et filii 33
Japhlet; Phaſec, & Bamael, & Aſith. Hi filii Japhlet. Et filii Sem- 34
mer; Achi, et Rooga, & Jaba, & Aram, Et (m) Bane Elam fratris ejus, 35
Sopha, & Imana, & Selles, & Amal. Filii Sophas, Sue, & Arnaphar, 36
& Suda, & Barin, & Imran, Et Baſan, & Oa, & Sama, & Saliſa, 37
& Jethra, & Beera. Et filii Jether; Jephina, et Phaſpha, et Ara. Et 38 39
filii Ola; Orech, Aniel, & Raſia. Omnes hi filii Aſer, omnes principes 40
patriarum, electi, fortes virtute, (n) principes duces. Numerus eorum in
aciem ad pugnandum, numerus eorum viri viginti ſex millia.

MS. A. (μ) Ἰεσουὰ, καὶ Ἰσουΐ, καὶ Βαεὶὰ, καὶ Σαρὲ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν. (ν) Βαεὶὰ, (ξ) αὐτὸς πατὴρ Βερζαΐ. (ο) Ἰαφλήτ, (π) Σωμὴρ, (ρ) Ἰαφαλὴτ, Φασηχὲ, Βαμαὴλ, (σ) Ἰαφλήτ. (τ) Σαμὴρ, Ἀχγοὺ, Ῥαῤῥὰ, καὶ Ὠβὰ, καὶ Ἀρὰμ, Καὶ υἱὸς Ἐλὰμ ἀδελφοῦ (υ) Σωφὰρ, (φ) Σωφὰ, Συὶ, Ἀρναφὰρ, (χ) Σουὰλ, καὶ Βαεὶ, καὶ Ἰεμεσὶ, Καὶ Βασὰρ, (ψ) Σαμιὰ, (ω) Ἰεθὴρ, (α) Ἰεθὲρ, (β) Ὠλὰ, (γ) καὶ Ἀνιὴλ, (δ) ἀριθμὸς (ε) πολεμεῖν, ἄνδρες

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ Βενιαμὶν ἐγέννησε (α) Βαλὲ πρωτότοκον αὐτοῦ, καὶ Ἀσβὴλ τὸν δεύτερον, (β) Ἀαρὰ τὸν τρίτον, 2 3 (γ) Νωὰ τὸν τέταρτον, καὶ (δ) Ῥαφὰ τὸν πέμπτον. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Βαλὲ, (ε) Ἀδὶρ, καὶ Γηρὰ, καὶ Ἀβιούδ, 4 5 6 Καὶ (ζ) Ἀβεσουὲ, καὶ (η) Νοαμὰ, καὶ Ἀχιὰ, Καὶ Γηρὰ, καὶ Σεφουφὰμ, καὶ Οὐφάμ. Οὗτοι υἱοὶ (θ) Ἀὼδ, οὗτοί 7 εἰσιν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσι Γαβαέ· καὶ μετῳκισαν αὐτοὺς εἰς (ι) Μαχαναθὶ, Καὶ Νοομὰ, καὶ 8 Ἀχιὰ, καὶ Γηρὰ· οὗτος (κ) ἰσχναλὰμ, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀζὰ, καὶ τὸν (λ) Ἰαχιχώ. Καὶ (μ) Σααεὶν ἐγέν- 9 νησεν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν (ν) Ὠσὶν καὶ τὴν Βααδὰ γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ ἐγέννησεν 10 ἐκ τῆς Ἀδὰ γυναικὸς αὐτοῦ τὸν (ξ) Ἰωλὰβ, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν (ο) Μισὰ, καὶ τὸν (π) Μελχὰς, Καὶ 11 τὸν (ρ) Ἰεβοὺς, καὶ τὸν (σ) Ζαβιὰ, καὶ τὸν Μαρμά· οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν. Καὶ ἐκ τῆς (τ) Ὠσὶν ἐγέννησε 12 τὸν (υ) Ἀβιτὼλ, καὶ τὸν Ἀλφαὰλ. Καὶ υἱοὶ (φ) Ἀλφαὰλ, Ὠβὴδ, (χ) Μισαὰλ, Σεμμήρ· οὗτος ᾠκοδόμη- 13 σε τὴν (ψ) Ὠνὰν, καὶ τὴν (ω) Λὼδ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· Καὶ (α) Βεριὰ, καὶ Σαμά· οὗτοι ἄρχοντες πα- 14 τριῶν τοῖς κατοικοῦσιν (β) Αἰλὰμ, καὶ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας Γέθ. Καὶ (γ) ἀδελφὸς αὐτοῦ 15 16 Σωσὰκ, καὶ (δ) Ἀεριμὼθ, Καὶ Ζαβαδία, καὶ Ὠρὴδ, καὶ Ἐδὲρ, Καὶ Μιχαὴλ, καὶ (ε) Ἰεσφὰ, καὶ Ἰωαδὰ, υἱοὶ 17 18 Βεριά. Καὶ Ζαβαδία, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Ἀζαχὶ, καὶ Ἀβὲρ, Καὶ (ζ) Ἰσαμψὶ, καὶ Ἰεζλία, καὶ Ἰωβὰβ, υἱοὶ 19 20 Ἐλφαάλ. Καὶ Ἰακὶμ, καὶ (η) Ζαχρὶ, καὶ Ζαβδὶ, Καὶ (θ) Ἐλιωναΐ, καὶ Σαμσὶ, καὶ Ἐλαμλὶ, Καὶ Ἀδαΐα, 21 καὶ (ι) Βαασία, καὶ Σαμαράθ, υἱοὶ (κ) Σαμαΐθ· Καὶ Ἰεσφὰν, καὶ Ὠβὴδ, καὶ Ἐλιὴλ, Καὶ Ἀβδὼν, καὶ (λ) 22 23 Ζαχρὶ, καὶ Ἀνὰν, Καὶ Ἀνανία, καὶ Ἀμβεὶ, καὶ (μ) Αἰλὰμ, καὶ Ἀναθὼθ, Καὶ Ἰαδὶν, καὶ Ἰεφαδίας, καὶ Φα- 24 25 νουὴλ, υἱοὶ Σωσάκ. Καὶ (ν) Σαμσαφὶ, καὶ Σααείας, καὶ Γοδολία, Καὶ Ἰαρσία, καὶ (ξ) Ἐεσὰ, καὶ Ζαχρὶ (ο) 26 27 υἱὸς Ἰερὰμ. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατ' ἐξοχὴν αὐτῶν· (π) ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν ἐν Ἰερουσαλήμ. 28 29 Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαών· καὶ ὄνομα (ρ) γυναικὶ αὐτοῦ (σ) Μααχά.

Et Benjamin genuit Bale primogenitum ſuum, & Aſbel ſecundum, 1
Aara tertium, Noa quartum, & Rapha quintum. Et fuerunt filii Bale; 2 3
Adir, & Gera & Abiud. Et Abeſſue, & Noama (a) & Achia: Et Ge- 4 5
ra, & Sephuphan, & Huram. Hi filii Aod: hi ſunt principes patriarum 6
habitantibus Gabee. Et tranſtulerunt eos in Machanathi. Et Nooma, & 7
Achia, & Gera: hic (b) Ieglaam: & genuit Aza, & Iathicho. Et Sa- 8
arim genuit in campo Moab, poſtquàm ipſe dimiſit Oſin, et Baara (c) uxo- 9
rem ſuam. Et genuit ex Ada uxore ſua Jolab, & Sebia, & Miſa, & 10
Melchas, Et Jebus, & Zabia, & Marma. Hi principes patriarum. Et 11
(d) de Oſin genuit Abitol, & Alphaal. Et filii Alphaal; Obed, Miſael, 12
Semmer. Hic ædificavit Onan, & Lod, & pagos ejus. Et Beria, & Sa- 13
ma: hi principes patriarum, habitantibus Ælam: & hi perſequuti ſunt
eos, qui habitabant Gath. Et (e) frater ejus Soſec, & Arimoth, Et Za- 14 15
badia, & Ored, & Eder, Et Michael, & Jeſpha, & Joda, filii Beria. 16
Et Zabadia, & Moſollam, & Azaci, & Abar, Et Iſamari, & Jezlias, et 17 18
Jobab, filii Elphaal. Et Jacim, & Zechri, & Zabdi, Et Elionai, et Sa- 19 20
lathi, et Elieli, Et Adaia, et Baraia, et Samarath, filii Samath. Et Jeſ- 21 22
phan, et Obed, et Eliel, Et Abdon, et Zechri, et Anan, Et Anania, et Am- 23 24
bri, et Ælam, et Anathoth, Et Jathin, et Jephadias, et Phanuel, filii 25
Soſec. Et Samſari, et Sarias, et Gotholia, Et Jarasia, et Eria, et Ze- 26 27
chri (f) filius Ieram. Hi principes patriarum ſecundùm generationes 28
ſuas: principes hi habitárunt in Hieruſalem. Et in Gabaon habitavit (g) pa- 29
ter Gabaon: et nomen uxori ejus, Moacha.

MS. A. (α) τὸν Βαλὲ (β) καὶ Ἀφὰ (γ) Καὶ Νωὰ (δ) Ῥαφὴ (ε) Ἀρὲδ, (ζ) Ἀβισουὲ, (η) Μααμὰν, Καὶ Γηρὰ, καὶ Σωφὰν, καὶ Ἀχιράμ, καὶ Ἰωὶμ. Οὗτοι (θ) Ὠὰδ, (ι) Μαναχαθὶ, (κ) Ἰσλαὰμ, (λ) Ἰαχιχάδ. (μ) Σαφὴμ (ν) Ὠσὶμ καὶ τὴν Βαερὰ (ξ) Ἰωβὰβ, (ο) Μωσὶ, (π) Μελχὰμ, (ρ) Ἰεσοὺς, (σ) Σεβιὰ, (τ) Ὠσὶμ (υ) Ἀβιτωβ, (φ) Ἀλφαὰ, (χ) καὶ Μισαὰλ, (ψ) Ὠνὼ, (ω) Λὰδ, (α) Βαεριὰ, (β) Ἀλὰμ, (γ) οἱ ἀδελφοὶ (δ) Ἰαεμιοὺδ, Καὶ Ἀζαβαδία, καὶ Ἀρωὴλ, καὶ Ὠβὴρ, (ε) Ἐσφὰχ, καὶ Ἰωαχὲ, καὶ Ἰεζιὰ, υἱοὶ Βαεριά. (ζ) Ἰεσαμψὶ, καὶ Ἰεζλία, (η) Ζαχρὶ, (θ) Ἐλιωναὶ, καὶ Σαμεὶ, Ἐλαμλὶ, (ι) Βεριὰ, καὶ Βαραΐα, (κ) Σαμαΐ. Καὶ Ἐσφὰν, (λ) Ζοχρὶ, (μ) Ἀπλὰμ, καὶ Ἀναθωθὰ, Καὶ Ἀδὶν, καὶ (ω) Ἰεφαδία, (ν) Σαμσεία, καὶ Σααεία, καὶ Γοδολίας, (ξ) Ἠλιὰ, (ο) υἱοὶ Ἰερεμία. (π) ἀρχηγοὶ (ρ) τῇ γυναικὶ (σ) Μααχά. Καὶ ὡς αὐτῇ πρωτότοκ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 31 * وبنو اسير * يمنا * واسوا * واسوي * وبريعا * وسراح اخيهم * وبنو بريعا * حافار * وميكاييل

Filii Aſiris, Jemna, Aſus, Aſui, Beriaa, 30
& Serah ſoror eorum. Filii Beriae, 31
Habar, & Michael qui fuit pater Bar-
ziathae. Abbar genuit Baletum, Semi- 32
rum, Hothamum, & Jeſuam ſororem
eorum. Filii Baleti, Arab, Hana- 33
nael.

32 33 هو ابو برريات * واحمر اولد بالط * وسامير * وحوام * واسوع اخيهم * وبنو بالط * اراح

34 * وحاناييل **

40 * هاولاء كلهم بنو اسير روساء بيت اباءهم * وعددهم سبه وعسرون الفا *
* الفصل الثامن *

Omnes iſti ſunt filii Aſiris, principes fa- 40
miliarum ſuarum paternarum: quorum
numerus erat viginti ſex millium.

CAP. VIII.

1 2 * وبنيامين اولد بالع بكره * واحافر * واسكول * والعار * والنعمن * واحي * وارس
3 4 واميم * واحسيم * وادار * وصار لبالع بنين * وهم اولاد * واعرا * وافهود * وافسع
5 6 ونعمن * واحيا * وسافيم * وحوفيم * واحيرام * وهاولاء بنوا افهود الروساء على جميعهم *
ودخلوا الي بريه نعمن **

Beniamin autem genuit Balaum pri- 1
mogenitum ſuum, & Ahabevem, Eſcho- 2
lem, Gharem, Naamanem, Achium, 3
Auſiim, Amtimum, Abiſimum, &
Adarem. Balaus habuit filios, & ſunt 4
Aphuad, Agra, Abihud, Abiſaa, 5
Naaman, Ahia, Siphim, Hophim, & 6
Ahiram. Hi ſunt autem filii Abihudis
principes omnium, & hi ingreſſi ſunt
deſertum Naamanem.

9 10 * واولد افهود من حرس امرايه ليوباب * لصافيا * ولملكوم * ايوب * ولملاسا * ولسارايا
11 12 وليرماما * وليناصيفس * هاولاء بنو رييس الاباء * بحسيم اولد بحاطوف * ولالبقاع * وبنو
13 البقاع * عوفير * ومسلم * وسامير * وهو الذي بنى لابوب * ولاليود * ومناها * وصاروا روساء
14 امه اباءهم * لاهم جلسوا في عن * وسيساف * ويرموت * وزافديا * وعاور * وعادي
15 16 * وماناحيل * وبسفي * وعمرون * ورفري **

Genuit inquam Abihud ex Haraſe u- 9
xore ſua, Jobabum, Sebiam, Malchumum, 10
Jobum, Manaſſem, Sariam, Jerma-
nam, & Jaſibaſum: hi ſunt filii prin- 11
cipis patrum. Mabſim genuit Chato-
bum, et Elithaghum. Filii Elphaghi, 12
Obir, Maſlam, et Samir (atque is eſt qui
ædificavit Abubem, et Eliudem, earum-
que ſuburbia,) Factique ſunt principes 13
gentis patrum ſuorum; habitave-
runt enim in Gaza. Siſac autem, et 14
Jermoth, Zebadia, Azur, Adi, 15
Menachel, Nefphi, Ebron, Zabri. 16

24 25 * وحاناني * وحانينيا * وعولام * وعاناثوث * وفريا * وفينائيل * بنو سيساف * وسمريا **

Hanani, Hananiа, Ilam, Anathoth, 24
Pharia, et Phinael, filii Siſac, et Sa- 25
mariæ:

28 29 هم روساء بيت اباءهم وسلفهم * وهم قعدوا باورسليم ابتداء * وفي قعون قعد ابو قعاعون *
واسم امراته معكا *

Iſti primores familiæ ſuæ paternæ, ſtir- 28
piſque ſuæ, commorati ſunt initio in
Jeruſalem. In Gabaone verò habitavit 29
pater Gabaonis; et nomen uxoris ejus,
Maacha.

UMI

דברי הימים א: ט

genuit Michloth Et .Zecher &, Achio &, Ghedor Et .Nadab &, Bahal &, Chis &, Sur &; Habdon primogenitus ejus filius Et

30 31 32 ובנו הבכור עבדון וצור וקיש ובעל ונדב: וגדור ואחיו וזכר: ומקלות הוליד
genuit Ner Et .ſuis fratribus cum Jeruſalaim in habitaverunt ſuorum fratrum regione è iſti etiam Et .Simeah

33 את־שמאה ואף המה נגד אחיהם ישבו בירושלם עם־אחיהם: ונר הוליד
.Esbahal &, Abinadab &, Malchiſuah &, Jehonathan genuit Saul & :Saul genuit Chis &: Chis

את־קיש וקיש הוליד את־שאול ושאול הוליד את־יהונתן ואת־מלכי־שוע ואת־אבינדב ואת־אשבעל:
.Achaz &, Taareah &, Melech &, Pithon :Michah filii Et .Michah genuit Meribbahal &: Meribbahal, Jehonathan filius Et

34 35 ובן־יהונתן מריב בעל ומריב בעל הוליד את־מיכה: ובני מיכה פיתון ומלך ותארע ואחז;
.Moſa genuit Zimri Et .Zimri &, Hazmaveth &, Haleneth genuit Jehohaddah &: Jehohaddah genuit Achaz Et

36 ואחז הוליד את־יהועדה ויהועדה הוליד את־עלמת ואת־עזמות ואת־זמרי וזמרי הוליד את־מוצא:
ifta &; filii ſex Aſel ipſi Et .ejus filius Elhaſah, ejus filius Raphah: Binha genuit Moſa Et

37 38 ומוצא הוליד את־בנעה רפה בנו אלעשה בנו אצל בנו: ולאצל ששה בנים ואלה
.Aſel filii iſti omnes .Chanan &, Hobadiah &, Sehariah &, Iſmahel &; ejus primogenitus Hazricham: eorum nomina

שמותם עזריקם בכרו וישמעאל ושערית ועבדיה וחנן כל־אלה בני אצל:
viri Ulam filii fuerunt Et .tertius Eliphelet &, ſecundus Jehus, ejus primogenitus Ulam: ejus fratris Heſech filii Et

39 40 ובני עשק אחיו אולם בכורו יעוש השני ואליפלט השלישי: ויהיו בני־אולם אנשים
.Binjamin filiis de iſti Omnes .quinquaginta &, centum, filiorum filios &, filios multiplicantes &, arcum tendentes robore fortes

גבורי־חיל דרכי קשת ומרבים בנים ובני בנים מאה וחמשים כל־אלה מבני בנימן:

CAP. IX. ט

Babel in ſunt tranſlati, Jehudah &: Iſrael regum libro *ſuper* ſcripti ipſi ecce &; *ſunt genealogizati* Iſrael omnis Et

1 וכל־ישראל התיחשו והנם כתובים על־ספר מלכי ישראל ויהודה הגלו לבבל
.Nethinim &, Levitæ, ſacerdotes, Iſrael, ſuis urbibus in ſua poſſeſſione in qui primi *habitantes* Et .*ſua prævaricatione in*

2 במעלם: והישבים הראשנים אשר באחזתם בעריהם ישראל הכהנים הלוים והנתינים:
,Hammihud filius Huthai .Menaſſeh &, Ephraim filiis de &; Binjamin filiis de &, Jehudah filiis de habitaverunt Jeruſalaim in Et

3 4 ובירושלם ישבו מן־בני יהודה ומן־בני בנימן ומן־בני אפרים ומנשה: עותי בן־עמיהוד
filiis de Et .ejus filii &, primogenitus Haſaiah Siloni de Et .Jehudah filii Peres filiis de, Bani filii, Imri filii, Homri filii

5 6 בן עמרי בן־אמרי בן־בני־פרץ בן־יהודה: ומן־השילני עשיה הבכור ובניו: ומן־בני־
.Haſenuah filii, Hodaviah filii, Meſullam filius Sallu, Binjamin filiis de Et .nonaginta &, ſexcenti eorũ fratres &, Jehuel, Zerach

7 זרח יעואל ואחיהם ששׁ־מאות ותשעים: ומן־בני בנימן סלוא בן־משלם בן־הודויה בן־הסנאה:
eorũ fratres Et .Ibnijah filii, Rehuel filii, Sephathiah filii Meſullam &; Michri filii Huzzi filii Elah &: Jerocham filii Ibneiah Et

8 9 ויבניה בן־ירחם ואלה בן־עוי בן־מכרי ומשלם בן־שפטיה בן־רעואל בן־יבניה: ואחיהם
ſuorũ patrũ domũ *ad patrum capita* viri iſti Omnes .ſex &, quinquaginta &, nongenti, ſuas generationes per

לתלדותם תשע מאות וחמשים ושׁשׁה כל־אלה אנשים ראשי אבות לבית אבתיהם:
filii, Meraioth filii, Sadoc filii, Meſullam filii, Chilchijah filii Hazariah Et .Jachin &, Jehojarib &, Jedahiah ſacerdotibus de Et

10 11 ומן־הכהנים ידעיה ויהויריב ויכין: ועזריה בן־חלקיה בן־משלם בן־צדוק בן־מריות בן־
filii, Hadiel filius Mahaſai &: Malchijah filii, Paſchur filii, Jerocham filius Adaiah Et .Dei domus ducis Achitub

12 אחיטוב נגד בית האלהים: ועדיה בן־ירחם בן־פשחור בן־מלכיה ומעשי בן־עדיאל בן־
.Immer filii, Meſillemith filii, Meſullam filii, Jachzerah

יחזרה בן־משלם בן־משלמית בן־אמר:

Verſio VULG. LAT.

Filiúſque ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, & 30
Baal, & Nadab. Gedor quoque, & Ahio, & Zacher, & 31
Macelloth. Et Macelloth genuit Samaa: habitaverúntque ex adverſo fratrũ ſuorum in Jeruſalé cum fratribus 32
ſuis. Ner autẽ genuit Cis, & Cis genuit Saul. Porrò Saul genuit Jonathan, & Melchiſua, & Abinadab, & Eſbaal. 33
Filius autem Jonathan, Meribbaal: & Meribbaal genuit 34
Micha. Filii Micha; Phithon, & Melech, & Tharaa, & Ahaz. Et Ahaz genuit Joada: & Joada genuit Alamath, et 35 36
Azmoth, & Zamri: porrò Zamri genuit Moſa, Et Moſa 37
genuit Baana, cujus filiꝰ fuit Rapha, de quo ortus eſt Elaſa, qui genuit Aſel. Porrò Aſel ſex filii fuerunt his nomi- 38
nibus, Ezricam, Bocru, Iſmael, Saria, Obdia, & Hanan: omnes hi filii Aſel. Filii autẽ Eſec fratris ejus; Ulam pri- 39
mogenitus, & Jehus ſecundus, & Eliphalet tertius. Fue- 40
rúntq; filii Ulam viri robuſtiſſimi, et magno robore tendentes arcum: et multos habentes filios ac nepotes, uſque ad centum quinquaginta. Omnes hi, filii Benjamin.

CAP. IX.

UNiverſus ergò Iſrael dinumeratus eſt: & ſumma eo- 1
rum ſcripta eſt in libro Regum Iſrael, & Juda: tranſlatique ſunt in Babylonem propter delictum ſuum. Qui 2
autem habitaverunt primi in poſſeſſionibus, & in urbibus ſuis; Iſrael, & Sacerdotes, & Levitæ, & Nathinæi.
Commorati ſunt in Jeruſalem de filiis Juda, & de filiis 3
Benjamin, de filiis quoque Ephraim, & Manaſſe. Othei 4
filius Ammiud, filii Amri, filii Omrai, filii Bonni, de filiis Phares filii Juda. Et de Siloni; Aſaia primogenitus, 5
& filii ejus. De filiis autem Zara; Jehuel, et fratres eorum, ſexcenti nonaginta. Porrò de filiis Benjamin; Salo 6 7
filius Moſollam, filii Oduia, filii Aſana: Et Jobania filius Jeroham: et Ela filius Ozi, filii Mochori: et Moſollam filius Saphatiæ, filii Rahuel, filii Jebaniæ, Et fra- 8 9
tres eorum per familias ſuas, nongenti quinquagintaſex. Omnes hi, principes cognationum per domos patrum ſuorum. De ſacerdotibus autem; Jedaia, Joiarib, et 10
Jachin: Azarias quoque filius Helciæ, filii Moſollam, 11
filii Sadoc, filii Maraioth, filii Achitob, pontifex domûs Dei. Porrò Adaias filius Jeroham, filii Phaſſur, filii 12
Melchiæ: et Maaſai filius Adiel, filii Jezra, filii Moſollam, filii Moſollamith, filii Emmer.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filius ejus primogenitus, Ebron, tum Cis, 30
Balaa, Nadab, Gud, Ahib, Izabar, & 31
Macloth. Macloth genuit centum; & hi 32
quoque habitabant è regione fratrum ſuorum in Jeruſalem. Præterea Mir genuit 33
Cis, Cis genuit Saulem, Saul genuit Ionatha-
nem, Malchiſuem, Jaſui, & Eſboſulem.
Filius autem Jonathanis claudus erat pe- 34
dibus. Jaſui filium habuit Merabeelem, &
Merabeel genuit Micham. Filii Michæ, Pe- 35
thion, Melech, Taraa, Ahor, & Aran. Me- 36
rabeel quoque genuit Jehujadaum, Jehuja-
daa genuit Almoth, & Azmoth, & Zamri:
Zamri verò genuit Moſiam: Moſia genuit 37
Chenaniam, Chenania genuit Zopham; hujus
filius Elaſa, hujus filius Aſal. Aſal ſex habuit 38
liberos; Azri primogenitus ejus, Cim ſecun-
dus, Iſmael tertius, tum Seadia, Obadia, &
Hanan: hi ſunt omnes filii Aſalis. Filii verò 39
Eſiki fratris ejus, Ulam primogenitus ejus,
Jëus ſecundus, Eliphelet tertius. Filii Ula- 40
mi erant viri robuſtiſſimi, tenentes arcum: et
ipſi docebant filios ac nepotes ſuos centum
quinquaginta: omnes iſti ex tribu filiorum
Benjamin.

CAP. IX.

MAchinati ſunt autem omnes filii Iſraelis 1
& filii Juda iniquitatem, ii qui migraverunt
in Babelem propter iniquitatem ſuam: Qui 2
priùs ſedebant in hæreditate & in civitatibus ſuis, Iſrael, ſacerdotes, Levitæ, & ad-
venæ. In Jeruſalem enim habitabant ex 3
Judæis, Benjaminitis, Aphremitis, & Ma-
naſſitis; Zeüri filius Amihud, filii Aamri, 4
filii Emri, filii Benjamin, filiorum Phares,
filiorum Judæ. Item è regione Silonæa, 5
Aſaia primogenitꝰ ejꝰ, & Baſia frater ipſius.
Et è filiis Zarahi, Javael, & fratres eorum 6
ſexcenti nonaginta. E filiis verò Benjaminis, 7
Salu filius Maſlami, filii Hadiæ, filii Jah-
banæ; Et Jochania filius Jarhumi: hi ſunt 8
filii Azi filii Machir. Præterea Maſlam filius
Arubelis filii Ichaniæ, Et fratres eorum per 9
generationes ſuas, nongenti nonaginta no-
vem: omnes iſti viri valentes robore, cen-
turiones, per familias ſuas. Item è ſacer- 10
dotibus, Jonadab, Jodaa, Zachim, Azaria 11
filiꝰ Helciæ, filii Maſlam, filii Sadoc, filii Mazu,
filii Ahitob cujus domus ſita erat ex adverſo
domûs Domini. Et Azaria filius Jarhum, filii 12
Phashur, filii Malachiæ: & Manſi filius O-
diaelis, filii Johanan, filii Maſlam, filii Maſ-
daoth, filii Amar:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ (τ) Σοὺρ, καὶ Κὶς, καὶ Βαὰλ, (υ) καὶ Ναδὰβ, καὶ Νὴρ,
31 32 Καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφὸς αὐτῆς, καὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακελώθ. Καὶ Μακελὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμαά. καὶ
33 οὗτοι κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἰερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ Νὴρ
ἐγέννησε τὸν Κίς, καὶ Κὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ
34 τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν (φ) Ἀσαβάλ. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν (χ) Μεριβαάλ. καὶ (ψ) Μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν
35 36 Μιχά. Καὶ υἱοὶ Μιχὰ, Φιθὼν, καὶ (ω) Μελὰχ, καὶ Θαρὰχ, καὶ Ἀχάζ. Καὶ Ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν (α)
Ἰαδά. καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν (β) Σαλαμαὰθ, καὶ τὸν Ἀσμὼθ, καὶ τὸν (γ) Ζαμβεί. καὶ Ζαμβεὶ ἐγέν-
37 νησε τὸν Μωσά. Καὶ Μωσὰ ἐγέννησε τὸν Βαανά. Ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ, (δ) Ἐλασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ
38 υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζεικὰμ (ε) πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ
39 Ἰσμαὴλ, καὶ Σαρεΐα, καὶ Ἀβδία, καὶ (ζ) Ἀνὰν, καὶ Ἀσά. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἐσήλ. Καὶ υἱοὶ (η) Ἀσὴλ
40 ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (θ) Αἰλὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ (ι) Ἰὰς ὁ δεύτερος, καὶ Ἐλιφελὲτ ὁ τρίτος. Καὶ ἦσαν
υἱοὶ (κ) Αἰλὰμ ἰσχυροὶ ἄνδρες δυνάμει, τείνοντες τόξον, καὶ πληθύνοντες υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν, (λ) ἑκατὸν
πεντήκοντα. πάντες οὗτοι ἐξ υἱῶν Βενιαμίν.

Et filius ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Nadab, 30
& Ner, Et Gedur, & (b) frater ejus, & Zachur, & Maceloth. Et 31 32
Maceloth genuit Samaa: & quidem hi è regione fratrum suorum habi-
tárunt in Hierusalem cum fratribus suis. Et Ner genuit Cis: & Cis 33
genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchisue, & Aminadab, &
Asabal. Et filius Jonathan Meribaal: & Meribaal genuit Micha. 34
Et filii Micha; Phithon, et Melach, & Tharach, et Achaz. Et Achaz 35 36
genuit Jada. Et Jada genuit Salaimath, & Asmoth, et Zambri. Et Zam-
bri genuit Mesa. Et Mesa genuit Baana: Raphaa filius ejus, Elasa fi- 37
lius ejus, Esel filius ejus. Et Esel sex filii: & hæc nomina eorum; 38
Ezricam primogenitus ejus, & Ismael, & Sarasa, & Abdia, & Anan,
& Asa: omnes hi filii Esel. Et filii Asel fratris ejus; Alam primo- 39
genitus ejus, & Jas secundus, & Eliphalet tertius. Et fuerunt filii
Alam viri fortes potentiâ, tendentes arcum, & multiplicantes filios, & 40
filios filiorum, centum quinquaginta. Omnes hi ex filiis Benjamin.

MS. A. (τ) Ἰσοὺρ, (υ) καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ, Καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Ζαχχοὺρ, καὶ Μακηλώθ. * ἐγέννησεν τὸν Σαμεά. καὶ οὗτοι (φ) Ἰεσαάλ. (χ) Μεφεισαάλ. (ψ) Μεφεισαὰλ (ω) Μηλὼθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ. Καὶ Χαὰζ (α) Ἰωιαδά. καὶ Ἰωιαδὰ (β) Γαμεμὼθ, (γ) Ζαμεί. καὶ Ζαμεὶ (δ) Ἐλεασὰ (ε) ὁ πρωτότοκος (ζ) Ἀνάν. πάντες (η) Ἐσελὲκ τοῦ ἀδελφοῦ (θ) Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος (ι) Ἰούδης (κ) Οὐλὰμ (λ) ἑκατὸν ἑπτηκοντα.

ΚΕΦ. θ'.

1 Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν· καὶ οὗτοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ
2 καὶ Ἰούδα μετὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς Βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν, Καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον
3 ἐν ταῖς κατοχίσεσιν αὐτῶν ἐν τῇ πόλει Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖται, καὶ οἱ δεδμένοι. Καὶ ἐν Ἰε-
ρουσαλὴμ κατῴκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ
4 (α) Μανασσῆ. Καὶ Γωθὶ, καὶ υἱὸς Σαμουὴλ, υἱὸς (β) Ἀμεὴ, υἱὸς Ἀμβακοὺμ, υἱὸς Βουνὶ, υἱὸς υἱῶν Φαρὲς,
5 6 υἱὸς Ἰούδα. Καὶ (γ) ἐκ τῶν Σηλωνὶ, Ἀσαΐα πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ (δ) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζα-
7 ρὲ, Ἰεὴλ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ (ε) ἐνενήκοντα. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν (ζ) Σαλωμὰ υἱὸς
8 Μοσολλὰμ, υἱὸς Ὡδουΐα, υἱὸς (η) Ἀσινοὺ, Καὶ (θ) Ἰεμναὰ υἱὸς Ἰεροβοὰμ, καὶ Ἠλὰ· οὗτοι υἱοὶ Ὀζὶ υἱ-
9 οῦ Μαχίρ· καὶ Μοσολλὰμ υἱὸς Σαφατία, υἱὸς Ῥαγουὴλ, υἱοῦ (ι) Ἰεμναΐ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ
γενεὰς αὐτῶν ἐνακόσιοι πεντηκονταὲξ, πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐ-
10 11 τῶν. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, Ἰωδαὲ, καὶ (κ) Ἰωαεὶμ, καὶ Ἰαχὶν, Καὶ (λ) Ἀζαεία υἱὸς Χελκία, υἱὸς Μοσολ-
12 λὰμ, υἱὸς Σαδὼκ, υἱὸς (μ) Μαραϊὼθ, υἱὸς Ἀχιτὼβ (ν) ἡγουμένου οἴκου τοῦ θεοῦ, Καὶ (ξ) Ἀδαΐα υἱὸς Ἰε-
ραὰμ, υἱὸς Φασχὼρ, υἱὸς (ο) Μελχία, καὶ Μαασαΐα υἱὸς Ἀδιὴλ, υἱὸς (π) Ἐζιρὰ, υἱὸς Μοσολλὰμ, υἱὸς (ρ) Μα-
σελμὼθ, υἱὸς Ἐμμὴρ,

CAP. IX.

Et omnis Israel (a) computatio eorum: & hi descripti in libro regum 1
Israel, & Juda, cum iis qui translati sunt in Babylonem in suis iniqui-
tatibus, Et qui habitabant anteà in possessionibus eorum (b) in civi- 2
tatibus Israel, sacerdotes, Levitæ, et dediti. Et in Hierusa- 3
lem habitaverunt de filiis Juda, et de filiis Benjamin, et de filiis
Ephraim, et Manasse. (c) Et Gnothi, et filius Samiud, filii Amri, filii 4
Ambraim, filii Buni, (d) filii filiorum Phares, filii Juda. Et de iis qui 5
Seloni; Asaia primogenitus ejus, et filii ejus. De filiis Zara; Jeel, et 6
fratres (e) eorum sexcenti et nonaginta. Et de filiis Benjamin; Salom 7
filius Mosollam, filii Oduia, filii Asinu. Et Jemnaa filius Hieroboam, 8
et Ela. Hi filii Ozi, filii Michir. Et Mosollam filius Saphatia filii Ra-
guel, filii Jemnai, Et fratres eorum secundùm generationes suas, nongen- 9
ti quinquaginta sex: omnes (f) viri principes patriarum secundùm domos
patriarum suarum. Et de sacerdotibus; Jodae, et Joarim, et Jachin, Et 10 11
Azaria filius Chelciæ, filii Mosollam, filii Sadoc, filii Maraioth, filii Achi-
tob (g) ducis domûs Dei. Et Adaia filius Iraam, filii Phaschor, filii Mel- 12
chiæ: et Maasea filius Adiel, filii Ezira, filii Mosollam, filii Maselmoth,
filii Emmer:

MS. A. (α) Μανασσῆ. Γωθὶ υἱὸς Ἀμουὴλ, (β) Ἀμρὶ υἱὸς υἱῶν Φαρὲς, (γ) ἀπὸ τοῦ Σηλωνὶ, Ἀσαὶ ὁ πρωτότοκος (δ) υἱοὶ αὐτοῦ. (ε) ἐνενήκοντα. (ζ) Σελὼ (η) Ἀσαγουὰ, (θ) Ἰεζναὰ υἱὸς Ἰεροβοὰμ, καὶ Ἠλὰ υἱὸς Ὀζὶ, υἱοῦ Μοχορέ· καὶ Μασηλὰμ (ι) Ἰεζναναὶ, (κ) Ἰωαρεὶβ, (λ) Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίου, (μ) Μαειὼθ, (ν) ἡγούμενος (ξ) Σα-
δίας υἱὸς Ἰεραὰμ, (ο) Μηχίου, καὶ Μασαὶ (π) Ἰεζρίου, (ρ) Μοσολλαμὼθ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 وَابْنُهُ بِكْرُهُ عَقْرُونُ * وَفِيسُ * وَبِلَاعُ * وَبَادَادُ * وَعَاوَادُ * وَاحِيَافُ * وَاِرْفَادُ * وَمَعَلَاوُوبُ
31 32 * وَمَعَلَاوُوبُ اَوْلَدَ سَمَايَهُ * وَهُمْ اَيْضًا كَانُوا يَسْكُنُونَ مُحَاذِي اِخْوَتِهِمْ فِي يُرُوشَلَيْمَ * وَنِيرُ اَوْلَدَ
33 قِسَ * وَقِيسُ اَوْلَدَ سَاوُولَ * سَاوُولُ اَوْلَدَ يُونَاثَانَ * وَمَالْكِسُوعَ * وَلِيَاسُوعَ * وَلِاسُوبَالَ * وَابْنُ
34 يُونَاثَانَ مَفِيبَسْثَ كَانَ اَعْرَجَ بِرِجْلَيْهِ * وَلِيَاسُوعَ كَانَ لَهُ اِبْنًا اِسْمُهُ مِرْبَاعَلُ * وَمِرْبَاعَلُ اَوْلَدَ مِيكَا
35 * وَبَنُو مِيكَا * فِيثُونُ * وَاَمْلَخُ * وَبِرْعِ * وَاحُورُ * وَاَرَانُ * وَمِرْبَاعَلُ اَوْلَدَ يَاهُودَاعَ * وَيَاهُودَاعُ اَوْلَدَ
36 لِعَلْمُوثَ * وَلِعَمُوثُ * وَلِزِمْرِي * وَزِمْرِي اَوْلَدَ اَمُوصِيَا * اَمُوصِيَا اَوْلَدَ اَحْنَعِيَا * اَحْنَعِيَا اَوْلَدَ اَرْفَا
37 وَالْعَسَا اَبْنَهُ وَاَصَلُ * وَاَصَلُ اَبْنَهُ صَارَلَهُ سِتَّهُ بَنِينَ * عَزْرِي * فِيمُ * اِسْمَعِيلُ * سَعَدْيَا * عُوفَدْيَا *
38 39 حَنَانُ * هَؤُلَاءِ كُلُّهُمْ بَنُو اَصَلَ * وَبَنُو اَعْسَاقَ اَخِيهِ * اُولَامُ * يُوعَسُ * وَالْبَعْلَطُ * وَكَانَ بَنُو اُولَامَ رِجَالًا
40 جَبَابِرَةَ يَرْمُونَ بِالْقِسِيِّ * وَكَانُوا يُعَلِّمُونَ بَنِيهِمْ وَبَنِي بَنِيهِمْ مِايَهً وَخَمْسِينَ * هَؤُلَاءِ مِنْ سِبْطِ
بِنْيَامِينَ *

Hujus filius primogenitus fuit Ebron, & 30
Cis, Balaa, Nadab, Gnvad, Ahiab, Ezbad, 31
& Maclaoth. Maclaoth autem genuit Se- 32
majam: & hi quoque habitabant ex ad-
verso fratrum suorum in Jerusalem. Ner 33
genuit Cisum, Cis genuit Saulem, Saul ge-
nuit Jonathanem, Melechsuam, Jasiu, et
Asubalem. Mephibbeseth verò filius Jo- 34
nathanis claudus erat pedibus suis. Jesui
etiam filium habuit nomine Merobbaalem,
Merobbaal genuit Micham. Filii Michæ, 35
Pethion, Amlech, Tarea, Ahor, & Aran.
Merobbael etiam genuit Jehudaum, Je- 36
budaa genuit Almothem, Azmothem, &
Zamri: Zamri genuit Amosiam, Amosia
genuit Achnaijam, Achnaija genuit Ar- 37
pham, cujus filius Elaasa, & Asal. Hu-
jus filius Asal sex habuit filios, nempe 38
Azri, Cimum, Ismaelem, Saadiam, Oba-
diam, Hananem: hi omnes filii Asalis.
Filii Asacis fratris ejus, Ulam, Juhas, & 39
Eliphelet. Fuerunt autem filii Ulami, viri 40
fortissimi, jaculantes arcubus: docebantq;
filios ac nepotes suos centum quinqua-
ginta: isti erant ex tribu Benjamin.

CAP. IX.

وَفَكَرَ عَلَيْهِمْ بَنُو اِسْرَائِيلَ الْسِرّ * وَهَؤُلَاءِ هُمُ الَّذِينَ دَخَلُوا اِلَى بَابِلَ فِي نِفَاقِهِمْ * وَكَانُوا يَسْكُنُونَ
أَوَّلًا فِي مِيرَاثِهِمْ وَفِي صِيَاعِهِمْ * اِسْرَائِيلُ وَاَيْمَهُ وَلَاوِيُّونَ وَنَجَاوِرُونَ * فِي يُرُوشَلَيْمَ كَانُوا يَقْعُدُونَ *
مِنْ بَنِي يَهُودَا * وَمِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ * وَمِنْ بَنِي اَفْرَامَ * وَمِنْ بَنِي مَنَسَّا * وَرَاعُورَا بْنُ عِيمُودَ * بْنِ
عَمْرِي * بْنِ مَارِي * بْنِ بِنْيَامِينَ * وَبَنِي فَارِصَ * بَنِي يَهُودَا * مِنْ بَلَدِ سَلُوبِيَّا جَبَابِرَةِ اَبْكَارٍ *
وَبَصِيَّا اَحُوهُ * وَمِنْ بَنِي رَابِحَ * يَاعُوبِلُ * وَاِخْوَهُمْ سِمَايَهُ وَتِسْعُونَ * وَمِنْ بَنِي بِنْيَامِينَ * سَالُوا
بْنُ مَسْلَمَ * بْنِ يَهُودَا * بْنِ يَهْنِيَا * وَيُوحِنِيَّا بْنُ اَرُوحَمَ * هَؤُلَاءِ بَنُو عَازِي * بْنِ مِيكَارَ * وَمَسْلَمُ بْنُ
اَرْعُوفَلَ * بْنِ يُوحِنِيَا * وَاِخْوَهُمْ وَجَمَاعَتُهُمْ تِسْعُ مِايَهٍ وَتِسْعٌ وَتِسْعُونَ * كُلُّهُمْ رِجَالُ اَفْوِيَاءِ رُوسَاءُ
مِنِينَ لِاُمَمِهِمْ * وَمِنَ الْاَيْمَهِ يُوَادَابُ * وَيُوَدَاعُ * وَيَاكِمُ * وَعَازِيَا بْنُ حَلْقِيَا * بْنِ مَسْلَمَ * بْنِ
صَادُوقَ * بْنِ مَرُوثَ * بْنِ حَاطِبَ الَّذِي كَانَ مَسْكَنُهُ مُحَاذِي مَسْكَنِ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ
* وَعَازِيَا بْنُ يَارُوحَامَ * بْنِ فَاشْهُورَ * بْنِ مَلْكِيَا * وَمَعَازِي بْنُ عُوذِيَالَ * بْنِ يُوحِنَا * بْنِ مَسْلَمَ *
بْنِ مَاسُورَاثَ * بْنِ عَامِرَ *

CAP. IX.

Commenti sunt autem in seipsos filii 1
Israelis malum: atque hi sunt qui Babe-
lem sunt ingressi propter scelus suum. Qui 2
priùs habitabant in possessione sua & in
civitatibus suis. Israel, sacerdotes, Levi-
tæ, & accolæ. In Jerusalem residebant, è 3
Judæis, è Benjaminitis, ex Aphremitis, &
ex Manassitis: Et Zaura filius Ammihu- 4
dis, filii Amri, filii Mari, filii Benjamin,
filiorum Phares, filiorũ Judæ. E regione 5
Seloniæ, robustissimorum inter primogeni-
tos ejus: tum Basa frater ejus. Item 6
è filiis Zarabi, Jeel, & fratres eorum
sexcenti nonaginta. Et è filiis Benja- 7
min, Salu filius Mastami, filii Jude, fi-
lii Jabbaniæ: Et Jochania filius Aru- 8
hami: hi sunt filii Azi filii Micharis.
Item Mastam filius Arubelis filii Jocha-
niæ: Et fratres eorum, quorum summa 9
erat nongentorum nonaginta novem: omnes
viri fortissimi, duces centum militũ per
gentes suas. E sacerdotibus autem, Jo- 10
nadab, Jodaa, Jachim, Et Azaria 11
filius Helciæ, filii Mastami, filii Sado-
ci, filii Maru, filii Chatebia, cujus ha-
bitaculum erat è regione domûs Sanctu-
arii. Deinde Azaria filius Jeroba- 12
mi, filii Phasehuris, filii Malchiæ, &
Manazi filius Odielis, filii Johannis fi-
lii Mastami, filii Masiruthæ, filii A-
meris:

דברי הימים א: ט

Versio VULG. LAT.

servitii opere robore fortes ; sexaginta & , septingenti & ,mille suorum patrum domum per capita eorum fratres Et

13 וַאֲחֵיהֶם רָאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים גִּבּוֹרֵי חַיִל מְלֹאכֶת עֲבוֹדַת

Bachbacchar Et .Merari filiis de Chasabiah filii ,Hazricham filii ,Chasub filius Semahajah ; Levitis de Et .Dei domus

בֵּית הָאֱלֹהִים: וּמִן־הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶן־חַשּׁוּב בֶּן־עַזְרִיקָם בֶּן־חֲשַׁבְיָה מִן־בְּנֵי מְרָרִי: 14 15

:Jeduthun filii ,Ghalal filii ,Semahajah filius Hobadiah Et .Asaph filii ,Zichri filii,Michah filius Matthaniah & ,Ghalal & ,artifex

וּבַקְבַּקַּר חֶרֶשׁ וְגָלָל וּמַתַּנְיָה בֶּן־מִיכָא בֶּן־זִכְרִי בֶּן־אָסָף: וְעֹבַדְיָה בֶּן־שְׁמַעְיָה בֶּן־גָּלָל בֶּן־יְדוּתוּן 16

,Talmon & ,Haccub & ,Sallum ,janitores Et .Netophathi villis in habitantis ,Elchanah filii , Asa filius , Berechiah &

וּבֶרֶכְיָה בֶּן־אָסָא בֶּן־אֶלְקָנָה הַיּוֹשֵׁב בְּחַצְרֵי נְטוֹפָתִי: וְהַשֹּׁעֲרִים שַׁלּוּם וְעַקּוּב וְטַלְמוֹן 17

filiorum turmas per janitores ipsi ,orientem ad regis porta in huc usque Et .caput Sallum eorū fratres & ;Achiman &

וַאֲחִימָן וַאֲחֵיהֶם שַׁלּוּם הָרֹאשׁ: וְעַד־הֵנָּה בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ מִזְרְחָה הֵמָּה הַשֹּׁעֲרִים לְמַחֲנוֹת בְּנֵי 18

,servitii opus super Corchitæ , sui patris domū per ej⁹ fratres & ,Corach filii ,Ebiasaph filii , Chorę filius Sallum Et .Levi

לֵוִי: וְשַׁלּוּם בֶּן־קוֹרֵא בֶּן־אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח וְאֶחָיו לְבֵית־אָבִיו הַקָּרְחִים עַל מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה 19

Elhazar filius Pinechas Et .introitus custodes DOMINI turmam super eorum patres & : tabernaculi liminum custodes

שֹׁמְרֵי הַסִּפִּים לְאֹהֶל וַאֲבוֹתֵיהֶם עַל־מַחֲנֵה יְהוָה שֹׁמְרֵי הַמָּבוֹא: וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר 20

.conventu tentorio ostii janitor Meselemiah filius Zechariah .eo cum DOMINI facies ad eos super erat dux

נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים יְהוָה עִמּוֹ: וְזַכַרְיָה בֶּן מְשֶׁלֶמְיָה שֹׁעֵר פֶּתַח לְאֹהֶל מוֹעֵד: 21

fundavit Ipsos .eos genealogizando suis villis cum Ipsi .duodecim & , ducenti liminibus in janitores in electi ii Omnes

כָּלֵּם הַבְּרוּרִים לְשֹׁעֲרִים בְּסִפִּים מָאתַיִם וּשְׁנֵים עָשָׂר הַמָּה בְּחַצְרֵיהֶם הִתְיַחְשָׁם הַמָּה יָסַד 22

tentorii domo in DOMINI domus portis super eorum filii & , ipsi Et .sua fide in Videns Samuel & , David

דָּוִיד וּשְׁמוּאֵל הָרֹאֶה בֶּאֱמוּנָתָם: וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל־הַשְּׁעָרִים לְבֵית־יְהוָה לְבֵית הָאֹהֶל 23

suis villis in eorum fratres Et .meridiem & ,aquilonem ,mare ,orientę ad ,janitores erant ventos quatuor Ad .custodias ad

לְמִשְׁמָרוֹת: לְאַרְבַּע רוּחוֹת יִהְיוּ הַשֹּׁעֲרִים מִזְרַח יָמָּה צָפוֹנָה וְנֶגְבָּה: וְאַחֵיהֶם בְּחַצְרֵיהֶם 24 25

ipsi janitorum potentes quatuor isti fide in Nam .eis cum tempus ad tempore de dierum septimo in veniendo

לָבוֹא לְשִׁבְעַת הַיָּמִים מֵעֵת אֶל־עֵת עִם־אֵלֶּה: כִּי בֶאֱמוּנָה הֵמָּה אַרְבַּעַת גִּבֹּרֵי הַשְּׁעָרִים הֵם 26

quia ;pernoctabant Dei domus circuitus Et .Dei domus thesauros super & , cubicula super erant Et .Levitæ

הַלְוִיִּם וְהוּא עַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל־הָאוֹצָרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים: וְסָבִיבוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים יָלִינוּ כִּי־ 27

,ea inferebant numero in Quia .servitii vasa super ipsis ex Et .mane ad mane ad & clave super ipsi Et .custodia eos super

עֲלֵיהֶם מִשְׁמֶרֶת וְהֵם עַל־הַמִּפְתֵּחַ וְלַבֹּקֶר לַבֹּקֶר: וּמֵהֶם עַל כְּלֵי הָעֲבֹדָה כִּי בְמִסְפָּר יְבִיאוּם 28

,vinū & ,similam super & ,sanctitatis vasa omnia super & ,vasa super erāt constituti ipsis ex Et .ea educebant numero in &

וּבְמִסְפָּר יוֹצִיאוּם: וּמֵהֶם מְמֻנִּים עַל־הַכֵּלִים וְעַל כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְעַל־הַסֹּלֶת וְהַיַּיִן 29

Levitis de Mathitthiah Et .aromatici unguenti unguentarii sacerdotum filiis de Et .aromata & , thus & , oleum &

וְהַשֶּׁמֶן וְהַלְּבוֹנָה וְהַבְּשָׂמִים: וּמִן־בְּנֵי הַכֹּהֲנִים רֹקְחֵי הַמִּרְקַחַת לַבְּשָׂמִים: וּמַתִּתְיָה מִן־הַלְוִיִּם 30 31

super ,eorū fratribus de Chehathitarum filiis de Et .sartaginum opus super fide in , Corchitæ Sallum primogenitus ipse

הוּא הַבְּכוֹר לְשַׁלֻּם הַקָּרְחִי בֶּאֱמוּנָה עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבִתִּים: וּמִן־בְּנֵי הַקְהָתִי מֵאֲחֵיהֶם עַל־ 32

sabbatho sabbatho parandum ad ,dispositionis panem

לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת לְהָכִין שַׁבָּת שַׁבָּת:

Fratres quoque eorum principes per familias suas, mille 13
septingenti sexaginta,fortissimi robore ad faciendū opus
ministerii in domo Dei. De Levitis autem ;Semeia filius 14
Hassub, filii Ezricam,filii Hasebia,de filiis Merari. Bac- 15
bacar quoque carpentarius, & Galal, & Mathania filius
Micha,filii Zechri,filii Asaph : Et Obdia filius Semeiæ, 16
filii Galal, filii Idithun : & Barachia filius Asa, filii Elca-
na, qui habitavit in atriis Netophati. Janitores autem ; 17
Sellum,& Accub,& Telmon,et Ahimam,& frater eorum
Sellum princeps, usque ad illud tempº,in porta regis ad 18
Orientem, observabant per vices suas de filiis Levi. Sel- 19
lum verò filius Core, filii Abiasaph, filii Core, cum fra-
tribus suis,& domo patris sui,hi sunt Coritæ super opera
ministerii,custodes vestibulorum tabernaculi : & familiæ
eorum per vices castrorum Domini custodientes introitū.
Phinees autē filius Eleazari,erat dux eorum coram Dño. 20
Porrò Zacharias filius Mosollamia, janitor portæ taber- 21
naculi testimonii. Omnes hi electi in ostiarios per por- 22
tas, ducenti duodecim : & descripti in villis propriis :
quos constituerunt David, & Samuel Videns,in fide sua,
Tam ipsos, quàm filios eorum, in ostiis domûs Domini, 23
& in tabernaculo, vicibus suis. Per quatuor ventos e- 24
rant ostiarii : id est,ad Orientem, & ad Occidentem,&
ad Aquilonem, & ad Austrum. Fratres autem eorum 25
in viculis morabantur, & veniebant in sabbatis suis de
tempore usque ad tempus. His quatuor Levitis credi- 26
tus erat omnis numerus janitorum, & erant super exe-
dras, & thesauros domûs Domini. Per gyrum quoque 27
templi Domini morabantur in custodiis suis : ut cùm
tempus fuisset, ipsi manè aperirent fores. De horum ge- 28
nere erant & super vasa ministerii : ad numerum enim &
inferebantur vasa, & efferebantur. De ipsis, & qui cre- 29
dita habebant utensilia sanctuarii, præerant similæ, &
vino, & oleo, & thuri, & aromatibus. Filii autem sa- 30
cerdotum unguenta ex aromatibus conficiebant. Et 31
Mathathias Levites primogenitus Sellum Coritæ, præ-
fectus erat eorum quæ in sartagine frigebantur Porrò 32
de filiis Caath fratribus eorum, super panes erant pro-
positionis, ut semper novos per singula sabbata præ-
parārent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fratres eorum primores paternæ familiæ 13
suæ, mille septingenti sexaginta, valentes ro-
bore, incumbentes operibus domûs Domini.
Item è Levitis, Semaia filius Hesom, filii E- 14
zarkim, filii Hasabiæ. E filiis Merari, Jar- 15
hum filius Hedos, filii Elal : Mathania filius
Michæ, filii Zabdi, filii Asaph : Et Obadia 16
filius Semaiæ, filii Chelal, filii Irithun :
Barachia filius Asaph, filii Helcanæ qui
habitabat in Rama : Salum, Jacob, Talan, 17
Hamnon, Ahihom, & Salum. Hucusque 18
Orientalis janua regis: hæ sunt januæ in qui-
bus stabant excubiæ filiorum de Levi. Salum 19
verò filius Coræ, filii Achsiph, filii Corah,
& fratres ejus, & filii familiâs ejus paternæ,
præerant operibus, & observabant januam
tabernaculi : patres eorum præerant castris :
ipsi verò observabant ingressum & egressum:
Et Phinhes filius Eliazar erat olim dux eorū, 20
& Dominus aderat illi. Zacharia Maslami 21
filius observabat ostium tabernaculi tempo-
ris. Omnes isti astabant januis, ducenti duo- 22
decim numero : hi recensiti fuerant suo se-
culo : hi sunt quos David ac Samuel prophe-
ta suâ fide statuerant. Ipsi enim statuerant 23
istos & filios eorum, ut custodirent limina
domûs Domini, domum tabernaculi tempo-
ris, & excubias. Quatuor ventis patebant 24
ea limina; Orientali, Occidentali, Aquilona-
ri, & Australi : Et fratres eorum prædicti 25
custodiam agebant vice suâ, nec nisi semel
septimo quoque die successivis temporibus
ingrediebantur. Nam fideliter isti iidem se 26
gerebant; quoniam ad quatuor ventos eo-
rum liminum stabant Levitæ, & custodiam
agebant : iidémque præerant rebus agendis,
& ærario domûs Domini : Circunvalla- 27
bant domum Domini, & pernoctabant: hu-
jusmodi enim erat custodia eorum ad limina.
Et singulis quibúsque matutinis invise- 28
bant omnia vasa ministerii, quia numerata
inferebant ea, & numerata depromebant :
Et quidam è Levitis curam habebant vaso- 29
rum, & omnium operum Sanctuarii, altaris,
et instrumentorum *ejus*, vini & olei, thuris
et aromatum purissimorum. E filiis porrò 30
sacerdotum quidam parabant aromata pro
acerris : munus autem à Levitis offerebatur.
Mathitha è Levitis (is erat primogenitus 31
Salumi) fideliter præerat operibus secretis.
Quidam etiam è filiis Cahath præerant fra- 32
tribus suis, et pani ordinum, ad præparan-
dum escam per singula sabbatha.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (σ) ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων (τ) πατριῶν αὐτῶν, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα, ἰσχυροὶ
14 δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ πρῶτος Λδιήλ, Σαμαΐα υἱὸς Ἀσὼβ, υἱοῦ Ἐζε-
15 κιὰμ, υἱῶν (υ) Ἀσαΐα ὁ πρῶτος υἱῶν Μερρεί. Καὶ Βακβακὰρ, καὶ (φ) Ἀρὲς, καὶ Γαλαὰλ, καὶ Ματθανίας
16 υἱὸς Μιχὰ, υἱοῦ Ζεχρὶ, υἱοῦ Ἀσάφ· Καὶ (χ) Ὀβδία υἱὸς Σαμία, υἱοῦ Γαλαὰλ, υἱοῦ Ἰδιθοὺν, καὶ Βαρα-
17 χία υἱὸς Ὀσὰ, υἱοῦ Ἐλκανὰ, ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κώμαις (ψ) Νωτωφατί. Οἱ πυλωροὶ, (ω) Σα-
18 λὼμ, Ἀκοὺμ, Τελμὼν, καὶ Δινιὰν, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν· Σαλὼμ ὁ ἄρχων, Καὶ ἕως ταύτης ἐν τῇ πύ-
19 λῃ τοῦ βασιλέως (ι) κατ' ἀνατολάς. (α) αὗ αἱ πύλαι τῆς παρεμβολῶν υἱῶν Λδί. Καὶ (β) Σελλοὺμ υἱὸς Κορὲ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορέ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτοῦ, οἱ Κορίτου ὄντες ἦσαν
20 ἔργων τῆς λειτουργίας φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς· καὶ πατέρες αὐτῶν ὄντες τῆς παρεμβο-
21 λῆς κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν
22 κυρίου, καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ. Ζαχαρίας υἱὸς (γ) Μοσολλαμὶ πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
τυρίου. Πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ (δ) ὄντες τῆς πύλης ἐν ταῖς πύλαις (ε) διακόσιοι καὶ δεκαδύο· οὗτοι ἐν
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν. τούτους ἔκτισε Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ ὁ Βλέπων τῇ πί-
23 στει αὐτῶν. Καὶ οὗτοι καὶ (ζ) οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὄντες τῶν πυλῶν ἐν οἴκῳ (η) κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ τῆς
24 σκηνῆς τοῦ φυλάσσειν. Κατὰ τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ἦσαν αἱ πύλαι, πρὸς ἀνατολὰς, θάλασσαν, Βορρᾶν,
25 Νότον. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ
26 εἰς καιρὸν, μετὰ τούτων· Ὅτι ἐν πίστει εἰσὶ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλῶν. (ϑ) καὶ οἱ Λδῖται ἦ-
σαν ὄντες τῶν παστοφορίων, καὶ ὄντες τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ (ι) παρεμβάλλοισιν, Ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ
27 φυλακή· καὶ οὗτοι ὄντες τῶν κλειδῶν τοσοῦτοι περὶ ἀνοίγειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐ-
28 πὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ (κ) εἰσπίσισιν, καὶ ἐν ἀριθμῷ (λ) ἐξοίσισιν. Καὶ ἐξ αὐ-
29 τῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα (μ) σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σεμιδάλεως, τοῦ οἴ-
30 νου, τοῦ ἐλαίου, τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ τῶν ἀρωμάτων. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τοῦ
31 μύρου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα. Καὶ (ν) Ματθαθίας ὁ τῶν Λδιτῶν, οὗτος ὁ πρωτότοκος τοῦ Σα-
32 λὼμ τοῦ Κορίτη, ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ πηγάνου τοῦ μεγάλου ἱερέως. Καὶ Βα-
ναΐας ὁ Κααθίτης ὁ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ ἑτοιμάσαι Σάββατον
κατὰ Σάββατον.

Et fratres eorum principes domorum patriarum suarum, mille & septingenti & sexaginta, fortes virtute ad operationem ministerii domûs 13
Dei. Et de Levitis Samaa filius Asob, filii Ezricam, filii Asabiæ, de filiis Merari. Et Bachbacar, & Ares, & Galaal, & Mathanias filius Micha, filii Zechri, filii Asaph. Et Abdias filius Samia, filii Galaal, filii Idithun: Et Barachia filius Osa, filii Elcana habitans in (b) pagis Netophati. Janitores, Salom, Accum, Telmon, & Dimen, & fratres eorum: Salom princeps, Et usque huc in porta regis ad Orientem. (i) Hæ portæ castrorum filiorum Levi. Et Sellum filius Core, filii Abiasaph, filii Core: & fratres ejus ad (k) domum patris ejus, (l) Coritæ super opera ministerii, custodientes (m) custodias tabernaculi. Et (a) patres eorum super castra Domini, custodientes introitum. Et Phinees filius Eleazari dux fuit super eos ante Dominum. Et hi cum eo: Zacharias filius Mosollami janitor portæ tabernaculi testimonii. Omnes electi (o) super portam in portis, ducenti & duodecim: hi in villis suis: (p) computatio eorum. Hos statuit David, & Samuel Videns, fide ipsorum. Et hi, & filii eorum super portas in domo Domini, & in domo tabernaculi ad (q) custodiendum. Ad quatuor ventos erant portæ, ad Orientem, Mare, Aquilonem, Austrum. Et fratres eorum in villis suis ad ingrediendum secundum septem dies à tempore in tempus cum his: Quoniam in fide sunt quatuor potentes (r) portarum. Et Levitæ erant super paraphernia, & super thesauros domûs Dei (s) castrametantur. Quoniam super eos custodiæ: & hi super claves, manè manè ad aperiendum portas templi. Et ex eis super vasa ministerii: quoniam in numero inferent, & in numero efferent. Et ex eis præfecti super vasa, & super omnia vasa sancta. & similam, vinum, oleum, thus, & aromata. Et de filiis sacerdotum erant unguentarii unguenti, & in (t) aromata. Et Mathias ex Levitis (hic primogenitus Salom Coritæ) in fide super opera sacrificii sartaginis (u) magni sacerdotis. Et Banaias Caathita ex fratribus eorum super panes propositionis, ad præparandum, sabbatum per sabbatum.

MS. A. (σ) οἱ ἀδελφοὶ (τ) πατριῶν, χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑνενήκοντα, (υ) Ἀσαΐου υἱοῦ υἱῶν Μεραρί. (φ) Ἀρὲς, καὶ Γωλὰλ, (χ) Ὀβδία υἱὸς Σαμίου, υἱοῦ Γωλὰλ, υἱοῦ Ἰδιθουθὼν, καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσὰ, (ψ) Νετωφαθί. Καὶ οἱ (ω) Σαλὼμ, καὶ Ἀκουβ, καὶ Τελμὰν, (ι) κατ' (α) αὖ πύλαι (β) Σελλὰμ υἱὸς Χωρὴ, (γ) Μοσολλὰμ (δ) ταῖς πύλαις ἐν ταῖς (ε) διακόσιοι δεκαδύο· (ζ) υἱοὶ αὐτῶν (η) κυρίου, ἐν (ϑ) οἱ Λδῖται (ι) παρεμβεβήκασιν, (κ) εἰσπίσισιν αὐτὰ, καὶ (λ) ἐξοίσισιν αὐτά. Καὶ (μ) τὰ σκεύη (ν) Ματθαθίας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *وَاِخْوَتُهُمْ رُوسَآءُ بَيْتِ اٰبَائِهِمْ اَلْفٌ وَسَبْعُ مِاَئَةٍ وَسِتُّونَ* رِجَالٌ اَقْوِيَآءُ* وَيَصْنَعُونَ اَلصَّنَائِعَ فِي بَيْتِ
14 اللّٰهِ * وَمِنَ اللَّاوِيِّينَ *سَمْعِيَا بْنُ حَوْسَامَ* بْنِ عَزْرَاقِيمَ* بْنِ حَاسَبْيَا* وَمِنْ بَنِي مَرَارِي* يَارُوحَابُ بْنُ
15 حَادُوسَ* بْنُ عَالِلَ* مَاتَنِيَا بْنُ مَاتَنِيَا* بْنُ رَافِيدِي* بْنُ أَصَافَ * وَعَقَدِيَا بْنُ سَمْعِيَا* بْنُ كَالِلَ* بْنِ
16 يَارُوبُونَ* وَاِبْرِحِيَا بْنُ أَصَافَ* بْنِ هَلْقَانَا اَلَّذِي كَانَ يَسْكُنُ فِي رَمَتَا * سَالُومَ * وَيَعْقُوبَ* وَطَالِنَ* وَ
17 حَامُونَ* وَاِخْوَتُهُمْ* وَسَالُومَ * وَمَلِسْكِينَ بَابَ اَلْمَلِكِ اَلشَّرْقِيَّ* هٰؤُلَآءِ اَلْبَوَّابِيِّينَ اَلَّذِينَ كَانُوا يَقُومُونَ
18 عَلَى سَاعَاتِ بَنِي لَاوِي * وَسَالُومُ بْنُ قُورَا * بْنُ أَكُوسِيفَ * بْنِ فَرْحٍ * وَاِخْوَتُهُمْ رُوسَآءُ بَيْتِ اٰبَائِهِمْ
19 اَلَّذِينَ كَانُوا يَقُومُونَ عَلَى اَلصَّنَائِعِ *وَيَحْفَظُونَ اَبْوَابَ فَبِهِ اَلرَّمَانِ* وَاٰبَاؤُهُمْ عَلَى اَلْاَمَةِ* وَهُمُ اَلَّذِينَ
20 يَحْرُسُونَ اَلْمَدَاخِلَ وَالْمَخَارِجَ عَلَى اَلصُّنَّاعِ * وَفِنْحَاسُ بْنُ اَلْعَازَارِ كَانَ مُقَدَّمًا عَلَيْهِمْ مِنْ قَدِيمٍ
21 وَاَللّٰهُ مَعَهُ * وَزَخَرِيَّا بْنُ مُسْلِمَ مَعَهُ يَحْرُسُ فَبِهِ اَلرَّمَانِ *هٰؤُلَآءِ اَلَّذِينَ يَقُومُونَ بَوَّابِينَ* وَعَدَدُهُمْ
22 مِيئَتَانِ وَاِثْنَا عَشَرَ * وَهٰؤُلَآءِ اَلَّذِينَ اُحْصِيُوا فِي رَمَاهِمْ لِلْخِدْمَةِ * هٰؤُلَآءِ اَلَّذِينَ صَنَعَ دَاوُدُ
وَصَمُوئِيلُ اَلنَّبِيُّ بِاَمَانَتِهِمْ * وَهُمُ اَلَّذِينَ قَامُوا اَوْلَادُهُمْ مِنْ بَعْدِهِمْ يَحْفَظُونَ اَبْوَابَ بَيْتِ اَلْمُقَدَّسِ*
23 وَالْمَسْكَنِ وَالسَّاعَاتِ * وَكَانَتِ اَلْاَبْوَابُ مَفْتُوحَةً لِلسَّرْقِ* وَالْغَرْبِ* وَالْجَنُوبِ* وَالْقِبْلَةِ * وَاِخْوَتُهُمْ
24 اَلَّذِينَ كَانُوا يَحْرُسُونَ بَعْدَهُمْ * مَا كَانُوا يُمَكِّنُوهُمْ اَنْ يَحْرُسُوا اِلَّا يَوْمًا وَاحِدًا فِي كُلِّ اُسْبُوعٍ
25 *لِاَنَّهُمْ بِالْاَمَانَةِ كَانُوا يَحْرُسُونَ * لِاَنَّ عَلَى اَلْاَرْبَعَةِ اَبْوَابٍ كَانُوا اَللَّاوِيُّونَ يَقُومُونَ يَحْرُسُونَ*
26 وَهٰؤُلَآءِ كَانُوا مُسَدَّلِيِّينَ عَلَى اَلصَّنَائِعِ * وَعَلَى بَيْتِ مَالِ اَللّٰهِ * وَكَانُوا يَدُورُونَ عَلَى بَيْتِ اَللّٰهِ
27 وَيَرْقُدُونَ فِيهِ * لِاَنَّ هٰذَا حِفْظُهُمْ عَلَى اَلْاَبْوَابِ* وَفِي كُلِّ بُكْرٍ سَحَرٍ يَفْتَحُونَ جَمِيعَ اَلْبَيَاتِ
28 اَلَّتِي تُعْمَلُ* لِاَنَّهَا كَانَتْ تُدْخَلُ بِعَدَدٍ* وَتَخْرُجُ بِعَدَدٍ * وَهُمُ اَللَّاوِيِّينَ اَلْمُكَمِّنُونَ عَلَى
29 اَلصَّنَائِعِ * وَعَلَى اَلْبَيَاتِ * وَعَلَى اَلْمَذْبَحِ * وَعَلَى بَيَاضِهِ* وَعَلَى اَلْخَمْرِ * وَعَلَى اَلزَّيْتِ * وَعَلَى اَللُّبَانِ* وَعَلَى
اَلْمَعْجُونَاتِ اَلذَّكِيَّةِ * وَمِنْ بَنِي اَلْكَهَنَةِ اَلَّذِينَ كَانُوا يَصْنَعُونَ اَلْمَعْجُونَاتِ اَلَّتِي هِيَ بَخُورٌ
30 اَلْجَامِرِ * وَالْعَقِرِ مِنْ كُلِّ سَنَةٍ كَانَتْ تُقْرَعُ عَلَى اَيْدِي اَللَّاوِيِّينَ * وَاِبْكَارُ سَالُومَ هُمُ اَلَّذِينَ
31 كَانُوا عَلَى اَلصَّنَائِعِ اَلْمَسْنُونَةِ * وَاَيْضًا اَوْلَادُ قَاهَتَ اَلْمُسَلَّطُونَ عَلَى اِخْوَتِهِمْ* وَعَلَى اَلْخُبْزِ اَلَّذِي
32 كَانَ مِنْ سَبْتٍ اِلَى سَبْتٍ *

Et fratres eorum principes familiæ suæ 13
paternæ, mille septingenti sexaginta, viri fortissimi, incumbentes operibus in domo Dei. Porrò ex Levitis, Semeia, 14
filius Hasum, filii Azracami, filii Hasabiæ. Et è filiis Merari, Jerobab filius 15
Hadosi, filii Allis: Mubain filius Mubiæ, filii Zabedi, filii Asaphi: Obadia filius Semeiæ, filii Chalelis, fi- 16
lii Jeduthuni: Abarchia filius Asabi, filii Helcanæ qui habitabat in Ramatha: Salum, Jacob, Talen, Humon: & 17
fratres eorum, ac Salum, Qui occu- 18
pabant ostium regis Orientalis: hi erant janitores qui præerant statutis horis Levitarum. Salum autem filius Coræ, fi- 19
lii Asaphi, filii Corahi, & fratres eorum primores paternæ domûs suæ, erant qui præerant operibus, & custodiebant limina testudinis temporis: patres eorum præerant plebi, ipsi verò observabant aditus per quos operarii ingrediebantur & egrediebantur: Et Phinhas Eliazaris filius fuerat olim antesignanus eorum, cui Deus aderat. Et Zacharia Mosla- 20
mi filius unà cum illo custodiebat testudinem temporis. Hi sunt qui erant ja- 21
nitores, & numerus eorum, ducenti duodecim: & hi sunt qui suo tempore numerati fuerant ad ministerium: hi sunt quos David ac Samuel prophetæ constituerant in demandatis sibi officiis. Hi 22
denique sunt quorum posteri successerunt eis in custodia liminum Sanctuarii, ædis, & horarum. Porrò limina aperta erant versùs Orientem, Occidentem, Meridiem, & Aquilonem. Et horum fratres 23
qui custodiæ post eos obibant, non statuebantur in custodia, nisi unico die singulis hebdomadis. Fidelior enim excubias obibant, quia ad prædicta quatuor limina stabant Levitæ in excubis, & iidem præerant operibus, et erario Dei: Circumdabant domum Dei, & cubabant in ea; talis enim erat eorum custodia ad portas. Et singulis diebus matutinis recensebant omnia vasa quæ ficbant: per numerum enim inferebantur, & per numerum asportabantur. Ipsique Levitæ curam gerebant operum, ac vaso- 29
rum, & altaris atque instrumentorum ejus, vini, olei, thuris, & massarum odoris purissimi. E filiis verò sacerdo- 30
tum erant ii qui conficiebant massas odorum, nempe thus pro aceruo. Distributio autem verum omnium fiebat per manus Levitarum. Primogeniti Salumi 31
erant qui præerant operibus sacretis. Filii deinque Chathi præerant fraribus 32
suis, & pani qui erat à sabbatho ad sabbathum.

דברי הימים א: י

capita Isti ,opere in eos super nocte & die quia ;soluti cubiculis in Levitarum *patrum* capita cantores isti Et

33 וְאֵלֶּה הַמְשֹׁרְרִים רָאשֵׁי אָבוֹת לַלְוִיִּם בַּלְּשָׁכֹת פְּטוּרִים כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה עֲלֵיהֶם בַּמְּלָאכָה: אֵלֶּה רָאשֵׁי

34 ,Ghibhon-Abi habitaverunt Ghibhon in Et .Jerusalaim in habitaverunt Isti .capita suas generationes per Levitis *patrum*

הָאָבוֹת לַלְוִיִּם לְתוֹלְדוֹתָם רָאשִׁים אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִָם: וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי־גִבְעוֹן

35 ,Ghedor Et .Nadab &,Ner &,Bahal &,Chis &,Sur & ;Habdon primogenitus ej° filius Et .Mahachah ej° sororis nomen & ;Jehiel

יְעִוּאֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה: וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֵר וְנָדָב: וּנְדוֹר

36 Jerusalaim in habitaverunt suos fratres contra ipsi etiam Et .Simam genuit Michloth Et .Michloth &,Zechariah &,Achio &

37 וְאַחְיוֹ וּזְכַרְיָה וּמִקְלוֹת: וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת שִׁמְאָם וְגַם־הֵם נֶגֶד אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם

38 & ,Malchisuah &,Jehonathan genuit Saul & :Saul genuit Chis & ,Chis genuit Ner Et .suis fratrib° cũ

עִם־אֲחֵיהֶם: וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ וְאֶת־

39 ,Pithon ,Michah filii Et .Michah genuit Meribbahal & :Meribbahal Jehonathan filius Et .Esbahal & ,Abinadab

אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל: וּבֶן־יְהוֹנָתָן מְרִיב בַּעַל וּמְרִי־בַעַל הוֹלִיד אֶת מִיכָה: וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן

40 41 Zimri Et .Zimri & ,Hazmaveth & ,Halemeth genuit Jaharah & :Jaharah genuit Achaz Et .Tachreah & ,Melech &

42 וּמֶלֶךְ וְתַחְרֵעַ: וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יְעָרָה וְיָעָרָה הוֹלִיד אֶת־עָלֶמֶת וְאֶת־עַזְמָוֶת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי

sex Asel ipsi Et .ej° filius Asel ,ejus filius Elhasah ,ej° filius Rephaiah & :Binha genuit Mosa Et .Mosa genuit

43 הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא: וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־בִּנְעָא וּרְפָיָה בְנוֹ אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ: וְלְאָצֵל שִׁשָּׁה

44 .Asel filii Isti .Chanan & ,Hobadiah & ,Sahariah & ,Ismahel & ,*Bochru* Hazricham :eorum nomina ista & ;filii

בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם עַזְרִיקָם בֹּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל וּשְׁעַרְיָה וְעֹבַדְיָה וְחָנָן אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל:

CAP. X. יוד

.Gbilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Peliſtim *jacibus* à Iſrael vir fugit Et .Iſrael cum pugnaverunt Peliſtim Et

1 וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמוּ בְיִשְׂרָאֵל וַיָּנָס אִישׁ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר גִּלְבֹּעַ:

Malchisuah & ,Abinadab & ,Jonathan Peliſtim percusserũt & :ej° filios *post* & ,Saul *post* Peliſtim ſunt perſecuti Et

2 וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי בָנָיו וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ

.jaculatoribus à eſt vulneratus & ,arcu in jacientes eum invenerunt & ,Saul contra bellum eſt aggravatum Et .Saul filios

3 בְּנֵי שָׁאוּל: וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה עַל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמֹּרִים בַּקָּשֶׁת וַיָּחֶל מִן־הַיּוֹרִים:

me in illudant & ,isti incircunciſi veniant fortè ne ,eo in me perfode & ,tuũ gladiũ Evagina :*ſua vaſa ferentem* ad Saul Dixitque

4 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָּהּ פֶּן־יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְהִתְעַלְּלוּ בִי

,*ejus vaſa ferens* vidit Et .eum ſuper *cecidit* & ,gladium Saul accepit Et .valde timebat quia :*ejus vaſa ferens* noluit Et

5 וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ: וַיַּרְא נֹשֵׂא כֵלָיו

omnis & ,ejus filii tres & ,Saul eſt mortuus Et .eſt mortuus & ,gladius ſuper ipſe etiam *cecidit* & ,Saul eſſet mortuus quòd

6 כִּי־מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־הַחֶרֶב וַיָּמֹת: וַיָּמֹת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְכָל

,Saul eſſent mortui quòd & ,fugiſſent quòd valle in qui Iſrael viri omnes viderunt Et .ſunt mortui pariter ejus domus

7 בֵּיתוֹ יַחְדָּו מֵתוּ: וַיִּרְאוּ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּעֵמֶק כִּי נָסוּ וְכִי־מֵתוּ שָׁאוּל

venerunt & ,crastino à fuit Et .eis in habitaverunt & ,Peliſtim venerunt Et .fugerunt atq; ,ſuas urbes dereliquerunt & :ejus filii &

8 וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ עָרֵיהֶם וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָהֶם: וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ

.Ghilboah monte in jacentes ejus filios & ,Saul invenerunt & ;cæſos expoliandum ad Peliſtim

פְּלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו נֹפְלִים בְּהַר גִּלְבֹּעַ:

Verſio VULG. LAT.

Hi ſunt principes cantorũ per familias Levitarum, qui in exedris morabantur, ut die ac nocte jugiter ſuo miniſterio deſervirent. Capita Levitarum, per familias ſuas principes, manſerunt in Jeruſalem. In Gabaon autem commorati ſunt, pater Gabaon Jehiel, & nomen uxoris ejº, Maacha. Filius primogenitus ejus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Ner, & Nadab, Gedor quoque, & Ahio, & Zacharias, & Macelloth. Porrò Macelloth genuit Samaan: iſti habitaverunt è regione fratrum ſuorum in Jeruſalem, cum fratribus ſuis. Ner autem genuit Cis: & Cis genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchiſua, & Abinadab, & Esbaal. Filius autem Jonathan, Meribbaal: & Meribbaal genuit Micha. Porrò filii Micha; Phithon, & Melech, & Tharaa, & Ahaz. Ahaz autẽ genuit Jara, & Jara genuit Alamath, & Azmoth, & Zamri. Zamri autem genuit Moſa. Moſa verò genuit Banaa: cujus filius Raphaia, genuit Elaſa: de quo ortus eſt Aſel. Porrò Aſel ſex filios habuit his nominibus; Ezricam, Bocru, Iſmahel, Saria, Obdia, Hanan. Hi ſunt filii Aſel.

CAP. X.

Philiſthiim autem pugnabant contra Iſrael, fugerúntque viri Iſrael Palæſthinos, & ceciderunt vulnerati in monte Gelboe. Cúmque appropinquâſſent Philiſthæi perſequentes Saul, & filios ejus, percuſſerunt Jonathan, & Abinadab, & Melchiſua, filios Saul. Et aggravatum eſt prælium contra Saul, invenerúntq; eum ſagittarii, & vulneraverunt jaculis. Et dixit Saul ad armigerum ſuum; Evagina gladium tuum, & interfice me: ne fortè veniant incircumciſi iſti, & illudant mihi. Noluit autem armiger ejus hoc facere, timore perterritus: arripuit ergò Saul enſem, & irruit in eum. Quod cùm vidiſſet armiger ejus, videlicèt, mortuum eſſe Saul, irruit etiam ipſe in gladium ſuum, & mortuus eſt. Interiit ergò Saul, & tres filii ejus, & omnis domus illius pariter concidit. Quod cùm vidiſſent viri Iſrael, qui habitabant in campeſtribus, fugerunt: & Saul ac filiis ejus mortuis, dereliquerunt urbes ſuas, & huc illúcque diſperſi ſunt: venerúntque Philiſthiim, & habitaverunt in eis. Die igitur altero detrahentes Philiſthiim ſpolia cæſorum, invenerunt Saul, & filios ejus jacentes in monte Gelboe.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Iſti miniſtri, præcipui patres Levitarum, excubias obibant in diverſoriis quæ erant circum ædem: quoniã ipſi præerant operib° diu noctúque. Iidémque erant præcipui patres Levitarum p genealogias ſuas: atque hi degebant in Jeruſalem. In Gebeon autẽ degebat pater Gebeonis: & nomen filii ejus primogeniti, Joel: nomen verò uxoris ejus, Maacha: Filius ejus ſecundus, Ebron, tum Sur, Ciſon, Balaa, Ner, Nadab, Gedod, Ahia, Zacharia, et Macloth: Macloth genuit Samaſũ. Et hi quoque ex adverſo fratrũ ſuorũ habitabant cum fratribus ſuis in Jeruſalẽ. Ner autem genuit Cis, Cis genuit Saulem, Saul genuit Jonathanem, Malchiſuem, Jaſui, & Eſboſulem. Jaſui verò filium habuit nomine Merabeelem, & Merabeel genuit Micham. Filii Michæ, Pithon, Imelech, & Ahaz. Ahaz genuit Jazaniã, Jazania genuit Almoth, Almoth genuit Zamri, Zamri genuit Moſam, Moſa genuit Chanaaniam, cujus filiº Arphaia, hujus filius Aſal, hujus filius Elaaſa. Aſal ſex habuit filios, quorum hæc ſunt nomina; Azi primogenitus ejus, Cim ſecundus, Aſmaa filius ejus, Seadia filius ejus, Obadia filius ejus, Hanan, filius ejus: hi ſunt filii Aſalis.

CAP. X.

Philiſthæis pugnantib° adverſùs Iſraelitas, fugerũt viri Iſraelitæ à Philiſthæis, & corruerunt interfecti multi in monte Gelboe. Tum aſſecuti Philiſthæi Saulem ac filios ejus, trucidârunt Philiſthæi Jonathanem, & Jeſui, & Malchiſuem filios Saulis. Invaluit autem prælium contra Saulem, et invenerunt eum homines ſagittarii, arcu jaculandi artis peritiſſimi; quos cùm vidiſſet Saul, & vehementer extimuiſſet eos, Ait Saul armigero ſuo, Diſtringe gladium tuum, eóque me tranſverberato, antequam veniant præputiati iſti, me trucident & excrucient: renuente verò armigero ejus, quòd ſummo pavore correptus eſſet, exemit Saul gladium tuum, corruíſque ſuper eum. Videns autem armiger ejus mortuum eſſe Saulem, corruit ipſe quoque ſuper enſem ſuum, & mortuus eſt cum illo. Sic mortuus eſt Saul cum tribus filiis ſuis, & armigero ſuo; & ſtrenuiſſimi quique *milites* ejus eâdem die ſimul occubuerunt. Videntes igitur omnes Iſraelitæ qui erant in altera convallis parte, quique erant trans Jordanem, terga dediſſe populum Iſraeliticum, & Saulem ac filios ejus interfectos, derelictis civitatibus fugerunt: venerúntque Philiſthæi, & inhabitârunt eas. Accidit autem ut poſtero die venientes Philiſthæi ad ſpoliandũ interfectos, invenirent Saulem & tres filios ejus cæſos ac proſtratos in monte Gelboe.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ οὗτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς
34 ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν κατὰ γενεὰς αὐτῶν, ἄρχον-
35 τες οὗτοι κατῴκησαν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν (ξ) Ἰεήλ· καὶ ὄνο-
36 μα γυναικὸς αὐτοῦ Μοωχά. Καὶ (ο) υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ (π) Σοὺρ, καὶ Κὶς, καὶ Βα-
37 38 ὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ, Καὶ Γεδδὼρ, καὶ (ρ) ἀδελφὸς, καὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακελώθ. Καὶ Μακελὼθ ἐ-
γέννησε τὸν (σ) Σαμαά. καὶ οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἰερουσαλὴμ (τ) ἐν
39 μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κὶς, καὶ Κὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐ-
40 γέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχησουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν (υ) Ἀσαβάλ. Καὶ υἱὸς Ἰωνά-
41 θαν (φ) Μεριβαάλ. καὶ Μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά. Καὶ υἱοὶ Μιχὰ Φιθὼν, καὶ (χ) Μαλὰχ, καὶ
42 Θαρεάχ. Καὶ (ψ) Ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰαδά. καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὲθ, καὶ † (ω) Γαζμὼθ, καὶ †
43 Ζαμβρεί. καὶ Ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν (α) Μασά. Καὶ Μασὰ ἐγέννησε τὸν (β) Βαανὰ, καὶ Ῥαφαΐα
44 υἱὸς αὐτοῦ, (γ) Ἐλασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐ-
τῶν· Ἐζεικὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ (δ) Σαρεΐα, καὶ Ἀβδία, καὶ (ε) Ἀνὰν καὶ Ἀσά. οὗτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

33 *Et hi cantores principes patriarum Levitarum (x) ordinatæ vices, quoniam die ac nox super eos in operibus.* 34 *Hi principes patriarum Levitarum secundùm generationes suas, principes hi habitárunt in Hierusalem.* 35 *Et in Gabaon habitavit pater Gabaon seel: & nomen uxoris ejus, Moocha.* 36 *Et filius ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Ner, & Nadab,* 37 *Et Gedur, & (y) frater, & Zacchur, & Macelab.* 38 *Et Maceloth genuit Samaa. Et hi in medio fratrum suorum habitárunt in Hierusalem (z) in medio fratrum suorum.* 39 *Et Ner genuit Cis: & Cis genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchisue, & Aminadab, & Asabal.* 40 *Et filius Jonathan, Meribaal. Et Meribaal genuit Micha:* 41 *Et filii Michæ, Phithon, & Malach, & Tharach.* 42 *(aa) Et Achaz genuit Jada: & Jada genuit Galemeth, & Gasmoth, & Zambri. Et Zambri genuit Massa:* 43 *Et Massa genuit Baana, & Raphea filius ejus, Elasa filius ejus, Esel filius ejus.* 44 *Et Esel sex filii: & hæc nomina eorum; Ezicam primogenitus ejus, & Ismael, & Sarias, & Abdias, & Anan, & Asa: hi filii Esel.*

MS. A. (ξ) Ἰεήλ· (ο) ὁ υἱὸς (π) Ἰσεὶς, (ρ) ἀδελφοὶ Ζαχχὲς, (σ) Σαμά. (τ) μετ' τῶν ἀδελφῶν (υ) Βαάλ. (φ) Μεχιβαάλ. καὶ Μεχιβαὰλ (χ) Μαλὼχ, καὶ Θαρέ. (ψ) Χαὰζ (ω) Ἀζμωθ, (α) Μασά. Καὶ Μασὰ (β) Βανά, Ῥαφαΐα (γ) Ἐλεασὰ (δ) Σαρία (ε) Ἀμάγ. ἅτοι

ΚΕΦ. ί.

1 Καὶ ἀλόφυλοι ἐπολέμησαν (α) πρὸς τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀλοφύλων, καὶ ἔπεσον
2 τραυματίαι ἐν ὄρει Γελβουέ. Καὶ κατεδίωξαν (β) οἱ ἀλόφυλοι ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω (γ) τῶν υἱ-
ῶν αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ καὶ τὸν Μελχησουὲ υἱοὺς Σαούλ.
3 Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ὅτι Σαούλ· καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται (δ) ἐν τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπό-
4 νεσαν ἀπὸ τῶν τόξων. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, Σπάσας τὴν ῥομφαίαν σου,
καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἐμπαίξωσί μοι. καὶ οὐκ ἐβούλετο
ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν (ε), καὶ ἐπέπεσεν ἐπ'
5 αὐτήν. Καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσε (ζ) καὶ αὐτὸς ὅτι τὴν ῥομ-
6 φαίαν (η) αὐτοῦ. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς ὁ οἶκος
7 αὐτοῦ ὅτι τὸ αὐτὸ ἀπέθανε. Καὶ εἶδε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὁ ἐν τῷ δυκῶνι ὅτι ἔφυγον Ἰσραὴλ, καὶ
ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον (θ) οἱ ἀλόφυ-
8 λοι, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ, καὶ ἦλθον ἀλόφυλοι τοῦ (ι) σκυλεύειν τοὺς
τραυματίας, καὶ εὗρον † Σαοὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ.

CAP. X.

1 *Et alienigenæ pugnaverunt adversùs Israel. Et (a) fugerunt à facie* 2 *alienigenarum: & ceciderunt vulnerati in monte Gelbue. Et persequenti sunt alienigenæ post Saul, & post filios ejus: & percussérunt alienigenæ Jonathan, & Aminadab, & Melchisue filios Saul. Et ingravatum est* 3 *prælium super Saul: & invenerunt eum sagittarii in arcubus* et laboribus: *& (b) laboraverunt ab arcubus. Et dixit Saul ei, qui portabat vasa* 4 *ejus; Educ gladium tuum, & interfice me in eo; ne veniant incircumcisi isti, et illudant mihi. Et non volut portans vasa ejus, quoniam timbat valdé. Et cepit Saul gladium, & incubuit super eum. Et vidit* 5 *portans vasa ejus, quia mortuus est Saul: & cecidit etiam ipse super gladium suum. Et mortuus est Saul: & tres filii ejus in die illa: &* 6 *universa domus ejus in idipsam mortua est. Et vidit omnis vir Israel,* 7 *qui in valle, quia fugit Israel, & quia mortuus est Saul, & filii ejus: & dereliquerunt civitates suas, & fugerunt. Et venerunt alienigenæ, & habitaverunt in eis. Et factum est sequenti die, & venerunt alie-* 8 *nigenæ ad spoliandum cæsos: & invenerunt Saul, & filios ejus jacentes in monte Gelbue.*

MS. A. (α) πρὸς Ἰσραὴλ, (β) ἀλόφυλοι (γ) υἱῶν (δ) ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπόνεσεν (ε) αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν (ζ) καὶ γε αὐτὸς (η) αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν. Καὶ ἀπέθανεν (θ) ἀλόφυλοι, (ι) σκυλεύσαι

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

33 وَهَؤُلَاءِ حُدَّامُ رُوسَاءِ ٱللَّاوِيِّينَ ٱلَّذِينَ يَحْرُسُونَ حَوَالَيِ ٱلْبَيْتِ * لِأَنَّهُمْ كَانُوا مُحْكَمِينَ عَلَيِ
34 صَنَايِعِ ٱلنَّهَارِ وَٱللَّيْلِ * وَهَؤُلَاءِ كَانُوا رُوسَاءَ آبَاءِ ٱللَّاوِيِّينَ فِي مَوَالِيدِهِمْ * وَهُمْ كَانُوا يَسْكُنُونَ
35 فِي أُورُشَلِيمَ * وَفِي جِبْعُونَ كَانَ يَسْكُنُ أَبُو جِبْعُونَ * وَٱسْمُ بِكْرِهِ يَوْئِلُ * وَٱمْرَأَتُهُ مَعَكَا
36 37 * وَٱبْنُهُ ٱلْبَاكِرُ عَبْدُونُ * وَصُورُ وَقِيسُ وَبَاعِلُ * وَنِيرُ * وَنَادَابُ * وَجَادُودُ * وَأَخْيُو * وَزَكَرِيَّا * وَمِقْلُوثُ
38 39 * وَمِقْلُوثُ أَوْلَدَ لِشَامَاصَ * وَهَؤُلَاءِ كَانُوا يَسْكُنُونَ مَعَ إِخْوَتِهِمْ فِي أُورُشَلِيمَ * وَنِيرُ أَوْلَدَ قِيسَ
40 وَقِيسُ أَوْلَدَ شَاوُلَ * وَشَاوُلُ أَوْلَدَ يُونَاثَانَ * وَمَلْكِيشُوعَ * وَلِأَبِينَادَابَ * وَلِأَشْبَعَلَ * وَيُوسَوِي * وَلِأَسْعُوسَالُوا * وَيُوسَوِي
41 42 أَوْلَدَ أَبْنَا وَسَمَّاهُ مَرْيَاعِيلَ * وَمَرْيَاعِيلُ أَوْلَدَ مِيكَا * وَبَنُو مِيكَا * فَاثُونُ * وَأَمْلَخُ * وَأَحَازُ * وَأَحَازُ أَوْلَدَ
43 عَارَبِيَّا * وَعَارَبِيَّا أَوْلَدَ لِعَلَامِتَ * أَوْلَدَ زِمْرِي * أَوْلَدَ أَمَصِيَّا * أَوْلَدَ كَانِيعَنِيَّا * وَأَرِفِيَّا أَبْنَهُ *
44 إِعْطَادَا أَوْلَدَ أَبْنَهُ عَاصِيلَ * وَأَوْلَدَ عَمْسَا أَبْنَهُ * وَصَارَ لِأَصِيلَ سِتَّةُ بَنِينَ * وَهٰذِهِ أَسْمَاؤُهُمْ * عُورِي
فِيمُ * أَسْمَعُ * سَعَدِيَّا * عُوبَدِيَّا * حَانَانُ * هَؤُلَاءِ بَنُو أَصِيلَ *

CAP. X.

1 *Præliantibus autem Palestinis adversùs Israelem, terga verterunt viri Israelitæ Palestinis, & occubuerunt ex eis cæsi multi in monte Gilboe. Et assecuti* 2 *Palestini Saulem & filios ejus; peremerunt eos; nempe Jonathanem, Aminadabum, et Malchisuem filios Saulis. Nam* 3 *bello contra Saulem ingravescente, offenderunt eum sagittariis, & vulnerárunt eum: cúmque vulneratus esset Saul, Dixit ad armigerum suum, Exime gladium tuum, eoque me interfice, ne veniant incircuncisi, & illudant mihi. Sed* 4 *cùm nollet armiger ejus manum suam extendere in eum, eò quòd vehementer exterritus esset; exemit Saul proprium ensem, eique innixus interiit. Cùm autem* 5 *vidisset armiger ejus Saulem jam interiisse, projecit ipse quoque seipsum super gladium suum, & mortuus est cum eo. Eodem itaque die simul occubuerunt Saul, tres ejus filii, atque armiger ejus. Cùm autem vidissent Israelitæ & qui* 7 *erant in tractu vallis Jordanis, fugisse vivos Israelitas, & mortuum esse Saulem ac filios ejus; derelictis civitatibus aufugerunt: venientes verò Palestini, habitárunt in eis. Post exactum diem* 8 *unum reduentes Palestini ad spoliandos cæsos, reperérunt Saulem treisque filios ejus occisos projectos in monte Gilboe:*

דברי הימים א: יא

nunciandum ad ,undiquaque Philistim terram in miserunt & ; ejus vasa & , ejus caput tulerunt & ,eum spoliaverunt Et

9 וַיִּפְשִׁטֵהוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר

.Daghon domo *affixerunt ejus calvariam* & ,sui Dei domo ejus arma posuerunt Et .populo atque , suis *doloribus*

לְבֵית־עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם: 10 וַיָּשִׂימוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת־גֻּלְגֻּלְתּוֹ תָּקָעוּ בֵּית דָּגוֹן:

tulerunt & ,*virtutis* vir *omnis* surrexerunt Et .Saul ipsi Philistim fecerunt quæ omnia Ghilhad Jabes *omnis* audierunt Et

11 וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־יָבֵשׁ גִּלְעָד אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ פְלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל: וַיָּקוּמוּ כָּל־אִישׁ חַיִל וַיִּשְׂאוּ

;Jabes in quercum subter eorum *ossa* sepelierunt & ,Jabes in ea attuleruntque :ejꝰ filiorũ corpora & ,Saul corpus

אֶת־גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֶת גְּוִיּוֹת בָּנָיו וַיְבִיאוּם יָבֵשָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹתֵיהֶם תַּחַת הָאֵלָה בְּיָבֵשׁ

verbum *super*,Dominum *in* est prævaricatus qua *sua prævaricatione in* Saul est mortuus Et .diebus septem jejunaverunt &

13 וַיָּצוֹמוּ שִׁבְעַת יָמִים: וַיָּמָת שָׁאוּל בְּמַעְלוֹ אֲשֶׁר־מָעַל בַּיהוָה עַל־דְּבַר

,ea interfecit & : *Domino in* quæsivit non Et .quærendum ad *pythone in interrogandum ad* etiam & : custodivit non quod DOMINI

יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁמָר וְגַם־לִשְׁאוֹל בְּאוֹב לִדְרוֹשׁ: וְלֹא דָרַשׁ בַּיהוָה וַיְמִיתֵהוּ

.Isai filium David ad regnum convertit &

14 וַיָּסֵב אֶת־הַמְּלוּכָה לְדָוִיד בֶּן־יִשָׁי:

CAP. XI.

etiam ,heri Etiam .*nos* tua caro & ,tuum os Ecce : dicendo ,Chebron in David ad Israel omnis sunt congregati Et

א 1 וַיִּקָּבְצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִיד חֶבְרוֹנָה לֵאמֹר הִנֵּה עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ: 2 גַּם־תְּמוֹל גַּם־

Tu : tibi tuus Deus DOMINUS Dixitque .Israel *introducens & educens* tu ,*regem* Saul *existendo in* etiã,nudiustertiꝰ

שִׁלְשׁוֹם גַּם בְּהִיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ אַתָּה הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אַתָּה

ad Israel seniores omnes Venerunt que .Israel meũ populũ super dux eris tu & , Israel meũ populũ pasces

תִּרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל: 3 וַיָּבֹאוּ כָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־

regem in David Unxeruntque .DOMINI *facies ad* Chebron in fœdus David eis *excidit* & , Chebron in regem

הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם דָּוִיד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִיד לְמֶלֶךְ

ipsa ; Jerusalaim in Israel omnis & ,David ivit Et .Samuel manum per DOMINI verbum juxta ,Israel super

עַל־יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה בְּיַד־שְׁמוּאֵל: 4 וַיֵּלֶךְ דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא

cepit Et .huc ingredieris Non : David ad Jebus habitatores Dixeruntque .terræ habitatores Jebusæi ibi & : Jebus

יְבוּס וְשָׁם הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: 5 וַיֹּאמְרוּ יוֹשְׁבֵי יְבוּס לְדָוִיד לֹא תָבוֹא הֵנָּה וַיִּלְכֹּד

erit ,*primo* in Jebusæum *percutiens* Omnis : David Dixitque .David civitas ipsa .Sion *munitionem* David

דָּוִיד אֶת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִיד: 6 וַיֹּאמֶר דָּוִיד כָּל־מַכֶּה יְבוּסִי בָּרִאשׁוֹנָה יִהְיֶה

vocaverunt Idcirco .*munitione* in David habitavit Et .*caput in* fuit & .Seruiah filius Joab *primo* in ascendit Et .*principẽ in & caput in*

לְרֹאשׁ וְשָׂר וַיַּעַל בָּרִאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ: 7 וַיֵּשֶׁב דָּוִיד בַּמְּצָד עַל־כֵּן קָרְאוּ־

.urbis residuum *vivificavit* Joab Et .gyrum ad usq; & *Millo* à *circuitu* à urbem Ædificavitq; .David Civitatem eam

לוֹ עִיר דָּוִיד: 8 וַיִּבֶן הָעִיר מִסָּבִיב מִן־הַמִּלּוֹא וְעַד־הַסָּבִיב וְיוֹאָב יְחַיֶּה אֶת־שְׁאָר הָעִיר:

eo cum *se roborantes* ,David qui ,fortium *capita* isti Et .eo cum exercitũ Dominus &:crescendo & ,eundo David abiit Et

9 וַיֵּלֶךְ דָּוִיד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה צְבָאוֹת עִמּוֹ: 10 וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד הִתְחַזְּקוּם עִמּוֹ

qui fortium numerus iste Et .Israel super Domini verbũ juxta ,eum *regnare faciendũ ad*,Israel omni cum ejus regno in

בְּמַלְכוּתוֹ עִם כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיכוּ כִּדְבַר יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל: 11 וְאֵלֶּה מִסְפַּר הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר

.una vice in *occisos* trecentos contra suã hastã suscitavit Ipse .*triariorum* caput Chachmoni filius Jasobham:David ipsi

לְדָוִיד יָשְׁבְעָם בֶּן־חַכְמוֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלִשִׁים הוּא־עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲלָלִ֫ים בְּפַעַם אֶחָת:

Versio VULG. LAT.

Cúmq; spoliâssent eum, & amputâssent caput, armísque nudâssent, misérunt in terrã suã, ut circumferretur, & ostenderunt idolorum templis, & populis: Arma autem ejus consecraverunt in fano dei sui, & caput affixerunt in templo Dagon. Hoc cùm audíssent viri Jabes Galaad, omnia scilicèt quæ Philisthiim fecerant sup Saul, Consurrexerunt singuli virorũ fortiũ, & tulerunt cadavera Saul & filiorũ ejꝰ: attulerúntq; ea in Jabes, & sepelierunt ossa eorũ subter quercũ, quæ erat in Jabes, & jejunaverunt septem diebus. Mortuus est ergò Saul propter iniquitates suas, eò quòd prævaricatus sit mandatũ Dñi & præceperat, & non custodierit illud: sed insuper etiã pythonissam consuluerit, Nec speraverit in Dño: propter & interfecit eũ, & trãstulit regnũ ejꝰ ad David filiũ Isai.

CAP. XI.

COngregatus est igitur omnis Israel ad David in Hebron, dicens; Os tuũ sumus, & caro tua. Herì quoq; & nudiustertiùs, cùm adhuc regnaret Saul, tu eras qui educebas, & introducebas Israel: tibi enim dixit Dñs Deus tuus; Tu pasces populũ meũ Israel, & tu eris princeps sup eũ. Venerunt ergò omnes majores natu Israel ad regem in Hebron, & iniit David cũ eis fœdus corã Dño: unxerúntq; eum regẽ super Israel, juxta sermonẽ Dñi, quem locutus est in manu Samuel. Abiit quoq; David, & omnis Israel, in Jerusalem: hæc est Jebus, ubi erant Jebusæi habitatores terræ. Dixerúntq; qui habitabant in Jebus ad David, Non ingredièris huc. Porrò David cepit arcem Sion, quæ est Civitas David, Dixítque; Omnis qui percusserit Jebusæũ in primis, erit princeps & dux. Ascendit igitur primus Joab filius Saruiæ, & factus est princeps. Habitavit autẽ David in arce, & idcircò appellata est, Civitas David. Ædificavítq; urbem in circuitu à Mello usq; ad gyrũ, Joab autẽ reliqua urbis extruxit. Proficiebátq; David vadens & crescens, & Dñs exercituum erat cum eo. Hi principes virorum fortium David, qui adjuverunt eum ut rex fieret super omnem Israel, juxta verbum Dñi, & locutus est ad Israel. Et iste numerus robustorũ David; Jesbaam filius Hachamoni princeps inter triginta: iste levavit hastam suam super trecentos vulneratos unâ vice.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * Quarè capitibus eorum truncatis, vestibúsq; detractis, misérunt in terram Philisthæorũ, civitates, urbes, ac pagos, nuntiatũ in phanis suis & populo suo. Et vestes quidẽ atque arma illorum posuerunt in phanis suis, corpora verò eorũ affixerunt muro Beth-jasanis. Audientes autẽ incolæ Jabes-gelaadis quod fecerant Philisthæi Sauli, Surrexerunt omnes viri fortitudine præditi, totâq; nocte pergentes abstulerunt corpus Saulis & corpora filiorũ ejus à muro Beth-jasanis, attulerunt in Jabes, ibíque cremârunt: deinde sumentes ossa eorum, sepelierunt sub terebintho quæ erat in Jabes, & jejunaverunt septem diebus. Mortuus est ita que Saul (eò quòd perfidè cum Dño se gessisset, et & præceperat ei, minimè custodisset: Præterea consuluisset pythones, Dñm verò Deum suum non consuluisset) translatúmque fuit regnum ejus ad Davidem filium Isai.

CAP. XI.

ITaq; congregati sunt omnes Israelitæ apud Davidẽ in Hebron, et dixerunt ei; Sanguis tuꝰ sumꝰ & caro tua. Tam herì quã nudiustertius, quum Saul esset rex sup nos, tu egrediebaris & ingrediebaris in fronte Israelis: tibíq; dixit Dñs, Vade, tu pasces populũ meum Israelem, tuque rector eris sup omnes tribus Israelis. Quapropter accedentibꝰ cunctis Israelitarũ senioribus ad regẽ in Hebron, sacramento se obligavit eis rex David in Hebron corã Dño, ac tum constituerunt Davidem ut esset rex super Israelẽ: sic eventu comprobata sunt verba Samuelis prophetæ, quæ locutus fuerat nomine Dñi. Deinde cùm profectus esset David cum omnibꝰ Israelitis in Jerusalẽ, quæ Jebus antea vocabatur, ubi erant Jebusæi indigenæ regionis illius; Dixerũt homines degentes in Jebus ad Davidẽ, Nequaquã ingredieris hûc. Attamen coacto David universo populo, expugnavit civitates Sionis: eæ sunt quæ vocatæ fuerunt civitates Davidis. Tunc edixit David, Quicunq; primus occiderit virũ Jebusæũ, is caput erit et dux militiæ: quarè cùm primꝰ ascendisset Joab Suriæ filius, constituit eum rex David caput ac ducẽ militiæ. Habitavítque David in civitatibus Sionis, ac proinde vocabãt eas, Civitates Davidis. Cinxítque David ædificio civitatẽ à fossis exterioribus: præbuítq; David dexterã cæteris hominibꝰ qui erant in iis civitatibus. Sic David proficiebat indies, ac ditescebat, & Dñs potentissimꝰ aderat illi. Hi autẽ sunt præcipui inter viros Davidis, qui cum eo promovebãt regnũ ipsius, ut regem constituerent eum sup universum Israelem, juxta verbum Domini quod pronuntiaverat de Israele. Hi sunt *inquam* numeri virorum Davidis: Primã sedem obtinens, caput triginta *virorum*, erat Gedehu strenuissimus: is gladium exemit, trecentósque viros unã horã interfecit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύ-
10 λων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ τῷ λαῷ. Καὶ ἔθηκαν τὰ ὅπλα αὐτῶν ἐν
11 οἴκῳ θεοῦ αὐτῶν· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ Δαγών. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦν-
12 τες Γαλαάδ (κ) ἅπαντα ἃ ἐποίησαν (λ) οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ καὶ τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἠγέρθησαν ἐν
Γαλαάδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ καὶ (μ) τὸ σῶμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγ-
καν αὐτὰ εἰς Ἰαβὶς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν Ἰαβὶς· καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέ-
13 ρας. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, αἷς ἠνόμησεν (ν) τῷ θεῷ κατ᾽ τὸν λόγον κυρίου, ὃν
ὃν οὐκ ἐφύλαξεν, ὅτι ἐπηρώτησεν Σαὺλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ζητῆσαι, καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμουὴλ ὁ προ-
14 φήτης, Καὶ οὐκ (ξ) ἐζήτησε κύριον. καὶ ἀπέκτεινεν (ο) αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυὶδ
υἱῷ Ἰεσσαί.

Et exuerunt eum: & tulerunt caput ejus, & vasa ejus: & miserunt in terram alienigenarum in circuitu ad evangelizandum (c) idolis suis, & populo. Et posuerunt vasa eorum in domo dei sui: & caput ejus posuerunt in domo Dagon. Et audierunt omnes habitantes (d) Galaad omnia, quæ fecerant alienigenæ ipsi Saul, & Israel. Et suscitati sunt in Galaad omnis vir potens, & tulerunt corpus Saul, & corpus filiorum ejus: & attulerunt ea in Jabis: & sepelierunt ossa eorum sub quercu in Jabis: & jejunârunt septem dies. Et mortuus est Saul in suis iniquitatibus, quibus iniquè egit Deo, (e) super verbum Domini: quoniam non observavit: quia interrogavit Saul in ventriloquo ad quærendum, & respondit ei Samuel propheta. Et non quæsivit Dominum: et interfecit eum, & convertit regnum ad David filium Jesse.

MS. A. (κ) πάντα (λ) ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ἐν τῷ (μ) τὰ σώματα (ν) τῷ κυρίῳ κτ᾽ (ξ) ἐξεζήτησεν τὸν κύριον Σαούλ. καὶ (ο) αὐτὸν, καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψεν

ΚΕΦ. ιά.

1 Καὶ ἦλθε πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, λέγοντες, Ἰδοὺ ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου ἡ-
2 μεῖς. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὅντος Σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ· καὶ (α)
εἶπεν Ἰσραὴλ κύριός σοι, Σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ (β) σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐ-
3 πὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα (ι) εἰς Χεβρών. καὶ διέθετο αὐ-
τοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἔναντι κυρίου· καὶ ἔχρισαν τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσ-
4 ραὴλ κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς Σαμουήλ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς καὶ (γ) ἄνδρες αὐτῷ εἰς
5 Ἱερουσαλήμ, αὕτη Ἰεβὺς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν (δ) γῆν. Εἶπον τῷ Δαυὶδ, Οὐκ
6 εἰσελεύσῃ ὧδε. καὶ προσετελάζετο τὴν προσχὼν Σιών· αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Πᾶς
πύργων Ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις, καὶ ἔσται εἰς ἀρχοντα καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέβη ἐπ᾽ αὐτὴν ἐν πρώτοις
7 Ἰωὰβ υἱὸς (ε) Σαρουΐα, καὶ ἐγένετο εἰς ἄρχοντα. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ προσχῇ· διὰ τοῦτο ἐκά-
8 9 λεσεν αὐτὴν, πόλιν Δαυίδ. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν (ζ) κύκλῳ. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ προβαίνων
10 καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντοκράτωρ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν
τῷ Δαυὶδ, οἱ κατισχύοντες μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ, τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν
11 κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τῷ Δαυίδ· (η) Ἰεσεβαὰμ
υἱὸς (θ) Ἀχαμὰν πρῶτος τῶν τριάκοντα· οὗτος ἐπάρατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίους τραυμα-
τίας ἐν καιρῷ ἑνί.

CAP. XI.

Et venit omnis Israel ad David in Chebron, dicentes; Ecce ossa tua, & carnes tuæ nos. Et heri, & nudiustertius, cùm esset Saul rex, tu fuisti educens, & introducens Israel. Et dixit (a) Israel Dominus tibi, Tu pasces populum meum Israel: & tu eris in ducem super Israel. Et venerunt omnes seniores Israel ad regem in Chebron. Et disposuit eis rex David testamentum in Chebron ante Dominum: Et unxerunt David in regem super Israel juxta verbum Domini per manum Samuel. Et ivit rex, & (b) viri ejus in Hierusalem, (hæc Jebus:) & ibi Jebusæi habitantes terram (c) Dixerunt David, Non ingredieris huc. Et cepit arcem Sion: hæc est civitas David. Et dixit David; Omnis percutiens Jebusæum in primis, & erit in principem, & in ducem. Et ascendit super eam in primis Joab filius Saruiæ: & factus est in principem. Et sedit David in arce. Propter hoc vocavit eam, Civitatem David. Et ædificavit civitatem in (d) circuitu. Et procedebat David procedens, & crescens: & Dominus omnipotens cum eo. Et hi principes potentium, qui fuerunt ipsi David, qui invalescebant cum eo in regno ejus cum omni Israel, ad faciendum regnare eum juxta verbum Domini super Israel. Et hic numerus potentium David; (e) Jesebada filius Achaman primus ipsorum triginta. Hic eduxit gladium suum (f) semel super trecentos vulneratos in tempore uno.

MS. A. (α) εἶπεν κύριος ὁ θεός σου σοὶ, (β) σὺ εἰς (ι) ἐν (γ) ἄνδρες Ἰσραὴλ αὐτῷ. Ἱερουσαλήμ, (δ) γῆν. Εἶπαν ὑμῖν οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυὶδ, (ε) Σαρουΐας, (ζ) κύκλῳ. καὶ ἐπολέμησεν, καὶ ἔλαβεν τὴν πόλιν. Καὶ ἐπορεύετο (η) Ἰεβααμ (θ) Ἀχαμανὶ * πρωτότοκος τῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 فسلبوه ثيابه * واخذوا راسه وسلاحه * فارسلوها الى ارض فلسطين * والى الصياع والمدن والمي *
10 يا سان * فسمع اهل جلعاد ما صنع الفلسطيون بشاول وباسرايل * فقام كل رجل قوي من
11 12 جلعاد * ومضوا واخذوا جسد شاول واجساد اولاده * وجاوا بهم الى نابلس ودفنوهم هناك تحت
13 اللوز وصاموا سبعة ايام * ومات شاول بخطاياه التي اخطاء قدام الله * كقول الرب * لانه لم يحفظ
14 ما وصاه به * ومضى وسال المكحمة * ولم يسل الله * ولم يسلك طريقه * كما قال له شموال النبي
فعلله * ورد الملك الى داود بن يسي * الفصل الحادي عشر *

Et exuentes vestes ejus, tollentesq; caput & arma ipsius, miserunt ea in terram Palestinæ, & in civitates, urbes, & suburbia; ut annuntiarent ædibus idolorum suorum & genti suæ. Vestes & arma ipsius collocârunt in æde simulachrorum suorum, caput autem ipsius posuerunt in Beth-jasan. Sed cùm audissent incolæ Galaadis quod fecerant Palestini Sauli & Israelitis, Surrexerunt viri quique robustissimi Galaditæ, & abeuntes tulerunt corpus Saulis, & corpora filiorum ejus; & asportantes ea Neapolim, ibidem sepelierunt ea subter amygdalum, & jejunaverunt septem diebus. Sic mortuus est Saul propter peccata sua quæ perpetraverat coram Deo; secundùm sermonem Domini, quia non servaverat quæ mandaverat ei; Et abiens consuluerat astrologam potiùs quàm Deum consuleret; nec ambulaverat in via ejus, quemadmodum dixerat ei Samuel propheta: propterea interfecit eum, revolvitque regnum ad Davidem filium Jesse.

1 2 واجمع كل رجال اسرايل الى داود في حفرون * وقالوا نحن دمك ولحمك * من امس ومن اول
امس * وحين كان شاول ملكا علينا * انت الذي كنت تدخل وتخرج اما لبني اسرايل *
3 وقال الله لك انك الذي تمسك اسرايل سعبي * وتكون مقدما ومدبرا لاسرايل * وجاوا الشيوخ
كلهم الى الملك الى حفرون * فعاهدهم داود بين يدي الرب * ومسحوا داود ملكا على اسرايل *
4 كقول الرب من فم شموال النبي * ومضى داود وجميع رجاله الى يروشليم * وهي الذي كانت
5 قديما تسمى يابوس * لان فيها كانوا يسكنون اليابوسيون في تلك الارض * وقال اناس من
سكان اروشليم لداود * لا تدخل لنا الى هاهنا * فجمع داود الامة كلها * وكبس صيعة صيون
6 التي سميت صيعة داود * وقال داود ايضا * كل من يحارب يابوس ويطلع واحدها اولا * يكن
رييسا مقدما على جيش اسرايل * فطلع يواب بن صوريا اولا فاحدها * فاقامه داود الملك
7 8 رييسا على الجيش * وقعد داود في صيون * ولاجل ذلك سميت صيعة داود * وبنى داود حوالي
9 الصيعة الى برا * واعطى داود اماما لساير الناس الذي في الصياع * وارتفع داود وعظم *
10 وكان الله معه ضابط الكل * وهاولاء روساء رجال داود الذين ملكوا بملكه * واقامهم
الملك على ساير اسرايل * مثل كلمة الله التي تكلم على اسرايل * وهذا عدد رجال داود *
11 يجلس في المجلس لاول رييس ثلاثين * وهو جدحوا الجبار الذي سل سيفه * وقتل ثلاثمايه
رجل في ساعة واحدة *

Convenientes enim cuncti viri Israelis ad Davidem in Hebron, dixerunt, Nos sanguis tuus & caro tua sumus. Ab heri & nudiustertius, dumque regnaret Saul super nos, tu eras qui ingrediebaris & egrediebaris ante filios Israelis: Deus etiam tibi dixit te tenturum Israelem populum meum, teque fore ducem ac rectorem Israelis. Tum venientibus cunctis senioribus ad regem in Hebron, fœdus iniit cum eis David coram Domino, & unxerunt Davidem in regem super Israelem, juxta sermonem Domini ore Samuelis prophetæ prolatum. Post hæc abiit David cum universis copiis suis in Jerusalem quæ olim vocabatur Jebus, quòd in ea degerent Jebusæi, in regione illa: Et dixerunt quidam è civibus Jerusalem ad Davidem, Nequaquam ingredieris hûc ad nos. Sed collectâ David universâ plebe, subegit civitatem Sion, quæ nuncupata fuit, Civitas Davidis. Dixit præterea David, Quicunque oppugnaverit Jebus, & prior ascendens ceperit eam, erit præpositus militiæ Israelis. Joab ergò Suriæ filius ascendit prior & cepit eam: ac proinde creavit illum David vex imperatorem exercitûs. Habitavitque David in Sion, quæ fuit ob id vocata, Civitas Davidis. Struxitque David ædificium circa civitatem extrinsecùs, dedítque David liberum commeatum cunctis hominibus qui erant in oppidis. Et exaltatus est David, ac magnificatus, & Deus omnitenens aderat ei. Hi sunt capita heroum Davidis, qui imperium obtinebant in regno ipsius, quos constituerat rex super universum Israelem, juxta verbum Dei quod locutus fuerat de Israele. Hic inquam est numerus heroum Davidis: Primum locum occupans, dux triginta, erat Gedehu gigas, qui districto gladio suo trecentos eâdem horâ viros interfecit.

דברי הימים א: יא

ואחריו אלעזר בן־דודו האחוחי הוא בשלושה הגבורים: הוא־היה עם־דויד בפס דמים 12 23
faciebus à *fugerant* populus & ,*hordeis* plena agri pars erat Et .prælium ad ibi erant congregati Philiſtim &
והפלשתים נאספו־שם למלחמה ותהי חלקת השדה מלאה שעורים והעם נסו מפני 13
.magna ſalute Dominus ſervavit & : Philiſtim percuſſerũt & ,*eâ* liberaverũt & ,*partis* medio in ſteterunt Et : Philiſtim
פלשתים: ויתיצבו בתוך־החלקה ויצילוה ויכו את־פלשתים ויושע יהוה תשועה גדולה: 14
Philiſtim *caſtrametatio* & : Hadullam ſpeluncam ad David ad ,petram ad *capitibus* triginta è tres deſcenderunt Et
וירדו שלושה מן־השלושים ראש על־הצר אל־דויד אל־מערת עדלם ומחנה פלשתים 15
,David deſideravit Et .Beth-lechem in tunc Peliſtim *præfectus* Et .arce in tunc David Et .Rephaim valle in *caſtrametans*
חנה בעמק רפאים: ודויד אז במצודה ונציב פלשתים אז בבית לחם: ויתאו דויד 16 17
caſtrametationem in tres irruperunt Et .porta in quæ ,Beth-lechem ciſterna de aquas mihi *propinabit* Quis : dixit &
ויאמר מי ישקני מים מבור בית־לחם אשר בשער: ויבקעו השלשה במחנה 18
noluit Et .David ad attulerunt & ,acceperunt & ; porta in quæ ,lechem-Beth ciſterna è aquas hauſerunt & , Peliſtim
פלשתים וישאבו־מים מבור בית־לחם אשר בשער וישאו ויבאו אל־דויד ולא אבה 19
virorum ſanguinẽ Nunquid .hoc *faciendo* à ,meo Deo à mihi Abſit : dixit Et .Domino eas libavit ſed ,eas bibere David
דויד לשתותם ויסכה אותם ליהוה: ויאמר חלילה לי מאלהי מעשות זאת הדם האנשים 20
tres fecerunt Hæc .eas bibere voluit non & ,eas attulerunt *ſuis animabus in* Quia ? eorum *animabus in* bibam iſtorum
האלה אשתה בנפשותם כי בנפשותם הביאום ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת 21
trecentos contra ſuam lanceam ſuſcitavit ipſe & : trium *caput* erat ipſe Joab frater Abſai Et .potentes
הגבורים: ואבשי אחי־יואב הוא היה ראש השלושה והוא עורר את־חניתו על־שלש מאות 22
tres ad uſque & ,*principem in* eis fuit & ,glorioſus duos inter tribus Ex .tres inter nomen *non* & ,*occiſos*
חלל ולו שם בשלושה: מן־השלושה בשנים נכבד ויהי להם לשר ועד־השלושה 23
duos percuſſit ipſe : Cabſeel de operibus *multi* ,*virtutis* viri filii Jehojadah filius Benaiah .pervenit non
לא בא: בניהו בן־יהוידע בן־איש־חיל רב־פעלים מן־קבצאל הוא הכה את־שני 24
virum percuſſit ipſe Et .nivis die in ciſternæ medio in Ieonem percuſſit & ,deſcendit ipſe Et .Moab *leones*
אריאל מואב והוא ירד והכה את־האריה בתוך הבור ביום השלג: והוא הכה את־האיש 25
eum ad deſcendit Et .texentium liciatorium ſicut lancea Ægyptii manu in Et .*cubito in* quinque menſuræ virum Ægyptium
המצרי איש מדה׳ חמש באמה ובידי המצרי חניות כמנור וירד אליו 26
.Jehojadah filius Benaiahu fecit Hæc .ejus lancea in eum occidit & ,Ægyptii manu è lanceam rapuit & ,virga cum
בשבט וינול את־החניות מיד המצרי ויהרגהו בחניתו: אלה עשה בניהו בן־יהוידע 27
.pervenit non tres ad Et .*ipſe glorioſus* ipſe ecce triginta Ex .potentes tres inter nomen ei Et
ולו שם בשלושה הגבורים: מן־השלושים הנו נכבד הוא ואל־השלושה לא־בא 28
.Beth-lechem de *Dodo* filius Elchanan , Joab frater Haſahel *virtutum* potentes Et .ſuũ auditum ad David eum poſuit Et
וישימהו דויד על־משמעתו: וגבורי החילים עשהאל אחי יואב אלחנן בן־דודו מבית לחם: 29 27
Hilai ,Chuſathites Sibbechai .Hantothites Abihezer ,Techohites Hicches filius Hira .Pelonites Cheles ,Harodites Sammoth
שמות ההרודי חלץ הפלוני: עירא בן־עקש התקועי אביעזר הענתותי: סבכי החשתי עילי 30 28
.Netophathites Bahanah filius Cheled ,Netophathites Maharai .Achochites
האחוחי: מהרי הנטופתי חלד בן־בענה הנטופתי:

Verſio VULG. LAT.

Et poſt eum Eleazar filius patrui ejus Ahohites, qui 12
erat inter tres potentes. Iſte fuit cum David in Pheſ- 13
domim, quando Philiſthiim congregati ſunt ad locum
illum in prælium : & erat ager regionis illius plenus
hordeo, fugerátque populus à facie Philiſthinorum.
Hi ſteterunt in medio agri, et defenderunt eum: cúmq; 14
percuſſiſſent Philiſthæos, dedit Dominus ſalutem ma-
gnam populo ſuo. Deſcenderunt autem tres de tri- 15
ginta principibus ad petram, in qua erat David, ad
ſpeluncam Odollam, quando Philiſthiim fuerant ca-
ſtrametati in valle Raphaim. Portò David erat in præ- 16
ſidio, et ſtatio Philiſthinorum in Bethlehem. Deſide- 17
ravit igitur David, et dixit; O ſi quis daret mihi aquã
de ciſterna Bethlehem, quæ eſt in porta. Tres ergò iſti 18
per media caſtra Philiſthinorum perrexerunt, & hau-
ſerunt aquam de ciſterna Bethlehem, quæ erat in por-
ta, & attulerunt ad David ut biberet : qui noluit, ſed
magis libavit illam Domino, Dicens; Abſit ut in con-
ſpectu Dei mei hoc faciam, & ſanguinem iſtorum vi- 19
rorum bibam : quia in periculo animarum ſuarum at-
tulerunt mihi aquam. Et ob hanc cauſam noluit bi-
bere. Hæc fecerunt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoque 20
frater Joab ipſe erat princeps trium , & ipſe levavit
haſtam ſuam contra trecentos vulneratos, & ipſe erat
inter tres nominatiſſimus, Et inter tres ſecundos incly- 21
tus, & princeps eorum : veruntamen uſq; ad tres pri-
mos non pervenerat. Banaias filius Joiadæ viri robu- 22
ſtiſſimi, qui multa opera perpetrârat, de Cabſeel: ipſe
percuſſit duos ariel Moab: & ipſe deſcendit, & inter-
fecit leonem in media ciſterna tempore nivis. Et ipſe 23
percuſſit virum Ægyptium, cujus ſtatura erat quinque
cubitorum, & habebat lanceam ut liciatorium texen-
tium : deſcendit igitur ad eum cum virga, & rapuit
haſtam, quam tenebat manu: & interfecit eum haſtâ
ſuâ. Hæc fecit Banaias filius Joiadæ , qui erat inter 24
tres robuſtos nominatiſſimus, Inter triginta primus , 25
veruntamen ad tres uſque non pervenerat : poſuit au-
tem eum David ad auriculam ſuam. Porrò fortiſſimi 26
viri in exercitu, Aſahel frater Joab, & Elchanan fi-
lius patrui ejus de Bethlehem , Sammoth Arorites, 27
Helles Phalonites, Ira filius Acces Thecuites, Abi- 28
ezer Anathothites, Sobbochai Huſathites, Ilai Aho- 29
hites, Maharai Netophathites, Heled filius Baana 30
Netophathites.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Poſt hunc erat Eliazar filius patrui ejus, de 12
civitate Dahoh : is erat præfectus trecento-
rum virorum. Quum eſſet cum Davide in 13
Phaſi aquarum, ubi Philiſthæi bellum gere-
bant, eſſétque ibi ager conſitus hordeo, &
populus diſſipatus eſſet à conſpectu Phili-
ſthæorum; Stiterunt ſe in medio agro, & 14
vendicârunt eum, cæſis Philiſthæis : præſti-
títque Dominus victoriam magnam. Præ- 15
terea deſcendentibus tribus ex heroibus ad
Davidem in ſpeluncam Arlam, dum caſtra
Philiſthæorum poſita eſſent in planitie gi-
gantum, David autem habitaret in tento- 16
rio, & viri Philiſthæorum in Beth-lehem;
Deſiderio motus David ait, Utinam præbe- 17
ret aliquis mihi ex aqua quam bibi è ciſter-
na illa magna Bethlehemitica quæ eſt in por-
ta civitatis! Statim atque id audiêre tres 18
illi viri, perruperunt ac penetrârunt acies
Philiſthæorum, & pergentes hauſerunt aquã
ex eadem ciſterna magna quæ erat in Beth-
lehem in porta civitatis, acceptámque & al-
latam obtulerunt Davidi : qui tamen noluit
eam bibere, ſed effudit eam coram Domino,
Dicens, Avertat à me Dominus ut id com- 19
mittam coram Deo meo: homines iſti egreſ-
ſi abierunt periculo ſanguinis propriæ cervi-
cis : noluítque eam bibere. Hæc præſtite-
runt tres illi heroes. Præterea Abiſai fra- 20
ter Joabi : is erat dux triginta, idémque gla-
dium exemit adverſùs trecentos quos occî-
dit : is erat honoratiſſimus. Majore habe- 21
batur in honore quàm illi triginta quorum
dux erat, & bellum æquè ac triginta gere-
bat. Benaja Jojadai filius, vir ſtrenuus ac 22
fortis, cujus præſtantiſſima erant facinora,
ex oppido Cabſiele : is interfecit duos gi-
gantes Moabitas : idémque deſcendit & oc-
cîdit leonem in ſylva tempore nivis. Idem 23
etiam occîdit virum Ægyptium, virum robu-
ſtiſſimum, procerum quinque cubitorum :
cùm enim Ægyptius haſtam manu teneret,
cujus cuſpidis craſſities erat veluti jugi tex-
torum; deſcendit ad eum cum baculo, ar-
reptâque ex Ægyptii manibus haſtâ, confo-
dit eum propriâ ipſius haſtâ. Hæc omnia 24
præſtitit Benaja Jojadai filius, & nomen ejus
celebrius erat quàm illorum trium virorum :
Tribus quidem illis honoratior erat, & præ- 25
lium ut tres faciebat. Hunc conſtituit David
ut eſſet cuſtos lanceæ ſuæ, & heroum fortiſſi-
morum. Aſael frater Joabi, Elhanan filiꝰ pa- 26
trui ejus, à Beth-lehem: Semoth è monte re- 27
gio, Halas è Palton: Ira filius Ecis è Tecoa, 28
& Abiazar ex Anathoth : Sabi ex Heſu- 29
bath, Ali ex Hoh : Mahri ex Netophath, 30
Halad filius Baanæ è Notphath :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 13 Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δωδαὶ ὁ Ἀχωχί· οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ (ι) δυνατοῖς. Οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν (κ) Φασοδαμὶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀ-
14 γροῦ πλήρης κριθῶν, καὶ ὁ λαὸς ἔφυγε ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων. Καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ
15 ἔσωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. Καὶ κατέβησαν
(λ) τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλὰμ, καὶ (μ)
16 παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ ὀχυρᾷ, καὶ (ν) τὸ
17 σύνταγμα τῶν ἀλλοφύλων τότε (ξ) ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Τίς ποτίσει με ὕ-
18 δωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ; Καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύ-
λων· καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς
19 Δαυίδ. καὶ ἐκ ἠθέλησε Δαυὶδ τοῦ πεῖν αὐτὸ, καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, Καὶ εἶπεν, Ἱλεώς μοι ὁ
Θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ψυχαῖς
20 αὐτῶν (ο) ἤνεγκαν· καὶ οὐκ ἠβούλετο πεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί. Καὶ (σ) Ἀ-
βισὰ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, οὗτος ἦν ἄρχων (ρ) τῶν τριῶν· οὗτος ἐπάρατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ὅτι (σ) βια-
21 κοσίοις τραυματίας ἐν καιρῷ (τ) ἑνὶ, καὶ οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν. Ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺ
22 δύο ἔνδοξος, καὶ ἦν (υ) αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο. Καὶ (φ) Βαναία υἱὸς Ἰ-
ωδαὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα αὐτοῦ, οὗτος ἐπάταξε τοὺ δύο ἀριὴλ Μωάβ,
23 καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε † λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. Καὶ οὗτος ἐπάταξε † ἄνδρα
† Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν πεντάπηχυν, καὶ (χ) ἐν χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ
κατέβη ἐπ' αὐτὸν (ψ) Βαναία ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁφείλατο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου τὸ δόρυ, καὶ ἀπ-
24 έκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. Ταῦτα ἐποίησε (ω) Βαναία υἱὸς Ἰωδαὲ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν
25 τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς. Ὑπὲρ τοὺ τριάκοντα ἦν ἔνδοξος οὗτος, καὶ πρὸς τοὺ τρεῖς οὐκ ἦ-
26 γεν. καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ὅτι τὴν παῖδιὰν αὐτοῦ. Καὶ (α) δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, Ἀσαὴλ
27 ἀδελφὸς Ἰωὰβ, Ἐλεανὰν υἱὸς (β) Δωδοὲ ἐκ Βηθλεὲμ, (γ) Σαμαὼθ ὁ Ἀρωεὶ, Χηλὲς ὁ (δ) Φελω-
28 29 νὶ, Ὠχὶ υἱὸς Ἐκκὶς ὁ Θεκωὶ, Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθὶ, (ε) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ, Ἠλὶ ὁ (ζ) Ἀχωνὶ,
30 Μαραὶ ὁ Νετωφαθὶ, (η) Χελὲδ υἱὸς Νοοζὰ ὁ Νετωφαθὶ,

Et poſt eum Eleazar filius (g) Dodai, Achochi. Hic fuit in tribus potentibus. Hic fuit cum David in Phaſodamin: & alienigenæ congregati ſunt ibi ad prælium: & erat pars agri plena hordeorum: & populus fugit à facie alienigenarum. Et ſtetit in medio partis, & ſalvavit eam, & percuſſit alienigenas: & fecit Dominus ſalutem magnam. Et deſcenderunt tres de triginta principibus in petram ad David in ſpeluncam Odollam. & caſtra alienigenarum in valle gigantum. Et David tunc in munitione: & ſtatio alienigenarum tunc in Bethleem. Et concupivit David, & dixit; Quis potabit me aqua de ciſterna Bethleem, quæ in porta? Et perruperunt illi tres caſtra alienigenarum, & aquati ſunt aquam de ciſterna, quæ in Bethleem, quæ erat in porta. Et tulerunt, & venerunt ad David. Et noluit David bibere illam, & libavit illam Domino, Et dixit; Propitius mihi Deus à faciendo verbum hoc. Si ſanguinem virorum horum bibam in animabus eorum? quoniam in animabus ſuis attulerunt. Et noluit bibere illam. Hæc fecerunt tres potentes. Et Abiſa frater Joab hic fuit princeps trium: hic eduxit gladium ſuum ſuper trecentos vulneratos in tempore uno: & hic fuit nominatus in tribus: De tribus ſuper duos gloriosus, & fuit eis in principem: & uſque ad tres non pervenit. Et Banæa filius Jodae filius viri potentis: multa opera ejus de Cabaſael. Hic percuſſit duos Ariel Moab: & hic deſcendit, & percuſſit leonem in ciſterna in die nivis. Et hic percuſſit virum Ægyptium hominem (b) conſpicuum quinque cubitorum: & in manu Ægyptii lancea tanquam liciatorium texentium, & deſcendit ſuper eũ Banea in virga: & abſtulit de manu Ægyptii lanceã, & interfecit eum in lancea ejus. Hæc fecit Banea filius Jodae, & hoc nomen in tribus potentibus: Super triginta fuit honoratus hic: & ad tres non pervenit. Et conſtituit eum David ſuper patriam ſuam. Et potentes virtutum; Aſael frater Joab, Elcanan filius Dodoe de Bethleem, Samaoth Arori, Chelles Pheloni, Ora filius Eccis Thecoi, Abiezer Anathothi, Sobochæ Huſathi, Eli Achoni, Marai Netophathi, Cheled filius Nooza Netophathi,

MS. A. (ι) δυνατός. (κ) Φασοδαμὶν, (λ) οἱ τρεῖς (μ) ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐκ τῇ (ν) τὸ σύστημα τ (ξ) ἐν τῇ Βηθλεέμ. (ο) ἤνεγκαν * αὐτόν· καὶ ὐκ (π) Ἀβεσὰ ὁ ἀδελφὸς (ρ) τῶν * πατριῶν· οὗτος (σ) ἑξακοσίοις (τ) ἑνὶ, οὗτος (υ) αὐτὸς εἰς (φ) Βαναίας (χ) ἐν τῇ χειρὶ (ψ) Βαναίας (ω) Βαναίας (α) οἱ δυνατοὶ (β) Δωδοὲ (γ) Σαμὼθ Θασὶ, (δ) Φαλλωνὶ, Ὠχὶ υἱὸς Ἐκκὶς (ε) καὶ Σοβοχαὶ ὁ Ἀσωθὶ, (ζ) Ἀχὼς, Μοσραὶ (η) Ἐλὲδ υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθὶ, Ἠθοὺ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وبعدهُ صار العزار بن دود من دحوح * وهو صار رييسا علي ثلاثمايه رجل * وهو كان مع
13 داود بن ايسي * وهو الذي اتي اليه بالماء من جب بيت لحم * والفلسطينيون يحاربون داود كان
14 هناك حقل واحده مزروعه سعيرا * فلما ببدد الامه من قدام الفلسطينيين * قام هذا الرجل
15 في الحقل * وخلص داود * واهلك الفلسطينيين * وصنع الله به خلاصا عظيما * ونزل ثلاثه من
الثلاثين رييسا من عند داود من الصخر الي معزار عزلم * وعسكر الفلسطينيين معود في بريه
16 الجبابين * وداود بارز في المسكن * والرجال الفلسطينيون في بيت لحم * فاسهي داود وقال * من
17 يعطيني من الجب الكبير الذي في باب بيت لحم * وسمعه من ساعته
18 الثلاثه الرجال الابطال * فنزلوا من عند * وسقوا عسكر الفلسطينيين * ومضوا وملوا الماء من
الجب الكبير الذي في باب بيت لحم * واخذوه وجاوا به * واعطوه لداود * فلم يشاء داود ان
19 يشربه * وسكبه قدام الله * وقال حاش لي ان افعل هذا الفعل قدام الاهي * لان هذا دم هولاء
الرجال الذين ابوه بانفسهم * ولم يشربه * هذا صنع الثلاثه رجال الابطال * وهذه اسماوهم *
20 أبيساي اخو يواب بن صوريا * وهو رييس في الثلاثه * وهو جرد سيفه علي ثلاثمايه رجل * فقتلهم
في ساعه واحده * وله اسم في الثلاثه روساء * وهو اعظم من الاثنين * ورييس عليهما * ولم
21 يات الي الثلاثه * وبنايا بن يوياداع بن ايساي * جبار قوي وكثير في صناعته اكثر من
22 قابصيل * وهو الذي قتل الجبارين * وهما موآب وارسل * وهو الذي نزل الي الجب * وقتل
الاسد في يوم الثلج * وقتل الرجل المصري الذي كان طويلا * وطوله خمسه اذرع * وفي
23 يد المصري رمح غلظ سنانه مثل نول الحياك * فاتي اليه بنايا بن يوياداع بعصاه * فاخذ الرمح
من يد المصري وقتل برمحه * هذا صنع بنايا * وله كان اسم اكبر من ثلاثه رجال * وما كان
24 يحصر الي الثلاثه * واقامه داود علي كل ماله * وهولاء علي الاقويا * عسايل اخو يواب *
25 والحنين بن عمه * وداود من بيت لحم * واسموث من جبل الملك * وحالص الذي من
26 فلطون * وعيرا بن عاقيس الذي من نطوح * وابيعزار الذي من عناثوث * وسالي
29 الذي من حسبون * وعالي الذي من حوح * ومهري الذي من نوطافت * وحلد بن
30 بعني الذي من نوطافت *

Poſt hunc erat Eliazar filius Davidis è 12
Dabeh, qui erat dux trecentorũ virorum:
Is erat cum Davide filio Iſai, atq; is eſt 13
qui attulit ei aquam è ciſterna Bethlehemitica. Præterea Paleſtinis bellum cum Davide gerentibus, erat illic ager quidam hordeo conſitus: cúmque diſperſus populus à conſpectu Paleſtinorum, Stitit 14
ſe vir iſte in agro illo, Davidem eripuit, ac perdidit Paleſtinos: fecitque per eum Deus ſalutem magnam. Item cùm ex illis triginta ducibus tres 15
deſcendiſſent à Davide, è petra ad ſpeluncam Arlam, copiis Paleſtinorum ſedentibus in deſerto gigantum, Davide 16
autem habitante in domicilio, & viris Paleſtinis in Beth-lehem; Deſiderio motus David ait, Quis det mihi è ciſterna 17
magna quæ eſt in Beth-lehem in porta civitatis, aquam bibendam? Hoc itaque 18
ſtatim audito à tribus illis ſtrenuiſſimis viris, deſcenderunt ab eo, & perruptis copiis Paleſtinorum abierunt, hauſerunt aquam è ciſterna magna quæ erat in porta Beth-lehem, & ſumentes eam attulerunt dederuntque Davidi: noluit autem David eam bibere, ſed effudit eam coram Deo, Et ait, Abſit à me ut tantum faci- 19
ãus perpetrem coram Deo meo: hæc enim ſanguis eſt horum virorum qui vitæ ſuæ periculo attulerunt eam: quare non bibit illam. Hoc fecerunt tres illi ſtrenuiſſimi viri. Hæc autem ſunt nomina eorum; 20
Abiſai frater Joabi, filius Suriæ, idemque præcipuus erat inter hos tres. Idem quoque ſtrinxit gladium ſuum adverſùs trecentos viros, & unicâ hastâ trucidavit illos: quare inter tres hos duces celeberrimum conſecutus eſt nomen, Et præſtantior erat reliquis duobus, ac princeps amborum: attamen ad tres illos non pervenit. Deinde Benaja filius Jojadai fi- 21 22
lii Iſai, gigas fortiſſimus, & in arte ſua præſtantius ſe gerens quàm Cabſiel: is etiam trucidavit duos gigantes, nempe Moabum, & Arſalem: idemque deſcendit in foveam, & occidit leonem in diebus nivis. Præterea occidit virum 23
Ægyptium qui procerus erat, longitudo enim ejus erat quinque cubitorum: & quidem licèt Ægyptius lanceam manu geſtaret, cujus craſſitudo mucronis erat inſtar jugi textoris, aggreſſus tamen eſt eum Benaja Jojadai filius baculo, rapuit lanceam ex ejus manu, eumque propriâ lanceâ confodit. Hoc fuit præ- 24
clarum Benajæ facinus: adeoque celebrius obtinuit nomen præ tribus hiſce viris, tametſi ad tres illos non pervenerit: Quamobrem præpoſuit eum David 25
cunctis opibus ſuis. Hi quoque præpoſiti erant robuſtiſſimis: Aſael frater Joabi, 26
Elhanin filius patrui ipſius, & David Bethlehemita: Aſmoth è monte regio, 27
& Halas Phaltonenſis: Ira Abiſi filius Tecuita, Abiazar qui ex Anathoth: Sabi ex Hasbon, & Ali ex Hob: 28 29
Mahri è Notapheth, & Holed filius Baasi Notaphites:

UMI

דברי הימים א: יב

Harbathites Abiel , Ghahas torrentibus de Churai .Pirhatonites Benaiah , Binjamin filiorum Ghibbath de Ribai filius Ithai

31 אִיתַי בֶּן־רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּנָיָה הַפִּרְעָתוֹנִי׃ חוּרַי מִנַּחֲלֵי נָעַשׁ אֲבִיאֵל הָעַרְבָתִי׃

32 Achiam .Hararites Saghe filius ,Jonathan ,Ghizonites Hasem Filii .Sahalbonites Eliachba , Bacharumites Hazmaveth

33 עַזְמָוֶת הַבַּחֲרוּמִי אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי׃ בְּנֵי־הָשֵׁם הַגִּזֹנִי יוֹנָתָן בֶּן־שָׁגֵא הַהֲרָרִי׃ אֲחִיאָם

34 Naharai ,Charmelites Chefro .Pelonites Achijah , Mecherathites Chepher .Ur filius Eliphal ,Hararites Sachar filius

35 בֶּן־שָׂכָר הַהֲרָרִי אֲלִיפָל בֶּן־אוּר׃ חֵפֶר הַמֵּכֵרָתִי אֲחִיָּה הַפְּלֹנִי׃ חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי נַעֲרַי

36 Joab *vasa ferens* Berothites Nacharai , Hammonites Selech .Geri filius Mibchar , Nathan frater Joel .Ezbai filius

37 בֶּן־אֹזְבָי׃ יוֹאֵל אֲחִי נָתָן מִבְחָר בֶּן־הַגְרִי׃ צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחֲרַי הַבְּרֹתִי נֹשֵׂא כְלֵי יוֹאָב

38 ,Reubenites Siza filius Hadina .Achlai filius Zabad ,Chittæus Urijah .Ithræus Ghareb , Ithræus Hirah .Serujah filii

39 בֶּן־צְרוּיָה׃ עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃ אוּרִיָּה הַחִתִּי זָבָד בֶּן־אַחְלָי׃ עֲדִינָא בֶן־שִׁיזָא הָרְאוּבִנִי

40 Samah : Hasterathites Huzziah .Mithnites Josaphath &,Mahachah filius Chanan .triginta eo *super* & , Reubenitæ ipsi *caput*

41 רֹאשׁ לָרְאוּבֵנִי וְעִלָּיו שְׁלֹשִׁים׃ חָנָן בֶּן־מַעֲכָה וְיוֹשָׁפָט הַמִּתְנִי׃ עֻזִּיָּא הָעַשְׁתְּרָתִי שַׁמְעָ

42 , Jeribai & , Machavites Eliel .Tisites ejus frater Jocha & , Simri filius Jedihael .Haroherites Chotham filii Jehiel &

43 וְיוֹעֵאל בְּנֵי חוֹתָם הָעַרֹעֵרִי׃ יְדִיעָאֵל בֶּן־שִׁמְרִי וְיוֹחָא אָחִיו הַתִּיצִי׃ אֱלִיאֵל הַמַּחֲוִים וִירִיבַי

44 .Mesobaiah Jahasiel & , Hobed & , Eliel .Moabites Ithmah & , Elnaam filii Jehosaviah &

45 וְיוֹשַׁוְיָה בְּנֵי אֶלְנַעַם וְיִתְמָה הַמּוֹאָבִי׃ אֱלִיאֵל וְעוֹבֵד וְיַעֲשִׂיאֵל הַמְּצֹבָיָה׃

CAP. XII. יב

.belli auxiliatores potentes inter ipsi Et .Chis filii Saul *faciebus* à clausum adhuc Siclagh in David ad *venientes* hi Et

1 וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִיד לְצִיקְלַג עוֹד עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל בֶּן־קִישׁ וְהֵמָּה בַּגִּבּוֹרִים עֹזְרֵי הַמִּלְחָמָה׃

, Achihezer *Caput* .Binjamin de Saul fratribus de , arcu *in sagittis in* & , *lapidibus in* , *sinistrantes* & , *dextrantes* arcu Armati

2 נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מְיַמְּנִים וּמַשְׂמְאִלִים בָּאֲבָנִים וּבְחִצִּים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן׃ הָרֹאשׁ אֲחִיעֶזֶר

3 Ismahaiah Et .Hantothites Jehu & ,Berachah & ; Hazmaveth filii Phelet & , Jeziel & , Ghibhathites Semahah filii Joas &

4 וְיוֹאָשׁ בְּנֵי הַשְּׁמָעָה הַגִּבְעָתִי וְיִזִּיאֵל וּפֶלֶט בְּנֵי עַזְמָוֶת וּבְרָכָה וְיֵהוּא הָעַנְתֹתִי׃ וְיִשְׁמַעְיָהוּ

, Elhuzai .Ghederathites Jozabad & , Jochanan & ,Jachaziel & ,Irmeiah & : triginta *super* & ,triginta inter fortis Ghibhonites

5 הַגִּבְעוֹנִי גִּבּוֹר בַּשְּׁלֹשִׁים וְעַל־הַשְּׁלֹשִׁים וְיִרְמְיָה וְיַחֲזִיאֵל וְיוֹחָנָן וְיוֹזָבָד הַגְּדֵרָתִי׃ אֶלְעוּזַי

Chorchites Jasobham &,Jobezer &,Hazarel &,Iujahu &,Elchanah .Charuphites Sephathiahu &,Semariahu & ,Behaliah &,Jerimoth &

6 וְיָרִימוֹת וּבְעַלְיָה וּשְׁמַרְיָהוּ וּשְׁפַטְיָהוּ הַחֲרוּפִי׃ אֶלְקָנָה וְיִשִּׁיָּהוּ וַעֲזַרְאֵל וְיוֹעֶזֶר וְיָשׁוּבְעָם הַקָּרְחִים׃

fortes , deserto in munitione ad David ad sunt divisi Ghadi de Et .Ghedor de Jerocham filii Zebadiah & , Johelah Et

7 וְיוֹעֵאלָה וּזְבַדְיָה בְּנֵי יְרֹחָם מִן־הַגְּדוֹר׃ וּמִן־הַגָּדִי נִבְדְּלוּ אֶל־דָּוִיד לַמְצָד מִדְבָּרָה גִּבֹּרֵי

8 montes *super* capræ *sicut* & : eorum facies leonis facies & ,*clypeum* & , *scutum dissonentes* ,bellum ad militiæ viri , *virtute*

הַחַיִל אַנְשֵׁי צָבָא לַמַּעֲרָכָה עֹרְכֵי צִנָּה וּמָגֵן וּפְנֵי אֲרָיֵה פְּנֵיהֶם וְכִצְבָאִים עַל־הֶהָרִים

.tertius Eliab ,secundus Hobadiah :*caput* Hezer .festinandum ad

9 לְמַהַר׃ עֹזֶר הָרֹאשׁ עֹבַדְיָה הַשֵּׁנִי אֱלִיאָב הַשְּׁלִישִׁי׃

Versio VULG. LAT.

Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin, Ba- 31
naia Pharatonites, Hurai de torrente Gaas, Abiel 32
Arbathites, Azmoth Bauramites, Eliaba Salabonites.
Filii Assem Gezonites, Jonathan filius Sage Ararites, 33
Ahiam filius Sachar Ararites, Eliphal filius Ur, 34 35
Hepher Mecherathites, Ahia Phelonites, Hesro Car- 36 37
melites, Narai filius Asbai, Joël frater Nathan, Mi- 38
bahar filius Agarai, Selec Ammonites, Naarai Bero- 39
thites armiger Joab filii Saruiæ. Ira Jethræus, Gareb 40
Jethræus, Urias Hethæus, Zabad filius Oholi, Adina 41 42
filius Siza Rubenites princeps Rubenitarum, & cum
eo triginta: Hanan filius Maacha, & Josaphat Matha- 43
nites, Ozia Astarothites, Samma & Jehiel filii Ho- 44
tham Arorites, Jedihel filius Samri, & Joha frater ejus 45
Thosaites, Eliel Mahumites, & Jeribai & Josaia filii 46
Elnaem, & Jethma Moabites, Eliel, & Obed, & Ja-
siel de Masobia.

CAP. XII.

HI quoque venerunt ad David in Siceleg, cùm ad- 1
huc fugeret Saul filium Cis, qui erant fortissimi & e-
gregii pugnatores, Tendentes arcum, & utràque ma- 2
nu fundis saxa jacientes, & dirigentes sagittas: de fra-
tribus Saul ex Benjamin Princeps Ahiezer, & Joas, 3
filii Samaa, Gabaathites, & Jaziel & Phallet filii Az-
moth, & Baracha, & Jehu Anathotites. Samaias quoq; 4
Gabaonites fortissimus inter triginta & sup triginta.
Jeremias, Jeheziel, & Johanan, & Jesabad Gaderothi-
tes. Et Eluzai, & Jerimuth, & Baalia, & Samaria, & 5
Saphatia Haruphites. Elcana, & Jesia, & Azareel, & 6
Joezer, & Jesbaam de Carehim: Joëla quoque, & 7
Zabadia, filii Jeroham de Gedor. Sed & de Gaddi 8
transfugerunt ad David, cùm lateret in deserto, viri
robustissimi, & pugnatores optimi, tenentes clypeũ
& hastam: facies eorum quasi facies leonis, & velo-
ces quasi capreæ in montibus; Ezer princeps, Ob- 9
dias secundus, Eliab tertius,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Athi filius Rabai ex Gebaath Benjaminita- 31
rum, Bemaia filius Peraaton: Hadi è Ne- 32
helghis, Abiel filius Arabton: Uzban è 33
Merham, Elipha è Salbam: Filii Sem ex 34
Azon, Jonathan Sagæ filius è monte Char-
melo: Ahiram Sachami filius è monte 35
Baita, Eliphon Uri filius è Begarton: Ha- 36
phar è Mechartim, Ahia ex Hasar: Hesri 37
à Charmelo, Laazar ex Ubai: Joel frater 38
Jonathanis, Mechad è Gad: Salac Am- 39
monites, Mahzi Berothites portitor instru-
mentorum bellicorum Joabi filii Suriæ: Ira 40
de Jathir, Arab ex Jather: Uria, He- 41
thæus, Adinu filius Sara è tribu Rubelita- 42
rum, & iste præpositus erat triginta viris:
Hanan filius Maachæ, Azi ex Anathoth: 43
Josaphat ex Astaroth, Sama & Amael filii 44
Hotham ex Arharoth: Jedael filius Sam- 45
ri, & Joha frater ejus: Amuzoth, & Ana- 46
el, Moham, Mosiel, Ribai, & Asua filius e-
jus, Ahmael, & Jethma Moabitæ. Eliel, & 47
Jethma, & Obir, Lasael, & Aschir.

CAP. XII.

OMnes isti Davidis heroes aderant cum 1
eo in bello, & isti ingressi sunt cum Davide
civitatem Senaclag, cùm fugeret à conspe-
ctu Saulis filii Cis: hi inquam cum forti-
tudine aderant omnes Davidi; qui, si vo-
luissent, occidissent Saulem filium Cis, quip-
pe qui gigantes essent & viri bello assue-
ti: at noluit David permittere eis ut occi- 2
derent Saulem. Arcus enim lævâ, gladios
dexterâ suâ tenebant, & arcus eorum in-
structi erant sagittis: noluit autem David
occidere Saulem, eò quòd esset caput ac
princeps tribûs Benjaminitarum. Atque 3
hæc sunt nomina heroum Davidis qui erant
cum ipso; Ahiazar, & Joas filius ejus, Joël
qui erat è Machsa, Semeia qui è Gebeath,
Pelet & Barachia filii Arbothis, Jehu qui
ex Anathoth, Semeia qui è Gebeone: is 4
erat præfectus triginta, & bellum æquè ac
omnes gerebat: Eremia, Nahzael, Zabor,
Azar: Gadi, Jarmuth, Bealia, Azri, Se- 5
maria, Sephatia, Heber: Elcana, Jesua, 6
Azrael, Sebna, Asaph: Joah, Zacharia, 7
filii Jarhum qui erat è Gedar. E tribu 8
quoque Gaditarum selecti fuerunt à Davide
ut secum procederent ad Masroth quæ est in
solitudine, viri valentissimi robore, & inge-
ntis staturæ; viri in bello strenuissimi, enses
clypeósque ferentes, quorum species spe-
ciem leoninam referebat; qui, si contra mon-
tem certâssent, eradicâssent eum. Ezra ca- 9
put horum gigantum, Obadia secundus,
Eliab tertius,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 32 Αἱρὶ υἱὸς Ῥαζιὲ ἐκ βυτῦ Βενιαμὶν, Βαναίας ὁ Φαραθωνὶ, Οὐρὶ ἐκ (ϑ) Ναχαλὶ Γάας, Ἀζιὴλ ὁ (ι)
33 Γαβαζαυδὶ, Ἀζζὼν ὁ Βαρωμὶ, Ἐλιαζὰ ὁ Σαλαζωνὶ, (κ) Τιὸς Ἀσὰμ τῆ Γιζωνίτη, Ἰωνάθαν υἱὸς
34 (λ) Σωλὰ ὁ Ἀραρὶ, (μ) Ἀχὶμ υἱὸς Ἀχιὰρ ὁ Ἀραρὶ, (ν) Ἐλφὰτ υἱὸς Θυφφὰρ Ὁ Μαχωραϑὶ,
35 36 Ἀχία ὁ Φγλωνὶ, (ξ) Ἡσρὶ ὁ Χαρμαδαῖ, Νααραὶ υἱὸς Ἀζοβαὶ, Ἰωὴλ (ο) υἱὸς Νάθαν, (π) Μα-
37 38 ωὶ ὁ Ἀγαρὶ, Σηλὴ ὁ Ἀμμωνὶ, (ϱ) Ναχὼρ ὁ Βηρωϑὶ, ἄρχων Χαδὴ (σ) ὑῷ Σαρυία, Ἰεὰ ὁ Ἰε-
39 40 ϑρὶ, Γαρὴβ ὁ Ἰεϑρὶ, Οὐρία ὁ Χεττὶ, Ζαβὲτ υἱὸς Ἀχαΐα, Ἀδὶνα υἱὸς (τ) Σαυζὰ Ῥ Ῥυβὴν ἀρχων,
41 42 43 44 χὴ (†)ἐπ' αὐτῷ τειάκονλα, Ἀνὰν υἱὸς (υ) Μοωχὰ, χὴ Ἰωσαφὰτ ὁ (φ) Ματϑανὶ, Ὀζία ὁ Ἀσαρωδὶ, (χ)
45 Σαμαδὰ χὴ Ἰεϊὴλ υἱοὶ Χωδὶμ Ῥ Ἀραρὶ, Ἰεδιὴλ υἱὸς (ψ) Σαμερὶ, χὴ Ἰωζαβὰ ὁ ἀδ᾽ϕρὸς αὐτῦ ὁ Θωσαὶ,
46 (ω) Ἐλιὴλ ὁ Μαωὶ, χὴ Ἰαειβὶ, χὴ Ἰωσία υἱὸς αὐτῦ, (α) Ἐλλαάμ, χὴ Ἰεθμὰ ὁ Μωαβίτης, (β) Δαηὴλ,
χὴ Ὠβηϑ, χὴ Ἰεσιὴλ ὁ Μασωβία.

MS.A. (ϑ) Ναχαλὴ (ι) Σαραζεϑδεὶ, Ἀζμωϑ ὁ Βαρσαμὶ, (κ) Τιοὶ Ἀσὰμ ὁ Γωϋνὶ, (λ) Σαγὴ (μ) Ἀχιὰμ υἱὸς Σαχὰρ (ν) Ἐλιφαὰλ υἱὸς Ὠραφὲ Ὁ Μαχουραδὶ,
Ἀχία (ξ) Ἀσαραὶ ὁ Καρμηλὶ, Νοορὰ υἱὸς Ἀζζὶ, (ο) ἀδ᾽ϕρὸς (π) Μαβὰρ υἱὸς Ἀταραὶ, Σελλὴκ ὁ (ϱ) Νααραὶ ὁ Βηρωϑ, (σ) Ἰωὰβ υἱῦ Σαρυίας, Ἰεὰς ὁ Ἰεϑρὶ, Γαρὴβ ὁ
Ἰεϑερὶ, Οὐρίας Χεττὶ, Σαβὰτ υἱὸς Ὀλὶ, (τ) Σεχὰ (†) ὅτι (υ) Μαχὰ, (φ) Μαϑθανὶ, (χ) Σαμμὰ (ψ) Σαμαρὶ, χὴ Ἰωαζαὲ (ω) Ἰεδιὴλ ὁ Μασὶν, χὴ Ἰαειβαὶ, (α) Ἐλναάμ,
καὶ Ἰεθμὰ (β) Ἀλιὴλ, χὴ Ἰωβὴλ, χὴ Ἐσιὴλ ὁ

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ ἕτοι οἱ ἐλδόνλες ϖρὸς Δαυὶδ εἰς Σικελὰγ, ἔτι ζυνεχομένου ἀπὸ ϖροσώϖου Σαὰλ υἱῦ Κίς·
2 χὴ ἕτοι ἐν τοῖς δυναλοῖς βοηδῆντες ἐν ϖολέμῳ, Καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν χὴ ἐξ ἀειστερῶν, χὴ ζοιενδονῆ
3 ἐν λίδοις χὴ τόξοις. ἐκ τῶν ἀδ᾽ϕῶν Σαὰλ ἐκ Βενιαμὶν (α) Ὁ ἄρχων Ἀχιέζερ, χὴ (β) Ἰωὰς υἱὸς
(γ) Ἀσμὰ τῆ Γαβαϑίτου, χὴ Ἰωὴλ, χὴ Ἰωφαλὴτ υἱοὶ Ασμωϑ, χὴ (δ) Βερχία, χὴ Ἰηὲλ ὁ Ἀναϑωθὶ,
4 Καὶ Σαμαΐας ὁ Γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τειάκονλα, χὴ ὅτι ἦν τειάκονλα (ε) Ἱερεμία, χὴ Ἰεζιὴλ,
5 χὴ Ἰωανὰν, χὴ (ζ) Ἰωαζαβὰδ ὁ Γαδαραδιλὶμ, Ἀζαὶ, χὴ Ἀριμωϑ, χὴ Βαδηὰ, χὴ (η) Σαμαρεΐα, χὴ
6 Σαφατία ὁ Χαρωφιλὰ, Ἐλκανὰ, χὴ Ἰησουνὶ, χὴ Ὀζριὴλ, χὴ Ἰωζαρὰ, χὴ Σοβοκὰμ, χὴ οἱ Κορῖται,
8 Καὶ Ἰηΐα, χὴ Ζαβαδία υἱοὶ (ϑ) Ἱεροὰμ, χὴ οἱ τῆ Γεδώρ. Καὶ ἀπὸ τῆ Γαδδὶ ἐχωρίδησαν ϖρὸς Δαυὶδ
7 (ι) ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἰσχυρὶ δυνατοὶ ἄνδρες ϖεδιπάζεως ϖολέμου, αἴροντες δυρεὰς χὴ δόρατα, χὴ ϕόσω-
9 ϖον λέοντος τὰ ϖρόσωϖα αὐτῶν, καὶ κῦφοι ὡς δορκάδες ὅτι τῶν ὀρέων (κ) ϖὸ τάχει· Ἀζὲρ ὁ
ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος,

CAP. XII.

ET hi, qui venerunt ad David in Sicelag: cùm adhuc comprimeretur à facie Saul filii Cis. Et hi in potentibus, adjuvantes in bello, (a) Et arcu à dextra, & à sinistra, & funditores in lapidibus, & arcubus: De fratribus Saul de Benjamin Princeps Achiezer, & Joas filius Asma Gabathite, & Joel, & Jothalet filii Asmoth, & Barchia, & Jeul Anathothi, Et Samaias Gabaonites potens in triginta, & super triginta, Hieremia, & Jeziel, & Joanan, & Jozabath Gadarathiim, Azai, & Arimuth, & Baalia, & Samaraia, & Saphatias, Charaphiel, Elcana, & Jesuni, & Ozriel, & Jozara, & Sobocam, & (b) Coritæ, Et Jelia, & Zabadia filii Iroam, (c) & qui ipsius Gedor. Et de Gaddi discesserunt ad David à (d) deserto fortes, potentes, viri aciei belli, levantes clypeos, & lanceas, & facies leonis facies eorum, & velut sicut capreæ super montes, velocitate; Azi princeps, Abdia secundus, Eliab tertius,

1 2 3 4 5 6 7 8 9

MS.A. (α) Ἄρχων (β) Ἰωρὰς (γ) Σαμαὰ τῆ Ταβαδίτου, χὴ Ἀζιὴλ, χὴ Φαγὴτ (δ) Βαραχία, (ε) χὴ Ἱερεμίας, (ζ) Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ, Ἐλιωζὶ, χὴ Ἰαριμὼθ, (η) Σαμαρία,
χὴ Σαφατία ὁ Ἀρυφὶ, Ἠλγανὰ, χὴ Ἰσαΐα, χὴ Ἐλιὴλ, χὴ Ἰωζαὲς, χὴ Ἰεσβαὰμ, οἱ Κορῖται, Καὶ Ἰωηλὰ, (ϑ) Ἰεροὰμ, υἱοὶ τῆ Γεδώρ. (ι) ὅτι ϖ (κ)ὲν τάχει· Ἀζὲρ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 * أبي بن ربي الذي من جبعي من بني بنيامين وبنيا بن فرعون * وحادي الذي من
33 تحلطوس * وأفيال بن عرفاون * وعوريفان الذي من أرحم * والافيا الذي من سالافم * وبني
34 سيم الذي من عارون * ويوبان بن ساعا الذي من طور كرملا * واحاريم بن سكن الذي من
35 جبل بنيا * والبعون بن اور الذي من بعرون * وحافار الذي من مكربيم * واحيا الذي من
36 حاصار * وحصري الذي من كرملا * ولاعارار الذي من اوبي * ويوال اخوباثان * ومكحد الذي
37 38 من عدو * وصالع الذي من أمينا * وحازي الذي من برييا حامل سلاح يوآب بن صوريا *
39 40 * وعير الذي من يائين * وعارب الذي من ياثار * واوريا الحاثاني * وعاديذوا بن سارا من سبط
41 42 روبال * هاولاء كانوا روساء على بلثين بلثين * حانان بن معكا * عازي الذي من عثاروب *
43 44 * يوساقاط الذي من عسروب * سامع * وعاماييل ابنا حوبام الذي من عرعروب * يادوعيل
45 بن سمري * ويوحيا اخوه * عامروب * وعانيال * وماواحيم * وماصوييل * رياي * ويسوا ابنه * احمايل *
46 47 ويما * ومافيا * والبل * ويموا * وعوفير * وعسابيل * واسكار * * الفصل الثاني عسر *

CAP. XII.

1 * هاولاء كلهم جبابين داود الذين كانوا يقومون معه في الكرب * وهم الذين دخلوا مع داود
2 الى صيقلاغ الصيعة * حيث كان هاربا من قدام ساوول بن قيس * وهم في جبروهم كانوا
يقومون بين يدي داود * ولو اراد داود لقتلوا ساوول بن قيس * لانهم كانوا جبابين صناعا في
الكرب * لكن لم يدعهم داود يقتلوا ساوول * وكانوا يرمون بالقسي بسمالهم * والسيوف
يمينهم * وسيهم مملوة سهاما * ولم يرد داود ان يقتل ساوول * هاولاء روساء على سبط بنيت
3 بنيامين * وهذه اسماء رجال داود الذين كانوا معه * اخيعزار * يوآس ابنه * يوال الذي من
4 مكسا * سمعيا الذي من جباعات * بالاط * وابرجيا بنو عاروب * ياهو الذي من عاثوب * سمعيا
الذي من فعون * هاولاء روساء على ثلاثين * وصناع الكرب مثل الجماعة * ارميا * حاراييل *
5 6 راوود * عادر * عادي يرموب * اعليا * عازري * سمريا * سافطيا * حافار * القانا * يسوا * عزراييل * سعنا *
7 8 اسع * نوح * اسكريا * بنو يرحوم الذي من عادار * ومن سبط جاد بنع داود وخرج معه الى
مصروب التي في البرية * رجال اقوياء شديدوا البأس * طوال القامة * اصحاب حرب ومجاهدات *
حاملين الدرق والسيوف * مثل الاسود في مناظرهم * سريعين مثل الغزلان على الجبال في
9 سرعهم * عريا رييسهم * عوبديا * اليأب *

דברי הימים א: יב

.nonus Elzabad ,octavus Jochanan .ſeptimus Eliel ,ſextus Hatthai .quintus Irmejah ,quartus Miſmannah
10 משמנה הרביעי ירמיה החמשי: עתי הששי אליאל השבעי: יוחנן השמיני אלזבד התשיעי:
11 major & ,minor centum *ad* unus ,exercitus *capita*,Ghad filiis de Iſti .undecimus Machbanai ,decimus Irmejahu
12 13 14 ירמיהו העשירי מכבני עשתי עשר: אלה מבני גד ראשי הצבא אחד לרב מאה הקטן והגדול
fugaverunt & ,ſuas ripas omnes ſuper *replens* ipſe & ,primo menſe in Jarden tranſierunt qui *ipſi* Iſti .mille *ad*
15 לאלף: אלה הם אשר עברו את הירדן בחדש הראשון והוא ממלא על כל גדותיו ויברחו
.David ad *munitionem* ad Jehudah & ,Binjamin filiis de venerunt Et .occidentem ad & ,orientem ad *valles* omnes
16 את כל העמקים למזרח ולמערב: ויבאו מן בני בנימן ויהודה עד למצד לדויד:
vos ſuper mihi ſit ,*vne juvandum ad* me ad veniſtis *pacem ad* Si :eis dixit & ,reſpondit &,*cor*ũ *facies ad* David eſt egreſſus Et
17 ויצא דויד לפניהם ויען ויאמר להם אם לשלום באתם אלי לעזרני יהיה לי עליכם
.incrępet & ,noſtrorum patrum Deus videat,meis *volũ* in iniquitate abſq; *meis angustiatoribus* me decipiendũ ad ſi Sed ,pariter cor
לבב ליחד ואם לרמותני לצרי בלא חמס בכפי יראה אלהי אבותינו ויוכח:
quia,*tuo adjutori* pax & ,tibi pax pax ,Iſai fili tecum &,David Tui .*triariorum* caput Hamaſai induit ſpiritus Et
18 ורוח לבשה את עמשי ראש השלושים לך דויד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעזרך כי
cum *eum veniendo in* ,David *ſuper ſunt delapſi* Menaſſeh de Et .*agminis* capita *in eos decidit* &,David eos ſuſcepit &:tuus Deus te juvat
19 עזרך אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד: ומנשה נפלו על דויד בבאו עם
noſtris capitib' *In*:dicendo ,Peliſtim *ſatrapæ* eũ dimiſerunt conſilio in quia;eos *juverã*: non & :prælium in Saul contra Peliſtim
פלשתים על שאול למלחמה ולא עזרם כי בעצה שלחוהו סרני פלשתים לאמר בראשנו
,Michael &,Jedihael &,Jozabad &,Hadnah,Menaſſeh de eum ad *ſunt delapſi* Siclagh ad *ipſum eundo In* .Saul ſuum dñm ad *cadet*
20 יפול אל אדניו שאול: בלכתו אל ציקלג נפלו עליו ממנשה עדנה ויוזבד וידיעאל ומיכאל
quia ,turmam contra *David cum* ſunt auxiliati hi Et .Menaſſeh in qui millium *capita* ,Silletlhai &,Elihu &,Jozabad &
21 ויוזבד ואליהוא וצלתי ראשי האלפים אשר למנשה: והמה עזרו עם דויד על הגדוד כי
ad uſq; *ei auxiliandũ ad* David ad veniebant diem in *diei* tempus ad Quia .exercitu in principes fuerunt & *:hi omnes virtute* fortes
22 גבורי חיל כלם ויהיו שרים בצבא: כי לעת יום ביום יבאו על דויד לעזרו עד
,Chebron in David ad venerunt ,*militum* ad *expediti* capitum numeri iſti Et .Dei *caſtrametationem* quaſi *magnam caſtrametationẽ*
23 למחנה גדול כמחנה אלהים: ואלה מספרי ראשי החלוץ לצבה באו על דויד חברונה
-octin & millia ſex ,haſtam &,clypeũ portantes Jehudah Filii .Domini os juxta eum ad Saul regnum *convertendum ad*
24 להסב מלכות שאול אליו כפי יהוה: בני יהודה נשאי צנה ורמח ששת אלפים ושמנה
,Levi filiis De .centum & ,millia ſeptem ,pugnam ad *virtute* fortes Simhon filiis De .*exercitus* expediti genti
25 26 מאות חלוצי צבא: מן בני שמעון גבורי חיל לצבא שבעת אלפים ומאה: מן בני הלוי
ſeptingenti & ,millia tria eo cum &,Aharon *ipſi* dux Jehojadah Et .ſexcenti & ,millia quatuor
27 ארבעת אלפים ושש מאות: ויהוידע הנגיד לאהרן ועמו שלשת אלפים ושבע מאות:

Verſio VULG. LAT.

Maſmana quartus,Jeremias quintus, Ethi ſextus,Eliel 10 11
ſeptimus, Johanan octav⁹,Elzebad nonus, Jeremias 12
decim⁹,Machbanai undecimus. Hi de filiis Gad prin- 13
cipes exercit⁹:noviſſimus centũ militibus præerat,& ma- 14
xim⁹,mille. Iſti ſunt qui tranſierunt Jordanẽ menſe pri- 15
mo,quando inundare conſuevit ſup ripas ſuas: & omnes
fugaverũt qui morabantur in vallibus ad Orientalẽ pla-
gam,& Occidentalẽ. Venerunt autẽ & de Benjamin, & 16
de Juda,ad præſidiũ in quo morabatur David. Egreſſuſ- 17
que eſt David obviàm eis,& ait;Si pacificè veniſtis ad me
ut auxiliemini mihi,cor meũ jungatur vobis:ſi autẽ inſi-
diamini mihi pro adverſariis meis,cùm ego iniquitatẽ in
manibus non habeã,videat Deus patrum noſtrorũ, & ju-
dicet. Spirit⁹ verò induit Amaſai principẽ inter triginta, 18
& ait;Tui ſum⁹, ô David,& tecũ,fili Iſai: pax,pax tibi,et
pax adjutorib⁹ tuis:te enim adjuvat De⁹ tu⁹. Suſcepit ergò
eos David,& oſtituit principes turmæ.Porrò de Manaſſe 19
transfugerũt ad David,quando veniebat cum Philiſthiim
adverſ⁹ Saul, ut pugnaret:& non dimicavit cum eis;quia
inito conſilio remiſerunt eum principes Philiſthinorum,
dicentes;Periculo capitis noſtri revertetur ad dominũ ſuũ
Saul. Quando igitur reverſ⁹ eſt in Siceleg, transfugerũt 20
ad eum de Manaſſe,Ednas,& Jozabad,& Jedihel, & Mi-
chael,& Ednas, & Jozabad,& Eliu,& Salathi, principes
milliũ in Manaſſe. Hi præbuerunt auxiliũ David adverſ⁹ 21
latrunculos:omnes enim erant viri fortiſſimi,& facti ſunt
principes in exercitu. Sed & p ſingulos dies veniebãt ad 22
David ad auxiliandũ ei,uſque dum fieret grandis numer⁹,
quaſi exercit⁹ Dei. Iſte quoq; eſt numerus principũ exer- 23
citũs,qui venerũt ad David,cùm eſſet in Hebron,ut trans-
ferrent regnũ Saul ad eum, juxta verbũ Dñi. Filii Juda 24
portantes clypeũ & haſtã,ſex millia octingenti expediti
ad prælĩu. De filiis Simeon, virorũ fortiſſimorũ ad pu- 25
gnandũ,ſeptẽ millia centũ. De filiis Levi,quatuor millia 26
ſexcenti. Joiada quoque princeps de ſtirpe Aaron, & cũ 27
eo tria millia ſeptingenti.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܐܬܘܪ ܪܒܝܥܝ ܐܪܡܝܐ ܚܡܝܨܝ ܐܬܝ ܫܬܝܣ ܝܘܚܢܢ ܫܡܝܢܝ ܐܠܝܙܒܕ ܬܫܝܥܝ ܝܪܡܝܐ ܥܣܝܪܝ ܣܦܬܝܐ ܚܕ ܥܣܪ ܓܕܝ ܘܪܒ ܡܟܒܢܝ ܐܠܐ ܡܢ ܒܢܝ ܓܕ ܪܫܝ ܚܝܠܐ ܙܥܘܪ ܕܡܐ ܩܛܝܢ ܘܪܒ ܐܠܦ ܗܢܘܢ ܕܥܒܪܘ ܠܝܪܕܢ ܒܫܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܒܪܝܫ ܝܪܚܐ ܘܐܬܪ ܠܟܠ ܓܕܘܗܝ ܘܐܬܪ ܠܟܠ ܒܩܥܬܐ ܠܡܕܝܢܚܐ ܘܠܡܥܪܒܐ ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܘܝܗܘܕܐ ܥܕ ܛܘܪܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܢܦܩ ܕܘܝܕ ܠܩܕܡܝܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢ ܠܫܠܡܐ ܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܠܡܗܘܐ ܠܝ ܠܥܘܪ ܠܝ ܠܝܕܟܘܢ ܠܒܐ ܕܚܕ ܠܡܐ ܕܐܢ ܠܡܪܡܝܘ ܒܝ ܠܡܐ ܕܐܢ ܠܡܫܠܡ ܒܝ ܐܠܗ ܐܒܗܬܢ ܢܚܙܐ ܘܢܟܚ ܠܒܪ ܕܠܝܬ ܒܝܕܝ ܥܘܠܐ ܘܐܡܪ

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 11 (λ) Μασμανὰ ὁ τέταρτος, (μ) Ἱερεμίας ὁ πέμπτος, (ν) Ἰεδδὶ ὁ ἕκτος, (ξ) Ἐλιὰβ ὁ ἕβδο-
12 13 μος, (ο) Ἰωανὰν ὁ ὄγδοος, (π) Ἐλιαζὲρ ὁ ἔνατος, Ἱερεμία ὁ δέκατος, (ρ) Μελχαβαναὶ
14 ὁ ἑνδέκατος. Οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, εἷς τοῖς ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας τοῖς
15 χιλίοις. Οὗτοι οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ· καὶ ἔδει πλήρωσιν ἐπὶ πᾶ-
σαν κρημνίδα αὐτῆς· καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἀυλῶνας ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν.
16 17 Καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν καὶ Ἰούδα εἰς βοήθειαν τῷ Δαυίδ. Καὶ Δαυὶδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπ-
άντησιν (σ) αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρός με, (τ) ἔστω μοι καρδία
μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἐφ' ὑμᾶς· καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου ἐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρός, ἴδοι ὁ θεὸς
18 τῶν πατέρων (υ) ὑμῶν καὶ ἐλέγξαιτο. Καὶ πνεῦμα (φ) ἐνέδυσε τὸν Ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριά-
κοντα, καὶ εἶπεν, (χ) Πορεύου μετὰ τοῦ λαοῦ σου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, εἰρήνη εἰρήνη σοι, καὶ εἰρήνη
τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ σοι ὁ θεός σου. καὶ προσδέξατο αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ κατέστησεν
19 αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων. Καὶ ἀπὸ Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς
ἀλλοφύλους ἐπὶ Σαὺλ εἰς πόλεμον· καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς, ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένετο παρὰ τῶν σατ-
τηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων, Ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ὀπισρέψει πρὸς τὸν κύ-
20 ριον αὐτῆς Σαούλ. Ἐν τῷ (ψ) πορεύεσθαι τὸν Δαυὶδ εἰς Σικελὰγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ Μα-
νασσῆ, Ἐδνὰ, καὶ (ω) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ῥωδηλὰ, καὶ Μιχαὴλ, καὶ (α) Ἰωσαβὰδ, καὶ
21 Ἐλιμοὺθ, καὶ Σεμαρὶ, ἀρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶ τῷ Μανασσῆ. Καὶ (†) αὐτοὶ ζωσμάχησαν τῷ Δαυ-
ὶδ ἐπὶ τὸν γεδδὼρ, ὅτι δυνατοὶ ἰσχύϊ πάντες· καὶ ἦσαν ἡγούμενοι (β) ἐν τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ
22 δυνάμει, Ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἤρχοντο πρὸς Δαυὶδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς (γ) δύναμις τοῦ
23 θεοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς, οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν τοῦ
24 (δ) ἀποστρέψαι τὴν βασιλείαν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου. Υἱοὶ Ἰούδα (ε) δορυφό-
25 ροι καὶ δορατοφόροι, ἑξακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι δυνατοὶ δυνάμεως. Τῶν υἱῶν Συμεὼν, δυνα-
26 τοὶ ἰσχύϊ εἰς παράταξιν, ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν. (ζ) Τῶν υἱῶν Λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.
27 Καὶ (η) Ἰωαδὰς ὁ ἡγούμενος (ϑ) τῷ Ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

Masmana quartus, Hieremias quintus; Jethi sextus, Eliab septimus; 10 11
Joanan octavus, Eliazer nonus; Hieremia decimus, Melchabanai un- 12 13
decimus. Hi ex filiis Gad principes militiæ, unus ipsis centum par- 14
vus, & magnus ipsis mille. Hi, qui transierunt Jordanem in mense 15
primo, (& hic repletus super omnem crepidinem suam,) & persequuti
sunt omnes habitantes vallium ab Oriente usque ad Occidentem. Et ve- 16
nerunt de filio Benjamin, & Juda, in auxilium David. Et Da- 17
vid exivit in obviam eorum, & dixit eis; Si ad pacem venistis
ad me; (c) sit mihi cor per se super vos: & si ad tradendum me
inimicis meis non in veritate manûs; videat Deus patrum (f) ve-
strorum, & arguat. Et spiritus induit ipsum Amasæ principem 18
triginta, & dixit; Vade, (g) & populus tuus David filius Jesse,
pax, pax tibi, & pax auxiliatoribus tuis: quoniam auxilia-
tus est tibi Deus tuus. Et suscepit eos David, & constituit
eos principes virtutum. Et de Manasse accesserunt ad David, 19
(h) in veniendo alienigenas super Saul ad bellum. Et non ad-
juvit eos: quoniam in consilio (i) factum est à ducibus alieni-
genarum dicentium; In capitibus virorum istorum revertet ad
dominum suum (k) Saul. In eundo David in Siceleg, accesserunt 20
ei de Manasse, Edna, & Jozabath, & Rodel, & Michael, &
Josabath, & Elimuth & Samathi, principes millium sunt ipsius
Manasse. Et ipsi pugnârunt unà cum David super (l) Geddur: 21
quoniam potentes fortitudinis omnes. Et fuerunt duces (m) in ex-
ercitu, in virtute: Quoniam (n) diem ex die veniebant ad David, 22
ad virtutem magnam, sicut virtus Dei. Et hæc nomina princi- 23
pum militiæ, qui venerunt ad David in Chebron ad convertem-
dum regnum Saul ad eum, juxta verbum Domini. Filii Juda scu- 24
tiferi, & hastiferi, sex mille, & octingenti, potentes aciei. De 25
filiis Symeon potentes fortitudinis in aciem, septem millia, & centum.
De filiis Levi, quatuor mille, & sexcenti. Et Joadas dux ipsi Aaron, 26 27
& cum eo tria millia, & septingenti.

MS.A. (λ) Μασμὰν (μ) Ἰερμία (ν) Ἐδδεὶ (ξ) Ἐλιὴλ (ο) Ἰωνὰν (π) Ἐλεζαβὰδ ὁ ἕνατος, Ἱερεμίας (ρ) Μαχαβαναὶ (σ) αὐτοῖς, (τ) εἰ ἐμοὶ
(υ) ἡμῶν κατὰ ἐλέγξαι. (φ) ἐνεδυνάμωσεν τὸν Ἀμασαὶ τὸν ἄρχοντα (χ) Πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ὁ λαός σου, εἰρήνη εἰρήνη σοι, εἰρήνη (ψ) πορδοῦνται
αὐτὸν εἰς (ω) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεδηλὰ, (α) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἐλιὰδ, καὶ Γδαδὶ, (†) ἵτοι (β) ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, Ὅτι (γ) δύναμις θεοῦ. (δ) ὀπισρέψαι (ε) δυσιο-
φόροι, ἑξ (ζ) Καὶ τῶν (η) Ἰωδαὲ (ϑ) τῶν Ἀαρὼν,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 * اَمَانَا • مَانَا • اِرمِيَا * اَلِي • الاَلاَث * يُوبَا • العَازَر * اِرمِيَا • مَلَخِيَّا * اَحَدُ عسرهم هَاوُلاَءِ
11 12 مِن بَنِي جَادٍ * رُوسَاءُ الجَيشِ • كُلُّ وَاحِدٍ يُعَلَّى اَلْفٍ * وَهُم الَّذِين عبروا الاردن فِي سهلِ
13 14 نيسَان • اِذ هُو ممتلي اِلَي سعيرِ • وهربوا سَايِرَ العَسَاكِرِ الَّذِين كَانُوا فِي البَرِيَّةِ * فِي
15 السرفِ والعربِ • وهَاوُلاَءِ رُوسَاءُ الجُندِ الَّذِي اجتمعوا عِندَ داود فِي حبرون * لِيَجعلوه
مَلِكًا بَعدَ موتِ شاوُل • لِيَتِمَّ كَلِمَةُ صَمُوئِيلَ النَّبِيِّ الَّتِي تَكَلَّمَ بِهَا مِن فَمِ الرَّبِّ * فَجَاؤُا
16 بَنُو بِنيَامِين وبنو يهودا حي بلغوا عسكر داود * فَخَرَجَ دَاوُدُ اِلَيهِم يُحَارِبُهُم فَبَارَكَ عَلَيهِم
17 وَقَالَ لَهُم • اِن كَانَ جِيتُم لِلسِّلمِ ولِمعونتنا • فَاِنَّ الرَّبَّ يُعطِيكُم اَلبَتَّةَ بِوَاحِدٍ عَلَى كُلِّ مَا
فِي قلوبِكُم • وَاِن كُنتُم جِيتُم لِتَصرِفُونَا وَتُسَلِّمُونَا اِلَى اَعدَائِنَا • فَاِنِّي لَم اُخطِئ اِلَيكُم
وَلاَ عَمِلتُ سَيِّئًا فِيكُمَا • اَللَّهُ اِلَهُ اَبَائِي يَعلَمُ ذَلِكَ • وَهُوَ يَحكُمُ بَينَنَا • وَمَن يُخطِئ عَلَى صَاحِبِهِ •
18 * وَرُوحُ الجَبَرِيَّةِ اَلبَسَهُ اَللَّهُ لِعَمسَا بنِ نَاثَانَ رَئِيسِ ثَلاَثِينَ • فَالتَفَتَ وَقَالَ لِدَاوُدَ • تَعَالَ يَا دَاوُدُ •
تَعَالَ يَا اِبنَ اِيشَي • وَاَنَا مَعَكَ • اَلسَّلمُ لَكَ • لاَ تَخَفْ • وَالسَّلمُ اُعطِيَ لَكَ مِن مُعِينِكَ • لِاَنَّ مُعِينَكَ
19 فِي كُلِّ وَقتٍ الاَهُكَ • فَقَبِلَهُم دَاوُدُ وَاَقَامَهُم رُوسَاءَ عَلَى الجَيشِ * وَمِن سِبطِ مَنَسَّا خَرَجَ مَعَ
دَاوُدَ حِينَ خَرَجَ اِلَي حَربِ الفَلَسطِينِيِّينَ • وَلَم يَخرُجُوا مَعَ شَاوُلَ • وَصَنَعُوا عَقدًا مَعَ كُبَرَاءِ
الفَلَسطِينِيِّينَ وَقَالُوا لَهُم • نَحنُ نَصِيرُ قُبَلَكُم • وَنَقَعُ عَلَى شَاوُلَ حِينَ يَصِيرُ اِلَي صَفلاَعَ
20 وَنَهجُم وَنَقبِضُ عَلَيهِ وَهُوَ حَيٌّ * وَهَذِهِ اَسمَاؤُهُم • عَدَا • وَرَافُور • وَاِيدَاعِيلُ • وَمِيخَائِل • وَاليَهُو •
21 وَيُورَافَار رُوسَاءُ اَلوُفِ بَيتِ مَنَسَّا • هَاوُلاَءِ صَارُوا اِلَي دَاوُدَ • وَاَعَانُوهُ حِينَ صَارَ اِلَي الحَربِ • لِاَنَّ
جَمِيعَهُم كَانُوا جَبَابِرَةَ جِدًّا • وَهُم صَارُوا مُتَكَلِّمِينَ عَلَى الجَيشِ • وَيَصنَعُونَ مَا يُرِيدُونَ •
22 * وَكَانُوا كُلَّ يَومٍ يَأتُونَ عَلَى مَايِكَ دَاوُدَ • لِاَنَّهُ كَانَ يُحِبُّهُم جِدًّا • * * * وَبَنُو
23 24 يَهُودَا كَانُوا حَامِلِينَ رِمَاحًا وَسُيُوفًا • سِتُّونَ اَلفًا وَثَمَانِ مِايَةِ جَبَابِرَةَ اَوِيَّاءَ * وَمِن بَنِي سَمعُونَ
25 26 جَبَابِرَةٍ فِي القُوَّةِ • ثَمَانِيَةُ اَلفٍ وَسَبعُ مِايَةٍ * وَمِن بَنِي لاَوِي • اَربَعَةُ اَلفٍ وَسِتُّ مِايَةٍ * وَيَوِيَادَاعُ
27 اَلكَبِيرُ اَلَّذِي كَانَ مِن قِسمِ هَرُونَ • كَانَ مَعَهُ ثَلاَثَةُ اَلاَفٍ وَسَبعُ مِايَةٍ •

Amana, Mana, Eremia, Ali, Ela- 10
liab, Jona, Elazar, Eremia, Ma- 11
lachia: His undecim erant è filiis Gad, 12
belli præfecti, quorum qui bet imperabat 13
mille viris. Hi sunt qui trajicientes 14
Jordanem mense Nisan dum plenus 15
erat usque ad labra, acies omnes quæ
erant in deserto, fugaverunt ad Ori-
entem & Occidentem. Hi sunt duces
militum qui confluxerant ad Davidem
in civitatem Hebron, ut regem crea-
rent eum post mortem Saulis: ut ex-
pleretur verbum Samuelis prophetæ,
quod prædixerat ex ore Domini. Ve- 16
nientibus ergò filiis Benjamin & filiis
Judæ, adeòque ad castra Davidis per-
venientibus, Egressus David ut op- 17
pugnaret eos, benedixit eis, & ait
illis; Si pacis causâ & in auxilium
nostrum venitis, duplum Dominus red-
dat vobis mercedem pro quacunque re
quam animo versatis: sin autem ve-
nitis animo lædendi nos, & tradendi
nos inimicis nostris, quum nullam vobis
injuriam intulerim, nec quicquam turpe
egerim (novit hoc Deus, Deus patrum
meorum) ipsemet judicet inter nos, &
puniat eum qui peccat in sodalem su-
um. Tunc spiritu fortitudinis induit 18
Deus Amasam filium Nathanis du-
cem triginta, & conversus dixit Da-
vidi, Venias O David, venias O fili
Isai: ego quoque sum à partibus tuis;
pax tibi, ne metuas: & pax tibi da-
ta est ab adjutore tuo: tuus enim per-
petuus adjutor, Deus tuus est. Quæ-
ve excepit eos David, & constituit e-
os principes exercitûs. Ex tribu Ma- 19
nasse illi prodiêre cum Davide quan-
do processit ad oppugnandos Palestinos,
(non enim prodierunt cum Saule, sed
euntes conspirârunt cum Palestinorum
ducibus, & dixerunt eis, Nos antece-
demus vos, & aggrediemur Saulem
euntem in Siceleg, & irruentes vi-
vum capiemus) Quorum hæc sunt 20
nomina; Ada, Zabor, Idael, Mauchel,
Elihu, & Jozabar, tribuni Manassi-
tarum. Hi contulerunt sese ad Davi- 21
dem, opemque tulerunt ei quando pro-
cessit ad bellum: omnes enim erant
valentissimi, ipsique imperabant mili-
tiæ, & agebant quicquid libebat: Et 22
singulis diebus comedebant super mensa
Davidis, quia summoperè diligebat eos.
Filii Judæ lanceas gladiósque gestan- 24
tes, erant sexaginta millia octingenti
strenuissimi & fortissimi. E filiis Si- 25
meonis, valentissimorum robore octo
millia septingenti. E filiis Levi, qua- 26
tuor millia sexcenti. Cum Joiadæ 27
magno, qui erat ex sorte Haronis, e-
rant tria millia septingenti.

דברי הימים א: יג

Saul fratribus Biniamin filiis de Et .duo & ,viginti principes ejus patris domus & *ydoneæ* fortis adolescens Sadoc Et

28 וְצָדוֹק נַעַר גִּבּוֹר חָיִל וּבֵית־אָבִיו שָׂרִים עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם: 29 וּמִן־בְּנֵי בִנְיָמִן אֲחֵי שָׁאוּל

,millia viginti ,Ephraim filiis de Et .Saul domus custodiam *custodientes* eorum multitudo adhuc usque Et .millia tria

שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעַד־הֵנָּה מַרְבִּיתָם שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית שָׁאוּל: 30 וּמִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם עֶשְׂרִים אֶלֶף

,millia decem octo Menasseh tribu dimidia ex Et .*suorum patrum* domo in *nominum* viri ,robore fortes ,octingenti &

וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת גִּבּוֹרֵי חַיִל אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם: 31 וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף

temporib' in intelligentiâ scientes Issachar filiis de Et .David *faciendum regnare ad veniendum ad* ,nomina per sunt *nuncupati* qui

אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת לָבוֹא לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד: וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לְעִתִּים 32

exercitus egredientes Zebulun De .eorum *os super* eorũ fratres omnes Et .*ducenta* eorum *capita* ,Israel faceret quid *sciendum ad*

לָדַעַת מַה־יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁיהֶם מָאתַיִם וְכָל־אֲחֵיהֶם עַל־פִּיהֶם: 33 מִזְּבוּלֻן יוֹצְאֵי צָבָא

Naphthali de Et .corde & corde non in *aciẽ struendã* ad &,millia quinquaginta bellicis instrumentis omnib' cum bellum *dispونentes*

עֹרְכֵי מִלְחָמָה בְּכָל־כְּלֵי מִלְחָמָה חֲמִשִּׁים אָלֶף וְלֹעֲדֵר בְּלֵא־לֵב וְלֵב: וּמִנַּפְתָּלִי 34

octo & viginti ,prælium *ordinantes* Danitis de Et .millia septem & triginta ,*lancea* & clypeo cum eis cum & ,mille principes

שָׂרִים אֶלֶף וְעִמָּהֶם בְּצִנָּה וַחֲנִית שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה אָלֶף: 35 וּמִן־הַדָּנִי עֹרְכֵי מִלְחָמָה עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה

de ,Jarden trans de Et .millia quadraginta ,bellum disponendum ad *exercitus* egredientes Aser de Et .sexcenti & ,millia

אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: 36 וּמֵאָשֵׁר יוֹצְאֵי צָבָא לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה אַרְבָּעִים אָלֶף: 37 וּמֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִן־

viri isti Omnes .millia viginti & ,centum *belli militiæ vasis* omnib' *in* Menasseh tribu dimidia &,Ghaditis &,Reubenitis

הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי וְחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בְּכָל כְּלֵי צָבָא מִלְחָמָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף: 38 כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי

etiam & ,Israel universum sup David regẽ constituendũ ad,Chebron in venerãt perfecto corde in aciei instructores *belli*

מִלְחָמָה עֹרְכֵי מַעֲרָכָה בְּלֵבָב שָׁלֵם בָּאוּ חֶבְרוֹנָה לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְגַם

,comedentes tribus diebus David cum ibi fuerunt Et .David *regnare faciendum ad* ,uno corde Israel residuum omne

כָּל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֵב אֶחָד לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד: 39 וַיִּהְיוּ־שָׁם עִם־דָּוִיד יָמִים שְׁלוֹשָׁה אֹכְלִים

adferentes Naphthali & ,Zebulun &,Issachar ad usque eis propinqui etiam Et .eorum fratres eis præparaverãt quia :bibentes &

וְשׁוֹתִים כִּי־הֵכִינוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם: 40 וְגַם הַקְּרוֹבִים אֲלֵיהֶם עַד־יִשָּׂשכָר וּזְבוּלוּן וְנַפְתָּלִי מְבִיאִים

pecus &,boves &,oleũ &,vinũ &,passas uvas & ,palathas ,*farinæ* escam ,bobus *in* & ,mulis *in* & ,*camelis in* & ,asinis *in* panem

לֶחֶם בַּחֲמֹרִים וּבַגְּמַלִּים וּבְפְרָדִים וּבַבָּקָר מַאֲכָל קֶמַח דְּבֵלִים וְצִמֻּקִים יַיִן וְשֶׁמֶן וּבָקָר וְצֹאן

.Israel in lætitia quia :multitudine in

לָרֹב כִּי שִׂמְחָה בְּיִשְׂרָאֵל: 41

CAP. XIII.

CAP. XIII.

1 וַיִּוָּעַץ דָּוִיד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת לְכָל־נָגִיד: 2 וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

:Israel *concionem* omnem ad David ait Et .*ducem omnem ad centenorum & millium principibus* cum David consilium iniit Et

אִם־עֲלֵיכֶם טוֹב וּמֵיְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה נִשְׁלְחָה עֶל־אַחֵינוּ הַנִּשְׁאָרִים בְּכָל־אַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל

.Israel terras omnes in *residuos* nostros fratres ad mittamus ,*dividemus* ,nostro Deo Domino à & ,bonum vobis *super* Si

וְעִמָּהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶם וְיִקָּבְצוּ אֵלֵינוּ:

.nos ad congregentur & ,suorum suburbanorum urbibus in Levitas & ,sacerdotes eis cum Et

Versio VULG. LAT.

Sadoc etiam puer egregiæ indolis,& domus patris ejus, 28
principes viginti duo. De filiis autem Benjamin fratri- 29
bus Saul, tria millia : magna enim pars eorum adhuc se-
quebatur domũ Saul. Porrò de filiis Ephraim,viginti 30
millia octingenti,fortissimi robore,viri nominati in cog-
nationibus suis. Et ex dimidia tribu Manasse,decem & 31
octo millia , singuli per nomina sua venerunt ut consti-
tuerent regem David. De filiis quoque Issachar viri eru- 32
diti, qui noverant singula tempora ad præcipiendũ quid
facere deberet Israel, principes ducenti : omnis autem
reliqua tribus,eorum consilium sequebatur. Porrò de Za- 33
bulon qui egrediebantur ad prælium, & stabant in acie
instructi armis bellicis, quinquaginta millia venerunt in
auxiliũ, non in corde duplici. Et de Nephthali,princi- 34
pes mille : & cum eis instructi clypeo & hastâ, triginta
& septem millia. De Dan etiam præparati ad prælium, 35
viginti octo millia sexcenti. Et de Aser egredientes ad 36
pugnã,& in acie provocantes,quadraginta millia. Trans 37
Jordanem autem de filiis Ruben, & de Gad, & dimidia
parte tribûs Manasse,instructi armis bellicis, centum vi-
ginti millia. Omnes isti viri bellatores expediti ad pu- 38
gnandum, corde perfecto venerunt in Hebron, ut consti-
tuerent regem David super universum Israel : sed & o-
mnes reliqui ex Israel, uno corde erant, ut rex fieret Da-
vid. Fuerúntque ibi apud David tribus diebus come- 39
dentes & bibentes, præparaverant enim eis fratres sui.
Sed & qui juxta eos erant usque ad Issachar,& Zabulon, 40
& Nephthali, afferebant panes in asinis, & camelis, &
mulis, & bobus, ad vescendum : farinam,palathas,uvam
passam, vinum, oleum,boves, arietes,ad omnem copiam:
gaudium quippe erat in Israel.

CAP. XIII.

1 INiit autem consilium David cum tribunis,& centurio- 1
nibus, & universis principibus, Et ait ad omnem cœ- 2
tum Israel ; Si placet vobis, & à Domino Deo nostro
egreditur sermo , quem loquor : mittamus ad fra-
tres nostros reliquos in universas regiones Israel, & ad
Sacerdotes, & Levitas, qui habitant in suburbanis ur-
bium, ut congregentur ad nos.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Et Sadoc juvenis generosissimus, & domus 18
ejus paterna ac fratres ejus, viginti duo
principes. E Benjaminitis fratribus Saulis, 29
tria millia : & hi usque ad diem quo occi-
sus fuit Saul, observabant custodiam domûs
Saulis. E filiis Aphrem, viginti millia octin- 30
genti viri valentissimi robore, viri cele-
berrimi, per familias ac domos paternas
eorum. Ex dimidia tribu Manasse, decem 31
& octo millia virorum, qui celebri nomine
pollebant : atque hi primi venerunt ad Da-
videm in regno statuendum. E filiis Issachar, 32
ducenti principes sapientiâ peritissimi in æ-
vo suo, & optima rectáque opera facientes
coram Domino : quorum fratres omnes il-
lud agebant, quod ii præcipiebant. Ex tri- 33
bu Zebolonitarum egressa sunt virorum va-
lentissimorum robore, bellum toto animo
atque instrumentis suis bellicis gerentium,
quinquaginta millia, ad inferendum bellum
iis qui in dubium revocabant regnum Da-
vidis. E filiis Nephtali, principes mille, 34
ducentes secum viros clypeis & gladiis in-
structos triginta septem millia. E Danitis 35
egressa sunt virorum belligerorum viginti
octo millia sexcenti. Ex Asiritis prodiêre 36
virorum bello gerendo strenuissimorum qua-
draginta millia. Ex transjordaninis autem, 37
de tribu Rubelitarum, è Gaditis, & ex di-
midia tribu Manasse, bellicis armis instru-
ctorum centum viginti millia. Omnes isti 38
viri robore valentissimi corde integro de-
scenderunt ab bellum, & venerunt in He-
bron ad initiandum regno Davidem super
universum Israelem : quin & omnes prin-
cipes Israelis candidâ mente venerunt ad
constituendum Davidem regem super Israe-
lem : Et manserunt ibi apud Davidem tri- 39
bus diebus edentes & bibentes: nam fra-
tres eorum præbebant eis annonam. Atque 40
hæc sunt nomina tribuum quæ afferebant eis
annonam, quippe quæ vicinæ eis essent ;
tribus Isacharitarum, Zebolonis, & Neph-
talitarum, asinis, camelis, ac mulis adveh-
ebant eis panem, farinam, palathas, cartallos
uvarum, vinum, oleum, oves, ac boves, sum-
mâ copiâ : maxima enim lætitia erat apud
Israelem.

CAP. XIII.

DEinde consilium iniit David cum tri- 1
bunis & centurionibus, cunctísque magna-
tibus & præfectis Israelis : Dixítque Da- 2
vid cunctis cœtibus Israelis, Si vobis con-
sentaneum videtur, rogemus Dominum De-
um nostrum, & restauremus nobis labes
fratrum nostrorum existentium in cunctis
civitatibus Israelis, & collocemus cum eis
sacerdotes & Levitas in civitatibus & oppi-
dis eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 29 Καὶ Σαδὼκ νεὸς δυνατὸς ἰσχύι, καὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας αὐτοῦ ἄρχοντες (ι) εἰκοσιδύο. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν τῶν ἀδελφῶν Σαὺλ, τρεῖς χιλιάδες· ἔτι γὰρ τὸ πλεῖον αὐτῶν ἀπεκόπτετο (ι) φυλακὴν οἴκου Σαούλ.
30 Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Καὶ ἀπὸ τῆς ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, δεκαοκτὼ (κ) χιλιάδες, καὶ οἱ ὀνομάσθησαν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσσάχαρ γινώσκοντες ζύνεσιν εἰς τοῦ καιροὺς, γινώσκοντες τί ποιῆσαι (λ) Ἰσραὴλ, διακόσιοι, καὶ πάντες ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν. Καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ ὁ χερσαῖος. Καὶ ἀπὸ (μ) Νεφθαλὶ ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασι, τριακονταεπτὰ χιλιάδες. Καὶ ἀπὸ τῶν Δανιτῶν ἐξηταισμένοι εἰς πόλεμον, (ν) εἰκοσιοκτὼ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι. Καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον, (ξ) τεσσαράκοντα χιλιάδες. Καὶ ἐκ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες. Πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταὶ παρατασσόμενοι παράταξιν ἐν ψυχῇ εἰρηνικῇ· καὶ ἦλθον εἰς Χεβρὼν τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ ὅπου πάντα Ἰσραήλ. καὶ ὁ κατάλοιπος Ἰσραὴλ ψυχὴ (ο) μία τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ὅτι (π) ἡτοίμασαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. Καὶ οἱ ὁμοροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ καὶ Ζαβουλὼν καὶ (ρ) Νεφθαλὶ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων καὶ τῶν ἡμιόνων καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων βρώματα, ἄλευρα, σταφίδας, οἶνον, καὶ ἔλαιον, μόσχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἐν Ἰσραήλ.

Et Sadoc juvenis potens fortitudine, & de paterna domo ejus principes viginti duo. Et de filiis Benjamin fratribus Saul, tria millia: & adhuc (o) plurima pars eorum intendebat in custodiam domûs Saul. Et de filiis Ephraem, viginti millia, & octingenti, potentes fortitudine, viri nominati per domos patriarum suarum. Et de dimidio tribûs Manasse, decem octo millia, et qui nominati fuerunt in nomine ad faciendum regnare ipsum David. Et de filiis Issachar, cognoscentes intelligentiam in (p) tempora, cognoscentes, quid faciat Israel, (q) ducenti, & omnes fratres eorum cum eis. Et de Zabulon procedentes in aciem belli in omnibus vasis bellicis, quinquaginta millia ad auxiliandum David (r) non manibus vacuis. Et de Nephthali, principes mille, & cum eis in scutis & lanceis triginta septem millia. Et de Danitis instructi ad bellum, viginti octo millia, & octingenti. Et de Aser ingredientes auxiliari in bello, quadraginta millia. Et de trans Jordanem de Ruben, & Gaddi, & de dimidio tribûs Manasse in omnibus vasis bellicis, centum viginti millia. Omnes hi viri bellatores instruentes aciem in animo pacifico. Et venerunt in Chebron ad faciendum regnare David super omnem Israel. Et residuus Israel anima una ad faciendum regnare David. Et fuerunt ibi diebus tribus comedentes, & bibentes: quoniam preparârant fratres eorum. Et confines eis usq; ad Issachar, & Zabulon, & Nephthali afferebant eis super camelos, & asinos, & mulos, & super vitulos cibaria, farinas, palathas, uvas passas, vinum, & oleum, vitulos, & oves in multitudine: quoniam lætitia in Israel.

28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

MS.A. (ι) εἴκοσι καὶ δύο. Καὶ ἐκ τῶν (†) φυλῆς (κ) χιλιάδες, οἳ (λ) Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, διακόσιοι, (μ) Νεφθαλεὶμ (ν) εἴκοσι καὶ ὀκτὼ (ξ) τεσσεράκοντα (ο) μία. Καὶ ἦσαν (π) ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ (ρ) Νεφθαλείμ,

ΚΕΦ. ιγ.

1 2 Καὶ ἐβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν ἑκατοντάρχων, παντὶ ἡγουμένῳ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ (α) πάσῃ ἐκκλησίᾳ Ἰσραὴλ, Εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθὸν καὶ παρὰ κυρίῳ (β) τῷ Θεῷ ἡμῶν εὐοδωθῇ, ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολειμμένους ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἐν πόλεσι κατοικίας αὐτῶν, καὶ συναχθήσονται πρὸς ἡμᾶς,

CAP. XIII.

*ET consultavit David cum chiliarchis, & centurionibus, omni duce. 1
Et dixit David universæ Ecclesiæ Israel; Si super vos bonum, & à 2
Domino Deo nostro prosperabitur; mittamus ad fratres nostros reliquos in omni terra Israel: & cum eis sacerdotes Levitæ in civitatibus possessionis suæ: & congregabuntur ad nos.*

MS.A. (α) τῇ πάσῃ (β) Θεῷ ὑμῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 وَصادوق ٱلسابّ جبار في ٱلجيوس * وبيت ابيهِ واخوتهِ رؤسآء * اثنان وعسرون رييسا مِن
29 بَيتِ ابيهِ * ومِن بَني بنيامين اخوهِ شاوول * ثلاثه آلاف * وهم كانوا الى يوم قتل شاوول
30 يحرسون بيته * ومِن بَني افريم * عسرون الفا وثمان مايه رجالا جبابرة معروفين * ومِن
31 نصف سبط منسا * ثمانيه عسر آلاف * رجال صاروا معروفين * لاجل ٱلذين اتوا ليجعلوا
32 داود ملكا * ومِن بَني ايساخر * رؤسآء عارفون بالحكمة في زمانهم * وصناع صنايع حسنة
33 مسدوبة قدام الله * مايتان * وسايرُ اخوتهم كانوا يصنعون كلما يامروهم بهِ * ومِن سبط
رابلون * مِنهم جبابره في آلقوه * وصناع في آلحرب بكل سلاح * خمسون الفا * ليعينوا آلحرب
34 على كل من يخالف في ملك داود * ومِن بَني نفتالي * الرؤسآء الف رييس * ومعهم رجال
36 مسلحين بالدرق والرماح * سبعه وثلاثون الفا * ومِن سبط اسير ٱلذين خرجوا ليعينوا
35 داود في آلحرب * رجال جبابره اربعون الفا * ومِن سبط دان خرج رجال صانعي آلحروب *
37 ثمانيه وعسرون الفا وسبع مايه * ومِن عدوة الاردن * مِن بَني رؤبال وبَني جاد ونصف
38 سبط منسا * مرتبين بكل سلاح مايه وعسرون الفا * هاؤلآء ٱلذين خرجوا للحرب رجال اقويآء
بقلوب دكية * جاؤا الى حفرون * واقاموا لداود ٱلملك على سايرِ بَني اسرائيل * وعلى كبرآء
39 اسرائيل * وكان بحيهم بقلوب دكية * ليقيموا داود ملكا على اسرائيل * واقاموا عند داود
40 ثلاثه ايام ياكلون ويسربون * لان اخوتهم اعطوهم ٱلطعام * وهذه اسمآء الاسباط ٱلذين كانوا
يجيون اليهم ويقدمون اليهم * سبط ايساخر * رابلون * نفتالي * هاؤلآء كانوا ياتوهم بالخبز
على حمير * وجمال * وبغال * وديفقا * وفواسير عنب * وحمرا * وزبيبا * وعسما * وبقرا كثير * لان
فرحا كثيرا كان في اسرائيل *

*Et Sadoc juvenis inter bellatores fortissimus, & familia patris ejus, ac fratres ejus principes, viginti duo scilicet principes ex ejus paterna domo. Ex 29
Benjaminitis fratribus Saulis, tria millia; qui usq; ad diem quo interfectus fuit Saul custodiebant domum ejus. Ex 30
Ephraimitis, viginti millia octingenti, viri fortissimi, viri celeberrimi. E dimidia tribu Manassis, octodecim millia virorum, qui celebres inde fasti sunt, quòd venerint ad creandum Davidem regem. Ex filiis Issacharis, principes 31
suis temporibus sapientissimi, & bonis coram Deo rectisque actionibus instantes, ducenti: quorum reliqui fratres exequebantur quicquid ii præcipiebant. Ex tribu Zabulonis prodierunt valentium robore, & bellum quovis armorum genere gerentium, quinquaginta millia; ut bellum inferrent iis omnibus qui adversarentur regno Davidis. Principes è Nephtalitis erant mille principes, quos comitabantur triginta septem millia virorum scutis & lanceis instructorum. Ex tribu Asir, qui egressi sunt ad eum 36
Davidi ferendum in bello, fuerunt viri robustissimi quadragies mille. Ex 35
tribu Dan prodierunt virorum bellicosorum viginti octo millia nongenti. Ex 37
his autem qui erant trans Jordanem, è Rubelitis, Gaditis, & dimidiâ tribu Manassis, centum viginti millia omni armorum genere instructa. Hi sunt 38
qui sinceris cordibus exierunt ad bellum, viri fortissimi; & venientes in Hebron confirmârunt Davidi regnum super omnes Israelitas, & super omnes magnates Israelis: venerunt inquam sinceris cordibus ut crearent Davidem regem super Israelem. Et triduo manserunt apud Davidem edentes & bibentes; quoniam fratres eorum suppeditabant eis cibum. Atque hæc sunt nomina 40
tribuum quæ advehebant & offerebant eis; tribus Issacharis, Zabulonis, Nephtalis: hæ asinis, camelis, ac mulis advehebant illis panem, farinam, uvarum canistra, vinum, oleum, oves, ac boves plurimos: maximum enim gaudium erat in Israele.*

CAP. XIII.

*CUm ergò regnâsset David super 1
tribunos, & centuriones, omnesque principes, rectores, ac judices in Israele; Dixit David cunctis Israelitis, 2
Si congruum vobis videtur, colligimus & adducamus ad nos arcam fœderis Dei, & obsecremus eum ut augeat agmina fratrum nostrorum habitantium in oppidis Israelis veniáq; cum eis Jojadac sacerdos, & sacerdotes ac Levitæ unà cum civitatibus & cunctis oppidis eorum.*

* ٱلفصل ٱلثالث عسر *

1 فملك داود على كبرآء الوف ومية * وسايرِ ٱلكبرآء وٱلمدبرين * وٱلحكماء في اسرائيل * فقال
2 داود لسايرِ بَني اسرائيل * ان كان حسن في اعينكم ان نجمع ونبعث اليها صندوق عهد الله *
ونطلب منه ان يريد لنا في وصايف اخوتنا ٱلذين يسكنون في ضياع اسرائيل * وياتي
يوياداف ٱلكاهن معهم * وكهنه ولاويون * بقراهم وسايرِ مناهم *

UMI

דברי הימים א: יד

:sic faciendum ad ,concio omnis dixerunt Et .Saul diebus in eam requisivimus non quia :nos ad nostri Dei arcam reducamus Et
3 ונסבה את ארון אלהינו אלינו כי לא דרשנהו בימי שאול: ויאמרו כל העדה לעשות כן
introitum ad usq; & Ægypti Sichor à Israel omnem David congregavit Et .populi omnis oculis in verbū fuit rectū quia
4 כי ישר הדבר בעיני כל העם: ויקהל דויד את כל ישראל מן שיחור מצרים ועד לבוא
5 חמת להביא את ארון האלהים מקריית יערים: ויעל דויד וכל ישראל בעלתה אל קריית
.nomē est invocatū quam ,Cherubim sedentis Domini Dei arcam indè facientia ascēdere ad,Jehudah in quæ ,jcharim
6 יערים אשר ליהודה להעלות משם את ארון האלהים יהוה יושב הכרבים אשר נקרא שם:
.plaustro in ducentes ejus frater &,Huzzah & :Abinadab domo è novum plaustrum super Dei arcam equitare fecerunt Et
7 וירכיבו את ארון האלהים על עגלה חדשה מבית אבינדב ועזא ואחיו נהגים בעגלה:
,psalteriis in & ,citharis in & ,canticis in & ,fortitudine omni in Dei facies ad ludentes Israel omnis & ,David Et
8 ודויד וכל ישראל משחקים לפני האלהים בכל עז ובשירים ובכנרות ובנבלים
cominendum ad ,suam manum Huzzah misit &,Chidon aream ad usq; venerunt Et .tubis in & ,cymbalis in & ,tympanis in &
9 ובתפים ובמצלתים ובחצצרות: ויבאו עד גרן כידן וישלח עזא את ידו לאחז
:arcam ad suam manum misit quòd eò eum percussit &,Huzzah in Dñi nasum est iratus Et .boves labascebant quia ,arcam
10 את הארון כי שמטו הבקר: ויחר אף יהוה בעזא ויכהו על אשר שלח ידו על הארון
Peres ipsum locum vocavit & :Huzzah in divisionē Dominus divisit quia ,David fuit ira Et .Dei facies ad ibi est mortu' &
11 ויומת שם לפני האלהים: ויחר לדויד כי פרץ יהוה פרץ בעזא ויקרא למקום ההוא פרץ
arcam me ad introducam Quomodo :dicendo ,illa die in Deum David timuit Et .hanc diem ad usq;Huzzah
12 עזא עד היום הזה: ויירא דויד את האלהים ביום ההוא לאמר איך אביא אלי את ארון
edom-Hobed domum ad eā fecit declinare sed:David civitatem ad se ad arcam David fecit declinare non Et ? Dei
13 האלהים: ולא הסיר דויד את הארון אליו עיר דויד ויטהו אל בית עבד אדם
Dominus benedixit Et .mensibus tribus ejus domo in ,edom-Hobed domo cum Dei arca mansit Et .Ghittæi
14 הגתי: וישב ארון האלהים עם בית עבד אדם בביתו שלשה חדשים ויברך יהוה את
.ei quæ omnibus & ,edom-Hobed domui

CAP. XIV.

בית עבד אדם ואת כל אשר לו:
ei ædificandum ad,lignorum artifices &,parietis artifices & ,cedrina ligna & ,David ad nuncios Sor rex Chiram misit Et
1 וישלח חירם מלך צר מלאכים אל דויד ועצי ארזים וחרשי קיר וחרשי עצים לבנות לו
propter ejus regnum desuper esset elevatum quòd ,Israel super regem Dñs eum confirmásset quòd,David Cognovitque.domum
2 בית: וידע דויד כי הכינו יהוה למלך על ישראל כי נשאת למעלה מלכותו בעבור
nomina ista Et .filias &,filios adhuc David genuit Et.Jerusalaim in uxores adhuc David accepit Et .Israel suum populum
3 עמו ישראל: ויקח דויד עוד נשים בירושלם ויולד דויד עוד בנים ובנות: ואלה שמות
.Elphelet & ,Elisuah & ,Ibchar Et .Selomoh &,Nathan :Sobab & ,Sammuah ;Jerusalaim in ei fuerunt qui natorum
4 הילודים אשר היו לו בירושלם שמוע ושובב נתן ושלמה: ויבחר ואלישוע ואלפלט:
David esset unctus quòd Pelistim audierunt Et .Eliphelet & ,Beheljadah & ,Elisamah Et .Japhiah &,Nephegh &,Noghah Et
6 7 8 ונגה ונפג ויפיע: ואלישמע ובעלידע ואליפלט: וישמעו פלשתים כי נמשח דויד
.eorū facies ad est egressus &,David audivit Et.David quærendum ad Pelistim omnes ascenderunt Et .Israel omnem super regem in
למלך על כל ישראל ויעלו כל פלשתים לבקש את דויד וישמע דויד ויצא לפניהם:

Versio VULG. LAT.

Et reducamus arcam Dei nostri ad nos, non enim requi- 3
sivimus eam in diebus Saul. Et respondit universa mul- 4
titudo ut ita fieret : placuerat enim sermo omni populo.
Congregavit ergò David cunctum Israel, à Sihor Ægy- 5
pti, usque dum ingrediaris Emath, ut adduceret arcam
Dei de Cariathiarim. Et ascendit David, & omnis vir 6
Israel, ad collem Cariathiarim, qui est in Juda, ut affer-
ret indè arcam Domini Dei sedentis super Cherubim, ubi
invocatum est nomen ejus. Imposuerúntque arcam Dei 7
super plaustrum novum, de domo Abinadab : Oza au-
tem, & frater ejus, minabant plaustrum. Porrò David, 8
& universus Israel, ludebant coram Deo omni virtute in
canticis, & in citharis, & psalteriis, & tympanis, & cym-
balis, & tubis. Cùm autem pervenissent ad Aream 9
Chidon, tetendit Oza manum suam, ut sustentaret ar-
cam : bos quippe lasciviens paululùm inclinaverat eam.
Iratus est itaque Dominus contra Ozam, & percussit 10
eum, eò quòd tetigisset arcam : & mortuus est ibi co-
ram Domino. Contristatúsque est David, eò quòd di- 11
visisset Dominus Ozam : vocavítque locum illum ; Di-
visio Ozæ, usque in præsentem diem. Et timuit Deum 12
tunc temporis, dicens ; Quomodò possum ad me intro-
ducere arcam Dei ? Et ob hanc causam non adduxit 13
eam ad se, hoc est, in civitatem David, sed avertit in
domum Obededom Gethæi. Mansit ergò arca Dei in 14
domo Obededom tribus mensibus : & benedixit Domi-
nus domui ejus, & omnibus quæ habebat.

CAP. XIV.

Misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David, & 1
ligna cedrina, & artifices parietum, lignorúmque : ut
ædificarent ei domum. Cognovítque David quòd con- 2
firmâsset eum Dominus in regem super Israel, & suble-
vatum esset regnum suum super populum ejus Israel.
Accepit quoque David alias uxores in Jerusalem : ge- 3
nuítque filios, & filias. Et hæc nomina eorum, qui na- 4
ti sunt ei in Jerusalem ; Samua, & Sobad, Nathan, &
Salomon, Jebahar, & Elisua, & Eliphalet, Noga 5
quoque, & Napheg, & Japhia, Elisama, & Baaliada, 6
& Eliphalet. Audientes autem Philisthiim eò quòd 7
unctus esset David in regem super universum Israel, a- 8
scenderunt omnes ut quærerent eum : quod cùm audis-
set David, egressus est obviàm eis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Congregentur etiam & confluant ad nos, ro- 3
gentque Dominum Deum nostrum, & de-
precemur eum pro peccatis nostris ; cùm non
oraverimus eum diebus Saulis. Dicentibus 4
autem cunctis cœtibus ita faciendum esse,
Congregavit David omnes Israelitas à fluvio 5
Ægypti usque ad ingressum Antiochiæ, ut ad-
ducerent arcam Domini de civitate Naarin.
Ascendit igitur David cum universo Israele 6
in civitatem Naarin quæ est in termino terræ
tribûs Judæ, ut asportarent inde arcam Do-
mini Dei sedentis super Cherubinos excelsos,
super quos invocatum fuerat nomen ejus. Et 7
arcâ Domini plaustro novo impositâ & sub-
latâ, exierunt è domo Abinadab. Et Aza 8
quidem ac fratres ejus plaustrum ducebant ;
David autem & omnes Israelitæ magnificè 9
canebant coram Domino cantica, adhibitis
citharis, nablis, cymbalis, ac fistris. Cùm-
que pervenissent ad aream Remin, extendit
Aza manum suam ad fulciendam arcam, eò
quòd cucurrissent boves ad aream. Quare 10
percitus irâ Dominus in Azam, percussit eum
ibi, quòd manum suam extendisset super ar-
cam, & mortuus est ibidem coram arca. Dis- 11
plicuit autem Davidi, quòd ruinâ labefa-
ctâsset Dominus Azam : quapropter vocatus
fuit locus ille, Ruina Azæ, in hunc usque di-
em. Timuitque David Dominum die illo, 12
& ait, Quomodo introducerem ad me ar-
cam Domini ? Nec voluit ut intraret ad se 13
arca, in civitatem Davidis : sed dixit Da-
vid ut asportarent eam in domum Obar-
edom Gethæi. Confidente autem arcâ Do- 14
mini in domo Obar-edom Gethæi tribus
mensibus, benedixit Dominus domum Obar-
edom Gethæi, & cuncta quæ possidebat.

CAP. XIV.

Misit autem Hiram rex Sur legatos ad Da- 1
videm, misitque ad eum ligna cedrina, fabros
murarios, & fabros lignarios, ut ædificarent
ei domum. Tunc sentiens David electum se 2
à Domino ut esset rex super Israelem, re-
gnumque suum sublimè elatum, adeo ut esset
rex super populum ejus Israelem ; Duxit Da- 3
vid uxores de Jerusalem post adventum su-
um ex Hebron, natique sunt ei filii ac filiæ.
Atque hæc sunt nomina filiorum qui nati 4
sunt ei in Jerusalem, Somua, Sochub, Na-
than, Salomon, Jebhar, Elisaa, Eliphelet, 5
Nih, Nepheg, Nephia, Elisemaa, Elidaa, & 6
Eliphelet. Audientes autem Philisthæi un- 7
ctum fuisse Davidem ut regnaret super uni- 8
versum Israelem, ascenderunt omnes Philis-
thæi quæsitum Davidem. Quo audito Da-
vid, processit obviàm illis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ μετενέγκωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ (ι) ἐζητήσαμεν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν Σαούλ.
4 Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως, ὅτι (γ) ἀγαθὸς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ
5 λαοῦ. Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ Σιὼρ Αἰγύπτου καὶ (δ) ἕως εἰσόδου Ἡμαθ
6 τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ. Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν Δαυὶδ· καὶ πᾶς Ἰσ-
ραὴλ ἀνέβη εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἣ ἦν τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ κυρίου
7 καθημένου ἐπὶ (ε) χερουβίμ, ὃ ἐπικλήθη ὄνομα αὐτῷ. Καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ (ζ) ἐπ'
8 ἅμαξαν καινὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ· καὶ Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον τὴν ἅμαξαν. Καὶ Δαυὶδ
καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κιθάραις,
9 καὶ ἐν νάβλαις, (η) ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν σάλπιγξι. Καὶ ἦλθοσαν ἕως τῆς (θ)
ἄλωνος· καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτόν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μό-
10 σχος. Καὶ ἐθυμώθη κύριος ὀργῇ ἐπὶ Ὀζά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα
11 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτόν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐθύμωσε Δαυὶδ, ὅτι διέκοψε
κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζά, καὶ ἐκάλεσεν τὸν τόπον ἐκεῖνον, Διακοπὴ Ὀζὰ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
12 Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Πῶς εἰσοίσω (ι) τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ
13 πρὸς ἐμαυτόν; Καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν κιβωτὸν πρὸς ἑαυτὸν (κ) εἰς πόλιν Δαυὶδ, καὶ
14 ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ (λ) Γεθαίου. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν οἴκῳ Ἀβεδδαρὰ
(μ) τρεῖς μῆνας. Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς (ν) Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

3 Et transferamus arcam Dei nostri ad nos; quoniam non (a) quæsivimus 3
eam à diebus Saul. Et dixit universa Ecclesia facere sic; quoniam re- 4
ctum fuit verbum in oculis universi populi. Et convocavit David omnem 5
Israel à finibus Ægypti, & usque ad introitum Hemath ad inferendum
arcam Dei è civitate Jarin. Et (b) adduxit eam David: & omnis Is- 6
rael ascendit in civitatem David, quæ erat ipsius Juda, ad educendum
indè arcam Dei Domini sedentis super Cherubim, ubi invocatum est no-
men ejus. Et imposuerunt arcam Dei super plaustrum novum è domo 7
Aminadab. Et Oza, & fratres ejus ducebant plaustrum. Et David, & 8
omnis Israel ludentes ante Deum in omni virtute, & in (c) cantoribus,
& in citharis, & in nablis, in tympanis, & in cymbalis, & in tubis.
Et venerunt usque ad (d) aream: & extendit Oza manum suam ad 9
sustentandam arcam, quoniam inclinaverat eam vitulus. Et indignatus 10
est Dominus irâ super Oza, & percussit eum ibi, propterea quòd exten-
disset manum suam super arcam: & mortuus est ibi ante Deum. Et tri- 11
status est David, quia discidit Dominus sciſſuram in Oza, & vocavit
locum illum, Sciſſura Oza, usque in diem hanc. Et timuit David Deum 12
in die illa, dicens; Quomodò introducam arcam Dei ad me? Et non 13
fecit divertere David arcam ad se in civitatem David, & fecit eam de-
clinare in domum (e) Abeddara Gethæi. Et sedit arca Dei in domo 14
Abeddara tres menses. Et benedixit Deus Abeddara, & omnia ejus.

MS.A. (ι) ἐζεζήτησε (γ) εὐθὺς (δ) ἕως Ἡμαθ (ε) Χρυσεῖν, (ζ) ἐπὶ (η) καὶ ἐν (θ) ἄλωνος Χειδών· καὶ (ι) πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ; Καὶ οὐκ (κ) εἰς
τὴν πόλιν (λ) Χεπαίου. (μ) τρεῖς * ἡμέρας. (ν) † Ἀβεδδαρά.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ (α) οἰκοδό-
2 μους, καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν (β)
κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ἠὐξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσ-
3 ραήλ. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ (γ) ἐτέχθησαν Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέ-
4 ρες. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ· (δ) Σαμαὰ,
5 Σωβὰβ, Νάθαν, καὶ Σαλωμών, Καὶ (ε) Βααρ, καὶ Ἐλισὰ, καὶ Ἐλιφαλὴθ, Καὶ Ναγὲθ, καὶ (ζ)
7 8 Ναφὰθ, καὶ Ἰαφιὲ, Καὶ (η) Ἐλισαμαὲ, καὶ Ἐλιαδὲ, καὶ Ἐλιφαλά. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐ-
χρίσθη Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν (θ)
Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς.

CAP. XIV.

ET misit Chiram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, & edi- 1
ficatores, & fabros lignorum ad ædificandam ei domum. Et novit 2
David, quia paravit eum Dominus in regem super Israel: quoniam au-
ctum est in altitudinem regnum suum propter populum ejus Israel. Et 3
accepit David adhuc uxores in Hierusalem, & nati sunt David adhuc
filii, & filiæ. Et hæc nomina eorum, qui nati sunt, (a) qui fuerunt ei in 4
Hierusalem; Samaa, Sobab, Nathan, & Salomon, Et Baar, & Elisa, & 5
Eliphaleth, Et Nageth, & Naphath, & Japhie, Et Elisamae, & 6 7
Elisade, & Eliphala. Et audierunt alienigenæ, quia unctus est David 8
rex super omnem Israel. Et ascenderunt omnes alienigenæ ad quæren-
dum David. Et audivit David, & egressus est in occursum eis.

MS.A. (α) οἰκοδόμους τοίχων, καὶ (β) κύριος ἐπὶ Ἰσραὴλ, (γ) ἐτέχθησαν αὐτῷ ἔτι (δ) Σαμμαὰ, καὶ Σωβὰβ, (ε) Ἰεσαὲ, καὶ Ἐλισαὲ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, (ζ)
(ζ) Ναφὰγ, (η) Ἐλισαμὰ, καὶ Βαλλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ. (θ) Δαυίδ. Καὶ ἐξῆλθεν Δαυὶδ ὡς ἤκουσεν εἰς ὑπάντησιν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * وياتون الينا يصلون قدام الله * ونطلب منه من اجل ذنوبنا * لانهم لم يطلبوا الصندوق
4 ولم يطلبوا قدامه في ايام شاول * فقال ساير الاسباط * نفعل هكذا * لان هذا الكلام مستقيم
5 في اسرائيل جميعه * فخرج داود وساير بني اسرائيل من بحر مصر حتى اتوا بحوم لبطاكية *
6 ليجيبوا صندوق عهد الله من صيعة نعريم * وطلعوا الى صيعة نعرين التي في بيت لحم
وسبط يهودا * ليطلعوا من هناك صندوق عهد الله الاله والرب الجالس على الكروبيين التي
7 عليها سمي سمه * ووضعوا صندوق عهد الله على عجلة جديدة * واخرجوه من بيت
8 اميناداب * وكان عارا واخوته يدبرون العجلة * وكان داود وجميع بني اسرائيل يسبحون
قدام الرب بكل قوة بتسبيحات وبعيدان وصوح * وصلاصل * ومزاهر * فلما جاؤا الى اندر
9 رامين جرب البيدر الى الاندر * فمد عارا يده ليسند الصندوق * فغضب الله على عارا فضربه
10 هناك فقتله * لانه بسط يده على الصندوق * ومات هناك قدام صندوق عهد الله * وحزن داود
11 ان الله فح بلمه بموت عارا * وسمي ذلك المكان بلمه عارا * وفزع داود من الله في ذلك اليوم
12 وقال * كيف يدخل صندوق الله الي * وما احب داود ان يدخل اليه صندوق الله * ولا الي
13 صيعة داود * وقال داود * امضوا به الى بيت عافور الادومي القبلي * فمضوا به اليه * وسكن
14 فيه ثلاثة سهور * وبارك الله في بيت عافور وكل من كان فيه *

Veniant inquam ad nos, orentque coram 3
Deo, & vogemus eum pro peccatis nostris:
quoniam non requisiverunt arcam, nec
oraverunt coram ea in diebus Saulis.
Dixerunt omnes tribus, Ita faciemus: 4
nam hujuscemodi verba consentanea fue-
runt apud universam Israelem. Egressi 5
sunt ergò David & omnes Israelitæ, à
mari Ægyptiaco donec pervenerunt ad li-
mites Antiochiæ, ut afferrent arcam fœde-
ris Dei ex oppido Naarim. Et ascendentes 6
ad oppidu Nsarin quod situm est in Beth-
lehem & tribu Juda, ut inde transferrent
arcam fœderis Dei, Dei inquam ac Domini
insidentis Cherubinis à quibus nomen suũ
accepit; Imposuerunt arcam fœderis Dei 7
plaustro novo, & eduxerunt eam è domo
Aminadabi. Et Aza ac fratres ejus rege-
bant plaustrum; David autem & omnes 8
Israelitæ totis viribus canebant coram Do-
mino laudes, adhibitis fidibus, cymbalis,
tintinnabulis, & citharis. Cùm autem per- 9
venissent ad aream Rumin, cucurrerunt
boves ad aream: quapropter extendit Aza
manum suã ut sustentaret arcam. At ira- 10
tus in Azam Deus, percussit eum illic, &
morte affecit, eò quòd manum suam exten-
disset ad arcam; et mortuus est ibi coram
arca fœderis Dei. Et contristatus est Da- 11
vid, quòd ruptionem aperuisset Deus morte
Aze: vocatúsque fuit locus ille, Rupio
Aze. Extimuitque David Deum eo die, 12
& ait, Quomodo ingrederetur ad me arca
Dei? Idcòque noluit David ut ingredere- 13
tur arca Dei ad se, neque in civitatem Da-
vidis; sed dixit David, Ducite eam in
domum Aboris Edomæi Australis: & du-
xerunt eam illuc. Ubi cùm mansisset tri- 14
bus mensibus, benedixit Deus domui Abo-
ris, & omnibus qui degebant in ea.

CAP. XIV.

1 * فبعث حيرام ملك صور
* الفصل الرابع عشر *
رسلا الى داود * وخشب الارز * وصناعا نقاشين * ونجارين الخشب ليبنوا له بيتا * ولذلك عرف داود
2 ان الله معه * واحبان ان يكون ملكا على اسرائيل * ورفع ملكه * واتخذ داود نساء من اورشليم
3 بعد ما اتي من حوريب * فولد له بنين وبنات * وهذه اسماء بنيه المولودين له باورشليم *
4 ساموع * وسوبب * وناثان * وسليمان * ويافيحار * والسمع * والفليط * واليح * ونافع * ويافاع * والسمع *
5 واليداع * واليلفلط * وسمع الفلسطينيون ان داود قد مسح ليملك على اسرائيل * فطلع
6 جميعهم ليحاربوه * فسمع داود وخرج لحاربهم *

1 Misit autem Hiram rex Tyri nuntios
ad Davidem, et ligna cedrina, & artifices
sculptores, fabrósque lignarios, ut ædifi-
carent ei domum. Quapropter cognoscens 2
David quòd adesset sibi Deus, & elegisset
eum ut esset rex super Israelem, & exal-
tâsset regnum ejus; Duxit sibi David u- 3
xores de Jerusalem post reditum suum ex
Horeb, genuitque sibi filios & filias. At- 4
que hæc sunt nomina filiorũ qui nati sunt
ei in Jerusalem, Samua, Sobab, Nathan, et
Salomon: Jebhar, Elisaa, Elphalit, Anib, 5
Naphegh, Naphaa, Elisemaa, Elidaa, & 6
Elisaphat. Audientes autem Palestini 7
quòd David unctus jam esset ut regnaret 8
super Israelem, ascenderunt omnes ut op-
pugnarent eum: quod audiens David, e-
gressus est ad eos oppugnandos.

דברי הימים א: טו

,Peliſtim ad aſcendam Num :dicendo ,*Deo in* David *interrogavit* Et.Rephaim valle in ſunt diffuſi &,venerunt Peliſtim Et
9 10 וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּפְשְׁטוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים: וַיִּשְׁאַל דָּוִיד בֵּאלֹהִים לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה עַל־פְּלִשְׁתִּים
ibi eos percuſſit Et.perasim-Baal in aſcenderũt Et.tua manu in eos tradam &,Aſcende:Domin⁹ ei dixit Et:mea manu in eos trades &
11 וּנְתַתָּם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה עֲלֵה וּנְתַתִּים בְּיָדֶךָ: וַיַּעֲלוּ בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם
loci nomen vocaverunt Idcirco .aquæ diviſionem ſecundùm meã manũ per meos inimicos Deus *Rupit* :David dixit & :David
דָּוִיד וַיֹּאמֶר דָּוִיד פָּרַץ הָאֱלֹהִים אֶת־אֹיְבַי בְּיָדִי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרְאוּ שֵׁם הַמָּקוֹם
,Peliſtim adhuc addiderũt Et.igne in *ſunt combuſti* &,David dixit Et .ſuos deos ibi Dereliqueruntq; .Perasim Baal ipſius
12 הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים: וַיַּעֲזְבוּ־שָׁם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמֶר דָּוִיד וַיִּשָּׂרְפוּ בָּאֵשׁ: וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים
13 ,eos *deſuper* circunda :eos poſt aſcendes Non ;Deus ei dixit Et :*Deo in* David adhuc *interrogavit Et* .valle in ſunt diffuſi &
14 וַיִּפָּשְׁטוּ בָּעֵמֶק: וַיִּשְׁאַל עוֹד דָּוִיד בֵּאלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֱלֹהִים לֹא תַעֲלֶה אַחֲרֵיהֶם הָסֵב מֵעֲלֵיהֶם
:prælium in egredieris tunc ,*mororum* capitibus in greſſus ſonitum *te audire circa*,erit Et .*mororum* adverſo ex eos ad venies &
15 וּבָאתָ לָהֶם מִמּוּל הַבְּכָאִים: וְיִהִי כְּשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל הַצְּעָדָה בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אָז תֵּצֵא בַּמִּלְחָמָה
,Deus ei præcepit quẽadmodũ David fecit Et .Peliſtim *caſtrametationem* *percutiendum ad tuas faciei ad* Deus eſt egreſſus quia
16 כִּי־יָצָא הָאֱלֹהִים לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים: וַיַּעַשׂ דָּוִיד כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ הָאֱלֹהִים
.terras univerſas in David nomen eſt egreſſum Et.Ghazerah ad uſque & Ghibhon à Peliſtim *caſtrametationem* percuſſerunt &
17 וַיַּכּוּ אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים מִגִּבְעוֹן וְעַד־גָּזֵרָה: וַיֵּצֵא שֵׁם־דָּוִיד בְּכָל־הָאֲרָצוֹת
.gentes omnes ſuper ejus pavorem dedit Dominus Et

CAP. XV. טו

portandã ad Non:David dixit Tunc .tentorium ei tetendit & ,Dei *arcæ* locum paravit &,David civitate in domos ſibi fecit Et
1 וַיהוָה נָתַן אֹתָהּ פָּחַדּוֹ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם: וַיַּעַשׂ־לוֹ בָתִּים בְּעִיר דָּוִיד וַיָּכֶן מָקוֹם לַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּט־לוֹ אֹהֶל:
2 in uſq; ei miniſtrandum ad & ,Dei arcam portandum ad Dñs elegit *eis in quis*:Levitæ niſi Dei arcam
אָז אָמַר דָּוִיד לֹא לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אֹתָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּלְשָׁרְתוֹ עַד־
quem ſuum locum in Domini arcam *faciendum aſcendere ad* ,Jeruſalem in Iſrael omnem David Congregavitq; .ſeculum
3 עוֹלָם: וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר־
.viginti & centum ejus fratres &,princeps Uriel ,Chebath filiis .Levitas & ,Aharon filios David *collegit* Et .ei paraverat
4 הֵכִין לוֹ: וַיַּאֲסֹף דָּוִיד אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת־הַלְוִיִּם: לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים:
.triginta & centum ejus fratres &,princeps Joel,Gherſom filiis .viginti & ducenti ej⁹ fratres &,princeps Haſaiah,Merari filiis
5 לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים: לִבְנֵי גֵרְשֹׁם יוֹאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים:
6 filiis .octoginta ejus fratres &,princeps Eliel ,Chebron filiis .ducenti ejus fratres &,princeps Semahaiah,Eliſaphan filiis
7 לִבְנֵי אֱלִיצָפָן שְׁמַעְיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם: לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו שְׁמוֹנִים: לִבְנֵי
8 9 ,Levitas & ;ſacerdotes Ebjathar & ,Sadoc David Vocavitque .duodecim & centũ ej⁹ fratres &,princeps Hamminadab,Huzziel
עֻזִּיאֵל עֲמִינָדָב הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עָשָׂר: וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וְלַאֲבִיָתָר הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם
.*Levitis patrum* capita Vos :eis dixit Et .Hamminadab & ,Eliel & ,Semahaiah ,Joel Et ,Haſaiah ,Uriel
11 לְאוּרִיאֵל עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל שְׁמַעְיָה וְאֱלִיאֵל וַעֲמִינָדָב: וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם
Quia .ei præparavi ad Iſrael Dei Domini arcam facietis aſcendere & ,veſtri fratres & ,vos Sanctificamini
12 הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם וְאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַכִּינוֹתִי לוֹ: כִּי
13 ,*judicium* ſecundùm eum quæſivimus non quia ,nobis in noſter Deus Dominus *rupit* vos non principio à
לְמַבְרֵאשׁוֹנָה לֹא אֲתֶם פָּרַץ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי־לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט:

Verſio VULG. LAT.

Porrò Philiſthiim venientes, diffuſi ſunt in valle Raphaim. Conſuluítque David Dominum,dicens;Si aſcendam ad Philiſthæos, & ſi trades eos in manu mea ? Et dixit ei Dominus ;Aſcende;& tradam eos in manu tua. Cúmque illi aſcendiſſent in Baalpharaſim,percuſſit eos ibi David, & dixit ; Diviſit Deus inimicos meos per manum meam, ſicut dividuntur aquæ: & idcircò vocatum eſt nomen illius loci,Baalpharaſim. Dereliquérúntque ibi deos ſuos, quos David juſſit exuri. Aliâ etiam vice Philiſthiim irruerunt, & diffuſi ſunt in valle. Conſuluítque rurſum David Deum, & dixit ei Deus ; Non aſcendas poſt eos, recede ab eis, & venies contra illos ex adverſo pyrorum. Cúmque audieris ſonitum gradientis in cacumine pyrorum, tunc egrediêris ad bellum. Egreſſus eſt enim Deus ante te, ut percutiat caſtra Philiſthiim. Fecit ergò David ſicut præceperat ei Deus, & percuſſit caſtra Philiſthinorum,de Gabaon uſque Gazera. Divulgatúmque eſt nomen David in univerſis regionibus, & Dominus dedit pavorem ejus ſuper omnes gentes.

CAP. XV.

FEcit quoque ſibi domos in civitate David :& ædificavit locum arcæ Dei, tetendítque ei tabernaculum. Tunc dixit David ; Illicitum eſt ut à quocunque portetur arca Dei niſi à Levitis, quos elegit Dominus ad portandum eam, & ad miniſtrandum ſibi uſque in æternum. Congregavítque univerſum Iſrael in Jeruſalem, ut afferretur arca Dei in locum ſuum, quem præparaverat ei. Necnon & filios Aaron, & Levitas. De filiis Caath, Uriel princeps fuit ; & fratres ejus centum viginti. De filiis Merari, Aſaia princeps ; & fratres ejus ducenti viginti. De filiis Gerſom, Joël princeps ; & fratres ejus centum triginta. De filiis Eliſaphan,Semeias princeps; & fratres ejus ducenti. De filiis Hebron, Eliel princeps ; & fratres ejus octoginta. De filiis Oziel,Aminadab princeps ; & fratres ejus centum duodecim. Vocavítque David Sadoc & Abiathar ſacerdotes, & Levitas, Uriel,Aſaiam, Joël, Semeiam, Eliel, & Aminadab : Et dixit ad eos ; Vos qui eſtis principes familiarum Leviticarum, ſanctificamini cum fratribus veſtris, & afferte arcam Domini Dei Iſrael, ad locum qui ei præparatus eſt : Ne ut à principio, quia non eratis præſentes, percuſſit nos Dominus ; ſic & nunc fiat, illicitum quid nobis agentibus.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ... * ... ...

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 10 Καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ (ι) ζωκέπησαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων, Εἰ ἀναζῶ ὅτι τὰς ἀλλοφύλους, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπεν (κ) αὐτῷ κύριος, 11 Ἀνάβηθι, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς ζω. Καὶ ἀνέβη εἰς Βαὰλ Φαρασὶν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ὀκεῖ Δαυίδ. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διέκοψεν ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος· διὰ τοῦτο 12 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴ Φαρασίν. Καὶ (λ) ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς Θεοὺς αὐτῶν οἱ 13 ἀλλόφυλοι· καὶ εἶπε Δαυὶδ κατακαῦσαι (ι) ἐν πυρί. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι, καὶ ζωκέπησαν (μ) ἔτι ἐν 14 τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ ἐπήρώτησε Δαυὶδ ἔτι ἐν Θεῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, Οὐ πορεύσῃ ὀπίσω 15 αὐτῶν, ἀποστρέψον ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ (ν) συσεισμοῦ αὐτῶν ἄχρων τῶν ἀπίων, τότε (ξ) εἰσελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ 16 Θεὸς ἔμπροσθέν σε τοῦ πατάξαι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ 17 ὁ Θεός. καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γαζηρά. Καὶ ἐγένετο (ο) ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ὅτι πάντα τὰ ἔθνη.

Et alienigenæ venerunt, & (b) consederunt in valle Gigantum. Et interrogavit David per Deum, dicens; Si ascendero super alienigenas, & dabis eos in manus meas? Et dixit ei Dominus; Ascende, & dabo eos in manus tuas. Et ascendit in Baal Pharasin: & percussit eos ibi David. Et dixit David; Cosscidit Deus inimicos meos in manu mea, tanquam scissuram aquæ. Propterea vocavit nomen loci illius, Scissura Pharasin. Et dereliquerunt ibi deos suos alienigenæ. Et dixit David comburere in igne. Et adjecerunt adhuc alienigenæ, & consederunt adhuc in valle Gigantum. Et interrogavit David adhuc in Deo. Et dixit ei Deus; Non ibis post eos: avertere ab eis, & adveris eis prope pyros. Et erit in audiendo te vocem concussionis ipsarum summitatum pyrorum, tunc ingredieris in prælium: quoniam egressus est Deus ante te ad percutiendū castra alienigenarū. Et fecit, sicut mandavit ei Deus: & percussit castra alienigenarum à Gabaon usq; Gazera. Et factum est nomen David in universa terra: & Dominus dedit timorem ejus super omnes gentes.

MS.A. (ι) Συνέτεσ (κ) αὐτῷ, Ἀνάβηθι, (λ) ἐγκατέλειπεν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπεν (ι) αὐτοὺ ἐν (μ) ἐκεῖ ἐν (ν) Συγσισμῷ τοῦ ἄχρι τῶ (ξ) ἐξῆλθεν (ο) τὸ ὄνομα

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ οἰκίας ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἡτοίμασε τὸν τόπον (α) τῇ κιβωτῷ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐποί-
2 ησεν αὐτῇ σκηνήν. Τότε εἶπε Δαυὶδ, Οὐκ ἔστιν ἆραι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἢ τοὺς Λευίτας· ὅτι αὐ-
3 τοὺς ἐξελέξατο κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος. (β) Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ (γ) ἐν Ἰερουσαλὴμ, τοῦ (δ) ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν (ε) κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν
4 5 ἡτοίμασεν αὐτῇ. Καὶ ζυνήγαγε Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν (ζ) τοὺς Λευίτας. Τῶν υἱῶν Καὰθ Οὐριὴλ ὁ
6 ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν εἴκοσι. Τῶν υἱῶν Μεραρὶ (η) Ἀσαΐα ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (θ)
7 8 διακόσιοι εἴκοσι. Τῶν υἱῶν (ι) Γεδσὼν Ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν (κ) τεσσαράκοντα. Τῶν
9 υἱῶν (λ) Ἐλισαφὰτ Σεμεὶ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι. Τῶν υἱῶν (μ) Χεβρὼμ Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων
10 11 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδήκοντα. Τῶν υἱῶν Ὀζιὴλ Ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν δεκαδύο. Καὶ
ἐκάλεσε Δαυὶδ τὸν Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας, τὸν Οὐριὴλ, Ἀσαΐαν, καὶ Ἰωὴλ, καὶ
12 (ν) Σεμαΐαν, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἀμιναδὰβ, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἀρχόντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγνί-
13 σθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, εἰς ἡτοίμασα αὐτῇ. Ὅτι ἐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς ἦν, διέκοψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ (ξ) ἐξεζητήσαμεν ἐν κρίματι.

CAP. XV.

ET fecit sibi domos in civitate David; & paravit locum arcæ Dei: & fecit ei tabernaculum. Tunc dixit David; Non est tollere arcam Dei, nisi Levitas: quoniam eos elegit Dominus tollere arcam Domini, & ministrare sibi usque in seculum. Et convocavit David omnem Israel in Hierusalem ad adducendum arcam Domini in locum, quem paraverat ei. Et congregavit David filios Aaron (a) Levitas: De filiis Caath, Uriel princeps, & fratres ejus, centum viginti. De filiis Merari, Asaia princeps, & fratres ejus, ducenti (b) viginti: De filiis Gedson, Joel princeps, & fratres ejus, centum triginta. De filiis Elisaphat, Semei princeps, & fratres ejus, ducenti. De filiis Chebron, Eliel princeps, & fratres ejus, octuaginta. De filiis Oziel, Aminadab princeps, & fratres ejus, centum duodecim. Et vocavit David Sadoc, & Abiathar sacerdotes, & Levitas, Uriel, Asaiam, & Joel, & Semeam, & Eliel, & Aminadab: Et dixit eis; Vos principes patriarum Levitarum: Purificamini vos & fratres vestri, & efferetis arcam Dei Israel, ubi paravi ei: Quoniam eò quòd antea vos non (c) fuistis, discidit Deus noster in nobis: quoniam non exquisivimus in judicio.

MS.A. (α) τῆ κιβωτῶ (β) Καὶ ζυνήγαγε Δαυὶδ (γ) εἰς (δ) ἀνενεγκεῖν (ε) τοῦ Θεοῦ εἰς (ζ) καὶ τοὺς (η) Ἀσαΐας (θ) διακόσιοι καὶ πενήκοντα. Τῶν (ι) * Βηρσὼν (κ) καὶ τεσ-
σάκοντα. (λ) Ἐλισαφὰν Σεμαΐα (μ) Χεβρὼν (ν) Σεμεΐαν, (ξ) ἐζητήσαμεν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 وَجَاؤُا ٱلْفَلَسْطِينِيُّونَ إِلَى بَرِّيَّةِ ٱلْجَبَابِرِ * فَسَأَلَ دَاوُدُ ٱللهَ وَقَالَ * أَأَطْلَعُ إِلَى ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ
10 وَتَدْفَعُهُمْ فِي يَدَيَّ * فَقَالَ لَهُ ٱلرَّبُّ * ٱصْعَدْ فَإِنِّي دَافِعٌ دَفْعًا بِيَدِكَ * فَطَلَعَ دَاوُدُ إِلَى بَرِّيَّةِ نَعْرَفَ بِسَلَمَةَ * وَقَتَلَهُمْ
11 هُنَاكَ وَقَالَ * قَدْ ٱنْشَقَّ ٱللهُ أَعْدَائِي قُدَّامِي كَمِثْلِ نَعْرَةِ ٱلْمَاءِ * وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ سُمِّيَ ٱلْمَوْضِعُ
12 بَرِّيَّةَ ٱلنَّعْرَةِ * وَحَمَلُوا أَوْثَانَهُمْ هُنَاكَ * فَقَالَ دَاوُدُ لِرِجَالِهِ * أَحْرِقُوهُمْ بِٱلنَّارِ وَأَدْرَوْا بَرَاهِمَهُمْ فِي ٱلرِّيحِ
13 * ثُمَّ عَادَ ٱلْفَلَسْطِينِيُّونَ وَطَلَعُوا وَجَلَسُوا فِي بَرِّيَّةِ ٱلْجَبَابِرِ * فَسَأَلَ دَاوُدُ ٱلرَّبَّ * فَقَالَ لَا تَطْلَعْ
14 إِلَيْهِمْ * بَلِ ٱرْجِعْ عَنْهُمْ وَأْتِهِمْ مِنْ قُدَّامِهِمْ * وَمِنْ سَمْعِ صَوْتِ ٱلْجَلَبَةِ فِي ٱلْعَيْصَةِ ٱخْرُجْ
15 لِلْحَرْبِ * فَإِنِّي قُدَّامَكَ لِأُهْلِكَ جَمَاعَةَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ * فَعَمِلَ دَاوُدُ كَمَا أَمَرَ ٱللهُ * وَأَهْلَكَ جَمَاعَةَ
16 ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ مِنْ فَعْوَنَ إِلَى عَادَارَ * وَخَرَجَ ٱسْمُ دَاوُدَ عَلَى جَمِيعِ ٱلْأَرَضِينَ * وَمَلَكَ دَاوُدُ سَائِرَ
17 ٱلْمُدُنِ * وَجَعَلَ ٱللهُ خَوْفَهُ وَهَيْبَتَهُ فِي قُلُوبِ ٱلْأُمَمِ *

Cùm itaque venissent Palestini ad desertum gigantum, Consuluit David Deum, ac dixit, Si ascendero ad Palestinos, tradésne illos in manus meas? Ait illi Dominus, Hoc sum præstiturus. Quare David ascendit in desertum quod vocatur Ruptionis, ibique trucidavit eos, & ait; Perrupit jam Deus inimicos nostros ante nos, ut perrumpitur aqua: & hac de causa vocatus est locus ille, Desertum ruptionis. Reliquerant autem ibi simulachra sua, dixitque David copiis suis, Succendite ea igni, & pulverem eorum per ventum spargite. Denuo ascendentes Palestini, castrametati sunt in deserto gigantum. Quare David Dominum consuluit: qui dixit, Ne ascendas ad eos, sed diverte ab eis, & à fronte præveni eos: utque audieris vocem clamoris in sylva, egredere ad bellum; nam te præcedam ut perdam cœtum Palestinorum. Fecit ergò David quemadmodum præcepit ei Deus, perdiditque cœtum Palestinorum, à Gabaone ad Gadarem usque. Et divulgatum est nomen Davidis per universam terram: & potitus est David omnium urbium: imbuitque Deus timore ac terrore ejus animos gentium.

* ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ عَشَرَ *

1 * وَبَنَى دَاوُدُ لَهُ بُيُوتًا فِي صِيعَنِهِ * وَأَعَدَّ مَوَاضِعَ لِصُنْدُوقِ عَهْدِ ٱلرَّبِّ * وَلِبَيَاتِ فِيهِ ٱلرُّمَّانِ *
2 * وَقَالَ دَاوُدُ * لَيْسَ مَنْ يَأْخُذُ صُنْدُوقَ ٱللهِ إِلَّا ٱللَّاوِيِّينَ * لِأَنَّهُمُ ٱلَّذِينَ ٱخْتَارَهُمُ ٱللهُ لِخِدْمَةِ
3 قُدَّامَهُ إِلَى ٱلْأَبَدِ * فَجَمَعَ دَاوُدُ جَمِيعَ إِسْرَائِيلَ إِلَى أُورَشَلِيمَ * لِيُطْلِعُوا صُنْدُوقَ عَهْدِ ٱللهِ إِلَى
4 5 ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي بَنَاهُ لَهُ * وَجَمَعَ دَاوُدُ بَنِي هَرُونَ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَبَنِي قَاهَثَ * وَقَالَ لَهُمْ * وَلِأُورِيَّالَ
6 ٱلْكَبِيرِ وَإِخْوَتِهِ * وَهُمْ مِائَةٌ وَعِشْرُونَ * وَلِبَنِي مِرَارِي * عَسَايِيلَ ٱلْكَبِيرِ وَإِخْوَتِهِ * وَهُمْ مِئَتَانِ وَعِشْرُونَ *
7 8 * وَلِبَنِي جَرْسُونَ * يُوَالَ ٱلْكَبِيرِ وَإِخْوَتِهِ * وَهُمْ مِئَةٌ وَثَلَاثُونَ * وَلِبَنِي ٱلْيَصْهَرِ * سَمَعْيَا ٱلْكَبِيرِ وَإِخْوَتِهِ *
9 وَهُمْ مِئَتَانِ * وَلِبَنِي حَبْرُونَ * أَلِيئِيلَ ٱلْكَبِيرِ وَإِخْوَتِهِ * وَهُمْ ثَمَانُونَ * وَلِبَنِي عُوزِيئِيلَ * عَمِّينَادَابَ
10 وَإِخْوَتِهِ * وَهُمْ مِائَةٌ وَٱثْنَا عَشَرَ * وَدَعَى دَاوُدُ صَادُوقَ وَأَبِيَاثَارَ ٱلْكَاهِنَيْنِ * وَٱللَّاوِيِّينَ * أُورِيَّالَ *
11 وَعَسَا * وَيُوَالَ * وَعَسَيَا * وَسَمَعْيَا * أَلِيئِيلَ * وَعَمِّينَادَابَ * وَقَالَ لَهُمْ * أَنْتُمْ رُؤَسَاءُ آبَاءِ ٱللَّاوِيِّينَ *
12 فَتَطَهَّرُوا أَنْتُمْ وَإِخْوَتُكُمْ * وَٱطْلَعُوا بِصُنْدُوقِ عَهْدِ ٱللهِ إِلَهِ إِسْرَائِيلَ إِلَى ٱلْمَكَانِ ٱلَّذِي أَعْدَدْتُ لَهُ *
13 * لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ فِي ٱلْمَرَّةِ ٱلْأُولَى * فَبَلَعَنَا ٱللهُ إِلَهُنَا * لِأَنَّا لَمْ نَطْلُبْهُ كَمَا يَنْبَغِي *

CAP. XV.

ADhæc ædificavit sibi David ædes in civitate sua, locáque paravit pro arca fœderis Domini, & pro instrumentis testudinis temporis. Tum dixit David, Nemo præter Levitas portabit arcam Dei; quoniam ipsos elegit ad ministrandum coram se in æternum. Congregavit ergò David omnes Israelitas in Jerusalem, ut adducerent arcam fœderis Dei ad locum quem extruxerat illi. Et collegit David filios Haronis, ac Levitas, Et filios Cahath; dixitque ad eos, & ad Urielem primatem, ac fratres ejus qui erant centum viginti: Et ad filios Merivi, Isaelem primatem, & fratres ejus qui erant ducenti viginti: Ad filios Gersonis, Joelem primatem, & fratres ejus qui erant centum triginta: Ad filios Elisaphanis, Semeiam primatem, & fratres ejus qui erant ducenti: Ad filios Hebronis, Eliabum primatem, ac fratres ejus qui erant octoginta. Ad filios denique Uzaelis, Amminadabum, & fratres ejus qui erant centum duodecim. Prætereà convocavit David Sadocum & Abiatharem sacerdotes; necnon Levitas Urielem, Amasam, Joelem, Asiam, Semeiam, Eliabum, & Amminadabum; Dixitque ad eos, Vos præcipui patres Levitarum, sanctificate vos & fratres vestros, ut adducatis arcam fœderis Dei, Dei Israelis ad locum illi paratum: Ne labefactet nos Dominus Deus noster, néve judicet nos secundùm delicta nostra.

דברי הימים א: טו

Levi filii tulerunt Et .Israel Dei Domini arcam *faciēdū ascendere ad* ,Levitæ & ,sacerdotes sunt sanctificati Et
14 15 וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־הַלְוִיִּם אֶת
David Dixitque .se super *pericio* in suo humero in ,Domini verbū juxta Moseh præcepit quemadmodum ,Dei arcam
16 אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה בְּכָתְפָם בַּמֹּטוֹת עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד
,facientes audire ,cymbalis & ,citharis & ,psalteriis *,cantici vasis in* cantores suos fratres *statuendum ad* ,Levitarum principib⁹
לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד אֶת־אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי־שִׁיר נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִיעִים
filiis de & ,Berechiahu filiū Asaph ej⁹ fratrib⁹ de & ,Joel filium Heman Levitæ statuerunt Et .lætitia in *voce in* exaltando
17 לְהָרִים בְּקוֹל לְשִׂמְחָה׃ וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת־הֵימָן בֶּן־יוֹאֵל וּמִן־אֲחִיו אָסָף בֶּן־בְּרַכְיָהוּ וּמִן־בְּנֵי
,Semiramoth & ,Jahaziel & ,Ben ,Zechariahu secundi eorum fratres eis cum Et .Chusaiahu filium Ethan eorum fratribus Merari
18 מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן בֶּן־קוּשָׁיָהוּ׃ וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ בֶּן וְיַעְזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת
Jehiel & ,Hobededom & ,Michneiahu & ,Eliphelehu & ,Mattithiahu & ,Mahaseiahu & ,Benaiahu & ,Eliab ,Hunni & ,Jechiel &
וִיחִיאֵלִי וְעַנִּי אֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ וְאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל
,Semiramoth & ,Haziel & ,Zechariah Et *faciendū audire ad* ,æneis cymbalis in Ethā & ,Asaph ,Heman cantores Et .janitores
19 הַשּׁוֹעֲרִים׃ וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַּיִם נְחֹשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ׃ וּזְכַרְיָהוּ וְיַעְזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת
,Michneiahu & ,Eliphelehu & ,Mathithiahu Et .Halamoth super *nablis* in,Benaiahu &,Mahaseiahu &,Eliab &,Hunni &,Jechiel &
21 וִיחִיאֵל וְעַנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ בִּנְבָלִים עַל־עַלְמוֹת׃ וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ
,*exaltatione* in Levitarum princeps Chenaniahu Et .Lenaseah Haseminith super citharis in ,Hazaziahu &,Jehiel &,edom-Hobed &
וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בְּכִנֹּרוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ׃ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־הַלְוִיִּם בַּמַּשָּׂא
,Jchosaphat & ,Sebaniahu Et .arcæ janitores Elchanah & ,Berechiah Et .*ipse* intelligens quia,*exaltatione in præerat*
24 23 יָסֹר בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין הוּא׃ וּבֶרֶכְיָה וְאֶלְקָנָה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃ וּשְׁבַנְיָהוּ וִיהוֹשָׁפָט
:Dei *arcæ facies ad* tubis *in tubicinantes* sacerdotes Elihezer & ,Benaiahu & ,Zechariahu &,Hamasai &,Nethanel &
וּנְתַנְאֵל וַעֲמָשַׂי וְזַכְרִיָּהוּ וּבְנָיָהוּ וְאֱלִיעֶזֶר הַכֹּהֲנִים מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
faciendum ascend.re ad euntes ,millium *principes* &,Israel seniores &,David fuit Et .arcæ janitores Jechijah &,edom-Hobed &
25 וְעֹבֵד אֱדֹם וִיחִיָּהוּ שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃ וַיְהִי דָוִיד וּזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים הַהֹלְכִים לְהַעֲלוֹת
portantès Levitas *Deum adjuvando in* ,fuit Et .lætitia in edom-Hobed domo è Domini fœderis arcam
26 אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִן־בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם בְּשִׂמְחָה׃ וַיְהִי בְּעֶזֹר הָאֱלֹהִים אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי
Levitæ omnes & ,byssino pallio *in* amictus David Et .arietes septem &,*juvencos* septem immolabant & ,Domini fœderis arcam
27 אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה־פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ וְדָוִיד מְכֻרְבָּל בְּמְעִיל בּוּץ וְכָל־הַלְוִיִּם
omnis Et .lineum Ephod David super & :cantores *,elevationis* princeps Chenaniah & ,cantores & ,arcam portantes
28 הַנֹּשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה רַאשׁ הַמַּשָּׂא לַמְשֹׁרְרִים וְעַל־דָּוִיד אֵפוֹד בָּד׃ וְכָל־
facientib⁹ audire cymbalis in & ,tubis in & ,buccinæ sonitu in & ,jubilo in Domini fœderis arcam *facientes* ascendere Israel
יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִיעִים
Saul filia Michal & ,David civitatem ad usq; veniente Domini fœderis arca ,fuit Et .citharis & *,nablis* in
בִּנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת׃ וַיְהִי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בָּא עַד־עִיר דָּוִיד וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל
.suo corde in eum despexit & ,ludentem & saltantem David regem vidit & ,feneſtram per *se præbebat conſpicuam*
29 נִשְׁקְפָה׀ בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִיד מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק וַתְּבֶז לוֹ בְּלִבָּהּ׃

Versio VULG. LAT.

Sanctificati sunt ergò Sacerdotes, & Levitæ, ut portarent arcam Domini Dei Israel. Et tulerunt filii Levi arcam Dei, sicut præceperat Moyses juxta verbum Domini, humeris suis, in vectibus. Dixítque David principibus Levitarum, ut constituerent de fratribus suis cantores in organis musicorum, nablis videlicèt, & lyris, & cymbalis, ut resonaret in excelsis sonitus lætitiæ. Constituerúntque Levitas; Heman filium Joel, & de fratribus ejus, Asaph filium Barachiæ: de filiis verò Merari, fratribus eorum, Ethan filium Casaiæ. Et cum eis fratres eorum: in secundo ordine, Zachariam, & Ben, & Jaziel, & Semiramoth, & Jahiel, & Ani, Eliab, & Banaiam, & Maasiam, & Mathathiam, & Eliphalu, & Maceniam, & Obededom, & Jehiel, janitores. Porrò cantores; Heman, Asaph, & Ethan, in cymbalis æneis concrepantes. Zacharias autem, & Oziel, & Semiramoth, & Jahiel, & Ani, & Eliab, & Maasias, & Banaias, in nablis arcana cantabant. Porrò Mathathias, & Eliphalu, & Macenias, & Obededom, & Jehiel, & Ozaziu, in citharis pro octava canebant epinicion. Chonenias autem princeps Levitarum, prophetiæ præerat, ad præcinendam melodiam: erat quippe valdè sapiens. Et Barachias, & Elcana, janitores arcæ. Porrò Sebenias, & Josaphat, & Nathanael, & Amasai, & Zacharias, & Banaias, & Eliezer, sacerdotes, clangebant tubis coram arca Dei: & Obededom, et Jehias, erant janitores arcæ. Igitur David, et omnes majores natu Israel, et tribuni, ierunt ad deportandam arcam fœderis Domini de domo Obededom, cum lætitia. Cúmque adjuvisset Deus Levitas, qui portabant arcam fœderis Domini, immolabantur septem tauri, et septem arietes. Porrò David erat indutus stolâ byssinâ, et universi Levitæ qui portabant arcam, cantorésque, et Chonenias princeps prophetiæ inter cantores: David autem etiam indutus erat ephod lineo. Universúsque Israel deducebant arcam fœderis Domini in jubilo, et sonitu buccinæ, et tubis, et cymbalis, et nablis, et citharis concrepantes. Cúmque perveníssent arca fœderis Domini usque ad civitatem David, Michol filia Saul prospiciens per feneſtram, vidit regem David saltantem atque ludentem, et despexit eum in corde suo.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * ... Itaque sanctificârunt se sacerdotes & Levitæ, ut transferrent arcam Domini Dei Israelis: Et portârunt Levitæ arcâ Dñi, quemadmodum præceperat Moses ex edicto Domini, ipsi inquam portârunt humeris suis. Præcepit insuper David principibus Levitarum, ut constituerent fratres suos qui vivi erant & canebant instrumentis musicis, nablis *scilicet*, citharis, ac cymbalis, ad resonandum sublatis cum lætitia vocibus. Constituerunt autem Levitæ Hemanem filium Joelis, & è fratribus ejus Asaphum filium Barachiæ; & è filiis Merari fratribus suis, Ethanem filium Casiahu: Et cum iis fratrem suum secundum Zachariam filium Neaelis, & Johielem, & Eliabum, Benaiam, Asam, Mathitham, Eliphelehum, Mekiahum, Obar-edom, & Joaelem. Omnes isti præerant januis, & canebant; Heman, Asaph, & Ethan. Omnes isti canebant psalteriis instrumentorum æneorú in ministerium, Azaria, Aziael, Johiel, Jaani, Eliab, Maasia, & Benaia. Qui autem instrumentis musicis canebant, Mathitha, Mekiahu, Obar-edom, Uziael, & Uzania: omnes isti fidibus canebant singulis quibúsque diebus, horâ tertiâ, sextâ, & nonâ. Benaia verò princeps Levitarum onus quotidie portabat, quia locus erat ei paratus. Barachia, & Helcana providebant arcæ quicquid illi necessarium erat. Sebna autem, & Josaphat, Nathaniel, Amsi, Zacharia, Benaia, & Eliazar, hi sacerdotes erant tubis canentes ante arcâ Domini. Obar-edom, & Ahia erant inspectores arcæ. David autem, & seniores Israelis, atque tribuni, procedebant ad adducendam arcam fœderis Domini de domo Obar-edom ad civitaté Davidis, magna cum lætitia. Cúmque opem tulisset Dominus Levitis portantibus arcam in qua erat fœdus Domini, immolaverunt septem boves & septem arietes. Porrò David indutus erat vestibus lineis, & omnes Levitæ qui portabant arcam, induti quoque erant vestibus lineis: & super vestimenta sua David linea indutus erat ephod lineo. Itaque David & omnes Israelitæ deducebant arcam in qua erat fœd⁹ Domini, cum canticis, & sonitu buccinarum rectarum et inflexarum, vocem attollentes in cœlum usque. Accidit autem ut cùm arca in qua erat fœdus Domini, propiùs accessisset, & ingressa esset ac pervenísset in civitatem Davidis; Malchel filia Saulis prospiceret per feneſtram, videretque Davidem regem ludentem, ac proinde despiceret eum in corde suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 15 Καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, τοῦ ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν (o) θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῶν Λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ θεοῦ κατὰ τὴν γραφήν, 16 ἐν ἀναφορεῦσιν (π) ἐπ' αὐτούς. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν, Στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν (ρ) ὀργάνοις, νάβλαις, κινύραις, καὶ κυμβάλοις τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος 17 ἐν φωνῇ εὐφροσύνης. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται τὸν Αἰμὰν υἱὸν Ἰωὴλ· καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ 18 υἱὸς Βαραχίας· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραεὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαΐου· Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ δευτεροι, Ζαχαρίας, καὶ (σ) Ὀζιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ (τ) Ἐλιωὴλ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Βαναΐα, καὶ (υ) Μαασαΐα, καὶ Ματθαδία, καὶ Ἐλιφενὰ, καὶ Μακνηΐα, καὶ Ἀβδηδὼμ, 19 καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας, οἱ πυλωροί. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, Αἰμὰν, Ἀσὰφ, καὶ Αἰθὰν ἐν κυμβάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουσθῆναι πιθῆσαι. Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, Σεμιραμὼθ, Ἰεϊὴλ, (φ) Ὠνὶ, Ἐλιὰβ, Μαασαΐας, 21 Βαναΐας ἐν νάβλαις ἐπὶ (χ) ἀλαμώθ. Καὶ Ματθαδίας, καὶ (ψ) Ἐλιφηλὶ, καὶ Μακνηΐα, καὶ Ἀβδηδὼμ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ἀμασηνὶθ τοῦ ἐνισχῦσαι. Καὶ Χωνενία ἄρχων τῶν Λευϊτῶν ἀρ- 23 24 χων τῶν ᾠδῶν, ὅτι ζωστὸς ἦν. Καὶ Βαραχία καὶ (ω) Ἐλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ. Καὶ (α) Σομνία, καὶ Ἰωσαφὰτ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἀμασαὶ, καὶ (β) Ζαχαρία, καὶ Βαναΐα, καὶ Ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ Ἀβδηδὼμ, καὶ (γ) Ἰεΐα 25 πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ καὶ οἱ χιλίαρχοι (δ) οἱ πο- 26 ρευόμενοι τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης (ε) ἐξ οἴκου Ἀβδηδὼμ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καλιχῦσαι τὸν θεὸν τοὺς Λευίτας ἆραι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ (ζ) 27 ἔθυσαν ἀν' ἑπτὰ μόσχους, (η) καὶ ἀν' ἑπτὰ κριούς. Καὶ Δαυὶδ περιεζωσμένος (ϑ) ἐν στολῇ βυσσίνῃ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται ἆραντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, καὶ (ι) Χωνενίας ὁ 28 ἄρχων τῶν ᾠδῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ Δαυὶδ στολὴ βυσσίνη. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐν σημασίᾳ, καὶ ἐν φωνῇ σωφὰρ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, 29 (κ) ἀναφωνοῦντες ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις. Καὶ ἐγένετο (λ) ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου, καὶ ἦλθεν ἕως πόλεως Δαυίδ. καὶ Μιχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὺλ παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

Et purificati sunt sacerdotes & Levitæ ad efferendam arcam Dei Israel. 14
Et tulerunt filii Levitarum, arcam Dei, sicut mandaverat Moyses in 15
verbo Dei secundùm scripturam, in supportatoriis (d) super se. Et 16
dixit David principibus Levitarum; Constituite fratres vestros cantores in organis, nablis, citharis, & cymbalis ad resonandum in sublime in voce lætitiæ. Et constituerunt Levitæ Æman (e) filium Joel: 17
de fratribus ejus Asaph filium Barachia: & de filiis Merari fratribus ejus Æthan filium Cisei: Et cum eis fratres eorum, (f) secundi, 18
Zacharias, & Oziel, & Semiramoth, & Jeiel, & Eliel, & Eliab, & Banæa, & Maasaia, & Matthathia, & Eliphena, & Macellia, & Abdedom, & Jeiel, & Ozias, janitores. Et psal- 19
morum cantores, Æman, Asaph, & Æthan in cymbalis æneis ad faciendum audiri: Zacharias, & Oziel, & Semiramoth, Jeiel, 20
Oni, Eliab, Maasseas, Baneas in nablis super (g) Alamoth. Et 21
Mattathias, & Eliphalu, & Macenia, & Abdedom, & Jeiel, & Ozias in citharis (h) Amasenith ad vincendum. Et Chonenia 22
princeps Levitarum (i) princeps cantorum; quoniam intelligens erat.
Et Barachia, & Elcana janitores arcæ. Et Somnia, & Josaphat, 23 24
& Nathanael, & Amasai, & Zacharia, & Banaia, & Eliezer sacerdotes clangentes tubis ante arcam Dei. Et Abdedom, & Ibia janitores arcæ Dei. Et erat David, & seniores Israel, & Chili- 25
archi procedentes ad educendam arcam testamenti è domo Abdedom in lætitia. Et factum est in confortando Deum Levitas levantes 26
arcam testamenti Domini, & immolaverunt septem vitulos, & septem arietes. Et David indutus in stola byssina, & omnes Levitæ 27
levantes arcam testamenti Domini, & psalmorum cantores, & Chonenias princeps cantorum canentium. Et super David (k) stola byssina,
Et omnis Israel educentes arcam testamenti Domini in significatione, 28
& in voce (l) Sopher, & in tubis, et in cymbalis, resonantes in nablis, et in citharis. (m) Et factum est, arca testamenti Domini, et 29
venit usque ad civitatem David. Et Melchol filia Saul prospexit per fenestram, et vidit regem David saltantem, et ludentem: et sprevit eum in anima sua.

MS.A. (o) τοῦ κυρίου θεοῦ (π) ἐφ' ἑαυτούς. (ρ) ὀργάνοις ᾠδῶν, νάβλαις, καὶ κινύραις, (σ) Ἰωὴλ, καὶ Σιμιραμὼθ, (τ) Ἀνὶ, (υ) Μαασία, καὶ Ματτανίας, καὶ Ἐλιφηλὰ, καὶ Μακνηΐα, (φ) καὶ Ἀναὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Μαασίας, καὶ Βαναΐας (χ) ἀλαμώθ. (ψ) Ἐλιφαλαΐας, καὶ Μακνηΐας, (ω) Ἠλκανὰ (α) Σωβενία, (β) Ζαχαρίας, καὶ Βαναΐ, (γ) Ἰσαΐα (δ) πορεύομενοι (ε) κυρίου ἐξ (ζ) ἔθυσαν ἑπτὰ (η) καὶ ἑπτὰ (ϑ) στολῇ (ι) Χανενίας (κ) ἀναφωνοῦνται νάβλαις (λ) κιβωτὸς τῆς διαθήκης

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 15 فتطهروا الكهنة ليطلعوا بصندوق عهد الله * واحد اولاد اللاويين صندوق الله * كما
16 امر موسي بكلمة الله * كما هو مكتوب * ليحملوه بسايج * فقال داود لرؤساء الكهنة
اللاويين * اقيموا اخوتكم مسكين باولي الدسيج * ويكونوا يعلوا اصواتهم بالفرح *
17 فاقام اللاويون لهامان بن يوال من اخوتهم * واصاف بن برخيا * ومن بني مريري اثان
18 بن كيسا * واخوتهم معهم * وزخريا بن ناعاييل * ويوحاييل * والبال * وبانيا * واسا * ومانيتا *
19 والبقليهو * ومافيهو * وعافور * وادوم * ويوعاييل * هؤلاء كلهم الذين يقومون على الابواب
20 ويسبحون * وهامان * واصاف * واثان * هاؤلاء كلهم يسبحون بسبحات انية النحاس *
ولخدمة * عاريا * وعرابيل * ويوحاييل * وعافار * والبف * ومعسيا * وبانيا * يسبحون الله *
21 * ومانيتا * ومافيهو * وعافور * وادوم * وعرابيل * وعوريا * هاؤلاء يسبحون بالبوقات كل يوم في
22 ثلاثة ساعات * وسبعة ساعات * وتسعة ساعات * وكبراء اللاويين كانوا ياخذون نوبا في
23 كل يوم * لان لهم مواضع مصلحة * ويوحنا وهلقانا يقيمون النابوت في كل ما يصلح
24 له * وسابيتا * ويوساطف * وباناييل * ومعسيا * وزخريا * وبنيا * والبعازار * هاؤلاء الكهنة الذين
25 كانوا يصربون بالقرون قدام صندوق الله * وعافور * وادوم * واخيا * كانوا يقيمون
26 النابوت * وداود والكهنة وكبراء الالاف * طلعوا بالنابوت من بيت عافور الادومي الى
27 صيعة داود بفرح عظيم * وحين اعان الله اللاويين الذين اطلعوا صندوق العهد *
ذبحوا سبع بيران ذكور * وكان داود لابس ثيابا فاخر * واللاويون والمسبحون كو مايتين
28 كانوا لابسين ثيابا فاخر * وكان فوق ثياب داود مئيره فاخره * واطلع داود وجميع
بني اسرايل صندوق عهد الرب بتسبيحات واصوات القرون منسوطات وملتويات * وكانوا
29 يرفعون اصواتهم الى العلو * وحين دخل صندوق الله الى صيعة داود تطلعت ملكال ابنه
ساول امرانه * فابصرت داود يطرب قدامه * فاسهرت به في نفسها *

Sanctificârunt ergò se sacerdotes, ut adducerent arcam fœderis Dei. Et 14
tulerunt filii Levitarum arcam Dei, ut præceperat Moses ex edicto Dei, quemadmodum scriptum est; ut gestarent eam cum 15
canticis. Tum dixit David ad principes sacerdotii Levitas, Instituite fratres vestros ut canant instrumentis musicis, attollántq; voces suas cum gaudio. Instituerunt 16
ergò Levitæ Hemanem filium Joelis è fratribus suis, & Asaphum filium Barachiæ: & è filiis Meriri, Ethanem filium Chisæ; 17
fratrésque eorum cum ipsis: Zachariam 18
filium Nazelis, & Jahaelem, Elielem, Banaiam, Asam, Mathithiam, Eliphelihum, Mikihum, Aborem, Edomum, & Joaelem: Omnes isti præerant januis, 19
& canebant. Heman, Asaph, & Ethan; Hi omnes canebant musicam instrumen- 20
torum æneorum, & ad ministerium aptorum. Azaria, Aziel, Jobael, Aphar, Eliab, Maasia, & Banaia Deum celebrabant. Mathithia, Mikiba, Abor, E- 21
dom, Aziel, & Uzzia; hi buccinis canebant singulis diebus horâ tertiâ, horâ sextâ, & horâ nonâ. Prin- 22
cipes Levitarum alternis utebantur singulis diebus, quoniam loca erant eis parata.
Johannes, & Helcana prospiciebant 23
arcæ in omnibus illi requisitis. Sabina, 24
Josaphath, Nathanael, Amasia, Zacharia, Bania, & Eliezar; hi erant sacerdotes buccinis clangentes coram arca Dei. Abor, Edom, & Achia prospi- 25
ciebant arcæ. Denique David, sacerdotes, atque tribuni educebant arcam è domo Aboris Edomæi ad civitatem Davidis ingenti cum lætitia. Et ubi 26
adjuvit Deus Levitas qui eduxerant arcam fœderis, mactaverunt septem boves masculos. Cæterùm David indu- 27
tus erat vestibus præstantissimis; & Levitæ atque cantores ducenti circiter, erant indúti vestibus præstantissimis: & super vestes Davidis erat pallium præstantissimum. Sic deducebat David omnés- 28
que Israelitæ arcam fœderis Domini cum canticis & vocibus tubarum planarum & instixarum, & attollebant voces suas ad excelsum usque. Cúm- 29
que ingressa esset arca Dei civitatem Davidis, prospiciens Michal filia Saulis, uxor ipsius, vidit Davidem gestientem coram illa, & despexit eum apud semetipsam.

דברי הימים א: יו

CAP. XVI. יו

,as ersiones approfinquare fe erut &:David ei tetenderat quod ,tentorii medium in eam conſtituerunt & ,Dei arcam attulerunt Et

1 וַיָּבִיאוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לּוֹ דָּוִיד וַיַּקְרִיבוּ עֹלוֹת
.Domini nomine in populo benedixit &:pacifica & ,aſcenſionē faciēdo aſcendere ab David cōplevit Et .Dei faciei ad pacifica &

2 וּשְׁלָמִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וַיְכַל דָּוִיד מֵהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה:
.lagenam &,pulcbrum carnis fruſtū &,panis placentam unicuique ,mulierem ad uſq; & viro à ,Iſrael viro omni diviſit Et

3 וַיְחַלֵּק לְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ כִּכַּר־לֶחֶם וְאַשִּׁפֹּר וְאֶשִׁישָׁה:
Deum Dominum laudandum ad &,confitendum ad &,recordandum ad &,miniſtros Levitis de Domini arcæ facies ad dedit Et

4 וַיִּתֵּן לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה מִן־הַלְוִיִּם מְשָׁרְתִים וּלְהַזְכִּיר וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי
,Benajahu &,Eliab &,Mathithiah &,Jechiel &,Semiramoth &,Jehiel ;Zechariah ejus ſecundus &,caput Aſaph .Iſrael

5 יִשְׂרָאֵל: אָסָף הָרֹאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ זְכַרְיָה יְעִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל וּמַתִּתְיָה וֶאֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ
Jachaziel & Benajahu Et .faciens audire cymbalis in Aſaph & ,citharis in & ,nablorum vaſis in Jehiel & ,Edom-Hobed &

6 וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל בִּכְלֵי נְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וְאָסָף בַּמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִיעַ: וּבְנָיָהוּ וְיַחֲזִיאֵל
Domino confitendū ad ,caput in David dedit tunc ipſa die In .Dei fœderis arcæ facies ad jugiter tubis in ,ſacerdotes

7 הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת תָּמִיד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן דָּוִיד בָּרֹאשׁ לְהֹדוֹת לַיהוָה
,ei Cantate .ejus adinventiones populis in notificate ,ejus nomine in invocate ,Domino Confitemini .ejus fratrum &,Aſaph manum per

9 8 בְּיַד־אָסָף וְאָחָיו: הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ
Quærite .Dominum quærentium cor Lætetur .ejus ſanctitatis nomine in Laudamini .ejus mirabilib⁹ omnib⁹ in meditamini :ei pſallite

11 10 זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל־נִפְלְאֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ
.ejus oris judiciorum &,ejus prodigiorū;fecit quæ ej⁹ mirabiliū Recordamini .ſemper ejus facies quærite:ejus fortitudinē & ,Dām

12 יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי־פִיהוּ:
Recordamini .ejus judicia terra univerſa in ,noſter Deus Dominus Ipſe .ejus electi Jahacob filii,ejus ſervi Iſrael Semen

15 13 זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ
14 illud ſtatuit Et.Iſchac ad ſui juramenti &,Abraham cum excidit Quod .generationibus mille præcepit verbum,ejus pacti ſeculum in

17 16 לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ
.veſtræ hæreditatis funiculum Chenahan terram dabo Tibi :Dicendo ,ſeculi pactum Iſraeli ,præceptum in Jahacob ipſi

18 לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ־כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
populum ad regno de &,gentem ad gente de ambulaverunt Et .ea in peregrinantes & ,parum quaſi ,numeri viros vos exiſtendo In

20 19 בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם
ne meis prophetis in &,meos untios in tangatis Ne .reges eis ſuper corripuit &,eos opprimendū ad homini permiſit Non .alterum

22 21 אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל־תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל־
,ejus gloriam gentibus in Narrate .ejus ſalutem diem in die de evangelizate :terra omnis Domino Cantate .malignemini

24 23 תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ
.deos omnes ſuper ipſe terribilis & ,valde laudabilis & ,Dominus magnus Quia .ejus mirabilia populis omnibus in

25 בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
.fecit cœlos Dominus Et .vana populorum dii omnes Nam

26 כִּי כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XVI.

1 ATtulerunt igitur arcam Dei, & conſtituerunt eam in medio tabernaculi, quod tetenderat ei David: & obtulerunt holocauſta, & pacifica coram Deo. Cúmque complêſſet David offerens holocauſta, & pacifica, benedixit 2 populo in nomine Domini. Et diviſit univerſis per ſingulos, à viro uſque ad mulierem, tortam panis, & par- 3 tem aſſæ carnis bubalæ, & frixam oleo ſimilam. Conſti- 4 tuítque coram arca Domini de Levitis, qui miniſtrarent, & recordarentur operum ejus, & glorificarent atque laudárent Dominum Deum Iſrael; Aſaph principem, & 5 ſecundum ejus Zachariam: Porrò Jahiel, & Semiramoth, & Jehiel, & Mathathiam, & Eliab, & Banaiam, & Obededom: Jehiel ſuper organa pſalterii, & lyras: Aſaph autem ut cymbalis perſonaret: Banaiam verò & Jaziel 6 ſacerdotes, canere tubâ jugiter coram arca fœderis Domini. In illo die fecit David principem ad confitendum 7 Domino, Aſaph, & fratres ejus. Confitemini Domino, & 8 invocate nomen ejus: notas facite in populis adinventiones ejus. Cantate ei, & pſallite ei: & narrate omnia 9 mirabilia ejus. Laudate nomen ſanctum ejus: lætetur 10 cor quærentium Dominum. Quærite Dominum, & vir- 11 tutem ejus: quærite faciem ejus ſemper. Recordamini 12 mirabilium ejus, quæ fecit: ſignorum illius, & judiciorum oris ejus. Semen Iſrael ſervi ejus: filii Jacob electi ejus. 13 Ipſe Dominus Deus noſter: in univerſa terra judicia ejus. 14 Recordamini in ſempiternum pacti ejus: ſermonis, quem 15 præcepit in mille generationes. Quem pepigit cum A- 16 braham: & juramenti illius cum Iſaac. Et conſtituit il- 17 lud Jacob in præceptum: & Iſrael in pactum ſempiternum, Dicens; Tibi dabo terram Chanaan: funiculum 18 hæreditatis veſtræ. Cùm eſſent pauci numero: parvi 19 & coloni ejus. Et tranſierunt de gente in gentem: & 20 de regno ad populum alterum. Non dimiſit quemquam 21 calumniari eos: ſed increpavit pro eis reges. Nolite tangere chriſtos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Cantate Dño omnis terra: annuntiate ex die in diē ſalu- 23 tare ejus. Narrate in gentibus gloriā ejus: in cunctis po- 24 pulis mirabilia ejus. Quia magnus Dñs, & laudabilis 25 nimis: & horribilis ſuper omnes deos. Omnes enim 26 dii populorum, idola: Dominus autem cœlos fecit.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XVI.

1 ITaque adduxerunt arcam Domini, & poſuerunt eam in loco ſuo, intra tabernaculum quod fixerat ei David: ac tum obtulit holocauſta & pacifica. Cúmque finem feciſſet Da- 2 vid offerendi holocauſta & pacifica, benedixit populo Iſraelitico in nomine Domini potentiſſimi. Tum diſtribuit univerſo populo, cun- 3 ctis Iſraelitis, tam viris quàm mulieribus, tam adoleſcentibus quàm ubera ſugentibus, cuique placentam panis unam, partem unam, & laganum unum: tum abierunt totus populus, quiſque domum ſuam. Deinde inſtituit ante 4 arcam Domini Levitas miniſtrantes coram Domino, prædicantes, & gratias ac laudem Domino Deo Iſraelis agentes. Horum præci- 5 puus erat Aſaph, ſecundus Zacharia, tum Jojijel, Nuhiel, Mathitha, Eliab, Benaia, Aſaph, Aminadab, Aſaph, Nehzael, & Aſaph. Omnes 6 iſti erant ſacerdotes qui buccinis clangebant jugiter coram arca Domini. Tunc aperuit os 7 ſuum David eo die, ipſe ac principes omnes ſacerdotes & Levitarum, ad laudandum Dominū pro tutela Aſaphi & fratrū ejus: atq; hæc ſunt *præcipua* capita laudationum quas eo die protulit David coram arca Domini. Gratias 8 agite Domino, & invocate nomen ejus: vulgate inter populos opera ejus. Celebrate eum, 9 & gratias agite illi: narrate univerſa portenta ipſius. Gloriamini in nomine ſanctitatis ejus: 10 lætetur cor omnium expetentium Dominum & amplitudinem ejus. Precamini eum aſſidué. 11 Memoriâ repetite prodigia quæ fecit, portenta ejus, & judicia oris ejus. O ſemen Abrahæ 13 ſervi ejus, & filii Jacob, electi quos elegit: Ipſe Dominus Deus noſter, cujus leges in uni- 14 verſa terra. Memores ſemper eſtote fœderis 15 ejus, verbi quod præcepit in mille ſæcula, Quod jurejurando aſſeruit Abrahæ: & fœ- 16 deris quod dedit filiis Iſahac, & excîdit cum Jacobo in ſempiternum. Iſraelitis dedit fœ- 17 dus in ſeculum ſeculorum. Et ait illis, Vobis 18 daturus ſum terram Chanaan ſortem hæreditatis veſtræ. Cùm eſſetis *exigui* numeri homines, pauci, & advenæ in illa; Et capti- 19 vi abduceremini à populo ad populum, & à 20 regno ad regnum aliud: Non permiſit principibus lædere vos; imò reges propter vos 21 caſtigavit, & dixit eis: Ne accedatis ad un- 22 ctos meos, & prophetis meis ne officiatis. Canite Domino omnis terra, evangelizate 23 ſingulis diebus ſalutem ejus. Narrate inter 24 populos gloriam ejus: Quoniam magnus eſt 25 Dominus, & ſummè laudandus, & tremendus præ cunctis regibus. Omnia enim idola 26 gentium ſunt ſimulachra, Dominus autem cœlum condidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπηρείσαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυὶδ,
2 καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτήρια ἐναντίον(α) τοῦ Θεοῦ. Καὶ ζωστέλλεται Δαυὶδ ἀναφόρων ὁλοκαυτώ-
3 ματα καὶ σωτηρίου, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι κυρίου. Καὶ διεμέρισε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς
4 καὶ ἕως γυναικὸς, τῷ ἀνδρὶ ἄρτον ἕνα ἀρτοκοπικὸν, καὶ ἀμοίρτιον. Καὶ ἔταξε κατὰ πρόσωπον τῆς κιβω-
τοῦ Διαθήκης κυρίου ἐκ τῶν Λευιτῶν λειτουργοῦντας ἀναφωνοῦντας, καὶ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν (β) κύ-
5 ριον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ· Ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, καὶ (γ) δεύτερεύων αὐτῷ Ζαχαρίας, (δ) Ἰεϊὴλ, Σεμι-
ραμὼθ, (ε) καὶ Ἰεϊὴλ, Ματταθίας, Ἐλιὰβ, καὶ Βαναίας, καὶ Ἀβδεδὼμ· καὶ Ἰεϊὴλ ἐν ὀργάνοις,
6 (ζ) νάβλαις, κινύραις, καὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνῶν· Καὶ Βαναίας, καὶ Ὀζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν
7 σάλπιγξι διαπαντὸς ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τότε
8 ἔταξε Δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ Ἀσὰφ καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ. Ω Δ Η'. Ἐξομολογεῖ-
9 σθε τῷ κυρίῳ, ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόμασι αὐτοῦ, γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. Ἄσατε
10 αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ, διηγήσασθε πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε κύριος. Αἰνεῖτε ἐν ὀνό-
11 ματι ἁγίῳ αὐτοῦ, εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὸν εὐδοκίαν αὐτοῦ. Ζητήσατε τὸν κύριον καὶ ἰσχύ-
12 σατε, ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός. (η) Μνημονεύετε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε,
13 τέρατα καὶ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπέρμα Ἰσραὴλ παῖδες αὐτοῦ, υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.
14 15 Αὐτὸς κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. (θ) Μνημονεύσωμεν εἰς αἰῶνα διαθή-
16 κης αὐτοῦ, λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεὰς, Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ὅρκον αὐ-
17 18 τοῦ τῷ Ἰσαάκ. Ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον, λέγων,
19 Σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ (ι) γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀριθ-
20 μῷ, (κ) ὡς ἐσμικρύνθησαν, καὶ παρῴκησαν ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἀπὸ
21 βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ συκοφαντῆσαι αὐτοὺς, καὶ ἤλεγξε (λ) περὶ αὐτῶν
22 23 βασιλεῖς. Μὴ ἅψησθε τῶν χειρῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. Ἄσατε τῷ κυ-
24 ρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, ἀναγγέλλετε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (μ) σωτηρίαν αὐτοῦ. Ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνε-
25 σι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. Ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφό-
26 δρα, φοβερός ἐστιν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἴδωλα, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν
(ν) ὑμνῳδὸς ἐποίησε.

CAP. XVI.

1 Et attulerunt arcam Dei, & constituerunt eam in medio tabernaculi, quod fixerat ei David: & obtulerunt holocaustomata, & (a) salutaria
2 ante Deum. Et consummavit David offerens holocaustomata, & (b) salutavis: & benedixit populum in nomine Domini. Et distribuit omni viro
3 Israel à viro, & usque ad mulierem, viro (c) panem unum pistum, &
4 (d) amoritem. Et constituit ad faciem arcæ testamenti Domini de Le-
5 vitis ministrantes, resonantes, & ad confitendum, & laudandum Dominum Deum Israel: Asaph dux, & secundus ei Zacharias, Jei-
6 el, Semiramoth, & Jeiel, Mattathias, Eliab, & Banaas, & Ab-
7 dedom: & Jeiel in organis, nablis, citharis: & Asaph in cymbalis re-
8 sonans. Et Banaas, & Oziel sacerdotes in tubis perpetuò ante arcam
9 testamenti Dei. In die illa tunc constituit David in principio ad lau-
10 dandum Dominum in manu Asaph, & fratrum ejus. CANTI-
11 CUM. Confitemini Domino: invocate eum in nomine ejus: notas fa-
12 cite in populis adinventiones ejus. Cantate ei, & hymnum dicite ei: nar-
13 rate omnibus mirabilia ejus, quæ fecit Dominus. Laudate in nomine san-
14 cto ejus: lætabitur cor quærens beneplacitum ejus. Quærite Domi-
15 num, & confortamini: quærite faciem ejus semper. Mementote mi-
16 rabilium ejus, quæ fecit: prodigiorum, & judiciorum oris ejus. Semen
17 Israel, pueri ejus: filii Jacob, electi ejus. Ipse Dominus Deus noster:
18 in universa terra judicia ejus. (e) Memores simus in seculum testa-
19 menti ejus: verbi ejus, quod mandavit in mille generationes: Quod
20 disposuit ad Abraham: & juramentum suum Isaac. Statuit illud Ja-
21 cob in præceptum: Israel (f) testamentum æternum, Dicens; Tibi da-
22 bo terram Chanaan, funiculum hæreditatis vestræ. Cùm essent ipsi pau-
23 ci numero, (g) quasi pauci facti sunt, & incoluerunt in ea: Et
24 iverunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum. Non per-
25 misit virum opprimere eos: & corripuit pro eis reges. Nolite tange-
26 re Christos meos: & in prophetis meis nolite malignari. Cantate Do-
mino omnis terra: annuntiate de die in diem (h) salutem ejus. Nar-
rate in gentibus gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia ejus. Quo-
niam magnus Dominus, & laudabilis valdè: terribilis est super omnes
deos. Quoniam omnes dii gentium idola: & Deus noster cœlos fecit.

MS.A. (α) τοῦ κυρίου. Καὶ (β) τὸν κύριον Θεὸν (γ) δεύτερος ὢν αὐτῷ (δ) ὁ Ἰεϊὴλ, (ε) Ἰαζιὴλ, (ζ) ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις, (η) Μνημονεύσατε (θ) Μνημονεύων εἰς (ι) λέγειν αὐτὸς (κ) ὡς (λ) ὑπὲρ αὐτῶν (μ) τὸ σωτήριον αὐτοῦ. * Ὅτι μέγας κύριος (ν) ὑμνητὸν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل السادس عشر *

1 * وجاؤا بالصندوق ووضعوه في وسط الفسيح الذي اسسه له داود * وقدموا ذبايح
2 محرقات قدام صندوق الله * فلما فرغ داود تقدمة الذبايح بارك الشعب * وقسم لهم
3 لجميعهم رغيفا واحدا لكل نفس وجزء من اللحم * ومضى كل واحد منهم الى بيته *
4 * وولى اللاويون الخدمة قدام تابوت عهد الله * وسبحوا الرب اله اسرايل * واصاف رئيسهم
5 ورحريا * ويواعيل * ويواحل * وماتيثا * والياف * وبنيا * واصاف * وعبيداذاب * وسيف * وكريال *
6 واسيف * هاولاء كلهم الكهنة الذين يضربون بالقرون قدام صندوق عهد الرب * وبعد
7 ذلك فح داود فاه هو وكل رؤساء الكهنة واللاويين وسبحوا الرب على حفظ اصاف واخوته *
8 وهم رؤساء التسبيحات التي قالها داود قدام صندوق الله في ذلك اليوم * وقال اشكروا
9 الرب وانبوا على اسمه * عرفوا بين الامم صنايعه * سبحوا له وبجدوه * وحدثوا بساير جبروته *
10 * سبحوا لاسم قدسه * يفرح قلب كل من يريد الرب * اطلبوا وجه الرب * صلوا قدامه دايما *
11 12 * اذكروا جبروته الذي صنع * واحكام فمه * ذرية ابراهيم عبيده * بنو يعقوب الذي اختار *
13 14 * هو الرب الهنا * وبوامسه في ساير الارض * اذكروا الى الابد عهده * كلمة التي امر بها الى
15 16 الف جيل * الذي عاهد ابراهيم عليها * واقسم لاسحق * وجعله ليعقوب الى الابد * ولاسرايل
17 18 اعطاهم عهدا الى ابد الابدين * قال * لكم اعطي ارض كنعان حبلة ميراث * لكم اذ
19 كنتم اناس قليلي العدد * وسكانا فيها * وكنتم من امة الى امة * ومن ملك الى
20 21 ملك * ولم اعطي المسلطين عليكم ان يودوكم * ولاجلكم اهبطت الملوك * وقلت
22 23 لهم * لا تقدموا الى مسحاي * ولا تصنعوا سوء بانبياي * سبحوا الرب كل الارض *
24 بشروا كل يوم بيوم خلاصه * حدثوا في الامم كرمه * لان الله عظيم ومسبح جدا *
25 26 وهو مخوف اكثر من ساير الملوك * لان جميع الهة الامم اسباح * والله صنع
السماء *

CAP. XVI.

1 Allatâ itaque arcâ, & in medio testudinis, in loco quem fundaverat ei
David, collocatâ; obtulerunt sacrificia
cremata coram arca Dei. Et cùm ab-
2 solvisset David oblationem sacrificio-
rum, benedixit populo: Et eorum o-
3 mnium unicuique distribuit panem unum
& frustum carnis; & abierunt singu-
4 li domum suam. Tunc aggressi sunt
Levitæ ministerium coram arca fœde-
ris Dei, & laudaverunt Dominum De-
5 um Israelis. Asaph erat princeps eo-
rum, tum Zacharia, Joael, Joabel,
Mathitha, Eliab, Baniz, Asaph, Am-
minadab, Siph, Nabziel, & Asiph:
6 Hi omnes erant sacerdotes illi, qui tu-
bis canebant coram arca fœderis Do-
7 mini. Posthæc aperuit David os suum,
ipse & omnes principes sacerdotum &
Levitarum, & laudaverunt Dominum
ob conservationem Asaphi & fratrum
ejus, qui erant præfecti canticorum
quæ protulit David coram arca Dei eo
8 die. Dixit autem, Gratias agite Do-
mino, & celebrate nomen ejus: præ-
dicate inter gentes præclara facta ipsi-
9 us. Laudate eum, & glorificate eum,
10 & narrate omnem potentiam ejus. Lau-
date sanctum nomen ejus: lætetur cor
omnium amantium Dominum, petite ro-
11 bur Domini. Assiduas coram eo fun-
12 dite preces. Mementote fortitudinis quam
præstitit, & judiciorum oris ejus.
13 Progenies Abrahæ, servi ejus; filii
14 Jacob quem elegit: Ipse est Dominus
15 Deus noster, cujus leges in tota terra.
Memores in perpetuum estote fœderis ejus,
16 verbi ejus quod præcepit mille ævo:
De quo pactum iniit cum Abraha-
17 mo, & juravit Isaaco; quódque sta-
tuit Jacobo in sempiternum. Cum Is-
18 raelita etiam pepigit fœdus æternò du-
raturum, Dicens, Vobis dabo terram
19 Chanaan possessionem hæreditariam:
Vobis inquam cùm essetis homines pau-
20 cì numero, & inquilini in ea: Et
21 itaretis à gente ad gentem, & à re-
gno ad regnum. Nec permisit his qui
vobis imperabant, nocere vobis: &
22 causâ vestri disturbavit reges, & di-
xit eis; Ne accedatis ad unctos me-
os, neque injuriam inferatis prophe-
23 tis meis. Laudate Dominum universa
terra, prædicate singulis diebus sa-
24 lutem ejus. Narrate inter gentes ma-
25 jestatem ejus: Quoniam Deus maxi-
mus est & gloriosissimus, & ipse ter-
ribilis est præ omnibus regibus. Omnes
26 enim dii gentium, idola; Deus autem
cœlum fecit.

דברי הימים א: יז

gloriam Domino *tribuite* : populorum familiæ Domino *Tribuite* .ejus loco in lætitia & ,fortitudo ,eo coram *elegantia &* ,*Decor*
27 28 הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ : הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד
.sanctitatis decore in Domino vos incurvate :ej° *facies ad* venite & ,*munus* levate :ej° nominis gloriã Domino *Tribuite* .*fortitudinem* &
29 וָעֹז : הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ :
,gentibus in dicant & : terra exultet & ,cœli Lætentur .*mutet* ne ,*orbis firmabitur* etiam : *terra omnis ejus faciebus* à Pavete
31 30 חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט : יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
faciebus à sylvæ ligna *personabunt* Tunc .eo in quod omne & ,ager exultet :ejus plenitudo & ,mare Tonet .regnavit Dominus
33 32 יְהוָה מָלָךְ : יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ : אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי
,dicite Et .ejus misericordia sæculum in quoniam ,bonus quoniã Domino Confitemini .terram judicare venit quia ,*Domini*
35 34 יְהוָה כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ : הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : וְאִמְרוּ
gloriandum ad ,*tuæ sanctitatis* nomini *gratias agendum ad* ,gentibus de nos erue & ,nos congrega & ,nostra salus Deus nos Serva
הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ
: Amen ,populus omnis dicant Et .sæculum in usque & ,sæculo à Israel Deus Dominus Benedictus .tua laude in
36 בִּתְהִלָּתֶךָ : בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן
jugiter arca coram *ministrandum ad* ,ej° fratres & ,Asaph Domini fœderis *arcæ facies ad* ibi dereliquit Et .Dominum *laudis* &
37 וְהִלֵּל לַיהוָה : וַיַּעֲזֹב־שָׁם לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לְאָסָף וְלַאֲחָיו לְשָׁרֵת לִפְנֵי הָאָרוֹן תָּמִיד
janitores ,Chosah &,Jedithun filii ,edom-Hobed & :octo & sexaginta eorũ fratres & ,edom-Hobed Et .*suo die in diei rem in*
38 לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ : וְעֹבֵד אֱדֹם וַאֲחִיהֶם שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה וְעֹבֵד אֱדֹם בֶּן־יְדוּתוּן וְחֹסָה לְשׁוֹעֲרִים :
ascensiones faciendum ascendere Ad. Ghibbon in quod excelso in Domini *tabernaculi facies ad* sacerdotes ejus fratres &,sacerdotē Sadoc Et
40 39 וְאֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה בַּבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן : לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת
.Israel *super* præcepit quam Domini lege in scriptum omne juxta & :*vespera in* & ,mane in jugiter *ascensionis* altare super Domini
לַיהוָה עַל־מִזְבַּח הָעֹלָה תָּמִיד לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב וּלְכָל־הַכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה עַל־יִשְׂרָאֵל :
seculum in Quoniam :Domino confitendum ad ,nomina per sunt *nuncupati* qui ,*puorum* residuum & ,Jeduthũ & ,Heman eis cum Et
41 וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן וּשְׁאָר הַבְּרוּרִים אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֵׁמוֹת לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם
filii Et .Dei cantici instrumentis & ,*facientes audire* ,cymbalis & , tubis Jeduthun & Heman eis cum Et .ejus misericordia
42 חַסְדּוֹ : וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן חֲצֹצְרוֹת וּמְצִלְתַּיִם לַמְשַׁמְּעִים וּכְלֵי שִׁיר הָאֱלֹהִים וּבְנֵי
.suæ domui benedicendum ad David *circuivit* & :suam domum in unusquisque populus omnis abierunt Et .portam ad Jeduthun
43 יְדוּתוּן לַשָּׁעַר : וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיָּשָׁב דָּוִיד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ :

CAP. XVII. יז

,cedrina domo in *habitans* ego Ecce : prophetam Nathan ad David dixit & ,sua domo in David habitaret cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִיד בְּבֵיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־נָתָן הַנָּבִיא הִנֵּה אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית הָאֲרָזִים
.tecum Deus quia : fac tuo corde in quod Omne : David ad Nathan dixit Et .cortinis sub Domini fœderis arca &
2 וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה תַּחַת יְרִיעוֹת : וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִיד כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ עֲשֵׂה כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ :

Versio VULG. LAT.

Confessio & magnificentia coram eo : fortitudo & gau- 27
dium in loco ejus. Afferte Domino familiæ populorum: 28
afferte Domino gloriam & imperium. Date Domino 29
gloriam,nomini ejus,levate sacrificium,& venite in con-
spectu ejus: & adorate Dominũ in decore sancto. Com- 30
moveatur à facie ejus omnis terra: ipse enim fundavit or-
bem immobilem. Lætentur cœli, & exultet terra: & 31
dicant in nationibus, Dominus regnavit. Tonet mare, 32
& plenitudo ejus: exultent agri, & omnia quæ in eis sunt.
Tunc laudabunt ligna saltûs coram Domino: quia venit 33
judicare terram. Confitemini Domino, quoniam bo- 34
nus: quoniam in æternum misericordia ejus. Et dici- 35
te, Salva nos Deus salvator noster: & congrega nos, &
erue de gentibus, ut confiteamur nomini sancto tuo, &
exultemus in carminibus tuis. Benedictus Dominus 36
Deus Israel ab æterno usque in æternum: & dicat o-
mnis populus; Amen, & hymnum Domino. Reliquit 37
itaque ibi coram arca fœderis Domini, Asaph & fra-
tres ejus, ut ministrarent in conspectu arcæ jugiter,
per singulos dies, & vices suas. Porrò Obededom, 38
& fratres ejus sexaginta octo; & Obededom filium
Idithun, & Hosa, constituit janitores. Sadoc autem sa- 39
cerdotem, & fratres ejus sacerdotes, coram tabernaculo
Domini in excelso, quod erat in Gabaon, Ut offerrent 40
holocausta Domino super altare holocautomatis jugiter,
manè & vesperè, juxta omnia quæ scripta sunt in lege
Domini, quam præcepit Israeli. Et post eum Heman, 41
& Idithun, & reliquos electos, unumquemque vocabulo
suo ad confitendum Domino: Quoniam in æternum mi-
sericordia ejus. Heman quoque & Idithun canentes tu- 42
bâ, & quatientes cymbala, & omnia musicorum organa,
ad canendum Deo; filios autem Idithun fecit esse por-
tarios. Reversúsque est omnis populus in domum su- 43
am: & David, ut benediceret etiam domui suæ.

CAP. XVII.

Cum autem habitaret David in domo sua, dixit ad 1
Nathan prophetam; Ecce ego habito in domo cedrina:
arca autem fœderis Domini sub pellibus est. Et ait 2
Nathan ad David; Omnia, quæ in corde tuo sunt, fac:
Deus enim tecum est.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 28 * ܠܐܚܘܬܐ ܕܥܡܡܐ ܗܒܘ ܠܡܪܝ ܗܒܘ ܠܡܪܝ ܫܘܒܚܐ ܘܬܘܟܣܐ ܗܒܘ ܠܡܪܝ ܫܡܗ ܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܬܘܟܣܐ. * ܣܓܝܕ ܠܡܪܝ ܒܗܝܡܢܘܬ ܩܕܫ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܕܟܠ ܐܪܥܐ. Laus & decentia corã ipso, fortitudo & ma- 27
gnificentia in sanctuario ejus. Gratias agite 28
29 Domino nationes gentium, fatemini coram
Domino honorem & fortitudinem ejus. Fa- 29
temini Domino laudem nominis ejus. Ferte
oblationes, & gratias agite coram eo oratio-
ne oris vestri: adorate Dominum laudibus
30 31 sanctis. Tremat à conspectu ejus universa 30
terra, & firmetur orbis ne nutet. Lætentur 31
cœli, & laudem dicat terra: dicántque inter
32 gentes, Dñs regnavit. Laudem canat mare 32
cum plenitudine sua, & lætentur agri, & quic-
33 quid est in eis. Tunc laudem dicent arbores 33
sylvæ coram Domino qui venturus est ad ju-
dicandũ terram. Judicabit orbem cum æqui-
34 tate, & arguet populos cum fide. Dixit et- 34
iam, Gratias agite Domino, quia bonus est, &
35 in perpetuum bonitas ejus. Serva nos Do- 35
mine, serva nos: & congrega nos, & coge nos
de medio gentium, ut gratias agamus nomini
36 tuo sancto, & canamus laudes tuas. Bene- 36
dictus sit Dominus dominorum Israelis à se-
culis usque ad secula: & dicat universus po-
pulus, Amen. Ore jucundo & puro celebrent
37 Deum suum. Reliquit autem ibi coram arca 37
fœderis Domini Asaphum & fratres ejus, ut
assiduè ministrarent coram Domino, suo quis-
38 que die: Et Obar-edom ac fratres ejus sex- 38
aginta octo: & Obar-edom *natu* minorem,
Jothami filium, & Hasu: omnes isti erant cu-
39 stodes januarum exteriorum. Sadoc autē sa- 39
cerdos, & fratres ejus sacerdotes, omnes isti
erant sacerdotes qui ministrabant coram ta-
bernaculo Dñi summa cum jucunditate, in ci-
40 vitate Gebeon; Assiduè offerentes holocau- 40
sta Domino super altare holocausti, manè ac
vesperè; & agentes quicquid scriptum est in
41 lege Domini, quam dederat per manum Mo- 41
sis, ut docerent filios Israelis. Atq; hæc sunt
nomina virorum qui instabant laudibus, He-
man, & Erithun, aliique probi homines quo-
rum ignota sunt nomina; ut gratias agerent
42 Dño, quòd in æternum sit bonitas ejus. Iidē 42
autem isti probi homines, nequaquam instru-
mentis musicis, neque tympanis, neque fistris,
neque tubis rectis aut inflexis, neque cymba-
lis canebant: sed ore jucundo, & oratione pu-
rā atque perfectā, cum innocentia & integri-
tate canebāt Dño Deo fortissimo, Domino Is-
raelis, omnium servorũ Domino Deniq; di-
43 misit David populũ, & abierunt populi, quis- 43
que domum suam, ad benedicendum familiæ
suæ.

CAP. XVII.

1 ܗܘܐ ܟܕ ܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܒܝܬܗ ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ ܗܐ ܐܢܐ ܝܬܒ ܒܒܝܬ ܐܪܙܐ ܕܐܪܘܢܐ ܕܝܬܝܪܬܐ ܐܝܬ ܬܚܘܬ ܝܪܝܥܬܐ ܕܡܫܟܢ ܝܬ ܠܗ ܐܡܪ ܢܬܢ ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܕܒܠܒܟ ܥܒܕ ܐܪܥ ܕܥܡܟ ܐܠܗܐ. Contigit autē ut cùm resedisset David do- 1
mi suæ, diceret David Nathani prophetæ, Vi-
de quomodo ego habitem in domo trabibus
cedrinis laqueata; arca verò Dñi habitet intra
2 tabernaculũ villosum. Dixit Nathan Davi- 2
di, Quicquid est in corde tuo, vade, fac.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 28 Δόξα καὶ ἔπαινος ⁊ᷣ προσωπον αὐτῦ, ἰσχὺς καὶ καύχημα ἐν (ξ) τόπῳ αὐτῦ. Δότε τῷ κυρίῳ αἱ πα-
29 τριαὶ τῶν ἐθνῶν, δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν. Δότε τῷ κυρίῳ δόξαν (o) ὀνόματι αὐτῦ· λάβετε
30 δῶρα καὶ εἰσέλθατε ⁊ᷣ προσωπον αὐτῦ, καὶ προσκυνήσατε (π) κυρίῳ ἐν αὐλαῖς ἁγίαις αὐτῦ. Φοβηθήτω
31 ἀπὸ προσώπου αὐτῦ πᾶσα ἡ γῆ, κατορθωθήτω ἡ γῆ, καὶ μὴ σαλευθήτω. Εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς,
32 καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, Κύριος (ρ) βασιλεύων. Βομβήσει ἡ θάλασσα ⁊ὺν
33 τῷ πληρώματι, καὶ ξύλον ἀγρῦ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ. Τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τῦ δρυμῦ ἀπὸ
34 προσώπου κυρίου, ὅτι ἦλθε κρῖναι τὴν γῆν. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰ-
35 ῶνα τὸ ἔλεος αὐτῦ. Καὶ εἰπατε, Σῶσον ἡμᾶς, ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας (σ) ἡμῶν, καὶ ἀθροισον ἡμᾶς,
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν, τῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν ⁊ου, καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί ⁊ου.
36 Εὐλογημένος κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῦ αἰῶνος καὶ ἕως τῦ αἰῶνος· καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς, Α-
37 μήν. καὶ ἤνεσαν τῷ κυρίῳ. Καὶ (τ) κατέλιπον ἐκεῖ ἔναντι τῆς κιβωτῦ διαθήκης κυρίου τὸν Ἀσὰφ καὶ τοὺς
38 ἀδελφοὺς αὐτῦ, τῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτῦ διαπαντὸς τὰ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Καὶ (υ) Ἀβ-
δεδὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ἑξήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ (φ) Ἀβδεδὰμ υἱὸς (χ) Ἰδιθὰν, καὶ Ὡσὰ, εἰς τὰς
39 πυλωρύς. Καὶ τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ τοὺς ἱερεῖς ἐναντίον (ψ) τῆς ⁊κηνῆς κυ-
40 ρίου ἐν βαμὰ τῇ ἐν Γαβαών, Τῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλο-
καυτωμάτων διαπαντὸς πρωῒ καὶ πρωΐας, καὶ ⁊ὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου ὅσα ἐνε-
41 τείλατο (ω) ἐφ' ὑμῖς Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ Μωυσῆ τῦ θεράποντος τῦ θεῦ. Καὶ μεθ' αὐτῦς Αἰμὰν καὶ (α) Ἰδι-
θὰν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγόμενοι ὑπ' ὀνόματος ⁊ᷣ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῦ.
42 Καὶ μετ' αὐτῶν σάλπιγγες καὶ κύμβαλα τῦ ἀναφωνεῖν καὶ ὄργανα τῶν ᾠδῶν τῦ θεῦ, (β) οἱ δὲ υἱοὶ
43 Ἰδιθὰν εἰς τὴν πύλην. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ
τῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτῦ.

MS.A. (ξ) τῷ τόπῳ (o) ὀνόματος (π) τῷ κυρίῳ (ρ) ἐβασίλευσεν. Βοήσει θάλασσα (σ) ἡμῶν, καὶ ἐξάγου (τ) κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον (υ) Ἀβδεδὰμ (φ) Ἀβδεδὰμ (χ) Ἰδιθὰμ, καὶ Ὡσὰ, εἰς πυλωρύς. (ψ) ⁊κηνῆς (ω) ἐφ' ὑμᾶς (α) Ἰδιθὰμ, (β) καὶ οἱ υἱοὶ

Gloria, & laus ad faciem ejus: fortitudo, & gloriatio in (i) loco ejus. Date 27 28
Domino patriæ gentium: date Domino gloriam, & fortitudinem. Date 29
Domino gloriam nomini ejus: (k) Sumite dona, & afferte ad faciem
ejus: & adorate Dominum in (l) atriis sanctis ejus. Timeat à facie 30
ejus omnis terra: (m) dirigatur terra, & non commoveatur. Lætetur 31
cœlum, & exultet terra: & dicant in gentibus, Dominus regnans.
Tonabit mare (n) cum plenitudine: & lignum agri, & omnia quæ in eo. 32
Tunc lætabuntur ligna sylvæ à facie Domini: quoniam venit judicare
terram. Confitemini Domino, quoniã bonũ: quoniam in seculum miseri- 34
cordia ejus. Et dicite, Salva nos Deus salutis nostræ, & collige nos, & 35
erue nos de gentibus: ad laudandum nomen sanctum tuum, & gloriandum
in laudationibus tuis. Benedictus Dominus Deus Israel à seculo, & 36
usq; in seculum: & dicet omnis populus, Amen. Et laudem de-
derunt Domino. Et (o) reliquerunt ibi ante arcam testamenti Domi- 37
ni Asaph, & fratres ejus ad ministrandum ante arcam semper, quod
diei in diem. (Et Abdedom & fratres ejus, sexaginta & octo. 38
Et Abdedom filius Idithun, & Osa, in janitores.) Et Sadoc sacerdo-
tem, & fratres ejus sacerdotes ante tabernaculum Domini in Bama, 39
quæ in Gabaon, Ad offerendum holocaustomata Domino super altare 40
holocaustomatum semper manè, & vesperi, & secundùm omnia scri-
pta in lege Domini, quæcunque mandavit super filios Israel in manu
Moysi servi Dei. Et cum eo Æman, & Idithun, & reliqui electi in 41
nomine ad laudandum Dominum; quoniam in seculum misericordia
ejus. Et cum eis tubæ, & cymbala ad resonandum, & organa canto-
rum Dei. Filii autem Idithun ad portam. Et ivit omnis populus, unus- 43
quisq; ad domũ suam. Et revertit David ad benedicendũ domum suam.

CAP. XVII.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε Δαυὶδ ἐν οἴκῳ αὐτῦ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην, Ἰ-
2 δὲ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ὑποκάτω δέρρεων. Καὶ εἶπε
Νάθαν πρὸς Δαυὶδ, Πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ ⁊ου ποίει, ὅτι (α) θεὸς μετὰ ⁊ῦ.

MS.A. (α) ὁ θεὸς

CAP. XVII.

1 Et factum est, ut habitavit David in domo sua, & dixit David ad
Nathan prophetam; Ecce ego habito in domo cedrina: & arca testa-
menti Domini sub pellibus. Et dixit Nathan ad David; Omne quod in 2
anima tua, fac: quoniam Deus tecum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * اَلْمَجْدُ قُدَّامَهُ * اَلْعَظَمَةُ وَالْكِبْرِيَاءُ فِي قُدْسِهِ * اُسْكُرُوا اَلرَّبَّ جَمِيعَ اَلْأُمَمِ * اُسْكُرُوا قُدَّامَ اَلرَّبِّ بِكَرَمِهِ
28
29 وَهَوَانِهِ * اُسْكُرُوا اَلرَّبَّ بِكَرَمِ اِسْمِهِ * حَمْلُوا اَلْقَرَابِينَ وَاسْكُرُوا قُدَّامَهُ بِصَلَوَاتِ اَفْوَاهِكُمْ * اُسْجُدُوا
30 لِلرَّبِّ بِتَسْبِيحَاتِ اَلْقُدْسِ * تَفْزَعُ مِنْ قُدَّامِهِ كُلُّ اَلْأَرْضِ * حَلَفَ اَلدُّنْيَا بِلَا خَوْفٍ * تَفْرَحُ
31
32 اَلسَّمَاءُ * وَتَسْبَحُ اَلْأَرْضُ * وَتَقُولُ اَلْأُمَمُ اَلرَّبُّ قَدْ مَلَكَ * يُسَبِّحُ اَلْبَحْرُ بِمَا فِيهِ * وَتَفْرَحُ اَلْحُقُولُ وَكُلُّ مَا
33 عَلَيْهَا * وَيُسَبِّحُ اَيْضًا اَلسَّجَرُ اَلَّذِي فِي اَلْغِيَاضِ قُدَّامَ اَلرَّبِّ اَلَّذِي يَأْتِي لِيَدِينَ اَلْأَرْضَ * وَيَدِينُ
34 اَلدُّنْيَا بِالْحَقِّ * وَيَدِينُ اَلْأُمَمَ عَلَى اَلْأَمَانَةِ * اَلَّتِلُّوا * ثُمَّ قَالَ * اُسْكُرُوا اَلرَّبَّ بِالْحَسَنِ * وَإِلَى اَلْأَبَدِ رَأْفَتُهُ *
35 * وَقَالَ نَجِّنَا يَا اَللَّهُ خَلَاصَنَا * وَخَلِّصْنَا مِنَ اَلْأُمَمِ * لِنَشْكُرَ اِسْمَكَ اَلْقُدُّوسَ * وَنُسَبِّحَ تَسَابِيحَكَ *
36 * بَارِكُوا اَللَّهَ اِلَهَ اِسْرَائِيلَ مِنَ اَلْآنَ وَكُلَّ اَوَانٍ * وَإِلَى اَبَدِ اَلْآبِدِينَ * يَقُولُ اَلشَّعْبُ اٰمِينَ * يَقُمْ طَيِّبٌ
37 ذَكِيٌّ يَحْكُمْ اَلْاَهَكُمْ * فَلَمَّا اَتَمُّوا اَلصَّلَاةَ تَرَكُوا اَصَافَ وَاِخْوَتَهُ بَيْنَ يَدَيْ صُنْدُوقِ عَهْدِ
38 اَللَّهِ * لِيَخْدِمُوا قُدَّامَ اَللَّهِ دَائِمًا * كُلَّ اِنْسَانٍ فِي يَوْمِهِ * وَعَادُورَ اَلْاَدُومِيَّ * وَاِخْوَتَهُ عَمَانِيَةٌ وَسِتُّونَ * وَابْنُهُ
اَلصَّغِيرُ يُوبِيمُ * وَحَاسُو * هَؤُلَاءِ يَحْفَظُونَ اَلْاَبْوَابَ اَلْبَرَّانِيَّةَ * وَصَادُوقُ اَلْكَاهِنُ وَاِخْوَتُهُ يَخْدِمُونَ بَيْنَ
39 يَدَيْ صُنْدُوقِ عَهْدِ اَللَّهِ * فِي مَسْكَنٍ كَبِيرٍ فِي صِيعَةِ فَعُونَ * يُقَدِّمُونَ اَلذَّبَائِحَ لِلَّهِ عَلَى مَذْبَحِ
40 اَلْقُدْسِ دَائِمًا بَاكِرًا وَمَسَاءً * وَيُكَمِّلُونَ كُلَّ مَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي شَرِيعَةِ اَللَّهِ * اَلَّذِي اَمَرَ بِهِ مُوسَى
41 بَنِي اِسْرَائِيلَ عَنْ اَمْرِ اَللَّهِ * وَهٰذِهِ اَسْمَاءُ اَلرِّجَالِ اَلَّذِينَ كَانُوا يُقَدِّمُونَ اَلتَّسَابِيحَ * هَامَانُ * وَاَرِيُونُ *
42 وَجَمَاعَةُ اُنَاسٍ صَالِحِينَ قَدْ سُتِرَتْ اَسْمَاؤُهُمْ * وَكَانُوا يَشْكُرُونَ اَللَّهَ لِاَنَّ اِلَى اَلْأَبَدِ رَأْفَتُهُ * وَهَؤُلَاءِ
اَلنَّاسُ اَلصَّالِحُونَ كَانُوا يَسْكُرُونَ * لَيْسَ بِآنِيَةِ اَلتَّسْبِيحَاتِ * لَا بِالْمَزَاهِرِ * وَلَا بِالطُّبُولِ * وَلَا بِالْقُرُونِ
اَلْمُثَنَّاةِ وَلَا بِالْمَبْسُوطَاتِ * بَلْ كَانُوا يُسَبِّحُونَ بِالْفَمِ اَلطَّيِّبِ * بِالصَّلَوَاتِ اَلْمَقْبُولَةِ وَالْاِنْصَاعِ
43 يُمَجِّدُونَ اَللَّهَ * وَاَطْلَقَ دَاوُدُ اَلشَّعْبَ * وَمَضَى كُلُّ اِنْسَانٍ اِلَى بَيْتِهِ * وَرَجَعَ دَاوُدُ اِلَى بَيْتِهِ لِيُبَارِكَهُمْ *

* اَلْفَصْلُ اَلسَّابِعُ عَشَرَ *

1 * وَلَمَّا وَصَلَ اِلَى بَيْتِهِ * قَالَ لِنَاثَانَ اَلنَّبِيِّ * اَلَا تَرَى اَنِّي سَاكِنٌ فِي بَيْتٍ مُظَلَّلٍ مَصْنُوعٍ
بِالْاَرْزِ * وَصُنْدُوقُ عَهْدِ اَللَّهِ سَاكِنٌ فِي قُبَّةِ اَلرِّمَانِ اَلسِّعْرِ * وَكَانَتْ قُبَّةُ اَلرِّمَانِ ثَلَاثَةَ طَبَقَاتٍ
بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ * اَلْوَاحِدَةُ مَمْسُوحَةٌ بِالذَّهَبِ وَالدِّيبَاجِ * وَالثَّانِيَةُ اَدَمٌ وَكَيْمَخْتٌ * وَالثَّالِثَةُ
2 سِعْرٌ * فَقَالَ نَاثَانُ اَلنَّبِيُّ * كُلُّ مَا فِي نَفْسِكَ اَصْنَعْهُ * فَاِنَّ اَللَّهَ مَعَكَ *

Gloria coram ipso est, majestas & fa- 27
stus in sanctuario ejus. Gratias agite 28
Domino gentes universæ, gratias agite
coram Domino ob honorem & fortitudi-
nem ejus. Gratias agite Domino ob ho- 29
norem nominis ejus: tollite oblationes,
eique gratias agite precibus oris vestri:
adorate Dominum canticis sanctis. Ti- 30
meat eum tota terra: condidit orbem si-
ne timore. Lætetur cœlum, concinat ter- 31
ra: dicántque populi, Regnavit jam Do-
minus. Laudem dicat mare cum his 32
quæ continentur in eo: gestiant campi &
quicquid super iis existit. Laudem quo- 33
que dicant arbores quæ sunt in sylvis,
coram Domino qui venturus est ad judi-
candam terram. Terram veritate judica-
bit, & gentes æquet de fide. Alleluja.
Prætereà dixit, Gratias agite Domino 34
pro benignitate, & clementiâ ejus in ver-
petuum duraturâ. Dixit etiam, Libera
nos O Deus salus nostra, & cripe nos à 35
gentibus, ut gratias agamus nomini tuo
sanctissimo, laudésque tuas canamus.
Benedicite Deo, Deo Israelis, à nunc, & 36
omni momento, & in sempiterna secula:
dicat populus, Amen; ore jucundo & pu-
ro canite Deo vestro. Absolutâ oratio- 37
ne, dimiserunt Asaphum & fratres ejus
ante arcam fœderis Dei, ut jugiter coram
Deo ministrarent, quilibet suo die. A- 38
bor autem Edomæus, et fratres ejus sexa-
ginta octo, & Jotham filius ejus natu
minimus, & Hasa; isti custodiebant ja-
nuas exteriores. Sadoc sacerdos & fra- 39
tres ejus ministrabant coram area fœderis
Dei in amplissima platea, in oppido Ga-
baone: Sacrificia Deo assiduè offeren- 40
tes super altare sanctuarii, matutè ac ve-
spertè: & peragentes quicquid scriptum
est in lege Dei, quicquid præceperat Mo-
ses Israelitis ex edicto Dei. Porrò hæc 41
sunt nomina virorum qui laudes offere-
bant, Heman, & Erithua, & copia po-
borum virorum, quorum suppressa sunt no-
mina: gratias autem Deo agebant, quòd
in æternum benignitas ejus. Homines ve- 42
rò isti probi canebant, non instrumentis
musicis, non fidibus, neque tympanis, neque
cornibus rectis aut inflexis; sed cantebant
ore jucundo, precibus acceptabilibus &
humilitate Deum glorificabant. Tum di- 43
misit David populum, & discessit quili-
bet domum suam: & David reversus est
domum suam, ut benediceret eis.

CAP. XVII.

Cumque pervenisset domum suam, di- 1
xit ad Nathanem prophetam; Annon a-
nimadvertis quomodo ego habitem in æde
tecta, cedris elaboratâ; arca verò fœde-
ris Dei habitet in pilea testitudine tempo-
ris? (Consistebat enim testudo temporil
tribus contignationibus sibi invicem im-
minentibus, quarum una erat auro & se-
rico raso contexta, secunda ex pelle &
sacrino, tertia ex pilis. Respondit Nathan 2
propheta, Quicquid habes in animo fac;
quia Deus tecum est.

דברי הימים א: יז

Sic : meum ſervum David ad *dices* & ,Vade : dicendo ,Nathan ad Dei verbum fuit & ,ipſa nocte in fuit Et

4 5 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְּבַר אֱלֹהִים אֶל־נָתָן לֵאמֹר: לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־דָּוִיד עַבְדִּי כֹּה
qua die à domo in habitavi non Quia .habitandum ad domum mihi ædificabis tu Non : Dominus dixit

אָמַר יְהוָה לֹא אַתָּה תִּבְנֶה־לִּי הַבַּיִת לְשָׁבְתִּ: כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְּבַיִת מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
ambulavi quibus omnibus In *tabernaculo de &* ,*tentorium in tentorio de* fui & : hanc diem ad uſque Iſrael feci aſcendere

6 הַעֲלִיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ אֹהֶל וּמִשְׁכָּן: בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי
: dicendo ,meũ populum *paſcendum ad* præcepi quibus Iſrael *judicum* uni ſum locutus verbũ nunquid : Iſrael omni cum

בְּכֹל־יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת־אַחַד שִׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לִרְעוֹת אֶת־עַמִּי לֵאמֹר
: exercituum Dominus dixit Sic : David meo ſervo dices ſic nunc Et ? cedrinam domum mihi ædificâſtis non quid Ut

7 לָמָּה לֹא־בְנִיתֶם לִי בֵּית אֲרָזִים: וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִיד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
omnibus in tecum fui Et .Iſrael meũ populum ſuper *ducem exiſtendum ad* ,*pecore poſt de cauſa* è te tuli Ego

אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּוֶה מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל: 8 וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל
.terra in qui magnorum nomen juxta nomen tibi feci & :*tuis faciebus* à tuos inimicos omnes ſuccidi & ,*iviſti* quæ

אֲשֶׁר הָלַכְתָּ וָאַכְרִית אֶת־כָּל־אוֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם כְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ:
filii addent non & :ultrà commovebitur non & ,*ſe ſub* habitabit & ,eum plantavi & ,Iſrael meo populo locum poſui Et

9 וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיהוּ וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז עוֹד וְלֹא־יוֹסִיפוּ בְּנֵי־
,Iſrael meum populum ſuper judicibus præcepi quibus diebus à Et .principio in quemadmodum ,eum *attenere* ,iniquitatis

עַוְלָה לִבַלֹּתוֹ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה: 10 וּלְמִיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל
,tui dies fuerint completi cum ,erit Et .Dominus tibi ædificabit domum & :tibi annunciavi & ,tuos inimicos omnes humiliavi &

וְהִכְנַעְתִּי אֶת כָּל־אוֹיְבֶיךָ וְאַגֶּד לְךָ יְבִית יִבְנֶה־לְּךָ יְהוָה: 11 וְהָיָה כִּי־מָלְאוּ יָמֶיךָ
.ejus regnum ſtabiliam & ;tuis filiis de erit quod ,te poſt tuum ſemen ſuſcitabo & ,tuis patribus cum *eundum ad*

לָלֶכֶת עִם־אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימוֹתִי אֶת־זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יִהְיֶה מִבָּנֶיךָ וַהֲכִינוֹתִי אֶת־מַלְכוּתוֹ:
:filium in mihi erit ipſe & ,patrem in ei ero Ego .ſeculum in uſque ejus ſolium firmabo & ,domum mihi ædificabit Ipſe

12 הוּא יִבְנֶה־לִּי בָּיִת וְכוֹנַנְתִּי אֶת־כִּסְאוֹ עַד־עוֹלָם: 13 אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן
meo regno in & ,mea domo in eum ſtatuam Et .te ante fuit qui eo ab removi ſicut ,*eo cum* à removebo non meã miſericordiã &

וְחַסְדִּי לֹא־אָסִיר מֵעִמּוֹ כַּאֲשֶׁר הֲסִירוֹתִי מֵאֲשֶׁר הָיָה לְפָנֶיךָ: 14 וְהַעֲמַדְתִּיהוּ בְּבֵיתִי וּבְמַלְכוּתִי
ſic ,hanc viſionem univerſam juxta & ,hæc verba omnia Juxta .ſeculum in uſq; firmus erit ejus thronus & : ſeculum in uſque

עַד־הָעוֹלָם וְכִסְאוֹ יִהְיֶה נָכוֹן עַד־עוֹלָם: 15 כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּכְכֹל הֶחָזוֹן הַזֶּה כֵּן
quæ & ,Deus Domine ego Quis : dixit & ,*Domini facies ad* ſedit & ,David rex venit Et .David ad Nathan eſt locutus

דִּבֶּר נָתָן אֶל דָּוִיד: 16 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִיד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהִים וּמִי
,lõginquũ ad tui ſervi domum ſuper es locutus & ,Deus tuis oculis in hoc fuit parum Et ?hucuſq; me venire feciſti quia,mea dom°

בֵּיתִי כִּי הֲבִיאוֹתָנִי עַד־הֲלֹם: 17 וַתִּקְטַן זֹאת בְּעֵינֶיךָ אֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר עַל־בֵּית־עַבְדְּךָ לְמֵרָחוֹק
glorificandum ad ,*te ad* David ultrà addet Quid .Deus Domine *excellentiæ* hominis diſpoſitionem ſecundùm me vidiſti &

וּרְאִיתַנִי כְּתוֹר הָאָדָם הַמַּעֲלָה יְהוָה אֱלֹהִים: 18 מַה־יּוֹסִיף עוֹד דָּוִיד אֵלֶיךָ לְכָבוֹד
omnem feciſti tuum cor ſecundùm & ,tuum ſervum propter Domine .nõſti tuum ſervum tu Et ? tuum ſervum

אֶת־עַבְדֶּךָ וְאַתָּה אֶת־עַבְדְּךָ יָדָעְתָּ: 19 יְהוָה בַּעֲבוּר עַבְדְּךָ וּכְלִבְּךָ עָשִׂיתָ אֶת־כָּל־
,*magnificentias* omnia *votiſicandum ad* ,hanc magnitudinem

הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת־כָּל־הַגְּדֻלּוֹת:

Verſio VULG. LAT.

Igitur nocte illâ factus eſt ſermo Dei ad Nathan, dicens ; 3
Vade, & loquere David ſervo meo, Hæc dicit Dominus ; 4
Non ædificabis tu mihi domum ad habitandum. Neque 5
enim manſi in domo, ex eo tempore quo eduxi Iſrael,
uſque ad diem hanc : ſed fui ſemper mutans loca taber-
naculi, & in tentorio Manens cum omni Iſrael. Num- 6
quid locutus ſum ſaltem uni Judicum Iſrael, quibus præ-
ceperã ut paſcerent populum meũ, & dixi; Quarè non æ-
dificâſtis mihi domum cedrinam ? Nunc itaque ſic lo- 7
quêris ad ſervum meum David, Hæc dicit Dominus
exercituum ; Ego tuli te, cùm in paſcuis ſequereris gre-
gem, ut eſſes dux populi mei Iſrael. Et fui tecum quo- 8
cunque perrexiſti : & interfeci omnes inimicos tuos co-
ram te, feciſque tibi nomen quaſi unius magnorum, qui
celebrantur in terra. Et dedi locum populo meo Iſrael : 9
plantabitur, & habitabit in eo, & ultrà non commove-
bitur : nec filii iniquitatis atterent eos, ſicut à principio,
Ex diebus quibus dedi Judices populo meo Iſrael, & hu- 10
miliavi univerſos inimicos tuos. Annuntio ergò tibi, ꝙ
ædificaturus ſit tibi Dñs domũ. Cúmq; impleveris dies 11
tuos, ut vadas ad patres tuos, ſuſcitabo ſemen tuũ poſt te,
quod erit de filiis tuis : & ſtabiliam regnum ejus. Ipſe 12
ædificabit mihi domum, & firmabo ſolium ejus uſque
in æternum. Ego ero ei in patrem, & ipſe erit mihi in 13
filium : & miſericordiam meam non auferam ab eo, ſic-
ut abſtuli ab eo qui ante te fuit. Et ſtatuam eum in 14
domo mea, & in regno meo uſque in ſempiternum : &
thronus ejus erit firmiſſimus in perpetuum. Juxta omnia 15
verba hæc, & juxta univerſam viſionem iſtam, ſic locutus
eſt Nathan ad David. Cúmque veniſſet rex David, & 16
ſediſſet coram Domino, dixit ; Quis ego ſum, Domine
Deus, & quæ domus mea, ut præſtares mihi talia ? Sed 17
& hoc parum viſum eſt in conſpectu tuo, ideóque locu-
tus es ſuper domum ſervi tui etiam in futurum : & feci-
ſti me ſpectabilem ſuper omnes homines, Domine Deus.
Quid ultrà addere poteſt David, cùm ita glorificaveris 18
ſervum tuum, & cognoveris eum ? Domine, propter 19
famulum tuum juxta cor tuum feciſti omnem magnifecen-
tiam hanc, & nota eſſe voluiſti univerſa magnalia.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Sed eádem nocte factum eſt verbum Domini 3
ad Nathanem prophetam, & dixit ad eum ;
Vadas, ac talia dicas ſervo meo Davidi ; Tu 4
non extrues mihi ædem ad habitandũ in ea:
Non enim habitavi domum ab eo die quo e- 5
duxi Iſraelem ex Ægypto ad hunc uſque
diem, ſed itabam à tentorio in tentorium.
Ecce quandiu ambulavi inter omnes Iſraelí- 6
tas, nunquid ullum verbum feci ulli ex judi-
cibus Iſraelitarum, quos præfeci ad judican-
dum populum meum Iſraelem, & dixi eis ;
Quarè non extruitis mihi ædẽ cedro laquea- 7
tam ? Igitur ſic dices ſervo meo Davidi, Sic
dicit Dominus potentiſſimus, Ego te duxi è
tugurio à ſequendis ovibus, ut eſſes rex ſuper
populum meum Iſraelem : Et fui tecum quo- 8
cunque perrexiſti, perdidi omnes hoſtes tuos
à conſpectu tuo, feciſque tibi nomen celebre,
par nomini maximorũ qui ſunt in terra. Et 9
locum figam populo meo Iſraeli, & habitare
faciam eum, ſedebítque in loco ſuo, nec mo-
vebitur ampliùs, neç ultrà captivum abdu-
cent eum ſcelerati ut antea. Ab eo die quo 10
te judicem conſtitui ſuper populum meum Iſ-
raelem, pacatum etiam te reddidi ab omnib°
inimicis tuis, & indicavit tibi Dñs regnum
perpetuò tibi duraturum. Et cùm exacti fue- 11
rint dies vitæ tuæ, ieris, teque receperis ad pa-
tres tuos ; erigam poſt te ſemen tuum quod
prodibit è dorſo tuo, ſtabiliámq; regnũ tuũ.
Is ædificabit mihi ædem nomini meo, & fir- 12
mabo ſolium regni ejus in æternum. Ego 13
ero illi ceu pater, & ipſe erit mihi ceu filius,
& beneficia mea non recedent ab eo, quem-
admodum amovi à Saule qui te præceſſit :
Sed præficiã eum domui meæ & regno meo, 14
in ſeculum ſeculorum ; & ſolium regni ejus
erit illi ſtabile in perpetuum. Juxta omnes 15
ſermones iſtos, & ſecundùm totam hanc vi-
ſionem, ita locutus eſt Nathan propheta cum
Davide. Quamobrem veniens rex David, 16
ſedit coram Domino, & ait ; Cujus momenti
ſum ego apud te Domine dominorum, &
quid eſt domus mea, ut tantopere me promo-
veris ? Parúmne tibi videtur dominorum 17
Domine, quod jamdudum locutus es de do-
mo ſervi tui ? An verò omnes homines qui
cultum tuum toto animo exercent, è tenebris
in lucem profers O Domine dominorum ?
Quid verò glorietur ulteriùs David loqui 18
coram te? nota ſunt opera ſervi tui Domine
dominorum. Quia nõſti quid inſit animo 19
ſervi tui, has omnes illi magnificentias com-
parâſti, ad extollendum ſervum tuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς (β) Νάθαν· Πορεύου καὶ εἰπὸν πρὸς Δαυὶδ (γ) τὸν δοῦλόν μου, Οὕτως εἶπε κύριος, Οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ
5 κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ. Ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἕως
6 τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ καὶ ἐν (δ) καλύμματι Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ
Ἰσραήλ· εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν (ε) φυλὴν τοῦ Ἰσραὴλ οἷς ἐνετειλάμην τοῦ ποιμαίνειν τὸν
7 λαόν μου, λέγων, Ὅτι οὐκ (ζ) ᾠκοδομήσατέ μοι οἶκον κέδρινον; Καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ δούλῳ
μου Δαυὶδ, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, (η) Ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ὀξόπισθεν τῶν
8 προβάτων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ὑπὲρ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ· Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπο-
ρεύθης, καὶ (θ) ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνο-
9 μα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ, καὶ
κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐ μεριμνήσει ἔτι, καὶ οὐ (ι) προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς (κ) ἀρχῆς, Καὶ ἀφ' ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν
10 11 λαόν μου Ἰσραήλ· καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἀνυψώσω σε, (λ) καὶ οἶκον οἰ-
κοδομήσει σοι κύριος. Καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν (μ) ἡμέραι σου καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πα-
τέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν
12 13 βασιλείαν αὐτοῦ. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Ἐγὼ
ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ,
14 ὡς ἀπέστησα ἀπὸ (ν) τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σου. Καὶ πιστώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μου καὶ ἐν βασι-
15 λείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται (ξ) ἀνορθωμένος ἕως αἰῶνος. Κατὰ πάντας τοὺς
16 λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ. Καὶ
ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι κυρίου, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ἐγὼ κύριε ὁ θεός; καὶ
17 τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος; Καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ θεὸς, καὶ
ἐλάλησας ὑπὲρ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἐκ μακρῶν, καὶ ἐπέβλεψάς με ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕ-
18 ψωσάς με κύριε ὁ θεός. Τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τῆς δοξάσαι; καὶ σὺ γινώσκεις τὸν δοῦλόν σου σὺ εἶ
19 θεὸς, Καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην.

Et factum est in nocte illa, & factum est verbum Domini ad Nathan; 3 Vade, & dic ad David servum meum; Sic dixit Dominus, Non tu 4 ædificabis mihi domum, ad habitandum me in ea. Quoniam non habitavi 5 in domo, à die quâ eduxi Israel, usque in diem hanc, & fui in (a) tabernaculo, & in tegmine, In omnibus quæ transivi in omni Israel: Si loquens 6 locutus sum ad unam tribum Israel, quibus mandavera pascere populum meum, dicens; Quia non ædificâstis mihi domum cedrinam? Et nunc 7 ita dices servo meo David, Hæc dicit Dominus omnipotens; Ego assumpsi te de mandra de post greges, ut esses in ducem super populum meum Israel: Et fui tecum in omnibus, quibus ivisti: & exterminavi 8 omnes inimicos tuos à facie tua: & feci tibi nomen juxta nomen magnorum, qui super terram. Et ponam locum populo meo Israel; & plan- 9 tabo eum, & habitabit apud se: & non (b) solicitabitur ultrà: & non adjiciet filius iniquitatis humiliare eum, sicut (c) principio, Et à die- 10 bus, quibus constituì Judices super populum meum Israel. Et humiliavi omnes inimicos tuos: & augebo te: & domum ædificabit tibi Dominus. Et erit, quando impleti fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis; 11 & suscitabo semen tuum post te, qui erit de ventre tuo: & parabo regnum ejus. Ipse ædificabit mihi domum: & erigam thronum ejus 12 usque in seculum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium. Et 13 misericordiam meam non removebo ab eo, sicut removi ab iis qui erant ante eum. (d) Et fideliter statuam eum in domo mea, & in regno suo usq; 14 in seculum: & thronus ejus erit erectus usque in seculum. Secundùm 15 omnia verba hæc, & secundùm omnem visionem hanc, sic locutus est Nathan ad David. Et venit rex David, & sedit è regione Domini, & 16 dixit; Quis sum ego, Domine Deus? & quæ domus mea, quia dilexisti me usque in seculum? Et facta sunt parva hæc coram te, Deus: & locu- 17 tus es super domum pueri tui (e) à longinquis, & inspexisti me, tanquam visio hominis: Et exaltâsti me, Domine Deus. Quid adjiciet ultrà David 18 ad te, ad (f) glorificandum? Et tu servum tuum nôsti: Et (g) juxta 19 cor tuum feci sti omnem magnificentiam.

MS. A. (β) Νάθαν, λέγων, Πορεύου (γ) τὸν παῖδά μου, (δ) καταλύματι (ε) φυλὴν Ἰσραὴλ, ἐν τοῖς χριτοῖς Ἰσραὴλ οἷς (ζ) ᾠκοδομήκατέ (η) Ἔλαβόν σε (θ) ἐξωλέθρευσα (ι) προσθήσει ἀδικία τοῦ (κ) ἀπ' ἀρχῆς, (λ) καὶ * οἰκοδομήσει (μ) αἱ ἡμέραι σου κοιμηθήσῃ (ν) τῶν ἔμπροσθέν (ξ) ἀνορθωμένος

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 4 * فَلَمَّا كَانَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ حَلَّ كَلِمَةُ اللهِ عَلَى نَاثَانَ النَّبِيِّ وَقَالَ لَهُ * قُلْ لِدَاوُدَ عَبْدِي
5 هٰكَذَا أَمَرَ اللهُ * أَنْتَ لَا تَبْنِي بَيْتًا أَسْكُنُ فِيهِ * لِأَنِّي مَا سَكَنْتُ بَيْتًا مُنْذُ أَصْعَدْتُ
6 إِسْرَائِيلَ مِنْ مِصْرَ * بَلْ كُنْتُ سَاكِنًا فِي مَوْضِعِ رَاحَةٍ * وَكُنْتُ أَمْشِي فِيهَا فِي سَائِرِ
بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَهَلْ قُلْتُ كَلِمَةً لِوَاحِدٍ مِنْ حُكَّامِ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَمَرْتُهُ أَنْ يَبْنِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ *
7 أَوْ قُلْتُ لَهُمْ * لِمَ لَا تَبْنُوا لِي بَيْتًا مُطَلًّا بِخَشَبِ الصَّنَوْبَرِ * وَالْآنَ هٰكَذَا قُلْ لِعَبْدِي
8 دَاوُدَ * أَنَا أَخَذْتُكَ مِنْ خَلْفِ الْغَنَمِ لِتَكُونَ مَلِكًا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ شَعْبِي * وَكُنْتُ مَعَكَ
فِي كُلِّ بَلَدٍ عَمِرْتَهُ * وَأَهْلَكْتُ سَائِرَ أَعْدَائِكَ مِنْ قُدَّامِكَ * وَصَنَعْتُ لَكَ اسْمًا كَبِيرًا كَاسْمِ
9 الْكُبَرَاءِ الَّتِي فِي الْأَرْضِ * فَأَغْرِسُ مَوْضِعًا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَأُحِلُّهُمْ يَسْكُنُونَ فِيهِ * وَلَا تَخَافُ
قُلُوبُهُمْ * وَلَا يَصْنَعُونَ نِفَاقًا مِثْلَ الزَّمَانِ الْأَوَّلِ * وَمِنْ يَوْمٍ جَعَلْتُكَ حَاكِمًا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ *
10 وَكَبَحْتُكَ مِنْ سَائِرِ أَعْدَائِكَ * وَالرَّبُّ يُعْرِفُكَ أَنَّكَ لَا تَبْنِي لَهُ بَيْتًا * بَلْ إِذَا تَمَّتْ أَيَّامُكَ
11 لِتَضْطَجِعَ مَعَ آبَائِكَ * أَنَا أُقِيمُ مِنْ نَسْلِكَ بَعْدَكَ الَّذِي يَكُونُ مِنْ صُلْبِكَ * وَأُثَبِّتُ
12 مُلْكَهُ * وَهُوَ يَبْنِي لِي بَيْتًا * وَأُثَبِّتُ كُرْسِيَّهُ إِلَى الْأَبَدِ * وَأَنَا أَكُونُ لَهُ أَبًا * وَهُوَ يَكُونُ لِي
13 ابْنًا * وَخَيْرَاتِي لَا أُزِيلُهَا عَنْهُ كَمَا أَزَلْتُهَا عَنْ غَيْرِهِ * وَأُسَلِّطُهُ فِي بَيْتِي وَمُلْكِي إِلَى أَبَدِ
14 الْآبَدِينَ * وَكُرْسِيُّ مُلْكِهِ يَكُونُ دَائِمًا إِلَى الْأَبَدِ * بِسَائِرِ هٰذَا الْكَلَامِ كَلَّمَ نَاثَانُ النَّبِيُّ
15 دَاوُدَ * فَجَاءَ دَاوُدُ * وَجَلَسَ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ وَقَالَ * مَنْ هُوَ أَنَا يَا رَبِّ * وَمَنْ هُوَ بَيْتِي * حَتَّى
16 أَحْبَبْتَنِي إِلَى الْأَبَدِ * أَنَا صَغِيرٌ قُدَّامَكَ يَا رَبُّ يَا اللهُ * أَنْ تَتَكَلَّمَ عَلَى بَيْتِ عَبْدِكَ مِنْ
17 قَدِيمٍ * وَنَظَرْتَ عَلَى مِثْلِ رُؤْيَا إِنْسَانٍ * وَأَعْلَيْتَنِي يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ * لِأَنَّكَ أَنْتَ الَّذِي تُخْرِجُ
18 مِنَ الظَّلَامِ إِلَى النُّورِ * فَمَاذَا يُفَكِّرُ دَاوُدُ قُدَّامَكَ * وَمَاذَا يَصْنَعُ مِنَ التَّسَابِيحِ وَالْمَجْدِ لَكَ *
19 * أَنْتَ الَّذِي تَعْرِفُ مَا فِي قَلْبِ عَبْدِكَ * وَصَنَعْتَ لَهُ جَمِيعَ الْعَظَائِمِ *

Eâdem verò nocte advenit verbum Dei Nathani prophetæ, dixitque ad eum; Dicito Davidi servo meo, Ita præcepit Dominus, Tu ne ædifices domum in qua habitem: Quia nullam inhabitavi domum è quo Israelem eduxi ex Ægypto; sed habitabam in loco quietis, Et in ea ambulabam inter omnes filios Israelis. Num ullum verbum dixi cuiquam ex Judicibus Israelitarum, quos præfeceram ad jus dicendum Israelitis? aut dixi eis, Quare non ædificatis mihi domum ligneam tectam abiegnis? Nunc ergò, sic dicito servo meo Davidi, Ego te assumpsi à sequendis ovibus, ut esses rex super filios Israelis populum meum: Et adfui tibi in omni regione ad quam perrexisti, & exterminavi omnes hostes tuos à conspectu tuo, & comparavi tibi nomen maximum, par nomini magnatum qui sunt in terra. Et locum defigam Israelitis, & collocabo eos ut habitent in eo, nec trepident corda eorum, nec impiè se gerant ut pristino tempore. Et ab eo die quo statui te judicem super Israelitas, simul te liberavi ab omnibus inimicis tuis. Itaque notum facit tibi Dominus te non ædificaturum sibi domum; Sed cùm finierint dies tui, ut occumbas cum patribus tuis, ego post te suscitabo è stirpe tua eum, qui futurus est è dorso tuo, ejusque regnum firmabo, Et ipse ædificabit mihi domum, stabiliamque thronum ejus in æternum. Et ego ero illi pater, & ipse erit mihi filius, & beneficia mea non amovebo ab eo, quemadmodum amovi ab aliis. Domui meæ & regno meo præficiam eum in secula sempiterna, & thronus regni ejus erit in æternum perennis. Omnia verba ista cùm retulisset Nathan propheta Davidi, Venit David, sedit coram Deo, & ait, Quis ego sum O Domine mi, & quæ domus mea, ut in seculum usque me dilexeris? Minimus (i. indignus) ego sum coram te O Domine Deus, ut multò ante è loquaris de domo servi tui, & humano intuitu me respexeris, meque evexeris O Domine dominorum. Tu enim es qui è tenebris ad lucem producis: Qua ergò de re gloriabitur ante te David? & quasnam tibi laudes atque glorias componat? Tu nôsti quid lateat in corde servi tui. Omnigenis autem magnificentiis cumulâsti eum,

דברי הימים א: יח

,Israel tuus populus sicut quis Et.nostris auribꝰ in audivimus quos omnes juxta ,te præter Deus nec ,*tu sicut* non Domine
20 יְהוָה אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ בְּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בְאָזְנֵינוּ : 21 וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
,terribilia & ,magnitudines ,nomen tibi *ponendum ad* ,populum sibi *redimendum ad* ,Deus perrexit quam terra in una gens
גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הָלַךְ הָאֱלֹהִים לִפְדּוֹת לוֹ עָם לָשׂוּם לְךָ שֵׁם גְּדֻלּוֹת וְנוֹרָאוֹת
populum in tibi Israel tuum populum *dedisti* Et .gentes ,Ægypto ex redemisti quem tui populi *facietus à expellendum ad*
לְנָרֵשׁ מִפְּנֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם : 22 וַתִּתֵּן אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם
,tuo servo super es locutus quod verbum ,Domine nunc Et .Deum in eis fuisti Domine tu Et .seculum in usque
עַד עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם לֵאלֹהִים : 23 וְעַתָּה יְהוָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל עַבְדְּךָ
,seculum in usque tuũ nomen magnificetur & ,permaneat Et .es locutus sicut fac Et .seculũ in usq; confirmetur ejꝰ domo super &
וְעַל בֵּיתוֹ יֵאָמֵן עַד עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ : 24 וְיֵאָמֵן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד עוֹלָם
tu Etenim .*tuas facies ad* firma tui servi David domus & : Israeli Deus ,Israel Deus exercituum Dominus ,*dicendo*
לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל וּבֵית דָּוִיד עַבְדְּךָ נָכוֹן לְפָנֶיךָ : 25 כִּי אַתָּה
Domine nunc Et .*tuas facies ad orandum ad* ,tuus servus invenit Ideo .domum ei *ædificandũ ad* ,tui servi aurem *revelásti* meꝰ Deꝰ
אֱלֹהַי גָּלִיתָ אֹזֶן עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת עַל כֵּן מָצָא עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ : 26 וְעַתָּה יְהוָה
,tui servi domui benedicere cœpisti nunc Et .hoc bonum tuo servo super es locutus & : Deus ipse tu
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וְתִדַּבֵּר עַל עַבְדְּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת : 27 וְעַתָּה הוֹאַלְתָּ לְבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדֶּךָ
,seculum in benedicta & ,benedixisti Domine tu Quia .*tuas facies ad* seculum in *existendum ad*
לִהְיוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ לְעוֹלָם :

CAP. XVIII. יח

percussit Et .Peliſtim manu de ejus *filias* & ,Ghath tulit Et .eos humiliavit & ,Peliſtim David percussit & ,*sic* poſt fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ דָּוִיד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח אֶת גַּת וּבְנֹתֶיהָ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים : 2 וַיַּךְ אֶת
ipſum eundo in,Chamath in Sobah regem Hadarhezer David percussit Et .munus deferentes ,David servi Moabitæ fuerũt &,Moab
מוֹאָב וַיִּהְיוּ מוֹאָב עֲבָדִים לְדָוִיד נֹשְׂאֵי מִנְחָה : 3 וַיַּךְ דָּוִיד אֶת הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה חֲמָתָה בְּלֶכְתּוֹ
millia viginti & ,equites millia septem & ,currus mille eo ab David accepit Et .Perath flumine in suã *manum* ſtatuendũ ad
לְהַצִּיב יָדוֹ בַּנָּהָר פְּרָת : 4 וַיִּלְכֹּד דָּוִיד מִמֶּנּוּ אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁבְעַת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
juvandum ad ,Darmeſec Aram venit Et .currus centum eo ex reſervavit & ,currum omnem David ſubnervavit & :peditũ virorũ
אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר דָּוִיד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב : 5 וַיָּבֹא אֲרַם דַּרְמֶשֶׂק לַעְזוֹר
fuit & ,Damaſcꝰ Aram in David poſuit Et .virorum millia duo & viginti Aram *in* David percussit & ,Sobah *regem* Hadarheſer
לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ דָּוִיד בַּאֲרַם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ : 6 וַיָּשֶׂם דָּוִיד בַּאֲרַם דַּרְמֶשֶׂק וַיְהִי
clypeos David tulit Et .perrexit *quò* omnibus in David Dominus ſervavit Et .munus deferentes ,ſervi Davidi *Aram*
אֲרַם לְדָוִיד עֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה לְדָוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ : 7 וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת שִׁלְטֵי
Hadarhezer urbibus Chun de & Tibchath de Et .Jeruſalaim eos adduxit & : Hadarhezer ſervis ſuper erant qui ,aureos
הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ עַל עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם : 8 וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר
.ænea vaſa & ,columnas & ,æneum mare Selomoh fecit *eo in* : valde multum æs David tulit
לָקַח דָּוִיד נְחֹשֶׁת רַבָּה מְאֹד בָּהּ עָשָׂה שְׁלֹמֹה אֶת הַיָּם וְאֶת הָעַמּוּדִים וְאֶת כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת :

Verſio VULG. LAT.

Domine, non eſt ſimilis tui : & non eſt alius Deus abſ- 20
que te, ex omnibus, quos audivimus auribus noſtris.
Quis enim eſt alius,ut populus tuus Iſrael, gens una in 21
terra, ad quam perrexit Deus, ut liberaret, & faceret
populum ſibi, & magnitudine ſuâ atque terroribus eji-
ceret nationes à facie ejus, quem de Ægypto liberârat?
Et poſuiſti populum tuum Iſrael tibi in populum uſque 22
in æternum, & tu,Domine, factus es Deus ejus. Nunc 23
igitur,Domine, ſermo, quem locutus es famulo tuo, &
ſuper domum ejus, confirmetur in perpetuum,& fac ſic-
ut locutus es. Permaneátque & magnificetur nomen 24
tuum uſque in ſempiternum : & dicatur; Dominus ex-
ercituum,Deus Iſrael, & domus David ſervi ejus per-
manens coram eo. Tu enim,Domine Deus meus,reve- 25
lâſti auriculam ſervi tui, ut ædificares ei domum : &
idcircò invenit ſervus tuus fiduciam, ut oret coram te.
Nunc ergò,Domine,tu es Deus : & locutus es ad ſervum 26
tuum tanta beneficia. Et cœpiſti benedicere domui 27
ſervi tui,ut ſit ſemper coram te : te enim,Domine,bene-
dicente,benedicta erit in perpetuum.

CAP. XVIII.

FActum eſt autem poſt hæc, ut percuteret David Phi- 1
liſthiim, & humiliaret eos, et tolleret Geth, et filias
ejus, de manu Philiſthiim, Percuterétque Moab, et 2
fierent Moabitæ ſervi David, offerentes ei munera. Eo 3
tempore percuſſit David etiam Adarezer regem Soba
regionis Hemath, quando perrexit ut dilataret impe-
rium ſuum uſque ad flumen Euphraten. Cepit ergò 4
David mille quadrigas ejꝰ,et ſeptẽ millia equitũ,ac viginti
millia virorũ peditũ, ſubnervavítq; omnes equos curruũ,
exceptis centũ quadrigis, quas reſervavit ſibi. Superve- 5
nit autem et Syrus Damaſcenꝰ,ut auxiliũ præberet Ada-
rezer regi Soba : ſed et hujus percuſſit David viginti duo
millia virorum. Et poſuit milites in Damaſco, ut Syria 6
quoque ſerviret ſibi, et offerret munera. Adjuvítque
eum Dominus in cunctis, ad quæ perrexerat. Tulit 7
quoque David pharetras aureas, quas habuerant ſervi
Adarezer,et attulit eas in Jeruſalem. Necnon de The- 8
bath et Chun, urbibus Adarezer, æris plurimum, de
quo fecit Salomon mare æneum, et columnas, et vaſa
ænea.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Indè *autem* nôſti dominorũ Domine, quia 20
non eſt ſimilis tui,neq; eſt Deus niſi tu, jux-
ta omnia quæ audivimus auribus noſtris.
Et quis unquã in terra populus apud te eſt 21
ſicut populꝰ tuus Iſraelꝰ quos ut ſalvares,ap-
paruiſti de cœlo: quorũ gratiâ calamitates
maximas et horrendas,et flagella graviſſima
fabricâſti contra Ægyptios,quoad educeres
eos è medio eorũ : Et populũ tuũ Iſraelẽ 22
tibi diſpoſuiſti ut eſſet tibi populus in æva
ſempiterna : & tu Domine,Deum eorum te
reddidiſti. Itaque Domine, verbum quod 23
protuliſti de ſervo tuo deq; filiis domꝰ ejus,
aſſere in ſempiternum uſque,et fac ut locu-
tus es. Et vera comprobentur opera tua in 24
perpetuũ,nomenq; tuum ſemper glorifice-
tur in orbe : ſintq; dicentes,Dñs potentiſſi-
mus, dominorum Dominus, Deus Iſraelis
eſt : & domus Davidis ſervi tui firma ſit co-
ram te in ſempiternum. Quandoquidem tu 25
Deus meus,ſecretum revelâſti ſervo tuo, &
dixiſti ei;Extrue tibi domum;propterea ſer-
vus tuus animo deſtinavit orationem iſtam
coram te fundere. Denique Domine, tu 26
Deus meus es; & omnia verba tua recta quæ
dixiſti ſervo tuo, ſunt optima. Exhibe te 27
igitur ad benedicendum domui ſervi tui,
ut permaneat coram te in ſeculum ſeculo-
rum : quandoquidem tu Domine, domino-
rum Domine,locutus es; et ex benedictione
tua benedicuntur domꝰ juſtorum in perpe-
tuum.

CAP. XVIII.

COntigit his geſtis, ut vaſtaret David 1
Philiſthæos,et peſſumdaret eos,caperetque
David lineam dimenſionis è manu Phili-
ſthæorum : caperet etiam Gath et oppida
ejus parva ipſi adjacentia, à Philiſthæis.
Vaſtavit quoque Moabitas, factique ſunt 2
Moabitæ ſervi tributarii. Præterea interfe- 3
cit David Hadarezerem regem Niſibin,
quum abiit, et in fluvio Euphrate limitem
præſcripſit. Cepitque David ab eo mille 4
currus, et ſeptem millia equitum: et extir-
patis David omnibus curribus, reliquit ex
eis centum currus. Cúmque veniſſent cives 5
Adum et Damaſci ad opem ferendam Hada-
rezeri regi Niſibin, trucidavit David ex
Adumæis viginti duo millia virorum. Et 6
conſtituit David præfectos in Damaſco,
factiq; ſunt Damaſceni ſervi Davidis ferentes
vectigal: & ſervavit Dñs Davidem in omni
loco ad quem perrexit. Accepit autem Da- 7
vid umbulos aureos qui appenſi erant equis
ſervorũ Hadarezeris, et attulit eos in Jeru-
ſalem. Et ex Tebah, et Beruthi civitatibus 8
Hadarezeris accepit David æris quamplu-
rimum,ex quo confecit David mare æneum,
columnas æneas, boves æneos, plurimaque
vaſa ænea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 21 Κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός Σοι, καὶ ἐκ (o) ἔστι θεὸς πλὴν Σοῦ, καθότι πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν ὠσὶν ἡμῶν. Καὶ
ἐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός Σου Ἰσραὴλ (π) ἔθνος ἕτι ὃν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσα-
σθαι (ρ) λαὸν ἑαυτῷ, τοῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ὀπτασίας, τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσώπου λαοῦ
22 Σου (σ) οὓς ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου ἔθνη. Καὶ ἔδωκας τὸν λαόν Σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως
23 αἰῶνος, καὶ Σὺ (τ) κύριος ἐγνώσθης αὐτοῖς εἰς θεόν. Καὶ νῦν κύριε ὁ λόγος Σου ὃν ἐλάλησας
περὶ τοῦ παιδός Σου καὶ περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως (υ) αἰῶνος· καὶ ποίησον καθὼς ἐλά-
24 λησας, Καὶ πιστωθήτω καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά Σου ἕως αἰῶνος, λεγόντων, Κύριε κύριε παντο-
25 κράτωρ (φ) θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ παιδός Σου ἀνορθωμένος ἐναντίον Σου. Ὅτι (χ) Σὺ
κύριος ὁ θεός μου ἤνοιξας τὸ οὖς τοῦ παιδός Σου (ψ) τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν
26 ὁ παῖς Σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν Σου. Καὶ νῦν κύριε Σὺ εἶ αὐτὸς (ω) θεός, καὶ ἐλά-
27 λησας ὅτι τὸν δοῦλόν Σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. Καὶ νῦν (α) ἤρξαι τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παι-
δός Σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον Σου· ὅτι Σὺ κύριε εὐλόγησας, καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν
αἰῶνα.

MS. A. (o) ἔστιν πλὴν (π) ἔθνος ὅτι (ρ) ἑαυτῷ λαὸν, τοῦ (σ) οὗ (τ) κύριε αὐτοῖς (υ) αἰῶνος. * (ω) ὁ θεὸς, (α) ἤρξω

Domine, non est similis tibi: & non est Deus præter te, juxta omnia quæcunque audivimus in auribus nostris: Et non est, sicut populus tuus Israel, gens ultrà super terram, quomodò (b) deduxit se Deus ad redimendum populum sibi, ad ponendum sibi nomen magnum, & illustre, ad ejiciendum à facie populi tui quos redemisti ex Ægypto, gentes. Et dedisti populum tuum Israel tibi ipsi populum usque in seculum: & tu Dominus factus es eis in Deum. Et nunc, Domine, verbum tuum, quod locutus es ad puerum tuum, & super domum ejus, fidele sit usque in seculum. Et fac, sicut locutus es: Et fidele sit, & magnificetur nomen tuum usque in seculum, dicentibus; Domine, Domine omnipotens Deus Israel, & domus David pueri tui erecta coram te. Quoniam tu Dominus Deus meus (i) aperuisti aurem pueri tui ad ædificandam ei domum; propter hoc invenit puer tuus deprecari ad faciem tuam. Et nunc, Domine, tu es ipse Deus: & locutus es super servum tuum bona hæc. Et nunc incipe benedicere domum pueri tui, ut sit in seculum coram te. Quoniam tu, Domine, benedixisti; (k) & benedic in seculum.

20 21 22 23 24 25 26 27

λειπόντων, (φ) ὁ θεὸς (χ) Σὺ κύριε ἠνοιξας (ψ) οἰκοδομῆσαι

CAP. XVIII.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλογενεῖς καὶ ἐταπείνωσεν αὐτούς, καὶ ἔλαβε τὴν Γεθ
2 καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλογενῶν. Καὶ ἐπάταξε τὴν Μωὰβ, καὶ ἦσαν (α) Μωὰβ παῖδες τῷ
3 Δαυὶδ φέροντες δῶρα. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν (β) Ἀδραζὰρ βασιλέα Συβὰ Ἡμὰθ, πορευομέ-
4 νου αὐτοῦ ὑποστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην. Καὶ προκατέβαλε Δαυὶδ (γ) αὐτῶν χίλια
ἅρματα καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἵππων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ
5 ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα. Καὶ ἦλθε Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ βοηθῆσαι (δ) Ἀ-
6 δραζὰρ βασιλεῖ Σουβά, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἔστη-
το Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκόν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς παῖδας φέροντας δῶρα. καὶ
7 (ε) ἔσωσε κύριος Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ
8 ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων (ζ) Ἀδραζάρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκ τῆς (η) Ματα-
βὲθ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν (θ) Ἀδραζὰρ ἔλαβε Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα· ἐξ
αὐτοῦ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.

MS. A. (α) Μωαβῖται (β) Ἀδραζὰρ (γ) αὐτῷ (δ) Ἀδραζὰρ (ε) ἔσωζεν κύριος ὁ Δαυὶδ (ζ) Ἀδραζὰρ, (η) Ματεβὲθ (θ) Ἀδραζὰρ

CAP. XVIII.

1 Est factum est post hæc, & percussit David alienigenas, & fugavit eos, & cepit Geth, & pagos ejus de manu alienigenarum. Et percussit Moab, 2
& fuerunt (a) Moab pueri David, ferentes munera. Et percussit David 3
Adrazar regem Suba (b) Emath, eunte illo statuere manum suam super
flumen Euphratem. Et cepit David de eis mille currus, & septem 4
millia equorum, et viginti millia virorum peditum. Et dissolvit David
omnes currus: & reliquit ex eis centum currus. Et venit Syrus è Da- 5
masco ad auxiliandum Adrazar regi Suba. Et percussit David in
Syro viginti & duo millia virorum. Et posuit David præsidium in 6
Syria, quæ ad Damascum: & fuerunt David in pueros ferentes munera.
Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ivit. Et cepit David 7
torques aureos, qui fuerant super pueros Adrazar, & attulit eos in Hierusalem. Et de Matabeth, & de electis civitatibus, quæ Adrazar, 8
cepit David æs multum valdè. Ex eo fecit Salomon mare æneum, & columnas, et vasa ænea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * لاني عرفت ان ليس مثلك يا رب الارباب * ولا اله الا انت كما سمعنا باذاننا * واي سعب مثل
سعبك اسرايل على الارض * انت بجليت من السماء وبكيهم * ومن اجلهم صنعت بالمصريين
22 صربات كثيرة * حتى بكيهم من بينهم * واعددت لك سعب اسرايل * ليكون لك سعبا الى
23 الابد * وانت يا رب صرت لهم الها * والان الكلمة التي قلت يا رب على عبدك وعلى بيته
24 تكون حتى الى الابد * ويكون كما قلت * ويكبر اسمك الى ابد الابدين * ويتمجد اسمك
الى الابد في الدنيا يا رب يا ضابط الكل * ويقولون الرب القوي رب الارباب اله اسرايل *
25 وبيت داود عبدك يكون مستقيما قدامك الى الابد * لانك انت الاله الذي كشف السر
لعبدك * لتبني له بيتا * من اجل هذا طهر عبدك قلبه ليصلي هذه الصلوة قدامك *
26 * لانك انت الرب * وجميع قولك حق * الذي وعدت عبدك بالخيرات * وانا اسالك يا رب ان
27 تبارك بيت عبدك * وليكن قدامك الى ابد الابدين * لانك انت رب الارباب الذي
باركت * وقلت ان من بركاتك تتبارك بيوت الصالحين الى ابدا *

* الفصل الثامن عشر *

1 2 * ومن بعد ذلك اهلك داود الفلسطينيين * واخذ منهم عن ومناها * واباد موآب * وصاروا
عبيدا لداود يعطوه الخراج * وقتل داود هدد بن عرر ملك نصيبين * حين لم يدع
3 من يجور نهر الفرات * واخذ داود منه الف مركب * وسبعة الف فارس * وعشرين الف رجل *
4 وحل داود المراكب * واحتار منها مية مركب * وجاء سيرس ملك دمسق ليعين هدد بن
5 عرر ملك نصيبين * فقتل داود من رجال سيرس * وهم السريان * اثنين وعشرين الف رجل *
6 * واقام داود العمال والحارس في دار دمسق * وصاروا عبيدا لداود يعطوه الخراج * وكان
7 الرب يحيي داود من كل موضع يتوجه اليه * واخذ داود صفايح ذهب كانت معلقة
8 على حيل عبيد هدد بن عرر * واحضرها الى اورسليم * واخذ من حمص وبعلبك صياع
هدد بن عرر نحاسا كثيرا * ومنه صنع داود بحر نحاس * واينة نحاس كثيرة جدا *

Quia novi neminem esse tui similem O 10
Domine dominorum, nec esse Deum præter te, quemadmodum percepimus auribus nostris. At quia populus comparetur 11
populo tuo Israeli super terram? Tu de cœlo apparuisti, & liberâsti eos: & propter illos exercuisti in Ægyptios multa flagella, donec eripueris eos è medio illorum. Et parâsti tibi populum Israeliticum, ut esset tibi populus in sempiternum usque, & tu O Domine factus es ipsis Deus. Nunc itaque, verbum quod 12
dixisti O Domine, de servo tuo & de domo ipsius, persistat in æternum usque, & sit ut dixisti. Pateat veritas affir- 13
mum tuarum in seculum-seculorum: & in æternum glorificetur in orbe nomen tuum O Domine omnia tenens: & dicant, Dominus fortis, Dominus dominorum, est Deus Israelis. Domus autem Davidis servi tui, recta semper existat coram te: Quandoquidem tu es Deus 14
qui secretum revelâsti servo tuo de ædificanda ei domo. Hinc ob causam mundavit servus tuus cor suum, ut hujusmodi oratione te deprecaretur. Quia 15
tu Dominus es, & omnia verba tua vera, qui servo tuo bona pollicitus es; Rogo te mi Domine, ut benedicas do- 16
mum servi tui, & persistat coram te in æterna secula: quoniam tu es, Domine dominorum, qui benedixisti, & asseruisti tuis benedictionibus jugiter esse benedicendas proborum domos. 17

CAP. XVIII.

Posthæc destruxit David Palestinos, 1
& cepit ab eis Gazam cum suburbiis ejus. Consumpsit etiam Moabitas, factique sunt servi Davidi, pendentes ei vectigal. Item occidit David Hada- 2
dum filium Ezeri, regem Nisibin, quando nemini permittebat trajicere fluvium Euphratem. Cepitque David ab eo mille 3
currus, septem millia equitum, & viginti millia peditum: Et dissolutis David reliquis curribus, reservavit ex eis centum currus. Veniente autem Cy- 4
ro rege Damasci ut præsidio esset Hadado filio Ezeri regi Nisibin, interfecit David è militibus Syri, nempe Syris, viginti duo millia virorum. Tum consti- 5
tuit David actores & custodes in urbe Damascena, factique sunt servi Davidis pendentes ei vectigal: & Dominus eripiebat Davidem ex omni loco ad 6
quem pergebat. Abstulit autem David laminas aureas quæ appensæ erant equis 7
servorum Hadadi filii Ezeri, & asportavit eas in Jerusalem. Abstulit etiam 8
ex Hemes & Baalbec oppidis Hadadi filii Ezeri, copiam æris, ex quo confecit David maria ænea, & alia permulta vasa ænea.

misit Et .Sobah regis Hadarhezer exercitum omnem David percussisset quòd ,Chamath rex Tohu audivit Et

10 9 וַיִּשְׁמַע תֹּעִו מֶלֶךְ חֲמָת כִּי הִכָּה דָוִד אֶת־כָּל־חֵיל הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה: וַיִּשְׁלַח אֶת־

,Hadarhezer cum pugnavit quòd eò ,ei benedicendũ ad & ,pacem *ad ei optandum ad* ,David regem ad suũ filium Adoram

הֲדוֹרָם־בְּנוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לִשְׁאוֹל־לוֹ לְשָׁלוֹם וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר

ipsa Etiam .ænea & ,argentea & aurea vasa omnia & : Hadarhezer erat Tohu bellorum vir quia ; eã percussit &

11 וַיַּךְ־הוּ כִּי־אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִו הָיָה הֲדַדְעֶזֶר וְכֹל כְּלֵי זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: גַּם־אֹתָם

filiis de & ,Moab de & ,Edom de ; gentibus universis ex tulerat quod ,auro & argento cum Domino David rex fecit sanctificare

הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לַיהוָה עִם־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר נָשָׂא מִכָּל־הַגּוֹיִם מֵאֱדוֹם וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי

decim--octo ,salis Valle in Edom percussit Serujah filius Abisai Et .Hamalec de & ,Philistim de & ,Hammon

עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמֵעֲמָלֵק: וְאַבְשַׁי בֶּן־צְרוּיָה הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא הַמֶּלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר

12 omnibus in David Dominus servavit & : David servi Edomæi omnes fuerunt & ; *præsides* Edom in posuit Et .millia

אָלֶף: וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִיבִים וַיִּהְיוּ כָל־אֱדוֹם עַבְדִים לְדָוִיד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִיד בְּכֹל

13 Joab Et .suo populo omni justitiam & ,judicium *faciens erat* & ; Israel universum super David Regnavitque .perrexit quæ

אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּמְלֹךְ דָּוִיד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל־עַמּוֹ: וְיוֹאָב

15 14 Ebjathar filius Abimelech & , Achitub filius Sadoc Et .*commemorans* Achilud filius Jehosaphat & ,exercitum super Serujah filius

בֶּן־צְרוּיָה עַל־הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד מַזְכִּיר: וְצָדוֹק בֶּן־אֲחִיטוּב וַאֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֶבְיָתָר

16 .regis manũ ad primi David filii Et .Pelethi &,Cherethi super Jehojadah filius Benaiahu Et .scriba Sausah & ; sacerdotes

כֹּהֲנִים וְשַׁוְשָׁא סֹפֵר: וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע עַל־הַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי דָוִיד הָרִאשֹׁנִים לְיַד הַמֶּלֶךְ:

17

CAP. XIX.

Faciam : David Dixitque .eo pro ejus filius regnavit & ,Hammon filiorum rex Nachas est mortuus & ,hæc post fuit Et

2 1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶעֱשֶׂה־

eũ consolandũ ad nuncios David Misitque .misericordiã mecum ejus pater fecit etenim : Nachas filio Chanun cum misericordiã

חֶסֶד עִם־חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כִּי־עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חָסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִיד מַלְאָכִים לְנַחֲמוֹ

principes dixerunt Et .eum *consolandum ad* ,Chanun ad Hammon filiorum terram in David servi venerunt Et .suo patre super

עַל־אָבִיו וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִיד אֶל־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־חָנוּן לְנַחֲמוֹ: וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי

3 propterea Nonne ? consolantes te ad mſũt quia ,tuis oculis in tuum patrem David *honorans* Nũquid : Chanun ad Hammon filiorũ

בְנֵי־עַמּוֹן לְחָנוּן הֲמְכַבֵּד דָּוִיד אֶת־אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי־שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלֹא בַּעֲבוּר

,eos rasit &,David servos Chanun tulit Et ? te ad ejus servi venerunt,terram *pedib⁹ lustrandã ad & subvertendũ ad & inquirendũ ad*

לַחְקֹר וְלַהֲפֹךְ וּלְרַגֵּל הָאָרֶץ בָּאוּ עֲבָדָיו אֵלֶיךָ: וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־עַבְדֵי דָוִיד וַיְגַלַּח

4 .viros *super* David ipsi nunciaverũt & ,abierunt Et .eos dimisit & : *podicem* ad usque mediã per eorum tunicas præscidit &

וַיְכָרֵת אֶת־מַדְוֵיהֶם בַּחֲצִי עַד־הַמַּפְשָׁעָה וַיְשַׁלְּחֵם: וַיֵּלְכוּ וַיַּגִּידוּ לְדָוִיד עַל הָאֲנָשִׁים

5 germinet donec ,Jericho in Manete : rex dixit Et (.valde affecti ignominia viri erant quia) :eorũ occursũ in misit Et

וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם כִּי־הָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ בִירֵחוֹ עַד אֲשֶׁר־יְצִמַּח

mille Hammon filii & ,Chanun misit & : David cum fœtuissent quòd Hammon filii viderunt Et .revertemini & ,vestra barba

וְקַנְכֶם וְשַׁבְתֶּם: וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי הִתְבָּאֲשׁוּ עִם־דָּוִיד וַיִּשְׁלַח חָנוּן וּבְנֵי עַמּוֹן אֶלֶף

6 .equites & *currum* ,Sobah de &,Maachah Aram de & ,*Naharaim* Aram de sibi mercede *conducendum ad* ,argenti talenta

כִּכַּר־כֶּסֶף לִשְׂכֹּר לָהֶם מִן־אֲרָם נַהֲרַיִם וּמִן־אֲרָם מַעֲכָה וּמִצּוֹבָה רֶכֶב וּפָרָשִׁים:

Versio VULG. LAT.

Quod cùm audîsset Thou Rex Hemath,percussisse videli- 9
cèt David omnem exercitum Adarezer regis Soba, Misit 10
Adoram filium suum ad regem David, ut postularet
ab eo pacem, & congratularetur ei, quòd percussisset
& expugnâsset Adarezer : adversarius quippè erat Thou
Adarezer. Sed & omnia vasa aurea,& argentea, & æ- 11
nea, consecravit David rex Domino, cum argento &
auro,quod tulerat ex universis gentibus,tam de Idumæa,
& Moab,& filiis Ammon,quàm de Philisthiim & Ama-
lec. Abisai verò filius Saruiæ percussit Edom in valle 12
Salinarum,decem & octo millia : Et constituit in Edom 13
præsidium, ut serviret Idumæa David : salvavítque Do-
minus David in cunctis, ad quæ perrexerat. Regnavit 14
ergò David super universum Israel, & faciebat judi-
cium atque justitiam cuncto populo suo. Porrò Joab 15
filius Saruiæ erat super exercitum, & Josaphat filius
Ahilud à commentariis. Sadoc autem filius Achitob, 16
& Ahimelec filius Abiathar, sacerdotes : & Susa,
scriba. Banaias quoque filius Joiadæ super legiones 17
Cerethi,& Phelethi : porrò filii David,primi ad manum
regis.

CAP. XIX.

ACcidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Am- 1
mon, & regnaret filius ejus pro eo. Dixítque David, 2
Faciam misericordiam cum Hanon filio Naas : præstitit
enim mihi pater ejus gratiam. Misitque David nun-
tios ad consolandum eum super morte patris sui. Qui
cùm pervenissent in terram filiorum Ammon,ut conso-
larentur Hanon ; Dixerunt principes filiorum Ammon
ad Hanon ; Tu forsitan putas, quòd David honoris cau- 3
sâ in patrem tuum miserit qui consolentur te : nec ani-
madvertis,quòd ut explorent, & investigent,& scruten-
tur terram tuam,venerint ad te servi ejus. Igitur Hanon 4
pueros David decalvavit, & rasit, & præcidit tuni-
cas eorum à natibus usque ad pedes,& dimisit eos. Qui 5
cùm abiissent, & hoc mandâssent David, misit in oc-
cursum eorum, (grandem enim contumeliam sustinue-
rant,)& præcepit ut manerent in Jericho, donec cresce-
ret barba eorum, & tunc reverterentur. Videntes au- 6
tem filii Ammon, quòd injuriam fecissent David, tam
Hanon, quàm reliquus populus, miserunt mille talenta
argenti,ut conducerent sibi de Mesopotamia,& de Syria
Maacha, & de Soba,currus & equites.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Audiens autem Phul rex Antiochenorum, 9
quòd cæde vastâsset David copias Hada-
rezeris regis Nisibin ; Misit Joram filium 10
suum ad regem Davidem, ut precaretur ei
salutem,& benediceret ei, quòd cum Ha-
darezere decertâsset, & percussisset eum :
erat enim Hadarezer vir bellicosissimus.
Tulerat autem Joram manu suâ, vasa ar-
gentea, vasa aurea,& vasa ænea : E qui- 11
bus etiam *quædam* rex David Domino con-
secravit unà cum argento & auro q̃ abstu-
lerat ab omnib⁹ gentib⁹ quas subjugârat ;
ab Adumæis, ab Ammonitis, à Moabitis,à
Philisthæis,& ab Amalecitis. Et verò Abi- 12
sai filius Suriæ,frater Joabi, trucidavit *ex*
Adumæis in valle Salis decem & octo mil-
lia virorum. Adeoque præfectos consti- 13
tuit David super Adumæos, factique sunt
omnes Adumæi servi Davidi : servabat
autem Dominus Davidem quocunque
proficiscebatur. Itaque regnavit David 14
super totum Israelem, et exercebat David
judicium & justitiam in totum populum.
Porrò Joab Suriæ filius imperabat univer- 15
sis copiis : Jehosaphat Ahiludis filius erat
gubernator : Sadoc filius Ahitobi, & 16
Ahimelech filius Abitharis erant sacerdo-
tes : Saria,scriba : Benaia Jojadai filius 17
præerat sagittariis et fundibulariis : filii
verò Davidis erant principes.

CAP. XIX.

COntigit posthæc ut moreretur Nahas 1
rex Ammonitarum, regnaretque post eum
Hanon filius ejus. Quare dixit David, 2
Sanè beneficio prosequar Hanonem filium
Nahasi, quemadmodum beneficio prose-
quutus est me pater ejus : misitque David
consolatum eum de patre ipsius.Cùm ergò
perveniissent servi Davidis in terram Am-
monitarum ad Hanonem,ut consolarentur 3
eum ; Dixerunt magnates Ammonitarum
ad Hanonem dominum suum, Summo qui-
dem prosequebatur honore David patrem
tuum dum viveret, ut jam mittat tibi con-
solatores : animo explorandi urbem, et
exitûs aditûsque recognoscendi, misit Da- 4
vid servos suos ad nos. Tollens igitur
Hanon servos Davidis, rasit dimidias bar-
bas et dimidia capita eorum, et tunicas
eorum totondit ad imos usque umbilicos
eorum,tum dimisit illos. Quod cùm in- 5
dicâssent Davidi,misit obviàm viris (erant
enim rubore suffusi) et ait illis rex,Manete
in Jericho donec repullulent barbæ ve-
stræ, tum revertemini. Videntes autem 6
Ammonitæ se deliquisse in servos Davidis,
miserunt Hanon et Ammonitæ ad condu-
cendum sibi mille talentis argenteis ex
Aram interamni, ex Haran, è Nisibin, et
ex Adum,currus et equites :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἤκουσε (ι) Θωὰ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ πᾶσαν δύναμιν (κ) Ἀδραάζαρ βασι-
10 λέως Σουβά· Καὶ ἀπέστειλε τὸν (λ) Ἀδωράμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ τοῦ ἐρωτῆσαι
αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν(μ) Ἀδραάζαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν,
11 ὅτι ἀνὴρ πολεμῶν (ν) Θωὰ ἦν τῷ (ξ) Ἀδραάζαρ. Καὶ πάντα τὰ σκεύη (ο) τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ
ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ
χρυσίου οὗ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἐξ Ἰδουμαίας, καὶ Μωὰβ, καὶ ἐξ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἀπὸ τῶν
12 ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ. Καὶ (π) Ἀβεσὰ υἱὸς Σαρουΐας ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν
13 ἁλῶν, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι φρουρὰς, καὶ ἦσαν πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖ-
14 δες Δαυίδ. καὶ ἔσωζε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ὅλου πάν-
15 τα Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ποιῶν (ι) κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐας ὅλης
16 τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὺδ ὁ ὑπομνηματογράφος, Καὶ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμέ-
17 λεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ (ρ) οἱ ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεύς, Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωϊαδὲ ὅλης τοῦ (σ) Χερεθὶ
καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθί· καὶ υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως.

Et audivit Thoa rex Emath, quia percussit David omnem virtutem 9
Adraazar regis Suba: Et misit Aduram filium suum ad regem Da- 10
vid ad interrogandum eum, quæ ad pacem, & ad benedicendum eum
pro eo quòd impugnavit Adraazar, & percussit eum: quoniam vir (e)
hostilis Thoa erat ipsi Adraazar. Et omnia vasa aurea, & argentea, & 11
ænea, & hæc sanctificavit rex David Domino cum argento, & auro, quod
ceperat ex omnibus gentibus, ex Idumæa, & Moab, & ex filiis Ammon,
& ex alienigenis, & ex Amalec. Et Abesa filius Saruiæ percussit 12
Idumæam in valle Salinarum, octo & decem millia. Et posuit in valle 13
præsidia: & fuerunt omnes Idumæi pueri David. Et salvavit Domi- 14
nus David in omnibus ad quæ ibat. Et regnavit David super omnem
Israel: & erat faciens judicium & justitiam omni populo suo. Et Joab 15
filius Saruiæ super militiam: & Josaphat filius Achilud à commenta-
rius: Et Sadoc filius Achitob, & Achimelech filius Abiathar, sacerdotes: 16
& Susa scriba: Et Banæas filius Jodae super Cherethi, & super Phe- 17
lethi. Et filii David primi (d) vicarii regis.

MS. A. (ι) Θοῦ (κ) Ἀδραζὰρ (λ) Δυρὰμ (μ) Ἀδραζὰρ, (ν) Θοῦ (ξ) Ἀδραζάρ. (ο) χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ταῦτα ἡγίασεν Δαυὶδ τῷ (π) Ἀ-
βισὰ (ι) κρίματα (ρ) ἱερεῖς, (σ) Χορηδὶ καὶ τοῦ Φαλεθί·

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανε Νααὶς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὰν υἱὸς αὐ-
2 τοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὰν υἱοῦ Νααὶς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
μετ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦλ-
3 θον παῖδες Δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν (α) Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. Καὶ εἶπον (β) ἄρ-
χοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν, Μὴ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου, ἀπέστειλέ σοι
παρακλητάς; (γ) οὐχί, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν (δ) πόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον παῖδες
4 αὐτοῦ πρὸς σέ; Καὶ ἔλαβεν Ἀνὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησεν αὐτοὺς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μα-
λιῶν αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναζωλῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς. Καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ Δαυὶδ περὶ
5 τῶν ἀνδρῶν· καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασι-
6 λεύς, Καθίσατε ἐν Ἰεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τὰς τρίχας ὑμῶν, καὶ ἀναπάλαστε. Καὶ εἶδον (ε) οἱ
υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι ἠσχύνθη λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν Ἀνὰν καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν χίλια τάλαντα ἀργυρίου
τοῦ μισθώσασθαι (ζ) ἑαυτοῖς ἐκ Συρίας Μεσοποταμίας καὶ ἐκ Συρίας (η) Μααχὰ καὶ παρὰ Σωβὰλ ἅρμα-
τα καὶ ἱππεῖς.

ET factum est post hæc, mortuus est Naas rex filiorum Ammon: et 1
regnavit Anan filius ejus pro eo. Et dixit David, Faciam misericor- 2
diam cum Anan filio Naas: sicut fecit pater ejus mecum misericordiam.
Et misit nuntios David ad consolandum eum de patre ejus. Et venerunt 3
pueri David in terram filiorum Ammon ad Anan ad consolandum eum.
Et dixerunt principes filiorum Ammon ad Anan; Nunquid glorificans
David patrem tuũ corã te misit tibi, qui consolentur? Nonne, ut explorent
civitatem, et ad speculandam terram venerunt pueri ejus ad te? Et cepit 4
Anan pueros David, et rasit eos, et abstulit de mantellis eorum dimidium
usque ad (a) tunicam: et dimisit eos. Et venerunt annuntiare David de 5
viris: et misit in obviàm eis; quia erant inhonorati valdè: et dixit rex;
Sedete in Hiericho, donec exoriantur barbæ vestræ: et revertite. Et vi- 6
derunt filii Ammon, quia confusus est populus David: & misit Anan, et
filii Ammon, mille talenta argenti, ad conducendum mercede sibi è
Syria Mesopotamiæ, & è Syria Maacha, et à Sobal, currus et
equites.

MS. A. (α) Ἀμμὼν τοῦ (β) οἱ ἄρχοντες Ἀμμὼν (γ) οὐχ ὅπως ἐραυνήσωσιν (δ) πόλιν, τοῦ (ε) υἱοὶ (ζ) αὐτοὺς ἐκ (η) Μαχὰ καὶ ἐκ Σωβά

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 * وَسَمِعَ فَاوِيلُ مَلِكُ انْطَاكِيَةَ أَنَّ دَاوُدَ أَهْلَكَ جَمِيعَ جُنُودِ هَدَدَ بْنِ عَرَرَ مَلِكِ نَصِّيبِينَ *
10 فَبَعَثَ ابْنَهُ يُورَامَ إِلَى عِنْدِ دَاوُدَ الْمَلِكِ يَسْأَلُهُ الصُّلْحَ وَالسَّلَامَةَ وَأَنْ يُبَارِكَ عَلَيْهِ * مِنْ
أَجْلِ أَنَّهُ حَارَبَ هَدَدَ بْنَ عَرَرَ وَقَتَلَهُ * لِأَنَّهُ كَانَ يُنَاصِبُ هَدَدَ بْنَ عَرَرَ * فَانْفَذَ مَعَ يُورَامَ
11 أَبْنِيَهُ الذَّهَبَ * وَالْفِضَّةَ * وَالْأَبْنِيَةَ الْمُذَهَّبَاتِ * وَأَبْنِيَةَ النُّحَاسِ * وَمِنْهُمْ قَدَّسَ الْمَلِكُ دَاوُدُ
الرَّبَّ مَعَ الْمَالِ وَالْفِضَّةِ الَّتِي أَخَذَ مِنْ جَمِيعِ الْأُمَمِ الَّذِينَ مَلَكَهُمْ * مِنَ الْأَدُومِيِّينَ *
وَمِنَ الْمُوآبِيِّينَ * وَبَنِي عَمُّونَ * وَالْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَالْعَمَالِقِيِّينَ * وَأَبِيشَايُ أَخُو يُوآبَ
12 قَتَلَ الْأَدُومِيِّينَ بِعَسْكَرٍ صَغِيرٍ * ثَمَانِيَةَ عَشَرَ أَلْفَ رَجُلٍ * وَأَقَامَ دَاوُدُ عَلَى الْأَدُومِيِّينَ
13 مُسَلَّطِينَ وَعُمَّالًا * وَصَارُوا عَبِيدًا لَهُ * وَنَجَّاهُ اللَّهُ فِي كُلِّ مَوْضِعٍ يَسِيرُ إِلَيْهِ * وَمَلَكَ
14 عَلَى إِسْرَائِيلَ * وَكَانَ يَعْمَلُ بِالْحَقِّ وَالصِّدْقِ فِي جَمِيعِ شَعْبِهِ * وَكَانَ يُوآبُ بْنُ صُورِيَا
15 مُسَلَّطًا عَلَى الْجَيْشِ كُلِّهَا * وَيُوسَافَاطُ بْنُ أَخِيلُودَ مُدَبِّرًا * وَصَادُوقُ بْنُ أَخِيطُوبَ
16 وَأَخِيمَلِكُ بْنُ أَبِيَاثَارَ كَاهِنَيْنِ * وَسَارِيَا الْمُعَلِّمُ * وَبَنُو يُوَاذَاعَ عَلَى الرُّمَاةِ بِالْقَوْسِ وَالْمِقْلَاعِ * 17
وَبَنُو دَاوُدَ كَانُوا كُبَرَاؤُهُمْ *

Cúmque audisset Phaul rex Antiochiæ 9
interemptos à Davide omnes milites
Hadadi filii Ezeris regis Nisibin, Misit 10
filium suũ Joramum ad Davidem regem,
fœdera pacemque ab eo postulatum, eique
gratulatum, quòd Hadadum filium
Ezeris oppugnâsset & occidisset (erat
enim infensus Hadado filio Ezeris) &
cum Joramo filio suo misit aurum, ar-
gentum, vestes auratas, & vasa ænea.
Et tam his David rex Dominum sancti- 11
ficavit, quàm opibus & argento quod
abstulerat ab omnibus gentibus quarum
potitus fuerat, nempe ab Edomæis, à
Moabitis, Ammonitis, Palestinis, &
Amalecitis. Porrò Abisai frater Jo- 12
abi exiguo exercitu interfecit Edo-
mæos, nempe decem & octo millia
virorum. Et constituit David super 13
Edomæos, præfectos & actores, factique
sunt ei servi: salvabat enim illum Deus
in quocunque loco ad quem pergebat.
Demum regnavit super Israelem, & jus 14
ac veritatem decernebat universo populo
suo. Joab autem Suriæ filius præerat 15
omnibus copiis: Josaphat Achiludis
filius erat gubernator: Sadoc filius A- 16
chitobi, et Achimelech filius Abiatharis,
ambo sacerdotes: Savia, doctor. De- 17
nique filii Joiadæ præerant jaculantibus
arcu et fundâ: filii verò Davidis erant
eorum principes.

CAP. XIX.

Postheæc mortuo Nahaso rege Ammoni- 1
tarum, et Ammone filio ejus regnum oc-
cupante, Dixit David, Beneficio utar 2
erga Ammonem filium Nahasi, quemad-
modum usus est pater ejus erga me be-
neficio. Quapropter misit David servos
suos ut consolarentur eum de patre
ipsius; qui cùm adiissent illum, Dixerunt 3
magnates Ammonitarum ad Ammonem,
Putásne Davidem adeò honorâsse pa-
trem tuum dum viveret, ut mitteret ad
te consolatores? non ita se res habet;
imò verò misit exploratum urbem, et
cognitum ingressum et egressum ejus.
Quare accipiens Ammon servos Davidis, 4
rasit barbas eorum, et laceravit vestes
eorum, et amandavit illos. Quod 5
cùm significássent Davidi, misit ad eos
David legatos qui dixerunt eis, Regis
mandatum est ut maneatis in Jericho
donec renascantur barbæ vestræ, tum
urbem ingrediamini. Deinde animad- 6
vertentibus Ammonitis injuriam se intu-
lisse servis Davidis, misit Ammon cen-
tum talenta ad Aram-nabaræum, ad
regem Harran, ad Nisibin, et E-
dom;

* الْفَصْلُ التَّاسِعُ عَشَرَ *

1 * وَبَعْدَ هٰذَا مَاتَ نَاحَاشُ مَلِكُ بَنِي عَمُّونَ * وَمَلَكَ عَمُّونُ ابْنُهُ * فَقَالَ دَاوُدُ * سَأَصْنَعُ
2 جَمِيلًا مَعَ عَمُّونَ بْنِ نَاحَاشَ * كَمَا صَنَعَ أَبُوهُ مَعِي مَعْرُوفًا * فَأَرْسَلَ دَاوُدُ عَبِيدَهُ لِيُعَزُّوهُ
عَلَى أَبِيهِ * فَمَضَوْا إِلَيْهِ * فَقَالُوا كُبَرَاءُ بَنِي عَمُّونَ لِعَمُّونَ * أَتُرَى كَانَ دَاوُدُ يُكْرِمُ
3 أَبَاكَ فِي حَيَاتِهِ * حَتَّى يَبْعَثَ إِلَيْكَ مُعَزِّينَ * لَيْسَ الْأَمْرُ كَذٰلِكَ * وَإِنَّمَا بَعَثَ لِيَجُسَّ
الْمَدِينَةَ * وَيَعْرِفَ مَدْخَلَهَا وَمَخْرَجَهَا * فَأَخَذَ عَمُّونُ عَبِيدَ دَاوُدَ * حَلَقَ لِحَاهُمْ * وَقَرَّ
4 بِيَاهِمْ وَأَرْسَلَهُمْ * فَعَرَفُوا دَاوُدَ بِذٰلِكَ * فَبَعَثَ دَاوُدُ لَهُمْ رُسُلًا قَالُوا لَهُمْ * اَلْمَلِكُ يَقُولُ
لَكُمْ * اقْعُدُوا فِي أَرِيحَا حَتَّى تَنْبُتَ لِحَاكُمْ * وَتَدْخُلُونَ الْمَدِينَةَ * ثُمَّ رَأَى بَنُو عَمُّونَ أَنَّهُمْ
6 قَدْ أَخْطَأُوا إِلَى عَبِيدِ دَاوُدَ * فَبَعَثَ عَمُّونُ أَلْفَ بَدْنٍ إِلَى أَرَامِ نَهْرَيْمَ * وَإِلَى مَلِكِ حَرَّانَ * وَإِلَى
نَصِّيبِينَ وَأَدُومَ *

CAP. XIX.

Postheæc mortuo Nahaso rege Ammoni- 1
tarum, et Ammone filio ejus regnum oc-
cupante, Dixit David, Beneficio utar 2
erga Ammonem filium Nahasi, quemad-
modum usus est pater ejus erga me be-
neficio. Quapropter misit David servos
suos ut consolarentur eum de patre
ipsius; qui cùm adiissent illum, Dixerunt 3
magnates Ammonitarum ad Ammonem,
Putásne Davidem adeò honorâsse pa-
trem tuum dum viveret, ut mitteret ad
te consolatores? non ita se res habet;
imò verò misit exploratum urbem, et
cognitum ingressum et egressum ejus.
Quare accipiens Ammon servos Davidis, 4
rasit barbas eorum, et laceravit vestes
eorum, et amandavit illos. Quod 5
cùm significássent Davidi, misit ad eos
David legatos qui dixerunt eis, Regis
mandatum est ut maneatis in Jericho
donec renascantur barbæ vestræ, tum
urbem ingrediamini. Deinde animad- 6
vertentibus Ammonitis injuriam se intu-
lisse servis Davidis, misit Ammon cen-
tum talenta ad Aram-nabaræum, ad
regem Harran, ad Nisibin, et E-
dom;

UMI

דברי הימים א: כ

sunt castrametati & venerunt Et æjus populum & ,Mahachah regem & ,curruum millia triginta & duo sibi mercede conduxerũt Et

7 וישכרו להם שנים ושלשים אלף רכב ואת־מלך מעכה ויבאו ויחנו
& ,Joab misit &,David audivit Et .bellum ad venerunt &,suis urbibus de sunt congregati Hammon filii Et .Medba *facies ad*
לפני מידבא ובני עמון נאספו מעריהם ויבאו למלחמה: וישמע דויד וישלח את־יואב ואת
8 scorsum venerunt qui reges & : urbis *ostio* prælium disposuerunt & ,Hammon filii sunt egressi Et. fortium exercitum omnem
כל־צבא הגבורים: ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח העיר והמלכים אשר־באו לבדם
9 aciem direxit &,Israel in *electo omni* ex elegit & ; retro & *facies se ad* prælii facies esset quòd ,Joab vidit Et .agro in
בשדה: וירא יואב כי־היתה פני־המלחמה אליו פנים ואחור ויבחר מכל־בחור בישראל ויערך
10 .Hammon filiorum occursum in aciem direxerunt & ,sui fratris Abisai manu in dedit populi residuum Et .Aram occursum in
לקראת ארם: ואת־יתר העם נתן ביד אבשי אחיו ויערכו לקראת בני עמון:
11 .te servabo & ,te *præ* fuerint *fortes* Hammon filii si Et .salutem in mihi eris & ,Aram *me præ* fuerit *fortis* Si :Dixitque
ויאמר אם־תחזק ממני ארם והיית לי לתשועה ואם־בני עמון יחזקו ממך והושעתיך:
12 .faciat suis oculis in bonum Dominus Et .nostri Dei urbibus pro & ,nostro populo pro confortemur & ,Confortare
חזק ונתחזקה בעד־עמנו ובעד ערי אלהינו ויהוה הטוב בעיניו יעשה:
13 quòd viderũt Hammon filii Et .ejus *faciebm* à fugerũt & :prælium in Aram *facies ad* ,eo cum qui populus & ,Joab appropinquavit Et
ויגש יואב והעם אשר־עמו לפני ארם למלחמה וינוסו מפניו: ובני עמון ראו כי־
14 *vidit* Et .Jerusalaim Joab est ingressus Et .civitatẽ sunt ingressi &,ejus fratris Abisai *faciebus* à ipsi etiam fugerunt & ,Aram fugisset
נס ארם וינוסו גם־הם מפני אבשי אחיו ויבאו העירה ויבא יואב וירושלם: וירא
16 Sophach & : flumen trans qui *Aram* eduxerunt & ,nuncios miserunt & ,Israel *facies ad* essent cæsi quòd ,*Aram*
ארם כי נגפו לפני ישראל וישלחו מלאכים ויוציאו את־ארם אשר מעבר הנהר ושופך
,Jarden transivit & ,Israel omnem congregavit & ,Davidi est nunciatum Et .eos ante Hadarhezer exercitus princeps
שר־צבא הדרעזר לפניהם: ויגד לדויד ויאסף את־כל־ישראל ויעבר הירדן
17 fugit Et .eo cum pugnaverũt & ,prælium in Aram occursum in David aciem direxit Et .eos contra aciem direxit & ,eos ad venit &
ויבא אלהם ויערך דויד לקראת ארם וילחמו עמו: וינס
18 & ; peditum virorũ millia quadraginta & ,curruum millia septem Aram de David occidit Et .Israel *faciebus* à Aram
ארם מלפני ישראל ויהרג דויד מארם שבעת אלפים רכב ואربעים אלף איש רגלי ואת
cum fecerunt pacem & ,Israel *facies ad* essent cæsi quòd ,Hadarhezer servi viderunt Et .interemit exercitus principem Sophach
שופך שר־הצבא המית: וירא עבדי הדרעזר כי נגפו לפני ישראל וישלימו עם־
19 .ultrà Hammon filios servare Aram noluit Et .ei servierunt & ,David
דויד ויעבדהו ולא־אבה ארם להושיע את־בני־עמון עוד:

CAP. XX. כ

terram *corrupit* & ,militiæ robur Joab duxit & ,reges *egrediendi* tempore ,anni reversionis tempore fuit Et

1 ויהי לעת תשובת השנה לעת צאת המלכים וינהג יואב את־חיל הצבא וישחת את־ארץ
.eam destruxit &,Rabbah Joab percussit Et .Jerusalaim in *manens* David & :Rabbah obsedit & ,venit & ; Hammon filiorũ
בני־עמון ויצר את־רבה ודויד ישב בירושלם ויך יואב את־רבה ויהרסה:
: pretiosum lapidem ea in & ,auri talenti pondus *eam* invenit & : ejus capite *desuper* eorum regis coronam David tulit Et
ויקח דויד את־עטרת מלכם מעל ראשו וימצא־הי משקל ככר־זהב ובו־ אבן יקרה
.valde *multum* eduxit urbis *spolium* & : David caput supra fuit &
ותהי על־ראש דויד ושלל העיר הוציא הרבה מאד:

Versio VULG. LAT.

Conduxerúntque triginta duo millia curruum, & regem Maacha cum populo ejus. Qui cùm venissent, castrametati sunt è regione Medaba. Filii quoque Ammon congregati de urbibus suis, venerunt ad bellum. Quod cùm audisset David, misit Joab, & omnem exercitum virorum fortium: Egressíque filii Ammon, direxerunt aciem juxta portam civitatis: reges autem, qui ad auxilium ejus venerant, separatim in agro steterunt. Igitur Joab, intelligens bellum ex adverso & post tergum contra se fieri, elegit viros fortissimos de universo Israel, & perrexit contra Syrum. Reliquam autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui: & perrexerunt contra filios Ammon. Dixítque; Si vicerit me Syrus, auxilio eris mihi: si autem superaverint te filii Ammon, ero tibi in præsidium. Confortare: et agamus viriliter pro populo nostro, & pro urbibus Dei nostri: Dominus autem, quod in conspectu suo bonum est, faciet. Perrexit ergò Joab, & populus qui cum eo erat, contra Syrum ad prælium: & fugavit eos. Porrò filii Ammon videntes quòd fugisset Syrus, ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem ejus, & ingressi sunt civitatem, reversúsque est etiam Joab in Jerusalem. Videns autem Syrus quòd cecidisset coram Israel, misit nuntios, & adduxit Syrum, qui erat trans fluvium: Sophach autem princeps militiæ Adarezer, erat dux eorum. Quod cùm nuntiatum esset David, congregavit universum Israel, & transivit Jordanem, irruítque in eos, & direxit ex adverso aciem, illis contrà pugnantibus. Fûgit autem Syrus Israel: & interfecit David de Syris septem millia curruum, & quadraginta millia peditum, et Sophach exercitûs principem. Videntes autem servi Adarezer se ab Israel esse superatos, transfugerunt ad David, & servierunt ei: noluítque ultrà Syria auxilium præbere filiis Ammon.

CAP. XX.

FActum est autem post anni circulum, eo tempore, quo solent reges ad bella procedere, congregavit Joab exercitum, et robur militiæ, et vastavit terram filiorum Ammon; perrexítque et obsedit Rabba: porrò David manebat in Jerusalem, quando Joab percussit Rabba, et destruxit eam. Tulit autem David coronam Melchom de capite ejus, et invenit in ea auri pondo talentum, et pretiosíssimas gemmas, fecítque sibi indè diadema: manubias quoque urbis plurimas tulit:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܪ ܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟ̈ܐ ܕܐܪܡ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܐܪܡ ܢܗܪ̈ܝܢ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܐܪܡ ܨܘܒܐ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܒܝܬ ܪܚܘܒ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܒܝܬ ܡܥܟܐ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܛܘܒ ܐܝܫ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܡܥܟܐ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܛܘܒ ܐܝܫ ܘܠܟܠ ܡܠܟ̈ܐ ܕܡܥܟܐ 7

* ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠ ܥܡܡ̈ܐ ܕܒܝܬ ܡܥܟܐ ܘܐܬܘ ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܡܝܕܒܐ ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܐܬܟܢܫܘ ܡܢ ܩܪ̈ܝܗܘܢ ܘܐܬܘ ܠܩܪܒܐ ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܘܫܕܪ ܠܘܬ ܝܘܐܒ ܘܠܟܠ ܓܘܕ̈ܐ ܕܓܒܪ̈ܐ 8

ܘܢܦܩܘ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܘܥܪܟܘ ܩܪܒܐ ܦܬܚ ܩܪܬܐ ܘܡܠܟ̈ܐ ܕܐܬܘ ܠܒܪ ܚܕ̈ܐ ܒܚܩܠ: ܘܚܙܐ ܝܘܐܒ ܕܗܘܬ ܩܪܒܬܐ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܚܪ̈ܝ ܘܒܚܪ ܡܢ ܟܠ ܓܒܪ̈ܐ ܕܒܝܫܪܝܠ ܘܥܪܟ 9

ܠܩܒܠ ܐܪܡ ܒܫܕܐ: ܘܫܪܝ ܠܫܐܪ ܥܡܐ ܝܗܒ ܒܐܝܕ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܡܪ ܐܢ ܬܬܩܦ ܐܪܡ ܠܝ ܬܗܘܐ ܠܝ ܠܦܘܪܩܢ 10

ܘܐܢ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܢܬܩܦܘܢ ܠܟ ܐܦܪܩܟ ܘܐܗܘܐ ܠܟ ܠܦܘܪܩܢ: ܬܬܚܙܩ ܘܢܬܚܙܩ ܥܠ ܥܡܢ ܘܥܠ ܡܕܝ̈ܢܬ ܐܠܗܢ ܘܝܗܘܐ ܝܗ ܕܛܒ ܒܥܝܢܘܗܝ ܢܥܒܕ: 11

ܘܩܪܒ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܩܪܒܐ ܠܐܪܡ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܪܡ ܐܬܪ̈ܥܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 12

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 13

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 14

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 15

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 16

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 17

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 18

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ 19

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ

ܠܩܒܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ: ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܘܬ ܐܪܡ ܠܩܪܒܐ ܘܐܬܪ̈ܥܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܘܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ ܕܚܙܘ ܕܐܬܪ̈ܥܘ ܐܪܡ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ ܘܥܪܟ

Et conduxerunt sibi triginta duo millia equitum, & regem Haran, regem Adum, regem Aram interamnis, et regem Nisibin, cum exercitibus eorum: qui venientes castrametati sunt ante Madabam: Ammonitæ quoq; congregati sunt de civitatibus suis, & venerunt ad prælium. David his auditis, misit Joabum & omnes copias strenuissimorum. Et Ammonitæ quidem aciem instruxerunt ante portam: illi verò reges, tam ipsi quàm exercitus eorũ, castra habebant seorsim in campis. Animadvertens autem Joab validum esse contra se prælium à fronte & à tergo, selegit sibi ex omnibus robustissimis Israelis, & bellũ instruxit adversùs Adumæos: Reliquum verò populum commisit Abisaio fratri suo, qui *aciem* instruxit adversùs Ammonitas. Et ait illi, Si validiores me fuerint Adumæi, venies ut eripias me: sin Ammonitæ validiores te fuerint, veniam, & eripiam te ab eis: Forti fis animo, et prævalebis eis: pro populo nostro, et pro civitatib⁹ Dei *res agitur*: cæterùm Dñs faciat q̃ bonum sibi videbitur. Itaq; accedente Joabo & populo quem secum habebat, ut dimicaret adversùs Adumæos, fugerunt à conspectu illius. Et Ammonitæ videntes quòd terga dedissent Adumæi, fugerunt ipsi quoq; à conspectu Abisai fratris illius, & receperunt se in urbem: Joab autem reversus est Jerosolymam. Sed videntes Adumæi fractos se esse corã Israelitis, miserunt nuntios, & eduxerunt Adumæos qui erant trans flumen, & venerunt in Hilam, Seboch Hadarezeris militiæ duce eos præcedente. Hoc cùm nuntiatũ esset Davidi, congregavit universum Israelé, & venit ad eos, & instructâ David contra Adumæos acie, prælioque cum eis commisso; Fugerunt Adumæi à conspectu Israelitarum: interfecitq; David ex Adumæis septem millia curruum, et quatuor millia virorum peditum: et Seboch dux militiæ Hadarezeris fuit ibidem occisus. Quare videntes servi Hadarezeris fractos se esse corã Israelitis, man⁹ dedêre Davidi, et obsequium præstiterunt ei: nec voluerunt Adumæi auxilio esse ampliùs Ammonitis.

CAP. XX.

CONtigit autẽ anno sequenti, sub id temp⁹ quo solent reges egredi, et coactis Joab copiis veniret & castrametaretur adversùs terram Ammonitarũ, & concluderet illã. Tũ obsedit Rabath urbẽ illorũ maximam (Davide interim Jerosolymis sedente) tandem cepit Joab Rabath urbẽ illorum, eamq; funditùs evertit. Porrò David accepit coronam regis eorũ de capite ej⁹, eâq; ponderatâ, invenit in ea pondus talenti aurei; erant etiam in ea gemmæ optimæ: & imposuit eam David capiti suo: prædã quoq; urbis quamplurimã asportavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα (θ) Μααχὰ καὶ τὸν
λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον κατέναντι (ι) Μηδαβά. καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πό-
8 λεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν
9 στρατιὰν τῶν δυνατῶν. Καὶ ἐξῆλθον (κ) οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρετάξαντο εἰς πόλεμον παρὰ τὸν
10 πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ εἶδεν Ἰω-
ὰβ ὅτι (λ) γέγονασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ὀπίσωθε, καὶ ἐξελέξατο
11 ἐκ παντὸς (μ) νεανίου ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐναντίον τοῦ Σύρου. Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ
12 ἔδωκεν ἐν χειρὶ (ν) Ἀβεσσὰι ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (ξ) παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπεν,
Ἐὰν (ο) κρατήσῃ ὑπὲρ ἐμὲ ὁ Σύρος, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κρατήσωσιν
13 ὑπὲρ σέ, καὶ σώσω σε. Ἀνδρίζου, καὶ ἐνισχύσωμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
14 καὶ κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει. Καὶ παρετάξατο Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ
15 κατέναντι Σύρων εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγον (π) ἀπ' αὐτῶν. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον (ρ) οἱ
Σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ (σ) προσώπου Ἀβεσσαὶ, καὶ ἀπὸ προσώπου Ἰωὰβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (τ) ἦλθον εἰς τὴν
16 πόλιν. καὶ ἦλθεν Ἰωὰβ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἶδεν (υ) ὁ Σύρος ὅτι ἐντρόπαιος αὐτὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλεν
ἀγγέλους· καὶ ἐξήγαγον τὸν Σύρον ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ (φ) Σωφὰχ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως
17 (χ) Ἀδραζάρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ
διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτούς, καὶ παρετάξατο (ψ) ἐπ' αὐτούς· καὶ παρετάξατο
18 Δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ (ω) Σύρου εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολέμησαν αὐτόν. Καὶ ἔφυγε Σύρος ἀπὸ (α)
προσώπου Ἰσραήλ. καὶ ἀπέκτεινε Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ Σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ (β) τεσσαρά-
19 κοντα χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν (γ) Σωφὰχ ἀρχιστράτηγον δυνάμεως (δ) ἀπέκτεινε. Καὶ εἶδον
παῖδες (ε) Ἀδραζὰρ ὅτι ἐπαίκασιν ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ διέστειλε μετὰ Δαυὶδ, καὶ ἐδούλευσαν
αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Σύρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

7 Et mercede conduxerunt sibi duo & triginta millia curruum, & regem Miachi, & populum ejus. Et venerunt, & castrametati sunt è regione Medaba. Et filii Ammon congregati sunt ex civitatibus suis: & venerunt ad bellandum. 8 Et audivit David, & misit Joab, & omnem militiam potentium. 9 Et exierunt filii Ammon: & aciem instruunt in prælium apud portã civitatis. Et reges, qui venerant, castrametati sũt per se in campo. 10 Et vidit Joab, quia facti sũt adversũs faciẽ ad præliandũ adversũs se ad faciẽ, et à tergo: et elegit ex omni juvene ex Israel: et (b) uciem struxerũt adversũs Syrũ: 11 Et reliquũ populi dedit in manu Abesai fratris suĩ: et (c) struxerunt aciem ex adverso filiorũ Ammon. 12 Et dixit, Si invaluerit super me Syrus, & eris mihi in salutem: & si filii Ammon invaluerint super te; & salvabo te. 13 Viriliter age: & confortemur pro populo nostro, & pro civitatibus Dei nostri: & Dominus, quod bonum in oculis suis, faciet. 14 Et aciem struxit Joab, & populus, qui cum eo, contra Syros in prælium: & fugerunt ab eis. 15 Et filii Ammon viderunt, quia fugerunt Syri: et fugerunt etiam ipsi à facie Abesai, (d) et à facie Joab fratris ejus: et venerunt in civitatem. Et venit Joab in Hierusalem. 16 Et vidit Syrus quia fugavit eum Israel: & misit nuntios, et eduxerunt Syrum de trans flumine: et Sophath princeps militiæ virtutis Adraazar ante eos. 17 Et annuntiatum est David: et congregavit omnem Israel: et transivit Jordanem, et venit super eos: et instruxit aciem super eos. Et struit aciem David ex adverso Syri in prælium: (e) et impugnaverunt eum. 18 Et fugit Syrus à facie Israel: & occidit David de Syro septem millia curruum, & quadraginta millia peditum: & Sophath principem militiæ virtutis interfecit. 19 Et viderunt pueri Adraazar, quia ceciderunt à facie Israel: & disposuerunt cum David, et servierunt ei. Et noluit Syrus auxiliari filiis Ammon ultrà.

MS.A. (θ) Μωχὰ (ι) τῆ Μηδαβά. καὶ υἱοὶ (κ) υἱοὶ (λ) γέγοναν (μ) νεανίου Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαλο (ν) Ἀβεσσὰ (ξ) παρετάξαλο (ϯ) κραπήσει (ο) υἱοὶ (π) ἀπ' αὐτῆ. (ρ) Σύροι, (σ) προσώπου Ἰωὰβ, καὶ ἀπὸ προσώπε Ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ (τ) εἰσῆλθον (υ) Σύρος (φ) Σωφὰχ (χ) Ἀδραζὰρ (ψ) πρὸς αὐτούς· (ω) Σύρε, καὶ ἐπολέμησεν (α) προσώπου Δαυίδ. καὶ (β) τεσσεράκονλα (γ) Σωβὰχ τὸν ἀρχισράτηγον (δ) ἀπέκτειναν. (ε) Ἀδραζὰρ

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀπόνλι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλεῶν, καὶ ἤγαγε Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν
τῆς στρατιᾶς, καὶ ἔφθειραν τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών. καὶ (α) ἦλθε καὶ ἐθεσκάθισε ἐπὶ (β) Ραββά· καὶ Δαυὶδ (γ)
2 ἐκάθησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν (δ) Ραββὰ, καὶ κατέσκαψεν αὐτήν. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον
Μολχὸμ (ε) τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ ἐν αὐτῷ
λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δαυίδ· καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα.

MS.A. (α) ἦλθαν καὶ θεσεκάθιζ (β) Ραββάθ· (γ) ἐκάθηλο (δ) Ραββάθ, (ε) βασιλέως

CAP. XX.

ET factum est in sequenti anno in exitu regum, et duxit Joab omnem 1
virtutem militiæ, et corruperunt regionem filiorum Ammon. Et venit, et obsedit Rabba. Et David sedit in Hierusalem. Et percussit Joab Rabba, et diruit eam. 2 Et cepit David coronam (a) Molchom regis eorum de capite ejus: et inventum est pondus ejus talentum auri: et in ea lapis pretiosus: et fuit super caput David. Et spolia civitatis extulit multa valde:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 *يكتروا لهم مراكب وفرسانا اثنين وثلاثين الفا * واجتمعوا جميعهم الي مي عمون * وجاؤا
8 الي الحرب * وسمع داود بذلك * فارسل يوآب بن صوريا * وساير الاجناد الجبابرة * وخرج بنو
9 عمون وصنعوا الحرب قدام باب المدينة * وساير الملوك واجنادهم كانوا جلوسا معهم وحدهم في
10 الحقل * فنظر يوآب ان الحرب قد اشتد عليه * فانتقي له من كل رجال اسرائيل * وصنع
11 الحرب حذاء ادوم * ودفع بقية العسكر لابيشاي اخيه * ونصب الحرب مع مي عمون * وقال
12 لاخيه ابيشاي * ان اشتد الحرب علي نحي وتعينني * وان اشتد عليك جيت اليك * وتشتد
13 وتحارب لاجل قومنا وصياع الهنا * والله يصنع ما يعلم انه الصلاح * وتقدم يوآب والشعب
14 الذين معه لمحاربة الادوميين * وهربوا من قدامه * ولما راوا بنو عمون انه قد هرب
15 الادوميون * هربوا هم ايضا من قدام ابيشاي اخيه وعادوا الي الصيعة * ورجع يوآب الي
16 يروسليم * فلما راوا الادوميون انهم قد تبددوا قدام مي اسرائيل * بعثوا الرسل واحرجوا
الادوميين الذين في عدوة النهر * وجاؤا الي حيلام * وسفح رييس عسكر هدد بن عرر
17 قدامهم * وعرفوا داود بذلك * فجمع ساير اسرائيل وعدا الاردن وجاء عليهم * واجمع
العسكريون بين يدي الادوميين وحاربهم * فهربوا من بين يديه * وقتل منهم سبعة
18 الف مركب * واربعين الف رجل * وقتل سفح رييس عسكر هدد بن عرر * فلما نظروا
19 عبيد ذلك تعبدوا لداود * ولم ترجع الادوميون لمعونة مي عمون *

* الفصل العسرون *

ut conducerent sibi currum et equitum 7
triginta duo millia : qui omnes Ammo-
nitis adstipati venerunt ad bellum. Hu 8
à Davide auditis, expedivit Joabum
filium Suriæ cum robustissimis quibusque
militibus. Prodeuntes igitur Ammonitæ 9
disposuêre bellum ante portam urbis, re-
liqui autem reges cum suis copiis casta-
metati sunt non procul ab eis seorsim in
campo. Videns autem Joab urgeri se 10
bello, delegit sibi quosdam ex omnibus vi-
ris Israelitis, aciemque composuit è regi-
one Edomæorum : Reliquum verò exer- 11
citum tradidit Abisaio fratri suo, qui
pugnam conseruit cum Ammonitis.
Dixerat autem fratri suo Abisaio, Si 12
bello premar, adesto in subsidium meum :
sin tu premaris, adero tibi. Cæterùm 13
forti animo simus, & pugnemus pro gente
nostra, & civitatibus Dei nostri : faciat-
que Deus quod expedire noverit. Tum 14
accedente Joabo & populo qui erat cum
ipso, ad certamen cum Edomæis com-
mittendum, eo conspecto fugerunt. Iti- 15
demque videntes Ammonitæ terga ver-
tisse Edomæos, fugerunt ipsi quoque à
conspectu Abisai fratris ejus, reversique
sunt in urbem : Joab autem reversus est
Ierosolymam. Videntes Edomæi se 16
dispersos ante Israelitas, missis nuntiis
evocârunt Edomæos qui erant citra flu-
vium, tum venerunt ad Hilam, Sebcho
duce militiæ Hadadi filii Ezeris eos præ-
cedente. Quod cùm significatum esset 17
Davidi, collegit omnes Israelitas, &
trajecto Jordane processit adversùs eos :
& compositis militibus ex adverso
Edomæorum, manuque cum eis conserta,
Fugerunt à conspectu ejus : peremitque 18
ex eis septem millia curruum, & qua-
draginta millia peditum ; & occidit
Sebchum ducem exercitûs Hadadi filii
Ezeris. Hujus servi cùm id vidissent, 19
subdidêre se Davidi ; nullamque impo-
sterum Edomæi opem tulerunt Am-
monitis.

CAP. XX.

ANno secundo, tempore egressûs re- 1
gum, congregavit Joab omnes exercitus, & destruxit terram Ammonitarum, obsedítque urbem illorum maximam, Davide Ierosolymis interim sedente : Cùmq; potitus esset Joab urbis eorum, & evertisset eam ; Tollens David diadema 2
Melechi dei ipsorum ex ejus capite (erat autem centum librarum auri pondo, præstantissimis & ignoti pretii conserta gemmis) imposuit David capiti suo. Spolia quæ diripuit ex urbe, fuerunt opima :

UMI

דברי הימים א: כא

urbibus universis David fecit sic Et .ferris in & ,ferreis *tribulis* in & ,ferra in serravit & ,eduxit ,ea in qui populum Et

3 ואת־העם אשר־בה הוציא וישר במגרה ובחריצי הברזל ובמגרות וכן יעשה דויד לכל ערי
cum Ghezer in bellum stetit & ,postea fuit Et .Jerusalaim populus omnis & ,David est reversus & : Hammon filiorum

4 בני־עמון וישב דויד וכל־העם ירושלם: ויהי אחרי־כן ותעמד מלחמה בגזר עם־
cum bellum adhuc fuit Et .sunt humiliati & ,*gigantis* natis de Slppai Chusathites Sibbechai percussit Tunc .Philistim

5 פלשתים או הכה סבכי החשתי את־ספי מילידי הרפא ויכנעו: ותהי־עוד מלחמה את־
liciatorium velut ejus hastæ lignum & :Ghittæum Gholiath fratrem Lachmi Jahir filius Elchanan percussit & ,Philistim

פלשתים ויך אלחנן בן־יעור את־לחמי אחי גלית הגתי ועץ חניתו כמנור
ipse etiam Et .quatuor & viginti ,sex & sex ejus digiti & ,mensuræ vir erat & ,Ghath in bellum adhuc fuit Et .texentiũ

6 ארגים: ותהי עוד מלחמה בגת ויהי איש מדה ואצבעתיו ששׁ־ושׁשׁ עשרים וארבע גם־הוא
sunt nati Isti .David fratris Simha filius Jehonathan eum percussit & : Israel probris afficiebat Et .Rapha ipsi erat natus

8 7 נולד להרפא: ויחרף את־ישראל ויכהו יהונתן בן־שמעא אחי דויד: אלה נולדו
.ejus servorum manum per & ,David manum per ceciderunt Et .Ghath in Rapha ipsi

להרפא בגת ויפלו ביד־דויד וביד־עבדיו:
CAP. XXI.

כא

principes ad & ,Joab ad David Dixitque .Israel *numerandum ad* David incitavit & ; Israel contra *satan* stetit Et

2 1 ויעמד שטן על־ישראל ויסת את־דויד למנות את־ישראל: ויאמר דויד אל־יואב ואל־שרי
: Joab Dixitque .eorũ numerum sciam ut ,me ad afferte &: Dan ad usq; & Sebah--Beer à Israel numerate ,Ite :populi

3 העם לכו ספרו את־ישראל מבאר שבע ועד־דן והביאו אלי ואדעה את־מספרם: ויאמר יואב
quid ut ? *servos in* meo domino ipsi omnes rex mi dñe non Nunquid .vicibus centum *ipsi* sicut suo populo *super* Dominus Addat

יוסף יהוה על־עמו כהם מאה פעמים הלא אדני המלך כלם לאדני עבדים למה
,Joab est egressus Et .Joab *super* prævaluit regis verbum Et ? Israeli delictum ad erit quid ut ? meus dñs hoc *quærat*

4 יבקש זאת אדני למה יהיה לאשמה לישראל: ודבר־המלך חזק על־יואב ויצא יואב
omnis fuit Et .David *ad* populi *census* numerum Joab Deditque .Jerusalaim venit & ,Israel universum per ambulavit &

5 ויתהלך בכל־ישראל ויבא ירושלם: ויתן יואב את־מספר מפקד העם אל־דויד ויהי כל־
educentiũ virorũ millia septuaginta & quadringenta Jehudah Et .gladiũ *educentis viri* millia centum & ,millia mille Israel

ישראל אלף אלפים ומאת אלף איש שלף חרב ויהודה ארבע מאות ושבעים אלף איש שלף
oculis in *fum malum* Et .Joab ipsi regis verbum fuit abominabile quia :eorũ medio in *recensuit* non Binjamin & Levi Et .gladiũ

6 חרב: ולוי ובנימן לא פקד בתוכם כי־נתעב דבר־המלך את־יואב: וירע בעיני
feci quia ,valde Peccavi : Deum ad David Dixitque .Israel percussit & : hoc verbum *super* Dei

7 האלהים על־הדבר הזה ויך את־ישראל: ויאמר דויד אל־האלהים חטאתי מאד אשר עשיתי את־
Ghad ad Dominus est loquutus Et .valde egi insipienter quia ,tui servi iniquitatem obsecro fac transire nunc & : hanc rem

9 הדבר הזה ועתה העבר־נא את־עון עבדך כי נסכלתי מאד: וידבר יהוה אל־גד
tibi elige :te super *extendens* ego Tria : Dominus dixit Sic :dicendo ,David ad *loquêris* & ,Vade : dicendo David videntem

10 חוזה דויד לאמר: לך ודברת אל־דויד לאמר כה אמר יהוה שלוש אני נטה עליך בחר־לך
.tibi Recipe ,Dominus dixit Sic : ei dixitque ,David ad Ghad venit Et .tibi faciam & ,his ex unum

11 אחת מהנה ואעשה־לך: ויבא גד אל־דויד ויאמר לו כה־אמר יהוה קבל־לך:

Versio VULG. LAT.

Populum autem, qui erat in ea, eduxit: & fecit super 3
eos tribulas, & trahas, & ferrata carpenta transire, ita
ut dissecarentur, & contererentur: sic fecit David cun-
ctis urbibus filiorum Ammon: & reversus est cum omni
populo suo in Jerusalem. Post hæc initum est bellum 4
in Gazer adversùm Philisthæos: in quo percussit Sobo-
chai Husathites, Saphai de genere Raphaim, & humili-
avit eos. Aliud quoque bellum gestum est adversùs 5
Philisthæos, in quo percussit Adeodat' filius Saltus Beth-
lehemites fratrem Goliath Gethæi, cujus hastæ lignum
erat quasi liciatoriũ texentium. Sed & aliud bellum ac- 6
cidit in Geth, in quo fuit homo longissim', senos habens
digitos, id est, simul viginti quatuor: qui & ipse de Rapha
fuerat stirpe generat'. Hic blasphemavit Israel: & per- 7
cussit eum Jonathan filius Samaa fratris David. Hi sunt
filii Rapha in Geth, qui ceciderunt in manu David &
servorum ejus.

CAP. XXI.

COnsurrexit autem Satan contra Israel: & concitavit 1
David ut numeraret Israel. Dixitq; David ad Joab, & 2
ad principes populi; Ite, & numerate Israel à Bersabee
usque Dan: & afferte mihi numerum ut sciam. Respon- 3
dítque Joab; Augeat Dominus populum suum centu-
plùm, quàm sunt: nónne, domine mi rex, omnes servi tui
sunt? quarè hoc quærit dominus meus, quod in peccatum
reputetur Israeli? Sed sermo regis magis prævaluit: 4
egressúsque est Joab, & circuivit universum Israel, & re-
versus est Jerusalem: Deditque David numerum eorũ, 5
quos circuierat: & inventus est omnis numerus Israel,
mille millia & centum millia virorũ educentium gladiũ:
de Juda autem quadringenta septuaginta millia bellato-
rum. Nam Levi, & Benjamin non numeravit: eò quòd 6
Joab invitus exequeretur regis imperiũ. Displicuit au- 7
tem Deo quod jussum erat: & percussit Israel. Dixítque 8
David ad Deum, Peccavi nimis ut hoc facerem: obsecro,
aufer iniquitatem servi tui, quia insipienter egi. Et locu- 9
tus est Dñs ad Gad Videntem Davidis, dicens; Vade, & 10
loquere ad David, & dic ei; Hæc dicit Dominus, Trium
tibi optionem do: unum, quod volueris, elige, & faciam
tibi. Cúmque venisset Gad ad David, dixit ei; Hæc 11
dicit Dominus, Elige quod volueris:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Populum verò qui erat in ea, eduxit, et vin- 3
xit eos catenis & vinculis ferreis, seris atq;
carceribus; adeoque constrinxit omnes: eo-
demque modo fecit omnib' hominibus qui
inventi sunt in civitatibus Ammonitarum:
& neminé ex iis interfecit, sed abiens habi-
tare fecit eos in pagis terræ Israelis. Deinde
reversus est David & omnes qui erant cum
illo, in Jerusalé. Posthæc iterũ commissum 4
fuit prælių in Aza cum Philisthæis, ac tunc
Sabchi qui erat ex Hamsath, interfecit Su-
phi qui erat è filiis gigantũ. Inito rursum 5
bello cũ Philisthæis, Elhanan Jairi filius in-
terfecit Lahmi qui erat è filiis Gedphæ Con-
tumelios æ, fratré Goliadis gigantis Gethæi,
cuj' lanceæ cuspis crassa erat ceu jugũ tex-
torum. Rursus factum est bellũ in Gath, & 6
erat ibi vir quidam gigas *monstruosæ* molis,
qui senos habebat digitos in manib' pedi-
busque, *videlicet* vigintiquatuor numero:
Et hic nat' erat Contumelios æ. Hunc, quòd 7
contumeliis affecisset Israelé, occídit Jona-
than filius Samæ fratris Davidis. Quatuor 8
isti nati erant Contumelios æ in Gath, fracti-
que sunt per manum Davidis & manũ ser-
vorum ejus.

CAP. XXI.

SUrrexit autẽ Satan Israeli, & præcipitem 1
tulit Davidé ad numerandũ Israelé. Dixit 2
enim David Joabo Suriæ filio & primorib'
populi, Ite numerate populũ Israeliticum è
Bir-sebaa usque ad Dan, & redite ad me, ut
sciã numerũ populi. Dixit Joab Davidi re- 3
gi, Augeat Dñs De' tu' populũ suũ tantun-
dem centũ vicib', oculis dñi mei regis cer-
nentibus: at quandoquidem servi tui sunt
omnes, ad quid dñs noster rex vellet hoc ne-
gotiũ? Sed cùm regis imperiũ prævaluisset 4
Joabo, egressus Joab obivit totũ Israelem,
tum rediit Jerosolymã: Deditq; Joab Da- 5
vidi numerũ & censum populi. Fuit autem
summa Israelitarũ, millies mille, & centum
millia virorũ peditũ stringentiũ gladium:
et tribus familiæ Judæ fuerunt numero qua-
dringenta septuaginta millia virorũ string-
gentium gladiũ. Levitæ verò et sacerdotes, 6
necnon trib' Benjaminitarum non fuerunt
numerati cum eis: quia sprevit Joab jussum
regis, nec voluit Joab numerare eos. Invisa 7
fuit ea res Dño, quòd numerâsset David
Israelem. Quapropter dixit David Dño, 8
Graviter peccavi in re quam feci hoc in ne-
gotio: sed nunc auser delicta servi tui, quo-
niã graviter offendi. Cúmq; manè præter- 9
vertisset David, factum est verbum Dñi ad
Gad prophetã, et ait illi; Vade dictũ Davi- 10
di, Sic ait Dñs; Tria tibi mala sum illatur',
elige tibi unum ex iis quod tibi faciam.
Veniens itaque Gad propheta, dixit illi, 11
Sic ait Dominus; Accipe tibi,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ (ζ) ἐξήγαγε, καὶ διέπρισεν πρίσαι, καὶ ἐν Χαπάρεσι (η) Χιδηρᾶς, καὶ ἐν διαξίζοις· καὶ οὕτως ἐποίησε Δαυὶδ (θ) τοῖς πᾶσιν υἱοῖς Ἀμμών. καὶ ἀνέστρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς 4 αὐτῶ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· τότε ἐπάταξε (ι) Σοβοχαὶ Σωσαθὶ τὸν Σαφοὺτ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσαν 5 αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς (κ) Ἰαὶρ τὸν 6 Λαχμὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ τῆς (λ) Γεθθαίου, καὶ ξύλον δόρατος αὐτῆς ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ δάκτυλοι αὐτῆ ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες, καὶ 7 οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων· Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς (μ) Σαμαὰ ἀδελφοῦ Δαυίδ. οὗτοι (ν) ἐγένοντο τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ (ξ) ἔπεσον ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ.

Et populum, qui in ea, eduxit, & dissecuit serris, & in asciis ferreis, & in (b) tribulo. Et sic fecit David omnibus filiis Ammon. Et revertit David, & omnis populus ejus in Hierusalem. Et factum est post hæc, & factum est adhuc bellum in Gazer cum alienigenis. Tunc percussit Sobochai Sosathi ipsum Saphut de filiis gigantibus: & humiliavit eum. Et factum est adhuc prælium cum alienigenis: & percussit Eleanan filius Jair ipsum Lachmi fratrem Goliath Getthæi: & lignum lanceæ ejus, tanquam licitatorium texentium. Et factum est adhuc prælium in Geth: & fuit vir supra modum magnus, & digiti ejus, sex, & sex, viginti quatuor: & hic erat prognatus ex gigantibus: Et exprobravit Israel. Et percussit eum Jonathan filius Samaa fratris David. Hi fuerunt ipsi Rapha in Geth: omnes erant quatuor gigantes: & ceciderunt in manu David, & in manu puerorum ejus.

MS. A. (ζ) ἐξώσεγκαν, (η) Χιδηρᾶς· καὶ ὅτως (θ) πᾶσιν ταῖς πόλεσιν υἱῶν (ι) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφὶ (κ) Ἀδεὶρ τὸν Λεεμὶ (λ) Γεθθαίου, καὶ τὸ ξύλον τῆς δόρατος (μ) Σαμαὰς υἱὸς ἀδελφοῦ (ν) ἐγένοντο Ῥαφὰ (ξ) ἔπεσαν

ΚΕΦ. κά'.

1 2 Καὶ ἔστη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέστησε τὸν Δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ. Καὶ (α) εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, Πορεύθητε, ἀριθμήσατε τὸν 3 Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ καὶ ἕως Δάν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Προσθείη κύριος ὅτι τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ (β) ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες. ἱνατί ζητεῖ (γ) κύριός 4 μου τοῦτο; ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν (δ) τῷ Ἰσραήλ. Τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ (ε) βασιλέως ἰσχυσεν ὅτι 5 Ἰωὰβ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ, καὶ διῆλθεν ἐν (ζ) παντὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ. καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν· (η) καὶ υἱοὶ Ἰούδα τεσσαράκοντα (θ) καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν. Καὶ τὸν Λευὶ καὶ τὸν Βενιαμὶν οὐκ ἐπεδιμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, 7 (ι) ὅτι κατίσχυσε λόγος τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ. Καὶ πονηρὸν (κ) ἐναντίον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ πράγματος 8 τούτου, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν θεὸν, Ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν ἔξελε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα. Καὶ 10 ἐλάλησε κύριος πρὸς (λ) Γὰδ τὸν ὁρῶντα, λέγων, Πορεύου καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων, (μ) Οὕτως 11 τω λέγει κύριος, Τεία αἵρου ἐγὼ δίδωμί σε, (ν) ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποίησω σοι. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὕτως λέγει κύριος, Ἔκλεξαι σεαυτῷ

Et stetit diabolus in Israel: & incitavit David ad numerandum 1 Israel. Et dixit rex David ad Joab, & ad principes virtutis; Ite, 2 numerate Israel à Bersabee, & usque Dan: & afferte ad me: & cognoscam numerum eorum. Et dixit Joab; Adjiciat Dominus ad 3 populum suum, sicut ipsi, centupliciter: & oculi domini mei regis videntes: (b) omnes domino meo pueri. ut quid quærit dominus meus hoc? ut non fiat in peccatum ipsi Israel. Verbum autem regis valuit super 4 Joab. Et exivit Joab, & transiit in omni Israel, & venit in Hierusalem. Et dedit Joab numerum visitationis populi ipsi David. Et fuit 5 omnis Israel mille millia, & centum millia virorum educentium gladium. Et filii Juda, quadringenta & septuaginta millia virorum educentium gladium. Et ipsum Levi, & Benjamin non numeravit in medio eorum: 6 quia (c) oppressérat verbum regis ipsum Joab. Et malum (d) coram 7 Deo de re hac: & percussit Israel. Et dixit David ad Deum; Peccavi valdè, quia feci rem hanc: & nunc aufer, quæso, malum pueri tui; quoniam desipui valdè. Et locutus est Dominus ad Gad videntem, di- 9 cens; Vade, & loquere ad David, dicens; Sic dicit Dominus, Tria 10 feram ego super te: elige tibi unum ex eis, & faciam tibi. Et venit 11 Gad ad David, & dixit ei; Sic dicit Dominus, Elige tibi

MS. A. (α) εἶπεν Δαυὶδ (β) ὀφθαλμοὶ * κυρίου (γ) ὁ κύριός (δ) τῷ λαῷ Ἰσραήλ. (ε) βασιλέως ἐνεκατισχύθη ὅτι τῷ Ἰωὰβ, (ζ) παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ, (η) καὶ Ἰούδας (θ) καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες (ι) ὅτι περισχύθισεν ὁ λόγος (κ) ἐφάνη ἐναντίον (λ) Γὰδ ὁρῶντα Δαυὶδ, λέγων, (μ) Οὕτως (ν) καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν αὐτῶ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وَٱلسَّعْبَ ٱلَّذِي كَانَ فِيهَا أَخْرَجَهُمْ وَسَدَّهُمْ بِٱلسَّلَاسِلِ جَمِيعَهُمْ * وَكَذَٰلِكَ صَنَعَ لِسَائِرِ بَنِي
4 عَمُّونَ * وَلَمْ يَعْمَلْ إِنْسَانًا مِنْهُمْ * ورجع داود وكل من معه الي يروسليم * وَبَعْدَ ذَٰلِكَ كَانَ ٱلْحَرْبُ
5 بِعَزَرَ مَعَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَقَتَلَ سَبَخِي ٱلَّذِي مِنْ حُسَتَ مِنْ أَوْلَادِ ٱلْجَبَابِرِ * وَكَانَ أَيْضًا
ٱلْحَرْبُ مَعَهُمْ * وَقَتَلَ فَلْيَادُ بْنُ يَايِيرَ أَخُو فَلْيَادَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّ ٱلْجَلْعَادِيِّ ٱلَّذِي مِنْ عَزَّ * فَكَانَ
6 سِنَانُ رُمْحِهِ غَلْيُطًا مِثْلَ نَوْلِ ٱلنَّسَّاجِ * وَصَارَ أَيْضًا حَرْبٌ فِي عَزَّ * وَكَانَ هُنَاكَ رَجُلٌ جَبَّارٌ عَدَدُ
أَصَابِعِهِ سِتٌّ سِتٌّ * وَكَانَ مِنْ بَنِي ٱلْجَبَابِرِ * عَدَدُ أَصَابِعِ يَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ أَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ * وَهُوَ 7
أَيْضًا عَيَّرَ إِسْرَائِيلَ * فَقَتَلَهُ يُونَاثَابُ بْنُ شَامَا أَخِي دَاوُدَ * وَٱلَّذِينَ أَقْتَرَوْا بِعَزَّ * هَلَكُوا 8
بِيَدِ دَاوُدَ وَعَبِيدِهِ *

Populum verò qui erat in ipsa, eduxit, 3 & catenis ligavit omnes: idemque fecit omnibus Ammonitis, neminem ex eis interficiens. Deinde reversus est David & omnes qui erant cum eo, Jerosolymam. Posthæc factum est bellum in Gaza con- 4 tra Palestinos, & occisus fuit Sabchi qui erat ex Hamsath, de filiis gigantum. Rursus bello cum iisdem commisso, inter- 5 fectus fuit Goliad filius Jairi, frater Goliadis Palestini Galaaditis qui erat è Gaza, cujus lanceæ mucro erat crassus velut jugum textoris. Fuit etiam prælium in 6 Gaza, eratque ibi vir quidam gigas, qui digitos habebat numero senos, eratque de filiis gigantum, adeoque numerus digitorum manuum ac pedum ejus erat viginti quatuor. Hunc etiam quòd probris affecisset Israelem, interfecit Jonadab filius Sammæ fratris Davidis. Sic omnes 7 8 qui blasphemaverant in Gaza, perierunt per manum Davidis & servorum ejus.

* ٱلْفَصْلُ ٱلْحَادِي وَٱلْعِشْرُونَ *

CAP. XXI.

* وَقَامَ سَيْطَانُ لِإِسْرَائِيلَ * وَحَرَّكَ قَلْبَ دَاوُدَ لِيُحْصِيَ إِسْرَائِيلَ كُلَّهُ * فَقَالَ دَاوُدُ ٱلْمَلِكُ لِيُوَابَ 1
2 بْنِ صُورِيَا رَئِيسِ ٱلْقُوَّةِ * اِمْضُوا وَأَحْصُوا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ دَانَ إِلَى بِيرِ سَبَعَ * وَأْتُونِي بِأَحْصَائِهِمْ
لِأَعْرِفَ عَدَدَهُمْ * فَقَالَ يُوَابُ لِدَاوُدَ * ٱلرَّبُّ ٱلْإِلٰهُ يُضَاعِفُ أُمَّتَهُ مِثْلَهُمْ وَمِثْلَهُمْ مِئَةً مَرَّةٍ * 3
وَعَيْنَا سَيِّدِي تَرَيَانِ ٱلْكُلَّ * لِأَنَّ جَمِيعَهُمْ عَبِيدٌ * فَلِمَاذَا أَمَرَ سَيِّدِي بِهٰذَا ٱلْعَدَدِ * وَأَخَافُ
أَنْ يَكُونَ هٰذَا خَطِيَّةً فِي إِسْرَائِيلَ * وَصَنَتْ كَلِمَةُ ٱلْمَلِكِ عَلَى يُوَابَ * فَخَرَجَ هُوَ وَٱلْقُوَّادُ 4
ٱلَّذِينَ مَعَهُ كَأَمْرِ ٱلْمَلِكِ * وَأَحْصَوْا جَمِيعَ إِسْرَائِيلَ * وَرَجَعَ يُوَابُ إِلَى يَرُوسَلِيمَ * وَأَعْطَى 5
دَاوُدَ حِسَابَ عَدَدِ أُمَّةِ بَيْتِ إِسْرَائِيلَ خَاصَّةً * فَكَانَ عَدَدُهُمْ ثَمَانِيَةَ مِئَةِ أَلْفٍ يَسْتَلُّونَ
ٱلسَّيْفَ * وَسِبْطُ يَهُودَا خَمْسَ مِئَةِ أَلْفِ رَجُلٍ مُسْتَلِّينَ بِٱلسُّيُوفِ * وَٱللَّاوِيُّونَ وَٱلْكَهَنَةُ وَسِبْطُ 6
بِنْيَامِينَ لَمْ يَعُدَّهُمْ * لِأَنَّ يُوَابَ خَلَا كَلَامَ ٱلْمَلِكِ وَلَمْ يُرِدْ أَنْ يَعُدَّهُمْ فَغَضِبَ ٱلرَّبُّ وَضَرَبَ 7
ٱلسَّعْبَ * لِأَجْلِ أَنَّ دَاوُدَ عَدَّ إِسْرَائِيلَ * فَقَالَ دَاوُدُ أَخْطَأْتُ جِدًّا بِمَا فَعَلْتُ مِنْ ذَٰلِكَ * اِعْفُ ٱلْآنَ 8
لِعَبْدِكَ ذَنْبَهُ * وَكَلَّمَ ٱللَّهُ جَادَ ٱلنَّبِيَّ وَقَالَ * اِمْضِ إِلَى دَاوُدَ وَقُلْ لَهُ * هٰكَذَا قَالَ ٱللَّهُ * ثَلَاثَةً 9 10
ضَرَبَاتٍ أَجْعَلُ بِكَ * فَٱخْتَرْ مِنْهَا وَاحِدَةً * فَجَاءَ جَادُ ٱلنَّبِيُّ وَدَخَلَ إِلَى دَاوُدَ وَقَالَ لَهُ * هٰكَذَا وَكَذَا 11
يَقُولُ ٱللَّهُ * اِخْتَرْ لَكَ وَاحِدَةً مِنْهَا *

CAP. XXI.

EXurgens autem Satan contra Israelem, movit animum Davidis ad recensendos omnes Israelitas. Dixitque David 1 2 rex ad Joabum filium Suriæ principem militiæ, Ite, recensete Israelitas à Dan usque ad Bir-sebaa, & afferte mihi summam eorum, ut sciam numerum eorum. Dixit Joab Davidi, Dominus Deus tuus 3 centuplicatam veddat plebem suam, & oculi domini mei videant omnes: quandoquidem omnes sunt servi ejus, quorsum præcepit dominus meus enumerationem istam? timeo enim ne id peccato vertatur in Israele. At durescente ser- 4 mone regis in Joabum, egressus est ipse & turba quæ erat cum eo, quemadmodum præcepit rex; numeratisque omnibus Israelitis, reversus est Joab in Jerusalem, Deditque Davidi summam numeri plebis 5 præsertim Israeliticæ: fuit autem numerus eorum, octingenta millia præcinctorum gladio: tribus verò Juda, quingenta millia virorum præcinctorum gladiis. Levitas autem & sacerdotes, atque 6 tribum Beniamin, nequaquam numeravit; quia Joab neglexit jussum regis, nec voluit recensere eos. Quamobrem iratus Dominus percussit populum, eò quòd 7 David numerâsset Israelem. Et dixit 8 David, Graviter peccavi id agendo: condona jam servo tuo culpas suas. Deus 9 autem Gadem prophetam allocutus ait, Vade ad Davidem, & dic illi, Sic dicit 10 Deus, E tribus flagellis quæ sum immissurus in te, unum elige. Venit igitur 11 Gad propheta, & ingressus ad Davidem ait illi, Talia ac talia dicit Deus; opta tibi unum ex his:

דברי הימים א : כא

.affrehendentē *in* tuorū inimicorū gladiū & ,tuorū hoſtiū *faciebus* à eſſe deficiens menſibus tribus *ſi Et* : famem annis tribus *Si*

12 אִם־שְׁלוֹשׁ שָׁנִים רָעָב וְאִם־שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נִסְפֶּה מִפְנֵי־צָרֶיךָ וְחֶרֶב אוֹיְבֶיךָ לְמַשֶּׂנֶת

.Iſrael termino omni in *corrumpentem* DOMINI angelum & ,terra in peſtem & ,DOMINI gladium diebus tribus *ſi Et*

וְאִם־שְׁלֹשֶׁת יָמִים חֶרֶב יְהוָה וְדֶבֶר בָּאָרֶץ וּמַלְאַךְ יְהוָה מַשְׁחִית בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל

quæſo Incidam .*valde* mihi Anguſtia : Ghad ad David dixit Et .verbum me mittenti reſpondebo quid vide nunc Et

13 וְעַתָּה רְאֵה מָה־אָשִׁיב אֶת־שֹׁלְחִי דָּבָר: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־גָּד צַר־לִי מְאֹד אֶפְּלָה־נָא

peſtilentiam DOMINUS dedit Et .incidam ne *hominis* manū in & ,valde ej⁹ miſerationes multæ quia ,DOMINI manum in

14 בְיַד־יְהוָה כִּי־רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וּבְיַד־אָדָם אַל־אֶפֹּל: וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר

:eam *corrumpendum ad*,Jeruſalaim in angelum Deus miſit Et .virorum millia ſeptuaginta Iſrael de *cecidit* & : Iſrael in

בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ: וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלַם לְהַשְׁחִיתָהּ

.*tuā manū* remitte nunc : *Multum* : *corrumpenti* angelo dixit Et .malo ſuper eſt *duā⁹ pœnitudine* &,DOMINUS vidit ,*corrumpere ſecundū* &

וּכְהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה וַיִּנָּחֶם עַל־הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ

Domini angelum vidit &,ſuos oculos David levavit Et .Jebuſæi Ornan aream juxta *ſtans* DOMINI angelus Et

וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם־גֹּרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי: וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה

16 עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְיָדוֹ נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלִַם וַיִּפֹּל דָּוִיד

,David cecidit Et .Jeruſalaim contra extentum ,ejus manu in evaginatum ej⁹ gladium & ; cœlos inter & , terram inter ſtantem

וְהַזְקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים עַל־פְּנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם

17 ? *populo in numerandum ad* , dixi ego Nonne : Deum ad David dixit Et .ſuas facies ſuper , ſaccis in operti ſeniores &

quæſo ſit ,meus Deus Domine ? fecerunt quid oves iſtæ Et .malefeci malefaciendo & ; peccavi qui ipſe ego Et

וַאֲנִי־הוּא אֲשֶׁר־חָטָאתִי וְהָרֵעַ הֲרֵעוֹתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי־נָא

,David ad *dicendū ad* ,Ghad ad dixit Domini angelus Et .*plagam in* non tuū populū in & ,mei patris domū in & ,me in tua manus

יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא לְמַגֵּפָה: וּמַלְאַךְ יְהוָה אָמַר אֶל־גָּד לֵאמֹר לְדָוִיד

18 eſt locutus quod ,Ghad *verbo in* David aſcendit Et .Jebuſæi Ornan area in Domino altare erigendum ad David aſcenderet quòd

כִּי יַעֲלֶה דָּוִיד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי: וַיַּעַל דָּוִיד בִּדְבַר־גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר

19 triturabat Ornan Et .ſe *abſcondentes* eo cum ej⁹ filii quatuor & , angelum vidit & ,Ornan eſt converſus Et .Domini nomine in

בְּשֵׁם יְהוָה: וַיָּשָׁב אָרְנָן וַיַּרְא אֶת־הַמַּלְאָךְ וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן דָּשׁ

20 David ipſi ſe incurvavit & , area de eſt egreſſus Et .David vidit & , Ornan aſpexit & ,Ornan ad David venit Et .*tritica*

חִטִּים: וַיָּבֹא דָּוִיד עַד־אָרְנָן וַיַּבֵּט אָרְנָן וַיַּרְא אֶת־דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן־הַגֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחוּ לְדָוִיד

21 pleno argento In .Domino altare eo in ædificabo & , areæ locum mihi Da : Ornan ad David Dixitque .terram in *facies*

אַפַּיִם אָרְצָה: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־אָרְנָן תְּנָה־לִּי מְקוֹם הַגֹּרֶן וְאִבְנֶה־בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף מָלֵא

22 bonum rex meus domin⁹ faciat & ,tibi Tolle : David ad Ornan dixit Et .populo *deſuper* plaga *reſtinguetur* &,mihi eum da

תְּנֵהוּ לִי וְתַעְצֹר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם: וַיֹּאמֶר אָרְנָן אֶל־דָּוִיד קַח־לְךָ וְיַעַשׂ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב

23 Dixitque .dedi omnia ; *munus in tritica* & , *ligna in* tribulas & , *aſcenſiones ad bovem* dedi , Vide .ſuis oculis in

בְּעֵינָיו רְאֵה נָתַתִּי הַבָּקָר לְעֹלוֹת וְהַמֹּרִגִים לָעֵצִים וְחִטִּים לַמִּנְחָה הַכֹּל נָתָתִּי: וַיֹּאמֶר

24 *aſcendere faciendo* & ,Domino ,tibi quod *tollam* non quia : pleno argento in emam emendo ſed,Nequaquam :Ornan ad David rex

הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לְאָרְנָן לֹא כִּי־קָנֹה אֶקְנֶה בְכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא אֶשָּׂא אֲשֶׁר־לְךָ לַיהוָה וְהַעֲלוֹת

.*ſexcentorum* pondere aureos ſiclos , loco *in* Ornan ipſi David dedit Et .gratis *aſcenſionem*

25 עוֹלָה חִנָּם: וַיִּתֵּן דָּוִיד לְאָרְנָן בַּמָּקוֹם שִׁקְלֵי זָהָב מִשְׁקַל שֵׁשׁ מְאוֹת:

Verſio VULG. LAT.

Aut tribus annis famem : aut tribus menſibus te fugere 12
hoſtes tuos, & gladium eorum non poſſe evadere : aut
tribus diebus gladium Domini , & peſtilentiam verſa-
ri in terra, & angelum Domini interficere in univerſis
finibus Iſrael : nunc igitur vide quid reſpondeam ei, qui
miſit me. Et dixit David ad Gad ; Ex omni parte me an- 13
guſtiæ premunt : ſed melius mihi eſt, ut incidam in
manus Domini, quia multæ ſunt miſerationes ejus,quàm
in manus hominum. Miſit ergò Dominus peſtilentiam 14
in Iſrael : & ceciderunt de Iſrael ſeptuaginta millia vi-
rorum. Miſit quoque angelum in Jeruſalem, ut percu- 15
teret eam : cúmque percuteretur, vidit Dominus, & mi-
ſertus eſt ſuper magnitudine mali : & imperavit ange-
lo, qui percutiebat ; Sufficit, jam ceſſet manus tua. Por-
rò angelus Domini ſtabat juxta aream Ornan Jebuſæi.
Levánſque David oculos ſuos, vidit angelum Domini 16
ſtantem inter cœlum & terram, & evaginatum gladium
in manu ejus, & verſum contra Jeruſalem : & cecide-
runt, tam ipſe quàm majores natu veſtiti ciliciis, proni
in terram. Dixítque David ad Deum ; Nonne ego ſum, 17
qui juſſi ut numeraretur populus? Ego, qui peccavi : ego
qui malum feci : iſte grex quid commeruit? Domine De-
us meus, vertatur, obſecro, manus tua in me, & in domum
patris mei : populus autem tuus non percutiatur. Ange- 18
lus autem Domini præcepit Gad, ut diceret Davidi ut
aſcenderet, extruerétque altare Domino Deo in area Or-
nan Jebuſæi. Aſcendit ergò David juxta ſermonem Gad, 19
quem locutus ei fuerat ex nomine Domini. Porrò Or- 20
nan cùm ſuſpexiſſet, & vidiſſet angelum, quatuórque fi-
lii ejus cum eo, abſconderunt ſe : nam eo tempore tere-
bat in area triticum. Igitur cùm veniret David ad Or-
nan, conſpexit eum Ornan, & proceſſit ei obviàm de
area, & adoravit eum pronus in terram. Dixítque ei Da- 21
vid ; Da mihi locum areæ tuæ, ut ædificem in ea altare
Domino : ita ut quantum valet argenti accipias, & ceſ- 22
ſet plaga à populo. Dixit autem Ornan ad David ; Tol- 23
le, & faciat dominus meus rex quodcunq; ei placet : ſed
& boves do in holocauſtum, & tribulas in ligna, & tri-
ticum in ſacrificium : Omnia libens præbebo. Dixítque 24
ei rex David ; Nequaquàm ita fiet, ſed argentum dabo
quantum valet : neque enim tibi auferre debeo, & ſic
offerre Domino holocauſta gratuita. Dedit ergò David 25
Ornan pro loco ſiclos auri juſtiſſimi ponderis ſexcentos.

Verſió SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ... Aut tres annos cum fame ſuper terram ; aut 12
tribus menſibus miſerum eſſe coram inimico
tuo, ita ut perſequatur te & potiatur tui ; vel
tribus diebus gladium Domini in Iſraele :
perpende jam & diſpice quod reſponſū red- 13
diturus ſis ei qui me miſit ad te. Dixit Da-
vid ad Gad, Vehementer angor: tradamur in
manus Domini, quoniam multæ ſunt miſera-
tiones ejus valdè; in manum autem hominum
non tradamur. Poſuit ergò Dominus mor- 14
talitatem in Iſrael, & ceciderunt ex Iſraele ſe-
ptuaginta millia virorum. Miſit etiam Do- 15
minus angelum in Jeruſalem ad vaſtandam
eam: cúmque vaſtaret eam, vidit eum Domi-
nus, & ſatisfactus de malo *commiſſo* dixit an-
gelo vaſtanti ; Satis vaſtâſti, corripe jam ma-
num tuam. Angelus autem Domini conſtite-
rat prope aream Aran Jebuſæi: Quare ſub- 16
latis David oculis, viſóque angelo Domini
inter cœlum ac terram conſiſtente, & gladi-
um ſuum diſtrictum manu tenente, & ſeroſo-
lymis imminente ; procidit David & ſenio-
res qui erant cum ipſo, tecti ciliciis procide-
runt in facies ſuas. Dixítque David ad Do- 17
minum, Ego quidem peccavi, & graviſſima
eſt ſtultitia quam commiſi ; oves verò iſtæ
ſimplices quid fecerunt Domine Deus meus?
ſit manꝰ tua contra me & contra domum pa-
tris mei, à populo verò ceſſet mortalitas.
Tunc angelus Dñi dixit Gadi ; Aſcende, dic 18
Davidi ut aſcendat extruátque aram Domi-
no in area Aran Jebuſæi. Aſcendit ergò Da- 19
vid juxta ſermonem Gadis, quem retulerat
nomine Domini ; Vidítque David angelum 20
qui vaſtabat in populo, jam corripuiſſe ma-
num ſuam, nec ampliùs vaſtare. Cúmque 21
veniſſet David ad Aran, & converſus Aran
vidiſſet Davidem, adoravit Davidem vultu
ad terram uſque *demiſſo*, & egreſſus eſt Aran
ex area ſua. Tum dixit David Arani, Da 22
mihi locum hujus areæ, ut extruam in eo arā
Domino : pecuniâ & bono pretio da mihi
eum, ut ceſſet mortalitas à populo. Dixit 23
Aran Davidi, Accipe tibi Domine mi rex, fa-
ciátque dominus meus rex quicquid ſibi pla-
cuerit. Ego boves do in holocauſtum, plau-
ſtrum in ligna, & frumentum in oblationem;
quicquid tandem requiritur, ego dabo. Ait 24
autem rex David Arani, Abſit, omnino à te
emam pecuniâ & pretio æquipollenti : non
enim accipiam quod tuum eſt, offerámque
Domino holocauſtum gratis *acquiſitum*. E- 25
mit ergò David ab Arane illum areæ locum
quinquaginta ſtateribus :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἀπὸ προσώπου ἐχθρῶν σου, καὶ (ξ) μάχαιρα ἐχθρῶν σου
τῆς (ο) ἐξολοθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος κυρίου
(π) ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραήλ. καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ (ρ) ἀποστείλαντί με λόγον. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ, Στενά μοι καὶ τὰ (σ) τρία σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖ-
14 ρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω. Καὶ ἔ-
15 δωκε κύριος θάνατον ἐν Ἰσραήλ, καὶ (τ) ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπ-
ἔστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ (υ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν. καὶ ὡς (φ) ἐξωλόθρευεν, εἶδε κύριος, καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ (χ) ἐξολοθρεύοντι, Ἰκανούσθω σοι,
16 ἄνες τὴν χεῖρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐν τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς (ψ) καὶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπεσε Δαυὶδ καὶ
17 οἱ πρεσβύτεροι πεπεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, Οὐκ ἐγὼ εἶπα τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν; καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτὼν, κακοποιῶν κακοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; κύριε ὁ θεός, γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
18 τρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν, κύριε. Καὶ ἄγγελος (ω) κυρίου εἶπε τῷ Γὰδ τοῦ
19 εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον (α) κυρίῳ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ
20 ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γάδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου. Καὶ ἐπέστρεψεν Ὀρνὰ, καὶ
εἶδε τὸν βασιλέα, (β) καὶ τέσσαρας υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ μιβ' ἀχαζίν. καὶ Ὀρνὰ ἦν ἁλοῶν πυρούς.
21 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνὰ, καὶ Ὀρνὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἅλω καὶ προσεκύνησεν τῷ Δαυὶδ τῷ προσ-
22 ώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνὰ, Δός μοι τὸν τόπον σου τῆς ἅλω, καὶ οἰκοδομήσω
ἐπ' αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ· ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δός μοι αὐτὸν, καὶ παύσεται ἡ (γ) πληγὴ ἐκ
23 τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ, Λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ
ἀγαθὸν ἐναντίον (δ) ἑαυτοῦ· ἰδοὺ, δίδωμι τοῖς εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ (ε) ἄροτον εἰς ξύλα, καὶ τὸν
24 σῖτον εἰς θυσίαν, τὰ πάντα (ζ) δέδωκα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Ὀρνὰ, Οὐχὶ, ὅτι ἀγο-
ράζων (η) ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ, ὅτι οὐ μὴ λάβω ἃ ὄξι σοι κυρίῳ, τοῦ ἀνενέγκαι (θ) ὁλοκαύ-
25 τωσιν δωρεὰν κυρίῳ. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Ὀρνὰ (ι) ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ σίκλους χρυσίου ὁλκῆς ἑξ-
ακοσίους.

Vel tres annos famis, vel tres menses fugere te à facie inimicorum tuorum, (& (e) gladius inimicorum tuorum ad exterminandum,) vel tres dies gladium Domini, & mortem in terra: & angelus Domini exterminans in omni hæreditate Israel. Et nunc vide, quod respondeam ei, qui me misit, verbum. Et dixit David ad Gad; Angusta mihi (f) etiam tria ista valdè. Incidam nunc in manus Domini, quoniam multæ miserationes ejus valdè: & in manus hominum non incidam. Et dedit Dominus mortem in Israel: & ceciderunt ex Israel septuaginta millia virorum. Et misit Deus angelum in Hierusalem ad exterminandam eam: & ut exterminabat; vidit Dominus, & pœnituit super malo: & dixit angelo exterminanti, Sufficiat tibi; remitte manum tuam. Et angelus Domini stans in area Orna Jebusæi. Et elevavit David oculos suos, & vidit angelum Domini stantem inter terram & cælum: & gladius ejus eductus in manu ejus, extentus super Hierusalem. Et cecidit David, & seniores induti in saccis, super faciem suam. Et dixit David ad Deum; Nónne ego dixi ad numerandum in populo? Et ego sum qui peccavi: malefaciens malefeci: & hæ oves quid fecerunt? Domine Deus, fiat manus tua in me, & in domo patris mei, & non in populo tuo ad perditionem, (g) Domine. Et angelus Domini dixit ipsi Gad, ut diceret ad David, ut ascenderet ad statuendum altare Domino in area Orna Jebusæi. Et ascendit David juxta verbum Gad, quod locutus est in nomine Domini. Et convertit se Orna, & vidit regem, & quatuor filios ejus cum eo (b) cum Hachabin: & Orna erat triturans frumenta. Et venit David ad Orna: & (i) Orna exiit ex area, & adoravit David facie super terram. Et dixit David ad Orna, Da mihi locum tuum areæ: & ædificabo super illum altare Domino: in argento digno da mihi illum: & cessabit plaga de populo. Et dixit Orna ad David, Accipe tibi: & faciat dominus meus rex, quod bonum coram se. Vide, dedi juvencos in holocaustosim, & (k) aratrum in ligna, & frumentum in sacrificium: omnia dedi. Et dixit rex David ad Orna, Nequaquàm: quoniam emens emam in argento digno: quoniam non sumam, quæ sunt tibi, Domino, ad offerendum holocaustosim gratis Domino. Et dedit David Orna (l) in loco ejus siclos auri ponderis sexcentos.

MS.A. (ξ) μάχαιραν (ο) ἐξολεθρεῦσαι, (π) ἐξολεθρεύων πάσῃ (ρ) ἀποστείλαντί με λόγον. (σ) τρία ταῦτα σφόδρα· (τ) ἔπεσαν (υ) ἐξολεθρεῦσαι (φ) ἐξωλέθρευσεν, (χ) ἐξολεθρεύοντι, (ψ) καὶ ἀναμέσον τοῦ ἑρανοῦ, (ω) κυρίου τῷ Γὰδ εἶπεν τῷ εἰπεῖν (α) τῷ κυρίῳ (β) καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ χρυσόμωμοι. καὶ Ὀρνὰ (γ) πληγὴ τοῦ (δ) αὐτοῦ· ἰδοὺ, (ε) ἄροτον καὶ τὰς ἁμάξας εἰς ξύλα, (ζ) ἔδωκα. (η) ἀγοράζω (θ) εἰς ὁλοκαύτωσιν (ι) ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اِمَّا ثَلَاثَ سِنِينَ جُوعٍ فِي اَرْضِكَ * وَاِمَّا ثَلَاثَةَ شُهُورٍ تَكُونُ مَطْرُودًا قُدَّامَ اَعْدَائِكَ * وَاِمَّا
ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ يَكُونُ مَوْتٌ بِاَرْضِكَ * وَسَيْفُ اللّٰهِ بِيَدِ مَلَاكِهِ يَقْتُلُ فِي جَمِيعِ اِسْرَائِيلَ * فَانْظُرِ الْآنَ
13 مَاذَا تُجِيبُ الَّذِي اَرْسَلَنِي اِلَيْكَ * فَقَالَ دَاوُدُ * اِنَّ الثَّلَاثَةَ لَشَدِيدَةٌ عَلَيَّ جِدًّا مِنْ كُلِّ وَجْهٍ *
14 وَلَكِنْ اَقَعُ بِيَدِ اللّٰهِ * وَلَا اَقَعُ بِيَدِ النَّاسِ * لِاَنَّ رَحْمَتَهُ كَثِيرَةٌ جِدًّا * فَبَعَثَ اللّٰهُ مَوْتًا فِي
15 اِسْرَائِيلَ * فَمَاتَ مِنْهُمْ سَبْعُونَ اَلْفَ رَجُلٍ * وَبَعَثَ اللّٰهُ مَلَاكًا اِلَى يَرُوشَلِيمَ لِيُهْلِكَهَا * فَلَمَّا
اَهْلَكَ فِيهَا نَظَرَ اللّٰهُ وَاَسِفَ عَلَى السَّرِّ * فَقَالَ اللّٰهُ لِلْمَلَاكِ الَّذِي يُهْلِكُ اُكْفُفْ يَدَكَ عَنِ
16 الْقَتْلِ * وَكَانَ مَلَاكُ اللّٰهِ قَائِمًا عِنْدَ اَنْدَرِ اَرَانَ الْيَابُوسِيِّ * فَرَفَعَ دَاوُدُ عَيْنَيْهِ * فَرَاَى
مَلَاكَ اللّٰهِ قَائِمًا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ * وَبِيَدِهِ سَيْفٌ مُجَرَّدٌ وَهُوَ يَسْتَرِيهِ اِلَى يَرُوشَلِيمَ * فَوَقَعَ
دَاوُدُ وَالْكَهَنَةُ لَابِسُونَ الْمُسُوحَ اِلَى الْاَرْضِ * وَقَالَ دَاوُدُ لِلرَّبِّ * اَنَا فَعَلْتُ هٰذَا وَاَخْطَاْتُ
17 وَصَنَعْتُ السَّرَّ * فَهٰؤُلَاءِ الْخِرَافُ مَا الَّذِي صَنَعُوا يَا رَبُّ * تَكُونُ يَدُكَ فِيَّ وَفِي بَيْتِ اَبِي *
وَلَا تُهْلِكْ شَعْبَكَ * فَقَالَ مَلَاكُ اللّٰهِ لِجَادَ النَّبِيِّ * قُلْ لِدَاوُدَ اِطْلَعْ وَاْبْنِ مَذْبَحًا لِلّٰهِ فِي
18 اَنْدَرِ اَرَانَ الْيَابُوسِيِّ * فَطَلَعَ دَاوُدُ كَمَا اَمَرَ جَادُ النَّبِيُّ * الَّذِي تَكَلَّمَ بِاَمْرِ اللّٰهِ
19 * وَنَظَرَ دَاوُدُ الْمَلَاكَ الَّذِي كَانَ يُهْلِكُ الْاُمَّةَ * قَدْ كَفَّ يَدَكَ وَمَا اَهْلَكَ شَيْئًا اَخَرَ * فَجَاءَ
20 دَاوُدُ اِلَى عِنْدِ اَرَانَ * فَالْتَفَتَ اَرَانُ * فَرَاَى الْمَلِكَ دَاوُدَ وَاَرْبَعَةً مِنْ اَوْلَادِهِ مَعَهُ * فَسَجَدَ
لَهُ عَلَى الْاَرْضِ * وَخَرَجَ اِلَيْهِ مِنْ اَنْدَرِ * وَكَانَ حِنْطَةً * فَقَالَ لَهُ * اَعْطِنِي مَكَانَ هٰذَا
22 الْاَنْدَرِ اَبْنِيهِ مَذْبَحًا لِلّٰهِ * لِيَنْقَطِعَ الْمَوْتُ مِنَ الشَّعْبِ * فَقَالَ لَهُ * خُذْ يَا سَيِّدِي * وَاصْنَعْ
23 كُلَّمَا حَسُنَ عِنْدَكَ * وَهُذِهِ الْبَقَرُ لِلذَّبِيحَةِ * وَالْمَحَارِيثُ لِلْحَطَبِ * وَالْحِنْطَةُ لِلْقُرْبَانِ *
وَكُلُّ شَيْءٍ اَنَا دَافِعُهُ لَكَ * فَقَالَ لَهُ * لَسْتُ اَفْعَلُ هٰذَا * لٰكِنْ اَشْتَرِيهَا مِنْكَ بِالثَّمَنِ الَّذِي
24 تَرْضَاهُ * لِاَنِّي لَا اَحْمِلُ لَكَ شَيْئًا بَاطِلًا فَاُصْعِدَ قُرْبَانًا لِلّٰهِ * وَدَفَعَ لَهُ الثَّمَنَ مِائَتَيْ اِسْتِيرٍ
25 مِنْ ذَهَبٍ *

Vel triennium famis in terra tua; vel tribus mensibus expelli coram hostibus tuis; vel triduo grassavi pestem in terra tua, & gladium Dei per manum Angeli sui stragem in Israelitis edere: vide jam quid respondeas ei qui me misit ad te. Dixit David, Equidem tria mihi sunt undique gravissima: verùm incidam in manum Dei, & non incidam in manum hominum, quia plurima est misericordia ipsius. Immisit ergo Deus pestilentiam in Israelem, mortuique sunt ex eis septuaginta millia virorum. Misitque Deus angelum in Jerosolymam ut perderet eā: sed cū perdidisset aliquot inde, respexit Deus, & displicuit ei tantum malum; quare dixit Deus ad angelum qui perdebat, Cohibe manum tuam à cæde: stabat autem angelus Dei prope aream Aranis Jebusæi. Sublatis itaque David oculis suis, vidit angelum Dei stantem inter cœlum ac terram, ensem districtum manu tenentem, eúque Jerosolymam versùs intendentem: quapropter David ac sacerdotes ciliciis induti in terram ecciderē. Dixitque David ad Dominum, Ego id feci, peccavi, & culpam commisi: ipse verò agnelli quid fecerunt O Domine? vertatur manus tua in me & in domum patris mei, populum verò tuum ne tedas. Tum dixit angelus Dei Gadi prophetæ; Dic Davidi, Ascende, & extrue altare Dei in area Aranis Jebusæi. Ascendens itaque David pro ut mandaverat illi Gad propheta, qui locutus fuerat ex præcepto divino; Vidit David angelum illum qui populum perdebat, jam cohibuisse manum suam, & nihil amplius perdidisse. Cùm demum pervenisset David ad Aranen, conversus Aran, videnſque regem Davidem & quatuor è filiis ejus cum ipso, adoravit eum in terram usque, tum egressus est ex area sua quæ erat triticea. Dixit autem ad eum, Da mihi hunc areæ locum ut ædificem illud altare Deo, quatenus cesset pestis à populo. Qui respondit ei, Accipe illum O domine mi, & fac quicquid libuerit: accipe etiam hos boves pro victima, aratra pro lignis, & triticum pro oblatione; omnia enim do tibi. Ast illi, Non faciam hoc, sed quo libuerit pretio à te emam illa: nihil enim à te gratis accipiam, ut offeram inde sacrificium Deo. Quare soluto illi pretio nempe ducentis auri stateribus,

דברי הימים א: כב

ei reſpondit & ,DOMINUM ad clamavit & : pacifica & ,aſcenſiones obtulit & ,DOMINO altare David ibi ædificavit Et

26 וַיִּבֶן שָׁם דָּוִיד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵהוּ

.ſuã vaginam in ſuum gladium convertit & ,angelo DOMINUS Dixitque .aſcenſionis altare ſuper cœlis è igne in

27 בָּאֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבַּח הָעֹלָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לַמַּלְאָךְ וַיָּשֶׁב חַרְבּוֹ אֶל־נִדְנָהּ:

.ibi immolavit & ,Jebuſæi Ornan area in DOMINUS eum exaudivit quòd ,David videndo in ,illo tempore In

28 בָּעֵת הַהִוא רָאָה דָוִיד כִּי־עָנָהוּ יְהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח שָׁם:

.Ghibhon in Bamah in ,illo tempore in holocauſti altare & ,deſerto in Moſeh fecit quod DOMINI tabernaculum Et

29 וּמִשְׁכַּן יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר וּמִזְבַּח הָעֹלָה בָּעֵת הַהִיא בַּבָּמָה בִּגִבְעוֹן:

.DOMINI angeli *gladii faciebus* à erat territus quia : Deum *quærendum ad* ,illud ante ire David potuit non Et

30 וְלֹא־יָכֹל דָּוִיד לָלֶכֶת לְפָנָיו לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים כִּי נִבְעַת מִפְּנֵי חֶרֶב מַלְאַךְ יְהוָה:

CAP. XXII. כג

congregandum ad,David dixit Et .*Iſraeli aſcenſionem* in altare hoc & ,Dei DOMINI domus *ipſa* Hæc : David Dixitque

1 וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים וְזֶה־מִזְבַּח לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכַנּוֹס

2 .Dei domum *ædificandum ad* ,Ghaſith lapides cædendũ ad latomos ſtatuit Et .Iſrael terra in qui peregrinos

אֶת־הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד חֹצְבִים לַחְצֹב אַבְנֵי גָזִית לִבְנוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים:

.*ponderis non* multitudine in æs & : David præparavit *juncturas* ad & ,portarum *fores* ad clavos ad multitudine in ferrum Et

3 וּבַרְזֶל לָרֹב לַמִּסְמְרִים לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וְלַמְחַבָּרוֹת הֶכֵן דָּוִיד וּנְחֹשֶׁת לָרֹב אֵין מִשְׁקָל:

dixit Et .David ad multitudine in cedrina ligna *Sorim* & ,Sidonim artulerunt quia ,numero abſque cedrina ligna Et

4 וַעֲצֵי אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי־הֵבִיאוּ הַצִּידֹנִים וְהַצֹּרִים עֲצֵי אֲרָזִים לָרֹב לְדָוִיד: וַיֹּאמֶר

5 nomen ad ,excellentiam ad ,*magnificandum* ad ,DOMINO *ædificandum ad* domus & : tenellus & ,puer meus filius Selomoh : David

דָּוִיד שְׁלֹמֹה בְנִי נַעַר וְרַךְ וְהַבַּיִת לִבְנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל לְמַעְלָה לְשֵׁם

Selomoh vocavit Et .ſuam mortẽ ante multitudine in David paravit Et .ei nunc parabo : terris omnibus in ,gloriam *ad* &

6 וּלְתִפְאֶרֶת לְכָל־הָאֲרָצוֹת אֲכִינָה נָּא לוֹ וַיְכֶן דָּוִיד לָרֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיִּקְרָא לִשְׁלֹמֹה

,Ego ,ſium filium Selomoh ad David Dixitque .Iſrael Deo DOMINO domum *ædificandũ ad* ei præcepit & ,ſuum filium

7 בְּנוֹ וַיְצַוֵּהוּ לִבְנוֹת בַּיִת לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה

multitudine in Sanguinẽ dicendo,DOMINI verbũ me *ſuper* fuit Et .mei Dei DOMINI nomini domum *ædificare* ,meo corde *cum* fuit

8 בְּנִי אֲנִי הָיָה עִם־לְבָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי: וַיְהִי עָלַי דְּבַר־יְהוָה לֵאמֹר דָּם לָרֹב

meas facies ad terram in effudiſti *multos ſanguines* quia ,meo nomini domũ ædificabis non : feciſti magna bella & ,effudiſti

שָׁפַכְתָּ וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא־תִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי כִּי דָמִים רַבִּים שָׁפַכְתָּ אַרְצָה לְפָנָי:

erit Selomoh quia : circuitu à ſuis inimicis omnib⁹ ab *ei requiem dabo* & ,*qu etis* vir erit ipſe ,tibi natus filius Ecce

9 הִנֵּה־בֵן נוֹלַד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וַהֲנִיחוֹתִי לוֹ מִכָּל־אוֹיְבָיו מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה

,filium in mihi erit ipſe & ,meo nomini domum ædificabit Ipſe .ej⁹ die⁹ in Iſrael ſuper dabo quietem & ,pacem & ,ej⁹ nomen

10 שְׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשֶׁקֶט אֶתֵּן עַל־יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו: הוּא־יִבְנֶה בַּיִת לִשְׁמִי וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן

,tecum DOMINUS erit mi fili Nunc .ſeculum in uſque Iſrael ſuper ejus regni ſolium firmab⁹ & : patrem in ei ego &

11 וַאֲנִי־לוֹ לְאָב וְהֵכַנְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם: עַתָּה בְנִי יְהִי יְהוָה עִמָּךְ

.te ſuper eſt locutus quemadmodum ,tui Dei DOMINI domum ædificabis & ,proſperabis &

וְהַצְלַחְתָּ וּבָנִיתָ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר עָלֶיךָ:

Verſio VULG. LAT.

Et ædificavit ibi altare Domino : obtulítque holocauſta, & pacifica, & invocavit Dominum, & exaudivit eum in igne de cœlo ſuper altare holocauſti. Præcepítque Dominus angelo : & convertit gladium ſuum in vaginam. Protinus ergò David, videns quòd exaudîſſet eum Dominus in area Ornan Jebuſæi, immolavit ibi victimas. Tabernaculum autem Domini, quod fecerat Moyſes in deſerto, & altare holocauſtorum, eâ tempeſtate erat in excelſo Gabaon. Et non prævaluit David ire ad altare, ut ibi obſecraret Deum : nimio enim fuerat in timore perterritus, videns gladium angeli Domini.

26 27 28 29 30

CAP. XXII.

Dixítque David; Hæc eſt domus Dei, & hoc altare in holocauſtum Iſrael. Et præcepit ut congregarentur omnes proſelyti de terra Iſrael, & conſtituit ex eis latomos ad cædendos lapides & poliendos, ut ædificaretur domus Dei. Ferrum quoque plurimum ad clavos januarum, & ad commiſſuras atque juncturas præparavit David : & æris pondus innumerabile. Ligna quoque cedrina non poterant æſtimari, quæ Sidonii & Tyrii deportaverant ad David. Et dixit David ; Salomon filius meus puer parvulus eſt & delicatus : domus autem, quam ædificari volo Domino, talis eſſe debet ut in cunctis regionibus nominetur : præparabo ergò ei neceſſaria. Et ob hanc cauſam ante mortem ſuam omnes præparavit impenſas. Vocavítque Salomonem filium ſuum : & præcepit ei ut ædificaret domum Domino Deo Iſrael. Dixítque David ad Salomonem; Fili mi, voluntatis meæ fuit ut ædificarem domum nomini Domini Dei mei : Sed factus eſt ſermo Domini ad me, dicens ; Multum ſanguinem effudiſti, & plurima bella bellâſti : non poteris ædificare domum nomini meo, tanto effuſo ſanguine coram me : Filius, qui naſcetur tibi, erit vir quietiſſimus : faciam enim eum requieſcere ab omnibus inimicis ſuis per circuitum : & ob hanc cauſam Pacificus vocabitur : & pacem & otium dabo in Iſrael cunctis diebus ejus. Ipſe ædificabit domum nomini meo, & ipſe erit mihi in filium, & ego ero illi in patrem : firmabóque ſolium regni ejus ſuper Iſrael in æternum. Nunc ergò, fili mi, ſit Dominus tecum, & proſperare, & ædifica domum Domino Deo tuo, ſicut locutus eſt de te.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et extruxit ibi David aram Domino, obtulítque holocauſta & pacifica, agnos : & oravit Dominum, et exaudivit eum; & deſcendens ignis de cœlo, devoravit holocauſta quæ erãt ſuper altari. Dixítque Dominus ad Angelũ, cùm *hæc* vidiſſet, Repone gladiũ tuum in vaginam ſuam. Eodem tempore, cùm vidiſſet David quòd exaudiſſet eum Dominus, mactavit ibi victimas magnas: Et oravit illic ante tabernaculum quod fecerat Moſes in deſerto, in exitu filiorum Iſrael ex Ægypto. Eodem tempore vehementer expavit David, nec poterat ire oratum coram Domino ; eò quòd extimuiſſet gladium angeli Domini.

26 27 28 29 30

CAP. XXII.

Dixítque David, Hæc eſt domus Domini Dei, & hæc ara holocauſtorũ Iſraelis. Tum edixit David ut convocarent omnes advenas qui erant in terra Iſraelitica, & ex iis conſtituerent latomos qui cæderent lapides pro domo Domini: Alios conſtituerent fabros ferrarios, ad conflandum bipennes, ſcalpra, veſtéſque ferreos. Paravit quoque David æs plurimum cui non erat numerus : nam Tyrii & Sidonii quamplurima ligna cedrina adduxerant ad Davidem. Dicebat enim David, Salomon filius meus adhuc puer eſt parvulus, de ipſo autem dicitur in libro quòd ſit ædificaturus ædem Dño, quódque ſit eum ſublimè exaltaturus ad nomen, majeſtatem, atque gloriam ſuper univerſas urbes: parabo ergò ei quicquid requiritur pro domo, ut nil deſit. Deinde vocavit Salomonem filium ſuum, & ait illi ; Tu ædificaturus es ædem Domino Deo, Domino dominorum Iſraelis. Miſit enim ad me per prophetam, & dixit mihi ; Multum ſanguinem fudiſti, & certamina magna geſſiſti : tu non ædificabis ædem nomini meo, quia ſanguinem multum fudiſti ſuper terram coram me. Verùm filius qui naturus eſt tibi, ipſe erit vir pacificus ; pacificum enim reddam eum ab omnibus inimicis qui circundant eum: Salomon erit nomen ejus, & pax atque tranquillitas erit ſuper totum Iſraelem in diebus ejus. Et ipſe ædificabit ædem nomini meo, ipſéque erit mihi ceu filius, & ego ero illi ceu pater: & firmabo ſoliũ regni ejus ſuper Iſraelẽ in ſeculũ ſeculorum, Nunc ergò fili mi, ſit Dominus tecum, proſperè agas, & ædifices ædem Domino Deo tuo, quemadmodum dixit mihi.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ ᾠκοδόμησεν (κ) ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον κυρίῳ, καὶ ἀνεβίβασεν ὁλοκαυτώματα καὶ Σωτηρίου. καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως, καὶ (λ) κατέπαυσε τὴν ὁλοκάυτωσιν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ (μ) κατέθηκε 27 τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν (ν) κολεὸν αὐτῆς. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ ὅτι (ξ) ἐπή- 28 κουσεν αὐτῷ κύριος ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ. Καὶ σκηνὴ κυρίου ἣν ἐποίησε Μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν βαμὰ (ο) ἐν Γα- 29 βαών. Καὶ οὐκ (τ) ἐδύνατο Δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν (π) αὐτοῦ τοῦ ζητῆσαι τὸν θεὸν, (ρ) ὅτι ὃ κατέπαυσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου κυρίου.

Et ædificavit ibi David altare Domino: & obtulit holocauſtomata, & ſalutaris. Et clamavit ad Dominum: & exaudivit eum in igne de cœlo ſuper altare holocauſtoſis: (m) & conſumpſit holocauſtoſim. Et dixit Dominus ad angelum: & depoſuit gladium in vaginam ejus. In tempore illo in videndo David, quia exaudivit eum Dominus in area Orna Jebuſei, & immolavit ibi. Et tabernaculum Domini quod fecerat Moyſes in deſerto, & altare holocauſtomatum in tempore illo in Bama in Gabaon. Et non potuit David ire ante illud ad exquirendum Deum; quoniam (n) non feſtinâſſet à facie gladii angeli Domini. 26 27 28 29 30

MS. A. (κ) Δαυὶδ ἐκεῖ (λ) καταπάλωσεν (μ) καθῆκεν (ν) κολεόν. Ἐν τῷ (ξ) εἰσήκουσεν (ο) τῇ ἐν Γαβαωνί. (τ) ἠδύναλο (π) αὐτοῦ ζητῆσαι (ρ) ὅτι κατέπαυσεν

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Οὗτός ἐστιν ὁ (α) οἶκος κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτω-
2 σιν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς (β) προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ, καὶ
3 κατέστησε λατόμους λατομῆσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ. Καὶ σίδηρον πολὺν εἰς
τοὺς ἧλους τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς γομφεῖς ἑτοίμασε Δαυὶδ καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος,
4 οὐκ ἦν σταθμός· Καὶ ξύλα κέδρινα, οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἐφέρασαν οἱ Σιδώνιοι καὶ οἱ Τύριοι ξύ-
5 λα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Σαλωμὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλόν, καὶ
ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω, εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν·
6 ἑτοιμάσω αὐτῷ. καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐκάλεσε Σαλωμὼν
7 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον (γ) τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν
Δαυὶδ Σαλωμών, Τέκνον, ἐμοὶ ἐγένετο ὅτι ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ.
8 Καὶ (δ) ἐγένετό μοι λόγος κυρίου, λέγων, Αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποί-
ησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας (ε) ἐπὶ τὴν γῆν ἐναν-
9 τίον ἐμοῦ. Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαυσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν
ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σαλωμὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς
10 ἡμέραις αὐτοῦ. Οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν, κἀγὼ (ζ) αὐτῷ εἰς
11 πατέρα, καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν υἱέ μου ἔσται μετὰ
σοῦ κύριος, καὶ εὐοδώσει, καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.

CAP. XXII.

ET dixit David, Hæc eſt domus Domini Dei: & hoc altare in holocauſtoſim ipſi Iſrael. Et dixit David congregare omnes proſelytos, qui in terra Iſrael: & conſtituit lapicidas ad cædendum lapides politos ad ædificandam domum Deo. Et ferrum multum ad clavos oſtiorum, & portarum, & (a) junctiuras paravit David: & æs in multitudine, non erat pondus: Et ligna cedrina, non erat numerus: quoniam afferebant Sidonii & Tyrii ligna cedrina in multitudine ipſi David. Et dixit David; Salomon filius meus, puerulus tener eſt: & domus ædificanda Domino ad magnificentiam ſurſum, ad nomen, & ad gloriam in omnem terram: parabo ei. Et paravit David in multitudine ante finem ſuum. Et vocavit Salomon filium ſuum: & mandavit ei ædificare domum Domino Deo Iſrael. Et dixit David ad Salomon; Fili, mihi fuit in animo ædificare domum nomini Domini Dei. Et factum eſt mihi verbum Domini, dicens; Sanguinem in multitudine effudiſti, & bella magna feciſti: non ædificabis domum nomini meo: quoniam ſanguines multos effudiſti ſuper terram coram me. Ecce filius naſcitur tibi: hic erit vir quietis: & quieſcere eum faciam ab omnibus inimicis ſuis in circuitu: quoniam Salomon nomen ei, & pacem & quietem dabo ſuper Iſrael in diebus ejus. Hic ædificabit domum nomini meo: & hic erit mihi in filium: & ego ei in patrem: & erigam thronum regni ejus in Iſrael uſque in ſeculum. Et nunc, fili mi, (b) evit locum Dominus, & (c) proſperabit: & ædificabis domum Domino Deo tuo; quomodò locutus eſt de te. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

MS. A. (α) οἶκος τοῦ θεοῦ, (β) προσηλύτους ἐν (γ) τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. (δ) ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος (ε) ἐπὶ τῆς γῆς (ζ) αὐτῷ ἔσομαι εἰς

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وَبَنَاهُ مَذْبَحًا لِلرَّبِّ * وَأَصْعَدَ عَلَيْهِ ٱلذَّبَائِحَ ٱلْمَحْرُوقَ * مُحْرِقًا بِٱلسَّلَامَةِ وَٱلْخَلَاصِ * وَصَلَّى قُدَّامَ
27 ٱللهِ * فَٱسْتَجَابَ لَهُ * وَبَرَّدَ نَارَ وَأَكَلَتِ ٱلذَّبَائِحَ * وَقَالَ ٱللهُ لِلْمَلَاكِ * إِرْجِعْ وَرُدَّ سَيْفَكَ * وَفِي
28 ذَلِكَ ٱلزَّمَانِ لَمَّا رَأَى دَاوُدُ أَنَّ ٱللهَ ٱسْتَجَابَ لَهُ فِي أَنْدَرِ أَرَانَ ٱلْيَابُوسِيِّ * ذَبَحَ هُنَاكَ ذَبَائِحَ كَثِيرَةً
29 * وَصَلَّى قُدَّامَ ٱللهِ فِي قُبَّةِ ٱلزَّمَانِ ٱلَّتِي صَنَعَهَا مُوسَى فِي ٱلْبَرِّيَّةِ عِنْدَ خُرُوجِ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ
30 مِصْرَ * وَمَذْبَحِ ٱلْعَرَائِسِ كَانَ بِكَابَاوُنَ فِي ذَلِكَ ٱلزَّمَانِ * وَخَافَ دَاوُدُ وَلَمْ يَمْضِ هُنَاكَ * لِأَنَّهُ كَانَ يَخَافُ
مِنْ سَيْفِ مَلَكِ ٱلرَّبِّ *

Ædificavit locum illum in altare Domino, obtulitque ſuper illud victimas crematas, nempe agnos, pro incolumitate & ſalute: oravitque Deum, & exaudivit illum: deſcenditque ignis, & victimas devoravit. Dixitque Deus angelo, Recede, & repone gladium tuum. Eodem tempore cùm vidiſſet David ſe à Deo exauditum in area Aranis Jebuſæi, permultas mactavit ibi victimas; Preceſque fudit coram Deo in teſtudine temporis, quam fecerat Moſes in deſerto cùm egreſſi eſſent Iſraelitæ ex Ægypto. Altare verò oblationum erat tunc temporis in Gabaone; Timuitque David eò ſe conferre, quippe qui timeret gladium angeli Domini. 26 27 28 29 30

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * فَقَالَ * هٰذَا يَكُونُ بَيْتُ ٱللهِ ٱلْإِلٰهِ * وَهٰذَا ٱلْمَذْبَحُ لِذَبَائِحِ إِسْرَائِيلَ * وَجَمَعَ دَاوُدُ سَائِرَ ٱلْغُرَبَاءِ
2 ٱلَّذِينَ كَانُوا فِي إِسْرَائِيلَ * وَأَمَرَ أَنْ يُمَيَّزَ مِنْهُمْ قَطَّاعِينَ لِلْحَجَرِ لِيَقْطَعُوا ٱلْحِجَارَةَ لِبِنَاءِ
بَيْتِ ٱللهِ * وَأَنْ يُمَيَّزَ مِنْهُمْ حَدَّادِينَ * لِيَصْنَعُوا مَعَاوِلَ لِقَطْعِ ٱلْحِجَارَةِ * وَأَحْصَى وَكَلَّى * 3
وَهَيَّأَ دَاوُدُ نُحَاسًا كَثِيرًا مَا لَا وَزْنَ لَهُ * وَمِنْ حَسَبِ ٱلْأَرْزِ مَا لَا عَدَدَ لَهُ * وَكَذٰلِكَ مِنَ 4
ٱلصَّيْدَاوِيِّينَ * لِأَنَّ ٱلصُّورِيِّينَ وَٱلصَّيْدَاوِيِّينَ أَتَوْا إِلَى دَاوُدَ بِحَسَبِ ٱلْأَرْزِ * وَقَالَ دَاوُدُ * إِبْنِي 5
سُلَيْمَانُ إِلَى ٱلْآنَ صَبِيٌّ صَغِيرٌ * وَٱلْبَيْتُ ٱلَّذِي يُبْنَى لِلرَّبِّ * وَأَنَّ ٱللهَ يُعَظِّمُهُ
فَوْقَ ٱلصِّفَةِ * وَيَجْعَلُهُ عَلَى سَائِرِ ٱلْمُدُنِ * وَيَنْبَغِي أَنْ أُعِدَّ لَهُ كُلَّمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ فِي حَيَاتِي *
فَٱسْتَعَدَّ دَاوُدُ كُلَّمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ ٱلْبَيْتُ * حَيْثُ لَمْ يَعِشْ سِتِّي * وَدَعَى سُلَيْمَانَ ٱبْنَهُ * وَقَالَ 6
لَهُ * أَنْتَ تَبْنِي بَيْتًا لِلّٰهِ ٱلْإِلٰهِ رَبِّ ٱلْأَرْبَابِ * لِأَنَّهُ أَرْسَلَ إِلَيَّ عَلَى لِسَانِ جَادَ ٱلنَّبِيِّ قَائِلًا * إِنَّ 7 8
دَمًا كَثِيرًا سَفَكْتَ وَحُرُوبًا كَثِيرَةً صَنَعْتَ * فَأَنْتَ مِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ لَا تَبْنِي لِي بَيْتًا لِٱسْمِي *
لِأَنَّ دَمًا كَثِيرًا سَفَكْتَ عَلَى ٱلْأَرْضِ قُدَّامِي * لٰكِنِ ٱلِٱبْنُ ٱلْمَوْلُودُ لَكَ يَكُونُ قَطِنًا * وَأُرِيحُهُ 9
مِنْ سَائِرِ أَعْدَائِهِ ٱلَّذِينَ حَوَالَيْهِ * وَيَكُونُ ٱسْمُهُ سُلَيْمَانَ * لِأَنَّ سَلَامَةً وَرَاحَةً تَكُونُ لِسَائِرِ
إِسْرَائِيلَ فِي أَيَّامِهِ * وَهُوَ يَبْنِي بَيْتًا لِٱسْمِي * وَيَكُونُ لِي كَٱلْوَلَدِ * وَأَنَا أَكُونُ لَهُ مِثْلَ أَبٍ * وَأُثَبِّتُ 10
كُرْسِيَّ مُلْكِهِ إِلَى أَبَدِ ٱلْآبِدِينَ * وَٱلْآنَ يَا ٱبْنِي يَكُونُ ٱللهُ مَعَكَ * وَتَبْنِي بَيْتًا لِلرَّبِّ 11
إِلٰهِكَ * كَمَا قَالَ لِي *

CAP. XXII.

ET ait, Hæc erit domus Dei, Dei mei; & hoc altare pro ſacrificiis Iſraelis. Collectis igitur David omnibus advenis qui erant in Iſraele, præcepit ut ex iis deſtinarentur cæſores lapidum, ad cædendos lapides pro ædificio domûs Dei: Et ut ex iiſdem deſtinarentur fabri ferrarii ad conficiendum bipennes ad cædendos lapides, & ſcalpra, vellesque. Paravitque David æris quamplurimum abſque pondere, Et ligna cedrina innumera, eodémque modo abiêre: quoniam Tyrii & Sidonii attulerunt Davidi ligna cedrina. Dicebat enim David, Filius meus Salomon eſt adhuc puer parvulus, déque ipſo aſſi mat ſcriptura quòd is ædificaturus eſt ædem Dei, quódque Deus magnificaturus eſt eum ſupra quàm quod narrari queat, & glorioſum redditurus ſuper omnes urbes: oportet itaque præparem illi, dum vivo, quicquid neceſſarium eſt: paravitque David quicquid neceſſarium erat ædi, ita ut nihil ei deſideraretur. Tum advocato Salomone filio ſuo, dixit ei; Tu ædificaturus es ædem Deo, Deo inquam dominorum Domino. Nam ipſe miſit ad me per linguam Gadis prophetæ, dicens, Quia multum ſanguinem fudiſti, & multa bella geſſiſti; tu propterea non extrues mihi ædem nomini meo: quia multum ſanguinis profudiſti ſuper terram in conſpectu meo. Sed filius tibi genitus prudens erit, eumque tranquillum reddam à cunctis hoſtibus ejus qui circumjacent illi: Salomon erit nomen ejus, quia pax & tranquillitas erit toti Iſraeli in diebus ejus; Et is ædificabit domum nomini meo. Erit mihi ceu filius, & ego ero illi ceu pater: & firmabo ſolium regni ejus in ſempiterna ſecula. Quare fili mi, adſit tibi Deus ut extruas domum Domino Deo tuo, quemadmodum dixit mihi: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

דברי הימים א: כג

.tui Dei DOMINI legem custodiendū ad & ,Iſrael ſuper tibi præcipiat &,intelligētiā &,intellectū Dominus tibi det Veruntamē

12 אַךְ יִתֶּן־לְךָ יְהוָה שֵׂכֶל וּבִינָה וְיִצֻוְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁמֹר אֶת־תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

.Iſrael ſuper Moſeh DOMINUS præcepit quæ judicia & ,ſtatuta faciendū ad cuſtodieris ſi,proſperabis Tunc

13 אָז תַּצְלִיחַ אִם־תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַל־יִשְׂרָאֵל

centum talenta auri DOMINI *domui* præparavi *mea afflictione in* ecce Et .paveas ne & ,timeas ne ;roborare &,Confortare

חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת׃ וְהִנֵּה בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית־יְהוָה זָהָב כִּכָּרִים מֵאָה 14

,præparavi lapides & ,ligna Et .fuit multitudine in quia ,*pondus non ferro &* ,*æri* Et .talenta millia mille argēti & ,millia

אֶלֶף וְכֶסֶף אֶלֶף אֲלָפִים כִּכָּרִים וְלַנְחֹשֶׁת וְלַבַּרְזֶל אֵין מִשְׁקָל כִּי לָרֹב הָיָה וְעֵצִים וַאֲבָנִים הֲכִינוֹתִי

omni in ſapiens omnis & ;ligni & ,lapidis *ſcalptores &* ,*cæſores* ,*opificium* facientes multitudine in tecum Et .addes eis *ſuper* &

15 וְעָלֵיהֶם תּוֹסִיף׃ וְעִמְּךָ לָרֹב עֹשֵׂי מְלָאכָה חֹצְבִים וְחָרְשֵׁי אֶבֶן וְעֵץ וְכָל־חָכָם בְּכָל־

Præcepitque .tecum DOMINUS erit & ,fac & ,Surge .numerus non *ferro &* ,*æri &* ,*argento* ,*Auro* .*opificio*

16 מְלָאכָה׃ לַזָּהָב לַכֶּסֶף וְלַנְּחֹשֶׁת וְלַבַּרְזֶל אֵין מִסְפָּר קוּם וַעֲשֵׂה וִיהִי יְהוָה עִמָּךְ׃ וַיְצַו

17 *requiem dabit* Et ? vobiſcum veſter Deus DOMINUS Nonne .ſuo filio Selomoh *juvandum ad* ,Iſrael principibus cunctis David

דָּוִיד לְכָל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לַעְזֹר לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ׃ הֲלֹא יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם וְהֵנִיחַ 18

Nunc .ejus *populi facies ad &* ,*DOMINI facies ad* terra eſt ſubjecta & ,terræ habitatores mea manu in dedit quia ,*circuitu à vobis*

לָכֶם מִסָּבִיב כִּי נָתַן בְּיָדִי אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וְלִפְנֵי עַמּוֹ׃ עַתָּה 19

DOMINI ſanctuarium ædificate & ,ſurgite Et .veſtrum Deum DOMINUM quærendū ad veſtrā animā &,veſtrū cor præbete

תְּנוּ לְבַבְכֶם וְנַפְשֶׁכֶם לִדְרוֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְקוּמוּ וּבְנוּ אֶת־מִקְדַּשׁ יְהוָה

.DOMINI nomini *ædificatæ* ,*domui* Dei *ſanctitatis* vaſa & ,DOMINI fœderis arcam introducendū ad ,Dei

הָאֱלֹהִים לְהָבִיא אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וּכְלֵי קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים לַבַּיִת הַנִּבְנֶה לְשֵׁם־יְהוָה׃

כג CAP. XXIII.

, Iſrael principes omnes cōgregavit Et .Iſrael ſuper ſuū filium Selomoh cōſtituit regem & ;dierum ſatur' &,ſenex David Et

1 וְדָוִיד זָקֵן וְשָׂבֵעַ יָמִים וַיַּמְלֵךְ אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ 2 וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל

,ſua capita per eorū numerus fuit Et .ſupra & ,annorum triginta filio à Levitæ ſunt numerati Et .Levitas & ,ſacerdotes &

3 וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וַיִּסָּפְרוּ הַלְוִיִּם מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמָעְלָה וַיְהִי מִסְפָּרָם לְגֻלְגְּלֹתָם

,præfecti &;millia quatuor & viginti ,DOMINI domus opus ſuper *urgendā* ad ipſis Ex .millia octo & triginta ,viros per

4 לִגְבָרִים שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנָה אָלֶף׃ מֵאֵלֶּה לְנַצֵּחַ עַל־מְלֶאכֶת בֵּית יְהוָה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֲלָפִים וְשִׁטְרִים

quæ *vaſis in* DOMINUM laudantes millia quatuor & ,janitores millia quatuor Et .millia ſex ,judices &

5 וְשִׁפְטִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים׃ וְאַרְבָּעַת אֲלָפִים שֹׁעֲרִים וְאַרְבָּעַת אֲלָפִים מְהַלְלִים לַיהוָה בַּכֵּלִים אֲשֶׁר

.Simhi &,Lahadan ,Ghersuni Ipſi .Merari &,Chehath ,Gherſon ipſi Levi filiis *partitiones David eos eſt partim* Et .laudandū ad feci

6 עָשִׂיתִי לְהַלֵּל׃ וַיְחַלְּקֵם דָּוִיד מַחְלְקוֹת לִבְנֵי לֵוִי לְגֵרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי׃ 7 לַגֵּרְשֻׁנִּי לַעְדָּן וְשִׁמְעִי׃

capita Iſti .tres Haran &,Chaziel &,Selomith ,Simhi Filii .tres Joel &,Zetham &,Jechiel *capus* Lahadan Filii

8 בְּנֵי לַעְדָּן הָרֹאשׁ יְחִיאֵל וְזֵתָם וְיוֹאֵל שְׁלֹשָׁה׃ 9 בְּנֵי שִׁמְעִי שְׁלֹמִית וְחָזִיאֵל וְהָרָן שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה רָאשֵׁי

.Lahadan ipſi *patrum*

הָאָבוֹת לְלַעְדָּן׃

Verſio VULG. LAT.

Det quoque tibi Dominus prudentiam & ſenſum, ut re- 12
gere poſſis Iſrael, & cuſtodire legem Dñi Dei tui. Tunc 13
enim proficere poteris, ſi cuſtodieris mandata & judicia,
quæ præcepit Dominus Moyſi ut doceret Iſrael: confor-
tare & viriliter age, ne timeas, neque paveas. Ecce ego 14
in paupertate mea præparavi impenſas domûs Domini,
auri talenta centum millia, & argenti mille millia talen-
torum: æris verò & ferri non eſt pondus, vincitur enim
numer' magnitudine: ligna & lapides præparavi ad uni-
verſa impendia. Habes quoque plurimos artifices, lato- 15
mos, & cæmentarios, artificéſque lignorum, & omnium
artium ad faciendum opus prudentiſſimos, In auro & 16
argento & ære & ferro, cujus non eſt numerus. Surge
igitur, & fac, & erit Dominus tecum. Præcepit quoque 17
David cunctis principibus Iſrael, ut adjuvarent Salomo-
nem filium ſuum. Cernitis, inquiens, quòd Dominus 18
Deus veſter vobiſcum ſit, & dederit vobis requiem per
circuitum, & tradiderit omnes inimicos veſtros in manus
veſtras, & ſubjecta ſit terra coram Domino, & coram po-
pulo ejus. Præbete igitur corda veſtra & animas ve- 19
ſtras, ut quæratis Dominum Deum veſtrum: & conſur-
gite, & ædificate ſanctuarium Domino Deo, ut introdu-
catur arca fœderis Domini, & vaſa Domino conſecrata,
in domum, quæ ædificatur nomini Domini.

CAP. XXIII.

IGitur David ſenex & plenus dierum, regem conſtituit 1
Salomonem filium ſuum ſuper Iſrael. Et congregavit 2
omnes principes Iſrael, & Sacerdotes atque Levitas.
Numeratique ſunt Levitæ, à triginta annis, & ſuprà: & 3
inventa ſunt triginta octo millia virorum. Ex his electi 4
ſunt, & diſtributi in miniſterium domûs Domini, viginti
quatuor millia: præpoſitorum autem & judicum ſex
millia. Porrò quatuor millia janitores: & totidem 5
pſaltæ canentes Domino in organis, quæ fecerat ad ca-
nendum. Et diſtribuit eos David per vices filiorum Le- 6
vi; Gerſon videlicèt, & Caath, et Merari. Filii Gerſon; 7
Leedan, et Semei. Filii Leedan; princeps Jahiel, et Ze- 8
than, et Joel, tres. Filii Semei; Salomith, et Hoſiel, et 9
Aran, tres: iſti principes familiarum Leedan.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et ipſe tibi largiatur ſapientiam & propheti- 12
am, præficiátque te Iſraeli, & cuſtodias leges
Domini Dei tui, quemadmodum præcepit ti-
bi: tunc enim proſperè tibi cedet. Nam ſi cu- 13
ſtodieris & feceris hæc mandata, & leges, at-
que judicia, quemadmodum præcepit Domin'
Moſi ut doceret Iſraelem; tunc forti atque vi-
rili ſis animo, ne timeas, neque formides. Cæ- 14
terùm, ecce omnia paravi tibi, quicquid *vi-
delicet* requiritur ad ſtructuram domûs Domi-
ni. Paravi tibi talentorū auri centum millia:
paravi tibi argenti millies mille talenta: æris
autē ac ferri paravi tibi quod non habet nu-
merum: nullus enim hominum qui gradiun-
tur ſuper terrā, nôſſet ſupputare ſummam li-
brarum ejus, eò quòd plurima ſit. Ligna quo-
que & lapides paravi tibi, quibus adjicies.
Auge etiam *numerum* operariorum, lapicida- 15
rum, murariorum, & fabrorum lignariorum,
Opificum auri, & opificum argenti, artificum 16
æris, & artificum ferri, quibus non eſt nume-
rus: forti ſis animo, & fac, erítque Dñs in au-
xilium tuum. Monuit præterea David omnes 17
ſeniores Iſraelis, et ait illis; Opē ferte Salomo-
ni filio meo, Quoniam ecce Dñs Deus veſter 18
adeſt vobis, et auxiliatur vobis, protegítque
vos undequaque; & ecce tradidit corā vobis
omnes habitatores terræ, & ſubigetur terra
coram Dño et coram populo ejus. Quapro- 19
pter parate cor veſtrū et animam veſtram ad
preces coram Dño Deo veſtro fundendas: &
ſurgentes ædificate Sanctuariū Dño Deo, eó-
que inferte arcā in qua repoſitū eſt fœd' Dñi
Dei noſtri, & vaſa ſanctuarii Domini Dei no-
ſtri; et ædem extruite pro auguſtiſſimo no-
mine ipſius, quod invocatum eſt ſuper nos.

CAP. XXIII.

DAvid ſenio confectus et ſatur dierū, Sa- 1
lomonem filium ſuum initiavit regno ſup Iſ-
raelem. Tum convocavit omnes ſacerdotū 2
ac Levitarum ſeniores: Et cùm numerati 3
fuiſſēt Levitæ à nato triginta annos et ſupra,
fuit numerus virorum per ſingula capita, tri-
ginta octo millia. Ex his conſtituit David præ- 4
fectos operibus domûs Domini, viginti qua-
tuor viros ſuper ſingulis quibuſque millenis;
& ſenos judices atq; ſcribas ſingulis quibuſ-
que centenis: Ut curā haberent ædificii, et 5
inſtarent ac ſatagerent auxilii eorum, poſſeſſi-
onum, agriculturæ, ſupputationū, et opum eo-
rum: necnon eleemoſynarū, ut proſpicerent
pauperibus: creavit enim David ſup pauper-
es et inopes, œconomos et præfectos, ut aler-
ent, proſpicerēntque pauperibus, unum ſup
denos quóſque, et nihil eis deeſſe paterentur.
Et ſtatuit eos David omnes in munerib' eo- 6
rum: è filiis Levi, Gerſonē, Cahathum, et Me- 7
rari. E Gerſonitis, Laadanē, et Semei. Filii 8
Laadanis, primogenit' ej' Nahlael, Jotham, et
Joel, tres. Filii Semajæ, Selmoth, Hezael, et 9
Aran, tres: hi erant præcipui patres Semei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἀλλ' ἢ δῴη σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν κύριος καὶ κατισχύσαι σε ὅπως Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ φυλάσσεσθαι καὶ
13 τοῦ ποιεῖν τὸν νόμον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Τότε (n) εὐοδώσει ἐὰν φυλάξῃς τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγμα-
τα καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ ὅπως Ἰσραήλ. ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ μὴ
14 δὲ πτοηθῇς. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πτωχείαν μου ἡτοίμασα εἰς οἶκον κυρίου χρυσίου ταλάντων
ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον, οὗ οὐκ ἔστι σταθμός,
15 ὅτι εἰς πλῆθός ἐστι· καὶ ξύλα καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες. Καὶ μετὰ σοῦ πρόσ-
θες εἰς πλῆθος ποιέντων ἔργα, τεχνῖται καὶ οἰκοδόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων, καὶ πᾶς σο-
16 φὸς ἐν παντὶ ἔργῳ, Ἐν χρυσίῳ (ϑ) καὶ ἀργυρίῳ, χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ, οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἀνά-
17 στηθι καὶ ποίει, καὶ κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ (ι) τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν Ἰσραὴλ ἀντι-
18 λαβέσθαι τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ. Οὐχὶ κύριος μετ' ὑμῶν; καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι ἔ-
δωκεν (κ) ἐν χερσὶν ὑμῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον κυρίου καὶ
19 ἐναντίον (λ) λαοῦ αὐτοῦ. Νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν,
καὶ ἐγέρσητε καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα (λ) τῷ θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν διαθήκης
κυρίου, καὶ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου.

Sed det tibi sapientiam, & intellectum Dominus, & confortet te super 12
Israel, & ad custodiendum, & faciendum legem Domini Dei tui.
Tunc (d) prosperabit, si observaveris facere præcepta, & judicia quæ man- 13
davit Dominus Moysi super Israel. Viriliter age, & confortare: ne ti-
meas, neque paveas. Et ecce ego secundùm inopiam meam paravi in 14
domum Domini, auri talentorum centum millia, & argenti talentorum
mille millia, & æs, & ferrum, cujus non est pondus, quoniam in multi-
tudine est: & ligna, & lapides paravi, (e) & ad hæc adde. Et te- 15
cum adde, in multitudine de facientibus opera, artifices, & ædificato-
res lapidum, & fabri lignorum, & omnis sapiens in omni opere, In au- 16
ro, & argento, ære, & in ferro, (f) non est numerus: Surge, & fac: &
Dominus tecum. Et mandavit David omnibus principibus Israel ad- 17
juvare Salomon filium (g) suum: Nonne Dominus vobiscum? & re- 18
quiescere fecit vos in circuitu: quia dedit in manus (h) vestras ha-
bitantes terram: & subjecta est terra ante Dominum, & ante populum
ejus. Nunc date corda vestra, & animas vestras ad quærendum Do- 19
mino Deo vestro: & suscitamini, & ædificate sanctificationem Deo
vestro, ad inferendum arcam testamenti Domini, & vasa sanctia Dei in
domum ædificatam nomini Domini.

MS. A. (n) εὐοδωθήσει (ϑ) ἐν ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ, (ι) τοῖς πασὶν ἄρχουσιν (κ) ἐν χερὶ ὑμῶν (λ) ℣ λαοῦ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ Δαυὶδ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ (α) ἀνθ'
2 ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ συνήγαγε (β) πάντας ἄρχοντας Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευί-
3 τας. Καὶ ἠριθμήσαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ
4 κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τετρακόσια καὶ ὀκτὼ χιλιάδας. (γ) Ἀπὸ τ ἐργοδιωκτῆς ὅτι τὰ ἔργα (δ) οἴκου
5 κυρίου εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες, καὶ γεγραμματεῖς καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι. Καὶ τέσσαρες χιλιάδες
πυλωροὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνοῦντες τῷ κυρίῳ (ε) ἐν ὀργάνοις οἷς ἐποίησεν τοῦ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ.
6 7 Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τῷ (ζ) Γεδσὼν, Καάθ, καὶ Μεραρί. Καὶ τῷ (η)
8 9 Γεδσών, Ἐδὰν, καὶ Σεμεΐ. Υἱοὶ τῷ Ἐδὰν, ἄρχων Ἰεηὴλ, καὶ (ϑ) Ζηθὰρ, καὶ Ἰωὴλ, τρεῖς. (ι) Υἱοὶ
Σεμεΐ, Σαλωμὶθ, (κ) Ἰεηὴλ, καὶ Δὰν, τρεῖς. ἕτοι ἄρχοντες (λ) πατριῶν τῶν Ἐδάν.

ΚΑΡ. XXIII.

ET David senex, & plenus dierum: & regnare fecit Salomon fili- 1
um suum pro se super Israel. Et congregavit omnes principes Israel, 2
& sacerdotes & Levitas. Et (a) numeraverunt Levitæ à trigesi- 3
mo anno, & supra: & factus est numerus eorum per caput
eorum in viros triginta, & octo mille. De (b) iis qui urgerent opera, 4
super opera domûs Domini, viginti quatuor mille: & scribæ, & judices,
sex mille: Et quatuor mille janitores: & quatuor mille laudantes Do- 5
minum in organis, quæ fecerat ad laudem dicendam Domino. Et dis- 6
tribuit eos David, diurnas (c) vices filiis Levi, Gedson, Caath, & Me-
rari. Ipsi Gedson, Edan, & Semei. Filii Edan, princeps Jul, & Ze- 7 8
than, & Joel, tres. Filii Semei; Salomith, Jiel, & Dan, tres. Hi 9
principes patriarum Edan.

MS. A. (α) ἀντ' αὐτοῦ (β) πάντας τοὺς (γ) Ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ (δ) οἴκου εἰκοσιτέσσαρες (ε) ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν (ζ) Γηρσὼν, Καὰθ, Μεραρί. (η) Γηρσὼν, τῷ Λεαδὰν, καὶ τῷ Σεμεῒ Υἱῷ Λεαδὰν, ὁ ἄρχων (ϑ) Ζαυθὰμ, (ι) Καὶ υἱοὶ (κ) καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ἀρὰν, (λ) ℣ πατριῶν τῷ Λεαδάν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وهو يعطيك الحكمة والتبوة * وعلك على اسرايل * وتحفظ شرايع الله الهك مثل ما امر
13 * بعد ذلك تصلح انت ان حفظت الوصايا والشرايع والاحكام * كما امر الرب لموسي ان يعلم
14 اسرايل * تتعظم وتتجبر * ولا تخاف ولا ترعب * وهوذا كل شي قد اعددته لك كما يراد لبناء
البيت * بدرات ذهب الف بدن * وفضة الف بدن * ونحاسا وحديدا لا عدد له * وساير
الناس الذين على الارض لا يعرفون يحسبون وزن ارطالها لكثرتها * وخشبا وحجارة * فتضيف
15 اليها مثلها من عندك * واكثر صناع الصنايع * قطاعين الحجر * والبنايين * ونجارين
16 الخشب * وصناع الذهب * والفضة * والنحاس * والحديد * حتي لا يكون لهم عدد *
17 وابنت واعمل * والله معك * وقال داود لساير بني اسرايل * اعينوا سليمان ابني *
18 فان الرب معكم * ويحفظكم من يد اعدايكم الذين حولكم * وهوذا قد ملكهم
19 ساير سكان الارض * والان فصلوا واصلحوا قلوبكم قدام الله * وقوموا وابنوا مقدسا
لاسمه * وضعوا تابوت عهد الله الهنا * وانية القدس للرب الهنا * وابنوا بيتا علي اسمه
العظيم الذي سمي علينا *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 * وشاخ داود وشبع من ايامه * واقام سليمان ابنه ملكا علي اسرايل * وجمع ساير كهنة
2 الرب واللاويين * وعدهم الرجال من ابن ثلثين وثلاثين سنة الي فوق ذلك * فكان عدد
3 الرووسا عمانية وثلثين الفا * واقام داود فيهم رووسا علي صنايع بيت الله اربعة وعشرين الفا *
4 وقضاة ومعلمين ستة الف * يكونون يسرون علي البنا * ويسعون بقوتهم واموالهم
5 وصدقاتهم للمساكين * وافكارهم واقوالهم * واقام داود علي المساكين والفقراء مدبرين
6 وقومة * يكونون مدبرين وحافظين * لكل عسن واحدا * حتي لا يعوزهم سي * اقامهم
7 من ساير مقدمي بني لاوي * جرسون * وقاهث * ومراري * وجرسون * والعادان * وسمعي * ومن
8 بني عادان * كبيرهم واحايل * ويوبام * ويوييل ثلاثة * ومن بني سمعيا * سمعوث * وحارايل *
9 واران * هولاء رووسا بيت سمعيا *

ΚΑΡ. XXIII.

Cum senuisset David, & saturatus 1
esset diebus suis, Salomonem filium su-
um constituit regem super Israelem.
Deinde congregans omnes Domini sacer- 2
dotes ac Levitas, Numeravit eos, 3
nempe viros à nato triginta duos annos
& deinceps: fuitque numerus præcipuo-
rum, triginta octo millia. Inter quos 4
constituit David præpositos operibus do-
mûs Dei, viginti quatuor millia; judi-
cum verò atque præceptorum sex millia:
ut præessent ædificio; & viribus, pe- 5
cuniis, eleemosynis, cogitationibus ac ver-
bis suis, curam agerent pauperum. Præ- 6
posuitque David pauperibus et egenis gu-
bernatores et præfectos, ut regerent ac
tuerentur eos; denis quibusque unum, ut
nil ipsis deesset. Præposuit autem eos ex
omnibus præcipuis filiis Levi, Gersone,
Cahathe, et Merari. Et quidem è Gersone, 7
Eladanem, et Semei. E filiis Adanis, 8
Vachaelem natu majorem, Jothamum,
et Joelem, tres. E filiis Semaia, Semao- 9
them, Hazaelem, et Aranem: hi erant
capita familiæ Semaia.

דברי הימים א: כג

Versio VULG. LAT.

,Jehus & ;ſecundus Zizah & ,*caput* Jachath fuit Et .quatuor Simhi filii Iſti .Berihah & ,Jehus & ,Zinah ,Jachath,Simhi filii Et
10 וּבְנֵי שִׁמְעִי יַחַת זִינָא וְיעוּשׁ וּבְרִיעָה אֵלֶּה בְּנֵי־שִׁמְעִי אַרְבָּעָה: וַיְהִי־יַחַת הָרֹאשׁ וְזִיזָה הַשֵּׁנִי וְיעוּשׁ
,Huzziel &,Chebron ,Ishar ,Hamram ,Chehath Filii .una *viſitatione* in patris domui fuerunt Et .filios multiplicaverũt non Berihah &
11 וּבְרִיעָה לֹא־הִרְבּוּ בָנִים וַיִּהְיוּ לְבֵית אָב לִפְקֻדָּה אַחַת: בְּנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל
ejus filii & ,ipſe ſanctitatum ſanctitatẽ *ipſum ſanctificandum ad* Aharon eſt ſeparatus Et .Moſeh & ,Aharon ,Hamram Filii .quatuor
12 אַרְבָּעָה: בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא וּבָנָיו
viri Moſeh Et .ſeculum in uſque ejus nomine in *benedicendũ ad & ,ipſum miniſtrandum ad Domini facies ad ſuffiendum ad* ,ſeculum in uſque
13 עַד־עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד־עוֹלָם: וּמֹשֶׁה אִישׁ
.*caput* Sebuel ,Gherſom Filii .Elihezer & ,Gherſom ,Moſeh Filii .Levi tribu *ſuper* vocabuntur ejus filii Dei
14 הָאֱלֹהִים בָּנָיו יִקָּרְאוּ עַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי: בְּנֵי מֹשֶׁה גֵּרְשׁוֹם וְאֱלִיעֶזֶר: בְּנֵי גֵרְשׁוֹם שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ:
15 Filii .ſuprà ſũt multiplicati Rechabiah filii & : alii filii Elihezer ipſi *fuit* non Et .*caput* Rechabiah ,Elihezer filii fuerũt Et
16 וַיִּהְיוּ בְנֵי־אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה הָרֹאשׁ וְלֹא־הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רַבּוּ לְמָאֳדָה: בְּנֵי
Filii .quartus Jechamham & ,tertius Jachaziel,ſecundus Amariah ,*caput* Jerijahu :Chebron Filii .*caput* Selomith ,Ishar
17 יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ: בְּנֵי חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי וְיָקְמְעָם הָרְבִיעִי: בְּנֵי
,Elhazar eſt mortuus Et .Chis & ,Elhazar ,Machali Filii .Muſi & ,Machali ,Merari Filii .ſecundus Iſijah & ,*caput* Michah ,Hurziel
18 עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָּה הַשֵּׁנִי: בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ: וְיֶרַח אֶלְעָזָר
,Jeremoth & ,Heder & ,Machali ,Muſi Filii .earum fratres Chis filii eas *tulerunt* Et .filiæ *quinimo* ,filii ei fuerunt non &
19 וְלֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וַיִּשָּׂאוּם בְּנֵי־קִישׁ אֲחֵיהֶם: בְּנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת
,ſua capita per nominum *numero in ſuis viſitationibus patrum capita ,ſuorum patrum domui* Levi filii Iſti .tres
20 שְׁלוֹשָׁה: אֵלֶּה בְנֵי־לֵוִי לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם
Dominus *requiem Dedit* :David dixit Quoniam .ſuprà & ,annorum viginti filio à ,Domini domus *ſervitium ad opificium faciens*
21 עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה: כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה
& ,tabernaculum portare non Levitis etiam Et .ſeculum in uſque Jeruſalaim in habitavit & ,*ſuo populo* Iſrael Deus
22 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלִַם עַד־לְעוֹלָם: וְגַם לַלְוִיִּם אֵין לְשָׂאת אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת
,annorum viginti filio à ,Levi filiorum numerus *ipſi poſterioribus* David *verbis in* Quia .ejus *ſervitium* ad ejus vaſa omnia
23 כָּל־כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ: כִּי בִדְבָרֵי דָוִיד הָאַחֲרוֹנִים הִמָּה מִסְפַּר בְּנֵי־לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
in & ,cubiculis in & ,atriis in Domini domus *ſervitio* in Aharon filiorum manũ ad eorum *ſtatio* Quia .ſuprà &
24 וּלְמָעְלָה: כִּי מְעֻמָּדָם לְיַד בְּנֵי־אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה עַל־הַחֲצֵרוֹת וְעַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל־
laganis in & ,*munere* in ,ſimila in & ,*diſpoſitionis* pane in Et .Dei domus *ſervitii* opere & ,ſanctitate omni in ,munditia
25 טָהֳרַת לְכָל־קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים: וְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וְלִסֹּלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי
laudandũ ad &,confitendũ ad *mane in mane in* ſtandũ ad Et .*menſuratione* &,menſura omni in & ,*frixo* in & ,ſartagine in &,infermẽtatorũ
26 הַמַּצּוֹת וְלַמַּחֲבַת וְלִבְלוּל בְּכָל־מִשּׂוּרָה וּמִדָּה: וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל
,*numero in* ,ſolennitates ad & ,*neomenias* ad ,ſabbatha ad ,Domino *ſacrificia facere aſcendere* omne ad Et .veſperi ſic & ,Dominum
27 לַיהוָה וְכֵן לָעָרֶב: וּלְכֹל הַעֲלוֹת עוֹלוֹת לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת לֶחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדִים בְּמִסְפָּר
,*ſanctitatis* cuſtodiam & ,*conventus tentorii* cuſtodiam cuſtodient Et .*Domini facies ad* jugiter eis ſuper *normam* juxta
28 כַּמִּשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה: וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל־מוֹעֵד וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ
.Domini domus *ſervitio* in ,ſuorum fratrum Aharon filiorum cuſtodiam &
וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן אֲחֵיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה:

Porrò filii Semei;Leheth,& Ziza,& Jaus,& Baria:iſti fi- 10
lii Semei,quatuor. Erat autem Leheth prior, Ziza ſecun- 11
dus:porrò Jaus et Baria non habuerunt plurimos filios,et
idcircò in una familia,unâq; domo,computati ſunt. Fi- 12
lii Caath ; Amram,& Iſaar,Hebron, & Oziel, quatuor.
Filii Amram ;Aaron, & Moyſes.Separatúſque eſt Aaron 13
ut miniſtraret in Sancto ſanctorum, ipſe & filii ejus in
ſempiternum, & adoleret incenſum Dño ſecundùm ritũ
ſuũ,ac benediceret nomini ejus in perpetuũ. Moyſi quo- 14
que hominis Dei filii annumerati ſunt in tribu Levi. Fi- 15
lii Moyſi ;Gerſom,& Eliezer. Filii Gerſom ;Subuel pri- 16
mus. Fuerunt autem filii Eliezer ;Rohobia primus: & 17
non erant Eliezer filii alii. Porrò filii Rohobia multipli-
cati ſunt nimis. Filii Iſaar ;Salomith primus. Filii He- 18
bron ;Jerias primus,Amarias ſecundus, Jahaziel tertius, 19
Jecmaam quartus. Filii Oziel;Micha primus,Jeſia ſecun- 20
dus. Filii Merari ;Moholi,& Muſi. Filii Moholi ;Eleazar, 21
& Cis. Mortuus eſt autem Eleazar, & non habuit filios, 22
ſed filias:acceperúntque eas filii Cis fratres earum. Filii 23
Muſi ;Moholi,& Eder,& Jerimoth,tres. Hi filii Levi in 24
cognationibus & familiis ſuis, principes per vices,& nu-
merum capitum ſingulorum,qui faciebant opera miniſte-
rii domûs Dñi,à viginti annis & ſuprá. Dixit enim Da- 25
vid ;Requiem dedit Dñs Deus Iſrael populo ſuo, & habi-
tationem Jeruſalẽ uſque in æternum. Nec erit officii Le- 26
vitarum ut ultrà portent tabernaculum, & omnia vaſa e-
jus ad miniſtrandum. Juxta præcepta quoque David no- 27
viſſima,ſupputabitur numerus filiorũ Levi à viginti an-
nis & ſuprá. Et erunt ſub manu filiorum Aaron in cul- 28
tum domûs Domini,in veſtibulis,& in exedris, & in loco
purificationis, & in ſanctuario, & in univerſis operibus
miniſterii templi Domini. Sacerdotes autem,ſuper pa- 29
nes propoſitionis,et ad ſimilæ ſacrificiũ,& ad lagana azy-
ma,& ſartaginem,& ad torrendum, & ſuper omne pon-
dus atque menſuram. Levitæ verò,ut ſtent manè ad con- 30
fitendum & canendum Domino:ſimilitérque ad veſperã,
Tam in oblatione holocauſtorũ Dñi, quàm in ſabbatis & 31
Calendis & ſolennitatibus reliquis, juxta numerum, &
ceremonias uniuſcujuſque rei,jugiter coram Domino. Et
cuſtodiant obſervationes tabernaculi fœderis, & ritum 32
ſanctuarii, & obſervationem filiorũ Aaron fratrum ſuo-
rum, ut miniſtrent in domo Domini.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Filii Semei, Nahath, Zebda, Jeus, Beria: 10
hi ſunt filii Semei, quatuor: Inter quos 11
Nahath erat natu maximus, Zebda ſecundus,
tum Jeus, & Beria. Beria verò haud plures
habuit liberos, unde paternæ domûs eorum
unica erat familia. Filii Cahath, Amram, 12
Jeshar, Hebron, & Uziel, quatuor. Filii 13
Amram, Aharon, & Moſe: & quidem Aha-
ron electus fuit ad miniſtrandum in ſancto
ſanctorum, ipſe & filii ejus in æternum uſque,
ad offerendum coram Domino acerras thuris,
ad miniſtrandum ei, et benedicendum nomen
ejus in ſempiternum uſque: Moſe verò pro- 14
pheta Domini appellatus eſt, Tribus Levi-
tarum: Filii Moſis, Gerſom, & Eliazar. 15
Filii Gerſom, Semuel primogenitus ejus. 16
Fuerunt autem filii Eliazar, Arhima primo- 17
genitus ejus, nec alios Eliazar habuit filios.
Filii Arhimæ, Ribi primogenitus ejus. Filii 18
Jeshar, Selmoth primogenitus ejus. Filii 19
Hebron, Juda primogenitus ejus, Amaria ſe-
cundus, Nehzael tertius, Necmaem quartus.
Filii Azjaelis, Micha primogenitus ejus, Suah 10
ſecundus. Filii Merari, Mahli, & Muſi. Filii 21
Mahli, Eliazar, & Cis. Mortuus eſt autem 22
Eliazar, nec habuit filios, ſed filias, quas du-
xerunt filii Cis. Filii Muſi, Mahli, Adar, & 23
Jermon, tres. Iſti ſunt filii Levi per domos 24
ſuas paternas, præcipui patres juxta nu-
merum ſuum, ſecundùm numerum nomi-
num ſuorum viritim, præpoſiti operibus do-
mûs Domini, ab annis viginti & ſuprá. Di- 25
xit enim David, Requiem dedit Dominus do-
minorum Iſraeli populo ſuo, & habitavit in
Jeruſalem ex nunc in ſeculum uſque. Iiſdé 26
quoque Levitis portandum erit tabernaculũ
& omnia vaſa miniſteriorum ejus. Nam po- 27
ſtremo Davidis imperio abſolutus fuerat nu-
merus filiorum Levi, à nato viginti annos &
deinceps. Statuit enim illos ad latus filiorũ 28
Aharonis, ut præeſſent in domo Domini iis
qui clangebant tubis rectis & curvis, & cellis
in quib⁹ condebant vaſa Sanctuarii Domini,
Pani ordinum, ſimilæ, placentis azymis: o- 29
mnibúſque canentibus, & gratias agentibus,
Ut eſſent aſſidui ſingulis matutinis, & gratias 30
agerent, laudaréntque Dominum; eodémque
modo ſingulis veſperis: Ut offerrent holo- 31
cauſta Domino ſabbathis, Kalendis menſium,
ac feſtis, pro ipſorum numero ac ritu debito,
idque jugiter coram Domino: Obſervarent 32
cuſtodiam vaſorum tabernaculi, & vaſorum
Sanctuarii: *denique* obſervarent cuſtodiam
filiorum Aharonis fratrum ſuorum, quoties
res exigebat ut miniſtrarent in domo Do-
mini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 11 Καὶ τοῖς ὑοῖς Σεμεΐ, Ἰὲθ, καὶ (μ) Ζιζὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Βεριά· οὗτοι ὑοὶ Σεμεῖ τέσσαρες. Καὶ
Ἰὲθ ὁ ἄρχων, καὶ Ζιζὰ ὁ δεύτερος. καὶ Ἰωὰς, καὶ (ι) Βεριὰ οὐκ ἐπληθύναν υἱὸς, καὶ ἐγένοντο
12 το εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἀπόσκεψιν μίαν. Υἱοὶ Καὰθ, (ν) Ἀμβρὰμ, Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, (ξ) Ὀζιὴλ,
13 τέσσαρες. Υἱοὶ (ο) Ἀμβρὰμ, Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆς. καὶ διεστάλη Ἀαρὼν τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁ-
γίων, αὐτὸς καὶ οἱ ὑοὶ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον τοῦ κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύ-
14 χεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Καὶ Μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθη-
15 16 σαν εἰς φυλὴν τοῦ Λευΐ. Υἱοὶ Μωυσῆ, Γηρσὰμ, καὶ Ἐλιέζερ. Υἱοὶ Γηρσὰμ, Σουβαὴλ ὁ ἄρχων.
17 Καὶ ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ἐλιέζερ, (π) Ῥαβιὰ ὁ ἄρχων. καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι· καὶ υἱοὶ
18 19 (ρ) Ῥαβιὰ ηὐξήθησαν εἰς ὕψος. Υἱοὶ (σ) Ἰσαὰρ, Σαλωμὼθ ὁ ἄρχων. Υἱοὶ Χεβρὼν, Ἰεριὰ ὁ
20 ἄρχων, Ἀμαρὶα ὁ δεύτερος, (τ) Ἰεζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκαμίας ὁ τέταρτος. Υἱοὶ Ὀζιὴλ, Μιχὰ
21 ὁ ἄρχων, καὶ (υ) Ἰσιὰ ὁ δεύτερος. Υἱοὶ Μεραρὶ, Μοολὶ, (φ) καὶ ὁ Μουσί. υἱοὶ Μοολὶ, Ἐ-
22 λεάζαρ, καὶ Κίς. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ· καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ
23 24 ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ Κὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν. Υἱοὶ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰαειμὼθ, τρεῖς. Οὗ-
τοι υἱοὶ Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐ-
τῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν (χ) ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ποιοῦντες τὰ ἔργα λειτουρ-
25 γείας οἴκου κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. Ὅτι εἶπε Δαυὶδ, Κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς (ψ)
26 Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ κατασκηώσει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος. Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν ἀ-
27 ροντες τὴν Χλωλὼ (ω) καὶ τὰ πάντα σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς· Ὅτι ἐν τοῖς λό-
28 γοις Δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ (α) ἀριθμὸς υἱῶν Λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω· Ὅτι ἔστησαν
αὐτοὺ (β) ἐπὶ χεῖρ Ἀαρὼν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς, καὶ ἐπὶ τὰ παστοφό-
ρια, καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν πάντων ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου τοῦ (γ) θεοῦ,
29 Καὶ εἰς τοὺ ἄρτους τῆς (δ) προθέσεως, καὶ εἰς τὴν ζεμίδαλιν τῆς θυσίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα
30 τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τήγανον, καὶ εἰς τὴν πεφυραμένην, καὶ εἰς πᾶν μέτρον, Καὶ τοῦ ψάλλειν πρὸ τοῦ
31 (ε) αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, καὶ (ζ) οὕτω τοτὲ πρὸς, Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομέ-
νων ὁλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς (η) νουμηνίαις καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς,
32 κατὰ ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς τῷ κυρίῳ. Καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακὰς σκη-
νῆς τοῦ (θ) μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν Ἀαρὼν ἀδελφῶν αὐτῶν, τοῦ
λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου.

Et (d) filii Semei; Jeth, & Ziza, & Joas, & Beria: hi filii Semei 10
quatuor. Et fuit Jeth princeps, & Ziza secundus. Et Joas, & Be- 11
ria non multiplicaverunt filios: & facti sunt in domum patriæ in com-
putationem unam. Filii Caath; Ambram, Isaar, Chebron, Oziel, qua- 12
tuor. Filii Ambram; Aaron, & Moyses. Et separatus est Aaron ad 13
sanctificandum sancta sanctorum, ipse, & filii ejus usque in seculum,
ad adolendum ante Dominum, ministrandum, & deprecandum in no-
mine ejus usque in seculum. Et Moyses homo Dei: filii ejus vocati 14
sunt in tribum Levi. Filii Moysi; Gersam, & Eliezer. Filii Ger- 15 16
sam, Subael princeps. Et fuerunt filii Eliezer, Rabia princeps. Et non 17
fuerunt Eliezer filii alii. Et filii Rabia aucti sunt in sublime. Filii 18
Isaar, Salomoth princeps. Filii Chebron; Hieria princeps, Amaria se- 19
cundus, Jeziel tertius, Jecemias quartus. Filii Oziel; Micha prin- 20
ceps, & Isia secundus. Filii Merari; Mooli & Musi. Filii Mooli; 21
Eleazar, & Cis. Et mortuus est Eleazar: & non fuerunt ei filii, sed 22
filiæ. Et acceperunt eas filii Cis fratres earum. Filii Musi; Mooli, & 23
Eder, & Jarimoth, tres. Hi filii Levi secundùm domos patriarum su- 24
arum, principes patriarum suarum secundùm recognitionem suam, jux-
ta numerum nominum suorum, juxta caput ipsorum; facientes o-
pera ministerii domûs Domini, à vigesimo anno, & suprà. Quoniam 25
dixit David; Requiem dedit Dominus Deus Israel populo suo: &
habitavit in Hierusalem usque in seculum. Et Levitæ non erant le- 26
vantes tabernaculum, & omnia vasa ejus ad ministerium ejus; Quoni- 27
am in sermonibus David novissimis est numerus filiorum Levi à vigesi-
mo anno, & suprà: Quoniam statuit eos in manu Aaron ad ministran- 28
dum in domo Domini in atriis, & in pastophoriis, & in purgatione omni-
um sanctorum, & in operibus ministerii domûs Dei, Et in panibus pro- 29
positionis, & in simila sacrificii, & in laganis azymis, & in sartagi-
ne, & in conspersa, (e) & in omni mensura, Et ad standum manè ad 30
laudandum, & confitendum Domino, & sic vesperè, Et super omnia, 31
quæ offeruntur holocausta Domino in sabbathis, & in Neomeniis, & in
festivitatibus, juxta numerum, juxta judicium super eis semper Domi-
no. Et custodient custodias tabernaculi testimonii, & custodiam san- 32
cti, & custodias filiorum Aaron fratrum suorum, ad ministrandum in
domo Domini.

MS. A. (μ) Ζιζὰ, * οὗτοι (ι) Βεριὰ (ν) Ἀμεὰμ, καὶ Ἰσαὰρ, (ξ) καὶ Ὀζιὴλ, (ο) Ἀμεὰμ, (π) Ῥααβιὰ (ρ) Ῥααβιὰ (σ) Ἰσαὰρ, Σαλουμὼθ (τ) Ἰαζι-
ὴλ (υ) Ἰεσπὶ (φ) καὶ Μουσί. (χ) ὀνομάτων, κατὰ (ψ) τῷ Ἰσραὴλ λαῷ (ω) καὶ πάντα τὰ σκεύη (α) ἀριθμὸς τ' * Λευϊτῶν Λευὶ (β) ὅτι χεῖρας (γ) θεοῦ, Εἰς
(δ) προθέσεως, εἰς (ε) αἰνεῖν, ἐξομολογεῖσθαι (ζ) ὅτως (η) νουμηνίαις (θ) μαρτυρίου, καὶ τὰς φυλακὰς ὑῶν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 11 وَمِن بَنِي سمعوب * ناحب * ربدا * يعوس * بريعا * وَلَم يَكُن لِبريعا بنين * وَكَانَ لِبَيتِ
12 أَبيهِم امه واحِدَة * وبنو فاهث عمرم * ايصهر * حبرون * عزاييل * اربعه * وبنو عمرم * هرون *
13 وموسي * ومريم اخهم * واحير هرون أَن يخدم في قدسِ القدسِ هو وبنوه إِلَي ابدا * ويبخروا
14 ويصعدوا الذبايح قدام الله * ويدعوا باسمه * وموسي نبي الله وسموا بنيه باسم سبط لاوي
15 * وبنو موسي * فرسوم * والبعارار * وبنو فرسوم * اسموييل * وصار له بنون * وصار ابن
16 لالبعارار * وهو ارحما الجليل * ولَم يكن لِلعارر ولد اخر * وبنو ارحما * رابيفي ابنه
17 الجليل * وابن ايصاهر * سلموث * وابن حبرون * يودا * امريا * حارايل * يقوميم * بنو
18 حارايل * مكا * سوح * بنو مراري * محالي * وموسي * بنو محالي * البعارار * وقيس * ومات
19 البعارار ولَم يكن له بنون * الا بنات واحد بناته لبني قيس * وبنو موسي * محلي *
20 وعادار * وارعوث * هاولاء بنو لاوي لبيت اباهم * ورووسايهم * فهاك اسماؤهم * كل انسان
21 يقوم علَى خدمته من ابن عسرين سنه إِلَي فوق * لان داود قال * ان الله رب اسرايل
22 يريح * سعبه * ويكون في اورسليم إِلَي الابد * واللاويون كانوا يرفعون فيه الشهاده والاهها
23 كلها * وان عدد اللاويين كان مكتوبا في الفاظ داود الاحيين * من ابن عسرين
24 سنه إِلَي فوق ذلك * لانه اقامهم بجانب بني هرون ليخدموا بيت الرب علي الابواب * وقوم
25 منهم يصربون بالقرون * وقوم علَى الصناديق الذي كان يوضع فيها بياب قدسِ الرب
26 * وعلي جبر الموجه * وكلما للخدمه * وعلي كل من يسبح الرب * يكونون يقومون في كل
27 بكر يسبحون الرب * وفي كل عسيه * وعلي كل سي يادون به لذبايح الرب في السبوب ورءوس
28 الشهور والاعياد * علي عددهم وكاحكامهم * كما يصلح لهم دايما قدام الله * ويكونوا
29 يحفظون باب فيه الشهاده * وباب القدسِ * وبياب بني هرون اخوهم اذا طلبوهم لخدمه
30 بيت الرب *

E filiis Semaothis, Nabelhum, Zebdam, 10
Jeusem, & Buriaam. Nullos autem ha- 11
buit Bariaa filios, quapropter unica fuit
gens domûs eorum paternæ. Filii Ca- 12
bathis, Amram, Isahar, Hebron, Azael,
quatuor. Filii Amrami, Haron & Mo- 13
ses, ac Mariam soror eorum. Haron elec-
tus est ut ministraret in sancto sanctio-
rum, tam ipse quàm filii ejus in æter-
num, usque thus adolerent, offerrent
sacrificia coram Deo, & invocarent no-
men ejus. Filios verò Moſis prophetæ 14
Dei, vocaverunt nomine tribûs Levi.
Filii Moſis, Gersom, & Eliezar. 15
lii Gersomis, Samuel qui plures habuit 16
filios. Eliazar filium habuit, nempe 17
Arhimam præclarum, nec alios habuit
Elazar filios. Filii Arhimæ, Rubi fi-
lius ejus præcipuus. Filius Isabaris, Sel- 18
moth. Filius Hebronis, Juda, Amaria, 19
Hazael, Necomim. Filii Hazaelis, Micha, 20
Suah. Filii Merari, Mahali & Musi. 21
Filii Mahali, Eliazar, & Cis. Mor- 22
tuus est autem Eliazar, nec habuit filios
sed filias, ductæque fuerunt ejus filiæ
in uxores à filiis Cis. Filii Musi, Mah- 23
li, Adar, & Arimoth. Hi sunt filii 24
Levi per domos paternas & capita eo-
rum, & hæc sunt nomina eorum; quo-
rum quilibet fungebatur officio suo, à
nato viginti annos & deinceps. Dixit 25
enim David, Deus Dominus Israelis re-
quiem dabit populo suo, & erit Jerosо-
lymis in perpetuum. Levitæ quoque fe- 26
rebant testudinem fœderis & omnia va-
sa illius. Numerus autem Levitarum 27
scriptus erat in postremis eloquiis Davi-
dis; à nato viginti annos & deinceps.
Statuerat enim eos ad latus filiorum Ha- 28
ronis, ut ministrarent domui Domini ad
januas: & quidam ex eis claugebant
buccinis: alii verò præpositi erant arcis
in quibus reponebantur vasa Sanctuarii
Domini, Et panibus propositis, & rebus 29
omnibus quæ pertinebant ad ministerium:
& omnibus iis qui Dominum celebrant,
ut surgentes singulis matutinis laudarent 30
Dominum, & singulis vesperis: O- 31
mnibus deniq; rebus quæ afferebantur pro
sacrificiis Domini, sabbathis, initiis
mensium, & festis, secundùm numerum
ac leges eorum, prout decebat eos, jugiter
coram Deo: Et ut custodirent ostium 32
testudinis fœderis, januam Sanctuarii,
& vestes filiorum Haronis fratrum suo-
rum, siquando postularent eas pro mini-
sterio domûs Domini.

דברי הימים א: כד

CAP. XXIV. כד

ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: וימת נדב ואביהוא לפני אביהם 1
ובנים לא־היו להם ויכהנו אלעזר ואיתמר: ויחלקם דויד וצדוק מן־בני אלעזר ואחימלך 2
מן־בני איתמר לפקדתם בעבדתם: ויהי מצאו בני־אלעזר רבים לראשי הגברים מן־בני 3
איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית־אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה: 4
ויחלקום בגורלות אלה עם־אלה כי־היו שרי־קדש ושרי האלהים מבני אלעזר 5
ובבני איתמר: ויכתבם שמעיה בן־נתנאל הסופר מן־הלוי לפני המלך והשרים 6
ואחימלך בן־אביתר וראשי האבות לכהנים ולליים בית־אב אחד אחז ואחד לאלעזר 7
לאיתמר: ויצא הגורל הראשון ליהויריב לידעיה השני: לחרם השלישי לשערים הרביעי: 8
לשכניהו החמישי למימן הששי: להקוץ השביעי לאביה השמיני: לישוע התשעי לשכניהו העשרי: 9
לאלישיב עשתי עשר ליקים שנים עשר: לחפה שלשה עשר לישבאב ארבעה עשר: לבלגה 10
חמשה עשר לאמר ששה עשר: לחויר שבעה עשר להפצץ שמנה עשר: לפתחיה תשעה עשר 11
ליחזקאל העשרים: ליכין אחד ועשרים לגמול שנים ועשרים: לדליהו שלשה ועשרים למעזיהו 12
ארבעה ועשרים: אלה פקדתם לעבדתם לבוא לבית־יהוה כמשפטם ביד אהרן 13
אביהם כאשר צוהו יהוה אלהי ישראל: ולבני לוי הנותרים לבני עמרם שובאל 14
לבני שובאל יחדיהו: לרחביהו לבני רחביהו הראש ישיה: ליצהרי שלמות לבני שלמות יחת: 15
ובני יריהו אמריהו השני יחזיאל השלישי יקמעם הרביעי: בני עזיאל מיכה לבני מיכה שמור: אחי 16
מיכה ישיה לבני ישיה זכריהו: בני מררי מחלי ומושי בני יעזיהו בנו: בני מררי ליעזיהו בנו 17
ושהם וזכור ועברי: למחלי אלעזר ולא־היה לו בנים: לקיש בני־קיש ירחמאל: 18
19

Versio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

PORRÒ filiis Aaron hæ partitiones erãt: Filii Aaron; 1
Nadab, & Abiu, & Eleazar, & Ithamar. Mortui sunt 2
autem Nadab & Abiu ante patrem suum absque li-
beris: sacerdotióque functus est Eleazar, & Ithamar.
Et divisit eos David, id est, Sadoc de filiis Eleazari, 3
& Ahimelech de filiis Ithamar, secundũ vices suas &
ministeriũ. Inventíque sunt multò plures filii Eleazar
in principib⁹ viris, quã filii Ithamar. Divisit autẽ eis, 4
hoc est, filiis Eleazar, principes p familias sedecim: et
filiis Ithamar per familias & domos suas octo. Porrò 5
divisit utrasque inter se familias sortib⁹: erant enim
principes sanctuarii, & principes Dei, tam de filiis E-
leazar quã de filiis Ithamar. Descripsitq; eos Semeias 6
fili⁹ Nathanael scriba Levites, coram rege & princi-
pibus, & Sadoc sacerdote, & Ahimelech filio Abia-
thar, principib⁹ quoque familiarum sacerdotalium &
Leviticarum: unam domũ, quæ cæteris præerat, Elea-
zar: & alteram domum, quæ sub se habebat cæteros, I-
thamar. Exivit autem sors prima Joiarib, secunda Je- 7
dei, Tertia Harim, quarta Seorim, Quinta Melchia, sex- 8 9
ta Maiman, Septima Accos, octava Abia, Nona Jesua, 10 11
decima Sechenia, Undecima Eliasib, duodecima Ja- 12
cim, Tertiadecima Hoppha, decimaquarta Isbaab, De- 13 14
cimaquinta Belga, decimasexta Emmer, Decimase- 15
ptima Hezir, decimaoctava Aphses, Decimanona Phe- 16
teia, vigesima Hezechiel, Vigesimaprima Jachin, vi- 17
gesimasecunda Gamul, Vigesimatertia Dalaiau, vige- 18
simaquarta Maaziau. Hæ vices eorum secundùm mi- 19
nisteria sua, ut ingrediantur domũ Domini, & juxta
ritũ suum sub manu Aaron patris eorum: sicut præce-
perat Domin⁹ De⁹ Israel. Porrò filiorũ Levi, qui reli- 20
qui fuerant, de filiis Amram erat Subael, & de filiis
Subael, Jehedeia. De filiis quoq; Rohobiæ princeps Je- 21
sias. Isaari verò filius Salemoth, filiúsque Salemoth 22
Jahath: Filiúsq; ejus Jeriau primus, Amarias secund⁹, 23
Jahaziel tertius, Jecmaan quartus. Filius Oziel, Mi- 24
cha: filius Micha, Samir. Frater Micha, Jesia: filiúsq; 25
Jesiæ, Zacharias. Filii Merari; Moholi & Musi. Filius 26
Oziau, Benno. Filius quoque Merari; Oziau & So- 27
am & Zachur & Hebri. Porrò Moholi filius, Elea- 28
zar, qui non habebat liberos. Filius verò Cis, Jera- 29
meel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

FIliorum verò Aharonis, *hæc fuit* distribu- 1
tio: Filii Aharonis, Nadab, & Abihu, Eli-
azar, & Ithamar. Sed cùm mortui essent 2
Nadab & Abihu vivente Aharone patre
suo, nec habuissent filios, ministerio functi
sunt Eliazar & Ithamar. Itaque distribuit 3
eos David; Sadocum *quidem* è filiis Eliazar,
Ahimelechum verò de filiis Ithamar, pro
numero & officio eorum: Et inventi sunt 4
filii Eliazar plures, quoad hominum capita,
quàm filii Ithamar: nam filii Eliazar per ho-
minum capita, juxta domos paternas eorum
distributi, fuerunt sexdecim numero: filii ve-
rò Ithamar juxta domos eorum paternas, per
hominum capita, octo. Distribuit autem 5
illos sortib⁹ promiscuè, tam de filiis Eliazar
quàm de filiis Ithamar. Cùm enim Semaia 6
filius Mathnielis, scriba de *genere* Levitarum,
descripsisset eos coram rege Davide, & co-
ram senioribus Israelis; Sadoc sacerdote, &
Ahimelech filio Abitharis præcipuis sacerdo-
tum ac Levitarum patribus, *nempe* domum
patriarchæ unam Eliazaris, & unam alteram
Ithamaris; Ascendit sors prior Jehujadao, 7
secunda Jedaiæ, Tertia Haramo, quarta 8
Seorimo, Quinta Melechiæ, sexta Mia- 9
mini, Septima Acosо, octava Abiæ, 10
Nona Elisao, decima Sechaniæ, Undeci- 11
ma Elisabo, duodecima Elicarabo. Deci- 12
ma tertia Huphæ, decima quarta Ehaziæ, 13
Decima quinta Beghlæ, decima sexta Pethi- 14
hæ, Decima septima Ehaziæ, decima octa- 15
va Pasino, Decima nona Pethihæ, vigesima 16
Hezechieli, Vigesima prima Jachimo, vi- 17
gesima secunda Ghemuli, Vigesima tertia 18
Delaiæ, vigesima quarta Meadiæ. Isti secun- 19
dùm numerum & officia eorum, ingredie-
bantur domum Domini, juxta leges eorum
prout tenebantur, ex consilio Aharonis pa-
tris eorum: quemadmodum præceperat Do-
minus dominorum Israelis. Quod autem ad 20
filios Levi reliquos; è filiis quidem Amra-
mi, Sebol: è filiis Sebol, Jahdia, & Arha-
bia. E filiis Arhabiæ, primogenitus ejus 21
Jesua, tum Sahar, & Selmoth. E filiis Sel- 22
moth, Nahath, Eremia, Hezael, & Nesamim. 23
Filii Azaelis, Micha. E filiis Michæ, Samar, 24
& Jesua. E filiis Jesuæ, Zacharia. Filii 25
Merari, Mahli, & Musi. 26

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'.

1 2 Καὶ (α) τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν διαιρέσει Ναδὰβ, καὶ Ἀϐιούδ, (β) καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀϐιούδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ
3 υἱοὶ Ἀαρών. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ Σαδὼκ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλεάζαρ, καὶ (†) Ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν
4 Ἰθάμαρ, κατὰ τὴν ἐπισκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Καὶ εὑρέθησαν (γ) οἱ υἱοὶ Ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν ἁγιασμάτων ἢ τοὺς υἱοὺς Ἰθάμαρ. καὶ διεῖλεν
5 αὐτούς, τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατρικῶν ἑκκαίδεκα, (δ) τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατρικῶν ὀκτώ. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τοῦτον πρὸς τοῦτον, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁ-
6 γίων, καὶ ἄρχοντες κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ. Καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς (ε) Σαμαΐας υἱὸς Ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς ἐκ τῆ Λευὶ κατέναντι τῆ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ Σα-
δὼκ (ζ) ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχιμέλεχ (η) υἱὸς Ἀϐιάθαρ, καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τ Λευι-
7 τῶν οἴκου πατριᾶς, εἷς εἷς τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς εἷς τῷ Ἰθάμαρ. Καὶ ἐξῆλθεν (') ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος
8 9 τῷ (θ) Ἰωαρὶμ, τῷ Ιεδίᾳ ὁ δευτερος, Τῷ (ι) Χαρὶβ ὁ τρίτος, (κ) τῷ Σεωρὶμ ὁ τέταρτος, Τῷ
10 11 Μελχίᾳ ὁ πέμπτος, τῷ Μειαμὶν ὁ ἕκτος, (λ) Τῷ Κὼς ὁ ἕϐδομος, τῷ Ἀϐία ὁ ὄγδοος, Τῷ Ι-
12 ησοῦ ὁ (μ) ἔνατος, τῷ Σεχενίᾳ ὁ δέκατος, Τῷ (ν) Ἐλιαϐὶ ὁ ἑνδέκατος, τῷ (ξ) Ἰακὶμ ὁ δω-
13 14 δέκατος, Τῷ (ο) Ὀφφᾷ ὁ τρισκαιδέκατος, τῷ (π) Ἰεσϐαὰλ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος, Τῷ Βελγὰ
15 ὁ πεντεκαιδέκατος, τῷ Ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος, Τῷ (ρ) Χηζὶν ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ (σ) Ἀφεσὴ
16 17 ὁ ὀκτωκαιδέκατος, Τῷ (τ) Φεθαΐᾳ ὁ ἐνενεακαιδέκατος, τῷ Ἐζεκὴλ ὁ εἰκοστὸς, Τῷ (υ) Ἀχὶμ ὁ εἷς καὶ
18 εἰκοστὸς, τῷ (φ) Γαμὰλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστὸς, Τῷ (χ) Δαλαΐᾳ ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς, τῷ (ψ) Μαασαὶ
19 ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός. Αὕτη ἡ ἐπισκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶ-
κον κυρίου κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἀαρὼν πατρὸς αὐτῶν, ὡς ἐνετείλατο κύριος ὁ θε-
20 ὸς Ἰσραήλ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς (ω) Ἀμϐρὰμ, Σωϐαήλ. τοῖς υἱοῖς Ἰω-
21 22 βαὴλ, Ἰεδίᾳ, Τῷ Ῥααβίᾳ ὁ ἄρχων. Καὶ τῷ Ἰσααρὶ, Σαλωμώθ. τοῖς υἱοῖς Σαλωμὼθ, (α) Ι-
23 24 άθ. Υἱοὶ Ἐσδρὶ, Ἀμαδία ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, (β) Ἰεκμοὰμ ὁ τέταρτος. (γ) Τοῖς
25 26 υἱοῖς Ὀζιὴλ, Μιχά. υἱοὶ Μιχὰ, Σαμήρ. (δ) Ἀδελφὸς Μιχὰ, Ἰσία. υἱὸς Ἰσία, Ζαχαρία. Υἱοὶ Μερα-
27 ρὶ, Μοολὶ (ε) καὶ ὁ Μουσί. υἱοὶ (ζ) Ὀζία Τοῦ Μεραρὶ τῷ Ὀζία· υἱοὶ αὐτῦ (η) Ἰσαὰμ, καὶ Σακχὲρ,
28 29 καὶ Ἀϐαΐ. Τῷ Μοολὶ (θ) Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί. Τῷ Κὶς,
υἱοὶ τῦ Κὶς, Ἰραμεήλ.

MS.A. (α) τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις· υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰϐ, (β) Ἐλεάζαρ(†) Αχιμέλεχ (γ) υἱοὶ (δ) καὶ τοῖς (ε) Σαμμαΐας (ζ) τῦ ἱερέως, (η) υἱῦ (') ὁλόκληρος (θ) Ἰαριϐ, τῷ Ἰεδείᾳ(ι) Χαρὶμ (κ) τῷ Σεωεὶν(λ) Τῷ Ἀκκὼς (μ) ἔνατος, (ν) Ἐλιασειϐ (ξ) Ελιακὶμ (ο) Ὀφφᾷ (π) Ἰεσαὰλ (ρ) Ἰεζειρ (σ) Ἀφεσὴ (τ) Φεθεία (υ) Ἰαχεὶν (φ) Γαμουὴλ (χ) Δηλαΐα (ψ) Μοοζὰλ (ω) Ἀμϐὰμ, Σουϐαὴλ, Ἰαδεία, Ἀεσδεία. Τῷ Ῥαασία ὁ ἄρχων Ἰεσίας. Καὶ ω Ἰσσαρὶ, (α) Ἰνάθ. Καὶ υἱοὶ Ἰεδῦ, Ἀμϐίας ὁ δεύτερος, (β) Ἰεκμία (γ) Υἱοὶ Ὀζιὴλ, (δ) Ἀδελφοῖς Μιχὰ, Ασία. υἱοὶ Ἰσία, Ζαχαρίας. (ε) καὶ Μουσί. (ζ) Ὀζία, υἱοὶ Βοννί, Υἱοὶ Μερρεὶ τῷ Ὀζία· (η) Ἰωσαὰμ, καὶ Ζακχὲρ, καὶ Ὠδεδί. (θ) Ἐλεάζαρ. * Τῷ Κεὶς, υἱοὶ τῦ Κεὶς, Ἰερμαήλ.

CAP. XXIV.

Et filios (a) Aaron diſtributione, Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar. Et mortuus eſt Nadab, & Abiud, ante patrem ſuum: & filii non fuerunt eis. Et ſacerdotio functus eſt Eleazar, & Ithamar, filii Aaron. Et diſtribuit eos David, & Sadoc de filiis Eleazari et Achimelech de filiis Ithamari, ſecundùm recognitionem eorum, ſecundùm miniſterium eorum, ſecundùm domos patriarum ſuarum. Et inventi ſunt filii Eleazar plures in principes potentum præ filiis Ithamar. Et diſtribuit eos, filiis Eleazar principes in domibus patriarum, ſex & decem: filiis Ithamar ſecundùm domos patriarum, octo. Et diſtribuit eos per ſortes hos ad hos: quoniam fuerunt principes ſanctorum, & principes Domini in filiis Eleazar, & in filiis Ithamar. Et ſcripſit eos Samaias filius Nathanael ſcriba de Levi coram rege, & principibus: & (b) Sadoc ſacerdos, & Achimelech filius Abiathar, & principes patriarum ſacerdotum, & Levitarum: de (c) domo patriæ, una una Eleazaro, & una una Ithamar. Et exiit ſors prima Joarim, Jedia ſecunda, Charib tertia, Seorim quarta, Melchiæ quinta, Meciamin ſexta, Cos ſeptima, Abiæ octava, Jeſu nona, Sechenie decima, Eliabi undecima, Facim duodecima, Oppbi tertiadecima, Feshaal quartadecima, Belga quintadecima, Emmer ſextadecima, Chezin ſeptimadecima, Apheſe octavadecima, Phetæa decimanona, Ezecel vigeſima, Achim una & vigeſima, Gamul ſecunda & vigeſima, Adallai tertia & vigeſima, Maaſæ quarta & vigeſima. Hæc recognitio eorum juxta miniſterium eorum ad ingrediendum in domum Domini juxta judicium eorum per manum Aaron patris eorum, ſicut mandavit Dominus Deus Iſrael. Et filiis Levi reſiduis, filiis Ambram, Sobael: filiis Sobuel, Jedia, (d) Ipſi Rabia princeps. Et ipſi Iſaari, Salamoth: filiis Salamoth, Jaib, Filii Ecdiu, Amadia ſecundus, Faziel tertius, Jecmoam quartus. Filius Oziel, Micha: filii Micha, Samer: Frater Micha, Iſia: filius Iſia, Zacharia. Filii Merari; Mooli, & Muſi. (e) Filii Ozia Ipſius Merari ipſi Oziæ. Filii ejus; Iſoam, & Sacchur, & Abai. Ipſi Mooli; Eleazar, & Ithamar. Et mortuus eſt Eleazar: & non fuerunt ei filii. Ipſi Cis; filii Cis, Hierameel.

CAP. XXIV.

1 2 Quod autem ad filios Haronis, & diſtributionem eorum; filii quoq; Haronis fuerunt Nadab, Abihu, Eliazar, & Ithamar. Quia verò mortui ſunt Nadab & Abihu ante Haronem patrem ſuum, ipſo vivente, nec habuerunt liberos; facti ſunt Eliazar & Ithamar filii Haronis, ſacerdotes. Diſtribuit enim David 3
3 miniſterium ſacerdotii inter Sadocum de filiis Eliazaris, & Achimelechum de filiis Ithamaris, & inter numerum ac præpoſitos eorum, juxta numerum, de poſteris eorum. At filii Eliazaris plures 4
4 erant quàm filii Ithamaris: cùm enim diſtribuiſſet filios Eliazaris ſecundùm principatum familiarum eorum paternarum, fuerunt filii Eliazaris ſexdecim principes, filii verò Ithamaris, octo. Diſ- 5
5 tribuit autem illos ſorte: & facti ſunt iſti præcipui in Sanctuario, & principes à Deo, præpoſiti ſacerdotibus filiis Eliazaris & filiis Ithamaris. Nam Semaija 6
6 filius Nathanaelis peritiſſimus inter Levitas deſcripſit eos coram rege, principibus, ſacerdotibus, Sadoco ſacerdote, Achimelecho filio Abitharis, & præcipuis inter domos paternas ſacerdotum & Levitarum; Eliazarem priorem, ſecundum Ithamarem: Aſcenditq; ſors prior Je- 7
7 hojadao, ſecunda Edaiæ, Tertia Hi- 8
8 ramo, quarta Souramo, Quinta Mel- 9
9 chiæ, ſexta Miamini, Septima Acoſo, 10
10 octava Abiæ, Nona Eliſao, decima 11
11 Aſchaniæ, undecima Eliſabo, duode- 12
12 cima Eliacarabo, Decima tertia Huphæ, 13
13 decima quarta Ahadiæ, Decima quinta 14
14 Beghlæ, decima ſexta Omairo, Decima 15
15 ſeptima Ahaziæ, decima octava Phaſe- 16
16 no, Decima nona Phatahiæ, vigeſima Hezechieli, Vigeſima prima Jachimo, 17
17 vigeſima ſecunda Ghameli, Vigeſima 18
18 tertia Daliæ, vigeſima quarta Meadiæ. Hæc ſunt eorum numerus & officia pro 19
19 quibus ingrediebantur domum Domini, prout diſtributi fuerant per manum Haronis patris eorum, quemadmodum præceperat Deus, Deus Iſraelis. Porrò filii Le- 20
20 vi, qui tunc temporis aderant; è filiis Amrami, Sobal: è filiis Sobal, Jahdia, & Achabia: E filiis Achabiæ, major 21
21 natu Joſia, Jeshar, Selmoth: E filiis 22
22 Selmoth, Nahath, Ramia, Hazael, & 23
23 Nacomim: De filiis Azaelis, Micha: 24
24 de filiis Michæ, Samer, & Joſa. De 25
25 filiis Joſæ, Zachri. De filiis Meriri, 26
26 Mahli, Muſi, Phares, & David.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ *

1 2 *وَلِبَنِي هَرُونَ بِقِسْمِهِمْ * وَبَنُو هَرُونَ أَيْضًا نَادَابُ * وَأَبِيهُوا وَالْنِعَازَارُ * وَإِيثَمَارُ * وَمَاتَ نَادَابُ
وَأَبِيهُوا قُدَّامَ هَرُونَ أَبِيهِمَا فِي حَيَاتِهِ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُمَا أَوْلَادٌ * وَصَارَ الْنِعَازَارُ وَإِيثَمَارُ بَنُو هَرُونَ
3 كَاهِنِينِ * فَقَسَمَ دَاوِدُ خِدْمَةَ الْكَهَنُوتِ عَلَى صَادُوقٍ مِنْ بَنِي الْنِعَازَارِ * وَأَحِيمَلِكَ مِنْ بَنِي
4 إِيثَمَارَ وَعَدَدِهِمْ وَالْمُتَكَمِّنِينَ عَلَيْهِمْ * كَعَدَدِهِمْ مِنْ بَنِيهِمْ * وَبَنُو الْنِعَازَارِ أَكْثَرُ مِنْ بَنِي
إِيثَمَارَ * فَقَسَمَ بَنِي الْنِعَازَارِ عَلَى رِيَاسَةِ بَيْتِ آبَائِهِمْ * وَكَانَ بَنُو الْنِعَازَارِ سِتَّةَ عَشَرَ رَئِيسًا * وَبَنُو
5 إِيثَمَارَ ثَمَانِيَةً * وَقَسَمَهُمْ بِالْقُرْعَةِ * وَصَارَ هَؤُلَاءِ كُبَرَاءَ فِي الْقُدْسِ وَرُؤَسَاءَ مِنَ اللهِ مُتَكَمِّنِينَ عَلَى
6 الْكَهَنَةِ بَنِي الْنِعَازَارِ وَبَنِي إِيثَمَارَ * وَكَتَبَهُمْ سَمَعْيَا بْنُ نَاثَنِيلَ الْكَاتِبُ فِي بَنِي لَاوِي * فَقَدَّامَ
الْمَلِكِ وَالرُّؤَسَاءِ وَالْكَهَنَةِ * وَصَادُوقِ الْكَاهِنِ * وَأَحِيمَلِكَ بْنِ إِيثَمَارَ * وَرُؤَسَاءِ الْكَهَنَةِ وَاللَّاوِيِّينَ مِنْ
7 بَيْتِ الْآبَاءِ الْأَوَّلِ الْنِعَازَارُ وَالثَّانِي إِيثَمَارُ * فَطَلَعَتِ الْقُرْعَةُ الْأُولَى لِيَهُويَدَاعَ * الثَّانِيَةُ لِأَدْعِيَا
8 * الثَّالِثَةُ لِحَارِمَ * الرَّابِعَةُ لِسُوعُورِيمَ * الْخَامِسَةُ لِمَلْكِيَا * السَّادِسَةُ لِمِيَامِينَ * السَّابِعَةُ لِأَقُوصَ *
9 الثَّامِنَةُ لِأَفِيَا * التَّاسِعَةُ لِإِيشُوعَ * الْعَاشِرَةُ لِشَكَنِيَا * الْحَادِيَةَ عَشَرَ لِإِلْيَشِبَ * الثَّانِيَةَ عَشَرَ
10 لِيَقِيمَ * الثَّالِثَةَ عَشَرَ لِحُوفَا * الرَّابِعَةَ عَشَرَ لِأَحَدِيَا * الْخَامِسَةَ عَشَرَ لِيَعْلَا * السَّادِسَةَ عَشَرَ
11 لِأَمِيرَ * السَّابِعَةَ عَشَرَ لِأَحِيرَا * الثَّامِنَةَ عَشَرَ لِفَاصِيصَ * التَّاسِعَةَ عَشَرَ لِفَلْتَيَا * الْعِشْرُونَ
12 لِحَزِيرَالَ * الْحَادِيَةَ وَالْعِشْرُونَ لِيَاخِينَ * الثَّانِيَةَ وَالْعِشْرُونَ لِجَامُلَ * الثَّالِثَةَ وَالْعِشْرُونَ
13 لِدَالِيَا * الرَّابِعَةَ وَالْعِشْرُونَ لِمَعْدِيَا * هَذِهِ عَدَدُهُمْ وَصَنَائِعُهُمُ الَّتِي يَدْخُلُونَ فِيهَا إِلَى
14 بَيْتِ الرَّبِّ كَمِسْمِهِمْ مِنْ يَدِ هَرُونَ أَبِيهِمْ * كَمَا أَمَرَ اللهُ إِلَهُ إِسْرَائِيلَ * وَبَنُو لَاوِي
15 الَّذِينَ وُجِدُوا فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ * مِنْ بَنِي عَمْرَمَ * سُوبَلُ * وَمِنْ بَنِي سُوبَلَ * يَحْدِيَا *
16 وَأَحِيَا * وَمِنْ بَنِي أَحِيَا * كَبِيرُهُمْ يُوشِيَا * يَصْهَارُ * صَلُّوبُ * وَمِنْ بَنِي صَلُّوبَ *
17 نَاحَاثُ * وَرَمْيَا * وَحَارَايِيلُ * وَيَاقُومِيمُ * مِنْ بَنِي عَارَايِيلَ * مِيكَا * وَمِنْ بَنِي مِيكَا *
18 سَامِرُ * وَيُوشَا * وَمِنْ بَنِي يُوشَا * زَحْرِي * وَمِنْ بَنِي مَرَارِيَ * مَحْلِي * وَمُوشِي *
19 وَفَارَاسُ * وَدَاوُدُ *

דברי הימים א: כה

sortes ipſi etiam projecerunt Et ſuorum patrum domum per Levitarum filii Iſti Jeremoth & ,Heder & ,Machali ,Muſi filii Et
וּבְנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירִימוֹת אֵלֶּה בְּנֵי הַלְוִיִּם לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם: וַיַּפִּילוּ גַם־הֵם גּוֹרָלוֹת
patrum ,Levitarum & ſacerdotum patrum capitum & ,Achimelech & ,Sadoc & regis David faciei ad Aharon filios ſuos fratres contra
לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ וְצָדוֹק וַאֲחִימֶלֶךְ וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אָבוֹת
minorem ſuum fratrem contra caput

CAP. XXV. כה הָרֹאשׁ לְעֻמַּת אָחִיו הַקָּטָן:

cymbalis in & ,nablis in ,citharis in prophetantes Jeduthũ & ,Hemã & ,Aſaph filios ſervitium in exercitus principes & David diviſit Et
וַיִּבְדֵּל דָּוִיד וְשָׂרֵי הַצָּבָא לִבְנֵי אָסָף וְהֵימָן וִידוּתוּן הַנִּבְּאִים בְּכִנֹּרוֹת בִּנְבָלִים וּבִמְצִלְתָּיִם
;Aſaph filii ,Aſarelah & ,Nethaniah & ,Joſeph & ,Zacchur : Aſaph filiis ſuum ſervitium ad operis viri eorum numerus fuit &
וַיְהִי מִסְפָּרָם אֲנָשִׁים מְלֻאכָה לַעֲבֹדָתָם: לִבְנֵי אָסָף זַכּוּר וְיוֹסֵף וּנְתַנְיָה וְאַשַׂרְאֵלָה בְּנֵי אָסָף
Matthithiahu & ,Chaſabiahu ,Jeſaiahu & ,Seri & ,Ghedaliahu ,Jeduthũ Filii .Jeduthun regis manus ad prophetamis, Aſaph manum ad
עַל יַד־אָסָף הַנִּבָּא עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ: לִידוּתוּן בְּנֵי יְדוּתוּן גְּדַלְיָהוּ וּצְרִי וִישַׁעְיָהוּ חֲשַׁבְיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ
,Heman filii :Heman Ipſi .Dominum laudandum & confitendum ad prophetantis ,cithara in Jeduthun eorum patris manus ad ſex
שִׁשָּׁה עַל יְדֵי אֲבִיהֶם יְדוּתוּן בְּכִנּוֹר הַנִּבָּא עַל־הוֹדוֹת וְהַלֵּל לַיהוָה: לְהֵימָן בְּנֵי הֵימָן
,Mallothi, Josbechaſah, Ezer-Romãthi &, Ghiddalthi, Eliathah, Chanani, Chananiah, Jeremoth et, Sebuel, Huzziel, Mathaniahu, Bucchijahu
בֻּקִּיָּהוּ מַתַּנְיָהוּ עֻזִּיאֵל שְׁבוּאֵל וִירִימוֹת חֲנַנְיָה חֲנָנִי אֵלִיאָתָה גִּדַּלְתִּי וְרֹמַמְתִּי עֶזֶר יָשְׁבְּקָשָׁה מַלּוֹתִי
Deus Deditque .cornu exaltandum ad Dei verbis in regis videntis Heman filii iſti Omnes .Machazioth ,Hothir
הוֹתִיר מַחֲזִיאוֹת: כָּל־אֵלֶּה בְּנִים לְהֵימָן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ בְּדִבְרֵי הָאֱלֹהִים לְהָרִים קָרֶן וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים
,nablis ,cymbalis in ,Domini domus cantico in, ſui patris manus ad iſti Omnes .tres filias & ,quatuordecim filios Heman
לְהֵימָן בָּנִים אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְנוֹת שָׁלוֹשׁ: כָּל־אֵלֶּה עַל־יְדֵי אֲבִיהֶם בַּשִּׁיר בֵּית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם נְבָלִים
ſuis fratribus cum eorum numerus fuit Et .Heman & ,Jeduthun & ,Aſaph ,regis manus ad ,Dei domus ſervitium ad citharis &
וְכִנֹּרוֹת לַעֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ אָסָף וִידוּתוּן וְהֵימָן: וַיְהִי מִסְפָּרָם עִם־אֲחֵיהֶם
regione è cuſtodiam ,ſortes projecerunt Et .octo & octoginta ducenti intelligentis omnis ,Domini camicum doctis
מְלַמְּדֵי־שִׁיר לַיהוָה כָּל־הַמֵּבִין מָאתַיִם שְׁמוֹנִים וּשְׁמֹנָה: וַיַּפִּילוּ גּוֹרָלוֹת מִשְׁמֶרֶת לְעֻמַּת
Ghedaliahu ; Joſeph Ipſi .Aſaph ipſi prima ſors eſt egreſſa Et .diſcipulo cum faciens intelligere ,magnus ſic parvus ſicut
כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל מֵבִין עִם־תַּלְמִיד: וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לְאָסָף לְיוֹסֵף גְּדַלְיָהוּ
,ejus filiis ,Iſri ipſi Quarta .duodecim ejus fratres & ,ejus filii ,Zacchur Tertia .duodecim ejus filii & ,ej⁹ fratres & ipſe ;ſecunda
הַשֵּׁנִי הוּא־אָחִיו וּבְנָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַשְּׁלִשִׁי זַכּוּר בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הָרְבִיעִי לְיִצְרִי בָּנָיו
ej⁹ fratrib⁹ & ejus filiis ,Bucchijahu Sexta .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Nethaniahu Quinta .duodecim ejus fratribus &
וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַחֲמִישִׁי נְתַנְיָהוּ בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַשִּׁשִּׁי בֻּקִּיָּהוּ בָּנָיו וְאַחָיו
.duodecim ,ejus fratribus & ejus filiis ,Jeſaiahu Octava .duodecim ejus fratribus & ejus filiis ,Jeſarelah Septima .duodecim
שְׁנֵים עָשָׂר: הַשְּׁבִיעִי יִשַׁרְאֵלָה בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַשְּׁמִינִי יְשַׁעְיָהוּ בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ; Simhi Decima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis , Matthaniahu Nona
הַתְּשִׁיעִי מַתַּנְיָהוּ בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הָעֲשִׂירִי שִׁמְעִי בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Chaſabiah Duodecima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Hazarel Undecima
עַשְׁתֵּי־עָשָׂר עֻזְרְאֵל בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַשְּׁנֵים עָשָׂר לְחַשַּׁבְיָה בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Matthithiahu Quartadecima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Subael Tertiadecima
לִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּבָאֵל בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְאַרְבָּעָה עָשָׂר מַתִּתְיָהוּ בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Chananiahu Sextadecima .duodecim ejus fratribus &,ejus filiis ,Jeremoth Quintadecima
לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לִירֵמוֹת בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְשִׁשָּׁה עָשָׂר לַחֲנַנְיָהוּ בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis,Chanani Octavadecima .duodecim ejus fratribus &,ej⁹ filiis ,Josbechaſah Septimadecima
לִשְׁבָעָה עָשָׂר לִישְׁבְּקָשָׁה בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לִשְׁמוֹנָה עָשָׂר לַחֲנָנִי בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Eliathah Vigeſima .duodecim ejus fratribus &,ejus filiis ,Mallothi Nonadecima
לְתִשְׁעָה עָשָׂר לְמַלּוֹתִי בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְעֶשְׂרִים לְאֵלִיָּתָה בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:

Verſio VULG. LAT.

Filii Muſi;Moholi,Eder,& Jerimoth. Iſti filii Levi ſecundũ domos familiarũ ſuarum. Miſeruntque & ipſi ſortes contra fratres ſuos filios Aaron,corã David rege, & Sadoc , & Ahimelech, & principibus familiarum Sacerdotalium & Leviticarum, tã majores quàm minores: omnes ſors æqualiter dividebat.

CAP. XXV.

IGitur David & magiſtratus exercit⁹,ſegregaverunt in miniſterium filios Aſaph, & Heman, & Idithun: qui prophetarent in citharis,& pſalteriis,et cymbalis, ſecundùm numerũ ſuũ dedicato ſibi officio ſervientes. De filiis Aſaph; Zacchur, & Joſeph, & Nathania, & Aſarela, filii Aſaph: ſub manu Aſaph prophetantis juxta regẽ. Porrò Idithun: filii Idithun;Godolias,Sori, Jeſeias, & Haſabias, & Mathathias,ſex, ſub manu patris ſui Idithun, qui in cithara prophetabat ſuper confitentes & laudantes Dñm. Heman quoque: filii Heman; Bocciau, Mathaniau, Oziel,Subuel,& Jerimoth,Hananias,Hanani, Eliatha, Geddelthi, & Romemthiezer,& Jesbacaſſa, Mellothi, Othir, Mahazioth: Omnes iſti filii Heman Videntis regis in ſermoni-b⁹ Dei,ut exaltaret cornu: dedítq; Deus Heman filios quatuordecim, & filias tres. Univerſi ſub manu patris ſui ad cantandũ in templo Domini diſtributi erant, in cymbalis, & pſalteriis, & citharis, in miniſteria domũs Domini juxta regẽ: Aſaph, videlicèt,& Idithun, & Heman. Fuit autem numer⁹ eorum cum fratribus ſuis, qui erudiebant canticũ Domini, cuncti doctores, ducenti octogintaocto. Miſeruntque ſortes per vices ſuas, ex æquo tam major quàm minor, doctus pariter,& indoctus. Egreſſáq; eſt ſors prima Joſeph, qui erat de Aſaph. Secunda Godoliæ, ipſi & filiis ejus, & fratribus ejus duodecim. Tertia Zachur, filiis & fratrib⁹ ejus duodecim. Quarta Iſari, filiis & fratribus ejus duodecim. Quinta Nathaniæ, filiis & fratribus ejus duodecim.Sexta Bocciau, filiis & fratribus ejus duodecim. Septima Iſreela, filiis & fratribus ej⁹ duodecim.Octava Jeſaiæ,filiis & fratribus ej⁹ duodecim.Nona Mathaniæ,filiis & fratrib⁹ej⁹ duodecim. Decima Semeiæ,filiis & fratribus ejus duodecim.Undecima Azareel, filiis & fratribus ejus duodecim. Duodecima Haſabiæ, filiis & fratribus ejus duodecim. Tertiadecima Subael,filiis et fratribus ejus duodecim. Quartadecima Mathathiæ, filiis & fratrib⁹ ej⁹ duodecim. Quintadecima Jerimoth, filiis & fratrib⁹ ejus duodecim. Sextadecima Hananiæ, filiis & fratribus ejus duodecim. Septimadecima Jesbacaſſæ,filiis & fratribus ejus duodecim. Octavadecima Hanani, filiis & fratribus ejus duodecim. Nonadecima Mellothi, filiis & fratribus ejus duodecim. Vigeſima Eliatha, filiis & fratribus ejus duodecim.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXV.

SEgregavit quoque David cum principibus ſuis ſubſidia pro officiis filiorum Aſaphi, Hemanis, & Irithunis, *nempe* filios Azrami filii ejus(hi ſunt filii Levitarũ per domos eorum paternas) Atque hi etiam ſortes jecerunt è regione frãtrum ſuorum filiorum Aharonis coram David rege, & Sadoco atque Ahimelecho primis patribus ſacerdotum & Levitarum, cenſu ac numero: minor æquè ac frater ejus major, ita numerati fuêre. Fuítque numerus virorum exercentium miniſterium ſecundùm officia ſua; De filiis Aſaph, Zachuri, Joſeph, Nethania, & Iſrael ; necnon filii Aſaph quos tradiderat rex Iruthani ad canendum. De filiis Iruthan, Azaria, Eſaja, Heſabia, Mathitha, & Iruthan : hi ſex traditi fuerant Iruthani patri ſuo, ut canerent fidibus, & gratias agerent Domino. De filiis Heman, Becaia, Methania, Ezael, Sebul, Jermoth, Hanania: Iſti connumerati fuerunt cum fratribus ſuis, & canticis Dominum celebrabant. Fuit inquam numerus horum cantorum, ducenti octoginta octo. Junior æquè ac ſenior numeratus fuit, diſcens æquè ac docens. Et prodiit ſors prima in Aſaphum Joſepho : ſecunda Gedaliæ, qui cum fratribus & filiis ſuis erant duodeni: Tertia Zeuri,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: Quarta Naſri,& filiis ac fratribus ejus duodecim: Quinta Lethaniæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: Sexta Becaiæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: Septima Sarieli,& filiis ac fratrib⁹ ej⁹ duodecim: Octava Eſaiæ, & filiis ac fratribus ejus duodecim: Nona Methaniæ,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: Decima Semæli, & filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: Undecima Azaeli,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim:Duodecima Heſabiæ, & filiis ac fratribus ejus duodecim: Decima tertia Subali,et filiis ac fratrib⁹ ej⁹ duodecim: Decima quarta Mathithæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: Decima quinta Jermoth, & filiis ac fratribus ejus duodecim: Decima ſexta Hanania,et filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: Decima ſeptima Eliſabo, & filiis ac fratribus ej⁹ duodecim: Decima octava Hanani,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: Decima nona Maluthi,& filiis ac fratribus ejus duodecim: Vigeſima Eliabo, & filiis ac fratribus ejus duodecim :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ υἱοὶ τῆ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰερειμώθ. ἕτοι υἱοὶ τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
31 Καὶ ἔλαχον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐναντίον τῆ βασιλέως, καὶ Σαδὼκ, καὶ Ἀχιμέλεχ, (ι) καὶ οἱ ἄρχοντες τῶ πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶ Λευιτῶν (κ) πατριάρχαι Ἀραάβ, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ οἱ νεώτεροι.

MS. A. (ι) καὶ ἀρχόντων πατριῶν (κ)* πατριαὶ Ἀρὼς,

ΚΕΦ. κε'.

1 Καὶ ἔστησε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως εἰς τὰ ἔργα τῶ υἱῶ Ἀσὰφ, καὶ Αἱμὰν, καὶ (α) Ἰδιθοὺν, τὰς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κυμβάλοις. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' κεφαλὴν αὐτῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν. 1
2 Τοὶ Ἀσὰφ, (β) Σακχὲρ, Ἰωσὴφ, καὶ Ναθανίας, καὶ (γ) Ἐσριήλ· υἱοὶ Ἀσὰφ (δ) ἐχόμενοι τῆ βασιλέως. 2
3 Τῷ (ε) Ἰδιθὼν, υἱοὶ Ἰδιθὼν, Γοδολίας, (ζ) καὶ Σουρὶ, καὶ Ἰσαΐας, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματθαθίας, ἓξ μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰδιθὼν, ἐν κινύρᾳ ἀναφερομένοις ἐξομολογήσιν καὶ αἴνεσιν τῆ κυρίῳ. 3
4 Τῷ Αἱμὰν, υἱοὶ Αἱμὰν, (η) Βουκίας, καὶ Ματθανίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σουβαὴλ, καὶ (θ) Ἰερειμὼθ, καὶ Ἀνανίας, καὶ (ι) Ἀνὰν, καὶ Ἐλιαθὰ, καὶ 4
5 (κ) Γοδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεθιέζερ, καὶ Ἰεσβασακὰ, καὶ Μαλλιθὶ, καὶ Ὠθηεὶ, καὶ Μεαζώθ. Πάντες οὗτοι υἱοὶ τῆ Αἱμὰν τῆ ἀναφερομένῳ τῆ βασιλεῖ ἐν λόγοις θεῦ, ὑψῶσαι κέρας. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῆ Αἱμὰν 5
6 μὰν υἱὸς (λ) τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ θυγατέρας τρεῖς. Πάντες ἕτοι μετὰ τῶν πατρὸς αὐτῶν ὑμνῳδοῦντες ἐν (μ) οἴκῳ θεῦ, ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν (ν) κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τῶ θεῦ, ἐχόμενα 6
7 μένα τῆ βασιλέως, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ἰδιθὼν, καὶ Αἱμάν. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν (ξ) μετὰ τῶν ἀδελφῶν 7
8 αὐτῶν διδαχθέντες ᾄδειν κυρίῳ πᾶς ζωιῶν, σοφοὶ (ο) ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτώ. Καὶ ἔλαχον καὶ αὐτοὶ κλή- 8
9 ρους ἐφημερειῶν κατὰ τὸ μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν τελείων καὶ μανθανόντων. Καὶ ἐξῆλθεν (†) ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος 9
10 11 ὑῶν αὐτῆ καὶ ἀδελφῶν αὐτῆ, τῆ Ἀσὰφ τῶ Ἰωσὴφ, Γοδολίας· ὁ δεύτερος (π) Ἡνεία, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελ- 10 11
12 φοὶ αὐτῆ δεκαδύο· Ὁ τρίτος Ζακχὲρ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ρ) δεκαδύο· Ὁ τέταρτος (σ) Ἰε- 12
13 σρὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (τ) δεκαδύο· Ὁ πέμπτος (υ) Νάθαν, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (φ) δεκα- 13
14 δύο· Ὁ ἕκτος (χ) Βουκίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ψ) δεκαδύο· Ὁ ἕβδομος (ω) Ἰσρειὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ 14
15 16 ἀδελφοὶ αὐτῆ (α) δεκαδύο· Ὁ ὄγδοος (β) Ἰωσία, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (γ) δεκαδύο· Ὁ ἔννατος 15 16
17 Ματθανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (δ) δεκαδύο· Ὁ δέκατος (ε) Σεμεΐα, υἱοὶ αὐτῆ καὶ 17
18 19 ἀδελφοὶ αὐτῆ (ζ) δεκαδύο· Ὁ ἑνδέκατος (η) Ἀσεηὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (θ) δεκαδύο· Ὁ δωδέ- 18 19
20 κατος Ἀσαβία, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ι) δεκαδύο· Ὁ τρισκαιδέκατος Σουβαὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ 20
21 22 αὐτῆ (κ) δεκαδύο· Ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος (λ) Ματθαθίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (μ) δεκαδύο· Ὁ 21 22
23 πεντεκαιδέκατος Ἰερειμὼθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ν) δεκαδύο· Ὁ ἑκκαιδέκατος (ξ) Ἀνανία, υἱοὶ 23
24 αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ο) δεκαδύο· Ὁ ἑπτακαιδέκατος (π) Ἰεσβασακὰ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (ρ) δε- 24
25 26 καδύο· Ὁ ὀκτωκαιδέκατος (σ) Ἀνανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (τ) δεκαδύο· Ὁ ἐννεακαιδέκατος 25 26
27 (υ) Μαλλιθὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ (φ) δεκαδύο· Ὁ εἰκοστὸς (χ) Ἐλιαθὰ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ 27
(ψ) δεκαδύο·

Et filii Musi, Mooli, & Eder, & Jerimoth. Hi filii Levitarum 30
secundùm domos patriarum suarum. Et acceperunt etiam ipsi sortes, 31
sicut fratres eorum filii Aaron coram rege, & Sadoc, & Achimelech, & principes patriarum sacerdotum, & Levitarum, (f) patriarchæ Araab; sicut fratres ejus juniores.

CAP. XXV.

Et statuit David rex, & principes virtutis, ad opera filios Asaph, 1
& Æman, & Idithum (a) prophetantes in cithara, & in nabla, &
in cymbalis. Et fuit numerus eorum juxta caput eorum, qui operabantur
in operibus suis: Filii Asaph; Saccur, Joseph, & Nathanias, & Erael: 2
filii Asaph (b) adhærentes regi. Ipsi Idithum: filii Idithum; Godolias, 3
& Suri, & Isaas, & Asabias, & Matthathias, sex (c) post patrem
suum Idithum, in cithara pulsantes confessionem & laudem Domino.
Ipsi Æman: filii Æman; Bucias, & Matthanias, & Oziel, & Su- 4
bael, & Jerimoth, & Ananias, & Anan, & Heliatha, & Godolla-
thi, & Romethiezer, & Jesbasaca, & Mallithi, & Otheri, & Me-
azoth. Omnes hi filii Æman (d) pulsanti ad regem in verbis Dei ad 5
exaltandum cornu. Et dedit Deus ipsi Æman filios quatuordecim, &
filias tres. Omnes hi cum patre suo cantantes hymnos in domo Dei, in 6
cymbalis, & in nablis, & in citharis, ad servitutem domûs Dei, juxta
regem, & Asaph, & Idithum, & Æman. Et fuit numerus eorum 7
(e) post fratres suos, docti cantare Domino, omnis intelligens, ducenti
octuaginta & octo. Et jecerunt & ipsi sortes vicium diurnarum jux- 8
ta parvum, & juxta magnum, perfectorum, & discentium. Et ex- 9
iit sors prima filiorum ejus, & fratrum ejus ipsi Asaph ipsius Joseph,
Godolias: secundus Henia, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Ter- 10
tius Zacchur, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Quartus Jesri, fi- 11
lii ejus, & fratres ejus duodecim: Quintus Nathan, filii ejus, & fra- 12
tres ejus duodecim: Sextus Bucias, filii ejus, & fratres ejus duode- 13
cim: Septimus Iseriel, filii ejus, & fratres ejus, duodecim: Octavus 14 15
Josia, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Nonus Matthanias, filii 16
ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus Semeia, filii ejus, et fratres 17
ejus duodecim: Undecimus Asiel, filii ejus, et fratres ejus duodecim: 18
Duodecimus Asabia, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Tertiusdeci- 19 20
mus Subael, filii ejus, et fratres ejus, duodecim: Quartusdecimus 21
Matthathias, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Quintusdecimus Je- 22
rimoth, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus sextus Anania, fi- 23
lii ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus septimus Jesbasaca, filii 24
ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus octavus Ananias, filii ejus, 25
et fratres ejus duodecim: Decimus nonus Mallithi, filii ejus, et fra- 26
tres ejus duodecim: Vigesimus Heliatha, filii ejus, et fratres ejus duodecim: 27

MS. A. (α) Ἰδιθὰμ, (β) Ζακχὲρ, καὶ Ἰωσὴφ, (γ) Ἰεσιήλ· (δ) ἐχόμενα (ε) Ἰδιθὰμ, υἱοὶ Ἰδιθὰμ, (ζ) Σουρὶ, καὶ Ἰεσαὰ, καὶ Σαμεΐ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματθαθίας, ἓξ (η) Βουκίας, (θ) Ἰεσιμὼθ, (ι) Ἀνανὶ, (κ) Γεδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεμθιέζερ, καὶ Σεβακαιτὰν, καὶ Μελλωθὶ, καὶ Ἰωεθρὶ, καὶ Μαζιώθ. (λ) δεκατέσσαρες, (μ) οἴκου κυρίου, (ν) κινύραις,* ἐ-
χόμενα(ξ)μετὰ τῶ ἀδελφῶν(ο)ὀγδοήκοντακαὶὀκτώ.(†)ὁλόκληρος(π)Ἡνία,ἀδελφοὶ αὐτῆ καὶ υἱοὶ αὐτῆ δώδεκα·(ρ)δώδεκα·(σ)Ἰεσρὶ,(τ) δώδεκα· (υ) Ναθανίας, (φ) δώδεκα· (χ) Κουκίας, (ψ) δώδεκα· (ω) Ἰσρεηλὰ, (α) δώδεκα· (β) Ἰσάΐας, (γ) δώδεκα· Ὁ ἔνατος (δ) δώδεκα· (ε) Σεμεΐ, (ζ) δώδεκα· (η) Ἐζεϊὴλ, (θ) δώδεκα· (ι) δώδεκα· (κ) δώδεκα· (λ) Ματθίας, (μ) δώδεκα· (ν) δώδεκα· (ξ) Ἀνανίας, (ο) δώδεκα· (π) Ἰεσβακατὰν, (ρ) δώδεκα· (σ) Ἀνανὶ, (τ) δώδεκα· (υ) Μελλιθὶ, (φ) δώδεκα· (χ) Ἐλιαθὰ, (ψ) δώδεκα·

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وكبراء المقدمين في الصنايع بنو اصاف * هامان * ويادوثان * وابنه عزرام * هاولاء بنو لاوي
31 * وطرحوا هم ايضا القرعة مثل اخوتهم قدام داود الملك وصادوف * واخيملخ رييس اباء الكهنة
رووس بيوت اللاويين رووسا ابائهم * وكان عدد الكبار مثل الشباب *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * واقام داود ورووسا القوة * بني اصاف على صنايع المسبحين بالالات والصلاصل وعيرها *
2 وصار عددهم كروسايهم يصنعون اعمالهم * وبنو اصاف * زكري * ويوسف * وانبيا *
3 واسرائيل * وبنو اصاف قريبين من داود الملك * وبنو ادیثون * دوفيا * وسور * ياسا * وساماي *
4 وساوبا * ومطانيس * وهم سبعة مع ابيهم اديثون * يسبحون بالقيثارات ويسكرون الله * وبنو هامان *
بعقيا * ومنيا * وعارايل * وسابول * ولصوري * ويارامات * وحانيا * والبافات * وجادولات * وكلياس
5 من بني عوث * وناملسكان * ومبني * وعون * ومارون * هاولاء بنو هامان الذي تحرك الملك من
6 كلام الله ليعلو قربه * ووهب الله لهامان اربعة عشر بنين وثلاثة بنات * وكانو مع ابيهم
7
8 يسبحون الله في بيته بالاوعن وعيره عند داود الملك * مع اصاف * وهامان * واديثون * وكان
9
10 عددهم بعدد اخوتهم * وهم كلهم متعلمين يسبحون الله * وكانوا مايتين وعمانية وعمانين
11
12 * ويقارعوا على مراتبهم الصغير والكبير * كاملين ويعرفون بعقهم * فطلعت القرعة الاولى
13
14 لاصاف وبنيه اثنا عشر * فادليا وبنيه اثنا عشر * ساحور وبنيه اثنا عشر * نصاري وبنيه
15
16
17 اثنا عشر * ناثان واخوته وبنيه اثنا عشر * بقعيا وبنيه اثنا عشر * يسرائيل وبنيه اثنا عشر
18
19 * اسعيا وبنيه واخوته اثنا عشر * متيا وبنيه اثنا عشر * سامعي وبنيه اثنا عشر * عارايل
20
21 وبنيه اثنا عشر * حاصريا وبنيه اثنا عشر * سوبل وبنيه اثنا عشر * متيا وبنيه اثنا عشر
22
23
24 * يرموث وبنيه اثنا عشر * حنيا وبنيه اثنا عشر * المقس وبنيه اثنا عشر * حماني وبنيه
25
26
27 اثنا عشر * مارون وبنيه اثنا عشر * البافي وبنيه اثنا عشر *

Præcipui inter præpositos officiis erant filii Asaph, Heman, & Jeruthun, & filius ejus Azram: hi sunt filii Levi. Atque hi etiam sortem jecerunt ut fratres sui coram Davide rege, Sadoco, & Achmeleccho patriarchâ sacerdotum qui erant principes familiarum Leviticarum, primarii patrum suorum: fuit autem numerus majorum ut juniorum.

CAP. XXV.

Præterea David & principes militiæ præfecerunt filios Asaphi officiis ca- 1
centium instrumentis, tympanis, aliisque: fuitque numerus eorum juxta
præfectos eorum, & fungebantur mune- 2
ribus suis. Filii Asaphi, Zachri, & Joseph, Nethania, & Israel: & filii 3
Asaphi propiores erant Davidi regi. Filii Iditbunis, Dothia, Sur, Jasa, Semei, 3
Seena, & Mataibis, qui cum patre suo Idithune septem erant, citharis canebant, & Deo gratias agebant. Filii He- 4
manis, Beccaia, Methania, Ezeriel, Sebul, Lessuri, Jeremath, Hananias, Eliaphath, Gedulath, Kelias de filiis Aueth, Tame-
scan, Mebni, Aven, & Maroth. Hi 5
sunt filii Hemanis, ad cujus cornu elevandum motus fuit rex verbis divinis: dederat enim Deus Hemani quatuordecim filios, & tres filias: Qui cum pa- 6
tre suo Deum laudabant in æde ipsius, organo cæterisque instrumentis, apud Davidem regem, unà cum Asapho, Hemane, & Idithune: Et ascripti erant in nu- 7
merum fratrum suorum, et erant omnes edocti, Deumque laudabant. Erant autem ducenti octoginta octo: Et sortiti 8
sunt dignitates suas parvus ac magnus, perfectè periti ac perspicaces. Et prima 9
quidem sors prodiit Asapho et filiis ejus duodecim: Gedaliæ et filiis ejus duo- 10
decim: Zacburi et filiis ejus duode- 11
cim: Nasari et filiis ejus duodecim: 12
Nathani et fratribus ac filiis ejus duo- 13
decim: Becaiæ & filiis ejus duode- 14
cim: Jesraeli & filiis ejus duodecim: 15
Esajæ & filiis ac fratribus ejus duode- 16
cim: Melbaniæ & filiis ejus duode- 17
cim: Semei & filiis ejus duodecim: 18
Azaeli & filiis ejus duodecim: Hasaviæ 19
& filiis ejus duodecim: Subaël & fi- 20
liis ejus duodecim: Mathithiæ & filiis 21
ejus duodecim: Jermotho & filiis ejus 22
duodecim: Hananiæ & filiis ejus duo- 23
decim: Eliphaso & filiis ejus duodecim: 24
Hanani & filiis ejus duodecim: Ma- 25
rothi & filiis ejus duodecim: Eliabo 26
& filiis ejus duodecim: 27

דברי הימים א: כו

ej⁹ fratribus & ,ejus filiis ,Ghiddalti vigesima & Secunda .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Hothir ipsi vigesima & Una
28 לְאֶחָד וְעֶשְׂרִים לְהוֹתִיר בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְשִׁנִּים וְעֶשְׂרִים לְגִדַּלְתִּי בָּנָיו וְאַחָיו
29 ,Romamthiezer vigesima & Quarta .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Machazioth vigesima & Tertia .duodecim
30 שְׁנֵים עָשָׂר: לִשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַחֲזִיאוֹת בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים לְרוֹמַמְתִּי עֶזֶר
31 .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis

CAP. XXVI. כו

בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:

Zechariahu ,filii Meselemiahu *ipsi* Et .Asaph filiis de Core filius Meselemiahu Chorchim janitorum *Partitionibus*
1 לְמַחְלְקוֹת לְשֹׁעֲרִים לַקָּרְחִים מְשֶׁלֶמְיָהוּ בֶן־קֹרֵא מִן־בְּנֵי אָסָף:
2 וּלְמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים זְכַרְיָהוּ Eliohenai ,sextus Jehochanan ,quintus Helam .quartus Jathniel ,tertius Zebadiahu ,secundus Jedihael ,primogenitus
3 הַבְּכוֹר יְדִיעֲאֵל הַשֵּׁנִי וּבְדִיָּהוּ הַשְּׁלִישִׁי יִתְנִיאֵל הָרְבִיעִי: עֵילָם הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי
Nethanel & ,quartus Sachar & ,tertius Joach ,secūdus Jehosabad ,primogenitus Semahiah ,filii Edom-Hobed *ipsi* Et .septimus
4 הַשְּׁבִיעִי: וְלעֹבֵד אֱדֹם בָּנִים שְׁמַעְיָה הַבְּכוֹר יְהוֹזָבָד הַשֵּׁנִי יוֹאַח הַשְּׁלִישִׁי וְשָׂכָר הָרְבִיעִי וּנְתַנְאֵל
ejus filio Semahiah Et .Deus ei benedixit quia ; octavus Pehullethai ,septimus Issaschar ,sextus Hammiel .quintus
5 הַחֲמִישִׁי: עַמִּיאֵל הַשִּׁשִּׁי יִשָּׂשכָר הַשְּׁבִיעִי פְּעֻלְתָּי הַשְּׁמִינִי כִּי בֵרְכוֹ אֱלֹהִים: וְלִשְׁמַעְיָה בְנוֹ
6 Elzabad Hobed &, Rephael & ,Hothni , Semahiah Filii *ipsi virtute sortes quia* : sui patris domui dominantes filii sunt nati
7 נוֹלַד בָּנִים הַמֹּשְׁלִים לְבֵית אֲבִיהֶם כִּי־גִבּוֹרֵי חַיִל הָיָה: בְּנֵי שְׁמַעְיָה עָתְנִי וּרְפָאֵל וְעוֹבֵד אֶלְזָבָד
vir eorū fratres & ,eorū filii & ipsi : edom-Hobed filiis de isti Omnes .Semachiahu & , Elihu ; *virtutis* filii ,ej⁹ fratres
8 אֲחָיו בְּנֵי־חַיִל אֱלִיהוּ וְסַמַכְיָהוּ: כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי עֹבֵד אֱדֹם הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם אַנְשֵׁי
.decem octo *virtutis* filii fratres & , filii Meselemiahu Et .edom-Hobed duo & sexaginta, *fervitium* ad fortitudine in *virtutis*
9 חַיִל בְּכֹחַ לַעֲבֹדָה שִׁשִּׁים וּשְׁנֵים לְעֹבֵד אֱדֹם: וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים וַאֲחִים בְּנֵי־חַיִל שְׁמוֹנָה עָשָׂר:
.*caput in* suus pater eum posuit & , primogenitus fuerat non nam :*caput* Simri filii Merari filiis de Chosah *ipsi* Et
10 וְלחֹסָה מִן־בְּנֵי־מְרָרִי בָּנִים שִׁמְרִי הָרֹאשׁ כִּי לֹא־הָיָה בְכוֹר וַיָּשִׂימֻהוּ אָבִיהוּ לְרֹאשׁ:
Istis .tredecim Chosah *ipsi* fratres & , filii Omnes .quartus Zachariahu , tertius Tebaliahu ,secundus Chilchijahu
11 חִלְקִיָּהוּ הַשֵּׁנִי טְבַלְיָהוּ הַשְּׁלִישִׁי וְזַכַרְיָהוּ הָרְבִיעִי כָּל־בָּנִים וַאֲחִים לְחֹסָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר:
12 projecerunt Et .Domini domo in ministrandū ad ; suos fratres contra *custodiæ* virorum *capitibus* , janitorum *partitiones*
13 מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים לְרָאשֵׁי הַגְּבָרִים־מִשְׁמָרוֹת לְעֻמַּת אֶחֵיהֶם לְשָׁרֵת בְּבֵית יְהוָה: וַיַּפִּילוּ
: Selemiahu ipsi oriente ad sors cecidit Et .*sortis & portæ suorum patrum* domum per magnus sic ,parvus Sicut : sortes
14 גוֹרָלוֹת בַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל לְבֵית אֲבוֹתָם לַשָּׁעַר וָשָׁעַר: וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל מִזְרָחָה לִשְׁלֶמְיָהוּ
,austrū ad edom-Hobed Ipsi .aquilonem ad ejus sors est egressa & , sortes projecerunt intellectu *in* cōsiliario ej⁹ filio Zechariahu &
15 וּזְכַרְיָהוּ בְנוֹ יוֹעֵץ בְּשֵׂכֶל הֹפִילוּ גוֹרָלוֹת וַיֵּצֵא גוֹרָלוֹ צָפוֹנָה: לְעֹבֵד אֱדֹם נֶגְבָּה
contra eustodia ,ascensionis *strata in projectionis* porta cum occidentē ad Chosah & ,Suppim Ipsi .*collectionum* domus ej⁹ filiis &
16 וְלִבְנָיו בֵּית הָאֲסַפִּים: לְשַׁפִּים וּלְחֹסָה לַמַּעֲרָב עִם שַׁעַר שַׁלֶּכֶת בְּמִסְלַּה הָעוֹלֶה מִשְׁמָר לְעֻמָּת
.duo *duo collectiones* ad & ,quatuor diem per meridiē ad ,quatuor diem per aquilonē ad , sex Levitæ orientē Ad .custodiam
17 מִשְׁמָר: לַמִּזְרָח הַלְוִיִם שִׁשָּׁה לַצָּפוֹנָה לְיוֹם אַרְבָּעָה לַנֶּגְבָּה לְיוֹם אַרְבָּעָה וְלָאֲסָפִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם:
filiorum & ,Chorchitarum filiorum janitorū *partitiones* Istæ .*cellulæ* duo , *stratæ* quatuor occidentē ad *cellulam* Ad
18 לְפַרְבָּר לַמַּעֲרָב אַרְבָּעָה לַמְסִלָּה שְׁנַיִם לַפַּרְבָּר: אֵלֶּה מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים לִבְנֵי הַקָּרְחִי וּלְבָנֵי
19 : Gersunitarum filii Lahadan Filii .sanctitatum thesauros & , Dei domus thesauros super Achiah , Levitæ Et .Merari
20 מְרָרִי: וְהַלְוִיִּם אֲחִיָּה עַל־אוֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים: בְּנֵי לַעְדָּן בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי
21 domus thesauros super ,ejus frat⊙ Joel &,Zetham ,Jechieli Filii .Jechieli , *Gersumi* , Lahadan .*patrum capita* Lahadan *Ipsi*
22 לְלַעְדָּן רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְלַעְדָּן הַגֵּרְשֻׁנִּי יְחִיאֵלִי: בְּנֵי יְחִיאֵלִי זֵתָם וְיוֹאֵל אֲחִיו עַל־אֹצְרוֹת בֵּית
.thesauros super dux Moseh filii Gersom filius Sebuel Et ; Hozzieli *ipsi* ,Chebroni *ipsi* ,Ishari *ipsi* Hamrami .Domini
23 יְהוָה: לְעַמְרָם לְיִצְהָרִי לַחֶבְרוֹנִי לְעֻזִּיאֵלִי: וְשֶׁבוּאֵל בֶּן־גֵּרְשׁוֹם בֶּן־מֹשֶׁה נָגִיד עַל־הָאֹצָרוֹת:
24 .ejus filius Selomith &,ejus filius Zichri &,ejus filius Joram &,ejus filius Jesajahu &,ejus filius Rechabiahu , Eliezer ejus fratres Et
25 וַאֲחִיו לֶאֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָהוּ בְנוֹ וִישַׁעְיָהוּ בְנוֹ וְיוֹרָם בְּנוֹ וְזִכְרִי בְנוֹ וּשְׁלֹמוֹת בְּנוֹ:
, *patrum capita* & ,rex David fecit sanctificare *quæ sanctitatum* thesauros omnes super ej⁹ fratres & Selomith Ipse
26 הוּא שְׁלֹמוֹת וְאֶחָיו עַל כָּל־אֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת
.exercitus principes & ,*centuriarum* & ,*millium principes ad*
27 לְשָׂרֵי־הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי הַצָּבָא:

Versio VULG. LAT.

Vigesimaprima Othir, filiis & fratribus ejus duodecim. 28
Vigesimasecunda Geddelthi, filiis & fratribus ejus duo- 29
decim. Vigesimatertia Mahazioth, filiis & fratribus ejus 30
duodecim. Vigesimaquarta Romemthiezer, filiis & fra- 31
tribus ejus duodecim.

CAP. XXVI.

DIvisiones autem janitorum; de Coritis Meselemia, 1
filius Core, de filiis Asaph. Filii Meselemiæ; Zacharias 2
primogenitus, Jadihel secundus, Zabadias tertius, Jatha-
nael quartus, Ælam quintus, Johanan sextus, Elioenai 3
septimus. Filii autem Obededom; Semeias primogeni- 4
tus, Jozabad secundus, Joaha tertius, Sachar quartus, Na-
thanael quintus, Ammiel sextus, Issachar septim⁹, Phol- 5
lathi octavus: quia benedixit illi Domin⁹. Semeiæ autem 6
filio ejus nati sunt filii, præfecti familiarum suarum: erant
enim viri fortissimi. Filii ergò Semeiæ; Othni, & Ra- 7
phael, & Obed, Elzabad, fratres ejus viri fortissimi: Eliu
quoque, & Samachias. Omnes hi, de filiis Obededom: 8
ipsi, & filii, & fratres eorum fortissimi ad ministrandum,
sexaginta duo de Obededom. Porrò Meselemiæ filii, & 9
fratres eorum robustissimi, decem & octo. De Hosa au- 10
tem, id est, de filiis Merari; Semri princeps, (non enim ha-
buerat primogenitum, & idcirco posuerat eum pater e-
jus in principem,) Helcias secundus, Tabelias tertius, 11
Zacharias quartus: omnes hi filii, & fratres Hosa, trede-
cim. Hi divisi sunt in janitores, ut semper principes cu- 12
stodiarum, sicut & fratres eorum, ministrarent in domo
Dñi. Missæ sunt ergò sortes ex æquo, & parvis, & ma- 13
gnis, per familias suas, in unamquamque portarum. Ce- 14
cidit ergò sors Orientalis, Selemiæ. Porrò Zachariæ filio
ejus, viro prudentissimo, & erudito, sortitò obtigit pla-
ga Septentrionalis. Obededom verò & filiis ejus ad 15
Austrum: in qua parte domûs erat seniorum concilium.
Sephim & Hosa ad Occidentem, juxta portam, quæ du- 16
cit ad viam ascensionis: custodia contra custodiam. Ad 17
Orientem verò Levitæ sex: & ad Aquilonem quatuor
per diem: atque ad Meridiem similiter in die quatuor:
& ubi erat concilium, bini & bini. In cellulis quoque 18
janitorum ad Occidentem quatuor in via, binique per
cellulas. Hæ sunt divisiones janitorum, filiorum Core 19
& Merari. Porrò Achias erat super thesauros domûs Dei, 20
& vasa sanctorum. Filii Ledan, filii Gersonni: de Ledan 21
principes familiarum, Ledan, & Gersonni, Jehieli. Filii 22
Jehieli; Zathan, & Joel fratres ejus, super thesauros do-
mûs Domini, Amramitis, et Isaaritis, et Hebronitis, 23
et Ozihelitis. Subael autem filius Gerson, filii Moysi, 24
præpositus thesauris. Fratres quoque ejus Eliezer, cu- 25
jus filius Rahabia, et hujus filius Isaias, et hujus filius Jo-
ram, hujus quoque filius Zechri, et hujus filius Selemith.
Ipse Selemith, et fratres ejus, super thesauros sanctorum, 26
quæ sanctificavit David rex, et principes familiarum, et
tribuni, et centuriones, et duces exercitûs,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܢܝ ܡܫܡܥܝܐ ܒܟܪܐ ܘܝܘܙܒܕ ܐܚܘܗܝ ܘܐܠܥܙܒܕ ܘܐܚܝܘ ܒܢܝ ܚܝܠ ܥܒܕ ܐܠ ܘܫܡܟܝܐ ܘܐܚܝܘ ܒܢܝ ܚܝܠ ܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܒܢܝ ܐܝܠ

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 29 Ὁ εἰκοσὸς (ω) πρῶτος Ὠθνιὲι, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (α) δεκαδύο· Ὁ εἰκοσὸς δεύτερος (β) Γοδολλαθὶ,
30 υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (γ) δεκαδύο· Ὁ εἰκοσὸς τρίτος Μεαζὼθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (δ) δεκα-
31 δύο· Ὁ εἰκοσὸς τέταρτος Ῥωμεθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ (ε) ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο.

Vigesimus primus Otheri, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Vigesimus secundus Godollathi, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Vigesimus tertius Meazoth, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Vigesimus quartus Romethiezer, filii ejus, & fratres ejus duodecim. 28 29 30 31

MS. A. (ω) καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ, (α) δώδεκα· (β) Γεδδελδὶ, (γ) δώδεκα· Ὁ τρίτος καὶ εἰκοσὸς Μααζιὼθ, (δ) δώδεκα· Ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς Ῥωμεθμάζερ, (ε) οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

ΚΕΦ. κς'.

1 2 (α) Καὶ εἰς διαιρέσεις τῶν πυλῶν, υἱοὶ Κορὲ ἸΜοσολλεμία ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ. Καὶ τῷ (β) Μοσολ-
3 λεμία υἱὸς Ζαχαείας ὁ πρωτότοκος, Ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, (γ) Ζαβαδία ὁ τρίτος, (δ) Ἰεριουὴλ ὁ
4 τέταρτος, (ε) Ἰωλαὶμ ὁ πέμπτος, (ζ) Ἰωνάθαν ὁ ἕκτος, (η) Ἐλιωναὶ ὁ ἕβδομος, Ἀβεδὸμ ὁ ὄγ-
5 δοος. Καὶ τῷ Ἀβεδὸμ υἱοὶ, (θ) Σαμαίας ὁ πρωτότοκος, (ι) Ἰωζαβὰθ ὁ δεύτερος, (κ) Ἰωὰθ ὁ τρί-
6 τος, (λ) Σαχὰρ ὁ τέταρτος, Ναθαναὴλ ὁ πέμπτος, Ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, Ἰσαχὰρ ὁ ἕβδομος, (μ) Φε-
7 λλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ τῷ (ν) Σαμαίᾳ υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησ υἱοὶ (ξ) τοῦ πρω-
τοτόκου Ῥωσὶ εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτοῦ, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν. Υἱοὶ (ο) Σαμαΐ, Ὀθνὶ, καὶ
Ῥαφαὴλ, καὶ (π) Ὠβὴδ, καὶ Ἐλζαβὰθ, καὶ Ἀχιοὺδ, υἱοὶ δυνατοὶ, Ἐλιοὺ, καὶ Σαβαχία, καὶ Ἰσ-
8 βακώμ. Πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀβεδὸμ, αὐτοὶ (ρ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιη-
9 οῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οἱ πάντες ἑξηκονταδύο τῷ (σ) Ἀβεδὸμ. Καὶ τῷ (τ) Μοσολλε-
10 μία υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ (υ) δεκαοκτὼ δυνατοί. Καὶ τῷ Ὀσᾷ (φ) τῶν υἱῶν Μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες
τὴν ἀρχὴν, ὅτι οὐκ ἦν (χ) πρωτότοκος· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄρχοντα τῆς διαιρέ-
11 σεως τῆς δευτέρας. Χελκίας ὁ δεύτερος, (ψ) Ταβλαὶ ὁ τρίτος, Ζαχαείας ὁ τέταρτος. πάντες υἱ-
12 οὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ Ὀσᾷ (ω) τεσσαρέσκαιδεκα. Τούτοις (α) αἱ διαιρέσεις τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι
13 δυνατοῖς ἐφημερίαι, κατὰ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔβαλον κλήρους κα-
14 τὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα. Καὶ ἔπεσ-
εν ὁ κλῆρος τοῦ (β) πρὸς ἀνατολὰς τῷ Σελεμίᾳ, καὶ Ζαχαείᾳ. (γ) υἱοὶ Σωὰζ τῷ Μελχίᾳ ἔβα-
15 16 λον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος Βορρᾶ. Τῷ (δ) Ἀβεδὸμ Νότον κατέναντι οἴκου (ε) Ἐσεφίμ. Εἰς
17 δευτερον τῷ Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην (ζ) πασοφορείου τῆς ἀναβάσεως φυλακὴ κατέν-
18 αντι φυλακῆς. Πρὸς ἀνατολὰς ἓξ τὴν ἡμέραν· Βορρᾶ τῆς ἡμέρας (η) τέσσαρες· Νότον τῆς ἡμέ-
ρας τέσσαρες· καὶ εἰς τὸν Ἐσεφὶμ δύο Εἰς διαδεχομένους· καὶ τῷ (θ) Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ
τὴν πύλην τὴν πασοφορείου τρεῖς. φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς τῆς ἀναβάσεως πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἡ-
μέρας ἓξ, καὶ τῷ Βορρᾷ τέσσαρες, καὶ τῷ Νότῳ τέσσαρες, καὶ Ἐσεφὶμ δύο εἰς διαδεχομένους, καὶ (ι)
19 πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες, καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους. Αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν
20 τοῖς (κ) υἱοῖς τοῦ Κορὲ, καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρί. Καὶ οἱ Λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ὑπὲρ τῶν θησαυρῶν
21 οἴκου κυρίου, καὶ ὑπὲρ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων. Υἱοὶ (λ) Λαδὰν οὗτοι, υἱοὶ τῷ Γηρσωνί·
22 τῷ (μ) Λαδὰν ἄρχοντες πατριῶν τῷ (ν) Λαδὰν, τῷ Γηρσωνὶ Ἰεσιήλ. (ξ) Υἱοὶ Ἰεσιὴλ, Ζεθὸμ, καὶ
23 Ἰωὴλ, (ο) οἱ ἀδελφοὶ ὑπὲρ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου. Τῷ (π) Ἀμεραμὶ, καὶ Ἰσαάρ, Χεβρὼν, καὶ
24 25 Ὀζιήλ. Καὶ Σουβαὴλ ὁ τοῦ Γηρσὰμ τοῦ Μωυσῆ (ρ) ὑπὲρ τῶν θησαυρῶν. Καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ (σ) Ἐ-
26 λιέζερ Ῥαβίας (τ) υἱὸς, καὶ Ἰωσίας, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Σαλωμώθ. Αὐτὸς Σαλωμὼθ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων, ὧς ἡγίασε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν,
χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δυνάμεως,

CAP. XXVI.

ET ad distributiones portarum, filii (a) Coreim Mosellemia de 1
filius Asaph. Et Mosellemiæ filius Zacharias primogenitus, Jadiel 2
secundus, Zabadia tertius, Jemuel quartus, Jolam quintus, Jo- 3
nathan sextus, Elionai septimus, Abdedom octavus. Et ipsi Abde- 4
dom filii, Samaas primogenitus, Jozabath secundus, Joath tertius,
Sachar quartus, Nathanael quintus, Amiel sextus, Issachar septi- 5
mus, Phelathi octavus: quoniam benedixit eum Deus. Et Samaæ 6
filio ejus nati sunt filii (b) ipsius primogeniti Rhosæ in domum
paternam ejus: quoniam potentes fuerunt. Filii Samai, Othni, & 7
Raphael, & Obed, & Elizabath, & Achiud, filii potentes, Elius, &
Sabachia, & Isbacom. Omnes de filis Abdedom, ipsi, & filii eo- 8
rum, & fratres eorum facientes potenter in operatione, omnes sexa-
ginta duo ipsi Abdedom. Et Mosellemiæ filii, & fratres decem 9
& octo potentes. Et ipsi Osa de filis Merari filii custodientes prin- 10
cipatum, quoniam non fuit primogenitus. Et fecit eum pater ejus
(c) principem distributionis secundæ, Chelchias secundus, Tablai 11
tertius, Zacharias quartus. Omnes hi filii, & fratres Osa, trede-
cim: His distributiones portarum principibus potentium (d) diur- 12
næ vices, sicut fratres eorum ad ministrandum in domo Domi-
ni. Et miserunt sortes juxta parvum & juxta magnum secun- 13
dum domos patriarum eorum ad portam, & portam. Et cecidit 14
sors eorum, quæ ad Orientem, Seleminæ, (e) & Zachariæ Filii So-
az ipsi Melchiæ jecerunt sortes, & exiit sors ad Aquilonem:
Ipsi Abdedom Austrum è regione domus (f) Esephim. In secun- 15 16
do, ipsi Osa ad Occidentem (g) post portam pastophorii (h) ascen-
sionis, custodia è regione custodiæ: Ad Orientem (i) sex die, A- 17
quiloni die quatuor, Austrum die quatuor: & ad Esephim (k)
duo In excipientibus: & ipsi Osa ad Occidentem post portam pa- 18
stophorii tres: custodia è regione custodiæ ascensionis, ad Orientem
die sex, & Aquiloni quatuor, & Austro quatuor, & Esephim duo
(l) in excipientibus, & ad Occidentem quatuor, & ad semitam
duo excipientes. Hæ distributiones janitorum filiis Core, & filiis 19
Merari. Et Levitæ fratres eorum super thesauros domus Domini, 20
& super thesauros sanctificatorum. Filii Ladan hi: filii ipsi Ger- 21
soni, ipsi Ladan principes patriarum Ladan ipsi Gersoni iel. Filii 22
Jiel Zethom, & Joel, fratres super thesauros domus Domini. Ipsi 23
Ambram; & Issaar, Chebron, & Oziel. Et Subael, qui Gersam, 24
qui Moysi super thesauros. Et fratri ejus Eliezer Rabias filius, & 25
Josias, et Joram, et Zechri, et Salamoth: Ipse Salamoth, et fra- 26
tres ejus super omnes thesauros sanctorum, quæ sanctificavit Da-
vid rex, & principes patriarum, chiliarchi et centuriones, et duces virtutis:

MS. A. (α) Καὶ διαίρεσις τῶν πυλῶν υἱοῖς Κορὲ, Μοσολλὲμ υἱὸς Κωρὲ ἐκ τῶν (β) Μασιλλαμία υἱοὶ (γ) Ζαβαδίας (δ) Ναθαναὲ (ε) Ἰεριουηλαλὰμ (ζ) Ἰωνὰν (η) Ἐλιωναὶ ὁ ἕβδομος. Καὶ τῷ Ἀβεδὸμ (θ) Σαμείας (ι) Ἰωζαβὰδ (κ) Ἰωαὲ (λ) Σαχὰρ (μ) Φολλαθὶ (ν) Σαμεία (ξ) τῷ πρωτοτόκῳ (ο) Σεμέα, Γοδνὶ, (π) Ἰωβὴδ, καὶ Ἐλζαβὰδ, καὶ Ἀχιοῦ, υἱοὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, Ἐλιοῦ, καὶ Σαμαχίας, καὶ Ἰσβακώβ. (ρ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες (σ) Ἀβεδδόμ. (τ) Μασολλεμία (υ) δεκαοκτὼ καὶ δυνατοί. (φ) ἀπὸ τῶν (χ) αὐτῷ πρωτοτόκῳ· (ψ) Ταβελίας (ω) δικαρχῆς. (α) ἡ διαίρεσις (β) κατὰ ἀνατολὰς (γ) υἱῷ Ἰωΐας (δ) Ἀβεδδόμ (ε) Ἀσαφείν. Τῷ Σεφιὲμ, τῷ Ὠσᾷ πρὸς δυσμὰς (ζ) τῆς πασοφορείου τῆς ἀναβάσεως· φυλακῆς. Κατ' ἀνατολὰς (η) τέσσαρες· καὶ εἰς τὸ Ἀσαφεὶν δύο δύο (θ) Ἰὰς (ι) πρὸς δυσμὰς (κ) υἱοῖς Κορὲ, (λ) Λεδὰν, υἱοὶ (μ) Λεδὰν (ν) Λαδδὰν, (ξ) Καὶ υἱοὶ Ἰεὴλ, Ζοθὸμ, (ο) ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ, ὑπὲρ (π) Ἀμεμμὶ, καὶ Ἰσαακὶ, (ρ) ἡγεμόνος ὑπὲρ (σ) τῷ Ἐλιέζερ (τ) υἱὸς αὐτῷ, καὶ Ὠσαίας,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * أثار وبنيه اثنا عشر * يأروب وبنيه اثنا عشر * كحريوب وبنيه اثنا عشر * رومان وبنيه
29
30
31 اثنا عشر * وعددهم اربعة وعشرون رييسا *

*Athari & filiis ejus duodecim: 28
Jaarobo & filiis ejus duodecim: 29
Mehazjoibo & filius ejus duodecim: 30
Romani & filiis ejus duodecim: horum numerus, viginti quatuor præfecti.* 31

* الفصل السادس والعشرون *

CAP. XXVI.

1 * وحل في قسمة اولاد فورح اجراء البوابين الذين اقامهم داود الملك حراسا * ماسليا بن
2 يوسف من بني اصاف * وصار لماسليا سبعة بنين * زخريا بكرن * يودييئيل * زخريا *
3 نا ثانيل * عالم * يوحنا * يودع السابع * وكذلك عافار ادوم * وكان له عمانيه اولاد *
4 سمعيا * بكرن * يهرافان * يوح * سافر * مطلال * عماييل * ايساخر * فاعالي التامن * لان الله
5 6 باركه * سمعيا ابنه ولد له اولاد اقويا جبارة * وملكمين على بيت ابيهم * وبنو سمعيا *
7 عاعاييل * وكاداحيل وعوفيديل * وزخريا * جبارة اقويا * والنا ايضا * وسمكيا * هاولاء
8 كلهم من بني عافار الادومي * وهم واخوتهم انتان وسبون * سديدي القوة * معدمين
9 على صنايع بيت المقدس * كلهم بنو عافار الادومي * وماسليا بنوه واخوته جبارة القوة
10 عمانيه عشر * وآكاسا من بني مريري له اولاد جبارة القوة * وابنه الكبير مات * واقام ابوه
11 اخاه الذي بعده رييسا * وما اسماه باسم الميت * حلقيا الثاني * نوفيلايا الثالث * زخريا
12 الرابع * كل بنيه واخوته الذين كاسا ثلاثة عشر * يقومون على الابواب رؤساء * يخدمون
* في بيت الله *

Præterea ingressæ sunt in portionem filiorum Gorahi distributiones janitorum quos David rex constituerat custodes; Mesalia filius Josephi, de filiis Asaphi. Fuerunt que Mesaliæ septem filii, Zacharia primogenitus ejus, Jodiael, Zacharia, Nathanael, Alim, Johannes, Jodaa septimus. Eodemque modo Abaz-edom, qui octo filios habebat, nempe Semajam primogenitum suum, Jehozaban, Joab, Saber, Mutlal, Gamael, Isachar, Phaali octavus; quoniam Deus benedixerat illi. Semajæ filio ipsius nati sunt filii fortes, gigantes, & imperium habentes super domum patris sui. Filii Semajæ, Gathiel, Cadahiel, Obed el, & Zacharia, gigantes robusti; item Elia, & Semachia. Omnes isti erant de filiis Abaz-Edomæi, & hi cum fratribus suis erant sexaginta duo, strenui ac robusti, præpositi operibus Sanctuarii: omnes inquam filii Abaris Edomæi. Mesaliæ quoque filii ac fratres, erant gigantes fortissimi decem & octo. Elbasa quoque de filiis Meviri, filios habebat gigantes robustissimos: & hujus filio natu maximo defuncto, primarium substituit pater ejus fratrem ipsius natu secundum: at non vocavit eum nomine defuncti. Helcia erat secundus Tubiasia tertius, Zacharia quartus; omnes filii et fratres quos habebat Hasa, tredecim erant, Præsidentes januis ut præpositi, ministrantes in domo Dei.

דברי הימים א: כז

Semuel ſanctificavit quod omne Et .DOMINI domum roborandum ad,fecerunt ſanctificare *ſpolio* de & , bellis De
27 28 מִן־הַמִּלְחָמוֹת וּמִן־הַשָּׁלָל הִקְדִּישׁוּ לְחַזֵּק לְבֵית יְהוָה׃ וְכֹל הַהִקְדִּישׁ שְׁמוּאֵל
, Selomith *manum ſuper ſanctificans omnis* : Seruiah filius Joab & , Ner filius Abner & , Chis filius Saul & , Videns
הָרֹאֶה וְשָׁאוּל בֶּן־קִישׁ וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה כֹּל הַמַּקְדִּישׁ עַל יַד־שְׁלֹמִית
.*judices* & , *præfectos in* Iſrael ſuper *extremo operi* ejus filii & , Chenaniahu Ishari *Ipſi* .ejus fratrum &
29 וַאֲחִיו׃ לְיִצְהָרִי כְּנַנְיָהוּ וּבָנָיו לַמְּלָאכָה הַחִיצוֹנָה עַל־יִשְׂרָאֵל לְשֹׁטְרִים וְלִשְׁפָטִים׃
: occidentē ad Jarden trans à , Iſrael *præfectura* ſuper ſeptingenti & mille ,*virtutis filii* ej' fratres & ,Chaſabiahu Chebroni
30 לַחַבְרוֹנִי חֲשַׁבְיָהוּ וַאֲחָיו בְּנֵי־חַיִל אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת עַל פְּקֻדַּת יִשְׂרָאֵל מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מַעֲרָבָה
ej' generationes *ad* Chebroni ipſi , *caput* Jerijah Chebroni *Ipſi* .*regis ſervitium* ad & , DOMINI opus omne ad
31 לְכָל־מְלֶאכֶת יְהוָה וְלַעֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ׃ לַחַבְרוֹנִי יְרִיָּה הָרֹאשׁ לַחַבְרוֹנִי לְתוֹלַדְתָיו
.Ghilhad Jahazer in *virtute* fortes eis in ſunt inventi & ,ſunt quæſiti David regni quadrageſimo anno In .*patres* per
לַאֲבוֹת בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים לְמַלְכוּת דָּוִיד נִדְרְשׁוּ וַיִּמָּצֵא בָהֶם גִּבּוֹרֵי חַיִל בְּיָעְזֵר גִּלְעָד׃
,Ghaditas &,Reubenitas ſuper rex David eos conſtituit & :familiarum *capita* ſeptingenti & , mille *virtutis* viri ejus fratres Et
32 וַאֲחִיו בְּנֵי חַיִל אַלְפַּיִם וּשְׁבַע מֵאוֹת רָאשֵׁי הָאָבוֹת וַיְפָקְדֵם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי
.regis *verbum* & , Dei *verbum omne* ad Menaſſitarum tribum dimidiam &
וְחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי לְכָל־דְּבַר הָאֱלֹהִים וּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃

CAP. XXVII. כז

eorum præfecti & ,*centuriarum &* , *millium principeſque* , *patrum capita* , ſuum numerum ſecundùm Iſrael filii Et
1 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִסְפָּרָם רָאשֵׁי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְשֹׁטְרֵיהֶם
.anni menſes omnes per *menſe in menſe egredientis &* ,*ingredientis* , diviſionum rem omnem *ad* regi miniſtrantes
הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ לְכָל דְּבַר הַמַּחְלְקוֹת הַבָּאִים וְהַיֹּצְאִים חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְכָל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה
filius Jaſobeham primo menſe in prima diviſione Super .millium quatuor & viginti , una Diviſio
2 הַמַּחְלָקֶת הָאַחַת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ עַל הַמַּחְלָקֶת הָרִאשׁוֹנָה לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן יִשְׁבְעָם בֶּן
menſe in exercituum principum cunctorū *caput* Peres filiis De .millia quatuor & viginti ej' diviſione *ſuper* & , Zabdiel
3 זַבְדִּיאֵל וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ מִן־בְּנֵי־פָרֶץ הָרֹאשׁ לְכָל־שָׂרֵי הַצְּבָאוֹת לַחֹדֶשׁ
ej' diviſione *ſuper* & : dux Micloth & ; ej' diviſio & , Achochites Dodai ſecundi menſis *partitione* ſuper Et .primo
4 הָרִאשׁוֹן׃ וְעַל מַחְלֶקֶת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי דּוֹדַי הָאֲחוֹחִי וּמַחְלְקָתוֹ וּמִקְלוֹת הַנָּגִיד וְעַל מַחְלְקָתוֹ
; *caput* ſacerdotis Jehojadah filius Benaiahu ,tertio menſe tertii exercitus Princeps .millia quatuor & viginti
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ שַׂר הַצָּבָא הַשְּׁלִישִׁי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן רֹאשׁ
ejus *partitio* & : triginta ſuper & , viginti ejus diviſione *ſuper* &
6 וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הוּא בְנָיָהוּ גִּבּוֹר הַשְּׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים וּמַחְלְקָתוֹ
.eum poſt ejus filius Zebadiah & , Joab frater Hazael quarto menſe in Quarti .ejus filius Hammizabad
7 עַמִּיזָבָד בְּנוֹ׃ הָרְבִיעִי לַחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי עָשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב וּזְבַדְיָה בְּנוֹ אַחֲרָיו
.Iſrach Samhuth princeps quinto menſe in Quinti .millia quatuor & viginti ejus diviſione in Et
8 וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הַשַּׂר שַׁמְהוּת הַיִּזְרָחִי
in & : Tecohites Hicches filius Hira ſexto menſe Sexti .millia quatuor & viginti ejus diviſione in Et
9 וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשִּׁשִּׁי לַחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי וְעַל
; Ephraim filiis de Pelonites Cheles , ſeptimo menſe in Septimi .millia quatuor & viginti ,ej' diviſione
10 מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁבִיעִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי מִן־בְּנֵי אֶפְרָיִם
; Zarchi Chuſathites Sibbechai , octavo menſe in Octavi .millia quatuor & viginti , ejus diviſione in &
11 וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁמִינִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי לְזַרְחִי
Hannethotites Abihezer , nono menſe in Noni .millia quatuor & viginti , ejus diviſione in &
12 וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַתְּשִׁיעִי לַחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי
Netophathites Maharai , decimo menſe in Decimi .millia quatuor & viginti ejus diviſione in & ; *Benjamitæ*
13 לַבִּנְיָמִינִי וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הָעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי
Benaiah , menſe undecimo in Undecimi .millia quatuor & viginti ejus diviſione in & ; Zarchi
14 לְזַרְחִי וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ עַשְׁתֵּי עָשָׂר לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר הַחֹדֶשׁ בְּנָיָה
duodecimo Duodecimi .millia quatuor & viginti ejus diviſione in & ; Ephraim filiis de Pirhathonites
15 הַפִּרְעָתוֹנִי מִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁנֵים עָשָׂר לִשְׁנֵים עָשָׂר
tribus ſuper Et .millia quatuor & viginti ejus diviſione in & , Hothniel , Netophathites Cheldai ,menſe
16 לַחֹדֶשׁ חֶלְדַּי הַנְּטוֹפָתִי לְעָתְנִיאֵל וְעַל מַחְלְקָתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ וְעַל שִׁבְטֵי
Chaſabiah Levi .Mahachah filius Sephatiahu , *Simeonitæ* : Zichri filius Elihezer , dux *Reubenitæ* ; Iſrael
17 יִשְׂרָאֵל לָרְאוּבֵנִי נָגִיד אֱלִיעֶזֶר בֶּן־זִכְרִי לַשִּׁמְעוֹנִי שְׁפַטְיָהוּ בֶן־מַעֲכָה׃ לְלֵוִי חֲשַׁבְיָה
.Michael filius Homri Iſſaſchar .David fratribus de Elihu Jehudah .Sadoc Aharon .Chemuel filius
18 בֶּן־קְמוּאֵל לְאַהֲרֹן צָדוֹק׃ לִיהוּדָה אֱלִיהוּ מֵאֲחֵי דָוִיד לְיִשָּׂשכָר עָמְרִי בֶּן־מִיכָאֵל׃
Hoſeah Ephraim *Filiis* .Hazriel filius Jeremoth Naphthali *Ipſi* : Hobadiahu filius Iſmahajahu Zebulun *Ipſi*
19 לִזְבוּלֻן יִשְׁמַעְיָהוּ בֶּן־עֹבַדְיָהוּ לְנַפְתָּלִי יְרִימוֹת בֶּן־עֲזְרִיאֵל׃ לִבְנֵי אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ
20 בֶּן־עַזִּיהוּ לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה יוֹאֵל בֶּן־פְּדָיָהוּ׃ לַחֲצִי הַמְנַשֶּׁה גִּלְעָד יִדּוֹ בֶּן־
filius Iddo , Ghilhadah Menaſſeh *Dimidiæ* .Pedaiahu filius Joel Menaſſeh *tribus Dimidiæ* .Hazaziahu filius
21 זְכַרְיָהוּ לְבִנְיָמִן יַעֲשִׂיאֵל בֶּן־אַבְנֵר׃ לְדָן עֲזַרְאֵל בֶּן־יְרֹחָם אֵלֶּה שָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
.Iſrael tribuum principes Iſti .Jerocham filius Hazriel Dan *Ipſi* .Abner filius Jahaſiel Binjamin .Zechariahu
22 וְכַרְיָהוּ לִבְנֵימִן יַעֲשִׂיאֵל בֶּן־אַבְנֵר׃ לְדָן עֲזַרְאֵל בֶּן־יְרֹחָם אֵלֶּה שָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
multiplicandum ad DOMINUS dixit quia : infra & annorum viginti filio à eorum numerum David levavit non Et
23 וְלֹא־נָשָׂא דָוִיד אֶת־מִסְפָּרָם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַטָּה כִּי אָמַר יְהוָה לְהַרְבּוֹת
ferver hoc *in* fuit & ; complevit non & , numerare cœpit Seruiah filius Joab .cœlorum ſtellas veluti Iſrael
24 אֶת־יִשְׂרָאֵל כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם׃ יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה הֵחֵל לִמְנוֹת וְלֹא כָלָה וַיְהִי בָזֹאת קֶצֶף
thеſauros ſuper Et .David regis dierum verborum numerum in numerus aſcendit non & : Iſrael ſuper
עַל־יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָלָה הַמִּסְפָּר בְּמִסְפַּר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמֶלֶךְ דָּוִיד׃ וְעַל אֹצְרוֹת
filius Jehonathan turribus in & , villis in & , urbibus in , *agro* in theſauros ſuper & : Hadiel filius Hazmaveth regis
הַמֶּלֶךְ עַזְמָוֶת בֶּן־עֲדִיאֵל וְעַל הָאֲצָרוֹת בַּשָּׂדֶה בֶּעָרִים וּבַכְּפָרִים וּבַמִּגְדָּלוֹת יְהוֹנָתָן בֶּן־
ſuper Et .Chelub filius Heſri , terræ cultura in agri opus facientes ſuper Et .Huzzijahu
26 עֻזִּיָּהוּ׃ וְעַל ע�שֵׂי מְלֶאכֶת הַשָּׂדֶה לַעֲבֹדַת הָאֲדָמָה עֶזְרִי בֶן־כְּלוּב׃ וְעַל־
27 ſuper Et .Siphmites Zabdi , vini cellaria *in* vineis in quæ ſuper Et .Ramathites Simhi vineas
הַכְּרָמִים שִׁמְעִי הָרָמָתִי וְעַל שִׁבְיֵ הַכְּרָמִים לְאֹצְרוֹת הַיָּיִן זַבְדִּי הַשִּׁפְמִי׃ וְעַל־
ſuper Et .Johas olei cellaria ſuper & : Ghederites Bahalcanan , *planicie* in quæ ſycomoros & oliveta
28 הַזֵּיתִים וְהַשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה בַּעַל חָנָן הַגְּדֵרִי וְעַל־אֹצְרוֹת הַשָּׁמֶן יוֹאָשׁ׃ וְעַל־
camelos ſuper Et .Hadlai filius Saphat ,vallibus in boves ſuper & : Saronites Sitrai ,Saron in *paſcentes* boves
29 הַבָּקָר הָרֹעִים בַּשָּׁרוֹן שִׁטְרַי הַשָּׁרוֹנִי וְעַל־הַבָּקָר בָּעֲמָקִים שָׁפָט בֶּן־עַדְלָי׃ וְעַל־הַגְּמַלִּים
isti Omnes .Hagherites Jaziz *pecus* ſuper Et .Meronothites Jechdeiahu aſinas ſuper & : Iſmehelites Obil
31 אוֹבִיל הַיִּשְׁמְעֵלִי וְעַל־הָאֲתֹנוֹת יְחְדְיָהוּ הַמֵּרֹנֹתִי׃ וְעַל־הַצֹּאן יָזִיז הַהָגְרִי כֹּל־אֵלֶּה
: ipſe ſcriba & , intelligens vir conſiliarius David patruus Jehonathan Et .David regi quæ ſubſtantiæ principes
32 שָׂרֵי הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃ וִיהוֹנָתָן דּוֹד־דָּוִיד יוֹעֵץ אִישׁ־מֵבִין וְסוֹפֵר הוּא
.regis *ſocius* Archites Chuſai & , regis conſiliarius Achithophel Et .regis filiis cum Chachmoni filius Jechiel &
33 וִיחִיאֵל בֶּן־חַכְמוֹנִי עִם־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַאֲחִיתֹפֶל יוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ וְחוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעַ הַמֶּלֶךְ׃
.Joab regis exercitus princeps & ,Ebjathar & ,Benaiahu filius Jehojadah Achithophel poſt Et
34 וְאַחֲרֵי אֲחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן־בְּנָיָהוּ וְאֶבְיָתָר וְשַׂר־צְבָא לַמֶּלֶךְ יוֹאָב׃

Verſio VULG. LAT.

De bellis, & manubiis præliorum, quæ conſecraverant ad inſtaurationem, & ſupellectilem templi Domini. Hæc autem univerſa ſanctificavit Samuel Videns, & Saul filius Cis, & Abner filius Ner, & Joab filius Saruiæ : omnes, qui ſanctificaverant ea per manum Selemith, & fratrum ejus. Iſaaritis verò præerat Chonenias, & filii ejus, ad opera forinſecùs ſuper Iſrael, ad docendum & judicandum eos. Porrò de Hebronitis Haſabias,& fratres ejus viri fortiſſimi, mille ſeptingenti, præerant Iſraeli trans Jordanem contra Occidentem, in cunctis operibus Domini, & in miniſterium regis. Hebronitarum autem princeps fuit Jeria, ſecundùm familias & cognationes eorū. Quadrageſimo anno regni David recenſiti ſunt, & inventi ſunt viri fortiſſimi in Jazer Galaad, Fratréſque ejus robuſtioris ætatis, duo millia ſeptingenti principes familiarum. Præpoſuit autem eos David rex Rubenitis,& Gadditis, & dimidiæ tribui Manaſſe, in omne miniſterium Dei, & regis.

CAP. XXVII.

Filii autem Iſrael ſecundùm numerum ſuum, principes familiarum, tribuni, & centuriones, & præfecti, qui miniſtrabant regi juxta turmas ſuas, ingredientes & egredientes per ſingulos menſes in anno, viginti quatuor millibus ſinguli præerant. Primæ turmæ in primo menſe Jesboam præerat filius Zabdiel, & ſub eo viginti quatuor millia. De filiis Phares, princeps cunctorum principum in exercitu menſe primo. Secundi menſis habebat turmam Dudia Ahohites, & poſt ſe alter nomine Macelloth, qui regebat partem exercitûs, vigintiquatuor millium. Dux quoque turmæ tertiæ in menſe tertio, erat Banaias filius Joiadæ ſacerdos : & in diviſione ſua vigintiquatuor millia. Ipſe eſt Banaias fortiſſimus inter triginta, & ſuper triginta : præerat autem turmæ ipſius Amizabad filius ejus. Quartus, menſe quarto, Aſahel frater Joab, & Zabadias filius ejus poſt eum : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Quintus, menſe quinto, princeps Samaoth Jezerites : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Sextus, menſe ſexto, Hira filius Acces Thecuites : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Septimus, menſe ſeptimo, Helles Phallonites de filiis Ephraim : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Octavus, menſe octavo, Sobochai Huſathites de ſtirpe Zarahi : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Nonus, menſe nono, Abiezer Anathothites de filiis Jemini : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Decimus, menſe decimo, Marai, & ipſe Netophathites, de ſtirpe Zarai : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Undecimus, menſe undecimo, Banaias Pharathonites de filiis Ephram : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Duodecimus, menſe duodecimo, Holdai Netophathites, de ſtirpe Gothoniel : & in turma ejus vigintiquatuor millia. Porrò tribubus præerant Iſrael ; Rubenitis, dux Eliezer filius Zechri : Simeonitis, dux Saphatias filius Maacha. Levitis, Haſabias filius Camuel : Aaronitis, Sadoc. Juda, Eliu frater David : Iſſachar, Amri filius Michael. Zabulonitis, Ieſmaias filius Abdiæ : Nephthalitibus, Jerimoth filius Ozriel. Filiis Ephraim, Oſee filius Oraziu : dimidiæ tribui Manaſſe, Joel filius Phadaiæ. Et dimidiæ tribui Manaſſe in Galaad, Jaddo filius Zachariæ : Benjamin autem, Jaſiel filius Abner. Dan verò, Ezrihel filius Jeroham : hi principes filiorum Iſrael. Noluit autem David numerare eos à viginti annis inferiùs : quia dixerat Dominus ut multiplicaret Iſrael quaſi ſtellas cœli. Joab filius Saruiæ cœperat numerare, nec complevit : quia ſuper hoc ira irruerat in Iſrael : & idcircò numerus eorum qui fuerant recenſiti, non eſt relatus in faſtos regis David. Super theſauros autem regis fuit Azmoth filius Adiel. His autem theſauris, qui erant in urbibus, & in vicis, & in turribus, præſidebat Jonathan filius Oziæ. Operi autem ruſtico, & agricolis qui exercebant terram, præerat Ezri filius Chelub. Vinearúmque cultoribus, Semeias Romathites : cellis autem vinariis, Zabdias Aphonites. Nam ſuper oliveta & ficeta, quæ erant in campeſtribus, Balanan Gederites : ſuper apothecas autem olei, Joas. Porrò armentis, quæ paſcebantur in Saron, præpoſitus fuit Setrai Saronites : & ſuper boves in vallibus, Saphat filius Adli : Super camelos verò, Ubil Iſmahelites : & ſuper aſinos, Jadias Meronathites. Super oves quoque, Jaziz Agareus : omnes hi, principes ſubſtantiæ regis David. Jonathan autem patruus David, conſiliarius, vir prudens & literatus : Ipſe & Jahiel filius Hachamoni erant cum filiis regis. Achitophel etiam conſiliarius regis, & Chuſai Arachites amicus regis. Poſt Achitophel fuit Joiada filius Banaiæ, & Abiathar. Princeps autem exercitûs regis erat Joab.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Ἀπὸ ἔλαβεν (υ) ἐκ πόλεων καὶ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὸν
28 οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν (φ) ἁγίων τοῦ Θεοῦ Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, καὶ
Σαοὺλ τοῦ Κὶς, καὶ Ἀβεννὴρ τοῦ Νὴρ, καὶ Ἰωὰβ τοῦ (χ) Σαρυία, πᾶν ὃ ἡγίασαν διὰ χειρὸς Σα-
29 λωμὼθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Τῷ (ψ) Ἰσσαεὶ Χωνενία, καὶ υἱοὶ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ
30 τὸν Ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν. Τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνα-
τοὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς, εἰς
31 πᾶσαν λειτουργίαν (ω) κυρίου καὶ ἐργασίαν τοῦ βασιλέως. (α) Τοῦ Χεβρωνὶ Οὐρίας ὁ ἄρχων
(β) τῶν Χεβρωνὶ κατ' γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριάς, ἐν τῷ (γ) τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασι-
32 λείας αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐλοῖς ἐν Ἰαζὴρ τῆς Γαλααδίτιδος· Καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ (δ) δισχίλιοι ἑπτακόσιοι οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ κατέστησεν
αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ (ε) εἰς πᾶν
πρόσταγμα κυρίου καὶ λόγον βασιλέως.

Quæ (m) cepit ex civitatibus, & de spoliis, & sanctificavit de ipsis, 27
ut non deficeret ædificatio domûs Dei: Et super omnia sancta Dei (n) 28
Samuel propheta, & Saul filii Cis, & Abenner filii Ner, & Joab filii
Saruiæ, omne quod sanctificaverant per manum Salomonis, & fra-
trum (o) ejus. Ipsi Issaari Chonenia, & (p) filii operationis, quæ ex- 29
trà, super Israel, ad scribendum, & dijudicandum. Ipsi Chebroni Asa- 30
bias, & fratres ejus, filii potentes, mille & septingenti super recogniti-
onem Israel, trans Jordanem ad Occidentem, in omne ministerium Domini,
& operationem regis. Ipsius Chebroni trias princeps eorum, qui Chebroni 31
secundùm generationes eorum secundùm patrias, in quadragesimo anno
regni ejus (q) recogniti sunt, & inventus est vir potens in eis in Jazer
Galaaditidis. Et fratres ejus filii potentes bis mille septingenti, principes 32
patriarum: & constituit eos David rex super Rubeni, & Gaddi, & di-
midium tribûs Manasse ad omnia præceptum Domini, & verbum regis.

MS.A. (υ) ἐκ τῶν πολέμων (φ) ἁγίων Σαμουὴλ (χ) Σαρυίας, (ψ) Ἰσσαχὶ Χωχενίας, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς (ω) τῷ κυρίῳ καὶ (α) τῷ Χεβρωνὶ Ἰωρίας (β) τῷ Χεβρωνὶ (γ) τεσσαρακοστῷ (δ) χίλιοι ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πατριῶν, (ε) εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ λόγον

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ
γραμματεῖς οἱ λειτουργοῦντες (α) τῷ βασιλεῖ καὶ εἰς πᾶν λόγον τοῦ βασιλέως κατ' διαιρέσεις, (β)
πᾶν λόγον τοῦ εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνὸς, εἰς πάσας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ,
2 διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ
πρώτου, (γ) Ἰσβοὰζ ὁ τοῦ Ζαβδιὴλ, (δ) ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλι-
3 άδες· Ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς, ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
4 Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου Δωδία (ε) ὁ ἐκ Χὼκ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως (ζ)
αὐτοῦ, καὶ Μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες
5 ἄρχοντες δυνάμεως. Ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον Βαναΐας ὁ τοῦ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων,
6 καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (η) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Αὐτὸς Βαναΐας (θ) ὁ δυνα-
τώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως (ι) αὐτοῦ Ζαβὰδ ὁ υἱὸς
7 αὐτοῦ. Ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον Ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, καὶ (κ) Ζαβαδίας
8 υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (λ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ
πέμπτος τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἡγούμενος Σαμαὼθ (μ) ὁ Ἰσραὴ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐ-
9 τοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἕκτος (ν) τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ (ξ) Ὀδουΐας ὁ τοῦ Ἐκκῆς
10 ὁ Θεκωΐτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ
τῷ ἑβδόμῳ Χελὲς ὁ ἐκ Φελλοῦς ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ο) εἴκοσι
11 καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ (π) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τοῦ Ζαρὰ, καὶ
12 ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ρ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ (σ) ἔνατος τῷ μηνὶ τῷ (τ)
ἐννάτῳ Ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ (υ) ὁ ἐκ γῆς Βενιαμὶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσα-
13 ρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες. Ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ (φ) Μεχρὰ ὁ ἐκ Νετωφαθὶ τοῦ Ζα-
14 ρεὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (χ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἑνδέκατος τῷ μηνὶ
τῷ ἑνδεκάτῳ Βαναΐας ὁ ἐκ Φαραθὼν (ψ) ἐκ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ω)
15 εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον (α) Χολδία ὁ ἐκ
16 Νετωφαθὶ τοῦ Γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (α) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Καὶ
ἐπὶ τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, τοῦ Ῥουβὴν ἡγούμενος Ἐλιέζερ ὁ τοῦ Ζεχεί. τοῦ Συμεὼν, Σαφατίας ὁ
17 18 τοῦ Μααχά. Τῷ Λευὶ, Ἀσαβίας ὁ τοῦ Καμουήλ. τοῦ Ἀαρὼν, Σαδώκ. Τῷ Ἰούδα, Ἐλιὰβ τῶν
19 ἀδελφῶν Δαυίδ. τοῦ Ἰσσάχαρ, (β) Ἀμβρὶ ὁ τοῦ Μιχαήλ. Τῷ Ζαβουλὼν, Σαμαΐας ὁ τοῦ Ἀβδίου.
20 τοῦ Νεφθαλὶ, (γ) Ἰερμαὼθ ὁ τοῦ Ὀζιήλ. Τῷ Ἐφραὶμ, Ὡσὴ ὁ τοῦ Ὀζίου. τοῦ ἡμίσους φυλῆς
21 Μανασσῆ, Ἰωὴλ (δ) υἱὸς Φαδαΐα. Τῷ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ τοῦ (ε) ἐν γῇ Γαλαὰδ,
22 Ἰαδαὶ ὁ τοῦ (ζ) Ζαδαΐου. τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν, (η) Ἰασιὴλ ὁ τοῦ Ἀβεννήρ. Τῷ Δὰν,
23 (θ) Ἀζαρὴλ ὁ τοῦ (ι) Ἰεροὰδ. ὅτοι πατριάρχαι τῶν φυλῶν Ἰσραήλ. Καὶ οὐκ ἔλαβε
Δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι (κ) εἶπε κύριος πληθῦναι
24 τὸν Ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ Ἰωὰβ (λ) ὁ τοῦ Σαρυία ἤρξατο ἀριθμεῖν οὐ τοῦ
λαοῦ, καὶ οὐ συνετέλεσε. καὶ ἐγένετο ἐν τούτοις ὀργὴ (μ) ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ
25 ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῦ βασιλέως Δαυίδ. Καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως,
Ἀσμὼθ ὁ τοῦ Ὀδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν τοῦ κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ
26 ἐν ταῖς πύργοις, Ἰωνάθαν ὁ τοῦ Ὀζίου. (ν) Καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐρ-
27 γαζομένων (ξ) Ἐσδρὶ ὁ τοῦ Χελούβ. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, Σεμεὶ (ο) ὁ ἐκ Ῥαμὰ, καὶ
28 θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ οἴνου, Ζαβδὶ ὁ τοῦ Σεφρί. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων, καὶ
ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ, (π) Βαλανὰν ὁ Γεδωρίτης· ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν
29 τοῦ ἐλαίου, Ἰωάς. Καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ Σαρὼν, Σατραὶ ὁ Σαρωνίτης·
30 καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, Σωφὰτ ὁ τοῦ (ρ) Ἀδλί. Ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων, (σ)
31 Ἀβίας ὁ Ἰσμαηλίτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, Ἰαδίας ὁ ἐκ (τ) Μεραθών. Καὶ ἐπὶ τῶν προβά-
32 των, (υ) Ἰαζὶζ ὁ Ἀγαρίτης. πάντες οὗτοι προστάται οὐσιῶν τοῦ βασιλέως. Καὶ Ἰω-
νάθαν ὁ πατράδελφος Δαυὶδ σύμβουλος, ἄνδρωπος (φ) ζωντός· καὶ Ἰαὴλ ὁ τοῦ (χ) Ἀχα-
33 μὶ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. (ψ) Ἀχιτόφηλ ζύμβουλος τοῦ βασιλέως, καὶ Χουσὶ (ω) ὁ φί-
34 λος τοῦ βασιλέως. Καὶ (α) μετὰ τοῦτον Ἀχιτόφηλ ἐχόμενος (β) Ἰωδαὲ ὁ τοῦ Βαναΐου, καὶ
Ἀβιάθαρ· καὶ Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως.

CAP. XXVII.

Et filii Israel juxta numerum suum principes patriarum, chiliarchi, & 1
centuriones, & scribæ ministrantes regi, & ad omne verbum regis se-
cundùm distributiones, (a) omne verbum ingredientis, & egredientis,
mensem ex mense, in omnes menses anni, distributio una viginti & qua-
tuor millia. Et super distributionem primam mensis primi, Isboaz filius 2
Zabdiel, super distributionem ejus, viginti & quatuor millia: De filiis 3
Phares, princeps omnium principum virtutis, mensis primi. Et super 4
distributionem mensis secundi Dodia, qui de Choc: & (b) super distribu-
tionem ejus, & Macelloth præfectus, & super distributionem ejus viginti
& quatuor millia, principes virtutis. Tertius mense tertio Banaias 5
filius Jodaæ (c) sacerdos princeps: & super distributionem ejus viginti &
quatuor millia. Ipse Banaias potentior triginta, & super triginta: & 6
super distributionem ejus Zabad filius ejus. Quartus in mensem quar- 7
tum Asael frater Joab, & Zabadias filius ejus, & fratres: & super
distributionem ejus viginti & quatuor millia. Quintus mensi quinto 8
præfectus Samaoth filius Jesrae: & super distributionem ejus viginti
& quatuor millia. Sextus mensi sexto Oduias filius Eccis Thecoita: 9
& super distributionem ejus viginti & quatuor millia. Septimus men- 10
si septimo Chelles, qui de Phallus, de filiis Ephræm: & super distribu-
tionem ejus viginti & quatuor millia. Octavus mensi octavo Sobochai 11
usathi ipsi Zarai: & super distributionem ejus viginti & quatuor
millia. Nonus mensi nono Abiezer, qui ex Anathoth, qui de terra 12
Benjamin: & super distributionem ejus quatuor, & viginti millia.
Decimus mensi decimo Meera, qui ex Netophathi, ipsi Zarai, & super di- 13
stributionem ejus viginti & quatuor millia. Undecimus mensi undeci- 14
mo Banaias, qui ex Pharathon, de filiis Ephram: & super distributio-
nem ejus, viginti & quatuor millia. Duodecimus in mensem duodeci- 15
mum, Choldia, qui ex Netophathi, ipsi Gothoniel: & super distribu-
tionem ejus viginti & quatuor millia. Et super tribus Israel, ipsi 16
Ruben præfectus Eliezer, qui ipsius Zechri: Ipsi Symeon, Saphatias,
qui ipsius Maacha: Ipsi Levi, Asabias, qui ipsius Chamuel: Ipsi 17
Aaron, Sadoc: Ipsi Juda, Eliab de fratribus David: Ipsi Issachar, 18
Ambri, qui ipsius Michael: Ipsi Zabulon, Samaias, qui Abdiæ: Ipsi
Nephthali, Jerimoth, qui ipsius Oziel: Ipsi Ephræm, Osi, qui Oziæ: Dimi- 19
dio tribûs Manasse, Joel filius Phadaia: Dimidio tribûs Manasse, quod 20
in terra Galaad, Jadai, qui Zadei: Filiis Benjamin, Jasiel, qui ipsius 21
Abenner: Ipsi Dan, Azariel, qui ipsius Iroab. Hi patriarchæ tribuum Is- 22
rael. Et non cepit David numerum eorum à viginti annis, & infrà: quo- 23
niam dixerat Dominus multiplicare Israel, sicut astra cœli. Et Joab Sa- 24
ruiæ cœpit numerare in populo, & non consummavit, & facta est in
his ira super Israel: & non est relatus numerus in librum verbo-
rum dierum regis David. Et super thesauros regis, Asmoth, 25
qui ipsius Odiel: & super thesauros, qui in agro, & in præ-
dis, & in villis, & in turribus, Jonathan, qui Oziæ: Et super 26
agricolas terram operantes, Esdri, qui ipsius Chelub. Et super 27
(d) cellas, Semei, qui de Rael: & super thesauros, qui in
cellis vini, Zabdi, qui ipsius Sephni. Et super oliveta, & su- 28
per sycomoros, quæ in campestri, Ballanan Gedorita: super the-
sauros autem olei, Joas. Et super boves pascuales, qui in Sa- 29
ron, Satrai Saronita: & super boves, qui in vallibus, Saphat,
qui ipsius Adli. Super camelos autem, Abias Ismaelita. Super 30
asinos autem Jadias, qui de Meratbon. Et super oves, Ja- 31
ziz Agarita. Omnes hi præfecti substantiæ David regis. Et Jo- 32
nathan patruus David consiliarius, homo intelligens. Et Jeel,
qui ipsius Achami, cum filiis regis. Achitophel consiliarius regis: 33
& Chusi (e) primus amicus regis: Et (f) post hunc Achito- 34
phel, sequens Joadæ, qui Banææ, & Abiathar, & Joab
princeps militiæ regis.

MS.A. (α) τῷ λαῷ καὶ εἰς πᾶν λόγον (β) εἰς πάσας λόγον (γ) Ἰσβοὰμ (δ) καὶ ἐπὶ (ε) ὁ Ἀωδὶ, καὶ (ζ) αὐτοῦ * εἴκοσι (η) τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες. (θ) δυνατώτερος (ι) αὐτῶν Ἀμιραζὰβ υἱὸς (κ) Ζαβδίας ὁ υἱὸς (λ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (μ) ὁ Ἰεζραὴλ, (ν) μηνὶ (ξ) Ἐιρὰ υἱὸς Ἐκκῆς (ο) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (π) Σοβοχαὶ, καὶ ἐπὶ τῆς (ρ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (σ) ἔνατος (τ) ἐνάτῳ (υ) ἐκ γῆς (φ) Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετωφὰτ (χ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (ψ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (ω) Χολδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ (α) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (β) Ἀμαρὶ (γ) Ἰβριμὼθ (δ) ὁ τοῦ Φαδδία. (ε) ἐν Γαλαὰδ, Ἰαδδαὶ (ζ) Ζαδδίου. (η) Ἀσιὴλ (θ) Ἐζριὴλ (ι) Ἰωχάμ. (κ) κύριος εἶπεν πληθῦναι (λ) ὁ τῆς Σαρυία (μ) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· (ν) Ἐπὶ δὲ τῶν (ξ) Ἐζραὶ (ο) ὁ Ῥαμαθαῖος, καὶ (π) Βαλανὰ ὁ Γεδώρ· (ρ) Ἀδαί. (σ) Οὐζίας (τ) Μαραθών. (υ) Ἰωαζὶζ (φ) ζωντὸς, καὶ χαμματεὺς αὐτός· καὶ Ἰεριὴλ (χ) Ἀχαμανὶ (ψ) Καὶ Ἀχιτόφελ (ω) φίλος (α) μετ' αὐτὸν (β) Ἰωαδαὲ

דברי הימים א׳ כח

CAP. XXVIII. כח

principes & ,regi ministrantium divisionum principes &,tribuum principes ,Israel principes omnes David congregavit Et

1 וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים וְשָׂרֵי הַמַּחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי

omnem ad & ,potentibus & eunuchis cum ejus filiorū &,regis possessionis &,substātiæ omnis principes &,centuriarū principes &,millium

הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי כָל־רְכוּשׁ וּמִקְנֵהּ לַמֶּלֶךְ וּלְבָנָיו עִם הַסָּרִיסִים וְהַגִּבֹּרִים וְלִכֹּל־

meo corde *cum Ego*:me׳ popul׳ & mei fratres me Audite:ait &,suos pedes super rex David surrexit Et .Jerusalaim in *virtute* fortem

גִּבּוֹר חַיִל אֶל־יְרוּשָׁלִָם: 2 וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל־רַגְלָיו וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי אַחַי וְעַמִּי אֲנִי עִם־לְבָבִי

:mihi dixit Deus Et .ædificandum ad præparavi &,nostri Dei pedum scabello &,Domini fœderis arcæ quietis domum *ædificare*

לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה לַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ וְהֵכִינוֹתִי לִבְנוֹת: 3 וְהָאֱלֹהִים אָמַר לִי

omni ex me *in* Israel Deus Dominus elegit Et .effudisti *sanguines* & ,*tu* bellorum vir quia:meo nomini domum ædificabis Non

לֹא־תִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי כִּי אִישׁ מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ: 4 וַיִּבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכֹּל

,mei patris domū Jehudah domo *in* &,ducem *in* elegit Jehudah *in* nam:seculum in Israel super *regem in existendum ad* ,mei patris domo

בֵּית־אָבִי לִהְיוֹת לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם כִּי בִיהוּדָה בָּחַר לְנָגִיד וּבְבֵית יְהוּדָה בֵּית אָבִי

(Dñs mihi dedit filios multos nam) meis filiis omnib׳ex Et.Israel universum sup׳ *faciendū regnare ad* voluit me *in* mei patris filiis *in* &

וּבִבְנֵי אָבִי בִּי רָצָה לְהַמְלִיךְ עָלֶיךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל: 5 וּמִכָּל־בָּנַי כִּי רַבִּים בָּנִים נָתַן לִי יְהוָה

ipse,tuus filius Selomoh :mihi Dixitque .Israel super Domini regni thronum super *sedendum ad* ,meū filium Selomoh *in* elegit &

וַיִּבְחַר בִּשְׁלֹמֹה בְנִי לָשֶׁבֶת עַל־כִּסֵּא מַלְכוּת יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל: 6 וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה בְנֶךָ הוּא־

usque ejus regnum firmabo Et .patrem in illi ero ego & ,fillū in mihi eum *in* elegi quia :mea atria & ,meam domū ædificabit

יִבְנֶה־בֵיתִי וְחַצֵרוֹתַי כִּי־בְחַרְתִּי בּוֹ לִי לְבֵן וַאֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב: 7 וְהֵכִינוֹתִי אֶת־מַלְכוּתוֹ עַד־

cœtus Israel omnis oculis in nunc Et .hanc diem secundùm mea judicia &,mea præcepta faciendā ad fuerit robust׳ si ,seculum in

לְעוֹלָם אִם־יֶחֱזַק לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי כַּיּוֹם הַזֶּה: 8 וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל קְהַל־

,bonam terram possideatis ut :vestri Dei Domini mandata cuncta quærite & custodite nostri Dei aurib׳ in &,Domini

יְהוָה וּבְאׇזְנֵי אֱלֹהֵינוּ שִׁמְרוּ וּדְרְשׁוּ כׇּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה

corde in ei servi &,tui patris Deum scito mi fili Selomoh tu Et .seculum in usque vos post vestros filios faciatis hæreditare &

וְהַנְחִלָהּ לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד־עוֹלָם: 9 וְאַתָּה שְׁלֹמֹה־בְנִי דַּע אֶת־אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעׇבְדֵהוּ בְּלֵב

,eum quæsieris Si .*intelligens* cogitationum *figmentum omne* & ,Dominus *inquirens* corda omnia etenim :*voluntaria animo* in & ,perfecto

שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כׇל־לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יְהוָה וְכׇל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹת מֵבִין אִם־תִּדְרְשֶׁנּוּ

:sanctuario domum *ædificandū ad* te *in* elegit Dominus quòd nunc Vide .æternum in te *execrabitur*,eum dereliqueris si &;tibi invenietur

יִמָּצֵא לָךְ וְאִם־תַּעַזְבֶנּוּ יִזְנַח־לָעַד: 10 רְאֵה עַתָּה כִּי־יְהוָה בְּחַר בְּךָ לִבְנוֹת־בַּיִת לַמִּקְדָּשׁ

,ejus cœnaculorū &,ej׳ cellariorū &,ejus domorum & ,porticus *exemplar* suo filio Selomoh David dedit Et .fac & confortare

חֲזָק וַעֲשֵׂה: 11 וַיִּתֵּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ אֶת־תַּבְנִית הָאוּלָם וְאֶת־בָּתָּיו וְגִנְזֹכָיו וַעֲלִיֹּתָיו

,Domini domus atriis in eo cum spiritu in fuerat quod omnis *exemplar* Et.propitiatorii domus &,intrinsecorum ejus cubiculorum &

וְחַדְרֵיו הַפְּנִימִים וּבֵית הַכַּפֹּרֶת: 12 וְתַבְנִית כׇּל־אֲשֶׁר הָיָה בְרוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה

sacerdotum divisionibus in Et .sanctitatum thesauris in & ,Dei domus thesauris in,*undiquaque* cubiculis omnibus in &

וְלׇכֹל־הַלְּשָׁכוֹת סָבִיב לְאֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְלַאֲצָרוֹת הַקׇּדָשִׁים: 13 וְלַמַּחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים

pondere in ,auro In .Domini domus *servitii* vasis omnibus in &:Domini domus *servitii* opere omni in & ,Levitarum &

וְהַלְוִיִּם וּלְכׇל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה וּלְכׇל־כְּלֵי עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה: 14 לְזָהָב בַּמִּשְׁקָל

.*servitii* & *servitii* vasis omnibus in ,pondere in argenteis vasis omnibus in ;*servitii* & *servitii* vasis omnibus in ,auri

לְזָהָב לְכׇל־כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה לְכׇל כְּלֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְכׇל־כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXVIII.

CONvocavit igitur David omnes principes Israel, duces tribuum, & præpositos turmarum, qui ministrabant regi: tribunos quoque & centuriones, & qui præerant substantiæ & possessionibus regis, filiósque suos cum eunuchis, & potentes, & robustissimos quosque in exercitu, Jerusalem. Cúmque surrexisset rex, & stetisset, ait; 2
Audite me fratres mei, & populus meus: Cogitavi ut ædificarem domum, in qua requiesceret arca fœderis Domini, & scabellum pedum Dei nostri: & ad ædificandum, omnia præparavi. Deus autem dixit mihi; Non ædificabis domum nomini meo, eò quòd sis vir bellator, & sanguinem fuderis. Sed elegit Dominus Deus Israel me de 4
universa domo patris mei, ut essem rex super Israel in sempiternum: de Juda enim elegit principes: porrò de domo Juda, domum patris mei.: & de filiis patris mei, placuit ei ut me eligeret regem super cunctum Israel. Sed & de filiis meis (filios enim mihi multos dedit Dominus) elegit Salomonem filium meum, ut 5
sederet in throno regni Dñi super Israel. Dixítque mihi; 6
Salomon filius tuus ædificabit domū meam, & atria mea: ipsum enim elegi mihi in filiū, & ego ero ei in patrē. Et 7
firmabo regnum ejus usque in æternum, si pseveraverit facere præcepta mea, & judicia, ficut & hodié. Nunc ergò 8
coram universo cœtu Israel, audiente Deo nostro, custodite & perquirite cuncta mandata Domini Dei nostri: ut possideatis terram bonam, & relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum. Tu autem, Salomon fili 9
mi, scito Deum patris tui, & servito ei corde perfecto, & animo voluntario: omnia enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes intelligit. Si quæsieris eum, invenies: si autem dereliqueris eum, projiciet te in æternum. Nunc ergò quia elegit te Dominus ut æ- 10
dificares domum Sanctuarii, confortare, & perfice. Dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem porticûs, & templi, et cellariorum, et cœnaculi, et cubiculorum in adytis, & domûs propitiationis, Necnon & o- 12
mnium quæ cogitaverat atriorum, et exedrarum per circuitum in thesauros domûs Domini, et in thesauros sanctorum, Divisionúmque Sacerdotalium et Leviticarum 13
in omnia opera domûs Domini, et in universa vasa ministerii templi Domini. Aurû in pondere per singula vasa 14
ministerii. Argenti quoque pondus pro vasorum et operum diversitate.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXVIII.

POst hæc convocavit David cunctos prin- 1
cipes Israelis, & primores tribuum, duces turmarum, qui ministrabant regi, chiliarchas, centuriones, & eos qui præerant possessionibus & pecuariæ regis & filiorum ejus, eunuchos, & robore valentes. Qui cùm venissent omnes in Jerusalem, Dixit eis; Audite me fra- 2
tres mei, & populus mi. Equidem statueram apud me ipsum ædificare domum quietis pro arca fœderis Domini, & in locum habitationis Dei nostri; & omnia paraveram ad extruendam domum. Sed Dominus dixit mihi, 3
Ne ædifices domum nomini meo, quia vir es bellator, & quia vir es qui multum sanguinem fudisti. Me quidem elegit Dominus Deus Is- 4
raelis ex toto domo patris mei, ut sim rex super Israelem in æternum: nam ex tribu domûs Judæ elegit sibi regem, & ex tribu domûs Judæ elegit sibi domum patris mei, è domo verò patris mei elegit me ut rex essem super Israelem. Item ex omnibus filiis meis (mul- 5
tos enim filios dedit mihi Dominus) elegit Salomonem filium meum ut sederet super solium excelsi regni Israelis: Et dixit mihi, Sa- 6
lomon filius tuus ipse ædificabit domum meam, & atrium meum, nam ipsum elegi ut sit mihi filius, & ego ero illi pater: Et stabiliam 7
solium regni ejus in æternum, etiamsi noluerit exercere præcepta & judicia mea, ut hodie. Nunc igitur præsente universo Israele popu- 8
lo Domini, & in præsentia Domini Dei nostri custodite & quærite præcepta ejus; ut vos hæreditariò possideatis terram hanc in perpetua secula, & possidendam tradatis filiis vestris in seculum seculorum, & non vastetur. Tu quoq; 9
Salomon fili mi, disce quicquid præcepit mihi Dominus Deus; eúmque cole corde integro, voluntariè, sine coactu; nam quicquid est in corde, novit Dominus; & quicquid mortales animis concipiunt, intelligit. Si quæsieris eum, præstò erit tibi; quòd si dereliqueris eum, perdet te. Scito & considera quòd Do- 10
minus elegit te ad ædificandum domum nomini sanctissimi Domini; forti ac virili sis animo, & fac. Tum dedit David Salomoni 11
filio suo exemplar parastadum, & mensuram domûs, et xysti, et cœnaculorum, porticum interiorum, et porticum exteriorum, superiorum et inferiorum, Gazophylacii, officinæ 12
domûs Domini, coquinæ, domûs pincernarum, et domûs tuentium lucernas,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κη'.

1 Καὶ ἐξεκλησίασε Δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, ἄρχοντας φυλῶν κριτῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐφημεριῶν τοῦ παρεστάναι τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχοντας χιλιάδων καὶ τοὺς ἑκατοντάδων, καὶ τοὺς
2 ταμίας τῶν ὑπαρχόντων (a) αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς κλήσεως τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνάστας, καὶ τοὺς μαχητὰς καὶ τραπεζᾶς εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔστη (β) Δαυὶδ ἐν μέσῳ
3 τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατέ μου (γ) ἀδελφοί μου, καὶ λαός μου· ἐμοὶ ἐγένετο τοῦ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου, καὶ πάσῃ ποδῶν κυρίου ἡμῶν, καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατα-
4 σκήνωσιν ἐπιτήδεια. Καὶ ὁ θεὸς εἶπεν, Οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τῷ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
τῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ καὶ (δ) αἵματα ἐξέχεας. Καὶ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ
ἀπὸ πάσης οἴκου (ε) πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ἰούδᾳ ἡρέτισε τὸ βασίλειον,
καὶ ἐξ οἴκου Ἰούδα τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ πατρός μου, ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τοῦ
5 γενέσθαι (ζ) με εἰς βασιλέα ἐπὶ παντὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπὸ πάντων (η) τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς υἱοὺς (ϑ)
ἔδωκέ μοι κύριος, ἐξελέξατο ἐν Σολομὼν τῷ υἱῷ μου καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνου βασιλείας κυρίου
6 (ι) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπέ μοι ὁ θεός, Σολομὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὴν αὐλήν
7 μου, ὅτι ἡρέτισα ἐν αὐτῷ εἶναί μου υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα· Καὶ καταρθώσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
8 ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ κρίματά μου, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κατ'
ὀφθαλμοὺς πάσης ἐκκλησίας κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶ θεοῦ ἡμῶν, (κ) φυλάξασθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς
κυρίου (λ) τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ (μ) καταλιπεῖν κληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ'
9 ὑμᾶς ἕως αἰῶνος. Καὶ σὺ Σολομὼν (ν) υἱέ, γνῶθι τὸν θεὸν τοῦ πατέρων σου, καὶ δούλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τε-
λείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας (ξ) ἐτάζει κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. ἐὰν ζητήσῃς αὐ-
10 τὸν, εὑρεθήσεταί σοι, καὶ ἐὰν (ο) καταλείψῃς αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος. Ἰδὲ νῦν, ὅτι κύριος ᾑρέ-
11 τισέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ἴσχυε καὶ ποίει. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ Σολομὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ
παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, (ο) καὶ τῶν ζακχῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ἀποδυκῶν τῶν ἐσωτέρων, καὶ
12 τοῦ οἴκου τοῦ ἐξιλασμοῦ, Καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ, τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου, καὶ πάντων τῶν
13 σκευοφυλακίων τοῦ κύκλῳ τοῦ εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων, Καὶ τῶν (π) καταλυμάτων, καὶ τῶν ἐφη-
μεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησί-
14 μων ζακχῶν τῶν λατρείας οἴκου κυρίου. Καὶ τὸν σταθμὸν τῶν ὁλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν,

mûs Domini, & omnium paſtophoriorum, quæ in circuitu, quæ ad apotheças domûs Domini, & apothecarum ſanctorum, (k) Et diviſoriorum, & vicium ſacerdotum, & Levitarum, 13
ad omnem operationem miniſterii domûs Domini, et apothecarum miniſterialium vaſorum cultûs domûs Domini: (l) Et menſuram ponderis eorum, et aureorum, et argenteorum: 14

MS.A. (α) αὐτῆς, *καὶ τοὺς δυνάστας (β) Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐμ μέσῳ (γ) ἀδελφοί, καὶ (δ) αἵματα (ε) τοῦ πατρός (ζ) με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ (η) υἱῶν (ϑ) δέδωκέν (ι) ἐπὶ Ἰσραήλ. (κ) φυλάσσεσθαι (λ) θεοῦ (μ) κατακληρονομήσεται (ν) υἱέ μου, (ξ) ἐξετάζει (ο) καταλήψεις (π) καταλυμάτων, τῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنُ وَٱلْعِشْرُونَ *

CAP. XXVIII.

1 * وَجَمَعَ دَاوُدُ سَائِرَ رُؤَسَآءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَكُبَرَآءَ ٱلْحُكَّامِ وَٱلْأَسْبَاطِ * وَٱلْآلَافِ * وَٱلْمِئِينَ *
2 وَٱلْمُحَكِّمِينَ عَلَى ٱلْمَوَاشِي * وَأَوْلَادَهُ ٱلْمُوعَمِينَ * سَدِيدِي ٱلْقُوَّةِ ٱلَّذِينَ بِأُورُشَلِيمَ * وَوَقَفَ دَاوُدُ فِي
وَسْطِ ٱلْجَمَاعَةِ وَقَالَ لَهُمْ * ٱسْمَعُونِي يَا قَوْمِي وَيَا إِخْوَتِي * أَنَا كَانَ فِي قَلْبِي أَنْ أَبْنِيَ بَيْتًا * مَوْضِعَ
رَاحَةٍ لِصُنْدُوقِ عَهْدِ ٱللهِ * مَوْضِعَ مَسْكَنِ إِلٰهِنَا * وَٱسْتَعْدَدْتُ كُلَّ سَعْيٍ لِبِنَآءِ ٱلْبَيْتِ *
3 4 * فَقَالَ لِي ٱلرَّبُّ * لَا تَبْنِي بَيْتًا لِٱسْمِي * لِأَنَّكَ رَجُلُ حَرْبٍ قَدْ سَفَكْتَ دِمَآءً كَثِيرَةً * وَٱلرَّبُّ إِلٰهُ
إِسْرَائِيلَ ٱخْتَارَنِي مِنْ جَمِيعِ بَيْتِ أَبِي * لِأَكُونَ مَلِكًا عَلَى إِسْرَائِيلَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * لِأَنَّهُ مِنْ بَيْتِ
يَهُوذَا ٱخْتَارَ لَهُ مَلِكًا * وَمِنْ أُمَّةِ يَهُوذَا ٱخْتَارَ لَهُ بَيْتًا * وَهُوَ بَيْتُ أَبِي * وَمِنْ بَيْتِ أَبِي ٱخْتَارَنِي مَلِكًا
5 عَلَى إِسْرَائِيلَ * وَمِنْ جَمِيعِ أَوْلَادِي ٱلْكَثِيرِينَ ٱلَّذِينَ وَهَبَهُمُ ٱللهُ لِي * ٱخْتَارَ سُلَيْمَانَ ٱبْنِي
لِيَجْلِسَ عَلَى كُرْسِيِّ ٱلْمُلْكِ ٱلْعَظِيمِ ٱلَّذِي لِلرَّبِّ عَلَى إِسْرَائِيلَ * وَقَالَ ٱللهُ لِي * إِنَّ سُلَيْمَانَ
6 ٱبْنَكَ هُوَ ٱلَّذِي يَبْنِي لِي بَيْتًا وَبِنِيَّ صَحْنَهُ * لِأَنِّي ٱصْطَفَيْتُهُ أَنْ يَكُونَ لِي ٱبْنًا * وَأَنَا أَكُونُ
7 8 لَهُ أَبًا * وَأُثَبِّتُ كُرْسِيَّ مُلْكِهِ إِلَى ٱلْأَبَدِ * إِذَا حَفِظَ وَصَايَايَ وَأَحْكَامِي كَمِثْلِ ٱلْيَوْمِ * وَقَالَ
دَاوُدُ * ٱلْآنَ قُدَّامَ سَائِرِ إِسْرَائِيلَ جَمَاعَةِ ٱللهِ تَشْكُرُونَ ٱللهَ إِلٰهَنَا وَتَحْفَظُونَ وَصَايَاهُ * لِكَيْ تَرِثُوا
أَنْتُمْ أَيْضًا هٰذِهِ ٱلْأَرْضَ إِلَى أَبَدِ ٱلْآبِدِينَ * وَتُوَرِّثُوهَا أَوْلَادَكُمْ بَعْدَكُمْ إِلَى أَبَدِ ٱلْآبِدِينَ * إِذْ
هُمْ لَمْ يَعْصُوا * وَأَنْتَ يَا ٱبْنِي سُلَيْمَانُ * تَكُونُ تَعْرِفُ كُلَّ مَا أَوْصَانَا ٱلرَّبُّ ٱلْإِلٰهُ بِهِ * فَٱعْبُدْهُ 9
بِقَلْبٍ سَلِيمٍ وَبِنَفْسٍ مُسْتَقِيمَةٍ بِغَيْرِ ضَجَرٍ * لِأَنَّ ٱللهَ يَفْحَصُ كُلَّ قَلْبٍ وَيَعْرِفُ كُلَّ فِكْرٍ * وَإِذَا
طَلَبْتَهُ وَجَدْتَهُ * وَإِذَا أَحْلَيْتَهُ رَفَضَكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * ٱنْظُرِ ٱلْآنَ * ٱلرَّبُّ قَدِ ٱخْتَارَكَ لِتَبْنِيَ لَهُ 10
بَيْتًا وَمَوْضِعَ قُدْسِ ٱللهِ * فَقَوِّ وَٱعْمَلْ * وَأَوْرِي دَاوُدُ سُلَيْمَانَ ٱبْنَهُ مِثَالَ ٱلْهَيْكَلِ كُلِّهِ * 11
وَمِقْدَارَ ٱلرَّوَاقَاتِ ٱلْفَوْقَانِيَّةِ * وَٱلْأَسْطُوَانَاتِ ٱلْجَوَانِيَّةِ * وَٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي لِغُفْرَانِ ٱلْخَطَايَا *
12 * وَٱلْأَسْطُوَانَاتِ ٱلْبَرَّانِيَّةِ * وَٱلْفَوْقَانِيَّةِ وَٱلْحَنَايَا * وَٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي يُوضَعُ فِيهِ أَوَانِي بَيْتِ ٱللهِ *
وَبَيْتِ ٱلطَّبْخِ * وَبَيْتِ ٱلسَّقَايَيْنِ وَٱلْمَسَارِجِ *

CAP. XXVIII.

Congregavit itaque David cunctis 1
proceribus filiorum Iſraelis, ſuperioribus rectorum atque tribuum, chiliarchis, centurionibus, præfectis armentorum, ſuis denique filiis arcanorum participibus, ſtrenuis ac generoſis, qui erant in Jeruſalem; Stetit David in media concione, & ait illis, Audite me O populi mi, & O fratres mei. Erat mihi in animo ædificare domum, locum quietis pro arca fœderis Dei, locum habitationis Dei noſtri; & omnia paravi eam pro ſtructura domûs: Verùm dixit mihi Dominus, 3
Nequaquam ædificabis domum nomini meo, quoniam es vir generoſus, & multos ſanguines fudiſti. Dominus autem 4
Deus Iſraelis, cùm elegerit me ex tota domo patris mei, ut ſim rex ſuper Iſraelem in æternum (nam è domo Judæ eligens ſibi regem, & è gente Judæ eligens ſibi domum, eámque domum patris mei; ex mea domo paterna me regem elegit ſuper Iſraelem) Ex omnibus filiis 5
meis, qui plures ſunt, quos conceſſit mihi Deus, elegit Salomonem filium meum ut inſideret ſolio auguſtiſſimi imperii quod Dominus habet ſuper Iſraelem. Dixitque mihi Deus, Salomon 6
filius tuus ipſe quidem eſt qui ædificaturus eſt mihi domum, & ædificaturus atrium ejus: nam ipſum elegi ut ſit mihi filius, & ego ero illi pater: Et 7
confirmabo ſolium regni ejus in æternum, dummodò cuſtodiat præcepta mea & judicia mea, ſicut hodie. Tum dixit Da- 8
vid, Itaque coram univerſo Iſraele cœtu Dei gratias agetis Deo, Deo noſtro, ejuſque mandata ſervabitis; ut hæreditario jure poſſideatis etiam vos terram iſtam in ſeculum ſeculorum, & poſſideant eam filii veſtri poſt vos in ſecula ſempiterna, modò non depravabuntur. Tu quoque O fili mi Salomon, diſce 9
omnia quæ præcepit nobis Dominus Deus, eumque corde ſincero & rectâ mente cole, ſine tædio: nam Deus omnia corda ſcrutatur, & novit omnes cogitationes: cùm quæſieris eum, invenies illum; cùm verò deſeueris eum, rejiciet te in æternum. Adverte jam, Dominus 10
elegit te ut ædificares ipſi domum & locum Sanctuarii Dei: ſume igitur animos & perfice. Deinde oſtendit David 11
Salomoni filio ſuo typum totius templi, & menſuram porticuum ſuperiorum, & claſtrorum interiorum, & domûs remiſſionis peccatorum: Item 12
claſtrorum exteriorum, tàm ſuperiorum quàm inferiorum, & domûs in qua ponebantur vaſa domûs Dei, & coquinæ, & domûs pincernarum, & lucernarum.

דברי הימים א: כט

argenteis candelabris & :ej⁹ lucernarũ & candelabri & candelabri pondere in ,aureis eorũ lucernis & ,aureis candelabris in pond⁹ Et
15 וּמִשְׁקַל לַמְנֹרוֹת זָהָב וְנֵרֹתֵיהֶם זָהָב בְּמִשְׁקַל מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ וְלִמְנֹרוֹת הַכֶּסֶף
,dispositionis mensis pondus auri Et .candelabri & candelabri servitium secundùm,ejus lucernis & candelabro pondere in
16 בְּמִשְׁקַל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ בַּעֲבוֹדַת מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה: וְאֶת הַזָּהָב מִשְׁקָל לְשֻׁלְחָנוֹת הַמַּעֲרֶכֶת
aureis crateribus & ,mundũ aurum mensis calamis & ,sparsoriis & ,tridentibus Et .argenteis mensis argentum &,mense & mense
לְשֻׁלְחָן וְשֻׁלְחָן וְכֶסֶף לִשְׁלְחָנוֹת הַכֶּסֶף: וְהַמִּזְלָגוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשָׁוֹת זָהָב טָהוֹר וְלַכַּפּוֹרֵי הַזָּהָב
17
purificatum aurum suffimenti altari Et .crateri & crateri pondere in argenteis crateribus & ,crateri & crateri ,pondere in
בְּמִשְׁקָל לְכַף וְכַף וְלַכַּפּוֹרֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְכַף וְכַף: וְלַמִּזְבַּח הַקְּטֹרֶת זָהָב מְזֻקָּק
18
Omnia .Domini fœderis arcam super tegentib⁹ & expandentib⁹ aurum Cherubim quadrigæ exemplari & ,pondere in
בְּמִשְׁקָל וּלְתַבְנִית הַמֶּרְכָּבָה הַכְּרוּבִים זָהָב לִפְרֹשִׂים וְסֹכְכִים עַל־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה: הַכֹּל
19
:suo filio Salomoh David Dixitque .exemplaris opera omnia ,fecit intelligere me super Domini manu de scriptura in
בִּכְתָב מִיַּד יְהוָה עָלַי הִשְׂכִּיל כָּל מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית: וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ
20
te derelinquet non & ,te debilitabit non ,tecum meus Deus Deus Dñs quia :consternaris ne & ,timeas ne ,fac & roborare & ,Confortare
חֲזַק וְאֶמַּץ וַעֲשֵׂה אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת כִּי יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהַי עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ
servitium omne in,Levitarum & sacerdotum divisiones ecce Et .Domini domus servitii opus omne conficere ad usque
עַד־לְכָלוֹת כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה: וְהִנֵּה מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל־עֲבֹדַת
21
omnibus popul⁹ omnis &,principes & ,servitio omni sapientia in spontaneo omni opere omni in tecum & ,Dei domus
בֵּית הָאֱלֹהִים וְעִמְּךָ בְּכָל־מְלָאכָה לְכָל־נָדִיב בַּחָכְמָה לְכָל־עֲבוֹדָה וְהַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם לְכָל־
.tuis verbis
דְּבָרֶיךָ:

CAP. XXIX. כט

;grande opificium &:tenellũ &,puerum ,Deus eo in elegit unum meũ filiũ Selomoh :cœtum omnẽ ad rex David dixit Et
1 וַיֹּאמֶר דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַקָּהָל שְׁלֹמֹה בְנִי אֶחָד בָּחַר־בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר וְרַךְ וְהַמְּלָאכָה גְּדוֹלָה
:aurum ad ,aurum mei Dei domui præparavi mea fortitudine omni ex Et .Deo Domino sed ,ædes homini non quia
2 כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה כִּי לַיהוָה אֱלֹהִים: וּבְכָל־כֹּחִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית־אֱלֹהַי הַזָּהָב לִזְהָבִי לָעֲבֹת
,variegationis et,fuci lapides,impletionis et ,onychis lapides ,ligna ad ,ligna et :ferrum ad ferrum :æs ad æs et :argentum ad argentũ et
וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת לַנְּחֹשֶׁת הַבְּרוֹל לַבְּרוֹל וְהָעֵצִים לָעֵצִים אַבְנֵי־שֹׁהַם וּמִלּוּאִים אַבְנֵי־פוּךְ וְרִקְמָה
peculiare mihi est,mei Dei domum erga mea voluntate in adhuc Et .multitudine in marmoreos lapides & ,preti osum lapidem omnem &
וְכֹל אֶבֶן יְקָרָה וְאַבְנֵי־שַׁיִשׁ לָרֹב: וְעוֹד בְּרְצוֹתִי בְּבֵית אֱלֹהַי יֶשׁ־לִי סְגֻלָּה
3
talenta millia Tria .sanctuarii domui præparavi omnibus ex ,supra mei Dei domui dedi ;argentum & ,aurum
זָהָב וְכֶסֶף נָתַתִּי לְבֵית־אֱלֹהַי לְמַעְלָה מִכֹּל־הֲכִינוֹתִי לְבֵית הַקֹּדֶשׁ: שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים כִּכְּרֵי
4
,aurum ad aurum Ad .domorum parietes liniendum ad purgati argenti talenta millia septem & ,Ophir auro de auri
זָהָב מוּזָהָב וְשִׁבְעַת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף מְזֻקָּק לְטִוחַ קִירוֹת הַבָּתִּים: לַזָּהָב לַזָּהָב
5
hodie suam manum complendum ad,offert sponte quisquis et :artificum manum per opus omne ad et ,argentum ad argentum ad &
וְלַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וּלְכָל־מְלֶאכֶת בְּיַד חָרָשִׁים וּמִי מִתְנַדֵּב לְמַלֹּאת יָדוֹ הַיּוֹם
centuriarum et ,millium principes et ,Israel tribuum principes et ,familiarum principes obtulerunt sponte Et .Domino
לַיהוָה: וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
6
.regis operis principes in et
וְשָׂרֵי מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ:

Versio VULG. LAT.

Sed & in candelabra aurea,& ad lucernas eorum,aurum 15
pro mensura uniuscujusque candelabri & lucernarum.Similiter & in candelabra argentea, & in lucernas eorum, pro diversitate mensuræ, pondus argenti tradidit. Aurũ 16
quoq; dedit in mensas propositionis pro diversitate mensarũ:similiter & argentũ in alias mensas argenteas. Ad 17
fuscinulas quoque,& phialas,et thuribula ex auro purissimo,et leunculos aureos,pro qualitate mensuræ pond⁹ distribuit in leunculũ & leunculũ.Similiter & in leones argenteos diversum argenti pondus separavit. Altari autẽ, 18
in quo adoletur incensũ,aurum purissimũ dedit:ut ex ipso fieret similitudo quadrigæ cherubim,extendentiũ alas,& velantiũ arcã fœderis Dñi. Omnia,inquit,venerũt scripta manu Dñi ad me,ut intelligerẽ universa opera exemplaris. Dixit quoque David Salomoni filio suo ;Viriliter 20
age,& confortare,& fac:ne timeas,& ne paveas:Dñs enim Deus meus tecũ erit,& non dimittet te,nec derelinquet,donec pficias omne op⁹ ministerii domũs Dñi.Ecce 21
divisiones Sacerdotũ & Levitarum, in omne ministeriũ domũs Dñi assistunt tibi,& parati sunt, & noverunt tam principes quàm popul⁹ facere omnia præcepta tua.

CAP. XXIX.

LOcutúsque est David rex ad omnẽ ecclesiã ;Salomo- 1
nem filium meum unum elegit Deus,adhuc puerum,& tenellum:opus namq; grande est, neque enim homini præparatur habitatio,sed Deo. Ego autem totis viribus meis 2
præparavi impensas domũs Dei mei: aurũ ad vasa aurea, & argentum in argentea,æs in ænea, ferrum in ferrea, ligna ad lignea: & lapides onychinos,& quasi stibinos, & diversorum colorum, omnémque pretiosum lapidem, & marmor Parium abundantissimé. Et super hæc,quæ ob- 3
tuli in domum Dei mei de peculio meo aurum & argentum,do in templum Dei mei,exceptis his,quæ præparavi in ædem sanctã. Tria millia talenta auri de auro Ophir: 4
& septem millia talentorũ argenti probatissimi ad deaurandos parietes templi. Et,ubicunque opus est aurum de 5
auro, & ubicunque opus est argentum de argento,opera fiant per manus artificum : & si quis spontè offert, impleat manum suam hodiè, & offerat quod voluerit Domino. Polliciti sunt itaque principes familiarum, & 6
proceres tribuum Israel,tribuni quoque, & centuriones, & principes possessionum regis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Et loci in quo posita erant candelabra aurea, 15
& lucernæ eorum aureæ, cum elychniis, ornamentis, & vasis olei eorum. Omnia scripsit David, dedítque Salomoni filio suo. Quoad 16
mensas argenteas, & mensas aureas, pelves argenteas, & pelves aureas, Radulas, fuscinulas,& cola argentea; innumerum erat pondus 17
auri istorum vasorum.
Dixit ergò David Salomoni filio suo, Forti ac 20
virili sis animo,& fac : ne timeas, neque formides : quia Dominus dominorum tecum est, non deseret te, neque derelinquet donec absolveris fabricam omnium ministeriorum domûs Dñi. Ecce autem distributiones sacerdo- 21
tum & Levitarum : eos præfeci omnibus officiis domûs Domini : penes te sunt : ipsique sapienter facient omnia opera quæ pertinent ad ministerium domûs Domini. Et ecce præfeci eisdem *ministeriis* præpositos ac principes, ut ipsi curam habeant, & agant omnia opera quæ requiruntur.

CAP. XXIX.

PRæterea dixit David rex ad omnes cœtus 1
Israelis, Salomon hic filius meus, puer parvus est; ipsum tamen elegit Domin⁹ ex omnibus filiis meis, quòd puer sit sapiens ac prudens. Opus autem hujusmodi quod commissum est ei, nequaquam parvi est momenti, imò maximi; quandoquidem nulli mortalium tale quid demandatum est. Forti igitur atque 2
virili animo estote in hoc *opere*, quoniam Dominum Deum nostrum respicit. Omnes facultates meas & opes meas paravi,quicquid *scilicet* requiritur pro domo Domini Dei mei; aurum ad aurea, argentum ad argentea, æs ad ærea, ferrum ad ferrea, lignum ad lignea, cedrum ad cedrina; lapides optimos, & margaritas, Et quicquid necessarium est ipsi do- 3
mui, jam apparavi & instruxi ex paupertate mea : pecuniam denique pro sumptibus domûs Dei mei, ex paupertate mea præparavi; *Nempe* millies mille talenta auri, auri *inquam* 4
optimi, & bis millies mille talenta argenti ad obducendum parietes domûs. Ubi necessa- 5
rium erit aurum, insumetur aurum ; & ubi necessarium erit argentum, insumetur argentum ; & *id* quidem ad quælibet opera : ut absolvatur opus mense statuto, nec retardetur opus, sed perficiatur prout exigit dignitas ejus. Tum congregati primates patrum, & 6
principes tribuum Israelis, chiliarchi, centuriones, & *præpositi* eorum qui administrabant negotia regis;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 16 Λυχνιῶν ϗ ὀλκὼ ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τ λύχναν. Ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως ϗ σαδμὸν τ τραπεζῶν ϗ φοδίσιως,
17 ἑκάσης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τ ἀργυρᾶν. Καὶ τ κρεαγρῶν καὶ σπονδείων καὶ τ φιαλῶν τ χρυσῶν· καὶ ϗ
18 σαδμὸν τ χρυσῶν καὶ τ (ρ) ἀργυρᾶν, καὶ θυίσκων καφυρὲ, ἑκάστε σαδμῦ. Καὶ (σ) τ τῦ διατάγματος τ θυμιαμάτων ἐκ χρυσίε δοκίμε σαδμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ, καὶ τὸ παράδειγμα τῆ ἅρμαθ τ (τ) χερουβὶμ τ διαπε-
19 πτασμένων τ πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ὅπ τ κιβωτῦ διαθήκης κυρίε. Πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς κυρίε ἔδωκε
20 Δαυὶδ Σολομῶν, καὶ ϗ φορτηγετῆς αὐτῷ ζωύσιν τ κατεργασίας τ παραδείσε. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σολομῶν τῷ υἱῷ αὐτῦ, Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζε καὶ ποίει, μὴ φοβᾶ μηδὲ πτοηθῇς, ὅτι κύριος ὁ θεός με μετ ζᾶ, οὐκ
ἀνήσει (υ) ζε καὶ ὲ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἕως τῆ συντελέσαι ζε πᾶς ἐργασίαν λειτυργίας οἴκε κυρίε. καὶ (φ)
ἰδὲ τὸ παράδειγμα τῆ ναῦ καὶ τῆ οἴκε αὐτῦ, καὶ ζαχχῶ αὐτῦ, καὶ τὰ ὑπερῶα καὶ τὰς ἀποθήκας τὰς ἐσωτέρας, καὶ
21 ϗ οἶκον τῆ ἱλασμῦ, καὶ τὸ παράδειγμα οἴκε κυρίε. Καὶ ἰδὲ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς
πᾶσαν λειτυργίαν (χ) οἴκε κυρίε, καὶ μετ σοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ πᾶς ἀρχυν ἐν σοφίᾳ καὶ
πᾶσαν τέχνῃν, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τὰς λόγυς ζε.

15 16 *Candelabrorum pondus dedit ei: & lucernarum. Dedit ei similiter pon-*
dus mensarum propositionis, cujusq; mensæ aureæ, & similiter argentea-
rum. Et fuscinularum, & libatoriorum, & phialarum aurearum: & (m) 17
pondus aureorum, & argenteorum, & thuribulorum Cephure, cujusq;
ponderis. Et (n) altaris thymiamatum ex auro probato, pondus ostendit 18
ei; & exemplar currûs ipsorum Cherubim expansorum alis, & obumbran-
tium super arcam testamenti Domini. Omnia in scriptura (o) manûs Do- 19
mini dedit David Salomoni, secundùm assistentiam sibi intelligentiam (p)
confectionis exemplaris. Et dixit David Salomon filio suo; Confortare, et 20
viriliter age, & fac: ne timeas, neq; paveas: quoniam Dominus Deus meus
tecum: non dimittet te, et non derelinquet, quoadusq; tu consummes omnē
operationem ministerii domꝰ Domini. (q) Et ecce exemplar templi, et domꝰ
ejꝰ, et Zaccho ejꝰ, et cœnacula, et apothecas interiores, et domûs propitiatio-
nis, & exemplar domûs Domini. Et ecce vices sacerdotum, & Levitarum 21
ad omne ministerium domûs Domini, & tecum in (r) omni tractatione,
& omnis promptus in sapientia secundùm omnem artem, & principes, & omnis populus ad omnia verba tua.

MS.A. (ρ) ἀργυρᾶν, καφυρὲ, (σ) ϗ τῦ (τ) χερουβὶν (υ) ζε ὲ μὴ ζε ἐγκαταλείπῃ ἕως ἂ συντελέσαι (φ) εἶδον (χ) οἶκε τῦ θεῦ, καὶ

ΚΕΦ. κϑ'.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, Σαλωμὼν ὁ υἱός μου εἰς ὃν ἡρέπιαν ἐν αὐτῷ κύριος,
2 νέος καὶ ἁπαλός, καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ (β) ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἢ κυρίῳ θεῷ. Κατὰ πᾶσαν ϗ δύναμιν ἡτοί-
μακα εἰς οἶκον θεῦ με χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, ξύλα, λίθυς (γ) Σοὰμ, καὶ πληρώσεως (δ) λίθυς
3 πολυτελεῖς καὶ ποικίλυς, καὶ πᾶσα λίθον τίμιον, καὶ Πάριον πολύν. Καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐδοκῆσαί με ἐν οἴκῳ
θεῦ με, ἔστι μοι ὃ φορτοποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδὲ δέδωκα εἰς οἶκον θεῦ με εἰς ὕψος, ἐκτὸς
4 ὧν ἡτοίμακα (ε) εἰς ϗ οἶκον τῦ ἁγίου, Τεσσαρὰκοντα τάλαντα χρυσίε τῆ ἐκ Σωφὶρ, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαν-
5 τα ἀργυρίε δοκίμε, (ζ) ἐξαλειφῆναι ἐν αὐτοῖς τοῦ τοίχους (η) τῆ ἱερᾶ, Εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ
εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς ϗ τεχνιτῶν· καὶ τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι
6 τὰς χεῖρας αὐτῦ σήμερον κυρίῳ; Καὶ (θ) προθυμήθησαν ἄρχοντες (ι) πατριῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες τ φυλῶν Ἰσραὴλ,
καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ γραμματεῖς τ ἔργων, καὶ οἱ (κ) οἰκοδόμοι ϗ βασιλέως.

CAP. XXIX.

Et dixit David rex omni Ecclesiæ; Salomon filius meus, in quem elegit 1
in eo Dominus, juvenis, & tener: & opus magnum: quoniam non (a) homi-
ni, sed Domino Deo. Juxta omnem potentiam paravi in domum Dei mei, 2
(b) aurum, argentum, æs, ferrum, ligna, lapides (c) Soam, & plenitudinis,
lapides pretiosos, & varios, et omnem lapidem pretiosum, (d) & Parium
multum. Et ultrà in benè sentiendo me in domo Dei mei, est mihi quod re- 3
servavi aurum & argentum, & ecce dedi in domum Dei mei in altitudi-
nem, præter ea, quæ paravi in domum sanctorum, Ter mille talenta 4
auri è Suphir, & septem millia talenta argenti probati, ad liniendum in
eis parietes templi, In aurum auro, & in argentum argento: & in omne 5
opus per manum artificum. Et quis (e) promptus implere manus suas hodiè 6
Domino? Et prompti fuerunt principes patriarum, & principes filiorũ Is-
rael, et Chiliarchi, et centuriones, et præsides operũ, et (f) ædificatores regis.

MS.A. (β) ἀνθρώπῳ ἢ οἰκοδομὴ, ἀλλ' ἢ (γ) Σοάμ, (δ) καὶ λίθυς (ε) εἰς οἶκον (ζ) ἐξαλειφθῆναι (η) τῆ ἱερᾶ, *διὰ χειρὸς τεχνιτῶν· (θ) προθυμώθησαν (ι) τῶν πατριῶν, (κ) οἰκονόμοι τ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 ووضع المنابر الذهب واعسيها * واواني الرب * وكل سي كتبه داود واعطاه سليمن ابنه *
16 17 * ومواليد الفضة ومواليد الذهب * وبصع الفضة والذهب * ومعارف * ومناسل * والمصفيات الفضة
الذي يروف بها * كل ذلك فوف العدد وزن دهبهم * وكذلك البياب * وكذلك مواليد الخبز جميعها
18 دهب * وكذلك الفضة * والكاسات الذهب والفضة * ووزن فضة ودهب كل واحد منها * وكذلك الذي
لمذبح البخور الذي من دهب خالص * ومثال الدارات التي للكروبين التي اجنحها مبسوطه
تطلل تابوت عهد الله * المكتوبه كلها من عند الله * واوري داود سليمن ابنه مثال ما يعمل *
19 20 بالفهم الذي صار فيه * وقال داود لسليمن ابنه تقوي وتبب واعمل ولا تخف * لان الله الهي
معك * لا يخليك ولا يضيعك حتي تكمل كل سي من بناء بيت الله * والان هذه اوريتك كل
21 سي * وكل منالات الهيكل واسطواناته * وما فوقه وداخله وبيت الصندوق * ومثال بيت الله * والان
هذه مراتب الكهنه واللاويين ليخدموا في بيت الله * ومعك يكونون جميع المراتب * كل من
فيه حكمه بكل الصنايع * والروساء والشعب كلهم يمسكون كل ما تقوله وامريه *

* الفصل التاسع والعشرون *

1 * وقال داود الملك لجماعة اسرايل * ان سليمان ابني هذا الذي اصطفاه الله من جميع بني
صبي صغير والامر الذي احتار الله له ليس بصغير بل هو كبير عظيم * وما اعطاه امر هذه
البنيه الا لانه شاب حكيم عارف وهو الذي يقوي ويتبب على عمل هذا * لانها ليست
2 للناس بل للرب الاله * وكفوني كلها اعددت سائر ما افنيته * وكل مالي الذي جمعته لبيت
الله * دهب على دهب * وفضه على فضه * ونحاس على نحاس * وحديد على حديد * وخشب على خشب *
واربر على اربر * وحجاره رفيعه * ولولو * وحجاره كبار معبكره ليس لها قيمه ولا مثل * وكل حجر رفيع *
3 * وكل ما يحتاج اليه البيت اعددته بصعفي * ومال جمعته بمسكتي للنفقه في بيت الله المقدس *
4 * الف الف بدن من الذهب المصفي الصافي * والفي الف بدن مال لادهاب حيطان البيت *
5 * الموضع الذي للذهب يذهب * والفضه تعمل لموضع يصلح لها * وهنك الصنايع بحكم صنعها
6 في سهرها * ولا تناخر صنعه * الا بحكم على ما يصلح بحسابها * وجمع داود الكتاب * كبراء *
الاباء * ورووسا اسباط اسرايل * ورووس الالوف والميين * ووما يتولون صنايع الملك *

Et loci candelabrorum aureorum, et oper- 15
culorum eorum, & vasorũ Domini. Quæ
omnia scriptis mandavit David, dedítque
Salomoni filio suo. Mensas item argen- 16
teas & mensas aureas, pelves argenteas
& aureas, Cochleavia, fuscinulas, & 17
phialas argenteas quibus libabatur: quæ
omnia auri sui pondere numerum excede-
bant. Sic etiam reliqua vasa, eodémque
modo mensas panis totas aureas, sic etiam
argenteas, tum crateres aureos & argen-
teos, & pondus argenti vel auri singulo-
rum ex iis. Sic ea quæ spectabant altare 18
suffitûs, quod erat ex auro puro; & ex-
emplar atriorum pro Cherubinis quorum
alæ erant extensæ ut protegerent arcã fœ-
deris Dei: Quæ quidem omnia scripta 19
fuerant ex mandato divino. Ostendit ergò
David Salomoni filio suo figuram agen-
dorum, eo sensu quo exti ulla fuerunt:
Tum dixit David Salomoni filio suo, For- 20
ti atque constanti sis animo, fac, & ne ti-
meto; quia Deus, Deus meus tecum est, &
non deseret nec perdet te, donec perfeceris
omnia quæ pertinent ad ædificium domûs
Dei. Jam ostendi tibi omnia, tam figuras
omnes templi & clathrorum ejus, externa
quæque & interna ipsius, quàm domûs ar-
cæ, & figuram domûs Dei. Jam verò 21
hæ sunt recensiones sacerdotum & Le-
vitarum, ut ministrent in domo Dei: & pe-
nes te erunt omnes recensiones omniũ qua-
liscunque artis scientiâ peritorum: deni-
que principes & universus populus obtem-
perabunt omnibus dictis & imperatis tuis.

CAP. XXIX.

Tum dixit David rex cœtui Israelis, 1
Salomon filius meus iste quem Deus elegit
inter omnes filios meos, puer quidẽ parvus
est, & negotium ad quod elegit eum Deus,
haud exiguum, sed magnum est & ardu-
um: nec tamen commisit ei negotium tanti
ædificii, nisi quia adolescens est sapiens ac
peritus: ipseque fortis & constans erit in
hoc agendo; quoniam id non hominem, sed
Dominum Deum spectat. Ego quidem pro 2
omnibus viribus meis, quicquid possidebam, et omnes opes meas quas collegeram,
præparavi pro domo Dei. Aurum auro ac-
cumulavi, argentum argento, æs æri, fer-
rum ferro, ligna lignis, cedros cedris: la-
pillos quoque præstantes & uniones, lapi-
désque prægrandes ac raros, inæstimabilis
pretii & incomparabiles, omnémque lapi-
dem præstantissimum; Omnia denique ne- 3
cessaria domûs, ego pro imbecillitate mea et
opibus quas meâ paupertate collegi, paravi
ut impenderentur in ædem Dei sacrosanc-
tam: Millies mille talenta auri purga- 4
ti ac puri, & bis mille millia talentorum
argenti, ad inaurandos parietes ædis. Lo- 5
cus inaurandus, aurabitur; argentum ve-
rò adhibebitur in loco ipsi congruente, at-
que horum quidem artificiorum opus debi-
to mense absolvatur, nullúmque retarde-
tur opus, sed debito modo & numero ab-
solvatur. Deinde congregavit David 6
sive ba patriarchas, & primates tribuum
Israelis, tribunos, centuriones, & eos qui
curam gerebant operum regis:

דברי הימים א: כט

decem talenta argenti &,millia decem ſolidos & ,millia quinque talenta auri ,Dei domus *ſervitium* ad dederunt Et

7 וַיִּתְּנוּ לַעֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים זָהָב כִּכָּרִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַדַרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף כִּכָּרִים עֲשֶׂרֶת

dederunt,lapides *eo cum inventum* Et .talenta millia centum ferri & ,talenta millia octo & millia decem æris & , millia

8 אַלְפִּים וּנְחֹשֶׁת רִבּוֹ וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים כִּכָּרִים וּבַרְזֶל מֵאָה־אֶלֶף כִּכָּרִים: וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ אֲבָנִים נָתְנוּ

Perfecto corde in quia *:ipſorũ offerre ſponte ſuper* populus ſunt lætati Et .Gherſunitæ Jechiel manum *ſuper* ,Domini domus theſaurum in

9 לְאוֹצַר בֵּית־יְהוָה עַל יַד־יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִי: וַיִּשְׂמְחוּ הָעָם עַל־הִתְנַדְּבָם כִּי בְלֵב שָׁלֵם

.ocionis omnis oculis in Domino David benedixit Et .magna lætitia eſt lætatus rex David etiam & :Domino obtulerunt ſponte

10 הִתְנַדְּבוּ לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה: וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הַקָּהָל

,potentia & ,magnificentia Dñe Tibi .ſeculum in uſq; & ſeculo à noſtri patris Iſrael Deus Domine tu Benedictus:David ait Et

11 וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה

,*epulentia* Et .*caput omne ad exaltatum* & regnum Domine *tibi* ,terra in & ,cœlis in cuncta quia *:decor* & ,victoria & , gloria &

12 וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר

.omnia confortare &,magnificare tua *manu* in in &:fortitudo & virtus,tua *manu* in Et .*omnes in dominans* tu & ,*vis faciebus* à gloria &

וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל:

obtineamus quòd ,me' popul' quis &,ego quis Etenim .tuæ gloriæ nomen *laudantes* & ,tibi *nos confitentes* noſter Deus nunc Et

13 וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נַעְצֹר

14 כֹּחַ לְהִתְנַדֵּב כְּזֹאת כִּי־מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ: כִּי־גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ

,*tuas facies ad nos* peregrini Nam .tibi dedimus tua manu de &,omnia te à nam ?hoc ſecundùm offerendum ſponte ad potentiâ

15 וְתוֹשָׁבִים כְּכָל־אֲבוֹתֵינוּ כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֹּל הֶהָמוֹן הַזֶּה

,hæc copia omnis noſter Deus Domine.expectatio non & ,terram ſuper noſtri dies umbra ſicut:noſtri patres omnes ſicut advenæ &

16 אֲשֶׁר הֲכִינֹונוּ לִבְנוֹת־לְךָ בֵּית לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ מִיָּדְךָ הִיא וְלָךְ הַכֹּל: וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה בֹּחֵן

probans tu quòd,mi Deus novi Et .omnia *tibi* &,*illud* tua manu de,*tuæ ſanctitatis* nomini domum tibi ædificandum ad paravimus quam

17 לֵבָב וּמֵישָׁרִים תִּרְצֶה אֲנִי בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָל־אֵלֶּה וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ־פֹה רָאִיתִי

vidi ,hic ſunt reperti qui,tuũ populũ nunc & ,hæc univerſa obtuli ſponte mei cordis rectitudine in Ego .voles rectitudines & ,cor

formationẽ ad ſeculum in hoc cuſtodi,noſtrorũ patrũ Iſrael & ,Iſchac, Abraham Deus Domine.tibi offerendũ ſponte ad gaudio cum

18 בְּשִׂמְחָה לְהִתְנַדֵּב־לָךְ: יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שִׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֹצֶר

,tua præcepta *cuſtodiendum ad*,perfectum cor da meo filio Selomoh Et .te ad eorum cor para &,tui populi cordis cogitationum

19 מַחְשְׁבוֹת לֵבָב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וּלְשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ

:ecclesiæ univerſæ David dixit Et .præparavi quam ædem *ædificandum ad* & ,omnia *faciendum ad* &,tua ſtatuta & ,tua teſtimonia

20 עֵדוֹתֶיךָ וְחֻקֹּתֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי: וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־הַקָּהָל

,ſe inclinaverunt Et .ſuorum patrum Deo Domino eccleſia omnis benedixerãt Et .veſtro Deo Domino quæſo Benedicite

בָּרְכוּ־נָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל־הַקָּהָל לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּקְּדוּ

.regi & ,Domino ſe *incurvaverunt* &

וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ:

Verſio VULG. LAT.

Dederúntq; in opera domûs Dei auri talenta quinq; millia,& ſolidos decẽ millia: argenti talenta decẽ millia : & æris talenta decẽ & octo millia: ferri quoque centũ millia talentorũ. Et apud quemcunq; inventi ſunt lapides, dederunt in theſauros domûs Dñi, per manum Jahiel Gerſonitis. Lætatúsque eſt populus, cùm vota ſponte promitterent: quia corde toto offerebant ea Dño: ſed & David rex lætatus eſt gaudio magno. Et benedixit Dño coram univerſa multitudine, & ait ; Benedict⁹ es, Dñe De⁹ Iſrael patris noſtri, ab æterno in æternum. Tua eſt, Dñe, magnificentia, & potentia, & gloria, atq; victoria: & tibi laus: cuncta enim quæ in cœlo ſunt, & in terra, tua ſunt: tuum Dñe regnũ, & tu es ſup omnes principes. Tuæ divitiæ, & tua eſt gloria : tu dominaris omniũ, in manu tua virtus & potentia: in manu tua magnitudo, & imperiũ omnium. Nunc igitur, Deus noſter, confitemur tibi, & laudam⁹ nomen tuum inclytũ. Quis ego, & quis popul⁹ me⁹, ut poſſimus hæc tibi univerſa promittere? tua ſunt omnia: & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Peregrini enim ſumus coram te, & advenæ, ſicut omnes patres noſtri. Dies noſtri quaſi umbra ſup terrã, & nulla eſt mora. Dñe Deus noſter, omnis hæc copia, quam paravimus ut ædificaretur domus nomini ſancto tuo, de manu tua eſt, & tua ſunt omnia. Scio, Deus meus, & probes corda, & ſimplicitaté diligas, undè & ego in ſimplicitate cordis mei lætus obtuli univerſa hæc: & populũ tuum, qui hâc repertus eſt, vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. Dñe Deus Abrahã, & Iſaac, & Iſrael, patrum noſtrorũ, cuſtodi in æternũ hanc voluntaté cordis eorũ, & ſemper in veneratione tuî mens iſta pmaneat. Salomoni quoq; filio meo da cor perfectũ, ut cuſtodiat mandata tua, teſtimonia tua, & ceremonias tuas, & faciat univerſa: & ædificet ædem, cujus impenſas paravi. Præcepit autẽ David univerſæ eccleſiæ ; Benedicite Dño Deo noſtro. Et benedixit omnis eccleſia Domino Deo patrum ſuorum : & inclinaverunt ſe, & adoraverunt Deum, & deinde regem.

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Obtulerunt pro operibus domûs Domini, auri talenta quinque millia : ſtanni optimi pro aquæductibus ducenta millia : argenti talenta viginta millia : æris Corinthii talenta ſeptuaginta millia : ferri centies mille talenta. Argentum denique & aurum, quantum neceſſarium erat ipſi *domui*, intulerunt in theſaurum domûs Domini per manum Gerſonis theſaurarii. Et gaviſus eſt univerſus populus Iſraelis muneribus iſtis, quoniam corde perfecto obtulit ea David coram Domino.

Canticum Davidis.

David etiam gaviſus eſt ingenti gaudio, cecinitque cantica ſolennia Domino : Et benedixit David Domino coram omnibus cœtibus Iſraelis, dixítque David; Benedictus ſis Dominus Deus Iſraelis patris noſtri, à ſeculis ad ſecula: Tua eſt enim Domine, majeſtas, & fortitudo, gloria, & decus, faſtus, & honor: quia tu imperas cœlo ac terræ. Tuum Domine eſt regnum, & ſapientia, robur, & ſcientia: Divitiæ & honor à te ſunt, tuque rebus omnibus dominaris: tua eſt potentia & fortitudo, tuque attollis & magnificas omnes creaturas quas condidiſti. Nunc igitur Domine Deus noſter, gratias agimus tibi, & laudamus nomen majeſtatis tuæ. Quid enim ſum ego, & quid populus meus? nam pluſquam omnes docentes me didici quia via vitæ tua opem tulit mihi, & tu es ſpes noſtra Domine Deus noſter. Nos enim ſimiles ſumus vapori ollæ, & advenæ ſumus coram te, exigui in mundo: tu tamen dominatus es jampridem patribus noſtris, & hortatus es eos quânam viâ ambulandum erat eis ut ſervarentur. Teque celebramus Domine Deus noſter, ut liberes nos ab omnibus lædentibus nos: nam probro nos afficiunt gentes, & dicunt nobis, Ubi eſt Deus noſter quem colitis? Novi Domine mi, quòd tu cor ſcrutaris, & fide tu placaris: unde ego in fide cordis mei hæc omnia cecini. Quin etiam nunc populus tuus qui iſtic adeſt, vides quod magna cum lætitia te celebrant ac dicunt; Domine Deus Abrahæ, Iſahac, & Iſraelis patrum noſtrorum, conſerva in perpetuum ea omnia quæ pollicitus es nobis, & reflecte cor noſtrum ad timorem tuum. Ego David talia effatus loquor; Domine mi Deus, etiam Salomoni filio meo da cor perfectum, ut cuſtodiat præcepta & teſtimonia tua, pactúmque tuum; & peragat quicquid præcepiſti, & ædificet ædem quam præparavi: ut ſanctificetur nomen tuum magnum, & celebretur in mundo quem condidiſti ob oculos (*i. ad uſum*) timentium te. Deinde dixit David toti populo Iſraelitico, Benedicite Dominum Deum veſtrum: ſic benedixit totus populus Domino Deo patrum ſuorum, & procidentes adoraverunt Dominum, & benedixerunt etiam regi Davidi:

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἔδωκεν εἰς τὰ ἔργα τ οἴκου κυρίου χρυσίου τάλαντα πενταχιχίλια, καὶ χρυσοῦς μυρίους, καὶ ἀργυρίου
8 τάλαντα δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου τάλαντα χιλιάδας ἑκα-
9 τόν. Καὶ οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος, ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς Ἰεηὶλ τ
(λ) Γεδσωνί· Καὶ ὑφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τ προθυμηθῆναι, ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθη-
10 σαν τῷ κυρίῳ. καὶ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ὑφράνθη μεγάλως· Καὶ ἐυλόγησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τ κύ-
ριον ἐνώπιον τ ἐκκλησίας, λέγων, Ἐυλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τ αἰ-
11 ῶνος καὶ ἕως τ αἰῶνος. Σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ
ἡ ἰσχὺς, ὅτι σὺ πάντων ἐν τῷ ὐρανῷ καὶ ἐπὶ τ γῆς δεσπόζεις· ἀπὸ προσώπου σου παράστα-
12 ται πᾶς βασιλεὺς, καὶ ὑνος. Παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε, ὁ ἄρ-
χων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί (μ) σου παντοκράτωρ μεγαλύναι
13 14 καὶ κατισχύσαι τὰ πάντα. Καὶ νῦν κύριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τ δόξης σου. Καὶ
τίς εἰμι ἐγὼ, καὶ τίς ὁ λαός (ν) μου ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναί σοι κ τ ταῦτα; ὅτι σὺ τὰ
15 πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι. Ὅτι πάροικοι ἐσμὲν ἐναντίον σου, καὶ παροικοῦντες ὡς
16 πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν. ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν (ξ) ἐπὶ γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή. Κύριε ὁ
θεὸς ἡμῶν, (ο) πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο ὃ ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματί τῷ ἁ-
17 γίῳ σου, ἐκ χειρός σου ἐστὶ, καὶ σοὶ τὰ πάντα. Καὶ ἔγνων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδί-
ας, καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν ἁπλότητι καρδίας προεθυμήθην ταῦτα πάντα, καὶ νῦν τὸν
18 λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι. Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ,
καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ, τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σου
19 εἰς τὸν (π) αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ. Καὶ Σολομὼν τῷ υἱῷ μου
δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου, καὶ τὰ προστάγματά σου, καὶ
20 καὶ τῷ ἐπὶ τέλει ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴκου σου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ,
Ἐυλογήσατε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἐυλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία (ρ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πα-
τέρων αὐτῶν· καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν (σ) κυρίῳ, καὶ τῷ βασιλεῖ.

Et dederunt in opera domûs Domini talenta auri quinquè mille, & 7
aureos decem mille, & argenti talentorum decem millia, & æris
talenta decem & octo mille, & ferri talentorum millia centum :
Et quibus inventus est apud eos lapis, dederunt in apothecas do- 8
mûs Domini per manum Jiel Gedsoni. Et lætatus est populus 9
pro promptitudine : quoniam in corde pleno prompti fuerunt Domi-
no. Et David rex lætatus est magnoperè : Et benedixit rex David 10
Dominum in conspectu Ecclesiæ, dicens ; Benedictus es, Domine Deus
Israel pater noster, à sæculo & usque in sæculum. Tibi, Domine, 11
magnificentia, & virtus, & gloriatio, & (g) victoria, & fortitudo :
quoniam tu omnium, quæ in cœlo, & quæ super terram, domina-
ris. (h) A facie tua turbatur omnis rex, & gens. A te divitiæ, 12
& (i) gloria : tu omnium principaris, Domine, princeps omnia prin-
cipatûs : & in manu tua, fortitudo, & potentatus : & in manu
tua (k) omnipotens, magnificare, & confortare omnia. Et nunc, 13
Domine, confitemur tibi, & laudamus nomen gloriationis tuæ. Et 14
quis sum ego, & quis populus meus, quia valuimus prompti esse
tibi juxta hæc ? Quoniam tua sunt omnia : & dè tuis dedimus
tibi. Quoniam incolæ sumus ante te, & peregrinantes, sicut 15
omnes patres nostri. Tanquam umbra, dies nostri super terram :
& non est dilatio. Domine Deus noster, (m) ad omnem multi- 16
tudinem hanc, quam paravi ad ædificandum domum nomini sancto tuo,
de manu tua est, & tibi omnia. Et novi, Domine, quia tu es scru- 17
tans corda, & justitiam diligis. In simplicitate cordis prom-
ptè obtuli omnia hæc : & nunc populum tuum inventum hîc vidi
in lætitia promptè offerentem tibi. Domine Deus Abraam, & 18
Isaac, & Israel patrum nostrorum, custodi (n) hæc in cogitatione
cordis populi tui in sæculum : & dirige corda eorum ad te. Et 19
Salomon filio meo da cor bonum ad faciendum mandata tua, &
testimonia tua, & præcepta tua, & ad perducendum ad finem
(o) apparatum domûs tuæ. Et dixit David omni Ecclesiæ ; Be- 20
nedicite dominum Deum nostrum. Et benedixit universa Ecclesia Dominum Deum patrum suorum. Et flectentes genua adoraverunt Dominum, & regem.

MS. A. (λ) Γιρσωνί· Καὶ ὑφράνθη (μ) σου ἅλαι παντοκράτωρ (ν) σου (ξ) ἐπὶ τῆς γῆς, (ο) θεὸς τὸ (π) αἰῶνα, κατεύθυνον (ρ) τὸν κύριον θεὸν τῶν (σ) τῷ κυρίῳ,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * فدفعوا لصناع بيت الله خمسين الف بدرن ذهب * وعسرين الف فضة * وقصطيرا
8 وصاصا جيدا للمجاري * من الاندلس من سوس جابوه * ميتي الف بدرن * وكل
من وجد عنده حجر رفيع دفعه لبيت الله * والمال والذهب بحيث يصلح له * وجعل
9 بيت مال الله لغرسون القرسي * وفرح جميع شعب الله بهذه العطايا التي اعطاها داود
قدام الله * وفرح داود فرحا عظما * لانه بقلب مستقيم كامل اعطاها * وسبح
10 تسبيحات عظيمة لله قدام جميع الشعب * وقال * تباركت يا رب اله اسرايل ابينا الي
ابد الابدين * لان لك يا رب العظمة * والقوة * والتسبحة * والجلالة * والكرامة * لانك يا
11 رب المسلط على السموات والارض السفلي * ومن وجهك يا رب تقلع الملوك والشعوب *
ويسجك كل قم * وعندك الغنا والمجد * وانت المتسلط على كل شي وعلي
12 الروسا * بيدك القوة والجبروت * ترفع وتصع * وبقوب الكل * والان نشكرك يا الهنا *
13 ويسبح اسم مجدك * فاي شي انا * وما هو هذا الشعب * دفعنا هذه الاشيا لك والكل
14 لك * واما دفعنا لك من ما لك * لانا غربا قدامك مثل ابايينا كلهم * الذين كالفي
15 على الارض * لان ليس لنا ثبات * يا ربنا والاهنا * اعددت كثيرا لبيتي بيت لاسمك
16 المقدس * والكل من عندك * علمت يا رب انك فاحص كل القلوب ويحب العدل *
17 بسلامة قلبي دفعت هذه الاشيا * والذي وجد شعبك اليوم دفعوه هاهنا بفرح * الله
18 الهم اله ابايينا ابراهيم واسحق ويعقوب * احفظ هذه الافكار الحسنة الذي في قلب هذا
الشعب لك * واجعل قلوبهم مستقيمة لك في كل زمان * واجعل لسليمان ابني قلبا
19 صالحا * ليحفظ وصاياك وشرايعك واوامرك * ويبني البيت ليقدس اسمك العظيم *
ويسبح في الدنيا التي خلقت قدام اصفياك * ثم قال داود * كل جماعة
20 اسرايل سبحوا الله الهنا * فسبحوا كلهم لله الاههم * وسجدوا للرب الاله * وباركوا داود
الملك *

Dederúntq; artificibus domûs Dei quin- 7
quaginta millia talentorum auri, viginti
millia argenti ; stanni ac plumbi opti-
mi pro canalibus, quod ex Andalos è
Sus attulerunt, ducenta millia talento-
rum. Et quisquis habebat lapidem præ- 8
stantem, dedit illum domui Dei ; nec-
non argentum & aurum ubicunque re-
quirebatur. Demandatus autem fuit the- 9
saurus Dei Gersoni Gezhæo. Cæte-
rùm gavisus est universus Dei popu-
lus ejusmodi muneribus quæ David ob-
tulit coram Domino : & gavisus est
David gaudio magno ; rectò enim & 10
perfectò corde obtulerat ea. Quam-
obrem summis Deum laudibus celebra-
vit coram universo populo, & ait ;
Benedictus sis O Domine Deus Israelis 11
patris nostri, in secula seculorum : Tua
est enim O Domine, magnificentia, ro-
bur, laus, majestas, & honor ; quia
tu O Domine, dominaris in cœlum ac
terram hanc infimam ; & vultum tu-
um O Domine, formidant reges & po-
puli ; & omne os te celebrat. Penes 12
te sunt divitiæ & gloria, tuque in
res omnes & in principes dominaris :
in manu tua est robur & potentia :
attollis, ac deprimis, ac omnia nutris.
Itaque gratias agimus tibi O Deus no- 13
ster, & nomen gloriæ tuæ laudamus.
Quid sum ego, & quid est hic po- 14
pulus ? has quidem res tibi dedimus ;
at cùm omnia tua sint, tibi sanè de-
dimus ex eo quod tuum est. Nos 15
enim peregrini sumus coram te sicut
omnes majores nostri, fugales umbræ
super terram, quia nulla nobis est con-
sistentia. O Domine ac Deus noster, 16
multa quidem paravi ut ædificetur do-
mus nomini tuo sacrosancto ; sed o-
mnia à te sunt. Novi O Domine, te 17
esse scrutatorem omnium cordium, &
rectitudine oblectari : in sinceritate
cordis mei obtuli res istas ; & quæ re-
perit hodie populus tuus, hîc tibi cum
hilaritate obtulerunt. Deus, O Deus, 18
Deus patrum nostrorum Abrahami, Is-
haci, & Jacobi, conserva has bonas
cogitationes, quas in corde suo populus
hic habet erga te, et mentes eorum effice
rectas erga te omni tempore. Et inde Sa- 19
lomoni filio meo mentem bonam, ut cu-
stodiat præcepta, leges, et mandata tua ;
ædificetque domum, ut sanctificetur no-
men tuum maximum et glorificetur in
mundo quem creâsti coram electis tuis.
Dixit præterea David, universa con- 20
gregatio Israelis, laudate Deum, Deum
nostrum : et laudaverunt omnes Deum,
Deum suum, et adoraverunt Dominum
Deum ; et benedixerunt Davidi regi.

דברי הימים ב: א

arietes ,mille *juvencos* illius diei craſtino in Domino *aſcenſiones fecerunt aſcendere* & ,victimas Domino Immolaveruntque
21 וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת לַיהוָה לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא פָּרִים אֶלֶף אֵלִים
die in *Domini facies ad* biberãt & ,comederãt Et .Iſrael omni multitudine in victimas &,eorũ libamina & ,mille agnos ,mille
22 אֶלֶף כָּבְשִׂים אֶלֶף וְנִסְכֵּיהֶם וּזְבָחִים לָרֹב לְכָל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ לִפְנֵי יְהוָה בַּיּוֹם
Sadoc & ,ducem *in* Domino unxerunt & ,David filium Salomoh ſecundò regẽ conſtituerunt & ,magna lætitia in illa
הַהוּא בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וַיַּמְלִיכוּ שֵׁנִית לִשְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ לַיהוָה לְנָגִיד וּלְצָדוֹק
omnis *eum ad audierunt* Et .eſt proſperatus &,ſuo patre David pro *regem in* Domini ſolium ſuper Salomoh Seditque .ſacerdotem *in*
23 לַכֹּהֵן : וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא יְהוָה ׀ לְמֶלֶךְ תַּחַת דָּוִיד אָבִיו וַיִּצְלָח וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו כָּל־
.rege Salomoh ſub manum dederunt David regis filii omnes etiam & ,potentes & ,principes univerſi Et .Iſrael
24 יִשְׂרָאֵל : וְכָל־הַשָּׂרִים וְהַגִּבֹּרִים וְגַם כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִיד נָתְנוּ יָד תַּחַת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ :
fuit non *qui* regni *decorem eum ſuper* dedit Et .Iſrael omnis oculis in *excellentia in* Salomoh Dominus magnificavit Et
25 וַיְגַדֵּל יְהוָה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעְלָה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה
ſuper regnavit quibus dies Et .Iſrael univerſum ſuper regnavit Iſai filius David Et .Iſrael ſuper eum ante *rege omni ſuper*
27 26 עַל כָּל־מֶלֶךְ לְפָנָיו עַל־יִשְׂרָאֵל : וְדָוִיד בֶּן־יִשַׁי מָלַךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל : וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ עַל־
eſt mortuus Et .tribus & triginta regnavit Jeruſalajm in & ,annis ſeptem regnavit Chebron in .anni quadraginta , Iſrael
28 יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלִַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלוֹשׁ : וַיָּמָת
regis David *verbis* Et .eo pro ejus filius Salomoh regnavitque :gloria & ,*opulentia* ,diebus ſaturus ,bona *canitie* in
29 בְּשֵׂיבָה טוֹבָה שָׂבַע יָמִים עֹשֶׁר וְכָבוֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בְּנוֹ תַּחְתָּיו : וּדְבְרֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ
verbis in & ,prophetæ Nathan *verbis* in & ,videntis Semuel verbis in *ſcripta ipſa* ecce ,*poſtrema & prima*
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה וְעַל־דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא וְעַל־דִּבְרֵי
ſuper & ,Iſrael ſuper &,eum ſuper tranſierunt quæ temporum &,ejus fortitudine &,ejus regno omni Cum .videntis Ghad
30 גָּד הַחוֹזֶה : עִם כָּל־מַלְכוּתּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וְהָעִתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו וְעַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל
.terrarum regna univerſa
כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת :

Verſio VULG. LAT.

Immolaverúntque victimas Domino : & obtulerunt 21
holocauſta die ſequenti, tauros mille, arietes mille, agnos
mille, cum libaminibus ſuis, & univerſo ritu abundan-
tiſſimè in omnem Iſrael. Et comederunt, & biberunt 22
coram Domino in die illo cum grandi lætitia. Et unxe-
runt ſecundò Salomonem filium David. Uuxerunt autem
eum Domino in principem, & Sadoc in pontificem. Se- 23
ditque Salomon ſuper ſolium Domini in regem pro Da-
vid patre ſuo, & cunctis placuit : & paruit illi omnis
Iſrael. Sed & univerſi principes, & potentes, & cuncti 24
filii regis David dederunt manum, & ſubjecti fuerunt Sa-
lomoni regi. Magnificavit ergò Dominus Salomonem 25
ſuper omnem Iſrael : & dedit illi gloriam regni, qualem
nullus habuit ante eum rex Iſrael. Igitur David filius 26
Iſai regnavit ſuper univerſum Iſrael. Et dies, quibus 27
regnavit ſuper Iſrael, fuerunt quadraginta anni : in He-
bron regnavit ſeptem annis, & in Jeruſalem annis tri-
gintatribus. Et mortuus eſt in ſenectute bona, plenus 28
dierum, & divitiis, & gloriâ : & regnavit Salomon fi-
lius ejus pro eo. Geſta autem David regis priora, & 29
noviſſima, ſcripta ſunt in libro Samuelis Videntis, &
in libro Nathan prophetæ, atque in volumine Gad Vi-
dentis : Univerſíque regni ejus, & fortitudinis, & tem- 30
porum, quæ tranſierunt ſub eo, ſive in Iſrael, ſive in cun-
ctis regnis terrarum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܐܕܒܚ ܒܚܝܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܐܣܩ ܥܠܘܗܝ ܩܪܒܢ ܒܬܪ ܝܘܡܐ ܗܘ ܬܘܪܐ ܐܠܦ ܘܟܒܫܐ ܐܠܦ ܘܐܡܪܐ ܐܠܦ ܘܟܠ ܡܫܬܝ ܠܗ ܘܟܠ ܩܘܪܒܢ ܥܡ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܘܐܟܠ ܘܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܡܠܟ ܬܪܝܢ ܫܠܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܘܡܫܝܚܘ ܠܡܪܝܐ ܠܡܠܟܐ ܘܠܨܕܘܩ ܠܟܗܢܐ ܘܫܠܡܘܢ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܠܟ ܬܚܬ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬܪ ܘܟܠ ܝܫܪܝܠ ܫܡܥ ܠܗ ܠܫܠܡܘܢ ܘܟܠ ܪܒܪܒܢܐ ܘܓܒܪܐ ܘܟܠ ܒܢܝ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܝܗܒܘ ܐܝܕܗܘܢ ܬܚܬ ܫܠܡܘܢ ܡܠܟܐ ܘܪܒܐ ܡܪܝܐ ܠܫܠܡܘܢ ܠܥܠ ܩܕܡ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܘܝܗܒ ܠܗ ܝܩܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܠܐ ܗܘܬ ܠܐ ܠܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܕܡܠܟ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܘܕܘܝܕ ܒܪ ܝܫܝ ܡܠܟ ܥܠ ܟܠ ܝܫܪܝܠ ܘܝܘܡܝ ܕܡܠܟ ܥܠ ܝܫܪܝܠ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܚܒܪܘܢ ܡܠܟ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܒܝܪܘܫܠܡ ܡܠܟ ܬܠܬܝܢ ܘܫܬ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ ܒܫܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ ܣܒܥ ܝܘܡܝܢ ܥܘܬܪ ܘܟܒܘܕ ܘܡܠܟ ܫܠܡܘܢ ܒܪܗ ܬܚܘܗܝ ܘܗܐ ܕܒܪܝ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܚܪܢܐ ܗܐ ܟܬܝܒ ܥܠ ܦܬܓܡܝ ܫܡܘܐܝܠ ܚܙܝܐ ܘܥܠ ܦܬܓܡܝ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܘܥܠ ܦܬܓܡܝ ܓܕ ܚܙܝܐ ܥܡ ܟܠ ܡܠܟܘܬܗ ܘܚܝܠܗ ܘܥܒܪ ܥܠܘܗܝ ܘܥܠ ܝܫܪܝܠ ܘܥܠ ܟܠ ܡܠܟܘܬ ܐܪܥܐ

Et mactaverunt victimas coram Dño, & 21
obtulerunt holocauſta coram Dño poſt diem
illum, boves mille, arietes mille, agnos mille,
multáq; libamina : plurima quoque ſibimet-
ipſis immolaverunt ſacrificia filii Iſraelis : Et 22
comederunt ac biberunt eâ die coram Domi-
no magna cum lætitia, & regno inaugurârunt
Salomonem filium Davidis, & Sadocum con-
ſtituerunt ſacerdotem. Sedítque Salomon ſu- 23
per ſolium regni Domini, ut regno ſuccederet
loco Davidis : & proſperè egit ; nam obedi-
vit ei totus Iſrael, Omnéſque filii regis Da- 24
vidis manus dedére Salomoni filio ejus. Et 25
ſublimè evexit Dominus Salomonem coram
univerſo Iſraele, dedítq; ei majeſtatem regni,
quam nemo regum Iſraelitarum qui præceſ-
ſerant eum, adæquârat. Itaque David filius 26
Iſai inſtituit in regno ſuo Salomonem filium
ſuum ſuper univerſum Iſraelem. Dies autem 27
quibus David regnum occupavit ſuper uni-
verſum Iſraelem, fuerunt anni quadraginta :
nam in Hebron regnum exercuit ſeptem an-
nis, & in Jeruſalem regnũ exercuit triginta tri-
bus annis ſup univerſum Iſraelem & Judam :
Deinde mortuus eſt David filius Iſai in ſe- 28
nectutibus bonis: ſenuit, & ſatiatus eſt diebus
vitæ ſuæ, & divitiis atque gloriâ mundi ex-
celluit : ſucceſsítque in regnum Salomon fi-
lius ejus poſt ipſum. Res autem geſtæ Davi- 29
dis regis Iſraelitarum, tam priores quàm po-
ſteriores, ſcriptæ ſunt in hiſtoria Samuelis
prophetæ, in hiſtoria Nathanis prophetæ, &
in hiſtoria Gadis prophetæ ; Unà cum toto 30
regno & fortitudine ipſius, & temporum *vi-
ciſſitudinibus* quæ tum ipſi, tum Iſraeli, to-
tique regno terræ ſuæ contigerunt : fecit enim
David quod bonum erat coram Domino, &
cunctis diebus vitæ ſuæ nihil prætergreſſus
eſt ex iis omnibus quæ præcepit ei.

דברי הימים ב: א

CAP. I. א

Dixitque .ſublime in eum magnificavit & ,eo cum ejus Deus Dominus & :ſuo regno *ſuper* David filius Selomoh ſe roboravit Et
2 1 וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד עַל־מַלְכוּתוֹ וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיְגַדְּלֵהוּ לְמַעְלָה : וַיֹּאמֶר
capitibus Iſrael *omni* *prælato* omni & ,judicibus & ,*centuriarum* *&* *millium* *principibus* ,Iſrael univerſo Selomoh
שְׁלֹמֹה לְכָל־יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְלַשֹּׁפְטִים וּלְכֹל נָשִׂיא לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי
3 Dei *conventus tentorium* erat ibi nam: Ghibhon in quod, excelſum in eo cum *concio* omnis & ,Selomoh ierunt Et .*patrum*
הָאָבוֹת : וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי־שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים 3
.deſerto in Domini famulus Moſeh fecit quod
אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בַּמִּדְבָּר :

Verſio VULG. LAT.

Liber ſecundus PARALIPOMENON, Hebraicè
DIBRE HAIAMIM.

CAP. I.

COnfortat' eſt ergò Salomon filĩ' David in regno ſuo, 1
& Dominus Deus ejus erat cum eo, & magnificavit eum
in excelſum. Præcepítque Salomon univerſo Iſraeli, tri- 2
bunis, & centurionibus, & ducibus, & judicibus omnis
Iſrael, & principibus familiarum: Et abiit cum univerſa 3
multitudine in Excelſum Gabaon, ubi erat tabernaculum
fœderis Dei, ꝙ fecit Moyſes famulus Dei in ſolitudine.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܒܝܬ ܡܘܕܒܚܐ ܕܥܒܕ ܡܫܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܒܡܕܒܪܐ *

* ܐ *

1 * ܘܐܬܬܩܦ ܫܠܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ ܘܪܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܠܥܠ ܩܕܡ ܟܠ ܚܕ
2 ܘܐܡܪ ܫܠܡܘܢ ܠܟܠ ܝܫܪܝܠ ܠܪܒܢܐ ܘܠܡܐܐ ܘܠܕܝܢܐ ܘܠܟܠ ܪܫ ܐܒ ܠܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܪܫܝ ܐܒܗܬܐ : ܘܐܙܠ
3 ܫܠܡܘܢ ܘܟܠ ܟܢܫܐ ܥܡܗ ܠܒܡܬܐ ܕܒܓܒܥܘܢ ܐܬܪ ܗܘ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܕܡܘܥܕ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܒܡܕܒܪܐ

Liber ſecundus

PARALIPOMENON.

CAPUT I.

QUum itaque ſe confirmâſſet Salomón filĩ' 1
Davidis in regno ſuo, & Dñs Deus aſſiſtens ei
magnificâſſet eum præ omnibus regib' terræ ;
Dixit Salomon cunctis Iſraelitis, tribunis, cen- 2
turionibus, judicibus, & omnibus principi-
bus primis patribus : Abierúntque Salomon 3
& totus populus qui erat eum eo, ad convivi-
um magnum quod erat in Gebeone civitate :
illic enim erat tabernaculum feſtivitatis Do-
mini, quod fecerat Moſes ſervus Domini in
deſerto, è regione arcæ Domini,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἔθυσι Δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ θεῷ τῇ ἐπαύριον † ὡρύπις ἡμέρας μόσχους
22 χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πᾶν θῦμα παντὶ τῷ Ἰσραήλ. Καὶ
23 ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐναντίον (τ) τοῦ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς. καὶ ἐβασίλευσε † Σαλωμὼν
24 υἱὸν Δαυὶδ, καὶ ἐχρίσθη αὐτὸν τῷ κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ Σαδὼκ εἰς ἱερωσύνην. Καὶ εὐόδωσε Σαλωμὼν ὁδὸν ὁρῶν
25 Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ (υ) εὐδόκησεν, καὶ ὑπήκουσεν αὐτοῦ πᾶς Ἰσραήλ. Οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνάσται, καὶ
πάντες υἱοὶ (φ) Δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ. Καὶ ἐμεγάλυνε κύριος † Σαλωμὼν
ἐπάνωθεν (χ) παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλέως, ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπρο-
26 27 σθεν αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ. Ἔτη (ψ) πεντεκαίδεκα, ἐν Χεβρὼν ἔτη ἑπτὰ,
28 καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔτη τριακοντατρία. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν (ω) γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλούτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβα-
29 σίλευσε Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως Δαυὶδ οἱ πρότεροι καὶ ὕστεροι, γε-
γραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, καὶ ἐπὶ λόγων Νάθαν † προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων Γὰδ τοῦ
30 βλέποντος, Περὶ πάσης † βασιλείας αὐτοῦ, καὶ † δυνασείας αὐτοῦ, καὶ οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας † γῆς.

Et sacrificavit David Domino sacrificia, & obtulit holocaustomata Deo crastinâ prima dici, vitulos mille, arietes mille, agnos mille, & hircos cum, & sacrificia in multitudine universo Israel. Et comederunt, & biberunt ante Dominum in illa die cum gaudio: & regem fecerunt secundò Salomonem filium David: & unxerunt eum Domino in regem, & Sadoc in sacerdotium. (p) Et sedit Salomon super thronum David patris sui, & (q) beneplacuit: & obedierunt ei omnis Israel. Principes, & potentes, & omnes filii David regis patris sui subjecti fuerunt ei. Et magnificavit Dominus Salomon (r) desuper omnis Israel: & dedit ei gloriam (ſ) regis; quod non fuit super omnem regem ante eum. Et David filius Jesse regnavit super Israel. Annos quadraginta in Chebron annos septem, & in Hierusalem annos triginta tres. Et obiit in senectute bona, plenus diebus, divitiis, & gloriâ. Et regnavit Salomon filius ejus pro eo. Reliqua autem verba regis David priora & posteriora, scripta sunt in verbis Samuel Videntis, & super verba Nathan prophetæ, & super verba Gad Videntis De omni regno ejus, & potentatu ejus, & (t) tempora, quæ fuerunt super eum, & super Israel, & super omnia regna terræ.

MS.A. (τ) κυρίου ἐν (υ) ἠυδοκήθη, καὶ ὑπήκουσεν (φ) † βασιλέως Δαυὶδ παῖδὸς (χ) ἐναντίον παντὸς (ψ) πεντεκαίδεκα, (ω) γήρει MS.A. Παραλειπομένων † βασιλειῶν Ἰούδα, α'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وذبح الملك ذبايح لله من بعد ذلك اليوم وهي الف ثور والف كبش والف حروف وسمند
22 كثير وذبايح كثيره للسعب * فاكلوا وسربوا قدام الله بفرح كثير عظيم * واقام داود
سليمن ابنه بعده ملكا * ومسح سليمن ملكا قدام الله بفرح عظيم واقام صادوف للكهنوه *
23 * وجلس سليمن على كرسي داود ابيه * وسمع له واطاعه ساير اسرايل والجنابين ذوي لغوه *
24 25 * واطاعوه جميع بني داود اخوته * وكل بني الملكة * وعظم الله سليمن قدام بني اسرايل *
27 واعطاه من بهاء الملك ما لم يعطه احد ملوك بني اسرايل الذين كانوا قبله * وملك داود
ملك اربعين سنه ملك بحبرون سبع سنين وباروسليم ثلاثه وثلاثين سنه ملك على ساير
28 اسرايل ويهودا * ومات داود بن ايسي بشيخوخه صالحه * بعد ان سلح وسبع من ايامه بعناه
29 وبجد كثير وقام في الملك ابنه سليمن بعده * والفاط داود ملك اسرايل الاوله والاخيرين
30 هي مكتوبه في كتاب سموال النبي * وفي الفاط ناثان النبي * والفاط جاد النبي * وساير
ملكه وجبروته * والدهور التي عبرت عليه وعلى كل ملوك نسله *

Postero die immolavit rex sacrificia Deo, nempe mille tauros, mille arietes, mille agnos, & similaginem plurimam: permulta quoque victimæ fuerunt à populo; itaque comederunt ac biberunt coram Deo magnâ & lætitiâ. Constituitque David Salomonem filium suum post se regem, unxitque Salomonem in regem coram Deo summa cum exultatione, & Sadòcum ad sacerdotium obeundum constituit. Sedit que Salomon super bronum Davidis patris sui, & obsequium atque obedientiam præstiterunt ei omnes Israelitæ, & gigantes virtute prædili: Obtemperaverunt etiam ei omnes filii Davidis, fratres ipsius, omnésque regnicolæ.

Et magnificavit Deus Salomonem coram filiis Israelis, talémque largitus est ei regni splendorem, qualem non concesserat ulli regum Israelitarum qui præcesserant eum. Exercuit autem David regnum annis quadraginta: regnavit Hebrone septem annis, Ferosolymis verò triginta tribus annis regnavit super universum Israelem & Judam. Mortuo Davide filio Isai in senectute bona, postquam senuerat & saturatus fuerat diebus suis, magna cum opulentia & gloriâ; successit ei in regno Salomon filius ejus. Porrò acta Davidis regis Israelitarum, tam prova quàm poste iora, scripta sunt in libro Samuelis prophetæ, & in gestis Nathanis prophetæ, & gestis Gadis prophetæ, Cum toto regno & potentiâ ipsius, & temporum varietatibus quæ contigerunt ipsi & omnibus regibus provinciæ ipsius.

Finis libri primi Barjomin, qui vocatur Hebraicè Dibre hajamim, hoc est, Historiæ dierum.

Deo autem largitori intellectûs, laus, gloria, & honor in secula seculorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕ'ΝΩΝ Β'.

PARALIPOMENON LIBER II.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἐνίσχυσε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐπὶ τοῦ βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ
2 ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκα-
3 τοντάρχοις, καὶ τοῖς κρισαῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι † πατριῶν. Καὶ ἐπο-
ρεύθη Σαλωμὼν καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία (α) εἰς † ὑψηλὰ † ἐν Γαβαὼν, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου
τοῦ θεοῦ, ἣν ἐποίησε Μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

CAP. I.

Et confortatus est Salomon filius David super regnum suum: & Dominus Deus ejus cum eo: & magnificavit eum in altitudinem. Et (a) dixit Salomon ad omnem Israel, Chiliarchis, & centurionibus, & judicibus, & omnibus principibus coram Israel, principibus patriarum. Et ivit Salomon, & universa Ecclesia, ad (b) excelsam, quæ in Gabaon, ubi erat ibi tabernaculum testamenti Dei, quod fecit Moyses puer Domini in deserto.

MS.A. Παρλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα β'. (α) μετ' αὐτοῦ εἰς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

السفر الثاني من كتاب اخبار الايام *

* الفصل الاول *

1 * وتصكم سليمان بن داود في ملكه * والرب الهه معه * وعظمه فوق ساير ملوك الارض *
2 * وقال سليمان لساير كبراء الالوف والمئين * والرؤساء * والحكماء * ورؤس الاباء * وكل الامة *
3 * ان يمضوا الى وليمه عظيمه صنعها في فعون الصيعة * لان هناك اصلح عيدا للرب *
وكذلك موسي صنع عيدا للرب في البريه قدام صندوق العهد *

Adolescatus Salomon filius Davidis 1
in regno suo (Dominus enim Deus ejus aderat illi, & magnificaverat eum præ omnibus regibus terræ) Dixit Salomon 2
ad omnes chiliarchos, & centuriones, principes ac judices, & capita patrum, totámque plebem, ut abirent ad con- 3
vivium splendidum quod instruxerat in Gabaone civitate; illic enim paraverat festum Domino (pari modo Moses festum Domino celebraverat in deserto coram arca fœderis,

דברי הימים ב: א

.Jerusalaim in tabernaculum ei extendit nam:David ei *præparando im*,Chiriathjeharim de David fecerat ascendere Dei Arcam Sed

4 אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הֶעֱלָה דָוִיד מִקִּרְיַת יְעָרִים בַּהֲכִין לוֹ דָּוִיד כִּי נָטָה־לוֹ אֹהֶל בִּירוּשָׁלִָם׃

, Selomoh illud requisivit & :*Domini tabernaculi facies ad* ibi ,Chur filii filius Besalel fecit quod æneum altare Et

5 וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶּן־חוּר שָׁם לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה׃

illud super obtulit & :*conventus tentorio in* quod ,*Domini facies ad* æneum altare ad illuc Selomoh Ascenditque .cœtus &

6 וְהַקָּהָל׃ וַיַּעַל שְׁלֹמֹה שָׁם עַל־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו

Selomoh Dixitque .tibi dem quod Postula :ei dixitque ;Selomoni Deus *est visus* ipsa nocte In .mille *ascensiones*

7 עֹלוֹת אָלֶף׃ בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל מָה־אֶתֵּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה

8 ,Deus Domine Nunc .eo pro me fecisti regnare & ,magnam misericordiam meo patre David cum fecisti Tu :Deo

9 לֵאלֹהִים אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל וְהִמְלַכְתָּנִי תַּחְתָּיו׃ עַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים

,sapientiâ Nunc .terræ pulverem sicut, multum populû super me fecisti regnare tu quia:meo patre David cum tuû verbum *sit verum*

10 יֶאֱמַן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל־עַם רַב כַּעֲפַר הָאָרֶץ׃ עַתָּה חָכְמָה

magnum hunc tuum populum judicabit quis quoniam :ingrediar & ,*ipsius populi facies ad* egrediar ut ,mihi da scientiam &

וּמַדָּע תֶּן־לִי וְאֵצֵא לִפְנֵי הָעָם־הַזֶּה וְאָבוֹאָה כִּי־מִי יִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃

animam &,gloriam &,substantias ,*opulentiam* postulâsti non &,tuo corde cum hoc fuit quod Pro :Selomoh ad Deus dixit Et

11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹּאת עִם־לְבָבְךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֶת־נֶפֶשׁ

quem ,meum populum judices *quo* ,scientiam &,sapientiam tibi petisti & ,postulâsti non multos dies etiam &,te habentium odio

שֹׂנְאֶיךָ וְגַם־יָמִים רַבִּים לֹא שָׁאָלְתָּ וַתִּשְׁאַל־לְךָ חָכְמָה וָמַדָּע אֲשֶׁר תִּשְׁפּוֹט אֶת־עַמִּי אֲשֶׁר

regibus sic fuerit non ut ,tibi dabo gloriâ &,substantias & *opulentiâ* &:tibi data scientia & ,Sapientia ,*illa super* te feci regnare

12 הִמְלַכְתִּיךָ עָלָיו׃ הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע נָתוּן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד אֶתֵּן לָךְ אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כֵן לַמְּלָכִים

conventionis tentorii faciebus à Jerusalaim ,Ghibhon in quod excelso Salomoh venit Et .sic erit non te post & ,te ante qui

13 אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה כֵּן׃ וַיָּבֹא שְׁלֹמֹה לַבָּמָה אֲשֶׁר־בְּגִבְעוֹן יְרוּשָׁלִַם מִלִּפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד

duodecim & ,currus quadringenti & mille ei *fuit* & :equites & ,*currum* Selomoh congregavit Et .Israel super regnavit &

14 וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי־לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים־עָשָׂר

aurum & argentum rex Præbuitque .Jerusalaim in rege cum & ,*currus* urbibus in eos colloca vit &:equites mille

15 אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיְנִיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב

Selomoni qui ,equorum exitû Et .multitudine in *planitie* in quæ ,sycomoros sicut dedit cedros & ,lapides sicut Jerusalaim in

16 בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת־הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃ וּמוֹצָא הַסּוּסִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה

quadrigam Ægypto ex educebant &,ascendebant Et .precio in accipiebant *congregationem*,regis *negotiatorum congregationi* &:Ægypto ex

17 מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְוֶה יִקְחוּ בְּמֶחִיר׃ וְיַעֲלוּ וְיֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבָה

.educebãt eorû manum per ,Aram regibus & Chittim regibus universis sic &:centum & quinquaginta *in* equû &,argenteis sexcentis in

בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃

CAP. II. ב

.suo regno domum & ,DOMINI nomini domum *edificandum ad* Selomoh dixit &

1 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃

Versio VULG. LAT.

Arcam autem Dei adduxerat David de Cariathiarim, in 4
locum quem præparaverat ei, & ubi fixerat illi tabernaculum, hoc est, in Jerusalem. Altare quoque æneum, quod 5
fabricatus fuerat Beseleel filius Uri filii Hur, ibi erat coram tabernaculo Domini: quod & requisivit Salomon, & omnis ecclesia. Ascenditque Salomon ad altare æneum, coram tabernaculo fœderis Domini, & obtulit in eo 6
mille hostias. Ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus, 7
dicens; Postula quod vis, ut dem tibi. Dixitque Salo- 8
mon Deo; Tu fecisti cum David patre meo misericordiã magnam: & constituisti me regem pro eo. Nunc ergò, 9
Domine Deus, impleatur sermo tuus, quem pollicitus es David patri meo: tu enim me fecisti regem super populum tuum multum, qui tam innumerabilis est, quàm pulvis terræ. Da mihi sapientiam & intelligentiam, ut in- 10
grediar & egrediar coram populo tuo: quis enim potest hunc populum tuum dignè, qui tam grandis est, judicare? Dixit autem Deus ad Salomonem; Quia hoc magis placuit cordi tuo, & non postulâsti divitias, & substantiam, 11
& gloriam, neque animas eorum qui te oderant, sed nec dies vitæ plurimos: petisti autem sapientiam & scientiam, ut judicare possis populum meum, super quem constituì te regem: Sapientia & scientia data sunt tibi: 12
divitias autem & substantiam & gloriam dabo tibi, ita ut nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tuî. Venit ergò Salomon ab Excelso Gabaon in Jerusalem co- 13
ram tabernaculo fœderis, & regnavit super Israel. Con- 14
gregavítque sibi currus & equites, & facti sunt ei mille quadringenti currus, & duodecim millia equitum: & fecit eos esse in urbibus quadrigarum, & cum rege in Jerusalem. Præbuítque rex argentum & aurum in Je- 15
rusalem quasi lapides, & cedros quasi sycomoros, quæ nascuntur in campestribus multitudine magnâ. Addu- 16
cebantur autem ei equi de Ægypto, & de Coa, à negotiatoribus regis, qui ibant, & emebant pretio. Qua- 17
drigam equorum sexcentis argenteis, & equum centum quinquaginta: similiter de universis regnis Hethæorum, & à regibus Syriæ, emptio celebrabatur.

CAP. II.

Decrevit autem Salomon ædificare domum nomini 1
Domini, & palatium sibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quam David asportari curaverat è civitate 4
pagorum, *illuc* ubi David locum paraverat ei; fixerat enim illi tentorium in Jerusalem. Et 5
altare æneum quod fecerat Basliel filius Uri filii Hur, positum erat ante tabernaculum Domini: hoc petiit Salomon torúsque cœtus Israelis, Obtulítque Salomon ibi coram Do- 6
mino super altare æneum quod erat in tabernaculo festivitatis, obtulit inquam super illud holocausta mille. Eâdem nocte apparuit Do- 7
minus Salomoni in somnio nocturno, dixítq; ad eum Dominus, Pete aliquid ut dem tibi. Respondit Salomon Domino, Tu maximâ 8
clementiâ usus es erga Davidem patrem meum, méque in regno substituisti loco ipsius. Itaque Domine Deus meus, veritate jam com- 9
probentur verba tua quæ locutus es cum Davide patre meo. Quandoquidem præposuisti me huic populo qui plurimus est ut pulvis terræ, Da mihi quæso sapientiam & scientiam, 10
ut ingredi & egredi possim in fronte hujus populi: alioquin quis possit judicare populum tuum hunc magnum? Dixit Dominus Sa- 11
lomoni, Quandoquidem fuit hoc in animo tuo, & non postulâsti tibi opes & honorem, nec animas inimicorum tuorum, nec petîsti tibi longos dies quibus vivas, sed petîsti tibi sapientiam & scientiam ad judicandum populum meum super quem te constitui in regno; Etiam quod non petîsti do tibi, sapientiam, & 12
scientiâ, divitias, opes, & honorem; ita ut non fuerit tibi similis inter omnes reges qui te præcesserunt, nec similis tibi sit successurus. Cùm 13
ergò venisset Salomon ad convivium magnû quod erat in Gebeone civitate sitâ ad Orientalem plagam Jerosolymorû è regione tabernaculi festivitatis, regnavit super universum Israelem. Deinde congregavit Salomon currus 14
& equites, habuítque mille quadringentos currus, & duodecim millia equitum: & currus quidem collocavit in civitatibus, aliquot verò apud regem erant Jerosolymis. Et red- 15
didit rex argentum in Jerusalem quasi lapides, & cedros reddidit quasi arenam quæ est in litore maris, *summâ* copiâ. Equos autem Salo- 16
moni ex Ægypto & ex urbe Aphelitarum mercatores regis ex Aphelitarum urbe *orisundi*, pretio emebant. Ascendebant enim, & 17
currum emebant ex Ægypto sexcentis argenteis, equum verò centû quinquaginta: idemq; *præstabant* pro omnibus regibus Hithæis, & regibus Edom, suísque manibus educebant.

CAP. II.

Cum autem decrevisset Salomon ædificare domum nomini Domini, & domum suam regiam; 1

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Ἀλλὰ κεχωτὸν τῷ θεῷ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ἐκ πόλεως Καριαθιαείμ, ὅτι ἡτοίμασεν (β) αὐτῷ Δαυὶδ,
5 ὅτι ἔπηξεν αὐτῷ σκηνὴν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Βεσελεὴλ υἱὸς Οὐρὶ
6 υἱοῦ Ὡρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκηνῆς κυρίου· καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ Σολομὼν καὶ ἡ (γ) ἐκκλησία. Καὶ ἤ-
νεγκε Σολομὼν ἐκεῖ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον κυρίου τὸ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ (δ) ἤνεγκεν ἐπ'
7 αὐτῷ ὁλοκαύτωσιν χιλίαν. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη (ε) θεὸς τῷ Σολομὼν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αἴτησαι τί
8 σοι δῶ. Καὶ εἶπε Σολομὼν πρὸς τὸν θεὸν, Σὺ ἐποίησας μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασί-
9 λευσάς με ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς, (ζ) πιστωθήτω δὴ τὸ ὄνομά σου ἐπὶ Δαυὶδ (η) τὸν πατέρα μου, ὅτι σὺ
10 ἐβασίλευσάς με ἀντ' αὐτοῦ λαὸν πολὺν, ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς. Νῦν σοφίαν καὶ σύνεσίν δός μοι, καὶ ἐξελεύσομαι ἐνώπιον τοῦ
11 λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον; Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Σολω-
μὼν, Ἀνθ' ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον χρημάτων, οὐδὲ δόξαν, (θ) οὐδὲ τὴν
12 ψυχὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἡμέρας πολλὰς οὐκ ἠτήσω, καὶ ἤτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὅπως κρίνῃς
τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν (ι) ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐτὸν, Τὴν σοφίαν, καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦτον
13 (κ) καὶ χρήματα καὶ δόξαν δώσω σοι, (λ) ὡς οὐκ ἐγενήθη ὁμοίως σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου,
14 καὶ μετά σε οὐκ ἔσται οὕτως. Καὶ ἦλθε Σολομὼν ἐκ βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἰερουσαλὴμ (μ) πρὸ προσώπου τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ὅλου Ἰσραήλ. Καὶ συνήγαγε Σολομὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγέ-
15 νοντο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες (ν) ἱππέων· καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν πό-
λεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ ὁ λαὸς μετὰ τοῦ βασιλέως (ξ) ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (ο) τὸ ἀργύ-
16 ριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὡς συκαμίνους (π) τὰς ἐν τῇ
πεδινῇ εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων (ρ) Σολομὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ
17 βασιλέως πορεύεσθαι, (σ) καὶ ἠγόραζον. Καὶ ἀνέβαινον καὶ ἐξῆγον ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἓν ἑξακοσίων
ἀργυρίου, (τ) καὶ ἵππον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι (υ) τῶν Χεταίων
καὶ τοῖς βασιλεῦσι Συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔφερον.

4 Sed arcam Dei eduxerat David de civitate Cariathiarim, quoniam paravit ei David: quoniam fixit ei tabernaculum in Hierusalem.
5 Et altare æneum, quod fecit Beseleel filius uriæ filii Or, ibi erat ante tabernaculum Domini. Et exquisivit illud Salomon, & Ecclesia:
6 Et obtulit Salomon ibi super altare æneum coram Domino, quod in tabernaculo: & obtulit super illud holocaustosim millenariam. In nocte illa apparuit Deus Salomoni, & dixit ei; Postula, quid tibi dem. Et dixit Salomon ad Deum, Tu fecisti cum
8 David patre meo misericordiam magnam: & regnare fecisti me pro eo. Et nunc, Domine Deus, fidele sit, quæso, (c) nomen tuum
9 super David patre meo: quoniam tu regnare fecisti me super populum multum, tanquàm pulvis terræ. Nunc sapientiam, & intel-
10 lectum da mihi: & egrediar coram populo hoc, & ingrediar: quoniam, quis judicabit populum tuum magnum hunc? Et dixit
11 Deus ad Salomon; Pro eo, quòd factum est hoc in corde tuo, & non postulásti divitias (d) pecuniarum, neque gloriam, neque animam adversariorum, & dies multos non postulásti, & postulásti tibi sapientiam, & intellectum, ut judices populum meum, super quem regnare
feci te super eum; Sapientiam & intellectum do tibi: & divitias,
12 & pecunias, & gloriam dabo tibi, quomodò non fuit similis tibi in regibus, qui ante te, & post te non erit ità. Et venit Salomon de Bi-
13 ma, quæ in Gabaon, in Hierusalem (e) ante faciem tabernaculi testimonii: & regnavit super Israel. Et congregavit Salomon currus,
14 & equites: & fuerunt ei mille, & quadringenti currus, & duodecim millia equitum. Et reliquit ea in civitatibus currum, & (f)
populus cum rege in Hierusalem. Et posuit rex argentum & aurum
15 in Hierusalem, tanquàm lapides; & cedros in Judea, tanquàm sycomoros, quæ in campestri, in multitudine. Et exitus equorum Salomon
16 ex Ægypto: & pretium mercatorum regis (g) ad eundum, & emebant, Et ascendebant, & educebant ex Ægypto, currum unum sexcentis argenti, & equum quinquaginta & centum argenti. Et sic omnibus regibus Chettæorum, & regibus
17 Syriæ, in manibus suis afferebant.

MS.A. (β) αὐτῇ Κλωὴν Δαυὶδ εἰς Ἰερουσαλήμ. (γ) ἐκκλησία ὅλη, Καὶ ἀνήνεγκαν ἐκεῖ Σαλωμὼν ὅτι (δ) ἀνήνεγκαν ἐπ' αὐτῶ(ε) ὁ θεὸς (ζ) πιωθήτω τὸ (η) πατρός μου (θ) οὐδὲ ψυχὴν (ι) ἐβασίλευσάς ἐπ' (κ) καὶ δόξαν, καὶ χρήματα (λ) ὡς Οὐ ἐκ (μ) ἀπὸ (ν) ἵππων· (ξ) Ἰερουσαλήμ. (ο) τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν (π) ἐν τῇ (ρ) τῶν Σα-
λωμὼν (σ) ἠγόραζον, Καὶ (τ) καὶ ἵππων ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. καὶ ὕπως (υ) τῶν Χεθαίων καὶ βασιλεῦσι

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ εἶπε Σολωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. II.

1 Et dixit Salomon ædificare domum nomini Domini, & domum regno suo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *وَاَطْلَعَهُ دَاوُدُ مِنَ ٱلصَّيْعَةِ وَمِنْ سَايِرِ ٱلْمُدُنِ *اِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي كَانَ اَصْلَحَ فِيهِ دَاوُدُ
5 مَكَانًا *وَبَنَى لَهُ مَجْلِسًا فِي اُورِسَلِيمَ *وَمَذْبَحَ نُحَاسٍ ٱلَّذِي عَمِلَهُ بَاصِلَايِيلُ بْنُ اُورِي بْنِ حُورٍ
6 وَجَعَلَهُ قُدَّامَ فَمِ ٱلرَّمَانِ *وَطَلَبَ سَايِرُ ٱلشَّعْبِ *اَنْ يَصْنَعَ سُلَيْمَانُ هُنَاكَ عَلَى مَذْبَحِ ٱلْمَجْلِسِ
7 قُدَّامَ ٱللهِ ٱلذَّبَايِحَ *فَقَدَّمَ عَلَيْهِ فِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ اَلْفَ ذَبِيحَةٍ *وَتَجَلَّى ٱللهُ عَلَى سُلَيْمَانَ فِي ٱلرُّوءْيَا
8 فِي تِلْكَ ٱللَّيْلَةِ وَقَالَ لَهُ اُطْلُبْ وَكُلَّ سَيِّ تَطْلُبُهُ اَنَا اُعْطِيكَ *قَالَ سُلَيْمَانُ لِلهِ *اَنْتَ اَعْطَيْتَ
9 دَاوُدَ اَبِي اِنْعَامًا كَبِيرًا وَاَقَمْتَنِي عَلَى ٱلْمُلْكِ * وَٱلْآنَ يَا رَبِّي وَاِلٰهِي لِيَثْبُتْ مَا قُلْتَ لِدَاوُدَ اَبِي *
10 لِاَنَّكَ اَجْلَسْتَنِي مَلِكًا عَلَى هٰذَا ٱلشَّعْبِ *وَهُمْ كَثِيرٌ قُدَّامَكَ مِثْلَ تُرَابِ ٱلْاَرْضِ *فَاَعْطِنِي ٱلْحِكْمَةَ
وَٱلْمَعْرِفَةَ اَكُونُ اَدْخُلُ وَاَخْرُجُ فِي هٰذَا ٱلشَّعْبِ *لِاَنَّهُ مَنْ يَقْدِرُ يَحْكُمُ عَلَى هٰذَا ٱلشَّعْبِ ٱلْعَظِيمِ *
11 *فَقَالَ ٱللهُ لَهُ *لِاَجْلِ اَنَّكَ طَلَبْتَ هٰذَا *وَلَمْ تَطْلُبْ مَالًا وَلَا كُنُوزًا *وَلَا نُفُوسَ اَعْدَايِكَ *وَلَا
12 طَلَبْتَ حَيَاةَ اَيَّامٍ كَثِيرَةٍ *بَلْ طَلَبْتَ حِكْمَةً وَمَعْرِفَةً لِنَفْسِكَ ٱلَّتِي اَفْهَمَكَ عَلَيْهَا مَلِكًا *
*اَنَا اَعْطَيْتُكَ مَا لَمْ تَطْلُبْهُ مِنِّي *حِكْمَةً وَمَعْرِفَةً *وَمَالًا وَمَوَاشِيَ *وَمُلْكًا لَمْ تَكُنْ لِسَايِرِ
13 ٱلْمُلُوكِ ٱلَّذِينَ قَبْلَكَ *وَبَعْدَكَ لَا يَكُونُ مِثْلُكَ * وَاَتَى سُلَيْمَانُ اِلَى ٱلْوَلِيمَةِ ٱلْعَظِيمَةِ ٱلَّتِي
كَانَتْ فِي فَمِ ٱلصَّيْعَةِ سِرِّي يُرُوسَلِيمَ قُدَّامَ فَمِ ٱلْعِيدِ *وَمَلَكَ سُلَيْمَانُ عَلَى بَنِي اِسْرَايِيلَ *
14 *وَجَمَعَ رِجَالَهُ وَخَيْلَهُ * فَصَارَ لَهُ اَلْفٌ وَاَرْبَعُ مِايَةِ رَوْحًا * وَاثْنَا عَشَرَ حَيَالَهُ * وَاَقَامَهُمْ عَلَى
ٱلصِّيَاعِ ٱثْنَيْنِ ٱثْنَيْنِ *وَمِنْهُمْ مَنْ اَقَامَ مَعَ ٱلْمَلِكِ فِي يُرُوسَلِيمَ *وَحَمَلَ سُلَيْمَانُ اِلَى اُورِسَلِيمَ
15 ذَهَبًا مِثْلَ ٱلْحِجَارَةِ * وَمِنْ حَسَبِ ٱلْاَرْزِ عَدَدَ ٱلرَّمْلِ ٱلَّذِي عَلَى سَاطِ ٱلْبَحْرِ *وَكَانُوا يَسْتَرُونَ
16 لِسُلَيْمَانَ خَيْلًا مِنْ مِصْرَ وَمِنْ مَدِينَةِ ٱلْقَيْلِيِّينَ تُجَّارُ ٱلْمَلِكِ *وَمِنَ ٱلْمُدُنِ ٱلْقَيْلِيَّةِ يَسْتَرِي بِمَالٍ *
17 *وَكَانُوا يَطْلَعُونَ فِي ٱلْاَوْقَاتِ هُمْ يَسْتَرُونَ ٱلرُّوحَ مِنْ مِصْرَ بِسِتِّمِايَةِ مِثْقَالِ ذَهَبٍ *وَيَسْتَرُونَ
ٱلْعَرْسَ بِمِايَةٍ وَخَمْسِينَ مِثْقَالًا * وَكَذٰلِكَ مُلُوكُ ٱلْحِثِّيِّينَ وَمُلُوكُ اَدُومَ بِاَيْدِيهِمْ كَانَ يَسْتَرِي

Quam David eduxerat ex urbe & ex omnibus suburbiis, ad locum in quo David stationem paraverat: nam domicilium extruxerat ei in Jerusalem: Et aram æneam, quam fecerat Beseleel filius uri filii Hur, & collocâvat coram testudine temporis) Et cùm postulásset universus populus ut faceret ibi Salomon super illam aram æneam sacrificia coram Deo; obtulit super eam nocte illâ mille victimas. Et apparuit Deus Salomoni in somnio eâdem nocte, dixitque ad eum; Pete, & quicquid petieris, dabo tibi. Dixit Salomon Deo, Tu largitus es Davidi patri meo beneficia plurima, et me in regno constituisti: Nunc igitur O Domine & Deus meus, confirma quæ dixisti Davidi patri meo. Quandoquidem collocâsti me regem super hanc plebem quæ copiosissima est coram te, ceu pulvis terræ; Da mihi sapientiam & scientiam quâ ingredi & egredi possim inter hanc plebem: quis enim regere valeat plebem tam ingentem? Ait illi Deus, Quoniam id postulâsti, & non postulâsti opes, neque magnificentiam, neque animas inimicorum tuorum, neque postulâsti vitam multorum dierum, sed postulâsti sapientiam & scientiam ad regendam plebem super quam constitui te regem; Ego tibi do quod à me non postulâsti, sapientiam, & scientiam, opes, & armenta, & regnum quale non fuit ullis regum qui te præcesserunt, & post te nullus erit tibi similis. Venit itaque Salomon ad convivium splendidum quod fiebat in Gabaone civitate ad Orientalem Ferosolymorum plagam sitâ coram testudine festi: regnavitque Salomon super filios Israelis; Et coactis peditibus & equitibus suis, fuerunt ei mille quadringentæ bigæ, & duodecim millia equitum quos civitatibus præfecit binos, nonnullos apud regem manentibus in Jerusalem. Advexitque Salomon ad Jerusalem aurum quasi lapides, & è lignis cedrinis ut numerum arenæ quæ adjacet litori maris. Emebant quoque Salomoni equos ex Ægypto & ex urbe Australium, mercatores regis: & quidem ex tribus Australibus emebantur pecuniâ. Et ascendebant interdum nonnulli, & par equorum emebant ex Ægypto sexcentis auri talentis & equum emebant centum quinquaginta talentis. Similiter per manus regum Hitthæorum & regum Edomæorum emebat supellectilia.

CAP. II.

1 *وَاَمَرَ سُلَيْمَانُ بِبِنَاءِ بَيْتٍ لِاِسْمِ ٱللهِ *وَبَيْتٍ لِمُلْكِهِ *

1 Deinde præcepit Salomon ædificium domûs nomini Dei, & domûs suæ regiæ.

דברי הימים ב: ב

eos ſuper *confortantes* & ,monte in cædentiũ virorũ millia octoginta & ,*bajulationis* virorum millia ſeptuaginta Selomoh numeravit Et
2 וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף אִישׁ חֹצֵב בָּהָר וּמִנְצְחִים עֲלֵיהֶם
David cum feciſti Sicut : dicendo ,*Sor* regem Churam ad Selomoh miſit Et .ſexcentos & millia tria
3 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־חוּרָם מֶלֶךְ־צֹר לֵאמֹר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד
,mei Dei Domini nomini domum *ædificans* ego Ecce .ea in habitandũ ad domum ſibi *ædificandũ ad* ,cedros ei miſiſti & ,meo patre
4 אָבִי וַתִּשְׁלַח־לוֹ אֲרָזִים לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת לָשָׁבֶת בּוֹ: הִנֵּה אֲנִי בוֹנֶה בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי
,ſabbathis ,veſpere & mane *aſcenſiones* & ,jugem diſpoſitionẽ &,aromaticũ ſuffimentũ *ejus faciei ad* ſuffiendũ ad ,eam ſanctificandũ ad
לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת תָּמִיד וְעֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב לַשַּׁבָּתוֹת
quippe : magna ,*ædificans* ego quam domus Et .Iſrael ſuper hoc ſeculum in :noſtri Dei Domini ſolennitatib' & ,*menſibus* &
וְלַחֳדָשִׁים וּלְמוֹעֲדֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל־יִשְׂרָאֵל: וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל כִּי־
non cœlorum cœli & ,cœli *Nam* ? domũ ei ædificandũ ad *poteſtatem* obtinebit quis Et .diis omnibus præ noſter De' magnus
5 גָדוֹל אֱלֹהֵינוּ מִכָּל־הָאֱלֹהִים: וּמִי יַעְצָר־כֹּחַ לִבְנוֹת־לוֹ בַּיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא
ſapientem virum mihi mitte nunc Et .*ejus faciei ad* ſuffiendũ ad *quinimo* ? domũ ei ædificem ut ,ego quis & : eũ *comprehendent*
6 יְכַלְכְּלֻהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר אֶבְנֶה־לוֹ בַּיִת כִּי אִם־לְהַקְטִיר לְפָנָיו: וְעַתָּה שְׁלַח־לִי אִישׁ־חָכָם
cum ,*aperuras aperire* ſcientẽ &,hyacintho &,coccino &,purpura in &,ferro in &,ære in &,argento in &,auro in faciendũ ad
לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְחֹשֶׁת וּבַבַּרְזֶל וּבָאַרְגָּמָן וְכַרְמִיל וּתְכֵלֶת וְיֹדֵעַ לְפַתֵּחַ פִּתּוּחִים עִם
,abiegna ,cedrina ligna mihi mitte Et .meus pater David præparavit quos ,Jeruſalaim in & ,Jehudah in mecũ qui ſapientibus
7 הַחֲכָמִים אֲשֶׁר עִמִּי בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר הֵכִין דָּוִיד אָבִי: וּשְׁלַח־לִי עֲצֵי אֲרָזִים בְּרוֹשִׁים
.tuis ſervis cum mei ſervi ecce Et .Lebanon ligna cædere *ſcientes* tui ſervi quòd novi ego nam :Lebanon de *breſilia* &
8 וְאַלְגֻּמִּים מֵהַלְּבָנוֹן כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים לְכְרֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה עֲבָדַי עִם־עֲבָדֶיךָ:
ligna ſcindentibus cæſoribus ecce Et .mirabilis & magna ,*ædificans* ego quam domus quia,multitudinẽ in ligna mihi parandũ ad Et
9 וּלְהָכִין לִי עֵצִים לָרֹב כִּי הַבַּיִת אֲשֶׁר־אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל וְהִפְלֵא: וְהִנֵּה לַחֹטְבִים לִכְרֹתֵי הָעֵצִים
,millia viginti batos vini & ;millia viginti coros hordeorũ & :millia viginti coros tuis ſervis percuſſorum triticorũ dedi
10 נָתַתִּי חִטִּים מַכּוֹת לַעֲבָדֶיךָ כֹּרִים עֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׂעֹרִים כֹּרִים עֶשְׂרִים אֶלֶף וְיַיִן בַּתִּים עֶשְׂרִים אֶלֶף
,*ſuo populo cum Domini amore in* : Selomoh ad miſit & ,*ſcriptura in* Sor rex Churam dixit Et .millia viginti batos olei &
11 וְשֶׁמֶן בַּתִּים עֶשְׂרִים אָלֶף: וַיֹּאמֶר חוּרָם מֶלֶךְ־צֹר בִּכְתָב וַיִּשְׁלַח אֶל־שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־עַמּוֹ
: terram & ,cœlos fecit qui ,Iſrael Deus Domin' Benedictus :Churam Dixitque .regem eos ſuper te *dedit*
12 נְתָנָךְ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר חוּרָם בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
.*ſuo regno* domum &,Domino domum ædificaret ut ,intelligentiã &,intellectũ ſcientẽ ,ſapientẽ filiũ regi David dedit qui
אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִיד הַמֶּלֶךְ בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ שֵׂכֶל וּבִינָה אֲשֶׁר יִבְנֶה־בַּיִת לַיהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ:
,*Sorœus vir* ejus pater &,Dan filiabus de mulieris Filium ; mei patris Churam intelligentiã ſcientẽ ſapientẽ virum miſi nunc Et
13 14 וְעַתָּה שָׁלַחְתִּי אִישׁ־חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה לְחוּרָם אָבִי: בֶּן־אִשָּׁה מִן־בְּנוֹת דָּן וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי
,coccino *in* & ,byſſo *in* & ,hyacintho *in* ,purpura *in* ;lignis *in* &,lapidibus *in* ,ferro *in* ,ære *in* ,argento in & ,auro in facere ſcientem
יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב וְהַכֶּסֶף בַּנְּחֹשֶׁת בַּבַּרְזֶל בָּאֲבָנִים וּבָעֵצִים בָּאַרְגָּמָן בַּתְּכֵלֶת וּבַבּוּץ וּבַכַּרְמִיל
David mei dñi ſapientibus & tuis ſapientibus cum ei dabitur quæ ,cogitationẽ omnẽ cogitandũ ad & ,*aperturã omnem aperiendũ ad* &
וּלְפַתֵּחַ כָּל־פִּתּוּחַ וְלַחְשֹׁב כָּל־מַחֲשֶׁבֶת אֲשֶׁר יִנָּתֵן לוֹ עִם־חֲכָמֶיךָ וְחַכְמֵי אֲדֹנִי דָּוִיד
.tuis patris
אָבִיךָ:

Verſio VULG. LAT.

Et numeravit ſeptuaginta milliavirorum portantium humeris, & octoginta millia qui cæderent lapides in montibus, præpoſitóſque eorum tria millia ſexcentos. Miſit 2
quoque ad Hiram regem Tyri, dicens; Sicut egiſti cum 3
David patre meo, & miſiſti ei ligna cedrina ut ædificaret ſibi domum, in qua & habitavit: Sic fac mecum, ut ædi- 4
ficem domum nomini Dñi Dei mei, ut conſecrem eam ad adolendum incenſum coram illo, & fumiganda aromata, & ad propoſitionem panum ſempiternam, & ad holocautomata manè, & veſperè, ſabbatis quoque, & neomeniis; & ſolennitatibus Domini Dei noſtri in ſempiternum, quæ mandata ſunt Iſraeli. Domus enim, quam 5
ædificare cupio, magna eſt: magnus eſt enim Deus noſter ſuper omnes deos. Quis ergò poterit prævalere, ut ædi- 6
ficet ei dignam domum? ſi cœlum, & cœli cœlorum capere eum nequeunt: quantus ego ſum, ut poſſim ædificare ei domum? ſed ad hoc tantùm, ut adoleatur incenſum coram illo. Mitte ergò mihi virum eruditum, qui 7
noverit operari in auro, & argento, ære, & ferro, purpurâ, coccino, & hyacintho, & qui ſciat ſculpere cælaturas, cum his artificibus, quos mecum habeo in Judæa & Jeruſalem, quos præparavit David pater meus. Sed & 8
ligna cedrina mitte mihi, & arceuthina, & pinea de Libano: ſcio enim quòd ſervi tui noverint cædere ligna de Libano, & erunt ſervi mei cum ſervis tuis, ut paren- 9
tur mihi ligna plurima. Domus enim, quam cupio ædificare, magna eſt nimis, & inclyta. Præterea operariis, 10
qui cæſuri ſunt ligna, ſervis tuis dabo in cibaria tritici coros viginti millia, & hordei coros totidem, & vini viginti millia metretas, olei quoque ſata viginti millia. Dixit autem Hiram rex Tyri per literas quas miſerat Sa- 11
lomoni; Quia dilexit Dominus populum ſuum, idcircò te regnare fecit ſuper eum. Et addidit, dicens; Bene- 12
dictus Dominus De' Iſrael, qui fecit cœlũ & terram, qui dedit David regi filium ſapientem & eruditum & ſenſatum atque prudentem, ut ædificaret domum Domino, & palatium ſibi. Miſi ergò tibi virum prudentem & ſcien- 13
tiſſimum Hiram, patrem meum, Filium mulieris de filia- 14
bus Dan, cujus pater fuit Tyrius, qui novit operari in auro, & argento, ære, & ferro, & marmore, & lignis, in purpura quoque, & hyacintho, & byſſo, & coccino: & qui ſcit cælare omnem ſculpturam, & adinvenire prudenter quodcunq; in opere neceſſarium eſt, cum artificibus tuis, & cum artificibus domini mei David patris tui.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Numeravit Salomon ſeptuaginta millia virorum bajulantium veſtes, & octoginta millia virorum cædentium lapides in monte, quibus præerant tria millia ſexcenti. Miſitque Salomon ad Hiram regem Sur, & ait illi; Quemadmodum exhibuiſti erga Davidem patrem meum beneficium maximum, & miſiſti ei cedros ad ædificandum ſibi domum in qua habitaret; Ita nunc (cùm ego ædificaturus ſim domum nomini Domini Dei mei ad ſanctificandum eum, & offerendum ei acerras thuris, ad accendendas jugiter lucernas, & ad offerendum ſacrificia tum matutino cùm veſpertino tempore, ſabbathis, initiis menſium, & feſtis Domini Dei noſtri: hoc *enim* præſcriptum eſt toti Iſraeli: Et Domûs quam ego ædificaturus ſum, maxima futura ſit; quia maximus quidem eſt Deus noſter omnium regum; Et quis obtineat vim ædificandi ei domum, quandoquidem cœlum & cœli cœlorum non ſufficiunt illi? & quanti ſum ego ut ædificem ei domum, aut offeram ei acerras thuris?) Mitte mihi virum aliquem induſtrium qui *ſciat* operari in auro, argento, ære, ferro, purpurâ, *pannis* ianthini & flavi coloris, & byſſo; quique ſciat claves componere unà cum peritis qui ſunt in Juda & Jeruſalem, quos paravit David pater meus. Mitte quoque mihi ligna cedrina, pinea, & abiegna è Libano; ſcio enim ſervos tuos gnaros eſſe cædendi cedros è Libano: & ecce ſervi mei cum ſervis tuis. Afferent mihi ligna multa, quia domus quam ædificaturus ſum, maxima futura eſt & admiranda. Ego verò adducam lignarios peritos, & ego in alimentum ſervorum tuorum dabo tritici coros vicies mille, hordei vicies mille, vini quadrantes vicies mille, & olei quadrantes vicies mille. Reſpondit Hiram rex Sur per ſcriptum, miſitque Salomoni, et ait illi; Quia dilexit Dominus populum ſuum, conſtituit te regem ſuper eos. Dicebat etiam Hiram, Benedictus ſit Dominus dominorum Iſraelis, qui creavit cœlum ac terram, deditque Davidi filium ſapientem, ſcientem, et prudentem, qui ſuopte ingenio ſtatuit ædificare domum Domino, et domum pro regno ſuo. Nunc itaque mitto tibi virum ſapientem, ſagacitate præditum, Hiramum: Is filius eſt mulieris cujuſdam viduæ de familia Dan, pater autem ejus erat vir induſtrius, ſciens operari in auro, argento, ære, ferro, lapidibus, lignis, purpurâ, flavo ſerico, byſſo, ianthino, et rubro colore; componere claves pro foribus, et exercere omnem artem à Domino ſibi conceſſam; *eſt autem* de peritis tuis et peritis domini noſtri patris tui.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ⸀συνήγαγε Σολομὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ναυτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα χίλιοι ἑξακόσιοι. Καὶ ἀπέστειλε Σολομὼν πρὸς Χιρὰμ
3 βασιλέα Τύρου, λέγων, Ὡς ἐποίησας (a) μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον καθοικῆσαι ἐν αὐτῷ· Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ (β) ὁ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματί κυ-
4 ρίου θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾶν ἀπέναντι αὐτοῦ θυμίαμα καὶ προθέσεσιν διαπαντὸς, καὶ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς πρωῒ καὶ τοσπέρας, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς (γ)
5 νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς (δ) τοῦ κυρίου θεοῦ ἡμῶν· εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ὁ οἶ-
6 κος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ, μέγας, ὅτι (ε) μέγας κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς. Καὶ τίς ἰσχύ-
σει (ζ) οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς, καὶ ὁ οὐρανὸς τῶν οὐρανῶν (η) τὴν δόξαν αὐτοῦ
7 καὶ τίς ἐγὼ οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον; ὅτι ἀλλ' ἢ τοῦ θυμιᾶν κατέναντι αὐτοῦ. Καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι
ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν τῷ χαλκῷ, καὶ ἐν τῷ σιδήρῳ,
καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπισταμένου (θ) γλύφαι γλυφὴν μετὰ
8 τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, (ι) ἃ ἡτοίμασε Δαυὶδ ὁ πατήρ μου. Καὶ ἀπό-
στειλόν μοι ξύλα κέδρινα καὶ ἀρκεύθινα καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅτι ἐγὼ οἶδα οἱ δοῦλοί σου οἴδασι
9 κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὶ οἱ παῖδές σε μετὰ τῶν παίδων μου πορεύσονται ἑτοιμάσαι μοι ξύ-
10 λα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ, μέγας καὶ ἔνδοξος. Καὶ ἰδοὺ τοῖς ἀρχαζομένοις τοῖς
κόπτουσι ξύλα εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου (κ) κόρων πυροῦ εἴκοσι χιλιάδας,
καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου (λ) μέτρων εἴκοσι
11 χιλιάδας. Καὶ εἶπε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς (μ) Σολομὼν, λέγων, Ἐν
12 τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς (ν) βασιλέα. Καὶ εἶπε Χιρὰμ, Εὐλο-
γητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ τῷ βασι-
λεῖ υἱὸν σοφὸν, καὶ ἐπισάμενον ἐπιστήμῃ καὶ ξύνεσιν, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ
13 βασιλείᾳ (ι) αὐτοῦ. Καὶ νῦν (ξ) ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα ξύνεσιν, (ο) Χιρὰμ τὸν πατέρα
14 μου, Ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπὸ θυγατέρων Δὰν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιῆσαι ἐν χρυσίῳ,
καὶ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν λίθοις, καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ
ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύφαι γλυφὰς, καὶ διανοεῖσθαι πᾶσαν διανόησιν, ὅσα
ἂν δῶσι αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ τῶν σοφῶν Δαυὶδ κυρίου μου (π) πατρός σου.

2 Et congregavit Salomon septuaginta millia virorum portantium humeros, & octuaginta millia lapicidarum in monte: & præsides super eos ter mille sexcenti. Et misit Salomon ad Chiram regem Tyri, dicens; Sicut 3
fecisti cum David patre meo, & misisti ei cedros ad ædificandum sibi domum ad habitandum in ea: Et ecce ego filius ejus ædifico domum 4
nomini Domini Dei mei, ad sanctificandum illam ei, ad adolendum coram eo (a) thymiama, & propositionem perpetuò, & ad offerendum holocaustomata semper, manè, & vesperè, & in sabbatis, & in Neomeniis, & in festivitatibus Domini Dei nostri: in seculum hoc super Israel. Et domus, quam ego ædifico, magna: quoniam magnus Dominus 5
Deus noster supra omnes deos. Et quis valebit ædificare ei domum? 6
quoniam cœlum, & cœlum cœli non ferunt gloriam ejus. Et quis ego ædificans ei domum? sed tantùm ad adolendum coram eo. Et nunc 7
mitte mihi virum sapientem, & scientem facere in auro, & in argento, & in ære, & in ferro, & in purpura, & in coccino, & in hyacintho, & scientem sculpere sculpturam cum sapientibus, qui mecum in Juda, & in Hierusalem, (b) quæ paravit David pater meus. Et mitte mihi ligna 8
cedrina, & arceuthina, et pinea de Libano: quoniam ego novi quia servi tui nôrunt cædere ligna de Libano. Et ecce pueri tui cum pueris meis ibunt 9
parare mihi ligna in multitudine: quoniã domus quam ego ædifico, magna, & gloriosa. Et ecce operantibus, cædentibus ligna, in cibaria dedi frumentum, in data pueris tuis, cororum tritici viginti millia, & hordeorum, cororum viginti millia, & vini mensuratorum viginti millia, & olei mensuratorum viginti millia. Et dixit Chiram rex Tyri, in scriptura, & misit ad Salomon, dicens; In diligendo Dominum populum suum, dedit te super eos regem. Et dixit Chiram; Benedictus 11
Dominus Deus Israel, qui fecit cœlum, & terram, qui dedit David regi filium (c) sapientem, & scientem scientiam, & intellectum, qui ædificabit domum Domino, & domum regno suo. Et nunc 13
misi tibi virum sapientem, & scientem intellectum, Chiram (d) patrem meum, (Mater ejus de filiabus Dan; & pater ejus vir Tyrius,) scientem facere in auro, & in argento, & in ære, & in ferro, & in lapidibus, & lignis, & texere in purpura & in hyacintho, & in byssо, & in coccino, & sculpere sculpturas, & excogitare omnem excogitationem, quæcunque dederis ei cum sapientibus tuis, et sapientibus David domini mei patris tui. 14

MS.A. (a) μετὰ τοῦ παιδός μου Δαυὶδ, καὶ (β) ὑὸς (γ) νεομηνίαις, (δ) κυρίου τοῦ θεοῦ (ε) μέγας ὁ θεὸς (ζ) αὐτῷ οἰκοδομῆσαι οἶκον; (η) αὐτοῦ τὴν δόξαν· καὶ (θ) τοῦ γλύφαι (ι) ὧν (κ) πυροῦ κόρων εἴκοσι (λ) κάδων εἴκοσι (μ) Σολομὼν, Ἐν τῷ (ν) εἰς βασιλέα. (ξ) ἑαυτῷ. (ο) τὸν Χιρὰμ τὸν παῖδά μου, (π) τοῦ πατρός

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 فبناهما سليمان * واقام عمالين على البناء سبعين الفا * وطاعين الحجر في الجبل ثمانين
3 الفا * ورؤساء عليهم ثلاثة الاف وستمايه * وبعث سليمان الى عند حيرام ملك صور * وقال له
كما عملت مع داود ابي معروفا كثيرا * فارسلت اليه حسب الارز حتى بنا له بيتا ليسكنه *
4 انا ايضا اريد ان ابني بيتا لاسم الله الهي * يقدس له فيه * ويقرب قدامه ادراج البخور
ويسرج سرجا دائما * وذبايح بقرب باكرا ومساء * وفي السبوت * ورؤس الشهور * والاعياد * لله الاهنا الى
5 الابد * هذا الامر على ساير بني اسرايل * والبيت الذي انا ابنيه كبير جدا * لان الاهنا
6 اعظم من ساير الملوك * ومن له قوه ان يبني له بيتا * لان السماء وسماء السماء لا تسعه * فمن
انا حتى ابني له بيتا * والطبخ ادراج البخور * والان ابعث لي رجلا حلبما يعمل لي الذهب *
7 والفضه * والنحاس * والحديد * والدبلج * والسوسجرد * ويسيح الذهب * والحرير * ويعرف عمل المنالات
بحكمه * التي في يهودا وفي يروسليم * التي كان عملها ابي * وابعث لي حسب الارز * والصنوبر *
8 والاسكر الذي في لبنان * لاني اعلم ان عبيدك يعرفون يقطعون حسب الارز * ها عبيدي
9 مع عبيدك * حتى يابون لي حسب كثير * لان البيت كبير * وهو عجيب * وانا اتي بنجارين
10 صناع * واعطي حنطه قوتا لعبيدك عشرين الف كر * وشعيرا عشرين الف كر * وخمرا
عشرين الف كيل * وعشرين الف ربع زيت * فبعث حيرام الملك الى سليمن في كتابه *
11 من اجل محبته الله في امته اقامك عليهم ملكا * تبارك رب الارباب اله اسرايل * الذي خلق
12 السموات والارض * الذي اعطي داود ابنا حكيما له معرفه وبيان * فهو من معرفته بنا
13 بيتا لله وبيتا لملكه * والان قد بعثت اليك رجلا حكيما عارفا بالصنايع * لحيرام بن
14 امراه ارمله من بيت دان * وابوه كان رجلا صانعا * وكان يعرف يصنع الذهب * والفضه *
والنحاس * والحديد * والحجارن * والخشب * والارجوان * والبياب المطرز * والسوسجرد * ويصنع
مفاتيح الابواب * ويعمل ساير الصنايع التي قد اعطيها من الله في الحكماء * وهو من حكماء
سيدي داود ابيك *

2 Et ædificium utriusque aggressus Salomon, adhibuit operarios pro ædificio septuaginta millia, cædentes lapidem in monte octoginta millia, præfectosque super eos ter mille sexcentos. Tum 3
misit Salomon ad Hiramum regem Tyri, dixitque ad eum; Quemadmodum usus es cum Davide patre meo beneficentiâ magnâ, & misisti ei ligna cedrina ut extrueret sibi domum quam inhabitaret: Ita volenti mihi domum 4
ædificare nomini Dei, Dei mei, in qua sacra celebrentur ei, offerantur coram eo thuris acervi, lucernæ perpetuò accendantur, & sacrificia matutino vespertinóque tempore, & sabbathis, Kalendis mensium, & diebus festis Deo, Deo nostro in perpetuum offerantur (huic enim præcepto teneantur omnes Israelitæ) Et cùm domus quam ego 5
ædificaturus sum, maxima futura sit, eò quòd Deus noster sit omnium regum maximus; (Quis autem possit 6
ei domum ædificare, quem cœlum & cœli cœlum non capit? proinde quis ego sum ut ædificem illi domum, & offeram, thuris acervos?) Mitte quæso mihi virum cordatum, qui faciat 7
mihi aurum, argentum, æs, ferrum, sericum rasum, sericum pilosum, & textum aureum sericumque; & noverit prototypa cum sagacitate formare, quæ sunt in Juda & in Jerusalem, quæ formari jusserat pater meus. Mitte etiam mihi ligna cedrina, abiegna, 8
& pinea quæ sunt in Libano; novi enim servos tuos peritos esse secandi ligna cedrina. Et ecce servi mei comitabuntur servos tuos, ut adducant ad me 9
ligna multa, quia domus maxima erit & admiranda. Cæterùm ego adducam fabros lignarios, dabóque alimentum servis tuis, tritici coros viginti millia, hordei viginti millia cororum, vini viginti millia mensurarum, & viginti millia quadrantium olei. Respondit Hiram 10
rex Salomoni per epistolam suam; Ex amore Dei erga plebem suam regem te constituit super eam. Benedictus sit Do- 11
minus dominorum Deus Israelis, qui creavit cœlos ac terram, qui concessit Davidi prolem sapientem, scientiâ & intellectu prædiam, quæ suâpte scientiâ domum extruxit Deo, & domum pro regno suo. Cæterùm mitto ad te virum 12
cordatum artium peritum, Hiramum filium cujusdam mulieris viduæ, de familia Danis: pater ejus homo erat artifex, & sciebat elaborare aurum, argentum, æs, ferrum, lapides, ligna, purpuram, vestes acupictas, & sciri um pictum, claves januarum conflare, demùm exercere omnes artes à Deo sibi concessas inter sapientes: estque de sapientibus domini mei Davidis patris tui. 13 14

UMI

דברי הימים ב: ג

ligna cædemus nos Et ,suis servis mittat ,meus dominus dixit quæ ,vinum & oleum ,hordeæ & ,tritica nunc Et
15 וְעַתָּה הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים הַשֶּׁמֶן וְהַיַּיִן אֲשֶׁר־אָמַר אֲדֹנִי יִשְׁלַח לַעֲבָדָיו: 16 וַאֲנַחְנוּ נִכְרֹת עֵצִים
.Jerusalaim *in* ea facies ascendere tu & :Japho mare *super ratibus* tibi ea afferemus & ,*tuã necessitatẽ omnẽ secundũ* ,Lebanon de
מִן־הַלְּבָנוֹן כְּכָל־צָרְכֶּךָ וְנָבִיאֵם לְךָ רַפְסֹדוֹת עַל־יָם יָפוֹ וְאַתָּה תַּעֲלֶה אֹתָם יְרוּשָׁלִָם:
David eos dinumeravit qua dinumerationem post Israel terra in qui peregrinos viros omnes Selomoh numeravit Et
17 וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה כָּל־הָאֲנָשִׁים הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַסְּפָר אֲשֶׁר סְפָרָם דָּוִיד
millia septuaginta eis ex Fecitque .sexcenti & millia tria & ,millia quinquaginta & ,centum sunt inventi & :suus pater
18 אֲבִיו וַיִּמָּצְאוּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וַיַּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף
.populum operari faciendum ad *conforiantes* sexcenti & millia tria & :monte in cæsores millia octoginta &,*bajulationis*
סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מְנַצְּחִים לְהַעֲבִיד אֶת־הָעָם:

CAP. III.

quando ,suo patri David fuerat *visus* qui ,Moriah monte in Jerusalaim in Domini domum ædificare Selomoh cœpit Et
1 וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית־יְהוָה בִּירוּשָׁלַ͏ִם בְּהַר הַמֹּרִיָּה אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִיד אָבִיהוּ אֲשֶׁר
.sui regni quarto anno *in* ,secundo in ,secundo mense in ædificare cœpit Et .Jebusæi Ornan area in David loco in paravit
2 הֵכִין בִּמְקוֹם דָּוִיד בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי: וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמָלְכוֹתוֹ:
;sexaginta cubitorum ,prima mensura in ,cubitorum longitudo .Dei domum *ædificandum ad* ,*Selomoh est fundatum iste* Et
3 וְאֵלֶּה יִסּוֹד שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים הָאֹרֶךְ אַמּוֹת בְּמִדָּה הָרִאשׁוֹנָה אַמּוֹת שִׁשִּׁים
altitudo & :viginti cubitorum,dom^i latitudinis *facies super* lõgitudinis *facies super* quæ porticus Et .viginti cubitorum latitudo &
4 וְרֹחַב אַמּוֹת עֶשְׂרִים: וְהָאוּלָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֹרֶךְ עַל־פְּנֵי רֹחַב־הַבַּיִת אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהַגָּבַהּ
:bono auro eam texit &,abiegnis lignis texit magnam domum Et .mundo auro intrinsecus eam texit & :viginti & centum
5 מֵאָה וְעֶשְׂרִים וַיְצַפֵּהוּ מִפְנִימָה זָהָב טָהוֹר: וְאֶת־הַבַּיִת הַגָּדוֹל חִפָּה עֲצֵי בְרוֹשִׁים וַיְחַפֵּהוּ זָהָב טוֹב
Texitque .Parvaim aurum aurum & :gloriam ad precioso lapide domum texit Et .catenas & ,palmas eã super fecit ascẽdere &
6 וַיַּעַל עָלָיו חֹמָרִים וְשִׁרְשְׁרֹת: וַיְצַף אֶת־הַבַּיִת אֶבֶן יְקָרָה לְתִפְאֶרֶת וְהַזָּהָב זְהַב פַּרְוִים: וַיְחַף
7 sanctitatis domum Fecitque .parietibus in Cherubim *aperuit* & :auro ejus *fores* &,ejus parietes & ,*limina* ,trabes ,domum
אֶת־הַבַּיִת הַקֹּרוֹת הַסִּפִּים וְקִירוֹתָיו וְדַלְתוֹתָיו זָהָב וּפִתַּח כְּרוּבִים עַל־הַקִּירוֹת: וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית קֹדֶשׁ
8 bono auro eam texit & :viginti cubitorum ej^us latitudo &,viginti cubitorum ,domus *latitudinis facies super* ej^us longitudo : sanctitatum
הַקָּדָשִׁים אָרְכּוֹ עַל־פְּנֵי רֹחַב־הַבַּיִת אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְרָחְבּוֹ אַמּוֹת עֶשְׂרִים וַיְחַפֵּהוּ זָהָב טוֹב
domo in Fecitque .auro texit cœnacula & ,auri quinquaginta seclorum clavorum pondus Et .sexcentis talentis
9 לְכִכָּרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת: וּמִשְׁקַל לַמַּסְמְרוֹת לְשֶׁקֶל חֲמִשִּׁים זָהָב וְהָעֲלִיּוֹת חִפָּה זָהָב: וַיַּעַשׂ בְּבֵית־
10 *earum* longitudo Cherub'm alarum Et .auro eos texerunt & :puerorum opere duos Cherubim sanctitatum sanctitatis
קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים כְּרוּבִים שְׁנַיִם מַעֲשֵׂה צַעֲצָעִים וַיְצַפּוּ אֹתָם זָהָב: וְכִנְפֵי הַכְּרוּבִים אָרְכָּם
11 alam *ad attingens* quinq; cubitorum altera ala & :domus parietem *tangens* ,quinque cubitorum una Ala .viginti cubitorum
עֶשְׂרִים כְּנַף הָאֶחָד לְאַמָּה חָמֵשׁ מַגַּעַת לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת אַמָּה חָמֵשׁ מַגִּיעַ לִכְנַף
adhærens quinque cubitorum altera ala & :dom^i parietẽ ad *tangens*,quinq; cubitorum unius Cherub ala Et .alterius Cherub
12 הַכְּרוּב הָאַחֵר: וְכִנְף הַכְּרוּב הָאֶחָד אַמָּה חָמֵשׁ מַגַּע לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת אַמָּה חָמֵשׁ דְּבֵקָה
eorum facies & ,suos pedes super *stantes* ipsi & :viginti cubitos expansæ istorum Cherubim Alæ .alterius Cherub alæ
13 לִכְנַף הַכְּרוּב הָאַחֵר: כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה פֹּרְשִׂים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים עַל־רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם
.Cherubim *illud super fecit ascendere* & :byssо & ,cocco & ,purpura & ,hyacintho velum Fecitque .domum *ad*
14 לַבָּיִת: וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכַרְמִיל וּבוּץ וַיַּעַשׂ עָלֶיהָ כְּרוּבִים:

Versio VULG. LAT.

Triticum ergò,& hordeũ,& oleum,& vinum,quæ pollicitus es,domine mi,mitte servis tuis. Nos autẽ cædem^s ligna de Libano,quot necessaria habueris,& applicabim^s ea ratib^s p mare in Joppe:tuũ autẽ erit transferre ea in Jerusalẽ. Numeravit igitur Salomon omnes viros proselytos, qui erant in terra Israel, post dinumerationẽ, quam dinumeravit David pater ej^s,& inventi sunt centũ quinquaginta millia, & tria millia sexcenti. Fecítque ex eis septuaginta millia,qui humeris onera portarent,& octoginta millia,qui lapides in montibus cæderent:tria autem millia & sexcentos præpositos operum populi.

CAP. III.

ET cœpit Salomon ædificare domum Dñi in Jerusalẽ in monte Moria, qui demonstrat^s fuerat David patri ejus,in loco,quẽ paraverat David in area Ornan Jebusæi.Cœpit autẽ ædificare mense secundo,anno quarto regni sui. Et hæc sunt fundamenta,quæ jecit Salomon,ut ædificaret domũ Dei,longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta, latitudinis cubitos viginti.Porticũ verò ante frontẽ, quæ tendebatur in longũ juxta mensurã latitudinis domûs, cubitorũ viginti : porrò altitudo centũ viginti cubitorũ erat:& deauravit eam intrinsec^s auro mundissimo. Domũ quoque majorem texit tabulis ligneis abiegnis,& laminas auri obryzi affixit p totũ:sculpsitq; in ea palmas,& quasi catenulas se invicẽ complectentes. Stravit quoque pavimentũ templi pretiosissimo marmore,decore multo. Porrò aurũ erat probatissimũ,de cujus laminis texit domũ,et trabes ejus,& postes,& parietes,& ostia:& cælavit Cherubim in parietib^s. Fecit quoque domũ Sancti sanctorum:longitudinẽ juxta latitudinẽ domûs, cubitorũ viginti:& latitudinẽ similiter viginti cubitorũ:& laminis aureis texit eam, quasi talentis sexcentis. Sed & clavos fecit aureos,ita ut singuli clavi siclos quinquagenos appenderent:cœnacula quoque texit auro. Fecit etiam in domo Sancti sanctorũ Cherubim duos, opere statuario: & texit eos auro. Alæ Cherubim viginti cubitis extendebantur, ita ut una ala haberet cubitos quinque, & tangeret parietem domûs:& altera quinque cubitos habens, alam tangeret alterius Cherub. Similiter Cherub alteri^s ala,quinque habebat cubitos, & tangebat parietem:& ala ejus altera quinq; cubitorũ, alam Cherub alterius contingebat. Igitur alæ utriusque Cherubim expansæ erant, & extendebantur per cubitos viginti : ipsi autem stabant erectis pedibus, & facies eorum erant versæ ad exteriorem domum. Fecit quoque velum ex hyacintho, purpura, cocco, & byssо : & intexuit ei Cherubim.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܗܘ ܕܗܒ ܢܬܠ ܘ ܗܘ ܕܫܥܪ ܣܥܪ ܐ ܕܚܛ ܚܛ ܒ ܕܫܡ ܫܡ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
16 * ܣܡ ܢܩܨ ܐ ܕܐ ܒ ܚܛ ܚ ܘ ܐ ܕܫ ܫ ܘ ܗܘ ܕܩ ܩ ܘ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
17 ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
18 ܣ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܣ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
1 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܚ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
2 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܣ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
3 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ : ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
4 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
5 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
6 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
7 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
8 * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
10 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ** ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
11 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
9 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
12 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
13 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
14 ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. * ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ. ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.
ܗ ܐ ܕܫ ܫ ܒ ܕܟ ܟ ܕܒ ܒ ܕܙ ܙ.

* Cæterùm triticum, & hordeum, vinum, & 15
oleum quæ Dominus meus mittere decrevit
servis suis, mittat : Et nos cædemus cedros è 16
Libano pro voluntate tua & pro mensuris à
te *præscriptis*, & adducemus tibi : ponemus
enim eas in mare Suph, tu verò devehi cura-
bis in Jerusalem. Itaque congregavit Salo- 17
mon omnes viros advenas qui erant in regio-
ne Israelitica, post censum quo numeraverat
eos David pater ejus; Et invenit centum quin- 18
quaginta millia bajulantium vectes, & octo-
ginta millia secantium lapides in monte, &
tria millia sexcenta præpositorum qui popu-
lum ad opus urgebant.

CAP. III.

CŒpítque Salomon ædificare domum Do- 1
mini in Jerusalem, in monte Amorææorum, in
loco quem paraverat David pater ejus in area
quam emerat ab Arane Jebusæo. Cœpit au- 2
tem structuram ædificii mense secundo, an-
no quarto regni sui. Hæ verò sunt mensuræ 3
quas mensus est Salomon ad ædificandã do-
mum Domini : longitudo domûs erat sexa-
ginta cubitorum, mensurâ Sanctuarii: alti-
tudo ejus, triginta cubitorum : latitudo ve-
rò, viginti cubitorum. Deinde porticum fecit 4
à fronte ipsius, cujus longitudo à fronte lati-
tudinis domûs erat viginti cubitorum ; & ob-
duxit eam intrinsecùs auro mundo. Domum 5
majorem laqueavit lignis abiegnis,& cœlum
domûs obduxit auro optimo,pinxítque super
illud figuras palmarum & liliorum. In eadem 6
domo inseruit gemmas optimas ad decorem,
totámque obduxit auro optimo. Denique tam 7
domum inde à fronte porticûs,quàm parietes
& parastades ejus obduxit auro optimo, pin-
xítq; super illud figuras palmarũ & liliorum.
Fecit etiam domum sancti sanctorum, cujus 8
longitudo respondens latitudini domûs erat
viginti cubitorum,& latitudo viginti cubito-
rum,& obduxit eam sexcentis auri optimi ta-
lentis. Fecit quoq; in Sanctuario duos Cheru- 10
binos opere firmo,& obduxit illos auro. Lon- 11
gitudo alarum Cherubinorum erat viginti cu-
bitorum:ala una quinq; cubitorũ pertingebat
parietem domûs,& ala altera quinq; cubitorũ 9
pertingebat alã alterius Cherubini. Sic alte- 12
rius Cherubini ala quinq; cubitorum pertin-
gebat parietem dom^i, & ala altera quinq; cu-
bitorum pertingebat alam alterius Cherubi-
ni. Horum Cherubinorum alæ pandebant se 13
in cubitos viginti:ipsi verò stabant pedibus
suis, et vultus eorum erant introrsum *versi*.
Fecit præterea velum ex hyacintho, purpurâ, 14
coccino, ex byssо, imposuítque ei Cherubi-
nos, et arcam intra illud collocavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ νῦν τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον (ρ) ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστελάτω τοῖς παισὶν
16 αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ ἄξομεν αὐτὰ σχεδίαις ἐπὶ
17 θάλασσαν Ἰόππης, καὶ (σ) σὺ ἄξεις αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐξηρίθμησε Σολομὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς
προσηλύτους (τ) τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ
18 εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι (υ) ἑξακόσιοι. Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ναυφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων, καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους (φ) ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

Et nunc frumentum, & hordeum, & oleum, & vinum, quæ dixit dominus meus, mittat pueris suis. Et nos cædemus ligna de Libano juxta 15
omnem usum tuum, & adducemus ea ratibus ad mare Joppes: & tu 16
adduces ea in Hierusalem. Et congregavit Salomon omnes viros proselytos, qui in terra Israel post numerum, quo numeravit eos David pater 17
ejus: & inventi sunt centum quinquaginta millia, & ter mille sexcenti. Et fecit ex eis septuaginta millia portantium humeris, & octuaginta millia lapicidarum, & ter mille sexcentos exactores operum super 18
populum.

MS. A. (ρ) ὃν εἶπεν (σ) Χωάξης (τ) ἐν γῇ (υ) καὶ ἑξακόσιοι. (φ) τοὺς ἐργοδιώκτας

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἤρξατο Σολομὼν τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ (α) Ἀμωρία, οὗ ὤφθη
2 κύριος τῷ Δαυὶδ πατρὶ αὐτοῦ, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ ἤρξατο
3 οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα ἤρξατο
Σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· μῆκος πήχεων ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη πήχεων ἐξήκοντα,
4 καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι. Καὶ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πή-
χεων εἴκοσι, καὶ ὕψος (β) πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν ἔνδοθεν χρυσίῳ καθαρῷ.
5 Καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἔγλυψεν
6 7 ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλασάς. Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν· (γ) Καὶ ἐχρύσωσε χρυ-
σίῳ χρυσίου τοῦ ἐκ Φαρείμ· καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον, καὶ τοὺς (δ) τοίχους αὐτοῦ, καὶ τὰς πύλας, καὶ
8 τὰ ὑπερῷα, καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ, καὶ ἔγλυψε (ε) χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοίχων. Καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ
ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ (ζ) πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἐχρύ-
9 σωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς (η) χερουβὶμ εἰς τάλαντα ἑξακόσια. Καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ
10 ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι χρυσίου, καὶ τὰ ὑπερῷα ἐχρύσωσε (θ) χρυσίῳ. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ
11 τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων (ι) χερουβὶμ δύο, ἔργον ἐκ ξύλων· καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ. Καὶ αἱ πτέ-
ρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ μία πήχεων πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου
τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ (κ) χερουβὶμ τοῦ ἑτέρου.
13 (λ) Καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πήχεων εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἐστηκότα ἐπὶ
14 τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα (μ) ὑα-
κίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ (ν) χερουβίμ.

CAP. III.

Et cœpit Salomon ædificare domum Domini in Hierusalem in monte 1
(a) ipsius Amoria, ubi apparuerat Dominus David patri ejus, in lo-
co, quem paravit David, in area Orna Jebusæi. Et cœpit ædificare in 2
mense secundo, in anno quarto regni sui. Et hæc incœpit Salomon ad æ-
dificandam domum Dei: (b) longitudo cubitorum, mensura prima cubi- 3
torum sexaginta: & latitudo cubitorum viginti. Et Ælam ad faciem 4
domûs: longitudo super faciem latitudinis domûs cubitorum viginti:
& altitudo cubitorum centum viginti: & deauravit eam ab intùs au-
ro mundo. Et domum magnam texit lignis cedrinis, & deauravit auro 5
mundo: & sculpsit super eam palmas, & (c) catenas dependentes. Et 6
ornavit domum lapidibus pretiosis ad gloriam: Et deauravit auro, de 7
auro, quod de Pharuim. Et deauravit domum, & parietes ejus, & po-
stes, & tecta, & ostia, auro: & sculpsit Cherubim super parietes. Et fecit 8
domũ sancti sanctorũ: longitudo ejus ad faciẽ (d) latitudinem domûs cu-
bitorũ viginti: et longitudo cubitorũ viginti: & deauravit eam auro mun-
do in Cherubim ad talenta sexcenta. Et pondus clavorum, pondus unius, 9
quinquaginta sicli auri: Et (e) cœnaculum deauravit auro. Et fecit in do- 10
mo, sancto sanctorum, Cherubim duo, opus ex lignis: & deauravit ea
auro: Et alæ ipsorum Cherubim, longitudo cubitorum viginti; & ala 11
una cubitorum quinq;, tangens parietem domûs: & ala altera cubi-
torum quinq;, tangens alam Cherubim alterius. Et alæ Cherubim horum 13
expansæ, cubitorum viginti: & ipsa stantia super pedes suos: &
facies eorum ad domum. Et fecit velum de hyacintho & purpura, & 14
coccino, & bysso: & texuit in eo Cherubim.

MS. A. (α) Ἀμορία, (β) πήχεων * εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν. Καὶ (γ) Καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ Φαρεὰμ· (δ) τοίχους, καὶ τὰς (ε) Χερουβὶν (ζ) πρόσωπον πλάτους πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ ὕψος πήχεων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ (η) χερουβὶν (θ) ἐν χρυσίῳ. (ι) χερουβὶν (κ) χερουβ (λ) Καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ ἑνὸς πήχεων πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου. Καὶ πτέρυγες τῶν χερουβὶν διαπεπετασμέναι (μ) ἐξ ὑακίνθου, (ν) χερουβίν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * وَاَمَّا الْحِنْطَةُ وَالشَّعِيرُ وَمَا اَمَرَ بِهِ سَيِّدِي فَيُرْسِلُهُ * وَنَحْنُ نَقْطَعُ لَهُ حَسَبَ الْاَرْزِ كَمَا يُرِيدُ
وَمِثْلَ نَعْدِيرِ مَا يَحْتَاجُ * وَاْتِي بِهِ اِلَيْهِ * وَنُرْمِيهِ فِي بَحْرِ سُوفٍ وَيَطْلَعُ اَنْتَ بِهِ اِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ *
17 18 * فَجَمَعَ سُلَيْمَانُ كُلَّ الرِّجَالِ الْمُجَاوِرِينَ فِي اَرْضِ اِسْرَائِيلَ بَعْدَ الْعَدَدِ الَّذِي عَدَّهُمْ اَبُوهُ * فَوُجِدَ هُمْ
مِيَةَ اَلْفٍ وَثَلَاثَةَ وَخَمْسِينَ اَلْفًا وَسَبْعُمِيَةٍ * مِنْهُمْ سَبْعُونَ اَلْفًا عَمَّالِينَ * وَثَمَانُونَ اَلْفًا قَطَّاعِينَ فِي
اَلْجَبَلِ * وَثَلَاثَةُ اَلْفٍ وَسَبْعُمِيَةٍ رُؤَسَاءَ عَلَى الْبِنَاءِ *

Quod autem ad triticum, hordeum, & reliqua quæ præcepit dominus meus, mittat ea: Et nos cædemus ei ligna cedrina 15 16
prout cupit, & pro ea quam requirit mensura, & ad eum afferemus; projiciemus enim ea in mare Suph, tu verò asportari curabis ad domum sacrosanctam. Congregavit igitur Salomon omnes viros qui coloni erant in terra Israelis, post numerum quo numeraverat eos pater ejus; Inve- 17 18
nitque eos centum millia, & quinquaginta tria millia, sexcenta; è quibus septuaginta millia erant bajuli, octoginta millia cæsores in monte, & tria millia sexcenta præpositi ædificio.

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ *

CAP. III.

* وَابْتَدَاءَ سُلَيْمَانُ بِبِنَاءِ الْبَيْتِ فِي جَبَلِ الْاَمُورِيِّينَ * فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي رَسَمَهُ دَاوُدُ اَبُوهُ * 1
فِي الْاَنْدَرِ الَّذِي اَسْرَاهُ مِنْ اَرَانَ الْيَابُوسِيِّ * وَابْتَدَى فِيهِ الْبِنَاءَ فِي الشَّهْرِ الثَّانِي مِنَ 2
السَّنَةِ الرَّابِعَةِ مِنْ مُلْكِهِ * وَهٰذَا قِيَاسُ الْمَكَانِ الَّذِي قَاسَهُ سُلَيْمَانُ لِيَبْنِيَ فِيهِ الْبَيْتَ 3
الْمُقَدَّسَ لِلرَّبِّ * طُولُهُ سِتُّونَ بَاعًا بِمَسَاحَةِ الْقُدْسِ * وَعُلُوُّهُ ثَلَاثُونَ بَاعًا * وَعَرْضُهُ عِشْرُونَ بَاعًا *
* وَالرِّوَاقُ الَّذِي جُعِلَ اَمَامَ وَجْهِهِ * طُولُهُ عَلَى عَرْضِ الْبَيْتِ عِشْرُونَ بَاعًا * وَعُلُوُّهُ عِشْرُونَ 4
بَاعًا * وَاَذْهَبَهَا مِنْ دَاخِلٍ وَمِنْ خَارِجٍ * وَالْبَيْتُ اَسْقَفَهُ حَسَبَ الْاَرْزِ * وَاَذْهَبَ سَمَاءَ الْبَيْتِ 5
بِذَهَبٍ جَيِّدٍ * وَصَوَّرَ عَلَيْهِ شِبْهَ النَّخْلِ وَالْبَنْدُورِ * وَاَصْلَحَ فِيهِ جَوَاهِرَ رَفِيعَةً بِذَهَبٍ 6
جَيِّدٍ * وَاَذْهَبَ الْبَيْتَ مِنْ دَاخِلٍ حِيطَانَهُ وَاَسْكُفَّاتِهِ ذَهَبًا جَيِّدًا * وَصَوَّرَ عَلَيْهِ شِبْهَ 7
النَّخْلِ وَالْبَنْدُورِ * وَصَنَعَ بَيْتَ قُدْسِ الْقُدْسِ * طُولُهُ عَلَى قِيَاسِ عَرْضِ الْبَيْتِ عِشْرُونَ 8
بَاعًا * وَعَرْضُهُ عِشْرُونَ بَاعًا * وَصَفَحَهُ بِذَهَبٍ جَيِّدٍ مِنْ سِتِّمِيَةِ بَدْنٍ * وَصَنَعَ فِيهِ كَرُوبِيمِ 10
اثْنَيْنِ * صَنْعَةِ مُتْقَنَةٍ مُصَفَّحَةٍ بِذَهَبٍ * * طُولُ اَجْنِحَتِهِمْ عِشْرُونَ بَاعًا * كُلُّ جَنَاحٍ 11
12 خَمْسَةُ بَاعَاتٍ * مُتَّصِلَةٌ بِحَائِطِ الْبَيْتِ مُظَلِّلَةٌ * وَهُمَا قِيَامٌ عَلَى اَرْجُلِهِمَا * وَوُجُوهُهُمَا اِلَى دَاخِلٍ * 13
* وَصَنَعَ سِتْرًا عَلَى الْمَذْبَحِ * وَفِيهِ صَنَعَ الْاَرْجُوَانَ وَالْاَلْوَانَ اَلْحُمُرَ وَغَيْرَهَا * وَاِبْرِيسَمٍ مَعْرُولٍ 14
بِالذَّهَبِ * وَصَوَّرَ فِيهِ شِبْهَ الْكَرُوبِيمِ * وَجَعَلَ صُنْدُوقَ الْعَهْدِ مِنْ دَاخِلِهِ *

Deinde aggressus est Salomon ædificium domûs in monte Amoræorum, in lo- 1
co quem destinârat David pater ejus, in area quam emerat ab Arane Jebusæo.
Aggressus est autem ædificium ejus se- 2
cundo mense anni quarti regni sui. At- 3
que hæc est dimensio loci quem mensus est Salomon ut ædificaret in eo domum sanctam Domino. Longitudo ejus erat sexaginta ulnarum, mensurâ Sanctuarii: altitudo ejus, triginta ulnarum: & latitudo ejus, viginti ulnarum. Longitudo 4
verò porticûs quæ ante frontem ejus extructa fuit, respondebat latitudini domûs, erátque viginti ulnarum, & altitudo viginti ulnarũ: & inauravit eã intrinsecùs & extrinsecùs. Domum texit ligni cedrini, & laqueare domûs auravit au- 5
ro optimo, pinxitque super illud figuras palmarum & nymphæa. Et aptavit in 6
eo gemmas præstantissimas auro optimo
insertas: Et tam domum intùs, quàm 7
parietes ac limina ejus inauravit auro optimo, pinxitque super illud species palmarum & nymphæa. Deinde fecit do- 8
mum sancti sanctorum, cujus longitudo respondebat mensuræ latitudinis domûs, nempe viginti ulnarum; & latitudo ejus viginti ulnarum: & obduxit eam laminis auri optimi, talentis scilicet sexcentis.
Fecitq; in ea Cherubinos duos stabilis ar- 10
tificii, aureis laminis opertos: Quo- 11
rum longitudo alarum erat viginti ulnarum, quælibet ala quinque ulnarum, pertingens ad parietem domûs, & obumbrans. Stabat uterque pedibus, & facies utri- 12 13
usque erat introrsum versa. Fecit quo- 14
que velum super altare, fecítque in eo purpuram, & rubeos aliósque colores, & sericum auro contextum, depinxit in eo formas Cherubinorum, & in illud intulit arcam fœderis.

דברי הימים ב: ד

cubitorum ,ejus *caput ſuper* quod,*operimentũ* &,longitudine quinq; & triginta cubitorum duas columnas domum ante fecit Et
וַיַּעַשׂ לִפְנֵי הַבַּיִת עַמּוּדִים שְׁנַיִם אַמּוֹת שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ אֹרֶךְ וְהַצָּפֶת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁוֹ אַמּוֹת 15
.catenis in *dedit* & ,centum malogranata Fecitque .columnarum caput ſuper *dedit* & ,oraculo in catenas fecit Et .quinque
חָמֵשׁ: וַיַּעַשׂ שַׁרְשׁוֹת בְּדְבִיר וַיִּתֵּן עַל־רֹאשׁ הָעַמֻּדִים וַיַּעַשׂ רִמּוֹנִים מֵאָה וַיִּתֵּן בַּשַּׁרְשׁוֹת: 16
nomen &,Jachin dexteræ nomen Vocavitque .ſiniſtra à *unam* & ,dextera à unam ,*palatii facies ſuper* columnas ſtatuit Et
וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּדִים עַל־פְּנֵי הַהֵיכָל אֶחָד מִימִין וְאֶחָד מִהַשְּׂמְאוֹל וַיִּקְרָא שֵׁם־הַיְמָנִי יָכִין וְשֵׁם 17
.Bohaz ſiniſtræ

CAP. IV. ד

הַשְּׂמְאלִי בֹּעַז:
.ejus *ſtaturæ* cubitorum decem & ,ejus latitudo cubitorum viginti & ,ejus longitudo cubitorum viginti :æneum altare fecit Et
וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחְבּוֹ וְעֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ: 1
,ejus *ſtaturæ cubito in* quinque & :circuitu rotundum ejus labium ad ejus labio à *cubito in* decem ,fuſile mare Fecitque
וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל־שְׂפָתוֹ עָגֹל סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ 2
decem illud circundantium *circum circum* illud ſubter boum imago Et .*circũ* illud circundabat *cubito in* triginta linea &
וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב: וּדְמוּת בְּקָרִים תַּחַת לוֹ סָבִיב סָבִיב סוֹבְבִים אֹתוֹ עֶשֶׂר 3
:boves duodecim ſuper *Stans* .illius *fuſura in* fuſorum *bovis* ordines duo :*circum* mare *ambientes* ,*cubito in*
בָּאַמָּה מַקִּיפִים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הַבָּקָר יְצוּקִים בְּמַצֻּקָתוֹ: עוֹמֵד עַל־שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר 4
,orientem ad *reſpicientes* tres & ,meridem ad *reſpicientes* tres & ,*mare ad reſpicientes* tres & ,aquilonem ad *reſpicientes* tres
שְׁלֹשָׁה פָנִים׀ צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פָנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פָנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פָנִים מִזְרָחָה
labii opus ſicut ejus labium & ,palmi ej⁹ denſitas Et .intrinſecas eorũ poſteriora omnia & :deſuper eos ſuper mare &
וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה וְכָל־אֲחוֹרֵיהֶם בַּיְתָה: וְעָבְיוֹ טֶפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת־ 5
,dextera à quinque *dedit* & ,decem conchas fecit Et .*complebat* millia tria battos *comprehendens* :lilii floris calicis
כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשַׁנָּה מַחְזִיק בַּתִּים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָכִיל: וַיַּעַשׂ כִּיֹּרוֹת עֲשָׂרָה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה מִימִין 6
.eo in *ſacerdotibus ſe lavandum ad* mare & :eas in impellebant *aſcenſionis* opus ,eis in lavandum ad ſiniſtra à quinque &
וְחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול לְרָחְצָה בָהֶם אֶת־מַעֲשֵׂה הָעוֹלָה יְרִיחוּ בָם וְהַיָּם לְרָחְצָה לַכֹּהֲנִים בּוֹ:
fecit Et .ſiniſtra à quinque &,dextra à quinque templo in *dedit* &,eorũ normã ſecundùm decem aurea candelabra fecit Et
וַיַּעַשׂ אֶת־מְנֹרוֹת הַזָּהָב עֶשֶׂר כְּמִשְׁפָּטָם וַיִּתֵּן בְּהֵיכָל חָמֵשׁ מִימִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאול: וַיַּעַשׂ 7
atrium fecit Et .centum aureas crateras fecit & :ſiniſtra à quinque & ,dextera à quinque ,templo in repoſuit & ,decem menſas
שְׁלֹחָנוֹת עֲשָׂרָה וַיִּנַּח בְּהֵיכָל חָמֵשׁ מִימִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאול וַיַּעַשׂ מִזְרְקֵי זָהָב מֵאָה: וַיַּעַשׂ חָצֵר 9
dextero *humero* ab *dedit* mare Et .ære texit eorum *fores* & ,atrio ipſi *fores* & ,magnum *auxilii* atriũ &,ſacerdotũ
הַכֹּהֲנִים וְהָעֲזָרָה הַגְּדוֹלָה וּדְלָתוֹת לָעֲזָרָה וְדַלְתוֹתֵיהֶם צִפָּה נְחֹשֶׁת: וְאֶת־הַיָּם נָתַן מִכֶּתֶף הַיְמָנִית 10
facere Churam complevit & :pelves & ,ſcopas & ,lebetes Churam fecit Et .meridiẽ *ad regionẽ* è orientẽ ad
קִדְמָה מִמּוּל נֶגְבָּה: וַיַּעַשׂ חוּרָם אֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חוּרָם לַעֲשׂוֹת אֶת־ 11
caput ſuper coronas & ,*orbes* & ,duas Columnas .Dei domo in Salomoh regi fecit quod *opificium*
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּבֵית הָאֱלֹהִים: עַמּוּדִים שְׁנַיִם וְהַגֻּלּוֹת וְהַכֹּתָרוֹת עַל־רֹאשׁ 12
.columnarum caput ſuper *quæ* ,coronarum *orbes duos* operiendum ad duo retiacula & ,duarum columnarum
הָעַמֻּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי גֻלּוֹת הַכֹּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים:
operiendum ad uni retiaculo malogranatorum ordines Duo .retiaculis duobus in quadringenta malogranata Et
וְאֶת־הָרִמּוֹנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לְשְׁתֵּי הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵים טוּרִים רִמּוֹנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת 13
super fecit conchas & ,fecit baſes Et .*columnarum facies ſuper* quæ coronarum *orbes duos*
אֵת שְׁתֵּי גֻלּוֹת הַכֹּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים: וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת עָשָׂה וְאֶת־הַכִּיֹּרוֹת עָשָׂה עַל־ 14
,tridentes & ,ſcopas & ,lebetes Et .illud ſubter duodecim boves & ,unum Mare .baſes
הַמְּכֹנוֹת: אֶת־הַיָּם אֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחְתָּיו: וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְלָגוֹת 15 16
planitie In .*terſo* ære Domini domo in Salomoh regi ejus pater Churam fecit eorum vaſa omnia &
וְאֶת־כָּל־כֵּלֵיהֶם עָשָׂה חוּרָם אָבִיו לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה נְחֹשֶׁת מָרוּק: בְּכִכַּר 17
vaſa omnia Salomoh fecit Et .Seredathah inter & Succoth inter ,*terræ denſitatibus* in rex ea fudit Jarden
הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּעֲבֵי הָאֲדָמָה בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צְרֵדָתָה: וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה כָּל־הַכֵּלִים 18
æris pondus inveſtigabatur non nam :*valde* multitudine in hæc
הָאֵלֶּה לָרֹב מְאֹד כִּי לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת:

Verſio VULG. LAT.

Ante fores etiam templi duas columnas, quæ triginta & quinque cubitos habebant altitudinis: porrò capita earum, quinque cubitorum. Necnon & quaſi catenulas in oraculo, & ſuperpoſuit eas capitibus columnarum: malogranata etiam centum, quæ catenulis interpoſuit. Ipſas quoque columnas poſuit in veſtibulo templi, unam à dextris, & alteram à ſiniſtris: eam, quæ à dextris erat, vocavit Jachin; & quæ ad lævam, Booz.

CAP. IV.

Fecit quoque altare æneum viginti cubitorum longitudinis, & viginti cubitorum latitudinis, & decem cubitorum altitudinis. Mare etiam fuſile decem cubitis à labio uſque ad labium, rotundum per circuitum: quinque cubitos habebat altitudinis, & funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum ejus. Similitudo quoque boum erat ſubter illud, & decem cubitis quædam extrinſecùs cælaturæ, quaſi duobus verſibus alvum maris circuibant. Boves autem erant fuſiles: Et ipſum mare ſuper duodecim boves impoſitum erat, quorum tres reſpiciebant ad Aquilonem, & alii tres ad Occidentem: porrò tres alii Meridiem, & tres qui reliqui erant, Orientem, habentes mare ſuperpoſitum: poſteriora autem boum erant intrinſecùs ſub mari. Porrò vaſtitas ejus habebat menſuram palmi, & labium illius erat quaſi labium calicis, vel repandi lilii: capiebátque tria millia metretas. Fecit quoque conchas decem: & poſuit quinque à dextris, & quinque à ſiniſtris, ut lavarent in eis omnia, quæ in holocauſtum oblaturi erant: porrò in mari ſacerdotes lavabantur. Fecit autem & candelabra aurea decem, ſecundùm ſpeciem quâ juſſa erant fieri: & poſuit ea in templo, quinque à dextris, & quinque à ſiniſtris. Necnon & menſas decem: & poſuit eas in templo, quinque à dextris, & quinq; à ſiniſtris: phialas quoque aureas centum. Fecit etiam atrium ſacerdotum, & baſilicam grandem: & oſtia in baſilica, quæ texit ære. Porrò mare poſuit in latere dextro contra Orientem ad Meridiem. Fecit autem Hiram lebetes, & creagras, & phialas: & complevit omne opus regis in domo Dei: Hoc eſt, columnas duas, & epiſtylia, & capita, & quaſi quædam retiacula, quæ capita tegerent ſuper epiſtylia. Malogranata quoque quadringenta, & retiacula duo, ita ut bini ordines malogranatorum ſingulis retiaculis jungerentur, quæ protegerent epiſtylia, & capita columnarum. Baſes etiam fecit, & conchas, quas ſuperpoſuit baſibus: Mare unum, boves quoque duodecim ſub mari. Et lebetes, & creagras, & phialas. Omnia vaſa fecit Salomoni Hiram pater ejus in domo Domini ex ære mundiſſimo. In regione Jordanis fudit ea rex in argilloſa terra, inter Sochot & Saredatha. Erat autem multitudo vaſorum innumerabilis, ita ut ignoraretur pondus æris.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Item fecit ante domum majorem duas columnas longitudine cubitorum decem & octo; & altitudo capitellorum quæ erant ſuper verticem illarum, erat quinque cubitorum. Fecit etiam catenas cubitorum quinquaginta, quas impoſuit vertici columnarum: fecitque malogranata centum, quæ vinxit iiſdem catenis. Duas autem columnas *iſtas* erexit ante templum, unam à dextera, alteram à ſiniſtra: & vocavit nomen ejus quam erexit à dextera, Jachin; nomen verò ejus quam à ſiniſtra, Booz.

CAP. IV.

Item fecit altare æneum, cujus longitudo erat decem cubitorum, latitudo decem cubitorum, & decem cubitorũ altitudo. Fecit quoq; mare fuſum, decem *habens* cubitos à labro ad labrum, circunquaque quadratum, quinque cubitorum altitudine, quod linea triginta cubitorum cingebat ex omnibus lateribus. Stabat hoc ſuper duodecim boves quorum tres reſpiciebant ad Aquilonem, tres reſpiciebant ad Occidentem, tres reſpiciebant ad Auſtrum, & tres reſpiciebant ad Orientem; mare autem ſuper eos impoſitum erat, & poſteriora eorum omnia erant introrſus. Craſſities ejus palmaris erat, & labrũ maris ut labrum calicis rotundi, erátque pulcherimum. Fecit præterea decem vectes, & poſuit quinq; à dextera, & quinq; à ſiniſtra, quibus portaretur altare holocauſti. Fecit inſuper labra decem, & poſuit quinq; à dextera, & quinq; à ſiniſtra, ut in iis lavarent ſacerdotes manus ac pedes ſuos. Fecit quoq; aurea candelabra decem, debitâ formâ, poſuítq; ea in templo, quinque à dextera, & quinque à ſiniſtra. Præterea fecit menſas decem, quinque à dextera, & quinque à ſiniſtra. Fecitque cola ex auro puriſſimo centum viginti. Item fecit atrium unum ingens pro ſacerdotibus & Levitis, & januas ſerátque obduxit ære. Porrò mare collocavit à latere partis Aquilonaris, & reſpiciebat ad ventum Auſtralem. Fecit ergò Salomon hæc omnia vaſa, quæ plurima erant: nec ſupputari poterat pondus æris vaſorum iſtorum quæ fecit Salomon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου στύλους δύο, πήχεων τεσσαράκοντα πέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχε-
16 ων πέντε. Καὶ ἐποίησε (ξ) Ζερσρὼθ ἐν τῷ λαβίς, καὶ ἔδωκεν ὅπι τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων· καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους
17 ἑκατὸν, καὶ ἔδωκεν ὅπι τῶν χαλασῶν. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, (ο) καὶ τὸν
ἕνα ἐξ εὐωνύμων· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τὸν ἐκ δεξιῶν, Κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τὸ ἐξ ἀεισρῶν, Ἰσχύς.

15 *Et fecit ante domum columnas duas: cubitorum triginta quinq; altitudo,* 15
& capita earum, cubitorum quinque. Et fecit (f) Serseroth in Dabir: & 16
dedit super capita columnarum. Et fecit malogranata centum: & posuit
super catenas dependentes. Et statuit columnas ad faciem templi, unam 17
à dextris, & unam à sinistris: & vocavit nomen ejus, quæ à dextris,
Directio; & nomen ejus, quæ à sinistris, Fortitudo.

MS. A. (ξ) Ζερσρὼθ ἐν τῷ δαβεὶς, καὶ ἔδωκεν ἐπὶ (ο) καὶ ἕνα

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἐποίησε (α) θυσιαστήριον χαλκῆν, εἴκοσι πήχεων (β) τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος, καὶ δέκα
2 πήχεων τὸ ὕψος. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτὴν, (γ) δέκα πήχεων τὴν διαμέτρησιν, στρογγύλων κυ-
3 κλόθεν, καὶ πέντε πήχεων τὸ ὕψος, καὶ τὸ κύκλωμα (δ) τεσσαράκοντα πήχεων. Καὶ ὁμοίωμα μόσχων (ε) ὑποκά-
τω αὐτῆς κύκλῳ κυκλοῦσιν αὐτήν· δέκα πήχεις (ζ) περιέχουσι τὴν λουτῆρα κυκλόθεν· δύο γένη ἐχώνευσαν
4 τοὺς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν. Ἡ ἐποίησαν αὐτὸς δώδεκα μόσχοι, οἱ πρὸς βλέποντες Βορρᾶν, καὶ οἱ (η)
πρὸς δυσμὰς, καὶ οἱ πρὸς Νότον, καὶ οἱ πρὸς κατ' ἀνατολὰς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνωθι, ἦσαν τὰ ὀπίσθια
5 αὐτῆ ἔσω. Καὶ τὸ πάχος αὐτῆ παλαιστὴς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆ ὡς χεῖλος ποτηρίου, διαγλυμμένα βλαστὸς κρίνου, (θ)
6 χωροῦσι μετρητὰς τρισχιλίους. καὶ ἐξετέλεσε. Καὶ ἐποίησε λουτῆρας δέκα, καὶ (ι) ἔδωκε τοὺς πέντε ἐκ δεξιῶν
καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀεισρῶν, τοῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς τὰ ἔργα ἢ ὁλοκαυτωμάτων καὶ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ
7 θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυσᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐ-
8 τῶν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ ἀεισρῶν. Καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν ἐν
τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐποίησε φιάλας χρυσᾶς ἑκατόν. Καὶ ἐποίησε τὴν αὐ-
9 λὴν τῶν ἱερέων, καὶ τὴν ἐχάεαν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ ζχυὴν αὐτῶν. καὶ ζωστέλεσε Χιεὰμ τοὺ-
10 ἦσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε (κ) Σαλωμὼν τῷ βασιλεῖ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, Στύλους δύο, καὶ τὰ ἀν-
ῆμι γωλὰθ τῆ χωθαρὲθ ὅπι ἦμι κεφαλῶν ἦμι στύλων δύο, καὶ δίκτυα δύο συσκαλύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρὲθ
13 ἃ ὄζιν (λ) ὅπι ἦμι κεφαλῶν ἦμι στύλων, Καὶ κώδωνας χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο δίκτυα, καὶ δύο γένη ῥο-
14 ίσκων ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ τοῦ συγκαλύψαι τὰς δύο γωλὰθ ἦμι χωθαρὲθ ἃ ὄζιν ἐπάνω τῶν στύλων· Καὶ (ν) τὰς
15 μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα, καὶ τοὺς λουτῆρας ἐποίησεν ὅπι (μ) τὰς μεχωνὼθ, Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς
16 μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω αὐτοῦς, Καὶ τὰς ποδισκάς, καὶ τὰς (ν) ἀναλημπτῆρας, καὶ τὰς λέβητας, καὶ τὰς
17 κρεάγρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε Χιεὰμ, καὶ ἀνέωξε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ· κα-
θαρᾶ. Ἐν τῷ περιχώρῳ ἦ Ἰορδάνης ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει ἦ γῆς ἐν οἴκῳ Σοκχὼθ καὶ ἀναμέσον
18 (ξ) Σαρηδαθά. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐξέλιπεν ὁλκὴ ἦ χαλκοῦ.

Et fecit altare æneum: viginti cubitorum longitudo, & viginti cubi- 1
torum latitudo, & decem cubitorum altitudo. Et fecit mare fusile, decem 2
cubitorum (a) diametrum, rotundum in circuitu, & quinq; cubitorum al-
titudinem: & ambitus triginta (b) cubitorum. Et similitudo vitulorum 3
subter illud in circuitu circumdant illud; decem cubiti ambiunt luterem
in circuitu: duo (c) genera fuderunt vitulos in fusura ipsorum. Quâ fe- 4
cerunt eos duodecim vitulos: tres spectantes Aquilonem, & tres Occi-
dentem, & tres Austrum, & tres ad Orientem: Et mare super eos sur-
sum: erant posteriora eorum intùs. Et crassities ejus palmaris, & labium 5
ejus, tanquam labium calicis, (d) sculpta germinibus lilii, capiens metre-
tas ter mille. Et (e) consummavit. Et fecit luteres decem: & posuit 6
quinque à dexteris, & quinque à sinistris, ad lavandum in eis opera
holocaustomatum, & abstergendum in eis: & mare ad lavandum se
sacerdotes in eo. Et fecit candelabra aurea decem juxta judicium suum, 7
& posuit in templo, quinq; à dextris, & quinque à sinistris. Et fecit 8
mensas decem, & posuit in templo, quinque à dextris, & quinque à sini-
stris. Et fecit phialas aureas centum. Et fecit atrium sacerdotum, & 9
atrium magnum, & portas atrio, & postes earum inaurata ære. Et mare 10
posuit ab angulo domûs à dextris (f) tanquam ad Orientem è regione. Et 11
fecit Chiram (g) fuscinulas, & thuribula, & focum altaris, & omnia vasa
ejus. Et consummavit Chiram facere omne opificium, quod fecit Salo-
moni (b) regi in domo Dei, columnas duas, & (i) super eas Golath ipsi 12
Chothareth super capita columnarum duo, & retiacula duo ad cooperi-
endum, (k) capita ipsarum Chothareth, quæ sunt super capita columnarum,
Et (l) tintinnabula aurea quadringenta ad duo retiacula, & duo genera 13
malogranatorum in retiaculo uno ad cooperiendum ambas Golath ipsa-
rum Chothareth, quæ sunt desuper columnas. Et fecit Mechonoth de- 14
cem: & luteres fecit super Mechonoth: Et mare unum, & vitulos duo- 15
decim subter illud: Et (m) podisteras, et analempteras, et lebetes, & fusci- 16
nulas, & omnia vasa eorum, quæ fecit Chiram, & obtulit regi Salomon
in domo Domini de ære puro. In adjacente Jordanis fudit ea rex in cras- 17
si.ie terræ in domo Soschoth, et inter Saredatha. Et fecit Salomon omnia vasa hæc in multitudine valdè: quoniam non (n) defecit pondus æris. 18

MS. A. (α) τὸ θυσιαστήριον (β) μῆκος * καὶ τὸ εὖρος πήχεων δέκα. Καὶ (γ) πήχεων δέκα τὴν (δ) πήχεων τεσσάκοντα. Καὶ (ε) ὑποκάτωθεν (ζ) περιέχουσι ἦ (η) πρὸς βλέποντες δυσμὰς, καὶ οἱ πρὸς βλέποντες Νότον, καὶ οἱ πρὸς βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς, (θ) χωροῦσα (ι) ἐπέδωκεν (ϟ) τὰς θύρας (κ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ (λ) ἐπάνω τῶν, (ν) τὰς (μ) ἦ μεχωνὼθ, (ν) ἀνθηλημπτῆρας, (ξ) Σαθαθά.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَصَنَعَ قُدَّامَ ٱلْبَيْتِ عَمُودَيْنِ طُولُهُمَا ثَمَانِيَةَ عَشَرَ ذِرَاعًا * وَرَأْسُ ٱلْعَمُودِ خَمْسَةُ أَذْرُعٍ *

** Ante domum fecit duas columnas, quarum longitudo erat octodecim cubitorum; capitellum verò columna erat quinque ulnarum.* 15

16 * وَعَمِلَ سَلَاسِلَ خَمْسَ بَاعَاتٍ * وَعَلَّقَهَا بِرَأْسِ ٱلْأَعْمِدَةِ * وَصَنَعَ مِائَةَ رُمَّانَةٍ فِي ٱلسَّلَاسِلِ *

** Fecitque catenas quinquaginta ulnarum, & appendit eas capitello columnarum: & in catenis fecit centum mala punica.* 16

17 * وَأَقَامَ عَمُودَيْنِ أَحَدَهُمَا قُدَّامَ ٱلْهَيْكَلِ * وَاحِدًا عَنِ ٱلْيَمِينِ * وَٱلْآخَرَ عَنِ ٱلشِّمَالِ * وَٱسْمُ ٱلَّذِي عَنِ ٱلْيَمِينِ يَكِينُ * وَٱسْمُ ٱلَّذِي عَنِ ٱلشِّمَالِ بُوعَزُ *

** Exitit etiam duas alias columnas ante templum, unam à dextera, alteram à sinistra: nomen ejus quæ erat à dextera, Jachin; nomen verò illius quæ à sinistra, Booz.* 17

CAP. IV.

1 * وَصَنَعَ مَذْبَحَ نُحَاسٍ * طُولُهُ عَشَرُ بَاعَاتٍ * وَعَرْضُهُ عَشَرٌ * وَٱرْتِفَاعُهُ عَشَرٌ *

** Præterea fecit altare æneum, cujus longitudo erat decem ulnarum, decem latitudo, & decem altitudo.* 1

2 وَصَنَعَ بَحْرًا مَسْبُوكًا مُدَوَّرًا * مِنْ عَشَرِ بَاعَاتٍ مِنْ شَفَةٍ إِلَى شَفَةٍ مُرَبَّعًا كَمَا يَدُورُ * وَسِمْكُهُ خَمْسُ بَاعَاتٍ *
وَيَحُطُّ بِٱلْبَحْرِ حَبْلٌ فِيهِ ثَلَاثُونَ بَاعًا * **

Et fecit mare fusile decem ulnarum, & mare impositum erat eis; omnium autem postremæ partes introrsum versæ erant: Labium verò maris erat instar labii cratecis rotundi, & erat pulcherrimum. 2

4 * وَهُوَ مَنْصُوبٌ عَلَى ٱثْنَيْ عَشَرَ ثَوْرًا * مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ثَلَاثَةٌ * وَٱلْبَحْرُ مِنْ فَوْقِهِمْ *
5 وَأَطْرَافُهُمْ كُلُّهَا مِنْ دَاخِلٍ * وَسَفَةُ ٱلْبَحْرِ مِثْلُ سَفَةِ ٱلْكَأْسِ ٱلْمُدَوَّرِ * وَهُوَ حَسَنٌ جِدًّا *
وَجَعَلَ عَشْرَ حَمَّالَاتٍ * مِنَ ٱلْيَمِينِ خَمْسَةً * وَمِنَ ٱلشِّمَالِ خَمْسَةً * يَحْمِلُونَ ٱلْمَذْبَحَ ٱلَّذِي
6 لِلدَّيْكَةِ * وَصَنَعَ عَشْرَ قَصَارِيَ * مِنَ ٱلْيَمِينِ خَمْسَةً * وَمِنَ ٱلشِّمَالِ خَمْسَةً * تَكُونُ
7 مَمْلُوءَةً مَاءً لِغَسْلِ ٱلذِّي ٱلْكَهَنَةِ وَأَرْجُلِهِمْ * وَصَنَعَ عَشْرَ مَنَايِرَ ذَهَبٍ كَنَامُوسِهِمْ * وَوَضَعَهُمْ
8 فِي ٱلْهَيْكَلِ يَمِينًا وَشِمَالًا * وَعَمِلَ أَيْضًا عَشْرَ مَوَائِدَ * وَوَضَعَهُمْ فِي ٱلْهَيْكَلِ * خَمْسَةً عَنِ
9 ٱلْيَمِينِ وَخَمْسَةً عَنِ ٱلشِّمَالِ * وَعَمِلَ مُصَفَّيَاتِ ذَهَبٍ مِئَةً * وَصَنَعَ صَحْنًا
10 كَبِيرًا لِلْكَهَنَةِ وَٱلْأَوِيِّينَ * وَصَفَحَ ٱلْأَبْوَابَ وَٱلْمَعَالِقَ بِٱلنُّحَاسِ * وَوَضَعَ ٱلْبَحْرَ مِنَ ٱلْجَانِبِ
ٱلْجَرِيِّ * يَنْظُرُ إِلَى جَانِبِ ٱلْقِبْلَةِ * ******

Et stabat super duodecim boves ex omni plaga ternos, & mare impositum erat eis; omnium autem postremæ partes introrsum versæ erant: Labium verò maris erat instar labii cratecis rotundi, & erat pulcherrimum. 4 5
Fecit etiam decem bajulos, à dextris quinque, & à sinistris quinque, ut portarent altare sacrificii. Fecit quoque decem labra, à dextera quinque, & à sinistra quinque, ut plena essent aquâ pro lotione manuum ac pedum sacerdotum. 6
Item fecit decem candelabra aurea secundùm debitam ipsis normam, & collocavit ea in templo ad dexteram & ad sinistram. Et fecit mensas decem, & posuit eas in templo, quinque ad dexteram, & quinque ad sinistram. Fecitque phialas ex auro mundo centum viginti. Fecit præterea atrium maximum pro sacerdotibus ac Levitis, & tam januas quàm seras æneis laminis contexit. Mare illud collocavit ad latus marinum, & respiciebat ad plagam Meridionalem. 7 8 9 10

18 * وَعَمِلَ سُلَيْمَانُ جَمِيعَ هَذِهِ ٱلْآنِيَةِ كَثِيرَةً جِدًّا * فَوْقَ ٱلْعَدَدِ وَٱلْوَزْنِ مِنَ ٱلنُّحَاسِ
وَٱلْبَيَانِ ٱلَّذِي صَنَعَ فِي بَيْتِ ٱللهِ *

Itaque fecit Salomon omnia vasa ista quamplurima, præter numerum ac pondus æris & vasorum quæ fecit in domo Dei. 18

דברי הימים ב: ה ו

ponere eas super & ,mensas & ,aureum altare & ; Dei domus quæ * vasa omnia Salomoh fecit Et

ויעש שלמה את כל־הכלים אשר בית האלהים ואת מזבח הזהב ואת־השלחנות ועליהם לחם 19
concluso auro oraculi facies ad judicium secundum eas succendendum ad ,eorum lucernas & ,candelabra Et .facierum

הפנים : ואת־המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור : 20
auro acerras & ,cochlearia & ,pelves & ,psalteria Et .auri perfectiones hoc auro forcipes & ,lucernas & ,florem Et

והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא מכלות זהב : והמזמרות והמזרקות והכפות והמחתות זהב 21 22
auro templo ipsi domus fores & ,sanctitatum sanctitati ipsi interiores ejus fores domus ostium &:concluso

סגור ופתח הבית דלתותיו הפנימיות לקדש הקדשים ודלתי הבית להיכל זהב :

CAP. V.

ה

:sui patris David sanctificationes Salomoh intulit & : Domini domo in Salomoh fecit quod opus omne est perfectũ Et

ותשלם כל־המלאכה אשר עשה שלמה לבית יהוה ויבא שלמה את־קדשי דויד אביו 1
Salomoh congregavit Tunc .Dei domus thesauris in dedit vasa omnia & ,aurum & ,argentum &

את־הכסף ואת־הזהב ואת־כל־הכלים נתן באצרות בית האלהים : אז יקהיל שלמה 2
faciendum ascendere ad ,Jerusalaim in Israel filiis patrum prælatos ,tribuum capita omnia & ,Israel seniores

את־זקני ישראל ואת־כל־ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל־ירושלם להעלות את־ 3
,solemnitate in Israel viri omnes regem ad sunt congregati Et .Sijon ipsa :David civitate è Domini fœderis arcam

ארון ברית־יהוה מעיר דויד היא ציון : ויקהלו אל־המלך כל־איש ישראל בחג 4
,arcam fecerunt ascendere Et .arcam Levitæ sustulerunt & ,Israel seniores omnes venerũt Et .septimi mensis ipsa

הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הלוים את־הארון : ויעלו את־הארון 5
rex Et .Levitæ sacerdotes ea fecerunt ascendere tentorio in quæ sanctitatis vasa omnia & ,conventus tentorium &

ואת־אהל מועד ואת־כל־כלי הקדש אשר באהל העלו אותם הכהנים הלוים : והמלך 6
non & ,numerabantur non qui ,bovem & ,pecus immolantes ,arcam ante eum ad conditi ,Israel cœtus omnis & ,Selomoh

שלמה וכל־עדת ישראל הנועדים עליו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא־יספרו ולא
ad ,domus oraculum ad ,suum locum ad Domini fœderis arcam sacerdotes adduxerunt Et .multitudine præ supputabantur

ימנו מרב : ויביאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה אל־מקומו אל־דביר הבית אל־ 7
, arcæ locum super alas expandentes Cherubim fuerunt Et .Cherubim alas subter ad ,sanctitatum sanctitatem

קדש הקדשים אל־תחת כנפי הכרבים : ויהיו הכרבים פרשים כנפים על־מקום הארון 8
de vectium capita videbantur & ,vectes elongaverunt Et .desuper ejus vectes super & ,arcam super Cherubim tegebant &

ויכסו הכרובים על הארון ועל־בדיו מלמעלה : ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן 9
dux nisi arca in Non .hanc diem ad usque ibi fuit Et .forinsecus apparebant non & ,oraculi facies super arca

הארון על־פני הדביר ולא יראו החוצה ויהי־שם עד היום הזה : אין בארון רק שני 10
fuit Et .Ægypto ex eos egrediendo in Israel filiis cum Dominus excidit quas ,Choreb in Moseh dedit quas ,tabulæ

הלחות אשר־נתן משה בחרב אשר כרת יהוה עם־בני ישראל בצאתם ממצרים : ויהי 11
Levitæ Et .partitiones observare non (:se sanctificaverũt inventi sacerdotes omnes nam):sanctitate de sacerdotes egrediendo in

בצאת הכהנים מן־הקדש כי כל־הכהנים הנמצאים התקדשו אין לשמור למחלקות : והלוים 12
,cymbalis in ,bysso induti ,eorum fratribus & ,eorum filiis & ,Idithun ipsi ,Heman ipsi ,Asaph ipsi ,ipsis omnibus cantores

המשררים לכלם לאסף לימין לידתון ולבניהם ולאחיהם מלבשים בוץ במצלתים
.tubis in buccinantes viginti & centum ad sacerdotes eis cum & : altaris orientem ad stantes ,citharis & ,psalteriis in &

ובנבלים וכנרות עמדים מזרח למזבח ועמהם כהנים למאה ועשרים מחצרים בחצרות:
vocem elevare circa & ,Domino confitendo & laudando ,unam vocem faciendum audire ad ,cantantib⁹ &,buccinantibus unus veluti erat Et

ויהי כאחד למחצרים ולמשררים להשמיע קול אחד להלל ולהדות ליהוה וכהרים קול 13
domus & :ej⁹ misericordia seculum in quoniã ,bonus quoniã ,Dominum laudando in & ,cantici vasis in & ,cymbalis in & ,tubis cum⁹

בחצרות ובמצלתים ובכלי השיר ובהלל ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו והבית
impleverat quippe :nubis faciebus à ministrandũ ad stare sacerdotes poterant non Et .Domini domus nube est impleta

מלא ענן בית יהוה : ולא־יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי־מלא 14
.Dei domum Domini gloria

כבוד־יהוה את־בית האלהים :

CAP. VI. ו

caligine in habitandum ad dixit Dominus : Selomoh ait Tunc

אז אמר שלמה יהוה אמר לשכון בערפל :

1

Versio VULG. LAT.

Fecítque Salomon omnia vasa dom⁹ Dei,& altare aureum,& mensas,& super eas panes propositionis : Candelabra quoque cum lucernis suis, ut lucerent ante oraculum juxta ritum,ex auro purissimo : Et florentia quædã, & lucernas,& forcipes aureos : omnia de auro mundissimo facta sunt. Thymiateria quoque,& thuribula,& phialas,& mortariola,ex auro purissimo. Et ostia cælavit templi interioris, id est, in Sancta sanctorum : & ostia templi forinsecùs aurea. Sícque completum est omne opus,quod fecit Salomon in domo Domini. 19 20 21 22

CAP. V.

INtulit igitur Salomon omnia,quæ voverat David pater suus:argentũ,& aurũ,& universa vasa posuit in thesauris dom⁹ Dei. Post quæ congregavit majores natu Israel,& cunctos principes tribuum, & capita familiarũ de filiis Israel in Jerusalem,ut adducerent arcam fœderis Domini de civitate David,quæ est Sion. Venerunt itaque ad regem omnes viri Israel in die solenni mensis septimi. Cúmq; venissent cuncti seniorũ Israel, portaverunt Levitæ arcam, Et intulerunt eam,& omnem paraturam tabernaculi.Porrò vasa sanctuarii,quæ erant in tabernaculo, portaverunt Sacerdotes cum Levitis. Rex autem Salomon, & universus cœtus Israel, & omnes qui fuerunt congregati ante arcam,immolabant arietes,& boves absque ullo numero:tanta enim erat multitudo victimarũ. Et intulerunt Sacerdotes arcã fœderis Dñi in locũ suum, id est, ad oraculũ templi, in Sancta sanctorũ subter alas Cherubim: Ita ut Cherubim expanderent alas suas super locũ,in quo posita erat arca, & ipsam arcã tegerent cum vectib⁹ suis. Vectium autẽ, quib⁹ portabatur arca,quia paululùm longiores erant, capita patebant ante oraculũ: si verò quis paululùm fuisset extrinsecùs, eos videre non poterat. Fuit itaq; arca ibi usq; in præsentẽ diem. Nihilque erat aliud in arca, nisi duæ tabulæ, quas posuerat Moyses in Horeb,quando legẽ dedit Dñs filiis Israel egredientib⁹ ex Ægypto. Egressis autẽ Sacerdotib⁹ de sanctuario,(omnes enim Sacerdotes,qui ibi potuerant inveniri, sanctificati sunt:nec adhuc in illo tempore vices,& ministeriorũ ordo inter eos divisus erat,) Tam Levitæ quàm cantores,id est,et qui sub Asaph erant, & qui sub Eman, et qui sub Idithun, filii, et fratres eorũ, vestiti byssinis, cymbalis,et psalteriis,et citharis concrepabant,stantes ad Orientalẽ plagã altaris,et cum eis Sacerdotes centũ viginti canentes tubis.Igitur cunctis pariter,et tubis,et voce, et cymbalis, et organis, et diversi generis musicorum concinentib⁹,et vocẽ in sublime tollentib⁹;longè sonitus audiebatur,ita ut cùm Dñm laudare cœpissent et dicere; Confitemini Dño quoniam bon⁹,quoniã in æternũ misericordia ej⁹;impleretur dom⁹ Dei nube, Nec possent Sacerdotes stare & ministrare propter caliginem. Compleverat enim gloria Domini domum Dei. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

CAP. VI.

TUnc Salomon ait,Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine : 1

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. V.

ABsoluto autem toto opere quod fecerat Salomon in domo Domini, attulit Salomon sacra Davidis patris sui, argentum, aurum, & vasa ; & congregans ea intulit condiditque in ærario Domini. Tunc convocavit Salomon omnes seniores Israelis , capita tribuum,& præcipuos patres filiorum Israelis; & convenerunt regem Salomonem Jerosolymis, ut adducerent arcam in qua erat fœd⁹ Dñi,è civitate Davidis,quæ est Hebron. Congregati sunt igitur, & venerunt ad regem Salomonem in Jerusalem, mense frugum festi tabernaculorum , nempe mense septimo. Venerunt inquam,omnes seniores Israelis , tuleruntque sacerdotes arcam ; Et adduxerunt arcam Domini cum tabernaculo festi,cunctisque vasis Sanctuarii quæ erant in tabernaculo; adduxerunt autem ea sacerdotes & Levitæ. Interim rex Salomon totusque populus Israelis qui se paraverant,stabant coram arca, & sacrificabant oves ac boves quæ præ multitudine nec numerari nec supputari *poterant*. Attulerunt autem sacerdotes arcam Domini , & collocârunt arcam in loco suo , in domo sancti sanctorum sub alis Cherubinorum. Erant enim Cherubini expansi super locum arcæ, tegebantque Cherubini supernè tam arcam quàm vectes ejus. Porrò vectes longi erant,& conspiciebantur foris : & fuerant illic in hodiernum usque diem. Nihil erat in arca præter duas tabulas lapideas quas ibi collocârat Moses, quas detulerat è monte Sinai, videlicet fœd⁹ quod dederat Dominus filiis Israel,quando egressi sunt ex Ægypto. Factumq; est ut cùm exirent sacerdotes è domo ministerii (omnes enim sacerdotes qui aderant ibi , ingressi fuerant domum ministerii) Non potuerint sacerdotes perseverare ad ministrandum, propter nubem : impleta enim fuerat domus Domini splendore habitationis ejus. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 14

Primæ partis Chronicorum finis.

Secunda pars libri Chronicorum.

CAP. VI.

TUnc ait Salomon, Domine, tu dixisti te habitare in nebula. 1

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς
20 τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως, Καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τοὺς λύχνους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ
21 κρίμα καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσίου καθαροῦ, Καὶ λαβίδες αὐτῶν, καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν,
22 καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τὰ πυρεῖα χρυσίου καθαροῦ, Καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσω-
τέρα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, (o) καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσᾶς. καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ
ἐργασία ἣν ἐποίησε Σολωμὼν ἐν οἴκῳ κυρίου.

MS. A. (o) εἰς τὰς

Et fecit Salomon omnia vasa domûs Domini, & altare aureum, & mensas, (& super eas panes propositionis,) Et candelabra, & lucernas luminis juxta judicium, & ad faciem Dabir, de auro mundo; Et ansulæ earum, & lucernæ eorum: & phialas, & mortariola, & thuribula de auro mundo: Et ostium domûs interiùs in sancta sanctorum, & januas domûs templi aureas. Et consummatum est omne opificium quod fecit Salomon in domo Domini.

19 20 21 22

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, (a) καὶ
2 τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυροὺς οἴκου κυρίου. Τότε ἐξεκλησίασε (C) Σαλωμὼν πάντας τοὺς
πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν τοὺς ἡγουμένους (γ) πατριῶν υἱῶν Ἰσ-
3 ραὴλ εἰς Ἰερουσαλὴμ, τοῦ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη Σιών. Καὶ
4 ἐξεκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα (δ) πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, αὕτη ὁ μὴν ἕβδομος. Καὶ ἦλ-
5 θον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν (ε) κιβωτὸν, Καὶ τὴν
σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱ-
6 ερεῖς καὶ οἱ Λεβῖται. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβούμενοι,
καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες μόχλεις καὶ πρόβατα, οἷ οὐκ (ζ) ἀριθμηθή-
7 σονται καὶ οἳ οὐ λογισθήσονται ἀπὸ τοῦ πλήθους. Καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ-
ρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων
8 τῶν χερουβίν. Καὶ ἦν τὰ χερουβὶν διαπετασμένα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβω-
9 τοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χερουβὶν ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν, Καὶ
(η) ὑπῆρχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐξελέσοντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορίων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον
10 τοῦ δαβὶρ, οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν
δύο πλάκες ἃς ἔθηκε Μωυσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν
11 (θ) αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες οἱ
12 ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν. Καὶ οἱ Λεβῖται οἱ ψαλ-
τῳδοὶ πάντες τοῖς υἱοῖς (ι) Ἀσὰφ τῷ Αἱμὰν τῷ Ἰδιθοὺν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
(κ) αὐτῶν τῶν ἐνδεδυμένων σολὰς βυσσίνας ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες
(λ) κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ μετ' αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν (μ) εἴκοσι σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγ-
13 ξι. Καὶ ἐγένετο μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψαλμῳδεῖν καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν φωνῇ μιᾷ
τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσε (†) φωνὴν ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν
ὀργάνοις τῆς ᾠδῆς, καὶ ἔλεγον, Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ ὁ
14 οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης κυρίου. Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώ-
που τῆς (ν) νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

MS. A. (α) καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν (C) Σαλωμὼν τοὺς (γ) τῶν πατριῶν (δ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ε) κιβωτὸν, Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ (ζ) ἀριθμήσονται ἢ λογισθήσονται (η) ἦσαν (θ) αὐτῶν (ι) τοῦ Ἀσὰφ (κ) αὐτῶν (λ) κατὰ ἀνατολὰς τοῦ (μ) καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες σάλπιγξιν. (†) * φωνὴ (ν) νεφέλης δόξης κυρίου, ὅτι ἐνέπλησεν ἡ δόξα

ΚΕΦ. ς'.

1 Τότε εἶπε Σολωμὼν, Κύριος εἶπε (α) τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνόφῳ,

MS. A. (α) τοῦ κατοικῆσαι ἐν

CAP. V.

Et intulit Salomon sancta David patris sui, argentum, & aurum, & vasa, (a) quæ dederat in thesaurum domûs Domini. Tunc convocavit Salomon omnes seniores Israel, et omnes principes tribuum, duces patriarum filiorum Israel in Hierusalem ad educendam arcam testamenti Domini è civitate David: hæc est Sion. Et convenerunt ad regem universus Israel in festivitate; hic est mensis septimus. Et venerunt omnes seniores Israel: & tulerunt (b) omnes Levitæ arcam, (c) Et tabernaculum testimonii, & omnia vasa sancta, quæ in tabernaculo: & eduxerunt eam sacerdotes, & Levitæ. Et rex Salomon, & omnis synagoga Israel, & (d) qui timebant, & qui adhæserant eis, ante arcam immolantes vitulos, & oves, (e) qui non numerabuntur, & qui non computabuntur præ multitudine. Et introduxerunt sacerdotes arcam testamenti Domini in locum suum, in Dabir domûs, in sancta sanctorum, subter alas Cherubim. Et erant Cherubim expandentia alas suas super locum arcæ: & cooperiebant Cherubim super (f) arcam, & super gestatoria ejus desuper: Et eminebant gestatoria: et aspiciebantur capita gestatoriorum è sanctis in faciem Dabir: non aspiciebantur extrà: & fuerunt ibi usque in diem hanc. Non erat in arca, nisi duæ tabulæ, quas posuit Moyses in Choreb, quæ disposuit Dominus cum filiis Israel, in exeundo eos de terra Ægypti. Et factum est in exeundo sacerdotes è sanctis, (quoniam omnes sacerdotes, qui inventi sunt, erant sanctificati, non erant dispositi per vicem,) Et Levitæ psalmorum cantores omnes (g) filiis Asaph, ipsi Æman, ipsi Idithum, & filiis ejus, & fratribus ejus, qui induti erant stolas byssinas, in cymbalis, & in nablis, & in cithara, stantes è regione altaris, & cum eis sacerdotes centum viginti clangentes tubis. Et facta est una vox in clangendo, & in canendo, & in resonando, voce unâ ad confitendum, & laudandum Dominum. Et dum elevarent vocem in tubis, & in cymbalis, & in organis canticorum; & dicebant; Confitemini Domino, quoniam bonum; quoniam in seculum misericordia ejus. Et domus impleta est nube (h) gloriæ Domini. Et non poterant sacerdotes stare ad ministrandum à facie nubis: quoniam impleverat gloria Domini domum Dei.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

CAP. VI.

Tunc dixit Salomon; Dominus dixit habitare in caligine: 1

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ *

CAP. V.

1 2 * وَأَتَى سُلَيْمَانُ بِكَرِيمَةِ دَاوُدَ أَبِيهِ * بِمَالٍ وَذَهَبٍ وَبِيَاضٍ قَدْ جَمَعَهَا * وَأَدْخَلَهَا بَيْتَ اللهِ * وَبَعْدَ
ذٰلِكَ جَمَعَ سَائِرَ كَهَنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَرُؤَسَاهُمْ * فَحَضَرُوا إِلَيْهِ بِأُورُشَلِيمَ لِيُطْلِعُوا صُنْدُوقَ
3 عَهْدِ اَلرَّبِّ مِنْ صِيعَةِ دَاوُدَ اَلَّتِي هِيَ حَفْرُونُ * وَاجْتَمَعُوا فِي اَلشَّهْرِ اَلْكَبِيرِ فِي عِيدِ اَلْمَظَالِّ * وَهُوَ
4 5 اَلشَّهْرُ اَلسَّابِعُ لِإِسْرَائِيلَ * وَجَاؤُا إِلَيْهِ * وَأَخَذُوا اَلْكَهَنَةُ اَلصُّنْدُوقَ * وَأَطْلَعُوهُ إِلَى بَيْتِ اَلرَّبِّ *
وَفِيهِ آنِيَةُ اَلْقُدْسِ بِكَمَالِهَا اَلَّتِي كَانَتْ فِي هٰذَا اَلزَّمَانِ * طَلَعَ بِهَا اَللَّاوِيُّونَ وَاَلْكَهَنَةُ * وَاَلْمَلِكُ
6 سُلَيْمَانُ * وَأُمَّةُ إِسْرَائِيلَ كُلُّهُمْ اَلَّذِينَ حَضَرُوا قُدَّامَ اَلصُّنْدُوقِ * وَذَبَحُوا غَنَمًا وَبَقَرًا لَا عَدَدَ لَهَا وَلَا
7 حِسَابَ مِنْ كَثْرَتِهَا * وَأَتَوْا بِاَلصُّنْدُوقِ * وَأَطْلَعُوهُ إِلَى قُدْسِ اَلْقُدْسِ تَحْتَ أَجْنِحَةِ اَلْكَرُوبِيِّينَ *
8 * لِأَنَّهُمْ مُظَلِّلُونَ عَلَى مَوْضِعِ اَلصُّنْدُوقِ * وَكَانُوا يُغَطُّونَ وَاَلْحَسَبُ اَلَّذِي يُحْمَلُ بِهِ اَلْحَمَّالُونَ
مِنْ فَوْقُ * وَكَانَ حَسَبُهُ طِوَالًا * وَكَانَ رُؤُوسُهَا تُرَى مِنْ تَحْتِ اَلصُّنْدُوقِ مِنْ دَاخِلِ اَلْبَيْتِ * وَمَا
9 كَانُوا يُرَوْنَ مِنْ بَرَّا * وَصَارَ ذٰلِكَ هُنَاكَ إِلَى هٰذِهِ اَلْغَايَةِ * وَمَا كَانَ فِي اَلصُّنْدُوقِ إِلَّا لَوْحَيِ
10 اَلشَّهَادَةِ اَلَّذِي جَعَلَهُمَا مُوسَى فِيهِ * اَلَّذِي أَخَذَهُمَا مِنْ طُورِ سِينَا * وَهٰذَا اَلْعَهْدُ اَلَّذِي
11 أَعْطَاهُ اَللهُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ حِينَ خَرَجُوا مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * وَلَمَّا خَرَجُوا اَلْكَهَنَةُ مِنْ بَيْتِ
اَلْخِدْمَةِ * * *

Hæc posthæc attulit Salomon votum Davidis patris sui, monetam, aurum, & vasa quæ collegerat, & intulit ea in domum Dei. Deinde congregavit omnes sacerdotes filiorum Israelis, & proceres eorum: qui convenerunt eum in Ferusalem, ut deducerent arcam fœderis Domini è civitate Davidis, quæ est Hebron. Congregari sunt, inquam, mense maximo, festo tabernaculorum (is est mensis septimus apud Israelitas) Et cùm venissent ad eum, acceperunt sacerdotes arcam, Et deduxerunt eam in domum Domini, in qua jam erant vasa Sanctuarii universa quæ erant in testudine temporis. Deportârunt ea Levitæ, & sacerdotes, Rex Salomon, & universa plebs Israelitarum qui aderant coram arca: & immolaverunt oves ac boves quibus nullus erat numerus aut supputatio præ multitudine. Attulerunt itaque arcam, & deduxerunt eam ad sanctum sanctûs sub alas Cherubinorum: Obumbrabant enim locum arcæ, & tam eam quàm ligna quibus gestabant eam bajuli, superne tegebant. Hæc verò ligna longa erant, & capita eorum conspiciebantur ex inferiori parte arcæ ab his qui erant intra domum; non autem conspiciebantur ab his qui erant foris: & manserunt hæc ibi ad præsens usque tempus. Nihil autem erat in arca, nisi duæ tabulæ fœderis, quas posuerat in ea Moses, quasque acceperat è monte Sinai: atque hoc est fœdus quod dederat Deus filiis Israel, cùm exissent è terra Ægypti. Et cum egressi essent sacerdotes è domo ministerii,

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

14 * لَمْ تَطْلُعْ سَائِرُ اَلْكَهَنَةِ اَلَّذِينَ دَخَلُوا هُنَاكَ إِلَى بَيْتِ اَلْخِدْمَةِ أَنْ يَقِفُوا مِنْ بَهَاءِ اَلضَّبَابِ *
لِأَنَّهُ اِمْتَلَأَ بَيْتُ اَللهِ مِنْ بَهْجَتِهِ وَمِنْ سَجْدِهِ *

Nulli sacerdotum qui ingressi fuerant illuc in domum ministerii, permissum fuit sacrificare, ob splendorem nebulæ: impleta enim fuerat domus Dei majestate & gloriâ ipsius. 14

CAP. VI.

* اَلْفَصْلُ اَلسَّادِسُ *

1 * وَقَالَ سُلَيْمَانُ * رَبِّ أَنْتَ قُلْتَ أَنْ أَسْكُنَ بِاَلزُّوبَعَةِ *

Tum dixit Salomon; Domine mi, tu dixisti, Habitabo in turbine; 1

דברי הימים ב: ו

benedixit & ,suam faciei rex convertit Et .secula tuæ sessioni locum & ,tibi habitaculum ,domum ædificavi ego Et

וְאָנִי בָּנִיתִי בֵית־זְבֻל לָךְ וּמָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים: וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ 3 2

qui ,Israel Deus Dominus Benedictus : ait Et stans Israel concio omnis Et .Israel ecclesiæ universæ

אֶת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד: וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר 4

eduxi qua die A : dicendo ,complevit ejus manus per & ,meo patri David suo ore in est locutus

דִּבֶּר בְּפִיו אֶת דָּוִיד אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לֵאמֹר: מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי 5

existendum ad ,domum ædificandum ad Israel tribubus cunctis è civitatem in elegi non ,Ægypti terra è meũ populum

אֶת־עַמִּי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת

existendum ad ,Jerusalaim in elegi Et .Israel meũ populum super ducem existendum ad ,virum in elegi non & : ibi meũ nomen

שְׁמִי שָׁם וְלֹא בָחַרְתִּי בְּאִישׁ לִהְיוֹת נָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וְאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַם לִהְיוֹת 6

,mei patris David corde cum fuit Et .Israel meũ populum super existendum ad David in elegi & ,ibi meum nomen

שְׁמִי שָׁם וְאֶבְחַר בְּדָוִיד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עִם־לֵבָב דָּוִיד אָבִי 7

quod Pro : meum patrem David ad Dominus dixit Et .Israel Dei Domini nomini domum ædificandum ad

לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִיד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר 8

ædificabis non tu sed .tuo corde cum fuit quia ,benefecisti ,meo nomini domum ædificandum ad ,tuo corde cum fuit

הָיָה עִם־לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבוֹת כִּי הָיָה עִם־לְבָבֶךָ: רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה 9

suum verbum Dominus statuit Et .meo nomini domum ædificabit ipse ,tuis lumbis de egrediens ,tuus filius sed ,domum

הַבַּיִת כִּי בִנְךָ הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי: וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ 10

ædificavi & ,Dominus est locutus sicut ,Israel thronum super sedi & ,meo patre David pro surrexi & ,fuerat locutus quod

אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקוּם תַּחַת דָּוִיד אָבִי וְאֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וְאֶבְנֶה

quod ,Domini pactum ibi quia arcam ibi posui Et .Israel Dei Domini nomini domum

הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְאָשִׂים שָׁם אֶת־הָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר 11

suas volas extendit & ,Israel concionem omnem contra Domini altaris facies ad stetit Et .Israel filiis cum exciderat

כָּרַת עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו: 12

quinque & ,ejus longitudo cubitorum quinque ,auxilii loci medio in illam dedit & ,eris concham Selomoh fecit Quoniam

כִּי־עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וַיִּתְּנֵהוּ בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת אָרְכּוֹ וַחֲמֵשׁ 13

omnem contra sua genua super se genuflexit & ,illud super Stetitque .ejus statura trium cubitorum & ,ejus latitudo cubitorum

אַמּוֹת רָחְבּוֹ וְאַמּוֹת שָׁלוֹשׁ קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֹד עָלָיו וַיִּבְרַךְ עַל־בִּרְכָּיו נֶגֶד כָּל־

Deus tu sicut non ,Israel Deus Domine : ait Et .cœlos ad suas palmas extendit & ,Israel concionem

קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיְמָה: וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים 14

custodisti Qui .suo corde toto in tuas facies ad ambulantibus tuis servis misericordiã &,pactum custodiens :terra in & ,cœlis in

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לֵבָב: אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ 15

hanc diem secundùm implêsti tua manu in & ,tuo ore in es locutus & ,ei es locutus quod meo patri David tuo servo

לְעַבְדְּךָ דָּוִיד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה:

Non : dicendo ,ei es locutus quod ,meo patri David tuo servo custodi Israel Deus DOMINE nunc Et

וְעַתָּה יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָּוִיד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר לֹא 16

suam viam tui filii custodierint si tantùm ,Israel thronum super sedens ,meis faciebus à vir tibi excidetur

יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם

.meam facies ad ambulâsti quemadmodum ,mea lege in ambulandum ad

לָלֶכֶת בְּתוֹרָתִי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי:

Versio VULG. LAT.

Ego autem ædificavi domum nomini ejus, ut habitaret 2
ibi in perpetuum. Et convertit rex faciem suam, 3
& benedixit universæ multitudini Israel, (nam omnis
turba stabat intenta,) & ait; Benedictus Dominus 4
Deus Israel, qui quod locutus est David patri meo,
opere complevit, dicens; A die, quâ eduxi populum 5
meum de terra Ægypti, non elegi civitatem de cunctis
tribubus Israel, ut ædificaretur in ea domus nomini
meo: neque elegi quemquam alium virum, ut esset dux
in populo meo Israel, Sed elegi Jerusalem, ut sit nomen 6
meum in ea, & elegi David, ut constituerem eum super
populum meum Israel. Cúmque fuisset voluntatis 7
David patris mei, ut ædificaret domum nomini Domini
Dei Israel, Dixit Dominus ad eum; Quia hæc fuit vo- 8
luntas tua, ut ædificares domum nomini meo, benè qui-
dem fecisti hujuscemodi habere voluntatem: Sed non 9
tu ædificabis domum: verùm filius tuus, qui egredietur
de lumbis tuis, ipse ædificabit domum nomini meo.
Complevit ergò Dominus sermonem suum, quem lo- 10
cutus fuerat: & ego surrexi pro David patre meo, &
sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus: &
ædificavi domum nomini Domini Dei Israel. Et posui 11
in ea arcam, in qua est pactum Domini, quod pepigit
cum filiis Israel. Stetit ergò coram altari Domini ex 12
adverso universæ multitudinis Israel, & extendit manus
suas. Siquidem fecerat Salomon basim æneam, & 13
posuerat eam in medio basilicæ, habentem quinque cu-
bitos longitudinis, & quinque cubitos latitudinis, &
tres cubitos altitudinis: stetítque super eam: & dein-
ceps flexis genibus contra universam multitudinẽ Israel,
& palmis in cœlum levatis, Ait; Domine Deus Israel, 14
non est similis tuî Deus in cœlo & in terra: qui cu-
stodis pactum & misericordiam cum servis tuis, qui am-
bulant coram te in toto corde suo: Qui præstitisti ser- 15
vo tuo David patri meo quæcunque locutus fueras ei:
et quæ ore promiseras, opere complêsti, sicut & præsens
tempus probat. Nunc ergò, Domine Deus Israel, imple 16
servo tuo patri meo David quæcunque locutus es,
dicens; Non deficiet ex te vir coram me, qui sedeat su-
per thronum Israel: ita tamen si custodierint filii tui vias
suas, et ambulaverint in lege mea, sicut et tu ambulâsti
coram me.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Et ego ædificans ædificavi domum tibi, lo- 2
cum habitationis tuæ perpetuæ. Deinde con- 3
versâ rex facie, benedixit omnibus cœtibus
Israelis (omnes enim cœtus Israelis aderant)
Et ait, Benedictus Dominus Deus Israelis, 4
qui Davidem patrem meum ore proprio est
allocutus, & verbo suo confirmavit quod di-
xit: Quòd *scilicet* ab eo die quo eduxi po- 5
pulum meum Israelem è terra Ægypti, non
elegi mihi civitatem ullam ex omnibus tri-
bubus Israelis ad ædificandum domum ut es-
set ibi nomen meum; Sed elegi Davidem ut 6
esset rex super populum meum Israelem.
Cúmq; David pater meus animo concepisset 7
ædificare domum nomini Dñi Dei Israelis,
Dixit Davidi patri meo, Quandoquidem a- 8
nimo statuisti ædificare domum nomini meo,
rectè fecisti quòd id animo statueris: Tu 9
tamen non ædificabis domum, sed filius tuus
qui è dorso tuo proditurus est, ipse ædifica-
bit domum nomini meo. Et quidem confir- 10
mavit Dominus sermones suos quos dixerat:
nam surgens loco Davidis patris mei, & in-
sidens solio Israelis, quemadmodum dixerat
mihi Dominus; ædificavi domum nomini
Domini Dei Israelis, Et locum paravi arcæ 11
in qua repositum est fœdus Domini quod de-
derat majoribus nostris cùm eduxisset eos è
terra Ægypti. Deinde stetit Salomon ante 12
altare Domini coram universis cœtibus Is-
raelis, & expandit manus suas cœlum versùs.
(Fecerat enim Salomon podium quoddam 13
æneum, & erexerat illud in medio atrio,
quinque cubitorum altitudine, & duorum
cubitorum latitudine) Hoc conscendens stetit
super illud; tum flexis genibus, spectante e-
um toto populo Israelis; manibusque in ora-
tione coram populo Israelitico cœlũ versùs
expansis, Oravit, ac dixit; Dñe dominorum 14
Israelis, non est tui similis. Tu es Dominus,
cujus voluntates, dum sedes in cœlo sursum,
fiunt super terram deorsum: qui servas fœdus
& clementiam servis tuis rectè coram te am-
bulantibus toto corde suo: Qui Davidi ser- 15
vo tuo patri meo præstitisti quod dixeras ei;
& quæ ore tuo locutus fueras, tuâ voluntate
perfecisti, ut hodierno die. Nunc ergò Do- 16
mine dominorum Israelis, serva servo tuo
Davidi patri meo quod pollicitus es illi, non
defuturum tibi filium à conspectu meo, qui
sedeat super soliũ Israelis, dummodo obser-
vent filii tui vias suas, ambulando coram me
legitimè, quemadmodum ambulâsti tu co-
ram me.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμηκα οἶκον τῷ ὀνόματί Cu ἅγιόν Coi καὶ ἕτοιμον (β) τοῦ κατασκηνῶσαι εἰς τοὺς αἰῶνας.
3 Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε † πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα
4 ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ παρειστήκει. καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (†) ὃς ἐλάλησεν τῷ
5 στόματι αὐτοῦ πρὸς Δαυὶδ † πατέρα μου, καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων, Ἀπὸ τῆς ἡμέρας
ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ,
τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ (γ) εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀνδρὶ † εἶναι ἡγούμενον
6 ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ· Καὶ ἐξελεξάμην (δ) τὴν Ἱερουσαλὴμ γενέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξ-
7 ελεξάμην ἐν Δαυὶδ (ε) τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Δαυὶδ τοῦ πα-
8 τρός μου, † οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ (ζ) πα-
τέρα μου, Διότι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Cu τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας, ὅτι
9 ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν Cou. Πλὴν Cὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ὅτι ὁ υἱός Cou ὃς ἐξελεύσεται
10 ἐκ τῆς ὀσφύος Cou, οὗτος οἰκοδομήσει † οἶκον τῷ ὀνόματί μου. Καὶ ἀνέστησε κύριος τὸν (η) λόγον
αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγὼ ἀνέστην ἀντὶ Δαυὶδ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον Ἰσραὴλ, καθ-
11 ὡς ἐλάλησε κύριος· καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, Καὶ ἔθηκα ἐκεῖ †
12 κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη κυρίου, ἣν διέθετο τοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου
13 ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας (θ) αὐτοῦ. Ὅτι ἐποίησε Σαλωμὼν βά-
σιν χαλκῆν, καὶ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ
πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ γόνατα (ι) ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρα-
14 νόν, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὅμοιός Coi θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσ-
σων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισὶ Cou τοῖς πορευομένοις ἐναντίον Cou ἐν ὅλῃ καρδίᾳ·
15 Ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί Cou Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ (κ) ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματι
16 Cu, καὶ ἐν χερσί Cou ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, φύλαξον τῷ παιδί
Cou τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἐκλείψει Coi ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθή-
μενός ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί Cou τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νό-
μῳ μου, ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.

Et ego ædificavi domum nomini tuo sanctam tibi, & paratam ad habi- 2
tandum in sæcula. Et convertit rex faciem suam, & benedixit omnem 3
Ecclesiam Israel, (& omnis Ecclesia Israel adstabat,) & dixit ; Bene- 4
dictus Dominus Deus Israel, quemadò locutus est in ore suo ad David
patrem meum, & in manibus suis implevit, dicens ; A die, quâ eduxi 5
populum meum è terra Ægypti, non elegi in civitate de omnibus tri-
bubus Israel, ad ædificandam domum, ut esset nomen meum ibi : & non
elegi in viro, ut esset in ducem super populum meum Israel. Et elegi 6
Hierusalem, ut esset nomen meum ibi : & elegi in David, ut esset super
populum meum Israel. Et factum est super cor David patris mei, ædi- 7
ficare domum nomini Domini Dei Israel. Et dixit Dominus ad Da- 8
vid patrem meum ; Quoniam factum est super cor tuum ædificare do-
mum nomini meo, rectè fecisti, quoniam factum est super cor tuum.
Verumtamen tu non ædificabis domum : quoniam filius tuus, qui egredi- 9
etur de lumbo tuo, hic ædificabit domum nomini meo. Et suscitavit 10
Dominus verbum hoc, quod locutus est. Et factus sum pro David patre
meo : & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus : &
ædificavi domum nomini Domini Dei Israel : Et posui ibi arcam ; in 11
qua ibi testamentum Domini, quod disposuit ipsi Israel. Et stetit è re- 12
gione altaris Domini ante omnem Ecclesiam Israel, & expandit manus
suas. Quoniam fecerat Salomon basim æneam : & posuerat eam in 13
medio atrii ipsius templi quinque cubitorum longitudo ejus, et quinque cu-
bitorum latitudo ejus, & (a)trium cubitorum altitudo ejus : & stetit
super eam : & cecidit super genua coram omni Ecclesia Israel. Et ex-
pandit manus suas ad cœlum, Et dixit ; Domine Deus Israel, non est si- 14
milis tibi Deus in cœlo, & super terram, custodiens testamentum, & mi-
sericordiam pueris tuis ambulantibus ante te in toto corde : Quæ custo- 15
disti puero tuo David patri meo, quæ locutus es ei, dicens : Et locutus es
in ore tuo : & in manu tua implevisti, sicut dies hæc. Et nunc, Domine 16
Deus Israel, custodi puero tuo David patri meo, quæ locutus es ei, dicens ;
Non deficiet tibi vir à facie mea sedens super thronum Israel, tantùm
si custodierint filii tui viam suam, ambulando in lege mea, sicut ambulâsti coram me.

MS.A. (β) τοῦ κατοικῆσαι εἰς (†) ὃς (γ) εἶναι ὄνομά (δ) ἐν Ἱερουσαλὴμ γενέσθαι * τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά (ε) ὥστε εἶναι ἐπὶ τοῦ λαοῦ (ζ) τὸν πατέρα (η) λόγον αὐτοῦ, ὃν (θ) ἑαυτῆς. (ι) αὐτοῦ ἔναντι (κ) ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 وَأَنَا أَبْنِي لَكَ مَسْكِنًا * وَأَهَيِّي لَكَ مَوْضِعًا لِسُكْنَاكَ إِلَى الْأَبَدِ * وَالْتَفَتَ سُلَيْمَانُ وَبَارَكَ
3 عَلَى جُمُوعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَكَانَ قَائِمًا مَعَهُمْ * وَقَالَ * تَبَارَكَ الرَّبُّ إِلَهُ إِسْرَائِيلَ * الَّذِي تَكَلَّمَ
4 مَعَ دَاوُدَ أَبِي * وَجَعَفَ كُلَّ سِيِّ وَقَالَ * مِنْ يَوْمٍ أَخْرَجْتُ أُمَّتِي إِسْرَائِيلَ مِنْ مِصْرَ *
5 مَا اخْتَرْتُ لِي مَدِينَةً مِنْ كُلِّ أَسْبَاطِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * لِأَبْنِيَ هُنَاكَ بَيْتًا لِاسْمِي * وَاخْتَرْتُ
6 دَاوُدَ لِيَكُونَ مَلِكًا عَلَى أُمَّتِي * وَكَانَ فِي قَلْبِ دَاوُدَ أَبِي لِيَبْنِيَ لِاسْمِ اللَّهِ إِلَهِ إِسْرَائِيلَ
7 بَيْتًا * فَقَالَ لَهُ * إِذْ كُنْتَ قَدْ نَوَيْتَ بِقَلْبِكَ أَنْ تَبْنِيَ بَيْتًا لِاسْمِي * قَبَّلْتَ مِنْكَ
8 إِذْ نَوَيْتَ بِقَلْبِكَ * وَأَنْتَ لَا تَبْنِي لِي بَيْتًا لِاسْمِي * لَكِنِ ابْنُكَ الَّذِي يَخْرُجُ مِنْ
9 صُلْبِكَ هُوَ يَبْنِي بَيْتًا لِاسْمِي * وَجَعَفَ يَا رَبِّ قَوْلَكَ الَّذِي قُلْتَهُ لِدَاوُدَ أَبِي * وَجَلَسْتُ
10 عَلَى كُرْسِيِّ إِسْرَائِيلَ كَمَا أَمَرْتَنِي * وَبَنَيْتُ بَيْتًا لِاسْمِ الرَّبِّ * وَجَدَّدْتُ مَوْضِعًا لِصُنْدُوقِي
11 عَهْدَكَ الَّذِي أَعْطَيْتَهُ لِآبَائِنَا * حِينَ أَخْرَجْتَهُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * وَقَامَ سُلَيْمَانُ قُدَّامَ
12 مَذْبَحِ اللَّهِ بِحَضْرَةِ جَمِيعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَبَسَطَ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ * وَكَانَ قَدْ صَنَعَ
13 عَمُودًا وَاحِدًا * وَأَقَامَهُ فِي وَسْطِ الدَّارِ * ارْتِفَاعُهُ خَمْسَةُ أَذْرُعٍ * وَعَرْضُهُ أَذْرُعٍ *
وَطَلَعَ جَلَسَ عَلَيْهِ وَجَثَا عَلَى رُكْبَتَيْهِ * وَكَانُوا جَمِيعُ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَنْظُرُونَ
14 إِلَيْهِ * وَبَسَطَ يَدَيْهِ لِلصَّلَاةِ * وَسَائِرُ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَنْظُرُونَهُ * وَصَلَّى وَقَالَ * رَبَّ
الْأَرْبَابِ إِلَهَ إِسْرَائِيلَ * لَيْسَ مِثْلَكَ يَا رَبِّ * الَّذِي مَسْكَنُكَ فِي عُلُوِّ السَّمَاءِ * وَإِرَادَتُكَ تَصْنَعُ
15 فِي أَسْفَلِ الْأَرْضِ * الَّذِي حَفِظْتَ وَصَايَا عَبْدِكَ الَّذِينَ يَسْلُكُونَ بِحَضْرَتِكَ قُدَّامَكَ بِكُلِّ قُلُوبِهِمْ
* وَحَفِظْتَ لِدَاوُدَ عَبْدِكَ أَبِي * وَتَقَدَّمْتَ وَقُلْتَ لَهُ * وَكَلَّمْتَهُ بِفَمِكَ * وَإِرَادَتِكَ أَتْمَمْتَ لَهُ فِي هَذَا
16 الْيَوْمِ * وَالْآنَ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ إِلَهَ إِسْرَائِيلَ * تَمِّمْ لِعَبْدِكَ دَاوُدَ مَا قُلْتَهُ لَهُ * أَنَّهُ لَا يَزُولُ لَكَ مِنْ
قُدَّامِي أَنْ يَجْلِسَ عَلَى كُرْسِيِّ إِسْرَائِيلَ * إِنْ حَفِظَ بَنُوكَ عَهْدِي وَسَلَكُوا بِنَوَامِيسِي * كَمَا
سِرْتَ أَنْتَ قُدَّامِي *

Et ego ædificarem tibi domicilium, & 2
pararem tibi locum pro habitatione tua
sempiterna? Deinde conversus Salomon 3
benedixit cœtibus filiorum Israelis, cum
quibus astabat, Et ait ; Benedictus sit 4
Dominus Deus Israelis, qui locutus est
cum Davide patre meo, & omnia eventu
comprobavit, ac dixit ; Ab eo die quo 5
eduxi plebem meam Israelem ex Ægy-
pto, non elegi mihi civitatem ullam ex
omnibus tribubus Israelitarum, ut ex-
truerem ibi domum nomini meo : Et 6
elegi Davidem ut esset rex super plebem
meã. Et cùm esset in animo Davidis patris 7
mei ædificare nomini Dei, Dei Israelis,
domum ; Dixisti ei, Quandoquidem 8
animo tuo decrevisti ædificare domum
nomini meo, gratum habui cùm id animo
decrevisti : Tu tamen nequaquam ædi- 9
ficabis mihi domum nomini meo ; sed
filius tuus qui egredietur è dorso tuo, is
ædificabit domum nomini meo. Jam 10
verò exitu comprobâsti O Domine mi,
sermonem tuum quem dixisti Davidi pa-
tri meo ; & cùm sedissem super solio
Israelis, ut præcepisti mihi, ædificavi do-
mum nomini Domini, Et renovavi lo- 11
cum arcæ fœderis tui quod dedisti paren-
tibus nostris cùm eduxisti eos de terra
Ægypti. Stetitque Salomon ante aram 12
Dei, in præsentia omnium Israelitarum,
extenditque manus suas cœlum versùs,
(Fecerat enim columnam quandam, & 13
erexerat eam in medio atrio ; cujus al-
titudo erat quinque ulnarum, latitudo
verò duarum ulnarum : hanc conscen-
dens sedit super eam, tum in genua pro-
cubuit intuentibus cum omnibus Israeli-
tis) extendit inquam manus suas ad
orandum, videntibus eum omnibus
Israelitis, Et oravit, ac dixit ; Domine 14
dominorum, Deus Israelis, non est tui
similis O Domine mi, cujus habitatione
in summo cœlo existente, tua tamen vo-
luntas fit in ima terra : qui servas testa-
menta servorum tuorum qui sincerè co-
ram te ambulant integrâ mentibus : Et 15
promissa præstitisti Davidi servo tuo pa-
tri meo ; prædixisti ei, ore proprio allo-
cutus es eum, tuâque voluntate hodie
persolvisti ei. Itaque O Domine domi- 16
norum, Deus Israelis, vestrâ comprola
servo tuo Davidi quod pollicitus es ei,
non defuturum tibi à conspectu meo
filium sedentem super solium Israelis ;
dummodo custodiant filii tui pactum meũ,
& ambulent in legibus meis quemad-
modum tu ambulâsti coram me.

habitabit verè *nunquid* Nam .David tuo servo es locutus quod ,tuum verbum *sit verum* ,Israel Deus Domine nunc Et

17 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן דְּבָרְךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְעַבְדְּךָ לְדָוִיד: כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב

hæc domus *quia etiam* ,te *fustinebunt* non cœlorum cœli & cœli Ecce ? terram super homine cum Deus

18 אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת הַזֶּה

ad audiendum ad ,meus Deus Domine ejus deprecationem ad & ,tui servi orationem ad respicias Et ? ædificavi quam

19 אֲשֶׁר בָּנִיתִי: וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמַע אֶל־

istam domum *ad aperios tuos oculos existendos Ad* .*tuus facies ad* orat tuus servus quam ,orationem *ad* & ,*precationem*

20 הָרִנָּה וְאֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ: לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה

orabit quam orationem *ad audiendum ad* ,*ibi* tuum nomen *ponendum ad* dixisti quo locum *ad* ,nocte ac die

יוֹמָם וְלַיְלָה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל

in oraverint quam ,Israel tui populi & tui servi *deprecationes ad* exaudias Et .isto loco in tuus servus

21 עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תְּחִנּוֹנֵי עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּללוּ אֶל־

quispiam peccaverit Si .parces & ,exaudies & ,cœlis è tuæ *sessionis* loco è exaudies tu & : isto loco

22 הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִמְּקוֹם שִׁבְתְּךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלַחְתָּ: אִם־יֶחֱטָא אִישׁ

tu Et : ista domo in tuo altari coram juramentū venerit & : eū *faciendum jurare ad* ,juramentum eo *in tulerit* & ,*suum socium* in

23 לְרֵעֵהוּ וְנָשָׂא־בוֹ אָלָה לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּ

justificando & ,ejus caput in ejus viam dando ,impio reddendo ,tuos servos judicabis & ,facies & ,cœlis de audies

שְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עֲבָדֶיךָ לְהָשִׁיב לָרָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְלִהְצְדִּיק

,tibi peccaverint cum ,*inimici facies ad* Israel tuus populus fuerit cæsus si Et .ejus justitiam secundùm ei dando ,justum

24 צַדִּיק לָתֵת לוֹ כְּצִדְקָתוֹ: וְאִם־יִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ

audies tu Et ; ista domo in *tuas facies ad* fuerint deprecati & ,oraverint & ,tuum nomen fuerint confessi & ,fuerint converti &

25 וְשָׁבוּ וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ וְהִתְפַּללוּ וְהִתְחַנְּנוּ לְפָנֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע

,eis dedisti quam ,terram ad eos reduces & ,Israel tui populi peccato parces & ,cœlis de

מִן־הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהֵשֵׁבוֹתָם אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָהֶם

,isto loco in oraverint & ,tibi peccaverint cùm ,pluvia fuerit non & ,*cœlos detineas* In .eorum patribus &

26 וְלַאֲבוֹתֵיהֶם: בְּהֵעָצֵר הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְהִתְפַּללוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה

peccato parces & ,cœlis exaudies tu Et : eos afflixeris cùm ,fuerint conversi suo peccato à ,tuū nomen fuerint confessi &

27 וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ מֵחַטָּאתָם יָשׁוּבוּן כִּי תְעַנֵּם: וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת

super pluviam dabis & : *ea in* ambulent quam bonam viam *ad* eos docebis nam : Israel tui populi & ,tuorum servorum

עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי תּוֹרֵם אֶל־הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל־

segetum percussio ,fuerit *cùm* pestis ,terra in fuerit *cùm* Fames .hereditatem in tuo populo dedisti quam ,tuam terram

28 אַרְצְךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה: רָעָב כִּי־יִהְיֶה בָּאָרֶץ דֶּבֶר כִּי־יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן

omnisque,plaga omnis ; *suarum perierum* terra in ejus inimicus *ei dederit angustiam cùm* : fuerit cùm bruchus & ,locusta ,rubigo &

יֵרָקוֹן אַרְבֶּה וְחָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר־לוֹ אוֹיְבָיו בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל־נֶגַע וְכָל־

cognoverit *cùm*,Israel tuo populo omni & ,homini omni fuerit quæ ,deprecationem omnem ,orationem Omnem : infirmitas

29 מַחֲלָה: כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם וּלְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּ

: istam domum ad suas volas expanderit & ,suum dolorem & ,suam plagam unusquisque

אִישׁ נִגְעוֹ וּמַכְאֹבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה:

Versio VULG. LAT.

Et nunc, Domine Deus Israel, firmetur sermo tuus, 17
quem locutus es servo tuo David. Ergóne credibile 18
est ut habitet Deus cum hominibus super terram ? Si
cœlum & cœli cœlorum non te capiunt, quantò magis
domus ista, quam ædificavi ? Sed ad hoc tantùm facta 19
est, ut respicias orationem servi tui, & obsecrationem
ejus, Domine Deus meus : & audias preces, quas fun-
dit famulus tuus coram te : ut aperias oculos tuos su- 20
per domum istam diebus ac noctibus, super locum,
in quo pollicitus es ut invocaretur nomen tuum, Et 21
exaudires orationem, quam servus tuus orat in eo : &
exaudias preces famuli tui, & populi tui Israel. Qui-
cunque oraverit in loco isto, exaudi de habitaculo tuo,
id est, de cœlis, & propitiare. Si peccaverit quispiam 22
in proximum suum, & jurare contra eum paratus vene-
rit, séque maledicto constrinxerit coram altari in do-
mo ista : Tu audies de cœlo, & facies judicium servo-
rum tuorum, ita ut reddas iniquo viam suam in caput 23
proprium, & ulciscaris justum, retribuens ei secundùm
justitiam suam. Si superatus fuerit populus tuus Israel 24
ab inimicis, (peccabunt enim tibi,) & converti egerint
pœnitentiam, & obsecraverint nomen tuum, & fuerint
deprecati in loco isto, Tu exaudies de cœlo, & propi- 25
tiare peccato populi tui Israel, & reduc eos in terram,
quam dedisti eis, & patribus eorum. Si clauso cœlo, 26
pluvia non fluxerit propter peccata populi, & deprecati te fuerint in loco isto, et confessi nomini tuo, & con-
versi à peccatis suis, cùm eos afflixeris, Exaudi de 27
cœlo, Domine, & dimitte peccata servis tuis & popu-
li tui Israel, & doce eos viam bonam, per quam ingre-
diantur : et da pluviam terræ, quam dedisti populo tuo
ad possidendum. Fames si orta fuerit in terra, et pe- 28
stilentia, ærugo, et aurugo, et locusta, et bruchus ; et
hostes, vastatis regionibus, portas obsederint civita-
tis, omnísque plaga et infirmitas presserit : Si quis 29
de populo tuo Israel fuerit deprecatus, cognoscens pla-
gam et infirmitatem suam, et expanderit manus suas in
domo hac,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܗܘ ܐܝܬ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܗ

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ νῦν κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά Σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί Σου τῷ Δαυίδ.
18 Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει (†) Θεὸς μετ' ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τῶν οὐρανῶν οὐκ
19 ἀρκέσουσί Σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα; Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός Σου καὶ
ἐπὶ τὴν δέησιν μου κύριε ὁ Θεὸς, τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς Σου
20 προσεύχεται ἐναντίον Σου σήμερον, Τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς Σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας
καὶ νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά Σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευ-
21 χῆς (λ) ἧς προσεύχεται ὁ παῖς Σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον· Καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός Σου,
καὶ λαοῦ Σου Ἰσραὴλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ Σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς
22 κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ καὶ ἵλεως ἔσῃ. Ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ
λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴ-
23 κῳ τούτῳ, Καὶ Σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τοὺς δούλους Σου, τοῦ ἀποδοῦ-
ναι τῷ ἀνόμῳ, καὶ ἀποδοῦναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλήν (μ) αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, τοῦ ἀ-
24 ποδοῦναι (ν) αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός Σου Ἰσραὴλ κατέναντι τῶν
ἐχθρῶν, ἐὰν ἁμάρτωσί Σοι, καὶ ἀποστρέψωσι καὶ (ξ) ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί Σου, καὶ (ο)
25 προσεύξωνται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον Σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις (π) λαοῦ Σου Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας
26 αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ἐν τῷ συνέχθῃναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένηται ὑετὸν, ὅτι ἁμαρ-
τήσονταί Σοι, καὶ προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ αἰνέσουσι τὸ ὄνομά Σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁ-
27 μαρτιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτοὺς, Καὶ Σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως
ἔσῃ (ρ) ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων καὶ τοῦ λαοῦ Σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν
τὴν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν Σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ
28 Σου εἰς κληρονομίαν. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται, ἀνεμοφθορία καὶ
ἴκτερος, ἀκρὶς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται, (σ) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν
29 πόλεων αὐτῶν, πᾶσαν πληγὴν (τ) καὶ πάντα πόνον, Καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν
γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ λαῷ Σου Ἰσραὴλ, ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος τὴν ἁφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μα-
λακίαν αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον,

Et nunc, Domine Deus Israel, fidele sit, quæso, verbum tuum, quod 17
locutus es puero tuo David. Quoniam si verè habitabit Deus cum ho- 18
minibus super terram? Si cœlum, & cœlum cœli non sufficient tibi;
& quæ domus hæc, quam ædificavi? Et inspicies super deprecati- 19
onem pueri tui, & super orationem meam, Domine Deus, ad exaudendum
orationem, & deprecationem, quam puer tuus deprecatur ante
te hodiè; ut sint oculi tui aperti super domum hanc die ac nocte, ad lo- 20
cum hunc, quem dixisti invocari nomen tuum ibi, ad audiendum de-
precationem, quam deprecatur puer tuus in loco hoc. Et audies orati- 21
onem pueri tui, & populi tui Israel, quæcunque deprecati fuerint in
loco hoc. Et tu exaudies(b) in loco habitationis tuæ è cœlo: & audies,
& propitius eris. Si peccaverit vir proximo suo, & sumpserit super 22
eum maledictionem ad maledicendum ei, & venerit, & maledixerit
coram altari in domo hac, Et tu exaudies de cœlo, & facies, & ju- 23
dicabis servos tuos ad retribuendum iniquo, & retribuendum vias
ejus in caput ejus, & ad justificandum justum, ad retribuendum ei se-
cundùm justitiam ejus. Et, si percussus fuerit populus tuus Israel co- 24
ram inimico, (si peccaverint tibi,) & reverterint, & confessi fuerint
nomini tuo, & deprecati fuerint, & oraverint ante te in domo hac;
Et tu exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis populi tui Israel: & 25
reduces eos in terram, quam dedisti eis, & patribus eorum. Cùm co- 26
hibitum fuerit cœlum, & non fuerit pluvia (quoniam peccabunt tibi,) &
deprecabuntur in loco hoc, & laudabunt nomen tuum, & à peccatis
suis revertent, quoniam humiliabis eos; Et tu exaudies de cœlo, & 27
propitius eris peccatis (c) puerorum, & populi tui Israel: quia mani-
festabis eis viam bonam, in qua ibunt in ea: & dabis pluviam super
terram tuam, quam dedisti populo tuo in hæreditatem. Fames si facta 28
fuerit super terram, mors si facta fuerit, aeris corruptio, et ictericia, locu-
sta, & bruchus (si fuerit, & si tribulaverit eum inimicus eorum civi-
tatibus ipsorum, secundùm omnem plagam, & omnem la[illegible], Et (d) 29
omnis deprecatio, & omnis oratio, quæcunque facta fuerit omni homi-
ni, & omni populo tuo Israel, si noverit homo tactum suum, & lan-
guorem suum, & expanderit manus suas ad domum hanc;

MS.A. (†) ὁ Θεὸς (λ) ἧς ὁ παῖς Σου προσεύχεται εἰς (μ) αὐτοῦ, τοῦ (ν) ἑκάστῳ κατὰ (ξ) ἐξομολογήσονται (ο) προσεύξονται (π) τοῦ λαοῦ (ρ) τῶν ἁμαρτιῶν τῶν παίδων Σου καὶ (σ) ἐὰν θλίψῃ (τ) καὶ πᾶν πόνον,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 وَأَيْضًا يَا رَبِّ حَقِّقْ قَوْلَكَ ٱلَّذِي تَكَلَّمْتَ بِهِ مَعَهُ * لِأَنَّ بِٱلْأَمَانَةِ صَنَعَ ٱللهُ مَسْكَنَهُ
18 مَعَ سَعْبِهِ عَلَى ٱلْأَرْضِ * هَا ٱلسَّمَآءُ وَسَمَآءُ ٱلسَّمَآءِ لَا تَسْتَطِيعُ لِعَظَمَتِكَ * لَكِنْ هٰذَا ٱلْبَيْتُ
19 ٱلَّذِي بَنَيْتُهُ لَكَ * تَلْتَفِتُ فِيهِ لِصَلَاةِ عَبْدِكَ وَطِلْبَتِهِ * يَا رَبِّي وَإِلٰهِي ٱسْمَعِ ٱلصَّلَاةَ
20 ٱلَّتِي يُصَلِّي بِهَا أَمَامَكَ فِي هٰذَا ٱلْيَوْمِ * وَهَا يَكُونُ أَمَامَكَ أَنْ تَسْمَعَ صَلَاةَ كُلِّ
مَنْ يَأْتِي إِلَيْكَ فِي هٰذَا ٱلْبَيْتِ لَيْلًا وَنَهَارًا * فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي سَكَنْتَ قُدْسَكَ *
21 * ٱسْمَعْ صَلَوَاتِ سَعْبِكَ وَعَبِيدِكَ ٱلَّذِينَ يُصَلُّونَ قُدَّامَكَ فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ * وَأَنْتَ تَسْمَعُ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ وَمِنْ عُلُوِّ قُدْسِكَ وَمَسْكَنِكَ * وَتَسْكُبُ وَتَغْفِرُ * إِنْ كَانَ إِنْسَانٌ يُخْطِي
22 عَلَى صَاحِبِهِ * وَيُقْطَعُ عَلَيْهِ إِيمَانًا وَيَحْلِفُهُ * وَيَجِي يَحْلِفُ قُدَّامَ مَذْبَحِكَ فِي هٰذَا ٱلْبَيْتِ *
23 * وَأَنْتَ تَسْمَعُ صَلَاتَهُمْ مِنْ مَسْكَنِكَ فِي ٱلسَّمَآءِ * وَتَدِينُ عَبِيدَكَ * وَتُجَازِي ٱلْمُجْرِمَ عَلَى
قَدْرِ أَفْعَالِهِ * وَإِنِ ٱنْكَسَرَ سَعْبُكَ قُدَّامَ أَعْدَائِهِمْ * إِذَا أَخْطَأُوا قُدَّامَكَ * فَيَرْجِعُوا إِلَيْكَ
24 وَيَأْمَنُوا بِٱسْمِكَ ٱلْعَظِيمِ * وَيَطْلُبُوا ٱسْمَكَ فِي هٰذَا ٱلْبَيْتِ * وَأَنْتَ تَسْمَعُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ * وَتَغْفِرُ
25 خَطَايَا سَعْبِكَ وَتَرُدُّهُمْ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَعْطَيْتَهَا لِآبَائِهِمْ * وَإِذَا مُنِعَتِ ٱلسَّمَآءُ ٱلْمَطَرَ * إِذَا أَخْطَأُوا
قُدَّامَكَ * وَيُصَلُّونَ فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ * وَيَسْكُرُونَ ٱسْمَكَ ٱلْعَظِيمَ * وَيَرْجِعُونَ عَنْ خَطَايَاهُمْ *
26 * فَأَنْتَ تُسَكِّبُ لَهُمْ * وَتَسْمَعُ صَوْتَ صَلَوَاتِهِمْ مِنَ ٱلسَّمَآءِ * وَتَغْفِرُ خَطَايَا عَبِيدِكَ وَسَعْبِكَ
27 إِسْرَائِيلَ * وَتُعَلِّمُهُمْ طَرِيقَكَ ٱلْحَسَنَةَ لِيَسْعَوْا فِيهَا * وَتَحُطُّ بَرَكَاتِكَ ٱلْأَرْضَ ٱلَّتِي أَعْطَيْتَهَا
لِعَبِيدِكَ مِيرَاثًا * وَإِذَا كَانَ جُوعٌ فِي ٱلْأَرْضِ أَوْ مَوْتٌ أَوْ عُقُورٌ وَعَذَابٌ * وَجَرَادٌ وَطَيْرٌ يُهْلِكُ
28 ٱلزَّرْعَ * وَإِذَا ٱضْطَهَدَهُمْ أَعْدَاؤُهُمْ فِي أَرْضِهِمْ وَصِيَاعِهِمْ * بِكُلِّ عَذَابٍ وَوَجَعٍ * فَكُلُّ
29 صَلَاةٍ وَطِلْبَةٍ تَكُونُ لِلْبَسَرِيِّينَ * تَكُونُ لِسَعْبِكَ لِيَحْمِلَ كُلُّ رَجُلٍ وَجَعَ قَلْبِهِ * وَيَجِي
وَيَبْسُطُ يَدَيْهِ فِي هٰذَا ٱلْبَيْتِ *

Ratum fac etiam O Domine mi, sermo- 17
nem tuum quem habuisti cum eo. Quan- 18
doquidem certissimè fecit habitationem
suam Deus cum populo suo super ter-
ram, (en tamen cœlum & cœli cœlum
impar est majestati tuæ) ergò in domo
ista quam ædificavi tibi, Convertaris 19
ad orationem & petitionem servi tui: O
Domine & Deus meus, audi orationem
quam fundit coram te hodiè. Et fiat 20
coram te quæso, ut audiatur oratio cu-
juscunque ad te accedentis in domum
istam nocte diuque, locum videlicet
istum in quo collocâsti Sanctuarium tuum.
Exaudi orationes populi tui & servorum 21
tuorum qui coram te orabunt hoc in lo-
co: tu inquam audias è cœlo, ab ex-
celso Sanctuario & habitaculo tuo, ex-
audias, & parcas. Si quopiam in ami- 22
cum suum peccante, is juramentum illi
præscribat, eumque ad jurandum co-
gat; illeque veniens juret ante aram
tuam in domo ista: Tu exaudies o- 23
rationem eorum ex habitaculo tuo in cœlo,
jus dices servis tuis, & reum pro ratione
actuum ejus remunerabis. Si profli- 24
tus fuerit populus tuus coram hostibus
tuis, quòd in te peccaverint; ad te au-
tem conversi credant in nomen tuum
maximum, & quærant nomen tuum in
hac domo: Tu quoque audies è cœlo, 25
& dimittes peccata populi tui, & re-
duces eos in terram quam dedisti patri-
bus eorum. Cùm cœlum retinuerit 26
pluviam, quòd in te peccaverint; si
orent in loco isto, gratias agant nomini
tuo magno, revertantque se à peccatis
suis: Tu exaudies eos, & audies vocem 27
precum eorum de cœlo, dimittesque pec-
cata servorum tuorum, & populi tui
Israelis, & docebis eos vias tuas
bonas ut ambulent in eis, & comple-
ctentur benedictiones tuæ terram quam
dedisti servis tuis hæreditatem. Cùm 28
fuerit fames in terra, aut mortalitas,
aut ulcera & cruciatus, aut locusta
& volucres seminibus perniciosæ: si
cumque persecuti fuerint eos inimici
eorum in terra & civitatibus eorum:
demum instante quovis cruciatu ac
dolore: Quæcunque oratio & petitio 29
fiet à mortalibus, fiet à populo tuo ad hoc
ut toleret unusquisque dolorem cordis
sui, accedendo & expandendo manus
suas in hac domo:

דבר הימים ב: ז

:ejus cor *noſces* quia,ſuas vias omnes juxta unicuiq; dabis &,parces & ,tuæ ſeſſionis *parato loco* ,cœlis de exaudies tu Et

30 וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לְאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לִבּוֹ

quibus ,diebus omnibus tuis viis in *ambulandi* ad te timeant Ut .hominum filiorum cor noſti tu ſolus tu nam

31 כִּי־אַתָּה לְבַדְּךָ יָדַעְתָּ אֶת־לִבּוֹת בְּנֵי הָאָדָם: לְמַעַן יִירָאוּךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכֶיךָ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־

Iſrael tuo populo de non qui alienigenam ad etiam Et .noſtris patribus dediſti quam ,terræ facies ſuper *viventes* ipſi

31 הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ: וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

,extentum tuum brachium & ,robuſtam tuam manum & ,magnum tuum nomen propter longinqua terra è veniens & ,ipſe

הוּא וּבָא׳ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְיָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה

omnia ſecundùm facies & : tuæ ſeſſionis *parato loco* de cœlis de exaudies tu Et .iſta domo in oraverint & venerint &

33 וּבָאוּ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל

tuus populus ſicut ,te *timendum ad* & ,tuum nomen terræ populi omnes ſciant ut ; alienigena te *ad clamaverit* quibus

אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּ כָל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ וְיִרְאוּךָ אֹתָךְ כְּעַמְּךָ

tuus populus fuerit egreſſus *Cùm* .ædificavi quam hanc domum ſuper eſt invocatum tuum nomen quòd ,*ſciendum ad* & ; Iſrael

יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי: כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ

; *ea in* elegiſti quam ,hujus civitatis via te ad oraverint & ; eos miſeris qua viam per ſuos inimicos contra bellum ad

לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבָיו בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בָּהּ

facies & ; eorum deprecationē & ,eorum orationem cœlis de exaudies Et .tuo nomini ædificavi quam domus &

35 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ: וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ

eos tradideris & ,eos contra fueris *exacerbatus* & (peccet non qui homo non nam) ; tibi peccaverint *Cùm* .eorū judicium

36 מִשְׁפָּטָם: כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ בָּם וְנָתַתָּם

ad *reverti fecerint* Et : propinquam vel longinquam terram ad eos ducentes captivos ,eos duxerint captivos & ,*inimici faciès ad*

37 לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבִים שׁוֹבִיהֶם אֶל־אֶרֶץ רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה: וְהֵשִׁיבוּ אֶל־

: dicendo ,ſuæ captivitatis terra in te ad oraverint & ,fuerint converſi & ,*illuc* fuerint ducti captivi *quò* ,terra in ſuum cor

לְבָבָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם לֵאמֹר

ſuæ captivitatis terra in ſua anima tota in & ſuo corde toto in te ad fuerint converſi Et .egim' impiè &,egimus iniquè,Peccavim'

38 חָטָאנוּ הֶעֱוִינוּ וְרָשָׁעְנוּ: וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לִבָּם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם

quam domus & ,elegiſti quam civitatis &,eorū patribus dediſti quam ,eorū terræ via oraverint & ; eos duxerūt captivos quam

אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר־נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם וְהָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְלַ[illegible]אֲשֶׁר־

:eorū judiciū facies & ; eorum *preces* & ,eorū orationem ,tuæ ſeſſionis *loco parato* de ,cœlis de exaudies Et .tuo nomini ædificavi

39 בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ: וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם

oratione ad intentæ tuæ aures & ,aperti tui oculi quæſo ſint meus Deus Nunc .tibi peccaverunt qui ,tuo populo parces &

40 וְסַלַּח לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לָךְ: עַתָּה אֱלֹהַי יִהְיוּ־נָא עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת וְאָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לִתְפִלַּת

induantur Deus Dñe tui Sacerdotes.tuæ fortitudinis arca & tu ,tuâ requiē in Deus Domine ſurge nunc Et .hujus loci

41 הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְעַתָּה קוּמָה יְהוָה אֱלֹהִים לְנוּחֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ כֹּהֲנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהִים יִלְבְּשׁוּ

.tui ſervi David miſericordiarū memento :tui Chriſti *facies* avertas ne Deus Domine .bono in lætentur tui *pii* & ,ſalute

42 תְּשׁוּעָה וַחֲסִידֶיךָ יִשְׂמְחוּ בַטּוֹב: יְהוָה אֱלֹהִים אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זָכְרָה לְחַסְדֵי דָוִיד עַבְדֶּךָ:

CAP. VII.

Domini gloria & ; victimas & ,*aſcenſionem comedit* & ,cœlis è deſcendit ignis & ,orare Selomoh *complere ſecundùm* Et

1 וּכְכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יָרְדָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל הָעֹלָה וְהַזְּבָחִים וּכְבוֹד יְהוָה

.domum replevit

מָלְאָ אֶת־הַבָּיִת:

Verſio VULG. LAT.

30 Tu exaudies de cœlo, de ſublimi ſcilicèt habitaculo tuo, & propitiare, & redde unicuique ſecundùm vias ſuas, quas nôſti eum habere in corde ſuo: (tu enim ſolus nôſti corda filiorum hominum:) 31 Ut timeant te, & ambulent in viis tuis cunctis diebus, quibus vivunt ſuper faciem terræ, quam dediſti patribus noſtris. 32 Externũ quoque, qui non eſt de populo tuo Iſrael, ſi venerit de terra longinqua, propter nomen tuum magnum, & propter manum tuam robuſtam, & brachium tuum extentum, & adoraverit in loco iſto, 33 Tu exaudies de cœlo firmiſſimo habitaculo tuo, & facies cuncta, pro quibus invocaverit te ille peregrinus: ut ſciant omnes populi terræ nomen tuum, & timeant te ſicut populus tuus Iſrael: & cognoſcant, quia nomen tuum invocatum eſt ſuper domum hanc, quam ædificavi. 34 Si egreſſus fuerit populus tuus ad bellum contra adverſarios ſuos per viam in qua miſeris eos, adorabunt te contra viam, in qua civitas hæc eſt, quam elegiſti, & domus, quam ædificavi nomini tuo: 35 Tu exaudies de cœlo preces eorum, & obſecrationem, & ulciſcaris. 36 Si autem peccaverint tibi, (neque enim eſt homo, qui non peccet,) & iratus fueris eis, & tradideris hoſtibus, et captivos duxerint eos in terram longinquam, vel certè quæ juxtà eſt, 37 Et converſi in corde ſuo, in terra, ad quam captivi ducti fuerant, egerint pœnitentiam, et deprecati te fuerint in terra captivitatis ſuæ, dicentes: Peccavimus, iniquè fecimus, injuſtè egimus: 38 Et reverſi fuerint ad te in toto corde ſuo, et in tota anima ſua, in terra captivitatis ſuæ, ad quam ducti ſunt, adorabunt te contra viam terræ ſuæ, quam dediſti patribus eorum, et urbis, quam elegiſti, 39 & domûs, quam ædificavi nomini tuo: Tu exaudies de cœlo, hoc eſt, de firmo habitaculo tuo, preces eorum, et facias judicium, et dimittas populo tuo, quamvis peccatori: Tu es enim Deus meus: 40 aperiantur, quæſo, oculi tui, et aures tuæ intentæ ſint ad orationem quæ fit in loco iſto. 41 Nunc igitur conſurge, Domine Deus, in requiem tuam, tu et arca fortitudinis tuæ: Sacerdotes tui, Domine Deus, induantur ſalutem, et ſancti tui lætentur in bonis. 42 Dñe Deꝰ, ne averteris faciem chriſti tui: memento miſericordiarum David ſervi tui.

CAP. VII.

1 Cumq; compleſſet Salomon fundens preces, ignis deſcendit de cœlo, et devoravit holocauſta et victimas: et majeſtas Domini implevit domum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 Tu audies vocé orationis eorum de cœlo, & remittes culpas eorum, & rependes unicuiq; ſecundùm omnes vias ſuas, utpote cognoſcens cor ejus: tu enim ſolus nôſti cor cujuſlibet hominis. 31 Hac ratione timebunt ita ut ambulent coram te in viis tuis quandiu vixerint ſuper terram quam dediſti patribus eorum. 32 Præterea, quoad alienum qui non fuerit ex populo tuo Iſraele, tamen advenerit è longinquis urbibus propter nomen tuum (audient enim famam nominis tui magni, & venientes orabunt coram te eo die in domo iſta) 33 Tu exaudies è loco tuo, de cœlo, & facies prout orabit coram te alienus ille: ut cognoſcant omnes terræ gentes nomen tuum, ut revereantur te ſicut populus tuus Iſrael, & ſciant nomen tuum invocatum eſſe ſup domum iſtam quam ædificavi. 34 Cùm prodierit populus tuus ad bellum contra hoſtes ſuos, viâ quâ mittes eos; & oraverint coram te in itinere *ſuſcepto* pro terra quam dediſti patribus eorum, civitate quam elegiſti tibi, & domo quam ædificavi nomini tuo: 35 Audies è cœlo orationem & precationem eorum, & expedies cauſam illorum. 36 Cùm peccaverint in te (quandoquidèm nullus eſt qui non peccet) & iratus contra eos tradideris eos coram hoſtibus eorum; & qui ceperint eos abducant illos in regionē longinquā ſive propinquam: 37 Oraverint autem corā te, reſipuerint, & in urbibus eorum qui captivos duxerunt eos dixerint, Peccavimus, iram excitavimus, & deliquimus: 38 Et ex toto corde ſuo totâque animâ ſuâ ad te converſi in urbibus eorum qui captivos duxerunt eos, oraverint verſùs terram quam dediſti patribus eorum, civitatem quam elegiſti tibi, & domum quam ædificavi nomini tuo: 39 Exaudies è cœlo, de loco tuo orationem & petitionem eorum, perageſque cauſam eorum, & dimittes populo tuo qui peccaverit in te. 40 Denique Deus meus, ſint oculi tui aperti, & aures tuæ intentæ ad orationem hujus loci. 41 Tum demum exurge Domine dominorum in requiem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ: ſacerdotes tui Domine dominorum, induas ſalute, & juſti tui fruantur bonis tuis. 42 Domine dominorum, ne repellas faciem uncti tui: recordare benefactorum ſervi tui Davidis.

CAP. VII.

1 Cùm autem Salomon finem feciſſet orandi, ignis è cœlo deſcendit, & holocauſta atque ſacrificia devoravit; & gloriâ habitationis Domini impleta eſt domus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ Cὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆς ὑραυοῦ ἑξ ἑτοίμου κατοικητηείου Cου, (υ) καὶ ἱλάσῃ, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδὰς
31 αὐτῆ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτῆ, ὅτι (φ) μόνῳ γινώσκεις τὴν καρδίαν ὑῶν ἀνθρώπων, Ὅπως (χ) φοCῶν-
τα πάσας ὁδάς Cου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν (ψ) ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατρά-
32 σιν ἡμῶν. Καὶ πᾶς ἀλλότριος ὃς οὐκ ἐκ τῆ λαοῦ Cου Ἰσραὴλ ὅτιν αὐτὸς, καὶ ἥξῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ
ὄνομά Cου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά Cου τὴν κραταιὰν, (ω) καὶ τὸν βραχίονά Cου τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἐλθόντα καὶ
33 (α) προσδέξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, (β) Καὶ Cὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ὑραυοῦ ἑξ ἑτοίμου κατοικητηείου Cου,
καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί Cε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνο-
μά Cου, καὶ τοῦ φοβεῖσθαί Cε, ὡς ὁ λαὸς Cου Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ γνῶναι (γ) ὅτι τὸ ὄνομά Cου ἐπικέκληται ἐπὶ
34 τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. Ἐὰν ᾖ ἐξέλθῃ ὁ λαός Cου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺ ἐχθρεὺς αὐτῆ ἐν ὁδῷ ᾗ
ἀποστελεῖς αὐτοὺ, καὶ (δ) προσεύξωνται πρὸς Cὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ,
35 καὶ οἴκου οὗ (ι) ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί Cου, Καὶ ἀκούσῃ ἐκ τῆ ὐραυοῦ (ε) τῆς προσδυχῆς αὐτῶν καὶ τῆς
36 δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν. Ὅτι ἁμαρτήσονταί Coι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ
ἁμαρτήσεται, καὶ παράξεις αὐτὺς καὶ δώσεις αὐτὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ (ζ) αἰχμαλωτεύσουσιν
37 αὐτὺς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτὺς εἰς γῆν ἐχθρῶν εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγὺς, Καὶ (η) ὀπτρέψωσι καρδίαν
αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ μετανοήσωσι καὶ δεηθῶσί Cου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐ-
38 τῶν, λέγοντες, (ι) Ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν, Καὶ ὀπτρέψωσι πρὸς Cὲ ἐν ὅλῃ (κ) καρδίᾳ καὶ
ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῆ ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων (λ) αὐτὺς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτὺς, καὶ προσδεήσονται ὁ-
39 δὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἃς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ (μ) ᾠκοδόμη-
σα τῷ ὀνόματί Cου, Καὶ ἀκούσῃ ἐκ τῆ οὐραυοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηείου Cου τῆς προσδυχῆς αὐτῶν καὶ
40 τῆς δεήσεως αὐτῆ, καὶ ποιήσεις κρίματα, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ (ν) ἁμαρτόντι Coι. Καὶ νῦν κύριε,
41 ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί Cου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά Cου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου. Καὶ νῦν
ἀνάστηθι κύριε ὁ θεὸς εἰς τὴν κατάπαυσίν Cου, Cὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος Cου. (ξ) ἱερεῖς Cου κύριε ὁ θε-
42 ὸς ἐνδύσασθε Cωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοί Cου εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς. Κύριε ὁ θεὸς, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον
τοῦ χριστοῦ Cου, μνήσθητι τῶν ἐλέη Δαυὶδ τοῦ δούλου Cου.

Et tu exaudies de cœlo, de parato habitaculo tuo, & propitiaberis, & 30
dabis viro juxta vias ejus, sicut cognoveris cor ejus, (quoniam solus cognoscis cor filiorum hominum,) ut (e) timeant omnes vias tuas omni- 31
bus diebus, quibus ipsi vixerint super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. Et omnis alienus, qui non de populo tuo Israel est ipse, & venerit de terra longè propter nomen tuum magnum, & manum tuam valida, & brachium tuum extelsum, & venerint, & deprecati fuerint in loco hoc; Et tu exaudies de cœlo, de parato habitaculo tuo: & fa- 33
cies juxta omnia quæcunque invocaverit te alienus: ut cognoscant omnes populi terræ nomen tuum, & (f) ad timendum te, sicut populus tuus Israel, & ad cognoscendum, quia nomen tuum invocatum est super domum hanc, quam ædificavi. Si autem exiverit populus tuus in bellum super 34
inimicos suos in via, quâ miseris eos, & deprecati fuerint ad te ad viâ civitatis hujus, quam elegisti in ea, & domûs, quam ædificavi nomini tuo: Et audies de cœlo deprecationem eorum, & orationem eorum: & faci- 35
es justificationem eorum. Quoniam peccabunt tibi, (quia non erit homo, 36
qui non peccabit,) & (g) percuties eos, & trades eos ad faciem inimicorum, & captivabunt eos, captivos abducentes eos in terram inimicorum, in terram longinquam, vel propè, Et converterint cor suum in terra eo- 37
rum, quò translati fuerint illuc, & converterint se, & oraverint te in captivitate sua, dicentes, Peccavimus, iniquè egimus, injustè fecimus; Et reverterint ad te in toto corde, et in tota anima sua in terra captivan- 38
tium eos, quò captivos abduxerunt eos, & deprecati fuerint viam terræ suæ, quam dedisti patribus ipsorum, & civitatis, quam elegisti, & domûs, quam ædificavi nomini tuo; Et audies de cœlo, de parato ha- 39
bitaculo tuo, deprecationem eorum, & orationem eorum: & facies judicia: & propitius eris populo peccanti tibi. Et nunc, Domine, sint, 40
quæso, oculi tui aperti, & aures tuæ exaudientes ad orationem loci hujus. Et nunc exurge, Domine Deus, in requiem tuam, tu, & arca fortitudinis tuæ. Sacerdotes tui, Domine Deus, induantur salutem: & (h) filii 41
tui lætentur in bonis: Domine Deus, ne avertas faciem christi tui: recordare misericordias David servi tui. 42

MS. A. (υ) καὶ ἱλάσῃ, καὶ (φ) μονώτατος (χ) φοβοῦν) τὰς ὁδούς Cου πάσας (ψ) ἐπὶ προσώπου πάσης † (ω) καὶ βραχίονά (α) προσδέξον) (β) Καὶ εἰσακούσῃ (γ) ὅτι ὀπκέκλη) τὸ
ὄνομά Cου ἐπὶ (δ) προσεύξον) (ι) ᾠκοδόμησα (ε) † δεήσεως αὐτῆ καὶ † προσδυχῆς αὐτῆ, καὶ (ζ) αἰχμαλωτεύσουσιν οἱ αἰχμαλωτεύοντες εἰς (η) ὀπτρέψουσιν (ϑ) ὀπτρέψουσιν
(ι) Ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν, Καὶ ὀπτρέψουσιν (κ) καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν (λ) αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται (μ) οἰκοδόμησα (ν) ἁμαρτόντι Coι. Νῦν κύριε, (ξ) οἱ ἱερεῖς

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ ὡς Cυνετέλεσε (α) Σαλωμὼν προσδυχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τῆ ὐραυοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλο-
καυτώματα καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα κυρίου ἔπλησε † οἶκον.
MS. A. (α) Σολομὼν

CAP. VII.

ET ut consummavit Salomon deprecans; & ignis descendit de cœlo: 1
& devoravit holocaustomata, & sacrificia: & gloria Domini implevit domum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وانت تسمع صوت صلواتهم من السماء * وتغفر ذنوبهم وتكافي الرجل مثل طرايقه * لانك
31 انت الذي تعرف وحدك طريق كل البشر * لاجل ذلك يخافون * ويمشون بين يديك في
32 طرايقك كل ايام حياتهم على الارض التي اعطيت لاباءهم * وايضا الغريب الذي ليس هو
من شعبك اسرايل الذي ياتي من ارض بعيدة من اجل سماعهم باسمك العظيم ويدك
33 ورذاعك العالي * ويانون ويصلون قدامك في هذا البيت * وانت تسمع من مكانك المقدس *
ويصنع للغريب مثل ما يصلي بين يديك * لتعرف كل شعوب الارض اسمك * ويطيعوا
34 قدامك مثل شعبك اسرايل * ويعرف ان اسمك سمي على هذا البيت الذي بنيته * واذا
خرج شعبك للحرب لاعدايهم في الطريق الذي توجههم فيها * يصلون بين يديك في الارض
35 التي وريتها لاباءهم * والغريه * التي اخترت ان تكون لك * والبيت الذي لاسمك * تسمع
36 من السماء دعايهم وصلاتهم * ويصنع حكمهم * لانهم قد يخطيون امامك * لان ليس ذي لحم
37 الا ويخطي * فتسخط عليهم وتسلمهم في ايدي اعدايهم * ويسبوهم الى ارض بعيدة * ويصلون
38 قدامك ويرجعون اليك في مدن سبيهم * ويقولون اخطانا واجرمنا واسخطناك * فيرجعون
اليك من كل قلوبهم ومن كل نفوسهم في مكان سبيهم * ويصلون اليك في طريق الارض
39 التي اعطيت لاباءهم * والغريه التي اخترت ان تكون لك * والبيت الذي لاسمك * فتسمع
40 من السماء صلاتهم ودعاءهم واصنع حكمهم * وتسمح لشعبك الذي اخطاء قدامك * وايضا
41 يا رب تكون عيناك مفتوحتين * واذناك تنصت لصلاة هذا الموضع * وايضا تقوم يا رب
42 الارباب لنياحك انت وابنيه عظمتك * كهنتك يا رب الارباب البسهم خلاصك * ويفرحون
بخيراتك * لا ترد وجه مسيحك * واذكر فضايل عبدك *

* الفصل السابع *

1 * ولما تم سليمان صلاته * نزلت نار من السماء * واكلت الذبايح * وكرامة سكينة
الله ملت البيت *

Tu audies vocem orationum eorum de 30
cœlo, & dimittes culpas eorum, & re-
munerabis quemlibet secundùm vias e-
jus; quia tu solus es qui nôsti viam o-
mnium mortalium. Hac de causa time- 31
bunt, & ambulabunt coram te in viis tuis
cunctis diebus quibus vivent super ter-
ram quam dedisti patribus eorum. Quin 32
etiam extraneum qui non fuerit de po-
pulo tuo Israele, tamen venerit è terra
longinqua eò quòd audierint de nomine
tuo maximo, & manu brachióque tuo
sublimi; venerint inquam, & oraverint
coram tè in domo istâ: Tu audies è lo- 33
co tuo sancto, faciesque extraneo secun-
dùm id quod orabit coram te; ut cogno-
scant omnes populi terræ nomen tuum, &
obedientiam tibi præstent sicut populus
tuus Israel; & sciant invocatum esse
nomen tuum super banc domũ quam ædi-
ficavi. Cùm exiturus populo tuus pugna- 34
tum adversùs inimicos suos, in quãcun-
que viam miseris eos; orabunt coram te
in terra quam dedisti hæreditariam pa-
tribus eorum, & civitate quam elegisti
ut esset tua, et domo quæ nomini tuo di-
cata est. Audies è cœlo clamorem et 35
orationem eorum, et jus dices eis. Quo- 36
niam in te quandoque peccabunt (nullus
est enim carne præditus qui non peccet)
unde iratus eis trades eos in manus ini-
micorum eorum, qui captivos abducent
eos in regionem longinquam: Si te ora- 37
verint, et convertantur ad te in urbibus
captivitatis suæ, dixeriatque, Peccavi-
mus, deliquimus, teque ad iram provoca-
vimus: Convertantur inquam, ad te 38
totis cordibus totisque animis suis in loco
captivitatis suæ, teque orent causâ terræ
quam dedisti patribus eorum, et civita-
tis quam elegisti ut esset tua, et domûs
quæ nomini tuo dicata est: Audies è 39
cœlo orationem et clamorem eorum, jus
dices eis, et parces populo tuo qui pecca-
verit in te. Præterea O mi Domine, e- 40
runt oculi tui aperti, et aures tuæ auscul-
tantes orationem hujus loci. Adhæc ex- 41
urges O Domine dominorum, ad requi-
em tuam, tu et vasa majestatis tuæ: sa-
cerdotes tuos, O Domine dominorum, in-
due tuâ salute, gaudeántque bonis tuis.
Ne des repulsam unctio tuo, sed recorda- 42
re virtutum servi tui.

CAP. VII.

CUmque absolvisset Salomon oratio- 1
nem suam, descendit ignis de cœlo, de-
voravitque sacrificia, et gloria habitatio-
nis Dei replevit domum,

דברי הימים ב : ז

.DOMINI domum DOMINI gloria replevit quia ,DOMINI domum in ingredi ſacerdotes potuerunt non Et
1 וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לָבוֹא אֶל־בֵּית יְהוָה כִּי־מָלְאָ כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה :
terram in *faciebus* ſe incurvaverunt & ; domum ſuper DOMINI gloria & ,*ignem deſcendendo in* , *videntes* Iſrael filii omnes Et
2 וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹאִים בְּרֶדֶת הָאֵשׁ וּכְבוֹד יְהוָה עַל־הַבָּיִת וַיִּכְרְעוּ אַפַּיִם אַרְצָה
, rex Et .*ejus* miſericordia ſeculum in quoniam , bonus quoniam ,DOMINO *confitendo* & : adoraverunt & ,pavimentum ſuper
3 עַל־הָרִצְפָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : וְהַמֶּלֶךְ
viginti boves , victimam Salomoh rex immolavit Et .*DOMINI facies ad* victimam *immolantes* , populus omnis &
4 וְכָל־הָעָם זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי יְהוָה : וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶת־זֶבַח הַבָּקָר עֶשְׂרִים
ſacerdotes Et .populus univerſus & ,rex Dei domum dedicaverunt & : millia viginti & centum oves &,millia duo &
5 וּמֵאָה אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם : וְהַכֹּהֲנִים
quoniam ,DOMINO confitendũ ad rex David fecit quæ , DOMINI *cantici vaſis in* Levitæ & , *ſtantes* ſuis cuſtodiis in
6 עַל־מִשְׁמְרוֹתָם עֹמְדִים וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי־שִׁיר יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי־
.*ſtantes* Iſrael omnis & ,eos contra *buccinantes* ſacerdotes Et .eorũ manũ per David *laudando in* ,ej' miſericordia ſeculũ in
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ בְּהַלֵּל דָּוִיד בְּיָדָם וְהַכֹּהֲנִים מַחְצְרִים נֶגְדָּם וְכָל־יִשְׂרָאֵל עֹמְדִים :
adipes & ,*aſcenſiones* ibi fecit quoniam :DOMINI *aomus facies ad quod* , *atrii* medium Salomoh ſanctificavit Et
7 וַיְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית־יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם הָעֹלוֹת וְאֶת חֶלְבֵי
.adipes & ,*ſuorum* & ,holocauſtum ſuſtinere poterat non ,Salomoh fecit quod , æneum altare quia : pacificorũ
הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לֹא יָכוֹל לְהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הַחֲלָבִים :
ingrediendo ab , valde magnus cœtus ,eo cum Iſrael omnis & , diebus ſeptem illo tempore in ſolemnitatem Salomoh fecit Et
8 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־הֶחָג בָּעֵת הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד מִלְּבוֹא
ſeptem fecerunt altaris dedicationem nam *retentionis feſtum* octavo die in fecerunt Et .Ægypti torrentem ad uſque Chamath
9 חֲמָת עַד־נַחַל מִצְרַיִם : וַיַּעֲשׂוּ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כִּי ׀ חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת
, *ſua terroria* ad populum dimiſit ſeptimi menſis tertia & vigeſima die in Et .diebus ſeptem ſolemnitatẽ & ,diebus
10 יָמִים וְחַג שִׁבְעַת יָמִים : וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח אֶת־הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם
Complevitque .ſuo populo Iſrael & , Selomoh & , David DOMINUS fecit quod bono ſuper corde *bonos* & , lætus
11 שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִיד וּלְשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ : וַיְכַל
ſua domo in& ,Domini domo in *faciendã ad* ,Selomoh cor in *veniens* omne & , *regis* domum & ,Domini domum Selomoh
שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־הַבָּא עַל־לֵב שְׁלֹמֹה לַעֲשׂוֹת בְּבֵית־יְהוָה וּבְבֵיתוֹ
mihi iſtum locum *in* elegi & ,tuã orationem Audivi : ei ait & ,nocte in Selomoh *ad* Dominus apparuit Et .fecit proſperè
12 הִצְלִיחַ : וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בַּלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתֶךָ וּבָחַרְתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִי
miſero ſi & : terram *comedendũ ad* ,*locuſta ſuper præcipiam en* & , pluvia fuerit non & , *cælos cohibuero En* .ſacrificii domum in
13 לְבֵית זָבַח : הֵן אֶעְצֹר הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהִן־אֲצַוֶּה עַל־חָגָב לֶאֱכוֹל הָאָרֶץ וְאִם־אֲשַׁלַּח
, oraverint & , *eos ſuper* meũ nomen eſt invocatum quos meus populus ſe humiliaverint Et .meum populum in peſtilentiã
14 דֶּבֶר בְּעַמִּי : וְיִכָּנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ
ſanabo &,eorũ peccato parcã & , cœlis de exaudiam ego & : malis ſuis viis à fuerint converſi & ,*meas facies* exquiſiverint &
וִיבַקְשׁוּ פָנַי וְיָשֻׁבוּ מִדַּרְכֵיהֶם הָרָעִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְאֶסְלַח לְחַטָּאתָם וְאֶרְפָּא
,hujus loci orationem ad intentæ meæ aures & ,aperti erunt mei oculi Nunc .eorum terram
15 אֶת־אַרְצָם : עַתָּה עֵינַי יִהְיוּ פְתֻחוֹת וְאָזְנַי קַשְׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה :

Verſio VULG. LAT.

Nec poterant ſacerdotes ingredi templum Domini, eò 2
quòd impléſſet majeſtas Domini templum Domini. Sed 3
& omnes filii Iſrael videbant deſcendentem ignem, &
gloriam Domini ſuper domum : & corruentes proni in
terram ſuper pavimentum ſtratum lapide, adoraverunt,
& laudaverunt Dominum ; Quoniam bonus, quoniam
in ſeculum miſericordia ejus. Rex autem, & omnis 4
populus, immolabant victimas coram Domino. Macta- 5
vit igitur rex Salomon hoſtias, boum viginti duo mil-
lia, arietum centum viginti millia : & dedicavit domum
Dei rex, & univerſus populus. Sacerdotes autem ſta- 6
bant in officiis ſuis : & Levitæ in organis carminũ Do-
mini, quæ fecit David rex ad laudandum Dominum ;
Quoniam in æternum miſericordia ejus, hymnos David
canentes per manus ſuas : porrò ſacerdotes canebant
tubis ante eos, cunctúſque Iſrael ſtabat. Sanctificavit 7
quoque Salomon medium atrii ante templum Domini :
obtulerat enim ibi holocauſta & adipes pacificorũ : quia
altare æneum, quod fecerat, non poterat ſuſtinere holo-
cauſta, & ſacrificia, & adipes. Fecit ergò Salomon 8
ſolennitatem in tempore illo ſeptem diebus, & omnis
Iſrael cum eo, eccleſia magna valdè, ab introitu E-
math uſque ad torrentem Ægypti. Fecitque die octa- 9
vo collectam, eò quòd dedicâſſet altare ſeptem diebus,
& ſolennitatem celebrâſſet diebus ſeptem. Igitur in 10
die vigeſimotertio menſis ſeptimi dimiſit populos ad
tabernacula ſua, lætantes atque gaudentes ſuper bono,
quod fecerat Dominus Davidi, & Salomoni, & Iſraeli
populo ſuo. Complevítque Salomon domum Domini, 11
& domum regis, & omnia quæ diſpoſuerat in corde ſuo,
ut faceret in domo Domini, & in domo ſua, & proſpe-
ratus eſt. Apparuit autem ei Dominus nocte, & ait ; 12
Audivi orationem tuam, et elegi locum iſtum mihi in
domum ſacrificii. Si clauſero cœlum, et pluvia non 13
fluxerit, et mandavero et præcepero locuſtæ, ut de-
voret terram, et miſero peſtilentiam in populum meum ;
Converſus autem populus meus, ſuper quos invocatum 14
eſt nomen meum, deprecatus me fuerit, et exquiſierit fa-
ciem meam, et egerit pœnitentiam à viis ſuis peſſimis :
et ego exaudiam de cœlo, et propitius ero peccatis eo-
rum, et ſanabo terram eorum. Oculi quoque mei e- 15
runt aperti, et aures meæ erectæ ad orationem ejus, qui
in loco iſto oraverit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nec poterant ſacerdotes ingredi domũ Do- 2
mini, quòd impleta eſſet ipſa domus gloriâ
habitationis Domini. Omnes autem Iſrae- 3
litæ videntes ignem deſcendiſſe, & gloriâ ha-
bitationis Domini repletam eſſe domum, hu-
mi procubuerunt in facies ſuas ſuper pavi-
mentum, & adorârunt ; dicebántque alter ad
alterum, Gratias agite Domino, quoniam bo-
nus eſt, & in æternum benignitas ejus. Rex 4
verò & totus populus ſacrificabant ſacrificia
Domino. Et rex quidem Salomon ſacrifica- 5
vit *hæc* ſacrificia ; boum viginti duo millia, &
ovium centum viginti millia : & renovârunt
domũ Dñi Salomon rex & populꝰ univerſus.
Interea ſacerdotes fungebantur muneribus 6
ſuis, & Levitæ inſtrumentis muſicis canebant
coram Domino, & ita dicebant canticis ſuis ;
Gratias agite Domino, quoniam bonus eſt,
& in æternũ benignitas ejus ; *& reliqua, ut*
in canticis Davidis : ſacerdotes verò canebãt
tubis rectis & inflexis, aſtante univerſo po-
pulo Iſraelis. Conſecravítque Salomon in- 7
ternam partem atrii quod erat ante domum
Domini, quoniam illic obtulit ſacrificia & a-
dipem pacificorum ; eò quòd altare æneum
quod fecerat Salomon, parvum eſſet, nec poſ-
ſet capere ſacrificia, ſimilaginem, & adipem
pacificorum. Celebravit etiam Salomon eo- 8
dem tempore feſtum, ſeptem diebus (totus
autem Iſrael erat cum eo, cœtus ingentes *qui*
affluxerant ab Antiochia uſque ad fluvium
Ægypti) coram Domino Deo noſtro : Septẽ 9
dies feſtivitatis, & ſeptem dies renovationis
domûs, qui ſimul collecti componebant nu-
merum quatuordecim dierum. Die demum 10
plenilunii menſis Teſri (*Octobris*) dimiſit rex
populum : ſic populus, benedicto rege, redie-
runt in civitates ſuas læti & hilares animo,
gratias agentes, laudéſque dicentes pro cun-
ctis beneficiis quæ contulerat Dominus Da-
vidi ſervo ſuo, Salomoni ejus filio, & Iſraeli
populo ſuo. Factúmque eſt ut cùm abſolvi- 11
ſet rex Salomon ædificium domûs Domini &
domûs regiæ ; & quicquid decreverat Salo-
mon facere in domo Domini & domo regiâ,
proſperè ſucceſſiſſet ; Apparuit Dominus 12
Salomoni eâdem nocte, & dixit ei ; Audivi
orationem tuam, & locum hunc elegi mihi
pro domo ſacrificiorum. Si me cœlum clau- 13
dere volente quin decidat pluvia, ſi me locu-
ſtæ præcipere volente ut terram exedat, ſi me
peſtilentiam in populum meum excitare vo-
lente ; Reſipiſcant populus meus ſuper quos 14
invocatum eſt nomen meum, orent ac depre-
centur me, ſeſéque convertant à viis ſuis pra-
vis : ego quoque audiam è cœlo, dimittam
peccata eorum, & curabo terram eorum.
Jam ergò oculi mei erunt aperti, & aures 15
meæ attentæ orationi hujus loci.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν τῇ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἔπλησε δόξα κυ-
3 ρίου τὸν οἶκον. Καὶ (β) πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ
τὸν οἶκον· καὶ (γ) ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν, καὶ ᾔνεσαν
4 τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔθυ-
5 σαν θύματα ἔναντι κυρίου. Καὶ (δ) ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὴν θυσίαν μόχων εἴκοσι καὶ
δύο χιλιάδας, (ε) βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ὁ βασι-
6 λεὺς καὶ πᾶς ὁ λαός. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς (ζ) αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀρ-
γάνοις ᾠδῶν κυρίου τοῦ Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι κυρίου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
ἔλεος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις Δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναν-
7 τίον αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἑστηκώς. Καὶ ἡγίασε Σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρί-
ου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ-
κοῦν ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν, (η) οὐκ ἐξεποίει ἀνέξασθαι τὰ ὁλοκαύτωματα καὶ τὰ μαναὰ καὶ τὰ στέατα.
8 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ,
9 ἐκκλησία μεγάλη ἀφ' εἰσόδου Αἰμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου Αἰγύπτου. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέ-
10 ρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου (θ) ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἑορτήν. Καὶ ἐν
τῇ τρίτῃ (ι) καὶ εἰκοστῇ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφρα-
νόμενοις, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ Δαυὶδ, καὶ (κ) τῷ Σαλωμὼν, καὶ
11 τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
λέως. καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ
12 αὐτοῦ, (λ) εὐοδώθη. Καὶ (μ) ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμὼν τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἤκουσα τῆς
13 προσευχῆς σου, καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς (ν) οἶκον θυσίας. Ἐὰν συσχῶ τὸν οὐρανὸν
καὶ μὴ γένηται ὑετὸς, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ξύλον, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θά-
14 νατον ἐν τῷ λαῷ μου, Καὶ ἐὰν ἐπιφανῇ ὁ λαός μου ἐφ' (ξ) οὓς ὀπεκέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
τοὺς, καὶ προσεύξωνται καὶ (ο) ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν
τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ
15 ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν (π). Καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα
τῇ προσευχῇ τοῦ τόπου τούτου.

2 Et non poterant ſacerdotes intrare in domum Domini in tempore illo: quoniam impleverat gloria Domini domum. 3 Et omnes filii Iſrael videbant deſcendentem ignem: (& gloria Domini ſuper domum:) & cecidерunt in faciem ſuper terram, ſuper pavimentum ſtratum lapide, & adoraverunt, & laudaverunt Dominum, quoniam bonum, quoniam in ſeculum miſericordia ejus. 4 Et rex, & omnis populus immolantes victimas ante Dominum. 5 Et ſacrificavit rex Salomon ſacrificium vitulorum viginti & duo millia, pecorum centum & viginti millia. Et dedicavit domum Dei rex, & omnis populus. 6 Et ſacerdotes ſtantes ſuper cuſtodias ſuas, & Levitæ in organis canticorum Domini, (a) ipſius David regis, ad confitendum ante Dominum, quoniam in ſeculum miſericordia ejus, in hymnis David per manum ipſorum. Et ſacerdotes clangentes tubis ante eos, & omnis Iſrael ſtans. 7 Et ſanctificavit Salomon medium atrii, quod in domo Domini: quoniam fecit ibi holocauſtomata, & adipes ſalutarium: quoniam altare æneum, quod fecerat Salomon, non ſufficiebat capere holocauſtomata, & (b) Manaa, & adipes. 8 Et fecit Salomon feſtivitatem in tempore illo ſeptem dies: & omnis Iſrael cum eo, Eccleſia magna valdè ab introitu Amath, & uſque ad torrentem Ægypti. 9 Et fecit in die octava Exodion: quoniam dedicationem altaris fecit ſeptem diebus (c) feſtivitatem. 10 Et in tertia & vigeſima menſis ſeptimi miſit populum ad tabernacula eorum lætantes, & bono corde ſuper bonis, quæ fecerat Dominus ipſi David, & Salomoni, & Iſrael populo ſuo. 11 Et conſummavit Salomon domum Domini, & domum regis, & omnia quæcunque voluit in animo Salomon facere in domo Domini, & in domo ſua, proſperatus eſt. 12 Et apparuit Dominus ipſi Salomon nocte, & dixit ei; Audivi deprecationem tuam, & elegi in loco hoc mihi in domum ſacrificii. 13 Si cohibuero cœlum, & non fuerit facta pluvia, & ſi mandavero locuſtæ devorare lignum, et ſi miſero mortem in populo meo: 14 Et (d) ſi confuſus fuerit populus meus, ſuper quos invocatum eſt nomen meum ſuper eos, et deprecati fuerint, et quæſierint faciem meam, & averterint ſe à viis ſuis malis; et ego exaudiam de cœlo, et propitius ero peccatis eorum, et ſanabo terram eorum. 15 Et nunc oculi mei erunt aperti, et aures meæ exaudientes ad deprecationem loci hujus.

MS. A. (β) πάντες υἱοὶ (γ) ἔπεσαν (δ) ἐθυσίασεν Σολομὼν τὴν (ε) καὶ βοσκημάτων (ζ) ἑαυτῶν (η) οὐκ ἐποίει ἀνέξασθαι (θ) ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν ἑορτήν. (ι) καὶ εἰκάδι τῷ (κ) τῷ Σαλωμὼν, καὶ τῷ (λ) εὐοδώθη. (μ) ὤφθη ὁ θεὸς τῷ (ν) οἶκον τῆς θυσίας. Ἐὰν συσχῶ (ξ) οὓς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' (ο) ζητήσουσιν (π) αὐτῶν. Νῦν

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 وَلَمْ كَانَ ٱلْكَهَنَةُ يستطيعون يَدْخُلُونَ بَيْتَ ٱللَّهِ * لِأَنَّهُ ٱمْتَلَأَ مِنْ وَقَارِ ٱللَّهِ * وَكُلُّ
3 بَنِي إِسْرَائِيلَ أَبْصَرُوا ٱلنَّارَ إِذْ نَزَلَتْ * وَبَهَاءَ سَكِينَةِ ٱللَّهِ سَمَلَتِ ٱلْبَيْتَ * وَوَقَعُوا عَلَى
وُجُوهِهِمْ عَلَى ٱلْأَرْضِ عَلَى ٱلرَّصِيفِ وَسَجَدُوا * وَقَالَ كُلٌّ مِنْهُمْ لِصَاحِبِهِ * ٱشْكُرُوا ٱللَّهَ ٱلْمَحْمُودَ
وَإِلَى ٱلْأَبَدِ رَأْفَتُهُ * **

Nec poterant ſacerdotes ingredi domum 2 *Dei, eò quòd impleta eſſet gloriâ Dei. Omnes autem Iſraelitæ videntes ignem* 3 *cùm deſcenderet, & domum ſplendore habitationis Dei circunfuſam; proni corruerunt in terram ſuper pavimentum, & adoraverunt, unoquoque ad ſocium ſuum dicente, Gratias agite Deo laudando cujus æterna eſt clemeutia.*

5 وَذَبَحَ سُلَيْمَانُ ذَبَائِحَ كَثِيرَةً * بَقَرًا ٱثْنَيْنِ وَعِشْرِينَ أَلْفًا * وَغَنَمًا مِئَةَ أَلْفٍ وَعِشْرِينَ أَلْفًا *
6 وَجَدَّدَ بَيْتَ ٱللَّهِ * وَكَانَ ٱلْمَلِكُ وَٱلْكَهَنَةُ وَآلُ إِسْرَائِيلَ قِيَامًا عَلَى تَسَابِيحِهِمْ * وَٱللَّاوِيُّونَ بِآلَاتِ
ٱلتَّسْبِحَةِ * وَكَانُوا يَسْجُدُونَ قُدَّامَ ٱللَّهِ * وَكَانُوا يَقُولُونَ فِي تَسَابِيحِهِمْ تَسَابِيحَ دَاوُدَ * ٱشْكُرُوا
ٱلرَّبَّ وَإِلَى ٱلْأَبَدِ رَحْمَتُهُ * وَكَانُوا يُسْكِتُونَ بِٱلْقَرْنِ ٱلْمَبْسُوطَةِ وَٱلْمُثَنَّاةِ * وَٱلشَّعْبُ قِيَامٌ * وَقَدَّسَ
7 سُلَيْمَانُ دَاخِلَ ٱلدَّارِ ٱلَّتِي قُدَّامَ بَيْتِ ٱللَّهِ * لِأَنَّهُ رَفَعَ هُنَاكَ ذَبَائِحَ وَشَحْمَ ٱلسَّلَامَةِ * لِأَنَّ مَذْبَحَ
ٱلنُّحَاسِ ٱلَّذِي صَنَعَهُ سُلَيْمَانُ كَانَ صَغِيرًا * لَمْ يَسَعِ ٱلذَّبَائِحَ وَٱلسَّمِيذَ وَشَحْمَ ٱلسَّلَامَةِ * وَصَنَعَ
8 فِي ذَلِكَ ٱلزَّمَانِ سَبْعَةَ أَيَّامٍ عِيدًا * وَكُلُّ جُمُوعِ إِسْرَائِيلَ مِنْ أَنْطَاكِيَةَ إِلَى تُخُومِ مِصْرَ * قُدَّامَ
9 ٱللَّهِ * سَبْعَةَ أَيَّامٍ عِيدًا وَسَبْعَةَ تَجْدِيدِ ٱلْبَيْتِ * وَجَمِيعُ حِسَابِهِمْ أَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْمًا * وَفِي
10 نِصْفِ ٱلشَّهْرِ مِنْ تِسْرِينَ بَعَثَ ٱلْمَلِكُ ٱلشَّعْبَ * وَبَارَكَ عَلَيْهِمْ وَصَرَفَهُمْ إِلَى دِيَارِهِمْ وَهُمْ فَرِحُونَ
ٱلْقَلْبِ * وَيَشْكُرُونَ وَيُسَبِّحُونَ ٱللَّهَ عَلَى كُلِّ ٱلْخَيْرَاتِ ٱلَّتِي صَنَعَ لِدَاوُدَ عَبْدِهِ * وَلِسُلَيْمَانَ
11 ٱبْنِهِ * وَلِإِسْرَائِيلَ شَعْبِهِ * وَلَمَّا كَمَّلَ سُلَيْمَانُ بَيْتَ ٱللَّهِ وَبَيْتَ ٱلْمَلِكِ * وَكُلَّ شَيْءٍ صَنَعَهُ فِي
12 بَيْتِ ٱللَّهِ وَبَيْتِ ٱلْمَلِكِ كَانَ مُنْعِمًا * تَجَلَّى ٱللَّهُ لَهُ وَقَالَ * قَدْ سَمِعْتُ صَلَاتَكَ * وَٱخْتَرْتُ هَذَا
13 ٱلْبَيْتَ لِلذَّبِيحَةِ * إِنْ أَرُدِّ أَنْ أَمْنَعَ ٱلسَّمَاءَ أَلَّا تُمْطِرَ * وَٱلْجَرَادُ أَنْ يَأْكُلَ ٱلْأَرْضَ * أَوْ
وَجَهَ ٱلْمَوْتِ عَلَى أُمَّتِي * وَيُفْكَرُ سَعْبِي ٱلَّذِي سُمِّيَ ٱسْمِي عَلَيْهِ * يُصَلُّونَ
14 وَيَطْلُبُونَ بَيْنَ يَدَيَّ * وَيَرْجِعُونَ عَنْ طُرُقِهِمُ ٱلرَّدِيَّةِ * وَأَنَا أَسْمَعُ وَأَغْفِرُ خَطَايَاهُمْ *
وَأُطِبُّ أَرْضَهُمْ * وَٱلْآنَ تَكُونُ عَيْنَايَ مَفْتُوحَتَيْنِ * وَأُذُنَايَ ٱصِيتَتَيْنِ لِصَلَوَاتِ
15 هَذَا ٱلْمَوْضِعِ *

Deinde immolavit Salomon ſacrificia 5 *quamplurima, nempe boum viginti duo millia, pecudum verò centum viginti millia. Et renovata fuit domus Dei; Re-* 6 *ge, ſacerdotibus, & gente Iſraelitica ſuis canticis inſtantibus; & Levitis inſtrumenta muſica pulſantibus, Deumque adorantibus. Dicebant autem in ſuis canticis, canticis nimirum Davidis, Gratias agite Domino cujus æterna eſt miſericordia: canebant etiam tubis rectis & curvis, aſtante populo. Et ſanctificavit* 7 *Salomon internam partem atrii quod erat ante eadem Dei: illic enim obtulit ſacrificia & adipes perfectorum, quoniam altare æneum quod fecerat Salomon, parvum erat, incapax victimarum, ſimilaginis, & adipis perfectorum. Eodem-* 8 *tempore celebravit ſeptem dies feſtos unà cum omnibus congregationibus Iſraelis, ab Antiochia uſque ad terminos Ægypti, coram Deo: Septem dies feſtos, & ſe-* 9 *ptem dies renovationis templi, quorum ſumma univerſa fuit quatuordecim dierum. Medio menſe Teſrin dimiſit rex* 10 *populum, & benedixit eis, remiſitque eos in patrias eorum, hilares corde, gratias agentes, & laudantes Deum pro cunctis beneficiis in Davidem ſervum ſuum, Salomonem filium ejus, & Iſraelem populum ſuum collatis. Cùm abſol-* 11 *viſſet Salomon domum Dei & domum regiam; & quicquid fecerat in domo Dei & domo regiâ, aptiſſimum eſſet;* 12 *Apparuit ei Deus, & dixit, Jam audivi orationem tuam, & elegi domum iſtam* 13 *pro ſacrificio. Si voluero impedire cœlum quin pluat, & ut locuſta terram devoret, vel immittam mortalitatem in* 14 *plebem meam; Populus autem meus ſuper quem invocatum eſt nomen meum, recogitaverit, oraverint ac ſupplicaverint me, & abſtinuerint à viis ſuis pravis: ego etiam audiam, & condonabo culpas eorum, & medebor terræ eorum. De-* 15 *nique erunt oculi mei aperti, & aures meæ auſcultantes preces hujus loci.*

דברי הימים ב : ח

meũ cor & ,mei oculi erunt Et .ſeculum in uſque ibi meũ nomẽ *exiſtendum ad* ,hanc domum ſanctificavi & ,elegi nunc Et
16 וְעַתָּה בָּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה לִהְיוֹת־שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי
quæ ,omnia juxta *faciendum ad* &,tuus pater David ambulavit ſicut ,*meas facies ad* ambulaveris ſi tu Et .diebus cunctis ibi
17 שָׁם כָּל־הַיָּמִים : וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר
,tuo patri David *excidi* quemadmodum ,tui regni ſolium ſuſcitabo Et : cuſtodieris mea judicia & ,mea ſtatuta & ,tibi præcepi
18 צִוִּיתִיךָ וְחֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר : וְהֵקִימוֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַלְכוּתֶךָ כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי לְדָוִיד אָבִיךָ
,mea præcepta & ,mea ſtatuta dereliqueritis &,vos fueritis averſi ſi Et .Iſrael in dominans vir tibi ſuccidetur Non : dicendo
19 לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל : וְאִם־תָּשׁוּבוּן אַתֶּם וַעֲזַבְתֶּם חֻקּוֹתַי וּמִצְוֹתַי
deſuper eos evellam Et .eis vos incurvaveritis & ,alienis diis ſervieritis & ,ambulaveritis & :*veſtras facies ad* dedi quæ
20 אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְנִתַּשְׁתִּים מֵעַל
,parabolã in eã dabo & ;*meis faciebꝰ deſuper* projiciã ,meo nomini ſanctificavi quam iſtam domum & ,eis dedi quam ,mea terra
אַדְמָתִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי וְאֶתְּנֶנּוּ לְמָשָׁל
fecit *quo In* ,dicet & ,erit ſtupori ,eam *ſuper* tranſeunti omni exceſſa fuit quæ iſta domus Et .populis cunctis *in diciꝛis in* &
21 וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים : וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־הָיָה עֶלְיוֹן לְכָל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְאָמַר בַּמֶּה עָשָׂה
ſuorũ patrum Deum DOMINUM dereliquerint quòd Eo : dicent Et ? huic domui & huic terræ ſic DOMINUS
22 יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה : וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
idcirco : eis ſervierint & ,eis ſe incurvaverint & ,alienos Deos *in* apprehenderint & ,Ægypti terra è eos eduxit qui
אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל־כֵּן
,hoc malum omne eos ſuper adduxit
הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת :

CAP. VIII. ח

quas civitates Et : ſuam domum &,DOMINI domum Selomoh ædificavit quibus ,annorum viginti fine à fuit Et
1 וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ :
2 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר Chamath Selomoh abiit Et .Iſrael filios ibi fecit habitare & ;eas Selomoh ædificavit ,Selomoni Churam dedit
3 נָתַן חוּרָם לִשְׁלֹמֹה בָּנָה שְׁלֹמֹה אוֹתָם וַיּוֹשֶׁב שָׁם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמַת
.Chamath in ædificavit quas *ſiſcorum* urbes univerſas &,deſerto in Tadmor ædificavit Et .eam *ſuper prævaluit* & ;Sobah
4 צוֹבָה וַיְחַזֵּק עָלֶיהָ : וַיִּבֶן אֶת־תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר וְאֶת־כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בַּחֲמָת :
vectis & ,*portarum* ,*murorum* ,*munitionis* civitates ,inferiorem Beth-choron & ,ſuperiorem Beth-choron ædificavit Et
5 וַיִּבֶן אֶת־בֵּית חוֹרוֹן הָעֶלְיוֹן וְאֶת־בֵּית חוֹרוֹן הַתַּחְתּוֹן עָרֵי מָצוֹר חוֹמוֹת דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ :
omne & ,equitum urbes & ,*curruũ* urbes omnes & ,Selomoni fuerũt quæ *ſiſcorum* urbes omnes &,Bahalath Et
6 וְאֶת־בַּעֲלַתוּאת כָּל עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל־עָרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת־כָּל־
de *reſiduum* populum Omnem ſuæ *ditionis* terra univerſa in & ,Libanõ in &,Jeruſalaim in ædificare *deſideravit* quod Selomoh *deſideriũ*
7 חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ: כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־
remanſerant qui eorum filiis de :*ipſi* Iſrael de non qui ,Jebuſæis & ,Chivvæis & ,Perizæis & ,Emoræis & ,Chittæis
8 הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל הֵמָּה : מִן־בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ
.hanc diem in uſq; *tributum in* Selomoh *eos fecit aſcendere &* :Iſrael filii *eos* conſumpſerunt non quos ,terra in eos poſt
אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־כִלּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לָמַס עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

Verſio VULG. LAT.

Elegi enim, & ſanctificavi locum iſtum, ut ſit nomen 16
meum ibi in ſempiternum, & permaneant oculi mei,
& cor meum, ibi cunctis diebus. Tu quoque ſi ambu- 17
laveris coram me, ſicut ambulavit David pater tuus, &
feceris juxta omnia quæ præcepi tibi, & juſtitias meas
judiciáque ſervaveris: Suſcitabo thronum regni tui, ſic- 18
ut pollicitus ſum David patri tuo, dicens; Non auferetur de ſtirpe tua vir, qui ſit princeps in Iſrael. Si au- 19
tem averſi fueritis, & dereliqueritis juſtitias meas, &
præcepta mea, quæ propoſui vobis, & abeuntes ſervieritis diis alienis, & adoraveritis eos, Evellam vos de 20
terra mea, quam dedi vobis: & domum hanc, quam ſanctificavi nomini meo, projiciam à facie mea, & tradam
eam in parabolam, & in exemplum cunctis populis. Et 21
domus iſta erit in proverbium univerſis tranſeuntibus:
& dicent, ſtupentes; Quarè fecit Dominus ſic terræ
huic, & domui huic? Reſpondebúntque; Quia dere- 22
liquerunt Dominum Deum patrum ſuorum, qui eduxit
eos de terra Ægypti, & apprehenderunt deos alienos,
& adoraverunt eos, & coluerunt: idcircò venerunt ſuper eos univerſa hæc mala.

CAP. VIII.

Expletis autem viginti annis, poſtquàm ædificavit Sa- 1
lomon domum Domini & domum ſuam: Civitates, 2
quas dederat Hiram Salomoni, ædificavit, & habitare ibi fecit filios Iſrael. Abiit quoque in Emath Su- 3
ba, & obtinuit eam. Et ædificavit Palmiram in de- 4
ſerto, & alias civitates munitiſſimas ædificavit in Emath. Extruxítque Bethoron ſuperiorem, & Betho- 5
ron inferiorem, civitates muratas habentes portas &
vectes & ſeras: Balaath etiam & omnes urbes fir- 6
miſſimas, quæ fuerunt Salomonis, cunctáſque urbes
quadrigarum, & urbes equitum: omnia quæcunque voluit Salomon atque diſpoſuit, ædificavit in Jeruſalem,
& in Libano, & in univerſa terra poteſtatis ſuæ. Omnem populum, qui derelictus fuerat de Hethæis, & 7
Amorrhæis, & Pherezæis, & Heuæis, & Jebuſæis, qui
non erant de ſtirpe Iſrael, De filiis eorum, & de po- 8
ſteris, quos non interfecerant filii Iſrael, ſubjugavit Salomon in tributarios, uſque in diem hanc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Jam etiam elegi mihi domum iſtam, ut ſit in 16
ea habitatio mea ſempiterna; & benefacta
mea & voluntates meæ exerceantur in ea
cunctis diebus. Quod autem ad te, Si am- 17
bulaveris coram me quemadmodum ambulavit David pater tuus, in ſinceritate cordis &
rectitudine, faciendo quicquid præcepi tibi,
& præcepta legéſque meas cuſtodieris; Con- 18
firmabo ſolium regni tui in æternum, quemadmodum juravi Davidi patri tuo dicens ei,
Non deficiet tibi filius à conſpectu meo ſtans
ſuper ſolium Iſraelis. Quòd ſi averſi omni- 19
no fueritis vos & filii veſtri à viis meis, nec
cuſtodieritis præcepta mea & leges meas
quas propoſui vobis; colueritis idola gentiũ,
& adoraveritis ea; Diſperdam vos de ter- 20
ra iſta quam dedi vobis; & domũ iſtam quam
conſecravi nomini meo, evellam è conſpectu
meo; erítque Iſrael in proverbium & fabulam inter omnes gentes: Domus hæc ever- 21
tetur, & quiſquis præterierit juxta eam, conſiſtet, caput agitabit, manúque ſignum edet,
ac dicet; Quam ob cauſam ſic fecit Dominus
magnæ huic civitati, & domui iſti? Et re- 22
ſpondebitur, Quia dereliquerunt teſtamentũ
Domini Dei patrum ſuorum, qui eduxerat
eos de terra Ægypti, & abeuntes coluerunt
deos gentium, ſervierunt eis, & adoraverunt
eos; hac de cauſa induxit ſuper eos Dominus
hujuſmodi miſerias.

CAP. VIII.

Fuit præterea, exactis viginti annis quibus 1
ædificavit Salomon domum Domini & do-
mum ſuam regiam; Ut civitates illas quas 2
dederat Hiram Salomoni, extrueret Salomon, & collocaret in eis filios Iſraelis. De- 3
inde profectus eſt Salomon Antiochiam, obſedit eam, & funditùs evertit. Tum ædifi- 4
cavit Thadmorem quæ deſerta erat ceu ſolitudo, & omnes civitates horreorum. Ædi- 5
ficavit etiam Beth-horonem ſuperiorem, &
Beth-horonem inferiorem, Omnes civita- 6
tes horreorum quæ erant Salomonis, civitates curruum, & civitates equitum: quicquid
denique pro voto ſuo Salomon ædificare voluit in Jeruſalem, & in Libano, & in tota terra imperii ſui. Omnem populum qui ſuper- 7
erat ex Amoræis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis,
& Jebuſæis, qui non erant ex Iſraelitis; (Filios *ſcilicet* eorum, qui remanſerant poſt eos
in terra, quos Iſraelitæ conſumere non potuerant) adegit Salomon ut eſſent ſibi ſervi, a- 8
gricolæ, & tributarii in hunc uſque diem,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον, τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ (ρ) ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσον-
17 ται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐναντίον μου
ὡς Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην (σ) σοι, καὶ τὰ κρίματά μου
18 καὶ τὰ κριμαῖά μου φυλάξῃ, Καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ὡς διεθέμην Δαυὶδ τῷ πατρί
19 σου, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι (τ) ἡγούμενος ἀνὴρ ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς,
καὶ ἐγκαταλείψητε τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε
20 καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, Καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐ-
τοῖς· καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν (υ) ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω (φ) ἐκ προσώπου μου, καὶ
21 δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς πᾶς ὁ
διαπορευόμενος (χ) αὐτὸν ἐκπλήσεται, καὶ ἐρεῖ, Χάριν τίνος ἐποίησε κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ
22 οἴκῳ τούτῳ; Καὶ ἐροῦσι, Διότι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόν-
τα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν
(ψ) αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην.

Et nunc elegi, & sanctificavi domum hanc, ut sit ibi nomen meum us- 16
que in seculū: & erunt oculi mei, & cor meum ibi omnibus diebus. Et tu, 17
si ambulaveris coram me, sicut David pater tuus, & feceris secundùm
omnia, quæ mandavi tibi, & præcepta mea, & judicia mea custodie-
ris; Et suscitabo thronum regni tui, sicut disposui David patri tuo, 18
dicens; Non auferetur tibi dux vir in Israel. Et, si averteritis vos, & 19
dereliqueritis præcepta mea, & mandata mea, quæ dedi ante vos, &
iveritis, & servieritis diis aliis, & adoraveritis eos; Et auferam vos de 20
terra, quam dedi (e) eis: & domum hanc, quam sanctificavi nomini
meo, avertam à facie mea, & dabo eam in parabolam, & in narrati-
onem in omnibus gentibus. Et domus hæc excelsa, omnis transiens eam 21
stupebit, & dicet; Cujus gratiâ fecit Dominus terræ huic, & domui
huic? Et dicent; Quoniam dereliquerunt Dominum Deum patrum 22
suorum, qui eduxit eos è terra Ægypti: & susceperunt deos alios, &
adoraverunt eos, & servierunt eis: & propter hoc induxit super eos
omne malum hoc.

MS. A. (ρ) ἐπ' αἰῶνος, (σ) σοι, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς, Καὶ ἀναστήσω (τ) ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν (υ) ἡγίασα (φ) ἀπὸ προσώπου (χ) πρὸς αὐτὸν (ψ) αὐτοῖς, διὰ τὸ ἐπήγαγε

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον (α) αὐτοῦ,
2 Καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν Χειρὰμ τῷ (β) Σαλωμών, ᾠκοδόμησεν αὐτὰς Σαλωμών, καὶ κατῴκισεν
3 4 ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν (γ) εἰς Βαιτσωβὰ, καὶ κατίσχυσεν αὐτήν. Καὶ ᾠκοδόμησε
5 τὴν (δ) Θοεδμὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Ἡμάθ. Καὶ
ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυρὰς· τείχη, πύλαι,
6 καὶ μοχλοί· Καὶ τὴν (ε) Βαλααθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμών, καὶ
πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, (ζ) καὶ τὰς πόλεις τῶν ἱππέων· καὶ ὅσα ἐπεθύμησε Σαλωμὼν
κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
7 Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ Χεττάιου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου,
8 καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ (η) Ἰσραὴλ, Ἀλλ' ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλει-
φθέντων μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ (ϑ) ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήγαγε αὐτοὺς Σαλω-
μὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

CAP. VIII.

Et factum est post viginti annos, in quibus ædificavit Salomon do- 1
mum Domini, & domum suam: Et civitates quas dedit Chiram Sa- 2
lomoni, ædificavit eas Salomon, & habitare fecit ibi filios Israel. Et 3
venit Salomon in (a) Baesoba, & obtinuit eam. Et ædificavit Thoed- 4
mor in deserto, & omnes civitates munitas, quas ædificavit in He-
math. Et ædificavit Bathoron superiorem, & Bathoron inferi- 5
orem, civitates munitas, (b) mœnia, portæ, & vectes: Et ipsam 6
Balaath, & omnes civitates munitas, quæ erant Salomoni: & omnes
civitates curruum, & civitates equitum: & quæcunque concupivit
Salomon secundùm (c) desiderium ædificare in Hierusalem, & in Li-
bano, & in omni regno suo. Omnis populus residuus de Chettæo, & 7
Amorrhæo, & Pherezæo, & Euæo, & Jebusæo, qui non sunt de Isra-
el, Sed erant de filiis eorum, qui remanserant post eos in terra, quos 8
non exterminaverant filii Israel; & adduxit eos Salomon in tributum
usque in diem hanc.

MS. A. (α) ἑαυτοῦ, (β) Σαλωμὼν, * καὶ κατῴκισεν (γ) εἰς Αἰμὰθ Σωβὰ, καὶ (δ) Θεδμὸρ (ε) Βηλὰς, (ζ) καὶ πάσας τὰς (η) Ἰσραὴλ, Ἦσαν (ϑ) ἐξωλόθρευσαν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * أَنَا ٱلَّذِي ٱخْتَرْتُ هٰذَا ٱلْبَيْتَ لِيَكُونَ فِيهِ مَسْكِنِي * وَٱلْأَعْمَالَ ٱلْحَسَنَةَ وَإِرَادَتِي تَصْنَعُونَ فِيهِ
17 كُلَّ ٱلْأَيَّامِ * وَإِنْ أَنْتَ مَشَيْتَ قُدَّامِي كَمَا مَشَى دَاوُدُ أَبُوكَ بِسَلَامَةِ قَلْبٍ وَبِٱلِٱسْتِوَاءِ * وَصَنَعْتَ كُلَّمَا
18 وَصَّيْتُكَ * وَحَفِظْتَ أَمْرِي وَنَوَامِيسِي * أُثَبِّتُ كُرْسِيَّ مُلْكِكَ إِلَى ٱلْأَبَدِ * كَمَا حَلَفْتُ لِدَاوُدَ
19 أَبِيكَ * وَقُلْتُ لَا يَزُولُ وَلَدٌ لَكَ مِنْ قُدَّامِي مَلِكًا لِإِسْرَائِيلَ * فَإِنْ رَدَدْتَ وَجْهَكَ أَنْتَ وَأَوْلَادُكَ
عَنْ طَرِيقِي * وَلَا حَفِظْتُمْ نَوَامِيسِي وَوَصَايَايَ ٱلَّتِي أَعْطَيْتُ قُدَّامَكُمْ * وَعَبَدْتُمْ أَوْثَانَ ٱلْأُمَمِ
20 وَسَجَدْتُمْ لَهَا * أُبَيِّدُكُمْ مِنْ هٰذِهِ ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَعْطَيْتُهَا لَكُمْ * وَهٰذَا ٱلْبَيْتَ ٱلَّذِي قَدَّسْتُهُ
21 لِٱسْمِي أَقْلَعُهُ مِنْ قُدَّامِي * وَيَكُونُ إِسْرَائِيلُ مَثَلًا وَحَدِيثًا بَيْنَ كُلِّ ٱلْأُمَمِ * وَهٰذَا ٱلْبَيْتُ يَكُونُ
خَرَابًا * وَكُلُّ مَنْ يَعْبُرُ عَلَيْهِ يَقِفُ وَيُحَرِّكُ رَأْسَهُ * وَيَقُولُ لِمَ صَنَعَ ٱللّٰهُ هٰذَا بِهٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ ٱلْعَظِيمَةِ
22 وَبِهٰذَا ٱلْبَيْتِ * فَيُقَالُ * لِأَجْلِ تَخْلِيَتِهِمْ عَهْدَ ٱللّٰهِ إِلٰهِ آبَائِهِمُ ٱلَّذِي أَخْرَجَهُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ * وَعَبَدُوا أَوْثَانَ ٱلْأُمَمِ وَسَجَدُوا لَهَا * مِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ أَنْزَلَ ٱللّٰهُ بِهِمْ هٰذَا ٱلْبَلَاءَ *

Ego sum qui elegi domum istam, ut in ea 16
sit habitatio mea; et bona opera, meamque
voluntatem exerceatis in ea cunctis die-
bus. Et si tu ambulaveris coram me, 17
quemadmodum ambulavit David pater
tuus, integra et recto animo, feceris
quicquid præcepi tibi, et mandata mea
legesque meas servaveris; Stabiliam 18
thronum regni tui in æternum, quemad-
modum juravi Davidi patri tuo, et di-
xi, Non deerit tibi proles à conspectu
meo regens Israelem. Sin autem faciem 19
tuam averteris tu et filii tui à via mea,
nec servaveritis leges et præcepta mea
quæ proposui vobis; sed coluerit is idola
gentium, et adoraveritis ea: Dispergam 20
vos de terra ista quam dedi vobis; et
domum istam quam consecravit nomini
meo, extirpabo à conspectu meo; eritque
Israel proverbium et fabula inter omnes
gentes: Domus ista destruetur, et qui- 21
cunque transierit juxta eam, sibilet,
caputque suum movebit, ac dicet; Cur
fecit hoc Deus huic magnæ civitati, et
huic domui? Respondebitur, Quia de- 22
reliquerunt fœdera Dei, Dei majorum
suorum, qui eduxerat eos è terra Ægyp-
ti, coluerunt idola gentium, et adora-
verunt ea; idcirco immisit in eos Deus
tantam miseriam.

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنُ *

CAP. VIII.

1 * وَكَانَ بَعْدَ عِشْرِينَ سَنَةً * لَمَّا بَنَى سُلَيْمَانُ بَيْتَ ٱللّٰهِ وَبَيْتَ مُلْكِهِ * وَٱلْصِّيَاعَ ٱلَّتِي أَعْطَى
2 حِيرَامُ لِسُلَيْمَانَ بَنَاهَا سُلَيْمَانُ * وَأَسْكَنَ فِيهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَسَارَ سُلَيْمَانُ إِلَى أَنْطَاكِيَةَ *
3 وَنَزَلَ عَلَيْهَا وَقَلَعَهَا * وَبَنَى بَدْمِيرَ ٱلَّتِي كَانَتْ خَرَابًا فِي ٱلْبَرِّيَّةِ * وَبَنَا صِيَاعَهَا كُلَّهَا * وَبَنَى
4 5 حُورِينَ ٱلْفَوْقَانِيَةَ * وَحُورِينَ ٱلسُّفْلَانِيَةَ * وَكُلَّ ٱلصِّيَاعِ وَٱلْخَازِنِ ٱلَّتِي كَانَتْ لِسُلَيْمَانَ *
6 وَصِيَاعَ مَرْوَحَهُ * وَصِيَاعَ مَقْرُودَهُ * وَكُلَّ سَهَوَاتِ أَسْهَاهَا سُلَيْمَانُ * بَنَاهَا فِي ٱلْبَيْتِ ٱلْمُقَدَّسِ
وَفِي لُبْنَانَ * وَكُلِّ أَرْضٍ تَحْتَ سُلْطَانِهِ * وَكُلَّ أُمَّةٍ فَضَلَتْ مِنَ ٱلْأَمُورِيِّينَ * وَٱلْحِيتِّيِّينَ * 7
وَٱلْفَرِزِّيِّينَ * وَٱلْحَوِّيِّينَ * وَٱلْيَبُوسِيِّينَ * ٱلَّذِينَ مَا كَانُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ * ٱلَّذِينَ بَقُوا مِنْ
بَعْدِهِمْ فِي ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي لَمْ يَقْدِرُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ يُهْلِكُوهُمْ * جَعَلَهُمْ سُلَيْمَانُ عَبِيدًا وَيُدْفَعُونَ 8
ٱلْجِزْيَةَ إِلَى هٰذَا ٱلْيَوْمِ *

Post annos viginti, quum ædificâsset 1
Salomon domum Dei, et domum regni sui,
Oppida quæ dederat Hivam Salomoni, 2
ædificavit Salomon, et habitatores col-
locavit in eis Israelitas. Deinde per- 3
rexit Salomon Antiochiam, obsedit eam,
et extirpavit illam. Ædificavit etiam 4
Tadmirem quæ diruta jacebat in deser-
to, et ædificavit omnia ipsius oppida.
Ædificavit quoque Horanem superio- 5
rem, et Horanem inferiorem, Omnia
oppida et horrea quæ habebat Sa- 6
lomon, oppida duplicia, oppidaque sim-
plicia; quicquid denique placuit Salo-
moni, ædificavit in domo sanctâ, in Li-
bano, et quacunque regione ditioni suæ
subdita. Item plebem universam quæ 7
superverat ex Amorræis, Hetheis, Phere-
zæis, Hevæis, et Jebusæis, qui non erant
ex Israelitis, qui remanserant post eos
in terra, quos filii Israel perdere non
potuerant; Servos reddidit Salomon, 8
et vectigal in hunc usque diem pende-
bant.

דברי הימים ב: ט

,ejus *triarios* principes & ,*belli* viri ipſi nam :*ſuo* opere in ſervos in Selomoh *dedit* non quos Iſrael filiis de Et
וּמִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־נָתַן שְׁלֹמֹה לַעֲבָדִים לִמְלַאכְתּוֹ כִּי־הֵמָּה אַנְשֵׁי מִלְחָמָה וְשָׂרֵי שְׁלִישָׁיו 9
dominantes ,ducenti & quinquaginta ,Selomoh regi qui ,*adſtantes* principes iſti Et .ejus equitū & ,ejus *currus* principes &
וְשָׂרֵי רֹכְבוֹ וּפָרָשָׁיו: וְאֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם הָרֹדִים 10
habitabit Non :dixit Etenim .ei ædificavit quam domū in David civitate de Selomoh fecit aſcendere Parhoh filiam Et .*populū in*
בָּעָם: וְאֶת־בַּת־פַּרְעֹה הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מֵעִיר דָּוִיד לַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה־לָהּ כִּי אָמַר לֹא־תֵשֵׁב 11
fecit aſcendere Tunc .Domini arca *eas ad* eſt ingreſſa *quas* ;*ipſe* ſanctitas quia :Iſrael regis David domo in *mihi* uxor
אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי־קֹדֶשׁ הֵמָּה אֲשֶׁר־בָּאָה אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה: אָז הֶעֱלָה 12
facienda aſcendere ad ,*in diei verbo in* Et :*porticus facies ad* ædificavit quod ,Domini altare ſuper ,Domino *aſcenſiones* Selomoh
שְׁלֹמֹה עֹלוֹת לַיהוָה עַל מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר בָּנָה לִפְנֵי הָאוּלָם: וּדְבַר־יוֹם בְּיוֹם לְהַעֲלוֹת 13
,infermentatorū ſollennitate in :annum per vicibus tribus ſollennitatibus & ,*novilunijs* & ,ſabbathis in Moſeh præceptum juxta
כְּמִצְוַת מֹשֶׁה לַשַּׁבָּתוֹת וְלַחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדוֹת שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה בְּחַג הַמַּצּוֹת
ſacerdotum diviſiones ſui patris David *judicium* juxta ſtatuit Et .tabernaculorū ſollennitate in & ,hebdomadarū ſollennitate in &
וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת: וַיַּעֲמֵד כְּמִשְׁפַּט דָּוִיד אָבִיו אֶת מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים 14
janitores & ,*Suo die in diei verbo in* ſacerdotibus coram *miniſtrandū ad* &,*laudandū ad* ,ſuis cuſtodiis ſuper Levitas & ,ſuo *ſervitio ſuper*
עַל־עֲבֹדָתָם וְהַלְוִיִּם עַל־מִשְׁמְרוֹתָם לְהַלֵּל וּלְשָׁרֵת נֶגֶד הַכֹּהֲנִים לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ וְהַשּׁוֹעֲרִים
ſuper regis præcepto à declinaverūt non Et .Dei viri David præceptū ſic quia :*portam & portam* ad ſuis diviſionibus in
בְּמַחְלְקוֹתָם לְשַׁעַר וְשָׁעַר כִּי־כֵן מִצְוַת דָּוִיד אִישׁ־הָאֱלֹהִים: וְלֹא סָרוּ מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עַל־ 15
,Domini domus eſt fundata diem in uſq; Selomoh opus omne *fuit paratū* Et .theſauris in & ,re omni in Levitis & ,ſacerdotib⁹
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל־דָּבָר וְלַאֲצָרוֹת: וַתִּכֹּן כָּל־מְלֶאכֶת שְׁלֹמֹה עַד־הַיּוֹם מוֹסַד בֵּית־יְהוָה 16
maris *labium ſuper* Eloth in & ,Heſiongheber in Selomoh ivit Tunc .Domini *domus perfecta fuit* :*eā complere ad uſque* &
וְעַד־כְּלוֹתוֹ שָׁלֵם בֵּית יְהוָה: אָז הָלַךְ שְׁלֹמֹה לְעֶצְיוֹן־גֶּבֶר וְאֵל־אֵילוֹת עַל־שְׂפַת הַיָּם 17
Selomoh ſervis cum *veterans* & ,maris gnaros ſervos & ,naves ſuorū ſervorū manū per Churam eū ad miſit Et .Edom terram in
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וַיְשַׁלַּח־לוֹ חוּרָם בְּיַד־עֲבָדָיו אֳנִיּוֹת וַעֲבָדִים יוֹדְעֵי יָם וַיָּבֹאוּ עִם־עַבְדֵי שְׁלֹמֹה 18
.Selomoh regem ad attulerunt & ;auri talenta quinquaginta & quadringenta inde tulerunt & :Ophir in
אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים כִּכַּר זָהָב וַיְבִיאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:

CAP. IX. ט

gravi *virtute in* Jeruſalaim in ænigmatib⁹ in Selomoh tentandū ad venit & ,Selomoh *auditum* audivit Seba regina Et
וּמַלְכַּת שְׁבָא שָׁמְעָה אֶת־שֵׁמַע שְׁלֹמֹה וַתָּבוֹא לְנַסּוֹת אֶת־שְׁלֹמֹה בְּחִידוֹת בִּירוּשָׁלַם בְּחַיִל כָּבֵד 1
quicquid eo cum eſt locuta &,Selomoh ad venit &:*preciosum lapidē* &,multitudine in aurū &,aromata portātib⁹ camelis &,valde
מְאֹד וּגְמַלִּים נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב לָרֹב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתָּבוֹא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר עִמּוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
.ei indicaverit non quod ,Selomoh à *verbum* latuit non & :ejus verba omnia Selomoh ei indicavit Et .ſuo corde *cum* erat
הָיָה עִם־לִבָּהּ: וַיְנַגֶּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־דְּבָרֶיהָ וְלֹא נֶעְלַם דָּבָר מִשְּׁלֹמֹה אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: 2
aſſiſtentiā &,ejꝰ ſervorū *habitationē* &,ejꝰ menſæ *cibum* Et :ædificaverat quam domū &,Selomoh ſapientiam Seba regina vidit Et
וַתִּרְא מַלְכַּת שְׁבָא אֶת חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה: וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב עֲבָדָיו וּמַעֲמַד 3 4
.*ſpirit⁹* ea in ultrà erat non &:Domini domū aſcēdebat *quo* ,ejꝰ aſcenſū &,eorū veſtimēta &,ejꝰ pincernas &,eorū veſtimēta &,ejꝰ miniſtrorū
מְשָׁרְתָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וּמַשְׁקָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וַעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיְתָה עוֹד בָּהּ רוּחַ:

Verſio VULG. LAT.

Porrò de filiis Iſrael non poſuit ut ſervirent operibus re- 9
gis:ipſi enim erant viri bellatores,et duces primi,& prin-
cipes quadrigarū & equitū ejus. Omnes autē principes 10
exercitūs regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta,
qui erudiebant populum. Filiā verò Pharaonis tranſtulit 11
de civitate David, in domū quam ædificaverat ei. Dixit
enim rex ;Non habitabit uxor mea in domo David regis
Iſrael, eò q̄ ſanctificata ſit : quia ingreſſa eſt in eam arca
Dñi. Tunc obtulit Salomon holocauſta Dño ſuper altare 12
Dñi,quod extruxerat ante porticū, ut q̄ ſingulos dies of-
ferretur in eo juxta præceptū Moyſi in ſabbatis & in ca- 13
lendis,et in feſtis diebus ter q̄ annum,id eſt,in ſolennitate
azymorū, & in ſolennitate hebdomadarū, & in ſolenni-
tate tabernaculorū. Et conſtituit juxta diſpoſitionē Da- 14
vid patris ſui,officia Sacerdotū in miniſteriis ſuis:& Le-
vitas in ordine ſuo,ut laudarent,& miniſtrarent corā Sa-
cerdotib⁹, juxta ritum uniuſcujuſq; diei: & janitores in di-
viſionibus ſuis q̄ portā & portā: ſic enim præceperat Da-
vid homo Dei. Nec prætergreſſi ſunt de mandatis regis, 15
tam Sacerdotes quàm Levitæ,ex omnib⁹ quæ præceperat,
& in cuſtodiis theſaurorū. Omnes impenſas præparatas 16
habuit Salomon,ex eo die quo fundavit domum Dñi,uſq;
in diē quo p̄fecit eam. Tunc abiit Salomon in Aſiongа- 17
ber, & in Ailath ad oram Maris rubri, quæ eſt in terra
Edom. Miſit autē ei Hiram q̄ manus ſervorū ſuorum na- 18
ves,& nautas gnaros maris,& abierunt cum ſervis Salo-
monis in Ophir,tulerúntq; indè quadringenta quinqua-
ginta talenta auri, & attulerunt ad regem Salomonem.

CAP. IX.

REgina quoque Saba, cùm audiſſet famam Salomonis, 1
venit ut tentaret eum in ænigmatibus in Jeruſalem, cum
magnis opibus,& camelis qui portabant aromata,& auri
plurimum, gemmáſque pretioſas. Cúmque veniſſet ad
Salomonem, locuta eſt ei quæcunque erant in corde ſuo.
Et expoſuit ei Salomon omnia quæ propoſuerat : nec 2
quidquam fuit, quod non perſpicuum ei fecerit. Quæ 3
poſtquàm vidit, ſapientiam, ſcilicèt, Salomonis, & do-
mum quam ædificaverat, Necnon & cibaria menſæ ejus, 4
& habitacula ſervorum, & officia miniſtrorum ejus, &
veſtimenta eorum, pincernas quoque & veſtes eorum,&
victimas quas immolabat in domo Domini : non erat
præ ſtupore ultrà in ea ſpiritus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex Iſraelitis autem nullos fecit Salomon ſer- 9
vos in regno ſuo ; quoniam hi erant viri bel-
lum exercentes, præfecti curruum, & equi-
tes ejus : Iidémque præpoſiti erant & cu- 10
ratores qui pro rege Salomone curabant, du-
centi quinquaginta, qui ad opus adigebant
populum operibus occupatum. Porrò fili- 11
am Pharaonis tranſtulit Salomon è civitate
Davidis in domum quam ædificaverat ei: di-
xerat enim, Non habitabit mulier mecum in
domo Davidis regis Iſrael, quum ſancta ſit eò
quòd in eam ingreſſa ſit arca Domini. Tunc 12
offerebat Salomon ſacrificia Domino & pa-
cifica ſuper altare Domini, quod extruxerat
ante porticum. Pro debito ſingulorum die- 13
rum offerebat, ſecundùm præceptum Moſis,
ſabbathis, & diebus feſtis ; ter *ſcilicet* in an-
no, *nempe* in feſto die azymorum, in feſto je-
junii, & in feſto tabernaculorum. Et juxta 14
legem Davidis patris ſui, conſtituit ſacerdo-
tes in officiis ſuis: & Levitas in cuſtodiis ſuis,
ad laudandum & miniſtrandum coram ſacer-
dotibus, ut quæque dies expoſcebat : & ja-
nitores juxta debitum ſuum, ut cuſtodirent
januas ſingulis quibúſque diebus : quoniam
ita præceperat David rex Iſraelis, qui regnum
obtinuerat à Domino. Nec uſpiam deflexit 15
ab his quæ præceperat ei rex de ſacerdotibus,
de Levitis, deque univerſo miniſterio domûs.
Et ad rem ſucceſſerunt omnia opera Salo- 16
monis ab eo die quo jacta fuêre fundamenta
domûs Domini, uſque ad diem quo abſolu-
tum fuit totum opus ejus. Tunc profectus 17
eſt Salomon ad Iſinu-geber civitatem quæ
erat è regione Eloth, ſecus littus maris, in
terra Edom. Miſítque Hiram in navibus 18
ſervos ſuos viros nautas, peritos gubernandi
navigia marina, unà cum ſervis Salomonis ;
qui abierunt in urbem Ophir, tulerunt indè
quadringenta auri talenta, & advexerunt
ad regem Salomonem.

CAP. IX.

REgina quoque Sabæ, auditâ famâ Salomo- 1
nis, venit ad probandum Salomonem ænig-
matibus : venit, inquam in Jeruſalem maxi-
mo cum exercitu,& camelis aromatibus, auro
plurimo, optimíſque gemmis onuſtis. Adivit
ergò regem Salomonem, & aperuit ei quic-
quid habebat in animo ſuo : Cui rex Salo- 2
mon omnia, adeóque ſecretum cordis ejus
indicavit : nihilque regem latuit, quin indi-
caret ei. Cúmque vidiſſet regina Sabæ ſapi- 3
entiam Salomonis, domum quam ædificave-
rat, Cibum menſæ ipſius, conditionem ſer- 4
vorum ejus, ſtatum miniſtrorum & veſtes eo-
rum, pincernas & veſtes eorum, & victimas
quas immolabat in domo Domini ; non fuit
ampliùs in ea ſpiritus ad videndum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς παῖδας τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ · (ι) ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες
10 πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες, (κ) καὶ οἱ δωματοὶ καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἱππέων. Καὶ οὗτοι ἄρχοντες (λ) τῶν
11 ἐπιστατῶν βασιλέως Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιώκτοντες ἐν τῷ λαῷ. Καὶ τὴν θυγατέ-
ρα Φαραὼ (μ) ἀνήγαγε Σαλωμὼν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν, Οὐ
κατοικήσει (ν) ἡ γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὅτι ἅγιός ἐστιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς
12 κυρίου. Τότε ἀνέβαινε Σαλωμὼν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ (ξ) θυσιαστήριον, ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ
13 ἀπέναντι τοῦ ναοῦ (ο) Κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ, τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς Μωυσῆ ἐν τοῖς
Σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν
14 τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν. Καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν (π) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων, (ρ) καὶ κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν · καὶ οἱ Λευῖται (σ) ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν,
τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ · καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς
15 διαιρέσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως (τ) ἐντολὴν Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. Οὐ παρῆλθον τὰς
16 ἐντολὰς τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πάντα λόγον, καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς. (υ) Καὶ ἡτοι-
17 μάσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώθη ἕως οὗ ἐτελείωσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου. Τότε ᾤχετο
18 Σαλωμὼν εἰς Γασιὼν Γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν (φ) Αἰλὰθ ἐπὶ παραθαλασσίαν (ι) ἐν γῇ Ἰδουμαίᾳ. Καὶ ἀπέστειλε Χι-
ρὰμ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, καὶ ᾦχοντο μετὰ τῶν παίδων Σαλωμὼν εἰς
(χ) Σωφιρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν (ψ) τὰ τεσσαράκοντα καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βα-
σιλέα Σαλωμών.

& tulerunt indè quadringenta & quinquaginta talenta auri : & (i) venerunt ad regem Salomon.

Et de filiis Israel non dedit Salomon in pueros (d) regno suo: quoniam 9
ecce viri bellatores, & (e) principes, & potentes, & principes curru-
um, & equitum. Et hi principes ex iis qui adstabant regi Salomon, 10
quinquaginta & ducenti exactores operum in populo. Et filiam Pha- 11
raonis adduxit Salomon de civitate David in domum quam ædificaverat
ei : quoniam dixit ; Non habitabit uxor mea in civitate David regis Is-
rael, quoniam (f) sancta est, quo intravit illuc arca Domini. Tunc ob- 12
tulit Salomon holocaustomata Domino super altare, quod ædificavit Do-
mino è regione templi juxta verbum diei in die, ad offerendum juxta 13
mandata Moysi in sabbatis, & in mensibus, & in festivitatibus, tribus
temporibus anni, in festivitate azymorum, & in festivitate hebdoma-
darum, & in festivitate tabernaculorum. Et statuit juxta judicium 14
David patris sui distributiones sacerdotum, (g) & secundùm minis-
teria eorum. Et Levitæ super custodias suas, ad laudandum, & mini-
strandum coram sacerdotibus juxta verbum diei in die. Et janitores se-
cundùm distributiones ad portam, & portam: quoniam ita mandata Da-
vid hominis Dei. Non transgressi sunt mandata regis de sacerdotibus 15
& Levitis in omni verbo, & in thesauris. Et paratum fuerat omne opi- 16
ficium, à qua die fundata est, (h) quoadusque perfecit Salomon domum
Domini. Tunc abiit Salomon in Gasion Gaber, & in Ælath maritimum 17
in terra Idumæa. Et misit Chiram in manu puerorum suorum navigia, 18
& pueros scientes mare : & abierunt cum pueris Salomon in Sophira:

MS. A. (ι) ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες (κ) καὶ δωματοὶ (λ) τῶ * θεραγμάτων τοῦ βασιλεῖ Σαλωμών, (α) Σαλωμὼν ἀνήγαγεν ἐκ (ν) γυναῖ μου (ξ) θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι (ο) Καὶ κατ (π) Δαυὶδ τὰς (ρ) κατ τὰς (σ) κατ τὰς (τ) ἐντολὴ (υ) Καὶ * ἡτοίμασεν πᾶσα ἡ ἐργασία ἀφ' ἧς ἡμέρας * ἐτελιώθη ἕως ὃ ἐτελίωσεν Σαλωμὼν (φ) Αἰλαμ (ι) ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ. (χ) Σωφιρὰ, (ψ) τεσσαράκοντα καὶ

ΚΕΦ. Β'.

1 Καὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ ἦλθε τοῦ πειρᾶσαι Σαλωμὼν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἰερου-
σαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ ζφόδρα, καὶ κάμηλοι αἴρουσαι (α) ἀρώματα εἰς πλῆθος, καὶ χρυσίον, καὶ λίθον τίμι-
2 ον. καὶ ἦλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν πάντα (β) ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς. Καὶ ἀνήγγειλεν
αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς, καὶ ὃ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σαλωμὼν ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.
3 4 Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ τὴν ζοφίαν Σαλωμὼν καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε, Καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπε-
ζῶν, καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ ἱματισμὸν (γ) αὐτῶν, καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ στο-
λισμὸν αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ (δ) ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο ·

MS.A. (α) ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος, καὶ λίθον (β) ὅσα ἐν (γ) αὐτοῦ, (δ) ἀνέφερον

CAP. IX.

ET regina Saba audivit nomen Salomon, & venit ad tentandum Sa- 1
lomon in ænigmatibus in Hierusalem in virtute gravi valdè : & cameli
portantes aromata in multitudine, & aurum, & lapidem pretiosum. Et 2
venit ad Salomon, & locuta est ad eum omnia quæcunque erant in ani-
ma sua. Et annuntiavit ei Salomon omnia verba ejus : & non præteriit
verbum à Salomon, quod non annuntiavit ei. Et vidit regina Saba sapi- 3
entiam Salomon, & domum quam ædificavit, Et cibaria mensarum, 4
& sessionem puerorum ejus, & stationem ministrorum ejus, & vestem
eorum, & pincernas ejus, & ornatum eorum, & holocaustomata, quæ
offerebat in domo Domini : (a) & extra se facta est.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * وَمِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَا عَمِلَ سُلَيْمَانُ عَبِيدًا لِمُلْكِهِ * لِأَنَّهُمْ هُمُ ٱلَّذِينَ يَصْنَعُونَ ٱلْحَرْبَ فِي ٱلْحُرُوبِ
10 * وَهُمْ كُبَرَاءُ أَعْمَادِهِ وَفُرْسَانُهُ * وَهَؤُلَاءِ ٱلْمُلُوكُونَ ٱلَّذِينَ كَانُوا يَعْضُدُونَ سُلَيْمَانَ ٱلْمَلِكَ
مِائَتَانِ وَخَمْسُونَ ٱلَّذِينَ كَانُوا يَعْمَلُونَ ٱلصَّنَائِعَ * وَسُلَيْمَانُ أَطْلَعَ بِنْتَ فِرْعَوْنَ مِنْ مَدِينَةِ دَاوُدَ
11 إِلَى ٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي بَنَاهُ لِمُلْكِهِ * لِأَنَّهُ قَالَ لَا تَسْكُنُ مَعِي ٱمْرَأَةٌ فِي بَيْتِ دَاوُدَ * لِأَنَّهُ مُقَدَّسٌ قَدْ
دَخَلَ إِلَيْهِ صُنْدُوقُ عَهْدِ ٱللَّهِ * وَبَعْدَ ذَلِكَ قَرَّبَ سُلَيْمَانُ ذَبَائِحَ عَلَى مَذْبَحِ ٱللَّهِ ٱلَّذِي بَنَاهُ قُدَّامَ
12 ٱلْمَذْبَحِ * وَحِسَابَ كُلِّ يَوْمٍ كَانَ يُطْلِعُ مِثْلَ مَا أَمَرَ مُوسَى * فِي ٱلسُّبُوتِ وَٱلْأَعْيَادِ * ثَلَاثَةَ مَرَّاتٍ
13 فِي ٱلسَّنَةِ * فِي عِيدِ ٱلْفَطِيرِ * وَعِيدِ ٱلصَّيَامِ * وَعِيدِ ٱلْمَظَلَّةِ * مِثْلَ نَامُوسِ دَاوُدَ أَبِيهِ * ٱلْكَهَنَةُ عَلَى
14 مَرَاتِبِهِمْ * وَٱللَّاوِيُّونَ عَلَى عَوَائِدِهِمْ يَسْكُنُونَ وَيُمَجِّدُونَ قُدَّامَ ٱلْكَهَنَةِ * حِسَابَ ٱلْيَوْمِ فِي يَوْمِهِ *
وَٱلْبَوَّابُونَ عَلَى حُفُوفِهِمْ يَكُونُوا * يَحْفَظُوا ٱلْأَبْوَابَ * لِأَنَّ هٰكَذَا أَمَرَ دَاوُدُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * ٱلَّذِي
15 قَامَ بِٱلْمُلْكِ قُدَّامَ ٱللَّهِ * وَلَمْ يَمِلْ عَنْ مَا أَمَرَ بِهِ ٱلْمَلِكُ عَلَى ٱلْكَهَنَةِ وَعَلَى ٱللَّاوِيِّينَ وَعَلَى كُلِّ
16 خِدْمَةِ ٱلْبَيْتِ * وَصَنَعَ سُلَيْمَانُ كُلَّ ٱلصَّنَائِعِ مِنْ يَوْمٍ طُرِحَ أَسَاسُ ٱلْبَيْتِ إِلَى يَوْمِ حَتْمِهِ كُلَّ
17 أَعْمَالِهِ * وَبَعْدَ ذَلِكَ سَرَّ سُلَيْمَانُ ٱلصَّنْعَةَ ٱلَّذِي كَانَتْ مُحَاذِيَ ٱلْوَبِّ عَلَى سَاطِ ٱلْبَحْرِ بِأَرْضِ أَدُومَ
وَهَدَّهَا * وَبَعَثَ حِيرَامُ عَبِيدَهُ فِي سُفُنٍ * وَهُمْ رِجَالٌ سَفِينِيُّونَ مِمَّنْ يَعْرِفُ تَدْبِيرَهَا فِي ٱلْبَحْرِ * مَعَ
18 عَبِيدِ سُلَيْمَانَ * فَذَهَبُوا إِلَى أُوفِيرَ مَدِينَةِ ٱلذَّهَبِ * وَأَخَذُوا مِنْ هُنَاكَ أَرْبَعَمِائَةِ بَدْرَةٍ ذَهَبًا *
وَسَلَّمُوهَا لِسُلَيْمَانَ *

Ex Israelitis autem non fecit Salomon 9
servos regni sui, quoniam ipsi bellum
gerebant in prœliis, ipsique erant principes
roboris ejus & equitum ejus : Et iidem 10
isti erant dominatores qui opitulabantur
Salomoni regi, ducenti quinquaginta,
qui negotia peragebant. Salomon etiam 11
deduxit filiam Pharaonis è civitate Da-
vidis in ædem quam extruxerat in
Regiam suam : dixerat enim, Non habi-
tabit mecum mulier in domo Davidis,
quoniam sancta est ob ingressum arcæ
fœderis Dei. Posthæc obtulit Salomon 12
sacrificia super illud altare Dei, quod
extruxerat ante aram. Et censum diur- 13
num offerebat, quemadmodum præcepe-
rat Moses, sabbathis, & diebus festis;
ter quotannis, in festo azymorum, festo
jejunii, & festo tabernaculorum. Juxta 14
legem Davidis patris ejus, sacerdotes,
in officiis suis, & Levitæ secundùm con-
suetudines suas, laudabant & glorifi-
cabant coram sacerdotibus, prout quæq;
dies expostulabat : Janitores etiam cu-
stodiebant januas secundùm vitas eorum,
quoniam ita præceperat David rex
Israelis, qui regnum exercuerat coram
Deo. Non deflexit ab his quæ mandа- 15
verat ei rex quoad sacerdotes, quoad
Levitas, & quoad omne ministerium
domûs : Sed fecit Salomon quæcunque 16
agenda erant, ab eo die quo jecit funda-
menta domûs, ad eum usque diem quo
absolvit omnia ejusdem opera. Posthæc 17
perrexit Salomon ad oppidum illud
quod erat ex adverso Eloth, prope littus
maris, in terra Edom, & destruxit
illud. Misitque Hiram in navibus ser- 18
vos suos, qui quidem erant viri nautæ ex
his qui callebant artem gubernandi eas
in mari, unà cum servis Salomonis ; qui
abeuntes ad Ophir urbem auri, tulerunt
inde quadringenta auri talenta, dederunt-
que Salomoni.

ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ *

CAP. IX.

1 * وَسَمِعَتْ مَلِكَةُ سَابَا خَبَرَ سُلَيْمَانَ * فَجَاءَتْ لِتَمْتَحِنَ سُلَيْمَانَ فِي ٱلْأَسْرَارِ بِوُفُودٍ عَظِيمَةٍ جِدًّا * وَجِمَالٍ
مُحَمَّلَةٍ عِطْرًا وَذَهَبًا كَثِيرًا * وَفُصُوصًا وَجَوَاهِرَ وَأَهْدَتْ لِسُلَيْمَانَ ٱلْمَلِكِ * وَكَسَفَتْ لَهُ كُلَّ مَا فِي
2 قَلْبِهَا * وَلَمْ تَخْفَ عَنْهُ سِرًّا * وَسَمِعَتْ مَلِكَةُ سَابَا حِكْمَةَ سُلَيْمَانَ * وَرَأَتِ ٱلْبَيْتَ ٱلَّذِي بَنَاهُ * وَمَوَائِدَ
3 4 طَعَامِهِ * وَعِيشَةَ وِجْدَانِهِ وَلِبَاسَهُمْ * وَٱلْبَوَّابِينَ وَلِبَاسَهُمْ * وَٱلْمَذْبَحَ ٱلَّذِي يَذْبَحُ عَلَيْهِ فِي
بَيْتِ ٱللَّهِ * وَمَا أَطَالَتْ رُوحُهَا أَنْ تَرَى شَيْئًا آخَرَ *

Audiens autem regina Sabæ famam 1
Salomonis, tentatum venit Salomonem
quæstionibus abstrusis, copiosissimo cum
comitatu, camelis onustis thure, auro plu-
rimo, lapillis, gemmis, ac muneribus pro
Salomone rege : Aperuit illi quicquid 2
habebat in animo, nec celavit ei secretum
suum. Et cùm audisset regina Sabæ 3
sapientiam Salomonis, vidisseque domum
quam extruxerat, Cibosque cibi illius, 4
servos ac ministros & vestimenta co-
rum, janitores & vestimenta eorum, &
aram super quam sacrificabat in domo
Dei, impatiens videndi res alias,

UMI

דברי הימים ב: ט

credebam non Et .tua sapientia *super* & ,tuis *verbis super* ,mea terra in audivi quod verbum *Veritas* : regem ad Dixitque

5 וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חָכְמָתֶךָ׃ 6 וְלֹא־הֶאֱמַנְתִּי

.tuæ sapientiæ multitudinis dimidium mihi fuit indicatū non ecce Et .mei oculi viderent & ,venirem donec ,eorum verbis

לִדְבָרִיהֶם עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינָי וְהִנֵּה לֹא הֻגַּד־לִי חֲצִי מַרְבִּית חָכְמָתֶךָ

audientes & ,semper *tuæ facies ad stantes* , isti tui servi beati & ,tui viri Beati .audivi quam *auditione super* Addidisti

יָסַפְתָּ עַל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי׃ 7 אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד וְשֹׁמְעִים

Domino regem in suū thronū super te *dandum ad* te *in* voluit qui ,benedictus tuus Deus DOMINUS Sit .tuā sapientiam

8 אֶת־חָכְמָתֶךָ׃ יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל־כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ לַיהוָה

.justitiam &,judicium faciendū ad regem in eos super te *dedit* &,seculū in eū *stabiliendū ad* ,Israel *ergo tui Dei amare in* : tuo Deo

אֱלֹהֶיךָ בַּאֲהֲבַת אֱלֹהֶיךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם וַיִּתֶּנְךָ עָלֵיהֶם לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃

aroma sicut fuit non Et .*preciosum lapidem* & ,valde multitudinē in aromata & , auri talenta viginti & , centum regi dedit Et

9 וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים לָרֹב מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה וְלֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם

aurum attulerunt qui Selomoh servi & , Churam servi etiam Et .Selomoh regi Seba regina dedit quod ,istud

10 הַהוּא אֲשֶׁר־נָתְנָה מַלְכַּת שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ וְגַם עַבְדֵי חוּרָם וְעַבְדֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ זָהָב

domo in *elevationes coralliorum* lignis rex fecit Et .*preciosum lapidem* & , *coralliorum* ligna attulerunt , Ophir de

מֵאוֹפִיר הֵבִיאוּ עֵצֵי אַלְגּוּמִּים וְאֶבֶן יְקָרָה׃ 11 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאַלְגּוּמִּים מְסִלּוֹת לְבֵית־

.Jehudah terra in antè ipsa sicut visa sunt non Et .cantoribus *nabla* & , citharas & , regia domo in &,DOMINI

יְהוָה וְלִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים וְלֹא־נִרְאוּ כָהֵם לִפְנִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃

,est reversa Et .regem ad attulerat quod præter ,postulavit quam ,ejꝰ volūtatē omnē Sebah reginæ dedit Selomoh rex Et

12 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת שְׁבָא אֵת כָּל־חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִלְבַד אֲשֶׁר הֵבִיאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתֵּהֶפֶךְ

sexcenta , *uno anno* in Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et .ejus servi & , ipsa suā terram in abiit &

13 וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר־בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת

comites & , Harab reges omnes & ,adducentes *circumeuntes &* , *pervestigantes* viros Præter .auri talenta sex & sexaginta &

וְשִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ כִּכְּרֵי זָהָב׃ 14 לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתְּרִים וְהַסֹּחֲרִים מֵבִאִים וְכֹל־מַלְכֵי עֲרָב וּפַחוֹת

sexcenti : *protenso* auro scuta ducenta Selomoh rex fecit Et .Selomoni argentum & , aurum adducentes , terræ

הָאָרֶץ מְבִיאִים זָהָב וָכֶסֶף לִשְׁלֹמֹה׃ 15 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שְׁחוּט שֵׁשׁ מֵאוֹת

ascendebat auri trecenti ; ductili auro clypeos trecentos Et .*uno* scuto *super ascendebat protenso auro*

זָהָב שָׁחוּט יַעֲלֶה עַל־הַצִּנָּה הָאֶחָת׃ 16 וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה

auro illud texit & ; grande *dimidium* solium rex fecit Et .Lebanon saltus domo in rex eos *dedit* & : *uno* clypeo super

עַל־הַמָּגֵן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בְּבֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ 17 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב

: sessionis locum ad inde & hinc manus & , *appenderā* solio ipsi *auro in scabellum* & , solio gradus sex Et .mundo

טָהוֹר׃ 18 וְשֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְכֶבֶשׁ בַּזָּהָב לַכִּסֵּא מְאֻחָזִים וִידוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה עַל־מְקוֹם הַמוֹשָׁבֶת

.inde & hinc gradus sex *super ibi stantes* leones duodecim Et .manus juxta stantes leones duo &

וּשְׁנֵים אֲרָיוֹת עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת׃ 19 וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת עֹמְדִים שָׁם עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה

Lebanon saltus domus vasa omnia & ; aurea Selomoh regis potus vasa omnia Et .*regno* omni sic est factum Non

לֹא נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־מַמְלָכָה׃ 20 וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל כְּלֵי בֵית־יַעַר הַלְּבָנוֹן

.quicquam *in* Selomoh diebus in reputabatur argentū Non .*concluso* auro

זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמְאוּמָה׃

Versio VULG. LAT.

Dixítque ad regem ; Verus est sermo, quem audieram in 5
terra mea de virtutibus & sapientia tua. Non credebam 6
narrantibus, donec ipsa venissem,& vidissent oculi mei,
& probâssem vix medietatem sapientiæ tuæ mihi fuisse
narratam : vicisti famam virtutibus tuis. Beati viri tui, 7
& beati servi tui, qui assistunt coram te omni tempore,&
audiunt sapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus be- 8
nedictus, qui voluit te ordinare super thronum suum,
regem Domini Dei tui. Quia diligit Deus Israel, & vult
servare eum in æternum, idcircò posuit te super eum re-
gem, ut facias judicia atque justitiam. Dedit autem re- 9
gi centum viginti talenta auri, & aromata multa nimis,
& gemmas pretiosissimas : non fuerunt aromata talia ut
hæc, quæ dedit regina Saba regi Solomoni. Sed & ser- 10
vi Hiram cum servis Salomonis attulerunt aurum de O-
phir, & ligna thyina, & gemmas pretiosissimas : De 11
quibus fecit rex, de lignis scilicèt thyinis, gradus in do-
mo Domini, & in domo regia, citharas quoque,& psal-
teria cantoribus : nunquam visa sunt in terra Juda li-
gna talia. Rex autem Salomon dedit reginæ Saba cun- 12
cta quæ voluit, & quæ postulavit, & multò plura quàm
attulerat ad eum: quæ reversa,abiit in terrā suā cum servis
suis. Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salo 13
moni per singulos annos, sexcenta sexaginta sex talenta
auri : Exceptâ eâ summâ, quam legati diversarum gen- 14
tium, & negotiatores afferre consueverant, omnésque
reges Arabiæ, & satrapæ terrarum. qui comportabant
aurum & argentum Salomoni. Fecit igitur rex Salomon 15
ducentas hastas aureas de summa sexcentorum aureorum,
qui in singulis hastis expendebantur. Trecenta quoque 16
scuta aurea trecentorum aureorum, quibus tegebantur
singula scuta : posuítque ea rex in armamentario, quod
erat constitum nemore. Fecit quoque rex solium ebur- 17
neum grande, & vestivit illud auro mundissimo. Sex 18
quoque gradus, quibus ascendebatur ad solium, & sca-
bellum aureum, & brachiola duo altrinsecùs, & duos
leones stantes juxta brachiola, Sed & alios duodecim 19
leunculos stantes super sex gradus ex utraque parte:non
fuit tale solium in universis regnis. Omnia quoque va- 20
sa convivii regis erant aurea, & vasa domûs saltûs Liba-
ni ex auro purissimo. Argentum enim in diebus illis
pro nihilo reputabatur.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τῶν λόγων σου, καὶ
6 περὶ τῆς σοφίας σου. Καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ
ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἥμισυ τῆς πλήθους τῆς σοφίας σου, (ε) προσέθηκας ὃν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκου-
7 σα. Μακάριοι οἱ (ζ) ἄνδρες σου, μακάριοι οἱ (η) παῖδες οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοι διαπαντὸς
8 (θ) καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. Ἔστω κύριος ὁ θεός σου (ι) εὐλογημένος, ὃς (κ) ἠθέλησεν ἐν
σοὶ τοῦ δοῦναί σε (λ) ἐπὶ θρόνου ἀπὸ εἰς (μ) βασιλέα κυρίῳ θεῷ σου· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν
θεόν σου τὸν Ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν (ν) εἰς αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα τοῦ ποι-
9 ῆσαι (ξ) κρίμα καὶ δικαιοσύνην. Καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἀρώμα-
τα εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκε βασίλισσα
10 Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ οἱ παῖδες Σαλωμὼν καὶ οἱ παῖδες Χιρὰμ ἔφερον χρυσίον τῷ Σα-
11 λωμὼν ἐκ Σουφὶρ, καὶ ξύλα πύκινα, καὶ λίθον τίμιον. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ
πύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τῷ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ᾠ-
12 δοῖς, καὶ οὐκ ὤφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασι-
λίσσῃ Σαβὰ πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ᾔτησεν, ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλω-
13 μών, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν (ο) αὐτῆς. Καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τῷ χρυσίου τῷ ἐνεχθέντι τῷ Σα-
14 λωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἑξακόσια ἑξηκονταἓξ τάλαντα χρυσίου, Πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀποτεταγ-
μένων (π) καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον. Καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας καὶ Σατρα-
15 πῶν τῆς (ρ) γῆς, πάντες ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ ἐποίησεν ὁ βα-
σιλεὺς Σαλωμὼν διακοσίους δορεοὺς χρυσοῦς ἐλατοὺς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ (σ) κατεῖχεν ἑπάσαν ὀπὴν τὸν
16 ἕνα δορεόν. Καὶ τριακοσίας ἀσπίδας ἐλατὰς χρυσᾶς, τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ὀπὴ τὴν ἀσπίδα
17 ἑκάστῳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ (τ) δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
18 θρόνον ἐλεφαντίνων ὀδόντων μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. Καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ
τῷ θρόνῳ ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὅπη τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο
19 λέοντες ἑστηκότες ἐπὶ τοὺς ἀγκῶνας, Καὶ δώδεκα λέοντες ἑστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ
20 ἔνθεν· οὐκ ἐγλύφη οὕτως ἐν (υ) πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. Καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυ-
σία, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ (φ) κατειλημμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν
ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς οὐδέν.

Et dixit ad regem; Verus est sermo, quem audivi in terra (b) mea de 5
verbis tuis, & de sapientia tua. Et non credidi sermonibus, quoadusq; 6
veni, & viderunt oculi mei: & ecce non est annuntiatum mihi dimi-
dium multitudinis sapientiæ tuæ: adjecisti super auditionem, quam audi-
veram. (c) Beati viri tui, beati pueri hi, qui assistunt tibi semper, & 7
audiunt sapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus; qui vo- 8
luit in te, ad dandum te super thronum suum in regem Domino Deo
tuo. In diligendo Dominum Deum tuum, ipsum Israel, ad statuendum
eum in seculum, & dedit te super eos in regem, ad faciendum judicium,
& justitiam. Et dedit regi centum viginti talenta auri, & aromata 9
in multitudine plurima, & lapidem pretiosum. Et non fuit juxta aro-
mata illa, quæ dedit regina Saba regi Salomon. Et pueri Salomon, & 10
pueri Chiram afferebant aurum Salomoni de Suphir, & ligna (d) pinea,
& lapidem pretiosum. Et fecit rex ligna pinea, ascensiones domui Do- 11
mini, & domui regis, & citharas, & nablas cantoribus. Et non ap-
paruerant talia antea in terra Judæ. Et rex Salomon dedit reginæ Sa- 12
ba omnia desideria ejus, quæ postulavit, præter omnia quæ attulerat regi
Salomon. Et revertit in terram suam. Et fuit pondus auri allati ad Salo- 13
mon in anno uno, sexcenta sexaginta talenta auri Præter viros subjectos, 14
& mercatorii, (e) quæ afferebant. Et de omnibus regibus Arabiæ, et satra-
parii terræ, omnes afferebant aurum et argentum regi Salomon. Et fecit rex 15
Salomon ducenta scuta aurea ductilia: sexcenti aurei puri inerant 16
in uno scuto: Et trecentos clypeos ductiles aureos, (f) trecentorum
aureorum ascendebat super clypeum unumquemque. Et dedit eos rex
in domo sylvæ Libani. Et fecit rex thronum de elephantinis dentibus 17
magnum: & deauravit eum auro probato: Et sex gradus throno (g) illi- 18
gati auro, & brachiola hinc & hinc super thronum sessionis: & duo leo-
nes stantes apud brachiola: Et duodecim leones stantes ibi super sex 19
gradus hinc & hinc. Non factum est sic in omni regno. Et omnia va- 20
sa regis Salomon ex auro, & omnia vasa domûs sylvæ Libani auro
inclusa. Non fuit argentum reputatum in diebus Salomon ad quicquam.

MS. A. (ε) καὶ προσέθηκας (ζ) ἄνδρες, μακάριοι (η) παῖδές σου οὗτοι (θ) καὶ ἀκούουσιν σοφίαν (ι) ἠυλογημένος, (κ) ἠθέλησέν σοι τοῦ (λ) ἐπὶ θρόνου (μ) βασιλέα τῷ λαῷ σου· ἐν (ξ) εἰς τὸν αἰῶνα, (ξ) κρίσιν καὶ (ο) ἑαυτῆς. (π) καὶ ἐμπορευομένων (ρ) γῆς, ἔφερεν (σ) κατεῖχεν [* τῷ ἑνὶ δορεῷ. ἑξακόσιοι χρυ-
σοῖ] ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν ἕνα δορεόν. Καὶ (τ) τῷ δρυμῷ (υ) πάσῃ βασιλείᾳ. (φ) κατειλημένα. καὶ οὐκ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 وَقَالَتْ * حَقًّا سَمِعْتُ وَرَأَيْتُ * وَمَا كُنْتُ أُصَدِّقُ حَتَّى جِئْتُ وَأَبْصَرَتْ بِعَيْنِي * وَمَا رَأَيْتُ
6 نِصْفَ حِكْمَتِكَ * وَقَدْ زَادَ ذٰلِكَ عَلَيَّ مَا سَمِعْتُهُ * فَطُوبَى لِعَبِيدِكَ ٱلْقِيَامِ بَيْنَ يَدَيْكَ فِي 7
كُلِّ يَوْمٍ * وَيَسْمَعُونَ حِكْمَتَكَ * وَٱلرَّبُّ إِلٰهُكَ مُبَارَكٌ ٱلَّذِي ٱصْطَفَاكَ وَأَجْلَسَكَ 8
عَلَى كُرْسِيِّ مُلْكِ إِسْرَائِيلَ * وَلِأَنَّ ٱللهَ أَحَبَّ إِسْرَائِيلَ * فَأَقَامَكَ عَلَيْهِمْ إِلَى ٱلْأَبَدِ * لِتَعْمَلَ
عَلَيْهِمُ ٱلْحُكْمَ وَٱلصِّدْقَ وَٱلْحَقَّ * وَأَعْطَتْهُ مِئَةً وَعِشْرِينَ بَدْنَ ذَهَبٍ * وَبُخُورَاتٍ كَثِيرَةً 9
جِدًّا * وَدُرًّا وَجَوَاهِرَ لَمْ يُرَ مِثْلُهَا قَطُّ فِي ٱلدُّنْيَا ٱلَّذِي أَعْطَتْهُ لِسُلَيْمَانَ * وَكَذٰلِكَ عَبِيدُ 10
سُلَيْمَانَ وَعَبِيدُ حِيرَامَ * أَتَوْا إِلَيْهِ بِذَهَبٍ مِنْ أُوفِيرَ * وَبِخَشَبِ ٱلسَّاجِ لِقَوَائِمِ بَيْتِ ٱللهِ وَبَيْتِ 11
مُلْكِ سُلَيْمَانَ * وَأَبَابِيبَ ٱلصَّفَّارَاتِ لِلْمُسْتَبِحِ * لَمْ يُرَ مِثْلُهَا فِي أَرْضِ يَهُودَا * وَأَعْطَى ٱلْمَلِكُ 12
سُلَيْمَانُ لِمَلِكَةِ سَبَا كُلَّ مَا أَرَادَتْ * وَكَشَفَ لَهَا أَسْرَارَ قَلْبِهَا * وَٱنْصَرَفَتْ هِيَ وَعَبِيدُهَا إِلَى
مَدِينَتِهَا * وَصَارَ عَدَدُ ٱلذَّهَبِ ٱلَّذِي حَصَلَ لِسُلَيْمَانَ فِي سَنَةٍ وَاحِدَةٍ * سِتُّمِئَةٍ وَسِتَّةٍ وَسِتِّينَ 13
بَدْنَ ذَهَبٍ * غَيْرَ مُكُوسِ ٱلْمُدُنِ وَدَخْلِ ٱلتُّجَّارِ * وَكُلِّ مُلُوكِ ٱلْعَرَبِ وَسَلَاطِينِ ٱلْأَرْضِ كَانُوا 14
يَأْتُونَ إِلَى سُلَيْمَانَ بِأَمْوَالٍ وَذَهَبٍ * وَصَنَعَ مَلِكُ دَرْعٍ كِبَارًا وَبَرَاسًا ذَهَبًا جَيِّدًا * وَأَلْبَسَ 15
كُلَّ دَرْعٍ سِتُّمِئَةِ مِثْقَالِ ذَهَبٍ * وَثَلَاثَ مِئَةِ دَرْعَةٍ ذَهَبٍ جَيِّدٍ * وَصَنَعَ مِقْبَضَ كُلِّ دَرْعَةٍ 16
ثَلَاثَةَ أَمْنَانِ ذَهَبٍ * وَأَعْطَاهَا ٱلْمَلِكُ لِبَنِي عَابَاتِ لُبْنَانَ * وَصَنَعَ لَهُ كُرْسِيًّا عَظِيمًا * 17
وَأَكْسَاهُ بِٱلذَّهَبِ ٱلنَّقِيِّ * وَعَمِلَ لَهُ سِتَّ دَرَجَاتٍ * وَحَافَاتُ ٱلْكُرْسِيِّ مُعَوَّجَةٌ إِلَى خَلْفٍ * 18
وَيَدَاهُ مِنَ ٱلْجَانِبَيْنِ عَلَى مُتَّكَإِ ٱلْمَجْلِسِ فَهُمَا سَبْعَانِ قَائِمَانِ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَٱثْنَا عَشَرَ 19
سَبْعًا قِيَامٌ عَلَى سِتِّ دَرَجَاتٍ مِنْ هٰهُنَا وَمِنْ هٰهُنَا * وَلَمْ يُصْنَعْ أَحَدٌ مِنْ سَائِرِ مُلُوكِ ٱلْأَرْضِ مِثْلُهُ
* وَكَانَ آنِيَةُ ٱلْمَلِكِ كُلُّهَا ذَهَبًا * وَكُلُّ آنِيَةِ مَخَازِنِ ذَهَبٍ كُلُّهَا * وَمَا كَانَتِ ٱلْفِضَّةُ 20
تُعَدُّ فِي أَيَّامِهِ *

Dixit, Vera audiveram, & vidi; Sed 5
non credebam, donec venirem & propriis 6
oculis cernerem: & licèt non viderim di-
midiam partem sapientiæ tuæ, id tamen
superat quæ audiveram. Beati servi tui 7
stantes coram te quotidie, & sapientiâ tu-
am audientes. Sitque benedictus Do- 8
minus Deus tuus qui te elegit, & col-
locavit super solium regni Israelis.
Sanè quia Deus diligit Israelem, te
præposuit eis in æternum ut exercetes in
eos judicium, æquitatem, & verita-
tem. Deinde dedit ei centum viginti 9
talenta auri, odoramenta plurima et
optima, uniones, ac gemmas, nil un-
quam tale visum est in orbe, qualia erant
quæ dedit Salomoni. Pari modo servi 10
Salomonis et servi Hirami attulerunt
ei aurum ex Ophir, Et ligna brasilica 11
ad conficiendas columnas domûs Dei
et domûs regis Salomonis, et fistulas
tibiarum musicarum; quibus similia non-
dum visa fuerant in terra Juda. Vi- 12
cissim rex Salomon dedit reginæ Sabæ
quicquid optavit, et indicavit ei se-
creta cordis ejus; deinde rediit ipsa 13
cum servis suis in urbem suam. Erat
autem numerus auri quod unico anno
proveniebat Salomoni, sexcentorum sex- 14
aginta sex auri talentorum, Excepti-
urbium tributis, et negotiatione mer-
catorum. Omnes etiam reges Arabum
et imperatores terræ afferebant Salomo-
ni argentum et aurum. Fecit autem 15
ducenta scuta magna seu clypeos ex au-
ro optimo, et singulos clypeos obtexit
sexcentis auri talentis: Et trecentas 16
parmas ex auro optimo, fecitque manu-
brium cujuslibet parmæ è tribus auri mi-
nis; et dedit eas rex filiis Abathis è Li-
bano. Fecit quoque sibi solium maxi- 17
mum, et texit illud auro puro: Fecit 18
illi sex gradus: oræ ejusdem solii erant
reflexæ: in brachiis ejus ab utroque late-
re super sedis fulcrum, duo stabant leo-
nes ab anteriori parte: Duodecim sta- 19
bant leones super sex illos gradus hinc
inde: nemo regum terræ fecit huic simi-
le. Præterea cuncta regis vasa erant 20
aurea, et omnia vasa thesaurorum ejus
aurea erant: argentum verò in diebus
ejus nihili æstimabatur.

דברי הימים ב: י

,aurum portantes Tarsis naves *veniebant* annis tribus in semel : Churam servis cum Tarsis *eunte* regis naves Nam
כִּי אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ עִם עַבְדֵי חוּרָם אַחַת לִשְׁלוֹשׁ שָׁנִים תָּבֹאנָה אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאוֹת זָהָב 21
,*opulentia* in terræ regibus omnibus præ Selomoh rex est magnificatus Et .pavos & ,simias & ,elephantum dentes,argentum &
וָכֶסֶף שֵׁנְהַבִּים וְקוֹפִים וְתוּכִיִּים: וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ לְעֹשֶׁר 22
.ej' corde in Deus dedit quam ,ej' sapientiã *audiendũ ad*,Selomoh *facies* *querentes* terræ reges omnes Et .sapientia &
וְחָכְמָה: וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ מְבַקְשִׁים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן הָאֱלֹהִים בִּלְבּוֹ: 23
;mulos & ,equos ,aromata & *armaturam* ,vestes & ,aurea vasa & ,argentea vasa ,suum munus *vir* *deferentes* ipsi Et
וְהֵם מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂלָמוֹת נֶשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפְרָדִים 24
.equitum millia duodecim & ,curruum & ,equorum *stabula* millia quatuor Selomoni *fuit* Et .*anno in anni verbum*
דְּבַר שָׁנָה בְּשָׁנָה: וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אֻרְיוֹת סוּסִים וּמַרְכָּבוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים 25
ad usque & flumine à ,regibus omnibus in *dominans* *fuit* Et .Jerusalaim in rege *cum* & ;*currus* urbibus in eos dimisit Et
וַיְנִיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיְהִי מוֹשֵׁל בְּכָל הַמְּלָכִים מִן הַנָּהָר וְעַד 26
præbuit cedros & ,lapides sicut Jerusalaim in argentũ rex præbuit Et .Ægypti terminũ ad usque & ,Pelistim terram
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת הָאֲרָזִים נָתַן 27
.terris cunctis de & ,Selomoh ad Ægypto ex equos *educentes* Et .multitudine in *planitie* in quæ ,sycomoros quasi
כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב: וּמוֹצִיאִים סוּסִים מִמִּצְרַיִם לִשְׁלֹמֹה וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת: 28
prophetia in & ,prophetæ Nathan *verbis* *super* scripta *ipsa* nonne ,novissimorum & ,primorum Selomoh verborũ *residuum* Et
וְשְׁאָר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא וְעַל נְבוּאַת 29
omnẽ super Jerusalaim in Selomoh regnavit Et ? Nebat filium Jarobham *super* videntis Iheddi visionibus in & ,Silonitæ Achijah
אֲחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי וּבְחָזוֹת יְעִדּוֹ הַחֹזֶה עַל יָרָבְעָם בֶּן נְבָט: וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלִַם עַל כָּל 30
regnavitque :sui patris David civitate in eũ sepelierunt & ;suis patribus cum Selomoh dormivit Et .annis quadraginta Israel
יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבְרוּ בְּעִיר דָּוִיד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ 31
.eo pro ejus filius Rechabham

CAP. X. יוד

רַחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
Jarobham *audire* *circa* ,fuit Et .eum *faciendum* *regnare* *ad* ,Israel omnis venerant Sechem quia ;Sechem in Rechabham abiit Et
וַיֵּלֶךְ רַחַבְעָם שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּאוּ כָל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם 1 2
,miserunt Et .Ægypto de Jarobham est reversus & ;regis Selomoh *faciebus* à fugerat qui Ægypto in *ipse* & ,Nebat filius
בֶּן נְבָט וְהוּא בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם מִמִּצְרָיִם: וַיִּשְׁלְחוּ 3
tuus Pater :dicendo ,Rechabham ad sunt locuti & :Israel omnis & ,Jarobham venit & ;eum vocaverunt &
וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל רַחַבְעָם לֵאמֹר: אָבִיךָ 4
,nos super *dedit* quod ,gravi ejus jugo de & ,dura tui patris servitute de allevia nunc & ,nostrũ jugũ aggravavit
הִקְשָׁה אֶת עֻלֵּנוּ וְעַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ 5
rex consuluit Et .populus abiit & : me ad revertimini & ,dies tres Adhuc ,eos ad dixit Et .tibi serviemus &
וְנַעַבְדֶךָּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלֶךְ הָעָם: וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ 6
consulentes *vos* Quomodo : dicendo,*vivum* *ipsum* *existendo* *in* ,ej' *patris* *Selomoh* *facies* *ad* *stantes* *fuere* qui senes Rechabham
רַחַבְעָם אֶת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים לִפְנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים
,eis placueris & ,huic populo bono in fueris Si : dicendo,eum ad sunt locuti Et ? verbum huic populo *respondendum* *ad*
לְהָשִׁיב לָעָם הַזֶּה דָּבָר: וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם תִּהְיֶה לְטוֹב לְהָעָם הַזֶּה וּרְצִיתָם 7
quod ,senum consilium reliquit Et .diebus omnibus servi tibi erunt & : bona verba eos ad fueris locutus &
וְדִבַּרְתָּ אֲלֵהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל הַיָּמִים: וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר 8
.ejus facies ad *stantes* .eo cum *evaserant* *grandes* qui adolescentes consuluit Et .ei cõsuluerant
יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו:

Versio VULG. LAT.

Siquidem naves regis ibant in Tharsis cum servis Hi- 21
ram, semel in annis tribus: & deferebant indè aurum &
argentum, & ebur, & simias, & pavos. Magnificatus 22
est igitur Salomon super omnes reges terræ præ divitiis
& gloriâ. Omnésq; reges terrarum desiderabãt videre 23
faciem Salomonis, ut audirent sapientiam, quam dederat
Deus in corde ejus: Et deferebant ei munera, vasa ar- 24
gentea, & aurea, & vestes, & arma, & aromata, equos, &
mulos, per singulos annos. Habuit quoque Salomon 25
quadraginta millia equorum in stabulis, & curruũ equi-
túmque duodecim millia, constituítque eos in urbibus
quadrigarum, & ubi erat rex in Hierusalem. Exer- 26
cuit etiam potestatem super cunctos reges, à flumine Eu-
phrate usque ad terram Philisthinorum, & usque ad ter-
minos Ægypti. Tantámque copiam præbuit argenti in 27
Jerusalem quasi lapidum; & cedrorum tantam multitu-
dinem velut sycomororũ, quæ gignuntur in campestri-
bus. Adducebantur autem ei equi de Ægypto, cunctis- 28
que regionibus. Reliqua autem operum Salomonis pri- 29
orum & novissimorum, scripta sunt in verbis Nathan
prophetæ, & in libris Ahiæ Silonitis, in visione quo- 30
que Addo Videntis, contra Jeroboam filium Nabat. Re-
gnavit autem Salomon in Jerusalem super omnem Isra-
el quadraginta annis. Dormivítque cum patribus suis, 31
& sepelierunt eum in civitate David: regnavítque Ro-
boam filius ejus pro eo.

CAP. X.

PRofectus est autem Roboam in Sichem: illuc enim 1
cunctus Israel convenerat, ut constituerent eum regem.
Quod cùm audîsset Jeroboam filius Nabat, qui erat in 2
Ægypto, (fugerat quippè illuc ante Salomonem,) sta-
tim reversus est. Vocavertúntque eum, & venit cum 3
universo Israel, & locuti sunt ad Roboam, dicentes;
Pater tuus durissimo jugo nos pressit, tu leviora impera 4
patre tuo, qui nobis imposuit gravem servitutem, &
paululùm de onere subleva, ut serviamus tibi. Qui ait, 5
Post tres dies revertimini ad me. Cúmque abiisset
populus, Iniit consilium cum senibus, qui steterant co- 6
ram patre ejus Salomone dũ adhuc viveret, dicens;
Quid datis consilii ut respondeam populo? Qui di- 7
xerunt ei; Si placueris populo huic, & leniveris e-
os verbis clementibus, servient tibi omni tempore. At 8
ille reliquit consilium senum, & cum juvenibus tractare
cœpit, qui cum eo nutriti fuerant, & erant in comitatu
illius.

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

Siquidem naves habebat Salomon rex, quæ 21
proficiscebantur in Tharsis unà cum servis
Hirami, & semel ternis quibusque annis re-
vertebantur: naves autem quæ proficiscebantur in Tharsis, onustæ erant argento & auro,
elephantis, simiis, & pavonibus. Sic ante- 22
celluit rex Salomon omnes reges terræ, divi-
tiis & sapientiâ. Et omnes reges terræ cu- 23
piebant videre faciem Salomonis, & audire
sapientiam quam Dominus indiderat in cor
ejus: Iidémque afferebant ei quisque mu- 24
nus suum, vasa argentea & aurea, vestes,
myrrham, & aromata, equos, & mulos, or-
dinatim singulis annis. Erátque Salomon 26
dominans in omnia regna, à fluvio Euphrate
usque ad terram Palestinorum, & usque ad
limitem Ægyptiorum. Et reddidit rex Sa- 27
lomon argentum Jerosolymis ut lapides; ce-
drósque reddidit ut arenam quæ est secus lit-
tus maris, quamplurimas. Emebant etiam 28
equos Salomoni ex Ægypto & ex omnibus
urbibus. Regnavit autem Salomon super 30
Jerusalem & super Israelem annis quadragin-
ta. Et cùm occubuisset Salomon cum patri- 31
bus suis, & sepelissent eum in civitate Davi-
dis patris ejus, regnavit Rehabaam filius
ejus post ipsum.

CAP. X.

ABiit autem Rehabaam in Sechim, quoni- 1
am ad Sechim abierat universus Israel ad 2
constituendum eum regem. Quod cùm 3
audissent Jerobaam & totus Israel, venerunt,
& dixerunt ad Rehabaam filium Salomonis;
Pater tuus nimiâ nos pressit servitute; tu 4
ergò remitte servitutem patris tui prædu-
ram, & dominium ejus asperum, & servie-
mus tibi. Quibus ille dixit, Ite, & hinc ad 5
tres dies revertimini ad me. Cùm itaque re-
versus esset ad eum populus, (Interea con- 6
sulverat rex Rehabaam senes qui serviebant
Salomoni patri suo dum viveret, & dixerat;
Quodnam consilio vestro responsum redde-
mus huic populo? Qui eum allocuti sunt 7
dicentes, Si benignè respondeas huic popu-
lo, hilarem te præbeas eis, lenibúsque verbis
excipias eos; erunt tibi servi boni & mini-
stri cunctis diebus vitæ tuæ. Is autem spre- 8
to senum consilio quod ei dederant, abiens
consuluit pueros qui cum eo adoleverant,
quique assistebant ei;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Ὅτι ναῦς τῷ (χ) βασιλεῖ ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων Χιρὰμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο (ψ) πλοῖα ἐκ Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ (ω) γέμοντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς καὶ πλούτῳ καὶ Σοφίᾳ. Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν ἀκοῦσαι τῆς Σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, σακτλὼ καὶ ἡδύσματα, (α)ἵππους καὶ ἡμιόνους, (β)τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν (γ) τέσσαρες χιλιάδες θήλεαι ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως (†)γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως (δ) ὁρίων Αἰγύπτου. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ Αἰγύπτου τῷ Σαλωμὼν καὶ ἐκ πάσης τῆς γῆς. Καὶ οἱ κατάλοιποι λόγοι Σαλωμὼν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι (ε) ἰδοὺ οὗτοι γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων Ἀχίᾳ τοῦ Σηλωνίτου, καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν Ἰωὴλ τοῦ ὁρῶντος τοῦ Ἰεδδοὰμ υἱὸς Ναβάτ. Καὶ ἐβασίλευσεν (ζ)Σολομὼν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (η) τεσσεράκοντα ἔτη. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Quoniam navis regi ibat in Tharsis cum pueris Chiram: semel per tres annos veniebant navigia è Tharsis regi refecta auro, & argento, & dentibus elephantinis, & (b) simiis. Et magnificatus est Salomon super omnes reges & divitiis, & sapientiâ. Et omnes reges terræ quærebant faciem Salomon, ad audiendum sapientiam ejus, quam dederat Deus in corde ejus. Et ipsi afferebant unusquisque dona sua, vasa argentea, & vasa (i) aurea, & vestem, stactam, & suavitates, equos, & mulos, quod per annũ annũ. Et fuerunt Salomoni quatuor millia fœminæ equæ ad currus, & duodecim millia equitum: & posuit eos in civitatibus curruum, & cum rege in Hierusalem. Et fuit dux omnium regum à flumine, & usque ad terram alienigenarum, & usque ad fines Ægypti. Et dedit rex (k) aurum & argentum in Hierusalem, tanquam lapides; & cedros, tanquam sycomoros, quæ in campestri, in multitudine. Et exitus equorum ex Ægypto ipsi Salomon, & ex omni terra. Et reliqua verba Salomon prima & novissima, ecce hæc scripta in sermonibus Nathan prophetæ, et in sermonibus Achia Selonitæ, & in visionibus Jedi Videntis contra Hieroboam filium Nabat. Et regnavit Salomon super omnem Israel quadraginta annos. Et dormivit (l) Salomon: & sepelierunt eum in civitate David patris ejus. Et regnavit Roboam filius ejus pro eo.

MS. A. (χ) βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐπορεύετο (ψ) πλοῖον (ω) γέμον χρυσίῳ (α) καὶ ἵππους (β) τὸ κατ' ἐνιαυτόν. Καὶ (γ) τέσσαρες μυριάδες θήλειαι ἵππων εἰς (†) τῆς γῆς (δ) ὁρίου (ε) ἰδοὺ γεγραμμένοι (ζ) Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ὅτι (η) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. ι'.

1 2 Καὶ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Συχὲμ, ὅτι εἰς Συχὲμ ἦρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἰεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγε ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν τοῦ 3 βασιλέως, καὶ κατῴκησεν Ἰεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστειλεν Ἰεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἀπέστει- 4 λαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἰεροβοὰμ καὶ πᾶσα ἡ (α) ἐκκλησία πρὸς Ῥοβοὰμ, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐσκλήρωσε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, 5 καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πο- 6 ρεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἔρχεσθε πρὸς μέ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός. Καὶ συμβιβᾷ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἑστηκότας (β) ἐναντίον τοῦ Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν, 7 λέγων, Πῶς ὑμεῖς (γ) βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ εὐδοκήσῃς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λό- 8 γοις ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ κατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ συνεβουλεύσατο μὲτ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτεθραμμένων μετ' αὐτοῦ τῶν ἑστηκότων ἐναντίον αὐτοῦ.

CAP. X.

ET venit Roboam in Sychem: quoniam in Sychem veniebat universus Israel ad regem faciendum eum. Et factum est, ut audivit Hieroboam filius Nabat, (& ipse in Ægypto, sicut fugerat à facie Salomon regis, & habitaverat Hieroboam in Ægypto,) & revertit Hieroboam ex Ægypto. Et miserunt, & vocaverunt eum. Et venit Hieroboam, & omnis Ecclesia ad Roboam, dicentes; Pater tuus induravit jugum nostrum: & nunc remitte de servitute patris tui dura, & de jugo ejus gravi, quod dedit super nos: & serviemus tibi. Et dixit eis; Ite usque ad tres dies, & venite ad me. Et abiit populus. Et congregavit rex Roboam seniores, qui stabant coram Salomon patre ejus, in vivendo eum, dicens; Quomodò vos consulitis respondere populo huic verbum? Et locuti sunt ei dicentes; Si hodiè fueris ad bonum populo huic, & benè placueris, & locutus fueris eis verba bona; & erunt tibi pueri omnibus diebus. Et reliquit consilium seniorum, qui consuluerant ei: & consuluit cum pueris, qui nutriti fuerant cum eo, qui stabant coram eo.

MS. A. (α) ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ, (β) ἐναντίον Σαλωμὼν (γ) βάλεσθαι

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 * لانه سفن كانت له تمضي الى ترسيس مع عبيد حيرام * وفي كل ثلاثة سنين تجي * وتمر
22 الى ترسيس * وباني تحمله ذهبا وفضه * واقيله وافرده * وطواويسا * ويعظم سليمان اكثر
23 من ساير ملوك الارض بالغنا والحكمه * وكان كل ملوك الارض يسعون ان يبصروه
24 * وان يسمعوا حكمته التي جعلها الله في قلبه * وكانوا يحملون اليه الهدايا * بيانا * وفضه
* وثوبا * وبخورا * وعطرا * وخيلا * وبغالا * حساب كل سنة * *

Naves enim habebat quæ proficiscebantur ad Tarsis unà cum servis Hirami, & tertiis quibusque annis revertebantur: abibant inquam, ad Tarsis, & redibant onustæ auro & argento, elephantibus, simiis, & pavonibus. Et major factus est Salomon cunctis regibus terræ, divitiis & sapientiâ: Ita ut omnes reges terræ optarent eum videre, & audire sapientiam ejus, quam Deus posuerat in corpsius: Et ferrent ei munera, vestes, argentum, myrrham, thus, aromata, equos, & mulos, annuo censu.

26 * وصار سليمان متحكما على ساير الملوك * من بحر الفرات الى ارض الفلسطينيين * وصير في
27 اورشليم مالا مثل الحجارة * وخشب الارز مثل الجميز الذي على شاط البحر * وكانوا يسترون
28 له من مصر ومن ساير الاذن خيلا * *

Et factus est Salomon potestatem exercens in omnes reges, à flavio Euphrate usque ad terram Palestinorum. Et posuit in Jerusalem argentum ceu lapides, & ligna cedrina instar arenæ quæ est secus littus maris. Emebant autem ei ex Ægypto & ex omnibus ubibus equos.

30 * وملك على اورشليم واسرايل اربعين سنة * ومات سليمان مثل ابايه * ودفنوه في صيعة
31 داود ابيه * وملك بعاث رحبعام *

Regnavit verò super Jerusalem & Israelem annis quadraginta. Tum Salomone, ut patribus suis, mortuo, & in civitate Davidis patris sui sepulto; regnavit post eum Rehabaamus.

* الفصل العاشر *

CAP. X.

* ومر رحبعام الى نابلس * لان اسرايل كله مضى الى نابلس ليقيموا لهم ملكا * * ولما
2 سمع يوربعام بعوب سليمان عاد من ارض مصر * لانه كان هرب من سليمان اليها * ومكث
3 هناك زمانا * فاجمع يوربعام مع اسرايل * وقالوا لارحبعام * ان اباك شد علينا اصرن *
4 والان خفف انت عنا من تعب ابيك العظيم ومن سلطنته العظيمة * ونحن نطيعك
5 * فقال لهم * امضوا * من الساعة الى ثلاثة ايام تعالوا الي * وساور الملك الكهنه
6 الذين كانوا لمسورين سليمن ابيه اذا كان حيا * وقال لهم * ما تقولوا في هذه الامة
7 * فقالوا له * ان كنت تصنع خيرا تخاطبهم بالفاظ جميلة * فهم يصيروا لك عبيدا حيادا *
8 وخذامك كل ايام حياتك * فترك مسورن السيوخ الكهنة الذين يقفون قدامه * ومضى
ساور الشباب الذين تربوا معه *

Deinde profectus est Rehabaamus Neapolim; omnes enim Israelitæ Neapolim se contulerant ut regem sibi crearent, Quare Jerobaamus audità morte Salomonis, remeavit è terra Ægypti (in eam enim fugerat à Salomone, ibique longo tempore moratus fuerat) & unà Jerobaamus cum Israelitis concione, dixerunt Rehabaamo; Pater quidem tuus grave nobis imposuerat onus; tu jam leva nos labore patris tui qui gravissimus fuit tempore regni ipsius præduri, et nos obediemus tibi. Dixit eis, Ite, hinc ad tres dies redite ad me. Consuluit autem rex sacerdotes illos qui erant à consiliis Salomonis patris sui dum viveret, et dixit eis; Quid disitis de hac turba? Responderunt ei, Si tetè agas, blandis eos verbis alloqueris; et ipsi tibi erunt boni servi ac ministri cunctis diebus vitæ tuæ. Ille verò derelicto consilio senum sacerdotum qui astabant ei, abiit et consuluit adolescentes qui educati fuerant cum eo,

דברי הימים ב : יא

Allevia : dicendo ,me ad ſunt locuti qui ,huic populo verbum reſpondebimus & ,*conſulentes* vos Quid : eos ad dixit Et

9 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַה־אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל

Sic : dicendo ,eo cum *evaſerant grandes* qui adoleſcentes eo cū ſunt locuti Et ? nos ſuper tuus pater *dedit* quod jugo de

10 מִן־הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ : וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה

sic ; nobis *deſuper* allevia tu & ,noſtrum jugum aggravavit tuus Pater : dicendo ,te ad ſunt locuti qui populo dices

addam ego & ,grave jugū vos ſuper fecit onerare me pater nunc Et .mei patris lumbis *præ eſt groſſus mem Parvus* : eos ad dices

תֹּאמַר לָעָם אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה

11 תֹּאמַר אֲלֵהֶם קְטָנִי עָבֶה מָמָתְנֵי אָבִי : וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אוֹסִיף

ad populus omnis & ,Jarobham venit Et .*aculeatis flagris* in ego & , *flagellis* in vos caſtigavit meus pater : veſtro jugo ſuper

עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי בָּעַקְרַבִּים : וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־הָעָם אֶל־

eis Reſponditque .tertio die in me ad Revertimini : dicendo ,rex fuerat locut' quemadmodū ,tertio die in Rechabham

12 רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי : וַיַּעַנְם

,adoleſcentum conſilium juxta eos ad eſt locutus Et .ſenum conſilium Rechabham rex dereliquit & : *durum* rex

13 הַמֶּלֶךְ קָשָׁה וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֵת עֲצַת הַזְּקֵנִים : וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים

ego & ,flagellis in vos caſtigavit meus pater :illud ſuper addam ego & ,veſtrum jugum aggravavit meus Pater : dicendo

14 לֵאמֹר אָבִי הִכְבִּיד אֶת־עֻלְּכֶם וַאֲנִי אוֹסִיף עָלָיו אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי

DOMINUS firmaret ut ,Deo *cum* à cauſatum erat nam :populum *ad* rex audivit non Et .*aculeatis flagris* in

15 בָּעַקְרַבִּים : וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הָיְתָה נִסָּבָּה מֵעִם הָאֱלֹהִים לְמַעַן הָקִים יְהוָה

quòd Iſrael omnis Et .Nebat filium Jarobham ad Silonitæ Achijahu manū per fuerat locutus quod ,ſuū verbum

16 אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֲחִיָּהוּ הַשִּׁלוֹנִי אֶל יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט : וְכָל־יִשְׂרָאֵל כִּי

hæreditas non Et ? David in pars nobis Quæ : dicendo ,*regi* populus reſponderunt & ,*eis* rex audiſſet non

לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לָהֶם וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה

filios Et .ſua *tentoria* in Iſrael omnis abiit Et .David tuæ domui provide nunc :Iſrael tua *tentoria in Vir* .Iſai filio in

17 בְּבֶן־יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיִךְ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִיד וַיֵּלֶךְ כָּל־יִשְׂרָאֵל לְאָהָלָיו : וּבְנֵי

qui Hadoram Rechabham rex miſit Et .Rechabham *eos ſuper* regnavit & ,Jehudah urbibus in habitantes Iſrael

18 יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הֲדֹרָם אֲשֶׁר

aſcendendam ad ſe roboravit Rechabham rex & :eſt mortuus & , lapide Iſrael filii eū *in* lapidaverunt & ,tributum ſuper

עַל־הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ־בוֹ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת

.hanc diem ad uſque David domum *in* Iſrael ſunt prævaricati Et .Jeruſalaim fugiendum ad currum in

19 בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָם : וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִיד עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. XI. יא

,bellum *facientis electi* millia octoginta & centum ,Binjamin & ,Jehudah domum congregavit & ,Jeruſalaim Rechabham venit Et

1 וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיַּקְהֵל אֶת־בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן מְאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בְּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה

,Dei virum Semahiahu ad DOMINI verbum fuit Et .Rechabham ad regnum *reſtituendum ad* ,Iſrael cum *bellandum ad*

2 לְהִלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת הַמַּמְלָכָה לְרְחַבְעָם : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ הָאֱלֹהִים

: dicendo ,Binjamin & ,Jehudah in Iſrael univerſum ad & ,Jehudah regem Selomoh filium Rechabham ad Dic : dicendo

3 לֵאמֹר : אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל כָּל־יִשְׂרָאֵל בִּיהוּדָה וּבִנְיָמִן לֵאמֹר :

Verſio VULG. LAT.

9 Dixítque ad eos ; Quid vobis videtur? vel reſpondere quid debeo populo huic, qui dixit mihi ; Subleva jugum quod impoſuit nobis pater tuus ? 10 At illi reſponderunt ut juvenes, & nutriti cum eo in deliciis, atque dixerunt ; Sic loquêris populo, qui dixit tibi ; Pater tuus aggravavit jugum noſtrum, tu ſubleva : & ſic reſpondebis ei ; Minimus digitus meus groſſior eſt lumbis patris mei. 11 Pater meus impoſuit vobis grave jugum, & ego majus pondus apponam : pater meus cecîdit vos flagellis, ego verò cædam vos ſcorpionibus. 12 Venit ergò Jeroboam, & univerſus populus, ad Roboam die tertio, ſicut præceperat eis. 13 Reſpondítque rex dura, derelicto conſilio ſeniorum : 14 Locutúſque eſt juxta juvenum voluntatem ; Pater meus grave vobis impoſuit jugum, quod ego gravius faciam : pater meus cecîdit vos flagellis, ego verò cædam vos ſcorpionibus. 15 Et non acquievit populi precibus : erat enim voluntatis Dei, ut compleretur ſermo ejus, quem locutus fuerat per manum Ahiæ Silonitis ad Jeroboam filium Nabat. 16 Populus autem univerſus, rege duriora dicente, ſic locutus eſt ad eum ; Non eſt nobis pars in David, neque hæreditas in filio Iſai. Revertere in tabernacula tua Iſrael, tu autem paſce domum tuam David. Et abiit Iſrael in tabernacula ſua. 17 Super filios autem Iſrael, qui habitabant in civitatibus Juda, regnavit Roboam. 18 Miſitque rex Roboam Aduram, qui præerat tributis, & lapidaverunt eum filii Iſrael, & mortuus eſt : porrò rex Roboam currum feſtinavit aſcendere, & fûgit in Jeruſalem. 19 Receſſitque Iſrael à domo David, uſque ad diem hanc.

CAP. XI.

1 VEnit autem Roboam in Jeruſalem, et convocavit univerſam domum Juda & Benjamin, centum octoginta millia electorum atque bellantium, ut dimicaret contra Iſrael, & converteret ad ſe regnum ſuum. 2 Factúſque eſt ſermo Domini ad Semeiam hominem Dei, dicens ; 3 Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Juda, & ad vniverſum Iſrael, qui eſt in Juda & Benjamin ;

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ⸗ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܘ ܡܫܬܘܬܐ ܐܝܟ ܢܬܝܒ ܠܗܕܐ ܥܡܐ ܕܐܡܪܘ ܠܝ ܩܠ ܡܢ ܥܠ ܥܠ ܢ ܐܒܘܟ ܠܢ ܀

Et ait illis, Quod reſponſum veſtro conſilio reddemus huic populo qui me ſunt allocuti

10 ⸗ܥܠ ⸗ܢ ⸗ܐܒܘ ⸗ܟ ⸗ܗ ⸗ܐ ⸗ܐ ⸗ܡ ⸗ܪ ⸗ܠ ⸗ܗ ⸗ܘ ⸗ܢ ⸗ܐ ⸗ܡ ⸗ܪ

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμεῖς (δ) βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθήσομαι λόγον τῷ λαῷ τούτῳ, οἳ ἐλάλη-
10 σαν πρὸς μὲ, λέγοντες, Ἄνες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ ἐλάλησαν
αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ συνεκτραφέντα μετ' (ε) αὐτοῦ, λέγοντες, Οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλή-
σαντι πρὸς σὲ, λέγων, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν· οὕτως
11 ἐρεῖς, Ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐ-
παίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ, (ζ) κἀγὼ προσθήσω ὅτι τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν
12 ὑμᾶς ἐν μάστιξι, (η) κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς
πρὸς Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς, λέγων, Ἐπιστρέψατε πρὸς (θ) μὲ ἐν
13 τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὴν
14 βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων, λέγων, Ὁ
πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, (ι) καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν
15 ὑμᾶς ἐν (κ) μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ,
ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων, Ἀνέστησε κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀ-
16 χία τοῦ Σηλωνίτου πρὸς Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβὰτ Καὶ παντὸς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐ-
τῶν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, (λ) Τίς ἡμῖν ἡ μερὶς ἐν Δαυὶδ καὶ κλη-
ρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; (μ) εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ· νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου Δαυίδ.
17 καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν. Καὶ ἄνδρες (ν) Ἰσραὴλ καὶ οἱ κατοικοῦντες
18 ἐν πόλεσιν (ξ) Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ. Καὶ (ο) ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτοὺς Ῥο-
βοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀδωνιεὰμ τὸν ὃς ἦν φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησεν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λίθοις, καὶ
ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.
19 Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9 *Et dixit eis; Quid vos consulitis, & respondebo verbum populo* 9
10 *huic, qui locuti sunt ad me, dicentes; Remitte de jugo, quod de-*
dit pater tuus super nos? Et locuti sunt ei pueri enutriti cum eo, 10
dicentes; Sic loquêris populo, qui locutus est ad te, dicens; Pater
tuus aggravavit jugum nostrum, & tu remitte à nobis: Sic dices;
Parvus digitus meus crassior lumbo patris mei. Et nunc pater 11
meus castigavit vos jugo gravi; & ego adjiciam super jugum
vestrum. Pater meus castigavit vos flagellis; & ego castigabo
vos in scorpionibus. Et venit Hieroboam, & omnis populus ad 12
Roboam, die tertiâ, sicut locutus fuerat rex, dicens; Revertitie
ad me in die tertia. Et respondit rex dura: & dereliquit rex 13
Roboam consilium seniorum: Et locutus est ad eos juxta consili- 14
um juniorum, dicens; Pater meus aggravavit jugum vestrum; &
ego adjiciam super illud: Pater meus castigavit vos in flagellis;
& ego castigabo vos in scorpionibus. Et non audivit rex popu- 15
lum: quoniam erat eversio à Deo, (a) dicens; Suscitavit Domi-
nus verbum suum, quod locutus est in manu Achiæ Selonitæ de
Hieroboam filio Nabat, Et (b) omni Israel: quoniam non audi- 16
vit rex eos. Et respondit populus ad regem, dicens; Quæ nostra
pars in David, & hæreditas in filio Jesse? Ad tabernacula tua
Israel. Nunc vide domum tuam David. Et ivit omnis Israel ad
tabernacula sua. Et viri Israel (c) & habitantes in civita- 17
tibus Juda, & (d) regem fecerunt super se Roboam. Et misit 18
super eos Roboam rex Adoniram, qui super tributum: & lapidave-
runt eum filii Israel lapidibus: & mortuus est. Et rex Roboam
festinavit ascendere in currum, ad fugiendum in Hierusalem. Et 19
prævaricatus est Israel in domo David usq; in diem hanc.

MS. A. (δ) βάλεσθαι, καὶ ἀποκριθήσομαι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον, (ε) αὐτοῦ, Οὕτως (ζ) καὶ ἐγὼ (η) καὶ ἐγὼ (θ) μὲ τῇ (ι) κἀγὼ (κ) μάστιξιν, ἐγὼ (λ) Τίς ἡ-
μῖν μέρις (μ) ἀπέστειλε εἰς τὰ (ν) Ἰσραὴλ οἱ (ξ) Ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ῥοβοάμ. (ο) ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωνιὰμ τὸν ὃς ἦν

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκλησίασε τὸν Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, καὶ ἐπολέμει πρὸς Ἰσραὴλ τοῦ ὑποστρέψαι τὴν (α) βασιλείαν τῷ
2 3 Ῥοβοάμ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων, Εἶπον πρὸς Ῥο-
βοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν (β) καὶ πάντα Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν, λέγων,

MS. A. (α) βασιλείαν ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο (β) καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα

CAP. XI.

1 *Et venit Roboam in Hierusalem, & convocavit Judam, & Ben-*
jamin centum octoginta millia juvenum facientium bellum: (a) Et
bellabit adversùs Israel ad restituendum regnum ipsi Roboam. 2
Et factum est verbum Domini ad Samaiam hominem Dei, dicens; 3
Dic ad Roboam filium Salomon, & omnem Judam, & Benjamin, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وَقَالَ لَهُمْ * مَا ترون فما نقوله لهذا الامة * فَاجابوا قالوا خفف عنا نعب ابيك * فَقَالُوا لَهُ
10 الصبيان الذين تربوا معه في الاسواق * هكذا تقول لهم * خنصري اعظم من احلام ابي
11 * والان ابي اثقل نعبكم نعبا عظيما * انا اصنع نعبكم * ابي ساقكم بقضيب * انا اسوقكم
12 بسوط * فلما جاؤا الى الملك رحبعام يوربعام والامة كلها في اليوم الثالث * كما كان قال
13 لهم * فقال لهم الملك الفاظا صعبة * وحلا مسون السيوح التي اشاروا بها عليه * وخاطبهم
14 بالفاظ الصبيان * وقال لهم الملك رحبعام * ابي عظم خدمتكم * وانا ازيد على
15 عبوديتكم * ابي ادبكم بالقضيب * انا اودبكم بالسياط * فلم يسمع الشعب من
الملك * لان كلمانه كانت مردودة بين يدي الله * ليصدق قول اخيا الشيلي الذي
14 من شيلوا * على يوربعام بن ناباط * ورأى كل اسرائيل ان الملك لم يطعهم * فاجاب
15 الشعب الملك جوابا وقالوا له * ما لنا نصيب في داود * ولا ورانة مع ابن ايسي * ومضوا
الى بيوتهم قايلين * انظر الان بيتك يا داود * ومضوا الى منازلهم * وبنو اسرائيل الذين كانوا
16 ساكنين في قري يهودا ملكوا عليهم يوربعام * وبعث اليهم رحبعام ادونيرام الذي
17 يتحكم على مودي الخراج * فرجموه كل اسرائيل بالحجارة ومات * فلما راى الملك ذلك
18 صعد ليجلس في عمارته ويهرب الى يروسليم * ونافق بنو اسرائيل على بيت داود الى
19 هذه الغاية *

Et dixit eis, Quid censetis respondendum huic plebi? dicunt enim, Leva nos 9
labore patris tui. Dixerunt ei adolescentes qui cum eo educati fuerant in 10
aulis, Sic respondebis eis; Digitus meus parvus major est pollice patris mei. Nunc 11
autem pater meus gravi vos labore fatigavit, ego duplicabo laborem vestrum: pater meus virgâ vos vexit, ego loris vos vegam. Cùm itaque Jerobaamus 12
& plebs tota venissent ad regem Rehabaamum die tertiâ, prout dixerat eis;
Duris excepit eos rex verbis, & derelicto senum consilio quod dederant ei, 13
Allocutus est eos verbis adolescentium: 14
dixitque ad eos rex Rehabaam, Pater meus magnum reddiderat ministerium vestrum, ego augebo servitutem vestram: pater meus castigavit vos virgâ, ego castigabo vos loris. Itaque non obtemperavit populus regi, quoniam verba 15
ejus rejecta erant coram Domino, ut verax esset sermo Achiæ prophetæ qui erat è Silo, de Jerobaamo Nabati filio.
Videns enim totus Israel quòd rex non auscultaret sibi, respondit populus regi 16
in hunc modum, & dixerunt, Non est nobis sors in Davide, neque hæreditas cum filio Isai: sicque redîte domos suas, dicentes, Prospice jam domui tuæ O David: Et cùm profecti essent ad domicilia sua, Et Israelitæ qui degebant in civitatibus Judæ, regem sibi 17
constituissent Jerobaamum; Misit ad 18
eos Rehabaamus Adoniramum qui præfectus erat reddentium tributa: sed obruerunt eum omnes Israelitæ lapidibus, & mortuus est. Quod cùm vidisset rex, 19
ascendit ut sederet in auriga sua, fugeretque in Jerusalem. Defecerunt itaque Israelitæ à domo David in hoc usque tempus.

* الفصل الحادي عشر *

CAP. XI.

1 * وجاء رحبعام الى يروسليم * وجمع سبط يهودا وبنيامين * مية الف وعشرين الفا محربين
2 السيوف للحرب * ليحاربوا اسرائيل كي يردوا الى الملك رحبعام * فحل كلمة الله على
3 سمعيا * وقال * قل لرحبعام ملك يهودا وسبط بنيامين * وكل اسرائيل * والامة كلها *
فقال لهم *

Rehabaamus Jerosolymam perveniens, congregavit tribum Judæ & Ben- 1
jaminis, centum octoginta millia stringentium gladios, ad bellum; ut pugnarent contra Israelitas, & reducerent eos ad regem Rehabaamum. Verùm 2
adfuit verbum Dei Semaiæ, & ait; 3
Dic Rehabaamo regi Judæ & tribûs Benjaminis, omnibus Israelitis, totique plebi. Qui cùm dixisset eis,

דברי הימים ב: יב

verbū eſt factū me à quia,ſuā domū in unuſquiſq; evertimini :veſtris fratrib⁹ cum pugnabitis non & ,aſcendetis Non:Domin⁹ dixit Sic

4 כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּ עִם־אֲחֵיכֶם שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי־מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר

urbes ædificavit & :Jeruſalaim in Rechabham habitavit Et .Jarobhā contra *eundo ab* ſunt reverſi & ,Domini verba audierunt Et .hoc

5 הַהוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ מִלֶּכֶת אֶל־יָרָבְעָם: וַיֵּשֶׁב רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִַם וַיִּבֶן עָרִים

& ,Socho & ,ſur-Beth Et .Techoah & ,Hetham & ,lechem-Beth ædificavit Et .Jehudah in munitionem ad

6 לְמָצוֹר בִּיהוּדָה: וַיִּבֶן אֶת־בֵּית לָחֶם וְאֶת־עֵיטָם וְאֶת־תְּקוֹעַ: וְאֶת־בֵּית־צוּר וְאֶת־שׂוֹכוֹ וְאֶת־

7 & ,Sorhah Et .Hazechah & ,Lachis & ,Adoraim Et .Ziph & ,Mareſah & ,Ghath Et .Hadullam

8 עֲדֻלָּם: וְאֶת־גַּת וְאֶת־מָרֵשָׁה וְאֶת־זִיף: וְאֶת־אֲדוֹרַיִם וְאֶת־לָכִישׁ וְאֶת־עֲזֵקָה: וְאֶת־צָרְעָה וְאֶת־

9 ,duces eis in *dedit &* ,munita roboravit Et .munitas urbes ,Binjamin in & ,Jehudah in quæ ,Chebron & ,Ajalon

10 אַיָּלוֹן וְאֶת־חֶבְרוֹן אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן עָרֵי מְצֻרוֹת: וַיְחֵזֶק אֶת־הַמְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נְגִידִים

,Jehudah ſibi fuit Et .valde multum *ad* eas roboravit & ;haſtas & ,ſcuta *urbe & urbe omni* in Et .vini & ,olei & ,cibi cellaria &

11 וְאֹצָרוֹת מַאֲכָל וְשֶׁמֶן וְיָיִן: וּבְכָל־עִיר וְעִיר צָנּוֹת וּרְמָחִים וַיְחַזֵּק לְהַרְבֵּה מְאֹד וַיְהִי־לוֹ יְהוּדָה

dereliquerunt Quoniam .*ſuo termino cuncto* de eum *ſuper* ſteterunt ,Iſrael univerſo in qui Levitæ & ,ſacerdotes Et .Binjamin &

13 וּבִנְיָמִן: וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בְּכָל־יִשְׂרָאֵל הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל־גְּבוּלָם: כִּי־עָזְבוּ

14 ejus filii & ,Jarobham *eos fecit elongare* quia ;Jeruſalaim in & ,Jehudah in ierunt et :ſuam poſſeſſionem et ,ſua ſuburbana Levitæ

הַלְוִיִּם אֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִַם כִּי הֲנִיחָם יָרָבְעָם וּבָנָיו

cunctis de *eos* poſt Et .fecit quos vitulis et ,*piloſis* et ,excelſis ſacerdotes ſibi conſtituit Et .Domino *jungendo ſacerdotio à*

15 מְכַהֵן לַיהוָה: וַיַּעֲמֵד־לוֹ כֹּהֲנִים לַבָּמוֹת וְלַשְּׂעִירִים וְלָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וְאַחֲרֵיהֶם מִכֹּל

16 Domino immolandum ad,Jeruſalaim veniebant ,Iſrael Deum Dominum *quærendum ad* ,ſuum cor *dantibus* ,Iſrael tribubus

שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הַנֹּתְנִים אֶת־לְבָבָם לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִַם לִזְבֹּחַ לַיהוָה

nam ;tribus annis Solomoh filium Rechabham *fortificaverunt* & ,Jehudah regnum roboraverunt Et .ſuorum patrum Deo

17 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: וַיְחַזְּקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה וַיְאַמְּצוּ אֶת־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה לִשְׁנֵים שָׁלוֹשׁ כִּי

filii Jerimoth filiam Machalath uxorem Rechabham ſibi accepit Et .tribus annis ,Selomoh & ,David via in ambulaverunt

18 הָלְכוּ בְּדֶרֶךְ דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה לִשְׁנֵים שָׁלוֹשׁ: וַיִּקַּח־לוֹ רְחַבְעָם אֶשֶׁת־מָחְלַת בַּן־יְרִימוֹת בֶּן־

accepit eam poſt Et .Zaham et ,Semariah et ,Jehus ,filios ei peperit Et .Iſai filii Eliab filiam Abihail ,David

19 דָּוִיד אֲבִיחַיִל בַּת־אֱלִיאָב בֶּן־יִשַׁי: וַתֹּלֶד לוֹ בָנִים אֶת־יָעוּשׁ וְאֶת־שְׁמַרְיָה וְאֶת־זָהַם: וְאַחֲרֶיהָ לָקַח

20 Mahachah Rechabham amavit Et .Selomith et ,Ziza et ,Hatthai et ,Abijah ei peperit et :Abſalom filiam Mahachah

אֶת־מַעֲכָה בַּת־אַבְשָׁלוֹם וַתֹּלֶד לוֹ אֶת־אֲבִיָּה וְאֶת־עַתַּי וְאֶת־זִיזָא וְאֶת־שְׁלֹמִית: וַיֶּאֱהַב רְחַבְעָם אֶת־מַעֲכָה

21 viginti genuit Et .ſexaginta cōcubinas & ,*ſumpſit* decem octo uxores quia:ſuis *pellicib⁹* &,ſuis uxorib⁹ omnib⁹ præ Abſalom filiam

בַּת־אַבְשָׁלוֹם מִכָּל־נָשָׁיו וּפִילַגְשָׁיו כִּי נָשִׁים שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה נָשָׂא וּפִילַגְשִׁים שִׁשִּׁים וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים

quia ,ejus fratres inter ducem in Mahachah filium Abijah Rechabham *caput* in conſtituit Et .filias ſexaginta & ,filios octo &

22 וּשְׁמוֹנָה בָנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת: וַיַּעֲמֵד רְחַבְעָם אֶת־אֲבִיָּה בֶן־מַעֲכָה לְנָגִיד בְּאֶחָיו כִּי

urbib⁹ cunctis in:Binjamin&,Jehudah terris cunctis in ſuis filiis omnib⁹ de diſpergebat & ,faciebat *inſtruere* Et .*eū faciendū* regnare *ad*

23 לְהַמְלִיכוֹ: וַיָּבֶן וַיִּפְרֹץ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־אַרְצוֹת יְהוּדָה וּבִנְיָמִן לְכָל־עָרֵי

.uxorum *turbam* petivit & :*multitudine in* eſcam *eis dedit* & ,munitis

CAP. XII.

יב הַמְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן לָהֶם הַמָּזוֹן לָרֹב וַיִּשְׁאַל הַמִּזְוֹן נָשִׁים:

,fuit Et .*eo* cum Iſrael omnis & ,DOMINI legem dereliquit ,illud roborâſſet cū & ,Rechabhā regnum *cōfirmare ſecundū* fuit Et

1 וַיְהִי כְּהָכִין מַלְכוּת רְחַבְעָם וְכְחָזְקָתוֹ עָזַב אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ: וַיְהִי

2 mille In .Dominū in fuerāt prævaricati nā:Jeruſalaim cōtra Ægypti rex Siſac aſcēdit ,Rechabhā regis quinto ,anno in

3 בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלִַם כִּי מָעֲלוּ בַּיהוָה: בְּאֶלֶף

.Chuſim &,Succhiim,Lubim,Ægypto ex *eo* cū venerūt qui populi numer⁹ non & :equitū millib⁹ ſexaginta in &,currib⁹ ducentis &

וּמָאתַיִם רָכֶב וְשִׁשִּׁים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֵין מִסְפָּר לָעָם אֲשֶׁר־בָּאוּ עִמּוֹ מִמִּצְרַיִם לוּבִים סֻכִּיִּים וְכוּשִׁים:

ex Ægypto,Libyes ſcilicèt, & Troglodytæ, & Æthiopes.

Verſio VULG. LAT.

Hæc dicit Dñs ;Non aſcendetis,neque pugnabitis contra fratres veſtros : revertatur unuſquiſque in domū ſuā,quia meâ hoc geſtū eſt voluntate.Qui cùm audiſſent ſermonē Dñi,reverſi ſunt,nec perrexerunt contra Jeroboā. Habitavit autem Roboam in Jeruſalē, & ædificavit civitates muratas in Juda. Extruxítque Beth-lehem, & Etam, & Thecue, Bethſur quoque, & Socho,& Odollā, Necnon & Geth,& Mareſa,& Ziph, Sed & Aduram,& Lachis,et Azeca, Saraa quoque,& Aialon,& Hebron,quæ erant in Juda et Benjamin,civitates munitiſſimas.Cúmq; clauſiſſet eas muris, poſuit in eis principes,ciborúmq; horrea, hoc eſt,olei,& vini. Sed & in ſingulis urbib⁹ fecit armamentarium ſcutorū & haſtarū firmavítq, eas ſummâ diligentiâ,& imperavit ſuper Judā & Benjamin.Sacerdotes autē & Levitæ,qui erant in univerſo Iſrael,venerunt ad eum de cunctis ſedib⁹ ſuis, Relinquentes ſuburbana & poſſeſſiones ſuas,& tranſeuntes ad Judam & Jeruſalē:eò quòd abjeciſſet eos Jeroboā, & poſteri ejus, ne ſacerdotio Dñi fungerentur. Qui conſtituit ſibi ſacerdotes excelſorū, & dæmoniorū,vitulorúmq; quos fecerat. Sed & de cunctis tribub⁹ Iſrael, quicunque dederant cor ſuū ut quærerent Dñm Deum Iſrael, venerunt in Jeruſalē ad immolandum victimas ſuas coram Dño Deo patrū ſuorum. Et roboraverunt regnū Juda,& confirmaverunt Roboam filiū Salomonis p tres annos : ambulaverunt enim in viis David & Salomonis, annis tantùm tribus. Duxit autē Roboam uxorem Mahalath, filiam Jerimoth, filii David : Abihail quoque filiam Eliab filii Iſai, Quæ peperit ei filios, Jehus, & Somoriam, & Zoom. Poſt hanc quoque accepit Maacha filiam Abſalom, quæ peperit ei Abia, & Ethai, & Ziza, & Salomith. Amavit autem Roboam Maacha filiam Abſalom, ſuper omnes uxores ſuas & concubinas : nam uxores decem & octo duxerat, concubinas autem ſexaginta: & genuit viginti octo filios & ſexaginta filias. Conſtituit verò in capite, Abiam filium Maacha, ducem ſuper omnes fratres ſuos : ipſum enim regem facere cogitabat, Quia ſapientior fuit,& potentior ſuper omnes filios ejus, & in cunctis finibus Juda & Benjamin, & in univerſis civitatibus muratis : præbuítque eis eſcas plurimas, & multas petivit uxores.

CAP. XII.

Cúmque roboratum fuiſſet regnum Roboam & confortatum, dereliquit legem Domini, & omnis Iſrael cum eo. Anno autem quinto regni Roboam, aſcendit Seſac rex Ægypti in Jeruſalem (quia peccaverant Domino) Cum mille ducentis curribus, & ſexaginta millibus equitum : nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex Ægypto,Libyes ſcilicèt, & Troglodytæ, & Æthiopes.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sic dicit Dominus, Ne aſcendatis, néve pugnetis;revertimini quiſque domū ſuam,quoniam à me facta eſt res iſta:qui auſcultantes verbo Domini,reverſi ſunt ut abirent quiſque domum ſuam. Ædificavit autem Jerobaamus Sechim in monte tribûs Aphremitarū,& habitavit in ea. Indéque egreſſus ædificavit Phenuelem. Et dixit Jerobaam in corde ſuo, Revertetur regnum ad domum Davidis,. Si populus hic aſcendat ad facienda ſacrificia in domo Domini in Jeruſalem:nam reconciliabitur animus populi hujus cum domino ſuo, interficient me,& reſtituent regnū Rehabaamo filio Salomonis. Quamobrem cogitavit rex,fecítque duos vitulos aureos,& dixit eis; Superfluuum vobis eſſet aſcendere:quorſum aſcenderetis,& deſcenderetis in Jeruſalem ? Iſti ſunt dii tui Iſrael,qui eduxerūt te de terra Ægypti. Et collocavit unum in Beth-il, alterum verò collocavit in Dan. Fuítque res iſta cauſa peccati : nam populus abibat coram vitulo uſque ad Dan:fuítque res iſta tanto crimini,ut totam Jerobaami domum extirparet perderétque de terra. Eodem tempore morbo laboravit Abiamus Jerobaami filius : quarè dixit Jerobaam uxori ſuæ, Surge quæſo,téque ſimula quaſi mulieré plebeiam, ita ut neſciant te eſſe uxorem Jerobaam, & vade in Silo : ecce ibi eſt Ahia propheta qui prædixit mihi quando præficiend⁹ eſſem huic populo. Ipſum adibis, aperiétque tibi quid eventurum ſit huic puero. Verùm à Domino dictum jam fuerat ad Ahiam, Ecce uxor Jerobaami venit poſtulatum à te oraculum de filio ſuo qui ægrotus eſt ; talia ac talia dices ei:in ſuo autem ingreſſu aliam ſe ſimulat. Cùm igitur audîſſet Ahia ſtrepitum pedum ejus introeuntis in januam, dixit ad eam ; Ingredere uxor Jerobaami, cur aliam te ſimulas?ego verò miſſus ſum ad pronuntiandum contra te verba dura. Vade dictum Jerobaamo ; Sic dicit Dominus dominorum Iſraelis, Ego te evexi è plebe, téque regem poſui ſuper populum meum Iſraelem: Abſtuli regnum de domo Davidis, & dedi tibi : tu verò non fuiſti ſicut David ſervus meus qui cuſtodivit præcepta mea, & ambulavit in legibus meis integro corde, faciens quod rectum erat coram me. Imò tu pejus feciſti quàm omnes reges qui te præceſſerunt, & abiens feciſti tibi idola gentium & ſimulachra ad blaſphemandum coram me ; cultum verò meum projeciſti poſt collum tuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ (γ) ἀναβήσεσθε, καὶ οὐ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· (δ) ἀποστράφητε
ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ (ε) ἐπήκουσαν τοῦ λόγου κυρί-
5 ου, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ὀπίσω Ἱεροβοάμ. Καὶ κατῴκησε Ῥοβοὰμ (ζ) εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ
6 ᾠκοδόμησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν (η) Βηθλεὲμ, καὶ Αἰτὰν, καὶ Θε-
7 8 κωὲ, Καὶ Βαιθσουρὲ, καὶ Σοχὼθ, καὶ Ὀδολλὰμ, Καὶ Γὲθ, καὶ τὴν Μαρισὰν, καὶ τὴν Ζὶφ,
9 10 Καὶ τὴν (ι) Ἀδωραὶ, καὶ Λαχὶς, καὶ τὴν Ἀζηκὰ, Καὶ τὴν Σαρεφὰ, καὶ τὴν (κ) Αἰλὼμ, καὶ τὴν
11 Χεβρὼν, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, πόλεις τειχήρεις. Καὶ ᾠχύρωσεν αὐτὰς (λ) τειχήρεις, καὶ ἔ-
12 δωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ παρεθέσεις βρωμάτων, ἔλαιον καὶ οἶνον, Καὶ (μ) πόλιν καὶ κατὰ
πόλιν δυνεὺς καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα· καὶ ἦσαν αὐτῷ Ἰούδα καὶ
13 Βενιαμίν. Καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται οἳ ἦσαν ἐν παντὶ Ἰσραὴλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάν-
14 των τῶν ὁρίων· Ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ Λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς καταχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύ-
θησαν πρὸς (ν) Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς Ἱεροβοὰμ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ (ξ) μὴ λειτουρ-
15 γεῖν (ο) κυρίῳ. Καὶ κατέστησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰδώλοις καὶ τοῖς ματαίοις καὶ
16 τοῖς μόσχοις, ἃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ. Καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραὴλ, οὓς ἔδωκεν καρδίαν (π)
αὐτῷ τοῦ ζητῆσαι (ῥ) κύριον θεὸν Ἰσραήλ· καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ θῦσαι κυρίῳ (ρ) θεῷ τῶν πα-
17 τέρων αὐτῶν. Καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν Ἰούδα· καὶ κατίσχυσε (σ) Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν
18 εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη (τ) ἐν ταῖς ὁδοῖς Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν ἔτη τρία. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ῥο-
βοὰμ γυναῖκα τὴν (υ) Μοολὰθ θυγατέρα (φ) Ἰεριμούθ υἱοῦ Δαυὶδ, καὶ (χ) Ἀβιγαίαν θυγατέρα Ἐ-
19 20 λιὰβ τοῦ Ἰεσσαί. Καὶ (ψ) ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Σαμαρία, καὶ τὸν Ζααμ. Καὶ μετὰ
ταῦτα ἔλαβεν ἑαυτῷ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀβιὰ, καὶ τὸν (ω) Ἰεθ-
21 θὶ, καὶ τὸν Ζηζὰ, καὶ τὸν Σαλμώθ. Καὶ ἠγάπησε Ῥοβοὰμ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλὼμ ὑπὲρ
πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ ἔλαβε καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα·
22 καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς (α) εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα. Καὶ κατέστησεν εἰς (β) ἄρχοντα Ἀβιὰ
23 τὸν τῆς Μααχὰ εἰς ἡγεμόνα ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν. Καὶ ἠυξήθη
παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ
ἔδωκεν αὐτοῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ, καὶ ἠτήσαλο πλῆθος γυναικῶν.

Hæc dicit Dominus; Non ascendetis, & non bellabitis adversùs fratres 4
vestros. Revertite unusquisque in domum suam: quoniam à me factum
est verbum hoc. Et obedierunt verbo Domini, & conversi sunt à non e-
undo super Hieroboam. Et habitavit Roboam in Hierusalem: & edifi- 5
cavit civitates munitas in Judæa. Et ædificavit Bethleem, & Ætan, 6
& Thecoe, Et Bethsura, & Sochoth, & Odollam, Et Geth, & Ma- 7 8
risan, & Ziph, Et Adoræ, & Lachis & Azeca, Et Sarai, & 9 10
Aïalom, & Chebron, quæ est Juda & Benjamin, civitates munitas.
Et munivit ipsas munitas, & dedit in eis duces, & cellaria cibario- 11
rum, oleum, & vinum, Ad civitatem & ad civitatem scuta, & lan- 12
ceas. Et confortavit eas in multitudine valdè. Et fuerunt ei Juda,
& Benjamin. Et sacerdotes, & Levitæ, qui erant in omni Israel, con- 13
venerunt ad eum ex omnibus finibus: Quoniam dereliquerunt Levitæ 14
tabernacula possessionis suæ, & iverunt ad Juda in Hierusalem: quoni-
am ejecit eos Hieroboam, & filii ejus, ad non ministrandum Domino.
Et constituit sibi sacerdotes excelsorum, & idolis, & vanis, & (b) vi- 15
tulis, quæ fecit Hieroboam. Et ejecit (c) eos de tribubus Israel, qui 16
dederant cor suum ad quærendum Dominum Deum Israel. Et ve-
nerunt in Hierusalem sacrificare Domino Deo patrum suorum: Et confor- 17
taverunt regnum Juda. Et confortavit Roboam (d) filium Salomon ad
annos tres: quoniam ivit in viis David & Salomon, annos tres. Et 18
accepit sibi Roboam uxorem Mooleth filiam Hieremuth filii David, et
Abigæam filiam Heliab, qui ipsius Jessæ. Et peperit ei filios, Jeus, 19
et Samoria, et Zaam. Et post hæc accepit sibi Maacha filiam Abessalom: 20
& peperit ei Abia, et Jetthi, & Zeza, et Salemoth. Et dilexit Roboam 21
Maacha filiam Abessalom super omnes uxores suas, et concubinas suas:
quoniam uxores decem octo habuit, et concubinas sexaginta. Et genuit
filios viginti et octo, et filias sexaginta. Et constituit in principem A- 22
bia filium Maacha, in ducem in fratribus ejus: quoniam regem facere
cogitabat eum. Et crevit supra omnes filios ejus (e) in omnibus finibus 23
Juda, et Benjamin, et in civitatibus munitis: et dedit (f) eis alimenta,
multitudinem plurimam: et petivit multitudinem uxorum.

MS. A. (γ) ἀναβήσεται, οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς (δ) ἀποστράφητε (ε) ὑπήκουσαν (ζ) ὃν (η) Βαιθσεμὲ, καὶ τὴν Αἰτανὶ, καὶ τὴν Θεκωὲ, Καὶ τὴν Βαιθσουρὲ, (ϑ) Σοκχὼθ, (ι) Ἀδωραὶμ (κ) Αἰαλὼν, (λ) τείχεσιν, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ (μ) πόλιν δυνεὺς (ξ) τοῦ μὴ (ο) τῷ κυρίῳ. (π) ἑαυτῇ (ῥ) τῷ κυρίῳ (ρ) τῷ θεῷ (σ) Ῥοβοὰμ ὁ τοῦ Σαλωμὼν (τ) ταῖς ὁδοῖς (υ) Μολὰθ (φ) Ἐριμούθ (χ) Ἀβιαΐλ (ψ) ἔτεκεν αὐτῷ υἱὸς, * καὶ τὸν Σαμβρίαν, καὶ τὸν Ζααμ. (ω) Ἰεθθὶ, καὶ τὸν Ζιζὰ, καὶ (α) εἰ-
κοσιοκτὼ, (β) ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοὰμ, καὶ ὡς κατεκρατήθη, ἐγκατέλιπε τὰς ἐντολὰς κυ-
2 ρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν (α) τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ τῆς βασιλείας Ῥοβοὰμ, ἀνέβη
3 Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου (β) ὃν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου, Ἐν χιλίοις καὶ διακο-
σίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῷ πλήθει τῷ ἐλθόντι μετ' αὐτοῦ ἐξ
Αἰγύπτου, Λίβυες, (γ) Τρωγοδύται, καὶ Αἰθίοπες.

MS. A. (α) τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς (β) ὃν * Ἰερουσαλὴμ, ὅτι (γ) Τρωγλοδύται,

CAP. XII.

Et factum est, ut paratum fuit regnum Roboam, et ut invaluit; 1
dereliquit mandata Domini, et omnis Israel cum eo. Et factum est in 2
anno quinto regni Roboam, ascendit Susacim rex Ægypti super Hieru-
salem, (quoniam peccaverunt coram Domino,) In mille et sexcentis 3
curribus, et sexaginta millibus equorum. Et non erat numerus multitudi-
nis, quæ venit cum eo de Ægypto, Libyes, (a) Trogodytæ, et Æthiopes,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 هٰكَذَا قَالَ ٱلرَّبُّ * لَا تَطْلَعُوا وَلَا تُحَارِبُوا * بَلْ يَرْجِعْ كُلُّ رَجُلٍ إِلَى بَيْتِهِ * لِأَنَّ مِنْ بَيْنِ
يَدَيَّ كَانَ هٰذَا ٱلْأَمْرُ * فَسَمِعُوا كَلِمَةَ ٱللهِ مِنْ فَمِ ٱلنَّبِيِّ * وَمَضَى كُلُّ إِنْسَانٍ إِلَى بَيْتِهِ
5 * وَبَنَى يُوبِعَامُ نَابُلُسَ فِي جَبَلِ سِبْطِ بَيْتِ أَفْرَامَ وَجَلَسَ هُنَاكَ * وَخَرَجَ مِنْ هُنَاكَ وَبَنَا فَنُوئِيلَ
6 7 * وَقَالَ يُوبِعَامُ فِي قَلْبِهِ * إِنْ صَعِدَ هٰذَا ٱلْأُمَّةُ لِيَصْنَعَ ذَبَائِحَ فِي بَيْتِ ٱللهِ فِي أُورُشَلِيمَ *
رَجَعَ ٱلْمُلْكُ إِلَى رَحْبَعَامَ بْنِ سُلَيْمَانَ * وَفَكَّرَ ٱلْمَلِكُ وَعَمِلَ عِجْلَيْنِ ذَهَبًا * وَقَالَ لَهُمْ * تَكْفِيكُمْ
8 وَتَطْلَعُونَ وَيَرْجِعُونَ إِلَى أُورُشَلِيمَ * هَا آلِهَتُكَ يَا إِسْرَائِيلُ ٱلَّذِينَ أَطْلَعُوكَ مِنْ مِصْرَ * وَجَعَلَ
9 أَحَدَهُمَا فِي بَيْتِ إِيلَ * وَٱلْآخَرَ فِي دَانَ * فَصَارَ هٰذَا ٱلْكَلَامُ لِلْخَطِيَّةِ * وَسَارَ ٱلشَّعْبُ عِنْدَ
10 ٱلْعِجْلِ ٱلْوَاحِدِ إِلَى دَانَ * وَكَانَتِ ٱلْخَطِيَّةُ لِكُلِّ بَيْتِ يُوبِعَامَ لِيُقْلَعَ أَصْلُهُ مِنَ ٱلْأَرْضِ
* وَفِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ مَرِضَ أَفِيَّا بْنُ يُوبِعَامَ * فَقَالَ يُوبِعَامُ لِٱمْرَأَتِهِ * قُومِي وَتَنَكَّرِي كَمِثْلِ
11 ٱمْرَأَةِ فَقِيرٍ * وَلَا يَعْلَمْ أَحَدٌ أَنَّكِ ٱمْرَأَتِي * وَٱمْضِي إِلَى شِيلُوهَ * فَإِنَّ هُنَاكَ أَخِيَّا ٱلنَّبِيُّ * هُوَ
12 قَالَ لِي إِنَّكَ تَصِيرُ مَلِكًا عَلَى هٰذَا ٱلشَّعْبِ * فَيَكْشِفُ لَكِ مَا يَكُونُ مِنْ أَمْرِ هٰذَا ٱلصَّبِيِّ
13 * وَجَلَبَ كَلِمَةَ ٱللهِ عَلَى أَخِيَّا ٱلنَّبِيِّ * هَا ٱمْرَأَةُ يُوبِعَامَ تَجِيءُ إِلَيْكَ تَسْأَلُ مِنْكَ كَلِمَةَ ٱللهِ لِأَجْلِ
ٱبْنِهَا إِنَّهُ مَرِيضٌ * قُولِي لَهَا هٰكَذَا وَكَذَا * وَهِيَ تَدْخُلُ إِلَيْكَ مُتَنَكِّرَةً * فَحِينَ سَمِعَ أَخِيَّا
14 صَوْتَ رِجْلَيْهَا فِي مَدْخَلِ ٱلْبَابِ * قَالَ لَهَا * ٱدْخُلِي يَا ٱمْرَأَةَ يُوبِعَامَ * لِمَاذَا تَتَنَكَّرِينَ * وَأَنَا أُرْسِلُ
15 لَكِ أَلْفَاظًا صَعْبَةً * ٱمْضِي وَقُولِي لِيُوبِعَامَ * يَقُولُ رَبُّ ٱلْأَرْبَابِ إِلٰهُ إِسْرَائِيلَ * أَنَا رَفَعْتُكَ عَنِ
ٱلشَّعْبِ * وَجَعَلْتُكَ مَلِكًا عَلَيْهِمْ * وَٱخْتَزَلْتُ ٱلْمُلْكَ مِنْ بَيْتِ دَاوُدَ * وَأَعْطَيْتُكَ إِيَّاهُ * وَمَا صِرْتَ
16 مِثْلَ دَاوُدَ عَبْدِي * ٱلَّذِي حَفِظَ وَصَايَايَ * وَٱلَّذِي سَلَكَ وَرَائِي بِكُلِّ قَلْبِهِ
لِيَعْمَلَ ٱسْتَقَامَةً بَيْنَ يَدَيَّ * بَلْ عَمِلْتَ ٱلسَّيِّئَاتِ أَكْثَرَ مِنْ كُلِّ ٱلْمُلُوكِ ٱلَّذِينَ
17 صَنَعُوا قُدَّامَكَ * وَصَنَعْتَ لَكَ آلِهَةً وَأَصْنَامًا يُجَدِّفُونَ بَيْنَ يَدَيَّ * وَطَرَحْتَ خَلْفَ
ظَهْرِكَ *

Sic ait Dominus, Ne ascendatis, nève 4
pugnetis, sed revertatur unusquisque do-
mum suam, quoniam à me fuit res ista;
acquieverunt verbo Dei prophetico ore
prolato, & abiit quisque domum suam.
Deinde ædificavit Jerobaamus Neapolim 5
in monte tribûs Aphremiticæ, ibique
commoratus est. Inde egressus ædifica- 6
vit Phenuelem. Dixit autem 7
Jerobaam apud semetipsum, Si ascende-
rit populus hic ad agenda sacrificia in
domo Dei in Jerusalem, revolvetur
regnum ad Rehabaamum filium Salomo- 8
nis. Quare cogitavit rex, fecitque
duos vitulos aureos, & ait illis; Fatiga-
mini ascendendo & descendendo in
Jerusalem: ecce duo dei tui O Israel
qui te extraxerunt ex Ægypto. Posuit- 9
que alterum eorum in Beth-il, alterum
in Dan. Quæ res cessit in peccatum; 10
quoniam populus vitulum unum con-
veniebat in Dan usque: & hujus pec-
cati causa fuit tota domus Jerobaami,
ut radicitùs evelleretur è terra. Eo- 11
dem quoque tempore ægrotante Abiamo
Jerobaami filio, dixit Jerobaam uxori
suæ, Surge, & pauperculæ mulieris
instar larvata, ut nemo percipiat te esse
uxorem meam, vade in Silo: ibi enim
est Achia propheta qui prædixerat mihi
futurum me regem super hunc populum: 12
Is indicabit tibi quid futurum sit de re
hujus pueri. Interim advenit verbum 13
Dei ad Achiam prophetam dicentis, En
uxor Jerobaami te adit petitura à te
oraculum divinum de filio suo, est enim
ægrotus: talia ac talia dicas ei: in-
gredietur autem ad te simulata. Quam- 14
obrem statim atque percepit Achia
strepitum pedum ejus ad ingressum ostii,
dixit ad eam, Ingredere O uxor Jero-
baami, cur aliam te simulas? equidem
sententias acerbas sum tibi dicturus.
Vade dictum Jerobaamo; Dicit Domi- 15
nus dominorum Deus Israelis, Ego præ-
tuli te populo, teque regem constitui 16
super eos; Abstuli regnum à domo Da-
vidis, & tradidi tibi: tu verò non fu-
isti similis Davidi servo meo, nec ser-
vâsti mandata mea, nec ambulâsti in
legibus meis toto corde tuo, ut rectè te 17
gereres coram me: Sed plura commisisti
scelera quàm omnes reges qui te præ-
cesserunt, composuisti tibi simulachra &
idola blasphemantia coram me, & tem-
plum meum retro abjecisti.

UMI

דברי הימים ב: יג

ad venit propheta Semahaiah Et .Jeruſalaim ad uſque venit & : Jehudah in quæ munitas urbes cepit Et
5 4 וילכד את־ערי המצרות אשר ליהודה ויבא עד־ירושלם : ושמעיה הנביא בא אל־
dixit Sic : eos ad dixit & : Siſac *faciebam* à Jeruſalaim in erant congregati qui ,Jehudah principes & ,Rechabham
רחבעם ושרי יהודה אשר־נאספו אל־ירושלם מפני שישק ויאמר להם כה־אמר
,Iſrael principes ſe humiliaverunt Et. .Siſac manu in vos dereliqui ego etiam & ,me dereliquiſtis Vos : Dominus
6 יהוה אתם עזבתם אתי ואף־אני עזבתי אתכם ביד־שישק : ויכנעו שרי־ישראל
,Semahaiah ad Domini verbum fuit ,ſe humiliáſſent quòd ,*Dominum videndo in* Et .Dominus Juſtus : dixerunt & , rex &
7 והמלך ויאמרו צדיק יהוה : וברואות יהוה כי נכנעו היה דבר־יהוה אל־שמעיה ׀
Jeruſalaim contra meus furor ſtillabit non & ,*evaſionem ad paululũ quaſi* eis dabóque : eos *corrumpã* non ,ſunt Humiliati :dicendo
לאמר נכנעו לא אשחיתם ונתתי להם כמעט לפליטה ולא תתך חמתי בירושלם
aſcendit Et .terrarum regnorum ſervitutem & ,meam ſervitutem ſcient & .*ſervos in* ei erunt *Quoniam* .Siſac manum per
9 8 ביד־שישק : כי יהיו־לו לעבדים וידעו עבודתי ועבודת ממלכות הארצות : ויעל
,regiæ domus theſauros & ,Domini domus theſauros tulit & ,Jeruſalaim contra Ægypti rex Siſac
שישק מלך־מצרים על־ירושלם ויקח את־אצרות בית־יהוה ואת־אצרות בית המלך
eis pro Rechabham rex fecit Et .Selomoh fecit quos ,aureos clypeos tulit Et .tulit omnia
10 את־הכל ויקח את־מגני הזהב אשר עשה שלמה : ויעש המלך רחבעם תחתיהם
tempore à ,erat Et .*regis* domus oſtium *cuſtodientium* ,curſorum principum manum ad conſtituit & : æneos clypeos
11 מגני נחשת והפקיד על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך : והיה מדי־
ſe *humiliãdo in* Et .curſorum thalamum ad eos referebant & ,eos tollebant & ,curſores venitbant ,Domini domum *regem ingredi*
12 בוא המלך בית יהוה באו הרצים ונשאום והשבום אל־תא הרצים : ובהכנעו
.bona *verba fuit* Jehudah in etiam Et .conſumptionẽ ad *corrumpendum* ad non & ,Domini ira eo ab eſt averſa
שב מאפו אף־יהוה ולא להשחית לכלה וגם ביהודה היה דברים טובים :
,*ipſum regnando in* ,Rechabham anni unius & quadraginta filius quia : regnavit & ,Jeruſalaim in Rechabham rex ſe roboravit Et
13 ויתחזק המלך רחבעם בירושלם וימלך כי־בן־ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו
tribubus omnibus ex ibi ſuum nomen *ponendum ad* ,Dominus elegit quam urbe Jeruſalaim in regnavit annis decim-ſeptem &
ושבע עשרה שנה מלך בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום את־שמו משם מכל ׀ שבטי
.Dominum *quærendum ad* ,ſuã cor præparavit non quia ,malum fecit Et .Hammonitis Nahamah ejus matris nomen Et .Iſrael
14 ישראל ושם אמו נעמה העמנית : ויעש הרע כי לא הכין לבו לדרוש את־יהוה :
videntis Iddo & ,prophetæ Semahaiah verbis in ſcripta *ipſa* nonne ,noviſſima & prima Rechabham verba Et
15 ודברי רחבעם הראשנים והאחרונים הלא־הם כתובים בדברי שמעיה הנביא ועדו החזה
eſt ſepultus & ,ſuis patribus cum Rechabham dormivit Et .diebus omnibus Jarobham & ,Rechabham bella & *? genealogizando in*
16 להתיחש ומלחמות רחבעם וירבעם כל־הימים : וישכב רחבעם עם־אבתיו ויקבר
.eo pro ejus filius Abijah regnavit & : David civitate in

CAP. XIII. יג

בעיר דויד וימלך אביה בנו תחתיו :
nomen Et .Jeruſalaim in regnavit annis Tribus .Jehudah ſuper Abijah regnavit & ,Jarobham regis decimo octavo anno In
2 1 בשנת שמונה עשרה למלך ירבעם וימלך אביה על־יהודה : שלוש שנים מלך בירושלם ושם
Abijah junxit Et .Jarobham inter & ,Abijah inter fuit bellum Et .Ghibhah de Uriel filia ,Michaiahu ejus matris
3 אמו מיכיהו בת־אוריאל מן־גבעה ומלחמה היתה בין אביה ובין ירבעם : ויאסר אביה
bellum eo cum diſpoſuit Jarobham Et .*electi viri* millium quadringenta *bello potentium* fortitudine in bellum
את־המלחמה בחיל גבורי מלחמה ארבע־מאות אלף איש בחור וירבעם ערך עמו מלחמה
, Ephraim monte in qui ,Semaraim monte *deſuper* Abijah ſurrexit Et .*virtute potente* ,*electo viro* millibus octingentis cum
4 בשמונה מאות אלף איש בחור גבור חיל : ויקם אביה מעל להר צמרים אשר בהר אפרים
regnum dedit Iſrael Deus Dominus quòd ſcire *vobis* Nonne .Iſrael omnis & ,Jarobham ,me Audite : dixit &
5 ויאמר שמעוני ירבעם וכל־ישראל : הלא לכם לדעת כי יהוה ׀ אלהי ישראל נתן ממלכה
Selomoh ſervus Nebat filius Jarobham ſurrexit Et *? ſalis pacto* ejus filiis & ,ipſi ,ſeculum in Iſrael ſuper David
6 לדויד על־ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח : ויקם ירבעם בן־נבט עבד שלמה
.ſuum dominum contra *rebellavit* & ; David filii
בן־דויד וימרד על־אדניו :

Verſio VULG. LAT.

Cepítque civitates munitiſſimas in Juda, & venit uſque 4
in Jeruſalem. Semeias autem propheta ingreſſus eſt ad 5
Roboam, & principes Juda, qui congregati fuerant in
Jeruſalem, fugientes Seſac, dixítque ad eos; Hæc dicit
Dominus; Vos reliquiſtis me, & ego reliqui vos in ma-
nu Seſac. Conſternatíque principes Iſrael & rex dixe- 6
runt; Juſtus eſt Dominus. Cúmque vidiſſet Dominus, 7
quòd humiliati eſſent, factus eſt ſermo Domini ad Se-
meiam, dicens; Quia humiliati ſunt, non diſperdam eos,
dabóque eis pauxillum auxilii, & non ſtillabit furor meus
ſuper Jeruſalem per manum Seſac. Veruntamen ſervi- 8
ent ei, ut ſciant diſtantiam ſervitutis meæ, & ſervitutis
regni terrarum. Receſſit itaque Seſac rex Ægypti ab 9
Jeruſalem, ſublatis theſauris domûs Domini, & domûs
regis, omniáque ſecum tulit, & clypeos aureos, quos
fecerat Salomon, Pro quibus fecit rex æneos, & tradi- 10
dit illos principibus ſcutariorum, qui cuſtodiebant ve-
ſtibulum palatii. Cúmque introiret rex domum Domi- 11
ni, veniebant ſcutarii, & tollebant eos, iterúmque refe-
rebant eos ad armamentarium ſuum. Veruntamen quia 12
humiliati ſunt, averſa eſt ab eis ira Domini, nec deleti
ſunt penitús: ſiquidem & in Juda inventa ſunt opera
bona. Confortatus eſt ergò rex Roboam in Jeruſalem, 13
atque regnavit: quadraginta autem & unius anni erat
cùm regnare cœpiſſet, & decem & ſeptem annis re-
gnavit in Jeruſalem, urbe, quam elegit Dominus, ut con-
firmaret nomen ſuum ibi, de cunctis tribubus Iſrael:
nomen autem matris ejus Naama Ammanitis. Fecit au- 14
tem malum, & non præparavit cor ſuum ut quæreret Do-
minum. Opera verò Roboam prima & noviſſima, ſcri- 15
pta ſunt in libris Semeiæ prophetæ, & Addo Videntis,
& diligenter expoſita: pugnaverúntque adverſùm ſe
Roboam & Jeroboam cunctis diebus. Et dormivit Ro- 16
boam cum patribus ſuis, ſepultúſque eſt in civitate Da-
vid. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

ANno octavodecimo regis Jeroboam, regnavit Abia 1
ſuper Judam. Tribus annis regnavit in Jeruſalem, no- 2
ménque matris ejus Michaia, filia Uriel de Gabaa: &
erat bellum inter Abiam & Jeroboam. Cúmque iniſ- 3
ſet Abia certamen, & haberet bellicoſiſſimos viros, &
electorum quadringenta millia: Jeroboam inſtruxit econ-
trà aciem octingenta millia virorum, qui & ipſi electi
erant, & ad bella fortiſſimi. Stetit ergò Abia ſuper 4
montem Semeron, qui erat in Ephraim, & ait; Audi Je-
roboam, & omnis Iſrael. Num ignoratis quòd Domi- 5
nus Deus Iſrael dederit regnum David ſuper Iſrael in
ſempiternum, ipſi & filiis ejus in pactum ſalis? Et ſur- 6
rexit Jeroboam filius Nabat, ſervus Salomonis filii Da-
vid: & rebellavit contra dominum ſuum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex CAPITE XII.

13 * ܘܐܬܚܙܩ ܪܚܒܥܡ ܡܠܟܐ ܒܝܪܘܫܠܡ ܘܡܠܟ ܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܢ̈ܬ ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕ ܘܫܢ̈ܬ ܬܪܥܣܪ ܒܡܠܟܘܬܗ ܒܝܪܘܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܚܪ ܝܗܘܐ ܡܢ ܟܠ ܫܒ̈ܛܝ ܒܢܝ ܝܫܪܝܠ ܕܢܣܡ ܫܡܗ ܬܡ ܐܡܗ ܕܫܡ ܢܥܡܐ ܥܡ̈ܢܝܬܐ ܘܥܒܕ ܒܝܫ ܒܥܝܢ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܗܟܝܢ ܠܒܗ ܕܡܒܥܐ ܠܡܫܥܐ ܠܡܪܝܐ ܘܐܦ ܫܠܡܘܢ ܚܛܐ ܥܒܕ ܒܝܫ ܒܥܝܢ ܡܪܝܐ ܘܐܬܝܪ ܒܟܠ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ ܒܫܘܠܝ ܕܐܒܗܘܗܝ ܘܒܫܘܠܝ ܕܐܡܗ ܘܒܫܘܠܝ ܕܒܝܬ ܐܒܗ ܕܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܐܒܗ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܐܡܗ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚܬ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܐܡ ܗܘ ܡܠܟ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 5 Καὶ καπεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ Σα-
μαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ροβοὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα τοὺς συναχθέντας εἰς Ἰερουσαλὴμ
ἀπὸ προσώπου Σουσακίμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, Ὑμεῖς (δ) ἐγκαταλίπετέ με, καὶ
6 ἐγὼ ἐγκαταλείπω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακίμ. Καὶ ἐνεκύνθησαν οἱ (ε) ἄρχοντες Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασι-
7 λεύς, καὶ εἶπαν, Δίκαιος ὁ κύριος. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λό-
γος κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων, Ἐνετράπησαν, οὐ καταφθερῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοῖς ὡς μι-
8 κρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ οὐ μὴ χυθῇ ὁ θυμός μου ἐν Ἰερουσαλὴμ, Ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσον-
9 ται δουλείαν μου, καὶ δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς. Καὶ ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς (ζ) Αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερου-
σαλὴμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως,
10 τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησε Σολομών. Καὶ (η) ἐποίησεν ὁ βα-
σιλεὺς Ροβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν Σουσακὶμ ἄρχοντας σωμα-
11 τοφυλάκων, τοῦ φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς
οἶκον κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρα-
12 τρεχόντων. Καὶ ἐν τῷ ἐνπλησθῆναι αὐτὸν, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ (θ) ὀργὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς καταφθο-
13 ρὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ (ι) ἐν Ἰούδα ἦσαν λόγοι (κ) ἀγαθοί. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ
ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν. καὶ (λ) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ροβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐ-
τὸν, καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο κύριος ἐπονομά-
σαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν (μ) φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νοομ-
14 μὰ ἡ Ἀμμανίτις. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν (ν) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι
15 τὸν κύριον. Καὶ λόγοι Ροβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ (ξ) ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σα-
μαίου τοῦ προφήτου, καὶ Ἀδδὼ τοῦ ὁρῶντος, καὶ (ο) πράξεις αὐτοῦ; (π) καὶ ἐπολέμησε Ροβοὰμ
16 τὸν Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέθανε (ρ) Ροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et obtinuerunt civitates munitas, quæ erant in Juda, & venerunt in 4
Hierusalem. Et Samæas propheta venit ad Roboam, & ad principes 5
Juda, qui congregati fuerant in Hierusalem à facie Susacim: & dixit
eis, Sic dixit Dominus; Vos dereliquistis me: & ego derelinquam
vos in manu Susacim. Et confusi sunt principes Israel, & rex, & di- 6
xerunt; Justus est Dominus. Et cùm videret Dominus, quia confusi 7
sunt; & factum est verbum Domini ad Samæam, dicens; Confusi sunt,
non disperdam eos: & dabo (b) eos, quasi paululùm ad salutem: &
non stillabit furor meus in (c) Hierusalem: Quoniam erunt in (d) pue- 8
ros: & cognoscent servitutem meam, & servitutem regni terræ. Et 9
ascendit Susacim rex Ægypti super Hierusalem: & cepit thesauros
qui in domo Domini, & thesauros qui in domo regis, omnia cepit.
Et cepit scuta aurea, quæ fecerat Salomon. Et fecit rex Roboam scuta 10
ænea pro eis: & constituit super eum (e) Susacim principes cursorum,
custodientes portam regis. Et fiebat, in ingrediendo regem in domum 11
Domini, ingrediebantur custodes, & cursores, & qui revertebant in
obviam cursorum. Et cùm ipse confusus esset, aversus est ab eo furor 12
Domini, & non ad perditionem in finem. Nam & in Juda fuerunt
verba bona. Et invaluit rex Roboam in Hierusalem, & regnavit. Et 13
quadraginta & unius annorum Roboam, cùm ipse regnavit: & septem
& decem annos regnavit in Jerusalem, in civitate, quam elegit Domi-
nus ad cognominandum nomen suum ibi de omnibus tribubus filiorum
Israel. Et nomen matris ejus Noomma Ammanites. Et fecit malum; 14
quoniam non direxit cor suum ad exquirendum Dominum. Et verba 15
Roboam prima & novissima, nonne ecce scripta in Verbis Samææ prophe-
tæ, & Addo (f) Videntis, & actiones ejus? Et Roboam impugnavit
Hieroboam omnibus diebus. Et mortuus est Roboam cum patribus suis: 16
& sepultus est in civitate David. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

MS.A. (δ) ἐγκαταλιπετέ με, κἀγὼ (ε) ἄρχοντες Ἰούδα καὶ ὁ (ζ) Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν (η) ἐποίησεν Ροβοὰμ θυρεοὺς (θ) ἡ ὀργὴ (ι) ἐν τῷ Ἰούδα (κ) ἀγαθοὶ καὶ ἀρεσταὶ ἐν
πᾶσιν. Καὶ κατίσχυσε Ροβοὰμ ἐν (λ) τεσσαράκοντα (μ) φυλῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὄνομα (ν) ἑαυτῆ ἐκζητῆσαι κύριον. (ξ) οἱ ἔσχατοι (ο) αἱ πράξεις (π) καὶ πο-
λέμει Ροβοὰμ πρὸς Ἱεροβοὰμ (ρ) Ροβοὰμ, καὶ ἐτάφη μετὰ πατέρων ἑαυτῆ ἐν πόλει

ΚΕΦ. ιγ'.

1 2 Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰούδαν. Τρία ἔτη ἐ-
βασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μααχὰ θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. καὶ πό-
3 λεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ. Καὶ παρετάξατο (α) Ἀβιὰ ἐν δυνάμει πολε-
μιστῶν δυνάμεως τετρακοσίας χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν· καὶ Ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό-
4 λεμον ἐν ὀκτακοσίαις (β) χιλιάσιν, δυνατοὶ πολεμισταὶ δυνάμεως. Καὶ ἀνέστη Ἀβιὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους
5 Σομόρων, ὃ ὄντων ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ· Οὐχ ὑ-
μῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ (γ) ἔδωκε βασιλείαν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ
6 Δαυὶδ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, (δ) διαθήκην ἁλός; Καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ Ναβὰτ ὁ παῖς Σολω-
μὼν (ε) τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου (ζ) αὐτοῦ·

CAP. XIII.

In octavo & decimo anno regni Hieroboam regnavit Abia super Ju- 1
dam: Tres annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Maacha 2
filia Uriel de Gabaon. Et bellum fuit inter Abia, & inter Hieroboam.
Et instruxit (a) Abia in virtute, bellatoribus virtutis, quadringentis mil- 3
libus virorum potentium. Et Hieroboam instruxit adversùs eum præ-
lium in octingentis millibus: potentes bellatores virtutis. Et surrexit 4
Abia à monte Somoron, qui est in monte Ephraem, & dixit; Audite
Jeroboam, & omnis Israel; Nónne vobis nósse, quia Dominus Deus 5
Israel dedit regem super Israel in seculum ipsi David, & filiis ejus,
(b) testamento salis? Et surrexit Jeroboam filius Nabat, puer Salomo- 6
nis ipsius David: & recessit à domino suo.

MS.A. (α) Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν (β) χιλιάσιν δυναλῶν πολεμιστῶν δυνάμεως. (γ) Νόμον (δ) διαθήκην (ε) τῷ Δαυὶδ, (ζ) ἑαυτῆ·

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Ex Cap. XII.

Ex CAPITE XII.

13 * وتعظم رحبعام بن سليمان في اورسليم وملك * وكان لما جلس في الملك ابن احدى
وارتعين سنه * وملك سبعة وعسرين سنه في اورسليم التي اختارها الله من ساير اسباط
14 اسرايل ليسكن نورن * واسم ام رحبعام نعما من بني عمون * وصنع رحبعام السوء قدام
15 الله * ولم يصلح قلبه بمخافة الله * ولا طلبه بقلبه * وهذه الغاط رحبعام الاولة
والاخين * وعمل السيات قدام الله * وكان القتال بين رحبعام بن سليمان * وبين يوربعام بن
16 ناباط كل ايام حياتهما * ومات رحبعام مثل ابايه * ودفن في مدينة داود * وقام في الملك بعده
ابيا ابنه في سنة عشرين لملك يوربعام بن ناباط *

Porrò magnificatus est Rehabaam filius 13
Salomonis in Jerusalem, & regnavit:
erat autem, cùm sedit in regno, natus an-
nos quadraginta unum: & annos vi-
ginti septem regnavit in Jerusalem quam
Deus elegerat ex omnibus tribubus Is-
raelis ut habitare faceret lumen suum:
nomen matris Rehabaami erat Naama de
filiis Ammon. Perpetravit autem scelus 14
Rehabaam coram Deo, neque sincera fuit
mens ejus in timore Dei, neque eum ex
animo quæsivit. Hæ sunt res gestæ Re- 15
habaami priores ac posteriores: perpetra-
vit autem scelera coram Deo: & fuit
bellum inter Rehabaamum filium Salo-
monis, & inter Jerobaamum Nabati fi-
lium quandiu vixerunt. Demum Rehá- 16
baamo ut patribus suis mortuo, & in ci-
vitate Davidis sepulto, successit in re-
gno post ipsum Abia filius ejus, anno de-
cimo octavo regni Jerobaami filii Nabati.

الفصل الثالث عسر *

CAP. XIII.

وقام أبيا بالملك على سبط بيت يهودا * وملك ثلاثة سنين في أورسليم * واسم امه
معكا ابنه اوريال من رمتا * وجمع أبيا رجالا شديدي الحرب أربعمايه الف رجل
سبابا * فقاموا وعصوا ليصنعوا الحرب مع يوربعام بن ناباط * جمع يوربعام عسكرا عظيما *
وجاء للمحاربة في ثمان مايه الف رجل سبابا شديدي القوة * فقام أبيا من الجبل الذي
في صمريم * الذي في كوم أفرام * وقال * اسمع يا يوربعام بن ناباط * وساير اسرايل * اما
تعلمون ان الله اله اسرايل أعطا الملك لداود عليكم الى الابد * ولبنيه اعطا عهد
الملك * وقام يوربعام بن ناباط عبد سليمان * فعصى على مولاه *

Itaque cùm inauguratus esset Abia re- 1
gno super tribum domûs Judæ. Et tri- 2
bus annis regnâsset in Jerusalem; (hu-
jus matris nomen erat Maacha filia Uri-
elis è Ramatha) Collegit Abia viros 3
bello potentes, quadringentes mille viros
juvenes, qui surgentes abierunt ad bellum
gerendum contra Jerobaamum Nabati
filium. Jerobaam verò magno exercitu
coacto venit ad pugnam cum octingentis
millibus viris juvenibus robustissimis. Et 4
exurgens Abia è monte qui est in Sama-
rim, qui est in terminis Aphrem, dixit;
Audi O Jerobaam fili Nabati, & omnis
Israel: Annon scitis quod Deus, Deus 5
Israelis dederit regnum Davidi super
vos in perpetuum, & filiis ejus dederit
pactum regni? Jerobaamus autem Na- 6
bati filius, servus Salomonis surgens de-
fecit ab hero suo;

דברי הימים ב: יג

ad venit propheta Semahaiah Et .Jerusalaim ad usque venit & : Jehudah in quæ munitas urbes cepit Et
5 4 וילכד את־ערי המצרות אשר ליהודה ויבא עד־ירושלם : ושמעיה הנביא בא אל־
dixit Sic : eos ad dixit & : Sisac *faciebus* à Jerusalaim in erant congregati qui ,Jehudah principes & ,Rechabham
רחבעם ושרי יהודה אשר־נאספו אל־ירושלם מפני שישק ויאמר להם כה־אמר
,Israel principes se humiliaverunt Et. .Sisac manu in vos dereliqui ego etiam & ,me dereliquistis Vos : Dominus
6 יהוה אתם עזבתם אתי ואף־אני עזבתי אתכם ביד־שישק : ויכנעו שרי־ישראל
,Semahaiah ad Domini verbum fuit ,se humiliássent quòd ,*Dominum videndo in* Et .Dominus Justus : dixerunt & ,rex &
7 והמלך ויאמרו צדיק יהוה : ובראות יהוה כי נכנעו היה דבר־יהוה אל־שמעיה ,
Jerusalaim contra meus furor ſtillabit non & ,*evaſionem ad paululũ quaſi* eis dabóque : eos *corrumpã* non ,sunt Humiliati :dicendo
לאמר נכנעו לא אשחיתם ונתתי להם כמעט לפליטה ולא תתך חמתי בירושלם
ascendit Et .terrarum regnorum ſervitutem & ,meam ſervitutem ſcient & ,*ſervos in* ei erunt *Quoniam* .Sisac manum per
8 9 ביד־שישק : כי יהיו־לו לעבדים וידעו עבדתי ועבודת ממלכות הארצות : ויעל
,regiæ domus theſauros & ,Domini domus theſauros tulit & ,Jerusalaim contra Ægypti rex Sisac
שישק מלך־מצרים על־ירושלם ויקח את־אצרות בית־יהוה ואת־אצרות בית המלך
eis pro Rechabham rex fecit Et .Salomoh fecit quos ,aureos clypeos tulit Et .tulit omnia
10 את הכל לקח ויקח את־מגני הזהב אשר עשה שלמה : ויעש המלך רחבעם תחתיהם
tempore à ,erat Et .*regis* domus oſtium *cuſtodientium* ,curſorum principum manum ad conſtituit & : æneos clypeos
11 מגני נחשת והפקיד על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך : ויהי מדי־
ſe *humiliãdo in* Et .curſorum thalamum ad eos referebant & ,eos tollebant & ,curſores venitbant ,Domini domum *regem ingredi*
12 בוא המלך בית יהוה באו הרצים ונשאום והשבום אל־תא הרצים : ובהכנעו
.bona *verba fuit* Jehudah in etiam Et .conſumptionẽ ad *corrumpendum* ad non & ,Domini ira eo ab eſt averſa
שב מאפו אף־יהוה ולא להשחית לכלה וגם ביהודה היה דברים טובים :
ipſum regnando in ,Rechabham anni unius & quadraginta filius quia : regnavit & ,Jerusalaim in Rechabham rex ſe roboravit Et
13 ויתחזק המלך רחבעם בירושלם וימלך כי־בן־ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו
tribubus omnibus ex ibi ſuum nomen *ponendum ad* ,Dominus elegit quam urbe Jerusalaim in regnavit annis decim-ſeptem &
ושבע עשרה שנה במלך בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום את־שמו משם מפל
.Dominum *quærendum ad* ,ſuũ cor præparavit non quia ,malum fecit Et .Hammonitis Nahamah ejus matris nomen Et .Israel
14 ישראל ושם אמו נעמה העמנית : ויעש הרע כי לא הכין לבו לדרוש את־יהוה :
videntis Iddo & ,prophetæ Semahaiah verbis in ſcripta *ipſa* nonne ,noviſſima & prima Rechabham verba Et
15 ודברי רחבעם הראשנים והאחרונים הלא־הם כתובים בדברי שמעיה הנביא ועדו החזה
eſt ſepultus & ,ſuis patribus cum Rechabham dormivit Et .diebus omnibus Jarobham & ,Rechabham bella & *? genealogizando in*
16 להתיחש ומלחמות רחבעם וירבעם כל־הימים : וישכב רחבעם עם־אבתיו ויקבר
.eo pro ejus filius Abijah regnavit & : David civitate in

CAP. XIII. יג

בעיר דויד וימלך אביה בנו תחתיו :
nomen Et .Jerusalaim in regnavit annis Tribus .Jehudah ſuper Abijah regnavit & ,Jarobham regis decimo octavo anno In
2 1 בשנת שמונה עשרה למלך ירבעם וימלך אביה על־יהודה : שלוש שנים וימלך בירושלם ושם
Abijah junxit Et .Jarobham inter & ,Abijah inter fuit bellum Et .Ghibhah de Uriel filia ,Michaiahu ejus matris
3 אמו מיכיהו בת־אוריאל מן־גבעה ומלחמה היתה בין אביה ובין ירבעם : ויאסר אביה
bellum eo cum diſpoſuit Jarobham Et .*electi viri* millium quadringenta *bello potentium* fortitudine in bellum
את־המלחמה בחיל גבורי מלחמה ארבע־מאות אלף איש בחור וירבעם ערך עמו מלחמה
, Ephraim monte in qui ,Semaraim monte *deſuper* Abijah ſurrexit Et .*viriute potente* ,*electo viro* millibus octingentis cum
4 בשמונה מאות אלף איש בחור גבור חיל : ויקם אביה מעל להר צמרים אשר בהר אפרים
regnum dedit Iſrael Deus Dominus quòd ſcire *vobis* Nonne .Israel omnis & ,Jarobham ,me Audite : dixit &
5 ויאמר שמעוני ירבעם וכל־ישראל : הלא לכם לדעת כי יהוה אלהי ישראל נתן ממלכה
Salomoh ſervus Nebat filius Jarobham ſurrexit Et ? ſalis pacto ejus filiis & ,ipſi ,ſeculum in Iſrael ſuper David
לדויד על־ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח : ויקם ירבעם בן־נבט עבד שלמה
.ſuum dominum contra *rebellavit* & ; David filii
6 בן־דויד וימרד על־אדניו :

Verſio VULG. LAT.

Cepítque civitates munitiſſimas in Juda, & venit uſque 4
in Jeruſalem. Semeias autem propheta ingreſſus eſt ad 5
Roboam, & principes Juda, qui congregati fuerant in
Jeruſalem, fugientes Seſac, dixítque ad eos; Hæc dicit
Dominus; Vos reliquiſtis me, & ego reliqui vos in ma-
nu Seſac. Conſternatíque principes Iſrael & rex dixe- 6
runt; Juſtus eſt Dominus. Cúmque vidiſſet Dominus, 7
quòd humiliati eſſent, factus eſt ſermo Domini ad Se-
meiam, dicens; Quia humiliati ſunt, non diſperdam eos,
dabóque eis pauxillum auxilii, & non ſtillabit furor meus
ſuper Jeruſalem per manum Seſac. Veruntamen ſervi- 8
ent ei, ut ſciant diſtantiam ſervitutis meæ, & ſervitutis
regni terrarum. Receſſit itaque Seſac rex Ægypti ab 9
Jeruſalem, ſublatis theſauris domûs Domini, & domûs
regis, omniáque ſecum tulit, & clypeos aureos, quos
fecerat Salomon, Pro quibus fecit rex æneos, & tradi- 10
dit illos principibus ſcutariorum, qui cuſtodiebant ve-
ſtibulum palatii. Cúmque introiret rex domum Domi- 11
ni, veniebant ſcutarii, & tollebant eos, iterúmque refe-
rebant eos ad armamentarium ſuum. Veruntamen quia 12
humiliati ſunt, averſa eſt ab eis ira Domini, nec deleti
ſunt penitús: ſiquidem & in Juda inventa ſunt opera
bona. Confortatus eſt ergò rex Roboam in Jeruſalem, 13
atque regnavit: quadraginta autem & unius anni erat
cùm regnare cœpiſſet, & decem & ſeptem annis re-
gnavit in Jeruſalem, urbe, quam elegit Dominus, ut con-
firmaret nomen ſuum ibi, de cunctis tribubus Iſrael:
nomen autem matris ejus Naama Ammanitis. Fecit au- 14
tem malum, & non præparavit cor ſuum ut quæreret Do-
minum. Opera verò Roboam prima & noviſſima, ſcri- 15
pta ſunt in libris Semeiæ prophetæ, & Addo Videntis,
& diligenter expoſita: pugnaverúntque adverſùm ſe
Roboam & Jeroboam cunctis diebus. Et dormivit Ro- 16
boam cum patribus ſuis, ſepultúſque eſt in civitate Da-
vid. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

ANno octavodecimo regis Jeroboam, regnavit Abia 1
ſuper Judam. Tribus annis regnavit in Jeruſalem, no- 2
ménque matris ejus Michaia, filia Uriel de Gabaa: &
erat bellum inter Abiam & Jeroboam. Cúmque iniiſ- 3
ſet Abia certamen, & haberet bellicoſiſſimos viros, &
electorum quadringenta millia: Jeroboam inſtruxit con-
trà aciem octingenta millia virorum, qui & ipſi electi
erant, & ad bella fortiſſimi. Stetit ergò Abia ſuper 4
montem Semeron, qui erat in Ephraim, & ait; Audi Je-
roboam, & omnis Iſrael. Num ignoratis quòd Domi- 5
nus Deus Iſrael dederit regnum David ſuper Iſrael in
ſempiternum, ipſi & filiis ejus in pactum ſalis? Et ſur- 6
rexit Jeroboam filius Nabat, ſervus Salomonis filii Da-
vid: & rebellavit contra dominum ſuum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex CAPITE XII.

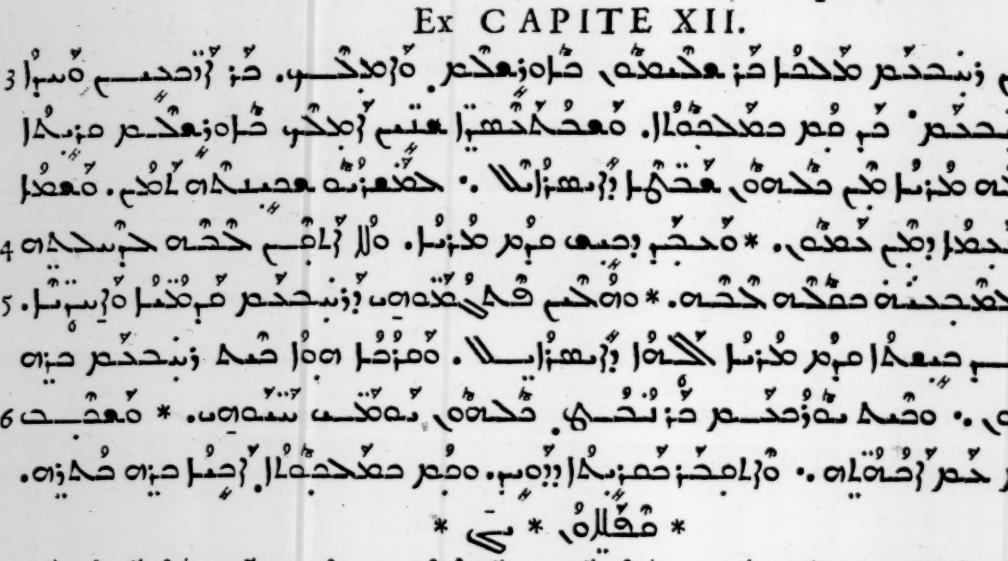

Ex CAPITE XII.

Confirmavit autem ſe rex Rehabaam filius 13
Salomonis in Jeruſalem, & regnavit: natus
erat annos quadraginta unũ Rehabaam quan-
do inauguratus eſt regno, & ſeptemdecim an-
nis regnavit in Jeruſalem civitate quam ele- 14
gerat ſibi Dominus ex omnibus tribubus Iſ-
raelis ad collocandum ibi habitaculum ſuum:
nomen matris ejus erat Naama quæ fuit Am-
monitis. Fecit autem malum coram Domi- 15
no, nec comparavit animum ſuum ad timo-
rem Domini, exquirendo eum toto corde
ſuo. Atque hæc fuerunt geſta Rehabaami
tam priora quàm poſteriora, committere
malum coram Domino Deo Iſraelis. Fuit et-
iam bellum inter Rehabaamum filium Salo-
monis, & inter Jerobaamum Nabati filium
omnibus diebus ejus. Denique cùm occu- 16
buiſſet Rehabaam cum patribus ſuis, & ſe-
pultus eſſet in civitate Davidis, regnum oc-
cupavit Abia filius ejus poſt ipſum.

CAP. XIII.

ANno decimo octavo regni Jerobaami fi- 1
lii Nabati regnum occupavit Abia ſuper tri-
bum Judæ. Tribus annis regnavit in Jeru- 2
ſalem: nomen matris ejus, Maacha filia Urie-
lis de Rama. Conſtrinxit autem Abia viros 3
belligeros, quadringenta millia virorum ju-
venum, adeo ut ſuſciperent onus eundi &
bellum gerendi contra Jerobaamum Nabati
filium. Quare Jerobaam Nabati filius colle-
ctis ſibi copiis, venit ad bellum gerendum
cum octingentis millibus juvenibus robuſtiſ-
ſimis. Tum ſurgens Abia è monte Sema- 4
riam ſito in confinibus montis Aphremi, di-
xit; Audi Jerobaam fili Nabat, & omnis If-
rael: Fortè ſciebatis Dominum Deum If- 5
raelis dediſſe regnum Davidis ſuper Iſraelem
in æternum, tum ipſi tum filiis ejus, pacto re-
gio: Jerobaamum verò ſervum Salomonis 6
filii Davidis ſurrexiſſe, & contra dominum
ſuum rebellâſſe,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 5 Καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ Σα-
μαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ροβοὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα τοὺς συναχθέντας εἰς Ἰερουσαλὴμ
ἀπὸ προσώπου Σουσακίμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, Ὑμεῖς (δ) ἐγκαταλείπετέ με, καὶ
6 ἐγὼ ἐγκαταλείπω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακίμ. Καὶ ἠκύθησαν οἱ (ε) ἄρχοντες Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασι-
7 λεύς, καὶ εἶπαν, Δίκαιος ὁ κύριος. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λό-
γος κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων, Ἐνετράπησαν, οὐ καταφθερῶ αὐτοὺς, καὶ δώσω αὐτοὺς ὡς μι-
8 κρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ οὐ μὴ ῥάξῃ ὁ θυμός μου ἐν Ἰερουσαλήμ, Ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται
9 τὴν δουλείαν μου, καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς. Καὶ ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς (ζ) Αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερου-
σαλήμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως,
10 τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησε Σολομών. Καὶ (η) ἐποίησεν ὁ βα-
σιλεὺς Ροβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν Σουσακὶμ ἄρχοντας σωμα-
11 τοφυλάκων, τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς
οἶκον κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παστοφόροι τοὺς ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρα-
12 τρεχόντων. Καὶ ἐν τῷ ἐνβαπτῶαι αὐτὸν, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ (θ) ὀργὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς καταφθο-
13 ρὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ (ι) ἐν Ἰούδα ἦσαν λόγοι (κ) ἀγαθοί. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ
ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐβασίλευσεν. καὶ (λ) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ροβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐ-
τὸν, καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο κύριος ἐπονομά-
σαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν (μ) φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νοομ-
14 μὰ ἡ Ἀμμανίτις. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τῇ καρδίᾳ (ν) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι
15 τὸν κύριον. Καὶ λόγοι Ροβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ (ξ) ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σα-
μαίου τοῦ προφήτου, καὶ Ἀδδὼ τοῦ ὁρῶντος, καὶ (ο) φάξεις αὐτοῦ; (π) καὶ ἐπολέμησε Ροβοὰμ
16 τὸν Ἰεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέθανε (ρ) Ροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et obtinuerunt civitates munitas, quæ erant in Juda, & venerunt in 4
Hieruſalem. Et Samæas propheta venit ad Roboam, & ad principes 5
Juda, qui congregati fuerant in Hieruſalem à facie Suſacim: & dixit
eis, Sic dixit Dominus; Vos dereliquiſtis me: & ego derelinquam
vos in manu Suſacim. Et confuſi ſunt principes Iſrael, & rex, & di- 6
xerunt; Juſtus eſt Dominus. Et cùm videret Dominus, quia confuſi 7
ſunt; & factum eſt verbum Domini ad Samaam, dicens; Confuſi ſunt,
non diſperdam eos: & dabo (b) eos, quaſi paululùm ad ſalutem: &
non ſtillabit furor meus in (c) Hieruſalem: Quoniam erunt in (d) pue- 8
ros: & cognoſcent ſervitutem meam, & ſervitutem regni terræ. Et 9
aſcendit Suſacim rex Ægypti ſuper Hieruſalem: & cepit theſauros
qui in domo Domini, & theſauros qui in domo regis, omnia cepit.
Et cepit ſcuta aurea, quæ fecerat Salomon. Et fecit rex Roboam ſcuta 10
ænea pro eis: & conſtituit ſuper eum (e) Suſacim principes curſorum,
cuſtodientes portam regis. Et fiebat, in ingrediendo regem in domum 11
Domini, ingrediebantur cuſtodes, & curſores, & qui revertebant in
obviàm curſorum. Et cùm ipſe confuſus eſſet, averſus eſt ab eo furor 12
Domini, & non ad perditionem in finem. Nam & in Juda fuerunt
verba bona. Et invaluit rex Roboam in Hieruſalem, & regnavit. Et 13
quadraginta & unius annorum Roboam, cùm ipſe regnavit: & ſeptem
& decem annos regnavit in Jeruſalem, in civitate, quam elegit Domi-
nus ad cognominandum nomen ſuum ibi de omnibus tribubus filiorum
Iſrael. Et nomen matris ejus Noomma Ammanites. Et fecit malum; 14
quoniam non direxit cor ſuum ad exquirendum Dominum. Et verba 15
Roboam prima & noviſſima, nonne ecce ſcripta in Verbis Samææ
prophetæ, & Addo (f) Videntis, & actiones ejus? Et Roboam impugnavit
Hieroboam omnibus diebus. Et mortuus eſt Roboam cum patribus ſuis: 16
& ſepultus eſt in civitate David. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

MS.A. (δ) ἐγκαταλείπατέ με, κἀγὼ (ε) ἄρχοντες Ἰούδα καὶ ὁ (ζ) Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν (η) ἐποίησεν Ροβοὰμ θυρεοὺς (θ) ἡ ὀργὴ (ι) ἐν τῷ Ἰούδα (κ) ἀγαθοὶ καὶ ἀρεταὶ ἐν
πᾶσιν. Καὶ κατίσχυσεν Ροβοὰμ ἐν (λ) τεσσεράκοντα (μ) φυλῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὄνομα (ν) ἑαυτοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. (ξ) οἱ ἔσχατοι (ο) αἱ πράξεις (π) καὶ πο-
λέμει Ροβοὰμ πρὸς Ἰεροβοὰμ (ρ) Ροβοὰμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ ἐν πόλει

ΚΕΦ. ιγ'.

1 2 Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰούδαν. Τρία ἔτη ἐ-
βασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μααχὰ θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. καὶ πό-
3 λεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ. Καὶ παρετάξατο (α) Ἀβιὰ ἐν δυνάμει πολε-
μιστῶν δυνάμεως τετρακοσίας χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν· καὶ Ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό-
4 λεμον ἐν ὀκτακοσίαις (β) χιλιάσιν, δυνατοὶ πολεμισταὶ δυνάμεως. Καὶ ἀνέστη Ἀβιὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους
5 Σομόρων, ὃ ὄντι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ· Οὐχ ὑ-
μῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ (γ) ἔδωκε βασιλείαν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ
6 Δαυὶδ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, (δ) διαθήκην ἁλός; Καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ Ναβὰτ ὁ παῖς Σολο-
μὼν (ε) τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου (ζ) αὐτοῦ·

CAP. XIII.

In octavo & decimo anno regni Hieroboam regnavit Abia ſuper Ju- 1
dam: Tres annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matri ejus Maacha 2
filia Uriel de Gabaon. Et bellum fuit inter Abia, & inter Hieroboam.
Et inſtruxit (a) Abia in virtute, bellatoribus virtutis, quadringentis mil- 3
libus virorum potentium. Et Hieroboam inſtruxit adverſus eum præ-
lium in octingentis millibus: potentes bellatores virtutis. Et ſurrexit 4
Abia à monte Somoron, qui eſt in monte Ephraim, & dixit; Audite
Jeroboam, & omnis Iſrael; Nónne vobis nósſe, quia Dominus Deus 5
Iſrael dedit regem ſuper Iſrael in ſeculum ipſi David, & filiis ejus,
(b) teſtamento ſalis? Et ſurrexit Jeroboam filius Nabat, puer Salomo- 6
nis ipſius David: & receſſit à domino ſuo.

MS.A. (α) Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν (β) χιλιάσιν δυναλῶν πολεμιστῶν δυνάμεως. (γ) δέδωκεν (δ) διαθήκην (ε) τοῦ Δαυὶδ, (ζ) ἑαυτοῦ·

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

Ex Cap. XII.

Ex CAPITE XII.

13 * وعظم رحبعام بن سليمان في اورسليم وملك * وكان لما جلس في الملك ابن احدى
واربعين سنه * وملك سبعة وعسرين سنه في اورسليم التي اختارها الله من ساير اسباط
14 اسرايل ليسكن نور * واسم ام رحبعام نعما من بني عمون * وصنع رحبعام السوء قدام
الله * ولم يصلح قلبه بمخافة الله * ولا طلبه بقلبه * وهذه الفاظ رحبعام الاوله
15 والاخين * وعمل السياب قدام الله * وكان القتال بين رحبعام بن سليمان * وبين يوربعام بن
باباط كل ايام حياتهما * ومات رحبعام مثل ابايه ودفن في مدينة داود * وقام في الملك بعده
16 ابيا ابنه في سنة عشرين لملك يوربعام بن باباط *
* الفصل الثالث عسر *

Porrò magnificatus eſt Rehabaam filius 13
Salomonis in Jeruſalem, & regnavit:
erat autem, cùm ſedit in regno, natus an-
nos quadraginta unum: & annos vi-
ginti ſeptem regnavit in Jeruſalem quam
Deus elegerat ex omnibus tribubus Iſ-
raelis ut habitare faceret lumen ſuum:
nomen matris Rehabaami erat Naama de
filiis Ammon. Perpetravit autem ſcelus 14
Rehabaam coram Deo, neque ſincera fuit
mens ejus in timore Dei, neque eum ex
animo queſivit. Hæ ſunt res geſtæ Re- 15
habaami priores ac poſteriores: perpetra-
vit autem ſcelera coram Deo: & fuit
bellum inter Rehabaamum filium Salo-
monis, & inter Jerobaamum Nabati fi-
lium quandiu vixerunt. Demum Reha- 16
baamo ut patribus ſuis mortuo, & in ci-
vitate Davidis ſepulto, ſucceſſit in re-
gno poſt ipſum Abia filius ejus, anno de-
cimo octavo regni Jerobaami filii Nabati.

CAP. XIII.

1 * وقام أبيا بالملك على سبط بيت يهودا * وملك ثلاثه سنين في اورسليم * واسم امه
2 معكا ابنه اوريال من رمتا * وجمع أبيا رجالا شديدي الحرب اربعمايه الف رجل
3 سبابا * فقاموا وعصوا ليصنعوا الحرب مع يوربعام بن باباط * وجمع يوربعام عسكرا عظيما *
وجاء للمحاربه في عمان مايه الف رجل سبابا شديدي القوه * فقام أبيا من الجبل الذي
4 في صمريم * الذي في كوم افرايم * وقال * اسمع يا يوربعام بن باباط * وساير اسرايل * اما
5 تعلمون ان الله اله اسرايل أعطا الملك لداود عليكم الى الابد * ولبنيه اعطا عهد
6 الملك * وقام يوربعام بن باباط عبد سليمان * فعصى على مولاه *

Itaque cùm inaugwatus eſſet Abia ve- 1
gno ſuper tribum domûs Judæ. Et tri- 2
bus annis regnâſſet in Jeruſalem; (bu-
jus matris nomen erat Maacha filia Uri-
elis è Ramatha) Collegit Abia viros 3
bello potentes, quadringenties mille viros
juvenes, qui ſurgentes abierunt ad bellum
gerendum contra Jerobaamum Nabati
filium. Jerobaam verò magno exercitu
congſto venit ad pugnam cum octingentis
millibus viris juvenibus robuſtiſſimis. Et 4
exurgens Abia è monte qui eſt in Sama-
rim, qui eſt in terminis Aphrem, dixit;
Audi O Jerobaam fili Nabati, & omnis
Iſrael: Annon ſcitis quod Deus, Deus 5
Iſraelis dederit regnum Davidi ſuper
vos in perpetuum, & filiis ejus dederit
pactum regni? Jerobaamus autem Na- 6
bati filius, ſervus Salomonis ſurgens de-
fecit ab hero ſuo;

דברי הימים ב: יג

puer erat Rechabham Et .Selomoh filium Rechabham contra ſe roboraverunt & ,Belial filii ,vacui viri eum ad ſe cõgregaverũt Et
7 וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו אֲנָשִׁים רֵקִים בְּנֵי בְלִיַּעַל וַיִּתְאַמְּצוּ עַל־רַחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה וְרַחַבְעָם הָיָה נַעַר
:David filiorũ manu in,Domini regni facies ad vos roborari dicentes vos nunc Et .eorum facies ad ſe roboravit non &,corde tener &
8 וְרַךְ־לֵבָב וְלֹא הִתְחַזֵּק לִפְנֵיהֶם: וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי מַמְלֶכֶת יְהוָה בְּיַד בְּנֵי דָוִיד
,Domini facerdotes expuliſtis Nónne .deos in Jarobham vobis fecit quos ,aurei vituli vobiſcum & ,multa turba vos &
9 וְאַתֶּם הָמוֹן רָב וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי זָהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים: הֲלֹא הִדַּחְתֶּם אֶת־כֹּהֲנֵי יְהוָה
filio tauro cum,ſuam manũ implendum ad venieus Omnis ſterrarum populi ſicut ſacerdotes vobis feciſtis & ,Levitas & ,Aharon filios
אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כָּל־הַבָּא לְמַלֵּא יָדוֹ בְּפַר בֶּן
miniſtrantes ſacerdoteſq; ;eũ dereliquim⁹ non &,noſtri Dei Dñi nos Et .dii non ſacerdos erit &,ſeptem arietibus &,bovis
10 בָּקָר וְאֵילִם שִׁבְעָה וְהָיָה כֹהֵן לְלֹא אֱלֹהִים: וַאֲנַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲזַבְנֻהוּ וְכֹהֲנִים מְשָׁרְתִים
ſuffimentum &;veſpera in veſpera in &,mane in mane in aſcenſiones Domino ſuſſientes Et .opere in Levitæ &,Aharon filii Domino
11 לַיהוָה בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם בִּמְלַאכֶת: וּמַקְטִרִים לַיהוָה עֹלוֹת בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב בָּעֶרֶב וּקְטֹרֶת־
:veſpera in veſpera in accendendum ad,ejus lucernæ &,aureum candelabrum & ,mundam menſam ſuper panis propoſitio & ,aromatum
סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל־הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר וְמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָע�ֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב
,Deus caput in nobiſcum ecce Et .eum dereliquiſtis vos & :noſtri Dei Domini cuſtodiam nos cuſtodientes nam
12 כִּי־שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֲזַבְתֻּם אֹתוֹ: וְהִנֵּה עִמָּנוּ בְרֹאשׁ הָאֱלֹהִים
Deo Domino cum pugnetis ne ,Iſrael Filii .vos contra taratantarizandũ ad vociferationis tubæ & ,ejus ſacerdotes &
וְכֹהֲנָיו וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַל־תִּלָּחֲמוּ עִם־יְהוָה אֱלֹהֵי־
,Jehudah facies ad eſſent &,eorum poſterioribus à veniendum ad,inſidiam fecit circuire Jarobham Et .proſperabimini non quia,veſtrorum patrũ
אֲבֹתֵיכֶם כִּי לֹא תַצְלִיחוּ: וְיָרָבְעָם הֵסֵב אֶת־הַמַּאְרָב לָבוֹא מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּהְיוּ לִפְנֵי יְהוּדָה
:Dominum ad clamaverunt & ;retro & ,ante bellum eis ecce & ,Jehudah reſpexerunt Et .eorum poſterioribus à inſidia &
14 וְהַמַּאְרָב מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיִּפְנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה
percuſſit Deus & ,Jehudah viro vociferando in fuit Et .Jehudah viri ſunt vociferati Et .tubis in tubicinantes ſacerdotes &
15 וְהַכֹּהֲנִים מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת: וַיָּרִיעוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת־
Deus eos tradidit &,Jehudah faciebus à Iſrael filii Fugeruntque .Jehudah & Abijah faeies ad Iſrael univerſum & ,Jarobham
16 יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה וִיהוּדָה: וַיָּנוּסוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים
virorum millia quingenta ,Iſrael ex vulnerati eciderũt Et .multa plaga ej⁹ popul⁹ &,Abijah,eos in percuſſerunt Et .eorũ manu in
17 בְּיָדָם: וַיִּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה רַבָּה וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ
Deo Domino ſuper ſunt innixi quia ,Jehudah filii ſunt roborati & ;illo tempore in Iſrael filii ſe humiliaverũt Et .electorum
18 בָּחוּר: וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאְמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה כִּי נִשְׁעָנוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי
,Jeſanah & ;ejus filiis & ,el--Beth ;civitates ,eo ab cepit & ,Jarobham poſt Abijah eſt perſecutus Et .ſuorum patrum
19 אֲבוֹתֵיהֶם: וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת־בֵּית אֵל וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת יְשָׁנָה
,Dñs eum percuſſit Et .Abijah diebus in ampliùs Jarobham fortitudinẽ retinuit non Et .ejus filiis & ,Ephron & ;ejus filias &
20 וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־עֶפְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ: וְלֹא־עָצַר כֹּחַ יָרָבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּגְּפֵהוּ יְהוָה
.filias ſedecim & ,filios duos & viginti genuit & :quatuordecim uxores ſibi accepit &,Abijah ſe roboravit Et .eſt mortuus &
21 וַיָּמֹת: וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ וַיִּשָּׂא לוֹ נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת:
.Hiddo prophetæ diſſertatione in ſcripta ,ejus verborum &,ejus viarum &,Abijah verborum reſiduum Et
22 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה וּדְרָכָיו וְדִבְרָיו כְּתוּבִים בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ:

Verſio VULG. LAT.

Congregatiq; ſunt ad eum viri vaniſſimi,& filii Belial: & 7
prævaluerunt contra Roboam filiũ Salomonis: porrò Ro-
boam erat rudis,& corde pavido,nec potuit reſiſtere eis.
Nunc ergò vos dicitis ꝙ reſiſtere poſſitis regno Dñi, ꝙ 8
poſſidet per filios David, habetiſque grandẽ populi mul-
titudinẽ,atque vitulos aureos,quos fecit vobis Jeroboam
in deos. Et ejeciſtis Sacerdotes Dñi, filios Aaron, atque 9
Levitas : & feciſtis vobis Sacerdotes ſicut omnes populi
terrarũ : quicunque venerit,& initiaverit manũ ſuam in
tauro de bobus, & in arietibus ſeptẽ, fit ſacerdos eorum
qui non ſunt dii. Noſter autem Dñs,Deus eſt, quem non 10
reliquim⁹,Sacerdotéſq; miniſtrant Dño de filiis Aaron,
& Levitæ ſunt in ordine ſuo: Holocauſta quoque offerũt 11
Dño ꝙ ſingulos dies manè & veſperè, & thymiama juxta
legis præcepta confectũ,& proponuntur panes in menſa
mundiſſima, ẽtque apud nos candelabrum aureum,& lu-
cernæ ejus,ut accendantur ſemper ad veſperã: nos quippe
cuſtodimus præcepta Dñi Dei noſtri,quem vos reliquiſtis.
Ergò in exercitu noſtro dux Deus eſt, & Sacerdotes ejus, 12
qui clangunt tubis, & reſonant contra vos: filii Iſrael no-
lite pugnare contra Dñm Deum patrum veſtrorum, quia
non vobis expedit. Hæc illo loquente, Jeroboam retrò 13
moliebatur inſidias. Cúmque ex adverſo hoſtium ſtaret,
ignorantem Judam ſuo ambiebat exercitu. Reſpiciénſq; 14
Judas vidit inſtare bellum ex adverſo & poſt tergum, &
clamavit ad Dominum : ac Sacerdotes tubis canere cœ-
perunt. Omnéſque viri Juda vociferati ſunt : & ecce 15
illis clamantibus, perterruit Deus Jeroboam, & omnem
Iſrael qui ſtabat ex adverſo Abia, & Juda. Fugerúnt- 16
que filii Iſrael Judam : & tradidit eos Deus in manu
eorum. Percuſſit ergò eos Abia & populus ejus, plagâ 17
magnâ : & corruerunt vulnerati ex Iſrael quingenta
millia virorum fortium. Humiliatíque ſunt filii Iſrael 18
in tempore illo, & vehementiſſimè confortati filii Ju-
da, eò quòd ſperâſſent in Domino Deo patrum ſuorum.
Perſecutus eſt autem Abia fugientem Jeroboam, & ce- 19
pit civitates ejus, Bethel & filias ejus, & Jeſana cum fi-
liabus ſuis, Ephron quoque & filias ejus : Nec valuit 20
ultrà reſiſtere Jeroboam in diebus Abia : quem percuſſit
Dominus, & mortuus eſt. Igitur Abia, confortato im- 21
perio ſuo, accepit uxores quatuordecim : procreavít-
que viginti duos filios,& ſedecim filias. Reliqua autem 22
ſermonum Abia,viarúmque et operum ejus, ſcripta ſunt
diligentiſſimè in libro Addo Prophetæ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et adſcitis ſibi viris impiis *ac* flagitioſis for- 7
tificâſſe ſe contra Rehabaamum filium Salo-
monis, dum Rehabaam puer eſſet ac teneræ
ætatis, nec quicquam dicere nõſſet, aut po-
pulum conſolari de ſervitute quâ preſſerat eos
Salomon pater ipſius. Jam verò quid dice- 8
retis ? abeuntes rejeciſtis à vobis regnum do-
mûs Davidis, & abeuntes coluiſtis deos mor-
tuos. Uni ego tribui impero, vos autem plu-
res eſtis tribus, & habetis inter vos vitulum
aureum quem fecit vobis Jerobaam Nabati
filius. Vos depuliſtis ſacerdotes filii Aharo- 9
nis, ac Levitas, & feciſtis vobis ſacerdotes
è plebe terræ : & quicunque ingrediebatur
ad offerendum munus, accipiebatis ab eo ju-
vencum bovinum, & ſeptem arietes, fiebátq;
ſacerdos eorũ qui non ſunt dii. Nos verò Do- 10
minum Deum noſtrum non dereliquimus ; &
ſacerdotes qui Domino miniſtrant, filii ſunt
Aharonis ; & Levitæ ſunt in muneribus ſuis :
Offeruntque Domino ſacrificia quolibet 11
mane & quolibet veſpere, acerras aromatum,
& ordines panis ſuper menſas puras : can-
delabra aurea & lucernas eorum puer præpo-
ſitus lucernis accendit quolibet veſpere : nos
denique obſervamus obſervationes Domini
Dei noſtri : Vos autem dereliquiſtis eum, & 12
ſecuti eſtis deos mortuos, coluiſtis & adorâ-
ſtis eos, & Dominum Deum majorum veſtro-
rum deſeruiſtis ; ideò vos haud proſperè age-
tis in mundo.

Et factum eſt ut cùm extuliſſent vocem ſuam 15
viri domûs Judæ, profligaret Dominus Je-
robaamum Nabati filium & Iſraelem coram
Juda & coram Abia. Fugerunt enim Iſrae- 16
litæ à conſpectu filiorum Judæ ; Vaſtavítque 17
eos Abia dirâ clade, & ceciderunt ex Iſrae-
litis quinque millia virorum juvenum. Ade- 18
óque confracti ſunt Iſraelitæ eo tempore, Ju-
dæi verò fortificati, quia dicebant, Admini-
culum noſtrum in Domino Deo majorum no-
ſtrorum eſt. Et perſecutus eſt Abia Jerobaa- 19
mum, cepítque ab eo civitates magnas, Beth-
il cum ruribus ejus, Selam cum ruribus ejus,
& Ephronem cum ruribus ejus. Et imminutæ 20
ſunt adhuc Jerobaami vires in diebus Abiæ :
percuſsítque Dominus Jerobaamum, & mor-
tuus eſt. Abia autem corroboratus eſt, du- 21
xítque ſibi quatuordecim uxores, & nati ſunt
ei filii mares viginti ſex, & filiæ fœminæ ſex-
decim. Reliquæ res geſtæ & viæ ejus ecce 22
ſcriptæ ſunt in diſſertationibus Addo pro-
phetæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ ⸀συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παρανόμοι, καὶ (η) ἀντέστη πρὸς Ροβοὰμ τὸν τοῦ
Σολομὼν, καὶ Ροβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἀντέστη κατὰ πρόσωπον αὐ-
8 τῶν. Καὶ νῦν (θ) ὑμεῖς λέγετε ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυίδ.
καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολὺ, καὶ μεθ' ὑμῶν (ι) μόσχοι χρυσοῖ οὓς ἐποίησεν ὑμῖν Ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.
9 Ἢ οὐκ (κ) ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς
ἱερεῖς ἐν τῷ λαῷ τῆς (λ) γῆς πάσης; ὁ προσπορεύομενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας (μ) ἐν μόσχῳ
10 ἐκ βοῶν καὶ κριοῖς ἑπτά, καὶ γίνεται εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. Καὶ ἡμεῖς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
οὐκ ἐγκαταλίπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ (ν) οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ Λευῖται,
11 καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις (ξ) αὐτῶν θυμιῶσι τῷ κυρίῳ (ο) ὁλοκαύτωμα πρωὶ καὶ δείλης, καὶ θυ-
μίαμα συνθέσεως, καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ
καὶ οἱ λυχνοὶ τῆς καύσεως ἀνάψαι δείλης· ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν
12 πατέρων ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς ἐγκαταλίπετε αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς
αὐτοῦ, (π) καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' (ρ) ἡμᾶς. οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πο-
13 λεμήσητε πρὸς κύριον θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ (σ) εὐοδώσεται ὑμῖν. Καὶ Ἱεροβοὰμ
ἀπέστρεψε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθε, καὶ ἐγένετο ἔμπροσθεν Ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκ
14 τῶν ὄπισθεν. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας, καὶ ἰδοὺ (τ) αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἔμπροσθε καὶ ἐκ
15 τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. Καὶ ἐβόησαν ἄν-
δρες Ἰούδα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾶν ἄνδρας Ἰούδα, καὶ κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ τὸν Ἰσ-
16 ραὴλ ἐναντίον Ἀβιὰ καὶ Ἰούδα. Καὶ ἔφυγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν
17 αὐτοὺς κύριος (υ) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβιὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληγὴν
18 μεγάλην· καὶ (φ) ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρες δυναλοί. Καὶ ἐτα-
πεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ κύ-
19 ριον θεὸν τῶν πατέρων (τ) αὐτῶν. Καὶ κατεδίωξεν Ἀβιὰ ὀπίσω Ἱεροβοὰμ, καὶ προκαλέσατο παρ'
(χ) αὐτοῦ τὰς πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν (ψ) Ἰεσυνὰ καὶ τὰς κώ-
20 μας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐφρὼν καὶ (ω) τὰς κώμας αὐτῆς. Καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας
21 τὰς ἡμέρας Ἀβιὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος, καὶ ἐτελεύτησε. Καὶ κατίσχυσεν Ἀβιὰ, καὶ ἔ-
λαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δεκατέσσαρας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἰκοσιδύο (α) καὶ ἑκκαίδεκα θυγατέρας.
22 Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀβιὰ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τοῦ προ-
φήτου Ἀδδώ.

Et congregati ſunt ad eum viri peſtileſtes, filii iniqui, & (c) ſurrexit 7
adverſus Roboam, qui Salomonis: & Roboam erat junior, & timidus
corde: & non reſtitit ad faciem ejus. Et nunc vos dicitis reſſiſtere ad 8
facirm regni Domini per manum filiorum David. Et vos multitudo plu-
rima: & vobiſcum (d) vituli aurei, quos fecit vobis Hieroboam in de-
os. Annon ejeciſtis ſacerdotes Domini filios Aaron, & Levitas, & fe- 9
ciſtis vobis ſacerdotes de populo terræ (e) univerſæ? Qui accedit im-
plere manus in vitulo de bobus, & arietibus ſeptem; & factus eſt in
ſacerdotem ei, qui non eſt Deus. Et nos Dominum Deum noſtrum non 10
dereliquimus: & ſacerdotes ejus miniſtrant Domino, filii Aaron & Le-
vitæ: & in vicibus ſuis Adolent Domino holocauſtoma (f) manè & ve- 11
ſperi, & thymiama compoſitionis, & propoſitiones panum ſuper menſam
mundam: & candelabrum aureum, & lucernæ (g) accenſionis ad ac-
cendendum veſperi: quoniam cuſtodimus nos cuſtodias Domini Dei
patrum noſtrorum. Et vos dereliquiſtis eum. Et ecce nobiſcum in 12
principio Dominus, & ſacerdotes ejus, & tubæ ſignificationis ad ſigni-
ficandum ſuper (h) nos. Filii Iſrael nolite bellare adverſus Dominum
Deum patrum noſtrorum, quia non proſperè ſuccedet vobis. Et Hiero- 13
boam (i) convertit inſidias ad venendum ei à poſterioribus, & fa-
ctus eſt ante Juda, & inſidiæ à poſterioribus. Et converſi ſe Judæi, 14
& ecce eis prælium ab anterioribus, & à poſterioribus, & clamaverunt
ad Dominum: & ſacerdotes clauxerunt tubis. Et (k) clamaverunt viri Juda.
Et factum eſt in clamando viros Juda, & Dominus percuſſit Hieroboam 15
& Iſrael coram Abia, & Juda. Et fugerunt filii Iſrael à facie Juda; 16
& tradidit eos Dominus in manus eorum: Et percuſſit in eis Abia, & po- 17
pulus ejus, plagam magnam: & ceciderunt vulnerati de Iſrael quingenta
millia virorum robuſtorum. Et humiliati ſunt filii Iſrael in die illâ: et invaluerunt 18
filii Juda, quoniam ſperaverunt ſuper Dominum Deum patrum ſuorum.
Et perſecutus eſt Abia poſt Hieroboam: & cepit ab eo civitates, Bethel 19
& pagos ejus, & Jeſana & pagos ejus, & Ephron & pagos ejus.
Et non habuit fortitudinem Hieroboam ultrà omnibus diebus Abia, et per- 20
cuſſit eum Dominus, et mortuus eſt. Et invaluit Abia, et accepit ſibi uxo- 21
res quatuordecim: & genuit filios viginti duos, & ſexdecim filias.
Et reliqua verba Abia, & actiones ejus, & verba ejus, ſcripta (l) in 22
libro prophetæ Addo.

MS.A. (η) ἀντέστη πρὸς Ροβοὰμ υἱὸν Σολομὼν, (θ) λέγετε ὑμεῖς (ι) μόσχοι * πολλοὶ οὓς (κ) ἐξεβάλετο (λ) γῆς; πᾶς ὁ προσπορεύομενος (μ) ἐξ
μόσχοις ἐκ βοῶν, καὶ κριοῖς (ν) υἱοὶ (ξ) ἑαυτῶν (ο) ὁλοκαυτώματα (π) καὶ σάλπιγγες (ρ) ὑμᾶς. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ πολεμήσεται (σ) εὐοδωθήσεται
(τ) ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν (υ) εἰς χεῖρας (φ) ἔπεσαν (ι) ἑαυτῶν. (χ) αὐτοῦ πόλεις, (ψ) Ἀνὰ (ω) τὰς θυγατέρας αὐτῆς. (α)
καὶ θυγατέρας δεκαέξ. Καὶ οἱ

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * وَجُمِعَ اِلَيْهِ رِجالٌ منافِقِين بَنِي السوءِ * وبَعْظَم عَلَى رَحبَعَام بْنِ سُلَيْمَانَ * وَكَانَ طِفْلًا
قَلِيلَ الْاَيَّامِ * فَلَمْ يَعْرِفْ مَا يَقُولُ * وَلَمْ يَعِرِ السعبَ عَلَى الْخِدْمَةِ الَّتِي اَتعبهم بِهَا سُلَيْمَانُ
8 اَبُوهُ * وَالْآنَ فَمَاذَا تَقُولُونَ * نافِعِم وابعدتم عنكم مُلْكَ بَيتِ داوُدَ * وبصبتم اَلِهَة
9 مِنه وعبدتموها * وَاَنَا مُلْكِي سِبْط وَاحِد * وَاَنتم اَسْبَاط كَثِيرَة * وابعدتم عنكم
اَلْكَهنَة بَنِي هرون وَاللاويين * وصنعتم لَكُم خُدَّام الْاَوْثَانِ مِثل سعوبِ الْاَرْضِ * وَكُلّ
مَن يَدْخُل يعرِب فربانا تاخذون مِنه ثورًا مِن الْوَابِلَة وسبعة دكورٍ * وَصَار الْخُدَّام
10 لَيْسَ لِلّٰهِ * وَكن لَم تترك اَللّٰهَ اِلٰهَنَا * وَالْكَهنَة اَلَّذِينَ يَخْدُمون اَللّٰهَ هم اَوْلَاد هرون *
11 * وَاللاوِيُّون بِاَعْمَالِهِم يرفعون لِلّٰهِ الذَّبَائِح فِي كُلّ غَدَاة وَعَدَاة وَمَسَاء وَمَسَاء * وَاَدْرَاج الْبَخُور
وصفوف الْخبز عَلَى الْمَوَائِد الذَّكِيَّة * وَالْمَنَائِر الذَّهَب وسرجها * وَالصَّبِي خَادِم النُّور
12 يَقِدُهَا فِي كُلّ عَشِيَّة * وَنحن نحفظ الْمَحْفُوظَات لِلرَّبِّ اِلٰهَنَا * وَاَنتم خليتموه وضللتم وَرَاء اَلِهَة
اَلْمَيِّتِ * وعبدتموها وسجدتم لَهَا وخليتم اَللّٰهَ اِلٰهَ اَبَائِكُم * لَا اَفْلَحَكُم فِي الدُّنْيَا * * *

Et collectis ad ſe viris impiis atque facino- 7
oſis, ſuperbivit in Rehabeamum filium
Salomonis dum puer eſſet paucorum die-
rum; qui neſciens quid diceret, negavit
populo ſolatium ſervitutis quâ vexave-
rat eos Salomon pater ejus. Jam verò 8
quid diciti? deſciviſtis, & repuliſtis à
vobis regnum domûs Davidis: erexiſtis
deos mortuos, & adorâſtis eos: regnum
quidem meum eſt unica tribus, vos au-
tem plures eſtis tribus. Ejeciſtis à vobis 9
ſacerdotes filios Haronis, atque Levitas,
& creâſtis vobis idolorum miniſtros mo-
re gentium terræ: à quocunque ingredi-
ente ad offerendum ſacrificium, accipi-
tis taurum bubulcum & ſeptem arietes,
fitque miniſtri alterius quàm Dei. Nos 10
autem non dereliquimus Deum, Deum no-
ſtrum; & ſacerdotes qui Deo miniſtrant,
ſunt filii Haronis: Et Levitæ, pro mu- 11
neribus ſuis, offerunt Deo ſacrificia quo-
libet matutino ac veſpertino tempore, acer-
vas thuris, ordines panis ſuper menſas
mundas, & candelabra aurea, & lucer-
nas eorum, & puer lucis miniſter accen-
dit eas quolibet veſpere: nos demum ſer-
vamus quæ ſervanda ſunt erga Dominum
Deum noſtrum. Vos autem eo derelicto 12
aberrâſtis poſt deos mortuos, coluiſtis &
adorâſtis eos, Deum verò Deum patrum
veſtrorum dereliquiſtis: non proſperè
cedet vobis in hoc mundo.

Cùmque extuliſſet ſtirps Judæ voces ſu- 15
as ad Dominum, profligavit copias do-
mûs Jerobaami filii Nabati & Iſraelis
in conſpectu Judæ & in conſpectu Abia.
Et aufugerunt Iſraelitæ coram filiis Ju- 16
dæ: Conſumpſitque eos Abia ſtragе 17
magnâ; ceciderunt enim è copiis Iſrae-
liticis quingenta millia virorum ſtiven-
num. Adeoque contriti fuerunt eâ die 18
Iſraelitæ, Judæi verò corroborati, eò
quòd dicerent, Subſidium noſtrum con-
ſiſtit in Deo, Deo patrum noſtrorum.
Præterea cùm profligatus eſſet Jero- 19
baamus coram Abia, inſecutus eſt eum,
cepitque ab eo oppida multa, Bethel cique
adjacentia, Ephronem cique adjacentia;
Selam cique adjacentia, Zaghavem cique
adjacentia. Itaque enervatæ ſunt copiæ 20
Jerobaami diebus Abiæ: Dominus in-
ſuper percuſſit Jerobaamum, & mortuus
eſt. Abia verò corroboratus eſt, du- 21
xitque ſibi uxores quatuordecim, quæ pe-
pererunt ei filios viginti ſex, filias autem
ſexdecim. Reliqua geſta ipſius ſcripta 22
ſunt in his quæ congeſſerunt prophetæ.

דברי הימים ב: יד

CAP. XIV. יד

terra requievit ej' diebus In.eo pro ej' filius Asa regnavit Et .David civitate in eum sepelierũt &,suis patrib' cum Abijah *jacuit* Et

1 וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה הָאָרֶץ

:excelsa & ,aliena altaria removit Et .sui Dei Domini oculis in rectum & bonum Asa fecit Et .annis decem

2 עֶשֶׂר שָׁנִים: וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: 3 וַיָּסַר אֶת־מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת

,suorum patrum Deum Dominum *quærendum ad* ,Jehudah dixit Et .lucos succidit & ,statuas confregit &

4 וַיְשַׁבֵּר אֶת־הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדַּע אֶת־הָאֲשֵׁרִים: וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם

regnum requievit & :*aprications* & ,excelsa Jehudah urbib' cunctis de removit Et .præceptũ & ,legem *faciendum ad* &

5 וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה: וַיָּסַר מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַחַמָּנִים וַתִּשְׁקֹט הַמַּמְלָכָה

dedit requiem quia ,istis annis in bellum eo cum non & ,terra requievit quia,Jehudah in *munitionis* urbes ædificavit Et.*ejus facies ad*

6 לְפָנָיו: וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּדָה בִּיהוּדָה כִּי־שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין־עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה כִּי־הֵנִיחַ

adhuc ,vectibus & ,*foribus* ,turribus & ,muro vallemus & ,has civitates Ædificemus :Jehudah ad dixit Et .*ei* Dominus

7 יְהוָה לוֹ: וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה נִבְנֶה־זֹּאת עָרִים הָאֵלֶּה וְנָסַב חוֹמָה וּמִגְדָּלִים דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ

,ædificaverunt Et .undique nos fecit requiescere &,quæsivimus:nostrum Deum Dominum ,quæsivimus quia ,*nostras facies ad* terra *ipsa*

הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ וַיָּנַח לָנוּ מִסָּבִיב וַיִּבְנוּ

portantium Binjamin de &;millia trecenta Jehudah de hastam & ,scutum portans exercitus Asa fuit Et .sunt prosperati &

8 וַיַּצְלִיחוּ: וַיְהִי לְאָסָא חֵיל נֹשְׂאֵי צִנָּה וְרֹמְחֵי מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי

Æthiops Zerach eos contra est egressus Et .*virtute fortes* isti omnes :millia octoginta & ducenta ,arcum tendentiã &,clypeũ

9 מָגֵן וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף כָּל־אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם זֶרַח הַכּוּשִׁי

dispoſuerunt & :*ejus facies ad* Asa est egressus Et .Mareſah ad usq; venit & :trecentis curribus & ,millium mille exercitu cum

10 בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים וּמַרְכְּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד־מָרֵשָׁה: וַיִּצָּא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ

auxiliandum ad tecum non Domine :ait &,suum Deum Dominum ad Asa clamavit Et .Mareſah *ad* Sephathah valle in bellum

11 מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפָתָה לְמָרֵשָׁה: וַיִּקְרָא אָסָא אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵין־עִמְּךָ לְעָזֹר

Dominus .hanc *turbam super* venimus tuo nomine in &,innitimur *te super nam* ;noster Deus Dñe nos adjuva:*fortitudini non* ,*multum inter*

בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ וּבְשִׁמְךָ בָּאנוּ עַל־הֲמוֹן הַזֶּה יְהוָה

:Jehudah coram & ,Asa *facies ad* Æthiopes Dominus percussit Et .*mortalis tecum dominetur* non :tu noster Deus

12 אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל־יַעְצֹר עִמָּךְ אֱנוֹשׁ: 13 וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה

non ad Æthiopibus de cecidit & :Gherar ad usque eo cum qui populus & ,Asa eos est persecutus Et .Æthiopes fugerunt &

וַיָּנֻסוּ הַכּוּשִׁים: וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ עַד־לְגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאֵין־

percusserunt Et.valde *multum* ſpolium tulerunt Et .*ejus castrametationis facies ad* & ,*Domini facies ad* sunt contriti quia ,vita eis

14 לָהֶם מַחְיָה כִּי־נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי־יְהוָה וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה מְאֹד: 15 וַיַּכּוּ אֵת

multa præda quia ,urbes omnes diripuerunt Et .*eos* ſuper Domini pavor fuit quia ,Gherar *circuitibus* civitates omnes

כָּל־הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר כִּי־הָיָה פַּחַד־יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ אֶת־כָּל־הֶעָרִים כִּי־בִזָּה רַבָּה

;camelos & ,multitudine in *pecus* *duxerunt captivum* & ;percusserunt *acquisitionis* *tentoria* etiam Et .eis in erat

הָיְתָה בָּהֶם: וְגַם־אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים

.Jeruſalaim in ſunt reverſi &

וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 Dormivit autem Abia cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in civitate David: regnavítque Aſa filius ejus pro eo,in cujus diebus quievit terra annis decem. 2 Fecit autem Aſa quod bonum & placitum erat in conſpectu Dei ſui, & ſubvertit altaria peregrini cultûs, & excelſa, 3 Et confregit ſtatuas, lucoſque succidit: Et præcepit Judæ ut quæreret Dominum Deum patrum ſuorum, & faceret legem, & univerſa mandata: 4 Et abſtulit de cunctis urbibus Judæ aras, & fana, & regnavit in pace. 5 Ædificavit quoque urbes munitas in Juda, quia quietus erat, & nulla temporibus ejus bella ſurrexerant, pacem Domino largiente. 6 Dixit autem Judæ; Ædificemus civitates iſtas, & vallemus muris, & roboremus turribus, & portis, & ſeris, donec à bellis quieta ſunt omnia, eò quòd quæſierimus Dominum Deum patrum noſtrorum, & dederit nobis pacem per gyrum. Ædificaverunt igitur, & nullum in extruendo impedimentum fuit. 7 Habuit autem Aſa in exercitu ſuo portantium ſcuta & haſtas de Juda trecenta millia, de Benjamin verò ſcutariorum & ſagittariorum ducenta octoginta millia: omnes iſti viri fortiſſimi. 8 Egreſſus eſt autem contra eos Zara Æthiops cum exercitu ſuo, decies centena millia, & curribus trecentis: & venit uſque Mareſa. 9 Porrò Aſa perrexit obviàm ei, & inſtruxit aciem ad bellum in valle Sephata, quæ eſt juxta Mareſa: 10 Et invocavit Dominum Deum, & ait; Domine, non eſt apud te ulla diſtantia, utrùm in paucis auxilieris, an in pluribus: adjuva nos, Domine Deus noſter: in te enim, & in tuo nomine habentes fiduciam, venimus contra hanc multitudinem. Domine, Deus noſter tu es, non prævaleat contra te homo. 11 Exterruit itaque Dominus Æthiopes coram Aſa & Juda: fugerúntque Æthiopes. 12 Et perſecutus eſt eos Aſa, & populus qui cum eo erat, uſque Gerara: & ruerunt Æthiopes uſque ad internecionem, quia Domino cædente contriti ſunt, & exercitu illius præliante: Tulerunt ergò ſpolia multa. 13 Et percuſſerunt civitates omnes per circuitum Geraræ: grandis quippe cunctos terror invaſerat: & diripuerunt urbes, & multam prædam aſportaverunt. 14 Sed & caulas ovium deſtruentes, tulerunt pecorum infinitam multitudinem, & camelorum: 15 reverſíque ſunt in Jeruſalem.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XIV.

1 Cũm occubuiſſet Abia cum majoribus ſuis, & ſepultus eſſet in civitate Davidis, occupavit regnum ejus Aſa filius ejus poſt ipſum. Hujus tempore quievit terra à tumultib', annis viginti. 2 Fecítque Aſa quod bonum & rectum erat coram Dño Deo ſuo: 3 Extirpavit enim aras deorum exterorum, & excelſa; confregit ſtatuas, idola concîdit. 4 Tum dixit Judæis, Venite, oremus ante Dñm Deum majorum noſtrorum: 5 Et evulſit ex omnib' civitatib' Judæorum excelſa & ſimulachra: quievítque regnum ejus in dieb' ejus, & ex omnibus finium accolis nullum habebat inimicum. 6 Ædificavit quoque civitates munitas in terra Judæ: cùm enim terra quieviſſet, & nemo eſſet qui bellum gereret contra eum iis annis (ſiquidem pacatum reddiderat eum Domin') 7 Dixit Judæis, Venite, extruamus civitates iſtas, & circundemus eas muris ac turribus, portis ac ſeris, tantiſper dum terra quieſcit à tumultu: quia Dñm Deum noſtrum quæſivim', ipſe viciſſim quæfivit nos, ſuâ nos eripuit clementiâ ab omnibus iis qui circum nos ſunt, conſolatus eſt nos, & liberavit nos. 8 Habebat autem Aſa virorum robore valentium, gladios lanceaſq; ferentium trecenta millia de domo Judæ; et de domo Benjaminis ducẽta octoginta millia loricatorũ tendentium arcum: hi omnes erant robuſtiſſimi. 9 Contra hos prodiit Zarah Indus plurimo cum exercitu millies milliũ, & currib' trecentis millibus; qui venientes pervenerunt ad Mareſam uſque. 10 Proceſſit & Aſa contra eum, prœliúmq; cum eo commiſit in valle Mareſæ. 11 Oravitque Aſa Dñm Deum ſuum, & ait; Tu Domine noſter, adjutor es populi tui: cùm tradideris exercitum copioſum in manus paucorum, cognoſcent omnes orbis incolæ nos æquo jure tibi fidere: adjuva nos Domine Deus noſter, adjuva nos, quia in tuo nomine aggredimur exercitũ hunc magnum: Domine noſter, Deus noſter, ne remoretur potentia tua à nobis. 12 Statim atque finem fecit Aſa fundendi preces ſuas, profligavit Angelus Domini Indos coram Aſa, & coram Juda, & fugæ ſe dederunt Indi. 13 At perſecutus eſt eos Aſa & populus qui erat cum eo uſque in Gadar, corruerúntque ex Indis innumeri, quoniam confracti fuerant coram Domino & coram copiis ejus. Ita tulerunt iſti ceperúntq; prædam multam: 14 Vaſtárunt oppida quæque Gadari circunjacentia, quia pavor Domini invaſerat illos: diripuerunt omnes civitates, 15 & quidem ſpolia multa erant eis. Tentoria quoque Arabum abduxerunt, & diripuerunt oves quamplurimas, atque camelos, & abduxerunt in Jeruſalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἀπέθανεν Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ
2 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα (α) δέκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν
καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ (β) αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων καὶ τὰ ὑψηλὰ,
3 4 Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση, Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα ἐκζητῆσαι (γ) τὸν κύριον θεὸν
5 τῶν πατέρων (δ) αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς. Καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν (ε)
6 πόλεων Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ ἡρεμώθησεν Πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσε (ζ) κύριος αὐτῷ.
7 Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, Οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τεῖχη καὶ πύργους καὶ πύλας καὶ
μοχλούς, (η) ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν· ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν (θ) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἐξ-
8 εζήτησεν ἡμᾶς, καὶ κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν, καὶ (ι) εὐώδωσεν ἡμῖν. Καὶ ἐγένετο (κ) δύναμις τῷ
Ἀσὰ ὁπλοφόρων αἰρόντων δορεὺς καὶ δόρατα ἐν γῇ Ἰούδα τριακόσαι χιλιάδες, καὶ ἐν γῇ Βενιαμὶν
9 πτήσεις καὶ τοξόται (λ) διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάντες ὗτοι πολεμισταὶ δυνάμεως. Καὶ
ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς Ζαρὲ (μ) ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσι καὶ ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλ-
10 θεν ἕως Μαρησά. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγ-
11 γι τῇ Βορβὰν Μαρησά. Καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς κύριον θεὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ
σοὶ σῴζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις, κατίσχυσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν μὴ κατι-
12 σχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος. Καὶ ἐπάταξε κύριος τοὺς Αἰθίοπας ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον (ν)
13 Αἰθίοπες. Καὶ (ξ) κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως Γεδώρ. καὶ ἔπεσον Αἰθίοπες ὥστε
μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς σῳζομένους, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ (ῆ) ἐναντίον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ,
14 καὶ ἐσκύλευσε σκῦλα πολλά. Καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ Γεδώρ, ὅτι ἐγένετο ἔκστασις
15 κυρίου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐσκύλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγένετο αὐτοῖς. Καὶ
γε σκηνὰς (ο) κλήσεων, καὶ τοὺς Ἀλιμαζονεῖς ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ
ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

CAP. XIV.

ET (a) mortuus est Abia cum patribus suis: & sepelierunt eum in 1
civitate David. Et regnavit Asa filius ejus pro eo. In diebus Asa quie- 2
vit terra Juda decem annos. Et fecit bonum, & rectum coram Domi-
no Deo suo: Et removit altaria alienorum, & excelsa, Et contrivit 3
statuas, & excidit lucos, Et dixit ipsi Juda exquirere Dominum De- 4
um patrum suorum, & facere legem & mandata. Et removit de omni- 5
bus civitatibus Juda altaria, & idola. Et pacem habuit * Civitates 6
munitas in terra Juda, (c) quoniam pacem habuit terra: & non fuit
ipsi prælium in annis his: quoniam quietem dedit Dominus ei. Et dixit 7
ad Judam; Ædificemus civitates has, & faciamus mœnia, & tur-
res, & portas, & seras, (d) coram terra dominabimur: quoniam sicut
exquisivimus Dominum Deum nostrum, exquisivit nos: & quievere
fecit nos in circuitu, & (e) prospere fecit nobis. Et fuit virtus ipsi Asa 8
armigerorum levantium clypeos, & lanceas in terra Juda trecenta millia,
& in terra Benjamin peltati, & sagittarii, ducenta & octuaginta millia:
omnes hi bellatores virtutis. Et egressus est super eos Zare Æthiops in 9
virtute in mille millibus, & currubus trecentis: & venit usque Ma-
resa. Et exivit Asa in occursum ei: & instruxit prælium in valle ad 10
Aquilonem Maresa. Et clamavit Asa ad Dominum Deum suum, & 11
dixit; Domine, non est impossibile apud te salvare in multis, & in pau-
cis. (f) Confortanos, Domine Deus noster, quoniam in te confidimus: &
in nomine tuo venimus super multitudinem plurimam hanc. (g) Domine
Deus noster, non prævaleat adversùs te homo. Et percussit Dominus 12
Æthiopes coram Juda: & fugerunt Æthiopes: Et persecutus est eos 13
Asa, & populus ejus usque (h) Gedor. Et ceciderunt Æthiopes, ita
ut non esset in eis vestigium: quoniam contriti sunt coram Domino, &
coram virtute ejus. Et deprædati sunt spolia multa: Et exciderunt 14
pagos eorum in circuitu Gedor: quoniam factus est pavor Domini su-
per eos. Et deprædati sunt omnes civitates eorum, quoniam multa spo-
lia fuerunt eis. Etiam tabernacula (i) possessionum, & ipsos Alima- 15
zones exciderunt, & ceperunt oves multas, & camelos: & reverterunt in Hierusalem.

MS. A. (α) ἔτη δέκα. Καὶ (β) ἑαυτοῦ. (γ) κύριον τὸν θεὸν τῶν (δ) ἑαυτῶν, (ε) πάσης πόλεων (ζ) αὐτῷ κύριος. Καὶ (η) ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν· (θ) κύριον θεὸν (ι) εὐώδωσεν (κ) τῷ Ἀσὰ δύναμις (λ) διακόσιαι πεντήκοντα χιλιάδες, (μ) Αἰθίοψ ἐν (ν) οἱ Αἰθίοπες. (ξ) κατεδίωξεν Ἀσὰ καὶ (ῆ) ἐναντίον τῆς (ο) κτήσεων, τοὺ Ἀμαζονεῖς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الرَّابِعُ عَسَر *

CAP. XIV.

1 * وَمَاتَ أَبِيَّا مِثْلَ آبَائِهِ وَدُفِنَ فِي فَرِيَةِ دَاوُدَ * وَمَلَكَ بَعْدَهُ أَسَا ٱبْنُهُ * وَفِي أَيَّامِهِ ٱسْتَرَاحَتِ
2 ٱلْأَرْضُ عِشْرِينَ سَنَةً مِنَ ٱلْحَرْبِ * وَصَنَعَ حَسَنًا قُدَّامَ ٱللَّهِ إِلَهِهِ * وَخَرَبَ مَذَابِحَ ٱلْآلِهَةِ
3 4 ٱلْغَرِيبَةِ * وَكَسَرَ قَوَالِبَ ٱلْأَصْنَامِ * وَقَالَ لِيَهُودَا * تَعَالَوْا نُصَلِّي قُدَّامَ ٱللَّهِ إِلَهِنَا * وَخَرَبَ مِنْ
5 سَائِرِ ضِيَاعِ يَهُودَا جَمِيعَ مَذَابِحِ ٱلْأَوْثَانِ * وَهَدَى ٱلْمُلْكُ فِي أَيَّامِهِ * وَلَمْ يَبْقَ لَهُ فِي كُومِهِ
6 عَدُوٌّ * وَبَنَى ضِيَاعًا كِبَارًا فِي أَرْضِ يَهُودَا * لِأَنَّ ٱلْأَرْضَ ٱسْتَرَاحَتْ فِي أَيَّامِهِ * وَمَا كَانَ إِنْسَانٌ
7 يَصْنَعُ مَعَهُ حَرْبًا فِي هَذِهِ ٱلسِّنِينَ * لِأَنَّ ٱللَّهَ أَرَاحَهُ * وَقَالَ لِبَنِي يَهُودَا * تَعَالَوْا نَبْنِي هَذِهِ ٱلضِّيَاعَ *
وَنُحِيطُهَا بِأَسْوَارٍ * وَجَوَاسِقَ * وَأَبْوَابٍ * وَأَعْلَاقِ كِبَارٍ مُحَصَّنَةٍ * مَا دَامَتِ ٱلْأَرْضُ هَادِئَةً مِنَ
8 ٱلْحَرْبِ * لِأَنَّ طَلَبْنَا ٱللَّهَ إِلَهَنَا وَهُوَ طَلَبَنَا أَكْثَرَ مِنْ كُلِّ مَنْ حَوَالَيْنَا * وَعَزَّانَا وَبَجَّانَا * وَصَارَ
لِأَسَا رِجَالٌ حَامِلِينَ ٱلسُّيُوفَ وَٱلرِّمَاحَ مِنْ بَيْتِ يَهُودَا ثَلَثَمِائَةِ أَلْفٍ * وَمِنْ بَيْتِ بِنْيَامِينَ
9 لَابِسِينَ ٱلْحَدِيدَ وَرُمَاةً بِٱلْقِسِيِّ مِائَتَا أَلْفٍ * كُلُّ هَؤُلَاءِ جَبَابِرَةُ ٱلْقُوَّةِ * فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ
زَرَحُ مَلِكُ ٱلْهِنْدِ فِي قُوَّةٍ عَظِيمَةٍ أَلْفِ أَلْفِ نَفْسٍ * وَبَحَامِلَ ثَلَثِينَ أَلْفًا * وَجَاؤُا وَبَلَغُوا إِلَى
10 صَيْعَةِ تُسَمَّى مَرِسَا * فَخَرَجَ أَسَا مَلِكُ يَهُودَا إِلَيْهِ * وَصَنَعَ مَعَهُ حَرْبًا عَظِيمًا فِي وَادِي
11 مَرِسَا * وَصَلَّى أَسَا قُدَّامَ ٱللَّهِ وَقَالَ * يَا رَبِّ أَعِنْ سَعْبَكَ حَيْ تُسَلِّمَ أُمَّةً عَظِيمَةً فِي أَيْدِي
ٱلضِّعَارِ * لِتَعْرِفَ سُكَّانُ ٱلدُّنْيَا أَنَّا نَحْنُ مُتَوَكِّلُونَ عَلَيْكَ * أَعِنَّا يَا رَبِّ وَأَعْضُدْنَا * لِأَنَّا عَلَى
12 ٱسْمِكَ خَرَجْنَا إِلَى هَذَا ٱلْجَيْشِ ٱلْعَظِيمِ * لَا تَبْعُدْ جَبَرُوتَكَ مِنَّا * وَحِينَ تَمَّ صَلَاتُهُ كَسَرَ
13 مَلَكُ ٱلرَّبِّ ٱلْهِنْدِيِّينَ مِنْ قُدَّامِهِ وَهَرَبُوا * وَٱضْطَهَدَهُمْ أَسَا هُوَ وَٱلْجَيْشُ ٱلَّذِينَ مَعَهُ إِلَى
14 عَادَارَ * وَقُتِلَ مِنْهُمْ بِلَا عَدَدٍ * لِأَنَّ ٱللَّهَ كَسَرَهُمْ قُدَّامَ عَسْكَرِهِ * وَأَخَذَ سَبْيًا عَظِيمًا * وَخَرَبَ
سَائِرَ ٱلضِّيَاعِ ٱلَّتِي حَوْلَ عَادَارَ * لِأَنَّ مَخَافَةَ ٱلرَّبِّ صَارَتْ عَلَيْهِمْ عَظِيمَةً * وَنَهَبَ سَائِرَ ٱلضِّيَاعِ *
15 وَأَخَذَ مِنْهَا غَنِيمَةً عَظِيمَةً كَانَتْ فِيهَا * وَسَائِرَ خِيَامِ ٱلْعَرَبِ * وَسَبَى غَنَمًا وَجِمَالًا كَثِيرَةً لَا عَدَدَ
لَهَا * وَمَضَى بِهَا إِلَى أُورُشَلِيمَ *

1 MORtuo Abiâ ut majoribus suis, & in civitate Davidis sepulto, regnavit post eum Asa filius ejus, cujus tempore terra viginti annis quievit à bello. Is rectè se gessit coram Deo, Deo suo: Aras enim deorum alienigenarum evertit, idolorum typos confregit; Dixitque Judæis, Venite, oremus coram Domino Deo nostro. Destruxit in omnibus oppidis Judæ cunctas idolorum aras, quievitque regnum temporibus ejus, nec ullus remansit ei in suis finibus hostis. Ædificavit civitates magnas in terra Judæ: nam tranquillâ fuerâ temporibus ejus terrâ, neminéque iis annis cum ipso bellum gerente (quippe cui Deus quietem dedisset) Dixit Judæis, Venite, ædificemus has civitates, & muris, turribus, portis, & magnis solidisque seris muniamus eas, quamdiu terra est bello exempta. Quia Deum, Deum nostrum quæsivimus, ipse quoque nos quæsivit præter omnes qui circunjacent nobis, consolatus est nos, & liberavit nos. Habebat autem Asa ex Judæis trecenta millia virorum gladios & spicula gestantium, & ex Benjaminitis ducenta millia indutorum ferro & jaculantium arcubus: hi omnes erant robore valente. Adversùs hos cùm prodiisset Zarab rex Indiæ ingenti róbore, nempe millies millibus animabus, & trecentis millibus vehiculis stipatus, & pervenissent ad civitatem quándam quæ vocatur Maresa; Prodiit ad eum Asa rex Judæ, & gravissimum cum eo bellum inivit in valle Maresæ. Oravit autem Asa Deum, ac dixit; O mi Domine, fer opem populo tuo ita ut gentem magnam tradas in manus pusillorum: quatenus agnoscant habitatores orbis nos te fretos esse: adjuva nos mi Domine, & opitulare nobis, quia nomine tuo fieti processimus contra exercitum hunc ingentem: ne procul amoveas à nobis fortitudinem tuam. Ejus oratione absolutâ, profligavit Angelus Domini Indos ante eum, & fugerunt: Sed persecutus est eos Asa & exercitus qui cum eo erat, ad Gadarem usque, & innumeros ex eis occidit (nam Deus profligárat eos ante servos suos) tulitque spolia opima: Destruxit omnia oppida quæ adjacebant Gadari, quia maximus Domini metus invaserat eos: cunctâ spolixit oppida, captique ex eis prædam magnam in iis contentam, Et omnia Arabum tentoria: plurimas & innumeras pecudes & camelos diripuit, abduxitque in Jerusalem.

דברי הימים א: טו

CAP. XV. טו

1 ,Jehudah omnis & ,Asa ,me Audite :ei dixit & ,Asa ante est egressus Et .Dei spiritus *eum super* fuit ,Hoded *filius* Hasariahu Et
2 וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן־עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר לוֹ שִׁמְעוּנִי אָסָא וְכָל־יְהוּדָה
.vos derelinquet ,eũ dereliqueritis si & :vobis invenietur ,eum quæritis si Et .eo cum *vos existendo in* ,vobiscum Dominus .Binjamin &
וּבִנְיָמִן יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם עִמּוֹ וְאִם־תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם־תַּעַזְבֻהוּ יַעֲזֹב אֶתְכֶם:
Dominũ ad *sibi* angustia in revertetur Et .lege absque &,doctore sacerdote absq; & *,veritatis* Deo absque Israeli multi dies Et
3 וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וְלֹא כֹהֵן מוֹרֶה וְלֹא תוֹרָה: וַיָּשָׁב בַּצַּר־לוֹ עַל־יְהוָה
4 multæ *conturbationes* sed :ingredienti &,egredienti pax non illis temporibus in Et .eis invenietur &,eum quærent & :Israel Deum
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבַקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם: וּבָעִתִּים הָהֵם אֵין שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּא כִּי מְהוּמוֹת רַבּוֹת
5 vos Et .angustia omni in eos conturbavit Deus quia,civitatẽ in civitas &,*gentes in* gẽs *sunt contritæ* Et .terrarum habitatoribus cunctis in
עַל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת: וְכֻתְּתוּ גּוֹי־בְּנוֹ וְעִיר בְּעִיר כִּי־אֱלֹהִים הֵמֹם בְּכָל־צָרָה: וְאַתֶּם
6 7 Hoded prophetiam & ,hac verba Asa *audire secundum* Et .vestro operi merces est quia:vestræ manus *rem. tiantur* ne &,cõfortamini
חִזְקוּ וְאַל־יִרְפּוּ יְדֵיכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפָעֳלַתְכֶם: וְכִשְׁמֹעַ אָסָא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהַנְּבוּאָה עֹדֵד
8 monte de cepit quas urbibus de & ,Binjamin & ,Jehudah terra omni de abominationes fecit transire &,est confortatus,prophetæ
הַנָּבִיא הִתְחַזַּק וַיַּעֲבֵר הַשִּׁקּוּצִים מִכָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּמִן־הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַד מֵהַר
advenas &;Binjamin &,Jehudah universum congregavit Et .Domini *porticu facies ad* quod ,Domini altare *innovavit* & :Ephraim
אֶפְרָיִם וַיְחַדֵּשׁ אֶת־מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר לִפְנֵי אוּלָם יְהוָה: וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַגֵּרִים
9 ,eo cũ ej' Deus Dñs quod ,*eos videndo in*,multitudinẽ in Israel de eũ ad *sunt delapsi* quia :Simon de & ,Menasseh & ,Ephraim de ,eis cum
עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן כִּי־נָפְלוּ עָלָיו מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב בְּרְאֹתָם כִּי־יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ:
illo die in Domino immolaverunt Et .Asa regni decimo quinto anno in ,tertio mense in,Jerusalaim sunt cõgregati Et
10 וַיִּקָּבְצוּ יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִשִׁי לִשְׁנַת חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּת אָסָא: וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
11 ,suorũ patrũ Deum Dominum *quærendum ad*,pactũ in venerunt Et .millia septem oves & ,septingentos boves ;adduxerant *spoi.* de
מִן־הַשָּׁלָל הֵבִיאוּ בָּקָר שִׁבְעַ מֵאוֹת וְצֹאן שִׁבְעַת אֲלָפִים: וַיָּבֹאוּ בִּבְרִית לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
12 ad usq; & parvo à ,moriatur ,Israel Deum Dominum quærierit non qui omnis Et .sua anima tota in & ,suo corde toto in
בְּכָל־לִבָּם וּבְכָל־נַפְשָׁם: וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יִדְרֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל יוּמַת לְמִן־קָטֹן וְעַד־
13 sunt lætati Et .buccinis & ,tubis in & ,jubilo in & ,magna voce in Domino Juraveruntque .mulierem ad usq; & viro à ,magnum
גָּדוֹל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה: וַיִּשָּׁבְעוּ לַיהוָה בְּקוֹל גָּדוֹל וּבִתְרוּעָה וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת: וַיִּשְׂמְחוּ
14 15 :eis est inventus & ,eum quærierunt sua voluntate tota in & ,juraverunt suo corde toto in quia :juramento super Jehudah omnis
כָּל־יְהוּדָה עַל־הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל־לִבָּם נִשְׁבָּעוּ וּבְכָל־רְצוֹנָם בִּקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם
luco fecit quia ,*hera* ab eam removere fecit rex Asa matrem Mahachah etiam Et .*circuitu à* eis Dñs requiẽ præstitit &
16 וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב: וְגַם־מַעֲכָה אֵם אָסָא הַמֶּלֶךְ הִסִירָהּ מִגְּבִירָה אֲשֶׁר עָשְׂתָה לְאֲשֵׁרָה
.Israel de *recesserunt* non excelsa Et .Chidron torrente in combussit & ,contrivit & ,ejus simulachrum Asa excidit Et .*pavorem*
17 מִפְלֶצֶת וַיְכָרֵת אָסָא אֶת־מִפְלַצְתָּהּ וַיָּדֶק וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן: וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל
domum ,suas sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et .suis diebus omnibus perfectum fuit Asa cor Attamen
רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם כָּל־יָמָיו: וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשָׁיו בֵּית
18 .Asa regni quintum & trigesimum annum ad usque fuit non bellum Et .vasa & ,aurum & ,argentum ;Dei
הָאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים: וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה עַד שְׁנַת־שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ לְמַלְכוּת אָסָא:
19

Versio VULG. LAT.

CAP. XV.

1 AZarias autẽ filiꝰ Oded, facto in se spiritu Dei, Egressꝰ
2 est in occursũ Asa, & dixit ei; Audite me Asa & omnis Ju-
da & Benjamin: Dñs vobiscũ, quia fuistis cũ eo. Si quæ-
ritis eũ, invenietis: si autẽ dereliqueritis eũ, derelinquet
vos. Transibũt autẽ multi dies in Israel absq; Deo vero, et
3 absq; sacerdote doctore, & absq; lege. Cúmq; reversi fue-
4 rint in angustia sua ad Dñm Deũ Israel, et quæsierint eum,
5 reperient eũ. In tempore illo non erit pax egredienti, &
ingredienti, sed terrores undiq; in cunctis habitatoribꝰ terra-
6 rũ: Pugnabit enim gens contra gentẽ, & civitas contra
7 civitatẽ, quia Dñs conturbabit eos in omni angustia. Vos
ergò confortamini, & non dissolvantur manus vestræ: erit
8 enim merces operi vestro. Quod cùm audisset Asa, verba
scilicèt & prophetiã Azariæ filii Oded prophetæ, confor-
tatus est, & abstulit idola de omni terra Juda, & de Benja-
min, & ex urbibꝰ, quas ceperat, montis Ephraim, & dedi-
cavit altare Dñi ꝙ erat ante porticũ Dñi. Congregavítq;
9 universũ Judã et Benjamin, et advenas cũ eis de Ephraim,
et de Manasse, & de Simeon: plures enim ad eũ confuge-
rant ex Israel, videntes quòd Dñs Deus illiꝰ esset cum eo.
Cúmque venissent in Jerusalẽ mense tertio, anno decimo-
10 quinto regni Asa, Immolaverunt Dño in die illa, de ma-
11 nubiis & præda quam adduxerant, boves septingentos, &
arietes septẽ millia. Et intravit ex more ad corroboran-
12 dum fœdꝰ, ut quærerent Dñm Deum patrũ suorũ in toto
corde, & in tota anima sua. Si quis autẽ, inquit, non quæ-
13 sierit Dñm Deum Israel, moriatur, à minimo usque ad ma-
ximũ, à viro usque ad mulierẽ. Juraverúntque Dño voce
14 magnâ in jubilo, & in clangore tubæ, & in sonitu bucci-
15 narum, Omnes qui erant in Juda cum execratione: in o-
mni enim corde suo juraverũt, & in tota voluntate quæ-
sierunt eum, & invenerunt: præstitítque eis Dñs requiem
16 per circuitũ. Sed & Maacham matrẽ Asa regis ex augu-
sto deposuit imperio, eò quòd fecisset in luco simulacrum
Priapi: ꝙ omne contrivit, & in frusta comminuens com-
17 bussit in torrente Cedron. Excelsa autem derelicta sunt
in Israel: attamen cor Asa erat perfectum cunctis diebus
ejus. Eáque quæ voverat pater suus, & ipse, intulit in
18 domum Domini, argentum, & aurum, vasorúmque di-
versam supellectilem. Bellum verò non fuit usque ad
19 trigesimum quintum annum regni Asa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XV.

1 POrrò Azaria filius Azor spiritu Domini
afflatus, Prodiit ad Asam, & dixit ei; Audi
2 me Asa & omnis Juda & Benjamin, Domi-
nus vobiscum est in secula perpetua: si quæ-
ratis eum, invenietur à vobis: si derelinquatis
3 eum, derelinquet vos. Multis retrò diebus
Israelitæ, cùm Deum suum reverà non cole-
rent, sacerdotes suos non auscultarent, nec le-
gibus eorum acquiescerent; tradebantur in
4 manum inimicorum: Sed cùm angustiâ pre-
mebantur, orabant Dñm Deum Israelis; &
5 quærebant eum, & inveniebatur ab eis. Et
præteritis quidem illis vicibus, quandiu Deum
nostrum non colebamus, nulla pax erat egre-
dienti, neque ingredienti, quia summum ma-
lum invaserat omnes incolas terræ. Et disper-
6 debamur inter omnigenas gentes, inter oppi-
da, & inter urbes. Quia relinquebamus Dñm
7 Deum nostrum, & vocem servorum ejus pro-
phetarum audire nolebamus; ipse quoque
reddebat nobis mercedem operum nostro-
8 rum. Cùm ergò audîsset Asa hos Azariæ filii
Azor prophetæ sermones, confortatus est, &
abolevit idola ex omni terra Judæ, & Benja-
minis, & ex civitatibus quas ceperat in ter-
ra Aphrem: & renovavit altare Domini
9 quod erat ante porticum. Tum congregavit
omnes Judæos & Benjaminitas, & ex civita-
tibus quas ceperat in terra Aphremitica, &
advenas qui inter ipsos erant ex Aphremitis,
Manassitis, & Simeonitis: multi enim ex
Israelitis congregati venerunt ad eum viden-
10 tes quòd Dominus Deus ejus aderat illi. Hi
Jerosolymis congregati mense tertio, anno
11 quintodecimo regni Asæ; Victimas eâ die
Domino mactaverunt è spoliis quæ adduxe-
rant, boves septingentos, & pecudum sex
12 millia. Deinde jurejurando se astrinxerunt
13 oraturos se coram Domino Deo majorum su-
orum, toto corde totâque animâ suâ: Et
quicunque non oraret coram Domino Deo
Israelis, moreretur, sive parvus esset, sive
14 magnus, vir vel mulier. Juraverunt autem
Domino altâ voce, tubis inflexis & rectis *ad-*
15 *hibitis*. Et gavisi sunt omnes Judæi de fama
ista quam audierunt, quòd *scilicet* cùm quæ-
sîssent eum toto corde suo, totoque animo
suo orâssent coram eo, inventus esset ab eis,
16 & eripuisset eos ab omnibus finitimis. Quin-
etiam Maacham matrem Asæ proprio abdi-
cavit regno, quòd festum celebrâsset idolis
suis: & dissecuit Asa idola ejus, combus-
sítque ea in valle Cedron. Altaria quidem
17 non sunt amota ex Israele, veruntamen ani-
mus Asæ sincerus fuit in timore Domini Dei
sui cunctis diebus vitæ ipsius. Intulítque sa-
cra patris sui & sacra sua in domum Domini,
18 argentum, aurum, & vasa.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιε'.

1 2 Καὶ Ἀζαείας υἱὸς (α) Ὠδὴδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν Ἀ-
σὰ καὶ παντὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατέ μου Ἀσὰ, καὶ πᾶς (β) Ἰούδα καὶ Βενιαμίν· κύ-
ριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν, εὑρεθήσεται ὑμῖν, καὶ ἐὰν ἐγ-
3 καταλείπητε αὐτὸν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. Καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν ᾗ θεῷ ἀληθινῷ, καὶ οὐκ
4 ἱερέως (γ) ὑποδεικνύοντος, καὶ ἐν ᾗ νόμῳ. Καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺ ἐπὶ κύριον θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εὑ-
5 ρεθήσεται αὐτοῖς. Καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ οὐκ ἦν (δ) εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰ-
6 σπορευομένῳ, ὅτι ἔκλασεν κύριος ὅλη πάντας τοὺ κατοικοῦντας τὰς χώρας. Καὶ πολεμήσει
7 ἔθνος πρὸς ἔθνος καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξέκλινεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει. Καὶ
8 ὑμεῖς ἰσχύσατε, καὶ μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν. Καὶ ἐν τῷ ἀ-
κοῦσαι τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν προφητείαν (ζ) Ἀδὰδ τοῦ προφήτου, καὶ κατίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ
βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν (η) κατέσχεν Ἰεροβοὰμ
9 ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἐνεκαίνισε τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ κυρίου. Καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν
Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ καὶ ἀπὸ Μανασσῆ καὶ ἀ-
πὸ Συμεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν, ὅτι κύριος ὁ θεὸς
10 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ (θ) ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ
11 τῆ βασιλείας Ἀσά. Καὶ (ι) ἔθυσε τῷ κυρίῳ (κ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν,
12 (λ) μόσχους ἑπτακοσίους καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια. Καὶ διῆλθεν ἐν διαθήκῃ ζητῆσαι κύριον θεὸν τῶν
13 πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς (μ) ψυχῆς αὐτῶν. Καὶ πᾶς (ν) ὃς ἐὰν μὴ ἐκ-
ζητήσῃ (ξ) τὸν κύριον θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, (ο) ἀπὸ ἀνδρὸς
14 15 ἕως γυναικός. Καὶ (π) ὤμοσαν ἐν κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν σάλπιγξι καὶ ἐν κερατίναις. Καὶ
(ρ) εὐφράνθησαν πᾶς Ἰούδα ἐπὶ τῇ ὁρκῳ, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς (σ) ψυχῆς ὤμοσαν, καὶ ἐν πάσῃ θελήσει
16 ἐζήτησαν αὐτὸν, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσε (τ) κύριος αὐτοῖς κυκλόθεν. Καὶ τὴν Μααχὰ
τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε (υ) τοῦ μὴ εἶναι τῇ Ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψε τὸ εἴδωλον, καὶ
17 κατέκαυσεν ἐν χειμάρρῳ Κέδρων. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ (φ) οὐκ ἀπέστησαν, ὅτι ὑπῆρχεν ἐν (χ) τῷ Ἰσ-
18 ραὴλ. ἀλλ' ἢ καρδία Ἀσὰ ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια Δαυὶδ
19 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅγια οἶκου (ψ) τοῦ θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη. Καὶ πόλεμος οὐκ
ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως τοῦ πέμπτου καὶ τεσσαρακοστοῦ ἔτους τῆς βασιλείας Ἀσά.

CAP. XV.

ET *Azarias filius* (a) *Oded : factus est super eum spiritus Domini:* 1
Et egressus est in obviam Asa, & omni Juda, & Benjamin, & dixit: 2
Audite me Asa, & omnis Juda, & Benjamin : Dominus vobiscum,
dum vos estis cum eo. Et si exquisieritis eum, invenietur vobis: ac,
si dereliqueritis eum, derelinquet vos. Et dies multi ipsi Israel (b) in 3
non Deo vero, & non sacerdote monstrante, & in non lege. (c) Et con- 4
vertet eos ad Dominum Deum Israel: & invenietur eis. Et in illo 5
(d) tempore non est pax egredienti, & ingredienti : quoniam pavor (e)
Domini super omnes qui habitant regiones. Et bellabit gens adversus 6
gentem, & civitas adversus civitatem : quoniam Deus conturbavit eos
in omni tribulatione. Et vos confortamini, & non dissolvantur (f) ma- 7
nus vestræ: quoniam est merces operationi vestræ. Et in audiendo 8
verba hæc, & prophetiam (g) Adad prophetæ, & confortatus
est, & ejecit abominationes ab omni terra Juda, & Benjamin, &
à civitatibus, quas (b) tenuerat Hieroboam in monte Ephraim :
& dedicavit altare Domini, quod erat ante templum Domini.
Et convocavit Judam, & Benjamin, & proselytos habitantes cum eo, 9
de Ephraim, & de Manasse, & de Symeon: quoniam appositi fuerant ad
eum multi de Israel, in videndo ipsos, quia Dominus Deus ejus cum eo.
Et congregati sunt in Hierusalem in mense tertio in anno quinto & deci- 10
mo regni Asa. Et sacrificavit Domino in die illa de spoliis, quæ tulerant, 11
vitulos septingentos, & oves septem millia. Et (i) transivit in testamen- 12
tum quærere Dominum Deum patrum suorum, ex toto corde, & ex tota
anima sua: Et omni, quicunq; non exquisierit Dominum Deum Israel, 13
morietur, à juniore usq; ad seniorem, à viro usq; ad mulierem. Et ju- 14
raverunt in Domino in voce (k) magna, & in tubis, & in cornuis. Et 15
lætati sunt omnis Juda de juramento : quoniam ex tota anima jurârunt:
& in omni voluntate quæsierunt eum, & inventus est eis : & dedit qui-
etem Dominus eis in circuitu. Et Maacha matrem suam removit, ut 16
non esset ministrans ipsi Astartæ, & concidit idolum, & combussit in
torrente Cedron. Tantummodò excelsa non removerunt : adhuc subsi- 17
stebant in Israel. Sed cor Asa fuit (l) plenum omnibus diebus ejus. Et 18
intulit sancta (m) David patris sui, & sancta domûs Dei, argentum, &
aurum, & vasa. Et bellum non fuit cum eo usq; ad quintum & trigesimum annum regni Asa. 19

MS. A. (α) Ἀδὰδ, (β) Ἰούδας (γ) ὑποδεικνύοντος, (δ) εἰρήνη τῷ * ἐκπορευομένῳ, ὅτι (ζ) Ἀζαρίᾳ τοῦ (η) κατέχειν ἐν ὄρει (θ) ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ
ἔτει τῆς (ι) ἔθυσαν (κ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ (λ) μόσχους * ἑπτὰ χιλιὰς καὶ πρόβατα ἑπτὰ χιλιάδας. Καὶ (μ) ψυχῆς. Καὶ (ν) ὁ ἐὰν (ξ) κύριον θεὸν Ἰσραὴλ,
(ο) καὶ ἀπὸ (π) ὤμοσεν ἐν τῷ κυρίῳ (ρ) ηὐφράνθησαν (σ) ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, (τ) αὐτοῖς κύριος (υ) τοῦ εἶναι (φ) οὐκ ἐξῆραν, ὅτι (χ) τῷ Ἰούδα, καὶ Ἰσραήλ.
(ψ) κυρίου τοῦ θεοῦ,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

الفصل الخامس عشر *

1 2 * وعزريا بن عوار حلت عليه روح من قدام الله * فخرج من قدام آسا * وقال * اسمع يا آسا
وكل يهوذا وبنيامين * الله معكم الي الابد * ان كنتم تطيعوه فانكم تجدوه * وان كنتم تخلوه
3 فهو يخليكم * لان اسرائيل من ايام كثيرة لم يعبدوا الههم الحق * ولم يقبل من كهنته
4 ولا اطاع توامسه فاسلمه الله في ايدي الاعداء * ومن صاف بهم صلوا قدام الله اله
5 اسرائيل * وطلبوه فوجدوه * وبرارا كثيرة اذ لم يعبدوا الههم * ما كان سلامة للمار ولا للجاي *
ولا للذي يخرج ولا للذي يدخل * وجاء عليهم حروب كثيرة من كل سكان الارض *
6 7 * فتبددوا في مواضع سي * وعمدت الضياع والمدن التي للاعداء * لانا خلينا الرب الهنا *
8 وما كنا نسمع لصوت عبيد الانبياء * وهو ايضا كافانا بافعالنا * فلما سمع آسا هذه الالفاظ
نعوي * ونحى الاصنام من سايرة ارض يهوذا وبنيامين ومن افرايم * وفرحوا في مذبح الله الذي
كان في سروج * وجمع سايرة يهوذا وبنيامين * الضياع التي كانت من ارض افريم ومحاوربها *
9 ومن بني مدسا وبني سمعون * لان كثيرا من بني اسرائيل اجتمعوا وجاؤا اليه * حين راوا ان الله
10 الههم معه * واجتمعوا في اورسليم في الشهر الثالث * في السنة الخامسة عشر من ملك آسا * وذبحوا
11 لله في ذلك اليوم من الغنيمة * بقرا سبع مية وغماسة الف * وحلفوا بايمان انهم يصلوا قدام
12 الله اله اباهم * من خالص قلوبهم ونفوسهم * وان كل من لا يصلي يموت * من الصغار الي
13 الكبار ومن الرجال الي النساء * وحلفوا للرب بصوت عال * وسجوا بقرون مبسوطات ومعوجات *
14 * وفرح سايرة بني يهوذا بهذا الخبر الذي سمعوه يوميذ * لان من قلبهم كله طلبوا الله *
15 ومن كل نفوسهم صلوا قدامه فوجدوه * وكلهم وخلصهم من سايرة اعدايهم الذين حول
16 بلادهم * وطرد آسا معكا امه من ملكه * لانها صنعت عبدا للاصنام * وكسر اصنامها
17 ودقها في وادي قدرون * والمذابح ما زالت في اسرائيل * وكان قلبه منقادا بمخافة الله سايرة
18 ايام حياته * وجاء باتية لبيت قدس الله ذهبا وبنايا *

CAP. XV.

AZariam autem *Azariæ* filium divino 1
spiritu inaudiente, Egressus est è con- 2
spectu Asæ, & dixit; *Audi O Asa, O Ju-*
da, atque Benjamin, Adsit vobis Deus
in perpetuum : si obedietis ei, inve-
nietis eum : si dereliquatis eum, de-
relinquet vos. Quoniam Israel multis 3
abhinc diebus non adoravit Deum suum
verum, sacerdotibus ejus non acquievit,
nec obedivit legibus ejus ; propterea tra-
didit illum Deus in manus inimicorum.
At cum in angustia versarentur, depre- 4
cati sunt Deum, Deum Israelis, & quæ-
sierunt eum, & invenerunt. Sæpiùs et- 5
iam cùm non adorarent Deum suum nul-
la securitas erat eunti aut venienti, nec
egredienti aut ingredienti : imò plurimi
infestabantur bellis ab omnibus incolis
terræ; Ita ut illi in varia disper- 6
gerentur loca, oppida verò & urbes ini-
micorum essent frequentia. Quia nimi- 7
rum Dominum Deum nostrũ derelinque-
bamus, nec auscultabamus voci servorũ ejus
prophetarum ; ipse quoque nostris nos re-
munerabat actionibus. Hujusmodi ser- 8
mones cum audisset Asa, corroboratus
est, & abolevit idola ex tota terra Ju-
dææ ac Benjaminis, & ex Ephraimo : &
gavisi sunt de ara Dei quæ erat in Sa-
rug. Deinde congregavit universum 9
Judam & Benjaminem, civitates quæ
erant de terra Ephraimi, & oppida cir-
cunjacentia, è filiis Manassis, & è filiis
Simeonis : quia multi ex Israelitis con-
gregati fuerant & confluxerant ad eum,
cùm vidissent Deum, Deum ipsius illi
adesse. Itaque congregati sunt in Je- 10
rusalem mense tertio, anno quintodecimo
regni Asæ : Et sacrificaverunt Deo eo- 11
dem die de spoliis, boves septingentos, &
sexies mille oves. Et jurejurando affir- 12
mârunt se oraturos coram Deo, Deo pa-
trum suorum, integris animis ac mentibus :
Et quisquis non orâsset, morte af- 13
fectum iri, tam parvos quam magnos,
tam viros quam mulieres. Jurârunt 14
autem Domino elatâ voce, laudéque ce-
lebrârunt buccinis rectis & curvis. Et 15
lætati sunt omnes Judæi ob ejusmodi ru-
morem quem audierunt eo die : nam
cum toto corde suo Deum quæsiviffent,
totisque mensibus apud eum orâssent, in-
venerunt eum; liberavit, & eripuit eos
ab omnibus inimicis eorum, qui erant cir-
cum limites eorum. Asa etiam Maacham 16
matrem suam expulit è regno suo, eò
quòd festum celebrâsset idolis ; confre-
git ejus idola, & sepelivit ea in valle
Cedron. Et licèt altaria non cessarent 17
in Israele, tamen cor ejus pronum fuit ad
timorem Dei cunctis diebus vitæ suæ.
Præterea intulit vasa in ædes sacras 18
Dei aurum & vasa.

UMI

דברי הימים ב: יו

CAP. XVI. יו

non pro ,Ramah ædificavit &,Jehudah contra Iſrael rex Bahaſa aſcendit Aſa regni ſexto & trigeſimo anno In
1 בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ לְמַלְכוּת אָסָא עָלָה בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי
, Domini domus theſauris de aurum &,argentum Aſa protulit Et .Jehudah *regi* Aſa ingredientem &,egredientem *dare*
2 תֵּת יוֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיֹּצֵא אָסָא כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה
inter &,te inter & me inter Fœdus :dicendo ,Darmeſec in *habitantem* ,Aram regem Hadad-Ben ad miſit & :regiæ domus &
3 וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם הַיּוֹשֵׁב בְּדַרְמֶשֶׂק לֵאמֹר: בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין
,Iſrael rege Bahaſa cum tuum fœdus irrita,Vade .aurum &,argentum te ad miſi ecce :tuum patrem inter & meum patrē
אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
,Iſrael urbes ad ,ſibi qui exercituum principes miſit & :Aſa regem ad hadad--Ben audivit Et .me *deſuper aſcendat* &
4 וְיַעֲלֶה מֵעָלָי: וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיְשַׁלַּח אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ אֶל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל
, Bahaſa *audire juxta* ,fuit Et .Naphtali urbium theſauros omnes & ; maim--Abel & ,Dan & ,Hijon percuſſerunt &
5 וַיַּכּוּ אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־דָּן וְאֶת אָבֵל מָיִם וְאֶת כָּל־מִסְכְּנוֹת עָרֵי נַפְתָּלִי: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא
tulerunt & ,Jehudah univerſum aſſumpſit rex Aſa Et .ſuum opus ceſſare fecit & ,Ramah *ædificando ab* deſiit &
6 וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת־הָרָמָה וַיִּשְׁבֹּת אֶת־מְלַאכְתּוֹ: וְאָסָא הַמֶּלֶךְ לָקַח אֶת־כָּל־יְהוּדָה וַיִּשְׂאוּ
illo tempore in Et .Miſphah & ,Ghebah eis *in* ædificavit &:Bahaſa ædificabat quibus ,ejus ligna & ,Ramah lapides
7 אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּהֶם אֶת־גֶּבַע וְאֶת־הַמִּצְפָּה: וּבָעֵת הַהִיא
Domino *ſuper* es innixus non &,Aram *rege ſuper te innitendo* In :eum ad dixit & :Jehudah regem Aſa ad videns Chanani venit
בָּא חֲנָנִי הָרֹאֶה אֶל־אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּהִשָּׁעֶנְךָ עַל־מֶלֶךְ אֲרָם וְלֹא נִשָּׁעַנְתָּ עַל־יְהוָה
,multitudine in exercitu in fuerunt Lubim & ,Æthiopes Nónne .tua manu de Aram regis exercitus evaſit idcirco :tuo Deo
8 אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן נִמְלַט חֵיל מֶלֶךְ אֲרָם מִיָּדֶךָ: הֲלֹא הַכּוּשִׁים וְהַלּוּבִים הָיוּ לְחַיִל לָרֹב
ejus oculi Domini Quia ?tua manu in eos tradidit ,Domino *ſuper te innitendo in* & ,valde multiplicandum ad ,equitibus in & ,*curru in*
9 לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים לְהַרְבֵּה מְאֹד וּבְהִשָּׁעֶנְךָ עַל־יְהוָה נְתָנָם בְּיָדֶךָ: כִּי יְהוָה עֵינָיו
tecum erunt *tunc à quia* ;hoc in egiſti Stulte .eum erga perfecto *ſuo corde cum ſe roborandum ad* ,terram totam *per perluſtrantes*
מְשׁטְטוֹת בְּכָל־הָאָרֶץ לְהִתְחַזֵּק עִם־לְבָבָם שָׁלֵם אֵלָיו נִסְכַּלְתָּ עַל־זֹאת כִּי מֵעַתָּה יֵשׁ עִמָּךְ
Aſa *confregit* & :hoc propter eo cum ira in quia ,*ſubverſionis* domo eum *dedit* &,videntem adverſus Aſa eſt iratus Et .bella
10 מִלְחָמוֹת: וַיִּכְעַס אָסָא אֶל־הָרֹאֶה וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת כִּי־בוֹעֵף עִמּוֹ עַל־זֹאת וַיְרַצֵּץ אָסָא
regum libro in ſunt ſcripta ipſa ecce ,noviſſima & prima Aſa verba ecce Et .illo tempore in populo de
11 מִן־הָעָם בָּעֵת הַהִיא: וְהִנֵּה דִּבְרֵי אָסָא הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר הַמְּלָכִים
etiã Et.ej' ægrotatio *ſupra* ad uſque,ſuis pedibus in ,ſui regni nono & ,trigeſimo anno in Aſa ægrotavit Et .Iſrael & ,Jehudah
12 לִיהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: וַיֶּחֱלֶא אָסָא בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע לְמַלְכוּתוֹ בְּרַגְלָיו עַד־לְמַעְלָה חָלְיוֹ וְגַם־
uno & quadrageſimo anno in eſt mortu' & :ſuis patrib' cum Aſa *jacuit* Et .medicis *in quia* ,Dominum quæſivit non ſua *ægritudine* in
13 בְּחָלְיוֹ לֹא־דָרַשׁ אֶת־יְהוָה כִּי בְרַפְאִים: וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו וַיָּמָת בִּשְׁנַת אַרְבָּעִים וְאַחַת
impleverat quem lecto in eũ fecerunt accumbere Et.David civitate in ſibi foderat *quæ* .*ſuis ſepulchris* in eũ ſepelierunt Et .*ſui regnare*
14 לְמָלְכוֹ: וַיְקַבְּרֻהוּ בִּקְבֻרֹתָיו אֲשֶׁר כָּרָה־לוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיַּשְׁכִּיבֻהוּ בַּמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר מָלֵא
.valde uſque magna combuſtione eum combuſſerunt & :opere *pigmentario in pigmentatis* ,odoramentis *omnimodis* & aromatibus
בְּשָׂמִים וְזֹנִים מְרֻקָּחִים בְּמִרְקַחַת מַעֲשֵׂה וַיִּשְׂרְפוּ־לוֹ שְׂרֵפָה גְדוֹלָה עַד־לִמְאֹד:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XVI.

ANno autem trigeſimo ſexto regni ejus,aſcendit Baaſa rex Iſrael in Judam, & muro circumdabat Rama, ut nullus tutè poſſet egredi & ingredi de regno Aſa. Protulit ergò Aſa argentum & aurum de theſauris domûs Domini, & de theſauris regis, miſítque ad Benadad regem Syriæ, qui habitabat in Damaſco, dicens; Fœdus inter me & te eſt, pater quoque meus & pater tuus habuêre concordiam: quam ob rem miſi tibi argentum & aurum, ut ruptò fœdere, quod habes cum Baaſa rege Iſrael, facias eum à me recedere. Quo comperto, Benadad miſit principes exercituum ſuorum ad urbes Iſrael: qui percuſſerunt Ahion, & Dan, & Abel-maim, & univerſas urbes Nephthali muratas. Quod cùm audiſſet Baaſa, deſiit ædificare Rama, & intermiſit opus ſuum. Porrò Aſa rex aſſumpſit univerſum Judam, & tulerunt lapides de Rama, & ligna quæ ædificationi præparaverat Baaſa, ædificavítque ex eis Gabaa, & Maſphæ. In tempore illo venit Hanani propheta ad Aſa regem Juda, & dixit ei; Quia habuiſti fiduciam in rege Syriæ, & non in Domino Deo tuo, idcircò evaſit Syriæ regis exercitus de manu tua. Nónne Æthiopes & Libyes multò plures erant, quadrigis & equitibus, & multitudine nimiâ: quos, cùm Domino credidiſſes, tradidit in manu tua? Oculi enim Domini contemplantur univerſam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfecto credunt in eum. Stultè igitur egiſti, & propter hoc ex præſenti tempore adverſùm te bella conſurgent. Iratúſque Aſa adverſus Videntem, juſſit eum mitti in nervum: valdè quippè ſuper hoc fuerat indignatus: & interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera autem Aſa prima & noviſſima, ſcripta ſunt in libro regum Juda & Iſrael. Ægrotavit etiam Aſa anno trigeſimo nono regni ſui, dolore pedum vehementiſſimo, & nec in infirmitate ſua quæſivit Dominum, ſed magis in medicorum arte confiſus eſt. Dormivítque cum patribus ſuis: & mortuus eſt anno quadrageſimo primo regni ſui. Et ſepelierunt eum in ſepulchro ſuo quod foderat ſibi in civitate David: poſuerúntque eum ſuper lectum ſuum, plenum aromatibus & unguentis meretriciis, quæ erant pigmentariorum arte confecta, & combuſſerunt ſuper eum ambitione nimiâ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XVI.

1 COntigit autem bellum anno trigeſimo quinto regni Aſæ, & anno trigeſimo ſexto regni Aſæ aſcendit Baaſa rex Iſraelis contra Judæos, & ædificavit Ramatham eo conſilio ne egredi aut ingredi permitterent Aſæ regi
2 Judæ. Quamobrem depromens Aſa argentum & aurum ex ærario Domini & è domo
3 regia, miſit filio Hadadis regi Adum qui reſidebat Damaſci, dixítque ad eum; Juramentum eſt inter me & te, & inter patrem meum & patrem tuum: ecce miſi ad te argentum & aurum: vade, rumpe fœdus quod jurejurando iniiſti cum Baaſa rege Iſraelis, ut abſcedat à me. Et acquievit filius Hadadis re-
4 gi Aſæ, miſítque duces copiarum ſuarum; qui venientes, & civitates Iſraelis obſidentes,
5 ceperunt Inonem, Abel-Beth-maachæ, & omnia horrea civitatum domûs Nephtali. Tunc cùm audiſſet Baaſa, deſtitit ab ædificanda Ramatha, & intermiſit totum ædificium ſuum. Aſa autem rex, collectis omni-
6 bus Judæis, accepit lapides Ramathæ, & ligna quæ parata fuerant ad ædificandam illam pro Baaſa iíſque ædificavit rex Aſa Ramatham
7 Benjaminis, & Maſphiam civitatem. Eodem tempore venit Hanan propheta ad Aſam regem Judæ, & dixit ad eum; Quia innixus es regi Adum, & non es innixus Domino
8 Deo tuo; propterea fugiet exercitus Adum à te, Et euntes coibunt cum Indis & regibus qui ſunt cum eis, componéntque ſe in exercitus, currus, & equites quamplurimos.
9 At cùm rogaveris Dominum Deum, tradet illos in manus tuas; Quoniam oculi Domini rimantur univerſam terram. Itaque confortamini, ſitque cor veſtrum integrum in timore ejus, & intelligite omnia miracula ejus; Dominus enim Deus veſter bel-
10 lum gerit pro vobis. Tunc indignatus Aſa contra Videntem, conjecit eum in carcerem, quia res quas non viderat, narrabat, & cor populi terrebat: verùm hac de cauſa excidit
11 Aſa tunc temporis ex *animo* populi. Eccè autem res geſtæ Aſæ priores ac poſteriores, en *inquam* ſcriptæ ſunt in libro regum Judæ &
12 Iſraelis. Demum afflictatus Aſa anno trigeſimo nono regni ſui, ægrotavit, jacuítque
13 domi ſuæ: Et occubuit Aſa cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate ſua: mortuus eſt autem anno quadrageſimo primo regni
14 ſui, Et ſepultus eſt in ſepulchro Davidis: poſuerunt eum in lecto aromatum pleno, & rogum accenderunt perquam maximum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσὰ, ἀνέβη (α) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν,
2 καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ραμὰ τοῦ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἴσοδον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ (β)
ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐκ θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀ-
3 δερ βασιλέως Συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν Δαμασκῷ, λέγων, Διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ (γ) καὶ
σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον·
4 δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὴν Βαασὰ βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἀ-
δερ τὴν βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰσραήλ, καὶ ἐπά-
5 ταξε τὴν Αἰὼν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβὲλμαὶν, καὶ πάσας τὰς σκηνὰς Νεφθαλί. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
6 ἀκοῦσαι Βαασὰ, ἀπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν Ραμὰ, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον (δ) αὐτῆς. Καὶ Ἀ-
σὰ (ε) βασιλεὺς ἔλαβε πάντα τὸν Ἰούδαν, καὶ ἔλαβε τοὺς λίθους τῆς Ραμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε
7 Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν Γαβαὲ καὶ τὴν Μασφά. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν Ἀνανὶ ὁ προφήτης (ζ)
πρὸς Ἀσὰ βασιλέα Ἰούδα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασιλέα Συρίας, καὶ μὴ (η) πεποιθέναι σε
8 ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου, διὰ τοῦτο ἐσώθη ἡ δύναμις Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου. Οὐχ οἱ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες ἦσαν εἰς
δύναμιν πολλὴν, εἰς ἅρμα καὶ εἰς ἱππεῖς εἰς πλῆθος σφόδρα; καὶ ἐν τῷ (ϑ) πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον παρ-
9 έδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου; Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καρχύσαι ἐν
10 πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν. (ι) ἠνόησας ἐπὶ τούτῳ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μετὰ σοῦ πόλεμος. Καὶ
ἐθυμώθη Ἀσὰ τῷ προφήτῃ, καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐλυμήνατο
11 Ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀσὰ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, γεγραμμένοι
12 ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐμοχλεύθη Ἀσὰ (κ) ἐν τῷ ἔτει τοῦ ἐννάτου καὶ τριακο-
στοῦ τῆς βασιλείας (λ) αὐτοῦ τὸς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμοχλεύθη· καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ (μ) αὐτοῦ οὐκ ἐζή-
13 τησε τὸν κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων (ν) αὐτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν
14 ἐν τῷ (ξ) τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑ-
αυτῷ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ (ο) ἔπλησαν ἀρωμάτων καὶ γένη μύρων
μυρεψῶν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφόδρα.

CAP. XVI.

1 ET in octavo & trigesimo anno regni Asa, ascendit rex Israel super Judam: & ædificavit Rama ad non dandum exitum & introitum Asa regi Juda. Et cepit Asa argentum & aurum de thesauris domûs 2 Domini, & domûs regis, & misit ad filium Ader (a) regis Syriæ habitantem in Damasco, dicens; Disponе testamentum inter me & te, 3 & inter patrem meum & inter patrem tuum. Ecce misi tibi aurum, & argentum: Veni, & (b) dissipa à me Baasa regem Israel, & abeat à me. Et audivit filius Ader regem Asa: & misit principes virtutis suæ 4 super civitates Israel: & percussit Aion, & Dan, & Abelmain, & omnia adjacentia Nephthali. Et factum est in audiendo Baasa, destitit 5 ab ædificando ampliùs Rhama, & omisit opus suum. Et Asa rex accepit 6 omnem Judam, & cepit lapides Rhama, & ligna ejus, quæ ædificârat Baasa, & ædificavit in eis Gabae & Masiba. Et in tempore illo venit 7 Anani propheta ad Asa regem Juda, & dixit ei; In eo quod confidisti tu super regem Syriæ, & non confidisti tu super Dominum Deum tuum; propterea salvata est virtus Syriæ à manu tua. Nónne Æthiopes & Libyes 8 erant in virtute multa, (c) in confidentia, in equitibus in multitudine plurima? Et in confidendo te super Dominum tradidit eos in manus tuas? Quoniam oculi Domini respiciunt in omnem terram ad confortandũ in(d) omni corde pleno erga eum: Ignorâsti in hoc: amodò erit 9 tecum bellum. Et Asa indignatus est propheta: & deposuit eum in custodiam: quoniam ivatus est in hoc. Et vastavit Asa in populo in 10 tempore illo. Et ecce verba Asa prima, & novissima, scripta in libro regum Juda, & Israel. Et languit Asa in anno nono & trigesimo regni sui pedibus, (e) usque valdè languit: & in languore suo non quæsivit Dominum, sed medicos. Et dormivit Asa cum patribus suis: & 11 obiit in quadragesimo anno regni sui. Et sepelierunt eum in monumento, 12 quod foderat sibi in civitate David: & accumbere fecerunt eum super lectum, & impleverunt aromatibus, & genera unguentorum unguentariorum: & fecerunt ei funus magnum (f) usque valdè.

MS.A. (α) Βαασὰ βασιλεὺς (β) χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ (γ) καὶ ἀναμέσον σου, (δ) ἑαυτῆς. (ε) ὁ βασιλεὺς ἤγαγε πάντα (ζ) πρὸς βασιλέα Ἰούδα Ἀσὰ, καὶ (η) πεποιθέναι ἐπὶ (ϑ) πεποιθέναι ἐπὶ (ι) καὶ νῦν ἠνόηκας (κ) ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς (λ) ἑαυτῆς ἐκ ἐξεζήτησεν κύριον, (μ) ἑαυτῆς, (ν) τεσσαρακοστῷ καὶ ἐπὶ ἔτει (ξ) ἐπλήρωσε

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

الفصل السادس عشر

CAP. XVI.

1 وكان حرب عظيم في سنة خمس وثلثين لملك آسا * وفي سنة ست وثلثين لملكه طلع
بعشا ملك اسرائيل على بيت يهودا * وبني راماث * وما كانوا يخلوا لآسا ملك يهودا دخولا
2 ولا خروجا * فاخرج مالا وذهبا من بيت مال الرب * وبعث به لابن هدد ملك ادوم
3 الذي بدمسق * وقال له * ان بيني وبينك وبين ابي وابيك ايمانا * وهودا قد بعث
اليك مالا * امض وبطل الايمان التي حلفت بها مع بعشا ملك اسرائيل * لانه يجبر على *
4 فسمع ابن هدد للملك آسا * وبعث عظماءه وكبراءه فجاوا وبرلوا على صياع بني اسرائيل *
5 واخذوا العيون والابيل وبيت معكا * وكل مخازن بيت نفتالي * فلما سمع بعشا تكي
وما بني راماث * وبطل بناءه * وامر آسا الملك فجمع ساير بني يهودا واخذ حجان راماث
6 وخشبها التي كان بعشا يزيد ببنيها * فبناها هو لبنيامين * ومصفيا الصيعة * وفي ذلك
7 الزمان جاء صافان النبي الى آسا ملك يهودا * وقال له * لاجل اتكالك على ملك ادوم *
ولم تتكل على الله الهك * من اجل ذلك هرب منك قوة ادوم * ويجبرون هم والهنديون
8 والملوك الذين معهم * فيكونون عساكر واوراجا وخيلا كثيرة عظيمة * واذا طلبت
من الله الهك يسلمهم في يديك * لان عيني الرب * تنظر في الارض كلها * تقوي
9 ويكون قلبك بمكافاة الرب * وامس في ساير طرقه * فان الله الهكم صنع لكم الحرب *
10 * فغضب آسا على صافان النبي * ورماه في الحبس * لان شيا لم يراه لفظ به * وحوف قلب
11 الشعب * ومن اجل ذلك طيب آسا قلب الشعب * وساير الفاظه وحروبه مكتوبة في سفر
12 ملوك يهودا واسرائيل * ووجع آسا في تسعة وثلاثين سنة لملكه * واعتل ووقع في بيته *
13 * وانضجع مع ابايه * ومات في السنة احدى واربعين لملكه * ودفن في قبره داود ووضع
14 فوق سرير مملوء عطرا * واوقدوا قدامه وقودا كثيرا عظيما *

CAP. XVI.

1 FUit autem bellum atrox anno trigesimo quinto regni Asæ, & anno trigesimo sexto regni ipsius ascendit Baasa rex Israelis contra domum Judæ, extruxitque Ramatham, & præcluserunt Asæ regi Judæ ingressum & egressum. Sed profecens 2 argentum & aurum è thesauro Domini, misit illud filio Hadadis regi Adum qui erat in Damasco, dixitque ad eum; Præterquam quòd inter me & 3 inter te, inter patrem meum patrémque tuum intercessit juramentum, en etiam pecuniam mitto tibi: Vade, & irritum fac juramentum quo te astrinxisti cum Baasa rege Israelis, invaluit enim contra me. Itaque auscultans filius Hadadis 4 regi Asæ, expedivit principes ac magnates suos; qui venientes & castra ponentes adversùs civitates Israelitarum, ceperunt Inonem, Aphelem, Beth-maacham, & omnia armamentaria domûs Nephtali. Quod cùm audisset Baasa, recessit, nec 5 ædificavit Ramatham, sed destitit ab ædificio suo. Tum præcepit rex Asæ, & 6 congregavit omnes Judæos, tulitque lapides & ligna Ramathæ quam Baasa ædificare volebat, extruxitque eam ipse pro Benjamine, necnon Maspham civitatem. Sub idem tempus accedens Saphan pro- 7 pheta ad Asam regem Judæ, dixit ei; Quia fiduciam tuam collocâsti in rege Adum, & non es confisus in Deo, Deo tuo; idcircò fugiet à te robur Adum, Et fortificabunt se unà cum India & re- 8 gibus qui sunt cum eis; fidátque exercitus, quadrigæ, & equi multi ac magni. Sed cùm rogaveris Deum, Deum tuum, tradet eos in manus tuas: Nam oculi 9 Domini totam terram contemplantur. Fortis sis animo, sitque mens tua in timore Domini, & ambula in omnibus viis ejus; quia Deus, Deus vester belligerat pro vobis. Iratus autem Asa contra 10 Saphanem prophetam, conjecit eum in carcerem, quia quæ non viderat, locutus fuerat, & animum populi terruerat: & hac ratione refecit Asa animum populi. Reliqua gesta ipsius & prælia, scripta 11 sunt in libro regum Judæ & Israelis. Denique Asa trigesimo nono regni sui an- 12 no doloribus occupatus ægrotavit, eciditque in domo sua; Et occubuit cum 13 patribus suis: mortuus est autem anno quadragesimo primo regni sui, Et se- 14 pultus est in civitate Davidis: impositus fuit lecto odoribus pleno, & combusserunt ante eum ustrinam magnam & ingentem.

דברי הימים ב: יז

CAP. XVII. יז

1 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּתֵּן־חַיִל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן
2 נְצִיבִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרֵי אֶפְרַיִם אֲשֶׁר לָכַד אָסָא אָבִיו: וַיְהִי יְהוָה עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי דָּלַךְ
3 בְּדַרְכֵי דָוִיד אָבִיו הָרִאשֹׁנִים וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים: כִּי לֵאלֹהֵי אָבִיו דָּרָשׁ וּבְמִצְוֹתָיו הָלָךְ וְלֹא
4 כְּמַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל: וַיָּכֶן יְהוָה אֶת־הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּתְּנוּ כָל־יְהוּדָה מִנְחָה לִיהוֹשָׁפָט וַיְהִי־
5 לוֹ עֹשֶׁר־וְכָבוֹד לָרֹב: וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי יְהוָה וְעוֹד הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים מִיהוּדָה:
6 וּבַשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ שָׁלַח לְשָׂרָיו לְבֶן־חַיִל וּלְעֹבַדְיָה וּלְזַכַרְיָה וְלִנְתַנְאֵל וּלְמִיכָיְהוּ לְלַמֵּד
7 בְּעָרֵי יְהוּדָה: וְעִמָּהֶם הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְיָהוּ וּזְבַדְיָהוּ וְעֲשָׂהאֵל וּשְׁמִרָמוֹת וִיהוֹנָתָן וַאֲדֹנִיָּהוּ
8 וְטוֹבִיָּהוּ וְטוֹבַ אֲדוֹנִיָּה הַלְוִיִּם וְעִמָּהֶם אֱלִישָׁמָע וִיהוֹרָם הַכֹּהֲנִים: וַיְלַמְּדוּ בִּיהוּדָה וְעִמָּהֶם סֵפֶר תּוֹרַת
9 יְהוָה וַיָּסֹבּוּ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָעָם: וַיְהִי פַּחַד יְהוָה עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
10 סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם־יְהוֹשָׁפָט: וּמִן־פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא
11 גַּם הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וְתֵישִׁים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת:
12 וַיְהִי יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד־לְמַעְלָה וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכְּנוֹת: וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה
13 לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלִָם: וְאֵלֶּה פְקֻדָּתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם לִיהוּדָה שָׂרֵי
14 אֲלָפִים עַדְנָה הַשַּׂר וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף: וְעַל־יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשַּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים
15 אָלֶף: וְעַל־יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶן־זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב לַיהוָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל: וּמִן־בִּנְיָמִן
16 גִּבּוֹר חַיִל אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נשְׁקֵי־קֶשֶׁת וּמָגֵן מָאתַיִם אֶלֶף: וְעַל־יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ מֵאָה וּשְׁמוֹנִים
17 אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא: אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ מִלְּבַד אֲשֶׁר־נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל־יְהוּדָה:

CAP. XVII.

1 dedit & ,munitis Jehudah urbibus cunctis in exercitum dedit & .Iſrael contra invaluit & ,eo pro ejus filius Jehoſaphat regnavit Et
2 ambulavit quia ,Jehoſaphat cum Dominus fuit Et .ejus pater Aſa ceperat quas ,Ephraim urbibus in & ,Jehudah terra in præſides
3 non & ,ambulavit ejꝰ præceptis in &,quæſivit ſui patris Deum Sed .Behalim quæſivit non & ,primis ſui patris David viis in
4 fuit & :Jehoſaphat ipſi munus Jehudah omnis dederunt &,ejꝰ manu in regnum Dominus Confirmavitq; .Iſrael opus ſecundùm
5 .Jehudah de lucos & ,excelſa fecit removere adhuc &,Domini viis in ſuũ cor elevavit Et .multitudine in gloria &,opulentia ei
6 docendum ad ,Michaiahu & ,Nethanel & ,Zechariah & ,Hobadiah & ,chail--Ben ſuos principes miſit ,eo regnando tertio anno in Et
7 ,Adonijahu &,Jehonathan &,Semiramoth &,Haſael &,Zebadiahu &,Nethaniahu &,Semaiahu ,Levitas eis cum Et .Jehudah civitatibꝰ in
8 legis liber eis cum Et .Jehudah in docuerũt Et .ſacerdotes Jehoram & ,Eliſamah eis cum & :Levitas,Thobadonijah &,Tobijahu &
9 quæ terrarum regna omnia ſuper Dñi pavor fuit Et .populo in docebant & ,Jehudah urbes univerſas in circuierunt Et .Dñi
10 .vectigal argenti & ,munus Jehoſaphat ad adducentes Peliſtim de Et .Jehoſaphat cum pugnaverunt non & ,Jehudah circuitus
11 .ſeptingentos & ,millia ſeptem hircos & ,ſeptingentos & ,millia ſeptem arietes pecoris ei adducentes Harabes Etiam
12 fuit multum opus Et .ſiſcorum urbes & ,ædes Jehudah in ædificavit Et .ſublime ad uſq; grandeſcens &,vadens Jehoſaphat fuit Et
13 principes Jehudah In.ſuorũ patrũ domũ per eorum cenſus hic Et .Jeruſalaim in virtute potentes ꝓbellũ viri & ,Jehudah urbibꝰ in ei
14 octoginta & ducenti eo cũ &,princeps Jehochanan ejꝰ manũ ad Et.millia trecenta ,virtute potentes eo cũ &,princeps Hadnah,milliũ
15 Binjamin de Et .virtute potentis millia ducenta eo cum & ;Domino ſe devovens Zichri filius Hamaſaiah ejus manum ad Et .millia
16 ,Binjamin de Et .virtute potentis millia ducenta eo cum & ;Domino ſe devovens Zichri filius Hamaſaiah ejus manum ad Et .millia
17 octoginta & centum eo cum &,Jehozabad ejus manũ ad Et.millia ducenta,clypeo & arcu armati eo cum &,Eljadah virtute potens
18 .Jehudah omni in munitionis urbibus in rex dabat quos præter ,regi miniſtrantes Hi .exercitui expediti millia
19

Verſio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 REgnavit autem Joſaphat filius ejus pro eo, & invaluit
2 contra Iſrael. Conſtituitq; militũ numeros in cunctis ur-
bibꝰ Juda,quæ erant vallatæ muris. Præſidiáque diſpoſuit
in terra Juda,& in civitatibus Ephraim,quas ceperat Aſa
3 pater ejus. Et fuit Dñs cum Joſaphat,quia ambulavit in
viis David patris ſui primis: & non ſperavit in Baalim,
4 Sed in Deo patris ſui, & perrexit in præceptis illius, &
non juxta peccata Iſrael. Confirmavítque Dñs regnũ in
5 manu ejꝰ,& dedit omnis Juda munera Joſaphat:factæque
ſunt ei infinitæ divitiæ,& multa gloria. Cúmq; ſumpſiſſet
6 cor ejus audaciâ propter vias Dñi, etiam excelſa & lucos
de Juda abſtulit. Tertio autẽ anno regni ſui,miſit de prin-
7 cipibus ſuis Benhail, & Obdiam, et Zachariam, et Na-
thanael, & Michæam, ut docerent in civitatibus Juda:
Et cum eis Levitas,Semeiam,& Nathaniam,et Zabadiam,
8 Aſael quoque,& Semiramoth,& Jonathan,Adoniámque
& Thobiam,& Thobadoniam,Levitas;& cum eis,Eliſa-
ma & Joran,Sacerdotes: Docebántq; populũ in Juda ha-
9 bentes librũ legis Dñi, & circuibant cunctas urbes Juda,
atque erudiebant populũ. Itaq; factꝰ eſt pavor Dñi ſup
10 omnia regna terrarũ, quæ erant p gyrum Juda, nec aude-
bant bellare contra Joſaphat. Sed & Philiſthæi Joſaphat
11 munera deferebant,& vectigal argenti: Arabes quoq, ad-
ducebant pecora,arietũ ſeptem millia ſeptingenta,et hir-
corũ totidem. Crevit ergò Joſaphat,& magnificatus eſt
12 uſq; in ſublime:atque ædificavit in Juda domos ad inſtar
turriũ,urbéſq; muratas. Et multa opera paravit in urbi-
13 bus Juda:viri quoq; bellatores,& robuſti erant in Jeruſa-
lem, Quorũ iſte numerus p domos atque familias ſingu-
14 lorum: In Juda principes exercitûs,Ednas dux,& cum eo
robuſtiſſimi viri trecenta millia. Poſt hunc Johanan
15 princeps,& cum eo ducenta octoginta millia. Poſt iſtũ
16 quoque Amaſias filiꝰ Zechri,conſecratus Dño, & cum eo
ducenta millia virorũ fortiũ. Hunc ſequebatur robuſtus
17 ad prælia Eliada,& cum eo tenentiũ arcum & clypeũ du-
centa millia. Poſt iſtũ etiã Jozabad,& cum eo centũ octo-
18 ginta millia expeditorũ militũ. Hi omnes erant ad ma-
19 num regis,exceptis aliis, quos poſuerat in urbibus mu-
ratis, in univerſo Juda.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVII.

1 JEhoſaphat filius ejus regno poſt ipſum po-
titus, munivit ſe adverſùs Iſraelem: Statio-
narios enim collocavit viros ſtrenuiſſimos in
2 munitioribꝰ quibuſque civitatibus Judæorũ,
& poſuit præſidia in terra Judæ, & in terra
3 Aphremi, quam ceperat Aſa pater ipſius. E-
rátque Dominus cum Jehoſaphato, quia am-
bulabat in priſtinis Davidis patris ſui viis,
4 nec orabat idola. Quia Dominũ Deum pa-
tris ſui oravit, in mandatis ejus ambulavit,
leges ejus ſervavit, nec imitatus eſt opera Iſ-
5 raelis: Ideo confirmavit Dominus regnum
in manu ejus, & dederunt omnes Judæi mu-
nera Jehoſaphato; ita ut plurimis abundaret
6 divitiis & honore, Et confortatum eſſet cor
ejus in viis Domini. Prætereà avulſit aras &
excelſa quæ erant in finibus Judæorum. An-
7 no regni ſui tertio mittens convocavit prin-
cipes ſuos & duces exercituum, Obadiam,
Zachariam, Mathnaelem, & Malachiam, ad
8 docendũ per civitates Judæ: Et unà cum eis
Levitas, Semaiam, Nethaniam, Zachariam,
Aſaelem, Netoram, Jonathanem, Adoniam,
& Tobiam, omnes hos Levitas; quibuſcum
9 erant Eliſemaa & Jehoram ſacerdotes. Hi
docebant in tota terra Judæ, habentes ſecum
librum legis Domini: obibant omnes Judæ
10 civitates, & docebant populum, Pervaſit-
que terror Domini cuncta regna & urbes cir-
cunjacentes Judæ,ne pugnarent contra Jeho-
11 ſaphatum. Imò ex urbibus Paleſtinorum af-
ferebant Joſaphato argentum, munera,& ve-
ctigalia: Et Arabes etiam pecudes afferebant,
arietes ſepties mille ſeptingentos, & hircos
12 ſepties mille ſeptingentos uno anno. Ita
Joſaphat promovebatur& diteſcebat,adeo
ut vehementer ditatus ædificârit in Juda pa-
13 latia & civitates armamentariorum; Ha-
berétque in terra Judæ ſupellectilem maxi-
mam, & viros bellatores fortiſſimos in Je-
14 ruſalem; Quorum hic eſt numerus per pa-
ternas eorum domos: De domo Judæ, tri-
buni erant Adinu ſtrenuiſſimus, cui obſeque-
15 bantur heroum fortium trecenta millia: Io-
hanan dux, cui obſequebantur heroum forti-
16 um ducenta octoginta millia: Poſt hunc,
Semei Zarahi filius, qui Domino placuit, cum
17 quo erant ducenta millia robuſtorum. De
domo verò Benjaminis, heroes ſtrenuiſſi-
mi; is cui erat nomen Elidaa, cui obſeque-
bantur virorum arcu jaculantium & ſcuta
18 tenentium ducenta millia: Et Iehuzabar
ſtrenuiſſimus, cui obſequebantur centum o-
ctoginta millia bellatorum. Hi omnes famu-
19 labantur regi Iehoſaphato, præter eos quos
collocaverat rex in civitatibus munitis per
totam terram Judæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 1 Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν Ἰωσαφὰτ ὅπι ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἔ-
2 δωκε δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πό-
3 λεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, ἃς προκατελάβετο Ἀσὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο κύριος μετ' Ἰω-
4 σαφὰτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τοῦ πατρὸς (α) αὐτοῦ ταῖς πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὰ εἴδωλα, Ἀλλὰ
5 κύριον ὁ θεὸν τοῦ πατρὸς (β) αὐτοῦ ἐξεζήτησε, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ πατρὸς (γ) αὐτοῦ ἐπορεύθη, καὶ
6 (δ) οὐκ ὡς τὰ ἔργα τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ κατεύθυνε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς
7 Ἰούδα δῶρα τῷ Ἰωσαφὰτ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή. Καὶ ὑψώθη (ε) ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν ὁ-
8 δοῖς κυρίου, (ζ) καὶ ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα. Καὶ (η) ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ ἔτει
9 τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπέστειλε τοὺς ἡγουμένους (θ) αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυναστῶν, καὶ Ἀβδίαν, καὶ (ι) Ζαχα-
10 ίαν, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Μιχαίαν, (κ) τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν Ἰούδα. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λευῖται, (λ) Σα-
11 μαΐας, καὶ Ναθανίας, καὶ Ζαβδίας, καὶ (μ) Ἀσαὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰωνάθαν, καὶ (ν) Ἀδωνίας, καὶ Τωβίας, καὶ
12 Τωβαδωνίας, Λευῖται, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν Ἐλισαμὰ, καὶ Ἰωράμ, οἱ ἱερεῖς. Καὶ ἐδίδαξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ μετ' αὐ-
13 τῶν βιβλίον νόμου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις
14 κυρίου ὅπι πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς (ξ) κύκλῳ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμουν πρὸς Ἰωσαφάτ. Καὶ ἀπὸ τῶν
15 ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ Ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον καὶ δόματα· καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριοὺς προβάτων
16 ἑπτακισχιλίους (ο) ἑπτακοσίους. Καὶ ἦν Ἰωσαφὰτ πορευόμενος μείζων ἕως εἰς ὕψος, καὶ ᾠκοδόμησεν (π) ἐν τῇ
17 Ἰουδαίᾳ οἰκήσεις καὶ πόλεις ὀχυράς. Καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. καὶ (ρ) ἄνδρες πολεμισ-
18 ταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ (σ) οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· καὶ τῷ Ἰούδα
19 χιλίαρχοι, (τ) Ἔδνας ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ δυναστοὶ δυνάμεως τριακόσιαι χιλιάδες· Καὶ μετ' αὐτὸν
20 Ἰωανὰν ὁ ἡγούμενος, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες· Καὶ μετ' αὐτὸν (υ) Ἀμασίας ὁ τοῦ Ζαρὶ,
21 ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι χιλιάδες δυναστοὶ δυνάμεως. Καὶ ἐκ τοῦ Βενιαμὶν
22 δυνατὸς (φ) δυνάμεως καὶ Ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ διακόσιαι χιλιάδες. Καὶ μετ'
23 αὐτὸν Ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' (χ) αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολέμου. Οὗτοι (ψ) οἱ λειτουρ-
γοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν (ω) ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ.

CAP. XVII.

ET regnavit Josaphat filius ejus pro eo: & invaluit Josaphat super Israel. Et dedit virtutem in omnibus civitatibus Juda munitis: & constituit duces in omnibus civitatibus Juda, & in civitatibus Ephraim, quas ceperat Asa pater ejus. Et fuit Dominus cum Josaphat: quia ambulavit in (a) viis patris sui primis: & non exquisivit idola: Sed Dominum Deum patris sui quæsivit: & in mandatis patris sui ambulavit, & non (b) sicut opera Israel. Et direxit Dominus regnum in manu ejus: & dedit omnis Juda munera ipsi Josaphat: & facta sunt ei divitiæ, & gloria multa. Et exaltatum est cor ejus in via Domini: & sustulit excelsa, & lucos de terra Juda. Et in anno tertio anno regni sui; misit ducersuos, & filios potentum, Abdiam, & Zachariam, & Nathanael, & Micheam, ad docendum in civitatibus Juda. Et cum eis Levitæ, Semeas, & Nathanias, & Zabdias, & Asiel, & Semiramoth, & Jonathan, & Adonias, & Tobias, & Tobadonias, Levitæ, & (c) qui cum eis, Elisama, & Joram, sacerdotes. Et docuerunt in Juda: & cum eis liber legis Domini: & transierunt in civitates Juda: & docebant populum. Et factus est pavor Domini super omnia regna terræ in circuitu Juda: & non bellabant adversùs Josaphat. Et ab alienigenis afferebant ad Josaphat munera, & (d) argentum, & dona. Et Arabes afferebant ei arietes ovium septem millia (e) septingentos. Et fuit Josaphat procedens (f) major usq; in sublime: & ædificavit in Judæa habitationes, & civitates munitas. Et opera multa facta sunt ei in Judæa. Et viri bellatores, potentes, fortes in Hierusalem. Et hic numerus eorum secundùm domos patriarum suarum. Et ipsi Juda Chiliarchi, Ednas princeps, & cum eo filii potentes virtutis, trecenta millia. Et post (g) eum Joanan dux: & cum eo ducenta octuaginta millia. Et post eum Amasias, qui ipsius Zari, (h) promptè se offerens Domino: & cum eo ducenta millia, potentes virtutis. Et de Benjamin potens virtutis & (i) Eliada, & cum eo sagittarii, & peltati, ducenta millia. Et post eum Jozabad, & cum eo centum octuaginta millia, potentes belli. Hi ministrantes regi, absq; iis, quos dedit rex in civitatibus munitis in omni Juda.

MS.A. (α) ἑαυτοῦ (β) ἑαυτοῦ (γ) ἑαυτοῦ (δ) οὐχ ὡς τὰ Ἰσραὴλ τὰ ἔργα. Καὶ κατηύθυνεν (ε) καρδία (ζ) καὶ ἔτι ἐξῆρεν (η) ἐν τῷ τρίτῳ ἔτι τῆς (θ) ἑαυτοῦ (ι) Ζαχαρίαν, καὶ Ναθα-
ναὴλ, (κ) διδάσκειν (λ) Σαμαΐας, (μ) Ἰασιὴλ, (ν) Ἀδωνίαν, καὶ Τωβαδωνίαν, (ξ) τῆς κύκλῳ (ο) ἑπτακόσιοι, τρέχων ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. Καὶ (π) οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
καὶ (ρ) ἄνδρες δυναστοὶ πολεμισταὶ ἰσχύοντες (σ) ἔτος ἀριθμὸς (τ) Ἔδνας. (υ) Μασαΐας ὁ τοῦ Ζαχρὶ, (φ) δυνάμεως Ἐλιαδὰ, (χ) αὐτοῦ ὀγδοήκοντα (ψ) λειτουργοῦντες (ω) ἔδωκαν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ السَّابِعُ عَشَرَ *

CAP. XVII.

1 2 * وَمَلَكَ بَعْدَهُ يوسافاط ابْنُهُ * فَتَجَبَّرَ عَلَى إِسْرَائِيلَ * وَسَلَّطَ رِجَالًا عَلَى ضِيَاعِ بَيْتِ يَهُودَا * وَأَقَامَ
3 * سَلِيطِينَ فِي أَرْضِ يَهُودَا * وَفِي أَرْضِ أَفْرَايِيمَ الَّتِي أَخَذَهَا أَسَا أَبُوهُ * وَكَانَ اللهُ مَعَ يوسافاط *
4 لِأَنَّهُ مَشَى فِي طُرُقِ دَاوُدَ أَبِيهِ * وَلَمْ يَصْلِ لِلْأَصْنَامِ * بَلْ صَلَّى لِلرَّبِّ إِلٰهِ أَبِيهِ * وَمَشَى فِي
5 وَصَايَاهُ * وَبِوَامِيسَهُ حَفِظَ * وَلَمْ يَصْنَعْ مِثْلَ أَفْعَالِ إِسْرَائِيلَ * وَأَصْلَحَ الرَّبُّ الْمُلْكَ بِيَدِهِ * وَأَعْطَا
بَيْتُ يَهُودَا قَرَايِينَ لِيوسافاط * فَصَارَ لَهُ غِنًى وَكَرَامَاتٌ كَثِيرَةٌ * وَبَقَوِيَ قَلْبُهُ فِي طُرُقِ اللهِ *
6 وَقَلَعَ أَيْضًا مَذَابِحَ وَمَوَاضِعَ الْقَرَايِينِ لِلْأَصْنَامِ الَّتِي كَانَتْ فِي حُدُودِ يَهُودَا * وَجَدَّدَ النَّامُوسَ
7 بَعْدَ انْدِرَاسِهِ * وَفِي السَّنَةِ الثَّالِثَةِ مِنْ مُلْكِهِ أَنْفَذَ دَعَا كُبَرَايِهِ وَعُظَمَايِهِ * عوبَادِيَا * إِسْكَرِيَا *
8 مَاثَانَايِلَ * وَالْأَحِيَا الَّذِينَ يُعَلِّمُونَ فِي ضِيَاعِ يَهُودَا * وَمَعَهُمُ اللَّاوِيِّينَ سَمْعِيَا * وَمَاثَانِيَا * وَرَحِبَا *
9 وَعِيسُوبَالَ * وَمَاطُورَا * وَيوبَانَ * وَأَدِنِيَا * وَطُوفِيَا * وَكَانَ مَعَهُمُ السِّفْرُ وَهُورَمُ الْكَهَنَةُ * وَكَانُوا
10 يُعَلِّمُونَ فِي أَرْضِ يَهُودَا كُلِّهَا * وَكَانَ مَعَهُمْ سِفْرُ نَامُوسِ الرَّبِّ * وَكَانُوا يَدُورُونَ فِي سَائِرِ ضِيَاعِ
يَهُودَا وَيُعَلِّمُونَ الشَّعْبَ * وَكَانَتْ مَخَافَةُ اللهِ عَلَى كُلِّ الْمُدُنِ الَّتِي حَوْلَ يَهُودَا * وَمَا كَانُوا
11 يُحَارِبُونَ يوسافاط * وَمِنْ مُدُنِ الْفَلَسْطِينِيِّينَ كَانُوا يَأْتُونَ إِلَيْهِ بِالْمَالِ وَالْقَرَايِينِ * وَكَذَلِكَ
12 أَيْضًا الْعَرَبُ يَجْلِبُونَ غَنَمًا ذُكُورًا كِبَاشًا سَبْعَةَ آلَافٍ وَسَبْعَ مِيَةٍ * وَيوسَا مِثْلَهَا فِي كُلِّ سَنَةٍ *
13 * وَصَارَ غِنًى جِدًّا * وَبَنَى فِي يَهُودَا قُصُورًا وَضِيَاعًا لِلْمَخَازِنِ * وَأَعْمَالٌ عَظِيمَةٌ صَارَتْ لَهُ فِي
14 أَرْضِ يَهُودَا * وَرِجَالًا مُحَارِبِينَ وَوِيسَنَ لِلْحَرْبِ فِي أُورُشَلِيمَ * وَهَذَا عَدَدُهُمْ لِبُيُوتِ آبَائِهِمْ * مِنْ
15 بَيْتِ يَهُودَا عُظَمَاءُ الْأُلُوفِ عَدِينُوا الْجَبَّارُ * وَلَهُ كَانَ يَخْدُمُ عُظَمَاءُ جَبَابِرَةٍ ثَلَاثَمِيَةِ أَلْفٍ *
16 * وَيوحَنَا الْكَبِيرُ وَلَهُ كَانَ يَخْدُمُ جَبَابِرَةٌ أَقْوِيَاءُ مَايَتَانِ وَعِشْرُونَ أَلْفًا * وَسَمْعِي بْنُ زِكْرِي الَّذِي
17 كَانَ أَحْسَنَ قُدَّامَ اللهِ * مَعَهُ مَايَتَا أَلْفٍ أَقْوِيَاءُ جَبَابِرَةٌ * وَمِنْ بَيْتِ بِنْيَامِينَ عُظَمَاءُ الْقُوَّةِ
18 الْبَذَّاعُ * وَكَانَ يَخْدُمُ قُدَّامَهُ الَّذِينَ يَرْمُونَ بِالْقِسِيِّ وَيُحَارِبُونَ بِالْأَتْرَاسِ مَايَتَا أَلْفٍ * وَيهُورَامُ
19 الْجَبَّارُ * وَلَهُ كَانَ يَخْدُمُ مِيَةُ أَلْفٍ وَعِشْرُونَ أَلْفًا * وَهَؤُلَاءِ كُلُّهُمْ خُدَّامُ يوسافاط الْمَلِكِ * غَيْرُ
مَا وَلَّى فِي ضِيَاعٍ عِظَامٍ فِي سَائِرِ أَرْضِ يَهُودَا *

POst eum regnavit Josaphat filius ejus, & invaluit contra Israelem: Præposuitque viros oppidis domûs Judæ, & præsidia collocavit in terra Judæ, & in terra Ephraimi, quam ceperat Asa pater ejus. Aderat enim Dominus Josaphato, eò quòd ambularet in viis Davidis patris sui, nec oraret idola; Sed oraret Dominum Deum patris sui, ambularet in præceptis ejus, leges ejus custodiret, nec faceret secundùm opera Israelis. Quare florentissimum reddidit Dominus regnum in manu ejus: & dederunt Judei munera Josaphato, & acquisivit opes & honorem permultum. Cumque firmum esset cor ejus in viis Dei, extirpavit etiam altaria & loca ubi sacrificabatur idolis, quæ erant intra limites Judæ; & legem redintegravit quæ jam detrita fuerat. Anno regni sui tertio misit vocatum proceres ac magnates suos, Obadiam, Sechariam, Mathanaelem, & Malachiam, qui docebant per oppida Judæ: Et una cum eis Levitas Semaiam, Mathaniam, Zachariam, Iſuelem, Netoram, Jonathanem, Adoniam, & Tobiam: cum quibus erant etiam eliſamus & Jeboramus sacerdotes. Ipſi docebant per totam terram Judæ, habentes secum librum legis Domini: obibant inquam, omnia oppida Judæ, & docebant populum. Irruit ergò pavor Dei super omnes urbes quæ erant circum Judam, ita ut bellum non inferrent Josaphato. Quin etiam ex urbibus Philisthæorum afferebant ei argentum & munera: eodémque modo Arabes adducebant aves masculas, nempe arietes, septies mille septingentos, totidémque hircas singulis annis: Adeóque summè dives evasit, & ædificavit in Juda castra & oppida armamentariorum: Et negotia magna fuerunt ei in terra Judæ; & viri bellatores ad pugnam fortissimi, in Jerusalem: Atque hic est numerus eorum per familias paternas; è domo Judæ, chiliarchi erant Adinu gigas, cui ministrabant heroes valentissimi trecentum mille: Johannes magnus, cui ministrabant heroes fortissimi ducenti octoginta mille: Et Semei filius Zsrabi, qui rectè se gesserat coram Deo, quem comitabantur bis centum mille heroes fortissimi. E domo verò Benjaminis, potentes robore Elidaus, coram quo ministrabant ii qui jaculabantur arcubus, & cum clypeis pugnabant, bis centum mille: Et Jehorabar gigas, cui ministrabant centum octoginta mille. Hi omnes erant ministri Josaphati regis: præter eos quibus demandaverat civitates majores in tota terra Judæ.

דברי הימים ב: יח

CAP. XVIII. יח

1 ,Someron in Achab ad annorum fine in Deſcenditque .Achab *eſt factum genus &:multitudine in* gloria &,*opulentia* Joſaphat ipſi *fuit* Et
2 וַיְהִי לִיהוֹשָׁפָט עֹשֶׁר וְכָבוֹד לָרֹב וַיִּתְחַתֵּן לְאַחְאָב: וַיֵּרֶד לְקֵץ שָׁנִים אֶל־אַחְאָב לְשֹׁמְרוֹן
Dixitque-Ghilhad Ramoth in *aſcendere* ei perſuaſitque :eo cum qui populo & ,*multitudine in* boves & ,*pecu* Achab ei mactavit &
3 וַיִּזְבַּח־לוֹ אַחְאָב צֹאן וּבָקָר לָרֹב וְלָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיְסִיתֵהוּ לַעֲלוֹת אֶל־רָמֹת גִּלְעָד: וַיֹּאמֶר
,ego Sicut :ei dixit Et ?Ghilhad Ramoth mecum perges Nunquid :Jehudah regem Joſaphat ad Iſrael rex Achab
אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲתֵלֵךְ עִמִּי רָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר לוֹ כָּמוֹנִי
hodie *ut* quæſo *Inquire* :Iſrael regem ad Joſaphat Dixitque .bello in tecum & :meus populus,tuus popul' ſicut &:tu ſicut
4 כָּמוֹךָ וּכְעַמְּךָ עַמִּי וְעִמְּךָ בַּמִּלְחָמָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דְּרֹשׁ־נָא כַיּוֹם
Ramoth in *ibimus* Num :eos ad dixit & ,viros quadringentos prophetas Iſrael rex congregavit Et .Domini verbum
5 אֶת־דְּבַר יְהוָה: וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת
hic Num :Joſaphat Dixitque .regis manu in Deus tradet &,Aſcende :dixerunt Et *ceſſabo* an ,bellum ad Ghilhad
גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְיִתֵּן הָאֱלֹהִים בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה
requirendum ad unus vir Adhuc :Joſaphat ad Iſrael rex ait Et ?eo ab requiramus ut ,adhuc Domini propheta
6 נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ־אֶחָד לִדְרֹשׁ
Ipſe .malum *in* ſuis diebus omnibus ſed ,bonum *in me ſuper vaticinans* ipſe non quia ;eum odi ego & ,eo ab Dominum
7 אֶת־יְהוָה מֵאֹתוֹ וְאָנִי שְׂנֵאתִיהוּ כִּי אֵינֶנּוּ מִתְנַבֵּא עָלַי לְטוֹבָה כִּי כָל־יָמָיו לְרָעָה הוּא
:dixit & ,unum eunuchum *ad* Iſrael rex Vocavitque .ſic rex dicat Ne :Joſaphat Dixitque .Imla filius Michajehu
מִיכָיְהוּ בֶן־יִמְלָא וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אַל־יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן: וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־סָרִיס אֶחָד וַיֹּאמֶר
8 ,ſuum ſolium ſuper unuſquiſque *ſedentes* Judah rex Joſaphat & ,Iſrael rex Et .Imla filium Michajehu Feſtina
מַהֵר מִיכָיְהוּ בֶן־יִמְלָא: וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה יוֹשְׁבִים אִישׁ עַל־כִּסְאוֹ
9 sibi fecit Et .*eorum facies ad vaticinantes* prophetæ omnes & ,Someron portæ oſtium area in *ſedentes* & ,veſtibus induti
מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים וְיוֹשְׁבִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן וְכָל־הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים לִפְנֵיהֶם: וַיַּעַשׂ לוֹ
10 .eos *conſumere ad uſque Aram* corruptes illis In :Dominus dixit Sic :dixit & ,ferrea cornua Chenahanah filius Sidchijahu
צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְנַגַּח אֶת־אֲרָם עַד־כַּלּוֹתָם:
.regis manu in Dominus dabit & ,*proſterare* & ,Ghilhad Ramoth Aſcende :dicendo ,ſic *prophetantes* prophetæ omnes Et
11 וְכָל־הַנְּבִיאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת גִּלְעָד וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ:
ad bonum uno ore prophetarum verba Ecce :dicendo,eum ad eſt locutus,Michajehu vocandum ad perrexerat qui nuncius Et
12 וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ לִקְרֹא לְמִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־
quod quia Dominus *Vivus* :Michajehu Dixitque .bonum loquaris & ,*eis* ex unum ſicut tuum verbũ obſecro Sitque .*regem*
הַמֶּלֶךְ וִיהִי־נָא דְבָרְךָ כְּאַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טּוֹב: וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר־
13 Ghilhad Ramoth in *ibimus* num Michah :eum ad rex Dixitque .regem ad venit Et .loquar illud ,meus Deus dixerit
יֹאמַר אֱלֹהַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת גִּלְעָד
quot ad Uſque :rex eum ad dixit Et .veſtra manu in tradẽtur &,proſperabimini &,Aſcendite:dixit Et *?abſtinebo* an ,bellum ad
לַמִּלְחָמָה אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר עֲלוּ וְהַצְלִיחוּ וְיִנָּתְנוּ בְּיֶדְכֶם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמָּה
15 ? Domini nomine in veritatem niſi me ad loquaris non *quòd* ,*te adjurans* ego vices
פְּעָמִים אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת בְּשֵׁם יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XVIII.

1 Fuit ergò Joſaphat dives & inclytus multùm, & affini-
2 tate conjunctus eſt Achab. Deſcenditque poſt annos ad
eum in Samariam: ad cujus adventum mactavit Achab
arietes & boves plurimos, ipſi, & populo qui venerat
cum eo: perſuaſitque illi ut aſcenderet in Ramoth Ga-
3 laad. Dixitque Achab rex Iſrael ad Joſaphat regem Ju-
da, Veni mecum in Ramoth Galaad. Cui ille reſpondit;
Ut ego, & tu: ſicut populus tuus, ſic & populus meus:
4 tecumque erimus in bello. Dixitque Joſaphat ad regem
Iſrael; Conſule, obſecro, impræſentiarum ſermonem Do-
5 mini. Congregavit igitur rex Iſrael prophetarum qua-
dringentos viros, & dixit ad eos; In Ramoth Galaad ad
bellandum ire debemus an quieſcere? At illi; Aſcende,
6 inquiunt, & tradet Deus in manu regis. Dixitque Jo-
ſaphat; Numquid non eſt hìc prophetes Domini, ut ab
illo etiam requiramus: Et ait rex Iſrael ad Joſaphat;
7 Eſt vir unus, à quo poſſumus quærere Domini volunta-
tem: ſed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum,
ſed malum omni tempore: eſt autem Michæas filius Jemla.
Dixitque Joſaphat, Ne loquaris rex hoc modo. Voca-
8 vit ergò rex Iſrael unum de eunuchis, & dixit ei; Voca
citò Michæam filium Jemla. Porrò rex Iſrael, & Joſa-
9 phat rex Juda, uterque ſedebant in ſolio ſuo, veſtiti cul-
tu regio: ſedebant autem in area juxta portam Samariæ,
omnéſque prophetæ vaticinabantur coram eis. Sede-
10 cias verò filius Chanaana fecit ſibi cornua ferrea, & ait;
Hæc dicit Dominus; His ventilabis Syriam, donec con-
teras eam. Omnéſque prophetæ ſimiliter prophetabant,
11 atque dicebant; Aſcende in Ramoth Galaad, & proſpe-
raberis, & tradet eos Dominus in manu regis. Nun-
12 tius autem, qui ierat ad vocandum Michæam, ait illi; En
verba omnium prophetarum uno ore bona regi annun-
tiant: quæſo ergò te ut & ſermo tuus ab eis non diſſen-
13 tiat, loquariſque proſpera. Cui reſpondit Michæas;
Vivit Dominus, quia quodcunq; dixerit mihi Deus meus,
14 hoc loquar. Venit ergò ad regem. Cui rex ait; Michæa,
ire debemus in Ramoth Galaad ad bellandum, an quie-
ſcere? Cui ille reſpondit; Aſcendite: cuncta enim pro-
ſpera evenient, & tradentur hoſtes in manus veſtras. Di-
15 xítque rex; Iterùm atque iterùm te adjuro, ut mihi non
loquaris, niſi quod verum eſt, in nomine Domini.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XVIII.

1 Cum ergò Joſaphat divitiis & gloriâ ve-
hementer abundâſſet, acceſſit ad Ahabum.
2 Cúmque poſt biennium deſcendiſſet ad Aha-
bum in Samaria, mactavit illi Ahab & co-
piis quæ cum eo erant, victimas, oves ac bo-
ves ingenti copiâ; deinde conſilio perſuaſit
3 ei ut aſcenderet in Ramath-gelaad. Dicen-
te enim Ahabo rege Iſraelis ad Jehoſaphatum
regem Judæ, Aſcendéſne mecum ad Ramath-
gelaad? reſpondit illi, Aſcendam æquè ac tu,
& populus meus æquè ac populus tuus, &
equi mei ac equi tui; tecumque ibo ad bel-
4 lum. Dixit inſuper Jehoſaphat ad regẽ Iſra-
elis, Conſule quæſo ut hodie ſermonem Do-
5 mini. Quarè convocatis rex Iſrael prophe-
tis, quadringentis circiter viris; ait illis, Ibi-
múſne ad bellum in Ramath-gelaad, annon?
Reſponderunt, Aſcende; traditurus eſt enim
6 Dominus hoſtes tuos in manus tuas. Rur-
ſus dixit rex Jehoſaphat, Annon extat hìc ul-
lus propheta Domini verus quem conſula-
7 mus? Reſpondit rex Iſrael Jehoſaphato,
Extat adhuc homo quidam per quem conſula-
mus verbum Dñi: at ego odi eum, quòd non
bonum ſed malum in me prophetet; Micha
Jemlæ filius eſt nomen ejus. Ait Jehoſaphat,
8 Ne ſic loquatur rex. Tunc accerſito rex Iſ-
raelis quodam eunucho, dixit; Feſtina, adduc
ad me Micham Jemlæ filium. Interim rex
9 Iſraelis & Jehoſaphat rex Judæ ſedebãt uter-
que in ſolio ſuo, veſtibus induti verſicolori-
bus; ſedebant, inquam, ad portam Samariæ, &
omnes illi prophetæ falſi prophetabant co-
ram eis. Adhæc fecit ſibi Sedecia filius Cha-
10 nanææ cornua ferrea, & dicebat ei; Sic dicit
Dominus, His feries Adumæos, donec abſu-
mas illos, penitúſque conficias. Eodem mo-
11 do vaticinabantur omnes prophetæ, & dice-
bant; Aſcende contra Ramath-gelaad, eámq;
vincito: tradet enim Dominus hoſtes tuos in
12 manus tuas O rex. Nuntius autem qui abie-
rat accerſitum Micham, locutus eſt ad eum, &
ait illi; Ecce verbà prophetarum falſorũ con-
ſentiunt omnia in fauſtis regi prædicendis:
ſint ſermones tui jucundi ut unius illorũ, & tu
13 quoque fauſta prædicas. Reſpondit Micha,
Per Dominum Deum vivum, nihil aliud præ-
ter id quo Deus imbuerit cor meum, eloquar.
14 Cùm regem adiiſſet, ait illi rex; Micha, ibi-
múſne contra Ramath-gelaad, annon? Re-
ſpondit ei, Aſcende, & vince eam; tradentur
15 enim in manus tuas. Dixit ad eum rex, Quo-
ties tandem adjuraturus ſum te, ne mecum
loquaris niſi vera in nomine Domini?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

1 2 Καὶ ἐπλούτησε τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπιγαμβρεύσαλο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ. Καὶ
κατέβη διὰ τέλους ἐπὶ πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν· καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μό-
χους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν τοῦ Συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς (α) Ῥα-
3 μὼθ τῆς Γαλααδίτιδος. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα (β) Ἰούδα,
Εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς (γ) Ῥαμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὡς ἐγὼ, (†) ὅτω σὺ
4 Σὺ· ὡς ὁ λαός Σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ Σοῦ εἰς πόλεμον. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσ-
5 ραὴλ, Ζήτησον δὴ σήμερον τὸν κύριον. Καὶ συνήγαγε ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακο-
σίους ἄνδρας, καὶ εἶπαν αὐτοῖς, Εἰ πορευθῶ εἰς (δ) Ῥαμὼθ Γαλαάδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ
6 εἶπαν, Ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τῆ βασιλέως. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ, Οὐκ ἔστιν
7 ὧδε προφήτης τῆ κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ; Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰω-
σαφὰτ, Ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προ-
φητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, οὗτος Μιχαίας υἱὸς (ε) Ἰεμβλά.
8 καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ, Μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ (ζ) βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα,
9 καὶ εἶπε, Τάχος Μιχαίαν υἱὸν (η) Ἰεμβλά. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰού-
δα καθήμενοι ἕκασος ὅλη θρόνῳ αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας
10 πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται (θ) προεφήτευον ἐναντίον αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν ἑαυ-
τῷ Σεδεκίας υἱὸς (ι) Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτοις κερατιεῖς
11 τὴν Συρίαν (κ) ἕως ἂν συντελεσθῇ. Καὶ πάντες οἱ προφῆται (λ) προεφήτευον οὕτω, λέγοντες, Α-
12 νάβαινε εἰς (μ) Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τῆ βασιλέως. Καὶ
ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων, Ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆ-
ται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τῆ βασιλέως, καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλή-
13 14 σεις ἀγαθά. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ Θεὸς πρὸς μὲ, αὐτὸ λαλήσω. Καὶ
ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Μιχαία, (ν) εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμὼθ Γαλα-
αὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν, Ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ποσάκις ὁρκίζω σε ἵνα μὴ (ξ) λαλήσῃς πρὸς μὲ πλὴν τὴν ἀλήθει-
αν ἐν ὀνόματι κυρίου;

CAP. XVIII.

1 ET factæ ſunt ipſi Joſaphat adhuc divitiæ, & gloria multa: & contraxit affinitatem in domo Achaab. 2 Et deſcendit in fine annorum ad Achaab in Samariam. Et immolavit ei Achaab oves, & vitulos multos, & populo qui cum eo: & (a) diligebat eum, ut ſimul aſcenderet ſecum in Rhamoth Galaaditidis. 3 Et dixit Achaab rex Iſrael, ad Joſaphat regem Judæ; Si ibis mecum in Rhamoth Galaaditidis? Et dixit ei; (b) Sicut ego, ita & tu: ſicut populus tuus, & populus meus tecum ad bellum. 4 Et dixit Joſaphat ad regem Iſrael, Quære nunc hodiè Dominum. 5 Et congregavit rex Iſrael prophetas quadringentos viros: & dixit eis; Si ibo in Rhamoth Galaad ad bellum, an ceſſabo? Et dixerunt, Aſcende: & dabit Deus in manus regis. 6 Et dixit Joſaphat; Non eſt hîc propheta Domini adhuc, & inquiramus ab eo? 7 Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat; Adhuc vir unus ad quærendum Dominum per eum, & ego odi illum: quoniam non eſt prophetans de me in bona: quoniam omnes dies ejus in mala. Hic Micheas filius Jembla. Et dixit Joſaphat, Ne loquatur rex ita. 8 Et vocavit rex eunuchum unum, & dixit; (c) Citò Micheam filium Jembla. Et rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, 9 ſedentes unuſquiſque ſuper thronum ſuum, & induti ſtolas, ſedentes in platea oſtii portæ Samariæ. Et omnes prophetæ prophetabant coram eis. 10 Et fecit ſibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea, & dixit; Hæc dicit Dominus; In his cornupetes Syriam, quoadusque conſummata fuerit. 11 Et omnes prophetæ prophetabant ſic dicentes; Aſcende in Rhamoth Galaad, & proſperaberis, & dabit Dominus in manus regis. 12 Et nuntius, qui iverat ad vocandum Micheam, locutus eſt ei, dicens; Ecce locuti ſunt prophetæ in ore uno bona de rege. Et ſint nunc verba tua, ſicut unius eorum, & loquêris bona. 13 Et dixit Micheas; Vivit Dominus, quoniam quicquid dixerit Dominus ad me, id loquar. 14 Et venit ad regem: & dixit ei rex; Micheæ, ſi vadam in Rhamoth Galaad ad bellum, an ceſſem? Et dixit; Aſcende & proſperabis, & dabuntur in manus veſtras. 15 Et dixit ei rex; Quoties adjuro te, ut non loquaris ad me, niſi veritatem in nomine Domini?

MS. A. (α) Ῥαμμὼθ (β) Ἰούδα, Πορεύσῃ (γ) Ῥαμμὼθ (†) ὅτως (δ) Ῥαμμὼθ (ε) Ἰεμλά. (ζ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον (η) Ἰεμλά. (θ) ἐπροφήτευον
(ι) Χαναανὰ (κ) ἕως Συντελεσθῇ. (λ) ἐπεφήτευον οὕτως, (μ) Ῥαμμὼθ (ν) εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ (ξ) λαλήσεις πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

الفصل الثامن عشر *

CAP. XVIII.

1 2 * وصار له غنا وبعمه عظيمه * وتقدم الي احاب ملك سمرين * ونزل بعد سنين الي
عند احاب * فذبح له غما وبقرا * وللاجناد الذين معه * واشار عليه ان يطلع الي رامة
3 جلعاد * فقال احاب ملك اسرايل ليوسافاط ملك يهودا * تطلع معي الي رامة جلعاد *
فقال له * انا اطلع مثلك * وقومي مثل قومك * وفرساني مثل فرسانك * ومعك اخرج الي
4 5 الحرب * وقال يوسافاط لملك اسرايل * سل اليوم قولا من عند الله * فجمع ملك اسرايل
رجالا اربعمايه انبيا * وقال لهم * نسير الي الحرب لرامة جلعاد أم لا * فقالوا له * اطلع والرب
6 7 يسلم اعداك في يديك * فقال يوسافاط * أثمّ هنا نبي حق * فقال ملك اسرايل *
هنا رجل واحد نسال كلمة الله منه * وانا ابغضه * لانه ما يتنبا علي خيرا بل سرا *
اسمه مخا بن عملا * فقال يوسافاط * لا يقول الملك هذا * وارسل واحدا وقال له * استعجل
8 9 لي مخا * وكان الملكان جلوسا على كراسيهما * لابسين لباسا عظيما في باب سمرين *
10 وساير الانبيا الكذبة يتنبون قدامهما * وصنع صدقيا بن الكنعانية له قرونا من
حديد * وقال * هكذا يقول رب الارباب * بهولا تنطح الادوميين حتى يفنيهم * وكان
11 كل الانبيا يتنبون هكذا ويقولون * تطلع الي رامة جلعاد وتغلب * ويسلم الله اعداك
12 في يديك * والرسول الذي مضي الي مخا كلمه وقال له * هذ الفاظ الانبيا الكذبة
الذين قالوا خيرا قدام الملك * فتبا له بخير * ويكون الفاظك جيدة قدامه * فقال
13 14 مخا * حي هو الله ابي ما انطق الا بما يطرحه الله في فمي فانا اقوله * ومر مخا الي
عند الملك * فقال له تطلع الي رامة جلعاد أم لا * فقال له * اطلع وانت تغلبها
15 ويغلبون بيدك * فقال له الملك * كم من مرة احلفك باسم الرب ان لا تكلمني
الا بالحق *

INgentibus itaque divitiis & opibus acquiſitis, neceſſitudine ſe conjunxit cum Achabo rege Samariæ. 2 Cúmque biennio pòſt deſcendiſſet ad Achabum, maſtavit illi & militibus qui cum eo erant oves & boves: tum conſilium dedit ei ut aſcenderet ad Ramat-galaadis. 3 Dixit enim Achab rex Iſraelis ad Joſaphatum regem Judæ; Aſcendas quæſo mecum ad Ramat-galaadis. Reſpondit ei, Ego aſcendam ſicut tu, & gens mea ſicut gens tua, & equites mei ſicut equites tui, tecúmque ad bellum procedam. 4 Deinde dixit Joſaphat regi Iſraelis, Pete hodiè oraculum à Deo. 5 Quamobrem collectis rex Iſrael quadringentis viris prophetis, dixit eis; Proficiſcémúrne ad bellum contra Ramat-galaadis, annon? Reſponderunt ei; Aſcende, tradétque Dominus hoſtes tuos in manus tuas. 6 Dixit Joſaphat, Eſtne hîc aliquis propheta verus? 7 Reſpondit rex Iſraelis, Eſt hîc homo quidam à quo peti poteſt oraculum divinum: ſed ego odio proſequor eum, quia non prædixit mihi fauſta ſed infauſta: vocatur autem Micha filius Jemlæ. Dixit Joſaphat, Ne dicat hoc rex. 8 Tum miſit quendam hiſce mandatis, Fac citò veniat ad me Micha. 9 Interea ſedebat uterque rex in ſolio ſuo, veſtibus utercque præclaris indutus, in porta Samariæ; & omnes illi prophetæ mendaces vaticinabantur coram eis: 10 Et Sedecia Chanaanæa filius adhibitis ſibi cornibus ferreis, dicebat; Sic dixit Dominus dominorum, His feries Adumæos donec conficias eos. Eâdem quoque ratione 11 omnes illi prophetæ vaticinabantur, & dicébant; Aſcendes ad Ramat-galaadis, & vinces, tradéique Deus hoſtes tuos in manus tuas. 12 Nuntius autem qui abierat ad Michæam, allocutus eſt eum, & dixit illi; His ſunt ſermones falſorum prophetarum qui fauſta prædixerunt regi: prædic igitur ei fauſta, ſintque ſermones tui apud eum jucundi. 13 Reſpondit Micha, Per Deum vivum, nil proferam niſi quod injecerit Deus in cor meum, illúdque idem dicam. 14 Cùm itaque Micha ad regem perveniſſet, ait illi; Aſcendemúſne ad Ramat-galaadis, annon? Dixit illi; Aſcende, tu enim victurus es, & illi manu tuâ ſuperandi. 15 Dixit ei rex, Quoties adjurabo te per nomen Domini ut non niſi vera loquaris mihi?

דברי הימים ב: יח

Non :Dominus dixit Et .pastor *eis* non *cui* ,*pecus* sicut ,montes super dispersos Israel universum Vidi :ait Et

16 וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל נְפוֹצִים עַל־הֶהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶן רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־

,te ad dixi Nónne :Jehosaphat ad Israel rex ait Et .pace in* suam domum in *vir revertantur* :istis domini

17 אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ

sedentem Dominum Vidi .Domini verbum audite Ideo :dixit Et ?malum *in quinixo* ,bonum *me super* vaticinabitur non

18 לֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־לָרָע: וַיֹּאמֶר לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יוֹשֵׁב

decipiet Quis :Dominus dixit Et .ejus sinistram & ,ejus dexteram juxta *stantes* cœlorum exercitum omnem & ,suum solium super

19 עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה

est egressus Et .sic dicente illo & ,sic dicente isto *dixit* Et ?Ghilhad Ramoth in corruat &,ascendat ut ,Israel regem Achab

20 אֶת־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה אָמַר כָּכָה וְזֶה אָמַר כָּכָה: וַיֵּצֵא

ero & ,Egrediar :dixit Et ?quo In :eum ad Dominus dixit Et .eum decipiã Ego :ait & ,*Domini facies ad* stetit & ,spiritus

21 הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה: וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי

dedit ecce nunc Et .ita fac & ,Egredere .prævalebis etiam &,Decipies :dixit Et .ejus prophetarum omnium ore in *falsitatis spiritum in*

22 לְרוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה כֵּן: וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן

filius Sidchijahu accessit Et .malum te contra est locutus Dominus &,istorum tuorum prophetarum ore in *falsitatis* spiritum Dominus

23 יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה: וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־

? *te alloquendum ad* ,me à Domini spiritus transiit *vis Quam* :ait & ,maxillam super Michajehu percussit &,Chenahanah

כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־מִיכָיְהוּ עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי זֶה הָדֶרְךְ עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָךְ:

rex Dixitque .te *abscondendum ad* cubiculum per cubiculum ingredieris quo ,illo die in *videns* tu Ecce :Michajehu Dixitque

24 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא חָדֵר בְּחָדֵר לְהֶחָבֵא: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ

25 Sic :dicetis Et .regis filium Joas ad & ,civitatis principem Amon ad eum reducite & ,Michajehu Tollite :Israel

יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת־מִיכָיְהוּ וְהָשִׁיבֻהוּ אֶל־אָמוֹן שַׂר־הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ: וְאֲמַרְתֶּם כֹּה

.pace in *me reverti ad usque ,oppressionis* aquam &,*oppressoris* panem eum facite comedere & ,carceris domo hunc Ponite :rex dixit

אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ זֶה בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִילֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד שׁוּבִי בְשָׁלוֹם:

.universi populi Audite :ait Et .me per Dominus est locutus non ,pace in fueris reversus revertendo Si :Michajehu dixit Et

26 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם:

:Jehosaphat ad Israel rex Dixitque .Ghilhad Ramoth in Jehudah rex Jehosaphat & ,Israel rex ascendit Et

27 וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־רָמֹת גִּלְעָד: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט

28 rex Et .prælium in sunt ingressi Et .Israel rex se mutavit Et.tuis vestib' te indue tu & ;prælium *in eundum* & , *est Mutandum*

29 הִתְחַפֵּשׂ וְבוֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בַּמִּלְחָמָה: וּמֶלֶךְ

30 rege cum *quinimo* ,magno *cum* ,parvo cum pugnabitis Non :dicendo,sibi qui *currus* principibus præceperat Aram

אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ אֶת־הַקָּטָן וְאֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ

sunt versi Et .*ipse* Israel Rex :dixerunt ipsi & ,Jehosaphat *currus* principes *videre secundã*,fuit Et .tantùm Israel

31 יִשְׂרָאֵל לְבַדּוּ: וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֵבּוּ

.eo ab Deus illos *incitavit* & ,ei est auxiliatus Dominus &,Jehosaphat clamavit Et .pugnandum ad eum contra

עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וַיהוָה עֲזָרוֹ וַיָּסֵיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ:

Versio VULG. LAT.

16 At ille ait ;Vidi universum Israel dispersum in montibus, ficut oves absque pastore : & dixit Dominus, Non habent isti dominos : revertatur unusquisque in domum suam in pace. 17 Et ait rex Israel ad Josaphat ;Nónne dixi tibi, quòd non prophetaret iste mihi quidquam boni, sed ea quæ mala sunt ? 18 At ille, Idcircò, ait, audite verbum Domini : Vidi Dominum sedentem in solio suo, & omnẽ exercitum cœli assistentem ei à dextris & à sinistris. 19 Et dixit Dominus ; Quis decipiet Achab regem Israel, ut ascendat & corruat in Ramoth Galaad ? Cúmque diceret unus hoc modo, & alter alio : 20 Processit spiritus, & stetit coram Domino, & ait ; Ego decipiam eum. Cui Dominus ; In quo, inquit, decipies ? 21 At ille respondit ; Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Dixítque Dominus ; Decipies, & prævalebis : egredere, & fac ita. 22 Nunc igitur, ecce Dominus dedit spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum, & Dominus, locutus est de te mala. 23 Accessit autem Sedecias filius Chanaana, & percussit Michææ maxillam, & ait ; Per quam viam transivit Spiritus Domini à me, ut loqueretur tibi ? 24 Dixítque Michæas ; Tu ipse videbis in die illo, quando ingressus fueris cubiculum de cubiculo ut abscondaris. 25 Præcepit autem rex Israel, dicens ; Tollite Michæam, & ducite eum ad Amon principem civitatis, & ad Joas filium Amelech. 26 Et dicetis, Hæc dicit rex ; Mittite hunc in carcerem, & date ei panis modicum, & aquæ pauxillum, donec revertar in pace. 27 Dixítque Michæas ; Si reversus fueris in pace, non est locutus Dominus in me. Et ait ; Audite omnes populi. 28 Igitur ascenderunt rex Israel & Josaphat rex Juda in Ramoth Galaad. 29 Dixítque rex Israel ad Josaphat ; Mutabo habitum, & sic ad pugnam vadam, tu autem induere vestibus tuis. Mutatóque rex Israel habitu, venit ad bellum. 30 Rex autem Syriæ præceperat ducibus equitatûs sui, dicens ; Ne pugnetis contra minimum, aut contra maximum, nisi contra solum regem Israel. 31 Itaque cùm vidissent principes equitatûs Josaphat, dixerunt ; Rex Israel est iste. Et circumdederunt eum dimicantes : at ille clamavit ad Dominum, & auxiliatus est ei, atque avertit eos ab illo.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * ... Tum dixit, Videbam universum Israelem dispersum inter montes, & similem ovibus pastore carentibus : dicebátque Dominus, Non habent hi regem, revertatur quisque domum suam in pace. 17 Tunc dixit rex Israelis ad Jehosaphatum, Nónne dixeram tibi quòd iste non fausta sed infausta de me prophetet ? 18 Tum dixit Micha, Propter hoc audi sermonem Domini ; Vidi Dominum sedentem super solium suum, & omnes cœlestes exercitus astantes à dexteris & à sinistris ejus : 19 Et cùm diceret Dominus, Quis pelliciet Ahabum regem Israelis, ut ascendat & occidatur in Ramath-gelaadis ? unus dicebat, Ego pelliciam eum, alter aiebat, Ego pelliciam eum. 20 Tandem prodiit spiritus quidam, stetítque coram Domino, & ait ; Ego pelliciam eum. 21 Cui dicente Domino, Per quid ? Ego, inquit, egrediar, eróque spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Ait illi, Pellicies eum, & valebis in eum ; egredere, & fac ut dixisti. 22 Quarè ecce Dominus indidit spiritum mendacem in os omnium tuorum prophetarum istorum, & Dominus decrevit contra te malum. 23 Tunc accedens Sedecia filius Chananæ, percussit Micham in maxillam, & dixit ei ; Quoto ab hinc tempore tranfivit à me spiritus Domini ut alloqueretur te ? 24 Respondit Micha, Ecce deprehendes eo die quo ingredieris conclave conclavi interius ad abdendum te. 25 Ait autem rex Israelis, Ducite Micham, & præcludite eum domi Amonis præfecti civitatis, & domi Joasi filii regis : 26 Et dicetis, Ita præcepit rex, Conjicite hunc in carcerem, & alite eum pane ad conservationem *tantùm* vitæ, & date ei bibendum aquam ad conservationem vitæ, quousque redeam incolumis. 27 Dixit Micha, Si planè redieris & veneris incolumis, nequaquam locutus est mecum Dominus : tum subjunxit ; Audite populi omnes. 28 Cùm igitur ascendisset Jehosaphat rex Judæ & Ahab rex Israelis ad Ramathgelaad, 29 Dixit rex Israelis ad Jehosaphat, Armis instruar, & veniens me sistam in acie bellica : tu quoque induere instrumentis tuis bellicis. Sic rex Israelis armatus processit, stitítque se in acie bellica. 30 Rex autem Adumæorum præceperat præfectis curruum suorum triginta duobus, & dixerat eis ; Ne conseratis manus neque cum parvo, neque cum magno, sed cum solo rege Israelis. 31 Contigit ergò ut cùm viderent præfecti curruum Jehosaphatum, dicerent ; Rex Israelis est iste ; & invaderent eum ad oppugnandum ipsum : sed ululanti Jehosaphato auxiliatus est Dominus, avertítque eos ab ipso :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ εἶπε, Εἶδον (o) τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένους ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε κύριος, Οὐκ ἔχουσιν (π) ἡγούμενον ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.
17 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, Οὐκ (ρ) εἶπόν σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ
18 ἀλλ' ἢ κακά; Καὶ εἶπε, Οὐχ ὕτως· ἀκούσατε λόγον κυρίου, (σ) Εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου
19 αὐτοῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος, Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν (τ) Ῥαμὼθ Γα-
20 λαάδ; (υ) καὶ οὗτος εἶπεν ὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν ὕτως. Καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ
21 εἶπεν, Ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. καὶ εἶπε κύριος, Ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἀπατήσεις (φ) καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε καὶποιή-
22 σον (χ) ὕτω. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι (ψ) τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά. Καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς (ι) Χαναὰν, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ
23 τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ω) Ποίᾳ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα κυρίου παρ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι πρὸς
24 σέ; Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ (α) ταμεῖον ἐκ ταμείου τοῦ
25 καλαχρυβῆναι. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Λάβετε τὸν Μιχαίαν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς (β) Ἐμὴρ
26 ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα υἱὸν τοῦ βασιλέως, Καὶ ἐρεῖτε, Οὕτως εἶπεν ὁ βα-
27 σιλεύς, Ἀπόθεσθε οὗτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐδέσθω ἄρτου θλίψεως καὶ ὕδατος θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπεν Μιχαίας, Ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος
28 ἐν (γ) ἐμοί. καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε λαοὶ πάντες. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασι-
29 λεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, Καλαχάλυφόν μα, καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψαλο (δ) βασι-
30 λεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλαλο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων τοῖς μεθ' αὐτοῦ, λέγων, Μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσ-
31 ραὴλ μόνον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ, καὶ αὐτοὶ εἶπαν, Βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος· καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν. καὶ ἐβόησεν Ἰωσαφὰτ, καὶ κύριος ἔσωσεν αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ.

Et dixit; Vidi Israel dispersos in montibus, tanquam oves, quibus 16
non est pastor. Et dixit Dominus, Non habent ducem isti: revertant
unusquisq; in domum suam in pace. Et dixit rex Israel ad Josaphat; 17
Nonne dixi tibi, quòd non prophetat de me bona, sed mala? Et dixit, 18
Non sic: Audite verbum Domini, Vidi Dominum sedentem super thro-
num suum: & omnis virtus cœli assistebat à dextris ejus, & à sini-
stris ejus. Et dixit Dominus; Quis decipiet Achaab regem Israel, 19
& ascendet, & cadet in Rhamoth Galaad? Et hic dixit sic, & iste
dixit sic. Et egressus est spiritus, & stetit in conspectu Domini, & 20
dixit; Ego decipiam eum. Et dixit Dominus, In quo? Et dixit; Exi- 21
bo, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit;
Decipies, & poteris: egredere, & facita. Et nunc ecce dedit Domi- 22
nus spiritum mendacem in ore prophetarum tuorum horum: & Domi-
nus locutus est super te mala. Et appropinquavit Sedecias filius Chana- 23
an, & percussit Micheam super maxillam, & dixit ei, Quali viâ transi-
ivit spiritus Domini à me ad loquendum ad te? Et dixit Micheas; 24
Ecce videbis in die illa, in qua ingredieris cubiculum è cubiculo ad la-
tendum. Et dixit rex Israel, Capite Micheam: & reducite ad Emer 25
principem civitatis, & ad Joas principem filium regis: Et dicetis; Sic 26
dixit rex, Deponite hunc in domû custodiæ: & comedat panê tribulationis,
& aquâ tribulationis, quoadusq; revertam ego in pace. Et dixit Micheas; Si 27
revertens reverteris in pace, non est locutus Dominus in me. Et dixit, Au-
dite populi omnes. Et ascendit rex Israel, & Josaphat rex Juda in Rha- 28
moth Galaad. Et dixit rex Israel ad Josaphat; (d) Cooperi me, & in- 29
grediar in prælium: & tu induere vestimentum (e) meum. Et (f) coope-
ruit se rex Israel, & intravit in prælium. Et rex Syriæ mandavit prin- 30
cipibus currium, qui secum, dicens; Ne impugnetis parvum, & ma-
gnum, sed regem Israel solum. Et factum est, ut viderunt principes 31
currium Josaphat; & ipsi dixerunt, Rex Israel est. Et circumdederunt
eum ad impugnandum. Et clamavit Josaphat: & Dominus sal-
vavit eum: & avertit eos Deus ab eo.

MS. A. (o) διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν (π) ἡγούμενον, ἀναστρεφέτω ἕκαστος (ρ) εἶπά σοι, Οὐ (σ) Εἶδον κύριον (τ) Ῥαμὼθ (υ) καὶ * εἶπεν, Οὕτως εἶπεν ὕτως, καὶ (φ) καί γε δυνήσῃ, (χ) ὕτως. (ψ) πάντων τῶν (ι) Χαναὰ, (ω) Ποίᾳ ὁδῷ (α) ταμεῖον ἐκ ταμείου (β) Σεμὴρ τὸν ἄρχοντα (γ) ἐμοί. ἀκούσατε (δ) ὁ βασιλεὺς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ * نَظَرْتُ إِسْرَائِيلَ مُبَدَّدًا بَيْنَ ٱلْجِبَالِ * وَهُمْ مِثْلُ غَنَمٍ لَيْسَ لَهَا رَاعٍ * فَقَالَ ٱلرَّبُّ
17 لَيْسَ لِهَؤُلَاءِ مَلِكٌ * يَرْجِعْ كُلُّ رَجُلٍ إِلَى بَيْتِهِ بِسَلَامٍ * فَقَالَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ لِيُوسَافَاطَ
18 أَمَا قُلْتُ لَكَ أَنَّهُ مَا يَتَكَلَّمُ بِخَيْرٍ * فَقَالَ مِيخَا * لِأَجْلِ هٰذَا ٱسْمَعْ قَوْلَ ٱلرَّبِّ * رَأَيْتُ ٱلرَّبَّ
19 جَالِسًا عَلَى كُرْسِيِّهِ * وَسَائِرُ أَجْنَادِ ٱلسَّمَاءِ قِيَامًا عَنْ يَمِينِهِ وَيَسَارِهِ * فَقَالَ ٱلرَّبُّ مَنْ ٱلَّذِي
يُغْوِي لِأَخْآبَ مَلِكِ إِسْرَائِيلَ أَنْ يَصْعَدَ وَيَقَعَ فِي رَامَةِ جِلْعَادَ * فَقَالَ وَاحِدٌ أَنَا أُغْوِيهِ لَهُ *
20 وَآخَرُ قَالَ أَنَا أَلْطُفُ بِهِ * فَخَرَجَ رُوحٌ مِنْ قُدَّامِ ٱللَّهِ وَقَالَ * أَنَا أُغْوِيهِ لَهُ * فَقَالَ لَهُ ٱلرَّبُّ بِأَيِّ
21 شَيْءٍ * فَقَالَ * أَنَا أَخْرُجُ وَأَصِيرُ رُوحًا كَذَّابًا فِي فَمِ سَائِرِ أَنْبِيَائِهِ * فَقَالَ لَهُ ٱلرَّبُّ * أَنْتَ
22 تُغْوِي * أُخْرُجْ ٱصْنَعْ كَمَا قُلْتَ * فَٱلْآنَ هُوَذَا أَعْطَى ٱلرَّبُّ رُوحًا كَذَّابًا فِي فَمِ سَائِرِ أَنْبِيَائِكَ * وَٱلرَّبُّ
23 قَضَى عَلَيْكَ شَرًّا * فَتَقَدَّمَ صِدْقِيَّا بْنُ ٱلْكَنْعَانِيَّةِ * وَضَرَبَ مِيخَا عَلَى فَكِّهِ وَقَالَ لَهُ * مَتَى
عَبَرَ رُوحُ ٱللَّهِ عَنِّي وَكَلَّمَكَ * فَقَالَ مِيخَا ٱلنَّبِيُّ * تَنْظُرُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ حِينَ تَدْخُلُ
24 إِلَى ٱلْبَيْتِ ٱلدَّاخِلِيِّ * وَتَخْتَبِئُ فِي ٱلْبَيْتِ بَيْتًا لِتَخْتَبِئَ * وَأَمَرَ أَخْآبُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ أَنْ يُحْبَسَ
25 مِيخَا ٱلنَّبِيُّ فِي بَيْتِ أَمُونَ رَئِيسِ ٱلصَّيْعَةِ * وَفِي بَيْتِ يُوآشَ بْنِ مَلْكِيٍّ * وَقَالَ * ضَعُوا
26 كَذَا قَالَ ٱلسَّيِّدُ ٱلْمَلِكُ * اِطْرَحْ هٰذَا فِي بَيْتِ ٱلْحَبْسِ * وَأَطْعِمْهُ خُبْزَ ٱلضِّيقِ وَمَاءَ ٱلضِّيقِ
27 حَتَّى أَرْجِعَ بِٱلسَّلَامَةِ * فَقَالَ مِيخَا * إِنْ رَجَعْتَ رُجُوعًا سَالِمًا فَلَيْسَ ٱللَّهُ تَكَلَّمَ
28 فِيَّ * ثُمَّ قَالَ * ٱسْمَعُوا يَا شُعُوبُ ٱلْأُمَمِ هٰذَا * فَطَلَعَ يُوسَافَاطُ مَلِكُ يَهُوذَا وَأَخْآبُ مَلِكُ
29 إِسْرَائِيلَ إِلَى رَامَةِ جِلْعَادَ * فَقَالَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ لِيُوسَافَاطَ * ٱلْبَسْ سِلَاحِي وَأَقِفْ فِي ٱلصَّفِّ
30 وَٱلْبَسْ أَنْتَ لِبَاسَ ٱلْحَرْبِ * وَبَرِئَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ وَوَقَفَ فِي ٱلْحَرْبِ * وَمَلِكُ ٱلْآدُومِيِّينَ
أَمَرَ ٱلْمُحَارِبِينَ ٱلْمَعْرُوفِينَ بِرُؤُوسِ رُوحٍ * وَعِدَّتُهُمُ ٱثْنَانِ وَثَلَاثُونَ * وَقَالَ لَهُمْ * لَا تُحَارِبُوا كَبِيرًا
31 وَلَا صَغِيرًا * إِلَّا مَلِكَ إِسْرَائِيلَ وَحْدَهُ * فَلَمَّا نَظَرُوا ٱلْمُحَارِبُونَ ٱلْمُسَمَّوْنَ بِٱلْأَرْوَاحِ لِيُوسَافَاطَ *
قَالُوا * مَلِكُ إِسْرَائِيلَ هٰذَا * وَجَاءُوا لِيُحَارِبُوهُ * فَمَالَ يُوسَافَاطُ * وَأَعَانَهُ ٱللَّهُ وَخَلَّصَهُ مِنْهُمْ *

Respondit propheta, Vidi Israelem dispersum inter montes, iisque similes erant ovi- 16
bus quibus non est pastor: dicebátque Dominus, Non habent hi regem, redeat unus-
quisque domum suam incolumis. Dixit 17
autem rex Israelis ad Josaphatum, Nonne
dixeram tibi quòd is non esset fausta lo-
cuturus? Tum dixit Micha, Propterea 18
audi oraculum Domini, Vidi Dominum
sedentem in solio suo, totámque cœli mi-
litiam astantem à dexteris & à sinistris
ejus: Dicebátque Dominus, Quis est 19
qui persuadeat Achabo regi Israelis ut
ascendat et occidatur in Ramat-galaadis?
& dicente uno, Ego persuadebo ei; alte-
ro dicente, Ego blandiar ei: Prodiit 20
spiritus quidam è conspectu Dei, & ait;
Ego persuadebo illi. Tum dicente Do-
mino, Quâ ratione? Respondit, Ego e- 21
grediar, & fiam spiritus mendax in ore
omnium prophetarum ejus. At illi Do-
minus, Tu poteris; egredere, fac ut dixi-
sti, Quocirca indidit Dominus spiritum 22
mendacem in os omnium prophetarum tuo-
rum, & Dominus decrevit in te malum.
Tunc accedens Sedecia Chananææ filius 23
percussit Micham in maxillam ejus, &
ait illi; Quandonam transiit à me spiri-
tus Domini, & allocutus est te? Respon- 24
dit Micha propheta, Videbis eo die, cùm
ingredieris domum intimam, & ultra
hanc domum, domum alteram, ut abscon-
daris. Tunc præcepit Achab rex Israe- 25
lis ut carceribus detineretur Micha pro-
pheta in domo Amonis præfecti civita-
tis, in domo scilicet Joasi filii Malchi: Di- 26
cens; Dicite, Sic ait dominus rex; Con-
jice hunc in carceres, eíque tantum panis
præbe quantum sufficit ad ejus vitam
conservandam, & præbe aquam cum men-
sura, donec revertar incolumis. Dixit 27
Micha, Si tu salvus revertaris, nequa-
quam locutus est per me Deus: tum sub-
didit, Audite hoc O cœtus populorum. A- 28
scendit ergò Josaphat rex Judæ, & A-
chab rex Israelis, ad Ramath-galaadis: Di- 29
xitque rex Israelis ad Josaphatum, Meis
armis indutus, & inter acies belli me si-
stam: induere tu quoque vestimentis bel-
licis: armavítque se rex Israelis, & in
bello se stitit. Porrò rex Adumæorum 30
præceperat militibus qui vocabantur Bini,
bini, quorum numerus erat triginta duo;
& dixerat eis, Ne pugnetis contra ma-
gnum aut parvum, sed contra solum
regem Israelis. Videntes itaque milites 31
illi quì vocabantur Bini, Josaphatum;
dixerunt, Rex Israelis est hic, & venerunt
pugnatum contra eum. Declinavit autem
Josaphat, opémque tulit ei Deus, eripuit-
que eum ab ipsis.

דברי הימים ב: יט כ

32 ,sua simplicitate in *Jurcu in* traxit vir Et *.eum post à* sunt averſi ,Iſrael rex eſſet non quòd ,*currus* principes *videre ſecundùm*, fuit Et
וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו; וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת לְתָמּוֹ
33 ,*castrametatione* de me *educes* & ,tuâ manum Verte :aurigæ ait Et .loricam inter & ,junctura inter Iſrael regem percuſſit &
וַיַּךְ אֶת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכֶּב הָפֵךְ יָדְךָ וְהוֹצִאתַנִי מִן הַמַּחֲנֶה
.vesperam ad uſq; Aram contra curru in *ſtare ſe faciens erat* Iſrael rex & ,illo die in bellum aſcendit Et.*ſum infirmus* quia
כִּי הֶחֱלֵיתִי: וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה מָעֳמָד בַּמַּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם עַד־הָעָרֶב
34 *ſolem occidere* tempore in eſt mortuus Et
וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשָּׁמֶשׁ:

CAP. XIX יט

,videns Chanani filius Jehu *ejus facies ad* eſt egreſſus Et.Jeruſalaim in pace in ſuam domum ad Jehudah rex Joſaphat eſt reverſus Et
1 וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל־בֵּיתוֹ בְּשָׁלוֹם לִירוּשָׁלִָם: וַיֵּצֵא אֵל־פָּנָיו יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי הַחוֹזֶה
2 *faciebus à ferwor* te ſuper hoc *in* Et ?diliges Dominum habentes odio &,auxiliandum impio Nunquid :Joſaphat regem ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט הֲלָרָשָׁע תַּעְזֹר וְלִשְׂנְאֵי יְהוָה תֹּאהַב וּבְזֹאת עָלֶיךָ קֶצֶף מִלִּפְנֵי
.*Deum requirendum ad*,tuum cor præparâſti & ,terra de lucos *abſtuliſti* quia,tecum ſunt *inventa bona verba* Sed .Domini
יְהוָה: אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ עִמָּךְ כִּי בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ וְהֵכַנְתָּ לְבָבְךָ לִדְרשׁ הָאֱלֹהִים:
ad eos reduxit &,Ephraim montem ad uſq; Beer-ſebah à populo cũ eſt egreſſus &,eſt reverſus &: Jeruſalaim in Jehoſaphat habitavit Et
3 וַיֵּשֶׁב יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא בָּעָם מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם וַיְשִׁיבֵם אֶל־
ad dixit Et.civitate & civitate in,munitis Jehudah civitatib⁹ cunctis in,terra in judices Conſtituitque .ſuorum patrum Deum Dñm
4 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ בְּכֹל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת לָעִיר וָעִיר: וַיֹּאמֶר אֶל־
pavor ſit nunc Et .judicii *verbo in* vobiſcum &:Domino ſed,judicabitis homini non quia ;*facientes* vos quid Videte :judices
5 הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה־אַתֶּם עֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפְּטוּ כִּי לַיהוָה וְעִמָּכֶם בְּדַבַר מִשְׁפָּט: וְעַתָּה יְהִי פַּחַד־
6 etiam Et .muneris acceptio & ,*facierum aſſumptio* & ,iniquitas noſtro Deo Domino cum non quia ;facite & ,cuſtodite :vos ſuper Domini
יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ כִּי־אֵין עִם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשָּׂא פָּנִים וּמִקַּח־שֹׁחַד: וְגַם
7 *item* ad & ,Dñi judicium ad Iſrael *patrum capitibus* de & ,ſacerdotibus & ,Levitis de Joſaphat conſtituit Jeruſalaim in
בִּירוּשָׁלִַם הֶעֱמִיד יְהוֹשָׁפָט מִן־הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּט יְהוָה וְלָרִיב
omnem Et .perfecto corde in & ,fide in,Domini timore in agetis Sic :dicendo eis *ſuper* præcepit Et .Jeruſalaim ſunt reverſi &
8 וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם: וַיְצַו עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה תַּעֲשׂוּן בְּיִרְאַת יְהוָה בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם: וְכָל־
9 ,præceptum *ad* legem inter ,ſanguinem & ſanguinem inter ſuis urbibus in *habitantibus* veſtris fratribus de vos *ſuper* venerit quæ *litem*
10 רִיב אֲשֶׁר־יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם יֹשְׁבֵי בְעָרֵיהֶם בֵּין־דָּם לְדָם בֵּין־תּוֹרָה לְמִצְוָה
,facietis sic:veſtros fratres ſuper &,vos ſuper ira erit & ,*Dominum in delinquêt* non & ,eos præmonebitis & ,judicia & ,ſtatuta
לְחֻקִּים וְלִמִשְׁפָּטִים וְהוְהַרְתֶּם אֹתָם וְלֹא יֶאְשְׁמוּ לַיהוָה וְהָיָה קֶצֶף עֲלֵיכֶם וְעַל־אֲחֵיכֶם כֹּה תַּעֲשׂוּן
dux Iſmahel filius Zebadiahu &,Domini *verbo* omni in ,vos ſuper *caput* ſacerdos Amariahu ecce Et .*delinquetis* non &
11 וְלֹא תֶאְשָׁמוּ: וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ עֲלֵיכֶם לְכָל־דְּבַר יְהוָה וּזְבַדְיָהוּ בֶן־יִשְׁמָעֵאל הַנָּגִיד
.bono cum Dominus erit &;facite &,Confortamini.*veſtros facies ad* Levitæ *præfecti* & ,*regis verbo* omni in Jehudah domus
לְבֵית־יְהוּדָה לְכָל דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם חִזְקוּ וַעֲשׂוּ וִיהִי יְהוָה עִם־הַטּוֹב:

CAP. XX. כ

.prælium ad Joſaphas contra Hammonitis de eis cum &,Hammon filii & ,Moab filii venerunt ,hæc poſt fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ בְנֵי־מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וְעִמָּהֶם מֵהָעַמּוֹנִים עַל־יְהוֹשָׁפָט לַמִּלְחָמָה:

Verſio VULG. LAT.

Cùm enim rediſſét duces equitatûs, & non eſſet rex Iſrael, 32
reliquerût eum. Accidit autẽ ut un⁹ è populo ſagittâ in 33
incertũ jaceret, & percuteret regẽ Iſrael inter cervicẽ & ſca-
pulas: at ille aurigæ ſuo ait; Converte manũ tuã, et educ me
de acie, quia vulneratꝰ ſum. Et finita eſt pugna in die illo: 34
porrò rex Iſrael ſtabat in curru ſuo contra Syros uſque ad
veſperam, & mortuus eſt occidente Sole.

CAP. XIX.

REverſꝰ eſt autẽ Joſaphat rex Juda in domũ ſuam pacifi- 1
cè in Jeruſalẽ. Cui occurrit Jehu filius Hanani Videns, & 2
ait ad eum; Impio præbes auxiliũ, & his qui oderunt Dñm
amicitiâ jungeris, & idcircò irâ quidẽ Dñi merebaris: Sed 3
bona opera inventa ſunt in te, eò quòd abſtuleris lucos de
terra Juda, et præparaveris cor tuũ ut requireres Dñm De-
um patrũ tuorũ. Habitavit ergò Joſaphat in Jeruſalẽ: rur- 4
ſũmq; egreſſus eſt ad populũ de Berſabee uſq; ad montẽ E-
phraim, et revocavit eos ad Dñm Deũ patrũ ſuorũ. Con- 5
ſtituitq; judices terræ in cunctis civitatib⁹ Juda munitis p
ſingula loca, Et præcipiens judicib⁹, Videte, ait, quid facia- 6
tis: non enim hominis exercetis judiciũ, ſed Dñi: & quod-
cunq; judicaveritis, in vos redundabit. Sit timor Dñi vo- 7
biſcum, & cum diligentia cuncta facite: non eſt enim apud
Dominum Deum noſtrum iniquitas, nec perſonarum acce-
ptio, nec cupido munerum. In Jeruſalem quoque conſti- 8
tuit Joſaphat Levitas, & Sacerdotes, & principes familia-
rum ex Iſrael, ut judicium & cauſam Domini judicarent ha-
bitatoribus ejus. Præcepítque eis, dicens; Sic agetis in ti- 9
more Domini fideliter & corde perfecto. Omnem cau- 10
ſam, quæ venerit ad vos fratrum veſtrorum, qui habitant in
urbibus ſuis inter cognationem & cognationem, ubicunq;
quæſtio eſt de lege, de mandato, de ceremoniis, de juſtifi-
cationibus: oſtendite eis, ut non peccent in Dñm, & ne ve-
niat ira ſuper vos & ſuper fratres veſtros: ſic ergò agentes
non peccabitis. Amarias autem ſacerdos & pontifex ve- 11
ſter, in his, quæ ad Deum pertinent, præfidebit: porrò Za-
badias filius Iſmahel, qui eſt dux in domo Juda, ſuper ea o-
pera erit, quæ ad regis officium pertinent: habetíſque ma-
giſtros Levitas coram vobis. Confortamini, & agite dili-
genter, & erit Dominus vobiſcum in bonis.

CAP. XX.

POſt hæc congregati ſunt filii Moab, & filii Ammon, & 1
cum eis de Ammonitis, ad Joſaphat, ut pugnarét contra eũ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Nam cùm vidiſſent præfecti curruum eum 32
non eſſe regem Iſraelis, deſtiterunt ab eo perſequendo. Interea quidam arcu jaculatus ante 33
ſe nullâ deditâ operâ, feriit regem Iſraelis inter commiſſuras loricæ ejus: quapropter dixit
aurigæ ſuo, Reflecte manum tuam, & educ me
extra caſtra, quia lethali vulnere ſum ſaucius.
Quoniam autem invaleſcebat eo die bellum, 34
rex Iſraelis ſedens in curru dimicabat adverſùs Adumæos ad veſperam uſque, & mortuus
eſt tempore occaſûs ſolis.

CAP. XIX.

IEhoſaphato domum ſuam ſub veſperam in- 1
columi in Jeruſalem reverſo, Egreſſus eſt ob- 2
viàm ei filius Hanani Videns, & dixit regi Jo-
ſaphato; Ad juvandos impios iviſti, & oſores
Domini dilexiſti: propterea indignatus eſt in
te Dominus. Credo tamen res bonas à te au- 3
ditas eſſe, quia ſanguinem innoxium in terram
non fudiſti, & diſpoſuiſti cor tuum ad orandũ
coram Domino in veritate. Cùm autem ſedíſ- 4
ſet Joſaphat in Jeruſalem, iterum egreſſus eſt
ex urbe Birſebaa, & pervenit ad montem A-
phremi, reduxítq; eos ad colendum Dominum
Deum patrum noſtrorum: Conſtituit judices 5
in terra, in cunctis civitatib⁹ Judæ majoribus,
& urbibus munitioribus: Dixítque judicibus, 6
Videte quid agatis; non enim pro hominibus
judicatis, ſed pro Domino Deo noſtro: Fortes 7
eſtote, & decernite judiciũ verum, ſítque Do-
minus vobiſcum in æternum: obſervate, & fa-
cite, quia nulla eſt apud Dominum Deum no-
ſtrum iniquitas, aut aſſentatio, aut muneris ac-
ceptio. Jeroſolymis etiam conſtituerat Joſa- 8
ſaphat è Levitis, & è ſacerdotibus, & è præ-
cipuis patribus Iſraelitarum, ad judicium Do-
mini. Tum Jeroſolymam reverſus hortabatur 9
eos, & dicebat eis, Ita exercebitis timorem
Domini cum fide & corde integro: Et in qua- 10
cunque lite, quæ pervenerit ad vos à fratribus
veſtris qui commorantur in civitatib⁹ veſtris,
inter ſanguinem & ſanguinem, & inter legem
& præceptum atque judicium; moneatis eos
ne delinquant coram Domino, ne iraſcatur
eis & fratribus eorum: ſic facientes, non de-
linquetis. Ecce præpoſui vobis ſacerdotes, ut 11
decernant judicium verum & judicium fidele
juxta præceptum Domini. Tum Zacharia fi-
lius Semaiæ patefecit omnibus Judæis cuncta
regis imperata, patefecit quoque Scribis ac
Levitis: omnia recitavit in præſentia eorum,
& dixit eis, Fortes eſtote, & facite, & Domi-
nus perpetuò ſit in auxilium veſtrum.

CAP. XX.

HIs peractis, contigit ut Moabitæ & Am- 1
monitæ venirent ſtipati viris bellatoribus ad
pugnandum contra Joſaphatum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 33 Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, (ε) καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἀνὴρ (ζ) ἔτεινε τόξον ἐν εὐθείᾳ, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος. καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ, Ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου, (η) ἐξάγαγέ με ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅτι ἐτρώθην ὁ πόλεμός μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ (θ) ἅρματος ἐξεναντίας Συρίας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου.

MS. A. (ε) ἀπέστρεψαν ἀπ' (ζ) ἐνέτεινεν (η) καὶ ἐξάγαγέ (θ) ἅρματος ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας, καὶ

32 Et factũ est, ut viderunt principes currũm, quia non erat rex Israel; & averterunt se ab eo. 33 Et vir letendit arcum bene collimans, & percussit regem Israel inter pulmonem & inter thoracem. Et dixit auriga, Convertе manũ tuam: educ me de prælio: quoniam (g) laboravi. Et profligatum est prælium in die illa: & rex Israel erat stans super currum ex adverso Syriæ usque ad vesperam: & mortuus est occidente Sole. 34

CAP. XIX.

1 2 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς τὸν οἶκον (α) αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ Ἰηοὺ ὁ τοῦ Ἀνανὶ ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωσαφάτ, εἰ ἀσεβεῖ σὺ βοηθεῖς, καὶ μισοῦντι κύριον φιλιάζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ ἀπὸ προσώπου (γ) κυρίου. 3 Ὅτι ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ (δ) εὑρέθησαν ἐν σοί, ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ (ε) κατηύθυνας τὴν καρδίαν σου ἐκζητῆσαι 4 τὸν κύριον. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσαφὰτ (ζ) εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως 5 ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ κατέστησε (η) τοὺς κριτὰς 6 ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, ἐν πόλει καὶ πόλει. Καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς, Ἴδετε τί ὑμεῖς 7 ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε, ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν λόγοι τῆς κρίσεως. Καὶ νῦν γενέσθω φόβος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ φυλάσσετε καὶ (θ) ποιήσατε, ὅτι οὐκ ἔστι μεθ' κυρίου θεοῦ (ι) ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυ- 8 μάσια πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα. (κ) Καὶ γε ἐν Ἰερουσαλὴμ κατέστησεν Ἰωσαφὰτ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευ- 9 ιτῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἰσραὴλ εἰς κρίσιν κυρίου, καὶ κρίνειν τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐνετείλατο 10 πρὸς αὐτοὺς, λέγων, (λ) Οὕτω ποιήσετε ἐν φόβῳ κυρίου, ἐν ἀληθείᾳ, (μ) καὶ ἐν πλήρει καρδίᾳ. Πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐλθοῦσαν (ν) ἐφ' ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν (ξ) τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν (ο) ἀναμέσον αἵ- μα αἵματος, ἀναμέσον τοῦ νόμου καὶ ἐντολῆς, καὶ δικαιώματα καὶ κρίματα, καὶ διαστελεῖσθε αὐτοῖς, καὶ 11 οὐχ ἁμαρτήσεσθε. Καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς (τ) εἰς πάντα λόγον κυρίου, καὶ Ζαβδίας υἱὸς Ἰσμαὴλ (υ) ὁ ἡγούμενος εἰς οἶκον Ἰούδα (φ) πρὸς πάντα λόγον βασιλέως, καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸ προσώπου ὑμῶν. ἰσχύσατε (χ) καὶ ποιήσατε, καὶ ἔσται κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ.

MS. A. (α) ἑαυτοῦ εἰρήνην εἰς (β) Βασιλεῦ (γ) κυρίου. Ἀλλ' ἢ (δ) εὑρέθησαν (ε) κατεύθυνας (ζ) ἐν (η) κριτὰς ἐν (θ) ποιήσατε, (ι) ὑμῶν (κ) Καὶ γὲ ἐν (λ) Οὕτως (μ) καὶ πλήρεις καρδίας (ν) πρὸς ὑμᾶς (ξ) κατοικούντων ἐν (ο) ἀναμέσον αἵματος καὶ ἀναμέσον προστάγματος (π) τοῦ θεοῦ, καὶ (ρ) ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ, καὶ (σ) ἵνα (τ) εἰς πᾶν λόγον (υ) ἡγούμενος (φ) πρὸς πᾶν λόγον (χ) ποιήσατε,

CAP. XX.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ (α) υἱοὶ Μωὰβ, καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν Μιναίων πρὸς Ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον.

MS. A. (α) υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ, καὶ μετ'

Et factũ est, ut viderunt principes currũm, quia non erat rex Israel; & averterunt se ab eo. Et vir letendit arcum bene collimans, & percussit regem Israel inter pulmonem & inter thoracem. Et dixit auriga, Convertе manũ tuam: educ me de prælio: quoniam (g) laboravi. Et profligatum est prælium in die illa: & rex Israel erat stans super currum ex adverso Syriæ usque ad vesperam: & mortuus est occidente Sole.

CAP. XIX.

Et revertit Josaphat rex Juda ad domum suam in Hierusalem. Et exivit in occursum ejus Jehu, qui ipsius Anani propheta. Et dixit ei, (a) Rex Josaphat; si peccatori tu auxiliaris, vel ei, qui odio habetur à Domino, amicitiam jungis? Propter hoc facta est super te ira Domini. Verumtamen verba bona inventa sunt in te, quoniam sustulisti lucos à facie Juda, & direxisti cor tuum ad exquirendum Dominum. Et habitavit Josaphat in Hierusalem: & rursus exiit ad populum à Bersabee usque ad montem Ephraim: & revocavit eos ad Dominum Deum patrum eorum. Et constituit judices in omnibus civitatibus Juda munitis, in civitate, & civitate. Et dixit judicibus; Videte, quid vos facitis: quoniam non hominis vos judicatis, sed Domino, & vobiscum verba judicii. Et nunc fiat timor Domini super vos, et observate, et facite: quia non est cum Domino Deo nostro injustitia, neq; admirari personam, neq; accipere dona. Et etiam in Hierusalem constituit Josaphat de sacerdotibus, & de Levitis, & de patriarchis Israël ad judicium Domini, & ad judicandum habitantes in Hierusalem. Et mandavit ad eos, dicens; Sic facietis in timore Domini, in veritate, & in pleno corde, Omnis vir, judicium quod venit super vos fratrum vestrorum habitantium in civitatibus suis, inter (b) sanguinem sanguinis, & inter præceptum, & mandatum, & justificationes, & judicia: & distinguetis eos: & non peccabunt Domino: & non erit ira super vos, et super fratres vestros. Sic facietis, et non peccabitis. Et ecce Amarias sacerdos dux super vos in omne verbum Domini: et Zabdias filius Ismael dux in domum Juda ad omne verbum regis: et (c) scribæ, et Levitæ ante faciem vestram. (d) Confortamini, et facite: et erit Dominus cum bono.

CAP. XX.

Et post hæc venerunt filii Moab, et filii Ammon, et cum eis de (a) Mineis adversus Josaphat ad bellum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 فَلَمَّا رَأَى ٱلْمُحَارِبُونَ أَنَّهُ لَيْسَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ رَجَعُوا إِلَى حَلْفٍ * وَإِنَّ رَجُلًا يَرْمِي عَنْ
33 قَوْسٍ قَوِيٍّ جِدًّا * فَجَذَبَهُ وَضَرَبَ مَلِكَ إِسْرَائِيلَ بَيْنَ كَتِفَيْهِ فِي سِرْبَالِهِ * فَقَالَ لِعَلَّامِهِ
34 أَحْرِجْنِي مِنَ ٱلْعَسْكَرِ إِلَيَّ بَرًّا * فَإِنَّ ضَرْبَهُ ٱلْمَوْتِ ضَرَبَنِي * وَٱشْتَدَّ ٱلْحَرْبُ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ * وَكَانَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ جَالِسًا فِي ٱلرَّوْجِ * وَمُكَبٌّ يُحَارِبُ ٱلْأَدُومِيِّينَ إِلَى ٱلْعَشَاءِ * فَمَاتَ عِنْدَ
عُرُوبِ ٱلشَّمْسِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ عَشَرَ *

1 2 * وَرَجَعَ يُوسَافَاطُ إِلَى بَيْتِهِ إِلَى يُرُوسَلِيمَ * وَخَرَجَ صَفَنِيَا ٱلنَّبِيُّ تِلْقَاءَهُ فَقَالَ لَهُ * مَصَبْتَ
3 لِلْعَيْنِ ٱلْمُنَافِقِ * وَلِعَدُوِّ ٱللَّهِ أَحْبَبْتَ * مِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ تَعَصَّبَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ * وَلٰكِنْ أَمِنَ
اَنَّ ٱلْغَاطَا حِيَادًا سُمِعَ عَنْكَ * لِأَنَّكَ لَمْ تُهَرِّفْ دَمًا زَكِيًّا عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَأَصْلَحْتَ قَلْبَكَ *
4 وَصَلَّيْتَ قُدَّامَ ٱللَّهِ رَبِّكَ بِٱلْكَفِّ * وَجَلَسَ ٱلْمَلِكُ فِي ٱلْمَدِينَةِ * ثُمَّ رَجَعَ خَرَجَ إِلَى بِيرِ سَبْعَ *
وَبَلَغَ إِلَى جَبَلِ أَفْرَامَ * وَرَدَّهُمْ لِيَعْبُدُوا ٱلرَّبَّ إِلٰهَ إِسْرَائِيلَ إِلٰهَ آبَائِهِمْ * وَأَقَامَ ٱلْخُوفَ فِي سَائِرِ
5 صِيَاعِ يَهُودَا ٱلْعَظِيمَاتِ وَفِي ٱلْجَبَابِرِ * وَقَالَ لِلدَّيَّانِينَ * ٱبْصَرُوا مَا تَصْنَعُونَ * فَلَيْسَ
6 لِلنَّاسِ تَدِينُونَ بَلْ لِلرَّبِّ ٱلَّذِي مَعَكُمْ فِي ٱلْقَضَاءِ * وَٱسْتَدُّوا وَٱحْكُمُوا بِٱلْكَفِّ * وَيَكُونُ ٱلرَّبُّ مَعَكُمْ إِلَى ٱلْأَبَدِ *
7 وَٱحْفَظُوا وَٱعْمَلُوا * لِأَنَّ لَيْسَ عِنْدَ ٱللَّهِ سِرًّا * وَلَا أَحَدًا بِٱلْوُجُوهِ * وَلَا أَخْذَ ٱلْبَرْطِيلِ * وَأَقَامَ
8 فِي بَيْتِ ٱللَّهِ مِنَ ٱللَّاوِيِّينَ وَٱلْكَهَنَةِ * وَرُؤَسَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ لِدِينِ ٱللَّهِ * وَرَجَعَ إِلَى يُرُوسَلِيمَ
9 وَأَمَرَهُمْ * هٰكَذَا تَفْعَلُونَ بِمَخَافَةِ ٱللَّهِ وَبِٱلْأَمَانَةِ وَبِقَلْبٍ سَلِيمٍ * كُلُّ حُكْمٍ يَجِي إِلَيْكُمْ بَيْنَ
10 إِخْوَتِكُمُ ٱلْجَالِسِينَ فِي قُرَاكُمْ * بَيْنَ ٱلدَّمِ وَٱلدَّمِ * وَبَيْنَ ٱلنَّامُوسِ وَٱلْأَمْرِ * وَحَذِّرُوهُمْ أَنْ
11 لَا يُخْطُوا بَيْنَ يَدَيِ ٱللَّهِ لِئَلَّا يَسْخَطَ عَلَيْهِمْ * وَهٰكَذَا قَدْ أَقَمْتُ عَلَيْكُمْ كَهَنَةً لِيَدِينُوا
دِينُونَةَ لَكِ بِٱلْأَمَانَةِ كَمَا أَمَرَ ٱلرَّبُّ * وَزَخَرِيَّا بْنُ سَمْعِيَا أَوْرَجِ لِسَائِرِ ٱلْأَخْبَارِ وَٱللَّاوِيِّينَ
كُلِّ سَيٍّ * وَقَالَ * إِسْتَدُّوا وَٱعْمَلُوا وَيَكُونُ ٱللَّهُ مَعَكُمْ إِلَى ٱلْأَبَدِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْعِشْرُونَ *

1 * وَمِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ جَاؤُا بَنُو مُوَابَ وَبَنُو عَمُّونَ وَمَعَهُمْ رِجَالٌ شُجْعَانٌ * لِيَصْنَعُوا ٱلْحَرْبَ مَعَ يُوسَافَاطَ *

Quare videntes illi milites quòd non esset rex Israëlis, retrogressi sunt. Quidam autem qui arcu fortissimo jaculabatur, intendens eum, percussit regem Israëlis inter utrumque humerum in loricam ejus: unde dixit puero suo, Educ me de castris foràs, quia plagâ mortali sum vulneratus. At invalescente eâ die bello, rex Israël sedens in curru perstitit pugnans adversùs Adùmæos ad vesperam usque, & mortuus est sub solis occubitum.

CAP. XIX.

Verùm Josaphato domum suam in Jerusalem reverso, Egressus est Sapharia propheta in occursum ejus, & dixit illi, Abiisti ad auxiliandùm impio, & inimicum Dei dilexisti: propterea indignatus est in te Deus. Credo tamen bonas de te res auditas esse, eâ quòd sanguinem innocentem nequaquam fuderis super terram, cor tuum rectè disposueris, & coram Deo Domino tuo candidè oraveris. Sedit ergò rex in urbe, tum conversus exiit ad Bir-sabaa, perveniitque ad montem Aphremi, ubi reduxit eos ad cultum Domini Dei Israëlis, Dei majorum suorum: Et redintegravit statuta in cunctis civitatibus Judæ majoribus, & oppidis giganteis: Dixitque judicibus, Considerate quid agatis, quandoquidem non hominibus judicatis, sed Domino Deo nostro: Forti animo estote, & judicate cum veritate, sitque Dominus ob oculos vestros in æternum: servate, & facite, quia nulla est apud Deum nequitia, neque personarum acceptio, neque muneris acceptio. Constituerat etiam in domo Dei à Levitis, sacerdotibus, & præcipuis Israëlitarum, ad judicium Dei. Deinde rediens in Jerusalem præcepit eis, dicens, Ita dirimetis cum timore Dei, cùm fide, & mente sincerâ, Omnem causam quæ vobis occurret inter fratres vestros habitantes in oppidis vestris de discrimine inter sanguinem & sanguinem, & inter consuetudinem ac præceptum: & hortamini eos ut non peccent coram Deo, ne succenseat eis. Ecce jam præfeci vobis sacerdotes, ut verum judicium fideliter ferant, quemadmodum præcepit Dominus. Adhæc Zacharia Semajæ filius omnia declaravit omnibus sacerdotibus ac Levitis; & dixit, Forti animo estote, & facite, sitque Deus adjutor vester in perpetuum.

CAP. XX.

Postèa venerunt Moabita & Ammonitæ, & unà cum eis viri strenui, ad bellum gerendum cum Josaphato.

דבר הימים ב: כ

,Chaseſonthamar in *ipſi* ecce & ; Aram de ,mare trans de *multa turba* te *ſuper* Venit : dicendo , Jehoſaphat *indicaverunt* &, venerãt Et

2 וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ לִיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בָּא עָלֶיךָ הֲמוֹן רָב מֵעֵבֶר לַיָּם מֵאֲרָם וְהִנָּם בְּחַצְצֹן תָּמָר

.Jehudah univerſo *ſuper* jejunium prædicavit & ,Dominum quærendũ ad *ſuã facies* Jehoſaphat *dedit* & ,timuit Et .Henghedi ipſa

3 הִיא עֵין גֶּדִי: וַיִּרָא וַיִּתֵּן יְהוֹשָׁפָט אֶת־פָּנָיו לִדְרוֹשׁ לַיהוָה וַיִּקְרָא־צוֹם עַל־כָּל־יְהוּדָה:

.Dominum quærendũ ad venerunt Jehudah urbibus univerſis de etiam : *Domino à* quærendũ ad Jehudah ſunt congregati Et

4 וַיִּקָּבְצוּ יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ מֵיְהוָה גַּם מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה:

Domine : ait Et .*novi* *atrii* *facies ad* ,Domini domo in , Jeruſalaim & ,Jehudah *concione* in Jehoſaphat ſtetit Et

5 וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּבֵית יְהוָה לִפְנֵי הֶחָצֵר הַחֲדָשָׁה: וַיֹּאמַר יְהוָה

tua manu in & ,gentium *regna* *cuncta* *in dominans* *tu* & : cœtis in Deus ipſe tu nonne, noſtrorũ patrum Deus

6 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה־הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ

hujus terræ habitatores expuliſti noſter Deus tu Nonne ? *conſiſtendum ad tecum* non & ,potentia & ,fortitudo

7 כֹּחַ וּגְבוּרָה וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב: הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת

ea in tibi ædificaverãt & ,ea in habitaverãt Et ? ſeculum in tui amici Abraham ſemini eã dediſti & ,Iſrael tui populi *faciebus* à

8 מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם: וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָהּ

domus *facies ad* ſtabimus ,fames & ,peſtilentia & ,*judicandi* gladius ,malã nos ſuper venerit Si : dicendo ,tuo nomini ſanctuarium

9 מִקְדָּשׁ לְשִׁמְךָ לֵאמֹר: אִם־תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט וְדֶבֶר וְרָעָב נַעֲמֹדָה לִפְנֵי הַבַּיִת

.facies ſalvos & ,exaudies & ,*noſtra anguſtia præ* te ad clamabimus Et .hac domo in tuum nomen quia ,*tuam facies ad* & ,*hujus*

הַזֶּה וְלִפָּנֶיךָ כִּי שִׁמְךָ בַּבַּיִת הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע וְתוֹשִׁיעַ:

terra è *eos veniendo in* ,*eos per* *venire* *Iſrael* *dediſti* non quos ,Sehir mons & ,Moab & ,Hammon filii ecce nunc Et

10 וְעַתָּה הִנֵּה בְנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר אֲשֶׁר לֹא נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל לָבוֹא בָהֶם בְּבֹאָם מֵאֶרֶץ

nos ejiciendũ ad veniendo ,nobis *ſuper* *retribuentes* ipſi ecce Et .eos diſperdiderãt non & ,eis *deſuper* declinaverunt quia , Ægypti

11 מִצְרַיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁמִידוֹם: וְהִנֵּה־הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ לְבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ

facies ad fortitudo nobis in non nam ? eos *in* judicabis nonne ,noſter Deus .nos feciſti accipere hæreditate quam ,tua hæreditate de

12 מִירֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ: אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפֹּט־בָּם כִּי אֵין בְּנוּ כֹחַ לִפְנֵי

ſtantes Jehudah omnis Et .noſtri oculi te in ſed ,faciamus quid neſcimus nos Et .nos contra *venienth* ,*hujus* *multæ* *turbæ*

13 הֲמוֹן הָרָב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וְאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: וְכָל־יְהוּדָה עֹמְדִים

filii , Jehiel filii Benaiah filii Zechariahu filius Jachaziel Et .eorum filii & ,eorum uxores ,eorum *pubes* etiam ,*Domini* *facies ad*

14 לִפְנֵי יְהוָה גַּם־טַפָּם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם: וַיְחִזִיאֵל בֶּן־זְכַרְיָהוּ בֶן־בְּנָיָה בֶן־יְעִיאֵל בֶּן־

,Jehudah omnis Attendite : ait Et .*concionis* medio in Domini ſpiritus eum ſuper fuit ,Aſaph filiis de Levites Mathaniah

15 מַתַּנְיָה הַלֵּוִי מִן־בְּנֵי אָסָף הָיְתָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה בְּתוֹךְ הַקָּהָל: וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָל־יְהוּדָה

tubæ *faciebus* à *conſternemmi* ne & ,timeatis ne Vos : vobis Dominus dixit Sic : Jehoſaphat rex ô & ,Jeruſalaim habitatores &

וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה־אָמַר יְהוָה לָכֶם אַתֶּם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֲמוֹן

aſcenſionem per *aſcendentes* ipſi Ecce .eos contra deſcendite Cras .Deo ſed ,bellum vobis non quia ,*hujus* *multæ*

16 הָרָב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי לֵאלֹהִים: מָחָר רְדוּ עֲלֵיהֶם הִנָּם עֹלִים בְּמַעֲלֵה

.Jeruel *deſertum* *verſus* torrentis fine in eos invenietis & , Sis

הַצִּיץ וּמְצָאתֶם אֹתָם בְּסוֹף הַנַּחַל פְּנֵי מִדְבַּר יְרוּאֵל:

Verſio VULG. LAT.

Venerúntque nuntii, & indicaverunt Joſaphat, dicen- 2
tes ; Venit contra te multitudo magna, de his locis quæ trans mare ſunt, & de Syria, & ecce conſiſtunt in Aſa-
ſonthamar, quæ eſt Engaddi. Joſaphat autem timore 3
perterritus, totum ſe contulit ad rogandum Dominum, & prædicavit jejunium univerſo Juda. Congregatúſ- 4
que eſt Judas ad deprecandum Dominum : ſed & omnes de urbibus ſuis venerunt ad obſecrandum eum. Cúm- 5
que ſtetiſſet Joſaphat in medio cœtu Juda, & Jeru-
ſalem, in domo Domini ante atrium novum, Ait ; Do- 6
mine Deus patrum noſtrorum, tu es Deus in cœlo, & do-
minaris cunctis regnis gentium, in manu tua eſt fortitu-
do & potentia, nec quiſquam tibi poteſt reſiſtere.
Nónne tu, Deus noſter, interfeciſti omnes habitatores 7
terræ hujus coram populo tuo Iſrael, & dediſti eam ſe-
mini Abraham amici tui in ſempiternum ? Habitave- 8
rúntque in ea, & exſtruxerunt in illa Sanctuarium nomi-
ni tuo, dicentes ; Si irruerint ſuper nos mala, gladius 9
judicii, peſtilentia, & fames, ſtabimus coram domo hac
in conſpectu tuo, in qua invocatum eſt nomen tuum :
& clamabimus ad te in tribulationibus noſtris, & exau-
dies, ſalvóſque facies. Nunc igitur ecce filii Ammon, 10
& Moab, & mons Seir, per quos non conceſſiſti Iſrael
ut tranſirent quando egrediebantur de Ægypto, ſed
declinaverunt ab eis, et non interfecerunt illos : Econ 11
rariò agunt, et nituntur ejicere nos de poſſeſsione, quam
tradidiſti nobis. Deus noſter, ergò non judicabis eos ? 12
In nobis quidem non eſt tanta fortitudo, ut poſsimus
huic multitudini reſiſtere, quæ irruit ſuper nos. Sed
cùm ignoremus quid agere debeamus, hoc ſolùm habe-
mus reſidui, ut oculos noſtros dirigamus ad te. Omnis 13
verò Juda ſtabat coram Domino, cum parvulis, et uxo-
ribus, et liberis ſuis. Erat autem Jahaziel filius Za- 14
chariæ, filii Banaiæ, filii Jehiel, filii Mathaniæ, Levites
de filiis Aſaph, ſuper quem factus eſt Spiritus Domini
in medio turbæ, Et ait ; Attendite omnis Juda, et 15
qui habitatis Jeruſalem, et tu rex Joſaphat : Hæc dicit
Dominus vobis ; Nolite timere, nec paveatis hanc
multitudinem : non eſt enim veſtra pugna, ſed Dei.
Cras deſcendetis contra eos : aſcenſuri enim ſunt per 16
clivum nomine Sis, et invenietis illos in ſummitate tor-
rentis, qui eſt contra ſolitudinem Jeruel.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quòd, cùm veniſſent *quidam* & indicâſſent 2
Ioſaphato, dicentes, Venit contra te exerci-
tus copioſus ex ulteriori parte maris rubri,
ecce caſtrametantur in Iericho, quæ eſt
Ingod, Extimuit, erexitque Ioſaphat vultum 3
ſuum ut deprecaretur Dominum : & in-
dixit jejunium omnibus Iudæis, dixitque
eis ; Congregamini, & venite oremus Do- 4
minum Deum noſtrum. Itaque congregati
ſunt & venerunt omnes Iudæi etiam è ci-
vitatibus remotis ; venerunt inquam, ad
precandum Dominum. Tunc ſtans Joſa- 5
phat in medio populi Judaici, in domo
Domini quæ erat in Jeruſalem, ante portam
novam ; Oravit his verbis : Domine De- 6
us patrum noſtrorum, tu es Deus in cœlo,
tu dominaris in omnia mundi regna, tuum-
que eſt robur & fortitudo : ego jam ante
te ſtans oro. Tu quidem Deus noſter, con- 7
ſumpſiſti habitatores hujus terræ coram po-
pulo tuo Iſraele, & dediſti eam ſemini A-
brahami amici tui, in æternum ; Habitá- 8
runt in ea, & ædificârunt in ea Sanctuarium
nomini tuo, dicentes ; Cùm jam Sanctua- 9
rium ſit inter nos, nullum invadet nos ma-
lum, neque gladius, neque judicium, neque
mortalitas, neque fames : ſtantibus enim
nobis ante domum iſtam & coram te (ſiqui-
dem nomen tuum invocatum eſt in domo
iſta) & venientibus atque orantibus coram
te in domo iſta, exaudies vocem orationis
noſtræ, & liberabis nos. Nunc ergò ecce 10
Ammonitæ, & Mons Gebel, atque Moab,
quibuſcum habere conſortium non permi-
ſiſti Iſraelitis ; quia de terra Ægypti edu-
xiſti eos, & amoviſti ſervitutem Ægypti-
orum ab eis, En ipſi par pari nobis re- 11
ferunt, & veniunt ad ejiciendum nos ex
hæreditate tua quam tribuiſti nobis poſſi-
dendam. Domine Deus noſter, præbe te, 12
& judica eos, quia non ſuppetunt nobis
vires ad reſiſtendum eis : adduc ſuper eos
gladium judicii tui, cùm nos ignoremus
quid agendum ſit : nam oculi noſtri ſunt in 13
te defixi. Interea omnes Judæi ſtabant co-
ram Dño unà cum parvulis & mulieribus
eorũ, & filiis ac filiab' eorũ. Tunc ſuper 14
Hazaelem filium Zachariæ, filii Benajæ, filii
Jojadai, filii Mathaniæ Levitæ, de filiis
Aſaphi ; deſcendit ſpiritus fortitudinis à
Dño dum ſtaret coram populo Iſraelitico,
Et dixit ; Audite omnes Judæi, & habitato- 15
res Jeruſalem, & rex Joſaphat : Sic dicit Do-
minus Deus veſter ; Vos ne timeatis neque
formidetis exercitum hunc copioſum : non
enim veſtrum eſt prælium, ſed Dñi ſanè præ-
liũ eſt : Properate, & deſcendite adverſus 16
eos, en ipſi aſcendunt per clivũ matutini, et
invenietis eos in rupe vallis ex adverſo de-
ſerti : aſcendũt enim pugnaturi contra vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωσαφάτ, λέγοντες, Ἦκει ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ (β) ἀπὸ πέραν τῆς Συ-
3 ρίας ἀπὸ Συρείας, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν (γ) Ἀσασὰν Θαμάρ, αὕτη ἐστὶν (†) Ἐγγαδί. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔδω-
4 κε Ἰωσαφὰτ (δ) πρόσωπον αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, καὶ (ε) ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ Ἰούδᾳ. Καὶ
συνήχθη (ζ) Ἰούδᾳ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδᾳ ἦλθον ζητῆσαι τὸν κύ-
5 ριον. Καὶ ἀνέστη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ Ἰούδᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν οἴκῳ κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐ-
6 λῆς τῆς καινῆς, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων (η) μου, οὐχὶ σὺ εἶ (θ) θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω,
καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς δυνασείας, καὶ οὐκ ἔστι
7 πρὸς σὲ ἀντιστῆναι; Οὐχὶ (ι) σὺ ὁ κύριος ὁ ἐξολοθρεύσας τὸς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ
προσώπου (κ) τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβρααμ τῷ ἠγαπημένῳ σου εἰς τὸν
8 αἰῶνα; Καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου, λέγοντες, Ἐὰν
ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμὸς, συσσόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐν-
αντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐστὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως, καὶ ἀ-
10 κούσῃ καὶ σώσεις. Καὶ νῦν ἰδοὺ (λ) οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ ὄρος Σηὶρ, εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσ-
ραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ (μ)
11 ἐξωλόθρευσαν αὐτούς· Καὶ νῦν ἰδοὺ αὐτοὶ ἀνταποδιδοῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς (ν) ἀπὸ
12 τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκας ἡμῖν. Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν (ξ)
ἡμῖν ἰσχὺς τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποι-
13 ήσωμεν αὐτοῖς, ὅτι ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Καὶ πᾶς (ο) Ἰούδᾳ ἑστηκὼς (π) ἔναντι κυρίου, καὶ
14 τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ αἱ (ρ) γυναῖκες αὐτῶν. Καὶ τῷ Ὀζιὴλ τῷ Ϝ Ζαχαρίου, τῶν υἱῶν Βαναΐου,
τῶν υἱῶν (σ) Ἐλιὴλ, τῷ Ματθανίου τῷ Λευίτου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυ-
15 ρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, Καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε πᾶς Ἰούδᾳ καὶ οἱ (τ) κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ὁ βα-
σιλεὺς Ἰωσαφάτ· τάδε λέγει κύριος ὑμῖν αὐτοῖς, Μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ (υ) πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου Ϝ
16 ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Αὔριον καταβήσεσθε ἐπ' αὐ-
τούς· ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν (φ) Ἀσσὶς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ἐπ' (χ) ἄκρου τοῦ χειμάρ-
ῥου τοῦ ἐρήμου Ἰεριήλ.

Et venerunt, & indicârunt ipsi Josaphat, dicentes; Venit super te 2
multitudo plurima de trans mare à Syria: & ecce sunt in Asasan Tha-
mar, hæc est Engadi. Et timuit, & dedit Josaphat faciem suam ad 3
exquirendum Dominum; & prædicavit jejunium in omni Juda. Et 4
congregatus est Juda ad exquirendum Dominum: & de omnibus civita-
tibus Juda venerunt quærere Dominum. Et surrexit Josaphat in Eccle- 5
sia Juda in Hierusalem in domo Domini ad faciem atrii novi, Et dixit; 6
Domine Deus patrum meorum, nonne tu es Deus in cœlo sursum, & tu
dominaris omnium regnorum gentium, & in manu tua fortitudo poten-
tatûs, & non est adversûs te resistere? Nonne tu Dominus, qui exter- 7
minâsti habitantes terram hanc à facie populi tui Israel, & dedisti eam
semini Abraham (b) dilecto tuo in seculum? Et habitârunt in ea, & 8
ædificârunt in ea sanctificium nomini tuo, dicentes; Si supervenerint 9
super nos mala, gladius, judicium, mors, fames; stabimus coram domo
hac, & coram te, quia nomen tuum in domo hac, & clamabimus ad
te de tribulatione, & audies, & salvabis. Et nunc ecce filii Ammon, 10
& Moab, & mons Seir, (in quos non dedisti ipsi Israel transire per eos,
exeuntibus ipsis de terra Ægypti, quoniam declinaverunt ab eis, & non
exterminaverunt eos:) Et nunc ecce ipsi aggrediuntur super nos exire 11
ad ejiciendum nos ab hæreditate nostra, quam dedisti nobis. Domine 12
Deus noster, non judicabis in eis? Quoniam non est nobis fortitudo re-
sistendi adversûs multitudinem plurimam hanc venientem super nos: &
non novimus quid faciamus eis, sed super te oculi nostri. Et omnis 13
Juda stans ante Dominum, & pueri eorum, & uxores (c) eorum. Et 14
(d) ipsi Oziel filio Zachariæ, de filiis Banæe, de filiis Eliel, Matthanie
Levitæ de filiis Asaph, factus est super eum spiritus Domini in Ecclesia,
Et dixit; Audite omnis Juda, & habitantes in Hierusalem, & rex 15
Josaphat: Hæc dicit Dominus vobis ipsis; Ne timeatis, neque paveatis
à facie turbæ multæ hujus: quoniam non vobis est prælium, sed Deo.
Cras descendite super eos. Ecce ascendunt secundùm ascensionem Asis: 16
& invenietis eos super extremum fluvii deserti Jeriel.

MS.A. (β) ὁπὸ τοῦ πέραν (γ) Ἀνασὰν (†) Ἐγγαδδί. (δ) τὸ πρόσωπον (ε) ἐκήρυξαν (ζ) Ἰούδας (η) ἡμῶν, οὐχὶ (θ) ὁ θεὸς ἐν οὐρανῷ, καὶ (ι) σὺ ϗ ὁ θεὸς ὁ ἐξολοθρεύσας (κ) λαοῦ σου (λ) υἱοὶ (μ) ἐξολόθρευσαν (ν) ὁπὸ τῆς (ξ) ἰσχὺς ἡμῖν τοῦ (ο) Ἰούδας (π) ἐναντίον (ρ) γυναῖκας. Καὶ τῷ (σ) Ἐλιὴλ, (τ) κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (υ) πτοηθῆτε (φ) Ἀσσὶ, (χ) ἄκρου τ ἐρήμου

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فجاؤا قوم واخبروه بذلك * وقالوا * قد حصر اليك فوه عظيمه من بحار البحر الاحمر
3 وهودا هم نازلون على يريحا * وهي عنعاد * ورع والنعب بوجهه الى الحايط * وصلي
4 قدام الله * وفرض صوما على بيت يهودا * وقال تعالوا نطلب من الله الهنا * فاجتمعوا
5 وجاوا بيت يهودا وساير الصياع البعيدة * فطلبوا من الرب * فقام يوساقاط في وسط
6 سعب يهودا في داخل بيت الله الذي باورسليم * قدام باب الجديد * وصلي وقال *
يا رب اله ابائنا انت اله السماوات * وانت مسلطك على ساير الملوك الذين في الارض *
7 ولك القوه والجبروت * وانا قايم بين يديك اصلي * وانت يا رب ابدت كل سكان
هذه الارض بين يدي سعبك اسرايل * واعطيتها لزرع ابراهيم حبيبك الى الابد *
8 * وجلسوا فيها * وبنوا فيها قدسا لاسمك * ويقولون * ما دام بيننا لا يجي علينا سر
9 ولا حكم ولا موت ولا جوع * وكل من يجي ويقوم قدام هذا البيت قدامك من
اجل اسمك الذي دعي على هذا البيت * ويصلي قدامك في هذا البيت * اسمع
10 صوت صلاتهم وبكيتهم * والان ها بني عمون * وجبل اعلف * ومواب * الذي امرت
11 اسرايل ان لا يختلط بهم * لان من مصر اخرجهم وكيهم من عبودية المصريين * وها هم
يكافوننا على ما فعلناه بهم * وقد اتوا لاخراجنا من ميراثنا الذي اوريتنا اياه * ربنا والهنا
12 تحكمي واحكم عليهم * فليس لنا طاقه نقف قدامهم * انزل عليهم حرب حكمك *
13 ونحن لا ندري ما نصنع * واعيننا اليك شاخصة * وساير بيت يهودا قيام قدامك
14 يا رب * وسباهم ونساوهم وبنوهم وبناتهم * وهارايل بن رحبيا * بن بنيو * بن يوياداع * بن
15 منوبيوا من اللاويين * من بني اصاف * حلت عليه روح الجبروه من قدام الله *
* فقام وقال * اسمع يا ساير يهودا * وسكان يروسليم ويوساقاط * هكذا قال الرب الهكم *
16 انتم لا تفزعوا * ولا تخافوا من هذا الجيش * لان ليس هذا الحرب لكم بل لله * عتجلوا
واثبوا عليهم * وهم يطلعون بحاربوتكم مع طلوع الفجر * وتجدونهم مع الف الوادي
الذي بين يدي البريه *

Venientes autem quidam indicârunt hoc 2
illi, dicentes, Jam advenêre contra te
copiæ maximæ ex ulteriori parte maris
Rabri, & ecce obsident Jericho, quæ
est Ingad. Quare pavore correptus, 3
vertit faciem suam ad parietem, &
oravit ad Dominum: tum indicto Ju-
dæis jejunio, dixit; Venite, rogemus De-
um, Deum nostrum. Cùm itaque congre- 4
gati venissent Judæi & oppida quæ-
que remota, Dominumque rogavissent;
Surrexit Josaphat in medio populo Ju- 5
daico intra domum Dei quæ erat in Je-
rusalem, ante ostium novum, Et oravit, 6
ac dixit; O Domine Deus patrum no-
strorum, tu es Deus cœlorum, tuque do-
minium habes in omnes reges qui sunt
in terra, & tuum est robur & potentia:
& ego stans coram te oro. Tu O Do- 7
mine extinctis omnibus hujus terræ
incolis coram populo tuo Israele, de-
disti eam semini Abrahæ dilecti tui,
in sempiternum: Adeoque habitârunt 8
in ea, & extruxerunt in ea Sanctua-
rium nomini tuo; & dicunt, Quandiu 9
inter nos erit, nullum obveniet nobis ma-
lum, neque judicium, neque mortalitas,
neque fames: & quicunque venerit,
stetérique ante domum istam coram te
propter nomen tuum quod invocatum est
super hanc domum, & oraverit coram
te in domo ista, audi vocem orationis ejus,
& liberes eum. Jam verò ecce Am- 10
monitæ, & mons præputiatus, atque Mo-
abitæ, de quibus præceperas Israeli ne se
commisceret cum eis, quòd ex Ægypto
eduxeris eos, & asseruerò eos à servi-
tute Ægyptiorum: En, inquam, isti re- 11
pendunt nobis pro iis quæ fecimus ipsis,
& venerunt ad deturbandum nos ex
hereditate nostra quam dedisti nobis.
Domine ac Deus noster, fac conspiciaris, 12
& judica eos; quia non possumus resi-
stere eis: immitte in eos bellum judicii
tui: quid nobis agendum sit nescimus:
oculi nostri in te sunt intenti, Et tota 13
domus Judæ stat coram te O Domine,
cum juvenibus & uxoribus suis, & filiis
ac filiabus suis. Tunc in Hazaelem fi- 14
lium Zachariæ, filii Benajæ, filii Jojaa-
dai, filii Mathaniæ de Levitis, de filiis
Asaphi; descendit spiritus fortitudinis
à Deo: Qui surgens dixit, Audite O 15
omnes Judæi, cives Jerosolymorum,
& Josaphat: Sic dicit Dominus Deus
vester, Vos ne metuite, neque pertimesci-
te exercitum istum, quia bellum hoc non
vestrum sed Dei est. Festini descendite 16
ad eos: ascensuri sunt ipsi ut pugnent
contra vos ad ortum amnis: & reperie-
tis eos ad latus vallis quæ est contra
desertum:

דברי הימים ב: כ

timeatis ne' Jerusalaim & Jehudah vobiscum Domini salutem videte & state consistite : hoc in pugnandâ ad vobis Non
17 לֹא לָכֶם לְהִלָּחֵם בְּזֹאת הִתְיַצְּבוּ עִמְדוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם אַל־תִּירְאוּ
Jehudah omnis & :terram in facies Jehosaphat verticē flexit Et .vobiscum Dominus &,eorū facies ad egredimini Cras .consistemini ne &
וְאַל־תֵּחַתּוּ מָחָר צְאוּ לִפְנֵיהֶם וַיהוָה עִמָּכֶם: וַיִּקֹּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה וְכָל־יְהוּדָה
18 de &,Chehathitarum filiis de Levitæ surrexerunt Et .Domino se incurvando ,Domini facies ad cecidērunt Jerusalaim habitatores &
וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה: וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מִן־בְּנֵי הַקָּהָתִים וּמִן־
19 sunt egressi & ,mane in manicdrum Et .excellentiâ in magna voce in Israel Deum Dominum laudandum ad ,Corhitarum filiis
בְּנֵי הַקְרָחִים לְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל לְמָעְלָה: וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ
20 Dominū in Credite .Jerusalaim habitatores &,Jehudah me Audite : dixit & ,Josaphat stetit,eos egredīdo in Et.Tecoah desertā per
לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם עָמַד יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם הַאֲמִינוּ בַּיהוָה
,Domino cantores constituit &,populum ad est consiliatus Et .prosperemini & ,ejus prophetis in credite : ejus fideles & ,vestrū Deum
אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ הַאֲמִינוּ בִנְבִיאָיו וְהַצְלִיחוּ: וַיִּוָּעַץ אֶל־הָעָם וַיַּעֲמֵד מְשֹׁרְרִים לַיהוָה
21 .ej' misericordia seculā in quoniā ,Domino Confitemini : dicentes & ,expediti facies ad egrediendo in :sanctitatis decore in laudantes &
וּמְהַלְלִים לְהַדְרַת־קֹדֶשׁ בְּצֵאת לִפְנֵי הֶחָלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
venientes ,Sehir montem & ,Moab ,Hammon filios contra insidiantes Dominus dedit ,laude & ,præconio cum cœperunt tempore in Et
22 וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְרִנָּה וְתִהִלָּה נָתַן יְהוָה מְאֹרְבִים עַל־בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר הַבָּאִים
.disperden..n ad & ,anathematizandū ad ,Sehir montis habitatores contra Moab &,Hāmon filii steterunt Et .se percussērūt &,Jehudah cōtra
לִיהוּדָה וַיִּנָּגְפוּ: וַיַּעַמְדוּ בְנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל־יֹשְׁבֵי הַר שֵׂעִיר לְהַחֲרִים וְלְהַשְׁמִיד
23 speculam ad venit Jehudah Et.vastationem ad suo proximo in unusquisq; sunt auxiliati,Sehir habitatores in ipsos consumare secundū Et
וּכְכַלּוֹתָם בְּיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית: וִיהוּדָה בָּא עַל־חַמְצֵפָה
24 ejus populus & ,Josaphat venit Et .evasio non & ,terra in cadentia cadavera ipsi ecce & , norbam ad respexerūt & ,desertum in
לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל־הֶהָמוֹן וְהִנָּם פְּגָרִים נֹפְלִים אָרְצָה וְאֵין פְּלֵיטָה: וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ
25 absque sibi diripuerūt & ,desideriorum vasa & ,cadavera &,substantiā &,multitudine in eis in invenerūtque :eorū spolium diripiendū ad
לָבֹז אֶת־שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בְתוֹכָם לָרֹב וּרְכוּשׁ וּפְגָרִים וּכְלֵי חֶמְדּוֹת וַיִּנְצְלוּ לָהֶם לְאֵין
,Berachah valle in sunt congregati quarta die in Et .ipsum multiplex quia ,spolium prædantes tribus diebus fuerunt Et .onere
מַשָּׂא וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלוֹשָׁה בּוֹזְזִים אֶת־הַשָּׁלָל כִּי רַב־הוּא: וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה
26 sunt reversi Et .Jodie usque ,Berachah vallem illius loci nomen vocaverunt idcirco :Domino benedixerunt ibi quia
כִּי שָׁם בֵּרְכוּ אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאוּ אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה עַד־הַיּוֹם: וַיָּשֻׁבוּ
27 Dominus eos lætificavit Quonib .lætitia in Jerusalaim in redeundā ad ,eorū capite in Jehosaphat &,Jerusalaim & Jehudah vir omnis
כָּל־אִישׁ יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וַיהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל־יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה
Dei pavor fuit Et .Domini domum in ,tubis in & ,citharis in & ,nablis in Jerusalaim sunt ingressi Et .suis inimicis de
מֵאוֹיְבֵיהֶם: וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם בְּנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבַחֲצֹצְרוֹת אֶל־בֵּית יְהוָה: וַיְהִי פַּחַד אֱלֹהִים
29 28 ,Jehosaphat regnum Quievitq; .Israel inimicis cum Dominus pugnāsset quòd eos audiendo in ,terrarum regna omnia super
עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת בְּשָׁמְעָם כִּי נִלְחַם יְהוָה עִם־אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל: וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת יְהוֹשָׁפָט
30 ,ipsum regnando in annorum quinque & triginta Filius .Jehudah super Jehosaphat regnavit Et .undique ab suus Deus ei dedit requiem &
וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב: וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט עַל־יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ
31 .Silchi filia Hazubah ejus matris nomen & ,Jerusalaim in regnavit annis quinque & viginti &
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי:

Versio VULG. LAT.

Non eritis vos qui dimicabitis, sed tantummodò confiden- 17
ter state, & videbitis auxiliū Dñi sup vos, ô Juda, & Je-
rusalē: nolite timere, nec paveatis: cras egrediemini con-
tra eos, & Dñs erit vobiscum. Josaphat ergò, & Juda, & 18
omnes habitatores Jerusalem, ceciderunt proni in terram
corā Dño, & adoraverunt eum. Porrò Levitæ de filiis 19
Caath, & de filiis Core, laudabant Dñm Deū Israel voce
magnâ, in excelsū. Cúmq; manè surrexissent, egressi sunt 20
per desertum Thecue: profectísque eis, stans Josaphat in
medio eorū, dixit; Audite me viri Juda, & omnes habita-
tores Jerusalē: credite in Dño Deo vestro, & securi eritis:
credite prophetis ej', & cuncta evenient prospera. Dedit- 21
que consiliū populo, & statuit cantores Dñi, ut laudarent
eum in turmis suis, & antecederent exercitū, ac voce con-
sonâ dicerent; Confitemini Dño, quoniam in æternum
misericordia ej'. Cúmq; cœpissent laudes canere, vertit 22
Dñs insidias eorū in semetipsos, filiorū scilicèt Ammon,
& Moab & montis Seir, qui egressi fuerant ut pugnarent
contra Judam, & percussi sunt. Namque filii Ammon, & 23
Moab, consurrexerunt adversū habitatores montis Seir, ut
interficerent & delerent eos: cúmq; hoc opere perpetrâs-
sent, etiâ in semetipsos versi, mutuis concidêre vulnerib'.
Porrò Juda cùm venisset ad speculā, quæ respicit solitu- 24
dinē, vidit procul omnē latè regionē plenā cadaveribus,
nec superesse quemquā, qui necē potuisset evadere. Venit 25
ergò Josaphat, & omnis populus cum eo, ad detrahenda
spolia mortuorū: invenerúntque inter cadavera variam
supellectilē, vestes quoque, et vasa pretiosissima, et diripu-
erunt, ita ut omnia portare non possent, nec per tres dies
spolia auferre præ prædæ magnitudine. Die autem quarto 26
congregati sunt in Valle benedictionis: etenim quoniam
ibi benedixerant Dño, vocaverunt locū illum, Vallis be-
nedictionis usq; in præsentē diem. Reversúsque est omnis 27
vir Juda, et habitatores Jerusalem, et Josaphat ante eos,
in Jerusalē cum lætitia magna, eò quòd dedisset eis Dñs
gaudium de inimicis suis. Ingressíque sunt in Jerusalem 28
cum psalteriis, et citharis, et tubis, in domum Dñi. Irruit 29
autem pavor Dñi super universa regna terrarum, cùm au-
dissent quòd pugnāsset Dñs contra inimicos Israel. Qui- 30
evítque regnum Josaphat, et præbuit ei Deus pacem per
circuitum. Regnavit igitur Josaphat super Judam, et erat 31
triginta quinque annorum cùm regnare cœpisset: vi-
ginti autem et quinque annis regnavit in Jerusalem, et
nomen matris ejus Azuba filia Selahi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tunc consistite, & videte salutem quam 17
Dominus facturus est vobiscum. Judæi &
habitatores Jerusalem ne metuatis, neque
formidetis: cras prodite in conspectum
eorum, & Adonai Dominus dominorum
erit in patrocinium vestrum. Tunc cor- 18
ruit Josaphat pronus super terram, & ado-
ravit: omnes quoque Judæi & habitatores
Jerusalem procidentes adoravêre Dominū.
Et surrexerunt Levitæ de filiis Cahath & 19
de filiis Corah, ad laudandum Dominū De-
um Israelis altâ voce. Deinde manè prę- 20
tervertentes egressi sunt ad desertum Tecue:
& cùm egrederentur, stetit Josaphat, ac
dixit; Audite me Iudæi, et habitatores Ieru-
salem, Credite in Dominum Deum vestrum,
& fides servabitur vobis: credite prophe-
tis ejus, & servabimini. Tum stetit in medio 21
populi, & ait; Venite, gratias agamus Do-
mino, & laudemus majestatem sanctitatis
ejus, dum egredietur ante copias nostras, &
bellū geret pro nobis contra hostes nostros;
& dicam', Gratias agite Dño, quoniam bo-
nus est, & in æternum bonitas ejus: colles
cœperunt laudare, & montes cœperunt ex-
ultare. Cùm itaq; perveniissent Judæi 24
ad montē specularū deserti, & respexissent;
ecce omnia corpora illorum erant mortua,
& humi prostrata, nemine ex eis evadente.
Quapropter venit Josaphat & populus Is- 25
raeliticus ad diripiendum spolia eorum: et
invenientes inter eos spolia quamplurima,
facultates, habenas, et equos, supellectiles
deniq; optabiles, acceperunt sibi quicquid
voluerunt. Factumque est triduo postquam 26
spolia diripuerunt (erant enim perquam-
plurima) ut quarto die congregati in plani-
tie Benedictionis (quoniam illic Dominum
Deum benedixerant, ict i co vocatum fuerat
nomen ejus loci, Benedictio, ad hunc usque
diem,) Redirent omnes Judæi Jerosolymā, 27
et Josaphat in fronte eorum, quippe qui Je-
rosolymam cum gaudio redirent; nam læ-
tificaverat eos Dominus de hostibus eorum.
Et Jerosolymam pervenientes cum canticis, 28
et citharis, atque buccinis inflexis et rectis;
adierunt domum Domini. Incessitque pa- 29
vor Domini urbes omnes et regna earum,
cùm audissent Dominum pugnare contra
hostes Israelis. Ita quievit regnū Josaphati, 30
quietē largiente ei Dño à conterminis ejus;
Regnavitque Josaphat super Judam. Annos 31
triginta quinque natus erat Josaphat quan-
do potitus est regno, et annis viginti quin-
que regnavit in Jerusalem: nomen matris
ejus Aruba filia Selhi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Οὐχ ὑμῖν ὅτι πολεμῆσαι· ταῦτα σύνετε, καὶ ἴδετε τὸν σωτηρίαν κυρίου μεθ' ὑμῶν Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. μὴ (ψ) φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε ἄυριον ἐξελεύσεσθε εἰς (ω) ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ κύριος μεθ' ὑμῶν. 18 Καὶ κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον (α) αὐτῆς καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες (β) Ἰερουσαλὴμ, ἔπεσον 19 (γ) ἔναντι κυρίου προσκυνῆσαι κυρίῳ. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἀπὸ τῶν 20 υἱῶν Κορὲ, αἰνεῖν κυρίῳ (δ) θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος. Καὶ ὀρθρισαν (ε) πρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωέ. καὶ ἐν τῷ (ζ) ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ εἶπεν, Ἀκούσατέ μου Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλήμ· ἐμπιστεύσατε (η) ἐν κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, καὶ 21 ἐμπεδωθήσεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἔστησε ψάλτας καὶ (θ) αἰνοῦντας, ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῇ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῶν 22 δυνάμεως, καὶ ἔλεγον, Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ (ι) ἄρξασθαι αὐτὸς τῆς αἰνέσεως καὶ τῆς ἐξομολογήσεως, ἔδωκε κύριος πολεμεῖν τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ 23 Μωὰβ καὶ ὄρος Σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος Σηεὶρ, (κ) ἐξολοθρεῦσαι καὶ ἀπωλέσαι αὐτούς. καὶ ὡς ἔπαυσαν 24 τοὺς κατοικοῦντας Σηεὶρ, ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τοῦ (λ) ἐξολοθρεῦσαι. Καὶ Ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἴδε τὸ πλῆθος· καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν σωζόμενος. Καὶ (μ) ἐξῆλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ, καὶ ὑποσκεύην, καὶ σκῦλα, καὶ σκεύη ἐπιθυμητὰ, καὶ ἐσκύλευσαν (ν) ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλεύοντες αὐτῶν τὰ σκῦλα, 26 ὅτι πολλὰ ἦν. (ξ) Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ ηὐλόγησαν τὸν κύριον· διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κοιλὰς Εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγούμενος 28 αὐτῶν ἐν συμφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι (ο) ἐχάρησεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθον 29 εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν νάβλαις καὶ κινύραις καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς (π) ὅτι κύριος ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ὑπεναντίους Ἰσραήλ. Καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία Ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν (ρ) Ἰούδαν, ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (σ) εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ θυγάτηρ Σελί.

Non vobis est (e) bellare. Hæc intelligite, & videte salutem Domini vobiscum, Juda, et Hierusalem. Ne timeatis, (f) neque paveatis cras exire in occursum eius: et Dominus vobiscum. Et procumbens Josaphat in faciem suam, et omnis Juda, et habitantes Hierusalem, ceciderunt ante Dominum adorare Dominum. Et surrexerunt Levitæ de filiis Caath, et de filiis Core, Laudem dicere Domino Deo Israel in voce magna in sublime. Et evigilarunt manè, et exierunt in desertum Thecoe. Et in exeundo ipsos, stetit Josaphat, et clamavit, et dixit; Audite me Juda, et habitantes in Hierusalem: Confidite in Domino Deo nostro, et fideles eritis: confidite in (g) propheta ejus, et prosperabimini. Et consuluit cum populo: et statuit psalmorum cantores, et laudantes, ad confitendum et laudandū sancta in exeundo ante virtutem: et dicebant; Confitemini Domino, quoniam in seculum misericordia ejus. Et in incipiendo eos laudationem, et confessionem, dedit Dominus (h) pugnare filios Ammon super Moab, et montem Seir, qui egressi fuerant super Judam: et in fugam versi sunt. Et surrexerunt filii Ammon, et Moab, super habitantes montem Seir, ad exterminandum, et atterendum eos. Et, ut consummaverunt habitantes Seir; surrexerunt in se mutuò (i) ad exterminandum. Et Judas venit super speculam deserti, & inspexit, & vidit multitudinem: et ecce omnes mortui jacentes super terram: non erat salvus. Et exiit Josaphat et populus ejus prædari spolia eorum: et invenerunt pecora multa, & apparatum, & spolia, & vasa desiderabilia: & prædati sunt in eis. Et facti sunt dies tres, prædantibus ipsis spolia; quoniam multa fuerunt. Et factum est die quartâ, coadunati sunt in Vallem benedictionis: ibi enim benedixerunt Dominum. Propter hoc vocaverunt nomen loci illius, Vallis benedictionis usque in diem hanc. Et revertit omnis vir Juda in Hierusalem, & Josaphat dux eorum in lætitia magna; quoniam lætificavit eos Dominus de inimicis eorum. Et ingressi sunt in Hierusalem in nablis, & citharis, & in tubis in domum Domini. Et factus est pavor Domini super omnia regna terræ in audiendo eos, quia Dominus pugnavit in adversarios Israel. Et pacem habuit regnum Josaphat: & quietem dedit ei Deus ejus in circuitu. Et regnavit Josaphat super Judam, cùm esset annorum triginta quinque in regnando ipsum: & viginti & quinque annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Azuba filia Sali.

MS. A. (ψ) φοβεῖσθαι, (ω) ἀπάντησιν, καὶ κύριος (α) ἐαυτῆς (β) ἐν Ἰερουσαλήμ, (γ) ἐναντίον (δ) τῷ θεῷ (ε) τοπρωΐ, (ζ) ἐξελθεῖν, ἔστη (η) κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, (θ) αἰνοῦντας, *Ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, ὅτι (ι) ἐνάρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ, τῆς ἐξομολογήσεως, (κ) ἐξολεθρεῦσαι καὶ ἐκλίψαι. καὶ ὡς (λ) ἐξολεθρεῦσαι. (μ) ἦλθεν (ν) ἑαυτοῖς· καὶ (ξ) Καὶ τῇ ἡμέρᾳ (ο) ηὐφρανεν (π) ὅτι *πεπολέμησεν κύριος πρὸς τοὺς (ρ) Ἰούδαν, ἐτῶν τεσσάρων ἐν τῷ (σ) εἰκοσιπέντε

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 وَفِي تِلْكَ السَّاعَةِ قِفُوا انْظُرُوا خَلَاصَ الَّذِي يَصْنَعُهُ اللهُ * يَا بَيْتَ يَهُوذَا وَسُكَّانَ اُورُشَلِيمَ
لَا تَخَافُوا وَلَا تَجْزَعُوا * غَدًا أَخْرُجُ قُدَّامَكُمْ * فَالرَّبُّ يَكُونُ مَعَكُمْ * فَوَقَعَ 18
يُوشَافَاطُ عَلَى وَجْهِهِ وَسَجَدَ لِلَّهِ * وَكُلُّ بَيْتِ يَهُوذَا وَسُكَّانُ يُرُوشَلِيمَ سَجَدُوا لِلرَّبِّ * وَقَامَ 19
اللَّاوِيُّونَ * وَبَنُو قَاهَتَ * وَبَنُو قُورَحَ * وَمَجَّدُوا الرَّبَّ إِلَهَ إِسْرَائِيلَ بِصَوْتٍ عَالٍ * وَبَكَّرُوا 20
وَخَرَجُوا إِلَى بَرِّيَّةِ تَقُوعَ * وَلَمَّا خَرَجُوا قَامَ يُوشَافَاطُ وَقَالَ * اسْمَعْ يَا بَيْتَ يَهُوذَا وَسُكَّانَ اُورُشَلِيمَ *
آمِنُوا بِاللهِ إِلَهِكُمْ وَبِالْأَنْبِيَاءِ تَكْمُلُوا * وَقَالَ وَسْطَ الْأُمَّةِ * هَاتُمْ تَسْكُرُ الرَّبَّ وَتَمْجِدُ تَمْجِيدَ 21
قُدْسِهِ * وَحِينَ خَرَجَتِ الْعَسَاكِرُ لِيَصْنَعُوا الْحَرْبَ مَعَ أَعْدَائِهِمْ * قَالُوا * تَسْكُرُ الرَّبَّ
وَإِلَى الْأَبَدِ رَحْمَتُهُ * الرَّوَابِي ابْتَدَأُوا يُسَبِّحُونَ الرَّبَّ وَالْجِبَالُ بَدَأُوا يَفْرَحُونَ * ** **

Tunc consistite, & videte salutem quam 17
facturus est Deus. O domus Juda, & cives Ierosolymorum, ne metuite, neque pertimescite: cras processurus sum ante vos, & Adonai Dominus dominorum opitulabitur vobis. Procidit ergò 18
Josaphat in faciem suam, & adoravit: & omnes Judæi atque cives Ierosolymorum adoravêre Dominum. Et surgentes Levitæ, & filii Cahathi, ac filii Corahi, glorificavêre Dominum Deum Israelis altâ voce. Tum manè surgentes exierunt ad desertum Tecuæ; & cùm exirent, stetit Josaphat, & dixit; Audi O domus Judæ, & cives Ierosolymorum: Credite Domino Deo vestro & prophetis, & servabimini. Dixit etiam in medio populi; Agite, 21
gratias reddamus Domino, & celebremus gloriâ sanctitatis ejus. Et cùm processissent exercitus ad bellum gerendum cum hostibus suis, dixerunt; Gratias agimus Domino, & in æternum misericordia ejus: colles cæperunt laudare Dominum, & montes exultare cæperunt.

وَيَهُوذَا جَاءَ إِلَى جِبَالِ دَوْمِ الَّذِينَ فِي الْبَرِّيَّةِ * وَنَظَرُوا فَإِذَا سَائِرُ جُثَثِهِمْ مُرْمِيَّةٌ عَلَى 24
الْأَرْضِ * وَلَمْ يَنْجُ وَاحِدٌ مِنْهُمْ * فَجَاءَ يُوشَافَاطُ وَشَعْبُ إِسْرَائِيلَ يَغْنَمُ غَنِيمَتَهُمْ * فَوَجَدَ 25
غَنِيمَةً عَظِيمَةً وَمَوَاشِيَ وَثِيَابًا فَاخِرَةً * فَأَخَذُوا لَهُمْ كُلَّ مَا أَرَادُوا * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ 26
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ حِينَ غَنِمُوا * اجْتَمَعُوا فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ إِلَى بُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ وَبَارَكُوا اللهَ إِلَهَهُمْ
هُنَاكَ لِأَجْلِ ذَلِكَ سُمِّيَ ذَلِكَ الْمَوْضِعُ الْمُبَارَكَةَ إِلَى هَذَا الْيَوْمِ * وَرَجَعَ سَائِرُ بَنِي يَهُوذَا 27
إِلَى يُرُوشَلِيمَ * وَيُوشَافَاطُ يَقْدُمُهُمْ بِفَرَحٍ * لِأَنَّ اللهَ جَعَلَهُمْ مِنْ أَعْدَائِهِمْ * بِنَسَابِيكَ 28
وَصَفَّارَاتٍ * وَقُرُونٍ مُلْتَوِيَةٍ وَمِبْسُوطَةٍ * وَجَاءُوا إِلَى بَيْتِ اللهِ * وَوَقَعَ خَوْفُ اللهِ عَلَى سَائِرِ 29
الْمُدُنِ وَالْمُلُوكِ * حِينَ سَمِعُوا أَنَّ اللهَ حَارَبَ أَعْدَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَاسْتَرَاحَ مُلْكُ يُوشَافَاطَ 30
مِنَ الْحَرْبِ * وَأَرَاحَهُ مِنْ سَائِرِ أَعْدَائِهِ الَّذِينَ فِي نَحْوِهِ * وَكَانَ حِينَ مَلَكَ ابْنَ 31
خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ سَنَةً * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَاسْمُ أُمِّهِ عَزُبَا ابْنَةُ
سَلْحِي *

Itaque Judæi ad montes Dauca qui 24
sunt in deserto pervenientes, prospexerunt, & ecce omnia illorum cadavera jacebant humi, nemine ex iis excepto. Quare veniens Josaphat cum populo 25
Israelitico ad capiendam prædam illorum, invenit prædam ingentem, armenta, & vestes præcellentes, & acceperunt sibi quicquid voluerunt. Triduo post- 26
quàm prædam cepissent, quarto die convenerunt in planitie Benedictionis, & benedixerunt ibi Deum, Deum suum (hac de causa vocatus est locus ille, Benedictio, ad hunc usque diem.) Deinde 27
redeuntes omnes Judæi Ierosolymam, Josaphato eos præcedente, cum gaudio, eò quòd liberâsset eos Deus ab hostibus eorum, Cum canticis, fistulis, et buccinis 28
tam curvis quàm rectis; adierunt templum Dei. Et cecidit timor Dei super 29
omnes civitates et reges, cùm audissent quòd Deus expugnâsset hostes filiorum Israelis. Tranquillum itaque fuit regnum Josaphati à bello, et requiem dedit illi ab omnibus inimicis ejus qui erant in limitibus ejus. Erat autem, 31
quando regnavit, annos natus triginta quinque; et regnavit Ierosolymis annos viginti quinque: nomen matris ejus erat Azuba filia Selhi.

דברי הימים ב: כא

non excelsa Veruntamen .Domini oculis in rectum faciendo , ea ab declinavit non & , Asa sui patris via in ambulavit Et

32 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא וְלֹא־סָר מִמֶּנָּה לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־

33 , primorum Jehosaphat *verborum residuum* Et .Suorum patrum Deo suum cor *preparaverunt* non populus adhuc & : *recesserunt*

סָרוּ וְעוֹד הָעָם לֹא־הֵכִינוּ לְבָבָם לֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט הָרִאשֹׁנִים

34 post Et .Israel regum librum *super est factus ascendere qui* ,Chanani filii Jehu verbis in scripta *ipsa* ecce ,novissimorũ &

וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי אֲשֶׁר הֹעֲלָה עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַחֲרֵי

35 ,secum *illum* junxit Et .faciendo fecit impiè ipse : Israel rege Achaziah cum Jehudah rex Jehosaphat se junxit *sic*

כֵּן אָחְבַּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה עִם אֲחַזְיָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא הִרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת: וַיְחַבְּרֵהוּ עִמּוֹ

36 Maresah de Dodavahu filius Elihezer est vaticinatus Et .Hesionghaber in naves fecerunt & : Tarsis in eundum ad naves *faciendum ad*

לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת לָלֶכֶת תַּרְשִׁישׁ וַיַּעֲשׂוּ אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר: וַיִּנָּבֵא אֱלִיעֶזֶר בֶּן־דֹּדָוָהוּ מִמָּרֵשָׁה

37 non & ,naves sunt contritæ & ,tua opera Dominus interrupit ,Achaziahu cum *se jungere Juxta* : dicendo ,Jehosaphat *super*

עַל־יְהוֹשָׁפָט לֵאמֹר כִּהְתַחַבֶּרְךָ עִם־אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ יְהוָה אֶת־מַעֲשֶׂיךָ וַיִּשָּׁבְרוּ אֳנִיּוֹת וְלֹא

.Tarsis in ire *obtinuerunt*

עָצְרוּ לָלֶכֶת אֶל־תַּרְשִׁישׁ:

CAP. XXI. כא

.eo pro ejus filius Jehoram regnavit Et .David civitate in suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Jehosaphat *jacuit* Et

1 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

filii isti omnes : Sephatiahu & ,Michael & ,Hazariahu & ,Zechariahu & ,Jechiel & ,Hazariahu ,Jehosaphat filii fratres ei Et

2 וְלוֹ־אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט עֲזַרְיָה וִיחִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וַעֲזַרְיָהוּ וּמִיכָאֵל וּשְׁפַטְיָהוּ כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי

urbibus cum, ,precioſorum & ,auri & ,argenti multa dona eorum pater eis dedit Et .*Israel* regis Jehosaphat

יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם־עָרֵי

3 regnum ſuper Jehoram ſurrexit Et .primogenitus ipſe quia ,Jehoram dedit regnum Et .Jehudah in *munitionum*

מְצוּרוֹת בִּיהוּדָה וְאֶת־הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי־הוּא הַבְּכוֹר: וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל־מַמְלֶכֶת

4 annorũ duorum & triginta.Filius .Iſrael principibus de etiam &,gladio in ſuos fratres omnes occidit & ,ſe roboravit & ,ſui patris

אָבִיו וַיִּתְחַזֵּק וַיַּהֲרֹג אֶת־כָּל־אֶחָיו בֶּחָרֶב וְגַם מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל: בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה

5 fecerunt quemadmodum ,Iſrael regum viam per Ambulavitque .Jeruſalaim in regnavit annis octo & ,*ipſum regnando in* Jehoram

יְהוֹרָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ

6 *corrumpere* Dominus noluit Et .Domini oculis in malum fecit & : uxor ei fuit Achab filia nam;Achab domus

בֵּית אַחְאָב כִּי בַת־אַחְאָב הָיְתָה לוֹ אִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וְלֹא־אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־

7 .diebus omnibus ejus filiis &,lucernam ei *dandum ad*,dixerat quemadmodum &,David *excíderat* quod ,fœdus propter David domũ

בֵּית דָּוִיד לְמַעַן הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת לְדָוִיד וְכַאֲשֶׁר אָמַר לָתֵת לוֹ נִיר וְלִבָנָיו כָּל־הַיָּמִים:

,suis principib' cũ Jehorã transivit Et .regem ſe ſuper fecerunt regnare &,Jehudah *manu ſub de* ,Edom *eſt prævaricatus* ejus diebus In

8 בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה וַיַּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ: וַיַּעֲבֹר יְהוֹרָם עִם־שָׂרָיו

9 *eſt prævaricat'* Et .*currum* principes & ,*eum ad circumdantem* ,Edom percuſſit & ,nocte *ſurgens ſuis* Et .eo cum curru omni &

וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם הַסּוֹבֵב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב: וַיִּפְשַׁע

10 quia ; ejus *manu ſub* à ,ipſo tempore in Libnah *eſt prævaricata* Tunc .hanc diem ad uſque Jehudah *manu ſub de* Edom

אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא מִתַּחַת יָדוֹ כִּי

.ſuorum patrum Deum Dominum dereliquit

עָזַב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו:

Versio VULG. LAT.

Et ambulavit in via patris sui Asa , nec declinavit ab 32
ea, faciens quæ placita erant coram Domino. Verun- 33
tamen excelsa non abstulit, & adhuc populus non dire-
xerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum.
Reliqua autem gestorum Josaphat priorum & novissi- 34
morum , scripta sunt in verbis Jehu filii Hanani, quæ
digessit in Libros regum Israel. Post hæc iniit amicitias 35
Josaphat rex Juda cum Ochozia rege Israel , cujus
opera fuerunt impiissima. Et particeps fuit ut facerent 36
naves, quæ irent in Tharsis : fecerúntque classem in
Asiongaber. Prophetavit autem Eliezer filius Dodau 37
de Maresa ad Josaphat, dicens ; Quia habuisti fœdus
cum Ochozia, percussit Dominus opera tua : contritæ-
que sunt naves, nec potuerunt ire in Tharsis.

CAP. XXI.

Dormivit autem Josaphat cum patribus suis , & se- 1
pultus est cum eis in civitate David : regnavítque
Joram filius ejus pro eo. Qui habuit fratres, filios Jo- 2
saphat, Azariam, & Jahiel, & Zachariam, & Azariam,
& Michael, & Saphatiam: omnes hi, filii Josaphat regis
Juda. Dedítque eis pater suus multa munera argenti, 3
& auri, & pensitationes, cum civitatibus munitissimis in
Juda : regnum autem tradidit Joram , eò quòd esset
primogenitus. Surrexit ergò Joram super regnum pa- 4
tris sui : cúmque se confirmásset, occídit omnes fratres
suos gladio, & quosdam de principibus Israel. Triginta 5
duorum annorum erat Joram cùm regnare cœpisset :
& octo annis regnavit in Jerusalem. Ambulavítque 6
in viis regum Israel , sicut egerat domus Achab : filia
quippe Achab erat uxor ejus, & fecit malum in con-
spectu Domini. Noluit autem Dominus dispersere 7
domum David, propter pactum quod inierat cum eo :
& quia promiserat ut daret ei lucernam, & filiis ejus
omni tempore. In diebus illis rebellavit Edom , ne 8
esset subditus Judæ, & constituit sibi regem. Cúmque 9
transísset Joram cum principibus suis, & cuncto equi-
tatu qui erat secum, surrexit nocte , & percussit Edom
qui se circumdederat , & omnes duces equitatûs ejus.
Attamen rebellavit Edom, ne esset sub ditione Juda, 10
usque ad hanc diem : eo tempore & Lobna recessit ne
esset sub manu illius. Dereliquerat enim Dominum Deum
patrum suorum :

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 * ... Et ambulavit in omnibus viis Asæ patris sui,
nec recessit ab eis, faciens quod rectum erat
coram Domino. Verùm excelsa non abole- 33
verat hucusque , & populus non compoſuerant cor ſuum erga Deum patrum ſuorum.
Reliqua gesta Jehosaphati, cùm priora tum 34
posteriora, ecce scripta sunt inter gesta Jehu
filii Hananis, de quo scriptũ est in libro re-
gum Israelis. Post hæc accessit Josaphat rex 35
Judæ ad Ehaziam regem Israelis illum flagi-
tiosum, qui plura scelera commisit quàm o-
mnes reges Israelis : Accessit inquam, ad e- 36
um ut naves componeret quæ proficiscerentur in Tharsis : compoſuerunt autem naves
in urbe Isinu-geber. Et prophetavit Eliazar 37
filius patrui ejus in urbe Maresa de Josapha-
to, & dixit ei ; Propter tuum cum Ehazia
consortium, concussit Dominus omnia opera
tua, ita confractæ sunt naves, nec potuerunt
proficiſci in Tharsis.

CAP. XXI.

Postquam occubuit Josaphat cum patri- 1
bus suis, & sepultus fuit penes patres suos in
civitate Davidis, succeſſit in regno Jehoram
filius ejus. Hic fratres habebat filios Josa- 2
phati, quorum hæc sunt nomina : Azaria, Na-
hiael, Zacharia, Azaria, Melchael, Sephatia:
hi omnes erant filii Josaphati regis Judæ.
His dederat pater eorum dona multa, ar- 3
gentum & aurum, multaque munera, & ci-
vitates Judæ munitas : Jehoramo verò da-
tum fuit regnum, quippe qui esset filius ejus
natu maximus. Cùm ergò Jehoram patris 4
sui regnum suscepisset, seseque confirmâsset,
interfecit omnes fratres suos in bello, simulq;
quosdam è senioribus Israelis interfecit. Na- 5
tus erat annos triginta duos cùm regnum oc-
cupavit, & octo annos regnavit in Jerusalem.
Ambulavit in viis regum Israelis, quemad- 6
modum fecerant Ahabitæ ; soror enim Ahabi
erat ejus uxor. Et quanvis malè se gessisset
coram Domino, Noluit tamen Dominus ex- 7
tinguere domum Davidis, propter jusjuran-
dum quod juraverat Davidi, daturum se *scilicet* ipsi & filiis ejus lucernam splendentem
cunctis diebus. In diebus ejus defecerunt 8
Adumæi ab obedientia Judæ, & constituerunt sibi regem. Quapropter transivit Je- 9
horam cum suis ducibus, stipatus omnibus
curribus suis : & factum est ut nocte surgens
perimeret Adumæos, deficerentque ad eum
duces curruum. Nihilominus rebellárunt A- 10
dumæi ne essent sub ditione Judæ, in hunc
usque diem. Eodem tempore defecerunt Adumæi qui habitabant in Lebna, ab ipsius imperio ; quia derelinquerat Dominum Deum
patrum suorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ (τ) ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (υ) Ἀσά, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
33 κυρίου. (φ) Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑψηλὰ ἔτι οὐκ ἦσαν, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐ κατηύθυνεν τὴν (χ) καρδίαν αὐτῶν πρὸς
34 κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (ψ) αὐτῶν. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ
35 γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰηοὺ τοῦ Ἀνανὶ, ὃς κατέγραψε βιβλίον (ω) βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ μετὰ ταῦ-
36 τα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς (α) Ὀχοζίαν βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ οὗτος ἠνόμησεν, Ἐν
τῷ ποιῆσαι καὶ (β) πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τοῦ ποιῆσαι πλοῖα τοῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. καὶ ἐποίησε
37 πλοῖα ἐν Γασίων Γαβέρ. Καὶ (γ) προεφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τοῦ (δ) Δωδία ἀπὸ Μαρισὰς ἐπὶ Ἰω-
σαφὰτ, λέγων, Ὡς ἐφιλίασας τῷ Ὀχοζίᾳ, ἔθραυσε κύριος τὸ ἔργον σου, καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά
σου. καὶ οὐκ ἐδυνάσθη (ε) πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς.

Et ambulavit in viis patris sui Asa : & non declinavit à faciendo 32
rectum coram Domino. Sed & excelsa adhuc subsistebant : & ad- 33
huc populus non direxit cor suum ad Dominum Deum patrum suorum.
Et reliqua verba Josaphat prima & ultima, ecce scripta in sermonibus 34
Jehu filii Anani, (k) qui conscripsit librum regum Israel. Et post hæc 35
communicavit Josaphat rex Juda cum Ochoziam regem Israel : Et 36
(l) hic iniquè fecit In faciendo, & (m) eundo ad eum, ad faciendum
navigia ad eundum in Tharsis. Et fecit navigia in Gasion Gaber. Et 37
prophetavit Eliezer filius Dodia de Marisa super Josaphat, dicens;
Sicut amicitiam junxisti Ochoziæ ; (n) quassavit Dominus opus tuum,
& contrita sunt navigia tua : & non potuerunt ire in Tharsis.

MS.A. (τ) ἐπορεύθη ☩ (υ) Ἀσά, οὐκ (φ) Ἀλλὰ τὰ (χ) καρδίαν πρὸς κύριον θεὸν (ψ) ἑαυτῶν. (ω) βασιλέως (α) * Ὀζίαν (β) πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. καὶ ἐποίησεν πλοῖα (γ) ἐπροφήτευσεν (δ) Ὡδία (ε) τοῦ πορευθῆναι

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων (α) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ
2 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφὰτ ἓξ, Ἀζαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἀζαρί-
3 ας, (β) καὶ Μιχαὴλ, καὶ Σαφατίας· πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πα-
4 τὴρ αὐτῶν δόματα πολλὰ, ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα (γ) μετὰ τῶν πόλεων τετειχισμένων ἐν Ἰούδα·
καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἰωρὰμ, ὅτι ἦτο ὁ πρωτότοκος. Καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν
5 αὐτοῦ, καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσ-
6 ραήλ. (δ) Ὀκτὼ αὐτῷ πεντήκοντα καὶ δύο ἐτῶν, κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν (ε) αὐτοῦ, καὶ
ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, ὡς ἐποίησεν οἶκος
7 Ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ (ζ) γυνὴ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου. Καὶ οὐκ ἠ-
θέλησε κύριος (η) ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον Δαυὶδ, διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυὶδ, καὶ ὡς
8 εἶπεν αὐτῷ, δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
9 ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ τοῦ Ἰούδα, καὶ (θ) ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα. Καὶ ᾤχετο Ἰωρὰμ μετὰ
τῶν ἀρχόντων, καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο καὶ ἠγέρθη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ τὸν
10 κυκλοῦντα αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν. Καὶ
ἀπέστη (ι) ἀπὸ Ἰούδα Ἐδὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ἀπέστη (κ) Λομνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἐγκατέλιπε (λ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (μ) αὐτοῦ.

CAP. XXI.

ET dormivit Josaphat cum patribus suis, & sepultus est in civitate 1
David. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. Et ei fratres, filii Jo- 2
saphat (a) sex : Azarias, & Jeiel, & Zacharias, & (b) Azarias,
& Michael, & Saphatias. Omnes hi filii Josaphat regis Juda. Et 3
dedit eis pater eorum dona multa, argentum, & aurum, & arma cum
civitatibus munitis in Juda : & regnum dedit ipsi Joram, quoniam
hic primogenitus. Et surrexit Joram super regnum (c) suum : & in- 4
valuit, & occidit omnes fratres suos in gladio, & de principibus Israel.
Cùm esset ipse triginta & duorum annorum, constitutus est Joram 5
super regnum suum : & octo annos regnavit in Hierusalem. Et am- 6
bulavit in via regum Israel, sicut fecerat domus Achaab : quoniam filia
Achaab erat ejus uxor. Et fecit malum coram Domino. Et noluit Do- 7
minus exterminare domum David, propter testamentum quod dispo-
suerat ipsi David, & (d) sicut dixerat ei dare ei lucernam, & filiis ejus
omnes dies. In diebus illis recessit Edom à Juda : & regnare fecerùt super 8
se regem. Et abiit Joram cum (e) principibus, & omni equitatu cum eo. 9
Et factum est, & surrexit nocte, & percussit Edom, qui circumde-
derat eum, & principes curruum : & fugit populus ad tabernacula
sua. Et recessit à Juda Edom usque in diem hanc. Tunc recessit 10
Lomna in tempore illo de manu ejus : quoniam dereliquit Dominum Deum patrum suorum.

MS.A. (α) ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτοῦ ἐν (β) καὶ Μιχαὴλ, καὶ Σαφατίας· (γ) μετὰ πόλεων (δ) Ὢν αὐτὸς πεντήκοντα (ε) ἑαυτοῦ, (ζ) ἡ γυνὴ, (η) ἐξολεθρεῦσαι (θ) ἐβασίλευσεν (ι) Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰούδα ἕως (κ) Λοβνὰ (λ) τοῦ κυρίου θεὸν (μ) ἑαυτῶν.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

32 * وَمَشَى فِي طُرُقِ أَسَا أَبِيهِ * وَلَمْ يَرْجِعْ عَنْ فِعْلِ ٱلْحَسَنَاتِ قُدَّامَ ٱللهِ * غَيْرَ أَنَّ مَذَابِحَ
33 ٱلْأَصْنَامِ لَمْ يَقْلَعْهَا إِلَى هٰذِهِ ٱلْغَايَةِ * وَلَمْ يُصْلِحِ ٱلشَّعْبُ قُلُوبَهُمْ لِإِلٰهِ آبَائِهِمْ * وَسَائِرُ أَفْعَالِ
34 يُوسَافَاطَ ٱلْأُولَى وَٱلْأَخِيرَةِ * هَا هِيَ مَكْتُوبَةٌ فِي أَقْوَالِ يَاهُو بْنِ صَفِينِيَا ٱلنَّبِيِّ * فِي كِتَابِ سِفْرِ
35 مُلُوكِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ تَعَدَّمَ يُوسَافَاطُ إِلَى عِنْدِ أَحَزْيَا مَلِكِ بَنِي إِسْرَائِيلَ ذٰلِكَ ٱلْمُنَافِقِ
36 ٱلَّذِي صَنَعَ كُلَّ سِرٍّ أَكْثَرَ مِنْ سَائِرِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * فَتَقَدَّمَ إِلَيْهِ أَنْ يَصْنَعَ سُفُنًا فِي عَصْيُونَ
37 ٱلْمَدِينَةِ * لِيَمْضُوا إِلَى تَرْسِيسَ * وَبِنَاءُ ٱلْبَعَارَاتِ بْنُ عَمِّهِ فِي مَسِيرِيَا مَدِينَتِهِ وَبَنَى عَلَى يُوسَافَاطَ
وَقَالَ * لِأَجْلِ ٱصْطِلَاطِكَ مَعَ أَحَزْيَا كَسَرَ ٱلرَّبُّ سَائِرَ أَعْمَالِكَ * وَٱلسُّفُنُ تَنْكَسِرُ وَلَا تَقْدِرُ تَمْضِي
إِلَى تَرْسِيسَ *

Ambulavit in viis Asæ patris sui, nec 32
destitit ab agendis bonis operibus coram
Deo : Excepto tamen quòd altaria ido- 33
lorum non avulserat ad id usque tem-
poris, neque disposuerat populus cor suum
erga Deum majorum suorum. Reliquæ 34
res gestæ Josaphatis priores ac posterio-
res, ecce scriptæ sunt inter res gestas
Jehu filii Sephaniæ prophetæ, in libro
tomi regum Israelitarum. Postea con- 35
sociavit se Josaphat cum Ahazia rege
illo Israelitarum impiissimo, qui omnia
iniquitatum genera plùs commisit quàm
omnes reges Israelis : Consociavit, in- 36
quam, se ei, ad faciendum naves in
urbe Esion, ut irent in Tharsis. Qua- 37
propter prophetavit Eliezar filius pa-
trui ejus in urbe sua Marisa : prophe-
tavit, inquam, contra Josaphatum, &
ait ; Ob tuum cum Ahazia commercium, irrita fecit Dominus cuncta opera
tua, & naves frangentur, nec poterunt ire in Tharsis.

CAP. XXI.

وَٱضْطَجَعَ يُوسَافَاطُ مَعَ آبَائِهِ * وَدُفِنَ عِنْدَ آبَائِهِ فِي مَدِينَةِ دَاوُدَ * وَمَلَكَ بَعْدَهُ يُورَامُ 1
ٱبْنُهُ * وَكَانَ لَهُ إِخْوَةٌ * وَهٰذِهِ أَسْمَاؤُهُمْ * عَزَرْيَا * مِيخَائِيلُ إِشْكَرْيَا * عَزَرْيُو * مَالَاخَايِيلُ * 2
سَفَطْيَا * هٰؤُلَاءِ بَنُو يُوسَافَاطَ مَلِكِ يَهُوذَا * وَأَعْطَاهُمْ أَبُوهُمْ مَوَاهِبَ كَثِيرَةً وَصِيَاعًا عَظِيمَةً 3
فِي يَهُوذَا * وَأَعْطَا يُورَامَ ٱبْنَهُ ٱلْمُلْكَ لِأَنَّهُ ٱلْكَبِيرُ * فَقَامَ بِمُلْكِ أَبِيهِ وَتَجَبَّرَ * وَقَتَلَ سَائِرَ 4
إِخْوَتِهِ فِي ٱلْحَرْبِ * وَأَيْضًا مِنْ كَهَنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَكَانَ حِينَ مَلَكَ ٱبْنَ ثَلَاثِينَ 5
وَثَلَاثِينَ سَنَةً * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ ثَمَانِيَ سِنِينَ * وَمَشَى فِي طُرُقِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * كَمَا صَنَعَ 6
بَيْتُ آخَابَ * لِأَنَّ ٱبْنَةَ آخَابَ كَانَتْ ٱمْرَأَتَهُ * وَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللهِ * وَلَمْ يَشَأِ ٱلرَّبُّ أَنْ يُهْلِكَ 7
بَيْتَ دَاوُدَ * لِأَجْلِ ٱلْعَهْدِ ٱلَّذِي عَاهَدَ بِهِ دَاوُدَ * أَنْ يُعْطِيَهُ سِرَاجًا نَيِّرًا * وَلِأَوْلَادِهِ سَائِرَ أَيَّامِهِ *
فِي أَيَّامِهِ نَافَقَ ٱلْأَدُومِيُّونَ مِنْ تَحْتِ يَدِ مُلُوكِ يَهُوذَا * وَأَقَامُوا عَلَيْهِمْ مَلِكًا * فَعَبَرَ يُورَامُ 8 9
مَعَ عُظَمَائِهِ وَسَائِرِ كَبَرَايَاهُ * وَهُوَ قَامَ فِي ٱللَّيْلِ فَحَرَبَ ٱلْأَدُومِيِّينَ * فَجَاءَ إِلَيْهِ كُبَرَاءُ ٱلْمَنْطَمِنِ *
وَنَافَقُوا ٱلْأَدُومِيُّونَ ٱلَّذِينَ فِي لُبْنَانَ فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ مِنْ تَحْتِ يَدِهِ * لِأَنَّهُ خَلَّا ٱللهَ 10
إِلٰهَ آبَائِهِ *

ٱلْفَصْلُ ٱلْحَادِي وَٱلْعِشْرُونَ *

DEmum Josaphato cum majoribus 1
suis occumbente, & in civitate Davidis
prope patrem suum sepulto, regnavit post
eum Joram filius ejus. Huic erant 2
fratres, quorum hæc sunt nomina :
Azaria, Michael, Iscaria, Azario, Ma-
lachael, Saphatia : hi erant filii Josa-
phati regis Juda. His dedit pater eo- 3
rum munera permulta, & civitates mag-
nas in Juda ; Joramo verò filio suo
dedit regnum, quia erat natu maximus.
Is regno patris sui potitus & firmatus, 4
occidit omnes fratres suos in bello, &
aliquos etiam è sacerdotibus Israelita-
rum. Erat autem cùm regnavit, natus 5
annos triginta duos ; & regnavit in
Jerusalem annis octo. Ambulavit in 6
viis regum Israelis, quemadmodum
fecerat familia Achabi ; nam Achabi so-
ror erat uxor illius : denique scelerate
se gessit coram Deo. Qui tamen no- 7
luit perdere domum Davidis propter fœ-
dera quæ pepigerat cum Davide, datu-
rum se lucernam fulgentem ipsi & filiis
ejus, cunctis diebus. Hujusce tempori- 8
bus subtraxerunt se Edomæi ab imperio
regum Juda, creato sibi rege. Quamo- 9
brem profectus Joram cum magnatibus
omnibusque proceribus suis, & noctu
surgens, depradatus est Edomæos, &
ad eum se contulerunt maximi magna-
tum. Eodem tempore subtraxerunt se 10
Edomæi qui erant in Libano, ab ipsius
imperio ; eò quòd derelicto Deo, Deo
majorum suorum,

דברי הימים ב: כב

venit Et ,Jehudah compulit & ,Jerusalaim habitatores fecit fornicari &,Jehudah montibus in excelsa fecit ipse Etiam
11 12 גַּם־הוּא עָשָׂה בָמוֹת בְּהָרֵי יְהוּדָה וַיּוֹן אֶת־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּדַּח אֶת־יְהוּדָה: וַיָּבֹא
ambulâsti non quòd Pro : tui patris David Deus Dominus dixit Sic : dicendo ,propheta Elijahu ab scriptura eum ad
אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִיד אָבִיךָ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־הָלַכְתָּ
,Jehudah fecisti fornicari & ,Israel regum via in ambulâsti Et .Jehudah regis Asa viis in & ,tui patris Jehosaphat viis in
13 בִּדְרָכֵי יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ וּבִדְרָכֵי אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה
.occidisti te *præ bonos* tui patris *domum* ,tuos fratres etiam & ,Achab *domus fornicari secundò* ,Jerusalaim habitatores &
וְאֶת־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם כְּהַזְנוֹת בֵּית אַחְאָב וְגַם אֶת־אַחֶיךָ בֵּית אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמֶּךָּ הָרַגְתָּ:
tu Et .*tuam substantiam omnem* & ,tuas uxores *in* & ,tuos filios *in* & ,tuũ populum *in* magna *percussione percutiens* Dominus Ecce
14 15 הִנֵּה יְהוָה נֹגֵף מַגֵּפָה גְדוֹלָה בְּעַמֶּךָ וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רְכוּשֶׁךָ: וְאַתָּה
suscitavit Et .*diebus super diebus* infirmitate præ tua intestina egrediãtur donec,tuorũ *intestinorũ* infirmitate in,multis infirmitatib⁹ in
16 בְּחֳלָיִים רַבִּים בְּמַחֲלֵה מֵעֶיךָ עַד־יֵצְאוּ מֵעֶיךָ מִן־הַחֹלִי יָמִים עַל־יָמִים: וַיָּעַר
,eũ sciderẽt &,Jehudah in ascenderũt Et .Æthiopum *manum super* qui ,Harabum & ,Philistim spiritum Jehoram *super* Domin⁹
17 יְהוָה עַל־יְהוֹרָם אֶת־רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים וְהָעַרְבִים אֲשֶׁר עַל־יַד כּוּשִׁים: וַיַּעֲלוּ בִיהוּדָה וַיִּבְקְעוּהָ
Jehoachaz nisi ,filius ei remansit non & ,ejꝰ uxores &,ejꝰ filios etiã & ,regia domo in *inveniam* substantiã omnẽ *capiverũt* &
וַיִּשְׁבּוּ אֶת כָּל־הָרְכוּשׁ הַנִּמְצָא לְבֵית הַמֶּלֶךְ וְגַם־בָּנָיו וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאַר־לוֹ בֵּן כִּי אִם־יְהוֹאָחָז
dies ad fuit Et .*sanitatem* non *ad* ,infirmitate ejꝰ intestinis in Dominus eã percussit hoc totum post Et .ejus *filiorum* minor
18 19 קְטַן בָּנָיו: וְאַחֲרֵי כָּל־זֹאת נְגָפוֹ יְהוָה בְּמֵעָיו לְחֳלִי לְאֵין מַרְפֵּא: וַיְהִי לְיָמִים
infirmitatib⁹ in est mortu⁹ &,ejꝰ infirmitate cum ejꝰ intestina fũt egressa,duorũ annorũ dierum finis *egrediẽdi temp⁹ secundò* &,dieb⁹ ex
מִיָּמִים וּכְעֵת צֵאת הַקֵּץ לִימֵים שְׁנָיִם יָצְאוּ מֵעָיו עִם־חָלְיוֹ וַיָּמָת בְּתַחֲלָאִים
octo & ,*ipso regnando in* erat duorũ & triginta *Filius* .suorũ patrũ cõbustionẽ sẽm combustionẽ ejꝰ popul⁹ ei fecerũt non Et .malis
20 רָעִים וְלֹא־עָשׂוּ לוֹ עַמּוֹ שְׂרֵפָה כִּשְׂרֵפַת אֲבֹתָיו: בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם הָיָה בְמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה
.regum sepulchris in non sed ,Davíd civitate in eũ sepelierũt Et .desiderio absq; ambulavitque :Jerusalaim in regnavit annis
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיֵּלֶךְ בְּלֹא חֶמְדָּה וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִיד וְלֹא בְקִבְרוֹת הַמְּלָכִים:

CAP. XXII. כב

agmen occiderat primos omnes nam : eo pro *parvum* ejus filium Achazjahu Jerusalaim habitatores regẽ constituerũt Et
1 וַיַּמְלִיכוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת־אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ הַקָּטָן תַּחְתָּיו כִּי כָל־הָרִאשֹׁנִים הָרַג הַגְּדוּד
duorum & quadraginta Filius .Jehudah regis Jehoram filius Achazjahu regnavit Et .*castrametationẽ* ad Harabibus cum *veniens*
הַבָּא בְּעַרְבִים לַמַּחֲנֶה וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן־אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם
Etiam .Homri filia Hathaljahu ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit uno anno & ,*ipso regnando in* Achazjahu annorum
2 שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי: גַּם־
oculis in malum fecit Et .*faciendum impiè ad* ,*ejus consiliaria fuerat* ejus mater nam :Achab domus viis in ambulavit ipse
3 הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵּית־אַחְאָב כִּי אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
.ei *corruptionem* ad ejus *patris mortem post* ,consiliarii ei fuerunt ipsi quippe : Achab domus sicut ,DOMINI
4 יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי הֵמָּה הָיוּ־לוֹ יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמַשְׁחִית לוֹ:
Aram regem Chazael *super* ,bellum ad Israel rege Achab filio Jehoram cum perrexit & : ambulavit eorũ consilio in Etiam
5 גַּם בַּעֲצָתָם הָלָךְ וַיֵּלֶךְ אֶת־יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עַל חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם
.Joram Aramæi percusserunt Et .Ghilhad Ramoth in
בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת־יוֹרָם:

Versio VULG. LAT.

Insuper & excelsa fabricat⁹ est in urbib⁹ Juda,& fornicari fecit habitatores Jerusalẽ,& prævaricari Judam. Allatæ sunt autem ei literæ ab Elia propheta, in quibus scriptũ erat; Hæc dicit Dñs De⁹ David patris tui; Quoniam non ambulâsti in viis Josaphat patris tui,& in viis Asa regis Juda, Sed incessisti per iter regũ Israel,& fornicari fecisti Judã,& habitatores Jerusalẽ ,imitat⁹ fornicationẽ dom⁹ Achab;insuper et fratres tuos,domũ patris tui, meliores te, occidisti : Ecce Dñs percutiet te plagâ magnâ,cum populo tuo,& filiis, & uxorib⁹ tuis,universâque substantiâ tuâ. Tu autẽ ægrotabis pessimo languore uteri tui, donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. Suscitavit ergò Dñs contra Joram spiritũ Philisthinorum,& Arabũ, qui confines sunt Æthiopib⁹. Et ascenderunt in terrã Juda,& vastaverunt eam,diripuerúntque cunctam substantiam, quæ inventa est in domo regis,insuper & filios ejꝰ, & uxores : nec remansit ei filius,nisi Joachaz, qui minimus natu erat. Et super hæc omnia,percussit eum Dñs alvi languore insanabili. Cúmque diei succederet dies, & temporũ spatia volverentur, duorũ annorum expletus est circulus : & sic longâ consumptus tabe, ita ut egereret etiam viscera sua, languore pariter et vitâ caruit.Mortuúsq; est in infirmitate pessima, & non fecit ei populus secundùm morem combustionis, exequias,sicut fecerat majorib⁹ ejus. Trigintaduorũ annorũ fuit,cùm regnare cœpisset,et octo annis regnavit in Jerusalẽ. Ambulavítque non rectè,& sepelierunt eum in civitate David : veruntamen non in sepulchro regum.

CAP. XXII.

Constituerunt autem habitatores Jerusalem Ochoziam filium ejus minimum, regem pro eo : omnes enim majores natu, qui ante eum fuerant, interfecerant latrones Arabum, qui irruerant in castra : regnavítque Ochozias filius Joram regis Juda. Quadraginta duorum annorum erat Ochozias cùm regnare cœpisset, & uno anno regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus Athalia filia Amri. Sed & ipse ingressus est per vias domûs Achab : mater enim ejus impulit eum ut impiè ageret. Fecit igitur malum in conspectu Domini, sicut domus Achab : ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui, in interitum ejus. Ambulavítque in consiliis eorum. Et perrexit cum Joram filio Achab rege Israel, in bellum contra Hazael regem Syriæ in Ramoth Galaad : vulneraverúntque Syri Joram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Is etiam fecerat excelsa in monte Judæ,vino potavit Nazaræos Jerosolymorũ,& dispersit Judæos. Quamobrem delat⁹ fuit ad eum de sermonib⁹ Eliæ prophetæ *quidã* quo sic eũ alloquebatur ; Ita dicit Dñs De⁹ Davidis patris tui,Quia non ambulâsti in viis Jehosaphati patris tui,& in viis Asæ regis Judæ: Sed ambulâsti in viis regũ Israelis,& seduxisti Judã & habitatores Jerusalem scortatione dom⁹ Achabi; fratres quoq; tuos, filios patris tui, qui te meliores erant,occidisti : Ecce Dñs percussurus te est plagâ magnâ, & populum tuum, filios tuos , uxores tuas, omnesque facultates tuas. Et tu diuturno morbo morieris,& cruciatu gravissimo peribis ; adeo ut præ morbo tuo affluant viscera tua:& multis quidé annis in cruciatu jacebis. Excitabit quoque Dñs contra Jehoramum, spiritum Palestinorum & Arabum commorantium inter Indos : Qui ascendentes contra Judam,vastabunt eos, & abducent totam prædam quæ reperietur in domo regis, adeoque filios ejus, & uxores ; nec relinquetur ei filius masculus, præter Ehaziam filium ejus natu minimum. Post hæc omnia vulnus erit in viscéribus ejus, & morbo diuturno morietur , nullumque erit ei medicamentum. Contigit autem post multos dies , ut prophetæ verbo post biennium expleto , effluerent viscera ejus præ morbo ipsi⁹,& diro morbo moreretur, nullosque præstaret ei populus honores, quemadmodum præstiterant patribus ejus. Natus erat annos triginta duos cùm est regno potitus,& octo annis regnavit in Jerusalem, periitque nemine dolente, & sepultus fuit in civitate Davidis patris ejus, non tamen in monumento regum.

CAP. XXII.

Cives autem Jerusalem regem inaugurârunt Ehaziam filium ejus loco ipsius : nam omnes natu majores interfecerat turma ; venientes enim Arabes peremerunt castra Israelis : sicque regnavit Ehazia filius Jehorami regis Judæ. Natus erat annos viginti duos Ehazia cùm inauguratus est regno,et anno uno regnavit in Jerusalem:nomen matris ejus Athalia filia Amri. Incessit hic in viis Ahabitarum, quippe qui filius esset sororis Ahabi. Idemque peccata cumulavit , & scelera perpetravit coram Dño sicut domus Ahabi : ipsi enim erant ei consultores post mortem patris ejus,ad perditionem ipsius ; quoniã ex eorum consilio se gerebat. Profect⁹ est cum Joramo Ahabi filio rege Israelis,ad bellum gerendum cum Hazaele rege Adum in Ramat-gelaad, ubi vulnerârunt Adumæi Joramum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ (ν) ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐξεπόρνευσε τοὺς κατοικοῦντας (ξ)
12 ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰούδαν. Καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ ἐκ τοῦ Ἠλιοὺ τοῦ προφήτου, λέγων, Τάδε λέγει κύριος (ο) θεὸς Δαυὶδ τοῦ (π) πατρός σου, Ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ
13 Ἰωσαφὰτ τοῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, Καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας (ρ) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὡς ἐξεπόρνευσεν (σ)
14 οἶκος Ἀχαὰβ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς τοῦ πατρός σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπέκτεινας, Ἰδοὺ κύριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ἐν γυναιξί σου, καὶ ἐν
15 πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου. Καὶ σὺ ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ, ἐν νόσῳ κοιλίας, ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σου
16 μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἐπήγειρε κύριος ὅπ' Ἰωχὰμ τὸν ἀφοφύλους, καὶ τὸν
17 Ἀραβας, καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων. Καὶ ἀνέβησαν ὅπ' Ἰούδαν, καὶ κατεδυνάσευον, καὶ ἀπέφερσαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὗρον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς σου καὶ τὰς θυγατέ-
18 ρας αὐτοῦ, καὶ ὃ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς, ὁπ' ἢ Ὀχοζίας ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Καὶ μετὰ (τ)
19 ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸ κύριος εἰς τὴν κοιλίαν (υ) μαλακίαν ἣ οὐκ ἔστιν ἰατρεία. Καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ὡς ἦλθεν (φ) καιρὸς τῶν ἡμερῶν ἡμέρας δύο, ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτοῦ μετὰ τῆς νόσου, καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτῷ ἐκφοράν, καθὼς ἐκ-
20 φορὰν πατέρων αὐτοῦ. Ἦν τεσσάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε (χ) ἐβασίλευσε, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη οὐκ ἐν ἐπαίνῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων.

Nam & ipse fecit excelsa in civitatibus Juda: & fornicari fecit habitantes in Hierusalem: & errare fecit Judam. Et venit ei (f) in scriptura ab Elia propheta, dicens; Hæc dicit Dominus Deus David patris tui; Pro eo, quòd non ambulâsti in via Josaphat patris tui, & in viis Asa regis Juda, Et ambulâsti in viis regum Israel, & fornicari fecisti Judæ, & habitantes in Hierusalē sicut exfornicata est domus Achaab, & fratres tuos filios patris tui bonos super te occidisti; Ecce Dominus percutiet te plagâ magnâ in populo tuo, & in filiis tuis, et in uxoribus tuis, & in omni apparatu tuo: (g) Et tu in languore malo, in morbo ventris; quoadusque egrediatur venter tuus cum languore ex diebus in dies. Et suscitavit Dominus super Joram alienigenas, & Arabas, & confines æthiopum. Et ascenderunt super Judam, & (h) oppresserunt: & averterunt omnem apparatum, quem invenerunt in domo regis, & filios ejus, & filias ejus, et non remansit ei filius, nisi (i) Ochozias minimus filiorum ejus. Et post hæc omnia percussit eum Dominus in ventrem languore, cui non est curatio. Et factum est ex diebus in dies, & quando venit tempus (k) dierum, duos dies, exivit (l) venter ejus cum morbo; & mortuus est in languore malo. Et non fecit populus ejus (m) funus, sicut funus patrum ejus. Fuit triginta & duorum annorum, quando regnavit: et octo annos regnavit in Hierusalem. Et ambulavit non in laude: & (n) sepultus est in civitate David, & non in sepulchris regum.

MS. A. (ν) ἐν πόλεσιν (ξ) Ἰερουσαλὴμ, καὶ (ο) ὁ θεὸς (π) πατρός σου, * καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ (ς) Ἰερουσαλὴμ, ὡς (σ) ὁ οἶκος (τ) ταῦτα ἐπάταξεν (υ) μαλακίᾳ ἐν ᾗ ἐκ (φ) ὁ καιρὸς (χ) ἐβασίλευσεν * ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν οὐκ ἐπαίνῳ, καὶ

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν Ὀχοζίαν (α) υἱὸν αὐτοῦ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐτοῦ, ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε (β) τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτὸς ληστήριον, οἱ Ἀραβες καὶ
2 οἱ Ἀλιμαζονεῖς. καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ (γ) βασιλέως Ἰούδα. (δ) Ὢν ἐτῶν εἴκοσι Ὀχοζίας ἐβασίλευσε, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Γο-
3 θολία θυγάτηρ (ε) Ἀμβρί. Καὶ οὗτος ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, ὅτι μήτηρ αὐτοῦ ἦν Σύμβουλος
4 τοῦ ἁμαρτάνειν. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου ὡς (ζ) οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν (η)
5 αὐτῷ Σύμβουλοι μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτὸν, Καὶ ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν ἐπορεύθη. καὶ ἐπορεύθη μετ' Ἰωρὰμ υἱοῦ (θ) Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον ὅπ' Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς (ι) Ῥαμὼθ Γαλαάδ. καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξόται τὸν Ἰωράμ.

CAP. XXII.

Et regem fecerunt habitantes in Hierusalem Ochoziam filium ejus parvum pro eo: quoniam omnes seniores occiderat superveniens super eos agmen latronum, Arabes, & (a) Alimazones. Et regnavit Ochozias filius Joram regis Juda: Cùm esset annorum (b) viginti Ochozias, regnavit: & annum unum regnavit in Hierusalem: Et nomen matri ejus Gotholia filia Ambri. Et hic ambulavit in via domûs Achaab: quoniam mater ejus erat consiliaria peccandi. Et fecit malum coram Domino, sicut domus Achaab: quoniam ipsi erant ei consiliarii, postquàm pater ejus mortuus fuerat, ad exterminandum eum. Et in consiliis eorum ambulavit. Et ivit cum Joram filio Achaab rege Israel ad bellum super Azael regē Syriæ in Rhamoth Galaad. Et percussêrunt sagittarii Joram:

MS. A. (α) τὸν υἱὸν (β) τὸ ληστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς, οἱ (γ) βασιλεὺς (δ) Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν ἐβασίλευσεν (ε) Ζαμβεί. (ζ) ὁ οἶκος (η) αὐτῷ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, Σύμβουλοι, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι (θ) * Ἀχαὰμ εἰς πόλεμον (ι) Ῥεμμὼθ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَصَنَعَ أَوثَانًا فِي جَبَلِ يَهُودَا * وَسَقَّا حُمرًا ٱلْمُخْتَارِينَ مِن بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ * وَبَدَّدَ بَيْتَ يَهُودَا
12 * فَبَلَغَهُ ٱلْقَاطُ مِنْ إِيلِيَّا ٱلنَّبِيِّ * وَقَالَ * هٰكَذَا يَقُولُ ٱللهُ إِلٰهُ دَاوُدَ أَبِيكَ * إِذْ لَمْ تَسْلُكْ فِي
13 طُرُقِ يُوسَافَاطَ أَبِيكَ وَفِي طُرُقِ أَسَا مَلِكِ يَهُودَا * وَسِرْتَ فِي طُرُقِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * وَأَطْعَنْتَ
يَهُودَا وَسُكَّانَ أُورُشَلِيمَ بِزِنَا بَيْتِ أَخَابَ * وَكَذٰلِكَ قَتَلْتَ إِخْوَتَكَ ٱلَّذِينَ كَانُوا أَخْيَرَ مِنْكَ
14 15 * وَٱللهُ ٱلْيَوْمَ يَضْرِبُكَ ضَرْبَةً عَظِيمَةً * وَلِأُمَّتِكَ * وَلِبَنِيكَ * وَلِنِسَائِكَ * وَلِسَائِرِ مَا لَكَ * وَأَنْتَ
فِي عِلَّةٍ عَظِيمَةٍ بِمُوتٍ * وَيَخْرُجُ أَمْعَاؤُكَ مِنْ جَوْفِكَ * وَيَقَعُ فِي عَذَابِ سِنِينَ كَثِيرَةٍ * وَيَثُورُ
16 ٱللهُ عَلَيْكَ رُوحَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَٱلْعَرَبَانِيِّينَ ٱلَّذِينَ يَسْكُنُونَ مُجَاوِرِينَ ٱلْهِنْدَ * وَيَطْلَعُونَ
17 عَلَى يَهُودَا * وَيَكْسِرُونَهُمْ وَيَرُدُّونَ سَائِرَ ٱلسَّبْيِ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ ٱلْمَلِكِ * وَكَذٰلِكَ بَنِيهِ وَنِسَائِهِ *
وَلَا يُخَلَّى لَهُ ٱبْنٌ ذَكَرٌ إِلَّا أَحَزْيَا ٱبْنَهُ ٱلصَّغِيرَ فَقَطْ * وَمِنْ بَعْدِ هٰذَا كُلِّهَا ضَرَبَهُ يَكُونُ
18 فِي أَمْعَائِهِ * وَبِوَجَعٍ عَظِيمٍ يَمُوتُ * وَلَا يَكُونُ لَهُ عَافِيَةٌ * وَكَانَ بَعْدَ أَيَّامٍ كَثِيرَةٍ حِينَ
19 كَمِلَ كَلَامُ ٱلنَّبِيِّ * خَرَجَ أَمْعَاؤُهُ مِنْ جَوْفِهِ * وَمَاتَ بِعِلَّةٍ عَظِيمَةٍ * وَلَمْ يُكْرِمْهُ ٱلشَّعْبُ كَمَا
صَنَعُوا لِآبَائِهِ * وَكَانَ ٱبْنُ ٱثْنَيْنِ وَثَلَاثِينَ سَنَةً حِينَ جَلَسَ فِي ٱلْمُلْكِ * وَمَلَكَ فِي
20 أُورُشَلِيمَ ثَمَانِيَةَ سِنِينَ * وَمَضَى بِغَيْرِ رَحْمَةٍ * وَدُفِنَ فِي قَرْيَةِ دَاوُدَ أَبِيهِ * وَلَيْسَ فِي قُبُورِ
ٱلْمُلُوكِ *

Idola fecisset in monte Judæ, vinum 11
bibere compulisset electos exæde sacrosanctâ, & domum Judæ dissipâsset. Hæc de causâ pervenerunt ad eum sermones ab Elia propheta in hanc sententiam; Sic dicit Deus, Deus Davidis patris tui: Cùm non ambulaveris in viis Josaphat patris tui, & in viis Asæ regis Judæ; Sed ambulaveris in 12
viis regum Israelis, & seduxeris Judam ac cives Ierosolymorum scortationibus domûs Achabi; præterea occideris fratres tuos qui te meliores erant: Idcirco Deus hodie te, populumque tuum, filios tuos, uxores tuas, & quicquid tuum est, sævâ plagâ percutiet: Et 14
tu gravissimo morbo morieris, adeo ut intestina tua diffluant è ventre tuo, & in cruciatum incidas annis multis. Et ex- 15
citabit in te Deus spiritum Philisthæorum, & Arabum qui habitant in confinibus Indiæ: Qui ascendent contra Judæos, prædabuntur eos, & reducent omnia spolia quæ extant in domo regis, eodemque modo filios & uxores ejus; nec relinquetur ei filius masculus, præter solum Abaziam filium ejus natu minimum. Post hæc omnia, plaga erit 16
in visceribus ejus, & in gravissimo atque incurabili dolore morietur. Itaque contigit post multos dies, cum expleta jam essent verba prophetæ, ut intestina ejus exirent è ventre ipsius, & gravissimo morbo moreretur, nullumque ei populus honorem exhiberet quemadmodum fecerant patri ipsius. Trigesimum secun- 17
dum agebat annum cùm sedisset in regno, & annis octo regnavit in Jerusalem; demum interiit absque ullâ commiseratione, & sepultus est in civitate Davidis patris sui, sed non in sepulchris regum.

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلْعِشْرُونَ *

1 * وَجَلَسَ أَحَزْيَا ٱبْنُهُ بَعْدَهُ بِأُورُشَلِيمَ * لِأَنَّ إِخْوَةَ أَبَاذِهِمُ ٱلْكُبْرَ * لِأَنَّ ٱلْعَرَبَ جَاؤُا وَأَخْرَبُوا سَائِرَ
2 إِسْرَائِيلَ * وَمَلَكَ أَحَزْيَا بْنُ يُورَامَ مَلِكِ يَهُودَا وَهُوَ ٱبْنُ ٱثْنَيْنِ وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ
3 4 سَنَةً وَاحِدَةً * وَٱسْمُ أُمِّهِ عَثَلْيَا ٱبْنَةُ عُمْرِي * * وَمَشَى فِي طُرُقِ بَيْتِ أَخَابَ * وَأَخْطَاءَ خَطَايَا
كَثِيرَةً * وَصَنَعَ ٱلشَّرَّ قُدَّامَ ٱللهِ مِثْلَ بَيْتِ أَخَابَ * لِأَنَّهُمْ كَانُوا مُشِيرِينَ بَعْدَ مَوْتِ أَبِيهِ
5 وَأَفْسَدُوهُ * لِأَنَّهُ كَانَ يَمْشِي فِي مَشُورَتِهِمْ * وَمَضَى مَعَ يُورَامَ بْنِ أَخَابَ مَلِكِ إِسْرَائِيلَ * لِيُحَارِبَ
حَزَائِيلَ مَلِكَ أَدُومَ فِي رَامَةِ جِلْعَادَ * فَضَرَبَ ٱلْأَدُومِيُّونَ لِيُورَامَ *

Thronum occupavit post eum Abazia 1
filius ejus in Jerusalem; nam fratres ejus bello consumpti fuerant, eò quod Arabes venissent, totumque Israelem vastâssent. Itaque cùm regnâsset Abazia filius Joramı regis Judæ dum annum ageret vigesimum secundum, (regnavit autem in Jerusalem anno uno: & nomen matris ejus, Athalia filia Amri) 2
Ambulavit in viis domûs Achabi, & 3 4
commisit peccata multa, fecitque malum coram Deo sicut domus Achabi; quoniam isti, ut erant consiliarii ejus post mortem patris ejus, vitiaverunt eum: utpote qui consilium eorum sequeretur. Cùm autem abiisset cum Joramo filio Achabi 5
rege Israelis, ad pugnandum contra Hazielem regemEdom in Ramath-galaadis, sauciaverunt Edomæi Joramum:

דברי הימים ב: כג

Hazariahu Et.Aram rege Chazael cum *ipso pugnãdo in* Ramah in eũ pcusserũt quib' ,plagæ quia ,Izrehel in se *curandũ ad* est reversus Et

6 וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל כִּי הַמַּכִּים אֲשֶׁר הִכֻּהוּ בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וְעֲזַרְיָהוּ

Deo à Et *ipso egrotans* quia ,Izrehel in Achab filium Jehoram *videndum ad* descendit Jehudah regis Jehoram filius

7 בֶּן יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יְהוֹרָם בֶּן אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא: וּמֵאֱלֹהִים

quem ,Nimfi filium Jehu *ad* Jehoram cum est egressus ,*ipso veniendo in* Et .Joram ad *veniendũ ad* ,Achaziahu *deſtructio* erat

הָיְתָה תְּבוּסַת אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל יוֹרָם וּבְבֹאוֹ יָצָא עִם יְהוֹרָם אֶל יֵהוּא בֶן נִמְשִׁי אֲשֶׁר

,Jehudah principes invenit &,Achab domo cum Jehu *faciendo jm in* ,fuit Et .Achab domũ *ſuccidendã ad* ,Dominus eũ unxit

8 מָשַׁח יְהוָה לְהַכְרִית אֶת בֵּית אַחְאָב: וַיְהִי בְּהִשָּׁפֵט יֵהוּא עִם בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה

ipſe &) ,eũ cõprehenderũt &,Achaziahu quæſivit Et .illos interfecit &,Achaziahu ipſi miniſtrantes Achaziahu fratrum filios &

9 וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם: וַיְבַקֵּשׁ אֶת אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֻהוּ וְהוּא

quæſivit qui ,*ipſe* Jehoſaphat Filius,dixerunt nam:eũ ſepelierũt &,eũ interemerũt &,Jehu ad eũ adduxerũt &(,Someron in *latitans*

מִתְחַבֵּא בְּשֹׁמְרוֹן וַיְבִאֻהוּ אֶל יֵהוּא וַיְמִיתֻהוּ וַיִּקְבְּרֻהוּ כִּי אָמְרוּ בֶּן יְהוֹשָׁפָט הוּא אֲשֶׁר דָּרַשׁ

quòd ,vidit Achaziahu mater Athaliahu Et .regnum *ad potentiã cõmendi* ad,Achaziahu domui non &,ſuo corde toto in Dominum

אֶת יְהוָה בְּכָל לְבָבוֹ וְאֵין לְבֵית אֲחַזְיָהוּ עַתָּה כֹחַ לְהַמְלִכָה: וְעַתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי

10 regis filia Jehoſabhath accepit Et .Jehudah domus *regni* ſemen omne interfecit &,ſurrexit &:ſu' fili' eſſet mortuus

מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּדַבֵּר אֵת כָּל זֶרַע הַמַּמְלָכָה לְבֵית יְהוּדָה: וְתִקַּח יְהוֹשֶׁבַעַת בַּת הַמֶּלֶךְ

11 *conclavi* in ejus *lactãricem* & eum *dedit* & ,*interfectorum* ,regis filiorum medio è eum eſt furata & ,Achaziahu filium Joas

אֶת יוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים וַתִּתֵּן אֹתוֹ וְאֶת מֵנִקְתּוֹ בְּחֶדֶר

facieb' à ;Achaziahu ſoror erat ipſa nam;ſacerdotis Jehojadah uxor ,Jehoram regis filia Jehoſabhath eũ abſcondit &: lectorum

הַמִּטּוֹת וַתַּסְתִּירֻהוּ יְהוֹשֶׁבַעַת בַּת הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם אֵשֶׁת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן כִּי הִיא הָיְתָה אֲחוֹת אֲחַזְיָהוּ מִפְּנֵי

.terram ſuper *regnans* Hatthaliah & : annis ſex abſconditus Dei domo in eis cum fuit Et .eũ interemit non & ,Hathaliahu

עַתַלְיָהוּ וְלֹא הֲמִיתַתְהוּ: וַיְהִי אִתָּם בְּבֵית הָאֱלֹהִים מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל הָאָרֶץ:

12

CAP. XXIII. כג

filium Iſmael & ,Jerocham filium Hazariahu ,*centuriarum principes* aſſumpſit &,Jehojadah eſt confortat' ſeptimo anno in Et

1 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הִתְחַזֵּק יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת לַעֲזַרְיָהוּ בֶן יְרֹחָם וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן

.fœdere in ſecum Zichri filium Eliſaphat & ,Hadaiahu filium Mahaſeiahu & ,Hobed filium Hazariahu & ,Jehochanan

יְהוֹחָנָן וְלַעֲזַרְיָהוּ בֶן עֹבֵד וְאֶת מַעֲשֵׂיָהוּ בֶן עֲדָיָהוּ וְאֶת אֱלִישָׁפָט בֶּן זִכְרִי עִמּוֹ בְּבְרִית:

in venerunt & ;Iſrael *patrum capita* & ,Jehudah urbib' cunctis de Levitas congregaverunt &,Jehudah per circuiverunt Et

2 וַיָּסֹבּוּ בִיהוּדָה וַיְקַבְּצוּ אֶת הַלְוִיִּם מִכָּל עָרֵי יְהוּדָה וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל

eſt locut' ſicut regnabit regis filĩ' Ecce ;eos ad dixitque : rege cum Dei domo in fœdus *consio* omnis *excidit* Et.Jeruſalaim

3 יְרוּשָׁלִָם: וַיִּכְרֹת כָּל הַקָּהָל בְּרִית בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בֶן הַמֶּלֶךְ יִמְלֹךְ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר

janitoribus,Levitis &,ſacerdotib' ſabbathũ *venientibus* vobis ex pars Tertia : facietis quod *verbum* Hoc .David filios ſuper,Dominus

4 יְהוָה עַל בְּנֵי דָוִיד: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ הַשְּׁלִשִׁית מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְשֹׁעֲרֵי

.Domini domus atriis in populus omnis & ;fundamenti porta in pars tertia & ,regis domo in pars tertia Et .liminum

5 הַסִּפִּים: וְהַשְּׁלִשִׁית בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר הַיְסוֹד וְכָל הָעָם בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה:

omnis Et *ipſi* ſanctitas quia ,ingrediantur ipſi ,Levitis miniſtri & ,ſacerdotes niſi DOMINI domum *ingrediatur* ne Et

6 וְאַל יָבוֹא בֵית יְהוָה כִּי אִם הַכֹּהֲנִים וְהַמְשָׁרְתִים לַלְוִיִּם הֵמָּה יָבֹאוּ כִּי קֹדֶשׁ הֵמָּה וְכָל

.DOMINI cuſtodiam obſervent populus

הָעָם יִשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

Qui reverſus eſt ut curaretur in Jezrahel: multas enim 6
plagas acceperat in ſupradicto certamine. Igitur Ocho-
zias filius Joram rex Juda, deſcendit ut inviſeret Joram
filium Achab in Jezrahel ægrotantem. Voluntatis quip- 7
pè fuit Dei adverſùs Ochoziam, ut veniret ad Joram:
& cùm veniſſet, & egrederetur cum eo adverſùm Jehu
filium Namſi, quem unxit Dominus ut deleret domum
Achaab. Cùm ergò everteret Jehu domum Achaab, in- 8
venit principes Juda, & filios fratrum Ochoziæ, qui mi-
niſtrabant ei, & interfecit illos. Ipſum quoque per- 9
quirens Ochoziam, comprehendit latitantem in Sama-
ria: adductúmque ad ſe, occîdit, & ſepelierunt eum:
eò quòd eſſet filius Joſaphat, qui quæſierat Dominum in
toto corde ſuo: nec erat ultrà ſpes aliqua, ut de ſtirpe
quis regnaret Ochoziæ. Siquidem Athalia mater ejus, 10
videns quòd mortuus eſſet filius ſuus, ſurrexit, & inter-
fecit omnem ſtirpem regiam domûs Joram. Porrò Jo- 11
ſabeth filia regis tulit Joas filium Ochoziæ, & furata eſt
eum de medio filiorum regis, cùm interficerentur: abſ-
condítque eum cum nutrice ſua in cubiculo lectulorũ:
Joſabeth autem, quæ abſconderat eum, erat filia regis
Joram, uxor Joiadæ pontificis, ſoror Ochoziæ, & id.
circò Athalia non interfecit eum. Fuit ergò cum eis in 12
domo Dei abſconditus ſex annis, quibus regnavit Atha-
lia ſuper terram.

CAP. XXIII.

ANno autem ſeptimo confortatus Joiada, aſſumpſit 1
centuriones, Azariam videlicèt filium Jeroham, & Iſ-
mahel filium Johanan, Azariam quoque filium Obed,
& Mahaſiam filium Adaiæ, & Eliſaphat filium Zechri:
& iniit cum eis fœdus. Qui circumeuntes Judam, con- 2
gregaverunt Levitas de cunctis urbibus Juda, & princi-
pes familiarum Iſrael, veneruntque in Jeruſalem. Iniit 3
ergò omnis multitudo pactum in domo Dei cum rege:
dixítque ad eos Joiada, Ecce filius regis regnabit: ſicut
locutus eſt Dominus ſuper filios David. Iſte eſt ergò 4
ſermo quem facietis: Tertia pars veſtrûm qui veniunt 5
ad Sabbatum, Sacerdotum, & Levitarum, & janitorum,
erit in portis: tertia verò pars ad domum regis: & ter-
tia ad portam, quæ appellatur Fundamenti: omne verò
reliquũ vulgus ſit in atriis domûs Domini. Nec quiſpiam 6
alius ingrediatur domum Domini, niſi ſacerdotes, & qui
miniſtrant de Levitis: ipſi tantummodò ingrediantur,
quia ſanctificati ſunt: & omne reliquum vulgus obſer-
vet cuſtodias Domini.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

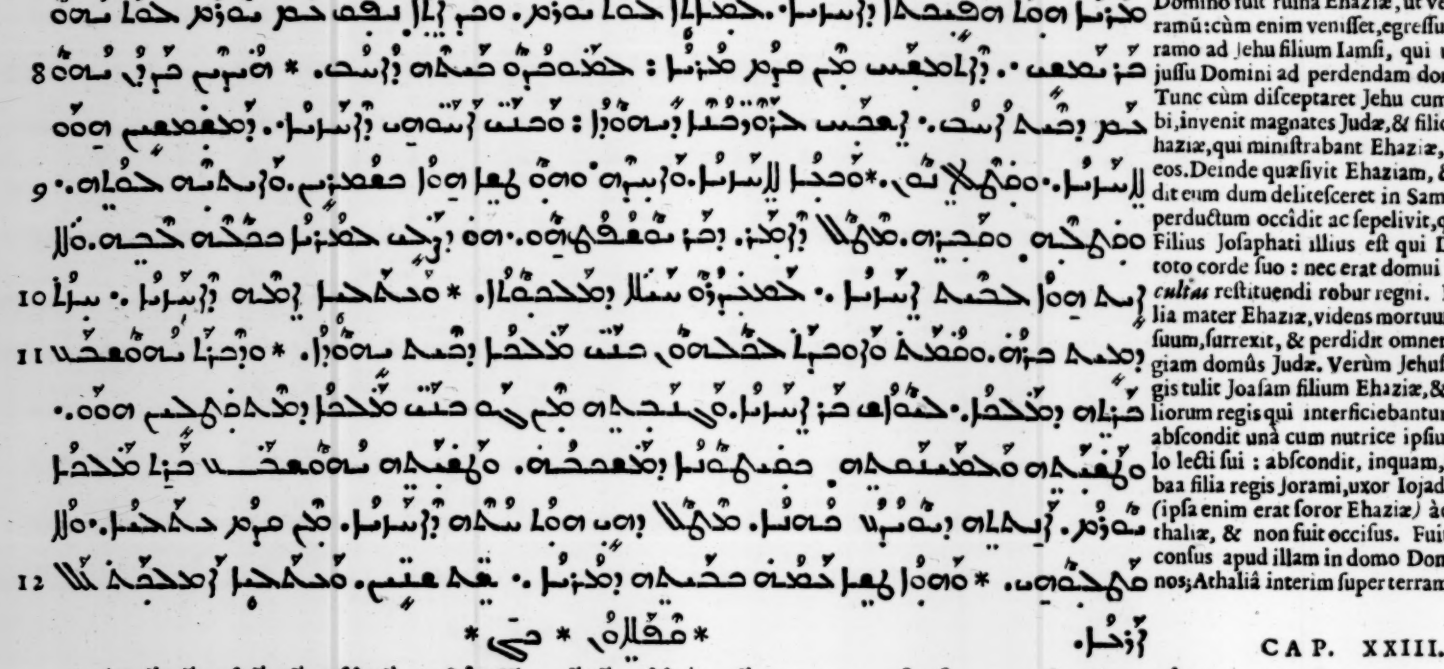

6 * Et cùm reverſus eſſet ad curandum ſe in Jez- 6
rael à vulnere quo ſauciaverant eum in Ra-
matha dum pugnaret cum Hazaele rege A-
dum, deſcendit Ehazia ad inviſendum Jora-
mum Ahabi filum in Jezraele. Et quidem à 7
Domino fuit ruina Ehaziæ, ut veniret ad Jo-
ramũ: cùm enim veniſſet, egreſſus eſt cum Jo-
ramo ad Jehu filium Iamſi, qui unctus fuerat
juſſu Domini ad perdendam domum Ahabi.
Tunc cùm diſceptaret Jehu cum gente Aha- 8
bi, invenit magnates Judæ, & filios fratrum E-
haziæ, qui miniſtrabant Ehaziæ, & interfecit
eos. Deinde quæſivit Ehaziam, & apprehen- 9
dit eum dum deliteſceret in Samaria, & ad ſe
perductum occîdit ac ſepelivit, quia dicebat,
Filius Joſaphati illius eſt qui Deum oravit
toto corde ſuo: nec erat domui Ehaziæ *fa-*
cultas reſtituendi robur regni. Porrò Atha- 10
lia mater Ehaziæ, videns mortuum eſſe filium
ſuum, ſurrexit, & perdidit omnem prolem re-
giam domûs Judæ. Verùm Jehuſebaa filia re- 11
gis tulit Joaſam filium Ehaziæ, & è medio fi-
liorum regis qui interficiebantur ſurreptum,
abſcondit unà cum nutrice ipſius in cubicu-
lo lecti ſui: abſcondit, inquam, eum Jehoſe-
baa filia regis Jorami, uxor Iojadæ ſacerdotis
(ipſa enim erat ſoror Ehaziæ) àconſpectu A-
thaliæ, & non fuit occiſus. Fuit autem abſ- 12
conſus apud illam in domo Domini, ſex an-
nos; Athaliâ interim ſuper terram regnante.

CAP. XXIII.

ANno ſeptimo animoſior factus Iojada, 1
adduxit centuriones, Azariam Iarhumi fili-
um, Iſmaelem filium Iohannis, Azariam fili-
um Obedi, Semaiam filium Addo, & Eliſa-
phatum filium Zechri: Qui omnes juramen- 2
to conſpirârunt ſe Iudam perobituros. Quare
cùm ex omnibus Iudæ civitatibus congre-
gâſſent Levitas & præcipuos patres Iſraelis,
& Ieroſolymam veniſſent, Totuſque popu- 3
lus ille jurejurando ſe aſtrinxiſſent in domo
Domini coram rege: dixit eis, Ecce filius re-
gis, ipſe præerit vobis, quemadmodum locu-
tus eſt Dominus cum Davide ſervo ſuo. Hæc 4
res facienda vobis eſt: Dimidia pars veſtrûm
ingrediente ſabbatho ſacerdotum, Levita-
rum, & cuſtodum januarum: Tertia pars in 5
domo regis: tertia pars in porta coquorum:
totus denique populus in atrio domûs Domi-
ni, excubias agant. Nemo ingrediatur do- 6
mum Domini, præter ſacerdotes & Levitas;
hi ingredientur, quia ſancti ſunt: at totus
populꝰ obſervent cuſtodiam domûs Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τοῦ ἰαπρδυθῶαι εἰς (κ) Ἰεζραὲλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύρ-
ροι ἐν (λ) Ῥαμὼθ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας. καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰού-
7 δα κατέβη θεάσασθαι τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς (μ) Ἰεζραέλ, ὅτι ἠρρώστει. Καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένετο
ἡ καταστροφὴ Ὀχοζίᾳ ἐλθεῖν πρὸς Ἰωράμ. καὶ ἐν τῷ (ν) ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ Ἰωρὰμ πρὸς Ἰη-
8 σοῦ υἱὸν Ναμεσσεῖ ὃν ἔχρισεν (ξ) κύριος εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν Ἰηοὺ τὸν οἶκον Ἀχα-
αὰβ, καὶ εὗρε τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς (ο) Ὀχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκτει-
9 νεν αὐτούς. Καὶ εἶπεν τῷ ζητῆσαι τὸν Ὀχοζίαν· καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰαπρδόμψον ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἤ-
γαγον αὐτὸν πρὸς Ἰηού, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, ὅτι εἶπαν, Τίὸς Ἰωσαφάτ ὅστις, ὃς (π) ἐ-
ζήτησε τὸν κύριον ἐν (ρ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ Ὀχοζίᾳ κατισχύσαι δύναμιν περὶ τῆς βασι-
10 λείας. Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ (σ) Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν (τ) ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη καὶ ἀπόλεσε πᾶν
11 τὸ σπέρμα τῆς (υ) βασιλείας ἐν οἴκῳ Ἰούδα. Καὶ ἔλαβεν (φ) Ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰω-
ὰς υἱὸν (χ) Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου (ψ) υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, καὶ ἔ-
θηκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ (ω) εἰς ταμεῖον τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν (α) Ἰωσαβεὲθ θυ-
γάτηρ τοῦ βασιλέως Ἰωρὰμ ἀδελφὴ Ὀχοζίου γυνὴ (β) Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ
12 προσώπου (γ) τῆς Γοθολίας, καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ ἦν (δ) μετ' αὐτοῦ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ κατακεκρυμμένος
ἔτη, καὶ Γοθολία ἐβασίλευσεν ὅλην τὴν γῆν.

Et revertit Joram, ut curaretur in Jezrael à plagis, quibus percussе- 6
runt eum Syri in Rhamoth, in pugnando ipsum adversùs Azael regem
Syriæ. Et Ochozias filius Joram rex Juda descendit ad visendum Jo- 7
ram filium Achaab in Jezrael, quoniam ægrotabat. Et à Deo facta est
subversio Ochoziæ, ut veniret ad Joram. Et in veniendo ipsum, exiit
cum eo Joram ad Jehu filium Namessi (c) unctum Domini in domum
Achaab. Et factum est, quando ultus est Jehu domum Achaab; & 8
invenit principes Juda, & fratres Ochoziæ ministrantes Ochoziæ, &
interfecit eos. Et dixit quærere Ochoziam: & ceperunt eum curantem se 9
in Samaria: & duxerunt eum ad Jehu: & interfecit eum: & sepelie-
runt eum, quoniam (d) dixerunt; Filius Josaphat est, qui exquisivit Do-
minum in toto corde suo. Et non erat in domo Ochoziæ ad obtinendam
virtutem pro regno. Et Gotholia mater Ochoziæ vidit, quia mortuus est 10
filius suus, & surrexit, & perdidit omne semen regni in domo Juda.
Et tulit Josabeeth filia regis ipsum Joas filium Ochoziæ, & furata est 11
eum de medio filiorum regis, qui interficiebantur, & dedit eum, & nu-
tricem ejus in cubiculum lectorum: & occultavit eum Josabeeth filia
regis Joram, soror Ochoziæ, uxor Jodae sacerdotis: & occultavit eum
à facie Gotholiæ: & non interfecit eum. Et fuit (e) cum eo in domo Dei 12
absconditus sex annos: & Gotholia regnavit super terram.

MS. A. (κ) Ἰζρὲλ (λ) Ῥαμᾶ (μ) Ἰζρὲλ, (ν) ἐξελθεῖν, ἐξῆλθεν (ξ) κυρίου. Καὶ ἐγένετο (ο) Ὀχοζία, καὶ (π) * ἐκζητῆσαι (ρ) ὅλῃ καρδίᾳ (σ) Ὀχοζίᾳ (τ) αὐ-
τῇ ὁ υἱὸς, καὶ (υ) βασιλείας αὐτῆς ἐν (φ) Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ (χ) Ὀχοζία, (ψ) τῶν υἱῶν (ω) εἰς τὸ ταμεῖον (α) Ἰωσαβεὲθ (β) Ἰωιαδὲ (γ) Γοθολίας, καὶ (δ) μετ' αὐτῆ ἐν

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ ἐν τῷ ἔτει (α) τῷ ὀγδόῳ ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς (β) ἑκατοντάρχους, τὸν Ἀζα-
εία υἱὸν Ἰωρὰμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν Ἰωανὰν, καὶ τὸν Ἀζαείου υἱὸν (γ) Ὀβὴδ, καὶ τὸν (δ) Μαασαίαν
2 υἱὸν (ε) Ἀδία, καὶ τὸν (ζ) Ἐλισαφὰν υἱὸν Ζαχαείου, (η) μεθ' ἑαυτοῦ εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἐκύκλωσαν
τὸν Ἰούδαν, καὶ ζωήγαγον τοὺς Λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα, καὶ ἄρχοντας (θ) πατριῶν τοῦ
3 Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ διέθετο (ι) πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα διαθήκην ἐν οἴκῳ
τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ὁ υἱὸς
4 τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε κύριος ὅτι τὸν οἶκον Δαυίδ. Νῦν ὁ λόγος ὃν ποι-
5 ήσετε. Τὸ τρίτον ὑμῶν εἰσπορευόμενοι τὸ Σάββατον τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς τοὺς πύ-
λας ἡμῶν εἰσόδων, Καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς
6 ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου. Καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον κυρίου, ἐὰν μὴ (κ) οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖ-
ται καὶ οἱ λειτουργοῦντες τῶν Λευιτῶν· αὐτοὶ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς (λ) φυλαχθή-
τω φυλακὰς κυρίου.

CAP. XXIII.

ET in anno (a) octavo confortatus est Jodae, & assumpsit centurio- 1
nes, Azariam filium Joram, & Ismael filium Joanan, & Azrixm
filium Obed, & Maaseam filium Adia, & Elisaphan filium Zachariæ,
secum in domum (b) Domini: Et circumierunt Judam, & congregave- 2
runt Levitas de omnibus civitatibus Juda, & principes patriarum Isra-
el, et venerunt in Hierusalem. Et disposuerunt omnis Ecclesia Juda te- 3
stamentum in domo Dei cum rege. Et (c) ostendit eis filium regis, et
dixit eis; Ecce filius regis regnet, sicut locutus est Dominus, super do-
mum David. Nunc verbum hoc est, quod facietis. Tertia pars ex vobis 4 5
ingrediantur sabbatum sacerdotum, et Levitarum, (d) et ad portas in-
troituum: et tertia pars in domo regis: et tertia in porta media: et o-
mnis populus in atriis domûs Domini. Et non ingrediatur in domum Do- 6
mini, nisi sacerdotes, et Levitæ, & ministrantes (e) Levitarum. Hi in-
gredientur, quoniam sancti sunt: et omnis populus custodiat custodias
Domini.

MS.A. (α) τῷ ἑβδόμῳ (β) ἑκαστοντάρχας, (γ) Ἰωβὴδ, (δ) Μασίαν (ε) Ἀδαία, (ζ) Ἐλισαφὰτ (η) μετ' αὐτῆ (θ) τῶν πατριῶν (ι) πᾶσα ἐκκλησία (κ) ὁ ἱερεὺς (λ) φυλαχθήτω

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فرجع ليطبب في ايزرعال من الضربة التي ضربت في الرامة وهو يحارب حزايل ملك ادوم
7 ويرل اخزيا الى يورام * لانه كان من الرب رجوع اخزيا ليأتي الى يورام * وحين جاء خرج مع
8 يورام عند ياهو بن يمأسي * وكان موهوبا من قدام الله ليهلك بيت اخاب * وحين كان
9 يحارب ياهو مع بيت اخاب * وجد رؤساء يهودا وبني اخي اخزيا يخدمونه وقتلهم * وطلب
اخزيا واسملكه * وكان مردولا في سمرين * فجاؤا به اليه فقتله ودفنه * لانه قال انه ابن
يوسافاط الذي صلى قدام الله من قلبه كله * وما كان لبيت اخزيا اعتضادا بقوة الملك
10 * فلما رأت عثليا ام اخزيا ان ابنها قد مات * قصت وقتلت كل اولاد ملوك يهودا * واخذت
11 ياهوسبع ابنة يورام الملك * يواس بن اخزيا * فسرقته من اولاد الملوك * واخفته هو ومرضعته
في مجلس بيتها * وجب يهوسبع ابنة يورام الملك امراة يوياداع الكاهن يواس * لانها كانت
12 اخت اخزيا * من قتل عثليا * بل كان مختبيا عندها في بيت الله ست سنين * وملكت
عثليا على الارض *

Ideoque reversus est ut curaret se 6
in Jezraele à vulnere quod inflictum
fuerat ei in Rama dum pugnaret contra
Hazaelem regem Edom, descenditque
Abazia ad Joramum: (Fuit autem à 7
Domino hac Abaziæ reversio animo ve-
niendi ad Joramum) & cùm perveniſ-
set, egressus est cum Joramo ad Jehu
filium Jamsi, cui commissa fuerat à
Deo destructio domûs Achabi. Dum 8
ergò pugnabat Jehu cum domo Achabi,
invenit principes Judæ & nepotes Aba-
ziæ ministrantes ei, & occidit illos. De- 9
inde quæsivit Abaziam, & potitus est
ejus: cùm enim esset in Samaria desper-
ctus, adduxerunt eum ad ipsum, & oc-
cidit illum, tum sepelivit (dicebat enim,
Quia filius est Josaphati qui Deũ oravit
ex toto animo suo) nullumque fuit domûs
Abaziæ subsidium à potentia regni. Cùm 10
autem vidisset Athalia mater Abaziæ
quòd mortuus jam esset filius suus, sur-
gens trucidavit omnes filios regum Ju-
dæ. Sed accipiens Jehusebaa filia regis 11
Jorami Joasum Abaziæ filium, eum-
que furtim surripiens è filiis regum, ab-
didit eum & nutricem ejus in cubiculo
domûs suæ. Jehusebaa, inquam, filia
regis Jorami, uxor Jojadæ sacerdotis,
cò quod esset soror Abaziæ, absconditit
Joasum à cæde Athaliæ, nec fuit inter-
fectus: Sed mansit absconsus apud eam 12
in domo Dei sex annos, dum regnaret
Athalia super terram.

* الفصل الثالث والعشرون *

* وفي السنة السابعة من ملكها كبر يواس * فجمع يوياداع الكاهن العظماء * وهم عازريا بن 1
يرحوم * واسماعيل بن يوحنا * وعازير بن عوبيد * وسمعان بن عادو * ويوسافاط بن لاوي * وحلفهم 2
باعمان * وامرهم ان يدوروا في يهودا * ويجمعوا اللاويين ورؤساء اباء اسرايل ليحلفوا * فحلف 3
الامة كلها اعمانا في بيت الله قدام الملك * وقال لهم * هذا ابن الملك * وهو يملك عليكم *
كما قال الله لداود عبيك * وهذا الكلام تصنعون * الثلث منكم يكون في طريق مدخل 4
السبت * كهنة ولاويون وحراس الابواب * والثلث في بيت الملك * والسدس على بيت الطباخين * 5
وساير الامة والذين يحرسون في بيت الله * لا يدخل احد الى بيت الله * الا الكهنة واللاويين * 6
لانهم مقدسون *

CAP. XXIII.

ANno autem ejus regni septimo, 1
cùm grandior factus esset Joas, convo-
cavit Jojada sacerdos magnates, nempe
Azariam filium Jahumi, Ismaelem fili-
um Johannis, Azirum filium Obedi, Sy-
meonem filium Addo, & Josaphatum
filium Levi; Et juramento astrictis 2
præcepit ut Judam circumirent, & con-
gregarent Levitas & præcipuos patres
Israelis ad præstandum juramentum.
Postquam ergò totam illam turbam ad 3
jusjurandum adegisset in domo Dei co-
ram rege, dixit eis; Hic est filius regis,
& hic regnaturus est super vos, quem-
admodum dixit Deus Davidi servo suo.
Hæc igitur agenda sunt vobis: Media 4
pars vestri sistat se in via introitûs sab-
bathi, tam sacerdotes & Levitæ, quàm
custodes portarum: Tertia pars in do- 5
mo regis: sexta pars ad domum coquo-
rum: reliqua verò turba cum iis qui ex-
cubias agunt, in domo Dei. Nemo Dei 6
templum ingrediatur, nisi sacerdotes &
Levitæ, quoniam ii sunt sancti.

דברי הימים ב: כג

Versio VULG. LAT.

,rege cum eſtote Et .moriatur, domum in *veniens* & :ſua manu in ſua *vaſa* & unuſquiſq; undiq; regem Levitæ circundent Et

7 וְהַקִּיפוּ הַלְוִיִּם אֶת־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַבַּיִת יוּמָת וְהָיוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ

vir aſſumpſerunt Et.ſacerdos Jehojadah præcepit quæ oĩa juxta,Jehudah univerſ⁹ et ,Levitæ fecerũt Et.*illũ egrediendo et,illũ intrando in*

8 בְּבֹאוֹ וּבְצֵאתוֹ: וַיַּעֲשׂוּ הַלְוִיִּם וְכָל־יְהוּדָה כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת־

dedit Et .divisiones ſacerdos Jehojadah *aperuerat* non nam :*ſabbathum* egredientib⁹ cum ſabbathũ ad venientes ſuos viros

אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יוֹצְאֵי הַשַּׁבָּת כִּי לֹא פִטֵּר יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־הַמַּחְלֹקוֹת: וַיִּתֵּן 9

domo quæ ,David regis quæ peltas & ,clypeos & ,lanceas *centurionum principibus* ſacerdos Jehojadah

יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־הַחֲנִיתִים וְאֶת־הַמָּגנוֹת וְאֶת־הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד אֲשֶׁר בְּבֵית

domus *humerum* ad uſque ,dextero domus *humero ab* ,ſua manu in *ſuum miſſile* *vir* & ,populũ omnẽ conſtituit Et .Dei

הָאֱלֹהִים: וַיַּעֲמֵד אֶת־כָּל־הָעָם וְאִישׁ שִׁלְחוֹ בְיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כֶּתֶף הַבַּיִת 10

.ornamentum & ,*ſeparationem* eũ ſuper *dederunt* & ,regis filium eduxerunt Et .*circumquaq;* regem *ſuper* ,domui & ,altari ſiniſtrum

הַשְּׂמְאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב: וַיּוֹצִיאוּ אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת 11

,currentiũ *populi* vocem Hathaliahu audivit Et .rex Vivat:dixerunt atq; ,ej⁹ filii &,Jehojadah eũ unxerũt &,eum cõſtituerũt regẽ Et

וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֵהוּ יְהוֹיָדָע וּבָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַתִּשְׁמַע עַתַלְיָהוּ אֶת קוֹל הָעָם הָרָצִים 12

,introitu in *ſuam columnam* *ſuper* *ſtans* rex ecce & ,vidit Et .Domini domum populum ad venit & :regem laudantium &

וְהַמְהַלְלִים אֶת־הַמֶּלֶךְ וַתָּבֹא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה: וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד עַל־עַמּוֹדוֹ בַּמָּבוֹא 13

,*cantici* inſtrumentis cũ cantores & ,tubis *in clangens* & .*lætans* terræ *populus omnis* & ,regem juxta tubæ & ,principes &

וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי הַשִּׁיר

ſacerdos Jehojadah *fecit* egredi Et.conjuratio,Conjuratio:dixit & ,ſua veſtimenta Hathaliahu ſcidit & :laudare ſcientes &

וּמוֹרִיעִים לְהַלֵּל וַתִּקְרַע עַתַלְיָהוּ אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתֹּאמֶר קֶשֶׁר קֶשֶׁר: וַיֹּצֵא יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־ 14

quoniã;gladio in moriatur, eam *poſt veniens* & ,*ordines* extra ad illã Educite :eos ad dixit &,exercitus *præfectos centuriarũ principes*

שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקוּדֵי הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוֹצִיאוּהָ אֶל־מִבֵּית הַשְּׂדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ יוּמַת בַּחָרֶב כִּי

:*regis* domus equorum portæ introitum ad venit & :manus ei impoſuerunt Et .Domini domo eã interficiatis Non :ſacerdos dixit

אָמַר הַכֹּהֵן לֹא תְמִיתוּהָ בְּבֵית יְהוָה: וַיָּשִׂימוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא אֶל־מְבוֹא שַׁעַר־הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ 15

.Domino *populũ in exiſtendũ ad* ,regem inter & populum univerſũ inter & ,ſe inter fœdus Jehojadah *excidit* Et .ibi eã interfecerãt &

וַיְמִיתוּהָ שָׁם: וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה: 16

ſacerdotẽ Mathan & :cõfregerunt ej⁹ ſimulachra & ,ejus altaria & ,eã deſtruxerunt & ,Bahal domum populus omnis ſunt ingreſſi Et

וַיָּבֹאוּ כָל־הָעָם בֵּית־הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ וְאֶת־מַתָּן כֹּהֵן 17

eſt partitus quos ;Levitarũ ſacerdotũ manũ per Domini domus *præfectos* Jehojadah poſuit Et .*altarium* *facies ad* occiderunt Bahal

הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחוֹת: וַיָּשֶׂם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹּת בֵּית יְהוָה בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חִלַּק 18

,David man⁹ juxta cantico in & lætitia in ,Moſeh lege in ſcriptũ ſicut ,Domini *aſcenſiones aſcendere faciendũ ad* Domini domo in David

דָּוִיד עַל־בֵּית יְהוָה לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת יְהוָה כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁיר עַל יְדֵי דָּוִיד:

,*centuriarum principes* Aſſumpſitq; .*verbo omni* in immund⁹ ingrediebatur nõ &:Domini domus portas *ſuper* janitores conſtituit Et

19 וַיַּעֲמֵד הַשּׁוֹעֲרִים עַל־שַׁעֲרֵי בֵּית יְהוָה וְלֹא־יָבוֹא טָמֵא לְכָל־דָּבָר: וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת

20 introierũt &,Domini domo de regem *fecit* deſcendere & :terræ populũ omnẽ & ,populo *in* dominantes & ,*illuſtres* &

וְאֶת־הָאַדִּירִים וְאֶת־הַמּוֹשְׁלִים בָּעָם וְאֵת כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרֶד אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ

,terræ populus omnis ſunt lætati Et .regni ſolium ſuper regem fecerunt ſedere et :*regis* domum ſuperioris portæ .*medio in*

בְּתוֹךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה: וַיִּשְׂמְחוּ כָל־עַם הָאָרֶץ 21

.gladio in interfecerunt Hathaliahu Et .quievit urbs et

וְהָעִיר שָׁקְטָה וְאֶת־עַתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַּחָרֶב:

7 Levitæ autẽ circumdent regẽ,habentes ſinguli arma ſua: (& ſi quis ali⁹ ingreſſ⁹ fuerit templũ,interficiatur:)ſintque cũ rege & intrante & egrediente. Fecerunt ergò Le- 8
vitæ, & univerſ⁹ Juda, juxta oĩa quæ præceperat Joiada pontifex:& aſſumpſerunt ſinguli viros qui ſub ſe erant,et veniebãt p ordinẽ ſabbati,cũ his qui impleverant ſabbatũ,et egreſſuri erant:ſiquidẽ Joiada pontifex non dimiſerat abire turmas, quæ ſibi p ſingulas hebdomadas ſuccedere conſueverant.Dediq; Joiada ſacerdos centurionib⁹ 9
lanceas,clypeóſq; et peltas regis David,quas conſecraverat in domo Dñi.Conſtituitq; omnẽ populũ tenentiũ pu- 10
giones, à parte templi dextra, uſq; ad parte templi ſiniſtrã,corã altari,& templo,p circuitũ regis. Et eduxerunt 11
filiũ regis,& impoſuerunt ei diadema, & teſtimoniũ,dederũntq; in manu ej⁹ tenendã legẽ,& conſtituerunt eum regẽ:unxit quoq; illũ Joiada pontifex,& filii ej⁹:imprecatiq; ſunt ei, atq;dixerunt;Vivat rex.Quod cũ audiſſet 12
Athalia, vocẽ ſcilicèt currentiũ atq; laudantiũ regẽ, ingreſſa eſt ad populũ in templũ Dñi.Cúmq; vidiſſet regẽ 13
ſtantẽ ſup gradũ in introitu,& principes, turmáſq; circa eũ,omnémq; populũ terræ gaudentẽ, atq; clangentẽ tubis, & diverſi generis organis concinentem, vocémque laudantium, ſcidit veſtimenta ſua, & ait; Inſidiæ, inſidiæ. Egreſſus autem Joiada pontifex ad centuriones, & 14
principes exercitûs, dixit eis ; Educite illam extra ſepta templi, & interficiatur foris gladio. Præcepítque ſacerdos ne occideretur in domo domini. Et impoſuerunt 15
cervicibus ejus manus : cúmque intrâſſet portam equorum domûs regis, interfecerunt eam ibi. Pepigit autem 16
Joiada fœdus inter ſe, univerſúmque populum , & regem, ut eſſet populus Domini. Itaq; ingreſſus eſt omnis 17
populus domum Baal, & deſtruxerunt eam : & altaria ac ſimulacra illius confregerunt : Mathan quoque ſacerdotem Baal interfecerunt ante aras. Conſtituit autem 18
Joiada præpoſitos in domo Domini,ſub manibus Sacerdotum,& Levitarum,quos diſtribuit David in domo Domini : ut offerrent holocauſta Domino, ſicut ſcriptum eſt in lege Moyſi , in gaudio & canticis, juxta diſpoſitionẽ David. Conſtituit quoque janitores in portis domûs 19
Domini, ut non ingrederetur eam immundus in omni re. Aſſumpſitq; centuriones, & fortiſſimos viros ac 20
principes populi,& omne vulgus terræ, & fecerunt deſcendere regem de domo Domini , & introire per medium portæ ſuperioris in domũ regis, & collocaverunt eum in ſolio regali. Lætatúſque eſt omnis populus terræ, 21
& urbs quievit : porrò Athalia interfecta eſt gladio.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ... Circundabunt Levitæ regem undequaque,
unoquoque inſtrumenta ſua bellica manu te-
nente, ut quiſquis ædem internam ingredi
tentârit, morte afficiatur : eſtote ergò prope
regem dum ingredietur & dum egredietur.
8 Itaque fecerunt Levitæ & omnes Judæi pro-
ut præceperat eis Jojada ſacerdos, aſſumens
quilibet ſodalem ſuum, tam hi qui excũbias
agebant incipiente ſabbatho, quàm qui ex-
cubias agebant expirante ſabbatho: nam Jo-
jada ſacerdos dimittebat eos à ſtationibus
9 eorum. Dedit præterea Jojada ſacerdos cen-
turionibus lanceas, clypeos, & pharetras re-
10 gis Davidis, quæ erant in domo Domini: Ste-
títque totus populus, quiſque à latere domûs
ſiniſtro verſùs altare & domum : tum cinxe-
11 runt regem, Et eduxerunt filium regis, &
impoſuerunt capiti ejus diadema et coronam,
inaugurârunt eum regno, ungentibus eum
Jojada & filiis ejus, & dixerunt ; Vivat rex.
12 Audiens autem Athalia clamorem populi ge-
ſtientis & regem laudibus celebrantis,venit
13 ad regem in domum Domini. Ubi videns
quòd ecce rex ſtabat ſuper columnam juxta
conſuetudinem regum, & buccinæ curvæ ac
rectæ reſonabant coram rege, & totus popu-
lus læt⁹ clangebat tubis, & inſtrumentis mu-
ſicis canebat;laceravit Athalia veſtes ſuas, &
14 ait;Mendaciũ,mendaciũ. Tunc præcepit Joja-
da ſacerdos centurionib⁹ qui præpoſiti erant
copiis, & ait illis ; Educite eam extra ordi-
nes,& quicunque introierit poſt eam, gladio
trucidetur:dixerat enim ſacerdos, Ne moria-
15 tur in domo Domini. Itaque parârunt ei lo-
cum, ad quem ingreſſa per viam introitûs e-
quorum,ibidem affecta fuit morte. Deinde
16 juramento ſe aſtringente Jojadâ & univerſo
populo erga Dñm, Ingreſſus eſt univerſus
17 populus Iſraelis ædẽ Baalis,& funditùs ever-
terunt eam, aras ejus minutatim confrege-
runt, ſtatuas comminuerunt, & ſacerdotem
18 Baalis ante aram trucidârunt. Deinde con-
ſtituit Jojada præfectos in domo Domini, &
ſacerdotes ac Levitas quos diſtribuerat Da-
vid, ut eſſent cuſtodes domûs Domini, ut of-
ferrent holocauſta ſicut ſcriptum eſt in cere-
moniis Moſis, cum gaudio & canticis per
Davidem *diſpoſitis* ; Et cuſtodes liminum
19 ſtarent ad limina in domo Domini, ne ingre-
derentur illuc immundi. Adduxit præterea
20 centuriones, præfectos populi, totúmque
terræ populum : qui cùm veniſſent per por-
tam ſuperiorem domûs regiæ collocârunt re-
gem in ſolio regni : Et lætabantur univer-
21 ſus terræ populus, tubíſque canebant : Atha-
liam autem gladio interfecerunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ κυκλώσουσιν οἱ Λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ (†) ἀνδρὸς σκεύους ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
8 εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται, καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως (μ) ἐκπορευομένου καὶ εἰσπορευομένου αὐτοῦ. Καὶ
ἐποίησαν οἱ Λευῖται καὶ πᾶς Ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα (ν) ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον
ἕκας τοὺς ἄνδρας (ξ) αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ Σαββάτου, ὅτι οὐ κατέλυσεν (ο) Ἰωδαὲ
9 ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας. Καὶ (π) ἔδωκεν Ἰωδαὲ τὰς μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ὅπλα ἃ ἦν τοῦ βασι-
10 λέως Δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. Καὶ (ρ) ἔστησε τὸν λαὸν πάντα ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις (σ) αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ὠμίας
μου τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆς ἀριστερᾶς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου, ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.
11 Καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον καὶ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐβασίλευσαν
12 καὶ ἔχρισαν αὐτὸν (τ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς. Καὶ ἤκουσε Γοδολία
τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ (υ) τρεχόντων, καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν
13 βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ὅτι τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες
καὶ αἱ (φ) σάλπιγγες· καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ (χ) λαὸς τῆς γῆς ἠυφράνθη, καὶ ἐσάλπι-
σαν (ψ) ταῖς σάλπιγξι, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις ᾖδον, καὶ ὑμνοῦντες ἄνευ· καὶ διέρρηξε Γοδολία
14 τὴν στολὴν (ω) αὐτῆς, καὶ (α) ἐβόησε, Ἐπιθέμβοι ὀπίσω. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐνετείλατο
Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐκβάλετε αὐτὴν
ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ (ˇ) εἰσέλθατε ὀπίσω αὐτῆ, καὶ ἀποθανέτω μαχαίρᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, Μὴ ἀποθανέ-
15 τω ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ
16 ἐθανάτωσεν αὐτὴ ἐκεῖ. Καὶ διέθετο Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, εἶναι λαὸν
17 τῷ κυρίῳ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ (β) θυσιαστήρια
αὐτοῦ, καὶ τὰ εἴδωλα αὐτοῦ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν Ματθὰν (γ) ἱερέα Βάαλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστη-
18 ρίων αὐτοῦ. Καὶ (δ) ἐπεχείρησεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων καὶ (ε) Λευιτῶν, καὶ
ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν (ζ) Λευιτῶν, ὡς διέστειλε Δαυὶδ ὅπι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ (η) ἀνενέγ-
και ὁλοκαυτώματα (θ) κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Μωυσῆ, ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς Δαυ-
19 ἰδ. Καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυρίου, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρ[τ]ος εἰς πᾶν πρᾶγμα.
20 Καὶ ἔλαβε τοὺς ταξιάρχας, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ (ι)
ἐπεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
21 ἐκάθισαν τὸν βασιλέα (κ) ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας. Καὶ ηὐφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε,
καὶ τὴν Γοδολίαν (λ) ἐθανάτωσε.

Et circundabunt Levitæ regem in circuitu, (f) viri vas, vas in manu ejus: 7
Et ingrediens in domum morietur: & erunt cum rege, egrediente & ingrediente eo. Et fecerunt Levitæ, & omnis Juda juxta omnia quæ- 8
cunque mandavit eis Jodae sacerdos. Et assumpserunt unusquisque viros suos, à principio sabbati usque ad exitum sabbati: quoniâ non dimiserat Jodae sacerdos vices. Et dedit Jodae (g) gladios, 9
& clypeos, & arma, quæ erant regis David in domo (h) Dei:
Et statuit populum omnem, unumquemque in armis suis, ab humero dex- 10
tro usque ad humerum (i) sinistrum altaris & domûs, super regem in circuitu. Et eduxit filium regis, & dedit super eum 11
insigne regale, & (k) testimonia: & regem fecerunt, & unxerunt eum Jodae sacerdos, & filii ejus: & dixerunt; Vivat rex. Et au- 12
divit Gotholia vocem populi, currentium, & confitentium, & laudantium regem. Et intravit ad regem in domum Domini. Et vidit: & 13
ecce rex super stationem suam, & super introitum principes, & tubæ, & principes circa regem: & omnis populus terræ lætatus est, & clanxerunt tubis: & canentes in organis cantores, & celebrantes laudem. Et discidit Gotholia stolam suam, & clamavit, (l) Con-
jurantes conjuratis. Et exivit Jodae sacerdos: & mandavit 14
Jodae sacerdos centurionibus, & ducibus virtutis, & dixit eis; Ejicite eam extra domum, & intrate post eam, & moriatur gladio: quoniam dixit sacerdos, Non moriatur in domo Domini. Et (m) de- 15
derunt ei spatium: & transivit per portam equitum domûs regis: & interfecerunt eam ibi. Et disposuit Jodae testamentum inter se, & 16
populum, & regem, ut sit populus Domino. Et intravit omnis po- 17
pulus terræ in domum Baal, & diruerunt eam, & altaria ejus, et (n) idola ejus comminuerunt, et Matthan sacerdotem Baal interfecerunt ante altaria ejus. Et aggressus est Jodae sacerdos (o) opera 18
domûs Domini per manum sacerdotum, et Levitarum: et suscitavit vices sacerdotum, et Levitarum, quas distinxit David super domum Domini, (p) et ad offerendum holocaustomata Domino, sicut scriptum est in lege Moysi in lætitia, et in canticis per manum David. Et 19
steterunt janitores super portas domûs Domini: et non ingredietur immundus ad omnem rem. Et assumpsit patriarchas, et potentes, et 20
principes populi, et omnem populum terræ: et ascendere fecerunt regem in domum Domini: et intravit per portam interiorem in domum regis: et sedere fecerunt regem super thronum regni. Et lætatus est omnis populus terræ: et civitas quievit: et Gotholiam (q) interfecerunt. 21

MS. A. (†) ἀνδρὸς σκεύους ἐν (μ) εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος. Καὶ (ν) ἐνετείλατο Ἰωδαὲ (ξ) ἑαυτοῦ (ο) Ἰωδαὲ τὰς (π) ἔδωκεν τοῖς (ρ) ἔστησεν πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον (σ) ἑαυτοῦ, (τ) Ἰωδαὲ καὶ οἱ (υ) τοῦ τρεχόντων, (φ) σάλπιγγες· ἄρχοντες (χ) λαὸς ἠυφράνθη, (ψ) ἐν σάλπιγξιν, (ω) ἐαυτῆς, (α) ἐβόησεν, καὶ εἶπεν, Ἐπιθέμβοι (ˇ) ἐξέλθατε (β) θυσιαστήρια, καὶ τὰ (γ) τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ (δ) ἐνεχείρησεν (ε) τοῦ Λευιτῶν, καὶ ἀνέστησεν (ζ) Λευιτῶν διέστειλεν (η) ἀνωλόγησαν (θ) τῷ κυρίῳ, (ι) ἀνεβίβασαν (κ) ἐπὶ τὸν θρόνον (λ) ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 * وَاللَّاوِيُّونَ يَتْبَعُونَ ٱلْمَلِكَ وَهُمْ حَوَالَيْهِ * وَكُلُّ رَجُلٍ سِلَاحُهُ بِيَدِهِ * وَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ إِلَى بَيْتٍ
8 ٱللَّهِ ٱلْجَوَّانِيِّ يُقْتَلُ * وَيَكُونُونَ مَعَهُ فِي دُخُولِهِ وَخُرُوجِهِ * فَصَنَعُوا كَمَا أَمَرَهُمْ * وَقَضَى ٱلرِّجَالُ
وَأَصْحَابُهُمُ ٱلَّذِينَ يَحْرُسُونَ دُخُولَ ٱلسَّبْتِ وَخُرُوجَهُ * لِأَنَّ يُويَادَاعَ ٱلْكَاهِنَ كَانَ يَصْرِفُهُمْ فِي أَوْقَاتِهِمْ
9 * وَأَعْطَى يُويَادَاعُ لِرُؤَسَاءِ ٱلْمِئِينَ رِمَاحَ وَبَرَاسَ وَسُيُوفَ دَاوُدَ ٱلْمَلِكِ * ٱلَّتِي كَانَتْ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ
10 * وَوَقَفَ ٱلشَّعْبُ كُلُّهُ كُلَّ رَجُلٍ فِي جَنْبِ بَيْتِ ٱلسَّمَالِ ٱلَّذِي لِلْمَذْبَحِ وَٱلْبَيْتِ * وَهُمْ حَوَالَيِ ٱلْمَلِكِ
* وَأَخْرَجُوا ٱبْنَ ٱلْمَلِكِ * وَجَعَلُوا ٱلتَّاجَ عَلَى رَأْسِهِ * وَأَقَامُوهُ مَلِكًا * وَمَسَحَهُ يُويَادَاعُ ٱلْكَاهِنُ
11 وَبَنُوهُ * وَقَالُوا لَهُ * يَعِشِ ٱلْمَلِكُ * فَسَمِعَتْ عَتْلِيَا صَوْتَ ٱلشَّعْبِ يَفْرَحُونَ وَيُعَظِّمُونَ ٱلْمَلِكَ *
12 جَاءَتْ إِلَى بَيْتِ ٱللَّهِ إِلَى ٱلْمَلِكِ * فَنَظَرَتْ فَإِذَا ٱلْمَلِكُ قَائِمًا عَلَى ٱلْعَمُودِ كَمِثْلِ رُسُومِ ٱلْمُلُوكِ *
13 وَقُرُونُ مَبْسُوطَاتٌ وَقُرُونُ مُلْتَوِيَاتٌ بِضَرْبِ قُدَّامَ ٱلْمَلِكِ * وَسَائِرُ ٱلشَّعْبِ يَفْرَحُونَ وَيَطْرَبُونَ
لِصَوْتِ ٱلْقُرُونِ وَيُسْكِرُونَ بِتَسَابِيحَ * فَخَرَقَتْ عَتْلِيَا ثِيَابَهَا وَقَالَتْ * كَذِبٌ كَذِبٌ * فَأَمَرَ
14 يُويَادَاعُ رُؤَسَاءَ ٱلْمِئِينَ أَنْ يُخْرِجُوهَا إِلَى بَرَّا مِنْ بَيْنِ ٱلصُّفُوفِ * وَمَنْ يَدْخُلْ خَلْفَهَا يُقْتَلْ *
لِأَنَّهُ قَالَ * لَا يُقْتَلْ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ * فَأَصْلَكُوا لَهَا مَوْضِعًا * وَأُدْخِلَتْ فِي طَرِيقِ مَدْخَلِ
15 ٱلْخَيْلِ * فَقُتِلَتْ هُنَاكَ * وَحَلَفَ يُويَادَاعُ بِأَيْمَانٍ بِحَضْرَةِ ٱلشَّعْبِ وَٱلْمَلِكِ * بِأَنْ يَكُونُوا سَائِرَ شَعْبِ
16 إِسْرَائِيلَ لِلَّهِ * وَدَخَلَ إِلَى بَيْتِ بَاعِلَ ٱلصَّنَمِ وَخَرَّبَهُ * وَكَسَّرَ مَذَابِحَهُ * وَوَقَعَ أَصْنَامَهُ * وَقَتَلَ
17 كَهَنَةَ قُدَّامَ مَذْبَحِهِ * وَصَنَعَ يُويَادَاعُ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ حُكَّامًا كَهَنَةً وَلَاوِيِّينَ * ٱلَّذِي قَسَمَ
18 دَاوُدُ أَنْ يَكُونُوا حُفَّاظًا عَلَى بَيْتِ ٱللَّهِ * لِيُصْعِدُوا ٱلذَّبَائِحَ كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي تَوْرَاةِ مُوسَى *
بِٱلتَّسَابِيحِ وَٱلْفَرَحِ عَلَى يَدَيْ دَاوُدَ * وَيَقِيمُوا بَوَّابِينَ عَلَى أَبْوَابِ بَيْتِ ٱللَّهِ * وَلَا تَدْخُلُ
19 هُنَاكَ ٱلْأَنْجَاسُ * وَأَخَذَ رُؤَسَاءَ ٱلْمِئِينَ * سَلَاطِينَ ٱلشَّعْبِ * وَسَائِرَ أُمَّةِ ٱلْأَرْضِ * وَجَاؤُا إِلَى
20 بَابِ ٱلْعُلْوِيِّ * وَأَجْلَسُوا ٱلْمَلِكَ عَلَى كُرْسِيِّ ٱلْمَمْلَكَةِ * وَفَرِحَ كُلُّ شَعْبِ ٱلْأَرْضِ وَقَتَلُوا
21 عَتْلِيَا بِحَرْبَةٍ *

Levitæ regem comitentur cingentes eum: & unusquisque arma sua manu teneat, ut siquis interiorem Dei ædem ingredi 7
velit, occidatur: comitentur autem illum in ingressu & egressu ipsius. Fe- 8
cerunt ergò quemadmodum præcepit eis, & abierunt viri illi cum sodalibus suis qui custodiebant ingressum & egressum sabbathi: nam Jojada sacerdos dimittebat eos præscriptis tem-
poribus. Deditque Jojada centurionibus 9
hastas, clypeos, & enses Davidis regis, quæ extabant in domo Dei. Et cùm 10
collocâsset universum populum, quemque virum ad latus ædis quod erat à sinistra altaris & ædis, regemque cinxissent; Produxerunt filium regis, 11
& impositio diademate capiti ejus, creârunt eum regem, unxitque eum Jojada sacerdos & filii ejus, dixeruntque ei, Vivat rex. Audiens autem Athalia 12
vocem populi gestientis & magnificantis regem, venit domum Dei ad regem: Et respiciens, ecce stabat rex super co- 13
lumnam de more regum, & tubæ porrectæ tubæque inflexæ personabant coram rege, totus denique populus lætabatur & concinebat ad voces tubarum, laudesque canebat: quapropter conscidit Athalia vestimenta sua, & dixit; Fallacia, fallacia. Jussit autem Jojada 14
centurionibus ut educerent eam foras è medio acierum, & quicunque post eam ingrederetur, occideretur: dicebat enim, Ne trucidetur in templo Dei. Et pa- 15
rârunt ei locum, in quem introducta per viam introitûs equorum, fuit illic interfecta. Posthæc Jojada sacramento af- 16
firmavit, annuente populo & rege, omnes Israelitas fore Dei servos. Tum in- 17
gressus in phanum Baalis idoli, destruxit illud, aras ejus confregit, statuas comminuit, & sacrificos ejus trucidavit ante aram ipsius. Statuitque Jojada in 18
templo Dei præfectos, sacerdotes ac Levitas quos distribuerat David, ut essent custodes templi Dei, ut offerrent sacrificia prout scriptum est in lege Mosis, cum canticis & gaudio, per manum Davidis; Et janitores præficerent januis 19
templi Dei, ne ingrederentur illuc immundi. Deinde assumpsit centuriones, 20
imperatores populi, totamque terræ gentem; & portam superiorem adeuntes, collocârunt regem in solio regni. Et 21
lætatus est totus populus terræ, postquam Athaliam hastâ trucidârunt.

דברי הימים ב: כד

CAP. XXIV. כד

.sebah-Beer de Sibiah ej' matris nomẽ Et .Jeruſalaim in regnavit annis quadraginta & ,ipſum regnando in Joas annorum ſeptem Filius

1 בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יֹאשׁ בְּמָלְכוֹ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע:
genuit & : duas uxores Jehojadah ei tulit Et .ſacerdotis Jehojadah diebus omnibus ,DOMINI oculis in rectum Joas fecit Et

2 וַיַּעַשׂ יוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יְמֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן: 3 וַיִּשָּׂא־לוֹ יְהוֹיָדָע נָשִׁים שְׁתַּיִם וַיּוֹלֶד
,ſacerdotes congregavit Et .DOMINI domum innovandum ad ,Joas corde cum fuit ; hoc poſt fuit Et .filias & ,filios

4 בָּנִים וּבָנוֹת: 5 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן הָיָה עִם־לֵב יוֹאָשׁ לְחַדֵּשׁ אֶת־בֵּית יְהוָה: וַיְקַבֵּץ אֶת־הַכֹּהֲנִים
domum roborandum ad argentum Iſrael univerſo de cõgregate & ,Jehudah civitates ad Egredimini : eis dixit & , Levitas &

וְהַלְוִיִּם וַיֹּאמֶר לָהֶם צְאוּ לְעָרֵי יְהוּדָה וְקַבְּצוּ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף לְחַזֵּק׀ אֶת־בֵּית
Jehojadah rex vocavit Et .Levitæ feſtinaverunt non & : rem ad feſtinabitis vos & ; anno in anni tempore à veſtri Dei

6 אֱלֹהֵיכֶם מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְאַתֶּם תְּמַהֲרוּ לַדָּבָר וְלֹא מִהֲרוּ הַלְוִיִּם: 7 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לִיהוֹיָדָע
ſervi Moſeh munus Jeruſalaim de & ,Jehudah ad afferendum ad ,Levitis ſuper quæſiſti non Cur : ei dixit & ,caput

הָרֹאשׁ וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ לֹא דָרַשְׁתָּ עַל הַלְוִיִּם לְהָבִיא מִיהוּדָה וּמִירוּשָׁלִַם אֶת מַשָּׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד
: Dei domum diruperunt ej' filii ,impia Hathaliahu Quia ; testimonii tentorium in ,Iſrael concione & ,DOMINI

יְהוָה וְהַקְּהָל לְיִשְׂרָאֵל לְאֹהֶל הָעֵדוּת: 8 כִּי עֲתַלְיָהוּ הַמְרַשְׁעַת בָּנֶיהָ פָּרְצוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים
porta in eã dederunt & ,unam arcam fecerunt & : rex dixit Et .Behalim ipſi fecerunt DOMINI domus ſanctificationes oẽs etiam &

וְגַם כָּל־קָדְשֵׁי בֵית־יְהוָה עָשׂוּ לַבְּעָלִים: 9 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אָרוֹן אֶחָד וַיִּתְּנֵהוּ בְּשַׁעַר
ſervi Moſeh donum DOMINO afferendum ad ,Jeruſalaim in & ,Jehudah in vocem dederunt Et .forinſecus DOMINI domus

בֵּית־יְהוָה חוּצָה: 10 וַיִּתְּנוּ־קוֹל בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם לְהָבִיא לַיהוָה מַשַּׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד־
,arcam in projecerunt &,attulerunt & : populus omnis & ,principes omnes ſunt lætati Et .deſerto in Iſrael ſuper Dei

הָאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר: 11 וַיִּשְׂמְחוּ כָל־הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לָאָרוֹן
quod ,eos videre ut & ,Levitarũ manum per ,regis præfecturam ad arcam afferebat tempore in ,erat Et .compleandum ad uſque

עַד־לְכַלֵּה: וַיְהִי בְּעֵת יָבִיא אֶת־הָאָרוֹן אֶל־פְּקֻדַּת הַמֶּלֶךְ בְּיַד הַלְוִיִּם וְכִרְאוֹתָם כִּי־
eã reſtituebãt &,eã portabãt &,arcam evacuabant & : capitis ſacerdotis præpoſitus & ,regis ſcriba ingrediebatur &,argentũ multũ

רַב הַכֶּסֶף וּבָא סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וּפְקִיד כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְיָעֲרוּ אֶת־הָאָרוֹן וְיִשְׂאֻהוּ וְיָשִׁיבֻהוּ
facientem ad Jehojadah & ,rex illud dedit Et .multitudine in argentũ collegerunt & : die in diem ad fecerunt Sic .ſuo loco in

אֶל־מְקוֹמוֹ כֹּה עָשׂוּ לְיוֹם בְּיוֹם וַיֶּאֱסְפוּ כֶסֶף לָרֹב: 12 וַיִּתְּנֵהוּ הַמֶּלֶךְ וְיְהוֹיָדָע אֶל־עֹשֵׂה
fabros etiam & ; Domini domũ innovandũ ad ,artifices & cæſores mercede conducentes fuerunt Et .Domini domus ſervitutis opus

מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה וַיְהִיוּ שֹׂכְרִים חֹצְבִים וְחָרָשִׁים לְחַדֵּשׁ בֵּית יְהוָה וְגַם לְחָרֵשׁ
:eorũ manũ per opus ad medicina aſcendit & , opus facientes fecerunt Et .Domini domũ fortificandũ ad , æris & ferri

13 בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוה: וַיַּעֲשׂוּ עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וַתַּעַל אֲרוּכָה בְּיָדָם
regis facies ad ettulerunt,eos cõſummare ſecundũ Et .eã roboraverũt & :ſuã reſtitudinẽ ſuper , Dei domum fecerunt ſtare &

14 וַיַּעֲמִידוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים עַל־מַתְכֻּנְתּוֹ וַיְאַמְּצֻהוּ: וּכְכַלּוֹתָם הֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
.argẽtea & aurea vaſa &,cochlearia &,mortaria &,miniſterii vaſa ,Domini domus vaſa illud fecerũt & ,argenti reſiduũ Jehojadah &

וְיְהוֹיָדָע אֶת־שְׁאָר הַכֶּסֶף וַיַּעֲשֻׂהוּ כֵלִים לְבֵית יְהוָה כְּלֵי שָׁרֵת וְהָעֹלוֹת וְכַפּוֹת וּכְלֵי זָהָב וָכָסֶף
,diebus eſt ſaturatus & ,Jehojadah ſenuit Et .Jehojadah diebus cunctis jugiter Domini domo in aſcenſiones aſcendere facientes fuerunt Et

15 וַיְהִיוּ מַעֲלִים עֹלוֹת בְּבֵית־יְהוָה תָּמִיד כָּל יְמֵי יְהוֹיָדָע: 16 וַיָּזְקֵן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים
bonum fecit quia , regibus cum David civitate in eã ſepelierunt Et .ipſum moriendo in annorũ triginta & centũ Filius .eſt mortu' &

וַיָּמָת בֶּן־מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמֻתוֹ: 17 וַיְקַבְּרוּ בְעִיר־דָּוִיד עִם־הַמְּלָכִים כִּי־עָשָׂה טוֹבָה
.regi ſe incurvaverunt & ,Jehudah principes venerunt ,Jehojadah m.ri poſt Et .ejus domo & , Deo cum & ,Iſrael in

בְיִשְׂרָאֵל וְעִם־הָאֱלֹהִים וּבֵיתוֹ: 18 וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שָׂרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַמֶּלֶךְ
.eos ad rex audivit Tunc

אָז שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

SEptem annorum erat Joas cùm regnare cœpiſſet : & 1
quadraginta annis regnavit in Jeruſalem, nomen matris
ejus Sebia de Berſabee. Fecítq; quod bonum eſt coram 2
Dño cunctis diebus Joiadæ ſacerdotis. Accepit autem ei 3
Joiada uxores duas, è quibus genuit filios & filias. Poſt 4
quæ placuit Joas ut inſtauraret domum Dñi. Congrega- 5
vítq; Sacerdotes, & Levitas,& dixit eis; Egredimini ad
civitates Juda, & colligite de univerſo Iſrael pecuniam
ad ſartatecta templi Dei veſtri, per ſingulos annos,feſti-
natóq; hoc facite: porrò Levitæ egêre negligentiús. Vo. 6
cavítq; rex Joiadam principem, & dixit ei; Quarè tibi
non fuit curæ, ut cogeres Levitas inferre de Juda & de
Jeruſalem pecuniam, quæ conſtituta eſt à Moyſe ſervo
Dñi, ut inferret eam omnis multitudo Iſrael in taberna-
culum teſtimonii? Athalia enim impiiſſima, & filii ejus, 7
deſtruxerunt domum Dei; & de univerſis, quæ ſanctifi-
cata fuerant in templo Dñi, ornaverunt fanum Baalim.
Præcepit ergò rex, & fecerunt arcam : poſuerúntq; eam 8
juxta portam domûs Dñi forinſecús. Et prædicatum eſt in 9
Juda et Jeruſalem, ut deferrent ſinguli pretium Domino,
quod conſtituit Moyſes ſervus Dei ſuper omnem Iſrael
in deſerto. Lætatíque ſunt cuncti principes, & omnis 10
populus : & ingreſſi contulerunt in arcam Domini, at-
que miſerunt ita ut impleretur. Cúmque tempus eſſet 11
ut deferrent arcam coram rege per manus Levitarum,
(videbant enim multam pecuniam,) ingrediebatur ſcri-
ba regis, & quem primus ſacerdos conſtituerat : effun-
debántque pecuniam quæ erat in arca : porrò arcam re-
portabant ad locum ſuum : ſícque faciebant per ſingulos
dies, & congregata eſt infinita pecunia. Quam dede- 12
runt rex & Joiada his,qui præerant operibus domûs Dñi:
at illi conducebant ex ea cæſores lapidum, & artifices o-
perũ ſingulorum,ut inſtaurarent domũ Dñi: fabros quo-
que ferri & æris, ut quod cadere cœperat, fulciretur.
Egerúntque hi qui operabantur induſtriè, & obduceba- 13
tur parietum cicatrix per manus eorum, ac ſuſcitaverunt
domum Domini in ſtatum priſtinum,& firmiter eam ſtare
fecerunt. Cúmque compléſſent omnia opera,detulerunt 14
coram rege & Joiada reliquam partem pecuniæ : de qua
facta ſunt vaſa templi in miniſterum, & ad holocauſta,
phialæ quoque, & cætera vaſa aurea & argentea : & of-
ferebantur holocauſta in domo Domini jugiter cunctis
diebus Joiadæ. Senuit autem Joiada plenus dierum, & 15
mortuus eſt cùm eſſet centum triginta annorum. Sepeli- 16
erúntque eum in civitate David cum regibus, eò quòd
feciſſet bonum cum Iſrael, & cum domo ejus. Poſtquàm 17
autem obiit Joiada, ingreſſi ſunt principes Juda, & ado-
raverunt regẽ: qui delinitus obſequiis eorũ, acquievit eis.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XXIV.

NAtus erat ſeptem annos Joas cum regno 1
potiretur, & annis quadraginta regnavit in
Jeruſalem, nomen matris ejus, Soba ex urbe
Bir-ſebaa. Fecítque Joas quòd rectum erat 2
coram Domino,omnibus diebus vitæ Jojadæ
ſacerdotis. Accepit autem illi Jojada uxo- 3
res duas, quæ genuerunt ei filios & filias.
Poſt hæc factum eſt ut ſecretò conveniret 4
cum Joaſo de renovando domum Domini,&
reparando in ea quicquid neceſſarium erat.
Quare congregatis Jojada ſacerdos ſacerdo- 5
tibus & Levitis, dixit; Exite ad civitates do-
mûs Judæ,et colligite ex omnibus civitatibus
Iſraelis argentum & aurum,ut quotannis re-
paretis domum Dei veſtri: & vos feſtinate ad
perficiendum *negotium*. Vocavit autem rex 6
Jojadam ſacerdotem, & dixit ei; Quare non
urges Levitas ut eant afferántque à Juda &
Jeruſalem dona Moſis ſervi Domini? Et cùm
congregâſſent Iſraelem ad tentorium feſti,
(Porrò Athalia oculo impieratis imbuta la- 7
befactârat domum Domini; & omnes ſanctos
qui erant in domo Domini, reddiderat cul-
tores idolorum) Præcepit rex, & fecerunt 8
arcam quandam, poſuerúntque ad oſtium do-
mûs Domini, foris. Et promulgârunt in Ju- 9
da & Jeruſalem ut afferrent Domino portio-
nem Moſis ſervi Domini, quam præceperat
in deſerto: Et lætati ſunt cuncti principes, 10
totúſque populus. Afferebant ergò, poſtquam
fecerant arcam quandam & poſuerant eam,
& injiciebant donec impleretur. Cúmque 11
viderent multam eſſe pecuniam in arca illa,
ingrediebatur ſcriba regis & œconomus
ſummi ſacerdotis, numerabant et colligabant
pecuniam, Dabántque eam agentibus ne- 12
gotia domûs Domini; qui conducebant ſibi
latomos & fabros lignarios, ut repararent
ædem Domini; & fabros ferrarios & ærari-
os, ut reſtaurarent ædem Dñi. Senio au- 13
tem confectus Jojada, & ſatur dierum, mor-
tuus eſt annos natus centum triginta: Et ſe- 16
pelierũt eum in civitate Davidis, in ſepulchro
regũ, & dixerunt; Hoc modo præmiatur is qui
beneficia præſtat Iſraeli: & quidé erga domũ
Dñi magnas adhibuerat curas. Mortuo Jo- 17
jadâ, venerunt proceres Judæ, & adoraverũt
regem eò quòd auſcultâſſet eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'.

1 Ὢν (α) ἐτῶν ἑπτὰ Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) τεσσεράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰ-
2 ερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (γ) Σαβιὰ ἐκ Βηρσαβεέ. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπι-
3 ον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως. Καὶ (δ) ἔλαβεν Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας ἑαυτῷ, καὶ ἐ-
4 γέννησαν υἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ὅτι καρδίαν Ἰωὰς ὁλοκαύσαι
5 τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ ζωήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐξέλθατε εἰς τὰς
πόλεις Ἰούδα, καὶ ζωογάγετε ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἀργύριον καθαρίσαι τὸν οἶκον κυρίου ἑαυτῶν
6 κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ σπούδατε λαλῆσαι. καὶ οὐκ (ε) ἔσπευσαν οἱ Λευῖται. Καὶ ἐκάλεσεν (ζ) ὁ βασι-
λεὺς Ἰωὰς τὸν Ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Διατί οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ
εἰσενέγκαι ἀπὸ Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ κεχριμένον ὑπὸ Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, (η) ὅτι
7 ἐξεκλησίασε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου; Ὅτι Γοθολία ἰδοὺ ἡ ἄνομος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
8 τῆς καθεῖλαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· (θ) καὶ γὰρ τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν (ι) τοῖς Βααλίμ. Καὶ εἶπεν ὁ βασι-
9 λεὺς, Γενηθήτω γλωσσόκομον, καὶ τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου κυρίου ἔξω. Καὶ κηρυξάτωσαν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν
10 Ἰερουσαλὴμ, (κ) εἰσενέγκαι κυρίῳ καθὼς εἶπεν Μωυσῆς παῖς τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ
11 ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἰσέφερον καὶ (λ) ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως ἐπληρώθη. Καὶ
ἐγένετο ὡς (μ) εἰσέφερεν τὸ γλωσσόκομον πρὸς τοὺς θεραπεύοντας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν Λευιτῶν, καὶ ὡς εἶ-
δον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ θεραπεύων τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου,
καὶ ἐξεκένωσαν (ν) τὸ γλωσσόκομον, καὶ κατέθεσαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
12 καὶ ζωήγαγον ἀργύριον πολύ. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα (ξ) εἰς
ἐργασίαν οἴκου κυρίου· καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας οἰκοδομῆσαι τὸν (ο) οἶκον κυρίου, καὶ χαλ-
13 κεῖς Σιδήρου καὶ χαλκοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μί-
14 α τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυρίου ὀρθὴν τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσαν. Καὶ ὡς
ζωστέλεσαν, ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς Ἰωδαὲ τὰ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἐποίησαν σκεύη
εἰς οἶκον κυρίου, σκεύη λειτουργικὰ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυΐσκας χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς, καὶ (π) ἀνέβενεγκαν ὁ-
15 λοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ κυρίου διαπαντὸς πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαέ. Καὶ ἐγήρασεν Ἰωδαὲ πλήρης ἡμερῶν, καὶ
16 (ρ) ἐτελεύτησεν ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυ-
17 ὶδ μετὰ τῶν βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ Ἰσραὴλ καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο
μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰωδαὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες Ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τῷ βασιλεῖ. τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς
ὁ βασιλεύς.

CAP. XXIV.

ERat (a) septem annorum Joas in regnando ipsum: & quadraginta 1
annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Sabia de Beersabee.
Et fecit Joas rectum coram Domino omnibus diebus Jodae sacerdotis. 2
Et accepit Jodae duas uxores sibi: & genuerunt filios, & filias. Et 3 4
factum est post haec, & factum est super cor Joas instaurare domum Domini. Et congregavit sacerdotes & Levitas, & dixit eis; Exite in 5
civitates Juda, & congregate ab omni Israel argentum ad confirmandam domum Domini, (b) annum per annum: & festinate loqui. Et non festinaverunt Levitae. Et vocavit rex Joas ipsum Jodae principem, & dixit ei; Cur non visitásti de Levitis, ad inferendum à Juda, & Hierusalem, quod (c) decretum fuit à Moyse homine Dei, (d) quia convocavit ipsum Israel in tabernaculum testimonii? Quoniam 7
Gotholia erat iniqua, & filii ejus diruerant domum Dei. Nam & sancta domus Domini fecerunt ipsis Baalim. Et dixit rex; Fiat capsula, 8
& ponatur in porta domûs Domini forinsecús. Et prædicent in Juda, 9
& in Hierusalem, inferre Domino, sicut dixit Moyses puer Dei super Israel in deserto. Et (e) dederunt omnes principes, & omnis populus, 10
& intulerunt, & immiserunt in capsulam, quoadusque impleta est. Et factum est, (f) ut inferebant capsulam ad præsides regis per manum 11
Levitarum, & ut viderunt, quia abundavit argentum; & venit scriba regis, & præses sacerdotis magni, et evacuaverunt (g) capsulam, et restituerunt in loco ejus. Sic faciebant diem ex die: et congregaverunt argentum multũ. Et dedit illud rex, et Jodae sacerdos facientibus opera ad operationem domûs Domini. Et mercede conducebant lapicidas, et fabros, ad instaurandam domum Domini, et fabros ferri et æris, ad instaurandam domum Domini. Et faciebant facientes opera: et ascendebat longitudo operum in manibus eorum: et fuscitaverunt domum Domini super stationem ejus, et confirmárunt. Et, ut consummaverunt, 14
attulerunt ad regem, et ad Jodae, residuum argenti: et fecerunt vasa ad domum Domini, vasa ministratoria holocaustomatum, et mortariola aurea, et argentea: et obtulerunt holocaustoses in domo Domini perpetuò omnibus diebus Jodae. Et senuit Jodae plenus dierum: et obiit cùm esset 15
centum et triginta annorum in obeundo ipsum. Et sepelierunt eum in 16
civitate David cum regibus: quoniam fecerat bonitatem cum Israel, et 17
cum Deo, et domo ejus. Et factum est post obitum Jodae, intrárunt principes Juda, et adoraverunt regem. Tunc exaudivit eos rex:

MS. A. (α) ἐπὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν (β) τεσσεράκοντα (γ) Ἀβιὰ (δ) ἔλαβεν ἑαυτῷ Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ (ε)* ἔσπευσαν (ζ) Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς † (η) ὅτι (θ) καὶ τὰ (ι) τοῖς Βααλείμ. (κ) εἰσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ (λ) ἐνέβαλον (μ) ἔφερεν (ν) † γλωσσόκομον, (ξ) εἰς † ἐργασίαν (ο) οἶκον κυρίου,* Καὶ ἐποίην (π) ἀνέβενεγκεν ὁλοκαύτωσιν (ρ) ἐτελεύτησεν ἐνὸν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْعِشْرُونَ *

CAP. XXIV.

* وَكَانَ يُوَاشُ ٱبْنَ سَبْعِ سِنِينَ حِينَ جَلَسَ مَلِكًا * وَأَقَامَ مَلِكًا فِي أُورُشَلِيمَ أَرْبَعِينَ سَنَةً 1
وَٱسْمُ أُمِّهِ صَوْبَا مِنْ بِيرِ سَبْعٍ ٱلْمَدِينَةِ * وَعَمِلَ يُوَاشُ حَسَنَاتٍ قُدَّامَ ٱللَّهِ * كُلَّ أَيَّامِ حَيَاةِ 2
يُويَادَاعَ ٱلْكَاهِنِ * وَتَزَوَّجَ يُويَادَاعُ ٱمْرَأَتَيْنِ * وَوَلَدَ لَهُ بَنُونَ وَبَنَاتٌ * وَمِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ كَانَ 3 4
يُويَادَاعُ بِقَلْبِهِ فِي سِرِّ مَعَ ٱلْمَلِكِ يُوَاشَ عَلَى بَنِي بَيْتِ ٱللَّهِ * وَأَنْ يَصْنَعَ فِيهِ كُلَّمَا يَجِبُ 5
* فَجَمَعَ يُويَادَاعُ ٱلْكَاهِنُ ٱللَّاوِيِّينَ * وَقَالَ لَهُمْ * ٱخْرُجُوا إِلَى قُرَى يَهُوذَا * وَٱجْمَعُوا مِنْ سَائِرِ قُرَى
إِسْرَائِيلَ مَالًا وَذَهَبًا * وَٱعْمَلُوا بَيْتَ رَبِّكُمْ * وَٱعْنَوْا بِبَيْتِ إِلٰهِكُمْ مِثْلَ كُلِّ سَنَةٍ * وَٱسْتَعْجِلُوا أَنْتُمْ
إِلَى ٱلْعَمَلِ * وَٱسْتَدْعَى ٱلْمَلِكُ يُويَادَاعَ وَقَالَ * لِمَ لَا تَطْلُبُ مِنَ ٱللَّاوِيِّينَ أَنْ يَخْرُجُوا وَيَجْمَعُوا 6
مِنْ يَهُوذَا وَمِنْ أُورُشَلِيمَ مَوَاهِبَ مُوسَى عَبْدِ ٱلرَّبِّ * وَيَجْمَعُوا لِإِسْرَائِيلَ لِمَسْكَنِ ٱلْعَهْدِ * لِأَنَّ 7
عَتَلْيَا كَانَتْ عَلَّمَتْ بَنِي ٱلنِّفَاقِ * وَأَخْرَبَتْ بَيْتَ ٱللَّهِ * وَجَعَلَتْ سَائِرَ ٱلْقُدْسِيِّينَ ٱلَّذِينَ كَانُوا 8
فِي بَيْتِ ٱللَّهِ يَعْبُدُونَ ٱلْأَوْثَانَ * فَأَمَرَ ٱلْمَلِكُ أَنْ يَصْنَعُوا صُنْدُوقًا * وَجَعَلُوهُ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ عِنْدَ ٱلْبَابِ 9
مِنْ بَرًّا * وَأَمَرَ ٱلْمَلِكُ لِيَهُوذَا وَيُورُشَلِيمَ * أَنْ يُحْضِرُوا لِلَّهِ نَصِيبًا مِثْلَ أَمْرِ مُوسَى * فَفَرِحَ جَمِيعُ 10
ٱلرُّؤَسَاءِ * وَجَاءُوا حَتَّى أَمْلَوْا ٱلصُّنْدُوقَ * وَلَمَّا نَظَرُوا أَنَّ ٱلْمَالَ كَثِيرٌ فِي ٱلصُّنْدُوقِ * 11
دَخَلَ مَسِيرُ ٱلْمَلِكِ وَٱلْكَثِيرِ مِنْ بَيْتِ ٱلْكَهَنُوتِ * وَرَبَطُوا ٱلْمَالَ وَصَرُّوهُ صُرًّا * وَأَعْطَوُا ٱلصُّنَّاعَ 12
ٱلَّذِينَ يَعْمَلُونَ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ * وَكَانُوا يَكْتَرُونَ لَهُمْ قَطَّاعِينَ ٱلْحِجَارَةِ وَنَجَّارِينَ * وَيُبَاعُونَ
حَدِيدًا وَنُحَاسًا * وَفِي بَيْتِ ٱلرَّبِّ يَعْمَلُونَ *

AGebat autem Joas annum septimum, quando sedit rex, mansitque rex in Jerusalem annis quadraginta, nomen verò matris ejus erat Soba, ex urbe Bir-sebaa. Bona fecit opera Joas coram Deo, quandiu vixit Jojada sacerdos. Duxitque Jojada uxores duas, 3
natique sunt ei filii & filiæ. Post hæc 4
decrevit apud se Jojada, quòd & occultè cum rege Joaso tractabat, reædificare domum Dei, et reficere in ea 5
quicquid oportebat. Quapropter congregavit Jojada sacerdos Levitas, & ait illis, Ite in civitates Juda, & ex omnibus civitatibus Israelis cogite argentum & aurum, & reficite domum Domini vestri, & curam gerite domûs Dei vestri, ut solebatis singulis annis: & accelerate vos executionem. Advocavit etiam rex Jojadam, 6
& ait, Quare non rogas Levitas ut abeant colligantque à Juda & Jerusalem dona Mosis servi Domini, & congregent Israelem ad habitaculum fœderis? Nam Athalia homines impios docuerat, & destruxerat domum Dei; 7
& sanctos omnes quì erant in domo Dei, adegerat ad colendum idola. Tum 8
jussit rex ut fieret arca, & collocavit eam in domo Dei prope januam, foris. Præcepitque rex Juda & Jerosolymæ 9
ut Deo partem afferrent, quemadmodum jusserat Moses. Qua de re gavisi sunt omnes principes, et attulerunt 10
adeo ut impleretur arca. Quoties autem videbant multam esse pecuniam in arca, ingrediebatur consiliarius regis et is qui maximus erat in domo sacerdotii, pendebant argentum, & colligabant 11
in fasciculos, Dabantque artificibus 12
qui operabantur in domo Dei; & conducebant eis lapidum cæsores & fabros lignarios, emebantque ferrum & æs, ut laborarent in domo Domini.

وَشَاخَ يُويَادَاعُ ٱلْكَاهِنُ مِنْ أَيَّامِهِ * وَمَاتَ ٱبْنَ مِائَةٍ وَثَلَاثِينَ سَنَةً * وَدُفِنَ فِي صِيعَةِ دَاوُدَ 15 16
فِي مَدَافِنِ ٱلْمُلُوكِ * وَقَالُوا هٰكَذَا يُكَافِي ٱللَّهُ كُلَّ مَنْ يَعْمَلُ ٱلْحَسَنَاتِ فِي إِسْرَائِيلَ * وَهُوَ كَانَ 17
تَعِبَ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ تَعَبًا كَثِيرًا * وَمِنْ بَعْدِ مَوْتِ يُويَادَاعَ * جَاءُوا كُبَرَاءُ يَهُوذَا * وَسَجَدُوا
لِلْمَلِكِ *

Interim Jojada sacerdos diebus suis 15
saturatus obiit natus annos centum triginta, Et sepultus est in civitate 16
Davidis in sepulchro regum: & dixerunt, Ita remunerat Deus quemcunque beneficia contulerit in Israelem: multum enim laborem impenderat in domo Dei. Post mortem Jojadæ venerunt 17
principes Judæ, & adoraverunt regem;

דברי הימים ב : כה

Jehudah cõtra ira fuit Et .doloribus & ,lucis ſervierũt & ,ſuorũ patrũ Dei DOMINI domum dereliquerũt Et

וַיַּעַבְדוּ אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּעַבְדוּ אֶת־הָאֲשֵׁרִים וְאֶת־הָעֲצַבִּים וַיְהִי־קֶצֶף עַל־יְהוּדָה
non & ,eos in ſunt teſtificati & : DOMINUM ad eos convertendũ ad ,prophetas eos in miſit Et .hoc eorum delictõ in Jeruſalaim &

וִירוּשָׁלִַם בְּאַשְׁמָתָם זֹאת: וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִיאִים לַהֲשִׁיבֵם אֶל־יְהוָה וַיָּעִידוּ בָם וְלֹא
: eis dixit & ,populum deſuper ſtetit & ,ſacerdotis Jehojadah filiũ Zechariah induit Dei ſpiritus Et .aurib⁹ perceperunt

הֶאֱזִינוּ: וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם
,Dominũ dereliquiſtis quia :proſperabimini non Et ? Domini mandata tranſgredientes vos quid Ut : Deus dixit Sic

כֹּה־אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי־עֲזַבְתֶּם אֶת־יְהוָה
non Et .DOMINI domus atrio in ,regis præcepto in ,lapide eũ obruerunt & ,eũ adverſus cõjuraverunt Et .vos derelinquet &

וַיִּשְׁבֹּ אֶתְכֶם: וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו וַיִּרְגְּמֵהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בַּחֲצַר בֵּית יְהוָה: וְלֹא־
: dixit ,eum mori ſecundũ Et .ej⁹ filium interfecit &,eo cum ej⁹ pater Jehojadah fecit quam miſericordiæ rex Joas eſt recordat⁹

זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהַרֹג אֶת־בְּנוֹ וְכֹמוֹתוֹ אָמַר
,Jeruſalaim & ,Jehudah in venerunt & ,Aram exercitus eũ cõtra aſcendit ,anni revolutione in ,fuit Et .requirat &,Dominus Videat

יִרְא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ: וַיְהִי ׀ לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה חֵיל אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם
venerunt hominum pauco in Quia .Darmeſec regem ad miſerunt eorũ ſpolium omne & ; populo è populi principes omnes corruperunt &

וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־כָּל־שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל־שְׁלָלָם שָׁלְחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמֶשֶׂק: כִּי בִמְעַט אֲנָשִׁים בָּאוּ
:ſuorũ patrũ Deum Dominum dereliquerũt quia :vehemẽti multitudine in exercitũ eorũ manu in tradidit Dominus &,Aram exercit⁹

חֵיל־אֲרָם וַיהוָה נָתַן בְּיָדָם חֵיל לָרָב מְאֹד כִּי עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
ſui ſervi eũ cõtra ſe colligárunt : multis languoribus in eum dereliquerũt quia ,eo ab ipſos eundo in Et .judicia fecerunt Joas cum &

וְאֶת־יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים: וּבְלֶכְתָּם מִמֶּנּוּ כִּי־עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלֻיִים רַבִּים הִתְקַשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו
non & : David civitate in eum ſepelierunt & :eſt mortuus &,ſuo lecto ſuper eũ occiderũt & ,ſacerdotis Jehojadah filiorum ſanguinib⁹ in

בְּדְמֵי בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּהַרְגֻהוּ עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִד וְלֹא
filius Jehozabad & ,Hammonites Simhath filius Zabad :eum contra ſeſe colligantes iſti Et .regum ſepulchris in eum ſepelierunt

קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים: וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן־שִׁמְעָת הָעַמּוֹנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן־
ſcripta ipſa ecce : Dei domus fundamẽtum & ,eum ſuper onus fuerit multiplicatũ ,ejus filii Et .Moabites Simrith

שִׁמְרִית הַמּוֹאֲבִית: וּבָנָיו וְרֹב הַמַּשָּׂא עָלָיו וִיסוֹד בֵּית הָאֱלֹהִים הִנָּם כְּתוּבִים
.eo pro ej⁹ filius Amaſiahu regnavit Et .regum libri Midras in

עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַחְתָּיו: כה CAP. XXV.

Jehohaddan ej⁹ matris nomẽ Et .Jeruſalaim in regnavit annis novẽ & viginti Et .Amaſiahu regnavit annorum quinque & viginti Filius

בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן
,ſe ſuper regnum eſſet roboratum cùm fuit Et .perfecto corde in non veruntamẽ ;Domini oculis in rectum Fecitque .Jeruſalaim de

מִירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא בְלֵבָב שָׁלֵם: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו
,Moſeh libro in ,lege in ſcriptũ ſicut quia : interemit non eorũ filios Et .ſuum patrẽ regem percutientes,ſuos ſervos occidit &

וַיַּהַרֹג אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו: וְאֶת־בָּנָיו לֹא הֵמִית כִּי כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר מֹשֶׁה
.morientur ſuo peccato in vir ſed ;patrib⁹ ſuper morietur non filii & ,filiis ſuper patres morietur Non :dicẽdo,Dominus præcepit quòd

אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יָמוּתוּ:

Verſio VULG. LAT.

Et dereliquerunt templum Domini Dei patrum ſuorum, 18
ſervierúntque lucis & ſculptilibus, & facta eſt ira contra
Judam & Jeruſalem propter hoc peccatum. Mittebátque 19
eis prophetas ut reverterentur ad Dominum : quos pro-
teſtantes, illi audire nolebant. Spiritus itaque Dei in- 20
duit Zachariam filium Joiadæ ſacerdotem,& ſtetit in con-
ſpectu populi, & dixit eis ; Hæc dicit Dominus Deus ;
Quarè tranſgredimini præceptum Domini, quod vobis
non proderit, & dereliquiſtis Dominum ut derelinque-
ret vos ? Qui congregati adverſùs eum, miſerunt lapides 21
juxta regis imperium in atrio domûs Domini. Et non 22
eſt recordatus Joas rex miſericordiæ,quam fecerat Joiada
pater illius ſecum,ſed interfecit filium ejus. Qui cùm mo-
reretur ait ; Videat Dominus, & requirat. Cûmque 23
evolutus eſſet annus, aſcendit contra eum exercitus Sy-
riæ : venítque in Judam & Jeruſalem, & interfecit cun-
ctos principes populi, atque univerſam prædam miſerunt
regi in Damaſcum. Et certè cùm permodicus veniſſet 24
numerus Syrorum, tradidit Dominus in manibus eorum
infinitam multitudinem,eò quòd dereliquiſſent Dominũ
Deum patrum ſuorum : in Joas quoque ignominioſa ex-
ercuêre judicia. Et abeuntes dimiſerunt eum in languo- 25
ribus magnis : ſurrexerunt autem contra eum ſervi ſui, in
ultionem ſanguinis filii Joiadæ ſacerdotis, & occiderunt
eum in lectulo ſuo, & mortuus eſt : ſepelierúntque eum
in civitate David,ſed non in ſepulchris regum. Inſidiati 26
verò ſunt ei, Zabad filius Semmaath Ammanitidis, & Jo-
zabad filius Semarith Moabitidis. Porrò filii ejus ac ſum- 27
ma pecuniæ quæ adunata fuerat ſub eo, & inſtauratio
domûs Dei,ſcripta ſunt diligentiùs in Libro regum : re-
gnavit autem Amaſias filius ejus pro eo.

CAP. XXV.

VIgintiquinque annorum erat Amaſias cùm regnare 1
cœpiſſet, & vigintinovem annis regnavit in Jeruſalem,
nomen matris ejus Joadan de Jeruſalem. Fecítque bo- 2
num in conſpectu Domini : veruntamen non in corde
perfecto. Cúmque roboratum ſibi videret imperium, 3
jugulavit ſervos, qui occiderant regem patrem ſuum,
Sed filios eorum non interfecit, ſicut ſcriptum eſt in li- 4
bro legis Moyſi, ubi præcepit Dominus, dicens ; Non oc-
cidentur patres pro filiis, neque filii pro patribus ſuis,
ſed unuſquiſque in ſuo peccato morietur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ... Et deferentes domum Dñi Dei patrũ ſuorum, abierunt & coluerunt idola & ſimulachra : fuítque indignatio ſuper Judã & ſuper Jeruſalẽ,eò quòd tantum ſcelus perpetrãſſent. Et
19 ... *quanvis* miſiſſet ad eos p prophetas ut revocaret eos à viis eorum,tamen non audierunt: obteſtatus eſt eos, tamen non acquieverunt.
20 * ... Tunc ſpiritus Dñi induit Zachariam filiũ Joiadæ ſacerdotis,qui aſcendens, populóque eminens dixit eis ; Sic dicit Dominus, Quare tranſgreſſi eſtis mandata Domini?infauſti eritis:quia deſeruiſtis viam meam, ego quoque deſero vos. At illi conſpirantes in eũ obrue-
21 ... runt eum lapidib⁹,ex præcepto regis,in atrio
22 ... domûs Domini. Et non ſenſit rex Joas beneficia quæ contulerat in eum Jojada ſacerdos pater ejus : imò interfecit filios ejus poſt *mortem* ipſius: & filii ejus cùm interficerentur,dicebant;Inſpiciat Dominus,et rependat.
23 ... Contigit ergò ut anno vertente aſcenderet contra eum exercit⁹ Adumæorũ,& venientes
24 ... contra Judam & contra Jeruſalem,extinguerent omnes populi principes, totámque prædam eorum mitterent ad regem Damaſci. Quanvis pauci eſſent homines qui venerant cum exercitu Adumæorum, tamen Dominus tradidit eis exercitum multò numeroſiorem; eò quòd dereliquiſſent Dominum Deum patrum ſuorum. Ob id autem quod fecerat Joas, deteſtati ſunt eum judices: & cùm ab eo diſceſſiſſent, (Reliquerant autem illum multis
25 ... in morbis) dolum ſtruxerunt in eum ſervi ipſius propter ſanguinem filiorum Jojadæ ſacerdotis, & interfecerunt eum ſuper lectum ipſius;& cùm mortuus eſſet, ſepeliverunt eum in civitate Davidis patris ejus;at non ſepeliverunt eum in ſepulchro regum. Hæc
26 ... verò ſunt nomina illorum hominũ qui dolum ſtruxerunt in eum ;Zabor filius Semeath Ammonitidis,Iehuzabar filius Neturuth Moabitidis, cum filiis ſuis, aliiſque permultis qui dolum ſtruxerant in eum. Reliqua peccata
27 ... quæ commiſerat in domo Dei,en ſcripta ſunt in commentario libri regũ : regnavítque Amoſia filius ejus poſt ipſum.

CAP. XXV.

1 ANnos vigintiquinque natus erat Amoſia
2 ... cùm inauguratus eſt regno,& vigintinovem annis regnavit in Ieruſalem : nomen autem matris ejus fuit Iehuadan ex Ieruſalem. Fe-
3 ... cit quod rectum erat coram Domino,ſed non integro corde. Fuit enim, cùm firmatum eſ-
4 ... ſet regnum in manu ipſius, interfecit ſervos ſuos qui occiderant regem patrem ſuum; Filios autẽ homicidarũ illorum non interfecit, quoniam ita ſcriptum eſt in libro legis Moſis, quam præcepit Dñs dicens ; Non morientur patres pro filiis,et filii non morientur pro patribus;quiſque pro peccatis ſuis morietur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ (σ) ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐδούλευον (τ) ταῖς Ἀσάρταις καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺ προφήτας ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ οὐκ (υ) ὑπήκουσαν. Καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν, Τάδε λέγει κύριος, Τί παραβαίνετε τὰς ἐντολὰς κυρίου; καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε· ὅτι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. Καὶ ἐπέθεντο ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν διʼ ἐντολῆς Ἰωὰς τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου. Καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ἰωὰς τοῦ ἐλέους οὗ (φ) ἐποίησεν Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ ὡς ἀπέθνησκεν, εἶπεν, Ἴδοι κύριος καὶ (χ) κρινάτω. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνέβη ἐπ᾽ αὐτὸν δύναμις Συρίας, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ (ψ) κατέφθειρεν πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐν τῷ λαῷ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν (ι) ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ Δαμασκοῦ. Ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσι (ω) παρεγένετο δύναμις Συρίας, καὶ ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (ν) αὐτῶν· καὶ μετὰ Ἰωὰς ἐποίησε κρίματα. Καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺ ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίαις μεγάλαις, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτῷ ἐν αἵμασιν υἱοῦ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων. Καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ᾽ αὐτὸν (α) Ζαβεὰδ ὁ τοῦ Σαμαὰθ ὁ Ἀμμανίτης, καὶ (β) Ἰωζαβεὰδ ὁ τοῦ Σαμαὰθ ὁ Μωαβίτης, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες, καὶ πεσοῦλον ἀπʼ αὐτοῦ οἱ πέντε. καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ γεγραμμένα (γ) ἐπὶ τὴν γραφὴν τῶν βασιλέων. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Et dereliquerunt domum Domini Dei patrum suorũ: et serviebant Astartibus, & idolis. Et facta est ira super Judam, & super Hierusalem in (b) die ista. Et misit ad eos prophetas ad reducendum ad Dominum: & non audierunt. Et contestatus est eis: & non obedierunt. Et spiritus Dei induit (i) Azariam filium Jodae sacerdotem: & surrexit supra populum, & dixit; Hæc dicit Dominus, Quid transgredimini mandata Domini? & non prosperabimini: quoniam dereliquistis Dominum, & derelinquet vos. Et irruerunt in eum, & lapidaverunt eum per mandatum Joas regis in atrio domûs Domini. Et Joas non est recordatus misericordiæ, quam fecerat Jodae pater ejus secum: & interfecit filium ejus. Et, dum moriebatur, dixit; Videat Dominus, & judicet. Et factum est post consummationem anni, ascendit super eum virtus Syriæ, & venit super Judam, & super Hierusalem: & corruperunt omnes principes populi in populo: & omnia spolia eorum miserunt regi Damasci: Quoniam in paucis viris advenit virtus Syriæ: & Deus tradidit in manus eorum virtutem multam valdè: quoniam dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum: Et cum Joas (k) fecit judicium. Et postquàm ipsi abierunt ab eo, in relinquendo eum in languoribus magnis; & conjuraverunt in eum pueri ejus in sanguinibus filii Jodae sacerdotis: & interfecerunt eum super lectum ejus: & mortuus est: & sepelierunt eum in civitate David: & non sepelierunt eum in sepulchro regum. Et conjurantes super eum, Zabed (l) ipsius Samaath Ammanites, & Jozabed ipsius Samareth Moabites. Et filii ejus omnes, & accesserunt ei (m) quinque. Et reliqua ecce scripta super scripturam regum. Et regnavit Amasias filius ejus pro eo. 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

MS.A. (σ) ἐγκατέλειπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, (τ) τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις, (υ) ἤκουσαν. (φ) ἐποίησεν μετ᾽ αὐτοῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (χ) κρινέτω. (ψ) καὶ ἐφθειρεν (ι) ἀπέστειλεν (ω) παρεγίνετο (ν) ἑαυτῶν· (α) Ζαβεὲθ ὁ τοῦ Σαμαὲθ (β) Σαμρὶθ (γ) ὅτι γραφήν

ΚΕΦ. κε΄.

1 Ὢν (α) εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ἀμασίας, καὶ (β) εἰκοσιεννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (γ) Ἰωαδαὲν ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέσχη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ (δ) αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς παῖδας (δ) αὐτοῦ τοὺ φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτοῦ· Καὶ τοὺ υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε, καθὰ τὴν διαθήκην (ε) τοῦ νόμου κυρίου, καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων, Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ᾽ ἢ ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ (ζ) ἀποθανεῖται.

CAP. XXV.

Cum esset viginti & quinque annorum, regnavit Amasias: & viginti novem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Joadan de Hierusalem. Et fecit rectum in conspectu Domini, sed non in corde pleno. Et factum est, ut constitutum est regnum in manu ipsius; & interfecit pueros suos, qui occiderant regem patrem ipsius: Et filios eorum non interfecit, juxta testamentum legis Domini; sicut (a) scriptum est, quomodò mandavit Dominus, dicens; Non morientur patres pro filiis; & filii non morientur pro patribus: sed unusquisque suo ipsius peccato morietur. 1 2 3 4

MS. A. (α) πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν (β) εἴκοσι καὶ ἐννέα (γ) Ἰωαδὲν (δ) ἑαυτοῦ, (ε) νόμου κυρίου, (ζ) ἀποθανεῖται.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 *لِأَنَّهُ سَمِعَ عَنْهُمْ أَنَّهُمْ حَلُّوا بَيْتَ ٱللَّهِ إِلَهِ آبَائِهِمْ * وَعَبَدُوا ٱلْأَصْنَامَ * وَجَاءَ سُخْطٌ عَظِيمٌ عَلَى

19 يَهُودَا وَأُورُشَلِيمَ * لَمَّا أَخْطَأُوا هٰذِهِ ٱلْخَطِيَّةَ * وَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مِنَ ٱلْأَنْبِيَاءِ * لِيَرُدُّوهُمْ عَنْ طُرُقِهِمْ

20 فَلَمْ يَسْمَعُوا * وَأَشْهَدَ عَلَيْهِمْ فَلَمْ يَقْبَلُوا * وَرُوحُ ٱللَّهِ حَلَّ عَلَى زَخَرِيَّا بْنِ يَوْيَادَاعَ * فَقَامَ وَطَلَعَ

فَوْقَ عَمُودٍ وَقَالَ لِلشَّعْبِ * هٰكَذَا قَالَ ٱللَّهُ * لِمَ تَتَعَدَّوْنَ وَصَايَاهُ * لَيْسَ تُفْلِحُونَ * لِأَنَّكُمْ تَرَكْتُمْ

21 طُرُقَهُ قَالَ ٱلرَّبُّ وَأَنَا أَتْرُكُكُمْ أَيْضًا * فَتَآمَرُوا عَلَيْهِ وَرَجَمُوهُ بِأَمْرِ ٱلْمَلِكِ فِي دَارِ بَيْتِ ٱللَّهِ

22 * وَلَمْ يَعْمَلِ ٱلْمَلِكُ يُوَاشُ مَعَهُ ٱلْخَيْرَ كَمَا صَنَعَ مَعَهُ أَبُوهُ * وَقَتَلَ بَنِيهِ مِنْ بَعْدِهِ * وَلَمَّا

23 كَانُوا أَوْلَادَهُ يَقْتُلُونَ كَانُوا يَقُولُونَ * يَنْظُرُ ٱلرَّبُّ وَيَطْلُبُ * وَفِي آخِرِ ٱلسَّنَةِ طَلَعَ

عَلَيْهِ جُيُوشُ أَدُومَ * وَجَاؤُا عَلَى يَهُودَا وَعَلَى أُورُشَلِيمَ * وَأَهْلَكُوا سَائِرَ عُظَمَاءِ ٱلشَّعْبِ *

24 وَسَبَيْهِمْ كُلَّهُ أَنْفَذُوهُ إِلَى مَلِكِ دِمَشْقَ * لِأَنَّ رِجَالًا قَلِيلًا جَاؤُا مِنْ أَدُومَ * وَأَسْلَمَ ٱللَّهُ

إِلَيْهِمْ جَيْشًا عَظِيمًا جِدًّا * لِأَنَّهُمْ تَرَكُوا ٱللَّهَ إِلَهَ آبَائِهِمْ * وَإِنَّ أَعْمَالَ يُوَاشَ تَقَصُّوا بِهِ

25 ٱلْقَيَّادُونَ * وَلَمَّا مَضَوْا مِنْ عِنْدِهِ تَرَكُوهُ فِي مَرَضٍ عَظِيمٍ * فَتَكَتْ عَلَيْهِ عَبِيدُهُ لِأَجْلِ

دَمِ بَنِي يَوْيَادَاعَ ٱلْكَاهِنِ * فَقَتَلُوهُ وَدَفَنُوهُ فِي قَرْيَةِ دَاوُدَ * وَلَمْ يَدْفِنُوهُ فِي مَدَافِنِ ٱلْمُلُوكِ

* وَهٰذِهِ أَسْمَاءُ مَنْ تَكَتَّ عَلَيْهِ مِنْ عَبِيدِهِ * زَابُودُ بْنُ شِمْعَتَ ٱلْعَمُونِيَّةُ يَهُوزَابَادُ بْنُ شِمْرِيتَ

26 ٱلْمُوآبِيَّةُ * وَبَنُوهُ وَكِبَرَاءُ ٱلنَّاسِ ٱلَّذِينَ تَكَّتُوا عَلَيْهِ * وَسَائِرُ ٱلذُّنُوبِ ٱلَّذِي صَنَعَ *

27 مَكْتُوبَةٌ فِي أَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ *

Et quòd audiſſet de iis quòd derelictâ domo Dei, Dei majorum ſuorum, adoraſſent idola. Venit autem ira maxima in Judam & Jeruſalem, cùm peccatum iſtud commiſiſſent: Miſitque ad eos quoſdam prophetas ut revocarent eos à viis eorum, at non acquieverunt; & conteſtatus eſt eos, at non obtemperaverunt. Et cùm ſpiritus Dei deſcendiſſet ſuper Zachariam Jojadæ filium, & ſurgens et columnam conſcendens dixiſſet ad populum, Sic dicit Deus, Quare violâſtis præcepta ejus? haud proſperè cedet vobis: quia dereliquiſtis vias ejus, dicit Dominus, ego etiam vos derelinquam: Conjurârunt in eum, & præcipiente rege lapidaverunt eum in atrio domûs Dei. Nec uſus eſt in eum rex Joas beneficentiâ quâ uſus fuerat in eum Jojada pater ejus; imo trucidavit liberos ejus poſt ipſum: cùm autem trucidarentur filii ejus, dicebat, Videat Dominus, et exigat. Anno exacto aſcenderunt contra eum copiæ Edomæorum, & venientes contra Judam & contra Jeruſalem, & perdiderunt præcipuos quoſque in populo, & omnia eorum ſpolia miſerunt ad regem Damaſci. Et verò pauci viri venerant ex Edom, Deus tamen tradidit eis exercitum quammaximum, quia dereliquerant Deum, Deum majorum ſuorum. Præterea ob turpitudinem operum Joaſi, ſpreverunt eum judices: Et cùm diſceſſiſſent ab eo, reliquerunt eum in morbo graviſſimo. Et conjurantes in eum ſervi ipſius propter ſanguinem filiorum Jojadæ ſacerdotis, occiderunt eum, & ſepelierunt in civitate Davidis, ſed non ſepelierunt eum in ſepulchro regum. Atque hæc ſunt nomina ſervorum ejus, qui conjuraverant in eum; Zabor filius Semeath Ammonitidis, Jehuzabar filius Naterath Moabitidis, cum filiis ſuis, & præcipui quique conjuraverant in eum. Cætera autem flagitia quæ perpetravit, ſcripta ſunt in libris regum. 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

CAP. XXV.

Poſt hunc regnavit Amoſia filius ejus annum agens decimum quintum, ſeditque rex in Jeruſalem viginti novem annis. Bona tractavit opera coram Deo: verùm id non fiebat corde puro. Cùm firmata eſſet manus ejus in regno, trucidavit ſervos ſuos qui interfecerant patrem ſuum: Filios autem illorum non trucidavit, quia ſcriptum eſt in lege Moſis, quam Deus præcepit; Non morientur parentes cauſâ filiorum, neque filii cauſâ parentum, ſed quælibet anima propriis ob culpas auferetur. 1 2 3 4

* اَلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ وَالْعِشْرُونَ *

* وَمَلَكَ بَعْدَهُ أَمُوصِيَا ٱبْنُهُ وَهُوَ ٱبْنُ خَمْسَةَ عَشَرَ سَنَةً * وَجَلَسَ فِي أُورُشَلِيمَ مَلِكًا تِسْعَةً 1

وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَصَنَعَ حَسَنَاتٍ قُدَّامَ ٱللَّهِ غَيْرَ أَنَّهُ * لَمْ يَكُنْ بِقَلْبٍ تَقِيٍّ * وَلَمَّا تَمَكَّنَتْ 2

يَدُهُ فِي ٱلْمُلْكِ قَتَلَ عَبِيدَهُ ٱلَّذِينَ قَتَلُوا أَبَاهُ * وَلَمْ يَقْتُلْ أَوْلَادَهُمْ * لِأَنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي نَامُوسِ 3 4

مُوسَى ٱلَّذِي أَمَرَ بِهِ ٱللَّهُ * لَا يَمُوتُ ٱلْآبَاءُ بِسَبَبِ ٱلْبَنِينَ * وَلَا ٱلْبَنُونَ بِسَبَبِ ٱلْآبَاءِ * بَلْ كُلُّ

نَفْسٍ بِذَنْبِهَا تُوجَدُ بِذَنْبِهَا *

דברי הימים ב : כה

:Binjamin et, Jehudah oñi in, *centuriarũ principes in &, millium principes in patrum* domũ per eos cõſtituit &, Jehudah Amaſiahu *cõgregavit* Et
5 וַיְקַבֵּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם לְבֵית אָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וּלְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת לְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
,haſtam *tenentis exercitum egredientis electi* millia trecenta eos invenitque ;ſupra & annorum viginti filio à eos recenſuit &
וַיִּפְקְדֵם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה וַיִּמְצָאֵם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף בָּחוּר יוֹצֵא צָבָא אֹחֵז רֹמַח
6 ,eum ad venit Dei vir Et .argenti talentis centum *in* robore fortium millia centum Iſrael de mercede cõduxit Et .clypeum &
וְצִנָּה : וַיִּשְׂכֹּר מִיִּשְׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף גִּבּוֹר חַיִל בְּמֵאָה כִכַּר־כָּסֶף : וְאִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלָיו
7 ,tu ingredere *Quinimo* .Ephraim filiis omnib' ,Iſrael cum Dominus non quia : Iſrael exercit' tecũ veniat ne Rex : dicẽdo
לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ אַל־יָבוֹא עִמָּךְ צְבָא יִשְׂרָאֵל כִּי אֵין יְהוָה עִם־יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי אֶפְרָיִם : כִּי אִם־בָּא אַתָּה
8 ,faciendũ *corruere* & ,adjuvandũ ad Deo in fortitudo eſt nam :*inimici facies ad* Deus te *corruere* faciet :bellum ad roborare ,fac
עֲשֵׂה חָזָק לַמִּלְחָמָה יַכְשִׁילְךָ הָאֱלֹהִים לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי יֵשׁ־כֹּחַ בֵּאלֹהִים לַעְזוֹר וּלְהַכְשִׁיל :
vir dixit Et ?Iſrael *agmini* dedi quæ talentis centum faciendum quid Et ; Dei hominem ad Amaſiahu Dixitque
9 וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָהוּ לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וּמַה־לַּעֲשׂוֹת לְמֵאַת הַכִּכָּר אֲשֶׁר נָתַתִּי לְגְדוּד יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אִישׁ
,eundũ ad ,Ephraim de ſe ad venerat *quod agmen in* Amaſiahu eos ſeparavit Et .*eo præ* multum tibi dandũ ad Domino Eſt :Dei
10 הָאֱלֹהִים יֵשׁ לַיהוָה לְתִתְּךָ הַרְבֵּה מִזֶּה : וַיַּבְדִּלֵם אֲמַצְיָהוּ לַהֲגְדוּד אֲשֶׁר־בָּא אֵלָיו מֵאֶפְרַיִם לָלֶכֶת
,eſt roboratus Amaſiahu Et .*naſi* ira in ſuum locũ ad ſunt reverſi & ,Jehudah contra valde eorũ *naſus* eſt iratus Et .ſuum locum ad
לִמְקוֹמָם וַיִּחַר אַפָּם מְאֹד בִּיהוּדָה וַיָּשׁוּבוּ לִמְקוֹמָם בְּחֲרִי־אָף : וַאֲמַצְיָהוּ הִתְחַזֵּק
11 *ducerunt captivos* vivos millia decem Et .millia decem Sehir *filios* percuſſit & : ſalis vallem abiit & ,ſuũ populũ eduxit &
וַיִּנְהַג אֶת־עַמּוֹ וַיֵּלֶךְ גֵּיא הַמֶּלַח וַיַּךְ אֶת־בְּנֵי־שֵׂעִיר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים : וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים חַיִּים שָׁבוּ
12 *fecis reverti· quos agminis* filii Et .*ſunt rupti* hi omnes & ,petræ *capite* à eos projecerunt & :petræ *caput* ad eos adduxerũt &, Jehudah filii
בְּנֵי יְהוּדָה וַיְבִיאוּם לְרֹאשׁ הַסֶּלַע וַיַּשְׁלִיכוּם מֵרֹאשׁ הַסֶּלַע וְכֻלָּם נִבְקָעוּ : וּבְנֵי הַגְּדוּד אֲשֶׁר הֵשִׁיב
13 tria eis ex pcuſſerũt & :choron-Beth ad uſq; & Someron à Jehudah urbes in ſunt diffuſi & , bellum ad ſecum *eundo ab* ,Amaſiahu
אֲמַצְיָהוּ מִלֶּכֶת עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה וַיִּפְשְׁטוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה מִשֹּׁמְרוֹן וְעַד־בֵּית חוֹרוֹן וַיַּכּוּ מֵהֶם שְׁלֹשֶׁת
filiorum deos adduxit & ,Edomæos cædendo à Amaſiahu *venire poſt* ,fuit Et .multam prædã diripuerunt & ,millia
אֲלָפִים וַיָּבֹזּוּ בִּזָּה רַבָּה : וַיְהִי אַחֲרֵי בוֹא אֲמַצְיָהוּ מֵהַכּוֹת אֶת־אֲדוֹמִים וַיָּבֵא אֶת־אֱלֹהֵי בְּנֵי
14 miſit & ;Amaſiahu in Domini *naſus* eſt iratus Et .ſuffivit eis & ,ſe incurvavit *eorũ facies ad* & ,deos in ſibi eos ſtatuit & ,Sehir
שֵׂעִיר וַיַּעֲמִידֵם לוֹ לֵאלֹהִים וְלִפְנֵיהֶם יִשְׁתַּחֲוֶה וְלָהֶם יְקַטֵּר : וַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּאֲמַצְיָהוּ וַיִּשְׁלַח
15 ,fuit Et ? tua manu è ſuum populum eruerunt non qui ,populi deos quæſiſti quid Ut : *eum ad* dixit & ,prophetã eum ad
אֵלָיו נָבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה דָרַשְׁתָּ אֶת־אֱלֹהֵי הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ אֶת־עַמָּם מִיָּדֶךָ : וַיְהִי
16 : dixit & ,propheta ceſſavit Et ?te pcutient quid ut ,tibi Ceſſa ?te *dederunt* regis conſiliariũ Nunquid :ei dixit & ,eum ad *ipſum loquendo in*
בְּדַבְּרוֹ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלְיוֹעַץ לַמֶּלֶךְ נְתַנּוּךָ חָדַל לָךְ לָמָּה יַכּוּךָ : וַיֶּחְדַּל הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר
,Jehudah rex Amaſiahu eſt conſiliat' Et .*meo conſilio* audiſti non & ,hoc feciſti quia ;te *corripendũ ad* Deus *conſiliũ* ceperit ף ,Novi
יָדַעְתִּי כִּי־יָעַץ אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לַעֲצָתִי : וַיּוֹעַץ אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
17 Iſrael rex Joas miſit Et .*faciebus* nos videam', *Ito* :dicendo ,Iſrael regem Jehu filii Jehoachaz filiũ Joas ad miſit &
וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים : וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
18 tuam filiam Da :dicendo ,Lebanon in quæ cedrum ad miſit ,Lebanon in qui *Paliurus* :dicendo ,Jehudah regem Amaſiahu ad
אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ
,*paliurum* conculcavit & ,Lebanon in quæ agri beſtia tranſivit Et .uxorem in meo filio
לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ :

Verſio VULG. LAT.

Congregavit igitur Amaſias Judam,& conſtituit eos per familias, tribunósq; & centuriones in univerſo Juda & Benjamin: & recenſuit à viginti annis ſuprà,invenítque trecenta millia juvenũ, qui egrederentur ad pugnam, & tenerent haſtam & clypeum. Mercede quoque conduxit de Iſrael centũ millia robuſtorũ, centũ talentis argenti. Venit autem homo Dei ad illum,& ait ; O rex, ne egrediatur tecũ exercitus Iſrael : non eſt enim Dominus cum Iſrael,& cunctis filiis Ephraim: Quòd ſi putas in robore exercitûs bella conſiſtere, ſuperari te faciet Deus ab hoſtibus: Dei quippè eſt adjuvare,& in fugam convertere. Dixítq; Amaſias ad hominẽ Dei; Quid ergò fiet de centum talentis, quæ dedi militibus Iſrael ? Et reſpondit ei homo Dei;Habet Domin' undè tibi dare poſſit multò his plura. Separavit itaq; Amaſias exercitum, qui venerat ad eum ex Ephraim,ut reverteretur in locum ſuũ : at illi contra Judam vehementer irati, reverſi ſunt in regionem ſuam. Porrò Amaſias confidenter eduxit populum ſuum,& abiit in vallem Salinarũ, percuſſítq; filios Seir decem millia.Et alia decem millia virorum ceperunt filii Juda, & adduxerunt ad præruptum cujuſdam petræ, præcipitaverúntq; eos de ſummo in præceps , qui univerſi crepuerunt. At ille exercitus, quẽ remiſerat Amaſias ne ſecum iret ad prælium , diffuſus eſt in civitatibus Juda, à Samaria uſq; ad Bethoron, & interfectis tribus millibus, diripuit prædã magnam. Amaſias verò poſt cædem Idumæorũ,& allatos deos filiorũ Seir,ſtatuit illos in deos ſibi,& adorabat eos,& illis adolebat incenſum. Quam ob rem iratꝰ Dominꝰ contra Amaſiam,miſit ad illũ prophetã, qui diceret ei ; Cur adorâſti deos, qui non liberaverunt populum ſuũ de manu tua? Cúmq; hæc ille loqueretur, reſpondit ei; Num conſiliarius regis es ? quieſce ne interficiã te. Diſcedénſq; propheta, Scio, inquit, quòd cogitaverit Deus occidere te,quia feciſti hoc malũ,& inſuper non acquieviſti conſilio meo. Igitur Amaſias rex Juda inito peſſimo conſilio, miſit ad Joas filium Joachaz filii Iehu, regem Iſrael, dicens; Veni, videamus nos mutuó.At ille remiſit nuntios,dicens; Carduus qui eſt in Libano,miſit ad cedrũ Libani,dicens;Da filiã tuã filio meo uxorẽ: & ecce beſtiæ,quæ erant in ſylva Libani,tranſierunt, & conculcaverunt carduum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ... * Deinde congregavit Amoſia Judæos, & conſtituit eos per familias paternas, in tribunos & centuriones ; omnémque Judam et Benjaminem : & recenſens eos à nato viginti annos & deinceps,invenit eos eſſe trecenta millia virorum juvenum bello aptorum, gladios ſtringentium, & clypeos tenentium. Ex Iſ- 6
raelitis quoque mercede conduxit centum millia virorum ſtrenuiſſimorum, centum talentis argenti. Venit autem ad eum prophe- 7
ta Domini, dixítque regi, Ne pergat tecum totus exercitus Iſraelis, quia non eſt Dominus cum toto Iſraele, neque cum omnibus Aphremitis. Quia *ſi* tu pergas ad bellum gerendum, proſternet te Dominus coram hoſtibus 8
tuis ; quia non glorificâſti Dominum qui eſt adjutor & elator. Dixit Amoſia ad prophetam Domini, Quod crimen commiſi centum 9
hæc talenta dando viris Iſraelitis ? Ait illi propheta Dei, Eſt apud Dominum Deum tuum *facultas* reddendi tibi his plura, duplo plura quàm quæ dediſti. Separavit igitur 10
Amoſia viros qui venerant ad eum ex Aphremitis, ut abirent in locum ſuum : & excanduit furor ejus vehementer in Iſraelitas,remiſitq; eos in locũ eorum *Deus* irâ furoris ſui. *Proinde* Amoſia corroboratus duxit populum 11
ſuum, abiitque ad vallem Salis, & occidit ac trucidavit ex incolis montis Gebel decem millia : Et decem millia vivorum ceperunt 12
filii Judæ, & adduxerunt eos ad caput lapidum : venerunt autem omnes vincti catenis. Filios autem gigantũ quos captivos adduxerat Amoſia quando profectus eſt ad bellum, 13
præfecit civitatibus Judæ, Samaritanis, & civitatibus gentium : & vaſtatis earundem civitatum tribus millibus, diripuerunt prædam plurimam. Poſtquàm verò veniſſet Amoſia, 14
cùm rediret à cæde Adumæorum, attulerunt ei deos incolarum montis Gebel : ipſe autem erigens eos ante ſe, adoravit illos, & obtulit eis acerras thuris. Quamobrem iratus Domi- 15
nus in Amoſiam, miſit ad eum prophetam qui dixit illi, Cur oraviſti coram diis gentium, qui non potuerunt eripere cultores ſuos è manibus tuis ? Contigit autem ut cùm al- 16
locutus eſſet eum propheta, ille reſponderet, Adoratio lignorum regibus conceſſa eſt. Tunc propheta recedens ab eo, dixit illi, Væ tibi ; quoniam ecce inivit contra te Dominus conſilium pernicioſum de perdendo te, quia non acquieviſti voci meæ. Tunc inito conſilio 17
Amoſia rex Judæorum, miſit ad Joaſum filium Jehuahazi, filii Jehu, regem Iſraelis ; & dixit ei, Age, alter alterius faciem videamus. Mi- 18
ſit verò Joas rex Iſraelis ad Amoſiam regem Judæ, & ait illi, Prunus quæ eſt in Libano, miſit ad cedrum quæ eſt in Libano, & dixit ad eam ; Da filiam tuam filio meo uxorem : interea præteriens beſtia quæ eſt in Libano, conculcavit prunum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ⸀συνήγαγε Ἀμασίας τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ ἀνέστησεν αὐτοὺς κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰούδᾳ καὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐπέθηκεν αὐτοὺς ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ⸀εὗρεν αὐτοὺς τριακοσίας χιλιάδας (n) ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατοὺς, κρατοῦντας δόρυ καὶ θυ-
6 7 ρεόν. Καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας δυνατοὺς ἰσχύι ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου. Καὶ ἦλθεν ⸀ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν, λέγων, Βασιλεῦ, ὁ (ϑ) πορεύεται μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι
8 οὐκ ἔστι κύριος μετὰ Ἰσραὴλ πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ. Ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς κατισχύειν ἐν τούτοις, καὶ
9 (ι) ⸀ἐπόσπιαί σε κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστι παρὰ κυρίου (κ) καὶ ἰσχῦσαι καὶ ⸀ἐπωσθῆναι. Καὶ εἶπεν Ἀμασίας τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, Καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσ-
10 ραήλ; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, Ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖστα τούτων. Καὶ διεχώρισεν Ἀμασίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐφραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον (λ) αὐτῶν· καὶ ἐ-
11 θυμώθησαν ⸀σφόδρα ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ (μ) ἀπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον (ν) αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ. Καὶ Ἀμασίας κατίσχυσε καὶ ⸀ἐξήλασε τὸν λαὸν (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάτα-
12 ξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Σηείρ, δέκα χιλιάδας. Καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χρημνοῦ, καὶ (ο) κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χρημνοῦ, καὶ πάντες διε-
13 ῤῥήγνυντο. Καὶ (π) υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμασίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ᾽ αὐτοῦ εἰς πόλεμον, (ρ) καὶ ⸀ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας ἕως Βαιθωρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐ-
14 τοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ⸀ἐπύλωσαν σκῦλα πολλά. Καὶ ⸀ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν Ἀμασίαν (σ) πατάξαντα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ⸀ἤγαγε πρὸς (τ) αὐτὸν τοὺς θεοὺς υἱῶν Σηείρ, καὶ ⸀ἔστησεν αὐτοὺς (υ) αὐ-
15 τῷ εἰς θεοὺς, καὶ ⸀ἐναντίον αὐτῶν ⸀προσεκύνει, (φ) καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ἔθυε. Καὶ ⸀ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ (χ) Ἀμασίαν, καὶ ἀπέστειλεν ⸀πρὸς (ψ) αὐτὸν ⸀προφήτην, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ,
16 οἳ οὐκ (ω) ⸀ἐξείλοντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σου; Καὶ ⸀ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι (α) αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ σύμβουλον τοῦ βασιλέως δέδωκά σε; (β) ⸀παῦσαι ἵνα μὴ μασιγωθῇς. καὶ ⸀ἐσώπησεν ὁ ⸀προφήτης, καὶ εἶπεν, Ὅτι γινώσκω, ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τοῦ καταφθεῖραί σε, ὅτι ἐποί-
17 ησας τοῦτο, καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβουλίας μου. Καὶ ἐβουλεύσατο (γ) Ἀμασίας ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰηοὺ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, (δ) Δεῦρο, καὶ ὀφθῶμεν
18 ⸀προσώποις. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Ὁ (ε) ἀκὸχ ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, Δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα, καὶ ἰδοὺ ἐλεύσεται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ. καὶ (ζ) ἦλθον τὰ θη-
εία, καὶ κατεπάτησαν † (η) ἀκὸχ.

Et congregavit Amasias domum Juda, & erexit eos secundùm domos 5 *patriarum eorum in Chiliarchos, et centuriones in omni Juda, & (b) Hierusalem. Et numeravit eos à vigesimo anno, & suprà: & invenit eos trecenta millia ad exeundum in prælium potentes, tenentes hastam, & clypeum. Et mercede conduxit de Israel centum millia, potentes fortitu-* 6 *dine, centum talentis argenti. Et homo Dei venit ad eum, dicens;* 7 *Rex, non ibit tecum virtus Israel: quoniam non est Dominus cum Israel, omnibus filiis Ephraim: Quoniam si existimàris prævalere (c) in his; &* 8 *in fugam vertet te Dominus coram inimicis: quoniam est (d) à Domino et prævalere, & in fugam verti. Et dixit Amasias homini Dei;* 9 *quid faciam centum (e) talenta, quæ dedi virtuti Israel? Et dixit homo Dei; Est Domino dare tibi plura his. Et distinxit Amasias (f)* 10 *virtuti quæ venerat ad se de Ephraim, abire in locum ipsorum. Et indignati sunt valdè super Judam: & reverterunt ad locum suum in ira indignationis. Et Amasias confortatus est. & assumpsit populum suum,* 11 *& ivit in vallem Salinarum: & percussit ibi filios Seir, decem millia. Et decem millia ceperunt vivos filii Juda, & ducebant super summi-* 12 *tatem præcipitii, & præcipitabant eos à summitate præcipitii: & omnes disrupti sunt. Et filii virtutis, quos redire fecit Amasias, ne irent secum* 13 *ad bellum, & impetum fecerunt super civitates Juda à Samaria usque Bethoron: & percusserunt in eis tria millia: & prædati sunt spolia multa. Et factum est, postquàm venit Amasias percussâ Idumeâ; &* 14 *attulit ad se deos filiorum Seir: & statuit eos sibi in deos: & coram eis adorabat, & ipse eis adolebat. Et facta est ira Domini super Ama-* 15 *siam; & misit ei prophetam: & dixit ei, Quid quæsivisti deos populi, qui non exemerunt populum suum de manu tua? Et factum est,* 16 *cùm is loqueretur ad ipsum, & dixit ei, Nunquid consiliarium regis dedi te? (g) Attende ne flagellèris. Et tacuit propheta, & dixit; (b) Quoniam cognosco, quia voluit super te ad disperdendum te, quia feci-* 17 *sti hoc, & non exaudisti consilium meum. Et consultavit Amasias rex Juda, & misit ad Joas filium Joachaz filii Jehu regem Israel, dicens; Veni, & conspiciamus faciebus. Et misit Joas rex Israel ad* 18 *Amasiam regem Judæ, dicens; (i) Anchuch, qui in Libano, misit ad cedrum, quæ in Libano, dicens; Da filiam tuam filio meo in uxorem: & ecce venient bestiæ agri, quæ in Libano. Et venerunt bestiæ, & conculcârunt Anchuch.*

MS. A. (n) δυνατοὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, κρατοῦντας (ϑ) παρελεύσεται μετὰ σοῦ (ι) ⸀ἐπώσεται κύριος ⸀ἐναντι † (κ) κατισχῦσαι ἐν τούτοις καὶ ⸀ἐπωσθῆναι. (λ) αὐτῶν· (μ) ⸀ἀπέστρεψεν (ν) ἑαυτῷ (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) κατεκρήμνισεν (π) οἱ υἱοὶ (ρ) ⸀ἐπέθεντο ὅτι (σ) πατάξαντα (τ) αὐτοὺς τοὺς (υ) ἑαυτῷ (φ) καὶ αὐτοῖς αὐτὸς ἔθυεν. (χ) Ἀμεσίαν, (ψ) ⸀προφήτας, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ω) ⸀ἐξείλαντο (α) αὐτῷ, καὶ εἶπεν (β) ⸀παῦσαι μὴ (γ) Ἀμασίας, καὶ ἀπέστειλεν (δ) Δεῦρο, ὀφθῶμεν (ε) ὀχὲζ ὁ (ζ) ἦλθεν (η) Ἀχόχ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

وَجَمَعَ أَمُوصِيَا بَيْتَ يَهُودَا * وَأَقَامَهُمْ فِي بُيُوتِ آبَائِهِمْ * وَرُؤَسَاءِ الأُلُوفِ وَالْمِئِينَ * وَكَلَّ يَهُودَا 5
وَبِنْيَامِينَ * وَعَدَّهُمْ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً إِلَى فَوْقُ * فَوَجَدَهُمْ ثَلاَثَمِائَةِ أَلْفِ رَجُلٍ سِنَانٍ
يَخْرُجُونَ إِلَى الْحَرْبِ مَاسِكِي السَّيْفِ * وَاكْتَرَى مِنْ إِسْرَائِيلَ مِئَةَ أَلْفِ رَجُلٍ عَظِيمِي الْقُوَّةِ 6
بِمِئَةِ بَدْنِ مَالٍ * وَجَاءَ نَبِيُّ اللهِ وَقَالَ لَهُ * لاَ تَمْضِ بِكُلِّ جَيْشِ إِسْرَائِيلَ * لأَنَّ اللهَ لَيْسَ هُوَ مَعَكُمْ 7
وَلاَ مَعْ سَائِرِ بَنِي أَفْرَايِمَ * لأَنَّكَ إِنْ تَصْنَعِ الْحَرْبَ يُهْبِطْكَ اللهُ قُدَّامَ أَعْدَائِكَ * لأَنَّ لَمْ 8
يَمْحَدِ اللهُ الَّذِي هُوَ الْمُعِينُ الرَّافِعُ * فَقَالَ أَمُوصِيَا لِنَبِيِّ اللهِ * مَا هِيَ خَطِيَّتِي الَّتِي عَمِلْتُهَا 9
لأَجْلِ مِئَةِ بَدْنِ دَفَعْتُهَا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * فَقَالَ لَهُ نَبِيُّ اللهِ * رَبُّكَ يُعْطِيكَ أَضْعَافًا عَلَى مَا أَعْطَيْتَ
* وَأَفْرَدَ أَمُوصِيَا الرِّجَالَ الَّذِينَ جَاؤُا إِلَيْهِ مِنْ بَيْتِ أَفْرَايِمَ لِيَمْضُوا إِلَى مَوَاضِعِهِمْ * وَاشْتَدَّ غَضَبُ 10
اللهِ عَلَى بَيْتِ إِسْرَائِيلَ جِدًّا * وَرَدَّهُمْ إِلَى مَوَاضِعِهِمْ بِحَدِّ وَسُخْطٍ * وَتَجَبَّرَ أَمُوصِيَا وَأَخَذَ جَيْشَهُ وَمَضَى إِلَى وَادِي الْمِلْحِ * وَضَرَبَ وَأَهْلَكَ مِنْ أَهْلِ جَبَلِ أَعْلَفَ عَشَرَةَ آلاَفٍ * وَأَسَرَ عَشَرَةَ آلاَفٍ * وَجَاؤُا 11 12
بِهِمْ بَنُو يَهُودَا إِلَى رَأْسِ الْحَجَرِ وَكُلُّهُمْ مَرْبُوطُونَ بِالسَّلاَسِلِ * وَبَنُو الْجَبَابِرَةِ الَّذِينَ سَبَا أَمُوصِيَا * 13
سَلَّطَهُمْ فِي قُرَى يَهُودَا وَالسَّامِرَةِ وَفِي ضِيَاعِ الأُمَمِ * وَحَرَبَ مِنَ الضِّيَاعِ ثَلاَثَةَ آلاَفٍ * وَغَنِمَ غَنِيمَةً
عَظِيمَةً * وَكَانَ مِنْ بَعْدِ أَنْ جَاءَ أَمُوصِيَا مِنْ حَرْبِ الأَدُومِيِّينَ * جَاؤُا إِلَيْهِ بِآلِهَةِ بَنِي جَبَلِ أَعْلَفَ * 14
وَوَقَفَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَسَجَدَ قُدَّامَهُمْ * وَاطَّلَعَ لَهُمْ أَدْرَاجَ الْبُخُورِ * فَسَخِطَ اللهُ عَلَى أَمُوصِيَا * وَبَعَثَ 15
إِلَيْهِ النَّبِيَّ فَقَالَ لَهُ * لِمَ صَلَّيْتَ قُدَّامَ آلِهَةِ الأُمَمِ الَّذِينَ لَمْ يَقْدِرُوا يُخَلِّصُونَ مَنْ كَانَ يَعْبُدُهُمْ
مِنْ يَدَيْكَ * وَلَمَّا كَلَّمَهُ النَّبِيُّ قَالَ لَهُ * سَجَدْتَ لِلْحَسَبِ * وَأَنَا أَدْفَعُكَ لِلْمُلُوكِ * وَانْصَرَفَ 16
النَّبِيُّ مِنْهُ * ثُمَّ قَالَ لَهُ * اَلْوَيْلُ لَكَ * قَدْ قَطَعَ الرَّبُّ عَلَيْكَ لِيُهْلِكَكَ * لأَنَّكَ لَمْ
تَسْمَعْ كَلاَمِي * وَتَشَاوَرَ الْمَلِكُ أَمُوصِيَا مَعْ بَيْتِ يَهُودَا * وَبَعَثَ إِلَى يُوآشَ بْنِ يَاهُو 17
مَلِكِ إِسْرَائِيلَ وَقَالَ * تَعَالَ لِيَرَ كُلٌّ مِنَّا صَاحِبَهُ * فَبَعَثَ يُوآشُ إِلَى أَمُوصِيَا وَقَالَ لَهُ * 18
اَلْبَرْوَةُ الَّذِي فِي لُبْنَانَ بَعَثَ إِلَى الأَرْزِ وَقَالَ لَهُ * أَعْطِ ابْنَتَكَ لاِبْنِي زَوْجَةً * فَجَازَ وَحْشٌ
جَبَلِ لُبْنَانَ فَدَاسَهَا *

Præterea congregavit Amasia Judæos, 5 *& dispositi illos per domos eorum paternas sub chiliarchis & centurionibus; omnem inquam, Judam & Benjaminem: & numerans eos à nato viginti annos & supra, invenerunt eos esse trecenta millia virorum juvenum prodeuntium ad militiam, prendentium gladios. Insuper mercede conduxit ex Is-* 6 *raelitis centum millia summæ fortitudinis virorum, centum talentis argenteis. Veniens autem ad eum propheta Dei,* 7 *dixit illi; Ne ducas omnes copias Israelis, quia Deus non est vobiscum neque cum omnibus filiis Ephraimi. Nam si* 8 *bellum gesseris, præcipitabit te Dominus coram hostibus tuis, eò quòd non glorificaveris Deum qui adjutor est & exaltator. Dixit Amasia ad prophetam* 9 *Dei, Quodnam est peccatum meum quod commisi ob centum talenta quæ dedi Israelitis? Ait illi propheta Dei, Dominus tuus reddet tibi multò plura quàm quæ dedisti. Itaque segregavit Amasia viros qui venerant ad se ex Ephraimitis,* 10 *ut redirent ad loca sua: & veh mentes exæstuans ira Dei in Israelitas, remisit eos in regiones suas cum violentia & furore. Quare sumptis animis Amasia,* 11 *duxit copias suas secum; & profectus ad vallem Salis, peremit ac perdidit ex incolis montis Aglaph decem millia; Cepitque decem millia captivorum, quos* 12 *omnes catenis vinctos adduxerunt Judæi ad caput lapidis. Filios autem gigantum, quos ceperat Amasia, constituit* 13 *præfectos in civitatibus Judæ & Samariæ, & in oppidis gentium; vastavitque oppidorum tria millia, cepitque spolia maxima. Deinde contigit ut postquam redisset Amasia è bello Edomæorum,* 14 *afferrent ei deos incolarum montis Aglaph; ipseque statuens eos ante se, adoraret eos, & offerret eis accensas thuris. Itaque iratus in Amasiam Deus, mi-* 15 *sit illi prophetam qui diceret ei, Quorsum orâsti coram diis gentium, qui non valuerunt liberare de manibus tuis eos qui colebant ipsos? Tum alloquutus eum* 16 *propheta, dixit illi; Tu adorâsti ligna, et ego tradam te regibus: sic recessit ab eo propheta: tum dixit illi, Væ tibi; jam decrevit Dominus te perdere, quòd non audieris verba mea. Inivit autem con-* 17 *silium rex Amasia cum domo Judæ, misitque ad Joasum filium Jehu regem Israelis, & ait, Veniàs ut videamus nos mutuò. Remittens verò Joas ad Amo-* 18 *siam, dixit ei; Abies quæ est in Libano mittens ad cedrum, dixit ei; Da filiam tuam filio meo uxorem: præterieus autem fera montis Libani, conculcavit illam;*

דברי הימים ב: כו

malum in *te inmiſcebis* quid ut : tua domo in ſede Nunc .honorificandũ ad tuũ cor te levavit & ,Edom percuſſiſti Ecce : Dixiſti
19 אָמַרְתָּ הִנֵּה הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם וְנִשָּׂאֲךָ לִבְּךָ לְהַכְבִּיד עַתָּה שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ לָמָּה תִתְגָּרֶה בְרָעָה
quærierunt quia : manu in eos *dandum ad* ,*illud* Deo à quia ,Amaſiahu audivit non Et ? tecum Jehudah & ,tu cadas &
וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ : וְלֹא שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ כִּי מֵאֱלֹהִים הָיָה לְמַעַן תִּתָּם בְּיָד כִּי דָרְשׁוּ אֶת
20 quæ ,ſemes-Beth in ,Jehudah rex Amaſiahu & ,ipſe ,*faciebus* ſe viderunt & , Iſrael rex Joas aſcendit Et .Edom deos
אֱלֹהֵי אֱדוֹם : וַיַּעַל יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר
21 filium Jehudah regem Amaſiahu Et .ſua *tentoria* ad unuſquiſque fugerunt & , Iſrael *facies ad* Jehudah eſt cæſus Et .Jehudah
לִיהוּדָה : וַיִּנָּגֵף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו : וְאֶת־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־
22 porta à Jeruſalaim *muro in* rupit & , Jeruſalaim eũ adduxit & :ſemes-Beth in Iſrael rex Joas cepit , Jehoachaz filii Joas
יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז תָּפְשׂוּ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיְבִיאוּהוּ יְרוּשָׁלִַם וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מִשַּׁעַר
23 domo in inventa vaſa omnia & ,argentum & ,aurum omne Et .cubitis quadringentis *reſpicientis* portam ad uſque Ephraim
אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה : וְכָל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הַנִּמְצְאִים בְּבֵית
24 filius Amaſiahu vixit Et .Someron *rediit* & , *arrhaborum* filios & , regis domus *theſauros* & ,edom Hobed *cum* Dei
הָאֱלֹהִים עִם־עֹבֵד אֱדוֹם וְאֶת אוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹן : וַיְהִי אֲמַצְיָהוּ בֶן
25 Amaſiahu *verborum reſiduum* Et .annis quindecim , Iſrael *regis* Jehoachaz *filii* Joas *mortem poſt* Jehudah rex Joas
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה : וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ
26 recellit quo tempore à Et ? Iſrael & ,Jehudah regum libro in ſcripta *ipſa* ecce nonne , noviſſimorum & , primorum
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל : וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיְשַׁלְּחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה
27 , Lachis in eum poſt miſerunt & : Lachis in fugit & ,Jeruſalaim in *ligationem* eum contra *ligaverunt* & ,*DOMINUM poſt* à Amaſiahu
.Jehudah civitate in ſuis patribus cum eum ſepelierunt & , equos ſuper eũ portaverunt Et .ibi eũ interfecerunt &
וַיְמִיתֻהוּ שָׁם : וַיִּשְׂאוּהוּ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקָּבְרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר יְהוּדָה :
28

CAP. XXVI. כו

suo patre pro eum conſtituerunt regẽ & (,annorum ſedecim filius ipſe &) Huzzijahu Jehudah populus omnis *ceperunt* Et
1 וַיִּקְחוּ כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֻזִּיָּהוּ וְהוּא בֶן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו
ſedecim Filius .ſuis patribus cum rex *jacuit* poſtquam, Jehudah ipſi eam reſtituit & ,Eloth ædificavit Ipſe .Amaſiahu
2 אֲמַצְיָהוּ : הוּא בָּנָה אֶת־אֵילוֹת וַיְשִׁיבָהּ לִיהוּדָה אַחֲרֵי שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו : בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
3 de Jecholiah ejus matris nomen Et .Jeruſalaim in regnavit annis duobus & quinquaginta &, *ipſum regnando in* Huzzijahu annorum
שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכֹלְיָהוּ מִן־
Deum *quærendum ad* ,fuit Et .ejus pater Amaſiahu fecit quæ omnia juxta : DOMINI oculis in rectum fecit Et .Jeruſalaim
4 יְרוּשָׁלִָם : וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו : וַיְהִי לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים
5 .Deus eum proſperari fecit DOMINUM *eum quærere* diebus in & : Dei *viſionibus in* intelligentis Zechariahu diebus in
בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין בְּרָאוֹת הָאֱלֹהִים וּבִימֵי דְרֹשׁוֹ אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים :
ædificavit & ; Aſdod murum & ,Jabneh murum & ,Ghath murum rupit & , Peliſtim *in* pugnavit & eſt egreſſus Et
6 וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בְּפְלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־חוֹמַת גַּת וְאֶת־חוֹמַת יַבְנֶה וְאֶת־חוֹמַת אַשְׁדּוֹד וַיִּבֶן
Gurbahal in *habitantes* Harabas contra & , Peliſtim contra Deus eũ adjuvit Et .Peliſtim in & Aſdod in urbes
7 עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד וּבְפְלִשְׁתִּים : וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל הָעַרְבִיִּים הַיּוֹשְׁבִים בִּגּוּר־בַּעַל
fuit robuſtus quia ,Ægypti introitum ad uſque ei nomẽ ivit & : Huzzijahu ipſi munus Hammonitæ dabant Et .Mehunim &
8 וְהַמְעוּנִים : וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד־לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי הֶחֱזִיק
.*ſublimitatem* in uſque
עַד־לְמַעְלָה :

Verſio VULG. LAT.

Dixiſti ; Percuſſi Edom, & idcircò erigitur cor tuum in 19
ſuperbiam : ſede in domo tua , cur malum adverſùm te
provocas,ut cadas & tu,& Juda tecum ? Noluit audire 20
Amaſias,eò quòd Domini eſſet voluntas ut traderetur in
manus hoſtium propter deos Edom. Aſcendit igitur Jo- 21
as rex Iſrael, & mutuos ſibi præbuêre conſpectus: Ama-
ſias autem rex Juda erat in Bethſames Juda: Corruitque 22
Juda coram Iſrael, & fûgit in tabernacula ſua. Porrò 23
Amaſiam regem Juda,filium Joas filii Joachaz, cepit Jo-
as rex Iſrael in Bethſames, & adduxit in Jeruſalem : de-
ſtruxitque murum ejus à porta Ephraim uſque ad por-
tam anguli,quadringentis cubitis. Omne quoque aurum, 24
& argentum, & univerſa vaſa, quæ repererat in domo
Dei, & apud Obededom, in theſauris etiam domûs re-
giæ, necnon & filios obſidum, reduxit in Samariam.
Vixit autem Amaſias filius Joas rex Juda,poſtquàm mor- 25
tuus eſt Joas filius Joachaz rex Iſrael, quindecim annis.
Reliqua autem ſermonum Amaſiæ priorum & noviſſi- 26
morum, ſcripta ſunt in libro regum Juda & Iſrael. Qui 27
poſtquàm receſſit à Domino,tetenderunt ei inſidias in
Jeruſalem. Cúmque fugiſſet in Lachis, miſerunt, & in-
terfecerunt eum ibi. Reportantéſque ſuper equos,ſepeli- 28
erunt eum cum patribus ſuis in civitate David.

CAP. XXVI.

OMnis autêm populus Juda, filium ejus Oziam anno- 1
rum ſedecim conſtituit regem pro Amaſia patre ſuo. Ipſe 2
ædificavit **Ailath** , & reſtituit eam ditioni Juda, poſt-
quàm dormivit rex cum patribus ſuis. Sedecim anno- 3
rum erat Ozias cùm regnare cœpiſſet, & quinquaginta
duobus annis regnavit in Jeruſalem, nomen matris ejus
Jechelia de Jeruſalem. Fecítque quod erat rectum in o- 4
culis Domini, juxta omnia quæ fecerat Amaſias pater e-
jus. Et exquiſivit Dominum in diebus Zachariæ intelli- 5
gentis & videntis Deum: cúmq; requireret Dominum,
direxit eum in omnibus. Denique egreſſus eſt, & pu- 6
gnavit contra Philiſthiim,et deſtruxit murũ Geth,et mu-
rum Jabniæ,murúmque Azoti : ædificavit quoque oppi-
da in Azoto,& in Philiſthiim. Et adjuvit eum Deus con- 7
tra Philiſthiim, & contra Arabes,qui habitabant in Gur-
baal, & contra Ammonitas. Appendebántque Ammo- 8
nitæ munera Oziæ : & divulgatum eſt nomen ejus uſq;
ad introitum Ægypti propter crebras victorias.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Cæde vaſtâſti Adumæos, iccirco elatus eſt a- 19
nimus tuus ? gloriare, & maneto domi tuæ :
quorſum te provocas ad malum, ut cadas tu
& totus Juda tecum ? Sed cùm non acqui- 20
eviſſet Amoſia, aſcendit Joas rex Iſraelis, &
Amoſia rex Judæ ; Aſcenderunt inquam, & 21
alter alterius faciem viderunt in Beth-ſemes
civitate *ſitâ* in termino terræ Judæorum.

Et apprehendens Joas rex Iſraelis Amoſiam 23
regẽ Judæ in civitate Beth-ſemes, adduxerunt
eum in Jeruſalem : perrupítque in muro Je-
roſolymæ à porta Aphremi uſque ad portam
anguli quadringentos cubitos : Et ablatis 24
argento & auro, & vaſis quæ reperiebantur
in domo Domini, cum vaſis Obaredomi, the-
ſauris domûs regiæ, & vaſis domûs regiæ, &
vaſis aureis ; reverſus eſt Samariam. Vixit 25
verò Amoſia filius Joaſi rex Juda, poſt mor-
tem Joaſi filii Jehuahazi regis Iſraelis, quin-
decim annis. Reliquæ res geſtæ Amoſiæ prio- 26
res ac poſteriores, ecce ſcriptæ ſunt in libro
regum Judæ & Iſraelis. Poſtquam receſſit 27
Amoſia à timore Domini, dolum ſtruxerunt
in eum ſervi ipſius in Jeruſalem : cúmque fu-
giſſet in Lachis, miſerunt poſt eum in Lachis, 28
& interfecerunt eum illic : Et equis de-
portatum ſepelierunt cum patribus ejus in
civitate Davidis.

CAP. XXVI.

TUnc aſſumens univerſus populus Judaicus 1
Oziam filium ejus (natus erat annos ſexde-
cim) ſtatuerunt eum in regno poſt Amoſiam
patrem ejus. Is ædificavit Iltan quam recu- 2
peraverat Judæis poſtquam occubuiſſet rex
cum patribus ſuis. Itaque Ozia ſexdecim 3
natus annos cùm regno potitus eſſet, quin-
quaginta duobus annis regnavit in Jeruſa-
lem : nomen matris ejus erat Elaaſa, de Je-
ruſalem. Fecit quod rectum erat coram Do- 4
mino, quemadmodum fecerat David pater
ejus ; Eúmque deprecatus eſt quandiu vixit 5
Zacharia qui inſtruebat eum in timore Domi-
ni : & Dominus dirigebat omnes vias ejus.
Nam egreſſus pugnavit contra Paleſtinos, 6
rupítque murum Gath, Azæ, & Aſdod.
Et divulgatum eſt nomen ejus uſque ad ter- 8
ram Ægypti, propter frequentia bella quæ
gerebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Εἶπας, Ἰδοὺ (ϑ) ἐπάταξα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέι σε ἡ (ι) καρδία σου ἡ βαρεῖα· νῦν (κ)
20 κάθησον ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἱνατί συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ; Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμασίας, ὅτι παρὰ κυρίου ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας, ὅτι ἐξεζήτησε τοὺς θεοὺς
21 τῶν Ἰδουμαίων. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν ἀμφότεροι αὐτὸς καὶ Ἀμασίας βα-
22 σιλεὺς Ἰούδα ἐν Βαιθσαμοὺς, ἥ ἐστι τῆ Ἰούδα. Καὶ ἐπταικώθη Ἰούδας κατὰ πρόσωπον Ἰσραὴλ, καὶ (λ) ἔ-
23 φυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα τὸν τοῦ (μ) Ἰωὰς υἱοῦ Ἰω-
αχὰζ κατέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθσαμοὺς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ κα-
θεῖλεν ἀπὸ τοῦ τείχους Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ πύλης Ἐφραὶμ ἕως πύλης γωνίας (ν) τετρακοσίους πήχεις.
24 Καὶ πᾶν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ παρὰ τοῖς
Ἀβεδδὼμ, καὶ τοὺ θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Σα-
25 μάρειαν. Καὶ ἔζησεν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς τὸν τοῦ Ἰωά-
χαζ βασιλέα Ἰσραὴλ ἔτη δεκαπέντε. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀμασίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐχὶ ἰ-
27 δοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ; Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη Ἀμασίας ἀπὸ
κυρίου, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Λαχίς· καὶ ἀπέστειλαν κατόπισιν
28 αὐτοῦ εἰς Λαχὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

Dixisti; Ecce percussi Idumæam, & extollit te cor tuum grave. Nunc 19
sede in domo tua: et ut quid conficis in malum, & cades tu, & Judas
tecum? Et non audivit Amasias: quoniam à Domino factum est ad tra- 20
dendum eum in (k) manus: quoniam exquisivit deos Idumæorum. Et 21
ascendit Joas rex Israel: & conspecti sunt sibi invicem, ipse, & Amasi-
as rex Judæ in Bethsamys, quæ est ipsius Juda. Et corruit Judas ad 22
faciem Israel, & fugit unusquisque in tabernaculum suum. Et Amasi- 23
am regem Juda filium Joas filii Joachaz cepit Joas rex Israel in Beth-
samys: & induxit eum in Hierusalem, & destruxit de muro Hieru-
salem à porta Ephraim usque ad portam anguli, quadringentos cubitos: Et 24
omne aurum, & argentum, & omnia vasa inventa in domo Domini, &
apud Abdedom, & thesauros domûs regis, & filios (l) commistionum:
& revertit in Samariam. Et vixit Amasias filius Joas rex Juda, posti- 25
quàm mortuus est Joas filius Joachaz rex Israel, annos decem &
quinque. Et reliqua verba Amasiæ prima, & ultima, nónne ecce 26
scripta super librum regum Juda, & Israel? Et in tempore, quo re- 27
cessit Amasias à Domino, et (m) conjurârunt super eum conjurationē, &
fugit è Hierusalem in Lachis: & miserunt post eum in Lachis, & in-
terfecerunt eum ibi. Et assumpserunt eum super equos, & sepelierunt 28
eum cum patribus ejus in civitate David.

MS. A. (ϑ) ἐπάταξας (ι) καρδία ἡ βαρῖα, (κ) κάθησο ἐν (λ) ἔφυγον ἕκαστος (μ) Ἰωὰς * βασιλεὺς Ἰσραὴλ (ν) πεντακοσίους

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ὀζίαν, καὶ (α) αὐτὸς υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν
2 αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμασίου. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ
3 Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. Υἱὸς (β) ἐκκαίδεκα ἐτῶν ἐβασί-
λευσεν Ὀζίας, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχε-
4 λία ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμασίας ὁ
5 πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρίου τοῦ συνιόντος ἐν φόβῳ κυρίου,
6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῷ ἐζήτησε τὸν κύριον, καὶ εὐώδωσεν αὐτῷ κύριος. Καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπολέμησε
φῶς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ καθεῖλασε τὰ τείχη Γὲθ, καὶ (γ) τὰ τείχη Ἰαβνῆς, καὶ τὰ τείχη Ἀζώτου, καὶ
7 ᾠκοδόμησε πόλεις Ἀζώτου, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν κύριος ὅτι τοὺς ἀλλοφύλους,
8 καὶ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆ πέτρας, καὶ ἐπὶ τοὺς Μιναίους. Καὶ ἔδωκαν οἱ Μιναῖοι δῶ-
ρα τῷ Ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου Αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω.

MS. A. (α) αὐτὸς δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν, (β) δεκαἓξ ἐτῶν (γ) τὰ τείχη Ἰαβεὶς,

CAP. XXVI.

Et sumpsit omnis populus terræ Oziam, (& ipse filius sexdecim anno- 1
rum,) & regnare fecerunt eum pro patre suo Amasia. Ipse ædificavit 2
Ælath: ipse restituit eam Judæ; postquàm dormivit rex cum patri-
bus suis. Filius sexdecim annorum regnavit Ozias: & quinquaginta 3
& duos annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Jechelia
de Hierusalem. Et fecit rectum in conspectu Domini juxta omnia que- 4
cunque fecerat Amasias pater ejus. Et fuit exquirens Dominum in di- 5
ebus Zachariæ (a) intelligentis in timore Domini: & in diebus ejus quæ-
sivit Dominum: & prosperavit eum Dominus. Et exiit, & bellavit ad- 6
versùs alienigenas: & demolitus est mœnia Geth, & mœnia Jabner,
& mœnia Azoti: & ædificavit civitates Azoti, & in alienigenis. Et 7
confortavit eum Dominus super alienigenas, & super Arabas habitantes
super petram, & super Minæos. Et dederunt Minæi dona Oziæ: & 8
fuit nomen ejus usque ad introitum Ægypti: quoniam prævaluit usque
sursum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وَأَنْتَ لَمَّا غَلَبْتَ ٱلْأَدُومِيِّينَ ٱرْتَفَعَ قَلْبُكَ * وَٱلْآنَ ٱسْتَرِ عَلَيْكَ أَنْ تَقْعُدَ فِي بَيْتِكَ

Sic tu cùm vicèris Edomæos, elevatum 19
est cor tuum. Ego verò consilium do tibi
ut te continças domi tuæ, nec quæras
malum, ne succumbas in eo & domus
Judæ tecum. Verùm Amosiâ non ob- 20
temperante, ascendit Joas rex Israelis.
Cúmque alter alterius faciem vidisset 21
in Beth-semes civitate quæ jacet in limi-
tibus terræ Judæ,

20 وَلَا تَطْلُبَ ٱلشَّرَّ * لِئَلَّا تَقَعَ أَنْتَ وَبَيْتُ يَهُوذَا مَعَكَ * فَلَمْ يَسْمَعْ أَمَوْصِيَا * فَطَلَعَ يُوَاشُ
21 مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * وَنَظَرَ كُلٌّ مِنْهُمَا وَجْهَ صَاحِبِهِ فِي بَيْتِ شَمْسِ ٱلصَّيْعَةِ ٱلَّتِي فِي يَهُوذَا *

Pœnitendit Joas rex Israelis Amosiam 23
regem Judæ in Beth-semes civitate, &
adduxit eum Jerosolymam, labemque
magnam perrupit in muro ejus, à porta
Ephraimi ad portam angulavem usque,
spatium videlicet quadringentorum cu-
bitorum. Tulitque ab ea argentum, au- 24
rum, & vestes quas reperit in domo
Dei, & omnes vestes Aboris filii E-
dom, æraria regis, vestes regis, & vasa
aurea permulta; & reversus est Sama-
riam. Vixit autem Amosia rex Judæ 25
post obitum Joasi filii Jehuhazi regis
Israelis, quindecim annis. Hæc Amo- 26
siæ gesta priora ac posteriora, scripta
sunt in libro regum Judæ & Israelis.
Et postquam mutavit Amosia timorem 27
Dei, conflârunt in eum servi ipsius con-
jurationem in Jerusalem, fugitque in
Luchis: ubi cùm quæsîssent eum, abiit
Neapolim: sed mittentes Neapolim
tenuerunt eum, ibique interfecerunt:
Tum jumento vexerunt, & sepelie- 28
runt cum patribus ejus in civitate Da-
vidis.

23 * وَأَخَذَ يُوَاشُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ أَمَوْصِيَا مَلِكَ يَهُوذَا فِي بَيْتِ شَمْسِ ٱلصَّيْعَةِ * وَأَتَى بِهِ إِلَى يَرُوشَلِيمَ *
24 وَثَلَمَ ثُلْمَةً عَظِيمَةً فِي سُورِهَا * مِنْ بَابِ أَفْرَايِمَ إِلَى بَابِ ٱلزَّاوِيَةِ * مِقْدَارَ أَرْبَعِمِائَةِ بَاعٍ * وَأَخَذَ
مِنْهَا مَالًا وَذَهَبًا وَثِيَابًا ٱلَّذِي وُجِدَ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ * وَجَمِيعَ ثِيَابِ عَابُورَ بْنِ أَدُومَ * وَخَزَائِنَ
25 ٱلْمَلِكِ وَثِيَابَ ٱلْمَلِكِ * وَأَوَانِيَ ٱلذَّهَبِ ٱلْكَثِيرَةَ * وَرَجَعَ إِلَى سَمْرِينَ * وَعَاشَ أَمَوْصِيَا
26 مَلِكُ يَهُوذَا بَعْدَ مَوْتِ يُوَاشَ بْنِ يَاهُوحَازَ مَلِكِ إِسْرَائِيلَ خَمْسَةَ عَشَرَ سَنَةً * وَهَنِ ٱلْفَاطُ
أَمَوْصِيَا ٱلْأَوَّلَةُ وَٱلْآخِرَةُ * مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ مُلُوكِ يَهُوذَا وَإِسْرَائِيلَ * وَمِنْ بَعْدِ أَنْ غَيَّرَ أَمَوْصِيَا
27 مَخَافَةَ ٱللَّهِ * نَافَقُوا عَلَيْهِ عَبِيدُهُ نِفَاقًا فِي أُورُشَلِيمَ * فَهَرَبَ إِلَى لَخِيشَ * فَطَلَبُوهُ فَذَهَبَ إِلَى نَابُلُسَ *
28 فَوَجَّهُوا إِلَى نَابُلُسَ وَأَخَذُوهُ * وَقَتَلُوهُ هُنَاكَ * وَحَمَلُوهُ عَلَى مَرْكُوبٍ * وَدَفَنُوهُ مَعَ آبَائِهِ فِي
مَدِينَةِ دَاوُدَ *

Prehendit Joas rex Israelis Amosiam 23
regem Judæ in Beth-semes civitate, &
adduxit eum Jerosolymam, labemque
magnam perrupit in muro ejus, à porta
Ephraimi ad portam angulavem usque,
spatium videlicet quadringentorum cu-
bitorum. Tulitque ab ea argentum, au- 24
rum, & vestes quas reperit in domo
Dei, & omnes vestes Aboris filii E-
dom, æraria regis, vestes regis, & vasa
aurea permulta; & reversus est Sama-
riam. Vixit autem Amosia rex Judæ 25
post obitum Joasi filii Jehuhazi regis
Israelis, quindecim annis. Hæc Amo- 26
siæ gesta priora ac posteriora, scripta
sunt in libro regum Judæ & Israelis.
Et postquam mutavit Amosia timorem 27
Dei, conflârunt in eum servi ipsius con-
jurationem in Jerusalem, fugitque in
Luchis: ubi cùm quæsîssent eum, abiit
Neapolim: sed mittentes Neapolim
tenuerunt eum, ibique interfecerunt:
Tum jumento vexerunt, & sepelie- 28
runt cum patribus ejus in civitate Da-
vidis.

* اَلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ وَٱلْعِشْرُونَ *

CAP. XXVI.

1 * وَأَخَذَ سَائِرُ شَعْبِ يَهُوذَا عُوزِيَّا ٱبْنَهُ وَهُوَ ٱبْنُ سِتَّ عَشَرَ سَنَةً * وَمَلَّكُوهُ مَلِكًا بَعْدَ مَوْتِ أَبِيهِ

Defunctè patre sumpsit universus Judæ po- 1
pulus Oziam filium ejus dum annum age-
ret decimum sextum, & unxerunt eum
regem post mortem patris ejus. Ex- 2
truxit Ilathum, & reduxit eam ad
domum Judæ postquam mortuus esset
rex pater ejus. Regnavit autem in Je- 3
rusalem quinquaginta duobus annis:
& nomen matris ejus fuit Elasiu: Et 4
rectè se gessit coram Deo, quemadmo-
dum fecerat David pater ipsius: Atque 5
ita oravit coram illo in diebus Zacha-
riæ sacerdotis qui trahebat eum ad ti-
morem Dei; & Deus dirigebat omnes
vias ejus. Oppugnavit Philisthæos, 6
evertitque murum Geb, Gazæ, & Az-
dodis:
Pervenitque fama ejus in terram Ægypti, 8
quia frequentia bella gerebat.

2 * فَبَنَى إِيلَاتَ وَرَدَّهَا إِلَى بَيْتِ يَهُوذَا * مِنْ بَعْدِ أَنْ مَاتَ ٱلْمَلِكُ أَبُوهُ * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ ٱثْنَيْنِ
3 وَخَمْسِينَ سَنَةً * وَٱسْمُ أُمِّهِ ٱلْعَلْسُو * وَصَنَعَ حَسَنَاتٍ قُدَّامَ ٱللَّهِ * كَمَا صَنَعَ أَبُوهُ دَاوُدُ * وَهَكَذَا صَلَّى
4 قُدَّامَهُ فِي أَيَّامِ زَكَرِيَّا ٱلْكَاهِنِ ٱلَّذِي كَانَ يَجْذِبُهُ إِلَى مَخَافَةِ ٱللَّهِ * وَأَصْلَحَ ٱللَّهُ سَائِرَ طُرُقِهِ
5 * وَحَارَبَ ٱلْفَلَسْطِينِيِّينَ * وَخَرَبَ سُورَ جَاثٍ وَسُورَ يَبْنَ وَسُورَ أَزْدُودَ *
6 * وَبَلَغَ ٱسْمُهُ إِلَى أَرْضِ مِصْرَ * لِأَنَّهُ كَانَ يُكْثِرُ ٱلْحُرُوبَ *
8

דברי הימים ב: כז

.ædificavit & : angulum ſuper & , vallis portam ſuper & ,anguli portam ſuper Jeruſalaim in turres Huzzijahu ædificavit Et

9 וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלַ͏ִם עַל־שַׁעַר הַפִּנָּה וְעַל־שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל־הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם׃

agricolæ ,planitie in & ,*humili loco* in & ,ei erat *multa acquiſitio* quia ,multas ciſternas *excidit* & ,deſerto in turres extruxit Et

10 וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב בֹּרוֹת רַבִּים כִּי מִקְנֶה־רַב הָיָה לוֹ וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישֹׁר אִכָּרִים

egredientiũ bellum facientiũ exercitus Huzzijahu ipſi fuit Et .*erat humum diligens* quia ,Carmel in & ,montibus in vinitores &

וְכֹרְמִים בֶּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי אֹהֵב אַדְמָה הָיָה׃ 11 וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂי מִלְחָמָה יוֹצְאֵי

principibus de Chananiahu manũ ad ,præfecti Maaſeiahu & ,ſcribæ Jehiel manũ per eorum *cenſum numero in agmen in exercitum*

צָבָא לִמְנוּיָד בִּמְסִפַּר פְּקוּדֵיהֶם בְּיַד יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשּׁוֹטֵר עַל יַד־חֲנַנְיָהוּ מִשָּׂרֵי

militiæ exercitus eorũ manũ ad Et .ſexcenti & millia duo ,*virtute* fortium *patrum capitum* numerus Omnis .regis

הַמֶּלֶךְ׃ 12 כֹּל מִסְפַּר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִגְבּוֹרֵי חַיִל אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ 13 וְעַל־יָדָם חֵיל צָבָא

contra regi auxiliandũ ad ,roboris fortitudine cũ bellum facientiũ quingentorũ & ,millium ſeptem & ,millium trecentorum

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עֹשֵׂי מִלְחָמָה בְּכֹחַ חַיִל לַעְזֹר לַמֶּלֶךְ עַל־

lapides & , arcus & , loricas & , galeas & ,haſtas & ,clypeos exercitui cuncto Huzzijahu eis præparavit Et .inimicum

הָאוֹיֵב׃ 14 וַיָּכֶן לָהֶם עֻזִּיָּהוּ לְכָל־הַצָּבָא מָגנִּים וְרֹמְחִים וְכוֹבָעִים וְשִׁרְיוֹנוֹת וְקַשָּׁתוֹת וּלְאַבְנֵי

jaciendũ ad angulis in & ,turribus *ſuper exiſtendũ ad* ,*cogitatis excogitationem* machinas Jeruſalaim in fecit Et .fundarum

קָלַע׃ 15 וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַ͏ִם חֻשְׁבֹנוֹת חֹשְׁבֵי מַחֲשֶׁבֶת חוֹשֵׁב לִהְיוֹת עַל־הַמִּגְדָּלִים וְעַל־הַפִּנּוֹת לִירוֹא

.eſt roboratus donec ,*ſe juvandũ ad* mirificavit quia , procul *ad uſque* ejus nomen eſt egreſſũ & : *grandibus lapidibus in* & ,*ſagittis in*

בְּחִצִּים וּבְאֲבָנִים גְּדֹלוֹת וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד־לְמֶרְחָק כִּי הִפְלִיא לְהֵעָזֵר עַד כִּי־חָזָק׃

,Domini templũ in eſt ingreſſus & :ſuũ Deũ Dñm contra eſt prævaricat' & ,corrumpendũ ad ,ejus cor eſt elevatũ ,*ſe roborare juxta* Et

16 וּכְחָזְקָתוֹ גָּבְהָה לִבּוֹ עַד לְהַשְׁחִית וַיִּמְעֹל בַּיהוָה אֱלֹהָיו וַיָּבֹא אֶל־הֵיכַל יְהוָה

.*virtutis* filii octoginta Domini ſacerdotes eo cum & :ſacerdos Hazariahu eum poſt *venit* Et .ſuffimenti altare ſuper *ſuffiendum ad*

לְהַקְטִיר עַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃ 17 וַיָּבֹא אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ כֹּהֲנִים לַיהוָה שְׁמוֹנִים בְּנֵי חָיִל׃

Aharon filiorum ſacerdotum ſed ,Domino ſuffire Huzzijahu *tibi* Non : ei dixerunt & ,regem Huzzijahu contra ſteterunt Et

18 וַיַּעַמְדוּ עַל־עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־לְךָ עֻזִּיָּהוּ לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכֹּהֲנִים בְּנֵי־אַהֲרֹן

,Huzziahu *ſevit* Et .Deo Domino à gloriã ad tibi non &,es prævaricat' quia ,ſanctuario de Egredere .ſuffire *ſanctificatorum*

הַמְקֻדָּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא מִן־הַמִּקְדָּשׁ כִּי מָעַלְתָּ וְלֹא־לְךָ לְכָבוֹד מֵיְהוָה אֱלֹהִים׃ 19 וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ

ſacerdotum facies ad ejus fronte in eſt orta lepra & ,ſacerdotibus cum *ipſum ſeviendo in* Et .*ſuffiendum ad* ſuffimentũ ſua manu in &

וּבְיָדוֹ מִקְטֶרֶת לְהַקְטִיר וּבְזַעְפּוֹ עִם־הַכֹּהֲנִים וְהִצָּרַעַת זָרְחָה בְמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים

ecce & ,ſacerdotes omnes & , *caput* ſacerdos Hazzariahu eum *ad* reſpexit Et .ſuffimenti altare *deſuper* Domini domo in

בְּבֵית יְהוָה מֵעַל לְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃ 20 וַיִּפֶן אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְכָל־הַכֹּהֲנִים וְהִנֵּה־

.Dominus eum percuſſit quia , egredi *eſt compulſus* ipſe etiam Et .inde eũ feſtinare fecerunt & ,ſua fronte in leproſus ipſe

הוּא מְצֹרָע בְּמִצְחוֹ וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁם וְגַם־הוּא נִדְחַף לָצֵאת כִּי נָגְעוֹ יְהוָה׃

domo è fuerat exciſus quia ,leproſus *libera* domo habitavit & ,*ſua mortis* diem ad uſque leproſus rex Huzzijahu fuit Et

21 וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצֹרָע עַד־יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בֵּית הַחָפְשִׁית מְצֹרָע כִּי נִגְזַר מִבֵּית

primorum ,Huzzijahu *verborum reſiduum* Et .terræ populum *judicans* , regis domum ſuper ejus filius Jotham Et .Domini

יְהוָה וְיוֹתָם בְּנוֹ עַל־בֵּית הַמֶּלֶךְ שֹׁפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ׃ 22 וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים

cum eum ſepelierunt Et .ſuis patribus cum Huzzijahu dormivit Et .propheta Amos filius Jeſahjahu ſcripſit ,noviſſimorum &

וְהָאַחֲרֹנִים כָּתַב יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא׃ 23 וַיִּשְׁכַּב עֻזִּיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־

.eo pro ejus filius Jotham regnavit Et .*ipſe* Leproſus : dixerunt nam ;regibus qui ,ſepulchri agro in ſuis patribus

אֲבֹתָיו בְּשָׂדֶה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לַמְּלָכִים כִּי אָמְרוּ מְצֹרָע הוּא וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXVII. כז

,ejus matris nomen Et .Jeruſalaim in regnavit annis ſedecim & : *ipſo regnando in* ,Jotham annorum quinque & viginti Filius

1 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ

.Sadoc filia Jeruſah

יְרוּשָׁה בַּת־צָדוֹק׃

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ædificavit quoque ſibi Ozia turres in Jeru- 9
ſalem ſuper portam angularem & ſuper por-
tam Occidentalem, & cinxit eas in angulis
earum fibulis ferreis. Multas etiam turres 10
ædificavit in civitatibus quæ pertinebant ad
eum : fecítque ſibi multos puteos, quòd plu-
rimos greges haberet : & in planitiebus ac
montib⁹ aratores & agricolas habebat, quòd
multa prædia poſſideret. Habebat etiam 11
Ozia viros fortiſſimos bellatores, Numerò 12
triginta duorum millium ſexcentorũ. Alios 13
etiã habebat commorantes in deſerto, *nempe*
trecenta millia ; & viros gladio præcinctos
habebat ſepties mille quingentos, Qui ſin- 14
gulis diebus aderant, & regem cuſtodiebant.
Pervulgatum eſt ergò nomen ejus in omnes 15
urbes, adeóque ditiſſimus evaſit. Cùm au- 16
tem factus eſſet dives opum, extulit ſe animus
ejus admodum, & mentitus eſt Dominum
Deum ſuum : ingreſſus enim eſt in templum
Domini ad offerendum acerras thuris. In- 17
greſſus verò poſt eum Ozia ſacerdos, ait illi ;
Non eſt tuus O rex, locus iſte ; neque tui 18
muneris eſt incenſum offerre ſuper altare.
Tunc iratus Ozia rex contra ſacerdotes, juſ- 19
ſit eos ejici è Sanctuario : at eodem tempore
egreſſa lepra è Sanctuario, cecidit ſup fron-
tem regis Oziæ, cùm ingreſſus eſſet ad offe-
renda thura in domo Domini. Et conver- 20
ſus ad eum Ozia ſacerdos cæteríque ſacerdo-
tes, viderunt eum properantem ad egredien-
dum ; quippe qui ſenſiſſet ſe à Domino per-
cuſſum : Sic manſit rex Ozia ſedens in le- 21
pra ſua uſque ad obitum ſuum : ſedebat ergò
in domo ſolitaria leproſus, eò quòd blaſphe-
mâſſet domum Domini : & Jotham filius ejus
curam habebat domûs regiæ, & judicabat
populum terræ. Reliqua geſta Oziæ tam 22
priora quàm poſteriora, ecce ſcripta ſunt in
Eſaia filio Amos propheta. Cùm occubuiſ- 23
ſet Ozia cum patribus ſuis, ſepelierunt eum
in *communi* loco ſepulchrorum, non in ſepul-
tura regum : (dicebant enim quòd leproſus
eſſet) & regnavit Jotham filius ejus poſt
ipſum.

CAP. XXVII.

NAtus erat annos vigintiquinque Jotham 1
cùm regno potitus eſſet, & ſexdecim annos
regnavit in Ieruſalem : nomen matris ejus
erat Jeruſa filia Sadoci.

Verſio VULG. LAT.

Ædificavítque Ozias turres in Jeruſalem ſuper portam 9
anguli, & ſuper portam vallis, & reliquas in eodem mu-
ri latere, firmavítque eas. Extruxit etiam turres in ſo- 10
litudine, & effodit ciſternas plurimas, eò quòd haberet
multa pecora, tam in campeſtribus, quàm in eremi vaſti-
tate : vineas quoque habuit & vinitores in montibus, &
in Carmelo : erat quippe homo agriculturæ deditus. Fuit 11
autem exercitus bellatorum ejus, qui procedebant ad
prælia, ſub manu Jehiel ſcribæ, Maaſiæque doctoris, &
ſub manu Hananiæ, qui erat de ducibus regis. Omníſ- 12
que numerus principum per familias virorum fortium,
duorum millium ſexcentorum. Et ſub eis univerſus ex- 13
ercitus, trecentorum & ſeptem millium quingentorum :
qui erant apti ad bella, & pro rege contra adverſarios
dimicabant. Præparavit quoque eis Ozias, id eſt, cun- 14
cto exercitui, clypeos, & haſtas, & galeas, & loricas,
arcúſque & fundas ad jaciendos lapides. Et fecit in Je- 15
ruſalem diverſi generis machinas, quas in turribus collo-
cavit & in angulis murorum, ut mitterent ſagittas, & ſaxa
grandia : egreſſúmque eſt nomen ejus procul, eò quòd
auxiliaretur ei Dominus, & corroboráſſet illum. Sed 16
cùm roboratus eſſet, elevatum eſt cor ejus in interitum
ſuum, & neglexit Dominum Deum ſuum : ingreſſúſque
templum Domini, adolere voluit incenſum ſuper altare
thymiamatis. Statímque ingreſſus poſt eum Azarias ſa- 17
cerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, viri for-
tiſſimi : Reſtiterunt regi, atque dixerunt ; Non eſt tui 18
officii Ozia, ut adoleas incenſum Domino, ſed Sacerdo-
tum, hoc eſt, filiorum Aaron, qui conſecrati ſunt ad hu-
juſcemodi miniſterium : egredere de ſanctuario, ne con-
tempſeris : quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à
Domino Deo. Iratúſque Ozias, tenens in manu thuri- 19
bulum, ut adoleret incenſum, minabatur Sacerdotibus.
Statímque orta eſt lepra in fronte ejus coram Sacerdoti-
bus, in domo Domini ſuper altare thymiamatis. Cùm- 20
que reſpexiſſet eum Azarias pontifex, & omnes reliqui
Sacerdotes, viderunt lepram in fronte ejus, & feſtinatò
expulerunt eum. Sed & ipſe perterritus acceleravit e-
gredi, eò quòd ſenſiſſet illicò plagam Domini. Fuit 21
igitur Ozias rex leproſus uſque ad diem mortis ſuæ, &
habitavit in domo ſeparata plenus leprâ, ob quam eje-
ctus fuerat de domo Domini. Porrò Joatham filius ejus
rexit domum regis, & judicabat populum terræ. Re- 22
liqua autem ſermonum Oziæ priorum & noviſſimorum,
ſcripſit Iſaias filius Amos, propheta. Dormivítque Ozias 23
cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in agro regalium
ſepulchrorũ, eò quòd eſſet leproſus : regnavitq; Joatham
filius ejus pro eo. CAP. XXVII.

VIgintiquinque annorum erat Joatham cùm regnare 1
cœpiſſet, & ſedecim annis regnavit in Jeruſalem :
nomen matris ejus Jeruſa filia Sadoc.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας (δ) πύργους ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὅπλα τὴν πύλην τῆς γωνίας καὶ ὅπλα τὴν πύλην
10 τῆς φάραγγος, καὶ ὅπλα τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσε. Καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμη-
σε λάκκους πολλοὺς, ὅτι κτηνῶν πολλὰ (ε) ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν Σεφηλὰ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ ἀμπελουργοὶ
11 ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ὅτι (ζ) γεωργὸς ἦν. Καὶ ἐγένετο τῷ Ὀζίᾳ (η) δύναμις ποιοῦσα πό-
λεμον, καὶ ἐκπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς πόλεμον καὶ εἰσπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμόν· καὶ ἦν
12 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἰεϊὴλ τοῦ γραμματέως, καὶ (θ) Μαασίου τοῦ κριτοῦ, διὰ χειρὸς Ἀνανίου
13 τῶν διδόχου τοῦ βασιλέως. Πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξ-
14 ακόσιοι, Καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικὴ, τριακόσιαι χιλιάδες (ι) καὶ ἑπτακισχίλιοι, καὶ πεντακόσιοι·
οὗτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ὅτι τοὺς ὑπεναντίους. Καὶ (κ)
15 ἡτοίμασεν αὐτοῖς Ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς καὶ δόρατα καὶ περικεφαλαίας καὶ θώρακας καὶ τόξα (λ)
καὶ εἰς λίθους σφενδόνας. Καὶ ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογισμῷ, τοῦ εἶ ὅπλ
τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, βάλλειν βέλεσι καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῆς ἕ-
16 ως πόρρω· ὅτι ἐθαυμαστώθη τοῦ βοηθῆσαι ἕως οὗ κατίσχυσε. Καὶ ὡς κατίσχυσεν, ὑψώθη ἡ καρδία αὐ-
τοῦ τοῦ διαφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν κυρίῳ θεῷ (μ) αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου θυμιάσαι
17 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς θυμιάματος. Καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς, καὶ μετ' αὐτοῦ ἱε-
18 ρεῖς τοῦ κυρίου ὀγδήκοντα υἱοὶ δυνατοί. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ Ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ (ν) εἶπαν αὐτῷ,
Οὐ σοί Ὀζία θυμιάσαι τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσιν (ξ) υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις (ο) θῦσαι.
ἔξελθε ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ κυρίου· καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ κυρίου
19 θεοῦ. Καὶ ἐθυμώθη Ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιάσαι ἐν τῷ (π) ναῷ· καὶ
ἐν τῷ θυμοῦσθαι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐναντίον τῆς
20 ἱερέως ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιάματος. Καὶ ἐπέστρεψε (ρ) πρὸς αὐτὸν Ἀζα-
ρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ κατέσπευσαν αὐ-
21 τὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν κύριος. (σ) Καὶ Ὀζίας ὁ βασιλεὺς
ἦν λεπρὸς ἕως ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἴκῳ ἀπορουσῶν ἐκάθητο λεπρὸς, ὅτι ἀπεκόπη
ἀπὸ οἴκου κυρίου. καὶ (τ) Ἰωάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.
22 Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι (υ) Ὀζίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, (φ) γεγραμμένοι ὑπὸ Ἰεσσαίου τοῦ προφήτου.
23 Καὶ ἐκοιμήθη Ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων (χ) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν
τῷ πεδίῳ (ψ) τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων, ὅτι εἶπαν, Ὅτι λεπρός ἐστι. καὶ ἐβασίλευσεν (ω) Ἰωάθαμ υἱὸς
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et ædificavit Ozias turres in Hierusalem, & super portam anguli, & super portam vallis, & super angulos, & (b) confirmavit. Et ædificavit turres in deserto: & effodit cisternas multas: quoniam pecora multa erant ei in Sephela, & in campestri, & (c) vinitores in montana, & in Carmelo: quoniam (d) agricultor erat. Et fuit Oziæ virtus faciens bellum, & egrediens in aciem ad prælium, & (e) ingrediens in aciem ad numerum: & fuit numerus eorum per manum Jiel scribe, & Maasiæ judicis, per manum Ananiæ vicarii regis. Omnis numerus patriarcharum potentium ad bellum, bis mille sexcenti, Et cum eis virtus bellatrix trecenta millia, & septem mille & quingenti. Hi facientes bellum in virtute fortitudinis ad auxiliandum regi super adversarios. Et paravit eis Ozias, omni virtuti clypeos, & hastas, & galeas, & thoraces, & arcus, & ad lapides fundas. Et fecit in Hierusalem machinas fabrefactas (f) excogitantis, ut essent super turres, & super angulos, ad jaciendum jaculis, & saxis magnis. Et auditus est apparatus eorum usque longè: quoniam mirificatus est habendo auxilium, quoadusque confortatus est. Et postquàm confortatus est; exaltatum est cor ejus ad corrumpendum. Et injustè fecit in Dominum Deum suum: & intravit in templum Domini ad adolendum super altare thymiamatum. Et intravit post eum Azarias sacerdos, et cum eo sacerdotes Domini octuaginta filii potentes: Et (g) steterunt super Oziam regem, et dixerunt ei; Non tibi Ozia adolere Domino, sed sacerdotibus filiis Aaron sanctificatis adolere. Egredere è sanctuario, quoniam recessisti à Domino: et non erit tibi hoc ad gloriam à Domino Deo. Et indignatus est Ozias: et in manu ejus thuribulũ ad adolendũ thymiama in templo. Et in irascendo eum adversùs sacerdotes, et lepra exorta est in fronte ejus coram sacerdotibus in domo Domini super altare thymiamatum. Et convertit se ad eum Azarias sacerdos primus, et sacerdotes, et ecce ipse leprosus in fronte. Et (b) festinare fecerunt eum inde: nam et ipse festinavit exire, quoniam arguerat eum Dominus. Et Ozias rex fuit leprosus usque ad diem obitûs sui: et in domo (i) Apphusoth sedit leprosus; quoniam abscissus fuerat à domo Domini. Et Joathan filius ejus super regnum ejus, judicans populum terræ. Et reliqua verba Oziæ prima, et novissima, scripta à (k) Jessia propheta. Et dormivit Ozias cum patribus suis: et sepelierunt eum cum patribus ejus in campo sepulturæ regum: quoniam dixerunt, Quia leprosus est. Et regnavit Joatham filius ejus pro eo.

MS. A. (δ) πύργον (ε) ὑπῆρχεν (ζ) φιλογεωργὸς (η) δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευομέναι εἰς παράταξιν * εἰς ἀριθμὸν· καὶ ὁ ἀριθμὸς (θ) Μαασαίου (ι) καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, καὶ πεντακόσιοι· (κ) ἡτοίμαζεν (λ) καὶ σφενδόνας εἰς λίθους. Καὶ (μ) ἑαυτῷ, (ν) εἶπον (ξ) τοῖς υἱοῖς (ο) θυμιάσαι. (π) ναῷ· ἐν τῷ (ρ) ἐν' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς (σ) Καὶ ἕως Ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως τῆς ἡμέρας τ (τ) Ἰωάθαμ (υ) Ὀζίου τοῦ βασιλέως οἱ (φ) ἰδοὺ εἰσὶν γεγραμμένοι (χ) ἑαυτοῦ, (ψ) μ τῆς (ω) * Ἰωγάθαν ὁ υἱὸς

ΚΕΦ. κζ'.

1 (α) Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτοῦ Ἰερουσὰ θυγάτηρ Σαδώκ.

CAP. XXVII.

Filius viginti et quinque annorum Joatham in regnando ipsum: et sex et decem annos regnavit in Hierusalem: et nomen matris ejus Hierusa filia Sadoc: 1

MS.A. (α) Εἴκοσι καὶ πέντε (β) ἑκκαίδεκ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَبَنَى عُوزِيَّا لَهُ جَوَاسِقَ فِي أُورُشَلِيمَ عَلَى بَابِ الرُّكْنِ وَعَلَى بَابِ الْغَرْبِ * وَشَدَّدَ فِي أَرْكَانِهَا 9
مَفَاتِيحَ الْحَدِيدِ * وَجَوَاسِقَ كَثِيرَةً بَنَاهَا فِي الْقُرَى * وَصَنَعَ لَهُ مَسْرَحَاتٍ كَثِيرَةً * لِأَنَّ صَارَ 10
لَهُ مَالًا عَظِيمًا * وَكَانَ لَهُ فِي الْبَرَارِي وَالْجِبَالِ أُجَرَاءَ * وَفَلَّاحِينَ * وَمَوَاشِيَ كَثِيرَةً * وَكَانَ لَهُ 11
جَيْشٌ جَبَابِرَةٌ * وَعَدَدُهُمْ اثْنَانِ وَثَلَاثُونَ أَلْفًا وَسِتِّمِائَةٍ * وَأَحْرُونَ سُكَّانٌ فِي الْبَرَارِي كَانُوا 12 13
ثَلَاثَمِائَةِ أَلْفٍ * وَرِجَالٌ مُتَقَلِّدُونَ السُّيُوفَ سَبْعَةَ آلَافٍ وَخَمْسِمِائَةٍ * وَكُلَّ يَوْمٍ يَجِيئُونَ وَيَخْدِمُونَ 14
الْمَلِكَ * وَسَاعَ اسْمُهُ فِي سَائِرِ الْمُدُنِ * وَصَارَ غَنِيًّا جِدًّا * وَحِينَ كَثُرَ أَمْوَالُهُ نَفَخَ جِدًّا * 15 16
وَكَذَبَ قُدَّامَ اللَّهِ الْإِلَهِ * وَدَخَلَ هَيْكَلَ اللَّهِ لِيُطْلِعَ الْبَخُورَ * فَدَخَلَ عُوزِيَّا الْكَاهِنُ خَلْفَهُ * 17
وَقَالَ لَهُ * لَيْسَ هَذَا مَوْضِعَكَ * وَلَا يَجِبُ أَنْ تَتَعَدَّى عَلَى رُتْبَةِ الْكَهُوتِ * وَيُطْلِعَ بَخُورًا 18
عَلَى مَذْبَحِ اللَّهِ * وَفِي تِلْكَ السَّاعَةِ انْتَهَرَ * وَأَمَرَ بِإِخْرَاجِهِ مِنْ بَيْتِ الْقُدْسِ * وَوَقَعَ بَيْنَ 19
عَيْنَيِ الْمَلِكِ بَرَصٌ حِينَ دَخَلَ يُقَدِّمُ الْبَخُورَ فِي بَيْتِ اللَّهِ * فَالْتَفَتَ عُوزِيَّا الْكَاهِنُ وَالسُّعْبُ * 20
وَرَأَوْا أَنَّهُ مُعْجِلٌ لِلْخُرُوجِ * لِأَنَّهُ عَرَفَ أَنَّ اللَّهَ ضَرَبَهُ * وَمَكَثَ الْبَرَصُ إِلَى يَوْمِ وَفَاتِهِ * وَكَانَ 21
مُقِيمًا فِي بَيْتٍ وَحْدَهُ حِينَ بَرَصٍ * لِأَنَّهُ جُذِمَ عَلَى بَيْتِ اللَّهِ * وَأَقَامَ يُوثَامَ ابْنُهُ عَلَى
الْمَلِكِ * وَكَانَ يَحْكُمُ عَلَى الشَّعْبِ * وَسَائِرُ أَلْفَاظِهِ الْأُولَى وَالْأَخِيرَةِ مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ 22
إِشَعْيَا النَّبِيِّ * وَمَاتَ عُوزِيَّا وَدُفِنَ فِي قَبْرٍ * وَلَيْسَ فِي قُبُورِ الْمُلُوكِ * لِأَنَّهُمْ قَالُوا 23
إِنَّهُ بِبَرَصٍ *

Præterea ædificavit sibi Ozia propugnacula in Jerusalem ad portam angularem & ad portam Occidentalem, & firmavit pilas eorum fibulis ferreis. Arces quoque multas ædificavit in civitatibus, fecitque sibi aquaria multa, quia maximas habebat opes: & in desertis ac montibus operarios, & aratores, plurimaque armenta possidebat. Habebat etiam copias gigantum, Eratque numerus eorum triginta duo millia, sexcenti: Alios quoque habebat degentes in desertis, eratque trecenta millia: & virorum ensibus accinctorum septem millia quingenta; Qui quotidie venientes ministrabant regi. Pervulgata est igitur fama ejus in omnes urbes, & factus est admodum dives. Et cùm abundâssent opes ejus, intumuit vehementer, & mentitus est coram Deo, Deo suo: ingressus est enim templum Dei ut offerret incensum. At ingressus post eum Ozia sacerdos, dixit ei; Non est hic locus tuus, nec decet te usurpare officium sacerdotale, & incensum offerre super altare Dei. Eodem tempore interminatus est illi rex, præcipitque eum ejici è Sanctuario. Sed decidit inter oculos regis lepra, cùm ingressus esset ad offerendum incensum in domo Dei: Et respicientes Ozia sacerdos ac populus, viderunt eum accelerantẽ egressum, eò quòd sensisset à Deo se percussum. Mansit autem leprosus usque ad diem obitûs sui, & morabatur domi suæ solus, postquam factus est leprosus quia blasphemaverat in domum Dei, præfecitque Jothamum filium suum regno, ut populum judicaret. Reliqua ipsius gesta priora & posteriora, scripta sunt in libro Esaiæ prophetæ. Tandem mortuus est Ozia, & in sepulchro peculiari, non in sepulchris regum sepultus: dixerunt enim, Leprosus erat. 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

الْفَصْلُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ *

CAP. XXVII.

* وَمَلَكَ يُوثَامُ ابْنُهُ بَعْدَهُ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَأَقَامَ مَلِكًا سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً * 1
وَاسْمُ أُمِّهِ يَرُوسَا ابْنَةُ صَادُوقَ *

Post hunc regnavit Jotham filius ejus, annos natus viginticinque, manstque rex sexdecim annos: nomen matris ejus fuit Jerusa filia Sadoci. 1

דברי הימים ב: כח

,Domini templum in est ingressus non veruntamē :ej⁹ pater Huzzijahu fecit quæ omnia juxta DOMINI oculis in rectum Fecitque

וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו רַק לֹא־בָא אֶל־הֵיכַל יְהוָה 2

.multum *ad* ædificavit *loci alti* muro in & ,excelsam Domini domus portam ædificavit Ipse .*corrumpentes* populus adhuc &

וְעוֹד הָעָם מַשְׁחִיתִים: הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן וּבְחוֹמַת הָעֹפֶל בָּנָה לָרֹב: 3

filiorum rege cum pugnavit ipse Et .turres & ,palatia ædificavit saltibus in & ,Jehudah monte in ædificavit Urbésque

וְעָרִים בָּנָה בְּהַר יְהוּדָה וּבְחָרְשִׁים בָּנָה בִּירָנִיּוֹת וּמִגְדָּלִים: וְהוּא נִלְחַם עִם־מֶלֶךְ בְּנֵי־ 4 5

coros millia decem & ,argenti talenta centum ipso anno in Hāmon filii ei dederunt Et .eos *super* est roborat⁹ & ,Hāmon

עַמּוֹן וַיֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם וַיִּתְּנוּ־לוֹ בְנֵי־עַמּוֹן בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וַעֲשֶׂרֶת אַלְפֵי כֹרִים

,Jotham est roboratus Et .tertio & ,secundo anno in ,Hāmon filii ei reddiderunt Hoc .millia decem *hordeorum* & ,*triticorum*

חִטִּים וּשְׂעוֹרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְאֵת הֵשִׁיבוּ לוֹ בְּנֵי עַמּוֹן וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וְהַשְּׁלִשִׁית: וַיִּתְחַזֵּק יוֹתָם 6

scripta *ipsa* ecce ,ejus viæ & ,ejus bella omnia & ,Jotham *verborū residuum* Et .*sui Dei* DOMINI *facies ad* suas vias præparavit quia

כִּי הֵכִין דְּרָכָיו לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־מִלְחַמְתָּיו וּדְרָכָיו הִנָּם כְּתוּבִים 7

regnavit annis sedecim & ,*ipsum regnando in* erat annorū quinque & viginti Filius .Jehudah & ,Israel regum libro in

עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה: בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ 8

.eo pro ej⁹ filius Achaz regnavit & : David civitate in eum sepelierūt & ,suis patribus cum Jotham *facuitque* .Jerusalaim in

בִּירוּשָׁלִָם: וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו: 9

CAP. XXVIII. כח

Domini oculis in rectum fecit non & : Jerusalaim in regnavit annis sedecim & ,*ipsum regnando in* Achaz annorum viginti Filius

בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה 1

valle in suffivit ipse Et .Behalim ipsi fecit *conflatilia* etiam & : Israel regum *viis in* abiit Et .ejus pater David sicut

כְּדָוִיד אָבִיו: וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם מַסֵּכוֹת עָשָׂה לַבְּעָלִים: וְהוּא הִקְטִיר בְּגֵיא 2 3

.Israel filiorum *faciebus à* Dominus expulit quas gentium abominationes juxta igni in suos filios cōbussit & : hinnom-Ben

בֶן־הִנֹּם וַיְבַעֵר אֶת־בָּנָיו בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 3

manu in ejus Deus Dominus eum Tradiditque .*frondoso* ligno omni sub & ,colles super & ,excelsis in suffiebat &,immolabat Et

וַיִּזְבַּח וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהָיו בְּיַד 4 5

regis manu in etiam & ,Darmesec adduxerunt & ,magnam *captivitatem* eo ex *captivaverunt* & ,eū *in* pcusserunt & ,Aram regis

מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּכּוּ־בוֹ וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שְׁבִיָה גְדוֹלָה וַיְבִיאוּ דַּרְמֶשֶׂק וְגַם בְּיַד־מֶלֶךְ 5

millia viginti & centum Jehudah in Remaljahu filius Pecach occidit Et .magna plaga *eo in* percussit & ,est traditus Israel

יִשְׂרָאֵל נִתַּן וַיַּךְ־בּוֹ מַכָּה גְדוֹלָה: וַיַּהֲרֹג פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ בִּיהוּדָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף 6

Ephraim potens Zichri occidit Et .suorum patrum Deum Dominum *ipsos deserendo in* ; *virtutis* filios omnes , uno die in

בְּיוֹם אֶחָד הַכֹּל בְּנֵי־חַיִל בַּעֲזֹבָם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם: וַיַּהֲרֹג זִכְרִי גִּבּוֹר אֶפְרַיִם אֶת־ 7

Israel filii *duxerunt captivos* Et .*regis* secundum Elchanah & ; domus ducem Hazricham & ,regis filium Mahasejahu

מַעֲשְׂיָהוּ בֶן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עַזְרִיקָם נְגִיד הַבַּיִת וְאֶת־אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ: וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל 8

.Someron in *spolium* adduxerūt Et .eis ab diripuerūt *multū spolium* etiā & ; filiarū &,filiorū:mulierū millia ducenta suis fratrib⁹ de

מֵאֲחֵיהֶם מָאתַיִם אֶלֶף נָשִׁים בָּנִים וּבָנוֹת וְגַם שָׁלָל רַב בָּזוּז מֵהֶם וַיָּבִיאוּ אֶת־הַשָּׁלָל לְשֹׁמְרוֹן:

excandescentia in Ecce : eis dixitque,Someron in *venientis exercitus facies ad* est egressⁱ⁹ &,ej⁹ nomē Hoded Domini propheta erat ibi Et

9 וְשָׁם הָיָה נָבִיא לַיהוָה עוֹדֵד שְׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּא לְשֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בַחֲמַת

.pertigit cœlos ad usque *sævitia in* eis *in* occidistis & : vestra manu in eos tradidit ,Jehudah cōtra vestrorū patrū Dei Domini

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם עַל־יְהוּדָה נְתָנָם בְּיֶדְכֶם וַתַּהַרְגוּ־בָם בְּזַעַף עַד לַשָּׁמַיִם הִגִּיעַ:

Versio VULG. LAT.

Fecítque quod rectum erat coram Dño, juxta omnia quæ fecerat Ozias pater suus, excepto quòd non est ingressus templum Domini, & adhuc populus delinquebat. Ipse ædificavit portam domûs Domini excelsam, & in muro Ophel multa construxit. Urbes quoq; ædificavit in montibus Juda, & in saltibus castella & turres. Ipse pugnavit contra regem filiorū Ammon, & vicit eos, dederúntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti, & decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei: hæc ei præbuerūt filii Ammon, in anno secundo & tertio. Corroboratúsq; est Joatham, eò quòd direxisset vias suas coram Dño Deo suo. Reliqua autem sermonū Joatham, & omnes pugnæ ejus, & opera, scripta sunt in libro regum Israel & Juda. Vigintiquinque annorum erat cùm regnare cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem. Dormivítque Joatham cum patribus suis, & sepelierunt eum in civitate David: & regnavit Achaz filiꝰ ejꝰ pro eo.

2 3 4 5 6 7 8 9

CAP. XXVIII.

Viginti annorū erat Achaz cùm regnare cœpisset: & sedecim annis regnavit in Jerusalem: non fecit rectum in conspectu Dñi sicut David pater ejus: Sed ambulavit in viis regū Israel, insuper & statuas fudit Baalim. Ipse est, qui adolevit incensū in valle Benennom, & lustravit filios suos in igne, juxta ritum gentiū, quas interfecit Dñs in adventu filiorum Israel. Sacrificabat quoque, & thymiama succendebat in excelsis, & in collibus, & sub omni ligno frondoso. Tradidítque eum Dñs Deus ejus in manu regis Syriæ, qui pcussit eum, magnámq; prædam cepit de ejus imperio, & adduxit in Damascū: manibꝰ quoque regis Israel traditꝰ est, & pcussus plagâ grandi. Occiditq; Phacee, filius Romeliæ, de Juda centū viginti millia in die uno, omnes viros bellatores: eò q reliquissent Dñm Deum patrū suorum. Eodem tempore occidit Zechri, vir potens ex Ephraim, Maasiā filiū regis, & Ezricam ducē domûs ejus, Elcanam quoque secundū à rege. Ceperúntq; filii Israel de fratribus suis ducenta millia mulierum, puerorum, & puellarū, & infinitam prædam: ptulerúntque eam in Samariam. Eâ tempestate erat ibi propheta Dñi, nomine Oded: qui egressus obviàm exercitui venienti in Samariā, dixit eis; Ecce iratus Dñs Deus patrum vestrorum contra Juda, tradidit eos in manibus vestris, & occidistis eos atrociter, ita ut ad cœlum pertingeret vestra crudelitas.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Fecit quod bonum erat coram Dño, quemadmodum fecerat Ozia pater ejus: verùm non est ingressus domum Dñi, & adhuc populus corruptis erat moribus. Is ædificavit portam domûs Dñi superiorem; & in muro qui absolutus fuit, plurimùm ædificavit. Civitates ædificavit in terra Judæ: & in Harsath ædificavit palatia, & turres. Idem pugnavit contra populum Ammonitarum, & superavit eos: dederuntq; ei Ammonitæ eo anno centum talenta argenti, decies mille coros tritici, & decies mille coros hordei: totum hoc munus computaverunt et obtulerunt ei Ammonitæ. Anno secundo & tertio confirmavit se Jotham, quia rectè composuerat vias suas coram Dño Deo suo. Reliqua gesta Jothami, omnia bella, & viæ ejus, scripta sunt in libro regum Israelis & Judæ. Occumbente demum Jothamo cum majoribus suis, & in civitate Davidis sepulto, regnavit Ahaz filius ejus post ipsum.

2 3 4 5 6 7 8 9

CAP. XXVIII.

Vigintiquinque natus erat annos Ahaz cùm regnavit, & sexdecim annis regnavit in Jerusalem. Non fecit quod bonum erat coram Dño Deo suo, sicut David pater ejus: Sed ambulavit in viis regum Israelis: tum enim aras fecit idolis, Tum obtulit acerras thuris in vallibus magnis, tum filium suum traduxit per ignem secundùm consuetudiné gentium quas perdiderat Dñs à conspectu filiorum Israelis: Deniq; sacrificavit & obtulit acerras thuris super aras & super excelsa, & subter quascunq; pulchras arbores. Quapropter tradidit eum Dñs Deus in manum regis Adumæorum, qui, multis ex ejus *populo* cæde mactatis, & magnâ ab eo captâ prædâ, rediêre Damascum. Traditus etiam fuit in manus regis Israelitarum, qui magnâ *gentem* ejus nece confecit. Nam Pecahus Romeliæ filius uno die trucidavit è *gente* regis Judæorum centum viginti millia, qui omnes erant viri fortissimi; eò quòd deseruissent Dñm Deum patrum suorum. Interfecit etiam Zachri gigantē Aphremiticum, & Maasiam regis filium, Ezarchi œconomum, & Elcanam secundum à rege. Et Israelitæ captivos duxerunt è fratribus suis hominum ducenta millia, cum filiis & filiabus eorum; plurimamq; prædam diripuerunt ab eis, et advexerunt prædam in Samariam. Erat autem ibi propheta Domini, cujus nomen erat Addo, qui egressus obviàm exercitui, venit Samariam, et dixit; Quòd irâ percitus Dominus Deus patrum nostrorum contra Judæos, tradiderit eos in manus vestras; *ideo* trucidâstis eos, nec pepercistis eis.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα (γ) ἃ ἐποίησεν Ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ εἰσ-
3 ῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου, καὶ ἔτι ὁ λαὸς παρεφέρετο. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν
4 ὑψηλὴν, καὶ ἐν (ε) τείχει Ὀπὰλ ᾠκοδόμησε πολλά, (ζ) Ἐν ὄρει Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς καὶ
5 οἰκήσεις καὶ πύργους. Αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἔδω-
κεν αὐτῷ οἱ υἱοὶ (η) Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυρῶν,
καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας· ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῷ πρώτῳ
6 ἔτει (θ) καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ. Κατίσχυσεν Ἰωάθαμ, ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐναν-
7 τίον κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ. Καὶ (ι) οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωάθαμ καὶ ὁ πόλεμος καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, ἰδοὺ (κ) γε-
9 γραμμέναι ἐπὶ (λ) βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ (μ) Ἰσραήλ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων (ν) αὐτοῦ,
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et fecit rectum in conſpectu Domini juxta omnia quæ fecerat Ozias pater ejus: ſed non intravit in templum Domini: & adhuc populus delinquebat. Hic ædificavit portam domûs Domini excelſæ: & in muro (a) Ophel ædificavit multa, In monte Juda, & in ſaltibus (b) & habitationes, & turres. Hic pugnavit adverſus regem filiorum Ammon: & prævaluit ſuper eum. Et dabant ei filii Ammon (c) per annum centum talenta argenti, & decem millia cororum tritici, & decem millia hordeorum. Hæc afferebat ei rex filiorum Ammon per annum in primo anno, & in ſecundo, & tertio. Confortatus eſt Joatham, quoniam paravit vias ſuas coram Domino Deo ſuo. Et reliqua verba Joatham & bellum, & actiones ejus, ecce ſcripta in libro regum Juda, & (d) Iſrael. Et dormivit Joatham cum patribus ſuis: & ſepultus eſt in civitate David. Et regnavit Achaz filius ejus pro eo.

MS. A. (γ) ὅσα (δ) κυρίου καὶ τὴν (ε) τείχη τῆς Ὀφλᾶ ᾠκοδόμησεν (ζ) Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει (η) Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν (θ) καὶ δευτέρῳ (ι) οἱ λόγοι Ἰω-
8 αάθαμ οἱ λοιποὶ καὶ (κ) γεγραμμένοι (λ) βιβλίων (μ) Ἰσραήλ. Καὶ ἔτη εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ
(ν) ἑαυτῷ,

ΚΕΦ. κη'.

1 Υἱὸς (α) εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ (β) βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν
2 ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη κατὰ
3 τὰς ὁδοὺς (δ) βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε, Καὶ τοῖς εἰδώλοις (ε) αὐτῶν ἐν γὲ Βεννε-
νὸμ· καὶ ἔλιγε τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα (ζ) τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξωλόθρευσε κύριος
4 ἀπὸ προσώπου (η) υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν βωμάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς
5 ξύλου ἀλσώδους. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ διὰ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν
αὐτῷ καὶ ἠχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἤγαγε εἰς Δαμασκόν· καὶ εἰς (ι) χεῖρας βα-
6 σιλέως Ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτὸν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην. Καὶ ἀπέκτεινε Φακὲ ὁ τοῦ
(θ) Ρομλίας βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰούδᾳ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύι,
7 ἐν τῷ (ι) καταλιπεῖν αὐτὸς κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ ἀπέκτεινε (κ) Ζεχρὶ ὁ δυνατὸς
τῷ Ἐφραὶμ τὸν (λ) Μαασίαν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν Ἐζρικὰμ ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἐλ-
8 κανὰ τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως. Καὶ (μ) ἠχμαλώτισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἑξακο-
σίας χιλιάδας, (ν) γυναῖκας καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν
9 τὰ σκῦλα εἰς Σαμάρειαν. Καὶ ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τοῦ κυρίου, Ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάν-
τησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου Θεοῦ τῶν πατέρων
ὑμῶν (ξ) ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕ-
ως τῶν οὐρανῶν ἔφθακε.

Filius viginti (a) & quinque annorum erat Achaz in regnando ipſum: & ſexdecim annos regnavit in Hieruſalem: & non fecit rectum in conſpectu Domini, ſicut David pater ejus: Et ambulavit ſecundùm vias regum Iſrael. Etenim ſculptilia fecit, Et idolis eorum in (b) Ge Bennon: & traduxit filios ſuos per ignem ſecundùm abominationes gentium, quas exterminaverat Dominus à facie filiorum Iſrael. Et adolebat ſuper excelſa, & ſuper ſolaria, & ſub omni ligno frondoſo. Et tradidit eum Dominus Deus ejus (c) per manum regis Syriæ: & percuſſit in eo, & captivavit de eis captivitatem multam, & adduxit in Damaſcum. Et in manus regis Iſrael tradidit eum: & percuſſit in eo plagam magnam. Et interfecit Phacee filius Romeliæ rex Iſrael in Juda in una die centum viginti millia virorum potentium fortitudine, in relinquendo eos Dominum Deum patrum ſuorum. Et interfecit Zechri potens ex Ephraim Maaſiam filium regis, & Exrican præfectum domûs ejus, & Elcana (d) vicarium regis. Et captivaverunt filii Iſrael de fratribus ſuis (e) trecenta millia, mulieres, & filios, & filias. Et ſpolia multa prædati ſunt ex eis: & attulerunt ſpolia in Samariam. Et ibi erat prophetа Domini: Oded nomen ei. Et exiit in occurſum virtutis venientium in Samariam, & dixit eis; Ecce ira Domini Dei patrum veſtrorum ſuper Judam: & tradidit eos in manus veſtras: & interfeciſtis eis in ira: & uſque ad cœlos pervenit.

MS. A. (α) εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ (β) βασιλεῦσαι (γ) ἑκαὲξ ἐβασίλευσεν (δ) τῶν βασιλέων (ε) αὐτῶν ἔθυεν ἐν γῇ Βεεννόμ· (ζ) πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἀφανιζόντων θεόν,
καὶ ὧν ἐξωλέθρευσεν (η) τῶν υἱῶν (ι) τὰς χεῖρας (θ) Ῥομλίου (ι) αὐτὸς καταλιπεῖν τὸν κύριον Θεὸν (κ) Ζεχρὶ (λ) Μασίαν (μ) ἠχμαλώτισαν (ν) γυναῖκας, υἱοὺς (ξ) ἐπὶ τῶν Ἰούδαν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وَصَنَعَ حَسَنًا قُدَّامَ اللهِ مِثْلَ مَا صَنَعَ عُوزِيَّا أَبُوهُ * وَلَكِنْ لَمْ يَدْخُلْ بَيْتَ اللهِ * وَإِلَى هٰذِهِ
3 الْغَايَةِ كَانَ الشَّعْبُ فَاسِدًا * وَهُوَ بَنَى بَابَ بَيْتِ اللهِ الْعُلْوَانِيَّ * وَالسُّورَ الَّذِي كَانَ قَدِ
4 ابْتَدَرَسَ بَنَاهُ * وَبَنَى صَيَاعًا بِأَرْضِ يَهُودَا * وَفِي حُرُوسَ بَنَى مَدِينَاتٍ وَجَوَاسِقَ * وَهُوَ كَانَ
5 يُحَارِبُ بَنِي عَمُّونَ * وَيَقْوَى عَلَيْهِمْ * فَأَعْطَاهُ بَنُو عَمُّونَ فِي سَنَةٍ وَاحِدَةٍ مِئَةَ بَدْرَةٍ مَالًا *
وَعَشَرَةَ آلَافِ كُرٍّ حِنْطَةً * وَمِثْلَهَا شَعِيرًا * هٰذِهِ كُلُّهَا هَدَايَا قَرَّبَهَا لَهُ بَنُو عَمُّونَ * وَتَعَظَّمَ
6 يُوثَامُ * لِأَنَّهُ أَصْلَحَ طُرُقَهُ قُدَّامَ اللهِ * وَسَائِرُ أَقْوَالِهِ كُلُّهَا الْأُولَى وَالْأَخِيرَةُ مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ
7 مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ وَيَهُودَا *

Is benè ſe geſſit coram Deo, ut fecerat Ozia pater ejus: attamen non eſt ingreſſus templum Dei, & ad hoc uſque tempus depravatus erat populus. Is etiam ædificavit portam domûs Dei ſupremam, & murum qui attritus jam erat, reædificavit. Præterea ædificavit oppida in terra Juda, & in Harſath ædificavit loca amœna & arces. Idem quoque bellum intulit Ammonitis, & prævaluit eis, adeóque dederunt ei Ammonitæ eodem anno centum talenta pecuniæ, & decies mille corors tritici, totidémque hordei: omnia hæc munera obtulerunt ei Ammonitæ. Quare magnificatus eſt Jotham, quia vias ſuas coram Deo dirigebat. Reliquæ omnia ipſius geſta priora & poſteriora, ſcripta ſunt in libro regum Iſraelis & Judæ.

9 * وَمَاتَ يُوثَامُ مَعَ آبَائِهِ * وَقُبِرَ فِي صِيعَةِ دَاوُدَ *
وَمَلَكَ آحَازُ ابْنُهُ بَعْدَهُ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَأَقَامَ مَلِكًا سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً *
1 * وَمَشَى فِي طُرُقِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * وَبَنَا مَذَابِحَ لِلْأَوْثَانِ * وَقَدَّمَ الْبَخُورَ فِي أَوْدِيَةِ كَبَارٍ *
2 3 وَأَحْرَقَ ابْنَهُ بِالنَّارِ مِثْلَ عَادَةِ الْأُمَمِ الَّذِينَ أَهْلَكَهُمُ اللهُ مِنْ قُدَّامِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَأَطْلَعَ
4 الذَّبَائِحَ وَالْبَخُورَ لِلْأَوْثَانِ تَحْتَ كُلِّ الْأَشْجَارِ الْحِسَانِ * فَأَسْلَمَهُ اللهُ فِي يَدِ مَلِكِ أَدُومَ *
5 فَأَهْلَكَ مِنَ الشَّعْبِ * وَأَحْرَبَ حَرَابًا عَظِيمًا * وَسَبَى مِنْهُمْ سَبْيًا عَظِيمًا * وَأَتَى بِالسَّبْيِ إِلَى دِمَشْقَ *
وَأَيْضًا أَسْلَمَهُ اللهُ بِيَدِ مَلِكِ إِسْرَائِيلَ * فَحَرَبَ حَرَابًا * وَقَتَلَ فَاقَحُ بْنُ رُومَيْلَا مِنْ مُلُوكِ يَهُودَا
6 مِئَةً وَعِشْرِينَ أَلْفًا فِي يَوْمٍ وَاحِدٍ * لِأَجْلِ تَخْلِيَتِهِمُ اللهَ إِلَهَ آبَائِهِمْ * وَقَتَلَ زِكْرِي مِنْ بَنِي
7 أَفْرَايِمَ * وَلِعَمْسُوا بْنَ مَلْكَا * وَلِعَزْرِيقَامَ وَكِيلَ الْبَيْتِ * وَالْقَنِيَّا ثَانِيَ الْمَلِكِ * وَسَبَى بَنُو إِسْرَائِيلَ مِنْ
8 إِخْوَتِهِمْ مِائَتَيْ أَلْفٍ * نِسَاءً وَبَنِينَ وَبَنَاتٍ * وَجَاءُوا بِالْغَنِيمَةِ إِلَى سَمَرِينَ * وَكَانَ ثَمَّ نَبِيُّ اللهِ اسْمُهُ
9 عُودُ * فَخَرَجَ لِلِقَاءِ الْجَيْشِ الَّذِي جَاءَ إِلَى سَمَرِينَ * وَقَالَ * سَخِطَ اللهُ عَلَى بَيْتِ يَهُودَا وَأُورُشَلِيمَ
وَأَسْلَمَهُمْ فِي أَيْدِيكُمْ * فَحَرَبْتُمُوهُمْ وَمَا رَحِمْتُمُوهُمْ *

Deinde mortuus eſt Jotham cum majoribus ſuis, & ſepultus in civitate Davidis.

CAP. XXVIII.

Poſt hunc regnavit Ahaz filius ejus annos natus viginti quinque, manſitque rex ſexdecim annis. Ambulavit in viis regum Iſraelis: nam ædificavit aras idolis: Obtulit incenſum in vallibus magnis: filium ſuum igne combuſſit more gentium quas Deus extinxerat à conſpectu Iſraelitarum: Obtulit ſacrificia & incenſum idolis ſub omnibus pulchris arboribus. Quamobrem tradidit illum Deus in manum regis Edom, qui multis è populo cæſis, ingenti vaſtatione factâ, & captâ ab eis prædâ copioſâ; prædam abduxit in Damaſcum. Tradidit eum quoque Deus in manum regis Iſraelitarum, qui & vaſtationem intulit. Trucidavit enim Pecahus Romeliæ filius de regno Jude centum viginti millia uno die; ob derelictum ab eis Deum, Deum majorum ſuorum: Et occidit Zichri de domo Ephraimi, Amaſum filium Malchæ, Azarchi præfectum domûs, & Elcaniam ſecundum à rege: Et adduxerunt Iſraelitæ de fratribus ſuis ducenta millia captivorum unà cum filiis & filiabus eorum, & prædam intulerunt in Samariam: ubi exiſtens prophetа Dei, cujus nomen erat Addo, egreſſus eſt obviàm exercitui qui venerat ad Samariam, & ait; Iratus Deus domûs Judæ, & Heroſolymæ, tradidit eos in manus veſtras; & vos eos depopulati eſtis, nulla erga eos commiſeratione commoti:

דברי הימים ב: כח

vos tantùm Nónne .vobis ancillas in & ,ſervos in ſubjicere *dicentes vos* Jeruſalaim & Jehudah filios nunc Et
וְעַתָּה בְּנֵי־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם אַתֶּם אֹמְרִים לְכְבֹּשׁ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת לָכֶם הֲלֹא רַק־אַתֶּם 10
duxiſtis captivam quam captivitatem reducite & ,me audite nunc Et ? veſtro Deo Domino delicta vobiſcum
עִמָּכֶם אֲשֵׁמוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וְעַתָּה שִׁמְעוּנִי וְהָשִׁיבוּ הַשִּׁבְיָה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם 11
filius Hazariahu ,Ephraim filiorum *captibus* de viri ſurrexerunt Et .vos ſuper Domini *naſi* ira quia ; veſtris fratribus de
מֵאֲחֵיכֶם כִּי חֲרוֹן אַף־יְהוָה עֲלֵיכֶם׃ וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי־אֶפְרַיִם עֲזַרְיָהוּ בֶן 12
.militia è venientes contra ,Chadlai filius Hamaſa &,Sallum filius Jechizchijahu &,Meſillemoth filius Berechiahu ,Jehochanan
יְהוֹחָנָן בֶּרֶכְיָהוּ בֶן־מְשִׁלְּמוֹת וִיחִזְקִיָּהוּ בֶּן־שַׁלֻּם וַעֲמָשָׂא בֶן־חַדְלַי עַל־הַבָּאִים מִן־הַצָּבָא׃
ſuper addere *dicentes* Vos .nos ſuper *Domini* delictum in quia ,huc captivitatem adducetis Non :eis dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא־תְבִיאוּ אֶת־הַשִּׁבְיָה הֵנָּה כִּי לְאַשְׁמַת יְהוָה עָלֵינוּ אַתֶּם אֹמְרִים לְהֹסִיף עַל־ 13
captivitatem *expeditus* reliquit Et .Iſrael ſuper *naſi* ira & ,nobis delictum *multum* nam :noſtra delicta ſuper &,noſtra peccata
חַטֹּאתֵנוּ וְעַל־אַשְׁמָתֵנוּ כִּי־רַבָּה אַשְׁמָה לָנוּ וְחָרוֹן אַף עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְעִזְבוּ הַחֲלוּץ אֶת־הַשִּׁבְיָה 14
apprehenderunt & ; nomina per *ſunt nuncupati* qui viri ſurrexerunt Et .*concionis totius* & ,*principum* facies ad ,prædam &
וְאֶת־הַבִּזָּה לִפְנֵי הַשָּׂרִים וְכָל־הַקָּהָל׃ וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נִקְבוּ בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ 15
,eos fecerunt comedere &,eos fecerãt calceare &,eos fecerunt veſtire & ſpoliis de veſtierunt eorum nudos omnes & ,captivitatem *in*
בַּשִּׁבְיָה וְכָל־מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן־הַשָּׁלָל וַיַּלְבִּשֻׁם וַיְנַעֲלֻם וַיַּאַכְלֻם
apud palmarum civitatem Jericho eos adduxerũt &,*impingentem* omnem aſinis in eos duxerunt & ,eos unxerunt &,eos fecerunt bibere &
וַיַּשְׁקוּם וַיְסֻכֻּם וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל־כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל 16
adhuc Et .ſibi *auxiliandum ad* ,Aſſur reges ad Achaz rex miſit illo tempore In .Someron ſunt reverſi & : eorum fratres
אֲחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹן׃ בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז עַל־מַלְכֵי אַשּׁוּר לַעְזֹר לוֹ׃ וְעוֹד 17
meridiem & ,planicies urbes per ſe diffuderunt Peliſtim Et .captivitatem *duxerũt captivã* &,Jehudah de percuſſerunt &,venerunt Edomæi
אֲדוֹמִים בָּאוּ וַיַּכּוּ בִיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ־שֶׁבִי׃ וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהַנֶּגֶב 18
,ejus *filias* & ,Timnah & ,ejus *filia* & ,Socho & ,Ghederoth & ,Ajalon & ,ſemes-Beth ceperunt & :Jehudah
לִיהוּדָה וַיִּלְכְּדוּ אֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־גְּדֵרוֹת וְאֶת־שׂוֹכוֹ וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־תִּמְנָה וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ
quia :Iſrael regem Achaz propter Jehudah Dominus humiliavit Nam .ibi habitaverunt & ,ejus *filias* & ,Ghimzo &
וְאֶת־גִּמְזוֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ כִּי־הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת־יְהוּדָה בַּעֲבוּר אָחָז מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כִּי 19
,ei fuit *angustiæ* & ,Aſſur rex pilneſer-Tilgath eum *ſuper* venit Et .Dñm in prævaricatione *prævaricando* & ,Jehudah *in feriari fecerat*
הִפְרִיעַ בִּיהוּדָה וּמָעֹל מָעַל בַּיהוָה׃ וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְגַּת פִּלְנֶאסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּצַּר לוֹ 20
non & ,Aſſur regi *dedit* & :principum & ,regis domum & ,Domini domum Achaz *fuerat partitus* Etenim .eũ roboravit non &
וְלֹא חִזְּקוֹ׃ כִּי־חִלַּק אָחָז אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא 21
diis immolavit Et .Achas rex ipſe ,Dominum in *prævaricari* addidit & *ſibi eſſe angustiæ* tempore in Et .ſibi auxilium ad
לְעֶזְרָה לוֹ׃ וּבְעֵת הַצַּר לוֹ וַיּוֹסֶף לִמְעֹל בַּיהוָה הוּא הַמֶּלֶךְ אָחָז׃ וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי 22
:me adjuvabunt &,immolabo eis ,eos *adjuvantes ipſi* Aram regum dii Quoniam ;dixit & :eum *in* percutientib⁹ Darmeſec
דַּרְמֶשֶׂק הַמַּכִּים בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי־אֲרָם הֵם מְעֹרְרִים אֹתָם לָהֶם אֶזְבְּחָה וְיַעְזְרוּנִי
vaſa *quaſſivit* & ,Dei domus vaſa Achaz *collegit* Et .Iſrael omni & ,eum faciendum ruere ad ei fuerunt ipſi &
וְהֵם הָיוּ־לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף אָחָז אֶת־כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְקַצֵּץ אֶת־כְּלֵי 24
omni in Et .Jeruſalaim in angulo omni in altaria ſibi fecit & ;Domini domus *fores* clauſit & ,Dei domus
בֵּית־הָאֱלֹהִים וַיְסַגֵּר אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ מִזְבְּחוֹת בְּכָל־פִּנַּה בִּירוּשָׁלִַ͏ם׃ וּבְכָל־ 25
.ſuorum patrum Deum Dominum fecit iraſci & ;alienis diis ſuffiendum ad ,excelſa fecit Jehudah *urbe & urbe*
עִיר וְעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בָמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
.Iſrael & ,Jehudah regum libro in ſcripta *ipſa* ecce ,noviſſimorum & primorum ,ejus viarũ omniũ & ,ejus *verborũ reſidua* Et
וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל־דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ 26

Verſio VULG. LAT.

Inſuper filios Juda & Jeruſalem vultis vobis ſubjicere in ſervos & ancillas : quod nequaquàm facto opus eſt : peccâſtis enim ſuper hoc Domino Deo veſtro. Sed audite 10
conſilium meum, & reducite captivos, quos adduxiſtis de fratribus veſtris, quia magnus furor Domini imminet 11
vobis. Steterunt itaque viri de principibus filiorum Ephraim, Azarias filius Johanan, Barachias filius Moſollamoth, Ezechias filius Sellum, & Amaſa filius Adali, 12
contra eos qui veniebant de prælio, Et dixerunt eis ; Non introducetis huc captivos : ne peccemus Domino. Quarè vultis adjicere ſuper peccata noſtra, & vetera cu- 13
mulare delicta ? grande quippè peccatum eſt, & ira furoris Domini imminet ſuper Iſrael. Dimiſerúntque viri 14
bellatores prædam, & univerſa quæ ceperant, coram principibus, & omni multitudine. Steterúntq; viri, quos 15
ſuprà memoravim⁹, & apprehendentes captivos omnéſq; qui nudi erant, veſtierunt de ſpoliis : cúmq; veſtiſſent eos, & calceâſſent, & refeciſſent cibo ac potu, unxiſ-
ſéntq; propter laborem, & adhibuiſſent eis curam : quicunque ambulare non poterant, & erant imbecillo cor-
pore, impoſuerunt eos jumentis, & adduxerunt Jericho Civitatem palmarum ad fratres eorum, ipsíque reverſi 16
ſunt in Samariam. Tempore illo miſit rex Achaz ad regem Aſſyriorum, poſtulans auxilium. Venerúntque Idu- 17
mæi, & percuſſerunt multos ex Juda, & ceperunt prædam magnam. Philiſthiim quoque diffuſi ſunt per urbes 18
campeſtres, & ad Meridiem Juda : ceperúntque Beth-ſames, & Aialon, & Gaderoth, Socho quoque, & Thamnan, & Gamzo, cum viculis ſuis, & habitaverunt in eis.
Humiliaverat enim Dominus Judam propter Achaz regem Juda, eò quòd nudâſſet eum auxilio, & contem- 19
ptui habuiſſet Dominum. Adduxítq; contra eum Thelgathphalnaſar regem Aſſyriorum, qui & afflixit eum, & 20
nullo reſiſtente vaſtavit.. Igitur Achaz, ſpoliatâ domo Domini, & domo regum ac principum, dedit regi Aſſy- 21
riorum munera, & tamen nihil ei profuit. Inſuper & tempore anguſtiæ ſuæ auxit contemptum in Dominum, 22
ipſe per ſe rex Achaz, Immolavit diis Damaſci victimas percuſſoribus ſuis, & dixit ; Dii regum Syriæ auxi- 23
liantur eis, quos ego placabo hoſtiis, & aderunt mihi, cùm econtrariò ipſi fuerint ruinæ ei, & univerſo Iſrael.
Direptis itaque Achaz omnibus vaſis domûs Dei, atque confractis, clauſit januas templi Dei, & fecit ſibi altaria 24
in univerſis angulis Jeruſalem. In omnibus quoque urbibus Juda extruxit aras ad cremandum thus, atque ad 25
iracundiam provocavit Dominum Deum patrum ſuorum. Reliqua autem ſermonum ejus, & omnium operum 26
ſuorum priorum & noviſſimorum, ſcripta ſunt in libro regum Juda & Iſrael.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Imò nunc contenditis ut ſint vobis ſervi & ancillæ : & vos quidem nôſtis tantum vos crimen coram Domino Deo veſtro commiſiſſe. Jam ergò audite me, & remittite captivos quos cepiſtis de fratribus veſtris, ne fortè excitetur in vos ira Domini. Tunc ſurgentes viri quidam ex principibus Aphremitarum, *nempe* Azaria, & Johana, atque Barachia filius Machariæ ; Dixerunt eis, Ne introducatis hos captivos huc, ne adhuc peccemus coram Domino Deo noſtro : vos autem dicitis, Adjiciamus ad culpas noſtras & peccata noſtra, quandoquidem plurima ſunt. Remiſerunt ergò omnes captivos in Jeruſalem. Pergens autem ipſe rex Ahaz mendaciis Dominum negare, ſacrificavit diis Damaſci, & dicebat eis ; Vos eſtis dii ac domini mei, vos colo, & vobis ſacrifico : ſic fuit ipſe offendiculo Judæ, & peccare fecit totum populum Judæum. Adhæc congregavit Ahaz omnia vaſa quæ erant in domo Domini, & concidit vaſa quæ erant in domo Domini, clauſitque januas interiores & exteriores quæ erant in domo Domini : Et fecit ſibi altaria in omnibus angulis qui erant in Jeruſalem, & quâcunque civitate quæ erat in Juda : fecerátq; ſacrificia ad immolandum diis alienis. Eodem tempore miſit rex Ahaz ad regem Athur ut opem ſibi ferret. Nam adhuc Adumæi veniebant, & ſtragem faciebant in Judæis, & abducebant ex eis captivos : Et Paleſtini venientes obſederant civitates planitiei, & civitates Meridionales Judæorum, ceperántq; civitatem Beth-ſemes, & civitatem Ilon, & civitatem Zeorath, Sob & viculos ejus, Garam & viculos ejus. Fregerat enim Dominus Judæos propter peccata Ahazi regis Judæ, quæ multiplicaverat in domo Judæ, graviter mentitus in Dominum Deum ſuum. Item veniente contra eum Teglathpalaſare rege Athur, eúmque obſidente, & ſummâ anguſtiâ premente ; Tulit rex Ahaz vaſa quæ erant in domo Domini. & vaſa quæ erant in domo regum predeceſſorum, & in domibus opulentis ; dedítque regi Athur, ne læderet eum tempore anguſtiæ ſuæ.

Reliqua geſta Ahazi, & omnes viæ ejus priores ac poſteriores ; ecce ſcripta ſunt in libro regum Judæ & Iſraelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ νῦν υἱὸς Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ ὑμεῖς λέγετε (o) κατακλῆσαι εἰς δούλους καὶ δούλας. (π) οὐκ ἰδοὺ εἰ-
11 μι μεθ' ὑμῶν μαρτυρῆσαι κυρίῳ (ρ) θεῷ ὑμῶν; Καὶ νῦν ἀκέσατέ μου, καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλω-
12 σίαν ἣν (σ) ἠχμαλωτεύσατε ἀπὸ ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν. Καὶ ἀνέστησαν ἄρ-
χοντες ἀπὸ πρώτων υἱῶν Ἐφραὶμ, (τ) Οὐδείας ὁ τοῦ Ἰωαννᾶ, καὶ Βαραχίας ὁ τοῦ (υ) Μοσολαμὼθ, καὶ
13 Ἐζεκίας ὁ τοῦ Σελλὴμ, καὶ Ἀμασίας ὁ τοῦ (φ) Ἐλδαὶ ὀπὶ τοὺ ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου, Καὶ
εἶπαν αὐτοῖς, Οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ ἀμαρτάνειν τῷ
κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς ὑμεῖς λέγετε (χ) προσθεῖναι ἐπὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ὀπὶ (ψ) ἄγνοιαν ἡμῶν,
14 ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν, καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ
15 τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἀνέστησαν
ἄνδρες οἱ ἐπικληθέντες ἐν ὀνόματι, καὶ ἀνελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς
(ω) περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκαν φαγεῖν
καὶ ἀλείψασθαι, καὶ (α) ἀντήγαγον καὶ ἐν ὑποζυγίοις πάντας ἀδυνάτους, καὶ κατέστησαν αὐτοὺς
16 εἰς Ἰεριχὼ πόλιν φοινίκων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ (β) ἐπέστρεψαν εἰς Σαμάρειαν. Ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ (γ) ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς βασιλέα Ἀσσὺρ βοηθῆσαι αὐτῷ καὶ ἐν τούτῳ,
17 18 (δ) Ὅτι οἱ Ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ (ε) ἠχμαλώτισαν αἰχμαλωσίαν. Καὶ
οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ Λιβὸς τοῦ Ἰούδα, καὶ ἔλαβον τὴν (ζ)
Βαθσαμοὺς, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκαν
τῷ βασιλεῖ· καὶ Ἀϊλὼν, καὶ Γεδηρὼ, καὶ Σωχὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, (η) καὶ Θαμνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
19 (ϑ) Γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. Ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν Ἰούδαν διὰ
20 Ἄχαζ βασιλέα Ἰούδα, ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν (ι) Θελγαφελασὰρ
21 βασιλεὺς Ἀσσὺρ, (κ) καὶ ἔθλιψεν αὐτόν. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴ-
κῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Ἀσσὺρ· καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν (λ) αὐτῷ
22 ἦν, Ἀλλ' ἢ τοῦ θλιβῆναι αὐτόν. καὶ προσέθηκε τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, καὶ εἶπεν ὁ (μ) βασι-
23 λεὺς Ἄχαζ, Ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς Δαμασκοῦ τοὺς τύπτοντάς με· καὶ εἶπεν, Ὅτι θεοὶ βασιλέως
Συρίας αὐτοί (ν) κατισχύουσιν αὐτοὺς, αὐτοῖς θύσω νῦν, καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ αὐτοὶ ἐγένον-
24 το αὐτῷ εἰς σκῶλον καὶ πᾶσιν Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, καὶ κατέκο-
ψεν αὐτὰ, καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐποίησεν (ξ) ἑαυτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ (ο) γω-
25 νίᾳ ἐν Ἰερουσαλὴμ, Καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν Ἰούδᾳ (π) ἐποίησεν ὑψηλὰ θυμιᾶν θεοῖς ἀλ-
26 λοτρίοις, καὶ παρώργισαν (ρ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (σ) αὐτῶν. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐ-
τοῦ καὶ αἱ πρᾶξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται, ἰδοὺ γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ
Ἰσραήλ.

Et nunc filios Juda, & Hierusalem vos dicitis possidere in servos, & 10
servas. Nonne ecce ego sum vobiscum ad contestandum Domino Deo
(f) vestro? Et nunc audite me; & restituite captivitatem, quam 11
captivâstis de fratribus vestris: quoniam ira furoris Domini super vos.
Et surrexerunt principes de filiis Ephraim, (g) Udias filius Joanu, & Ba- 12
rachias filius Mosolamoth, & Ezechias filius Sellem, & Amasias filius
Eldai super advenientes è bello, Et dixerunt eis; Non introducite ca- 13
pivitatem huc ad nos: quoniam ad peccandum Domino super nos, vos
dicitis adjicere super peccata nostra, & super ignorantiam nostram:
quoniam multum est peccatum nostrum, & ira furoris Domini super
Israel. Et dimiserunt bellatores captivitatem, & spolia ante principes, 14
& omnem ecclesiam. Et surrexerunt viri invocati in nomine, & 15
susceperunt captivitatem, & omnes nudos vestierunt de spoliis: & indue-
runt eos, et calceaverunt eos, et dederunt (h) comedere, et ungi: & susceperunt
eos in subjugalibus omnem infirmum: & collocaverunt eos in Hie-
richo civitate palmarum apud fratres eorum: & reverterunt in Samariam.
In tempore illo misit rex Achaz ad regem Assur ad auxiliandum sibi 16
et in (i) hoc: Quoniam Idumæi invaserunt, & percusserunt in Juda, 17
& captivârunt captivitatem. Et alienigenæ invaserunt super civitates 18
campestris, & ab Africo Juda: & ceperunt Bethsamys, & (k) (quæ
in domo Domini, & quæ in domo regis, & principum, & dederunt
regi) Alon, & (l) Gadero, & Socho, et pagos ejus, et Thamna, et
pagos ejus, et Gamzo, et pagos ejus: Et habitaverunt illic. Quoni- 19
am humiliavit Dominus Judam propter Achaz regem Juda: (m) quo-
niam discessit discessione à Domino. Et venit super eum Thalga Phel- 20
lasar rex Assur, et tribulavit eum. Et cepit Achaz quæ in domo Domini, 21
et quæ in domo regis, et principum, et dedit regi Assur: et non ad au-
xilium ei fuit, Sed ut ipse tribularetur. Et adjecit recedere à Domino: 22
et dixit rex Achaz; Exquiram deos Damasci, qui verberant me. Et 23
dixit; Quoniam dii regis Syriæ ipsi (n) confortant eos: ipsis igitur sa-
crificabo, et suscipient me. Et ipsi fuerunt ei in scandalum, et omni
Israel. Et removit Achaz vasa domûs Domini: et concîdit ea: et clausit 24
januas domûs Domini: et fecit sibi altaria in omni angulo in Hierusalem:
Et in omni civitate et civitate in Juda fecit excelsa ad adolendum diis 25
alienis. Et irritaverunt Dominum Deum patrum suorum. Et reliqua 26
verba ejus, et actiones ejus primæ, et novissimæ, ecce scripta in libro
regum Juda et Israel.

MS. A. (o) καταπτήσαι (π) οὐχ (ρ) τοῦ θεοῦ ὑμῶν; Νῦν (σ) αἰχμαλωτεύσατε (τ) Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανὰν, (υ) Μοσολλαμὼθ, (φ) Ἀδδὶ (χ) προσθεῖναι (ψ) ἄγνοιαν, ὅτι (ω) περιέβαλον (α) ἀνήγαγον ἐν (β) ὑπέστρεψαν (γ) ἀπέστειλεν Ἄχαζ (δ) Ὅτι Ἰδουμαῖοι (ε) ἠχμαλώτευσαν (ζ) Βαθσαμοὺς, καὶ τὴν Ἀϊλὼν, καὶ τὴν Γαδηρὼθ, (η) καὶ Θαμνὰ (ϑ) Γαμαίζαὶ (ι) Θαγλαθφελγανασὰρ (κ) καὶ ἐπάτξεν αὐτόν. (λ) αὐτῷ, Ἀλλ' ἢ (μ) βασιλεὺς, Ἐκζητήσω (ν) κατισχύουσιν, αὐτοῖς (ξ) αὐτῷ (ο) γωνίᾳ Ἰερουσαλὴμ, (π) ἐποίησαν (ρ) κύριον θεὸν (σ) ἑαυτῶν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 وَٱلآنَ تَجْهَدُونَ انْ يَكُونُوا لَكُمْ عَبِيدًا * وَهَلْ خَطِيَّةٌ قُدَّامَ ٱللهِ * فَٱسْمَعُوا مِنِّي * وَرُدُّوا
11 مَا أَخَذْتُمْ مِنْ إِخْوَتِكُمْ * لِئَلَّا يَكُونَ غَضَبُ ٱلرَّبِّ عَلَيْكُمْ * فَقَالَ رِجَالٌ مِنْ رُؤَسَاءِ
12 بَنِي أَفْرَايِمَ * وَهُمْ عَزَرِيَا بْنُ يُوحَنَا * وَبَرَخِيَا بْنُ مَشِرِي * لَا تُدْخِلُوا هٰذَا ٱلسَّبْيَ إِلَى هَاهُنَا *
13 لِئَلَّا نُخْطِئَ قُدَّامَ ٱللهِ * وَأَنْتُمْ تَقُولُونَ إِنَّا نُضَاعِفُ ذُنُوبًا عَلَى خَطَايَانَا * لِأَنَّهَا كَثِيرَةٌ جِدًّا *
14 * * فَرَدُّوا سَائِرَ ٱلسَّبْيِ إِلَى يُرُوشَلِيمَ * وَأَرْدَادَ ٱلْمَلِكُ أَخَازُ كَذِبًا قُدَّامَ ٱللهِ * وَذَبَحَ لِآلِهَةِ
15 دِمَشْقَ * وَقَالَ لَهُمْ * أَنْتُمُ ٱلْهِي وَلَكُمْ أَعْبُدُ * وَصَارَ عَثَرٌ لِيَهُوذَا * وَأَخْطَأَ سَائِرُ أُمَمِ
يَهُوذَا * وَجَمَعَ أَخَازُ سَائِرَ ٱلْبِيَاضِ ٱلَّتِي فِي بَيْتِ ٱللهِ * وَقَصَّصَ ٱلْبِيَاضَ ٱلَّتِي فِي بَيْتِ ٱللهِ *
24 وَأَغْلَقَ ٱلْأَبْوَابَ ٱلْجَوَّانِيَّةَ وَٱلْبَرَّانِيَّةَ * وَصَنَعَ لَهُ مَذَابِحَ فِي كُلِّ زَوَايَا أُرُوشَلِيمَ وَفِي صِيَاعِ
25 بَيْتِ يَهُوذَا لِلْآلِهَةِ ٱلْغَرِيبَةِ * وَفِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ بَعَثَ إِلَى عِنْدِ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ أَنْ يَجِيءَ
16 لِيُعِينَهُ * وَإِلَى هٰذِهِ ٱلْغَايَةِ أَتَوُا ٱلْأَدُومِيُّونَ * وَحَرِبُوا بَيْتَ يَهُوذَا * وَسَبَوْا مِنْهُمْ سَبْيًا * وَبَرَلُوا
17 18 فِي صِيَاعِ ٱلْبَرِّيَّةِ * وَعَلَى ٱلصِّيَاعِ ٱلْيَمَانِيَّةِ فِي بَيْتِ يَهُوذَا * وَأَخَذُوا بَعْلَبَكَّ ٱلصَّيْعَةَ *
وَلِيُلُونَ * وَلِعَرُورَ ٱلْغَرِيَّةِ * وَسُوَابَ * وَيَفِيعَ * وَعَزَامَ * لِأَنَّ ٱللهَ كَسَرَ بَيْتَ يَهُوذَا * لِأَجْلِ
19 خَطَايَا أَخَازَ مَلِكِهِمْ * لِأَنَّهَا كَثُرَتْ فِي بَيْتِ يَهُوذَا قُدَّامَ ٱللهِ * فَجَاءَ عَلَيْهِ سَحَارِيبُ مَلِكُ
20 ٱلْمَوْصِلِ * وَبَرَلَ عَلَيْهِ وَضَعَطَهُ ضَعْطًا عَظِيمًا * فَأَخَذَ ٱلْمَلِكُ أَخَازُ ٱلْبِيَاضَ ٱلَّتِي فِي بَيْتِ
21 ٱللهِ وَبُيُوتِ ٱلْمُلُوكِ ٱلْأَوَّلِينَ * وَمَا فِي بُيُوتِ ٱلْأَعْيَاءِ * وَأَعْطَاهَا لِمَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * حَتَّى لَا يَصِيرَ
فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ *

* * *

26 * وَسَائِرُ أَلْفَاظِ أَخَازَ ٱلْأُولَى وَٱلْأَخِيرَةِ مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ مُلُوكِ يَهُوذَا وَإِسْرَائِيلَ *

Et nunc contenditis eos esse vobis ser- 10
vos: at hoc peccatum est coram Deo.
Acquiescite ergò mihi, & remittite 11
quos cepistis de fratribus vestris, ne vos
invadat ira Domini. Tunc dixerunt 12
quidam è primoribus domûs Ephraimi,
nempe Azaria filius Johannis, & Ba-
rachia filius Mazri; Ne introducatis 13
prædam istam huc, ne peccemus coram
Deo: An verò dicteretis, Accumulabi-
mus crimen nostrum peccatis nostris quæ
quidem perquam multa sunt? Remise- 14
runt ergò totam prædam in Jerusalem. 15
Nihilominùs rex Achaz perrexit mentiri 13
coram Deo: sacrificavit enim diis Da-
masci, & dixit eis; Vos estis dii mei,
vos adoro: factúsque est offendiculo
Judæ, & peccare fecit totam gentem
Judæ. Præterea collegit Achaz omnia 24
vasa quæ erant in templo Dei, & con-
cîdit vasa quæ erant in templo Dei, &
occlusit fores internas & externas. Fe- 25
citque sibi aras in omnibus angulis Je-
rosolymæ & in oppidis domûs Judæ, pro
diis alienis. Eodem tempore misit ad 16
regem Musel ut veniret in auxilium
suum. (Quoniam tunc temporis venc- 17
rant Edomæi, & depopulati fuerant
Judæos, & captivos duxerant ex eis:
Et castra ponentes in oppidis campestri- 18
bus, & contra oppida Meridionalia
quæ sunt in domo Judæ, ceperant Ba-
albeccam civitatem, & Ilanem, & ci-
vitatem Azoth, & Soab, & Japhiaa
& Gazam. Deus enim depressérat do- 19
mum Judæ propter peccata Ahazi regis
eorum, quoniam multiplicata fuerant in
domo Judæ coram Deo) Verùm San- 20
herib rex Musel venit contra eum, ob-
sedit illum, & summâ angustiâ co-
arctavit. Quæ accipiens rex Ahaz 21
vasa quæ erant in domo Dei, & do-
mibus regum præteritorum, & quicquid
erat in domibus divitum, deditque ea
regi Musel, ut ne esset sibi damno tunc
temporis.

Reliquæ autem res Ahazi priores ac po- 26
steriores, scriptæ sunt in libro regum Ju-
dæ & Israelis.

דברי הימים ב: כט

:Israel regum ſepulcra ad eum adduxerunt non qui'a;Jeruſalaim in,civitate in eum ſepelierunt &,ſuis patribus cum Achaz *jacuit* Et
27 וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בָּעִיר בִּירוּשָׁלִַם כִּי לֹא הֱבִיאוּהוּ לְקִבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
.eo pro ejus filius Jechizchijahu regnavit &

CAP. XXIX. כט

וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

,ejus matris nomen Et .Jeruſalaim in regnavit annis novem & viginti & :annorum quinque & viginti filius regnavit Jechizchijahu
1 יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
primo anno in Ipſe .ejus pater David fecerat quæ omnia juxta,Domini oculis in rectum Fecitque .Zechariahu filia Abijah
2 אֲבִיָה בַּת־זְכַרְיָהוּ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִיד אָבִיו׃ הוּא בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה
:Levitas atque ,ſacerdotes Adduxitque eas roboravit &,Domini domus valvas aperuit ,primo menſe in,*eum regnandi*
3 לְמַלְכוֹ בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן פָּתַח אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיְחַזְּקֵם׃ וַיָּבֵא אֶת־הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַלְוִיִּם
Domini domum ſanctificate &,vos ſanctificate Nunc .Levitæ me Audite :eos ad Dixitque .orientalem plateam ad eos *collegit* &
4 וַיֶּאֱסְפֵם לִרְחוֹב הַמִּזְרָח׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּנִי הַלְוִיִּם עַתָּה הִתְקַדְּשׁוּ וְקַדְּשׁוּ אֶת־בֵּית יְהוָה
oculis in malum fecerunt &,noſtri patres ſunt prævaricati Quia .ſanctitate de immunditiam educite & ;veſtrorum patrum Dei
5 אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְהוֹצִיאוּ אֶת־הַנִּדָּה מִן־הַקֹּדֶשׁ׃ כִּי־מָעֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעָשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי
foves clauſerunt Etiam .cervicem dederunt &,Domini tabernaculo à ſuas facies verterunt &:eum dereliquerũt &,noſtri Dei Domini
6 יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וַיַּעַזְבֻהוּ וַיָּסֵבּוּ פְנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן יְהוָה וַיִּתְּנוּ־עֹרֶף׃ גַּם סָגְרוּ דַּלְתוֹת
.Iſrael Deo ſanctitate in *aſcendere fecerunt non aſcenſionem* & ;ſuffierunt non ſuffimentum & ,lucernas extinxerunt &,porticus
7 הָאוּלָם וַיְכַבּוּ אֶת־הַנֵּרוֹת וְקִטֹּרֶת לֹא הִקְטִירוּ וְעֹלָה לֹא־הֶעֱלוּ בַּקֹּדֶשׁ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
vos quemadmodum ,ſibilum in & ,*ſuſurrem* in,commotionem in eos tradiditque:Jeruſalaim & Jehudah ſuper Domini ira fuit Et
8 וַיְהִי קֶצֶף יְהוָה עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וַיִּתְּנֵם לְזוָעָה לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם
captivitatem in noſtræ uxores & ,noſtræ filiæ & ,noſtri filii & ;gladio in noſtri patres corruerunt en Et .veſtris oculis in *videntes*
9 רֹאִים בְּעֵינֵיכֶם׃ וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בֶּחָרֶב וּבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ בַּשְּׁבִי
mei Filii,ſui *naſi* iram nobis à avertet & :Iſrael Deo Domino fœdus *pangere* meo corde *cum* Nunc .hoc *ſuper*
10 עַל־זֹאת׃ עַתָּה עִם־לִבִּי לִכְרֹת בְּרִית לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפּוֹ׃ בָּנַי
miniſtrantes *ei exiſtendum ad* &,ei miniſtrandum ad *ejus facies ad ſtandum ad*,Dominus elegit *vobis in quia :ſitis ſecuri* ne nunc
11 עַתָּה אַל־תִּשָּׁלוּ כִּי־בָכֶם בָּחַר יְהוָה לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ מְשָׁרְתִים
Merari filiis de & ,Chahathi filiis de Hazariahu filius Joel & ,Hamaſai filius Machath ,Levitæ ſurrexerunt Et .*ſuffientes* &
12 וּמְקַטְּרִים׃ וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מַחַת בֶּן־עֲמָשַׂי וְיוֹאֵל בֶּן־עֲזַרְיָהוּ מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִי וּמִן־בְּנֵי מְרָרִי
filiis de Et .Joach filius Heden & ,Zimmah filius Joach ,Gherſunitis de Et :Jehallelel filius Hazariahu & ,Habdi filius Chis
13 קִישׁ בֶּן־עַבְדִּי וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן־יְהַלְלְאֵל וּמִן־הַגֵּרְשֻׁנִּי יוֹאָח בֶּן־זִמָּה וְעֵדֶן בֶּן־יוֹאָח׃ וּמִן־בְּנֵי
,Jeduthun filiis de & :Simhi & ,Jechiel ,Heman filiis de Et .Mathaniahu & ,Zechariahu ,Aſaph filiis de & :Jehiel & ,Simri ,Eliſaphan
14 אֱלִיצָפָן שִׁמְרִי וְיְעוּאֵל וּמִן־בְּנֵי אָסָף זְכַרְיָהוּ וּמַתַּנְיָהוּ׃ וּמִן־בְּנֵי הֵימָן יְחוּאֵל וְשִׁמְעִי וּמִן־בְּנֵי יְדוּתוּן
,Domini *verbis in* regis mandatum juxta ſunt ingreſſi & ,ſunt ſanctificati & ,ſuos fratres *Collegerunique* .Huzziel & ,Semahiah
15 שְׁמַעְיָה וְעֻזִּיאֵל׃ וַיֶּאֶסְפוּ אֶת־אֲחֵיהֶם וְיִתְקַדְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ כְּמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ בִּדְבְרֵי יְהוָה
;immunditiam omnem eduxerunt & ;mundandũ ad,Domini domum intra ſacerdotes ſunt ingreſſi Et .Dñi domum mundandum ad
16 לְטַהֵר בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים לִפְנִימָה בֵּית־יְהוָה לְטַהֵר וַיּוֹצִיאוּ אֵת כָּל־הַטֻּמְאָה
cœperunt Et .foras Chidron torrentẽ ad *educendum ad* ,Levitæ *ſuſceperunt* Et .Domini dom' atrio in,Domini templo in invenerunt quam
17 אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְהוָה לְחָצֵר בֵּית יְהוָה וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם לְהוֹצִיא לַנַּחַל קִדְרוֹן חוּצָה׃ וַיָּחֵלּוּ
Domini domum ſanctificaverunt &,Domini porticũ ad ſunt ingreſſi menſis octava die in & ,ſanctificare primi menſis una in
18 בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחֹדֶשׁ בָּאוּ לְאוּלָם יְהוָה וְקִדְּשׁוּ אֶת־בֵּית יְהוָה
:dixerunt & ,regem Chizchijahu ad interius ſunt ingreſſi Et.perfecerunt primi menſis ſextadecima die in & :octo diebus
לְיָמִים שְׁמוֹנָה וּבְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן כִּלּוּ׃ וַיָּבֹאוּ פְּנִימָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ
.ejus vaſa omnia & ,diſpoſitionis menſam & ,ejus vaſa omnia & ,*aſcenſionis* altare & ,Domini domum omnem Mundavimus
19 טִהַרְנוּ אֶת־כָּל־בֵּית יְהוָה וְאֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו׃
ipſa ecce &.*ſanctificavimus* &,*præparavimus* ,*ipſum prævaricando in* ,ſuo regno in Achaz rex fecerat elongare quæ vaſa omnia Et
20 וְאֶת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר־הוֹנִיחַ הַמֶּלֶךְ אָחָז בְּמַלְכוּתוֹ בְּמָעֲלוֹ הֲכִנּוּ וְהִקְדָּשְׁנוּ וְהִנָּם
adduxerunt Et.Domini domum aſcendit &,civitatis principes *collegit* & ,rex Jechizchijahu *manicavit* Et .Domini *altaris faciem ad*
21 לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֱסֹף אֶת שָׂרֵי הָעִיר וַיַּעַל בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבִיאוּ
,*ſanctuario ſuper* & ,regno *ſuper* ,peccato pro ſeptem caprarum *capreolos* & ,ſeptem agnos & ,ſeptem arietes & ,ſeptem *juvencos*
פָרִים־שִׁבְעָה וְאֵלִים שִׁבְעָה וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וּצְפִירֵי עִזִּים שִׁבְעָה לְחַטָּאת עַל־הַמַּמְלָכָה וְעַל־הַמִּקְדָּשׁ
.Domini altare ſuper *faciendum aſcendere ad* ,ſacerdotibus Aharon filiis dixitque :Jehudah *ſuper* &
וְעַל־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים לְהַעֲלוֹת עַל־מִזְבַּח יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

Dormivítque Achaz cum patrib⁹ ſuis,& ſepelierunt eum 27
in civitate Jeruſalẽ :neque enim receperunt eum in ſepulchra regũ Iſrael.Regnavítque Ezechias filius ejus pro eo.

CAP. XXIX.

IGitur Ezechias regnare cœpit, cùm vigintiquinque eſ- 1
ſet annorum, & vigintinovem annis regnavit in Jeruſalem : nomen matris ejus Abia, filia Zachariæ. Fecítque 2
quod erat placitũ in conſpectu Domini, juxta omnia quæ fecerat David pater ejus. Ipſe anno & menſe primo re- 3
gni ſui, aperuit valvas domûs Domini,& inſtauravit eas, Adduxítque Sacerdotes atque Levitas, & congregavit 4
eos in plateam Orientalem. Dixítque ad eos;Audite me 5
Levitæ, & ſanctificamini, mundate domum Domini Dei patrum veſtrorum, & auferte omnem immunditiam de ſanctuario. Peccaverunt patres noſtri,& fecerunt ma- 6
lum in conſpectu Domini Dei noſtri, derelinquentes eum: averterunt facies ſuas à tabernaculo Domini, & præbuerunt dorſum. Clauſerunt oſtia, quæ erant in porticu, 7
& extinxerunt lucernas, incenſúmque non adoleverunt, & holocauſta non obtulerunt in ſanctuario Deo Iſrael. Concitatus eſt itaque furor Domini ſuper Judam 8
& Jeruſalem, tradidítque eos in commotionem, & in interitum, & in ſibilum, ſicut ipſi cernitis oculis veſtris. En, corruerunt patres noſtri gladiis ; filii noſtri, & filiæ 9
noſtræ, & conjuges captivæ ductæ ſunt, propter hoc ſcelus. Nunc ergò placet mihi ut ineamus fœdus cum 10
Domino Deo Iſrael, & avertet à nobis furorem iræ ſuæ. Filii mei,nolite negligere : vos elegit Dominus ut ſtetis 11
coram eo, & miniſtretis illi, colatíſque eum,& cremetis ei incenſum. Surrexerunt ergò Levitæ ; Mahath filius 12
Amaſai, & Joel filius Azariæ, de filiis Caath : Porrò de filiis Merari, Cis filius Abdi, & Azarias filius Jalaleel. De filiis autem Gerſom, Joah filius Zemma, & Eden filius Joah. At verò de filiis Eliſaphan, Samri & Jahiel, 13
De filiis quoque Aſaph, Zacharias,& Mathanias: Nec- 14
non de filiis Heman, Jahiel,& Semei : Sed & de filiis Idithun, Semeias, & Oziel. Congregaverúntque fratres 15
ſuos, & ſanctificati ſunt, & ingreſſi ſunt juxta mandatũ regis & imperium Domini, ut expiarent domũ Dei. Sa- 16
cerdotes quoque ingreſſi templum Domini ut ſanctificarent illud, extulerunt omnem immunditiam, quam intrò repererant in veſtibulo domûs Domini : quam tulerunt Levitæ, & aſportaverunt ad torrentem Cedron forás. Cœperunt autem primâ die menſis primi mundare, & 17
in die octavo ejuſdem menſis ingreſſi ſunt porticum templi Domini, expiaverúntque templum diebus octo, & in die ſextadecima menſis ejuſdem, quod cœperant impleverunt. Ingreſſi quoque ſunt ad Ezechiam regem, 18
& dixerunt ei ; Sanctificavimus omnem domum Domini, & altare holocauſti, vaſáque ejus, necnon & menſam propoſitionis cum omnibus vaſis ſuis, Cunctámque tem- 19
pli ſupellectilem, quam polluerat rex Achaz in regno ſuo, poſtquàm prævaricatus eſt : & ecce expoſita ſunt omnia coram altare Domini. Conſurgénſque diluculò 20
Ezechias rex, adunavit omnes principes civitatis, & aſcendit in domum Domini : Obtulerúntque ſimul tau- 21
ros ſeptem, & arietes ſeptem, agnos ſeptem, & hircos ſeptem pro peccato, pro regno, pro ſanctuario, pro Juda : dixitque ſacerdotibus filiis Aaron ut offerrent ſuper altare Domini.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Denique cùm occubuiſſet Ahaz cum patribus 27
ſuis, ſepelierunt eum in Jeruſalem(non enim perduxerunt eum ad ſepulchra regum Iſraelis) & regnavit Hezecia filius ejus poſt ipſum.

CAP. XXIX.

HEzecia regno potitus, (natus autem erat 1
annos vigintiquinq; cùm potitus eſt regno) vigintinovem annos regnavit in Jeruſalem : nomen matris ejus erat Ani filia Zachariæ. Fecit is quod rectum erat coram Domino, 2
quemadmodum fecerat David pater ejus. Primo regni ſui anno, menſe primo, aperuit 3
januas domûs Dominl, & reſtauravit eas : Et adductis ſacerdotibus ac Levitis, iiſque 4
intus atrium Sanctuarii congrégatis, Dixit, 5
Audite me Levitæ, & ſanctificamini nunc, atque ſanctificate domum Domini Dei majorum noſtrorum, & abdicate opera veſtra mala è mentibus veſtris : Et ne faciamus quem- 6
admodum fecerunt patres noſtri,qui fecerunt quod malum erat coram Domino Deo noſtro, & dereliquerunt eum ; & averſis à tabernaculo Dñi faciebus, verterunt & præbuerunt ei cervices ſuas : Quin etiam occluſerunt 7
fores porticûs, extinxerunt lucernas, & acerras non obtulerunt ad altare Dei Iſraelis. Quamobrem invaſit ira Domini Judam & Je- 8
ruſalem, adeóque tradidit eos maledictioni, deſolationi, atque neci, quemadmodum cernitis oculis veſtris. Nam ecce corruerunt 9
patres noſtri gladio, & filii filiæque noſtræ in captivitatem *abducte ſunt*. Quoniam demum aberravimus à Domino Deo noſtro, & dereliquimus teſtamentum quod dederat majorib⁹ noſtris ; ipſe quoque dereliquit nos.
Deinde manè ſurgens Hezecia rex, congrega- 10
vit ſeniores Jeroſolymorum, & ingreſſus eſt domum Domini. Et cum adduxiſſent ei ſe- 21
ptem boves, agnos ſeptem, arietes ſeptem, & hircos caprarum ſeptem ad expiandum pro regno, pro Juda, & pro Sanctuario ; dixit ad filios Aharonis ſacerdotes ut offerrent holocauſta ſuper altare Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, ὅτι οὐκ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (τ) ἑαυτοῦ,

ΚΕΦ. κθ'.

1 Καὶ Ἐζεκίας ἐβασίλευσεν ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβιὰ θυγάτηρ Ζαχαρίου. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔτη ὅτε τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν τῷ (α) μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου καὶ ἐπεκράτησεν αὐτάς. Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ καθίσησεν αὐτοὺς εἰς τὸ πλάτος τὸ πρὸς ἀνατολάς, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε οἱ Λευῖται, νῦν ἁγίσθητε, καὶ ἁγίσατε τὸν οἶκον κυρίου (β) θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὰ ἀκάθαρσια ἐκ τοῦ ἁγίου. Ὅτι ἀπέσησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον (γ) κυρίου θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπαν αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ (δ) πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα, Καὶ ἀπέκλεισε τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμίασε, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ (ε) προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ (ζ) ὠργίσθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ τὸν Ἰούδαν (η) καὶ τὴν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς (θ) συρισμὸν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. Καὶ ἰδοὺ πεπτώκασιν οἱ πατέρες (ι) ὑμῶν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ (κ) οὐκ αὐτῶν, ὃ καὶ νῦν ὅτιν. Ἐπὶ τούτοις νῦν ὅτιν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψει ἀπ' ὀργὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν. Καὶ νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ἠρέτικε κύριος εἶναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν, καὶ ἵνα αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται, (λ) Μαὰθ ὁ τοῦ Ἀμασὶ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ (μ) Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν Καάθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ, Κὶς ὁ τοῦ Ἀβδὶ, καὶ Ἀζαρίας ὁ τοῦ (ν) Ἰαλληλὶ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν (ξ) Γεδσωνὶ, Ἰωὰδ ὁ τοῦ Ζεμμὰθ, καὶ (ο) Ἰωαδὰμ· ἤτοι υἱοὶ Ἰωαχά. Καὶ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν, (π) Ζαμβρὶ, καὶ Ἰεϊὴλ· καὶ τῶν υἱῶν Ἀσὰφ, Ζαχαρίας καὶ Ματθανίας· Καὶ τῶν υἱῶν Αἱμὰν, Ἰεϊὴλ καὶ Σεμεΐ· καὶ τῶν υἱῶν Ἰδιθοὺν, (ρ) Σαμαΐας, καὶ Ὀζιήλ. Καὶ συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ἡγιάσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος κυρίου, καθαρίσαι τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἁγίσαι, καὶ (σ) ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαντο οἱ Λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸ χειμάρρουν Κέδρων ἔξω. Καὶ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τοῦμηνὸς (τ) τοῦ πρώτου μηνὸς ἁγίσαι, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς εἰσῆλθαν εἰς τὸν ναὸν (υ) κυρίου, καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτὼ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν. Καὶ (χ) εἰσῆλθαν ἔσω πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν, Ἡγίασμαι πάντα τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, Καὶ πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν (ψ) ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποστασίᾳ (ω) αὐτοῦ, ἡτοιμάκαμεν καὶ (α) ἡγίσαμεν, ἰδοὺ ὅτιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου. Καὶ ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἀνήνεγκε μόσχους ἑπτὰ, κριοὺς ἑπτὰ, ἀμνοὺς ἑπτὰ, (β) χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ Ἰσραήλ· καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου.

MS.A. (α) πρώτῳ μηνὶ (β) θεοῦ πατέρων (γ) κυρίου, καὶ ἐγκατέλιπον (δ) πρόσωπον ἀπὸ (ε) προσήνεγκαν τῷ (ζ) ὠργίσθη θυμῷ κυρίου (η) καὶ ἐπὶ τὸν (θ) συρισμὸν (ι) ὑμῶν μαχαίρᾳ, (κ) οὐκ αὐτῶν, (λ) Μαὰθ (μ) Ζαχαρίου (ν) Ἰαλλήλ. (ξ) Γεδσὼν, Ἰωὰ (ο) Ἰωδὶν ὁ τοῦ Ἰωαχά. (π) Σαμβρὶ, (ρ) Σαμεΐας, (σ) ἐξέβαλαν (τ) τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἁγίσαι, (υ) τοῦ κυρίου, (φ) τῇ ἐκκαιδεκάτῃ τοῦ (χ) εἰσῆλθον (ψ) Ἄχαζ ὁ βασιλεὺς ἐν (ω) ἑαυτοῦ, (α) ἡγιάκαμεν, (β) χειμάρρους

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * وَمَاتَ أَحَازُ مَعَ آبَائِهِ * وَدَفَنُوهُ بِأُورُشَلِيمَ * وَلَمْ يُبْعَثْ إِلَى مَدْفَنِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ * فَمَلَكَ حَزَقِيَّا ابْنُهُ عِوَضَهُ *

Tandem mortuus est Ahaz cum majoribus 27
suis, & sepelierunt eum in Jerusalem:
non fuit enim missus ad sepulturam re-
gum Israelis.

CAP. XXIX.

1 * وَمَلَكَ بَعْدَ حَزَقِيَّا ابْنُهُ * وَكَانَ ابْنَ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ
2 سَنَةً * وَاسْمُ أُمِّهِ أَبِي بْنَةُ إِسْكَرِيَّا * وَصَنَعَ حَسَنَاتٍ قُدَّامَ اللَّهِ * كَمَا صَنَعَ أَبُوهُ دَاوُدُ *
3 وَفِي
4 السَّنَةِ الْأُولَى مِنْ مُلْكِهِ فِي الشَّهْرِ الْأَوَّلِ فَتَحَ أَبْوَابَ بَيْتِ اللَّهِ وَجَدَّدَهُمْ * وَأَتَى بِالْكَهَنَةِ
5 وَاللَّاوِيِّينَ * وَجَمَعَهُمْ إِلَى دَاخِلِ الدَّارِ الْمُقَدَّسَةِ * وَقَالَ لَهُمُ اسْمَعُوا يَا لَاوِيُّونَ تَطَهَّرُوا وَقَدِّسُوا
بَيْتَ اللَّهِ إِلَهِ آبَائِكُمْ * وَبَكِّتُوا عَنْ أَعْمَالِكُمُ السُّوءَ وَأَفْكَارِكُمُ السَّيِّئَةِ * وَلَا تَصْنَعُ كَمَا صَنَعَ
6 آبَاؤُنَا الَّذِينَ صَنَعُوا الشَّرَّ قُدَّامَ اللَّهِ إِلَهِنَا * وَتَرَكُوهُ وَرَدُّوا وُجُوهَهُمْ عَنْ مَسْكَنِ الرَّبِّ *
7 وَعَوَّجُوا رِقَابَهُمْ * وَغَلَّقُوا أَبْوَابَ الطِّلْبَةِ * وَأَطْفَأُوا السُّرُجَ * وَلَمْ يُحْمِلُوا الْبَخُورَ إِلَى مَذْبَحِ إِلَهِ
8 إِسْرَائِيلَ * فَصَارَ سُخْطَةُ اللَّهِ عَلَى يَهُودَا وَأُورُشَلِيمَ * وَأَسْلَمَهُمْ إِلَى اللَّعْنَةِ وَالصَّفِيرِ وَالْخَرَابِ *
كَمَا تَرَوْنَ بِعُيُونِكُمْ * وَوَقَعَ آبَاؤُنَا فِي الْحَرْبِ * وَبَنُونَا وَبَنَاتُنَا فِي السَّبْيِ * فَطَلَلْنَا الْآنَ نَحْنُ
9 مِنْ قُدَّامِ اللَّهِ * وَخَلَّيْنَا الْعَهْدَ الَّذِي أَعْطَا اللَّهُ لِآبَائِنَا * فَتَرَكَنَا هُوَ أَيْضًا *

Post hunc regnavit Hezecia filius ejus, 1
annum agens vigesimum quintum; re-
gnavitq; in Jerusalem viginti novem an-
nis: nomen matris ejus fuit Ani filia Za-
chariæ. Bonas fecit actiones coram Deo, 2
quemadmodum fecerat pater ejus David.
Nam primo regni sui anno, mense primo, 3
aperuit ostia domus Dei, & restauravit
ea. Et adducens sacerdotes ac Levitas, 4
congregavit eos in atrium sanctum, Et 5
dixit eis; Audite O Levitæ: Mundate
vos, & sanctificate domum Dei, Dei pa-
trum vestrorum, & abstinete ab operibus
vestris malis, & pravis cogitationibus
vestris: Et ne faciamus uti fecerunt 6
majores nostri, qui sceleratè se gesserunt
coram Deo, Deo nostro, derelinquentes
eum; & avertentes faciem suam ab ade
Domini, obliquantes cervices suas, Por- 7
tas orationis occludentes, lucernas extin-
guentes, & incensum ad aram Dei
Israelis minimè ferentes, Adeò ut ef- 8
ferveſcente iræ Dei in Judam, & Je-
rusalem, tradiderit eos maledictioni, an-
gustiæ, & vastitati, ut aspicitis oculis
vestris; Corruerint in bello parentes no- 9
stri, & filii filiæque nostræ in captivita-
tem sint abductæ. Quoniam ergò nos ab-
erravimus à Deo, & dereliquimus fœ-
dus quod dederat Deus majoribus nostris;
ipse quoque nos dereliquit.

* * * * * * * * * *

20 * ثُمَّ بَكَّرَ حَزَقِيَّا الْمَلِكُ * وَجَمَعَ كَهَنَةَ أُورُشَلِيمَ * وَدَخَلَ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ * وَجَابُوا إِلَيْهِ
21 سَبْعَةَ ثِيرَانِ ذُكُورٍ * وَسَبْعَةَ خِرَافٍ * وَسَبْعَةَ جِدَاءَ * عُفْرَانًا لِمَلِكِ يَهُودَا * وَأَمَرَ بِأَصْعَادِ الذَّبَائِحِ
عَلَى مَذْبَحِ اللَّهِ *

Tum Hezecia rex manè consurgens con- 20
gregavit sacerdotes Jerusalem, & in-
gressus est domum Dei: Et adductis 21
ad eum septem bobus masculis, septem
agnis, & septem hœdis in expiationem
pro rege Judæ; præcepit ut offerrentur
sacrificia super altare Dei.

דברי הימים ב: כט

asperserunt & ,arietes mactaverunt & ;altare super asperserunt & ,sanguinem sacerdotes susceperunt & ,bovem mactaverunt Et
22 וישחטו הבקר ויקבלו הכהנים את־הדם ויזרקו המזבחה וישחטו האלים ויזרקו
facies ad peccati hircos appli cuerunt Et .altare super sanguinem asperserunt & ,agnos mactaverunt & ,altare super sanguinem
23 הדם המזבחה וישחטו הכבשים ויזרקו הדם המזבחה: ויגישו את־שעירי החטאת לפני
,altare super eorum sanguinem expiaverunt & ,sacerdotes eos mactaverunt Et .eos super suas manus fulcierunt & :concionis & regis
24 המלך והקהל ויסמכו ידיהם עליהם: וישחטום הכהנים ויחטאו את־דמם המזבחה
domo Levitas statuit Et .peccatum & ,ascensionem rex indixit Israel omni quia ,Israel universum super expiandum ad
25 לכפר על־כל־ישראל כי לכל ישראל אמר המלך העולה והחטאת: ויעמד את־הלוים בית
manum per quia :prophetæ Nathan & ,regis videntis Ghad & ,David præcepto in ,citharis in & ,nablis in ,cymbalis cum Domini
26 יהוה במצלתים בנבלים ובכנרות במצות דויד ונד חזה־המלך ונתן הנביא כי ביד־
dixit Et ,tubis cum sacerdotes & ,David vasis in Levitæ Steteruntque .ejus prophetarum manum per præceptum Domini
27 יהוה המצות ביד נביאיו: ויעמדו הלוים בכלי דויד והכהנים בחצצרות: ויאמר
,tubæ & ,Domini canticum cœpit ,holocaustum cœpit tempore in Et .altare ad ascensionem ascendere faciendum ad,Chizchijahu
חזקיהו להעלות העלה למזבח ובעת החל העולה החל שיר־יהוה והחצצרות
,lucinantes tubæ & ,cantoris canticum & ,se incurvantes concio omnis Et .Israel regis David vasorum manus super &
28 ועל־ידי כלי דויד מלך־ישראל: וכל־הקהל משתחוים והשיר משורר והחצצרות מחצצרים
,se incurvaverãt &,eo cum inventi omnes & ,rex ,stoplites flexerunt,facere ascendere complere secundum Et.ascensionem complendum ad usq; omnes
29 הכל עד לכלות העלה: וככלות להעלות כרעו המלך וכל־הנמצאים אתו וישתחוו:
laudaverunt Et .videntis Asaph & ,David verbis in ,Dominum laudandum ad ,Levitis principes & rex Jechizchijahu dixit Et
30 ויאמר יחזקיהו המלך והשרים ללוים להלל ליהוה בדברי דויד ואסף החזה ויהללו
:Domino vestram manum implêstis Nunc :dixit &,Jechizchijahu respondit Et .se incurvaverunt &,cervicem flexerũt &,lætitiam ad usque
31 עד־לשמחה ויקדו וישתחוו: ויען יחזקיהו ויאמר עתה מלאתם ידכם ליהוה
corde voluntarius omnis & ,confessiones & ,victimas concio attulerunt Et .Domini domum in confessiones & ,victimas adducite &,accedite
גשו והביאו זבחים ותודות לבית יהוה ויביאו הקהל זבחים ותודות וכל־נדיב לב
ascensionem in,ducentos agnos ,centum arietes ,septuaginta boves ,concio attulerunt quod holocausti numerus fuit Et.holocausta
32 עלות: ויהי מספר העלה אשר־הביאו הקהל בקר שבעים אלים מאה כבשים מאתים לעלה
,prius in erant sacerdotes Veruntamen .millia tria pecudes & ,sexcentos boves ,sanctificationes Et .hæc omnia Domino
33 ליהוה כל־אלה: והקדשים בקר ששׁ מאות וצאן שלשת אלפים: רק הכהנים היו למעט
34 donec & ,opus consummari ad usq; Levitæ eorum fratres eos roboraverãt & :holocausta omnia expoliare poterant non &
ולא יכלו להפשיט את כל־העלות ויחזקום אחיהם הלוים עד־כלות המלאכה ועד־
multitudine in holocaustum etiam Et .sacerdotibus præ se sanctificandum ad,corde recti Levitæ nam :sacerdotes sanctificarent se
35 יתקדשו הכהנים כי הלוים ישרי לבב להתקדש מהכהנים: וגם־עולה רב
,Jechizchijahu est lætatus Et .Domini domus servitium est præparatum & :ascensionem ad libaminibus in & ,pacificorum adipibus cum
36 בחלבי השלמים ובנסכים לעלה ותכון עבודת בית־יהוה: וישמח יחזקיהו
.res fuit subito in quia :populo Deus præparãsset quod super ,populus omnis &
וכל־העם על ההכין האלהים לעם כי בפתאום היה הדבר:

Versio VULG. LAT.

Mactaverunt igitur tauros, & susceperunt sanguinem sacerdotes, & fuderunt illũ super altare: mactaverunt etiam arietes,& illorum sanguinẽ super altare fuderunt: immolaverúntque agnos, & fuderunt super altare sanguinem. Applicuerunt hircos pro peccato,coram rege & universa multitudine,imposuerúntque manus suas super eos: Et immolaverunt illos Sacerdotes,& asperserunt sanguinem eorum coram altare pro piaculo universi Israelis: pro omni quippe Israel præceperat rex ut holocaustum fieret; & pro peccato. Constituit quoque Levitas in domo Domini, cum cymbalis, & psalteriis, & citharis, secundùm dispositionem David regis, & Gad Videntis, & Nathan prophetæ: siquidem Domini præceptum fuit per manum prophetarum ejus. Steterúntque Levitæ tenentes organa David,& Sacerdotes tubas. Et jussit Ezechias ut offerrent holocausta super altare: cúmque offerrentur holocausta, cœperunt laudes canere Domino, & clangere tubis, atque in diversis organis, quæ David rex Israel præparaverat, concrepare. Omni autem turbâ adorante, cantores, & ii qui tenebant tubas, erant in officio suo, donec compleretur holocaustum. Cúmque finita esset oblatio, incurvatus est rex, & omnes qui erant cum eo, & adoraverunt. Præcepítque Ezechias & principes Levitis,ut laudarent Dominum sermonibus David, & Asaph Videntis: qui laudaverunt eum magnâ lætitiâ, & incurvato genu adoraverunt. Ezechias autem etiam hæc addidit; Implêstis manus vestras Domino: accedite, & offerte victimas, & laudes in domo Domini. Obtulit ergò universa multitudo hostias,& laudes, & holocausta mente devotâ. Porrò numerus holocaustorum, quæ obtulit multitudo, hic fuit; Tauros septuaginta, arietes centum, agnos ducentos. Sanctificaverúntque Domino boves sexcentos, & oves tria millia. Sacerdotes verò pauci erant, nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent: undè & Levitæ fratres eorum adjuverunt eos, donec impleretur opus, & sanctificarentur antistites: Levitæ quippe faciliori ritu sanctificantur, quàm Sacerdotes. Fuerunt ergò holocausta plurima, adipes pacificorum, & libamina holocaustorum: & completus est cultus domûs Domini. Lætatúsque est Ezechias, & omnis populus, eò quòd ministerium Domini effet expletum. De repentè quippè hoc fieri placuerat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Boves mactarent, exciperéntque sacerdotes sanguinem eorum, & spargerent super cornua altaris. Tum admoverent hircos ante Dominum, ante regem, & ante populum, populum *inquam* Israelis, manibus inniterentur eis, Et jugularent eos sacerdotes, spargerent sanguinem eorum super cornua altaris, & expiarent pro toto Israele: quia cunctis Israelitis præceperat rex ut afferrent holocausta & sacrificia. Et constituit Levitas in domo Domini cum *instrumentis* musicis & sono fidium, cum canticis Davidis, & canticis Gad prophetæ regis Davidis, & Nathan prophetæ regis Davidis: David enim canebat laudes Domini Dei sui, quasi ex ore prophetarum. Surgentibus itaque Levitis cum canticis Davidis, & modulantibus sacerdotibus buccinis curvis ac rectis; Dixit Hezecia ut offerrentur holocausta ad altare: cúmque cœpissent offerri holocausta, cœpit Hezecia canere laudes Domini, ut ab ore Davidis regis Israelis. Universus etiam populus Israelis adorabant, laudes canebant, & clangebant tubis inflexis & rectis, donec absolverent oblationem holocaustorum. Et cùm absolvissent oblationem holocaustorum, procubuit rex in genua; & quotquot extabant apud eum, procidentes adoraverunt. Dixerúntque Hezecia rex & principes Levitis, ut laudarent Dominum sermonibus Davidis & Asaphi prophetæ: quibus diu cum lætitia canentibus, procidebant & adorabant. Tunc respondens Hezecia dixit, Nunc *quidem* accessistis ad viam Dei: agite *jam*, afferte mihi sacrificia & gratiarum actionem in domum Domini: attulerúntque populus sacrificia & gratiarum actionem; & quicquid libebat animo eorum, afferebant: Adeò ut esset numerus holocaustorum quæ attulit populus, boves septuaginta, arietes centum, & agni ducenti, in holocaustum Domino. Omnia quæ consecrata sunt, fuerunt boves sexcenti, & oves ter mille. Verùm *quia* sacerdotes pauciores erant, nec sufficiebant ad ministerium omnium holocaustorum; juverunt eos Levitæ fratres eorum, donec absolverentur totum illud opus. Postea verò cùm sanctificâssent se sacerdotes (nam Levitæ humilioris fuerant animi ad sanctificandum se, quàm sacerdotes) Rursus *oblata fuerunt* holocausta magnâ copiâ, ut *etiam* adeps perfectorum & agnorum ad holocausta: sic absolutum fuit opus domûs Domini. Et lætatus est Hezecia totúsque populus Israelis, quòd absolutum esset opus templi: nam repentinum fuerat hoc negotium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἔθυσαν τοὺ μόχους, καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ (γ) προσέχεαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
ἔθυσαν τοὺς κριὸς, καὶ προσέχεαν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνοὺς,
23 καὶ περίχεον τὸ αἷμα τοῦ θυσιαστηίου. Καὶ προσήγαγον τὺς (δ) χιμάρους τοὺς περὶ ἁ-
μαρτίας ἐναντίον τῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας (ϑ) αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
24 Καὶ ἔθυσαν αὐτὺς οἱ ἱρεῖς, καὶ ἐξιλάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο
περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, (ε) ὅτι εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Περὶ παντὸς Ἰσραὴλ ἡ ὁλοκαύτωσις, καὶ τὰ περὶ
25 ἁμαρτίας. Καὶ ἔστησε τὺς Λευίτας ἐν οἴκῳ κυρίυ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις
κατὰ τὼ ἐντολὼ Δαυὶδ τῦ βασιλέως, καὶ Γὰδ τῦ ὁρῶντος τοῦ βασιλεῖ, καὶ Νάθαν τῦ προφήτυ,
26 ὅτι (ζ) διὰ ἐντολῆς κυρίυ τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται ἐν ὀρ-
27 γάνοις Δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἀνενέγκαι τὴν ὁλοκάυτωσιν ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὁλοκάυτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν (η) κυρίῳ, καὶ
28 σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ. Καὶ (ϑ) πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει,
29 καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ ᾄδοντες, καὶ (ι) σάλπιγγες σαλπίζουσαι ἕως ἂ συντελέσθη ἡ ὁλοκάυτωσις. Καὶ ὡς
συνετέλεσαν ἀναφέροντες, (ι) ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ ὑρεθέντες, καὶ προσεκύνησαν.
30 Καὶ εἶπεν (κ) Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς Λευίταις, ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις
31 Δαυὶδ καὶ Ἀσὰφ τῦ προφήτου. καὶ ὕμνυν ἐν ευφροσύνῃ, καὶ (λ) ἔπινον καὶ προσεκύνησαν. Καὶ
ἀποκρίθη Ἐζεκίας, καὶ εἶπε, Νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν κυρίῳ, προσαγάγετε καὶ φέρετε
θυσίας (μ) αἰνέσεως εἰς οἶκον (ν) κυρίου. καὶ ἀνήνεγκαν ἡ ἐκκλησία θυσίας καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον
32 κυρίου, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως
ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μόχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι· εἰς ὁλοκάυτωσιν κυ-
33 34 ρίῳ πάντα ταῦτα. Καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τριακόσια. Ἀλλ' ἢ οἱ ἱερεῖς
(ξ) ἦσαν ὀλίγοι, καὶ ἐκ ἠδύναντο (ο) ἐκδέρειν τὴν ὁλοκάυτωσιν, καὶ ἀντῆλθον αὐτῶν οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἕως ἂ συντελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως ἂ ἡγίασαν οἱ ἱερεῖς· ὅτι οἱ
35 Λευῖται (π) προθύμως ἡγίασαν παρὰ τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἡ ὁλοκάυτωσις πολλὴ ἐν τοῖς σώμασι τῆς
τελειώσεως τοῦ σωτηρίου καὶ τῶν στολῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως. καὶ καλῶς ἐτάθη τὸ ἔργον ἐν οἴκῳ
36 κυρίου. Καὶ ηὐφράνθη Ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμακέναι τὸν θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπι-
να ἐγένετο ὁ λόγος.

22 Et sacrificaverunt vitulos: & susceperunt sacerdotes sanguinem, & effuderunt super altare. Et immolaverunt arietes, & effundebant sanguinem super altare. Et immolaverunt agnos, & circumfuderunt sanguinem altari. 23 Et adduxerunt hircos, qui pro peccato, ante regem, & Ecclesiam: & imposuerunt manus suas super eos. 24 Et sacerdotes immolaverunt eos, & expiaverunt sanguinem eorum ad altare, & expiaverunt pro omni Israel: quoniam dixit rex, Pro omni Israel (g) holocaustosis, & quæ pro peccato. 25 Et statuit Levitas in domo Domini in cymbalis, & in nablis, & in citharis juxta mandatum David regis, & Gad, qui erat Videns regi, & Nathan prophetæ: quoniam per mandatum Domini (h) præceptum in manu prophetarum. 26 Et steterunt Levitæ in organis David, & sacerdotes tubis. 27 Et dixit Ezecias, offerre holocaustosim super altare. Et in incipiendo offerre holocaustasim, cœperunt cantare Domino, & tubæ ad organa David regis Israel. 28 Et universa ecclesia adorabat, & cantores cantantes, & tubæ clangentes; quoadusque consummata est holocaustosis. 29 Et ut consummaverunt offerentes; flexit se rex, & omnes (i) inventi; & adoraverunt. 30 Et dixit Ezecias rex, & principes, Levitis, laudare Dominum in sermonibus David, & Asaph prophetæ. Et laudabant in lætitia, & procubuerunt, & adoraverunt. 31 Et respondit Ezecias, & dixit; Nunc implestis manus vestras Domino: adducite, & afferte sacrificia (k) laudationis in domum Domini. Et obtulit ecclesia sacrificia, & laudationes in domum Domini, & omnis promptus corde holocaustoses. 32 Et fuit numerus holocaustosis, quam obtulit Ecclesia, vituli septuaginta, arietes centum, agni ducenti: in holocaustosim Domino omnia hæc. 33 Et sanctificati vituli sexcenti, oves ter mille. 34 Sed sacerdotes fuerunt pauci, et non potuerunt excoriare holocaustosim: et adjuverunt eos fratres eorum Levitæ: quoadusque consummatum est opus, et quoadusque purificati sunt sacerdotes: quoniam Levitæ promptè (l) purificabant præ sacerdotibus. 35 Et holocaustosis multa in adipibus consummationis ipsius salutaris, et libaminum holocaustosis. Et directum est opus in domo Domini. 36 Et lætatus est Ezecias, et omnis populus, quia paraverat Deus populo. Nam subitò factum est verbum.

MS. A. (γ) προσέχεον (δ) χειμάρρους (ϑ) ἑαυτῶν (ε) ὅτι πρὶ παντὸς Ἰσραὴλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἡ (ζ) δι' ἐντολῆς (η) τῷ κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες (ϑ) πᾶσα ἐκκλησία προσεκύνει, ψαλτῳδοὶ (ι) αἱ σάλπιγγες (ι) καὶ ἔκαμψαν (κ) ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ πάντες οἱ (λ) ἔπισαν (μ) καὶ αἰνέσεως (ν) κυρίου. καὶ * πᾶς πρόθυμος (ξ) ὀλίγοι ἦσαν, καὶ (ο) δέρειν (π) ἡγίασαν προθύμως παρὰ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * * * وَأَنْ يَرُشُّوا مِنْ دِمَائِهَا عَلَى قُرُونِ ٱلْمَذْبَحِ * وَيَنْضَحُوا دِمَاءَهَا وَيَسْتَغْفِرُوا لِإِسْرَائِيلَ
23 24 كُلِّهِ * وَأَقَامَ ٱللَّاوِيِّينَ فِي بَيْتِ ٱللهِ بِتَسَابِيحِ دَاوُدَ * وَبِتَسَابِيحِ جَادَ ٱلنَّبِيِّ ٱلَّذِي كَانَ
25 لِلْمَلِكِ دَاوُدَ * وَبِأَنَانَ ٱلنَّبِيِّ ٱلَّذِي كَانَ لِلْمَلِكِ دَاوُدَ أَيْضًا * لِأَنَّ دَاوُدَ كَانَ يُسَبِّحُ
كَمِثْلِ أَفْوَاهِ ٱلْأَنْبِيَاءِ * فَقَامُوا ٱللَّاوِيُّونَ بِتَسَابِيحِ دَاوُدَ * وَٱلْكَهَنَةُ يَضْرِبُونَ بِٱلْقُرُونِ 26
ٱلْمُثْنَوِيَّاتِ وَٱلْمَبْسُوطَاتِ * وَأَمَرَ ٱلْمَلِكُ بِاصْعَادِ ٱلذَّبَائِحِ عَلَى ٱلْمَذْبَحِ * وَحِينَ ٱبْتَدَوْا بِذَلِكَ 27
بَدَأَ حَزْقِيَا يُمَجِّدُ ٱللهَ كَمِثْلِ دَاوُدَ * وَكُلُّ سَعْبِ إِسْرَائِيلَ سَجَدُوا لِلهِ * وَيُمَجِّدُوا ٱللهَ * 28
29 30 * فَلَمَّا فَرَغُوا حَيَّ حَزْقِيَا ٱلْمَلِكُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ * وَكُلُّ مَنْ حَوَالَيْهِ سَجَدُوا لِلرَّبِّ * وَقَالَ
ٱلْمَلِكُ حَزْقِيَا لِكُبَرَاءِ ٱللَّاوِيِّينَ * يُمَجِّدُوا ٱللهَ بِأَلْفَاظِ دَاوُدَ ٱلنَّبِيِّ وَآصَافَ ٱلنَّبِيِّ * فَسَجَدُوا جِدًّا
31 وَرَكَعُوا سَاجِدِينَ * فَقَالَ حَزْقِيَا * ٱلْآنَ جِئْتُمْ فِي طَرِيقِ ٱلرَّبِّ * فَقَرِّبُوا وَهَاتُوا لِي ذَبَائِحَ لِبَيْتِ
32 ٱللهِ * وَكُلُّ مَا أَرَادَ قَلْبُهُ كَانُوا يَأْتُونَ بِهِ إِلَيْهِ * وَصَارَ عَدَدُ ٱلذَّبَائِحِ ٱلَّتِي حَضَرَتْ بِهَا
33 ٱلْأُمَّةُ سَبْعُونَ ثَوْرًا * وَكِبَاشٌ ذُكُورِيَّةٌ * وَخِرَافٌ مِائَتَانِ لِجَلَالِ ٱللهِ * جَمِيعُ ٱلثِّيرَانِ ٱلَّتِي
قَدَّسُوهَا سِتُّمِائَةٍ * وَغَنَمٌ ثَلَاثَةُ آلَافٍ * غَيْرَ أَنَّ ٱلْكَهَنَةَ كَانُوا قَلِيلِينَ مَا يَسْتَطِيعُونَ 34
خِدْمَةَ ٱلذَّبَائِحِ * فَأَعَانَهُمْ إِخْوَتُهُمُ ٱللَّاوِيُّونَ حَتَّى تَمَّتِ ٱلْخِدْمَةُ كُلُّهَا * وَمِنْ بَعْدِ ذَلِكَ تَقَدَّسَ
ٱلْكَهَنَةُ * لِأَنَّ ٱللَّاوِيِّينَ كَانُوا حَائِفِينَ فِي قُلُوبِهِمْ أَنْ يُقَدِّسُوا قَبْلَ ٱلْكَهَنَةِ * وَٱلْعَرَايِينُ 35
ٱلْكَثِيرُ مِثْلُ سَحْمِ ٱلسَّلَامِ وَخِرْقَانِ ٱلذَّبِيحَةِ * وَكَمُلَتْ خِدْمَةُ بَيْتِ ٱللهِ * وَفَرِحَ حَزْقِيَا وَسَائِرُ 36
سَعْبِ إِسْرَائِيلَ * وَكَمُلَتْ صَنْعَةُ ٱلْبَيْتِ * لِأَنَّ بِسُرْعَةٍ تَمَّ ٱلْأَمْرُ *

Et ut spargerent ex eorum sanguine super cornua altaris, spargerentque sanguinem eorum, et indulgentiam postulaverent pro toto Israele. Deinde cùm statuisset Levitas in domo Dei ad canendos hymnos Davidis, et hymnos Gadis prophetæ qui erat apud regem Davidem, et Nathanis prophetæ qui erat etiam apud regem Davidem (nam David hymnos componebat ut ora prophetarum) Cœpissentque Levitæ canere hymnos Davidis, et sacerdotes clangere tubis inflexis et rectis; Jussit rex offerri sacrificia super altare. Quod cùm aggressi essent, cœpit Hezecia Deum laudare more Davidis, Et totus populus Israelis adorabat Deum, et glorificabat Deum. Cùmque absolvissent, procubuit Hezecia rex in genua sua, et quotquot astabant illi, adoravêre Dominum. Dixit etiam rex Hezecia præcipuis inter Levitas, Laudate Deum verbis Davidis prophetæ, et Asaphi prophetæ: quibus diu laudantibus, et cum adoratione procumbentibus, Dixit Hezecia, Jam ad Domini viam redistis: surgite, afferte mihi sacrificia in domum Dei: et quicquid expetivit animus ejus, attulerunt ei. Fuitque numerus sacrificiorum quæ attulit populus, septuaginta boves, arietes mares centum, et agni ducenti in honorem Dei. Omnes itaq; boves quos consecrârunt, fuerunt sexcenti, et oves ter mille. At cùm sacerdotes pauci essent, nec sufficerent ad functionem sacrificiorum; opem tulerunt eis fratres eorum Levitæ, quoad absolveretur totum officium (Post hæc sanctificaverunt se sacerdotes; Nam Levitæ verebantur apud semetipsos sanctificare se ante sacerdotes) Et sacrificia quæ multa erant, ut & adeps perfectionis, et agni victimæ: ita fuit absolutum ministerium templi Dei. Et lætatus est Hezecia totúsque populus Israeliticus absoluto opere templi; nam brevi absolutum fuit negotium.

דברי הימים ב: ל

CAP. XXX.

domum ad *veniendum ad* ,Menasseh & ,Ephraim ad scripsit epistolas etiam &;Jehudah & ,Israel omnem ad Jechizchijahu misit Et
1 וַיִּשְׁלַח יְחִזְקִיָּהוּ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְגַם־אִגְּרוֹת כָּתַב עַל־אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה לָבוֹא לְבֵית־
concio omnis & ejus principes & ,rex est consiliatus Et .Israel Deo Domino Pesach *faciendum ad* ,Jerusalaim in Domini
2 יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו וְכָל־הַקָּהָל
non sacerdotes quia ;ipso tempore in illud facere potuerunt non Nam .secundo mense in Pesach *faciendum ad* ,Jerusalaim in
3 בִּירוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי: כִּי לֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂתוֹ בָּעֵת הַהִיא כִּי הַכֹּהֲנִים לֹא־
omnis oculis in & ,regis oculis in verbum *fuit rectum* Et .Jerusalaim in *fuit collecti* non populus &;sufficientiam ad erant sanctificati
4 הִתְקַדָּשׁוּ לְמַדַּי וְהָעָם לֹא־נֶאֱסְפוּ לִירוּשָׁלִָם: וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וּבְעֵינֵי כָּל־
faciendū ad *veniendum ad* ,Dan usque & Sebah--Beer à Israel universum in vocem *faciendi* transire *ad* ,verbum statuerunt Et .*concionis*
5 הַקָּהָל: וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר קוֹל בְּכָל־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד־דָּן לָבוֹא לַעֲשׂוֹת
cursores Perrexeruntque :est scriptum sicut ,fecerunt *multitudine in* non quia :Jerusalaim in Israel Deo Domino Pesach
6 פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלִַם כִּי לֹא לָרֹב עָשׂוּ כַּכָּתוּב: וַיֵּלְכוּ הָרָצִים
Israel Filii :dicendo ,regis præceptum juxta & :Jehudah & ,Israel universum in ejus principum & ,regis manu de epistolis cum
בָּאִגְּרוֹת מִיַּד הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְכִמְצַוַּת הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
regum *vola* è vobis *relictam evasionem* ad revertetur Et .Israel & ,Ischac ,Abraham Deum Dominum ad revertimini
שׁוּבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל וְיָשָׁב אֶל־הַפְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִכַּף מַלְכֵי
eos tradidit & ,suorum patrum Deum Dominum in sunt prævaricati qui,vestri fratres *sicut* &,vestri patres sicut fitis ne Et .Assur
7 אַשּׁוּר: וְאַל־תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם וְכַאֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּתְּנֵם
venite & ,Domino manum date:vestri patres sicut,vestram cervicē indurētis ne Nunc .*videntes* vos quemadmodum ,*stuporem* in
8 לְשַׁמָּה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים: עַתָּה אַל־תַּקְשׁוּ עָרְפְּכֶם כַּאֲבוֹתֵיכֶם תְּנוּ־יָד לַיהוָה וּבֹאוּ
Quia.ejus *nasi* ira vobis à avertetur & ,vestro Deo Domino servite & ;seculum in sanctificavit quod ,ejus sanctuarium ad
9 לְמִקְדָּשׁוֹ אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָשֹׁב מִכֶּם חֲרוֹן אַפּוֹ: כִּי
quia ,hanc terram ad *redeundum ad & eos captivantium facies ad miserationes in* vestri filii & ,vestri fratres ,Dominum ad *vos converstendo in*
בְשׁוּבְכֶם אֶל־יְהוָה אֲחֵיכֶם וּבְנֵיכֶם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵיהֶם וְלָשׁוּב לָאָרֶץ הַזֹּאת כִּי־
transeuntes cursores *fuerint* Et .eum ad reversi fueritis si ,vobis à *facies* removebit non & ,vester Deus Dominus misericors &,*gratiosus*
חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא־יָסִיר פָּנִים מִכֶּם אִם־תָּשׁוּבוּ אֵלָיו: וַיִּהְיוּ הָרָצִים עֹבְרִים
eos in subsannantes & ,eis super deridentes *fuerunt* Et .Zebulun ad usq; & Menasseh & Ephraim terram per civitatem in civitate de
10 מֵעִיר לְעִיר בְּאֶרֶץ־אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְעַד־זְבֻלוּן וַיִּהְיוּ מַשְׂחִיקִים עֲלֵיהֶם וּמַלְעִגִים בָּם:
manus fuit Jehudah in Etiam .Jerusalaim in venerunt &,se humiliaverūt Zebulun de & ,Menasseh &,Asser de viri Attamen
11 אַךְ אֲנָשִׁים מֵאָשֵׁר וּמְנַשֶּׁה וּמִזְּבֻלוּן נִכְנְעוּ וַיָּבֹאוּ לִירוּשָׁלִָם: גַּם בִּיהוּדָה הָיְתָה יַד
12 Jerusalaim in sunt *collecti* Et .Domini *verbo in* principum & ,regis præceptum faciendum ad ,unum cor eis *dandum ad* ,Dei
הָאֱלֹהִים לָתֵת לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים בִּדְבַר יְהוָה: וַיֵּאָסְפוּ בִירוּשָׁלִַם
13 ,surrexerunt Et .valde *multitudinem ad* cœtus ,secundo mense in infermentatorum sollennitatem faciendum ad ,multus populus
עַם־רָב לַעֲשׂוֹת אֶת־חַג הַמַּצּוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי קָהָל לְרֹב מְאֹד: וַיָּקֻמוּ
14 ,Chidron torrentem in projecerunt &,removerunt *suffimenti vasa omnia* & ,Jerusalaim in quæ altaria removerunt &
וַיָּסִירוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל־הַמְקַטְּרוֹת הֵסִירוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קִדְרוֹן:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXX.

1 MIsit quoque Ezechias ad omnem Israel & Judam : scripsitq; epistolas ad Ephraim & Manassen, ut venirent ad domum Domini in Jerusalem, & facerent Phase Domino Deo Israel. Inito ergò consilio regis & principum, & universi cœtûs Jerusalem, decreverunt ut facerent Phase mense secundo. Non enim potuerant facere 2
in tempore suo, quia sacerdotes, qui possent sufficere, sanctificati non fuerant, & populus nondum congregatus fuerat in Jerusalem. Placuitque sermo regi, & o- 3
mni multitudini. Et decreverunt ut mitterent nuntios 4
in universum Israel, de Bersabee usque Dan, ut venirent, 5
& facerent Phase Domino Deo Israel in Jerusalem : multi enim non fecerant sicut lege præscriptum est. Perre- 6
xerúntque cursores cum epistolis ex regis imperio, & principum ejus,in universum Israel & Judam, juxta id, q̃ rex jusserat, prædicantes ;Filii Israel revertimini ad Dominū Deum Abraham, & Isaac, & Israel: & revertetur ad reliquias, quæ effugerunt manum regis Assyriorum. No- 7
lite fieri sicut patres vestri & fratres, qui recesserunt à Domino Deo patrum suorū, qui tradidit eos in interitum, ut ipsi cernitis. Nolite indurare cervices vestras, sicut 8
patres vestri: tradite manus Domino; & venite ad sanctuarium ejus, quod sanctificavit in æternum: servite Domino Deo patrum vestrorum, & avertetur à vobis ira furoris ejus. Si enim vos reversi fueritis ad Dñm: fratres vestri, 9
& filii habebunt misericordiam coram dominis suis, qui illos duxerunt captivos, & revertentur in terram hanc : pius enim & clemens est Dominus Deus vester, & non avertet faciem suam à vobis, si reversi fueritis ad eum. Igitur cursores pergebant velociter de civitate in civita- 10
tem, per terram Ephraim & Manasse usque ad Zabulon, illis irridentibus & subsannantibus eos. Attamen qui- 11
dam viri ex Aser, & Manasse, & Zabulon, acquiescentes consilio, venerunt Jerusalem. In Juda verò facta est ma- 12
nus Domini ut daret eis cor unum, ut facerent juxta præceptum regis, & principum, verbum Domini. Congre- 13
gatique sunt in Jerusalem populi multi, ut facerent solennitatem azymorum, in mense secundo : Et surgentes 14
destruxerunt altaria, quæ erant in Jerusalem, atque universa, in quibus idolis adolebatur incensum, subvertentes, projecerunt in torrentem Cedron.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

CAP. XXX.

1 DEinde misit Hezecia ad omnes Israelitas & Judæos, & literas scripsit ad Aphremitas & Manassitas, ut venirent in templum Domini quod est in Jerusalem, ad celebrandum festum Domino Deo Israelis. Inierat 2
autem consilium rex cum magnatibus suis & toto cœtu qui erat in Jerusalem, de celebrando festo Domino Deo Israelis mense se- 3
cundo : Non enim poterant illud celebrare eodem tempore, quia sacerdotes nondum se sanctificaverant, & populi doctores nondum se congregaverant in Jerusalem. Cúmque 4
placuisset hæc res in oculis regis, & oculis totius populi Israelitici ; Surgentes, rem 5
comprobârunt, ut exequerentur eam. Itaque promulgârunt per totum Israelem, à Birsebaa usque ad Dan, ut venirent celebratum festum Domino Deo Israelis in Jerusalem, 6
quia multùm creverant divitiæ eorum. Nam euntes tabellarii cum epistolis regis & magnatum ejꝰ, & cum jussu regis, per totū Israelem & Judam, dicebant; Filii Israel revertimini ad Dominum Deum Abrahæ & Isahae & Israelis, & revertatur qui vestrûm superstes reperitur de manu regis Athur. Ne sitis 7
similes patribus & fratribus vestris, quos, quia mentiti sunt in Dñm Deum majorum nostrorum, exposuit maledictioni, ut vos ipsi cernitis. Itaque ne obduretis cervicem ve- 8
stram sicut patres vestri, sed ingredimini Sanctuarium quod sanctificatum est in perpetuum, & colite Dominum Deum vestrum, ut avertat à vobis æstum iræ suæ. Nam con- 9
spiciendum se præbebit vobis & fratribus ac filiis vestris, & ipse gratiosos reddet vos apud eos qui vos detinent captivos, & revertentur ad terram istam : siquidem clemens est ac misericors Dominus Deus vester, & non avertet faciam suam à vobis, dummodò convertamini ad eum. Tabellariis itaque regis 10
Hezeciæ transeuntibus de civitate in civitatem per regionem Aphremi & Manassis ad Zebulonem usque ; Deridebant & contemne- 11
bant eos perditi homines qui erant in tribu Aseritarum, in tribu Aphremitarum, in tribu Manassitarum, & in tribu Zebolonitarum. Reliquæ verò tribus contriverunt se 12
in corde suo, & venerunt in Jerusalem apud tribum Judæorum : fuitque manus Domini super eos, ut inderet eis cor unum ad exequendum mandatum regis & principum ejus, juxta verbum Domini. Et congregati sunt 13
in Jerusalem populus copiosus, ad celebrandum festum azymorum mense secundo, populus *inquam* copiosissimus. Et surgentes 14
funditùs everterunt aras quæ erant in Jerusalem ; & omnia simulacrorum excelsa destruentes projecerunt in torrentem Gedron.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λ'.

1 Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας ὅλῳ παντὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἐπιστολὰς ἔγραψεν ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ Μα-
2 νασσῆ, ἐλθεῖν εἰς οἶκον κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲκ τῷ κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐβουλεύ-
σατο ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία (α) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲκ τῷ μηνὶ τῷ
3 δευτέρῳ. Οὐ γὰρ (β) ἠδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐκ ἡγιάσθησαν ἱκα-
4 νοὶ, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ ἐναντίον
5 πάσης ἐκκλησίας. Καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δὰν, ἐλ-
θόντας ποιῆσαι τὸ φασὲκ κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ (γ) εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι πλῆθος οὐκ ἐποίησε καθὼς γε-
6 γραμμένον. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς
πᾶσαν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, (δ) λέγοντες, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέ-
ψατε πρὸς κύριον Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ (ε) Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψατε τοὺς ἀνασεσωσμένους
7 τοὺς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ἀσσύρ. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου Θεοῦ πατέρων (ς) αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν
8 καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε. Καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε (ζ) τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δό-
ξαν κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ (η) εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύ-
9 σατε τῷ κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς. Ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς
κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντι (ζ) πάντων τῶν αἰχμαλω-
τισάντων αὐτοὺς, καὶ (θ) ἀποστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων κύριος ὁ θεὸς
10 ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (ϑ) ἀφ' ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν. (ι) Καὶ
ἦσαν οἱ τρέχοντες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἕως Ζα-
11 βουλών· καὶ ἐγέλων ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, καὶ καταμωκώμενοι. Ἀλλὰ ἄνθρωποι Ἀσὴρ καὶ ἀπὸ
12 Μανασσῆ καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν ἐνεβάπησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ (κ) καὶ εἰς Ἰούδα. Καὶ ἐγένετο
χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν, τοῦ ποιῆσαι (λ) τὰ προστάγματα τοῦ βασιλέως καὶ
13 τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ (μ) λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι
14 τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ
καθεῖλαν τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέπασαν καὶ
ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρουν Κέδρων.

CAP. XXX.

ET misit Ezechias ad omnem Israel, & Juda: & epistolas scripsit 1
ad Ephraem, & Manasse, ut venirent in domum Domini in Hierusalem,
ad faciendum Phasec Domino Deo Israel. Et consilium iniit rex, & 2
principes, & omnis Ecclesia in Hierusalem facere Phasec, mense se-
cundo. Non enim potuerant facere illud in tempore illo, quoniam sa- 3
cerdotes non erant sanctificati sufficientes: & populus non convenerat
in Hierusalem. Et placuit verbum coram rege, & coram Ecclesia. Et 4 5
statuerunt verbum ad transmittendum præconium in omnem Israel, à
Bersabee usque Dan, ut venientes facerent Phasec Domino Deo Israel
in Hierusalem: quoniam multitudo non fecerat secundùm scripturam.
Et iverunt cursores cum epistolis à rege, & principibus, in omnem 6
Israel & Judam, juxta præceptum regis, dicentes; Filii Israel, re-
vertimini ad Dominum Deum Abraham, & Isaac, & Israel: & (a)
reduc facite eos, qui evaserunt, qui relicti sunt à manu regis Assur.
Et nolite fieri sicut patres vestri, & fratres vestri, qui recesserunt à 7
Domino Deo patrum suorum: & tradidit eos in desolationem, sicut
vos videtis. Et nunc nolite obdurare (b) corda vestra, sicut patres 8
vestri: date gloriam Domino Deo: & introite in sanctuarium ejus,
quod sanctificavit in seculum: & servite Domino Deo vestro: &
avertet à vobis furorem iræ. Quoniam in revertendo vos ad Domi- 9
num, fratres vestri & filii vestri erunt in miserationibus coram o-
mnibus, qui captivârunt eos, & reduc faciet in terram hanc: quo-
niam misericors & miserator Dominus Deus noster: & non avertet
faciem suam (c) à vobis, si revertetimus ad eum. Et fuerunt cur- 10
sores transeuntes civitatem à civitate in montem Ephraem, & Mana-
sse, & usque Zabulon. Et fuerunt sicut irridentes eos, & subsan-
nantes. Sed viri Aser, & de Manasse, & de Zabulon confusi sunt: 11
& venerunt in Hierusalem, & in Juda. Et facta est manus Do- 12
mini ad dandum eis cor unum veniendi, ad faciendum secundùm
præcepta regis, & principum in verbo Domini. Et congregati sunt in 13
Hierusalem populus multus ad faciendum festivitatem azymorum in
mense secundo, ecclesia multa valdè. Et surrexerunt, & diruerunt 14
altaria, quæ in Hierusalem: & omnia in quibus adolebant falsis, demoliti sunt, & projecerunt in torrentem Cedron.

MS.A. (α) ἦ ἐν (β) ἐδυνάσθησαν (γ) ἐν (δ) λέγοντες, Υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς Θεὸν (δ) Ἰακὼβ, καὶ ἐπιστρέψει (ε) τοὺς τροχάλους ὑμῶν, ὅτε (ζ) εἰσέλθατε (ζ) πάντων αἰχμαλωτισάντων (η) ἐπιστρέψει (ϑ) ἀφ' ἡμῶν, (ι) Καὶ οἱ τρέχοντες ἦσαν (κ) καὶ Ἰούδα. (λ) καὶ τὸ πρόσταγμα τοῦ (μ) πολὺς λαὸς τοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثلثون *

CAP. XXX.

1 * وبعث حزقيا الي سائر اسرائيل * الي بيت افريم * والي بيت منسا * ان يجيوا الي بيت الله
2 بأورشليم * وان يصنعوا العيد عند الله القوي اله اسرائيل * وبعكر الملك والعظماء
3 ان يصنعوا عند الله في الشهر الثاني * لانهم ما كانوا يستطيعون ان يصنعوه في ذلك
4 الزمان لان الكهنة ما كانوا مقدسين ومعلمي الامة ما اجتمعوا الي يروشليم * وحسن
5 القول في عيني الملك وفي عيون سائر الشعب * فابتدوا ان يصنعوا العيد وسمع القول
في اسرائيل من بير سبع الي دان * ليجيوا ويصنعوا العيد عند الرب في يروشليم * لان
6 ما لهم كثير جدا * ومضي اهل طبرية في رسايل الملك وسائر كبرايه الي سائر اسرائيل
ويهودا * وقال لبني اسرائيل * توبوا الي الله اله ابراهيم واسحق ويعقوب * ليرد البقية التي
7 بقيت منكم من يد ملك الموصل * ولا تكونوا مثل اباكم واخوتكم عصاة
8 فيصيركم لعنة مثلهم * والآن لا تغلظوا قلوبكم مثلهم * وادخلوا الي القدس
9 المقدس الي ابدا * واطيعوا الله الهكم ليرد عنكم سخط رجزه * لانه قد تجلي
عليكم وعلي اخوتكم * وهو يعطيكم الرحمة * ويرجعون الي هذه الارض * والله لا يرد
10 وجهه عنكم ان رددتم وجوهكم اليه * وكانوا مبشرو الملك حزقيا يعبرون من
11 صيعة الي صيعة في ارض افريم ومنسا وارض زابولون * وكان يهزأ بهم رجال منافقون *
12 من سبط اشير وافريم ومنسا وسبط زابلون * وسائر هذه الاسباط دهسوا بقلوبهم * وجاؤا
الي يروشليم مع سبط بيت يهودا * وكانت يد الله عليهم * واعطاهم قلبا واحدا ان يعملوا
13 كوصية الملك وكبرايه مثل كلمة الرب * واجتمع الي يروشليم امة عظيمة * ليصنعوا
14 عند العطير في الشهر الثاني * وقلعوا سائر مذابح الاوثان من اورشليم * وطرحوها في
وادي قدرون *

CAP. XXX.

PRæterea misit Hezecias ad universum 1
Israelem, ad domum Ephraimi, & ad
domum Manassis, ut venirent ad tem-
plum Dei in Jerusalem, & festum ce-
lebrarent, festum Dei potentissimi, Dei
Israelis. Cogitaverat enim rex atque 2
principes de celebrando Dei festo in
mense secundo, Quia non poterant 3
illud celebrare tunc temporis, eò quòd
sacerdotes nondum sanctificati essent,
necdum præceptores populi convenissent
in Jerusalem. Cúmque rectum visum 4
esset consilium istud regi & toti po-
pulo, Cæperunt agere festum: & pro- 5
mulgatum fuit per totum Israelem à
Bir-sebaa Danem usque, ut venirent,
& festum agerent, festum inquam Do-
mini, in Jerusalem; quoniam opes co-
rum admodum multiplicatæ fuerant. Abi- 6
erunt itaque cives Tyberiadis cum epi-
stolis regis & omnium principum ejus
ad universum Israelem & Judam, &
dicebant Israelitis, Revertimini ad Deum,
Deum Abrahæ, Isaac, & Jacobi; ut
reducat reliquias quæ supersunt ex vo-
bis, de manu regis Mausel. Et ne si- 7
tis ut patres ac fratres vestri, rebel-
les; ne vos efficiat maledictum sicut
ipsos. Ne igitur protervo sitis animo sicut 8
ipsi, sed ingredimini Sanctuarium per-
petuò sacrosanctum, & obedite Deo,
Deo vestro, ut amoveat à vobis iram
furoris sui. Nam ipse vobis apparebit 9
& fratribus vestris, ipséque misericor-
diam largietur vobis, ut redeatis ad
hanc regionem; & non avertet fa-
ciem suam Deus à vobis, si conver-
teritis ad eum faciès vestras. Cùm 10
autem præcones regis Hezeciæ transi-
rent ex oppido in oppidum per terram
Ephraimi atque Manassis, & terram
Zebulonis; Irridebant eos impii qui- 11
dam homines de tribu Aser, & E-
phraim, & Manasse, & tribu Zebo-
lon: Reliquum autem harum tribuum 12
corde parescentes, contulerunt se Je-
rusalem apud tribum Judæorum: fuit-
que manus Dei super eos, & dedit
illis cor unum, ut facerent, secundùm
præceptum regis & principum ejus,
juxta verbum Domini. Et congrega- 13
ta est gens plurima in Jerusalem ad
celebrandum festum azymorum mense
secundo. Et evulsis omnibus idolorum 14
altaribus è Jerusalem, projecerunt ea
in vallem Cedron:

דברי הימים ב: לא

15 וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִכְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ
sacerdotes , Dei viri Moſeh legē ſcđm ,ſuā *judicia* ſcđm *ſua ſtatione ſuper* ſteterūt Et .Domini domum *aſcenſiones* adduxerūt &

16 וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת בֵּית יְהוָה: וַיַּעַמְדוּ עַל־עָמְדָם כְּמִשְׁפָּטָם כְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים הַכֹּהֲנִים
immolatione ſuper Levitæ & ;ſe ſanctificaverāt non qui ,*concione in multitudo* Nam .Levitarum manu de ſanguinem *ſi argentes*

17 זֹרְקִים אֶת־הַדָּם מִיַּד הַלְוִיִּם: כִּי־רַבַּת בַּקָּהָל אֲשֶׁר לֹא הִתְקַדְּשׁוּ וְהַלְוִיִּם עַל־שְׁחִיטַת
,Iſſaſchar ,Menaſſeh & ,Ephraim de multitudo ,populi multitudo Quia .Domino ſanctificandū ad mundo non omni Peſachim

18 הַפְּסָחִים לְכָל־לֹא טָהוֹר לְהַקְדִּישׁ לַיהוָה: כִּי מֶרֻבִּית הָעָם רַבַּת מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה יִשָּׂשכָר
: dicendo , eis *ſuper* Jechizchijahu oravit Sed .ſcriptum *ſicut non* in Peſach comederunt Sed .ſe mundaverūt non ,Zebulun &

וּזְבוּלוּן לֹא הִטַּהֵרוּ כִּי־אָכְלוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּלֹא כַכָּתוּב כִּי הִתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ עֲלֵיהֶם לֵאמֹר
purificationē ſcđm non &, ſuorū patrū Deum Dominū ,Deum quærendū ad paravit ſuū cor Omne .*propter* expiabit bonus Domin*

19 יְהוָה הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד: כָּל־לְבָבוֹ הֵכִין לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא כְּטָהֳרַת
,Jeruſalaim in inventi Iſrael filii Feceruntque .populum ſanavit & ,Jechizchijahu *ad* Dñs exaudivit Et .ſanctitatis

20 הַקֹּדֶשׁ: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־יְחִזְקִיָּהוּ וַיִּרְפָּא אֶת־הָעָם: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים בִּירוּשָׁלַם
ſacerdotes & Levitæ *die in die* Dominum *laudantes* & :magna lætitia cum diebus ſeptem infermentatorū ſolennitatem

21 אֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה וּמְהַלְלִים לַיהוָה יוֹם ׀ בְּיוֹם הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים
,Domino bonum intellectū intelligentium Levitarum omnium cor ad Jechizchijahu eſt Locutuſque .Domino *fortitudinis vaſis in*

בִּכְלֵי עֹז לַיהוָה: וַיְדַבֵּר יְחִזְקִיָּהוּ עַל־לֵב כָּל־הַלְוִיִּם הַמַּשְׂכִּילִים שֵׂכֶל־טוֹב לַיהוָה
.ſuorum patrum Deo Domino ſe confitentes & ,pacificorum victimas immolantes ,diebus ſeptem *inditum* comederunt &

22 וַיֹּאכְלוּ אֶת־הַמּוֹעֵד שִׁבְעַת הַיָּמִים מְזַבְּחִים זִבְחֵי שְׁלָמִים וּמְתוַדִּים לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם:
Chizchijahu Quia .*Lætitiam* diebus ſeptem fecerunt & : aliis diebus ſeptem *faciendum ad* , *concio* omnis inierunt conſiliū Et

23 וַיִּוָּעֲצוּ כָּל־הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיַּעֲשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים שִׂמְחָה: כִּי חִזְקִיָּהוּ
,mille *juvencos* cœtui *elevaverunt* principes Et .ovium millia ſeptem & ,*juvencos* mille *concioni elevare fecit* Jehudah rex

24 מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֵרִים לַקָּהָל אֶלֶף פָּרִים וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן וְהַשָּׂרִים הֵרִימוּ לַקָּהָל פָּרִים אֶלֶף
,Levitæ &, ſacerdotes &, Jehudah cœtus omnis ſunt lætati Et .multitudine in ſacerdotes ſe ſanctificaverāt Et .millia decem oves &

25 וְצֹאן עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב: וַיִּשְׂמְחוּ ׀ כָּל־קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
lætitia fuit Et .Jehudah in habitantes & ,Iſrael terra de *venientes* peregrini Et .Iſrael de *venientes* cœtus omnis &

26 וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים בִּיהוּדָה: וַתְּהִי שִׂמְחָה
ſurrexerunt Et .Jeruſalaim in *hoc ſicut* non ,Iſrael regis ,David filii Selomoh diebus à quia ,Jeruſalaim in magna

27 גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלִַם כִּי מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כָזֹאת בִּירוּשָׁלִָם: וַיָּקֻמוּ
.cœlos ad ej' ſanctitatis habitaculū ad eorū oratio venit & ,eorū *voce in auditum eſt* & ,populo benedixerūt & ,Levitæ ſacerdotes

הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם וַתָּבוֹא תְפִלָּתָם לִמְעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם:

CAP. XXXI.

לא
ſucceiderunt & , ſtatuas fregerunt & ,Jehudah urbibus in inventi qui Iſrael omnis ſunt egreſſi ,hoc totum *perficere ſecundum* Et

1 וּכְכַלּוֹת כָּל־זֹאת יָצְאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים לְעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ מַצֵּבוֹת וַיְגַדְּעוּ
ad uſque ,Menaſſeh &, Ephraim in &, Binjamin &, Jehudah univerſo de altaria & , excelſa ſunt demoliti & , lucos

הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת מִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּבְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה עַד־
.ſuas urbes ad ,ſuam poſſeſſionem ad unuſquiſque , Iſrael filii omnes ſunt Reverſique .*conſumendum*

לְכַלָּה וַיָּשׁוּבוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לַאֲחֻזָּתוֹ לְעָרֵיהֶם:

Verſio VULG. LAT.

Immolaverunt autem Phaſe quartadecimâ die menſis ſe- 15
cundi. Sacerdotes quoque atque Levitæ tandem ſanctifi-
cati, obtulerunt holocauſta in domō Dñi: Steteruntque 16
in ordine ſuo, juxta diſpoſitionē & legem Moyſi hominis
Dei: Sacerdotes verò ſuſpiciebant effundendum ſangui-
nem de manibus Levitarum, Eò quòd multa turba ſancti- 17
ficata non eſſet: & idcircò immolarent Levitæ Phaſe his,
qui non occurrerant ſanctificari Domino. Magna etiam 18
pars populi de Ephraim, & Manaſſe, & Iſſachar, & Zabu-
lon, quæ ſanctificata non fuerat, comēdit Phaſe, non juxta
quod ſcriptum eſt: & oravit pro eis Ezechias, dicens;
Dominus bonus propitiabitur Cunctis, qui in toto cor- 19
de requirunt Dñm Deum patrū ſuorū: & non imputabit
eis quòd minùs ſanctificati ſunt. Quem exaudivit Dñs, & 20
placatus eſt populo. Fecerúntque filii Iſrael, qui inventi 21
ſunt in Jeruſalē, ſolennitatem azymorū ſeptem diebus in
lætitia magna, laudantes Dñm per ſingulos dies: Levitæ
quoque & Sacerdotes, p organa, quæ ſuo officio congrue-
bant. Et locutus eſt Ezechias ad cor omniū Levitarum, 22
qui habebant intelligentiā bonam ſuper Dño: & come-
derunt ſeptem diebus ſolennitatis, immolantes victimas
pacificorū, & laudantes Dñm Deum patrū ſuorum. Pla- 23
cuítq; univerſæ multitudini ut celebrarent etiā alios dies
ſeptem: p & fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechias enim 24
rex Juda præbuerat multitudini mille tauros, & ſeptem
millia ovium: principes verò dederant populo tauros
mille, & oves decem millia: ſanctificata eſt ergò ſacer-
dotum plurima multitudo. Et hilaritate perfuſa omnis 25
turba Juda, tam Sacerdotum & Levitarum, quàm univerſæ
frequentiæ, quæ venerat ex Iſrael; proſelytorū quoque de
terra Iſrael, & habitantium in Juda. Factáque eſt gran- 26
dis celebritas in Jeruſalem, qualis à diebus Salomonis
filii David regis Iſrael in ea urbe non fuerat. Surrexe- 27
runt autem Sacerdotes atque Levitæ benedicentes popu-
lo: & exaudita eſt vox eorum: pervenítque oratio in
habitaculum ſanctum cœli.

CAP. XXXI.

Cumque hæc fuiſſent ritè celebrata, egreſſus eſt omnis 1
Iſrael, qui inventus fuerat in urbibus Juda, & fregerunt
ſimulacra, ſuccideruntque lucos, demoliti ſunt excelſa, &
altaria deſtruxerunt, non ſolùm de univerſo Juda & Ben-
jamin, ſed & de Ephraim quoque & Manaſſe, donec pe-
nitùs everterent: reverſíque ſunt omnes filii Iſrael in
poſſeſſiones & civitates ſuas.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Deinde celebrârunt Paſcha quarto decimo 15
die ſecundi menſis, ſeptem diebus, & ſacerdo-
tes ac Levitæ ſanctificati attulerunt oblatio-
nes in domum Domini: Et ſteterunt in ſta- 16
tione ſua prout conſpicuum erat, quemadmo-
dum præſcribitur in lege Moſis prophetæ Do-
mini: ſacerdotes accipiebant ſanguinem de
manu Levitarum. Quia enim multi erant in 17
populo Iſraelitico qui non ſanctificaverant
ſe; ideò Levitæ incumbebāt jugulationi agno-
rum, ut diſcernerent quicunque mundus eſſet
ad conſecrandum Domino. Nam multi erant 18
in populo Iſraelitico ex Aphremitis, Manaſſi-
tis, Iſacharitis, & Zebulonitis, quatuor hiſce
tribubus; qui nondum mundaverant ſeſe,
quum comediſſent Paſcha præter legem. Et-
enim oravit Hezecia pro eis, & dixit eis; Deus
optimus expiet pro toto populo Iſraelitico:
Quandoquidem præparavimus cor noſtrum 19
ad orandum Dominum Deum majorum no-
ſtrorum, ſacrum hoc non eſt purius nobis.
Et exaudiens Dominus vocem Hezeciæ, ſana- 20
vit populum. Itaque celebrârunt Iſraelitæ & 21
omnes ii qui aderant Jeroſolymis, feſtum A-
zymorum ſeptem diebus: magna cum lætitia
laudabant Dominum ſingulis diebus, Levitæ
quidem canticis oris ſui, et ſacerdotes canticis.
Et allocutus eſt Hezecia Levitas omnes illos 22
qui canebant cantica jucunda corā Domino:
& comederunt viri illi ſeptem diebus, & ſa-
crificabant ſacrificia perfecta Domino: &
gratias agebant Domino Deo majorum ſuo-
rum. Continuit etiam ſe totus populꝰ Iſraeli- 23
ticus ad celebrandū ſeptē dies alios, & ſeptē
dies lætitiæ. Nam Hezecia rex Judæ ſepoſue- 24
rat ac dederat populo ſeptē millia animantiū
tam magnorū quàm parvorū; & ſegregaverat
ac dederat populo Iſraelitico boves mille, &
ovium decem millia: ſanctificaverant autem ſe
ſacerdotes multi. Et lætatus eſt univerſus po- 25
pulus Judæ, & ſacerdotes ac Levitæ, totus
populus qui venerant è gente Iſraelitica, &
advenæ qui venerant de terra Iſraelitica, &
qui degebant in Judæa. Fuítq; lætitia magna 26
in Jeruſalem, quoniam à diebus Solomonis fi-
lii Davidis regis Iſrael non facta fuerat hu-
juſmodi res in Jeruſalem. Deniq; ſurgentes ſa- 27
cerdotes & Levitæ benedixerunt populum Iſ-
raelis, audivítque Dominus vocem eorum, &
introivit oratio eorum ad ſolium ſanctitatis
ejus, in cœlum.

CAP. XXXI.

His omnibus abſolutis, egreſſus eſt omnis 1
populus Iſraelitarum qui aderant, ad civitates
domûs Judæ, & fregerunt ſtatuas, comminue-
runt tigres, & demoliti ſunt altaria quæ erant
in Juda, in Benjamen, in Aphrem, & in Ma-
naſſe: tum demum redeuntes Iſraelitæ, reverſi
ſunt omnes ad poſſeſſionem ſuam, ingreſſíque
ſunt incolumes in civitates ſuas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ἔθυσαν τὸ φασὲκ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐνε-
16 κράπησαν καὶ (ν) ἡγνίσαν, καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα (ξ) ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὸν
σὴν (ο) αὐτῶν, κατὰ τὸ κρίμα (π) αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν Μωυσῆ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς
17 ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν Λευιτῶν. Ὅτι πλῆθος ἡ ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθη, καὶ οἱ Λευῖ-
18 ται ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασὲκ πάντι τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνισθῆναι τῷ κυρίῳ. Ὅτι (ρ) πλεῖον τοῦ λαοῦ
ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβελὼν, οὐχ (σ) ἡγνίσαν, ἀλλ' ἔφαγον τὸ φασὲκ, παρὰ
τὴν (τ) γραφήν. τοῦτο γὰρ προσηύξατο Ἐζεκίας περὶ αὐτῶν, λέγων, (υ) Κύριος ἀγαθὸς ἐξιλάσθω
19 Ὑπὲρ πάσης καρδίας καταθυνούσης ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (φ) αὐτῶν, καὶ οὐ κατὰ
10 21 τὴν ἁγνείαν τῆς ἁγίου. Καὶ ἐπήκουσε κύριος τοῦ Ἐζεκίου, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν. Καὶ ἐποίησαν οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ
22 καθυμνοῦντες τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις τῷ κυρίῳ. Καὶ
ἐλάλησεν Ἐζεκίας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τοῦ Λευιῶν καὶ τῶν Συνιόντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυ-
ρίῳ. καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας, θύοντες (χ) θυσίαν σωτηρίου, καὶ ἐξο-
23 μολογούμενοι (ψ) τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων (ω) αὐτῶν. Καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἅμα ποιῆσαι
24 ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ· Ὅτι Ἐζεκίας ἀπήρξατο τῷ Ἰούδα τῇ
ἐκκλησίᾳ (α) χιλίους μόχους καὶ ἑπτακισχίλια πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόχους
25 χιλίους καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος. Καὶ ηὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκ-
κλησία οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα, καὶ οἱ εὑρεθέντες (β) ἐξ Ἱερουσαλὴμ,
26 καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες (γ) Ἰούδα. Καὶ ἐγένετο εὐφρο-
σύνη μεγάλη ἐν Ἱερουσαλὴμ· (δ) ἀπὸ ἡμερῶν Σαλωμὼν υἱοῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο
27 τοιαύτη ἑορτὴ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς (ε) οἱ Λευῖται καὶ (ζ) εὐλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ
ἐπακούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς
τὸν οὐρανόν.

Et immolaverunt Phaſec quartadecimâ menſis ſecundi. Et ſacerdotes, et 15
Levitæ confuſi ſunt, & (d) purificaverunt, & intulerunt holocauſtomata
in domum Domini. Et ſteterunt ſuper ſtationem ſuam, juxta judicium ſuũ, 16
juxta mandatum Moyſi hominis Dei. Et ſacerdotes accipiebant ſangui-
nes de manu Levitarum. Quoniam multitudo Eccleſiæ non erat puri- 17
ficata; & Levitæ fuerunt ad immolandum Phaſec omni qui non potue-
rat purificari Domino. Quoniam plurima pars populi ab Ephraim, & 18
Manaſſe, & Iſſachar, & Zabulon, non purificaverunt, ſed manducaverunt Phaſec, (e) præter Scripturam. (f) Hoc & deprecatus eſt
Ezecias pro eis, dicens; Dominus bonus propitietur Pro omni corde 19
dirigente ad exquirendum Dominum Deum patrum ſuorum, & non ſe-
cundum purificationem ſanctorum. Et exaudivit Dominus Ezeciam, 20
& ſanavit populum. Et fecerunt filii Iſrael, qui inventi ſunt in Hieru- 21
ſalem, feſtivitatem azymorum ſeptem diebus in lætitia magna, & hy-
mnos dicentes Domino, diem per diem: & ſacerdotes, & Le-
vitæ ish (g) organis Domino. Et locutus eſt Ezecias ad omne cor Levi- 22
tarum, & intell gentium intellectum bonum Domino. Et conſummave-
runt feſtivitatem azymorum ſeptem diebus, ſacrificantes ſacrificium ſa-
lutaris, & confitentes Domino Deo patrum ſuorum. Et deliberavit 23
Eccleſia ſimul facere ſeptem dies alios. Et fecerunt ſeptem dies in le-
titia: Quoniam Ezecias primitias obtulit ipſi Juda, ipſi Eccleſiæ 24
mille vitulos, & ſeptem mille oves: & principes obtulerunt primitias
populo vitulos mille, & oves decem mille, & (h) ſanctificaverunt ſacerdotum
in multitudine. Et lætata eſt omnis Eccleſia, ſacerdotes, & Levitæ, 25
& omnis Eccleſia Juda, & qui inventi ſunt de (i) Hieruſalem, &
proſelyti qui venerant de terra Iſrael, & habitantes Juda. Et facta 26
eſt lætitia magna in Hieruſalem. A diebus Salomon filii David regis
Iſrael non facta eſt talis feſtivitas in Hieruſalem. Et ſurrexerunt ſa- 27
cerdotes Levitæ; & benedixerunt populum: & audita eſt vox eorum:
& venit deprecatio eorum ad habitaculum ſanctum ejus in cœlum.

MS.A. (ν) ἡγνίσθησαν, (ξ) εἰς οἶκον κυρίου. (ο) ἑαυτῶν, (π) ἑαυτῶν, (ρ) τὸ πλεῖον (σ) ἡγνίσησαν, ἀλλὰ (τ) γραφήν. καὶ προσηύξατο (υ) Κύριος ὁ ἀγαθὸς (φ) ἑαυτῆς, (χ) θυσίας (ψ) κυρίῳ θεῷ (ω) ἑαυτῶν. (α) μόχους χιλίους καὶ (β) ἐξ Ἰσραὴλ, (γ) ἐν Ἰούδα. (δ) ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σολομὼν (ε) καὶ οἱ (ζ) ὑμνοῦντες

ΚΕΦ. λα'.

1 Καὶ ὡς συνετελέσθη πάντα ταῦτα, ἐξῆλθε πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ συνέ-
τριψαν τὰς στήλας, καὶ (α) ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ καθεῖλαν τὰ ὑψηλὰ καὶ τοὺς βωμοὺς ἀπὸ (β) πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ ἕως εἰς τέλους. καὶ (γ) ἐπέστρεψαν πᾶς Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν
κληρονομίαν (τ) αὐτῶν, καὶ εἰς τὰς πόλεις (δ) αὐτῶν.

CAP. XXXI.

Et poſtquàm conſummata ſunt omnia hæc; egreſſus eſt omnis Iſrael, 1
qui inventi ſunt in civitatibus Juda: & contriverunt ſtatuas, & exci-
derunt lucos, & diruerunt excelſa, & aras de omni Judæa, & Ben-
jamin, & de Ephraim, & de Manaſſe uſque in finem. Et reverterunt
omnis Iſrael, unuſquiſque ad hæreditatem ſuam, & ad civitates ſuas.

MS.A. (α) ἐξέκοψαν (β) πάσης Ἰουδαίας (γ) ἐπέστρεψαν (τ) ἑαυτῶν, (δ) ἑαυτῶν.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 * وجعلوا الفصح في اربعة عشر يوما في الشهر الثاني سبعة ايام * والكهنة واللاويون تعدسوا
16 وجاؤا الى بيت الله * واقاموا على مواضعهم يرون * كما هو مكتوب في ناموس موسي * والكهنة
17 يقبلون الدم من ايدي اللاويين * لانهم كانوا كثيرين في شعب اسرايل * لكنهم لم
يكونوا مقدسين * فقام اللاويون على ذبيحة الخراف * وكانوا يتطرون كل ذكي يقدس لله *
18 * لانهم كثيرين في امة اسرايل من بيت افريم ومنسا * وايساخر وزابلون هذه الاسباط لم
يكونوا اطهارا * لانهم اكلوا الفصح بلا ناموس * وصلي حزقيا عليهم وقال لهم * اله الخير
19 يغفر لامة اسرايل * لانه اصلح قلوبنا * لنصلي لله اله اباينا * وسمع الله صوت حزقيا *
20 وابراء الشعب * وصنع بنو اسرايل الذين وجدوا في اورشليم عند القطر سبعة ايام
21 بفرح عظيم * يسبحون الله في كل يوم * واللاويون بتسبحة افواههم * والكهنة ايضا *
22 * وقال حزقيا لساير اللاويين الذين كانوا يسبحون بتسبحات حسنة قدام الله * وكانوا
23 يذبحون ذبايح السلام لله * وكانوا يشكرون الله اله اباءهم * واجتمع ساير الشعب ان يعملوا
24 سبعة ايام اخري * وسبعة ايام الفرح * لاجل حزقيا ملك يهودا * لانه افرد واعطي الشعب
سبعة الف حيوان كبارا ودقاقا * واعطي امة اسرايل نبرانا الفا * وعما عشر الف * وتقدس
25 كهنة كثيرة * وفرح شعب يهودا كلهم والكهنة واللاويون * وكل الامة التي جاءت
26 من ساير ارض اسرايل * والسكان في يهودا * وكان فرح عظيم باورشليم * لان من ايام
27 سليمان بن داود لم يكن مثل هذا باورشليم * وبارك الكهنة واللاويون على شعب اسرايل *
وسمع الله صوتهم * ودخلت صلاتهم الى مجلس قدسه في السماء *

Deinde celebrâverunt Paſcha quartadecimo 15
die menſis ſecundi, ſeptem diebus. Et ſa-
cerdotes ac Levitæ ſanctificati, adierunt
domum Dei: Et ſtantes in ſtationibus 16
ſuis, aſpiciebant, quemadmodum ſcriptum
eſt in lege Moſis: iidemque ſacerdotes
excipiebant ſanguinem de manibus Levi-
tarum. Quanvis enim multi eſſent in po- 17
pulo Iſraelitico, nondum tamen ſanctifi-
caverant ſeſe: idcò incumbebant Levitæ
ſacrificio agnorum, & examinabant omne
mundum quod conſecrabatur Deo. Si- 18
quidem multi erant in gente Iſraelitica, de
domo Ephraimi, Manaſſis, Iſacharis, &
Zebulonis, his inquam tribubus, qui non
erant mundi; eò quòd Paſcha abs lege
comediſſent. Oravit autem Hezecia pro
ipſis, & dixit eis; Deus bonitatis par-
cat genti Iſraeliticæ; Quandoquidem 19
ipſe præparavit corda noſtra ad orandum
Deum, Deum patrum noſtrorum. Au- 20
divitque Deus vocem Hezeciæ, & ſa-
navit populum. Itaque celebrâverunt If- 21
raelitæ qui præſentes erant in Jeruſalem,
feſtum azymorum ſeptem diebus magno
gaudio, Deum laudantes ſingulis die-
bus, & Levitæ concentu oris ſui, & ſa-
cerdotes parivatione. Cùm autem allocu- 22
tus eſſet Hezecia omnes Levitas qui opti-
mos concentus coram Deo canebant, quique
perfectas victimas Deo ſacrificabant, &
gratias agebant Deo, Deo patrum ſuorum;
Continuit ſe populus univerſus ad cele- 23
brandum ſeptem dies alios, ſeptémque dies
Lætitiæ, propter Hezeciam regem Judæ.
Is enim ſegregaverat dederátque popu- 24
lo ſeptem millia animantium tam magno-
rum quàm exiguorum, dederátque po-
pulo Iſraelitico boves mille, & ovium
decem millia: & ſacerdotes permulti
ſanctificaverant ſeſe. Lætatus igitur eſt 25
totus populus Judaicus, & ſacerdotes
ac Levitæ; tam gens illa quæ venerat ex
univerſa regione Iſraelitica, quàm incolæ
Judæ. Fuit inquam ſumma Lætitia in 26
Jeruſalem, quoniam inde à diebus Salo-
monis filii Davidis nil tale factum fue-
rat in Jeruſalem. Deinde benedixerunt 27
ſacerdotes & Levitæ populo Iſraelitico,
audivitque Deus vocem eorum, & in-
greſſa eſt oratio eorum ad thronum ſan-
ctitatis ejus, in cœlum.

CAP. XXXI.

* ولما تم هذا جميعه مضي سعب اسرايل الي ضياع بيت يهودا * وهدموا عوالي الهون * 1
وقلعوا المذابح التي في يهودا وبنيامين وافرايم ومنسا * حتي رجع اسرايل وعادوا كلهم الي
ورايهم * ودخلوا بسلام الي قراهم *

Cùm autem abſoluta fuiſſent hæc o- 1
mnia, abiens populus Iſraeliticus ad op-
pida domûs Judæ, evertebant excelſa
pardorum, & extirpabant altaria quæ
erant in Juda, Benjamine, Ephraimo, &
Manaſſe; donec rediiſſent Iſraelitæ, &
remeâſſent omnes in hereditatem ſuam,
& ingreſſi eſſent incolumes in civitates
ſuas.

דברי הימים ב: לא

Versio VULG. LAT.

sacerdotes sui servitii et secundùm virum suis divisionibus super Levitarum & sacerdotum divisiones Jechizchijahu statuit Et
2 וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ אֶת־מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ לַכֹּהֲנִים
regis pars Et .Domini castrorum portis in laudandum & confitendum ad & ministrandum ad;pacifica &,holocaustum ad Levitas &
3 וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְשָׁרֵת וְלְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל בְּשַׁעֲרֵי מַחֲנוֹת יְהוָה: וּמְנַת הַמֶּלֶךְ
scriptum sicut solennitatibus & mensibus in & sabbathis in ascensiones & vespere & mane ascensiones ascensiones ad ejus substantia de
מִן־רְכוּשׁוֹ לָעֹלוֹת לָעֹלוֹת הַבֹּקֶר וְהָעֶרֶב וְהָעֹלוֹת לַשַּׁבָּתוֹת וְלַחֳדָשִׁים וְלַמֹּעֲדִים כַּכָּתוּב
confortarentur ut Levitarum & sacerdotum partem dandum ad Jerusalaim habitatoribus populo dixit Et .Domini lege in
4 בְּתוֹרַת יְהוָה: וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם לָתֵת מְנָת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יְחִזְקוּ
omnis & mellis & recentis olei & musti frumenti initium Israel filii multiplicaverunt,rem exuperare secundùm Et.Domini lege in
5 בְּתוֹרַת יְהוָה: וּכְפְרֹץ הַדָּבָר הִרְבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר וּדְבַשׁ וְכֹל
Jehudah urbibus in habitantes Jehudah & Israel filii Et .adduxerunt multitudinem in omnium decimam & agri proventus
6 תְּבוּאַת שָׂדֶה וּמַעֲשַׂר הַכֹּל לָרֹב הֵבִיאוּ: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה
acervos dederunt & adduxerunt suo Deo Domino sanctificatum sanctitatum decimam &,pecudũ &,boum decimam ipsi etiam
גַּם־הֵם מַעֲשַׂר בָּקָר וְצֹאן וּמַעֲשַׂר קָדָשִׁים הַמְקֻדָּשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֵבִיאוּ וַיִּתְּנוּ עֲרֵמוֹת
Jechizchijahu venerunt Et consummaverunt septimo mense in & fundare acervos cœperunt tertio mense In .acervos
7 עֲרֵמוֹת: בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִשִׁי הֵחֵלּוּ הָעֲרֵמוֹת לְיָסֵד וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי כָּלּוּ:
8 וַיָּבֹאוּ יְחִזְקִיָּהוּ
inquisivit Et .Israel ejus populo & DOMINO benedixerunt & acervos viderunt & principes &
9 וְהַשָּׂרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הָעֲרֵמוֹת וַיְבָרְכוּ אֶת־יְהוָה וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְרֹשׁ
primus sacerdos Hazariahu eum ad dixit Et .acervis super Levitis & sacerdotibus super Jechizchijahu
10 יְחִזְקִיָּהוּ עַל־הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל־הָעֲרֵמוֹת: וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן הָרֹאשׁ
superreliquere & saturari & edere DOMINI domum adducere oblationem incipiendo Ab :dixit & Sadoc domus
לְבֵית צָדוֹק וַיֹּאמֶר מֵהָחֵל הַתְּרוּמָה לָבִיא בֵּית־יְהוָה אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהוֹתֵר
dixit Et .huic turbæ residuæ & suo populo benedixit DOMINUS quia ,multitudinem ad usque
11 עַד־לָרֹב כִּי יְהוָה בֵּרַךְ אֶת־עַמּוֹ וְהַנּוֹתָר אֶת־הֲמוֹן הַזֶּה: וַיֹּאמֶר
decimam & elevationem adduxerunt Et .paraverunt & :DOMINI domo in cellas parandum ad Jechizchijahu
12 יְחִזְקִיָּהוּ לְהָכִין לְשָׁכוֹת בְּבֵית יְהוָה וַיָּכִינוּ: וַיְבִיאוּ אֶת־הַתְּרוּמָה וְהַמַּעֲשֵׂר
Jechiel Et .fecundus ejus frater Simhi & Levita Cananjahu dux ea super Et .fide in sancta &
13 וְהַקֳּדָשִׁים בֶּאֱמוּנָה וַעֲלֵיהֶם נָנִיָּהוּ הַלֵּוִי וְשִׁמְעִי אָחִיהוּ מִשְׁנֶה: וִיחִיאֵל
Benajahu & Machath & Ismachiahu & Eliel & Josabad & Jerimoth & Hazahel & Nachath & Hazarjahu &
וְעֲזַזְיָהוּ וְנַחַת וַעֲשָׂהאֵל וִירִימוֹת וְיוֹזָבָד וֶאֱלִיאֵל וְיִסְמַכְיָהוּ וּמַחַת וּבְנָיָהוּ
domus ducis Hazariahu & regis Jechizchijahu mandato in ejus fratris Simhi & Cananiahu manu de præpositi
פְּקִידִים מִיַּד כָּנַנְיָהוּ וְשִׁמְעִי אָחִיו בְּמִפְקַד יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַעֲזַרְיָהוּ נְגִיד בֵּית־
elevationem dandum ad Dei devotiones super orientem ad janitor Levites Imnah filius Chore Et .Dei
14 הָאֱלֹהִים: וְקוֹרֵא בֶן־יִמְנָה הַלֵּוִי הַשּׁוֹעֵר לַמִּזְרָחָה עַל נִדְבוֹת הָאֱלֹהִים לָתֵת תְּרוּמַת
sanctificationum sanctificationes & DOMINO
יְהוָה וְקָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים:

Ezechias autem constituit turmas Sacerdotales & Levitical per divisiones suas,unumquemque in officio proprio, tam Sacerdotum videlicèt quàm Levitarum, ad holocausta, & pacifica, ut ministrarent & confiterentur, canerèntque in portis castrorum Domini. Pars autem regis 2
erat,ut de propria ejus substantia offerretur holocaustum, manè semper & vesperé. Sabbatis quoque, & Calendis, & solennitatibus cæteris, sicut scriptum est in lege Moysi. Præcepit etiam populo habitantium Jerusalem, 3
ut darent partes Sacerdotibus, & Levitis, ut possent vacare legi Domini. Quod cùm percrebruisset in auribus 4
multitudinis, plurimas obtulêre primitias filii Israel frumenti, vini, & olei, mellis quoque : & omnium, quæ gignit humus, decimas obtulerunt. Sed & filii Israel 5
& Juda, qui habitabant in urbibus Juda, obtulerunt decimas boum & ovium, decimásque sanctorum, quæ voverant Domino Deo suo : atque universa portantes, fecerunt acervos plurimos. Mense tertio cœperunt acer- 6
vorum jacere fundamenta, & mense septimo compleverunt eos. Cúmque ingressi fuissent Ezechias & prin- 7
cipes ejus,viderunt acervos, & benedixerunt Domino ac populo Israel. Interrogavítque Ezechias Sacerdotes & 8
Levitas, cur ita jacêrent acervi. Respondit illi Azarias 9
Sacerdos primus de stirpe Sadoc, dicens ; Ex quo cœperunt offerri primitiæ in domo Domini, comedimus, & saturati sumus, & remanserunt plurima, eò quòd benedixerit Dominus populo suo : reliquiarum autem copia 10
est ista, quam cernis. Præcepit igitur Ezechias ut præpararent horrea in domo Domini. Quod cùm fecissent, 11
Intulerunt,tam primitias, quàm decimas, & quæcunque voverant, fideliter. Fuit autem præfectus eorum Cho- 12
nenias Levita, & Semei frater ejus, secundus, Post 13
quem Jahiel, & Azarias, & Nahath, & Asael, & Jerimoth, Jozabad quoque, & Eliel, & Jesmachias, & Mahath, & Banaias, præpositi sub manibus Chonenix, & Semei fratris ejus, ex imperio Ezechiæ regis & Azariæ pontificis domûs Dei, ad quos omnia pertinebant. Core verò filius Jemna Levites & janitor 14
Orientalis portæ, præpositus erat iis quæ sponte offerebantur Domino, primitiísque & consecratis in Sancta sanctorum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Porrò Hezecia restituit excubias sacerdotum 2
& Levitarum, per excubias eorum, quemque pro officio suo : sacerdotes *inquam* & Levitas, holocausta, & perfecta ; ad ministrandum, gratias agendum, & laudandum in porta Domini. Deditque rex è propriis facul- 3
tatibus holocausta boum matutina & vespertina, & holocausta sabbathorum, neomeniarum, & festorum. Dixítque populo, quem- 4
admodum præscriptum est in lege Domini ; dixit inquam Israelitis qui degebant in Jerusalem, ut solverent jus sacerdotum & Levitarum : confirmavit enim eos *ad hoc* ex lege Domini. Cúmque longum sermonem 5
habuisset ad Israelitas, afferebant primitias frumentorum, vinorum, & oleorum ; & ex animantibus suis, & ex proventibus agri ; decimas quoque confertim afferebant. Et 6
tam filii Israelis quàm Judæ, qui degebant in civitatibus Judæ ; ipsi quoque decimas afferebant, *id est*, unam è denis quibusque *rebus* ; afferebant inquam, & offerebant Domino Deo suo. Cúmque primitias frumenti, vini, & olei acervatim afferrent ; & ex animantibus suis & proventibus agri decimas quoque afferrent ; & Domino Deo suo con- 7
secrarent ; Mense tertio inventæ sunt primitiæ quamplurimæ : mense autem septimo accipiens *eas* Hezecia, distribuit eas inter sacerdotes & Levitas. Et videntes Hezecia 8
ac principes quòd permultæ essent illæ sacerdotum primitiæ, benedixerunt Domino, & oraverunt pro Israele : Oravítque Hezecia 9
pro sacerdotibus & pro Levitis, propter primitias quæ plurimæ erant. Et accersito A- 10
zariâ summo sacerdote de familia Sadoci, dixit eis ; Licitum est vobis primitias istas comedere, quoniam illatæ sunt in domum Domini : comedite ergò, & saturamini ; & quod ex iis supererit, date pauperibus & egenis ; quandoquidem benedixit Dominus populo suo, & largitus est eis tantam abundantiam : Quicquid ergò superfuit, totum 11
dederunt populo Israelis. Edixit etiam Hezecia ut pararentur cellæ in domo Domini, & parârunt ; Intulerúntque primitias, de- 12
cimas, & res consecratas, cum fidelitate : iísque præerant Chanania Levita, & Semei frater ejus secundus ; Et Nehael, & Ozia, 13
Nahath, Asael, Jermoth, Jozabar, Eliel, Semachia, Mathah, Benaia, & Semaia frater ejus : hi omnes præpositi erant sub manu Chananiæ, juxta imperium Hezeciæ regis, & Azariæ præfecti domûs regiæ. Caria ve- 14
rò filius Jeminæ, Levita, custos portæ Orientalis, præpositus erat sacrificiis Domini, & Sancto sanctorum :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἔταξεν Ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, κατὰ τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κατὰ τὴν ἑαυτοῦ λειτουργίαν, τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, εἰς τὴν ὁλοκάυτωσιν, καὶ εἰς τὴν θυσίαν τῶν σωτηρίου, καὶ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν (ε) ἐν ταῖς πύλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου
3 κυρίου. Καὶ μερὶς τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν (ζ) δειλινὴν, καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς τὰ σάββατα, καὶ εἰς τὰς νεομηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς
4 τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. Καὶ (η) εἶπαν τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ, δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ὅπως (θ) κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου
5 κυρίου. Καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον, (ι) ἐπλεόνασαν Ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου, καὶ οἴνου, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν (κ) γέννημα ἀγροῦ, καὶ ὁπτὴν καλὰ (λ) πάντα εἰς πλῆθος ἤνεγκαν
6 καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ὁπτὴν καλὰ μόσχων καὶ προβάτων, καὶ ὁπτὴν καλὰ ἁγίων, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ (μ) αὐτῶν· καὶ
7 ἐπήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωρὸς σωρούς. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν
8 (ν) τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν. Καὶ ἦλθεν Ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, (ξ) καὶ εἶδον
9 τοὺς σωροὺς, καὶ ηὐλόγησαν τὸν κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπυνθάνετο Ἐζεκίας τῶν
10 ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶκον (ο) Σαδὼκ, καὶ εἶπεν, Ἐξ οὗ ἤρξαι ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον κυρίου, ἐφάγομεν καὶ ἐχορτάσθημεν καὶ (π) κατελίπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι κύριος (ρ) ηὐλόγησε τὸν λαὸν (σ) αὐτοῦ,
11 καὶ καταλελείμμεθα (τ) ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦτο. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἕτοιμάσατε παστοφόρια εἰς οἶκον
12 κυρίου. καὶ ἡτοίμασαν. Καὶ (υ) ἤνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπτοήκαλα ἐν πίστει· καὶ ἐπ'
13 αὐτῶν ὁπταστὴς (φ) Χωνενίας ὁ Λευίτης, καὶ Σεμεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος· Καὶ Ἰεηὴλ, καὶ (χ) Ὀζίας, καὶ Ναὲθ, καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ (ψ) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Σαμαχία, καὶ Μααθ, καὶ Βαναΐας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καθεσταμένοι διὰ (ω) Χωνενίου καὶ Σεμεὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, κατὰ πρόσταξιν (α) Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου κυ-
14 ρίου. Καὶ (β) Κορὴ ὁ τοῦ Ἰεμνὰ ὁ Λευίτης ὁ πυλωρὸς (γ) κατ' ἀναλολὰς ἐπὶ τῶν (δ) δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,

Et ordinavit Ezecias vices sacerdotum, & Levitarum, & vices 2
cujusque juxta suum ministerium, sacerdotibus, & Levitis, ad holocaustosis, & ad sacrificium salutaris, & ad laudandum, & confitendum, & ministrandum in portis in (a) atriis domûs Domini.
Et portio regis de substantia ejus ad holocaustoses, matutinam, & 3
vespertinum, & holocaustoses in sabbata, & in Neomenias, & in festivitates scriptas in lege Domini. Et (b) dixerunt populo, ha- 4
bitantibus in Hierusalem, dare portionem sacerdotum, & Levitarum, ut confortentur in ministeria domûs Domini. Et postquàm 5
constituit (c) verbum, abundanter dedit Israel primitias frumenti, & vini, & olei, & mellis: & omne genimen agri, & decimas omnes in multitudine attulerunt filii Israel, & Juda. Et habi- 6
tantes in civitatibus Juda etiam ipsi attulerunt decimas vitulorum, & ovium, & decimas (d) caprarum: & sanctificaverunt Domino Deo suo. Et intulerunt, & posuerunt acervos acervos. In men- 7
se tertio caperunt acervi fundari: & in mense septimo consummati sunt. Et venit Ezecias, & principes, & viderunt acervos, 8
& benedixerunt Dominum, & populum ejus Israel. Et percun- 9
ctatus est Ezecias sacerdotes, & Levitas super acervis. Et dixit 10
ad eum Azarias sacerdos princeps in domo Sadoc, & dixit; Ex quo cœperunt primitiæ afferri in domum Domini; manducavimus, & bibimus, & reliquimus usque ad multitudinem: quoniam Dominus benedixit populum suum: (e) & reliquimus ad multitudinem hanc. Et dixit Ezecias adhuc parare pastophoria in domo Domini. 11
Et paraverunt. Et attulerunt illuc primitias, & decimas in fide: 12
& super eos præses Chonenias Levita, et Semei frater ejus succedens, Et Jeiel, et Ozias, et Naeth, et Asael, et Jerimoth, et Jozibad, et Eliel, et Samachia, et Maath, et Banaias, et filii ejus constituti per Choneniam, et Semei fratrem ejus; sicut ordinavit Ezecias rex, et Azarias dux domûs Domini. Et Core filius Jemna Levita janitor ad Orientem super dona ad dandum primitias Domini, et sancta sanctorum, 13 14

MS. A. (ε) ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου (ζ) δειλινὴν, ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα, (η) εἶπεν (θ) καλισχύσουσιν (ι) ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (κ) γέννημα (λ) πάντα ἤνεγκαν εἰς πλῆθος οἱ (μ) ἑαυτῶν· (ν) τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ (ξ) καὶ εἰσῆλθες τὸς (ο) Σαδὼκ, Ἐξ οὗ (π) κατελείπομεν, ὅτι (ρ) ηὐλόγησεν (σ) ἑαυτοῦ, (τ) ἐπὶ τὸ (υ) εἰσήνεγκαν (φ) Χωνενίας (χ) Ὀζαζὰς, (ψ) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεηὴλ, καὶ Σαμαχία, (ω) Χωνενίου (α) ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ (β) Κορὴ (γ) κατ' ἀναλολὰς (δ) * δωμάτων,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * وَأَقَامَ حَزَقِيَّا عَلَى أَوْقَاتِ ٱلْكَهَنَةِ كُلَّ رَجُلٍ مِثْلَ عَمَلِهِ * لِلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ لِلْمَذْبَحِ
3 لِيَخْدِمُوا وَيُسَبِّحُوا فِي بَابِ ٱلرَّبِّ * وَأَعْطَى ٱلْمَلِكُ مِنْ مَالِهِ ذَبَائِحَ نَهَارًا لِلْغَدَاةِ
4 وَلِلْمَسَاءِ * وَذَبَائِحَ ٱلسُّبُوتِ وَرُؤُسِ ٱلشُّهُورِ وَٱلْأَعْيَادِ * وَقَالَ لِلشَّعْبِ * كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي نَامُوسِ
اللهِ ٱصْنَعُوا * وَقَالَ لِلَّذِينَ يَسْكُنُونَ أُورُشَلِيمَ مِنْ إِسْرَائِيلَ أَنْ يُعْطُوا حَقَّ ٱلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ *
5 لِأَنَّ بِهِ أُمِرَ فِي نَامُوسِ ٱللهِ * وَحِينَ كَثُرَ ٱلْكَلَامُ عَلَى إِسْرَائِيلَ كَانُوا يَجْتَبُونَ وَاجِبَاتِ
6 لِقَمْحٍ وَخَمْرٍ وَزَيْتٍ * وَمِنَ ٱلْبَهَائِمِ وَٱلْعَلَّاتِ ٱلَّتِي مِنْ حُقُولِهِمْ وَاحِدًا مِنْ عَشَرٍ * وَكَانُوا
يَجْتَبُونَ كِبَرَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَيَهُودَا ٱلَّذِينَ كَانُوا يَسْكُنُونَ فِي ضِيَاعِ يَهُودَا * وَهُمْ أَيْضًا كَانُوا
يَجْتَبُونَ ٱلْعُشْرَ وَاحِدًا مِنْ عَشَرٍ وَيُقَرِّبُونَ لِلهِ إِلَهِهِمْ * وَكَانُوا يَجْتَبُونَ وَاجِبَاتٍ عَلَى وَاجِبَاتٍ
مِنَ ٱلْقَمْحِ وَٱلْخَمْرِ وَٱلزَّيْتِ وَمِنَ ٱلْحَيَوَانِ وَمِنْ عَلَّاتِ حُقُولِهِمْ وَاحِدًا مِنْ عَشَرٍ * وَفِي ٱلشَّهْرِ
7 ٱلثَّالِثِ وُجِدَ وَاجِبَاتٌ كَثِيرَةٌ عَظِيمَةٌ * وَفِي ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ أَخَذُوهَا حَزَقِيَّا * وَسَمَّاهَا عَلَى
ٱلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَنَظَرَ حَزَقِيَّا أَنَّ وَاجِبَاتِ ٱلْكَهَنَةِ عَظِيمَةٌ جِدًّا * وَشَكَرُوا ٱللهَ وَبَارَكُوا
8 إِلَهَ إِسْرَائِيلَ * وَصَلَّى حَزَقِيَّا عَلَى ٱلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَعَلَى ٱلْوَاجِبَاتِ ٱلَّتِي كَثُرَتْ * فَقَالَ
9 10 لَهُمْ عُورِيَا ٱلْكَاهِنُ ٱلْكَبِيرُ ٱلَّذِي مِنْ بَيْتِ صَادُوقَ * حَلَالٌ لَكُمْ هٰذِهِ ٱلْوَاجِبَاتُ أَنْ
تَأْكُلُوهَا * لِأَنَّهَا لِبَيْتِ ٱللهِ دَخَلَتْ * فَكُلُوا وَٱشْبَعُوا وَمَا فَضَلَ مِنْهَا أَعْطُوهُ لِلضُّعَفَاءِ وَٱلْمَسَاكِينِ *
لِأَنَّ ٱللهَ بَارَكَ شَعْبَهُ * وَأَعْطَاهُمْ هٰذِهِ ٱلْبَرَكَةَ وَٱلْكَثْرَةَ * وَمَا فَضَلَ مِنْهَا أَعْطُوهُ لِإِسْرَائِيلَ
11 كُلِّهِ * فَقَالَ حَزَقِيَّا * اِصْنَعُوا فِي بَيْتِ ٱللهِ صُفُوفًا * فَصَنَعُوا * وَجَاؤُا بِٱلْوَاجِبَاتِ وَاحِدًا مِنْ
12 عَشَرٍ وَمُقَدَّسَاتٍ بِٱلْأَمَانَةِ * وَكَانَ ٱلْمُتَكَلِّمُونَ عَلَيْهَا مِنْ بَنِي لَاوِي * كَنَنْيَا وَشِمْعِي
أَخُوهُ * وَنَاحَايِيلُ * وَعُورِيَا * وَيَاحَاثُ * وَعَاسَّائِيلُ * وَيَرْمُوثُ * وَيُوزَابَادُ * وَالِيَالُ * وَاسَمَكْيَاهُ * وَمَاثَ *
13 وَبَنِيَا * وَشِمْعِيَا أَخُوهُ * هَؤُلَاءِ كُلُّهُمْ مُتَكَلِّمُونَ عَلَى يَدِ كَنَنْيَا مِثْلَ مَا أَمَرَ حَزَقِيَّا ٱلْمَلِكُ *
14 وَعَزَرْيَاهُ رَئِيسُ بَيْتِ ٱللهِ * وَقُورِيُّ بْنُ يَامْنَا مِنْ بَنِي لَاوِي يَحْفَظُ ٱلْبَابَ ٱلشَّرْقِيَّ مِمَّا يَلِي
ٱلْقَرَابِينَ لِلهِ وَقُدْسَ ٱلْمُقَدَّسِينَ *

Posthæc destinavit Hezecia ad vices 2
sacerdotales unumquenque secundùm proprium munus; sacerdotes & Levitas ad altare, ut ministrarent, & gratias laudésque dicerent in foribus Domini. Dedit quoque ve xè facultatibus 3
suis victimas, nempe *boves pro matutino & vespertino tempore, & victimas sabbathorum, principiorum mensium, & festorum. Dixitque populo,* 4
Prout scriptum est in lege Dei, facite: iis autem Israelitis qui habitabant Ferosolymis, dixit ut solverent jus sacerdotum & Levitarum, cùm id præcipiatur in lege Dei. Et postquam lon 5
gam habuit orationem ad Israelitas, afferebant legitima tritici, vini, & olei; & ex pecoribus & proventibus agrorum suorum, unum ex decem. Af- 6
ferebant quoque magnates filiorum Israelis & Judæ, qui commorabantur in oppidis Judæ; ipsi quoque decimas afferebant, unum ex decem, & offerebant Deo, Deo suo. Cùm ergò legitima acervatim afferrent ex tritico, vino, 7
& oleo; & ex pecoribus atque proventibus agrorum suorum, unum ex decem: Mense demum tertio inventa fuerunt multa magnáque legitima; quæ mense septimo accipiens Hezecia, distribuit inter sacerdotes & Levitas. Videns 8
autem Hezecia quòd legitima sacerdotum essent admodum ingentia, gratias egerunt Deo, & benedixerunt Deum Israelis: Oravitque Hezecia pro sa- 9
cerdotibus & Levitis, & pro legitimis quæ multa erant. Tum dixit 10
eis Ozia summus sacerdos qui erat ex familia Sadoci, Licet vobis comedere legitima ista, quandoquidem in domum Dei sunt ingressa: comedite ergò ea, & saturamini; & quod ex iis superit, date tenuibus & pauperibus. Deus enim benedixit populo suo, & largitus est eis tantam benedictionem & abundantiam: quod ergò ex iis superit, totum date Israelitis. Quapro- 11
pter dixit Hezecia, Facite in domo Dei ordines, & fecerunt: Intulerúntque 12
fideliter legitima, nempe *decimas, & res consecratas; iisque præerant ex filiis Levi, Chanani & Semei frater ejus, Nahziel, Ozia, Nabath, Asuel,* 13
Jermoth, Jozabar, Eliel, Semachio, Mathab, Bania, & Semeia frater ejus: hi omnes erant præpositi sub manu Chanani, prout mandaverat Hezecia rex. Azaria tutor erat domûs Dei: Cavia verò Faminæ filius, de filiis 14
Levi, custodiebat portam Orientalem contiguam sacrificiis Dei & sancto sanctorum.

דברי הימים ב: לב

dandum ad ,fide in ſacerdotum civitatibus in Secanjahu &, Amariahu ,Semahjahu &, Jeſuah &, Miniamin &, Heden ejus manum ad Et
15 וְעַל־יְדוֹ עֵדֶן וּמִנְיָמִן וְיֵשׁוּעַ וּשְׁמַעְיָהוּ אֲמַרְיָהוּ וּשְׁכַנְיָהוּ בְּעָרֵי הַכֹּהֲנִים בֶּאֱמוּנָה לְתֵת
omni ,ſupra &, annorum trium filio à maſculis *eorum genealogizare* Præter .parvo ſic magno ſicut ,*diviſionibus in* ſuis fratribus
16 לַאֲחֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹת כַּגָּדוֹל כַּקָּטָן: מִלְּבַד הִתְיַחְשָׁם לִזְכָרִים מִבֶּן שָׁלוֹשׁ שָׁנִים וּלְמַעְלָה לְכָל־
genealogizare Et .*ſuas diviſiones juxta* eorum *obſervationibus in* ,eorum *ſervitium in* ,*ejus die in diei verbo in* ,Domini domo in ingredienti
17 הַבָּא לְבֵית־יְהוָה לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לַעֲבֹדָתָם בְּמִשְׁמְרוֹתָם כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם: וְאֶת הִתְיַחֵשׂ
.ſuis diviſionibus in *ſuis obſervationibus in* ,ſupra & ,annorum viginti filio à, Levitarum &, ſuorũ patrum domum per ſacerdotum
הַכֹּהֲנִים לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם וְהַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַעְלָה בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם:
ſe ſanctificabant eorum fide in quia ,*cioni* omni ,eorum filiabus & ,eorum filiis & ,eorum uxoribus, eorum *jube cuncta in genealogizare* Et
18 וּלְהִתְיַחֵשׂ בְּכָל־טַפָּם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְכָל־קָהָל כִּי בֶאֱמוּנָתָם יִתְקַדְּשׁוּ־
,nomina per ſunt nominati qui viri ,*civitate & civitate omni* in ,eorum urbium *ſuburbii agris* in ſacerdotibus Aharon filiis Et. ſanctitate
קֹדֶשׁ: וּלְבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בִּשְׂדֵי מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם בְּכָל־עִיר וְעִיר אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֵׁמוֹת
19 : Jehudah omni in Jechizchijahu *hoc ſicut* fecit Et .Levitis *in genealogizare omne ad* &, ſacerdotibus *in* ,maſculo omni partes *dandum ad*
לָתֵת מָנוֹת לְכָל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים וּלְכָל־הִתְיַחֵשׂ בַּלְוִיִּם: וַיַּעַשׂ כּוֹשׁ יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־יְהוּדָה
20 ,Dei domus *ſervitio* in cœpit quod ,opere omni in Et .*ſui Dei Domini facies ad veritatem* & ,rectum & ,bonum fecit &
וַיַּעַשׂ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: וּבְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר הֵחֵל ׀ בַּעֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים
21 .eſt proſperatus & ,fecit ſuo corde toto in ,ſuum Deum *quærendum ad* ,præcepto in & ,lege in &
וּבַתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה לְדָרְשׁ לֵאלֹהָיו בְּכָל־לְבָבוֹ עָשָׂה וְהִצְלִיחַ:

CAP. XXXII. לב

civitates contra eſt caſtrametatus &, Jehudah in eſt ingreſſus &, Aſſur rex Sancherib venit ,horum veritatem & ,*verba* Poſt
1 אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת הָאֵלֶּה בָּא סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיָּבֹא בִיהוּדָה וַיִּחַן עַל־הֶעָרִים
contra bellum ad ejus facies & ,Sancherib venit quòd ,Jechizchijahu vidit Et .ſe ad eas *perrumpendum ad* ,dixit & : munitas
2 וַיֹּאמֶר לִבְקָעָם אֵלָיו: וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי־בָא סַנְחֵרִיב וּפָנָיו לְמִלְחָמָה עַל־
civitatem extra qui ,fontium aquas *obturandum ad*, ſuis potentibus &, ſuis principibus cum conſilium iniit Et .Jeruſalaim
3 יְרוּשָׁלִָם: וַיִּוָּעַץ עִם־שָׂרָיו וְגִבֹּרָיו לִסְתֹּם אֶת־מֵימֵי הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר
, terræ medio in inundantem torrentem & ,fontes omnes *obturarunt* &, multus populus ſunt congregati Et. eum adjuverũt &
4 וַיַּעַזְרוּהוּ: וַיֵּאָסֵף עַם־רַב וַיִּסְתְּמוּ אֶת־כָּל־הַמַּעְיָנוֹת וְאֶת־הַנַּחַל הַשֹּׁטֵף בְּתוֹךְ הָאָרֶץ
,*diruptum* murum omnem ædificavit &, eſt confortatus Et ?multas aquas invenient &, Aſſur reges venient quid Ut :dicendo
5 לֵאמֹר לָמָּה יָבוֹאוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ מַיִם רַבִּים: וַיִּתְחַזֵּק וַיִּבֶן אֶת־כָּל־הַחוֹמָה הַפְרוּצָה
,multitudinẽ in *miſſile* fecit & ,David urbem Millo roboravit & : alium murum forinſecus & ,turres *ſuper aſcendere fecit &*
וַיַּעַל עַל־הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחוּצָה הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיְחַזֵּק אֶת־הַמִּלּוֹא עִיר דָּוִיד וַיַּעַשׂ שְׁלָחִ לָרֹב
ad eſt locutus &, civitatis portæ plateam ad ,ſe ad eos congregavit &: populum ſuper bellorum principes *dedit* Et .clypeos &
6 וּמָגִנִּים: וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל־הָעָם וַיְקַבְּצֵם אֵלָיו אֶל־רְחוֹב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר עַל־
universæ *faciebus* à & ,Aſſur regis *faciebus* à *conſternemini* ne & ,timeatis ne ,roboremini & Confortamini : dicendo , eorum cor
לִבָּם לֵאמֹר: חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּמִלִּפְנֵי כָּל־
7 .illo cum *præ multa* nobiſcum quia ,eo cum quæ , *turbæ*
הֶהָמוֹן אֲשֶׁר־עִמּוֹ כִּי־עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ:

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܥܠ ܝܕܘ ܥܕܢ ܘܡܢܝܡܢ ܘܝܫܘܥ ܘܫܡܥܝܗܘ ܐܡܪܝܗܘ ܘܫܟܢܝܗܘ ܒܡܕܝܢܬ ܟܗܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܬܬ
16 ܠܐܚܘܗܝ ܒܦܠܓܘܬܗܘܢ ܟܪܒܐ ܘܥܠ ܙܥܘܪܐ ܒܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܘܠܥܠ ܠܟܠ ܕܥܠ ܠܓܢܘܢ ܒܝܬ ܡܪܝ ܠܟܠ
17 ܕܥܒܕ ܒܦܠܓܘܬܗ ܒܡܛܪܬ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܠܥܠ ܠܓܢܘܢ ܒܝܬ ܐܒܗܬܗܘܢ ܠܓܒܪ ܘܠܢܫܐ ܘܠܛܦܠ
18 ܘܠܒܢܬ ܛܦܠ ܠܟܠ ܩܗܠ ܕܐܬܩܕܫܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܥܠ ܠܓܢܘܢ ܒܢܝ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܕܒܣܕܐ ܕܡܓܪܫ
19 ܩܪܝܗܘܢ ܘܒܟܠ ܡܕܝܢܬ ܡܕܝܢܬ ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܕܦܪܫ ܠܡܬܬ ܠܟܠ ܕܟܪ ܒܟܗܢܐ ܘܠܟܠ ܕܡܬܝܚܫ ܒܠܘܝܐ
20 ܘܥܒܕ ܗܟܢܐ ܒܟܠ ܝܗܘܕܐ ܘܥܒܕ ܛܒ ܘܬܪܝܨ ܘܫܪܪ ܩܕܡ ܡܪܗ ܐܠܗܗ ܘܟܠ ܕܫܪܝ ܒܥܒܕ ܒܝܬ
21 ܐܠܗܐ ܘܒܢܡܘܣܐ ܘܒܦܘܩܕܢܐ ܠܡܒܥܐ ܠܐܠܗܗ ܒܟܠ ܠܒܗ ܥܒܕ ܘܨܠܚ ܘܟܠ ܥܒܕܐ ܕܫܪܐ ܥܠ ܒܝܬ
ܐܠܗܐ ܘܒܢܡܘܣܐ ܘܒܦܘܩܕܢܐ ܠܡܒܥܐ ܠܐܠܗܗ ܒܟܠ ܠܒܗ ܥܒܕ ܘܨܠܚ ܘܟܠ ܥܒܕܐ ܕܫܪܐ ܥܠ ܒܝܬ

CAP. XXXII.

1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܘܫܘܝܬܐ ܕܥܒܕ ܐܬܐ ܣܢܚܪܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܥܠ ܠܝܗܘܕ ܘܚܢܐ ܥܠ ܩܪܝܬܐ ܘܐܡܪ
2 ܠܡܦܪܨ ܠܗܘܢ ܘܚܙܐ ܚܙܩܝܐ ܕܐܬܐ ܣܢܚܪܒ ܘܦܢܝܗ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܡܫܬܐ ܥܡ
3 ܪܫܝ ܚܝܠܗ ܘܓܒܪܘܗܝ ܕܢܣܬܡ ܡܝ ܥܝܢܬܐ ܕܒܪ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܘܐܫܬܥܘ ܠܗ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܘܣܬܡܘ ܟܠ
4 ܥܝܢܬܐ ܘܢܚܠܐ ܕܡܦܠܓ ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܢܫܟܚܘܢ ܡܝ ܣܓܝܐ
5 ܘܐܫܬܥܘ ܟܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܩܛܠ ܟܠ ܥܝܢܬܐ ܘܢܚܠܐ ܕܡܦܠܓ ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪܝܢ
ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܢܫܟܚܘܢ ܡܝ ܣܓܝܐ ܘܐܫܬܥܘ ܟܠ ܥܡܐ ܣܓܝܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܩܛܠ ܟܠ ܥܝܢܬܐ ܘܢܚܠܐ ܕܡܦܠܓ ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪܝܢ

Et ſub cura ejus Eden, & Benjamin, Jeſue, & Semeias, 15
Amarias quoque & Sechenias, in civitatibus Sacerdotũ,
ut fideliter diſtribuerent fratribus ſuis partes, minoribus
atque majoribus: Exceptis maribus ab annis tribus & 16
ſuprà, cunctis qui ingrediebantur templum Domini, &
quidquid per ſingulos dies conducebat in miniſterio, at-
que obſervationibus juxta diviſiones ſuas, Sacerdotibus 17
per familias, & Levitis à vigeſimo anno & ſuprà per or-
dines & turmas ſuas, Univerſáque multitudini, tam u- 18
xoribus, quàm liberis eorũ utriuſque ſexûs, fideliter cibi,
de his quæ ſanctificata fuerant, præbebantur. Sed & fi- 19
liorum Aaron per agros, & ſuburbana urbium ſingularũ,
diſpoſiti erant viri, qui partes diſtribuerent univerſo ſexui
maſculino de Sacerdotibus & Levitis. Fecit ergò Eze- 20
chias univerſa quæ diximus in omni Juda: operatúſque
eſt bonum & rectum & verum, coram Domino Deo ſuo,
In univerſa cultura miniſterii domûs Dñi, juxta legem & 21
ceremonias, volens requirere Deum ſuum in toto corde
ſuo: fecítque & proſperatus eſt.

CAP. XXXII.

POſt quæ & hujuſcemodi veritatẽ, venit Sennacherib 1
rex Aſſyriorũ, & ingreſſus Judã, obſedit civitates muni-
tas, volens eas capere. Quod cùm vidiſſet Ezechias, ve- 2
niſſe ſcilicèt Sennacherib, & totum belli impetum verti
contra Jeruſalem, Inito cum principibus conſilio, viríſq; 3
fortiſſimis, ut obturarent capita fontium, qui erant extra
urbem: & hoc omnium decernente ſententiâ, Congrega- 4
vit plurimam multitudinem, & obturaverunt cunctos fon-
tes, & rivum qui fluebat in medio terræ, dicentes; Ne ve-
niant reges Aſſyriorum, & inveniant aquarum abundan-
tiam. Ædificavit quoque, agens induſtriè, omnem mu- 5
rum, qui fuerat diſſipatus, et extruxit turres deſupèr, & fo-
rinſecùs alterum murum: inſtauravítque Mello in civitate
David, et fecit univerſi generis armaturã et clypeos: Con- 6
ſtituítque principes bellatorũ in exercitu: & convocavit
univerſos in platea portæ civitatis, ac locutus eſt ad cor
eorum dicens; Viriliter agite, et confortamini: nolite 7
timere, nec paveatis regem Aſſyriorum, & univerſam
multitudinem, quæ eſt cum eo: multò enim plures no-
biſcum ſunt, quàm cum illo.

Verſio VULG. LAT.

Et ſub cura ejus Eden, & Benjamin, Jeſue, & Semeias, 15
Amarias quoque & Sechenias, in civitatibus Sacerdotũ,
ut fideliter diſtribuerent fratribus ſuis partes, minoribus
atque majoribus: Exceptis maribus ab annis tribus & 16
ſuprà, cunctis qui ingrediebantur templum Domini, &
quidquid per ſingulos dies conducebat in miniſterio, at-
que obſervationibus juxta diviſiones ſuas, Sacerdotibus 17
per familias, & Levitis à vigeſimo anno & ſuprà per or-
dines & turmas ſuas, Univerſáque multitudini, tam u- 18
xoribus, quàm liberis eorũ utriuſque ſexûs, fideliter cibi,
de his quæ ſanctificata fuerant, præbebantur. Sed & fi- 19
liorum Aaron per agros, & ſuburbana urbium ſingularũ,
diſpoſiti erant viri, qui partes diſtribuerent univerſo ſexui
maſculino de Sacerdotibus & Levitis. Fecit ergò Eze- 20
chias univerſa quæ diximus in omni Juda: operatúſque
eſt bonum & rectum & verum, coram Domino Deo ſuo,
In univerſa cultura miniſterii domûs Dñi, juxta legem & 21
ceremonias, volens requirere Deum ſuum in toto corde
ſuo: fecítque & proſperatus eſt.

CAP. XXXII.

POſt quæ & hujuſcemodi veritatẽ, venit Sennacherib 1
rex Aſſyriorũ, & ingreſſus Judã, obſedit civitates muni-
tas, volens eas capere. Quod cùm vidiſſet Ezechias, ve- 2
niſſe ſcilicèt Sennacherib, & totum belli impetum verti
contra Jeruſalem, Inito cum principibus conſilio, viríſq; 3
fortiſſimis, ut obturarent capita fontium, qui erant extra
urbem: & hoc omnium decernente ſententiâ, Congrega- 4
vit plurimam multitudinem, & obturaverunt cunctos fon-
tes, & rivum qui fluebat in medio terræ, dicentes; Ne ve-
niant reges Aſſyriorum, & inveniant aquarum abundan-
tiam. Ædificavit quoque, agens induſtriè, omnem mu- 5
rum, qui fuerat diſſipatus, et extruxit turres deſupèr, & fo-
rinſecùs alterum murum: inſtauravítque Mello in civitate
David, et fecit univerſi generis armaturã et clypeos: Con- 6
ſtituítque principes bellatorũ in exercitu: & convocavit
univerſos in platea portæ civitatis, ac locutus eſt ad cor
eorum dicens; Viriliter agite, et confortamini: nolite 7
timere, nec paveatis regem Aſſyriorum, & univerſam
multitudinem, quæ eſt cum eo: multò enim plures no-
biſcum ſunt, quàm cum illo.

Eíque fideliter obſequebantur Adon, & 15
Benjamen, Ieſus, Semaia, Amuria, & Sechania in civitatibus ſacerdotum, dando fratri-
bus ſuis diſtributiones, magno æquè ac par-
vo, (Præter id quod debebatur) maſculo 16
cuilibet à nato tres annos & deinceps, omni
ingredienti domum Domini. Et demenſum 17
cujuſlibet diei, pro officiq, excubiis, & por-
tionibus eorum, necnon oleum & vinum,
dabatur ſacerdotibus atque Levitis per fa-
milias eorum paternas, à nato viginti annos
& deinceps, ſecundùm excubias eorum, &
portiones eorum. Oleum quoque dabatur 18
laternis eorum, uxoribus, filiis, & filiabus
eorum, toti denique populo Iſraelitico qui
fideliter ſe ſanctificabant. Quoniam verò 19
ſancti erant filii Aharonis, ſanctæ erant car-
nes eorum, & ad mulieres non accedebant;
circumibant per ſingulas civitates viri quidam
quorum nota ſunt nomina, ut jus redderent
cuique mari inter ſacerdotes exiſtenti, &
omnibus familiis Levitarum. Sic fecit He- 20
zecia in toto Iuda, fecítque quod bonum &
rectum erat, & juſtè ambulavit coram Do-
mino. In omnibus operibus ſuis quæ cœpe- 21
rat facere in domo Domini, & in lege, atque
præcepto; quærens Deum ſuum toto corde
ſuo, fecit, & proſperè ceſſit.

CAP. XXXII.

POſt res iſtas & æquitatem quam præſtite- 1
rat Hezecia, venit Sanherib rex Athur, poſi-
tíſque caſtris adverſùs Judæ propugnacula
munitiſſima, dicebat habitatoribus eorum,
Suſcipite dexteram, & venite ad me. Videns 2
autem Hezecia quòd veniſſet Sanherib rex
Athur cum copiis ſuis ad oppugnandum Je-
ruſalem, Conſilium inivit cum principibus 3
heroibus ſuis de obturandis aquis fontium
qui erant extra urbem. Opem ergò tulerunt
ei principes ejus, Et populus Iſraeliticus in- 4
genti multitudine congregatus, obturárunt
omnes fontes & torrentes magnos qui erant
in medio regionis. Dicebant enim, Ne fortè
veniat rex Athur, & invenientes aquas mul-
tas, Corroborent ſeſe, & ædificent murum
noſtrum, obturéntq; 5
foſſas quas fecerat David. Fecit quoque He-
zecia arma multa, & clypeos, ac lanceas:
Et conſtituit viros bellicoſos ſuper populum, 6
unum ſuper denos quoſque: iiſque ad ſe con-
gregatis in plateam civitatis, locutus eſt cum
omnibus, & dixit eis; Forti animo eſtote, 7
& pugnate; & ne timeatis, neque formidе-
tis regem Athur neque copias quæ venerunt
cum eo: nobiſcum enim plures habemus
quàm ii quos habet ſecum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Διὰ χειρὸς Ὀδὸμ, καὶ Βενιαμὶν, καὶ (e) Ἰησοῦς, καὶ Σεμεΐ, καὶ (ζ) Ἀμαρίας, καὶ Σεχονίας, διὰ χειρὸς ἱερέων ἐν πίστει, δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας, κατὰ τὸν μέγαν. (η) καὶ τὸν
16 μικρὸν, Ἐκτὸς ὧν ἐπηρεσῶν τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ ἐπάνω, πασὶ τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς οἶκον
17 κυρίου, εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν, εἰς λειτουργείαν ἐφημερείας διατάξεως αὐτῶν. Οὕτως ὁ κλη-
18 λογισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαε-
19 τοῦς καὶ ἐπάνω ἐν διατάξει, (θ) Ἐγκαλλωχίσαι ἐν πάσῃ ἐπηρεσίᾳ ὧν αὐλῶν καὶ δυνατέρων αὐτῶν εἰς
(ι) πᾶν πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει (κ) ἡγίασαν τὸ ἅγιον. Τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσι, καὶ οἱ ἀπὸ
τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι, δοῦναι μερίδα πασὶ
20 ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πασὶ καταριθμημένῳ ἐν τοῖς Λευίταις. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἐζεκίας
21 ἐν παντὶ Ἰούδα, καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς (λ) ἐναντίον τοῦ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐν παν-
τὶ ἔργῳ (μ) ᾧ ἤρξατο ἐν ἐρμηνείᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐζη-
τήσατο τὸν θεὸν (ν) αὐτοῦ ἐξ ὅλης (ξ) ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε, καὶ εὐοδώθη.

15 (f) *Per manum Odom, & Benjamin, & Jesus, & Semei, & Amarias, & Sechonias* (g) *per manum sacerdotum in fide, ad dandum fratribus suis secundùm vices, juxta magnum, & parvum,* 16 *(Præter scaturam masculinorum à triennio, & suprà) omni ingredienti in domum Domini, in verbo dierum in die ad ministerium vicibus ordinationis suæ. Hæc distributio sacerdotum secundùm do-* 17 *mos patriarum: & Levitæ in vicibus suis à vigesimo anno, & suprà, in ordinatione, (h) Ad distribuendum in omni scatura filiorum* 18 *suorum, & filiarum suarum, in omnem multitudinem: quoniam in fide purificaverant sanctum. Filiis (i) Aaron stantibus sacer-* 19 *dotio, & qui de civitatibus eorum in omni civitate, & civitate, viri, qui nominati sunt in nomine, ad dandum partem omni masculino in sacerdotibus, & in omni adnumerato in Levitis. Et fecit sic Ezecias in* 20 *omni Juda, & fecit bonum, & (k) rectum coram Domino Deo suo. Et in omni opere, quod cœpit in opificio in domo Domini, &* 21 *in lege, & in præceptis exquisivit Deum suum ex tota anima sua: & fecit, & prosperatus est.*

MS.A. Ἰησοῦ, (ζ) Μαρίας, (η) καὶ κατὰ τὸν (θ) Ἐν καλλωχίαις ἐν πάσῃ (ι) πᾶν τὸ πλῆθος, (κ) ἡγίασαν τὸν ἅγιον. (λ) ἐναντίον κυρίου (μ) ἐν ᾧ (ν) ἑαυτοῦ (ξ) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἐποίησεν

ΚΕΦ. λβ'.

1 Καὶ μετὰ τοὺ λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἦλθεν Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἦλ-
θεν εἰς Ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε περικαλέσασθαι αὐτάς.
2 Καὶ εἶδεν Ἐζεκίας ὅτι ἦκε Σενναχηρὶμ, (α) καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.
3 Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων (β) αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ
4 ἦν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπήραναν αὐτῷ. Καὶ συνήγαγε λαὸν πολὺν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα
τῶν πηγῶν, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως, λέγων, Μὴ ἔλθῃ (γ) βασιλεὺς
5 Ἀσσὺρ, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολὺ, καὶ καπηχύσῃ. Καὶ κατίσχυσεν Ἐζεκίας, καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ τεῖχος
τὸ (δ) καθεσκαμμένον, καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτείχισμα ἄλλο, καὶ κατίσχυσε τὸ ἀνάλημμα (ε)
6 τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά. Καὶ ἔστησε ἄρχοντας τοῦ πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν,
καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν (ζ) ἐπὶ τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς φαεσγγοῦ, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ
7 (η) καρδίαν αὐτῶν, λέγων, Ἰσχύσατε καὶ (θ) ἀνδρίζεσθε, καὶ μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου
βασιλέως Ἀσσὺρ, καὶ ἀπὸ προσώπου (ι) παντὸς τοῦ ὄχλου τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείονες ἢ (κ) μετ' αὐτοῦ.

CAP. XXXII.

1 Et post verba hæc, & veritatem hanc, venit Sennacherim rex Assyriorum; & venit super Judam: & castrametatus est super civitates muratas; & dixit capi eas. Et vidit Ezecias, quia venit Sennacherim, & facies ejus ad bellandum super Hierusalem. Et iniit con- 3
silium cum senioribus suis, & potentibus, obstruere aquas fontium, quæ erant extra civitatem: & simul confortaverunt eum. Et 4
congregavit populum multum, & obstruxit aquas fontium, et fluvium distinguentem per civitatem, dicens; Ne veniat rex Assur, & inveniat aquam multam, (a) & confortetur. Et confortatus est 5
Ezecias, & ædificavit omnem murum dirutum, & turres, & foris antemurale aliud: & firmavit plenitudinem civitatis David, & apparavit arma multa. Et posuit principes belli super populum, & 6
congregati sunt ad eum super plateam portæ vallis, & locutus est ad cor eorum, dicens; Confortamini, & viriliter agite, & ne timeatis, 7
neq; paveatis à facie regis Assur, et à facie universæ gentis, quæ cum eo: quoniam nobiscum plures, quàm cum eo.

MS. A. (α) καὶ πρόσωπον (β) ἑαυτοῦ καὶ δυνατῶν, (γ) ὁ βασιλεὺς (δ) κατεσκασμένον, (ε) πόλεως (ζ) εἰς τὴν (η) τὴν καρδίαν (θ) ἀνδρίζεσθαι, μὴ πτοηθῆτε ἀπὸ (ι) παντὸς ὄχλου (κ) μετ' αὐτοῦ. * βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν ὁ

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 * وَكَانُوا يُطِيعُونَ عَادُونَ * وَبِنْيَامِينُ * وَيَاسُوعُ * وَسَمْعِيَا * وَأَمَرْيَا * وَشَكَنْيَا فِي صِنَاعِ الْكَهَنَةِ
16 مَوْكِبِينَ عَلَى إِعْطَاءِ إِخْوَتِهِمُ الْقِسْمَ * الْكَبِيرَ مِثْلَ الصَّغِيرِ * وَلِيُعْطُوا الذُّكُورَ مِنْ أَبْنَاءِ
17 ثَلَاثِ سِنِينَ إِلَى فَوْقُ * لِكُلِّ مَنْ يَدْخُلُ بَيْتَ اللهِ * حِسَابَهُمْ يَوْمٍ بِيَوْمٍ * وَأَنْصِبَاؤُهُمْ فِي
كُلِّ يَوْمٍ * رَبٍّ وَحْمٍ يُعْطَا لِلْكَهَنَةِ وَاللَّاوِيِّينَ لِبُيُوتِ آبَائِهِمْ مِنْ أَوْلَادِ عِشْرِينَ سَنَةً إِلَى
18 فَوْقُ * مِنْ أَوْقَافِهِمْ وَمِنْ مُنَاصَفَاتِهِمْ * وَالرَّبُّ يُعْطِي بِجَمِيعِهِمْ * وَلِنِسَائِهِمْ وَلِبَنِيهِمْ وَبَنَاتِهِمْ *
19 وَلِكُلِّ أُمَّةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ الَّذِينَ فِي الْأَمَانَةِ مُقَدَّسُونَ * لِأَنَّ بَنِي هَرُونَ كَانُوا مُقَدَّسِينَ
الْأَجْسَادِ * وَلَمْ يَكُونُوا يَقْرَبُوا النِّسَاءَ * بَلْ كَانُوا يَدُورُونَ مِنْ ضَيْعَةٍ إِلَى ضَيْعَةٍ رِجَالٌ
20 مَعْرُوفُو الْأَسْمَاءِ * وَيُعْطُونَ * الْوَاجِبَاتِ لِكُلِّ رَجُلٍ فِي الْكَهَنَةِ وَكُلِّ اللَّاوِيِّينَ * وَصَنَعَ حِزْقِيَا
21 ذَلِكَ فِي سَائِرِ يَهُودَا وَعَمِلَ جَمِيلًا وَمُسْتَقِيمًا بِأَمَانَةٍ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ * فِي كُلِّ الْأَعْمَالِ الَّتِي ابْتَدَأَ
أَنْ يَعْمَلَ فِي بَيْتِ اللهِ * وَفِي النَّامُوسِ وَالْوَصَايَا * وَطَلَبَ اللهَ إِلَهَهُ بِكُلِّ قَلْبِهِ * وَعَمِلَ
وَأَصْلَحَ *

15 *Obtemperabant etiam eidem præcepto Addon, Benjamin, Jesus, Semeia, Amaria, & Sechanim, quibus & demandata fuerat in oppidis sacerdotum cura distribuendi partes fratribus suis, ut majori, ita minori: Et ut darent ma-* 16
sculis, ab annos tres nato & suprà, omni ingredienti domum Dei, Demensum eorum diurnum, & partes eorum per singulos dies. Oleum & vinum 17
dabatur sacerdotibus & Levitis per domos eorum paternas, à natis annos viginti & ultrà, ex demensis & partibus eorum: Oleum autem dabatur non 18
solùm iis omnibus, sed & uxoribus, & filiis atque filiabus eorum, totique turbæ filiorum Israelis qui erant in rei veritate sancti. Nam filii Haronis e- 19
rant sancti corporibus ita ut non tangerent mulieres; sed oppidatim circumcuntes viri quidam celebris nominis, distribuebant legitima omnibus viris sacerdotibus, omnibusque Levitis. Hoc 20
idem præstitit Hezecia in toto Juda, rectéque se gessit, & sincerè ambulavit coram Deo. In cunctis operibus 21
quæ facienda suscepit in domo Dei, in lege, & præceptis: quæsivit Deum, Deum suum toto corde suo: fecit, et prosperatus est.

* اَلْفَصْلُ الثَّانِي وَالثَّلَاثُونَ *

CAP. XXXII.

* وَبَعْدَ ذَلِكَ جَاءَ سَنْحَارِيبُ مَلِكُ الْمَوْصِلِ بِجَيْشٍ عَظِيمٍ عَلَى يَهُودَا وَعَلَى حُصُونٍ عَظِيمَةٍ *
وَقَالَ لِسُكَّانِهَا * اِقْبَلُوا مِنِّي وَتَعَالَوْا إِلَيَّ * فَنَظَرَ حِزْقِيَا أَنَّ سَنْحَرِيبَ مَلِكَ الْمَوْصِلِ قَدْ جَاءَ
وَسَائِرُ جَيْشِهِ لِلْحَرْبِ عَلَى أُورُشَلِيمَ * فَتَشَاوَرَ هُوَ وَعُظَمَاؤُهُ وَجَبَابِرَتُهُ فِي رَدْمِ مَاءِ الْعُيُونِ
الَّتِي بَرًّا مِنَ الْمَدِينَةِ * فَأَطَاعُوهُ كُبَرَاؤُهُ * وَاجْتَمَعَ السَّعْبُ وَعَطَّوْا الْعُيُونَ وَالْأَوْدِيَةَ الْعَظِيمَةَ
الَّتِي فِي جَوْفِ الْأَرْضِ * لِأَنَّهُمْ قَالُوا * لَا يَكُونُ مَلِكُ الْمَوْصِلِ يَجِي فَيَجِدُ مَاءً * فَبَنَى
بُرْجًا جَانِبَ السُّورِ * وَأَيْضًا بَنَكَسُونَ مَجَارِيَ الْمِيَاهِ * وَصَنَعَ حِزْقِيَا سِلَاحًا كَثِيرًا وَتِرَاسًا وَرِمَاحًا *
وَأَقَامَ رِجَالًا يَصْنَعُونَ الْحَرْبَ عَلَى الْأُمَّةِ * وَاحِدًا عَلَى الْعَسْرِ * وَجَمَعَهُمْ إِلَيْهِ إِلَى عِنْدِ مَجْمَعِ
الْمَدِينَةِ * وَكَلَّمَهُمْ وَقَالَ لَهُمْ * تَعَظَّمُوا وَحَاصِمُوا * وَلَا تَخَافُوا وَلَا تَفْزَعُوا مِنْ قُدَّامِ مَلِكِ
الْمَوْصِلِ * فَإِنَّ مَعَنَا نَحْنُ أَكْثَرُ مِمَّا مَعَهُ *

CAP. XXXII.

Post hæc venit Sanherib rex Mausel ingressi cum exercitu contra Judam & contra munitas arces, dixitque incolis earum, Acquiescite mihi, & venite ad me. Videns ergò Hezecia 1
veniſſe jam Sanherib regem Mausel cum universis copiis suis pugnatum contra Jerusalem, Consilium inivit cum ma- 2
gnatibus & heroibus suis de obturandis aquis fontium qui erant extra urbem: & obtemperaverunt ei magnates ejus. Quare coacto populo, ob- 3
turârunt fontes & fluvios magnos qui erant in centro terræ: Dicebant enim, Ne veniens rex Mausel reperiat aquam, Extruâtque propugnaculum 4
prope murum, vel etiam polluant alveos aquarum. Deinde fabricavit Hezecia arma permulta, et clypeos, & lanceas: Præfecitque populo viros bel- 5
ligeros, unum denis quibusque: tum convocans eos ad se ad comitium urbis, allocutus est eos dicens; Con- 6
fortamini, et dimicate; et ne metuatis, neque formidatis regem Mausel; 7
quia nobiscum plures sunt quàm cum ipsis.

דברי הימים ב: לב

ſuper populus *ſunt inimici* Et .noſtra bella *pugnandum ad* & ,nos *juvandũ ad* ,noſter De⁹ Dominus nobiſcum & ,carnis brachiũ ipſo Cum
8 עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ וְלְהַלְחֵם מִלְחֲמֹתֵנוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל־
ipſe Et .Jeruſalaim in ſuos ſervos Aſſur rex Sancherib miſit hac Poſt ,Jehudah reg⁹ Jechizchijahu verba
9 דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ אַחַר זֶה שָׁלַח סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהוּא
: dicendo ,Jeruſalaim in qui Jehudah omnem ad & ,Jehudah regem Jechizchijahu ad ;illo cũ ej⁹ poteſtas omnis &,Lachis contra
עַל־לָכִישׁ וְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ עִמּוֹ עַל יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַל־כָּל־יְהוּדָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר׃
10 Jechizchijahu Nonne ? Jeruſalaim in obſidione in *ſedentes & confidentes vos quod Super* : Aſſur rex Sancherib dixit Sic
11 כֹּה אָמַר סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־מָה אַתֶּם בֹּטְחִים וְיֹשְׁבִים בַּמָּצוֹר בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ הֲלֹא יְחִזְקִיָּהוּ
? Aſſur regis *vola* è nos eruet noſter Deus Dominus :dicendo ,ſiti in & ,fame in moriendũ ad vos *dandum ad* ,vos *incitans*
מַסִּית אֶתְכֶם לָתֵת אֶתְכֶם לָמוּת בָּרָעָב וּבַצָּמָא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יַצִּילֵנוּ מִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
altaris facies Ad : dicendo ,Jeruſalaim & ,Jehudah ipſi dixit & ,ejus altaria & ,ejus excelſa removit Jechizchijahu ipſe Nonne
12 הֲלֹא־הוּא יְחִזְקִיָּהוּ הֵסִיר אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר לִפְנֵי מִזְבֵּחַ
? terrarum populis omnibus mei patres & ,ego feci quid ,*o noſcetis* Nonne ? ſuffietis illud ſuper & ,*vos incurvabitis unius*
13 אֶחָד תִּשְׁתַּחֲווּ וְעָלָיו תְּקַטֵּרוּ׃ הֲלֹא תֵדְעוּ מַה־עָשִׂיתִי אֲנִי וַאֲבוֹתָי לְכָל עַמֵּי הָאֲרָצוֹת
,ſiſtarum gentium deos univerſos inter Quis ? mea manu è ſuam terram eruere terrarum gentium dii potuerunt *valendo an*
14 הֲיָכוֹל יָכְלוּ אֱלֹהֵי גּוֹיֵי הָאֲרָצוֹת לְהַצִּיל אֶת־אַרְצָם מִיָּדִי׃ מִי בְּכָל־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
vos eruere veſter Deus poſſit ut ,mea manu è ſuum populum eruere potuerit qui,mei patres *exterminio deleverunt* quas
אֲשֶׁר הֶחֱרִימוּ אֲבוֹתַי אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַצִּיל אֶת־עַמּוֹ מִיָּדִי כִּי יוּכַל אֱלֹהֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם
poterit non *Quia* .ei credatis ne & ,*hoc ſicut vos incitet* ne & ,Chizchijahu vos ſeducat ne nunc Et ? mea manu è
15 מִיָּדִי׃ וְעַתָּה אַל־יַשִׁא אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ וְאַל־יַסֵּת אֶתְכֶם כָּזֹאת וְאַל־תַּאֲמִינוּ לוֹ כִּי־לֹא יוּכַל
vos *eruent non veſter Deus quia etiam* ,meorum patrum manu è &,mea manu è ſuum populũ eruere regnum & gens omnis ,deus omnis
כָּל־אֱלוֹהַּ כָּל־גּוֹי וּמַמְלָכָה לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי וּמִיַּד אֲבוֹתָי אַף כִּי אֱלֹהֵיכֶם לֹא־יַצִּילוּ אֶתְכֶם
ſcripſit epiſtolas Et .ejus ſervum Jechizchijahu contra & ,Deum Dominum contra ejus ſervi ſunt locuti adhuc Et ? mea manu è
16 מִיָּדִי׃ וְעוֹד דִּבְּרוּ עַבְדָיו עַל־יְהוָה הָאֱלֹהִים וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עַבְדּוֹ׃ וְסֵפָרִים כָּתַב
17 eruerunt non qui ,terrarum Gentium dii Sicut : dicendo ,eum contra dicendo & ,Iſrael Deum Dominum afficiendo probris
לְחָרֵף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר עָלָיו לֵאמֹר כֵּאלֹהֵי גּוֹיֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ
Jehudaicè magna voce in clamaverunt Et .mea manu è ſuum populum Jehizchijahu Deus eruet non ſic ,mea manu è ſuum populum
עַמָּם מִיָּדִי כֵּן לֹא־יַצִּיל אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָּהוּ עַמּוֹ מִיָּדִי׃ וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל יְהוּדִית
18 ſunt locuti Et .civitatem caperent ut ,*eos turbandum ad* & ,*eos timere faciendũ ad* ,murum ſuper qui Jeruſalaim populũ contra
עַל־עַם יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר עַל־הַחוֹמָה לְיִרְאֵם וְלַבְּהָלֵם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר׃ וַיְדַבְּרוּ
19 fil⁹ us Jeſaiahu & ,rex Jechizchijahu oravit Et .hominis manuum opus ,terræ populorum deos contra ſicut,Jeruſalaim Deum *ad*
עַל־אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם כְּעַל אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם׃ וַיִּתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְיֶשַׁעְיָהוּ בֶן־
20 ,ducem & ,*virtutis* potentem omnem excidit & ,angelum Dominus miſit Et .cœlos ad ſunt vociferati & :hoc *ſuper* propheta Amos
אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל־זֹאת וַיִּזְעֲקוּ הַשָּׁמָיִם׃ וַיְשַׁלַּח יְהוָה מַלְאָךְ וַיַּכְחֵד כָּל־גִּבּוֹר חַיִל וְנָגִיד
21 egreſſi & ,ſui Dei domum eſt ingreſſus & ; ſuam terram in *facierum ſudore in* eſt reverſuſq; :Aſſur regis *caſtrametatione* in principem &
וְשַׂר בְּמַחֲנֵה מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּשָׁב בְּבֹשֶׁת פָּנִים לְאַרְצוֹ וַיָּבֹא בֵּית אֱלֹהָיו וּמִיצְאֵי
.gladio in eum *corruere fecerunt* ibi ,ejus *viſcera*
מֵעָיו שָׁם הִפִּלֻהוּ בֶּחָרֶב׃

Verſio VULG. LAT.

Cum illo enim eſt brachiũ carneũ : nobiſcũ Dñs Deus 8
noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnátque pro nobis.
Confortatúſq; eſt popul⁹ hujuſcemodi verbis Ezechiæ re-
gis Juda. Quæ poſtquàm geſta ſunt, miſit Sennacherib rex 9
Aſſyriorũ ſervos ſuos in Jeruſalẽ (ipſe enim cum univerſo
exercitu obſidebat Lachis) ad Ezechiam regẽ Juda, & ad
omnẽ populum qui erat in urbe, dicens; Hæc dicit Sen- 10
nacherib rex Aſſyriorũ, In quo habentes fiduciã ſedetis
obſeſſi in Jeruſalẽ? Num Ezechias decipit vos, ut tradat 11
morti in fame & ſiti, affirmans quòd Dñs Deus veſter libe-
ret vos de manu regis Aſſyriorũ? Numquid non iſte eſt 12
Ezechias, qui deſtruxit excelſa illius, & altaria, & præce-
pit Juda & Jeruſalẽ, dicens; Corã altari uno adorabitis, &
in ipſo comburetis incenſũ? An ignoratis quæ ego fece- 13
rim, & patres mei, cunctis terrarũ populis? numquid præ-
valuerunt dii gentiũ, omniúmque terrarũ, liberare regio-
nem ſuã de manu mea? Quis eſt de univerſis diis gentiũ 14
quas vaſtaverũt patres mei, qui potuerit eruere populum
ſuum de manu mea, ut poſſit etiam Deus veſter eruere vos
de hac manu? Non vos ergò decipiat Ezechias, nec vanâ 15
pſuaſione deludat, neque credatis ei. Si enim nullus potuit
deus cunctarũ gentiũ atque regnorũ liberare populũ ſuũ
de manu mea, & de manu patrũ meorũ, conſequenter nec
Deus veſter poterit eruere vos de manu mea. Sed & alia 16
multa locuti ſunt ſervi ejus contra Dñm Deum, & contra
Ezechiam ſervum ejus. Epiſtolas quoque ſcripſit plenas 17
blaſphemiæ in Dñm Deum Iſrael, & locutus eſt adverſus
eum; Sicut dii gentium cæterarũ non potuerunt liberare
populũ ſuum de manu ſua, ſic et Deus Ezechiæ eruere non
poterit populum ſuum de manu iſta. Inſupèr & clamore 18
magno, linguâ Judaicâ, contra populum qui ſedebat in
muris Jeruſalem, perſonabat, ut terreret eos, & caperet
civitatem. Locutúſque eſt contra Deum Jeruſalem, ſicut 19
adverſùm deos populorum terræ, opera manuum homi-
num. Oraverunt igitur, Ezechias rex, & Iſaias filius 20
Amos prophẽtes, adverſùm hanc blaſphemiam, ac vocife-
rati ſunt uſque in cœlum. Et miſit Dominus angelum, 21
qui percuſſit omnem virum robuſtum, & bellatorem, &
principem exercitûs regis Aſſyriorum: reverſúſque eſt
cum ignominia in terram ſuam. Cúmque ingreſſus eſ-
ſet domum dei ſui, filii qui egreſſi fuerant de utero ejus,
interfecerunt eum gladio.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ... * Secum habet exercitum carneum, nobiſcum 8
verò habemus Dominum Deum noſtrum, qui
nobis erit auxilio, & pugnabit in certamine
noſtro: ſic animoſus factus eſt populus propter
9 ... ſermones Hezeciæ regis Judæorum. Poſt hæc 9
miſit Sanherib rex Athur Rabſacem, qui ve-
niens Jeroſolymam ſtipatus ſervis ſuis (illo
interim obſidente Lachis unà cum ſuis princi-
pibus) contra omnes Judæos qui erant in Je-
ruſalem, dixit eis: Sic dicit Sanherib rex A- 10
thur, Cuinam confiditis, quòd in carcere ſe-
11 ... detis intra Jeruſalem? Iſte Hezecia ſeducit 11
vos, ut tradet vos ad hoc ut moriamini fame
& ſiti: ſeducit, inquam, vos dicens; Dominus
Deus noſter liberabit nos è manibus regis A-
12 ... thur. Ubinam eſt Hezecia qui ablatis excelſis 12
& aris, dixit domui Judæ & civib⁹ Jeruſalem,
Ante unum altare adorabitis, & ſuper idem
13 ... offeretis incenſum? Fortè nota ſunt vobis 13
quæ feci ego & patres mei omnibus gentibus
quæ erant in urbibus, abſque eo quòd potue-
rint dii gentium illarum ſalvare civitates ſuas
14 ... è manibus meis? Quis enim eſt ex omnibus 14
diis earum gentium quas peremerunt pa-
tres mei, qui liberare potuerit urbes ſuas
15 ... de manibus meis? Ne ergò ſeducat vos Heze- 15
cia, neque fiduciam veſtram hac in re collo-
cet, néve credatis ei; non enim poteſt Deus
veſter liberare vos è manibus meis. Nullæ
gentes aut regna liberare potuerũt urbes ſuas
è manib⁹ meis, & è manu patrũ meorum, igi-
tur nec Deus veſter liberare vos poterit è ma- 16
nibus meis. Hæc locuti ſunt ſervi illius co-
ram Domino Deo Iſraelis, & coram Hezecia
17 ... ſervo ipſius. Adhæc ſcripſerat epiſtolas ad 17
probris afficiendum Dominum Deum Iſra-
elis, & ad dicendum ipſi populo Iſraelitico
quòd urbium illarum dii liberare non po-
18 ... tuerint urbes ſuas è manibus meis. Altâ 18
quoque voce clamaverunt linguâ Judaicâ
contra populum ſedentem ſuper murum Je-
ruſalem, ut terrerent & conturbarent eos,
ſicque murum urbis occuparent. Et obloc-
19 ... cuti ſunt de diis gentium terræ, deque Deo 19
Jeroſolymorum tutelari, qui *precor* reddat
eis opera manuum ipſorum. Oravit ergò 20
Hezecia & Eſaia filius Amoſi prophetæ gra-
tiâ hujus rei, audivítque vocem orationis
eorum Dominus. Mittens enim Dominus 21
Angelum à conſpectu ſuo, interfecit robu-
ſtiſſimos quoſque, & reges, ac principes
qui erant in caſtris regis Athur: rex autem
Athur reverſus cum pudore vultûs ſui in ur-
bem ſuam, adivit ædem deorum ſuorum;
ubi filii ipſius, qui prodierant è viſceribus
ejus, gladio peremerunt eum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

8 Μετὰ ταῦτα βεβχίονες Σάρκινοι, μὲθ' ἡμῶν ἡ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ βοηθεῖν καὶ τοῦ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τοὺς παῖδας ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Λαχὶς, καὶ πᾶσα ἡ δραπὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα (λ) Ἰούδα τὸν ὂν Ἰερουσαλὴμ, λέγων, Οὕτως λέγει Σενναχηρὶμ (μ) βασιλεὺς Ἀσσυρίων, (ν) Ἐπὶ τί ὑμεῖς (ξ) πεποίθατε, καὶ καθήσεσθε ἐν τῇ ἀπολιορκίᾳ ἐν Ἰερουσαλήμ; Οὐχὶ Ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς τοῦ παραδοῦναι ὑμᾶς εἰς θάνατον (ο) καὶ εἰς λιμὸν καὶ (π) εἰς δίψαν, λέγων, Κύριος ὁ θεὸς (ρ) ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσύρ. Οὐχ οὕτως ἐστὶν Ἐζεκίας ὃς ἀπεῖλε τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα καὶ τοῖς (σ) καθοικοῦσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ, λέγων, Κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε, καὶ (τ) ἐπ' αὐτῷ θυμιάσετε; Οὐ γνώσεσθε (τ) ὅ, τι ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν; μὴ δυνάμενοι (υ) ἠδύναντο θεοὶ τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου; Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων ὃς (φ) ἐξωλόθρευσαν οἱ πατέρες μου; μὴ (χ) ἐδύναντο σῶσαι τὸν λαὸν (ψ) αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου; (ω) Νῦν ὦν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, καὶ μὴ πεισθέναι ὑμᾶς ποιείτω κατὰ ταῦτα, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὁ θεὸς παντὸς ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ (α) ἐκ χειρός μου καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου, (β) ὅπως ὁ θεὸς ὑμῶν οὐ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρός μου. Καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ (γ) ἐπὶ τὸν κύριον θεὸν, καὶ ἐπὶ Ἐζεκίαν παῖδα αὐτοῦ. Καὶ βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζων τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ, λέγων, (δ) Ὡς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξεῖλαντο (ε) λαὸς αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὕτως οὐ μὴ ἐξέληται ὁ θεὸς Ἐζεκίου λαὸν (ζ) αὐτοῦ ἐκ χειρός μου. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστὶ (η) ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς, καὶ καταπατῆσαι, ὅπως πορθήσωσι τὴν πόλιν. Καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ (ϑ) θεὸν Ἰερουσαλὴμ, ὡς ἐπὶ θεὸς λαῶν τὰ γῆς, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἀπέστειλε κύριος ἄγγελον, καὶ ἐξέπεμψε πάντα (ι) δυνατὸν καὶ πολεμιστὴν καὶ ἀρχηγὸν καὶ στρατηγὸν ἐν τῇ παρεμβολῇ βασιλέως Ἀσσύρ. καὶ (κ) ἀπέστρεψε μετ' αἰσχύνης προσώπου εἰς τὴν γῆν ἑαυτοῦ, καὶ (λ) ἦλθεν εἰς οἶκον (μ) θεοῦ αὐτοῦ. καὶ οἱ ἐξελθόντες ἐκ κοιλίας αὐτοῦ κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ.

Cum eo brachia carnea: nobiſcum autem Dominus Deus noſter ad ſalvandum, & præliandum prælium noſtrum. Et fiduciam cepit populus ſuper verba Ezeciæ regis Juda. Et poſt hæc miſit Sennacherim rex Aſſyriorum pueros ſuos ſuper Hieruſalem: & ipſe ſuper Lachis, & omnis exercitus cum eo. Et miſit ad Ezeciam regem Juda, & ad omnem Juda, qui in Hieruſalem, dicens; Sic dicit Sennacherim rex Aſſyriorum; Super quo vos confiſi eſtis, & ſedebitis in obſidione in Hieruſalem? Nónne Ezecias decipit vos ad tradendum vos in mortem, & in famem, & in ſitim, dicens; Dominus Deus noſter ſalvabit nos de manu regis Aſſur? Nónne hic eſt Ezecias, qui circumabſtulit altaria ejus, & excelſa ejus, & dixit ipſi Juda, & habitantibus in Hieruſalem, dicens; Ante altare hoc adorabitis, & in eo adolebitis? Nónne cognoſcetis, quicquid feci ego, & patres mei omnibus populis regionum? Nunquid valentes valuerunt dii gentium omnis terræ ſalvare populum ſuum de manu mea? Quis in omnibus diis gentium harum, quas exterminárunt patres mei? (b) Nunquid potuerunt ſalvare populum ſuum de manu mea, quia poterit Deus veſter ſalvare vos de manu mea? Nunc igitur ne decipiat vos Ezecias, & ne conſidere vos faciat (c) ſecundùm hæc, & ne credatis ei: quia non (d) poterit Deus omnis gentis & regni ſalvare populum ſuum de manu mea, & de manu patrum meorum: quia Deus veſter non ſalvabit vos de manu mea. Et adhuc locuti ſunt pueri ejus ſuper Dominum Deum, & ſuper Ezeciam puerum ejus. Et librum ſcripſit ad exprobrandum Dominum Deum Iſrael, & dixit de eo, dicens; Sicut dii gentium terræ non eruerunt populos ſuos de manu mea; ſic non eruet Deus Ezeciæ populum ſuum de manu mea. Et clamavit voce magnâ Judaicè ad populum Hieruſalem, qui ſuper murum ad (e) auxiliandum ipſis, & dejiciendum, ut capiant civitatem. Et locutus eſt ſuper Deum Hieruſalem, ſicut & ſuper deos populorum terræ, opera manuum hominum. Et deprecatus eſt Ezecias rex, & Eſaias filius Amos propheta pro his: & clamaverunt in cœlum. Et miſit Dominus angelum, & attrivit omnem potentem, & bellatorem, & principem, & ducem in caſtris regis Aſſur. Et revertit cum confuſione faciei in terram ſuam: & venit in domum dei ſui. Et de iis qui exierant de ventre ejus, dejecerunt eum in gladio.

MS. A. (λ) Ἰούδαν (μ) ὁ βασιλεὺς (ν) Ἐπὶ τίνι (ξ) πεποίθατε, καθῆσθαι (ο) καὶ λιμὸν (π) εἰς θάλψιν, λέγων, (ρ) ὑμῶν σώσει ὑμᾶς (σ) καθοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ, (τ) ἐπ' αὐτῷ (τ) π ἐγὼ ἐποίησα καὶ (υ) ἐδύναντο (φ) ἐξωλέθρευσε (χ) ἠδύναντο (ψ) ἑαυτῶν (ω) Νῦν μὴ (α) ἑαυτῷ (β) ὅτι ὁ θεὸς (γ) ἐπὶ κύριον (δ) Ὡς θεοὶ (ε) τοὺ λαὸς ἑαυτῶν (ζ) ἑαυτῷ (η) ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐπὶ (ϑ) τὸν θεὸν (ι) δυνατὸν πολεμιστὴν (κ) ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης εἰς τὴν (λ) ἐσῆλθεν (μ) τοῦ θεοῦ ἑαυτοῦ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 لِأَنَّ مَعَهُ قُوَّةَ ٱلْجَسَدِ * وَمَعَنَا ٱللهُ إِلٰهُنَا يُحَارِبُ عَنَّا * فَتَعَزَّى قَلْبُ ٱلشَّعْبِ بِكَلَامِ حَزَقِيَا مَلِكِ
9 يَهُوذَا * وَبَعْدَ ذٰلِكَ بَعَثَ سَنْحَارِيبُ مَلِكُ أَشُّورَ عَبِيدَهُ إِلَى أُورُشَلِيمَ وَمَعَهُ عَسْكَرُهُ * وَكَانَ هُوَ جَالِسًا عَلَى ٱلْوَادِي
10 وَكُبَرَاؤُهُ مَعَهُ * عَلَى سَائِرِ شُعُوبِ يَهُوذَا ٱلَّذِينَ كَانُوا فِي أُورُشَلِيمَ * وَقَالَ لَهُمْ * هٰكَذَا أَمَرَ سَنْحَارِيبُ
11 مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ قَائِلًا * عَلَى مَنْ تَتَوَكَّلُونَ لِأَنَّكُمْ جَالِسُونَ مَحْبُوسُونَ فِي أُورُشَلِيمَ * وَحَزَقِيَا يُضِلُّكُمْ
12 وَيُسَلِّمُكُمْ لِلْمَوْتِ وَٱلْجُوعِ وَٱلْعَطَشِ * وَيَسْخَرُ بِكُمْ وَيَقُولُ لَكُمْ * إِنَّ ٱللهَ إِلٰهَنَا يُخَلِّصُنَا مِنْ يَدِ
مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * أَيْنَ هُوَ حَزَقِيَا ٱلَّذِي أَبْعَدَ مَذَابِحَهُ وَذَبَائِحَهُ * وَقَالَ لِبَيْتِ يَهُوذَا وَسُكَّانِ
13 أُورُشَلِيمَ * ٱسْجُدُوا قُدَّامَ مَذْبَحٍ وَاحِدٍ * وَأَطْلِعُوا عَلَيْهِ ٱلْبَخُورَ * فَلَعَلَّ تَعْرِفُونَ مَا صَنَعْتُهُ أَنَا
14 وَآبَائِي فِي سَائِرِ شُعُوبِ ٱلْأَرْضِ * وَلَمْ يَقْدِرُوا آلِهَةُ ٱلشُّعُوبِ أَنْ يُخَلِّصُوهُمْ مِنْ أَيَادِينَا * هَلْ
15 قَدَرُوا أَنْ يُخَلِّصُوا مِنْ يَدِي مَذْهَبِهِمْ * فَكَيْفَ يَقْدِرُ ٱللهُ أَنْ يُخَلِّصَكُمْ مِنْ يَدِي * وَٱلْآنَ فَلَا
يُضِلَّكُمْ حَزَقِيَا * وَلَا يَخْدَعْكُمْ إِلَى هٰذَا * وَلَا تُصَدِّقُوهُ * فَلَيْسَ يَقْدِرُ إِلٰهُ كُلِّ
ٱلشُّعُوبِ وَكُلِّ ٱلْمَمْلَكَاتِ مَا قَدَرُوا أَنْ يُخَلِّصُوا مَذْهَبِهِمْ مِنْ يَدِي وَلَا مِنْ أَيْدِي آبَائِي * وَأَيْضًا
16 إِلٰهُكُمْ مَا يَقْدِرُ يُخَلِّصُكُمْ مِنْ يَدِي * هٰذَا مَا قَالَهُ عَبِيدُهُ قُدَّامَ ٱلرَّبِّ ٱلْإِلٰهِ * وَقُدَّامَ حَزَقِيَا
17 عَبْدِهِ * وَكَتَبَ أَيْضًا رَسَائِلَ يُعَيِّرُ بِهَا ٱللهَ إِلٰهَ إِسْرَائِيلَ * وَيَقُولُ لِشَعْبِ إِسْرَائِيلَ * إِنَّ آلِهَةَ هٰذَا
ٱلْمَدِينَةِ لَمْ يَقْدِرُوا يُخَلِّصُوا مَذْهَبِهِمْ مِنْ يَدِي * فَكَذَا أَيْضًا حَزَقِيَا لَا يَقْدِرُ أَنْ يُخَلِّصَ مَدِينَتَهُ
18 مِنْ يَدِي * وَصَاحُوا بِصَوْتٍ عَالٍ بِٱللُّغَةِ ٱلْعِبْرَانِيَّةِ لِلشَّعْبِ ٱلْجَالِسِ عَلَى سُورِ أُورُشَلِيمَ لِيُفْزِعُوهُمْ
19 وَيُرْعِبُوهُمْ * رَجَاءَ أَنْ يَأْخُذُوا سُورَ ٱلْمَدِينَةِ * وَحَلَفُوا بِإِلٰهِ سَعُوبِ ٱلْأَرْضِ وَبِٱلْإِلٰهِ ٱلْمُسَلَّطِ عَلَى
20 أُورُشَلِيمَ * أَنَّهُ يُكَافِيهِمْ عَلَى أَعْمَالِ أَيْدِيهِمْ * فَصَلَّى حَزَقِيَا ٱلْمَلِكُ وَإِشَعْيَاءُ ٱلنَّبِيُّ قُدَّامَ ٱللهِ *
21 وَلِأَجْلِ هٰذَا سَمِعَ ٱللهُ صَلَاتَهُمَا * وَبَعَثَ ٱللهُ مَلَكًا مِنْ قُدَّامِهِ * فَأَهْلَكَ سَائِرَ جَبَابِرَةِ ٱلْقُوَّةِ *
وَٱلْمُلُوكَ وَٱلْمُسَلَّطِينَ ٱلَّذِينَ كَانُوا مِنْ جَيْشِ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * وَرَجَعَ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ إِلَى
مَدِينَتِهِ خَازِيَ ٱلْوَجْهِ * وَجَاءَ إِلَى بَيْتِ إِلٰهِهِ * وَهُنَاكَ قَتَلُوهُ بَنُوهُ ٱلَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ
ضُلْعِهِ بِحَرْبَةٍ *

Nam cum ipſo eſt robur militiæ, at nobiſcum eſt Deus, Deus noſter pugnans pro nobis: confortatum eſt ergò cor populi verbis Hezeciæ regis Juda. Poſtea miſit Sanherib exercitum in Jeruſalem, & cum eo miniſtros ſuos (ipſe verò aſſidebat valli unà cum magnatibus ſuis) contra omnes Judæos qui erant in Jeruſalem, & dixit eis; Sic jubet Sanherib rex Mauſel dicens, Quonam freti eſtis, quòd clauſi deſidetis in Jeruſalem? Hezecia quidem vos ſeducit, traditque vos morti, fami, ac ſiti; deridetque vos dicens, Procul dubio Deus, Deus noſter eripturus eſt nos è manu regis Mauſel. Ubinam eſt Hezecia qui aboletis altaribus atque ſacrificiis, dixit domui Judæ & incolis Jeroſolymæ, Adorate coram altari uno, & ſuper idem offerte incenſum? Fortè non ignoratis quæ fecerim ego & majores mei cunctis populis urbium, & quomodo non potuerint dii populorum illorum eripere eos è manibus noſtris. Num potuerunt aſſerere de manibus meis urbes ſuas? quomodo ergò poterit Deus aſſerere vos de manibus meis? Igitur ne ſeducat vos Hezecia, nec hujuſmodi ſpe vos lactet, nevé credatis ei; non enim poterit Deus veſter aſſerere vos è manibus meis. Nullus populus, nullumque regnum aſſerere potuit urbes ſuas è manibus meis aut è manibus majorum meorum, igitur neque Deus veſter aſſerere vos poterit è manibus meis. Hæc ſunt quæ dixerunt ſervi ejus coram Domino Deo, & coram Hezecia ſervo ipſius. Scripſit etiam epiſtolas quibus convitiabatur Deo, Deo Iſraelis; dicebatque populo Iſraelitico, Quemadmodum urbium iſtarum dii urbes ſuas è manibus meis aſſerere non potuerunt, ita neque Hezecia poterit urbem ſuam è manibus meis aſſerere. Tum altâ voce exclamárunt linguâ Hebraicâ contra populum qui inſidebat muro Jeroſolymæ, ut terrerent eos pavidoſque redderent, cùm ſpe capiendi murum urbis: Jurantes per deos gentium terræ perque Deum præſidentem Jeroſolymæ, remuneraturum eos regem pro factis manuum eorum. Oraverunt ergò Hezecia rex & Eſaia propheta Deum, & propter hoc audivit Deus orationem utriuſque: Miſitque Deus Angelum à conſpectu ſuo, qui perdidit robuſtiſſimos quoſque, & reges, atque præfectos qui erant de exercitu regis Mauſel: rex verò Mauſel urbem ſuam cum ignominia reverſus, adivit phanum deorum ſuorum, ibique lanceâ confoderunt eum filii ſui qui egreſſi fuerant è coſta ejus.

דברי הימים ב: לג

eos *dedanit* & :omnium manu è & ,Assur regis Sancherib manu è Jerusalaim habitatores & ,Jechizchijahu Dominus Servavítque

22 וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וְאֵת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם מִיַּד סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וּמִיַּד כֹּל וַיְנַהֲלֵם

omniũ oculis in eſt exaltat' & :Jehudah regi Chizchijahu precioſa & ,Jeruſalaim in Domino *munus adferentes* multi Et .circuitu à

23 מִסָּבִיב: וְרַבִּים מְבִיאִים מִנְחָה לַיהוָה לִירוּשָׁלִַם וּמִגְדָּנוֹת לִיחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּנַּשֵּׂא לְעֵינֵי כָל־

portentum & ,ei *dixit* Et .Dominum ad oravit & ;mortẽ ad uſq; Jechizchijahu ægrotavit illis diebus In .poſthac gentium

24 הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי כֵן: בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד־לָמוּת וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹפֵת

,Jehudah contra & ,ira eũ contra fuit & :ej' cor eſt elevatũ quia,Jechizchijahu reddidit *ſe ſuper* retributionẽ ſecundũ non Et .ei dedit

25 נָתַן לוֹ: וְלֹא־כִגְמוֹל עָלָיו הֵשִׁיב יְחִזְקִיָּהוּ כִּי גָבַהּ לִבּוֹ וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף וְעַל־יְהוּדָה

Domini ira eos ſuper venit non & :Jeruſalaim habitatores & ,ipſe ,ſui cordis elatione *in* Jechizchijahu ſe humiliavit Et .Jeruſalaim &

26 וִירוּשָׁלִָם: וַיִּכָּנַע יְחִזְקִיָּהוּ בְּגֹבַהּ לִבּוֹ הוּא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְלֹא־בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה

,auri & ,argenti ſibi fecit theſauros & :valde *multum* gloria & *opulentia* Jechizchijahu ipſi *fuit* Et .Jechizchijahu diebus in

27 בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ: וַיְהִי לִיחִזְקִיָּהוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד הַרְבֵּה מְאֹד וְאוֹצָרוֹת עָשָׂה־לּוֹ לְכֶסֶף וּלְזָהָב

,*recentis* olei &,*muſti* & ,frumenti *proventui* *cellaria* Et .*deſideriis* vaſorũ omniũ & ,clypeorum & ,aromatum & ,*precioſi lapidis* &

28 וְלַאֲבֶן יְקָרָה וְלִבְשָׂמִים וְלִמְגִנִּים וְלִכְלֵי חֶמְדָּה: וּמַסְכְּנוֹת לִתְבוּאַת דָּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר

:multitudinẽ in boves & ,*pecoris acquiſitionem* & ,ſibi fecit urbes Et .*ſtabula* ad *greges* & ; jumento & jumento cuivis *ſtabula* &

29 וְאֲרוֹת לְכָל־בְּהֵמָה וּבְהֵמָה וַעֲדָרִים לָאֻרוֹת: וְעָרִים עָשָׂה לּוֹ וּמִקְנֵה־צֹאן וּבָקָר לָרֹב

,ſuperiorem Ghichon aquarum exitum obturavit Jechizchijahu ipſe Et .valde multam ſubſtantiam Deus ei dedit nam

30 כִּי נָתַן־לוֹ אֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב מְאֹד: וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת־מוֹצָא מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן

Babel principũ *interpretibus in* ſic Et .ſuo opere omni in Jechizchijahu eſt proſperat' & :David urbis occidentẽ ad ſubter eas direxit &

31 וַיְיַשְּׁרֵם לְמַטָּה מַעֲרָבָה לְעִיר דָּוִיד וַיִּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־מַעֲשָׂהוּ: וְכֵן בְּמַלְיְצֵי שָׂרֵי בָבֶל

,ej' corde in oĩa *ſciendum ad*,eum *tentandum ad* ,Deus eum dereliquit ,terra in fuerat quod ,*portentum* quærendũ ad,eum ad *miſſis*

הַמְשֻׁלָּחִים עָלָיו לִדְרֹשׁ הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר הָיָה בָּאָרֶץ עָזְבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ לָדַעַת כָּל־בִּלְבָבוֹ:

,Jehudah regum libro in ,prophetæ Amos filii Jeſahjahu viſione in ſcripta ipſa ecce ,ej' miſericordiæ &,Jechizchijahu *verborũ reſidua* Et

32 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ וְחַסְדָּיו הִנָּם כְּתוּבִים בְּחִזּוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה

ei fecerunt gloriam & ,David filiorũ *ſepulcrorum ſublimitate* in eũ ſepelierunt & ,ſuis patrib' eum Jechizchijahu *jacuit* Et .Iſrael &

33 וְיִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְחִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיְקַבְּרֻהוּ בְּמַעֲלֵה קִבְרֵי בְנֵי־דָוִיד וְכָבוֹד עָשׂוּ לוֹ

,eo pro ejus filius Menaſſeh regnavit Et .Jeruſalaim habitatores & ,Jehudah omnis ipſo *moriendo in*

בְּמוֹתוֹ כָּל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XXXIII. לג

oculis in malum fecit Et .Jeruſalaim in regnavit annis quinq; & quinquaginta &:*ipſum regnando in* Menaſſeh annorũ duodecim Filius

1 בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי

2 excelſa ædificavit & ,eſt converſus Et .Iſrael filiorũ *facicbus* à Dominus expulit quas ,gentiũ abominationes juxta ,Domini

יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת

3 ,cœlorum militiæ omni ſe incurvavit & ,lucos fecit & ,Behalim ipſi aras erexit Et .ejus pater Jechizchijahu diruerat quæ

אֲשֶׁר נָתַץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם

.ſeculum in meum nomen erit Jeruſalaim In :Dominus dixerat qua ,Domini domo in altaria ædificavit Et .eis ſervivit &

4 וַיַּעֲבֹד אֹתָם: וּבָנָה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם יִהְיֶה־שְׁמִי לְעוֹלָם:

.Domini domus atriis duobus in ,cœlorum exercitui cuncto altaria ædificavit Et

5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה:

Verſio VULG. LAT.

Salvavítque Dominus Ezechiam & habitatores Jeruſa- 22
lem de manu Sennacherib regis Aſſyriorum, & de manu
omnium, & præſtitit eis quietem per circuitum. Multi 23
etiam deferebant hoſtias & ſacrificia Domino in Jeruſa-
lem, & munera Ezechiæ regi Juda: qui exaltatus eſt poſt
hæc coram cunctis gentibus. In diebus illis ægrotavit 24
Ezechias uſque ad mortem, & oravit Dominum: exau-
divítque eum, & dedit ei ſignum. Sed non juxta bene- 25
ficia, quæ acceperat, retribuit, quia elevatum eſt cor e-
jus: & facta eſt contra eum ira, & contra Judam & Je-
ruſalem. Humiliatúſque eſt poſteà, eò quòd exaltatum 26
fuiſſet cor ejus, tam ipſe, quàm habitatores Jeruſalem:
& idcircò non venit ſuper eos ira Domini in diebus E-
zechiæ. Fuit autem Ezechias dives, & inclytus valdè, 27
& theſauros ſibi plurimos congregavit argenti, & auri,
& lapidis pretioſi, aromatum, & armorum univerſi ge-
neris, & vaſorum magni pretii. Apothecas quoque fru- 28
menti, vini, & olei, & præſepia omnium jumentorum,
caulaſque pecorum, Et urbes ædificavit ſibi: habebat 29
quippè greges ovium & armentorum innumerabiles, eò
quòd dediſſet ei Dominus ſubſtantiam multam nimis,
Ipſe eſt Ezechias, qui obturavit ſuperiorem fontem a- 30
quarum Gihon, & avertit eas ſubtèr ad Occidentem ur-
bis David: in omnibus operibus ſuis fecit proſperè quæ
voluit. Attamen in legatione principum Babylonis, qui 31
miſſi fuerant ad eum, ut interrogarent de portento, quod
acciderat ſuper terram, dereliquit eum Deus ut tentare-
tur, & nota fierent omnia quæ erant in corde ejus. Re- 32
liqua autem ſermonum Ezechiæ, & miſericordiarum e-
jus, ſcripta ſunt in viſione Iſaiæ filii Amos prophetæ, & in
libro regum Juda & Iſrael. Dormivítq; Ezechias cum 33
patribus ſuis, & ſepelierunt eum ſup ſepulchra filiorũ
David: et celebravit ej' exequias univerſ' Juda, et omnes
habitatores Jeruſalẽ: regnavítq; Manaſſes fili' ej' pro eo.

CAP. XXXIII.

Duodecim annorũ erat Manaſſes cùm regnare cœpiſ- 1
ſet, et quinquaginta quinq; annis regnavit in Jeruſalem,
Fecit autẽ malũ coram Dño, juxta abominationes gentiũ, 2
quas ſubvertit Dñs corã filiis Iſrael: Et converſ' inſtaura- 3
vit excelſa, quæ demolit' fuerat Ezechias pater ej': con-
ſtruxítq; aras Baalim, et fecit lucos, et adoravit omnẽ mi-
litiã cœli, & coluit eam. Ædificavit quoq; altaria in do- 4
mo Dñi, de qua dixerat Dñs; In Jeruſalem erit nomen
meum in æternum. Ædificavit autem ea cuncto exercitui 5
cœli, in duobus atriis domûs Domini.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Sic eripuit Dominus Hezeciam & omnes ci- 22
ves Jeruſalem de manibus Sanherib regis A-
thur, & de manu omnium conterminorum e-
jus. Adeo ut multi ex Iſraelitis afferrent ob- 23
lationes Domino in Jeruſalem, darentq; mu-
nera Hezeciæ regi Judæorum, & exaltatus eſ-
ſet ſuper omnes populos. Poſt hæc iiſdem di- 24
ebus ægrotavit Hezecia ad mortem uſque:
quapropter Dñm precatus ait, Multa præcla-
ra facinora erga me geſſiſti, neque ſecundùm
opus manuum mearum rependiſti mihi. (Hic 25
autem morbus quo ægrotavit Hezecia, *con-
tigit*, quoniam elatus fuerat animus ejus, ide-
óque venerat ſuper eum ira Domini, & ſuper
domum Judæ.) Ægrotavit inquam, Heze- 26
cia, eò quòd elatus eſſet animus cùm ipſius
tum civium Jeruſalem: attamen non venit
ſuper eos ira Domini in diebus Hezeciæ. Ac- 27
quiſiverat autem Hezecia divitias & hono-
rem quamplurimum, feceratque ſibi cellas
pro argento et auro, lapidibus pretioſis, o-
doribus, clypeis, & vaſis curioſorum curio-
ſitate *dignis*: Cellas etiam ad proventus fru- 28
menti, vini, & olei: & præſepia pro omni-
genis jumentis: Et rura pro jumentis, ovi- 29
bus, bobus, & animantibus: dederat enim
ei Dominus armenta quamplurima. Idem 30
Hezecia obturavit ſcaturiginem aquarum
fontis ſuperioris, & rejecit eas in foveam Oc-
cidentalem civitatis Davidis: denique pro-
ſperè ceſſit Hezeciæ in cunctis operibus ſuis.
Quæſivit enim legem Domini quantùm ei 31
licebat in terra, novitque *Deus* quicquid e-
rat in animo ipſius. Reliqua geſta Hezeciæ, 32
bonæ actiones, & rectæ viæ ipſius, ecce ſcri-
pta ſunt in prophetia Eſaiæ filii Amos pro-
phetæ, in libro regum Judæ & Iſraelis. Tan- 33
dem occubuit cum patribus ſuis: & cùm ſe-
peliſſent eum in civitate Davidis, & ſum-
mum exhibuiſſent ei honorem in morte ejus
omnes Judæi; reverſi ſunt Jeroſolymam: re-
gnavitque Manaſſe filius ejus poſt ipſum.

CAP. XXXIII.

NAtus erat annos duodecim Manaſſe, cùm 1
regno potitus eſſet, & annis quinquaginta
quinque regnavit in Jeruſalem. Fecit autem 2
quod malum erat coram Deo, ſecundùm o-
pera gentium quas Dominus perdiderat à
conſpectu Iſraelitarum. Rexdificavit enim 3
aras quas demolitus fuerat Hezecia pater
ejus, & erexit altaria idolis, fabricavit ti-
gres, & adoravit eas, adoravitque omnes
cœli copias in utroque atrio domûs Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἔσωσε (ν) κύριος τὸν Ἐζεκίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς Σενναχηρεὶμ βασιλέ-
23 ως (ξ) Ἀσσυρ, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν. Καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ
εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ δόματα τῷ Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ (ο) ὑψώθη κατ' ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν
24 (π) ἐθνῶν μετὰ ταῦτα. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς
25 κύριον· καὶ ἐπήκουσεν (ῥ) αὐτῷ, καὶ ζημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ ὃ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀπ-
εκατέδωκεν Ἐζεκίας, (ρ) ἀλλὰ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ὀδὴ Ἰούδαν καὶ Ἰε-
26 ρουσαλήμ. Καὶ ἐταπεινώθη Ἐζεκίας ἀπὸ τῆς ὕψους τῆς καρδίας (σ) αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰε-
27 ρουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἐζε-
κίᾳ πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα· καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν (τ) αὐτῷ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ τῶν λί-
28 θου τοῦ τιμίου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ εἰς σκῦλα ὀπτυμητά. Καὶ πόλεις εἰς τὰ (υ)
γενήματα τοῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ κώμας καὶ φάτνας παντὸς κτήνους, καὶ μάνδρας εἰς τὰ
29 ποίμνια. Καὶ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν (φ) αὐτῷ, καὶ ὑποσκέλιὰ προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι
30 ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ὑποσκέλιὰ πολλὴν σφόδρα. Αὐτὸς Ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος Γι-
ὼν τὸ ἄνω, καὶ κατηύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως Δαυίδ. καὶ εὐοδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι
31 τοῖς ἔργοις (χ) αὐτοῦ. Καὶ ὅτως τοῖς πρεσβευταῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Βαβυλῶνος, τοῖς ὑποταλεῖσι
πρὸς αὐτὸν πυθέσθαι περὶ αὐτοῦ τὸ τέρας ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, (ψ) ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κύριος τοῦ
32 πειράσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος
αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, καὶ ὁδὸν βιβλίου βασιλέων Ἰούδα
33 καὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων (ω) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει τάφων
υἱῶν Δαυίδ· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῇ ταφῇ αὐτοῦ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ καθοικοῦντες ἐν
Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐβασίλευσεν Μαναασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

22 *Et salvavit Dominus Ezeciam, & habitantes in Hierusalem, de manu Sennacherim regis Assur, & de manu omnium: & requiem dedit eis in circuitu.* 23 *Et multi afferebant dona Domino in Hierusalem, & munera Ezeciæ regi Juda. Et exaltatus est ad oculos omnium gentium post hæc.* 24 *In diebus illis ægrotavit Ezecias usque ad mortem, & deprecatus est ad Dominum; & exaudivit eum: & signum dedit ei.* 25 *Et non secundùm retributionem, quam dederat ei, retribuit Ezecias: sed exaltatum est cor ejus: & facta est super eum ira, & super Judam, & Hierusalem.* 26 *Et humiliatus est Ezecias ab altitudine cordis sui, ipse, & habitantes Hierusalem. Et non supervenit super eos ira Domini in diebus Ezeciæ.* 27 *Et factæ sunt Ezeciæ divitiæ, & gloria multa valdè. Et thesauros fecit sibi argenti, & auri, & lapidis pretiosi, & ad aromata, & (f) armamentaria, & ad vasa desiderabilia,* 28 *Et civitates ad genimina frumenti, & vini, & olei, & pagos, & præsepia omnis pecoris, & mandras ad greges,* 29 *Et civitates, quas ædificavit sibi, & apparatum ovium, & boum in multitudine: quoniam dedit ei Dominus apparatum multum valdè. Ipse Ezecias obstruxit exitum aquæ Gion supra: & direxit eas deorsum ad Africum civitatis David. Et prosperatus est Ezecias in omnibus operibus suis.* 31 *Et sic (b) legatis principum de Babylone, qui miss fuerant ad eum ad percunctandum ab eo prodigium, quod factum fuerat super terram, dereliquit eum Dominus ad tentandum eum, ad sciendum quæ in corde ejus.* 32 *Et reliqua verborum Ezeciæ, & misericordia ejus, ecce scripta sunt in prophetia Esaiæ filii Amos prophetæ, & in libro regum Juda, & Israel.* 33 *Et dormivit Ezecias cum patribus suis: & sepelierunt eum in ascensione sepulchrorum filiorum David. Et gloriam & honorem dederunt ei in morte ejus omnis Juda, & habitantes in Hierusalem. Et regnavit Manasses filius ejus pro eo.*

MS. A. (ν) κύριος Ἐζεκίαν καὶ τοὺς καθοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ (ξ) Ἀσσυρίων, (ο) ὑψήρθη (π) ἐθνῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς (τ) αὐτοῦ, (ρ) ἀλλ' ὑψώθη (σ) ἑαυτῷ καὶ οἱ (τ) ἑαυτοῦ (υ) γενήματα σίτου καὶ ἐλαίου καὶ οἴνου, καὶ κώμας, φάτνας (φ) ἑαυτοῖς, (χ) ἑαυτῷ. (ψ) καὶ ἐγκατέλιπεν (ω) ἑαυτῷ,

ΚΕΦ. λγ'.

1 Ὢν (α) δεκαδύο ἐτῶν Μαναασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) πεντηκονταπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν
2 ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (γ) ἐναντίον κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων ὧν ἐθνῶν,
3 ὃς (δ) ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψε καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ
καθεῖλασεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε στήλας (ε) τοῖς Βαὰλὶμ, καὶ ἐποίησεν ἄλσεν, καὶ προσεκύνησε πάσῃ
4 τῇ στρατιᾷ τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς. Καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ κυρίου, ὃ εἶπεν κύριος, Ἐν Ἰε-
5 ρουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου.

CAP. XXXIII.

1 *Erat duodecim annorum Manasses in regnando ipsum: & quinquaginta quinque annos regnavit in Hierusalem. Et fecit malum in conspectu Domini de omnibus abominationibus gentium, quos exterminavit* 2 *Dominus à facie filiorum Israel.* 3 *Et revertit, et ædificavit excelsa, quæ diruerat Ezecias pater ejus, et erexit statuas ipsis Baalim, et fecit lucos, et adoravit omnem militiam cæli, et servivit eis.* 4 *Et ædificavit altaria in domo Domini, ubi dixit Dominus, In Hierusalem erit nomen meum in sæculum.* 5 *Et ædificavit altaria omni militiæ cæli in ambobus atriis domûs Domini.*

MS. A. (α) δέκα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ (β) πεντήκοντα ἔτη (γ) ἐνώπιον (δ) ἐξωλέθρευσεν (ε) ταῖς Βαὰλὶμ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 وَنَجَّا ٱللهُ حزقيا وسكان اورسليم مِنْ يَدَيْ سَنْحَارِيبَ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * وَمِنْ يَدِ كُلِّ مَنْ
23 حَوَالَيْهِمْ * وَكَثِيرٌ مِنْ بَنِي اسْرَائِيلَ جَابُوا قَرَابِينَ لِلهِ إِلَى اورسليم * وَأَعْطَوْا هَدَايَا لِحزقيا
23 ٱلْمَلِكِ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ يهودا * وَارتفع حزقيا إِلَى فوق أَعْظَمَ مِنْ سَائِرِ مُلُوكِ ٱلسعوب * وَمِنْ 24
24 بَعْدِ ذٰلِكَ أَعتل حزقيا حَتَّى إِلَى ٱلْمَوْتِ * فَصَلَّى قُدَّامَ ٱللهِ وَقَالَ * مِرَارًا كَثِيرَةً صَنَعْتَ لِي * وَلَيْسَ
25 مِثْلَ مَا صَنَعَتْ يَدَيَّ كَافِيَتِي * وَهٰذِهِ ٱلْعِلَّةُ أَعتلها * لِأَنَّ سَبَبَهَا أَنَّهُ تَكَبَّرَ فِي قَلْبِهِ * فَجَاءَ 25
عَلَيْهِ ٱلسَّخَطَةُ * وَعَلَى بَيْتِ يهودا * وَعَلَى سُكَّانِ اورسليم * فَأَعتل حزقيا لَمَّا تَكَبَّرَ قَلْبُهُ هُوَ 26
وَسُكَّانُ اورسليم * وَلَمْ يَجِئْ عَلَيْهِمْ غَضَبُ ٱللهِ فِي أَيَّامِ حزقيا * وَكَانَ لَهُ مَالًا وَوَقَارًا عَظِيمًا * 27
28 29 وَخَزَائِنَ لِلْمَالِ * وَٱلْجَوَاهِرِ * وَٱلْحُورِ * وَٱلدَّرَقِ * وَٱلْبِيَاضِ * وَٱلْعَلَّاتِ * وَٱلْخَمْرِ * وَٱلزَّيْتِ * وَمَعَالِفَ
30 لِلْغَنَمِ * وَٱلْبَيْدَرَانِ * وَٱلْبَهَائِمِ * وَٱلْحَيَوَانِ * لِأَنَّ ٱللهَ أَعْطَاهُ فِيهِ كَثِيرٌ * وَكَانَ قَدْ سَدَّ عُيُونَ
الْمَاءِ ٱلْعَالِيَةِ عَنْ جِهَتِهَا * وَصَرَفَهَا إِلَى ٱلْجُبِّ ٱلْغَرْبِيِّ ٱلَّذِي فِي صَيْعَةِ دَاوُدَ * 31
وَٱسْتَقَامَ فِي سَائِرِ أَعْمَالِهِ * وَطَلَبَ نَامُوسَ ٱللهِ ٱلَّذِي أَعْطَاهُ فِي ٱلْأَرْضِ * وَعَرَفَ 32
كُلَّ سِرٍّ فِي قَلْبِهِ * وَسَائِرُ أَلْفَاظِ حزقيا وَخَيْرَاتِهِ وَطُرُقِهِ ٱلْحَسَنَةِ * مَكْتُوبَةٌ فِي
بُنُودِ سَعْيَاءَ ٱلنَّبِيِّ * وَفِي سِفْرِ مُلُوكِ يهودا وَإِسْرَائِيلَ * وَٱضْطَجَعَ حزقيا مَعَ آبَائِهِ * 33
وَقُبِرَ فِي قُبُورِ دَاوُدَ بِكَرَامَةٍ عَظِيمَةٍ وَوَقَارٍ صَنَعُوا لَهُ بَنُو يهودا فِي مَوْتِهِ * وَرَجَعُوا إِلَى
اورسليم *

Atque ita liberavit Deus Hezeciam & incolas Jerusalem de manu Sanherib regis Mausel, et de manu omnium qui circum eos erant. 22 *Et multi ex Israelitis attulerunt munera Deo in Jerusalem, et dona dederunt Hezeciæ regi qui erat in domo Judæ; ita ut superexaltatus Hezecia superaret omnes reges populorum.* 23 *Post hæc ægrotavit Hezecia ad mortem usque: quamobrem Deum oravit, ac dixit, Sæpè jam benefeciſti mihi, neque secundùm id quod operatæ sunt manus meæ, retribuiſti mihi.* 24 *Hoc autem morbo laboravit ea de causa, quòd cùm superbivisset in corde suo, venit indignatio super eum, super domum Judæ, et super incolas Jerusalem.* 25 *Ægrotavit igitur Hezecia ubi superbiſſet animus ejus et incolarum Jerusalem; at super hos non venit indignatio Dei in diebus Hezeciæ.* 26 *Habebat enim opes et gloriam ingentem,* 27 *et apothecas pro pecunia, gemmis, thure, clypeis, et vestibus, Annonâ, vino,* 28 *et oleo: Et stabula pro pecudibus, bobus, jumentis, et animantibus: Deus enim dederat ei possessionem copiosam.* 29 *Impediverat etiam superiores aquæ fontes ab alveo suo, et diverterat eos ad puteum Occidentalem, qui est in civitate Davidis. Itaque prosper fuit in omnibus operibus suis,* 30 *Quæsivit legem Dei quam dederat ei in terra, et cognovit quicquid erat in corde ipsius.* 31 *Reliquæ res gestæ Hezeciæ, bona opera, rectæque viæ ejus, scripta sunt in prophetia Esaiæ prophetæ, et in libro regum Judæ et Israelis.* 32 *Demum occubuit Hezecia cum majoribus suis, et sepultus est in civitate Davidis magna cum pompa et honore, quem exhibuerunt ei filii Judæ in morte ipsius, tum reversi sunt Jerosolymam.* 33

CAP. XXXIII.

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ وَٱلثَّلَاثُونَ *

1 * وَمَلَكَ مَنَسَّا ابنه بَعْلُ * وَكَانَ ٱبْنَ اثنتي عشر سنه * وَمَلَكَ بِاورسليم خمسة وَعِشْرِينَ
2 سَنَةً * وَصَنَعَ ٱلسُّوءَ قُدَّامَ ٱللهِ مِثْلَ أَعْمَالِ ٱلسعوب ٱلَّذِينَ كَانُوا مَقْلُوعِينَ مِنْ قُدَّامِ بَنِي اسْرَائِيلَ
3 * وَرَجَعَ بَنِي مَذَابِحَ ٱلْأَصْنَامِ ٱلَّتِي قَلَعَهَا حزقيا أَبُوهُ * وَأَقَامَ مَجْدَ ٱلْأَوْثَانِ * وَصَنَعَ عمون
وَسَجَدَ لَهَا وَلِجَمِيعِ نُجُومِ ٱلسَّمَاءِ فِي دَارَيْ بَيْتِ ٱللهِ * **

1 *Post hunc regnavit Manasse filius ejus annum agens duodecimum: regnavitque in Jerusalem annis viginti quinque.* 2 *Malum designavit coram Deo, secundùm opera gentium quæ extirpate fuerant à conspectu filiorum Israelis.* 3 *Nam rursus ædificatis altaribus idolorum quæ funditùs everterat Hezecia pater ejus, instituit cultum idolorum, pardos fecit, et eos omnesque cæli stellas adoravit in utroque atrio domûs Dei:*

דברי הימים ב : לג

, præstigiis vacabat & ,augurabatur & ,observabat tempora & : Hinnom filii valle in ignem per suos filios fecit transire ipse Et

6 וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת־בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן־הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְכִשֵּׁף

,fecerat quod *simulacri dolatile* posuit Et .eũ irritandũ ad Domini oculis in malũ *faciendũ ad* multiplicavit *sciolum & pythonẽ* fecit &

7 וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ : וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הַסֵּמֶל אֲשֶׁר עָשָׂה

elegi quam Jerusalaim in & ,hac domo In : ej⁹ filiũ Selomoh ad & ,David ad Deus dixit qua , Dei domo in

בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֶל־דָּוִיד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי

humo desuper Israel pedem removere addam non Et .seculum in meũ nomen ponam , Israel tribubus cunctis de

מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם : וְלֹא אוֹסִיף לְהָסִיר אֶת־רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה

8 ,statuta & ,legem omnem ,eis præcepi quæ omnia *faciendum ad* custodierint si duntaxat : vestris patrib⁹ statui quam

אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם רַק׳ אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל־הַתּוֹרָה וְהַחֻקִּים

præ malum *faciendum ad* ,Jerusalaim habitatores & , Jehudah ipsum Menasseh errare fecit Et .Moseh manum per judicia &

9 וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד־מֹשֶׁה : וַיַּתַע מְנַשֶּׁה אֶת־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת רָע מִן־

non &,ej⁹ populũ ad & ,Menasseh ad Dominus est locutus Et .Israel filiorum *faciebus* à Dominus fecit perdere quas , gentibus

הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מְנַשֶּׁה וְאֶל־עַמּוֹ וְלֹא

10 ; *comj edibus* in Menasseh ceperunt & , Assur regi qui exercitus principes eos super Dominus adduxit Et .attenderunt

הִקְשִׁיבוּ : וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת־שָׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר וַילְכְּדוּ אֶת־מְנַשֶּׁה בַּחוֹחִים

se humiliavit & ,sui Dei Domini *facies* oravit , *ei esse angustia ut* Et .Babel in eũ fecerunt abire & ,*caunis duabus* in eũ vinxerunt &

11 וַיַּאַסְרֻהוּ בַּנְחֻשְׁתַיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה : וּכְהָצֵר לוֹ חִלָּה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע

Jerusalaim eũ reduxit & ,ej⁹ deprecationẽ exaudivit & ,ei exorabilis fuit & ,eum ad oravit Et .suorũ patrũ Dei *faciebus* à valde

מְאֹד מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו : וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַם

13 David *civitati exteriorem* murum ædificavit hoc post Et .Deus ipse Dominus quòd Menasseh cognovit & : suũ regnũ in

לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים : וְאַחֲרֵי־כֵן בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לְעִיר־דָּוִיד

14 exercit⁹ principes posuit & ,valde eũ exaltavit &,*altum locũ ad circuivit* &,piscium porta in *intrandũ* ad &,torrẽte in Ghichon occidentẽ ad

מַעְרָבָה לְנִיחוֹן בַּנַּחַל וְלָבוֹא בְשַׁעַר הַדָּגִים וְסָבַב לָעֹפֶל וַיְנִיחֻהָ מְאֹד וַיָּשֶׂם שָׂרֵי־חַיִל

aras omnes & ,Domini domo è simulachrũ & *alienigenæ* deos removit Et .Jehudah in munitis civitatibus cũctis in

בְּכָל־הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה : וַיָּסַר אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְאֶת־הַפֶּסֶל מִבֵּית יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבְּחוֹת

15 immolavit & ,Domini altare *reparavit* Et .urbem extra projecit & : Jerusalaim in & ,Domini domus mõte in ædificaverat quæ

אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית־יְהוָה וּבִירוּשָׁלִַם וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר : וַיְכֵן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח

16 populus adhuc Attamen .Israel Deo Domino *ferviendum ad* ,Jehudah dixitque :confessionẽ &,pacificorũ victimas illud super

עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : אֲבָל עוֹד הָעָם

17 *videntium* verba & ,suũ Deum ad ej⁹ oratio & ,Menasseh verborũ residuum Et .suo Deo Domino duntaxat , excelsis in *immolantes*

זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם : וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וּתְפִלָּתוֹ אֶל־אֱלֹהָיו וְדִבְרֵי הַחוֹזִים

18 , ei *esse exorabilem* & ,ejus oratio Et .Israel regum verbis in *ipsa* ecce , Israel Dei Domini nomine in eum ad *loquentium*

הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנָּם עַל־דִּבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וּתְפִלָּתוֹ וְהֵעָתֵר־לוֹ

19 *ante* , sculptilia & , lucos statuit & ,excelsa *eũ in* ædificavit quibus loca & , ej⁹ prævaricatio & ,ej⁹ peccatũ omne &

וְכָל־חַטָּאתוֹ וּמַעְלוֹ וְהַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָהֶם בָּמוֹת וְהָעֲמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים לִפְנֵי

.Chozai verbis in scripta ipsa ecce : *eum humiliari*

הִכָּנְעוֹ הִנָּם כְּתוּבִים עַל דִּבְרֵי חוֹזָי :

Versio VULG. LAT.

Transiréq; fecit filios suos p ignem in valle Benennom: 6
obſervabat ſomnia, ſectabatur auguria, maleficis artibus
inſerviebat, habebat ſecũ magos, & incantatores: mul-
táq; mala operat⁹ eſt corã Domino, ut irritaret eum. Scul- 7
ptile quoque & conflatile ſignum poſuit in domo Dei, de
qua locutus eſt Deus ad David, & ad Salomonem filium
ejus, dicens; In domo hac & in Jeruſalem, quam elegi de 8
cunctis tribubus Iſrael, ponam nomen meũ in ſempiter-
num. Et moveri non faciam pedem Iſrael de terra, quam
tradidi patrib⁹ eorum: ita duntaxàt ſi cuſtodierint facere
quæ præcepi eis, cunctámq; legem & ceremonias, atque
judicia per manum Moyſi. Igitur Manaſſes ſeduxit Judã, 9
& habitatores Jeruſalem, ut facerent malũ ſuper omnes
gentes, quas ſubverterat Domin⁹ à facie filiorum Iſrael.
Locutúſq; eſt Domin⁹ ad eum, & ad populum illius, & 10
attendere noluerunt. Idcircò ſuperinduxit eis principes 11
exercitûs regis Aſſyriorum: ceperúntque Manaſſen, &
vinctum catenis atque compedibus duxerunt in Babylo-
nem. Qui poſtquàm coanguſtatus eſt, oravit Dominum 12
Deum ſuum: & egit pœnitentiam valdè coram Deo pa-
trum ſuorum. Deprecatúſq; eſt eum, & obſecravit inten-
té: & exaudivit orationem ejus, reduxítque eum in Jeru- 13
ſalem in regnum ſuum, & cognovit Manaſſes quòd Do-
minus ipſe eſſet Deus. Poſt hæc ædificavit murum extra 14
civitatem David, ad Occidentem Gihon in convalle, ab
introitu portæ piſcium per circuitum uſque ad Ophel, &
exaltavit illum vehementer: conſtituítque principes ex-
ercitûs in cunctis civitatibus Juda munitis: Et abſtulit 15
deos alienos, & ſimulacrum de domo Domini; aras quo-
que, quas fecerat in monte domûs Domini, & in Jeruſa-
lem, & projecit omnia extra urbem. Porrò inſtauravit 16
altare Domini, & immolavit ſuper illud victimas, & pa-
cifica, & laudem: præcepítque Judæ ut ſerviret Domi-
no Deo Iſrael. Attamen adhuc populus immolabat in ex- 17
celſis Domino Deo ſuo. Reliqua autem geſtorum Manaſ- 18
ſe: & obſecratio ejus ad Deum ſuum: verba quoque Vi-
dentium, qui loquebantur ad eũ in nomine Domini Dei
Iſrael, continentur in ſermonibus regum Iſrael. Oratio 19
quoq; ej⁹ & exauditio, & cuncta peccata atq; contempt⁹,
loca etiã in quibus ædificavit excelſa, & fecit lucos &
ſtatuas, antequàm ageret pœnitentiam, ſcripta ſunt in
ſermonibus Hozai.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* Is etiam traduxit filium ſuum per ignem in 6
valle maxima, faſcinavit oculis, præſtigiis &
veneficiis uſ⁹ eſt, conſuluit Chaldæos & divi-
nos, denique plurima perpetravit coram Do-
mino flagitia, quibus iram ejus provocavit. Et 7
quadrifrontem figuram quam fecerat, collo-
cavit in domo Domini, de qua dixerat Domi-
nus Davidi & Salomoni filio ejus; In domo
iſta in Jeruſalem quam elegi mihi ex omnibus
tribubus Iſraelis, collocabo habitationem meã
in perpetuum: Nec adjiciam ulteriùs educe- 8
re Iſraelem ex hac terra quam dedi patribus
eorum, ſi modò obſervent & faciant quæcun-
que præcepi eis, totámque legem, & ſtatuta
atque judicia mea quæ mandavit eis ſervus
meus Moſes. Itaque in errorem abduxit Ma- 9
naſſe Judam & cives Jeroſolymitanos, ut fa-
cerent opera mala ſicut gentes quas perdide-
rat Dominus à conſpectu filiorum Iſraelis. Et 10
cùm allocutus eſſet Dominus Manaſſem & po-
pulum ejus, nec acquieviſſent; Adduxit in 11
eos Dominus principes exercitûs regis Athur,
qui ceperunt Manaſſem vivum, & catenis vin-
ctum abduxerunt in Babelem. Ubi anguſtiis 12
oppreſſus, oravit Dominum Deum ſuum, mul-
tóque timore veneratus eſt Dominum Deum
patrum ſuorum. Et cùm orâſſet Dominum, 13
audivit clamorem ejus, & orationem ejus ac-
cepit, reduxítque eum Jeroſolymam in regnũ
ſuum: tum cognovit Manaſſe Dominum eſſe
Deum. Poſt hæc autem ædificavit murum 14
exteriorem civitati Davidis, ab Occidentali
parte fluminis Gihon uſque ad introitum por-
tæ piſcatorum: totámque Jeroſolymam cin-
xit muro externo, quem & valdè extulit: &
conſtituit duces exercitûs in omnibus ſuperi-
oribus civitatibus domûs Judæ. Et amotis 15
diis alienis & figuris ſculptis quæ erant in
domo Domini, & omnibus aris quas ædifica-
verat in monte domûs Dei & in Jeruſalem,
iíſque extra civitatem projectis; Ædificavit 16
altare Domino, & ſacrificavit holocauſta, vi-
ctimas perfectas, ac boves. Tum dixit Judæ ut
feſtũ quoque celebrarent Domino Deo Iſrae-
lis; Et alia ſacrifi ia aut holocauſta ne offe- 17
ratis, præterquam Domino Deo veſtro. Re- 18
liqua geſta Manaſſis, ejus oratio quam *fudit*
coram Deo, & ſermones prophetarum qui de
ipſo vaticinati ſunt nomine Domini Dei Iſra-
elis; ecce ſcripta ſunt in rebus geſtis regum
Iſraelis & Judæ. Oratio quoque ipſius, quæ 19
exaudita fuit ad clamorem ejus, omnia pecca-
ta ipſius, & iniquitas ejus, & loca in quibus
aras extruxit, creavit ſacrificulos, & phana
fecit ſimulacris; ecce ſcripta ſunt in rebus
geſtis Hanan prophetæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ αὐτὸς (ζ) διήγαγε τὰ τέκνα αὐτῶ ἐν πυρὶ (η) ἐν γὲ Βενεννόμ· καὶ ὠκλησονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθοις καὶ (θ) ἐπαοιδοὺς, καὶ ἐπλήθυνε τῦ ποιῆσαι τὸ
7 πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τῦ παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν, (ι) τὸ χωνευτὸν, εἰκόνα ἣν ἐποίησεν, ἐν (κ) οἴκῳ Θεοῦ, οὗ εἶπε Θεὸς πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σαλωμὼν υἱὸν αὐτῦ, Ἐν τῷ οἴκῳ
8 τούτῳ καὶ Ἰερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, (λ) θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα· Καὶ οὐ προσθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν
ἐὰν φυλάσσωνται τῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν (μ) νόμον καὶ τὰ προστάγ-
9 ματα καὶ τὰ κρίματα (ν) ἐν χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ ἐπλάνησε Μανασσῆς τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς καθοικοῦν-
τας ἐν Ἰερουσαλὴμ, τῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ (ξ) ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσ-
10 ώπου (ο)τῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε κύριος ὅτι Μανασσῆ καὶ ὅτι ὁ λαὸν αὐτῦ, καὶ οὐκ (ο) ἐπήκου-
11 σαν. Καὶ ἤγαγε κύριος (π) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας (ρ) τῆς δυνάμεως τῦ βασιλέως Ἀσσυρ, καὶ (σ)
12 κατέλαβον τὸν Μανασσῆ ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγον εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ
ὡς ἐθλίβη, ἐξήτησε τὸ πρόσωπον (τ) Θεῦ τῦ κυρίου αὐτῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου
13 (υ) Θεῦ πατέρων (φ) αὐτῦ, Καὶ προσηύξατο πρὸς αὐτόν· καὶ ἐπήκουσεν αὐτῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς
βοῆς (χ) αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ ὅτι τὴν βασιλείαν αὐτῦ, καὶ ἔγνω Μανασσῆς ὅτι
14 κύριος αὐτός ὅστι (ψ) Θεός. Καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως Δαυὶδ ἀπὸ Λιβὸς
κατὰ Νότον ἐν τῷ χειμάρρῳ, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς (ψ) ἰχθυϊκῆς ἐκπορευ-
ομένων τὴν πύλιν τὴν κυκλόθεν, καὶ εἰς Ὄφελ, καὶ ὕψωσε σφόδρα, καὶ κατέστησεν ἄρχοντας τῆς
15 δυνάμεως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν Ἰούδα. Καὶ ἔσπασε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους
καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου κυρίου (ω)
16 καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ (α) ἐξῶθεν τῆς πόλεως. Καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν
ἐπ' αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, τῦ δουλεύειν κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ. (β)
17 18 Πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ὅτι τῶν ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μα-
νασσῆ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτῦ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ (γ) λόγοι τῶν ὁρώντων (δ) τῶν λαλούντων πρὸς
19 αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι (ε) Θεῦ Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ὅτι λόγων προσευχῆς (ζ) αὐτῦ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῦ· καὶ
πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῦ (η) καὶ ἀπιστίαι αὐτῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς (θ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς
τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ, πρὶν ἐπιστρέψαι, ἰδοὺ γέγραπται (ι) ὅτι τῶν λό-
γων τῶν ὁρώντων.

Et ipse traduxit filios suos in igne *in Ge Benennom. Et observabat* 6
vaticinationes, & augurabatur, & inserviebat veneficiis: & fecit
ventriloquos, & incantatores: & multiplicavit ad faciendum malum
ante Dominum, ad irritandum eum. Et posuit sculptile, fusile, ima- 7
ginem, quam fecit in domo Dei, ubi dixit Deus ad David, & ad Sa-
lomon filium ejus, In domo hac, & Hierusalem, quam elegi ex omni-
bus tribubus Israel, ponam nomen meum in seculum: Et non adji- 8
ciam commovere pedem Israel de terra, quam dedi patribus eorum,
tantummodò si custodierint facere omnia quæ mandavi eis secun-
dùm cuncta *legem, & præcepta, & judicia in manu Moysi. Et* 9
seduxit Manasses Judam, & habitantes in Hierusalem, ad faciendum
malum super omnes gentes, quas abstulit Dominus à facie filio-
rum Israel. Et locutus est Dominus ad Manasse, & ad popu- 10
lum suum: & non exaudierunt. Et adduxit Dominus super eos 11
principes virtutis regis Assur: & ceperunt Manasse in vinculis,
& ligaverunt eum in compedibus, & adduxerunt in Babylonem.
Et ut tribulatus est, exquisivit faciem Dei Domini sui: & humiliatus 12
est valdè à facie Dei patrum suorum. Et deprecatus est ad eum: &
exaudivit eum, & exaudivit clamorem ejus, & reduxit eum in Hie- 13
rusalem in regnum ipsius. Et cognovit Manasses, quia Dominus ipse est
Deus. Et post hæc ædificavit murum extra civitatem David, ab A- 14
frico (a) ad Austrum in torrente, & ad introitum, qui per portam pi-
scium (b) egredientibus portam in circuitu, & in Opel, & exaltavit val-
dè: & constituit principes virtutis in omnibus civitatibus muratis
in Juda. Et circumabstulit deos alienos, & sculptile, è domo 15
Domini, & omnia altaria, quæ ædificaverat in monte domûs Domi-
ni, & in Hierusalem, & (c) extra civitatem. Et instauravit al- 16
tare Domini, & super illud sacrificavit sacrificium salutaris, & lau-
dationis. Et dixit ad Judam, servite Domino Deo Israel. Verun- 17
tamen adhuc populus super excelsa sacrificabat, duntaxàt Domino
Deo suo. Et reliqua verborum Manasse, & deprecatio ejus ad Deum, 18
& verba Videntium, qui loquebantur ad eum in nomine Dei Israel,
Ecce super verba (d) deprecationis ejus, & exaudivit eum, & o- 19
mnia peccata ejus, & rebelliones ejus, & loca in quibus ædificavit
in eis excelsa, & statuit ibi lucos, et sculptilia, antequàm reve-
reteret, ecce scripta sunt super sermones Videntium.

MS. A. (ζ) διῆγεν (η) ἐν γῇ Βεεννόμ· (θ) ἐπαοιδὸς ἐποίησεν, ☞ ποιῆσαι (ι) καὶ τὸ (κ) οἴκῳ κυρίου, οὗ εἶπεν ὁ Θεὸς (λ) * ζωθήτω τὸ (μ) νόμον τὰ (ν) καὶ δικαιώματα ἐν (ξ) ἐξῆρεν * ἀπὸ (ο) ☞ ὑῶν ἤκουσαν. (π) ἐπ' αὐτὸν (ρ) τῆς δυναστείας βασιλέως (σ) κατελάβοντο Μανασσῆ (τ) κυρίου τῦ Θεῦ αὐτῦ, (υ) τῦ Θεῦ (φ) ἐαυτῦ, (χ) αὐτῦ, * καὶ ἔγνω Μανασσῆ (ψ) ὁ Θεός. (ψ) ἰχθυϊκῆς, καὶ σεισκύκλωσεν τὸ ἄδυτον καὶ περιευμένων τὴν πύλιν ☞ κυκλόθεν, καὶ * εἰς αὐτὸ Ὀφλὰ, καὶ ὕψωσεν σφόδρα, καὶ (ω) καὶ Ἰερουσαλὴμ, (α) ἔξω τῆς (β) Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν *, πλὴν κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν. Καὶ (γ) οἱ λόγοι (δ) λαλέντων πρὸς (ε) κυρίῳ Θεῦ (ζ) αὐτῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν (η) καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτῦ, (θ) ᾠκοδόμησεν τὰ ὑψηλὰ, (ι) ἐπὶ λόγων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَاحرق ابنهُ بِالنَّارِ * وَاخذَ بِالعيُونِ * وسعود السعودات * وَصنع السِّحر * وقال بقول
الكلدانيين والعرافات * وصنع بحسًا كثيرًا قدام الله * فاسخط الرب باعماله * ووضع صنمًا 7
له اربعه اروس باربعه وجوه في بيت الله * في المكان الذي قال الله لداود ولسليمان ابنه *
هذا البيت الذي اخترته لي من سائر اسباط بني اسرائيل ليسكنه وقاري * ويكون
فيه نوري الي ابدًا * ولا أعود أخرج من بين بني اسرائيل * من هذه الارض التي اعطيتها 8
لاباءهم * ان حفظوا وصنعوا كما امرتهم به من سائر الناموس الذي امرت به عبدي موسي
* واطغا منسا يهودا وسكان اورسليم * ليصنعوا السر مثل السعوب الذين ابادهم الله من 9
قدامهم * وكلم الله منسا وقومه * فلم يقبلوا * فارسل الله عليهم ملوك الموصل * فاخذوا منسا 10
حيًا * وشدوه بالسلاسل ومروا به الي بابل * وحين صاف به الامر صلي قدام الله الهه * وفزع 11 12
جدًا بين يدي الرب اله اباءه * فلما صلي سمع الله صلاته * وردّه الي اورسليم الي ملكه * 13
وعرف منسا ان الله معه * وهو الاله الحق * ومن بعد ذلك بني سورا برانيا علي فريه داود 14
من عرني جيحان النهر في مدخل باب الصيادين * وحصن اورسليم كلها بسور برّاني وعلاه
جدًا * واقام كبراء الحرب في سائر ضياع الرامة التي في يهودا * وابعد الالهة الغريبة 15
والاصنام المكوبة التي كانت في بيت الله * وسائر المذابح التي بناها في الجبل وفي بيت الله
باورسليم * وطرحها الي برا من القريه * وبني مذبح الله * وذبح الذبايح المقبولة ببرانا * وقال 16
ليهودا ان يصنع لله اله اسرائيل عبدًا * وذبايح لا تطلعوا علي المذابح * الا قدام الله الهكم 17
* وسائر الفاظ منسا وصلاته التي صلي قدام الله الهه * والفاظ الانبياء الذين تنبوا 18
عليه باسم الله * مكتوبه في اسفار الملوك الذي ليهودا واسرائيل * وصلواته التي سمعت * 19
وخطاياه وذنوبه * والمواضع التي بنا فيها المذابح * واقام الكهنة للاوثان * مكتوبه في
صافان النبي *

Filium suum igne combussit, oculis fasci- 6
nabat, præstigias & magiam exercebat,
verbis Chaldæorum & pythonissarum
utebatur; in summa, turpitudines mul-
tas coram Deo commisit, adeoque
Dominum provocavit ad iram suis ope-
ribus: Et statuam quatuor habentem ca- 7
pita cum quatuor facibus collocavit in
domo Dei, in eo scilicet loco, de quo
dixerat Deus Davidi & Salomoni filio
ejus, Hæc est ædes quam elegi mihi ex
omnibus tribubus filiorum Israelis, ut
habitet in ea mea majestas, maneatque
lumen meum in seculum usque: Haud 8
egressurus imposterum è medio filiorum
Israelis, ex hac terra quam dedi majo-
ribus eorum: dummodo observent &
faciant quomodo præcepi eis, totam le-
gem quam præscripsi servo meo Mosi.
Seduxit ergò Manasse Judam & inco- 9
las Ferosolymorum, ut scelerate se ge-
rerent ficut gentes quas deleverat Deus
à conspectu eorum. Et quamvis allo- 10
queretur Deus Manassem & gentem i-
psius, non tamen acquieverunt. Quam- 11
obrem misit in illos Deus reges Mau-
sel, qui Manassem vivum captum, vin-
culisque constrictum abduxerunt in Ba-
bylem. Quibus rebus cùm excrucia- 12
retur, Deum, Deum suum precatus est,
multúmque veritus coram Domino Deo
majorum suorum. Cùmque precatus es- 13
set, audivit Deus obsecrationem ejus,
& reduxit eum Ferosolymam in re-
gnum ejus; ac tum cognovit Manasse
adesse sibi Deum, & ipsum esse Deum
verum. Post hæc ædificavit murum 14
extimum circum civitatem Davidis ab
Occidentali parte fluvii Gihonis, in aditu
portæ venatorum; totamque Jerusalem
munivit mœnibus exterioribus admo-
dum altis: & collocavit duces exer-
citûs in omnibus oppidis Ramæ quæ est 15
in Juda. Et amotis diis peregrinis &
idolo sculptis quæ erant in domo Dei, &
cunctis altaribus quæ extruxerat in
monte & in domo Dei in Jerusalem,
iisque extra civitatem projectis; Ex- 16
truxit aram Dei, & mactavit hostias
acceptas, boves; dixitque ad Judam ut
solennitatem celebrarent Deo, Deo Isra-
elis: Et sacrificia ne offeratis super al- 17
taria, nisi coram Deo, Deo vestro. Omnes 18
autem res gestæ Manassis, & oratio
quâ Deum, Deum suum obsecravit, item
sermones prophetarum qui de ipso va-
ticinati sunt nomine Dei; scripta sunt
in libris regum Judæ & Israelis. Ora- 19
tiones autem ejus quæ exauditæ fuerunt,
peccata & scelera ipsius, & loca in qui-
bus ædificavit altaria, & constituit sa-
cerdotes idolis; scripta sunt apud Sa-
phanem prophetam.

דברי הימים ב: לד

annorū duorum & viginti Filius .eo pro ej' filius Amon regnavit & :ſua domo eū ſepelierāt &,ſuis patrib' cum Menaſſeh *Faciūtque*

20 וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּגַנּוֹ בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו: בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
21 :ej' pater Menaſſeh fecerat quēadmodū,Domini oculis in malum fecit Et.Jeruſalaim in regnavit annis duobus &:*ipſum regnādo in* Amon
22 אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אֲבִיו
,Domini *faciebus* à ſe humiliavit non Et .eis ſervivit & ,Amon immolavit ,ej' pater Menaſſeh fecerat quæ ſculptilibus cunctis &
23 וּלְכָל־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אֲבִיו זָבַח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם: וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה
.ſua domo in eū interfecerūt&,ej' ſervi eū cōtra *colligārūt* Et.delictū multiplicavit Amon ipſe ſed:ej' pater Menaſſeh ſe humiliaverat ſicut
24 כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי־הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה: וַיִּקְשְׁרוּ עֲלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ בְּבֵיתוֹ:
.eo pro ej' filiū Joſijahu terræ popul' fecerūt regnare &:Amon regem contra *colligantes* omnes terræ popul' pcuſſerunt Et
25 וַיַּכּוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת כָּל־הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XXXIV.

לך

,Domini oculis in rectum fecit Et .Jeruſalaim in regnavit anno uno & triginta & :*ipſum regnando in* Joſijahu annorū octo *Filius*

1 בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
2 ,*puer ille adhuc ipſe & ,ejus regnare annorum* octavo in Et .ſiniſtram & dexterā declinavit nō &,ſui patris David viis in ambulavit &
וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי דָוִיד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול: וּבִשְׁמֹנֶה שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נַעַר
3 ,excelſis ab Jeruſalaim &,Jehudah mundare cœpit anno duodecimo in & :ſui patris David Deum quærere cœpit
הֵחֵל לִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵי דָוִיד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הֵחֵל לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם מִן־הַבָּמוֹת
ſublime in quæ *apricationes* & ;Behalim aras *ejus facies ad* Deſtruxerūntque .*conflatilibus* & ,ſimulachris & ,lucis &
4 וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת: וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו אֶת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר לְמַעְלָה
.eis *immolaminum* ſepulchrorū *facieb' ſuper* ſparſit &,cōminuit & cōtrivit ,*conflatilia* & ,*ſculptilia* & ,lucos & :*abſcidit* ,*eis deſuper*
מֵעֲלֵיהֶם גִּדֵּעַ וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבֵּר וְהֵדַק וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי הַקִּבְרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם:
,Ephraim &,Menaſſeh urbibus in Et .Jeruſalaim & ,Jehudah mundavitque : eorū altaria ſuper cōbuſſit ſacerdotum oſſa Et
5 וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָם וַיְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יְרוּשָׁלִָם: וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
6 contrivit *ſculptilia* & ,lucos & ,altaria eſt demolitus Et .*ſuisquaque ſuis locis deſolatis in* ,Naphtali ad uſque & Simhon &
וְשִׁמְעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי בְּחַרְבֹתָם סָבִיב: וַיְנַתֵּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים כִּתֵּת
7 decimo octavo anno in Et .Jeruſalaim eſt reverſus & : Iſrael terra omni in excidit ſimulachra omnia & ,comminuendo
לְהֵדַק וְכָל־הַחַמָּנִים גִּדַּע בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלִָם: וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
8 Joach & ,civitatis principē Mahaſejahu & ,Aſaljahu filium Saphan miſit ,domum & , terram *mundando* , *eum regnandi*
לְמָלְכוֹ לְטַהֵר אֶת־הָאָרֶץ וְהַבַּיִת שָׁלַח אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ וְאֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ שַׂר־הָעִיר וְאֶת־יוֹאָח
,magnum ſacerdotem Chilchijahu ad venerunt Et .ſui Dei Domini domum roborandū ad ,*commonefacientem* Joachaz filium
9 בֶּן־יוֹאָחָז הַמַּזְכִּיר לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהָיו: וַיָּבֹאוּ אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
, Ephraim & , Menaſſeh manu de *abaci* cuſtodes Levitæ congregaverāt quod , Dei domum illatum argentum dederunt &
וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית־אֱלֹהִים אֲשֶׁר אָסְפוּ־הַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי הַסַּף מִיַּד מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
facientis manu ſuper tradiderunt Et .Jeruſalaim *ſunt reverſi* &: Binjamin & ,Jehudah omni ab & , Iſrael reſiduo univerſo de &
10 וּמִכֹּל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיְשָׁבֵי יְרוּשָׁלִָם: וַיִּתְּנוּ עַל־יַד עֹשֵׂה
,DOMINI domo in *facientes* qui operis factores illud tradiderunt & :DOMINI domo in *præpoſitorum* , opus
הַמְּלָאכָה הַמְפֻקָּדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבֵית יְהוָה
.domum *roborandum* ad &,*inſtaurandum* ad
לְבַדֵּק וּלְחַזֵּק הַבָּיִת:

Verſio VULG. LAT.

Dormivit ergò Manaſſes cum patribus ſuis,& ſepelierunt eum in domo ſua : regnavítque pro eo filius ejus Amon. Vigintiduorum annorum erat Amon cùm regnare cœpiſſet,& duobus annis regnavit in Jeruſalem. Fecítque malum in conſpectu Domini, ſicut fecerat Manaſſes pater ejus : & cunctis idolis, quæ Manaſſes fuerat fabricatus, immolavit atque ſervivit. Et non eſt reveritus faciem Domini, ſicut reveritus eſt Manaſſes pater ejus : & multò majora deliquit. Cúmque conjurâſſent adverſùs eum ſervi ſui, interfecerunt eum in domo ſua. Porrò reliqua populi multitudo, cæſis iis, qui Amon percuſſerant, conſtituit regem Joſiam filium ejus pro eo.

CAP. XXXIV.

OCto annorum erat Joſias cùm regnare cœpiſſet, & triginta & uno anno regnavit in Jeruſalem. Fecítque quod erat rectum in conſpectu Domini, & ambulavit in viis David patris ſui: non declinavit neque ad dextram, neque ad ſiniſtram. Octavo autem anno regni ſui, cùm adhuc eſſet puer, cœpit quærere Deum patris ſui David : & duodecimo anno poſtquàm regnare cœperat, mundavit Judam & Jeruſalem ab excelſis, & lucis, ſimulacríſque & ſculptilibus. Deſtruxerúntque coram eo aras Baalim : & ſimulacra, quæ ſuperpoſita fuerant, demoliti ſunt : lucos etiam, & ſculptilia ſuccîdit atque comminuit : & ſuper tumulos eorum, qui eis immolare conſueverant, fragmenta diſperſit. Oſſa prætereà ſacerdotum combuſſit in altaribus idolorum, mundavítque Judam & Jeruſalem. Sed & in urbibus Manaſſe, & Ephraim, & Simeon, uſque Nephthali, cuncta ſubvertit. Cúmque altaria diſſipâſſet, & lucos, & ſculptilia contriviſſet in fruſta, cunctáque delubra demolitus eſſet de univerſa terra Iſrael, reverſus eſt in Jeruſalem. Igitur anno octavodecimo regni ſui, mundatâ jam terrâ, & templo Dñi, miſit Saphan filiũ Eſeliæ, & Maaſiã principem civitatis, & Joha filium Joachaz à commentariis, ut inſtaurarent domum Domini Dei ſui. Qui venerunt ad Helciam Sacerdotem magnum : acceptámque ab eo pecuniam, quæ illata fuerat in domum Domini, & quam congregaverant Levitæ, & janitores, de Manaſſe, & Ephraim, & univerſis reliquiis Iſrael, ab omni quoque Juda, & Benjamin, & habitatoribus Jeruſalem, Tradiderunt in manibus eorum qui præerant operariis in domo Domini, ut inſtaurarent templum, & infirma quæque ſarcirent.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Cùm demum occubuiſſet Manaſſe cum patribus ſuis, & ſepeliſſent eum in domo ipſius, in viridario theſauri ; regnavit Amon filius ejus poſt ipſum. Natus erat annos vigintiduos Amon, cùm regno potitus eſt: & biennio regnavit in Jeruſalem. Is mala perpetravit coram Domino, quemadmodum fecerat Manaſſe pater ejus : omnibus enim ſimulachris & idolis quæ fecerat Manaſſe pater ejus, victimas & adorationem adhibuit Amon ; Nec veritus eſt Dominum Deum ſuum : nam Manaſſe veritus eſt aliquando Dominum Deum ſuum, at Amon iſte accumulavit peccata. Conſpirârunt autem adverſùs eum ſervi ipſius, & occiderunt eum in domo ipſius. Populus verò terræ interfectis omnibus iis qui conſpirârant in regem Amon, idem terræ populus regem creârunt Joſiam filium ejus poſt ipſum.

CAP. XXXIV.

OCtavum annum agebat Joſia cùm regno potitus eſt, & annos triginta unum regnavit in Jeruſalem. Is fecit quod rectum erat coram Domino, & ambulavit in viis Davidis patris ſui, haud deflectens ab eis dextrorſum neque ſiniſtrorſum. Nam octavo regni ſui anno, dum adhuc puer eſſet parvulus, cœpit orare Deum Davidis patris ſui : anno verò duodecimo cœpit mundare Judam & cives Jeruſalem, cœpitque deſtruere aras, idola, tigres, & phana : Et torques, atque tintinnabula, omnéſque arbores quas conficiebant idolis, fregit & comminuit, ſparſitque cinerem eorũ inter ſepulchra hominum qui ſacrificaverant eis. Oſſa quoque ſacrificulorum qui colebant ea, exhumârunt è ſepulchris eorum, attulerunt, & combuſſerunt : ſic mundavit Judam & Jeruſalem, Et civitates domûs Manaſſis, & domûs Aphrem, Simeon, & Nephtali, in plateis eorum circunquaque. Itaque aras evertit, & idola ita perfregit, ut comminuerit ea ſicut pulverem, & ſparſerit per totam terrã Iſraelis : tum reverſus recepit ſe in Jeruſalem. Anno regni ſui decimo octavo, quum expurgâſſet terram Iſraelis & domum ejus, miſit Saphanem Elſiæ filiũ, et Maaſiam ſcribam urbis, & dixit eis; Ite, reſtaurate domum Domini Dei veſtri. Qui venientes ad Helciam ſummũ ſacerdotem, dederunt ei pecuniã quæ illata fuerat in domum Dñi, quam Levitæ cuſtodes portarũ collegerant de manu Manaſſis & Aphremi, & de manu totius Iſraelis, à toto Juda & Benjamen, et ab omnib' civibus Jeruſalẽ. Tum dederunt eam in manum curatorũ operis, qui præpoſiti erant in domo Domini : hi verò pecuniam tradebant opificibus domûs Domini, pro reparatione & trulliſſatione domûs ;

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων (κ) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ οἰκήσει οἴκου αὐτοῦ. καὶ
21 ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (λ) Ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ. Ὢν ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο (μ) Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
22 τὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς ἐποίησε
Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε (ν) Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔθυσεν Ἀ-
23 μὼν καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη Μανασσῆς ὁ πατὴρ
24 αὐτοῦ, ὅτι ὑὸς αὐτῷ (ξ) Ἀμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπά-
25 ταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς (ο) ἐπιθεμένους ἐπὶ τὸν βασιλέα (π) Ἀ-
μὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et dormivit Manaſſes cum patribus ſuis : & ſepelierunt eum in horto 20
domûs ejus. Et regnavit pro eo Amon filius ejus. Erat annorum viginti 21
& duorum Amon in regnando ipſum : & duos annos regnavit in Hieru-
ſalem. Et fecit malum in conſpectu Domini, ſicut fecerat Manaſſes pater 22
ejus : & omnibus idolis, quæ fecerat Manaſſes pater ejus, immolabat Amon,
& ſervivit eis. Et non eſt humiliatus ante Dominum, ſicut humiliatus eſt 23
Manaſſes pater ejus : quoniam filius ejus Amon multiplicavit delictum.
Et conjurávérunt in eum pueri ejus, & percuſſerunt eum in domo ejus. Et 24 25
percuſſit populus terræ eos, qui conjuráverant ſuper regem Amon : & regna-
re fecit populus terræ Joſiam filium ejus pro eo.

MS. A. (κ) ἑαυτῶν, (λ) Ἀμὼς (μ) Ἀμὼς (ν) ὁ πατὴρ αὐτῶ Μανασσῆς, ἔθυεν Ἀμὼς καὶ ἐδούλευεν (ξ) Ἀμὼς (ο) ἐπιθεμένους (π) Ἀμὼς,

ΚΕΦ. λδ'.

1 Ὢν ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ (α) βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν
2 Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (γ) αὐτοῦ, καὶ οὐκ
3 ἐξέκλινε δεξιὰ (δ) καὶ ἀριστερά. Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι παιδάριον
ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ (ε) ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἀλσεων, καὶ
4 (ζ) ἀπὸ τῶν γλυπτῶν καὶ χωνευτῶν. Καὶ κατέσπασε τὰ κατ' πρόσωπον αὐτοῦ (η) θυσιαστή-
ρια τῶν Βααλὶμ, καὶ τὰ (θ) ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἔκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευ-
5 τὰ συνέτριψε, καὶ ἐλέπτυνε καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς. Καὶ ὀστᾶ
6 ἱερέων κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἐκαθάρισε τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐν πόλεσι
7 (ι) Μανασσῆ, καὶ Ἐφραὶμ, καὶ Συμεὼν, καὶ (κ) Νεφθαλὶ, καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ. Καὶ κατέσπασε
(λ) τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ ἄλση, καὶ εἴδωλα κατέκοψε λεπτὰ, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ (μ) ἔκοψεν ἀπὸ πά-
8 σης τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ (ν) ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς βα-
σιλείας (ξ) αὐτοῦ τοῦ καθαρίσαι τὴν γῆν καὶ τὸν (ο) οἶκον, ἀπέστειλε τὸν Σαφὰν υἱὸν (π) Ἐσελία, καὶ
τὸν (ρ) Μαασῆ ἄρχοντα (σ) τῆς πόλεως, καὶ τὸν (τ) Ἰουὰχ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον
9 (υ) αὐτοῦ, κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ (φ) αὐτοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέ-
γαν, καὶ (χ) ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς (ψ) οἶκον θεοῦ, ὃ συνήγαγον οἱ Λευῖται φυλάσσοντες
τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοίπου (ω) ἐν Ἰσ-
10 ραὴλ, καὶ ὑῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ
ἔργα, οἱ (α) καθεσταμένοι ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιοῦσι τὰ ἔργα οἱ ἐποίουν ἐν οἴκῳ κυρίου,
(β) ἐπισκευάσαι καὶ κατισχύσαι τὸν οἶκον.

CAP. XXXIV.

ERat octo annorum Joſias in regnando ipſum : & triginta & unum 1
annum regnavit in Hieruſalem. Et fecit rectum coram Domino, & 2
ambulavit in viis David patris ſui, & non declinavit dextrorſum, &
ſiniſtrorſum. Et in octavo anno regni ſui (& ipſe adhuc puerulus) 3
cæpit exquirere Dominum Deum David patris ſui. Et in duodecimo an-
no regni ſui cæpit mundare Judam, & Hieruſalem, ab excelſis, & lucis,
& ab (a) aris, & à ſculptilibus. Et diruit, quæ ad faciem ejus, altaria 4
ipſorum Baalim, & excelſa, quæ ſuper ea : & excidit lucos, &
ſculptilia, & fuſilia contrivit, & communit, & projecit ſuper faciem
monumentorum ſacrificantium eis. Et oſſa ſacerdotum combuſſit ſuper 5
altaria : & mundavit Judam, & Hieruſalem. Et in civitatibus Ma- 6
naſſe, & Ephraim, & Symeon, & Nephthali, et locis eorum in circuitu:
Et diruit altaria, et lucos, et idola concidit comminuta, et omnia excel- 7
ſa excidit ab omni terra Iſrael : et revertit in Hieruſalem. Et in anno 8
decimo octavo regni ſui (b) mundando terram, et domum, miſit Saphan
filium Eſelia, et Maaſa principem civitatis, et Joach filium Joachaz à
commentariis ipſius, ad fulciendam domum Domini Dei ſui. Et 9
venerunt ad Chelciam ſacerdotem magnum : et dederunt argentum illatum
in domum Dei, quod congregárunt Levitæ cuſtodientes portam de manu
Manaſſe, et Ephraim, et principum, et de omni reſiduo in Iſrael, et de fi-
liis Juda, et Benjamin, et habitantibus in Hieruſalem. Et dederunt il- 10
lud in manum factientium opera, qui præfecti in domo Domini : et dede-
runt illud facientibus opera, qui faciebant in domo Domini ad parandam
et firmandam domum.

MS. A. (α) βασιλεῦσαι (β) τριακονταὲν (γ) ἑαυτῶ, (δ) ἢ ἀριστερά. (ε) ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει (ζ) ἀπὸ τῶ χωνευτῶν. Καὶ * κατέσρεψε κατ' πρόσωπον (η) τὰ θυσιαστή-
ρια (θ) ὑψηλὰ ἐπ' (ι) Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ, καὶ (κ) Νεφθαλεὶμ, (λ) τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα (μ) κατέκοψεν ἀπὸ τῆς (ν) ὲν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτι τῆ
(ξ) αὐτῶ ὅτ Συνετέλεσεν τῶ καθαρίσαι (ο) οἶκον τῆς βασιλείας, ἀπέστειλεν (π) Σελία, (ρ) Μαασίαν (σ) τῆς Δωάμεως, καὶ (τ) Ἰωὰς (υ) ἑαυτῶ, (φ) ἑαυτῶ. (χ) ἔδωκαν
(ψ) οἶκον κυρίου, ὃ (ω) ὲν * Ἰρυσαλὴμ, καὶ ὑῶν Ἰούδα * καὶ Ἰσραὴλ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλήμ. (α) καθεσταμένοι (β) ἐπισκευάσαι κατισχῦσαι

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 * وَٱضْطَجَعَ مَنَسَّا مَعَ اٰبَائِهِ * وَدُفِنَ فِي بَيْتِهِ فِي بُسْتَانِ عُزَا * وَمَلَكَ أَمُونُ ٱبْنُهُ بَعْدَهُ * وَكَانَ
21 ٱبْنَ اثْنَيْنِ وَعِشْرِينَ سَنَةً * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ سَنَتَيْنِ * وَصَنَعَ ٱلشَّرَّ قُدَّامَ ٱللهِ كَمَا صَنَعَ اَبُوهُ *
22 وَلِسَائِرِ ٱلْأَصْنَامِ وَٱلْأَوْثَانِ سَجَدَ * وَلَمْ يَخَفْ مِنَ ٱللهِ كَمَا خَافَ اَبُوهُ مِنْ قُدَّامِ ٱللهِ * لٰكِنَّهُ أَكْثَرَ
23 ٱلْخَطَايَا * فَمَاكَرُوا عَلَيْهِ عَبِيدُهُ * وَقَتَلُوهُ فِي بَيْتِهِ * ثُمَّ قَتَلُوا سُعُبَ ٱلْأَرْضِ ٱلَّذِينَ
مَاكَرُوا عَلَيْهِ *

Tandem occubuit Manaſſe cum majori- 20
bus ſuis, & ſepultus eſt in æde ſua, in
horto Gazæ : regnavitque Amon filius
ejus poſt ipſum, Dum annum ageret 21
vigeſimum ſecundum. Regnavit autem
in Jeruſalem duobus annis ; Et ſcele- 22
ratè ſe geſſit coram Deo, quemadmodum
fecerat pater ipſius : omnia idola &ſi-
mulacra adoravit : Nec veritus eſt 23
Deum quemadmodum veritus Deum erat
pater ejus, imò auxit peccata. Quare 24
dolum ſtruentes in eum ſervi ipſius, in-
terfecerunt eum domi ſuæ. Tum popu- 25
lus terræ peremerunt eos qui dolum ſtru-
xerant in illum.

CAP. XXXIV.

Huic ſucceſſit in regno Joſia filius 1
ejus octo natus annos ; & regnavit in
Jeruſalem annis triginta & uno. Bona 2
fecit opera coram Deo, & ambulavit in
via Davidis patris ſui, non deflectens
ab ea dextrorſum neque ſiniſtrorſum.
Anno regni ſui octavo (ad hanc uſque 3
metam) dum eſſet puellulus, cæpit o-
rare Deum Davidis patris ſui : & anno
duodecimo cæpit expiare Judam & ha-
bitatores Jeruſalem, cæpitque extirpare
de medio eorum altaria, idola, par-
dos, & quicquid fabrefactum fuerat :
Et contudit ea, ſparſitque cinerem eorum 4
inter ſepulchra hominum qui coluerant
ea. Sacerdotes verò qui miniſtrabant
eis, delevit, exhumans eos à ſepulchris 5
eorum, ignéque comburens. Sic pur-
gavit Judam & Jeruſalem, Domum 6
Manaſſis, domum Ephraimi, domum
Simeonis, domum Nephtali, necnon
plateas, ad Hadaroth uſque. Evulſis 7
altaribus, & confractis idolis, iiſque
pulveris inſtar comminutis, & per ter-
ram Iſraeliticam ſparſis ; rediit in Je-
ruſalem. Anno regni ſui decimo octa- 8
vo, purgatâ jam terrâ & domo Iſrae-
lis, miſit Saphanem Elſiæ filium unà cum
Amaſa urbis doctore, dixitque ei ; Vade
mundatum domum Dei, Dei veſtri.
Is ergò accerſito Helciâ ſacerdote magno, 9
tradidit ei pecuniam illatam in domum
Dei per manum Manaſſis & Ephraimi,
& per manum totius plebis Iſraeliticæ,
& ab univerſo Juda & Benjamine, &
omnibus habitatoribus Jeruſalem. Et 10
convocatis Levitis cuſtodibus liminum,
tradidit in manum opificum præpoſito-
rum in domo Dei, tradidit inquam pe-
cuniam, ut impenderetur in renovationem
domûs.

CAP. XXXIV.

1 وَمَلَكَ يُوسِيَّا ٱبْنُهُ بَعْدَهُ * وَكَانَ ٱبْنَ ثَمَانِ سِنِينَ * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ إِحْدَى وَثَلَاثِينَ سَنَةً
2 * وَعَمِلَ حَسَنَاتٍ قُدَّامَ ٱللهِ * وَسَلَكَ فِي طَرِيقِ دَاوُدَ أَبِيهِ * وَلَمْ يَحِدْ عَنْهَا يَمِينًا وَلَا شِمَالًا *
3 وَفِي ثَمَانِ سِنِينَ لِمُلْكِهِ * حَيْ إِلٰهَ ٱلْغَايَةِ * إِذْ كَانَ صَبِيًّا ٱبْتَدَأَ يُصَلِّي لِإِلٰهِ دَاوُدَ أَبِيهِ * وَفِي
سَنَةِ ٱثْنَيْ عَشَرَ ٱبْتَدَى يُزَكِّي يَهُوذَا وَلِسُكَّانِ أُورُشَلِيمَ * وَٱبْتَدَى يَقْلَعُ مِنْ بَيْنِهِمُ
4 ٱلْمَذَابِحَ * وَٱلْأَوْثَانَ وَٱلْعُمُودَ * وَسَائِرَ مَا صُنِعَ * وَكَسَّهُمْ وَذَرَى رَمَادَهُمْ بَيْنَ مَقَابِرِ ٱلنَّاسِ
5 ٱلَّذِينَ كَانُوا يَعْبُدُونَهُمْ * وَأَبَادَ ٱلْكَهَنَةَ ٱلَّذِينَ كَانُوا يَخْدُمُونَهُمْ * وَبَسَطَهُمْ مِنْ قُبُورِهِمْ وَأَحْرَقَهُمْ
بِٱلنَّارِ * وَطَهَّرَ يَهُوذَا وَأُورُشَلِيمَ * وَبَيْتَ مَنَسَّا * وَبَيْتَ أَفْرَايِمَ * وَبَيْتَ شِمْعُونَ * وَبَيْتَ نَفْتَالِي *
6 وَٱلْأَسْوَاقَ حَيْ حَذْرُوبَ * وَقَلَعَ ٱلْمَذَابِحَ * وَكَسَّرَ ٱلْأَوْثَانَ * وَكَسَّهُمْ مِثْلَ ٱلتُّرَابِ وَذَرَاهُمْ فِي
7 أَرْضِ إِسْرَائِيلَ * وَجَاءَ إِلَى يُرُوشَلِيمَ * وَفِي سَنَةِ ثَمَانِي عَشْرَ لِمُلْكِهِ طَهَّرَ أَرْضَ إِسْرَائِيلَ وَبَيْتَهُ *
8 وَبَعَثَ سَافَانَ بْنَ ٱلْصِيَا * وَٱلْعَمْسَا مُعَلِّمَ ٱلْصَّيْعَةِ * وَقَالَ لَهُ * مُرْ وَطَهِّرْ بَيْتَ ٱللهِ إِلٰهِكُمْ * وَأَحْصَرَ
9 حِلْقِيَّا ٱلْكَاهِنَ ٱلْكَبِيرَ * وَأَعْطَاهُ ٱلْمَالَ ٱلَّذِي دَخَلَ إِلَى بَيْتِ ٱللهِ مِنْ يَدِ مَنَسَّا وَأَفْرَايِمَ * وَمِنْ يَدِ
سَائِرِ ٱلْأُمَّةِ ٱلَّتِي لِإِسْرَائِيلَ * وَمِنْ سَائِرِ يَهُوذَا وَبِنْيَامِينَ * وَسَائِرِ سُكَّانِ أُورُشَلِيمَ * وَجَمَعَ
10 ٱللَّاوِيِّينَ حُرَّاسَ ٱلْأَبْوَابِ * وَأَعْطَى عَلَى يَدِ صُنَّاعِ ٱلصَّنَائِعِ ٱلْمُحَكِّمِينَ فِي بَيْتِ ٱللهِ * وَأَعْطَا
مَالًا لِيُنْفَقَ لِتَجْدِيدِ ٱلْبَيْتِ *

Huic ſucceſſit in regno Joſia filius 1
ejus octo natus annos ; & regnavit in
Jeruſalem annis triginta & uno. Bona 2
fecit opera coram Deo, & ambulavit in
via Davidis patris ſui, non deflectens
ab ea dextrorſum neque ſiniſtrorſum.
Anno regni ſui octavo (ad hanc uſque 3
metam) dum eſſet puellulus, cæpit o-
rare Deum Davidis patris ſui : & anno
duodecimo cæpit expiare Judam & ha-
bitatores Jeruſalem, cæpitque extirpare
de medio eorum altaria, idola, par-
dos, & quicquid fabrefactum fuerat :
Et contudit ea, ſparſitque cinerem eorum 4
inter ſepulchra hominum qui coluerant
ea. Sacerdotes verò qui miniſtrabant 5
eis, delevit, exhumans eos à ſepulchris
eorum, ignéque comburens. Sic pur-
gavit Judam & Jeruſalem, Domum 6
Manaſſis, domum Ephraimi, domum
Simeonis, domum Nephtali, necnon
plateas, ad Hadaroth uſque. Evulſis 7
altaribus, & confractis idolis, iiſque
pulveris inſtar comminutis, & per ter-
ram Iſraeliticam ſparſis ; rediit in Je-
ruſalem. Anno regni ſui decimo octa- 8
vo, purgatâ jam terrâ & domo Iſrae-
lis, miſit Saphanem Elſiæ filium unà cum
Amaſa urbis doctore, dixitque ei ; Vade
mundatum domum Dei, Dei veſtri.
Is ergò accerſito Helciâ ſacerdote magno, 9
tradidit ei pecuniam illatam in domum
Dei per manum Manaſſis & Ephraimi,
& per manum totius plebis Iſraeliticæ,
& ab univerſo Juda & Benjamine, &
omnibus habitatoribus Jeruſalem. Et 10
convocatis Levitis cuſtodibus liminum,
tradidit in manum opificum præpoſito-
rum in domo Dei, tradidit inquam pe-
cuniam, ut impenderetur in renovationem
domûs.

דברי הימים ב : לד

quas ,domos eontignandū ad & ;commiſſuras ad ligna & ,exciſionis lapides emendū ad ,ædificatoribus & ,artificibus dederūt Et
11 וַיִּתְּנוּ לַחֹרְשִׁים וְלַבֹּנִים לִקְנוֹת אַבְנֵי מַחְצֵב וְעֵצִים לַמְחַבְּרוֹת וּלְקָרוֹת אֶת־הַבָּתִּים אֲשֶׁר
Levitæ Hobadiahu &,Jachath conſtituti eos ſuper & ,opere in fide in facientes viri Et .Jehudah reges corruperunt
12 הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי יְהוּדָה : וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בָּאֱמוּנָה בַּמְּלָאכָה וְעֲלֵיהֶם ׀ מְפַקְּדִים יַחַת וְעֹבַדְיָהוּ הַלְוִיִּם
ſuper Et .muſices vaſis in habens peritiâ omnis ,Levitæ & : vincendū ad Chehathim filiis de Meſullam &,Zechariah &,Merari filiis de
13 מִן־בְּנֵי מְרָרִי וּזְכַרְיָה וּמְשֻׁלָּם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִים לְנַצֵּחַ וְהַלְוִיִּם כֹּל־מֵבִין בִּכְלֵי־שִׁיר : וְעַל
.janitores & ,præfecti & , ſcribæ Levitis de & ;opere & opere in opus facientem omnem,ſollicitatores & , bajulos
הַסַּבָּלִים וּמְנַצְּחִים לְכָל־עֹשֵׂה מְלָאכָה לַעֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה וּמֵהַלְוִיִּם סוֹפְרִים וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעֲרִים :
.Moſeh manu in Domini legis librum ſacerdos Chilchijahu reperit ,Domini domum illatum argentum eos educendo in Et
14 וּבְהוֹצִיאָם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֵת סֵפֶר תּוֹרַת־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה :
Chilchijahu tradidit Et .Domini domo in reperi legis Librum : ſcribam Saphan ad dixit &,Chilchijahu reſpondit Et
15 וַיַּעַן חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל שָׁפָן הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ אֶת
quod Omne :dicendo ,verbum regi adhuc retulit & ,regem ad librum Saphan adduxit Et .Saphan ad librum
16 הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן : וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת הַסֵּפֶר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב עוֹד אֶת הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר
manum ſuper illud tradiderūt &,Domini domo in inventum argentū conflaverūt Et .facientes ipſi ,tuorū ſervorū manu in eſt datū
17 נְתַן בְּיַד־עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים : וַיִּתִּיכוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית־יְהוָה וַיִּתְּנוּהוּ עַל־יַד
Chilchijahu mihi dedit Librum : dicendo ,regi ſcriba Saphan nunciavit Et .opus facientiū manū ſuper & ,præpoſitorum
18 הַמְפַקְּדִים וְעַל־יַד עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה : וַיַּגֶּד שָׁפָן הַסּוֹפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ
.ſua veſtimenta ſcidit & , legis verba rex audire ſecundum fuit Et .regis facies ad Saphan eo in legit Et .ſacerdos
19 הַכֹּהֵן וַיִּקְרָא־בוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו :
& ,ſcribæ Saphan & ,Michah filio Habdon & ,Saphan filio Achicham & ,Chilchijahu rex præcepit Et
20 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־עַבְדּוֹן בֶּן־מִיכָה וְאֶת־ שָׁפָן הַסּוֹפֵר וְאֶת
ſuper Jehudah in & , Iſrael in reſiduo pro & ,me pro Dominum quærite Ite : dicendo ,regis ſervo Haſaiah
21 עֲשָׂיָה עֶבֶד־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר : לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּעַדִי וּבְעַד הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־
noſtri patres cuſtodierūt non quòd eo ,nos in ſtillavit qui ,Domini furor magnus quia :eſt repertus qui libri verbis
דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת־יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָּנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ
Chuldah ad regis qui & ,Chilchijahu abiit Et .hoc libro in ſcriptum omne juxta faciendū ad ,Domini verbum
22 אֶת דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה : וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ וַאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ אֶל חֻלְדָּה
ſunt locuti & :Secunda in Jeruſalaim in habitans ipſa & ,veſtium cuſtodis ,Chaſrah filii ,Tochhath filii Sallum uxorem propheten
הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת ׀ שַׁלֻּם בֶּן־תִּקְוָת בֶּן־חַסְרָה שׁוֹמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בַּמִּשְׁנֶה וַיְדַבְּרוּ
.me ad vos miſit qui viro Dicite :Iſrael Deus Dominus dixit Sic :eis dixit Et .hoc juxta eam ad
23 אֵלֶיהָ כְּזֹאת : וַתֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי :
execrationes omnes : ejus habitatores ſuper & ,iſtum locum ſuper malum adducens ego Ecce : Dominus dixit Sic
24 כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יוֹשְׁבָיו אֵת כָּל־הָאָלוֹת
diis ſuffiverunt & ,me dereliquerūt quòd eo Pro .Jehudah regis facies ad legerunt quem ,libro ſuper ſcriptas
25 הַכְּתוּבוֹת עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה : תַּחַת ׀ אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים
.extinguetur non & , iſto loco in meus furor ſtillabit & : ſuarū manuū operibus cunctis in me irritârent ut , alienis
אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֻנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וְתִתַּךְ חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה :

Verſio VULG. LAT.

At illi dederunt eam artificibus, & cæmentariis, ut emerent lapides de lapicidinis, & ligna ad commiſſuras ædificii, & ad contignationem domorum, quas deſtruxerant reges Juda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem præpoſiti operantium, Jahath & Abdias de filiis Merari, Zacharias & Moſollam de filiis Caath, qui urgebant opus : omnes Levitæ ſcientes organis canere. Super 13 eos verò, qui ad diverſos uſus onera portabant, erant ſcribæ, & magiſtri de Levitis janitores. Cúmque efferrent 14 pecuniam, quæ illata fuerat in templum Dñi, reperit Helcias ſacerdos Librum legis Dñi per manum Moyſi. Et ait 15 ad Saphan ſcribam, Librum legis inveni in domo Dñi: et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem, & nun- 16 tiavit ei, dicens ; Omnia quæ dediſti in manu ſervorum tuorum, ecce complentur. Argentum, quod repertum eſt 17 in domo Domini, conflaverunt : datúmque eſt præfectis artificum, & diverſa opera fabricantium. Prætereà tradidit mihi Helcias ſacerdos hunc librum. Quem cùm re- 18 ge præſente recitâſſet, Audiſſétque ille verba legis, ſcidit 19 veſtimenta ſua : Et præcepit Helciæ, & Ahicam filio Sa- 20 phan, & Abdon filio Micha, Saphan quoque ſcribæ, & Afaæ ſervo regis, dicens; Ite, & orate Dominum pro me, 21 & pro reliquiis Iſrael & Juda, ſuper univerſis ſermonibus Libri iſtius, qui repertus eſt: magnus enim furor Domini ſtillavit ſuper nos, eò quòd non cuſtodierint patres noſtri verba Domini, ut facerent omnia quæ ſcripta ſunt in iſto volumine. Abiit ergò Helcias, & hi qui ſimul à 22 rege miſſi fuerant, ad Oldam prophetidem, uxorem Sellum filii Thecuath, filii Haſra cuſtodis veſtium: quæ habitabat in Jeruſalem in Secunda: & locuti ſunt ei verba, quæ ſuprà narravimus. At illa reſpondit eis, Hæc dicit 23 Dominus Deus Iſrael ; Dicite viro, qui miſit vos ad 24 me, Hæc dicit Dominus ; Ecce ego inducam mala ſuper locum iſtum, & ſuper habitatores ejus, cunctáque maledicta, quæ ſcripta ſunt in Libro hoc, quem legerunt coram rege Juda. Quia dereliquerunt 25 me, & ſacrificaverunt diis alienis, ut me ad iracundiam provocarent in cunctis operibus manuum ſuarum, idcircò ſtillabit furor meus ſuper locum iſtum, & non extinguetur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * Tradebántque fabris lignariis & muratiis, & emptoribus lapillorum pretioſorum atque lignorum, pro inſtauratione & trulliſſatione domûs quam reges Judæ vaſtárant.
12 Et hi quidem homines bonâ fide faciebant opera Sanctuarii : iſíque præpoſiti erant Nahath & Obadia filii Merari, & Zachariæ atque Salom filii Cahath, & cantores atque Levitæ qui canebant inſtrumentis muſicis :
13 Omnes denique curatores operis, pro *varietate* officiorum : & è Levitis, ſcribæ, præfecti, & janitores.
14 Cùm autem deproderent pecuniam illatam in domum Domini, invenit Helcia ſacerdos librum legis Domini, qui traditus fuerat per manum Moſis.
15 Et locutus Helcia ſacerdos, dixit ad Saphanem ſcribam, Librum legis inveni in domo Domini : dedítque Helcia librum
16 Saphani. Itaque Saphan ſcriba regi retulit quicquid ei dixerat Helcia, & reſponſum dedit illi dicens ; Quicquid commiſiſti
17 curæ ſervorum tuorum, ipſi perficiunt: Inſumunt enim pecuniam in reparationem domûs Domini, tum rationem reddunt præpoſitis & curatoribus operis.
18 Deinde indicavit Saphan ſcriba regi, & ait; Librum dedit mihi Helcia ſacerdos : legítque in
19 eo Saphan coram rege. Ubi verò rex audiſſet ſermones legis, diſcidit veſtimenta
20 ſua; Præcepítque rex Helciæ, & Ahicomo filio Saphanis, Abachori filio Michæ, Saphani ſcribæ, & Aſiæ regis œconomo;
21 & dixit eis : Ite oratum pro me Dominum, prò populo Iſraelis, & pro Juda, ſuper ſermones hujus libri qui inventus eſt: multa eſt enim ira Domini quæ ventura eſt ſuper nos, eò quòd non audierint patres noſtri ſermones Domini, ut agerent quic-
22 quid præſcribitur nobis in hoc libro. Abiit itaque Helcia cum his omnibus quos rex miſerat, ad Holdi prophetiſſam uxorem Salomis filii Tecuæ, filii Heſdæ cuſtodis veſtium (habitabat autem illa in Jeruſalem, in *loco* diſciplinæ) & allocuti ſunt eam
23 juxta mandatum regis. Quæ dixit eis, Ita dicit Dominus dominorum Iſraelis, Dicite
24 viro illi qui vos miſit ad me; Sic dicit Dominus, Ecce inducturus ſum malum contra locum iſtum & contra habitatores ejus, omnes maledictiones ſcriptas in libro quem legerunt coram rege Judæ: Quia
25 dereliquerunt me, & coluerunt deos alios, & irritaverunt me opere manuum ſuarum: veniet autem æſtus meus contra locum iſtum, & non extinguetur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, (γ) ἀγορᾶσαι λίθοις τετραπέδοις καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στε-
12 γάσαι τὰς οἰκους, ἃς (δ) ἐξωλόθρευσαν βασιλῆς Ἰούδα. Καὶ οἱ (ε) ἄνδρες ἐν πίστει ὅτι τῶν ἔρ-
γων· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι, Ἰεὲθ καὶ Ἀβδίας οἱ Λευῖ ἐξ υἱῶν Μεραρεὶ, καὶ Ζαχαρίας καὶ
13 Μοσολλὰμ ἐκ τῶν υἱῶν Καὰθ ἐπισκοπεῖν, καὶ πᾶς (ζ) Λευίτης, καὶ πᾶς ζωιὸν ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν. Καὶ
ἐπὶ τῶν τοφόρων, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ἐργασίᾳ καὶ ἐργασίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν
14 Λευιτῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροί. Καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν (η) αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενε-
15 χθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ἔυρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου κυρίε διὰ χειρὸς Μωυσῆ. Καὶ ἀπεκρί-
θη Χελκίας, καὶ εἶπε πρὸς Σαφὰν (θ) γραμματέα, Βιβλίον νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδω-
16 κε Χελκίας τὸ βιβλίον τῷ (ι) Σαφάν. Καὶ εἰσήνεγκε Σαφὰν τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπε-
ἔδωκαν (κ) ἔτι τῷ βασιλεῖ λόγον, Πᾶν τὸ δοθὲν ἀργύριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν (λ) ποιύν-
17 των. Καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρα τῶν ὁπικόπων,
18 καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων (μ) τὴν ἐργασίαν. Καὶ ἀπήγγειλε Σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ (ν) βασιλεῖ λό-
γον, λέγων, Βιβλίον δέδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφὰν ἐναντίον τοῦ βασιλέως.
19 20 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ (ξ) νόμου, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Καὶ ἐνε-
τείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ Σαφὰν καὶ τῷ (ο) Ἀβδὰμ υἱῷ Μιχαίᾳ καὶ τῷ Σα-
21 φὰν τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ Ἀσαΐᾳ παιδὶ τοῦ βασιλέως, λέγων, Πορεύθητε. ζητήσατε τὸν κύριον περὶ
ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς (π) τοῦ καταλειφθέντος ἐν Ἰσραὴλ καὶ (ρ) Ἰούδᾳ περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ
ἐυρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου ἐκκέκαυται ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν
22 τῶν λόγων κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐπορεύ-
θη (σ) Χελκίας, καὶ οἷς εἶπεν ὁ βασιλεὺς, πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ (τ) Θε-
κουὲ υἱοῦ Ἀρχὶς, φυλάσσουσαν τὰς ἐντολὰς, καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν (υ) μασανὰ, καὶ ἐλά-
23 λησαν αὐτῇ καὰ ταῦτα. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Εἴπατε τῷ ἀν-
24 δρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ, (φ) Οὕτω λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω (χ) ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ-
τον κακὰ, καὶ πάντας λόγους τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον τοῦ βασιλέ-
25 ως Ἰούδα, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ (ψ) ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν (ω) αὐτῶν· καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβε-
σθήσεται.

Et dederunt fabris & ædificatoribus ad emendum lapides quatuor pe- 11
dum, & ligna in trabes ad tegendum domos, quas exterminârant reges
Juda. Et viri in (c) fide super opera: & super eos visitatores Jeth, 12
& Abdias, Levitæ ex filiis Merari, & Zacharias, & Mosollam, ex fi-
liis Caath, (d) ad visitandum, & omnis Levita, & omnis intelligens
in organis canticorum. Et super bajulos, & super omnes facientes o- 13
pera, (e) opificio, & opificio. Et ex Leviis scribæ, & judices, & janitores. Et in efferendo ipsos argentum illatum in domum Domini, inve- 14
nit Chelcias sacerdos librum legis Domini per manum Moysi. Et respon- 15
dit Chelcias, & dixit ad Saphan scribam; Librum legis inveni in do-
mo Domini. Et dedit Chelcias librum ipsi Saphan. Et intulit Saphan li- 16
brum ad regem: & retulit adhuc regi (f) verbum; Omne quod da-
tum est argentum in manu puerorum tuorum, qui faciunt, Et fuderunt 17
argentum inventum in domo Domini, & dederunt in manum visitatorum,
& in manu facientium opificium. Et annuatavit Saphan scriba regi ver- 18
bum, dicens: Librum dedit mihi Chelcias sacerdos. Et legit illum Saphan
coram rege. Et factum est, ut audivit rex verba legis; & discidit ve- 19
stimenta sua: Et mandavit rex Chelciæ, & Achicam filio Saphan, & 20
Abdon filio Michææ, & ipsi Saphan scribæ, & Asaia puero regis, di-
cens; Ite, quærite Dominum, pro me, & pro omni qui remansit in 21
Israel, & Juda, de verbis libri inventi: quoniam magnus furor Do-
mini accensus est in nobis; eò quòd non exaudierunt patres nostri verba
Domini ad faciendum secundùm omnia, quæ scripta sunt in libro hoc. Et 22
ivit Chelcias, & quibus dixit rex, ad Oldam prophetissam uxorem Sel-
lem filii Thecoe filii Aras, (g) custodientem mandata: & ipsa habita-
bat in Hierusalem in Masane: & locuti sunt ei secundùm hec. Et 23
dixit eis, Sic dixit Dominus Deus Israel; Dicite viro, qui misit vos ad
me; Sic dicit Dominus; Ecce ego induco super locum hunc mala, o- 24
mnia verba scripta in libro aperto coram rege Juda; Pro eo quòd dereli- 25
querunt me, & sacrificaverunt diis alienis, ut irritarent me in omnibus
operibus manuum suarum. Et accensus est furor meus in locum istum,
& non extinguetur.

MS. A. (γ) καὶ ἀγορᾶσαι λίθοις (δ) ἐξωλέθρευσαν (ε) ἄνδρες πίστει (ζ) Λευίτης ζωιῶν (η) αὐτοὺ ἀργύριον (θ) γραμματέαν, (ι) * Ἀσάφ. (κ) ὅτι τῷ (λ) ποι-
ούντων τὸ ἔργον. Καὶ (μ) ἐργασίαν. Καὶ (ν) βασιλεῖ, λέγων, Βιβλίον νόμου ἔδωκέν μοι (ξ) νόμου, διέρρηξεν (ο) Ἀβδὼν (π) τὸ καταλειφθέντος ἐν (ρ) ἐν Ἰούδα (σ)
Χελκίας οἷς (τ) Θακουὲ υἱοῦ Ἐκρὴ, (υ) μεσαναὶ, (φ) Οὕτως (χ) κακὰ ὅτι τὸν τόπον τοῦτον, τὰς (ψ) ἔθυσε θεοῖς ἑτέροις, ἵνα (ω) ἑαυτοῦ·

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَالنَّجَّارِينَ وَالْبَنَّائِينَ * وَالَّذِينَ يسرون الْجَوَاهِرَ وَالْخَشَبَ * لِعَمَارَةِ الْبَيْتِ الَّذِي أَخْرَبَهُ مُلُوكُ
12 يَهُودَا * وَالرِّجَالُ الَّذِينَ كَانُوا يَصْنَعُونَ بِالْأَمَانَةِ صَنَائِعَ الْقُدْسِ * وَهُمْ كُلُّهُمْ حُكَمَاءُ وَاسْمَاؤُهُمْ
نَاحَاتُ وَعُوبَدِيَا مِنْ بَنِي مَرَارِي * وَسَكَرِيَّا وَسَالُومُ مِنْ بَنِي قَاهَتَ وَالْمُتَقَدِّمُونَ وَاللَّاوِيُّونَ الَّذِينَ
13 كَانُوا يُسَبِّحُونَ * وَسَائِرُ صُنَّاعِ الصَّنَائِعِ * حَيْثُ كَانُوا يُخْرِجُونَ الْمَالَ الَّذِي كَانَ يَدْخُلُ إِلَى
14 بَيْتِ اللَّهِ * وَجَدَ حَلْقِيَّا الْكَاهِنُ سِفْرَ تَوْرَاةِ اللَّهِ * الَّذِي كَانَ أَعْطَاهُ عَلَى يَدِ مُوسَى * فَقَالَ
15 حَلْقِيَّا الْكَاهِنُ لِسَافَانَ السَّافِرِ * قَدْ وَجَدْتُ سِفْرَ التَّوْرِيَةِ فِي بَيْتِ اللَّهِ * وَأَعْطَى حَلْقِيَّا الْكَاهِنُ
السِّفْرَ لِسَافَانَ * فَقَالَ سَافَانُ السَّافِرُ لِلْمَلِكِ مَا قَالَهُ حَلْقِيَّا * وَأَنَّ كُلَّ شَيْءٍ أَعْطَيْتَ بِيَدِ عَبِيدِكَ
16 الَّذِينَ يَصْنَعُونَ * وَيُخْرِجُونَ الْمَالَ لِعَمَارَةِ بَيْتِ اللَّهِ * يُعْطُونَ الْحِسَابَ لِلْقَوَمَةِ وَلِصَانِعِي
17 الصَّنَائِعِ * وَأَوْرَى سَافَانُ السَّافِرُ لِلْمَلِكِ السِّفْرَ * وَقَالَ * هٰذَا أَعْطَاهُ حَلْقِيَّا الْكَاهِنُ * وَقَرَى فِيهِ
18 سَافَانُ قُدَّامَ الْمَلِكِ * فَلَمَّا سَمِعَ الْمَلِكُ أَلْفَاظَ النَّامُوسِ سَقَّ ثِيَابَهُ * وَأَمَرَ الْمَلِكُ حَلْقِيَّا *
19 20 وَأَحِيقُومَ بْنَ سَافَانَ * وَعَبْدُونَ بْنَ مِيكَا * وَسَافَانَ الْمُعَلِّمَ * وَأَسَيَّا غُلَامَ بَيْتِ الْمَالِ * وَقَالَ
لَهُمْ * امْضُوا صَلُّوا قُدَّامَ اللَّهِ عَلَيَّ * وَعَلَى أُمَّةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَعَلَى يَهُودَا * لِأَجْلِ أَلْفَاظِ هٰذَا
21 السِّفْرِ الَّذِي وَجَدْنَاهُ * لِأَنَّ سُخْطَ الرَّبِّ الَّذِي يَأْتِي عَلَيْنَا عَظِيمٌ * وَمَا سَمِعَ آبَاؤُنَا أَلْفَاظَ
الرَّبِّ الْمَكْتُوبَةَ عَلَيْنَا فِي هٰذَا السِّفْرِ * فَمَضَى حَلْقِيَّا وَالَّذِينَ مَعَهُ مِنْ قُدَّامِ الْمَلِكِ
22 إِلَى عِنْدِ حُلْدَةَ النَّبِيَّةِ امْرَأَةِ سَالُومَ ابْنِ تِقْوَةَ بْنِ حَرْدَا حَارِسِ الثِّيَابِ * وَكَانَتْ
بِأُورُسَلِيمَ بِالْمِعْلَمِ * وَكَلَّمُوهَا كَمَا أَمَرَ الْمَلِكُ * فَقَالَتْ لَهُمْ * هٰكَذَا يَقُولُ رَبُّ الْأَرْبَابِ إِلٰهُ
23 إِسْرَائِيلَ * قُولُوا لِلرَّجُلِ الَّذِي بَعَثَكُمْ * هَا أَنَا جَالِبٌ بِسُخْطَةٍ عَلَى هٰذَا الْبَلَدِ وَعَلَى سُكَّانِهَا *
24 وَكُلِّ اللَّعَنَاتِ الْمَكْتُوبَةِ فِي السِّفْرِ * وَأُجْرِي عِدَّتَهَا عَلَى مُلْكِ يَهُودَا * لِأَنَّهُمْ تَرَكُونِي
25 وَعَبَدُوا الْآلِهَةَ الْغَرِيبَةَ * وَأَسْخَطُونِي بِمَا صَنَعَتْ أَيْدِيهِمْ * فَسَوْفَ يَحْمِي سُخْطِي عَلَى هٰذَا
الْبَلَدِ وَعَلَى أَهْلِهِ *

Et pro fabris lignariis atque muratiis, & iis qui emebant gemmas & ligna ad re- 11
ædificandam domum quam destruxerant reges Judæ. Porro viri qui fideliter 12
agebant opera Sanctuarii, erant omnes sapientes: Et nomina eorum sunt, Na-
hath & Obadia de filiis Merari, & Sacharia & Salum de filiis Cahath.
Dum ergò præpositi Levitæ qui laudes canebant, Omnesque artifices 13
Evacuarent pecuniam quæ ingressa fuerat in domum Dei; invenit Helcia sa- 14
cerdos librum legis Dei, quem dederat per manum Mosis. Quapropter di- 15
xit Helcia sacerdos ad Saphanem scribam, Inveni librum legis in domo Dei:
dedítque Helcia sacerdos librum Saphani. Retulit ergò Saphan scriba regi quæ 16
dixerat Helcia, & ait, De rebus omnibus quas dedisti in manu servorum tu-
orum qui operantur, Quique pecuniam impendunt in ædificium domûs Dei; 17
rationem reddunt præpositis & operum curatoribus. Tum ostendit Saphan re- 18
gi librum illum, & ait, Hunc dedit Helcia sacerdos: legítque in eo Saphan co-
ram rege. Cùm ergò rex audisset ser- 19
mones legis, laceravit vestes suas;
Præcepítque rex Helciæ & Ahicomo 20
filio Saphanis, Abachori filio Michæ, Saphani doctori, & Asiæ thesaurario, &
dixit eis; Ite, Deinque precamini pro 21
me, pro populo Israelitico, & pro Juda causâ sermonum hujus libri quem
invenimus: nam ira Domini quæ ventura est super nos, maxima est: nec au-
dierunt majores nostri sermones Domi-
ni præscriptos nobis in hoc libro. Profe- 22
cti igitur Helcia & hi qui erant cum
eo, à præsentia regis ad Choldam pro-
phetissam uxorem Sallumis, filiam Zamri
filii Hezdæ custodis vestium (erat au-
tem illa docens in Jerusalem) allocuti
sunt eam prout præceperat rex. Quæ 23
respondit eis, Sic dicit Dominus domi-
norum Deus Israelis; Dicite viro qui
vos misit, Ecce adducturus sum iram 24
adversùs regionem istam & adversùs
incolas ejus: & omnes execrationes
scriptas in eo libro: & efficiam ut com-
plures earum contingant regno Judæ.
Eò quòd me dereliquo adoraverunt deos 25
extraneos, & me provocaverunt ad i-
ram operibus manuum suarum; idcirco
invadet ira mea regionem istam & inco-
las ejus.

דברי הימים ב: לה

Deus DOMINUS dixit Ita : *eum ad* dicetis sic ,*DOMINO in* inquirendum ad vos *mittentem* Jehudah regem ad Et

26 ואל־מלך יהודה השלח אתכם לדרוש ביהוה כה תאמרו אליו כה־אמר יהוה אלהי

te audiendo in ,*Dei faciebas à* te humiliásti & ,*tuum cor* est emollitum *ea Propter* .audísti quæ verba ,Israel

27 ישראל הדברים אשר שמעת: יען רך־לבבך והתכנע מלפני אלהים בשמעך את

flevísti & ,*tua* vestimenta scidísti & ,*meas facies ad* te humiliásti & ,*ejus* habitatores contra & ,*istum* locum contra ejus verba

דבריו על־המקום הזה ועל־ישביו והתכנע לפני ותקרע את־בגדיך ותבך

tua sepulchra ad te congregabis & ,*tuos* patres ad te colligam ego Ecce .DOMINUS dixit ,audivi ego etiam & : *meas facies ad*

28 לפני וגם אני שמעתי נאם יהוה: הנני אספך אל־אבותיך ונאספת אל־קבריך

retulerunt Et .*ejus* habitatores cõtra & ,*istum* locum cõtra *adducens* ego quod malum omne *in* tui oculi videbunt non & ,pace in

בשלום ולא תראינה עיניך בכל־הרעה אשר אני מביא על־המקום הזה ועל־ישביו וישיבו

domum rex ascendit Et .Jerusalaim & ,Jehudah seniores omnes congregavit & ,rex misit Et .verbum regi

29 את־המלך דבר: וישלח המלך ויאספו את־כל־זקני יהודה וירושלם: ויעל המלך בית

30 magno à ,populus omnis & ,Levitæ & ,sacerdotes & ,Jerusalaim habitatores & ,Jehudah vir omnis & ,DOMINI

יהוה וכל־איש יהודה וישבי ירושלם והכהנים והלוים וכל־העם מגדול

stetit Et .DOMINI domo *reperti* ,fœderis libri verba omnia eorũ auribus in legit & : parvum ad usque &

31 ועד־קטן ויקרא באזניהם את כל־דברי ספר הברית הנמצא בית יהוה: ויעמד

,*ejus* præcepta *custodiendũ ad* &,DOMINUM post *ambulandũ ad* ,*DOMINI faciès ad* fœdus *excidisque* ,*suo stare super* rex

המלך על־עמדו ויכרת את־הברית לפני יהוה ללכת אחרי יהוה ולשמור את־מצותיו

.hoc libro in scripta fœderis verba *faciendũ ad* ,*sua* anima tota in & ,*suo* corde toto in *ejus* statuta &,*ejus* testimonia &

ועדותיו וחקיו בכל־לבבו ובכל־נפשו לעשות את־דברי הברית הכתובים על־הספר הזה:

.*suorũ* patrũ Dei ,Dei pactum juxta Jerusalaim habitatores fecerũt & :Binjamin &,Jerusalaim in *reperium* omnẽ fecit stare Et

32 ויעמד את־כל־הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו יושבי ירושלם כברית אלהים אלהי אבותיהם:

reperium omnem fecit servire & ,Israel filiorum quæ ,terris universis de abominationes omnes Josijahu removit Et

33 ויסר יאשיהו את־כל־התעבות מכל־הארצות אשר לבני ישראל ויעבד את־כל־הנמצא

.*suorũ* patrũ *Deum DOMINUM post* à recesserunt non *suis* diebus cunctis : *suo* Deo DOMINO *serviendum ad* ,Israel in

בישראל לעבוד את־יהוה אלהיהם כל־ימיו לא סרו מאחרי יהוה אלהי אבותיהם:

לה

CAP. XXXV.

constituit Et .primi mensis decima quarta in Pesach immolaverunt & : DOMINO Pesach Jerusalaim in Josijahu fecit Et

1 ויעש יאשיהו בירושלם פסח ליהוה וישחטו הפסח באר בעה עשר לחדש הראשון: ויעמד

2 facientibus intelligere Levitis Dixitque .DOMINI domus *servitium ad* eos confortavit & : *suis* custodiis in sacerdotes

הכהנים על־משמרתם ויחזקם לעבודת בית יהוה: ויאמר ללוים המבינים

3 ,Israel rex David filius Selomoh ædificavit quam domo in *sanctitatis* arcam *Date* : DOMINO *sanctis* ,Israel universum

לכל־ישראל הקדושים ליהוה תנו את־ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן־דויד מלך ישראל

domum per vos præparate Et .Israel ejus populo & ,*vestro* Deo Domino servite nunc :humero in onus vobis non

4 אין לכם משא בכתף עתה עבדו את־יהוה אלהיכם ואת עמו ישראל: והכינו לבית

state Et .ejus filii Selomoh *scriptura in* & ,Israel *regis* David *scriptura in* ,*vestras divisiones secundùm vestrorum patrum*

אבותיכם כמחלקותיכם בכתב דויד מלך ישראל ובמכתב שלמה בנו: ועמדו

.Levitarum patris domus divisionem & ,populi filiorum vestrorum fratrum patrum domus *divisiones ad sanctitate* in

5 בקדש לפלגות בית האבות לאחיכם בני העם וחלקת בית־אב ללוים:

Versio VULG. LAT.

Ad regẽ autẽ Juda,qui misit vos pro Domino deprecan- 25
do, sic loquimini; Hæc dicit Dominus Deus Israel;
Quoniã audisti verba voluminis,Atque emollitum est cor 27
tuum, & humiliatus es in conspectu Dei, super his quæ
dicta sunt contra locum hunc, & habitatores Jerusalem,
reverituísque faciem meam,scidisti vestimenta tua, & fle-
visti coram me: ego quoque exaudivi te, dicit Dominus.
Jam enim colligam te ad patres tuos, & inferẽris in se- 28
pulchrum tuum in pace: nec videbunt oculi tui omne
malum,quod ego inducturus sum super locum istum, &
super habitatores ejus. Retulerunt itaque regi cuncta
quæ dixerat. At ille convocatis universis majoribus na- 29
tu Juda & Jerusalem, Ascendit in domum Domini, u- 30
náque omnes viri Juda & habitatores Jerusalem, Sacer-
dotes & Levitæ, & cunctus populus à minimo usque ad
maximum. Quibus audientibus in domo Domini, legit
rex omnia verba voluminis: Et stans in tribunali suo, 31
percussit fœdus coram Domino, ut ambularet post eum,
& custodiret præcepta, & testimonia, & justificationes
ejus, in toto corde suo, & in tota anima sua, facerétque
quæ scripta sunt in volumine illo, quod legerat. Adju- 32
ravit quoque super hoc omnes,qui reperti fuerant in Je-
rusalem & Benjamin: & fecerunt habitatores Jerusalem
juxta pactum Domini Dei patrum suorum. Abstulit er- 33
gò Josias cunctas abominationes de universis regioni-
bus filiorum Israel: & fecit omnes, qui residui erant in
Israel, servire Domino Deo suo. Cunctis diebus ejus
non recesserunt à Domino Deo patrum suorum.

CAP. XXXV.

FEcit autem Josias in Jerusalem Phasę Domino, quod 1
immolatum est quartadecimâ die mensis primi: Et con- 2
stituit Sacerdotes in officiis suis, hortatúsque est eos ut
ministrarent in domo Domini. Levitis quoque, ad quo- 3
rum eruditionem omnis Israel sanctificabatur Domino,
locutus est; Ponite arcam in sanctuario templi, quod æ-
dificavit Salomon filius David rex Israel, nequaquàm e-
nim eam ultrà portabitis: nunc autem ministrate Domi-
no Deo vestro, & populo ejus Israel. Et præparate vos 4
per domos & cognationes vestras, in divisionibus sin-
gulorum, ficut præcepit David rex Israel, & descripsit
Salomon filius ejus. Et ministrate in sanctuario per fa- 5
milias turmásque Leviticas,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Quod autem ad regem Judæ qui misit vos ad 26
consulendum Dominum, ita dicetis ei; Sic di-
cit Dominus Deus Israelis: Quoad sermones 27
quos audisti, quia contritum est cor tuum, &
extimuisti Dominum cùm audisti sermones il-
los quos inducturus sum contra locum istum et
contra habitatores illius,contritus inquam es
coram me; ego etiam audivi, dicit Dominus:
Ac proinde aggregaturus sum te ad patres 28
tuos, & aggregaberis ad sepulturam tuam in
pace, & non videbunt oculi tui omne malum
quod inducturus sum contra locum istum &
contra habitatores ejus. Et retulerunt regi re-
sponsum. Mandante præterea rege,congre- 29
gati sunt ad eum omnes seniores Judæ & Je-
rusalem. Deinde ascendit rex in domum 30
Domini, simúlque omnes Judæi, omnésque
habitatores Jerusalem, sacerdotes, Levitæ,
totúsque populꝰ à minori usque ad majorem:
& recitavit coram eis omnes sermones libri
hujus testamenti, qui inventus fuerat in domo
Domini. Tum stetit rex in statione sua, & 31
juramento se obstrinxit coram Domino, se-
cuturum se Dominum, ambulaturum in viis
ejus, præcepta, leges, & testimonia ejus toto
corde totóque animo observaturum, & perfe-
cturum sermones testamenti scriptos in hoc li-
bro. Steterunt etiam quotquot reperieban- 32
tur in Jerusalem & in Benjamen, & subie-
runt habitatores Jerusalem fœdꝰ Domini Dei
patrum suorum. Amovítque Josia opera ab- 33
ominanda quæ Dominus aboleverat à con-
spectu filiorum Israelis: *quod* & executus est
universus populꝰ qui inventus est in Israele,et
coluerunt Dominũ Deum suum, neque defle-
xerunt à vestigiis Domini Dei patrũ suorum.

CAP. XXXV.

CElebravit etiam Josia in Jerusalem festum 1
Domino, & festum decimæ quartæ *diei* cele-
bravit mense primo. Constituit sacerdotes 2
in custodiis eorum,& constituit eos in officiis
domûs Domini. Levitis existentibus inter 3
omnes filios Israel dixit, Sanctificamini Do-
mino, & collocate arcam sanctitatis in domo
quam ædificavit Salomon Davidis filius, rex
Israelis: nihil est vobis illic gestandũ humeris
vestris;ideo servite Domino Deo vestro et po-
pulo ejus Israeli: Et disponite cor vestrum 4
& cor patrum vestrorũ, quemadmodum scri-
psit David rex Israelis,& quemadmodum scri-
psit Salomon filius ejus. State in Sanctuario 5
juxta divisionem familiarum vestrarum pater-
narum, & fratres vestri populares juxta di-
visionem domûs paternæ Levitarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἐπὶ βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, (α) Οὕτω
27 τω λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας, Καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου, καὶ ἐταπεινώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κα-
οικοῦντας αὐτὸν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον (β) μου, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας κατεν-
28 αντίον (γ) μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ κύριος. Ἰδοὺ προσθήσω σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ προσ-
τεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ
29 ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. Καὶ ἀνε-
30 στειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβη ὁ (δ) βασι-
λεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς (ε) ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας λόγους (ζ) βιβλίου τῆς
31 διαθήκης (η) τοὺς εὑρεθέντας ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ (θ) ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν σύλον, καὶ διέθετο δια-
θήκην ἐναντίον κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ἐνώπιον κυρίου, τοῦ φυλάσσειν (ι) τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ μαρ-
τύρια, καὶ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν ὅλῃ (κ) ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθή-
32 κης τοὺ (λ) γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Καὶ ἔστησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ
καὶ Βενιαμίν· καὶ ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες (μ) Ἰερουσαλὴμ διαθήκην ἐν οἴκῳ κυρίου θεοῦ πατέρων
33 (ν) αὐτῶν. Καὶ περιεῖλεν Ἰωσίας (ξ) τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ (ο) πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσρα-
ὴλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰσραὴλ, τοῦ δουλεύειν κυρίῳ θεῷ (π)
αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας (ρ) αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθε κυρίου θεοῦ πατέρων (σ) αὐτοῦ.

Et ad regem Juda, qui misit vos ad exquirendum Dominum, sic dicetis ei; Sic dicit Dominus Deus Israel; Verba quæ audisti, Et confusum est cor tuum, & humiliatus es à facie mea, in audiendo te verba mea super locum istum, & super habitantes eum, & humiliatus es ante me, & discidisti vestimenta tua, & plorásti coram me; & ego audivi, dicit Dominus. Ecce at̃ pono te ad patres tuos: & apponêris ad monumenta tua in pace: & non videbunt oculi tui in omnibus malis, quæ ego induco super locum istum, & super habitantes eum. Et retulerunt regi sermonem. Et misit rex, & congregavit seniores Juda, & Hierusalem. Et ascendit rex in domum Domini, & omnis Juda, & habitantes Hierusalem, & sacerdotes, & Levitæ, & omnis populus à parvo usque ad magnum: & legit in auribus eorum omnia verba libri testamenti (h) inventa in domo Domini. Et stetit rex super columnam, & disposuit testamentum coram Domino, ambulaturi in conspectu Domini, custodiendi mandata ejus, & testimonia, & præcepta ejus in toto corde, & in tota anima, ad faciendum verba testamenti scripta in libro isto. Et fecit stare omnes inventos in Hierusalem, & Benjamin: & fecerunt inhabitantes Hierusalem, testamentum in domo Domini Dei patrum suorum. Et circumabstulit Josias omnes abominationes de omni terra, quæ erat filiorum Israel: & fecit omnes inventos in Hierusalem, et in Israel, servire Domino Deo ipsorum, omnibus diebus ipsius, non declinavit à post Dominum Deum patrum ipsius.

MS. A. (α) Οὕτως (β) ἐμοῦ, (γ) ἐμοῦ, (δ) βασιλεὺς Ἰούδα εἰς (ε) ἀπὸ μεγάλου ἕως μικροῦ, καὶ (ζ) βιβλίου διαθήκης (η) τοῦ εὑρεθέντος (θ) ἀνέβη (ι) ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα (κ) ψυχῇ τοὺς λόγους (λ) ἐγγεγραμμένους (μ) εἰς Ἰερουσαλὴμ (ν) ἑαυτῶν. (ξ) πάντα τὰ (ο) πάσης γῆς, (π) ἑαυτοῖς (ρ) ἑαυτοῦ, (σ) ἑαυτοῦ.

ΚΕΦ. λε'.

1 Καὶ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ φασὲκ τῷ κυρίῳ θεῷ (α) αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε τὸ φασὲκ τῇ (β) τεσσαρεσκαιδε-
2 κάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. Καὶ ἔστησε τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς (γ) αὐτῶν, καὶ κατίσχυσεν
3 αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις τοῖς ἁγιαστοῖς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, τοῦ ἁγιασθῆ-
ναι αὐτοὺς τῷ κυρίῳ. καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν
υἱὸς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ βασιλεὺς, Οὐκ ἔστιν (δ) ὑμῖν ἐπ' ὤμων ἄρσι ἁδίν·
4 νῦν ἴστε λειτουργήσατε (ε) τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, (ζ) καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἑτοιμάσθητε κατ'
οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ
5 διὰ χειρὸς (η) Σαλωμὼν υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς
ἀδελφοῖς ὑμῶν (θ) υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πατριᾶς τοῖς Λευίταις.

CAP. XXXV.

Et fecit Josias (a) Phasec Domino Deo suo: & immolavit Phasec 1
quartadecimâ die mensis primi. Et statuit sacerdotes super custodias 2
ipsorum: & confortavit eos ad opera domûs Domini. Et dixit Levi- 3
tis potentibus in omni Israel, ut ipsi sanctificaverentur (b) Domino. Et posuerunt arcam sanctam in domum, quam ædificaverat Salomon filius David regis Israel. Et dixit rex, Non est vobis super humeros tollere quicquam. Nunc igitur ministrate Domino Deo vestro, & populo ejus Israel: Et paramini secundùm domos patriarum vestrarum, & secundùm vices vestras, juxta scripturam David regis Israel, & per manum Salomon filii ejus. Et state in domo secundùm divisiones domorum pa- 5
triarum vestrarum fratribus vestris filiis populi, & pars domûs patriæ ipsis Levitis.

MS. A. (α) ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν (β) τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς (γ) ἑαυτῶν, (δ) ὑμῖν ἐπάρσει ἐπ' ὤμων ὑδήν· (ε) κυρίῳ θεῷ (ζ) καὶ λαῷ (η) βασιλέως Σαλωμὼν (θ) τοῖς υἱοῖς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 وَلٰكِنْ مَلِكُ يَهُوذَا ٱلَّذِي ٱبْعَثَكُمْ تَطْلُبُونَ مِنَ ٱللهِ كَذَا تَقُولُونَ لَهُ * هٰكَذَا أَمَرَ ٱللهُ ٱلٰهُ
27 إِسْرَائِيلَ * لِمَا سَمِعْتَ ٱلْأَلْفَاظَ ٱلَّتِي تَأْتِي عَلَى هٰذَا ٱلْبَلَدِ وَعَلَى سُكَّانِهَا خَرِبَتْ وَٱنْكَسَرْتَ قُدَّامِي *
وَسَقَيْتَ ثِيَابَكَ وَبَكَيْتَ قُدَّامِي * وَأَنَا أَيْضًا قَدْ سَمِعْتُ صَلَاتَكَ * وَمِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ أَنَا أَرْفَعُكَ
28 إِلَى آبَائِكَ * لِتُدْفَنَ فِي قَبْرِكَ بِسَلَامٍ * وَلَا تَرَى عَيْنَاكَ شَيْئًا مِنَ ٱلسُّخْطَةِ ٱلَّتِي أُرْسِلُهَا عَلَى
هٰذَا ٱلْبَلَدِ وَعَلَى سُكَّانِهَا * فَأَبْلَغُوا ٱلْمَلِكَ ٱلْجَوَابَ * فَأَرْسَلَ ٱلْمَلِكُ وَجَمَعَ يَهُوذَا وَسُكَّانَ أُورُشَلِيمَ
29 * وَطَلَعَ ٱلْمَلِكُ إِلَى بَيْتِ ٱللهِ * وَسَائِرُ يَهُوذَا وَسُكَّانُ يُورُشَلِيمَ * وَٱلْكَهَنَةُ وَٱللَّاوِيُّونَ * وَسَائِرُ
30 ٱلْأُمَّةِ كَبِيرِهِمْ وَصَغِيرِهِمْ * وَقَرَأَ قُدَّامَهُمْ سَائِرَ أَلْفَاظِ سِفْرِ ٱلْوَصِيَّةِ هٰذِهِ ٱلَّتِي وُجِدَتْ فِي بَيْتِ
ٱللهِ * وَوَقَفَ ٱلْمَلِكُ فِي مَوْضِعِهِ * وَحَلَفَ بِٱلْإِيمَانِ قُدَّامَ ٱللهِ أَنْ يَمْضِيَ تَابِعًا لِلرَّبِّ * وَيُسَالِكَ
31 سَائِرَ طُرُقِهِ * وَيَحْفَظَ وَصَايَاهُ وَنَوَامِيسَهُ وَشَهَادَاتِهِ مِنْ كُلِّ قَلْبِهِ * وَمِنْ كُلِّ نَفْسِهِ يَصْنَعَ هٰذِهِ
ٱلْوَصِيَّةَ ٱلْمَكْتُوبَةَ فِي هٰذَا ٱلسِّفْرِ * قُدَّامَ كُلِّ مَنْ وُجِدَ فِي أُورُشَلِيمَ وَفِي بِنْيَامِينَ * وَصَنَعَ
32 سُكَّانُ أُورُشَلِيمَ عَهْدًا لِلهِ إِلٰهِ آبَائِهِمْ * وَنَحَّى يُوسِيَا ٱلْأَفْعَالَ ٱلْفَاحِشَةَ ٱلَّتِي أَهْلَكَ ٱللهُ بِهَا
33 ٱلشُّعُوبَ مِنْ قُدَّامِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَعَبَدَ أَيْضًا سَائِرُ شَعْبِ ٱلْأَرْضِ وَٱنْتَمَوْا لِلهِ إِلٰهِهِمْ * وَلَمْ يَمِيلُوا
مِنْ قُدَّامِ إِلٰهِ آبَائِهِمْ *

Verùm regi Judæ qui misit vos consultum Deum, sic dicetis; Ita præcepit Deus, Deus Israelis. Quia, auditis rebus 27
quæ venturæ sunt contra regionem istam & contra habitatores ejus, contristatus & conscissus es coram me, vestes tuas lucerâsti, & flevisti coram me; ego etiam exaudivi orationem tuam: Et hac 28
de causâ tollam te ad majores tuos, ut pacificè sepeliaris in sepulchro tuo, nec cernant oculi tui quicquam indignationis quam immissurus sum contra hanc regionem & incolas ejus: & retulerunt regi responsum. Tum mittens rex, congregavit Judam & cives Jerusalem; Et 30
ascendens rex in domum Dei unà cum toto Juda, civibus Jerusalem, sacerdotibus, Levitis, & universâ plebe tam magno quam parvo; legit, iis præsentibus, cunctos sermones libri mandati illius quod repertum fuerat in domo Domini. Deinde stetit rex in statione sua, & ju- 31
ramentum fecit coram Deo sectaturum se Dominum, ambulaturum in omnibus viis ejus, præcepta, leges, & testimonia ejus toto corde observaturum, toto denique animo perfectarum mandatum istud scriptum in hoc libro, Coram omnibus qui 32
extabant in Jerusalem & in Benjamin: pariter fœdus pepigêre cives Jerusalem cum Deo, Deo majorum suorum. Abolevit quoque Josia turpes actiones, propter quas perdiderat Deus gentes à conspectu filiorum Israelis: & submisit etiam se totus terræ populus, et dediderunt se Deo, Deo suo, neque declinaverunt à conspectu Dei majorum suorum.

* ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ وَٱلثَّلَاثُونَ *

1 * وَصَنَعَ يُوسِيَا بِأُورُشَلِيمَ عِيدًا لِلهِ * عَمِلَهُ فِي أَرْبَعَةَ عَشَرَ مِنَ ٱلشَّهْرِ ٱلْأَوَّلِ * وَأَقَامَ ٱلْكَهَنَةَ عَلَى
2 مَرَاتِبِهِمْ * وَقَالَ لِلَّاوِيِّينَ ٱلْقَائِمِينَ فِي سَائِرِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * تَقَدَّسُوا لِلهِ * وَأَعْطُوا صُنْدُوقَ ٱلْقُدْسِ
3 فِي ٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي بَنَاهُ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ * وَلَا تَحْمِلُوا عَلَى أَكْتَافِكُمْ * بَلْ ٱخْدُمُوا ٱللهَ إِلٰهَكُمْ
وَلِشَعْبِهِ إِسْرَائِيلَ * وَأَصْلِحُوا قُلُوبَكُمْ كَمَا كَتَبَ دَاوُدُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ * وَكَمَا كَتَبَ سُلَيْمَانُ ٱبْنُهُ
4 * وَقَدِّسُوا بِٱلطَّهَارَةِ فِي ٱلْجُرْءِ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ آبَائِكُمْ وَإِخْوَتِكُمْ بَنِي ٱلشَّعْبِ * وَٱلْآخَرِ
5 ٱلَّذِي فِي بَيْتِ ٱللَّاوِيِّينَ *

CAP. XXXV.

Celebravit autem Josia in Jerusalem festum Domino, celebravit inquam illud decimâ quartâ mensis primi. Tum 1
constituit sacerdotes in officiis eorũ: Dixitque Levitis qui aderant inter omnes Israelitas, Sanctificamini Deo, & arcam sanctitatis ponite in domo quam ædificavit Salomon filius Davidis: ne portetis 2
super humeros vestros, sed Deo servite, Deo vestro, et populo ejus Israeli. Dis- 3
ponite corda vestra quemadmodum præscripsit David rex Israelis, et quemadmodum præscripsit Salomon filius ejus. Et 4
sacra facite cum puritate, tam in ea parte quæ est in domo patrum vestrorum & fratrum vestrorum popularium, quàm in altera quæ est in domo Levitarum.

דברי הימים ב : לה

.Moſeh manum per ,DOMINI verbum juxta *faciendum ad* , veſtros fratres præparate & ,vos ſanctificate & , Peſach immolate Et
וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח וְהִתְקַדְּשׁוּ וְהָכִינוּ לַאֲחֵיכֶם לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ 6
, millia triginta numerum *ad* , *reperto* omni Peſachim omnia ,caprarum filios & ,agnorum *pecus* populi filiis Joſijahu *exſultis* Et
וַיָּרֶם יֹאשִׁיָּהוּ לִבְנֵי הָעָם צֹאן כְּבָשִׂים וּבְנֵי־עִזִּים הַכֹּל לַפְּסָחִים לְכֹל הַנִּמְצָא לְמִסְפַּר שְׁלֹשִׁים אָלֶף 7
: *elevaverunt* Levitis & , ſacerdotibus , populo *devotionem ad* ej⁹ principes Et .regis ſubſtantia de hæc : millia tria boum &
וּבְקָר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אֵלֶּה מִרְכוּשׁ הַמֶּלֶךְ׃ וְשָׂרָיו לִנְדָבָה לָעָם לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם הֵרִימוּ 8
boves & , ſexcenta & ,millia duo Peſachim dederunt ſacerdotibus , Dei .domus duces Jechiel & ,Zechariahu & ,Chilchijahu
חִלְקִיָּה וּזְכַרְיָהוּ וְיֶחִיאֵל נְגִידֵי בֵּית הָאֱלֹהִים לַכֹּהֲנִים נָתְנוּ לַפְּסָחִים אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּבָקָר 9
, Levitarũ principes Jozabad & ,Jehiel & ,Chaſabiahu & ,ej⁹ fratres Nethanel & Semahiahu & ,Chonaniahu Et .trecentos
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְכוֹנַנְיָהוּ וּשְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְאֵל אֲחָיו וְחַשַׁבְיָהוּ וִיעִיאֵל וְיוֹזָבָד שָׂרֵי הַלְוִיִּם 9
ſacerdotes ſteterunt & : *ſervitium* eſt præparatum Et .quingentos boves & millia quinque Peſachim pro Levitis *elevaverunt*
הֵרִימוּ לַלְוִיִּם לַפְּסָחִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּבָקָר חֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וַתִּכּוֹן הָעֲבוֹדָה וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים 10
ſacerdotes *aſperſerunt* & ,Peſach immolaverunt Et .regis præceptum juxta ,ſuis diviſionibus in Levitæ & , *ſuo ſtare ſuper*
עַל־עָמְדָם וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים 11
filiis familiarum domus diviſiones *ad ea dandum ad* , *aſcenſionem* removerunt Et .*ſpoliantes* Levitæ & , eorũ *manu de*
מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים׃ וַיָּסִירוּ הָעֹלָה לִתְתָּם לְמִפְלְגוֹת לִבְנֵי־אָבוֹת לִבְנֵי 11
: normam juxta igne in Peſach coxerunt Et .*bovi* ſic Et .Moſeh libro in ſcriptũ ſicut DOMINO *applicandum ad* ,populi
הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר מֹשֶׁה וְכֵן לַבָּקָר׃ וַיְבַשְּׁלוּ הַפֶּסַח בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט 13
paraverunt poſtea Et .populi filios univerſos ad fecerũt currere & ,lebetib⁹ in &,ahenis in & , ollis in coxerunt ſancta &
וְהַקֳּדָשִׁים בִּשְּׁלוּ בַּסִּירוֹת וּבַדּוּדִים וּבַצַּלָּחוֹת וַיָּרִיצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם׃ וְאַחַר הֵכִינוּ 14
paraverunt Levitæ & : noctem ad uſque , adipes & , *aſcenſionẽ faciendo-aſcendere* in Aharon filii ſacerdotes nam : ſacerdotib⁹ & ,ſibi
לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לָיְלָה וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ 14
,Heman & , Aſaph & ,David præceptum juxta , *ſua ſtatione ſuper* Aſaph filii cantores Et .Aharon filiis ſacerdotibus & , eis
לָהֶם וְלִבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן׃ וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן 15
Levitæ eorum fratres quia , ſuo *ſervitio deſuper* recedendum eis non :*porta & porta* in janitores & , regis *videntis* Jeduthun &
וִידִתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְהַשֹּׁעֲרִים לְשַׁעַר וְשַׁעַר אֵין לָהֶם לָסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם 15
faciendum aſcendere & , Peſach *faciendum ad* , illa die in DOMINI *ſervitium* omne eſt paratum Et .eis paraverunt
הֵכִינוּ לָהֶם׃ וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת 16
Peſach , reperti ,Iſrael filii Feceruntque .Joſijahu regis præceptum juxta ,DOMINI altare ſuper *aſcenſiones*
עֹלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים אֶת־הַפֶּסַח 17
,Iſrael in *illud ſicut* Peſach eſt factum non Et .diebus ſeptem infermentatorum ſolennitatem & ,illo tempore in
בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃ וְלֹא־נַעֲשָׂה פֶּסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל 18
,Levitæ et ſacerdotes et ,Joſijahu fecit quod ,Peſach ſicut fecerunt non Iſrael reges omnes Et .vatis Semuel diebus à
מִימֵי שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר־עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם 18
est factum , Joſijahu regni anno decimo octavo In .Jeruſalaim habitatores et , *inventus* , Iſrael et , Jehudah omnis et
וְכָל־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃ בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּת יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה 19
.hoc Peſach
הַפֶּסַח הַזֶּה׃

Verſio VULG. LAT.

Et ſanctificati immolate Phaſe: fratres etiam veſtros, ut 6
poſſint juxta verba quæ locutus eſt Dominus in manu
Moyſi facere, præparate. Dedit præterea Joſias omni 7
populo, qui ibi fuerat inventus in ſolennitate Phaſe,
agnos & hœdos de gregibus, & reliqui pecoris triginta
millia, boum quoque tria millia: hæc de regis univerſa
ſubſtantia. Duces quoque ejus, ſponte quod voverãt, ob- 8
tulerunt, tam populo, quàm Sacerdotibus & Levitis. Porrò Helcias, & Zacharias, & Jahiel, principes domûs
Domini, dederunt Sacerdotibus ad faciendum Phaſe pe-
cora commixtim duo millia ſexcenta, & boves trecentos.
Chonenias autem, & Semeias, etiam Nathanael, fra- 9
tres ejus, necnon Haſabias, & Jehiel, & Joſabad, prin-
cipes Levitarum, dederunt cæteris Levitis ad celebrandum
Phaſe quinque millia pecorum, & boves quingentos.
Præparatúmque eſt miniſterium, & ſteterunt ſacerdotes 10
in officio ſuo: Levitæ quoque in turmis, juxta regis im-
perium. Et immolatum eſt Phaſe: aſperſerúntq; Sacer- 11
dotes manu ſuâ ſanguinem, & Levitæ detraxerunt pel-
les holocauſtorum: Et ſeparaverunt ea ut darent per do- 12
mos & familias ſingulorum, & offerrentur Domino, ſicut
ſcriptum eſt in libro Moyſi: de bobus quoque fecerunt ſi-
militer. Et aſſaverunt Phaſe ſuper ignẽ, juxta quod in le- 13
ge ſcriptum eſt: pacificas verò hoſtias coxerunt in lebeti-
bus, & cacabis, & ollis, & feſtinatò diſtribuerunt uni-
verſæ plebi: Sibi autẽ & Sacerdotibus poſteà paraverunt: 14
nam in oblatione holocauſtorum & adipum uſq; ad no-
ctem Sacerdotes fuerunt occupati: undè Levitæ ſibi, &
Sacerdotibus filiis Aaron paraverunt noviſſimis. Porrò 15
cantores filii Aſaph ſtabant in ordine ſuo, juxta præceptũ
David, & Aſaph, & Heman, & Idithun, prophetãrũ re-
gis: Janitores verò per portas ſingulas obſervabant, ita ut
nec puncto quidem diſcederent à miniſterio: quam ob rẽ
& fratres eorum Levitæ paraverunt eis cibos. Omnis igi- 16
tur cultura Domini ritè completa eſt in die illa, ut faceret
Phaſe, & offerrent holocauſta ſup altare Dñi, juxta præ-
ceptũ regis Joſiæ. Fecerúntq; filii Iſrael, qui reperti fue- 17
rant ibi, Phaſe in tempore illo, & ſolennitaté azymorũ
ſeptem diebus. Non fuit Phaſe ſimile huic in Iſrael à die- 18
b⁹ Samuelis prophetæ: ſed nec quiſquam de cunctis re-
gibus Iſrael fecit Phaſe ſicut Joſias, Sacerdotibus, & Le-
vitis, & omni Judæ, & Iſrael qui repertus fuerat, & ha-
bitantibus in Jeruſalem. Octavodecimo anno regni Jo- 19
ſiæ hoc Phaſe celebratum eſt.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Mactate Paſcha, & ſanctificamini, & diſpo- 6
nite cor fratrum veſtrorum ut faciant quem-
admodum locutus eſt Dominus cum Moſe.
Segregavit autem Joſia pro popularibus o- 7
mnibus qui aderant, oves, agnos, & hœdos
caprarum (omnia hæc ad Paſcha) numero
triginta millia, boum verò tria millia; eáque
de facultatibus regis. Principes quoque ejus 8
ſegregaverunt pro populo, ſacerdotibus, &
Levitis: item Helcia, Zacharia, & Nehaël præ-
fecti domûs Domini ſegregaverunt pro ſacer-
dotibus, dederúntque ad Paſcha oves bis mil-
le ſexcentas, & boves trecentos. Chanania 9
verò, & Semaia nepos illius, Heſabia, & Je-
diel, ſegregaverunt pro Levitis ad Paſcha,
oves quinquies mille, & boves quingentos.
Rebus itaque paratis, ſteterunt ſacerdotes in, 10
ſtationibus ſuis, & Levitæ in ſtationibus ſuis;
Et mactaverunt Paſcha juxta præceptum re- 11
gis, ſparſerúntque ſacerdotes de ſanguine.
Levitæ verò pelles detrahebant, & holocau- 12
ſta diſtribuebant juxta partitiones patrum fi-
liorum populi, ut offerrent Domino, quem-
admodum ſcriptum eſt in libro legis Moſai-
cæ: atque hoc pacto offerebant ſingulis ma-
tutinis. Paſcha etiam igne coxerunt, prout 13
fas erat: ſacrum autem ipſius *Paſchatis* igne
coxerunt in ollis, lebetibus, & caldariis: &
quidem accurrebant omnes filii populi. Poſt 14
hæc paraverunt ſibi ſacerdotes quod ſuum
erat: nam ſacerdotes filii Haronis portabant
holocauſta & adipem uſque ad Levitas, Le-
vitæ verò parabant ſibi & ſacerdotibus
filiis Haronis qui miniſtrabant; Filiis A- 15
ſaph *interea ſtantibus* in ſtatione ſua, ſe-
cundùm præceptum Davidis. Deinde He-
man & Irithun congregaverunt Videntes re-
gis, & cuſtodes liminum qui erant in ſingu-
lis januis: nihil enim erat quod avocaret eos
ab ullis muneribus eorum; quoniam fratres
eorum paraverant eis. Itaque paratum fuit 16
totum Domini miniſterium in die illa, ut face-
rent Paſcha: & holocauſta obtulerunt ſuper
altare Domini, juxta præceptum regis Joſiæ:
Et filii Iſraelis qui præſentes erant, Paſcha ce- 17
lebrârunt eodem tempore, & feſtum azymo-
rum ſeptem diebus. Neque celebratum fuit 18
feſtum in Iſraele huic ſimile, à diebus Samuelis
prophetæ: nec ullus regum Iſraelis celebravit
par illi Paſchati quod celebravit Joſia cum ſa-
cerdotibus & Levitis, totóque Judâ & Iſraele
qui aderant in Jeruſalem. Anno decimo octa- 19
vo regni Joſiæ celebratum fuit hoc feſtum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ θύσατε τὸ φασέκ, (ι) καὶ ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τὸ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς
7 Μωυσῆ. Καὶ ἀπῆρξαν Ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν
αἰγῶν, πάντα εἰς τὸ φασὲκ, καὶ πάντας τοὺς εὑρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τετράκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς
8 χιλιάδας, ταῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως. Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπῆρξαν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι
(κ) καὶ τοῖς Λευίταις· ἔδωκε δὲ Χελκίας καὶ Ζαχαρίας καὶ Ἰεϊὴλ οἱ (λ) ἄρχοντες τοῖς ἱερεῦσιν οἴκου θεοῦ, καὶ
9 ἔδωκαν εἰς τὸ φασὲκ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους ἑπτακόσια, καὶ μόσχους τετρακοσίους. Καὶ (μ)
Χωνενίας, καὶ Βαναίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ (ν) ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ (ξ) Ἀσαβίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ
Ἰωζαβὰδ, ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν, ἀπῆρξαντο τοῖς Λευίταις εἰς τὸ φασὲκ πρόβατα πεντακισχίλια, καὶ μό-
10 σχοις πεντακοσίοις. Καὶ (ο) κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν (π) αὐτῶν, καὶ οἱ
11 Λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ ἔθυσαν τὸ φασὲκ, καὶ προσέχεαν
12 οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐξέδερον. Καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν δοθῆναι
αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσάγειν τῷ κυρίῳ, ὡς γέγραπται
13 ἐν (ρ) βίβλῳ Μωυσῆ· καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ ὤπτησαν τὸ φασὲκ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ
ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ (σ) ἐνωθῶσι, καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ
14 λαοῦ. Καὶ μετὰ τὸ ἑτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῇ ἀναφέρειν (τ) τὰ ὁλοκαυτώματα
15 καὶ τὰ στέατα ἕως νυκτὸς, καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών. Καὶ
οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ (υ)
Ἰδιθοὺμ οἱ προφῆται τοῦ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ πυλωροὶ (φ) πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἦν αὐ-
τοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας (χ) τῶν ἁγίων, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς.
16 Καὶ κατωρθώθη καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτουργία κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ φασὲκ, καὶ ἀ-
17 ναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως (ψ) Ἰωσίου. Καὶ ἐ-
ποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ φασὲκ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ-
18 ρας. Καὶ οὐκ ἐγένετο φασὲκ ὅμοιον αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἡμερῶν Σαμουὴλ τοῦ προφήτου καὶ (ω) πάντες
βασιλεῖς Ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασὲκ ὃ ἐποίησεν Ἰωσίας, καὶ οἱ ἱερεῖς, (α) καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶς
19 Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ὁ εὑρεθεὶς, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ, τῷ κυρίῳ. Τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει
τῆς βασιλείας (β) Ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲκ τοῦτο. μετὰ ταῦτα πάντα ἃ εὐθρανεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ
τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας καὶ τὰ (γ) θεραφὶν καὶ τὰ εἴδωλα καὶ τὰ (δ) καρασὶμ ἃ ἦν (ε) ἐν γῇ
Ἰούδα καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐνεθύρισεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους
(ζ) ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγνώσθη ἔμπρο-
σθεν αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ (η) αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ (θ) αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη (ι) ὅμοιος. πλὴν οὐκ ἀπέστρεψε κύριος ἀπὸ ὀργῆς
θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, ᾧ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰούδα, διὰ πάντα τὰ (κ) παροργισμάτα αὐτοῦ
ἃ παρώργισε Μανασσῆς. καὶ εἶπε κύριος, Καί γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς
ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπωσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃν
εἶπα, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

Et immolate Phasec, (c) & præparate fratribus vestris ad faciendum 6
juxta verbum Domini per manum Moysi. Et primitias dedit Josias filiis 7
populi, oves, & agnos, & hœdos de filiis caprarū, omnia ad Phasec, & (d)
omnes inventos ad numerū, triginta millia, et vitulorū tria millia. Hæc de
substantia regis. Et principes ejus dederunt primitias populo, & sacerdotib⁹, 8
& Levitis. Dedit autem Chelcias, & Zacharias, & Jeiel principes (e) sa-
cerdotibus domûs Dei, & dederunt in Phasec oves, & agnos, & hœdos
duo millia fexcenta, & vitulos trecentos. Et Chonenias, & Banæas, et 9
Sameas, et Nathanael frater ejus, & Asabias, & Jeiel, & Jozabad,
principes Levitarum, dederunt primitias Levitis in Phasec, oves quinque
millia, & vitulos quingentos. Et directum est ministerium: & stete- 10
runt sacerdotes super statione suâ, & Levitæ super divisiones suas juxta
mandatum regis. Et immolaverunt Phasec, & effundebant sacerdotes 11
sanguinem de manu eorum, & Levitæ excoriabant. Et paraverunt ho- 12
locaustosim ad tradendum eis secundùm divisionem per domos familia-
rum filiis populi, ad offerendum Domino, sicut scriptum est in libro Moy-
si. Et sic in mane. Et assaverunt Phasec in igni juxta judicium: & 13
sancta coxerunt in aeneis, & in lebetibus: & prosperatum est: & cur-
rere fecerunt ad omnes filios populi. Et (f) postquàm paraverunt sibi, 14
& sacerdotibus: quoniam sacerdotes in offerendo holocaustomata & a-
dipes usque ad noctem: & Levitæ paraverunt eis, & fratribus ipsorum
filiis Aaron. Et psalmorum cantores filii Asaph super stationem suam 15
secundùm mandata David, & Asaph, & Aman, & Idithom (g) pro-
phetæ regis. Et principes, & janitores portæ, & portæ: non erat eis
movere à ministerio sanctorum: quoniam fratres eorum Levitæ paraverunt
eis. Et directum est, (h) et paratum est omne ministerium Domini in 16
die illa ad faciendum Phasec, & offerendum holocaustomata super alta-
re Domini juxta mandatum regis Josiæ. Et fecerunt filii Israel, qui 17
inventi sunt, Phasec in tempore illo, & festivitatem azymorum septem
diebus. Et non est factum Phasec simile ei in Israel: à diebus Samuel 18
prophetæ, & (i) omnis regis Israel non fecerunt Phasec, quod fecit
Josias, & sacerdotes, & Levitæ, & omnis Juda, & Israel, qui inven-
tus est, & habitantes in Hierusalem, Domino. Decimo octavo anno 19
regni Josiæ factum est Phasec hoc. (k) Post hæc omnia, quæ fecit
Josias in domo, & ventriloquos, & gnostas, & Theraphim, & idola,
et Caresim, quæ erant in terra Juda, et in Hierusalem, combussit rex
Josias, ut statuet et verba legis scripta super librum, quem invenit Chel-
cias sacerdos in domo Domini. Similis ei non fuit ante eum, qui reverti
ad Dominum in toto corde suo, et in tota anima sua, et in tota fortitudi-
ne sua secundùm omnem legem Moysi: et post eum non surrexit similis.
Verumtamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni, quo ira-
tus erat furore Dominus in Juda super omnes irritationes ejus, quibus
irritavit Manasses. Et dixit Dominus; Etiam Judam amovebo à facie
mea, sicut amovi Israel: et repudiabo civitatem, quam elegeram, Hierusalem, et domum, quam dixeram, Erit nomen meum illic.

MS. A. (ι) καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε (κ) καὶ Λευίταις· καὶ ἔδωκαν Χελκίας (λ) ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ (μ) Χωνενίας, (ν) ὁ ἀδελφὸς (ξ) Ἀσαβία, (ο) κατ-
ορθώθη (π) ἑαυτῶν, (ρ) βιβλίῳ *νόμῳ Μωυσῆ· (σ) ἐνωθῶσι, (τ) τὰ στέατα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἕως (υ) Ἰδιθοὺν (φ) τῆς πύλης (χ) ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ (ψ) Ἰωσία.
(ω) πάντες βασιλεῖς Ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησε ὡς τὸ (α) καὶ Λευῖται, (β) Ἰωσία. καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους (γ) θεραφὶμ (δ) καρασὶμ (ε) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ
ἐνεθύρισεν (ζ) ἐπὶ βιβλίου (η) ἑαυτῷ (θ) ἑαυτῷ καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτῷ (ι) ὅμοιος αὐτῷ. πλὴν (κ) παροργίσματα αὐ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَأَفْصِحُوا فِصْحًا * وَأَصْلِحُوا قُلُوبَ إِخْوَتِكُمْ * لِيَصْنَعُوا كَمَا أَمَرَ ٱللهُ * وَأَفْرَزَ يُوسِيَا لِلشَّعْبِ
7 عِمًّا وَجِرَافًا وَجِدًا وَمَعْزًا لِلْفِصْحِ * لِكُلِّ مَنْ حَضَرَ * عَدَدُهَا ثَلَاثُونَ أَلْفًا * هٰذَا مِنْ عِنْدِ ٱلْمَلِكِ
8 * وَكُبَرَاؤُهُ أَفْرَزُوا لِلْأُمَّةِ وَٱلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ * حِلْقِيَّا وَزَخَرِيَّا وَيَاحَائِيلَ * وَكُبَرَاءُ بَيْتِ ٱللهِ * أَعْطَوِ
لِلْفِصْحِ عِمًّا أَلْفَيْنِ وَسَبْعِمِائَةٍ * وَبَقَرًا ثَلَاثَمِائَةٍ * وَكُنْيَا وَسَمْعِيًّا بْنَا أُخْتِهِ * وَحَسَبْيَا وَيَدْعَايِيلُ *
9 أَفْرَزُوا لِلَّاوِيِّينَ لِلْفِصْحِ عِمًّا خَمْسَةَ آلَافٍ * وَبَقَرًا خَمْسَ مِائَةٍ * وَأَصْلَحَتِ ٱلصَّنْعَةُ * وَقَامَ
10 ٱلْكَهَنَةُ فِي مَوَاضِعِهِمْ * وَٱللَّاوِيُّونَ عَلَى مَرَاتِبِهِمْ * وَذَبَحُوا ٱلْفِصْحَ كَمَا أَمَرَ ٱللهُ * وَيَصُبُّوا ٱلْكَهَنَةُ
11 مِنَ ٱلدَّمِ * وَكَانَ ٱللَّاوِيُّونَ يَسْلُخُونَ * وَيُعْطُونَ ٱلذَّبَائِحَ أَجْزَاءً لِآبَائِهِمْ * وَٱلشَّعْبُ يُقَدِّمُونَ لِلهِ *
12 كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي نَامُوسِ مُوسَى * كَذَا كَانُوا يَفْعَلُونَ فِي كُلِّ غَدَاةٍ بَاكِرًا * وَطَبَخُوا ٱلْفِصْحَ
13 بِٱلنَّارِ مِثْلَ مَا يُرَادُ لَهُ فِي ٱلْقُدُورِ نُحَاسٍ وَفِي مَرَاجِلَ * وَجَرَيْنَ سَائِرُ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَمِنْ
14 بَعْدِ ذٰلِكَ أَصْلَحَ ٱلْكَهَنَةُ حَالَهُمْ وَهُمْ بَنُو هَرُونَ * وَهُمْ ٱلَّذِينَ كَانُوا يُطْلِعُونَ ٱلذَّبَائِحَ
وَٱلسُّكُمَ حَذَاءَ ٱللَّاوِيِّينَ * وَٱللَّاوِيُّونَ صَنَعُوا لَهُمْ وَٱلْكَهَنَةُ وَبَنُو هَرُونَ حَدَّامًا * بَنُو
15 أَصَافَ عَلَى مَوَاضِعِهِمْ * كَمَا أَمَرَ دَاوُدُ * وَجَمَعَ هَامَانُ وَيَدُونُ مُطَالِعِينَ ٱلْمَلِكَ * وَحُرَّاسُ
ٱلْأَبْوَابِ كُلُّ بَوَّابٍ وَبَابُهُ * لِأَنَّهُ لَيْسَ لَهُمْ سَيُبَطِّلُهُمْ مِنْ صَنَائِعِهِمْ * لِأَنَّ إِخْوَتَهُمْ أَسْتَعَدُّوا
16 لَهُمْ * وَٱسْتَعَدَّتْ صَنَاعَةُ ٱللهِ فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ لِيُصْنَعَ فِيهِ ٱلْفِصْحُ * وَٱلذَّبَائِحُ قَدَّمُوهَا عَلَى مَذْبَحِ
17 ٱللهِ * كَمَا أَمَرَ ٱلْمَلِكُ يُوسِيَا صَنَعَ بَنُو إِسْرَائِيلَ * وَمِثْلَ ذٰلِكَ ٱلْفِصْحِ مِنْ أَيَّامِ صَمُوئِيلَ ٱلنَّبِيِّ
18 لَمْ يَصْنَعْ سَائِرُ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ مِثْلَ ذٰلِكَ ٱلْفِصْحِ ٱلَّذِي صَنَعَهُ يُوسِيَا وَٱلْكَهَنَةُ وَٱللَّاوِيُّونَ
وَسَائِرُ يَهُودَا وَإِسْرَائِيلَ ٱلَّذِي كَانُوا مَوْجُودِينَ فِي أُورُشَلِيمَ * وَفِي ٱلسَّنَةِ ٱلثَّامِنَةِ عَشَرَ مِنْ
19 مُلْكِ يُوسِيَا صُنِعَ هٰذَا ٱلْعِيدُ *

Pascha celebrate, & disponite corda fra- 6
trum vestrorum ad agendum juxta præ-
ceptum Dei. Destinavit autem Josia 7
populo oves, agnos, hœdos, & capras pro
Paschate (omnibus scilicet præsentibus)
numero triginta millia: hæc ex muni-
ficentia regis. Similiter principes ejus 8
dastinárunt populo, & sacerdotibus,
atque Levitis, Helciæ, Zachariæ, Na-
thaëli, & primatibus domûs Dei, dede-
runtque pro Paschate oves bis mille sex-
centas, boves autem trecentos. Cha- 9
nania verò & Semeia filius fratris ejus,
Hasabia & Jedaël destinárunt Levi-
tis pro Paschate, ovium quinque millia,
boves autem quingentos. Rebus jam 10
præparatis, steterunt sacerdotes in locis
suis, & Levitæ in officiis suis: Tum 11
mactaverunt Pascha prout præcepit De-
us, & sacerdotes de sanguine sparse-
runt. Levitæ pelles detrahebant, & sa- 12
crificia per partes distribuebant patri-
bus suis, populus autem Deo offerebant:
sicut scriptum est in lege Mosis, ita
offerebant singulis matutinis temporibus.
Denique Pascha igne coxerunt debito 13
modo in ollis æneis & in cacabis: cur-
rebant autem omnes filii Israelis. Post 14
hæc sacerdotes, nempe filii Haronis, ii
qui sacrificia & adipem offerebant Le-
vitis; rem suam paraverunt: & tam Le-
vitæ quàm sacerdotes & filii Haronis
fecerunt sibi ministros. Filii Asaph 15
erant in stationibus suis, prout manda-
verat David: Heman & Jeduthun con-
gregaverunt Videntes regis: & custodes
portarum, quilibet janitor portam suam
custodiebat; quia nihil erat quod eos avo-
caret ab officiis eorum: nam fratres
eorum parabant eis. Itaque paratum 16
fuit eâ die opus Dei, ut, in eadem cele-
braretur Pascha: & sacrificia oblata
fuerunt super altare Dei. Quemadmo- 17
dum præcepit rex Josia, fecerunt filii
Israelis. Par illi Paschati, à diebus 18
Samuelis prophetæ, nulli reges Israelis
celebrárunt par illi Paschati quod cele-
bravit Josia cum sacerdotibus & Le-
vitis, & universo Judâ et Israele qui re-
periebantur in Jerusalem. Anno de- 19
cimo octavo regni Josiæ celebratum fuit
hoc Pascha.

דברי הימים ב: לו

: Perath juxta ,Charchemis in *bellandum ad* ,Ægypti rex Necho aſcendit ,domum Joſijahu præparavit quod ,hoc totum Poſt
אַחֲרֵי כָּל־זֹאת אֲשֶׁר הֵכִין יאשיהו אֹתוֹ בֵּית עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהִלָּחֶם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־פְּרָת 20
? Jehudah rex , tibi & mihi Quid : dicendo , nuncios eum ad miſit Et .Joſijahu ej° occurſum in eſt egreſſus &
וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ יאשיהו: וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה־לִּי וְלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה 21
qui Deo à *tibi* deſine : *me feſtinandum ad* ; dixit Deus & ; *mei belli* domum contra ſed ,hodie *tu* te contra non
לֹא עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל־בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי חֲדַל־לְךָ מֵאלֹהִים אֲשֶׁר־
audivit non & : ſe mutavit ,eo cum *pugnandum ad* ſed ,eo ab *ſum facies* Joſijahu avertit non Et .te *corrumpat* non ut ,me cum
עִמִּי וְאַל־יַשְׁחִיתֶךָ: וְלֹא הֵסֵב יאשיהו פָּנָיו מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם בּוֹ הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא שָׁמַע 22
.Joſijahu regem *in jaculatores ſunt jaculati* Et .Meghiddo campo in *pugnandum ad* venit Et .Dei ore ex Necho *verba ad*
אֶל־דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים וַיָּבֹא לְהִלָּחֶם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ: וַיֹּרוּ הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יאשיהו 23
,curru de ejus ſervi eum fecerunt tranſire Et .admodum *langui* quia ,me facite Tranſire : ſuis ſervis rex Dixitque
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד: וַיַּעֲבִירֻהוּ עַבְדָּיו מִן־הַמֶּרְכָּבָה 24
ſepulchris in eſt ſepultus & ,eſt mortuus & ,Jeruſalaim eum fecerunt *ire* & , ei qui ſecundum currum ſuper eũ fecerunt equitare &
וַיִּרְכִּבֻהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלַם וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקִבְרוֹת
.Joſijahu ſuper Irmejahu eſt lamentatus Et .Joſijahu ſuper *lugentes* Jeruſalaim & Jehudah omnis & : ſuorũ patrum
אֲבֹתָיו וְכָל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם מִתְאַבְּלִים עַל־יאשיהו: וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל־יאשיהו 25
ſtatutum in ea dederunt & : hodie uſque Joſijahu ſuper ſuis lamentationibus in cantatrices & , cantores omnes dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת בְּקִינוֹתֵיהֶם עַל־יאשיהו עַד הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק
lege in ſcriptum ſicut ,ejus pietates & ,Joſijahu *verborum reſiduum* Et .lamentationibus in ſcripta ipſa ecce Et .Iſrael ſuper
עַל־יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל־הַקִּינוֹת: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יאשיהו וְחַסְדָּיו כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת 26
.Jehudah & , Iſrael regum libro in ſunt ſcripta ipſa ecce , noviſſimæ & primæ ejus res Et .DOMINI
יְהוָה: וּדְבָרָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה: 27

CAP. XXXVI. לו

.Jeruſalaim in ſuo patre pro eũ conſtituerunt regem & , Joſijahu filium Jehoachaz terræ populus tulerunt Et
וַיִּקְחוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יאשיהו וַיַּמְלִיכֻהוּ תַּחַת אָבִיו בִּירוּשָׁלִָם: 1
.Jeruſalaim in regnavit menſibus tribus & : *ipſum regnando in* , Jehoachaz annorum viginti & trium Filius
בֶּן־שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם: 2
.auri talento & , argenti talentis centum terram *multavit* & , Jeruſalaim in Ægypti rex eum amovit Et
וַיסִירֵהוּ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלִָם וַיַּעֲנֹשׁ אֶת־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב: 3
ejus nomen vertit Et .Jeruſalaim & , Jehudah ſuper ejus fratrem Eljachim Ægypti rex regem conſtituit Et
וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֶת־אֶלְיָקִים אָחִיו עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ 4
quinque & viginti *Filius* .Ægyptum in eum adduxit & , Necho tulit ejus fratrem Jehoachaz & : Jehojachim
יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אָחִיו לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה: 5
DOMINI oculis in malum fecit & : Jeruſalaim in regnavit annis undecim & , *ipſum regnando in* Jehojachim annorum
בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
eum *faciendum ire ad* ,compedibus æreis in eum vinxit & ; Babel rex Nebuchadneſar aſcendit eum Contra .ſui Dei
אֱלֹהָיו: עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהוֹלִיכוֹ 6
.Babel in
בָּבֶלָה:

Verſio VULG. LAT.

Poſtquàm inſtauraverat Joſias templũ, aſcendit Nechao rex Ægypti ad pugnandum in Charcamis juxta Euphraten : & proceſſit in occurſum ejus Joſias. At ille, miſſis ad eum nuntiis, ait ; Quid mihi & tibi eſt, rex Juda, ? non adverſùm te hodiè venio, ſed contra aliam pugno domum, ad quam me Deus feſtinatò ire præcepit : deſine adverſùm Deum facere, qui mecum eſt, ne interficiat te. Noluit Joſias reverti, ſed præparavit contra eum bellum, nec acquievit ſermonibus Nechao ex ore Dei : Verùm perrexit ut dimicaret in campo Mageddo. Ibíque vulneratus à ſagittariis, dixit pueris ſuis ; Educite me de prælio, quia oppidò vulneratus ſum. Qui tranſtulerunt eum de curru in alterum currum, qui ſequebatur eũm more regio, & aſportaverunt eum in Jeruſalem, mortuúſque eſt, & ſepultus in mauſoleo patrum ſuorum : & univerſus Juda & Jeruſalem luxerunt eum : Jeremias maximè : cujus omnes cantores atque cantatrices, uſque in præſentem diem, lamentationes ſuper Joſiam replicant ; & quaſi lex obtinuit in Iſrael : Ecce ſcriptum fertur in lamentationibus. Reliqua autem ſermonum Joſiæ & miſericordiarum ejus ; quæ lege præcepta ſunt Domini, Opera quoque illius prima & noviſſima, ſcripta ſunt in libro regum Juda & Iſrael.

20 21 22 23 25 26 27

CAP. XXXVI.

Tulit ergò populus terræ Joachaz filium Joſiæ, & conſtituit regem pro patre ſuo in Jeruſalem. Viginti trium annorum erat Joachaz cùm regnare cœpiſſet, & tribus menſibus regnavit in Jeruſalem. Amovit autem eum rex Ægypti cùm veniſſet in Jeruſalem, & condemnavit terram centum talentis argenti, & talento auri. Conſtituítque pro eo regem, Eliakim fratrem ejus, ſuper Judam & Jeruſalem : & vertit nomen ejus Joakim : ipſum verò Joachaz tulit ſecum, & abduxit in Ægyptum. Vigintiquinque annorum erat Joakim cùm regnare cœpiſſet, & undecim annis regnavit in Jeruſalem : fecítque malum coram Domino Deo ſuo. Contra hunc aſcendit Nabuchodonoſor rex Chaldæorum, & vinctum catenis duxit in Babylonem.

1 2 3 4 5 6

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

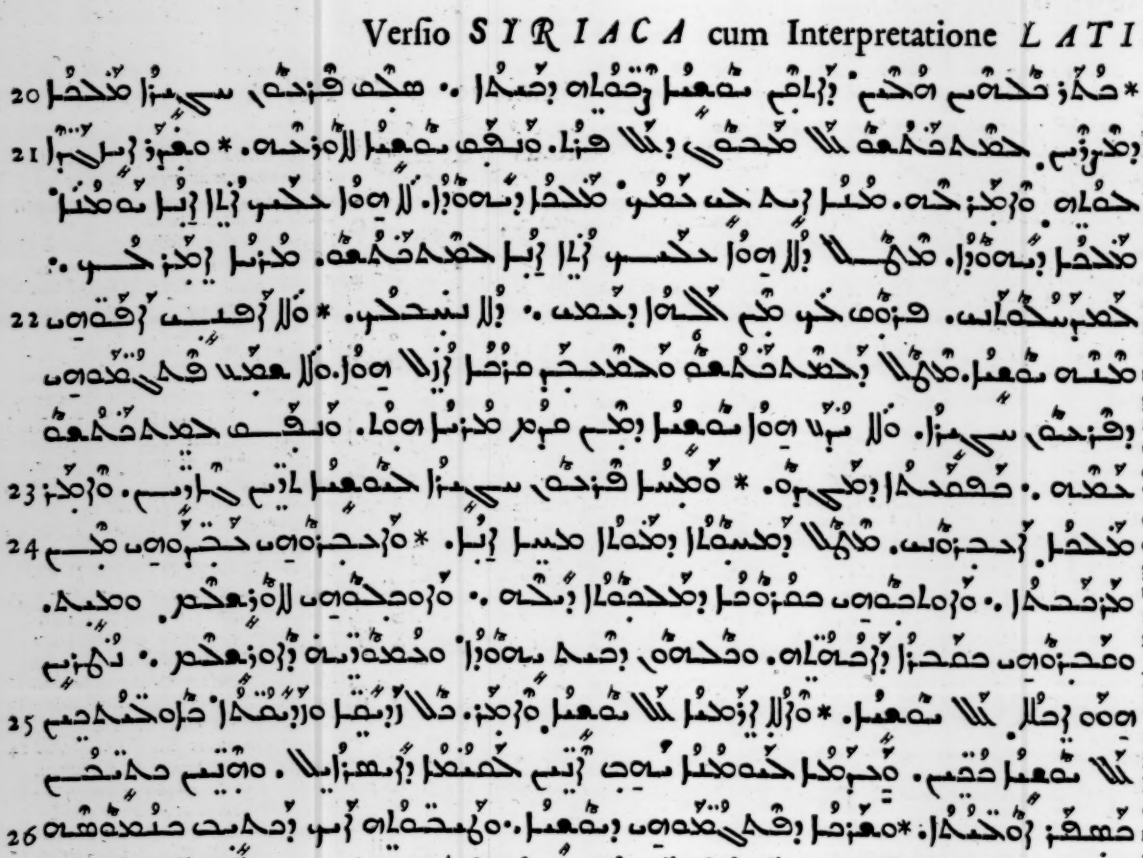

* Poſt omnia iſta, cùm diſpoſuiſſet Joſia res domûs, aſcendit Pharaon Claud° rex Ægypti ad oppugnandum Mabog quæ ſita eſt ſecus Euphratem : aſcendítque Joſia obviàm ei. Ille verò miſſis ad hunc legatis, dixit ei ; Quid negotii mihi tecum eſt rex Judæ ? nequaquam contra te veni hodiè rex Judæ, non enim contra te veni præliaturus. An Dominus tibi dixit ut me terreres ? recede à Deo qui mecum eſt, ne te perdat. Verùm non avertit ab eo faciem ſuam Joſia, quoniam ad pugnandum et bellum gerendum abierat. Cùm ergò non obtemperâſſet ſermonibus Pharaonis Claudi (ignorabat autem Joſia quòd *id* eſſet à Domino) ſed egreſſus eſſet ad pugnandum contra eum in valle Mageddo ; Ferit Pharaon Claudus Joſiam duabus ſagittis : Quare dixit rex, Transferte me, quia lethali vulnere ſum ſaucius. Tranſtulerunt igitur eum ſervi ſui de curru, & impoſuerunt eum carrucæ ipſius regiæ, perduxerúntque in Jeruſalem, ubi mortuus eſt, & ſepultus in ſepulchro patrum ſuorum : omnes autem Judæi & habitatores Jeruſalem conſervabant luctum propter Joſiam. Jeremia quoque lamentatus eſt Joſiam : & dixit ; Omnes juſti & juſtæ, lamentationibus veſtris flete Joſiam, & ad hunc uſque diem dedit eas *lamentationes* in ſtatutum Iſraeli : ſcriptæ ſunt autem in libro lamentationum. Reliquæ res geſtæ Joſiæ, bona ipſius opera qualia præſcribuntur in lege Domini, Et res geſtæ priores ac poſteriores ; ecce ſcriptæ ſunt in libro regum Iſraelis & Judæ.

10 21 22 23 24 25 26 27

CAP. XXXVI.

Accipientes autem populus Jehuahazem Joſiæ filium, ſubſtituerunt eum in regno patri ſuo in Jeruſalem. Natus erat annos viginti tres Jehuahaz cùm regno potitus eſt. Cúmque tres menſes regnâſſet in Jeruſalem, Amovit eum rex Ægypti, Et Eliacimum fratrem ejus præfecit Judæis & habitatoribus Jeruſalem, vocavítque nomen ejus Jojacimum : Jehuahazem verò fratrem ejus aſſumpſit Pharaon Claudus, & deduxit in Ægyptum, ubi mortuus eſt. Natus erat annos vigintiquinque Joiacim cùm regno inauguratus eſt, & undecim annis regnavit in Jeruſalem : fecítque quod malum erat coram Domino Deo ſuo. Contra hunc aſcendit Nebuchadnoſar rex Babelis, & vinxit eum catenis ut abduceret eum in Babelem.

1 2 3 4 5 6

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων (λ) ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφρά-
21 την, καὶ ἐπορεύθη (μ) βασιλεὺς Ἰωσίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους, λέγων, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ Ἰούδα; οὐκ ὀπίσω σοῦ ἥκω σήμερον πόλεμον (ν) πολεμῆσαι· καὶ ὁ θεὸς
22 εἶπε τῷ καταπαῦσαί με. πρόσεχε ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ, μὴ καταφθείρῃ σε. Καὶ οὐκ ἀπέστρε-
ψεν Ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ πολεμῆν αὐτὸν συνεσκευάσθη, καὶ οὐκ (ο) ἤκουσε τῶν λόγων
23 Νεχαὼ διὰ στόματος θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ (π) Μαγεδδώ. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται
τῷ βασιλέα Ἰωσίαν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν (ρ) αὐτοῦ, Ἐξαγάγετέ με, ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.
24 Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον ὃ
ἦν αὐτῷ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων (σ) αὐτοῦ· καὶ
25 πᾶς Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ Ἰωσίαν. Καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ἐπὶ Ἰωσίαν, καὶ εἶπαν πάν-
26 (τ) Ἰσραὴλ, καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων. Καὶ ἦσαν (υ) οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ γε-
27 γραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου, (φ) Καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασι-
λέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

Et ascendit Pharao Nechao rex Ægypti super regem Assyriorum ad flu- 20
men (l) Euphratem. Et ivit rex Josias in occursum ei. Et misit ad e- 21
um nuntios, dicens; Quid mihi, & tibi, rex Juda? Non super te ve-
nio hodiè (m) ad bellandum bellum: & Deus dixit festinare me. (n)
Attende à Deo, qui mecum, nè corrumpat te. Et non avertit Josias 22
faciem suam ab eo: sed ad impugnandum eum confortatus est: & non
audivit verba Nechao per os Dei: & venit ad pugnandum in campo Mi-
geddo. Et sagittaverunt sagittarii super regem Josiam. Et dixit rex 23
pueris suis; Educite me, quoniam laboravi valdè. Et eduxerunt eum 24
pueri ejus de curru: & ascendere fecerunt eum super currum secun-
dum, qui erat ei: & adduxerunt eum in Hierusalem: & mortuus est,
& sepultus est cum patribus suis. Et omnis Juda, & Hierusalem lu-
xerunt super Josiam. Et lamentatus est Hieremias super Josiam: & 25
dixerunt omnes principes, & dominatrices, lamentationem super Josi-
am usque hodiè: & dederunt eam in præceptum super Israel: & ecce
scripta est super lamentationes. Et fuerant reliqua verba Josiæ, & (o) 26
ejus scripta in lege Domini: Et verba ejus prima, & novissima, ecce 27
scripta in libro regum Israel, & Juda.

MS.A. (λ) καὶ ὅτι (μ) ὁ βασιλεὺς (ν) ποιῆσαι· καὶ (ξ) εἶπεν καταπαῦσαί (ο) ἤκουεν (π) Μαγεδών. (ρ) ἑαυτοῦ, (σ) ἑαυτοῦ· (τ) Ἰσραὴλ· ἰδοὺ (υ) οἱ λόγοι Ἰωσία (φ) Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι

ΚΕΦ. λϛ'.

1 Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν (α) αὐτὸν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀντὶ
2 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
τὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ Λο-
βνά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. καὶ ἔδησεν αὐτὸν
3 Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ, τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ μετήγαγεν αὐτὸν
ὁ βασιλεὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσίου.
4 Καὶ κατέστησε Φαραὼ Νεχαὼ τὸν Ἐλιακὶμ υἱὸν Ἰωσία (β) βασιλέα ὑπὲρ Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ μετέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακίμ. καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλαβε Φαραὼ Νεχαὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον (γ) ἔδωκε τῷ Φαραώ. τότε ἠξίωσε τὴν γῆν φο-
5 ρολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον διὰ στόματος Φαραώ· καὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν ἀπήτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ
χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, (δ) δοῦναι Φαραὼ Νεχαώ. Ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύ-
6 ειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (ε) Ζεχωχὰ θυγάτηρ Νη-
εἰὼ ἐκ Ῥαμά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθε Ναβυχοδονόσορ (ζ) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔτη,
καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε κύριος (η) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς Χαλδαίους, καὶ (θ) λῃστεία Σύρων, καὶ λῃ-
στεία Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἀπέστησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον κυ-
ρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν θυμὸς κυρίου ἦν ὅπως Ἰούδαν, τοῦ (ι) ἀποκλεῖσαι αὐτὸν ἀπὸ
προσώπου (κ) αὐτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε, καὶ ἐν αἵματι ἀθῴῳ ᾧ ἐξέχεεν Ἰερου-
6 σαλὴμ, καὶ ἔπλησε τὴν Ἰερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος (λ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς. Καὶ ἀνέβη
ἐπ' αὐτὸν Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, καὶ (μ) ἀπήγαγεν αὐτὸν
εἰς Βαβυλῶνα.

CAP. XXXVI.

Et assumpsit populus terræ Joachaz filium Josiæ, & unxerunt eum, 1
& constituerunt eum pro patre ejus in regem super Hierusalem. Filius 2
viginti & trium annorum Joachaz in regnando ipsum: & tres men-
ses regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Amital filia Hiere-
miæ de Lobna. Et (a) fecit malum in conspectu Domini secundùm omnia
quæ fecerant patres ejus. Et ligavit eum Pharao Nechao in Deblatha in
terra Amath, ut non ille regnaret in Hierusalem. Et transtulit e- 3
um rex in Ægyptum, & imposuit tributum super terram cen-
tum talenta argenti, & talentum auri. Et constituit Pharao Ne- 4
chao ipsum Eliacim filium Josiæ regem super Juda pro Josia
patre ejus: & commutavit nomen ejus Joacim. Et ipsum Joa-
chaz fratrem ejus cepit Pharao Nechao, & introduxit eum in Ægyptum,
& (b) mortuus ibi. Et argentum & aurum dedit Pharaoni. Tunc cœ-
pit terra exigi tributum ut darétur argentum super os Pharaonis, Et
unusquisque secundùm potestatem: exigebat argentum & aurum à populo
terræ, ad dandum Pharaoni Nechao. Erat viginti & quinque annorum 5
Joacim in regnando ipsum, & undecim annos regnavit in Hierusa-
lem. Et nomen matris ejus Zebuda filia Neriæ de Rhama. Et fecit
malum coram Domino juxta omnia, quæcunque fecerant patres ejus. In
diebus ejus venit Nabuchodonosor rex Babylonis in terram: & fuit ei
serviens tres annos: & rebellavit ab eo. Et misit super eos Dominus
Chaldæos, et agmina latronum Syrorum, et agmina latronum Moabita-
rum, et filiorum Ammon, et Samariæ: et recesserunt post verbum hoc juxta
verbum Domini in manu puerorum ejus prophetarum. Veruntamen fu-
ror Domini erat super Judam ad removendum eum à facie sua propter
peccata Manasse, in omnibus quæ fecerat, & in sanguine innocente, quem
effudit Joacim, & implevit Hierusalem sanguine innocente: et non
voluit Dominus exterminare eos. Et ascendit super eum Nabuchodonosor rex Babylonis: et ligavit eum in æreis compedibus, et abduxit eum in Babylonem. 6

MS.A. (α) αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. (β) βασιλέα Ἰούδα (γ) ἔδωκαν τῷ Φαραὼ. καὶ ἔκας χτ (δ) δοῦναι αὐτὸ Φαραὼ (ε) Ζεκχωχὰ (ζ) βασιλεὺς (η) ἐπ' αὐτὸν τὰς (θ) λῃστεια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν (ι) ἀποσῆσαι (κ) ἑαυτοῦ (λ) ὀξολεθρεῦσαι (μ) ἀπήγαγεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *وبعد كل هذا الذي صنع يوسيا. وضع ابنيه بيت الله * طلع فرعون الاعرج ملك مصر
21 من مصر ليحارب منبج التي على الفرات. فخرج يوسيا اليه ليحاربه * فبعث اليه ملك مصر رسلا
وقال له * اي شيء لي معك يا ملك يهودا. ليس اليك جيت. فنح عني وارجع * لئلا تهلكك
22 الالهة الذين معي * فلم يرد يوسيا وجهه عنه * لانه للقتال مصي وللحرب استعد. ولم يسمع
لالفاظ فرعون الاعرج * ولم يعلم يوسيا ان من قدام الله كان هذا * فخرج لمحاربته في برية
23 معديا * فضرب فرعون الاعرج يوسيا بسهمين * فقال لعبيله * تحوني فان ضربة الموت ضربني
24 * فاجاروه عبيله من العمارية * واجلسوه على فرس ملكه * ومروا به الى يروشليم * فمات وقبروه
25 في قبور ابائه * وحزن سائر يهودا وسكان اروشليم الحزن الشديد على يوسيا * وناح ارميا النبي
على يوسيا * وكان سائر الصالحين والصالحات ينوحون عليه ويبكون الى هذه الغاية * وجعلوها
26 سنة لاسرائيل * وها هي مكتوبة في سفر التواريخ * وسائر الفاظ يوسيا * وحيراته مثل ما هو
27 مكتوب في ناموس الله * والفاظه الاولة والاخرة * هي مكتوبة في سفر ملوك اسرائيل ويهودا *

Postquam hæc omnia fecisset Josia, fe- 20
cisset q; vasa domûs Dei; Pharaon Claudius
rex Ægypti ascendit ex Ægypto ut op-
pugnaret Manbeg quæ est secus Euphratē:
processitq; Josia contra eum ut oppugnaret
eum. Quapropter misit ad eum rex Æ- 21
gypti nuntios, & dixit illi; Quid rei
mihi tecum est O rex Judæ? nequaquam
contra te veni: deflecte igitur à me, &
revertere, ne te perdant dii qui mecū sunt.
Verùm non avertit Josia faciem suam ab 22
eo, sed ad pugnam prodiit, & ad bellum
sese accinxit, nec auscultavit sermonibus
Pharaonis Claudi: nesciebat autem Josia
id accidisse permissu divino. Cùm ergò
processisset ad oppugnandum eum in deserto
Magdiæ, Percussit Pharaon Claudus Jo- 23
siam duabus sagittis: quare dixit is servis
suis, Amovete me, quia mortifero vulnere
me percussit. Itaq; transtulerunt eum ser- 24
vi ipsius è curru, & equo ipsius regio im-
positum vexerunt in Jerusalem; ubi cum
mortuus esset, sepelierunt eum in sepul-
chris patrum ejus: & contristatus est uni-
versus Juda et cives Jerusalem vehemen-
ti mœrore propter Josiam. Lamentatus est 25
etiam Jeremia propheta Josiam: & omnes
probi atque probæ lamentabantur eum &
lugebant ad hoc usque tempus: & statue-
runt hoc in legem Israeli, & ecce scripta
est in libro chronicorum. Reliqua autem 26
gesta Josiæ, & bonæ ipsius actiones con-
formes iis quæ scripta sunt in lege Dei,
Et gesta ejusdem priora & posteriora; 27
scripta sunt in libro regum Israelis &
Judæ.

CAP. XXXVI.

1 * واخذ شعب الارض يوحاز بن يوسيا. وملكوه بعد ابيه * وكان ابن اثنين وعشرين سنة * وملك
2 3 4 باروشليم ثلاثة شهور * ثم عزله ملك مصر * واقام الباقيم اخاه على بيت يهودا وعلى سكان
اروشليم * وسمي اسمه يوياقيم * واخذ فرعون الاعرج يوحاز اخاه * ومضى به الى مصر * ومات
5 هناك * وكان يواقيم ابن خمسة وعشرين سنة حين قام بالملك * وملك باروشليم احدي
عشر سنة * وصنع الشر قدام الله الهه * وفي ايامه طلع بختصر ملك بابل * واخذه وشده
6 بالسلاسل * ومضى به الى بابل *

Tulit autem populus terræ Johazem 1
Josiæ filium, & regem constituerunt eum
post patrem ipsius. Dum annum ageret 2
duodecimum: regnavitq; in Jerusalem
tribus mensibus. Tum abdicans eum rex 3
Ægypti, Constituit Eliacimum fratrem 4
ejus super domum Judæ & super cives
Jerusalem, vocavitque nomen ejus Joja-
cimum: Johazem verò fratrem ejus ac-
cepit Pharaon Claudus, abduxitque in
Ægyptum, & mortuus est ibi. Vigesi- 5
mum quintum annum agebat Joacim
cùm regno potiretur: regnavitque in Je-
rusalem undecim annis; et iniquè se gessit
coram Deo, Deo suo. Et in diebus ejus 6
ascendit Bochtonassar rex Babelis, appre-
hendit eum, & catenis vinctum abduxit
in Babelem.

UMI

דברי הימים ב: לו

,Jehojachim *verborum reſiduum* Et .Babel in ſuo templo in ea *dedit* & ,Babel in Nebuchadneſar adduxit DOMINI domus vaſis ex Et
7 8 ומכלי בית יהוה הביא נבוכדנאצר לבבל ויתנם בהיכלו בבבל: ויתר דברי יהויקים
Jehojachin regnavit & : Jehudah & ,Iſrael regum libro in ſcripta ipſa ecce ,*eo ſuper* inventũ & ,fecit quas ej' abominationes &
ותעבתיו אשר עשה והנמצא עליו הנם כתובים על־ספר מלכי ישראל ויהוידה וימלך יהויכין
.Jeruſalaim in regnavit ,diebus decem & ,menſibus tribus & ,*ipſum regnando in* Jehojachin annorũ octo *Filius* .eo pro ej' filius
9 בן־שמונה שנים יהויכין במלכו ושלשה חדשים ועשרת ימים מלך בירושלם
cum Babel in eũ fecit adducere & ,Nebuchadneſar rex miſit anni reverſione in Et .Domini oculis in malum fecit Et
10 ויעש הרע בעיני יהוה: ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויבאהו בבלה עם־
Filius .Jeruſalaim & ,Jehudah ſuper ej' fratrem Sidchijahu regem conſtituit & : Domini domus *deſiderii* vaſis
כלי חמדת בית־יהוה וימלך את־צדקיהו אחיו על־יהודה וירושלם: בן־
11 malum fecit Et .Jeruſalaim in regnavit annis undecim & : *ipſum regnando in* Sidchijahu anni unius & viginti
עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם: ויעש הרע
12 Nebuchadneſar regẽ contra etiam Et .Domini ore ex propheta Irmejahu *faciebus* à ſe humiliavit nec ; ſui Dei Domini oculis in
בעיני יהוה אלהיו לא נכנע מלפני ירמיהו הנביא מפי יהוה: וגם במלך נבוכדנאצר
13 ad *reducendo* à ,ſuum cor roboravit & ,ſuã cervicem induravit & : Deum per eum jurare fecerat qui ,*rebellavit*
מרד אשר השביעו באלהים ויקש את־ערפו ויאמץ את־לבבו משוב אל־
prævaricationem prævaricari multiplicaverunt populus & ,ſacerdotum principes univerſi Etiam .Iſrael Deum Dominum
14 יהוה אלהי ישראל: גם כל־שרי הכהנים והעם הרבו למעול־מעל
miſit Et .Jeruſalaim in ſanctificaverat quam ,Domini domum polluerunt & ,gentium abominationes omnes juxta
15 ככל תעבות הגוים ויטמאו את־בית יהוה אשר הקדיש בירושלם: וישלח
ſuper &,ſuo populo *ſuper* pepercit quia : mittendo & ,*manicando* ſuorũ nunciorũ manum per eos ad eorũ patrum Deus Dominus
יהוה אלהי אבותיהם עליהם ביד מלאכיו השכם ושלוח כי־חמל על־עמו ועל־
, ejus prophetis in *illudentes* & , ejus verba *ſpernentes* & , Dei nuncios in *ſubſannantes* *fuerunt* Et .ſuo habitaculo
16 מעונו: ויהיו מלעבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו
,Chaſdim regem eos contra fecit aſcendere Et .*curationem non ad uſque* ej' populũ in Domini *excandeſcentiam* *aſcendere ad uſque*
עד עלות חמת־יהוה בעמו עד־לאין מרפא: ויעל עליהם את־מלך כשדים
17 Omnes .decrepito & ſeni ,*virgine* & , *electo ſuper* pepercit non & ,eorũ ſanctuarii domo in gladio in eorum *electos* occidit &
ויהרג בחוריהם בחרב בבית מקדשם ולא חמל על־בחור ובתולה זקן וישש הכל
,Domini domus theſauros & , parva & , magna Dei domus vaſa univerſa Et .ejus manum in tradidit
18 נתן בידו: וכל כלי בית האלהים הגדלים והקטנים ואצרות בית יהוה
murum deſtruxeruntque ; Dei domum incenderunt Et .Babel in abduxit omnia ,ej' principum & ,regis theſauros &
19 ואוצרות המלך ושריו הכל הביא בבל: וישרפו את־בית האלהים וינתצו את חומת
reſiduum fecit tranſmigrare Et .*everrumpendo* ej' *deſideriorum* vaſa omnia & ,igne in combuſſerunt ejus palatia omnia & : Jeruſalaim
ירושלם וכל־ארמנותיה שרפו באש וכל־כלי מחמדיה להשחית: וינל השארית
20 ore in Domini verbum explendum Ad .Paras regnum *regnare ad uſque* ,ſervos in ejus filiis & ei fuerunt Et .Babel in gladio à
מן החרב אל־בבל ויהיו־לו ולבניו לעבדים עד־מלך מלכות פרס: למלאות דבר־יהוה בפי
21 .*annos* ſeptuaginta *complendum ad* ,*ceſſavit* *deſolari* diebus omnibus ,ſua ſabbatha terra *voluit* donec ,Irmejahu
ירמיהו עד־רצתה הארץ את־שבתותיה כל־ימי השמה שבתה למלאות שבעים שנה:

Verſio VULG. LAT.

Ad quam & vaſa Domini tranſtulit, & poſuit ea in templo ſuo. Reliqua autem verborum Joakim, & abominationum ejus, quas operatus eſt, & quæ inventa ſunt in eo, continentur in libro regum Juda & Iſrael. Regnavit autem Joachin filius ejus pro eo. Octo annorum erat Joachin cùm regnare cœpiſſet, & tribus menſibus, ac decem diebus regnavit in Jeruſalem, fecitque malum in conſpectu Domini. Cúmque anni circulus volveretur, miſit Nabuchodonoſor rex, qui adduxerunt eum in Babylonem, aſportatis ſimul pretioſiſſimis vaſis domûs Domini. Regem verò conſtituit Sedeciam patruum ejus ſuper Judam & Jerûſalem. Viginti & unius anni erat Sedecias cùm regnare cœpiſſet, & undecim annis regnavit in Jeruſalem. Fecítque malum in oculis Domini Dei ſui, nec erubuit faciem Jeremiæ prophetæ, loquentis ad ſe ex ore Domini. A rege quoque Nabuchodonoſor receſſit, qui adjuraverat eum per Deum : & induravit cervicem ſuam & cor, ut non reverteretur ad Dominum Deum Iſrael. Sed & univerſi principes ſacerdotum, & populus, prævaricati ſunt iniquè juxta univerſas abominationes gentium, & polluerunt domum Domini, quam ſanctificaverat ſibi in Jeruſalem. Mittebat autem Dominus Deus patrum ſuorum ad illos per manum nuntiorum ſuorum, de nocte conſurgens, & quotidiè commonens : eò quòd parceret populo & habitaculo ſuo. At illi ſubſannabant nuntios Dei, & parvipendebant ſermones ejus, illudebántque prophetis, donec aſcenderet furor Domini in populum ejus, & eſſet nulla curatio. Adduxit enim ſuper eos regem Chaldæorum, & interfecit juvenes eorum gladio in domo ſanctuarii ſui : non eſt miſertus adoleſcentis, & virginis, & ſenis, nec decrepiti quidem, ſed omnes tradidit in manibus ejus. Univerſáque vaſa domûs Domini, tam majora, quàm minora, & theſauros templi, & regis, & principum, tranſtulit in Babylonem. Incenderunt hoſtes domum Dei, deſtruxerúntque murum Jeruſalem, univerſas turres combuſſerunt, & quidquid pretioſum fuerat, demoliti ſunt. Si quis evaſerat gladium, ductus in Babylonem ſervivit regi & filiis ejus, donec imperaret rex Perſarum, Et completeretur ſermo Domini ex ore Jeremiæ, & celebraret terra ſabbata ſua : cunctis enim diebus deſolationis egit ſabbatum, uſque dum complerentur ſeptuaginta anni.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Ex omnibus etiam vaſis templi deportavit Nebuchadnaſar in Babelem, & repoſuit ea in templo ſuo in Babele. Reliqua geſta Jojaci-mi, & abominationes quas fecit ; ecce ſcripta ſunt in libro regum Judæ & Iſraelis: regnavítque Jojachin filius ejus poſt ipſum. Natus erat annos octodecim Jojachin cùm regno potitus eſt: & centum diebus regnavit in Jeruſalem; fecítque quod malum erat coram Domino. Anno vertente miſit contra eum Nebuchadnaſar rex, deportavítque eum in Babelẽ, eum *inquam* et vaſa optabilia quæ erant in domo Domini : & regem conſtituit Sodeciam patruum ejus ſuper Judam et ſuper Jeruſalem. Natus erat annos viginti unum Sedecia cùm regno inauguratus eſt, & annos undecim regnavit in Jeruſalem. Fecit autem quod malum erat coram Domino Deo ſuo, nec veritus eſt Jeremiam prophetã qui prophetabat quaſi ex ore Domini. Quin etiam in Nebuchadnaſarem rebellavit, cui juraverat per nomen Domini : & obduravit cervicem ſuam, obduravítque cor ſuum, nec voluit orare coram Dño Deo Iſraelis. Omnes etiam ſeniores ſacerdotum & Levitarũ & populi addiderũt prævaricari prævaricationẽ ſecundùm omnes actiones gentium, & polluerunt domum Domini ſanctam in Jeruſalem. Miſit autem Dominus Deus patrum eorum ad eos per nuntios ſuos manè et veſperè accedentes: miſerebatur enim populi ſui & gregis Dñi. At illi ridebant nuntios Dñi, & contemnebant verba eorum, & deridebant prophetas ejus : donec aſcenderet ira Domini in populum ſuum, adeo ut nullum eſſet eis remedium. Adduxit enim contra eos regem Chaldæorum, qui juvenes eorum gladio trucidavit in ſanctuario ipſorum: & non pepercit adoleſcentibus, nec virginibus, nec ſenibus, imò neque lac ſugentibus, *ſed* omnes tradidit in manũ ejus. Omnia deniq; vaſa domûs Domini tam magna quàm parva, theſaurum domûs Domini, & theſaurũ regis ac principum ejus univerſum, deportavit in Babelem. Domum Domini combuſſit, muros Jeruſalem funditùs evertit, omnia palatia ejus igne ſuccendit, & omnia vaſa optabilia vaſtaverunt. Captivos abduxerunt eos qui gladium effugerant, in Babelem, factíque ſunt ei & filiis ejus ſervi, donec tradidiſſet regnum Perſis : Ut perficeretur verbum Domini, quod locutus fuerat Jeremia propheta: Quatenus oblectaretur terra ſabbathis ſuis, cunctis diebus quibus deſolanda erat, donec abſolverentur ſeptuaginta anni.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπηύξησεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ (ν) αὐτοῦ ἐν
8 Βαβυλῶνι. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν
9 (ο) γαναζὰ μετὰ τῶν πατέρων (π) αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. (ρ) Ὀκτὼ ἐτῶν
Ἰεχονίας ὁτε ἐβασίλευσεν, καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ
10 πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. Καὶ (σ) ὀπισθρόφοντος τὸ ἐνιαυτῷ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ, καὶ (τ)
εἰσήνεγκεν αὐτὸ εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τοῦ ὄπου μηνὸς οἴκου κυρίου· καὶ ἐβασίλευσεν (υ) Σεδεκίαν ἀδελφὸν
11 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἰερουσαλήμ. (φ) Ἐτῶν εἴκοσιν υἱὸς καὶ ἐνὸς ἔτους Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
12 τὸν, καὶ ἔνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, οὐκ ἐν-
13 τραπὴ ἀπὸ προσώπου Ἰερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ στόματος κυρίου. Ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ναβου-
χοδονόσορ ἀθετῆσαι, ἃ ὤρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν (χ)
14 αὐτοῦ κατίσχυσε, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον θεὸν Ἰσραήλ. Καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα, καὶ οἱ ἱερεῖς,
καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς (ψ) ἐπλήθυναν τὰ ἀθετήσαντα ἀθετήματα βδελυγμάτων ἐθνῶν, καὶ ἐμίανον τὸν οἶκον κυ-
15 ρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν (ω) χειρὶ τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέλους (α) αὐτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ (β) αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἀ-
16 γιάσματος αὐτοῦ. Καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες (γ) τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουθενοῦντες τοὺς λόγους αὐτοῦ,
καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη (δ) ὁ θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴα-
17 μα. Καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς βασιλέα Χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ
ἁγιάσματος αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐφείσατο τοῦ Σεδεκίου, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησε, καὶ τοὺς πρε-
18 σβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν. Καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου (ε) τοῦ
θεοῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τοὺς (ζ) θησαυροὺς οἴκου κυρίου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασι-
19 λέως καὶ τῶν μεγιστάνων, πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ κατ-
έσκαψε τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὰς βίρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ, καὶ πᾶν σκεῦος ἔνδοξον εἰς
20 ἀφανισμόν. Καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δου-
21 λους ἕως βασιλείας Μήδων, Τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι
τὴν γῆν τὰ Σάββατα αὐτῆς Σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας (θ) ἐρημώσεως αὐτῆς (ι) Σαββατίσαι εἰς
συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

Et partem vasorum domûs Dominì asportavit in Babylonem, & posuit 7
ea in templo suo in Babylone. Et reliqua verborum Joacim, & omnia quæ 8
fecit, nonne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda?
Et (c) dormivit Joacim cum patribus suis; & sepultus est in Gnozie
cum patribus suis. Et regnavit Jechonias filius ejus pro eo. Octo annorum 9
Jechonias in regnando ipsum: & tres menses, & decem dies re-
gnavit in Hierusalem. Et fecit malum in conspectu Domini. Et vertente 10
anno misit rex Nabuchodonosor, & intulit eum in Babylonem cum vasis
desiderabilibus domûs Domini: & regnare fecit Sedeciam fratrem patris
ejus super Judam, & Hierusalem. Annorum viginti filius, & unius an- 11
ni Sedecias in regnando ipsum: & undecim annos regnavit in Hieruſa-
lem. Et fecit malum in conspectu Domini Dei sui: non est confusus à 12
facie Hieremiæ prophetæ, & ex ore Domini, In faciendo irrita ergà 13
regem Nabuchodonosor ea, quæ adjuraverat eum per Deum: & indura-
vit cervicem suam, & cor suum confortavit ad non reverendū ad Do-
minum Deum Israel. Et omnes glorioſi Juda, & sacerdotes, & populus 14
terræ multiplicârunt prævaricare prævaricationes abominationum gen-
tium: & polluerunt domum Domini, quæ in Hierusalem. Et misit Domi- 15
nus Deus patrum eorum in manu prophetarum suorum, surgens diluculò,
& mittens nuntios suos, quoniam erat parcens populo suo, & sanctua-
rio suo. Et erant subsannantes nuntios ejus, & spernentes verba ejus, 16
& illudentes in prophetis ejus; donec ascendit furor Domini in populum
suum; quoadusq; non fuit curatio. Et adduxit super eos regem Chald eo- 17
rum: et occidit juvenes eorum in gladio in domo sanctuarii ejus: et non
pepercit (d) Sedeciæ; et virginum eorum non est misertus: et seniores
eorum abduxit: omnia tradidit in manibus eorum. Et omnia vasa domûs 18
Dei, magna et parva, et thesauros domûs Domini, et omnes thesauros re-
gis, et magnatum, omnia intulit in Babylonem. Et incendit domum Domi- 19
ni, et demolitus est murum Hierusalem, et palatia ejus incendit in igni, et
omne vas speciosum in perditionem. Et transtulit reſiduos in Babylonē, 20
et fuerunt ei, et filiis ejus in servos usque ad regnum Medorum, Ad im- 21
plendum verbum Domini per os Hieremiæ; donec susciperet terra sab-
bata sua ad sabbatizandum, omnibus diebus desolationis suæ (e) sabbati-
zare in completionem annorum septuaginta.

MS. A. (ν) ἐαυτοῦ (ξ) ἐαυτοῦ, (ο) γανοζὰν (π) ἐαυτοῦ, (ρ) Τριὰς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν (σ) ὀπισγραφέντος (τ) εἰσήγαγεν αὐτὸν (υ) τὸν Σεδεκίαν (φ) Ἐτῶν εἰκοσιτρὶς Σε-
δεκίας (χ) ἑαυτοῦ (ψ) ἐπλήθυνεν (ω) χειρὶ προφητῶν, ὀρθρίζων (α) ἑαυτοῦ, (β) ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἁγιάσματος. Καὶ (γ) ἀγγέλους (δ) θυμὸς (ε) θεοῦ (ζ) θησαυροὺς * καὶ πάντας
(η) βασιλέως καὶ μεγιστάνων, (θ) τῆς ἐρημώσεως (ι) ἐσαββάτισεν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 * وَأَخَذَ جَمِيعَ آنِيَةِ بَيْتِ ٱللَّهِ * وَجَاءَ بِهَا إِلَى بَابِلَ * وَسَائِرَ ٱلْفَاظِ يَوَاقِيمَ * وَٱلسِّيَابِ ٱلَّتِي
8 صَنَعَهَا * مَكْتُوبَةٌ فِي سِفْرِ مُلُوكِ إِسْرَائِيلَ وَيَهُودَا * وَمَلَكَ يَوَاحِينَ ٱبْنُهُ بَعْدَهُ * وَكَانَ
9 يَوَاحِينَ ٱبْنَ ثَمَانِ عَشْرَةَ سَنَةً حِينَ قَامَ بِٱلْمُلْكِ * وَمَلَكَ فِي يُورُشَلِيمَ ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ وَعَشَرَةَ أَيَّامٍ * وَصَنَعَ
ٱلشَّرَّ قُدَّامَ ٱللَّهِ * وَفِي أَحَدِ ٱلسَّنَةِ بَعَثَ ٱلْمَلِكُ بَخْتَنَصَّرُ * وَجَاءَ بِهِ إِلَى بَابِلَ هُوَ وَٱلسِّيَابُ ٱلْفَاخِرَةُ ٱلَّتِي
10 كَانَتْ بَعَيْنٍ فِي بَيْتِ ٱللَّهِ * وَأَقَامَ بَخْتَنَصَّرُ مَكَانَهُ صَدَقِيَّا فِي ٱلْمُلْكِ عَلَى يَهُودَا وَعَلَى
يُورُشَلِيمَ * وَكَانَ صَدَقِيَّا ٱبْنَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ سَنَةً حِينَ قَامَ بِٱلْمُلْكِ * وَمَلَكَ بِأُورُشَلِيمَ
11 إِحْدَى عَشْرَةَ سَنَةً * وَصَنَعَ ٱلشَّرَّ قُدَّامَ ٱللَّهِ إِلَهِهِ * وَلَمْ يَقْرَعْ مِنْ إِرْمِيَاءَ ٱلنَّبِيِّ ٱلَّذِي
12 كَانَ يَتَنَبَّأُ بِكَلِمَةٍ مِنْ فَمِ ٱلرَّبِّ * وَعَصَى عَلَى بَخْتَنَصَّرَ * وَكَانَ قَدْ حَلَفَ لَهُ بِٱسْمِ ٱللَّهِ
13 إِلَهِ إِسْرَائِيلَ * وَعَلَّظَ رَقَبَتَهُ وَقَلْبَهُ * وَلَمْ يَصْلِحْ قُدَّامَ ٱللَّهِ إِلَهِ إِسْرَائِيلَ * وَكُلُّ ٱلرُّؤَسَاءِ
14 وَٱللَّاوِيِّينَ وَٱلشَّعْبِ صَنَعُوا ٱلذَّنْبَ كَمِثْلِ سَائِرِ ٱلْأُمَمِ * وَنَجَّسُوا بَيْتَ ٱلْمَقْدَسِ فِي أُورُشَلِيمَ *
15 * وَبَعَثَ ٱللَّهُ إِلَهُ آبَائِهِمْ بِٱلْمَلَائِكَةِ * وَكَانُوا يُبَاكِرُونَ وَيُرْسِلُونَ * لِيَتَرَحَّمَ عَلَى ٱلْأُمَّةِ ٱلَّتِي
16 أَبْقَتْ * وَكَانُوا يَضْحَكُونَ بِمَلَائِكَةِ ٱللَّهِ * وَيَهْزَءُونَ بِأَقْوَالِهِ * وَيَصْحَكُونَ بِٱلْأَنْبِيَاءِ * حَتَّى طَلَعَ سُخْطُ ٱللَّهِ عَلَى أُمَّتِهِ * فَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شِفَاءٌ *
17 فَأَطْلَعَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ مَلِكَ ٱلْكَلْدَانِيِّينَ ٱلْمُوصِلِيَّ * فَقَتَلَ سَبَاهُمْ فِي ٱلْحَرْبِ فِي بَيْتِ قُدْسِهِمْ * وَلَمْ يَتَرَحَّمْ عَلَى ٱلْأَطْفَالِ
وَلَا عَلَى ٱلْعَذَارَى * وَلَا عَلَى ٱلشُّيُوخِ * وَلَا عَلَى رَاضِعِي ٱللَّبَنِ * وَكُلُّهُمْ سَلَّمَهُمْ فِي يَدَيْهِ *
18 * وَسَائِرُ آنِيَةِ بَيْتِ ٱللَّهِ كِبَارٍ وَصِغَارٍ * وَخَزَائِنُ كُبَرَاءِ ٱلْمُلْكِ كُلُّهُمْ سَبَاهُمْ إِلَى بَابِلَ * وَأَحْرَقَ
19 بَيْتَ ٱللَّهِ * وَقَلَعَ أَسْوَارَ بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ * وَسَائِرَ ٱلصِّيَاعِ أَحْرَقَهَا بِٱلنَّارِ * وَجَمِيعَ ٱلسِّيَابِ
ٱلْفَاخِرَةِ أَبَادَهَا * وَأَخَذَ ٱلسَّبْيَ ٱلَّذِي كَانَ فَضَلَ مِنَ ٱلْقَتْلِ * وَمَضَى بِهِ إِلَى بَابِلَ *
20 فَصَارُوا لَهُ عَبِيدًا وَلِذُرِّيَّتِهِ * حَتَّى فِي مُلْكِ ٱلْفُرْسِ * وَتَمَّ كَلِمَةُ ٱللَّهِ ٱلَّذِي تَكَلَّمَ فِي إِرْمِيَاءَ
21 ٱلنَّبِيِّ * إِلَى أَنْ تَسْتَرِيحَ ٱلْأَرْضُ بِسُبُتِهَا سَائِرَ ٱلْأَيَّامِ * حَتَّى تَمَّ سَبْعُونَ سَنَةً *

Abstulit etiam cuncta vasa domûs Dei, 7
& asportavit ea in Babelem. Reliquæ 8
res gestæ Joiacimi, & flagitia quæ perpetravit, scripta sunt in libro regum Israelis & Judæ: Regnavit autem Joachin filius ejus post ipsum. Decimum octa- 9
vum annum agebat Joachin, cùm regnum suscepit: regnavitque in Jerusalem annis undecim. Malè se gessit 10
coram Deo, Deo suo, nec veritus est Jeremiam prophetam qui prophetabat verbum oris Dei. Rebellavit contra Bochtonassarem, licèt juràsset ei per nomen Dei, 13
Dei Israelis: dènique cervicem animumque suum obduravit, nec oravit coram Deo, Deo Israelis. Omnes etiam sacer- 14
dotes & Levitæ, atque populus mœdacium fecerunt more cæterarum gentium, & contaminaverunt ædem sacrosanctam in Jerusalem. Misit ergò illis Deus, De- 15
us patrum eorum Angelos, qui cùm mane tum vespere adibant eos, ut clementer ageret cum plebe quam elegerat. Illi verò 16
Dei Angelos videbant, illudebant sermonibus eorum, & prophetas irridebant; ita ut excitaretur furor Dei in plebem suam, nec ulla superesset eis medela. Adduxit 17
ergò Deus in eos regem Chaldæorum Babylonicum, qui juvenes eorum gladio peremit intra ædem ipsorū sacrosanctam: nec misertus est infantium, neque virginum, neque senum, neque lac sugentium; sed omnes tradidit in manus ejus. Et 18
omnia vasa domûs Dei tam magna quàm parva, omnesque thesauros principum regni cepit in Babelem. Dei ædem com- 19
bussit, sacrosanctæ urbis mœnia destruxit, omnia oppida igne combussit, vestes quascunque pretiosas perdidit, Et captivos 20
qui cædem evaserant, cepit abduxitque in Babelem, & facti sunt ei & successoribus ejus servi usque ad exitium regni Persarum. Atque ita eventu comproba- 21
tum fuit verbum Dei quod pronuntiaverat per Jeremiam prophetam: quoad terra cessatione suâ quiesceret cunctis diebus, donec expleretur septuaginta anni.

עזרא : א

Chores spiritum Dominus suscitavit, Irmejahu os per Domini verbum explendum ad, Paras regis Chores *uno* anno in Et
22 וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לִכְלוֹת דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר יְהוָה אֶת־רוּחַ כּוֹרֶשׁ
Chores dixit Sic : dicendo, scripturam per etiam &, suum regnum universum per vocem fecit transire &, Paras regis
מֶלֶךְ־פָּרַס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם־בִּמְכְתָּב לֵאמֹר : כֹּה־אָמַר כּוֹרֶשׁ
23 domum ei *edificandum ad me super demandavit* ipse &, cœlorum Deus Dominus mihi dedit terræ regna Omnia : Paras rex
מֶלֶךְ פָּרַס כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי לִבְנוֹת־לוֹ בַיִת
ascendat &, eo cum suus Deus Dominus, ejus populo omni de vobis in quis : Jehudah in quæ, Jerusalaim in
בִּירוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל :

Versio VULG. LAT.

Anno autem primo Cyri regis Persarum, ad explen- 22
dum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum : qui jussit prædicari in universo regno suo, etiam per scripturam, dicens ; Hæc dicit Cyrus rex Persarum ; 23
Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa : quis ex vobis est in omni populo ejus ? sit Dominus Deus suus cum eo, & ascendat.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܒܫܢܬ ܚܕ̈ ܠܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܠܡܫܠܡ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܦܘܡ ܐܪܡܝܐ ܐܬܥܪ ܡܪܝܐ ܐܬ ܪܘܚ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ 22
ܠܡܟܬܒ ܟܠ ܡܠܟܘܬܗ ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܘܐܡܪ ܟܕ̈ ܐܡܪ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܟܠ ܡܠ̈ܟܘܬ ܐܪܥܐ ܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܫܡ̈ܝܐ
ܘܗܘ ܦܩܕ ܥܠܝ ܠܡܒܢܝ ܠܗ ܒܝܬ ܒܝܬ ܩܕܫ ܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 23
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ

Anno primo Cyri regis Persæ, ut consum- 22
maretur verbum Domini per os Jeremiæ prophetæ *prolatum*, excitavit Dominus spiritum Cyri regis Persæ, qui promulgavit per totum regnum suum, & in diplomate expressum erat nomen ejus. Sic dicit Cyrus 23
rex Persa ; Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse commisit mihi ut ædificem illi domum in Jerusalem quæ est in Juda : quisquis vestrûm est de toto populo, qui gratus sit Domino Deo suo, ascendat & veniat ad me.

Finis libri dibre-jamin, in quo continentur versus quinquies mille sexcenti tres.

עזרא : א

CAP. I. א

Dominus suscitavit, Irmeiah ore ex Domini verbum *perficiendum ad*, Paras regis Chores *uno* anno in Et
1 וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לִכְלוֹת דְּבַר־יְהוָה מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר יְהוָה אֶת־
Chores dixit Sic : dicendo *scripturam* etiam &, suum regnum omne *in* vocem fecit transire &, Paras regis Chores spiritum
2 רוּחַ כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם־בִּמְכְתָּב לֵאמֹר : כֹּה אָמַר כֹּרֶשׁ
ædificandum ad, me super mandavit ipse Et .cœli Deus Dominus mihi dedit terræ regna Omnia : Paras rex
מֶלֶךְ פָּרַס כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי לִבְנוֹת־
ascendat & : eo cum ejus Deus Sit ? ejus populo universo de vobis in Quis .Jehudah in quæ, Jerusalaim in domum ei
3 לוֹ בַיִת בִּירוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה : מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל
.Jerusalaim in qui Deus Ipse .Israel Dei Domini domum ædificet & ; Jehudah in quæ, Jerusalaim in
לִירוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָ͏ִם :
, auro *in* & , argento in sui loci viri eum sublevabunt *ibi peregrinans* ipse quibus , locis omnibus ex *reliquum* omnem Et
4 וְכָל־הַנִּשְׁאָר מִכָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־הוּא גָר־שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב
, Jehudah patrum *capita* surrexerũt Et .Jerusalaim in quæ , Dei domui *devotione cum, jumento* in &, substãtia in &
5 וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם־הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָ͏ִם : וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִיהוּדָה
, Domini domum ædificandum ad *ascendendũ ad, ejus* spiritum Deus suscitavit *omni* , Levitæ &, sacerdotes &, Binjamin &
וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכֹל הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת־רוּחוֹ לַעֲלוֹת לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה
, *jumento* in & , substantia in , *auro* in , argenteis vasis in eorum manus *in* roboraverunt eorum *circuitus* omnes Et .Jerusalaim in quæ
6 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָ͏ִם : וְכָל־סְבִיבוֹתֵיהֶם חִזְּקוּ בִּידֵיהֶם בִּכְלֵי־כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ וּבַבְּהֵמָה
.oblatum sponte omne *super* præter , *rebus* preciosis &
וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל־כָּל־הַתִּנְדָּב :

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܒܫܢܬ ܚܕ̈ ܠܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܠܡܫܠܡ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܦܘܡ ܐܪܡܝܐ ܐܬܥܪ ܡܪܝܐ ܐܬ ܪܘܚ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ 1
ܠܡܟܬܒ ܟܠ ܡܠܟܘܬܗ ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܘܐܡܪ ܟܕ̈ ܐܡܪ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܟܠ ܡܠ̈ܟܘܬ ܐܪܥܐ ܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܫܡ̈ܝܐ
ܘܗܘ ܦܩܕ ܥܠܝ ܠܡܒܢܝ ܠܗ ܒܝܬ ܒܝܬ ܩܕܫ ܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 2
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 3
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 4
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 5
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 6
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ

LIBER PRIMUS ESDRÆ.

CAP. I.

IN anno primo Cyri regis Persarum, ut compleretur 1
verbum Domini ex ore Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum : & traduxit vocem in omni regno suo, etiam per scripturam, dicens ; Hæc 2
dicit Cyrus rex Persarum ; Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa. Quis 3
est in vobis de universo populo ejus ? Sit Deus illius cum ipso. Ascendat in Jerusalem, quæ est in Judæa, & ædificet domum Domini Dei Israel, ipse est Deus qui est in Jerusalem. Et omnes reliqui in cunctis locis ubicun- 4
que habitant, adjuvent eum viri de loco suo, argento & auro, & substantiâ, & pecoribus, excepto quod voluntariè offerunt templo Dei, quod est in Jerusalem. Et 5
surrexerunt principes patrum de Juda, & Benjamin, & Sacerdotes, & Levitæ, & omnis cujus Deus suscitavit spiritum, ut ascenderent ad ædificandum templum Domini, quod erat in Jerusalem. Universique qui erant 6
in circuitu, adjuverunt manus eorum in vasis argenteis & aureis, in substantia & jumentis, in supellectili, excep-
tis his quæ sponte obtulerant.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܒܫܢܬ ܚܕ̈ ܠܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܠܡܫܠܡ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܦܘܡ ܐܪܡܝܐ ܐܬܥܪ ܡܪܝܐ ܐܬ ܪܘܚ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ 1
ܠܡܟܬܒ ܟܠ ܡܠܟܘܬܗ ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܘܐܡܪ ܟܕ̈ ܐܡܪ ܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܟܠ ܡܠ̈ܟܘܬ ܐܪܥܐ ܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܫܡ̈ܝܐ
ܘܗܘ ܦܩܕ ܥܠܝ ܠܡܒܢܝ ܠܗ ܒܝܬ ܒܝܬ ܩܕܫ ܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 2
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 3
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 4
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 5
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ 6
ܘܢܣܩ ܠܡܒܢܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗ ܝܫܪܝܠ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܝܪܘܫܠܡ ܕܒܝܗܘܕ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܗ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ

LIBER EZRÆ PROPHETÆ.

CAP. I.

ANno primo Cyri regis Persidis, ad hoc 1
ut compleretur sermo Domini ex dicto Jeremiæ prophetæ ; excitavit Dominus spiritum regis Persidis, adeo ut edictum promulgaret per totum regnum suum, atque etiam 2
scripto diceret : Sic dicit Cyrus rex Persidis, Regnum terræ dedit mihi Dominus Deꝰ cœli, præcepitque mihi ut ædificarem illi domum in Jerusalem civitate quæ est Judæa. Quicunq; inter vos est ex universo populo, 3
cum quo Deꝰ suꝰ adest; ascendat Jerosolymã quæ est in Judæa, & ædificet ædem Dño Deo Israelis, illi Deo qui est in Jerusalẽ. Quicunq; 4
superstes est ubicunq; locorum in quibꝰ fuerit inquilinus, abducant eum populares ejꝰ unà cum argento, auro, possessione, atque jumentis (discretè *tamen*) in domũ Dei quæ est in Jerusalẽ. Quamobrẽ surrexerunt præci- 5
pui patres Judæ et Benjaminis, necnon sacerdotes ac Levitæ, & omnes illi quorũ spiritũ excitaverat Deꝰ; ut ascenderent ad ædificandũ ædẽ Dño Deo qui est in Jerusalem. Et 6
omnes ii qui circa illos erant, sustentaverũt illos vasis argenteis & aureis, facultatibus, & jumentis, multisque muneribus ; quicunque *scilicet* voluerunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως Περσῶν, μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε (κ) κηρύξαι ἐν πάσῃ τῇ βασι-
23 λείᾳ αὐτοῦ ἐν γραπτῷ, λέγων, Τάδε λέγει Κύρος βασιλεὺς (λ) Περσῶν πάσας ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, Ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομῆσαι (μ) οἶκον αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ; ἔσαι (ν) θεὸς αὐτῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω.

Τέλος τῆς Παρακλητομένων.

Anno primo Cyri regis Perſarum, poſtquàm impletum eſt verbum Domini per os Hieremiæ, ſuſcitavit Dominus ſpiritum Cyri regis Perſarum : & juſſit prædicari in omni regno ſuo in ſcripto, dicens ; Hæc dicit 22 *Cyrus rex Perſarum omnibus regnis terræ ; Dedit mihi Dominus Deus cæli, & ipſe mandavit mihi ædificare domum ei in Hieruſalem in Judæa. Quis ex vobis ex omni populo ejus ? erit Deus ejus cum eo, &* 23 *aſcendat.*

MS. A. (κ) τοῦ κηρύξαι αὐτὸς ἐν (λ) Περσῶν, Πάσας τὰς βασιλείας τ῀ γῆς ἔδωκέν μοι (μ) αὐτῷ οἶκον ἐν (ν) ὁ θεὸς
Παρακλητομένων τῶν βασιλέων Ἰούδα β'.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * وَفِي ٱلسَّنَةِ ٱلْأُولَى لِكُورُسَ مَلِكِ ٱلْفُرْسِ * لِيُحْتَمَ كَلِمَةُ ٱللهِ فِي فَمِ إِرْمِيَاءَ ٱلنَّبِيِّ * فَأَثَارَ ٱللهُ رُوحَ
كُورُسَ مَلِكِ ٱلْفُرْسِ وَنَادَى فِي سَائِرِ مَمْلَكَتِهِ * وَكَتَبَ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُ ٱسْمِهِ يَقُولُ
23 كَذَلِكَ * كُورُسُ مَلِكُ ٱلْفُرْسِ أَمَرَ كُلَّ مَمْلَكَاتِ ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَعْطَانِي ٱللهُ * إِلَهُ ٱلسَّمَاءِ هُوَ
ٱلَّذِي أَمَرَ أَنْ أَبْنِيَ لَهُ بَيْتًا فِي أُورُشَلِيمَ ٱلَّتِي فِي يَهُودَا * فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مِنْ سَائِرِ سِبْطِ
ٱللهِ ٱلْإِلَهِ يُرِيدُ أَنْ يَطْلَعَ فَيَحْيَى *

Anno primo Cyri regis Perſarum, ut concluderetur verbum Dei per os Jeremiæ prophetæ prolatum, excitavit Deus ſpiritum Cyri regis Perſarum, ut promulgaret per totum regnum ſuum, & ſcriberet 22 *epiſtolam in qua mentio fiebat nominis ejus hiſce verbis : Cyrus rex Perſarum* 23 *hæc mandat omnibus regnis terræ quæ dedit mihi Deus : Deus cæli eſt qui præcepit ut extruerem ſibi domum in Jeruſalem quæ eſt in Juda : quiſquis ergò veſtrûm de toto populo Domini Dei voluerit aſcendere, veniat.*

* كَمَلَ بِعَوْنِ ٱللهِ وَحُسْنِ تَوْفِيقِهِ كِتَابُ أَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ * وَكِتَابُ فَضَلَاتِ ٱلْمُلُوكِ *
* وَلِوَاهِبِ ٱلْعَقْلِ ٱلْحَمْدُ إِلَى ٱلْأَدْهَارِ آمِينَ *

Abſolutus eſt cum Auxilio & optimâ Dei providentiâ liber voluminum regum, & liber ſupplementorum regum:

Largitori autem intellectûs, honor in ſæcula, Amen.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(†) ΕΣΔΡΑΣ Α'.

ESDRAS LIB. I.

Notandum, primum hunc Eſdræ librum, Septuaginta Interpretibus ſecundum eſſe.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ διήγγειλε φωνῇ ἐν πάσῃ βασιλείᾳ
2 αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ, λέγων, Οὕτως εἶπε Κύρος βασιλεὺς Περσῶν, Πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ (α) οἰκοδομῆσαι οἶκον αὐτῷ
3 ἐν Ἰερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ; καὶ ἔσαι ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσετ) εἰς Ἰερουσαλὴμ (β) τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον θεοῦ Ἰσραὴλ,
4 αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ, καὶ λήψονται) αὐτὸν ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ, (γ) καὶ χρυσίῳ, καὶ ἀποσκευῇ, καὶ κτή-
5 νεσι μετὰ τοῦ ἐκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ὄντος ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Ἰούδα καὶ (δ) Βενιαμὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, πάντων ὧν ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀ-
6 ναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ὄντα ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν (ε) ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν (ζ) αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου, ἐν χρυσῷ, (η) ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κτηνώσεσι, καὶ ἐν ξενίοις, (θ) πάρεξ τῶν ἐκουσίων.

CAP. I.

1 *ET in primo anno Cyri regis Perſarum, ut compleretur verbum Domini ex ore Hieremiæ, ſuſcitavit Dominus ſpiritum Cyri regis Perſarum, & tranſmiſit vocem in omni regno ſuo, etiam in ſcriptura,*
2 *dicens ; Sic dixit Cyrus rex Perſarum, Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cæli, & ipſe requiſivit ſuper me, ad ædificandum ipſi domum in Hieruſalem, quæ in Judæa. Quis in vobis de univerſo*
3 *populo ejus ? Et erit Deus illius cum eo, & aſcendet in Hieruſalem, quæ in Judæa, & ædificet domum Dei Iſrael : ipſe eſt Deus, qui in Hieruſalem. Et omnis reſiduus ex omnibus locis, ubi ipſe habitat ibi,*
4 *& ſument eum viri loci ejus in argento, & auro, & (a) apparatu, & pecoribus unà cum voluntario in domum Dei, quæ in Hieruſalem. Et*
5 *ſurrexerunt principes patriarum Juda, & Benjamin, & ſacerdotes, & Levitæ, omnes quorum ſuſcitavit Deus ſpiritum eorum aſcendere ad ædificandam domum Domini, quæ in Hieruſalem. Et omnes, qui in (b)*
6 *circuitu, confortaverunt in manibus eorum in vaſis argenti, in auro, in apparatu, et in pecoribus, & in xeniis præter voluntaria.*

MS. A. (†) . . . . . ἱερεύς. (α) οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν (β) ἢ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, (γ) καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, (δ) Βενιαμεὶν, καὶ οἱ Λευῖται, πάντες ὧν (ε) ἐνίσχυσαν (ζ) ἐαυτῶν (η) καὶ ἐν ἀποσκευῇ, (θ) πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلسِّفْرُ ٱلْأَوَّلُ لِعَزَرْا ٱلْكَاتِبِ قَارِئِ ٱلنَّامُوسِ *

* اَلْفَصْلُ ٱلْأَوَّلُ *

1 * فَلَمَّا كَانَ فِي أَوَّلِ سَنَةٍ مِنْ سِنِي قُورُسَ مَلِكِ فَارِسَ * عِنْدَ تَمَامِ كَلَامِ ٱلرَّبِّ عَلَى فَمِ إِرْمِيَاءَ *
2 بَعَثَ ٱلرَّبُّ رُوحَ قُورُسَ مَلِكِ فَارِسَ * فَأَمَرَ بِأَمْرٍ فِي جَمِيعِ مُلْكِهِ * وَكَتَبَ قَائِلًا * هٰذَا مَا
يَقُولُ قُورُسُ مَلِكُ فَارِسَ * إِنَّ ٱلرَّبَّ إِلَهَ ٱلسَّمَاءِ قَدْ أَعْطَانِي مُلْكَ جَمِيعِ ٱلْأَرْضِ * وَأَمَرَنِي أَنْ
أَبْنِيَ لَهُ بَيْتًا فِي بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ ٱلَّذِي فِي ٱلْيَهُودِيَّةِ * فَمَنْ كَانَ فِيكُمْ مِنْ جَمِيعِ سِبْطِهِ
3 ٱللهِ مَعَهُ * فَلْيَصْعَدْ إِلَى أُورُشَلِيمَ ٱلْيَهُودِيَّةِ * وَلْيَبْنِ بَيْتَ إِلَهِ إِسْرَائِيلَ وَٱللهِ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ
4 ٱلْمَقْدِسِ * وَكُلُّ مَنْ بَقِيَ مِنْ جَمِيعِ ٱلْأَمَاكِنِ * وَحَيْثُمَا كَانَ سَاكِنًا فِيهِ فَيَأْخُذُ
أَهْلُ ٱلْمَكَانِ بِفِضَّةٍ وَذَهَبٍ وَمَتَاعٍ وَدَوَابَّ بِطَيِّبِ نَفْسٍ إِلَى بَيْتِ ٱللهِ ٱلَّذِي فِي أُورُشَلِيمَ * فَقَامَ
5 أَرَاكِنَةُ قَبِيلِ يَهُودَا وَبِنْيَامِينَ * وَٱلْكَهَنَةُ وَٱللَّاوِيُّونَ * وَكُلُّ مَنْ حَرَّكَ ٱللهُ رُوحَهُ * لِيَصْعَدَ
إِلَى بِنَاءِ بَيْتِ ٱلرَّبِّ ٱلَّذِي فِي بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ * وَكُلُّ مَنْ كَانَ حَوْلَهُمْ قَوَّوْهُمْ بِٱلْفِضَّةِ
6 وَٱلذَّهَبِ وَٱلْمَتَاعِ وَٱلدَّوَابِّ وَٱلْهَدَايَا * سِوَى مَنْ كَانَتْ نَفْسُهُ طَيِّبَةً *

LIBER PRIMUS
EZRÆ SACERDOTIS
LEGISPERITI.

CAPUT. I.

1 *VErtente primo anno ex annis Cyri regis Perſidis, ad complementum verborum Domini per os Jeremiæ, excitavit Dominus ſpiritum Cyri regis Perſidis, ut edicto juberet in toto regno ſuo,*
2 *ſcriberetque dicens : Hoc eſt quod edicit Cyrus rex Perſidis ; Dominus quidem Deus cæli tradidit mihi regnum totius terræ, præcepitque mihi ut ædem extruerem ei in Jeruſalem quæ eſt in*
3 *Judæa. Itzirco quiſquis inter vos eſt ex univerſo populo ipſius, cui Deus adſit ; aſcendat Jeroſolymam Judææ, extruatque ædem Dei Iſraelis, & Dei qui eſt in Jeruſalem. Et quicunque*
4 *ſuperſtes eſt ubique locorum, ubicunque colonus fuerit ; ducant eum cives loci illius cum argento, auro, ſupelleƈtile, & jumentis, liberali animo, in domum Dei qui eſt in Jeruſalem. Itaque ſurrexe-*
5 *runt baſes familiarum Judæ & Benjaminis, ſacerdotes ac Levitæ, & omnes ii quorum ſpiritum moverat Deus ; ut aſcenderent ad extruendam ædem Dei qui eſt in Jeruſalem. Et eos*
6 *omnes qui circum ipſos erant, confortaverunt argento, auro, ſupelleƈtile, jumentis, atque muneribus ; præter illos quibus ſpontanea erat voluntas.*

עזרא : ב

domo in ea *dedicata* &, Jeruſalaim de Nebuchadneſar eduxerat quæ, Domini domus vaſa protulit Chores rex Et
7 והמלך כורש הוציא את־כלי בית־יהוה אשר הוציא נבוכדנצר מירושלם ויתם בבית
.Jehudah *prælato* Sesbaſſar ipſi ea numeravit &, theſaurarii Mithredath manû *ſuper* Paras rex Chores ea eduxit Et. *ſuorũ Deorum*
8 אלהיו : ויוציאם כורש מלך־פרס על־יד מתרדת הגזבר ויספרם לששבצר הנשיא ליהודה :
auri Expiatoria ,viginti & novem cultri : mille *argenti pollubra* ,triginta *auri pollubra* ,*eorum numerus* iſti Et
9 10 ואלה מספרם אגרטלי זהב שלשים אגרטלי־כסף אלף מחלפים תשעה ועשרים : כפורי זהב
,*argenti & auri* vaſa Omnia .mille alia vaſa : decem & quadringenta ,*ſecunda* argentea *expiatoria* : triginta
11 שלשים כפורי כסף משנים ארבע מאות ועשרה כלים אחרים אלף : כל־כלים לזהב ולכסף
.Jeruſalaim in Babel è captivitatem *fieri* aſcendere cum ,Sesbaſar fecit aſcendere Omnia .quadringenta & ,millia quinque
חמשת אלפים וארבע מאות הכל העלה ששבצר עם העלות הגולה מבבל לירושלם :

CAP. II. ב

.Babel in Babel rex Nebuchadneſar fecit tranſmigrare quam ,tranſmigrationis captivitate de aſcendentes provinciæ filii iſti Et
1 ואלה׳ בני המדינה העלים משבי הגולה אשר הגלה נבוכדנצור מלך־בבל לבבל
, Seraiah ,Nechemiah ,Jeſuah ,Zerubbabel cum venerunt Qui .ſuã civitatẽ in unuſquiſque ,Jehudah &, Jeruſalaim in ſunt reverſi Et
2 וישובו לירושלם ויהודה איש לעירו : אשר־באו עם־זרבבל ישוע נחמיה שריה
,millia duo Parhos Filii .Iſrael populi virorum numerus ; Bahanah ,Rechum ,Bigvai ,Miſpar ,Bilſan ,Mordochai ,Rehelaiah
3 רעליה מרדכי בלשן מספר בגוי רחום בענה מספר אנשי עם ישראל : בני פרעש אלפים
quinque ſeptingenti ,Arach Filii .duo & ſeptuaginta trecenti ,Sephatiah Filii .duo & ſeptuaginta centum
4 5 מאה שבעים ושנים : בני שפטיה שלש מאות שבעים ושנים : בני ארח שבע מאות חמשה
,Helam Filii .duodecim & octingenti millia duo ,Joab ,Jeſuah filiorum ,moab-Pachat Filii .ſeptuaginta &
6 7 ושבעים : בני־פחת מואב לבני ישוע יואב אלפים שמנה מאות ושנים עשר : בני עילם
, Zacchai Filii .quinque & quadraginta & nongenti ,Zattu Filii .quatuor & ,quinquaginta ,ducenti mille
8 9 אלף מאתים חמשים וארבעה : בני זתוא תשע מאות וארבעים : בני זכי
.tres & viginti ſexcenti ,Bebai Filii .duo & quadraginta ſexcenti ,Bani Filii .ſexaginta & ſeptingenti
10 11 שבע מאות וששים : בני בני ששׁ מאות ארבעים ושנים : בני בבי ששׁ מאות עשרים ושלשה :
,Bigvai Filii .ſex & ſexaginta ſexcenti ,Adonicam Filii .duo & viginti ducenti mille ,Haſghad Filii
12 13 בני עזגד אלף מאתים עשרים ושנים : בני אדניקם ששׁ מאות ששים ושׁשׁה : בני בגוי
14 Chizchijah ipſi Ather Filii .quatuor & quinquaginta quadringenti ,Hadin Filii .ſex & quinquaginta ,millia duo
15 16 אלפים חמשים ושׁשׁה : בני עדין ארבע מאות חמשים וארבעה : בני־אטר ליחזקיה
.duodecim & centum ,Jorah Filii .tres & viginti trecenti ,Beſai Filii .octo & nonaginta
17 18 תשעים ושמנה : בני בצי שלש מאות עשרים ושלשה : בני יורה מאה ושנים עשר :
centum ,lechem-Beth Filii .quinque & nongenti Ghibbar Filii .tres & viginti ducenti ,Chaſum Filii
19 20 בני חשם מאתים עשרים ושלשה : בני נבר חשעים וחמשה : בני בית לחם מאה
Haſmaveth Filii .octo & viginti centum ,Hanathoth Viri .ſex & quinquaginta Netophah Viri .tres & viginti
21 22 עשרים ושלשה : אנשי נטפה חמשים ושׁשׁה : אנשי ענתות מאה עשרים ושמנה : בני עזמות
23 24 Ramah Filii .tres & quadraginta & ſeptingenti Beeroth &, Chephirah harim-Chiriath Filii .duo & quadraginta
25 26 ארבעים ושנים : בני קרית ערים כפירה ובארות שבע מאות וארבעים ושלשה : בני הרמה
.duo & viginti centum Michmas Viri .unus & viginti ſexcenti Ghabah &
27 וגבע ששׁ מאות עשרים ואחד : אנשי מכמס מאה עשרים ושנים :

Verſio VULG. LAT.

Rex quoq; Cyrus protulit vaſa templi Dñi, quæ tulerat 7
Nabuchodonoſor de Jeruſalẽ, & poſuerat ea in templo
dei ſui. Protulit autem ea Cyr⁹ rex Perſarum per ma- 8
nũ Mithridatis filii Gazabar, & annumeravit ea Saſſa-
baſar principi Juda. Et hic eſt numerus eorum: Phia- 9
læ aureæ triginta, phialæ argenteæ mille, cultri viginti-
novem, ſcyphi aurei triginta, Scyphi argentei ſecundi 10
quadringenti decem: vaſa alia mille. Omnia vaſa au- 11
rea & argentea, quinque millia quadringenta: univerſa
tulit Saſſabaſar, cum his qui aſcendebant de tranſmi-
gratione Babylonis in Jeruſalem.

CAP. II.

Hi ſunt autem provinciæ filii, qui aſcenderunt de 1
captivitate, quam tranſtulerat Nabuchodonoſor
rex Babylonis in Babylonem, & reverſi ſunt in
Jeruſalem & Judam, unuſquiſque in civitatem
ſuam. Qui venerunt cum Zorobabel; Joſue, Ne- 2
hemia, Saraia, Rahelaia, Mardochai, Belſan,
Meſphar, Beguai, Rehum, Baana. Numerus vi-
rorum populi Iſrael: Filii Pharos, duo millia cen- 3
tum ſeptuagintaduo. Filii Sephatia, trecenti ſeptua- 4
gintaduo. Filii Area, ſeptingenti ſeptuaginta quinque. 5
Filii Phahath Moab, filiorũ Joſue Joab, duo millia o- 6
ctingenti duodecim. Filii Ælam, mille ducenti quin- 7
quaginta quatuor. Filii Zethua, nongenti quadraginta- 8
quinque. Filii Zachai, ſeptingenti ſexaginta. Filii Ba- 9 10
ni, ſexcenti quadragintaduo. Filii Bebai, ſexcenti vigin- 11
titres. Filii Azgad, mille ducenti vigintiduo. Filii A- 12 13
donicam, ſexcenti ſexagintaſex. Filii Beguai, duo mil- 14
lia quinquagintaſex. Filii Adin, quadringenti quin- 15
quagintaquatuor. Filii Ather, qui erant ex Ezechia, 16
nonagintaocto. Filii Beſai, trecenti vigintitres. Filii 17 18
Jora, centum duodecim. Filii Haſum, ducenti viginti- 19
tres. Filii Gebbar, nonagintaquinque. Filii Bethlehem, 20 21
centum vigintitres. Viri Netupha, quinquagintaſex. 22
Viri Anathoth, centũ vigintiocto. Filii Azmaueth, qua- 23 24
dragintaduo. Filii Cariathiarim, Cephira, et Beroth, 25
ſeptingenti quadragintatres. Filii Rama & Gabaa, 26
ſexcenti vigintiunus. Viri Machmas, centum vigin- 27
tiduo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Et rex Cyrus produxit vaſa domûs Domini, 7
quæ eduxerat Nebuchadnoſar rex Babelis è
Jeruſalem, intuleratque in domum numinis
ſui: Produxit inquam illa Cyrus rex Perſidis 8
per Mehderatem theſaurarium, tradiditque
Seſmaſari principi Judæ. Illorum autem nu- 9
merus is erat: Lagenæ aureæ triginta, lagenæ
argenteæ mille, ſtolæ viginti novem: Quin- 10
talia argenti duplicati quadringenta & de-
cem, item quintalia auri triginta, aliaque
vaſa mille. Omnia vaſa aurea & argentea, 11
quinquies mille quadringenta: omnia iſta aſ-
portavit Seſmaſar unà cum vecta ſupellecti-
le captivorum qui aſcenderunt è Babele in
Jeruſalem.

CAP. II.

Atque hi ſunt cives qui aſcenderunt è ca- 1
ptivitate quam abduxerat Nebuchadnoſar
rex Babelis & aſportaverat in Babelem, re-
verſique ſunt in Jeruſalem & Judæam, & ab-
ierunt quiſque in urbem ſuam. Qui ingreſſi 2
ſunt cum Zorbabele, *fuerunt* Jeſus, Nehemia,
Saria, Arelaia, Mordechai, Beliſan, Meniana,
Baguai, Arhum, Baana. Numerus hominum 3
Iſraelitarum *is eſt*: filii Pharhoſi, duo millia
centum ſeptuagintaduo. Filii Sephatiæ, tre- 4
centi ſeptuagintaduo. Filii Arahi, ſeptingen- 5
ti ſeptuaginta quinque: Filii dominii Moa- 6
bi, filii Jeſu & Joabi, duo millia octingenti
duodecim: Filii Ilami, mille ducenti quin- 7
quaginta quatuor: Filii Zathiæ, nongenti 8
quadraginta quinque: Filii Zachæi, ſeptin- 9
genti ſoxaginta: Filii Bani, centum quadra- 10
ginta duo: Filii Bachi, ſexcenti viginti tres: 11
Filii Godar, mille ducenti viginti duo: 12
Filii Adonicom, ſexcenti ſexaginta ſex: 13
Filii Baguai, bis mille quinquaginta ſex: 14
Filii Addon, quadringenti ſexaginta qua- 15
tuor: Filii Ataris ex Hezecia, nona- 16
ginta octo: Filii Boſaris, trecenti vi- 17
ginti tres: Filii Judæ, centum duo- 18
decim: Filii Hoſam, ducenti viginti 19
tres: Filii Gad, nonaginta quin- 20
que: Bethlehemitæ, centum viginti 21
tres: Cives Notaphæ, quinquaginta 22
ſex: Cives Anathoth, centum viginti 23
octo: Cives Azmoth, quadraginta duo: 24
Cives Kuriath-naarin, Chepiræ, Biræ, & 25
Tesbais; centum quadraginta tres; Cives 26
Ramathæ & Gabaæ, ſeptingenti viginti u- 27
nus: Cives Machmas, centum viginti
duo:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ὁ βασιλεὺς Κύρ(ος) ἐξήνεγκε τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, ἃ ἔλαβεν Ναβυχοδονόσορ ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔθετο αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ· 8 καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ (ι) Κύρ(ος) ὁ βασιλεὺς Περσῶν διὰ χειρὸς (ι) Μιθριδάτου γαζαφυλακίου, καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτὰ (κ) τῷ Σαναβασσάρῃ τῷ ἄρχοντι τῆς Ἰούδα. 9 Καὶ ἔστω ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· φιάλαι χρυσαῖ τριάκοντα, καὶ φιάλαι ἀργυραῖ χίλιαι, παρηλλαγμέναι ἐννέα καὶ εἴκοσι, (λ) κεφυρῖναι 10 χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ (μ) ἀργυροῖ δίπλοῖ τετρακόσια δέκα, καὶ σκεύη ἕτερα χίλια. 11 Πάντα τὰ σκεύη τῷ χρυσῷ καὶ τῷ ἀργύρῳ πεντακισχίλια τετρακόσια, τὰ πάντα (ν) ἀναβαίνοντα μετὰ Σαναβασσὰρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ.

Et rex Cyrus protulit vasa domûs Domini, quæ tulerat Nabuchodonosor de Hierusalem, & dederat ea in domo dei sui. Et protulit ea Cyrus rex Persarum super manum Mithradatis Gasbareni. Et numeravit ea ipsi Sasabasar principi Juda. Et hic numerus eorum: Phialæ aureæ triginta, & phialæ argenteæ mille, mutatoria novem & viginti, (ε) Cephisres aurei triginta, Et argentei duplices quadringenta decem, & vasa alia mille: Omnia vasa auro & argento quinque millia quadringenta: omnia (d) ascendentia cum Sasabasar à transmigratione è Babylone in Hierusalem.

MS. A. (ι) Κύρ(ος) βασιλεὺς (ι) Μιθριδάτου γαζαφυλακίου, (κ) τῷ Σαναβασσάρῳ (λ) κεφυρῆν χρύσιοι (μ) ἀργυροῖ, Σκεύη ἕτερα (ν) τὰ ἀναβαίνοντα μετὰ Σαναβασσὰρ

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε Ναβυχοδονόσορ
2 βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ Ἰούδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ· Οἳ ἦλθον μετὰ Ζοροβάβελ, Ἰησοῦ, Νεεμίας, Σαραΐας, Ῥεελίας, Μαρδοχαίου, Βαλασὰν, Μασφὰρ, Βαγουαὶ, Ῥεελίου, Βαανά· ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ Ἰσραήλ. 3 Υἱοὶ (α) Φαρὲς, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντατρία. 4 5 6 Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκοντατρία. 7 Υἱοὶ Ἄρες, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκοντατέσσαρες. 8 Υἱοὶ Φααθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοὺ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο. 9 Υἱοὶ Αἴλαμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. 10 Υἱοὶ (β) Ζαθουὶ, ἐννακόσιοι (γ) τεσσαρακοντατρία. 11 Υἱοὶ (δ) Ζακχὺ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. 12 Υἱοὶ Βανουὶ, ἑξακόσιοι (ε) τεσσαρακονταδύο. 13 Υἱοὶ Βαβαΐ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. 14 Υἱοὶ (ζ) Ἀσγὰδ, χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο. 15 Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκοντατρεῖς. 16 Υἱοὶ (η) Βαγουὶ, δισχίλιοι πεντηκοντατέσσαρες. 17 Υἱοὶ Ἀδὶν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. 18 Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐνενηκοντατρία. 19 Υἱοὶ Βησαΐ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. 20 Υἱοὶ Ἰωρὰ, ἑκατὸν δεκαδύο. 21 Υἱοὶ Ἀσὲμ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. 22 Υἱοὶ Γαβὲρ, ἐνενηκοντατέσσαρες. 23 Υἱοὶ Βεθλαὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. 24 Υἱοὶ (θ) Νετωφὰ, πεντηκοντατέσσαρες. 25 Υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. 26 Υἱοὶ Ἀζμωθ, (ι) τεσσαρακοντα δύο. 27 Υἱοὶ Καριαθιαρὶμ, (ι) Χαφιρὰ, καὶ Βηρωθ, ἑπτακόσιοι (κ) τεσσαρακονταπρεῖς. Υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς. 28 Ἄνδρες (λ) Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.

CAP. II.

ET hi filii provinciæ, ascendentes de captivitate transmigrationis, 1 quam transmigrare fecerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem; & reversi sunt in Hierusalem, & Juda, vir in civitatem suam. Qui 2 venerunt cum Zorobabel; Jesu, Neemias, Saraias, Reelias, Mardocheus, Balasan, Masphar, Bague, Reum, Baana. Virorum numerus populi Israel: Filii Phares, duo millia centum septuaginta duo: Filii Sa- 3 4 phatia, trecenti septuaginta duo: Filii Ares, septingenti septuaginta 5 quinque: Filii Phaath Moab de filiis Jesue Joab, duo millia octingenti duodecim: Filii Ailam, mille ducenti quinquaginta quatuor. Filii 7 8 Zaththua, nongenti quadraginta quinque: Filii Zaccha, septingenti sexaginta: Filii Banui, sexcenti quadraginta duo: Filii Babai, sexcenti 10 11 viginti tres: Filii Asgad, mille ducenti viginti duo: Filii Adonicam, 12 13 sexcenti sexaginta sex: Filii Bague, duo millia quinquaginta sex: Filii 14 15 Addin, quadringenti quinquaginta quatuor: Filii Ater ex Ezecia, no- 16 17 naginta octo: Filii Bassa, trecenti viginti tres: Filii Jora, centum duo- 18 19 decim: Filii Asum, ducenti viginti tres: Filii Gaber, nonaginta quin- 20 21 que: Filii Bethlaem, centum viginti tres: Filii Netophæ, quinquaginta 22 23 sex: Filii Anathoth, centum viginti octo: Filii Asmoth, quadraginta tres: Filii Cariathiarim, Caphira, & Beroth, septingenti quadraginta tres: Filii Rama, & Gabaa, sexcenti viginti unus: Viri Machmas, centum viginti duo: 24 25 26 27

MS. A. (α) Φορὲς, (β) Ζαθουὶ, (γ) τεσσαρακοντατρία. (δ) Ζακχὰν, (ε) τεσσαράκονταδύο. (ζ) Ἀβγὰδ, (η) Βαγουὰ, (θ) Νεφωὰ, (ι) τεσσαρακονταδύο. (ι) Καφιρὰ, (κ) τεσσαρακονταρεῖς. (λ) Χαμμὰς,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَٱلْمَلِكُ قِيرُس أَخْرَجَ ٱلْآنِيَةَ ٱلَّتِي كَانَتْ لِبَيْتِ ٱلرَّبِّ * ٱلَّذِي أَخَذَ بُخْتَنَصَّرُ مِنْ بَيْتِ
8 ٱلْمُقَدَّسِ وَجَعَلَهَا فِي بَيْتِ آلِهَتِهِ * وَأَخْرَاهَا قِيرُس مَلِكُ فَارِسَ عَلَى يَدَيْ مِثْرِيدَاطَ ٱلْعِبْرَانِيِّ *
9 وَعَدَّهَا لِسَابَاسَارَا أَرْكُونِ يَهُودَا * وَهٰذَا عَدَدُهَا * ثَلَٰثُونَ بَرَادَ ذَهَبٍ * وَأَلْفُ بَرَادَ فِضَّةٍ *
10 وَتِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ مِبْدَلَةً * وَثَلَٰثُونَ سَارُورِيَ ذَهَبٍ وَمِنَ ٱلْفِضَّةِ ٱلصُّغْرَى * وَسِوَى ذٰلِكَ مِنَ
11 ٱلْآنِيَةِ أَلْفٌ * فَكُلُّمَا كَانَ مِنْ آنِيَةِ ٱلذَّهَبِ وَٱلْفِضَّةِ خَمْسَةُ آلَافٍ وَأَرْبَعُمِائَةٍ * كُلُّمَا
صَعِدَ مَعْ سَبَاسَارَا مِنْ رُجْعَةِ بَابِلَ إِلَى أُورُسَلِيمَ *

Et rex Cyrus protulit vasa quæ pertinebant ad domum Domini, quæ abstulerat Bychtonassar ab Jerusalem, posueratque in æde deorum suorum; Dispensavitque ea Cyrus rex Persidis per manum Methridatis Hebræi, qui numeravit ea Sabasaræ principi Judæ. Et hic est numerus eorum: triginta phialæ aureæ, & mille phialæ argenteæ, & viginti novem mutatoria. Triginta auri crateres, argenti verò duplum, & alia præter hæc vasa mille. Adeoque omnia vasa aurea & argentea, erant quinquies mille quadringenta, quæcunque scilicet ascenderunt cum Sabasara è reditu ex Babele in Jerusalem.

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي *

CAP. II.

* وَهٰؤُلَاءِ بَنِي ٱلْكُورَةِ ٱلَّذِينَ صَعِدُوا مِنَ ٱلسَّبْيِ * ٱلنَّقْلَةِ ٱلَّتِي نَقَلَهُمْ بُخْتَنَصَّرُ مَلِكُ بَابِلَ *
1 وَرَجَعُوا إِلَى بَيْتِ ٱلْمُقَدَّسِ إِلَى يَهُودَا * كُلُّ رَجُلٍ إِلَى مَدِينَتِهِ * ٱلَّذِينَ جَاؤُوا مَعْ زَرُبَابِلَ
2 وَيَسُوعَ * نَحَامِيَاسُ * وَسَارِيَاسُ * مَرْدَحَايُ * بَالَاسَانُ * مَسْفَارُ * بَعْوَاءُ * رَاوُمُ * بَاعَانَا * إِحْصَاءُ رِجَالِ
3 قَوْمِ إِسْرَائِيلَ * بَنِي فُورُسَ أَلْفٌ وَمِائَتَانِ وَٱثْنَيْنِ وَسَبْعُونَ * بَنِي سَافَاطِيَا * ثَلَٰثُمِائَةٍ وَٱثْنَيْنِ
4 وَسَبْعُونَ * بَنِي أَرَسَ سَبْعُمِائَةٍ وَخَمْسَةٌ وَسَبْعُونَ * بَنِي فَاثُ مُوآبَ * لِبَنِي يُوسَابِيَا * أَلْفَيْ
5 6 7 8 9 10 11 وَثَمَانُمِائَةٍ وَٱثْنَيْ عَشَرَ * بَنِي أَيْلَامَ * أَلْفٌ وَمِائَتَانِ أَرْبَعَةٌ وَخَمْسُونَ * بَنِي زَوَاءَ * تِسْعُ مِائَةٍ
وَخَمْسَةٌ وَأَرْبَعُونَ * بَنِي رَكِّي سَبْعُمِائَةٍ وَسِتُّونَ * بَنِي بَنُوي * سَبْعُمِائَةٍ وَثَلَٰثَةٌ وَعِشْرُونَ *
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 * بَنِي بَابِي * سَبْعُمِائَةٍ وَثَلَٰثَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي أَسْجَادَ أَلْفٌ وَمِائَتَانِ وَٱثْنَانِ وَعِشْرُونَ * بَنِي
أَدَايُوَاقَامَ * سَبْعُمِائَةٍ سَبْعَةٌ وَسِتُّونَ * بَنِي بَاعُوَا * أَلْفَانِ وَسَبْعَةٌ وَخَمْسُونَ * بَنِي أَدِينَ * أَرْبَعُمِائَةٍ وَأَرْبَعَةٌ
وَخَمْسُونَ * بَنِي أَطِيرَ لِحَزِقِيَا * تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ * بَنِي بَسُوَاءَ * ثَلَٰثُمِائَةٍ وَثَلَٰثَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي
يَهُودَا * مِائَةٌ وَٱثْنَا عَشَرَ * بَنِي أَسُومَ مِائَتَانِ وَثَلَٰثَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي جَابِرَ * خَمْسَةٌ وَتِسْعُونَ *
* بَنِي بَثْلَايِمَ * مِائَةٌ ثَلَٰثَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي نَطُوفَا * سَبْعَةٌ وَخَمْسُونَ * بَنِي أَنَاثُوثَ * مِائَةٌ
وَثَمَانِيَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي بَيْمُوثَ * ٱثْنَانِ وَأَرْبَعُونَ * بَنِي قَارْيَاثِيَارِيمَ * حَفِيرَا * وَبِيرُوثَ *
سَبْعُمِائَةٍ ثَلَٰثَةٌ وَأَرْبَعُونَ * بَنِي رَامَا وَجَبَاعَ * سَبْعُمِائَةٍ وَوَاحِدٌ وَعِشْرُونَ * رِجَالُ مَخْمَاسَ * مِائَةٌ
وَٱثْنَانِ وَعِشْرُونَ *

A Tque hi sunt filii provinciæ, qui ascenderunt à captivitate, deportatione videlicet illâ, quâ deportaverat eos Bychtonassar rex Babelis, & reduxit Jerosolyma in Judæam, quisque in urbem suam. Qui venerunt cum Zorobabele & Jesu, Nehemias, Sarias, Mardochæi, Bulasan, Masphar, Baguai, Reum, Baana. Numerus virorum turbæ Israelitlcæ: Filii Phores, bis mille centum septuaginta duo. Filii Sephatiæ, trecenti septuaginta duo. Filii Ares, septingenti septuaginta quinque. Filii Phaath-Moab; de filiis Josaniæ, bis mille octingenti duodecim. Filii Ailam, mille ducenti quinquaginta quatuor. Filii Zatua, nongenti quadraginta quinque. Filii Zacchi, septingenti sexaginta. Filii Banui, sexcenti viginti tres. Filii Babi, sexcenti viginti tres. Filii Asgad, mille ducenti viginti duo. Filii Adajoacam, sexcenti sexaginta sex. Filii Bigue, bis mille quinquaginta sex. Filii Addim, quadringenti quinquaginta quatuor. Filii Ater ex Hezecia, nonaginta octo. Filii Jesuæ, trecenti viginti tres. Filii Judæ, centum duodecim. Filii Asum, ducenti viginti tres. Filii Gaber, nonaginta quinque. Filii Bethlem, centum viginti tres. Filii Netophæ, quinquaginta sex. Filii Anathoth, centum viginti octo. Filii Jesmoth quadraginta duo. Filii Cariathiarim, Chephiræ, & Biroth septingenti quadraginta tres. Filii Rama & Gabaa, sexcenti viginti unus. Viri Machmas, centum viginti duo.

עזרא : ב

28 quinquaginta centum Maghbis Filii .duo & quinquaginta Nebo Filii .tres & viginti ducenti Hai & ,Bethel Viri
29 אַנְשֵׁי בֵיתְאֵל וְהָעַי מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: בְּנֵי נְבוֹ חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם: בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים
30 Filii .viginti & trecenti Charim Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille ,alterius Helam Filii .sex &
31 וְשִׁשָּׁה: בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה: בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים: בְּנֵי
32 Filii .quinque & quadraginta trecenti ,Jerecho Filii .quinque & viginti septingenti ,Ono & ,Chadid ,Lod
33 לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ שְׁבַע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה: בְּנֵי יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה: בְּנֵי
34 septuaginta nongenti ,Jesuah domui Jedahiah filii : Sacerdotes .triginta & sexcenti & millia tria ,Senaah
35 סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים
36 ,Charim Filii .septem & quadraginta ducenti mille ,Paschur Filii .duo & quinquaginta mille ,Immer Filii .tres &
37 וּשְׁלֹשָׁה: בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם: בְּנֵי פַּשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה: בְּנֵי חָרִם
38 : Cantores .quatuor & septuaginta Hodaviah filiis Chadmiel & ,Jesuah filii : Levitæ .decem septem & mille
39 אֶלֶף וְשִׁבְעָה עָשָׂר: הַלְוִיִּם בְּנֵי יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הוֹדַוְיָה שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה: הַמְשֹׁרְרִים
40 filii ,Hacub filii ,Talmon filii ,Ather filii ,Sallum filii ,Janitorum Filii .octo & viginti centum ,Asaph filii
41 בְּנֵי אָסָף מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה: בְּנֵי הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי שַׁלּוּם בְּנֵי אָטֵר בְּנֵי טַלְמֹן בְּנֵי עַקּוּב בְּנֵי
42 .Tabaoth filii ,Chasupha filii ,Sichah filii : Nethinim .novem & triginta centum omnes ,Sobai filii ,Chathitah
43 חֲטִיטָא בְּנֵי שֹׁבֵי הַכֹּל מֵאָה שְׁלֹשִׁים וּתְשָׁעָה: הַנְּתִינִים בְּנֵי צִיחָא בְּנֵי חֲשׁוּפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת:
, Samlai filii ,Chaghab Filii .Haccub filii ,Chaghabah filii ,Lebanah Filii .Padon filii ,Sihaha filii ,Cheros Filii
44 45 בְּנֵי קֵרֹס בְּנֵי סִיעָהָא בְּנֵי פָדוֹן: בְּנֵי לְבָנָה בְּנֵי חֲגָבָה בְּנֵי עַקּוּב: בְּנֵי חָגָב בְּנֵי שַׁמְלַי
46 filii ,Huzza Filii .Ghasam filii ,Nechoda filii ,Resin Filii .Reaiah filii ,Ghachar filii ,Ghiddel Filii .Chanan filii
47 בְּנֵי חָנָן: בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי גַחַר בְּנֵי רְאָיָה: בְּנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא בְּנֵי גַזָּם: בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי
48 .Charchur filii ,Chachupha filii ,Bachbuch Filii .Nephusim filii ,Mehunim filii ,Asnah Filii .Besai filii ,Paseach
49 פָּסֵחַ בְּנֵי בֵסַי: בְּנֵי אַסְנָה בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפִישְׂסִים: בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר:
filii ,Nesiach Filii .Tamach filii ,Sisera filii ,Barchos Filii .Charsa filii ,Mechida filii ,Basluth Filii
50 51 בְּנֵי בַצְלוּת בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא: בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח: בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי
52 53 ,Darcon filii ,Jahalah Filii .Peruda filii ,Sophereth filii ,Sothai filii : Selomoh servorum Filii .Chatipha
54 חֲטִיפָא: בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי סוֹטַי בְּנֵי הַסֹּפֶרֶת בְּנֵי פְרוּדָא: בְּנֵי יַעֲלָה בְּנֵי דַרְקוֹן
55 servorum filii & ,Nethinim Omnes .Ami filii ,Hasebaim Pochereth filii ,Chattil filii ,Sephatiah Filii .Ghiddel filii
56 בְּנֵי גִדֵּל: בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִם בְּנֵי אָמִי: כָּל הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי
57 .Immer ,Addan ,Cherub ,charsa--Tel ,malach-Tel de ascendentes isti Et .duo & ,nonaginta trecenti ; Selomoh
58 שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם: וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדָּן אִמֵּר
59 , Nechoda filii ,Thobijah filii ,Delaiah Filii .ipſi Israel ex an ,suũ semen & ,suorũ patrũ domum indicare potuesunt non Et
60 וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבוֹתָם וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם: בְּנֵי דְלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא
accepit qui ,Barzillai filii , Chos filii ,Chabaiah filii ,sacerdotum filiis de Et .duo & quinquaginta ,sexcenti
61 שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם: וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח
,genealogiæatorum ,suam scripturam quæsierunt Hi .earum nomine super est vocatus & ,uxorem Ghilhaditis Barzillai filiabus de
62 מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא עַל שְׁמָם: אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כִתְבָם הַמִּתְיַחְשִׂים
.sacerdotio à sunt abdicati & ,sunt inventi non &
וְלֹא נִמְצָאוּ וַיִּגָּאֲלוּ מִן הַכְּהֻנָּה:

Versio VULG. LAT.

Viri Bethel & Hai, ducenti vigintitres. Filii 28 29
Nebo, quinquagintaduo. Filii Megbis, centum 30
quinquagintasex. Filii Ælam alterius, mille ducenti 31
quinquagintaquatuor. Filii Harim, trecenti viginti. 32
Filii Lod, Hadid, & Ono, septingenti vigintiquinque. 33
Filii Jericho, trecenti quadragintaquinque. Filii 34 35
Senaa, tria millia sexcenti triginta. Sacerdotes : 36
Filii Jadaia in domo Josue, nongenti septuagintatres.
Filii Emmer, mille quinquagintaduo. Filii Phe- 37 38
shur, mille ducenti quadragintaseptem. Filii 39
Harim, mille decem & septem. Levitæ : Filii 40
Josue & Cedmihel filiorum Odouiæ, septuagin-
taquatuor. Cantores : Filii Asaph, centum vi- 41
gintiocto. Filii Janitorum : filii Sellum, filii 42
Ater, filii Telmon, filii Accub, filii Hatitæ,
filii Sobai : universi centum trigintanovem. Na- 43
thinæi : filii Siha, filii Hasupha, filii Tab-
baoth, Filii Ceros, filii Siaa, filii Phadon, Filii 44 45
Lebana, filii Hagaba, filii Accub, Filii Hagab, 46
filii Semlai, filii Hanan, Filii Gaddel, filii Ga- 47
her, filii Raaia, Filii Rasin, filii Necoda, filii 48
Gazam, Filii Aza, filii Phasea, filii Besee, 49
Filii Asena, filii Munim, filii Nephusim, Filii 50 51
Bacbuc, filii Hacupha, filii Harhur, Filii Be- 52
sluth, filii Mahida, filii Harsa, Filii Bercos, 53
filii Sisara, filii Thema, Filii Nasia, filii Hati- 54
pha, Filii servorum Salomonis : filii Sotai, filii 55
Sopheret, filii Pharuda, Filii Jala, filii Dercon, filii 56
Geddel, Filii Saphatia, filii Hatil, filii Phochereth, 57
qui erant de Asebaim, filii Ami. Omnes Nathi- 58
næi, & filii servorum Salomonis, trecenti nona-
gintaduo. Et hi qui ascenderunt de Thelmala, 59
Thelharsa, Cherub, & Adon, & Emer : & non
potuerunt indicare domum patrum suorum & se-
men suum, utrùm ex Israel essent. Filii Dalaia, 60
filii Tobia, filii Necoda, sexcenti quinquagin-
taduo. Et de filiis Sacerdotum : Filii Hobia, 61
filii Accos, filii Berzellai, qui accepit de filia-
bus Berzellai Galaaditis uxorem, & vocatus est
nomine eorum : Hi quæsierunt scripturam genea- 62
logiæ suæ, & non invenerunt, & ejecti sunt de
sacerdotio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ... Cives Bethil & Aai, ducenti viginti 28
29 ... tres : Filii Nobu, quinquaginta duo : 29
30 * ... Filii Megdas, centum quinquaginta sex : 30
31 ... Filii Ilam, mille ducenti quinquaginta 31
32 ... quatuor : Filii Horom, trecenti viginti : 32
33 ... Filii Lud, Hodar, & Ino, septingenti viginti 33
34 ... quinque. Jerichuntini, trecenti quadraginta 34
35 ... quinque : Filii Senaæ, ter mille sexcenti 35
36 ... triginta. Sacerdotes filii Idaiæ, ex familia 36
37 ... Jesu, nongenti septuaginta tres : Filii 37
38 ... Amir, mille ducenti quinquaginta duo : 38
39 ... Filii Phashar, mille ducenti septuaginta 39
40 ... quatuor : Filii Harum, mille septemdecim : 40
41 ... Levitæ filii Jesu & Cadmiæ, necnon filii 41
42 ... Hodiæ, septuaginta quatuor : Hi sunt qui 42
43 ... ministrabant : filii Asaph, centum viginti 43
44 ... octo : Filii Tarhelis, filii Salum, filii 44
45 ... Atar, filii Alteman, filii Jacob, filii Hato- 45
46 ... tæ, filii Sabi : hi omnes centum triginta 46
47 ... novem. Nethanæi; filii Siniæ, filii Hos- 47
48 ... bæ, filii Tabeoth, Filii Cados, filii Sillæ, 48
49 ... filii Pharon, Filii Lebiæ, filii Hagbæ, 49
50 ... filii Acuph, Filii Hagab, filii Salmi, filii 50
51 ... Hanan, Filii Gazal, filii Hagar, filii 51
52 ... Dajæ, Filii Dison, filii Deboræ, filii 52
53 ... Gazam, Filii Azæ filii Pathah, filii Basaz, 53
54 ... Filii Asiæ, filii Mathnin, filii Nephosin, 54
55 ... Filii Bacbuc, filii Hacophæ, filii Hadhor, 55
56 ... Filii Besloth, filii Mehiræ, filii Har- 56
57 ... sæ, Filii Carcos, filii Sisræ, filii 57
58 ... Tamnai, Filii Nesih, filii Hatophæ, 58
59 ... Filii Eber, filii Salim, filii Sotim, filii Esphe- 59
... roth, filii Perudæ, Filii Alæ, filii Sepha-
60 ... tiæ, filii Tarcon, filii Gadal, Filii Hatul, 60
61 ... filii Bacroth, filii Hiltæ, filii Amar : 61
62 ... Omnes Nethanæi, & filii Eber ac Salim; 62
... trecenti nonaginta duo. Hi sunt præter-
... eà qui ascenderunt è Telmahala ad Te-
... laabam & Chorbi. Tunc edictum fuit :
... sed non potuerunt ostendere familias pa-
... trum suorum & genealogias suas, sed
... tantùm quòd ex Israelitis essent. Filii
... Delaiæ, filii Tobiæ, filii Necariæ; sex-
... centi quinquaginta duo : Filii Habiæ,
... filii Kehos, filii Barzelai, qui quòd è fili-
... abus Barzelai Galaaditis uxorem duxisset,
... vocatus fuerat de nomine illorum. Hi
... cùm quæsivissent in libro familiarum suà-
... rum, nec invenissent, abdicati fuerunt à
... sacerdotio.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 29 Ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Αἴα, τετρακόσιοι εἰκοσιβεῖς. Υἱοὶ (μ) Ναζὲ, πενηκονταδύο. Υἱοὶ Μαγαβὶς,
30 ἑκατὸν πενηκοντάξ. Υἱοὶ Ἠλαμὲρ, χίλιοι διακόσιοι πενηκονταπέντε. Υἱοὶ (ν) Ἠλὰμ, τρι-
31 32 ακόσιοι εἴκοσιν. Υἱοὶ (ξ) Λοδαδὶ καὶ Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τριακόσιοι (ο)
33 34 τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ (π) Σεναὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα. Καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ (π) Ἰεδδοὰ τῷ
35 36 οἴκῳ (ρ) Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πενηκονταδύο. Υἱοὶ (σ) Φασ-
37 38 σὲρ, χίλιοι διακόσιοι (τ) τεσσαρακονταεπτά. Υἱοὶ Ἡρὲμ, χίλιοι ἑπτά. Καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ
39 40 καὶ Καδμιὴλ τῶν υἱῶν Ὡδουΐα, ἑβδομηκοντατέσσαρες. Οἱ ᾄδοντες υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.
41 42 Υἱοὶ θυρωρῶν, υἱοὶ Σελλὴμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ (υ) Ἀκκὼβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σωβαὶ,
43 44 οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα. Οἱ Ναθινὶμ, υἱοὶ (φ) Σιὰ, υἱοὶ Ἀσιφὰ, υἱοὶ Ταβαὼθ, Υἱοὶ
45 46 Κάδης, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν, Υἱοὶ Λαβανὼ, υἱοὶ Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκκὼβ, Υἱοὶ Ἀγὰβ, υἱοὶ Σελ-
47 48 μὶ, υἱοὶ Ἀνὰν, Υἱοὶ Γεδδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ, υἱοὶ Ῥαϊὰ, Υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ (χ) Νεκωδὰ, υἱοὶ
49 50 Γαζὲμ, Υἱοὶ Ἀζὼ, υἱοὶ Φασὴ, υἱοὶ Βασὶ, Υἱοὶ Ἀσενὰ, υἱοὶ Μουνὶμ, υἱοὶ Νεφουσὶμ, Υἱοὶ Βακ-
51 52 βὲκ, υἱοὶ Ἀκιφὰ, υἱοὶ Ἀρὲὲ, Υἱοὶ Βασλὼθ, υἱοὶ (ψ) Μαειδὰ, υἱοὶ Ἀρσὰ, Υἱοὶ Βαρκὸς, υἱοὶ
53 54 Σισάρα, υἱοὶ Θημὰ, Υἱοὶ (ω) Νασὶὲ, υἱοὶ (α) Ἀτιφὰ· Υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωταὶ,
55 56 υἱοὶ (β) Σωφερὲ, υἱοὶ Φαδιρὰ, Υἱοὶ (γ) Ἰεηλὰ, υἱοὶ Δαρκὼν, υἱοὶ (δ) Γεδδὴλ, Υἱοὶ Σαφατία,
57 υἱοὶ (ε) Ἀπὶλ, υἱοὶ (ζ) Φακαρὲθ, υἱοὶ Ἀσεβωείμ, υἱοὶ Ἠμεί. Πάντες οἱ Ναθινὶμ, καὶ υἱοὶ Ἀβδη-
58 σελμὰ, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο. Καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ (η) Θελμελὲχ, Θελαρησὰ, Χερὼβ,
59 Ἠδὰν, Ἐμμὴρ, καὶ οὐκ (θ) ἐδυνάσθησαν τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ
60 ἐξ Ἰσραὴλ εἰσὶν· Υἱοὶ Δελαΐα, υἱοὶ Βουὰ, υἱοὶ Τωβὶα, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.
61 Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ (ι) Λοβεΐα, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Βερζελλαὶ, ὃς ἔλαβεν (κ) ἀπὸ τῶν
62 θυγατέρων Βερζελλαὶ τῆς Γαλααδίτης γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν. Οὗτοι ἐζήτησαν
τὸ γραφεῖον αὐτῶν οἱ μεθωσεὶμ, καὶ οὐχ εὑρέθησαν, καὶ ἠγχιεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

Viri Bethel, & Aia, quadringenti viginti tres: Filii Nabu, quinquaginta 28 29
duo: Filii Magebis, centum quinquaginta sex: Filii (a) Elamar, mille ducenti 30 31
quinquaginta quatuor: Filii Elam, trecenti viginti: Filii Lodadi, et Ono, se- 32 33
ptingenti viginti quinque: Filii Hiericho, trecenti quadraginta quinque: Fi- 34 35
lii Senaa, tria millia sexcenti triginta. Et sacerdotes filii Jedua, de domo 36
Jesu, nongenti septuaginta tres: Filii Emmer, mille quinquaginta 37
duo: Filii Phassur, mille ducenti quadraginta septem: Filii Erem, mille 38 39
(b) mille septem. Et Levitæ filii Jesu, & Cadmiel ex filiis Oluia, se- 40
ptuaginta quatuor. Cantores filii Asaph, centum viginti octo. Filii 41 42
Janitorum, filii Sellum, filii Ater, filii Telmon, filii Acub, filii A-
tita, filii Sobai, omnes centum triginta novem. Nathinæi, filii Suthia, 43
filii Asuphæ, filii Tabaoth, Filii Cades, filii Siaa, filii Phadon, Filii 44 45
Labana, filii Agaba, filii Acub, Filii Agab, filii Selami, filii Anaa, 46
Filii Geddel, filii Gaar, filii Raia, Filii Rason, filii Necoda, filii 47 48
Gazem, Filii Azo, filii Phase, filii Basi, Filii Asena, filii Mounim, 49 50
filii Nephusim, Filii Bacbuc, filii Acupha, filii Arur, Filii Basaloth, 51 52
filii Maida, filii Arsa, Filii Barcos, filii Sisara, filii Thema, Filii 53 54
Nasibie, filii Atupha, Filii servorum Salomon, filii Sotai, filii Sophera, 55
filii Phadura, Filii Jeela, filii Darcon, filii Gaddel, Filii Saphatia, 56 57
filii Atil, filii Phacheratb, filii Aseboim, filii Hemei: Omnes Nathinæi, 58
& filii (c) Abdeselma, trecenti nonaginta duo. Et hi, qui ascen- 59
derunt de Thelmeleth, Thelaresa, Cherub, Hedan, Emmer, & non
potuerunt indicare domum patriæ suæ, & semen suum, si ex Israel
sunt, Filii Dalaia, filii Bua, filii Tubiæ, filii Necoda, sexcenti quinqua- 60
ginta duo: Et de filiis sacerdotum, filii (d) Labia, filii Aachus, filii 61
Barzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditæ uxorem, & vo-
catus est in nomine eorum. Hi quæsierunt scripturam suam (e) Methue- 62
sim, & non sunt inventi, & (f) abdicati sunt à sacerdotio.

MS.A. (μ) Ναζὼ, (ν) Ἠσὰμ, (ξ) Λυδδὼν, Λοδαδὶδ καὶ Ὠνὼ, (ο) τεσσαρακονταπέντε. (π) Σενναὰ, (π) Ἰεδδοὰ (ρ) Ἰησοῦ, (σ) Φασσὲρ, (τ) τεσσαρακονταεπτά. (υ) Ἀκκὼμ, (φ) Σιαὰ τοῦ Ἀσιφὰ, (χ) Νεκωδὰν, (ψ) Μειδὰ, (ω) Νεσιὲ, (α) Ἀλιφὰ· (β) Ἀσεφορὲθ, (γ) Ἰηλὰ, (δ) Γεδδὴλ, (ε) Ἀτλὶ, (ζ) Φακαρὲθ, (η) Θημαλὰ, (θ) ἠδυνήθησαν (ι) Οβδία (κ) ἀπὸ θυγατέρων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * رِجَالُ بَيْتِ ايلَ وَايَا * اَرْبَعمِايَةٍ تِسْعَةٌ وَعِشْرِينَ * بَنِي نَابُوا * اِثْنَيْنِ وَخَمْسِينَ * بَنِي مَاجَبَ مِايَةٌ *
29 30 وَسِتَّةٌ وَخَمْسِينَ * بَنِي الاَمَرِ * اَلْفٌ وَمِايَتَيْنِ وَاَرْبَعَةٌ وَخَمْسِينَ * بَنِي اَرَامَ * تِسْعَمِايَةٍ وَعِشْرِينَ * بَنِي
31 32 لُودَادَ وَاوَنَ * سَبْعَمِايَةٍ وَخَمْسَةٌ وَعِشْرِينَ * بَنِي يَرِيحَا * تِسْعَمِايَةٍ خَمْسَةٌ وَاَرْبَعِينَ * بَنِي سَنَاءَ * تِسْعَةٌ
33 35 اَلَافٍ وَسِتَّمِايَةٍ وَثَلَاثِينَ * اَلْكَهَنَةُ بَنِي يَادُوعَ لِبَيْتِ يَسُوعَ * تِسْعَمِايَةٍ وَتِسْعَةٌ وَسَبْعُونَ * بَنِي اِمِّيرَ * اَلْفٌ
36 37 وَتِسْعَةٌ وَخَمْسُونَ * بَنِي فَاسُورَ اَلْفٌ وَمِايَتَيْنِ سَبْعَةٌ وَاَرْبَعُونَ * بَنِي اَبْرَامَ * اَلْفٌ وَسَبْعَةٌ وَاَرْبَعُونَ *
38 39 * اَللَّاوِيِّينَ بَنِي يَسُوعَ وَقَدْمِيلَ * لِبَنِي بِنِيادُوا سَبْعَةٌ وَاَرْبَعُونَ * بَنِي اَسَافَ اَلْمُسْتَحِقِّينَ *
40 41 مِايَةٌ وَمِايَةٌ وَعِشْرُونَ * بَنِي اَلْبَوَّابِينَ * بَنِي سَالُومَ * بَنِي اَطِيرَ * بَنِي طَلْمُونَ * بَنِي
42 43 يَاقُومَ * بَنِي اَطِيطَا * بَنِي سُبَايَ * جَمِيعُهُمْ مِايَةٌ تِسْعَةٌ وَثَلَاثُونَ * اَلنَّاتِنِيمُ * بَنِي سُوتَالَ *
44 45 بَنِي اَسُوفَا * بَنِي طَابَاوُتَ * بَنِي قَادِسَ * بَنِي سِيَاءَ * بَنِي فَادُونَ * بَنِي لَابَانَا * بَنِي اَجَابَا *
46 47 بَنِي اَكُوبَ * بَنِي اَجَابَ * بَنِي سَالَامِيَ * بَنِي اَنَانَ * بَنِي جَدِّيلَ * بَنِي جَاَرَ * بَنِي رَايَا *
48 49 * بَنِي رَاسُونَ * بَنِي نَاقُودَ * بَنِي عَزَامَ * بَنِي اَرَا * بَنِي فَاسَيَ * بَنِي بَاسِيَ * بَنِي اَسْنَا * بَنِي
50 51 مِعُونِيمَ * بَنِي نَافُوسِيمَ * بَنِي بَقْبُوقَ * بَنِي اَقُوفَا * بَنِي اَرُورَ * بَنِي بَسَالُوثَ * بَنِي
52 53 مَيْدَا * بَنِي اَرْسَا * بَنِي بَرْقُوسَ * بَنِي سِيسَارَ * بَنِي تَامَا * بَنِي نَسِيَّا * بَنِي اَطِيفَا * بَنِي
54 55 عَبِيدِ سُلَيْمَنَ * بَنِي سُوطَانَ * بَنِي اَسَافِيرَاطَ * بَنِي فَادُورَ * بَنِي يَالَا * بَنِي دَرْقُونَ * بَنِي
56 57 جَدِّيلَ * بَنِي سَافَاطِيَا * بَنِي اَطِيلَ * بَنِي فَاسَارَاتَ اَسْبَايُومَ * بَنِي عَمَايَ * جَمِيعُ
58 اَلنَّاتِنِيمَ وَبَنِي اَبْدِيسَلْمَا * تِسْعُمِايَةٍ وَاثْنَيْنِ وَسَبْعُونَ * هٰؤُلَاءِ لَمَّا صَعِدُوا مِنْ تَلْمِلَحَ *
59 تَالَارِيسَا * سَارُوبَ * اِيدَانَ * اَمِّيرَ * وَلَمْ يَسْتَطِيعُوا اَنْ يُخْبِرُوا بِنِسْبَةِ قَبَايِلِهِمْ وَزَرْعِهِمْ مِنْ
60 اِسْرَائِيلَ * بَنِي دَالَايَا * بَنِي طُوبِيَا * بَنِي نَاقُودَ سِتِّمِايَةٍ وَاثْنَيْنِ وَخَمْسُونَ * وَمِنَ اَلْكَهَنَةِ *
61 بَنِي اِبْلِيَا * بَنِي نَاقُوسَ * بَنِي بَرْزِلَّايَ اَلَّذِي اَخَذَ مِنْ بَنَاتِ بَرْزِلَّايَ اَلْجَلْعَدِيِّ مَرْءَةً
وَسُمِّيَ عَلَى اَسْمَايِهِمْ * هٰؤُلَاءِ طَلَبُوا كِتَابًا لَهُمْ مَاتُوسِيمَ فَلَمْ يَجِدُوا * فَصُدَّ قَرَابَتُهُمْ
62 اِلَى اَلْكَهَنُوتِ *

Viri Beth-il & Aia, quadringenti viginti tres. Filii Nabu, quinqua- 28
ginta duo. Filii Mageb, centum qui- 29
quaginta sex. Filii Elamar, mille 30
ducenti quinquaginta quatuor. Filii 31
Aram, trecenti viginti. Filii Lo- 32
dad & Oa, septingenti viginti quin- 33
que. Filii Jericho, trecenti qua- 34
draginta quinque. Filii Senaa, tri- 35
mille sexcenti triginta. Sacerdotes filii 36
Jadua, de domo Jesu, sexcenti no- 37
naginta tres. Filii Emmer, mille qui- 38
quaginta tres. Filii Phassur, mille du- 39
centi quadraginta septem. Filii Abram, 40
mille quadraginta septem. Levitæ fi- 41
lii Jesu & Cadmielis, de filiis Ben-
jaduya, quadraginta septem. Cantores
filii Asaph, centum viginti octo.
Filii janitorum: filii Salum, filii Atir, 42
filii Talmon, filii Jacum, filii Atita,
filii Sobai: omnes isti, centum trigin-
ta novem. Nathenæi; filii Sutbel; 43
filii Asupha, filii Tabeoth, Filii Ca- 44
des, filii Siaa, filii Phadon, Filii 45
Lubana, filii Agaba, filii Acub, Filii 46
Agab, filii Salmi, filii Anan, Filii 47
Geddul, filii Gaar, filii Raja, Filii 48
Rason, filii Nacod, filii Gazam, Filii 49
Asa, filii Phasa, filii Basi, Filii 50
Asna, filii Mosunim, filii Nephusim, Filii 51
Bacbuc, filii Acupha, filii Arur, Filii 52
Besaloth, filii Maida, filii Arsa, Filii 53
Barcos, filii Sisar, filii Tama, Filii 54
Nasiia, filii Aipha, Filii servorum 55
Salomonis, filii Sotan, filii Asaphirat,
filii Padus, Filii Jeela, filii Darcon, 56
filii Geddil, Filii, Saphatia, filii Attil, 57
filii Phachurath Asbuim, filii Emei.
Omnes Nathenæi, & filii Abdiselma, 58
trecenti nonaginta duo. Hi cum a- 59
scend. essent è Telmelah, Telarisa, Che-
rub, Idan, Emmir; non potuerunt in-
dicare ductum familiarum suarum &
seminis sui ex Israele. Filii Delaia, 60
filii Tobia, filii Necod, sexcenti qui-
nquaginta duo. Et è sacerdotibus; filii 61
Elue, filii Necus, filii Berzellai qui
duxit è filiabus Berzellai Galaaditæ
uxorem, & vocatus est de nomine
eorum. Isti quæsiverunt scripturam 62
suam Mathoesin (corrupta vox Hebræa
mithiahasim, i. genealogicam), & non
invenerunt; ideoque interdictus fuit eis
accessus ad sacerdotium.

עזרא : ג

.perfectionibus ejus & ,illis stationib⁹ in sacerdotem stare usque ; sanctitatis sanctitate de comederent non ut ,eos ad Tirsatha dixit Et

63 וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים עַד עֲמוֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וְלְתֻמִּים׃

,eorum ancillas &,eorum servos Præter .sexaginta trecenti millia duo ,millia decem quater ,unus tanquam eorcio Omnis

65 64 כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃ מִלְבַד עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם

eorum Equi .ducenti cantatrices & ,cantores eis Et .septem & triginta trecenti millia septem ipsi

66 אֵלֶּה שִׁבְעַת אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁלֹּשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם׃ סוּסֵיהֶם

triginta quadringenti eorum Cameli .quinque & quadraginta ducenti eorum muli ; sex & triginta septingenti

67 שֶׁבַע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה פְּרִדֵיהֶם מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ׃ גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים

quæ Domini domum in *eos intrando in* ,patrum *capitibus* de Et .viginti & septingenti millia sex Asini .quinque &

68 וְחָמֵשׁ חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שֶׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאָם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר

dederunt *suam potestatē* Secundùm .*suo stabilimento* in eā stare *faciendum ad* ,Dei domum ad se sponte obtulerūt ,Jerusalem in

69 בִּירוּשָׁלַם הִתְנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל־מְכוֹנוֹ׃ כְּכֹחָם נָתְנוּ

sacerdotum tunicas & ,millia quinque minas argenti & ,mille & ,millia decem sexies drachmas auri ,operis thesaurū in

לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זְהָב דְּרַכְמוֹנִים שֵׁשׁ־רִבְבוֹת וְאֶלֶף וְכֶסֶף מָנִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְכָתְנֹת כֹּהֲנִים

omnis & ,suis urbibus in Nethinim & ,janitores & ,cantores & ,populo de & ,Levitæ & ,sacerdotes habitaverunt Et .centum

70 מֵאָה׃ וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּמִן־הָעָם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַנְּתִינִים בְּעָרֵיהֶם וְכָל־

.suis urbibus in Israel

יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם׃

CAP. III.

Jesuah surrexit Et .Jerusalaim in unus vir tanquā populꝰ sunt cōgregati Et .urbibus in Israel filii & ,septimus mensis attigit Et

2 וַיַּעֲמֹד הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּעָרִים וַיֵּאָסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־יְרוּשָׁלִַם׃ וַיָּקָם יֵשׁוּעַ

, Israel Dei altare ædificaverunt & ,ejus fratres & ,Sealthiel filius Zerubabel & ,sacerdotes ejus fratres & ,Josadach filius

בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְזְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ אֶת־מִזְבַּח אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

suis stabilimentis in altare firmaverūt Et .Dei viri Moseh lege in scriptū sicut ,*ascensiones* illud super *ascendere faciendū ad*

3 לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים׃ וַיָּכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל־מְכוֹנָתוֹ

fecerunt Et .vesperæ & ,mane holocaustā,Domino *ascensiones* illud super obtulerūt Et .terrarum populis à *eos super terrore in quis*

4 כִּי בְאֵימָה עֲלֵיהֶם מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה עֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב׃ וַיַּעֲשׂוּ

postea Et .*suo die in diei rem* consuetudinē sēm numero in *die in die ascensionē* in & ,scriptū sicut tabernaculorū solennitatem

5 אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת כַּכָּתוּב וְעֹלַת יוֹם בְּיוֹם בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ וְאַחֲרֵי־כֵן

.Domino spontaneē offerenti spontaneè omni & ,sanctificatis Domini solēnitatib⁹ omnibus in & ,*mensibus* in & , juge holocaustū

עֹלַת תָּמִיד וְלֶחֳדָשִׁים וּלְכָל־מוֹעֲדֵי יְהוָה הַמְקֻדָּשִׁים וּלְכָל מִתְנַדֵּב נְדָבָה לַיהוָה׃

argentū dederūt Et .erat fundatū non Domini templū Et .Dño *ascensiones facere ascendere* cœperunt septimi mensis *uno* die A

7 6 מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהֵיכַל יְהוָה לֹא יָסַד׃ וַיִּתְּנוּ כֶסֶף

,Joppe mare ad Lebanon de cedrina ligna *adducendū ad* ,Sorim & ,Sidoniis oleum & ,potum & ,cibum & ; *artificibus* & *cæsoribus*

לַחֹצְבִים וְלֶחָרָשִׁים וּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וְשֶׁמֶן לַצִּדֹנִים וְלַצֹּרִים לְהָבִיא עֲצֵי אֲרָזִים מִן־הַלְּבָנוֹן אֶל־יָם יָפוֹא

mense in , Jerusalaim in Dei domum ad eorū adventus secundo anno in Et .eis Paras regis Chores *permissionē* juxta

8 כִּרְשִׁיוֹן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס עֲלֵיהֶם׃ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ

ascensiones omnes & ,Levitæ & ,sacerdotes eorū *fratrum residuum* &,Josadach filius Jesuah & ,Sealthiel filius Zerubabel cœperūt,secundo

הַשֵּׁנִי הֵחֵלּוּ זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וּשְׁאָר אֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכֹל הַבָּאִים

.Domini domus *opere super urgendum ad* ,supra & ,annorum viginti filio à Levitas statuerunt & ,Jerusalaim captivitate de

מֵהַשְּׁבִי יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲמִידוּ אֶת־הַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְנַצֵּחַ עַל־מְלֶאכֶת בֵּית־יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

Et dixit Athersatha eis, ut non comederent de Sancto 63
sanctorum, donec surgeret sacerdos doctus atque perfectus. Omnis multitudo quasi unus, quadragintaduo millia 64
trecenti sexaginta : Exceptis servis eorum, & ancillis, 65
qui erant septē millia trecenti triginta septem: & in ipsis
cantores atque cantatrices ducenti. Equi eorum, se- 66
ptingenti triginta sex, muli eorum, ducenti quadraginta-
quinque, Cameli eorum, quadringenti triginta quinque, 67
asini eorum, sex millia septingenti viginti. Et de princi- 68
pibus patrum, cùm ingrederentur templū Dñi, quod est
in Jerusalem, spontè obtulerunt in domū Dei ad extru-
endam eam in loco suo. Secundùm vires suas dederunt 69
impensas operis, auri solidos sexaginta millia & mille,
argenti mnas quinque millia, & vestes sacerdotales cen-
tum. Habitaverunt ergò Sacerdotes, et Levitæ, & de 70
populo, & cantores, & janitores, & Nathinæi, in urbibus
suis, universúsque Israel in civitatibus suis.

CAP. III.

JAmque venerat mensis septimus, & erant filii Israel in 1
civitatibus suis : congregatus est ergò populus quasi vir
unus in Jerusalem. Et surrexit Josue filius Josedec, & 2
fratres ejus sacerdotes, & Zorobabel filius Salathiel, &
fratres ejus, & ædificaverunt altare Dei Israel, ut offer-
rent in eo holocautomata, sicut scriptum est in lege Moy-
si viri Dei : Collocaverunt autem altare Dei super ba- 3
ses suas, deterrentibus eos per circuitum populis terra-
rum, & obtulerunt super illud holocaustum Dño manè &
vesperé : Fecerúntque solennitatem tabernaculorum, 4
sicut scriptum est, & holocaustum diebus singulis per or-
dinem secundùm præceptum opꝰ diei in die suo. Et post 5
hæc holocaustum juge, tam in Calendis quàm in universis
solennitatibus Dñi, quæ erant consecratæ, & in omnibꝰ
in quibus ultrò offerebatur munus Dño. A primo die 6
mensis septimi cœperunt offerre holocaustum Domino :
porrò templum Dei nondum fundatum erat. Dederunt 7
autem pecunias latomis & cæmentariis : cibum quoque,
& potum, & oleum, Sidoniis Tyriisque, ut deferrent li-
gna cedrina de Libano ad mare Joppe, juxta quod præ-
ceperat Cyrus rex Persarum eis. Anno autem secundo 8
adventûs eorum ad templum Dei in Jerusalem, mense se-
cundo, cœperunt Zorobabel filius Salathiel, & Josue fi-
lius Josedec, & reliqui de fratribus eorum Sacerdotes, &
Levitæ, et omnes qui venerant de captivitate in Jerusa-
lem, et constituerunt Levitas à viginti annis et suprà, ut
urgerent opus Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Dixerunt enim eis principes Israelis ne come- 63
derent è sancto sanctorum, donec surgeret
summꝰ sacerdos, & inquireret ac videret. To- 64
ta hæc simul congregatio fuit quatuor myri-
ades, bis mille trecenti sexaginta: Præter ser- 65
vos & ancillas eorū, qui fuerunt septies mille
trecenti triginta septē, & ducentos ministros
qui ministrabant eis: equi eorum fuerunt se-
ptingenti triginta sex : Muli eorum, ducenti 66
quadraginta quinque : Cameli eorum, qua- 67
dringenti triginta quinque: asini, sexies mille
septingenti viginti. Ex primoribꝰ paternarū 68
familiarū, quum ingressi fuissent domum Dñi
quæ est in Jerusalem, cogitaverunt de domo
Dñi: & surrexerunt viribusque conati De- 69
derunt in thesaurum ipsius operis aureorum
denariorū sex myriades ac mille, argenti mi-
nas quinquies mille, & tunicas centum pro
sacerdotibꝰ. Ita reversi sunt sacerdotes et Le- 70
vitæ, & ex populo, ministris, janitoribus, &
Nethanæis; et ii qui habitabant in civitatibꝰ
suis, omnesq; Israelitæ ac civitates eorum.

CAP. IIII.

ADveniente autem mense septimo, dum 1
Israelitæ *versarentur* in civitatibꝰ suis, con-
gregatꝰ est populꝰ quasi vir unus, ut ascende-
ret in Jerusalem. Ubi surgentes Jesus Jozede- 2
ci filiꝰ, & sacerdotes fratres ejꝰ, necnon Zor-
babel filiꝰ Selathielis cum fratribꝰ suis; ædi-
ficaverunt altare Deo Israelis, ad offerendum
sup illud holocausta, quemadmodū scriptum
est in lege Mosis prophetæ Dei. Altari in sua 3
sede constituto (terror enim ingens imminе-
bat ipsis propter gentes quæ habitabant in
urbibꝰ) obtulerunt sup illud holocausta Dño,
holocaustū matutinum ac vespertinum : Et 4
celebrârunt festum tabernaculorū, sicut scri-
ptum est: & holocausta diurna, statuto nume-
ro, secundùm legem; pro dignitate cujusq; di-
ei. Deinde holocaustum juge in mensibus; & 5
in omnibus solennitatibꝰ Dñi, sacra; & omnis
volentis, spontaneum Domino. A prima *die* 6
mensis septimi cœperunt offerre holocaustū
Domino, licèt templum Dñi adhuc non esset
absolutum. Dederuntque pecuniam lapicidis 7
& fabris; & cibum, potum, ac oleum Tyriis
atque Sidoniis, ut ligna cedrina è Libano per
mare adveherent in Japha: quemadmodum
præscripserat illis Cyrus rex Persidis. Anno 8
secundo ab ingressu in domum Domini quæ
est in Jerusalem, mense secundo; misit Zor-
babel filius Selathielis, & Jesus Jozedeci fili-
us, cæterique fratres eorum, & sacerdotes ac
Levitæ, omnes denique qui è captivitate in-
gressi fuerant in Jerusalem; et constituerunt
Levitas à nato viginti annos & ultrà, ut inter-
diu præessent operi domûs Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

63 Καὶ εἶπεν (λ) ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, ἕως ἀνασῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσιν
64 65 καὶ τοῖς τελείοις. Πᾶσα ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς
δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν, οἵτινες ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἔτοι ᾄδοντες καὶ
66 ᾄδουσαι διακόσιοι. Ἵπποι αὐτῶν, ἑπτακόσιοι τριακονταέξ· ἡμίονοι αὐτῶν, διακόσιοι (μ) τεσσερα-
67 κονταπέντε· Κάμηλοι αὐτῶν, τετρακόσιοι τριακονταπέντε· ὄνοι αὐτῶν, ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴ-
68 κοσι. Καὶ ἀπὸ ἀρχόντων πατριῶν ἐν τῷ (ν) εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἤνεγκε-
69 ἀσαντο εἰς (ξ) οἶκον τοῦ θεοῦ, τοῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, Ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν
εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου (ο) χρυσίου καθαροῦ μναῖ ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι, καὶ ἀργυρίου μναῖ πεντακισ-
70 χίλιαι, καὶ (π) κόθωνοι τῶν ἱερέων ἑκατόν. Καὶ ᾠκίσαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ (ρ)
λαοῦ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινὶμ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν
αὐτῶν.

Et dixit Athersathha eis, ut non comederent de sancto sanctorum, donec 63
(ρ) surgeret sacerdos illuminantibus, & perfectis. Omnis autem Ec- 64
clesia simul, quasi quadraginta duo millia trecenti sexaginta, Absque 65
servis eorum, & ancillis eorum: bi septem millia trecenti triginta se-
ptem: (b) & bi cantores, & cantatrices bis centum. Equi eorum, 66
septingenti triginta sex: muli eorum, ducenti quadraginta quinque: Ca- 67
meli eorum, quadringenti triginta quinque: asini eorum, sex mille septin-
genti viginti. Et ex principibus patriarum, in ingrediendo ipsos in domum 68
Domini, quæ in Hierusalem, sponte obtulerunt in domum Dei, ad statu-
endam eam super stabilitatem suam; Sicut potentia eorum, dederunt in the- 69
saurum operis, (i) aurum purum minæ millia sexaginta unum, & argen-
ti minas quinque millia, & (k) Cothoni sacerdotum centum. Et sede- 70
runt sacerdotes, & Levitæ, & qui de populo, & cantores, & janito-
res, & Nubinim in civitatibus suis, & omnis Israel in civitatibus suis.

MS.A. (λ) ἀθερσαθὰ (μ) πεντηκονταπέντε· (ν) ἐλθεῖν (ξ) οἶκον θεοῦ, (ο) χρυσίου δραχμὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργύριον μναῖ πεντακισχίλιαι, (π) χιτῶ-
νας τῶν (ρ) λαοῦ, οἱ ᾄδοντες

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ᾤκησεν ὁ μὲν ὁ ἱερεὺς, (α) καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ
2 εἷς εἰς Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σα-
λαθιὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ (β) αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ἀνενέγκαι ἐπ' αὐτὸ
3 ὁλοκαυτώσεις, κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ (γ) Μωυσῆ ἀνθρώπου θεοῦ. Καὶ ἡτοίμασε τὸ θυσιαστή-
ριον ὅτι τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν· καὶ ἀνέβη ἐπ'
4 αὐτὸ ὁλοκαύτωσις τῷ κυρίῳ τοπερὶ καὶ εἰς ἑσπέραν. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν καθὰ τὸ γε-
5 γραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῆ· Καὶ
μετὰ τοῦτο ὁλοκαυτώσεις ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς πάσας (δ) ἑορτὰς τοῦ κυρίου τὰς ἡγια-
6 σμένας, καὶ παντὶ ἐκουσιαζομένῳ ἐκούσιον τῷ κυρίῳ. Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο ἀνα-
7 φέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ (ε) οἶκος τοῦ κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λα-
τόμοις καὶ τοῖς τέκτοσι, καὶ βρώματα καὶ ποτὰ, καὶ ἔλαιον τοῖς Σιδωνίοις καὶ τοῖς Τυρίοις, (ζ) ἐνέγκαι
ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου φορὰς θαλασσαν Ἰόππης, κατ' ἐπιχώρησιν Κύρου βασιλέως Περσῶν ἐπ'
8 αὐτούς. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ (η) ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐν μηνὶ
τῷ δευτέρῳ ἤρξαλο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ καταλοιποὶ τῶν ἀδελφῶν
αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔστη-
σαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἐπὶ τὰς ποιητὰς (θ) τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου.

CAP. III.

ET advenit mensis septimus, & filii Israel in civitatibus suis. Et 1
congregatus est populus tanquam vir unus in Hierusalem. Et surrexit 2
Jesus filius Josedec, & fratres ejus sacerdotes, & Zorobabel filius
Salathiel, & fratres ejus: & ædificaverunt altare Dei Israel, ad of-
ferendum super illud holocaustoses, secundùm ea, quæ scripta sunt in
lege Moysi hominis Dei. Et stabilierunt altare super stabilitatem suam: 3
quoniam in terrore super ipsos à populis terrarum. (a) Et ascendit su-
per Israel holocaustosis Domino manè, & ad vesperam. Et fecerunt so- 4
lennitatem tabernaculorum, secundùm quod scriptum est, & holocaustoses
diem in die in numero, sicut judicium, verbum diei in die suo: Et post hæc 5
holocaustum jugis sacrificii, & ad Neomenias, & ad omnes festivitates
Domino sanctificatas, & omni sponte offerenti spontaneum Domino. In 6
die una mensis septimi cœperunt offerre holocaustoses Domino: & do-
mus Domini fundata non erat. Et dederunt argentum latomis, & fa- 7
bris, & cibos, & poculenta, & oleum Sidoniis, & Tyriis, ad afferen-
dum ligna cedrina è Libano, ad mare Joppes, secundùm (b) permissio-
nem Cyri regis Persarum super eos. Et in anno secundo adventûs eo- 8
rum ad domum Dei in Hierusalem, in mense secundo cœpit Zorobabel
filius Salathiel, & Jesus filius Josedec, & reliqui ex fratribus eorum
sacerdotes, & Levitæ, & omnes qui veniebant è captivitate in Hieru-
salem. Et statuerunt Levitas à viginti annis, & (c) suprà, super faci-
entes opera in domo Domini.

MS. A. (α) καὶ ὁ Ἰσραὴλ (β) αὐτῶν, (γ) Μωσέως (δ) ἑορτὰς κυρίῳ (ε) οἶκος κυρίου (ζ) καὶ ἐνέγκαι (η) εἰς (θ) τὰ ἔργα θεοῦ οἴκῳ κυρίου.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

63 * فقال لهم الرؤساء الا ياكلوا من قدس القدسين حتي يقوم كاهنا للقطنين وللناسين *
64 * وجميع الكنيسة ربوبين * والفين وبلمايه وسبعين * سوا عبيدهم واماياهم هولاء سبعه الاف
65 وبلمايه وسبعه وبلثين * والقراء والقاريات مايتين * وخيلهم سبعمايه سنه وبلثين * وبغالهم
66 مايتين وخمسه واربعين * وجمالهم اربعمايه وخمسه وبلثين * وحميرهم سبعه الاف وسبعمايه
67 وعسرين * ومن رياسا القبايل بعدما جاوزا الي بيت الله الذي في بيت المقدس * جاوزا
68 الي بيت الله ليقيموه هيبه بقدر قوتهم * اعطوا في كنوز العمل من الذهب سته الاف مثقال *
69 ومن الفضه خمسه الاف * ومن البياب للكهنه مايه * وجلس الكهنه واللاويين * الذين من
70 السعب * والقراء والبوابين في مدنهم * وجميع اسرايل في مدنهم *

* الفصل الثالث *

1 * وادرك الشهر السابع واسرايل في مدنهم * وحينيذ السعب كرجل واحد اجتمعوا الي اورسلم *
2 * فقام يسوع ابن يوساداك واخوته الكهنه * وزربابل ابن سلاتيل في اخوته * فبنوا مذبح اله
3 اسرايل ليصعدوا عليه محرقات تامه * كما هو مكتوب في ناموس موسي رجل الله * فهيوا
المذبح على هيبه بقرع انبسهم من سعوب الارض * وصعدت عليه المحرقات تامة الي الرب
4 بكره وعشيه * وصنعوا عيد المظال * كما هو مكتوب * ومحرقات لكل يوم بعدد كالوصية * كل
يوم بيومه * وبعد ذلك محرقات متتابعات في الاهلة وكل يوم عيد للرب مقدس * وكل نذر
5 يندر لله * في يوم واحد من الشهر السابع بدوا يقربون محرقات للرب * وبيت الرب لم يتسس *
6 * واعطوا قطاعي الحجار النكري والنجارين * وطعاما وسرابا وزيتا للصيدانيين والصوريين *
7 ليجيوهم بخشب ارز من لبنان من ناحيه ياقا * كما امر قيرس ملك فارس * فلما كان في السنه
8 الثانيه من مجيهم الي بيت الله لاورسليم في الشهر الثاني بدي زربابل ابن سلاتيل * ويسوع
ابن صادوف * وباقيه اخوهم الكهنه واللاويين * وكل من جاء من السبي الي اورسليم * واقاموا
اللاويين من ابن عسرين سنه وما فوق ذلك * على من يعمل الاعمال في بيت الله *

Dixerunt enim eis principes ne comede- 63
rent de sancto sanctorum donec surgeret
sacerdos prudentibus & perfectis. Tota 64
autem ecclesia erat duæ myriades, bis
mille trecenti sexaginta: Præter servos 65
eorum, & ancillas eorum, qui erant
septies mille trecenti triginta septem: &
cantores & cantatrices ducenti. Equi 66
eorum, septingenti triginta sex: muli
eorum, ducenti quadraginta quinque:
Cameli eorum, quadringenti triginta 67
quinque: & asini eorum, septies mille
trecenti viginti. Et ex principibus fa- 68
miliarum, postquam venerunt ad domum
Dei quæ est in Jerusalem, venerunt ad
domum Dei ut restituerent eam in statum
suum pro ratione virium suarum: De- 69
derúntque in thesauros operis sex millia
siclorum aureorum, argenteorum verò
quinque millia; & vestes pro sacerdo-
tibus, centum. Et sederunt sacerdotes 70
ac Levitæ, plebeii, cantores & janitores
in urbibus suis, omnesque Israelitæ in
urbibus suis.

CAP. III.

ADvenit autem mensis septimus, dum 1
Israelitæ essent in urbibus suis: & tunc
populus quasi vir unus congregati sunt
in Jerusalem. Surrexitque Jesus fili- 2
us Josedec cum fratribus suis sacerdoti-
bus, & Zorbabel filius Salathiel cum
fratribus suis; & ædificaverunt altare
Dei Israelis, ut offerrent super illud ho-
locausta perfecta, quemadmodum scrip-
tum est in lege Moysis viri Dei. Et 3
altari secundùm dispositionem suam pa-
rato, non sine timore qui invaserat eos à
populis terræ; ascenderunt super illud
holocausta perfecta Domino, manè &
vespere. Et fecerunt festum tabernacu- 4
lorum, quemadmodum scriptum est: &
holocausta diurna ex numero, secundùm
præceptum, singulis diebus: Præterea 5
holocausta continua in plenilunïis & sin-
gulis festis Deo sacris: denique omne
votum quod Deo vovetur. Primâ die 6
mensis septimi cœperunt offerre holocau-
sta Domino, quum domus Domini non-
dum esset fundata. Et mercedem de- 7
derunt lapicidis & fabris; & cibum,
potum, atque oleum Sidoniis & Tyriis,
ut afferrent sibi ligna cedrina è Libano,
ex parte Japha; quemadmodum præ-
ceperat Cyrus rex Persidis. Anno autem 8
secundo post adventum eorum ad domum
Dei in Jerusalem, mense secundo, cœ-
pit Zorbabel filius Salathielis, & Jesus
filius Sadoc, & reliqui fratres eorum
sacerdotes ac Levitæ, omnes demum
qui venerant è captivitate in Jerusalem:
& præfecerunt Levitas à nato viginti
annos & ultrà, iis qui facichant opera
in domo Dei.

עזרא: ד

opus *facientem super urgendum ad*,unus tanquam Jehudah filii,ejus filii &,Chadmiel,ejus fratres & ejus filii, Jesuah Stetitque
9 וַיַּעֲמֹד יֵשׁוּעַ בָּנָיו וְאֶחָיו קַדְמִיאֵל וּבָנָיו בְּנֵי־יְהוּדָה כְּאֶחָד לְנַצֵּחַ עַל־עֲשֵׂה הַמְּלָאכָה
fecerunt ſtare &;Domini templum ædificantes fundaverunt Et .Levitæ eorum fratres &,eorum filii,Chenadad filii ;Dei domo in
10 בְּבֵית הָאֱלֹהִים בְּנֵי חֲנָדָד בְּנֵיהֶם וְאֶחֵיהֶם הַלְוִיִּם: וַיִּסְדוּ הַבֹּנִים אֶת־הֵיכַל יְהוָה וַיַּעַמִידוּ
regis David manus *ſuper* Dominum *laudandum ad*,cymbalis cum Aſaph filios Levitas &,tubis cum indutos ſacerdotes
הַכֹּהֲנִים מְלֻבָּשִׁים בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַלְוִיִּם בְּנֵי־אָסָף בִּמְצִלְתַּיִם לְהַלֵּל אֶת־יְהוָה עַל־יְדֵי דָּוִיד מֶלֶךְ־
.Iſrael ſuper ejus miſericordia ſeculum in quoniam,bonus quoniam,Domino *confitendo in* &,*laudando in* concinebant Et ,Iſrael
11 יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדֹת לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי־לְעוֹלָם חַסְדּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל
,ſacerdotibus ex multi Et.Domini *domum eſſe fundatam ſuper*,Dominum *laudando in* ,magna vociferatione ſunt vociferati populus omnis Et
12 וְכָל־הָעָם הֵרִיעוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל לַיהוָה עַל הוּסַד בֵּית יְהוָה: וְרַבִּים מֵהַכֹּהֲנִים
flentes ,eorum oculis in domum hanc *ipſum fundando in* ,primam domum viderunt qui ,ſeniores ,patrum *capitibus* &,Levitis &
וְהַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת־הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בִּיסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בֹּכִים
lætitiæ *vociferationis* vocem *dignoſcentes* populus non Et .vocem elevando ,lætitia in vociferatione in multi & : magna voce in
13 בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בְּתְרוּעָה בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל: וְאֵין הָעָם מַכִּירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה
.longinquum in uſque audiebatur vox & ,magna vociferatione *vociferantes* populus quia ,populi fletus voce à
לִקּוֹל בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְהַקּוֹל נִשְׁמָע עַד־לְמֶרְחוֹק:

CAP. IV. ד

acceſſerunt Et .Iſrael Deo Domino templum *ædificantes* tranſmigrationis filii quòd,Binjamin & ,Jehudah *anguſtiatores* audierũt Et
1 וַיִּשְׁמְעוּ צָרֵי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן כִּי־בְנֵי הַגּוֹלָה בּוֹנִים הֵיכָל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּגְּשׁוּ
2 ,veſtrum Deum *quæremus* vos ſicut quia ,vobiſcum Ædificabimus :eis dixerunt & ,patrum capita ad & Zerubabel ad
אֶל־זְרֻבָּבֶל וְאֶל־רָאשֵׁי הָאָבוֹת וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם כִּי כָכֶם נִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵיכֶם
dixit Et .huc nos *facientis aſcendere* ,Aſſur regis chadon-Eſer diebus à *immolantes* nos *non* &
וְלוֹ אֲנַחְנוּ זֹבְחִים מִימֵי אֵסַר חַדֹּן מֶלֶךְ אַשּׁוּר הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ פֹּה: וַיֹּאמֶר
.noſtro Deo domum ædificare ,*nobis & vobis* Non :Iſrael patrum *capitum reſiduum* &,Jeſuah & ,Zerubabel eis
3 לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ וּשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לֹא־לָכֶם וְלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ
fuit Et .Paras rex ,Chores rex nobis præcepit quemadmodum ,Iſrael Deo Domino ædificabimus pariter nos *quoniam*
4 כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס: וַיְהִי
consiliarios eos contra *mercede* conducentes Et .*ædificandum ad* ,eos *conturbantes* & ,Jehudah populi manus *diſſolventes* terræ populus
5 עַם הָאָרֶץ מְרַפִּים יְדֵי עַם־יְהוּדָה וּמְבַלְּהִים אוֹתָם לִבְנוֹת: וְסֹכְרִים עֲלֵיהֶם יוֹעֲצִים
regno in Et .Paras regis Dariaves regnum ad uſque &,Paras regis Chores diebus omnibus ; eorum conſilium *infringendum ad*
לְהָפֵר עֲצָתָם כָּל־יְמֵי כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס וְעַד־מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס: וּבְמַלְכוּת
diebus in Et .Jeruſalaim & ,Jehudah habitatores contra accuſationem ſcripſerunt ,ejus regni principio in Achaſueros
6 אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּתְחִלַּת מַלְכוּתוֹ כָּתְבוּ שִׂטְנָה עַל־יֹשְׁבֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם: וּבִימֵי
ſcriptura &:Paras regem Arthachſaſta ad ejus *ſocietatum reſiduum* &,Thabel ,Mithredath *pace in* ſcripſit Arthachſaſta
7 אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא כָּתַב בִּשְׁלָם מִתְרְדָת טָבְאֵל וּשְׁאָר כְּנוֹתָו עַל־אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מֶלֶךְ פָּרַס וְכָתַב
epiſtolam ſcripſerunt ſcriba Simſai & ,*nationis præfectus* Rechum .*Aramicè* interpretata & ,*Aramicè* ſcripta epiſtolæ
הַנִּשְׁתְּוָן כְּתוּב אֲרָמִית וּמְתֻרְגָּם אֲרָמִית: רְחוּם בְּעֵל־טְעֵם וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא כָּתְבוּ אִגְּרָא
8 .*dicemus ut* regem Arthachſaſta ad ,Jeruſalem ſuper unam
חֲדָא עַל־יְרוּשְׁלֶם לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מַלְכָּא כְּנֶמְא:

Verſio VULG. LAT.

Stetítq; Joſue & filii ejus,et fratres ejus,Cedmihel & filii 9
ejus, & filii Juda, quaſi vir unus, ut inſtarent ſuper eos
qui faciebant opus in templo Dei : filii Henadad, & filii
eorum, & fratres eorum Levitæ. Fundato igitur à cæ- 10
mentariis templo Domini, ſteterunt ſacerdotes in ornatu
ſuo cum tubis : & Levitæ filii Aſaph in cymbalis, ut lau-
darent Deum per manus David regis Iſrael. Et conci- 11
nebant in hymnis & confeſſione Domino ; Quoniam bo-
nus, quoniam in æternum miſericordia ejus ſuper Iſrael.
Omnis quoque populus vociferabatur clamore magno
in laudando Dominum, eò quòd fundatum eſſet templum
Domini. Plurimi etiam de Sacerdotibus & Levitis, & 12
principes patrum, & ſeniores, qui viderant templum
prius cùm fundatum eſſet, & hoc templum in oculis
eorum, flebant voce magnâ : & multi vociferantes in
lætitia, elevabant vocem. Nec poterat quiſpiam agno- 13
ſcere vocem clamoris lætantium, & vocem fletûs popu-
li : commixtim enim populus vociferabatur clamore
magno, & vox audiebatur procul.

CAP. IV.

Audierunt autem hoſtes Judæ & Benjamin, quia filii 1
captivitatis ædificarent templum Domino Deo Iſrael :
Et accedentes ad Zorobabel, & ad principes patrum, 2
dixerunt eis ; Ædificemus vobiſcum, quia ita ut vos,
quærimus Deum veſtrum : ecce nos immolavimus vic-
timas à diebus Aſor Haddan regis Aſſur, qui adduxit nos
huc. Et dixit eis Zorobabel, & Joſue, & reliqui prin- 3
cipes patrum Iſrael ; Non eſt vobis & nobis ut ædifice-
mus domum Deo noſtro, ſed noſpſi ſoli ædificabimus Do-
mino Deo noſtro, ſicut præcepit nobis Cyrus rex Perſa-
rum. Factum eſt igitur, ut populus terræ impediret 4
manus populi Judæ, & turbaret eos in ædificando.
Conduxerunt autem adverſus eos conſiliatores, ut de- 5
ſtruerent conſilium eorum omnibus diebus Cyri regis
Perſarum, & uſque ad regnum Darii regis Perſarum.
In regno autem Aſſueri, in principio regni ejus, ſcripſe- 6
runt accuſationem adverſùs habitatores Judæ & Jeruſa-
lem. Et in diebus Artaxerxis ſcripſit Beſelam Mithri-
dates, & Thabeel, & reliqui qui erant in conſilio eo- 7
rum, ad Artaxerxem regem Perſarum : epiſtola au-
tem accuſationis ſcripta erat Syriacè, & legebatur
ſermone Syro. Reum Beelteem, & Samſa ſcriba 8
ſcripſerunt epiſtolam unam de Jeruſalem Artaxerxi
regi, hujuſcemodi :

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et ſurrexerunt Jeſus cum fratribus & filiis 9
ſuis, & Cadmia cum filiis ſuis, & filii Hodiæ
ſimul ; ut vacarent operibus domûs Domini :
filii Hendar cum filiis ac fratribus ſuis Levi-
tis. Jactíſque fundamentis ædificii templi 10
Domini, ſacerdotes induti, & arietina cor-
nua tenentes, iiſque clangentes ; & Levitæ
filii Aſaphi cum buccinis ; ſurrexerunt ad
laudandum Dominum per Davidem regem
Iſraelis : Et cum gratiarum actione & canti- 11
cis benedixerunt Domino, Quoniam bonus
eſt, & in perpetuum benignitas ejus erga Iſ-
raelem. Totus autem populus magno con-
centu concinuerunt laudem Domino pro ab-
ſolutione ædificii domûs Domini. Multi ve- 12
rò è ſacerdotibus & Levitis primores patres
ac ſenes, qui viderant domum iſtam in pri-
ſtina ſumma ſua majeſtate ; cùm abſoluta fu-
iſſet hæc domus, fleverunt altâ voce : & mul-
ti voces ſuas attollebant cum cornibus & læ-
titiâ : Attamen populus non audiebat ſonum 13
cornuum : quia populo cornibus altâ voce
clangente, vox fletûs audiebatur in longin-
quum.

CAP. IV.

Audientes autem hoſtes Judæ & Benjami- 1
nis quòd filii captivitatis ædificarent tem-
plum Domino Deo Iſraelis ; Acceſſerunt ad 2
Zorbabelem & ad primores patres, & dixe-
runt eis ; Ædificemus nos quoque vobiſcum:
nam ſicut vos ædificabimus Deo veſtro, quan-
doquidem ipſi ſacrificamus hìc, inde à diebus
Sanherib regis Aſſyriæ qui nos huc aſcen-
dere juſſit. Dixerunt eis Zorbabel, & Jeſus, 3
cæteríque primores patres Iſraelis ; Non eſt
veſtrûm nobiſcum ædificare domum Deo no-
ſtro : nos enim ſeorſim ædificabimus domum
Domino Deo Iſraelis, quemadmodum præ-
cepit nobis Cyrus rex Perſa. Nihilominus 4
gentes illæ remittebant manus populi Judai-
ci, & turbabant eos quin ædificarent ; Et 5
mercede contra eos conducebant interturba-
tores : adeóque irrita fecerunt conſilia eo-
rum cunctis diebus Cyri regis Perſæ, uſque
ad regnum Darii regis Perſidis. In regno 6
autem Ahaſiris regis, in principio regni ejus,
ſcripſerunt accuſationem contra habitatores
Judææ & Jeruſalem. In diebus Artahſeſtis, 7
ſcripſit pacémque precatus eſt Mahderath, &
Tebael, & reliqui coæquales ejus, Artahſeſti
regi Perſidis : ſcriptura autem epiſtolæ exa-
rata erat Syriacè, & expoſita Syriacé. Ar- 8
hum dominus Teghmæ, & Semes legiſperitus,
ſcripſerunt epiſtolam hanc Jeroſolymam ad
Artahſeſtem regem, debito modo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (ι) Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ (κ) υἱοὶ Ἰούδα ὁμοῦ ποιοῦντες τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ· υἱοὶ Ἡναδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν (λ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται. 10 Καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐσταλισμένοι ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐπὶ χεῖρας Δαυὶδ βασιλέως 11 Ἰσραήλ. Καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει τῷ κυρίῳ, Ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (μ) ἐσήμαινε φωνῇ μεγάλῃ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμελίωσει τοῦ οἴκου κυρίου. 12 Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ ἀρχόντων τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἳ εἶδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς (ξ) αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ ὁ ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ᾠδήν. 13 Καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων (ο) φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης (π) ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, (ρ) ὅτι ὁ λαὸς ἐκραύγασε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

Et stetit Jesus, & filii ejus, & fratres ejus, Cadmiel, & filii ejus, 9
filii (d) Juda, super facientes opera in domo Dei: filii Enadad, filii
eorum, & fratres eorum Levitæ. Et fundamenta jecerunt ad ædi- 10
ficandum domum Domini. Et steterunt sacerdotes amicti stolis, in
tubis, & Levitæ filii Asaph in cymbalis ad laudandum Dominum
super manus David regis Israel. Et responderunt in laude & con- 11
fessione Domino, Quoniam bonum, quoniam in seculum misericordia
ejus super Israel. Et omnis populus (e) significabat voce magnâ lau-
dando Dominum super fundatione domûs Domini. Et multi de sacer- 12
dotibus, & Levitis, & principes patriarum, seniores, qui viderant
domum primam in fundatione ejus, & hanc domum in oculis suis,
plorabant voce magnâ. Et turba in significatione cum lætitia ad ele-
vandum (f) canticum. Et non erat populus agnoscens vocem signi- 13
ficationis lætitiæ à voce fletûs populi: quoniam populus vociferabatur
voce magnâ, & vox audiebatur usque à longé.

MS. A. (ι) καὶ Καδμιὴλ (κ) οἱ υἱοὶ (λ) καὶ ἀδελφοὶ (μ) ἐσήμανεν (ν) οἴκῳ κυρίῳ. (ξ) ἑαυτῶν, (ο) τὴν φωνὴν (π) ἀπὸ τῆς * ἐυφροσύνης τοῦ κλαυθμοῦ (ρ) ὅτι λαὸς

ΚΕΦ. Δ'.

1 Καὶ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυ-
2 ρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ, Καὶ ἤγγισαν πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐ-
τοῖς, Οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τὸν θεὸν (α) ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἡ-
3 μεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν (β) Ἀσαραδὰν βασιλέως (γ) Ἀσσὺρ τοῦ ἀνήγαγεν ἡμᾶς ὧδε. Καὶ εἶπε
πρὸς αὐτοὺς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Οὐχ
ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τοαυτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ
4 κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν Κύρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύ-
5 ων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ Ἰούδα, καὶ ἐνεποδίζον (δ) αὐτοὺς οἰκοδομεῖν, Καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς
βουλόμενοι τοῦ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας Κύρου βασιλέως Πέρσων, καὶ ἕως βασιλείας Δα-
6 ρείου (ε) βασιλέως Περσῶν. Καὶ ἐν βασιλείᾳ Ἀσσύρου, καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ (ζ) ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ
7 οἰκοῦντας Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ (η) ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ (θ) Μιθραδάτης Τα-
βεὴλ καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις· πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφὴν Συριστὶ
8 καὶ ἡρμηνευμένην. Ῥεοὺμ (ι) βαλτὰμ καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς (κ) ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κατὰ
Ἰερουσαλὴμ τῷ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.

CAP IV.

Et audierunt ii qui tribulabant Judæ, & Benjamin, quia filii trans- 1
migrationis ædificant domum Domino Deo Israel. Et accesserunt ad 2
Zorobabel, & ad principes patriarum, & dixerunt eis; Ædificabi-
mus vobiscum: quoniam sicut vos, quærimus Deum (a) nostrum, &
ei nos sacrificamus à diebus Asaradan regis Assur, qui adduxit nos
huc. Et dixit ad eos Zorobabel, & Jesus, & reliqui principum pa- 3
triarum Israel; Non nobis & vobis ædificare domum Deo nostro: quo-
niam nos ipsi in idipsum ædificabimus Domino Deo nostro; sicut man-
davit nobis Cyrus rex Persarum. Et erat populus terræ dissolvens 4
manus populi Juda: & impediebant eos ædificare, Etiam mercede 5
conducentes super eos, (b) consultantes ad dissipandum consilium ipso-
rum omnibus diebus Cyri regis Persarum, & usque ad regnum Darii re-
gis Persarum. Et in regno Assueri, & in principio regni ejus scripserunt 6
epistolam super habitantes Judæa, & Hierusalem. Et in diebus Arthi- 7
sasthæ (c) scripsit in pace Mithridati Tabeel, & reliquis conservis:
ad Arthasasthæ regem Persarum scripsit Tabellarius scripturam Syriacè,
& interpretatam: Rhoum (d) Baltam & Sampsa scriba scripserunt 8
epistolam unam contra Hierusalem Arthasasthæ regi.

MS.A. (α) ὑμῶν, (β) Ἀσαραδδὼν (γ) Ἀσὲρ (δ) αὐτοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν, (ε) βασιλέως. Ἐν βασιλείᾳ Ἀσσύρου, καὶ (ζ) ἔγραψεν (η) ἔγραψαν (θ) Μιθραδάτης Ταβεὴλ σὺν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ· πρὸς (ι) βαδλὰμ καὶ Σαμσαὶ (κ) ἔγραψεν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 * وقام يسوع وبنيه واخوته * قدميل وبنيه بني يهودا * على من يعمل الاعمال في بيت
10 الله * بني بناداد بنيهم واخوتهم * واللاويين بني اصاف بالصلاصل ليسبحوا الله على
11 يدي داود ملك اسرايل * واجابوهم بسور وتسابيح للرب * انه صالح ورحمته الى
الابد الى اسرايل * وجاوبوهم الشعب كله بصوت عالي * يسبحون الرب على اساس بيت
12 الرب * وكثيرين من الكهنة واللاويين * ورييسا القبايل والمشيخة الذين راوا البيت الاول
عند ما اسس * فلما راوا هذا البيت بكوا بعجيج شديد * والجميع بعلامات يسبحون
13 ويعلون السون * ولم يكن الشعب يعرف صوت التسبيح والسور من البكاء من الناس
ومن العجيج * لانهم كانوا يصيحون بصوت عالي تسمع اصواتهم من بعيد *

* الفصل الرابع *

CAP. IV.

1 * فسمع الذين يحربون يهودا وبنيامين * بان بني السبي يبنون بيت الرب اله اسرايل *
2 فدنوا الى زربابل والى ريسا القبايل فقالوا لهم * نبني معكم لاننا نطلب الهكم
3 مثلكم * ونحن نذبح له من ايام اسردون ملك اسور الذي جابنا هاهنا * فقال
لهم زربابل ويسوع * وبقية ريسا قبايل اسرايل * ليس يستقيم لنا ولكم ان نبني بيت
4 الهنا * لكنا وحدنا نبني لربنا كما اوصانا قيرس ملك فارس * وكان شعب الارض
5 يمنعوهم ويكسوهم عن البناء * ويكتارون عليهم * يريدون ابطال همهم في جميع
ايام قيرس والى ملك داريوس ملك فارس * في ملك اسويرس الفارسي وفي ابتداء ملكه
6 كتبوا صحيفة على من يسكن يهودا واورسليم * وفي ايام ارتاسته كتب بسلم
7 متريطاط ابن طبايل مع بقية عشيرته الى ارتسست ملك فارس * فكتب صاحب الخراج
كتابا سريانيا مفسرا * راوم ابن بلطم وسمساي الكاتب كتب صحيفة واحدة على
8 اورسليم لارتسست الملك *

Surrexitque Jesus cum filiis et fratribus 9
suis, Cadmiel cum filiis suis, filii Ju-
dæ, super eos qui faciebant opera in
domo Dei. Filii Bonadad cum filiis
suis & fratribus suis, Et Levitæ fi- 10
lii Asaph sistra tenebant ad laudandum
Deum per Davidem regem Israelis: Et 11
responderunt illis cum laudibus & can-
ticis Domino, Quòd bonus sit, & mi-
sericordia ejus in seculum erga Israe-
lem: responditque eis totus populus al-
tâ voce, laudantes Dominum pro fun-
damento domûs Domini. Et multi è 12
sacerdotibus & Levitis, principes fa-
miliarum, & seniores qui viderant
domum priorem quum fundaretur;
quando viderunt hanc domum, fleve-
runt cum clamore magno: & turba
cum signis laudabant & laudem attol-
lebant. Et non agnoscebat populus vo- 13
cem cantici & laudis propter fletum
hominum & propter clamorem: clа-
mabant enim altâ voce, adeo ut audi-
rentur voces eorum à longé.

CAP. IV.

Audientes autem hi qui divexabant 1
Judam & Benjamin, quòd filii ca-
ptivitatis ædificarent domum Domini
Dei Israelis; Accesserunt ad Zoroba- 2
belem & ad principes familiarum, &
dixerunt eis; Ædificabimus vobiscum,
quia quærimus Deum vestrum sicut vos,
& nos ei sacrificamus à diebus Asar-
don regis Assur qui nos huc adduxit. Dixerunt eis Zorbabel & Je- 3
sus, & reliqui principes familiarum
Israelis; Non decet nos & vos edi-
ficare domum Dei nostri: sed nos soli
ædificabimus Domino nostro, quemad-
modum præcepit nobis Cyrus rex Per-
sidis. Itaque populus terræ illius im- 4
pedichat & avocabat eos ab ædificio,
Et mercede conducebant adversùs eos, 5
animo irritum faciendi consilium eo-
rum cunctis diebus Cyri usque ad re-
gnum Darii regis Persidis. In regno 6
Assueri Persæ, initio regni ipsius,
scripserunt epistolam contra eos qui
inhabitabant Judæam & Jerusalem.
Et in diebus Artaste scripsit salutem 7
Mitvidates filius Tabeelis cum reliquis
conservis suis, ad Artaseste regem Per-
sidis: & scripsit exactor vectigalium
epistolam Syriacam interpretatam. Reum 8
filius Baltam, & Samsas scriba scri-
psit epistolam unam contra Jerusalem
ad Artaseste regem, hisce verbis:

עזרא : ד

*,Archevaie ,Apharſaie ,Tarpelaie ,Apharſathchaie & ,Dinaie *eorum ſocietatum reſiduum* & ,ſcriba Simſai & ,*rationis præfectus* Rechum Tunc
9 אדין רחום בעל־טעם ושמשי ספרא ושאר כנותהון דיניא ואפרסתכיא טרפליא אפרסיא ארכוי
urbe in eas fecit habitare &,*inclytus* &,magnus Aſnaphar tranſtulit quas *nationem reſiduum* Et .Helmaie ,Dehave ,Suſanchaie ,Bablaie
10 בבליא שושנכיא דהוא עלמיא: ושאר אמיא די הגלי אסנפר רבא ויקרא והושב הטו בקריה
:regem Artachſaſta ad ipſum ad miſerunt quam epiſtolæ exemplar Hoc .Cheheneth & ,flumen trans *reſiduum &,Samaritanorũ quæ*
11 די שמרין ושאר עבר־נהרה וכענת: דנה פרשגן אגרתא די שלחו עלוהי על־ארתחששתא מלכא
venerunt nos ad ,te à aſcenderunt qui Jehudæi quòd ,regi *exiſtendum ad* Notum .Cheheneth & ,flumen trans *vir* ,tui Servi
12 עבדיך אנש עבר־נהרה וכענת: ידיע להוא למלכא די יהודיא די סלקו מן־לותך עלינא אתו
exiſtendum ad notum Nunc .*conſuerunt fundamenta* &,fundaverunt muros &,ædificantes ,*peſſimam* & ,rebellem civitatem ,Jeruſalem in
13 לירושלם קריתא מרדתא ובאושתא בנין ושוריא שכללו ואשיא יחיטו: כען ידיע להוא
regum tributum & ,dabunt non *ſolitum* reditũ & ,*cenſum*,*vectigal* ;*fundabuntur* muri & ,*ædificabitur* illa civitas *en* quòd ,regi
למלכא די הן קריתא דך תתבנא ושוריא ישתכללון מנדה בלו והלך לא־ינתנון ואפתם מלכים
hoc Super .videre nobis *conveniens* non regis *turpitudinem &ſumm ſalitii* palatii *ſale quod* vicissitudine omni Nunc .*detrimento afficies*
14 תהנוק: כען כל־קבל די־מלח היכלא מלחנא ועירות מלכא לא־אריך־לנא למחוא על דנה
quòd ſcies & ,hiſtoriarum libro in invenies &,tuorũ patrum *monumentorum* libro in perquirat Ut : regi notificavimus & ,miſimus
15 שלחנא והודענא למלכא: די יבקר בספר דכרניא די אבהתך ותהשכח בספר דכרניא ותנדע די
hoc Super .ſeculi diebus à ejus medio in facientes defectionem & :provinciis & ,regibus nocens & rebellis urbs illa urbs
קריתא דך קריא מרדא ומהנוקת מלכין ומדנן ואשתדור עבדין בגוה מן־יומת עלמא על־דנה
oppoſitum ad :*fundabuntur* ipſius muri &,*ædificabitur* hæc civitas *en* quòd ,regi *nos Notificantes* .eſt deſtructa hæc civitas
16 קריתא דך חרבת: מהודעין אנחנה למלכא די הן קריתא דך תתבנא ושוריה ישתכללון לקבל
rei quam &,ſcribam Simſai & *,rationis præfectum* Rechum ad rex miſit Verbum .tibi *illa eſt* non ,flumen trans *in* portio ,*hoc*
17 דנה חלק בעבר נהרא לא איתי לך: פתגמא שלח מלכא על־רחום בעל־טעם ושמשי ספרא ושאר
,nos ad miſiſt ;quam *epiſtolæ Extractus* .Cheheth & Selam flumen trans *reſiduum* &,Samaria in *habitantes* qui ,*eorum ſocietatum*
18 כנותהון די יתבין בשמרין ושאר עבר־נהרה שלם וכעת: נשתונא די־שלחתון עלינא
adverſùm ſeculi diebus à illa civitas quòd ,invenerunt &,quæſierunt &,*ſententia eſt poſita* me à Et .me coram eſt *lectus explicitè*
19 מפרש קרי קדמי: ומני שים טעם ובקרו והשכחו די קריתא דך מן־יומת עלמא על־
omnibus *in dominatores* & ,Jeruſalem *ſuper* fuerunt fortes reges Et .ea in fiebat *deſectio* & ,*rebello &* :*ſe elevans* .reges
20 מלכין מתגאה ומרד ואשתדור מתעבד בה: ומלכין תקיפין הוו על־ירושלם ושליטין בכל
illa urbs & ;*illos viros ceſſare faciendum ad*,edictum ponite Nunc .eis dabatur *ſolitum* reditus & *cenſus*,*vectigal* & ,flumen trans
21 עבר נהרה ומדה בלו והלך מתיהב להון: כען שימו טעם לבטלא גברין אלך וקריתא דך
perniciem in corruptio creſcet Cur .hoc *ſuper facere errorem eſtote cauti* Et .fuerit politum *decretum* me à donec ,ædificetur non
22 לא תתבנא עד־מני טעמא יתסם: ווהירין הוו שלו למעבד על דנה למה ישנא חבלא להנזקת
,ſcriba Simſai & ,Rechum coram lectum regis Artharhſaſte *ipſius* epiſtolæ *extractus* exemplar *quo ex Tunc ? regum*
23 מלכין: אדין מן־די פרשגן נשתונא די ארתחששתא מלכא קרי קדם רחום ושמשי ספרא
ceſſavit *inſtanti In* .robore & brachio in eos fecerunt ceſſare &,Jehudæos *ſuper* Jeruſalem in *feſtinantia in* abierunt ,eorum *ſocietate* &
24 וכנותהון אזלו בבהילו לירושלם על־יהודיא ובטלו הטו באדרע וחיל: באדין בטלת
.Paras regis Dariaves regni ſecundum annum ad uſque *intermiſſum fuit* & ;Jeruſalem in quæ Dei domus opus
עבידת בית־אלהא די בירושלם והות בטלא עד שנת תרתין למלכות דריוש מלך־פרס:

Verſio VULG. LAT.

Reum Beelteem,& Samſai ſcriba, & reliqui conſiliatores 9
eorum, Dinæi,& Apharſathachæi,Terphalæi, Apharſæi,
Erchuæi, Babylonii, Suſanechæi, Dieui, & Ælamitæ,
Et cæteri de gentibus, quas tranſtulit Aſenaphar magnus 10
& glorioſus : & habitare eas fecit in civitatibus Sama-
riæ, & in reliquis regionibus trans Flumen in pace: (Hoc 11
eſt exemplar epiſtolæ,quam miſerunt ad eum,) Artaxer-
xi regi, ſervi tui, viri qui ſunt trans Fluvium, ſalutem di-
cunt. Notum ſit regi, quia Judæi, qui aſcenderunt à te 12
ad nos, venerunt in Jeruſalem civitatem rebellem & peſ-
ſimam, quam ædificant, extruentes muros ejus, & pario-
tes componentes. Nunc igitur notum ſit regi, quia ſi ci- 13
vitas illa ædificata fuerit, & muri ejus inſtaurati, tribu-
tum, & vectigal, & annuos reditus non dabunt,& uſq;
ad reges hæc noxa perveniet. Nos autem memores ſalis, 14
quod in palatio comedimus, & quia læſiones regis vi-
dere nefas ducimus, idcircò miſimus & nuntiavimus re-
gi, Ut recenſeas in libris hiſtoriarum patrum tuorum, & 15
invenies ſcriptum in commentariis : & ſcies quoniam
urbs illa, urbs rebellis eſt, & nocens regibus & provin-
ciis, & bella concitantur in ea ex diebus antiquis : quam
ob rem & civitas ipſa deſtructa eſt. Nuntiavimus nos 16
regi, quoniam ſi civitas illa ædificata fuerit, & muri ipſi-
us inſtaurati, poſſeſſionem trans Fluvium non habebis.
Verbum miſit rex ad Reum Beelteem, & Samſai ſcribam, 17
& ad reliquos qui erant in conſilio eorum habitatores
Samariæ, & cæteris trans Fluvium, ſalutem dicens & pa-
cem. Accuſatio, quam miſiſtis ad nos, manifeſtè lecta eſt 18
coram me. Et à me præceptum eſt : & recenſuerunt, 19
invenerúntq; quoniam civitas illa à diebus antiquis ad-
verſùm reges rebellat, & ſeditiones, & prælia concitan-
tur in ea : Nam & reges fortiſſimi fuerunt in Jeruſalem, 20
qui & dominati ſunt omni regioni, quæ trans Fluvium
eſt : tributum quoque & vectigal,& reditus accipiebant.
Nunc ergò audite ſententiam : Prohibeatis viros illos, 21
ut urbs illa non ædificetur, donec ſi fortè à me juſſum
fuerit. Videte ne negligenter hoc impleatis, & paulatim 22
creſcat malum contra reges. Itaque exemplum edicti 23
Artaxerxis regis lectum eſt coram Reum Beelteem, &
Samſai ſcriba, & conſiliariis eorum : & abierunt feſtini
in Jeruſalem ad Judæos, & prohibuerunt eos in brachio
& robore. Tunc intermiſſum eſt opus domûs Domini 24
in Ieruſalem, & non fiebat uſque ad annum ſecundum
regni Darii regis Perſarum.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Tunc Arhum dominus Teghmæ, & Semes 9
legiſperitus, eorúmque collegæ, Dinæi,Eſpe-
ræi, Tarpæi, Opharſæi, Arabes, Babylonii,
Soſanchæi, Dahæi, Elamitæ, Et reliquæ na- 10
tiones quas captivas duxerat Eſpid magnus
& venerandus, & habitare fecerat in civi-
tatibus Samaritarum transfluvialis ripæ,
& Acheeneth. Atque hoc eſt exemplar 11
epiſtolæ quam miſerunt de ipſo *templo*
ad Artahſeſtem regem : Servi tui incolæ
transfluvialis ripæ & Acheeneth. Notum ſit 12
regi, Judæos qui abs te aſcenderunt ad nos,
& venerunt Jeroſolymam ; urbem rebellem
ac pernicioſam ædificare, muros ejus perfe-
ciſſe , & fundamenta ejus altè fodiſſe. Ita 13
ſciat rex, ſi urbs iſta exædificetur, & muri
ejus perficiantur ; nullum tibi fore vectigal :
quin etiam reges non agnoſcet. Jam verò 14
quum ſalem palatii comederimus,opprobrium
contra regem non decet nos videre : pro-
pterea mittimus te monitum;Ut legas librum 15
commentariorum majorum tuorum : & in-
venies in libro commentariorum, ſciéſque
urbem iſtam eſſe rebellem, & regibus urbi-
búſq; damnoſam; & pugnas maximas fuiſſe
in ipſa inde à diebus ſeculi, ac proinde urbem
eſſe vaſtatam. Notum facimus regi, ſi urbs 16
illa ædificetur,& muri ejus eleventur;nullum
proinde tibi fore dominium in transfluviali
regione. Itaque rex miſit reſponſum *hujuſmo-* 17
di : Arhumo domino Teghmæ, Semeſo legiſ-
perito, & reliquis collegis eorum, qui habi-
tant in Samaria, cæteriſque commorantibus
in transfluviali *regione*, ſalutem. Quum per- 18
veniſſet epiſtola quam ad me miſiſtis, fideli-
ter legerunt *eam* coram me ; ac proinde im-
poſitum eſt à me decretum. Præterea cùm le- 19
giſſent, invenerunt urbem illam inde à die-
bus ſeculi adverſùm reges elevari & rebel-
lare; pugnamque maximam factam fuiſſe in 20
ipſa : Et reges potentes præfuiſſe Jeroſoly-
mæ, qui dominabantur in tota *regione* trans-
fluviali, quíque reges præteritos, nihili duc-
bant. Jam ſtatuite decretum quo deſiſtere 21
faciatis viros illos : & urbs illa ne ædificetur,
quoad à me præceptũ fuerit. Et eſtote ſoler-
tes hac in re, ne creſcat jurgium in damnum 22
regis. Tunc cùm advenisſet exemplar epiſto-
læ Artaſeſthis regis, lectum fuit coram Arhu-
mo domino Teghmæ, Semeſo legiſperito, &
coram iis qui erant collegæ eorum. Tunc abi-
erunt cum ſilentio contra Judæos Jeroſoly-
mam, magnóq; cum exercitu deſiſtere coege- 24
runt eos. Tunc ceſſavit opus domûs Dei quæ
erat in Jeruſalem, manſitq; otioſum uſque ad
annum ſecundum regni Darii regis Perſæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Τάδε ἔκρινε Ῥεὺμ (λ) βηλτὰν καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ καθάλοιποι Συνδύλοι ἡμῶν, Δεινᾶοι,
10 Ἀφαρσαθαχαῖοι, (μ) Ταρφηλαῖοι, Ἀφαρσαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλωνίοι, Σουσαναχαῖοι, Δαωναῖοι, Καὶ
οἱ καθάλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀπώκισεν (ν) Ἀσενναφὰρ ὁ μέγας καὶ ὁ τίμιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν
11 πόλεσι τῆς Σομόρων καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. Αὕτη ἡ διαλαγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν· (ξ) Πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα (ο) παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ.
12 Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, (π) ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθοσαν εἰς Ἰερου-
σαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν, ἣν οἰκοδομοῦσι· καὶ τὰ τείχη αὐτῆς (ρ) κατηρ-
13 τισμένα εἰσὶ, καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν. Νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις
ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρους οὐκ ἔσονταί σοι, οὐδὲ δώσουσι· καὶ τὸ
14 τῶν βασιλέων κακοποιεῖ, Καὶ ἀγνωμοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν· διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
15 ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, Ἵνα ἐπισκέψηται (σ) ἐν βίβλῳ ὑπομνηματισμοῦ τοῦ πατέρων σου, καὶ
εὑρήσεις, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς καὶ χώρας, καὶ φυ-
γαδεῖαι δόλων (τ) γίνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς (υ) ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος, διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.
16 Γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι (φ) ἂν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρ-
17 τισθῇ, οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥεὺμ (χ) βηλτὰμ καὶ Σαμψὰ γραμ-
ματέα καὶ τοὺς καθαλοίπους Συνδύλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοὺς κατοικοῦντας πέραν
18 τοῦ ποταμοῦ, Εἰρήνην· καὶ (ψ) φησὶν, Ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς, ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐ-
19 μοῦ· Καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, καὶ ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὑράμεν, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν
20 αἰῶνος ὅτι βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγαδεῖαι (ω) γίνονται ἐν αὐτῇ· Καὶ βασιλεῖς
ἰσχυροὶ (α) ἐγένοντο ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐπικρατοῦντες ὅλης τῆς (β) πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ φόροι
21 πλήρεις καὶ μέρος (γ) δίδονται αὐτοῖς. Καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους,
22 καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι· Ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης (δ) φυλαγμένοι ἦτε ἀνεν-
23 σιν ποιῆσαι περὶ τούτου, μή ποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. Τότε ὁ φορο-
λόγος τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον (ε) Ῥεὺμ βηλτὰμ καὶ Σαμψὰ γραμματέως καὶ
Συνδύλων αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰούδᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν
24 ἵπποις καὶ δυνάμει. Τότε ἤργησε (ζ) τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν Ἰερουσαλήμ· (η) καὶ ἦν ἀργῶν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείου (θ) βασιλέως Περσῶν.

Hæc judicabat Rheum Baltax, & Sampsa scriba, & reliqui con- 9
servi nostri, Dinæi, Apharsathachæi, Tarphelæi, Apharsæi, Archæi,
Babylonii, Susanachæi, Dauæi, Et reliqui ex gentibus, quas trans- 10
tulit Assenaphar magnus, & glorioſus, & habitare fecit eos in
civitatibus ipſius (e) Somoron, & reliquum trans flumen. Hæc eſt 11
deſcriptio epiſtolæ, quam miſerunt ad eum. AD Artaxaſtha regem
puer tui viri trans flumen. Notum ſit regi, quia Judæi, qui 12
aſcendunt à te ad nos, venerunt in Hieruſalem, civitatem refu-
gam, & malignam, quam ædificant: & mœnia ejus extructa
ſunt, & fundamenta ejus exaltaverunt. Nunc igitur notum ſit 13
regi, quia ſi civitas illa reædificata fuerit, & mœnia ejus extru-
cta; (f) tributa non erunt tibi, neque dabunt. Et hoc regibus
(g) nocet, Et turpitudinem regis non licet nobis videre. Propter 14
hoc miſimus, & notum fecimus regi, ut requiras in libro (h) ad- 15
monitionis patrum tuorum: & invenies, & cognoſces, quia civi-
tas illa, civitas refuga, & malefaciens regibus, & provinciis:
& perfugia ſervorum fiunt in medio ejus à diebus ſeculi. Propter hæc
civitas iſta deſolata eſt. Notum igitur facimus nos regi; quia ſi 16
civitas illa ædificata fuerit, & mœnia ejus extructa; non eſt ti-
bi pax. Et miſit rex ad Rheum Baltam, & Sampſa ſcribam, & 17
reliquos conſervos eorum, habitantes in Samaria, & reliquos trans
fluvium, Pacem: Et ait; Tabellarius, quem miſiſtis ad nos, vo- 18
catus eſt coram me: Et à me poſita eſt ſententia, & requiſivi- 19
mus, & invenimus, quia civitas illa à diebus ſeculi ſuper reges
elevatur, & rebelliones & transfugia fiunt in ea: Et reges for- 20
tes fuerunt in Jeruſalem, & obtinentes totam transfluvialem: &
(i) tributa plena, & pars dabantur eis. Et nunc ponite edictum, 21
ceſſare viros illos: & civitas illa non ædificabitur ultrà: (k) ut 22
ex edicto cauti ſitis remiſſè agere de hoc; ne forte multiplicetur
perditio in nocumentum regibus. Tunc Tabellarius Arſathaſtha regis 23
legit coram Rheum Baltam, & Sampſa ſcriba, & conſervis ejus.
Et iverunt feſtinanter in Hieruſalem & in Judæa; & ceſſare fe-
cerunt eos in equis, & virtute. Tunc ceſſavit opus domûs Dei, 24
quod in Hieruſalem: & fuit ceſſans uſque ad ſecundum annum regni Darii regis Perſarum.

MS. A. (λ) βαλταὰμ καὶ Σαμψαῖ (μ) Ταρφαλλαῖοι, (ν) *ναφὰρ (ξ) Πρὸς *Ἀρθὰ (ο) οἱ παῖδές (π) ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναβάντες (ρ) κατηρτισμένοι εἰσὶ, (σ) ἐν βιβλίῳ
(τ) γίνονται (υ) ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, (φ) ἐὰν (χ) βαλταὰμ καὶ Σαμσαῖ (ψ) φασὶν, (ω) γίνονται (α) γίνονται ὅτι Ἰερουσαλὴμ, (β) ἐπάνω τοῦ ποταμοῦ (γ) δίδονται αὐτοῖς.
(δ) πεφυλαγμένοι ἔσεσιν (ε) Ῥεὺμ καὶ Σαμσαὶ γραμματέως Συνδύλων ἑαυτοῦ. (ζ) τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ (η) καὶ ἦν ἀργῶν (θ) τοῦ βασιλέως

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* هٰذَا مَا أَفْضَى رَاوُم ابْن بَلْطَام * وَسَمْسَاي ٱلْكَاتِب * وَبَقِيَّة عَيْنِك * دِينَاي * أَفْرَسَاسَاي * 9
أَطْرَافَلَايِين * وَأَفْرَسَايِين * وَأَرْسَاوِيين * وَٱلْبَابِلِيين * وَٱلسُّوسَانِيين * وَٱلدُّوبِيين * وَبَقِيَّة 10
ٱلْأُمَمِ ٱلَّذِي سَبَاهُم أَسْنَافَارُ ٱلْعَظِيم ٱلْكَرِيم * وَأَسْكَنَهُم فِي مُدُنِ سَمرُون وَبَقِيَّة مَعَابِر
ٱلنَّهر * هٰذَا تَصْدِير ٱلصَّحِيفَة ٱلَّذِي بَعَثُوا إِلَيْه * إِلَى أَرْتَسَسْت ٱلْمَلِك عَبِيدُك ٱلرِّجَال 11
ٱلَّذِي فِي جِينِ ٱلنَّهر * يَعْلَم ٱلْمَلِك أَنَّ ٱلْيَهُود ٱلَّذِين صَعِدُوا مِن قِبَلِك إِلَيْنَا * جَاؤُا 12
إِلَى أُورُسَلِيم ٱلْمَدِينَة ٱلْمُخَالِفَة ٱلْخَبِيثَة ٱلَّذِي يَبْنُوهَا * وَحِيطَانُهَا تَامَّة هِي * وَقَد رَفَعُوا
أَسَاسَهَا * فَلْيَعْلَم ٱلْآنَ ٱلْمَلِك أَنْ تِلْك ٱلْمَدِينَة إِنْ جُدِّدَت * وَحِيطَانُهَا إِنْ رُفِعَت * لَم 13
يُؤَدِّي إِلَيْك ٱلْخَرَاج * وَلَم تُعْطَاه * وَهٰذَا مِمَّا يَضُرّ ٱلْمَلِك * وَلَيْس يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَرَى 14
أَن يَبْنِي مِمَّا يُخَالِف ٱلْمَلِك * فَلِذَلِك بَعَثْنَا هٰذَا وَأَعْلَمْنَاك أَيُّهَا ٱلْمَلِك * لِتَنْظُر فِي دَفَاتِر 15
دِيوَانِ آبَائِك * لَتَجِد عِلْم هٰذَا أَنَّ تِلْك ٱلْمَدِينَة كَانَت مُخَالِفَة عَاصِيَة لِلْمُلُوك وَٱلْكُور
يَهرُب ٱلْعَبِيد إِلَيْهَا * فَإِنْ بُنِيَت وَحُصِّنَت فَلَيْس لَك سَلَامَة * فَبَعَث ٱلْمَلِك إِلَى رَاوُم 16 17
بَلْطَام وَسَمْسَاي ٱلْكَاتِب * وَبَقِيَّة عَبِيدِهِم ٱلسُّكَّانِ فِي سَامِرِيَة * وَمَن بَقِيَ فِي جِينِ ٱلنَّهر
مِنْ أَهْلِ ٱلسَّلْم * فَقَالَ * صَاحِب ٱلْخَرَاج ٱلَّذِي بَعَثْتُم إِلَيْنَا قَد دُعِيَ بَيْن يَدَيَّ * 18
* وَأَمَرَ بِأَمْرِ ذَلِك * فَفَتَشْنَا وَوَجَدْنَا تِلْك ٱلْمَدِينَة مُنْذُ قَط عَاصِيَة لِلْمُلُوك * وَٱلْخَارِجِين 19
وَٱلْهِرَاب يَهرُبُونَ إِلَيْهَا * وَمُلُوك أَقْوِيَاء يَكُونُون فِي أُورُسَلِيم * يَضْبِطُونَ نَوَاحِي ٱلنَّهر * 20
وَيُعْطَوْنَ خَرَاجًا كَثِيرًا * فَلْيَكُن رَأْيُكُم ٱلْآنَ إِبْطَال أُولٰئِك ٱلرِّجَال * وَلَا تُبْنَا تِلْك 21
ٱلْمَدِينَة * لِكَي يَكُون مَنْعُكُم مِن رَأْيِنَا * وَأَمْر ذَلِك مِن قِبَلِنَا * لِئَلَّا يَكْثُر ٱلْفَسَاد 22
وَمُنَاصَبَة ٱلْمُلُوك * عِنْد ذَلِك لَمَّا قَرَأَ صَاحِب أَرْتَسَسْت ٱلْمَلِك وَأَصْحَابُه مِن ٱلْعَبِيد 23
بَيْن يَدَيْ رَاوُم وَسَمْسَاي ٱلْكَاتِب * فَٱنْطَلَقُوا بِعَجَلَةٍ إِلَى أُورُسَلِيم وَيَهُودَا * وَٱبْطَلَ هُو
بِخَيْلٍ وَقُوَّة * عِنْد ذَلِك بَطَلَ عَمَل ٱللَّه فِي أُورُسَلِيم * وَكَانَ إِبْطَالُه إِلَى ٱلسَّنَة ٱلثَّانِيَة مِن 24
مُلْك دَارِيُوس *

Hoc eſt quod expediuit Reum filius 9
Baltam, & Samſai ſcriba, & reliqui
conſervi ejus, Dinæi, Aphaſatchæi,
Atraphelæi, Aphaſæi, Archavæi, Ba-
bylonii, Suſanæi, Dunæi, Et reliquæ 10
gentes quas captivas egit Aſnaphar
magnus & glorioſus, & habitare fecit
in urbibus Somron, & reliquis trans-
fluvialibus locis. Is eſt tenor epiſtolæ 11
quam miſerunt ad eum: Ad Artaſeſt
regem, ſervi ſui homines qui ſunt ul-
tra flumen. Sciat rex quòd Judæi 12
qui aſcenderunt à te ad nos, vene-
runt in Jeruſalem urbem refractari-
am perniciosam, quam ædificant; &
muri ejus perfecti ſunt, & jam extu-
lerunt fundamenta ejus. Sciat ergò 13
rex quòd ſi ea urbs reſtauretur, &
muri ejus ſi eleventur; tributum non
mittetur ad te, neque reddetur tibi:
quod noxium foret regi. Et quia non 14
decet nos videre quicquam contrà
quod regi adverſetur; ideo hæc mitti-
mus & nota tibi facimus O rex, 15
ut perſpectis codicibus ſenatûs majo-
rum tuorum, hujus rei notitiam de-
prehendas, quòd urbs illa refractaria
fuerit & rebellis contra reges & pro-
vincias, & ad eam confugere ſubditi
conſueverint: Adeoque ſi ædificetur 16
& muniatur, nulla pax tibi ſit futu-
ra. Remiſit ergò rex ad Reum-Bal- 17
tam, & Samſai ſcribam, cæteroſque
conſervos eorum degentes in Samaria,
& eos qui ſalvi ſuperevant in tranſ-
fluvialî ripa: Et ait; Vectigalium 18
exactor quem ad nos miſiſtis, vocatus
eſt coram me: Cumque de hac re 19
præcepiſſem, quæſivimus, & invenimus
urbem illam ſemper extitiſſe rebellem
regibus, & refractarios ac profugas
ad eam confugere ſolitos: Et reges 20
potentes fuiſſe in Jeruſalem, occupan-
tes regiones tranſfluviales, & ingens
tributum recipientes. Itaque mens ve- 21
ſtra ſit: ut deſiſtere faciatis viros illos,
& ne ædificetur urbs illa: ut ſit 22
oppoſitio veſtra ex edicto noſtro, &
interdictum ejus rei nomine noſtro: ne
forte creſcat corruptio & jurgium ad-
verſùs reges. Tunc cùm legiſſet ho- 23
mo Artaſeſtis regis & conſervi ipſius
coram Reum & Samſai ſcribâ, ve-
nerunt illico in Jeruſalem & Judæam,
& profectus eſt ipſe cum equis &
virtute. Tunc ceſſavit opus Dei in 24
Jeruſalem: duravitque impedimen-
tum ejus uſque ad annum ſecundum
regni Darii.

עזרא : ה

CAP. V. ה

Dei nomine in ,Jerusalem in & ,Jehudæa in *qui Judæos super* ,prophetæ Hiddo filius Zechariah &,propheta Chaggai prophetavit Et

1 וְהִתְנַבִּי חַגַּי נְבִיאָה וְזְכַרְיָה בַר־עִדּוֹ נְבִיאַיָּא עַל־יְהוּדָיֵא דִּי בִיהוּד וּבִירוּשְׁלֶם בְּשֻׁם אֱלָהּ

, Dei domum ædificare cœperunt &,Josadach filius Iesuah & ,Sealthiel filius Zerubbabel surrexerunt *instanti In* .eos super Israel

2 יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֹון: בֵּאדַיִן קָמוּ וּרְבָּבֶל בַּר־שַׁאלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ בַּר־יוֹצָדָק וְשָׁרִיו לְמִבְנָא בֵּית אֱלָהָא

, flumen trans dux Tattenai eos ad venit tempore illo In .eis auxiliantes Dei ipsius prophetæ eis cum & ,Jerusalem in quæ

3 דִּי בִירוּשְׁלֶם וְעִמְּהוֹן נְבִיאֵיָּא דִי־אֱלָהָא מְסַעֲדִין לְהוֹן: בְּהּ־זִמְנָא אֲתָה עֲלֵיהוֹן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר־נַהֲרָה

? fundare istos muros & ,*ædificare* hanc domum *decretum* vobis posuit Quis :eis *dicentes* sic &,eorũ *societates* &,bozenai-Sethar &

וּשְׁתַר בּוֹזְנַי וְכֻנָוָתְהוֹן וְכֵן אָמְרִין לְהֹם מַן־שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה לִבְנָא וְאֻשַׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלְלָה:

senes super fuit eorum Dei oculus Et*? ædificantes* ædificium hoc qui virorum nomina *ipsa* Quæ :eis diximus *paßo hoc* Tunc

4 אֱדַיִן כְּנֶמָא אֲמַרְנָא לְהֹם מַן־אִנּוּן שְׁמָהָת גַּבְרַיָּא דִּי־דְנָה בִּנְיָנָא בָּנִין: וְעֵין אֱלָהֲהֹם הָוָת עַל־שִׁבְיֵי

5 Exemplar .*hoc super epistolam redire facerent* tunc & ,pergeret Dariaves ad *placitum* donec ,eos fecerunt cessare non & ,Jehudæorum

יְהוּדָיֵא וְלָא־בַטְּלוּ הַמּוֹ עַד־טַעְמָא לְדָרְיָוֶשׁ יְהַךְ וַאדַיִן יְתִיבוּן נְשְׁתְוָנָא עַל־דְּנָה: פַּרְשֶׁגֶן

6 Dariaves ad ,flumen trans *in* qui Apharsechaie,e)*? societates* &,bozenai-Sethar &,flumen trans dux Tattenai misit quam ,epistolæ

אִגַּרְתָּ דִּי־שְׁלַח תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר־נַהֲרָה וּשְׁתַר בּוֹזְנַי וְכֻנָוָתֵהּ אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַעֲבַר נַהֲרָה עַל דָּרְיָוֶשׁ

.Notum .omnis pax regi Dariaves :ejus medio in erat scriptum hoc juxta & ,eum ad miserunt Verbum .regem

7 מַלְכָּא: פִּתְגָמָא שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי וּכְדְנָה כְּתִיב בְּנַוֹהִי לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֹלָא: יְדִיעַ

8 *ligum & ,marmoris* lapide ædificatur ipsa & ,magni Dei domum ad provinciam Jehudæam in ivimus quòd regi *existendum ad*

לְהֵוא לְמַלְכָּא דִּי־אָזַלְנָא לִיהוּד מְדִינְתָא לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלַל וְאָע

,illos seniores interrogavimus Tunc .eorum manibus in prosperatur & ,fit *studiose* ipsum opus & ,parietibus in *ponitur*

9 מְתְּשָׂם בְּכִתְלַיָּא וַעֲבִידְתָּא דְךָ אִסְפַּרְנָא מִתְעַבְדָא וּמַצְלַח בִּידֵהֹם: אֱדַיִן שְׁאַלְנָא לְשָׂבַיָּא אִלֵּךְ

eorum *nomina* etiam Et *? fundare hunc murum &* ,*ædificare* hanc domum *statutum* vobis posuit Quis :eis diximus hujusœmodi

10 כְּנֶמָא אֲמַרְנָא לְהֹם מַן־שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה לִמְבְנֵיהּ וְאֻשַׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלְלָה: וְאַף שְׁמָהָתְהֹם

,nobis responderunt verbum hujusœmodi Et .eorum *capitibus in* qui virorum *nomen* scriberemus ut ,tibi *notificandum ad*,eos interrogavimus

11 שְׁאַלְנָא לְהֹם לְהוֹדְעוּתָךְ דִּי נִכְתֹּב שֻׁם גַּבְרַיָּא דִּי בְרֵאשֵׁהֹם: וְכְנֶמָא הֲתִיבוּנָא

.multos annos hos ante *ab* ædificata fuit quæ,domum *ædificantes* &,terræ & cœlorũ Dei *ipsius* servi *ipsi* Nos :dicendo

לְמֵמַר אֲנַחְנָא הִמּוֹ עַבְדוֹהִי דִי־אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבְנִין בַּיְתָא דִּי־הֲוָא בְנֵי מִקְדְּמַת דְּנָה שְׁנִין שַׂגִּיאִן

eos tradidit ,cœlorum Deum nostri patres provocaverunt quo ex Veruntamẽ.eam *perfecit* &,eã ædificavit magnus Israel rex Et

12 וּמַלְכָּ לְיִשְׂרָאֵל רַב בְּנֵהִי וְשַׁכְלְלָה: לָהֵן מִן־דִּי הַרְגוּ אֲבָהָתַנָא לֶאלָהּ שְׁמַיָּא יְהַב הִמּוֹ

Veruntamen .Babel in fecit transmigrare populum &,eam destruxit hanc domum & ,Chaldæi Babel regis Nebuchadnesar manum in

13 בִּיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּ בָּבֶל כַּסְדָּיָא וּבֵיתָהּ דְנָה סַתְרֵהּ וְעַמָּהּ הַגְלִי לְבָבֶל: בְּרֵם

vasa etiam Et.*ædificandum ad hanc Dei domum* ,edictum posuit rex Chores ,Babel regis Chores *uno* anno in

14 בִּשְׁנַת חַדָּה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שֵׂם בֵּית אֱלָהָא דְנָה לִבְנֵא: וְאַף מָאנַיָּא

templum in ea tulerat & ,Jerusalem in quod templo è eduxerat Nebuchadnesar quæ,*argenti &* ,*auri quæ* Dei domus

דִּי־בֵית אֱלָהָא דִּי דַהֲבָה וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר הַנְפֵּק מִן־הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם וְהֵיבֵל הִמּוֹ לְהֵיכְלָא

.*eum* ,*ejus nomen* Sesbasar ipsi sunt data & ,Babel *ipsum* templo è rex Chores *ea* eduxit ,Babel *ipsum*

דִּי בָבֶל הַנְפֵּק הִמּוֹ כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מִן־הֵיכְלָא דִּי בָבֶל וְיִתְיְהִבוּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ דִּי פֶחָה שְׁמֵהּ:

Versio VULG. LAT.

CAP. V.

PRophetaverunt autem Aggæus Propheta & Zacharias 1
filius Addo, prophetantes ad Judæos, qui erant in Judæa
& Jerusalé, in nomine Dei Israel. Tunc surrexerunt Zo- 2
robabel filius Salathiel, & Josue filius Josedec, & cœpe-
runt ædificare templũ Dei in Jerusalem, & cum eis pro-
phetæ Dei adjuvantes eos. In ipso autem tempore venit 3
ad eos Thathanai, qui erat dux trans Flumen, & Stharbu-
zanai, & consiliarii eorum: sicque dixerunt eis; Quis dedit
vobis consilium ut domũ hanc ædificaretis, & muros ejus
instauraretis? Ad quod respondimus eis, quæ essent no- 4
mina hominum auctorum ædificationis illius. Oculus au-
tem Dei eorum factus est super senes Judæorũ, & non po-
tuerunt inhibere eos. Placuítque ut res ad Darium refer- 5
retur, & tunc satisfacerent adversùs accusationem illam.
Exemplar epistolæ, quam misit Thathanai dux regionis 6
trans Flumen, & Stharbuzanai, & consiliatores ejus Ar-
phasachæi, qui erant trans Flumen, ad Dariũ regem. Ser-
mo, quem miserant ei, sic script' erat: Dario regi pax o- 7
mnis. Notum sit regi, ìsse nos ad Judæam provinciam, ad 8
domum Dei magni, quæ ædificatur lapide impolito, & li-
gna ponuntur in parietibus: opúsque illud diligenter ex-
truitur, & crescit in manibus eorũ. Interrogavimus ergò 9
senes illos, & ita diximus eis; Quis dedit vobis potestatem
ut domum hanc ædificaretis, & muros hos instauraretis?
Sed & nomina eorum quæsivimus ab eis, ut nuntiaremus 10
tibi: scripsímúsque nomina virorum, qui sunt prin-
cipes in eis. Hujusœmodi autem sermonem respon- 11
derunt nobis, dicentes; Nos sumus servi Dei cœli & terræ,
& ædificamus templum, quod erat extructum ante hos
annos multos, quódque rex Israel magnus ædificaverat,
& extruxerat. Postquàm autem ad iracundiam provo- 12
caverunt patres nostri Deum cœli, tradidit eos in manus
Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldæi, domum quo-
que hanc destruxit, & populum ejus transtulit in Babylo-
nem. Anno autem primo Cyri regis Babylonis, Cyrus 13
rex proposuit edictum ut domus Dei hæc ædificaretur.
Nam & vasa templi Dei aurea & argentea, quæ Nabu- 14
chodonosor tulerat de templo, quod erat in Jerusalem,
& asportaverat ea in templum Babylonis, protulit Cyrus
rex de templo Babylonis, & data sunt Sassabasar vocabu-
lo, quem & principem constituit,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. V.

CUm autem prophetâsset Haggæus pro- 1
pheta, & Zacharia filius Addo propheta
de Judæis qui erant in Jerusalem & in Ju-
dæa; in nomine *inquam* Dei Israelis *pro-*
phetâssent de eis; Tunc surgentes Zorbabel 2
filius Selathielis, & Jesus filius Jozedec;
cœperunt ædificare domum Dei quæ erat Je-
rosolymis: & unà cum ipsis prophetæ Dei
juvabant eos. Verùm eodem tempore venit 3
ad eos Tathnai præses in transfluviali *regione*,
& Estanbozan, eorumq; collegæ, & ita dixe-
runt ipsis ac reliquis; Quis conceffit vobis
facultatem domum istam ædificandi, & murum
istum elevandi? Ac tum secundùm decre- 4
tum dixerunt illis; Quænam sunt nomina
virorum illorum qui hoc ædificium extruunt?
Sed oculus Dei affuit reducibus Judæ, & 5
non destiterunt, donec res ad Darium de-
ferretur, ut tunc de hac re responderent.
In exemplari epistolæ quam misit Tathnai 6
præses in *regione* transfluviali, & Estanbo-
zan ejúsque socii transfluviales, ad Darium
regem; (Rei *seriem* miserunt ad eum) 7
ita scriptum erat: Dario regi pacem. No- 8
tum sit regi, abiisse nos in Judæam in ur-
bem summi Dei, eámque ædificari lapidibus
prægrandibus, & multis compagibus con-
necti muros ejus; denique opera egregia
illic fieri, & opus magnum assurgere, & ad
umbilicum perduci per manus eorum. Tunc 9
interrogavimus seniores illos, & ita diximus
eis; Quis permisit vobis domum hanc ædi-
ficare, & murum hunc erigere? Nomina 10
quoque eorum petivimus ab eis, ut nota fa-
ceremus tibi, & ut scriberemus nomina vi-
rorum qui primarii erant inter ipsos. Qui 11
nobis hujusmodi responsum dederunt, di-
centes; Nos sumus servi Dei cœli: & ædi-
ficium domûs hujus quam ædificamus, extru-
ctum jam erat multis abhinc annis, & rex
Israelis ac magnates ejus perfecerant illud:
Sed quoniam irritaverunt patres nostri De- 12
um cœli, tradidit eos in manum Nebuchad-
nosaris regis Chaldæi, qui domum istam
destruxit, & populum deportavit in Babe-
lem. Verùm anno primo Cyri regis Per- 13
fidis, Cyrus rex tulit decretum de hac domo
Dei rexdificanda. Quin etiam vasa aurea & 14
argentea domûs Dei, quæ Nabuchadnosar
rex eduxerat è templo quod est in Jerusa-
lem, & asportaverat Babylonem in templum
suum; deprompsit Cyrus rex è templo Ba-
bylonico, tradiditque ea *cuidam* Sesmari
nomine (hunc enim præfectum constitue-
rat)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ (α) προεφήτευσεν Ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους
2 τοὺς ἐν Ἰούδᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν (β) ὀνόματι κυρίου τοῦ Ἰσραηλ ἐπ' αὐτούς. Τότε ἀνέστησαν Ζοροβάβελ ὁ τοῦ
Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο (γ) οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ·
3 καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς. Ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς (δ)
Θανθαναὶ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σαθαρβουζαναὶ, καὶ οἱ ζύνδουλοι αὐτῶν, (ε) καὶ τοιάδε εἶπαν
αὐτοῖς, Τίς ἔδωκεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην
4 κατασκευάσαι; Τότε ταῦτα (ζ) εἴπομεν αὐτοῖς, Τίνα δεῖ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομούν-
5 των τὴν πόλιν ταύτην; Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, καὶ οὐ κατήργησαν
6 αὐτοὺς ἕως γνῶμη τῷ Δαρείῳ ἀπενεχθῇ. καὶ τότε ἀπεστάλη τῷ φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου διασάφησις (η) ἐπι-
στολῆς, ἧς ἀπέστειλε Θανθαναὶ ὁ ἔπαρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ (θ) Σαθαρβουζαναὶ καὶ οἱ ζύνδουλοι
7 αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ· (ι) Ῥῆμασιν ἀπέστειλαν πρὸς
8 αὐτόν· καὶ τάδε γέγραπται (κ) ἐν αὐτῷ· Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ,
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκ-
λεκτοῖς, καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις, καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο σπουδάζεται (λ) γίνεσθαι, καὶ εὐοδοῦται
9 (μ) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ ἔτως (ν) εἴπαμεν αὐτοῖς, Τίς
10 ἔδωκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; Καὶ τὰ ὀ-
νόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς γραφῆσαι ἡμῖν, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόν-
11 των αὐτῶν. Καὶ (ξ) τοιοῦτο τὸ ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες, Ἡμεῖς ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλὰ, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέ-
12 γας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατεσκέασται αὐτὸν αὐτοῖς. (ο) Ἀφʼ οὗ δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν
θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ Χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
13 τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα. Ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου τοῦ βασιλέως, Κύρος
14 ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι· Καὶ τὰ ζκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ (π)
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν (ρ) ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήνεγκεν
αὐτὰ (σ) εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέως, ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κύρος ὁ βασιλεὺς (τ) ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ βασιλέως,
καὶ ἔδωκε τῷ (υ) Σαβανασὰρ τῷ ταμιεύοντι, τῷ ἐπὶ τοῦ ταμιείου,

CAP. V.

Et prophetavit Aggeus propheta, & Zacharias filius Addo, prophetiam super Judæos, qui in Juda, & Hierusalem, in nomine Dei Israel super ipsos. Tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel, & Jesus filius Josedec: & cæperunt ædificare domum Dei, quæ in Hierusalem: & cum eis prophetæ Dei adjuvantes eos. In ipso tempore venit super eos Thanbanai subregulus trans flumen, & Sabarbuzanai, & conservi eorum: & talia dixerunt eis; Quis posuit vobis decretum ædificare domum hanc, & apparatum hunc perficere? Tunc ista dixerunt eis, Quæ sunt nomina virorum ædificantium civitatem hanc? Et oculi Dei ad captivitatem Juda: & non fecerunt cessare eos, donec sententia ad Darium delata fuit. Et tunc (a) data est tabellario super hoc Explicatio epistolæ, quam misit Thanbanai subregulus regionis trans flumen, & Sabarbuzanai, & conservi eorum Apharsathæi, qui in transfluviali, Dario regi: (b) Verbis miserunt ad eum. Et hæc scripta sunt in (c) eo. Dario regi pax omnis: Notum sit regi, quia ivimus in Judæam provinciam ad domum Dei magni: & ipsa ædificatur lapidibus electis, & ligna imponuntur in parietibus, & opus illud valdè dexterum fit, & benè procedit in manibus eorum. Tunc interrogavimus seniores illos, & sic diximus eis; Quis posuit vobis decretum, domum hanc ædificare, & apparatum hunc perficere? Et nomina eorum interrogavimus eos ad notificandum tibi; ut scriberemus tibi nomina virorum principum eorum. Et hujusmodi verbum responderunt nobis, dicentes; Nos sumus servi Dei cæli, & terræ: & ædificamus domum, quæ erat ædificata ante hunc annos multos: & rex Israel magnus ædificavit eam, & perfecit eam ipsis. Ex quo autem irritaverunt patres nostri Deum cæli; dedit eos in manus Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldæi: & domum hanc dissolvit, & populum transtulit in Babylonem. Sed in anno primo Cyri regis, Cyrus rex posuit decretum, domum Dei hanc ædificari: Et vasa domûs Dei aurea, & argentea, quæ Nabuchodonosor extulerat de domo, quæ in Hierusalem, & asportaverat ea in templum regis, protulit ea Cyrus rex è templo regis, & dedit Sabanasar custodi thesaurorum, qui super thesaurum,

MS. A. (α) ἐπροφήτευσεν (β) ὀνόματι κυρίου θεοῦ (γ) οἰκοδομεῖν (δ) Θαθθαναὶ (ε) καὶ τίνα εἶπον αὐτοῖς. (ζ) εἶπον (η)(*) ἐπιστολὴ ἧς ἀπέστειλε Θαθθαναὶς (θ) Σαθαρβουζάνης (ι) Ῥῆσιν (κ) ἐν αὐτῇ· (λ) γίγνεται, (μ) ἐν χερσὶν (ν) εἴπομεν (ξ) τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς, (ο) Ἀπότε (π) χρύσια (ρ) ἀπὸ οἴκου (σ) εἰς ναὸν (τ) ἀπὸ ναοῦ (υ) Σασαβασσάρῳ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ *

CAP. V.

1 * فَتَنَبَّأَ حَجَّايُ ٱلنَّبِيُّ وَزَكَرِيَّا ٱبْنُ أَدُّوا نُبُوَّةً عَلَى ٱلْيَهُودِ ٱلَّذِينَ فِي يَهُودَا وَأُورَسْلِيمَ بِٱسْمِ
2 إِلٰهِ إِسْرَائِيلَ عَلَيْهِمْ * عِنْدَ ذٰلِكَ قَامَ زَرُبَابِلُ ٱبْنُ سَلَاتِيئِيلَ * وَيَسُوعُ ٱبْنُ يُوصَادَاقَ * فَبَدَؤُا
3 بِبِنَاءِ بَيْتِ ٱلرَّبِّ ٱلَّذِي فِي أُورَسْلِيمَ * وَمَعَهُمْ أَنْبِيَاءُ ٱللّٰهِ يُعِينُونَهُمْ * فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ جَاءَ
إِلَيْهِمْ تَنَايُ وَالِي مَعْبَرِ ٱلنَّهْرِ * وَسَرْبَابُورَانَايُ وَأَصْحَابُهُ مِنَ ٱلْعَبِيدِ * فَقَالُوا لَهُمْ هٰكَذَا
4 مَنْ أَمَرَكُمْ أَنْ تَبْنُوا هٰذَا ٱلْبَيْتَ وَتُقِيمُوا هٰذِهِ ٱلْأَرْوِقَةَ * ثُمَّ قَالُوا لَهُمْ * أَيُّ أَسْمَاءِ
5 ٱلرِّجَالِ ٱلَّذِينَ يَبْنُونَ هٰذِهِ ٱلْمَدِينَةَ * وَعَيْنَاءُ ٱللّٰهِ عَلَى سَبْيِ يَهُودَا * فَلَمْ يُبْطِلُوهُمْ حَتَّى
رُفِعَ ذٰلِكَ إِلَى دَارِيُوسَ * عِنْدَ ذٰلِكَ رُفِعَ إِلَى صَاحِبِ ٱلْخَرَاجِ * فَعِنْدَ هٰذَا فَبَعَثَ تَنَايُ
6 وَالِي عَلَى مَعْبَرِ ٱلنَّهْرِ صَحِيفَةً * وَسَرْبَابُورَانَايُ وَأَصْحَابُهُ مِنَ ٱلْعَبِيدِ ٱلَّذِينَ كَانُوا أَيْضًا
بِوَاطِيرَ عَلَى سَطِّ ٱلنَّهْرِ إِلَى دَارِيُوسَ ٱلْمَلِكِ * فَبَعَثُوا إِلَيْهِ بِتِلْكَ ٱلصَّحِيفَةِ مَكْتُوبَةً هٰكَذَا *
7 ٱلسَّلَامُ عَلَى دَارِيُوسَ ٱلْمَلِكِ * وَاجِبٌ أَنْ يَعْلَمَ ٱلْمَلِكُ أَنَّنَا ٱنْطَلَقْنَا إِلَى كُورَةِ ٱلْيَهُودِيَّةِ
8 إِلَى بَيْتِ ٱلْإِلٰهِ ٱلْأَعْظَمِ * فَإِذَا هُوَ يُبْنَى بِحِجَارَةٍ مُخْتَارَةٍ * وَخَشَبٌ يُوضَعُ فِي ٱلْحِيطَانِ * وَذٰلِكَ
ٱلْعَمَلُ رَفِيعٌ مَيْسُورٌ فِي أَيْدِيهِمْ * وَإِنَّنَا سَأَلْنَا أُولٰئِكَ ٱلْمَشْيَخَةَ * وَقُلْنَا لَهُمْ مَنْ أَمَرَكُمْ أَنْ
9 تَبْنُوا هٰذَا ٱلْبَيْتَ وَتُخْرِجُوا هٰذِهِ ٱلْأَرْوِقَةَ * وَسَأَلْنَاهُمْ عَنْ أَسْمَاءِ ٱلْبَنَّائِينَ لِنَكْتُبَ إِلَيْكَ
10 بِعِلْمِ ذٰلِكَ * فَقَالُوا لَنَا * إِنَّنَا عَبِيدُ إِلٰهِ ٱلسَّمَاءِ وَٱلْأَرْضِ * نَحْنُ نَبْنِي ٱلْبَيْتَ ٱلَّذِي
11 كَانَ مَبْنِيًّا قَبْلَ بِسِنِينَ كَثِيرَةٍ * وَمَلِكٌ عَظِيمٌ لِإِسْرَائِيلَ بَنَاهُ وَهَيَّأَهُ لَهُمْ * فَلَمَّا أَغْضَبُوا
12 أَبَاءَنَا إِلٰهَ ٱلسَّمَاءِ * أَسْلَمَهُمْ بِيَدَيْ بُخْتُنَصَّرَ مَلِكِ بَابِلَ ٱلْفَارِسِيِّ * فَهُوَ ٱلَّذِي هَدَمَ هٰذَا
ٱلْبَيْتَ * وَسَبَا قَوْمَهُ إِلَى بَابِلَ * فَلَمَّا كَانَ فِي أَوَّلِ سَنَةٍ مِنْ مُلْكِ قِيرُسَ ٱلْمَلِكِ * أَمَرَ
13 قِيرُسُ ٱلْمَلِكُ أَنْ يُبْنَا هٰذَا ٱلْبَيْتُ بَيْتُ ٱللّٰهِ * وَكُلُّ ٱلْآنِيَاتِ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ مِمَّا
14 أَخَذَ بُخْتُنَصَّرُ مِنَ ٱلْبَيْتِ ٱلَّذِي كَانَ فِي بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ * وَرَدَّاهُ إِلَى هَيْكَلِ ٱلْمَلِكِ أَخْرَجَهَا
قِيرُسُ ٱلْمَلِكُ مِنْ نَاوُوسِ ٱلْمَلِكِ * وَحَمَلَهَا لِسِيسَارَ ٱلْخَازِنِ *

Prophetavit autem Haggeus propheta & Zacharia filius Addo prophetiam de Judæis qui erant in Judæa & Jerusalem; in nomine Dei Israelis de ipsis prophetavit. Tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel, & Jesus filius Josedec, & aggressi sunt ædificium domûs Domini quæ est in Jerusalem: & cum eis prophetæ Dei adjuvantes eos. Eo tempore venit ad eos Taibnai præfectus transfluvialis regionis, & Sartabuzanai cum conservis, & dixerunt eis sic; Quis præcepit vobis ut ædificaretis domum hanc, & erigeretis tantas opulentias? Tum dixerunt eis, Quænam sunt nomina eorum qui ædificant hanc urbem? Verùm oculis Dei ad captivitatem Judæ respicientibus, non impediverunt eos, donec deferretur causa ad Darium. Tunc delata est causa ad exactorem vectigalis. Atque interim miserunt Taibnai, præpositus regionis transfluvialis & Sartabuzanai cum conservis suis qui erant etiam custodes super transfluvialem regionem, epistolam ad Darium regem. Miserunt autem ad eum in ea epistola sic scriptum: Dario regi Salutem. Expedit regem scire ivisse nos in provinciam Judææ ad domum summi Dei: & ecce ea ædificabatur lapidibus electis, & ligna ponebantur in parietibus: & opus illud egregium est, & facile inter manus eorum. Deinde interrogavimus seniores illos, & diximus eis; Quis præcepit vobis ut ædificaretis domum istam, & impenderetis tot opes? Petivimus etiam ab eis nomina ædificantium, ut ejus rei notitiam scriberemus tibi. Dixerunt nobis, Nos quidem servi sumus Dei nostri, Dei cæli & terræ: nos ædificamus domum quæ multis abhinc annis extructa fuerat, quam magnus quidem rex Israelitarum extruxerat & concinnaverat eis. Cùm autem irritâssent majores nostri Deum cæli, tradidit eos in manus Bochtonassaris regis Babylonis Persæ; qui domum istam destruxit, ejúsque gentem captivam duxit Babylonem. Sed anno primo regni Cyri regis, præcepit rex Cyrus ut ædificaretur hæc domus, domus inquam Dei: Et omnia vasa aurea vel argentea quæ Bochtonassar abstulerat è domo quæ erat in Jerusalem, miseratque ad templum regis; protulit rex Cyrus è fano regis, demandavitque Sabisaris thesaurario:

עזרא : ו

.suo loco in ædificetur Dei domus & ;Jeruſalem in quod ,templum in ea fac *deſcendere*,vade,tolle vaſa Hæc :ei Dixitque
15 וַאֲמַר־לֵהּ יְאֵלָהּ מָאנַיָּא שָׂא אוֹל־אֲחַת הִמּוֹ בְּהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם וּבֵירְת אֱלָהָא יִתְבְּנֵא עַל־אַתְרֵהּ :
non & ,ædificatur *nunc* uſque & *tunc* ex & ,Jeruſalem in quæ ,Dei domus fundamenta *dedit* , venit ille Sesbaſar Tunc
16 אֱדַיִן שֵׁשְׁבַּצַּר דְּךְ אָתָא יְהַב אַשְׁיָא דִּי בֵּית אֱלָהָא דִּי בִירוּשְׁלֵם וּמִן־אֲדַיִן וְעַר־כְּעַן מִתְבְּנֵא וְלָא
Chores à hoc ſit an ,Babel in quæ *illic* regis *gazarum* domo in quæratur ,bonum *rege ſuper en* nunc Et .eſt perfecta
17 שְׁלִים : וְכְעַן הֵן עַל־מַלְכָּא טָב יִתְבַּקַּר בֵּיבֵירַת גִּנְזַיָּא דִּי־מַלְכָּא תַּמָּה דִּי בְבָבֶל הֵן אִיתַי דִּי־מִן־כּוֹרֶשׁ
.nos ad mittat hoc ſuper regis voluntatem & :Jeruſalem in ,hanc Dei domum *ædificandum ad*,edictum poſitum rege
מַלְכָּא שִׂים טְעֵם לְמִבְנֵא בֵּית־אֱלָהָא דְךְ בִּירוּשְׁלֵם וּרְעוּת מַלְכָּא עַל־דְּנָה יִשְׁלַח עֲלֵינָא :

CAP. VI.

.eſt inventum Et .Babel in ibi *repoſitarum* ,*gazarum qui* librorum domo in quæſierunt &,*ſtatutum* poſuit rex Dariaves Tunc
1 בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם וּבְקַרוּ בְּבֵירַת סִפְרַיָּא דִּי גְנוָיָא מְהַחְתִּין תַּמָּה בְּבָבֶל : וְהִשְׁתְּכַח
anno In : memoriale *illud intra* ſcriptum ſic & ,unum volumen provincia Madai in quod ,palatio in *ſcripturarum* ſcrinio *in*
2 בַּאֲחַמְתָא בְּבִירְתָא דִּי בְמָדַי מְדִינְתָא מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן־כְּתִיב בְּגַוָּהּ דִּכְרוֹנָה : בִּשְׁנַת
quo locus ,ædificaretur domus Jeruſalem in Dei domus ,edictum poſuit rex Chores ,regis Chores *anno*
חֲדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בֵּית־אֱלָהָא בִּירוּשְׁלֵם בֵּיתָא יִתְבְּנֵא אֲתַר דִּי־
Structura .ſexaginta cubitorum ejus latitudo ;ſexaginta cubitorum ejus altitudo :*comportantes ejus fundamento* & ,victimas *immolantes*
3 דַבְחִין דִּבְחִין וְאֶשּׁוּהִי מְסוֹבְלִין רוּמֵהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתִיחֵהּ אַמִּין שִׁתִּין : נִדְבִּכִין
Dei domus vaſa etiam Et .dabitur regis domo è *eduſtio & ,novi ligni ſtructura & ,tres marmoris lapidis*
4 דִּי־אֶבֶן גְּלַל תְּלָתָא וְנִדְבַּךְ דִּי־אָע חַדַּת וְנִפְקָתָא מִן־בֵּית מַלְכָּא תִּתְיַהֲב : וְאַף מָאנֵי בֵית־אֱלָהָא
vadat & ,reddant ,Babel in detulerat & ,Jeruſalem in quod templo è eduxerat Nebuchadneſar quæ *,argenti &* ,*auri quæ*
5 דִּי דַהֲבָה וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר הַנְפֵּק מִן־הֵיכְלָא דִּי־בִירוּשְׁלֵם וְהֵיבֵל לְבָבֶל יְהֵתְיְבוּן וְיֵהְךְ
,Bozenai-Sethar,flumen trans dux Tattenai Nunc .Dei domum in *facias deſcendere* &,ſuũ locũ ad Jeruſalem in quod ,templum ad
6 לְהֵיכְלָא דִּי־בִירוּשְׁלֵם לַאֲתְרֵהּ וְתֶהֱנִי בְּבֵירַת אֱלָהָא : כְּעַן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר־נַהֲרָה שְׁתַר בּוֹזְנַי
ducem hujus Dei domus *opus ad* Dimittite .inde eſtote longinqui ,flumen trans *in* qui Apharſecaie ,eorum *ſocietates* &
7 וְכְנָוָתְהוֹן אַפַּרְסְכָיֵא דִּי בַעֲבַר נַהֲרָה רְחִיקִין הֲוֹו מִן־תַּמָּה : שִׁבְקוּ לַעֲבִידַת בֵּית־אֱלָהָא דְךְ פַּחַת
facietis quod ,*hoc ad* edictum eſt poſitum me à Et .ſuo loco in *ædificabunt hanc* Dei *Domum*.Jehudæorum ſenioribus &,Jehudæorum
8 יְהוּדָיֵא וְשָׂבֵי יְהוּדָיֵא בֵּית אֱלָהָא דְךְ יִבְנוֹן עַל־אַתְרֵהּ : וּמִנִּי שִׂים טְעֵם לְמָא דִּי־תַעְבְּדוּן
diligenter ,flumen trans *cenſus* quæ regis *opibus* de & ,hanc Dei domum ædificando in ,iſtorum Jehudæorum ſenioribus cum
עִם־שָׂבֵי יְהוּדָיֵא אֱלֵךְ לְמִבְנֵא בֵּית־אֱלָהָא דְךְ וּמִנְכְסֵי מַלְכָּא דִּי מִדַּת עֲבַר נַהֲרָא אִסְפַּרְנָא
agni & ,arietes & ,boum filii & neceſſarium quod Et .*faciendum ceſſare ad* non *quod* ,illis viris *data* ſit *eduſtio*
9 נִפְקָתָא תִּתְיְהֵב מְתִיהֲבָא לִגְבַרַיָּא אֱלֵךְ דִּי־לָא לְבַטָּלָא : וּמָה חִשְׁחִן וּבְנֵי תוֹרִין וּדְכְרִין וְאִמְּרִין
datum exiſtendum ad ,Jeruſalem in qui,ſacerdotum verbũ ſecundũ oleum &,vinum ,ſal ,frumenta ,cœlorum Dei holocauſta in
לְעֹלָוָן לֵאלָהּ שְׁמַיָּא חִנְטִין מֶלַח ׀ חֲמַר וּמְשַׁח כְּמֵאמַר כָּהֲנַיָּא דִּי־בִירוּשְׁלֵם לֶהֱוֹא מִתְיְהֵב
,regis *vitis orantes* & ,cœlorum Deo *quietis odores offerentes ſint* Ut .ceſſatio non ut ,*die in die* eis
10 לְהוֹם יוֹם בְּיוֹם דִּי־לָא שְׁלוּ : דִּי־לֶהֱוֹן מְהַקְרְבִין נִיחוֹחִין לֵאלָהּ שְׁמַיָּא וּמְצַלַּיִן לְחַיֵּי מַלְכָּא
,ejus domo è lignum *evellatur* ,hoc verbum mutaverit qui homo omnis quod ,decretum eſt poſitum me à Et .ejus filiis &
וּבְנוֹהִי : וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל־אֱנָשׁ דִּי יְהַשְׁנֵא פִּתְגָמָא דְנָה יִתְנְסַח אָע מִן־בַּיְתֵהּ
11 .hoc propter fiat *latrina* ejus domus & :eo in *deleatur* erectum &
וְזִקִיף יִתְמְחֵא עֲלֵהִי וּבַיְתֵהּ נְוָלוּ יִתְעֲבֵד עַל־דְּנָה :

Verſio VULG. LAT.

15 Dixítque ei ; Hæc vaſa tolle, & vade, & pone ea in templo, quod eſt in Jeruſalé, & domus Dei ædificetur in loco ſuo. 16 Tunc itaque Saſſabaſar ille venit & poſuit fundamenta templi Dei in Jeruſalem, & ex eo tempore uſque nunc ædificatur, & necdum completum eſt. 17 Nunc ergò, ſi videtur regi bonum, recenſeat in bibliotheca regis, quæ eſt in Babylone, utrúmnam à Cyro rege juſſum fuerit ut ædificaretur domus Dei in Jeruſalem, & voluntatem regis ſuper hac re mittat ad nos.

CAP. VI.

1 Tunc Darius rex præcepit : & recenſuerunt in biblio- 2 theca librorum, qui erant repoſiti in Babylone, Et inventum eſt in Ecbatanis, quod eſt caſtrum in Medena provincia, volumen unum, taliſque ſcriptus erat in eo commentarius : 3 Anno primo Cyri regis : Cyrus rex decrevit ut domus Dei ædificaretur, quæ eſt in Jeruſalem, in loco ubi immolent hoſtias, & ut ponant fundamenta ſupportantia altitudinem cubitorum ſexaginta, & latitudinem cubitorum ſexaginta, 4 Ordines de lapidibus impolitis tres, & ſic ordines de lignis novis : ſumptus autem de domo regis dabuntur. 5 Sed & vaſa templi Dei aurea & argentea, quæ Nabuchodonoſor tulerat de templo Jeruſalem, & attulerat ea in Babylonem, reddantur, & referantur in templum in Jeruſalem in locum ſuum, quæ & poſita ſunt in templo Dei. 6 Nunc ergò Thathanai dux regionis, quæ eſt trans Flumen, Stharbuzanai, & conſiliarii veſtri Apharſachæi, qui eſtis trans Flumen, procul recedite ab illis, 7 Et dimittite fieri templum Dei illud à duce Judæorum, & à ſenioribus eorum, ut domum Dei illam ædificent in loco ſuo. 8 Sed & à me præceptum eſt, quid oporteat fieri à preſbyteris Judæorum illis, ut ædificetur domus Dei, ſcilicèt, ut de arca regis, id eſt, de tributis, quæ dantur de regione trans Flumen, ſtudiosè ſumptus dentur viris illis, nè impediatur opus. 9 Quòd ſi neceſſe fuerit, & vitulos, & agnos, & hœdos in holocauſtum Deo cœli, frumentum, ſal, vinum, & oleum, ſecundùm ritum Sacerdotum, qui ſunt in Jeruſalem, detur eis per ſingulos dies, ne ſit 10 in aliquo querimonia. Et offerant oblationes Deo cœli, oréntque pro vita regis, & filiorum ejus. 11 A me ergò poſitum eſt decretum : Ut omnis homo qui hanc mutaverit juſſionem, tollatur lignum de domo ipſius, & erigatur, & configatur in eo, domus autem ejus publicetur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ... Et dixit ei; hæc vaſa tollens vade, perduc, repone in templo quod eſt Jeroſolymis; eadémque ipſa domus in ſuo loco reædificetur. 16 Ipſemet ergò Seſmaſar venit, jecítque fundamenta domûs hujus quæ eſt in Jeruſalem; & ex eo tempore hucuſque ædificatur, necdum abſoluta eſt. 17 Itaque ſi bonum regi videtur, inquirat in libris qui ſunt in ærario regum Babyloniorum, an ita ſit, & à Cyro rege præceptum ſit ut ædificaretur domus hæc Dei quæ eſt in Jeruſalem : deinde voluntas regis hac de re mittatur ad nos.

CAP. VI.

1 Tunc Dario rege præcipiente, lectum fuit in libris qui erant in ærario illic in Babele; 2 Et inventum fuit in Ahmathane urbe quæ eſt in Media, volumen quoddam, & ita ſcriptum 3 erat in volumine : Anno primo Cyri regis, Cyrus rex tulit edictum, præcepítque ut domus Dei quæ eſt in Jeruſalem, ædificaretur, locus ubi ſacrificia ſacrificentur. Parietes ejus quoad altitudinem ipſius, cubitorum ſexaginta; latitudo autem ipſius cubitorum viginti: Quadrata, ternis lapidibus : & porta ex li- 4 gno novo : ſumptus etiam è domo regia tradatur. Quin etiam vaſa domûs Dei aurea & 5 argentea, quæ eduxit Nebuchadnoſar rex deportavítque Babylonem; reſtituantur, perveniántq; ad locũ ſuum in templum quod eſt Jeroſolymis, in locum *ingnam* ſuum, & recondantur in domo Dei. Itaque Tathnai præſes in transfluviali *regione*, & Eſtanbozan, cum 6 ſociis veſtris præfectis transfluvialibus, recedite inde : Sinite opus domûs Dei fieri à 7 Judæis & captivitate Judæorum, ut domus Dei ædificetur in loco ſuo. A me latum eſt 8 hoc decretum. Cavete igitur ne impediatis reduces Judæos ab ædificanda domo Dei, pro qua de facultatibus regis & vectigali transfluviali ſumptus erogentur & tradantur viris illis; ut opus non intermittant. Quicquid 9 voluerint, date eis; & nequid eis deeſſe patiamini : fœtus bovinos, arietes, agnóſque ad holocauſtum pro Deo cœli; triticum, ſalem, vinum, & oleum : prout juſſerint ſacerdotes qui ſunt Jeroſolymis, deferant ad eos ſingulis quibúſque diebus, ac ne omittant : Ut illi offerant ſacrificia Deo cœli, 10 & orent pro rege & filiis ejus. Præterea à me 11 latũ eſt hoc decretũ, ut quiſquis immutaverit ſententiam iſtam, evellatur lignum è domo ipſius, componatur illi crux, eique appendatur: & domus ejus fimo deſtinetur hac de cauſa :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πάντα τὰ σκεύη λάβε καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν τόπον
16 αὐτῶν. Τότε (φ) Σαβανασὰρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε θεμελίους τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ
17 τότε (χ) ἕως τοῦ νῦν οἰκοδομεῖται, καὶ οὐκ ἐτελέσθη. Καὶ νῦν εἰ δοκεῖ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, ἐπισκε-
πήτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος, ὅπως γνῷς ὅτι (ψ) ἀπὸ βασιλέως Κύρου ἐτέ-
θη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ γνῶς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου,
πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

MS. A. (φ) Σασαβασσὰρ (χ) ἕως νῦν (ψ) ἀπὸ τοῦ βασιλέως

ΚΕΦ. ς'.

1 Τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔδωκε γνώμην, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ γάζα κεῖται
2 ἐν Βαβυλῶνι. Καὶ εὑρέθη (α) ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο (β) γεγραμμένον ἐν αὐτῇ
3 ὑπόμνημα. Ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως, Κύρος ὁ βασιλεὺς ἔδωκε γνώμην (γ) περὶ οἴκου ἱεροῦ θεοῦ
τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ· Οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος ὅ θυσάζουσι τὰ θυσιάσματα· καὶ ἔδωκαν ἔπαρ-
4 μα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πήχεων ἑξήκοντα· Καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ
5 δόμος ξύλινος εἷς, καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δοθήσεται. Καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ
ἀργυρᾶ καὶ τὰ (δ) χρυσᾶ, ἃ Ναβυχοδονόσορ ἐξήνεγκεν (ε) ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκό-
μισεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ (ζ) ἀπελθέτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τόπου ὗ ἐτέθη
6 ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. Νῦν δύσετε ὕπαρχοι πέραν τοῦ ποταμοῦ (η) Σαδαρβουζαναὶ, καὶ οἱ ζύνδουλοι αὐτῶν
7 Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν, (θ) Νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ
θεοῦ· οἱ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομείτωσαν
8 ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ γνώμη ἐτέθη, μήποτε τί ποιήσητε μὴ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰου-
δαίων (ι) τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν φόρων πέραν
9 τοῦ ποταμοῦ ὀπωσοῦν δαπάνη ἔστω δεδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ κοπιαγνῆσαι. Καὶ ὃ ἂν
ὑστέρημα, καὶ υἱὸς βοῶν καὶ κριῶν, καὶ ἀμνοὶ εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, πυροὶ, ἅλας, (κ) οἶνον,
ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα ἱερέων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔστω διδόμενον αὐτοῖς, ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ, ὃ ἐὰν αἰ-
10 τήσωσιν, Ἵνα ὦσιν (λ) εὐωδίας προσφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ περιδέχωνται εἰς ζωὴν τοῦ βα-
11 σιλέως (μ) καὶ υἱῶν αὐτοῦ. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα
τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος (ν) πληγήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὁ οἶκος
αὐτοῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται.

Et dixit ei; Omnia vasa sume, & vade: pone ea in domo, quæ in Hie- 15
rusalem, in locum eorum. Tunc Sabanassar ille venit, & dedit funda- 16
menta domûs Dei in Hierusalem: & ex tunc usque nunc ædificata est,
& non est perfecta. Et nunc, si super regem, bonum; requirat in domo 17
gazæ regis Babylonis; ut cognoscat, quia à rege Cyro positum est decre-
tum, ædificare domum Dei illam, quæ in Hierusalem. Et cùm noverit
rex de hoc, mittat ad nos.

MS.A. (α) ἐν Ἀμαθὰ ἐν πόλει (β) ἦν γεγραμμένον (γ) περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ (δ) χρύσια, (ε) ἀπὸ οἴκου (ζ) ἀπελθέτω (η) Σαθαρβουζαναὶ, (θ) Καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ· (ι) τοῦ οἰκοδομῆσαι (κ) οἶνον, καὶ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων (λ) προσφέρωσιν εὐωδίας (μ) καὶ τῶν υἱῶν (ν) πατηθήσεται ἐπ' αὐτῷ,

CAP. VI.

Tunc Darius rex posuit decretum, & requisivit in bibliotheca, ubi 1
gazæ posita est in Babylone. Et inventum est in (a) civitate in pa- 2
latio caput unum, & hic scriptus in eo commentarius. In anno primo 3
Cyri regis, Cyrus rex posuit decretum de domo (b) sacra Dei, quæ in Hie-
rusalem: Domus ædificetur, & locus, ubi sacrificant sacrificia. (c) Et
posuit elevationem, altitudo cubiti sexaginta, latitudo ejus cubitorum
sexaginta: Et domus lapideæ validæ tres: & domus lignea una. Et 4
sumptus de domo regis dabitur. Et vasa domûs Dei argentea, & au- 5
rea, quæ Nabuchodonosor extulit è domo, quæ in Hierusalem, & por-
tavit in Babylonem; & dentur, & remittantur in templum, quod in
Hierusalem, super locum ubi posita futrant in domo Dei. (d) Nunc dabi- 6
tu subreguli trans flumen Saibarzanai, & conservi ipsorum Aphar-
sachæi, qui trans flumen (e) longè existentes illinc, Nunc permittite opus 7
domûs Dei. Præpositi Judæorum, & seniores Judæorum domum Dei
illam ædificent super locum ipsius. Et à me decretum positum est, (f) ne 8
quando quid faciatis cum senioribus Judæorum ad ædificandum do-
mum Dei illam. Et de substantia regis, tributis ipsis trans flumen, di-
ligenter sumptus sit datus viris illis, ut non cessent. Et quodcunque 9
necessarium, & filios boum, & arietum, & agnos in holocaustoses Deo
cœli, frumentum, sal, vinum, oleum, juxta verbum sacerdotum, qui in
Hierusalem, sit datum eis, diem in die, quodcunque petierint; ut bene- 10
olentia offerant Deo cœli, & deprecentur ad vitam regis, & filiorum
ejus. Et à me positum est decretum; quòd omnis homo, qui mutaverit 11
verbum hoc, tolletur lignum de domo ipsius, & erectus (g) percutietur
super illud: & domus ejus (b) fiet id quod ad me.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 16 * وَقَالَ لَهُ خُذْ هٰذِهِ الْآنِيَةَ كُلَّهَا وَضَعْهَا فِي الْبَيْتِ الَّذِي فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ فِي مَكَانِهَا * عِنْدَ
ذٰلِكَ جَاءَ سَنْبَسَّارُ فَأَسَّسَ أَسَاسَ هٰذَا الْبَيْتِ الَّذِي هُوَ بَيْتُ اللهِ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ * فَمِنْ حِينِئِذٍ
17 جَعَلُوا يَبْنُونَ وَلَمْ يَتِمَّ * فَإِنْ رَأَى الْمَلِكُ الْآنَ أَنْ يَنْظُرَ فِي خِزَانِ الْمُلُوكِ مُلُوكِ بَابِلَ * لَكِنْ
نَعْلَمَ إِنْ ذٰلِكَ مِنْ قِبَلِ قِيرُسَ * وَأَنَّهُ هُوَ الَّذِي أَمَرَ بِبِنَاءِ بَيْتِ اللهِ الَّذِي فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ *
فَإِذَا عَلِمَ الْمَلِكُ عِلْمَ ذٰلِكَ نَعْلَمُ الْيَنَا عِنْدَ ذٰلِكَ بِمَا أَمَرَ دَارِيُوسُ الْمَلِكُ *

Et dixit ei, Accipe hæc omnia vasa, & 15
pone ea in domo quæ est Jerosolymis, in
locum suum. Tunc venit Sabisar, je- 16
citque fundamenta hujus domûs quæ est
domus Dei in Jerusalem: & ex tunc
cœperunt eam ædificare, & nondum
perfecta est. Jam ergò si regi videatur, 17
inspiciat in archivis regiis regum Babe-
lis, ut sciat num id fuerit à Cyro, &
num ipse præceperit extructionem domûs
Dei quæ est in Jerusalem: cùmque rex
ejus rei notitiam assecutus fuerit, tunc
mittat ad nos quicquid præceperit rex
Darius.

• اَلْفَصْلُ السَّادِسُ •

CAP. VI.

1 2 * فَنُظِرَ عِنْدَ ذٰلِكَ فِي خِزَانِ الْمُلُوكِ الَّتِي فِي أَرْضِ بَابِلَ * فَوُجِدَ فِي أَبْنَاءِ الْمَدِينَةِ طُومَارٌ
3 مَكْتُوبٌ فِيهِ ذِكْرُ هٰذَا الْبِنَاءِ * لَمَّا كَانَ فِي أَوَّلِ سَنَةٍ مِنْ مُلْكِ قِيرُسَ الْمَلِكِ أَمَرَ
بِبِنَاءِ بَيْتِ اللهِ الَّذِي فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ * وَالْمَكَانِ الَّذِي يَذْبَحُونَ فِيهِ ذَبَائِحَهُمْ * وَمِقْدَارُ ارْتِفَاعِهِ
4 سِتِّينَ ذِرَاعًا * وَعَرْضُهُ سِتِّينَ ذِرَاعًا * وَثَلَثُ دَوَامِيسَ بِحِجَارَةٍ قَوِيَّةٍ * وَدِعَامَاتٌ حَسَبَ * وَيَكُونُ النَّفَقَةُ
5 مِنْ بَيْتِ الْمَلِكِ * وَيُرَدُّ الْآنِيَةُ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ الَّذِي أَخَذَ بُخْتُنَصَّرُ مِنَ الْبَيْتِ * وَأَمَرَ بِرَدِّهَا
إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَوَضْعِهَا فِي بَيْتِ اللهِ * فَالْآنَ مَنْ كَانَ مِنَ الْوُلَاةِ فِي مَعْبَرِ النَّهْرِ سَابَرْبَرَانُ
6 وَالْعَبِيدُ الَّذِي مَعَهُ * أَفْرَسْخُ الَّذِينَ فِي مَعْبَرِ النَّهْرِ الَّذِينَ هُمْ بَعِيدُونَ * فَاتْرُكُوا الْآنَ
7 هٰذَا الْعَمَلَ عَمَلَ بَيْتِ اللهِ * وَكُلُّ مَنْ كَانَ مِنْ رُؤَسَاءِ الْيَهُودِ وَمَشَايِخِهِمْ فَلْيَبْنُوا بَيْتَ اللهِ فِي
مَكَانِهِ * وَقَدْ أَمَرْتُ أَنَا بِأَمْرٍ أَنْ لَا تُحْدِثُوا فِي مَشَايِخِ الْيَهُودِ سِيَ * لِكَيْ يَبْنُوا ذٰلِكَ الْبَيْتَ *
8 وَيَكُونُ مَتَاعُ خَرَاجِ الْمَلِكِ الَّذِي يُؤَدِّي مِنْ مَعْبَرِ النَّهْرِ تَكُونُ أَرْزَاقُ الْبَنَّائِينَ مِنْ ذٰلِكَ *
9 وَلَا يَبْطُلُونَ * وَكُلُّ حَاجَتِهِمْ مِنَ الْعُجُولِ وَالْكِبَاشِ وَالْخِرْفَانِ لِذَبَائِحِ إِلٰهِ السَّمَاءِ * وَمِنَ الْقَمْحِ
وَالْمِلْحِ وَالْخَمْرِ وَالزَّيْتِ * كَمَا قَالُوا الْكَهَنَةُ الَّذِينَ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ * فَلْيُعْطَوْا فِي كُلِّ يَوْمٍ كَمَا
10 سَأَلُوا * لِكَيْ يُقَرِّبُوا رَائِحَةً طَيِّبَةً لِإِلٰهِ السَّمَاءِ * وَيُصَلُّوا لِدَوَامِ حَيَاةِ الْمَلِكِ وَبَنِيهِ * وَقَدْ أَمَرْتُ
11 أَنَّ كُلَّ رَجُلٍ يُبْطِلُ هٰذَا الْأَمْرَ يُهْدَمُ مَنْزِلُهُ وَيُوجَدُ حَسَبَهُ مِنْ مَنْزِلِهِ وَيُصْلَبُ عَلَيْهَا * وَيُصَفَّى
مَنْزِلُهُ *

Tunc cùm inspectum fuisset in archi- 1
vis regiis quæ erant in terra Babelis,
Inventum est in Athana urbe volumen 2
in quo scripta erat mentio hujus ædificii,
hisce verbis. Anno primo Cyri regis, præ- 3
cepit rex ædificium domûs Dei quæ est
in Jerusalem, & loci in quo sacrificent
sacrificia sua, mensura altitudinis ejus,
cubitorum sexaginta; & latitudinis
ejus, cubitorum sexaginta. Triplex 4
series lapidea firma, & series lignea:
& impensæ sunto è domo regis. Red- 5
dantur etiam vasa aurea & argentea
quæ abstulit Bochtonassar ex æde: nam
jubeo illa restitui in Jerusalem, & re-
poni in domo Dei. Itaque quicunque 6
præpositi estis in transfluviali regione,
Sabarbozan & conservi tui, Apharsa-
chæi transfluviales qui longè abestis;
Permittite nunc opus istud, opus domûs 7
Dei: & quoscunque principes Judæo-
rum & seniores eorum ædificare domum
Dei in loco ipsius. Et mandato decerno 8
ego ut ne quam molestiam inferatis seni-
oribus Judæorum, ut ædificent eam do-
mum: & de substantia vectigalium re-
gis quæ redduntur ex regione trans flu- 9
viali, sint demensa fabrorum, ut non
cessent. Et omnis eorum necessitas, tam
vituli, arietes, & agni pro sacrificiis Dei
cœli; quàm frumentum, sal, vinum, &
oleum, prout dixerint sacerdotes qui
sunt in Jerusalem; dentur illis quo- 10
tidie prout postulaverint: ut offerant
odorem suavem Deo cœli, & ovent pro
conservatione vitæ regis & filiorum
ejus. Præcipio etiam ut quisquis man- 11
datum hoc infregerit, destruatur domus
ejus, tollatur lignum ex ejus domo, &
in crucem agatur super illud, & domus
ejus publico addicatur.

עזרא : ז

corrumpendũ ad,mutandũ ad suã manũ miserit qui populum &,regem omnem dissipet ,ibi suum nomen facit habitare qui Deus Et

12 ואלהא די־שכן שמה תבר כל־מלך ועם די ישלח ידה להשניא לחבלה
,flumen trans dux Tattenai Tunc .fiat festinanter,decretum posui Dariaves Ego .Jerusalaim in quæ,hanc Dei domum
13 בית־אלהא דך די בירושלם אנא דריוש שמת טעם אספרנא יתעבד׃ אדין תתני פחת עבר־נהרה
Judæorum seniores Et .fecerunt festinanter *est dictum ut* ,rex Dariaves misit quod secundùm ,eorum *societates* & ,Setharbozenai
14 שתר בוזני וכנותהון לקבל די־שלח דריוש מלכא כנמא עבדו׃ ושבי יהודיא
,Israel Dei præcepto ex fundaverũt &,ædificaverũt &:Hiddo filii Zechariah &,prophetæ Chaggai *prophetia in prosperantes* &,*ædificantes*
בנין ומצלחין בנבואת חגי נביאה וזכריה בר־עדוא ובנו ושכללו מן־טעם אלהי ישראל
,Adar mensis tertium diem ad usque hæc domus est perfecta Et .Paras regis Artachsastæ &,Dariaves &,Chores præcepto ex &
15 ומטעם כורש ודריוש וארתחשׁשתא מלכ פרס׃ ושיציא בית דנה עד יום תלתה לירח אדר
,trãsmigrationis *filiorum residuum* &,Levitæ &,sacerdotes Israel filii fecerunt Et .regis Dariaves regni sextus annus *ipse* qui
16 די־היא שנת־שת למלכות דריוש מלכא׃ ועבדו בני־ישראל כהניא ולויא ושאר בני־גלותא
arietes ,centum *juvencos* hujus Dei domus dedicationem *fecerunt appropinquare* Et .gaudio cum hujus Dei domus dedicationem
17 חנכת בית־אלהא דנה בחדוה׃ והקרבו לחנכת בית־אלהא דנה תורין מאה דכרין
statuerunt Et .Israel tribuum numerum *ad*,duodecim Israel toto *super* ,*peccatis* caprarũ hircos &,quadringentos agnos ,ducentos
18 מאתין אמרין ארבע מאה וצפירי עזין לחטאת על כל־ישראל תרי עשר למנין שבטי ישראל׃ והקימו
.Mosek libri scripturam juxta ;Jerusalem in *quod* Dei *opus* super suis *partitionibus* in Levitas &,suis divisionib' in sacerdotes
כהניא בפלגתהון ולויא במחלקתהון על עבידת אלהא די בירושלם ככתב בספר משה׃
Levitæ & ,sacerdotes sunt purificati Nam .primi mensis quartadecima in Pesach transmigrationis filii fecerunt Et
19 ועשו בני־הגולה את־הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון׃ כי הטהרו הכהנים והלוים
20 כאחד כלם טהורים וישחטו הפסח לכל־בני הגולה ולאחיהם הכהנים ולהם׃
quærendum ad,eos ad terræ gentium coinquinatione à *separatum* omnis &,transmigratione de *revertentes* Israel filii comederunt Et
21 ויאכלו בני־ישראל השבים מהגולה וכל הנבדל מטמאת גוי־הארץ אלהם לדרש
,Dominus eos lætificaverat quia :lætitia cum diebus septem infermentatorum solennitatem fecerunt Et .Israel Deum Dominum
22 ליהוה אלהי ישראל׃ ויעשו חג־מצות שבעת ימים בשמחה כי־ששמחם יהוה
.Israel Dei Dei domus opere in eorum manus confortandum ad eos ad Assur regis cor fecerat converti &
והסב לב מלך־אשור עליהם לחזק ידיהם במלאכת בית־האלהים אלהי ישראל׃

CAP. VII.

,Sallum Filii .Chilchijah filii,Hazariah filii Seraiah filii' Hezra Paras regis Arthachsastæ regno in hæc verba post Et

1 ואחר הדברים האלה במלכות ארתחשׁשתא מלך־פרס עזרא בן־שריה בן־עזריה בן־חלקיה׃ בן־שלום
2 בן־צדוק בן־אחיטוב׃ בן־אמריה בן־עזריה בן־מריות׃ בן־זרחיה בן־עזי בן־בקי׃ בן־אבישוע בן־
3 quam ,Mosch lege in velox scriba *ipse* &,Babel è ascendit Hezra Ipse .*capitis* sacerdotis Aharon filii,Elhazar filii ,Pinechas
4 פינחס בן־אלעזר בן־אהרן הכהן הראש׃ הוא עזרא עלה מבבל והוא סופר מהיר בתורת משה אשר
.ejus petitionem omnem eum super sui Dei Domini manum secundùm rex ei dedit & ,Israel Deus Dominus dedit
נתן יהוה אלהי ישראל ויתן־לו המלך כידי־יהוה אלהיו עליו כל בקשתו׃

Versio VULG. LAT.

Deus autem, qui habitare fecit nomen suum ibi,dissipet 12
omnia regna, & populũ qui extenderit manum suam ut
repugnet,& dissipet domum Dei illam, quæ est in Jerusa-
lem. Ego Darius statui decretum, quod studiosè impleri
volo. Igitur Thathanai dux regionis trans Flumen, & 13
Stharbuzanai, & consiliarii ejus, secundùm quod præ-
ceperat Darius rex,sic diligenter executi sunt. Seniores
autem Judæorũ ædificabant,& prosperabantur juxta 14
prophetiã Aggæi prophetæ, & Zachariæ filii Addo : & ædi-
ficaverunt & construxerunt,jubente Deo Israel,& juben-
te Cyro, & Dario, & Artaxerxe, regib' Persarum : Et 15
compleverunt domum Dei istam, usque ad diem tertium
mensis Adar,qui est ann' sextus regni Darii regis. Fece- 16
runt autem filii Israel,Sacerdotes & Levitæ,& reliqui fi-
liorum transmigrationis, dedicationem domûs Dei in
gaudio. Et obtulerunt in dedicationem domûs Dei,vi- 17
tulos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos,
hircos caprarũ pro peccato totius Israel duodecim, juxta
numerum tribuũ Israel. Et statuerunt Sacerdotes in or- 18
dinibus suis,& Levitas in vicib' suis, super opera Dei in
Jerusalem,sicut scriptũ est in Libro Moysi. Fecerunt au- 19
tem filii Israel transmigrationis, Pascha, quartadecimâ
die mensis primi. Purificati enim fuerant Sacerdotes 20
& Levitæ quasi unus : omnes mundi ad immolandum
Pascha universis filiis transmigrationis, & fratribus suis
Sacerdotibus,& sibi. Et comederunt filii Israel,qui re- 21
versi fuerant de transmigratione, & omnes qui se sepa-
raverant à coinquinatione gentium terræ ad eos,ut quæ-
rerent Dñm Deum Israel. Et fecerunt solennitatem 22
azymorum septem dieb' in lætitia,quoniam lætificaverat
eos Dñs,& converterat cor regis Assur ad eos,ut adjuva-
ret manus eorum in opere domûs Domini Dei Israel.

CAP. VII.

Post hæc autem verba, in regno Artaxerxis regis Per- 1
sarum,Esdras filius Saraiæ,filii Azariæ, filii Helciæ, Filii 2
Sellum, filii Sadoc, filii Achitob, Filii Amariæ, filii 3
Azariæ,filii Maraioth, Filii Zarahiæ,filii Ozi,filii Boc- 4
ci, Filii Abisue, filii Phinees, filii Eleazar , filii Aaron 5
sacerdotis ab initio. Ipse Esdras ascendit de Babylone, 6
& ipse scriba velox in lege Moysi, quam Dominus Deus
dedit Israel : & dedit ei rex, secundùm manum Domini
Dei ejus super eum,omnem petitionem ejus.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ܐܠܗܐ ܕܫܟܢ ܫܡܗ ܬܡܢ ܟܠ ܡܠܟ ܘܥܡ ܕܝ ܢܫܠܚ ܐܝܕܗ ܠܫܢܝܐ ܠܚܒܠܗ ܗܝܟܠ ܐܠܗܐ ܗܢܐ ܕܝ ܒܝܪܘܫܠܡ ܐܢܐ ܕܪܝܘܫ ܣܡ ܛܥܡ ܕܝ ܢܬܥܒܕ׃ ܐܕܝܢ ܬܬܢܝ ܦܚܬ ܥܒܪ ܢܗܪܐ ܫܬܪ ܒܘܙܢܝ ܘܟܢܘܬܗܘܢ ܠܩܒܠ ܕܝ ܫܠܚ ܕܪܝܘܫ ܡܠܟܐ ܟܢܡܐ ܥܒܕܘ׃ ܘܫܒܝ ܝܗܘܕܝܐ ܒܢܝܢ ܘܡܨܠܚܝܢ ܒܢܒܘܬ ܚܓܝ ܢܒܝܐ ܘܙܟܪܝܐ ܒܪ ܥܕܘ ܘܒܢܘ ܘܫܟܠܠܘ ܡܢ ܛܥܡ ܐܠܗ ܝܫܪܐܝܠ ܘܟܘܪܫ ܘܕܪܝܘܫ ܘܐܪܬܚܫܫܬ ܡܠܟܐ ܦܪܣ׃ ܘܫܠܡ ܒܝܬܐ ܕܢܐ ܥܕ ܝܘܡ ܬܠܬܐ ܠܝܪܚ ܐܕܪ ܕܝ ܗܝ ܫܢܬ ܫܬ ܠܡܠܟܘܬ ܕܪܝܘܫ ܡܠܟܐ׃ ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܝܫܪܐܝܠ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܫܪ ܒܢܝ ܓܠܘܬܐ ܘܫܪ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܫܪ ܒܢܝ ܓܠܘܬܐ ܚܢܟܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܢܐ ܒܚܕܘ׃ ܘܩܪܒܘ ܠܚܢܟܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܗܢܐ ܬܪܝܢ ܡܐܐ ܬܪܥܐ ܐܪܒܥ ܡܐܐ ܥܡܪ̈ܐ ܬܪ̈ܥܣܪ ܥܣܪ ܠܡܢܝܢ ܫܒܛ̈ܝ ܝܫܪܐܝܠ׃ ܘܩܝܡܘ ܟܗܢܐ ܒܦܠܓܬܗܘܢ ܘܠܘܝܐ ܒܡܚܠܩܬܗܘܢ ܥܠ ܥܒܕ̈ܬ ܐܠܗܐ ܕܝ ܒܝܪܘܫܠܡ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܡܫܐ׃ ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܓܠܘܬܐ ܦܨܚ ܒܪܒܥܣܪ ܠܝܪܚ ܩܕܡܝܐ ܡܛܗܪ̈ܝܢ ܗܘ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܟܠܗܘܢ ܐܝܟ ܚܕ ܛܗܪ̈ܝܢ ܟܠܗܘܢ ܘܕܒܚܘ ܦܨܚ ܠܟܠ ܒܢܝ ܓܠܘܬܐ ܘܠܐܚܝܗܘܢ ܟܗܢܐ ܘܠܗܘܢ׃ ܘܐܟܠܘ ܒܢܝ ܝܫܪܐܝܠ ܕܝ ܗܘ ܬܒ̈ܝܢ ܡܢ ܓܠܘܬܐ ܘܟܠ ܕܐܬܦܪܫ ܡܢ ܛܡܐܘܬ ܥܡܡ̈ܐ ܕܐܪܥܐ ܠܘܬܗܘܢ ܠܡܒܥܐ ܠܐܠܗ ܝܫܪܐܝܠ׃ ܘܥܒܕܘ ܚܓ ܦܛ̈ܝܪ̈ܐ ܫܒܥܬ ܝܘ̈ܡܝܢ ܒܚܕܘܬܐ ܣܓܝ̈ܐ ܕܚܕܐ ܡܛܥܡ ܗܘ ܐܠܗ̈ܐ ܘܗܦܟ ܠܒ ܡܠܟ ܐܬܘܪ ܥܠܝܗܘܢ ܠܡܬܩܦ ܐܝܕ̈ܝܗܘܢ ܒܥܒܕ̈ܬ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܠܗ ܝܫܪܐܝܠ׃

CAP. VII.

12 * Ut Deus cujus nomen illic invenimus, illic habitet. Quisquis autem rex aut populus manum suam extenderit ad immutandum aut destruendum hanc domum Dei quæ est Jerosolymis,ego Darius legem fero ut illico pereat. 13 Tunc Tathnai præses transfluvialis, & Estanbozan cum sociis suis; id quod *rex* misit, juxta decretum illico sunt executi. 14 Ita reduces Judæi operabantur & ad finem perducebant, ex prophetia Haggæi prophetæ & Zechariæ filii Addo; adeoque ædificaverunt & perfecerunt, ex sententia Dei Israelis, & ex sententia Cyri & Darii,& ex sententia 15 Arthasestis regis Persidis : Et absoluta fuit hæc domus die tertio, mense Adar, quum esset annus sextus Darii regis. 16 Deinde celebrârunt filii Israelis, sacerdotes & Levitæ, cæterique Judæi, festum ædis hujus domûs Dei cum lætitia : 17 Obtuleruntque in festo domûs Dei boves centum, arietes ducentos, agnos quadringentos, hœdos caprinos ad expianda peccata Israelitarũm, duodecim, juxta numerum tribuum Israelis. 18 Et constituerunt sacerdotes in officio suo, & Levitas in officio suo, super opus domûs Dei quæ est in Jerusalem; quemadmodum scriptum est in libro legis Mosis. 19 Deinde celebrârunt reduces Pascha, decimâ quartâ mensis primi. 20 Mundaverant enim se sacerdotes ac Levitæ simul, omnes mundaverant sese : & occiderunt agnos in Paschate pro reducibus, pro fratribus suis sacerdotibus, & pro seipsis. 21 Et comederunt *illud* Israelitæ qui ascenderant è captivitate Babylonica, omnes *videlicet* qui separati erant ab immunditia gentium terræ ad orandum coram Domino Deo Israelis. 22 Et celebrârunt festum azymorum septem diebus cum lætitia : quoniam exhilaraverat eos Dominus, & converterat cor regis Assyriæ erga eos, ad confirmandum manus eorum in opere domûs Domini Dei Israelis.

CAP. VII.

1 Post has res omnes, regnante Artahseste rege Persidis ; Ezra filius Sariæ, filii Azariæ, filii Helciæ, Filii Salom, filii Sadoc, 2 filii Ahitob, Filii Amariæ, filii Azariæ, filii 3 Marjoth, Filii Zerahiæ, filii Gadi, filii 4 Baki, Filii Abisue,filii Phinhes,filii Eliazar, 5 filii Aharonis sacerdotis ; Primus fuit Ezra 6 qui ascendit è Babele (Is erat scriba peritissimus in lege Mosis, quam dederat ei Dominus Deus Israelis : huic dedit rex facultatem ambulandi in lege Domini, prout vellet)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ὁ Θεὸς ὃ κατασκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα καὶ λαὸν τὸν ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα (ξ) αὐτοῦ ἀλλάξαι ἢ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ (ο) Θεοῦ τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώ-
13 μην, σπουδῶς ἔσαι. Τότε (π) Θανθαναὶ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, Σαθαρβουζαναὶ, καὶ οἱ
14 ζύνδικοι αὐτοῦ, κατὰ ὃ ἀπέστειλε (ρ) Δαρεῖος βασιλεὺς, ἕτως ἐποίησαν σπουδῶς. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων * ᾠκοδόμησαν καὶ οἱ Λευῖται ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, καὶ Ζαχαίου υἱοῦ
Ἀσσὼ καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ γνώμης Κύρου, καὶ Δα-
15 ρείου, καὶ Ἀρθασασθὰ (σ) βασιλέων Περσῶν. Καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς
16 Ἀδὰρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οἱ ἱε-
17 ρεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ
προσήνεγκαν εἰς τὰ (τ) ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνοὺς τετρακο-
σίους, (υ) χιμάρους αἰγῶν (φ) ὑπὲρ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ.
18 Καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν, καὶ τοὺς Λευίτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν, (χ) ἐπὶ δουλείας
19 Θεοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, κατὰ τὸ γεγραμμένον (ψ) βίβλου Μωσῆ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ πά-
20 σχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. Ὅτι (ω) ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ (†) Λευῖται, ἕως
εἰς πάντες καθαροί. καὶ ἔσφαξαν τὸ πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν
21 τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. Καὶ ἔφαγον (α) υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πάσχα, οἱ ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, καὶ πᾶς ὁ χω-
22 ριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτοὺς, τοῦ ἐκζητῆσαι (·) κύριον Θεὸν Ἰσραήλ. Καὶ
ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι εὐφρανεν αὐτοὺς κύριος, (β)
καὶ ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως Ἀσσὺρ ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ
Θεοῦ Ἰσραήλ.

Et Deus, cujus inhabitat nomen ibi, evertat omnem regem, & populum, 12
qui extendet manum suam ad mutandam aut delendam domum Dei, quæ
in Hierusalem. Ego Darius posui decretum: diligenter (i) erit. Tunc 13
Thanthanai subregulus trans flumen, Satharbuzanai, & conservi ejus,
secundùm quod miserat Darius rex, sic fecerunt diligenter. Et seniores 14
Judæorum ædificabant, & Levitæ in prophetia Aggæi prophetæ, &
Zachariæ filii Addo. Et ædificaverunt, & perfecerunt ex decreto Dei
Israel, & ex decreto Cyri, & Darii, & Artha sastha, regum Persarum.
Et perfecerunt domum istam usque ad diem tertiam mensis Adar; qui est 15
annus sextus regni Darii regis. Et fecerunt filii Israel, sacerdotes & 16
Levitæ, & reliqui ex filiis transmigrationis Encænia domûs Dei in lætitia: Et obtulerunt in Encænia domûs Dei vitulos centum, arietes du- 17
centos, agnos quadringentos, hircos caprarum pro peccato pro omni Is-
rael duodecim ad numerum tribuum Israel. Et statuerunt sacerdotes in 18
divisionibus ipsorum, & Levitas in partitionibus ipsorum, super servitu-
tem Dei in Hierusalem, secundùm scripturam libri Moysi. Et fecerunt 19
filii transmigrationis Pascha quartadecimâ mensis primi: Quoniam 20
mundati fuerant sacerdotes & Levitæ: usque ad unum, omnes mundi.
Et jugulâverunt Pascha omnibus filiis transmigrationis, & fratribus suis
sacerdotibus, & sibi ipsis. Et comederunt filii Israel Pascha, qui de 21
transmigratione, & omnis separans se ab immunditia gentium terræ ad
eos, ad quærendum Dominum Deum Israel. Et fecerunt festivitatem 22
Azymorum septem diebus in lætitia: quoniam lætificabat eos Dominus:
& convertit cor regis Assur super eos ad confortandas manus eorum in
operibus domûs Dei Israel.

MS. A. (ξ) ἑαυτοῦ (ο) Θεοῦ ἐκεῖνον † ἐν (π) Θαθθαναὶ ἔπαρχος (ρ) Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς, (σ) βασιλέως Πέρσων. (τ) ἐγκαίνια τοῦ Θεοῦ (υ) χίμαρος (φ) περὶ ἁμαρτίας (χ) ἐπὶ δουλείᾳ Θεοῦ τοῦ ἐν (ψ) βιβλίου Μωσῆ. (ω) ἐκαθερίσθησαν (†) οἱ Λευῖ, (α) οἱ υἱοὶ (·) κύριον † Θεὸν (β) καὶ κύριος ἐπέστρεψεν

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν, ἀνέβη (α) Ἔσδρας υἱὸς Σα-
2 3 ραίου, τοῦ Ἀζαείου, τοῦ (β) Χελκία, Τοῦ Σελὲμ, τοῦ Σαδδὲκ, τοῦ Ἀχιτὼβ, Τοῦ Σαμαρία, τοῦ Ἐσρια,
4 τοῦ (γ) Μαρεὼθ, Τοῦ Ζαραΐα, τοῦ (δ) Ὀζίου, τοῦ Βοκκὶ, Τοῦ Ἀβισουὲ, τοῦ Φινεὲς, τοῦ Ἐλεάζαρ,
6 τοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου. Αὐτὸς (ε) Ἔσδρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς γραμματεὺς
ταχὺς ἐν νόμῳ Μωσῆ, ὃν ἔδωκε κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ κυρίου
Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

MS. A. (α) Ἔζρας (β) * Χελκείο, Τοῦ Σελλὲμ, (γ) Μαραιὼθ, (δ) Ὀζιοῦ, (ε) Ἔζρας

CAP. VII.

Et post verba hæc, in regno Artha sastha regis Persarum, ascendit Es- 1
dras filius Saræ, filii Azariæ, filii Chelcia, Filii Selum, filii Sadduc, 2
filii Achitob, Filii Samaria, filii Esria, filii Mareoth, Filii Zaraia, fi- 3 4
lii Ozæ, filis Bocci, Filii Abisue, filii Phinees, filii Eleazari, filii Aaron 5
sacerdotis primi. Ipse Esdras ascendit de Babylone, & ipse scriba ve- 6
lox in lege Moysi, quam dedit Dominus Deus Israel. Et dedit ei rex: quo-
niam manus Domini Dei ejus super ipsum in omnibus quæ quærebat ipse.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 * وَاللهُ الَّذِي يَسْكُنُ اسْمُهُ فِي ذٰلِكَ الْبَيْتِ يُهْلِكُ كُلَّ مَلِكٍ وَكُلَّ شَعْبٍ يَجْرِي عَلَى اَنْ يَبْسُطَ
13 يَدَهُ وَيُسْقِطَ بَيْتَ اللهِ الَّذِي فِي بَيْتِ الْقُدْسِ. اَنَا دَارِيُوسُ اَمَرْتُ بِاَمْرِي فَلْيُنَفَّذْ * عِنْدَ ذٰلِكَ
سَتَايُ الْوَالِي فِي مَعْبَرِ النَّهْرِ وَسَادَبْرَازَانَ * وَاَصْحَابُهُمْ مِنَ الْعَيْنِ الَّذِينَ بَعَثَ اِلَيْهِمْ دَارِيُوسُ
الْمَلِكُ. اَنْفَذُوا رَاْيَهُ * وَكَانَ مَسِيحُ الْيَهُودِ يَبْنُونَ وَاللَّاوِيُّونَ فِي نُبُوَّةِ اَجَاوُسَ النَّبِيِّ وَزَكَرِيَّا
14 اَبْنِ اَدُّوا. فَصَمُّوا الْبِنَاءَ بِرَاْيِ الْاٰهِ اِسْرَائِيلَ وَرَاْيِ قِيرُسَ وَدَارِيُوسَ وَاَرْسَسْتَا مَلِكِ فَارِسَ * فَصَمُّوا
15 ذٰلِكَ الْبَيْتَ فِي ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ مِنْ شَهْرِ اَذَارَ فِي سَنَةِ سِتِّينَ مِنْ مُلْكِ دَارِيُوسَ * وَصَنَعُوا بَنُو اِسْرَائِيلَ
16 اَلْكَهَنَةُ وَاللَّاوِيُّونَ وَبَقِيَّةُ مَنْ جَاءَ مِنَ السَّبْيِ. لِتَجْدِيدِ بَيْتِ الرَّبِّ بِفَرَحٍ * وَرَبَوْا فِي تَجْدِيدِ بَيْتِ
17 الرَّبِّ مِاَيَةَ عِجْلٍ. وَمِاَيَتَيْنِ كَبْشٍ. وَاَرْبَعِمِاَيَةِ حَرُوفٍ * وَاِثْنَيْ عَشَرَ عَنُودَ مَاعِزٍ عَنْ خَطَايَا بَنِي
اِسْرَائِيلَ اَلْاِثْنَيْ عَشَرَ * وَاَقَامُوا الْكَهَنَةَ فِي مَرَاتِبِهِمْ. وَاللَّاوِيِّينَ اَيْضاً فِي خِدْمَةِ اللهِ الَّذِي فِي بَيْتِ
18 الْمُقَدَّسِ. كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي مُصْحَفِ مُوسَى * وَاَفْصَحُوا بَنِي السَّبْيِ الْفِصْحَ فِي اَرْبَعَةَ عَشَرَ
19 مِنَ الشَّهْرِ الْاَوَّلِ * حِينَ تَنَقَّوُا الْكَهَنَةُ وَاللَّاوِيُّونَ جَمِيعاً * وَذَبَحُوا الْفِصْحَ جَمِيعَ بَنِي اِسْرَائِيلَ
20 لِاَخَوَيْهِمْ وَلِلْكَهَنَةِ وَلِاَنْفُسِهِمْ * وَاَكَلُوا بَنِي اِسْرَائِيلَ الْفِصْحَ اَلَّذِينَ هُمْ مِنَ السَّبْيِ * وَكُلُّ
21 مَنِ ابْتَعَدَ مِنْ نَجَسِ الْاُمَمِ اَلَّذِينَ فِي الْاَرْضِ. وَطَلَبُوا اللهَ رَبَّ اِسْرَائِيلَ * وَعَيَّدُوا عِيدَ الْفَطِيرِ
22 سَبْعَةَ اَيَّامٍ بِفَرَحٍ. اِذْ فَرَّحَهُمُ الرَّبُّ. وَرَدَّ قَلْبَ مَلِكِ فَارِسَ لِيَرْحَمَهُمْ وَيُسَاعِدَهُمْ عَلَى بِنَاءِ بَيْتِ اِلٰهِ
اِسْرَائِيلَ * اَلْفَصْلُ السَّابِعُ *

1 * فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ هٰذَا فِي مُلْكِ اَرْسَسْتَا مَلِكِ فَارِسَ * صَعِدَ عَزْرَا اَبْنُ سَارِيَا * اَبْنِ اَزَرِيَا * اَبْنِ
2 حِلْقِيَا * اَبْنِ سَلُّومَ * اَبْنِ صَادُوقَ * اَبْنِ اَخِيطُوبَ * اَبْنِ سَامَرِيَا * اَبْنِ اَزَرِيَا * اَبْنِ مَارَاوُثَ * اَبْنِ
3 4 5 زَارَايَا * اَبْنِ اُوزِيَا * اَبْنِ بُسِّي * اَبْنِ اَبِيسُوا * اَبْنِ فِنْحَاسَ * اَبْنِ اَلْعَازَارَ * اَبْنِ هَارُونَ الْكَاهِنِ الْاَوَّلِ *
6 هٰذَا عَزْرَا صَعِدَ مِنْ بَابِلَ * وَهُوَ كَاتِبٌ مُسْرِعٌ فِي نَامُوسِ مُوسَى اَلَّذِي اَعْطَاهُ اللهُ رَبُّ
اِسْرَائِيلَ. فَاَعْطَاهُ الْمَلِكُ. لِاَنَّ يَدَ رَبِّهِ وَاِلٰهِهِ عَلَيْهِ فِي جَمِيعِ مَا كَانَ يَطْلُبُ *

Et Deus cujus nomen habitat in illa domo, 12
perdat omnem regem & omnem populum
qui ausus fuerit extendere manum suam,
& destruere domum Dei quæ est in Je-
rusalem. Ego Darius edicto meo præcipio:
ideò executioni mandetur. Tunc Tath- 13
nai præpositus in regione transfluvia-
li, & Sadabrazan, eorúmque conser-
vi ad quos miserat Darius rex; senten-
tiam ejus executi sunt. Ita senatus 14
Judæorum & Levitæ ædificabant, se-
cundùm prophetiam Aggæi prophetæ &
Zachariæ filii Addo: & perfecerunt æ-
dificium ex sententia Dei Israelis, & sen-
tentia Cyri, & Darii, & Arsastæ regis
Persidis. Perfecerunt, inquam, domum 15
illam tertiâ die mensis Adar, anno sexto
regni Darii. Et celebraverunt filii Is- 16
raelis, sacerdotes ac Levitæ, cæteique
qui venerant è captivitate, renovationem
domûs Domini cum gaudio: Et sacri- 17
ficaverunt in renovatione domûs Domini
centum vitulos, ducentos arietes, qua-
dringentos agnos, duodecim hircos ca-
prinos pro peccatis duodecim filiorum
Israelis. Et statuerunt sacerdotes in 18
officiis eorum, & Levitas etiam in
ministerio Dei qui est in Jerusalem;
quemadmodum scriptum est in libro
Mosi. Celebraverunt etiam filii capti- 19
vitatis Phasè decimâ quartâ mensis
primi, Postquam mundati fuerant sacer- 20
dotes ac Levitæ simul: & mactaver-
runt Phasè omnes Israelitæ pro fra-
tribus suis, pro sacerdotibus, & pro
seipsis. Et Phasè comederunt Israelitæ 21
qui erant è captivis, & omnes qui rece-
serant ab immunditia gentium quæ erant
in terra: & deprecati sunt Deum Do-
minum Israelis. Et celebraverunt fe- 22
stum azymorum septem diebus cum
gaudio: quoniam lætificaverat eos Do-
minus, & reduxerat cor regis Persidis
ad miserendum eorum & auxiliandum
eis in extructione domûs Dei Israelis.

CAP. VII.

His rebus exactis, sub regno Ar- 1
sastæ regis Persidis ascendit Ezra fi-
lius Sariæ, filii Azariæ, filii Helciæ,
Filii Sallum, filii Sadoc, filii Achi- 2
tob, Filii Samariæ, filii Azriæ, filii 3
Mereoth, Filii Zaraiæ, filii Oziæ, 4
filii Bochi, Filii Abisue, filii Phin- 5
hes, filii Elezer, filii Haronis primi
sacerdotis. Hic Ezra ascendit è Ba- 6
bele (erat autem is scriba velox in lege
Mosis, quam dederat ei Deus Dominus
Israelis) permittente ei rege: manus
enim Domini ac Dei ipsius aderat ipsi
in omnibus iis quæ cupiebat:

עזרא : ז

anno in ,Jeruſalaim in Nethinim &,janitoribus & ,cantoribus & ,Levitis & ,ſacerdotibus de & ,Iſrael filiis de aſcenderũt Et
וַיַּעֲלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַנְּתִינִים אֶל יְרוּשָׁלַם בִּשְׁנַת 7
Quia .regis ſeptimus annus Ipſe .quinto menſe in Jeruſalaim venit Et .regis Arthachſaſtæ ſeptimo
שְׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ : וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הִיא שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית לַמַּלְכוּ : כִּי 9 8
Jeruſalaim in venit quinti menſis una in & ,Babel de aſcenſionis *fundamentum ipſum* primi menſis una in
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא יְסַד הַמַּעֲלָה מִבָּבֶל וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בָּא אֶל יְרוּשָׁלַם
,*faciendum ad* & ,Domini legem *quærendum ad* ,ſuum cor paravit Hezra Quia .eum ſuper bonam ſui Dei manũ ſecundùm
כְּיַד אֱלֹהָיו הַטּוֹבָה עָלָיו : כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרֹשׁ אֶת תּוֹרַת יְהוָה וְלַעֲשׂוֹת 10
Hezra Arthachſaſta rex dedit quam ,epiſtolæ *exemplar* hoc Et .judicium & ,*ſtatutum* Iſrael *in docendũ ad* &
וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֹק וּמִשְׁפָּט : וְזֶה פַּרְשֶׁגֶן הָאִגֶּרֶת אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ אַרְתַּחְשַׁסְתְּא לְעֶזְרָא 11
regum rex Arthachſaſta .Iſrael ſuper ejus ſtatutorũ & Domini præceptorũ verborum ſcribæ ,ſcribæ ſacerdoti
הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר סֹפֵר דִּבְרֵי מִצְוֹת יְהוָה וְחֻקָּיו עַל יִשְׂרָאֵל : אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ מַלְכַיָּא 12
Iubens omnis quod ,decretum eſt poſitum me A .Cheheneth & ,conſummato cœli Dei *quod* ,*ſtatuũ* ſcribæ ,ſacerdoti Hezræ
לְעֶזְרָא כָּהֲנָא סָפַר דָּתָא דִּי־אֱלָהּ שְׁמַיָּא גְּמִיר וּכְעֶנַת : מִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל־מְתַנַּב 13
à quod eo Pro .vadat tecum ,Jeruſalem in *eundum ad* ,Levitis & ,ejus ſacerdotibus & ,Iſrael populo de meo regno in
בְּמַלְכוּתִי מִן עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל וְכָהֲנוֹהִי וּלְוָיֵא לְמֵהַךְ לִירוּשְׁלֵם עִמָּךְ יְהָךְ : כָּל־קֳבֵל דִּי מִן 14
.tua manu in quæ ,tui Dei lege in ,Jeruſalem & ,Jehudæam *ſuper perquirendum ad* miſſus ejus conſiliariorũ ſeptem & ,regis *conſſ etiu*
קֳדָם מַלְכָּא וְשִׁבְעַת יְעָטוֹהִי שְׁלִיחַ לְבַקָּרָה עַל־יְהוּד וּלְירוּשְׁלֵם בְּדָת אֱלָהֲךְ דִּי בִידָךְ :
.ejus habitaculũ Jeruſalem in cujus ,Iſrael Deo obtulerũt ſponte ejus conſiliarii & rex quod aurum & ,argentũ ferendũ ad &
וּלְהֵיבְלָה כְּסַף וּדְהַב דִּי־מַלְכָּא וְיָעטוֹהִי הִתְנַדְּבוּ לֶאֱלָהּ יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשְׁלֵם מִשְׁכְּנֵהּ : 15
domui *offerentium ſponte* ,*ſacerdotum* & ,*populi devotione* cum Babel provincia univerſa in inveneris quod auru & argentũ omne Et
וְכֹל כְּסַף וּדְהַב דִּי תְהַשַּׁכַּח בְּכָל מְדִינַת בָּבֶל עִם הִתְנַדְּבוּת עַמָּא וְכָהֲנַיָּא מִתְנַדְּבִין לְבֵית 16
,agnos ,arietes ,*tauros* ,hoc argento in emas *velociter hac viciſſitudine Omni* .Jeruſalem in quæ ſui Dei
אֱלָהֲהֹם דִּי בִירוּשְׁלֵם : כְּל־קֳבֵל דְּנָה חוּשׁ אִסְפְּרָנָא תּוֹרִין דְּכָרִין אִמְּרִין 17
quod illud Et .Jeruſalem in quæ veſtri Dei domus *quod* altare ſuper ea offeras & : eorũ libamina & ,eorum *munera* &
וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן וְתִקְרֵב הִשּׁוֹ עַל מַדְבְּחָה דִּי בֵית אֱלָהֲכֹם דִּי בִירוּשְׁלֵם : וּמָה דִּי 18
vaſa Et .*facietis* veſtri Dei voluntatẽ ſecundùm ,*faciendũ ad* ,*auri* & ,*argenti reſiduo in erit bonum tuis fratribus ſuper* & ,*te ſuper*
עֲלָוֹהִי וְעַל־אָחוֹהִי יִיטַב בְּשָׁאַר כַּסְפָּא וּדְהַבָּא לְמֶעְבַּד כִּרְעוּת אֱלָהֲכֹם תַּעְבְּדוּן : וּמָאנַיָּא 19
quod tui Dei *domus uſus reſiduum* Et .Jeruſalem Deo coram *reſtitue* tui Dei domus *cultum* in tibi ſunt data quæ
דִּי־מְתִיהְבִין לָךְ לְפֻלְחַן בֵּית אֱלָהֲךְ הַשְׁלֵם קֳדָם אֱלָהּ יְרוּשְׁלֵם : וְשָׁאַר חֲשָׁחוּת בֵּית אֱלָהֲךְ דִּי 20
omnibus decretũ eſt poſitum *rex* Arthachſaſta *ego* me à Et .regis *gazarum* domo è dabis ,*dandum ad* ,tibi *eccideris*
יִפֶּל־לָךְ לְמִתַּן תִּתַּן מִן־בֵּית גִּנְזֵי מַלְכָּא : וּמִנִּי אֲנָה אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מַלְכָּא שִׂים טְעֵם לְכֹל 21
citò ,cœlorum Dei *quæ* legis ſcriba ſacerdos Hezra vobis petierit quæ omnia ut ,flumen trans *in* qui theſaurariis
גִּזְבָּרַיָּא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה דִּי כָל־דִּי יִשְׁאֲלִנָּכוֹן עֶזְרָא כָּהֲנָא סָפַר דָּתָא דִּי־אֱלָהּ שְׁמַיָּא אַסְפַּנָּא 22
batos ad uſque & ,centum batos vini ad uſq; & ,centum coros *triticorum* ad uſq; & ,centum talenta argenti ad Uſque .fiat
יִתְעֲבֵד : עַד־כִּסְפָּא כִּכְּרִין מְאָה וְעַד־חִנְטִין כּוֹרִין מְאָה וְעַד־חֲמַר בַּתִּין מְאָה וְעַד־בַּתִּין
.*eſt ſcriptum non quod* ,ſal & ;centum olei
מְשַׁח מְאָה וּמֶלַח דִּי־לָא כְתִב :

Verſio VULG. LAT.

Et aſcenderunt de filiis Iſrael , & de filiis Sacerdotum, 7
& de filiis Levitarum, & de cantoribus, & de janitoribus, & de Nathinæis, in Jeruſalem, anno ſeptimo Artaxerxis regis. Et venerunt in Jeruſalem menſe quinto, 8
ipſe eſt annus ſeptimus regis. Quia in primo die menſis primi cœpit aſcendere de Babylone, & in primo die 9
menſis quinti venit in Jeruſalem, juxta manum Dei ſui
bonam ſuper ſe. Eſdras enim paravit cor ſuum, ut in- 10
veſtigaret legem Domini, & faceret & doceret in Iſrael
præceptum & judicium. Hoc eſt autem exemplar e- 11
piſtolæ edicti, quod dedit rex Artaxerxes Eſdræ ſacerdoti,
ſcribæ erudito in ſermonibus & præceptis Dñi, & ce-
remoniis ejus in Iſrael. Artaxexes rex regum Eſdræ 12
ſacerdoti , ſcribæ legis Dei cœli doctiſſimo, ſalutem.
A me decretum eſt , ut cuicunque placuerit in regno 13
meo de populo Iſrael, & de Sacerdotibus ejus, & de
Levitis, ire in Jeruſalem, tecum vadat. A facie e- 14
nim regis, & ſeptem conſiliatorum ejus, miſſus es,
ut viſites Judæam & Jeruſalem in lege Dei tui, quæ eſt
in manu tua : Et ut feras argentum & aurum, quod 15
rex & conſiliatores ejus ſponte obtulerunt Deo Iſrael,
cujus in Jeruſalem tabernaculum eſt. Et omne argen- 16
tum & aurum quodcunque inveneris in univerſa pro-
vincia Babylonis, & populus offerre voluerit, et de Sa-
cerdotibus quæ ſponte obtulerint domui Dei ſui, quæ
eſt in Ieruſalem, Liberè accipe, & ſtudiosè eme de 17
hac pecunia vitulos, arietes, agnos, & ſacrificia & li-
bamina eorum, & offer ea ſuper altare templi Dei ve-
ſtri, quod eſt in Jeruſalem. Sed & ſi quid tibi & fra- 18
tribus tuis placuerit, de reliquo argento & auro ut facia-
tis, juxta voluntatem Dei veſtri facite. Vaſa quoque, 19
quæ dantur tibi in miniſterium domûs Dei tui, trade in
conſpectu Dei in Jeruſalem. Sed & cætera, quibus opus 20
fuerit in domum Dei tui, quantumcunque neceſſe eſt ut
expendas, dabitur de theſauro, & de fiſco regis, Et à 21
me. Ego Artaxerxes rex, ſtatui atque decrevi omnibus
cuſtodibus arcæ publicæ, qui ſunt trans Flumen, ut quod-
cunque petierit à vobis Eſdras ſacerdos , ſcriba legis
Dei cœli, abſque mora detis, Uſque ad argenti talenta 22
centum, & uſque ad frumenti coros centum, & uſque
ad vini batos centum, & uſque ad batos olei centum,
ſal verò abſque menſura.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܠܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܡܢ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܡܪܢܢܝܐ ܘܬܢܝܢܐ ܘܥܠܘ ܠܝܪܘܫܠܡ ܒܫܢܬ 7
Et aſcenderunt ex Iſraelitis, è ſacerdotibus 7
ac Levitis illis miniſtris, ex janitoribus, & Nethanæis. Et ex iis qui aſcenderunt Jeroſolymam anno ſeptimo Artahſeſtis regis; Perve- 8
nerunt Jeroſolymam menſe quinto, eodem anno ſeptimo regis. Nam menſe primo cœpe- 9
runt aſcendere ex Babele, & primâ menſis
quinti pervenerunt Jeroſolymam, prout ma-
nus Dei benefecerat illis. Siquidem Ezra 10
comparaverat animum ſuum ad faciendum le-
gem Domini, & ad agendum, & docendum
in Iſraele leges & judicia. Atque hoc eſt ex- 11
emplar epiſtolæ quam dedit rex Artahſeſt
Ezræ ſacerdoti, ſcribæ ſermonum & præce-
ptorum Domini ejûſque legum ſuper univer-
ſum Iſraelem. Rex Artahſeſt rex regum, Ezræ 12
ſacerdoti & ſcribæ, peritò legis Dei cœli, in-
columitatem. Ego præcipio legémque fero, 13
ut quiſquis voluerit in regno meo è populo
Iſraelis, & è ſacerdotibus ac Levitis profici-
ſci tecum, proficiſcatur. Ego præcipio, le- 14
gem fero, & mitto ex his qui apud me ſunt, ad
perquiſitionem faciendam de Judæa & de Je-
ruſalem, & ad inquirendum de lege Dei tui,
quæ eſt in manibus tuis: Et ad deferendum 15
argentum & aurum regis, quod ego ſponta-
neâ mente obtuli domui Domini, habitationi
illi Jeroſolymitanæ. Omne argentum & au- 16
rum quod inveneris in quavis urbe in tota
Babylonia, tecum abeat: & ſacerdotes ac Le-
vitæ, & quicunque voluerint proficiſci te-
cum, proficiſcantur ad domum Dei quæ eſt in
Jeruſalem. Jam verò ſolicitè emas illâ pe- 17
cuniâ, boves, arietes, & agnos cum muneri-
bus & libaminibus eorum; & offeras eos ſu-
per altare Dei veſtri in Jeruſalem: Et quod 18
tibi fratribúſque tuis libuerit agere de reli-
qua pecunia, ſecundùm voluntatẽ Dei tui agatis.
Item vaſa quæ tibi traduntur ad cultum 19
domûs Dei tui, reddito coram Deo qui eſt in
Jeruſalem: Reliqua verò vaſa quæ tibi re- 20
quiruntur ad miniſterium domûs Dei tui, ac-
cipias tradáſque ex ærario regis. Ego Ar- 21
tahſeſt rex legem decerno omnibus theſaura-
riis qui ſunt in *regione* transfluviali, ut quic-
quid poſtulaverit à vobis Ezra ſacerdos, ſcri-
ba peritus legis Dei cœli, ſolicitè faciatis:
uſque ad argenti talenta centum, uſque ad 22
tritici coros centum, uſque ad vini quartas
centum, uſque ad olei bathos centum, ſalis
autem ſine præſcriptione.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἀνέβησαν (ζ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ ἱερέων, καὶ ἀπὸ Λευιτῶν, καὶ οἱ ᾠδοὶ, καὶ
8 οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινὶμ, εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ. Καὶ
9 (η) ἦλθοσαν εἰς Ἰερουσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, (θ) τοῦτο τὸ ἔτος ἕβδομον τῷ βασιλεῖ. Ὅτι ἐν
μιᾷ τοῦ (ι) μηνὸς τοῦ πρώτου αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ
10 τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλθοσαν εἰς Ἰερουσαλὴμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι (κ)
Ἔσδρας ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον, καὶ ποιεῖν καὶ (λ) διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προστάγ-
11 ματα καὶ κρίματα. Καὶ αὕτη ἡ διασάφησις τοῦ διατάγματος, ὃ ἔδωκαν Ἀρθασασθὰ τῷ (μ) Ἔσδρᾳ
12 τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίῳ λόγων ἐντολῶν κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτοῦ ὧν τὸν Ἰσραήλ. Ἀρθα-
σασθὰ βασιλεὺς βασιλέων (ν) Ἔσδρᾳ γραμματεῖ νόμου (ξ) κυρίου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ· (ο) Τετέλεσται λό-
13 γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. Ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅπως πᾶς ὁ ἐκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ
14 Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἰερουσαλὴμ, μετὰ σοῦ πορευθῆναι. Ἀπὸ προσώπου τοῦ
βασιλέως καὶ τῶν ἑπτὰ (π) συμβούλων ἀπεσταλη ἐπισκέψασθαι ὧδε τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς Ἰερουσαλὴμ
15 νόμῳ θεοῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρί σου· Καὶ εἰς οἶκον κυρίου, ἀργύριον καὶ (ρ) χρυσίον, ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ
16 οἱ σύμβουλοι ἐκουσιάσησαν τῷ θεῷ τῷ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατασκηνῶσι, Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ὅ, τι (σ) ἐὰν εὑρῇς ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἐκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἐκουσιαζομένων εἰς οἶκον
17 θεοῦ τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. (τ) Καὶ πάντα πεσαπορευόμενον τοῦτον εἰσίμως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ,
μόσχους, κριοὺς, ἀμνοὺς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ (υ) ἐπὶ τοῦ θυσια-
18 στηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔτι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἀγαθωθῇ ἐν κα-
19 τάλοιπῳ τοῦ ἀργυρίου (φ) καὶ τοῦ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε. Καὶ τὰ σκεύη
τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. (χ) Καὶ κατάλοι-
21 που χρείας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως Καὶ ἀπ' ἐμοῦ.
ἐγὼ Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρᾳ τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ
(ψ) ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς (ω) τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἑτοίμως (α) γινέσθω·
22 Ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν, καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ ἕως οἴνου (β) βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως
ἐλαίου βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἅλας ὃ οὐκ ἔστι γεγραμμένον.

Et ascenderunt de filiis Israel, & de sacerdotibus, & de Levitis, & cantores, & ostiarii, & Nathinim, in Hierusalem in anno septimo Arthasastha regi. Et venerunt in Hierusalem mense quinto: hic annus septimus regis: Quoniam in una mensis primi ipse fundavit ascensionem, quæ è Babylone: in prima autem mensis quinti venerunt in Hierusalem: quoniam manus Dei ejus erat bona super eum: Quoniam Esdras dedit in cor suum quærere legem, & facere, & docere in Israel præcepta, & judicia. Et (a) hæc explicatio constitutionis, quam dedit Arthasastha Esdræ sacerdoti scribæ libri sermonum mandatorum Domini, & præceptorum ipsius super Israel. Arthasastha rex regum Esdræ scribæ legis Domini Dei cœli. (b) Perficiatur sermo, & responsio. A me positum est decretum, ut omnis sponte volens in regno meo de populo Israel, & sacerdotibus, & Levitis, ire in Hierusalem, tecum eat. A (c) facie regis, & septem consiliariorum missum est visitare super Judeam, & in Hierusalem, lege Dei ipsorum, quæ in manu tua: (d) Et ad domum Domini, argentum, & aurum, quod rex & consiliarii sponte dederunt Deo Israel, habitanti in Hierusalem, Et omne argentum, & aurum, quodcunque inveneris in omni regione Babylonis cum spontanea datione populi, & sacerdotum sponte dantium, in domum Dei, quæ in Hierusalem. Et omnem venientem hunc prompte ordina in libro hoc, vitulos, arietes, agnos, & sacrificia eorum, & libamina eorum, & offeres ea super altare domûs Dei vestri, quæ in Hierusalem. Et si quid super te, & fratres tuos, bonum fuerit in residuo argenti & auri facere; sicut placitum Deo vestro, facite. Et vasa, quæ dantur tibi in ministerium domûs Dei, trade in conspectu Dei in Hierusalem. Et reliquum necessitatis domûs Dei tui, quodcunque visum fuerit tibi dare, dabis ex ædibus gazæ regis, Et à me. Ego Arthasastha rex posui decretum omnibus gazis, quæ ultra flumen; ut omne quodcunque petierit à vobis Esdras sacerdos, & scriba Dei cœli, prompte fiat, usque ad argenti talenta centum, & usque ad frumenti coros centum, & usque ad vini batos centum, & usque ad olei batos centum, & sal, cujus non est scriptura.

MS.A. (ζ) ἀπὸ υἱῶν (η) ἦλθον (θ) τοῦτο ἔτος (ι) μηνὸς τοῦ *πέμπτου ἦλθον εἰς (κ) Ἔζρας ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτοῦ (λ) διδάσκειν Ἰσραὴλ (μ) Ἔζρᾳ (ν) Ἔζρᾳ (ξ) κυρίου θεοῦ (ο) Τελέλεσται ὁ λόγος (π) *συμβούλων ἀπεσταλη *ὀπτασκεψασθαι (ρ) χρυσίον ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι (σ) ἂν (τ) Καὶ πᾶν προσπορευόμενον (υ) ἐπὶ θυσιαστηρίου (φ) καὶ χρυσίου (χ) Καὶ τὸ καταλοιπον (ψ) ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας (ω) τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ (α) γινέσθω· (β) βαθῶν ἑκατὸν, καὶ ἐλαίου βαθῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فصعد من بني اسرائيل * ومن الكهنة واللاويين * والقراء والبوابين والنثينين الى بيت
8 الله * في السنة السابعة من ملك ارطشث الملك * * فجاؤوا الى بيت المقدس في اول
9 الشهر الخامس * لان يد الله الهه كانت صالحة عليه * لان عزرا جعل في قلبه طلب
10 الناموس * ليفعل ويعلّم في اسرائيل * يامر وينهي بامور القصاء * وهذا وصف الامر الذي
11 امر به ارطشث لعزرا الكاهن كاتب مصحف كلام وصايا الرب ولامين لاسرائيل * من
12 ارطشث الملك الى عزرا كاتب ناموس الله رب السماء والارض * قد تمت الكلمة *
13 والامر من قبلي حرج * ان كل من طابت نفسه من جميع ملكي ممن كان من
14 جميع بني اسرائيل وكهنتهم وليوانيهم * ينطلق معك الى اورشليم * من قبل الملك
وسبع وزراه اصحاب مسورته بعث الى النظر في امر اليهود الى بيت المقدس * وناموس
15 الله الههم الذي بيدك * والى بيت الله فضه وذهب جعل الملك واصحابه * متطوعين
16 لاله اسرائيل الساكن في بيت المقدس * وكل فضة اوذهب اصبته في جميع كورة
17 بابل * من متطوعي الناس ومتطوعي الكهنة لبيت الله الذي في اورشليم * وكلما
قرب فوقعه في هذا المصحف * ما كان من العجول والكباش والخرفان ودبايحها
18 وقرابينها * فقربها على مذبح بيت الهكم الذي في اورشليم * وكلما طابت به
نفسك وانفس اخوتك ان تصنع بما يبقا من الفضة والذهب * كما يرضا به الهكم
19 فافعلوا * والانية التي تعطاها لخدمة بيت الله * فاسلمها بين يدي الله في بيت
20 المقدس * وما بقي مما يحتاج بيت الهك * مما ترى ان تعطيه * فاعطه من خزاين
21 الملك * ومن قبلي انا ارتسنا الملك امر جميع خزان الذي في معبر النهر * ان
22 كلما طلبكم عزرا الكاهن كاتب ناموس الاله السماء * فليكن ميسرا * الى ان يبلغ
مايه قنطار فضة * والى مايه كر قمح * والى مايه مطر سراب * والى مايه مطر ربيت * ومن
الملح ما ليس له توقيع *

Et ascenderunt ex Israelitis, & è sacerdotibus ac Levitis, lectoribus, janitoribus, & Nathanæis, ad domum Dei, anno septimo regni Artaſtis regis: Et pervenerunt in Jerusalem primâ mensis quinti; quia manus Dei, Dei ipsius, erat illi fausta. Nam Ezra proposuerat in corde suo quærere legem, ut faceret ac doceret in Israele, & præciperet ac vetaret in rebus judicii. Atque hic est tenor edicti quod præcepit Artaſt in gratiam Ezræ sacerdotis scribæ libri sermonum præceptorum Domini & mandatorum ejus ad Israelem. Ab Artaſta rege ad Ezram scribam legis Dei Domini cœli ac terræ. Jam absolutum est verbum, & decretum à me prodiit; ut cuicunque libuerit in toto regno meo (quisquis ille fuerit ex omnibus Israelitis & sacerdotibus ac Levitis eorum) tecum proficiscatur ad Jerusalem. A rege & septem sustinentibus regni pondus consiliariis ejus, mittitur Jerosolymam ad inspiciendam rem Judæorum & legem Dei, Dei ipsorum, quæ est in manu tua: Et ad domum Dei, argentum & aurum quod rex cum suis voluntariè legaverunt Deo Israelitis habitanti in Jerusalem: Omne quoque argentum aut aurum quod inveneris in tota regione Babylonica, homines voluntarios, & sacerdotes voluntarios, perducas in domum Dei quæ est in Jerusalem. Præterea quicquid offertur, refer in hunc librum: tam vitulos, arietes, & agnos; quàm sacrificia & oblationes eorum: ut offeras ea super altare domûs Dei vestri quæ est in Jerusalem. Et quicquid libuerit animo tuo & animis fratrum tuorum facere de residuo argenti & auri, quomodocunque placuerit Deo vestro, dispone. Et vasa quæ tibi dantur pro ministerio domûs Dei, redde inter manus Dei in Jerusalem. Et quid restat necessarium domui Dei tui, quicquid erogandum tibi videbitur, eroga ex aerariis regis. Denique à me Artaſta rege præcipitur omnibus thesaurariis qui sunt in regione transfluviali, ut quicquid postulaverit à vobis Ezra sacerdos scriba legis Dei cœli; nullam patiatur difficultatem: usque ad summam centum quintalium argenti, & usque ad centum frumenti coros, usque ad centum vini metretas, & usque ad centum olei metretas, salem autem sine ratione.

עזרא: ח

regnum contra iram esse quid ad cujus cœli Dei domui diligenter fiat cœli Dei decreto ex quod Omne

כָּל־דִּי מִן־טַעַם אֱלָהּ שְׁמַיָּא יִתְעֲבַד אַדַרְזְדָא לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי־לְמָה לֶהֱוֵא קְצָף עַל־מַלְכוּת 23

culturibus & Nethinæis janitoribus Psalmistis Levitis & sacerdotibus omnibus quòd notificantes vobis Et ejus filiorum & regis

וּבְנוֹהִי: וּלְכֻם מְהוֹדְעִין דִּי כָל־כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא תְּרָעַיָּא נְתִינַיָּא וּפֻלְחֵי 24

tui Dei sapientiâ secundùm Hezra tu Et eis super injicere potens non solitus redit & census tributum hujus Dei domus

בֵּית אֱלָהָא דְנָה מִנְדָּה בְלוֹ וְהֶלֶךְ לָא שַׁלִּיט לְמִרְמֵא עֲלֵיהֹם: וְאַנְתְּ עֶזְרָא כְּחָכְמַת אֱלָהָךְ 25

tui Dei leges scientibus omnibus flumen trans in qui populo omni jus dicentes sint qui juridicos & judices constitue, tua manu in quæ

דִּי־בִידָךְ מַנִּי שְׁפְטִין וְדַיָּנִין דִּי־לְהוֹן דְּאִנִּין לְכָל־עַמָּא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה לְכָל־יְדְעֵי דָתֵי אֱלָהָךְ 26

judicium citò regis quæ legem & tui Dei quæ legem faciens existendum ad non qui omnis Et facietis scire, novit non qui Et

וְדִי לָא יְדַע תְּהוֹדְעוּן: וְכָל־דִּי־לָא לְהֶוֵא עָבֵד דָּתָא דִי־אֱלָהָךְ וְדָתָא דִי מַלְכָּא אָסְפַּרְנָא דִּינָא 27

Deus Dominus Benedictus vinculis ad & opum multam ad sive ejus eradicationem ad sive mortem ad sive eo de factum existendum ad

לְהֶוֵא מִתְעֲבַד מִנֵּה הֵן לְמוֹת הֵן לְשָׁרְשׁוֹ הֵן לַעֲנָשׁ נִכְסִין וְלַאֲסוּרִין: בְּרִיךְ יְהוָה אֱלָהֵי 28

inclinavit me super Et Jerusalaim in quæ Domini domum decorandum ad regis corde in hoc sicut dedit qui, nostrorũ patrum

אֲבָתַינוּ אֲשֶׁר נָתַן כְּזֹאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת־בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם: וְעָלַי הִטָּה־

manum secundùm sum confortatus ego Et potentibus regis principibus omnibus & ejus consiliatorium & regis facies ad misericordiã

חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעֲצָיו וּלְכָל־שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וַאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי כְּיַד־

mecum ascendendum ad capita Israel de congregavi & me super mei Dei Domini

יְהוָה אֱלֹהַי עָלַי וְאֶקְבְּצָה מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי:

Babel de regis Arthachsasthæ regno in mecum ascendentes eorum genealogiæ & eorum patrum capita isti Et

CAP. VIII. ח

וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם וְהִתְיַחֵשׂ הָעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא הַמֶּלֶךְ מִבָּבֶל: 1

Zechariah Parhos filiis de Sechaniah filiis De Chatus David filiis de Daniel Ithamar filiis de Ghersom Pinechas filiis De

מִבְּנֵי פִינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל מִבְּנֵי דָוִיד חַטּוּשׁ: מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה מִבְּנֵי פַּרְעֹשׁ זְכַרְיָה 2

ducenti eo cum & Zerachiah filius Eljehohenai moab-Pachath filiis De quinquaginta & centum masculorum genealogia eo cum &

וְעִמּוֹ נִרְשָׁם מִבְּנֵי אֵיתָמָר דָּנִיֵּאל מִבְּנֵי דָוִיד חַטּוּשׁ: מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה מִבְּנֵי פַּרְעֹשׁ זְכַרְיָה 3

Jonathan filius Hebed Hadin filiis de Et masculi trecenti eo cum & Jachaziel filius Sechaniah filiis De masculi

וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׂ לִזְכָרִים מְאָה וַחֲמִשִּׁים: מִבְּנֵי פַּחַת מוֹאָב אֱלְיְהוֹעֵינַי בֶּן־זַרְחִיָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם 4

filiis de Et masculi septuaginta eo cum & Hathaliah filius Jesahiah Helam filiis de Et masculi quinquaginta eo cum &

הַזְּכָרִים: מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶּן־יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן־יוֹנָתָן 5

eo cum & Jechiel filius Hobadiah Joab filiis De masculi octoginta eo cum & Michael filius Zebadiah Sephatiah

וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי עֵילָם יְשַׁעְיָה בֶּן־עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שִׁבְעִים הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי 6 7 8

masculi sexaginta & centum eo cum & Josiphiah filius Selomith filiis de Et masculi decem octo & ducenti

שְׁפַטְיָה זְבַדְיָה בֶּן־מִיכָאֵל וְעִמּוֹ שִׁמְנִים הַזְּכָרִים: מִבְּנֵי יוֹאָב עֹבַדְיָה בֶּן־יְחִיאֵל וְעִמּוֹ 9

eo cum & Chatan filius Jochanan Hazgad filiis de Et masculi octo & viginti eo cum & Bebai filius Zechariah Bebai filiis de Et

מָאתַיִם שְׁמֹנָה עָשָׂר הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי שְׁלוֹמִית בֶּן־יוֹסִפְיָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם וְשִׁשִּׁים הַזְּכָרִים: 10

Semabiah & Jehiel Eliphelet eorum nomina hæc & novissimis Adonicam filiis de Et masculi decem & centum

וּמִבְּנֵי בִּבַי זְכַרְיָה בֶּן־בֵּבַי וְעִמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי עַזְגָּד יוֹחָנָן בֶּן־הַקָּטָן וְעִמּוֹ 11 12

masculi septuaginta eis cum & Zabud & Huthai Bighvai filiis de Et masculi sexaginta eis cum &

מֵאָה וְעֲשָׂרָה הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי אֲדֹנִיקָם אַחֲרֹנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם אֱלִיפֶלֶט יְעוּאֵל וּשְׁמַעְיָה 13

masculi sexaginta eis cum & Arhecom posterioribus, quorum hæc sunt nomina, Eliphelet, Nehael, Semaia; & cum eis

וְעִמָּהֶם שִׁשִּׁים הַזְּכָרִים: וּמִבְּנֵי בִגְוַי עוּתַי וְזַבּוּד וְעִמָּהֶם שִׁבְעִים הַזְּכָרִים: 14

sexaginta mares: E posteris Baghua, Uti, & Zechor; & cum eis sexaginta mares.

Versio VULG. LAT.

Omne, quod ad ritum Dei cœli pertinet, tribuatur diligenter in domo Dei cœli: ne fortè irascatur contra regnum regis, & filiorum ejus. Vobis quoque notum facimus de universis Sacerdotibus, & Levitis, & cantoribus, & janitoribus, Nathinæis, & ministris domûs Dei hujus, ut vectigal, & tributum, & annonas, non habeatis potestatem imponendi super eos. Tu autem Esdra, secundùm sapientiam Dei tui, quæ est in manu tua, constitue judices & præsides, ut judicent omni populo qui est trans Flumen, his videlicèt, qui noverunt legem Dei tui, sed & imperitos docere liberé. Et omnis qui non fecerit legem Dei tui, & legem regis diligenter, judicium erit de eo, sive in mortem, sive in exilium, sive in condemnationem substantiæ ejus, vel certè in carcerem. Benedictus Dominus Deus patrum nostrorum, qui dedit hoc in corde regis, ut glorificaret domum Domini, quæ est in Jerusalem, Et in me inclinavit misericordiam suam coram rege & consiliatoribus ejus, & universis principibus regis potentibus: & ego confortatus manu Domini Dei mei, quæ erat in me, congregavi de Israel principes qui ascenderent mecum.

23 24 25 26 27 28

CAP. VIII.

Hi sunt ergò principes familiarum, & genealogia eorum, qui ascenderunt mecum in regno Artaxerxis regis de Babylone. De filiis Phinees, Gersom. De filiis Ithamar, Daniel. De filiis David, Hattus. De filiis Secheniæ, filiis Pharos, Zacharias: & cum eo numerati sunt viri centum quinquaginta. De filiis Phahath Moab, Elioenai filius Zarehe, & cum eo ducenti viri. De filiis Secheniæ, filius Ezechiel, & cum eo trecenti viri. De filiis Adan, Abed filius Jonathan, & cum eo quinquaginta viri. De filiis Alam, Isaias filius Athaliæ, & cum eo septuaginta viri. De filiis Saphatiæ, Zebedia filius Michael, & cum eo octoginta viri. De filiis Joab, Obedia filius Jahiel, & cum eo ducenti decem & octo viri. De filiis Selomith, filius Josphiæ, & cum eo centum sexaginta viri. De filiis Bebai, Zacharias filius Bebai, & cum eo vigintiocto viri. De filiis Azgad, Johanan filius Eccetan, & cum eo centũ & decem viri. De filiis Adonicam, qui erant novissimi: & hæc nomina eorũ: Elipheleth, & Jehiel, & Samaias, & cum eis sexaginta viri. De filiis Begui, Uthai & Zachur, & cum eis septuaginta viri.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Omnia in album referantur. Date autem ei prout decet Deum cœli: accipiat, disponátque; ut non sit ira contra regnum regis & filios ejus. Præterea notum facimus vobis, quòd ullis sacerdotibus ac Levitis, clangentibus buccinis, & ministrantibus in domo Dei; quicquam dicere non liceat. Tu quoque Ezra scriba, secundùm sapientiam tuã quam Deus tuus tibi concessit, constitue principes & judices qui judicent universum populum qui est in *regione* transfluviali, omnes *scilicet* scientes legem Dei tui: & qui nescierit, doceas eum. Quicunque verò non fecerit legem Dei tui & legem regis, exactum de hujusmodi fiat judicium; sive ad mortem, sive ad vitam, sive ad amissionem facultatum, sive ad carcerem. Benedictus sis Domine Deus patrum nostrorum, qui rem talem indidisti animo regis, ad honorandum domum Domini in Jerusalem: Et mihi conciliâsti clementiam regis & principum regis potentum. Ego itaque confortatus, prout affuit mihi spiritus Domini Dei mei, elegi ex Israelitis homines primarios ut ascenderent mecum.

23 24 25 26 27 28

CAP. VIII.

Hæc autem sunt nomina præcipuorum patrum vestrorum, quorum genus recensitum fuit, & ascenderunt mecum, regnante Artahseste rege, de Babele. E posteris Phinhes, Gersom: è posteris Thamar, Daniel: è posteris Davidis, Hatus: E posteris Sechaniæ & è posteris Pharosci, Zacharia; & cum eo recensiti genere fuerunt mares centum quinquaginta: E filiis dominatûs Moabi, Elia & Hanani filii Zerahiæ; & cum eo ducenti mares: E posteris Sechaniæ, Gado filius Nehzaelis; & cum eo trecenti mares: E posteris Gozan, Abdo filius Jonathanis; & cum eo quinquaginta mares: E posteris Ilami, Esaia filius Nethaniæ; & cum eo septuaginta mares: E posteris Sephatiæ, Zecharia filius Michaelis; & cum eo octoginta mares: E posteris Joabi, Obadia filius Nehaelis; & cum eo ducenti decem & octo mares: E posteris Selmoth, Selmoth filius Nesophiæ; & cum eo ducenti sexaginta mares: E posteris Bachi, Zecharia filius Bachi; & cum eo viginti octo mares: E posteris Azgaris, Johanan filius Zechoræ; & cum eo centum viginti mares: E posteris Arhecom posterioribus, quorum hæc sunt nomina, Eliphelet, Nehael, Semaia; & cum eis sexaginta mares: E posteris Baghua, Uti, & Zechor; & cum eis sexaginta mares.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 : Πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ (γ) θεῦ τ ὐρανῦ, (δ) γινέσθω. πρόσεχε μήπις ὀπιχρήσῃ (τ) εἰς τ οἶκον θεῦ τῦ ὐρανῦ, μή
24 ποτε γένηται ὀργὴ ὅλη τ βασιλείαν τῦ βασιλέως κ τ ὑῶν αὐτῦ. Καὶ ὑμῖν ἐγνώσεται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, κ
25 τοῖς Λευίταις, ᾄδυσι, πυλωροῖς, Ναθινίμ, κ λειτουργοῖς οἴκυ θεῦ τῦτο, φόρ☉ μὴ ἔχω σοι, ἐκ ὀξυσάσεως κα-
25 θαρίσαι αὐτές. Καὶ σὺ (ε) Ἔσδρα, ὡς ἡ σοφία τῦ θεῦ (ζ) ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς κ κρι-
26 τάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρα τῦ ποταμῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι νόμον τῦ θεῦ σε, κ τῷ μὴ
26 εἰδότι γνωριεῖτε. Καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν (η) νόμον τῦ θεῦ κ νόμον τῦ βασιλέως ἑτοίμως, τὸ κρί-
27 μα ἔσαι (θ) γινόμενον ὀξ αὐτῦ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε εἰς παιδείαν, ἐάν τε εἰς ζημίαν τῦ
28 βίου, ἐάν τε (ι) εἰς παράδοσιν. Εὐλογητὸς κύρι☉ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, (κ) ὃς ἔδωκεν ἐν
28 καρδίᾳ τῦ βασιλέως ὕπως, τῦ δοξάσαι τὸν οἶκον κυρίυ τὸν ἐν Ἱερυσαλὴμ, Καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔ-
28 λεο ἐν ὀφθαλμοῖς τῦ βασιλέως κ τῶν Συμβούλων αὐτῦ, κ πάντων τῶν ἀρχόντων τῦ βασιλέως, τῶν
28 ἐπηρμένων. κ ἐγω ἐκραταιώθην ὡς (λ) χεὶρ θεῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, κ συνῆξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἄρ-
28 χοντας ἀναβῆναι μετ' ἐμῦ.

Quodcunque est in sententia Dei cœli, fiat. Attendite, ne quis manum 23
injiciat in domum Dei cœli; ne fortè fiat ira super regnum regis, & fili-
orum ejus. Et vobis notificatum est, in omnibus sacerdotibus, & Levitis, 24
cantoribus, janitoribus, Nathinim & ministris domûs Dei hoc, (e) tribu-
tum non erit tibi, non habebis potestatem servitute opprimendi eos. Et tu 25
Esdra, sicut sapientia Dei in manu tua, constitue scribas, & judices, ut sint
judicantes omni populo, qui ultra flumen, omnibus scientibus legem Dei
tui: Et non scienti notificabitis. Et omnis, quicunq; non fuerit faciens le- 26
gem Dei, & legem regis promptè; judicium factum erit de eo, sive ad
mortem, (f) sive ad castigationem, sive ad damnum vitæ, sive ad traditi-
onem. Benedictus Dominus Deus patrum nostrorum, qui dedit in cor re- 27
gis ita, ad glorificandam domum Domini, quæ in Hierusalem: Et super me 28
inclinavit misericordiam in oculis regis, & consiliariorũ ejus, & omniũ
principum regis (g) elevatorum. Et ego confortatus sum, sicut manus Dei
bona super me: & congregavi de Israel principes ad ascendendum mecũ.

MS. A. (γ) τῦ θεῦ (δ) γινέσθω. πρόσεχε μήπις (τ) εἰς οἶκον τῦ θεῦ (ε) Ἔζρα, (ζ) ἡ ἐν χειρί σε, (η) τ νόμον (θ) γινόμενον (ι) εἰς ζημιά. (κ) ὃς ἔδωκεν ὕπως ἐν καρδίᾳ τῦ βασιλέως, τῦ (λ) χεὶρ κυρίυ ἡ ἀγαθὴ

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ (α) ἔτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμῦ ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ τῦ
2 βασιλέως Βαβυλῶνος. Ἀπὸ υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών· ἀπὸ υἱῶν Ἰθάμαρ, Δανιήλ. ἀπὸ υἱῶν Δαυὶδ, Ἀτθές.
3 Ἀπὸ υἱῶν (β) Σαχανία, κ ἀπὸ υἱῶν Φόρ☉, Ζαχαρίας, κ μετ' αὐτῦ τὸ σύστεμμα ἑκατὸν κ πεν-
4 τήκοντα. (γ) Ἀπὸ υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, (δ) Ἐλιανὰ υἱὸς Σαραΐα, κ μετ' αὐτῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά.
5 6 (ε) Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης, Σεχενίας υἱὸς Ἀζιὴλ, κ μετ' αὐτῦ (ζ) τριακόσια τὰ ἀρσενικά. Καὶ (η) ἀπὸ τῶν
7 υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβηθ υἱὸς Ἰωνάθαν, κ μετ' αὐτῦ πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, (θ) Ἰσαΐας
8 υἱὸς (ι) Ἀθλία, κ μετ' αὐτῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Σαφατία, (κ) Ζαβδίας υἱὸς Μι-
9 χαὴλ, κ μετ' αὐτῦ ὀγδήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωὰβ, Ἀβαδία υἱὸς (λ) Ἰεζιὴλ, κ μετ' αὐ-
10 τῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ τὰ ἀρσενικά. Καὶ (∴) ἀπὸ τῶν υἱῶν Βανὶ, Σελιμὼθ υἱὸς Ἰωσεφία, κ μετ' αὐτῦ ἑκα-
11 τὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (μ) Βαβὶ, Ζαχαρίας υἱὸς (ν) Βαβὶ, κ μετ' αὐτῦ εἰκοσιοκτὼ τὰ
12 13 ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (ξ) Ἀσγὰδ, Ἰωανὰν υἱὸς Ἀκκαλὰν, κ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. Καὶ
ἀπὸ υἱῶν Ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, κ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, (ο) Ἐλιφαλὰτ, (π) Ἰεὶλ, κ (ρ) Σαμαΐα,
14 κ μετ' αὐτῶν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (σ) Βαγωαὶ, Οὐθαὶ κ Ζαβὺδ, κ μετ' αὐτῦ ἑβδομή-
κοντα τὰ ἀρσενικά.

MS. A. (α) ἔτοι ἄρχοντες (β) Σαχαρία, ἀπὸ (γ) Καὶ ἀπὸ (δ) Ἐλιααναὶ υἱὸς Ζαραΐα, (ε) Ἀπὸ υἱῶν (ζ) τριακόσιοι (η) ἀπὸ υἱῶν (θ) Ἡσαΐα (ι) Ἀθλία, (κ) Ζαβδίας (λ) Ἰεζιὴλ, (∴) ἀπὸ υἱῶν (μ) Βαβεὶ, (ν) Βαβεὶ, (ξ) Ἀζγαδὶ, (ο) Ἐλιφαλάθ, (π) Ἐιὴλ, (ρ) Σαμαΐα, (σ) Γαβωαεὶ,

CAP. VIII.

Et hi principes familiarum suarum (a) duces ascendentes mecum in re- 1
gno Artha sastha regis Babylonis. De filiis Phinees, Gerson: de filiis Itha- 2
mar, Daniel: de filiis David, Attus: De filiis Sachenia, & de filiis 3
Phoros, Zacharias, & cum eo (b) globus centum & quinquaginta: De 4
filiis Phaath Moab, Eliana filius Saraia, & cum eo ducenti masculi: Et 5
de filiis Zathoes, Sechenias filius Aziel, & cum eo trecenti masculi: Et 6
de filiis Adin, Obeth filius Jonathan, & cum eo quinquaginta masculi: Et 7
de filiis Elam, Isaias filius Athelia, & cum eo septuaginta masculi: Et 8
de filiis Saphatia, Zabadias filius Michael, & cum eo octuaginta mas-
culi: Et de filiis Joab, Abadia filius Jeiel, & cum eo ducenti 9
decem & octo masculi: Et de filiis Baam, Selimuth filius Josephia, & cum 10
eo centum sexaginta masculi: Et de filiis Babi, Zacharias filius Babi, & 11
cum eo viginti octo masculi: Et de filiis Asgad, Joanan filius Acca- 12
tan, & cum eo centum decem masculi: Et de filiis Adonicam novissimi, 13
& hæc nomina eorum, Eliphalat, Jehel, & Samaia, & cum eis sexagin-
ta masculi. Et de filiis Bague, Uthai, & Zabud, & cum eo septuaginta 14
masculi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * كُلُّمَا رَضِيَ بِهِ إِلٰهُ ٱلسَّمَاءِ فَلْيَكُنْ * فَٱنْظُرُوا أَنْ لَا تُحْدِثُوا حَادِثًا فِي بَيْتِ إِلٰهِ ٱلسَّمَاءِ *
14 لِئَلَّا يَرْجِعَ عَلَى ٱلْمَلِكِ وَبَنِيهِ * وَقَدْ أَعْلَمْتُكُمْ يَا جَمِيعَ ٱلْكَهَنَةِ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَٱلْقُرَّاءِ وَٱلْبَوَّابِينَ *
15 وَخُدَّامِ بَيْتِ ٱللهِ * لَا يَكُونُ عَلَيْكُمْ خَرَاجٌ * وَلَا سُلْطَانٌ عَلَيْكُمْ يَعْهَرُكُمْ * وَأَنْتَ يَا عَزْرَا
15 ٱحْكُمْ بِيَدِكَ * أَقِمْ كُتَّابًا وَقُضَاةً لِيَكُونُوا قُضَاةً لِلنَّاسِ ٱلَّذِينَ فِي مَعْبَرِ ٱلنَّهْرِ * كُلِّ مَنْ
16 يَعْرِفُ نَامُوسَ إِلٰهِكَ * وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ فَلْيُعَلَّمْ * وَكُلُّ مَنْ لَمْ يَعْمَلْ نَامُوسَ ٱللهِ وَنَامُوسَ ٱلْمَلِكِ
16 فَلْيُنْتَقَمْ مِنْهُ عَاجِلًا * إِنْ كَانَ لِلْمَوْتِ * وَإِنْ كَانَ لِلْأَدَبِ * وَإِنْ كَانَ لِلْغَرَامَةِ * وَإِنْ كَانَ لِلْحَبْسِ *
17 * مُبَارَكٌ ٱللهُ ٱلْإِلٰهُ آبَائِنَا ٱلَّذِي جَعَلَ هٰذَا فِي قَلْبِ ٱلْمَلِكِ * أَنْ يُكَرِّمَ بَيْتَ ٱلرَّبِّ ٱلَّذِي
18 فِي بَيْتِ ٱلْمُقَدَّسِ * وَٱلَّذِي عَطَفَ قَلْبَهُ * وَجَعَلَ لِي رَحْمَةً عِنْدَكُمْ * وَعِنْدَ جُلَسَائِهِ وَجَمِيعِ
18 أَرَاكِنَتِهِ وَٱلْأَشْرَافِ * وَأَنَا قَدْ قَوِيتُ كَمَا سَاعَدَنِي يَدُ ٱللهِ ٱلصَّالِحَةُ * فَجَمَعْتُ مِنْ إِسْرَائِيلَ أَرَاكِنَةً
يَصْعَدُونَ مَعِي *

Quicquid placuerit Deo cœli, fiat. Ca- 13
vete ne quid sinistri agatis in domum
Dei cœli, ne fortè indigneur regi &
filiis ejus. Præterea notum facio vobis 14
O omnes sacerdotes & Levitæ, lectores,
janitores, & ministri domûs Dei; nul-
lum imponendum vobis tributum, neque
fore super vos dominium quod vos oppri-
mat. Et tu O Ezra, potestas in manu 15
tua est: constitue scribas & judices, ut
sint judices hominum qui sunt trans flu-
vium, omnis scientis legem Dei tui: &
qui nescierit, doceatur. Et quicunque 16
non perfecerit legem Dei & legem regis,
illicò puniatur; sive ad mortem, sive
ad castigationem, sive ad restitutionem
debiti, sive ad carcerem. Benedictus 17
Deus, Deus patrum nostrorum, qui hoc
indidit in cor regis, ut honore afficeret
domum Domini quæ est in Jerusalem:
Quique flexit cor ejus, conciliavitque 18
mihi clementiam apud eum, & apud
convivas ejus, omnes principes ejus &
nobiles. Unde ego confortatus, quemad-
modum juvit me manus Dei optima, col-
legi ex Israele principes qui mecum
ascenderent.

CAP. VIII.

1 * وَهٰؤُلَاءِ رُؤَسَاءُ قَبَائِلِهِمْ وَمُتَقَدِّمِيهِمُ ٱلصَّاعِدُونَ مَعِي فِي مُلْكِ أَرْتَسْتَا مَلِكِ فَارِسَ * مِنْ
2 بَنِي فِنْحَاسَ جِرْشُومُ * مِنْ بَنِي ثَامَارَ دَانِيَالُ * وَمِنْ بَنِي دَاوُدَ أَطُّوسُ * وَمِنْ بَنِي سَكَنْيَا * وَمِنْ
3 بَنِي فَارُوسَ زَخَرِيَا * وَمَعَهُ مِنَ ٱلْجَمَاعَةِ مِائَةٌ وَخَمْسُونَ * وَمِنْ بَنِي فَاحَ مُوآبَ أَلْيُونَ آبْنُ أَرَايَا *
4 وَمَعَهُ مِائَتَيْنِ ذَكَرٍ * مِنْ بَنِي رَادُوسَ سَاسَانِيسُ آبْنُ أَرَايَلَ * وَمَعَهُ بَلَمِائَةٍ ذَكَرٍ * مِنْ
5 بَنِي أَدِينَ أُوبِيسُ آبْنُ يُونَاثَانَ * وَمَعَهُ خَمْسُونَ ذَكَرًا * وَمِنْ بَنِي إِيلَامَ إِسَايَا آبْنُ أَثَالِيَا * وَمَعَهُ
6 سَبْعُونَ رَجُلًا * مِنْ بَنِي سَافَاطِيَا زَبَدِيَاسُ آبْنُ مِكَائِيلَ * وَمَعَهُ ثَمَانُونَ ذَكَرًا * مِنْ بَنِي
7 يُوآبَ أَبَادِيَا آبْنُ أَيَايَلَ * وَمَعَهُ مِائَتَيْنِ وَثَمَانِيَةَ عَشَرَ ذَكَرًا * مِنْ بَنِي بَانِي سَلِيمُوثُ آبْنُ يَاسَافِيَا *
8 وَمَعَهُ مِائَةٌ وَسِتُّونَ رَجُلًا * وَمِنْ بَنِي بَانِي زَكَرِيَا آبْنُ بَانِي * وَمَعَهُ ثَمَانِيَةٌ وَعِشْرُونَ رَجُلًا * وَمِنْ بَنِي
9 أَرْعَادَ يُوحَنَانُ آبْنُ أَفْطَانَ * وَمَعَهُ مِائَةٌ وَعَشَرُ رِجَالٍ * مِنْ بَنِي أَدَانُوقَامَ ٱلْآخِرِينَ * وَهٰذِهِ
10 أَسْمَاؤُهُمْ * ٱلْفَلَتُ أَيَايَلُ وَسَامَاثِي * وَمَعَهُمْ سِتُّونَ رَجُلًا * وَمِنْ بَنِي بَاعُوا أُوثَايُ وَزَابُودُ *
وَمَعَهُمَا سَبْعُونَ رَجُلًا *

Potrò hi sunt principes familiarum 1
eorum & primatum eorum qui mecum
ascenderunt sub regno Artaxæ regis Per-
sidæ. De filiis Phinubes. Gersom: de 2
filiis Thamar, Daniel: de filiis David,
Attus. De filiis Sechaniæ, & de fi- 3
liis Pharos, Zacharia; & cum eo de
tuba centum quinquaginta. De filiis 4
Phaath-Moab, Elian filius Azaiæ; &
cum eo ducenti masculi. De filiis Za- 5
thoes, Sechanias filius Azael; & cum
eo trecenti masculi. De filiis Adin, O- 6
bin filius Jonathan; & cum eo quin-
quaginta masculi. De filiis Ilam, Esaia 7
filius Athaliæ; & cum eo septuaginta
viri. De filiis Sephatiæ, Zebadias filius 8
Michaelis; & cum eo octoginta masculi.
De filiis Joab, Abedia filius Ajael; & 9
cum eo ducenti decem & octo masculi.
De filiis Baani, Selimoth filius Jasaphiæ; 10
& cum eo sexaginta viri. De filiis 11
Babi, Zacharia filius Babi; & cum eo
viginti octo viri. De filiis Azgad, Jo- 12
hanan filius Actan, & cum eo centum
ac decem viri. De filiis Adonicam po- 13
stremis, quorum hæc sunt nomina: Eli-
phelet, Ajael, & Samai; & cum eis
sexaginta viri. De filiis Bagnæ, Uthai 14
& Zabud; & cum eis septuaginta
viri.

עזרא ח

filiis de &,*facerdotibus in &,populo* in conſideravi Et .tribus diebus ibi *ſummus caſtramentati* &,Ahava ad *veniens* ,flumen ad eos congregavi Et

15 וְאֶקְבְּצֵם אֶל־הַנָּהָר הַבָּא אֶל־אַהְוָא וַנַּחֲנֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וָאֶבִינָה בָּעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי

,Nathan ad &,Elnathan ad &,Jarib ad &,Elnathan ad &,Semahiah ad ,Ariel ad ,Eliezer ad miſi Et .ibi inveni non Levi

16 לֵוִי לֹא מָצָאתִי שָׁם: וָאֶשְׁלַח לֶאֱלִיעֶזֶר לַאֲרִיאֵל לִשְׁמַעְיָה וְלֶאֱלְנָתָן וְלִיעָרִיב וְלֶאֱלְנָתָן וְלִנָתָן

Chaſiphiah in *caput* Iddo ad eis præcepi Et .*intell'gentes* Elnathan ad &,Joiarib ad &,*capita* Meſullam ad &,Zechariah ad &

17 וְלִזְכַרְיָה וְלִמְשֻׁלָּם רָאשִׁים וְלִיוֹיָרִיב וְלֶאֱלְנָתָן מְבִינִים: וָאוֹצִיאָה אוֹתָם עַל־אִדּוֹ הָרֹאשׁ בְּכַסְפְיָא

nobis *adducendum ad* ,loco Chaſiphiah in Nethinim ejus *fratrem* Iddo ad *loquendum ad* ,verba eorum ore in poſui & :loco

הַמָּקוֹם וְאָשִׂימָה בְּפִיהֶם דְּבָרִים לְדַבֵּר אֶל־אִדּוֹ אֲחִיו הַנְּתִינִים בְּכַסְפְיָא הַמָּקוֹם לְהָבִיא־לָנוּ

,Machli filiis de ,*intellectus* virum nos ſuper bonam noſtri Dei manum ſecundùm nobis adduxerunt Et .noſtri Dei domo miniſtros

18 מְשָׁרְתִים לְבֵית אֱלֹהֵינוּ: וַיְבִיאוּ לָנוּ כְּיַד־אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עָלֵינוּ אִישׁ שֵׂכֶל מִבְּנֵי מַחְלִי

,Merari filiis de Jeſahiah eo cum &,Chaſabiah Et .decem octo ,ejus fratres &,ejus filios &,Serebiah & ;Iſrael filii ,Levi filii

19 בֶּן־לֵוִי בֶּן־יִשְׂרָאֵל וְשֵׁרֵבְיָה וּבָנָיו וְאֶחָיו שְׁמֹנֶה עָשָׂר: וְאֶת־חֲשַׁבְיָה וְאִתּוֹ יְשַׁעְיָה מִבְּנֵי מְרָרִי

,ducentos Nethinim ,Levitarum *ſervitium* ad principes & ,David *dedit* quos Nethinim de Et .viginti et nam filii &,ejus fratres

20 אֶחָיו וּבְנֵיהֶם עֶשְׂרִים: וּמִן־הַנְּתִינִים אֲשֶׁר נָתַן דָּוִיד וְהַשָּׂרִים לַעֲבֹדַת הַלְוִיִּם נְתִינִים מָאתַיִם

, *noſtri Dei facies ad nos affligendum ad* , Ahava fluvium *ſuper* jejunium ibi prædicavi Et .nomina per ſunt nominati hi Omnes .viginti &

21 כֹּל נִקְּבוּ בְשֵׁמוֹת: וָאֶקְרָא שָׁם צוֹם עַל־הַנָּהָר אַהְוָא לְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ

,exercitum rege à petere erubui Quoniam .noſtræ ſubſtantiæ omni & noſtris parvulis &,nobis rectam viam eo ab *quærendum ad*

22 לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה לָנוּ וּלְטַפֵּנוּ וּלְכָל־רְכוּשֵׁנוּ: כִּי בָשְׁתִּי לִשְׁאוֹל מִן־הַמֶּלֶךְ חַיִל

eum quærentes omnes ſuper noſtri Dei Manus :dicendo ,regem ad dixeramus Nam .via in inimico ab nobis *auxiliandum ad* ,equites &

וּפָרָשִׁים לְעָזְרֵנוּ מֵאוֹיֵב בַּדֶּרֶךְ כִּי אָמַרְנוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר יַד־אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מְבַקְשָׁיו

:hoc propter noſtro Deo à quæſivimus &,jejunavimus Et .eum derelinquentes omnes ſuper ejus *naſus* &,ejus fortitudo &,bonitate in

23 לְטוֹבָה וְעֻזּוֹ וְאַפּוֹ עַל כָּל־עֹזְבָיו: וַנְּצוֹם וַנְּבַקֵּשׁ מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת

.decem eorum fratribus ex eis cum &,Chaſabiah ,Serebiah ; duodecim ſacerdotum principib^o de ſeparavi Et .nobis *fuit exorabilis* &

24 וָאַעְתֵּר לָנוּ: וָאַבְדִּילָה מִשָּׂרֵי הַכֹּהֲנִים שְׁנֵים עָשָׂר לְשֵׁרֵבְיָה חֲשַׁבְיָה וְעִמָּהֶם מֵאֲחֵיהֶם עֲשָׂרָה:

,ejus conſiliarii & ,rex *elevaverunt* quæ ,noſtri Dei domus *elevationem* vaſa & ,aurum & ,argentum eis appendi Et

25 וָאֶשְׁקוֹלָה לָהֶם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֵּלִים תְּרוּמַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ הַמֶּלֶךְ וְיֹעֲצָיו

vaſa &,quinquaginta & ſexcenta talenta argenti eorum *manu ſuper* appendi Et .reperti Iſrael omnis &,ejus principes &

26 וְשָׂרָיו וְכָל־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים: וָאֶשְׁקְלָה עַל־יָדָם כֶּסֶף כִּכָּרִים שֵׁשׁ־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּכְלֵי־

boni flavi eris vaſa & ,mille drachmarum ,decem *auri expiatoria* Et .talenta centum auri ,talentorum centum *argenti*

27 כֶסֶף מֵאָה לִכִּכָּרִים וְזָהָב מֵאָה כִּכָּר: וְכִפּוֹרֵי זָהָב עֶשְׂרִים לַאֲדַרְכֹנִים אֶלֶף וּכְלֵי נְחֹשֶׁת מְצֻהָב טוֹבָה

,*ſpontaneum* aurum & ,argentum & ,ſanctitas vaſa & ,Domino ſanctitas Vos :eos ad dixi Et .aurum ut deſiderabilia duo

28 שְׁנַיִם חֲמוּדוֹת כַּזָּהָב: וָאֹמְרָה אֲלֵהֶם אַתֶּם קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהַכֵּלִים קֹדֶשׁ וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נְדָבָה

principibus &,Levitarum &,ſacerdotum *principum vultus ad* appendatis donec cuſtodite &,Vigilate .veſtrorum patrum Deo Domino

29 לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם: שִׁקְדוּ וְשִׁמְרוּ עַד־תִּשְׁקְלוּ לִפְנֵי שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְשָׂרֵי־

, auri & ,argenti pondus , Levitæ & ſacerdotes ſuſceperunt Et .Domini domus cubiculis ,Jeruſalaim in Iſrael *patrum*

30 הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם לִשְׁכוֹת בֵּית יְהוָה: וַיְקַבְּלוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב

.noſtri Dei domum ad Jeruſalaim in *adducendum ad* , vaſorum &

וְהַכֵּלִים לְהָבִיא לִירוּשָׁלַם לְבֵית אֱלֹהֵינוּ:

Verſio VULG. LAT.

Congregavi autem eos ad fluviũ, qui decurrit ad Ahava, 15
& manſimus ibi tribus diebus: quæſivíque in populo &
in ſacerdotibus de filiis Levi, & non inveni ibi. Itaque 16
miſi Eliezer, & Ariel, & Semeiam, & Elnathan, & Jarib,
& alterum Elnathan, & Nathan, & Zachariam, & Moſol-
lam principes: & Joiarib, & Elnathan ſapientes. Et miſi 17
eos ad Eddo, qui eſt primus in Chaſphiæ loco, & poſui
in ore eorum verba, quæ loquerentur ad Eddo, & fratres
ejus Nathinæos, in loco Chaſphiæ, ut adducerent nobis
miniſtros domûs Dei noſtri. Et adduxerunt nobis per 18
manum Dei noſtri bonam ſuper nos, virum doctiſſimum
de filiis Moholi, filii Levi, filii Iſrael, & Sarabiam & fi-
lios ejus & fratres ejus decem & octo, Et Haſabiam, & 19
cum eo Iſaiam de filiis Merari, fratréſque ejus & filios
ejus viginti: Et de Nathinæis, quos dederat David & 20
principes ad miniſteria Levitarum, Nathinæos ducentos
viginti: omnes hi ſuis nominibus vocabantur. Et præ- 21
dicavi ibi jejunium juxta fluvium Ahava, ut affligere-
mur coram Domino Deo noſtro, & peteremus ab eo
viam rectam nobis & filiis noſtris, univerſæque ſubſtan-
tiæ noſtræ. Erubui enim petere à rege auxilium & equi- 22
tes, qui defenderent nos ab inimico in via: quia dixe-
ramus regi; Manus Dei noſtri eſt ſuper omnes, qui quæ-
runt eum in bonitate: & imperium ejus, & fortitudo
ejus, & furor ſuper omnes, qui derelinquunt eum. Je- 23
junavimus autem, & rogavimus Deum noſtrum per hoc:
& evênit nobis proſperè. Et ſeparavi de principibus ſa- 24
cerdotum duodecim, Sarabiam, & Haſabiam, & cum eis
de fratribus eorum decem. Appendíque eis argentum 25
& aurum, & vaſa conſecrata domûs Dei noſtri, quæ ob-
tulerat rex et conſiliatores ejus, et principes ejus, uni-
verſúſque Iſrael eorum qui inventi fuerant: Et appen- 26
di in manibus eorum argenti talenta ſexcenta quinqua-
ginta, et vaſa argentea centum, auri centum talenta:
Et crateres aureos viginti, qui habebant ſolidos millenos, 27
et vaſa æris fulgentis optimi duo, pulchra ut aurum.
Et dixi eis; Vos ſancti Domini, et vaſa ſancta, et argen- 28
tum et aurum quod ſpontè oblatum eſt Domino Deo
patrum noſtrorum: Vigilate et cuſtodite, donec ap- 29
pendatis coram principibus Sacerdotum, et Levitarum,
& ducibus familiarum Iſrael in Jeruſalem, in theſaurum
domûs Domini. Suſceperunt autem Sacerdotes et Le- 30
vitæ pondus argenti, et auri, et vaſorum, ut deferrent
Jeruſalem in domum Dei noſtri.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hos cùm congregâſſem ad flumen quod de- 15
fluit ad Hava, ibíque manſiſſemus tribus die-
bus; animum adverti ad populum, & ad ſa-
cerdotes de filiis Levi: cúmque *ex his* nemi- 16
nem inveniſſem, Remiſi Elazarem, Arielem,
Semeiam, Ithanem, Rabum, Elithanem, Na- 17
thanem, Zachariam & Meſſumum primores,
necnon Jonadabum, & Elithanem; hos omnes
primores: Et commendavi eos apud Adi 18
principem ſuum qui erat in Chaſphia pro-
vincia: & indidi ori eorum ſermones quibus
alloquerentur Hadi fratrem noſtrum & *eos*
qui habitabant in Chaſphia provincia, ut
adducerent nobis miniſtros pro domo Dei
noſtri. Adduxerúntque nobis, prout manus 19
Dei noſtri favit nobis, virum quendam ſapi-
entiſſimum de poſteris Mahli filii Levi, filii
Iſraelis; & Sariam cum fratribus ejus & filiis
ejus duodecim: Item Heſabiam, & cum eo 20
Eſaiam è poſteris Merari, & fratres ejus; cum
filiis eorum viginti: Ex viris quos addixerat
David miniſterio Levitarum, qui *dicebantur*
addicti, ducentos viginti; qui omnes vocati
fuerunt propriis nominibus. Deinde advoca- 21
vi eos & hortatus ſum ſecus flumen Havæ, ut
affligerent ſe coram Deo noſtro, & peterent
ab eo viam rectam pro nobis, & parvulis no-
ſtris, & facultatibus noſtris. Nam puduerat me 22
petere à rege copias & equites, ut auxilio no-
bis eſſent ab hoſtibus noſtris in itinere: dixe-
ramus enim regi manum Dei omnibus quæ-
rentibus eum in bonum adeſſe, robur autem &
iram ejus adverſam eſſe omnib^o derelinquen-
tibus eum? Et nos jejunaturos, Deúmque no- 23
ſtrum hac de re precaturos, & ab eo exaudien-
dos. Deinde ſelegi è ſenioribus ſacerdotum, 24
duodecim: *nempè* Serabiam & Heſabiam, &
cum his decem è fratribus eorum: Et nume- 25
ravi eis argentum & aurum, ac vaſa; primi-
tias pro domo Dei noſtri, quas dederat rex &
nobiles ac principes ejus, omnéſque Iſraelitæ
qui aderant illic: Numeravi inquam, eis ar- 26
genti talenta centum quinquaginta, Et auri 27
quintalia viginti, & drachmas mille; & vaſa
ex ære Corinthio optima, quæ pulchra erant
auri inſtar. Et dixi eis, Vos ſancti eſtis Do- 28
mino, vaſa quoque ſancta ſunt, & argentum
atque aurum oblatio ſunt Domino Deo pa-
trum veſtrorum. Cautè cuſtodite donec red- 29
datis ea coram principibus ſacerdotum ac Le-
vitarum, & præcipuis patribus Iſraelis in Je-
ruſalem, in templo domûs Domini. Ita ſacer- 30
dotes illi atque Levitæ onus ſibi ſuſceperunt
reddendi ex pondere argentum & aurum, &
vaſa inferendi Jeroſolymam in templum Dei
noſtri.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ϛωνῆξα αὐτοὺς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν (τ) Ευὶ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ ϛωνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν Λευὶ οὐκ ἦσαν ἐκεῖ. Καὶ ἀπέστειλα πρὸς Ἐλεάζαρ, πρὸς Ἀριὴλ, πρὸς Σεμεΐα, καὶ πρὸς Ἀλωνὰμ, καὶ πρὸς Ἰαειβ, καὶ πρὸς Ἐλνάθαμ, καὶ πρὸς 17 Νάθαν, καὶ πρὸς Ζαχαρίᾳ, καὶ πρὸς Μεσολλὰμ, καὶ πρὸς Ἰωαρὶμ, καὶ πρὸς Ἐλνάθαν, ϛωνιέντας. Καὶ ἐξήνεγκα αὐτοὺς ὅτι ἄρχοντας ἐν ἀργυρίῳ τῷ τόπου, καὶ ἔδωκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς 18 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τ (υ) Αδινὶμ ἐν ἀργυρίῳ (φ) τῷ τόπου, τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ἄφοντας εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν. Καὶ ἤλθοσαν ἡμῖν ὡς χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ Ϛαχὼν ἀπὸ υἱῶν Μοολὶ, υἱοῦ 19 Λευὶ, υἱοῦ Ἰσραὴλ· καὶ ἀρχὴν ἦλθον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ. Καὶ τὸν Ἀσεβία, καὶ 20 τ Ἰσαΐα(χ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ, ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) καὶ υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. Καὶ ἀπὸ τῶν Ναθινὶμ, οὓς ἔδωκε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν Λευιτῶν, Ναθινὶμ διακόσιοι εἴκοσι, πάντες ϛωνῆχθησαν ἐν ὀνόμασι. Καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ὅτι τὸν ποταμὸν Ἀουὲ, τοῦ ταπεινωθῆναι (ω) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθείαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ (α) κτήσει ἡμῶν· Ὅτι ἠρυθίαω αἰτήσασθαι ἀπὸ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς ϛῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι (β) εἴπαμεν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες, Χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὅτι πάντας τοὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς ἀγαθὸν· καὶ κράτος αὐτοῦ, καὶ θυμὸς αὐτοῦ ὅτι (γ) πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. Καὶ ἐνηστεύσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν (δ) ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῶν (ε) περὶ τούτου, καὶ ἐπήκουσεν ἡμῖν. Καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱερέων δώδεκα, τὸν Σαραΐα, (ζ) τὸν Ἀσαβία, καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἀπαρχῆς οἴκου θεοῦ ἡμῶν, ἃ ὕψωσεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ϛύμβουλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. Καὶ ἔστησα ὅτι χεῖρες ἀνδρὸς ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, καὶ τάλαντα τοῦ χρυσίου ἑκατὸν, Καὶ (η) χαφουρῆ χρυσᾶ εἴκοσι εἰς ☧ (†) ἑξὸν χίλιοι, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος ἀγαθοῦ διάφορα ὀπτὰ μυρτὰ ἐν χρυσίῳ. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτοὺς, Ὑμεῖς ἅγιοι (ϑ) τῷ κυρίῳ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια τῷ κυρίῳ θεῷ πατέρων (ϰ) ἡμῶν. Ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον (ι) ἀρχόντων τ ἱερέων καὶ τ Λευιτῶν καὶ τ ἀρχόντων ☧ πατριῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰς σκηνὰς οἴκου κυρίου. Καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν σκευῶν, ἐνεγκεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν.

Et congregavi eos ad fluvium venientem ad Eui: & caſtra metati ſumus ibi dies tres. Et conſideravi in populo, & in ſacerdotibus: & de filiis Levi non inveni ibi. 15 *Et miſi ad Eleazar, ad Ariel, ad Semeiu, & ad Alonam, & ad Jareb, & ad Elnathan, & ad Nathan, et ad Zachariam, & ad Meſollam, & ad Joarim, & ad Elnathan, intelligentes. Et (c) emiſi eos ad principes in argento loci: & poſui in ore eorum verba ad loquendum ad fratres ſuos de Athinim in argento loci, ut adducerent nobis cantores in domum Dei noſtri. Et venerunt nobis, ſicut manus Dei noſtri bona ſuper nos, vir (d) Sachon de filiis Mooli, filii Levi, filii Iſrael. (e) Et principio venerunt filii ejus, & fratres ejus decem octo. Et Aſebia, & Iſaia, de filiis Merari, fratres ejus, & filii ejus viginti. Et de Nathinim, quos dedit David, & principes in ſervitutem Levitarum, Nathinim ducenti viginti: omnes congregati ſunt in nominibus. Et vocavi ibi jejunium ſuper flumen Abue, ut humiliaremur in conſpectu Dei noſtri, quærendo ab eo viam rectam nobis, & filiis noſtris, & omni poſſeſſioni noſtræ: Quoniam erubui petere à rege virtutem, & equites, ad ſalvandum nos ab inimico in via: quoniam dixeramus regi, dicentes; Manus Dei noſtri ſuper omnes quærentes ipſum in bonum: et fortitudo ejus, & furor ejus, ſuper omnes derelinquentes ipſum. Et jejunavimus, et quæſivimus à Deo noſtro de hoc. Et exaudivit nos. Et diſtinxi de principibus ſacerdotum duodecim, Saraia, Aſabia, & cum eis de fratribus eorum decem: Et appendi eis argentum, & aurum, & vaſa primitiarum domûs Dei noſtri, quæ (f) exaltavit rex & conſiliarii ejus, & principes ejus, & omnis Iſrael, qui inveniebantur. Et appendi ſuper manus eorum argenti talenta ſexcenta quinquaginta, & vaſa argentea centum, & talenta auri centum: Et (g) chaphure aurei viginti ad viam mille, et vaſa æris fulgentis boni diverſa deſiderabilia in auro. Et dixi ad eos; Vos ſanctis Domino, & vaſa ſancta, & argentum, & aurum ſpontanea Domino Deo patrum noſtrorum. Vigilate, & cuſtodite, donec appendatis in conſpectu principum ſacerdotum, & Levitarum, et principum patriarum in Hieruſalem in (h) tabernaculis domûs Domini. Et ſuſceperunt ſacerdotes, & Levitæ pondus argenti, & auri, & vaſorum, ad aſſerendum in Hieruſalem in domum Dei noſtri.* 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

MS. A. (τ) Ευὶ, (υ) Αδινὶμ (φ) τόπου, (χ) ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ, (ψ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι. (ω) ἐνώπιον θεοῦ (α) κτίσει (β) εἴπαμεν (γ) πάντας ἐγκαταλείποντας (δ) παρὰ θεοῦ (ε) περὶ τούτων, (ζ) τῷ Σαβία, (η) χαφουρῆ χρύσαοι (ι) ἑξὸν δραχμῶν * εἰν χίλιοι, (ϑ) τῷ κυρίῳ θεῷ, (ϰ) ὑμῶν (ι) ☧ ἀρχόντων

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * جَمَعتهم إِلَى ٱلنَّهرِ ٱلَّذِي يَجِي مِن أَوِي * وَعَسكَرنَا هُنَالِكَ تِلكَ ٱلَّيَام * وَجَعَلتُ بَالِي فِي
ٱلنَّاسِ وَٱلكَهَنَة * لَم أَصِب ثَم مِن بَنِي لَاوِي * فَبَعَثتُ إِلَى ٱلعَازَر أَرِيَل وَسَمَايَا * وَلِيوِيَاثَام
16 وَيَوَارِيم قَومًا عُقَلَاء * وَأَحضَرتهُم قُدَّام ٱلسُّلطَانِ بِقِصَّةِ ٱلمَكَانِ * لِيَأتُوا بِقُرَّاء إِلَى بَيتِ إِلهِنَا
17 * فَجَاوَا مِثلَ يَدِ إِلهِنَا ٱلصَّالِحَةِ عَلَينَا * رَجُل سَاكُون مِن بَنِي مُولِي ٱبنِ لَوِي ٱبنِ
18 إِسرَايِيل * وَجَاوَا بَنُوهُ وَإِخوَتُهُ ثَمَانِيَة عَشَر مُبتَدِين * وَأَسَبِيَا وَإِيسَايَا مِن بَنِي مَارَارِي * إِخوَتُهُ
19 وَبَنِيهِم عِشرِين * وَمِن نَاتِينِم ٱلَّذِي أَعطَا دَاوُود وَٱلأَرَاكِنَة لِخِدمَةِ ٱللَّاوِيِّين * نَاتِينِم
20 مَايَتِين وَعِشرِين * كُلهُم مُجمَعِين بِأَسمَايِهِم * وَكَرَزت هُنَالِكَ عَلَى ٱلنَّهرِ ٱلَّذِي يُقَال لَهُ
21 أَوَا لِنَتَضَع بَينَ يَدَي إِلهِنَا * وَنَطلُب مِن قِبَلِهِ سَبِيلًا سَهلَة لَنَا وَلِيَعِيَالِنَا * لِأَنِّي
22 ٱستَحيَيت أَن أَطلُب مِن ٱلمَلِكِ قُوَّة وَخَيلًا تَعِدِينَا مِن ٱلعَدُوِّ فِي ٱلطَّرِيق * وَإِنَّا قُلنَا
لِلمَلِكِ أَن يَدَ إِلهِنَا عَلَى كُلِّ مَن يَطلُبهُ بِخَيرٍ * وَقُوَّتهُ وَغَضَبهُ عَلَى كُلِّ مَن تَرَكَهُ * فَصُمنَا
23 وَطَلَبنَا مِن قِبَلِ إِلهِنَا عَن هَذَا فَسَمِعَ * وَكَرَزت مِن رِيسَاء ٱلكَهَنَة ٱثنَي عَشَر * لِسَادَاف
24 وَأَسَابِيَا * وَمَعَهُم مِن إِخوَتِهِم عَشَر * وَوَزَنت لَهُم ٱلفِضَّة وَٱلذَّهَب وَآنِيَة قَرَايِينِ بَيتِ إِلهِنَا *
25 ٱلَّتِي دَفَعَ ٱلمَلِك وَمُشِيرُهُ وَأَرَاكِنَتُهُ * وَجَمِيع إِسرَايِيل ٱلَّذِينَ كَانُوا ثَم * وَزِنت عَلَي
26 يَدَيهِم مِن ٱلفِضَّةِ سِتمَايَة وَسِتِّين قِنطَارًا * وَآنِيَة فِضَّةٍ مَايَة * وَمِن ٱلذَّهَبِ مَايَة * وَجَافُورِي
27 ذَهَبٍ عِشرِين * وَفِي ٱلطَّرِيقِ أَلف دِرهَم * وَآنِيَة نُحَاسٍ نَبرِقٍ جَيِّدٍ * مُصَنَّعَة بِسُنَّة
28 ٱلذَّهَبِ * وَقُلتُ لَهُم * أَنتُم مُقَدَّسُون لِلَّهِ رَبِّنَا * وَٱلآنِيَة مُقَدَّسَة * وَٱلفِضَّة وَٱلذَّهَب
29 مُتَطَوِّعٌ لِلَّهِ رَبِّ آبَائِنَا * فَٱسهَرُوا وَٱحفَظُوا إِلَى أَن تَقِفُوا بَينَ يَدَيِ رِيسَاء
30 ٱلكَهَنَة وَٱللَّاوِيِّين وَرِيسَاء ٱلقَبَايِلِ فِي بَيتِ ٱلمُقَدَّسِ فِي جَمِيعِ بَيتِ ٱلرَّبِّ * فَقَبِلُوا
ٱلكَهَنَة وَٱللَّاوِيُّون وَزنَ ٱلفِضَّةِ وَٱلذَّهَبِ وَٱلآنِيَة * لِيَأتُوا بِهَا إِلَي أُورَشَلِيم إِلَي
بَيتِ إِلهِنَا

Hos congregavi ſecus flumen quod effluit ex Avi, & caſtrametati ſumus illic tribus diebus: cumque animum adjeciſſem ad homines illos & ſacerdotes, nullos ibi reperi de filiis Levi. Quapropter miſi ad Eleazar Arielem, & Semeiam, Jonatham, & Joarim, homines prudentes. Eoſque prodire juſſi coram principe cum argento loci illius, ut adducerent lectores ad domum Dei noſtri. Ita venerunt nobis, ſecundùm manum Dei noſtri nobis propitiam, vir quidam Sachon de filiis Meoli filii Levi, filii Iſraelis: veneruntque filii et fratres ejus octodecim tyrones. Et Aſabia, & Eſaia de filiis Merari: fratres ejus, & filii eorum viginti. Et de Nethinim quos dederant David & principes pro miniſterio Levitarum, Nethinim ducenti viginti, congregati ſuis quique nominibus. Poſtea proclamavi ibi ſecus flumen quod vocatur Auva, ut humiliaremus nos coram Deo noſtro, & peteremus nobis ab eo viam rectam, opemque ferret nobis. Eruebueram enim poſtulare à rege exercitum & equos ad eripiendum nos ab hoſte in via: ſiquidem regi dixeramus manum Dei noſtri protegere omnem quærentem eum in bonum, fortitudinem autem & iram ejus eſſe contra omnem derelinquentem eum. Itaque jejunavimus, & deprecati ſumus Deum noſtrum hac de re, & exaudivit. Deinde ſecrevi ex principibus ſacerdotum duodecim, Sadocum & Aſabiam, & cum eis decem è fratribus eorum: Appendique eis argentum & aurum, & vaſa oblationum domûs Dei noſtri, quæ dederat rex, & miniſtri ac principes ejus, omneſque Iſraelitæ qui erant ibi: Appendi inquam ipſis præſentibus, argenti ſexcenta ſexaginta quintalia, & vaſa argentea centum, & aurea centum: Chephure (i. crateras) aureas viginti, & pro itinere mille drachmas: vaſa quoque ænea fulgentia, optima in modum auri fabrefacta. Et dixi eis; Vos ſancti eſtis Deo Domino noſtro, et vaſa ſunt ſancta; et argentum et aurum oblatio ſpontanea Deo Domino patrum noſtrorum. Vigilate ergò et cuſtodite, quouſque ſiſtatis vos coram principibus ſacerdotum et Levitis, atque principibus familiarum in Jeruſalem in tabernaculis domûs Domini. Et ſuſceperunt ſacerdotes ac Levitæ pondus argenti et auri, ac vaſa, ut ea deferrent Jeroſolymam in domum Dei noſtri. 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

עזרא : ט

31 וַנִּסַּע מִנְּהַר אַהְוָא בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לָלֶכֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם וְיַד אֱלֹהֵינוּ הָיְתָה עָלֵינוּ
.tribus diebus ibi *consedimus* & : Jerusalaim venimus Et .via *super* insidiatoris & ,inimici manu de nos eruit &
32 וַיַּצִּילֵנוּ מִכַּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל הַדָּרֶךְ: וַנָּבוֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם וַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה:
,sacerdotis Urijah filii Meremoth manū *super* nostri Dei domo in vasa & ,aurū & ,argentū est appensum quarta die in Et
33 וַיְהִי בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יַד־מְרֵמוֹת בֶּן־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן
pondere in ,*numero In* .Levitæ ,Binnui filius Nohadeiah & ,Jesuah filius Jozabad eis cum & ; Pinechas filius Elhazar eo cū &
34 וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן־יֵשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה בֶן־בִּנּוּי הַלְוִיִּם: בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל
ascensiones obtulerunt transmigrationis filii captivitate de Venientes .illo tempore in pondus omne est scriptum & ,omnium
35 לַכֹּל וַיִּכָּתֵב כָּל־הַמִּשְׁקָל בָּעֵת הַהִיא: הַבָּאִים מֵהַשִּׁבְיָ בְּנֵי־הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עֹלוֹת
hircos ,septem & septuaginta agnos ,sex & nonaginta arietes ,Israel omni *super* duodecim *juvencos* ,Israel Deo
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנֵים־עָשָׂר עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי
trans ducibus & ,regis satrapis regis leges dederunt Et .DOMINO *ascensio* omnia ; duodecim *peccati*
חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עֹלָה לַיהוָה: 36 וַיִּתְּנוּ אֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחוֹת עֵבֶר
.Dei domum & ,populum exaltaverunt & : flumen
הַנָּהָר וַיִּשְׂאוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים:

CAP. IX. ט

, Levitæ & ,sacerdotes & , Israel populus sunt separati Non : dicendo ,principes me ad accesserunt ,hæc *consumere secundùm* Et
1 וְכַכְלוֹת אֵלֶּה נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא־נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
.Emoræi & ,Mitritæ ,Moabitæ ,Hammonitæ ,Jebusæi ,Perizæi ,Chittæi , Chenahanæi ,eorum *abominationes juxta* ,terrarum populis à
מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כְּתֹעֲבֹתֵיהֶם לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי הָעַמֹּנִי הַמֹּאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי:
,principum manus & ; terrarum populis *in sanctitatis* semen *se commiscuerunt* & :suis filiis & , sibi eorū filiabus de tulerunt Quia
2 כִּי־נָשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד הַשָּׂרִים
: meum pallium &,meum vestimentū scidi , istud verbum *me audire secundùm* Et .prima ista prævaricatione in fuit ,*magnatum* &
3 וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בְּמַעַל הַזֹּה רִאשׁוֹנָה: וּכְשָׁמְעִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה קָרַעְתִּי אֶת־בִּגְדִי וּמְעִילִי
Dei verbis in *tremefactus omnis* cōgregabantur me ad Et .stupens sedi & ,meā barbā & ,mei capitis *coma de depilavi* &
4 וָאֲמָרְטָה מִשְׂעַר רֹאשִׁי וְזָקָנִי וָאֵשְׁבָה מְשׁוֹמֵם: וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כָּל חָרֵד בִּדְבְרֵי אֱלֹהֵי־
surrexi vespertino *munere* in Et .*vesperæ munus* ad usque stupens *sedens* ego & : transmigrationis prævaricatione *super* Israel
5 יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וְאָנִי יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב: וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קָמְתִּי
meas palmas expandi & ,mea genua super me curvavi & ,meum pallium & ,meā vestimentū *me scindendum inter* & ,mea afflictione de
מִתַּעֲנִיתִי וּבְקָרְעִי בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאִכְרְעָה עַל־בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי
nostræ iniquitates quoniā ; te ad *meam facies* mi Deus elevare *sum pudefactus &* ,*erubui* mi Deus , dixi Et .meū Deum Dominum ad
6 אֶל־יְהוָה אֱלֹהָי: וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ
magno delicto in *nos* nostrorū patrū diebus A .cœlos ad usque *granduit* nostrū delictū & ,caput supra sunt multiplicatæ
7 רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם: מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּאַשְׁמָה גְדֹלָה
,gladium in,terrarum regum manum in,nostri sacerdotes ,nostri reges ,nos sum⁹ traditi *nostris perversitatib⁹ in* Et .hanc diem ad usque
עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִתַּנּוּ אֲנַחְנוּ מְלָכֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב
.hanc diem secundùm , *facierum* pudorem in &,rapinam in &,captivitatē in
בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה וּבְבֹשֶׁת פָּנִים כְּהַיּוֹם הַזֶּה:

Versio VULG. LAT.

Promovimus ergò à flumine Ahava duodecimo die 31
mensis primi ut pergeremus Jerusalem: & manus Dei
nostri fuit super nos, & liberavit nos de manu inimici
& insidiatoris in via. Et venimus Jerusalem, & man- 32
simus ibi tribus diebus. Die autem quartâ appensum est 33
argentum, & aurum, & vasa in domo Dei nostri per ma-
num Meremoth filii Uriæ Sacerdotis, & cum eo Eleazar
filius Phinees, cúmque eis Jozabed filius Josue, & Noa-
daia filius Bennoi Levitæ, Juxta numerum & pondus o- 34
mnium: descriptúmque est omne pondus in tempore il-
lo. Sed & qui venerant de captivitate filii transmi- 35
grationis, obtulerunt holocaustomata Deo Israel, vitu-
los duodecim pro omni populo Israel, arietes nonagin-
tasex, agnos septuaginta septē, hircos pro peccato duo-
decim: omnia in holocaustū Dño. Dederunt autem e- 36
dicta regis satrapis, qui erant de conspectu regis, & du-
cib⁹ trans Flumen, & elevaverunt populū & domū Dei.

CAP. IX.

Postquàm autem hæc completa sunt, accesserunt ad 1
me principes, dicentes; Non est separatus populus Is-
rael, Sacerdotes & Levitæ, à populis terrarum, & abo-
minationibus eorum, Chananæi videlicèt, & Hethæi, &
Pherezæi, & Jebusæi, & Ammonitarum, & Moabitarum,
& Ægyptiorum, & Amorrhæorum: Tulerunt enim de 2
filiabus eorum sibi & filiis suis, & commiscuerunt semen
sanctum cum populis terrarum: manus etiam principum
& magistratuum fuit in transgressione hac prima. Cúm- 3
que audissem sermonem istum, scidi pallium meum &
tunicam, & evelli capillos capitis mei & barbæ, & se-
di mœrens. Convenerunt autem ad me omnes, qui ti- 4
mebant verbum Dei Israel, pro transgressione eorum qui
de captivitate venerant, & ego sedebam tristis usque ad
sacrificium vespertinum: Et in sacrificio vespertino sur- 5
rexi de afflictione mea, et scisso pallio et tunicâ, curva-
vi genua mea, et expandi manus meas ad Dominum De-
um meum, Et dixi; Deus, meus confundor et erubesco 6
levare faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostræ
multiplicatæ sunt super caput nostrum, et delicta nostra
creverunt usque ad cœlum, A diebus patrum nostrorum: 7
sed et nos ipsi peccavimus graviter usque ad diē hanc,
et in iniquitatibus nostris traditi sumus ipsi, et reges no-
stri, et sacerdotes nostri, in manum regum terrarum, et in
gladium, et in captivitatem, et in rapinam, et in confu-
sionem vultûs, sicut et die hâc.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * ... Tunc profecti sumus à flumine Havæ duodeci- 31
mo *die* mensis primi, ut pergeremus in Jerusa-
lem: & manus Dei affuit nobis, & liberavit
32 nos de manu inimicorum nostrorum, & ab in- 32
sidiatoribus qui erant in via. Cùm denique 33
33 perveniſſemus in Jerusalem, et mansissemus
ibi tribus diebus; Die quarto appendi- 33
mus argentum, aurum, & vasa in domo
Dei nostri; & tradidimus ea Meremotho 34
34 filio Uriæ sacerdotis, simúlque Elazaro 35
filio Phinhesi; & unà cum his erant Ne-
buzehar filius Jesu, & Jodaja filius Baghuai,
35 *ambo* Levitæ: Omnia ex numero & ponde- 34
re: scriptúmque fuit pondus eodem tempore.
Et illi qui venerāt è captivitate de filiis trans- 35
migrationis, obtulerunt holocausta Deo Israe-
lis, boves duodecim pro toto Israele, arietes
nonaginta sex, agnos septuaginta septem,
hircos pro expiatione peccatorum, duode-
36 cim: hæc omnia *fuerunt* holocausta Domino. 36
Deinde dederunt decretum regis principibus
regiis & præfectis *regionis* transfluvialis; qui
honorabant populum & domum Dei.

CAP. IX.

1 * ... Exactis his omnibus, accesserunt ad me se- 1
niores dicentes; Nondum separaverunt se po-
pulus Israelitic⁹ et sacerdotes ac Levitæ à gen-
tib⁹ *aliarum* urbiū, et impuritate earū, *nempe*
Chananæorum, Hethæorum, Ammonitarum,
Pherezæorum, Jebusæorum, Ægyptiorū, Moa-
bitarum, & Amorræorum. Nam sumpserunt 2
2 de filiabus eorum, tam sibi quàm filiis suis; &
commixtum est semen sanctū cum gentibus *a-*
liarum urbium: & manus seniorum ac Levita-
rum prima fuit in isto scelere. Tunc audito 3
3 hoc verbo, discidi vestes meas & chlamidem
meā, evulsi pilos capitis mei & barbæ meæ, et
sedebam attonitus. Et convenerunt ad me o- 4
4 mnes quos tangebat cura verbi Dei Israelis,
causâ criminis quod perpetrârant filii captivi-
tatis; dum ego sederem attonitus usque ad ho-
ram nonam. Tempore autem horæ nonæ sur- 5
5 gens è mœrore meo & laceratione vestium
mearū, procubui in genua mea; & expansis in
oratione manibus corā Dño Deo, dixi; Deus 6
6 mi, pudet nos attollere vult⁹ nostros ad te De⁹
noster: quia reatus nostri creverūt ultra caput
nostrū, & peccata nostra gravissima ascende-
7 runt in cœlum usque. Et inde à diebus ma- 7
jorum nostrorum, nos versati sumus in pecca-
tis gravissimis ad hunc usque diē. Quia pecca-
ta cumulavimus nos et majores nostri, reges ac
sacerdotes nostri; iccircò traditi fuim⁹ gladio,
direptioni, captivitati, et pudori vultûs, in ma-
num regum provinciarum, et in manum ho-
stium nostrorum, ut hodierno die.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 Καὶ ἐξήεμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀουὲ (κ) ἐν τῇ δωδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ (λ) ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐχθρῶν καὶ πολεμίου ἐν
32 33 τῇ ὁδῷ. Καὶ ἤλθομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν διὰ χειρὸς Μεριμὼθ υἱοῦ Οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἐλεάζαρ υἱὸς Φινεὲς, καὶ μετ' αὐτῶν Ἰωζαβὰδ υἱὸς Ἰησοῦ, καὶ (μ)
34 Νωαδία υἱὸς Βαναΐα οἱ Λευῖται. Ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν
35 τῷ καιρῷ ἐκείνῳ Οἱ ἐλθόντες (ν) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς ἀποικίας, προσέφερον ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ Ἰσραὴλ, μόσχοι δώδεκα ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὶ ἐνενηκονταεξ, ἀμνοὶ ἑβδομηκονταεπτὰ, χιμάρους ὑπὲρ
36 ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. (ξ) Καὶ ἔδωκαν τὰ νόμισμα τοῖς βασιλέως τοῖς δοιοκηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Et promovimus à fluvio Abue in duodecima mensis primi ad veniendum 31
in Hierusalem. Et manus Dei nostri fuit super nos, & eruit nos à manu
inimici & hostis in via. Et venimus in Hierusalem, & sedimus ibi 32
dies tres: Et factum est, die quartâ appendimus argentum, & aurum, 33
& vasa in domo Dei nostri super manum Merimoth filii Uriæ sacerdotis:
& cum eo Eleazar filius Phinees: & cum eis Jozabad filius Jesu, &
Noadia filius Banaia Levitæ: In numero, & in pondere omnia: & 34
scriptum est universum pondus. In tempore illo, Qui venerant ex ca- 35
ptivitate, filii transmigrationis, obtulerunt holocaustoses Deo Israel, vi-
tulos duodecim pro omni Israel, arietes nonaginta sex, agnos septuaginta
septem, hircos pro peccato duodecim, omnia holocaustomata Domino. Et 36
dederunt decretum regis procuratoribus regis, & subregulis trans flumen.
Et exaltaverunt populum, & domum Dei.

MS. A. (κ) ἐν δωδεκάτῃ (λ) ἐρύσατο (μ) Νωαδὰ (ν) ἀπὸ τῆς (ξ) Καὶ ἔδωκε

ΚΕΦ. Θ'.

1 Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρὸς μὲ οἱ ἄρχοντες, λέγοντες, Οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύσμασιν αὐτῶν, τῷ Χανανὶ, ὁ (α) Ἐθὶ, ὁ Φε-
2 ρεζὶ, ὁ Ἰεβουσὶ, ὁ Ἀμμωνὶ, ὁ (β) Μωαβὶ, καὶ ὁ Μοσερὶ, καὶ ὁ (γ) Ἀμορῥὶ, Ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυ-
γατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν· καὶ παρύβη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαι-
3 ῶν, καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. Καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐσυμόμην, καὶ ἔπλον ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τῆ πώγω-
4 νός μου, καὶ ἐκαθήμην (ε) ἠρεμάζων. Καὶ ζωήχθησ πρὸς μὲ πᾶς ὁ δώκων λόγον θεοῦ Ἰσραὴλ διὰ
5 ἀσυνθεσίαν (ζ) τῆς ἀποικίας· κἀγὼ καθήμην ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. Καὶ ἐν θυ-
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην (†) ἀπὸ ταπεινώσεώς μου· καὶ ἐν τῷ διαῤῥῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐσυμόμην, καὶ
6 κλίνω διὰ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖράς με πρὸς κύριον τὸν θεόν, Καὶ εἶπα, Κύριε, ἠσχύνθην καὶ ἐν-
τρέπομαι τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησ ὑπὲρ κεφαλῆς
7 ἡμῶν, καὶ αἱ πλημέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησ (η) ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν
πλημελείᾳ μεγάλῃ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐν τῇ ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα-
σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρ-
παγῇ, καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

CAP. IX.

ET postquàm completa sunt hæc; accesserunt ad me principes, dicen- 1
tes; Non est separatus populus Israel, & sacerdotes, & Levitæ, à popu-
lis terrarum in (a) elongationibus eorum, de (b) stirpe Chanani, Ethi,
Pherezi, Jebusi, Ammoni, Moabi, & Moseri, & Amorrhi: Quoniam 2
acceperunt de filiabus eorum sibi, & filiis suis: & (c) transmissum est
semen sanctum in populos terrarum, & manus (d) principum in præva-
ricatione hac in principio. Et ut audivi verbum hoc; conscidi vestimen- 3
ta mea, & (e) pavebam, & evellebam de capillis capitis mei, & de bar-
ba mea, & sedebam tacens. Et convenerunt ad me omnis (f) sequens 4
verbum Dei Israel super prævaricatione transmigrationis. Et ego sedens,
tacens usque ad sacrificium vespertinum. Et in sacrificio vespertino 5
surrexi ab humiliatione mea. Et cùm scindebam vestimenta mea, & pa-
vebam; & inclino super genua mea, & expando manus meas ad Domi-
num Deum, Et dixi; Domine, confusus sum, & erubui elevare, Dee 6
mi, faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostræ multiplicatæ sunt su-
per caput nostrum, & delicta nostra magnificata sunt usque in cœlum. A 7
diebus patrum nostrorum sumus in delicto magno usque in diem hanc.
Et in nostris iniquitatibus traditi sumus nos, & reges nostri, & filii no-
stri in manu regum gentium in gladio, & in captivitate, & in direptio-
ne, & in confusione faciei nostræ, sicut dies hæc.

MS.A. (α) Ἐθθὶ, (β) Μωὰβ, ὁ Μωσεὶ, (γ) Ἀμωσὶ, (δ) ἑαυτῆς· (ε)* ἐρεμάζων ὕπως δεῖ καὶ νῦν. Καὶ (ζ) τῆς ἀποικίας (†) ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς (η) ἕως εἰς οὐρανόν.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

31 * فَارْتَحَلْنَا مِنْ نَهْرِ اَوْوَا فِي اثْنَيْ عَشَرَ مِنَ الشَّهْرِ الْاَوَّلِ * لِنَاتِيَ الَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ * وَيَدُ اللّٰهِ كَانَتْ
32 عَلَيْنَا * وَخَلَّصَنَا مِنْ يَدَيِ الْعَدُوِّ الْمُقَابِلِ فِي الطَّرِيقِ * فَجِئْنَا الَى بَيْتِ اللّٰهِ الْمُقَدَّسِ * وَجَلَسْنَا هُنَالِكَ
ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ * فَلَمَّا كَانَ فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ وَزَنَّا الْفِضَّةَ وَالذَّهَبَ وَالْاٰنِيَةَ فِي بَيْتِ الٰهِنَا * عَلَى يَدَيْ
33 مَارِيمُوثَ ابْنِ اُورِيَّا الْكَاهِنِ * وَالْعَازَرِ ابْنِ فِنْحَاسَ مَعَهُ * وَمَعَهُمْ يُورَاباذُ ابْنِ يَسُوعَ * وَانُودِيَا
34 ابْنُ بَانَايَ اللَّاوِيِّينَ * عِنْدَ اِحْصَاءِهِ وَعِنْدَ وَزْنِهِ * وَاُحْصِيَ وَكُتِبَ جَمِيعُهُ * فِي ذٰلِكَ الزَّمَانِ الَّذِي
35 جَاؤُوا مِنَ السَّبْيِ مَنْ وُلِدَ فِي الْغُرْبَةِ * قَرَّبُوا مُحْرَقَاتٍ كَامِلَةً لِاٰلَهِ اِسْرَائِيلَ * اَثْنَيْ عَشَرَ عِجْلًا عَنْ
بَنِي اِسْرَائِيلَ * وَسِتَّةً وَتِسْعِينَ كَبْشًا * وَسَبْعَةً وَسَبْعِينَ حَرُوفًا * وَاثْنَيْ عَشَرَ عَنُودًا عَنِ الْخَطَايَا *
36 كُلُّهَا مُحْرَقَاتٌ كَامِلَةٌ لِلرَّبِّ * وَاَعْطَوْا دَفْتَرَ الْمَلِكِ لِقُهَارِمَةِ الْمَلِكِ وَوُلَاةِ مَعْبَرِ النَّهْرِ * وَاَكْرَمُوا
الشَّعْبَ وَبَيْتَ اللّٰهِ *

Postea profecti sumus à flumine Auva 31
duodecimo die mensis primi, ut pergeremus in Jerusalem: affuitque nobis ma-
nus Dei, & eripuit nos è manibus hostis
insidiantis in via: Tum demum perve- 32
nimus ad domum Dei sacrosanctam.
Cumque sedissemus ibi tribus diebus,
Quarto die appendimus argentum, au- 33
rum, ac vasa in domo Dei nostri, ad
manus Merimoth filii Uriæ sacerdotis:
& Elazar filius Phinehes erat cum eo,
& cum istis Jozebed filius Jesu, &
Anodia filius Banai, Levitæ; Cùm 34
numeraretur & cùm appenderetur: nu-
meratum itaque est totum, & scriptum.
Tunc temporis ii qui venerant è captivi- 35
tate, qui nati fuerant in illa peregrina-
tione; obtulerunt holocausta perfecta
Deo Israelis, duodecim vitulos pro filiis
Israelis, nonaginta sex arietes, septu-
aginta septem agnos, & duodecim hir-
cos pro peccatis: omnia hæc, holocausta
perfecta Domino. Tum dederunt displo- 36
ma regis curatoribus regis & præpositis
regioni transfluviali; qui honorârunt
populum & domum Dei.

CAP. IX.

HIS absolutis venerunt principes, & 1
dixerunt; Non separârunt se populus fi-
liorum Israelis, neque sacerdotes, ne-
que Levitæ, à populis terræ, recedendo
à Chananæo, Pherezæo, Jebusæo, Am-
monitâ, Moabitâ, Moseritâ, & Amo-
ræo: Nam acceperunt sibi de filiabus 2
eorum pro filiis suis, & commistum est
semen sanctum cum populis terræ: ma-
nus principum prima est hac in re, in
hujusmodi transgressionibus. Quod ver- 3
bum cùm audivissem, vestes meas la-
ceravi, expavi, evulsi capillos capitis
mei & barbæ meæ, sedique taciturnus.
Et convenit ad me omnis prosequens ver- 4
bum Dei Israelis, ob hujusmodi trans-
gressiones à filiis captivitatis commissas:
ego autem sedebam taciturnus usque ad
orationem vespertinam. Deinde surrexi 5
ab afflictione mea, meâque vestium mea-
rum laceratione, & pavore meo: flexis-
que genibus levavi manus meas ad Do-
minum & Deum meum, & dixi; O 6
Domine, equidem erubesco & pudore
suffundor, nec audeo attollere vultum
meum ad te: quia peccata nostra facta
sunt plura capillis capitum nostrorum, &
scelera nostra creverunt ad cœlum usque.
A diebus patrum nostrorum sumus in- 7
genti crimine usque ad hunc diem no-
strum: & quidem propter peccata nostra
tradidisti nos, reges nostros, et prophetas
nostros in manu regum gentium, cum gladio,
captivitate, direptione, & pudore vul-
tuum nostrorum ad hunc usque diem.

* اَلْفَصْلُ التَّاسِعُ *

1 * فَلَمَّا تَمَّ هٰذَا جَاؤُوا الْاَرَاكِنَةُ فَقَالُوا * لَمْ يَفْرِزُوا قَوْمُ بَنِي اِسْرَائِيلَ وَالْكَهَنَةُ وَاللَّاوِيُّونَ مِنْ
شُعُوبِ الْاَرَضِينَ * بِاَبْعَادِهِمْ مِنَ الْكَنْعَانِيِّ وَفَارَارَ * وَيَبُسِيِّ * وَالْعَمَّانِيِّ * وَالْمَالِيِّ وَالْمِسْرِيِّ * وَاَمُورِيِّ * لِاَنَّ
2 اَخَذُوا لَهُمْ مِنْ بَنَاتِهِمْ لِبَنِيهِمْ * وَاخْتَلَطَ الزَّرْعُ الْمُقَدَّسُ فِي شُعُوبِ الْاَرَضِينَ * وَيَدُ الْاَرَاكِنَةِ كَانَتْ
فِي الْبَدَاءِ فِي هٰذَا عَلَى هٰذِهِ النَّقْلَاتِ * فَلَمَّا سَمِعْتُ هٰذِهِ الْكَلِمَةَ حَرَقْتُ ثِيَابِي * وَاَرْبَعَتْ * وَنَفَتْ
3 شَعْرَ رَاْسِي وَلِحْيَتِي * وَجَلَسْتُ سَاكِتًا * فَاجْتَمَعَ اِلَيَّ كُلُّ مَنْ يَطْرَدُ كَلِمَةَ اِلٰهِ اِسْرَائِيلَ عَلَى هٰذِهِ
النَّقْلَاتِ مِنْ بَنِي السَّبْيِ * وَاَنَا جَالِسٌ سَاكِتٌ اِلَى صَلَاةِ الْعَشَا * ثُمَّ اُقِمْتُ مِنْ حَرْبِي وَكَرِيهِي
5 ثِيَابِي وَاَرْبَعَادِي * فَرَكَعْتُ وَرَفَعْتُ يَدَيَّ اِلَى رَبِّي وَاِلٰهِي فَقُلْتُ * يَا رَبِّ اِنِّي قَدْ حَرِبْتُ
6 وَاَفْتَضَحْتُ وَلَا اَسْتَطِيعُ اَرْفَعُ وَجْهِيَ اِلَيْكَ * لِاَنَّ خَطَايَانَا قَدْ صَارَتْ اَكْثَرَ مِنْ شَعْرِ رَاْسِنَا *
وَسَيِّئَاتِنَا قَدْ عَظُمَتْ اِلَى السَّمَاءِ * مِنْ اَيَّامِ اٰبَاءِنَا نَحْنُ فِي الْاِثْمِ الْعَظِيمِ اِلَى يَوْمِنَا هٰذَا * وَاِنَّمَا
7 اَسْلَمْنَا بِخَطَايَانَا وَمُلُوكَنَا وَاَنْبِيَاءَنَا بِيَدَيْ مُلُوكِ الْاُمَمِ * بِالسَّيْفِ وَالسَّبْيِ وَالنَّهْبِ وَخِزْيِ
وُجُوهِنَا اِلَى هٰذَا الْيَوْمِ *

עזרא י

paxillū nobis *dandū ad* & ,evasionē nobis *derelinquendū ad* ,nostro Deo Domino à deprecatio fuit ,momento modico quasi nunc Et
8 וְעַתָּה כִּמְעַט־רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה מֵאֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ פְלֵיטָה וְלָתֵת־לָנוּ יָתֵד
servi Quia .nostra servitute in modicam vitam nobis *dandū ad* & ,noster Deus nostros oculos *illuminandū ad*,ejus sanctitatis loco in
בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ לְהָאִיר עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְלָתֵת־לָנוּ מִחְיָה מְעַט בְּעַבְדֻתֵנוּ׃
9 כִּי־עֲבָדִים
nobis *dandum ad*,Paras *regum facies ad* misericordiā nos sup inclinavit Et.noster Deus nos dereliquit non nostra servitute in & ,nos
אֲנָחְנוּ וּבְעַבְדֻתֵנוּ לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי מַלְכֵי פָרַס לָתֵת לָנוּ
.Jerusalaim in &,Jehudah in sepem nobis *dandum ad* & ,ejus solitudines *faciendum* stare & ,nostri Dei domum *exaltandum ad* ,vitam
מְחִיָּה לְרוֹמֵם אֶת־בֵּית אֱלֹהֵינוּ וּלְהַעֲמִיד אֶת חָרְבֹתָיו וְלָתֵת־לָנוּ גָּדֵר בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם׃
,prophetarū tuorū servorū manū p præcepisti Quæ .tua præcepta dereliquimus Quia ?hoc post noster Deus dicemus quid nunc Et
10 וְעַתָּה מַה־נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי־זֹאת כִּי עָזַבְנוּ מִצְוֹתֶיךָ׃ אֲשֶׁר צִוִּיתָ בְּיַד עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים
11 ,eorum *abominationibus in*,terrarum populorū *elongatione in ipsa elongationis* terra ,eā *possidendum ad ingredientes vos* quam Terra :dicendo
לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לָרֶשֶׁת־הִיא אֶרֶץ נִדָּה הִיא בְּנִדַּת עַמֵּי הָאֲרָצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
ejsmatis ne eorum filias & ,eorum filiis detis ne vestras filias nunc Et .sua immunditia in os ad ore ab eam replerunt quibus
אֲשֶׁר מִלְאוּהָ מִפֶּה אֶל־פֶּה בְּטֻמְאָתָם׃ וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם אַל־תִּתְּנוּ לִבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם אַל־תִּשְׂאוּ
12 ,terræ bonum comedatis & ,confortemini ut ; seculum in usque eorum bonum & ,eorum pacem quæratis ne & ,vestris filiis
לִבְנֵיכֶם וְלֹא־תִדְרְשׁוּ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם עַד־עוֹלָם לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ וַאֲכַלְתֶּם אֶת־טוּב הָאָרֶץ
,magno *nostro delicto in* & ,*malis nostris operib*⁹ *in* nos super *veniens* omne post Et .seculum in usq; *vestris filiis hæreditandū* detis &
13 וְהוֹרַשְׁתֶּם לִבְנֵיכֶם עַד־עוֹלָם׃ וְאַחֲרֵי כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וּבְאַשְׁמָתֵנוּ הַגְּדוֹלָה
convertemur Nunquid .hoc secundū evasionē nobis dedisti & ,*nostris perversitatibus præ* deorsum prohibuisti noster Deus tu quia
כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׂכְתָּ לְמִשֶּׁה מֵעוֹנֵנוּ וְנָתַתָּה לָנוּ פְלֵיטָה כְּזֹאת׃ הֲנָשׁוּב
14 ,*consumendū* ad usq; nos in *exacerbaberis* nō Nunquid ?starū abominationū populis cū cōtrahendā affinitatē ad et ,tua præcepta *infringēdo* ad
לְהָפֵר מִצְוֹתֶיךָ וְלְהִתְחַתֵּן בְּעַמֵּי הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הֲלוֹא תֶאֱנַף־בָּנוּ עַד־כַּלֶּה
nos Ecce .hanc diem secundū evasio sumus residui quoniam ,tu justus Israel Deus Domine ?evasio & ,residuum non *ad*
15 לְאֵין שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה כִּי־נִשְׁאַרְנוּ פְלֵיטָה כַּיּוֹם הַזֶּה הִנֵּנוּ
.hoc *super tuus facies ad* stare non Nam .nostris delictis in *tuæ facies ad*
לְפָנֶיךָ בַּאֲשָׁמֹתֵינוּ כִּי אֵין לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ עַל־זֹאת׃

CAP. X. יוד

valde *multus* cœtus Israel de eū ad sunt congregati ,Dei *domus facies ad procidens* & ,flens se *confiteri* & ,Hezra *orare secundū* Et
וּכְהִתְפַּלֵּל עֶזְרָא וּכְהִתְוַדֹּתוֹ בֹּכֶה וּמִתְנַפֵּל לִפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב מְאֹד
1 ,Helam filiis de ,Jechiel filius Sechaniah respondit Et .fletu multo populus *fleverunt* quoniā ,parvulorū & ,mulierum & ,virorum
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וִילָדִים כִּי־בָכוּ הָעָם הַרְבֵּה בֶכֶה׃ וַיַּעַן שְׁכַנְיָה בֶן־יְחִיאֵל מִבְּנֵי עֵילָם
2 *expellatio* est nunc & :terræ populis de alienigenas uxores *fecimus habitare* & ,nostrū Deū in sum⁹ prævaricati Nos:Hezra ad dixit &
וַיֹּאמֶר לְעֶזְרָא אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ בֵּאלֹהֵינוּ וַנּוֹשֶׁב נָשִׁים נׇכְרִיּוֹת מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וְעַתָּה יֵשׁ־מִקְוֶה
contremendum&,Domini *consilio in* eis ex *natum* & uxores omnes *educendū ad*,nostro Deo fœdus *scindamus* nunc Et .hoc super Israeli
3 לְיִשְׂרָאֵל עַל־זֹאת׃ וְעַתָּה נִכְרֹת־בְּרִית לֵאלֹהֵינוּ לְהוֹצִיא כָל־נָשִׁים וְהַנּוֹלָד מֵהֶם בַּעֲצַת אֲדֹנָי וְהַחֲרֵדִים
.fac & Confortare .tecum nos & ,res te ad quia ,Surge .fiat legem secundùm & ,nostri Dei *præcepto in*
בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה׃ קוּם כִּי־עָלֶיךָ הַדָּבָר וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃
4

Versio VULG. LAT.

Et nunc quasi parū & ad momentū facta est deprecatio 8
nostra apud Dominū Deū nostrū,ut dimitterentur nobis
reliquiæ,& daretur nobis paxill⁹ in loco sancto ej⁹, & il-
luminaret oculos nostros Deus noster, et daret nobis vi-
tam modicam in servitute nostra, Quia servi sumus, et 9
in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster,
sed inclinavit super nos misericordiam coram rege
Persarū,ut daret nobis vitā,& sublimaret domū Dei no-
stri,& extrueret solitudines ej⁹, & daret nobis sepem in
Juda & Jerusalem. Et nunc quid dicem⁹,Deus noster,post 10
hæc?quia dereliquimus mandata tua, Quæ præcepisti in 11
manu servorum tuorū prophetarū,dicens; Terra, ad quā
vos ingredimini ut possideatis eā,terra immunda est,jux-
ta immunditiā populorum,cæterarúmq; terrarū, abomi-
nationib⁹ eorū qui repleverunt eam ab ore usq; ad os in
coinquinatione sua.Nunc ergò filias vestras nè detis fili- 12
is eorū,& filias eorum nè accipiatis filiis vestris, & non
quæratis pacé eorū, & prosperitatem eorū, usq; in æter-
num:ut confortemini,& comedatis quæ bona sunt terræ,
& hæredes habeatis filios vestros usq; in seculū. Et post 13
omnia quæ venerunt super nos in operibus nostris pessi-
mis, & in delicto nostro magno,quia tu,Deus noster,libe-
râsti nos de iniquitate nostra,& dedisti nobis salutē sicut
est hodiè, Ut non converteremur , & irrita faceremus 14
mandata tua,neq; matrimonia jungerem⁹ cū populis ab-
ominationum istarū. Numquid iratus es nobis usq; ad
consummationē nè dimitteres nobis reliquias ad salutē?
Domine De⁹ Israel, just⁹ es tu,quoniā derelicti sum⁹, qui 15
salvaremur sicut die hâc. Ecce corā te sum⁹ in delicto no-
stro:non enim stari potest coram te super hoc.

CAP. X.

SIc ergò orante Esdrâ,& implorante eo,& flente,& ja- 1
cente ante templū Dei, collect⁹ est ad eū de Israel cœt⁹
grandis nimis virorū & mulierū & puerorū,& flevit po-
pul⁹ fletu multo. Et respondit Sechenias fili⁹ Jehiel de fi- 2
liis Ælam,& dixit Esdræ;Nos prævaricati sum⁹ in Deum
nostrū,& duxim⁹ uxores alienigenas de populis terræ:&
nunc,si est pœnitentia in Israel super hoc, Percutiamus 3
fœd⁹ cū Dño Deo nostro,ut projiciam⁹ universas uxores,
& eos qui de his nati sunt, juxta voluntatē Dñi, et eorū
qui timent præceptū Dñi Dei nostri:secundū legem fiat.
Surge,tuum est decernere,nósque erimus tecum:confor- 4
tare, et fac.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Jam verò nuperrimè facta est misericordia à 8
Deo nostro, ut relinqueret ex nobis residuum
aliquod,et concederet nobis sedē in loco suo
sancto,illuminaret oculos nostros De⁹ noster,
et concederet aliquātulū vitæ in servitute no- 9
stra. Servi enim eram⁹,& in servitute nostra
non fuimus à Deo nostro destituti; sed reddi-
dit nos Deus noster gratiosos apud reges Per-
sidis,qui dant nobis alimentum nostrū quoti-
dianū,et *facultatem* extollendi domū Dei no-
stri, et restaurandi ruinas ejus, et collocandi
nobis sepem in Judæa et in Jerusalem. Nunc 10
igitur quid dicem⁹ corā te Deus noster, post
hæc omnia? quandoquidē dereliquim⁹ man-
data tua, Quæ præceperas nobis per servos 11
tuos prophetas,& dixeras nobis; Terra quam
ingressuri estis ad possidendū eam,impura est
impuritate gentiū & provinciarū,impurita-
te suâ quâ repleverunt eam à summo ad sum-
mū,et facinorib⁹ suis abominandis *quib⁹* cu-
mulaverunt eam. Nunc ergò filias vestras ne 12
tradatis filiis earum,& filias earū ne assuma-
tis filiis vestris,& ne consentiatis paci & bo-
no earū in sempiternū usq; : ut confirmemi-
ni, & comedatis bona terræ illius, & relin-
quatis filiis vestris in æternū possidendā. Post 13
hæc omnia quæ nobis evenerunt propter fa-
cinora nostra pessima , et gravissima scelera
nostra:quia tu De⁹ noster, cogitâsti de nobis
ut dimitteres peccata nostra, et concederes
nobis reliquias in mundo; Nos aversi trans- 14
gressi sum⁹ præcepta tua, & abeuntes adhæsi-
mus hisce populis impuris,et fecim⁹ secundū
opera eorū. Verū tu benign⁹ es, ne irascaris
nobis:condona reat⁹ nostros à conspectu tuo,
quia clemens es: relinque nobis reliquias in
mundo, quia non est tibi similis; & ne perea-
m⁹. Dñe De⁹ Israelis, just⁹ es; quia reliquisti 15
è nobis residuū, ut hodierno die. Ecce nos
stantes fatemur coram te peccata nostra,quia
ne verbum quidem habemus dicendum co-
ram te hac de re.

CAP. X.

CUm autem orâsset Ezra,cúmq; confirma- 1
tus esset (prostratus *enim* flebat corā domo
Dñi)confluxit ad eum ex Israelitis cœt⁹ ma-
xim⁹ virorū,mulierū, ac puerorū: flebant e-
nim pueri fletu permagno. Et locutus Secha- 2
nia fili⁹ Nehaelis de posteris Ilami, dixit ad
Ezram scribam ; Nos perfidè egim⁹ in Dñm
Deum nostrū, admittentes ad cohabitationē
nostrā mulieres extraneas de populis terræ:
sed est Israeli spes hac in re. Emittamus jam 3
juramentū corā Deo nostro de ejiciendis o-
mnib⁹ mulierib⁹ extraneis,et iis qui nati sunt
ex illis:et secundùm consilium Domini & e-
orum qui verentur legem Dei nostri ac præ-
ceptum ejus, fac & decerne: Tibi enim in- 4
cumbit hoc munus ; quia nos populus tuus sumus: confortare & effice,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ νῦν ὁλοκλήρωσατο ἡμῖν (ϑ) ὁ Θεὸς ἡμῶν τῦ καταλιπεῖν (ε) ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν σήγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτῦ, τῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν
9 τῇ δουλείᾳ ἡμῶν. Ὅτι δοῦλοι ἐσμὲν, καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τῦ ὑψῶσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τῦ Θεῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ τῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν Ἰούδᾳ καὶ
10 11 (†) Ἰερουσαλήμ. Τί ἐποιήσωμεν ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σου, Ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ δούλων σου τῶν προφητῶν, λέγων, Ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ
12 μεμιαινομένη ἐστὶν (κ) ἐν μεμιαντῆσει λαῶν τῶν ἐθνῶν (λ) ἐν μαχύμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. Καὶ νῦν τὰς δυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν δυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐ ζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ
13 ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε, καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ (μ) κληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος. Καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν πονηροῖς ἡμῶν καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκούφισας ἡμῶν τὰς ἀνο-
14 μίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν· Ὅτι ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου, καὶ ὁμιλῆσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν· μὴ ὠργίσθης ἐν ἡμῖν ἕως σωτηρίας, τῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα (ν) καὶ διασωζόμενον. Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος εἶ, ὅτι κατελείφθημεν διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ
15 ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι σῶναι ἐνώπιόν σου διὰ τοῦτο.

Et (g) nunc manufactus est nobis Deus noster ad dimittendum nos in 8
salutem, et dandum nobis firmamentum in loco sanctificationis suæ, ad
illuminandos oculos nostros, & dandum vivificationem parvam in servi-
tute nostra: Quoniam servi sumus: & in servitute nostra non dereli- 9
quit nos Dominus Deus noster. Et inclinavit super nos misericordiam
coram regibus Persarum, ad dandam nobis vivificationem, exaltando eos
domum Dei nostri, & suscitando solitudines ejus, & dando nobis sepem
in Juda, et Hierusalem. Quid dicemus, Deus noster, post hoc? quoni- 10
am dereliquimus mandata tua, Quæ dedisti nobis in manu servorum tuo- 11
rum prophetarum, dicens; Terra, in quam introitis ad hæreditandam eam,
terra perversa est in perversione populorum gentium in elongationibus eo-
rum, quibus impleverunt eam ab ore ad os in suis immunditiis. Et nunc 12
filias vestras ne dederitis filiis eorum, & de filiabus eorum ne accipiatis
filiis vestris: & non quæretis pacem eorum, & bonum eorum usque in
seculum; ut invalescatis, & comedatis bona terræ, et in hæreditatem dis-
tribuatis filiis vestris usque in seculum. Et post omne quod venit super 13
nos in factis nostris malignis, & in delicto nostro magno, (h) quoniam
non est sicut Deus noster, quoniam allevâsti nostras iniquitates, & dedisti
nobis salutem; Quoniam revertimus dissipare mandata tua, & contra- 14
here affinitatem cum populis terrarum; nunquid irritatus es in nos usque
ad consummationem, ut non sit residuum, & superstes? Domine Deus 15
Israel, justus tu, quoniam remansimus incolumes, sicut dies hæc. Ecce nos coram te in delictis nostris: quoniam non est stare in conspectu tuo super hoc

MS. A. (ϑ) κύριος ὁ Θεὸς (ι) ἡμῖν (†) ἐν Ἰρουσαλήμ. (κ) ἐν μετακίνησιν (λ) ἐν μαχύμασιν, ὧν (μ) κληρονομήσητε (ν) καὶ * διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

ΚΕΦ. ι'.

1 Καὶ ὡς προσηύξατο (ο) Ἔσδρας, καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τῦ Θεῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι (α)
2 ἔκλαυσαν ὁ λαὸς, καὶ ὕψωσε κλαίων. Καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς (β) Ἰεὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, καὶ εἶπε τῷ (γ) Ἔσδρα, Ἡμεῖς ἠσωτετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας (δ) ἀπὸ τῶν
3 λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ὅτι ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ. Καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ γνώμενα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἂν βάλῃ. ἀνάστηθι, καὶ φοβέεσθον
4 αὐτὸν ἐν ἐντολαῖς Θεῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω. (ε) Ἀνάστα, ὅτι σὸν τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ· κραταιῶ καὶ ποίησον.

MS. A. (ο) Ἐζρας (α) ἔκλαυσεν (β) Ἰεχὴλ (γ) Ἔζρα, (δ) ἀπὸ λαῶν (ε) Ἀνάστηθι ὅτι

CAP. X.

Et, ut deprecatus est Esdras, & ut confessus est plorans, & (a) orans 1
coram domo Dei; congregati sunt ad eum de Israel ecclesia multa valde,
viri, & mulieres, & juvenes: (b) quoniam ploraverunt populus, & e-
levavit plorans. Et respondit Sechenias filius Jehel de filiis Elam, & 2
dixit Esdræ; Nos prævaricati sumus Deo nostro, & habitare fecimus
uxores alienas de populis terræ. Et nunc est (c) expectatio ipsi Israel su-
per hoc. Et nunc disponamus testamentum Deo nostro, ejiciendi omnes 3
uxores, & (d) genita ex eis: (e) prout voluerit. (f) Surge, & fac eos
timere in mandatis Dei nostri: & sicut lex; fiat. Surge: quoniam su- 4
per te verbum, & nos tecum: confortare, & fac.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فَالآنَ تَحَنَّنْ عَلَيْنَا بِالْبِرِّ يَا رَبَّنَا وَإِلَهَنَا * وَأَسْبِغْنَا لِلْخَلاَصِ * وَهَيِّئْنَا فِي مَكَانِ قُدْسِكَ * وَأَنِرْ
9 عُيُونَنَا يَا رَبَّنَا * وَأَحْيِنَا * وَأَرِحْنَا مِنْ خِدْمَتِنَا * لأَنَّنَا عَبِيدُكَ * وَلَمْ تَطْرَحْنَا فِي بَعْدِنَا يَا رَبَّنَا
وَإِلَهَنَا * بَلْ مِلْتَ وَأَطْلَعْتَنَا بِرَحْمَةٍ بَيْنَ يَدَيْ مُلُوكِ فَارِسَ وَأَحْيَيْتَنَا * وَجَعَلْتَ فِي قُلُوبِهِمْ
أَنْ يَبْنُوا بَيْتَ إِلَهِنَا * وَأَنْ يَعْمُرُوا خَرَابَ مَدِينَتِنَا * وَيَجْعَلُوا حَدّاً فِي الْيَهُودِيَّةِ وَأُورُشَلِيمَ
10 * فَأَيْسِي نَقُولُ بَعْدَ هَذَا يَا رَبَّنَا * إِنَّنَا تَرَكْنَا وَصَايَاكَ * الَّتِي أَعْطَيْتَنَا وَأَرْسَلْتَهَا عَلَى يَدَيْ
11 عَبِيدِكَ الأَنْبِيَاءِ * وَقُلْتَ أَنَّ الأَرْضَ الَّتِي تَدْخُلُونَ لِتَرِثُوهَا * هِيَ نَجِسٌ بِانْفِعَالِ شُعُوبِ الأُمَمِ
لاِبْتِعَادِهِمْ * الَّتِي قَدْ مَلَؤُهَا مِنْ فَمٍ إِلَى فَمٍ مِنْ دَنَسِهِمْ * وَالآنَ فَلاَ تُعْطُوا بَنَاتِكُمْ لِبَنِيهِمْ *
12 وَمِنْ بَنَاتِهِمْ فَلاَ تَأْخُذُوا لِبَنِيكُمْ * وَلاَ تُصَاحِبُوهُمْ إِلَى الأَبَدِ * لِكَيْ تَقْوَوْا وَتَأْكُلُوا خَيْرَاتِ
الأَرْضِ * وَتُوَرِّثُوهَا لِبَنِيكُمْ إِلَى الأَبَدِ * فَبَعْدَ مَا جَاءَنَا هَذَا بِخَطَايَانَا الْفَاحِشَةِ الْعَظِيمَةِ * لأَنَّ
13 لَيْسَ مِثْلُكَ يَا إِلَهَنَا * أَنَّكَ رَفَعْتَ آثَامَنَا وَخَلَّصْتَنَا * وَإِذَا رَجَعْنَا وَبَرَكْنَا عَهْدَكَ وَبَرَوْجَنَا مِنْ
14 شُعُوبِ الأَرْضِ * فَلاَ يَتِمُّ غَضَبُكَ فِينَا * لَيْلاً تُسْبِغْنَا وَتُسَلِّمْنَا * يَا رَبَّ إِلَهَ إِسْرَائِيلَ أَنْتَ الْعَدْلُ *
15 أَنَّكَ أَسْبَغْتَنَا إِلَى يَوْمِنَا هَذَا * هُوَذَا نَحْنُ بَيْنَ يَدَيْكَ بِخَطَايَانَا * وَلَيْسَ وُقُوفٌ بَيْنَ يَدَيْكَ
عَلَى هَذَا *

* الْفَصْلُ الْعَاشِرُ *

1 * فَلَمَّا دَعَا عَزْرَا وَطَلَبَ بَاكِيًا مُصَلِّيًا بَيْنَ يَدَيْ بَيْتِ اللهِ * اجْتَمَعَ إِلَيْهِ جَمَاعَةٌ مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ كَثِيرَةٌ جِدًّا * مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْغِلْمَانِ * فَبَكَى جَمِيعُ النَّاسِ وَارْتَفَعَ عَلَيْهِمْ
2 * فَأَجَابَ شَاخَنِيَاسُ ابْنُ أَنَائِيلَ مِنْ بَنِي إِيلاَمَ فَقَالَ لِعَزْرَا * نَحْنُ خَالَفْنَا إِلَهَنَا وَأَجْلَسْنَا نِسَاءً
غَرِيبَاتٍ مِنْ شُعُوبِ الأَرْضِ * فَالآنَ لإِسْرَائِيلَ عَلَى هَذَا صَبْرٌ * فَلْنُعَاهِدِ الإِلَهَ بِعَهْدٍ لِنُخْرِجَ جَمِيعَ
3 النِّسَاءِ وَكُلَّمَا وُلِدَ مِنْهُنَّ كَمَا شِيتَ * فَمْ فَافْرِضْهُمْ بِوَصَايَا إِلَهِنَا * وَلْيَكُنْ كَنَامُوسِ الْكَلِمَةِ
4 عَلَيْكَ * وَنَحْنُ مَعَكَ * فَتَقَوَّ وَافْعَلْ *

At nunc miserere nostri ex justitia O Domine 8
ac Deus noster, & reserva nos saluti, confirma nos in loco sanctitatis tuæ,
illumina oculos nostros O Domine noster,
erudi nos, & recrea nos è servitute no-
stra. Nam servi tui sumus, ideo non re- 9
jecisti nos in servitute nostra O Domine
ac Deus noster; sed avertisti eam, & di-
misisti nos per gratiam apud reges Per-
sidis, & vivificâsti nos: præterea in ani-
mum eorum indidisti ut ædificarent do-
mum Dei nostri, ut restaurarent ruinas
urbis nostræ, & fossâ munirent Judæam
& Jerusalem. Quid ergò diceremus post 10
hæc O Domine noster? quum deseruerimus præcepta tua, Quæ tradidisti no- 11
bis & misisti per servos tuos prophetas, ac
dixisti; Terra quam ingressuri estis ad
possidendũ, perversa est ob perversitatem
populorum gentilium, propter recessum
eorum à pietate; quippe jam repleverint
eam ab ore ad os impuritatibus suis.
Quapropter ne dederitis filias vestras 12
filiis eorum, & è filiabus eorum ne sum-
pseritis pro filiis vestris, néve pacem ine-
atis cum eis in æternum: ut confortemi-
ni, & comedatis bona terræ, eamque te-
statam relinquatis filiis vestris in perpe-
tuum. Postquam hæc nobis evenerunt 13
propter peccata nostra turpissima & gra-
vissima; quia non est tibi similis O Deus
noster, abstuliisti scelera nostra, & liberâsti
nos. Et licèt averti dereliquimus fœdus 14
tuum, & matrimonium contraximus cum
populis terræ; non tamen exhausta est in
nos ira tua, ne nos omnino consumeres, sed
servares nos. O Domine Deus Israelis, tu 15
justissimus es, quandoquidem servâsti nos
ad præsentem usque diem, ecce nos coram
te sumus in peccatis nostris, licèt non sit
subsistendi coram te modus hujus rei
causâ.

CAP. X.

Quum autem orâsset Ezra, precesque 1
fudisset plorans & deprecans coram do-
mo Dei, convenit ad eum cœtus valde
magnus Israelitarum, virorum, mulierum,
& puerorum, & fleverunt omnes homi-
nes, elevatusque est ejulatus eorum. Tunc 2
respondens Sechanias filius Auajelis de
filiis Ilam, dixit ad Ezram; Nos præva-
ricati sumus in Deum nostrum, cohabitare
facientes mulieres alienigenas de populis
terræ: attamen Israeli hac in re dilatio
concedi potest. Nunc ergò fœdere obstrin- 3
gamus nos erga Deum nostrum, ejecturos
nos mulieres omnes & quotquot nati sunt
ex eis, prout optes. Surge jam, cosque per-
terre præceptis Dei nostri: Et fiat secun- 4
dùm legem verbi tibi impositi: & nos
aderimus tibi: confortare & fac.

עזרא : י

Versio VULG. LAT.

juraverunt Et .hoc verbū ſecūdùm *faciendum ad* ,Iſrael omnē & ,Levitarum ,ſacerdotum principes adjuravit & ,Hezra ſurrexit Et

5 וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֵת שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבֵעוּ׃

non panem ,illuc abiit Et .Eljaſib filii Jehochanan cubiculum ad abiit & ,Dei domus *faciebus* à Hezra ſurrexit Et

6 וַיָּקָם עֶזְרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ אֶל־לִשְׁכַּת יְהוֹחָנָן בֶּן־אֶלְיָשִׁיב וַיֵּלֶךְ שָׁם לֶחֶם לֹא

,Jehudah *in* vocem fecerunt tranſire Et .tranſmigrationis prævaricatione ſuper *lugens nam* :bibit non aquam & ,comedit

7 אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה כִּי מִתְאַבֵּל עַל־מַעַל הַגּוֹלָה׃ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בִּיהוּדָה

,diebus tribus in venerit non qui omnis Et .Jeruſalaim *ſe congregandum ad* ,tranſmigrationis filiis omnibus Jeruſalaim &

8 וּבִירוּשָׁלִַם לְכָל־בְּנֵי הַגּוֹלָה לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלִָם׃ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים

.tranſmigrationis cœtu à ſeparabitur ipſe & :ejus ſubſtantia omnis *anathema erit* ,ſeniorum & ,principum conſilium juxta

כְּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים יֻחְרַם כָּל־רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה׃

:menſis viceſima in ,nonus menſis *Ipſe* .*dies tres* intra Jeruſalaim Binjamin & ,Jehudah viri omnes ſunt cōgregati Et

9 וַיִּקָּבְצוּ כָל־אַנְשֵׁי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְרוּשָׁלִַם לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הוּא חֹדֶשׁ הַתְּשִׁעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ

,ſacerdos Hezra ſurrexit Et .*pluviis præ* & ,*verbo ſuper* trementes Dei domus platea in populus omnis ſederūt &

10 וַיֵּשְׁבוּ כָל־הָעָם בִּרְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים מְרַעִדִים עַל־הַדָּבָר וּמֵהַגְּשָׁמִים׃ וַיָּקָם עֶזְרָא הַכֹּהֵן

date nunc Et .Iſrael delicto *ſuper addendum ad* ,alienigenas uxores *feciſtis habitare* & ,eſtis prævaricati Vos :eos ad dixit &

11 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מְעַלְתֶּם וַתֹּשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל־אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה תְּנוּ

.alienigenis uxoribus ab & ,terræ populis à ſeparamini & :ejus voluntatē facite & ,veſtrorū patrum Deo Domino confeſſionē

תוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וּמִן־הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת׃

multus populus Sed .faciendum ad nobis *ſuper* tuū verbū ſecundā Sic :magna voce dixerunt & ,*conſcio* omnis reſponderunt Et

12 וַיַּעַנוּ כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל כֵּן כִּדְבָרֶיךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃ אֲבָל הָעָם רַב

13 *prævaricandum ad multiplicavimus* quia ,duorum neque ,unius diei non opus & :foris ſtandū ad vis non &,pluviarū temp' &

וְהָעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי־הִרְבִּינוּ לִפְשֹׁעַ

,alienigenas uxores *fecit habitare* qui noſtris urbibus in qui omnis & ,cœtu univerſo in noſtri principes obſecro Stent .hoc verbo in

בַּדָּבָר הַזֶּה׃ יַעַמְדוּ־נָא שָׂרֵינוּ לְכָל־הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ הַהֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת

14 noſtri Dei *naſi iram avertendum* ad uſque ejus judices & ,*civitatis & civitatis* ſeniores eis cum & ,ſtatutis temporibus in veniat

וּבָא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים וְעִמָּהֶם זִקְנֵי־עִיר וְעִיר וּשְׁפְטֶיהָ עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף־אֱלֹהֵינוּ

Meſullam & ;hoc ſuper *ſteterunt* Tichvah filius Jachzeiah & ,Haſael filius Jonathan Veruntamen .hoc *verbum ad uſque* nobis à

מִמֶּנּוּ עַד לַדָּבָר הַזֶּה׃ אַךְ יוֹנָתָן בֶּן־עֲשָׂהאֵל וְיַחְזְיָה בֶן־תִּקְוָה עָמְדוּ עַל־זֹאת וּמְשֻׁלָּם

15 *capita* viri ,ſacerdos Hezra ſunt ſeparati & ,tranſmigrationis filii ſic fecerunt Et .eos adjuverunt Levites Sabbethai &

וְשַׁבְּתַי הַלֵּוִי עָזְרָם׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן אַנְשֵׁי רָאשֵׁי

16 .*verbum quærendum ad* ,decimi menſis una die in ſederunt & ,nomina per ipſi univerſi & ,ſuorū patrum domū per *patrum*

הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לְדָרְשׁ הַדָּבָר׃

filiis de *eſt inventi* Et .primi menſis *unum* diem ad uſque alienigenas uxores duxerunt qui viris omnib' in perfecerūt Et

17 18 וַיִּכְלוּ בְכָל־אַנְשִׁים הַהֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּמָּצְאוּ מִבְּנֵי

,Elihezer & ,Mahaſeiah ;ejus fratrum & ,Joſadach filii Jeſuah filiis de ,alienigenas uxores *fecerunt habitare* qui ſacerdotum

הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה וְאֱלִיעֶזֶר

.ſuo delicto *ſuper pecoris arietem* delinquentes & :ſuas uxores *educendum ad* ,ſuā manum dederunt Et .Ghedaliah & Jarib &

19 וְיָרִיב וְגְדַלְיָה׃ וַיִּתְּנוּ יָדָם לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וַאֲשֵׁמִים אֵיל־צֹאן עַל־אַשְׁמָתָם׃

Surrexit ergò Eſdras, & adjuravit principes Sacerdotum et Levitarum,et omnem Iſrael,ut facerent ſecundùm verbum hoc,& juraverunt. Et ſurrexit Eſdras ante domum Dei,& abiit ad cubiculum Johanan filii Eliaſib,et ingreſſus eſt illuc, panem non comēdit,& aquam non bibit: lugebat enim tranſgreſſionem eorum,qui venerant de captivitate. Et miſſa eſt vox in Juda & in Jeruſalem omnibus filiis tranſmigrationis, ut congregarentur in Jeruſalem: Et omnis qui non venerit in tribus diebus juxta conſilium principum & ſeniorum, auferetur univerſa ſubſtantia ejus, & ipſe abjicietur de cœtu tranſmigrationis. Convenerunt igitur omnes viri Juda & Benjamin in Jeruſalem tribus diebus, ipſe eſt menſis nonus, vigeſimo die menſis: & ſedit omnis populus in platea domûs Dei, trementes pro peccato,& pluviis. Et ſurrexit Eſdras ſacerdos, & dixit ad eos; Vos tranſgreſſi eſtis,& duxiſtis uxores alienigenas, ut adderetis ſuper delictum Iſrael. Et nunc date confeſſionem Domino Deo patrum veſtrorum,& facite placitum ejus,& ſeparamini à populis terræ,& ab uxoribus alienigenis. Et reſpondit univerſa multitudo,dixitque voce magnâ; Juxta verbū tuum ad nos,ſic fiat. Veruntamen quia populus multus eſt,& tempus pluviæ,& non ſuſtinemus ſtare foris,& opus non eſt diei unius vel duorū,(vehementer quippe peccavimus in ſermone iſto,) Conſtituantur principes in univerſa multitudine: & omnes in civitatibus noſtris qui duxerunt uxores alienigenas,veniant in temporibus ſtatutis,& cum his ſeniores per civitatem & civitatem, & judices ejus, donec avertatur ira Dei noſtri à nobis ſuper peccato hoc. Igitur Jonathan filius Azahel, & Jaaſia filius Thecue,ſteterunt ſuper hoc, & Meſollam & Sebethai Levites adjuverunt eos: Fecerúntque ſic filii tranſmigrationis. Et abierunt,Eſdras Sacerdos, & viri principes familiarum, in domos patrum ſuorum, et omnes per nomina ſua, et ſederunt in die primo menſis decimi ut quærerent rem. Et conſummati ſunt omnes viri,qui duxerant uxores alienigenas, uſque ad diem primam menſis primi. Et inventi ſunt de filiis ſacerdotum qui duxerant uxores alienigenas. De filiis Joſue filii Joſedec, et fratres ejus,Maaſia, & Eliezer, & Jarib, & Godolia. Et dederunt manus ſuas ut ejicerent uxores ſuas, & pro delicto ſuo arietem de ovibus offerrent.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܡܥܡܪ ܚܙܐ ܫܦܝܪ : ܘܐܡܝܢ ܚܫܒ ܚܫܒܬ ܡܫܝܚ ܘܡܫܝܚ ܙܥܘܪ ܘܫܡܥ ܚܫܒ 5

* Surgens itaq, Ezra ſcriba adjuravit ſeniores ſacerdotū & Levitarum, totúmque Iſraelem ad faciendum juxta decretum iſtud; & jurârunt. Deinde ſurrexit Ezra ſcriba à conſpectu domûs Domini, contulítque ſe ad exedras Johannis filii Eliaſæi, & conſedit ibi: panem non comedit, nec aquam bibit, quia mœſtus erat ob crimen populi. Tum promulgârunt ſacerdotes per Judæam & Jeruſalem perque omnes filios captivitatis, ut accederent ad urbem Jeruſalem: Quicunque verò non veniret intra triduum, fieret ei ſecundùm conſilium ſeniorum & principum, devoverentur facultates ejus, & ipſe ſepararetur à populo Iſraelitico. Quare confluxerunt omnes homines Judæ & Benjamin ad Jeruſalem intra triduum, menſe nono, decimâ *die* menſis: adeóque confluxit totus Dei populus, timentes atque trementes propter hanc rem. Tunc ſurgens Ezra ſacerdos, ait illis; Vos perfide egiſtis in Deum, ſumentes uxores extraneas, & accumulantes peccata Iſraelis. Jam date laudemDomino Deo patrum veſtrorum, & facite voluntatem ejus, & ſeparate vos à populis terræ, & ab uxoribus extraneis. Reſpondit univerſus populus, & dixerunt ad Ezram elatâ voce; Optimi ſunt ſermones tui ad nos, & quicquid præſcribis nobis, proculdubiò facere non recuſamus. Verùm nunc populus copioſus eſt, & tempus pluvium, nec poſſumus conſiſtere in platea: adhæc opus hoc non eſt unius diei aut duorum, quia plurima ſunt hac in re peccata noſtra. Sed ſurgant ſeniores noſtri, totúſque populus, & quotquot ſunt in civitatibus noſtris, qui domū admiſerunt uxores extraneas; & veniant tempore orationis, & unà cum eis ſeniores civitatum, & civitates ipſæ cum judicibus ſuis: donec avertant à nobis iram Dei noſtri, circa juramentum iſtud. Jonathan ergò filius Emanuelis, & Nahzia filius Tecuæ, & Meſlam, præfuerunt huic negotio; & Mathai Levita fuit coadjutor eorum: Et ita fecerunt filii captivitatis. Separavítque Ezra ſacerdos viginti viros primarios patres, juxta paternas familias ſuas; & omnes nominibus expreſſi fuerunt: ſederúntque die primo menſis decimi, ut rem examinarent. Et cùm abſolviſſent *rem* omnium virorum qui admiſerant uxores alienigenas, uſque ad diem primum menſis primi: Deprehenſi ſunt è filiis ſacerdotum, qui domum admiſerant uxores alienigenas; è filiis Jeſu filii Joſedec & fratribus ejus, Maaſia, & Eliazar, Jonadab, & Gedalia: Sed etiam iſti obtemperârunt ut ejicerent uxores ſuas, et obtulerunt arietes ovinos pro peccatis ſuis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέστη (ζ) Ἔσδρας, καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ἱερεῖς, καὶ Λευίτας, καὶ πάντα Ἰσραὴλ, τοῦ ποιῆ-
6 σαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ὤμοσαν. Καὶ ἀνέστη (η) Ἔσδρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη
εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωανὰν υἱοῦ Ἐλισοὺβ, καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγεν, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ὅτι
7 τῇ ἀσωθεσίᾳ τῶν (θ) ἀποικίας. Καὶ παρώξυναν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν (ι) Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς
8 ἀποικίας, τοῦ συναχθεισθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ. Πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας, (ι) ὡς ἡ βουλὴ
τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διασκεδασθήσεται ἀπὸ
9 ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς
ἡμέρας· οὗτος ὁ μὴν ὁ (κ) ἔνατος. ἐν εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου
10 τοῦ θεοῦ (λ) ἀπὸ τροχύσου ἀνθρὼ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος. Καὶ ἀνέστη (μ) Ἔσδρας ὁ
ἱερεὺς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι
11 ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ. Καὶ νῦν δότε αἶνεσιν (ν) κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ
12 ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ διασάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶσα ἡ
13 ἐκκλησία, καὶ εἶπαν, Μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά σου ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι. Ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς, καὶ ὁ καιρὸς χει-
μερινὸς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις στῆναι ἔξω· καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο, ὅτι ἐπληθύ-
14 νθημεν τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. Στήτωσαν δὴ (ξ) ἄρχοντες ἡμῶν, (ο) καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πό-
λεσιν ἡμῶν ὃς ἐκάθισε γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν, καὶ μετ' αὐτῶν
πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως, καὶ κριταὶ, τοῦ ἀποστρέψαι (π) ὀργὴν θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν, περὶ τοῦ
15 ῥήματος τούτου. Πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ, καὶ Ἰαζίας υἱὸς (ρ) Θεκωὲ μετ' ἐμοῦ περὶ τούτου· καὶ (σ)
16 Μεσολλὰμ, καὶ Σαββαθαὶ ὁ Λευίτης βοηθῶν αὐτοῖς. Καὶ ἐποίησαν ἕτως (τ) υἱοὶ τῆς ἀποικίας. καὶ
διεχώρισεν (υ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς, καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν (φ) τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες (χ) ἐν ὀνό-
17 μασιν, ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. Καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν
18 ἀνδράσιν, οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. Καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱ-
ῶν τῶν ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) Μα-
19 ασία, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἰαρὶβ, καὶ Γαδαλία· Καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν,
καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν.

5 Et surrexit Esdras, & adjuravit principes, (g) sacerdotes, & Levitas,
& omnem Israel, faciendi juxta verbum hoc. Et jurâverunt. Et surre-
6 xit Esdras à facie domûs Dei: & ivit in gazophylacium Joanan filii
Elisub: & ivit illuc: panem non manducavit, & aquam non bibit:
quoniam lugebat super prævaricatione transmigrationis. Et transmiserunt
7 vocem in Juda, & in Hierusalem, omnibus filiis transmigrationis,
8 ut congregentur in Hierusalem. Omnis qui non venerit ad tres dies, sic-
ut consilium principum, & seniorum; anathemabitur omnis substantia ejus, & ipse separabitur ab ecclesia transmigrationis. Et convenerunt
9 omnes viri Juda, & Benjamin, in Hierusalem ad tres dies. Hic est
mensis nonus. In vigesima mensis sedit omnis populus in platea domûs
Dei præ (b) turbatione sua de verbo, & ab hyeme. Et surrexit Esdras
10 sacerdos, & dixit ad eos; Vos prævaricati estis, et habitare fecistis
uxores alienas ad apponendum super delictum Israel. Et nunc date laus-
11 dem Domino Deo patrum nostrorum, & facite, quod placitum in conspe-
ctu ejus, & separamini à populis terræ, & ab uxoribus alienis. Et re-
12 sponderunt omnis ecclesia, & dixerunt; (i) Magnum hoc verbum tuum
super nos ad faciendum. Sed populus multus, & tempus hybernum, &
13 non est facultas standi foris: & opus non in die uno, neque in duobus;
quoniam multiplicavimus injustè agere in verbo hoc. Stent nunc prin-
14 cipes (k) nostri, et ex omnibus, qui in civitatibus nostris, qui (l) habita-
re fecit uxores alienas, veniant ad tempora ex constitutionibus, & cum
eis seniores civitatis, & civitatis, & judices, ad avertendam iram fu-
roris Dei nostri à nobis de verbo hoc. Verùm Jonathan filius Asael, &
15 Jazias filius Thecoe (m) mecum de hoc: & Mesollam, & Sabbathai
Levita adjuvabant eos. Et fecerunt sic filii transmigrationis. Et secesse-
16 runt Esdras sacerdos, & viri principes patriarum (n) domûs, & omnes
in nominibus: quia reverterunt in die una mensis decimi ad exquiren-
dum verbum. Et compleverunt in omnibus viris, qui habitare fece-
17 rant uxores alienas usque ad diem unam mensis primi. Et inventi sunt
18 de filiis sacerdotum, qui habitare fecerant uxores alienas, de filiis Jesu
filii Josedec, & fratres ejus, Maasia, & Eliez, & Jarib, & Gedalia: Et dederunt manum suam ad emittendas uxores suas, & (o) delicti arietem ex ovibus pro delicto suo:
19

MS. A. (ζ) Εζεχιας, (η) Εζρας (θ) ἀποικεσίας. (ι) Ἱερουσαλημ * Πᾶς ὃς ἂν (ι) ὡς ἂν ἡ βουλὴ (κ) ἔνατος. (λ) ἀπὸ τοῦ τροχύσου (μ) Ἔζρας (ν) τῷ κυρίῳ θεῷ (ξ) οἱ
ἄρχοντες (ο) τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσιν (π) ὀργὴν θεοῦ ἡμῶν (ρ) Θεκουὲ (σ) * Μεσολλὰμ Καββαθαὶ (τ) οἱ υἱοὶ (υ) Ἔζρας (φ) τῶν οἴκων, (χ) ἐπ' ὀνό-
μασιν, (ψ) Μαασηία

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * فقام عزرا واستحلف الرؤساء والكهنة واللاويين وجميع اسرايل ان يفعلوا كذلك *
6 فحلفوا * وقام عزرا من قدام بيت الله * وذهب الى حرابة يوانان ابن اليسوب * فنزل ثم *
7 ولم ياكل خبزا ولم يشرب ماء لانه كان ناحا على انقلاب السبي * فصاحوا في
8 اليهودية واسرايل * كل من لم يجي الى بلنية ايام كما قالوا الاراكنة والمسيحة * فليتلعن *
9 وجميع ماله يفرز من كنيسة السبي * فاجتمع جميعا رجال يهودا وبنيامين في اورسليم
في تلك الثلثة ايام * وذلك الشهر التسع * في عشرين من الشهر * جلس جميع الشعب
10 في صحن بيت الله * ومن سكسهم لهذا الكلام والشدة * وقام عزرا الكاهن فقال لهم *
11 انتم خالفتم واجلستم النساء الغريبات * وزدتم اثما في اسرايل * فالآن اعطوا تسبحة لربنا
12 والهنا الاه ابائنا * واعملوا الرضا بين يديه * وافرزوا من شعوب الارض والنساء
13 الغريبات * فاجابت الجماعة جميعا وقالوا * عظيم هو كلامك علينا * ولكن فاعلين * ولكن
الناس كثير والزمان شات * وليس نقوا على الوقوف خارجا * والعمل ليس ليوم ولا اثنين *
14 لاننا قد اكثرنا في هذا الكلام * فليقوموا اراكنتنا ورؤساء الجماعة ورؤساء المدن *
فكل من كانت له مرءة غريبة فليبعدها * ويكون من زمان * ويكون معهم مسيحة
15 مدينة ومدينة وقضاه * ليردوا برجز الاهنا علينا في هذا الكلام * فاما يوانان ابن اسايل *
16 وياريا ابن تاقوا معي * ومسلام وسبا اللاوي يعينهما * ففعلوا كذلك بنو السبي *
فافرزوا عزرا الكاهن ورجال رؤساء القبايل والبيوت كلهم باسمائهم * لاننا رجعنا في
17 يوم واحد من الشهر * في اول راس الشهر العاشر * وطلبنا هذا الامر * فتموا في
18 جميع الرجال الذين تزوجوا الغريبات الى اول الشهر الاول * فاصابوا من بني
الكهنة ممن اجلس نساء الغريبات * من بني يسوا ابن يوساداق واخوته * ماسيا *
19 والعازر * واليازيب * وعداليا * فاعطوهم ايديهم ليخرجوهن اعي لنسائهم * وجعلوا كعادة
دنوبهم كبشا *

5 *Surrexit igitur Ezra, & juramento ob-*
ligavit principes, sacerdotes, Levitas, to-
tumque Israelem, se ita facturos: & ju-
raverunt. Deinde surgens Ezra à con-
6 *spectu domûs Dei, abiit in cellam Joa-*
nan filii Elisub, & mansit ibi: & non
comedit panem, neque bibit aquam, eò
quòd lugeret propter aversionem captivo-
rum. Et proclamaverunt in Judæa &
7 *Israel; Quicunque non venerit intra*
8 *tres dies, ut edixerunt principes & senio-*
res, anathema esto; & omnes facultates
ejus separantur ab ecclesia captivitatis.
Itaque congregati sunt simul homines
9 *Judæ & Benjamin in Jerusalem intra*
illos tres dies; idque mense nono. Vige-
simâ die mensis sedit universus populus
in platea domûs Dei, cum his qui concita-
verant eos ad ejusmodi facinus & cala-
mitatem. Tunc surrexit Ezra sacerdos,
10 *& dixit eis; Vos prævaricati estis, co-*
habitare facientes mulieres alienigenas,
& crimen auxistis in Israele. Sed
11 *nunc date laudem Domino ac Deo nostro,*
Deo patrum nostrorum, & facite quod
gratum est apud ipsum, & separate vos
à populis terræ & mulieribus alienigenis.
Respondit turba simul, & dixerunt;
12 *Magni ponderis est sermo tuus apud nos,*
13 *& nos executuri sumus. Verùm homi-*
nes multi sunt, & tempus hybernum, ne-
que possumus stare foris: & negotium hoc
non est unius diei neque duarum, quia
multi commisimus rem istam. Stent ergò
14 *principes nostri, primates cœtûs, & pri-*
mates urbium: & ubicunque habuerit
uxorem alienigenam, amoveat eam: veni-
ant autem certo tempore, sic quæ cum ea
seniores cujusque urbis & judices; ut
avertant iram Dei nostri à nobis in hoc
15 *negotio. Verùm Jonathan filius Asae-*
lis, & Jazias filius Tecoe mecum, &
Mosollam, atque Saba Levita adjuvabat
16 *eos: Et fecerunt sic filii captivitatis.*
Itaque separati sunt Ezra sacerdos, &
viri principes familiarum atque domo-
rum, omnes per nomina sua: nam reversi
sumus primâ die mensis, primo initio mensis
decimi, & negotium hoc perquisivimus.
17 *Et absolverunt negotium omnium viro-*
rum qui duxerant uxores alienigenas, ad
18 *initium mensis primi. Et inventi sunt è*
sacerdotum, ex iis scilicet qui admise-
rant uxores alienigenas, de filiis Jesu
filii Josedec, & fratribus ejus; Masi-
am, Eleazarum, Eliaribum, & Gedali-
19 *am: Qui dederunt illis manus suas ad*
ejiciendas illas, nempe, uxores suas: &
constituerunt secundùm consuetudinem
delictorum suorum, arietem.

נחמיה : א

20 filiis de Et .Huzzijah & ,Jechiel & ,Semahaiah & ,Eliah & ,Mahaſeiah ,Harim filiis de Et .Zebadiah & ,Chanani ,Immer filiis de Et
וּמִבְּנֵי אִמֵּר חֲנָנִי וּזְבַדְיָה׃ וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וְיְחִיאֵל וְעֻזִּיָּה׃ וּמִבְּנֵי
21 ipſe ,Chelaiah & ,Simhi & ,Jozabad ,Levitis de Et .Elhaſah & ,Jozabad ,Nethanel ,Iſmahel ,Mahaſeiah ,Eljohenai ,Paſchur
פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וַאֲלָעָשָׂה׃ וְמִן־הַלְוִיִּם יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא
23 .Uri & ,Thelem & ,Sallum janitoribus de & ,Eljaſib ,cantoribus de Et .Elihezer & ,Jehudah ,Pethachiah ,Chelithah
קְלִיטָא פְּתַחְיָה יְהוּדָה וְאֱלִיעֶזֶר׃ וּמִן־הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן־הַשֹּׁעֲרִים שַׁלֻּם וְטֶלֶם וְאוּרִי׃
24 filiis de Et .Benaiah & ,Malchijah & ,Elhazar & ,Mijamin & ,Malchijah & ,Jezijah & ,Ramiah ,Parhos filiis de ,Iſrael de Et
וּמִיִּשְׂרָאֵל מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה׃ וּמִיָּמִן וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה׃ וּמִבְּנֵי
26 ,Eljaſib ,Eljohenai ,Zatthu filiis de Et .Elijah & ,Jeremoth & ,Habdi & ,Jechiel & ,Zechariah ,Mathaniah ,Helam
עֵילָם מַתַּנְיָה וְכַרְיָה וְיְחִיאֵל וְעַבְדִּי וְיְרֵמוֹת וְאֵלִיָּה׃ וּמִבְּנֵי אֶלְיוֹעֵינַי אֶלְיָשִׁיב׃
28 ,Bani filiis de Et .Hathlai ,Zabbai ,Chananiah ,Jehochanan ,Bebai filiis de Et .Haziza & ,Zabad & ,Jeremoth & ,Mathaniah
מַתַּנְיָה וְיְרֵמוֹת וְזָבָד וַעֲוִיוָא׃ וּמִבְּנֵי בֵבִי יְהוֹחָנָן חֲנַנְיָה וְזַבַּי עֲתְלָי׃ וּמִבְּנֵי בָּנִי
29 ,Mahaſeiah ,Benaiah ,Chelal & ,Hadna ,Moab-Pachath filiis de Et .Jeramoth ,Seal & ,Jaſub ,Hadaiah & ,Malluch ,Meſullam
מְשֻׁלָּם מַלּוּךְ וְעֵדָיָה יָשׁוּב וּשְׁאָל יְרֵמוֹת׃ וּמִבְּנֵי פַּחַת מוֹאָב עַדְנָא וּכְלָל בְּנָיָה מַעֲשֵׂיָה׃
31 ,Binjamin .Simhon ,Semahaiah ,Malchijah ,Iſijah ,Elihezer ,Charim filiis Et .Menaſſeh & ,Binnui & ,Beſalel ,Mathaniah
מַתַּנְיָה בְּצַלְאֵל וּבִנּוּי וּמְנַשֶּׁה׃ וּבְנֵי חָרִם אֶלְיעֶזֶר יִשִׁיָּה מַלְכִּיָּה׃ שְׁמַעְיָה שִׁמְעוֹן׃ בִּנְיָמִן
33 .Simhi ,Menaſſeh ,Jeremai ,Eliphelet ,Zabad ,Matthatthah ,Matthenai ,Chaſum filiis De .Semariah ,Malluch
מַלּוּךְ שְׁמַרְיָה׃ מִבְּנֵי חָשֻׁם מַתְּנַי מַתַּתָּה זָבָד אֱלִיפֶלֶט יְרֵמַי מְנַשֶּׁה שִׁמְעִי׃
35 .Eljaſib ,Meremoth ,Vaniah .Cheluhu ,Bediah ,Benaiah .Uel & ,Hamram ,Mahadai ,Bani filiis De
מֵרֵמוֹת וַעֲנִיָּה׃ מִבְּנֵי בָנִי מַעֲדַי עַמְרָם וְאוּאֵל׃ בִּנְיָה בְדְיָה כְּלוּהִי׃ וַעֲנִיָּה מַרְמוֹת אֶלְיָשִׁיב׃
37 .Hadaiah & ,Nathan & ,Selemiah Et .Simhi ,Binnui & ,Bani Et .Jahaſai & ,Mathnai ,Mathaniah
מַתַּנְיָה מַתְנַי וְיַעֲשָׂו׃ וּבָנִי וּבְנוֹי שִׁמְעִי׃ וְשַׁלְמְיָה וְנָתָן וַעֲדָיָה׃
40 ,Nebo filiis De .Joſeph ,Amariah ,Sallum .Semariah ,Selemiahu & ,Hazarel .Sarai ,Saſai ,Machnadebai
מַכְנַדְבַּי שֵׁשַׁי שָׂרַי׃ עֲזַרְאֵל וְשֶׁלֶמְיָהוּ שְׁמַרְיָה׃ שַׁלּוּם אֲמַרְיָה יוֹסֵף׃ מִבְּנֵי נֵבוֹ
42 eſt & ,alienigenas uxores acceperunt hi Omnes .Benaiah ,Joel & ,Jadau ,Zebinah ,Zabad ,Mathithiah ,Jehiel
יְעִיאֵל מַתִּתְיָה זָבָד וְזִבִינָא יַדּוֹ וְיוֹאֵל בְּנָיָה׃ כָּל־אֵלֶּה נָשְׁאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וַיֵּשׁ
44 filios poſuerunt & ,mulieres eis ex
מֵהֶם נָשִׁים וַיְשִׁימוּ בָּנִים׃

Verſio VULG. LAT.

Et de filiis Emmer, Hanani, & Zebedia. Et de filiis 20 21
Harim, Maaſia, et Elia, & Semeia, et Jehiel, & Ozias.
Et de filiis Pheshur, Elioenai, Maaſia, Iſmael, Natha- 22
nael, Jozabed, et Elaſa. Et de filiis Levitarum, Jo- 23
zabed, & Semei, et Celaia, ipſe eſt Calita, Phataia, Ju-
da, & Eliezer. Et de cantoribus, Eliaſib. Et de janitori- 24
bus, Sellum & Telem, et Uri. Et ex Iſrael, de filiis Pha- 25
ros, Remeia, et Jezia, & Melchia, & Miamin, et Elie-
zer, & Melchia, & Banea. Et de filiis Ælam, Matha- 26
nia, Zacharias, & Jehiel, & Abdi, & Jerimoth, et Elia.
Et de filiis Zethua, Elioenai, Eliaſib, Mathania, & Je- 27
rimuth, & Zabad, & Aziza. Et de filiis Bebai, Johanan, 28
Hanania, Zabbai, Athalai. Et de filiis Bani, Moſollam, 29
& Melluc, & Adaia, Jaſub, & Saal, & Ramoth. Et de 30
filiis Phahath, Moab, Edna, & Chalal, Banaias, &
Maaſias, Mathanias, Beſeleel, Bennui, & Manaſſe. Et de 31
filiis Heré, Eliezer, Joſue, Melchias, Semeias, Simeon,
Benjamin, Maloch, Samarias. Et de filiis Haſom, Ma- 32 33
thanai, Mathatha, Zabad, Eliphelet, Jermai, Manaſſe,
Semei. De filiis Bani, Maaddi, Amram, et Uel, Ba- 34 35
neas, & Badaias, Cheliau, Vania, Marimuth, & 36
Eliaſib, Mathanias, Mathanai, & Jaſi, Et Bani, & 37 38
Bennui, Semei, Et Salmias, & Nathan, & Adaias, 39
Et Mechnedebai, Siſai, Sarai, Ezrel, & Selemiau, 40 41
Semeria, Sellum, Amaria, Joſeph. De filiis Nebo, 42 43
Jehiel, Mathathias, Zabad, Zabina, Jeddu, et Joel, &
Banaia. Omnes hi acceperant uxores alienigenas, 44
& fuerunt ex eis mulieres, quæ pepererant filios.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܒܢܝ ܥܡܝܪ ܚܢܢܝ ܘܙܟܪܝܐ ܘܒܢܝ ܚܪܡ ܥܣܝܐ ܐܠܝܐ ܫܡܥܝܐ ܐܝܟܝܐ ܘܥܙܝܐ׃ 20
21
22 ܐܫܝܒܐܠ ܐܚܝܐ ܘܒܢܝ ܦܫܚܘܪ ܐܠܝܥܝܢܝ ܘܥܣܝܐ ܐܫܡܥܐܠ ܢܬܢܐܝܠ ܘܝܘܙܒܕ ܐܠܦܠ׃
23 ܘܡܢ ܠܘܝܝܐ ܝܘܙܒܕ ܫܡܥܝ ܩܠܝܬܐ ܗܘ ܩܠܝܛܐ ܦܬܚܝܐ ܝܗܘܕܐ ܘܐܠܝܥܙܪ׃ ܘܡܢ
24 ܡܪܢܝ ܐܠܝܫܝܒ ܘܡܢ ܫܥܪܝܐ ܫܠܡ ܛܠܡ ܘܐܘܪܝ׃ ܘܡܢ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܢܝ ܦܪܥܫ
25 ܪܡܝܐ ܘܝܙܝܐ ܘܡܠܟܝܐ ܘܡܝܡܢ ܘܐܠܥܙܪ ܘܡܠܟܝܐ ܘܒܢܝ׃ ܘܒܢܝ ܥܝܠܡ
26 ܡܬܢܝܐ ܙܟܪܝܐ ܘܝܚܝܐܝܠ ܘܥܒܕܝ ܘܝܪܡܘܬ ܘܐܠܝܐ׃ ܘܒܢܝ ܐܠܝܥܝܢܝ
27 ܐܠܝܫܝܒ ܡܬܢܝܐ ܘܝܪܡܘܬ ܙܒܕ ܥܙܝܙܐ׃ ܘܒܢܝ ܒܒܝ ܝܘܚܢܢ
28 ܚܢܢܝܐ ܙܒܝ ܥܬܠܝ׃ ܘܒܢܝ ܒܢܝ ܡܫܠܡ ܡܠܘܟ ܥܕܢܐ ܣܥܐܠ ܪܡܘܬ׃
29 ܘܒܢܝ ܦܚܬ ܡܘܐܒ ܥܕܢܐ ܟܠܠ ܒܢܝܐ ܡܥܣܝܐ ܒܢܝܐ ܒܣܠܐܝܠ ܒܢܝ
30 ܗܢܐ ܘܒܢܝ ܚܪܡ ܐܠܝܥܙܪ ܝܫܘܒ ܫܐܠ ܪܡܘܬ׃ ܘܒܢܝ ܦܚܬ
31 ܡܘܐܒ ܝܫܘܥ ܘܝܘܐܒ ܒܢܝ ܙܬܘ ܫܟܢܝܐ ܥܕܝܢ ܐܠܡ ܒܢܝ ܒܢܝ
32 ܒܢܝ ܒܝܓܘܝ ܥܕܝܢ׃ ܘܒܢܝ ܥܕܢܝ ܫܡܥܝ ܫܠܡܝܐ ܡܪܘܬ ܒܥܠ ܒܢܝ
33 ܡܠܟܝܐ ܚܪܡ ܥܒܕܝ ܫܡܥܝܐ ܡܬܬܝܐ׃ ܘܒܢܝ ܚܫܡ ܡܬܢܝ ܡܬܬܐ ܙܒܕ
34 ܐܠܝܦܠܛ ܝܪܡܝ ܡܢܫܐ ܫܡܥܝ׃ ܘܒܢܝ ܒܢܝ ܡܗܕܝ ܥܡܪܡ ܐܘܐܝܠ׃
35 ܫܠܘܗܝ ܒܕܝܐ ܒܢܝܐ׃ ܡܪܡܘܬ ܥܙܝܐ ܡܬܢܝ ܒܢܝ ܒܒܝ ܐܬܠܝ׃
36 ܘܒܢܝ ܒܢܝ ܥܕܝ ܡܥܕܝ ܘܐܘܐܝܠ׃ ܒܢܝܐ ܒܕܝܐ ܟܠܘܗܝ׃ ܘܒܢܝ ܚܫܡ
37 ܥܙܪܐܝܠ ܫܠܡܝܐ ܐܒܕܝ ܢܬܢ ܝܕܘ׃ ܘܒܢܝ ܒܢܝ ܣܠܡܝܐ ܡܬܬܝܐ
38 ܙܬܘ ܒܢܝ ܒܢܝ ܐܕܘܠܡ ܡܥܣܝܐ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ
39 ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ
40 ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ
41 ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ
42
43 ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ ܒܢܝ
44

E filiis Amir, Hanani & Zecharia, E fi- 20
liis Haram, Maaſia, Elia, Semaia, Ha- 21
nanael, & Ozia. E filiis Phashor, Ilion, 22
& Maaſia, Semael, Nathaniel, Jozabar;
& Elaaſa. E Levitis, Chozbar, & Se- 23
mei, Kelza, Kelta, Pethahia, Juda, &
Eliazar. E miniſtris, Eliſaa: & è janito- 24
ribus, Selimo, Atlam, & Udi. Ex Iſrae- 25
litis; de filiis Paroos, Jeremia, Izania,
Melachia, Benjamin, Laazir, Melachia,
Benaia. E filiis Ilam, Nethania, Zecharia, 26
Naiael, Abdi, Jarmuth, Elihu. E filiis 27
Zithærorum, Elihenai, Eliſab, Nethania,
Jarmuth, Zebur, Ozia. E filiis Babi, Jo- 28
hannes, Hanania, Zabi, Athli. E filiis Ba- 29
chi; è Taſlom, Meloch, Ozia, Joſab, Saul,
& Jarmuth. E filiis dominatûs Moabi, 30
Gedalia, Chelal, Benaia, Maaſia, Metha-
nia, Baſliel, & filii ejus, filii Manaſſe.
E filiis Horam, Eliazar, Melachia, Anſu, 31
Semaia, Simeon, Benjamin, Meloch, Se- 32
maia. E filiis Heſom, Mathni, Methitha, 33
Zochar, Eliphelet, Charmi, Manaſſe, &
Semei. E filiis Bachi, Moadai, Amram, 34
Joel, Et Benaia filius Chelihu, Nehael, 35
Meremoth, Eliſab, Methania, Mathni, 36
Uthi; Et filii filiorum ejus, Semei, Se- 37
lamia, Nathan, Azaria, Mechizab, Si- 38
ſai, Sarai, Ardaël, Semaria, Salum, 39
Amaria, & Joſeph. E filiis Nebo, Ne- 40
buel, Mathitha, Zachor, Zebina, Joel, 41
& Benaia. Omnes iſti duxerant uxores 42
alienigenas: & verò ex ipſis quidam filios 43
genuerant. 44

ספר נחמיה : א

CAP. I. א

venit Et .*metropoli* Suſan in eram ego &, vigeſimo anno Chiſleu menſe in, fuit Et .Chachaliah filii Nechemiah Verba
דִּבְרֵי נְחֶמְיָה בֶּן־חֲכַלְיָה וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ־כִּסְלֵו שְׁנַת עֶשְׂרִים וְאָנִי הָיִיתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ וַיָּבֹא
ex remanſerant qui ,evaſione *Jehudæis ſuper eos regnavi* & ,Jehudah de viri & ipſe ,meis fratrib⁹ è unus ,Chanani
חֲנָנִי אֶחָד מֵאַחַי הוּא וַאֲנָשִׁים מִיהוּדָה וָאֶשְׁאֲלֵם עַל הַיְּהוּדִים הַפְּלֵיטָה אֲשֶׁר־נִשְׁאֲרוּ מִן־
malo in provincia in ib captivitate de remanſerunt qui Reſidui :mihi dixerunt Et .Jeruſalaim *ſuper* & ,captivitate
הַשִּׁבְי וְעַל־יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמְרוּ לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִן־הַשִּׁבְי שָׁם בַּמְּדִינָה בְּרָעָה
igni in ſunt combuſtæ ejus portæ & ,*diruptum* Jeruſalaim murus & ;opprobrio in & ,magno
גְדֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מְפֻרֶצֶת וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ׃

Verſio VULG. LAT.
LIBER NEHEMIÆ,
Qui & ESDRÆ SECUNDUS dicitur.
CAP. I.

VErba Nehemiæ filii Helchiæ. Et factum eſt in menſe 1
Caſleu, anno vigeſimo, & ego eram in Suſis caſtro, Et 2
venit Hanah iunus de fratribus meis, ipſe & viri ex Juda:
& interrogavi eos de Judæis, qui remanſerant & ſuperе-
rant de captivitate, & Jeruſalem. Et dixerunt mihi; Qui 3
remanſerûnt, & relicti ſunt de captivitate ibi in provincia,
in affliction magna ſunt, & in opprobrio: & murus Jeru-
ſalem diſſipatus eſt, & portæ ejus combuſtæ ſunt igni.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܣܦܪ ܢܚܡܝܐ ܐ * ܩܠܠܐ * ܒ *

1 ܐܝܬ ܡܠܝ ܢܚܡܝܐ ܒܪ ܚܟܠܝܐ ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܠܩܣܠܘ ܒܬܫܥ ܒܣܝܢ ܐܝܬ ܐܢܐ
2 ܒܫܘܫܢ ܒܝܪܬܐ׃ ܘܐܬܐ ܚܢܢܝ ܚܕ ܡܢ ܐܚܝ ܗܘ ܘܓܒܪܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܘܫܐܠܬ ܠܗܘܢ ܥܠ
3 ܝܗܘܕܝܐ ܕܫܐܪ ܕܐܫܬܐܪ ܡܢ ܫܒܝܐ ܘܥܠ ܝܪܘܫܠܡ׃ ܘܐܡܪܘ ܠܝ ܐܝܠܝܢ ܕܫܐܪ ܕܐܫܬܐܪ
ܡܢ ܫܒܝܐ ܬܡ ܒܡܕܝܢܬܐ ܒܒܝܫܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܒܣܛܢܘܬܐ ܘܫܘܪܐ ܕܝܪܘܫܠܡ ܡܬܪܥܐ ܘܬܪܥܝ
ܕܝܠܗ ܐܬܝܩܕܘ ܒܢܘܪܐ׃

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

NEHEMIA.
CAP. I.

SErmones Nehemiæ filii Helciæ. Accidit 1
autem menſe Kanun, anno vigeſimo, dum ver-
ſarer in Suſan palatio *regio*; Ut veniret Ha- 2
nan unus è fratribus meis unà cum viris ali-
quot Judæis, & interrogarem eos de Judæis
illis qui reſidui manſerant ex captivitate, déq;
urbe Jeruſalem. Dixerunt mihi homines illi 3
quos interrogavi; Homines illi qui evaſerant
è captivitate, ecce ibi ſunt in urbe, in ſumma
calamitate multóque opprobrio verſantes:
& ecce murus Jeroſolymæ diruptus, portæ
ejus igni ſuccenſæ ſunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἐμμὴρ, (ω) Ἀνανὶ, καὶ Ζαβδία. Καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἠρεὶμ, (α) Μασηλὰ, καὶ Ἐλία, καὶ Σαμαΐα, καὶ (β) Ἰε-
22 ηὰλ, καὶ Ὀζία. Καὶ ἀπὸ ὑῶν Φασὴρ, (γ) Ἐλιωναΐ, Μαασία, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἠλασά.
23 24 Καὶ ἀπὸ τ̃ Λευιτῶν, Ἰωζαβὰδ, καὶ Σαμὲ, καὶ (δ) Κωλία, αὐτὸς Κωλίτας, καὶ Φεθθία, καὶ Ἰούδας, καὶ Ἐλιέζ.
25 τ̃ ᾀδόντων, Ἐλισάβ καὶ ἀπὸ τ̃ πυλωρῶν, (ε) Σολμὶν, καὶ Τελμὶν, καὶ (ζ) Ὠβήδ. Καὶ ἀπὸ Ἰσρὴλ, ἀπὸ ὑῶν
26 φόρ Ῥαμία, καὶ Ἀζία, καὶ Μελχία, καὶ (η) Μεσαμὶν, καὶ (θ) Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀσαΐα, καὶ Βαναΐα. Καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἠλὰμ,
27 (ι) Ματθανία, καὶ Ζαχαρία, καὶ (κ) Ἰαὴλ, καὶ Ἀβδία, καὶ (λ) Ἰαριμὼθ, καὶ Ἠλία. Καὶ ἀπὸ ὑῶν (μ) Ζαθὰα, Ἐλιωναὶ,
28 Ἐλισὰβ, (ν) Ματθανὰ, καὶ (ξ) Ἀριμὼθ, καὶ Ζαβδὶ, καὶ Ὀζιζά. Καὶ ἀπὸ ὑῶν Βαβεὶ, Ἰωανὰν, Ἀναρία, καὶ Ζαβὺ,
29 30 (ο) καὶ Θαλί. Καὶ ἀπὸ ὑῶν (π) Βανεὶ, Μοσολλὰμ, Μαλὲχ, Ἀδαΐας, Ἰασὲβ, καὶ (ϟ) Σαλουία, καὶ Ῥημώθ. Καὶ ἀπὸ
ὑῶν Φααὲθ Μωὰβ, Ἐδνὲ, καὶ Χαλὴλ, καὶ Βαναΐα, (σ) Μαασία, (τ) Ματθανία, (υ) Βεσελεὴλ, καὶ Βαννὶ, καὶ Μανασσῆ.
31 32 Καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἠρὲμ, Ἐλιέζ, (φ) Ἰσσία, Μελχία, Σαμαΐας, Σεμεών, Βενιαμὶν, (χ) Βαλεὺχ, Σαμαρία.
33 34 Καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἀσὴμ, (ψ) Μεθδανία, Ματθαθὰ, (ω) Ζαδαὴ, Ἐλιφαλὲτ, (α) Ἰεραμὶ, Μανασσῆ, Σεμεΐ. Καὶ
35 36 ἀπὸ ὑῶν Βαρὶ, Μοσθία, (β) Ἀμεξὲμ, Οὐὴλ, Βαναΐα, Βαδαΐα, (γ) Χελκία, (δ) Οὐσναρία, Μαειμὼθ, (ε) Ἐ-
37 38 λιασὶφ, (ζ) Μαθθανία, Ματθαναὶ· καὶ ἐποίησ Οἱ ὑοὶ Βανεὶ, καὶ οἱ ὑοὶ Σεμεΐ, Καὶ (ι) Σελεμία, καὶ Νάθαν,
39 καὶ (θ) Ἀδαΐα, (ι) Μαχαδναδεὺ, Σεσεὶ, (κ) Σαεὺ, Ἐζειὴλ, καὶ (λ) Σελεμία, καὶ (μ) Σαμαρία, Καὶ Ξηλὲμ, Ἀ-
40 41 μαρεία, Ἰωσήφ. Ἀπὸ ὑῶν Ναβὺ, (ν) Ἰαὴλ, (ξ) Μαθθανίας, Ζαβάδ, Ζεβεννᾶς, Ἰαδαὶ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βαναΐα. Πάν-
43 44 τες ὗτοι ἐλάβοσ γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ ἐγέννησ ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Et de filiis Emmer, Anani, et Zabdia: Et de filiis Eram, Maſael, et Elia, & Samaia, & Jebel, & Ozia: Et de filiis Phaſur, Elionai, Maaſia, & Iſmael, & Nathanael, & Jozabad, & Elaſa. Et de filiis Levitarũ, Jozabad, et Samu, & Colia (ipſe Colita) & Phethcia, & Judas, & Eliezer. Et de cantoribus, Eliſab. Et de janitoribus, Solmen, et Telmen, & Oduth. Et de Iſrael, de filiis Phoros, Ramia, & Azia, & Melchia, & Meamin, & Eleazar, et Aſabia, & Banea: Et de filiis Helam, Matthania, et Zacharia, & Jaiel, et Abdia, & Jarimoth, & Elia: Et de filiis Zathua, Elionai, Eliſub, Matthanai, & Armoth, & Zabad, & Oziza: Et de filiis Babei, Joanan, Anania, et Zabu, et Thali: Et de filiis Banui, Moſollam, Maluch, Adaias, Jaſub, et Salmia, et Rhemoth: Et de filiis Phaathmoab, Edne, et Chalel, & Banea, Maaſia, Matthania, Baſelel, & Banui, et Manaſſe: Et de filiis Eram, Eliezer, Jeſia, Melchia, Samaias, Semeon, Benjamin, Baluch, Samaria: Et de filiis Aſem, Matthania, Matthatha, Zadab, Eliphalet, Hierami, Manaſſe, Semei: Et de filiis Bani, Moodia, Amram, Uhel, Banea, Badaia, Chelcia, Uuania, Mavimoth, Eliaſiph, Matthania, Matthanai. Et (p) fecerunt Filii Banui, et filii Semei, Et Selemia, & Nathan, et Adaia, Machadnabu, Seſei, Sarin, Ezriel, et Selemia, et Samaria, Et Sellum, Amaria, Joſeph: De filiis Nabu, Jael, Mathanias, Zabad, Zebennas, Jadai, & Joel, & Banea. Omnes hi acceperant uxores alienas, & genuerant ex eis filios. 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

MS. A. (ω) Ἀναρίας, (α) Μασείας, (β) Ἰφὴλ, (γ) Ἐλιωλωαὶ, (δ) Κωλαὰ, (ε) Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, (ζ) Ὠβουέ. (η) Μεαμὶμ, (θ) Ἐλεαζὰ, (ι) Μαθθανία, (κ) Αἰσηὰλ, (λ) Ἰβριμὼθ, (μ) Ζαθθύα, Ἐλιωνναΐ, (ν) Μαθθαναὶ, (ξ) Ἰαριμὼθ, (ο) ὁ Θεός. (π) Βανεὶ, (ϟ) Σαὰλ, (σ) Μαασηὰ, (τ) Μαθθανία, (υ) Βεσηὴλ, (φ) Ἰεανία, (χ) Μαγὲκ, (ψ) Μαθθαναΐ, Μαθθαδὰ, (ω) Ζαζὰδ, (α) Ἰερεμὶ, (β) Ἀμζεχὶμ καὶ Οὐὴλ, (γ) Χελία, (δ) Οὐνία, (ε) Ἐλιασεὶβ, (ζ) Μαθθανία, Μαθθαναΐ· (η) Σηεμίας, (θ) Ἀδαΐας, (ι) Μαχαδαδεὺ, (κ) Ἀρὲ, (λ) Σηεμίας, (μ) Σαμαρείας, Σελλὲμ, Ἀμαρίας, (ν) Ἰεσιὴλ, (ξ) Μαθθαδίας, Ἰαδαὶ,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * وَمِنْ بَنِي اِمِيرَ * حَنَانِيَّا وَزَبْدِيَّا * وَمِنْ بَنِي اِيرَامَ * مَاسَّيَاسَ * وَايلِيَّا * وَسَامِيَّا * وَيَايِيلَ وَاوْرِيَّا * وَمِنْ
21 22 بَنِي فَاسُورَ اِيلْيَانُوعَيْ * مَاسِيَّا * اِسْمَايِيلَ * وَنَاثَانِيلَ * وَيُوزَابَاذ * وَالاَسَا * وَمِنَ اللاَّوِيِّينَ * سَامُوا
23 24 وَوُولِّيَامَ * وَالنْطَارَ * وَفَاثَايَا * وَالْعَازَرَ * وَيُوسَ * وَمِنَ الْقَرَّاءِ الْيَسَبَ * وَمِنَ الْبَوَّابِيِّينَ سَلِّيمَانَ *
25 وَطَلْمِيِّينَ * وَاذُوا * وَمِنْ اِسْرَايِيلَ * مِنْ بَنِي فَارُسَ * اَرَمِيَّا وَاذِيَّا * وَمَلْشِيَّا * وَمِيَامِينَ * وَالْعَازَرَ *
26 27 وَاسَابِيَّا * وَبَانِيَّا * وَمِنْ بَنِي اِيلَامَ * مَتَنِيَّا * وَزَحْرِيَّا * وَيَايِيلَ * وَبَدْيَا * وَيَارِيمُوثَ * وَاِيلِيَّا * وَمِنْ
28 بَنِي زَاثُوا * اِيلْيَانُوعَيْ * وَالْيَسُوبَ * مَتَنَايَ * وَيَرْمَاثَ * وَبَادَ * وَاذِيزَا * وَمِنْ بَنِي بَانَايَ * يُوبَانَ *
29 وَحَنَانِيَّا * وَرِبُوا * وَبَالِيَ * وَمِنْ بَنِي بَانِيَ * مَاسَلاَمَ * مَالُوخَ * اَدِيسَ * يَاسُوبَ * وَيَسَالَ * وَرِيمُوثَ * وَمِنْ
30 بَنِي فَاثُومُوابَ * اَدْنَا * حَالِيلَ * وَبَانَايَا * مَاسِيَّا * مَاتَنِيَّا * وَبَاسْلِيلَ * بَانُوعَيْ * وَمَسْعِي * وَمِنْ بَنِي اِيرَامَ *
32 اَلْيَازَارَ * يَاسِيَّا * مَلْكِيَّا * سَامَايَسَ * سَامَاوُنَ * بِنْيَامِينَ * مَالُوخَ * سَامَارِيَّا * وَمِنْ بَنِي اَسْمَ * مَتَّايَ *
33 34 وَسَالُومَ * وَاَمَارِيَّاسَ * وَيُوسُفَ * مِنْ بَنِي نَابُوَ * يَايِلَ * مَتَنِيَّاسَ * وَرَابَادَ وَبَنِيَّاسَ * وَرَادَيَ *
35 36 وَيُوبِيلَ * وَبَانَايَا * جَمِيعُ هَؤُلاَءِ اَخَذُوا نِسَاءً غَرِيبَاتٍ * وَوُلِدَ لَهُمْ مِنْهُنَّ بَنُونَ *

De filiis autem Amir inventi fuerunt Hanana, & Zabdia. De filiis Irami, Maaſias, Elia, Samia, Jael, & Ozia. De filiis Phaſur, Elianoi, Maaſia, Iſmael, Nathanael, Jezabad, & Elaſa. De Levitis autem, Samu, Coliam, Elitar, Phutaia, Eleazar, & Judas. De lectoribus, Eliſab. De janitoribus, Soliman, Talmin, & Addo. Ex Iſraelitis; de filiis Phoros, Jeremia, Azia, Malchia, Miamin, Eleazar, Aſabia, & Bania. De filiis Ilami, Mathania, Zacharia, Jael, Abdia, Jerimoth, & Elia. De filiis Zatu, Elianani, Eliſub, Mathanai, Jermath, Zabad, & Aziza. De filiis Babai, Joanan, Hanania, Zabu, & Tali. De filiis Bani, Meſelam, Maluch, Adias, Jaſub, Jaſal, & Rimoth. De filiis Phaat-Moab, Adna, Chalil, Binaia, Maaſia, Mathania, Baſſiel, Banui, & Manaſſe. De filiis Iram, Eliazar, Jeſia, Melchia, Semeias, & Semeon, Benjamin, Maluch, Samaria. De filiis Aſim, Mattai, Mathatha, Zidab, Eliphelet, Jeram, Manaſſe, Semei. De filiis Eli, Moadia, Amram, Joel, Banaia, Badaia, Chelcia, Unia, Merimoth, Eliaſiph, Mathania, Mattanai. Et fecerunt filii Banui, Semei, Selemias, Nathan, Adias, Machnadabu, Miſaſani, Safai, Ezriel, Selemias, Samarias, Sallum, Amarias, & Joſeph. De filiis Nabu, Jael, Mathathias, Zabad, Zebenias, Zadai, Joel, & Banaia. Omnes illi duxerant uxores alienigenas, natique fuerant eis filii ex ipſis. 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

NEEMIAS.

ΚΕΦ. α'.

1 Λόγοι Νεεμία (α) ὑῦ Χελκία. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ (β) Χασιλεῦ ἔτους εἰκοστῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν Σουσὰν (γ) ἀ-
2 ειρά. Καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ τ̃ Ἰ Ϛ Ωδέντων, οἳ
3 κατελείφθησ ἀπὸ τ̃ αἰχμαλωσίας, καὶ περὶ Ἰερουσαλήμ. (δ) Καὶ εἶπόσ πρὸς μὲ, Οἱ καταλειπόμενοι οἱ κατα-
λειφθέντες ἀπὸ τ̃ αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ καθῃρημένα, (ε) καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησ ἐν πυρί.

NEEMIAS.

CAP. I.

Verba Neemia filii Chelcia. Et factum eſt in menſe Chaſleu anni vigeſimi, & ego eram in Suſan (a) Abira. Et venit Anani unus de fratribus meis, ipſe, & viri Juda. Et interrogavi eos de (b) ſuperſtitibus, qui remanſerant ex captivitate, & de Hieruſalem. Et dixerunt ad me; Reſidui qui remanſerunt de captivitate ibi in provincia, in malo magno, & in opprobrio: & mœnia Hieruſalem dejecta: & portæ ejus incenſæ ſunt igne. 1 2 3

MS. A. (α) ὑῦ Ἀχαλία. (β) Χασιλῦ (γ) ἀδενρρά. (δ) Καὶ εἶπον πρὸς μὲ, Οἱ καταλειπόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας (ε) καὶ πύλαι αὐτῆς

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلْكِتَابُ اَلثَّانِي لِعَزْرَا اَلْكَاهِنِ *

* بِسْمِ اَللَّهِ اَلْخَالِقِ اَلْحَيِّ اَلنَّاطِقِ *

* اَلْفَصْلُ اَلاَوَّلُ *

1 * خِطَابُ نَحَمْيَا اِبْنِ حَلْقِيَّا اَلْكَاهِنِ اَلْكَبِيرِ * وَكَانَ فِي اَلشَّهْرِ اَلتَّاسِعِ * وَاَنَا كُنْتُ فِي سُوسَنِ
2 اَلْجُوسَقِ بَلَدِ اَرْدَسِيرَ * حَيْ جَاءَ وَاحِدٌ مِنْ اِخْوَتِي هُوَ وَقَوْمٌ مَعَهُ مِنْ يَهُودَا * فَسَاَلْتُهُمْ عَنِ
3 اَلْيَهُودِ اَلْفَلِيتَةِ اَلَّذِينَ نَبَقُوا مِنَ اَلسَّبْيِ وَعَنْ اُورُشَلِيمَ اَلْمَدِينَةِ * فَقَالُوا لِي * هُؤُلاَءِ اَلْقَوْمُ
اَلَّذِي سَاَلْتَ عَنْهُمْ مِنَ اَلسَّبْيِ * هُمْ ثَمَّ فِي اَلْمَدِينَةِ بِبَلْبَلَةٍ عَظِيمَةٍ وَمَعْيَنٍ * وَاَمَّا اَسْوَارُ
اُورُشَلِيمَ فَهِيَ مَنْعُونَ * وَاَبْوَابُهَا اُحْرِقَتْ بِالنَّارِ *

LIBER SECUNDUS EZRÆ SACERDOTIS.

In nomine Dei Creatoris, Vivi, Rationalis.

CAPUT I.

Sermo Nehemiæ filii Helciæ ſummi ſacerdotis. Et fuit menſe nono, exiſtente me in Suſan palatio regio, regione Ardaſiris; Vt adveniret quidam è fratribus meis unà cum turba, de Judæa. Quos cùm interrogâſſem de Judæis ſuperſtitibus qui reliqui remanſerant è captivis, deque urbe Jeruſalem; Dixerunt mihi, Homines illi captivi de quibus interrogâſti nos, illic in urbe verſantur in ſumma miſeria & opprobrio: mœnia verò Jeruſalem perrupta ſunt, & portæ ejus igni exuſtæ. 1 2 3

עזרא ב

Dei facies ad orans & ,jejunans fui Et .dies luxi & ,flevi & ,sedi ,hæc verba me audire ut ,fuit Et
וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וָאֵשֵׁבָה וָאֶבְכֶּה וְאִתְאַבְּלָה יָמִים וָאֶהְיֶה צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי אֱלֹהֵי
4 ,cœlorum .dixi Et ,Deus Domine Quæso ,magne Fortis cœli Deus Domine Quæso ,dixi Et .cœlorum
הַשָּׁמָיִם: וָאֹמַר אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
5 ego quam ,tui servi orationem ad audiendum ad ,aperti tui oculi & ,intendens tua auris quæso Sit .ejus mandata custodiētib' &
וְלִשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו: תְּהִי־נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת לִשְׁמַע אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי
6 peccavim' quæ ,Israel filiorum peccatis super confitens Et .tuis servis Israel filiis super nocte ac die hodie tuas facies ad orans
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וָלַיְלָה עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּמִתְוַדֶּה עַל־חַטֹּאות בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָטָאנוּ
& ,statuta & ,præcepta custodivim' non & ,tibi corruptimus Corrumpendo .peccavimus mei patris domus & ,ego & ; tibi
לָךְ וַאֲנִי וּבֵית־אָבִי חָטָאנוּ: חָבָל חָבַלְנוּ לָךְ וְלֹא שָׁמַרְנוּ אֶת־הַמִּצְוֹת וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־
7 : dicendo ,tuo servo Moseh mandâsti quod verbi quæso Memento .tuo servo Moseh præcepisti quæ judicia
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: זְכָר־נָא אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר
8 si : ea facietis & ,mea præcepta custodietis & ,me ad revertimini Et .populos in vos dispergam ego :prævaricabimini Vos
אַתֶּם תִּמְעֲלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם בָּעַמִּים: וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתָי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם־
9 faciendum habitare ad ,elegi quem locum ad eos adducam & ,eos congregabo inde ,cœli extremũ in vestra expulsio fuerit
יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אֲקַבְּצֵם וְהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת־
Domine Quæso .forti tua manu in & ,magna tua fortitudine in redemisti quem ,tu' popul' & ,tui servi ipsi Et .ibi meũ nomẽ
שְׁמִי שָׁם: וְהֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה: אֲנָא אֲדֹנָי
10 11 fac prosperare & ,tuũ nomẽ timere volentium ,tuorũ servorũ orationẽ ad & ,tui servi orationem ad attendens tua auris obsecro sit
תְּהִי נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה־
.regis pincerna eram ego Et .istius viri facies ad miserationes in eum da & ,hodie tuum servum quæso
נָּא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וּתְנֵהוּ לְרַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וְאָנֹכִי הָיִיתִי מַשְׁקֵה לַמֶּלֶךְ:

CAP. II. ב

non & ,regi dedi & ,vinum accepi & ,jejun facies ad vinũ ,regis Artachsastæ vigesimo anno ,Nisan mense in fuit Et
וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ יַיִן לְפָנָיו וְאֶשָּׂא אֶת־הַיַּיִן וְאֶתְּנָה לַמֶּלֶךְ וְלֹא־
1 .cordis malũ nisi hoc Non ?ager tu non tu & ,male tuæ facies Quare : rex mihi dixit Et .ejus facies ad malus fueram
הָיִיתִי רָע לְפָנָיו: וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ פָּנֶיךָ רָעִים וְאַתָּה אֵינְךָ חוֹלֶה אֵין זֶה כִּי־אִם רַע לֵב
2 domus civitas quòd ,meæ facies erunt malæ non Cur .vivat ,seculum in Rex : regi dixi Et .valde multum timui Et
וַאֲרֵא הִרְבֵּה מְאֹד: וְאֹמַר לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יִחְיֶה מַדּוּעַ לֹא־יֵרַע פָּנַי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית־
3 ? quærens tu hoc quo Super :rex mihi dixit Et ? igni in sint pereſæ ejus portæ & destructa meorum patrum sepulchrorum
קִבְרוֹת אֲבֹתַי חֳרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ: וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ עַל־מָה זֶּה אַתָּה מְבַקֵּשׁ
4 me mittas ut ,tuæ faciem ad tuo' serv' erit bene si & ,bonum rege super Si : regem ad dixi Et .cœli Deum ad oravi Et
וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם: וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־יֵיטִב עַבְדְּךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנִי
Usquequo :eum apud sedens conjux & ,rex mihi Dixitque .eam ædificabo & ,meorũ patrũ sepulchrorũ civitatem ad ,Jehudah ad
אֶל־יְהוּדָה אֶל־עִיר קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶבְנֶנָּה: וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ וְהַשַּׁגְלָי יֵשֵׁבֶת אֵצְלוֹ עַד־מָתַי
6 .certum tempus ei dedi & ,me misit & ,regis facies ad fuit bonum Et ? revertêris quando & ,tuum iter erit
יִהְיֶה מַהֲלָכֶךָ וּמָתַי תָּשׁוּב וַיִּיטַב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלָחֵנִי וָאֶתְּנָה לוֹ זְמַן:

Versio VULG. LAT.

Cúmque audîssem verba hujuscemodi, sedi, & flevi, & luxi diebus multis : jejunabam, & orabam ante faciem Dei cœli. Et dixi; Quæso, Domine, Deus cœli, fortis, magne atque terribilis, qui custodis pactum & misericordiam cum his qui te diligunt, & custodiunt mandata tua : Fiant aures tuæ auscultantes, & oculi tui aperti, ut audias orationẽ servi tui, quã ego oro corã te hodiè, nocte & die, pro filiis Israel servis tuis : & confiteor pro peccatis filiorum Israel, quibus peccaverunt tibi : ego & domus patris mei peccavimus, Vanitate seducti sumus, & non custodivimus mandatum tuum, & cerimonias, & judicia, quæ præcepisti Moysi famulo tuo. Memento verbi, quod mandâsti Moysi servo tuo, dicens ; Cùm transgressi fueritis, ego dispergam vos in populos : Et si revertamini ad me, & custodiatis præcepta mea, & faciatis ea; etiamsi abducti fueritis ad extrema cœli, indè congregabo vos, & reducam in locum, quem elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et ipsi servi tui, & populus tuus : quos redemisti in fortitudine tua magna, & in manu tua valida. Obsecro, Domine, sit auris tua attendens ad orationem servi tui, & ad orationem servorum tuorum, qui volunt timere nomen tuum : & dirige servum tuum hodiè, & da ei misericordiam ante virum hunc : ego enim eram pincerna regis.

CAP. II.

FActum est autem in mense Nisan, anno vigesimo Artaxerxis regis : & vinum erat ante eum, & levavi vinum, & dedi regi : & eram quasi languidus ante faciem ejus. Dixitque mihi rex; Quarè vultus tuus tristis est, cùm te ægrotum non videam? non est hoc frustrà, sed malum nescio quod in corde tuo est. Et timui valdè, ac nimis: Et dixi regi; Rex, in æternum vive: quarè non mœreat vultus meus, quia civitas domûs sepulchrorum patris mei deserta est, & portæ ejus combustæ sunt igni ? Et ait mihi rex, Pro qua re postulas? Et oravi Deum cœli, Et dixi ad regem; Si videtur regi bonum, & si placet servus tuus ante faciem tuam, ut mittas me in Judæam, ad civitatem sepulchri patris mei, & ædificabo eam. Dixítque mihi rex, & regina quæ sedebat juxta eum; usque ad quod tempus erit iter tuum, & quando revertêris? Et placuit ante vultum regis, & misit me : et constitui ei tempus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ... * Tunc auditis hujuscemodi verbis, consedi flens ac plorans multis diebus, quibus jejunavi & oravi coram Deo cœli : Ac dixi ; Obsecro te Domine Deus potentissime, Summe, atque Tremende, veritatem & benevolentiam servans amicis tuis & observantibus mandata tua : Sint modò oculi tui aperti, & aures tuæ intentæ ad audiendam orationem quâ ego servus tuus apud te oro diu noctúque pro Israelitis servis tuis. Equidem fateor peccata Israelitarum quibus in te peccaverunt, & ego atque familia patris mei coram te peccavimus : Haud servantes mandata & leges quas præcepisti Mosi servo tuo. Recordare omnium mandatorum quæ præcepisti Mosi servo tuo, & dixisti ei ; Vos perfidè acturi estis in me, unde ego disperdam vos inter gentes. At cùm ad me conversi fueritis, & mandata mea servaveritis, eaque perfeceritis ; etiamsi fuerint dispersi vestri in extremitatibus cœli, indè recipiam vos & reducam vos ad locum quem elegi ad collocandum ibi nomen meum. Isti quidem servi tui sunt & populus tuus, quem redemisti fortitudine tuâ maximâ & manu tuâ validissimâ. Quæso te Domine, sit auris tua intenta in orationem servi tui & in orationem volentium revereri nomen tuum : & libera servum tuum hodiè, & gratiosum redde eum apud virum istum.

CAP. II.

ERam ego pincerna regis : *accidítque* tunc temporis, mense *videlicet* Nisan, anno vigesimo Artahsestis regis, ut vinum propinans corã rege, acciperem vinum offerrémque regi. Cúmque non essem solitus mœstus esse in conspectu regis, Dixit mihi rex; Quam ob causam vultus tuus mœstus est, quum tu non sis ægrotus ? non est hoc nisi afflictio cordis. Ego quamplurimo timore correptus, Dixi regi; Rex, æternùm vivas : quarè non squaleret vultus meus, quum urbs sedes regia patrum meorum sit vastata, & portæ ejus igni succensæ ? Tum dicente mihi rege, Qua de re rogas ? Deum cœli deprecatus, Dixi regi; Si regi jucundum est, síque gratus sum ego servus tuus coram te; mittas me in Judæam, ad urbem sepulchrorum majorum meorum, & ædificem eam. Dixit autem mihi rex; Stulte, quousque iturus es ac rediturus ? Annuit tamen rex, dimisítque me : at præscripsit mihi tempus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, ἐκάθισα καὶ ἔκλαυσα καὶ ἐνηύθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην
5 νηστεύων καὶ προσευχόμενος (ζ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ εἶπα, Μὴ δή κύριε ὁ Θεὸς τοῦ οὐρα-
νοῦ, ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας καὶ (η)φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ (θ)ἔλεός σου τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν
6 καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· Ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳ-
γμένοι, τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν (ι) τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ
νύκτα ὑπὲρ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου· καὶ ἐξαγορεύω (κ) ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ (λ) ἃς ἡμάρτομεν
7 σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἡμάρτομεν. Διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σέ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν
8 τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλω τῷ Μωυσῇ (μ) παιδί σου. Μνήσθη
δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω(ν)τῷ Μωυσῇ παιδί σου, λέγων, Ὑμεῖς ἐὰν ἀσωτευθήσητε, ἐγὼ διασκορ-
9 πῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς. Καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς μὲ, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε
αὐτὰς, ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν ζωώσω αὐτοὺς καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς
10 τὸν τόπον, ὃν ᾑρετισάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Καὶ αὐτοὶ παῖδές σου καὶ λαός σου,
11 οὓς ἐλυτρώσω (λ) ἐν τῇ δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. (μ) Μὴ δὴ κύριε·
ἀλλὰ ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου
τῶν θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰ-
κτιρμοὺς (ν) ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τοῦ βασιλέως.

MS. A. (ζ) ἐνώπιον θεοῦ (η) ὁ φοβερὸς, (θ) ἔλαιος τοῖς (ι) δούλοις σου (κ) ἐξομολογοῦμαι (λ) ἁμαρτίας (μ) ὃς (ν) τῷ παιδί σου Μωυσῆ, (λ) ἐν δυνάμει (μ) Μὴ δή· ἀλλ' ἔστω (ν) ἐνώπιον τοῦ ἀνδρός. καὶ ἐγὼ ἤμην

Et factum est in audiendo me verba hæc, sedi, & ploravi, & luxi dies, 4
& fui jejunans, & orans in conspectu Dei cœli. Et dixi; (c) *Ne,* 5
quæso, Domine, Deus cœli, fortis, magnus, & terribilis, custodiens te-
stamentum, & misericordiam tuam diligentibus (d) *ipsum, & custodi-*
entibus mandata ipsius. Sit, quæso, auris tua attendens, & oculi tui 6
aperti, ad audiendam deprecationem servi tui; quam ego deprecor in con-
spectu tuo hodiè die ac nocte pro filiis Israel servis tuis. Et confiteor su-
per peccatis filiorum Israel, quæ peccavimus tibi. Et ego, & domus pa-
tris mei peccavimus. Dissolutione dissolvimus erga te, & non custodi- 7
vimus mandata, & præcepta, & judicia, quæ mandâsti Moysi puero tuo.
Memento nunc verbi, quod mandâsti Moysi puero tuo, dicens; Vos, 8
si prævaricati eritis; ego dispergam vos in populis. Et, si reverteritis 9
ad me, & servaveritis mandata mea, & feceritis ea; si fuerit dispersio
vestra à summo cœli; inde congregabo ipsos, & introducam ipsos in lo-
cum, quem elegi ad habitandum nomen meum ibi. Et ipsi pueri tui, & 10
populus tuus; quos redemisti in virtute tua magna, & in manu tua va-
lida. (e) Ne, quæso, Domine. Sed sit auris tua attendens in deprecati- 11
onem servi tui, & ad deprecationem puerorum tuorum volentium timere
nomen tuum. Et prospera, quæso, servum tuum hodiè; & da eum in
miserationes in conspectu viri hujus. Et ego eram pincerna regi.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ Νισὰν ἔτους εἰκοστοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔλα-
2 βον τὸν οἶνον, καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ· καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς, Διὰ
τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν, καὶ οὐκ εἶ μετειάζων; (α) καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο, εἰ μὴ πονηρία καρδίας. καὶ
3 ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα, Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διὰ τί οὐ μὴ γένη-
ται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου, (β)ὅτι ἡ πόλις οἴκου μνημείων πατέρων μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι
4 αὐτῆς κατεκράυησαν ἐν πυρί; Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς, Περὶ τίνος τοῦτο (γ) σὺ ζητεῖς; καὶ προσ-
5 ηυξάμην πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Εἰ ὁ καλὸς τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, καὶ εἰ ἀγα-
θυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν (δ) ἐν Ἰούδᾳ εἰς πόλιν μνημείων πατέρων
6 μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν. Καὶ εἶπε μοι ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ, Ἕως
πότε ἔσται (ε) ἡ πορεία σου, καὶ πότε ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με,
καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.

MS. A. (α) οὐκ ἔστιν (β) διὰ τί (γ) ζωοζητεῖς; (δ) εἰς Ἰούδα (ε) ἡ ἔξουσία σου,

Et factum est in mense Nisan anni vigesimi Arthasastha regi, & erat 1
vinum coram (a) me: & levavi vinum, & dedi regi: & non erat ali-
us coram eo. Et dixit mihi rex; Quare facies tua mala, & non (b) 2
es infirmus? Et non est hoc, nisi malum cordis. Et timui multùm valdè,
Et dixi regi; Rex in æternum vivat. Cur non fiat mala facies mea; 3
quandoquidem civitas, domus monumentorum patrum meorum desolata
est, & portæ ejus exesæ sunt in igne? Et dixit mihi rex; Pro quo hoc
tu quæris? Et deprecatus sum ad Deum cœli, Et dixi regi; Si super 4
regem, bonum, & si bonus erit puer tuus in conspectu tuo, ut mittat
ipsum in Juda, in civitatem monumentorum patrum meorum; & ræ-
dificabo eam. Et dixit mihi rex, & concubina sedens juxta eum: us- 5
que ad quod tempus erit iter tuum, & quando revertêris? Et bonum fuit
coram rege, & misit me, & dedi ei terminum. 6

CAP. II.

ET factum est in mense Nisan anni vigesimi Arthasastha regi, & erat 1
vinum coram (a) me: & levavi vinum, & dedi regi: & non erat ali-
us coram eo. Et dixit mihi rex; Quare facies tua mala, & non (b) 2
es infirmus? Et non est hoc, nisi malum cordis. Et timui multùm valdè,
Et dixi regi; Rex in æternum vivat. Cur non fiat mala facies mea; 3
quandoquidem civitas, domus monumentorum patrum meorum desolata
est, & portæ ejus exesæ sunt in igne? Et dixit mihi rex; Pro quo hoc
tu quæris? Et deprecatus sum ad Deum cœli, Et dixi regi; Si super 4
regem, bonum, & si bonus erit puer tuus in conspectu tuo, ut mittat
ipsum in Juda, in civitatem monumentorum patrum meorum; & ræ-
dificabo eam. Et dixit mihi rex, & concubina sedens juxta eum: us- 5
que ad quod tempus erit iter tuum, & quando revertêris? Et bonum fuit
coram rege, & misit me, & dedi ei terminum. 6

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 * وَكَانَ عِنْدَ سَمَاعِي هٰذَا جَلَسْتُ وَبَكَيْتُ وَحَزِنْتُ أَيَّامًا كَثِيرَةً * وَكُنْتُ صَائِمًا وَمُصَلِّيًا قُدَّامَ الرَّبِّ
5 إِلٰهِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ * وَقُلْتُ بِطِلْبَتِي يَا رَبُّ يَا إِلٰهَ السَّمَاءِ * الصَّابِطُ الْعَظِيمُ الْمَهُوبُ * حَافِظُ الْعَهْدِ
6 وَالْفَضْلِ لِمُحِبِّيهِ وَحَافِظِي فَرَائِضِهِ * تَكُونُ الْآنَ سَامِعًا نَاصِتًا إِلَى سَمَاعِ صَلَاةِ عَبْدِكَ الَّذِي أَنَا
مُصَلِّيًا بَيْنَ يَدَيْكَ فِي هٰذَا الزَّمَانِ نَهَارًا وَلَيْلًا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ الَّذِينَ أَخْطَأُوا بَيْنَ يَدَيْكَ * وَأَنَا
7 وَأَهْلُ بَيْتِ أَبِي أَخْطَيْنَا إِلَيْكَ * إِذْ أَفْسَدْنَا أَفْعَالَنَا بَيْنَ يَدَيْكَ * وَلَمْ نَحْفَظِ الْوَصَايَا وَالْمَرْسُومَ
8 وَالْأَحْكَامَ الَّذِي أَمَرْتَ عَلَى يَدِ مُوسَى عَبْدِكَ * اُذْكُرِ الْآنَ الْخِطَابَ الَّذِي أَوْصَيْتَ مُوسَى
عَبْدَكَ * وَقُلْتَ لَهُ * إِنْ أَنْتُمْ كَذَبْتُمْ بِي وَأَنَا أُبَدِّدُكُمْ فِي الشُّعُوبِ * وَسَتَرْجِعُونَ إِلَيَّ وَتَحْفَظُونَ
9 فَرَائِضِي وَتَعْمَلُونَهَا * وَإِنْ تَكُونُوا مُبَدَّدِينَ فِي طَرَفِ السَّمَاءِ فَإِنِّي أَجْمَعُكُمْ وَأُجِيئُكُمْ إِلَى الْمَوْضِعِ
الَّذِي اخْتَرْتُهُ لِيَكُونَ اسْمِي ثَمَّ * فَانْظُرْ إِلَى عَبِيدِكَ وَشَعْبِكَ الَّذِي خَلَّصْتَ يَا رَبُّ بِقُوَّتِكَ
10 الْعَظِيمَةِ وَبِذِرَاعِكَ الْقَوِيِّ * وَأَقْبِلْ طِلْبَةَ وَصَلَاةَ عَبِيدِكَ الْمُحِبِّينَ اسْمَكَ الْخَائِفِينَ مِنْكَ *
11 وَأَنْجِحِ الْآنَ لِعَبْدِكَ الْيَوْمَ * وَأَعْطِهِ رَحْمَاتٍ قُدَّامَ هٰذَا الرَّجُلِ * وَأَنَا كُنْتُ سَاقِيَ الْمَلِكِ *

* اَلْفَصْلُ الثَّانِي *

1 * فَلَمَّا كَانَ فِي شَهْرِ نِيسَانٍ سَنَةَ عِشْرِينَ لِأَرْتَخْشَسْتَ الْمَلِكِ * كَانَ بَيْنَ يَدَيَّ خَمْرٌ * فَرَفَعْتُ كَأْسَ
2 الْخَمْرِ وَأَعْطَيْتُ الْمَلِكَ * وَلَمْ أَكُنْ مَبْغُوضًا مِنْهُ * وَلَا مِمَّنْ هُوَ بَيْنَ يَدَيْهِ * فَقَالَ لِي مَا بَالُ وَجْهِكَ
عَبُوسٌ بِخِلَافِ عَادَتِكَ * وَأَنْتَ لَيْسَ بِمَرِيضٍ * لَيْسَ هٰذَا إِلَّا سُوءُ * فَخِفْتُ جِدًّا مِنْ كَلَامِهِ
3 * وَقُلْتُ لَهُ * اَلْمَلِكُ يَعِشْ إِلَى الْأَبَدِ * مَا بَالُ لَا يَتَغَيَّرُ وَجْهِي وَيَسْكُلُ * وَالْغَمُّ فِي بَاطِنِ
4 قَلْبِي * مِنْ أَجْلِ أَنَّ الْمَدِينَةَ الَّتِي فِيهَا ذِكْرُ قُبُورِ آبَائِي خَرِبَةٌ * وَأَبْوَابُهَا مُحْتَرِقَةٌ بِالنَّارِ * فَقَالَ
5 لِي الْمَلِكُ * عَلَى هٰذَا مُبْتَغِي * وَصَلَّيْتُ إِلَى إِلٰهِ السَّمَاءِ * وَقُلْتُ لِلْمَلِكِ إِنْ يَحْسُنْ عِنْدَكَ
وَبَيْنَ يَدَيْكَ * فَأَرْسِلْنِي إِلَى بِلَادِ يَهُودَا إِلَى مَدِينَةِ قُبُورِ آبَائِي فَأَعْمُرَهَا * فَقَالَ لِي الْمَلِكُ *
6 يَا مِسْكِينُ إِلَى مَتَى يَكُونُ مَسِيرُكَ * فَحَسُنَ عِنْدَ الْمَلِكِ أَنْ يُخَلِّيَنِي بَعْدَ مَا أَعْطَيْتُهُ
عَهْدًا *

Et fuit his auditis, ut sedens lugerem ac 4
dolerem diebus multis, maneremque jejunans & orans coram Domino Deo, Deo
cœli ac terræ, Et dicerem; Quæso O 5
Domine O Deus cœli, Omnitenens, Sum-
me, Tremende; servans fœdus & be-
neficentiam diligentibus te & custodien-
tibus statuta tua: Esto nunc audiens 6
& auscultans ad percipiendam oratio-
nem servi tui, quam ante te profundo hoc
tempore diu noctuque pro filiis Israelis
qui coram te peccaverunt. Ego etiam &
gens paternæ domûs meæ peccavimus in
te, Corrumpentes opera nostra coram te, 7
neque servantes præcepta, statutum, at-
que judicia quæ mandâsti per Mosen ser-
vum tuum. Memento nunc sermonis 8
quem mandâsti Mosi servo tuo, & di-
xisti ei; Si vos mentiti fueritis in me,
ego vicissim dispergam vos inter gentes:
At ad me reversi, & statuta mea custodi- 9
entes & exequentes; etiamsi dispersi fu-
eritis in extremitatem cœli, equidem col-
ligam vos & adducam vos ad locum
quem elegi ut ibi sit nomen meum. Re- 10
spice igitur in servos tuos & populum
tuum quem liberâsti O Domine potentiâ
tuâ magnâ & brachio tuo valido: Et 11
suscipe deprecationem & orationem ser-
vorum tuorum diligentium nomen tuum,
te reverentium: & prosperum nunc red-
de servum tuum hodie, & præsta ei mi-
sericordias apud hunc virum. Ego au-
tem eram pincerna regis.

CAP. II.

ITaque mense Nisan, anno vigesimo Ar- 1
tahsesis regis, cùm vinum haberem co-
ram me, & levâssem calicem vini, &
porrexissem regi; (neque verò exosus e-
ram ipsi, neque iis qui erant in conspectu
ipsius) Dixit mihi; Quid rei est quòd 2
vultus tuus tristis est præter consuetudi-
nem tuam, quum tu non sis æger? non est
hoc nisi angor: quare extimui valde ver-
ba ejus, Et dixi ei; Vivat rex in æ- 3
ternum: quonam pacto non immutaretur
vultus meus & alteraretur, quandoqui-
dem dolor occupat præcordia mea, eò
quòd urbs in qua sunt monumenta sepul-
chrorum patrum meorum, vastata est, &
porta ejus igni deletæ? Dixit mihi rex, 4
Id expetis? Tum Deum cœli deprecatus,
Dixi regi; Si gratum tibi & 5
coram te est, mitte me in regionem Judææ
ad urbem sepulchrorum majorum meo-
rum, ut ædificem eam. Dixit mihi rex, 6
Heus miser, quousque tandem perdurabit cursitatio tua? placuit tamen regi di-
mittere me, postquam tempus ei præfini-
vissem.

נחמיה : ב

donec me traducant ut ,flumen trans duces ad mihi dent epistolas ,bonum *rege super* Si :regi dixi Et
7 וְאוֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְרוֹת יִתְּנוּ־לִי עַל פַּחוֹת עֵבֶר הַנָּהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר־
contignandum ad ligna mihi det ut ,regi quod *paradisi* custodem Asaph ad epistolam Et .Jehudah in veniam
8 אֶבְוֹא אֶל־יְהוּדָה: וְאִגֶּרֶת אֶל־אָסָף שֹׁמֵר הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִתֶּן־לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת
mei Dei manû juxta rex mihi dedit Et .*eam in* fuero ingressus quam domui & ,civitatis muro & ,domui quæ palatii portas
שַׁעֲרֵי הַבִּירָה אֲשֶׁר לַבַּיִת וְלִחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת אֲשֶׁר־אָבוֹא אֵלָיו וַיִּתֶּן־לִי הַמֶּלֶךְ כְּיַד־אֱלֹהַי
principes rex mecum misit Et .regis epistolas eis dedi & ,flumen trans duces ad veni Et .me super bonam
9 הַטּוֹבָה עָלָי: וָאָבוֹא אֶל־פַּחוֹת עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם אֶת־אִגְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עִמִּי הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי
quòd ,*magno malo ei fuit malum* &,Hammonites servus Thobijah & ,Choronites Sanballat audivit Et .equites & ,*virtutis*
10 חַיִל וּפָרָשִׁים: וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְּדוֹלָה אֲשֶׁר־
,nocte surrexi Et .tribus diebus ibi fui & ,Jerusalaim in veni Et .Israel filiis bonum quærendum ad homo venisset
11 בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וָאָבוֹא אֶל־יְרוּשָׁלַם וָאֶהְיֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה: וָאָקוּם לַיְלָה
.Jerusalaim in *faciendum ad* ,meum cor in dedisset meus Deus quid ,homini indicavi non & ,mecum *paucum* viri & ,ego
12 אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט עִמִּי וְלֹא הִגַּדְתִּי לְאָדָם מֶה אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל־לִבִּי לַעֲשׂוֹת לִירוּשָׁלִַם
,nocte vallis portam per sum egressus Et .*eo in equitans ego quo* jumentum nisi ,mecum non jumentum Et
13 וּבְהֵמָה אֵין עִמִּי כִּי אִם־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ: וָאֵצֵא בְשַׁעַר־הַגַּיְא לַיְלָה
ejus *forte* & ,*rupti ipsi* qui Jerusalaim muros *in considerans fui* & :stercorum portam ad & ,draconis oculi *facies ad* &
וְאֶל־פְּנֵי עֵין הַתַּנִּין וְאֶל שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וְאֶהְיֶה שֹׁבֵר בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר־הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעָרֶיהָ
.eo sub transeundû ad jumento locus non & ;regis *piscinam* ad & ,fontis portam ad transivi Et .igni in *perse*æ erant
14 אֻכְּלוּ בָאֵשׁ: וְאֶעְבֹר אֶל־שַׁעַר הָעַיִן וְאֶל־בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ וְאֵין־מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר תַּחְתָּי:
magnates Et .redii & ,vallis portam per veni & ,sum reversus & :murum *in considerans fui* & ,nocte torrentê per *ascendens fui* Et
15 וָאֶהְיֶה עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וְאֶהְיֶה שֹׁבֵר בְּחוֹמָה וְאָשׁוּב וְאָבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא וְאָשׁוּב: וְהַסְּגָנִים
16 ,opus *facienti residuo* &,magistratib⁹ & ,*kerûb*⁹ & ,sacerdotib⁹ & ,Jehudæ s & :*faciens ego* quid & ,abiissem quò *noverunt non*
לֹא יָדְעוּ אָנָה הָלַכְתִּי וּמַה־אֲנִי עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּגָנִים וְלִיתֶר עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה
ej⁹ portæ &,*destructæ* Jerusalaim quia ,*eo in nos quo* malum *videntes* Vos :eos ad dixi Et .indicavi non eousque
17 עַד־כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי: וָאוֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַם חֳרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ
manum eis indicavi Et .opprobrium ultrà simus non & ,Jerusalaim murum ædificemus & ,*Ite* .igni in sunt succensæ
18 נִצְּתוּ בָאֵשׁ לְכוּ וְנִבְנֶה אֶת־חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְלֹא נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה: וָאַגִּיד לָהֶם אֶת־יַד
corroborarunt Et .ædificemus &,Surgamus :dixerunt Et .mihi dixit quæ regis verba etiam &,me super bona ipsa quòd ,mei Dei
אֱלֹהַי אֲשֶׁר־הִיא טוֹבָה עָלָי וְאַף דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר־לִי וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ
subsannaverunt & ,Harbites Ghesem & ,Hammonites servus Thobi h & ,Choronites Sanballat audivit Et .bonum in *sua* manus
19 יְדֵיהֶם לַטּוֹבָה: וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וְגֶשֶׁם הָעַרְבִי וַיַּלְעִגוּ
?rebellantes vos regem contra Nunquid *?facientes vos* quod hoc *verbum* Quid :dixerunt & ,nos *super* despexerunt & ,nos
לָנוּ וַיָּבוּזוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ מַה־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים הֲעַל־ הַמֶּלֶךְ אַתֶּם מֹרְדִים:
:ædificemus &,Surgamus .ej⁹ servi nos & ,nos faciet prosperare ipse ,cœlorum Deus :eos ad dixique ,verbum eis reddidi Et
20 וָאָשִׁיב אֹתָם דָּבָר וָאֹמַר לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ
.Jerusalaim in memoria &,justitia & ,pars non vobis &
וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וּצְדָקָה וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלִָם:

Versio VULG. LAT.

Et dixi regi; Si regi videtur bonum, epistolas det mi- 7
hi ad duces regionis trans Flumen, ut traducant me, do-
nec veniam in Judæam: Et epistolam ad Asaph custo- 8
dem saltûs regis, ut det mihi ligna, ut tegere possim por-
tas turris domûs, & muros civitatis, & domum, quam
ingressus fuero. Et dedit mihi rex juxta manum Dei mei
bonam mecum. Et veni ad duces regionis trans Flu- 9
men, dedíque eis epistolas regis. Miserat autem rex
mecum principes militum, & equites. Et audierunt, 10
Sanaballat Horonites, & Tobias servus Ammanites:
& contristati sunt afflictione magnâ, quòd venisset ho-
mo, qui quæreret prosperitatem filiorum Israel. Et 11
veni Jerusalem, & eram ibi tribus diebus. Et surre- 12
xi nocte ego, & viri pauci mecum, & non indicavi
cuiquam quid Deus dedisset in corde meo ut facerem
in Jerusalem, & jumentum non erat mecum, nisi ani-
mal, cui sedebam. Et egressus sum per portam val- 13
lis nocte, & ante fontem draconis, & ad portam ster-
coris, & considerabam murum Jerusalem dissipatum,
& portas ejus consumptas igni. Et transivi ad portam 14
fontis, & ad aquæductum regis, & non erat locus ju-
mento, cui sedebam, ut transiret. Et ascendi per tor- 15
rentem nocte, & considerabam murum, & reversus
veni ad portam vallis, & redii. Magistratus autem 15
nesciebant quò abiissem, aut quid ego facerem: sed &
Judæis, & sacerdotibus, & optimatibus, & magistrati-
bus, & reliquis qui faciebant opus, usque ad id loci
nihil indicaveram. Et dixi eis; Vos nôstis afflictionem 17
in qua sumus; quia Jerusalem deserta est, & portæ ejus
consumptæ sunt igni: venite & ædificemus muros Jeru-
salem, & non simus ultrà opprobrium. Et indicavi 18
eis manum Dei mei, quòd esset bona mecum, & ver-
ba regis, quæ locutus esset mihi, & aio; Surgamus, &
ædificemus. Et confortatæ sunt manus eorum in bono.
Audierunt autem, Sanaballat Horonites, et Tobias ser- 19
vus Ammanites, et Gosem Arabs, et subsannaverunt
nos, et despexerunt, dixerúntque; Quæ est hæc res,
quam facitis? numquid contra regem vos rebellatis?
Et reddidi eis sermonem, dixíque ad eos; Deus cœli 20
ipse nos juvat, et nos servi ejus sumus: surgamus et
ædificemus: vobis autem non est pars, et justitia, et
memoria in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Deinde dixi regi; Si regi gratum est, scribant 7
mihi epistolam ad præsidem qui est in *regione*
transfluviali, ut transmittant me donec per-
veniam ad Judæam: Et *aliam* epistolam ad 8
Asaphum custodem viridarii regis, ut det mi-
hi ligna ad conficiendas portas domûs & pa-
latii, murorum urbis, & domûs quam ingres-
surus sum: deditque mihi rex, prout manus
Dei mei affuerat mihi. Cùm itaq; perveniss- 9
sem ad præsidem qui erat trans flumen, reddi-
di ei epistolam regis: Miserat autem mecum
rex ducem quendam equitum. Quod cùm au- 10
disset Sambelat Huranites, & Tobia, servi
Ammonitarum; ægrè tulerunt advenisse ho-
minem ad procurandum bonum Israelitis.
Deniq; cùm pervenissem in Jerusalem, & fu- 11
issem ibi tribus diebus; Surrexi noctu ego et 12
viri illi qui mecum venerant (nemini autem
indicavi quod Deus indiderat animo meo fa-
ciendum pro Jerusalem: neq; jumentum erat
mecum, præter jumentũ illud cui insidebam)
Et egressus sum noctu ad portam vallis, ver- 13
sùs fontem collium, tum ad portã Asphoth;
& obturare cœpi muros Jerusalem qui per-
rupti erant, & portas quæ erant igni succen-
sæ. Inde transivi ad portã vallis & ad aquæ- 14
ductum regis, at non erat ibi jumento trans-
eundi locus. Ascendebam ergò per vallem 15
noctu, & obturabam noctu; ac tum venie-
bam, & ingrediens per portam vallis rever-
tebar. Præfecti verò nesciebant quò irem 16
aut quid facerem: nam Judæis, sacerdotibus,
præfectis, scribis, & reliquis curatoribus o-
peris adhuc non indicaveram. Tum dixi eis; 17
Vos videtis malum in quo versamur: ecce Je-
rusalem vastata est, & portæ ejus igni exu-
stæ: venite, ædificemus murum Jerusalem,
ut non simus posthac opprobrium. Et cùm 18
indicássem eis manum Dei mei affuisse mihi
in bonum, & verba regis quæ dicta mihi fu-
erant; dixerunt, Surgemus & ædificabimus:
& confirmárunt manus suas ad agendum bo-
num. Quod cùm audissent Sambelat Hura- 19
nites, & Tobia, viri Ammonitæ, & Gesom
Arabs, deriserunt & subsannárunt nos, di-
centes; Quodnam est opus hoc quod aggre-
dimini? an contra regem rebellatis? Qui- 20
bus responsum dedi ac dixi; Deus quidem
cœli servavit nos, ideo nos operamur, surgi-
mus, & ædificamus: vobis autem neque
jus, neque memoria, neque pars est in Je-
rusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν
8 τοῦ ποταμοῦ, ὥστε διαγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ἰούδαν, Καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου
ὃς ὑπὸ τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύλας, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς
9 οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν. καὶ ἔδωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθή. Καὶ ἦλθον πρὸς
τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐ-
10 μοῦ ὁ βασιλεὺς (ζ) ἀρχηγοὺς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦ-
λος (η) Ἀμμωνὶ, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐγένετο, (θ) ὅτι ἦκεν ὁ ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱ-
11 οῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἦμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. Καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ
ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ τί ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆ-
σαι μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κτῆνος οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κτῆνος (ι) ᾧ ἐγὼ ὀχοῦμαι ἐπ' αὐτῷ.
13 Καὶ ἐξῆλθον ἐν πύλῃ τῇ γωληλὰ, καὶ πρὸς κόμα πηγῆς τῶν δρυκῶν, καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρείας· καὶ
ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει Ἱερουσαλὴμ ὁ αὐτοὶ καθαιροῦσι, καὶ πύλαι αὐτῆς κατεζωσμέναι (ι)
14 πυρί. Καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τὴν αἰνν, καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κτή-
15 νει παρελθεῖν ὑποκάτω μου. Καὶ ἤμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμάρρου νυκτὸς, καὶ ἤμην δρυ-
16 σίζων ἐν τῷ τείχει, καὶ ἤμην ἐν πύλῃ τῆς φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα. Καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγνω-
σαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ· καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἐντίμοις, καὶ τοῖς
17 στρατηγοῖς, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα. Καὶ εἶπα πρὸς αὐ-
τοὺς, Ὑμεῖς βλέπετε (κ) τὴν πονηρίαν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς Ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ
αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί. Δεῦτε, καὶ δομοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα
18 ἔτι ὄνειδος. Καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἥ ὅτιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, (λ) καὶ πρὸς τοὺς
λόγους τοῦ βασιλέως οὓς εἶπέ μοι· καὶ εἶπα, Ἀναστῶμεν, καὶ οἰκοδομήσωμεν. καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖ-
19 ρες αὐτῶν (μ) εἰς τὸ ἀγαθόν. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμωνὶ, καὶ Γη-
σὰμ ὁ Ἀραβὶ, καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπον, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖ-
20 τε; ἢ ὅτι τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε; Καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον, καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ὁ θε-
ὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαιρεῖ, καὶ οἰκοδομήσομεν· καὶ ὑμῖν
οὐκ ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη καὶ μνημόσυνον ἐν Ἰερουσαλήμ.

Et dixi regi; Si super regem, bonum; det mihi epistolas ad subregulos 7
trans flumen; ut deducant me, donec venero in Judam; Et epistolam 8
ad Asaph custodem paradisi, qui est regi, ut det mihi ligna ad tegen-
dum (c) portas, & ad murum civitatis, & ad domum, quam ingredi-
ar in eam. Et dedit mihi rex, sicut manus Dei bona. Et veni ad sub- 9
regulos trans flumen, & dedi eis epistolas regis. Et miserat mecum rex
principes virtutis, & equites. Et audivit Sanaballat Avoni, & To- 10
bia servus Ammoni: & malum eis factum (d) est; quia venit homo
quærere bonum filiis Israel. Et veni in Hierusalem, & fui ibi dies tres. 11
Et surrexi nocte ego, & viri pauci mecum, & non annuntiavi homini, 12
quid Deus dat in cor meum facere cum Israel: & jumentum non est
mecum, nisi jumentum, quem ego insedendo super illud. Et egressus sum 13
in (e) porta Golila, & ad os fontis ficuum, & ad portam stercoris. Et
eram (f) conversans in muro Hierusalem, quod ipsi diruunt, & porta ejus exesæ erant igne. Et transivi ad portam (g) Ain, & ad piscinam re- 14
gis, & non erat locus jumento transire sub me. Et fui ascendens in (h) 15
muro torrentis nocte, & fui conversans in muro, & fui in porta vallis,
& reverti. Et custodes non cognoverunt, quid ibam, & quid ego fa- 16
cio. Et Judæis, & sacerdotibus, & optimatibus, & ducibus, & reli-
quis facientibus opera usque tunc non indicaveram. Et dixi ad eos; 17
Vos videtis malum hoc, in quo sumus in eo, quomodò Hierusalem deser-
ta, & portæ ejus datæ sunt igni: Venite, & exædificemus murum Hie-
rusalem: & non erimus ultrà opprobrium. Et annuntiavi eis manum 18
Dei, quæ est bona super me, & (i) præterea verba regis, quæ dixit mi-
hi. Et dixi; Surgamus, & ædificemus. Et confortatæ sunt manus eo-
rum in bonum. Et audivit Sanaballat Aroni, & Tobia servus Ammoni, 19
& Gesam Arabi, & subsannaverunt nos, & venerunt super nos, &
dixerunt; Quid verbum hoc, quod vos facitis? An super regem vos
rebellatis? Et retuli eis verbum, & dixi eis; Deus cœli ipse prospera- 20
bit nos: & nos servi ejus puri, & ædificabimus. Et vobis non est pars,
& justitia, & memoria in Hierusalem.

MS. A. (ζ) ἀρχηγὲς τῆς δυνάμεως (η) ὁ Ἀμμωνὶ, (θ) ὅτι ἦκε ἄνθρωπος (ι) ὃ ἐγὼ (ι) ἐν πυρί. (κ) τὴν πονηρίαν, ἐν ᾗ (λ) καὶ τοὺς λόγους (μ) εἰς ἀγαθόν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَقُلْتُ لِلْمَلِكِ * اِنْ حَسُنَ عِنْدَ ٱلْمَلِكِ بِأَنْ يَأْمُرَ يُعْطُونِي مَرَاسِيمَ إِلَى أُمَرَاءِ سِطِ ٱلْفُرَاتِ * حَتَّى
8 يَجُوزُونِي إِلَى أَنْ أَدْخُلَ إِلَى بَلَدِ يَهُودَا * وَمَنْشُورًا إِلَى آصَافَ وَحَافِظِي بَسَاتِينِ ٱلْمَلِكِ * لِيُعْطِيَنِي
حَسَبًا لِسَقْفِ دَهْلِيزِ أَبْوَابِ ٱلْقَصْرِ ٱلَّذِي لِلْبَيْتِ وَلِسُورِ ٱلْمَدِينَةِ وَلِلْبَيْتِ ٱلَّذِي أَدْخُلُ إِلَيْهِ *
وَأَعْطَانِي ٱلْمَلِكُ بِيَدِ ٱلْإِلٰهِ ٱلصَّالِحَةِ عَلَيَّ * وَجِئْتُ إِلَى أُمَرَاءِ سِطِ ٱلْفُرَاتِ * وَأَعْطَيْتُهُمْ مَرَاسِيمَ
9 ٱلْمَلِكِ * وَأَرْسَلَ ٱلْمَلِكُ مَعِي رُسَلًا جُيُوشًا وَخَيَّالَةً * فَسَمِعَ سَنْبَلَّاطُ ٱلْحُورَانِيُّ وَطُوبِيَّا ٱلْعَمُّونِيُّ
10 * فَسَاءَ عَلَيْهِمَا مَسَرَّةً عَظِيمَةً * إِذْ جَاءَ إِنْسَانٌ لِطَلَبِ خَيْرٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ * فَدَخَلْتُ إِلَى أُورُشَلِيمَ *
وَكُنْتُ هُنَاكَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ * فَقُمْتُ لَيْلًا أَنَا وَأُنَاسٌ مَعِي قَلِيلٌ * وَلَمْ أُخْبِرْ إِنْسَانًا بِٱلَّذِي
11 أَلْقَاهُ ٱللّٰهُ فِي قَلْبِي لِلْفِعْلِ فِي أُورُشَلِيمَ * وَبَهِيمَةٌ لَيْسَ مَعِي إِلَّا ٱلْبَهِيمَةُ ٱلَّتِي أَنَا رَاكِبُهَا
12 * وَخَرَجْتُ مِنْ بَابِ ٱلْوَهْطِ لَيْلًا * وَجِئْتُ إِلَى بَابِ ٱلْوَادِي لَيْلًا * وَكُنْتُ مُرَاقِبًا ٱلْمَصِيَّ إِلَى
13 بَابِ ٱلْأَسْبَاطِ * وَمُوَصِّلًا فِي أَسْوَارِ أُورُشَلِيمَ ٱلَّتِي هِيَ مَبْعُونَ * وَأَبْوَابُهَا ٱلَّتِي أُحْرِقَتْ بِٱلنَّارِ
14 * وَجِئْتُ إِلَى بَابِ ٱلْعَيْنِ وَإِلَى بِرْكَةِ ٱلْمَلِكِ * وَلَيْسَ مَكَانٌ لِلْبَهِيمَةِ أَنْ تَرُوحَ تَحْتِي * وَكُنْتُ صَاعِدًا
15 لِلْوَادِي لَيْلًا * وَكُنْتُ مُرَاقِبًا فِي ٱلسُّورِ * وَرَجَعْتُ وَجِئْتُ إِلَى بَابِ ٱلْوَادِي وَرَجَعْتُ
16 * وَٱلْمُقَدَّمُونَ لَمْ يَعْلَمُوا أَيْنَ مَضَيْتُ وَلَا أَيَّ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلٌ * وَلَا لِلْيَهُودِ وَلَا لِلرُّؤَسَاءِ وَلَا
17 ٱلْكَهَنَةِ وَٱلْمُقَدَّمِينَ وَلَا بَقِيَّةِ فَاعِلِي ٱلصَّنَاعَةِ وَإِلَى ٱلْآنَ لَمْ أُخْبِرْ * وَقُلْتُ لَهُمْ * أَنْتُمْ
نَاظِرُونَ ٱلْبَلِيَّةَ ٱلَّتِي نَحْنُ فِيهَا * أُورُشَلِيمُ خَرِبَةٌ * وَأَبْوَابُهَا مُحْرَقَةٌ بِٱلنَّارِ * فَقَالُوا حَيِّ
18 مِي نَبْنَا أَسْوَارَ أُورُشَلِيمَ وَلَا نَكُونُ مَعْيَنَةً * فَأَخْبَرْتُهُمْ ٱلْأَمْرَ بِيَدِ ٱلْإِلٰهِ ٱلصَّالِحَةِ ٱلَّتِي هِيَ
جَيِّدَةٌ عَلَيَّ * وَأَيْضًا خِطَابَ ٱلْمَلِكِ ٱلَّذِي قَالَ لِي * وَقَالُوا نَقُومُ وَنَبْنِي * وَشَدُّوا أَيْدِيَهُمْ
19 لِلْخَيْرِ * فَلَمَّا سَمِعَ سَنْبَلَّاطُ ٱلْحُورَانِيُّ وَطُوبِيَّا ٱلْعَبْدُ ٱلْعَمُّونِيُّ وَجَشَمُ ٱلْأَعْرَابِيُّ هَزِئُوا بِنَا وَحَقَّرُونَا *
وَقَالُوا أَيْسَ هٰذَا ٱلَّذِي أَنْتُمْ فَاعِلُونَ * هَلْ عَلَى ٱلْمَلِكِ أَنْتُمْ عَاصِيَانِ * فَرَدَدْتُ عَلَيْهِمْ
20 ٱلْجَوَابَ وَقُلْتُ لَهُمْ * إِلٰهُ ٱلسَّمَاءِ هُوَ يُنْجِحُ لَنَا نَحْنُ عَبِيدُهُ نَقُومُ وَنَبْنِي * وَلَيْسَ لَكُمْ قِسْمٌ
وَعَدْلٌ أَوْ ذِكْرٌ فِي أُورُشَلِيمَ *

Et dixi regi, Si placeat regi præcipere 7
ut dentur mihi diplomata ad imperato-
rem ripæ Euphratis, ut deducat me do-
nec ingrediar in regionem Judææ:
Et epistola ad Asaph & custodes hor- 8
torum regis, ut det mihi ligna ad ex-
truendum tectum porticûs januarum pa-
latii domûs, & pro mœnibus urbis, &
pro domo quam ingressurus sum. Quæ
cùm concessisset mihi rex per manum
Dei mei mihi propitiam, Adivi impe- 9
ratores ripæ Euphratis, reddidique eis
diplomata regis. Misit quoque rex me-
cum nuntios, copias, & equites.
Audientes autem Samballat Horanites 10
& Tobia Ammonites, egrè tulerunt ve-
hementer quòd venisset quidam ad cu-
randum bonum Israëlitis. Quare Je- 11
rosolymam ingressus, ibidemque triduo
commoratus; Noctu surrexi ego & 12
homines illi pauci qui mecum erant, ne-
minique significavi rem quam Deus in-
diderat animo meo faciendam in Jeru-
salem: & jumentum nullum erat me-
cum, præter jumentum illud quod con-
scendebam. Et egressus è porta vallis 13
noctu, veni ad portam torrentis noctu,
sperans me iturum ad portam tribuum,
& contemplans muros Jerusalem qui
perrupti erant, & portas ejus quæ erant
igni succensæ. Inde veni ad portam 14
fontis & ad piscinam regis, nec pate-
bat locus jumento transeundi sub me:
Quamobrem ascendi ad torrentem noctu, 15
& contemplabar murum: tum redii
ad portam torrentis, ac reversus sum.
Præpositi verò nesciebant quò abiissem, 16
neque quid agerem: nam ne Judæis qui-
dem, neque principibus, neque sacer-
dotibus, aut præpositis, neque cæteris
facientibus opus, quicquam adhuc si-
gnificaveram. Et dixi eis, Vos vide- 17
tis miseriam in qua versamur; Jeru-
salem vastata est, & portæ ejus igni
succensæ. Dixerunt, Quousque tandem
reædificaverentur muri Jerusalem, ut non
sint improperio? Sed cùm indicassem 18
eis negotium, ductrice manu Dei mei
quæ propitia mihi erat, ac præterea
sermonem regis quem dixerat mihi;
dixerunt, Surgamus, & ædificemus:
& confirmaverunt manus suas ad bo-
num. Hæc cùm audissent Samballat 19
Horanites, Tobia servus Ammonites,
& Gesam Arabs; deriserunt ac de-
spexerunt nos, & dixerunt: Quid
est hoc quod agitis? num in regem re-
belles estis? Quibus reddidi responsum 20
ac dixi; Deus cœli ipse prosperos red-
det nos servos suos ut surgamus &
ædificemus: vobis autem non est pars,
neque jurisdictio, aut memoria in Jeru-
salem.

נחמיה: ג

CAP. III. ג

ſtatuerunt & ,eã *conſecrárunt* ipſi :*pecoris* portam ædificaverunt & ,ſacerdotes ejꝰ fratres & ,magnus ſacerdos Eljaſib ſurrexit Et

1 וַיָּקָם אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וַיִּבְנוּ אֶת שַׁעַר הַצֹּאן הֵמָּה קִדְּשׁוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ
ſuper & ,Jerecho viri ædificaverunt ejꝰ *manũ ſuper* Et .Chananel turrim ad uſque eã *conſecrárunt* , Meah turrim ad uſque & ; ejꝰ *fores*

2 דַּלְתֹתָיו וְעַד־מִגְדַּל הַמֵּאָה קִדְּשׁוּהוּ עַד מִגְדַּל חֲנַנְאֵל: וְעַל־יָדוֹ בָּנוּ אַנְשֵׁי יְרֵחוֹ וְעַל־
ſtatuerũt & ,eã contignaverunt Ipſi .Haſenaah filii ædificaverunt piſcium portam Et .Imri filius Zacchur ædificavit ejꝰ *manum*

יָדוֹ בָּנָה זַכּוּר בֶּן־אַמְרִי: וְאֶת שַׁעַר הַדָּגִים בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ
3 *roboravit* eorũ *manum ſuper* & :Hachos filii Urijah filius Meremoth *roborávit* eorũ *manum ſuper* Et .ejus vectes & ,ejus ſeras ,ejꝰ valvas

דַּלְתֹתָיו מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו: וְעַל־יָדָם הֶחְזִיק מְרֵמוֹת בֶּן־אוּרִיָּה בֶּן־הַקּוֹץ וְעַל־יָדָם הֶחְזִיק
4 :Techohitæ *roboraverunt* eorũ *manũ ſuper* Et .Bahana filius Sadoc *robóravit* eorũ *manum ſuper* & ,Meſezabel filii Berechiah filius Meſullam

מְשֻׁלָּם בֶּן־בֶּרֶכְיָה בֶּן־מְשֵׁיזַבְאֵל וְעַל־יָדָם הֶחְזִיק צָדוֹק בֶּן־בַּעֲנָא: וְעַל־יָדָם הֶחְזִיקוּ הַתְּקוֹעִים
,Paſeach filius Jojadah *roboravérunt* veterem portam Et .ſui domini *ſervitio* in ſuum collum adduxerunt non eorũ *illuſtres* &

5 וַאֲדִירֵיהֶם לֹא־הֵבִיאוּ צַוָּארָם בַּעֲבֹדַת אֲדֹנֵיהֶם: וְאֶת שַׁעַר הַיְשָׁנָה הֶחֱזִיקוּ יוֹיָדָע בֶּן־פָּסֵחַ
roboravit eorum *manum ſuper* Et .ejꝰ vectes &,ejꝰ ſeras &,ejꝰ valvas fecerũt ſtare & ,eã cõtignaverũt Ipſi .Beſodeiah filius Meſullam &

וּמְשֻׁלָּם בֶּן־בְּסוֹדְיָה הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו: וְעַל־יָדָם הֶחְזִיק
7 *roboravit* ejꝰ *manum Super* .flumen trans ducis ſolio , Miſpah & Ghibhon viri , Meronotithes Jadon & ,Ghibhonites Malathia

מְלַטְיָה הַגִּבְעֹנִי וְיָדוֹן הַמֵּרֹנֹתִי אַנְשֵׁי גִבְעוֹן וְהַמִּצְפָּה לְכִסֵּא פַּחַת עֵבֶר הַנָּהָר: עַל־יְדֵי הֶחְזִיק
8 ad uſque Jeruſalaim *reliquerunt* Et .Haracchachim filius Chananiah *roboravit* ejꝰ *manum ſuper* Et .*aurifices* Charhojah filius Huzziel

עֻזִּיאֵל בֶּן־חַרְהַיָּה צוֹרְפִים וְעַל־יָדוֹ הֶחְזִיק חֲנַנְיָה בֶּן־הָרֹקְחִים וַיֵּעָזְבוּ יְרוּשָׁלַם עַד
eorũ *manum ſuper* Et .Jeruſalaim *regionis dimidii* princeps Chur filius Rephaiah *roboravit* eorũ *manum ſuper* Et .latum murum

הַחוֹמָה הָרְחָבָה: וְעַל־יָדָם הֶחְזִיק רְפָיָה בֶּן־חוּר שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ יְרוּשָׁלָם: וְעַל־יָדָם
9 ſecundam Menſuram .Chaſabneiah filius Chattus *roboravit* ejꝰ *manum ſuper* Et .ſuã domũ contra &,Charumaph filius Jedaiah *roboravit*

10 הֶחְזִיק יְדָיָה בֶּן־חֲרוּמָף וְנֹכַח בֵּיתוֹ וְעַל־יָדוֹ הֶחְזִיק חַטּוּשׁ בֶּן־חֲשַׁבְנְיָה: מִדָּה שֵׁנִית
11 Sallum *roboravit* ejꝰ *manum ſuper* Et .furnorum turrim & ,moab-Pachath filius Chaſub & ,Charim filius Malchijah *roboravit*

הֶחְזִיק מַלְכִּיָּה בֶּן־חָרִם וְחַשּׁוּב בֶּן־פַּחַת מוֹאָב וְאֶת מִגְדַּל הַתַּנּוּרִים: וְעַל־יָדוֹ הֶחְזִיק שַׁלּוּם
12 :Zanoach habitatores &,Chanun *roboravit* vallis Portam .ejus filiæ & ,ipſe , Jeruſalaim *regionis dimidii* princeps ,Halloches filius

בֶּן־הַלּוֹחֵשׁ שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם הוּא וּבְנוֹתָיו: אֶת שַׁעַר הַגַּיְא הֶחֱזִיק חָנוּן וְיוֹשְׁבֵי זָנוֹחַ
13 .ſtercorum portam ad uſque ,muro in cubitos mille & ; ejus vectes & ,ejus ſeras ,ejus *fores* ſtatuerunt & ,eã ædificaverunt ipſi

הֵמָּה בָּנוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו וְאֶלֶף אַמָּה בַּחוֹמָה עַד שַׁעַר הַשְּׁפוֹת:
,ejꝰ *fores* ſtatuit & ,eã ædificavit ipſe : hacherem-Beth *regionis* princeps Rechab filius Malchijah *roboravit* ſtercorum portam Et

14 וְאֶת שַׁעַר הָאַשְׁפּוֹת הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶּן־רֵכָב שַׂר פֶּלֶךְ בֵּית הַכֶּרֶם הוּא יִבְנֶנּוּ וַיַּעֲמֵד דַּלְתֹתָיו
,eã ædificavit Ipſe .Miſpah regionis princeps chozeh-Chol filius Sallun *roboravit oculi* portam Et .ejꝰ vectes & ,ejus ſeras

מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו: וְאֶת שַׁעַר הָעַיִן הֶחֱזִיק שַׁלֻּן בֶּן־כָּל־חוֹזֶה שַׂר פֶּלֶךְ הַמִּצְפָּה הוּא יִבְנֶנּוּ
15 gradus ad uſque & ,regis hortum *in Selach* piſcinæ murum & : ejꝰ vectes & ,ejus ſeras,ejus valvas ſtatuit & ,eam texit &

וְיִטְלְלֶנּוּ וַיַּעֲמֵד דַּלְתֹתָיו מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו וְאֶת חוֹמַת בְּרֵכַת הַשֶּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד־הַמַּעֲלוֹת
ſepulchra cõtra uſque,ſur-Beth regionis dimidiæ princeps Hazbuch filius Nechemiah *roboravit* eum Poſt .David civitate de deſcendẽtes

הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר דָּוִיד: אַחֲרָיו הֶחֱזִיק נְחֶמְיָה בֶּן־עַזְבּוּק שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ בֵּית צוּר עַד־נֹכַח קִבְרֵי
16 .fortium domum ad uſq; & , factam piſcinam ad uſque & ,David

דָוִיד וְעַד הַבְּרֵכָה הָעֲשׂוּיָה וְעַד בֵּית הַגִּבֹּרִים:

Verſio VULG. LAT.

CAP. III.

ET ſurrexit Eliaſib ſacerdos magnus,& fratres ejus ſacerdotes, & ædificaverunt portam gregis: ipſi ſanctificaverunt eam, & ſtatuerunt valvas ejus, et uſque ad turrim centum cubitorum ſanctificaverunt eam,uſq; ad turrim Hananeel. Et juxta eum ædificaverunt viri Jericho: & juxta eum ædificavit Zachur filius Amri. Portam autem piſcium ædificaverunt filii Aſnaa: ipſi texerunt eam, & ſtatuerunt valvas ejus, & ſeras,& vectes. Et juxta eos ædificavit Marimuth filius Uriæ, filii Accus. Et juxta eum ædificavit Moſollam filius Barachiæ, filii Meſezebel: & juxta eos ædificavit Sadoc filius Baana. Et juxta eos ædificaverunt Thecueni: optimates autem eorum non ſupposuerunt colla ſua in opere Domini ſui. Et portam veterem ædificaverunt, Joiada filius Phaſea, & Moſollam filius Beſodia: ipſi texerunt eam, & ſtatuerunt valvas ejus, & ſeras,& vectes. Et juxta eos ædificaverunt, Meltias Gabaonites, & Jadon Meronathites,viri de Gabaon & Maſpha, pro duce qui erat in regione trans Flumen. Et juxta eum ædificavit Eziel filius Araia aurifex:& juxta eum ædificavit Ananias filius pigmentarii: & dimiſerunt Jeruſalem uſque ad murum plateæ latioris. Et juxta eum ædificavit Raphaia filius Hur, princeps vici Jeruſalem. Et juxta eum ædificavit Jedaia filius Haromaph contra domum ſuam: & juxta eum ædificavit Hattus filius Haſeboniæ. Mediam partem vici ædificavit Melchias filius Herem, & Haſub filius Phahath Moab, & turrim furnorum. Et juxta eum ædificavit Sellum filius Alohes princeps mediæ partis vici Jeruſalem, ipſe & filiæ ejus. Et portam vallis ædificavit Hanun,et habitatores Zanoe: ipſi ædificaverunt eam,& ſtatuerunt valvas ejus,& ſeras, & vectes,& mille cubitos in muro uſque ad portam ſterquilinii. Et portam ſterquilinii ædificavit Melchias filius Rechab, princeps vici Bethacharam: ipſe ædificavit eam, & ſtatuit valvas ejus,& ſeras,& vectes. Et portam fontis ædificavit Sellun filius Cholhoza, princeps pagi Maſpha: ipſe ædificavit eam, & texit, & ſtatuit valvas ejus, & ſeras, & vectes, & muros piſcinæ Siloe in hortum regis,& uſque ad gradus, qui deſcendunt de civitate David. Poſt eum ædificavit Nehemias filius Azboc, princeps dimidiæ partis vici Bethſur, uſque contra ſepulchrum David, & uſque ad piſcinam, quæ grandi opere conſtructa eſt, & uſque ad domum fortium.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. III.

ET ſurgens Eliſab ſummꝰ ſacerdos cum fratribus ſuis ſacerdotibus, & filiis ſuis, ad portam pecudum; inſtauraverunt fores ejus & ſancta ejus: & uſque ad turrim centũ ipſi ſanctificaverunt eam, uſque ad turrim Hananaelis: Et uſque ad terminum civium Jericho, & uſque ad terminum filiorum Zachor, filiorum Amri. Portam verò piſcatorum ædificaverunt filii Senæ, & ipſi reſtaurârunt eam; & fores, ſeras, ac vectes ejus reſtituerunt. Item uſque ad terminum quendam inſtauravit Meremoth filius Uriæ, filii Acos: & uſque ad terminũ *alium* inſtauravit Meſlam filius Chenanæ, filii Mizechalis: & uſque ad *alium* terminum inſtauravit Zadoc filius Baanæ. Uſque ad terminũ quendam inſtauraverunt Tecuitæ & principes eorum, & non ſubdiderunt colla ſua ſervituti dominorum ſuorum. Portam ſecundam inſtauravit Jojada filius Peſahi, & Meſlam filius Beſariæ: & ipſi reſtaurârũt eam, reſtituerunt valvas, ſeras, et vectes ejus. Et uſque ad terminum quendam inſtauravit Melatia Gebeonita, & Neron Merathæus: & cives Gebeonis & Maſphiæ fecerunt ſoliũ præfidi transfluviali. Latus *aliud* inſtauravit Azael filius Hadaiæ filii Seraphiæ: & latus *aliud* inſtauravit Hanania filius Kerahiæ: & reliquerunt Jeruſalem habentem murum amplum. Latus quoddã inſtauravit Jeremia filius Huri, præfectus Jeroſolymæ. Latus quoddam inſtauravit Niria filius Hadomphi, & princeps familiæ ſuæ: latus quoddam inſtauravit Hatus filius Heſabnaiæ. Menſuram ſequentem inſtauravit Melachia filius Horami, & Haſum filius principis Moab. Turrim quæ remanſerat, uſque ad terminum quendam, inſtauravit Salum filius Hatuſi, præfectus Jeroſolymorum, ipſe cum filiis ſuis. Portam planitiei inſtauravit Hanun cum habitatoribus Ziuhi: ipſi ædificaverunt eam, & reſtituerunt valvas, ſeras, & vectes ejus: mille autem cubiti erant in muro uſque ad portam Aſphoth. Portam verò Aſphoth inſtauravit Melachia filius Rechabi, præfectus Beth-charmæ: ipſi ædificaverunt eam, et reſtituerunt valvas, ſeras, et vectes ejus. Portam fontis inſtauravit Salum filius Colhozæ, præfectus Maſphiæ: ipſi ædificaverunt eam, tectum impoſuerunt, et reſtituerunt valvas, ſeras, et vectes ejus: murum quoque aquæductûs qui aquas effundebat in hortum regium, uſque ad clivum quod deſcendit è civitate Davidis. Poſt eum inſtauravit Nehemia filius Azbuc præſes Beth-ſuris, uſq; ad ſemitam ſepulchri Davidis, et uſque ad aquæductum qui factus jam fuerat, et uſque ad locum gigantum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἀνέστη (α) Ἐλιασὲβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πύλην τὴν προβατικὴν· αὐτοὶ ἡγίασε αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆ, καὶ ἕως πύργου τοῦ ἑκατὸν ἡγίασε ἕως πύργου Ἀναμεήλ.
2 3 Καὶ δὲ χεῖρας (β) ἀνδρῶν ἰῶν Ἱερειχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας ἰῶν Ζακχοὺς, υἱοῦ (γ) Ἀμβρί. Καὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ Ἀσανά· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, (δ) καὶ ἐστέγασαν θύρας αὐτῆς
4 καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλὸς αὐτῆς. καὶ (ε) ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν (ζ) ἐπὶ Ῥαμὼθ υἱὸς Οὐεία, υἱοῦ
5 Ἀκκώς. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῆ κατέσχε Μοσολλὰμ υἱὸς Βαραχίου, υἱοῦ (η) Μαζεβήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν
6 (θ) κατέσχε Σαδὼκ υἱὸς Βαανά. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ Θικωΐμ, καὶ (ι) ἀδωείμ οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον (κ) αὐτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν. Καὶ τὴν πύλην (λ) Ἰασαναὶ ἐκράτησαν (μ) Ἰωϊδὰ
7 υἱὸς Φασὲκ, καὶ Μεσουλὰμ υἱὸς Βασωδία· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ (ν) ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλὸς αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησαν Μαλτίας ὁ Γαβαωνίτης, καὶ Εὐάρων
8 ὁ Μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς Γαβαὼν καὶ τῆς Μασφὰ ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ.
9 Καὶ ἐπ' αὐτὸν ἐνίσχυσεν Ὀζιὴλ υἱὸς Ἀραχίου πυρωτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἀνανίας υἱὸς τοῦ (ξ) ῥωκεῖμ, καὶ κατέλιπον Ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος. Καὶ ἐπὶ χεῖρα
10 αὐτῶν ἐκράτησε (ο) Ῥαφαΐα υἱὸς Σὲρ, ἄρχων ἡμίσους σειχώρου Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἰεδαΐα υἱὸς Ἐρωμὰφ, καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν (π) Ἀτὲθ
11 υἱὸς (ρ) Ἀσαβανία. Καὶ δεύτερος ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς (σ) Ἠρὰμ, καὶ Ἀσὲβ υἱὸς (τ) Φαὰτ Μωὰβ,
12 καὶ ἕως πύργου τῶν (υ) Θανουείμ. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησε Σαλλὴμ υἱὸς Ἀλλωῆς, ἄρχων ἡμίσους
13 σειχώρου Ἱερουσαλήμ, αὐτὸς καὶ θυγατέρες αὐτοῦ. Τὴν πύλην τῆς φάραγγος ἐκράτησαν Ἀτὲν καὶ οἱ κατοικοῦντες Ζανώ· αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μο-
14 χλὸς αὐτῆς, καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. Καὶ τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε Μελχία υἱὸς Ῥηχὰβ, ἄρχων σειχώρου (φ) Βηθακχαείμ, αὐτὸς (χ) καὶ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ
15 ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ (ψ) μοχλὸς αὐτῆς. Τὴν δὲ πύλην τῆς πηγῆς ἠσφάλισατο Σαλωμὼν υἱὸς Χολοζὲ, ἄρχων μέρους τῆς Μασφά· αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆ καὶ μοχλὸς αὐτῆς· καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν
16 κωλίων τῇ κουρᾷ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πόλεως Δαυίδ. Ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησεν Νεεμίας υἱὸς(ω) Ἀζαβὲχ, ἄρχων ἡμίσους σειχώρου Βηθσὲρ, ἕως κήπου τάφου Δαυὶδ, καὶ ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεννήας, καὶ ἕως (α) βηθαγγαείμ.

Post eum tenuit Neemias filius Azaluch, princeps dimidiæ regionis Bethsur usque ad hortum sepulchri David, & usque ad piscinam factam, & usque (m) Bethangarim.

CAP. III.

1 ET surrexit Eliasub sacerdos magnus, & fratres ejus sacerdotes, & ædificaverunt portã gregis: ipsi sanctificaverunt eam, & statuerunt valvas ejus, & usque ad turrim (a) centum sanctificaverunt usque ad turrim Anameel. (b) Et ad manus virorum filiorum Hiericho, & super manus filiorum Zacchur filii Amari. Et portam piscium ædificaverunt filii 3 Asana: ipsi texerunt eam, & texerunt valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus. Et ad manum eorum tenuit (c) super Ramoth filium uria, filii Accos. Et ad manum eorum tenuit Mosollam filius Barachiæ, filii Mi- 4 zebel. Et ad manum eorum tenuit Sadoc filius Baana. Et ad manum eo- 5 rum tenuerunt Thecoim: & (d) Adorim non intulerunt collum suum in servitutem (e) ipsorum. Et portam (f) Jasanæ tenuerunt Joida filius 6 Phasee, & Mesulam filius Basodia: ipsi texerunt eam, & statuerunt valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus. Et ad manum eorum te- 7 nuerunt Maltias Gabaonites, & Euaron Merouothites, viri Gabaon, & Masphæ, usque ad thronum principis, qui trans flumen. Et juxta 8 eum munivit Oziel filius Arachiæ ex aurificibus. Et ad manum eorum tenuit Ananias filius (g) Roccim. Et (h) reliquerunt Hierusalem usque ad murum latum. Et ad manum eorum tenuit Raphaia filius Sur, 9 princeps dimidiæ regionis Hierusalem. Et ad manum eorum tenuit 10 Jedaia filius Eromaph & è regione domûs suæ. Et ad manum ejus tenuit Attuth filius Asabania. Et (i) secundus tenuit Melchias fi- 11 lius Heram, & Asub filius Phaatmoab, & usque ad turrim (k) Thanurim. Et ad manum ejus tenuit Sallum filius Alloes, princeps 12 dimidiæ regionis Hierusalem, ipse, & filiæ ejus. Portam vallis te- 13 nuerunt Anun, & habitantes Zarno: ipsi ædificârunt eam, & statuerunt valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus, & mille cubitos in muro usque ad portam stercoris. Et portam stercoris tenuit Mel- 14 chias, filius Rechab, princeps regionis Baithaccharim, ipse, & filii ejus, & texerunt eam, & statuerunt valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus. Portam autem fontis munivit Salomon filius Cholezæ, 15 princeps partis Masphæ: ipse exædificavit eam, & texit eam, & statuit valvas ejus, & vectes ejus, & murum piscinæ (l) coliorum cæsarici regis, & usque ad scalas descendentes è civitate David. David, & usque ad piscinam factam, & usque (m) Bethangarim. 16

MS.A. (α) Ἐλισὲβ (β) ἰῶν ἀνδρῶν (γ) Μιαφί. (δ) καὶ ἔστησαν θύρας (ε) ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν (ζ) ἀπὸ Ῥαμὼθ (η) Μασιζεήλ. (θ) *κρέμασεν οἱ Θικωεὶμ, (ι) ἀδωρὴν (κ) ἑαυτῶν (λ) τὴ αἰσανὰ (μ) Ἰοειδὰ (ν) ἔστησαν θύρας αὐτῆς * καὶ ἐπεὶ * ἐκ αὐτῆς ἐκράτησεν Ἀνανίας (ξ) Ῥοχιεὶμ, (ο) Ῥαφαΐα, ἄρχων ἡμίσους σειχώρου (π) Ἀυτὲς (ρ) Ἀσβανία. (σ) Ἡρμὰ, (τ) Φαὰθ (υ) θαννηφείμ. (φ) Βηθακχαρμὰ, (χ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· (ψ) μοχλὸς αὐτῆς.[*]καὶ τὸ τεῖχος (ω) Ἀζεὲχ, (α) βηθαγαρείμ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ *

CAP. III.

1 Surgens igitur Eliasaph summus sacerdos cum fratribus suis sacerdotibus et filiis suis ad portam horti, ipsi sanctificaverunt eam usque ad turrim Hananelis, Ad terminum Jericho, & ad filios Za- 2 bolonis. Et portam piscium ipsi fundaverunt, erexerunt valvas ejus, & ap- 3 taverunt seras ejus. Ad manum istorum munivit ædificium Meremos filius Uriæ cum sociis suis. Et nobiliores inter 4 ipsos non subdiderunt collum suum servituti dominorum suorum: Et erexe- 5 runt portas, seras, & valvas ejus. Ad manum eorum munivit Melatia Gabaonites cum sociis suis Gabaonitis: & opificium solii pro imperatore ripæ Eu- 6 phratis, fuit per manum ipsius. Ad 7 manum eorum, Hanania & socii ejus: & reliquerunt Jerusalem usque ad mu- 8 rum latum. Ad manum istorum muni- 9 vit Raphaia filius Huris præfectus dimidii tractûs Jerosolymorum. Ad ma- 10 nus hujus munivit Hattus cum sociis suis. Deinde vicesgerens ejus munivit 11 Melachia cum sociis suis usque ad turrim fabrorum muratiorum. Ad ma- 12 nus istius munivit Sallun præfectus dimidii tractûs Jerosolymorum unà cum filiabus suis. Portam vallis ad manum 13 ejus munivit Hanun & socii ejus: ipsi ædificaverunt eam, statueruntque valvas & seras ejus, & mille muri cubitos protensos usque ad portam super- 14 fluitatis. Portam superfluitatis munivit Melachia præfectus tractûs Beth-lchem, statuitque valvas & seras ejus. Necnon portam fontis, atque etiam 15 murum piscinæ Selvan hortorum regis, usque ad descensum ab urbe Davidis. Post hunc munivit Nehemia princeps 16 dimidii tractûs Beth-suris, usque è terminum sepulchrorum David: usque ad piscinam factam domum gigantum

1 وَقَامَ ٱلسَّافُ ٱلْإِمَامُ ٱلْكَبِيرُ وَإِخْوَتُهُ ٱلْأَئِمَّةُ وَبَنُوهُ عَلَى بَابِ ٱلْبُسْتَانِ * هُمْ قَدَّسُوهُ إِلَى
2 بُرْجِ حَانَائِيلَ * إِلَى حَدِّ إِيرِيحَا وَإِلَى بَنِي زَابُلُونَ * وَبَابُ ٱلسَّمَكِ هُمْ أَسَّسُوهُ * وَأَوْقَفُوا أَبْوَابَهُ *
3 4 وَأَصْلَحُوا مَعَالِقَهُ * عَلَى يَدِهِمْ قَوَّا مَرْمُوسُ ٱبْنُ أُورِيَّا وَأَصْحَابُهُ * وَأَجِلَّاؤُهُمْ لَمْ يُدْخِلُوا
5 فِي عُنُقِهِمْ خِدْمَةَ مَوَالِيهِمْ * وَأَوْقَفُوا أَبْوَابَهُ وَمَعَالِقَهُ وَمَصَارِيعَهُ * وَعَلَى يَدِهِمْ قَوَّا مُلَاطِيَّا
6 7 ٱلْجِبْعُونِي وَأَصْحَابُهُ أَهْلُ جِبْعُونَ * وَصَنْعَةُ ٱلْكُرْسِيِّ لِأَمِيرِ سَطِّ ٱلْفُرَاتِ عَلَى يَدَيْهِ * وَعَلَى
8 يَدِهِمْ حَانَانِيَّا وَأَصْحَابُهُ * وَتَرَكُوا أُورْشَلِيمَ إِلَى ٱلسُّورِ ٱلْوَاسِعِ * وَعَلَى يَدِهِمْ قَوِّي رَافَايَا
9 10 ٱبْنُ حُورٍ رَئِيسُ نِصْفِ خِطَّةِ أُورْشَلِيمَ * وَعَلَى يَدَيْهِ قَوِّي حَطُّوشُ وَأَصْحَابُهُ * ثُمَّ بَانِيهِ
11 قَوَّا مَلَكِيَّا وَأَصْحَابُهُ لِبُرْجِ ٱلتَّنَّايِينَ * وَعَلَى يَدَيْهِ قَوِّي سَلُّونُ رَئِيسُ نِصْفِ خِطَّةِ
12 أُورْشَلِيمَ هُوَ وَبَنَاتُهُ * وَبَابُ ٱلْوَهْدَةِ عَلَى يَدِ قَوَّا حَنُونُ وَأَصْحَابُهُ * هُمْ بَنَوْهُ وَأَوْقَفُوا
13 مَصَارِعَهُ وَمَعَالِقَهُ * وَأَلْفَ ذِرَاعٍ سُورًا لِلسُّورِ إِلَى بَابِ ٱلزِّبَادَةِ * وَبَابُ ٱلزِّبَادَةِ قَوِّي
14 مَلَكِيَّا رَئِيسُ خِطَّةِ بَيْتِ كَرْمٍ * وَأَوْقَفَ مَصَارِعَهُ وَمَعَالِقَهُ * وَلِبَابِ ٱلْعَيْنِ * وَأَيْضًا
15 سُورَ بِرْكَةِ سَلْوَانَ جَنَانِ ٱلْمَلِكِ * وَإِلَى ٱلدَّارِجَةِ مِنْ مَدِينَةِ دَاوُدَ * وَبَعْدُ قَوِّي
16 نَحَمْيَا رَئِيسُ نِصْفِ خِطَّةِ بَيْتِ صُورٍ إِلَى حَدِّ قُبُورِ دَاوُدَ * وَإِلَى ٱلْبِرْكَةِ ٱلْمَعْمُولَةِ *
وَإِلَى بَيْتِ ٱلْجَبَابِرَةِ *

נחמיה: ד

Chehilah regionis dimidiæ princeps Chaſabiah *roboravit* ejus *manum Super* .Bani filius Rechum Levitæ *roboraverunt* eum Poſt
17 אַחֲרָיו חֲשַׁבְיָה הַלֵּוִים רֵחוּם בֶּן־בָּנִי עַל־יָדוֹ חִזְקִיָּה בֶּן־עַזּוּר שַׂר־חֲצִי־פֶלֶךְ קְעִילָה
ſuper roboravit Et .Chehilah regionis dimidiæ princeps Chenadad filius Bavvai eorum fratres *roboraverunt* eum Poſt .ſua regione in
18 לְפַלְכּוֹ: אַחֲרָיו חִזְקִיָּה אֲחֵיהֶם בַּוַּי בֶּן־חֲנָדָד שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ קְעִילָה: וַיְחַזֵּק עַל־
19 eum Poſt .anguli *armaturæ* aſcenſus regione è ,ſecundam menſuram Miſpah princeps Jeſuah filius Hezer ejus *manum*
יָדוֹ עֹזֶר בֶּן־יֵשׁוּעַ שַׂר הַמִּצְפָּה מִדָּה שְׁנִית מִנֶּגֶד עֲלִיַּת הַנֶּשֶׁק הַמִּקְצֹעַ: אַחֲרָיו
20 .magni ſacerdotis Eljaſib domus oſtium ad uſque *flexura* à ,ſecundam menſuram Zabbai filius Baruch *roboravit ſe accendit*
הִחֲרָה הַחִזְקִי בָּרוּךְ בֶּן־זַבַּי מִדָּה שְׁנִית מִן־הַמִּקְצֹעַ עַד־פֶּתַח בֵּית אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
perfectionem ad uſque & ,Eliaſib domus oſtio ab ,ſecundam menſuram Hachos filii Urijah filius Meremoth *roboravit* eum Poſt
21 אַחֲרָיו הַחִזְקִי מְרֵמוֹת בֶּן־אוּרִיָּה בֶּן־הַקּוֹץ מִדָּה שְׁנִית מִפֶּתַח בֵּית אֶלְיָשִׁיב וְעַד־תַּכְלִית
contra Chaſſub & ,Binjamin *roboravit* eum Poſt .planiciei viri ſacerdotes roboraverunt eum poſt Et .Eliaſib domus
22 23 בֵּית אֶלְיָשִׁיב: וְאַחֲרָיו הַחִזְקוּ הַכֹּהֲנִים אַנְשֵׁי הַכִּכָּר: אַחֲרָיו הַחִזִּיק בִּנְיָמִן וְחַשּׁוּב נֶגֶד
filius Binnui *roboravit* eum Poſt .ſuam domum apud Hananiah filii Maaſeiah filius Hazariah *roboravit* eum Poſt .ſuam domum
24 בֵּיתָם אַחֲרָיו הַחִזִּיק עֲזַרְיָה בֶן־מַעֲשֵׂיָה בֶּן־עֲנַנְיָה אֵצֶל בֵּיתוֹ: אַחֲרָיו הַחִזִּיק בִּנּוּי בֶּן־
regione à Uzai filius Palal .angulum ad uſque & ,*flexuram* ad uſque ,Hazariah domo à ,ſecundam menſuram Chenadad
25 חֲנָדָד מִדָּה שְׁנִית מִבֵּית עֲזַרְיָה עַד־הַמִּקְצוֹעַ וְעַד־הַפִּנָּה: פְּלָל בֶּן־אוּזַי מִנֶּגֶד
.Parhos filius Pedaiah eum poſt *: cuſtodiæ* atrio In quæ ,excelſam regis domo è *egredientem* turrim & ,*curvaturæ*
הַמִּקְצוֹעַ וְהַמִּגְדָּל הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ הֶעָלִיּוֹן אֲשֶׁר לַחֲצַר הַמַּטָּרָה אַחֲרָיו פְּדָיָה בֶן־פַּרְעֹשׁ:
roboraverunt eum Poſt .egredientem turrim & ,orientem ad aquarum portam contra uſque ,*alto loco in habitantes fuerunt* Nethinim Et
26 27 וְהַנְּתִינִים הָיוּ יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל עַד נֶגֶד שַׁעַר הַמַּיִם לַמִּזְרָח וְהַמִּגְדָּל הַיּוֹצֵא: אַחֲרָיו הַחִזִּיקוּ
roboraverunt equorum portam Deſuper *-muniti loci* murum ad uſq; &,egredientis magnæ turris regione è ,ſecundâ menſurâ Tecohitæ
28 הַתְּקוֹעִים מִדָּה שְׁנִית מִנֶּגֶד הַמִּגְדָּל הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא וְעַד חוֹמַת הָעֹפֶל: מֵעַל ׀ שַׁעַר הַסּוּסִים הַחִזִּיקוּ
roboravit eum poſt Et .ſuâ domum contra Immer filius Sadoc *roboravit* eum Poſt .ſuam domum contra unuſquiſque ſacerdotes
29 הַכֹּהֲנִים אִישׁ לְנֶגֶד בֵּיתוֹ: אַחֲרָיו הַחִזִּיק צָדוֹק בֶּן־אִמֵּר נֶגֶד בֵּיתוֹ וְאַחֲרָיו הַחִזִּיק
ſextus Salaph filius Chanun &,Selemiah filius Chananiah *roboravit* eum Poſt .orientalis portæ cuſtos Sechaniah filius Semahiah
30 שְׁמַעְיָה בֶן־שְׁכַנְיָה שֹׁמֵר שַׁעַר הַמִּזְרָח: אַחֲרָיו הַחִזִּיק חֲנַנְיָה בֶן־שֶׁלֶמְיָה וְחָנוּן בֶּן־צָלָף הַשִּׁשִּׁי
filius Malchijah *roboravit* eum Poſt .ſuum cubiculum contra Berechiah filius Meſullam *roboravit* eum Poſt .ſecundam menſuram
31 מִדָּה שֵׁנִי אַחֲרָיו הַחִזִּיק מְשֻׁלָּם בֶּן־בֶּרֶכְיָה נֶגֶד נִשְׁכָּתוֹ: אַחֲרָיו הַחִזִּיק מַלְכִּיָּה בֶּן־
cœnaculũ intra Et .anguli cœnaculũ ad uſque & præcepti portam contra ,negociatorum & Nethinim domum ad uſque aurificis
32 הַצֹּרְפִי עַד־בֵּית הַנְּתִינִים וְהָרֹכְלִים נֶגֶד שַׁעַר הַמִּפְקָד וְעַד עֲלִיַּת הַפִּנָּה: וּבֵין עֲלִיַּת הַפִּנָּה
.negociatores & ,aurifices *roboraverunt* ,*pecoris* portam ad anguli
לַהַמְּזַרְחִי לְשַׁעַר הַצֹּאן הָחִזִּיקוּ הַצֹּרְפִים וְהָרֹכְלִים:

CAP. IV. ד

ſuper ſubſannavit & ,multũ eſt iratus & ,ei fuit ira & ,murum *ædificantes* nos quòd Sanballat audiſſet cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט כִּי־אֲנַחְנוּ בוֹנִים אֶת־הַחוֹמָה וַיִּחַר לוֹ וַיִּכְעַס הַרְבֵּה וַיִּלְעַג עַל־
dimittent nũquid ? *facientes* imbecilles Jehudæi Quid : dixit & ,Someron *virtutis & ſuorũ fratrũ faces ad* dixit Et .Jehudæos
2 הַיְהוּדִים: וַיֹּאמֶר ׀ לִפְנֵי אֶחָיו וְחֵיל שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר מָה הַיְהוּדִים הָאֻמְלָלִים עֹשִׂים הֲיַעֲזְבוּ
? ſunt combuſti ipſi & ,pulveris acervis de lapides vivificabũt nunquid ?die in conſummabũt nũquid ? ſacrificabũt nũquid ? eis
לָהֶם הֲיְזַבְּחוּ הֲיְכַלּוּ בְּיוֹם הֲיְחַיּוּ אֶת־הָאֲבָנִים מֵעֲרֵמוֹת הֶעָפָר וְהֵמָּה שְׂרוּפוֹת:

Verſio VULG. LAT.

Poſt eum ædificaverunt Levitæ. Rehum filius Benni: poſt 17
eum ædificavit Haſebias princeps dimidiæ partis vici
Ceilæ in vico ſuo. Poſt eum ædificaverunt fratres eo- 18
rum, Banai filius Enadad, princeps dimidiæ partis Cei-
læ. Et ædificavit juxta eum Azer filius Joſue, princeps 19
Maſpha, menſuram ſecundam, contra aſcenſum firmiſſimi
anguli. Poſt eum in monte ædificavit Baruch, filius Za- 20
chai, menſuram ſecundam, ab angulo uſque ad portam
domûs Eliaſib ſacerdotis magni. Poſt eum ædificavit 21
Merimuth, filius Uriæ filii Haccus, menſuram ſecundam, à
porta domûs Eliaſib, donec extenderetur domus Eliaſib.
Et poſt eum ædificaverunt ſacerdotes, viri de campeſtrib⁹ 22
Jordanis. Poſt eum ædificavit Benjamin & Haſub con- 23
tra domum ſuam: & poſt eum ædificavit Azarias filius
Maaſiæ filii Ananiæ contra domum ſuam. Poſt eum 24
ædificavit Bennui, filius Henadad, menſuram ſecundam,
à domo Azariæ uſque ad flexuram, & uſque ad angu-
lum. Phalel filius Ozi contra flexuram & turrim, quæ 25
eminet de domo regis excelſa, id eſt, in atrio carceris:
poſt eum Phadaia filius Pharos. Nathinæi autem ha- 26
bitabant in Ophel uſque contra portam aquarum ad
Orientem, & turrim, quæ prominebat. Poſt eum ædi- 27
ficaverunt Thecueni menſuram ſecundam è regione, à
turre magna & eminente uſque ad murum templi. Sur- 28
ſum autem à porta equorum ædificaverunt ſacerdotes,
unuſquiſque contra domum ſuam. Poſt eos ædificavit 29
Sadoc filius Emmer contra domum ſuam. Et poſt eum
ædificavit Semaia filius Secheniæ, cuſtos portæ Orienta-
lis. Poſt eum ædificavit Hanania filius Selemiæ, & 30
Hanun filius Seleph ſextus, menſuram ſecundam: poſt
eum ædificavit Moſollam filius Barachiæ, contra gazo-
phylacium ſuum. Poſt eum ædificavit Melchias filius au-
rificis uſque ad domum Nathinæorum, & ſcruta venden-
tium contra portam judicialem, & uſque ad cœnaculum
anguli. Et inter cœnaculum anguli in porta gregis æ- 31
dificaverunt aurifices & negotiatores.

CAP. IV.

FActum eſt autem, cùm audiſſet Sanaballat quòd ædi- 1
ficaremus murum, iratus eſt valdé: & motus nimis ſub-
ſannavit Judæos, Et dixit coram fratribus ſuis, & fre- 2
quentiâ Samaritanorum; Quid Judæi faciunt imbecilles?
Num dimittent eos gentes? Num ſacrificabunt, & com-
plebunt in una die? Numquid ædificare poterunt lapides
de acervis pulveris, qui combuſti ſunt?

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Poſt eum reparaverunt Levitæ: Arhum filius 17
Bani, uſque ad terminũ Heſabiæ præfecti Cei-
læ. Poſt hunc reſtaurârunt fratres eorum, 18
Banui filius Nahdaris præfectus Ceilæ. Et 19
reparavit uſque ad terminum Azaris, Barjeſu
præfectus Maſphiæ, menſuram ſecundam ex
adverſo clivi ꝙ porrigitur ad Camſoa. Poſt 20
eum perrexit ac reparavit Baruch filius Zachi
menſuram ſequentem, uſque ad Camſoa, &
uſque ad oſtium domûs Eliſæi ſummi ſacerdo-
tis. Poſt eum reparavit Mermoth filius Uriæ 21
filii Amoch, menſuram ſequentem, ab oſtio do-
mûs Eliſæi uſque ad finem domûs Eliſæi. Poſt 22
hunc reparaverunt ſacerdotes viri planitiei.
Poſtea inſtauravit Benjamin & Jeſus prima- 23
rius familiæ ſuæ. Poſt hunc reparavit Ozia fi-
lius Maaſiæ, filii Ananiæ, à tergo domûs ſuæ,
Poſt hunc reparavit Banui filiꝰ Nahdoris, men- 24
ſuram ſequentem, à domo Azariæ uſque ad
Camſoa, et uſque ad latus Phalal. Filius Azi 25
ab oppoſito *loco* Camſoæ uſque ad turrim pla-
nitiei, quæ prominebat è domo regia ſuperio-
re, & uſque ad atrium carceris. Poſt hunc Phe-
raia filius Paroſi. Nethanæi verò qui habi- 26
tabant in Poal, *reparaverunt* uſque ad portam
aquarum ad Orientem, & turrim egreſſûs.
Poſt hoc inſtauraverunt Tecuitæ menſuram 27
ſequentem, à turri magna egreſſûs uſque ad
murum maximum. Ab ingreſſu portæ equo- 28
rum inſtaurârunt ſacerdotes, quiſque è regio-
ne domûs ſuæ. Poſt eos reparavit Sadoc fi- 29
lius Amiris, è regione domûs ſuæ. Poſt hunc
reparavit Semaia filius Sechaniæ cuſtos portæ
Orientalis. Poſt hunc reparavit Hanania fi- 30
lius Selemiæ, & Hanun filius Salaphi ſextus,
menſurã alteram. Poſt eum reparavit Maſlum
filius Barachiæ è regione domûs ſuæ. Poſt
hunc reparavit Banun filius Nahdoris, men-
ſuram alteram. Poſt hunc reparavit Mela- 31
chia filius Sephaniæ, uſque ad domum Ne-
thanæorum & pharmacopolarum. E regio- 32
ne portæ egreſſûs uſque ad aſcenſum lateris
clivi quod porrigitur ad portam pecudum,
inſtaurârunt aurifices & pharmacopolæ.

CAP. IV.

CUm autem audiſſet Sambelat ædificare nos 1
murum, doluit admodum, & increbruit furor
ejus, & derifit Judæos: Dixitque ſociis ſuis 2
& copiis Samaritanorum; Quid faciunt Ju-
dæi, & gloriantur? finite eos ſacrificare &
comedere quo die erexerint lapides iſtos è
ſterquilinio pulveris, jam exuſtos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Ὀπίσω αὐτοῦ ὠκοδόμησαν οἱ Λευῖται, Ῥαὰμ υἱὸς Βανί. ὀπὶ χεῖρα αὐτοῦ ὠκοδόμησεν Ἀσαζία ἄρχων
18 ἡμίσους στενοχώρου (β) Κεϊλὰ τῷ στενοχώρῳ αὐτοῦ. (γ) Καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησαν ἀδελφοὶ αὐτοῦ Βα-
19 νεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ, ἄρχων ἡμίσους στενοχώρου (δ) Κεϊλά. Καὶ ὠκοδόμησεν ὀπὶ χεῖρα αὐτοῦ Ἀζὺρ υἱὸς
Ἰησοῦ, ἄρχων τῆς Μασφὰ, μέτρον δεύτερον πύργου ἀναβάσεως (ε) τῆς ζυναπτούσης τῆς γωνίας.
20 (ζ) Μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Βαρὺχ υἱὸς Ζακχαῖ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας (η) Βηθε-
21 λιασὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. Μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Μεραμὼθ υἱὸς Οὐρία, υἱὸς Ἀκκὼς, μέτρον
22 δεύτερον ἀπὸ θύρας (θ) Βηθγιασὺβ ἕως (ι) ἐκλείψεως Βηθγιασύβ. Καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησαν οἱ ἱε-
23 ρεῖς ἄνδρες (κ) Ἐκχεχέρ. Καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Βενιαμὶν καὶ Ἀσὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν.
24 (λ) καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησεν (μ) Ἀζαρίας υἱὸς Μαασία, υἱὸς Ἀνανία ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. Μετ'
αὐτὸν ὠκοδόμησε Βανὶ υἱὸς (ν) Ἀσὺβ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ Βηθαζαρία ἕως τῆς γωνίας, καὶ ἕως τῆ
25 καμπῆς (ξ) Φαλὰχ υἱὸς Ἐνζαὶ ἐξεναντίας τῆς γωνίας, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βα-
26 σιλέως ὁ ἀνώτερος ὁ τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς. καὶ μετ' αὐτὸν Φαδαΐα υἱὸς Φόρος. Καὶ οἱ Ναθι-
νὶμ ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ Ὠφὰλ, ἕως κήπου πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξε-
27 χων. (ο) Καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησαν οἱ Θεκωῒμ, μέτρον δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγά-
28 λου τοῦ ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ (π) Ὀφλά. Ἀνώτερον πύλης τῶν ἵππων ὠκοδόμησαν
29 οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξεναντίας οἴκου (ρ) ἑαυτοῦ. Καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Σαδδὲκ υἱὸς Ἐμμὴρ ἐξεναν-
τίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Σαμαΐα υἱὸς Σεχενία φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς.
30 Μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησεν Ἀνανία υἱὸς (σ) Σελεμία, καὶ Ἀνὰμ υἱὸς Σελὲφ, ὁ ἕκτος, μέτρον δεύ-
τερον. μετ' αὐτὸν ὠκοδόμησε Μεσυλὰμ υἱὸς (τ) Βαραχία ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. Μετ' αὐ-
τὸν ὠκοδόμησε Μελχία υἱὸς τοῦ Σαρεφὶ ἕως βηθὲν Ναθινὶμ, καὶ οἱ ῥοπτῶλαι ἀπέναντι πύλης τοῦ Μα-
31 φεκὰδ καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς γωνίας. Καὶ ἀναμέσον τῆς πύλης τῆς περιβολικῆς ὠκοδόμησαν οἱ
χαλκεῖς καὶ οἱ ῥοπτῶλαι.

Post eum tenuerunt Levitæ, Raum filius Bani. Ad manum ejus tenuit 17
Asabia princeps dimidiæ regionis Ceila regione suâ. Et post eum tenu- 18
erunt fratres eorum Benei filius Enadad, princeps dimidiæ regionis
Ceila. Et tenuit ad manum ejus Azur filius Jesu princeps Maspha, 19
mensuram secundam turris ascensionis contingentis angulum. Post 20
eum tenuit Baruch filius Zabu, mensuram secundam ab angulo usque
ad januam (n) Beth Eliasub sacerdotis magni. Post eum tenuit Me- 21
ramoth filius Uria, filii Accos, mensuram secundam à janua Beth Eliasub
usque ad (o) finem Beth Eliasub. Et post eum tenuerunt sacerdotes, 22
viri Ecchechar. Et post eum tenuit Benjamin, & Asub, è regione do- 23
mûs ipsorum. Et post eum tenuit Azarias filius Maasiæ, filii Ananiæ,
juxta domum suam. Post eum tenuit Bani filius Adad, mensuram 24
secundam à Beth Azaria usque ad angulum, & usque ad flexuram
Phalach filii Enzæ ex adverso anguli, & (p) turris eminens è domo 25
regis superior, quæ atrii custodiæ. Et post eum Phadaia filius Phoros.
Et Nathinim erant habitantes in Ophel usque ad hortum portæ aquæ ad 26
Orientem, & turris eminens. Post eum tenuerunt Thecoim mensu- 27
ram secundam ex adverso turris magnæ eminentiis, & usque ad murum
Ophla. Supra portam equorum tenuerunt sacerdotes, vir è regione 28
domûs suæ. Et post eum tenuit Sadduc filius Emmer ex adverso do- 29
mûs suæ. Et post eum tenuit Samaia filius Sechenia custos portæ Ori-
entis. Post eum tenuit Anania filius Selemia, & Anom filius Seleph 30
sextus; mensuram secundam. Post eum tenuit Mesulam filius Bara-
chia ex adverso gazophylacii sui. Post eum tenuit Melchia filius Sarephi
usque ad (q) Bathan Nathinim. (r) Et scruta pendentes è regione por-
tæ Maphecad, & usque ad ascensionem flexuræ. Et intermedium (s) 31
portæ gregis tenuerunt fabri, & (t) scruta vendentes.

MS. A. (β) Κεϊλὰ (γ) Μετ' αὐτὸν (δ) Κεϊλά. (ε) τῆς ζυναπτούσης γωνίας. (ζ) Καὶ μετ' αὐτὸν (η) Βηθγιασὺβ (θ) Βηθγησυβὰς (ι) ἐκλείψεως (κ) Ἀχχεχξάς. (λ) μετ' αὐτὸν (μ) Ἀζαεία (ν) Ἠναδὰδ, (ξ) Φαλὰξ (ο) Μετ' αὐτὸν (π) Σοφλά. (ρ) μετ' αὐτοῦ. Μετ' αὐτὸν (σ) Σεμία, (τ) Βαρία

ΚΕΦ. Δ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε Σαναβαλλὰτ, ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, (α) καὶ πονηρὸν αὐ-
2 τῷ ἐφάνη, καὶ ὠργίσθη ἐπὶ πολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις. Καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν
αὐτοῦ, αὐτὴ ἡ δύναμις Σομόρων, Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἕτοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν (β) πόλιν; ἆρα
θυσιάζουσιν; ἆρα συνήσουσι; καὶ σήμερον ἐάσουσι τοὺς λίθους, μὴ τὸ χῶμα γῆθεν καυθέντας;

CAP. IV.

ET factum est, quando audivit Sanaballat, quia nos ædificamus 1
murum; & malum ipsi visum est: & iratus est valdè, & subsan-
nabat super Judæos. Et dixit in conspectu fratrum suorum, hæc (a) 2
est virtus Samariæ; Quia Judæi isti ædificant suam civitatem? Nunquid
sacrificant? nunquid poterunt? Et hodiè sanabunt lapides;
postquàm facti sunt tumulus terræ combusti?

MS. A. (α) καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίσθη (β) πόλιν. [*] Καὶ Τωβίας

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * وبعلة قوي اللاويين وريس نصف خطة قعيلا * ومن بعلة قوي اخوته نوري
18 ابن حنداد ريس نصف حط قعيلا * واسند على يد عازر ابن يسوع ريس
19 الصيعة مساحه ثانيه * من الزاوية الي باب دار السلاح * وبعلة قوا بروخ ابن
20 زكا مساحة ثانيه * من الزاوية الي باب دار المسآف الامام الكبير * وبعلة قوا مريموس
21 واصحابه مساحة ثانيه * وبعلة الائمه اهل البرج * وبعلة قوي بنيامين واصحابه
22 حد دار * وبعلة قوا عزريا واصحابه * وبعلة قوا بينوا واصحابه مساحه ثانيه * من
23 دار عزريا الي العلويه * * ثم بعد هذا الحدم الذين كانوا سكان في الدهاليز
24 عمروا البرج السرقي والي البرج الخارج * وبعلة قوا المساحة الثانيه من حد البرج
25 الكبير الخارج من سور الدهليز * ومن فوق باب الخيل قوا الائمه * كل واحد
26 حد دار * وبعلة قوا صادوق واصحابه * وبعلة قوا سمعيا واصحابه حفاظ باب الاسرار
27 * وبعلة قوا حنانيا واصحابه مساحة ثانيه وبسلام * وبعلة حذاء أجريه * وبعلة قوي
28 ملكيا الي دار الحدم * والحدادون الي باب المقدس والي عرفة الركن * الي العنم
قوا الساكبون والجلابون *

Post eum muniverunt Levitæ & prin- 17
ceps dimidii tractûs Ceilæ. Post hunc 18
muniverunt fratres ejus, Nuri filius
Handadi princeps dimidii tractûs Cei-
læ. Restaurata quoque est per manum 19
Azaris filii Jesu principis oppidi illius,
mensura secunda, à termino clivi ar-
morum; & angulus. Post hunc mu- 20
nivit Baruch filius Zachæi mensuram
secundam, ab angulo usque ad januam
domûs Eliasabi sacerdotis magni. Post 21
hunc munivit Merimos & socii ejus
mensuram secundam. Post hunc sacer- 22
dotes incolæ turris. Deinde munivit 23
Benjamin cum sociis suis terminum do-
mûs suæ. Et post hunc munivit Ezra
& socii ejus. Post hunc munivit Bi- 24
nu cum sociis suis mensuram secun-
dam, à domo Azriæ ad supremum
usque locum. Post hunc ministri 25
qui habitabant in porticibus, ædificave- 26
runt turrim Orientalem usque ad tur-
rim prominentem. Postea muniverunt 27
mensuram secundam, à termino turris
magnæ prominentis in muro porticûs.
Supra portam equorum muniverunt sa- 28
cerdotes, unusquisque terminum domûs
suæ. Postea munivit Sadoc cum so- 29
ciis suis. Deinde munivit Semaia
cum sociis suis custodibus portæ arca-
norum. Deinde munivit Hanania cum 30
sociis suis mensuram secundam, idque
cum incolumitate: postea è regione
arcium suarum. Post hunc munivit 31
Melachia usque ad domum ministro-
rum. Et fabri ferrarii usque ad portam
Sanctuarii, & usque ad cœnaculum
anguli. Ad oves usque muniverunt 32
fusores & bajuli.

* الفصل الرابع *

1 * وكان عند ما سمع سمبلاط أن نحن بانون السور * اشتد عليه واغتاض كثيرا وسفه
2 على اليهود * وقال قدام اخوته جيش سمرين * أيسي هولاء اليهود الصعفاء فاعلين * هل
يتركوهم يذبحون * هل يسعوا الحجار من أكوام التراب وهي محرقه *

CAP. IV.

FActum est autem ut cùm audivis- 1
set Samballat nos ædificare murum,
ægrè tulit, iratus est, ac petulanter
egit cum Judæis: Dixitque coram 2
fratribus suis copiis Samariæ; Quid
isti Judæi imbecilles facturi sunt?
num permitterent eis sacrificare? num
sanos redderent lapides è terræ cumu-
lis, licèt exusti sint?

נחמיה: ד

.eorum lapideum murum rumpet & ,vulpes aſcenderit ſi ,*ædificantes* ipſi quod Etiam :dixit &:eum apud Hammonites Tobijah Et
3 וטוביה העמני אצלו ויאמר גם אשר־הם בונים אם־יעלה שועל ופרץ חומת אבניהם :
terra in *direptionem* in eos da & : eorum caput in eorum opprobrium converte & ,deſpectui *fuimus* quia ,noſter Deus Audi
4 שמע אלהינו כי־היינו בוזה והשב חרפתם אל־ראשם ותנם לבוזה בארץ
.ædificantes *oppoſito ex* irritaverunt quia ;deleatur ne *tuis faciebus* à eorum peccatum &;eorū iniquitatē *ſuper* operias ne Et.captivitatis
5 שביה: ואל־תכס על־עונם וחטאתם מלפניך אל־תחי כי הכעיסו לנגד הבונים:
,fuit Et .faciendum ad populo cor fuit Et .ejus medium ad uſq; ,murus totus eſt colligatus & ,murum ædificavimus Et
6 ונבנה את־החומה ותקשר כל־החומה עד־חציה ויהי לב לעם לעשות: ויהי
mœniorum longitudo aſcendiſſet quia ,Aſdodii & ,Hammonitæ & ,Harabes & ,Tobijah & ,Sanballat audiſſet cùm
7 כאשר שמע סנבלט וטוביה והערבים והעמנים והאשדודים כי־עלתה ארוכה לחמות
veniendum ad ,pariter ipſi omnes *colligaverunt* Et .valde eis fuit ira & ,*obſtrui* interrupta cœpiſſent quod ,Jeruſalaim
8 ירושלם כי־החלו הפרצים להסתם ויחר להם מאד: ויקשרו כלם יחדו לבוא
eos juxta cuſtodiam ſtatuim⁹ &,noſtrum Deum ad oravimus Et .*errorem* ei faciendum ad & ,Jeruſalaim contra pugnandum ad
9 להלחם בירושלם ולעשות לו תועה: ונתפלל אל־אלהינו ונעמיד משמר עליהם
ædificare poterimus non nos & ,*multum pulveris* & ,*bajuli virtus Impegit* : Jehudah dixit Et .eorum *faciebus* à nocte ac die
10 יומם ולילה מפניהם: ויאמר יהודה כשל כח הסבל והעפר הרבה ואנחנו לא נוכל לבנות
;eos interficiamus & ,eorum medium in veniamus donec ,videant non & ,Neſciant :noſtri hoſtes dixerunt Et .*muro in*
11 בחומה: ויאמרו צרינו לא ידעו ולא יראו עד אשר־נבוא אל־תוכם והרגנום
:vicibus decem nobis dicerent & ,eos apud habitantes Jehudæi veniſſent cùm ,fuit Et .opus faciamus ceſſare &
12 והשבתנו את־המלאכה: ויהי כאשר־באו היהודים הישבים אצלם ויאמרו לנו עשר פעמים
,*verticibus* in murum poſt à *loci* inferioribus ab ſtatui Et .nos ad *fueritis* reverſi quibus locis omnibus ex
13 מכל־המקמות אשר־תשובו עלינו: ואעמיד מתחתיות למקום מאחרי לחומה בצחיים
,*heroes* ad dixique,ſurrexi &,vidi Et .ſuis arcubus & ,ſuis lanceis ,ſuis gladiis cum familias per populum ſtatui &
14 ואעמיד את־העם למשפחות עם־חרבתיהם רמחיהם וקשתותיהם: וארא ואקום ואמר אל־החרים
,mementote terribilis & ,magni Domini .eorum *faciebus* à timeatis Ne :populi reſiduum ad & ,*magnates* ad &
אל־הסגנים ואל־יתר העם אל־תיראו מפניהם את־אדני הגדול והנורא וזכרו
,noſtri inimici audiſſent cùm ,fuit Et .veſtris domib⁹ & ,veſtris uxorib⁹,veſtris filiab⁹ &,veſtris filiis ,veſtris fratribus pro pugnate &
15 והלחמו על־אחיכם בניכם ובנתיכם נשיכם ובתיכם: ויהי כאשר שמעו אויבינו
ad unuſquiſque ,murum ad nos omnes ſumus reverſi & ,eorum conſilium Deus *infregit* & ,nobis eſſet notificatum quòd
כי־נודע לנו ויפר האלהים את־עצתם ונשוב כלנו אל־החומה איש אל־
,lanceas & *tenentes* eorum pars media & ,opere in *facientes meorum puerorum dimidium* illa die à ,fuit Et .ſuum opus
16 מלאכתו: ויהי מן־היום ההוא חצי נערי עשים במלאכה וחצים מחזיקים והרמחים
portantes & ,muro in *Ædificantes* .Jehudah domum omnem poſt principes & : loricas & ,arcus & ,*clypeos*
17 השריון והקשתות והשריונים והשרים אחרי כל־בית יהודה:
ſuo gladio unuſquiſque ædificantium Et .*miſſile tenens una* & ,*opere in faciens* ſua manu una in ,*oneranes* ,*onere in*
18 הבונים בחומה והנשאים בסבל עמשים באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת השלח: והבונים איש חרבו
.me apud tuba in *clangens* & ,*ædificantes* & ,ſuos lumbos ſuper accincti
אסורים על־מתניו ובונים והתוקע בשופר אצלי:

Verſio VULG. LAT.

Sed & Tobias Ammanites proximus ejus, ait; Ædificent: 3
ſi aſcenderit vulpes, tranſiliet murum eorum lapideum.
Audi, Deus noſter, quia facti ſumus deſpectui: converte 4
opprobrium ſuper caput eorum, & da eos in deſpectionem in terra captivitatis. Ne operias iniquitatem eo- 5
rum, & peccatum eorum coram facie tua non deleatur,
quia irriſerunt ædificantes. Itaque ædificavimus mu- 6
rum, & conjunximus totum uſque ad partem dimidiam:
& provocatum eſt cor populi ad operandum. Factum 7
eſt autem, cùm audiſſet Sanaballat, & Tobias, & Arabes, & Ammanitæ, & Azotii, quòd obducta eſſet cicatrix muri Jeruſalem, & quòd cœpiſſent interrupta concludi, irati ſunt nimis. Et congregati ſunt omnes pari- 8
ter, ut venirent, & pugnarent contra Jeruſalem, & molirentur inſidias. Et oravimus Deum noſtrum, & po- 9
ſuimus cuſtodes ſuper murum die ac nocte contra eos.
Dixit autem Judas; Debilitata eſt fortitudo portantis, & 10
humus nimia eſt, & nos non poterimus ædificare murum.
Et dixerunt hoſtes noſtri; Neſciant, & ignorent, donec 11
veniamus in medium eorum, & interficiamus eos, & ceſſare faciamus opus. Factum eſt autem, venientibus Ju- 12
dæis, qui habitabant juxta eos, & dicentibus nobis per
decem vices, ex omnibus locis quibus venerant ad nos,
Statui in loco poſt murum per circuitum populum in or- 13
dinem cum gladiis ſuis, & lanceis, & arcubus. Et per- 14
ſpexi atque ſurrexi: et aio ad optimates & magiſtratus,
& ad reliquam partem vulgi; Nolite timere à facie eorum. Domini magni et terribilis mementote, & pugnate pro fratribus veſtris, filiis veſtris, et filiabus veſtris, et uxoribus veſtris, et domibus veſtris. Factum 15
eſt autem, cùm audiſſent inimici noſtri nuntiatum eſſe nobis, diſſipavit Deus conſilium eorum. Et reverſi ſumus omnes ad muros, unuſquiſque ad opus ſuum. Et 16
factum eſt à die illa, media pars juvenum eorum faciebat opus, et media parata erat ad bellum, et lanceæ, et ſcuta, et arcus, et loricæ, & principes poſt eos in omni
domo Juda Ædificantium in muro, & portantium o- 17
nera, et imponentium: unâ manu ſuâ faciebat opus, et
alterâ tenebat gladium: Ædificantium enim unuſquiſ- 18
que gladio erat accinctus renes. Et ædificabant, et clangebant buccinâ juxta me.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* Tobia quoque Ammonita ſtabat juxta eum, & 3
dixit; Quicquid iſti ædificāt, novi quòd aſcendens vulpes evellet lapidēs murorū eorū. Au- 4
di Deus noſter, quia facti ſumus riſui: & reflecte probrum eorū in caput eorū, & expone
eos prædæ in terra captivitatis eorum. Ne di- 5
mittas reatus eorum, & peccata eorum à conſpectu tuo ne deleantur; quoniā irati ſunt adverſùs ædificium quod extruimus: Nos autem 6
ædificemus murum. Igitur ædificaverunt eum,
& perfectus eſt murus uſq; ad dimidium ipſius: tunc apertū eſt os totius populi ad agendū.
Tunc cùm audiſſent Sambelat, & Tobia, Ara- 7
bes, Ammonitæ, & Aſdodæi, datum fuiſſe tempus ad conſtruendum murū Jeroſolymorū, &
loca perrupta occludi cœpiſſe: diſplicuit eis
admodum: Et conſpiraverunt omnes ſimul, ut 8
venientes oppugnarent Jeruſalem, & afferrent
eis impedimentum. Quare deprecati ſumus 9
Deum noſtrum ut cuſtodes conſtitueret ſuper
nos diu noctúque à conſpectu illorum. Dice- 10
bant Judæi; Defecerunt vires noſtræ quoad
bajulos, & pulvis quamplurimus ſupereſt; ita
nos murū ædificare non poterimus. Dicebant 11
autem hoſtes noſtri; Ne animadvertant neque
videant, donec irruamus in eos & occidamus
eos, & ceſſare faciamus opus eorum. Venerunt 12
etiam Judæi qui habitabant apud illos *hoſtes*,
& dixerunt iſtis; Ecce jam decies venerunt ad
pugnandum contra vos ex omnibus locis in
quibus degebant. Et venerunt, ſteterúntque 13
à tergo muri ad pugnandum contra vos ſagittis ſuis: & diviſerunt exercitum per nationes,
cum gladiis ſuis, lanceis, & arcubus. Qua- 14
propter timui, & ſurgens dixi principibus,
præfectis, & reliquo populo, Ne timeatis ab
eis: Dominum maximum & tremendum recordamini, & pugnate pro fratribus veſtris, &
pro filiis ac filiabus veſtris, tum demum pro
uxoribus & domibus veſtris. Hæc cùm audi- 15
viſſent hoſtes noſtri, rem ſcilicet innotuiſſe
nobis, irritáque feciſſet Dominus conſilia eorum; reverſi ſumus omnes, & ad murū aſcendentes incubuimus omnes, quiſque operi ſuo.
Media tamen pars juvenum ab eo die & de- 16
inceps, media *inquam* pars populi incumbebat operi, media verò pars tenebat haſtas,
ſcuta, arcus, & loricas: miniſtri autem ſtantes à tergo Judæorum, ædificabant muros. Et 17
qui bajulabant vectibus *inquam* bajulabant,
unâ manu agebant in opere, alterâ verò
manu arma tenebant. Sic fabrorum quiſ- 18
que gladio ſuo accinctus erat, & ſtans ædificabat: & qui buccinâ clangebat, ſtabat à
tergo ipſius.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανίτης ἐχόμενα αὐτοῦ ἦλθε, καὶ (γ) εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μὴ θυσάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ
4 τῷ τόπῳ αὐτῶν; ἢ καὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; Ἄκουσον ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμὸν, καὶ ὀπίσρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ (δ) δὸς
5 αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, Καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Σα-
ναβάλλατ καὶ Τωβία καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἀμμανῖται, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῦ τείχους Ἰερουσαλὴμ, ὅτι
6 ἤρξαντο αἱ διασραγαὶ ἀναφράττεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπι-
7 σεαυτὸ, ἐλθεῖν (ε) πολεμῆσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ποιῆσαι αὐτῇ ἀφανῆ. Καὶ προσευξάμεθα πρὸς
8 τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐπήγαγον φυλακὰς ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ εἶπεν
9 Ἰούδας, Συντετρίφη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολὺς, καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τεί-
10 χει. Καὶ εἶπαν οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, Οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται, ἕως ὅτε ἔλθωμεν εἰς μέσον
11 αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐτοὺς καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰ-
12 κοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, (ζ) καὶ εἶποσαν ἡμῖν, Ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ
ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ τόπου κατόπιθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ
14 δήμους μετὰ ῥομφαιῶν (η) αὐτῶν, λόγχας αὐτῶν καὶ τόξα (θ) αὐτῶν. Καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην, (ι) καὶ εἶπα
πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ
προσώπου αὐτῶν, μνήσθητε τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, καὶ πολεμήσατε περὶ τῶν ἀδελφῶν
15 ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν, (κ) θυγατέρων ὑμῶν, γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα (λ) ἤκουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ Θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν καὶ ἐπεσρέψαμεν
16 πάντες ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ
τῶν (μ) ἐκτετιναγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν αἰτεῖχουλο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ
17 καὶ τόξα καὶ θώρακες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα Τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τεί-
χει, καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς ἀρτήροις ἐν ὅπλοις· ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει (ν) αὐτὸ τὸ ἔργον, καὶ ἐν
18 μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι ἀνὴρ ῥομφαίαν (ξ) αὐτοῦ ἐζωσμένον ὀπὴ τὸν ὀσφὺν (ο)
αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν· καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενα αὐτοῦ.

Et Tobias Ammanites juxta eum venit, & dixit ad eos; (b) *Nunquid* 3
sacrificant, aut comedent super locum suum? Nonne ascendet vulpes,
& diruet murum lapidum eorum? Audi, Deus noster, quia facti su- 4
mus in subsannationem, & converte opprobrium eorum in caput eorum:
& da eos in subsannationem in terra captivitatis: Et ne operias super 5
(c) *iniquitatem. Et factum est, ut audivit Sanaballat, & Tobia, &* 7
Arabes, & Ammanitæ, quia ascendit germen muris Hierusalem, quia
cœperunt fracturæ obstrui; & malum eis visum est valdè. Et congre- 8
gati sunt omnes in idipsum venire (d) *ad præliandum in Hierusalem, &*
faciendum eam (e) *exterminatam. Et deprecati sumus ad Deum no-* 9
strum, & constituimus custodes super eos die ac nocte à facie eorum. Et 10
dixit Judas; Contrita est fortitudo (f) *inimicorum, & humus multa,*
& nos non poterimus ædificare in muro. Et dixerunt ii, qui tribulabant 11
nos; Non cognoscent, & non videbunt, quoadusque veniemus in me-
dium eorum, & occidamus eos, & cessare faciamus opus. Et factum 12
est, ut venerunt Judæi habitantes prope eos; & dixerunt nobis;
Ascendunt ex omnibus (g) *locis super nos. Et statui in infimis loci* 13
post murum in absconditis, & statui populum per familias cum gladiis
suis, (h) *lanceas suas, & arcus suos. Et vidi: & surrexi, & dixi.* 14
ad optimates, & ad duces, & ad reliquos populi; Ne timeatis à facie
eorum: mementote Dei nostri magni, & terribilis: & præliamini pro
fratribus vestris, filiis vestris, filiabus vestris, uxoribus vestris, & do-
mibus vestris. Et factum est, quando audierunt inimici nostri, quia 15
cognitum est nobis; et dissipavit Deus consilium eorum. Et reversi su-
mus omnes nos ad murum, vir ad opus suum. Et factum est à die illa, 16
dimidium (i) *excussorum faciebant opus, et dimidium eorum vestiebant,*
et lanceæ, et clypei, et arcus, et thoraces, et principes post omnem do-
mum Juda, Ædificantes in muro: et tollentes in humeris, in (k) *ar-* 17
mis: in una manu faciebat suum opus, et in una tenebat jaculum: Et 18
ædificatores, vir gladio suo accinctus super lumbum suum, et ædificabant: et clangens in cornua juxta eum.

MS. A. (γ) εἶπαν πρὸς ἑαυτὸς, (δ) δὸς αὐτοῖς (ε) καὶ πολεμῆσαι ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ προσηυξάμεθα (ζ) καὶ εἶπον ἡμῖν, (η) ἑαυτῶν, (θ) ἑαυτῶν. (ι) καὶ εἶπον (κ) καὶ θυγατέρων ὑμῶν, (λ) ἔγνωσαν (μ) ἐκλεπαγμένων (ν) ἑαυτῷ (ξ) ἑαυτῷ (ο) ἑαυτῷ,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 وَطُوبِيَا ٱلْعَبْدُ ٱلْعَمَّانِيُّ بِجَانِبِهِ فَقَالَ * أَيْضًا ٱلْبَنَّايِينَ أَنَا أَعْرِفُ كَمْ هُمْ * يَصْعَدُ ثَعْلَبٌ
4 يَهْدِمُ بِجَارِهِمْ * ٱسْمَعْ يَا إِلٰهَنَا لِأَنَّا صِرْنَا مَصْحَكَةً * وَرُدَّ مَعْيَرَتَهُمْ عَلَى رُؤُوسِهِمْ * وَٱجْعَلْهُمْ
5 هَبَاءً فِي أَرْضِ ٱلسَّبْيِ * وَلَا تُعْطِ عَلَى ذُنُوبِهِمْ * وَخَطِيَّتُهُمْ قُدَّامَكَ لَا تُمْحَ * لِأَنَّهُمْ
6 أَغَاظُوكَ قُبَالَةَ ٱلْبَنَّايِينَ * وَكُنَّا نَبْنِي ٱلسُّورَ وَٱنْعَقَدَ إِلَى نِصْفِهَا * وَكَانَ قَلْبُ ٱلْقَوْمِ
7 لِلْفِعْلِ * فَلَمَّا سَمِعَ سَنْبَلَّاطُ وَطُوبِيَا وَجَشَمُ ٱلْأَعْرَابِيُّ أَنَّ قَدْ صَعِدَتْ أَسْوَارُ أُورُشَلِيمَ وَأَنَّ
ٱلْمَدِينَةَ ٱبْتَدَأَتْ لِلِٱسْتِدَارِ فَٱشْتَدَّ ٱلْأَمْرُ عَلَيْهِمْ جِدًّا * وَعَقَدُوا رَأْيًا كُلُّهُمْ أَجْمَعِينَ عَلَى
8 ٱلْمَجِيءِ لِلْمُحَارَبَةِ فِي أُورُشَلِيمَ * فَصَلَّيْنَا إِلَى إِلٰهِنَا وَوَقَفْنَا عَلَيْهِمْ نَهَارًا وَلَيْلًا مِنْ قِبَلِهِمْ *
9 * وَكَانَ لِلْيَهُودِ قَلْبٌ قَوِيٌّ * وَأَقَلُّونَ ٱلتُّرَابِ كَثِيرٌ * وَنَحْنُ لَا نَقْدِرُ عَلَى ٱلْبِنَاءِ فِي ٱلسُّورِ *
10 * وَقَالُوا مُضَادُّونَا * لَا يَعْرِفُوا وَلَا يَنْظُرُوا إِلَى أَنْ نَدْخُلَ فِي وَسَطِهِمْ وَنَقْتُلَهُمْ وَنَعْلَمَ
11 ٱلْعَمَلَ * فَكَانَ عِنْدَمَا جَاءَ ٱلْيَهُودُ ٱلسَّاكِنُونَ عِنْدَهُمْ * قَالُوا لَنَا عَشْرَ * مِنْ كُلِّ
12 ٱلْمَوَاضِعِ يَرْجِعُوا إِلَيْنَا * فَوَقَفْتُ فِي أَسْفَلِ ٱلْمَوَاضِعِ فِي صَفِّ ٱلصُّخُورِ * وَوَقَفَ ٱلْقَوْمُ
13 قَبَائِلَنَا بِسُيُوفِهِمْ وَرِمَاحِهِمْ وَقِسِيِّهِمْ * فَلَمَّا نَظَرْتُ قُمْتُ وَقُلْتُ لِلرُّؤَسَاءِ وَٱلْمُقَدَّمِينَ وَلِبَقِيَّةِ
14 ٱلشَّعْبِ * لَا تَفْزَعُوا مِنْ قُبَالِهِمْ * ٱللَّهَ ٱلْعَظِيمَ ٱلْمَرْهُوبَ ٱذْكُرُوا * وَحَارِبُوا عَنْ بُيُوتِكُمْ
15 وَإِخْوَتِكُمْ * فَلَمَّا سَمِعُوا أَعْدَاؤُنَا أَنَّا قَدْ عَرَفَ ٱللَّهُ لَنَا وَفَسَخَ مَشُورَتَهُمْ * وَرَجَعْنَا كُلُّنَا
16 إِلَى ٱلسُّورِ * كُلُّ رَجُلٍ إِلَى عَمَلِهِ * وَكَانُوا مِنْ ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ بَعْضُ غِلْمَانِنَا عَامِلِينَ فِي
ٱلْعَمَلِ * وَبَعْضُهُمْ حَامِلِينَ ٱلسِّلَاحَ وَٱلدُّرَقَ وَٱلرِّمَاحَ وَٱلْقِسِيَّ وَٱلْجَوَاشِنَ خَلْفَ كُلِّ آلِ
17 يَهُودَا * وَٱلْبَنَّايِينَ فِي ٱلسُّورِ وَحَامِلِينَ ٱلنَّقْلِ مُدَيْمِينَ بِوَاحِدَةٍ يَدٍ فِي ٱلْعَمَلِ * وَٱلْآخَرُ
18 مُمْسِكٌ فِي ٱلسِّلَاحِ * وَٱلْبَنَّايِينَ ٱلرِّجَالُ سِلَاحُهُمْ مَرْبُوطٌ عَلَى حَقْوِيهِمْ وَبَانُونَ *
وَٱلْبَاقِي مَعِي *

Tobias quoque servus Ammonites ad la- 3
tus illius existens dixit; Etiam structores
ego novi quæ sint: ascendet vulpes, de-
struétque lapides eorum. Audi O Deus 4
noster; nam facti sumus in derisum: &
converte improperium ipsorum in capita
ipsorum: & redige illos in pulvisculum
in terra captivitatis: Neque obtegas 5
culpas eorum; & peccatum eorum, co-
ram te minime deleatur: quoniam irrita-
verunt te in conspectu ædificantium. Nos 6
igitur murum extruximus, ita ut ad me-
dium compactus esset: erat enim animus
populi ad opus. Cùm autem audisset 7
Sanballat, & Tobia, & Gesem Arabs
quod jam assurrexissent muri Jerusalem,
& urbs ædificata esset per gyrum; rem
ægerrimè tulerunt: Et consilium inie- 8
runt omnes simul veniendi oppugnatum
Jerosolymam. Quare deprecati sumus 9
Deum nostrum: & stetimus contra eos
die noctèque à conspectu eorum. Erat 10
animus judæorum fortis, & bajuli terræ
multi erant: at non poteramus ædificare
murum. Dixerant autem adversarii no- 11
stri; Ne sciant, neque videant, donec in-
grediamur in medium eorum, & occida-
mus eos, & occludamus opus. Et fa- 12
ctum est cùm venissent Judæi habitantes
apud illos, ut decem dicerent nobis; Ex
omnibus locis revertuntur ad nos. Quo- 13
propter statui in infimis locis in ordine ru-
pium, statui inquam populum ante nos
cum gladiis, lanceis, & arcubus eorum.
Quod cùm vidissem, steti, dixique prin- 14
cipibus, ducibus, & reliquo populo; Ne
timeatis à conspectu eorum: Deum maxi-
mum atque tremendum recordamini, &
pugnate pro domibus vestris & fratribus
vestris. Cùmque audivissent inimici no- 15
stri notum fecisse nobis Deum, & irritum
fecisse consilium eorum; reversi sumus
omnes ad murum, quisque ad opus suum.
Erant tamen ab eo die pars puerorum no- 16
strorum incumbentes operi, pars autem
gestantes arma, clypeos, lanceas, arcus,
& loricas à tergo totius gentis Judaicæ.
Et structores muri, onerumque portitores, 17
perseverabant unâ manu in opere, alterâ
verò tenebant arma: Et viri isti struc- 18
tores armis erant accincti ad lumbos
suos, & ædificabant; reliqui verò me-
cum erant.

נחמיה : ה

,muro in separati nos & :latum & ,multum Opus : populi residuum ad & ,magnates ad & ,heroes ad dixi Et
19 וְאֹמַר אֶל־הַחֹרִים וְאֶל־הַסְּגָנִים וְאֶל־יֶתֶר הָעָם הַמְּלָאכָה הָרַבָּה וּרְחָבָה וַאֲנַחְנוּ נִפְרָדִים עַל־הַחוֹמָה
.nobis pugnabit noster Deus.nos ad congregabimini illuc ,tubæ vocem audieritis quo loco in .suo fratre à vir longinqui
20 רְחוֹקִים אִישׁ מֵאָחִיו: בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר שָׁמָּה תִּקָּבְצוּ אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ יִלָּחֶם לָנוּ:
Etiam .stellas egressi ad usque auroræ ascensu ab lanceas in apprehendentes eorum pars media & : opere in facientes nos Et
21 וַאֲנַחְנוּ עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְחֶצְיָם מַחֲזִיקִים בָּרְמָחִים מֵעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים: גַּם
.opus die & ,custodia nocte nobis sint &,Jerusalaim medio in pernoctēt ej⁹ puer & Unusquisq; :populo dixi ,illo tempore in
22 בָּעֵת הַהִיא אָמַרְתִּי לָעָם אִישׁ וְנַעֲרוֹ יָלִינוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְהָיוּ־לָנוּ הַלַּיְלָה מִשְׁמָר וְהַיּוֹם מְלָאכָה:
.aquas suum missile vir ,nostra vestes exuentes nos non ,me post qui ,custodæ viri &,mei pueri &,mei fratres & ,ego Nec
23 וְאֵין אֲנִי וְאַחַי וּנְעָרַי וְאַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר אֲשֶׁר אַחֲרַי אֵין־אֲנַחְנוּ פֹּשְׁטִים בְּגָדֵינוּ אִישׁ שִׁלְּחוֹ הַמָּיִם:

CAP. V. ה

noſtris filiab⁹ &,noſtris filiis:dicentes qui est Et .Jehudæos ſuos fratres adverſus magnus eorum uxorum & ,populi clamor fuit Et
1 וַתְּהִי צְעָקַת הָעָם וְנָשֵׁיהֶם גְּדוֹלָה אֶל־אֲחֵיהֶם הַיְהוּדִים: וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים בָּנֵינוּ וּבְנֹתֵינוּ
2 noſtras dom⁹ &,noſtras vineas &,noſtros Agros :dicentes qui est Et .vivamus &,comedamus &,frumentum accipiamus Et .multi nos
3 אֲנַחְנוּ רַבִּים וְנִקְחָה דָגָן וְנֹאכְלָה וְנִחְיֶה: וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים שְׂדֹתֵינוּ וְכַרְמֵינוּ וּבָתֵּינוּ
,noſtros agros ,regis mensuram ad argentū sumpsimus Mutuò :dicentes qui est Et .fame in frumentum accipiamus & ,oppignerantes nos
4 אֲנַחְנוּ עֹרְבִים וְנִקְחָה דָגָן בְּרָעָב: וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים לָוִינוּ כֶּסֶף לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ שְׂדֹתֵינוּ
,noſtros filios ſubjicientes nos ecce & :noſtri filii eorum filii ſicut ,noſtra caro noſtrorum fratrum caro ſicut nunc Et .noſtras vineas &
5 וְכַרְמֵינוּ: וְעַתָּה כִּבְשַׂר אַחֵינוּ בְּשָׂרֵנוּ כִּבְנֵיהֶם בָּנֵינוּ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כֹּבְשִׁים אֶת־בְּנֵינוּ
.alienis noſtræ vineæ &,noſtri agri & ,noſtrarū manuū poteſtatem ad non & ,ſubjectæ noſtris filiabus è est Et .ſervos in noſtras filias &
וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ לַעֲבָדִים וְיֵשׁ מִבְּנֹתֵינוּ נִכְבָּשׁוֹת וְאֵין לְאֵל יָדֵינוּ וְשָׂדֹתֵינוּ וְכַרְמֵינוּ לַאֲחֵרִים:
litigavi & ,me in meum cor est conſiliatum Et .iſta verba & ,eorum clamorem audiſſem cùm ,vehementer mihi fuit ira Et
6 וַיִּחַר לִי מְאֹד כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת־צַעֲקָתָם וְאֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיִּמְלֹךְ לִבִּי עָלַי וָאָרִיבָה
7 .magnam concionem eos contra dedi Et .exigentes vos ſuum fratrem in unuſquiſq; Omn :eis dixi & ,magnatibus & ,heroibus cum
אֶת־הַחֹרִים וְאֶת־הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׂא אִישׁ־בְּאָחִיו אַתֶּם נֹשִׁאִים וְאַתֶּן עֲלֵיהֶם קְהִלָּה גְדוֹלָה:
vendetis vos etiam &,nobis in ſufficientiā ſecundū gentibus vendites ,Jehudæos noſtros fratres acquiſivimus Nos : eis dixi Et
8 וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ קָנִינוּ אֶת־אַחֵינוּ הַיְהוּדִים הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי בְנוּ וְגַם־אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת־
Nónne .facientes vos quod verbum bonum Non :dixi Et .verbum invenerūt non & ,ſiluerunt Et ?nobis ſunt venditi &,veſtros fratres
9 אַחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ־לָנוּ וַיֶּחֱרְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָבָר: וָאֹמַר לֹא־טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא
eis in commodantes ,mei pueri &,mei fratres,ego etiam Et ?noſtrorum inimicorum gentium of probrio præ ambulabitis noſtri Dei timore in
10 בְּיִרְאַת אֱלֹהֵינוּ תֵּלְכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם אוֹיְבֵינוּ: וְגַם־אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי נֹשִׁים בָּהֶם
,eorū oliveta,eorum vineas,eorum agros hodie tanquam eis quæſo Reddite .hoc omn quæſo Remittamus .frumentū &,argentum
כֶּסֶף וְדָגָן נַעֲזֹבָה־נָּא אֶת־הַמַּשָּׁא הַזֶּה: הָשִׁיבוּ נָא לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם זֵיתֵימוֹ
11 eis ab & ,Reddemus :dixerunt Et .eis in exigentes vos quæ ,olei & ,vini ,frumenti & ,argenti centum & :eorum domos &
וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף וְהַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם: וַיֹּאמְרוּ נָשִׁיב וּמֵהֶם
12 .hoc verbum juxta faciendum ad ,eos adjuravi & ,ſacerdotes vocavi Et .loquens tu ſicut faciemus Sic .quæremus non
לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת־הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה:

Verſio VULG. LAT.

Et dixi ad optimates,& ad magiſtrat⁹, & ad reliquā partē 19
vulgi;Opus grande eſt et latū,et nos ſeparati ſum⁹ in muro procul alter ab altero: In loco quocunque audieritis 20
clangorē tubæ,illuc concurrite ad nos:De⁹ noſter pugnabit pro nobis. Et noſipſi faciam⁹ opus: & media pars no- 21
ſtrûm teneat lanceas,ab aſcenſu auroræ,donec egrediātur aſtra. In tempore quoque illo dixi populo ;Unuſquiſque 22
cum puero ſuo maneat in medio Jeruſalē,& ſint nobis vices per noctē,& diem,ad operandū. Ego autē & fratres 23
mei, & pueri mei,& cuſtodes, qui erant poſt me, non deponebamus veſtimenta noſtra : unuſquiſque tantùm nudabatur ad baptiſmum.

CAP. V.

ET factus eſt clamor populi et uxorū ejus magn⁹,adver- 1
sùs fratres ſuos Judæos. Et erant qui dicerent;Filii noſtri, 2
& filiæ noſtræ multæ ſunt nimis : accipiamus pro pretio
eorum frumentū,& comedam⁹,& vivamus. Et erant qui 3
dicerent; Agros noſtros,& vineas,et domos noſtras oppo-
namus,& accipiamus frumentū in fame. Et alii dicebant; 4
Mutuò ſumam⁹ pecunias in tributa regis,demúſque agros
noſtros et vineas: Et nunc ſicut carnes fratrū noſtrorum, 5
ſic carnes noſtræ ſunt: & ſicut filii eorum,ita et filii noſtri:
ecce nos ſubjugam⁹ filios noſtros et filias noſtras in ſervi-
tutē,& de filiabus noſtris ſunt famulæ,nec habemus unde
poſſint redimi,& agros noſtros, & vineas noſtras alii poſ-
ſident. Et iratus ſum nimis cùm audiſſē clamorem eorum 6
ſecundùm verba hæc: Cogitavítque cor meū mecū : & 7
increpavi optimates et magiſtrat⁹,& dixi eis;Uſurāſne ſin-
guli à fratrib⁹ veſtris exigitis? Et congregavi adverſùm eos
concioné magnā, Et dixi eis;Nos,ut ſcitis, redimim⁹ fra- 8
tres noſtros Judæos,qui venditi fuerāt gentib⁹,ſecundùm
poſſibilitatē noſtrā: & vos igitur vendetis fratres veſtros,
& redimemus eos? Et ſiluerunt, nec invenerunt quid re-
ſponderent. Dixíque ad eos; Non eſt bona res, quam fa- 9
citis:quarè non in timore Dei noſtri ambulatis,ne expro-
bretur nobis à gentibus inimicis noſtris? Et ego, et fra- 10
tres mei,& pueri mei,commodavimus plurimis pecuniā
et frumentū :non repetamus in commune iſtud,æs alienū
concedamus,quod debetur nobis. Reddite eis hodiè a- 11
gros ſuos,et vineas ſuas,et oliveta ſua,et domos ſuas:quin
potiùs et centeſimā pecuniæ, frumenti, vini, et olei,quam
exigere ſoletis ab eis, date pro illis. Et dixerunt;Redde- 12
mus,et ab eis nihil quæremus : ſicque faciemus ut loqueris.Et vocavi Sacerdotes, et adjuravi eos, ut facerent juxta quod dixeram.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Magnatibus autem, & præfectis, reliquóque 19
populo dixi ; Opus hoc multum & amplum
eſt,& nos diſparati conſiſtimus ſuper murum,
& alter ab altero diſſiti ſumus ? Ubicunque 20
igitur audieritis ſonum buccinæ, illuc ad nos
accedite : Deus noſter pugnet pro nobis.
Nos interim operi incumbamus, dum media 21
pars noſtrûm tenebunt haſtas ab ortu auro-
ræ uſque ad exortum ſtellarum. Eodem 22
quoque tempore dixi populo, Quiſque cum
puero ſuo pernoctent in plateis Jeruſalem,
eamque cuſtodiant nocte & die, & opera
exerceant, Ego etiam & fratres puerique 23
mei, & homines cuſtodes domûs meæ, non
exuemus veſtes noſtras per menſem dierum,
quiſque pro vice ſua.

CAP. V.

TUnc clamaverunt populus & uxores eo- 1
rum clamore magno contra fratres ſuos Ju-
dæos. Erant enim qui dicerent, Filii filiæ- 2
que noſtræ, & fratres noſtri multi ſunt : ac-
cipiendum nobis eſt frumentum, comeden-
dum, ac vivendum. Quidam verò dice- 3
bant, Prædia noſtra, domos & vineas no-
ſtras vendimus, ut accipiamus frumentum
in fame, & vivamus. Alii dicebant, Mu- 4
tuamur pecuniam è vectigali regio, ut co-
lamus prædia noſtra & vineas noſtras, ac
vivamus. Alii denique dicebant ; Pro- 5
fectò, qualis eſt caro fratrum noſtrorum, ta-
lis eſt etiam caro noſtra ; & quales filii eo-
rum, tales etiam filii noſtri : ecce nunc ſub-
jiciendi nobis *reſtant* filii & filiæ noſtræ in
ſervos:imò de filiabus noſtris quædam ſub-
jectæ jam ſunt in ancillas ; & *qui utuntur eis,*
non attollunt ad Deū manus ſuas: & prædia,
vineæ,& facultates noſtræ oppignorata ſunt
alienis.Diſplicuit mihi valde, ubi audiſſe cla- 6
mores eorum & hujuſcemodi verba,& confra-
ctum eſt cor meum in præcordiis meis :
Sed patienter tuli, tū allocut⁹ ſum ſeniores & 7 8
magnates, dixiq; eis ; Nos comparavimus fra-
tres noſtros Judæos qui venditi erant gentib⁹,
tam ipſos quàm filios eorū: quiſq; fratrē ſuum
habetis:proinde vocē in eos edidi,& dixi eis;
Itáne vos venderetis fratres veſtros? qui conti-
cuerunt,nec ullum dederunt mihi reſponſum.
Deinde dixi eis;Non eſt honeſtū quod agitis : 9
jā in timore Dei non ambulatis,quia facitis ſe-
cundùm actiones gentiū quæ circunſtant nos.
At tam ego quàm filii fratreſq; mei pecuniam 10
accipiam⁹,emam⁹ frumentum,& relinquamus
iis qui pauperes ſunt in populo noſtro : Et re- 11
ſtituam⁹ eis hodiernâ die vineas,oliveta,agros
et domos eorū :et pecuniam, frumentū, vinū,
atque oleū relinquamus reliquo populo. Di- 12
xerūt mihi,Ita faciem⁹,quemadmodū tu dixi-
ſti:quare convocatis ſacerdotib⁹ dixi ita fieri
oportere, et adjuravi eos ut facerent ſecun-
dùm verbum iſtud, vel ipſos pueros parvos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐνδίμους καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺ κατοικοῦντες τῦ λαῦ, Τὸ ἔργον πλατὺ καὶ πολύ,
20 καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ὅδε τῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ. Ἐν τόπῳ ᾧ ἐὰν ἀκύσητε τ φωνὴ
21 τῆς κεραλίνης, ἐκεῖ ζωαχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν πολεμήσει πρὸ ἡμῶν. (π) Καὶ ἡμεῖς
ποιοῦντες τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ἀπὸ ἀναβάσεως τῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τ
22 ἄστρων. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ (ρ) λαῷ, Ἕκαστος μετὰ τῦ νεανίσκου αὐτῦ αὐλίσητε ἐν μέσῳ
23 Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσω ὑμῖν ἡ νὺξ προφυλακὴ, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. Καὶ ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἄνδρες τῆς προ-
φυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν ἐκδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια (σ) αὐτῦ.

MS.A. (π) Καὶ ἥμισυ ποιοῦντες (ρ) λαῷ, Αὐλίσητε ἐμμέσῳ Ἱερουσαλήμ· (σ) ἑαυτῦ.

ΚΕΦ. ε'.

1 (α) Καὶ ἡ κραυγὴ τῦ λαῦ καὶ γυναικῶν αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς (β) αὐτῶν τοὺς Ἰουδαίους.
2 Καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, Ἐν υἱοῖς ἡμῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν ἡμεῖς πολλοὶ, καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ
3 φαγόμεθα καὶ ζησόμεθα. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες, Ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διαγγυῶ-
μεν καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ φαγόμεθα. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες, Ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τῦ βασιλέως,
4 ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. Καὶ νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν· ὡς υἱοὶ
αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλας, καὶ
5 εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ οὐκ ἔστ δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ
ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. Καὶ ἐλυπήθην ζοφόδρα καθὼς ἤκουσα τ κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό-
6 γους τούτους. Καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχον-
7 τας, (γ) καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν (δ) αὐτῦ ἃ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ'
8 αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην, (ε) Καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ἡμεῖς κεκλήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους
τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν ἐν ἐκουσίῳ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς (ζ) ὑμῶν, καὶ παραδο-
9 θήσονται ἡμῖν; καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ ἕυρεσαν λόγον. Καὶ εἶπα, Οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς
ποιεῖτε· οὐχ ἕπως ἐν φόβῳ θεῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ (η) ὀνειδισμῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.
10 Καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ γνωσοί μου καὶ ἐγὼ ἐδανείκαμεν ἑαυτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον· ἐγκαταλίπωμεν δὴ
11 τ ἀπαίτησιν ταύτην. Ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας (θ) αὐτῶν καὶ ἐ-
λαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκασθε
12 ἐυλοῖς. Καὶ εἶπαν, Ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, ὕπως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις.
καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆμα τῦτο.

MS.A. (α) Καὶ ἦν κραυγὴ (β) ἑαυτῶν (γ) καὶ εἶπον αὐτοῖς, (δ) ἑαυτῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε. (ε) Καὶ εἶπον αὐτοῖς, (ζ) ὑμῶν· καὶ ἡσύχασαν (η) ὀνειδισμῦ τῶν ἐχθρῶν (θ) αὐτῶν, ἐλαιῶνας αὐτῶν

19 *Et dixi ad optimates, & ad principes, & ad reliquos populi; Opus la-*
tum, & multum, & nos dispergimur super murum longè vir à fratre
suo. In loco, quocunque audieritis vocem corneæ, illuc congregabi- 20
mini ad nos: & Deus noster bellabit pro nobis. Et (l) nos facientes 21
opus, & dimidium nostri tenentes lanceas ab ascensu auroræ usque ad
exitum sydevum. Et in tempore illo dixi populo; unusquisque cum 22
juvene suo commoramini in medio Hierusalem: & sit nobis nox custo-
dia, & dies opus. Et eram (m) ego, & viri custodiæ post me, & non 23
fuit ex nobis exuens vir vestimenta (n) sua.

CAP. V.

1 *Et (a) clamor populi, & mulierum eorum magnus ad fratres suos*
2 *Judæos. Et erant quidam dicentes; In filiis nostris, & in filiabus*
nostris nos multi: & accipiemus frumentum, & comedemus, & vive-
3 *mus. Et sunt quidam dicentes; Agri nostri, & vineæ nostræ, &*
domus nostræ: nos oppignoramus, & accipiemus frumentum, & come-
4 *demus. Et sunt quidam dicentes; Mutuò sumpsimus argentum in tri-*
buta regis: agri nostri, & vineæ nostræ, & domus nostræ. Et nunc
5 *sicut caro fratrum nostrorum; caro nostra: sicut filii eorum, filii nostri.*
Et ecce nos subjugamus filios nostros, & filias nostras, in servos: &
sunt de filiabus nostris subjectæ: & non est potestas manuum nostra-
rum: & agri nostri, & vineæ nostræ optimatibus. Et tristatus sum 6
valdè, sicut audivi clamorem eorum, & sermones hos. Et consultavit 7
cor meum in me: & concertavi adversùs optimates, & principes, &
dixi eis; (b) Exiget vir fratrem suum, quem vos exigitis? Et dedi
super eos ecclesiam magnam, Et dixi eis; Nos acquisivimus fratres no- 8
stros Judæos venditos gentibus in spontaneo nostro: & vos vendite
fratres vestros, & (c) tradentur nobis. Et siluerunt, & non invene-
runt verbum. Et dixi; Non bonum verbum, quod vos facitis: non sic 9
in timore Dei nostri abibitis ab opprobrio gentium inimicorum nostrorum.
Etiam fratres mei, & noti mei, & ego, posuimus eis argentum, & fru- 10
mentum: relinquamus, obsecro, exactionem hanc. Reddite, quæso, eis, 11
sicut hodiè, agros eorum, & vineas eorum, & olivveta eorum, & do-
mos eorum: et de argento, frumentum, et vinum, et oleum promite eis.
Et dixerunt; Reddemus, et ab eis non quæremus: sic faciemus, sicut 12
tu dixisti. Et vocavi sacerdotes, et adjuravi eos facere, sicut verbum hoc.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 وقلت للرؤساء والمقدمين وبقية القوم * الصناعة كثيرة وواسعة * وكن مفرقين على السور
20 بعيدين الرجل من اخيه * فالموضع الذي تسمعون صوت البوق ثم تجتمعون الينا * والاهنا
21 يحارب عنا * وكن فاعلون الصناعة * وبعضهم ماسكون الرماح من صعود الفجر الى خروج
22 الكواكب * ايضا وفي الوقت قلت للشعب الرجل وغلمانه يكونوا في وسط مدينة اورسليم *
23 فيكون لنا بالليل الحرس وبالنهار الصنعة * وانا واخوتي وغلماني واصحاب النوبة الذين
كانوا خلفي ليس كنا خالعين ثيابنا بل الرجل بسلاحه الى كمال شهر وايام *

19 *Et dixi principibus, ducibus, reliquóque populo; Opus multum & amplum est, adcóque nos dispersi sumus super mu-*
rum, dissiti alter ab altero: Ideo ad 20
locum ubi audietis sonum buccinæ, eò convenite nos: Deus autem noster
pugnabit pro nobis. Ita dum incum- 21
beremus operi, pars eorum tenebat ar-
ma ab ortu auroræ usque ad ortum
sydevum. Etiam eo tempore dixi po- 22
pulo; Quisque cum pueris suis sunto
in medio urbis Jerusalem, sitque nobis
noctu custodia, interdiu verò opus. Ego 23
etiam & fratres mei, pueríque mei, &
excubitores qui me sequebantur; ne-
quaquam exuebamus indumenta nostra,
sed quisque cum armis suis, ad ter-
minum mensis ac dierum.

الفصل الخامس *

CAP. V.

1 وكان صرخة الشعب ونساءهم كثيرة جدا من اجل اخوتهم اليهود * وكم من كانوا
2 قائلين بنينا وبناتنا نحن كثيرين * ناخذ القمح ونأكل نحن واياهم ونعيش * وكم من
3 كانوا قائلين كرومنا ومنازلنا كثيرة ونحن مرهونين * فناخذ القمح لناكل في الجوع *
4 وكم من كانوا يقولون * استقرضنا فضة لخراج الملك على كرومنا * والآن مثل بشر
5 اخوتنا بشرنا ومثل بنيهم بنونا * وهوذا نحن كابشين بنينا وبناتنا كعبيد * ولم يرفعوا ايديهم
قدام الرب * وحقولنا وكرومنا ودوابنا يعطون لآخرين * فصعب على جدا لما سمعت من اخوتهم
6 هذا الكلام * فاشتد قلبي علي * وخاطبت الرؤساء والمقدمين وقلت لهم * نحن اشترينا اخوتنا
7 اليهود المباعين لاخوتهم وبنيهم * احد الرجل احاه * ومن اجل هذا قلت لهم بصوت *
8 انتم تبيعوا اخوتكم ويبيعوا النساء * فسكتوا ولم يردوا جوابا * فقلت لهم * ليس هذا
9 بصواب الذي انتم فاعلين * الا بخشية الهنا يجب ان تسيروا * ومن معيرة الامم الذين
10 هم اعداءنا * وانا واخوتي احدا القصة لنسري الطعام ونحيي المساكين الذين في شعبنا *
11 ويرتد عليهم اليوم كرومهم وآبارهم وزيتونهم * والحنطة والمسطار والدهن الذي
12 انتم مذابون * فقالوا نرد ولا نطلب منهم شيء * لكن نعمل كما انت قايل * ودعوت
الامة واستحلفتهم بفعل هذا الامر *

1 *Accidit interim clamor populi &*
uxorum eorum, magnus admodum cau-
sâ fratrum suorum Judæorum. Nam 2
quidam dicebant, Cum filiis & filia-
bus nostris multi sumus: accipiemus
milium, ut comedamus nos & ipsi,
ac vivamus. Quidam verò dicebant, 3
Vineæ domúsque nostræ multæ sunt, &
nos oppignorati sumus: accipiemus ergò
milium, ut comedamus in fame. Qui- 4
dam denique dicebant, Mutuò accepimus
pecuniam pro vectigalibus regis super
vineas nostras: Jam verò ut caro 5
fratrum nostrorum caro nostra est,
& ut filii eorum filii nostri: &
ecce nos subjicimus filios nostros &
filias nostras quasi servos, ita ut non
attollant manus suas ad Dominum: &
agri nostri, vineæ nostræ, jumentáque
nostra dantur aliis. Molestissimum mi- 6
hi fuit, cùm audîssem à fratribus eorum
talia verba, Dolúitque mihi animus me- 7
us: & principes ac duces allocutus dixi
eis; Nos emimus fratres nostros Ju- 8
dæos venditos fratribus & filiis eorum,
quisque recuperavit fratrem suum. Pro-
pterea dixi eis cum voce; Vos vendere-
tis fratres vestros, & venderetis uxores?
qui siluerunt, neque responsum dede-
runt. Tum dixi eis, Non est id rationi 9
consentaneum quod facitis: sed in ti-
more Dei nostri oportet vos ambulare, &
à probro gentiũ quæ sunt nobis infensæ, de-
clinare. At ego & fratres mei acce- 10
imus pecuniam ut emeremus cibum, &
vivos servaremus pauperes qui extant
in populo nostro. Restituantur illis 11
hodie vineæ, arcæ, & oleæ eorum,
milium, mustum, & adeps pro quibus
vos litigatis. Dixerunt, Restituemus, 12
nec quicquam repetemus ab eis, sed fa-
ciemus prout dicis. Tum convocavi sa-
cerdotes, eósque juramento astrinxi ut
rem istam facerent.

נחמיה : ו

,istud verbum statuerit non qui virum omnem Deus excutiat Sic : dixi & ,excussi *meam eram* Etiam
13 גַּם־חָצְנִי נָעַרְתִּי וְאָמַרְתִּי כֹּכָה יְנַעֵר הָאֱלֹהִים אֶת־כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יָקִים אֵת־הַדָּבָר הַזֶּה
fecit & ,Dominum laudaverunt Et .Amen : *concio* omnis dixerũt Et .vacuus &,excussus sit sic & ,suo labore de & ,sua domo de
מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ וְכֹכָה יִהְיֶה נָעוֹר וְרֵק וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת־יְהוָה וַיַּעַשׂ
,vigesimo anno ab ,Jehudah terra in eorum dux *esse* ,mihi præcepit qua die à Etiam .istud verbũ secũdùm populus
14 הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה: גַּם מִיּוֹם אֲשֶׁר־צִוָּה אוֹתִי לִהְיוֹת פֶּחָם בְּאֶרֶץ יְהוּדָה מִשְׁנַת עֶשְׂרִים
comitis panem mei fratres & ,ego ; duodecim annis ,regis Arthachsastæ secundum & trigesimum annum ad usque &
וְעַד שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲנִי וְאַחַי לֶחֶם הַפֶּחָה
argenti postea,vino & ,pane in eis ab acceperũt &,populũ *super* gravaverũt me ante qui ,primi duces Et .comedi non
15 לֹא אָכָלְתִּי: וְהַפֶּחָוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־לְפָנַי הִכְבִּידוּ עַל־הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלֶחֶם וְיַיִן אַחַר כֶּסֶף־
etiam Et .Dei *timoris faciebus à* ita feci non ego Et .*populum super tyrannidẽ exercuere* eorum pueri etiam ,quadraginta ſeclos
שְׁקָלִים אַרְבָּעִים גַּם נְעָרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל־הָעָם וְאָנִי לֹא־עָשִׂיתִי כֵּן מִפְּנֵי יִרְאַת אֱלֹהִים: וְגַם
16 ,Jehudæi Et .opus ad ibi congregati mei pueri omnes &,emimus non agrum & ,*roboravi* hujus muri opere in
בִּמְלֶאכֶת הַחוֹמָה הַזֹּאת הֶחֱזָקְתִּי וְשָׂדֶה לֹא קָנִינוּ וְכָל־נְעָרַי קְבוּצִים שָׁם עַל־הַמְּלָאכָה: וְהַיְהוּדִים
erat quod Et .mea mensa in ,*nostris circuitibus* quæ ,gentibus è nos ad venientes & ,viri quinquaginta & centum ,*magnates* &
17 וְהַסְּגָנִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אִישׁ וְהַבָּאִים אֵלֵינוּ מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־סְבִיבֹתֵינוּ עַל־שֻׁלְחָנִי: וְאֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
vino omni in dies decem *intra* & ,mihi *sunt factæ* aves & ,electæ sex pecudes ,unus bos ,*unum diem in factum*
18 בְּיוֹם אֶחָד שׁוֹר אֶחָד צֹאן שֵׁשׁ־בְּרֻרוֹת וְצִפֳּרִים נֶעֱשׂוּ־לִי וּבְיַיִן עֲשֶׂרֶת יָמִים בְּכָל־יַיִן
Memento .*hoc* populo *super* servitus erat gravis quia ,quæsivi non *comitis* panem hoc cum & ; multiplicandum ad
19 לְהַרְבֵּה וְעִם־זֹאת לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא בִקַּשְׁתִּי כִּי־כָבְדָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת עַל־הָעָם הַזֶּה: זָכְרָה־
.*hoc* populo *super* feci quæ omnia ,bonum in meus Deus mei
לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עַל־הָעָם הַזֶּה:

CAP. VI.

, murum ædificâssem quòd ,nostrorũ inimicorũ reſiduo & ,Arabæ Gheſem & ,Thobijah & ,Sanballat ipſi eſſet auditum cùm fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע לְסַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְלִגְשֶׁם הָעַרְבִי וְלִיתֶר אֹיְבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת־הַחוֹמָה
,Sanballat misit Et .portis in ſtatueram non *fores* hoc tempus ad usque *etiam* :interruptio eo in remaneret non &
וְלֹא־נוֹתַר בָּהּ פֶּרֶץ גַּם עַד־הָעֵת הַהִיא דְּלָתוֹת לֹא־הֶעֱמַדְתִּי בַּשְּׁעָרִים: וַיִּשְׁלַח סַנְבַלַּט
2 .malum mihi facere *cogitantes* ipſi Et .Ono campo in Chephirim in pariter conveniamus & ,*Io* : dicendo me ad Gheſem &
וְגֶשֶׁם אֵלַי לֵאמֹר לְכָה וְנוֹעַדָה יַחְדָּו בְּכְפִירִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ וְהֵמָּה חֹשְׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה:
, opus ceſſab t quid ut :deſcendere *potero* non & ,*faciens ego* grande Opus : dicendo , nuncios eos ad miſi Et
3 וָאֶשְׁלְחָה עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים לֵאמֹר מְלָאכָה גְדוֹלָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוּכַל לָרֶדֶת לָמָּה תִשְׁבֹּת הַמְּלָאכָה
verbum juxta eis reſpondi & : vicibus quatuor hoc verbũ juxta me ad miſerunt Et ? vos ad deſcendam & ,illud *remittam quando*
4 כַּאֲשֶׁר אֶרְפֶּה וְיָרַדְתִּי אֲלֵיכֶם: וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים וָאָשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר
.ejus manu in apertam epiſtolam & ,ſuum puerum quinta vice hoc verbum juxta Sanballat me ad miſit Et .hoc
5 הַזֶּה: וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַלַּט כַּדָּבָר הַזֶּה פַּעַם חֲמִישִׁית אֶת־נַעֲרוֹ וְאִגֶּרֶת פְּתוּחָה בְּיָדוֹ:
ædificans tu id ireo : rebellare *cogitantes* Jehudæi & , tu ,*dicens* Ghaſmu & ,eſt auditum gentibus In : ea in erat Scriptum
6 כְּתוּב בָּהּ בַּגּוֹיִם נִשְׁמַע וְגַשְׁמוּ אֹמֵר אַתָּה וְהַיְהוּדִים חֹשְׁבִים לִמְרוֹד עַל־כֵּן אַתָּה בוֹנֶה
.hæc verba secundùm *regem in eis existens* tu & , murum
הַחוֹמָה וְאַתָּה הוֹלֵךְ לִהְיוֹת לָהֶם לְמֶלֶךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

Versio VULG. LAT.

Insuper excussi sinum meum,& dixi; Sic excutiat Deus o- 13
mnem virum, qui non compleverit verbum istud, de domo sua, & de laboribus suis: sic excutiatur, & vacuus fiat. Et dixit universa multitudo; Amen. Et laudaverunt Deum. Fecit ergò populus sicut erat dictum. A die autem illa, quâ præceperat rex mihi ut essem dux in terra 14
Juda, ab anno vigesimo usque ad annum trigesimum secundum Artaxerxis regis, per annos duodecim, ego & fratres mei annonas,quæ ducibus debebantur,non comedimus. Duces autem primi, qui fuerant ante me, gra- 15
vaverunt populum, & acceperunt ab eis, in pane, & vino, & pecuniâ, quotidiè siclos quadraginta: sed & ministri eorum depresserunt populum. Ego autem non feci ita propter timorem Dei: Quin potiùs in opere muri 16
ædificavi, & agrum non emi, & omnes pueri mei congregati ad opus erant. Judæi quoque & magistratus, 17
centum quinquaginta viri, & qui veniebant ad nos de gentibus quæ in circuitu nostro sunt,in mensa mea erant. Parabatur autem mihi per dies singulos bos unus,arietes 18
sex electi, exceptis volatilibus, & inter dies decem vina diversa, & alia multa tribuebam:insuper & annonas ducatûs mei non quæsivi: valdè enim attenuatus erat populus.Memento meî,Deus meus,in bonum,secundùm o- 19
mnia quæ feci populo huic.

CAP. VI.

Factum est autem, cùm audîsset Sanaballat, & Tobias, 1
& Gossem Arabs, & cæteri inimici nostri, quòd ædificâssem ego murum, & non esset in ipso residua interruptio,(usque ad tempus autem illud valvas non posueram in portis,) Miserunt Sanaballat & Gossem ad me, di- 2
centes; Veni,& percutiamus fœdus pariter in viculis in campo Ono. Ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum. Misi ergò ad eos nuntios, dicens;Opus grande ego 3
facio,& non possum descendere:ne fortè negligatur,cùm venero & descendero ad vos. Miserunt autem ad me se- 4
cundùm verbum hoc per quatuor vices: & respondi eis juxta sermonem priorẽ. Et misit ad me Sanaballat juxta 5
verbum prius quintâ vice puerum suum,& epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo; IN GENTI- 6
BUS auditum est, & Gossem dixit, quòd tu & Judæi cogitetis rebellare, et propterea ædifices murum, et levare te velis super eos regem: propter quam causam

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * Et diximus; Ita excutiat Deus omnem ho- 13
minem qui non steterit huic verbo, è domo & labore ipsius: ita sit excussus & aurigine perfusus: dixerúntque totus populus, Amen: deinde surgentes, populus universus, laudaverunt Dominum; fecerúntque populus universus secundùm verbum istud. Præterea 14
ab eo die quo me præfecit quo essem princeps in terra Judææ, ab anno vigesimo usque ad annum trigesimum secundum Artahseltis regis, duodecim annis ego & fratres mei fui princeps eorum; nullius tamen asinum abegi, aut quempiam eorum molestiâ affeci: Licèt 15
principes qui me præcesserant, populum oppresserint, & acceperint ab eo vinum & panem, multámque pecuniam pro vectigali, usq; ad drachmas quadragenas: quin etiam servis suis auctoritatem dederunt super populum; qui ita dominati sunt in eos, ut eos torquerent: ego verò non itidem feci, propter *meam* erga Deum reverentiam. Imò in opere muri istius 16
licèt valdè magnificatus essem, tamen agros non emi: & omnes pueri filii Judæorum congregabantur, & assistebant illic operi: Et 17
primates atque præfecti, centum quinquaginta viri, & qui veniebant ad nos è populis adjacentibus nobis; veniebant ad nos quisque cum mensa sua. Et cùm quis convivium fa- 18
ceret, afferebat opificibus qui laborabant, bovem unum, & oves sex pingues; & hirci parabantur nobis, & semel denis quibusque diebus, multum vini: nihilominus panem præfecturæ nunquam petii,eò quòd grave incum- 19
beret opus huic populo. Ascribe mihi Deus mi in bonum, quæcunque feci pro populo isto.

CAP. VI.

Quum auditum esset à Sambelato, Tobiâ, 1
& Gessom Arabe, cæterisque hostibus nostris ædificâsse nos murum, & ad illud usque tempus parastades portarum nondum erexisse: Miserunt ad me Sambelat & Gessom, dicen- 2
tes mihi; Age, simul eamus, & more turmarum castra ponamus in planitie Ino: verùm isti cogitabant nobis malum inferre. Sed misi 3
ad eos nuntium,& dixi eis; Opus ingens ego facio, ideo descendere non possum: ne fortè cesset quum destitero & descendero ad vos. Et remittentibus ad me eundem sermonem 4
quatuor vicibus, respondi eis in eandem sententiam. Tandem misit ad me Sambelat in 5
eandem sententiam quintâ vice puerum suum cum epistola in manu ipsius, In qua scriptum 6
erat; Inter gentes auditum est; & Gessom ait, te & Judæos rebellionem meditari, ideò te murum fabricare; teque futurum eis regem, his ita se habentibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ τὸ ἱμάτιόν μου ἐξετίναξα, καὶ (ι) εἶπα, Οὕτως ἐκτινάξαι ὁ Θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ στήσει τὸν λόγον τοῦτον, ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσαι οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶ-
14 σα ἡ ἐκκλησία, Ἀμήν· καὶ ᾔνεσαν τὸν κύριον. καὶ ἐποίησιν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. (κ) Ἀπὸ ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα, ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους τριακοστοῦ καὶ
15 δευτέρου τοῦ Ἀρθασασθὰ ἔτη δώδεκα, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον. Καὶ τὰς βίας τὰς πρώτας ἃς ἐπ' ἐμοῦ ἐβάρυναν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβοσαν παρ' αὐτῶν (λ) ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔτι
16 πλὴν ἀργύριον (μ) δίδραχμα τεσσαράκοντα· καὶ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξησπάζοντο ὅλη τὸν
17 λαόν. κἀγὼ οὐκ ἐποίησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου Θεοῦ. Καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων οὐκ ἐκράτη-
σα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην, καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι (ν) ἑκατὸν
18 καὶ πενήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν ἐπὶ τραπέζαν μου· Καὶ ἦν (ξ) γινόμενον εἰς ἡμέραν μίαν μόσχος εἷς, καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χήμαρος ἐγίνοντό μοι·
καὶ ἀναμέσον (ο) δέκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἴνου τοῦ πλήθει. καὶ σὺν τούτοις ἄρτους τὴν βίας οὐκ ἐζήτησα,
19 ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. Μνήσθητί μου ὁ Θεός εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ λαῷ τούτῳ.

13 *Et vestimentum meum excussi, & dixi; Sic excutiat Deus omnem virum, qui non statuet verbum hoc, è domo ejus, & è labore ejus: & erit sic excussus, & inanis. Et dixit omnis Ecclesia; Amen. Et laudaverunt Dominum. Et fecit populus verbum hoc.* 13
14 *(d) A die, quâ mandavit mihi esse in principem eorum in terra Juda, ab anno vigesimo, & usque ad annum trigesimum & secundum (e) Artha sasthæ, annos duodecim, ego, & fratres mei, (f) extorsionem eorum non comedi. Et*
15 *etiam extorsiones primas, quas ante me aggravaverant super eos, & acceperant ab eis in panibus, & in vino, ultimum argentum (g) didrachma quadraginta. Et (h) excussi eorum exercebant potestatem super popu-*
16 *lum. Et ego non feci sic à facie timoris Dei: Et in opere muri (i) hæc*
17 *non tenui, agrum non (k) acquisivi, & omnes congregati ibi ad opus. Et Judæi, centum, & quinquaginta viri, & venientes ad nos ex gentibus, quæ in circuitu nostro, ad mensam meam. Et erat factum in diem*
18 *unum, vitulus unus, & oves sex electæ, & hircus fiebant mihi: & intermedium decem (l) dierum, in omnibus vinum multitudine. Et cum bis panes (m) extorsionis non quæsivi, quoniam gravis servitus su-*
19 *per populum hunc. Memento mei, Deus, in bonum, omnia quæcunque feci populo huic.*

MS. A. (ι) εἶπον, (κ) Ἀπὸ τ ἡμέρας (λ) ἐν * αὐλοῖς καὶ ἐν οἴνῳ (μ) δίδραγμα (ν) ἑκατὸν πεντήκοντα (ξ) γιγνόμενον (ο) τῶν δέκα ἡμερῶν

ΚΕΦ. ς'.

1 Καὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλλὰτ, καὶ Τωβία, καὶ τῷ Γησαμῇ τῷ Ἀραβὶ, καὶ τοῖς καταλοί-
ποις (α) ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ (·) κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πυλή· (β) ἕως τοῦ και-
2 ροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις. Καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλλὰτ καὶ Γησαμῇ πρὸς μὲ, λέγων, Δεῦρο καὶ
συναχθῶμεν ὁμοῦ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ Ὠνώ. καὶ αὐτοὶ (γ) λογιζόμενοι ποιῆσαί μοι πονη-
3 ρίαν. Καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους, λέγων, Ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι,
4 μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον· ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς (δ) ὑμᾶς. Καὶ ἀπέστειλαν
5 πρὸς μὲ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς μὲ Σαναβαλλὰτ τὸ
6 παῖδα (ε) αὐτοῦ, καὶ ὀπισθίνην ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, Ἐν ἔθνε-
σιν (ζ) ἠκούσθη ὅτι Σὺ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀποστατῆσαι, (†) διὰ τοῦτο Σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ
Σὺ (η) ἔσῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα.

CAP. VI.

Et factum est, sicut auditum fuit ipsi Sanaballat, & Tobiæ, & Gesam Arabi, & reliquis inimicorum nostrorum, quia ædificavi murum, & non remansit in eis (a) spiratio: usque ad tempus illud valvas non posueram in portis. Et misit Sanaballat, & Gesam, ad me, dicens; Veni, 1
& congregemur in idipsum in pagis in campo Ono: Et ipsi cogitantes facere mihi malum. Et misi nuntios ad eos, dicens; Opus magnum ego 2
facio, & non potero descendere, ne forte cesset opus. Cùm perficero illud; descendam ad vos. Et miserunt ad me, sicut verbum (b) hoc. Et 3
misi eis secundùm hæc. Et misit ad me Sanaballat (c) puerum suum, & 4
epistolam apertam in manu ejus. Et erat scriptum in ea; In gentibus 5
auditum (d) est, quia tu, & Judæi, cogitatis rebellare: propter hoc tu 6
ædificas murum: & tu eris eis in regem:

MS. A. (α) τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, (·) κατελείφθη αὐτοῖς (β) καίγε ἕως (γ) λογιζόμενοί μοι πεισῆσαι (δ) ὑμᾶς. *καὶ ἀπέστειλα κατὰ ταῦτα. (ε) ἑαυτοῦ, (ζ) ἠκούσθη, *καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθαι (†) διὰ τί (η) γίγνῃ αὐτοῖς

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 * وَأَيْضًا نَفَضْتُ ثِيَابِي وَقُلْتُ * هٰكَذَا يَنْفُضُ ٱللهُ كُلَّ إِنْسَانٍ لَا يُثَبِّتُ عَلَى هٰذَا ٱلْقَوْلِ *
مِنْ بَيْتِهِ وَمِنْ كَدِّهِ * وَهٰكَذَا يَكُونُ مَنْفُوضًا وَفَارِغًا * فَقَالُوا كُلُّ ٱلْجُمْهُورِ آمِينَ *
14 وَمَدَحُوا ٱللهَ * وَفَعَلُوا ٱلْقَوْمُ مِثْلَ هٰذَا ٱلْقَوْلِ * وَأَيْضًا مِنَ ٱلْيَوْمِ ٱلَّذِي أَوْصَانِي لِأَكُونَ
أَمِيرًا فِي أَرْضِ يَهُوذَا * مِنْ سَنَةِ ٱثْنَيْنِ وَعِشْرِينَ لِأَرْتَحْسَسْتَ ٱلْمَلِكِ * أَنَا وَإِخْوَتِي * لَمْ نَأْكُلْ
مُوَبِّخِي * وَٱلْأُمَرَاءُ ٱلَّذِينَ كَانُوا قَبْلِي ثَقَّلُوا مُوَبِّخِي عَلَى ٱلْقَوْمِ * وَأَخَذُوا مِنْهُمْ خُبْزًا 15
وَسِرْبًا * وَبَعْدَ سَنَةِ أَرْبَعِينَ رَدُّوا أَيْضًا غِلْمَانُهُمْ فَتَسَلَّطُوا عَلَى ٱلرَّعِيَّةِ * وَأَنَا لَمْ أَفْعَلْ كَذٰلِكَ
مِنْ أَجْلِ مَخَافَةِ ٱللهِ * وَأَيْضًا فِي عَمَلِ هٰذَا ٱلسُّورِ تَعَوَّبْتُ * وَكُلُّ غِلْمَانِي مُجْتَمِعِينَ ثَمَّ عَلَى 16
ٱلْعَمَلِ * وَٱلْيَهُودُ مِئَةٌ وَخَمْسُونَ رَجُلًا غَيْرُ ٱلْجَائِينَ إِلَيْنَا مِنَ ٱلْأُمَمِ ٱلَّذِينَ كَانُوا حَوْلَنَا * 17
وَٱلَّذِينَ كَانُوا يُصْنَعُونَ * كُلَّ يَوْمٍ ٱلْعَنْزُ سِنَّةٌ مُخْتَارَةٌ وَجِدْيَانٌ وَطُيُورٌ صُنِعُوا لِي * وَبَيْنَ 18
كُلِّ عَشَرَةِ أَيَّامٍ كُنَّ خَمْرٍ * لِلْأَخْبَازِ وَمَعَ هٰذَا ٱلطَّعَامِ ٱلْكَثِيرِ لَمْ أَطْلُبْ وَلَا ثَقَّلْتُ
ٱلْخِدْمَةَ عَلَى ٱلشَّعْبِ *

Prætereà excussi vestes meas, ac dixi; Ita excutiat Deus omnem hominem qui non steterit huic sermoni è domo & è labore ejus, atque ita sit excussus & vacuus. Et dixerunt universa turba, Amen: & laudaverunt Deum, feceruntque populus secundùm sermonem istum. Quin etiam ab eo die 14
quo mihi mandaverat ut præciperem in terra Judæ, ab anno trigesimo secundo Artabsesthis regis; ego & fratres mei non comedimus cibarium eorum: Licèt imperatores qui me præ- 15
cesserunt, prægravâssent cibario suo populum, accipientes ab eis panem ac vinum: & post annum quadragesimum perversè se gesserunt etiam pueri eorum, & potestatem exercebant in gregem: at ego nil tale feci, propter Dei timorem. Etiámque in opere muri 16
istius animosè egi: nam omnibus pueris meis congregatis ibi ad opus, Et 17
Judæis centum & quinquaginta viris, præter eos qui veniebant ad nos è gentibus quæ circum nos erant, & his qui operabantur; Singulis diebus oves 18
sex electæ, duo hædi, avésque parabantur mihi: & denis quibúsque diebus abundantia vini: panes tamen cum hoc cibo multo non petii, neque populum servitute prægravavi.

CAP. VI.

* اَلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ *

1 * وَكَانَ لَمَّا ٱتَّصَلَ بِسَنْبَلَّاطَ وَطُوبِيَّا وَعِسْمَ ٱلْأَعْرَابِيِّ وَسَائِرِ أَعْدَائِنَا * أَنِّي بَنَيْتُ ٱلسُّورَ
وَلَمْ يُبْقَ فِيهِ ثَغْرٌ * وَإِلَى ذٰلِكَ ٱلْوَقْتِ لَمْ أُقِمْ مَصَارِيعَ عَلَى ٱلْأَبْوَابِ * فَأَرْسَلَ سَنْبَلَّاطُ 2
وَعِسْمُ إِلَيَّ قَائِلَيْنِ * تَعَالَ نَجْتَمِعْ فِي كَفِيرِينَ فِي بُقْعَةِ أَدُومَ * فَكَّرُوا لِي بِفِعْلِ بَلِيَّةٍ *
* فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِمْ رُسُلًا قَائِلًا * أَنَا فَاعِلٌ صَنْعَةً كَبِيرَةً * وَلَا أَقْدِرُ عَلَى ٱلنُّزُولِ إِلَيْكُمْ 3
مَا دَامَ عَمَلُ هٰذِهِ ٱلصَّنْعَةِ * وَعِنْدَ مَا أُكْمِلُ أُنْزِلُ إِلَيْكُمْ * فَأَرْسَلُوا إِلَيَّ مِثْلَ هٰذَا 4
ٱلْقَوْلِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ * وَرَدَدْتُ إِلَيْهِمُ ٱلْجَوَابَ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ مِثْلَ هٰذَا ٱلْجَوَابِ * فَأَرْسَلَ 5
سَنْبَلَّاطُ مِثْلَ هٰذَا ٱلْقَوْلِ دَفْعَةً خَامِسَةً مَعَ غُلَامِهِ * وَرُقْعَةٌ مَفْتُوحَةٌ فِي يَدِهِ * مَكْتُوبٌ 6
فِيهَا * أَنَّكَ وَٱلْيَهُودُ مُفَكِّرِينَ ٱلْعِصْيَانَ * عَلَى ذٰلِكَ أَنْتَ بَانِي ٱلسُّورِ * وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ مَلِكٌ *
وَمِثْلَ هٰذِهِ ٱلْكَلِمُوبِ *

Factum est autem cùm pervlatum fuisset ad Sanballat, & Tobiam, et Gesem Arabem, & reliquos inimicos nostros, extruxisse me murum, nec superesse in eo rupturam, & ad illud usque tempus nondum statuisse me valvas in portis: ut mitterent ad 1
me Sanballat, & Gesem, dicentes; Age, conveniamus in Chebirin in planitie Edom, molientes adversùm me opus aliquod funestum. At misi ad 2
eos nuntios, dicens; Ego sum intentus operi multo, neque potero descendere ad vos quandiu duraverit factura hujus operis: at ubi absolvero, descendam ad vos. Remiserunt ad 3
me similem huic sermonem quater, & quater reddidi eis responsum simile huic responso. Misit quoque Sanballat similem huic sermonem quintò per 4
puerum suum, cum epistola aperta in manu ipsius, In quâ scriptum erat; 5
Tu & Judæi cogitatis rebellionem, iccirco tu ædificas murum istum: túque rex super eos futurus es: aliosque id genevis sermones. 6

נחמיה : ז

regi *audiens* nunc Et .Jehudah in Rex : dicendo ,Jerusalaim in te super prædicandũ ad statueris prophetas etiam Et

7 וְגַם־נְבִיאִים הֶעֱמַדְתָּ לִקְרֹא עָלֶיךָ בִּירוּשָׁלַם לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשָּׁמַע לַמֶּלֶךְ

verba secundùm est factum Non :dicendo eum ad misi Et .pariter ineamus consiliũ & ,*ito* nunc & : hæc verba secundùm

8 כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לְכָה וְנִוָּעֲצָה יַחְדָּו: וָאֶשְׁלְחָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא נִהְיָה כַּדְּבָרִים

Debilitabãtur :dicendo ,nos *terrentes* illi omnes Nam .ea *comminiscens* tu tuo corde de nam : *dicens* tu quæ hæc

9 הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מִלִּבְּךָ אַתָּה בוֹרֵאם: כִּי כֻלָּם מְיָרְאִים אוֹתָנוּ לֵאמֹר יִרְפּוּ

filii Semahiah domum ſam ingreſſus ego Et .*meos manus* conforta nunc Et .*fiet* non & , opere ab eorum manus

10 יְדֵיהֶם מִן־הַמְּלָאכָה וְלֹא תֵעָשֶׂה וְעַתָּה חַזֵּק אֶת־יָדָי: וַאֲנִי בָּאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה בֶן

claudamus & ,templi medium ad Dei domum ad Conveniamus : ait & ,clauſus ipſe & ,Mehetabel filii ,Delaiah

דְּלָיָה בֶּן־מְהֵיטַבְאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר נִוָּעֲדָה אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל־תּוֹךְ הַהֵיכָל וְנִסְגְּרָה

quis Et *fugiet ego ſicut vir* Num : dixi Et .te occidendum ad *venientes* nocte & ,te occidendũ ad *venientes* quia ; templi *fores*

11 דַּלְתוֹת הַהֵיכָל כִּי בָאִים לַהַרְגְךָ וְלַיְלָה בָּאִים לַהַרְגֶךָ: וָאֹמַר הַאִישׁ כָּמוֹנִי יִבְרַח וּמִי

ſed ,illum miſit Deus non ecce & ,cognovi Et .ingrediar Non ? vivat & , templum in ingrediatur qui , ego ut

12 כָמוֹנִי אֲשֶׁר־יָבֹא אֶל־הַהֵיכָל וְחִי לֹא אָבוֹא: וְאֲנִי יָדַעְתִּי וְהִנֵּה לֹא־אֱלֹהִים שְׁלָחוֹ כִּי

,timerem ut ,*ipſe* conductus mercede *Propterea* .mercede eũ conduxit Sanballat & ,Thobijah & ,me ad eſt locutus prophetiam

13 הַנְּבוּאָה דִּבֶּר עָלַי וְטוֹבִיָּה וְסַנְבַלַּט שָׂכָרוּ: לְמַעַן שְׂכוֹר הוּא לְמַעַן אִירָא

Sanballat & ,Thobijah meus Deus Memento .me afficerent probris ut ,malum nomen ad illis eſſet & ,peccarem & ,*ſic* facerem &

14 וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן וְחַטֵּאתִי וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם רָע לְמַעַן יְחָרְפוּנִי: זָכְרָה אֱלֹהַי לְטוֹבִיָּה וּלְסַנְבַלַּט

eſt perfectus Et .me *terrentes fuerunt* qui ,prophetarum *reſidui* & ,prophetiſſæ Nohadiah etiam & :iſta ejus opera ſecundùm

15 כְּמַעֲשָׂיו אֵלֶּה וְגַם לִנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וְיֶתֶר הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ מְיָרְאִים אוֹתִי: וְהַחֹמָה

,noſtri inimici omnes audiſſent cùm ,fuit Et .diebus duobus & quinquaginta , Elul quinta & vigeſima in murus

16 הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם יוֹם: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ כָּל־אוֹיְבֵנוּ

noſtro Deo à quòd cognoverunt & : ſuis oculis in valde conciderunt & ,*noſtris circuitibus* quæ gentes omnes *viderunt* &

וַיִּרְאוּ כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד בְּעֵינֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ

ſuper euntes , ſuas epiſtolas Jehudah *ingenii multiplicantes* illis diebus in Etiam .hoc opus eſt factum

17 נֶעֶשְׂתָה הַמְּלָאכָה הַזֹּאת: גַּם׀ בַּיָּמִים הָהֵם רַבִּים חֹרֵי יְהוּדָה אִגְּרוֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת עַל־

ipſe gener quia , *ei juramenti compotes* Jehudah in multi Nam .eos ad *venientes* Tobijah ipſi quæ & ; Tobijah

18 טוֹבִיָּה וְאֲשֶׁר לְטוֹבִיָּה בָּאוֹת אֲלֵיהֶם: כִּי־רַבִּים בִּיהוּדָה בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי־חֹתֵן הוּא

fuerunt ejus bonitates Etiam .Berechia filii Meſullam filiam acceperat ejus filius Jochanan & ; Arach filii Sechaniah

19 לִשְׁכַנְיָה בֶן־אָרַח וִיהוֹחָנָן בְּנוֹ לָקַח אֶת־בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן בֶּרֶכְיָה: גַּם טוֹבִיָּה הָיוּ

.me terrendum ad Tobijah miſit Epiſtolas .ei *eduentes fuerunt* mea verba & ,*meas facies ad dicentes*

אֹמְרִים לְפָנַי וּדְבָרַי הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ אִגְּרוֹת שָׁלַח טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי:

CAP. VII.

.Levitæ & ,cantores & ,janitores eſſent conſtituti & , valvas ſtatuiſſem & , murus eſſet ædificatus cùm ,fuit Et

1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִבְנְתָה הַחוֹמָה וְאַעֲמִיד הַדְּלָתוֹת וַיִּפָּקְדוּ הַשּׁוֹעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַלְוִיִּם:

timens & ,*veritatis* vir *ſicut* ipſe quia ; Jeruſalaim *ſuper* palatii principi Chananiah & ,meo fratri Chanani præcepi Et

2 וְאֶצַוֶּה אֶת־חֲנָנִי אָחִי וְאֶת־חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל־יְרוּשָׁלַם כִּי־הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת וְיָרֵא

.multis præ Deum

אֶת־הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים:

Versio VULG. LAT.

Et prophetas posueris, qui prædicent de te in Jerusalem, 7
dicentes; Rex in Judæa est. Auditurus est rex verba hæc:
idcircò nunc veni, ut ineamus consilium pariter. Et 8
misi ad eos, dicens; Non est factum secundùm verba
hæc, quæ tu loqueris: de corde enim tuo tu componis
hæc. Omnes enim hi terrebant nos, cogitantes quòd 9
cessarent manus nostræ ab opere, & quiescerемus. Quam
ob causam magis confortavi manus meas: Et ingres- 10
sus sum domum Semaiæ filii Dalaiæ filii Metabeel secre-
tò. Qui ait; Tractemus nobiscum in domo Dei in me-
dio templi, & claudamus portas ædis: quia venturi sunt
ut interficiant te, & nocte venturi sunt ad occidendum
te. Et dixi; Num quisquam similis mei fugit? & quis 11
ut ego ingredietur templum, & vivet? non ingrediar.
Et intellexi quòd Deus non misisset eum, sed quasi vati- 12
cinans locutus esset ad me, & Tobias & Sanballat con-
duxissent eum. Acceperat enim pretium, ut territus fa- 13
cerem, & peccarem, & haberent malum, quod expro-
brarent mihi. Memento mei, Domine, pro Tobia & Sa- 14
naballat, juxta opera eorum talia: sed & Noadiæ pro-
phetæ, & cæterorum prophetarum, qui terrebant me.
Completus est autem murus vigesimoquinto die mensis 15
Elul, quinquaginta duobus diebus. Factum est ergò 16
cùm audissent omnes inimici nostri, ut timerent univer-
sæ gentes, quæ erant in circuitu nostro, & conciderent intra
semetipsos, & scirent quòd à Deo factum esset opus hoc.
Sed & in diebus illis, multæ optimatum Judæorum epi- 17
stolæ mittebantur ad Tobiam, & à Tobia veniebant ad
eos. Multi enim erant in Judæa habentes juramentum 18
ejus, quia gener erat Secheniæ filii Area, & Johanan fi-
lius ejus acceperat filiam Mosollam filii Barachiæ: Sed 19
& laudabant eum coram me, & verba mea nuntiabant ei:
& Tobias mittebat epistolas ut terreret me.

CAP. VII.

Postquàm autem ædificatus est murus, & posui valvas, 1
& recensui janitores, & cantores, & Levitas: Præcepi 2
Hanani fratri meo, & Hananiæ principi domûs de Jeru-
salem, (ipse enim quasi vir verax & timens Deum plus
cæteris videbatur,)

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܦ ܢܒܝܐ ܗܘܝܬ ܡܩܝܡ ܠܟ ܕܢܐܡܪܘܢ ܥܠ ܝܪܘܫܠܡ ܥܠ ܡܠܟܐ ܝܗܘܕ ܘܗܫܬܐ ܢܫܡܥ ܠܡܠܟܐ ܟܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܢܬܝܥܨ ܢܬܝܥܨ ܗܐ ܐܢܐ ܘܐܫܕܪ ܠܘܬܗ ܠܡܐܡܪ ܠܐ ܗܘܬ ܟܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܕܐܢܬ ܐܡܪ ܐܪܡܝ ܠܒܟ ܐܢܬ ܡܫܪܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢ ܕܟܠܗܘܢ ܕܚܠܝܢ ܠܡܕܚܠܠܢ ܐܡܪ ܐܢ ܕܢܬܪܦܐ ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܢ ܥܒܕܐ ܘܠܐ ܢܬܥܒܕ ܗܫܐ ܢܬܩܘܐ ܐܝܕܝ ܥܠ ܟܕ ܐܢܐ ܥܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܒܝܬ ܫܡܥܝܐ ܒܪ ܕܠܝܐ ܒܪ ܡܗܝܛܒܐܝܠ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ܡܥܟܒ ܢܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܓܘ ܗܝܟܠܐ ܘܢܣܓܪ ܬܪܥܝ ܗܝܟܠܐ ܕܐܢ ܡܛܠ ܕܐܢ ܡܛܠ ܕܐܢ ܡܛܠ

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ πρὸς τύτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ, ἵνα καθίσῃς ἐν Ἱερυσαλὴμ εἰς βασιλέα (ϑ) ὅλῃ Ἰύδᾳ. καὶ
8 νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι ὗτοι· καὶ νῦν δεῦρο βυλευσώμεθα ὁμοπαθῶς. Καὶ ἀπέστειλα
πρὸς αὐτὸν, λέγων, Οὐκ ἐγένοντο ὡς οἱ λόγοι ὗτοι ὡς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σε σὺ φέ-
9 δῃ αὐτός. Ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες, Ἐκλυθήσονται (ι) χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἔρ-
10 γυ τύτυ, καὶ ὐ ποιηθήσεται. καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μυ. Κἀγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Σεμεῖ
ὑῦ Δαμαΐα, (κ) ὑῦ Μεταβεὴλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος· καὶ εἶπα, Συναχθῶμεν εἰς οἶκον τῦ Θυ ἐν
11 μέσῳ αὐτῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτῦ, ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε. (λ) Καὶ εἶπα, Τίς
12 ἔστιν ὁ ἀνὴρ ὃς εἰσφεύσεται εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζήσεται; Καὶ ἐπέγνων, καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς ὐκ ἀπέστειλεν
13 αὐτὸν, ὅτι ἡ προφητεία λόγος κατ' ἐμῦ· καὶ Τωβίας καὶ Σαναβαλλὰτ ἐμισθώσαντο Ἐπ' ἐμὲ ὄχλον
ἵνα φοβηθῶ, καὶ ποιήσω ὕτως, καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρὸν, ὅπως ὀνειδίσωσί
14 με. Μνήσθητι ὁ Θεὸς Τωβία (μ) καὶ Σαναβαλλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτῦ ταῦτα, καὶ τῆς Νωαδίας τῆς
15 προφήτης, (ν) καὶ καταλοίποις τῶν προφητῶν οἳ ἦσαν φοβίζοντές με. Καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖχος πεμ-
16 πτὴ καὶ εἰκάδι τῦ (ξ) Ἐλὰλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα καὶ δύο ἡμέρας. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκυσαν πάντες
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ (ο) ἐπέπεσε φόβος σφόδρα
17 ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσ ὅτι παρὰ τῦ Θυ ἡμῶν ἐγήνεται τὸ ἔργον τῦτο. Καὶ
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐπιστολὰς ἐπορεύοντο πρὸς Τωβίαν, καὶ αἱ Τω-
18 βία ἤρχοντο πρὸς αὐτύς. Ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰύδᾳ ἔνορκοι ἦσ αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τῆς Σεχενία ὑῦ
19 Ἠσαὺ· καὶ (π) Ἰωνὰν ὁ υἱὸς αὐτῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Μεσυλὰμ ὑῦ Βαραχὰ εἰς γυναῖκα. Καὶ τὰς
λόγυς αὐτῦ ἦσ λέγοντες πρὸς μὲ, καὶ λόγυς μυ ἦσ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε Τω-
βίας φοβερίσαι με.

7 Et ad hæc prophetas ſtatuiſti tibi; (e) ut ſedeas in Hieruſalem in re-
8 gem ſuper Juda. Et nunc annuntiabuntur regi verba hæc. Et nunc
veni, conſultemus in idipſum. Et miſi ad eum, dicens; Non fuit, ſic-
9 ut ſermones hi, ſicut tu dicis: quoniam de corde tuo tu fingis eos. Quo-
niam omnes terrent nos, dicentes; Diſſolventur manus eorum ab opere
10 hoc, & non fiet. Et nunc confortavi manus meas. Et ego ingreſſus
ſum in domum Semei, filii Dalaia, filii Metabeel: & ipſe cluſus, &
dixit; Congregemur in domum Dei in medio ejus, & claudamus ja-
11 nuas ejus: (f) quoniam venient nocte ad occidendum te: Et dixi;
12 (g) Quis eſt vir, qui ingredietur in domum, & vivet? Et cognovi,
& ecce Deus non miſerat eum: quoniam prophetia, ſermo contra me.
13 Et Tobias & Sanaballat mercede conduxerunt Adverſus me (h) tur-
bam, ut timeam, & faciam ſic, & peccem, & fiam eis in nomen ma-
14 lum, ut exprobrarent mihi. Memento, (k) Deus, Tobiæ, & Sanaballat,
ſicut facta ejus hæc, & Noadiæ prophetæ, & reliquis prophetarum, qui
15 erant terrentes me. Et perfectus eſt murus quintâ & vigeſimâ Elul
16 menſis in quinquaginta & duobus diebus. Et factum eſt, quando au-
dierunt omnes inimici noſtri; & timuerunt omnes gentes, quæ in cir-
cuitu noſtro: & incidit timor (l) valdè in oculis eorum: & cogna-
17 verunt, quia à Deo noſtro factum eſt, ut perficeretur opus hoc.
Et in diebus illis à multis optimatibus Juda epiſtolæ ibant ad To-
18 biam, & Tobiæ veniebant ad eos: Quoniam multi in Juda jura-
mento conjuncti erant ei; quoniam gener erat Sechenias filii Heræ: &
Jonan filius ejus acceperat filiam Meſulam filii Barachiæ in uxorem:
19 Et (m) ſermones ejus erant dicentes ad me, & verba mea erant afferentes eis. Et epiſtolas miſit Tobias ad terrendum me.

MS.A. (ϑ) ὲν Ἰύδᾳ. (ι) αἱ χεῖρες (κ) *ὑὸν Μεταβεὴλ, (λ) Καὶ εἶπον, Τίς ἔστιν ὁ ἀνὴρ οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ὁ ἀνὴρ, ὃς εἰσελεύσεται (μ) καὶ τῷ Σαναβαλλὰτ, (ν) καὶ τοῖς καταλοίποις (ξ) Ἐλὰλ εἰς πεντηκονταδύο (ο) ἔπεσεν (π) Ἰωνάδαν

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησ οἱ πυλωροὶ, καὶ
2 οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ἐνετειλάμην τῷ Ἀνανίᾳ ἀδελφῷ μυ, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς
βιρὶ ἐν Ἱερυσαλὴμ, ὅτι ὑὸς (α) ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβύμενος τὸν Θεὸν παρὰ πολλύς·

MS. A. (α) ἦν ἀνὴρ

CAP. VII.

ET factum eſt quando ædificatus eſt murus; & ſtatui valvas; & re-
1 ceſſi ſunt janitores, & cantores, & Levitæ. Et mandavi Ananiæ fratri
2 meo, & Ananiæ principi (a) Bira in Hieruſalem; quoniã ipſe tanquàm
vir verax, & timens Deum præ multis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَأَيْضًا أَنْبِيَاءَ أَقَمْتَ لِيَنْبُوا عَلَيْكَ فِي أُورُشَلِيمَ قَائِلِينَ مَلَكَ عَزَرَا عَلَى ٱلْيَهُودِ * ٱلْآنَ
8 سَيُخْبَرُ بِٱلْمَلِكِ هٰذَا ٱلْخَبَرُ * فَتَعَالَ ٱلْآنَ نَتَشَاوَرْ جَمِيعًا * فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ قَائِلًا لَمْ يَكُنْ هٰذَا
9 ٱلَّذِي قُلْتَ كُلُّهُ مِثْلَ قَوْلِكَ * لِكَيْنَكَ أَنْتَ مُبْتَدِعُهُ * وَإِنَّ كُلَّهُمْ مُعْرِعِينَ لَنَا قَائِلِينَ *
10 يَسْتَرْخُونَ مِنَ ٱلصَّنْعَةِ وَلَا تُعْمَلُ ٱلصَّنْعَةُ * وَٱلْآنَ أَشُدَّ يَدَيَّ * وَأَنَا دَخَلْتُ إِلَى دَارِ سَمْعِيَا
وَأَصْحَابِهِ * فَقَالَ نَجْمَعُ إِلَى بَيْتِ ٱللهِ إِلَى وَسْطِ ٱلْهَيْكَلِ وَنُغْلِقُ مَصَارِعَ ٱلْهَيْكَلِ * لِأَنَّهُمْ جَائِيُونَ
11 لِيَقْتُلُوكَ * فَقُلْتُ رَجُلًا مِثْلِي يَهْرُبُ * حَاشَايَ أَنْ أَهْرُبَ وَأَدْخُلَ إِلَى ٱلْهَيْكَلِ * أَنَا أَعْرِفُ أَنَّ
12 ٱللهَ مَا أَرْسَلَهُ عَلَيَّ وَلَا بِسَبَبِي قَالَ * وَأَنَّ سَمْبَلَّاطَ وَطُوبِيَا وَأَصْحَابَهُ ٱسْتَأْجَرُوهُ * لِأَجْلِ أَنَّهُ مُسْتَأْجَرٌ *
13 لِأَنِّي أَحْسَنْتُ وَعَمِلَ كَذٰلِكَ وَأَخْطِئَ * فَيَصِيرُ لَهُمْ ذٰلِكَ عَلَى ٱسْمٍ قَبِيحٍ * لِأَجْلِ أَنْ أُورُشَلِيمَ ذَكَرَهَا
14 ٱللهُ * ٱذْكُرْ يَا إِلٰهِي لِطُوبِيَا وَسَمْبَلَّاطَ فِعْلَهُمْ وَلِأَصْحَابِهِمْ * وَكَافِيهِمْ بِفِعْلِهِمْ هٰذَا * وَأَيْضًا يُوَادَاعَ
ٱلنَّبِيِّ وَسَائِرِ ٱلْأَنْبِيَاءِ ٱلَّذِينَ كَانُوا لِي مُعْرِعِينَ مِنْهُمْ * وَتَمَّ ٱلْحِصْنُ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْخَامِسِ وَعِشْرِينَ
15 مِنْ شَهْرِ أَيْلُولَ * لِاثْنَيْنِ وَخَمْسِينَ يَوْمًا * وَكَانَ عِنْدَ سَمَاعِ سَائِرِ أَعْدَائِنَا * فَرِعُوا كُلُّ ٱلْأُمَمِ
16 ٱلَّذِينَ حَوْلَنَا * وَسَقَطُوا جِدًّا عِنْدَ أَنْفُسِهِمْ * وَعَلِمُوا أَنَّ مِنْ عِنْدِ إِلٰهِنَا صَارَ هٰذِهِ ٱلصَّنْعَةُ *
17 * وَفِي تِلْكَ ٱلْأَيَّامِ كَانُوا ٱلْيَهُودُ أَذِلَّاءَ مُبَدَّدِينَ * كُتُبُهُمْ سَائِرَةٌ إِلَى طُوبِيَا * وَٱلْكُتُبُ ٱلَّذِي
18 لِطُوبِيَا جَاءَتْ إِلَيْهِمْ * إِذْ كَانَ كَثِيرُونَ فِي آلِ يَهُودَا أَصْحَابَ صِهْرٍ * وَقَسَمُهُ ٱلْأَبْيَنُودُ * لِأَنَّهُ
كَانَ صِهْرَ سَكَنْيَا ٱبْنِ أَرَحَ * وَيُوحَانَانُ ٱبْنُهُ تَزَوَّجَ ٱبْنَةَ مَشُلَّامَ ٱبْنِ بَرَخْيَا أَيْضًا * وَكَلَامًا
19 جَيِّدًا كَانُوا يُخْبِرُونَهُ * وَكَلَامِي كَانُوا هُمْ يُرْسِلُونَ إِلَيْهِ * وَكُتُبًا أَرْسَلَ طُوبِيَا بِتَفْزِيعٍ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ *

1 * وَعِنْدَمَا بُنِيَ ٱلسُّورُ وَتَمَّ * وَقَفْتُ فِي ٱلْأَبْوَابِ * وَأَعَدُّوا ٱلْبَوَّابِينَ وَٱلْمُنْشِدِينَ وَٱللَّاوِيِّينَ *
2 * وَوَصَّيْتُ حَنَانِيَا أَخِي * وَأَيْضًا حَنَانِيَا رَئِيسَ ٱلْجَوْسَقِ عَلَى أُورُشَلِيمَ * لِأَنَّهُ مِثْلُ رَجُلٍ ذِي
أَمَانَةٍ وَيَخَافُ مِنَ ٱللهِ وَيَسْتَمِرُّ عَنِ ٱلشَّرِّ *

Præterea prophetas ſuſcitaſti ad prophe-
7 tandum de te in Jeruſalem, dicentes;
Regnavit Ezra ſuper Judæos. Jam per-
ferretur ad regem ſuma iſta: quarè veni
jam conſilium ineamus ſimul. Sed re-
8 miſi ad eum, dicens; Non ſunt hæc
omnia quæ dicis, quemadmodum aſſe-
ris; ſed tu excogitaſti ea. Omnes quidem
9 terrent nos, dicentes; Remittentur ab o-
pere, nec fiet opus: at verò manum me-
am confortaturus ſum. Deinde ingreſ-
10 ſo mihi domum Semeiæ & ſuorum, di-
xit; Congregemur ad domum Dei intra
templum, & occludamus valvas templi:
quia venturi ſunt ad occidendum te.
11 Cui dixi, Vir qualis ego ſum, fuge-
ret? abſit ut fugiam & ingrediar tem-
plum. Ego enim noveram quòd Deus
12 non miſiſſet eum contra me, neque ad
rem quam dixerat: & quòd Samballat,
Tobia, & amici ejus conduxiſſent eum:
13 (Erat enim conductitius) ut timerem,
eóque modo faciens peccarem, eſſetque
id illis contra me nomen turpe. Quan-
14 doquidem Jeroſolymorum recordatus eſt
Deus, recordare O mi Deus Tobiæ, Sam-
ballato, & amicis ejus opus eorum; &
repende eis pro actione ſua iſta: necnon
Jonadao prophetæ cæteriſque prophetis,
qui mihi timorem illorum injicere ſtu-
debant. Et abſoluta fuit arx die vige-
15 ſimo quinto menſis Aitul, ad quinqua-
geſimum ſecundum diem. Fuit autem
16 quum audiſſent omnes inimici noſtri, ti-
muerunt omnes turbæ quæ circa nos e-
rant, & conſternati ſunt admodum a-
pud ſemetipſos: & cognoverunt à Deo
noſtro factum fuiſſe hoc opus. Et in
17 illis diebus erant Judæi abjecti et diſper-
ſi; epiſtolæ eorum ibant ad Tobiam, &
epiſtolæ Tobiæ veniebant ad eos. Nam
18 plures erant in gente Judaica conjuncti
cognatione cum eo, & juraverant ei ſe
non perdituros eum: erat enim gener Se-
chaniæ filii Araæ, & Johanan filius
ejus uxorem etiam duxerat filiam Me-
ſullami filii Barachiæ. Bona verba pro-
19 ponebant nobis, & verba mea ipſi mitte-
bant ad eum: & literas mittebat Tobia
terrore plenas.

CAP. VII.

EXtructo muro atque perfecto, ſteti
1 in portis, & recenſiti fuerunt janitores,
cantores, & Levitæ. Tum demanda-
2 vi Hananiæ fratri meo, necnon Hananiæ
præfecto palatii, curam Jeroſolymorum
(erat enim is quaſi vir fidelis, timebat
Deum, & declinabat à malo)

נחמיה : ז

, valvas claudent ſtantibus ipſis adhuc & ,ſolem incaleſcere ad uſque, Jeruſalaim portæ aperientur Non : eos ad dixi Et
וַיֹּאמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם עַד־חֹם הַשָּׁמֶשׁ וְעַד הֵם עֹמְדִים יְנִיפוּ הַדְּלָתוֹת 3
lata civitas Et .ſuam domum contra *virum* & ,ſua cuſtodia in *virum* Jeruſalaim habitatores *cuſtodias* ſtantes *tenebunt* &
וְאִתָּוּ וְהַעֲמֵיד מִשְׁמָרוֹת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם אִישׁ בְּמִשְׁמָרוֹ וְאִישׁ נֶגֶד בֵּיתוֹ : וְהָעִיר רְחָבַת 4
congregavi & ,*meum cor ad* meus Deus *dedit* Et .ædificatæ domus non & ejus medio in *paucum* populus & ;grandis & *manibus*
יָדַיִם וּגְדֹלָה וְהָעָם מְעַט בְּתוֹכָהּ וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם : וַיִּתֵּן אֱלֹהַי אֶל־לִבִּי וְאֶקְבְּצָה אֶת־ 5
inveni & ,*prima in aſcendentium* genealogiæ librum inveni Et .*genealogizandum ad*, populum & ,*magnates* & ,*ingenuos*
הַחֹרִים וְאֶת־הַסְּגָנִים וְאֶת־הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ וָאֶמְצָא סֵפֶר הַיַּחַשׂ הָעוֹלִים בָּרִאשׁוֹנָה וָאֶמְצָא
Nebuchadneſar fecit tranſmigrare quam ,tranſmigrationis captivitate de *aſcendentes* provinciæ filii Iſti .eo in ſcriptum
כָּתוּב בּוֹ : אֵלֶּה׀ בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשִּׁבְיֵ הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר 6
,Nechemiah ,Jeſuah Zerubabel cum *Venientes* .ſuam civitatem in *vir* Jehudah in & ,Jeruſalaim in ſunt reverſi &: Babel rex
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַ͏ִם וְלִיהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ : הַבָּאִים עִם־זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה 7
populi virorum numerus ,Bahanah ,Nechum ,Bigvai ,Miſpereth ,Bilſan ,Mordochai ,Nachamani ,Rahamiah ,Hazariah
עֲזַרְיָה רַעַמְיָה נַחֲמָנִי מָרְדְּכַי בִּלְשָׁן מִסְפֶּרֶת בִּגְוַי נְחוּם בַּעֲנָה מִסְפַּר אַנְשֵׁי עַם־
.duo & ſeptuaginta & centum millia duo ,Parhos Filii .Iſrael .duo & ſeptuaginta trecenti ,Sephatiah Filii
יִשְׂרָאֵל : בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מְאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁנָיִם : בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם : 9 8
octingenti & ,millia duo ,Joab & ,Jeſuah filiis moab-Pachath Filii .duo & quinquaginta ſexcenti ,Arach Filii
בְּנֵי אָרַח שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם : בְּנֵי־פַחַת מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ וְיוֹאָב אַלְפַּיִם וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת 11 10
,quadraginta octingenti ,Zatthu Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille ,Helam Filii .decem octo
שְׁמֹנִים עָשָׂר : בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה : בְּנֵי זַתּוּא שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אַרְבָּעִים 13 12
,Bebai Filii .octo & quadraginta ſexcenti ,Binnui Filii .ſexaginta & ſeptingenti ,Zacchai Filii .quinque &
וַחֲמִשָּׁה : בְּנֵי זַכַּי שֶׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים : בְּנֵי בָנוּי שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה : בְּנֵי בֵבַי 16 14 15
ſexcenti ,Adonicam Filii .duo & viginti ſexcenti millia duo ,Hazgad Filii .octo & viginti ſexcenti
שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה : בְּנֵי עַזְגָּד אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם : בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שֵׁשׁ מֵאוֹת 18 17
.quinque & quinquaginta ſexcenti ,Hadin Filii .ſeptem & ſexaginta millia duo ,Bigvai Filii .ſeptem & ſexaginta
שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה : בְּנֵי בִגְוַי אַלְפַּיִם שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה : בְּנֵי עָדִין שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשָּׁה : 20 19
, Beſai Filii .octo & viginti trecenti ,Chaſum Filii .octo & nongenti *Chizchijah ipſi* ,Ater Filii
בְּנֵי אָטֵר לְחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה : בְּנֵי חָשֻׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה : בְּנֵי בֵצַי 23 21 22
.quinque & nonaginta ,Ghibhon Filii .duodecim centum ,Chariph Filii .quatuor & viginti trecenti
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה : בְּנֵי חָרִף מְאָה שְׁנַיִם עָשָׂר : בְּנֵי גִבְעוֹן תִּשְׁעִים וְחֲמִשָּׁה : 25 24
.octo & viginti centum ,Hanathoth Viri .octo & octoginta centum ,Netophah & lechem-Beth Viri
אַנְשֵׁי בֵית לָחֶם וּנְטֹפָה מְאָה שְׁמֹנִים וּשְׁמֹנָה : אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מְאָה שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים וּשְׁמֹנָה : 27 26
ſeptingenti ,Beeroth & Chephirah ,Jeharim- Chiriath Viri .duo & quadraginta ,hazmaveth-Beth Viri
אַנְשֵׁי בֵית־עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם : אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שֶׁבַע מֵאוֹת 29 28
centum , Michmas Viri .unus & viginti ſexcenti , Gabah & , Ramah Viri .tres & quadraginta
אֶחָד וְעֶשְׂרִים : אַנְשֵׁי הָרָמָה וְגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאֶחָד : אַנְשֵׁי מִכְמָס מְאָה 31 30
quinquaginta , alterius Nebo Viri .tres & viginti centum , Hai & , el---Beth Viri .duo & viginti &
עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם : אַנְשֵׁי בֵית־אֵל וְהָעָי מְאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה : אַנְשֵׁי נְבוֹ אַחֵר חֲמִשִּׁים 33 32
trecenti , Charim Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille , alterius Helam Filii .duo &
וּשְׁנָיִם : בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה : בְּנֵי חָרֵם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת 35 34
viginti & ſeptingenti , Ono & chadid Lod Filii .quinque & quadraginta trecenti ,Jerecho Filii .viginti &
וְעֶשְׂרִים : בְּנֵי יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה : בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאֹנוֹ שֶׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים 37 36
, Jeſuah domo Jedaiah filii : Sacerdotes .triginta & nongenti millia tria ,Senaah Filii .unus &
וְאֶחָד : בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים תְּשַׁע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים : הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה לְבֵית יֵשׁוּעַ 39 38
ducenti mille ,Paſchur Filii .duo & quinquaginta mille ,Immer Filii .tres & ſeptuaginta nongenti
תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה : בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם : בְּנֵי פַּשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם 41 40
filiis Chadmiel *ipſi* Jeſuah filii : Levitæ .decem ſeptem mille , Charim Filii .ſeptem & quadraginta
אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה : בְּנֵי חָרִם אֶלֶף שִׁבְעָה עָשָׂר : הַלְוִיִּם בְּנֵי־יֵשׁוּעַ לְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי 43 42
.quatuor & ſeptuaginta Lehodevah
לְהוֹדַוְיָה שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה :

Verſio VULG. LAT.

Et dixi eis ; Non aperiantur portæ Jeruſalem uſque ad calorem Solis. Cúmque adhuc aſſiſterent, clauſæ portæ ſunt, & oppilatæ : & poſui cuſtodes de habitatoribus Jeruſalem, ſingulos per vices ſuas, & unumquemque contra domum ſuam. Civitas autem erat lata nimis & grandis, & populus parvus in medio ejus, & non erant domus ædificatæ. Deus autem dedit in corde meo, & congregavi optimates, & magiſtratus, & vulgus, ut recenſerem eos : & inveni librum cenſûs eorum, qui aſcenderant primùm, & inventum eſt ſcriptum in eo. Iſti filii provinciæ, qui aſcenderunt de capivitate migrantium, quos tranſtulerat Nabuchodonoſor rex Babylonis, & reverſi ſunt in Jeruſalem, & in Judæam, unuſquiſque in civitatem ſuam: Qui venerunt cum Zorobabel ; Joſue, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardochæus, Belſam, Meſpharath, Begoai, Nahum, Baana. Numerus virorum populi Iſrael : Filii Pharos, duo millia centum ſeptuaginta duo : Filii Saphatia, trecenti ſeptuaginta duo : Filii Area, ſexcenti quinquaginta duo : Filii Phahathmoab filiorum Joſue & Joab, duo millia octingenti decem & octo : Filii Ælam, mille ducenti quinquagintaquatuor : Filii Zethua, octingenti quadraginta quinque : Filii Zachai, ſeptinginti ſexaginta : Filii Bannui, ſexcenti quadraginta octo : Filii Bebai, ſexcenti vigintiocto : Filii Azgad, duo millia trecenti viginti duo : Filii Adonicam, ſexcenti ſexagintaſeptem : Filii Beguai, duo millia ſexagintaſeptem : Filii Adin, ſexcenti quinquagintaquinque : Filii Ater, filii Hezeziæ, nonagintaocto : Filii Haſem, trecenti vigintiocto: Filii Beſai, trecenti vigintiquatuor : Filii Hareph, centum duodecim : Filii Gabaon, nonagintaquinque : Filii Bethlehem & Netupha, centum octogintaocto. Viri Anathoth, centum vigintiocto. Viri Bethazmoth, quadragintaduo. Viri Cariathiarim, Cephira, & Beroth, ſeptingenti quadraginta tres. Viri Rama & Geba, ſexcenti vigintiunus. Viri Machmas, centum vigintiduo. Viri Bethel & Hai, centum vigintitres. Viri Nebo alterius, quinquagintaduo. Viri Ælam alterius, mille ducenti quinquagintaquatuor. Filii Harem, trecenti viginti. Filii Jericho, trecenti quadragintaquinque. Filii Lod Hadid & Ono, ſeptingenti vigintiunus, Filii Senaa, tria millia nongenti triginta. Sacerdotes : Filii Idaia in domo Joſue, nongenti ſeptuagintatres. Filii Emmer, mille quinquagintaduo. Filii Phashur, mille ducenti quadraginta ſeptem. Filii Arem, mille decem & ſeptem. Levitæ : Filii Joſue & Cedmihel filiorum

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Et dixi eis ; Ne aperiantur portæ Jeruſalem donec aſcendat dies, & ſtante adhuc die, claudantur portæ & obſerentur ; ſténtque in excubiis cives Jeruſalem, quiſque in cuſtodia ſua, & quiſque è regione domûs ſuæ. Porrò urbs magna erat & ampla, populus autem paucus in ea, nec erant eis domus extructæ. Quapropter indidit Deus in cor meum, ut congregarem nobiles, & magnates populi per cognationes eorum : & inveni librum genealogiarum in quo ſcriptum erat : Hi ſunt cives *talis* urbis, qui aſcenderunt è captivitate deportationis illius quam deportaverat Nebuchadnoſar rex Babelis in Babelem ; & reverſi ſunt in Jeruſalem & Judæam, quiſque ad civitatem ſuam : Qui aſcenderunt cum Zorbabele, Jeſu, Nehemia, Azaria, Raamia, Nehmaele, Mordechaio, Beliſane, Meſparoth, Baguai, Nahum, & Baana.

Numerus hominum populi Iſraelitici.

Poſteri Pharoſi, bis mille centum ſeptuaginta duo : Poſteri Sephatiæ, ter mille ſeptuaginta duo : Poſteri Arahi, ſexcenti quinquaginta duo : Poſteri dominatûs Moabi ; ex poſteris Jeſu & Joabi, bis mille octingenti octodecim : Poſteri Ilami, mille ducenti quinquaginta quatuor : Poſteri Nethaniæ, octingenti quinquaginta quatuor : Poſteri Zachi, ſeptingenti ſexaginta : Poſteri Bani, ſexcenti quadraginta quatuor, Poſteri Bachi, ſexcenti viginti octo : Poſteri Azgoris, bis mille trecenti viginti duo : Poſteri Arhacomis, ſexcenti ſexaginta ſeptem : Poſteri Baguai, bis mille ſexaginta ſeptem : Poſteri Addonis, ſexcenti quinquaginta quinque :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ (β) εἶπα αὐτοῖς, Οὐκ ἀνοιγήσονται πύλαι Ἰερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ· (γ) καὶ ἔτι αὐτῶν
4 χρηματιζόντων, κλεισθήσονται αἱ θύραι, καὶ ζωλωθήσονται· καὶ ἔσται φυλακὴ οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλὴμ,
5 ἀνὴρ ἐν φυλακῇ (δ) αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας (ε) αὐτοῦ. Καὶ ἡ πόλις πλατεῖα καὶ μεγάλη, καὶ
ὁ λαὸς ὀλίγοι ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεός εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ
6 συνῆξα τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίας. καὶ ἦν εὑρὼν βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ
ἀνέβησαν ἐν πρώτοις· καὶ ἦν εὑρὼν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, (ζ) Καὶ ἵνα τί οἱ υἱοὶ τῆ χώρας οἱ ἀναβάντες (η) ἀπὸ
7 αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε (θ) Ναβυχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ (ι) ἐπέ-
στρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν (ια) αὐτοῦ Μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ
8 Νεεμίας, (κ) Ἀζαρίας, καὶ Ῥεελμὰ, Ναασσανὶ, (λ) Μαρδοχαῖος, Βαγοάϊ, (μ) Μασφαρὲθ, Ἔσδρας, Βο-
9 γουΐα, Ἰναοὺμ, Βαανὰ, Μασφὰρ, ἄνδρες λαοῦ Ἰσραήλ. Υἱοὶ Φόρος, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκον-
10 τα δύο. Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκοντα δύο. Υἱοὶ Ἠρὰ, ἑξακόσιοι (ν) πεντηκοντα δύο. Υἱοὶ
11 Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, (ξ) δισχίλιοι ἑξακόσιοι δεκαοκτώ. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι δια-
12 13 14 κόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. Υἱοὶ (ο) Ζαθοὺα, ὀκτακόσιοι (π) τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ Ζακχοὺ,
15 16 ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. Υἱοὶ Βανοὺ, ἑξακόσιοι (ρ) τεσσαρακονταοκτώ. Υἱοὶ Βηβὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσι-
17 18 οκτώ. Υἱοὶ (σ) Ἀσγὰδ, δισχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.
19 20 Υἱοὶ (τ) Βαγοΐ, δισχίλιοι ἑξηκονταεπτά. Υἱοὶ Ἠδὶν, ἑξακόσιοι (υ) πεντηκονταπέντε. Υἱοὶ Ἀτὴρ
21 22 23 τοῦ Ἐζεκία, ἐνενηκονταοκτώ. Υἱοὶ (φ) Ἠσὰμ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ. Υἱοὶ (χ) Βεσσὶ, τριακό-
24 25 σιοι εἰκοσιτέσσαρες. Υἱοὶ (ψ) Ἀρὶφ, ἑκατὸν (ω) δώδεκα. υἱοὶ Ἀσὲν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ
26 Γαβαὼν, ἐνενηκονταπέντε. Υἱοὶ (α) Βαιθλὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ (β) Ἀτωφὰ, πεν-
27 28 ηκονταἕξ. Υἱοὶ (γ) Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. (δ) Ἄνδρες Βηθασμὼθ, τεσσαρακον-
29 ταδύο. Ἄνδρες (ε) Καριαθαρὶμ, Καφιρὰ, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι (ς) τεσσαρακονταπτὰ.
30 31 Ἄνδρες Ἀραμὰ, καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι (ζ) εἴκοσι. Ἄνδρες Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. Ἄνδρες
32 33 34 Βαιθὴλ καὶ Αἰ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Ἄνδρες Ναβία, ἑκατὸν πεντηκονταδύο. (η) Ἄνδρες Ἠλα-
35 36 μαὰρ, χίλιοι διακόσιοι (θ) πεντηκονταδύο. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τεσ-
37 38 κόσιοι (ι) τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ Λοδαδὶδ καὶ (ια) Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς. Υἱοὶ Σαναὰ, τρισ-
39 χίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα. Οἱ ἱερεῖς, υἱοὶ Ἰωδαὲ εἰς οἶκον Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταεῖς.
40 41 Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο. Υἱοὶ Φασεὲρ, χίλιοι διακόσιοι (κ) τεσσαρακονταεπτά. Υἱοὶ
42 43 Ἠρὰμ, χίλιοι δεκαεπτά. οἱ Λευῖται, Υἱοὶ Ἰησοῦ (ι) τῆ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς

Et dixi eis; Non aperientur portæ Hierusalem usque ad simul cum Sole: & adhuc ipsis vigilantibus claudantur valvæ, & oppelentur: & statuæ custodes ex habitantibus in Hierusalem: vir in custodia sua, & vir è regione domûs suæ. Et civitas lata & magna, & populus paucus in ea: & non erant domus ædificata. Et dedit Deus in cor meum, & congregavi optimates, & principes, & populum ad (b) conventus. Et inveni librum conventûs, qui ascenderunt in primis. Et inveni scriptum in eo: Et hi filii provinciæ, qui ascenderunt de captivitate transmigrationis, quam transmigravit Nabuchodonosor rex Babylonis: & reversi in Hierusalem, & in Juda, vir in civitatem suam Cum Zorobabel, & Jesu, et Nemia, Azaria, & Reelma, Naemani, Mardochæus, Balsan, Masphareth, Esdra, Boguia, Inaum, Baanat, Maspha, viri populi Israel. Filii Phoros, duo millia centum septuaginta duo: Filii Saphatia, trecenti septuaginta duo: Filii Era, sexcenti quinquaginta duo: Filii Phaethmoab de filiis Jesu, et Joab, duo millia sexcenti decem octo: Filii Ælam, mille ducenti quinquaginta quatuor: Filii Zathuia, octingenti quadraginta quinq: Filii Zaccha, septingenti sexaginta: Filii Banui, sexcenti quadraginta octo: Filii Bebi, sexcenti viginti octo: Filii Asgad, duo millia trecenti viginti duo. Filii Adonicam, sexcenti sexaginta septem: Filii Bigoi, duo millia sexaginta septem: Filii Edin, sexcenti quinquaginta quinque: Filii Ater Ezeciæ, nonaginta octo: Filii Esam, trecenti viginti octo: Filii Besci, trecenti viginti quatuor: Filii Ariph, centum duodecim: filii Asen, ducenti viginti tres: Filii Gabaon, nonaginta quinque: Filii Bethalem, centum viginti tres: filii Atophæ, quinquaginta sex: Filii Anathoth, centum viginti octo: Viri Bethamoth, quadraginta duo: Viri Cariathiarim, Caphira, & Beroth, septingenti quadraginta tres: Viri Arama, & Gibaa, sexcenti viginti: Viri Machemas, centum viginti duo: Viri Bethel, & Ai, centum viginti tres: Viri Nabia, centum quinquaginta duo: Viri Elamaar, mille ducenti quinquaginta duo: Filii Eram, trecenti viginti: Filii Hiericho, trecenti quadraginta quinque: Filii Lodadid, & Ono, septingenti viginti unus: Filii Sanana, tria millia nongenti triginta. Sacerdotes: filii Jodæ in domo Jesu, nongenti septuaginta tres: Filii Emmer, mille quinquaginta duo: Filii Phasur, mille ducenti quadraginta septem: Filii Eram, mille decem septem. Levitæ: Filii Jesu, ipsius Cadmiel de filiis

MS. Ⱥ. (β) εἶπον αὐτοῖς, (γ) καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι χρηματιζόντων, (δ) ἑαυτῆ, (ε) ἑαυτῆς. (ζ) Καὶ ἵνα τί οἱ υἱοὶ (η) ἀπὸ τῆ αἰχμαλωσίας (θ) Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς (ι) ἐπέστρεψαν (ια) ἑαυτῆς (κ) Ἀζαρία, Ῥεγμὰ, (λ) Μαρδοχέυς, (μ) Μασφαρὲθ, Ἔζρα, Βαγοΐα, (ν) ἑβδομηκονταδύο. (ξ) δισχίλιοι δεκαοκτώ. (ο) Ζαθθία, (π) τεσσαρακονταπέντε. (ρ) τεσσαρακονταοκτώ. (σ) Ἀγγὰδ, (τ) Ἠσαμὶ, (υ) Βασὶ, (φ) Ἀρεὶμ, (χ) δεκαδύο. Υἱοὶ Γαβαὼν, (ψ) Βαιθσηλὲμ, (ω) Ἀνετωφὰ, (α) Ναθὼθ, (β) Ἄνδρες Βὴθ, τεσσεραποντατρία. (γ) Καριαθαρεὶμ, Χαφιρὰ, (δ) τεσσεραποντατρεῖς. (ε) εἰκοσιεῖς. (ζ) Υἱοὶ Μαχιδὼς, ἑκατὸν πεντηκονταεἷς. Ἄνδρες Ἠλαμαὰρ, (η) πεντηκοντατέσσαρες. (θ) τεσσερακονταπέντε. (ι) Ὠνὼν, (ια) τεσσερακονταεπτά. (ι) τῷ Καδμιὴλ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وقلت لهم • لا تفتحوا ابواب اورسليم الى حمو الشمس • وبهما هو موقوف اطبقوا الابواب •
4 واوقات بحارس اورسليم كل واحد في محرسه • والرجل قدام داره * والمدينه واسعه الامكنه
5 وكثيره • والناس فيها قليل • وليس دور معمون * وجعل الهي في قلبي • وجمعت الرؤساء
والمقدمين وعظماء الشعب لعبايلهم • ووجدت ديوان السبي الصاعد من الابتداء • ووجدت
فيه مكتوبا جميع الاسماء المذكورين • كما فسرنا في السفر لكن العدد يختلف •

Et dixi eis; Ne aperiatis portas Jerusalem usque ad ardorem solis, et adhuc eo subsistente claudite portas: et vices excubiarum Jerosolymæ, unaquæque sit in custodia sua, et quisque ante domum suam. Urbs autem erat ampla spatiis ac magna, et homines in ea pauci, nec erant domus ædificatæ. Posuitque Deus meus in corde meo, et convocavi principes, duces, ac magnates populi per familias eorum: & inveni libellum captivitatis quæ primùm ascenderat, et inveni in eo scripta omnia nomina commemorata, quemadmodum exposuimus in libro præcedente: at numerus diversus est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * حتى ابوها. المحتمرا معقعم ماوحدا. حسرعما. لعجم ماعتسا. * حتى تسعمر.
22 لحكمرا محهتم ماعتسا * حتى جرب. لحكمرا محهتم ماوحدا. * حتى
23 24 سهزم. مرا ماوحهز. * حتى حدم. لعجم معقعا. * ابقى حمحسم
25 26 27 مهقعا. مرا ماعتيم ماعتسا. * ابقى حنحما. مرا محهتم ماعتسا.
28 29 * ابقى حمد زمحا. وحجم ماوتم. * ابقى حمد لحزم محهزا حضرا.
30 31 32 مححصرا ماوحجم ماكحا. * ابقى حدم معقعم ماوتم. * ابقى حمد ابلا محم. مرا محهتم
33 34 ماكحا. * ابقى نحه معقعم ماوتم. * ابقى حمكم. الك معتاتم معقعم
35 36 ماوحدا. * حتى سهزم. لحكمرا محهتم. * حتى ابسه. لحكمرا ماوحجم معقعا.
37 38 * حتى حهزابسه. مححصرا محهتم مسم. * حتى هنرا. لحكما الكقم ماعحصرا
39 ماكحسم. * حتى حتى بحسرا. حمد نعمر. لعحصرا معحجم ماكحا.
40 41 * حتى ازمز. الك معقعم ماوتم. * حتى قعسه. الك معتاتم ماوحجم
42 43 معحصرا. * حتى سهزم. الك معحصحهز. * حتى حتى نعمر حمعتاتا.
ححتى بعمرا. معحجم ماوحدا.

Posteri Ataris, octingenti quinquaginta quatuor: ex Hezecia, nonaginta octo: Posteri Nahsomi, trecenti viginti octo: Posteri Basi, trecenti viginti quatuor: Posteri Horami, centum duodecim: Cives Gebeonis, nonaginta quinque: Beth-lehemitæ & Nophitæ, centum octoginta octo: Cives Anathoth, centum viginti octo. Cives Beth-remoth, quadraginta duo: Cives Beth-naarin, Chepiræ, & Bereoth, septingenti quadraginta tres: Cives Gebaa & Ramæ, septingenti viginti unus: Cives Machmas, centum viginti duo: Cives Beth-il & Aai, centum viginti tres: Cives Nobu, quinquaginta duo: Ilamitæ, mille ducenti quinquaginta quatuor: Posteri Horami, trecenti viginti: Jerichuntini, trecenti quadraginta quinque: Cives Lud & Ino, septingenti viginti unus: Senaani, ter mille nongenti triginta: Sacerdotes filii Idaiæ, è familia Jesu, nongenti septuaginta tres: Posteri Amiris, mille quinquaginta duo: Posteri Phashoris, mille ducenti quadraginta septem: Posteri Haddumi, mille septemdecim: Levitæ posteri Jesu, ex Cadmaele, de filiis Judæ, septuaginta quatuor.

נחמיה : ז

filii ,Talmon filii ,Ater filii ,Sallum filii : Janitores .octo & quadraginta centum ,Asaph filii : Cantores

45 44 הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף מֵאָה אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה : הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי שַׁלֻּם בְּנֵי־אָטֵר בְּנֵי־טַלְמֹן בְּנֵי־

.Tabbaoth filii ,Chasupha filii ,Sicha filii : Nethinim .octo & triginta centum ,Sobai filii ,Chatita filii ,Hacchub

46 עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שֹׁבַי מֵאָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנָה : הַנְּתִינִים בְּנֵי־צִיחָא בְּנֵי־חֲשֻׂפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת :

.Ghachar filii ,Ghiddel filii ,Chanan Flii .Salmai filii ,Chaghaba filii ,Lebanah Filii .Padon filii ,Siha filii ,Cheros Filii

48 47 בְּנֵי קֵרֹס בְּנֵי סִיעָא בְּנֵי פָדוֹן : בְּנֵי־לְבָנָא בְּנֵי־חֲגָבָא בְּנֵי שַׁלְמָי : בְּנֵי־חָנָן בְּנֵי־גִדֵּל בְּנֵי־גָחַר :

.Nephisim filii ,Mehunim filii ,Besai Filii .Paseach filii ,Huzza filii ,Ghazam Filii .Necodah filii ,Resin filii ,Reaiah Filii

50 49 בְּנֵי רְאָיָה בְּנֵי־רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא : בְּנֵי־גַזָּם בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פָסֵחַ : בְּנֵי־בֵסַי בְּנֵי־מְעוּנִים בְּנֵי נְפִוּשְׁסִים :

51 ,Sisera filii ,Barchos Filii .Charsa filii ,Mechida filii ,Baslith Filii .Charchur filii ,Chacuphah filii ,Bacbuc Filii

53 52 בְּנֵי־בַקְבּוּק בְּנֵי־חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר : בְּנֵי־בַצְלִית בְּנֵי־מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא : בְּנֵי־בַרְקוֹס בְּנֵי־סִיסְרָא

54 .Peridah filii ,Sophereth filii ,Sotai filii ; Selomoh servorum Filii .Chatipha filii ,Nesiach Filii .Tamach Filii

56 55 בְּנֵי תָמַח : בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא : בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי־סוֹטַי בְּנֵי־סֹפֶרֶת בְּנֵי פְרִידָא :

.Amon filii ; Hasebaim Pochereth filii ,Chatbil filii ,Sephatiah Filii .Ghiddel filii ,Darcon filii ,Jahala filii

58 57 בְּנֵי־יַעֲלָא בְּנֵי־דַרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל : בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי־חַטִּיל בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִים בְּנֵי אָמֹון :

59 ,melach-Tel de *ascendentes* isti Et .duo & nonaginta trecenti ,Selomoh servorum filii & ,Nethinim Omnes

61 60 כָּל־הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם : וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח

Israel ex an suum semen & ,suorum patrum domum indicare potuerunt non & : Immer &,Addon,Cherub ,charsa-Tel

תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית־אֲבֹתָם וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל

:sacerdotibus de Et .duo & quadraginta sexcenti ;Nechodah filii ,Tobijah filii ,Delaiah Filii .*ipsi*

63 62 הֵם : בְּנֵי־דְלָיָה בְּנֵי־טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם : וּמִן־הַכֹּהֲנִים

.earum nomine *super* est vocat^r &,uxorem Ghilgaditis Barzillai filiab^s de accepit qui ,Barzillai filii ,Hachos filii ,Chobaiah Filii

בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא עַל־שְׁמָם :

.sacerdotio à sunt *abdicati* & : est inventa non & ,*se genealogizantes* suam scripturam quæsierunt Isti

64 אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָא וַיִּנָּאֲלוּ מִן־־־־הַכְּהֻנָּה :

, Urim in *sacerdotem standum ad usque* ,sanctitatum sanctitate de manducarent non ut ,eis Tirsatha dixit Et

65 וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים עַד עֲמֹד הַכֹּהֵן לְאוּרִים

Præter .sexaginta & trecenti *duo millia myriades quatuor* unus tanquam *concio* Omnis .Thummim &

67 66 וְתֻמִּים : כָּל־־־הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים : מִלְבַד

, cantores *eis* & ; septem & triginta trecenti ,millia septem isti : eorum ancillas & ,eorum servos

עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁלֹּשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים

eorum Muli .sex & triginta septingenti eorum Equi .quinque & quadraginta & ducenti cantatrices &

68 וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה : סוּסֵיהֶם שֶׁבַע מֵאוֹת שִׁלֹּשִׁים וְשִׁשָּׁה פִּרְדֵיהֶם

millia sex asini : quinque & triginta quadringenti Cameli .quinque & quadraginta ducenti

69 מָאתַיִם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה : גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים

thesaurum in dedit Tirsatha .opus in dederunt patrum *capitum* part Et .viginti & septingenti

70 שֵׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים : וּמִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת נָתְנוּ לַמְּלָאכָה הַתִּרְשָׁתָא נָתַן לָאוֹצָר

capitibus de Et .quingentas & triginta sacerdotum tunicas ,quinquaginta *phialas* , mille drachmas auri

71 זָהָב דַּרְכְּמֹנִים אֶלֶף מִזְרָקוֹת חֲמִשִּׁים כָּתְנוֹת כֹּהֲנִים שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת : וּמֵרָאשֵׁי

.ducentas & ,millia duo minas argenti &;millia decem bis drachmas auri operis thesaurum in dederunt patrum

הָאָבוֹת נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זָהָב דַּרְכְּמֹנִים שְׁתֵּי רִבּוֹת וְכֶסֶף מָנִים אַלְפַּיִם וּמָאתַיִם :

; millia duo minas argenti & , millia decem bis drachmas auri populi residuum dederunt quod Et

72 וַאֲשֶׁר נָתַנוּ שְׁאָרִית הָעָם זָהָב דַּרְכְּמֹנִים שְׁתֵּי רִבּוֹא וְכֶסֶף מָנִים אַלְפַּיִם

, janitores & , Levitæ & , sacerdotes habitaverunt Et .septem & sexaginta sacerdotum tunicas &

73 וּכְתֹנֹת כֹּהֲנִים שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה : וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַשּׁוֹעֲרִים

Israel filii & ,septimus mensis contigit &:suis urbibus in Israel omnis & , Nethiaim & , populo de & , cantores &

וְהַמְשֹׁרְרִים וּמִן־הָעָם וְהַנְּתִינִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם וַיִּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

.suis civitatibus in

בְּעָרֵיהֶם :

Versio VULG. LAT.

Oduiæ,septuagintaquatuor.Cantores : Filii Asaph, 44 45
centum quadragintaocto. Janitores:Filii Sellum, fi- 46
lii Ater,filii Telmon,filii Accub,filii Hatita,filii Sobai,
centum trigintaocto. Nathinæi: filii Soha, filii Hasu- 47
pha,filii Tebbaoth,Filii Ceros,filii Siaa,filii Phadon, 48
filii Lebana, filii Hagaba, filii Selmai, Filii Hanan, 49
filii Geddel, filii Gaher, Filii Raaia, filii Rasin, fi- 50
lii Necoda, Filii Gezem, filii Aza,filii Phasea, Fi- 51 52
lii Besai, filii Munim, filii Nephussim, Filii Bacbuc, 53
filii Hacupha, filii Harhur, Filii Besloth, filii Ma- 54
hida,filii Harsa, Filii Bercos,filii Sisara,filii Thema, 55
Filii Nasia, filii Hatipha, Filii servorum Salomonis, 56 57
filii Sothai, filii Sophereth, filii Pharida, Filii Ja- 58
hala, filii Darcon, filii Jeddel, Filii Saphatia, filii 59
Hatil, filii Phochereth, qui erat ortus ex Sabaim, fi-
lio Amon. Omnes Nathinæi, & filii servorum Sa- 60
lomonis,trecenti nonagintaduo. Hi sunt autem,qui 61
ascenderunt de Thelmela,Thelharsa,Cherub, Addon,
& Emmer:&non potuerunt indicare domum patrum
suorum, & semen suum, utrùm ex Israel essent. Filii 62
Dalaia, filii Tobia, filii Necoda, sexcenti quadraginta-
duo. Et de Sacerdotibus, filii Habia,filii Accos, filii 63
Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditis
uxorem : & vocatus est nomine eorum. Hi quæsie- 64
runt scripturam suam in censu, & non invenerunt:&
ejecti sunt de sacerdotio. Dixítque Athersatha eis 65
ut non manducarent de Sanctis sanctorum, donec sta-
ret Sacerdos doctus & eruditus. Omnis multitudo 66
quasi vir unus, quadragintaduo millia trecenti sexa-
ginta, Absque servis & ancillis eorum, qui erant 67
septem millia trecenti triginta septem, & inter eos
cantores, & cantatrices,ducenti quadragintaquinque.
Equi eorum, septingenti triginta sex : muli eorum, 68
ducenti quadraginta quinque : Cameli eorum, qua- 69
dringenti triginta quinque : asini, sex millia septin-
genti viginti.

Hucusque refertur quid in commentario scriptum fuerit, exin Nehemiæ historia texitur.

Nonnulli autem de principibus familiarum dederunt 70
in opus. Athersatha dedit in thesaurum auri drach-
mas mille, phialas quinquaginta, tunicas sacerdotales
quingentas triginta. Et de principibus familiarum 71
dederunt in thesaurum operis, auri drachmas viginti
millia, & argenti mnas duo millia ducentas. Et 72
quod dedit reliquus populus, auri drachmas viginti
millia, & argenti mnas duo millia, & tunicas sacer-
dotales sexaginta septem. Habitaverunt autem Sa- 73
cerdotes, & Levitæ, & janitores, & cantores, & re-
liquum vulgus,& Nathinæi, & omnis Israel, in civi-
tatibus suis.

CAP. VIII.

ET venerat mensis septimus : filii autem Israel erant 1
in civitatibus suis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Ministri : posteri Asaphi, centum quadra- 44
ginta octo: Janitores autem posteri Sallum, 45
posteri Atar, posteri Atelman, posteri Acuph,
posteri Hatutæ, posteri Sabi ; centum triginta
octo viri : Posteri Asahæ, posteri Hasuphæ, 46
posteri Tabaoth, Posteri Acrosi, posteri 47
Siæ, posteri Pharonis, Posteri Lebnæ, po- 48
steri Hagbæ, posteri Salmi, Posteri Hana- 49
ni, posteri Addæ, posteri Hagar, Posteri 40
Anæ, posteri Dison, posteri Decoræ, Poste- 51
ri Gazam, posteri Addæ, posteri Pasah,
Posteri Basi, posteri Meathenim, posteri 52
Nephusin, Posteri Becoc, posteri Hatu- 53
phæ, posteri Hadhoth, Posteri Beslaoth, 54
posteri Mehadiæ, posteri Harsæ, Posteri 55
Bezoc, posteri Sisræ, posteri Tamnaa, Po- 56
steri Nesih, posteri Hatuphæ, Posteri ser- 57
vorum Salomonis, posteri Sati, posteri
Sephoth, posteri Peruiæ, Posteri Alæ, 58
posteri Daraonis, posteri Gazalis, Poste- 59
ri Sephatiæ, posteri Hephatiæ, posteri
Becheroth, posteri Sobin, posteri Amon.
Omnes Nethanæi & posteri servorum Sa- 60
lomonis, trecenti nonaginta duo. Hi sunt 61
qui ascenderunt è Tel-melaha ad Tel-harsa
& ad Cherub : hi locuti sunt, sed non po-
tuerunt indicare familias patrum suorum &
genealogias suas ; sed *tantùm* quòd ex Is-
raele essent. Posteri Bani posteri Delaiæ, 62
posteri Tobiæ posteri Zecoræ ; sexcenti qua-
dragintaduo. E sacerdotibus autem, po- 63
steri Hananiæ, posteri Hecos, posteri filii
Barzali, qui, ductâ de filiabus Barzali
Galaaditæ uxore, vocatus est de nomine 64
illorum. Isti quæsierunt in libro familias
suas, at non invenerunt : quapropter ex-
ciderunt è sacerdotio. Dixerunt enim 65
eis seniores sacerdotum, ne comederent
è sancto sanctorum, donec statuamus sum-
mum sacerdotem, inquiramus, & videa- 66
mus. Tota hæc simul congregatio,
quatuor myriades, bis mille quadringen-
ti septuaginta :

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

44 45 46 Τῶ Οὐδεία, ἑξδομηκονλατέσαρες. οἱ ᾄδονλες, Τιοὶ Ἀσὰφ, ἑκλὸν (†) πεντεραχονλαοκλώ. Οἱ πυλωροὶ,
47 48 οἱ (κ) Σελλὴμ, οἱ Ατὶρ, οἱ Τελμὼν, οἱ (λ) Ἀκκὼβ, οἱ Ατιτὰ, οἱ (μ) Σαβὶ, ἑκλὸν τριακονλα-
49 οκλώ. Οἱ Ναθινὶμ, οἱ (ν) Σιὰ, οἱ (ξ) Ἀσφὰ, οἱ Ταβαὼθ, Τιοὶ Κιρὰς, οἱ (ο) Ἀσουὶα,
50 οἱ Φαδὼν, οἱ Λαβανὰ, οἱ (π) Ἀγαβὰ, οἱ Σελμεὶ, Τιοὶ Ἀνὰν, οἱ (ϱ) Γαδὴλ, οἱ Γαὰρ,
51 Τιοὶ Ῥαεία, οἱ (σ) Ῥασὼν, οἱ Νεκωδὰ, Τιοὶ Γηζὰμ, οἱ Ὀζὶ, οἱ (τ) Φεσὴ, Τιοὶ
52 Βησὶ, οἱ (υ) Μεϊνὼν, οἱ (φ) Νεφωσασὶ, Τιοὶ Βακβὺκ, οἱ Ἀχφὰ, οἱ Ἀρὲϱ, Τιοὶ Βασα-
53 54 λὼθ, οἱ (χ) Μιδὰ, οἱ Ἀδασὰν, Τιοὶ Βαρκὼ, οἱ Σισαρὰ, οἱ Θημὰ, Τιοὶ Νισὰ,
55 57 58 οἱ Ἀπφά. Τιοὶ δούλων Σολομὼν, οἱ Σωτὶ, οἱ (ψ) Σαφαρὰτ, οἱ (ω) Φοριδὰ, Τιοὶ (α) Ἰε-
59 λὴλ, οἱ Δορκὼν, οἱ (β) Γαδὴλ, Τιοὶ Σαφατία, οἱ Ἐτὴλ, οἱ (γ) Φακερὰθ, οἱ Σαβαΐμ,
60 61 οἱ Ἡμίμ. Πάνλες οἱ (δ) Ναθινὶμ, καὶ οἱ δούλων Σολομὼν, πεντακόσιοι ἐνενηκονταδύο. Καὶ ὅτοι
ἀνέβησαν ἀπὸ (ε) Θελμελὲθ, (ζ) Θελαρσὰ, (η) Χαρὲβ, Ἠρὼν, (θ) Ἰεμὴρ, καὶ ὐκ ἐδυνάδησαν ἀπ-
62 αγγεῖλαι οἴκους πατεμῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ εἰσίν. Τιοὶ Δελαία, οἱ (ι)
63 Τωβία, οἱ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι (κ) πεντεραχονλαδύο. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, οἱ Ἐβία, οἱ (λ) Ἀ-
64 κὼς, οἱ (μ) Βερζελὶ, ὅτι ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων (ν) Βερζελὶ τῆ Γαλααδίτυ γυναῖκας, (ξ) καὶ ἐ-
κλήδησαν ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν (ο) αὐτῶν τῆς ζυνοδίας, καὶ ὐχ (π) ἐυρέ-
65 θη, καὶ ἠσχεδύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας. Καὶ εἶπεν (ϱ) ἀθερσαθὰ, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τῶ ἁγίυ
66 τῶν ἁγίων, ἕως (σ) ἀνασῆ ἱερεὺς φωτίσων. Καὶ ὡς ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία (τ) ὡσεὶ τέσσαρες μυειά-
67 δες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκονλα, Πάρεξ δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· ὅτοι ἑπτακισχίλιοι
69 τριακόσιοι τριακονλατρεῖς· καὶ ᾄδονλες καὶ ᾄδουσαι, διακόσιοι (υ) πεντεραχονλαπέντε. Ὄνοι δισχίλιοι
70 ἑπτακόσιοι. Καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον (φ) τῆ Νεεμίᾳ εἰς θησαυ-
71 ὸν χρυσῦς χιλίας, φιάλας πεντήκονλα, καὶ (χ) χωθωνὼθ τ ἱερέων τριάκονλα. Καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν
πατριῶν ἔδωκαν εἰς θησαυρὸς τῶ (ψ) ἔργυ χρυσῦ μομίσματ Δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίυ μνᾶς
72 δισχιλίας τριακοσίας. Καὶ ἔδωκαν οἱ καλάλοιποι τῶ λαῶ χρυσίυ δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισ-
73 χιλίας διακοσίας, καὶ χωθωνὼθ τῶν ἱρέων ἑξηκονλατρεῖς. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, (ω) καὶ Λδῖται,
καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδονλες, καὶ οἱ ἀπὸ τῶ λαῶ, καὶ οἱ Ναθινὶμ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν
αὐτῶν.

uduia, ſeptuaginta quatuor. Cantores: Filii Aſaph, centum quadra- 44 45
ginta octo. Janitores: filii Salum, filii Aſer, filii Telmon, filii Acub, 46
filii Atita, filii Sabi, centum triginta octo. Nathinim: filii Sea, filij 47
Aſpha, filii Tabaoth, Filii Cirac, filii Aſuia, filii Phadon, filii La- 48
bana, filii Agaba, filii Selmei, Filii Anan, filii Gadel, filii Gaar, 49
Filii Raaia, filii Raſſon, filii Necoda, Filii Gezam, filii Ozi, filii Phefe, 50 51
Filii Beſi, filii Meinon, filii Nephoſaſi, Filii Bacbuc, filii Achipha, fi- 52 53
lii Arur, Filii Baſaloth, filii Mida, filii Adaſan, Filii Barcue, fi- 54 55
lii Siſarath, filii Thema, Filii Niſia, filii Atipha. Filii ſervorum Sa- 56 57
lomon, filii Sotei, filii Sapharat, filii Pherida, Filii Jelel, filii Dor- 58
con, filii Gadael, Filii Saphatia, filii Ettel, filii Phacarath, filii Sa- 59
baim, filii Emim: Omnes Nathinim, & filii ſervorum Salomon, 60
trecenti nonaginta duo. Et hi aſcenderunt è Thelmeleth, Thelareſa, 61
Charub, Eron, Jemer, & non potuerunt annuntiare domos patriarum
ſuarum, & ſemen ſuum, ſi de Iſrael ſunt: Filii Dalaia, filii Tobia, 62
filii Necoda, ſexcenti quadraginta duo. Et de ſacerdotibus, filii Ebia, 63
filii Acos, filii Berzelli, quoniam (c) acceperunt de filiabus Ber-
zelli Galaaditæ uxores, & vocati ſunt in nomine earum. Hi quæ- 64
ſierunt ſcripturam ſuam conventûs: & non eſt inventa: & (d)
abdicati ſunt à ſacerdotio. Et dixit (e) Athерſaſtha, ut non come- 65
dant de ſancto ſanctorum; quoadúſque ſurgat ſacerdos (f) illuminans.
Et fuit omnis Eccleſia (g) quaſi quadraginta duo millia (h) trecenti 66
ſexaginta, Abſque ſervis eorum, & ancillis eorum. Hi ſeptem 67
millia trecenti triginta ſeptem. Et cantores, & cantatrices, ducenti qua-
draginta (i) quinque. Aſini, duo millia ſeptingenti. Et de parte 69 70
principum patriarum dederunt ad opus (k) Neemiæ in theſaurum (l)
aureos mille, phialas quinquaginta, & (m) Chotbonoth ſacerdotum tri-
ginta. Et de principibus patriarum dederunt in theſauros operis, (n) 71
auri numiſmatis viginti millia, & argenti minas, bis mille trecen-
tas. Et dederunt reliqui de populo auri viginti millia, & ar- 72
genti minas bis mille ducentas, & Chotbonoth ſacerdotum, ſexaginta
ſeptem. Et ſederunt ſacerdotes, & Levitæ, & janitores, & canto- 73
res, & qui de populo, & Nathinim, et omnis Iſrael in civitatibus ſuis.

MS.A. (l) πεντεραχονλαοκλώ. (κ) Σελλὲμ, (λ) Ἀκκὼμ, (μ) Σαβαὶ, (ν) Σιαὰ, (ξ) Ἀσεφὰ, οἱ Ταβαὼθ, (ο) Σιαὰ, (π) Ἀγγαβὰ, [οἱ Ἀκὼθ, οἱ Οὐτὰ, οἱ Κητὰρ,
οἱ Ἀχὰς,] οἱ Σημεὶ, (ϱ) Σαδὴλ, (σ) Ῥασὼν, (τ) Φεσὴ, (υ) Μεεινὰμ, (φ) Νεφωσεὶμ, (χ) Μεσιδὰ, (ψ) Σαφαρὰθ, (ω) Φαρεσδὰ, (α) Ἰεαδὴλ, (β) Γαεδὴλ, (γ) Φακαρὰθ, (δ) Ναδα-
νεὶμ, (ε) Θημελὲχ, (ζ) Θηαρσὰ, (η) Χερὲβ, (θ) Ἰεμμὴρ, (ι) Βαὰ, οἱ Τωβία, (κ) πεντεραχονταδύο. (λ) Ἀκκὼς, (μ) Βζζηλαὶ, (ν) Βζζηλαὶ (ξ) καὶ ἐκλήθη *το ὀνόματι αὐ-
τῶν. (ο) ἑαυτῶν (π) ἠυρέθη, (ϱ) ἀθερσαθὰ αὐτοῖς, ἵνα (σ) ἀνίϛη ὁ ἱερεὺς (τ) εἰς τέσσαρας μυειάδας δισχιλίας τριακοσίας ἑξήκονλα, (υ) πεντεχονταπέντε. Ἴσσοι ἑπτακόσιοι τρι-
ακονλαξ, ἡμίσονοι διακόσιοι πεντεραχονλαπέντε, Κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονλατέσσαρες, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι. Καὶ (φ) τῆ ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς (χ) χωθωνὼθ
(ψ) ἔργυ * χρυσίυ δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίυ μυρίας μνᾶς δισχιλίας διακοσίας, καὶ χωθωνὼθ (ω) καὶ οἱ Λδῖται,

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἔφασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν (α) αὐτῶν.

MS. A. ἑαυτῶν.

CAP. VIII.

1 Et advenit menſis ſeptimus, & filii Iſrael in civitatibus ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

67 * ܚܡܫ ܡܐܐ ܘܫܒܥ ܣܬܝܢ ܘܫܒܥ ܡܐܐ ܘܐܠܦ ܘܬܠܬ ܡܐܐ ܘܫܒܥ ܣܬܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܥܒܕ ܘܐܡܬ ܗܘ ܕܐܬܘ ܠܗ ܥܒܕ ܘܐܡܬ ܗܘ ܕܐܬܘ ܠܗ
69 ܓܡܠܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܠܦ ܘܬܠܬ ܡܐܐ ܘܫܒܥ ܣܬܝܢ ܘܫܒܥ ܡܐܐ ܘ

נחמיה : ח

CAP. VIII. ח

, scribæ Hezræ dixerunt & ; aquarum portæ faciei ad quæ plateam ad , unus vir tanquam populus omnis sunt collecti Et

1 וַיֵּאָסְפוּ כָל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמָּיִם וַיֹּאמְרוּ לְעֶזְרָא הַסֹּפֵר

legem sacerdos Hezra attulit Et .Israeli Dominus præcepit quam , Moseh legis librum afferendum ad

2 לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל : וַיָּבִיא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה

legit Et .septimi mensis una die in , audiendum ad intelligentem omnem & , mulierem ad usque & viro à , concionis faciei ad

3 לִפְנֵי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה וְכָל מֵבִין לִשְׁמֹעַ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי : וַיִּקְרָא

, mulieribus & , viris coram diei dimidium ad usque luce à , aquarum portæ faciei ad quæ , plateæ faciei ad eo in

בוֹ לִפְנֵי הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמַּיִם מִן־הָאוֹר עַד־מַחֲצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים

quam , ligni turrem super scriba Hezra stetit Et .legis librum ad populi omnis aures & : intelligentibus &

4 וְהַמְבִינִים וְאָזְנֵי כָל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה : וַיַּעֲמֹד עֶזְרָא הַסֹּפֵר עַל־מִגְדַּל־עֵץ אֲשֶׁר־

super Mahaseiah & , Chilchiiah & , Urijah & , Hanaiah & , Semah & , Matthithiah eum juxta stetit & ; verbo fecerunt

עָשׂוּ לַדָּבָר וַיַּעֲמֹד אֶצְלוֹ מַתִּתְיָה וְשֶׁמַע וַעֲנָיָה וּאוּרִיָּה וְחִלְקִיָּה וּמַעֲשֵׂיָה עַל־

.Mesullam , Zechariah , Chasbadanah & , Chasum & , Malchijah & , Misael & , Pedaiah ejus sinistra à Et .ejus dexteram

יְמִינוֹ וּמִשְׂמְאֹלוֹ פְּדָיָה וּמִישָׁאֵל וּמַלְכִּיָּה וְחָשֻׁם וְחַשְׁבַּדָּנָה זְכַרְיָה מְשֻׁלָּם :

omnis stetерunt eum aperire secundùm Et .erat populum omnem supra quia , populi omnis oculis in librum Hezra aperuit Et

5 וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל־הָעָם כִּי־מֵעַל כָּל־הָעָם הָיָה וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָל־

exaltatione in , Amen , Amen , populus omnis responderunt Et .magno Deo Domino Hezra benedixit Et .populus

הָעָם : וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת־יְהוָה הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמַעַל

6 , Jamin , Serebiah & , Bani & , Jesuah Et .terra in facies Domino se incurvaverunt & , flexerunt vertícem Et .suaram manuum

יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה אַפַּיִם אַרְצָה : וְיֵשׁוּעַ וּבָנִי וּשְׁרֵבְיָה יָמִין

7 facientes intelligere Levitæ & , Pelaiah , Chanan , Jozabad , Hazariah , Chelita , Mahaseiah , Hodijah , Sabbethai , Haccub

עַקּוּב שַׁבְּתַי הוֹדִיָּה מַעֲשֵׂיָה קְלִיטָא עַזַרְיָה יוֹזָבָד חָנָן פְּלָאיָה וְהַלְוִיִּם מְבִינִים

portendo & , expositi Dei lege in , libro in legerunt Et .suo stare super populus & ; legem populum

8 אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה וְהָעָם עַל־עָמְדָם : וַיִּקְרְאוּ בַּסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפֹרָשׁ וְשׂוֹם

Levitæ & , scriba sacerdos Hezra & , Tirsatha ipse Nechemiah Dixitque .lectione in intellexerunt & , intellectum

שֶׂכֶל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא : וַיֹּאמֶר נְחֶמְיָה הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר וְהַלְוִיִּם

9 : fleatis ne & , lugeatis Ne .vestro Deo Domino ipse sanctus Dies : populo omni , populum facientes intelligere

הַמְבִינִים אֶת־הָעָם לְכָל־הָעָם הַיּוֹם קָדֹשׁ־הוּא לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַל־תִּתְאַבְּלוּ וְאַל־תִּבְכּוּ

bibite & , pinguia comedite , Ite : eis dixit Et .legis verba eos audire secundùm , populus omnis flentes nam

כִּי בוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה : וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ

10 Domini gaudium quia , doletis ne & : nostro Domino dies sanctus quia , sibi est paratum non ei partes mittite & , dulcia

מַמְתַקִּים וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ כִּי־קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדֹנֵינוּ וְאַל־תֵּעָצְבוּ כִּי־חֶדְוַת יְהוָה

.doletis ne & , sanctus dies quia , Tacete : dicendo , populo omni in facientes silentium Levitæ Et .vestra fortitudo ipsum

11 הִיא מָעֻזְכֶם : וְהַלְוִיִּם מַחְשִׁים לְכָל־הָעָם לֵאמֹר הַסּוּ כִּי־הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְאַל־תֵּעָצְבוּ :

quia : magnam lætitiam faciendum ad & , partes mittendum ad & , bibendum ad & , comedendum ad populus omnis abierunt Et

12 וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וּלְשַׁלַּח מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה כִּי

, sacerdotes , populi universi patrum capita sunt congregati secunda die in Et .eos fecerant scire quæ verba in intellexerunt

הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם : וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכָל־הָעָם הַכֹּהֲנִים

13 .legis verba ad intelligendum ad & ; scribam Hezra ad , Levitæ &

וְהַלְוִיִּם אֶל־עֶזְרָא הַסֹּפֵר וּלְהַשְׂכִּיל אֶל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה :

Versio VULG. LAT.

Congregatúsque est omnis populus quasi vir unus, ad plateam quæ est ante portam aquarum : & dixerunt Esdræ scribæ ut afferret Librum legis Moysi, quam præceperat Dominus Israëli. 1 Attulit ergò Esdras Sacerdos legem coram multitudine virorum & mulierum, cunctísque qui poterant intelligere, in die prima mensis septimi. 2 Et legit in eo apertè in platea quæ erat ante portam aquarum, de manè usque ad mediam diem, in conspectu virorum & mulierum & sapientium : & aures omnis populi erant erectæ ad Librum. 3 Stetit autem Esdras scriba super gradum ligneum, quem fecerat ad loquendum : & 4 steterunt juxta eum, Mathathias, & Semeia, & Ania, & Uria, & Helcia, & Maasia, ad dexteram ejus : & ad sinistram, Phadaia, Misael, & Melchia, & Hasum, & Hasbadana, Zacharia, & Mosollam. Et aperuit Esdras librum coram 5 omni populo : super universum quippe populum eminebat : & cùm aperuisset eum, stetit omnis populus. Et benedixit Esdras Domino Deo magno : & 6 respondit omnis populus ; Amen, Amen : elevans manus suas : & incurvati sunt, & adoraverunt Deum proni in terram. Porrò Josue, & 7 Bani, & Serebia, Jamin, Accub, Septhai, Odia, Maasia, Celita, Azarias, Jozabed, Hanan, Phalaia, Levitæ, silentium faciebant in populo ad audiendam legem : populus autem stabat in gradu suo. Et legerunt in Libro legis Dei di- 8 stinctè, & apertè ad intelligendum : & intellexerunt cùm legeretur. Dixit autem Nehemias (ipse 9 est Athersatha) & Esdras sacerdos & scriba, & Levitæ interpretantes universo populo ; Dies sanctificatus est Domino Deo nostro, nolite lugere, & nolite flere. Flebat enim omnis populus cùm audiret verba legis. Et dixit eis ; Ite, come- 10 dite pinguia, & bibite mulsum : & mittite partes his qui non præparaverunt sibi : quia sanctus dies Domini est, & nolite contristari : gaudium etenim Domini est fortitudo nostra. Levitæ autem 11 silentium faciebant in omni populo, dicentes ; Tacete, quia dies sanctus est, & nolite dolere. Abiit itaque omnis populus, ut comederet & bi- 12 beret, & mitteret partes, & faceret lætitiam magnam : quia intellexerant verba, quæ docuerat eos. Et in die secundo congregati sunt principes familia- 13 rum universi populi, Sacerdotes & Levitæ, ad Esdram scribam, ut interpretaretur eis verba Legis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Congregatus est universus populus u- 1
nanimiter in plateam quæ est ante por
tam aquarum : & dixerunt Ezræ scri-
bæ, ut afferret librum legis Mosaicæ
quam præceperat Dominus Israelitis.
* Afferens itaque Ezra sacerdos librum 3
legis coram populo, dum populus
congregatus esset (tam viri quàm mu-
lieres, & quotquot parati erant ad au-
diendum) primâ die mensis septimi :
Legit librum in platea in porta aqua- 4
rum, à luce ad meridiem usque, co-
ram viris ac mulieribus, & coram iis
qui audiebant : & aures populi inten-
tæ erant & auscultabant præcepta legis.
Stetit autem Ezra scriba super turricu- 5
lam ligneam, quam fecerat ut ex ea lo-
queretur : & astiterunt ei Mathitha,
Semua, Hanania, Uria, Helcia, & Maa-
sia ; hi steterunt ab ejus dextera : ab e-
jus autem sinistra steterunt Pharaia, Mi-
sael, Melachia, Hesom, Hesabia, Zacha-
ria, & Meslam. Aperuitque Ezra scriba 6
librum legis coram universo populo : et
cùm aperuisset, surrexit universus po-
pulus : Benedixitque Ezra Domi- 7
num Deum maximum, & respondit uni-
versus populus, dixitque ; Amen, etiam
Amen : & sublatis manibus, genuflexe-
runt & adoraverunt coram Dño super fa-
cies suas in terram usque. Interim Jesus 8
& filii ejus, & Serabia, Jamin, Acuph,
Sabti, Hodia, Maasia, Kelatia, Azaria, Jo-
zabar, Hanani, Phenaia, & Levitæ ; mi-
nistrabant populo in lege, populo manen-
te in loco suo: Dúmque legerent librum 9
legis Domini expansũ, percipiebant eum,
& intelligebant lectionem ejus. Deinde 10
dixit Nehemia princeps sacerdotum, &
Ezra sacerdos & scriba, & Levitæ illi qui
ministrabant populo, dicebant inquam,
toti populo; Hodierna dies sancta est co-
ram Domino Deo vestro, ne doleatis neq;
fleatis : flebat enim totus populus dum au-
dirent librum legis. Et dicebant eis; Ite, 11
comedite ac bibite, & mittite cibum ei cui
non est paratus ; nam sanctus est hic dies
coram Domino : hoc die ne dolore affi-
ciamini, quia dies est lætitiæ Domini : i-
pséque sit adjutor vester.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ συνῆχθη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τοῦ ὕδατος· (β) καὶ εἶπαν τῷ Ἔσδρᾳ τῷ γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου Μωυσῆ, (γ) ὃν ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰσ-
2 ραήλ. Καὶ ἤνεγκαν (δ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς (ε)
3 ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶς ὁ ζυνιὼν, ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου. Καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον (ζ) ἕως ἡμίσους τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν
4 γυναικῶν, καὶ αὐτοὶ ζυνίεντες. καὶ ὅτα παντὸς τοῦ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. Καὶ ἔστη (η)
Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου, καὶ ἕστησε ἐχόμενα αὐτοῦ (ϑ) Ματθαθίας, καὶ Σαμαΐας,
καὶ Ἀναρίας, καὶ (ι) Οὐρίας, καὶ Χελκία, καὶ Μαασία ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ (κ) ἐξ ἀριστερῶν Φαδαΐας,
5 καὶ Μισαὴλ, καὶ Μελχίας, καὶ (λ) Ἀσὼμ, καὶ Ἀσαδδαὰ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ (μ) Μεσολλάμ. Καὶ
ἤνοιξεν (ν) Ἔσδρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τοῦ λαοῦ καὶ
6 ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός. Καὶ ηὐλόγησεν (ξ) Ἔσδρας κύριον τὸν
7 θεὸν τὸν μέγαν· καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπαν, Ἀμὴν, ἐπάραντες (ο) τὰς χεῖρας
8 αὐτῶν· καὶ ἔκυψαν καὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ ὀπὶ πρόσωπον ὀπὶ τὴν γῆν. Καὶ Ἰησοῦς, καὶ Βανναΐας,
καὶ (π) Σαραβίας ἦσαν ζυνετίζοντες τὸν λαὸν εἰς τὸν νόμον· καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ. Καὶ ἀνέ-
γνωσαν (ρ) ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐδίδασκεν (σ) Ἔσδρας, καὶ διέσχλαζεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου,
9 καὶ ζυνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει. Καὶ εἶπε Νεεμίας καὶ (τ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς,
καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ζυνετίζοντες τὸν λαὸν, καὶ εἶπαν παντὶ τῷ λαῷ, Ἡμέρα ἁγία ἐστὶν (υ)
τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαύσετε· ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ λαὸς, ὡς (φ) ἤκουσε τοὺς λό-
10 γους τοῦ νόμου· Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορεύεσθε, φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀ-
ποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἡτοιμασμένοις, ὅτι ἁγία (χ) ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῷ κυρίῳ ἡμῶν· καὶ μὴ διαπίπ-
11 τετε, (ψ) ὅτι ἐστὶ κύριος ἰσχὺς ὑμῶν. Καὶ οἱ Λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν, λέγοντες, Σιω-
12 πᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀποστέλ-
13 λειν μερίδας καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, ὅτι ζυνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. Καὶ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ζυνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν (ω) πατριῶν ζὺν τῷ παντὶ λαῷ, οἱ
ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸς (α) Ἔσδραν τὸν γραμματέα, ὀπισθεν πρὸς πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

Et congregati sunt omnis populus tanquam vir unus in plateam, quæ ante portam aquæ. Et dixerunt Esdræ scribæ, ut afferret librum legis Moysi, quam mandavit Dominus Israel. Et attulit Esdras sacerdos 2
legem coram Ecclesia à viro usq; ad mulierem, & omnis intelligens, ad audiendum in die una mensis septimi. Et legit in (a) eo ab hora 3
illuminationis Solis usque ad dimidium diei, coram viris, & mulieribus: & ipsi intelligentes: & aures omnis populi ad librum legis.
Et stetit Esdras scriba super gradum (b) ligneum: & steterunt juxta 4
eum Matthathias, & Samaias, & Ananias, & Urias, & Chelcia, & Maasia, à dextris ejus: & à sinistris Phadaias, & Misael, & Melchias, & Asom, & Asabadma, & Zacharias, & Mesollam. Et aperuit Esdras librum in conspectu omnis populi: quoniam ipse erat supra populum. Et factum est, quando aperuit illum; stetit omnis populus. Et benedixit Esdras Dominum Deum magnum. Et respondit omnis populus, & dixerunt, (c) Amen, elevantes manus suas. Et inclinâverunt, & adoraverunt Dominum in faciem, super terram. Et Jesus, & Binaias, & (d) Sarabias, (e) erant instruentes populum in lege. Et populus in statione sua. Et legerunt in libro legis Dei: & docuit Esdras, & distinxit in scientia Domini, & intellexit populus in lectione. Et dixit (f) Neemias, & Esdras sacerdos & scriba, & Levitæ, & (g) qui instruebant populum: & dixerunt omni populo; Dies sancta est Domino Deo nostro: ne lugeatis, neq; ploretis: quoniam plorabat omnis populus, ut audiverunt verba legis. Et dixit eis; Ite, comedite pinguedines, & bibite dulcedines, & mittite partes non habentibus: quia sancta est dies Domino nostro: & ne concidatis: (b) quoniam est Dominus fortitudo nostra. Et Levitæ silere faciebant omnem populum, dicentes; Silete, quoniam dies sancta: & ne concidatis. Et abiit omnis populus comedere, & bibere, & mittere partes, & facere lætitiam magnam; quoniam intellexerant in verbis, quæ notificaverat eis. Et in die secunda congregati sunt principes patrium cum omni populo, sacerdotes, & Levitæ, ad Esdram scribam, ad intelligendum ad omnia verba legis.

MS. A. (β) καὶ εἶπον τῷ Ἔζρᾳ (γ) ὃ ἐνετείλατο (δ) Ἔζρας ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον (ε) καὶ ἕως (ζ) ἕως μέσου (η) Ἔζρας (ϑ) Ματταθίας, (ι) Οὐρία, (κ) ἐξ ἀνωνύμων (λ) Ὡσὰμ, καὶ Ἀσαβαμὰ, (μ) Μοσολλάμ. (ν) Ἔζρας (ξ) Ἔζρας (ο) χεῖρας (π) Σαραβία (ρ) ἐν τῷ βιβλίῳ (σ) Ἔζρας, καὶ διέστελλεν ἐπιστήμῃ κυρίου, (τ) Ἔζρας (υ) κυρίῳ τῷ θεῷ (φ) ἤκουσεν (χ) ἡ ἡμέρα ἐστὶν τῷ (ψ) ὅτι ἐστὶν ἰσχὺς ὑμῶν. (ω) πατριῶν τῷ παντὶ (α) Ἔζραν

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * وَٱلكسر ٱلقوم مِثْل رَجُلٍ وَاحِدٍ إِلَيْ ٱلرَّحْبَةِ ٱلَّتِي هِيَ قُدَّامَ بَابِ ٱلْبَحْرِ * وَقَالُوا لِعَزْرَا ٱلْكَاتِبِ
3 لِيَجِيبَ سِفْرَ سَرِيعَةِ مُوسِي ٱلَّذِي أَوْصَا ٱللَّهُ عَلَى إِسْرَائِيلَ * فَجَابَ عَزْرَا سِفْرَ ٱلتَّوْرَاةِ قُدَّامَ
4 ٱلْجُوقِ مِنْ رَجُلٍ وَكُلِّ فَهِمٍ لِلْاسْتِمَاعِ * ٱلْيَوْمَ ٱلْأَوَّلَ مِنَ ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ * وَقَرَي فِيهِ قُدَّامَ
ٱلرَّحْبَةِ ٱلَّذِي قُدَّامَ بَابِ ٱلْبَحْرِ * مِنْ بُكْرٍ إِلَيْ نِصْفِ ٱلنَّهَارِ * قُدَّامَ ٱلرِّجَالِ وَٱلنِّسَاءِ
5 وَٱلْفَهِيمِينَ * وَأَذَانُ كُلِّ ٱلْقَوْمِ إِلَيْ سَمَاعِ سِفْرِ ٱلتَّوْرَاةِ * فَوَقَفَ عَزْرَا ٱلْكَاتِبُ عَلَى ٱلْبُرْجِ
6 ٱلْخَشَبِ ٱلَّذِي عَمِلَ لِلْخَطَابِ * وَوَقَفَ مَاتِّي بِجَانِبِهِ وَأَصْحَابُهُ * وَفَتَحَ عَزْرَا ٱلسِّفْرَ بِشَهَادَةِ
كُلِّ ٱلْقَوْمِ * وَبَارَكَ عَزْرَا ٱلْإِلَهَ ٱلْعَظِيمَ * وَأَجَابَ جَمِيعُ ٱلْقَوْمِ أَمِينَ أَمِينَ * ثُمَّ خَرُّوا وَسَجَدُوا
7 عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَيْ ٱلْأَرْضِ * * *

Congregatus est populus quasi vir unus ad 2
plateam quæ est ante portam maris: & dixerunt Ezræ scribæ, ut afferret librum legis Moſis, quam præceperat Deus Israeli. Attulit ergò Ezra librum legis 3
coram cœtu à viro omnique idoneo ad audiendum, primâ die mensis septimi: Legítque in eo ante plateam quæ erat 4
ante portam maris, à matutino ad meridiem usque, coram viris & mulieribus & intelligentibus: & aures totius populi intentæ erant ad audiendum librum legis. Stetit enim Ezra scriba su- 5
per turrim ligneam quam fecerat ad perorandum: steteruntque Mathathia prope eum cum sociis suis. Deinde aperiens 6
Ezra librum in conspectu universi populi, Benedixit Ezra Deum maximum: 7
respondítque totus populus; Amen, amen: tum proſtratis adoraverunt super facies suas ad terram usque.

9 * وقرؤا فِي سَرِيعَةِ ٱللَّهِ مُبَيَّنٍ * وَفَهَّمُوا ٱلنَّاسَ * وَقَالَ عَزْرَا ٱلْإِمَامُ وَكِيمَا ٱلَّذَيَّانُ مُفَهِّمِينَ
10 لِلشَّعْبِ * ٱلْيَوْمُ هُوَ جَلِيلٌ خَاصٌّ لِلَّهِ إِلَهِكُمْ * لَا تَحْزَنُوا فِيهِ وَلَا تَبْكُوا * لِأَنَّهُمْ كَانُوا
11 بَاكِينَ عِنْدَ سِمَاعِ ٱلتَّوْرَاةِ * فَقَالَ لَهُمْ كُلُوا وَٱشْرَبُوا وَٱبْعَثُوا أَنْصِبَةً لِمَنْ لَيْسَ لَهُ شَيْ
مَصْلُوحٌ * قَالَ ٱلْيَوْمَ جَلِيلٌ مُقَدَّسٌ لِلَّهِ لِمَوْلَانَا * لَا تَنْدَمُوا وَلَا تَغُمُّوا * فَإِنَّ فَرَحَ قُدْسِ ٱللَّهِ
هُوَ يُخَلِّصُكُمْ وَلِلَّاوِيِّينَ * * *

Legerunt itaque legem Dei, confirmantes & intelligere facientes homines illos. 9
Et dixit Ezra ſacerdos & Nehemia judex, exponentes populo; Hodierna dies 10
præclara est, addicta Deo, Deo vestro: ne contristemini in ea, néve fletis: nam flebant dum legem audirent. Et dixit 11
eis; Edite, bibite, & mittite portiones iis qui nihil paratum habent. Dixit; Hodierna dies celebris est, consecrata Deo Hero nostro: ne afficiamini dolore aut tristitiâ, quoniam gaudium sanctitatis Dei servaturum est vos ac Levitas.

13 * فَمَضَى كُلُّ ٱلشَّعْبِ لِلْأَكْلِ وَٱلشُّرَابِ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّانِي ٱجْتَمَعُوا رُؤَسَاءُ ٱلْآبَاءِ وَكُلُّ شَعْبٍ
14 ٱلْأَئِمَّةِ إِلَيْ عِنْدِ ٱلْكَاتِبِ ٱلَّذِي خَطَبَ لِلشَّرِيعَةِ *

Quapropter abiit universus populus ad 13
comedendum ac bibendum. Die verò se- 14
cundâ congregaverunt se primores patrum, totúsque populus ſacerdotalis apud ſcribam qui de lege peroraverat:

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܘܟܕ ܫܒܩ ܥܡܐ ܟܠ ܩܒܠ ܕܐܡܪ. ܫܬܘ. ܗܘܐ ܝܘܡܐ ܩܕܝܫܐ ܗܘ. ܠܐ ܬܬܚܫܘ ܘܠܐ ܬܒܟܘ.
13 ܐܙܠ ܟܠ ܥܡܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ ܘܠܡܫܕܪ ܡܢܬ ܡܨܥ ܘܠܡܥܒܕ ܫܡܚܬܐ ܪܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܒܢܘ
ܒܡܠܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܒܬܪ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܪܫܐ ܐܒܗܬܐ ܟܠ ܥܡܐ ܘܟܗܢܐ
14 ܘܠܘܝܐ ܠܘܬ ܥܙܪ ܣܦܪܐ. ܕܢܦܩ ܠܗܘܢ ܢܡܘܣ ܐܘܪܝܬܐ. ܕܦܩܕ ܝܗܘܐ ܡܠܐ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ

Cùm ergò Levitæ tacere feciſſent universum populum, dicendo; Silete, quoniam 12
hodiernus dies ſanctus est, & ne fleatis: Abiit universus populus ad edendum & 13
bibendum, cibóſque mittendum iis qui non habebant, & ad celebrandum gaudium magnum: & perceperunt verba quæ nota fecerant eis. Posterâ verò die congregaverunt 14
se præcipui patres totius populi, & ſacerdotes ac Levitæ, apud Ezram ſcribam, ut addiſcerent ab eo librum legis.

נחמיה: ט

solennitate in, tabernaculis in Israel filii habitarent ut ,Moseh *manu in* Dñs præcepit quam , lege in scriptum invenerunt Et

14 וַיִּמְצְאוּ כָּתוּב בְּתוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּסֻּכּוֹת בֶּחָג

Egredimini :dicendo ,Jerusalaim *in* & ,*suis urbibus universis in* vocem facerent transire &,facerent audiri quòd Et .septimo mense in

15 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: וְאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל־עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ

operimenta faciendum ad ,densæ arboris *folia* & , palmarum *folia* & ,myrti *folia* & ,*olei ligni folia* & ,olivæ *folia* afferte & ,montem in

הָהָר וְהָבִיאוּ עֲלֵי־זַיִת וַעֲלֵי־עֵץ שֶׁמֶן וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ עָבֹת לַעֲשֹׂת סֻכֹּת

atriis in & ,suis atriis in & ,suo tecto *super vir operimenta* sibi fecerunt que ,attulerunt & ,populus sunt egressi Et .scriptum sicut

16 כַּכָּתוּב: וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת אִישׁ עַל־גַּגּוֹ וּבְחַצְרוֹתֵיהֶם וּבְחַצְרוֹת

captivitate de *reversorum* concio omnis fecerunt Et .Ephraim portæ platea in & ,aquarum portæ platea in & , Dei domus

17 בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר הַמַּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם: וַיַּעֲשׂוּ כֹל־הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן־הַשְּׁבִי

fuit & : illum diem ad usque ,Israel filii sic Nun filii Jesuah diebus à fecerant non quia:tabernaculis in habitaverũt &,tabernacula

סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת כִּי לֹא־עָשׂוּ מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן־נוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי

.novissimum diem ad usque primo die à ,*die in die* Dei legis libro in legit Et .valde magna lætitia

18 שִׂמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד: וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים יוֹם ׀ בְּיוֹם מִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן

.morem juxta *retentionem* octavo die in & ,diebus septem solennitatem fecerunt Et

וַיַּעֲשׂוּ־חָג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט:

CAP. IX. ט

1 se separaverunt Et .se super terra & ,saccis *in* &,jejunio in Israel filii sunt congregati hujus mensis quarta & vigesima die in Et

2 וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם וּבְשַׂקִּים וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם: וַיִּבָּדְלוּ

super surrexerunt Et .suorum patrum iniquitates &,sua peccata *super* sunt confessi & ,steterunt & :*alieni* filiis omnibus ab Israel *semen*

וְזֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ וַיִּתְוַדּוּ עַל־חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם: וַיָּקוּמוּ עַל־

.suo Deo Domino se *incurvantes* & ,*se confitentes* quater & ; die quater , sui Dei Domini legis libro in legerũt &,*sua statione*

עָמְדָם וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם רְבִיעִת הַיּוֹם וּרְבִיעִת מִתְוַדִּים וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם:

magna voce in clamaverunt &:Chenani,Bani ,Serebiah ,Bunni ,Sebaniah ,Chadmiel ,Bani &,Jesuah Levitarum gradum super surrexit Et

4 וַיָּקָם עַל־מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבְנִי קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בְּנֵי שֵׁרֵבְיָה בְּנֵי כְנָנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל

:Pethachiah ,Sebaniah ,Hodijah ,Serebiah ,Chasabneiah,Bani,Chadmiel &,Jesuah Levitæ dixerunt Et .suum Deum Dominum ad

5 אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בְּנֵי חֲשַׁבְנְיָה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה

omnem super *exaltatum* & ;tuæ gloriæ nomini benedicant & :seculum in usque seculo à ,vestro Deo Domino benedicite ,Surgite

קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִן־הָעוֹלָם עַד־הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־

;eorum exercitum omnem & ,cœlorum *cælos* cœlum fecisti tu ,*tu* solus Domine ipse Tu .laudem & , benedictionem

6 בְּרָכָה וְתְהִלָּה: אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם

tibi cœlorum exercitus & : hæc omnia *vivificans tu* & ; eis in quæ universa & , maria ; ea *super* quæ universa &,terram

הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ

ejus nomen posuisti & :Chasdim Ur de eum eduxisti & , Abram elegisti *qui* Deus Domine ipse Tu .*se incurvantes*

7 מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ

,Chitthæi ,Chenahanæi terram *dandum ad* ,fœdus eo cum *excidere* & ,*tuas facies ad* fidele ejus cor inveniſti Et .Abraham

8 אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי

.*tu* justus quia ;tua verba confirmâsti & : ejus semini *dandum ad* ,Ghirghasæi &,Jebuzæi &,Perizæi & , Emoræi

הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה:

Versio VULG. LAT.

14 Et invenerunt scriptum in Lege, præcepisse Dominum in manu Moysi, ut habitent filii Israel in tabernaculis ,
15 in die solenni , mense septimo : Et ut prædicent, & divulgent vocem in universis urbibus suis, & in Jerusalem, dicentes ; Egredimini in montem , & afferte frondes olivæ, & frondes ligni pulcherrimi, frondes myrti, & ramos palmarum, & frondes ligni nemorosi, ut fiant tabernacula, sicut scriptum est. Et egressus est populus,
16 & attulerunt. Fecerúntque sibi tabernacula unusquisque in domate suo, & in atriis suis, & in atriis domûs Dei, & in platea portæ aquarum,& in platea portæ Ephraim.
17 Fecit ergò universa Ecclesia eorum qui redierant de captivitate, tabernacula, & habitaverunt in tabernaculis: non enim fecerant à diebus Josue filii Nun taliter filii Israel usque ad diem illum. Et fuit lætitia magna nimis.
18 Legit autem in Libro legis Dei per dies singulos, à die primo usque ad diem novissimum, & fecerunt solennitatem septem diebus,& in die octavo collectâ juxta ritum.

CAP. IX.

1 IN die autem vigesimoquarto mensis hujus, convenerunt filii Israel in jejunio & in saccis, & humus super
2 eos. Et separatum est semen filiorum Israel ab omni filio alienigena : & steterunt, & confitebantur peccata
3 sua, & iniquitates patrum suorum. Et consurrexerunt ad stándum : & legerunt in volumine legis Domini Dei sui, quater in die, & quater confitebantur, & adorabant Dominum Deum suum. Surrexerunt autem super gra-
4 dum Levitarum, Josue, & Bani, & Cedmihel, Sabania, Bonni, Sarebias, Bani, & Chanani : & clamaverunt voce magnâ ad Dominum Deum suum. Et dixerunt
5 Levitæ, Josue, & Cedmihel, Bonni, Hasebnia, Serebia, Odaia, Sebnia, Phathahia ; Surgite, benedicite Domino Deo vestro ab æterno usque in æternum : & benedicant nomini gloriæ tuæ excelso in omni benedictione & laude. Tu ipse,Domine, solus, tu fecisti cœlum, & cœ-
6 lum cœlorum, & omnem exercitum eorum : terram, & universa quæ in ea sunt:maria, & omnia quæ in eis sunt: & tu vivificas omnia hæc, & exercitus cœli te adorat. Tu ipse, Domine Deus, qui elegisti Abram, & eduxisti
7 eum de igne Chaldæorum, & posuisti nomen ejus Abraham. Et invenisti cor ejus fidele coram te : & percussi-
8 sti cum eo fœdus, ut dares ei terram Chananæi, Hethæi, & Amorrhæi,& Pherezæi,& Jebusæi,et Gergesæi,ut dares semini ejus : & implésti verba tua,quoniam justus es.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * Et cùm inveniſſent in libro legis præcepiſſe Dominum Mosi, ut Israelitæ in tabernaculis cum solennitate sederent mense Tesrin, Et
16 audirent quicquid præscripsit Moses in lege;proclamaverunt præcones in cunctis civi-
17 tatibus eorum & in Jerusalẽ, dicentes;Ascendite ad montem, afferte ligna olearum, ligna nucum,frondes citrinas,& ramos salicum ; & tabernacula conficite, quemadmodum scriptum est in libro legis Mosaicæ. Egressus itaque populus, attulerunt, & confecerunt sibi quisque super tecta sua, & in atriis suis,
18 in atrio domûs Domini, in platea portæ aquarum,& in platea portæ Aphremi: Confecerunt, inquam, totus populus qui reversus erat è captivitate,tabernacula ; sederúntque in tabernaculis (non enim sic fecerant Israelitæ inde à diebus Jesu filii Nun, usque ad diem istum) fuítque gaudium valdè magnum. Et legebant in libro legis Domini
19 singulis diebus,à primo die usque ad diem postremũ:et celebraverunt solennitatem septem diebus:die verò octavo congregaverunt se, quemadmodum præscriptum est eis.

CAP. IX.

1 DIe vigesimo quarto hujus ejusdem mensis, congregaverunt se Israelitæ in jejunio &
2 ciliciis, impositóque sibi cinere : Et sejunxit se semen Israelis ab omnibus gentibus :
3 & stantes confessi sunt peccata sua, & peccata patrum suorum. Deinde perstitentibus iis in loco suo, legebant librum legis Domini Dei sui : quartâ diei parte legebant, &
4 quartâ diei parte gratias agebant & adorabant Dominum Deum suum. Tum surgentes præcipui inter Levitas, Jesus,& Cadmael, Bana, Hesabia, Serabia, Chabni, Hodia, Sechania,& Pethahia;oraverunt Dñm Deũ suũ
5 altâ voce. Et dixerunt Levitæ, Jesus, Cadmael, Bani, Hesabia, Serabia, Hodia, Sechania,& Pethahia:surgentes,inquam,benedixerunt Dominum Deum suum à seculo & usque in seculum : & benedictum sit nomen majestatis ejus,& laudibus exaltatum super omnes
6 creaturas. Tu solus es Dominus : tu condidisti cœlum & cœlos cœlorum, omnésque exercitus eorum,terram & quicquid est super eam, aquas & quicquid in eis est : & tu hæc omnia vivificas:& exercitus cœlorum te adorant. Tu es Dominus Deus qui elegisti
7 Abramum, eduxisti eum de Ur Chaldæorum, mutâsti nomen ejus *in* Abrahamum : Et in-
8 veniens cor ejus sincerum coram te,juramento jurâsti ei te daturum illi terram Chananæorum, Hethæorum, Amorræorum, Pherezæorum,Hevæorum, Jebusæorum,& Gergosæorum, daturum *in quam* ipsi & semini ejus : & præstitisti ei verba tua, quia justus es.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ εὑρεθῇ γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ᾧ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ, ὅπως κατοικήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν
15 σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, Καὶ ὅπως σημάνωσι σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ
ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ εἶπεν (β)Ἔσδρας, Ἐξέλθατε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύ-
λων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι (γ) σκηνὰς κατὰ
16 τὸ γεγραμμένον. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ ἤνεγκαν, (δ) καὶ ἐποίησεν ἑαυτοῖς σκηνὰς ἀνὴρ ὑπὲρ τοῦ δώματος αὐτοῦ,
17 καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, καὶ (ε)ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ (ζ)ἕως πύλης Ἐφραίμ. Καὶ ἐποί-
ησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ὑποστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, σκηνὰς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς· ὅτι οὐκ
ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ ὕπως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη
18 μεγάλη. Καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ἐσχάτης. καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα.

14 *Et invenerunt scriptum in lege, quam mandavit Dominus Moysi; ut habitent filii Israel in tabernaculis in festivitate in mense septimo,* 15 *Et ut significent tubis in omnibus civitatibus ipsorum, & in Hierusalem. Et dixit Esdras; Exite in montem, & afferte frondes olivæ, & frondes lignorum cupressinorum, & frondes myrti, & frondes palmarum, & frondes ligni densi ad faciendum tabernacula, juxta id quod scriptum est. Et* 16 *exivit populus, & attulerunt, & fecerunt sibi tabernacula, vir in domate suo, & in atriis suis, & in atriis domûs Dei, & in plateis (i) civitatis, & usque ad portam Ephraim. Et fecerunt omnis Ecclesia, qui* 17 *reverterant à captivitate, tabernacula, et sederunt in tabernaculis: quoniam non fecerunt à diebus Jesu filii Nave sic filii Israel usque in diem illam. Et facta est lætitia (k) magna. Et legit in libro legis Dei, diem in die* 18 *à die prima usque ad diem ultimam. Et fecerunt festivitatem septem diebus, & die octavâ Exodium juxta judicium.*

MS. A. (β) Ἔζρας, Ἐξέλθατε (γ) σκηνὰς αὐλοῖς κτλ. (δ) καὶ ἐποίησαν σκηνὰς αὐλοῖς ἀνὴρ (ε) ἐν αὐλαῖς (ζ) ἕως οἴκου Ἐφραίμ. Καὶ

ΚΕΦ. θ'.

1 Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ (α) καὶ ἐν σάκκοις
2 καὶ ἀποφυῇ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. Καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγό-
3 ρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν, καὶ ἀνέ-
γνωσαν ἐν βιβλίῳ (β) νόμου κυρίου θεοῦ αὐτῶν· καὶ ἐπὶ ἡμισυ ἐξομολογούμενοι τῷ κυρίῳ καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυ-
4 ρίῳ θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν Λευιτῶν Ἰησοῦς, (τ) καὶ οἱ υἱοὶ Καδμιὴλ, (γ) Σεχενία υἱὸς (δ)
5 Σαραβία, υἱοὶ (ε) Χωνενί· καὶ ἐβόησε (ϛ)φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. Καὶ (ζ) εἶπαν οἱ Λευῖ-
ται Ἰησοῦς καὶ Καδμιὴλ, Ἀνάστητε, εὐλογεῖτε (η) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν (θ) ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
6 καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει. Καὶ εἶπεν (ι) Ἔσδρας, Σὺ
εἶ αὐτὸς κύριος μόνος, (κ)σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τῶν οὐρανῶν, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, καὶ γῆν καὶ
πάντα ὅσα ὄντα ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυ-
7 νοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. Σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς, σὺ ἐξελέξω ἐν Ἀβραμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώ-
8 ρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ· Καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην δοῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χεταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φορε-
ζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ.

MS. A. (α) καὶ ἐν σάκκοις. Καὶ ἐχωρίσθησαν (β) νόμῳ θεοῦ αὐτῶν· (τ) καὶ υἱοὶ (γ) Σαχενία (δ) Σαραβαία, (ε) Χαναναί· (ϛ) φωνῇ πρὸς κύριον (ζ) εἶπαν (η) τὸν κύ-
ριον θεὸν (θ) ἀπὸ τοῦ αἰῶνος· καὶ εὐλογήσουσιν (ι) Ἔζρας, (κ) σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν τῶν οὐρανῶν,

CAP. IX.

Et in die vigesimâ & quartâ mensis hujus, congregati sunt filii Is- 1 *rael in jejunio, & in saccis, & cinere super caput suum. Et separati* 2 *sunt filii Israel ab omni filio alieno: & steterunt, & confessi sunt peccata sua, & iniquitates patrum suorum. Et steterunt in statione sua:* 3 *& legerunt in libro legis Domini Dei (a) sui: et fuerunt confitentes Domino, & adorantes Dominum Deum suum. Et stetit super ascensum Le-* 4 *vitarum Jesus & filii Cadmiel, Sechenia filius Sarabia, filii Choneni: & clamaverunt voce magnâ ad Dominum Deum suum. Et dixerunt* 5 *Levitæ, Jesus, & Cadmiel; Surgite, benedicite Dominum Deum nostrum à sæculo, et usque in sæculum: & benedicent nomen gloriæ tuæ: & exaltabunt in omni benedictione, & laude. Et dixit Esdras; Tu es ipse Do-* 6 *minus solus: tu fecisti cœlum & cœlum cœli, & (b) omnem stationem eorum, terram, & omnia, quæcunque sunt in ea, maria, & omnia quæ in eis: & tu vivificas omnia, & te adorant exercitus cœlorum. Tu es Do-* 7 *minus Deus: tu elegisti in Abram, & eduxisti eum de regione Chaldæorum: & imposuisti ei nomen Abraham: Et invenisti cor ejus fidele co-* 8 *ram te; & disposuisti ad eum testamentum dare ei terram Chananæorum, & Chettæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Jebusæorum, & Gergesæorum, & semini ejus. Et statuisti verba tua, quoniam justus tu:*

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 * فَوَجَدُوا مَكْتُوبًا فِي ٱلسَّرِيعَةِ ٱلَّتِي أَمَرَ ٱللهُ عَلَى يَدِ مُوسَى * أَنْ يَجْلِسُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ فِي
16 مَظَالِّ ٱلْحَجِّ * فِي ٱلشَّهْرِ ٱلسَّابِعِ * وَأَنْ يُسْمِعُوا وَيُخْبِرُوا صَوْتًا فِي قُرَاهُمْ وَفِي أُورُشَلِيمَ * وَيَقُولُونَ
ٱصْعَدُوا وَجِيئُوا أَغْصَانَ ٱلزَّيْتُونِ وَأَغْصَانَ ٱلْجَوْرِ وَسَعَفَ ٱلنَّخْلِ وَوَرَقًا عَرِيضًا وَأَغْصَانَ
17 ٱلصَّفْصَافِ * وَٱصْنَعُوا مَظَالَّ كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي كِتَابِ نَامُوسِ مُوسَى * وَخَرَجَ ٱلشَّعْبُ وَجَابُوا
وَصَنَعُوا مَظَالَّ * كُلُّ رَجُلٍ عَلَى سَطْحِهِ * وَفِي دُورِ بَيْتِ ٱلرَّبِّ * وَفِي سُوقِ بَابِ ٱلْجَرِّ * وَفُوقَ سُوقِ
18 بَابِ أَفْرَايِمَ * وَجَاؤُا وَجَثَوْا فِي صَحْنِ بَيْتِ ٱللهِ وَفِي ٱلرَّحْبَةِ * وَعَمِلُوا كُلُّ ٱلْجُوقِ ٱلرَّاجِعِينَ مِنَ
ٱلسَّبْيِ مَظَلَّاتٍ وَجَلَسُوا فِي ٱلْمَظَالِّ * إِذْ مَا عَمِلُوا ذٰلِكَ مِنْ زَمَانِ يَشُوعَ ٱبْنِ نُونٍ إِلَى ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ *
وَكَانَتْ فَرْحَةٌ عَظِيمَةٌ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ * وَقَرَيْتُ فِي سَرِيعَةِ رَبِّ ٱلْعَالَمِينَ يَوْمَ بَعْدَ يَوْمٍ *
19 مِنَ ٱلْيَوْمِ ٱلْأَوَّلِ إِلَى ٱلْيَوْمِ ٱلْأَخِيرِ * وَصَنَعُوا ٱلْعِيدَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّامِنِ ٱجْتَمَعُوا كَمَا
كُتِبَ لَهُمْ *

15 *Et invenerunt scriptum in lege quam præceperat Deus per Mosen, ut sederent filii* 15 *Israelis in tabernaculis solennitatis, mense septimo: Et ut promulgarent vocemque* 16 *spargerent in oppidis suis & in Jerusalem, ac dicerent; Conscendite montem, & afferte ramos olivarum, ramos nucum, frondes palmarum, folia lata, & ramos salicum, & componite tabernacula, quem-admodum scriptum est in libro legis Mo-* 17 *sis. Quare exiit populus, & attulerunt, composuerunt que tabernacula, quisque super tectum suum, & in atriis domûs Domini, in vico portæ maris, & supra vicum portæ Aphraimi: Et venien-* 18 *tes celebrârunt solennitatem in atrio domûs Dei & in plateis. Composuerunt enim totus cœtus reducentium è captivitate, tabernacula; sederuntque in tabernaculis (quum id non fecissent à tempore Jesu filii Nun ad illam usque diem) fuitque lætitia maxima filiis Israelis. Et le-* 19 *gebat legem Domini creaturarum, singulis diebus, à die primo ad diem ultimum: et celebrârunt solennitatem septem diebus: & die octavo congregati sunt, quemadmodum præscriptum est eis.*

CAP. IX.

* ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ *

1 * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلرَّابِعِ وَعِشْرِينَ مِنَ ٱلشَّهْرِ ٱجْتَمَعُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ بِصَوْمٍ عَظِيمٍ * وَٱنْفَرَدُوا دُرِيَّةُ بَنِي
2 إِسْرَائِيلَ مِنْ كُلِّ أَجْنَبِيٍّ وَٱعْتَرَفُوا بِخَطَايَاهُمْ وَبِذُنُوبِ آبَائِهِمْ * وَقَرَؤُا فِي سِفْرِ سَرِيعَةِ ٱللهِ ٱلٰهِهِمْ إِلَى رُبُعِ
3 ٱلنَّهَارِ يَعْتَرِفُونَ وَيَسْجُدُونَ لِلرَّبِّ إِلٰهِهِمْ * وَقَامَ رَأْسُ ٱللَّاوِيِّينَ يَشُوعُ وَبَنُو قَدْمَايِيلَ وَأَصْحَابُهُمْ
4 * فَقَالُوا لَهُمْ قُومُوا بَارِكُوا ٱللهَ إِلٰهَكُمْ مِنَ ٱلدَّهْرِ وَإِلَى ٱلدَّهْرِ * تَبَارَكَ ٱسْمُ وَقَارِكَ * وَمَرْفُوعٌ
عَلَى كُلِّ ٱلْبَرَكَاتِ وَٱلتَّسَابِيحِ * أَنْتَ هُوَ يَا رَبُّ وَحْدَكَ * أَنْتَ خَلَقْتَ ٱلسَّمَاءَ وَجَمِيعَ جُنُودِهَا *
5 وَٱلْأَرْضَ وَجَمِيعَ مَا عَلَيْهَا * وَٱلْبِحَارَ وَكُلَّ مَا فِيهَا * وَأَنْتَ بَاقٍ بَعْدَ ٱلْكُلِّ * وَجُيُوشُ ٱلسَّمَاءِ لَكَ
سَاجِدِينَ * أَنْتَ هُوَ ٱلرَّبُّ ٱلْإِلٰهُ ٱلَّذِي ٱخْتَرْتَ أَبْرَامَ * وَأَخْرَجْتَهُ مِنْ أُفْلِيمَ ٱلْكَلْدَانِيِّينَ * وَجَعَلْتَ
6 ٱسْمَهُ إِبْرٰهِيمَ * وَوَجَدْتَ قَلْبَهُ بَقِيًّا قُدَّامَكَ * وَقَطَعْتَ مَعَهُ ٱلْعَهْدَ * لِإِعْطَائِهِ أَرْضَ ٱلْكَنْعَانِيِّينَ *
وَٱلْحِيثِيِّينَ * وَٱلْأَمُورَانِيِّينَ * وَٱلْفَرَزَانِيِّينَ * وَٱلْحَوَّانِيِّينَ * وَٱلْيَبُوسِيِّينَ * وَٱلْجَرْجَاسَانِيِّينَ لَهُ وَلِزَرْعِهِ *
7 وَثَبَتَّ أَقَاوِيلَكَ مَعَهُ * إِذْ أَنْتَ عَادِلٌ *

1 *Die vigesimâ quartâ mensis congregati sunt filii Israelis in jejunio magno:* 1
2 *Et segregaverunt se progenies Israelis ab* 2
omni alienigena, & confessi sunt peccata sua & culpas majorum suorum: 3
Et legerunt in libro legis Dei, Dei sui usque ad quartam diei partem, confitentes, & adorantes Dominum Deum suum. Dein- 4
de surgentes princeps Levitarum Jesus, & filii Cadmielis & socii eorum; Di- 5
xerunt eis, Surgite, benedicite Deum, Deum vestrum à sæculo & usque in sæculum: benedictum sit nomen gloriæ tuæ, & exaltatum super omnes benedictiones & laudes. Tu es O Domine solus: tu crea- 6
sti cœlum & omnem militiam ejus, terram & quicquid est super eam, maria & quicquid est in eis: tu post omnia persistis, & exercitus cœli te adorant. Tu es 7
Dominus Deus qui elegisti Abramum, & eduxisti eum è climate Chaldæorum, & imposuisti nomen ejus Abrahamum; In- 8
venisti cor ejus purum coram te, & pactum iniisti cum eo daturum te ipsi terram Chananæorum, Hetthæorum, Amoræorum, Pherezæorum, Hevæorum, Jebusæorum, & Gerasenorum, tam ipsi quàm semini ipsius: & confirmâsti sermones tuos cum ipso, quum tu sis justus.

נחמיה: ט

portenta & ſigna dediſti Et .Suph mari *ſuper* audiſti eorum clamorem & : Ægypto in noſtrorũ patrũ afflictionem vidiſti Et

9 וַתֵּרֶא אֶת־עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף׃
10 וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמוֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ

tibi feciſti & : eos *ſuper* egerant ſuperbè quòd ,cognoviſti nam : ej⁹ terræ populo omni in & ,ejus ſervis univerſis in & , Pharaoh in

שֵׁם כַּהַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם
11 הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים׃ וּבְעַמּוּד עָנָן הַנְחִיתָם יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לַיְלָה

eorum perſecutores & : ſicco in maris *medio in* tranſierunt & ,*eorum facies ad abſciſiſti* mare Et .hanc diem ſecundùm nomen

, *noctu* ignis columna in & , *die* eos duxiſti nubis columna in Et .validas aquas in lapidem tanquam, profunda in projeciſti

לְהָאִיר לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ׃ וְעַל־הַר־סִינַי יָרַדְתָּ וַתְּדַבֵּר עִמָּהֶם מִשָּׁמַיִם וַתִּתֵּן
12 לָהֶם מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים׃ וְאֶת־שַׁבַּת קָדְשְׁךָ הוֹדַעְתָּ לָהֶם וּמִצְוֹת

dedisti & : cœlis è eis cum *loqui* & , deſcendiſti Sinai montem ſuper Et .*ea in* erant ambulaturi *qua* viam eis *illuſtrandũ ad*

, præcepta & ; eis notificâſti *tuæ ſanctitatis* ſabbathum Et .bona præcepta &, ſtatuta ,*veritatis* leges & , recta judicia eis

וְחֻקִּים וְתוֹרָה צִוִּיתָ לָהֶם בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ וְלֶחֶם מִשָּׁמַיִם נָתַתָּה לָהֶם לִרְעָבָם וּמַיִם מִסֶּלַע
13 הוֹצֵאתָ לָהֶם לְצִמְאָם וַתֹּאמֶר לָהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתָ אֶת־יָדְךָ לָתֵת לָהֶם׃

petra è *aquis* & ; eorũ fame in eis dediſti cœlis de panem Et .tui ſervi Moſeh *manu in* eis præcepiſti legem & ſtatuta &

eis *dandum ad* tuam manum levâſti quam ,terram poſſidendum ad ,*ingrediendum ad* , eis dixiſti & : eorũ ſiti in eis eduxiſti

וְהֵם וַאֲבוֹתֵינוּ הֵזִידוּ וַיְקַשׁוּ אֶת־עָרְפָּם וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ׃ וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא
14 זָכְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיְקַשׁוּ אֶת־עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ רֹאשׁ לָשׁוּב לַעֲבְדָתָם

non & ,audire renuerunt Et .tua præcepta ad audierunt non & ;ſuã cervicẽ induraverunt & : egerunt ſuperbè noſtri patres & ipſi Et

ſuã ſervitutẽ ad *redeundum ad* ,caput *dederunt* &,ſuam cervicem induraverunt & : eis cum feceras quæ ,tuorũ mirabilium ſunt recordati

בְּמֶרִים וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ־אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃
15 אַף כִּי־עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלָךְ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ

fecerúntque : *Ægypto ex* te fecit aſcendere qui ,tuus Deus Iſte , dixerunt & , conflatilem vitulum ſibi fecerunt quando Inſuper

eis *deſuper* receſſit non nubis columna : deſerto in eos dereliquiſti non *multis tuis miſerationibus in* tu Et .magnas blaſphemias

נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת־עַמּוּד הֶעָנָן לֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם
16 יוֹמָם לַהֲנַחֲתָם בַּדֶּרֶךְ וְאֶת־עַמּוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ׃

.*ea in* erant ambulaturi quam viam & , eis *illucendum ad* ,noctem per ignis columna & ,viam per eos *ducendum ad* ,diem per

.eorum ſiti in eis dediſti aquam &,eorum ore ab prohibuiſti non tuum Man & : eos *intelligere faciendũ ad* dediſti bonum tuũ ſpiritũ Et

וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם וּמָנְךָ לֹא־מָנַעְתָּ מִפִּיהֶם וּמַיִם נָתַתָּה לָהֶם לְצִמְאָם׃
17 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ שִׂלְמֹתֵיהֶם לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃

.tumuerunt non eorum pedes & ,inveteraverunt non eorũ veſtimenta : egerunt non , deſerto in eos paviſti annis quadraginta Et

, Chesbon regis terram & ,Sichon terram poſſederunt & ; angulum ad,eos diviſiſti & ;populos & , regna eis dediſti Et

וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וְעַמִּים וַתְּחַלְּקֵם לִפְאָה וַיִּרְשׁוּ אֶת־אֶרֶץ סִיחוֹן וְאֵת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
18 וְאֵת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ וּבָנֶיהָם הִרְבִּיתָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר

habitatores *eorum facies ad* humiliâſti &,terram poſſederunt & ,filii venerunt Et .poſſidendũ ad *ingrediendũ ad*,eorũ patribus *dixiſti*

אָמַרְתָּ לַאֲבוֹתֵיהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת׃ וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם אֶת־יוֹשְׁבֵי
19 הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וַתִּתֵּנֵם בְּיָדָם וְאֶת־מַלְכֵיהֶם וְאֶת־עַמֵּי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנָם׃

.ſuã volũtatẽ ſecũdũ eis in *faciendum ad* ,terræ populos & ,eorũ reges & ,eorum manu in eos dediſti &,Chenahanæorum terræ

Verſio VULG. LAT.

Et vidiſti afflictionem patrum noſtrorum in Ægypto: cla- 9
morémq; eorũ audiſti ſuper Mare rubrũ. Et dediſti ſigna 10
atq; portenta in Pharaone, & in univerſis ſervis ejus, &
in omni populo terræ illi⁹: cognoviſti enim quia ſuper-
bè egerant cõtra eos: & feciſti tibi nomen, ſicut & in hac
die. Et mare diviſiſti ante eos, & tranſierunt p mediũ ma- 11
ris in ſicco: perſecutores autẽ eorũ projeciſti in profun-
dum, quaſi lapidem in aquas validas. Et in columna nubis 12
ductor eorũ fuiſti per diem, & in columna ignis p noctẽ,
ut appareret eis via, p quam ingrediebantur. Ad montẽ 13
quoq; Sinai deſcenditi, & locutus es cum eis de cœlo,
& dediſti eis judicia recta, & legem veritatis, ceremo-
nias, & præcepta bona: Et ſabbatum ſanctificatum tuũ 14
oſtendiſti eis, & mandata, & ceremonias, et legem præ-
cepiſti eis in manu Moyſi ſervi tui. Panem quoque de 15
cœlo dediſti eis in fame eorũ, et aquam de petra eduxi-
ſti eis ſitientibus, et dixiſti eis ut ingrederentur et poſſi-
derent terram, ſuper quam levâſti manũ tuã, ut traderes
eis. Ipſi verò et patres noſtri ſuperbè egerunt, et indu- 16
raverunt cervices ſuas, et non audierunt mandata tua.
Et noluerunt audire, et nõ ſũt recordati mirabiliũ tuorũ 17
quæ feceras eis. Et induraverunt cervices ſuas, et dede-
runt caput ut converterentur ad ſervitutem ſuam, quaſi
per contentionẽ. Tu autẽ Deus propiti⁹, clemens et mi-
ſericors, longanimis et multæ miſerationis, non derelin-
quiſti eos, Et quidẽ cùm feciſſent ſibi vitulũ cõflatilem, 18
et dixiſſent; Iſte eſt de⁹ tu⁹, qui eduxit te de Ægypto:
fecerúntq; blaſphemias magnas. Tu autẽ in miſericor- 19
diis tuis multis non dimiſiſti eos in deſerto: columna nu-
bis non receſſit ab eis p diem, ut duceret eos in viã, et co-
lumna ignis p noctẽ, ut oſtenderet eis iter per q ingre-
derentur. Et ſpiritũ tuũ bonum dediſti qui doceret eos, 20
et manna tuum non prohibuiſti ab ore eorum, et aquam
dediſti eis in ſiti. Quadraginta annis paviſti eos in de- 21
ſerto, nihilq; eis defuit: veſtimenta eorũ non inveteraverunt, et pedes eorũ non ſunt attriti. Et dediſti eis 22
regna, et populos, et partitus es eis ſortes: et poſſede-
runt terram Sehon, et terrã regis Heſebon, et terrã Og
regis Baſan. Et multiplicâſti filios eorũ ſicut ſtellas cœ- 23
li, et adduxiſti eos ad terrã, de qua dixeras patribus eo-
rum, ut ingrederentur et poſſiderent. Et venerunt filii, 24
et poſſederũt terrã, et humiliâſti corã eis habitatores ter-
ræ Chananæos, et dediſti eos in manu eorũ, et reges eorũ
et populos terræ, ut facerent eis ſicut placebat illis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam aſpiciens depreſſionem majorum no- 9
ſtrorum in Ægypto, audiſti clamorem eorum
prope mare Suph: Et edidiſti ſigna & prodi- 10
gia in Pharaonem & in omnẽ exercitũ ejus,
inque totum populũ terræ ipſius, quòd nõſſes
hos perfidè egiſſe contra populũ tuũ: et com-
parâſti tibi nomen, ut hodierno die. Et mare 11
fidiſti ante eos, tranſieruntq; per mare ſicco
pede; perſecutores autem eorũ demerſiſti in
profunda maris, quemadmodum demergitur
lapis in aquas immenſas. Præterea columnâ 12
nubis duxiſti eos interdiu; & columnâ ignis
noctu, ut illuſtrares eis viam in qua ambula-
rent. Deinde ſuper montem Sinai deſcendens 13
allocut⁹ es eos de cœlo, & dediſti eis judicia
recta, leges veritatis, & ſtatuta ac præcepta
optima. Sabbathũ ſanctũ tuũ notũ feciſti eis, 14
& præcepta, ſtatuta, ac leges, quas præcepiſti
eis per Moſen ſervum tuũ. Panẽ de cœlo de- 15
diſti ad famẽ eorũ, et aquas de petra dediſti
eis ad ſitim ipſorum: & dixiſti eis ut pro-
grederentur ac poſſiderent terram quam pa-
raverat manus tua ad dandum eis. Verũ ipſi 16
ac patres eorum perversè egerunt, cervicẽ ſuã
obdurârunt, non auſcultaverũt præcepta tua,
Renuerunt audire, neque recordati ſunt pro- 17
digiorũ tuorũ quæ pro eis edideras; ſed re-
verſum eſt cor eorũ ad facinora ſua peſſima:
Tu tamen Deus condonator, benignus ac mi-
ſericors, remot⁹ ab ira, deprecationi propin-
qu⁹, non dereliquiſti eos. Nam ipſi fecerunt 18
vitulum fuſilẽ, et dixerunt; Hic eſt deus tu⁹ O
Iſrael, qui te extraxit è terra Ægypti: deniq; 19
ingentia crimina perpetrârunt. Tu tamen ex
immenſa miſericordia tua nõ dereliquiſti eos
deſerto; ſed columna nubis non receſſit ab eis
interdiu, ut regeret eos per viam; & columna
ignis noctu, ut illuſtraret eis viam in qua am-
bularent. Spiritũ quoq; tuũ optimũ dediſti 20
eis ad docendũ eos: & manna non denegâſti
ori eorum, & aquas dediſti eis ad ſitim eorũ.
Et annis quadraginta nihil eis deeſſe paſſ⁹ es 21
in deſerto: veſtes eorum non ſunt detritæ, &
calcei eorum non ſunt lacerati. Et dediſti eis 22
regna gentium, & diſtribuiſti ea ipſis capita-
tim: poſſederunt enim terram Sihonis, terrã
regum Hesbonis, & terram Og regis Baſan.
Filios eorum multiplicâſti ſicut ſtellas cœli, 23
& introduxiſti eos in terram quam dixeras
patribus eorum ut ingrederentur eam & poſ-
ſiderent eam. Ingreſſi deinde filii, poſſede- 24
runt eã; profligatis ante eos habitatorib⁹ ter-
ræ Chananæorũ, traditiſque in man⁹ eorum
tam ipſis quàm regibus eorũ, & populis ter-
ræ illius, ut facerent eis pro voluntate ſua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θα-
10 λασσαν ἐρυθράν. Καὶ (λ) ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν
αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνευσαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐποίησας σε-
11 αυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ
τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ, (μ) καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βυθὸν, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι
12 ζοσθρῷ. Καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φω-
13 τίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ κατέβης, καὶ ἐλάλησας πρὸς
αὐτοὺς ἐξ οὐρανῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα (α) εὐθέα, καὶ νόμους ἀληθείας, προστάγματα, καὶ ἐντολὰς ἀ-
14 γαθάς. Καὶ τὸ Σάββατόν Σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνε-
15 τείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωυσῆ (ν) δούλου Σου. Καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς (ν) εἰς σιτοδοτίαν αὐ-
τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν· καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ-
16 σαι τὴν γῆν (ξ) ἐφ' ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά Σου, δοῦναι αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν
17 ὑπερηφάνευσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν Σου. Καὶ ἀνένδοξ
τῇ εἰσακοῦσαι, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων Σου ὧν ἐποίησας μετ' αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
τράχηλον (ο) αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ (σ) σὺ ὁ θεὸς ἐλεήμων καὶ
18 οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. Ἔτι γὲ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον
χωνευτὸν, καὶ εἶπαν, Οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου· καὶ ἐποίησαν ἐξουθενισμοὺς
19 μεγάλους. (π) Καὶ Σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς Σου τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὸν στύλον τοῦ
20 πυρὸς τὴν νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. Καὶ τὸ πνεῦμά Σου τὸ
ἀγαθὸν ἔδωκας Συνετίσαι αὐτούς· καὶ τὸ μάννα Σου οὐκ ἀφυστέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ
21 ἔδωκας (ρ) αὐτοῖς ἐν τῇ δίψει αὐτῶν. Καὶ (†) τεσσεράκοντα ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, (σ)
22 οὐχ ὑστέρησας αὐτοῖς οὐδέν· ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ (τ) πόδες αὐτῶν οὐ διερράγησαν. Καὶ
ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας, καὶ λαοὺς (υ) ἐμέρισας αὐτοῖς· καὶ (φ) ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηὼν βασι-
23 λέως Ἐσεβὼν, καὶ τὴν γῆν Ὼγ βασιλέως τῆς Βασάν. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέ-
24 ρας τοῦ οὐρανῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, Καὶ ἐκληρονόμησαν
αὐτήν. καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐ-
τοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρε-
σὸν ἐνώπιον αὐτῶν.

Et vidisti humiliationem patrum nostrorum in Ægypto: & clamorem 9
eorum audisti super mare rubrum: Et dedisti signa & prodigia in Æ- 10
gypto in Pharaonem, & in omnes pueros ejus, & in omnem populum
terræ ejus: quoniam novisti, quia superbè egerunt super eos: & (c) fe-
cisti tibi nomen, sicut dies hæc. Et mare scidisti coram eis: & transie- 11
runt in medio maris in sicco: & persequentes eos projecisti in profundum,
tanquam lapidem in aqua valida. Et in columna nubis deduxisti eos 12
die, & in columna ignis nocte ad illuminandam eis viam, in qua ibunt
in ea. Et super montem Sina descendisti, & locutus es ad eos de cœlo: & 13
dedisti eis judicia recta, & leges veritatis, præcepta, & mandata bona. Et 14
sabbatum tuum sanctum notificásti eis: mandata, & præcepta, & legem
mandásti eis in manu Moysi servi tui. Et panem de cœlo dedisti eis (d) in 15
cibum eorum: & aquam de petra protulisti eis in siti eorum. Et dixisti
eis ingredi ad hæreditandam terram, super quam extendisti manum tuam
ad dandam eis. Et ipsi, & patres nostri superbè egerunt, & induravе- 16
runt cervicem suam, & non audierunt mandata tua: Et abnuerunt ex- 17
audire, & non sunt recordati mirabilium tuorum, quæ fecisti cum eis. Et
induraverunt cervicem suam, & dederunt principium revertendi ad
servitutem suam in Ægypto. Et tu, (e) Deus, misericors, & miserator,
longanimis, & multùm misericors, & non dereliquisti eos. Adhuc au- 18
tem & fecerunt sibi vitulum fusilem, & dixerunt; Hi sunt dii, qui
eduxerunt nos de Ægypto. Et fecerunt irritationes magnas: Et tu in 19
miserationibus tuis multis non dereliquisti eos in deserto: columnam nu-
bis non declinásti ab eis die ad deducendum eos in via, & columnam
ignis nocte, ad illuminandam eis viam, in qua ibunt in ea. Et spiritum 20
tuum bonum dedisti ad instruendos eos. Et Manna tuum non prohibuisti
ab ore eorum, & aquam dedisti eis in siti eorum. Et quadraginta annis 21
cautrivisti eos in deserto: non (f) fecisti eis deesse quicquam: vestimen-
ta eorum non inveteraverunt, (g) & pedes eorum non sunt disrupti. Et 22
dedisti eis regna, & populos distribuisti eis. Et hæreditaverunt terram
Seon regis Esebon, & terram Og regis Basan. Et filios eorum multipli- 23
cásti tanquam astra cæli, & introduxisti eos in terram, quam dixisti pa-
tribus (b) eorum: Et hæreditárunt eam. Et extrivisti coram eis habi- 24
tantes terram Chananæorum, & dedisti illos in manus ipsorum, & reges
illorum, et populos terræ, ad faciendum eis, sicut placitum coram ipsis.

MS.A. (λ) ἔδωκας Σημεῖα ἐν Αἰγύπτῳ (μ) καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς (ω) εὐθέα, (ν) εἰς Σιτοδίαν αὐτῶν (ξ) εἰς ἣν (ο) ἑαυτῶν, (σ) σὺ θεὸς (π) Καὶ Σὺ οἰκτιρμοῖς σε τοῖς μεγάλοις οὐκ (ρ) αὐτοῖς τῷ δείψει (†) τεσσεράκοντα (σ) οὐχ ὑστέρησε· εἱμάτια αὐτῶ (τ) ὑποδήματα (υ) διεμέρισας αὐτοῖς· (φ) ἐκληρονόμησε γῆν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 وَنَظَرْتَ إِلَى شَقَاءِ آبَائِنَا بِمِصْرَ * وَصُرَاخَهُمْ سَمِعْتَ عَلَى بَحْرِ ٱلْقُلْزُمِ * وَجَعَلْتَ آيَاتٍ وَبَرَاهِينَ
10 بِفِرْعَوْنَ وَبِجَمِيعِ عَبِيدِهِ * وَفِي كُلِّ شَعْبِ أَرْضِهِ * إِنَّكَ عَرَفْتَ أَنَّهُمْ أَفْكَرُوا عَلَيْهِمْ * وَصَنَعْتَ
لَهُمْ ٱسْمًا جَلِيلًا مِثْلَ ٱلْيَوْمِ * وَٱلْبَحْرَ شَقَقْتَ بَيْنَ يَدَيْهِمْ * وَجَازُوا فِي ٱلْبَحْرِ فِي ٱلْيَبَسِ * وَأَعْدَاؤُهُمْ
11 أَلْقَيْتَ مِثْلَ ٱلْحِجَارَةِ فِي مَاءٍ قَوِيٍّ * وَبِعَمُودٍ مِنَ ٱلْغَمَامِ نَهَارًا * وَبِعَمُودٍ مِنْ نَارٍ لَيْلًا لِأَنَارَ
12 ٱلطَّرِيقَ لَهُمُ ٱلَّذِي يَسِيرُونَ فِيهَا * * وَعَلَى جَبَلِ طُورِ سِينَا نَجَلَّيْتَ تُخَاطِبُهُمْ مِنَ
13 14 ٱلسَّمَاءِ * وَأَعْطَيْتَهُمْ أَحْكَامًا مُسْتَقِيمَةً * وَشَرَائِعَ حَقٍّ * وَرُسُومًا وَوَصَايَا جَيِّدَةً * وَطَعَامًا مِنَ ٱلسَّمَاءِ
15 أَعْطَيْتَهُمْ لِجُوعِهِمْ * وَمَاءً مِنَ ٱلصَّخْرِ أَجْرَيْتَ لَهُمْ لِعَطَشِهِمْ * وَقُلْتَ لَهُمْ أَنْ يَرِثُوا كُلَّ
16 17 ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَقْسَمْتَ لِإِعْطَائِهِمْ * وَلَكِنْ صَعَبُوا قُدَّامَهُمْ * وَلَمْ يَسْمَعُوا فَرَائِضَكَ * وَأَبَوُا ٱلْقَوْلَ *
وَلَمْ يَذْكُرُوا عَجَائِبَكَ ٱلَّذِي صَنَعْتَ مَعَهُمْ * وَصَعَبُوا قُدَّامَهُمْ * وَجَعَلُوا رَئِيسًا لِلرُّجُوعِ
لِخِدْمَتِهِمْ بِعِصْيَانِهِمْ * وَأَنْتَ إِلَهُ ٱلصَّفْحِ حَنُونًا رَحُومًا وَمَهُولًا وَكَثِيرَ ٱلْفَضْلِ * وَلَمْ تَتْرُكْهُمْ
18 * أَيْضًا عِنْدَ مَا عَمِلُوا لَهُمْ عِجْلًا صُبَّ وَقَالُوا * هٰذَا صُنُونُ إِلٰهِكَ ٱلَّذِي أَصْعَدَكَ مِنْ
19 أَرْضِ مِصْرَ * وَأَنْتَ بِرَحْمَتِكَ ٱلْكُبْرَى لَمْ تَتْرُكْهُمْ * وَعَمُودُ ٱلْغَمَامِ لَمْ يَزُلْ عَنْهُمْ بِٱلنَّهَارِ
لِيُسَيِّرَهُمْ فِي ٱلطَّرِيقِ * وَعَمُودُ ٱلنَّارِ بِٱللَّيْلِ * وَجَبَرُوتَكَ ٱلْخَيْلَ ٱلْعَظِيمَ أَعْطَيْتَ لِأَسْيَادِهِمْ *
20 وَمُنْكَ لَمْ يَسْمَعُوا * وَأَرْبَعِينَ سَنَةً كُنْتَ مَعَهُمْ فِي ٱلْبَرِيَّةِ * وَلَمْ يُعْوِزْهُمْ شَيْءٌ * ثِيَابُهُمْ لَمْ
21 تَبْلَ مِنْ عَلَيْهِمْ * وَأَرْجُلُهُمْ لَمْ تَحْفَ * وَأَعْطَيْتَهُمْ أَرَضِينَ وَمَمَالِكَ وَشُعُوبًا * وَقَسَمْتَهُمْ وَوَرِثُوا
22 ٱلْأَرْضَ * أَرْضَ سِيحُونَ * وَأَرْضَ مَلِكِ حَشْبُونَ * وَأَرْضَ عُوجٍ مَلِكِ ٱلْبَاشَانِ * وَكَثَّرْتَ
23 بَنِيهِمْ مِثْلَ كَوَاكِبِ ٱلسَّمَاءِ * وَأَدْخَلْتَهُمُ ٱلْأَرْضَ ٱلَّذِي قُلْتَ لِآبَائِهِمْ أَجْعَلُهَا لَكُمْ إِرْثًا
24 * وَدَخَلُوا ٱلْبَنُونَ وَوَرِثُوا ٱلْأَرْضَ * وَخَضَعْتَ بَيْنَ يَدَيْهِمْ سُكَّانَ أَرْضِ ٱلْكَنْعَانِيِّينَ * وَسَلَّمْتَهُمْ
بِأَيْدِيهِمْ * مُلُوكَهُمْ وَفَعَلُوا فِيهِمْ بِرِضَاهُمْ *

Et respexisti miseriam majorum nostro- 9
rum in Ægypto, & clamorem eorum
audisti secus mare rubrum: Et feci- 10
sti signa & portenta in Pharaonem,
& in omnes servos ejus, & in totum
populum terræ ipsius, quippe qui nove-
ras hos superbiv sse in illos: & fecisti
eis nomen celebre, ut hodie. Et mare 11
scidisti coram eis, & mare pertransie-
runt in sicco: inimici autem eorum pro-
jecti fuerunt sicut lapides in aquam va-
lidam. Et columnâ nubium interdiu, 12
& columnâ igneâ nocte duxisti eos, ad
illuminandum eis viam per quam ambu-
larent. Super montem Tur- 13
finai appatuisti loquens cum eis de cœ- 14
lo: & dedisti eis judicia recta, leges
veras, & statuta atque præcepta opti-
ma. Escam de cœlo dedisti eis in fa- 15
mi eorum, & aquam de petra effluere
fecisti eis in siti eorum: & dixisti eis
te traditurum eis possidendam totam ter-
ram quam eis daturum juraveras. At 16
verò induráverunt cervicem suam, nec au-
dierunt statuta tua: Respuerunt sermo- 17
nem, nec recordati sunt miraculorum
tuorum quæ ediderας erga eos: & ob-
durantes cervicem suam, constituerunt
principem ut redirent ad servitutem su-
am, in rebellione sua. Tu verò Deus
indulgentiæ, Benignus, Clemens, Patiens,
et summè beneficus, non deseruisti eos.
Etiam quando fecerunt sibi vitulum fu- 18
silem, et dixerunt; Hæc est imago Dei
tui qui te extraxit è terra Ægypti;
Attamen tu ex misericordia tua ma- 19
gna non deseruisti eos: & columna
nubium non recessit ab eis interdiu, ut
deduceret eos per viam: et co-
lumna ignis noctu. Potentiam quoque 20
tuam vobur illud magnum dedisti ad
dirigendum eos; tibi tamen non auscul-
taverunt. Quadraginta annis fuisti 21
cum eis in deserto, nihilque d fuit eis:
vestimenta eorum non sunt deverita, et
pedes eorum non sunt nudati. Dedi- 22
sti eis terram, regna, populosque: di-
visisti eos, et possederunt terram, ter-
ram Sihonis, terram regis Hesbonis, et
terram Og regis Bathniæ. Multiplicá- 23
sti filios eorum sicut stellas cœli, et in-
troduxisti eos in terram de qua dixe-
ras patribus eorum, Faciam illam vo-
bis hæreditatem. Et ingressi filii posse 24
derunt terram, et subjecisti ante eos ha-
bitatores terræ Chananæorum, et tra-
didisti hos in manus eorum: dominati
sunt eorum, et fecerunt eis pro volun-
tate sua.

נחמיה : ט

, oliveta & , vineas , excisas cisternas , bono omni plenas domos possederunt & ,pinguem humum &,munitas urbes ceperunt Et
25 וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצוּרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה וַיִּרְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים
.magna tua bonitate in sunt delitiati & , sunt saturati & , sunt impinguati & , comederunt Et .multitudine in cibi lignum &
וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׁמְנוּ וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל :
testificabantur qui ,occiderunt tuos prophetas & ,suum corpus post tuā legem projecerunt & , te in rebellaverunt & irritaverūt Et
26 וַיַּמְרוּ וַיִּמְרְדוּ בָּךְ וַיַּשְׁלִכוּ אֶת־תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גֵוָם וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ אֲשֶׁר־הֵעִידוּ
.eos afflixerunt &,suorum angustiatorum manum in eos dedisti Et .magnas detestationes fecerunt & : te ad eos convertendū ad eis in
בָם לְהָשִׁיבֵם אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדוֹלוֹת : וַתִּתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ לָהֶם
27 , servatores eis dedisti multas tuas miserationes secundū &,audisti cœlis de tu & ,te ad clamaverūt suæ angustiæ tempore in Et
וּבְעֵת צָרָתָם יִצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וְכִרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּתֵּן לָהֶם מוֹשִׁעִים
eos dereliquisti & : tuas facies ad malum faciendum ad sunt reversū eis esse requiem secundum Et .suorū hostium manu de eos servaverūt &
וַיוֹשִׁיעוּם מִיַּד צָרֵיהֶם : וּכְנוֹחַ לָהֶם יָשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְפָנֶיךָ וַתַּעַזְבֵם
28 eos eruisti &,exaudisti cœlis de tu & ,te clamaverunt & ,sunt conversi Et .eos in sunt dominati &,suorum inimicorum manu in
בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם וַיִּרְדּוּ בָהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיִּזְעֲקוּ וְאַתָּה מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וַתַּצִּילֵם
non &,egerunt superbè ipsi &,tuam legem ad eos convertendum ad eos in es contestatus Et .temporibꝰ multis tuas miserationes secundū
כְּרַחֲמֶיךָ רַבּוֹת עִתִּים : וַתָּעֵד בָּהֶם לַהֲשִׁיבֵם אֶל־תּוֹרָתֶךָ וְהֵמָּה הֵזִידוּ וְלֹא
, retractantem humerū dederunt & : eis in vivet & ,homo faciet quæ ; eis in peccaverunt tuis judiciis in & ,tua præcepta ad audierunt
שָׁמְעוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ חָטְאוּ־בָם אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה אָדָם וְחָיָה בָהֶם וַיִּתְּנוּ כֶתֶף סוֹרֶרֶת
manu in tuo spiritu in eos in es cōtestatus & ,multos annos eos super protraxisti Et .audierunt non & , induraverunt suam cervicem &
וְעָרְפָּם הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמְעוּ : וַתְּמַשֵּׁךְ עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת וְתָעֵד בָּם בְּרוּחֲךָ בְּיַד־
30 non multis tuis miserationibus in Et .terrarum populorum manum in eos tradidisti & : auscultaverunt non & ,tuorum prophetarum
נְבִיאֶיךָ וְלֹא הַאֲזִינוּ וַתִּתְּנֵם בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת : וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא־
, fortis magne Deus ,noster Deus nunc Et .tu misericors & , gratiosus Deus quia : eos dereliquisti non & ,cōsumptionē eos fecisti
עָשִׂיתָם כָּלָה וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֵל־חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה : וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
, nostros reges , nos invenit qui lassatio omnis tuæ facies ad diminuatur ne , misericordiā & , pactum custodiens ,terribilis &
וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד אַל־יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֶת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר־מְצָאַתְנוּ לְמַלְכֵינוּ
diem ad usque Assur regum diebus à,tuū populū omnē &,nostros patres &,nostros prophetas &,nostros sacerdotes &,nostros principes
לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבוֹתֵינוּ וּלְכָל־עַמֶּךָ מִימֵי מַלְכֵי אַשּׁוּר עַד הַיּוֹם
,nostri principes,nostri reges Et .egimus impiè nos & ,fecisti veritatē quia ,nos super veniente omni super justus tu Et .hanc
33 הַזֶּה : וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ כִּי־אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ : וְאֶת־מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ
34 .eos in es testificatus quæ tuis testimoniis &,tua præcepta ad attenderūt nō & :tuā legē fecerūt non,nostri patres &,nostri sacerdotes
כֹּהֲנֵינוּ וַאֲבוֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ תוֹרָתֶךָ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ וְלֵעֻדוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הַעֵדְתָּ בָּהֶם :
non,eorū facies ad tradideras quam pingui & , lata terra in & , eis dedisti quam,multa tua bonitate in &,suo regno in ipsi Et
35 וְהֵם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרָב אֲשֶׁר נָתַתָּה לָהֶם וּבָאָרֶץ הָרְחָבָה וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִפְנֵיהֶם לֹא
dedisti quam , terra & , servi hodie nos Ecce .malis suis adinventionibus ab sunt conversi non & : tibi servierunt
עָבָדוּךָ וְלֹא־שָׁבוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם הָרָעִים : הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתָּ
36 .ea super servi nos ecce ,ejus bonitatem & ,ejus fructum comedendum ad ,nostris patribus
לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל אֶת־פִּרְיָהּ וְאֶת־טוּבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים עָלֶיהָ :

Versio VULG. LAT.

Ceperunt itaq; urbes munitas,& humū pinguē,& possederunt domos plenas cunctis bonis;cisternas ab aliis fabricatas, vineas,& oliveta, & ligna pomifera multa, & comederunt,& saturati sunt,& impinguati sunt,& abundaverunt deliciis in bonitate tua magna. Provocaverunt 26
autem te ad iracundiam,& recesserunt à te,& projecerūt legem tuam post terga sua: & prophetas tuos occiderūt, qui contestabantur eos ut reverterentur ad te:fecerúntq; blasphemias grandes. Et dedisti eos in manu hostiū suo- 27
rum, & afflixerunt eos. Et in tempore tribulationis suæ clamaverunt ad te, & tu de cœlo audîsti, & secundùm miserationes tuas multas dedisti eis salvatores,qui salvarent eos de manu hostium suorum. Cúmq; requievissent, 28
reversi sunt ut facerent malum in conspectu tuo: & dereliquisti eos in manu inimicorum. suorum, & possederunt eos. Conversíq; sunt, & clamaverunt ad te : tu autem de cœlo exaudîsti,& liberâsti eos in misericordiis tuis,multis temporibus. Et contestatus es eos ut reverte- 29
rentur ad Legem tuā. Ipsi verò superbè egerunt, & non audierunt mandata tua, & in judiciis tuis peccaverunt, quæ faciet homo,& vivet in eis:& dederunt humerū recedentem,& cervicē suā induraverunt,nec audierunt. Et 30
protraxisti super eos annos multos,et contestatꝰ es eos in spiritu tuo per manum prophetarū tuorum:& non audierunt,& tradidisti eos in manu populorum terrarum. In 31
misericordiis autē tuis plurimis nō fecisti eos in consumptionem, nec dereliquisti eos :quoniam Deus miserationum,et clemens es tu. Nunc itaq;,Deus noster magne,fortis, & terribilis, custodiens pactū & misericordiam, ne 32
avertas'à facie tua omnem laborē,qui invenit nos,reges nostros, & principes nostros, et sacerdotes nostros, et prophetas nostros,et patres nostros,et omnem populum tuū,à diebus regis Assur usq; in diem hanc. Et tu justus 33
es in omnibus,quæ venerunt super nos: qui veritatē fecisti,nos autem impiè egimus. Reges nostri,principes no- 34
stri,sacerdotes nostri,& patres nostri,non fecerunt legem tuam,et non attenderunt mandata tua, et testimonia tua quæ testificatus es in eis. Et ipsi in regnis suis,et in boni- 35
tate tua multa,quam dederas eis, et in terra latissima et pingui,quam tradideras in conspectu eorum, non servierunt tibi,nec reversi sunt à studiis suis pessimis. Ecce nos- 36
ipsi hodiè servi sumus ; et terra, quam dedisti patribus nostris ut comederent panem ejus, et quæ bona sunt ejus; et nosipsi servi sumus in ea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Itaque ceperunt civitates munitas,solum pin- 25
gue, domos bonis omnibus refertas, cisternas effossas, vineas,oliveta, arbores, cibósque multigenos : & comederunt, & saturati sunt, pinguefacti et oblectati sunt ingenti bono tuo. Sed aversi fefellerunt te, & abjecerunt legem 26
tuam extra mentem suam, & prophetas tuos occiderunt eò quòd dicerent eis ut reverterentur ad te, denique mala gravissima perpetraverunt: Quapropter tradidisti eos in ma- 27
num hostium eorum, & afflixerunt eos. At tamen tempore calamitatis te deprecantes exaudiebas eos de cœlo, secundùm miserationes tuas plurimas : & constituebas eis servatorem qui servabat eos de manu opprimentium eos. At statim atque relaxationem tribue- 28
bas eis,revertebantur ad agendum quod perosum tibi est : ideóque destituebas eos in manu hostium eorum, qui deprimebant eos. Rursùs autem orantes coram te, tu exaudiebas eos de cœlo, sempérque liberabas eos secundùm abundantiam miserationum tuarum. Con- 29
testabaris quidem eos ut reduceres eos ad legem tuam,sed ipsi perfidè agebant, præceptis tuis non obtemperabant,& in illa judicia tua peccabant, per quæ homo vivit, si fecerit ea: faciebant sibi humerum refractarium, & cervicem suam obdurabant, nec auscultabant. Cúmque prædicâsses eis multis annis, eos- 30
que contestatus esses per spiritum tuum internuntiis prophetis tuis, nec aurē præbuissent; tandem tradidisti eos in manum gentium provinciarum : Sed propter miserationes tuas 31
plurimas non perdidisti eos, neque dereliquisti ; quia Deus es clemens ac benignus. Jam 32
Deus noster,Deus maxime,Fortissime, & Reverende, servans juramentum & veritatem ; ne te lateat tanta calamitas,quæ nobis, regibus, principibus, sacerdotibus, prophetis,& patribus nostris, toti denique populo contigit indè à diebus regis Assur ad hunc usque diem; Licèt tu sis justus in iis omnibus quæ 33
contigerunt nobis : nam justè quidem tu fecisti, quum nos perversè egerimus, Et reges, 34
principes, sacerdotes, patréfque nostri non perfecerint legem tuam, neque auscultaverint præceptis & testimoniis tuis quibus contestatus es eos: Sed renuntiaverint regno 35
tuo & magnæ fœlicitati tuæ quam eis dederas in terra optima & pinguissima quam donaveras eis ; te non coluerint, neque se retraxerint ab operibus suis pessimis. Hac de cau- 36
sa nos hodie servi sumus;et in ipsa terra quam dedisti majoribus nostris ut fruerentur fructu & affluentiâ ipsius, ecce nos more servorum operamur in ea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ κατελάβοσαν πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος. καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐνεπλήσθησαν
26 καὶ ἐλιπάνθησαν, καὶ (χ) ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. Καὶ ἠλλάξαν, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν· καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, (ψ) οἳ
27 διεμαρτύροντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς σέ· καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους. Καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτοὺς, καὶ ἔθλιψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐ-
28 τῶν, καὶ σὺ ἐξ (ω) οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς (α) σωτῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. Καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου· καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ
29 πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σὲ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς, Καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ὀπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου καὶ (β) κρίμασί σου ἡμάρτοσαν, ἃ ποιήσας ἄνθρωπος (γ) ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκαν
30 νῶτον ἀπειθοῦντα, καὶ τράχηλον (δ) αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. Καὶ (ε) ἐλιμπάνου ἐπ' αὐτοὺς ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο, καὶ
31 ἔδωκας αὐτὸς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐποίησας (ε) αὐ-
32 τὸς εἰς συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτὸς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων. Καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς (ζ) καὶ ὁ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός σου, μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχον-
33 τας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέων Ἀσσὼρ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ σὺ (η) δίκαιος ὅτι πᾶσι τοῖς
34 ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀληθείαν ἐποίησας. καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν, Καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐ προσέχον
35 τῶν ἐντολῶν σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ πολλῇ ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ (θ) ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ ᾗ ἔδωκας ἐνώπι-
36 ον αὐτῶν, οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν (ι) ἀπὸ ὁπτημάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. (κ) Ἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον ἐσμὲν δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν (λ) καρπὸν αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆ, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐπ' αὐτῆ,

Et ceperunt civitates (i) excelsas, & hæreditárunt domos plenas omnium bonorum, cisternas excisas, vineas, & oliveta, & omne lignum esui aptum in multitudine. Et comederunt, & repleti sunt, & impinguati sunt, & deliciati sunt in bonitate tua magna. Et mutaverunt & recesserunt à te, & projecerunt legem tuam post corpus suum. Et prophetas tuos occiderunt, qui contestabantur in eis, ut reverterent ipsi ad te. Et fecerunt irritationes magnas: Et dedisti eos in manu tribulantium eos: & tribulaverunt eos. Et clamaverunt ad te in tempore tribulationis suæ: et tu de cœlo tuo audîsti, & in miserationibus tuis magnis dedisti eis salvatores: & salvâsti eos de manu tribulantium eos. Et ut requieverunt, reverterunt facere malum in conspectu tuo: & deliquisti eos in manus inimicorum eorum: & dominati sunt in eis. Et rursus exclamaverunt ad te: & tu de cœlo exaudîsti, & eruisti eos in miserationibus tuis (k) multis: Et contestatus es eis, ut ipsi reverterentur in legem tuam. (l) Et non audierunt, sed in mandatis tuis & judiciis tuis peccaverunt, quæ faciens ea homo vivet in eis. Et dederunt dorsum rebelle, & cervicem suam induraverunt: & non audierunt. (m) Et protraxisti super eos, annos multos, & contestatus es eis in spiritu tuo in manu prophetarum tuorum: & non perceperunt auribus: & dedisti eos in manu populorum terræ. Et tu in miserationibus tuis multis non fecisti eos in consummationem, & non deliquisti eos, quoniam fortis es, & misericors, & miserator. Et nunc, Deus noster fortis, magnus, validus, & terribilis, custodiens testamentum tuum, & misericordiam tuam; ne paucus sit coram te omnis labor, qui invenit nos; & reges nostros, & principes nostros, & sacerdotes nostros, & prophetas nostros, & patres nostros, & in omni populo tuo à diebus regum Assur, & usque ad diem hanc. Et tu justus in omnibus, quæ veniunt super nos: quoniam veritatem fecisti. Et nos peccavimus, Et reges nostri, & principes nostri, & sacerdotes nostri, & patres nostri non fecerunt legem tuam; & non attenderunt (n) mandata tua, & testimonia tua, quæ contestatus es eis. Et ipsi in regno tuo, & in bonitate tua multa, quam dedisti eis, & in terra lata, & pingui, quam dedisti coram eis, non servierunt tibi, & non averterunt se à studiis suis malis. Ecce hodiè sumus servi, & terra, quam dedisti patribus nostris ad comedendum fructum ejus, & bona ejus, ecce sumus servi super eam,

25 27
26 28
27 29
28 30
29 31
30 32
31 33
32 34
33 35
34 36
35
36

MS. A. (χ) ἐνετρύφησαν (ψ) οἳ διεμαρτυρόντο (ω) οὐρανοῦ ἤκουσας, (α) Σωτηρίας, (β) τοῖς κρίμασιν (γ) ζήσεται· καὶ ἔδωκαν (δ) ἑαυτῶν (ε) ἤλκυσας (ε) αὐτὸς Σωτήλειαν, (ζ) καὶ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ (η) δίκαιος εἶ ὅτι (θ) ἐν τῇ γῇ πλατείᾳ (ι) ἀπὸ ὁπτημάτων ἧς (κ) Ἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, (λ) καρπὸν αὐτῆς * τοῖς βασιλεῦσιν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 وَمَلَكُوا أَرْضًا حَصِينَةً وَمُدُنًا مَنِيعَةً وَأَرْضًا سَمِينَةً * وَوَرِثُوا مَنَازِلَ مَمْلُوءَةً مِنَ ٱلْخَيْرِ
26 وَبُجُرًا مُطْعَمَةً * وَأَكَلُوا وَشَبِعُوا وَتَلَذَّذُوا بِخَيْرِكَ ٱلْعَظِيمِ * وَبَعْدَ ذٰلِكَ عَصَوْا وَٱلْتَوَوْا
سَرِيعًا وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ * وَأَنْبِيَاءَكَ قَتَلُوا ٱلَّذِينَ أَجْهَدُوا بِهِمْ لِيَرُدُّوهُمْ إِلَيْكَ * وَعَمِلُوا
27 رَوَضَاتٍ كِبَارًا * وَسَلَّمْتَهُمْ بِيَدِ مُضَايِقِيهِمْ وَضَايَقُوهُمْ * وَفِي وَقْتِ شِدَّتِهِمْ صَرَخُوا إِلَيْكَ
28 وَسَمِعْتَ مِنَ ٱلسَّمَاءِ * وَأَقَمْتَ لَهُمْ مُخَلِّصِينَ وَخَلَّصُوهُمْ مِنْ أَيْدِي مُضَايِقِيهِمْ * وَلَمَّا فَرَجَتْ
عَنْهُمُ ٱنْقَلَبُوا وَصَنَعُوا ٱلشَّيْءَ قُدَّامَكَ * فَخَلَّيْتَهُمْ فِي أَيْدِي أَعْدَائِهِمْ وَٱسْتَعْبَدُوهُمْ * وَرَجَعُوا
وَصَلَّوْا أَمَامَكَ وَأَنْتَ ٱسْتَجَبْتَ لَهُمْ * وَسَمِعْتَهُمْ مِنَ ٱلسَّمَاءِ وَخَلَّصْتَهُمْ فِي كُلِّ زَمَانٍ لِكَيْ
رَحْمَتِكَ * وَأَشْهَدْتَ عَلَيْهِمْ لِكَيْ يَرْجِعُوا وَيَحْفَظُوا نَامُوسَكَ * وَهُمْ أَبَوْا وَلَمْ يَسْمَعُوا وَصَايَاكَ
29 وَأَحْكَامَكَ * وَأَخْطَأُوا بِهِمْ * هُوَلَّايِ ٱلَّذِينَ إِنْ حَفِظَهُمُ ٱلْإِنْسَانُ يَحْيَا بِهِمْ * وَوَهَبُوا لَهُمْ أَعْنَاقَهُمْ
عَلِيظَةً وَرِقَابًا عُصَاةً وَلَمْ يَسْمَعُوا * وَكَرَرْتَ لَهُمْ سِنِينَ كَثِيرَةً وَلَمْ يُطِيعُوا * وَشَهِدْتَ عَلَيْهِمْ
30 بِرُوحِكَ مِنْ قِبَلِ أَنْبِيَائِكَ وَلَمْ يَسْمَعُوا * وَأَسْلَمْتَهُمْ فِي أَيْدِي ٱلشُّعُوبِ ٱلْغَرِيبَةِ * وَمِنْ أَجْلِ
31 رَحْمَتِكَ ٱلْكَثِيرَةِ لَمْ تُهْلِكْهُمْ وَلَمْ تَتْرُكْهُمْ * مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ٱلْإِلٰهُ رَحُومٌ وَرَؤُوفٌ * وَمِنَ
32 ٱلْآنَ يَا إِلٰهَنَا ٱلْإِلٰهُ ٱلْعَظِيمُ ٱلْجَبَّارُ ٱلْمَخُوفُ * حَافِظُ ٱلْإِيمَانِ وَٱلصِّدْقِ * لَا تَحْقِرْ عَنْكَ جَمِيعَ
ٱلضِّيقَةِ ٱلَّتِي أَتَتْ عَلَيْنَا * وَعَلَى مُلُوكِنَا وَعُظَمَائِنَا * وَأَحْبَارِنَا وَآبَائِنَا * وَعَلَى جَمِيعِ ٱلشَّعْبِ
33 مِنْ أَيَّامِ مُلُوكِ ٱلْمُوصِلِ إِلَى يَوْمِنَا هٰذَا * وَأَنْتَ يَا رَبُّ عَدْلٌ فِي كُلِّ مَا جَاءَ عَلَيْنَا *
34 لِأَنَّكَ أَنْتَ حَقٌّ وَنَحْنُ أَثِمْنَا * وَمُلُوكُنَا وَعُظَمَاؤُنَا وَآبَاؤُنَا * وَلَمْ يَسْمَعُ نَامُوسَكَ * وَلَمْ يُطِيعُوا
35 وَصَايَاكَ وَشَهَادَاتِكَ ٱلَّتِي شَهِدْتَ فِيهِمْ * وَكَفَرُوا بِمُلْكِكَ وَبِصَلَاحِكَ ٱلْعَظِيمِ *
ٱلَّذِي أَعْطَيْتَهُمُ ٱلْأَرْضَ ٱلصَّالِحَةَ ٱلسَّمِينَةَ وَلَمْ يَعْبُدُوكَ وَلَا ٱنْقَلَبُوا مِنْ أَعْمَالِهِمُ ٱلشِّرِّيرَةِ
36 * مِنْ أَجْلِ هٰذَا نَحْنُ ٱلْيَوْمَ عَبِيدٌ * وَٱلْأَرْضُ ٱلَّتِي أَعْطَيْتَ لِآبَائِنَا أَنْ يَأْكُلُوا خَيْرَاتِهَا *
هُوَذَا نَحْنُ كَالْعَبِيدِ نَفْلَحُهَا *

Obtinuerunt terram fortem, urbes munitas, & solum pingue; & possederunt habitationes plenas bonis, & arbores cibum proferentes: comederunt, & saturati ac delectati sunt bono tuo magno. Verùm postea rebellantes projecerunt legem tuam post terga sua, & prophetas tuos occiderunt qui studebant eos ad te reducere, & commiserunt abominationes magnas. unde tradidisti eos in manum opprimentium eos, & oppressérunt eos. Sed iis tempore calamitatis ad te clamantibus, audîsti de cœlo, & constituisti eis vindices qui asseruerunt eos è manibus opprimentium eos. At ubi recreâsti eos, conversi sunt, & turpitudinem coram te fecerunt: quapropter reliquisti eos in manibus inimicorum eorum, qui servitute pressérunt eos. Tum reversi oraverunt coram te, & tu exaudîsti eos; & audiens eos de cœlo, salvâsti eos omni tempore ob multitudinem misericordiæ tuæ. Contestatus es eos ut reverterentur & custodirent legem tuam, sed ipsi iniquè se gessérunt, non audierunt præcepta & judicia tua; imò peccavérunt in ea, ea inquam quæ si custodiat homo, per ipsa vivit: & colla sua reddidérunt sibi crassa, cervicesque rebelles, & non audierunt. Prædicâsti eis annis multis, at non obtemperavérunt: & contestatus es eos spiritu tuo per prophetas tuos, at non audierunt: ideo tradidisti eos in manus gentium exterarum: Attamen propter misericordiam tuam multam non perdidisti eos neq; dereliquisti; quòd sis Deus misericors & clemens. Nunc itaque O Deus noster, Deus maxime, Potens, ac Terribilis, servans fidem ac veritatem; nequaquam te latet omnis tribulatio quæ venit super nos, & super reges, magnates, pontifices, & patres nostros, super universum populum, à diebus regis Assyriæ ad hunc usque diem nostrum. Tu autem O Domine, justus es in omnibus quæ nobis evenérunt: tu enim verus es, sed nos peccavimus, Et reges, magnates, patresq; nostri; & non audivimus legem tuam, neque obedivimus præceptis & contestationibus tuis quibus contestatus es eos. Sed denegavérunt regnum tuum & bonitatem tuam magnam; qui quum dederis eis terram bonam & pinguem, tamen non servierunt tibi, neque averterunt se ab operibus suis malis. Propterea nos hodie servi sumus; et terram illam, quam dedisti majoribus nostris, ut comederent ejus bona, ecce nos ut servi aramus.

25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

נחמיה : י

nostris junctis *in* & ,*dominantes* nostris corporibus *super* & ,*nostris peccatis in* nos super *dedisti* quos regibus multus ej⁹ *provent*⁹ Et

37 וּתְבוּאָתָהּ מַרְבָּה לַמֹּלְכִים אֲשֶׁר־נָתַתָּה עָלֵינוּ בְּחַטֹּאותֵינוּ וְעַל־גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים וּבִבְהֶמְתֵּנוּ

super & :*scribentes* & ,*fidelitatem excidentes* nos hoc toto *in* Et *nos* magna tribulatione in &,*suâ* voluntatẽ *secundũ*

38 כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה גְדֹלָה אֲנַחְנוּ : וּבְכָל־זֹאת אֲנַחְנוּ כֹּרְתִים אָמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל

.nostri *sacerdotes* ,nostri Levitæ,nostri principes *signato*

הַחְתּוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ : CAP. X. י

,Amariah ,Paschur .Irmeiah ,Hazariah ,Seraiah .Sidchijah &,Chachaliah filius Tirsatha Nechemiah *signatos* super Et

1 2 וְעַל הַחְתּוּמִים נְחֶמְיָה הַתִּרְשָׁתָא בֶּן־חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה : 3 שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה :

, Abijah ,Mesullam .Baruch ,Ghinnethon ,Daniel .Hobadiah ,Meremoth ,Charim .Malluch ,Sebaniah ,Chattus .Malchijah

4 5 6 7 פַּשְׁחוּר אֲמַרְיָה : מַלְכִּיָּה : 8 חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה מַלּוּךְ : חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה : 9 דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ : מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה

Chenadad filiis de Binnui : Azaniah filius Jesuah & ,Levitæ Et .sacerdotes Isti .Semaiah ,Bilghai ,Mahaziah .Mijamin

10 11 מִיָּמִן : מַעַזְיָה בִלְגַּי שְׁמַעְיָה אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים : 12 וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ בֶּן־עַזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֻדַד

, Zacchur .Chasabiah , Rechob , Micha .Chanan , Pelaiah , Chelitha , Hodijah , Sebaniah ; eorum fratres Et .Chadmiel

13 14 15 16 17 18 קַדְמִיאֵל : וְאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן : מִיכָא רְחוֹב חַשַּׁבְיָה : זַכּוּר

, Bunni .Bani , Zatthu ,Helam ,Moab Pachath ,Parhos ,populi Capita .Beninu ,Bani ,Hodijah .Sebaniah ,Serebiah

19 20 21 שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה : הוֹדִיָּה בָּנִי בִנֵּינוּ : רָאשֵׁי הָעָם פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם וְחוּא בָּנִי :

.Besai , Chasum , Hodijah .Hazzur , Chizchijah , Ather. .Hadin , Bigvai , Adonijah .Bebai , Hazghad

22 23 24 25 26 27 בָּנִי : אֲדֹנִיָּה בִּגְוַי עָדִין : אָטֵר חִזְקִיָּה עַזּוּר : הוֹדִיָּה חָשֻׁם בְּצַי :

.Hanaiah ,Chanan ,Pelathiah .Jadduah ,Sadoc ,Mesezabel .Chezir ,Mesullam ,Magpihas .Nebai ,Hanathoth ,Chariph

28 29 30 31 חָרִיף עֲנָתוֹת נֹבָי : מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר : מְשֵׁיזַבְאֵל צָדוֹק יַדּוּעַ : פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה :

.Hanan , Chanan , Achijah Et .Mahaseiah ,Chasabnah ,Rechum .Sobeeh , Pilcha , Haloches .Chassub ,Chananiah ,Hoseah

32 33 34 הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חַשּׁוּב : הַלּוֹחֵשׁ פִּלְחָא שׁוֹבֵק : רְחוּם חֲשַׁבְנָה מַעֲשֵׂיָה : וַאֲחִיָּה חָנָן עָנָן :

divisus omnis & ,Nethinim ,cantores ,janitores ,Levitæ ,sacerdotes ,populi reliquum Et .Bahanah,Charim,Malluch

35 36 מַלּוּךְ חָרִם בַּעֲנָה : וּשְׁאָר הָעָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם הַשּׁוֹעֲרִים הַמְשֹׁרְרִים הַנְּתִינִים וְכָל־הַנִּבְדָּל

Apprehendentes .intelligens ,sciens omnis ; eorum filiæ &,eorum filii ,eorum uxores ,Dei legem ad terrarum populis à

37 מַעַמֵּי הָאֲרָצוֹת אֶל־תּוֹרַת הָאֱלֹהִים נְשֵׁיהֶם בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם כָּל יוֹדֵעַ מֵבִין : מְחֻזְקִים

est data quæ ,Dei lege in *ambulandum ad* ,juramẽto *in* & ,execratione *in* venientes & ,*eorum illustres* suis fratribus *super*

38 עַל־אֲחֵיהֶם אַדִּירֵיהֶם וּבָאִים בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה לָלֶכֶת בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה

.ej⁹ *statuta* &,ej⁹ judicia &,nostri Dei DOMINI præcepta universa *faciendũ ad* &,*custodiendũ ad* & , Dei servi Mosch *manu in*

בְּיַד מֹשֶׁה עֶבֶד־הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲדֹנֵינוּ וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו :

afferentibus terræ populis Et .nostris filiis acciperemus non eorum filias & ; terræ populis nostras filias daremus non quòd Et

39 40 וַאֲשֶׁר לֹא־נִתֵּן בְּנֹתֵינוּ לְעַמֵּי הָאָרֶץ וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם לֹא נִקַּח לִבְנֵינוּ : וְעַמֵּי הָאָרֶץ הַמְבִיאִים

dimittemus & : *sanctitatis* die in & ,sabbato in eis ab accipiemus non *vendendum ad* sabbati die in venale omne & ,*acceptiones*

41 אֶת־הַמֶּקָחוֹת וְכֹל שֶׁבֶר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לִמְכּוֹר לֹא־נִקַּח מֵהֶם בַּשַּׁבָּת וּבְיוֹם קֹדֶשׁ וְנִטֹּשׁ

partem tertiam nos super dandum ad , præcepta nos super statuemus Et .manus universæ *portationẽ* & septimum annum

42 אֶת הַשְּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וּמַשָּׂא כָל־יָד : וְהַעֲמַדְנוּ עָלֵינוּ מִצְוֹת לָתֵת עָלֵינוּ שְׁלִישִׁית

, sabbatha *jugiter ascensionem* ad & , juge sacrificium & propositionis panem Ad .nostri Dei domus opus ad , anno in Sechel

43 הַשֶּׁקֶל בַּשָּׁנָה לַעֲבֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ : לְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְלִעוֹלַת הַתָּמִיד הַשַּׁבָּתוֹת

.nostri Dei domus opus omne & , Israel *super expiandum* ad , peccata ad & , sancta ad & , solennitates ad , Calendas

44 הַחֳדָשִׁים לַמּוֹעֲדִים וְלַקֳּדָשִׁים וְלַחַטָּאוֹת לְכַפֵּר עַל־יִשְׂרָאֵל וְכֹל מְלֶאכֶת בֵּית־אֱלֹהֵינוּ :

domum per nostri Dei domum in *adferendum ad populum* & , Levitæ , sacerdotes ,lignorum oblationẽ super *fecimus cadere* sortes Et

45 46 47 וְהַגֹּרָלוֹת הִפַּלְנוּ עַל־קׇרְבַּן הָעֵצִים הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם לְהָבִיא לְבֵית־ אֱלֹהֵינוּ לְבֵית

.lege in scriptum sicut,nostri Dei DOMINI altare super *ardendum ad* , *anno in anno* determinata tempora per nostrorũ patrũ

אֲבוֹתֵינוּ לְעִתִּים מְזֻמָּנִים שָׁנָה בְּשָׁנָה לִבְעֹר עַל־מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה :

.DOMINI domum in , *anno in anno* arboris omnis fructus omnis primitiva & ,nostræ terræ primitiva *adferendum ad* Et

48 49 וְלְהָבִיא אֶת־בִּכּוּרֵי אַדְמָתֵנוּ וּבְכוּרֵי כָּל־פְּרִי כָל־עֵץ שָׁנָה בְּשָׁנָה לְבֵית יְהוָה :

,nostrorum boum primogenita & : lege in scriptum sicut *nostri quadrupedis* & , nostrorum filiorum primogenita Et

50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πολλοὶ τοῖς βασιλεῦσιν οἷς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν ὡς ἀρεσὸν αὐτοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.
38 Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν, καὶ γράφομεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν (μ) ἄρχοντες ἡμῶν, Λευῖται ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

MS. A. (μ) πάντες ἄρχοντες

*Et fructus ejus multi regibus, quos dedisti super nos in peccatis nostris, & 37
super corpora nostra potestatem habent, & in pecoribus nostris, sicut placitum eis, & in tribulatione magna sumus. Et in omnibus his nos 38
disponimus fidem, & scribimus, & signant principes nostri, Levitæ nostri, sacerdotes nostri.*

ΚΕΦ. ι'.

1 2 Καὶ ὅτι τ Ϛερσιζόντων Νεεμίας (α) ἀπασσὰ ὑὸς Ἀχαλία, καὶ Σεδεκίας Τιὸς (β) Ἀσρία, καὶ
3 4 5 Ἀζαρία, καὶ (γ) Ἱερεμία, Φασοὺρ, Ἀμαεία, Μελχία, Ἀπὲς, Σεβανὶ, Μαλὲχ, Ἰεὰμ, Μεσαμὼθ, Ἀ-
6 7 8 βδία, Δανιὴλ, (†) Γανναθὼν, Βαρὲχ, Μεσουλὰμ, Ἀβία, Μιαμὶν, Μααζία, Βιλγαὶ, Σαμαΐα· οὗτοι ἱερεῖς. Καὶ
9 10 οἱ Λευῖ, Ἰησοῦς ὑὸς Ἀζανία, Βαναίου ἀπὸ υἱῶν (δ) Ἡναδὰδ, Καδμιὴλ, Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ, (ε) Σα-
11 12 βανία, Ὠδουΐα, Κωλιτὰν, Φελία, Ἀνὰν, Μιχὰ, Ῥοὼβ, (ζ) Ἀσεβίας, Ζακχὼρ, Σαραβία, Σεβανία,
13 14 (η) Ὠδὲμ· υἱοὶ (ϑ) Βανεὶ Ἄρχοντες τ λαῦ, Φόρ Φααθ Μωὰβ, Ἠλὰμ, (ι) Ζαθουΐα· υἱοὶ Βανὶ,
15 16 Ἀσγὰδ, Βηδαὶ, (κ) Ἀδωνία, Βαγοὶ, Ἠδὶν, Ἀτὴρ, Ἐζεκία, Ἀζὲρ, Ὠδουΐα, Ἠσὰμ, Βησὶ,
17 18 Ἀειφ, Ἀναθὼθ, Νωβαὶ, (λ) Μεγαφὶς, Μεσουλλὰμ, Ἠζὶρ, Μεσωζεβὴλ, Σαδὲκ, (μ) Ἰεδδέα, Φθη-
19 20 τῖα, Ἀνὰν, Ἀναΐα, Ὠσηὲ, Ἀνανία, Ἀσὲβ, (ν) Ἀλωὴς, Φηλαΐ, Σωβὴκ, (ξ) Ῥεὺμ, (ο) Ἐσαβανὰ,
21 22 (π) Μαασία, Καὶ Ἀΐα, Αἰνὰν, (ῥ) Ἠνὰμ, Μαλὲχ, (ρ) Ἠρὲμ, Βαανὰ, Καὶ οἱ καταλοιποὶ τ λαῦ, οἱ
23 24 ἱερεῖς, (σ) οἱ Λευῖται, οἱ πυλωροὶ, οἱ ᾄδοντες, οἱ Ναθινὶμ, καὶ πᾶς ὁ προσκείμενος (τ) ἀπὸ λαῶν
25 26 τῆς γῆς (υ) πρὸς νόμον τ Θεῦ, γυναῖκες αὐτῶν, υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν· Πᾶς (φ)
27 28 29 ὁ εἰδὼς καὶ ζωνιὼν, ἐπίσχυον ὅτι τοὺς ἀδελφοὺς (χ) αὐτῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτοὺς, καὶ εἰσήλθοσαν ἐν
ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τ Θεῦ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ Μωυσῆ δούλου τ Θεῦ, φυλάσσεσθαι
30 καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου, (ψ) καὶ τὰ κρίματα αὐτῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτῦ, Καὶ τ μὴ
δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς (ω) τοῖς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡ-
31 μῶν· Καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τὰς ἀγορασμὰς καὶ πᾶν φορτίον ἐν ἡμέρᾳ τ Σαββάτου ἀπο-
δόσθαι, οὐκ ἀγορῶμεν παρ' αὐτῶν ἐν Σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ· καὶ ἀνήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδο-
32 μον, καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός· Καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τ(ᾳ) δίδραγ-
33 χμον κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δουλείαν οἴκου τ Θεῦ ἡμῶν, Εἰς ἄρτους τ προτιθέναι, καὶ (α) θυσίαν τ ἐνδε-
λεχισμοῦ, καὶ εἰς ὁλοκαύτωμα τ ἐνδελεχισμοῦ τῶν Σαββάτων, τῶν νεομηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ
34 ἅγια, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς ἔργα οἴκου τ Θεῦ ἡμῶν. Καὶ κλῆσις ἐβά-
λομεν περὶ κλήρου ξυλοφορείας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ ὁ λαὸς, ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν, εἰς (β)
οἶκον πατριῶν ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐκκαῦσαι ὅτι τὸ διαπαντὸς
35 ον κυρίου Θεῦ ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ· Καὶ ἐνέγκαι τὰ (γ) πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν,
36 καὶ (δ) πρωτογενήματα καρποῦ παντὸς ξύλου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον κυρίου, Καὶ τὰ (ε) πρω-
τότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ (ζ) πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡ-
μῶν καὶ (η) ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ
Θεῦ ἡμῶν.

*Et simul obsignantes, Neemias Athasathi filius Achalia, & Sedecias 1
Filius Araa, & Azaria, & Hieremia, Phasur, Amaria, Melchia, 2 3
Attus, Sebani, Maluch, Iram, Meramoth, Abdia, Daniel, Gannathon, 4 5 6
Baruch, Mesulam, Abia, Maamin, Maazia, Belgai, Samaia: hi sacer- 7 8
dotes. Et Levitæ, Jesus filius Azania, Banei, de filiis Enadad, Cad- 9
miel, Et fratres ejus, Sabania, Oduia, Calitan, Phelia, Anan, Mi- 10 11
cha, Roob, Asebias, Zacchor, Sarabia, Sebania, Odum: (a) filii 12 13
Banue Principes populi, Phoros, Phathmoab, Elam, Zathuia, filii 14
Bani, Asgad, Bebai, Adania, Bagoi, Edin, Ater, Ezecia, 15 16
Azur, Oduia, Esam, Besi, Aripb, Anathoth, Na- 17 18
bai, Magaphes, Mesullam, Ezir, Mesuzebel, Saduc, Jeddua, 19 20
Phaltia, Anan, Anaia, Osee, Anania, Asub, Aloes, Phalai, Sobec, 21 22
Reum, Essabana, Maasia, Et Aia, Ænan, Henam, Maluch, Eram, Ba- 23 24
ana, Et reliqui de populo: Sacerdotes, Levitæ, janitores, cantores, Na- 25 26
thinim, & (b) omnis accedens de populis terræ ad legem Dei, uxores 27 28
eorum, filii eorum, filiæ eorum: Omnis sciens, & intelligens (c) invo- 29
lescebant super fratribus suis, & execratione adstringebant eos. Et in-
gressi sunt in execrationem, & in juramento ambulandi in lege Dei, quæ
data est in manu Moysi servi Dei, custodiendi & faciendi omnia man-
data Domini, & judicia ejus, & præcepta ejus, Et non dandi filias 30
nostras populis terræ, & filias eorum non accipiemus filiis nostris, Et 31
populi terræ afferentes venalia, & omnem venditionem in die sabbati ad
vendendum, non ememus ab eis in sabbato & in die sancta: (d) Et di-
mittemus annum septimum, & exactionem universæ manûs: Et statue- 32
mus super nos mandata ad dandum super nos tertiam partem didrach-
matis per annum in servitutem domûs Dei nostri, In panes faciei, & 33
sacrificium continuationis, & in holocaustum continuationis sabbatorum,
Neomeniarum, in festivitates, & in sancta, & quæ pro peccato, ad de-
propitiandum pro Israel, & ad opera domûs Dei nostri. Et sortes jeci- 34
mus (e) de sorte portationis lignorum, sacerdotes, & Levitæ, & popu-
lus, ad afferendum in domum Dei nostri, in domum patriarum nostrarum,
in tempora à temporibus, annum per annum, ad accendendum super al-
tare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in lege, Et ad afferendum pri- 35
mitiva terræ nostræ, & primitiva fructûs omnis ligni annum per annum
in domum Domini, Et primogenita filiorum nostrorum, & pecorû nostro- 36
rum, sicut scriptum est in lege, & primogenita boum nostrorum, & gre-
gum nostrorum, ad afferendum in domum Dei nostri, sacerdotibus ministrantibus in domo Dei nostri.*

MS. A. (α) ὑὸς Ἀχαλία, (β) Σαραία, (γ) Ἱερμία, (†) Γαανναθὼν, (δ) Ἡναδὰδ, (ε) Σεβανία, (ζ) Ἐσεβίας, (η) Ὠδία· (ϑ) Βανεαὶ (ι) Ζαθθουΐα· (κ) Ἀανιὰ, (λ) Μαγα-
φὶς, Μεσελὰμ, (μ) Ἰεδδὲκ, (ν) Ἀλὼ, (ξ) Ῥαὺμ, (ο) Ἐσαβανὰ, (π) Μαϑσία, (ῥ) Ἠνὰν, (ρ) Ῥεὺμ, Βαανὰ, (σ) καὶ οἱ (τ) ἀπὸ τ λαῦ (υ) πρὸς τ νόμον (φ) ὁ εἰδὼν (χ) ἑαυτῶν, (ψ) καὶ
κρίματα αὐτῦ, Καὶ τ μὴ δοῦναι (ω) τ γῆς, (ᾳ) δίδραγμα (α) θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ, (β) οἴκοις πατριῶν (γ) πρωτογενήματα (δ) πρωτογενήματα (ε) πρωτότοκα (ζ) πρωτό-
τοκα (η) ποιμνίων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * لِتَسْتَغِلَّ غَلَّاتِهَا ٱلْمُلُوكُ ٱلَّذِينَ سَلَّطْتَ عَلَيْنَا مِنْ اَجْلِ خَطَايَانَا * وَهُمْ اَيْضًا
38 مُسَلَّطُونَ عَلَي اَجْسَادِنَا وَبَهَائِمِنَا كَارَادَتِهِمْ * وَنَحْنُ فِي ضِيقٍ عَظِيمٍ * وَبِهٰذَا نُقِيمُ
بِٱلْحَقِّ وَنَسْهَدُ عَلَى طَقْسِ وَنَامُوسِ مَسَلِّخِنَا وَٱللَّاوِيِّينَ وَٱلْاَحْبَارِ وَكُلِّ ٱلَّذِينَ حَوَالَيْكَ *

* اَلْفَصْلُ ٱلْعَاشِرُ *

1 * اَلْسِيخ نَحَمِيَّا ٱبْنُ حَاتَانِيَّا رَأْسُ ٱلْاَحْبَارِ * وَزَرْحَايَا * وَسَرَايَا * وَعَزَرِيَّا * وَإِرَمِيَا * وَفَحْسُور *
2 3 وَبَقِيَّةُ جَمَاعَتِهِمْ *

*Ad hoc ut proventus ejus percipiant re- 37
ges quos præposuisti nobis propter pec-
cata nostra: & ipsi quoque dominantur
corporibus & jumentis nostris pro vo-
luntate sua, & nos in angustia magna
sumus. Attamen juramus cum veri- 38
tate, & testamur juxta morem ac le-
gem seniorum nostrorum, & Levitarum
atque sacerdotum, & omnium eorum qui
circa te sunt:*

CAP. X.

*SEnior Nehemia filius Hananiæ prin- 1
ceps sacerdotum, & Zaraba, Sa- 2
raia, Azuia, Jeremia, Phasfor, & 3
reliqua congregatio eorum.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܗܘ ܕܫܪܝ ܠܗ ܡܢ ܐܚܝܗܘܢ ܕܩܪܝܒܝܢ ܠܗܘܢ ܘܐܬܚܬܘ ܒܠܘܬܐ ܘܒܫܒܘܥܬܐ ܕܗܘ ܥܒܕ ܡܘܫܐ ܥܒܕ ܐܠܗܐ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܘܢܥܒܕ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
30 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
31 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
32 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
33 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
34 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
35 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ
36 ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ ܘܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܥܒܕ ܘܢܛܪ ܠܟܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܢ ܘܕܕܝܢܘܗܝ

*Et potentiores erant fratribus & propinquis 29
suis: subibant juramentum et fœdus ambulan-
di in lege Domini quam tradiderat per Mo-
sen servum Dñi, & observandi atque perfici-
endi omnia præcepta Domini, Domini nostri,
judiciaq; ejus, & leges ejus: Et nos non da- 30
turos filias nostras populis terræ, neque filias
eorum ducturos pro filiis nostris: A populis 31
terræ *merces* afferentibus non accepturos:
quicunque jumentum locaverit die sabbathi,
mercedem non accepturum: onus die sabba-
thi non portaturum, eò quòd sanctum sit: re-
missuros quicquid nobis debetur, & nos anno
septimo remissuros. Præterea, inviolabilia 32
imposuimus nobis præcepta, daturos nos ter-
tiam partem statêris quolibet sabbatho, pro
opere domûs Dei nostri, Pro pane separati- 33
onis, pro sacrificio jugi, pro assiduo holocau-
sto sabbathorum, Kalendarum, solennitatum,
Sanctuariorum, & indulgentiæ peccatorû Is-
raelis, deniq; pro toto opere domûs Dei no-
stri. Item sortes jecerunt de oblatione ligno- 34
rum, sacerdotes, Levitæ ac populus; ut afferent in domum Domini Dei nostri, quemadmodum scriptum est in libro legis. Afferendas 35
statuimus primitias terræ nostræ & primitias
omnis fructûs *cujuscunque* arboris, singulis
annis. Afferenda in domum Domini primo- 36
genita filiorum nostrorum & jumentorum
nostrorum, sicut scriptum est in lege Domi-
ni: & primogenita boum pecudumque no-
strarum.*

נחמיה : יא

cubicula ad ſacerdotib⁹ afferem⁹ *recentis* olei & , *muſti* , *ligni* omnis fructus &,noſtrarũ *elevationum* &,noſtrarũ *maſſarum initium* Et

37 וְאֶת־רֵאשִׁית עֲרִיסֹתֵינוּ וּתְרוּמֹתֵינוּ וּפְרִי כָל־עֵץ תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר נָבִיא לַכֹּהֲנִים אֶל לִשְׁכוֹת

ſacerdos erit Et .noſtrorũ operũ urbibus omnib⁹ in decimas *accipientes* Levitæ *ipſi* & :Levitis noſtræ terræ decimam &,noſtri Dei domus

38 בֵּית־אֱלֹהֵינוּ וּמַעְשַׂר אַדְמָתֵנוּ לַלְוִיִּם וְהֵם הַלְוִיִּם הַמְעַשְּׂרִים בְּכָל עָרֵי עֲבֹדָתֵנוּ : וְהָיָה הַכֹּהֵן

domũ in cubicula ad noſtri Dei domo in decimæ decimam *facient aſcendere* Levitæ &:*Levitas decimando in*,Levitis cum Aharon filiꝰ

בֶּן־אַהֲרֹן עִם־הַלְוִיִּם בַּעֲשֵׂר הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ אֶת־מַעְשַׂר מַעְשַׂר לְבֵית אֱלֹהֵינוּ אֶל הַלְּשָׁכוֹת לְבֵית

: *recentis* olei & , *muſti* , frumenti oblationem Levi filii & , Iſrael filii deferent cubicula ad Quia .theſauri

39 הָאוֹצָר : כִּי אֶל הַלְּשָׁכוֹת יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי הַלֵּוִי אֶת־תְּרוּמַת הַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר

.noſtri Dei domum dimittemus non & : cantores & , janitores & , miniſtrantes ſacerdotes &,ſanctuarii vaſa ibi &

וְשָׁם כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְהַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים וְלֹא נַעֲזֹב אֶת־בֵּית אֱלֹהֵינוּ :

CAP. XI. יא

decem è unum *adducendum ad* , ſortes *fecerunt cadere* populi reſiduum & : Jeruſalaim in populi principes habitaverunt Et

1 וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי־הָעָם בִּירוּשָׁלִַם וּשְׁאָר הָעָם הִפִּילוּ גֹרָלוֹת לְהָבִיא אֶחָד מִן־הָעֲשָׂרָה

viris omnibus ,populus benedixerunt Et .civitatibus in *manus* novem & : *ſanctitatis* civitate Jeruſalaim in habitandum ad

2 לָשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם עִיר הַקֹּדֶשׁ וְתִשְׁעָה הַיָּדוֹת בֶּעָרִים : וַיְבָרְכוּ הָעָם לְכָל הָאֲנָשִׁים

habitaverũt,Jehudah urbib⁹ in &,Jeruſalaim in habitaverũt qui ,provinciæ *capita* iſti Et .Jeruſalaim in habitandũ ad ſpontaneis

3 הַמִּתְנַדְּבִים לָשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם : וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַמְּדִינָה אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ

Jeruſalaim in Et .Selomoh ſervorũ filii &,Nethinim & Levitæ & , ſacerdotes *Iſrael* , ſuis urbibus in ſua poſſeſſione in *vir*

4 אִישׁ בַּאֲחֻזָּתוֹ בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַנְתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה : וּבִירוּשָׁלִַם

Amariah filii Zechariah filii Huzziah filius Hathaiah , Jehudah filiis De .Binjamin filiis de & ,Jehudah filiis de habitaverunt

יָשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה וּמִבְּנֵי בִנְיָמִן מִבְּנֵי יְהוּדָה עַתָּיָה בֶן־עֻזִּיָּה בֶן־זְכַרְיָה בֶן־אֲמַרְיָה

, Hadaiah filii Chazaiah filii ,chozeh-Chol filii Baruch filius Mahaſeiah Et .Pares filiis de , Mahalalel filii Sephatiah filii

5 בֶּן־שְׁפַטְיָה בֶן־מַהֲלַלְאֵל מִבְּנֵי פָּרֶץ : וּמַעֲשִׂיָּה בֶן־בָּרוּךְ בֶּן־כֹּל־חֹזֶה בֶּן־חֲזָיָה בֶן־עֲדָיָה

octo & ſexaginta quadringenti , Jeruſalaim in *habitantes* Peres filii Omnes .Haſiloni filii , Zechariah filii , Jojarib filii

6 בֶּן־יוֹיָרִיב בֶּן־זְכַרְיָה בֶן־הַשִּׁלֹנִי : כָּל־בְּנֵי־פָרֶץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלִַם אַרְבַּע מֵאוֹת שִׁשִּׁים וּשְׁמֹנָה

, Mahaſeiah filii ,Cholaiah filii , Pedaiah filii , Joied filii , Meſullam filius Sallu : Binjamin filii iſti Et .*virtutis* viri

7 אַנְשֵׁי־חָיִל : וְאֵלֶּה בְּנֵי בִנְיָמִן סַלָּא בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־יוֹעֵד בֶּן־פְּדָיָה בֶּן־קוֹלָיָה בֶּן־מַעֲשִׂיָה

filius Joel Et .octo & viginti nongenti , Sallai , Ghabbai eum poſt Et .Jeſahjah filii Itthiel filii

8 בֶּן־אִיתִיאֵל בֶּן־יְשַׁעְיָה : וְאַחֲרָיו גַּבַּי סַלַּי תְּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה : וִיוֹאֵל בֶּן־

9 Jedaiah ; ſacerdotibus De .ſecundus civitatem ſuper Senuah filius Jehudah & : eos ſuper præpoſitus Zichri

10 זִכְרִי פָּקִיד עֲלֵיהֶם וִיהוּדָה בֶן־הַסְנוּאָה עַל־הָעִיר מִשְׁנֶה : מִן־הַכֹּהֲנִים יְדָעְיָה

Achitub filii , Meraioth filii , Sadoch filii , Meſullam filii , Chilchijah *filius* Seraiah .Jachin , Jojarib filius

11 בֶּן־יוֹיָרִיב יָכִין : שְׂרָיָה בֶּן־חִלְקִיָּה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־צָדוֹק בֶּן־מְרָיוֹת בֶּן־אֲחִיטוּב

Hadaiah & : duo & viginti octingenti , domo in opus facientes eorum fratres Et .Dei domus *dux*

12 נְגִיד בֵּית הָאֱלֹהִים : וַאֲחֵיהֶם עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לַבָּיִת שְׁמֹנָה מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם וְעֲדָיָה

capita ejus fratres Et .Malchijah filii , Paſchur filii , Zechariah filii , Amſi filii , Pelaliah filii , Jerocham filius

13 בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־פְּלַלְיָה בֶּן־אַמְצִי בֶּן־זְכַרְיָה בֶּן־פַּשְׁחוּר בֶּן־מַלְכִּיָּה : וְאֲחִיו רָאשֵׁים

.Immer filii , Meſillemoth filii , Achzai filii , Hazarel filius Hamaſſai & : duo & quadraginta ducenti , patrum

לְאָבוֹת מָאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם וַעֲמַשְׁסַי בֶּן־עַזַרְאֵל בֶּן־אֲחַזַי בֶּן־מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן־אִמֵּר :

14 de Et .Haghedolim filius Zabdiel , eos ſuper præpoſitus Et .octo & viginti centum , robore potentes eorum fratres Et

15 וַאֲחֵיהֶם גִּבֹּרֵי חַיִל מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה וּפָקִיד עֲלֵיהֶם זַבְדִּיאֵל בֶּן־הַגְּדוֹלִים : וּמִן

extrinſecum opus ſuper Joſabad & Sabbethai Et .Buni filii , Chaſabiah filii Hazricham filii Chaſſub filius Semahiah , Levitis

16 הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶן־חַשּׁוּב בֶּן־עֲזִרִיקָם בֶּן־חֲשַׁבְיָה בֶּן־בּוּנִי : וְשַׁבְּתַי וְיוֹזָבָד עַל־הַמְּלָאכָה הַחִיצֹנָה

confitebatur *initii* *caput* Aſaph filii Zabdi filii Micha filius Matthaniah Et .Levitarum *capitibus* de , Dei domus

17 לְבֵית הָאֱלֹהִים מֵרָאשֵׁי הַלְוִיִּם : וּמַתַּנְיָה בֶן־מִיכָא בֶּן־זַבְדִּי בֶּן־אָסָף רֹאשׁ הַתְּחִלָּה יְהוּדָה

Levitæ Omnes .Jeduthun filii , Ghalal filii Sammuah filius Habda & : ejꝰ fratribus de ſecundus Bacbuchia & ,oratione in

18 לַתְּפִלָּה וּבַקְבַּקְיָה מִשְׁנֵה מַאֲחֵיו וְעַבְדָּא בֶּן־שַׁמּוּעַ בֶּן־גָּלָל בֶּן־יְדוּתוּן : כָּל־הַלְוִיִּם

, portis in *cuſtodientes* eorum fratres & ,Talmon ,Hacchub ,janitores Et .quatuor & octoginta ducenti , *ſanctitatis* civitate in

19 בָּעִיר הַקֹּדֶשׁ מָאתַיִם שְׁמֹנִים וְאַרְבָּעָה : וְהַשּׁוֹעֲרִים עַקּוּב טַלְמוֹן וַאֲחֵיהֶם הַשֹּׁמְרִים בַּשְּׁעָרִים

.*ſua* hæreditate in *vir* , Jehudah civitatibus omnibus in Levitæ ſacerdotes Iſrael reſiduum Et .duo & ſeptuaginta centum

20 מֵאָה שִׁבְעִים וּשְׁנִים : וּשְׁאָר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ :

filii , Bani filius Huzzi ,Jeruſalaim in Levitarum præpoſitus Et .Nethinim ſuper Ghiſpa & ,Sicha &,*alto loco in habitantes* Nethinim Et

21 וְהַנְתִינִים יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל וְצִיחָא וְגִשְׁפָּא עַל־הַנְתִינִים : וּפְקִיד הַלְוִיִּם בִּירוּשָׁלִַם עֻזִּי בֶן־בָּנִי בֶּן־

22 regis præceptum Quia .Dei domus *opificii* *regione* è cantores Aſaph filiis de ; Micha filii Mathaniah filii ,Chaſabiah

23 חֲשַׁבְיָה בֶּן־מַתַּנְיָה בֶּן־מִיכָא מִבְּנֵי אָסָף הַמְשֹׁרְרִים לְנֶגֶד מְלֶאכֶת בֵּית הָאֱלֹהִים : כִּי־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ

.*ſuo die in dici* *verbum* cantores ſuper *fidelitas* & ,eos ſuper

עֲלֵיהֶם וֶאֱמוּנָה עַל־הַמְשֹׁרְרִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ :

Verſio VULG. LAT.

Et primitias ciborum noſtrorum, & libaminum noſtrorum, & poma omnis ligni, vindemiæ quoque & olei, afferemus Sacerdotibus ad gazophylacium Dei noſtri, & decimam partem terræ noſtræ Levitis. Ipſi Levitæ decimas accipient ex omnibus civitatibus operum noſtrorum. Erit autem Sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum, & Levitæ offerent decimam partem decimæ ſuæ in domo Dei noſtri, ad gazophylacium in domum theſauri. Ad gazophylacium enim deportabunt filii Iſrael, & filii Levi, primitias frumenti, vini, & olei : & ibi erunt vaſa ſanctificata,& Sacerdotes,& cantores, & janitores, & miniſtri, & non dimittemus domum Dei noſtri. 37 38 39

CAP. XI.

HAbitaverunt autem principes populi in Jeruſalem : reliqua verò plebs miſit ſortem,ut tollerent unam partem de decem, qui habitaturi eſſent in Jeruſalem civitate ſanctâ, novem verò partes in civitatibus. Benedixit autem populus omnibus viris qui ſe ſpontè obtulerant ut habitarent in Jeruſalem. Hi ſunt itaque principes provinciæ, qui habitaverunt in Jeruſalem, & in civitatibus Juda. Habitavit autem unuſquiſque in poſſeſſione ſua, in urbibus ſuis, Iſrael, Sacerdotes, Levitæ, Nathinæi, & filii ſervorum Salomonis. Et in Jeruſalem habitaverunt de filiis Juda, & de filiis Benjamin : de filiis Juda, Athaias filius Aziam, filii Zachariæ, filii Amariæ, filii Zaphatiæ, filii Malaleel : de filiis Phares, Maaſia filius Baruch, filius Cholhoza, filius Hazia, filius Adaia, filius Joiarib, filius Zachariæ, filius Silonitis : Omnes hi filii Phares, qui habitaverunt in Jeruſalem, quadringenti ſexagintaocto viri fortes. Hi ſunt autem filii Benjamin : Sellum filius Moſollam, filius Joed, filius Phadaia, filius Colaia, filius Maſia, filius Etheel, filius Iſaia, Et poſt eum Gebbai, Sellai, nongenti viginti-octo, Et Joel filius Zechri præpoſitus eorum, & Judas filius Senua ſuper civitatem ſecundus. Et de Sacerdotibus, Idaia filius Joarib, Jachin, Saraia filius Helciæ, filius Moſollam, filius Sadoc, filius Meraioth, filius Achitob princeps domûs Dei, Et fratres eorum facientes opera templi : octingenti vigintiduo. Et Adaia filius Jeroham, filius Phelelia, filius Amſi, filius Zachariæ, filius Pheshur, filius Melchiæ, Et fratres ejus principes patrum : ducenti quadragintaduo. Et Amaſſai filius Azreel, filius Ahazi, filius Moſollamoth, filius Emmer, Et fratres eorum potentes nimis : centum viginti octo, & præpoſitus eorum Zabdiel filius potentium. Et de Levitis Semeia filius Haſub, filius Azaricam, filius Haſabia, filius Boni, Et Sabathai & Jozabed, ſuper omnia opera, quæ erant foriſecùs in domo Dei, à principibus Levitarum. Et Mathania filius Micha, filius Zebedei, filius Aſaph, princeps ad laudandum & ad confitendum in oratione, & Becbecia ſecundus de fratribus ejus, & Abda filius Samua, filius Galal, filius Idithun : Omnes Levitæ in civitate ſancta ducenti octogintaquatuor. Et janitores, Accub, Telmon, & fratres eorum, qui cuſtodiebant oſtia : centum ſeptuagintaduo. Et reliqui ex Iſrael Sacerdotes & Levitæ in univerſis civitatibus Juda, unuſquiſque in poſſeſſione ſua. Et Nathinæi, qui habitabant in Ophel, & Siaha, & Gaſpha de Nathinæis. Et epiſcopus Levitarum in Jeruſalem, Azzi filius Bani, filius Haſabiæ, filius Mathaniæ, filius Michæ. De filiis Aſaph, cantores in miniſterio domûs Dei. Præceptum quippe regis ſuper eos erat, & ordo in cantoribus per dies ſingulos, 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 ⁂ ܚܕ̈ܝܬܐ ܟܠܗ̇ ܘܒܟܠ̈ܗ̇ ܀ ܚܕ̈ܝܬܐ ܒܡܥܒ̈ܕ̈ܐ ܚܕ̈ܬܐ ܒܟܠ̈ܗ̇ ܀ ܢܥ̈ܒ̈ܕ̈ܐ ܒ̈ܝ

ܒ̈ܝܬ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܢ ܀ ܘܠ̈ܐ ܢ̈ܫܒ̈ܩ̈ܐ ܒ̈ܝܬ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܢ ܀ ܘܠ̈ܐ ܢ̈ܫܒ̈ܩ̈ܐ ܒ̈ܝ

ܒ̈ܝܬ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܢ ܀ ⁂ ܘܠ̈ܐ ܢ̈ܫܒ̈ܩ̈ܐ ܒ̈ܝ

38 ⁂ ܒ̈ܝ ܒ̈ܝ ܚ̈ܕ̈ܬ̈ܐ ܀ ⁂ ܘ̈ܐ ܚ̈ܕ̈ܬ̈ܐ ܒ̈ܝ ܒ̈ܝ ܀ ⁂ ⁂ ⁂

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ τὴν ἀφαρχὴν ζίτων ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου, καὶ ἐλαίου, εἰσοίσω τοῖς ἱερεῦσιν (ϑ) εἰς τὰ γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ ϑεοῦ, καὶ δεκάτλω γῆς ἡμῶν τοῖς Λευίταις· καὶ αὐτοὶ οἱ Λευῖ) δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν. Καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς Ἀαρὼν μετὰ τῶν Λευίτου ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν Λευίτου, καὶ οἱ Λευῖται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτλω τῆς (ι) δεκάτ⊙ εἰς οἶκον ϑεοῦ ἡμῶν εἰς τὰ γαζοφυλάκια εἰς οἶκον τοῦ ϑεοῦ. Ὅτι εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ τῶν Λευῖ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ζίτου, καὶ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ ὀνεῖ ζωεῖν τὰ ἅγια, (κ) καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες· καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν (λ) οἶκον τοῦ ϑεοῦ ἡμῶν.

37 Et primitias frumentorum noſtrorum, & fructum omnis ligni, vini, & olei afferemus ſacerdotibus in gazophylacium domûs Dei, & decimam terræ noſtræ Levitis: & ipſi Levitæ decimas accipientes in omnibus civitatibus ſervitutis noſtræ. 38 Et erit ſacerdos filius Aaron cum Levita in decima Levitæ: & Levitæ offerent decimam decimæ in domum Dei noſtri, in gazophylacia in domum Dei. 39 Quoniam in theſauros inferent filii Iſrael, & filii Levi primitias frumenti, & vini, & olei, & ibi vaſa ſancta, & ſacerdotes, & miniſtri, & janitores, & cantores: & non derelinquemus domum Dei noſtri.

MS. A. (ϑ) εἰς τὸ γα * μῶν τοῖς Λευίταις· (ι) δεκάτης (κ) καὶ οἱ ἱερεῖς, οἱ λιτουργοὶ (λ) οἶκον κυρίου ϑεοῦ

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ (α) ἐβάλοσαν κλήρους ἐνέγκαι ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα κατοίκισαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι. Καὶ εὐλόγησεν ὁ 2 λαὸς τοὺς πάντας ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους κατοίκισαι ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἦσαν οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας οἱ 3 ἐκάθισαν ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα· ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτῶν ἐν πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραὴλ, οἱ 4 ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ναθιναῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ δούλων Σαλωμών· Καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκάθισαν ἀπὸ υἱῶν Ἰού- δα, καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, (β) Ἀθαΐα υἱὸς (γ) Ἀζία, υἱὸς Ζαχαεία, υἱὸς Σαμβρία, υἱὸς 5 Σαφατία, υἱὸς Μαλελεήλ· καὶ (ε) ἀπὸ τῶν Φαρὲς, Καὶ Μαασία υἱὸς Βαρούχ, υἱὸς Χαλαζά, υἱὸς Ὀζία, υἱὸς 6 (δ) Ἀδαΐα, υἱὸς (ε) Ἰωαρίβ, υἱὸς Ζαχαείου, υἱὸς τοῦ (ζ) Σηλωνί. Πάντες υἱοὶ Φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερου- 7 σαλὴμ, τεσσαράκοντα ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Βενιαμὶν, Σηλὼ υἱὸς Μεσουλὰμ, υἱὸς Ἰω- 8 ωὰδ, υἱὸς Φαδαΐα, υἱὸς Κωλεΐα, υἱὸς Μαασίου, υἱὸς(η) Ἐθιὴλ, υἱὸς(ϑ) Ἰεσΐα, Καὶ ὀπίσω αὐτοῦ (ϑ) Γηβεὶ, Ση- 9 λὶ, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ. Καὶ Ἰωὴλ υἱὸς Ζεχρὶ ἐπίσκοπ⊙ ἐπ' αὐτούς· (ι) καὶ Ἰούδα υἱὸς Ἀσανὰ ἀπὸ τῆς πό- 10 11 λεως, δευτερ⊙ Ἀπὸ τῶν ἱερέων· καὶ Ἰαδία υἱὸς (κ) Ἰωαεὶβ, Ἰαχὶν, Σαραΐα υἱὸς Ἑλχία, υἱὸς Μεσου- 12 λὰμ, υἱὸς Σαδδὲκ, υἱὸς Μαειωθ, υἱὸς(λ) Αἰτὼθ ἀπέναντι οἴκου τοῦ ϑεοῦ.(ᵃ) Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔρ- γον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἱεροὰμ, υἱοῦ (μ) Φαλαλία, υἱοῦ Ἀμασὶ, υἱὸς Ζαχαεία, υἱὸς 13 (ν) Φασὲρ, υἱὸς Μελχία, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι(ξ) τεσσαρακοντατρία. καὶ(ξ) Ἀμασία 14 υἱὸς (ο) Ἐσδριὴλ, υἱοῦ Μασαιμὶθ, υἱοῦ Ἐμμὴρ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶ δυνατοὶ δυνάμεως, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. 15 17 (π) καὶ ἐπίσκοπ⊙ Βαθηλὰ υἱὸς τοῦ μεγάλων. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, Σαμαΐα υἱὸς (ρ) Ἐσεικὰμ, Ματθανίας 18 19 υἱὸς Μιχὰ, καὶ Ἰωσὴβ υἱὸς Σαμουὶ, Διακόσιοι ὀγδοηκονταπέντε πύλαι. Καὶ οἱ πυλωροὶ, Ἀκκὼβ, Τελαμὶν, καὶ 20 οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, ἑκατὸν ἑξδομηκονταδύο. Καὶ ἐπίσκοπ⊙ Λευιτῶν υἱὸς(σ) Βανὶ, υἱὸς Ὀζὶ, υἱὸς Ἀσαβία, υἱὸς 21 22 Μιχά. ἀπὸ υἱῶν Ἀσὰφ τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἦρχον οἴκου τοῦ ϑεοῦ· Ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως εἰς αὐτούς. 23

CAP. XI.

ET ſederunt principes populi in Hieruſalem. Et reliqui de populo miſerunt ſortes ad adducendum unum è decem ad ſedendum in Hieruſalem civitate ſancta, & novem partes in civitatibus. Et benedixit populus omnes viros ſponte ſe offerentes ad ſedendum in Hieruſalem. Et hi principes provinciæ, qui ſederunt in Hieruſalem, & in civitatibus Juda: ſederunt vir in poſſeſſione ſua in civitatibus ſuis Iſrael, ſacerdotes, et Levitæ, & Nathinæi, et filii ſervorum Salomon. Et in Hieruſalem ſederunt de filiis Juda, & de filiis Benjamin: de filiis Juda, Athaia (a) filius Azia, filius Zacharia, filius Samaria, filius Saphatia, filius Malcleel: (b) Et de filiis Phares, Et Maaſia filius Baruch, filius Chalaza, filius Oziæ, filius Adaia, filius Joarib, filius Zachariæ, filius Seloni: Omnes filii Phares ſedentes in Hieruſalem, quadringenti ſexaginta octo viri virtutis. Et hi filii Benjamin, Selo filius Meſulam, filius Joad, filius Phadaia, filius Coleia, filius Maaſiæ, filius Ethiel, filius Jeſia, Et poſt eum, Gebe, Seli, nongenti viginti octo. Et Joel filius Zechri viſitator ſuper eos. Et Juda filius Aſana (c) de civitate ſecundus De ſacerdotibus: & Iadia, filius Joarib, Jachin, Saræa filius Elchia, filius Meſulam, filius Sadduc, filius Mariotb, filius (d) Aitoth ante domum Dei: Et fratres eorum facientes opus domûs, octingenti viginti duo. Et Adaia filius Hieroam, filii Phalalia, filii Amaſi, filius Zachariæ, filius Phaſſur, filius Melchia, Et fratres ejus principes patriarum, ducenti quadraginta duo. Et Amaſia filius Eſdriel, filii Meſarimith, filii Emmer, Et fratres ejus, potentes aciei, centum viginti octo: & viſitator (e) Badiel filius magnarum. Et de Leviis, (f) Samaia filius Efricam, Matthanias filius Micha, & Jobed filius Samui, Ducenti octuaginta quatuor. Et janitores, Acub, Telamin, et fratres (g) eorum, centum ſeptuaginta duo. Et (h) viſitator Levitarum filius Bani, filius Ozi, filius Aſabia, filius Micha. De filiis Aſaph cantorum ante opus domûs Dei: Quoniam mandatum regis ad (i) eos.

MS. A. (α) ἔβαλον (β) Ἀθαιὰ, (γ) Ὀζία, (ε) ἀπὸ υἱῶν (δ) Ἀχαΐα, (ε) Ἰωαρὶβ, (ζ) Ἠλωνί. (η) Ἀιδηὴλ, (ϑ) Ἰεσΐα, (ϑ) Γηβεὶ, (ι) καὶ Ἰούδας, Ἀσανὰ, (κ) Ἰωρὶβ, (λ) Αἰτὼβ, (ᵃ) Καὶ ἀδελφοὶ (μ) Φαλλία, Ἀμασὶ (ν) Φασεὺρ, Μελχία, ἄρχοντες (ς) τεσσαρακονταδύο. (ξ) Ἀμεσαὶ (ο) Ἐσειὴλ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶ (π) καὶ ἐπίσκοπ⊙ ἐπ' αὐτῶν Ζοχρὴλ. Καὶ (ρ) Ἀσὺβ, υἱὸς *Ἐσζρὶ, καὶ Μαθθανίας (σ) Βανὶ, Ὀζὶ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* E filiis Pares, Maaſia filius Baruch, filii Kolhoze, filii Niriæ, filii Azariæ, filii Jonadab, filii Zechariæ, filii Sylæ: Omnes filii Phares habitantes in Jeruſalem, quadringenti ſexaginta octo robore ſtrenuiſſimi. Hi verò filii Benjamin; Sela filius Meſlom, filii Jodai, filii Pheraiæ, filii Kelaiæ, filii Maaſiæ, filii Athnaëlis, filii Eſaiæ: Et poſteri ejus nongenti viginti octo. Et Joel filius Zechariæ præerat illis: Juda verò filius Senaæ præerat ſecundæ civitati. E ſacerdotibus, Berachia filius Jojadai, Serabia filius Helciæ, filii Meſlom, filii Sadoc, filii Meoharioth, filii Ahitob præfecti ſuper domum Domini. Iſtius fratres faciebant opus intrinſecũ, octingenti viginti duo; cum Azaria filio Jarhumi, filii Phelaiæ, filii Amiſor, filii Zechariæ, filii Phaſhor, filii Melachiæ. Et horum fratres præcipui familiarum paternarum, ducenti quadraginta duo; cum Amiſai filio Ezraelis, filii Ahzai, filii Meſlemoth, filii Amir. Horum fratres robore valentiſſimi, centum viginti octo, quibus præerat Zebdael filius magnatum. E Levitis autem, Semaia filius Jeſu, filii Aricami, filii Heſabiæ, filii Bani, filii Sabti, Cum Jozabare, præerant operibus extrinſecis domûs Domini; cum filio Zabdi, filii Aſaph. E principibus Levitarum, Methania filius Michæ, caput præcipuũ Judæorũ in oratione; & Bacbuca ſecundarius à fratribus ſuis, & Ira filius Semue, filii Galalis, filii Jethron. Omnes Levitæ qui erant in civitate ſancta, ducenti octoginta quatuor. Janitores verò Acub, & Atelman, & fratres eorum obſervantes in portis, centum ſeptuaginta duo. Reliqui autem Iſraelitæ ſacerdotes & Levitæ in omnibus civitatibus Judæ erant quiſque in hæreditate ſua: Et ſervi eorum inſidebant quiſque culturæ ſuæ & aratro ſuo. Præfectus autem Levitarum in Jeruſalem, erat Abdi filius Banui, filii Heſabiæ, filii Mathniæ, filii Michæ, de filiis Aſaph qui miniſtrabant è regione operis domûs Domini. Nam præceptum regis impoſitum erat eis, firmumque ſtatutum præſcriptum erat miniſtris per ſingulos dies.

נחמיה : יב

villas ad Et .populum ad *verbo* omni in regis manum ad Jehudah filii Zerach filiis de Meſezabel filius Petachiah Et
24 וּפְתַחְיָה בֶּן־מְשֵׁיזַבְאֵל מִבְּנֵי־זֶרַח בֶּן־יְהוּדָה לְיַד הַמֶּלֶךְ לְכָל־דָּבָר לָעָם : וְאֶל־הַחֲצֵרִים
25 ,Jecabſeel in & ;ej° *filiabus* & ,Dibon in & ;ej° *filiabus* & ,haarbah-Chiriath in habitaverunt Jehudah filiis De .ſuis agris in
בִּשְׂדֹתָם מִבְּנֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע וּבְנֹתֶיהָ וּבְדִיבֹן וּבְנֹתֶיהָ וּבִיקַבְצְאֵל
.ejus *atriis* & ,ejus *filiabus* & ,ſebah-Beer in & ,ſuhal-Chaſar in Et .pelet-Beth in & ,Moladah in & ,Jeſuah in Et
וּבְחַצְרֶיהָ : וּבִישׁוּעַ וּבְמוֹלָדָה וּבְבֵית־פֶּלֶט : וּבַחֲצַר שׁוּעָל וּבִבְאֵר שָׁבַע וּבְנֹתֶיהָ :
27 ,Hadullam ,Zanoach .Jarmuth in & ,Sorhah in & ,rimmon-Hen in Et .ejus *filiabus* in & ,Mechonah in & ,Siclagh in Et
28 וּבְצִקְלַג וּבְמְכֹנָה וּבִבְנֹתֶיהָ : וּבְעֵין רִמּוֹן וּבְצָרְעָה וּבִירְמוּת : זָנֹחַ עֲדֻלָּם
29 .Ghehinnom ad uſque ,Sebah-Beer à *ſunt caſtrametati* Et .ejus *filiabus* & ,Hazechah ; ejus agris & ,Lachis : earum *atriis* &
30 וְחַצֵרֵיהֶם לָכִישׁ וּשְׂדֹתֶיהָ עֲזֵקָה וּבְנֹתֶיהָ וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר־שֶׁבַע עַד־גֵּיא הִנֹּם :
.Ghitthaim,Ramah,Chaſor .Hananiah ,Nob ,Hanathoth .ej° *filiabus* & ,el-Beth & ,Haia & ,Michmas ,Miggabah Binjamin filii Et
31 וּבְנֵי בִנְיָמִן מִגֶּבַע מִכְמָשׂ וְעַיָּא וּבֵית־אֵל וּבְנֹתֶיהָ : עֲנָתוֹת נֹב עֲנָנְיָה : חָצוֹר רָמָה נִתָּיִם :
34 .Binjamin in Jehudah portiones ,Levitis de Et .artificum valle Ono & ,Lod .Neballat ,Seboim ,Chadid
35 חֲדִיד צְבָעִים נְבַלָּט : לֹד וְאוֹנוֹ גֵּי הֶחָרָשִׁים : וּמִן־הַלְוִיִּם מַחְלְקוֹת יְהוּדָה לְבִנְיָמִן :
36

CAP. XII. יב

,Amariah .Hezra ,Irmeiah ,Seraiah ; Jehoſuah & ,Sealthiel filio Zerubabel cum aſcenderunt qui ,Levitæ & ſacerdotes iſti Et
1 וְאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר עָלוּ עִם־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמְיָה עֶזְרָא : אֲמַרְיָה
2 .Bilghah ,Mahadiah ,Mijamin .Abijah ,Ghinnethoi ,Hiddo .Meremoth ,Rechum ,Sechaniah .Chattus ,Malluch
3 מַלּוּךְ חַטּוּשׁ : שְׁכַנְיָה רְחוּם מְרֵמוֹת : עִדּוֹא גִּנְּתוֹי אֲבִיָּה : מִימִין מַעַדְיָה בִּלְגָּה :
5 .Jeſuah diebus in eorũ fratres & ,ſacerdotum *capita* iſti : Jedahiah ,Chilchija ,Hamoch ,Sallu .Jedahiah ,Jojarib & ,Semahiah
6 שְׁמַעְיָה וְיוֹיָרִיב יְדַעְיָה : סַלּוּ עָמוֹק חִלְקִיָּה יְדַעְיָה אֵלֶּה רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְאֲחֵיהֶם בִּימֵי יֵשׁוּעַ :
7 ,Bacbuchia Et .*ejus* fratres & ipſe ,*eius* ſuper ,Matthaniah ,Jehudah ,Serebiah ,Chadmiel ,Binnui ,Jeſuah ,Levitæ Et
8 וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בִּנּוּי קַדְמִיאֵל שֵׁרֵבְיָה יְהוּדָה מַתַּנְיָה עַל־הַיְדוּת הוּא וְאַחְיו :
9 Eljaſib & ,Eljaſib genuit Jojachim & ; Jojachim genuit Jeſuah Et .cuſtodiis in eis coram eorũ fratres Hunni &
10 וְעֻנִּי אֲחֵיהֶם לְנֶגְדָּם לְמִשְׁמָרוֹת : וְיֵשׁוּעַ הוֹלִיד אֶת־יוֹיָקִים וְיוֹיָקִים הוֹלִיד אֶת־אֶלְיָשִׁיב וְאֶלְיָשִׁיב
erant Jojachim diebus in Et .Jadduah genuit Jonathan & ,Jonathan genuit Jojadah Et .Jojadah genuit
11 הוֹלִיד אֶת־יוֹיָדָע : וְיוֹיָדָע הוֹלִיד אֶת־יוֹנָתָן וְיוֹנָתָן הוֹלִיד אֶת־יַדּוּעַ : וּבִימֵי יוֹיָקִים הָיוּ
12 .Jehochanan ,Amariah ipſi ; Meſullam Hezra Ipſi .Chananiah Irmeiah ipſi : Meraiah , Seraiah ipſi ; *patrum capita* ſacerdotes
13 כֹהֲנִים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִשְׂרָיָה מְרָיוֹת לִירְמְיָה חֲנַנְיָה : לְעֶזְרָא מְשֻׁלָּם לַאֲמַרְיָה יְהוֹחָנָן :
14 : Zechariah , Iddo Ipſi .Chelchai Meraioth ipſi ; Adna , Charim Ipſi .Joſeph ,Sebaniah ipſi ; Jonathan Melichu Ipſi
15 לְמַלּוּכִי יוֹנָתָן לְשְׁבַנְיָה יוֹסֵף : לְחָרִם עַדְנָא לְמְרָיוֹת חִלְקָי : לְעִדּוֹא זְכַרְיָה
16 Semahaiah ipſi ; Sammuah Bilghah Ipſi .Piltai Mohadiah ipſi ,Minjamin ipſi : Zichri Abijah Ipſi .Meſullam,Ghinnethon ipſi
17 לְגִנְּתוֹן מְשֻׁלָּם : לַאֲבִיָּה זִכְרִי לְמִנְיָמִין לְמוֹעַדְיָה פִּלְטַי : לְבִלְגָּה שַׁמּוּעַ לְשְׁמַעְיָה
18 , Chilchijah ipſi .Heber Hamoch ipſi : Challai Sallai Ipſi .Huzzi Jedahiah ipſi : Matthenai Jojarib ipſi Et .Jehonathan
19 יְהוֹנָתָן : וְלְיוֹיָרִיב מַתְּנַי לִידַעְיָה עֻזִּי : לְסַלַּי קַלַּי לְעָמוֹק עֵבֶר : לְחִלְקִיָּה
20 *capita* ſcripti ; Jadduah & , Jochanan & , Jojadah , Eljaſib diebus in Levitæ .Nethanel , Jedaiah ipſi ; Chaſabiah
21 חֲשַׁבְיָה לִידַעְיָה נְתַנְאֵל : הַלְוִיִּם בִּימֵי אֶלְיָשִׁיב יוֹיָדָע וְיוֹחָנָן וְיַדּוּעַ כְּתוּבִים רָאשֵׁי
22 ,dierum verborum libro *ſuper* ſcripti *patrum capita* Levi Filii .Perſæ Dariaves regnum ad uſque ſacerdotes & : *patrum*
23 אָבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל־מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ הַפָּרְסִי : בְּנֵי לֵוִי רָאשֵׁי הָאָבוֹת כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
eorũ fratres &, Chadmiel filius Jeſuah & , Serebiah , Chaſabiah Levitarum *capita* Et .Eljaſib filii Jochanan dies ad uſque &
24 עַד־יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן־אֶלְיָשִׁיב : וְרָאשֵׁי הַלְוִיִּם חֲשַׁבְיָה שֵׁרֵבְיָה וְיֵשׁוּעַ בֶּן־קַדְמִיאֵל וְאַחֵיהֶם
,Matthaniah .*cujuſdiæ oppoſito ex* cuſtodia ; Dei viri David *præcepto m* confitendũ ad ,laudãdum ad ,*eorum regione* è
25 לְנֶגְדָּם לְהַלֵּל לְהוֹדוֹת בְּמִצְוַת דָּוִיד אִישׁ־הָאֱלֹהִים מִשְׁמָר לְעֻמַּת מִשְׁמָר : מַתַּנְיָה
Hi .portarum liminibus in cuſtodia janitores ,cuſtodes ; Haccub , Talmon , Meſullam , Hobadiah , Bacbuchiah &
26 וּבַקְבַּקְיָה עֹבַדְיָה מְשֻׁלָּם טַלְמוֹן עַקּוּב שֹׁמְרִים מִשְׁמֶר בְּאַסְפֵי הַשְּׁעָרִים : אֵלֶּה
dedicatione in Et .ſcribæ ſacerdotis Hezra & *comitis* Nechemiah diebus in & ; Joſadac filii , Jeſuah filii Jojachim diebus in
27 בִּימֵי יוֹיָקִים בֶּן־יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וּבִימֵי נְחֶמְיָה הַפֶּחָה וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר : וּבַחֲנֻכַּת
,dedicationem *faciendum ad* ; Jeruſalaim in eos *adducendum ad* ,ſuis locis omnibus de Levitas quæſierunt Jeruſalaim muri
חוֹמַת יְרוּשָׁלַם בִּקְשׁוּ אֶת־הַלְוִיִּם מִכָּל־מְקוֹמֹתָם לַהֲבִיאָם לִירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה
, cantorum filii congregati ſunt Et .citharis *in* & , *nabliis* , cymbalis , cantico in & , confeſſionibus in & , lætitiam &
28 וְשִׂמְחָה וּבְתוֹדוֹת וּבְשִׁיר מְצִלְתַּיִם נְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת : וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי הַמְשֹׁרְרִים
quoniam; Hazmaveth &, Ghebah agris de & ,Ghilghal domo de Et .Netophathi villis de & , Jeruſalaim *ambitus* planicie de &
29 וּמִן־הַכִּכָּר סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמִן־חֲצֵרֵי נְטֹפָתִי : וּמִבֵּית הַגִּלְגָּל וּמִשְּׂדוֹת גֶּבַע וַעֲזְמָוֶת כִּי
.Jeruſalaim *ambitus* cantores ſibi ædificaverunt villas
חֲצֵרִים בָּנוּ לָהֶם הַמְשֹׁרְרִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָם :

Verſio VULG. LAT.

Et Phathahia filius Meſezebel, de filiis Zara filii Juda 24
in manu regis, juxta omne verbum populi, Et in do- 25
mibus per omnes regiones eorum. De filiis Juda ha-
bitaverunt in Cariatharbe,& in filiabus ejus: & in
Dibon, & in filiabus ejus: & in Cabſeel, et in vi-
culis ejus, Et in Jeſue, & in Molada, & in Bethpha- 26
leth, Et in Haſerſual,& in Berſabee, & in filiabus e- 27
jus, Et in Siceleg, & in Mochona, & in filiabus ejus, 28
Et in Remmon, & in Saraa, & in Jerimuth, Zanoa, 29 30
Odollam,& in villis earum,Lachis & regionibus ejus,
& Azeca, & filiabus ejus. Et manſerunt in Berſabee
uſque ad vallem Eunom. Filii autem Benjamin, à 31
Geba, Mechmas, & Hai, & Bethel, & filiabus ejus:
Anathoth, Nob, Anania, Aſor, Rama, Gethaim, 32 33
Hadid, Seboim, & Neballat, Lod Et Ono valle artifi- 34 35
cum. Et de Levitis portiones Judæ & Benjamin. 36

CAP. XII.

HI ſunt autem Sacerdotes & Levitæ, qui aſcende- 1
runt cum Zorobabel filio Salathiel, & Joſue: Saraia,
Jeremias, Eſdras, Amaria, Melluch, Hattus, Sebeni- 2 3
as, Rheum, Merimuth, Addo, Genthon, Abia, Mia- 4 5
min, Madia, Belga, Semeia,et Joiarib, Idaia, Sellum, 6 7
Amoc,Helcias, Idaia. Iſti principes Sacerdotum, et
fratres eorum, in diebus Joſue. Porrò Levitæ, Jeſua, 8
Bennui, Cedmihel, Sarebia, Juda, Mathanias, ſuper
hymnos ipſi & fratres eorum: Et Becbecia atque 9
Hanni, & fratres eorum, unuſquiſque in officio ſuo.
Joſue autem genuit Joacim, & Joacim genuit Elia- 10
ſib, et Eliaſib genuit Joiada, Et Joiada genuit Jo- 11
nathan, et Jonathan genuit Jeddoa. In diebus autem 12
Joacim erant Sacerdotes et principes familiarum:
Saraiæ, Maraia: Jeremiæ, Hanania: Eſdræ, Moſol- 13
lam: Amariæ, Johanan: Milicho, Jonathan: Se- 14
beniæ, Joſeph: Haram, Edna: Maraioth, Helci: 15
Adaiæ, Zacharia: Genthon, Moſollam: Abiæ, Ze- 16 17
chri: Miamin et Moadiæ, Phelti: Belgæ, Sammua: 18
Semaiæ, Jonathan: Joiarib Mathanai: Jodaiæ, Azzi: 19
Sellai, Celai: Amoc, Heber: Helciæ, Haſebia: 20 21
Idaiæ, Nathanael. Levitæ in diebus Eliaſib, et Joia- 22
da, et Johanan, et Jeddoa, ſcripti principes familia-
rum, et Sacerdotes in regno Darii Perſæ. Filii Levi 23
principes familiarum, ſcripti in libro Verborum die-
rum, et uſque ad dies Jonathan, filii Eliaſib. Et prin- 24
cipes Levitarum, Haſebia, Serebia, et Joſue filius
Cedmihel: et fratres eorum per vices ſuas, ut lauda-
rent et confiterentur juxta præceptum David viri
Dei, & obſervarent æquè per ordinem. Mathania,& 25
Becbecia, Obedia, Moſollam, Telmon, Accub, cu-
ſtodes portarum & veſtibulorum ante portas. Hi in 26
diebus Joacim filii Joſue, filii Joſedec, & in diebus
Nehemiæ ducis, & Eſdræ ſacerdotis ſcribæque. In 27
dedicatione autem muri Jeruſalem, requiſierunt Le-
vitas de omnibus locis ſuis, ut adducerent eos in Je-
ruſalem, et facerent dedicationem & lætitiam in
actione gratiarum, & cantico, & in cymbalis, pſal-
teriis, et citharis. Congregati ſunt autem filii canto- 28
rum de campeſtribus circa Jeruſalem, et de villis Ne-
tuphati, Et de domo Galgal, et de regionibus Geba, 29
et Azmaueth: quoniam villas ædificaverunt ſibi
cantores in circuitu Jeruſalem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et Pethahiæ filio Meſumaelis è poſteris Za- 24
rahi filii Judæ, ipſi cura demandata fuerat
omnium rerum quæ rex edixerat de omni ho-
mine, de recenſione populi, de principibus
eorum, & de agris eorum. Et ex filiis Judæ 25
habitaverunt in Curiath-arbaa & in pagis e-
jus, in Ribon & pagis ejus, in Cabſaele &
pagis ejus, In Hoſaa, Molada, & Beth- 26
pelat, In Haſar-ſuæ, in Bir-ſebaa & pagis 27
ejus, In Senaclag, in Mechia & pagis 28
ejus, In In-remon, in Sadaa, & in Jarmoth, 29
In Ziuh, in Aram, & pagis earum, in Lachis 30
& pagis ejus, in Azeca & pagis ejus: habi-
tabant autem à Bir-ſebaa uſque ad planitiem
Hallum. De poſteris autem Benjamin *ha-* 31
bitabant à colle Machmaſi, Ai, Beth-il & 32
pagis ejus, Anathoth, Ojab, Anania, 33
Haſor, Rama, Gethim, Jetbal, Lud, 34
Ino, Niha, & Harſa. De Levitis au- 35
tem, dimidium Judæ & Benjaminis. 36

CAP. XII.

ATque hi ſunt ſacerdotes & Levitæ qui 1
aſcenderunt cum Zorbabele filio Selatielis:
Jeſus, Serabia, Azma, Ezra, Amaria, 2
Meluch, Hatus, Sechania, Arhum, Mer- 3
moth, Adda, Azti, Abia, Benjamin, Mea- 4
dria, Belaghia, Semaia, Nedua, Jodaia 5
Selui, Amuc, Helcia, Idaia: hi ſunt princi- 6
pes ſacerdotum & fratrum eorum in diebus 7
Jeſu. Levitæ, Jeſus & filii ejus, Cadmia, 8
Serabia, Juda, Mathnia, Hodith ipſe, & fra-
tres eorum. Bacbuca, & Anani, cum fra- 9
tribus ſuis è regione ipſorum in excubiis.
Porrò Jeſus genuit Jojacimum, Jojacim 10
genuit Eliſabum, Eliſab genuit Jojadaum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

34 35 Καὶ Φαδαΐα υἱὸς Βασηζὰ ἀφὸς χεῖρα τῦ βασιλέως εἰς πᾶν χρῆμα τῦ λαῦ, Καὶ ἀφὸς τὰς ἐπαύ-
26 27 λεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. καὶ ἀπὸ ὑῶν Ἰούδα ἐκάθισαν ἐν (τ) Καριαθαρβὰκ, Καὶ ἐν (υ)
30 31 Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν Λαχὶς (φ) καὶ ἀγροὶ αὐτῆς· Καὶ ἐκατοικίσαν ἐν(χ)Βηρσαβεέ. Καὶ οἱ
36 υἱοὶ Βενιαμὶν ἀπὸ Γαβαὰ (ψ) Μαχμάς. Καὶ ἀπὸ τῶ Λευιτῶν μερίδες Ἰούδα τῦ Βενιαμίν.

MS.A. (τ) Καριαθαρβὰ, (υ)Βερσαβεὲ, (φ) καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῆς· (χ) Βερσαβεέ. Καὶ υἱοὶ(ψ)Μαχμάς.

Et Phathaia filius Baſeza ad manum regis ad omnem (k) uſum populo, 24
Et ad pagos in agro ſuo. Et de filiis Juda ſederunt in(l)Cariatharboc,Et 25 26
in Jeſu, Et in Berſabee : & pagi eorum Lachis, & agri ejus : Et ca- 27 30
ſtrametati ſunt in Berſabee. Et filii Benjamin de Gabaa Machmas. Et 31
de Levitis partes Juda, Benjamin. 36

ΚΕΦ. ιϚ'.

1 Καὶ ἔτι οἱ ἱερῆς καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἀναβάντες μῶ Ζοροβάβελ υἱῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦ· Σαραΐα, (α)
2 7 Ἱερμία, Ἔσδρα, Ἀμαρία, Μελὲχ, Σεχενία· (β) Οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἱερέων, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν
8 ἡμέραις (γ) Ἰησοῦ. Καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦ, Βανουὶ, Καδμιὴλ, Σαραβία, Ἰωδαὲ, (δ) Ματθανία, ὃς ἦν
10 τῶν χειρῶν αὐτὲς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας. Καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακὶμ, καὶ Ἰ-
11 ωακὶμ ἐγέννησε τὸν Ἐλιασὶβ, καὶ Ἐλιασὶβ τὸν (ε) Ἰωδαὲ, Καὶ Ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν,
12 καὶ Ἰωνάθαν ἐγέννησε τὸν Ἰαδύ. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακὶμ ἀδελφοὶ αὐτῦ οἱ ἱερῆς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν
13 πατριῶν, τῦ Σαραΐα, Ἀμαρία· τῦ (ζ) Ἱερεμία, Ἀνανία· Τῷ (η) Ἔσδρα, Μεσουλὰμ· τῷ
14 15 Ἀμαρία, Ἰωανάν· Τῷ (ϑ) Ἀμαλοὺχ, Ἰωνάθαν· τῦ Σεχενία, Ἰωσὴφ· Τῷ Ἀρὲ,
16 17 Μαννάς· τῦ Μαριὼθ Ἐλκαΐ· Τῷ Ἀδαδαΐ, Ζαχαρία· τῦ Γαναθὼθ, Μεσολὰμ· Τῷ
18 Ἀβιὰ, Ζιχρὶ· τῦ Μιαμὶν, Μααδαΐ· τῦ Φελετὶ, Τῷ Βηγὰς, Σαμουὲ· τῦ Σεμία,
19 20 Ἰωνάθαν· Τῷ Ἰωαεὶβ, Ματθαναΐ· τῦ Ἐδὶφ, Ὠζὶ· Τῷ Σαλαὶ, Καλλαΐ· τῷ Ἀμὲκ, Ἀβὲδ· Τῷ
21 22 Ἐλκία, Ἀσαβίας· τῷ Ἰεδιὴλ, Ναθαναὴλ. Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασὶβ, Ἰωαδὲ, καὶ Ἰωὰ, καὶ
Ἰωανὰν, καὶ Ἰδύα, γεγραμμένοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν, (ι) καὶ οἱ ἱερῆς ἐν βασιλείᾳ Δαρεὶς τῦ Πέρσε.
23 (κ) Υἱοὶ δὲ Λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμερῶν Ἰ-
24 ωανὰν υἱῦ Ἐλισυέ. (λ) Καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν, Ἀσαβία, καὶ Σαραβία, καὶ Ἰησοῦ· καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατεναντίον αὐτῶν (μ) εἰς ὕμνον αἰνεῖν ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ ἀνδρὸς τῦ θεῦ (ν)
25 26 ἐφημερεία ἀφὸς ἐφημερίαν. Ἐν τῷ Ϛωαζαγεῖν με τὲς πυλωρὲς Ἐν ἡμέραις Ἰωακὶμ υἱῦ Ἰησοῦ, υἱῦ Ι-
27 ωσεδὲκ, καὶ ἐν ἡμέραις Νεεμία, καὶ (ξ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ (ο)γραμματεύς. Καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχυς Ἰε-
ρουσαλὴμ ἐζήτησαν τὲς Λευίτας ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τῦ ἐνέγκαι αὐτὲς εἰς Ἰερουσαλὴμ, ποιῆσαι ἐγ-
28 καίνια καὶ εὐφροσύνην ἐν ᾠδαῖς καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμβαλίζοντες, καὶ(π) ψαλτήρια, καὶ κινύραι. Καὶ Ϛωήχθη-
29 σαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων καὶ ἀπὸ τῆς περιχώρου κυκλόθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων, Καὶ ἀ-
πὸ ἀγρῶν, ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησε ἑαυτοῖς οἱ ᾄδοντες ἐν Ἰερουσαλήμ.

MS.A. (α) Ἰερμία, Ἔζρα, (β)Οὗτοι ἄρχοντες (γ) Ἰησοῦ. (δ) Ματθανία, (ε) Ἰωαδὰ,Καὶ Ἰωαδὰ (ζ) Ἰερμία, (η) Ἔσρα, (ϑ) Μελὲχ,***Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις(ι)καὶ ἱε-
ρεῖς (κ) Υἱοὶ Λευὶ (λ)Καὶ ἄρχοντες (μ) εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐντολῇ Δαυὶδ (ν) ἐφημερία ἀφὸς ἐφημερίαν. (ξ) Ἔζρα (ο) ὁ γραμματεύς. (π) ψαλτήρια. Καὶ
Ϛωήχθη

CAP. XII.

ET hi ſacerdotes, & Levitæ, qui aſcenderunt cum Zorobabel filio Sa- 1
lathiel, & Jeſu; Saraia, Hieremia, Eſdra, Amaria, Maluch,(a) Secheh- 2
nia. Iſti principes ſacerdotum, & fratres eorum in diebus Jeſoi. Et 7 8
Levitæ, Jeſu, Binui, Cadmiel, Sarabia, Jodae, Matthania, (b) ſuper 1 10
manus ipſe,& fratres eorum in vices.Et Jeſus genuit Joacim:& Joacim 10
genuit Eliaſib: & Eliaſib Jodae: Et Jodae genuit Jonathan: & Jo- 11
nathan genuit Jadu. Et in diebus Joacim (c)fratres ejus ſacerdotes, 12
& principes patriarum,ipſi Saraia Amaria,ipſi Hieremia Anania, Ipſi 13
Eſdræ Meſulam,ipſi Amaria Joanan,Ipſi Amaluch Jonathan, ipſi Seche- 14
nia Joſeph,Ipſi Are Minnas,ipſi Mariotb Elcai,Ipſi Adadai Zacharia,ipſi 15 16
Gamatboth Meſolã, Ipſi Abia Zechri,ipſi Miamin(d) Maadai,ipſi Phe 17
leti,Ipſi Balgas Samue,ipſi Semia Jonathan, Ipſi Joſeph Matthanai, ipſi 18 19
Edio Ozi, Ipſi Salai Callai, ipſi Amec Abed, Ipſi Elcia Aſabias, ipſi 20 21
Jedeihu Nathanael. Levitæ in diebus Eliaſib, Joada, & Joa,& Jo- 22
anan, & Idua, ſcripti principes patriarum, & ſacerdotes in regno Darii
Perſæ: Filii autem Levi principes patriarum ſcripti in libro Verborum 23
dierum,& uſque ad dies Joanan filii Eliſue. Et principes Levitarum, 24
Aſabia,& Sarabia, & Jeſu :& filii Cadmiel, & fratres eorum ante
eos (e) ad hymnum ad laudandum in mandato Davïd hominis Dei, vicem
ad vicem. (f) In congregando me janitores In diebus Joacim filii Je- 25 26
ſu, filii Joſedec, & in diebus Neemia, et Eſdras (g) ſacerdos, &
ſcriba. Et in Encæniis muri Hieruſalem quæſierunt Levitas in locis eo- 27
rum ad adducendum eos in Hieruſalem,ad faciendum Encænia, & lætitiam in (h) Thodatha, & in canticis, pulſantes cymbala, & pſalteria, & (i) cithara. Et congregati ſunt filii cantorum, & de adjacente re- 28
gione in circuitu in Hieruſalem, Et(k) de villis, & de agris : quo- 29
niam villas ædificaverant ſibi cantores in Hieruſalem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܝܘܕܥ ܝܘܢܬܢ ܐܒܝ ܘܝܘܢܬܢ ܝܕܘܥ ܘܒܝܘܡܝܗܘܢ ܗܘܘ ܟܗܢܐ ܪܫܝܐ ܠܐܒܗܬ ܣܪܝܐ ܠܡܪܝܐ ܚܢܢܝܐ ܥܙܪܝܐ ܡܫܠܡ ܠܡܠܘܟ ܫܒܢܝܐ ܠܝܘܣܦ ܗܪܡ ܠܒܢܝ ܡܪܝܘܬ ܐܠܥܙܪ ܠܥܕܝܐ ܙܟܪܝܐ ܠܓܢܬܘܢ ܡܫܘܠܠܡ ܠܐܒܝܐ ܡܝܢܝܡܝܢ ܠܡܘܕܝܐ ܦܠܛܝ ܠܒܓܐ ܫܡܘܥ ܫܡܥܝܐ ܝܘܢܬܢ ܝܘܝܕܥ ܡܬܢܝ ܥܕܐ ܙܥܝ ܣܠܝ ܟܠܝ ܥܡܘܩ ܥܒܕܝ ܐܠܝܣܒ ܩܕܡܝܝܠ ܘܐܚܘܗܝ ܠܘܝܐ ܕܩܕܡܝܝܠ ܒܢܝ ܗܘܕܘ ܠܡܫܒܚ ܠܡܘܕܐ ܒܡܛܪܬ ܕܕܘܝܕ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܡܛܪ ܡܛܪ ܘܫܘܪ ܫܘܪ ܘܫܘܪ ܫܘܪ ܘܫܘܪ ܫܘ

נחמיה : יב

principes feci ascendere Et ,murum & ,portas & ,populum mundaverunt & ;Levitæ & ,sacerdotes sunt mundati Et
30 וַיִּטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיְטַהֲרוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־הַשְּׁעָרִים וְאֶת־הַחוֹמָה׃ וָאַעֲלֶה אֶת־שָׂרֵי
ivit Et .stercorum portam ad murum *de*super dexterâ ad *processiones* & ,magnos choros duos statui & :murum *de*super Jehudah
31 יְהוּדָה עַל־הַחוֹמָה וָאַעֲמִידָה שְׁתֵּי תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת וַתְּהַלֵּכְנָה לִימִין עַל־הַחוֹמָה הָאַשְׁפֹּת׃ וַיֵּלֶךְ
,Semahjah & ,Binjamin & ,Jehudah .Mesullam & ,Hezra ,Hazariah Et .Jehudah principum dimidium & ,Hosahjah eos post
33 אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וַחֲצִי שָׂרֵי יְהוּדָה׃ וְעֻזְרִיָּה עֶזְרָא וּמְשֻׁלָּם׃ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּשְׁמַעְיָה
filii ,Zacchur filii ,Michaiah filii ,Matthaniah filii ,Semahiah filii ,Jonathæ filii ,Zacharia, tubis *in* sacerdotâ filiis de Et .Irmejah &
35 וְיִרְמְיָה׃ וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת זְכַרְיָה בֶן־יוֹנָתָן בֶּן־שְׁמַעְיָה בֶּן־מַתַּנְיָה בֶּן־מִיכָיָה בֶּן־זַכּוּר בֶּן
,Dei viri David *cantici vasis in* Chanani, Jehudah &, Nethanel, Mahai, Ghillalai, Millalai, Hazarel &, Semahjah ej⁹ fratres Et .Asaph
36 אָסָף׃ וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה וַעֲזַרְאֵל מִלַּלַי גִּלַּלַי מַעַי נְתַנְאֵל וִיהוּדָה חֲנָנִי בִּכְלֵי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים
,murum ad ascensu in David civitatis gradus super ascenderũt eos contra & ,oculi portam *super* Et .*eorum facies ad* scriba Hezra &
37 וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם׃ וְעַל שַׁעַר הָעַיִן וְנֶגְדָּם עָלוּ עַל־מַעֲלוֹת עִיר דָּוִיד בְּמַעֲלֵה לַחוֹמָה
: eum post ego & ,adverso ex *vadens* secundus chorus Et .Orientem ad aquarum portam ad usque & ,David domum *de*super
38 מֵעַל לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמַּיִם מִזְרָח׃ וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית הֹלְכֶת לְמוֹאָל וַאֲנִי אַחֲרֵיהָ
super & ,Ephraim portam *de*super Et .latum murum ad usque & furaorum turrim *de*super ,murum *de*super populi dimidiũ &
39 וְחֲצִי הָעָם מֵעַל לַחוֹמָה מִמִּגְדַּל הַתַּנּוּרִים וְעַד הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃ וּמֵעַל לְשַׁעַר־אֶפְרַיִם וְעַל־
.custodiæ porta in steterũt Et .*pecoris* portã ad usq; & ,Meah turrim & ,Chananel turrim &, piscium portã super & ,veterem portam
שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל־שַׁעַר הַדָּגִים וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל וּמִגְדַּל הַמֵּאָה וְעַד שַׁעַר הַצֹּאן וְעָמְדוּ בְּשַׁעַר הַמַּטָּרָה׃
Mahasæiah ,Eljachim sacerdotes Et .mecum magistratuum dimidiũ & ,ego & : Dei domo in chori duo Steteruntque
40 וַתַּעֲמֹדְנָה שְׁתֵּי הַתּוֹדוֹת בְּבֵית הָאֱלֹהִים וַאֲנִי וַחֲצִי הַסְּגָנִים עִמִּי׃ וְהַכֹּהֲנִים אֶלְיָקִים מַעֲשֵׂיָה
,Jehochanan & ,Huzzi &, Elhazar & ,Semahjah & ,Mahasæiah Et .tubis *in* Chananiah, Zechariah, Eljohenai ,Michaiah, Minjamin
42 מִנְיָמִן מִיכָיָה אֶלְיוֹעֵנַי זְכַרְיָה חֲנַנְיָה בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וּמַעֲשֵׂיָה וּשְׁמַעְיָה וְאֶלְעָזָר וְעֻזִּי וִיהוֹחָנָן
,magnas victimas illa die in immolaverũt Et .præpositꝰ Izrachiah & :cantatores fecerũt audire &: Hezer &, Helam &, Malchijah &
43 וּמַלְכִּיָּה וְעֵילָם וְעֶזֶר וַיַּשְׁמִיעוּ הַמְשֹׁרְרִים וְיִזְרַחְיָה הַפְקִיד׃ וַיִּזְבְּחוּ בַיּוֹם הַהוּא זְבָחִים גְּדוֹלִים
Jerusalaim lætitia est audita & :sunt lætati nati & ,uxores etiam & ,magna lætitia eos lætificavit Deus nam :sunt lætati &
וַיִּשְׂמְחוּ כִּי הֱאֱלֹהִים שִׂמְּחָם שִׂמְחָה גְדוֹלָה וְגַם הַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים שָׂמְחוּ וַתִּשָּׁמַע שִׂמְחַת יְרוּשָׁלִָם
, *decimis &* ,*initio* ,*elevation.bus* ,*thesauris* cubicula super viri illa die in sunt constituti Et .*longinquum in usq;*
44 עַד־מֵרָחוֹק׃ וַיִּפָּקְדוּ בַיּוֹם הַהוּא אֲנָשִׁים עַל הַנְּשָׁכוֹת לָאוֹצָרוֹת לַתְּרוּמוֹת לָרֵאשִׁית וְלַמַּעֲשְׂרוֹת
,sacerdotibus super Jehudah lætitia nam :Levitis & ,sacerdotibus legis partes civitatum agris ea in coacervandum ad
לִכְנוֹס בָּהֶם לִשְׂדֵי הֶעָרִים מְנָאוֹת הַתּוֹרָה לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם כִּי שִׂמְחַת יְהוּדָה עַל־הַכֹּהֲנִים
præceptũ juxta ,janitores & cantores & :expiationis custodiam & ,sui Dei custodiam custodierunt Et .*stantibus* Levitis super &
45 וְעַל הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים׃ וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם וּמִשְׁמֶרֶת הַטָּהֳרָה וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים כְּמִצְוַת
.Deo confessionũ & ,*laudis* cantici & ,cantorum *capita* ,*quondam à* Asaph & ,David dieb⁹ in Quia .ej⁹ filii Selomoh, David
46 דָּוִיד שְׁלֹמֹה בְּנוֹ׃ כִּי־בִימֵי דָוִיד וְאָסָף מִקֶּדֶם רֹאשׁ הַמְשֹׁרְרִים וְשִׁיר תְּהִלָּה וְהוֹדוֹת לֵאלֹהִים׃
: *suo die in* diei *res* janitorum & ,cantorum partes *dantes* Nechemiah diebus in & ,Zerubabel diebus in ,Israel omnis Et
47 וְכָל־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל וּבִימֵי נְחֶמְיָה נֹתְנִים מְנוֹת הַמְשֹׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ
.Aharon filios *sanctificantes* Levitæ & ,Levitas *sanctificantes* &
וּמַקְדִּשִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם מַקְדִּשִׁים לִבְנֵי אַהֲרֹן׃

Versio VULG. LAT.

Et mundati sunt Sacerdotes & Levitæ, & mundaverunt 30
populum, & portas, & murum. Ascendere autem feci 31
principes Juda super murum, et statui duos magnos choros laudantiũ. Et ierunt ad dexteram super murũ ad
portam sterquilinii. Et ivit post eos Osaias, & media 32
pars principum Juda, Et Azarias, Esdras, & Mosollam, 33
Judas, & Benjamin, & Semeia, & Jeremias. Et de filiis 34
Sacerdotũ in tubis, Zacharias filius Jonathan, filius Semeiæ, filius Mathaniæ, filius Michaiæ, filius Zechur, filius
Asaph, Et fratres ejus, Semeia, & Azareel, Malalai, Ga- 35
lalai, Maai, Nathanael, & Judas, & Hanani, in vasis cantici David viri Dei: & Esdras scriba ante eos in porta
Fontis. Et contra eos ascenderunt in gradibus civita- 36
tis David, in ascensu muri super domum David, & usque
ad portã Aquarum ad Orientem. Et chorus secundꝰ gra- 37
tias referentiũ ibat ex adverso, & ego post eũ, & media pars populi super murũ & super turrim furnorũ, &
usque ad murũ latissimũ, Et super portam Ephraim, & 38
super portã antiquam, & super portã piscium & turrim Hananeel, & turrim Emath, & usque ad portã gregis: &
steterunt in porta custodiæ, Steterúntq; duo chori lau- 39
dantiũ in domo Dei, & ego, & dimidia pars magistratuũ
mecũ. Et Sacerdotes, Eliachim, Maasia, Miamin, Michea, 40
Elioenai, Zacharia, Hanania in tubis, Et Maasia, et Se- 41
meia, et Eleazar, et Azzi, et Johanan, et Melchia, et Ælam, et Ezer. Et clarè cecinerunt cantores, et Jezraia
præpositus: Et immolaverunt in die illa victimas ma- 42
gnas, et lætati sunt: Deus enim lætificaverat eos lætitiâ magnâ: sed et uxores eorum et liberi gavisi sunt, et audita est lætitia Jerusalem procul. Recensuerunt quoque 43
in die illa viros super gazophylacia thesauri ad libamina, et ad primitias, et ad decimas, ut introferrent per eos
principes civitatis in decore gratiarũ actionis, Sacerdotes et Levitas: quia lætificatus est Juda in Sacerdotibus et Levitis astantibus. Et custodierunt observatio- 44
nem Dei sui, et observationem expiationis, et cantores, et janitores juxta præceptum David, et Salomonis filii
ejus, Quia in diebus David et Asaph ab exordio erant 45
principes constituti cantorum, in carmine laudantium et confitentium Deo. Et omnis Israel, in diebus Zoro- 46
babel, et in diebus Nehemiæ, dabant partes cantoribus
& janitoribus per dies singulos, et sanctificabant Levitas, et Levitæ sanctificabant filios Aaron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * Et cùm mundati fuissent sacerdotes ac Levi- 30
tæ, mundaverunt populum & portas muri.
31 Deinde jusserunt ascendere principes Judæ 31
super murum, & constituerunt duas classes
32 magnas, & ambulaverunt super murum ad
partem dexteram portæ majoris: Et cum eis 32
33 abierunt Osaia & dimidia pars principum 33
34 Judæorum, Et Ezrael, Ezra, Mesſum, Ju- 34
35 da, Benjamin, Semaia, Nedamia: Et de fi- 35
liis sacerdotum cum tubis, Zacharia filius Jo-
36 nathanis, filii Semaiæ, filii Methaniæ, filii 36
Maachæ, filii Zechor, filii Asaph: Et fra-
tres ejus, Semaia, Ezrael, Melal, Ghelal, A-
tar, Nathaniel, Hanani, Juda, cum instru-
mentis musicis Davidis prophetæ servi Dñi:
& Ezra scriba antecedebat eos super portam
fontis. E regione enim illorum ascenderat 37
37 è clivo civitatis David per ascensum muri, à
parte superiore domûs Davidis, super por-
tam majorem Orientalem. Gratias agebant, 38
38 ascendebántque sursum, & ego sequebar eos.
39 Pars verò dimidia populi ascenderunt super
murum, steterúntque super turrim maximam,
super murum latissimum, Et super portam 39
Aphremi, usque ad portam veterem, & usque
ad portam piscatorum, & à turri Hananeelis
usque ad turrim altam, & usque ad portam
pecudum: steterúntque in porta majore. De- 40
inde ingressæ sunt duæ illæ classes domum
Domini, & ego, dimidiúmque præpositorum
qui mecum erant: Et sacerdotes Eliacim, 41
Maasia, Melahin; Micha, Elihu, Anani, Ze-
42 charia, Hanania: Et cum tubis, Maasia, 42
Semaia, Leazar, Azi, Johannes, Melachia,
Ilam, Adur, & Semue ministri, cum Zerahia,
præfecto. Et sacrificaverunt eo die sacrifi- 43
cia magna, & gavisi sunt; quia Dominus affe-
cerat eos lætitiâ magnâ: et tam mulieres quàm
pueri gavisi sunt: adeo ut gaudium quòd erat
in Jerusalem, procul audiretur. Præfecti sunt 44
etiam eo die viri illi qui è thesauris regiis do-
mos darent ad condendum in eis primitias et
decimas præfectorum civitatum, quemadmo-
dum scriptum est in libro legis, pro sacer-
dotibus & Levitis: nam lætitia Judæorum
erat de sacerdotibus & Levitis qui stabant
& custodiebant custodiam in domo Dei
sui; Et iis qui excubias purè observabant, 45
ministris, & janitoribus; secundùm præce-
ptum Davidis & Salomonis filii ejus. Nam 46
in diebus Davidis erat Asaph, qui præerat
ministris, & laudabat gratiasque agebat co-
ram Domino Deo. Itaque omnes Israelitæ 47
in diebus Zorbabelis & diebus Nehemiæ,
dona dabant ministris: & janitores extrahe-
bant dabántque singulis diebus, & consecra-
bant Levitis: Levitæ verò consecrabant fi-
liis Aharonis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν καὶ τοὺς πυλωροὺς καὶ τὸ τεῖχος.
31 Καὶ ἀνέβησαν τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα ἐπάνω τοῦ (ρ) τείχους· καὶ ἔστησαν δύο ὁμοὶ αἰνέσεως μεγάλους, καὶ
32 δεξιὸν ὦμον ἐπάνω τοῦ τείχους τῆς κοπρίας. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν Ὡσαΐα καὶ ἥμισυ
33 ἀρχόντων Ἰούδα, Καὶ Ἀζαρίας, (σ) καὶ Ἔσδρας, καὶ (τ) Μεσολλὰμ, καὶ Ἰούδα, καὶ Βενιαμὶν, καὶ (υ)
34 Σαμαΐας, καὶ Ἱερεμία. Καὶ (φ) ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων (χ) ἐν σάλπιξι, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱὸς Σε-
35 μαΐα, υἱὸς (ψ) Ματθανία, υἱὸς Μιχαΐα, υἱὸς Ζακχὼρ, υἱὸς Ἀσάφ· Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶ, Σαμαΐα, (ω)
καὶ Ὀζιὴλ, Γελὰλ, Ἰαμὰ, Ἀΐα, Ναθαναὴλ, καὶ Ἰούδα, Ἀναὶ, τῶ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ ἀνθρώ-
που τοῦ Θεοῦ· καὶ (α) Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν· ἐπὶ πύλης, τῶ αἰνεῖν κατέναντι
36 αὐτῶν. Καὶ ἀνέβησαν ὀπὶ κλίμακας πόλεως Δαυὶδ ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ οἴκου Δαυ-
ὶδ, (β) καὶ ἕως τῆς πύλης τοῦ ὕδατος Ἐφραὶμ, καὶ (γ) ὀπὶ τὴν πύλην ἐνθυρεὶν, καὶ (δ) πύργου Ἀ-
42 ναμεὴλ, καὶ ἕως πύλης τῆς προβατικῆς. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες, καὶ ἐπεσκέπησαν· καὶ ἔθυσαν
ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ ηὐφράνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ηὐφρανεν αὐτοὺς μεγάλως· καὶ
43 αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ηὐφράνθησαν, καὶ (ε) ἠκούσθη ἡ εὐφροσύνη ἐν Ἰερουσαλὴμ ἀ-
πὸ μακρόθεν. Καὶ κατέστησαν ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ὀπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς,
ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ τοῖς συνηγμένοις ἐν αὐτοῖς ἀρχοῦσι τῶν πόλεων, μερίδας
44 τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ὅτι εὐφροσύνη (ζ) ἐν Ἰούδα ὀπὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ὀπὶ τοὺς Λευίτας τοὺς ἑ-
45 στῶτας. Καὶ ἐφύλαξαν φυλακὰς θεοῦ (η) αὐτῶν, καὶ φυλακὰς τῆς καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ᾄδοντας, καὶ τοὺς
46 πυλωροὺς, ὡς ἐνετείλατο Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ. Ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ Ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρώ-
τος τῶν ᾀδόντων, καὶ ὕμνον καὶ αἴνεσιν τῶ Θεῶ. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις Ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς
ἡμέραις Νεεμίου, δίδοντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῶ, καὶ
ἁγιάζοντες τοῖς Λευίταις, καὶ οἱ Λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς Ἀαρών.

Et mundati sunt sacerdotes, & Levitæ, & mundaverunt populum, 30
& (l) janitores, & murum. Et (m) ascendere fecerunt principes 31
Juda super murum: & statuerunt duos pro laudatione magnos, &
transierunt à dextris super murum (n) stercoris. Et iverunt post eos 32
Osaia, & dimidium principum Juda, Et Azarias, & Esdras, & 33
Mesollam, & Juda, & Benjamin, & Samaias, & Hieremia, Et 34
de filiis sacerdotum in tubis, Zacharias, filius Jonathan, filius Sa-
maia, filius Matthania, filius Michaa, filius Zacchur, filius Asaph.
Et fratres ejus, Samaia, & Ozziel, Gelol, Jama, Aia, Nathanael, 35
& Juda, Anani, ad laudandum in (o) canticis David hominis Dei.
Et Esdras scriba ante eos (p) super portam ad laudandum ante eos.
Et ascenderunt super scalas civitatis David in ascensione muri desu- 36
per domo David, & usque ad portam aquæ (q) Ephraim, & super por-
tam piscium, & turris Arameel, & usque ad portam gregis. Et au- 42
diti sunt cantores, & visitati sunt. Et sacrificaverunt in die illa vi-
ctimas magnas, & lætati sunt: quoniam Deus lætificavit eos (r)
magnificè. Et uxores eorum, & filii eorum lætati sunt: & audita est
lætitia in Hierusalem à longè. Et constituerunt in die illa viros su- 43
per gazophylacia, thesauris, primitiis, & decimis, (s) & congre-
gatis in ipsis principibus civitatum, partes sacerdotibus & Levitis:
quoniam lætitia in Juda super sacerdotes, & super Levitas stantes.
Et custodierunt custodias Dei sui, & custodias mundationis & can- 44
tores, & janitores; sicut mandata David, & Salomonis filii ejus.
Quoniam in diebus David Asaph ab initio primus cantorum, (t) & 45
hymnum, & laudem Deo. Et omnis Israel in diebus Zorobabel, & 46
in diebus Nsemiæ dantes partes cantorum, & janitorum, verbum diei
in die ejus, & sanctificantes Levitis, & Levitæ sanctificantes filios Aaron.

MS. A. (ρ) τοίχους· *Καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν (σ) Ἔζρα, (τ) Μεσολλὰμ, Ἰούδα, (υ) Σαμαΐας καὶ Ἱρεμίας, (φ) ἀπὸ υἱῶν (χ) Ζαλπιγξιν, (ψ) Μαθθανίας, (ω) καὶ Ὀ-
ζιὴλ, αἰνεῖν αὐτῶ ᾠδαῖς Δαυὶδ (α) Ἔζρας (β) καὶ *ἐμπύλης τοῦ ὕδατος (γ) ἐπὶ πύλιν τὴν ἐνθυρεὶν, (δ) πύργου Ἀναμεὴλ, (η) ἠκέσθη εὐφροσύνη: (ζ) ἦν ἐν Ἰούδᾳ,
καὶ ὅτι τοὺς ἱερεῖς, (η) ἑαυτῶν, φυλακὰς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وَطَهَّرُوا ٱلْأَحْبَارَ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَطَهَّرُوا ٱلشَّعْبَ وَأَبْوَابَ ٱلْحِصْنِ * وَقَامُوا قُرَّيْعَ عَظِيمٍ وَجَعَلُوا
31 يَسُونَ فَوْقَ ٱلْحِصْنِ مِنْ يَمِينِ بَابِ ٱلْكَبِيرِ * وَكَانَ يَمْشِي مَعَهُمْ إِسَعْيَا * وَنِصْفُ رُؤُسِ يَهُودَا
32 * وَعَزَرَايِيلُ وَعَزْرَا وَكُلُّ جَمَاعَتِهِمْ *
33 * مِنْ بَنِي ٱلْأَحْبَارِ يَنْفُخُونَ بِٱلْبُوقِ زَكَرِيَّا ٱبْنُ يُونَاثَانَ * ٱبْنُ سَمْعَيَا * ٱبْنُ مَتَنَايَا * ٱبْنُ
34 مَعْكَا * ٱبْنُ زَاكُورَ * ٱبْنُ أَصَافَ وَجَمِيعُ إِخْوَتِهِ * وَسَمْعَيَا وَعَزَرَايِيلُ * عَلُولُ نَاثَانَايِيلُ *
35 وَجَانَايَا وَيَهُودَ * هَؤُلَاءِ كَانَ مَعَهُمْ أُوَانِي تَسَابِيحِ دَاوُدَ ٱلنَّبِيِّ عَبْدِ ٱلرَّبِّ * وَعَزْرَا
36 ٱلْكَبِيرُ قُدَّامَ فَوْقَ بَابِ ٱلْعَيْنِ * ٱلَّذِينَ قُبَالَتَهُمْ صَعِدُوا مِنْ مَصْعَدِ مَرْيَةِ دَاوُدَ فِي
37 دَرَجِ ٱلْحِصْنِ ٱلْفَوْقَانِيِّ إِلَى بَيْتِ ٱللَّهِ عَلَى ٱلْبَابِ ٱلْكَبِيرِ ٱلشَّرْقِيِّ * وَسَكَرُوا * وَكَانُوا
38 صَاعِدِينَ إِلَى فَوْقُ * وَأَنَا بَعْدَهُمْ * وَنِصْفُ ٱلشَّعْبِ صَعِدَ عَلَى ٱلْحِصْنِ * وَوَقَفُوا عَلَى
39 ٱلْجُوسَقِ ٱلْكَبِيرِ وَعَلَى ٱلسُّورِ ٱلْعَرِيضِ * مِنْ فَوْقِ بَابِ أَفْرَايِمَ إِلَى ٱلْبَابِ ٱلْعَتِيقِ وَإِلَى
ٱلْبَابِ ٱلْمَنْصُورِ * وَمِنْ بُرْجِ حَانَايَيلَ إِلَى ٱلْجُوسَقِ ٱلْعَالِي وَإِلَى بَابِ ٱلْبُسْتَانِ * وَوَقَفُوا فِي ٱلْبَابِ
40 ٱلْكَبِيرِ * وَدَخَلُوا ٱلْفَرِيقَيْنِ إِلَى بَيْتِ ٱلرَّبِّ * وَأَنَا كُنْتُ وَنِصْفُ ٱلرُّؤَسَاءِ ٱلَّذِينَ
41 كَانُوا مَعِي * * وَٱلْأَحْبَارُ * وَٱلْبَاقِيمُ وَمَعَسَايَا * وَبَاقِي ٱلْجَمْعِ * وَذَبَحُوا فِي ذَلِكَ ٱلْيَوْمِ
42 ذَبَائِحَ كَثِيرَةً * وَفَرِحُوا لِأَنَّ ٱللَّهَ فَرَّحَهُمْ فَرَحًا عَظِيمًا * وَكَانَتِ ٱلنِّسَاءُ وَٱلصِّبْيَانُ يَفْرَحُونَ *
43 وَسُمِعَ فَرَحُ أُورُشَلِيمَ مِنَ ٱلْبُعْدِ * وَٱلْقَوْمُ ٱلَّذِينَ كَانُوا عَلَى خَزَانَةِ بَابِ ٱلْمَلِكِ تَسَلَّطُوا
44 أَيْضًا عَلَى ٱلْبُيُوتِ * كَمَا يَخْطُوا عَسُورُ ٱلْقُرَا * كَمَا هُوَ مَكْتُوبٌ فِي كِتَابِ نَامُوسِ ٱلْأَحْبَارِ
وَٱللَّاوِيِّينَ * إِنَّ ٱلْيَهُودَ يَفْرَحُوا بِٱلْأَحْبَارِ وَٱللَّاوِيِّينَ ٱلَّذِينَ كَانُوا قِيَامًا يَحْرُسُونَ مَحْرَسَ بَيْتِ
45 إِلَاهِهِمْ * وَيَحْرُسُونَ ٱلْمَحَارِسَ ٱلطَّاهِرَةَ * وَحُدَّامَ ٱلْبَابِ * كَمِثْلِ وَصِيَّةِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ ٱبْنِهِ
46 * لِأَنَّهُ فِي أَيَّامِ دَاوُدَ كَانَ أَصَافُ رَأْسَ ٱلْحُدَّامِ * وَكَانَ يَسْكُرُ وَيَحْمَدُ قُدَّامَ ٱلرَّبِّ
47 ٱلْإِلَهِ * وَجَمِيعُ إِسْرَايِيلَ فِي أَيَّامِ زَرُوبَابِلَ وَفِي أَيَّامِ نَحَمْيَا ٱلَّذِينَ كَانُوا يُعْطُونَ ٱلْمُوَاهِبَ
لِلْحُدَّامِ وَٱللَّاوِيِّينَ * يُخْرِجُونَ وَيُعْطُونَ يَوْمٍ بِيَوْمٍ * وَيُقَدِّسُونَ ٱللَّاوِيِّينَ * وَٱللَّاوِيِّينَ يُقَدِّسُونَ
لِبَنِي هَرُونَ *

Et mundaverunt sacerdotes ac Levitas, 30
mundaveruntque populum & portas
munitionis. Tum exurgentes tuba 31
magna, cœperunt ambulare super mu-
nitionem, à dextera portæ maximæ:
Et ambulabat cum eis Esaia, & dimidia 32
pars principum Jude, Et Ezrael, & 33
Ezra, & tota congregatio eorum.

De filiis sacerdotum qui buccinis 35
clangebant, Zacharia filius Jonathanis,
filius Semaiæ, filius Matthaniæ, fili-
us Maachæ, filius Zachur, filius
Asaph, omnesque fratres ejus: Et 36
Semaia, & Ezrael, Gelol, Nathana-
el, Hanania, & Juda: hi habebant
secum instrumenta musica Davidis pro-
phetæ servi Domini: & Ezra sacer- 37
dos præcedebat supra portam fontis:
Qui ex oppositis sibi parte ascenderunt
per ascensum civitatis David, per gra-
dus munitionis superioris, ad domum
Dei, super portam majorem Orientalem:
Et gratias agentes ascendebant superi- 38
us, & ego sequebar eos. Dimidia verò
populi pars ascendit super munitionem,
& steterunt super turrim majorem, &
super murum latiorem; A suprema 39
parte portæ Aphraim usque ad portam
veterem, & usque ad portam viatri-
cem: & à turri Hananaelis usque ad
turrim altiorem, & usque ad portam
hortorum: & substiterunt in porta ma-
jore. Tum ingressæ sunt ambæ classes 40
domum Domini: ego etiam aderam,
& dimidia pars principum qui erant
mecum, Et sacerdotes & Eli- 41
acim, & Maasa, reliquusque populus. 42
Et sacrificaverunt eo die sacrificia mul- 43
ta, & lætati sunt, quia Deus lætifica-
vit eos lætitiâ magnâ: & mulieres at-
que pueri lætabantur, ita ut lætitia Je-
rosolymorum procul audiretur. Et ho- 44
minibus qui præpositi erant erario portæ
regiæ, demandata fuit etiam cura do-
morum; ut custodirent decimas civi-
tatum, quemadmodum scriptum est in
libro sacerdotum & Levitarum. Nam
Judæi lætabantur de sacerdotibus ac
Levitis qui stantes custodiebant custo-
diam domûs Dei sui, Et custodiebant 45
custodias mundas; & ministris portæ:
juxta præceptum Davidis, & Salomo-
nis filii ejus. In diebus enim Davidis, 46
Asaph princeps erat ministrorum, &
gratias agebat laudesque canebat coram
Domino Deo. Et omnes Israelitæ in 47
diebus Zorobabelis & in diebus Nehe-
miæ qui dabant munera ministris ac
Levitis, promebant dabantque singulis
diebus, & sanctificabant Levitas, Le-
vitæ verò sanctificabant filios Ha-
ronis.

נחמיה : יג

CAP. XIII. יג

בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי הָעָם וְנִמְצָא כָּתוּב בּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא עַמּוֹנִי 1
mercede conduxit & ,aquis in & ,pane in Iſrael filios prævenerunt non Quia .ſeculum in uſque Dei concionem in Moabites &

וּמוֹאָבִי בִּקְהַל הָאֱלֹהִים עַד־עוֹלָם: כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּלֶּחֶם וּבַמָּיִם וַיִּשְׂכֹּר 2
eos audire ſecundùm ,fuit Et .benedictionem in maledictionem noſter Deus convertit & : ei maledicendũ ad Bilham eum adverſus

עָלָיו אֶת־בִּלְעָם לְקַלְלוֹ וַיַּהֲפֹךְ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה: וַיְהִי כְּשָׁמְעָם 3
domus cubiculo in datus ſacerdos Eljaſib hac ante Et .Iſrael ab mixturam omnem ſeparaverunt & ,legem

אֶת־הַתּוֹרָה וַיַּבְדִּילוּ כָּל־עֵרֶב מִיִּשְׂרָאֵל: וְלִפְנֵי מִזֶּה אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן נָתוּן בְּלִשְׁכַּת בֵּית 4
, thus , murmr dantes antea fuerant ibi & ,grande cubiculum ſibi fecit Et .Tobijah ipſi propinquus,noſtri Dei

אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבִיָּה: וַיַּעַשׂ לוֹ לִשְׁכָּה גְּדוֹלָה וְשָׁם הָיוּ לִפָּנִים נֹתְנִים אֶת־הַמִּנְחָה הַלְּבוֹנָה 5
.ſacerdotum oblationem & ,janitorum & ,Levitarum præcipiũ ,recentis olei & , muſti ,frumenti decimam & , vaſa &

וְהַכֵּלִים וּמַעֲשַׂר הַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהִיצְהָר מִצְוַת הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וּתְרוּמַת הַכֹּהֲנִים:
, regem ad veni Babel regis Artachaſaſtæ ſecundo & trigeſimo anno in quia :Jeruſalaim in fui non hoc omni in Et

וּבְכָל־זֹאת לֹא הָיִיתִי בִּירוּשָׁלִַם כִּי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּאתִי אֶל־הַמֶּלֶךְ 6
,Thobijah ipſi Eljaſib fecerat quod malo in intellexi & ,Jeruſalaim in veni Et .rege à fui poſtulatus dierum fine in &

וּלְקֵץ יָמִים נִשְׁאַלְתִּי מִן־הַמֶּלֶךְ: וָאָבוֹא לִירוּשָׁלִַם וָאָבִינָה בָּרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶלְיָשִׁיב לְטוֹבִיָּה 7
Thobijah domus vaſa omnia projeci & : valde mihi fuit malum Et .Dei domus atriis in cubiculum ei faciendum ad

לַעֲשׂוֹת לוֹ נִשְׁכָּה בְּחַצְרֵי בֵּית הָאֱלֹהִים: וַיֵּרַע לִי מְאֹד וָאַשְׁלִיכָה אֶת־כָּל־כְּלֵי בֵית טוֹבִיָּה 8
, murmr , Dei domus vaſa illuc retuli & : cubicula mundaverunt & ,dixi Et .cubiculo de extra

הַחוּץ מִן־הַלִּשְׁכָּה: וְאֹמְרָה וַיִּטְהֲרוּ הַלְּשָׁכוֹת וָאָשִׁיבָה שָׁם כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים אֶת־הַמִּנְחָה 9
facientes cantores & Levitæ ;ſuum agrum ad vir fugiſſent & ,eſſet data non Levitarum partes quòd ,cognovi Et .thus &

וְהַלְּבוֹנָה: וְאֵדְעָה כִּי־מְנִיוֹת הַלְוִיִּם לֹא נִתָּנָה וַיִּבְרְחוּ אִישׁ לִשְׂדֵהוּ הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים עֹשֵׂי 10
ſuper eos feci ſtare &,eos congregavi & ? Dei domum derelinquimus Cur : dixi & magiſtribus cum litigavi Et .opus

הַמְּלָאכָה: וָאָרִיבָה אֶת־הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה מַדּוּעַ נֶעֱזַב בֵּית־הָאֱלֹהִים וָאֲעַמְדֵם עַל־ 11
ſuper theſaurarios conſtitui Et .theſauros ad recentis olei & , muſti & ,frumenti decimam attulerunt Jehudah omnes Et .ſua ſtatione

עָמְדָם: וְכָל־יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעְשַׂר הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר לָאוֹצָרוֹת: וְאוֹצְרָה עַל־ 13 12
; Matthaniah filii Zachur filiũ Chanan eorũ manũ ſuper & ;Levitis de Pedaiah & ,ſcribam Sadoc & ,ſacerdotem Selemiah ,theſauros

אוֹצָרוֹת שְׁלֶמְיָה הַכֹּהֵן וְצָדוֹק הַסּוֹפֵר וּפְדָיָה מִן־הַלְוִיִּם וְעַל־יָדָם חָנָן בֶּן־זַכּוּר בֶּן־מַתַּנְיָה
,meas miſericordias deleas ne & ; hoc ſuper mi Deus mei Memento .ſuis fratribus divitere eis ſuper & ,ſunt reputati fideles quia

כִּי נֶאֱמָנִים נֶחְשְׁבוּ וְעֲלֵיהֶם לַחֲלֹק לַאֲחֵיהֶם: זְכְרָה־לִּי אֱלֹהַי עַל־זֹאת וְאַל־תֶּמַח חֲסָדַי 14
,ſabbatho in torcularia calcantes Jehudah in vidi illis diebus In .ei⁹ obſervationib⁹ in & ,mei Dei domo in feci quas

אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית אֱלֹהַי וּבְמִשְׁמָרָיו: בַּיָּמִים הָהֵמָּה רָאִיתִי בִיהוּדָה דֹּרְכִים־גִּתּוֹת בַּשַּׁבָּת 15
afferentes & , onus omne & , ficus & , uvas , vinum etiam & , aſinos ſuper onerantes & , acervos afferentes &

וּמְבִיאִים הָעֲרֵמוֹת וְעֹמְסִים עַל־הַחֲמֹרִים וְאַף־יַיִן עֲנָבִים וּתְאֵנִים וְכָל־מַשָּׂא וּמְבִיאִים
,piſcem afferentes ,ea in habitaverunt Sorim Et .venaticem eos vendere diem in ſum conteſtatus & : ſabbathi die in Jeruſalaim in

יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וָאָעִיד בְּיוֹם מִכְרָם צָיִד: וְהַצֹּרִים יָשְׁבוּ בָהּ מְבִיאִים דָּאג 16
: eis dixi & ,Jehudah heroibus cum litigavi Et .Jeruſalaim in & ,Jehudah filiis ſabbatho in vendentes & : venale omne &

וְכָל־מֶכֶר וּמוֹכְרִים בַּשַּׁבָּת לִבְנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם: וָאָרִיבָה אֶת חֹרֵי יְהוּדָה וָאֹמְרָה לָהֶם 17
? ſabbathi diem faciantes & ,facientes vos quod hoc malum verbum Quod

מָה־הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹשִׂים וּמְחַלְּלִים אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIII.

IN die autem illo lectum eſt in volumine Moyſi audiente populo : & inventum eſt ſcriptum in eo,quòd non debeant introire Ammonites & Moabites in eccleſiã Dei, uſque in æternum : Eò quòd non occurrerint filiis Iſrael cum pane & aquâ : & conduxerint adverſùm eos Balaam, ad maledicendum eis : & convertit Deus noſter maledictionem in benedictionem. Factum eſt autem, cùm audiſſent legem, ſeparaverunt omnem alienigenam ab Iſrael. Et ſuper hoc erat Eliaſib ſacerdos, qui fuerat præpoſitus in gazophylacio domûs Dei noſtri, & proximus Tobiæ. Fecit ergò ſibi gazophylacium grande, & ibi erant ante eum reponentes munera,& thus,& vaſa, & decimam frumenti, vini,& olei, partes Levitarum, & cantorum, & janitorum, & primitias ſacerdotales. In omnibus autem his non fui in Jeruſalem, quia anno trigeſimo ſecundo Artaxerxis regis Babylonis veni ad regem, & in fine dierum rogavi regem. Et veni in Jeruſalem, & intellexi malum, quod fecerat Eliaſib Tobiæ, ut faceret ei theſaurum in veſtibulis domûs Dei. Et malum mihi viſum eſt valdé. Et projeci vaſa domûs Tobiæ foràs de gazophylacio : Præcepíque & emundaverunt gazophylacia : & retuli ibi vaſa domûs Dei, ſacrificium, & thus. Et cognovi quòd partes Levitarum non fuiſſent datæ : & fugiſſet unuſquiſque in regionem ſuam de Levitis, & cantoribus, & de his qui miniſtrabant : Et egi cauſam adverſùs magiſtratus, & dixi; Quarè dereliquimus domum Dei? Et congregavi eos, & feci ſtare in ſtationibus ſuis. Et omnis Juda apportabat decimam frumenti, vini,& olei, in horrea. Et conſtituimus ſuper horrea Selemiam Sacerdoté,et Sadoc ſcribam, & Phadaiam de Levitis, & juxta eos Hanan filium Zachur, filium Mathaniæ : quoniam fideles comprobati ſunt, & ipſis creditæ ſunt partes fratrum ſuorum. Memento mei,Deus meus, pro hoc, & ne deleas miſerationes meas, quas feci in domo Dei mei, & in ceremoniis ejus. In diebus illis vidi in Juda calcantes torcularia in ſabbato, portantes acervos, & onerantes ſuper aſinos vinum, & uvas, & ficus, & omne onus, & inferentes in Jeruſalem die ſabbati. Et conteſtatus ſum, ut in die quâ vendere liceret, venderent. Et Tyrii habitaverunt in ea, inferentes piſces, & omna venalia : & vendebant in ſabbatis filiis Juda in Jeruſalem : Et objurgavi optimates Juda, & dixi eis; Quæ eſt hæc res mala, quam vos facitis, & profanatis diem Sabbati.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIII.

EOdem die lectus fuit liber legis Moſis audiente populo : & inventum eſt ſcriptum in eo ; Ne ingrediantur Ammonitæ & Moabitæ in congregationé Domini in ſeculum uſque : Eò quòd non occurrerint Iſraelitis cum pane & aqua,et conduxerint ſibi Belaamum ad maledicendum eis, quanquã convertit Deus maledictiones ejus in benedictiones. Tunc cùm audiſſent verba legis, ſegregata fuit omnis miſcellanea turba ab Iſraelitis. Poſthæc venit Eliſab ſacerdos, ibíque ædificavit illi atrium quoddam magnum, ubi antea reponebantur oblationes, thus, & vaſa decimarum frumenti, vini, & olei : & in civitatibus Levitarum, miniſtrorum, atque janitorum, primitiæ ſacerdotum. Dum autem hæc omnia *fierent*, non eram Jeroſolymis : nam anno trigeſimo ſecundo Artahſeſtis regis Babyloniæ redieram ad regem *ſed* exactis aliquot diebus, veniam à rege impetravi. Et veni Jeruſalem : ubi intellexi malum quod Eliſab commiſerat pro Tobia, faciendo illi domum in atrio Domini. Quod cùm ægerrimè tuliſſem,ejeci omnem ſupellectilem domûs Tobiæ in plateam extra atrium. Tum edicentæ me mundaverunt atrium: & reſtitui illuc ſupellectilem domûs Domini, oblationes, & thus. Deinde cognoſcens quòd portio Levitarum non dabatur,ideóque fugerant quiſque in agrum ſuum, Levitæ, miniſtri, & curatores operum : Contendi cum primoribus, & dixi eis ; Quam ob cauſam derelicta eſt domus Domini ? & congregavi eos, & reſtitui eos in officia eorum : Omnéſque Judæi attulerunt decimas frumenti,vini,et olei, in horrea : Et præfeci horreis Selamiam ſacerdotem,Sadocum ſcribam,& Pheraiam Leviticum, & cum eis Hananem filium Zechoris, filii Methaniæ : quia fidi habebantur, & ſors eis obtigerat ut eſſent principes fratrum ſuorum. Memoriæ hoc mihi manda mi Deus, & ne *oblivione* deleas beneficiũ meum quod exercui erga domum Dei mei & obſervationes tuas. Iiſdem temporibus videns in Judæa quòd vias ſulcarent in ſabbatho,afferrent onera geſtarénque ſuper aſinos ; & vinum etiam, uvas, ficus, & onera *quævis* inferrent Jeroſolymã die ſabbathi: conteſtatus ſum eos, *dicens*;Ne vendatis piſcationem, Néve piſces afferatis, neque vendatis die ſabbathi Judæis in Jeruſalem. Et contendi cum præcipuis Judæ,& dixi eis;Quare facinus hoc malum committitis,& violatis diem ſabbathi ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ· καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, ὅπως
2 μὴ εἰσέλθωσιν Ἀμμανῖ καὶ Μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος, Ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
ἐν ἄρτῳ (a) καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτὸν τὸν Βαλαὰμ καταράσασθαι· καὶ ἐστράφη ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν
3 4 κατάραν εἰς εὐλογίαν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ. Καὶ
5 πρὸ τούτου Ἐλιασὶβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ (2) οἴκου θεοῦ ἡμῶν, ἐγγὺς Τωβίᾳ. Καὶ ἐποίησεν (β) αὐ-
τῷ γαζοφυλάκιον μέγα· καὶ ὅπου ἦσαν πρότερον δίδοντες τὴν (γ) μανὰ καὶ τὸν λίβανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν
δεκάτην τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπ-
6 αρχὰς τῶν ἱερέων. Καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν Ἰερουσαλήμ· ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀρ-
ταξαδὰ βασιλέως Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ᾐτησάμην παρὰ
7 τοῦ βασιλέως, Καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν (δ) Ἐλιασὶβ τῷ Τωβίᾳ,
8 ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ θεοῦ. Καὶ πονηρὸν μοι ἐφάνη σφόδρα· καὶ ἐξέβαλα πάντα τὰ
9 σκεύη οἴκου Τωβίου ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυλακίου. Καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλάκια· καὶ ἐπέστρεψα
10 ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὴν (ε) μανὰ καὶ τὸν λίβανον. Καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν Λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν·
11 καὶ ἐφύγοσαν ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν αὐτοῦ, οἱ Λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες ποιοῦντες τὸ ἔργον. Καὶ (ζ) ἐμαχεσάμην τοῖς ἐρχο-
μένοις, καὶ εἶπα, Διὰ τί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτοὺς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς (η) ἐπὶ τῇ χώ-
12 13 ρᾳ αὐτῶν. Καὶ πᾶς Ἰούδα ἤνεγκαν (θ) δεκάτην τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς Ἐπὶ
χεῖρα Σελεμία τοῦ ἱερέως, καὶ Σαδὼκ τοῦ γραμματέως, καὶ Φαδαΐα ἀπὸ τῶν Λευιτῶν· καὶ ὑπὲρ χεῖρας αὐτῶν Ἀ-
14 ναν υἱὸς Ζακχοὺρ, υἱὸς (ι) Ματθανίου, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν, ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν. Μνή-
15 σθητί μου ὁ θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτω ἔλεός μου (κ) ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ (λ) κυρίου τοῦ θεοῦ. Ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν Ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς (μ) ἐν τῷ Σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα, καὶ ἐπιγεμί-
ζοντας ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσαγμα, καὶ φέροντας εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ τῇ
16 Σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν. Καὶ ἐκάθισε ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχθὺν, καὶ πᾶσαν
17 πρᾶσιν πωλοῦντες τῷ Σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς Ἰούδα καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐ-
λευθέροις, καὶ εἶπα αὐτοῖς, Τίς ὁ λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς, ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, καὶ βεβηλοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ Σαβ-
βάτου;

CAP. XIII.

1 IN illa die lectum in libro Moysi in auribus populi. Et inventum est
scriptum in eo; ut non ingrediantur Ammanitæ & Moabitæ in eccle-
siam Dei usque in seculũ: Quoniam non occurrerunt filiis Israel in pane,
2 & aqua, & conduxerunt super eum Balaam ad (a) maledicendum: & con-
vertit Deus noster maledictionem in benedictionẽ. Et factum est, ut au-
3 dierunt legem; & separati sunt omnis admistus in Israel. Et super hoc
4 Eliasib sacerdos habitans in gazophylacio domũs Dei nostri, propinquus
Tobiæ. Et (b) fecit sibi gazophylacium magnum. Et ibi fuerant antea
5 dantes (c) manna, & thus, & vasa, & decimam frumenti, & vini, &
olei, mandatum Levitarum, & cantorum, & janitorum, & primitias sa-
cerdotum. Et in omni hoc non fui in Hierusalem: quoniam in anno tri-
6 gesimo & secundo Artabsastha regis Babylonis veni ad regem, & post
finem dierum petii à rege, Et veni in Hierusalem: & intellexi in ma-
7 lo, quod fecerat Eliasib Tobiæ, faciendo ei gazophylacium in atrio domũs
Dei. Et malum mihi visum est valdè: & projeci omnia vasa domũs
8 Tobiæ foràs de gazophylacio. Et dixi, & mundaverunt gazophylacia.
9 Et retuli illuc vasa domũs Dei, manna, & thus. Et cognovi, quia par-
10 tes Levitarum non fuerant datæ: & fugerant vir in agrum suum, Le-
vitæ, & cantores, facientes opus. Et concertavi cum magistratibus, &
11 dixi; Cur derelicta est domũs Dei? Et congregavi eos, et statui eos in
statione ipsorum. Et omnis Juda attulerunt decimam tritici, et vini, et
12 olei in thesauros (d) Super maxum Selemia sacerdotis, et Sadoc scri-
13 bæ, et Phadaia ex Levitis. Et ad manũ eorum Anan filius Zacchur fili-
us Mathania, quoniam fideles putati sunt, super eos distribuere fratri-
bus suis. Memento meî, Deus, in hac: et non deleatur misericordia
14 mea, quam feci in domo Domini (e) Dei. In diebus illis vidi in Juda
15 calcantes torcularia in sabbato, et ferentes manipulos, et onerantes super
asinos, et vinum, et uvam, et ficus, et omne onus, et ferentes in Hieru-
salem in die sabbati. Et contestatus sum in die venditionis eorum. (f) Et
16 sedebant in ea ferentes piscem, et omnem venditionem vendentes sabbato
17 filiis Juda, et in Hierusalem. Et concertavi cum filiis Juda ingenuis,
et dixi eis; Quod verbum hoc malum, quod vos facitis? et polluitis diem sabbati?

MS. A. (a) καὶ ἐν ὕδατι, (2) οἴκῳ τοῦ θεοῦ (β) ἄνῳ (γ) μαναὰν (δ) Ἐλιασὶβ Τωβίᾳ, (ε) μαναὰν (ζ) ἐμαχεσάμην, καὶ εἶπον, (η) ἐπὶ τάσει (θ) δεκάτην πυροῦ (ι) Ματθανίου, (κ) ὅτι ἐποίησα (λ) κυρίου θεοῦ. (μ) ἐν Σαββάτῳ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ عَشَرَ *

CAP. XIII.

1 * فِي ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ قُرِءَ كِتَابُ مُوسَى مُوسِي فِي أَذَانِ ٱلشَّعْبِ * وَوُجِدُوا مَكْتُوبًا فِيهِ أَنْ لَا يَدْخُلُونَ
2 ٱلْعَمُّونِيُّونَ وَٱلْمُوَابِيُّونَ بِجَمَاعَةِ ٱلرَّبِّ إِلَى ٱلْأَبَدِ * مِنْ أَجْلِ أَنَّهُمْ لَمْ يَتَقَدَّمُوا ٱلْخُبْزَ وَٱلْمَاءَ لِبَنِي
إِسْرَائِيلَ فِي خُرُوجِهِمْ مِنْ مِصْرَ * وَٱكْتَرَوْا لَهُمْ بَلْعَامَ ٱبْنَ فَاعُورَ لِيَلْعَنَهُمْ * وَٱنْقَلَبَ ٱلْإِلٰهُنَا لَعْنَهُ
3 بَلْعَامَ إِلَى بَرَكَةٍ * حِينَئِذٍ لَمَّا سَمِعُوا كَلَامَ ٱلنَّامُوسِ أَفْرَزُوا بَنُو إِسْرَائِيلَ كُلَّ ٱلْغُرَبَاءِ مِنْ بَيْنِهِمْ
4 * * وَجَاءَ ٱلْقِصَاصُ ٱلْكَبِيرُ وَأَقَامَ لَهُمْ هُنَالِكَ دَارًا عَظِيمَةً * وَكَانَتْ مِنْ قَدِيمٍ يَجْعَلُونَ فِيهَا ٱلْقَرَابِينَ
5 وَٱللُّبَانَ وَأَوَانِيَ عُشُورِ ٱلْقَمْحِ وَٱلْخَمْرِ وَٱلزَّيْتِ فِي قُرَى يَهُوذَا وَٱلْخُدَّامِ وَٱللَّاوِيِّينَ * وَفَرَايِينَ ٱلْكَهَنَةِ
* وَهٰؤُلَاءِ كُلِّهِمْ لَمْ أَكُنْ أَنَا بِأُورُسَلِيمَ * لِأَنَّ فِي سَنَةِ أَبِي وَيَلِيسَ لِأَرْكَسَسْتَ مَلِكِ بَابِلَ أَتَيْتُ
6 إِلَى عِنْدِ ٱلْمَلِكِ * وَفِي آخِرِ ٱلْأَيَّامِ ٱنْفَصَلْتُ مِنَ ٱلْمَلِكِ * وَجِئْتُ إِلَى أُورُسَلِيمَ * وَعَرَفْتُ ٱلشَّرَّ
7 ٱلَّذِي عَمِلَ إِيلِيَصَافُ لِطُوبِيَّا * ٱلَّذِي عَمِرَ لَهُ دَارًا فِي بَيْتِ ٱلرَّبِّ * وَصَعُبَ عَلَى جِدًّا * وَأَنَا
8 عِدْتُ إِلَى جَمِيعِ ٱلْآوَانِي ٱلَّذِي فِي بَيْتِ طُوبِيَّا فَأَلْقَيْتُهَا بَرَّا ٱلسُّوقِ عِنْدَ ٱلدَّارِ * وَقُلْتُ
9 طَهِّرُوا ٱلدَّارَ * وَأَعَدْتُ إِلَى هُنَالِكَ أَوَانِيَ بَيْتِ ٱلرَّبِّ وَٱلْقَرَابِينَ وَٱللُّبَانَ * وَعَلِمْتُ أَنْ جُزْءَ ٱللَّاوِيِّينَ
10 لَا يُعْطَا * وَهَرَبَ كُلُّ رَجُلٍ إِلَى حَقْلِهِ * وَٱللَّاوِيُّونَ وَٱلْخُدَّامُ ٱلْفَعَلَةُ * وَأَنَا حَكَمْتُ ٱلرُّؤَسَاءَ وَقُلْتُ
11 لَهُمْ * مِنْ أَجْلِ مَاذَا تُرِكَ بَيْتُ ٱللّٰهِ * وَجَمَعْتُهُمْ وَأَقَمْتُهُمْ عَلَى رَسْمِهِمْ وَعَادَتِهِمْ * وَجَمِيعُ ٱلْيَهُودِ
12 أَحْضَرُوا ٱلْعُشْرَ مِنَ ٱلْقَمْحِ وَٱلْخَمْرِ وَٱلزَّيْتِ * إِلَى مَخَازِنِ سَلْمَايَا ٱلْكَبِيرِ وَلِصَادُوقَ وَلِعَفْرَايَا مِنَ
13 ٱللَّاوِيِّينَ * وَمَعَهُمْ حَنَانُ ٱبْنُ زَكُّورَ ٱبْنِ مَتَنْيَا * لِأَنَّهُمْ كَانُوا مَعْرُوفِينَ بِٱلْبَقَاءِ * وَوَجَبَ فَرْعَهُمْ
أَنْ يَكُونُوا رُؤَسَاءَ لِإِخْوَتِهِمْ * ٱذْكُرْنِي يَا إِلٰهِي مِنْ أَجْلِ هٰذَا * وَلَا تَتْرُكِ ٱلْخَيْرَ ٱلَّذِي صَنَعْتُ
14 فِي بَيْتِكَ يَا إِلٰهِي وَمَحَارِسِهِ * وَفِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ نَظَرْتُ إِلَى ٱلْيَهُودِ يُسَافِرُونَ فِي يَوْمِ ٱلسَّبْتِ وَيَجِيئُونَ
15 ٱلْأَحْمَالَ عَلَى ٱلْحَمِيرِ مِنَ ٱلْخَمْرِ وَٱلْعِنَبِ وَٱلتِّينِ * وَيَدْخُلُونَ بِهِ إِلَى أُورُسَلِيمَ فِي يَوْمِ ٱلسَّبْتِ *
وَأَشْهَدْتُ عَلَيْهِمْ أَلَّا يَسْرُوا صَيْدًا * وَلَا يُجِيئُوا سَمَكًا * وَلَا يَبِيعُوا وَلَا يَسْرُوا فِي يَوْمِ ٱلسَّبْتِ
16 لِبَنِي يَهُوذَا بِأُورُسَلِيمَ * وَخَاصَمْتُ مَعَ رُؤَسَاءِ يَهُوذَا بِأُورُسَلِيمَ وَقُلْتُ لَهُمْ * لِمَاذَا تَفْعَلُونَ هٰذَا
17 ٱلْفِعْلَ ٱلشِّرِّيرَ * وَتُدَنِّسُونَ يَوْمَ ٱلسَّبْتِ *

EO die cùm legeretur liber legis Mo-
1 saicæ in auribus populi, invenerunt
scriptum in eo, ut non ingrederentur
Ammonitæ & Moabitæ in congregatio-
nem Domini in æternum: Propterea
2 quòd non obtulerunt panem & aquam
filiis Israelis cùm egredierentur ex Ægy-
pto, & conduxerunt sibi Balaamum
filium Phegoris ut malediceret eos; con-
vertit autem Deus noster maledictio-
nem Balaami in benedictionem. Tunc
3 cùm audissent verba legis, separave-
runt filii Israelis omnes exteros è medio
4 sui. Et veniens Eliasab sacerdos
5 ædificavit eis ibi domum ingentem, in
quæ olim reponebant oblationes, & thus,
& vasa decimarum frumenti, vini, &
olei in civitatibus Judæ, & minis̃tro-
rum, & Levitarum, & oblationes sa-
cerdotum. In his autem omnibus non
6 eram ego in Jerusalem: quoniam anno
trigesimo secundo Artabsestis regis Ba-
belis, redieram ad regem: sed in fine
dierum separatus me à rege, Et Jero-
7 solymam rediens, cognovi malum quod
fecerat Eliasab Tobiæ, extruendo sibi
domum in æde Domini. Molestè ad-
8 modum hoc tuli; & arripiens omnia
vasa quæ erant in domo Tobiæ, ejeci ea
9 extra vicum apud domum. Tum dixi,
Mundate domum: & restitui illuc
vasa domũs Domini, oblationes, &
10 thus. Sciens præterea portionem Levi-
tarum non dari, ideoque unumquen-
que fugisse retrorsum, tam Levitas ac
11 minis̃tros quàm operarios: Litigavi cum
principibus, & dixi eis; Quare de-
stituta est domus Domini? Deinde con-
gregavi eos, & restitui eos in jus &
12 consuetudinem eorum: Et omnes Ju-
13 dæi attulerunt decimas ex frumento
vino, & oleo, In cellas Salamiæ sa-
cerdotis, & ad Sadocum, & ad A-
phraiam ex Levitis, & cum iis Hana-
nem filium Zachur filii Mathaniæ: quia
dignoscebantur fideles, & prodierat sors
illis ut essent principes fratrum suorum.
14 Recordare mei O Deus meus hanc ob rem,
& ne obmittas bonum quod egi erga
domum tuam O Deus mi, & custoditas
15 ejus. Eo quoque tempore videns Ju-
dæos iter facere die sabbathi, & onera
vehentes super asinos, vini, uvarum, &
ficuum; eáque inferre in Jerusalem die
sabbathi: contestatus sum eos ne emerent
16 piscationem, Nec afferrent pisces, neque
venderent aut emerent die sabbathi Ju-
17 dæis in Jerusalem. Et contendi cum
principibus Judæ in Jerusalem, et dixi
eis; Cur facitis malum hoc factum, et
polluitis diem sabbathi?

נחמיה : יג

vos & ? iſtam civitatem ſuper & ,hoc malum omne nos ſuper noſter Deus adduxit & ,veſtri patres fecerunt ſic Nonne
18 הֲלוֹא כֹה עָשׂוּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּבֵא אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם
facies ad Jeruſalaim portæ eſſent obumbratæ cùm ,fuit Et ? ſabbathum violando ,Iſrael ſuper iracundiam *addentes*
19 מוֹסִיפִים חָרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל אֶת־הַשַּׁבָּת: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָלְלוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם לִפְנֵי
ſuper ſtatui meis pueris de & : ſabbathum poſt *ad uſque*,eas aperirent non ut ,dixi & ,valvæ ſunt clauſæ & ,dixi & ,*ſabbathi*
הַשַּׁבָּת וָאֹמְרָה וְיִסָּגְרוּ הַדְּלָתוֹת וְאָמְרָה אֲשֶׁר לֹא יִפָּתְחוּם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת וּמִנְּעָרַי הֶעֱמַדְתִּי עַל־
Jeruſalaim extra venalis omnis venditores & ,negotiatores *pernoctaverunt* Et .ſabbathi die in onus *venire* non ,portis
הַשְּׁעָרִים לֹא־יָבוֹא מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: וַיָּלִינוּ הָרֹכְלִים וּמֹכְרֵי כָל־מִמְכָּר מְחוּץ לִירוּשָׁלִַם
manum ,iteraveritis ſi *? muro coram pernoctantes vos* Quare : eos ad dixi & ,*eos in* ſum conteſtatus Et .*duabus* & ,vice
פַּעַם וּשְׁתַּיִם: וָאָעִידָה בָּהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם לָנִים נֶגֶד הַחוֹמָה אִם־תִּשְׁנוּ יָד
venientes & ,*ſe mundantes* eſſent ut ,Levitis Dixique .ſabbatho in venerunt non illo tempore à : vos in mittam
אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן־הָעֵת הַהוּא לֹא בָאוּ בַּשַּׁבָּת: וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר יִהְיוּ מְטַהֲרִים וּבָאִים
.tuæ miſericordiæ multitudinē ſecūdā *me ſuper* parce &,mi Deꝰ mei memēto hoc etiā:ſabbathi diem ſanctificādā ad portarum cuſtodes
שֹׁמְרִים הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם־זֹאת זָכְרָה־לִּי אֱלֹהַי וְחוֹסָה עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ:
.Moabitidas ,Hammonitidas ,Aſdoditidas uxores *habitare fecerunt* ,Jehudæos vidi illis diebus in Etiam
23 גַּם׀ בַּיָּמִים הָהֵם רָאִיתִי אֶת־הַיְהוּדִים הֹשִׁיבוּ נָשִׁים אַשְׁדּוֹדִיּוֹת עַמֹּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת:
contendi Et .populi *& populi* linguam ſecundùm *&* ; Jehudaicè loqui *cognoſcentes ipſi non* & ,Aſdodicè *loquens dimidium* eorū filii Et
24 וּבְנֵיהֶם חֲצִי מְדַבֵּר אַשְׁדּוֹדִית וְאֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית וּכְלְשׁוֹן עַם וָעָם: וָאָרִיב
25 ; eorū filiis veſtras filias dederitis ſi ,Deum per eos adjuravi & : *eos depilavi* & ,*viros* eis ex percuſſi & ,eis maledixi & ,eis cum
עִמָּם וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים וָאֶמְרְטֵם וָאַשְׁבִּיעֵם בֵּאלֹהִים אִם־תִּתְּנוּ בְנֹתֵיכֶם לִבְנֵיהֶם
multis gentibus in & ? Iſrael rex Selomoh peccavit iſtas *ſuper* Nonne .vobis & ,veſtris filiis eorū filiabus de acceperitis ſi &
וְאִם־תִּשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לִבְנֵיכֶם וְלָכֶם: הֲלוֹא עַל־אֵלֶּה חָטָא שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבַגּוֹיִם הָרַבִּים
26 fecerunt peccare eum etiam : Iſrael omnem ſuper regem Deus eum *dedit* & ,erat ſuo Deo dilectus & ,*ipſe ſicut* rex erat non
לֹא הָיָה מֶלֶךְ כָּמֹהוּ וְאָהוּב לֵאלֹהָיו הָיָה וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל גַּם־אוֹתוֹ הֶחֱטִיאוּ
,noſtrum Deum in *prævaricandū ad* ,hoc grande malum omne *facientium ad* ,*eſt audituꝫ* nunquid vobis Et .alienigenæ mulieres
27 הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת: וְלָכֶם הַנִּשְׁמַע לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לִמְעֹל בֵּאלֹהֵינוּ
eū fugavi & : Choronitæ Sanballat ipſi gener ,magni ſacerdotis Eljaſib filii Jojadah filiis de Et ? alienigenas uxores ducendo
28 לְהוֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת: וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע בֶּן־אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָתָן לְסַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וָאֲבָרִיחֵהוּ
eos mundavi Et .Levitarum & ,ſacerdotii pactum & ,ſacerdotium *polluentes ſuper* ,mi Deus eorum Recordare .me *deſuper*
29 מֵעָלָי: זָכְרָה לָהֶם אֱלֹהַי עַל גֹּאֲלֵי הַכְּהֻנָּה וּבְרִית הַכְּהֻנָּה וְהַלְוִיִּם: וְטִהַרְתִּים
30 temporibus in lignorum oblationi Et .ſuo opere in *viro* ,Levitis & ,ſacerdotibus obſervantias ſtatui & ,alienigena omni ab
מִכָּל־נֵכָר וָאַעֲמִידָה מִשְׁמָרוֹת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ: וּלְקָרְבַּן הָעֵצִים בְּעִתִּים
.bonum in meus Deus mei Recordare .primitivis & ,conſtitutis
31 מְזֻמָּנוֹת וְלַבִּכּוּרִים זָכְרָה־לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה:

Verſio VULG. LAT.

Numquid non hæc fecerunt patres noſtri, & adduxit 18
Deus noſter ſuper nos omne malum hoc, & ſuper civi-
tatem hanc ? Et vos additis iracundiam ſuper Iſrael vio-
lando Sabbatum. Factum eſt autem, cùm quieviſſent 19
portæ Jeruſalem in die Sabbati, dixi; & clauſerunt janu-
as, & præcepi ut non aperirent eas uſque poſt Sabbatum:
& de pueris meis conſtitui ſuper portas ut nullus inferret
onus in die Sabbati. Et manſerunt negotiatores, & ven- 20
dentes univerſa venalia, foris Jeruſalem ſemel & bis.
Et conteſtatus ſum eos, & dixi eis; Quarè manetis ex 21
adverſo muri ? ſi ſecundò hoc feceritis, manum mittam
in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in Sabba-
to. Dixi quoque Levitis ut mundarentur, & venirent 22
ad cuſtodiendas portas, & ſanctificandam diem Sabbati:
& pro hoc ergò memento meî, Deus meus, & parce mihi
ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum. Sed & 23
in diebus illis vidi Judæos ducentes uxores Azotidas,
Ammonitidas, & Moabitidas. Et filii eorum ex media 24
parte loquebantur Azoticè, & neſciebant loqui Judaicè,
& loquebantur juxta linguâ populi & populi. Et objur- 25
gavi eos, & maledixi. Et cecidi ex eis viros, & decalva-
vi eos, & adjuravi in Deo, ut non darent filias ſuas filiis
eorum, & non acciperent de filiabus eorum filiis ſuis,
& ſibimetipſis, dicens; Numquid non in hujuſcemodi 26
re peccavit Salomon rex Iſrael ? & certè in gentibus
multis non erat rex ſimilis ei, & dilectus Deo ſuo erat, &
poſuit eum Deus regem ſuper omnem Iſrael : & ipſum
ergò duxerunt ad peccatum mulieres alienigenæ. Num- 27
quid & nos inobedientes faciemus omne malum grande
hoc, ut prævaricemur in Deo noſtro, & ducamus uxores
peregrinas ? De filiis autem Joiada filii Eliaſib ſacer- 28
dotis magni, gener erat Sanaballat Horonites, quem fu-
gavi à me. Recordare, Domine Deus meus, adverſùm 29
eos qui polluunt ſacerdotium, júſque Sacerdotale & Le-
viticum. Igitur mundavi eos ab omnibus alienigenis, 30
& conſtitui ordines Sacerdotum & Levitarum, unum-
quemque in miniſterio ſuo : Et in oblatione lignorum 31
in temporibus conſtitutis, & in primitivis : Memento
meî, Deus meus, in bonum. Amen.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 ... * Ita cùm feciſſent patres veſtri, induxit Deus 18
ſuper nos totam hanc calamitatem, & ſuper
civitatem iſtam : & vos aggeratis iram &
furorem ſuper Iſraelem, violantes diem ſab-
bathi. Tunc temporis cùm apertæ fuiſſent 19
portæ Jeroſolymorum ante ſabbathum, dixi
ut clauderentur portæ : & præcepi ne aperi-
rentur portæ uſque poſtridie ſabbathi : & ex
pueris meis conſtitui in portis, ne ingrede-
retur onus die ſabbathi. Cùmque perno- 20
ctâſſent mercatores & rerum venalium em-
ptores extra Jeruſalem unâ & alterâ die,
Conteſtatus ſum eos, & dixi eis ; Quare vos 21
non ingredimini ſtante die per portam muri?
Si contempſeritis hoc verbum, manum ex-
tendam in vos : & ex eo tempore non ſunt
ingreſſi ſabbatho. Deinde dixi Levitis ut 22
mundarent ſeſe, & ingrederentur cuſtodes &
janitores ad ſanctificandum diem ſabbathi.
Etiam hujus rei memoriam ſerva mihi mi
Deus, & parce mihi ſecundùm abundantiam
miſerationum tuarum. Iiſdem quoque tem- 23
poribus videns Judæos contubernio accepiſſe
uxores alienigenas, Aſdodæas, Ammonitidas
etiam, & Moabitidas : Et filios eorum par- 24
tim loqui Aſdodicè; partim verò neſcientes
loqui Judaicè, ſed linguas gentium : Con-
tendi cum eis, & maledixi eis, & quoſdam ex
eis occîdi & inhumavi : & adjuravi eos per
Deum, *dicens* ; Ne detis filias veſtras filiis il-
larum, neque aſſumatis filiis veſtris aut vobis
de filiabus illarum. Propter has quidem 26
peccâvit Salomon ille rex Iſraelis, cui par
non fuit rex in multis gentibus, qui dilectus
erat Deo ſuo ita ut conſtituerit eum Deus re-
gem ſuper univerſum Iſraelem : vel ipſum ad
peccatum induxêre mulieres alienigenæ. Et 27
cùm hoc à vobis auditum ſit, tamen commi-
ſiſtis tam ingens crimen, prævaricantes in
Deum noſtrum, & in contubernium admit-
tentes mulieres alienigenas. Etiam è filiis 28
Jojadai filii Eliſabi ſummi ſacerdotis, fuit *qui-
dam* gener Sanbelato Horanitæ; & ejeci eum
à me. Memoriæ mihi manda mi Deus. Quo- 29
ad reliquum ſacerdotium, reliquos nempe
ſacerdotes ac Levitas; Tum mundavi eos 30
ab omnibus gentibus, tum reſtitui eos ad cu-
ſtodias ſuas : tam ſacerdotes quàm Levitas, u-
numquenque ad officium ſuum, Et ad ob- 31
lationes & ſacra temporibus & feſtis *ſtatutis*,
& ad primitias. Memoriam hujus rei mihi ſer-
va Deus mi in bonum.

Finis libri Eſræ ſcribæ in quo continentur verſus bis mille trecenti ſexaginta unus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Οὐχὶ ταῦτα ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ
19 ταῦτα καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ Ἰσραὴλ, βεβηλῶσαι τὸ Σάββατον; Καὶ ἐγένετο
πύλαι ἐν Ἰερουσαλὴμ πρὸ τοῦ Σαββάτου, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας· καὶ εἶπα, ὅπως μὴ ἀν-
οιγῶσιν (t) αὐτὰς ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. (κ) καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὅπως
20 μὴ ἄρηται βάσταγμα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Καὶ ηὐλίσθησαν πάντες, καὶ ἐποίησαν πρᾶσιν ἔξω Ἰε-
21 ρουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δίς. Καὶ (λ) ἐπεμαρτυράμην ἐν αὐτοῖς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, Διὰ τί ὑμεῖς αὐ-
λίζεσθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτενῶ (t) χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου οὐκ
22 ἦλθον ἐν Σαββάτῳ. Καὶ εἶπα τοῖς Λευίταις, οἳ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς
πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνήσθητί μου ὁ Θεός, καὶ φείσαί μου κατὰ τὸ
23 πλῆθος τοῦ ἐλέους σου. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τοὺς Ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας Ἀζω-
24 τίας, Ἀμμανίτιδας, Μωαβίτιδας, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ (μ) λαλοῦντες Ἀζωτιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπι-
25 γινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί. Καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς· καὶ ἐπάταξα ἐν
αὐτοῖς (ν) ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτοὺς, καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ Θεῷ, (ξ) Ἐὰν δῶτε τὰς θυγατέρας
26 ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. Οὐχ ὕτως ἥμαρ-
τε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐκ ἦν βασιλεὺς ὅμοιος αὐτῷ, καὶ (ο) ἀγαπώ-
μενος τῷ Θεῷ ἦν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς βασιλέα ὅλου πάντα Ἰσραὴλ, καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ
27 γυναῖκες αἱ ἀλλόφυλαι. Καὶ ὑμῶν μὴ (π) ἀκουσόμεθα ποιῆσαι πᾶσαν πονηρίαν ταύτην, ἀσωτεύσασθαι
28 ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθίσαι γυναῖκας ἀλλοφύλας; Καὶ ἀπὸ υἱῶν (ρ) Ἰωαδὰ τοῦ Ἐλισὲβ τοῦ ἱερέως τοῦ
29 μεγάλου νυμφίου (σ) τοῦ Σαναβαλλὰτ τοῦ Οὐρωνίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ. Μνήσθητι αὐτοῖς ὁ Θε-
30 ὸς ὅτι ἀγχιστείαν τῆς ἱερατείας, (τ) καὶ διαθήκην τῆς ἱερατείας, καὶ τοὺς Λευίτας. Καὶ ἐκαθάρισα αὐ-
τοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ ὡς τὸ ἔργον
31 αὐτοῦ. Καὶ τὸ ξύλοφόριον ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς βακχυείοις. μνήσθητί μου ὁ
Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

Nónne sic fecerunt patres vestri; & adduxit super eos Deus noster, et super nos, omnia mala hæc, & super civitatem hanc? Et vos additis iram super Israel polluendo sabbatum. 18 19
Et factum est quando consiliebant portæ in Hierusalem ante sabbatum, & dixi, & clauserunt portas: et dixi, ut ille non aperirentur usque post sabbatum. Et de pueris meis statui super portas, ut non tollerent onera in die sabbati. Et commorati sunt (g) omnes, & fecerunt venditionem extra Hierusalem semel, & bis: Et contestatus sum in eis, & dixi ad eos; Cur vos commoramini ante murum? si iteraveritis, extendam manum meam in vos. A tempore illo non venerunt in sabbato. Et dixi Levitis, qui erant mundati, & venientes custodientes portas, sanctificare diem sabbati. Ad hæc memento mei, Deus, & parce mihi secundùm multitudinem misericordiæ tuæ. Et in diebus illis vidi Judæos, qui habitare fecerant uxores Azotias, Ammanitidas, Moabitidas: Et filii eorũ dimidium loquentes Azoticè: & non sunt scientes loqui (b) Judaicè. Et concertavi cũ eis, & exteravi eos: & percussi in eis vivos, & decalvavi eos, & adjuravi eos in Deo; Si dederitis filias vestras filiis eorum, et si acceperitis de filiabus eorum filiis (i) vestris. Nónne sic peccavit Salomon rex Israel? Et in gentibus multis non erat rex similis ei, et dilectus Deo erat, et dederat eum Deus in regem super omnem Israel: et hunc declinare fecerunt mulieres alienæ. Et vos nunquid audiemus facere omne malum hoc, prævaricari in Deum nostrum, ducendo uxores alienas? Et de filiis Joadæ filii Elisub sacerdotis magni, (k) generi Sanaballat Horanitæ, et expuli eum à me. Memor esto ei, Deus, super (l) abdicatione sacerdotii, et testamento sacerdotii, et Levitæ. Et mundavi eos ab omni alienatione, et statui vices sacerdotibus, et Levitis, viz, sicut opus ejus. Et (m) donum portantium ligna in temporibus à temporibus, et in (n) Bacchuriis. Memento mei, Deus noster, in bonitatem. 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

MS. A. (ι) αὐτὰς *ὀπίσω (κ) καὶ ἔστησα (λ) διεμαρτυράμην (τ) ἡ χεῖρά (μ) λαλοῦσιν Ἀζωτιστὶ, (ν) ἄνδρας, καὶ ἐπάρχισα αὐτοὺς (ξ) *Αν (ο) ἀγαπώμενος τῷ Θεῷ (π) ἀκουσόμεθα ποιῆσαι τὴν πᾶσ (ρ) Ἰωιαδὰ (σ) τοῦ Σαναβαλλὰτ, καὶ ἐξέβρασα (τ) καὶ διαθήκης ἡ ἱερατείας, *Ἐζρας β'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * هٰكَذَا صَنَعُوا اٰبَاؤُكُمْ * وَاَجَابَ اَللّٰهُ عَلَيْنَا هٰذَا اَلشَّرَّ كُلَّهُ * وَعَلَى هٰذِهِ اَلْقَرْيَةِ اَيْضًا * وَاَنْتُم
19 تَزِيدُونَ غَضَبًا عَلَى اِسْرَائِيلَ وَتُدَنِّسُونَ يَوْمَ اَلسَّبْتِ * حِينَئِذٍ لَمَّا قَبَحَتْ اَبْوَابُ اُورُشَلِيمَ قَبْلَ
اَلسَّبْتِ * اَمَرْتُ اَنْ يُغْلَقُوا اَلْاَبْوَابُ وَلَا يَفْتَحُوا اِلَى بَعْدِ اَلسَّبْتِ * وَاَتَوا اَلتُّجَّارُ وَالْبَيَّاعُونَ وَالْمُسَرِّبُونَ
20 بَرًّا اُورُشَلِيمَ يَوْمًا وَاثْنَيْنِ * وَاَشْهَدْتُ عَلَيْهِم وَقُلْتُ لَهُم * اِنْ رَجَعْتُم اَيْضًا اَنْ تَجُوا يَوْمَ
21 اَلسَّبْتِ مَا اَدَعُكُمْ اَنْ تَدْخُلُوا * وَلِمَاذَا لَمْ تَجُوا قَبْلَ دُخُولِ اَلسَّبْتِ * وَاِنْ كُنْتُم تَطْرَحُوا
بِكَلَامِي اَمْدُدْ يَدِي اِلَيْكُمْ * وَلَمْ اَرْجِعْ اَمَتُكُمْ اَنْ تَدْخُلُوا يَوْمَ اَلسَّبْتِ * وَقُلْتُ
22 لِلَّاوِيِّينَ اَنْ يَكُونُوا يَتَطَهَّرُوا وَيَدْخُلُوا اِلَى اَلْحَرَسِ * وَاَللَّاوِيُّونَ لِيُقَدِّسُوا يَوْمَ اَلسَّبْتِ *
وَبِهٰذَا اُذْكُرْنِي يَا اِلٰهِي * وَيَحِنُّنِي كَكَثْرَةِ رَحْمَتِكَ * وَفِي تِلْكَ اَلْاَيَّامِ نَظَرْتُ اِلَى اَلْيَهُودِ
23 وَقَدْ اَجْلَسُوا نِسَاءً اَجْنَبِيَّاتٍ مِنْ اَهْلِ اَسْدُودَ وَعَمَّانِيَّاتٍ وَمُوَابِيَّاتٍ * وَبَنُوهُم يَتَكَلَّمُونَ نِصْفَ
24 كَلَامِهِم بِالْعِبْرَانِيِّ وَنِصْفُهُ بِالْكَسْدَانِيِّ مِثْلَ كَلَامِ اَلسُّعُوبِ * فَاَنْهَرْتُهُم وَلَعَنْتُهُم * وَقَتَلْتُ مِنْهُم
25 رِجَالًا وَنَتَفْتُهُم * وَحَلَّفْتُ لِلْيَهُودِ بِاللّٰهِ اَنْ لَا يَدْفَعُوا بَنَاتِهِم لِبَنِيهِم * وَلَا يَاْخُذُوا بَنَاتِهِم
لِبَنِيهِم * لِاَنَّ اَلْوَيْلَ لَكُمْ * مِنْ اَجْلِ هٰؤُلَاءِ اَخْطَاَ سُلَيْمٰنُ مَلِكُ اِسْرَائِيلَ اَلَّذِي مَا صَارَ
26 مِثْلُهُ فِي سُعُوبٍ كَثِيرَةٍ * وَصَارَ مَحْبُوبًا عِنْدَ اَللّٰهِ * وَاَقَامَهُ اَلرَّبُّ مَلِكًا عَلَى جَمِيعِ اِسْرَائِيلَ *
وَمِنْ اَجْلِ اَلنِّسَاءِ اَلْاَجْنَبِيَّاتِ زَاغَ قَلْبُهُ * وَاَنْتُم اَلَمْ تَسْمَعُوا صَنَعْتُم اَيْضًا هٰذَا اَلشَّرَّ وَكَذَبْتُم
27 بِالْاٰهِنَا * وَجَالَسْتُم اَلنِّسَاءَ اَلْعَرَبِيَّاتِ * وَمِنْ بَنِي يُويَاذَاعَ اِبْنِ يُلْيَاسَفَ اَلْحَبْرِ اَلْعَظِيمِ اَلَّذِي
28 صَارَ حَمًا لِسَمْبَلَّاطَ اَلْحُورَانِيِّ طَرَدْتُهُ مِنْ عِنْدِي * اُذْكُرْهُم يَا اِلٰهِي وَالْبَاقِي مِنَ اَلْكَهَنَةِ *
29 وَعَلَى بَقِيَّةِ اَلْاَحْبَارِ وَاَللَّاوِيِّينَ * طَهَّرْتُهُم مِنْ جَمِيعِ اِثْمِهِم * وَاَقَمْتُهُم فِي حَرَسِهِم * كُلَّ اِنْسَانٍ
30 بِعَمَلِهِ * وَالْقَرَابِينَ وَالتَّقْدِيسَاتِ فِي زَمَانِهِم وَاَعْيَادِهِم * وَفِي اَلْبُكُورِيَّةِ * اُذْكُرْ لِي يَا
31 اِلٰهِي هٰذَا *

Sic fecerunt patres vestri, & induxit Deus super nos hoc omne malum, & super hanc civitatem etiam: & vos augetis iram super Israelem, polluentes diem sabbathi. Tunc cùm apertæ essent portæ 18 19
Jerusalem ante sabbathum, præcepi ut clauderentur portas, nec aperirent usque post sabbatum. Cùmque venirent mercatores, & vendentes, atq; ementes extra Jerusalem die unâ & alterâ; Contestatus sum eos, et dixi eis; Si reversi iterum venerit is die sabbathi, non permittam vobis ingredi: cur non venitis ante ingressum sabbathi? Quòd si verba mea spreveritis, extendam manum meam in vos, nec iterum fidam vobis ut ingrediamini die sabbathi. Et dixi jamitoribus ut mundarent se, & ingrederentur ad custodiam: & Levitis ut sanctificarent diem sabbathi. Ob hoc etiam recordare mei O Deus meus, & salva me secundùm multitudinem misericordiæ tuæ. Iis quoque diebus videns Judæos habitare secum feciſſe mulieres exteras Asdottæas, Ammonitidas, & Moabitidas; Et filios eorum loquentes partim sermone Hebræo, partim Chaldæo, secundùm sermonem gentium: Objurgavi eos, & maledixi eis, occidi quosdam ex eis & sepelivi eos: et adjuravi Judæos per Deum, ne darent filias suas filiis illarum, neque assumerent filias illarum filiis suis. Alioquì væ vobis: 20 21 22 23 24 25 26
nam harum causâ peccavit Salomon rex Israelis, cui non extitit similis in multis gentibus, qui dilectus erat apud Deum, quem denique constituerat Dominus regem super universum Israelem: attamen causâ mulierum exterarum aberravit cor ejus: Et vos an- 27
non auscultaretis? Feciſtis etiam flagitium hoc, & mentiti eſtis in Deum nostrum, habitare facientes vobiscum mulieres exteras. Et de filiis Joiadæ 28
filii Elisab sacerdotis magni, qui generat Samballati Horanitæ, expuli eum à me. Recordare illorum O Deus meus, 29
et reliquorum sacerdotum. Quod autem ad reliquos sacerdotes ac Levitas, Mundavi eos ab omni iniquitate eorum, 30
et restituì eos ad custodiam eorum, quemque ad opus suum: Et oblationes 31
et sacra temporibus et solennitatibus suis, et ad primitias. Recordare hoc mihi O Deus meus.

Admonitio ad Lectorem.

Cùm à multis obnixè rogati ſimus, ut libri, qui in Hebraicis codicibus reperiuntur, ſeorſim à reliquis, de quorum authoritate dubitatur, imprimerentur; eorum votis, certis de cauſis, annuere viſum eſt. Ne tamen ordinem librorum, quem ſemper tenuerunt Eccleſiæ tam Orientis quàm Occidentis (quo libri, qui Hebraicè non extant, quique hiſtoriarum continuationem, vel additamenta quædam ad libros Hebraicos continent, propriis locis inſeruntur; ut ex antiquis exemplaribus Græcis, Latinis, Syriacis, & Arabicis conſtat) rejicere videremur, Typothetarum calculos ſic ordinavimus, ut qui antiquum Eccleſiæ ordinem in libris compingendis ſervare velint, commodè id facere poſsint. Quod monuiſſe neceſſarium erat, ne ordinem librorum pro arbitrio immutando, lectori impoſuiſſe videremur, noſtrum pro antiquo, quem edere profitemur, ſubſtituendo. Nam cùm Novas Verſiones non cudamus, ſed antiquas exhibeamus, eaſdem fideliter ſine ulla mutatione vel verborum vel ordinis librorum & capitum, quantum fieri potuit, religioſè conſervare neceſſarium putavimus: omnia lectoris pii & prudentis judicio relinquentes. Hoc igitur ſemel monuiſſe ſatis erit.

LIBER
ESTHER.

מגילת אסתר : א

CAP. I. א

centum & viginti & septem ,Æthiopiam ad usque & India ab *regnans* Achasueros ipse : Achasueros diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה
metropoli Susan in quod ,sui regni solium super Achasueros *regem sedere secundùm* ,illis diebus In .provincias
2 מְדִינָה : בַּיָּמִים הָהֵם כְּשֶׁבֶת׳ הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה :
,*Euphraitæi principes* ,*Madai* & ,*Paras exercitus* : suis servis & ,suis principibus cunctis convivium fecit ,*eum regnare* tertio anno In
3 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו חֵיל׳ פָּרַס וּמָדַי הַפַּרְתְּמִים
,*suæ magnitudinis decus* honorem & ,*sui regni gloriæ opulentiam* *ipsum ostendendo In* : *ejus facies ad* provinciarum *principes* &
4 וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת לְפָנָיו : בְּהַרְאוֹתוֹ אֶת־עֹשֶׁר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יְקַר תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתוֹ
inventis populo omni rex fecit ,*illos dies complendo in* Et .diebus centum & octoginta ,multis diebus
5 יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמְאַת יוֹם : וּבִמְלוֹאת׳ הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל־הָעָם הַנִּמְצְאִים
candidũ (Aulæum) ,regis *ædis* horti atrio in ,dierum septem convivium ,minimum ad usque & maximo à *metropoli* Susan in
6 בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְמִגָּדוֹל וְעַד־קָטָן מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בִּיתַן הַמֶּלֶךְ : חוּר׳
aurei lecti : *marmoris* columnis & ,argenteis circulis *super* purpureis & ,byssinis funibus tentum *hyacinthi* & *carpasi*
כַּרְפַּס וּתְכֵלֶת אָחוּז בְּחַבְלֵי־בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל־גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ מִטּוֹת׳ זָהָב
vasis à vasa & ,aureis vasis in *propinare* Et ,*mercatorum lapidis* & ,*parii* & ,*marmoris* & ,*crystalli* pavimentum super argentei &
7 וְכֶסֶף עַל רִצְפַּת בַּהַט־וְשֶׁשׁ וְדָר וְסֹחָרֶת : וְהַשְׁקוֹת בִּכְלֵי זָהָב וְכֵלִים מִכֵּלִים
regis manum secundùm multum *regni* vinum & : *ucrantes*
שׁוֹנִים וְיֵין מַלְכוּת רָב כְּיַד הַמֶּלֶךְ :

תרגום Targum.

א

וַהֲוָה בְּיוֹמֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּבְיוֹמוֹהִי בְּטִילַת עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָנָא רַבָּא וְהָוָת
1 בְּטִילָא עַד שְׁנַת תַּרְתִּין לְדָרְיָוֶשׁ בְּנִין עָטִיתָא דְּשׁוּתִי חֵיבְתָא בְּרֵהּ דְּאָוִיל מְרוֹדָךְ בַּר
נְבוּכַדְנֶצַּר וְעַל דְּלָא שַׁבְקַת לְמִבְנֵי בֵּית מוּקְדְּשָׁא אִתְגְּזַר עֲלָהּ לְאִתְקְטָלָא עֲרָטִילְתָּא
וְאוֹף אִיהוּא עַל דְּצַיִת לְעִיטָא אִתְקְצַרוּ יוֹמוֹהִי וְאִתְפְּלִיג מַלְכוּתֵיהּ דְּמִן קֳדָמַת דְּנָא הֲוָן
כָּל עַמְמַיָּא אוּמַיָּא וְלִישָׁנַיָּא וְאַפְרְכַיָּא כְּבִישָׁן תְּחוֹת יְדוֹי וְכַעַן לָא אִשְׁתַּעְבַּדוּ לֵיהּ מִן בְּנֵי גָלָל
הָכִי וּבְתַר כְּדוֹ אִתְגְּלִי קֳדָם יְיָ דַּעְיְתִידָא וַאֲתִי לְאִתְקְטָלָא וְעָתִיד הוּא לְמִסַּב יַת אֶסְתֵּר
דְּהִיא מִבְּנָת שָׁרָה דַּחְיַת מְאָה וְעֶשְׂרִין וּשְׁבַע שְׁנִין אִתְיְהִיבַת לֵיהּ אַרְכָּא וּמַלְכָּא מִן הִנְדָּיָא
רַבָּא וְעַד כּוּשׁ דְּמִן מַדְנְחָא דְּהִנְדָּיָא רַבָּא וְעַד מַעַרְבָּא דְּכוּשׁ מְאָה וְעֶשְׂרִין וּשְׁבַע פְּלָכִין :
תִּסְפַּת חַמְשָׁה בְּתִיב בְּהוֹן וַיְהִי לִישָׁנָא דְּוַי וְאִלּוּ אִנּוּן וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל דְּאִתְכְּנִשׁוּ
מַלְכִין וְלָא הֲוָה רִיבָא וְחַרְבָּא בְּעָלְמָא עַד דְּאָתָא אַמְרָפֶל וַיְהִי בִּימֵי שְׁפוֹט הַשּׁוֹפְטִים וְכָל
יָ הֲוָה בְּיוֹמֵיהוֹן וּמַן יָ הֲוָה מְטוּל דַּהֲוָה כַּפְנָא בְּאַרְעָא דְּכְתִיב וַיְהִי רָעָב בְּאָרֶץ וַיְהִי בִּימֵי
אַחָז יָ הֲוָה בְּיוֹמוֹי וּמַן יָ הֲוָה דְּכְתִיב עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּמָה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ נַעֲלֶה־
בִיהוּדָה וְנַקִּיצֶנָּה מִכֵּן אַתָּה לָמֵד כּוּלְּהוֹן דִּכְתִיב וַיְהִי בִּימֵי לְשָׁנָא דְּוַי וַהֲוָה מִן יוֹמֵי עָלְמָא
מִן שְׁנִין קַדְמָיְתָא כַּד הֲווֹ עָקִין אָתְיָן עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל הָוָן מְצַלִּין קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא וְעָנֵי
יָתְהוֹן דִּכְתִיב וַיְהִי עַד לָא יִקְרוֹן אֲנָא עָנֵי עַד לָא יְמַלְּלוּן אֲנָא אֶשְׁמָע : בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן כַּד
2 בְּעָא מַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ לְמִתַּב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּשׁלְמֹה דְּאִשְׁתְּבָא מִן יְרוּשְׁלֶם עַל
יְדוֹהִי דְּשִׁשַּׁק מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וּמִסְּתַרְיִם אִשְׁתְּבָא עַל יְדוֹי דְּסַנְחֵרִיב וּמִן יְדוֹי דְּסַנְחֵרִיב
אִשְׁתְּבָא עַל יְדוֹי דְּחִזְקִיָּה וְתָב לִירוּשְׁלֶם וְתוּב מִן יְרוּשְׁלֶם אִשְׁתְּבָא עַל יְדוֹי דְּפַרְעֹה
חֲנִירָא מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וּמִסְּתַרְיִם אִשְׁתְּבָא עַל יְדוֹי דְּנְבוּכַדְנֶצַּר וּנְחַת לְבָבֶל וְכַד צְרָא
כּוֹרֶשׁ יַת מָדָהָא דְּבָבֶל אַחֲתֵיהּ לְעֵילָם וּבְתַר כֵּן מַלַּךְ אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וּבְעָא לְמִתַּב עֲלוֹהִי
וְלָא הֲוָה יָכִיל וְשַׁדַּר וְאֵיתֵי אַרְדְּכָלִין מִן אַלַכְסַנְדְּרִיָא לְמֶעְבַּד כְּוָתֵיהּ וְלָא יְכִילוּ וַעֲבַדוּ
אוּחֲרָן אַרַע מְנֵיהּ וְאִתְעַסְּקוּ בֵּיהּ תְּרִין שְׁנִין וּבְשַׁתָּא תְּלִיתָאָה מַלְכוּתֵיהּ יְתִיב עִלָּוֵי הַהוּא
כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ דַּעֲבַדוּ לֵיהּ אַרְדְּכָלִין בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא : בְּשַׁתָּא דְּתַלְתָּ לְמַלְכוּתֵיהּ
3 דַּאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עֲבַד מִשְׁקְיָא וּמְטוּל מָה עֲבַד מִשְׁקְיָא אִית דְּאָמְרִין דְּמָרְדִין עֲלוֹהִי אֲפַרְכַיָּא
וְאָזַל וְכַבְּשִׁנּוּן וּבְתַר דַּאֲכַבְּשִׁנּוּן אֲתָא וַעֲבַד מִשְׁקְיָא וְאִית דְּאָמַר יוֹמָא דְּאִידָּא הֲוָה לֵיהּ
וְשָׁדַר אַגַּרְתָּא לְכוּלְּהֵן מְדִינָתָא לְמֵיתֵי לְמֶעְבַּד קֻדְמוֹי חֲדוּתָא שְׁלַח וְזַמַּן כָּל רַבְרְבֵי
מְדִינָתָא דְּיִתְיָן וְיֵחְדוּן עִמֵּיהּ וַאֲתוּ קֳדָמוֹי מְאָה וְעֶסְרִין וּשְׁבַע מַלְכִין מִן מְאָה וְעֶסְרִין
וּשְׁבַע מְדִינָן וְכוּלְּהוֹן קְטִירֵי חָנֵי בְּרֵישֵׁיהוֹן וַהֲוֹוּ סְמִיכִין לֵיהּ עַל גַּבֵּי מֵילְתָא וְאָכְלִין
וְחָדְיִין קֳדָם מַלְכָּא וַהֲוֹן פַּרְתּוּנֵאי וְרַבְרְבֵי מְדִינָתָא קֳדָמוֹי וּמִן רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל הֲוּוּ חַמְשָׁ
מִטּוּל דַּחֲווּ חַמְשָׁ מְאֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא הֲוָן בָּכְיָן וּמַסְפְּדָן חַמְשָׁ : וּבְתַר דַּאֲכָלוּ וּשְׁתוּ וְאִתְפַּנְקוּ
4 אַחֲוֵי לְהוֹן יַת עָתְרֵיהּ דִּי יְשַׁתָּאר בִּידֵיהּ מִן כּוֹרֶשׁ מַרְאָה וְאוֹף כּוֹרֶשׁ אַשְׁכַּח הַהוּא עָתְרָא
בְּצַרְאוֹתֵיהּ דְּבָבֶל חֲפַר בְּסִפַּר פַּרְשׁ וְאַשְׁכַּח חַמְשָׁ מְאָה וְחַמְנָן אַחֲמִיתִין דִּנְחָשָׁא מַלְיָן
דְּהַב טָב יוֹהֲרִין וּבוּרְלִין וְסַנְדְּלִכִין וּבְהַהוּא עָתְרָא תְּקֵף יְקָרֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין וּמְשַׁתְּיָא
לְרַבְרְבָנוֹי מְאָה וְחַמְנָן יוֹמִין : וּבְאַשְׁלָמוּת יוֹמֵי מִשְׁתְּיָא הָאִלֵּין עֲבַד מַלְכָּא לְכָל עַמָּא
5 בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא דְּאִתְמְנִיאוּ עִם עַרְלָאֵי דְּיָרֵי אַרְעָא לְמִן
רַבָּא וְעַד זְעִירָא מִשְׁתְּיָא שִׁבְעָא יוֹמִין בְּדָרַת גִּנְתָא גְּוָאָה דְּמַלְכָּא רַבְרְבֵי אִילָנִין
עֲבִידִין פְּרִין וּבוֹסְמִנִין כְּבִישָׁן עַד פַּלְגוּתְהוֹן דְּהַב טָב וּשְׁלִימוּ בְּאַשְׁלָמוּת אֵבֶן טָבָא
וּמַטַּלְלִין עֲלַוֵּיהוֹן בְּרֵם מְרַדְכַי צַדִּיקָא וְסִיעָתֵיהּ לָא הֲוּוּ חַמְשָׁ : וּמִן אִילָנָא לְאִילָנָא הֲוּוּ
6 פְּרִיסָן יְרִיעָן דְּבוּץ גְּוָן חוֹר בְּסַפִּירִין וְכַרְתִּנִין וְתִכְלָא אֲחִידָן בְּאִשְׁלֵי מַטְּפְסִין צְבִיעָן
בְּאַרְגְּוָנָא דַּלְיָן עֲלַוֵּי אוּנְקְלָן דְּכַסְפָּ וּדְשָׁרְיָן סַנְלִנְלִין דְּכַסְפָּ כְּפִיסָן עֲלַוֵּי עַמּוּדֵי מַרְמָרִין
סַמְקִין יְרָקִין וּבְרָקִין וּמְרוֹקִין וְחִוָּרִין אוֹתִיב יַתְהוֹן עֲלַוֵּי עָרְסָן דְּמֵילְתִין דְּמַתְחָן עַל
דַּרְנְשִׁין דְּנַקְלַטְיהוֹן דְּדַהֲב טָב וְכַרְעֵיהוֹן דְּכַסְפָּ שָׁרִין עַל סְטִיו כְּבִישׁ קִרְוסְטָלִינִין
וּמַרְמָרִין וְדוּרָא דְּכַרְכֵּי יַמָּא רַבָּא וְאַטּוּנִין מְצִירִין מַקְפִּין לְהוֹן חִוּוֵר חוּר : וּפַקִּיד לְאַשְׁקָאָה
יַתְהוֹן בְּמָנֵי דַּהֲבָא דְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְּאִיתֵי נְבוּכַדְנֶצַּר רַשִׁיעָא מִן יְרוּשְׁלֶם וּמָנֵיָא
אוֹחֲרָנֵיתָא דַּהֲוֹוּ לֵיהּ לְמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ חַמְשָׁ הֲוּוּ מְחַלְפִין דְּמוּתְהוֹן הֵיכְאֲבַר וּמִן קֳדָם
מָנֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא אִשְׁתַּכְּחוּ וַהֲוֹוּ שְׁתָּן חֲמַר עִסִּים דְּיָאִי לְמִשְׁתֵּי מַלְכָּא דַּסְגֵי רֵיחֵיהּ וּבְסִים
טַעֲמֵיהּ וְלָא בְּחֶסְרָנָא אֱלָהֵן כְּמִסַּת יְדָא דְּמַלְכָּא :

Versio Vulg. Lat.

LIBER ESTHER.

CAP. I.

In diebus Assueri, qui regnavit ab India usque Æthiopiam super centum viginti septem provincias : Quando 1
sedit in solio regni sui, Susan civitas regni ejus exordium 2
fuit. Tertio igitur anno imperii sui, fecit grande convivium cunctis principibus, & pueris suis, fortissimis Persarum, & Medorum inclytis, & præfectis provinciarum 3
coram se, Ut ostenderet divitias gloriæ regni sui, ac magnitudinem, atque jactantiam potentiæ suæ, multo 4
tempore, centum videlicèt & octoginta diebus. Cúmque implerentur dies convivii, invitavit omnem populum, 5
qui inventus est in Susan, à maximo usque ad minimum: & jussit septem diebus convivium præparari in vestibulo horti, & nemoris, quod regio cultu & manu consitum erat. Et pendebant ex omni parte tentoria aërii colo- 6
ris, & carbasini ac hyacinthini, sustentata funibus byssinis, atque purpureis, qui eburneis circulis inserti erant, & columnis marmoreis fulciebantur. Lectuli quoque aurei et argentei, super pavimentum smaragdino et pario stratum lapide, dispositi erant : quod mirâ varietate pictura decorabat. Bibebant autè qui invitati erant, 7
aureis poculis, et aliis atque aliis vasis cibi inferebantur. Vinum quoque, ut magnificentiâ regiâ dignum erat, abundans, et præcipuum ponebatur.

Paraph. Chald. Versio Latina.

CAP. I.

Et fuit in diebus Ahhasueros : ipse fuit Ahhasueros *in cujus diebus* 1
cessavit opus domus Dei nostri magni, & impeditum est usq; ad annum secundum Darii, propter consilium Vasthi impiæ, filiæ Evil-merodach filii Nebuchadneszar, & propterea quòd non permisit ædificare domum sanctuarii, decretum est de ea, ut interficeretur nuda; & etiam ipse quòd auscultaverat consilio, abbreviati sunt dies ejus, & divisum est regnum ejus, quum antea fuissent omnes populi, gentes & linguæ & præfecturæ, subjecti ejus potestati, nunc autem non serviunt ei propter hoc : sed postquam manifestum esset coram Domino, fore ut Vasthi interficeretur, & ipse acciperet Ezzther, quæ erat de filiabus Sarah, quæ vixit centum & viginti & septem annos, data est ei prorogatio. & imperavit ab Hendia *magna & usq; ad Chus, quæ est ab oriente Hendiæ magnæ,* & usque ad occidentem Chus, centum & viginti & septem regionibus.

Additamentum. Quinq; locis scriptum est וַיְהִי *Et fuit, significatione* יָ *Væ; ea autẽ sũt: Et fuit in dieb*ᵒ *Amraphel, cùm congregati essent reges: Non enim erat contentio & gladi*ᵒ *in mundo antequã veniret Amraphel. Et fuit in dieb*ᵒ *quando judicabant judices; & omne væ erat in dieb*ᵒ *eorum: at quodnã væ erat? Eò quòd erat fames in terra; quod scriptũ est. Et fuit fames in terra. Et fuit in dieb*ᵒ *Ahhaz; væ erat in dieb*ᵒ *ej*ᵒ*: quod autẽ væ erat? quod scriptũ est, Ascendit Reszin rex Aram, & quod scriptũ est paulò post, Ascendamus in Jehudah & obsideamus eam. Hinc tu discas, ubicunque scribitur* וַיְהִי בִּימֵי *significari Væ. Factum est autẽ à diebus seculi, ab annis priscis ut, quando obvenirent domui Israel tribulationes, orarent ante patrem suũ qui est in cœlis, & exaudiret eos; quod scribitur, Et erit, antequam clament, & ego respondebo : nondũ ipsis loquentibᵒ & ego audiam.* In dieb^{o} illis quando quæsivit rex Ahhasueros 2
federè sup solũ *regni Selomoh, quod sublatũ fuerat à Jerusalẽ per man*ᵒ *Sesac regis Miszraim, & ex Miszraim abductũ est per man*ᵒ *Zzanhherib, è manibus autem Zzanhherib ereptum est per manus Hhizkiah & reductum in Jerusalem : At rursus è Jerusalem ablatum est per manus Parghoh claudi regis Miszraim, & ex Miszraim deportatum est per manus Nebuchadneszar ac delatum in Babel; cùm autẽ devastaret Cyrus provinciã Babel, deduxit illud in Elam : postea vero quando regnavit Ahhasueros & quæsivit insidere illi, non potuit; misit ergo & adduxit artifices ab Alexandria, ut facerent simile ei, sed non potuere, at fecerunt aliud inferius eo, in cujus fabrica cum duos annos occupati fuissent, tertio dmũ anno regni sui insedit ei solio* regni sui, quod *fecerunt sibi artifices* in Susan metropoli. Anno tertio regni sui *Ahhasueros* fecit 3
convivium : *& quamobrem fecit conviviũ? Sunt qui dicunt, Rebellãsse in eum præfectos suos, ipsũ vero profectũ eos in ordinem coegisse, esque factò reversũ esse & conviviũ fecisse : est qui dicit, Diem hanc ei solennẽ fuisse, misisse itaque litteras in omnes provincias, ut venirent & agerent coram eo lætitiã. Misit & invitavit omnes magnates provinciarum, ut venirent & latarentur cum eo; & convenerunt coram eo centũ & viginti & septem reges, ex centũ & viginti & septẽ provinciis, omnes redimiti coronis capita sua, & accubuerunt ei super stratis ovillis & comederunt & gavisi sũt corã rege. Præsentib*ᵒ *itaq; procerib*ᵒ *& magnatib*ᵒ *provinciarũ corã eo, quidã etiã ex magnatibus Israel aderant illic, qui quòd viderent illic vasa dom*ᵒ *sanctuarii, lachrymabãt ac flebãt ibi. Et postquã comedissẽt* 4
ac bibissẽt et oblectàssẽt se, ostendit eis opulentiã *suã, quæ relicta est in manu sua à Cyro Medo, etiã Cyr*ᵒ *repperit has opes, cũ excinderet ipse Babel, fodit in ripa Perath & invenit ibi sexcentas & octoginta arcas areas plenas auro bono, margaritis, & beryllis, & smaragdis : his igitur opibus viguit gloria ej*ᵒ dieb^{o} multis, *convivio magnatibus ej*ᵒ *exhibito* centũ & octoginta dieb^{o}. Et cũ finirentur dies illi convivii, fecit rex omni populo 5
*dom*ᵒ *Israel, qui inventi sunt peccatores* in Susan metropoli, *qui annumerati sunt cũ incircuncisis incolis terræ,* à magno usque ad parvũ, conviviũ septẽ dierũ in atrio horti interioris regis, *qui constitus erat arborib*ᵒ *ferentib*ᵒ *fructũ & aromata, obductis usq; ad mediũ ipsarũ auro bono, insertos etiam habentibus lapides pretiosos, & umbram præbentibus eis: veruntamen Mardochai justus & socii ej*ᵒ *non aderant ibi. Et ab arbore ad arborẽ* fuerunt extensa aulæa byssi coloris albi, *cũ sapphirinis & prasinis & hyacinthinis,* apprehensa funib^{o} fericeis tinctis purpurâ, pendentia ab 6
uncis argenteis *& trabib*ᵒ rotundis argenti, *positis super columnas marmoreas rubras, virides, coruscantes, flavas & candidas : discumbere fecit eos* super lectos *melotinos,* qui extenti erant super stratа, *quorum postes erant ex auro bono, & pedes eorũ ex argento depositi in pavimento strato* crystallis, marmoribus *& [lapide] Dura munitionum* maris magni, & funes figurati cingebãt ea circũquaq;. Et jussit propinare eis in vasis aureis 7
*domus sanctuarii, quæ attulerat Nebuchadneszar impi*ᵒ *à Jerusalem, alia vero vasa quæ erãt ipsius regis Ahhasueros ibi, mutata sunt formâ suâ ad instar plumbi, & ob præsentiã vasorũ domus sanctuarii fuerunt alterata: et* bibebant vinũ *mustũ,* dignum quod biberetur à rege, *præstantis odoris & gratissimi saporis, idq; non parcè sed* juxta regiæ manus liberalitatem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΕΣΘΗΡ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ESTHER.

CAP. I.

Hoc proœmium in Vulgata Latina incipit Cap. 11. v. 2. atque Cap. 12. v. 6. terminatur.

Ἔτους δευτέρου βασιλεύοντος (α) Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου βασιλέως, τῇ μιᾷ τοῦ Νισὰν, ἐνύπνιον εἶδε Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαΐρου, τοῦ Σεμεΐου, τοῦ Κισαΐου, (β) ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, Ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, οἰκῶν ἐν Σούσοις τῇ πόλει, ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. Ἦν δὲ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἧς ἠχμαλώτισε Ναβουχοδονόσορ (γ) βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐξ Ἰερουσαλὴμ, μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰουδαίας· Καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον. καὶ ἰδοὺ (δ) φωναὶ καὶ θόρυβος, βρονταὶ καὶ σεισμὸς, (ε) ταραχος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι, ἕτοιμοι (ζ) προσῆλθον ἀμφότεροι πολεμεῖν· καὶ (η) ἐγένετο αὐτῶν φωνὴ μεγάλη, Καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡτοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολεμῆσαι δικαίων ἔθνος. Καὶ ἰδοὺ ἡμέρα ζόφου καὶ (θ) γνόφου, θλῖψις καὶ στενοχωρία, κάκωσις καὶ τάραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐταράχθη πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακὰ, καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν (ι) ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας, ὕδωρ πολύ. Καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν, καὶ κατέφαγον τοὺς ἐνδόξους. Καὶ διεγερθεὶς Μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ θεὸς (κ) βεβούλευται ποιῆσαι, (λ) εἶχεν αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐν παντὶ λόγῳ (μ) ἤθελεν ἐπιγνῶναι αὐτὸ (ν) ἕως τῆς νυκτός. Καὶ ἡσύχασε Μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ μετὰ Γαβαθὰ καὶ Θάρρα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως, τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν. (ξ) Ἤκουσέ τε αὐλῶν τοὺς λογισμοὺς, καὶ τὰς μερίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησεν· καὶ ἔμαθεν, ὅτι ἑτοιμάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ· καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν. Καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ὁμολογήσαντες (ο) ἀπήχθησαν. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους εἰς μνημόσυνον, καὶ Μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ τῶν λόγων τούτων. Καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς Μαρδοχαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, (π) καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα περὶ τούτου. Καὶ ἦν Ἀμὰν (ρ) Ἀμαδάθου Βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζήτησε κακοποιῆσαι τὸν Μαρδοχαῖον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, διὰ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως.

Anno secundo regnante rege Artaxerse magno, primâ die mensis Nisan, vidit somnium Mardocheus filius Jairi, filii Semeïe, filii Ciseï, de tribu Benjamin, Homo Judæus qui habitabat in urbe Susis, homo magnus, ministrans in aula regis. Erat autem ex captivitate, quam captivâ duxerat Nabuchodonosor rex Babylonis è Hierusalem cum Jechonia rege Judææ. Et hoc ejus somnium. Et ecce voces, & tumultus, tonitrua, & terræmot', conturbatio super terrã. Et ecce duo dracones magni parati processerunt utrique ad colluctandum. Et facta est eorũ vox magna: & voce eorum parata est omnis gens ad bellum, ut impugnarent justorum gentem. Et ecce dies tenebrarum, & caliginis, tribulatio, & angustia, afflictio, & turbatio magna super terram. Et turbata est universa gens justa timentes sua mala: & parati erant perire, & clamaverunt ad Deum. A clamore autem eorum factum est tanquam à parvo fonte flumen magnum, aqua multa. Et lumen, & Sol exortus est: & humiles exaltati sunt, & devoraverunt inclytos. Et excitatus Mardocheus, qui viderat somnium hoc, & quid Deus deliberaverat facere, habuit illud in corde; & in omni verbo volebat cognoscere illud usque ad noctem. Et quievit Mardocheus in aula cum Gabatha, & Tharra duobus eunuchis regis, qui custodiebant aulam, & audivit eorum sermocinationes, & curas eorum perscrutatus est. Et didicit, quia parant manus inferre Artaxersi regi. Et indicavit regi de his. Et examinavit rex utrosque eunuchos, & confessi strangulati sunt. Et scripsit rex verba hæc in commentario. Et Mardocheus scripsit de verbis his. Et præcepit rex Mardocheo ministrare in aula, & dedit ei munera pro his. Et erat Aman Amadathi Bugæus inclytus coram rege: & quæsivit nocere Mardocheo, & populo ejus, propter duos eunuchos regis.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρταξέρξου (σ) τοῦ μεγάλου ὁ Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς
2 Ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐπράτησεν· (τ) Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ὅτε ἐθρονίσθη (υ) βασιλεὺς
3 Ἀρταξέρξης ἐν Σούσοις τῇ πόλει, Ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐποίησε τοῖς φίλοις καὶ
4 τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Περσῶν καὶ Μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν Σατραπῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα
5 μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πλούτου (φ) αὐ-
6 τοῦ ἐν ἡμέραις ἑκατὸν ὀγδήκοντα. Ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι (χ) τοῦ γάμου, ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἑξ, ἐν αὐλῇ (ψ) οἴκου τοῦ βασιλέως (ω) Κε-
κοσμημένῃ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμένοις ἐπὶ χοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυρεῖς, ἐπὶ κύβοις χρυ-
7 σοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ σύλοις Παρίνοις καὶ λιθίνοις· κλίναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ (α) λιθοστρώτου σμα-
ραγδίτου λίθου, καὶ πινίνου, καὶ Παρίνου λίθου· καὶ (β) στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διϋφασμέναι, κύ-
κλῳ ῥόδα πεπασμένα· Ποτήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἀνθράκινον κυλίκιον σφενδόνην ἀπὸ παλάν-
των τρισμυρίων· οἶνος πολὺς καὶ ἡδὺς, ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν.

Et factum est post verba hæc in diebus Artaxersis: hic Artaxerses ab Indica centum viginti septem regiones obtinuit. In istis diebus, quando sedit in throno rex Artaxerses in Susis civitate, In anno tertio, regnante ipso, convivium fecit amicis, & reliquis gentibus, & Persarum & Medorum inclytis, & principibus Satraparum. Et post hæc, postquàm ostendit eis divitias regni sui, & gloriam lætitiæ (a) opulentiæ suæ in diebus centum octoginta: Quando autem impleti sunt dies nuptiarum, fecit rex convivium gentibus inventis in civitate per dies sex in atrio domûs regis Ornato byssinis, & carpasinis, extentis super funibus byssinis, et purpureis, super cubos aureos, et argenteos, super columnas Parias, et lapideas: lecti aurei, et argentei super pavimentum smaragdini lapidis, et pinnini, et Parii lapidis: et stragula pellucida variè ornata floribus: (b) in circuitu rosæ sparsæ: Pocula aurea, et argentea, et gemmatus calix propositus è talentis triginta millibus: vinum multum, et suave, quod ipse rex bibebat.

MS. A. (α) Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου, τῇ μιᾷ (β) ἐκ τῆς φυλῆς (γ) ὁ βασιλεὺς (δ) φωναὶ θορύβου, (ε) καὶ ταραχος (ζ) προσῆλθον (η) ἐγένοντο αὐτοῖς φωναὶ μεγάλαι, (θ) *γνόφοις, θλίψις, καὶ κάκωσις, ταραχος (ι) ἐγένετο ἀπὸ (κ) βουλεύεται (λ) εἶχεν τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν καρδίᾳ (μ) ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγνῶναι (ν) ἕως νυκτός. (ξ) Ἤκουσεν δὲ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν, καὶ (ο) ἐξήχθησαν. (π) καὶ ἔδωκεν Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν. (ρ) Ἀμαδάθου (σ) τοῦ Ἀρταξέρξης (τ) Ἐν ταύταις (υ) Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς (φ) αὐτοῦ ἡμέρας ἑκατὸν (χ) τοῦ πότου, (ψ) πόλιν ἡμέρας ἑξ, (ω) τοῦ οἴκου (α) κεκοσμημένῳ λιθοστρώτοις Σμαράγδοις, καὶ Παρίνοις καὶ πινίνοις λίθου· (β) στρώμης ἐπιφανῶς ποικίλως διϋφασμένης, καὶ κύκλῳ* δόρα πεπασμένα·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

LIBER ESTHER.

CAP. I.

Fuit autem in diebus Achshiraſh, filii Achshiraſh; qui regnavit ab India uſque Cuſh ſuper viginti ſeptem provincias: In diebus illis cùm ſederet Achshiraſh rex ſuper throno regni ſui, qui in caſtro Suſan, Tertio anno regni ſui; Fecit convivium magnum omnibus magnatib⁹ & ſervis ſuis, de exercitu Perſarum, & Medorum, & Parthorum, & magnatibus regis, & principibus provinciarum coram ſe. Cùm oſtenderet opes & gloriam regni ſui, & ſplendorem glóriæ magnitudinis ſuæ, multis diebus; ſcilicet, centum octoginta. Et cùm completi eſſent dies illi, fecit rex toto cœtui qui inventus eſt in Suſan caſtro, à parvo uſque ad magnum, convivium ſeptem dieb⁹, in atrio horti interioris regii. Tenſis aulæis de lana ſpinæ & hyacintho, & extenſis funib⁹ de byſſo & purpurâ, ſuper annulis araugenteis à columnis cedrinis: Lectis autem reis & argenteis, inſtratis pavimentis marmoreis: ſtraguliſq; byſſinis et ſericis: Et potum miniſtrabant vaſis aureis: Vaſa autem à vaſis diverſa erant. Et vinum regis abundè erat, ſecundùm manum regis.

אסתר : א

voluntatē ſecundùm *faciendum ad* ,ſuæ domus *magno* omni *ſuper* rex *fundaverat* ſic quia :*cogens* non ; legem ſecundùm potus Et

8 וְהִשְׁתִיָּה כַּדָּת אֵין אֹנֵס כִּי־כֵן יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל־רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן
.Achaſueros regis quæ regni domo ,feminarum convivium fecit regina Vaſthi Etiam ,*viri & viri*

אִישׁ־וְאִישׁ : 9 גַּם וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֵּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ :
,Charchas & ,Zethar ,Abagtha & ,Bigtha ,Charbona ,Biztha ,Mehuman ad dixit ,*vino in* regis cor *bonum ſecundùm* ,ſeptimo die In

10 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ בַּיָּיִן אָמַר לִמְהוּמָן בִּזְתָא חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא וְתַר וְכַרְכַּס
regis facies ad reginam Vaſthi *adducendum Ad* : Achaſueros regis *faciebus miniſtrantes* eunuchos ſeptem

שִׁבְעַת הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים אֶת־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ : 11 לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
regina renuit Et .*ipſa* aſpectu *bona* quia ,ejus pulchritudinem principibus & populis *oſtendendum ad* ,regni *corona in*

בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת־יָפְיָהּ כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִיא : 12 וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה
Dixitque .eo in eſt ſuccenſa ejus ira & ,valde rex eſt iratus & : eunuchorum *manu in* quod ,regis *verbo in* venire Vaſthi

וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בּוֹ : 13 וַיֹּאמֶר
cum ad propinquus Et .judicium & legem *ſcientium omnium facies ad* regis *verbum* ſic quia ,tempora ſcientibus ſapientibus rex

הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי הָעִתִּים כִּי־כֵן דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־יֹדְעֵי דָת וְדִין : 14 וְהַקָּרֵב אֵלָיו
, regis *facies* videntes Madai & ,Paras principes ſeptem ,Memuchan ,Marſena ,Meres , ,Tharſis ,Admatha ,Sethar ,Carſena

כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַּרְשִׁישׁ מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ
ſermonem fecit non quòd eò ,Vaſthi regina cum agendum quid legem Secundùm .regno in *primo ſedentes*

הַיֹּשְׁבִים רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת : 15 כְּדָת מַה־לַּעֲשׂוֹת בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל־יְאֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה אֶת־מַאֲמַר
ſolium regem *ſuper* Non :*principum* & ,*regis facies ad* Memuchan Dixitque ? eunuchorum *manu in* Achaſueros regis

הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד הַסָּרִיסִים : 16 וַיֹּאמֶר מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ
.Achaſueros regis provinciis omnibus in qui populos omnes *ſuper* & ,principes omnes *ſuper* ſed ,regina Vaſthi *egit* *miquè*

עִוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכֹל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ :
Achaſueros Rex : *ipſius dicendo in* ,ſuis oculis in ſuos maritos *ſeremendum ad* ,mulieres omnes *ſuper* reginæ verbum egredietur Nam

17 כִּי־יֵצֵא דְּבַר־הַמַּלְכָּה עַל כָּל־הַנָּשִׁים לְהָבְזוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בֶּאֱמָרָם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
,Madai & ,Paras *primariæ* dicent hac die Et .venit non & ,*ejus faciei ad* ,reginam Vaſthi *ducendum ad* dixit

אֲמַר לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא בָאָה : 18 וְהַיּוֹם הַזֶּה תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס־וּמָדַי
,bonum *rege ſuper* Si .ira & ,contemptus *ſufficientiâ ſecundū* & ,regis principes omnes ad reginæ verbum audierint quæ

אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכָל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדֵי בִּזָּיוֹן וְקֶצֶף : 19 אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
Vaſthi ingrediatur non quòd ; tranſgrediatur non & ,Madai & ,Paras leges inter ſcribatur & ,*ejus faciebus à regni* verbum egrediatur

יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס־וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר אֲשֶׁר לֹא־תָבֹא וַשְׁתִּי
quod , regis verbum audietur Et .Illa *præ bonæ ejus ſodali* rex det ejus regnum & ,Achaſueros *regis facies ad*

לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה : 20 וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
.*parvum ad uſque & magno à* ,ſuis maritis honorem exhibebunt uxores omnes & : *ipſum* magnum quia ;ſuo regno toto in faciet

יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגְדּוֹל וְעַד־קָטֹן :

Versio VULG. LAT.

Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendū, ſed ſicut rex 8
ſtatuerat, præponens menſis ſingulos de principibus ſuis,
ut ſumeret unuſquiſque quod vellet. Vaſthi quoque 9
regina fecit convivium fœminarum, in palatio, ubi rex
Aſſuerus manere conſueverat. Itaque die ſeptimo, cùm 10
rex eſſet hilarior, & poſt nimiam potationem incaluiſ-
ſet mero, præcepit Maumam, et Bazatha, et Harbona,
et Bagatha, et Abgatha, et Zethar, et Charchas, ſeptem
eunuchis, qui in conſpectu ejus miniſtrabant, Ut in- 11
troducerent reginam Vaſthi coram rege, poſito ſuper ca-
put ejus diademate, ut oſtenderet cunctis populis et prin-
cipibus pulchritudinem illius : erat enim pulchra valdé.
Quæ renuit, et ad regis imperium, quod per eunuchos
mandaverat, venire contempſit. Unde iratus rex, et 12
nimio furore ſuccenſus, Interrogavit ſapientes, qui ex 13
more regio ſemper ei aderant, et illorum faciebat
cuncta conſilio, ſcientium leges ac jura majorum, (E- 14
rant autem primi & proximi, Charſena, et Sethar, et
Admatha, & Tharſis, & Mares, & Marſana, & Ma-
muchan, ſeptem duces Perſarum atque Medorum, qui
videbant faciem regis, & primi poſt eum reſidere ſoliti
erant,) Cui ſententiæ Vaſthi regina ſubjaceret, quæ 15
Aſſueri regis imperium, quod per eunuchos mandave-
rat, facere noluiſſet. Reſponditque Mamuchan, audi- 16
ente rege, atque principibus ; Non ſolùm regem læſit
regina Vaſthi, ſed & omnes populos, & principes, qui
ſunt in cunctis provinciis regis Aſſueri. Egredietur 17
enim ſermo reginæ ad omnes mulieres, ut contemnant
viros ſuos, & dicant ; Rex Aſſuerus juſſit ut regina
Vaſthi intraret ad eum, & illa noluit. Atque hoc ex- 18
emplo omnes principum conjuges Perſarum atque Me-
dorum, parvipendent imperia maritorum : unde regis
juſta eſt indignatio. Si tibi placet, egrediatur edictum à 19
facie tua, & ſcribatur juxta legem Perſarum atque Me-
dorum, quam præteriri illicitum eſt, ut nequaquàm ultrà
Vaſthi ingrediatur ad regem, ſed regnum illius, altera,
quæ melior eſt illâ, accipiat. Et hoc in omne (quod la- 20
tiſſimum eſt) provinciarū tuarū divulgetur imperiū,
et cunctæ uxores tam majorum, quàm minorum, defe-
rant maritis ſuis honorem.

תרגום Targum.

8 וְשַׁקוּתָא כְּהִלְכְתָא מְנָהַג גּוּפָא וְלֵית דְּאָנִיס אֲרוּם כֵּן שָׂם טַעַם מַלְכָּא עַל כָּל דְּאִתְמְנָא
אַפִּיטְרוֹפוֹס עַל בֵּיתֵיהּ לְמֶעְבַּד כִּרְעוּת גַּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל וְכִרְעוּת גַּבַּר מִן כָּל אוּמָא
9 וְלִישָׁן : אוֹף וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא רַשִׁיעְתָא עֲבָדָה מִשְׁתֵּא נָשַׁיָּא בְּבֵית מַלְכוּתָא אֲתַר קִיטוֹן בֵּית
10 דְּמוֹדְ דִּי לְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ : וּמְרַדְכַי צַדִּיקָא צְלֵי קֳדָם יְיָ מִן יוֹמָא קַדְמָאָה דְּמִשְׁתֵּיָא
עַד יוֹמָא שְׁבִיעָאָה דִּי הוּא שַׁבְּתָא לָא אֲכַל וּמַוֵי לָא שְׁתָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
דַּחֲוָא שַׁבְּתָא עֲלַת קְבֵלְתֵּיהּ וְקָבֵלַת סַנְהֶדְרִין קֳדָם יְיָ וְכַד שְׁפַר לִבָּא דְמַלְכָּא בְּחַמְרָא
נְרֵי בֵּיהּ יְיָ מַלְאָכָא דְשַׁנְיִשְׁתָּא לְעַרְבָּלָא מִשְׁתְּהוֹן בְּכֵן אֲמַר לְמְהוּמָן בּוּזְתָא
חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא וְתַר וְכַרְכַּס מְהוּמָן דְּמִתְמַנֵּי עַל מְהוּמְתָא בּוּזְתָא בּוֹ בֵּיתָא
חַרְבוֹנָא אַחַר בֵּיהּ בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא עֲתִיד מָרֵי עָלְמָא לְעַמְּאָה יַתְהוֹן כְּגַבֵּר דְּעָצַר עִנְבוֹי
בַּעֲצַרְתָּא תְּרֵין וּמְנִין וְעָתִיד לְצַדָּאוּתְהוֹן וּלְשַׁפָּאוּתְהוֹן לְהַנֵּי שִׁבְעָא רַבְּנַיָּא דְּשַׁמְשִׁין
11 בְּאִלֵּין שִׁבְעָא יוֹמִין קֳדָם אֲפֵי מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ : וּגְזַר מַלְכָּא עַל אִלֵּין שִׁבְעָא רַבְּנַיָּא
לְאַיְתָאָה יַת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא עַרְטִילְתָּא עַל עִסַּק דַּהֲוָת מְפַלְחָה יַת בְּנָתָא דְיִשְׂרָאֵל
עַרְטִילָן וּמְנַפְּסָן עֲמַר וְכִתָּן בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וּבְנִין כֵּן אִתְגְּזַר עֲלָהּ לְאַיְתָיָהּ עַרְטִילְתָּא
בְּרַם כְּלִילָא דְמַלְכוּתָא עַל רֵישָׁהּ בְּנִין וְכוּתָא דְאַלְבִּישׁ נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּי דְאַבָּהּ
יַת דְּנִיאֵל אַרְגְּוָנָא וּבְנִין כֵּן גָּוֹר לְמֶהֱוֵי אַתְיָא קֳדָמוֹי בְּכְלִילָא דְמַלְכוּתָא לְאַחָוָאָה
לְעַמְמַיָּא וְרַבְרְבָנַיָּא אֲרוּם שַׁפִּירַת חִוֵּי הִיא : 12 וְסָרִיבַת מַלְכְּתָא וַשְׁתִּי לְמֵעֱל בְּגִזֵּירַת
13 מֵימַר מַלְכָּא דְאִתְפַּקְּדַת בִּיַד רַבְרְבָנַיָּא וּרְגִיז מַלְכָּא לַחֲדָא וְחֵמְתֵּיהּ רַחֲטַת בֵּיהּ : וְאֲמַר
מַלְכָּא לְחַכִּימַיָּא בְּנוֵי דִּישָׁשְׂכָר דְּחַכִּימִין מַנְדָּעָא בְּעִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא בְּסֵפֶר אוֹרַיְתָא וְחוֹשְׁבַן
עָלְמָא אֲרוּם הֵיכְרִין יְאָה לְמֶהֱוֵי מִתְמַלֵּל פִּתְגָם מַלְכָּא קֳדָם כָּל חַכִּים וְיָדְעֵי אוֹרַיְתָא
14 וְדִינָא : וְסָרִיבוּ בְנוֵי דִּישָׁשְׂכָר לְמֵדַן יַת דִּינָא דַהֲווֹא בְּרַם צַלוּ קֳדָם יְיָ וְכֵן אֲמָרוּ
רִבּוֹן דְּעָלְמָא עָרַבֵּל יַת מִשְׁתְּהוֹן וְהֵוִי דְכִיר יַת צַדִּיקַיָּא דְקָרִיבוּ קֳדָמָךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ
אֲמָרִין בְּנֵי שְׁנָא וּתְרֵין בְּנֵי יוֹנָה שַׁפְנִינִין עַל מַרְבְּחָא אַרְמְתָא עַל יְדֵי דְכַהֲנָא רַבָּא דַּהֲוָה
לְבִישׁ חוּשְׁנָא דִּי בֵיהּ פָּרוֹם יַמָּא וּרְוִבִּי כַּהֲנָא הֲוֵי מָרְטָן וּבַחֲשָׁן יַת דְּמָא וּמְסַדְּרִין קֳדָמָךְ
לְחֵם אַפַּיָּא בְּכֶן אִסְתְּהַר מַלְכָּא וְתָב וְשָׁאַל עִטְיָא לְרַבְרְבָנוֵי דְקָרִיבִין לְוָתֵיהּ וְאִלֵּין
שְׁמָהָתְהוֹן כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַּרְשִׁישׁ מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעָא רַבְרְבָנֵי פָּרַסְאֵי
וּמָדָאֵי חִוֵּי אַפֵּי מַלְכָּא דְיָתְבִין בְּדַרְגָּא קַדְמָאָה דְּבֵכוּרְסֵי מַלְכוּתָא : 15 כְּאוֹרַיְתָא מָה
לְאִתְעֲבְדָא מִסַּלְכְּתָא וַשְׁתִּי בְּנִין דִּי לָא עֲבָדַת יַת מֵימַר מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּנוֹר עֲלָהּ
בְּיַד רַבְרְבָנַיָּא : 16 וַאֲמַר מְמוּכָן הוּא הָמָן בַּר בְּרִיהּ דַּאֲגָג רִשְׁעָא קֳדָם מַלְכָּא וְרַבְרְבָנַיָּא
לָא עַל עֲלָוֵי דְמַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹי סָרִחַת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא אֲרוּם עַלְוֵי כָּל רַבְרְבָנַיָּא וְעַלְוֵי
כָּל עַמְמַיָּא דִּי כָל פַּלְכַיָּא דִּי שָׁלִיט בְּהוֹן מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ : אֲרוּם יְפוֹק פִּתְגָמָא מִן 17
מַלְכְּתָא עַל כָּל נְשַׁיָּא לְאַתְלַגְלָגָא מָרֵיהוֹן קֳדָמֵיהוֹן דְּמַלָּלוּתְהוֹן חֲדָא עִם חֲבֵרְתָּא
בְּרַם בְּקוּשְׁטָא מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֲמַר לְאֵיתָאָה יַת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא קֳדָמוֹי וְלָא עַלְתָה :
וְיוֹמָא הֲדֵין תְּהֵוֶין אֲמְרִין רַבָּנְתָא דְּפַרְסָאֵי וּמָדָאֵי לְמֶעְבַּד לְגוּבְרֵיהוֹן הֵיכְמָא דִּי קַבִּילוּ 18
יַת פִּתְגָם דַּעֲבַדַת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא וּמִתְמַלְכִין לְמֶעְבַּד כְּדִין לְכָל רַבְרְבֵי מַלְכָּא וּמִן
יְכוֹל לְסוּבְרָא כְּמַסַּת חוּד דִּין וּרְגִיז : אִין קֳדָם מַלְכָּא שַׁפִּיר יִפּוֹק פִּתְגָם גְּזִירַת 19
מַלְכוּתָא מִן קֳדָמוֹי וְיִתְכְּתֵב בְּגִנּוּרִין דְּפַרְסָאֵי וּמָדָאֵי וְלָא יִתְבַּטֵּל הָדָא גְּזִירְתָּא דִּי לָא
תֵעוֹל וַשְׁתִּי קֳדָם מַלְכָּא וּמִן בָּתַר דְּתֵיתִי קֳדָם מַלְכָּא יְגוּר מַלְכָּא יָתָהּ וְיִעְדֵי יַת רִשְׁא
וּמַלְכוּתָא יִתֵּן מַלְכָּא לַחֲבֵרְתַּהּ דְּשַׁפִּירָא מִנָּהּ : וְיִשְׁתְּמַע פִּתְגָם גְּזִירַת מַלְכָּא דִּי יַעְבֵּד בְּכָל 20
מַלְכוּתֵיהּ אֲרוּם גְּוִרְתֵּיהּ רַבָּא הִיא וּמִן בָּתַר כֵּן כָּל נְשַׁיָּא יִתְּנוּן רַבּוּ וְיָקָר לְמָרֵיהוֹן לְמִן
רַבָּא וְעַד זְעִירָא :

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Et potatio juxta aſſuetam conſuetudinē corporis, & nemo erat qui coge- 8
ret : nam ſic poſuerat decretū rex ſup omnē qui præfectus erat curator
domus ſuæ, ut faceret juxta voluntatē ſingulorū, *ſive Iſraelitarum, ſive
alius cujuſlibet nationis & linguæ.* Etiā Vaſthi regina *impia* fecit con- 9
viviū fœminarū in domo regia, in loco cubiculi dom⁹ dormitionis regis
Ahhaſueros. *Et Mardechai juſtus oravit corā Domino à die primo convi- 10
vii uſq; ad diem ſeptimum, qui Sabbathum erat ; panē non comedit, &
aquam non bibit :* die *vero* ſeptimo, *qui fuit Sabbathum, ingreſſus eſt*
clamor ej⁹ ,& clamor Sanhedrin, corā Domino ; & eū jucundatū eſſet cor
regis vino, *immiſit in eum Dominus Angelum perturbationis, ad pertur-
bandum convivium eorum : tunc* dixit Mehuman, Biztha, Hharbona,
Bigtha, Abagtha, Zethar, et Charchazz ; *Mehuman, qui præfectus erat
tumultibus, Biztha, diripe domum ; Hharbona, deſtrue eam ; Bigtha &
Abagtha, futurum eſt ut comprimat eos Dominus mundi, ſicut vir premit
uvas in torculari duab⁹ vicib⁹, ac tandē devaſtet & conterat eos :* his ſe-
ptem magnatibus, qui miniſtrabant *his ſeptem diebus* ante faciem
regis Ahhaſueros. *Et juſſit rex his ſeptem magnatibus* ut adduce- 11
rent Vaſthi reginam *nudam, propterea quòd ſervire coegerat filias Iſ-
rael nudas, & excutere lanam & linum in Sabbatho, ideo ſtatu-
tum eſt de ea ut adduceretur nuda ; ſed coronam regiam capite ge-
ſtans, in remunerationem factī Nebuchadnezzar avi ſui paterni, qui
Danielem purpurâ induerat, ideo decrevit ut veniret ante eum* cum co-
rona regia ſuper caput ej⁹, ut oſtenderet *eam* gentib⁹ & magnatib⁹ : nam
pulchra viſu erat. Et renuit regina Vaſthi intrare ex mandato dicti regis, 12
quod *demandatum* erat in manu magnatum : & indignat⁹ eſt rex valde,
& furor ejus ferbuit in eo. Et dixit rex ſapientibus, *filiis Iſachar*, qui ſa- 13
piebant in cognitione temporū *& tempeſtatū in libro legis & in comput⁹
mundi : nam* taliṣ erat conſuetudo, ut referretur verbū regis ante *omnem*
ſapientem, & *cognoſcentes* legem & judicium. *Et noluerunt filii Iſa- 14
char judicare judicium hoc, ſed precati ſunt coram Domino, & ſic dixe-
runt : Domine mundi, confunde convivium eorum, & memor eſto juſto-
rum, qui obtulerunt in conſpectu tuo in domo ſanctuarii agnos anni-
culos & binos pullos columbarum, & turtures in altari terreo per
manus ſacerdotis magni amicti rationali, cui inerat chryſolithus, juniores
vero ſacerdotes agitabant & miſcebant ſanguinem, & ordinabant
coram te panes propoſitionis. Converſus itaque rex petiit iterum con-
ſilium à magnatibus,* qui proximi erant illi : & hæc ſunt nomina eorum,
Charſena, Sethar, Admatha, Tharſis, Merezz, Marzzena, Memucan,
ſeptem magnates Parzzæorum & Madæorum, videntes faciem regis ; qui
ſedebant in gradu anteriori, qui erat in ſolio regni. Juxta legem 15
quid eſſet faciendum reginæ Vaſthi, quandoquidem non fecit dictum
regis Ahhaſueros, quod mandaverat de ea in manu magnatum. Et 16
dixit Memuchan *(iſte erat Haman nepos Agag impii)* ante regem &
magnates : Non adverſùs regem tantùm rebellavit Vaſthi regina, ſed
adverſùs *omnes* magnates & adverſùs omnes gentes, quæ ſunt in omnibus
regionibus, quibus imperat rex Ahhaſueros. Nam exibit verbum *pro- 17
poſiti* reginæ ad omnes mulieres, ut ſubſannent maritos ſuos in oculis ſuis,
dum dicit unaquæque cum ſocia ſua, nempe quidem regem *Ahhaſueros*
dixiſſe, ut adduceretur Vaſti regina ante ſe, & non ingreſſa eſt. Et 18
hodie dicent dominæ Parzzæorum & Madæorum, ut faciant viris ſuis
quemadmodum acceperant rem quam fecit Vaſthi regina : & conſulent
ut faciant ſic omnibus magnatibus regis, & quis poterit ferre abundan-
tem deriſum hunc et irritationem ? Si regi placuerit, exeat verbum 19
decreti regii ex ipſius auctoritate, et ſcribatur in decreto Parzzæorum
et Madæorum, nec irritum fiat hoc decretum, ut non ingredi Vaſthi ante
regem : *poſtquam vero venerit ante regem, decernat rex & auferat ca-
put ejus*, ſed regnum illius det rex ſociæ ejus, quæ pulchrior eſt
quam illa. Et audietur verbum decreti regis, quod fecerit, in omni 20
ditione ſua, quia *decretum ejus magnum* eſt : & poſthac omnes
mulieres tribuent honorem *& reverentiam* maritis ſuis tum magno tum
et parvo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Ὁ δὲ (β) πότος οὐκ ἦν κατὰ προκείμενον νόμον ἐγένετο. (ε) ὅτως γὰρ ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ Ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐποίησε
9 πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ βασιλεὺς (ζ) Ἀρταξέρξης. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (η) ἡδέως ἠθύμησεν ὁ βασιλεὺς, εἶπε τῷ Ἀμὰν, καὶ (θ) Βαζὰν, καὶ Θάρρα, καὶ Βα-
10 ζεχὶ, καὶ Ζαθολδὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαραβὰ, τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις τοῖς διακόνοις τοῦ βασι-
11 λέως Ἀρταξέρξου, Εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν, βασιλεύειν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν (ι) τοῖς ἄρχουσι, καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ
12 ἦν. Καὶ οὐκ εἰσήκουσεν (κ) αὐτοῦ Ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς
13 καὶ ὠργίσθη, (λ) Καὶ εἶπε τοῖς φίλοις (μ) αὐτοῦ, Κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν Ἀστὶν, ποιήσατε ὃν τρό-
14 τὸν νόμον καὶ κρίσιν. Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Ἀρκεσαῖος, καὶ (ν) Σαρσαθαῖος, καὶ Μαλισεὰρ οἱ ἄρχοντες Περσῶν καὶ Μήδων, οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ,
15 Καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, ὡς δεῖ ποιῆσαι Ἀστὶν τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποίησε τὰ ῥήμα-
16 τοῦ βασιλέως προσαχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων. Καὶ εἶπεν ὁ Μουχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας, Οὐ τὸν βασιλέα μόνον (ξ) ἠδίκησεν Ἀστὶν ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρ-
17 χοντας καὶ τοὺς ἡγεμόνους τοῦ βασιλέως· (ο) Καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς βασιλίσ-
18 σης, καὶ (π) ὡς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ· ὡς ὃν ἀντεῖπε (ρ) τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ, Οὕτω σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μήδων ἀκούσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ (σ)
19 λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, (τ) τολμήσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. Εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, προσταξάτω βασιλικὸν, καὶ γραφήτω κατὰ τοὺς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, (τ) καὶ μὴ ἄλλως χρη-
σάσθω, μηδὲ (φ) εἰσηγέσθω ἔτι ἡ βασίλισσα πρὸς (υ) αὐτὸν, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς (φ) δότω ὁ
20 βασιλεὺς γυναικὶ κρείσσονι αὐτῆς. Καὶ ἀκουσθήτω (χ) ὁ νόμος ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως, ὃν ἐὰν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· καὶ ὕτω πᾶσαι αἱ γυναῖκες πεισθήσονται τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν, ἀπὸ πλουσίου ἕως πλουσίου.

Potus autem hic non secundùm propositam legem fiebat. Sic 8
enim voluit rex, & præcepit œconomis facere voluntatem ipsius,
& hominum. Et Astin regina fecit convivium mulieribus in 9
regiis, ubi rex Artaxerses. In die autem septimæ exhilaratus rex 10
dixit ad Aman, & Bizan, & Tharra, & Bazaci, & Zatholtha,
& Abataza, & Tharaba, septem eunuchos ministros regis Arta-
xersis, ut introducerent reginam ad ipsum, ad faciendum eam 11
regnare, & circumponendum ei diadema, & ostendendum eam
principibus, & gentibus pulchritudinem ejus, quoniam pulchra
erat. Et non exaudivit eum Astin regina, ut veniret cum eunu- 12
chis. Et tristatus est rex, & iratus est, Et dixit amicis suis, 13
Secundùm hæc loquuta est Astin: Facite igitur de hoc legem, &
judicium. Et accessit ad eum Arcesæus, & Sarsathæus, & Ma- 14
lisear principes Persarum, & Medorum, qui prope regem, qui primi
assidentes regi, Et annuntiaverunt ei, secundùm leges quomodò 15
oportet facere Astin reginæ; quia non fecit ea, quæ à rege sunt con-
stituta per eunuchos. Et dixit Muchæus ad regem, & princi- 16
pes; Non regem solum injuriâ affecit Astin regina, sed etiam
omnes principes, & duces regis: (Etenim narravit eis verba re- 17
ginæ, et quomodò contradixit regi:) Sicut igitur contradixit regi
Artaxersi; Sic hodiè reliquæ dominæ principum Persarum, et Me- 18
dorum, audientes, quæ regi dicta sunt ab ea, audebunt similiter vi-
lipendere viros suos. Si igitur videtur regi; statuat edictum re- 19
gium, et scribatur secundùm leges Medorum, et Persarum, et
non aliter utatur, neque ingrediatur ultrà regina ad eum, et re-
gnum illius det rex mulieri meliori eâ. Et audiatur lex, quæ 20
à rege; quamcunque fecerit in regno suo. Et ita omnes mulieres
dabunt honorem viris suis à maximo usque ad divitem.

MS.A. (β) πότος οὐκ ἦν (ε) ὅτως γὰρ (ζ) Ἀρταξέρξης. (η) ἡδέως ὁ βασιλεὺς ἐθυμώθη, (θ) Βαζεὰ, καὶ Ὀαρεβὰ, καὶ Ζηβαθαὰ, καὶ Ἀβαζαὰ, καὶ Θαβὰ, τοῖς (ι) πᾶσιν τοῖς (κ) αὐτῶν (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς (μ) ἑαυτῶ, (ν) Σαρεθαῖος, καὶ Μαγισεὰρ (ξ) ἠτίμασεν (ο) Καὶ διηγήσατο αὐτοῖς (π) ὅσα (ρ) αὐτῷ σήμερον, Αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ αἱ τῶν (σ) ἀρχόντων (τ) τολμήσουσιν (†) καὶ * ἄλλως (·) εἰσηγέσθω (υ) τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξου, καὶ (φ) ὁ βασιλεὺς δότω (χ) ὁ λόγος Ϝ βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ ὅτι ἀληθὴς· καὶ ὅτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 .ملكه حسب شريعة الملك. لكي لا يكره احد من خدامه * فعل كما امر الملك لكل رؤساء بيته
9 ان يعملوا كل واحد ما يريد. * وفشتي الملكة عملت وليمة للنساء في بيت الملك
10 الذي للملك احشويروش. * وفي اليوم السابع لما طابت قلب الملك بالخمر امر مهومان
وبزثا وحربونا وبغتا وابجثا وزثر وكرکس السبعة الخصيان الذين يخدمون امام الملك
11 احشويروش. * ان يأتوا بوشتي الملكة امام الملك بتاج الملك لكي تري الشعوب والرؤساء
جمالها لانها كانت حسنة المنظر. * فابت وشتي الملكة ان تأتي بكلمة الملك التي
12 ارسل بها بيد خصيانه فغضب الملك جدا وحمي غضبه عليها. * فقال الملك للحكماء
13 العارفين الاوقات لانه هكذا كان امر الملك امام جميع العارفين الشريعة والقضاء. * والقريب
14 منه كرشنا وشيثار ومرسنا ممكان ومموكان السبعة رؤساء فارس وماداي الناظرون وجه الملك
15 والجالسون اولا في المملكة. * بحسب الشريعة ماذا يعمل بالملكة وشتي لانها لم تعمل بكلمة
16 الملك على يد الخصيان. * فقال ممكان امام الملك والرؤساء ليس على الملك وحده
اثمت الملكة وشتي بل على جميع الرؤساء وجميع الشعوب الذين في جميع بلدان الملك
17 احشويروش. * لان امر الملكة يخرج على جميع النساء فتحتقر بعولتها في اعينهن حينما
يقال ان الملك احشويروش امر ان تؤتى بالملكة وشتي امامه ولم تأت. * واليوم هذه
18 رئيسات فارس وماداي اللواتي سمعن امر الملكة يقلن هكذا لجميع رؤساء الملك. * فيكثر
19 الهوان والغضب. * ان حسن على الملك ليخرج امر ملكي منه وليكتب في شرائع فارس
وماداي فلا يزول انه لا تأتي وشتي امام الملك احشويروش ويعطي الملك ملكتها
20 لصاحبة خير منها. * فيسمع امر الملك الذي يصنعه في كل مملكته لانها عظيمة. فجميع
النساء يعطين بعولتهن كرامة من الكبير الى الصغير. فحسن امر الملكة في اعين الملك
وعبيده.

Convivium autem ex lege, nequis co- 8
geret: Sic enim præceperat rex, omni-
bus qui præerant in domo sua, ut fa-
cerent quod quisque vellet. Vasthi au- 9
tem regina fecit convivium magnum
omnibus mulieribus in domo regia re-
gis Achshirash. Et die septimo, cùm ex- 10
hilaratum esset cor regis vino, præcepit
eunuchis, Bezta, Rachbuna, Bagtha, Agbutha,
Tharash, Zathar, Barcash, septem eunuchis
qui ministrabant coram rege Achshirash,
ut adducerent in conspectum regis Vasthi 11
reginam cum corona regali, ut ostende-
ret populis et magnatibus pulchritudinem
ejus. Formosa enim erat species ejus.
Noluit autem Vasthi regina venire, ad 12
verbum quod miserat rex per manum eu-
nuchorum. Et rex iratus est valdè, & incen-
sus est furor ejus. Et dixit rex sapientibus, 13
peritis temporum; Hic enim mos erat
regis; Dixit omnibus, legum & judicio-
rum peritis, Et sibi propinquis: Bar-
nashai, & Ashtor, & Armuth, & Ramus, &
Tarshish, & Masria, & Meucan, principibus
Persiæ & Mediæ, qui sedebant coram re-
ge, & apparebant ei in porta regni: Dixe- 15
runt, Quid facto opus est reginæ Vasthi quod
non fecerit mandatum regis Achshirash
per eunuchos. Dixit autem Meucan coram 16
rege & magnatibus; Non solùm regem
sprevit Vasthi regina, sed omnes magna-
tes, & universum populum qui est in omni-
bus provinciis regis Achshirash. Cùm 17
enim egredietur fama rei hujus ad omnes
mulieres, despicient & spernent maritos
suos in oculis suis, & dicent, Rex Achshirash
jussit introduci reginam Vasthi in conspe-
ctum suum, nec ingressa est. Hodiè di- 18
cent principes Persiæ & Mediæ, quæ
audierint negotium reginæ de omnibus
magnatibus regis, omnem contemptum et
indignationem. Si videtur regi, exeat 19
præceptum regni à conspectu ejus, & scri-
batur in legem Mediæ & Persiæ, quæ non
transit, ne dehinc ingrediatur Vasthi re-
gina ad regem Achshirash. Et regnum
ejus det rex alteri ipsâ meliori. Et au- 20
dietur verbum regis, & transibit per
totum regnum, quod quidem magnum
est, & mulieres omnes honorem exhi-
bebunt maritis suis, à magno usque ad
parvum.

אסתר : ב

ad epistolas Misitque .Memuchan verbum juxta rex fecitque : principum & ,regis oculis in verbum *fuit bonum* Et
וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּדְבַר מְמוּכָן: וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־
,ejus linguam juxta ,*populum & populum* ad & ,suam scriptura secundùm *provinciam & provinciam* ad ,regis provincias omnes
כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל־עַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ
.sui populi linguam secundùm *loquent* & ,sua domo in *tenens principatum vir omnis exiſtendum ad*
לִהְיוֹת כָּל־אִישׁ שֹׂרֵר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ:

CAP. II. ב

& ,fecerat quæ & ,Vasthi ipsius est recordat' ,Achasueros regis *furorem quieſcere ſecundùm* ,hæc *verba* Post
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּשְׁכֹּךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכַר אֶת־וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר עָשְׂתָה וְאֵת
.aſpectu *bonæ* virgines puellas regi Quærant : ejus miniſtri ,regis pueri Dixeruntque .eam ſuper erat *decretis* quod
אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלֶיהָ: וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה:
aſpectu *bonam* virginem puellam omnem congregent & ,ſui regni provinciis omnibus in præfectos rex præficiat Et
וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וִיקַבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרָה בְּתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה
.earū purificatoria *dare* & ; mulierum cuſtodis ,regis eunuchi Hege manu in ,mulierum domum in *metropoli* Suſan in
אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הֵגֵא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן תַּמְרוּקֵיהֶן:
Vir .ſic fecit & ,regis oculis in *verbum fuit bonum* & : Vaſthi pro regnet ,regis oculis in *erit bona* quæ puella Et
וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן: אִישׁ 4 1
Qui ; Jemini vir ,Chis filii ,Simhi filius ,Jair filius Mordechai ejus nomen & ,*metropoli* Suſan in erat Jehudæus
יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן־יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: אֲשֶׁר 6
feceratt transmigrare quam ,Jehudah rege Jechoniah cum eſt *transſata* quæ tranſmigratione cum Jeruſalaim de fuerat *transſatus*
הָגְלְתָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגֹּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר הָגְלָה
: mater & pater ei non quia ,ſui patrui filiam ,Eſther ipſa ,Hadaſah *nutriens fuit* Et .Babel rex Nebuchadneſar
נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ אָב וְאֵם 7
,fuit Et .filiam in ſibi Mordechai eā accepit ,ejus *matrem* & ,*ejus patrem morienda in* & : aſpectu *bona* & ,forma pulchra puella &
וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת: וַיְהִי 8
eſt *cajus* & ,Hegai manum ad *metropoli* Suſan in *multas puellas congregari in* & ,ejus lex & ,regis verbum *audiri in*
בְּהִשָּׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבּוֹת אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הֵגַי וַתִּלָּקַח
tulit & ,ejus oculis in puella *erat bona* Et .mulierum cuſtodis Hegai manum in regis domum in Eſther
אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים: וַתִּיטַב הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא 9
puellas ſeptem & ,ei *dandum ad* ,ejus partes & ,ejus purificatoria fecit accelerari & ,ejus *facies ad* miſericordiam
חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת־מָנוֹתֶיהָ לָתֵת לָהּ וְאֶת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת
.mulierum domus bonum in ejus puellas & ,eam mutavit & : regis domo è ei *dandum ad ſpectatas*
הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁנֵּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים:

Versio VULG. LAT.

Placuit consilium ejus regi, & principibus: fecitq; rex 21
juxta consilium Mamuchan, Et misit epistolas ad uni- 22
versas provincias regni sui, ut quæque gens audire &
legere poterat, diversis linguis & literis, esse viros prin-
cipes ac majores in domibus suis: & hoc per cunctos
populos divulgari.

CAP. II.

His ita gestis, postquàm regis Assueri indignatio de- 1
ferbuerat, recordatus est Vasthi, & quæ fecisset, vel quæ
passa esset: Dixerúntque pueri regis, ac ministri ejus; 2
Quærantur regi puellæ virgines ac speciosæ, Et mittan- 3
tur qui considerent per universas provincias puellas spe-
ciosas & virgines: & adducant eas ad civitatem Susan,
& tradant eas in domum fœminarum sub manu Egei
eunuchi, qui est præpositus & custos mulierum regia-
rum: et accipiant mundum muliebrem, et cætera ad u-
sus necessaria. Et quæcunque inter omnes oculis regis 4
placuerit, ipsa regnet pro Vasthi. Placuit sermo regi: 5
et ita, ut suggesserant, jussit fieri. Erat vir Judæus in
Susan civitate, vocabulo Mardochæus, filius Jair, filii
Semei, filii Cis, de stirpe Jemini, Qui translatus fuerat 6
de Jerusalem eo tempore, quo Jechoniam regem Ju-
da Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat,
Qui fuit nutritius filiæ fratris sui Edissæ, quæ altero 7
nomine vocabatur Esther: et utrumque parentem ami-
serat: pulchra nimis, et decora facie. Mortuisque pa-
tre ejus ac matre, Mardochæus sibi eam adoptavit in
filiam. Cùmque percrebruisset regis imperium, et juxta 8
mandatum illius multæ pulchræ virgines adducerentur
Susan, et Egeo traderentur eunucho; Esther quoque in-
ter cæteras puellas ei tradita est, ut servaretur in numero
fœminarum. Quæ placuit ei, et invenit gratiam in con- 9
spectu illius. Et præcepit eunucho, ut acceleraret mun-
dum muliebrem, et traderet ei partes suas, et septem
puellas speciosissimas de domo regis, et tam ipsam quàm
pedissequas ejus ornaret atque excoleret.

תרגום TARGUM.

וּשְׁפַר פִּתְגָמָא קֳדָם מַלְכָּא וּרְבְרְבָנַיָּא וְעָבַד מַלְכָּא כְּפִתְגָם מְמוּכָן: וּשְׁלַח פִּטְקִין כְּתִיבָן 21 1
וְחָתִימִין בְּעוּקְתָּיהּ לְכָל פַּלְכֵי מַלְכָּא לְפַלְגּוּהִי וּפַלְגּוּהִי כִּמְכְתַב רוּשְׁמֵיהּ וּלְוֹת עַמָּא וְעַמָּא 22 2
כְּמַמְלַל לִישָׁנֵיהּ קְרֵי וְכֵן אֲמַר אַתּוּן עַמְמַיָּא אוּמַיָּא וְלִישָׁנַיָּא דִּי דָיְרִין בְּכָל מָמְשַׁלְתִּי
אוּדְהָרוּ לְמֵהֱוֵי כָּל גְּבַר מְסָרָן עַל אִתְּתֵיהּ וְכַפֵּי לֵיהּ לְמֵהֱוֵי מַמְלָא כְּלִישָׁן נַבְרָא
וְכַמְמַלַּל עַמֵּיהּ:

ב

בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין כַּד פְּחָ וְאִשְׁתְּדַךְ מֵרְוִית חֲמֵרֵיהּ וְכַד נָחָ תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ דְּמַלְכָּא 1
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שָׁרֵי לְמִדְכַּר יָת וַשְׁתִּי מְחֵיבָן רַבְרְבָנוֹי וְכֵן אָמְרִין הֲלָא אַתְּ הוּא דְּחֵיבְתְּ
עֲלָהּ דִּין דְּקָטוֹל עַל מָה דַּעֲבַדַת אֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא אֲנָא לָא גְזַרִית לְמִקְטְלָהּ אֱלָהֵן דִּי
חַיְוִיל קֻדְמַי וְלָא עֲלַת וּפְקֵרִית לְמַעְדֵי מִנָּהּ מַלְכוּתָא אֲמָרוּ לֵיהּ לָא הָכִי אֱלָהֵן
דִּין דְּקָטוֹל גְּזַרְתְּ עֲלָהּ בַּעֲטַת שְׁבַע רַבְרְבָנַיָּא מִן יַד תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ וְעִדֵּי לְמֵהֱוֵי צְלִיבָן 2
שִׁבְעָא רַבְרְבָנַיָּא עַל צְלִיבָא: וְאָמְרוּ עוּלֲמֵי דְּמַלְכָּא מְשׁוּמְשָׁנוֹי יְבְעוֹן לְצָרוֹךְ מַלְכָּא
עֲלֶמָן בְּתוּלָתָן שַׁפִּירָן דְּחָזוּ: וְיַמַּנֵּי מַלְכָּא אֲפִיטְרוֹפִין בְּכָל פַּלְכֵי מַלְכוּתֵיהּ וְיִכְנְשׁוּן 3
יָת כָּל עוּלֲמְתָא בְּתוּלְתָא שַׁפִּירַת חֵיוּ לְשׁוּשַׁן בִּירְנְתָא לְבֵית נָשַׁיָּא דִּי חַמֵּן דִּימוֹסְן
וּבְנָאנֵן דִּי חַמֵּן מְחַמְנֵי הֵגֵא רַב סְרִיס דְּמַלְכָּא נָטֵר נָשַׁיָּא וְיִתְנוּר לְמֵהֱוֵי יְהַב סַמְתַר
מְשַׁחֲהוֹן: וְעוּלֲמְתָא דִּי תִשְׁפַּר קֻדָּם מַלְכָּא תֵּעוֹל לְמֶחֱסַן מַלְכוּתָא חֲלַף וַשְׁתִּי 4
וְשַׁפִּיר פִּתְגָמָא קֻדָּם מַלְכָּא וַעֲבַד הָכִי: גְּבַר חְסִידָא וּמוֹדֶה וּמְצַלֵּי קֻדָּם אֱלָהָא עַל 5
עַמֵּיהּ הֲוָה בְּשׁוּשַׁן בִּירְנְתָא וּשְׁמֵיהּ מָרְדְּכַי אִתְקְרֵי עַל דְּדֵוָה מְתִיל לְמֵירָא דַכְיָא בַּר
יָאִיר בַּר שִׁמְעִי בַּר גֵּרָא בַּר קִישׁ גַּבְרָא דְמִן שִׁבְטָא בְנְיָמִן הוּא שְׁמַע דְּאַקְרִי יָת דָּוִד
וּבְעָא יְאָב לְמִקְטְלֵיהּ וְלָא שַׁבְקֵיהּ עַל דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּרוּחַ נְבוּאָה וְחָמָא דְּאִטְמוֹסֵי
מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר לְמִסַּק מִנֵּיהּ וְכַדּוּ פְּסַק שְׁמַע מִלְּמֵילַר פַּקֵּד דָּוִד לְשֻׁלֵּמֵיהּ בְּרֵיהּ
לְמִקְטַל יָתֵיהּ: דִּי אַוֵּל בְּגָלוּתָא מִן יְרוּשְׁלֵם עִם גַּלְוָתָא דִּי אַגְלְיַאת עִם יְכָנְיָה 6
מַלְכָּא דִיהוּדָה דִּי אַגְלֵי נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל וְכַד צָדָא כּוֹרֶשׁ וְדָרְיָוֶשׁ יָת בָּבֶל
נָפַק מָרְדְּכַי מִן בָּבֶל עִם דְּנִיאֵל וְכָל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דִּי הֲוֹוּ תַמָּן בְּבָבֶל נָפְקוּ מִן
תַּמָּן וְעָלוּ עִם כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא לְמַדְבְּרָא דְּשׁוּשַׁן בִּירְנְתָא: וַהֲוָה מְרַבֵּי יָת הַדַּסָּה הִיא 7
אֶסְתֵּר בְּרַת אֲחוּהִי וְאִמַּאי וַהֲוָה קְרִין לָהּ הַדַּסָּה עַל דִּי הֲוָת צְנִיעָא בְּבִיתָא דְּמָרְדְּכַי שְׁבִעִין וְחַמֵּשׁ
דְּמִתִּילוּ לְאִמָּא אֶסְתֵּר הֲוָה קְרִין לָהּ עַל דִּי הֲוָת צְנִיעָא בְּבִיתָא דְמָרְדְּכַי שְׁבִעִין וְחַמֵּשׁ
שְׁנִין וְלָא חֲזַת אַפֵּי גְּבַר אֱלָהֵן אַפֵּי מָרְדְּכַי דְּאִסְתְּעִידַת לָהּ לְחוּרְבִינָא אֲרוּם לֵית
לָהּ אַבָּא וְאִמָּא עוּלֲמְתָא שַׁפִּירַת חֵיוּ וְשַׁפִּירַת חֻזָּן וּבְעִדָּן דְּמִית אֲבוֹהָא אִשְׁתְּאַרַת
בְּמֵעַיִן דְּאִמַּהּ וְכַד יְלִידַת יָתָהּ מִיתַת אִמַּהּ וְנִסְבַהּ מָרְדְּכַי לֵיהּ בְּבִיתֵיהּ וַהֲוָה קָרֵי
לָהּ בְּרַת: וַהֲוָה כַּד אִשְׁתְּמַע פִּתְגָם כָּרוֹז מַלְכָּא וּגְוַרְתֵּיהּ וּבְאִתְכַּנָּשׁוּת עוּלֲמָן 8
סַנְיָאן לְשׁוּשַׁן בִּירְנְתָא לְיַד הֵגַי וְאִתְבְּרִית אֶסְתֵּר בְּאוּנְסָא וְאִתְעַלַת לְבֵית מַלְכָּא
לִידָא רְחֵנֵי נָטֵר נָשַׁיָּא: וּשְׁפִירַת עוּלֲמְתָא בְּעֵינוֹי וְאִטְעֵנַת חִסְדָּא קֻדָּמוֹי וּפַקֵּד 9
לְאַתְבְּהָלָא יָת סַמְתַר רְבוּתֵיהּ וְיָרַת מַתְּנָתָהּ הַמְנִיכִין וּלְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא לְמֵהֱוֵי
יְהִיבִין לָהּ וְיָרַת שְׁבַע עוּלֲמָתָא לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ שְׁבַע יוֹמֵי דְשַׁבְּתָא חוֹלְתָא הֲוָת
מְשַׁמְּשָׁא קֳדָמָאוֹ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא רוּקְעִיתָא בְּתִנְיָן בְּשַׁבְּתָא גְּנִיזִיתָא בְּתְלָת
בְּשַׁבְּתָא נְהוֹרִיתָא בְּאַרְבַּע בְּשַׁבְּתָא רוּחֲשִׁיתָא בַּחֲמֵשׁ בְּשַׁבְּתָא חוּרְפִיתָא בְּשִׁתָּא
בְּשַׁבְּתָא רְנוּעִיתָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא כּוֹלְהֶן צְדִיקָתָא וְחִזְיָן לְמִתַּן לָהּ מֵיכְלָא
וּמִשְׁתְיָא עַל יְדֵיהֶן מִן בֵּיתָא דְמַלְכוּתָא וְשַׁנֵּי יָתָהּ וְיָרַת עוּלֲמְתָא לְאוֹטָבָא
לְהוֹן וּלְפַנְקוּתְהוֹן בְּבֵית נָשַׁיָּא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et placuit verbum apud regem et magnates, et fecit rex juxta verbũ Me- 21
muchan. Et misit epistolas scriptas et obsignatas anulo suo ad omnes regi- 22
ones regis, ad singulas regiones juxta scripturam characteris earum, et ad
gentes singulas juxta locutionem linguæ earum *proclamavit, & sic di-*
xit; Vos gentes, nationes & linguæ, habitantes universam ditionem
meam, admoniti estote ut omnis *vir dominetur* uxori suæ, obligans eam ut
loquatur secundùm linguam viri, et juxta sermonem populi sui.

CAP. II.

Post hæc, *cùm revaleſceret & edormiſſet crapulam ſuam, &* quievis- 1
set vehementia indignationis regis Ahhasueros, cœpit recordari Vasthi:
respondentes igitur magnates ejus, ità dixerunt, Nónne tu ipse es qui ad-
judicâsti eam occisioni ob id quod fecit? dixit eis rex, Ego nequaquam
statui ut interficeretur, sed ut intraret in præsentiam meam; cùm vero
non intrâsset, jussi eam privari dignitate regia: regerunt illi, Non ita se
res habet, sed sententiam mortis tulisti in eam ex consilio septem
magnatum. Illicò efferbuit excandescentia ejus, ac jussit septem magna-
tes affigi cruci. Et dixerunt adolescentes regis ministri ejus: Quæran- 2
tur in usum regis adolescentulæ virgines pulchræ aspectu. Et instituat 3
rex curatores in omnibus regionibus regni sui, et congregent omnem ado-
lescentulam virginem pulchram visu in Susan metropoli, in domum mu-
lierum, *in qua thermæ sunt & balneæ,* ubi præpositus est Hege magister
Eunuchorum regius, custos mulierum; et decernatur ut det unguentum
unctionis eorum. Et puella quæ placuerit regi intrabit ad possidendum 4
regnum pro Vasthi. Et placuit verbum regi, et fecit sic. Vir pius & con- 5
fitens et orans ante Deum pro populo suo, erat in Susan metropoli, et no-
mẽ ejus vocabatur Mardechi, *eò quòd similis esset myrrhæ puræ,* filii Jair,
filii Simghi, *filii Gera,* filii Chis, viri qui fuerat de tribu Benjamin: *(iste*
erat Simghi, qui maledixit David, cúmque vellet interficere eum Joab,
non permisit eum, propterea quòd intuitus eum spiritu prophetiæ, perspe-
xit fore ut Mardechai & Esther ex eo prodirent; cùm verò jam non am-
plius Simghi generandi vim haberet, jussit David Selomoh filio suo ut
morte eum multaret.) Qui ierat in captivitatem ex Jerusalem, cum ca- 6
ptivitate quæ abducta est cum Jechoniah rege Jehudah, quem abduxit Ne-
buchadnesar rex Babel: *quando verò depopulatus est Cyrus, & Da-*
rius, Babel, egressus est Mardechai ex Babel cum Daniel ac toto cœtu
Israel, qui illic erant in Babel, & venerunt cum Cyro rege ut habita-
rent in Susan metropoli. Nutrierat autem Hadassa, ipsa est Esther, fi- 7
liam patrui sui. *Vocabant autem eam Hadassa, eò quòd esset justa, justi*
verò sunt qui assimilantur myrto; Esther vocabant eam, quòd vere-
cunde se absconderet domi Mardechai septuaginta & quinque annos, né-
que vultus viri alicujus aspiceret nisi solius Mardechai qui fuerat ipsi
nutritius; quoniam non erat ei pater aut mater: puella erat pulchra
aspectu & pulchra visu; & quo tempore *mortuus est* pater ejus *relicta*
est in visceribus matris suæ, & simulac peperisset eam mortua est etiam
mater ejus, *& susceperat* eam Mardechai *ad se* in domo sua, & vocabat eam
filiam. Et fuit cùm auditum esset verbum præconis regis & decretum 8
ejus, & cùm congregarentur puellæ multæ in Susan metropoli, in manum
Hegai, sublata Esther vi inducta est in domum regis, in manum Hegai
custodis fœminarum. Et placuit puella in oculis ejus, & reportavit mi- 9
sericordiam ante illum, & jussit accelerari unguentum dignitatis ejus, &
dona ejus, torques & vestes regias quæ dandæ essent ei, & septem puellas
ad ministrandum illi *septem diebus hebdomadis; Cholta ministrabat*
primò primâ feriâ, Rokeïtha secundâ feriâ, Genunitha tertiâ feriâ,
Neboritha quartâ feriâ, Rochasitha quintâ feriâ, Churphitha sextâ
feriâ, Regoïtha die Sabbathi; jussæ omnes & dignæ quæ darent illi ci-
bum & potum per manus suas ex domo regis: & mutavit eam & puel-
las ejus, ut optimè esset eis in deliciis suis in domo fœminarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 22 Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγ☉ τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἐλάλησεν ὁ Μουχαῖ☉, Καὶ ἀπέστειλεν (ϕ) εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, καὶ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶ) (ω)φόζον αὐτοῖς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

MS. A. (ϕ) ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν, καὶ (ω) αὐτοῖς φόζον

Et placuit verbum regi, & principibus. Et fecit rex, ſicut loquutus 21
eſt Muchæus, Et miſit in omne regnum per regionem juxta ſermonem 22
eorum; ut eſſet timor eis in domibus ſuis.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ μετὰ τοὺ λόγους τούτου ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τῆ θυμῆ, (α) καὶ ὐκ ἔπ ἐμνήδη τῆς Ἀσὶν, μνημονεύων
2 οἶα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκεινεν αὐτήν. Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι (β) τῆ βασιλέως, Ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κορά-
3 σια (γ) ἄφθορα καλὰ τῷ ὄψει. Καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς καπιάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις (δ) τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ· καὶ ὁπλεξάτωσαν κοράσια ἄφθενικὰ καλὰ τῷ ὄψει εἰς Σῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα·
καὶ ἀφεδηθήτωσαν τῷ εὐνύχῳ τῆ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν· καὶ δοθήτω σμῆγμα, καὶ ἡ λοιπὴ ὀπ-
4 μέλεια. Καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ Ἀσίν. καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ ῥᾶγμα, καὶ ἐ-
5 ποίησεν ὕτως. Καὶ ἄνδρω☉ (ε) ἦν Ἰουδαῖ☉ ἐν Σύσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα (ζ) αὐτῆ Μαρδοχαῖ☉ ὁ(η)τῆ
6 Ἰαΐρ, τῆ Σεμεΐ, τῆ Κισαΐε, ὐκ φυλῆς Βενιαμὶν, Ὃς ἦν αἰχμάλωτ☉ ἐξ Ἰερουσαλὴμ, (θ)ἦν ἠχμαλώτευσε
7 Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶν☉. Καὶ ἦν τύτῳ παῖς θρεπτὴ, θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ ἀδελφῆ πατρὸς αὐτοῦ,
(ι)καὶ ὄνομα αὐτῆ Ἐσθήρ. ἐν ᾗ τῷ μετναίξαι αὐτῆς τοὺ γονεῖς, ἐναίδυσιν (κ) αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.
8 καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ ὄψει. Καὶ ὅτε ἠκούδη τὸ τῆ βασιλέως πρόσταγμα, ζωμήχθησαν (λ) πολλὰ κορά-
9 σια εἰς Σῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα Γαὶ, καὶ ἤχθη Ἐσθὴρ πρὸς Γαὶ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν. Καὶ ἤρεσεν
αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτῦ, καὶ ἔσπευσεν (μ) δῦναι αὐτῇ τὸ ζμῆγμα, καὶ τὴν μερίδα, καὶ
τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ (ν) ὑποδεδεγμένα αὐτῇ ὐκ βασιλικῶ· καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἄρραις αὐτῆς
10 ἐν τῷ γυναικῶνι. (ξ) Καὶ ὐκ ὑπέδειξεν Ἐσθὴρ τὸ γένο☉ αὐτῆς οὐδὲ τὴν πατρίδα· ὁ γὸ Μαρδοχαῖ☉ ἐνε-
11 τείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι. (ο)Καθ' ἑκάστω ᾗ ἡμέραν περιπάτει ὁ Μαρδοχαῖ☉ κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυ-
12 ναικείαν, δόκησιν τί (π) Ἐσθὴρ ζυμβήσεται. (ρ) Οὕτ☉ ᾗ ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βα-
σιλέα, (σ) ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας ἑκαδύο· ὕτως γὸ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας, μῆνας ἓξ
ἀλειφομέναις (τ) ἐν Ζμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι (υ) καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι τῶν γυναικῶν,
13 Καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα· (φ) καὶ ᾧ ἐὰν εἴπῃ, δοθήσεται αὐτὴν (χ) ζυνεισέρχεσθαι αὐτῷ ἀ-
14 πὸ τῆ γυναικῶν☉ ἕως τῶν βασιλέων· Δείλης εἰσπορεύεται, καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποστρέφει εἰς τὸν γυναικῶνα
τ' δεύτερον, (ϕ) ὃ Γαὶ ὁ εὐνῦχ☉ τῆ βασιλέως ὁ φύλαξ τ' γυναικῶν, καὶ ὐκ ἔπ εἰσπορεύσ) πρὸς τ' βασιλέα,
ἐὰν μὴ κληθῇ (ω) ὀνόματι.

Et placuit verbum regi, & principibus. Et fecit rex, ſicut loquutus 21
eſt Muchæus, Et miſit in omne regnum per regionem juxta ſermonem 22
eorum; ut eſſet timor eis in domibus ſuis.

CAP. II.

Et poſt verba hæc ceſſavit rex à furore: & (a) non ultrà re- 1
cordatus eſt ipſius Aſtin, in memoria habens qualia loquuta erat, &
quomodò condemnaverat eam. Et dixerunt miniſtri regis, Quæran- 2
tur regi puellæ incorruptæ pulchræ ſpecie. Et conſtituet rex præfectos 3
in omnibus regionibus regni ſui: Et deligant puellas virgines pul-
chras ſpecie in Suſam civitatem in Gynæceum: & tradantur eunucho
regis cuſtodi mulierum: & detur unguentum abſtergens, & reliquus
cultus. Et mulier, quæ placuerit regi, regnabit pro Aſtin. Et placuit 4
regi res, & fecit ſic. Et homo erat Judæus in Suſis civitate, & nomen 5
ejus Mardochæus filius Jairi, filii Semeæ, filii Ciſæi, de tribu Benjamin,
Qui fuerat ductus captivus è Hieruſalem, quam captivaverat Nabu- 6
chodonoſor rex Babylonis. Et erat huic puella nutrita filia Aminadab 7
fratris patris ipſius, & nomen ei, Eſther. In tranſmigrando autem
parentes ejus, erudivit eam ſibi in mulierem. Et erat puella pulchra
ſpecie. Et quando auditum eſt edictum regis; congregatæ ſunt 8
multæ puellæ in Suſam civitatem ſub manum Gai. Et ducta eſt Eſther
ad Gai cuſtodem mulierum. Et placuit ei puella, & invenit gratiam in 9
conſpectu ejus. Et feſtinavit dare ei unguentum, & partem,
& ſeptem puellas aſſignatas ei è domo regia. Et uſus eſt illâ
bene, & ancillis ejus in Gynæceo. Et non indicavit Eſther genus 10
ſuum, neque patriam. Mardocheus enim mandaverat ei non an-
nuntiare. Per ſingulos autem dies deambulabat Mardocheus per 11
atrium Gynecei, ſpeculans, quid Eſther accideret. Hoc autem erat 12
tempus puellæ intrandi ad regem, cùm impleverit menſes duodecim.
Sic enim implentur dies cultûs, menſes ſex unctis in (b) oleo myrrhino,
& menſes ſex in aromatibus, & in unguentis mulierum: Et tunc 13
(c) ingreditur ad regem: et cuicunque dixerit (d,) tradet eam,
ut ſimul ingrediatur ad ſe de Gynæceo uſquè ad regias; Veſperè in- 14
greditur, et (e) verſus diem recurrit in Gynæceum ſecundum, ubi
Gai eunuchus regis, cuſtos mulierum: et non ultrà ingreditur ad regem, niſi vocata fuerit nomine.

MS. A. (α) ἐμνήδη γὸ τῆς Ἀσὶν, καθὰ ἐποίησεν, καὶ ὅσα αὐτῇ καλ ἐκρίδη. Καὶ (β) πρὸς τὸν βασιλέα, (γ) κλὰ ἄφθορα (δ)τ' βασιλείας· καὶ ὀπλεξάτω☉ κοράσια (ε) Ἰουδαῖ☉
ἦν (ζ) αὐτῷ (η) τῆ Ἰάϊρου, ὁ ᾧ (θ)ὃν (ι)καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐσθήρ. (κ) αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. (λ)κοράσια πολλὰ (μ) αὐτῇ δῦναι τὸ σμῆγμα, (ν) ὑποδεδιγμένα (ξ) Καὶ ὐχ
ὑπέδειξεν αὐτῆς τὸ γένο☉ Ἐσθὴρ ὐδὲ(ο)Καὶ καθ' ἑκάστω ἡμέραν ὁ Μαρδοχαῖ☉ περιπάτει κτ (π)Αἰσθὴρ ζυμβαίνει. (ρ) Καὶ ὅταν ᾗ καιρὸς (σ) ὅταν ἀναπληρώθη καιρὸς
κορασίου, μῆνες ἑκαδύο· (τ) * μυείνινον ἔλαιον, καὶ (υ) τοῖς σμήγμασιν (φ) καὶ ᾧ ἂν (χ) ζυνεισέρχεσθ αὐτὴν (ϕ) ὅτε ὁ εὐνῦχ☉ (ω) ὀνομασι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Et placuit verbum hoc regi, & magnatibus 10
ejus. Et fecit rex ſecundùm verbum Meucan.
Et miſit literas ad omnes provincias Regis, 22
ſecundùm ſcripturam & linguam ſingularum
provinciarum, ut omnis vir dominaretur in
domo ſua. Hoc autem edicebatur ſuâ cujuſ-
que populi linguâ.

CAP. II.

Poſt hæc autem, cùm ſedata eſſet ira regis 1
Achſhiraſh, recordatus eſt reginæ Vaſthi, &
omnium eorum quæ fecerat, quæq; ipſe de ea
decreverat. Et dixerunt ipſi pueri & mini- 2
ſtri ejus; Quærantur regi virgines aſpectu
pulchræ. Et præficiat rex per omnes Pro- 3
vincias qui congregent omnes juvenculas
virgines viſu pulchras in gynæconem, ad
Hagi eunuchum, cuſtodem mulierum, qui
ornatum ipſarum præſtet. Et virgo quæ re- 4
gi placuerit regina ſit loco Vaſthi. Et pla-
cuit verbum regi, fecitque ſic. Et erat Ju- 5
dæus quidam, in caſtro Suſan, cujus nomen
Mordecai, filius Jair, filius Semei, filius
Kiſh, de tribu Benjamin. Qui deportatus 6
fuerat ab Uriſhlem, inter eos quos cum Ju-
chania deportaverat Nebuchadnezar rex Ba-
bylonis: Hic educabat Hadaſſam, (ipſa eſt 7
Eſther) patruelem ſuam: Quia nec patrem
nec matrem habebat. Virgo autè aſpectu erat
formoſa, & viſu pulchra. Et cùm mortui
eſſent pater ac mater ejus, accepit ipſam
Mordecai in filiam. Cumque publicaretur 8
verbum regis, & præceptum ejus, et cum col-
ligerentur multæ virgines in caſtrum Suſan,
ad Hagi eunuchum, ducta etiam eſt Eſ-
ther in domum regis ad cuſtodem mulierum.
Et placuit ipſi virgo & adepta eſt gratiam 9
coram eo, ita ut maturè præberet ei ornа-
tum, & partes ipſius: Et ſeptem ancillis
ſuis, quas ipſi præberi de domo regis, juſ-
erat. Et ſepoſuit ipſi & ancillis ejus, plus
quam reliquis mulieribus.

אסתר : ב

VERSIO VULG. LAT.

לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד׃ 10
indicaret non ut ,ea super præceperat Mordochai quia ; suam cognationem & ,suum populum Esther indicavit Non

וּבְכָל־יוֹם וְיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־ 11
quid & ,Esther pacem *cognoscendum ad* ,mulierum domus *atrii facies ad perambulans* Mordochai *die & die omni in* Et

יֵּעָשֶׂה בָּהּ׃ וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא׳ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת 12
; sex & ,myrrheo oleo *in* mensibus sex earum *abstersionum* dies implebantur sic quia ; menses duodecim mulierum

הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן יִמָּלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשָּׁה
,dicebat quod omne : regem ad *veniens* puella hoc in Et .mulierum *abstersionibus* & ,aromatibus *in* mensibus

חֳדָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים׃ וּבְזֹאת הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר 13
ipsa manè *in* & ,*intrans ipsa* vesperè *In* .regis domum ad usque mulierum domo è ea cum veniendo ei dabatur

יִנָּתֶן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא 14
ingrediebatur non : concubinarum custodis regis eunuchi Sahasgaz manum ad ,secundam mulierum domum ad *revertens*

שָׁבָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל־יַד שַׁעַשְׁגַּז סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא־תָבוֹא
filiæ Esther *ordinem contingendo in* Et .*nomine in* vocaretur & ,rex eam *in* voluisset nisi ,regem ad ampliùs

עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם׃ וּבְהַגִּיעַ תֹּר־אֶסְתֵּר בַּת־ 15
nisi ,*verbum* requisivit non ,regem ad *ingrediendum ad* filiam in sibi acceperat quam ,Mordochai patrui Abichail

אֲבִיחַיִל׳ דֹּד מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר לָקַח־לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְּשָׁה דָּבָר כִּי אִם אֵת
.eam videntium omnium oculis in gratiam *volens* Esther *fuit* & : mulierum custos regis eunuchus Hegai dixerat quod

אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס־הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָּל־רֹאֶיהָ׃
(Tebet mensis ipse) ,decimo mense in ejus regni domum ad ,Achasueros regem ad Esther *capta* Et

וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בֵּית מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־חֹדֶשׁ טֵבֵת 16
ejus facies ad misericordiâ & gratiam *tulit* & ,mulieribus omnibus præ Esther rex dilexit Et .ejus regni septimo anno in

בִּשְׁנַת־שְׁבָעַ לְמַלְכוּתוֹ׃ וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר מִכָּל־הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא־חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו 17
magnum convivii rex Fecitque .Vasthi pro eâ fecit regnare & ,ejus capite in regni *coronam* posuit & : virginibus omnib' præ

מִכָּל־הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל 18
.regis manu *secundam portionem* dedit & ,fecit provinciis requiem & ,Esther convivium ,suis servis & ,suis principib' omnib'

לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֶת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וְהַנָּחָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן מַשָּׂאת כְּיַד־הַמֶּלֶךְ׃
,suum populum & ,suam progeniem *indicans* Esther Non .regis porta in *sedens* Mordochai & ,secundò virgines *congregari in* Et

וּבְהִקָּבֵץ בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ׃ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ וְאֶת־עַמָּהּ 19 20
.*eo cum nutritione in* erat sicut ,*faciens* Esther Mordochai sermonem & : Mordochai *ea super* præceperat quod secundùm

כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכַי וְאֶת־מַאֲמַר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ׃
custodibus ex regis eunuchi duo ,Teres & ,Bigthan *efferbuit ira* ,regis porta in sedente Mordochai & ,illis diebus In

בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קָצְפוּ בִגְתָן וְתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי 21
: reginæ Esther nunciavit & ,Mordochai ipsi res innotuit Et .Achasueros regem in manum mittere quæsierunt & ,liminis

הַסַּף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה 22
.Mordochai nomine in regi Esther dixit &

וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃

Quæ noluit indicare ei populũ & patriã suã : Mardochæus enim præceperat ei, ut de hac re omnino reticeret : Qui deambulabat quotidiè ante vestibulũ dom', in qua electæ virgines servabantur, curã agens salutis Esther, & scire volens quid ei accideret. Cùm autem venissetur tempus singularũ per ordinem puellarũ, ut intrarent ad regẽ, expletis omnib' quæ ad cultũ muliebrẽ pertinebant, mensis duodecimus vertebatur: ita duntaxat, ut sex mensib' oleo ungerentur myrrhino, & aliis sex quibusdã pigmentis et aromatib' uterentur. Ingredientésque ad regẽ, quidquid postulâssent ad ornatum pertinens, accipiebant, & ut eis placuerat, compositæ de triclinio fœminarum ad regis cubiculũ transibant. Et quæ intraverat vesperè, egrediebatur manè, atq; indè in secundas ædes deducebatur, quæ sub manu Susagazi eunuchi erant, qui concubinis regis præsidebat: nec habebat potestatem ad regẽ ultrà redeundi, nisi voluisset rex, & eam venire jussisset ex nomine. Evoluto autem tempore per ordinem, instabat dies, quo Esther filia Abihail fratris Mardochæi, quam sibi adoptaverat in filiam, deberet intrare ad regem. Quæ non quæsivit muliebrem cultũ, sed quæcunq; voluit Egeus eunuch' custos virginũ, hæc ei ad ornatũ dedit. Erat enim formosa valdè, & incredibili pulchritudine, omniũ oculis gratiosa & amabilis videbatur. Ducta est itaq; ad cubiculũ regis Assueri menſe decimo, qui vocatur Tebeth, septimo anno regni ej'. Et adamavit eam rex plus quã omnes mulieres, habuítq; gratiã & misericordiã coram eo sup omnes mulieres, & posuit diadema regni in capite ejus, fecítq; eã regnare in loco Vasthi. Et jussit conviviũ præparari permagnificũ cunctis principib', & servis suis, pro cõjunctione et nuptiis Esther. Et dedit requiem universis provinciis, ac dona largitus est juxta magnificentiam principalem. Cúmq; secundò quærerentur virgines & congregarentur, Mardochæus manebat ad januã regis: Necdũ prodiderat Esther patriã, & populũ suũ, juxta mandatũ ejus. Quidquid enim ille præcipiebat, observabat Esther: & ita cuncta faciebat, ut eo tẽpore solita erat, quo eam parvulã nutriebat. Eo igitur tẽpore, quo Mardochæus ad regis januã morabatur, irati sunt Bagathan et Thares duo eunuchi regis, qui janitores erant, et in primo palatii limine præsidebãt: voluerúntq; insurgere in regẽ, et occidere eũ. Quod Mardochæũ nõ latuit, statímq; nuntiavit reginæ Esther; et illa regi, ex nomine Mardochei, qui ad se rẽ detulerat.

תרגום TARGUM.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

לָא חַוְיָא אֶסְתֵּר יַת עַמַּהּ וְיַת יְלִדְוָתַהּ מִטּוֹל דְּמָרְדְּכַי פַּקֵּיד עֲלַהּ דְּלָא תְחַוֵי וּמִטּוֹל מָה פַּקֵּיד׃ 10
דְּלָא תְחַוֵי מִטּוֹל דְּחָשַׁב בְּלִבֵּיהּ מָרְדְּכַי וְשָׁתֵי דְּעִבְדַת יְקָרָא לְנַפְשַׁהּ וְלָא צְבִית דְּייְתֵי
לְמֵחֲמֵי שׁוּפְרָהּ לְמַלְכָּא וּלְשַׁלְּטָנַיָּא דְּן יְתָהּ דִּינִין בִּישִׁין וְקָטַל יָתַהּ וְלָמָּה לָא חַוְיָת
אֶסְתֵּר עַמַּהּ דְּיָתְלְדוּתַהּ דְּלָמָא רְגִיז עֲלַהּ מַלְכָּא וְקָטַל לַהּ וּמְשֵׁיצֵי עַמָּא דִּי הִיא מִנַּיהּ
לְכֵן פַּקִּיד יָתַהּ דְּלָא תְחַוֵי עַמַּהּ וְיָלְדוּתַהּ׃ וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מָרְדְּכַי הֲוָה מְצַלֵּי וְאָזֵל 11
קֳדָם חֲצַר דִּירָתָא דִּי בְּבֵית נָשַׁיָּא לְמִיְדַּע יַת שְׁלָמָא דְּאֶסְתֵּר וּמָה אִתְעֲבַד בַּהּ׃ וְכַד מְטָא 12
סִדּוּר עוֹלְמְתָא וְעוֹלְמְתָא לְמֵעַל קֳדָם מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִסּוֹף דִּיהֲווֹ לָהּ כְּהִלְכַת
נָשַׁיָּא דְּמִתְיַנָּן בְּתַפְנוּקֵיהוֹן תְּרֵי עַשַׂר יַרְחֵי שַׁתָּא אֲרוּם כְּדֵין שְׁלִימִין יוֹמֵי סֻמְתּוּרֵיהוֹן
שַׁתָּא יַרְחִין בְּטֵכְסַר וְאִנְפְּקִנוּן דְּמַנְדַּר יַרְחִין סְעָרָא וּמְפַנַּךְ יַת בִּסְרָא וְשַׁתָּא יַרְחִין
בְּבוּסְמַיָּא וּבְסֻמְתּוּרֵי נָשַׁיָּא׃ וּבְהָדֵין זִמְנָא בְּתַר דְּשָׁלְמִין תְּרֵי עַסַר יַרְחֵי שַׁתָּא עוֹלְמְתָא 13
עָיְלָא לְוָת מַלְכָּא יַת כָּל דַּב וְסַרְכָן דִּי צְבָיָא לְמֵימַר מִן בַּיִת דְּהַב לְמֵעַל עִמָּהּ מִבֵּית
נָשַׁיָּא עַד בֵּית מַלְכָּא׃ בְּעִדָּן רַמְשָׁא הָוָת עָיְלָא לְשַׁמְשִׁיהּ יַת מַלְכָּא וּבְעִדָּן צַפְרָא 14
הָוָת תָּיְבָא לְבֵית נָשַׁיָּא תִּנְיָן לִידָא דְּשַׁעַשְׁגַּז רַבָּא דְּמַלְכָּא נָטַר מַטְרוֹנָיָתָא וּמִכֵּן וּלְהַלְאָה
לָא תֵעוּל תּוּב לְוָת מַלְכָּא אֲרוּם אִלֶּהֵן הַהִיא דְּאִתְרְעִי בַּהּ מַלְכָּא וְקָרֵי לַהּ בִּשְׁמָא מְפָרַשׁ
וְכְתִיב׃ וְכַד מְטָא סִדּוּר אֶסְתֵּר בְּרַת אֲבִיחַיִל אֲחִבּוּי דְּמָרְדְּכַי דִּי נְסִבָהּ לִיהּ 15
לִבְרַת לְמֵעַל לְוָת מַלְכָּא לָא תְבָעַת צְרוֹךְ לְכָל מַדְעַם אֲרוּם אֱלָהִין יַת מָן דְּיֵימַר
הֵגַי רַבָּא דִּי לְמַלְכָּא נָטַר נָשַׁיָּא וַהֲוָת אֶסְתֵּר טְעִינַת טִיבוּ וּמַשְׁכְּחָא רַחֲמִין בְּעֵינֵי
כָּל חֲזָהָא׃ וְאַדְבַּרַת אֶסְתֵּר לְוָת מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאִתְתָא וְאָעַל יָתַהּ לְבֵית אַדְרוֹן 16
בֵּית מַלְכוּתֵיהּ בְּיַרְחָא עֲשִׂירָאָה הוּא יַרְחָא דְּטֵבֵת בְּשַׁתָּא שְׁבִיעָתָא לְמַלְכוּתֵיהּ׃
וְרָחֵם מַלְכָּא יַת אֶסְתֵּר מִכָּל נָשַׁיָּא דַּהֲווּ מְתַנְסְבָן וְאַטְעֲנַת רַחֲמִין וְטִיבוּ קֳדָמוֹי מִכָּל 17
בְּתוּלָתָא וְשַׁוִּי מְנִיכָא דְּהַבָּא עַל רֵישַׁהּ וְטָרַד מִן קֳיטוֹן בֵּית מַטְכֵיהּ יַת אִיקוֹנִין
דְּוַשְׁתִּי וְאוֹקִים חַמָּן יַת אִיקוֹנִין דְּאֶסְתֵּר וְאוֹתִיב יָתַהּ עַל כּוּרְסֵי תִנְיָן וְאַמְלִךְ יָתַהּ חֲלַף
וַשְׁתִּי׃ וְעָבַד מַלְכָּא מִשְׁתְּיָא רַבָּא לְכָל רַבְרְבָנוֹי וְעַבְדּוֹי וַהֲוָה קָרֵי לֵיהּ מִשְׁתְּיָא 18
דְּאֶסְתֵּר וְהַנְיָת שְׁבוֹק כְּרָנָא לְפִלְכַיָּא עֲבַד וִיהַב לֵיהּ מָתְנָן וְחוֹלָק כְּמִסַּת יָדָא דְּמַלְכָּא׃
וּבְאִתְכַּנָּשׁוּת בְּתוּלָתָא וְמָנָא תִנְיָנָא וּמָרְדְּכַי מְצַלֵּי וְאָזֵל וְיָתֵב בְּתָרַע מַלְכָּא׃ בְּזִמְנָא 19 20
חָדָא הֲוָה שָׁאֵל לַהּ מַלְכָּא מֵאֵידִין אוּמָא אַתְּ וְלָא הֲוָת אֶסְתֵּר מְחַוְיָא יַלְדוּתַהּ וְיַת עַמַּהּ
כְּמָא דְּפָקִד עֲלַהּ מָרְדְּכַי וְיַת מַאֲמַר מָרְדְּכַי הֲוָת אֶסְתֵּר עָבְדַת שַׁבָּיָא וּמוֹעֲדַיָּא הֲוָת
נָטְרַת בְּיוֹמֵי רִיחוּקָא הֲוָת מְזַהֲרָא תַּבְשִׁילִין וְחַמְרָא דְּעַמְמִין נוֹכְרָאִין לָא הֲוָת טָעֲמָא
וְכָל פִּקּוּדַיָּא דְּאִתְחֲיָבָן בְּהוֹן נָשַׁיָּא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל הֲוָת נָטְרָא עַל פּוּם מָרְדְּכַי הֵיכְמָה׃
דַּהֲוָת נָטְרַת כַּד הֲוָת מְתָרְבְיָא עִמֵּיהּ׃ בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן מָרְדְּכַי יָתִיב בְּסַנְהֶדְרִין 21
דְּתַקִּינַת לְהוֹן אֶסְתֵּר בְּתָרַע מַלְכָּא וְכַד חֲווֹ תְּרֵין רַבְרְבָנַיָּא כְּרִין כְּנִסוּ וְקָצְפוּ וְאָמְרוּ דִּין
לְדִין הֲלָא מַלְכְּתָא בְּפִתְגָם מַלְכָּא בָּעְיָא לְסַלָּקָא יָתָן וְלָאוֹקְמָא יַת מָרְדְּכַי לִיתְרְבוּתָא
לְסַלָּקָא תְּרֵין קָלוֹסַנְתְּרִין וְלָאוֹקְמָא חַד בְּגִין אִתְיַעֲטוּ בְּלִישָׁנְהוֹן בִּגְתָן וְתֶרֶשׁ טַרְסָאֵי
תְּרֵין רַבְרְבֵנֵי מַלְכָּא מַנְטְרֵי פַּלְטִירָא וַאֲמַרוּ לְאַשְׁקָאָה סַמָּא דְּמוֹתָא דְּמִטּוֹל לְאֶסְתֵּר
מַלְכְּתָא וְלָאוֹשִׁיטָא יְדָא בְּמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְמִקְטְלֵיהּ בְּסִיפָּא בְּבֵירְתָּא דְּמוֹכִיחַ׃
וְאִשְׁתְּמוֹדַע פִּתְגָמָא לְמָרְדְּכַי עַל דַּהֲוָה חָכִים לְמִלְּלָא בְּשִׁבְעִין לִישָׁנִין וְחַוִי לְאֶסְתֵּר 22
מַלְכְּתָא וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר לְמַלְכָּא וְאִתְפְּתִיב עַל שׁוּם מָרְדְּכַי׃

Non indicavit Ezzther populum suum & *cognationem suam*, quia Mardechai præceperat illi ut non indicaret. *Et quare præcepit ei ut non indicaret? Quia reputavit cum animo suo Mardochai; Vasthi, quæ arrogavit honorem sibimet, neque dignata est venire ut conspiceretur pulchritudo ejus regis & proceribus, malè multavit, & capitali eam supplicio affecit. Sed quare non indicavit Esther populum cognationis suæ? Nequando infensus illi rex, & occideret ipsam, & extirparet populum à qua ipsa esset orunda: ideo præcepit ei ut non indicaret populum suum & cognationem suam.* Et singulis diebus orabat Mardechai, & ibat ante atrium domus fœminarum, ut cognosceret pacem Ezzther, & quid fieret illi. Et quando obtigit ordo singularum puellarum ut intrarent ante regem Ahhasueros, postquam fuerat illis juxta morem fœminarum quo morabantur in delitiis suis duodecim menses anni: nam sic complebantur dies unctionis earum, sex menses *in usu olei omphacini, quod facit decidere pilos, & delicatam reddit carnem*; & sex menses in aromatibus & purificationibus mulierum. Et hoc tempore *postquam* perfecti erant duodecim menses anni, puella intrabat ad regem: omnis magnus & satelles, quos vellet dicere, statim dabantur ei, ut intrarent cum illa à domo mulierum usque ad domum regis. Tempore vespertino intrabat ad ministrandum regi, et tempore matutino redibat in domum fœminarum iterum in manum Saghasgaz magistri regii custodis matronarum: & post hoc *deinceps non ingrediebatur amplius* ad regem, nisi illa quam elegisset rex & vocasset nomine *expresso & scripto*. Et quando obtigit ordo Ezzther filiæ Abihhail patrui Mardechai, quam acceperat sibi in filiam, ut ingrederetur ad regem, non quæsivit usum cujusquam rei, nisi quod dixit Hegai magister regius custos fœminarum: Et *reportavit* Ezzther gratiam & invenit *favorem* in oculis omnium conspicientium eam. Et deducta est Ezzther ad regem *Ahhasueros in uxorem*, & introduxit eam in domum cubiculi domus regni sui mense decimo, ipse est mensis Tebeth anno septimo regni ejus. Et amavit rex Ezzther præ omnibus mulieribus *quæ assumptæ fuerant*, & reportavit misericordiam & gratiam ante illum præ cunctis puellis: & posuit monile aureum super caput ejus, *& ejecit ex conclavi cubili sui effigies Vasthi, & reposuit ibi effigies Ezzther, & collocavit eam super solio secundo*, & constituit eam reginam pro Vasthi. Et fecit rex convivium magnum omnibus magnatibus suis & servis suis, quod *vocavit*, Convivium Ezzther. Et vacationem remissionis tributi regionibus fecit, & dedit ei donum & partem juxta amplitudinem manus regis. Et cùm congregarentur puellæ vice secundâ, Mardechai *orabat, & profectus* sedebat in porta regis. *Tempore quodã percontatus est eam rex, De quanã gente es tu?* Sed non indicaverat Ezzther natalo suũ & populum suũ, sicut præceperat illi Mardechai: dictum quippe Mardechai fecerat Ezzther, *Sabbatha & festa observabat, in diebus separationis sibi cavebat, decocta & vinũ alienigenarum non degustabat, & omnia præcepta, quibus tenebantur mulieres Israelitides, observabat ex præscripto Mardechai*; sicuti observaverat cùm educaretur apud illũ. In dieb' illis Mardechai sedente *in Sanhedrin, quod constituerat sibi Ezzther* in porta regis; *animadvertentes duo purpurati ita fieri*, convenerunt & indignati sunt, *dixerunt q, alter alteri: Nónne regina, annuente rege, quærit amovere nos & substituere Mardechai; haud conducit removeri duos præfectos, ut substituatur unus. Tunc inierunt consilium in linguâ suâ* Bigthan et Theres *Tarsenses*, duo magistri regii ex custodibus palatii, et dixerũt ut propinarent venenũ *lethale Ezzther reginæ*, et ut mitterent manũ in regẽ Ahhasueros, *ut occiderent eũ gladio in cubiculo suo*. Et audita est res à Mardechai, *eò quòd calleret ut loqueretur septuaginta linguis*, et indicavit Ezzther reginæ: et dixit Ezzther regi, *& scriptum est* ex nomine Mardechai.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὸν χρόνον Ἐσθὴρ (κ) τὸν θυγατρὸς Ἀμιναδὰβ ἀδελφοῦ πατρὸς Μαρδοχαίου (α) εἰσ-
16 ελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, ἔδει ἠθέτησεν (β) ὧν ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν· ἦν
γὰρ Ἐσθὴρ θεώμενον πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐσθὴρ (δ) πρὸς
17 Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ὅς ὅστιν Ἀδὰρ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ
ἠγάπησεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν ἔμπροσθεν πάσας τὰς παρθένους, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυ-
18 ναικεῖον. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ τοῖς δυνάμεσιν (λ) ὅτι ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ὕ-
19 ψωσε τοὺς γάμους Ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος (ε) ἐθερά-
20 πευεν ἐν τῇ αὐλῇ. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ οὐκ ἀπέδειξε τὴν πατρίδα αὐτῆς· ὅτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ (ς) Μαρδοχαῖος,
φοβεῖσθαι τὸν θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ Ἐσθὴρ (ζ) ὁ μετήλλαξε τὴν
21 ἀγωγὴν αὐτῆς. Καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες, ὅτι προῄχθη (η) Μαρ-
22 δοχαῖος, καὶ ἐζήτουν ἀποκτεῖναι Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα. Καὶ ἐδηλώθη (θ) Μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσή-
23 μανεν Ἐσθὴρ, καὶ (ι) αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο εὐνούχους,
καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς. καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς γραφεῖσθαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ,
ὑπὲρ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, (κ) ἐν ἐγκωμίῳ.

Dum autem impleretur tempus Esther filiæ Aminadab fratris patris 15
Mardochei intrandi ad regem, nihil prævaricata est eorum quæ mandavit
eunuchus custos mulierum. Erat enim Esther inveniens gratiam apud
omnes aspicientes eam. Et intravit Esther ad Artaxersem regem duo- 16
decimo mense, qui est Adar, septimo anno regni ejus. Et amavit rex 17
Esther: & invenit gratiam præ omnibus virginibus: & imposuit ei
diadema muliebre. Et fecit rex convivium omnibus amicis suis, & vir- 18
tutibus, per dies septem: & exaltavit nuptias Esther, & remissionem
fecit iis qui sub regno ipsius. Mardocheus autem serviebat in aula. 19
Esther autem non indicavit patriam suam. Sic enim mandaverat ei 20
Mardocheus, timere Deum, & facere præcepta ejus, sicut erat cum eo.
Et Esther non mutavit educationem suam. Et tristati sunt duo 21
eunuchi regis principes custodum corporis; quoniam proiectus fuerat
Mardochæus: & quærebant occidere Artaxersem regem. Et manifes- 22
tum fuit Mardochæo verbum, & significavit Esther, & ipsa patefecit
regi insidias. Rex autem examinavit duos illos eunuchos, & suspen- 23
dit eos. Et præcepit rex (f) seponere in commentario in regia
bibliotheca pro benevolentia Mardochæi, in encomio.

MS. A. (κ) Θυγατρὸς (α) ἐν τῷ εἰσελθεῖν (β) ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ εὐνοῦχος τῶν γυναικῶν· (γ) ἐνώπιον τῶν (δ) προς τὸ Ἀρταξέρξῃ (ε) ἐφ' (ε) ἐθεράπευσιν (ς) ὁ Μαρδοχαῖος, (ζ) οὐκ ἠλλαξεν (η) ὁ Μαρδοχαῖος, (θ) Μαρδοχαίῳ λόγος, (ι) ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισεν τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ τὰ (κ) ἐγκωμίῳ.

ΚΕΦ. γ'.

1 (α) Μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης (β) Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Βουγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ-
2 τὸν, καὶ ἐφιλοφρονήσατο πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ. Καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ (γ) προσεκύνουν αὐτῷ· ὅτως γὰρ
3 (δ) προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος (ε) ὁ προσεκύνει αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τῷ
4 βασιλέως τῷ Μαρδοχαίῳ, Μαρδοχαῖε, τί ἀθετεῖς τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα; Καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν (ε) ἐλάλουν αὐτῷ, καὶ οὐκ ὑπήκουεν αὐτῶν. καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἀμὰν, (ζ) Μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέ-
5 ως λόγοις ἀντιλαμβάνομεν, καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς ὁ Μαρδοχαῖος ὅτι Ἰουδαῖός ὅστι. (η) Καὶ ὅτιγνὸς Ἀμὰν ὅτι
6 ὁ προσκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος, (κ) ἐθυμώθη ζοφόρα, Καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν Ἀρ-
ταξέρξου βασιλείαν Ἰουδαίους. (θ) Καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου,
7 καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου·
8 καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ μηνὸς ὅς ὅστιν Ἀδάρ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα
Ἀρταξέρξην, λέγων, Ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου, οἱ δὲ νό-
9 μοι αὐτῶν ἔξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, οὐδὲ τοὺς νόμους τοῦ βασιλέως παροικοῦσι, (ι) καὶ οὐ συμφέρει τῷ βα-
σιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς. (κ) Εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτοὺς, κἀγὼ διαχιλίων τάλαντα μύρια
λάκκου τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια.

CAP. III.

Post hæc autem glorificavit rex Artaxerses Aman Amadathi Bu- 1
gæum, & exaltavit eum: Et prior sedebat omnibus amicis suis: Et 2
omnes, qui in aula, adorabant eum. Ita enim præcepit rex facere.
Mardocheus autem non adorabat eum. Et loquuti sunt, qui in 3
aula regis, Mardocheo; Mardochæe, quid non observas ea quæ
à rege dicuntur? Per singulos dies loquebantur ei: & non obe- 4
diebat eis. Et indicârunt Aman, Mardochæum verbis regis re-
pugnantem: & indicârat eis Mardocheus, quia Judæus est.
Et cognoscens Aman quia non adorat eum Mardocheus; ind gna- 5
tus est valdè. Et decrevit delere omnes, qui sub Artaxersis regno, 6
Judæos. Et fecit decretum in anno duodecimo regni Artaxersis, & 7
misit sortes, diem ex die, & mensem ex mense, ut perderet in una die
genus Mardochæi. Et cecidit sors in quartam & decimam mensis,
qui est Adar. Et locutus est ad regem Artaxersem, dicens; Est gens 8
dissemînata in gratibus in omni regno tuo: leges autem eorum diversæ
præter omnes gentes: legibus autem regis sunt inobedientes: & non
consert regi permittere eos. Si videtur regi; decernat perdere eos: & 9
ego describam in gazophylacio regis argenti talenta decem millia.

MS.A. (α) Μετὰ ταῦτα (β)* Ἀναμ Ἀναμαδαθοῦ (γ) προσεκύνουν Ἀμὰν· ὅτως (δ) ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς (ε)* προσεκύνει, (ε) ἔλεγον αὐτῷ, καὶ οὐκ ὑπήκουσιν (ζ) Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακούοντα τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις· ὑπέδειξεν γὰρ αὐτοῖς (η) Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν (κ) καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν ζοφόρα, (θ)* Ἔτου δωδεκάτου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ψήφισμα ἐποίησεν, καὶ ἔλαβεν κλήρους * ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, (ι) καὶ τῷ βασιλεῖ ἐ συμφέρει ἐᾶσαι (κ) Εἰ δοκεῖ ἐν τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι, κἀγὼ διαχιλίων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ... * Esther autem non indicavit nomen & fa- 10
miliam suam: Mordecai enim præceperat
ipsi ne indicaret. Et Mordecai ambulabat 11
singulis diebus coram atrio mulierum ut
ediscret res Esther, & quid ipsi accide-
ret. Cùm autem attingerent vices singu- 12
larum virginum, ingrediendi in conspectum
regis Achshirash, postquam impleti essent
ipsis duodecim dies, secundùm ritum mu-
lierum, (sic enim implebantur dies orna-
tûs ipsarum, sex dies in oleum myrrhæ, &
sex dies in aromata, & in munditiem mu-
liebrem,) Sic ingrediebatur virgo in con- 13
spectum regis. Et quicquid postulabat
dabatur ipsi, ut cum ipsa de gynæcone
ad domum regis adduceret. Vesperè in- 14
grediebatur, manè redibat in gynæco-
nem, sub custodiam Shangashgeihir eu-
nuchi regis, custodis concubinarum; Ne-
que ulterius in regis conspectum introibat,
nisi delectaretur eâ rex, & nomine ipsam ap-
pellaret. Cùm autem advenirent vices 15
Esther, filiæ Abichail, patrui Mordecai, qui
ipsam in filiam acceperat, ingrediendi in
conspectum regis, non postulavit quic-
quam præter id quod Hegai eunuchus
præfectus mulierum ordinaverat. Esther
autem acquirebat gratiam in oculis omni-
um qui videbant ipsam. Et ingressa est Es- 16
ther in conspectum regis Achshirash, in do-
mum regis, mense decimo, qui est Canun
posterior, anno quarto regni ipsius. Dilexit 17
autem rex Esther præ omnibus mulieribus:
Et adepta est gratiam de conspectu ejus præ
omnibus virginibus: accepitque coronam
regiam in capite suo, & regina facta est, loco
Vasthi. Et fecit rex convivium magnum omnibus 18
magnatibus suis: Fecit nempè convivium
Esther: Et provinciis indulgentiam præ-
stitit: deditque dona pro facultate regis. Et 19
cùm colligerentur virgines secundò, Mor-
decai in atrio regis morante, Non indica- 20
verat Esther prosapiam & populum suum,
sicut præceperat Mordecai: Faciebat enim
Esther quod præcipiebat Mordecai, sicut cùm
educaretur apud ipsum. Et temporibus 21
istis, cum moraretur Mordecai in porta re-
gis, Bagthan & Therash, duo regis eunu-
chi, custodes portæ irati ipsi, quærebant mit-
tere manum in regem Achshirash. Quod 22
cùm innotuisset ipsi Mordecai, indicavit Es-
ther reginæ; ipsa autem dixit regi nomine
Mordecai.

אסתר : ג

regis facies ad dierum verborũ libro in eſt ſcriptũ &: lignũ ſuper ipſi ambo ſunt ſuſpenſi &, eſt inventa &, res eſt quæſita Et
23 וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתְלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

CAP. III. ג

posuit & ;eũ elevavit &, Agagæum Hamedatha filium Haman Achaſueros rex magnificavit hæc *verba* Poſt
1 אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת־הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם

,se *incurvantes* regis porta in qui regis ſervi omnes Et .ſecum qui principes omnes *de*ſuper ejus thronum
2 אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים

Dixeruntque *ſe inclinabat* neque ,*ſe incurvabat* non Mordochai & : rex ei præceperat ſic quoniam ,Haman ipſi *ſe inclinantes* &
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃ וַיֹּאמְרוּ
3 *ipſos dicendo in* ,fuit Et ?regis præceptum *tranſgrediens* tu Quare : Mordochai ad ,regis porta in qui ,regis ſervi
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדֳּכַי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי כְּאָמְרָם
4 indicaverat quia :Mordochai verba ſtarent an *videndum ad* ,Haman ipſi indicaverũt & ; eos *ad* audiret non & , *die & die* eum ad
אֵלָיו יוֹם וְיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי כִּי־הִגִּיד

.furore Haman eſt repletus & ,ſibi *ſe inclinans & incurvans* Mordochai non quòd ,Haman vidit Et .Jehudæus *ipſe* quòd eis
לָהֶם אֲשֶׁר־הוּא יְהוּדִי׃ וַיַּרְא הָמָן כִּי־אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃
5 Haman quæſivit & :Mordochai populum ei indicaverãt nam : *ipſum ſolùm* Mordochai in manũ mittere ſuis oculis in contempſit Et
וַיָּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לוֹ אֶת־עַם מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן
6 ipſe) ,primo menſe In .Mordechai populum ,Achaſueros regno omni in qui ,Jehudæos omnes diſperdere
לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא
7 die à ,Haman *facies ad* (*ghoral* ipſa) *Pur* fecit projicere , Achaſueros regis duodecimo anno in (Niſan menſis
חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם׳

ipſe Eſt : Achaſuerus regem ad Haman Dixitque (.Adar menſis ipſe duodecimum menſem ad menſe à &, diem in
לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ
8 ; populo omni ab *variantes* eorum leges & : tui regni provinciis omnibus in populos inter diviſus & ,diſperſus *unus* populus
עַם־אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכֹל מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם
; *eos perdendum ad*,ſcribatur,*bonum rege ſuper* Si .*eos dimittere conducens* non regi & ; *facientes ipſi* non regis leges &
וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין־שׁוֹה לְהַנִּיחָם׃ אִם־עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם
9 removit Et .regis *gazas ad adferendum ad* , opus facientium manibus *ſuper* appendam argenti talenta millia decem &
וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר
10 .Jehudæorum *anguſtiatori* Agaghæi Hammedatha filio ,Haman illum dedit & ; ſua manu *de*ſuper ſuum annulum rex
הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃

ſcribæ ſunt vocati Et .tuis oculis in *bonum* ſecundùm eo *in faciendum ad* populus & ,tibi datum Argentum :Haman ad rex Dixitque
11 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לְךָ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי 11 12

ad Haman præcepit quæ omnia juxta eſt ſcriptum & ,*eo in* die decimatertia in , primo menſe in regis
הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר צִוָּה הָמָן אֶל

provinciæ & provinciæ ,populi & populi principes ad &,*provinciã & provinciam* ſuper qui , duces ad &,*regis conſpectui aſſiſtentes proceres*
אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה
regis annulo *in* signatum & ,ſcriptum Achaſueros regis nomine *in* ,ſuã linguã juxta *populi & populi* & ,*ejus* ſcripturã ſecundùm
כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃

Verſio VULG. LAT.

Quæſitum eſt, & inventum : & appenſus eſt uterque 13
eorum in patibulo.Mandatúmque eſt hiſtoriis,& annalibus traditum coram rege.

CAP. III.

POſt hæc rex Aſſuerus exaltavit Aman filium Amadathi,qui erat de ſtirpe Agag: & poſuit ſolium ejus ſuper omnes principes, quos habebat. Cunctique ſervi regis, 2
qui in foribꝰ palatii verſabantur,flectebant genua,& adorabant Aman: ſic enim præceperat eis imperator: ſolꝰ Mardochæus non flectebat genu,neq; adorabat eũ. Cui dixerũt pueri regis, qui ad fores palatii præſidebãt; 3
Cur præter cæteros non obſervas mandatũ regis?Cúmq; 4
hoc crebriùs dicerent, & ille nollet audire, nuntiaverũt Aman,ſcire cupientes utrùm perſeveraret in ſententia : dixerat enim eis,ſe eſſe Judæum. Quod cùm audiſſet 5
Aman,& experimento probâſſet quòd Mardochæus non flecteret ſibi genu, nec ſe adoraret, iratus eſt valdè, Et pro nihilo duxit in unum Mardochæum mittere manꝰ 6
ſuas: audierat enim quòd eſſet gentis Judææ: magiſque voluit omnem Judæorum, qui erant in regno Aſſueri, perdere nationem. Menſe primo (cujus vocabulum eſt 7
Niſan) anno duodecimo regni Aſſueri, miſſa eſt ſors in urnam, quæ Hebraicè dicitur phur, coram Aman, quo die & quo menſe gens Judæorum deberet interfici: & exivit menſis duodecimus, qui vocatur Adar. Di- 8
xítque Aman regi Aſſuero; Eſt populus per omnes provincias regni tui diſperſus, & à ſe mutuò ſeparatus, novis utens legibus & ceremoniis, inſuper & regis ſcita contemnens. Et optimè nôſti quòd non expediat regno tuo ut inſoleſcat per licentiam. Si tibi placet, 9
decerne ut pereat, & decem millia talentorum appendam arcariis gazæ tuæ. Tulit ergò rex annulum, quo 10
utebatur, de manu ſua, & dedit eum Aman filio Amadathi de progenie Agag, hoſti Judæorum, Dixítque ad 11
eum ; Argentum, quod tu polliceris, tuum ſit : de populo age quod tibi placet. Vocatíque ſunt ſcribæ regis 12
menſe primo Niſan, tertiadecimâ die ejuſdem menſis : & ſcriptum eſt, ut juſſerat Aman, ad omnes ſatrapas regis, & judices provinciarum, diverſarúmque gentium, ut quæq; gens legere poterat, & audire pro varietate linguarum, ex nomine regis Aſſueri : & literæ ſignatæ ipſius annulo,

TARGUM. PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

23 וְאִתְבַּע פִּתְגָמָא וְאִשְׁתְּכַח קְשׁוֹט וְאִצְטְלִיבוּ תַּרְוֵיהוֹן עַל קִיסָא וְאִתְכְּתִיב בְּסִפְרָא Et inveſtigata eſt res, & inventa eſt vera; & ſuſpenſi ſunt ambo illi ſu- 23
דְּדִכְרָנַיָּא דְּמִתְקְרֵי תְּדִירָא קֳדָם מַלְכָּא׃ per ligno : & ſcriptum eſt in libris monimentorum, qui leguntur *juſ-*
giter ante regem.

ג

CAP. III.

1 בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין עֲלַת מַדַּי דִּינָא קֳדָם רִבּוֹן כָּל עַלְמָא וְכֵן אֲמַרַת הַלָּא הָמָן Poſt hæc *ingreſſa eſt proprietas judicii coram Domino totius mundi,* 1
רַשִׁיעָא נְחַת מִן שׁוּשַׁן לְיְרוּשְׁלֵם לְבַטָּלָא בְּנַיִן בֵּית מוּקְדְּשָׁךְ וְהָא כְעַן רַבִּי מַלְכָּא *& ſic locuta eſt: Nonne Haman impius deſcendit de Suſan in Jeruſa-*
אַחַשְׁוֵרוֹשׁ יַת הָמָן בַּר הַמְדָתָא דִּי מִזַּרְעִית אֲגַג בַּר עַמָּלֵק רַשִׁיעָא וּמַנְיֵהּ רַב עַל כּוּלָּא *lem,ad impediendam ædificationem domus ſanctuarii tui,ecce autem nunc* magnificavit rex Ahaſueros Haman filium Hamdatha, qui erat ex
וְתַקֵּין יַת כּוּרְסֵיהּ מֵעִלּוֵי כָּל רַבְרְבַנַיָּא דִּי עִמֵּיהּ עֲנִי מָרֵי עַלְמָא עַד כְּדוֹ לָא אִשְׁתְּמוֹדַע *prolapia* Agag filii Ghamalek *impii*, & præpoſuit eum magiſtrum ſu-
בְּעָלְמָא פְּסִיקוּ מִנִּי עַד דִּי יִתְרַבְרַב וְיִשְׁתְּמוֹדַע לְכָל עַמְמַיָּא וּמִן בָּתַר כֵּן אִתְפְּרַע מִנֵּיהּ *per omnia*, & ſtatuit ſedem ejus ſuper omnes magnates qui cum eo
עַל כָּל עֲקְתִין דִּי יַעֲבֵד אִיהוּ וַאֲבָהָתוֹי לְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע 2 erant. *Reſpondit Dominus mundi, Adhucuſque nondum innotuit mundo;*
בֵּית מַלְכָּא וְנָחֲנִין לְאַנְדַּרְטָא דִּי הֵקִים בְּהַדֵּיהּ וְסָנְדִין לֵיהּ לְהָמָן אֲרוּם כֵּן פְּקַד עֲלוֹהִי *mittite me donec magnus evadat, & inclareſcat omnibus populis, ac*
מַלְכָּא וּמַרְדְּכַי לָא הֲוָה נְחֵן לְאַנְדַּרְטָא וְלָא הֲוָה סָגִיד לְהָמָן עַל דִּי הֲוָה לֵיהּ עֲבַד פַּלַח *tunc demum pœnas ſumam ab eo propter omnes afflictiones quibus affecit*
וְאוֹדְבַן לֵיהּ בְּטוּלְמָא דִּלְחֵם׃ וַאֲמָרוּ עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע פַּלְטִרִין דְּמַלְכָּא לְמָרְדְּכַי 3 *ipſe, & patres ejus, populum domus Iſrael.* Et omnes ſervi regis qui
מָה דֵּין אַתְּ עָבֵר יַת תַּפְקִדְתָּא דְמַלְכָּא׃ וַהֲוָה בְּמַלָּלוּתְהוֹן לְוָתֵיהּ יוֹמָא וְיוֹמָא וְלָא 4 erant in porta regis incurvabant ſe *ſtatuæ quam erexerat apud ſe,*& ado-
קַבֵּל מִנְּהוֹן וְחַוִּיאוּ לְהָמָן לְמֶחֱזֵי הֵיתְקַיְּמוּן פִּתְגָמֵי מָרְדְּכַי כָּל קֳבֵל דְּאָמַר הָמָן *rabant ipſum Haman;* nam ſic præceperat de eo rex : at Mardechai
אֲרוּם חַוִּי לֵהוֹן דִּי לְהָמָן לָא הֲוָה סָגִיד עַל דַּהֲוָה עֲבַדֵיהּ דְּאוֹדְבַן לֵיהּ בְּטוּלְמַת לְחֵם non incurvabat ſe *ſtatuæ*, nec adorabat *Haman, eò quòd fuiſſet ei man-*
וְלָא נְחֵנִין לְאַנְדַּרְטָא דִּי הֵקִים בְּהַדֵּיהּ לָא הֲוָה נְחֵן וְלָא הֲוָה סָגִיד לֵיהּ וְאִתְמְלִי הָמָן עֲלַוֵי 5 *cipium, qui venditus fuerat ipſi pro fruſto panis.* Et dixerunt ſervi re-
לֵיהּ׃ וַחֲזָא הָמָן אֲרוּם לֵית מָרְדְּכַי נָחֵן לְאַנְדַּרְטָא וְלָא הֲוָה סָגִיד לֵיהּ וְאִתְמְלִי הָמָן עֲלַוֵי gis, qui erant in porta palatii regis,ad Mardechai : Quare tu prætergre-
דְּמָרְדְּכַי רְתָחָא׃ וְהָוָה חוּדּ קְרָמוֹי לְאוֹשָׁטָא יְדוֹי לְמִקְטוֹל יַת מָרְדְּכַי בִּלְחוֹדוֹהִי אֲרוּם 6 deris mandatum regis ? Et fuit loquentibus illis ad eum per ſingulos 4
חַוִּיאוּ לֵיהּ דְּמָרְדְּכַי אָתֵי מִן יַעֲקֹב דִּשְׁקַל מִן עֵשָׂו אֲבָא דְּאָבוּי דְּהָמָן יַת בְּכוֹרְתָא יַת dies, cùm non attenderet illis, indicaverunt Haman, ut viderent num
בִּרְכָתָא וַיְהוּדָאֵי אִנּוּן עַמָּא דְּמָרְדְּכַי וּבְעָא הָמָן לְשֵׁיצָאָה יַת כָּל יְהוּדָאֵי דִּי בְכָל מַלְכוּת firma eſſent verba Mardechai *ex adverſo verborum Haman*: nam indi-
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַמָּא דְּמָרְדְּכַי׃ בִּירְחָא קַדְמָאָה דְּהוּא יַרְחָא נִיסָן בְּשַׁתָּא תְּרֵיסַר עֲשַׂר caverat illis *ſe non adorare Haman quòd fuiſſet ipſi mancipium, qui*
לְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אַפֵּיל פּוּרָא הוּא עַדְבָּא קֳדָם הָמָן מִן יוֹמָא לְיוֹמָא וּמִן יַרְחָא לְיַרְחָא *venivisſet ei fruſto panis; neq, ſtatuæ, quam erexerat apud ſe, in-*
תְּרֵי עֲסַר דְּהוּא יַרְחָא אֲדָר׃ וַאֲמַר הָמָן לְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אִיתַי עַמָּא חַדָּא מְבַדַּר 8 *curvare ſeipſum,* quòd ipſe eſſet Jehudæus, *Jehudæi vero nec adorant nec*
וּמִתְפְּרַשׁ בֵּינֵי עַמְמַיָּא וּלְשָׁנַיָּא וּמְקַצַּת מְנָהוֹן דַּיְרִין בְּכָל פִּלְכֵי מַלְכוּתָךְ *incurvant ſe illi.* Et vidit Haman quòd Mardechai non incurvaret 5
וְנִוֵּירַת אוֹרַיְתְהוֹן שַׁנְיָן מִכָּל עַמָּא לַחְמָנָא וְתַבְשִׁילָנָא לֵיתֵהוֹן טָעֲמִין חַמְרָנָא ſe *ſtatuæ* neque adoraret eum : & repletus eſt Haman contra Mardechai furore. Et fuit ludus ante illum extendere *manus ſuas* ad occi- 6
לֵיתֵהוֹן שָׁתְיָן יוֹמֵי גְנוּסַיָּא דִּי לָנָא לֵיתֵיהוֹן נְטָרִין וְנִימוֹסָנָא לָא מְקַיְּמִין וְיַת גְּזֵירַת dendum Mardechai tantùm; namque indicaverant ipſi *quòd Mardechai*
דִּינֵי מַלְכָּא לֵיתֵיהוֹן עָבְדִין וּלְמַלְכָּא לֵירַת לֵיהּ טִימֵי מְנָהוֹן וּמָה הֲנָאָה אִית לֵיהּ *deſcenderet à Jaacob, qui abſtulerat ab Eſau progenitore Haman jus*
בְּהוֹן אֵין יִשְׁבְּקִנּוּן עַל אַפֵּי אַרְעָא׃ אִין עַל מַלְכָּא שְׁפַר יִכְתַּב כְּתָבָא לְאוֹבָדָא יַתְהוֹן 9 *primogenituræ & benedictionem, Jehudæos etiam eſſe* gentem Mardechai:
וַעֲשָׂרֶת אַלְפִין כִּכְרִין דִּכְסַף אֶתְקוֹל עַל יְדוֹי עָבִידְתָּא לְמִיתֵי לְבֵית גִּנְוֵי דְּמַלְכָּא & quæſivit Haman perdere omnes Jehudæos, qui erant in *omnibus re-*
וּמִן יְכִיל מָאנֵי שִׁתִּין רִבְבָן דְּסַלְקָן אַבְהָתְהוֹן מִן שִׁעְבּוּדְהוֹן דְּמִצְרָאֵי׃ וְאַעְדִּי מַלְכָּא 10 *gnis* Ahaſueros, gentem Mardechai. In menſe primo *qui* eſt men- 7
יַת גּוּשְׁפַּנְקֵיהּ מֵעַלְוֵי יְדֵיהּ וְיָהֲבָהּ לְהָמָן בַּר הַמְדָתָא דְּמִזַּרְעִית אֲגַג מְעִיקָא דִּיהוּדָאֵי׃ ſis Niſan, anno duodecimo regni Ahaſueros,jecit phura, id eſt, ſortem,
וַאֲמַר מַלְכָּא לְהָמָן כַּסְפָּא יְהֵא מְתִיהַב לָךְ וְעַמָּא יְהֵוֹן מְסִירִין בִּידָךְ לְמֶעְבַּד 11 *coram Haman* de die in diem, & de menſe in menſem duodecimum, *qui*
מָה דְּיוֹטִיב קֳדָמָךְ׃ וְאִתְקְרִיאוּ לַבְלָרִין דְּמַלְכָּא בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בִּתְלָתָא עֲסַר יוֹמִין eſt menſis Adar. Et dixit Haman regi Ahaſueros : Eſt gens una diſperſa 8
בְּיוֹהִי וְאִתְכְּתִיב כְּכָל דִּי פַקֵּד הָמָן לְוָת אִסְטְרְטִילוֹסֵי מַלְכָּא וּלְוָת הֵפַרְכִין דְּמִתְמַנַּן & extenſa inter gentes, *& nationes & linguas,* et pars ex illis habitant
אַרְכוֹנִין עַל כָּל פִּלְכַיָּא וּפִלְכַיָּא וּלְוָת רַבְרְבֵי עַמָּא וְעַמָּא פִּלְכַיָּא וּפִלְכַיָּא כְּרִשְׁמֵהּ in omnibus regionibus regni tui : et decreta legis eorum diverſa ſunt ab
כְּתָבֵהוֹן וְעַמָּא וְעַמָּא בְּמַמְלֶל לִישָׁנֵיהּ בְּשֵׁם מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמְפָרַשׁ וּמְחָתָם omni gente, *panem noſtrum & pulmentum noſtrũ non guſtant, vinum no-*
בְּגוּשְׁפַנְקָא דְּמַלְכָּא׃ *ſtrum non bibunt, dies natalitios noſtros non obſervant, & leges noſtras*
ratas non habent, et decreta judiciorũ regis illi non *exequuntur*; regi
autem nulla utilitas eſt ex illis : et quod commodum erit ei in illis, ſi
relinquat eos ſuper faciem terræ ? Si regi placuerit ſcribatur *ſcriptum* 9
ut perdantur; et decem millia talentorũ argenti appendã ſuper manus
facientium opus, ut inducantur in domũ theſaurorũ regis : *quæ ſumma*
æquat minarum ſexaginta myriades, quot aſcenderunt patres eorum è
ſervitute Ægyptiorum. Et amovit rex annulum ſuum de manu ſua, 10
et dedit illũ Haman filio Hamdatha, qui erat ex proſapia Agag, oppreſſori Judæorum. Et dixit rex ad Haman : Argentum datur tibi, et gens 11
tradita eſt in manum tuam, ut facias ſicut placuerit tibi. Et vocati ſunt 12
ſcribæ regis menſe primo tertia decima die illius, et ſcriptum eſt juxta
omnia quæ præceperat Haman ad principes regis, et ad *præfectos qui*
conſtituti erant gubernatores ſingulis regionibus, et ad magnates gentis
regionum ſingularum *juxta characterem* ſcripturæ earum, et gentibus ſingulis juxta locutionem linguæ ſuæ in nomine regis Ahaſueros, et
expoſitum, et obſignatum ſigillo regis.

CAP. III.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν (λ) δακτύλιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ Ἀμὰν, σφραγίσαι κατὰ τῶν γεγραμ-
11 μένων κατὰ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ δὲ ἔθνει χρῶ ὡς
12 βούλει. Καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαιδεκάτῃ, (μ) καὶ ἔγραψεν
ὡς ἐπέταξεν Ἀμὰν τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώραν (ν) ἀπὸ Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιο-
πίας, ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιπέντε χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι κατὰ ἔθνος καὶ τῷ αὐτῶν λέξιν, διὰ Ἀρτα-
13 ξέρξου τοῦ βασιλέως. Καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιαφόρων εἰς τὴν (ξ) Ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ
γένος τῶν Ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχον-
τα αὐτῶν.

Et tollens rex annulum, dedit in manus Aman ad obsignandum (a) super 10
iis quæ scripta contra Judæos. Et dixit rex ad Aman; Argen- 11
tum quidem habe: gente autem utere, sicut vis. Et vocati sunt 12
scribæ regis mense primo tertiadecimâ die: & scripserunt, sicut præ-
cepit Aman, ducibus, & principibus, per omnem regionem ab Indica
usque ad Æthiopiam, centum viginti septem provinciis, & principi-
bus gentium secundùm eorum linguam, per Artaxersem regem. Et 13
missum est per (b) tabellarios in Artaxersis regnum, delere genus Judæo-
rum in die una mensis duodecimi, qui est Adar, & diripere substan-
tias eorum.

Exemplar hoc Epistolæ super cæde Judæorum in Vulgata Latina habetur in principio cap. 13. usque ad finem versûs 7. Titulus verò in fine cap. 12.

Τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἔστι τὸ ἀντίγραφον τόδε. Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰ-
θιοπίας ἑκατὸν (ο) εἰκοσιπέντε χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις τάδε γράφει. Πολλῶν ἐπάρξας
ἐθνῶν, καὶ πάσης οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ἀτενε-
στέρως δὲ καὶ (ρ) μετ' ἠπιότητος ἀεὶ διεξάγων, τοὺ τῶν ὑποτεταγμένων (σ) ἀκυμάντους διαπαντὸς κατασῆσαι
βίους, τήν τε βασιλείαν (τ) ἥμερον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτων παρεξόμενος, ἀναγεύσασθαί τε τὴν πο-
θουμένην (υ) τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. (φ) Πυθομένου δέ μου τῶν Συμβούλων, πῶς ἂν ἀχθεῖη
τοῦτο ὀρθὸν πέρας, (χ) ὁ σωφρονοῦντι παρ' ἡμῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπεμπλάκτως καὶ βεβαίᾳ πίσει
ὑποδεδεγμένος, καὶ δεύτερον τετιμηκὼς (ᾱ) βασιλεῶν γέρας ἀπενηνεγμένον Ἀμὰν, (β̄) Ἐπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις
τοῖς ἔθνεσιν οἰκουμένοις φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυσμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις (ψ) ἀντίδικον πρὸς πᾶν ἔθνος,
τά τε τῶν βασιλέων ὑπερπέμποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατὰ τὸν ἡμῖν κατ-
ευθυνόμενον ἀμέμπτως ζυναρχίαν. Διειληφότες ἔν (ω) τόδε τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ
παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγωγὴν νόμων ξενίζουσαν (α) περιλάλων, καὶ δυσνοοῦν τοῖς ἡ-
μετέροις πράγμασι τὰ χείστα ζυντηροῦν κακὰ, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλείαν εὐσταθείας τυγχάνειν· Περσ-
τετάχαμεν οὖν τοὺς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ Ἀμὰν τοῦ τεταγμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων,
καὶ δευτέρου πατρὸς ἡμῶν, πάντας ζὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὀλοεθρίοις, ταῖς (β) τῶν ἐχθρῶν μαχαί-
ραις, ἀνδ' παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους,
Ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενῶς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως (γ) εἰς τὸν ᾅδην καταδύντες, εἰς τὸν μετὰ
ταῦτα χρόνον εὐσταθῆ καὶ ἀτάραχα (δ) παρέχωσιν ἡμῖν διὰ τέλους (ε) τὰ πράγματα.

Epistolæ autem exemplar est hoc: Rex magnus Artaxerses, iis qui a 6
India usque ad Æthiopicam centum viginti septem provinciarum
principibus, & locorum præfectis subjectis hæc scribit: Multis cùm
imperarem gentibus, & universum obtinuissem orbem; volui confiden-
tiâ potestatis non elatus, sed mitiùs, & cum mansuetudine semper
gubernans, subjectorum tranquillas perpetuò reddere vitas, & (c) re-
gnum placidum, & pervium usque ad fines præbens, renovare etiam
optatam omnibus hominibus pacem. Percunctante autem me consilia-
rios, quomodò perducatur hoc ad finem, is qui moderatione apud nos
(d) præcellit, & in benevolentia immutabilis, & stabili fide probatus,
& secundum à rege honorem adeptus Aman, Indicavit nobis, in omni-
bus, quæ per orbem, tribubus admistum esse odiosum populum quendam,
legibus oppositum adversùs omnes gentes, & regum præmittentes as-
siduè constitutiones; ut non componatur is, qui à nobis dirigitur, suæ
vitio concors principatus. Cùm igitur acceperimus hanc ipsam gentem
solam ex adverso omni semper homini positam, commutantem institu-
tionem legum peregrinam, & dissentientem nostris rebus pessima con-
summare mala, & ad id, ut regnum bonum statum non consequatur;
Præcipimus igitur iis qui significantur vobis in scriptis ab Aman præposito
super negotia, & (e) secundo patre nostro, omnes cum uxoribus, &
filiis (f) perdere radicitùs, ipsis inimicorum gladiis, sine ulla miseri-
cordia, & elementia, die quartadecimâ duodecimi mensis Adar præ-
sentis anni: ut qui olim, & nunc inimici, in die una violentâ ad infernum descendentes, in posterum tempus benè constitutas & tranquillas præbeant nobis perfectè res.

MS. A. (λ) δακτύλιον αὐτοῦ, ἔδωκεν εἰς χεῖρας Ἀμὰν, (μ) καὶ ἐγράφησαν ὡς προσέταξεν Ἀμὰν (ν) ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χώρας, (ξ)
Ἀρταξέρξου (ο) εἴκοσι καὶ ἑπτὰ (π) τῆς οἰκουμένης, (ρ) μετ' *πότητος (σ) ἀκυμάτους (τ) ἥμερον καὶ πορευτὴν ἄχρι περάτων (υ) παρὰ πᾶσιν (φ) Πυνθανομένου (χ) σωφροσύνης ὁ
παρ' ὑμῖν διενέγκας, (ᾱ) βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενον (β̄) Ὑπέδειξεν (ψ) ἀντίτυπον (ω) τόδε ἔθνος (α) παράλλαξιν, καὶ δυσνοῦν (β) τοῖς ἐθνῶν μάχαις, (γ) τὸν
ᾅδην (δ) παρέχοιτο (ε) τὰ προσάγματα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ... * Et examinatâ re, & inventâ, crucibus suf- 23
fixi sunt ambo: & scriptum est in libro
dierum, coram Rege.

CAP. III.

1 ... * Post hæc autem extulit Rex Achshiraſh 1
Haman filium Hamadath Agagæum, & ex-
altavit thronum ejus super omnes magna-
2 ... tes qui cum ipso: Et omnes servi regis 2
qui in porta regis, inclinato genu adora-
bant Haman, sic enim præceperat rex de
eo. Mordecai autem non inclinabat genu; 3
3 ... nec adorabat. Dicebantque servi regis qui
erant in porta regis, ad Mordecai; Quare
4 ... transgrederis præceptum regis? Quod cùm 4
ipsi quotidie dicerent, nec ipsis auscultaret,
indicârunt Hamani, ut scirent an vera futu-
ra essent verba Mordecai: Indicaverat enim
5 ... ipsis se Judæum esse. Et cùm videret Ha- 5
man quod Mordecai non flecteret genu, nec
adoraret ipsum, repletus est indignatione
6 ... adversus Mordecai. Et parva res fuit 6
factu ut in Mordecai solum manum suam
mitteret; (Indicaverant enim ipsi populum
Mordecai,) sed quærebat Haman *perdere* o-
mnes Judæos, qui per universum regnum
Achshiraſh, populum Mordecai. Mense 7
7 ... primo, qui est Nisan, anni duodecimi re-
gni Achshiraſh, projecit sortes: Et fue-
runt sortes coram Haman, de die in diem, &
de mense in mensem. Mense duodecimo
8 ... qui est Adar, Dixit Haman ad regem Ach- 8
shiraſh; Populus quidam est, per omnes
Provincias regis Achshiraſh dispersus & dis-
sipatus; cujus mores diversi ab omnibus po-
pulis, leges autem regis non faciunt: nec
9 ... regi expedit illos sinere. Si non videtur re- 9
gi bonum, scribat ut pereant: Et ego decem
millia talentûm argenti appendam in manus
facientium negotium, in ærarium regis in-
10 ... ferenda. Tulit rex annulum de manu sua, 10
& dedit Hamani filio Hamadath Agagæo,
11 ... hosti Judæorum: Et dixit rex, Argentum 11
tuum donatum esto tibi; & populus iste, ut
facias ei quod bonum tibi visum fuerit. Et 12
12 ... vocatus est scriba regis eodem tempore:
mense primo, decimo tertio mensis, scri-
ptum est quicquid mandavit Haman, duci-
bus regis, & præfectis singularum Provinci-
arum, principibusque populorum, secundùm
scripturam cujusque provinciæ, et secundùm
linguam cujusque populi, nomine regis Ach-
shiraſh scriptum est, & signatum annulo
regis.

אסתר : ד

, Jehudæos omnes *perdendum ad* & ,*occidendū ad* ,*disperdendū ad* ,regis provincias omnes ad cursorum *manu in epistolas mittendum* Et

13 וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים
(Adar mensis ipse) duodecimi mensis decimatertia in ,una die *in* mulieres & parvulum ,senem ad usq; & puero à
מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר
existendum ad ,populis omnibus *apertam* provincia & *provincia omni* in *legem dandū ad* ,scripturæ Exemplar .*prædandum ad* ,eorū *spolium* &
וּשְׁלָלָם לָבוֹז : פִּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים לִהְיוֹת 14
Haman & rex & : *metropoli* Susan in est *data* lex & : regis verbo in impulsi sunt egressi Cursores .hanc diem ad *paratos*
עִתִּדִים לַיּוֹם הַזֶּה : הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן 15
.erat perplexa Susan civitas & : bibendum ad sederunt

CAP. IV. ד

יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נְבוֹכָה :
est egressus & ;cinere & ,sacco est indutus & ,sua vestimenta Mordochai scidit & ,fuerat gestū quod omne cognovit Mordochai Et

1 וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיְקָרַע מָרְדֳּכַי אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא
in intrare non quia ,regis *portæ facies* ad usque venit Et .amaro & ,magno clamore clamavitque ,civitatis mediū in
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה : וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־ 2
luctus ,attingens ejus lex & ,regis verbum quem loco ,provincia & *provincia omni* in Et .*sacci veste in regis* portam
שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק : וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מָקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל 3
,ejus eunuchi & ,Esther puellæ venerunt Et .multis sternebatur cinis &,saccus :planctus &,fletus &,jejunio &,Jehudæis magnus
גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים : וַתָּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ 4
ejus saccū *removendū ad* ,Mordochai ipsum *faciendū* induere *ad* ,vestes misit & : valde regina indoluit & : ei *indicaverūt* &
וַיִּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר שַׂקּוֹ
super ei præcepit & ,*suis facies ad* fecit stare quem ,regis eunuchis ex Hathach ad Esther vocavit Et .recepit non & : eo *desuper*
מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל : וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לְהַתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל־ 5
quæ ,civitatis plateam ad ,Mordochai ad Hathach est egressus Et .hoc quid *super* & ,hoc quid *sciendum ad* ,Mordochai
מָרְדֳּכַי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־מַה־זֶּה : וַיֵּצֵא הַתָךְ אֶל־מָרְדֳּכַי אֶל־רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר 6
Haman dixit quam ,argenti expositionem & ;sibi acciderat quod omne Mordochai ei indicavit Et .regis *portæ facies ad*
לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ : וַיַּגֶּד־לוֹ מָרְדֳּכַי אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת ׀ פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן 7
,Susan in erat *data* quæ ,legis scripturæ exemplar Et .eos perdendum ad ,Jehudæos *in* regis *gazis super appendendum ad*
לִשְׁקוֹל עַל־גְּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִים לְאַבְּדָם : וְאֶת־פִּתְשֶׁגֶן כְּתָב־דָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשַׁן 8
,regem ad *introeundum ad* ,*ea super mandandum &* ,*ei indicandum ad* & ,Esther ipsi *ostendendum ad* ,ei dedit ,eos *faciendū* disperdere *ad*
לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וְלָצוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
.Mordochai verba Esther ipsi *indicavit* & ,Hathach venit Et .suo populo *super* ejus *faciebus* à quærendū ad & ,eum precandū ad
לְהִתְחַנֵּן־לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל־עַמָּהּ : וַיָּבֹא הַתָךְ וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר אֶת־דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי : 9
,*scientes* regis provinciarū populus & ,regis servi Omnes : Mordochai ad ei præcepit & : Hathach ad Esther Dixitque
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַתָךְ וַתְצַוֵּהוּ אֶל־מָרְדֳּכָי : כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים 10 11
eius lex una ,fuerit vocatus non qui ,interius atrium in regem ad fuerit ingressus qui ,mulier & vir omnis quod
אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הֶחָצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ
ad *interficiendū ad* ,sum vocata non ego & : vivat & ,*auri sceptrum* rex *ei* extenderit *quòd* nisi ,*interficiendū ad*
לְהָמִית לְבַד מַאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וְאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־
.diebus triginta jam regem
הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם :

תרגום TARGUM.

13 וְלִשְׁדָרָא פִּטְקִין בִּידָא דְרַיהֲטוּנִין לְכָל פַּלְכֵי מַלְכָּא לְשֵׁיצָאָה וּלְקַטָלָא וּלְהוֹבָדָא
יָת כָּל יְהוּדָאֵי מִן עוּלֵימָא וְעַד סָבָא טַפְלַיָא וְנָשַׁיָא בְּיוֹמָא חָדָא בִּתְלָתָסַר עָסַר יוֹמִין
14 לְיָרַח תְּרֵי עָסַר הוּא יַרְחָא דַאדָר וּשְׁלָלֵיהוֹן לְעַדָאָה : דִּיטַנְמָא דִכְתִיבָא לְמֶהֱוֵי
מְתְיְהִיבָא גְּוַרְתֵּיהּ בְּכָל פַּלְכָא וּפַלְכָא מְפָרְסָם לְכָל עַמְמַיָא לְמֶהֱוֵיהוֹן זְמִינִין לְיוֹמָא
15 הָדֵין : וְרַיהֲטַנִין נְפָקוּ וְרַיוִין בִּפְתְגָמָא דְמַלְכָּא וּגְוַרְתָא אִתְיְהִיבַת בְּשׁוּשַׁן בִּירְנְתָא
וּמַלְכָּא וְהָמָן הֲווֹ יָתְבִין לְמִשְׁתֵּי חַמְרָא וְקַרְתָא דְשׁוּשָׁן מְתְעַרְבְּלָא בְּחֶדְוַת עַמְמִין
נוּכְרָאִין וּבְקַל בְּכִיתָא דְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל :

ד

1 וּמָרְדְּכַי יַדַע עַל יְדָא דְאֵלְיָהוּ כַּהֲנָא רַבָּא יָת כָּל מַה דְאִתְעֲבַד בְּשְׁמֵי מְרוֹמָא וְמָה
דְאִתְחַבּוּ עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל לְשֵׁיצָאָה מִנּוֹ עֲלְמָא וְהֵיכְמָה דְאִתְכְּתִיב וְאִתְחֲתִים
לְהוֹבָדוּתְהוֹן מִן עֲלַוֵי אַרְעָא הֲכֵדִין אִתְכְּתִיב וְאִתְחֲתִים בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עַל עֲסַק
דְאִתְהֲנִיאוּ מִן סְעוּדְתֵּיהּ דַּאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ רַשִׁיעָא בְּרַם חוֹתְמָא הֲוָה חֲתִים מִן טִינָא וּשְׁדַר מָרֵי
עָלְמָא יָת אֵלְיָהוּ כַּהֲנָא רַבָּא לְחַוָאָה לְמָרְדְּכַי דִּיקוּם וְיִצְלֵי קֳדָם מָרֵי עָלְמָא עַל עֲסַק וְכַד
יְדַע מָרְדְּכַי בְּוַיְתָ לְבוּשׁוֹי וְאַלְבֵּשׁ דְשַׁק עַל בִּסְרֵיהּ וּשְׁוִי קִטְמָא עַל רֵישֵׁיהּ
2 וְקַבֵּל קְבֵלְתָא רַבְּתָא וּבְכָא בְּמֵרִירוּת נַפְשָׁא בְּקַל עָצֵב : וְאֲתָא עַד קֳדָם תְּרַע פַּלְטֵירָא
דְמַלְכָּא אֲרוּם לֵית רְשׁוּ לְנָבַר לְמֵעַל לְתְרַע פַּלְטֵירָא דְמַלְכָּא כַּד לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְשַׁק :
3 בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה אֲתַר דְּפִתְגָמֵיהּ מַלְכָּא וְגְוַרְתֵּיהּ מְטֵי אֵבְלָא
רַבָּא לְיְהוּדָאֵי וְצוֹמָא וּבְכוּתָא וּמִסְפְּדָא וּלְבוּשׁ שַׁק וְקִטְמָא הֲוָה מְתְשַׂם עֲלַוֵי צַדִּיקַיָא
סַגִיאִין : וְעָלָן עוּלֵימָן דְאֶסְתֵּר וְרַבָּנָהָא וְחַוִיאוּ לָהּ וְאוּדַעְוַעַת מַלְכְּתָא לַחֲדָא וְשַׁדְרַת
לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא לְמַלְבַּשׁ יָת מָרְדְּכַי וּלְמֶעְדֵי יָת שַׁקְוֵיהּ מֵעֲלַוֵיהּ וְלָא קַבֵּל : וְקָרְאַת
אֶסְתֵּר לְרַנְיָאל דְּמִתְקְרֵי חָתָךְ דִּי עַל מֵימַר פּוּמֵיהּ מְתְחַתְכָן פִּתְגָמֵי מַלְכוּתָא וּפַקְדַת
לֵיהּ עַל מָרְדְּכַי לְמֵדַע מַה־זֵּין קָל בְּכוּתָא דִי הוּא בָכֵי וְעַל מַה־זֵּין לָא קַבֵּל לְבוּשֵׁי
מַלְכוּתָא דְשַׁדְרִית לֵיהּ : וּנְפַק חָתָךְ לְמַלָלָא לוֹת מָרְדְּכַי לְפִתְאָה דְקִרְתָא דִי לְקֳדָם
תְּרַע פַּלְטֵירִין דְּמַלְכָּא : וְחַוִי לֵיהּ מָרְדְּכַי יָת כָּל דִי עֲרָעֵיהּ עַל עֲסַק דְּלָא סְגִיד לְהָמָן
וְלָא נְחַל לְאַנְדָרְטֵיהּ וְיָת דְּרָא דְמָמוֹן כִּסְף עָסַר אַלְפִין כִּכְרִין דִי אֲמַר הָמָן לְמִתְקַל
עַל יְדֵיהוֹן דְּנַפְקִין דְּמַמְנִן עַל בֵּית גְּנוֹ מַלְכָּא בְּנֵי יְהוּדָאֵי לְהוֹבְדוּתְהוֹן : וְיָת דִּיטַנְמָא
כְּתַב גְּוַרְתָא דְאִתְיְהִיב בְּשׁוּשַׁן לְשֵׁצְיוּתְהוֹן יְהַב לֵיהּ לְאַחְוָאָה יָת אֶסְתֵּר וּלְחַוָאָה
לֵיהּ מָה דְחָשֵׁב הָמָן רַשִׁיעָא עַל עַמָּא דִיהוּדָאֵי וּלְפַקְדָא עֲלָהּ לְמֵעַל לֵיהּ מַלְכָּא
לְפַיְסָא לֵיהּ וּלְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַמָּהּ : וְעַל חָתָךְ וְחַוִי לְאֶסְתֵּר יָת פִּתְגָמֵי מָרְדְּכַי :
וְאֲמַרַת אֶסְתֵּר לַחָתָךְ לְמֵיזַל וּלְמַלָלָא לְמָרְדְּכַי וּפַקִידַת לֵיהּ עַל עֲסַק מָרְדְּכַי
דְּלָא יְגֵרֵי עִם הָמָן מְצוּתָא אֲרוּם דְּבָבוּ דְבֵינֵי יַעֲקֹב וְעָשׂוּ הֲוָה נְטַר לֵיהּ : וְשַׁוִיאַת
אֶסְתֵּר מִלִּין בְּפוּם חָתָךְ וְאֲמַרַת לֵיהּ כְּדְנָא תֵּימַר לְמָרְדְּכַי הָלָא הָמָן רַשִׁיעָא גְּזַר
עַל מֵימַר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּלָא לְמֵעַל לוֹת מַלְכָּא לְדַרְתָא נְוָאָה בְּלָא רְשׁוּ וְכֵעַן כָּל עַבְדֵי
מַלְכָּא וַעֲמֵין דְּדִירִין בְּפַלְכֵי מַלְכָּא יְדָעִין דִי כָל גְּבַר וְאִנְתְּתָא דִי יְעוֹל לוֹת מַלְכָּא
לְדַרְתָא נְוָאָה דִי לָא מִתְקְרֵי עַל פּוּמֵיהּ דְּהָמָן חַד הִיא גְּוַרְתֵּיהּ לְמִמַת לְגַבֵּר מִסְּתַּן דִי
יוֹשִׁיט לֵיהּ מַלְכָּא יָת תְּרַע דְּדַהֲבָא וִיחֵי וַאֲנָא לָא אִתְקְרֵיתִי לְמֵעַל לוֹת מַלְכָּא דֵין
וְמַן תְּלָתִין יוֹמִין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ut mitterentur epistolæ in manu cursorum ad omnes regiones regis, ut 13
destruerent, & *occiderent* & perderent omnes Jehudæos à juvene usque
ad senem, infantes & mulieres die una, die tertiadecima mensis duo- 14
decimi, qui est mensis Adar, & spolia eorum diriperent. Edictum
scripti erat, ut daretur decretum *ejus* in quamlibet regionem, publicum
omnibus gentibus, ut essent parati ad diem illam. Cursores exierunt 15
festini in verbo regis, & decretum datum est in Susan metropoli : &
rex & Haman sedebant ad bibendum vinum ; & civitas Susan *confusa*
erat præ gaudio alienigenarum & voce luctus populi domus Israel.

CAP. IV.

ET Mardechai cognovit *per manus Elijahu sacerdotis maximi* omnia 1
quæ acta erant in *cœlis summis, quodque damnatus esset populus do-*
mus Israel tolli de medio mundi ; & quemadmodum scriptum & con-
signatum erat perdere eos de terra, ita scriptum & consignatum
esse in cœlis supremis, eò quod voluptatem percepissent ex convivio Ahha-
sueros impii ; veruntamen sigillum erat ex luto : Misit itaq; Dominus
mundi Elijahu sacerdotem magnum ut indicaret ipsi Mardechai, ut in-
staret orando coram Domino mundi pro populo suo. Utq; rescivit
Mardechai scidit vestimenta sua, & induit pro veste saccum super
carnem suam, & posuit cinerem super caput suum, & clamavit clamore
magno, & ploravit in amaritudine animæ voce dolentis. Et venit usque 2
pro foribus palatii regis, quia non erat facultas cuiquam intrare por-
tam *palatii* regis, cùm indutus esset veste sacci. *Singulis regionibus,* 3
& in qualibet *urbe* & loco, quo verbum regis, & *decretum* judicii *ejus*
pertigit, planctus magnus erat Jehudæis, & jejunium, & ploratus & fle-
tus, vestimentum sacci & cinis fuit positus super *justos* multos. Et in- 4
troierunt puellæ Ezzther et magistri ejus, & annunciarunt ei ; & contur-
bata est regina valdè : et misit vestimenta *regia* ad induendum Marde-
chai, et ad removendum saccum ejus ab eo ; et non accepit. Et voca- 5
vit Ezzther *Daniel, qui dictus est* Hathach, *quòd ex sententia oris ejus*
decisa essent negotia regni, et præcepit ei super Mardechai, ut cognosceret
quænam esset hæc vox ploratus quo plorabat, et quam ob rem non acce-
pisset vestimenta *regia* quæ *miseram* ei. Et exivit Hathach ut allo- 6
queretur Mardechai ad plateam urbis quæ erat ante *portam palatiorum*
regis. Et exposuit illi Mardechai omnia quæ acciderant sibi, eò quòd non 7
adorâsset Haman, nec *incurvâsset se statuæ ei* : et *summâ copiæ* argenti,
decem millia talentorū quæ dixerat Haman se appensurū super man*s* *col-*
lectorum, qui præpositi erant super domum thesaurorū regis, propter Je-
hudæos ut perderet eos. Et decretum scripturæ decreti, quod datum erat 8
in Susan ad perdendū eos, dedit illi, ut ostenderet ipsi Ezzther, & ut nar-
raret ei quod excogitâsset Haman impi*s* contra gentem Jehudæorum : et
ut mandaret ei ut intraret ad regem ad placandum eum, & ad quæ-
rendam misericordiam pro gente sua. Et intravit Hathach, & nar- 9
ravit Ezzther verba Mardechai. Et dixit Ezzther ad Hathach, ut 10
iret & alloqueretur Mardechai, & præcepit illi super negotium
Mardechai, *ne moveret cum Haman litem, quoniam inimicitiam, quæ*
fuerat inter Jaacob & Esau, reservabat erga eum. Posuit etiam Ezzther 11
verba in ore Hathach, dixitq; ei : *Sic dices Mardechai, Nónne Ha-*
man impius decrevit ex mandato Ahhasueros, ne quis introeat ad
regem in atrium interius absq; potestate facta ? Nunc autem omnes
servi regis, & populi qui habitant in regionibus regis, sciunt, quòd
omnis vir aut fœmina qui intraverit ad regem in atrium interius, qui
non fuerit vocatus *ex ore Haman*, una est sententia judicii ejus ut
moriatur ; præter eum cui tetenderit rex sceptrum aureum, ut vivat : &
ego non vocata sum ut intrarem ad regem, jam tempore triginta dierum.

VERSIO VULG. LAT.

Missæ sunt per cursores regis ad universas provincias, ut 13
occiderent atque delerent omnes Judæos, à puero usq;
ad senem, parvulos & mulieres, uno die, hoc est, ter-
tiodecimo mensis duodecimi, qui vocatur Adar, &
bona eorum diriperent. Summa autem epistolarum 14
hæc fuit, ut omnes provinciæ scirent, & pararent se ad
prædictam diem. Festinabant cursores, qui missi erant, 15
regis imperium explere. Statímque in Susan pependit
edictum, rege & Aman celebrante convivium, & cun-
ctis Judæis, qui in urbe erant, flentibus.

CAP. IV.

QUæ cùm audisset Mardochæus, scidit vestimenta 1
sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti : et
in platea mediæ civitatis voce magnâ clamabat, osten-
dens amaritudinem animi sui, Et hoc ejulatu usque ad 2
fores palatii gradiens. Non enim erat licitum indutum
sacco aulam regis intrare. In omnibus quoque provin- 3
ciis, oppidis, ac locis, ad quæ crudele regis dogma
pervenerat, planctus ingens erat apud Judæos, jejuni-
um, ululatus, & fletus, sacco & cinere multis pro strato
utentibus. Ingressæ autem sunt puellæ Esther et eu- 4
nuchi, nuntiaverúntque ei. Quod audiens consternata
est : & vestem misit, ut ablato sacco induerent eum :
quam accipere noluit. Accitóque Athach eunucho, quem 5
rex ministrum ei dederat, præcepit ei ut iret ad Mardo-
chæum, & disceret ab eo cur hoc faceret. Egressúsq; A- 6
thach, ivit ad Mardochæum stantem in platea civitatis,
ante ostium palatii. Qui indicavit ei omnia quæ accide- 7
rant, quo modo Aman promisisset, ut in thesauros regis
pro Judæorum nece inferret argentum. Exemplar quoq; 8
edicti, quod pendebat in Susan, dedit ei, ut reginæ osten-
deret, & moneret eam, ut intraret ad regem, & deprека-
retur eum pro populo suo. Regressus Athach, nuntiavit 9
Esther omnia, quæ Mardochæus dixerat. Quæ respondit 10
ei, et jussit ut diceret Mardochæo ; Omnes servi regis, & 11
cunctæ, quæ sub ditione ejus sunt, nôrunt provinciæ,
quòd sive vir, sive mulier, non vocatus, interius atrium
regis intraverit, absque ulla cunctatione statim interfici-
atur : nisi fortè rex auream virgam ad eum tetenderit
pro signo clementiæ, atq; ita possit vivere. Ego igitur
quo modo ad regem intrare potero, quæ triginta jam
diebus non sum vocata ad eum ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξεδίδοτο καὶ κώμαις καὶ χώραις καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἑτοίμους εἶναι εἰς τὴν
15 μέραν ταύτην. Ἐπεύγετο δὲ τὸ πρᾶγμα, (η) καὶ εἰς Σοῦσα. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο. ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις.

MS.A. (ζ) τοῖς ἔθνεσιν πᾶσιν (η) καὶ ἐν Σούσοις.

Exemplaria autem eorum scripturarum edita sunt per regiones, & imperatum 14
fuit omnibus gentibus, paratos esse in diem istam. Urgebatur autem
negotium & in Susa. Rex autem & Aman epulabantur: turbabatur 15
autem civitas.

ΚΕΦ. Δ'.

1 Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια (ι) ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ
2 κατεπάσατο σποδόν· καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, Αἴρει ἔθνος μηδὲν ἠδι-
3 κηκός. Καὶ ἦλθεν (α) ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσιέναι εἰς τὴν αὐλὴν, (β) σάκ-
4 κον ἔχοντι καὶ σποδόν. Καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ ἧ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ (γ) κοπετὸς καὶ πένθος
4 μέγα τοῖς Ἰουδαίοις, (δ) σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσε ἑαυτοῖς. Καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄῤῥαι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασίλισ-
5 σης, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός. καὶ ἀπέστειλε (ε) στολίσαι τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ
6 ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκκον· ὁ δὲ οὐκ (ζ) ἐπείθη. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ προσκαλεσαμένη Ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον
7 αὐτῆς, ὃς παρειστήκει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν (η) αὐτὴ παρὰ τοῦ Μαρδοχαίου (θ) τὸ ἀκριβές. Ὁ δὲ
8 Μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονὸς, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο Ἀμὰν τῷ βασιλεῖ (κ) εἰς τὴν
γάζαν ταλάντων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς Ἰουδαίους. Καὶ τὸ (ι) ἀντίγραφον τὸ ἐν Σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ
τοῦ ἀπολέσθαι αὐτοὺς, ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ Ἐσθὴρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντείλασθαι αὐτῇ (κ) εἰσιέναι παρ-
αιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ αἰτῆσαι αὐτὸν (λ) περὶ τοῦ λαοῦ,

CAP. IV.

Mardochæus autem cognoscens id quod consummatum fuerat, dis- 1
scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, & conspersit se cinere: &
exiliens per plateam civitatis, clamabat voce magnâ; Tollitur gens,
quæ nihil injustè egit. Et venit usque ad portam regis, & stetit. Non 2
enim erat ei licitum ingredi in aulam, saccum habenti, & cinerem. 3
Et in omni regione, ubi editæ fuerant literæ, clamor, & planctus, 4
& luctus magnus Judæis: saccum & cinerem straverant sibi. Et
intraverunt ancillæ, & eunuchi reginæ, & annuntiârunt ei. Et tur-
bata est audiens factum. Et misit ad induendum stolâ Mardochæum,
& auferendum ejus saccum. Ille autem persuasus non est. Esther au- 5
tem advocavit (a) Achrathæum eunuchum suum, qui assistebat ei,
& misit, ut disceret ipsa à Mardocheo rem ipsam exquisitè. 6 7
Mardochæus autem indicavit ei factum, & promissionem, quam
promiserat Aman regi in gazam talentorum decem millium, ut perdat
Judæos. Et exemplar in Susis editum de ipsis perdendis dedit ei ad 8
ostendendum ipsi Esther, & dixit ei, ut (b) mandavet illi ingredienti deprecari regem, & orare eum pro populo,

Mandatum hoc Mardochæi, cujus etiam pars est particula præcedentis versûs, in Vulgat. Lat. habetur cap. 15. v. 1, 2, & 3.

Memor dierum humiliationis tuæ, quomodò nutrita es in manu mea:
quoniam Aman secundus à rege locutus est contra nos ad mortem. In-
voca Dominum, & loquere regi pro nobis, libera nos à morte.

9 10 Εἰσελθὼν δὲ (π) ὁ Ἀχραθαῖος ἐλάλησεν (ρ) αὐτῇ πάντας τοὺς λόγους τούτους. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ πρὸς Ἀ-
11 χραθαῖον, Πορεύθητι πρὸς Μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον, Ὅτι (σ) τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας (τ) γινώσκει, ὅτι
πᾶς ἀνθρωπος (υ) ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν (φ) ἐσωτέραν ἄκλητος, οὐκ ἔστιν
αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ (χ) ἐκτείνῃ ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, (ψ) οὗτος σωθήσεται. (ω) κἀγὼ οὐ
11 κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσὶν αὗται ἡμέραι τριάκοντα. Καὶ ἀπήγγειλεν (α) Ἀχραθαῖος
13 Μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους Ἐσθήρ. Καὶ εἶπε (β) Μαρδοχαῖος πρὸς Ἀχραθαῖον, Πορεύθητι, καὶ
εἶπον αὐτῇ, Ἐσθὴρ, μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι (γ) σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ (θ) παρὰ πάντας τοὺς Ἰουδαίους.
14 (δ) Ὡς ὅτι ἐὰν παρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, (ε) ἄλλοθεν βοήθεια καὶ ζωὴ ἔσαι τοῖς Ἰουδαίοις· σὺ
15 δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἀπολεῖσθε. καὶ (ζ) τίς οἶδεν, εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας; (η) Καὶ
16 ἐξαπέστειλεν Ἐσθὴρ τὴν ὑπηρέτην πρὸς αὐτὴν, πρὸς Μαρδοχαῖον, λέγουσα, Βάδισας ἐκκλησίασον τοὺς
Ἰουδαίους τοὺς ἐν Σούσοις, καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοὶ, καὶ μὴ φάγητε, μηδὲ πίητε (θ) ὅλὰς ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ
ἡμέραν· (ι) κἀγὼ δὲ καὶ αἱ ἄῤῥαι μοῦ ὡσαύτως· καὶ τότε εἰσιέναι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν
17 νόμον, ἐὰν καὶ (κ) ἀπολέσθαι με δέῃ. Καὶ βαδίσας Μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Ἐσθήρ.

Ingressus autem Achrathæus locutus est ei omnia verba hæc. Dixit autem 9 10
Esther ad Achrathæum; Vade ad Mardochæum, & dic; Quia gentes 11
omnes regni sciunt, quia omnis homo, vel mulier, qui ingredietur ad regē
in aulam interiorem, non vocatus, non est ei salus: tantùm, cui extenderit
rex aureâ virgâ, hic salvabitur. Et ego non sum vocata ingredi ad regē,
sunt ipsi dies triginta. Et annuntiavit Achrathæus Mardocheo omnia 12
verba Esther. Et dixit Mardochæus ad Achrathæum: Vadè, & dic ei; 13
Esther, ne dixeris tibi, quia salvaberis sola in regno præter omnes Ju-
dæos: Quoniam, nisi audieris in tempore hoc; aliunde auxilium & 14
protectio erit Judæis: tu autem, & domus patris tui peribitis. Et quis
novit, si ad tempus hoc facta es regina? Et misit Esther eum qui ve- 15
nirebat ad se, ad Mardochæum, dicens; Vadens convoca Judæos, qui 16
in Susis, & jejunate super me, & non comedatis, neque bibatis per dies
tres, nocte & die: & ego verò, & ancillæ meæ, abstinebimus à cibo:
& tunc ingrediar ad regem præter legem, etiam si perire me oporteat. 17
Et pergens Mardochæus fecit quæcunque mandârat ei Esther.

MS.A. (†) αὐτοῦ. (α) ἕως τῆς αὐλῆς (β) Σάκκον *ἔχουσα (γ) κοπετὸς ἦν καὶ (δ) καὶ Σάκκον (ε) στολίσαι Μαρδοχαῖον, (ζ) ἐπίθη. (η) αὐτὴν (θ) *ὅτι ἡ πλατεῖα πρὸς τὰ βασίλεια.
Ὁ δὲ (·) εἰς γάζαν (ι) τὸ ἀντίγραφον ἐν (κ) εἰσελθεῖν παραιτήσασθαι (λ) περὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδος, (μ) *ἐστάφης (ν) διὰ τί Ἀμὰν (ξ) ὑπεκάλεσαι κύριον, (ο) καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
(π) Ἀχθραθαῖος (ρ) Ἐσθὴρ πάντας (σ) πάντα τὰ ἔθνη (τ) γινώσκει, (υ) καὶ γυνὴ (φ) ἐντοτέραν (χ) *ἐκλίνει (ψ) αὐτὸς (ω) καὶ ἐγὼ οὐκ ἐκλημάθην εἰσιέναι (α) Ἀχραθαῖος
(β) Μαρδοχαῖος, Πορεύθητι, (γ) σωθήσομαι μόνη (θ) ὑπὲρ πάντας (δ) Ὅτι ἐὰν (ε) ἄλλοθεν ἢ βοήθεια (ζ) τίς οἶδεν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον (η) Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, ἐξαποστείλατε
πάλιν τὴν ὑπηρέτην πρὸς Μαρδοχαῖον, (θ) ἐφ' ἡμέρας (ι) καὶ ἐγὼ (κ) ἀπολέσθαι δέῃ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

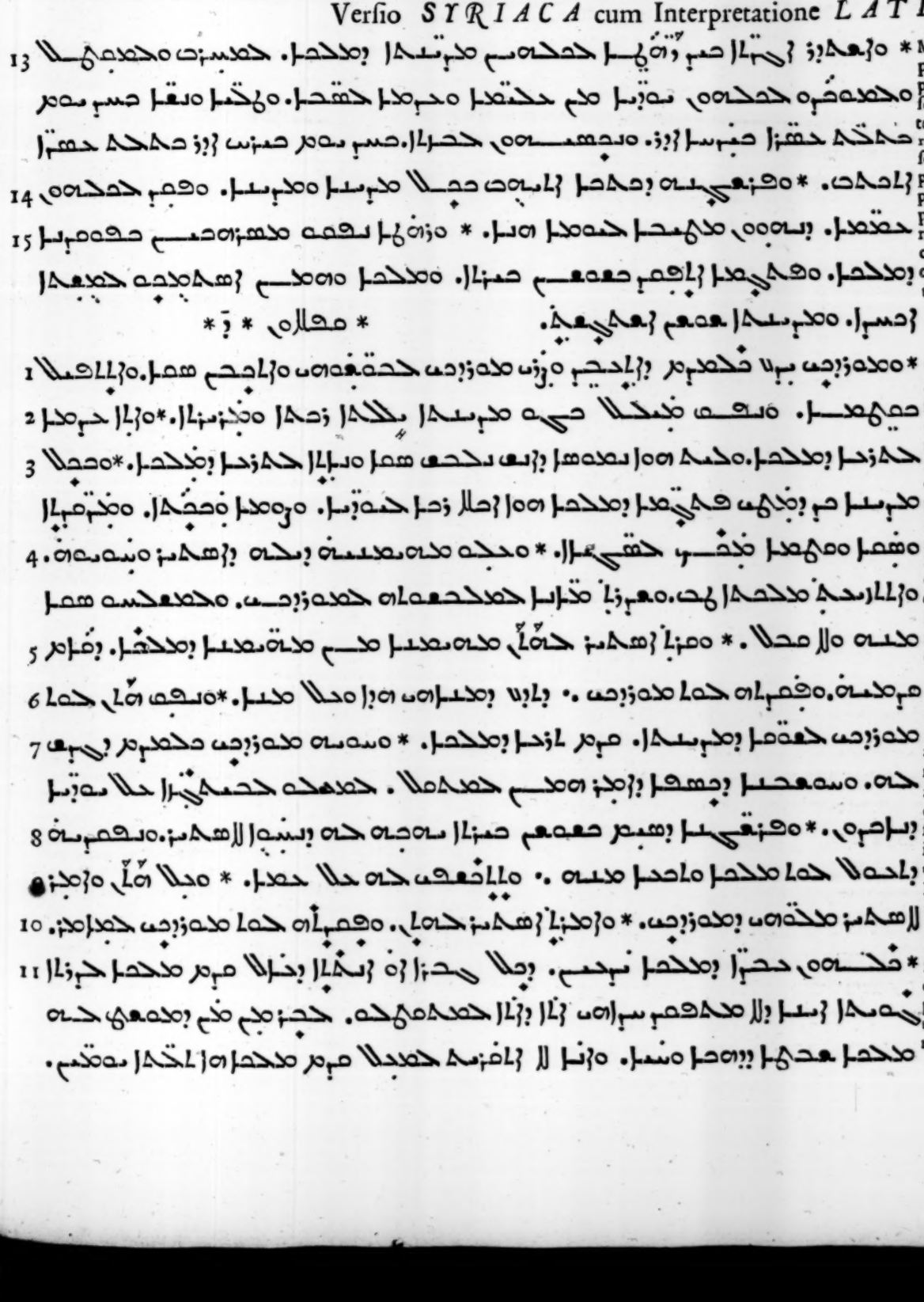

* Missæq; sunt literæ p cursores regis ad omnes provincias regis; ut delerent & occiderent, & perderēt universos Judæos, tam invenes quā senes, pueroſque et fœminas, die uno, decimo tertio mensis Adar: & bona ipsorum diriperent. Die uno, mense Adar, decimo tertio, scriptum erat. Exemplum autem scripturæ 13 14
propositum est per singulas provincias: populisque universis præceptum, in eum diem paratos esse. Et egressi sunt cursores, præcepto 15
regis accelerati; editumque est edictum in castro Susan: & rex cum Hamane simul accumbebant convivio. Susa autem urbs conturbata est.

CAP. IV.

ET Mordecai didicit quod factum erat. Et 1
scidit Mordecai vestes suas, et induit se sacco, & volvit se in cinere, et egressus est in
medium urbis ululans ululatu magno et amaro. Et venit usq; ad portam regis, lex autem 2
erat, indutum sacco non ingredi portam regis. Per omnes autem provincias, quò perve- 3
nerat edictum regis, factus est luctus magnus
Judæis, & jejunium et fletus, planctusq; &
saccus, et cinis stratus multis. Ingressi autem 4
eunuchi Esther indicârunt ipsi. Et commota
est regina valde, misitq; vestes quas indueret
Mordecai, exuto sacco quem induerat: sed
non accepit. Et vocavit Esther Hathan unum 5
eunuchorum regis qui ministrabat ipsi, &
mandavit ei ad Mordecai; ut sciret quid esset,
& qua de re. Et egressus est Hathan ad Mor- 6
decai in plateam civitatis, coram porta regis.
Et ostendit ei Mordecai totum id quod ipsi 7
acciderat. Quantumq; argenti pronuntiaverat Haman pensurū se ut inferretur ærario
regis, adversùs Judæos, ut pereant. Deditq; ei 8
exemplum edicti quod propositum erat in castro Susan, ut ostenderet Esther. Et mandavit
ipsi, ut ad regem introiret, et ab ipso peteret,
et supplicaret ipsi de populo. Ingressus autem 9
Hathan dixit Esther verba Mordecai. Dixit 10
autem Esther Hathani, & mandavit ipsi ut
diceret Mordecai; Nôrunt omnes servi regis, 11
& quicunq; vel quæcunque ingreditur in conspectum regis, in atrium interius de quo mandatum non fuerit, una est lex ut occidatur,
præter eum cui porrexerit rex sceptrum aureum, ut vivat. Ego autem his tribus diebus
non sum vocata ut intrarem ad regem.

אסתר : ה

,tuo animo in *imaginatione* Ne : Esther *ad referendum ad* ,Mordochai Dixitque .Esther verba Mordochai ipsi *indicaverunt* Et

13 12 וינידו למרדכי את־דברי אסתר : ויאמר מרדכי להשיב אל־אסתר אל־תדמי בנפשך
Liberatio & respiratio ,isto tempore in silueris silendo si Nam .Judæis cunctis præ regis domo te *eruendam ad*

14 להמלט בית־המלך מכל־היהודים : כי אם־החרש תחריש בעת הזאת רוח והצלה
perveneris hoc sicut tempore in si ,*sciens* quis & : peribitis tui patris domus & ,tu & ; alio loco ex Judæis stabit

יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית־אביך תאבדו ומי יודע אם־לעת כזאת הגעת
,Susan in *inventos* Judæos omnes congrega ,Vade : Mordochai *ad referendum ad* Esther Dixitque ?regnum ad

15 למלכות : ותאמר אסתר להשיב אל־מרדכי : לך כנוס את־כל־היהודים הנמצאים בשושן
tunc & :sic jejunabo meæ puellæ & ego etiam ; die & nocte diebus tribus bibatis neque ,comedatis ne & ,me *super* jejunate &

16 וצומו עלי ואל־תאכלו ואל־תשתו שלשת ימים לילה ויום גם־אני ונערתי אצום כן ובכן
omnia juxta fecit & ,Mordochai *transiit* Et .peream ,peream quomodocunq; & ,legē secundùm non quod ,regem ad ingrediar

17 אבוא אל־המלך אשר לא־כדת וכאשר אבדתי אבדתי : ויעבר מרדכי ויעש ככל
.Esther *eo super* præcepit quæ

CAP. v. ה

אשר־צותה עליו אסתר :
: regis domum contra ,interiori regis domus atrio in stetit & ,*regno* Esther se induit & ,tertio die in ,fuit Et

1 ויהי ׀ ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית־המלך הפנימית נכח בית המלך
regem videre secundùm ,fuit Et .domus ostium contra regni domo in sui regni solium super *sedens* rex &

2 והמלך יושב על־כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית : ויהי כראות המלך את־
quod auri sceptrum Esther ad rex extendit & :ejus oculis in gratiam *tulit* ,atrio in stantem reginam Esther

אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן בעיניו וישט המלך לאסתר את־שרביט הזהב אשר
quæ & ,regina Esther tibi Quid : rex ei Dixitque *sceptri capite in* tetigit & ,Esther accessit & : sua manu in

בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט : ויאמר לה המלך מה־לך אסתר המלכה ומה־
rex ingrediatur ,*bonum rege super* Si : Esther Dixitque .tibi dabitur & ,regni dimidium ad usque ? tua *postulatio*

4 בקשתך עד־חצי המלכות וינתן לך : ותאמר אסתר אם־על־המלך טוב יבוא המלך
verbum *faciendum ad* ,Haman ipsum *facite Festinare* : rex Dixitque .ei feci quod convivium ad hodie Haman &

5 והמן היום אל־המשתה אשר־עשיתי לו : ויאמר המלך מהרו את־המן לעשות את־דבר
convivio in Esther ad rex Dixitque .Esther fecerat quod ,convivium ad Haman & ,rex venit & : Esther

6 אסתר ויבא המלך והמן אל־המשתה אשר־עשתה אסתר : ויאמר המלך לאסתר במשתה־
, Esther respondit Et .fiet & ,regni dimidium ad usque ? tua inquisitio quæ & : tibi dabitur & ,tua petitio Quæ : vini

7 היין מה־שאלתך וינתן לך ומה־בקשתך עד־חצי המלכות ותעש : ותען אסתר
: mea inquisitio & ,mea Petitio : dixit &

ותאמר שאלתי ובקשתי :

Versio VULG. LAT.

Quod cùm audisset Mardochæus, Rursum mandavit 12
Esther, dicens; Ne putes quòd animam tuam tantùm 13
liberes, quia in domo regis es præ cunctis Judæis:
Si enim nunc silueris, per aliam occasionem libera-
buntur Judæi: & tu, & domus patris tui, peribitis. Et 14
quis novit, utrùm idcircò ad regnum veneris, ut in
tali tempore parareris? Rursúmque Esther hæc Mardo- 15
chæo verba mandavit; Vade & congrega omnes Ju-
dæos, quos in Susan repereris, & orate pro me. Non 16
comedatis, & non bibatis tribus diebus, & tribus no-
ctibus: et ego cum ancillis meis similiter jejunabo, &
tunc ingrediar ad regem, contra legem faciens, non vo-
cata, tradénsque me morti & periculo. Ivit itaque 17
Mardochæus, & fecit omnia, quæ ei Esther præce-
perat.

CAP. V.

Die autem tertio induta est Esther regalibus vesti- 1
mentis, & stetit in atrio domûs regiæ, quod erat inte-
rius, contra basilicam regis: at ille sedebat super solium
suum in consistorio palatii contra ostium domûs. Cúm- 2
que vidisset Esther reginam stantem, placuit oculis
ejus, & extendit contra eam virgam auream, quam te-
nebat manu. Quæ accedens, osculata est summitatem
virgæ ejus. Dixítque ad eam rex, Quid vis Esther re- 3
gina? quæ est petitio tua? etiam si dimidiam partem
regni petieris, dabitur tibi. At illa respondit; Si re- 4
gi placet, obsecro ut venias ad me hodiè, & Aman te-
cum, ad convivium quod paravi. Statímque rex; Vo- 5
cate, inquit, citò Aman, ut Esther obediat voluntati.
Venerunt itaque rex & Aman ad convivium, quod eis
regina paraverat. Dixítque ei rex, postquàm vinum 6
biberat abundanter; Quid petis ut detur tibi? & pro
qua re postulas? etiam si dimidiam partem regni mei
petieris, impetrabis. Cui respondit Esther; Petitio 7
mea, & preces sunt istæ:

תרגום TARGUM.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

12 וכד חזא המן רשיעא ית חתך דשמיה דניאל אעל ונפק לות אסתר ותקף רוגזיה ביה *Cùm autem videret Haman impius Hathach, cui nomen Daniel, porro ac retro itantem ad Ezzther, excanduit furor ejus in eum, & occîdit eum:*
13 וקטליה ואודמנו תקן מיכאל ונבריאל מלאכיא וחויו למרדכי ית פתגמי אסתר : ואמר *sed in promptu adfuerunt illic Michael & Gabriel Angeli, &* narra-
מרדכי למיכאל ולנבריאל לאחבא לות אסתר כרגא תימרון להּ לא תחשבי בנפשיכי *verunt Mardechai verba Ezzther. Et dixit Mardechai Michaeli & Gabricli, ut* responderetur Ezzther: *sic dicetis ei,* Ne arbitrere in ani-
14 למחך לאשתיזבא בבית מלכא מן כל יהודאי: ארום אם משתתק שתיקי בעדנא הדא ולא ma tua quòd *abiens* evades in domo règis ex omnibus Jehudæis. Nam
תעניעי על יהודאי רוחא ושזביתא יקום ליהודאי מן אתר אוחרן בנין וכורת אבהתך si tacendo tacueris in tempore hoc, *nec interceſſeris pro Jehudæis,* dilatatio & evasio existet Jehudæis ex loco alio, *ob meritum patrum an-*
עלמא וישויב יחהון מרי עלמא מן יד בעלי דבביהון ואנת וגיסת בית אבהתך תובדון *tiquorum, & eripiet eos Dominus mundi è manu inimicorum suorum;* tu autem, & familia domus patrum tuorũ peribitis propter hanc cul-
על החיא חובתא ומן הוא חכימא די ינדע אין לשתא דאתיא בעדנא הדא אתּ מטיא pam: & quis est sapiens qui sciat, an ad *annum venientem tempore hoc*
15 למחסן מלכותא : ואמרת אסתר למיכאל ונבריאל לאחבא לות מרדכי : אזל כנוס tu contigeris ad *possidendum* regnum? Et dixit Ezzther *Michaeli &*
16 ית כל יהודאי די אשתכחון בשושן וצומו עלי לא תיכלון ולא תשתון תלתא יומין וצלו *Gabrieli*, ut responderetur Mardechai. Vade congregato omnes Je-
קדם מרי עלמא בליליא וביממא ואוף אנא ועולמתי נצום הכדין ובתר כן אעול לות hudæos qui inventi fuerint in Susan, & jejunate *pro me*; ne comedatis
מלכא דלא כדינא והיכמה דהובדית מן בית נשי ואדבדית מנך באונסא כדין אובד מן & ne bibatis tribus diebus *& orate ante Dominum mundi* nocte & die,
חיי עלמא הדין בנין פורקן עמא בית ישראל : ונסב ובנס מרדכי ועבר על כל & etiam ego & puellæ meæ *jejunabimus* similiter: et posthæc intrabo ad
17 חנא דפקחא וצומא נור ויתב על קטמא ועבד ככל די פקדת עלוי אסתר : regē, quanquam non juxta morē; *& quemadmodum perii è gynæceo meo à te violenter abrepta, ita* peream *a vita hujus mundi propter salutem populi domus Israel.* Et contristatus *& indignatus* est Mardechai, & 17
peccavit in latitiam festi Paschatis, & jejunium indixit, & sedit in cinere: fecitque juxta omnia quæ præceperat ei Ezzther.

ה

1 והוה ביומא תליתאה דפסחא ולבשת אסתר לבושי מלכותא ושרת עלהּ רוחּ קודשא CAP. V.
ויקמת וצליאת בדרת דבית מלכא נואה דמתבני לקבל בית מלכא די בירושלם ומלכא ET fuit die tertio *Paschatis*, induit se Esther vestimento regio, & 1
יהוה יתב על כורסי מלכותיה בבית מלכותא ומסתכיל כל קבל תרע ביתיא ענת אסתר *requievit super eam spiritus sanctus,* & stetit *& oravit* in atrio domus
יכן אמרת רבון דעלמא לא תמסרנני ביד ערלא הדין ולא תעבד רעות המן רשיעא מני regis interiori, *quod extructum erat* è regione domus regis, *quæ erat in*
היכמה די עבד מן ושתי דשם טעם על מלכא ופקד למקטלהּ בגין דיהוה צבי למסב ית *Jerusalem:* & rex sedebat super solium regni sui in domo regia, *& aspexit* omnino è regione portæ domus. *Et proloquuta Esther ita dixit; Domine*
ברתיה וכד אתכנשו עולמתא לידוי דהני הורת תמן ברתיה דהמן והות צביא מן שמיא *mundi ne tradas me in manum præputiati hujus, neq; efficias cupidinem* Haman *impii de me, quemadmodum effecit de Vasthi, quam posito edicto regio jussit interfici, quòd vellet eum ducere filiã suã: Cumq; congregarentur puellæ in manũ Hegai, adfuit unà filia Haman; sed placitum est cœlitus ut quotidie inquinaret stercore matulam & urina, & os ejus fateret teterrimè, & educerent eam quam citissimè: atque hinc occasio data est huic rei ut acciperet illi; nunc etiam redde me gratiosam in oculis ejus ne interficiat me, sed efficiat desideriũ & petitionẽ meã quã petitura sũ ab eo. Tu etiam in misericordiis tuis multis propitius esto populo tuo, ne tradas filios Jaacob in manus Haman filii Hamdatha, filii Ada, filii Bisnai, filii Aphlitus, filii Dejosos, filii Peros, filii Hamdan, filii Talion, filii Atnisomus, filii Charũ, filii Charsũ, filii Segar, filii Negar, filii Parmasta, filii Vaisatha, filii Agag, filii Sumcar, filii Amalek, filii Eliphaz, filii Esau impu.* Et fuit cùm videret rex Ezzther stantem *ac tristitiam præ se ferentem* in atrio, *& ambobus oculis fundentem lachrymas, & suspicientem versus cœlum*, illico reportavit illa gratiam *in oculis ejus*; & extendit rex ad Ezzther sceptum aureum quod tenebat in manu sua, & accessit Ezzther & attigit manu sua, et apprehendit caput sceptri. Et dixit ei rex: Quid opus est tibi Ezzther regina? aut quæ est postulatio tua? *vel si tu postulaveris* ad dimidium regni mei, *dabo illud* tibi: *tantummodo ut exstruatur domus sanctuarii, quæ stat in termino dimidii regni mei haud largitur*ꝰ sũ tibi, *quòd ita pollicit*ꝰ *sim jurejurando Gosem Arabi, & Sanballath Horonitæ & Tobiæ servo Ammonitæ, me non permissurũ eã restaurari; metuo enim à Jehudæis, ne rebellent in me. Hoc postulatũ tuũ haud effectũ tibi dabo: quidvis aliud quod petieris à me, decernam ut fiat tibi confestim, & desiderium tuum tibi dabitur.* Et dixit Ezzther si regi gratum est *veniat* rex et Haman hodie ad convivium quod feci *vobis*. Et dixit rex: *Accelerate* Haman ut faciat verbum *statuti* Ezzther: et intravit rex et Haman ad convivium quod fecerat Ezzther. Et dixit rex ad Ezzther in convivio vini: Quæ est petitio tua Ezzther regina? et quæ postulatio tua? *etiam si tu petieris* usque ad dimidium regni mei, fiet *petitio tua*: *tantummodo ut exstruatur domus sanctuarii, quæ stat in termino dimidii regni mei haud concessurus sum tibi; quòd ita fidem meam jurejurando astrinxerim Gosem Arabi, & Sanballath Horonitæ & Tobiæ servo Ammonitæ, me non permissurum ut ea restauretur, ne rebellent in me Jehudæi.* Et respondit Ezzther et dixit: *Ego minimè postulo dimidium regni petitione mea, neque restaurationem domus sanctuarii postulatione mea.*

2 ואסתר מלכתא קיימת בדרת בית מלכא נואה בית מלכא ויתבת על כורסי מלכותא
בבית מלכותא נואה תרע ביתא : והוה כד חזת ית אסתר מלכתא קיימת בדרתא
ורחמת עלהּ ואושיט ית שרביט דדהב דבידהּ ואתת אסתר ושזאת בסיפא דשרביטא
3 ואמר לה מלכא מה צרוך אית לך אסתר מלכתא ומה בעותיך אפילו אם אנת בעיא
לפלגות מלכותי אתננית לך לחור למבני בית מוקדשא דאיהו קאם בתחום פלנות
מלכותי לא אתן לך דהכדין קיימת בשבועה לנשם ערבאה וסנבלט חורונאה וטוביה
עבדא עמונאה דלא למשבק למבני יתיה דדחל אנא מן יהודאי דלמא ימרדון בי
הדא בעותא לא אעבד לך מלתא אחריתי די אנת בעיא מני אנוור ותתעבד בבהילו
ורעותיך אתיהב לך : ואמרת אסתר אין על מלכא שפיר ייתי מלכא והמן יומא דין
5 לשירותא דעבדית לכון : ואמר מלכא אוחיאו ית המן למעבד ית פתגם גזירת
אסתר ועל מלכא והמן למשתיא די עבדת אסתר : ואמר מלכא לאסתר במשתיא
6 דחמרא מה־שאלתיך אסתר מלכתא ומה בעותיך אפילו אין אנת בעיא עד פלגות
מלכותי תתעבד בעותיך לחור למבני בית מוקדשא דאיהו קאם בתחום פלגות
מלכותי לא אתן לך דהכדין קיימת בשבועה לנשם ערבאה וסנבלט חורונאה וטוביה
עבדא עמונאה דלא למשבק למבני יתיה דדחל אנא מן יהודאי דלמא ימרדון בי
7 ואמרת ליה אנא בעיא פלגות מלכותא בשאלתי ולא בנין בית מוקדשא בבעותי :

2 Et fuit Esther regina stans in atrio domus regiæ interiori, contra domum regis: & sedebat rex super solium regni sui in domo regia contra ostium domûs. Cúmque vidisset Esther reginam stantem, placuit oculis ejus, & extendit contra eam virgam auream quam tenebat manu. Quæ accedens, osculata est summitatem virgæ ejus. Dixítque ad eam rex, Quid vis Esther regina? quæ est petitio tua? etiam si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi. At illa respondit; Si regi placet, obsecro ut venias ad me hodiè, & Aman tecum, ad convivium quod paravi. Statímque rex; Vocate, inquit, citò Aman, ut Esther obediat voluntati. Venerunt itaque rex & Aman ad convivium, quod eis regina paraverat. Dixítque ei rex, postquàm vinum biberat abundanter; Quid petis ut detur tibi? & pro qua re postulas? etiam si dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis. Cui respondit Esther; Petitio mea, & preces sunt istæ:

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

Sequens Oratio Mardochæi pro Judæorum liberatione, in Vulg. Lat. habetur cap. 13. v. 8. uſque ad finem cap.

(λ) Καὶ ἐδεήθη κυρίου, μεμνημένων πάντα τὰ ἔργα κυρίου, Καὶ εἶπε, (μ) Κύριε κύριε βασιλεῦ πάντων κρατῶν, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ Σου τὰ πάντα ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν Σοι ἐν τῷ θέλειν Σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ. Ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ' (ν) οὐρανόν· Καὶ κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί Σοι τῷ κυρίῳ. Σὺ πάντα (ξ) γινώσκεις· σὺ οἶδας κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανείᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπήφανον Ἀμάν. Ὅτι ἠυδόκουν φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραήλ. (ο) Ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπάνω δόξης (π) θεοῦ· καὶ οὐ προσκυνήσω (ρ) οὐδένα, πλὴν Σοῦ τοῦ κυρίου μου, καὶ οὐ ποιήσω αὐτὰ ἐν ὑπερηφανείᾳ. (σ) Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεὸς Ἀβραάμ, φεῖσαι τοῦ λαοῦ Σου, ὅτι ὀπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθοράν, καὶ ἐπεδύμησ (τ) ὐπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς κληρονομίαν Σου. Μὴ ὑπερίδῃς τὴν μερίδα Σου, ἣν Σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ Σου, καὶ στρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμέν (υ) Σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς (φ) στόμα αἰνούντων Σε κύριε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐκέκραξεν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι (·) θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

Et deprecatus eſt Dominum, memor omnium operum Domini, Et dixit; Domine Domine rex omnipotens, quia in poteſtate tua ſunt omnia, & non eſt qui diſſentiat à te, cùm tu volueris ſalvare Iſrael. Quoniam tu feciſti cœlum & terram, et omne quod ſubjicitur in ſubcœlesti: Et Dominus es omnium, et non eſt, qui reſiſtat tibi Domino. Tu omnia cognoſcis: tu nôsti Domine, quia non in contumelia, neque in ſuperbia, neque in cupiditate gloriæ feci hoc, ut non adorarem ſuperbum Aman: Quoniam benè affectus eram oſculari veſtigia pedum ejus ad ſalutem Iſraël. Sed feci hoc, ut non ponerem gloriam hominis ſuper gloriam Dei: et non adorabo quenquam præter te Dominum meum, et non faciam hæc in ſuperbia. Et nunc, Domine Deus rex Deus Abraam, parce populo tuo: quoniam intuentur nos ad perditionem, et concupierunt perdere eum quæ à principio, hæreditatem tuam. Ne deſpicias partem tuam, quam tibi redemiſti è terra Ægypti. Exaudi deprecationem meam, et propitiare ſorti tuæ, et verte luctum noſtrum in delectationem: ut viventes hymnis celebremus nomen tuum, Domine: et ne deleas os laudantium te Domine. Et omnis Iſrael validè ſeratus eſt ex fortitudine ſua; quoniam mors ſua in oculis ipſorum.

Planctus hic Eſther, ejuſque Oratio quæ ſequitur, in Vulgata Latina habentur cap. 14. per totum.

Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα καταφυγὴν ὑπὲρ τὸ κύριον ἐν ἀγῶνι θανάτου κατειλημμένη, Καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας καὶ πένθους, καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ὑσυσμάτων, σποδῷ καὶ κοπρίαις (χ) ἐνέπλησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα, (ψ) καὶ πᾶν τόπον κόσμου ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε θριχῶν αὐτῆς. Καὶ (ω) ἐδέετο κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν, (α) Κύριέ μου βασιλεῦ ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ Σέ, Ὅτι κίνδυνός μου (β) ἐν χειρί μου. Ἐγὼ (γ) ἤκουον ἐκ γλωσσῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι Σὺ κύριε ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς (δ) ὅσα ἐλάλησας. Καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώπιόν Σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, Ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. δίκαιος εἶ κύριε. Καὶ νῦν οὐκ (ε) ἰκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας ἡμῶν, (ϑ) ἀλλ' ἔδηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅτι τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, Ἐξάραι ὁρισμὸν στόματός Σου, καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν Σου, (ζ) καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων Σοι, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου Σου καὶ (η) θυσιαστηρίου Σου,

Et Eſther regina confugit ad Dominum in agone mortis comprehenſa: Et auferens veſtimenta gloriæ ſuæ, induit veſtimenta angustiæ, et luctûs: et pro ſuperbis ſuavitatibus, cinere et ſimo implevit caput ſuum: et corpus ſuum humiliavit valdè: et omnem locum (c) ornatûs exultationis ſuæ repleviz laceratû capillis ſuis. Et deprecata eſt Dominum Deum Iſrael, et dixit; Domine mi, rex noſter, tu es ſolus: adjuva me ſolam, et non habentem adjutorem, niſi te: Quoniam periculum meum in manu mea. Ego audiebam à natvitate mea in tribu patriæ meæ, quia tu, Domine, aſſumpſiſti Iſrael ex omnibus gentibus, et patres noſtros ex omnibus majoribus eorum in hæreditatem æternam, et feciſti eis quæcunque locutus es. Et nunc peccavimus coram te: et tradidiſti nos in manus inimicorum noſtrorum, Eò quòd glorificavimus deos eorum. Juſtus es, Domine. Et nunc non ſatis habuerunt in amaritudine ſervitutis noſtræ: ſed (d) poſuerunt manus ſuas ſuper manus idolorum ſuorum, Ad tollendam determinationem oris tui, et delendam hæreditatem tuam, et obturandum os laudantium te, et extinguendam gloriam domûs tuæ, et altaris tui,

MS.A. (λ) Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη (μ) Κύριε Θεὲ κύριε Βασιλεῦ (ν) οὐρανοῦ· Κύριος εἶ (ξ) γινώσκεις· (ο) Ἀλλὰ (π) Θεοῦ μου· (ρ) οὐδένα, (σ) Καὶ νῦν κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, (τ) ἀπολέσῃ (υ) τὸ ὄνομά Σου κύριε, (φ) τὸ στόμα αἰνούντων Σε. Καὶ πᾶς (·) ὁ Ἰσραὴλ ὁ θάνατος (χ) ἔπλησεν (ψ) καὶ πᾶν τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσεν θριχῶν (ω) ἐδέετο (α) Κύριε ὁ Θεός μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν (β) ἐν τῇ χειρί μου. (γ) ἤκουον κύριε τοῦ πατρός μου, ὅτι Σὺ κύριε (δ) ὅσα ἐλάλησας αὐτοῖς. Ὅτι ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιόν Σου, (ε) ἰκανώθησαν τῷ πικρασμῷ (ϑ) ἀλλὰ (ζ) καὶ *ἐτρόφαξε στόμα ὑμνούντων Σοι, (η) θυσιαστήριον * Σοι,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et indicavit Mordecai verba Eſtheris. Et dixit Mordecai; Dic Eſtheri; noli putare apud te, quia in domo es regis, evaſuram te præ reliquis Judæis. Si ſilueris hoc tempore, continget alıunde Judæis refrigerium & ſalus, te & domo patris tui pereunte. Quis autem novit, utrùm propter hoc tempus vocata es & adducta ad regnum? Et dixit Eſther, Dic Mordecai; Vade, congrega univerſos Judæos qui in caſtro Suſan. Et jejunate propter me, et non edant nec bibant tribus diebus, die noctúque: Ego etiam & ancillæ meæ item jejunabimus. Tunc ingrediar in conſpectum regis, quod non eſt ſecundùm legem, et cùm fecero fecero. Et profectus Mordecai fecit univerſum illud quod mandaverat ipſi Eſther.

CAP. V.

Et die tertio induit Eſther veſtes regias, & ſtetit in atrio interiori domûs regis ex adverſo domûs regis: Rex autem ſedebat ſuper throno regio, ex adverſo portæ domûs. Et cùm vidiſſet rex Eſther reginam ſtantem in atrio, adepta eſt gratiam in conſpectu ejus; Et extendit rex ad Eſther ſceptrum aureum quod manu tenebat. Et appropinquavit Eſther, & prehendit apicem ſceptri aurei. Et dixit rex, Quid vis tibi Eſther regina? Et quæ petitio tua? uſque ad dimidium regni, dabitur tibi. Et dixit Eſther; Si videtur regi veniat rex & Haman ad convivium quod paravi ipſi. Et dixit rex, Videte feſtinatò Hamanem; faciat ſecundùm quod dicit Eſther. Venítq; rex & Haman ad convivium. Dixítq; rex ad Eſther cùm vinum bibiſſet; Quæ eſt petitio tua? dabitur tibi: Et quid eſt quod poſtulas? uſque ad dimidium regni dabitur tibi. Et reſpondens Eſther dixit; Poſtulatum meum & petitio mea,

אסתר : ה

faciendum ad & ,meam petitionem dandum ad ,bonum rege super si & ,regis oculis in gratiam inveni Si
8 אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת׀ אֶת־שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת
verbum juxta faciam cras & ,eis faciam quod ,convivium ad Haman & rex veniat ;meam postulationem
אֶת־בַּקָּשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר
porta in Mordochai ipsum Haman videre secundum & : corde bonus & ,lætus ipsa die in Haman est egressus Et .regis
9 הַמֶּלֶךְ : וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וְכִרְאוֹת הָמָן אֶת־מָרְדֳּכַי בְּשַׁעַר
sibi vim fecit Et .excandescentis Mordochai super Haman est repletus & ,eo ab se movisset nec ,surrexisset non & ,regis
הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן עַל־מָרְדֳּכַי חֵמָה : וַיִּתְאַפַּק
10 eis narravit Et .suam uxorem Zeres & ,suos amicos fecit venire & ,misit & ;suam domum ad venit & ,Haman
הָמָן וַיָּבוֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־אֹהֲבָיו וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ : וַיְסַפֵּר לָהֶם
11 ,rex eum magnificaverat quibus omnia & ,suorum filiorum multitudinem & ,sue opulentie gloriam Haman
הָמָן אֶת־כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ
fecit venire non Insuper : Haman Dixitque .regis servos & ,principes super eum elevâsset quod &
12 וְאֵת אֲשֶׁר נִשָּׂאוֹ עַל־הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא־הֵבִיאָה
ego crastinum in etiam & ;me nisi ,fecit quod convivium ad rege cum regina Esther
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם־אוֹתִי וְגַם־לְמָחָר אֲנִי
videns ego quo tempore toto in ,mihi æquale illud non hoc totum Et .rege cum ei vocatus
13 קְרוּאָה לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ : וְכָל־זֶה אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה
Faciant : ejus amici omnes & ,ejus uxor Zeres ei Dixitque .regis porta in sedentem Jehudæum Mordochai
אֶת־מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל־אֹהֲבָיו יַעֲשׂוּ־
ingredere & ,illud super Mordochai suspendant & ,regi dic manè in & ,cubitorum quinquaginta altum lignum
14 עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר׀ אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ אֶת־מָרְדֳּכַי עָלָיו וּבֹא
.lignum fecit & ,Haman facies ad verbum fuit bonum & :lætus convivium ad rege cum
עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה שָׂמֵחַ וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ :

Versio VULG. LAT.

8 Si inveni in conspectu regis gratiam, & si regi placet ut det mihi quod postulo, & meam impleat petitionem: veniat rex & Aman ad convivium quod paravi eis, & cras aperiam regi voluntatem meam. 9 Egressus est itaque illo die Aman lætus & alacer. Cúmque vidisset Mardochæum sedentem ante fores palatii, & non solùm non assurrexisse sibi, sed nec motum quidem de loco sessionis suæ, indignatus est valdé: 10 Et dissimulatâ irâ, reversus in domum suam, convocavit ad se amicos suos, & Zares uxorem suam: 11 Et exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum, filiorúmque turbam, & quantâ eum gloriâ super omnes principes & servos suos rex elevâsset. 12 Et post hæc ait, Regina quoque Esther nullum alium vocavit ad convivium cum rege, præter me: apud quam etiam cras cum rege pransurus sum. 13 Et cùm hæc omnia habeam, nihil me habere puto, quamdiu videro Mardochæum Judæum sedentem ante fores regias. 14 Respondérúntque ei, Zares uxor ejus, & cæteri amici; Jube parari excelsam trabem, habentem altitudinis quinquaginta cubitos, & dic manè regi ut appendatur super eam Mardochæus, & sic ibis cum rege lætus ad convivium. Placuit ei consilium, & jussit excelsam parari crucem.

תרגום TARGUM.

8 אִין אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינֵי מַלְכָּא וְאִין עַל מַלְכָּא יִשְׁפַּר לְמִתַּן יַת שְׁאֵלְתִי וּלְמַעְבַּד
יַת בְּעוּתִי יֵעוֹל מַלְכָּא וְהָמָן לְמִשְׁתְיָא דִּי אֶעְבֵּד לְהוֹן בְּרַמְשָׁא וּלְמָחָר אֶנָא
9 עֲבֵד כְּפִתְגָמָא מַלְכָּא : וּנְפַק הָמָן מִלּוֹת מַלְכָּא בְּיוֹמָא הַהוּא חֲדֵי וּבְדַח
לִבָּא וְכַד חֲזָא הָמָן יַת מָרְדְּכַי יַת טַפְלַיָּא דְּעַסְקִין בְּפִתְגָמֵי אוֹרַיְתָא בְּסַנְהֶדְרִין
דַּעֲבַדַת לְהוֹן אֶסְתֵּר בְּתָרַע מַלְכָּא וּמָרְדְּכַי לָא קָם מִן קֳדָמוֹהִי וְלָא רְחֵת
מִנּוֹהִי אֱלָהֵן פְּשַׁט יַת רְגְלֵיהּ מִנֵּיהּ וְאַחֵי לֵיהּ שְׁטַר זַבְנְתָא דְּאוֹרְבַן לֵיהּ בְּטוּלְמָא
דִּלְחֵם דְּמַכְתֵּבָא בְּאַסְטַרְקְלִילוּתֵיהּ כָּל קֳבֵל אַרְכּוּבְתֵּיהּ מִן יַד תְּקִיף רוּגְזֵיהּ וְאִתְמְלִי
10 הָמָן עַלְוֵי מָרְדְּכַי רוּתְחָא : וְאוֹדְרִיו הָמָן וְעַל לְבֵיתֵיהּ וְשַׁדַּר וּקְרָא יַת רְחִימוֹי וְיַת
11 זֶרֶשׁ דְּשִׁעְיָתָא אִנְתְּתֵיהּ בְּרַת תִּתְנִי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָא : וְאִשְׁתָּעִי לְהוֹן הָמָן יַת יְקַר
עוּתְרֵיהּ וְהֵיךְ אִתְמְנֵי עִם דּוּכְסֵי מַלְכָּא וְהֵיךְ רַהֲטִין קְדָמוֹי סַנְיוּתָא בְּנוֹי דְּסָכוֹמְהוֹן
מְאָתָן וּתְמָנְיָא בַּר מִן עֲסַרְתֵּי אוּחֳרָנִין דְּאִנּוּן פּוּלְמַרְכִּין עַל פִּלְכַיָּא וּבַר מִן שַׁפְשֵׁי
דְּהוּא סַפְרָנָא דְּמַלְכָּא וְיַת מָה דִּירַבֵּי יְתֵיהּ מַלְכָּא וְיַת דְּזַקְפֵיהּ עֲלַוֵי כָּל רַבְרְבָנוֵי
12 וְעַבְדוֵי דְּמַלְכָּא : וַאֲמַר הָמָן בְּרַם לָא הַנְעֲלַת אֶסְתֵּר מַלְכְּתָא עִם מַלְכָּא לְמִשְׁתְיָא
13 דִּי עֲבַדַת אֱלָהִין יָתִי וְאוּף עִדָּן מָחָר אֲנָא מְזוּמָן לְוָתַהּ לְמִסְעוֹד עִם מַלְכָּא : וְכָל
דָּא לֵיתֵיהּ טְמֵי לְוָתִי בְּכָל עִדָּן דִּי אֲנָא חֲזֵי יַת מָרְדְּכַי יְהוּדָאֵי דְּיָתֵב בְּסַנְהֶדְרִין עִם
עוּלֵמַיָּא בְּתָרַע פַּלְטֵרִין דְּמַלְכָּא : וַאֲמַרַת לֵיהּ זֶרֶשׁ אִנְתְּתֵיהּ וְכָל רְחִימוֹי אִין
שַׁפִּיר בְּעֵינָךְ נֵימַר קֳדָמָךְ מִלְּתָא חֲדָא מָה דַּעֲבֵד לֵיהּ לְמָרְדְּכַי יְהוּדָאָה אִם הוּא
חַד מִן צַדִּיקַיָּא דְּאִתְבְּרִיוּ בְּעָלְמָא אִין בְּחָרְבָא נְקִטוֹל יְתֵיהּ כְּבַר אִתְחַפַּד חַרְבָא
וְתִתְרְמֵי עֲלָנָא נְהַב יְתֵיהּ לְרִגּוּמָא כְּבַר רַגֵּם דָּוִד גָּלְיַת פְּלִשְׁתָּאָה וְאִם בְּחָרְבָא
דְּנָחְשָׁא נְרֵמֵי יְתֵיהּ כְּבַר בַּזְעֵיהּ מְנַשֶּׁה וּנְפַק מִנֵּיהּ נְזוֹק יְתֵיהּ לְיַמָּא רַבְּא כְּבַר
בְּנוֹעֲזַיָּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲבַרוּ בְּנַוֵּהּ נְטַמֵּן יְתֵיהּ לָנוּ אַתּוּן נוּרָא יְקִידְתָּא כְּבַר דַּעֲכוּהִי
חַנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וּנְפַקוּ מִן גַּוֵּיהּ נְתַרְמֵי יְתֵיהּ לְגוֹב אַרְיָוָתָא כְּבַר לָא חַבִּילוּ
אַרְיָוָתָא בְּדָנִיֵּאל כַּד חַי נְתַרְמֵי יְתֵיהּ קֳדָם כָּלְבִּין כְּבַר אִסְתְּחַם פּוּם כָּלְבִּין בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַדְבְּרָא נַגְלֵי יְתֵיהּ כְּבַר בְּמַדְבְּרָא נְפִישׁוּ וְסִנְיאוּ מַה עוֹד
קְטָלָא נְקִטוֹל יְתֵיהּ וְהֵידָא מִיתָא תִּתְעֲבַד לֵיהּ נְרַמֵּי יְתֵיהּ לְבֵית אֲסִירֵי כְּבַר מִן בֵּית
אֲסִירֵי אַמְלִיכוּ לְיוֹסֵף סַכִּינָא תִּתְרְמֵי עַל צַוָּארֵיהּ כְּבַר הֲוָה אִתְהַפְכַת סַכִּינָא
מֵעֲלַוֵי דְּיִצְחָק עֵינֵיהּ נְעוֹר וְנִשְׁבּוֹק יְתֵיהּ יְקִטַל בְּנָא כְּמָה דְּקִטַל שִׁמְשׁוֹן פּוּרְעָנוּתֵיהּ
דְּנָבְרָא הָדֵין לָא יְדַעְנָן מַה נַעֲבֵד אֶלָּא צְלִיבָא רַבָּא אִתְעֲבַד לֵיהּ וְעַל בְּבָא
דְּבֵיתֵיהּ דְּמֵיהּ יִשְׁתְּפוֹךְ קוֹמֵיהּ תִּתְרְמֵי עַל צְלִיבָא וְיִחְוֹן יְתֵיהּ כָּל יְהוּדָאֵי וְכָל
חֲבְרוֹי וּרְחִימוֹי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כַּחֲדָא צַיְתִין עַל צְלִיבָא דְּאִתְקִין הָמָן לְמָרְדְּכַי חָוֵה
לְצַפְרָא וְעַל קֳדָם מַלְכָּא וּשְׁאֵל מִנֵּיהּ עַל צְלִיבָא הָדֵין בְּשַׁעְתָּא הַהִיא לָא שְׁלַח מָנוֹי
וְלָא שְׁכַב הָמָן בַּר הַמְרְתָא עַד דַּאֲזַל וְאֵיתֵי יַת נַגָּרַיָּא יַת קַיְנָאֵי דְּעָבְדִין
צְלִיבָא וְקַיְצָאֵי דְּמַחֲקְנִין סַכִּין דְּפַרְזֶל וּבְנוֹי דְּהָמָן דַּיְצִין וְחָדְיִן וְזֶרֶשׁ אִתְּתֵיהּ מְנַגְּנָא
בְּכִנָּרִין עִם הָמָן רַשִׁיעָא וַאֲמַר אַנְרָא לְנַגָּרֵי אֲנָא יְהַב וְלַקְיָאֵי אֲנָא מְחַקֵּן שִׁירוּתָא
עַל צְלִיבָא הָדֵין בְּשַׁעְתָּא קָם הָמָן רַשִׁיעָא לְמִסְיָא צְלִיבָא בְּקוֹמֵיהּ נַפְקַת בַּת
קָל מִשְׁמֵי מְרוֹמָא וַאֲמַרַת לֵיהּ יָאֵי הָמָן רַשִׁיעָא וְלִבְּהּ שְׁפַר בַּר הַמְרְתָא וּשְׁפַר פִּתְגָמָא
קֳדָם הָמָן וַעֲבַד צְלִיבָא לְנַרְמֵיהּ דַּהֲוָה מִן יוֹמָא דְּסַפְּנַת אֶסְתֵּר יַת הָמָן לְשִׁירוּתָא
אִתְעָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרִין דֵּין לְדִין הָדֵין מְסַנְּנָן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּתִבְעֵי אֶסְתֵּר מִן מַלְכָּא
דְּנִקְטְלֵיהּ וְהִיא מְזוּמָנָא לֵיהּ לְשִׁירוּתָא בְּהָאי שַׁעְתָּא שַׁפְכוּ דִּבְיַת יַעֲקֹב כּוּלּוֹן לְבַהּוֹן
וְאִתְרְחִיצוּ עַל־אֲבוֹהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְכֵן אָמְרִין קֳדָמוֹי עֲנִי יְתַן עֲנִי כָּל מְעִיקַיָּא הֵיךְ דְּחַלִּין
עֵינֵי עַבְדּוֹי לְמָרֵיהוֹן וְהֵיךְ עֵינֵי אַמְתָא לְרִבּוֹנְתַהּ כְּדֵין חַלְיָן עֵינָנָא עֲלָךְ עַד עִדָּן
דְּתִתְחַנְנֵי וְתִתְפּוֹק יָתָנָא דְּהָא סְנָאָה וּבָעֵל דְּבָבָא מְנַדַּף וְאָמַר מִן אִנּוּן יְהוּדָאֵי בְּכֵן שְׁמַע
בְּקָל צְלוֹתְהוֹן וְעָבַד בָּעוּתְהוֹן בְּיוֹמָא בְּלִילְיָא מְטוּל דִּי בְכָל זִמְנָא דְּפָרַק יָתְהוֹן מִן
בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן בְּלֵילְיָא פְּרִיק יָתְהוֹן מִפַּרְעֹה וּמִסַּנְחֵרִיב מִן כָּל דְּקָמוּ עֲלֵיהוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Si inveni gratiam in oculis regis, & si regi gratum est donare petitionem meam, & facere postulationem meam, intret rex & Haman ad convivium quod faciam eis *vesperi*: & in craſtinum factura ſum juxta verbum ſententiæ regis. 9 Et exivit Haman à rege die illa lætus & exultans corde: & quando vidit Haman Mardechai & *pueros operam dantes verbis legis in Sanhedrin, quod fecerat eis Ezther* in porta regis, & *Mardechai* non ſurrexit *coram ſtatua illius, neque* tremuit ab eo; *ſed extenſo crure dextero oſtendit ei ſyngraphum emptionis, qua venditus fuerat illi fruſto panis, inſcriptam laminæ, quæ illi erat è regione genu: ſtatim efferbuit ira ejus, &* repletus eſt Haman contra Mardechai indignatione. 10 Et feſtinavit Haman, & introivit in domum ſuam, & miſit & vocavit neceſſarios ſuos, & Zeres *impiam* uxorem ſuam, *filiam Tatnai ducis transfluvialis:* 11 Et narravit illis Haman gloriam divitiarum ſuarum, *& quomodo præfectus eſſet ducibus regis, & quomodo præcurrerent ipſi multitudo filiorum ſuorum, numero ducenti & octo, præter decem alios ſummam belli moderantes per provincias, præterque Sammaſæum qui regi ab epiſtolis;* & quòd magnificaverat eum rex, & ſublimaverat eum ſuper omnes magnates & ſervos regis. 12 Et dixit Haman: Atque etiam non introduxit Ezther regina *cum rege* ad convivium quod fecit, niſi me, & etiam in tempus craſtinum ego invitatus ſum ab ea ad prandendum cum rege. 13 Et omne hoc non æſtimatur apud me, toto tempore quo ego videro Mardechai Jehudæum ſedentem *in Sanhedrin cum juvenibus* in porta palatiorum regis. 14 Et dixit illi Zeres uxor ejus & omnes neceſſarii ejus: *Si placuerit tibi, loquemur te præſente verbum unum, quid facturi ſimus iſti Mardechai Jehudæo, ſi ſit unus ex juſtis qui produlti fuerunt in mundo, & gladio eum tollere volucrimus, ea revertetur gladius & jactabitur in nos: demus eum lapidandum, dudum lapidibus interemit David Goliath Peliſtheum: & ſi in catenam æream conjiciamus eum; jam diſrupit eam Menaſſe, & evaſit ex ea: projiciamus eum in mare magnum; olim penetrârunt illud filii Iſrael, & tranſierunt per medium ejus: in damus eum in medium fornacis ignis ardentis; nuper extinxerunt illum Chananiah, Miſael & Aſaria, et prodierunt ex eo: injiciamus eum in foveam leonum; haud ita pridem non nocuerunt leones Danieli: vel vivum objiciamus eum canibus; jampridem obthuratum eſt os canibus in terra Miſraim propter filios Iſrael: in deſertum relegemus illum; olim in deſerto auctì ſunt, & in multitudinem evaſerunt: quo adhuc ſupplicio perimemus eum, vel quo mortis genere afficiemus eum? conjiciamus eum in carcerem; jamdudum èx carcere ad regnum evexerunt Joſephum: culter adigatur in jugulum illius; diu eſt quòd averſus fuerit culter ab Iſaac: oculos ejus ernamus, & ſic miſſum faciamus eum: ſtragem faciet in nobis, quemadmodum fecit Simſon: ſupplicium viro huic neſcimus quod faciamus, niſi ut crux magna erigatur ei, & ad oſtium ædium ipſius ſanguis ejus fundatur. Applicetur ſtatura ejus cruci, & videant eum omnes Jehudei & omnes amici & neceſſarii ejus, cœlo pariter ac terra attendentibus ad crucem quam paravit Haman pro Mardechai. Anxiè itaque expectavit auroram & ingreſſus ad regem petitionem inſtituit ei de cruce hac. Hoc tempore non depoſuit veſtimenta ſua, neque decubuit Haman filius Hamdatha, donec abiens adduxiſſet fabros ligni & metalli; illos ut facerent crucem, hos vero ut pararent cultrum ferreum. Filii etiam Haman præ gaudio exultantes lætitiam agebant, & Zeres uxor ejus canebat fidibus cum Haman impio; dixit inſuper ille, mercedem fabrorum ligni ego ſolvam, & fabris metalli apparabo prandium ob crucem hanc. Eadem hora ſurgente Haman impio ad probandam crucem ſtatura ſua, egreſſa eſt filia vocis de cœlo ſummo, ac dixit ei: Convenit, Haman impie, teque decet, Fili Hamdatha.* Et gratum fuit verbum ante Haman, et fecit *crucem ſibimetipſi. Ex quo enim die invitaverat Ezther Haman ad convivium, angebantur ſibi Iſrael ſic loquentes inter ſe; Nos expectamus quotidie ut efflagitet Ezther à rege quo occidatur, illa verò invitat eum ad convivium. Hoc ipſo tempore effuderunt familia Jacobi univerſa animam ſuam, & fiduciam habuerunt in patre ſuo, qui eſt in cœlis, hujuſmodi verbis eum ut præſentem deprecantes: Exaudi nos, exaudi omnes afflictos; quemadmodum pendent oculi ſervorum à dominis ſuis, & ſicut oculi ancillæ ad heram ſuam, ita ſuſpenſi ſunt oculi noſtri in te, quoad appareas & eruas nos: ecce enim hoſtis & inimicus convitiatur & dicit, Quid iſti Jehudei? Tunc audivit vocem orationis eorum, & effecit petitionem illorum ea ipſa nocte: quotieſcunque enim eripuit eos ab inimicis ſuis, nocte eripuit eos, à Pargho & Sanhherib, omnibuſq; qui inſurrexerunt in illos.*

Versio GRAECA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρετὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα. Μὴ παραδῷς κύριε τὸ σκῆπτρόν Σου τοῖς μὴ οὖσι, (θ) καὶ μὴ καταγελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς· καὶ τὸν ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς, παραδειγμάτισον. Μνήσθητι κύριε, γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ πάντων θεῶν, καὶ πᾶσης ἀρχῆς ὑπερασπῶν. Δὸς λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς, εἰς συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμονοούντων αὐτῷ. Ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί Σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ (ι) ἐχούσῃ εἰ μὴ Σὲ κύριε. πάντων γνῶσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων, (κ) καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. Σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον τῆς ὑπερηφανείας μου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς (λ) κεφαλῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου· βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου. Καὶ οὐκ ἔφαγε δοῦλη Σου τράπεζαν Ἀμάν, καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν. Καὶ οὐκ ἠυφράνθη ἡ δούλη Σου ἀφ' ἡμέρας μεταβολῆς μου μέχρι νῦν, πλὴν ἐπὶ Σοὶ κύριε ὁ θεὸς Ἀβραάμ. Ὁ θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντας, εἰσάκουσον (μ) φωνὴν ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαι με ἐκ τοῦ φόβου μου.

Et aperiendum os gentium ad virtutes vanorum, & admirationi habendum regem carneum in seculum. Ne tradas, Domine, sceptrum tuum iis qui non sunt: & non irrideant in ruina nostra: sed verte consilium eorum super eos: & in eum, qui cœpit super nos, exempla statue. Memento, Domine, ostende te in tempore tribulationis nostræ, & da mihi fiduciam, rex deorum, & omni principatui imperans. Da sermonem bene compositum in os meum coram leone, et transfer cor illius in odium impugnantis nos, in consummationem ejus, & consentientium ei. Nos autem libera in manu tua, & adjuva me solam, & non habentem nisi te, Domine. Omnium scientiam habes, Et nosti, quia odi gloriam iniquorum, & abominor cubile incircumcisorum, & omnis alieni. Tu nosti necessitatem meam, quia abominor signum superbiæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ: abominor illud, sicut pannum (c) menstruorum: & non porto illud in diebus silentii mei. Et non comedit serva tua mensam Aman: & non glorificavi convivium regis, neque bibi vinum libaminum: Et non est lætata serva tua à die translationis meæ usque nunc, nisi in te, Domine Deus Abraam: Deus fortis super omnes, exaudi vocem desperatorum, & erue nos de manu malignantium, & libera me à timore meo.

MS. A. (θ) καὶ μὴ γλυκάνωσι (ι) ἐχούσῃ βοηθὸν, εἰ μὴ (κ) καὶ βδελύσσομαι * τὸ σημεῖον (λ) κεφαλῆς ἐν ἡμέρᾳ (μ) φωνῆς

ΚΕΦ. ε'. CAP. V.

Quæ sequuntur de ingressu Esther ad regem, atque exanimatione ejus vultu illius exterritæ, in Vulg. Lat. habentur cap. 15. ver. 4. usque ad finem.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχόμενη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας, καὶ (α) περιεβάλλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. Καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανὴς, ἐπικαλεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην θεὸν καὶ σωτῆρα, παρέλαβε (β) τὰς δύο ἅβρας, Καὶ τῇ μὲν μιᾷ (†) ἐπηρείδετο ὡς τρυφερευομένη, Ἡ δὲ ἑτέρα ἐπακολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν αὐτῆς. Καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους αὐτῆς· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν, ὡς προσφιλές· ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεστενωμένη ἀπὸ τοῦ φόβου. Καὶ εἰσελθοῦσα πάσας τὰς θύρας, (γ) κατέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, (δ) καὶ πᾶσι στολὴν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδέδυκει, ὅλος διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φοβερὸς σφόδρα. Καὶ (ε) ἄρας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (ζ) πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλεψεν. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει· καὶ (η) κατεπέκυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἅβρας τῆς προπορευομένης. Καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα, καὶ ἀγωνιάσας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ (θ) θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μέχρις οὗ κατέστη· καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἔστιν Ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός Σου, θάρσει, Οὐ μὴ ἀποθάνῃς· ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν ἐστιν, Πρόσελθε. Καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, καὶ (ι) ἠσπάσατο αὐτὴν, καὶ εἶπε, Λάλησόν μοι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἶδόν Σε κύριε ὡς ἄγγελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου (κ) ἀπὸ φόβου τῆς δόξης Σου, Ὅτι θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν Σου χαρίτων μεστόν. Ἐν δὲ τῇ διαλέξει αὐτὴν, ἔπεσεν ἀπὸ (λ) ἐκλύσεως. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο, καὶ πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτῆς παρεκάλει αὐτήν.

Et factum est in die tertia ut cessavit orans, exuit vestimenta (a) servitutis, & circundata est gloriâ suâ: Et facta splendens, invocans omnium inspectorem Deum & salvatorem, assumpsit duas famulas, Et uni quidem innitebatur, tanquàm deliciis affluens, Altera autem subsequebatur allevans vestem ejus. Et ipsa rubens vigore pulchritudinis suæ: & facies ejus hilaris, tanquàm jucunda: cor autem ejus arctatum præ timore. Et ingressa omnes januas stetit in conspectu regis. Et ipse sedebat super thronum regni sui, & omnem stolam splendoris sui induerat, totus in auro, & lapidibus pretiosis, & erat terribilis valdè. Et elevans faciem suam inflammatam gloriâ, in vigore furoris aspexit. Et cecidit regina, & mutavit colorem suum in dissolutione: & procubuit super caput ancillæ præeuntis. Et immutavit Deus spiritum regis ad mansuetudinem: & factus in agonia prosiliit è throno suo, & assumpsit eam super ulnas suas, donec vestituta est. Et consolabatur eam verbis pacificis, & dixit ei; Quid est Esther? Ego frater tuus: Confide, Non morieris: quoniam commune præceptum nostrum est: Accede. Et elevans auream virgam imposuit super cervicem ejus, & amplexus est eam: & dixit, Loquere mihi. Et dixit ad eum; Vidi te, domine, tanquam angelum Dei, & turbatum est cor meum præ timore gloriæ tuæ: Quoniam mirabilis es, domine, & facies tua gratiarum plena. Dum autem ipsa loqueretur; cecidit præ dissolutione. Et rex turbatus est: & omne famulitium ejus consolabatur eam.

MS. A. περιεβάλλετο (β) δύο ἅβρας, (†) ἐπηρείδετο (γ) ἕνα (δ) καὶ τῷ στολὴν (ε) ἆρεν τὸ πρόσωπον (ζ) πεπυρωμένον ἐν ἀκμῇ θυμοῦ. καὶ ἔπεσεν (η) ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἅβρας τῆς προπορευομένης αὐτῆς. (θ) θρόνου, καὶ ἀνέλαβεν (ι) ἠσπάσατο τὴν Ἐσθὴρ, καὶ (κ) ἀπὸ † δόξης Σου, (λ) ἐκλύσεως αὐτῆς. Καὶ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ... * ... ...

אסתר : ו

CAP. VI. ו

facrunt & : dierum verborum monumentorũ librum afferendum ad dixit & : regis somnus se elongaverat illa nocte In

בְּלֵילָה הַהוּא נָדְדָה֙ שְׁנַ֣ת הַמֶּ֔לֶךְ וַיֹּ֕אמֶר לְהָבִ֕יא אֶת־סֵ֖פֶר הַזִּכְרֹנ֣וֹת דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֑ים וַיִּהְי֖וּ 1

regis eunuchis duobus, Teres & Bigthana super Mordochai indicâsset quòd, scriptum est inventũ Et regis facies ad lecta

נִקְרָאִ֔ים לִפְנֵ֖י הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיִּמָּצֵ֕א כָּת֖וּב אֲשֶׁ֣ר הִגִּ֑יד מָרְדֳּכַ֕י עַל־בִּגְתָנָ֥א וָתֶ֖רֶשׁ שְׁנֵ֣י סָרִיסֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ 2

magnificentiæ & honoris factum est Quid : rex Dixitque .Achasueros regem in manum mittere quæsierunt qui ,liminis custodib' ex

מִשֹּׁמְרֵ֥י הַסַּ֖ף אֲשֶׁ֣ר בִּקְשׁ֑וּ לִשְׁלֹ֖חַ יָ֥ד בַּמֶּ֖לֶךְ אֲחַשְׁוֵרֽוֹשׁ׃ וַיֹּ֥אמֶר הַמֶּ֖לֶךְ מָֽה־נַעֲשָׂ֣ה יְקָ֑ר וּגְדוּלָ֕ה 3

: rex Dixitque .negotium eo cum est factum Non : ejus ministri regis pueri dixerunt & ? hoc super Mordochai ipsi

לְמָרְדֳּכַ֖י עַל־זֶ֣ה וַיֹּֽאמְרוּ֮ נַעֲרֵ֣י הַמֶּ֒לֶךְ֒ מְשָׁרְתָ֗יו לֹא־נֶעֱשָׂ֥ה עִמּ֛וֹ דָּבָ֖ר׃ וַיֹּ֥אמֶר הַמֶּ֖לֶךְ 4

super Mordochai fuspendendum ad ,r:gi dicendum ad ,exterius regis domus atrium in venerat Haman & ? atrio in Quis

מִ֣י בֶחָצֵ֑ר וְהָמָ֗ן בָּ֤א לַחֲצַר֙ בֵּ֣ית־הַמֶּ֔לֶךְ הַחִיצוֹנָ֖ה לֵאמֹ֣ר לַמֶּ֑לֶךְ לִתְל֗וֹת אֶת־מָרְדֳּכַ֛י עַל־ .Ingrediatur : rex dixit & ,atrio in ,stans Haman Ecce : eum ad regis pueri Dixeruntque .ei fecerat parari quod ,lignum

הָעֵ֥ץ אֲשֶׁר־כָּ֖רָה לֽוֹ׃ וַיֹּֽאמְרוּ֙ נַעֲרֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ אֵלָ֕יו הִנֵּ֥ה הָמָ֖ן עֹמֵ֣ד בֶּחָצֵ֑ר וַיֹּ֥אמֶר הַמֶּ֖לֶךְ יָבֹֽא׃ 5

Haman dixitque ?ejus honore in volens rex cujus viro in faciendum Quid : rex ei dixit & ,Haman est ingressus Et

וַיָּבֹ֣א הָמָ֔ן וַיֹּ֥אמֶר ל֖וֹ הַמֶּ֑לֶךְ מַה־לַּעֲשׂ֣וֹת בָּאִ֗ישׁ אֲשֶׁ֤ר הַמֶּ֙לֶךְ֙ חָפֵ֣ץ בִּיקָר֔וֹ וַיֹּ֤אמֶר הָמָן֙ 6

rex cujus Vir : regem ad Haman dixit Et ? me à uberiorem honorem facere rex volet Cui : suo corde in

בְּלִבּ֔וֹ לְמִ֥י יַחְפֹּ֛ץ הַמֶּ֖לֶךְ לַעֲשׂ֣וֹת יְקָ֑ר יוֹתֵ֕ר מִמֶּ֖נִּי׃ וַיֹּ֥אמֶר הָמָ֖ן אֶל־הַמֶּ֑לֶךְ אִ֣ישׁ אֲשֶׁר֩ הַמֶּ֨לֶךְ֙ 7

quòd & : rex eo super equitavit quo equum & ,rex ea in se induit qua ,regni vestem Adducant ; ejus honore in volens

חָפֵ֥ץ בִּיקָר֖וֹ׃ יְבִיא֣וּ לְב֣וּשׁ מַלְכ֗וּת אֲשֶׁ֤ר לָבַשׁ־בּוֹ֙ הַמֶּ֔לֶךְ וְס֖וּס אֲשֶׁ֣ר רָכַ֣ב עָלָ֑יו הַמֶּ֖לֶךְ וַאֲשֶׁ֥ר 8

ejus capite in regni diadema detur .ejus

נִתַּ֛ן כֶּ֥תֶר מַלְכ֖וּת בְּרֹאשֽׁוֹ׃

Versio VULG. LAT.

CAP. VI.

1 Noctem illam duxit rex insomnem, jussitque sibi afferri historias & annales priorum temporum. Quæ cùm illo præsente legerentur, 2 Ventum est ad illum locum ubi scriptum erat, quo modo nuntiâsset Mardochæus insidias Bagathan & Thares eunuchorum, regem Assuerum jugulare cupientium. Quod cùm audisset rex, ait; Quid 3 pro hac fide honoris ac præmii Mardochæus consecutus est? Dixerunt ei servi illius ac ministri; Nihil omnino mercedis accepit. Statimque rex; Quis est, inquit, in 4 atrio? Aman quippe interius atrium domûs regiæ intraverat, ut suggereret regi, & juberet Mardochæum affigi patibulo, quod ei fuerat præparatum. Responderunt 5 pueri, Aman stat in atrio. Dixitque rex, Ingrediatur. Cúmq; esset ingressus, ait illi; Quid debet fieri viro, quem 6 rex honorare desiderat? Cogitans autem in corde suo Aman, & reputans quòd nullum alium rex, nisi se, vellet honorare, Respondit; Homo, quem rex honorare 7 cupit, Debet indui vestibus regiis, & imponi super 8 equum, qui de sella regis est, & accipere regium diadema super caput suum,

תרגום TARGUM.

ו

1 בְּהּ֙ בְּלֵילְיָ֣א הַהוּא֮ נְדַ֣ת שְׁנְתָא֒ דְּמַלְכָּ֗א בְּיוֹמ֤ הֲוָה֙ בְּלֵילְיָ֣א הַהוּא֮ נְפַק֒ פּוּרְקָנָ֗א לְיִהוּדָאֵי֙

בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ אִדְּבַ֣רַת שָׂרָ֔ה לְבֵיתֵ֖יהּ דַּאֲבִימֶ֑לֶךְ בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ אִתְקְטָ֣לוּ כָּל֙ בּוּכְרֵ֣י דְמִצְרָאֵ֔י

בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙ אִתְגְּלִ֣ין נְבִיאַ֔ן לְנְבִיאַ֖ן וְחֶלְמִ֣ין לְחֶלְמִ֑י חֲוָיָא֙ בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙

אִתְנְעִ֣ישׁ עָלְמָ֔א כּוּלֵּ֖יהּ מְדִינָ֑ן וְכָל֙ דַּיָּרֵ֣יהוֹן אֶבְלְאֵ֔ן בְּכָל֙ כְּרַכַּ֣יָּא מְסַפְּדָ֔א וְיִלְלָ֖א

בְּכָל֙ מְדִינָ֣תָא עוֹלְמִ֔ין אֲסִירִ֖ין בְּסַקִּ֑ין סָבִ֣ין וְסָבָ֔ן שָׁקְפִ֖ין עַל֙ לְבַהּ֔וֹן וְכוּלּ֥וֹן צָוְחִ֖ין בְּמָ֑רָר

וּבְקַל֙ רַ֣ב מְיַלְלִ֔ין וְאָמְרִ֖ין וַי֣ דְּחֵזִ֑ינָן עָקָ֥א עַל֙ עָקָ֔א וְתִבְרָ֖א עַל֙ תִּבְרָ֔א וּמְתַבְּרָ֖נָא קַדְמָאָ֑ה

לָ֣א אִתְסִ֔ינוּ וּמַחְתָּ֖נָא לָ֣א אִתְיְהִיבַ֑ת אֲסוּ֙ וּמַסְּדָ֔וָנָא אִתְנַחְמָ֖נָא וְכִיבֵ֣י לְבָ֔נָא לָ֣א עֲבָר֑וּ מְנָ֖נָא

דְּקִרְיַ֣ת אֲבָהָתָ֔נָא רְטִ֖ישָׁא עַל֙ אַרְעָ֔א וּמַקְדְּשָׁ֖נָא סְנָ֣אָה וַעֲוֵרְתָ֑נָא דַּשִּׁ֖שׁוּ בַּעֲלֵ֥י דַבְבָ֖נָא

וּפַרְעֹ֣ה וּמִצְרָאֵ֔י לָ֣א עָצוּ֙ עֲלָ֔נָא כַּהֲדָ֖א עֲצָתָ֑א וּמַלְכֵ֣י עַמְמַ֔יָּא לָ֣א חֲשִׁ֔יבוּ עֲלָ֖נָא

כְּמַחְשְׁבְתָּ֣א הָדָ֔א לְמֶהֱוֵ֖י עָתִידִ֑ין לְיוֹמֵ֣י הָדֵ֔ין לְשֵׁיצָיוּתָ֖נָא מֵעַ֣ל אַפֵּ֣י אַרְעָ֔א נְלֵ֖י רָזִ֑ין גְּלָ֣א

לֵיהּ֙ רָזָ֣א דְנָ֔ן לְמָרְדְּכַ֖י דִּ֥י עוֹרַ֛ת מוֹתָ֖נָא אִתְגְּוַרַ֣ת עַל֙ דְּבִ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל וְאוּף֙ לְעַבְדִּ֔ין וְלַאֲמְהָ֖ן

לָ֣א זַבִּ֔ינוּ יָתָ֖נָא בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙ נְדַ֣ת שְׁנְתֵ֔יהּ דְּקוּדְשָׁ֖א בְּרִ֑יךְ הוּא֙ מִסְּרוֹמָ֔א וְאִ֖ין לָ֣א

כְּתִ֣יב הָדֵ֔ין קְרָ֖א לָ֣א הֲוָ֑ת אֶפְשַׁ֞ר לְמֵימְרֵ֤יהּ דִּכְתִ֙יב֙ עוּרָ֣ה לָמָ֔ה תִּישַׁ֖ן יְיָ֑ חְסִ֖ן וְשָׁלוֹם֙ לֵ֣ית

קַדְמוּ֙ שְׁנָ֣ה֙ אֶלָּ֔א כַּד֙ חָטִ֣ין בֵּ֔ית יִשְׂרָאֵ֖ל עֲבַ֣ד גַּרְמֵ֑יהּ דִּכְתִ֖יב בְּרֹ֥ם כַּד֙ עָבְד֣וּן רְעוּתֵ֔יהּ

לָ֣א נָ֔אם וְלָ֖א דָּמִ֑יךְ נָטַ֣ר יִשְׂרָאֵ֔ל בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙ נְדַ֣ת שְׁנְתֵ֔יהּ דְּמָרְדְּכַ֖י צַדִּיקָ֣א דַּיְיָ֑

שָׁהִ֣יר וְלָ֔א שָׁכִ֖יב וְהַ֣וָה֙ שָׁכִ֔יב וְלָ֖א דָּמִ֑יךְ דָּהֲוָ֣ן בֵּ֔ית יִשְׂרָאֵ֖ל מִתְכַּנְּשִׁ֑ין וְיָתְבִ֣ין קָדְמוֹי

וְאָמְרִ֣ין לֵיהּ֮ אַתְּ֣ נְגַ֣רְתָּ֒ לָ֗נָא יַת֙ כָּל֙ בִּישְׁתָּ֣א הָדָ֔א וְאִ֖ין אַתְּ֣ קָמְתָּ֑א מִן֙ קֳדָ֣ם הָמָ֔ן רִשְׁעָ֖א

וְסָנְיָדִ֣ית לֵיהּ֮ אִשְׁתַּכְּחִ֣ית דְּאִפְלַ֣ח לְטַעֲוָתָ֔א וְאַתּ֥וּן יְדָעִ֖ין מַן֙ דְּפָלַ֣ח לְטַעֲוָתָ֔א יְאִבַד֙ מִן֙

עָלְמָ֣א הָדֵ֔ין וּמִטְּרַ֖ד מִן֙ עָלְמָ֣א דְּאָתֵ֑י וּשְׁתַכְּחִ֖ון מְנִ֣יהּ כּוּלּ֥וֹן בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ נְדַ֣ת שְׁנְתָ֔א

דְּהָמָ֣ן רִשְׁעָ֔א דַּהֲוָ֖ה שָׁהִ֑יר וְלָ֖א שָׁכִ֣יב וְהַ֣וָה שָׁכִ֔יב וְלָ֖א דָּמִ֑יךְ מֵהֵימַ֣ת דַּיְיָ֔ה מְתַקַּ֖ן יַת֙

צְלִיבָ֣א לְמָצְלַ֔ב יַ֖ת מָרְדְּכַ֣י עֲלֹ֑וי וְלָ֣א הֲוָ֔ה יָדַ֖ע דִּ֥י לְנַפָּשֵׁ֖יהּ דְּיָ֣ה מְתַקַּ֑ן יָתֵ֣יהּ בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙

הַהוּא֙ נְדַ֣ת שִׁנְתָ֔א דְּאֶסְתֵּ֖ר צַדְקְתָ֑א דְּהָוָ֣ת עַבְדַ֔ת לַחְמָ֖א לְאֲעָלָ֥ת יַת֙ הָמָ֔ן בְּשִׁירוּתָ֖א עִם֙

מַלְכָּ֣א אַחַשְׁוֵר֔וֹשׁ בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙ נְדַ֣ת שְׁנְתֵ֔יהּ דְּמַלְכָּ֖א דַּאֲחַשְׁוֵר֑וֹשׁ טְפָשָׁ֖א דְּהָוָ֣ה

שָׁהִ֣יר וְלָ֔א שָׁכִ֖יב וְהַ֣וָה֙ שָׁכִ֔יב וְלָ֖א דָּמִ֑יךְ דִּ֥י נְקַ֛ט יָתֵ֥יהּ רוּחָ֖א דְּנָקְטָ֣א לְמַלְכֵ֑י וְחַבַּטַ֣ת

יָתֵ֣יהּ כּוּלֵּ֔י לֵילְיָ֖א עֲנֵ֣י וְכַ֔ן אֲמַ֖ר לְכָל֙ רַבְרְבָ֣נוֹי מָה֙ דַּאֲכָלִ֣ית לָ֔א הֲנָאָ֖ה לִ֑י וּמָה֙ דִּשְׁתִ֣יתִי לָ֔א

אִתְקַבַּ֣ל עֲלַ֔י שְׁמַיָּ֖א רָעֲמִ֑ין עֲלַ֣י וּשְׁמֵ֔י שְׁמַיָּ֖א מְרִימִ֑ין בְּקָלֵיהוֹן֙ הֵ֣ידָא֙ מַתְּנִ֣ן אֲמְרִ֔ית לְמִשְׁבַּק

לְמִרְנְתָ֔א וְלָ֖א שַׁבְקִ֣ית לוֹן֙ אוֹ֙ אֶסְתֵּ֔ר יְתִ֖י דְּלָ֣א אֵעֱלֵ֑ת אֶסְתֵּ֖ר

לְשֵׁרוּתָ֔א עִמִּ֖י אֶלָּ֣א הָמָ֔ן בְּלַחוֹדוֹ֙ בְּיוֹמ֤ בְּלֵילְיָא֙ הַהוּא֙ עַל֙ דְּכָרָ֣ן אַבְרָהָ֔ם יִצְחָ֖ק וְיַעֲקֹ֑ב

קֳדָ֣ם אֱלָהָ֔ן דִּ֖י בִּשְׁמַיָּ֑א דְּאִשְׁתַּלַּ֣ח מִן֙ מְרוֹמָ֔א מַלְאָכָ֖א הוּא֙ מִיכָאֵ֣ל רַב֙ חֵילָ֔א דְּיִשְׂרָאֵ֖ל

וְיַהֲ֣ב בְּרִישֵׁ֔יהּ דְּמַלְכָּ֖א וּנְדַ֣ת יַת֙ שְׁנְתָ֔א מְנִ֣יהּ כּוּלֵּ֔י לֵילְיָ֖א עַד֙ דִּ֣י אֲמַ֔ר לְאֵעֱלָ֖א קֳדָמוֹי֙ יַת֙

סִפְרָ֣א דְּכָרְנָיָ֔א מְלֵ֖י דְּיוֹמָ֑א וַהֲוָ֔ן קְרִ֖ין בְּיוֹמ֤ קֳדָם֙ מַלְכָּ֔א עִבְדֵ֣י דִינֵיהוֹן֙ דְּמַלְכֵ֣י קַדְמָאֵ֔י דַּהֲוָ֖ן

מִן֙ קֳדָמוֹי֙ וְיָתִ֣יב לְעֵילָ֔ מִן֙ עֵינוֹי֙ דְּמַלְכָּ֔א וְהַ֣וָה סְמַתֵּ֔ל מַלְכָּ֖א וְחֵזִ֣י כִּדְמוּת֙ גְּבַ֣ר עָנֵ֑י וְאָמַ֖ר

לֵיהּ֮ לְמַלְכָּ֣א הָמָ֒ן֒ בְּעֵ֣י דְנָקְטָלָ֗ךְ מִן֙ יְתֵ֣יהּ חִלּוּפָ֔ךְ וְהָ֖א מְקַדֵּ֣ם בְּצַפְרָ֑א וּבְעֵ֣י לְמִשְׁאַל

מִנָּךְ֙ נְבִ֣ירָא דְּפָרְקָ֔ךְ מִן֙ מוֹתָ֔א וּבְעֵ֣י לְמִקְטְלֵיהּ֮ אֱלָ֣א אֲמַ֣ר לֵיהּ֒ לְהָמָ֗ן מָה֙ לְמֶעְבַּ֣ד

לְגַבְרָ֣א דְּמַלְכָּ֣א צְבֵ֔י בִּיקָרֵ֖יהּ וְחֵזִ֑י דְּלָ֣א שָׁאֵ֔ל מִנָּךְ֙ אֱלָ֣א לְבוּשִׁ֔ין דְּמַלְכָּ֖א וְכִתְרָ֣א

דְּמַלְכוּתָ֔א וְסוּסְיָ֖א דִּ֣י רָכִ֣יב עֲלֹ֑וי מַלְכָּ֖א וְאִשְׁתַּכַּ֥ח כְּתִ֛יב בְּסִפְרָ֖א דִּ֣י חֲוֵי֑ מָרְדְּכַ֖י עַל֙ 2

בְּגָתָ֣א וְתָרֶ֔שׁ תְּרֵ֣ין רַבְנֵ֔י מַלְכָּ֖א דִּ֣י נְטָרֵ֑י פַּלְטֵ֣רִין דִּ֔י בָּעוּ֙ לְאוֹשָׁטָ֔א יְדָ֖א לְקַטָלָ֥א יַת֙

מַלְכָּ֣א דַּאֲחַשְׁוֵר֔וֹשׁ בְּבֵ֣ית דַּפְכֵ֔יהּ׃ וְאָמַ֥ר מַלְכָּ֖א מָה֙ אִתְעֲבִ֣יד יְקָרָ֔א וְרִבּוּתָ֖א לְמָרְדְּכַ֑י 3

עַל־דֵּ֣ין וְאָמְר֔וּ עוּלֵ֖י מַלְכָּ֣א מְשַׁמְּשָׁנֵ֑י לָ֣א אִתְעֲבִ֔יד עַ֥ד כְּרֵ֖ין עִמֵּ֥יהּ׃ שׁוּם֙ מִינְעָ֔ם

וְאָמַ֥ר מַלְכָּ֖א מַן֙ גַּבְרָ֔א דְּקָאֵ֖ם בְּדַרְתָּ֑א וְהָמָ֗ן עַל֙ לְדַרְתָּ֔א דִּ֖י בְּבֵ֣ית מַלְכָּ֑א בְּרִיתָ֖א לְמֵימַ֥ר 4

לְמַלְכָּ֣א לְמִצְלַ֔ב יַ֖ת מָרְדְּכַ֣י עַל֙ קִיסָ֔א דְּזַמִּ֖ין לֵיהּ׃ וְאָמְר֣וּ עוּלֵ֔י מַלְכָּ֖א לְוָתֵ֑יהּ הָ֖א הָמָ֥ן 5

קָאֵ֛ם בְּדַרְתָּ֖א וְאָמַ֥ר מַלְכָּ֖א יֵעוּל׃ וְעַל֙ הָמָ֔ן וְאָמַ֥ר לֵיהּ֙ מַלְכָּ֔א מָה֙ חֲזִ֣י לְאִתְעֲבָרָ֔א לְגַבְרָ֖א 6

דִּ֥י מַלְכָּ֛א צְבֵ֥י בִיקָרֵ֖יהּ וְחָשִׁ֣יב הָמָ֔ן בְּלִבֵּ֖יהּ וְאָמַ֑ר מַן֙ יְצְבֵ֣י מַלְכָּ֔א לְמֶעְבַּ֖ד יְקָרָ֑א יַתִּ֥יר מִנִּֽי׃

וְאָמַ֙ר הָמָ֔ן לְוָת֙ מַלְכָּ֔א גְּבַ֖ר דִּ֣י מַלְכָּ֑א צְבֵ֣י בִיקָרֵ֔יהּ׃ יְשִׂ֞ים מַלְכָּ֣א טְעֵ֗ם לִבּוּשׁ֙ אַרְגְּוָנָ֔א 7 8

דִּ֣י לְבִישׁ֔ בֵּיהּ֙ מַלְכָּ֣א בְּיוֹמָ֔א דִּ֖י עַל֙ לְמַלְכוּתָ֔א וְסוּסָ֣א דִּ֔י רָכַ֥ב עֲלֹ֖וי מַלְכָּ֣א בְּיוֹמָ֑א דְּעַל֙

לְמַלְכוּתָ֔א וְדִ֖י אִתְיְהִ֣ב בְּלֵילְיָ֑א דְּמַלְכוּתָ֖א בְּרִישֵׁ֥יהּ׃

PARAPH. CHALD Versio Latina.

CAP. VI.

1 In nocte illa recessit somnus regis: *ipsa nocte illa prodiit salus Judæis,* *nocte illa assumpta est Sarah in domum Abimelech, nocte illa interfecta* *sunt omnia primogenita Ægyptiorum; ipsa illa nocte revelatæ sunt pro-* *phetiæ prophetis & insomnia somniantibus visiones; ipsa illa nocte com-* *motus est mundus universus, urbes & omnes incolæ earum, luctus ma-* *gnus erat in omnibus civitatibus, planctus & ejulatus in omnibus ur-* *bibus, juvenibus accingentibus se saccis, senibus viris ac fœminis percuti-* *entibus pectora sua, omnibus denique plorantibus amare, & voce magna* *ejulantibus ac dicentibus; Hei quòd vidimus ærumnam super ærumna,* *& cladem super clade, & à clade nostra prima nondum convaluimus,* *neque vulneri nostro reddita est sanitas, aut à mœrore nostro consolatio-* *nem accepimus, & ægritudines animi nostri non abierunt à nobis; quòd* *urbs patrum nostrorum jaceat humi, & sanctuarium nostrum occlusit* *hostis, & atria nostra conculcârunt inimici: neque Parthoh & Ægy-* *ptii inierunt in nos hujuscemodi consilium, nec reges gentium in animum* *induxerunt contra nos hujuscemodi cogitationem, ut parati essent in di-* *em hunc ad excindendum nos à facie terræ, (Qui secreta revelat reve-* *lavit hoc secretum ipsi Mardechai, decretum internecionis decretum* *esse contra domum Israel) neque in servos & ancillas vendiderunt nos.* *Ipsa illa nocte recessit somnus sancti illius benedicti superne: nisi vero* *scriptum fuisset hoc, haudquaquam licuisset illud dicere; scriptum est* *enim, Evigila, quare dormis Domine: Absit hoc, illi nunquam præsens* *est somnus, sed peccante domo Israelitide quasi dormientem agit, quan-* *do vero faciunt voluntatem ejus, non dormitat neque dormit qui custo-* *dit Israel. Ipsa illa nocte recessit somnus Mardechai justi, qui vigilavit* *& non decubuit, decumbens vero non dormivit; quòd congregati essent* *domus Israel & sederent coram eo, dicentes: Tu nobis author fuisti* *omnis mali hujus, si enim surrexisses coram Haman impio, & incli-* *nati corporis cultum ei præstitisses, haud evenisset nobis omnis angustia* *hæc. Quibus respondens Mardechai sic locutus est: Vestis qua amictus* *est Haman impius, duas habuit super se depictas imagines, unam ante,* *alteram retro; si vero assurrexissem & cultum ei exhibuissem, compe-* *rtus essem coluisse idola, vos autem nôstis eum qui colit idola periturum* *esse ex hoc mundo, et exclusum iri è mundo qui venturus est: conticuerunt* *itaque ab eo omnes illi. Ea ipsa nocte recessit somnus Haman impii, qui* *vigilias agens non cubuit, vel si cubaret somnum non cepit, ex quo* *tempore parabat crucem qua suspenderet Mardechai, inscius sũ illi-* *lam sibi ipsi parare: Eadem nocte ipsa recessit somnus Ezther justæ,* *quòd appararet dapes quo Haman exciperet convivio cum rege Ahha-* *sueros. Eadem ipsa nocte recessit somnus Ahhasueros insatuati, qui vi-* *gilans non recubuit, vel si fortè recubuisset insomnis mansit, quòd in-* *cesseret eum spiritus qui solet incessere reges, & exagitaret eum tota* *nocte: loquutus tandem sic affatus est omnes proceres suos, Quicquid* *edo mihi non prodest, quodque bibo non sapit mihi; perstrepunt adver-* *sus me cœli, & cœli cœlorum extollunt vocem suam: nunquid tribu-* *ta pollicitus me remisisse rum provinciis non remisi illis? An Ezther* *& Haman statuerunt occidere me, quòd neminem introduxerit Ezz-* *ther ad convivium mecum nisi Haman solum? Eademmet nocte intra-* *vit recordatio Abraham, Isaac & Jaacob in præsentiam patris eorum* *cœlestis, adeo ut mitteretur ab excelso Angelus, ipse Michael præ-* *fectus exercitui Israel, qui capiti regis insidens abarcuit ab eo so-* *mnum tota nocte, donec* dixit ut afferretur ante se liber monimento-
rum verborum dierum: & *legerunt in eo* ante regem *acta judicia-* *lia regum priorum, qui fuerunt ante illum. Sedit etiam supra oculos* *regis, intuitus autem rex vidit quasi similitudinem viri, qui hisce* *verbis allocutus est ipsum regem: Haman cupidus est te occidendi, &* *seipsum pro te in regnum ingerendi; ecce autem aderit primo mane, po-* *stulaturus à te virum qui morti te eripuit, & in animo habens interfi-* *cere illum: tu vero dicito ipsi Haman, Quid faciendum viro cujus* *honori rex studet? & videbis eum nihil aliud petiturum à te, nisi vesti-* *menta regia, & coronam regni & equum quo vehi solet rex.* Et in- 2
ventum est scriptum in libro, quòd indicaverat Mardechai adversus Bigthan & Theres duos principes regios *custodes* palatiorum, qui quæ-
fiverant extendere manum ad occidendum regem Ahhasueros *in conclа-* *vi cubiculi sui.* Et dixit rex: Quid factum est honoris & amplitudinis 3
propter hoc Mardechai? & dixerunt pueri regis ministrantes ei: Non factum est *adhuc* cum illo quicquam omnino. Et dixit rex: Quis est vir 4
qui stat in atrio? Haman autem intrabat in atrium domus regis exterius, ad dicendum regi ut suspenderetur Mardechai super lignum, quod para-
verat ei. Et dixerunt pueri regis ad eum; Ecce Haman stat in atrio: & 5 6
dixit rex, Intret. Et *intravit* Haman: & dixit ei rex; Quid videtur fa-
ciendum viro cujus honorem rex cupit? & cogitavit Haman in corde suo, & dixit: Cuinam cupiet rex facere honorem plusquam mihi? Et 7
dixit Haman regi: Vir cujus honorem rex cupit, Ponat rex decretum 8
ut adducant vestimentum purpureum, quo induunt regem *die quo accedit* *ad regnum*, & equum super quo equitat rex, *die quo auspicatur regnum*, & detur corona regni in caput ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ (μ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί θέλεις Ἐσθήρ; καὶ τί ζῇ σοι τὸ αἴτημα; ἕως τῆς ἡμίσους † βασιλείας μου, καὶ ἔσται σοι. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ, (ν) Ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, (ξ) ἐλθάτω καὶ αὐτὸς καὶ Ἀμὰν εἰς † δεῖπνόν, ἣν ποιήσω σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (ο) Καταπεύσατε Ἀμὰν, ὅπως ποιήσωμεν † λόγον Ἐσθήρ. καὶ (†) παρεγένοντο ἀμφότεροι (π) εἰς † δεῖπνον, ἣν εἶπεν Ἐσθήρ. (ρ) Ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ, Τί ἐστιν βασίλισσα Ἐσθήρ; καὶ ἔσαι ὅσα αἰτεῖς. (σ) Καὶ εἶπε, Τὸ αἴτημά μου, καὶ (τ) τὸ αἴτημα· Εἰ εὗρον χάριν (υ) ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ἐλθάτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν † ἄριστον εἰς † δεῖπνον, ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ (φ) αὔριον ποιήσω τὸ αὐτό. Καὶ ἐξῆλθεν (Ψ) ὁ Ἀμὰν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ὑπερχαρὴς εὐφραινόμενος. ἐν δὲ τῷ (χ) ἰδεῖν Ἀμὰν Μαρδοχαῖον † Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ, (ψ) ἐνεμώσθη χόλος. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε τοὺς φίλους, καὶ (α) Ζωσάρα † γυναῖκα αὐτοῦ, Καὶ ἐπέδειξεν αὐτοῖς † πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ † δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς (α) ἀυτῷ πεποίηκε, καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν (β) πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι † βασιλείας. Καὶ εἶπεν Ἀμὰν, Οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως ἐδένα εἰς † δεῖπνον, ἀλλ' ἢ ἐμὲ, καὶ εἰς τὴν αὔριον (γ) κέκλημαι. Καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω Μαρδοχαῖον † Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν (δ) Ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ φίλοι, (ε) Κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πενήκοντα, ὄρθρι δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ, καὶ κρεμασθήτω Μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου. Σὺ δὲ εἴσελθε εἰς † δεῖπνον σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐφράνθη. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμὰν, καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ξύλον.

3 Et dixit rex, Quid vis Esther? Et quod tuum est postulatum? usque ad dimidium regni mei, (b) & erit tibi. 4 Dixit autem Esther, Dies mei insignis hodiè est. Si igitur videtur regi; veniat & ipse & Aman ad convivium, quod faciam hodiè. 5 Et dixit rex; Vocate citò Aman, ut faciamus verbum Esther. Et adveniunt utrique ad convivium, quod dixit Esther. 6 In potatione autem dixit rex ad Esther, Quid est regina Esther? & erunt, quæcunque postulaveris? Et dixit; Petitio mea, & (c) postulatum: 7 8 Si inveni gratiam in conspectu regis; veniat rex, & Aman adhuc cras ad convivium, quod faciam eis, & cras faciam ea. Et exiit Aman à rege alacer (d) lætus. 9 Et videndo autem Aman Mardochæum Judæum in aula, indignatus est valdè. Et ingressus in propria, vocavit amicos, & Zosaram uxorem suam, 10 Et demonstravit eis divitias suas, & gloriam, quàm rex ei circumposuerat, & quomodò fecerat eum tenere primum locum, & præesse regno. 11 Et dixit Aman; Noa vocavit regina cum rege quenquam ad convivium, nisi me: etiam in crastinum vocatus sum. Et hæc mihi non placent; quamdiu videro Mardochæum Judæum in aula. 13 Et dixit ad eum Zosara uxor ejus, & amici; Cædatur tibi lignum cubitorum quinquaginta: manè autem dic regi, & suspendatur Mardochæus super lignum. 14 Tu autem intra ad convivium cum rege, & lætare. Et placuit verbum ipsi Aman, & paratum fuit lignum.

MS. A. (μ) εἶπεν αὐτῇ ὁ (ν) Ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος. εἰ οὖν (ξ) ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν (ο) Καταπεύσατε Ἀμὰν ποιῆσαι † (†) παρεγένοντο (π) ἐπὶ † (ρ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ ἐν τῷ πότῳ, Τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ ἔσαι σοι ὅσα (σ) Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, Τὸ (τ) τὸ αἴτημά μου· (υ) ἐναντίον τοῦ βασιλέως, (φ) ἐπὶ τὸν (φ) ἄριστον καὶ (Ψ) Ἀμὰν (χ) ἰδεῖν Μαρδοχαῖον (ψ) ἐνεμώσθη Ἀμὰν χόλος. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσεν (ω) Σωσάραν (α) ἐπέδειξεν αὐτῇ, (β) πρῶτον ἡγεῖσθαι † βασιλείας. Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως ἑδένα (γ) κέκληκεν. (δ) Σωσάρα (ε) Κοπήτω ξύλον

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Ὁ δὲ κύριος ἀπέστησε † ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως † νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε (α) τῷ παιδὶ αὐτοῦ εἰσφέρειν χάρτας μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. 2 Εὗρε δὲ τὰ χάρταια τὰ γεγραμμένα περὶ Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο (β) εὐνούχων τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς, καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξῃ. 3 Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποίησαμεν τῷ Μαρδοχαίῳ; (γ) καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, Οὐκ ἐποίησας αὐτῷ (†) ὐδέν. 4 Ἐν δὲ τῷ πυθέσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδοὺ Ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ 5 ὁ βασιλεὺς, Τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμὰν εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι † Μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ, 6 ᾧ ἡτοίμασε. (δ) Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, Ἰδοὺ Ἀμὰν ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καλέσατε αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Τί ποιήσω τῷ ἀνδρὶ, (ε) ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; 7 εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Ἀμὰν, Τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ; Εἶπε δὲ (ζ) πρὸς τὸν βασιλέα, Ἄνδρα 8 ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι, (η) Ἐνεγκάτω οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει, Καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνδρα, ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ· καὶ ἀναβιβασάτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυξάτω διὰ τῆς πλατείας † πόλεως, λέγων, Οὕτως ἔσαι παντὶ ἀνδρὶ ὃν ὁ 10 βασιλεὺς δοξάζει. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Καλῶς ἐλάλησας· ἵτως (θ) ποίησον τῷ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ, (ι) τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μὴ παρέτεσάτω σου λόγος ὧν ἐλάλησας. 11 Ἔλαβε δὲ Ἀμὰν † στολὴν καὶ τὸν (κ) ἵππον, καὶ ἐστόλισε † Μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκήρυσσε, λέγων, Οὕτως ἔσαι παντὶ ἀνδρὶ, ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

CAP. VI.

DOMINUS autem amovit somnum à rege nocte illâ: & dixit ministro suo afferre literas memoriales dierum ad legendum ei. 2 Invenit autem literas scriptas de Mardochæo, quomodò annuntiârat regi de duobus eunuchis regis, dum illi custodias agerent, & quærerent inferre manum Artaxersi. 3 Dixit autem rex; Quam gloriam, vel gratiam fecimus Mardochæo? Et dixerunt ministri regis, Non feciſti ei quicquam. 4 Dum autem percunctaretur rex de benevolentia Mardochei, ecce Aman in aula. Dixit autem rex; Quis in aula? Aman autem intraverat ad dicendum regi, ut suspenderet Mardochæum in ligno, quod præparaverat. 5 Et dixerunt ministri regis, Ecce Aman stat in aula. Et dixit rex, Vocate eum. 6 Dixit autem rex ad Aman; Quid faciam homini, quem ego volo glorificare? Dixit autem in seipso Aman; Quem vult rex glorificare, nisi me? 7 Dixit autem ad regem; Hominem quem vult rex glorificare, 8 Afferant pueri regis stolam byssinam, quâ rex circundatur, & equum, super quem rex insidet, Et det uni amicorum regis honoratorum, & induat stolâ hominem, quem rex diligit: & ascendere faciat eum super equum, & prædicet per plateam civitatis, dicens; Sic erit omni homini, quem rex glorificat. 10 Dixit autem rex ad Aman, Probè locutus es. Sic facito Mardochæo judæo servienti in aula: & non decidat à te verbum ex iis quæ locutus es. 11 Sumpsit autem Aman stolam, & equum, & stolâ induit Mardochæum, & imposuit eum super equum, & transivit per plateam civitatis, & prædicabat, dicens; Sic erit omni homini, quem rex vult glorificare.

MS. A. (α) τῷ διδασκάλῳ αὐτῆς εἰσφέρειν χάρταια μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. (β) εὐνούχων αὐτῆς ἐν τῇ φυλάσσειν αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτὰς τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξῃ. (γ) καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας, Οὐκ (†) ὐδέν. (δ) Καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας τοῦ βασιλέως, (ε) ᾧ ἐγὼ (ζ) τῷ βασιλεῖ, (η) Ἐνεγκάτω στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται, (θ) ποιήσομεν Μαρδοχαίῳ (ι) τῷ θεραπεύοντι, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ μὴ παρέτεσάτω (κ) ἵππον, * καὶ δίηλθεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ס * מללה *

1 ואשכח דכתיבא דאתמר על מרדכי ועל תרי סריסי מלכא נטורי תרעא דבעו למשלח ידא באחשורוש מלכא׃ 2 ואמר מלכא מה יקרא ורבותא עבדת למרדכי על דא ומנו מלכא משמשוהי דמלכא דמשמשין קדמוהי לא עבדו עמיה מידעם׃ 3 ואמר מלכא מן יתיב בקרתא והמן עאל לבית מלכא לבר לבית מלכא דמלכא למאמר למרדכי על העלתא דהכין עתיד למעבד ליה׃ 4 ואמרו משמשוהי דמלכא הא המן יתיב בקרתא ועאל המן ואמר מלכא מן יתיב בקרתא להמן והמן אמר למלכא בקרתא׃ 5 ואמרו משמשוהי דמלכא למלכא הא המן יתיב בקרתא ואמר מלכא לייתוניה׃ 6 ועאל המן ואמר מלכא להמן מה יתעבד לגברא דחפיץ מלכא ביקרה ואמר המן בלבבה מן חפיץ מלכא ביקרה לית אלא לי׃ 7 ואמר המן למלכא גבר דחפיץ מלכא ביקרה׃ 8 יתיבון לבושא דמלכותא דלבש מלכא ופרסא דרכב עלוהי מלכא ויתן כתרא דמלכותא על רישה׃ ואמר המן

CAP. VI.

NOCTE ipsâ discessit somnus regis. Jussítque afferri commentarium rerum quotidianarum: & legebant coram rege. Inventum est autem scriptum, indicâsse Mordecai, de Bagthan & Thareth duobus eunuchis regis, custodibus portæ, voluisse ipsos manum mittere in regem Achshiraſh. Et dixit rex, Quid factum est honoris ac provectûs Mordecai propter hoc? dixerunt regi servi ipsius ac ministri, Non est factum ipsi quicquam. Et dixit rex, Quis in atrio? Jam Haman venerat ad domum regis, in atrium exterius, ut suggereret regi, ut suspenderet Mordecai in patibulo quod ipsi paraverat. Dixerunt regi pueri ipsius, Ecce Haman stat in atrio: Et dixit rex, Ingrediatur. Ingressus est Haman, & dixit ei rex; Quid ei fieri par est, cui rex honorem fieri velit? Dixit apud se Haman, Quis est cui honorem fieri velit rex præ me? Et dixit Haman regi, Cui honorem rex fieri velit, Afferant vestes regias quas portaverit rex, & equum cui rex insederit, coronâ regiâ in caput ejus impositâ.

אסתר : ז

rex cujus virum *induam* & ,majoribus principibus regis principibus de viri manum *super* equus & veſtimentũ detur Et
9 וְנִתְּנ֣וֹ הַלְּבוּשׁ וְהַסּ֗וּס עַל־יַ֤ד אִישׁ֙ מִשָּׂרֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ הַפַּרְתְּמִ֑ים וְהִלְבִּ֣שׁוּ אֶת־הָאִ֗ישׁ אֲשֶׁ֤ר הַמֶּ֙לֶךְ֙
cujus ,viro fiet Sic : *ejus facies ad* clament & :civitatis *platea in* equo ſuper eum *faciant* equitare &,*ejus honore in volens*
חָפֵ֣ץ בִּיקָר֔וֹ וְהִרְכִּיבֻ֥הוּ עַל־הַסּ֖וּס בִּרְחוֹב֣ הָעִ֑יר וְקָרְא֤וּ לְפָנָיו֙ כָּכָ֣ה יֵעָשֶׂ֔ה לָאִ֕ישׁ אֲשֶׁ֥ר
: es locutus quemadmodum ,equum & ,veſtimentum *cape* ,Feſtina :Haman ad rex Dixitque .*ejus honore in volens* rex
הַמֶּ֖לֶךְ חָפֵ֥ץ בִּיקָרֽוֹ׃ 10 וַיֹּ֤אמֶר הַמֶּ֙לֶךְ֙ לְהָמָ֔ן מַהֵ֕ר קַ֖ח אֶת־הַלְּבוּשׁ֙ וְאֶת־הַסּ֔וּס כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבַּ֖רְתָּ
Tulitque .es locutus quæ omnibus ex *verbum* facias cadere ne ;regis porta in *ſedenti* Jehudæo Mordochai ita fac &
וַעֲשֵׂ־כֵ֣ן לְמָרְדֳּכַ֤י הַיְהוּדִי֙ הַיּוֹשֵׁ֣ב בְּשַׁ֣עַר הַמֶּ֔לֶךְ אַל־תַּפֵּ֥ל דָּבָ֖ר מִכֹּ֣ל אֲשֶׁ֑ר דִּבַּ֖רְתָּ׃ וַיִּקַּ֣ח
: *ejus facies ad clamabat* & ,civitatis *platea in* eum fecit equitare & ; Mordochai induit & ,equum & ,veſtimentum Haman
הָמָ֣ן אֶת־הַלְּבוּשׁ֩ וְאֶת־הַסּ֨וּס וַיַּלְבֵּ֜שׁ אֶת־מָרְדֳּכַ֗י וַיַּרְכִּיבֵ֙הוּ֙ בִּרְחוֹב֣ הָעִ֔יר וַיִּקְרָ֥א לְפָנָ֖יו
in eſt compulſus Haman & ; regis januam ad Mordochai eſt reverſus Et .*ejus honore in volens* rex cujus ,viro fiet Sic
כָּכָ֣ה יֵעָשֶׂ֔ה לָאִ֕ישׁ אֲשֶׁ֥ר הַמֶּ֖לֶךְ חָפֵ֥ץ בִּיקָרֽוֹ׃ 12 וַיָּ֥שָׁב מָרְדֳּכַ֖י אֶל־שַׁ֣עַר הַמֶּ֑לֶךְ וְהָמָ֣ן נִדְחַ֥ף אֶל־
quod omne ſuis amicis omnibus & ,ſuæ uxori Zeres Haman narravit Et .capite *operum* & ,lugens ſuam domum
בֵּית֖וֹ אָבֵ֥ל וַחֲפ֖וּי רֹֽאשׁ׃ 13 וַיְסַפֵּ֨ר הָמָ֜ן לְזֶ֣רֶשׁ אִשְׁתּ֗וֹ וּלְכָל־אֹהֲבָיו֙ אֵ֣ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר
cadere cœpiſti cujus ,Mordochai Jehudæorum ſemine de Si : ejus uxor Zeres & ,ejus ſapientes ei dixeruntque:ſibi acciderat
קָרָ֔הוּ וַיֹּאמְר֥וּ ל֛וֹ חֲכָמָ֖יו וְזֶ֣רֶשׁ אִשְׁתּ֑וֹ אִם־מִזֶּ֣רַע הַיְהוּדִ֗ים מָרְדֳּכַ֤י אֲשֶׁר־הַחִלּוֹתָ֙ לִנְפֹּ֣ל
: pervenerunt regis eunuchi & ,eo cum loquentibus ipſis Adhuc .*ejus facies ad* cades cadendo ſed ,ei prævalebis non,*ejus facies ad*
לְפָנָ֔יו לֹא־תוּכַ֥ל ל֖וֹ כִּי־נָפ֣וֹל תִּפּ֑וֹל לְפָנָֽיו׃ 14 עוֹדָ֖ם מְדַבְּרִ֣ים עִמּ֔וֹ וְסָרִיסֵ֥י הַמֶּ֖לֶךְ הִגִּ֑יעוּ
.Eſther fecerat quod convivium ad Haman *adducensum ad* feſtinaverunt &
וַיְבַהֲל֔וּ לְהָבִ֕יא אֶת־הָמָ֖ן אֶל־הַמִּשְׁתֶּ֥ה אֲשֶׁר־עָשְׂתָ֖ה אֶסְתֵּֽר׃

CAP. VII.

1 ſecunda die in etiam Eſther ad rex Dixitque .regina Eſther cum bibendum ad ,Haman & ,rex venit Et
2 וַיָּבֹ֤א הַמֶּ֙לֶךְ֙ וְהָמָ֔ן לִשְׁתּ֖וֹת עִם־אֶסְתֵּ֥ר הַמַּלְכָּֽה׃ וַיֹּ֨אמֶר֙ הַמֶּ֣לֶךְ לְאֶסְתֵּ֔ר גַּ֖ם בַּיּ֣וֹם הַשֵּׁנִ֑י
.fiet & ,regni dimidium ad uſque ?tua poſtulatio quæ & ?tibi dabitur & ,regina Eſther tua petitio Quæ : vini convivio in
בְּמִשְׁתֵּ֣ה הַיַּ֔יִן מַה־שְּׁאֵלָתֵ֖ךְ אֶסְתֵּ֣ר הַמַּלְכָּ֑ה וְתִנָּתֵ֣ן לָ֔ךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵ֖ךְ עַד־חֲצִ֥י הַמַּלְכ֖וּת וְתֵעָֽשׂ׃
mea anima mihi detur *bonum rege ſuper* ſi & ,rex tuis oculis in gratiam inveni Si : dixit & ,regina Eſther reſpondit Et
3 וַתַּ֤עַן אֶסְתֵּר֙ הַמַּלְכָּ֔ה וַתֹּאמַ֕ר אִם־מָצָ֥אתִי חֵ֛ן בְּעֵינֶ֥יךָ הַמֶּ֖לֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּ֣לֶךְ ט֔וֹב תִּנָּתֵ֥ן לִ֛י נַפְשִׁ֖י
, occidendum ad , delendum ad ,meus populus & ego ſumus venditi Quia .mea poſtulatione *in* meus populus & ,mea petitione *in*
בְּשֵׁאֲלָתִ֑י וְעַמִּ֖י בְּבַקָּשָׁתִֽי׃ 4 כִּ֣י נִמְכַּ֔רְנוּ אֲנִ֖י וְעַמִּ֑י לְהַשְׁמִ֥יד לַהֲרֹ֖וג
Dixitque .regis *damno in equum anguſtiator non quia* : taciſſem ,venderemur ancillas in & ſervos in ſi & : perdendum ad &
וְלֶאֱבֹ֗ד וְאִלּ֤וּ לַעֲבָדִים֙ וְלִשְׁפָחוֹת֙ נִמְכַּ֣רְנוּ הֶחֱרַ֔שְׁתִּי כִּ֥י אֵ֛ין הַצָּ֖ר שֹׁוֶ֥ה בְּנֵ֖זֶק הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיֹּ֣אמֶר
? sic *faciendum ad* ſuum cor *ipſum* implevit *quòd* ,*ille hic ubi* & ,*hic ipſe* Quis :reginam Eſther ad dixit & ,Achaſueros rex
5 הַמֶּ֣לֶךְ אֲחַשְׁוֵר֗וֹשׁ וַיֹּאמֶר֙ לְאֶסְתֵּ֣ר הַמַּלְכָּ֔ה מִי־ה֥וּא זֶ֖ה וְאֵ֣י־זֶ֑ה הוּא֙ אֲשֶׁ֣ר מִלְּא֣וֹ לִבּ֔וֹ לַעֲשׂ֖וֹת כֵּֽן׃
.regina & ,regis *faciebus* à eſt territus Haman & :*hic* malus Haman inimicus &,*anguſtiator* Vir : Eſther dixit Et
6 וַתֹּ֣אמֶר אֶסְתֵּ֔ר אִ֥ישׁ צַ֖ר וְאוֹיֵ֑ב הָמָ֤ן הָרָע֙ הַזֶּ֔ה וְהָמָ֥ן נִבְעַ֖ת מִלִּפְנֵ֣י הַמֶּ֑לֶךְ וְהַמַּלְכָּֽה׃

Verſio VULG. LAT.

Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat e- 9
quum ejus, & per plateam civitatis incedens clamet, &
dicat ; Sic honorabitur, quemcunque voluerit rex hono-
rare. Dixítque ei rex ; Feſtina, & ſumptâ ſtolâ & e- 10
quo, fac, ut locutus es, Mardochæo Judæo, qui ſedet an-
te fores palatii. Cave ne quidquam de his, quæ locutus
es, prætermittas. Tulit itaque Aman ſtolam & equum, 11
indutúmque Mardochæum in platea civitatis, & impo-
ſitum equo præcedebat, atque clamabat ; Hoc honore
condignus eſt, quemcunque rex voluerit honorare. Re- 12
verſúſque eſt Mardochæus ad januam palatii : & Aman
feſtinavit ire in domum ſuam, lugens & operto capite :
Narravítque Zares uxori ſuæ, & amicis, omnia quæ eve- 13
niſſent ſibi. Cui reſponderunt ſapientes, quos habebat in
conſilio, & uxor ejus ; Si de ſemine Judæorum eſt Mar-
dochæus, ante quem cadere cœpiſti, non poteris ei reſi-
ſtere, ſed cades in conſpectu ejus. Adhuc illis loquen- 14
tibus, venerunt eunuchi regis, & citò eum ad convivium
quod regina paraverat, pergere compulerunt.

CAP. VII.

INtravit itaque rex & Aman, ut biberent cum regina. 1
Dixítque ei rex etiam ſecundâ die, poſtquàm vino incalu- 2
erat ; Quæ eſt petitio tua, Eſther, ut detur tibi ? & quid
vis fieri ? etiam ſi dimidiam partem regni mei petieris,
impetrabis. Ad quem illa reſpondit ; Si inveni gratiam 3
in oculis tuis, ô rex, & ſi tibi placet, dona mihi animam
meam, pro qua rogo, & populum meum, pro quo obſe-
cro. Traditi enim ſumus ego & populus meus, ut con- 4
teramur, jugulemur, & pereamus. Atque utinam in ſer-
vos & famulas venderemur : eſſet tolerabile malum, &
gemens tacerem : nunc autem hoſtis noſter eſt, cujus cru-
delitas redundat in regem. Reſpondénſque rex Aſſuerus 5
ait; Quis eſt iſte, & cujus potentiæ, ut hæc audeat facere ?
Dixítque Eſther ; Hoſtis & inimicus noſter peſſimus iſte 6
eſt Aman. Quod ille audiens, illicò obſtupuit, vultum
regis ac reginæ ferre non ſuſtinens.

תרגום TARGUM.

9 ויהא מתיהב לבוש ארגונא וסוסא על ידא דגברא רבא מרברבי דמלכא אסטרטינין
ויל֯בשון תור֯בֵּינֵי מַלְכָּא ית גברא דמלכא צבי ביקריה וירכיבונוהי עלוי סוסא בפתאה
דקרתא ויקלסון קדמוי כדנא יתעבד לגברא דמלכא צבי ביקריה׃ 10 ואמר מלכא להמן
אוחי סב ית לבוש ארגונא ות סוסיא כמא די מלילתא ועבד כן למרדכי יהודאה אמר
ליה המן לאידין מרדכי אתיב ליה מלכא למרדכי יהודאה אמר ליה המן סניאין מרדכי
יהודאי אינת בשושן אתיב ליה מלכא לההוא דסדרת אסתר ליה סנהדרין בתרע
פלטרין דמלכא אמר ליה המן בבעו מנך קטול ית ולא תנוור עלי מכל די אמרת
ליה מלכא אוחי ולא תמנע מדעם מן כל מה דמלילתא׃ 11 ודבר המן ית לבוש ארגונא
וית סוסא ואלביש ית מרדכי וארכבנוה בפתאה דקרתא וקלס קדמוי כדין יתעבד
לגברא די מלכא צבי ביקריה׃ 12 ותב מרדכי לסנהדרין די בתרע פלטרין דמלכא
ואשלח ית לבוש ארגונא מעלוהי ולבש סקא ויתב על קטמא והוה מודה ומצלי
עד רמשא והמן אתבייל ואול לביתיה אבל על ברתיה ומתעטף על רישיה כאבלא
על ברתיה וכסופיה׃ 13 ואשתעי המן לזרש אנתתיה ולכל רחמוי ית כל די ארעיה
ואמרו ליה חכימוי וזרש אנתתיה אין מזרעא דצדיקיא מרדכי דשריתְ למפל קדמוי
היכמה די נפלו מלכיא קדם אברהם במישר חקלא אבי מלך קדם יצחק יעקב נצח
מלאכא ועל ידוי דמשה ואהרן טבעו פרעה וכל משריתיה בימא דסיף וכל מלכיא
ושלטוניא דאבאישו להון מפר יתהון אלההון בידיהון ואף אנת לא תכיול לאבאשא
ליה ארום מפל תפול קדמוי : 14 עוד כען אנון ממללין עמיה ורבני מלכא מטו ואוחו
להנעלא ית המן למשתיא דעבדת אסתר׃

1 ועל מלכא והמן למשתי עם אסתר מלכתא׃ 2 ואמר מלכא לאסתר אוף ביומא
תנינא במשתיא דחמרא מה שאלתך אסתר מלכתא ויתיהב ליך ומה בעותיך אפילו
עד פלגות מלכותא אתנינה ליך לחור למבני בית מוקדשא דקאם בפלגות תחום מלכותי
לא אתן ליך דהכדין קימית בשבועה לנושם ולטוביה ולסנבלט ברם אוריכי עד דיהבי
דרויוש בריך ויחסן מלכותא ותתעבד׃ 3 ונקפת אסתר ית עינהא כלפי שמיא ואתיברת
אסתר מלכתא ואמרת אין אשכחית רחמין קדמך מלכא רמא ואין קדם מלכא דארעא
שפיר תתיהב לי שויב נפשי מן ידוי דסנאה בשאלתי ופורקן עמי מן ידוי דבעל דבביה
בבעותי׃ 4 ארום אוזדבננא מנן אנא ועמי בית ישראל לאשתיצאה לאתקטלא ולהובדא
ואלולי לעבדין ולאמהן אוזדבננא שתקית ארום לית מעיקא טימין ורוחא באנוקא
דמלכא׃ 5 ואמר מלכא אחשורוש ואמר לאסתר מלכתא מן הוא דין ובאידין אתר הוא
גברא חציפא וחיבא ומרוהא די אמלכניה לבביה למעבד כדין׃ 6 ואמרת גברא מעיקא
ובעל דבבא דרעא למקטלך ברמשא בבית דמכך ויומא דין בעא למלבש אסטלא
דמלכותא ולמרכב על סוסא די לך ולאתחמנא דרהבא על רישיה ולמרדא בך
ולמסב מנך מלכותא ואסתקפת מלתא מן שמיא ואתעביד האוא יקרא למרדכי צדיקא
אחוי דאבא בר יאיר בר שמעי בר שמידע בר בענה בר אלה בר מיכא בר מפיבושת בר
יהונתן בר שאול מלכא בר קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיה בר שחרים בר
עוירה בר ששון בר מיכאל בר אליאל בר עמיהוד בר שפטיה בר פנואל בר פחת בר מלוך
בר ירובעל בר ירוחם בר חנניה בר בדי בר אלפעל בר שמרי בר ובדיה בר רמות בר
חשום בר שחורה בר עוא בר נוא בר גרא בר בנימן בר יעקב בר יצחק בר אברהם גברא
מעיקא ובעל דבבא המן בישׁ הדין בעא למצלביה והמן אשתעטם מן קדם מלכא
ומלכתא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et detur veſtis *purpurea* & equus in manum cujuſdam ex principibus re- 9
gis anteſignanis, & induant *curatores regis* virum cujus rex cupit hono-
rem : & deducant illum ſuper equum in platea civitatis, & clament ante
eum : Sic fiet viro cujus honorem cupit rex. Et dixit rex ad Haman : 10
Feſtina accipe veſtimentum *purpureum* & equum, ſicut locutus es, &
facito ſic Mardechai Jehudæo. *Dixit ei Haman, cuinam Mardechai ?*
reſpondit ei rex, Mardechai Jehudæo regeſſit ei Haman, Multi Marde-
chai Jehudæi ſunt in Suſan : reſpondit ei rex, illi ipſi cui inſtituit Ezz-
ther regina Sanhedrin in porta palatiorum regis : *dixit ei Haman, im-*
petrem à te ut occidas me, potius quam imponas mihi rem hujuſmodi: inſti-
tit ei rex; Feſtina, neque ſubtrahas quicquam ex omnibus quæ locutus es.
Et accepit Haman veſtimentum *purpureum* & equum, & induit Marde- 11
chai, & equitare fecit illum in platea civitatis ; & clamavit ante illum :
Sic fiet viro cujus honorem rex cupit. Et rediit Mardechai ad *Sanhe-* 12
drin quod erat in porta palatiorum regis, *& exutâ veſte purpureâ in-*
duit ſaccum, & ſedit in cinere confitens & orans uſque ad veſperam. : &
Haman turbatus eſt & ivit in domum ſuam, lugens *pro filia ſua*, & involu-
lutus capite ſuo *inſtar lugentis pro filia ſua & opprobrio ſuo.* Et narravit 13
Haman Zeres uxori ſuæ & omnibus neceſſariis ſuis omnia quæ aecide-
rant ſibi : & dixerunt illi ſapientes ejus & Zeres uxor ejus ; Si ex ſemine
juſtorum eſt Mardechai, ante quem cœpiſti cadere, *ſicut ceciderunt reges*
ante Abraham in valle campeſtri, Abimelech ante Iſaac, Jaacob ſupera-
vit angelum & per manus Moſis & Aaron demerſi ſunt Parghoh & o-
mnes copiæ ejus in mari Suph, omnes denique reges & principes qui ma-
lefecerunt eis, tradidit Deus illorum in manus ipſorum ; *atque etiam tu*
non poteris malefacere ei, ſed cadendo cades ante illum. Hactenus illi 14
loquebantur cum illo, & principes regis pervenerunt, & feſtinaverunt
ut introducerent Haman in convivium quod fecerat Ezzther.

CAP. VII.

ET introivit rex & Haman ad bibendum cum Ezzther regina. Et 1
dixit rex ad Ezzther etiam die ſecunda in convivio vini : Quæ eſt petitio 2
tua Ezzther regina, & dabitur tibi ? & quæ poſtulatio tua ? *etiam* uſque
ad dimidium regni, *dabo illam tibi: Veruntamen ut edificetur domus ſan-*
ctuarii, quæ ſtat in dimidio termini regni mei, haud concedam tibi; quia
ſic promiſi cum juramento Goſem & Tobiæ, & Sanballath: ſed expecta-
to donec adoleſcat Darius filius tuus & hæreditate accipiat regnum, &
fiet. *Et elevavit Ezzther oculos ſuos cœlum verſus,* & reſpondit Ezz- 3
ther regina, & dixit : Si inveni gratiam coram te rex *ſimme*, & ſi regi
terræ gratum eſt ; detur mihi evaſio animæ meæ de manu odientis me in
petitionem meam, & liberatio populi, mei de manu auctoris inimicitiæ
ejus in poſtulationem meam. Quia venditi ſumus gratis ego & popu- 4
lus meus domus Iſrael ad internecionem, ad occiſionem & ad perditio-
nem : & ſi in ſervos & in ancillas venditi eſſemus, tacerem : verum non
eſt afflictori utilitas aut cunctatio in detrimento regis. Et dixit rex Ah- 5
haſueros, & dixit ad Ezzther reginam : Quiſnam ille eſt & in quonam
loco vir audax, & ſceleſtus, & conjurator, qui conſilium inivit in corde
ſuo ut faceret ſic ? Et dixit : Vir anguſtiator & auctor inimicitiæ, *qui co-* 6
natus eſt occidere te veſperi in penetrali cubiculi tui, hodie etiam in
mente habuit amicire chlamyde regia & vehi equo tuo, & imponere dia-
dema aureum capiti ſuo, & rebellare in te, & regno te privare ; ſed
occaſionem prabente voce cœlitus factus eſt honor iſte Mardechai juſto
patruo meo, filio Jair, filii Simei, filii Semidah, filii Baanah, filii Elah,
filii Micha, filii Mephiboſeth, filii Jehonathan, filii Saul regis, filii
Kis, filii Abiel, filii Seror, filii Becorath, filii Aphiah, filii Seharim,
filii Uziah, filii Saſon, filii Michael, filii Eliel, filii Ammihud, filii
Sephatiah, filii Penuel, filii Pithach, filii Meloch, filii Jerubbaal, filii
Jeruham, filii Hanania, filii Zibdi, filii Elpaal, filii Simri, filii Zeba-
diah, filii Remuth, filii Haſſom, filii Sehora, filii Uzza, filii Guza, filii
Gera, filii Binjamin, filii Jaacob, filii Iſaac, filii Abraham. Vir angu-
ſtiator & auctor inimicitiæ, Haman malus hic, *quæſivit crucifigere eum.*
Et Haman ſtupefactus eſt à facie regis & reginæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν. Ἀμὰν δὲ ὑπέστρεψεν εἰς τὸ ἴδια κατῃσχυμμένος καὶ κεφαλῆς. Καὶ διη-
12 γήσατο Ἀμὰν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ (λ) Ζωσάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. καὶ (μ) εἶπαν πρὸς αὐτὸν
13 οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνὴ, Εἰ ἐκ γένους Ἰουδαίων Μαρδοχαῖος, ᾧ ἤρξαι πταίειν ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν (ν) πεσῇ, καὶ οὐ
14 μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, (ξ) ὅτι θεὸς ζῶν μετ' αὐτοῦ. Ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παρῆσαν οἱ εὐνοῦχοι, σπουδά-
ζοντες τὸν Ἀμὰν ἐπὶ τὸν πότον ὃν ἡτοίμασεν Ἐσθήρ.

MS. A. (λ) Σωσάρᾳ (μ) εἶπον (ν) πεσῇ, καὶ μὴ δύνῃ (ξ) ὅτι ὁ θεὸς ὁ ζῶν μετ' αὐτοῦ.

Rediit autem Mardochæus in aulam. Aman autem reversus est in propria tristans 12
demisso capite. Et narravit Aman quæ sibi accidérant, Zosaræ uxori suæ, & 13
amicis. Et dixerunt ad eum amici, & uxor; Si de genere Judæorum Mar-
dochæus, cœpisti humiliari coram eo: cadens cades, & non poteris eum ul-
cisci: quoniam Deus vivens cum eo. Adhuc ipsis loquentibus, adveniunt 14
eunuchi urgentes Aman ad convivium, quod paraverat Esther.

CAP. VII.

1 Ἐισῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν, συμπιεῖν τῇ βασιλίσσῃ. (α) Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ
2 ἐν τῷ πότῳ, Τί ἔστιν, Ἐσθὴρ (β) βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; καὶ (γ) ἔστω σοι ἕως
3 ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. Καὶ ἀποκριθεῖσα, εἶπεν, Εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ
4 αἰτήματί μου, καὶ (δ) ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου. Ἐπράθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς (ε) ἀπώλειαν καὶ
διαρπαγὴν καὶ φλεγμονὴν, ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα· ἃ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς
5 αὐλῆς τοῦ βασιλέως. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Τίς οὗτος, ὅστις ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ,
7 Ἄνθρωπος ἐχθρὸς Ἀμὰν, ὁ πονηρὸς οὗτος. Ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ προσώπου βασιλέως καὶ βασιλίσσης. Ὁ δὲ βασι-
λεὺς ἐξανέστη (ζ) ἀπὸ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κῆπον. ὁ δὲ Ἀμὰν παρετήθη βασίλισσαν· εἶδε γὰρ (η) ἑαυτὸν ἐν κακοῖς
8 ὄντα. Ἐπέστρεψεν δὲ ὁ βασιλεὺς (θ) ἐκ τοῦ κήπου. (ι) Ἀμὰν δὲ ἐπιπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν παρὰ βασίλισσαν.
εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Ὡς καὶ τὴν γυναῖκα (κ) βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Ἀμὰν δὲ ἀκούσας, μετεράπη τῷ προσώ-
9 πῳ. Εἶπε δὲ Βαγαθὰν (ι) εἷς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν Ἀμὰν Μαρδοχαίῳ τῷ
λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, (κ) καὶ ὥρθωται ἐν τοῖς Ἀμὰν ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς,
10 Σταυρωθήτω ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐκρεμάσθη Ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου (λ) ὃ ἡτοιμάσθη Μαρδοχαίῳ. καὶ (μ) τότε ὁ βα-
σιλεὺς ὠκόπασε τοῦ θυμοῦ.

MS. A. (α) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῇ δευτέρᾳ (β) ἡ βασίλισσα; (γ) ἔσαι σοι ἕως τοῦ ἡμίσους (δ) ὁ λόγος τῶν (ε) ἀπωλειαν καὶ φλεγμόν, (ζ) ἐκ τοῦ συμποσίου (η) ἑαυτὸν (θ) ἀπὸ (ι) Ἀμὰν
ἐπιπεπτώκει καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν αὐτήν. εἶπεν (ι) ἐκβιάζῃ (κ) ὧν τῶν εὐνούχων τοῦ βασιλέως, Ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν (κ) καὶ ὥρθωται ἐν τοῖς Ἀμὰν πηχῶν πεντή-
κοντα. (λ) ὃ ἡτοίμασεν Μαρδοχαίῳ. (μ) τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς

CAP. VIII.

1 Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν Ἀμὰν τῷ διαβόλῳ·
2 (α) καὶ Μαρδοχαῖος προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως· ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθὴρ, ὅτι (β) ἐνοικείωται αὐτῇ. Ἔλα-
βε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλατο (γ) Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ Μαρ-
3 δοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀμάν. Καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας
4 αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφεῖναι τὴν Ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις. (δ) Ἐξέτεινε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν
5 ῥάβδον τὴν χρυσῆν· ἐξαναστᾶσα δὲ Ἐσθὴρ παρεστήκει τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, Εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εὗρον (ε)
χάριν, πεμφθήτω (ζ) ὑποστρεφόμενα τὰ γράμματα τὰ (η) ἀπεσταλμένα ὑπὸ Ἀμὰν, τὰ γραφέντα (θ) ἀπολέ-
6 σαι τοὺς Ἰουδαίους, (ι) οἳ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Πῶς γὰρ δυνήσομαι (κ) ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου, καὶ πῶς
7 δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ, Εἰ πάντα τὰ
ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἔδωκα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα (μ) ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπέπηξε τοῖς
8 Ἰουδαίοις, (ν) τί ἔτι ζητεῖς; Γράψατε καὶ ὑμεῖς ἐκ τοῦ ὀνόματός μου, ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τῷ
δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφει τοῦ βασιλέως ὑπατεύοντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς
ἀντειπεῖν.

MS. A. (α) καὶ Μαρδοχαῖος ἡ προσεκλήθη (β) ἐνοικίσθη αὐτῇ. (γ) τῆς Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν Μαρδοχαίῳ. (δ) Καὶ ἐξέτεινε ὁ βασιλεὺς (ε) χάριν ἐνώπιόν σου, πεμφθήτω (ζ) ἀποστρέψαι
(η) ἐξαπεσταλμένα ὑπὸ Ἀμὰν, (θ) ἀπολέσαι (ι) ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ. Πῶς (κ) ἐπιδεῖν τὴν κάκωσιν (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ, Εἰ πάντα τὰ ὑπάρχον-
τα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι, (μ) ἐπὶ τοῦ ξύλου, (ν) τί ἔτι ζητεῖς; Γράψεις

CAP. VII.

INtravit autem rex, & Aman, ut biberent cum regina. Dixit autem rex 1
ad Esther secundâ die in potatione; Quid est, Esther regina? et quæ petitio tua, 2
& quod postulatiũ tuum? Et esto tibi usque ad dimidiũ regni mei. Et respon- 3
dens dixit; Si inveni gratiam in conspectu regis; detur anima petitioni meæ, et
populus meus postulationi meæ. Venditi enim sumus, & ego, & populus meus 4
in perditionem, & direptionem, & servitutem, nos & filii nostri in pueros,
& ancillas: & non audivi: non enim dignus criminator aulæ regis. Dixit 5
autem rex; Quis iste, qui ausus est facere rem hanc? Dixit autem Esther, 6
Homo inimicus Aman malignus iste. Aman autem turbatus est ex rege, & re-
gina. Rex autem surrexit à sympoſio in hortum. Aman autem deprecaba- 7
tur reginam. Viderat enim se in malis esse. Revertit autem rex de horto. A- 8
man autem procubuerat super lectum orans reginã. Dixit autem rex, ut etiam
uxori vim afferat in domo mea? Aman autẽ audiens confusꝰ est facie. Dixit 9
autem (a) Bagathan unus eunuchorũ ad regem; Ecce & lignum paravit Aman
Mardochæo, qui locutus est pro rege: & erectũ est in propriis Aman ligũ cu-
bitorũ quinquaginta. Dixit autẽ rex, Crucifigatur in eo. Et suspensꝰ est Aman 10
super ligũ, quod paratũ fuerat Mardochæo. Et tunc rex cessavit à furore.

CAP. VIII.

ET in eadem die rex Artaxerses largitus est Esther, quæcunque fuerant A- 1
man calumniatoris. Et Mardochæus accersitꝰ est à rege. Indicavit enim Esther,
quia sibi propinquus erat. Sumpsit autem rex annulum, quem abstulerat ab A- 2
man, & dedit eum Mardochæo. Et Esther constituit Mardochæum super o-
mnia, quæ fuerant Aman: Et adjiciens locuta est ad regem, & procidit ad 3
pedes ejus, & postulavit auferre malum ipsius Aman, & quæcunque fecerat
Judæis. Extendit autem rex ad Esther virgam auream. Surrexit autem Esther 4
ad adstandum regi. Et dixit Esther; Si videtur tibi, & inveni gratiam; mit-
tatur, ut revertantur literæ missæ ab Aman, scriptæ ut perderentur Judæi, qui 5
sunt in regno tuo. Quomodò enim potero videre afflictionem populi mei, & 6
quomodò potero salvari in perditione patriæ meæ? Et dixit rex ad Esther; Si 7
omnem substantiam Aman dedi, & gratificatus sum tibi, & ipsum suspendi
super ligũ, quoniam manus intulerat Judæis; quid adhuc quæris? Scribite eti- 8
am vos ex nomine meo, sicut videtur vobis, et obsignate annulo meo. Quæ-
cunque enim scribuntur rege præcipiente, et obsignata fuerint annulo meo;
non est eis contradicere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

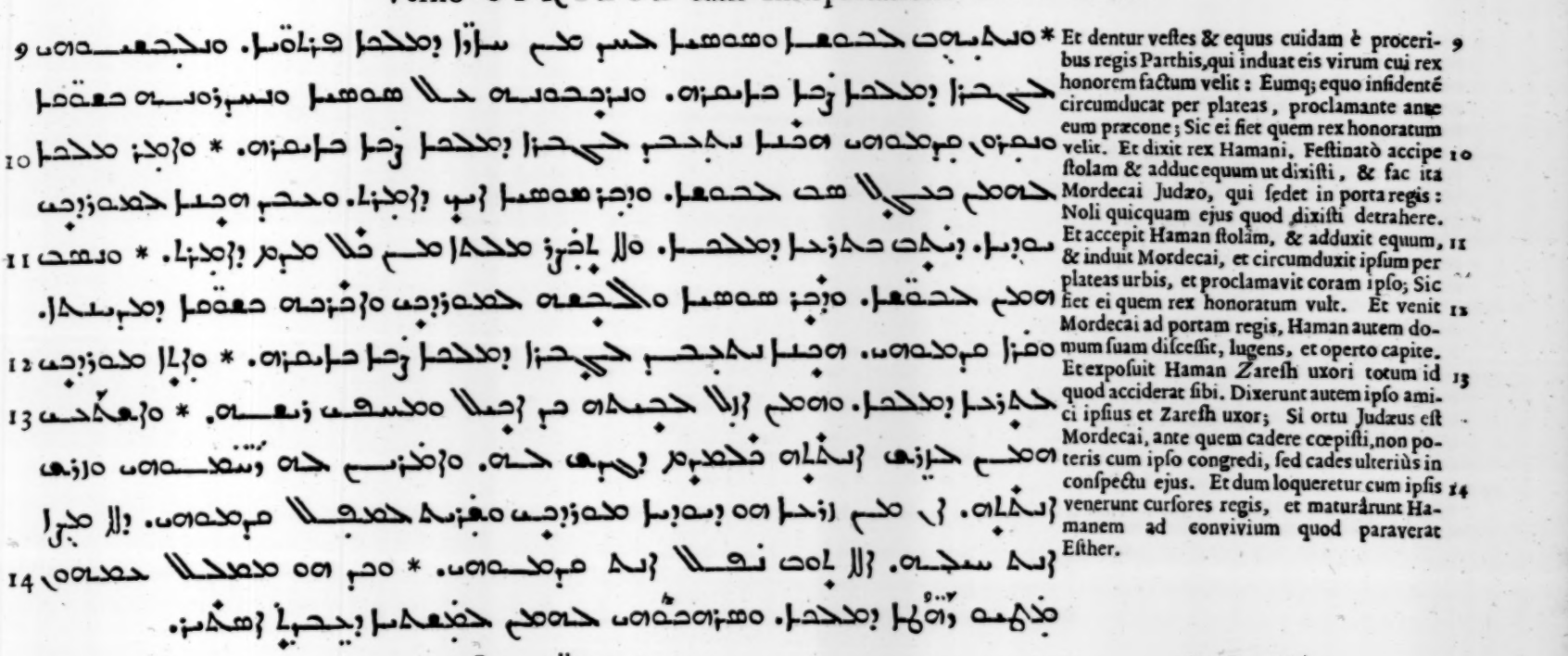

Et dentur vestes & equus cuidam è proceri- 9
bus regis Parthis, qui induat eis virum cui rex
honorem factum velit: Eumq; equo insidentẽ
circumducat per plateas, proclamante ante
eum præcone; Sic ei fiet quem rex honoratum
velit. Et dixit rex Hamani, Festinatò accipe 10
stolam & adduc equum ut dixisti, & fac ita
Mordecai Judæo, qui sedet in porta regis:
Noli quicquam ejus quod dixisti detrahere.
Et accepit Haman stolam, & adduxit equum, 11
& induit Mordecai, et circumduxit ipsum per
plateas urbis, et proclamavit coram ipso; Sic
fiet ei quem rex honoratum vult. Et venit 12
Mordecai ad portam regis, Haman autem do-
mum suam discessit, lugens, et operto capite.
Et exposuit Haman Zaresh uxori totum id 13
quod acciderat sibi. Dixerunt autem ipso ami-
ci ipsius et Zaresh uxor; Si ortu Judæus est
Mordecai, ante quem cadere cœpisti, non po-
teris cum ipso congredi, sed cades ulteriùs in
conspectu ejus. Et dum loqueretur cum ipsis 14
venerunt cursores regis, et maturârunt Ha-
manem ad convivium quod paraverat
Esther.

CAP. VII.

ET ingressus est rex & Haman ad conviviũ 1
quod paraverat Esther regina. Et dixit rex 2
ad Esther, etiam ipso die, inter vinum biben-
dum; Quæ est petitio tua? Et quid est quod
postulas? Usque ad dimidium regni mei con-
cedetur tibi. Et respondens Esther dixit; si 3
adepta sum gratiam in conspectu tuo, ô rex,
et si videtur regi, detur vita mea pro qua
rogo, & populus meus pro quo peto? Vendi- 4
ti enim sumus ego & populus meus ad cædem
& eradicationem, & interitum: Quòd si ven-
diti fuissemus ut pro servis et ancillis habe-
remur, tacuissem: Nec enim quiescit hostis
damnum regi facere. Et respondens Acshi- 5
rash rex dixit Esther reginæ; Quis hic, aut
quinam est quem extulit cor suum ut hoc fa-
ceret? Et dixit Esther; vir oppressor & 6
hostis Haman iste improbus: commotus est
autem Haman à conspectu regis, et reginæ.

אכתר : ח

: regina Esther ab ſua anima *ſuper poſtulandum ad* ſtetit Haman & : *edis* hortum ad vini convivio de ſuo furore in ſurrexit rex Et
7 וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֲסְתֵּר הַמַּלְכָּה
: vini convivii domum ad *edis* horto ab eſt reverſus rex Et ,rege à malum ſe in eſſet completū quòd vidit nam
8 כִּי רָאָה כִּי־כְלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ : וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַיָּיִן
verbum ?domo in *mecum* reginam *ſubjiciendum ad* etiam Num ;rex dixitque :*eo ſuper* Esther quo ,lectum ſuper *cadens* Haman &
וְהָמָן נֹפֵל עַל־הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לִכְבּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר
lignum en Etiam :*regis facies ad* eunuchis de unus Charbona Dixitque.operuerunt Haman *facies* & ;regis ore ex eſt egreſſum
9 יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפּוּ : וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה הָעֵץ
dixitq; :cubitorū quinquaginta *altum* ,Haman domo in *ſtans* ,regem ſuper bonum eſt locutus qui ,Mordochai Haman fecerat quod
אֲשֶׁר־עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר
.quievit regis ira & : Mordochai fecerat parari quod ligno *ſuper* Haman ſuſpenderunt Et .illo *ſuper* eum Suſpendite :rex
10 הַמֶּלֶךְ תְּלֻהוּ עָלָיו : וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה :

CAP. VIII. ח

venit Mordochai & ;Jehudæorum *anguſtiatoris* Haman domum reginæ Eſther Achaſueros rex dedit illa die In
1 בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא
, Haman ab feceratt *tranſire* quem ,ſuum annulum rex fecit removere Et .ſibi ipſe quid Eſther indicavit nam : *regis facies ad*
2 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה אֶסְתֵּר מָה הוּא לָהּ : וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן
, *regis facies ad* eſt locuta &,Eſther Addiditque .Haman domo *ſuper* Mordochai Eſther poſuit & : Mordochai illum dedit &
3 וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־בֵּית הָמָן : וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
quam ejus cogitationem & , Agagitæ Haman malitiam *faciendum tranſire ad* , eum *eſt precata* & ,flevit &:ejus *pedum facies ad cecidit* &
וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֶּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֶת מַחְשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר
.*regis facies ad* ſteritque ,Eſther ſurrexit & : *auri ſceptrum* Eſther ad rex extendit Et .Jehudæos *ſuper* cogitavit
4 חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים : וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִּט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
ego bona & ,*regis facies ad verbum* reſtum & ,*ejus facies ad* gratiam inveni ſi & ,*bonum rege ſuper* Si : dixit Et
5 וַתֹּאמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־מָצְאָתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי
perdendum ad ſcripſit quas , Agagitæ Hamedatha filii Haman cogitationis literas *reducendum ad* ſcribatur,ejus oculis in
בְּעֵינָיו יִכְתֹּב לְהָשִׁיב אֶת־הַסְּפָרִים מַחְשֶׁבֶת הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת־
inveniet quod malum *in videbo* & potero quomodo Nam .regis provinciis omnibus in qui Jehudæos
6 הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ : כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־
, reginam Eſther ad Achaſueros rex Dixitque ?meæ progeniei perditionem *in videbo* & potero quomodo & ?meum populū
7 עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאֹבְדַן מוֹלַדְתִּי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
miſit quòd *ſuper* ,ligno *ſuper* appenderunt ipſum & ,Eſther dedi Haman domum Ecce : Jehudæum Mordochai ad &
וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית־הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח
annulo in ſignate & , regis nomine *in* veſtris oculis in bonum iicut ,Jehudæis *ſuper* ſcribite vos Et .Jehudæos in ſuam manum
8 יָדוֹ בַּיְּהוּדִים : וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ בְּטַבַּעַת
ſcribæ ſunt vocati Et .*reducendum ad* non ,regis annulo in *ſignatur* & , regis nomine in *ſcribitur* quæ *ſcriptura quoniam* :regis
9 הַמֶּלֶךְ כִּי־כְתָב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב : וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי־
quæ omnia juxta eſt ſcriptum &,*eo in* vigeſima & tertia in (Sivan menſis ipſe) ,tertio menſe in illo tempore in regis
הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר
ad uſque & India ab qui , provinciarum principes & ,*comites* & , *vice-reges* ad & , Jehudæos ad Mordochai præcepit
צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל הָאַחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד־
populo & populo & ,*ejus* ſcripturam juxta *provincia & provincia* , provinciarum centum & viginti & ſeptem , Æthiopiam
כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וְעַם
.eorum linguam juxta & ,eorum ſcripturam ſecundùm Jehudæos ad & : *ejus* linguam juxta
כִּלְשׁוֹנוֹ וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם :

תרגום TARGUM.

7 ומלכא זקף ית עינוי וחזא והא עסרתי מלאכין דמין לעסרתי בנוי דהמן קטיעין אילניא
די בגנתא נואה בחין קם ברתחיה ממשתה דחמרא ואזל לגנתא נואה למחמי מן הוא
דין והמן קם למתבע חיסא על נפשיה מאסתר מלכתא ארום חזא ארום אסתקפת
8 עלוהי בישתא מלות מלכא : ומלכא תב ברתחיה מגנתא נואה לבית משתיא דחמרא
והא גבריאל מלאכא דחף ית המן רשיעא ויתמא מלכא והמן נחין עלי הרגשא די אסתר
עלה ותוה מלכא ואמר הא ברם בקושטא לא אתא המן אלהין למשכוב עם מלכתא כד
אנא שרי בביתא כען כל עממיא ואומיא ולישניא דנו מה אית למעבד ביה פתגמא נפק
9 מפומיה דמלכא ואפוי דהמן אתחפיאו בהתא : ואמר חרבונא חד מן רבניא קדם מלכא
ברם הא קיסא די עבד המן למצלב ית מרדכי דמלל טבא בגין מלכא ועל ידוי אשתזיב
מקטול והא קיסא קאם בבית המן כעין אין על מלכא שפיר יתנסח אנש מן ביתיה וזקיף
10 יתמחי עלוהי רומיה חמשין אמין ואמר מלכא אזילו צליבו יתיה עלוהי : וצליבו ית המן
על קיסא די עבד למרדכי ורתחא דמלכא אשתדיכת :

ח

1 ביומא ההוא מסר מלכא אחשורוש לאסתר מלכתא ית בית המן מעיק יהודאי וית
אנשי ביתיה וית כל טסברוי וית כל עתידוי ומרדכי על קדם מלכא ארום חויאת ליה
2 אסתר מן הוא לה : ואעדי מלכא ית סטומתא דעזקתא די אעביר מהמן ויהבה למרדכי
3 ושויאת אסתר ית מרדכי רב וסרכן על גניסיה דהמן : ואוסיפת אסתר ומלילת קדם
מלכא ונפלת קדם רגלוי ובכיאת ופיסת ליה לבטלאת ית בישת המן דמן יחוס דאגג
4 וית ומחשניה די חשיב על יהודאין : ואושיט מלכא לאסתר ית תרנדא דדהבא ואודקפת
5 אסתר וקמת קדם מלכא : ואמרת אין על מלכא שפיר ואין אשכחית רחמין קדמוהי
ותקין פתגמא קדם מלכא וטבתא אנא קדמוי בעינוי יפקד מלכא ויתכתב למהדי
ספרין דיתבין פטקיא ומיוני דהמן בר המדתא דמן יחוס אנא די כתב להובדא ית כל
יהודאין די בכל פלכי מלכא : ארום איכדין אפול למסתכלא ולמחמי בבישתא די תתרכן
7 ית עמי והיכדין אפול למתעתדא ולמחמי בעדן דיובדון גניסת ילדותי : ואמר מלכא
אחשורוש לאסתר מלכתא ולמרדכי יהודאי הא בית המן יהבית לאסתר ויתיה
8 צליבו על קיסא בגין די אושיט ידיה ביהודאי : ואתון סרהיבו כתובו בגין יהודאין כד
שפיר בעיניכון בשום מימרא דמלכא וסטימו בעזקתא דסטומתא דמלכא ארום פטקא
דמתכתב בשום מימרא דמלכא ומסתרם בעזקתא דסטומתא דמלכא לא יתוב ריקנו :
9 ואתקריאו לבלרין דמלכא בעדנא ההיא בירחא תליתי הוא ירח סיון בעסרין ותלתא
יומין ביה ואכתיב ככל די פקד מרדכי ליהודאין ולרב יהודאין ולרב אסטרטילוסין והפרכין
ורברבנין דמתמנן ארכונין על פלכיא דמן הנדיא רבא ועד כוש למאה ועסרין ושבע
פלכין פלכא ופלכא כרושם כתבתא ועמא ועמא כמללו לישניה ולות יהודאין כרושם
כתבהון וכמללו לישנהון :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et *rex extulit oculos ſuos, & ecce vidit decem angelos ſimiles decem ſi-* 7
liis Haman , ſuccidentes arbores quæ erant in horto interiori ; tunc ſur-
rexit rex in indignatione ſua ex convivio vini, & abiit in hortum inte-
riorem, *ut videret quid hoc rei eſſet :* & Haman ſurrexit ut quæreret
miſericordiam pro anima ſua ab Ezzther regina ; viderat enim, quòd in-
ventum erat contra ſe malum à rege. Et rex reverſus eſt in fervore ſuo 8
ab horto interiori in domum convivii vini, *ecce autem Gabriel angelus*
impulit Haman impium vidente rege, & Haman incurvatus erat ſuper
gradum in quo Ezzther ſedebat : & obſtupuit rex, & dixit ; Ecce *utique*
in veritate non venit Haman niſi ut cubet cum regina , me etiam domi
manente, *nunc omnes populi, gentes & linguæ judicate quid fieri debeat*
cum illo : verbum prodierat ex ore regis, & facies Haman opertæ fuê-
re confuſione. Et dixit Hharbona unus ex magnatibus ante regem : Ec- 9
ce lignum quod paraverat Haman ad ſuſpendendum Mardechai, qui lo-
cutus fuerat bonum propter regem, *cujus etiam operâ liberatus eſt à*
nece ; ecce inquam lignum erectum eſt in domo Haman , *nunc ſi viſum*
fuerit regi auferatur lignum de domo ejus, & erigatur & configatur in
eo, cujus altitudo eſt quinquaginta cubitorum. Et dixit rex : Ite, ſuſpen-
dite ipſum ſuper illud. Et ſuſpenderunt Haman ſuper lignum quod pa- 10
raverat Mardechai : & indignatio regis quievit.

CAP. VIII.

In die illa tradidit rex Ahhaſueros Ezzther reginæ domum Haman 1
afflictoris Jehudæorum, *& homines domus ejus, & omnes theſauros ejus,*
& omnes opes ejus; & Mardechai introivit ante regem : namque indica-
verat illi Ezzther quis eſſet is ſibi. Et abſtulit rex *ſignatorium* anulum 2
quem detraxerat ab Haman, & dedit illum Mardechai : & poſuit Ezz-
ther Mardechai magiſtrum & exactorem ſuper *familiam* Haman. Et 3
addidit Ezzther & locuta eſt ante regem, & cecidit ante pedes ejus, &
ploravit, & ſupplicavit ei, ut reſcinderet malum Haman qui fuerat ex
proſapia Agag, & commentum ejus quod excogitaverat contra Jehudæ-
os. Et tetendit rex Ezzther ſceptrum aureum, & levata eſt Ezzther, & 4
ſtetit ante regem. Et dixit, Si regi gratum eſt, & ſi inveni gratiam an- 5
te ipſum, & rectum eſt verbum ante regem, & probata ſum ego *coram*
eo in oculis ejus ; jubeat rex & ponat ſententiam ad ſcribendum ut re-
vocentur epiſtolæ *commentorum* Haman *filii* Hamdatha, qui erat ex pro-
ſapia Agag, quas ſcripſit ad perdendum omnes Jehudæos qui ſunt in omni-
bus regionibus regis. Nam quonam modo potero ferre & ſpectare 6
malum, cui erit addictus populus meus ? & quomodo potero ſtare &
ſpectare tempus, quo peribit generatio nativitatis meæ ? Et dixit rex 7
Ahhaſueros ad Ezzther reginam, & ad Mardechai Jehudæum, Ecce do-
mum Haman dedi Ezzther & illum ſuſpenderunt ſuper lignum, eò quòd
extendiſſet manum ſuam in Jehudæos. Et vos *feſtinate* ſcribite pro Je- 8
hudæis, quemadmodum pulchrum fuerit in oculis veſtris in nomine
edicti regis, & obſignate anulo ſigillatorio regis, nam epiſtola quæ ſcri-
bitur in nomine dicti regis, & obſignatur anulo obſignatorio regis, non
revertetur vacua. Et vocati ſunt ſcribæ regis tempore illo menſe tertio, 9
ipſe eſt menſis Sivan, viceſima & tertia die ejus : & ſcriptum eſt juxta
omnia quæ juſſit Mardechai, Jehudæis & ſatrapis, & hipparchis, magna-
tibuſque qui præpoſiti erant præfecti ſuper regiones, quæ ſunt ab Hen-
dia magna uſque ad Chus, centum & viginti & ſeptem regionibus, uni-
cuique regioni juxta characterem ſcripturæ ſuæ, & unicuique populo
juxta locutionem linguæ ſuæ, & Jehudæis juxta characterem ſcripturæ eorum, & juxta locutionem linguæ eorum.

Verſio VULG. LAT.

Rex autem iratus ſurrexit, & de loco convivii intravit 7
in hortum arboribus conſitum. Aman quoque ſurrexit
ut rogaret Eſther reginam pro anima ſua, intellexit
enim à rege ſibi paratum malum. Qui cùm rever- 8
ſus eſſet de horto nemoribus conſito, & intrâſſet convi-
vii locum, reperit Aman ſuper lectulum corruiſſe, in quo
jacebat Eſther, & ait ; Etiam reginam vult opprimere,
me præſente, in domo mea. Necdum verbum de ore re-
gis exierat, & ſtatim operuerunt faciem ejus. Dixit- 9
que Harbona, unus de eunuchis, qui ſtabant in miniſte-
rio regis ; En lignum, quod paraverat Mardochæo, qui
locutus eſt pro rege, ſtat in domo Aman, habens altitu-
dinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex, Appendite
eum in eo. Suſpenſus eſt itaque Aman in patibulo 10
quod paraverat Mardochæo : & regis ira quievit.

CAP. VIII.

Die illo dedit rex Aſſuerus Eſther reginæ domum 1
Aman adverſarii Judæorum, & Mardochæus ingreſſus
eſt ante faciem regis. Confeſſa eſt enim ei Eſther quòd
eſſet patruus ſuus. Tulitque rex annulum, quem ab 2
Aman recipi juſſerat, & tradidit Mardochæo. Eſther
autem conſtituit Mardochæum ſuper domum ſuam. Nec 3
his contenta, procidit ad pedes regis, flevitque, & lo-
cuta ad eum oravit, ut malitiam Aman Agagitæ, & ma-
chinationes ejus peſſimas, quas excogitaverat contra Ju-
dæos, juberet irritas fieri. At ille ex more ſceptrum 4
aureum protendit manu, quo ſignum clementiæ monſtra-
batur : illáque conſurgens ſtetit ante eum. Et ait ; Si 5
placet regi, & ſi inveni gratiam in oculis ejus, & depre-
catio mea non ei videtur eſſe contraria, obſecro, ut no-
vis epiſtolis, veteres Aman literæ, inſidiatoris & hoſtis
Judæorum, quibus eos in cunctis regis provinciis perire
præceperat, corrigantur. Quo modo enim potero 6
ſuſtinere necem & interfectionem populi mei ? Re- 7
ſpondítque rex Aſſuerus Eſther reginæ, & Mardochæo
Judæo ; Domum Aman conceſſi Eſther, & ipſum juſſi
affigi cruci, quia auſus eſt manum mittere in Judæos.
Scribite ergò Judæis, ſicut vobis placet, regis nomine,
ſignantes literas annulo meo. Hæc enim conſuetudo e- 8
rat, ut epiſtolis, quæ ex regis nomine mittebantur, & il-
lius annulo ſignatæ erant, nemo auderet contradicere.
Accitíſque ſcribis & librariis regis (erat autem tempus 9
tertii menſis, qui appellatur Siban) vigeſimâ & tertiâ die
illius, ſcriptæ ſunt epiſtolæ, ut Mardochæus voluerat, ad
Judæos, & ad principes, procuratoréſque & judices, qui
centum viginti ſeptem provinciis ab Indiâ uſque ad Æ-
thiopiam præſidebant ; provinciæ atque provinciæ, po-
pulo & populo, juxta linguas & literas ſuas, & Judæis,
prout legere poterant, & audire.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Ἐκλήθησ᾽ δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ὅς ἐστι (ξ) Νισὰν, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ (ο) ἔτους, καὶ ἐγράφη τοῖς Ἰουδαίοις, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τ᾽ Σατραπειῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τ᾽ Αἰθιοπίας, (π) ἑκατὸν εἰκοσιπέντε Σατράπαις κατ᾽ χώραν καὶ χώραν, κατ᾽ τ᾽ αὐτὴν λέξιν. (ρ) Ἐγράφη δὲ διὰ τῶν βασιλέως, 11 καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ· καὶ (σ) ἐξαπέσταλεν τὰ γράμματα διὰ (τ) βιαλιαφόρων, (υ) χρῆσθαι τοῖς νόμοις αὐτ᾽ (φ) ἐν πάσῃ πόλει, βοηθῆσαί τε αὐτοῖς, καὶ χρῆσθαι (χ) τοῖς ἀντικειμένοις αὐτῇ, ὡς βούλονται, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ 12 (ψ) τοῦ δωδεκάτου μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδάρ. Ὧν δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τὸ ὑπογεγραμμένον·

Vocati autem sunt Scribæ in (a) primo mense, qui est Nisan, tertiâ & 9
vigesimâ ejusdem anni, & scriptum est Judæis, quæcunque mandavit Oeconomis, et principibus Satrapiarum, ab India usque ad Æthiopiam centum viginti septem Satrapis per provincias & provincias, secundùm eorum linguam. Scriptum est autem per regem, & obsignatum annulo 10
ejus. Et miserunt literas per tabellarios, Quomodò præcepit eis uti le- 11
gibus suis in omni civitate, & auxiliari illis, & uti inimicis ipsorum, & adversariis ipsorum, sicut volunt, In die una in omni regno Artaxersis, 12
tertiadecimâ die duodecimi mensis, qui est Adar. Quarum est exemplar epistolæ, quæ scripta sunt:

Hujus Epistolæ exemplar, in Vulg. Lat. habetur cap. 16. per totum.

Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τ᾽ Ἰνδικῆς ἕως τ᾽ Αἰθιοπίας ἑκατὸν (ω) εἰκοσιπέντε Σατραπείαις χώραν ἄρχουσι, (α) καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι, χαίρειν. Πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῶν εὐεργετέντων χρησότητι πυκνότερον τιμώμενοι, μᾶλλον ἐφρόνησε, Καὶ οὐ μόνον τοῦ ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητῶν κακοποιεῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχανᾶσθαι· Καὶ (β) τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνταναιρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀψύχων κόμποις ἐκφερόμενοι, τῇ τὰ πάντα κατορθοῦντι αἰεὶ θεῷ μισοπόνηρον (γ) ὑπολαμβάνειν ἐπιφθόνως δύναται. Πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν τ᾽ ἐν ἐξουσίαις τεταγμένων, τ᾽ παρὰ τύπτων χειρίζειν φίλων τὰ φάγματα, (δ) παρωνυθέντα μεθόδοις αἰμάτων δίκην κλασάσαι φείδεσθαι ζυμφερεῖς ἀνηκόοις, (ε) Τῷ τῆς κακοηθείας ψεύδει ἐξαπατηθέντα λογισμῷ παρελογισμένων τὴν τ᾽ ὄντως κρατοῦσαν εὐλάβειαν ἐνηκόων. Σκοπεῖν δ᾽ ἔξεστιν, ὃ τοῦτον ἐκ τ᾽ (*) πλησιεστέρων ὡς πατρίδα ἔχοντα ἰδοιεῖν, ὅσα δὲ ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς ἐκζητοῦντας ἀνοσίως συντελεσθέντα τῇ (ζ) τ᾽ ἀναξίᾳ δυναστῶν λυμαίνεται, Καὶ παρίσχειν εἰς τὰ μέλλα ταῦτα, εἰς τὸ τὴν βασιλέων ἐπάρχειν τοῖς φύσιν ἀνθρώπους μετ᾽ ὀρθῆς παρεξόδου (η) Χρώμενοι ταῖς μεταβολαῖς, τὰ δ᾽ ὑπὸ τῶν ὄψιν ἐρχόμενα διακρίνοντες ἀεὶ (θ) μετ᾽ ἐπιεικείας ἔργα ἀπαιτήσεις. Ὡς γὰρ Ἀμὰν (ι) Ἀμαδαθοῦ Μακεδὼν ταῖς ἀληθείαις ἀλλότριος τῆς τ᾽ Περσῶν αἵματος, καὶ πολὺ διεστηκὼς τ᾽ ἡμετέρας χρηστότητος, ἐπιξενωθεὶς ἡμῖν, ἔτυχεν ἧς ἔχομεν φιλανθρωπίας ἐπὶ τοσοῦτον, (κ) ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα, καὶ (*) προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων τὸ λύτρον τῆς βασιλικῆς ἕδρας μεθέπειν διατηρῶν.

Rex magnus Artaxerses ab India usque Æthiopiam centum viginti septem (b) provinciis, regionum principibus, & iis qui nostra curant, valere. Multi plurimâ benè facientium bonitate frequentiùs honorati, majora sapuerunt, Et non solùm subjectos nobis quærunt malis afficere, & satietatem non valentes ferre, etiam in suos ipsorum benefactores aggrediuntur machinari: Et gratitudinem non solùm ex hominibus auferentes, sed etiam insolitorum bonorum pompa elati, illius omnia insipientis semper Dei inimicam malignis sententiam existimant se vitaturos. Sæpe autem et multos eorum qui in potestatibus sunt constituti, qui persuasi sunt suscipere amicorum negotia, (c) blanditiis participes sanguinum innocentium eos reddens, circumdedit calamitatibus incurabilibus, Fallaci malignitatis deceptione decipientibus imprætantium simplicem probitatem. Contemplari autem licèt (non tam ex veteribus ut tradidimus historiis) exquirentes vos quæcunque ad pedes impiè sunt consummata eorum, qui indignâ dominatione premunt, pestiferâ corruptelâ, Et attendere ad ea quæ post hæc; quomodò regnum tranquillè omnibus hominibus cum pace præbemus stantes mutationibus, et quæ ad conspectum veniunt, dijudicantes semper cùm æquione occursu. Etenim Amen Amadathi Macedo revera alienus à Persarum sanguine, et multùm distans à nostra benignitate, peregrinus à nobis susceptus, Consequutus est, quam habemus erga omnem gentem, humanitatem, eò usque, ut appellaretur noster pater, et adoratus ab omnibus secundùm regalis throni personam gereret.

MS. A. (ξ) Νισὰ, (ο) μηνὸς, καὶ (π) ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ Σατραπείαις (ρ) Καὶ ἐγράφη διὰ (σ) ἐξαπέστειλεν (τ) βιαλιαφόρων, (υ) χρῆσθαι (φ) ἐν τῇ πόλει, βοηθῆσαι αὐτοῖς, (χ) τοῖς ἀντικειμένοις αὐτ᾽, ὡς (ψ) τῇ μηνὸς, ὅς ἐστιν (ω) ἕκτῃ καὶ εἰκοστῇ (α) καὶ Σατράπαις τοῖς τὰ (β) κατ᾽ τὴν εὐχαριστίαν (γ) διημαρτάνουν (δ) ἀναμαρτήτως* μισοπόνηρον μισὰ τ᾽ ἀδόντων* καθάρσας (ε)* Τῶν τ᾽ ἀμητείας ψεύδει παρελογισμένων τ᾽ ἐπικρατούντων ἀκέραιον ἐγνωμοσύνην. (*) πλησιεστέρων (ζ)* τ᾽ ἀξιοδιαφθόντων λυμαίνεται, (η) Οὐ χρώμενος ταῖς μεταβολαῖς (θ) μετὰ (ι)* Ἀμαδαθοῦ (κ) ὡς (*) προσκυνουμένου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

אסתר : ט

equitantiũ ,equis in cursorum *manu in* literas misit & ;regis annulo in signavit & ,Achasueros regis nomine in Scripsitque
10 וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי
,se congregandũ ad ,civitate & civitate *omni in* qui ,Jehudæis rex dedit Quod .equarum filios mulos ,*dromedarium*
11 הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים : אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר לְהִקָּהֵל
,eos *angustiantes* ,provinciæ & ,populi exercitũ omnem *perdendum ad* & ,*occidendum ad* ,*disperdendum ad* ,sua anima *super standum ad* &
וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם
decimatertia *in* ,Achasueros regis provinciis omnibus in una die In .*diripiendũ ad* eorũ *spolium* & ;mulieres & ,*familiam*
טַף וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לָבוֹז : בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר
,Provincia & *provincia omni* in decretum *dandum ad* ,scripturæ Exemplar .Adar mensis ipse : duodecimi mensis
לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר : פַּתשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה
equitantes Cursores .suis inimicis de se vindicandũ ad ,illum diem ad *paratos* *Jehudæos existendũ ad* &,populis omnib⁹ manifestũ
נְגֻלִּיו לְכָל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְהוּדִיים עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֹאיְבֵיהֶם : הָרָצִים רֹכְבֵי
.palatio Susan in est data lex & : regis *verbo in compulsi* & ,accelerantes sunt egressi ,mulos velocissimos ,*dromedarium*
הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ מְבֻהָלִים וְדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה :
,byssi amictu & ,*magno auri diademate & ,candoris & ,hyacinthi regni* veste in regis *faciebus* à est egressus Mordochai Et
15 וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר וְעִטָּרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ
omni in Et .honor & ,gaudiũ & ;lætitia & ,lux fuit Jehudæis .est lætata & ,exultavit Susan civitas & : purpuræ &
16 וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה : לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשֹׂן וִיקָר : וּבְכָל־
gaudium & ,lætitia ,*attingens* ejus lex & regis verbum quo loco ,civitate & *civitate omni* in & ,provincia & *provincia*
מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן
.eos *super* Jehudæorum pavor cecidit quia : *Judaizantes* terræ populis è multi & ;*bonus* dies & ,convivium ;Jehudæis
לַיְהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם :

CAP. IX. ט

,ejus decretũ & ,regis verbum *perrigit* qua ,*eo in* die decimatertia in (Adar mensis ipse) ,mense duodecimo in Et
1 וּבִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
imperium exercebum quia ; hoc fuit oppositum & ,*eos in tyrannidem exercere* Jehudæorum inimici sperabant qua ,die in ,*fiendum ad*
לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ
mittenãs ad ,Achasueros regis provinciis omnib⁹ in suis civitatib⁹ in Jehudæi se Congregaverũt .*ipsos habentes odio in ipsi* Jehudæi
הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם : נִקָּהֲלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ
.populos omnes *super* eorum pavor cecidit quia ,*eorum facies in* stetit non vir & : suum malum inquirentes in manum
יָד בְּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא־עָמַד בִּפְנֵיהֶם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עַל־כָּל־הָעַמִּים :

תרגים TARGUM.

ואִגַּחֲב בְּשׁוּם מֵימְרָא דְמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וְאַסְתַּם בְּעִזְקַת סַטוּמְתָא דְמַלְכָּא וּשְׁלַח
10 פִּטְקִין בִּידָא דְרָהֲטִין רַהֲטֵי סוּסְוָן וְרֻכְבֵי רְכָסָא עַרְטוֹלֵינִי רַכִּין דְּאִתְנְטִילוּ טְחוֹלֵיהוֹן
וְאִתְקַדְּרוּ פַּסְרַת כַּף רַגְלֵיהוֹן : דְּיַהֲב מַלְכָּא לְיַהוּדָאֵי לְסַיְעָא דִי בְכָל קִרְיָא וְקִרְיָא
11 לְאִתְכַּנְּשָׁא וּלְקָיְמָא עַל נַפְשֵׁיהוֹן לְשֵׁיצָאָה וּלְקַטָּלָא וּלְהוֹבְדָא יַת כָּל חֵילוֹת עַמָּא
וּפִלְכָא דְמִעִיקִין יַתְהוֹן טַפְלִין וּנְשִׁין וּשְׁלָלֵיהוֹן לְעַדָּאָה : בְּיוֹמָא חַד בִּכְל פִּלְכֵי
12 דְמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּתְלַת עֲסַר יוֹמִין לְיַרְחָא דַאדָר : דִּיתְנְמָא
דִכְתִיבָא לְאִתְיְהָבָא גְּוַרְתָּא דִינָא בְּכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא בְּרִיר לְכָל עַמְמַיָּא דִיהוֹן יְהוּדָאִין
13 אִטְוְמִסִין לְיוֹמָא הָדֵין לְאִתְפְּרָעָא מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן : רְהָטִנִין דְּרִכִיבִין עַל רְכָסָא
עַרְטוֹלֵינִי נָפְקוּ וְרִיזִין וְסָחִיפִין בְּפִתְגָמָא דְמַלְכָּא וּגְוֵרַת דִּינָא אִתְיְהִיבַת בְּשׁוּשַׁן
14 בִּירָנְתָא : וּמָרְדְּכַי נְפַק מִן קֳדָם מַלְכָּא בִּלְבוּשָׁא דְמַלְכוּתָא כַּר חֲדֵי וְשַׁפִּיר לְבֵית
15 בִּיקְרָא סַגִּי וּבְרִבִּי יְתִירָא לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְמַלְכוּתָא מֵילָא כַּרְפְּסָא וּתְכֶלְתָּא שֵׁיר בְּדַהַב
טַב דְּאוֹפִיר וּמְקַבְּעִין בְּיַד מַרְגְּלִין וְאַבְנִין טָבָן לְגוֹ מִן סַרְבָּלָא לְבִישׁ מְעַנְקָא דְכָרוֹם
יַמָּא מַעֲרָבָא לְגוֹ מְנִיהּ לְבוּשָׁא כְּתוֹנָא דְאַרְגְּוָן דְּצִירִין עֲלֵהּ כָּל צִפֵּר גַּדְפָּא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא
וְהֶמְיָן דְּמֵיהּ דְּכְתוֹנָא אַרְבַּע מְאָה וְעַסְרִין כִּכְּרֵי דַּהֲבָא וְהֶמְיָנָא מְחִית בְּחַרְצֵיהּ דִּי מַקְבְּעִין
בְּאַרְכּוֹהִי אֲבָנֵי בוּרְלָא מוּקִי בְּרִגְלֵיהּ מָחְתִּין בְּמוּקְדוֹנִין דְּדַהֲבָא
וּמְתַחְתְּמִין בּוּמַרְנְדִין וְסַפְּסָרָא מְדָאָה תְּלִי בְּחַרְצֵיהּ מָחִית בְּחוּלַת חוּלִית דְּדַהֲבָא וְצִיר
עֲלֵהּ קַרְתָּא דִירוּשְׁלֶם וְעַל יְדֵיהּ דְּסַפְּסָרָא צִיר עֲלֵהּ נָגְדָא דְמָחוֹזָא חִדָּא מְדָאָה מָחִית
בְּרִישֵׁיהּ דְּצִיר בְּצִבְעוֹנִין וַעֲבִיד לְעֵילָּא מְנִיהּ כְּלִילָא רַבְּא דְּדַהֲבָא מוּקְדוֹנָא וּלְעֵילָּא מִן
כְּלִילָא טוּטָפָן דְּמַקְבְּעִין בְּדַהֲבָא דְיָרְעִין כָּל עַמְמַיָּא אוּמַיָּא וּלְישָׁנַיָּא דִי הוּא מָרְדְּכַי יְהוּדִי
לְמִקְמָא קְרִיָא דְכְתִיב בֵּיהּ וַיְחַוּוּן כָּל עַבְדֵי דְאַרְעָא אֲרוּם שְׁמָא דְיָי אִתְקְרִי עֲלָךְ וּבְמִפְקֵיהּ
מָרְדְּכַי מִן דְּרָעָא דְמַלְכָּא שׁוּקְיָא בְּאַסְיָא מַכִּיכִין וְדָרְתָא בְּאַרְגְּוָנָא נְגִיד טוֹלָא בְּחַבְלֵי
בוּצָא עוֹלְמָן מְחַתָּן בְּרִישֵׁיהֶן כְּלִילָן וְכַהֲנַיָּא נְקַטִין בִּידֵיהוֹן חֲצוֹצְרָתָא וּמַכְרִיזִין וְאָמְרִין
כָּל דְּלָא יְתוּן לְשַׁלְמָא לְמָרְדְּכַי וּלְשַׁלְמָא לְיְהוּדָאֵי הַדְמִין יְתְעֲבֵד וּבֵיתֵיהּ נְוָלִי יִשְׁתְּוֵד
וְעַסְרָא בְּנֵי הָמָן סְבִירִין יְדֵיהוֹן וְאָזְלִין וְאָמְרִין קֳדָם מָרְדְּכַי צַדִּיקָא וְאָמְרִין מַן דִּיהַב אַגְרָא
לִיהוּדָאֵי וּמְשַׁלֵּם אַגְרְהוֹן דְּרִשְׁעַיָּא בְּרִישֵׁיהוֹן וְהֵדִין הָמָן אֲבוּנָא טַפְשָׁא דְאִתְרְחִין
בְּעִתְרֵיהּ וְעַל יְקָרֵיהּ מָרְדְּכַי עֲנוּתָנָא חַבְרִיהּ בְּצוֹמֵיהּ וּבְצְלוֹתֵיהּ וְאִסְתֵּר צַדִּיקְתָּא מַדִּיקָא
מִן חַרְבָּא דְלֵירַת אַפֵּשַׁר לְמַהֲלָכָא עִם בְּנֵי נָשָׁא בְּנֵי בְשׁוּקַיָּא חֵוֹר מָרְדְּכַי עֵינוֹהִי
וְחָוְיָתֵיהּ וְאָמַר לָהּ בְּרוּךְ יְיָ שְׁלָא נְתָנַנִי טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם מִתְיְבָא אֶסְתֵּר וַאֲמָרַת לֵיהּ עָזְרִי
מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרַע סְגִיאִין מְבַנֵּי נָשָׁא הוּא חֲדִין עַל מַפַּלְתֵּיהּ דְּהָמָן רַשִׁיעָא וּמוֹדִין
וּמְשַׁבְּחִין עַל פּוּרְקָנָא דַיְיָ לְיַהוּדָאֵי וּמְשַׁבְּחִין עַל פּוּרְקָנָא דַיְיָ לְיִשְׂרָאֵל
לְמָרְדְּכַי צַדִּיקָא בְּזִמְנָא הַהִיא דְהָכֵן כְּתִיב וּמָרְדְּכַי צַדִּיקָא נְפַק מִן קֳדָם מַלְכָּא בִּלְבוּשָׁא
דְמַלְכוּתָא תְּכֶלְתָּא וּמֵילָא וְכִלִילָא דְדַהֲבָא רַבָּא מִכְרִיךְ בּוּצָא וְאַרְגְּוָנָא וְקַרְתָּא דְשׁוּשַׁן
צְהֲלָה וְחָדְיָא : לְיַהוּדָאֵי הֲוָת רְשׁוּתָא לְמֶעְסַק בְּאוֹרַיְתָא וּלְמִטַּר שַׁבָּתָא וּמוֹעֲדַיָּא וּלְמֶעְבַּד
עוּרְלַת בְּנֵיהוֹן וּלְאָחָתָא תְּפִלִּין עַל יְדֵיהוֹן וְעַל רֵישֵׁיהוֹן : וּבְכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא וּבְכָל
קִרְוָא וְקִרְוָא אֲתַר דִּי פִתְגָמָא מַלְכָּא וּגְוֵרַת דִּינֵיהּ מְטֵי חֲדְוָת וּבְרִיחַת לְבָא לְיַהוּדָאֵי
וּמִשְׁתְּיָא וְיוֹמָא טָבָא וְסַגִּיאִין מֵעַמְמַיָּא דְאַרְעָא מִתְגַּיְּרִין אֲרוּם נְפַל פַּחְדָּא דְיַהוּדָאֵי
עֲלֵיהוֹן

ט

וּבְתְרֵי עֲסַר יַרְחִין הוּא יַרְחָא אֲדָר בִּתְלַת עֲסַר יוֹמִין בֵּיהּ דְּמְטָא פִּתְגָם מַלְכָּא וּגְוֵרַת
דִּינֵיהּ לְאִתְעֲבָדָא בְּיוֹמָא דַּחֲשִׁבוּ בַּעֲלֵי דְבָבְיָן דִּיהוּדָאִין לְמִשְׁלוֹט בְּהוֹן וְאִתְהַפַּךְ
מִן שְׁמַיָּא בְּנִין זְכוּתָא דַאֲבָהָתָא דִי יִשְׁלְטוּן יְהוּדָאִין אִנּוּן בְּסַנָּאֵיהוֹן : אִתְכַּנְּשׁוּ יְהוּדָאִין
בְּקִרְוֵיהוֹן בְּכָל פִּלְכֵי דְמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאוֹשָׁטָא יְדָא בְּכָל דְּתְבָעִין בִּישַׁתְהוֹן וְנָבַר
לָא קָם בְּאַפֵּיהוֹן אֲרוּם נְפַל פַּחְדְּהוֹן עַל כָּל עַמְמַיָּא :

Versio VULG. LAT.

Ipsaq́ ꝛe epistolæ, quæ regis nomine mittebantur, annulo ipsius obsignatæ sunt, & missæ per veredarios: qui per omnes provincias discurrentes, veteres literas novis nuntiis prævenirent. Quibus imperavit rex, ut convenirent Judæos per singulas civitates, & in unũ præciperent congregari, ut starent pro animabus suis; & omnes inimicos suos, cum conjugibus ac liberis & universis domibus, interficerent atq; delerent, & spolia eorũ diriperent. Et constituta est per omnes provincias una ultionis dies, id est, tertiadecima mensis duodecimi Adar. Summáq; epistolæ hæc fuit, ut in omnib⁹ terris ac populis, qui regis Assueri subjacebant imperio, notum fieret, paratos esse Judæos ad capiendam vindictã de hostibus suis. Egressiq; sunt veredarii celeres nuntia perferentes, & edictũ regis pependit in Susan. Mardochæus autem, de palatio, & de conspectu regis egrediens, fulgebat vestibus regiis, hyacinthinis videlicèt & aëreis, coronam aureã portans in capite, & amictus serico pallio atq; purpureo. Omnisq; civitas exultavit, atq; lætata est. Judæis autem nova lux oriri visa est, gaudiũ, honor, et tripudium. Apud omnes populos, urbes, atque provincias, quocunque regis jussa veniebant, mira exultatio, epulæ atque convivia, et festus dies: in tantum ut plures alterius gentis et sectæ, eorũ religioni et ceremoniis jungerentur. Grandis enim cunctos Judaici nominis terror invaserat.

CAP. IX.

IGitur duodecimi mensis, quem Adar vocari antè jam diximus, tertiadecimâ die, quando cunctis Judæis interfectio parabatur, et hostes eorum inhiabant sanguini, versâ vice Judæi superiores esse cœperunt, et se de adversariis vindicare. Congregatíque sunt per singulas civitates, oppida, et loca, ut extenderent manũ contra inimicos et persecutores suos. Nullúsq; ausus est resistere, eò quòd omnes populos magnitudinis eorum formido penetrârat.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *scriptum est* in nomine dicti regis Ahhasueros, & signatum est anulo signatorio regis, & misit epistolas per manum cursorum currentium equis, & ascensorum celerum equorum, & mulorum equinorum, *quibus ablati erant splenes & præcisæ plantæ pedum ipsorum.* Quòd dabat rex Jehudæis auxilium, qui erant in omnibus & singulis civitatibus, ut congregarentur & sustentarent animas suas; ut exterminarent, occiderent, perderentque omnem gentem & regionem, quæ affligerent eos, parvulos & fœminas; & spolia eorum auferrent. Die una in omnibus regionibus regis Ahhasueros, decima tertia die mensis duodecimi, ipse est mensis Adar. Edictum scripturæ erat, ut daretur decretum *judicii* in quâlibet regione publicatum omnibus gentibus, ut sint Jehudæi parati in die illa ad vindicandum se de auctoribus inimicitiarum suarum. Cursores ascensores celerum equorum & mulorum, exierunt festinantes & accelerantes ad verbum regis: & decretum *judicii* datum est in Susan metropoli. Et Mardechai exiit à conspectu regis in veste regia, *gaudens & pulchrè se habens animo præ honore amplo & dignitate eximia, amictus vestitu regio, melotino, carbasino & hyacinthino, cum catena ex auro optimo Ophir, cui insiti erant uniones & lapides pretiosi; intra chlumydem indutus monili ex thalassio maris occidentalis, cui subjecta vestis erat tunica purpurea depictas habens omnis generis alites & volucres cœli, quæ quidem tunica constitit quadringentis & viginti talentis auri: baltheo etiam præcinctus erat lumbos, cui per longitudinẽ inserti erant lapides beryllí; soccis Persicis indutus pedes, inductis Macedonio auro & fibulatis smaragdis; & acinace Medo pendente à latere ejus appenso ex stropho annulorum auri, cui insculpta erat civitas Jerusalem, in capulo vero acinacis depicta erat fortuna urbis: galeâ Medicâ impositâ capiti illius variis pictâ coloribus, supra quam facta erat corona magna auri Macedonici, & supra coronã phylacteria infixa auro, ut scirent omnes populi, gentes ac linguæ ipsum Mardechai esse Jehudæũ, ad implendum scripturam illam ubi scribitur; Videbuntque omnes terrarum populi, quòd nomen Domini invocatum sit super te. Cùmq, prodiret Mardechai de portâ regia, plateæ myrto stratæ fuerunt, atrium verò purpurâ extensâ ad umbram funibus byssi; pueris redimitis capita coronis, & sacerdotibus tenentibus manibus suis tubas & præconio dicentibus: Quisquis non venerit ad pacem faciendam cum Mardechai & Jehudæis in frusta discerpetur & domus ejus in sterquilinium redigetur. Etiam decem filii Haman elatis manibus iverunt & locuti sunt ante Mardechai justum, dicentes; Qui dat præmium Jehudæis, reddit etiam mercedem impiorum in capita sua: & iste Haman pater noster stultus erat qui fiduciam haberet in divitiis & honore suo, Mardechai humilis fregit eum jejunio & precibus suis. Et Ezther justa prospexit ex fenestra, cùm non liceret reginæ incedere inter homines in plateis, Vertitq, Mardechai oculos suos & visæ illi dixit; Benedictus Dominus, qui non dedit me prædam dentibus eorum: respondit Ezther ac dixit ei; Auxilium meum est à Domino qui fecit cœlum ac terram. Plurimi hominum gavisi sunt ob casum Haman impii, & gratias & laudes egerunt propter liberationem quæ facta est Jehudæis, & celebrârunt incolumitatem & gloriam quæ fuit Mardechai justo tempore hoc, de quo sic scriptum est: & Mardechai justus exiit à conspectu regis in veste regia* hyacinthina & *melotina & coronâ aureâ magnâ*, cum amictu byssi & purpuræ; civitas autem Susan *jubilabat* et lætabatur. Jehudæis fuit *libertas operam dandi legi, & observandi Sabbatha ac festa, & circuncidendi præputia filiorum suorum, ac imponendi Tephillin manibus & capitibus suis.* Et in qualibet regione, & in quacunque civitate & loco, quò verbum regis & decretum judicii ejus pervenit, lætitia & gaudium cordis erat Jehudæis, & conviviũ & dies bonus: & multi ex gentib⁹ terræ proselyti fiebant, quia ceciderat timor Jehudæorũ sup eos.

CAP. IX.

IN duodecimo autẽ mensiũ, ipse est mensis Adar, decima tertia die ejus, qua pervenit verbũ regis, & decretũ judicii ejus, ad exequendũ in die qua cogitaverant auctores inimicitiarum Jehudæorũ potestatem exercere in eos: & oppositum fuit *cœlitus propter justitiam patrum*, quia potestatem exercuerunt Jehudæi ipsi in odientes se. Congregati sunt Jehudæi in civitatib⁹ suis, in omnib⁹ regionib⁹ regis Ahhasueros, ut extenderent manũ *in* omnes quærentes malum eorũ: & homo non stetit in facie eorum; nam ceciderat terror eorum super omnes gentes.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

Οὐκ ἐνέγκας ὁ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπεβούλευσε τὴν ἀρχῆς (λ) στερῆσαι ἡμᾶς, καὶ τῶ πνεύματος, Τὸν τε ἡμέτερον σωτῆρα, καὶ διαπαντὸς εὐεργέτην Μαρδοχαῖον, καὶ τὸν ἀμέμπτον τῆ βασιλείας κοινωνὸν Ἐσθὴρ ζῶν παντὶ τῷ τόπων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθόδων παραλογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς ἀπώλειαν. Διὰ γὰρ τῆς (μ) τρόπων τούτων φύσιν λαοῦν ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῆς Περσῶν ὑπεκράτησιν εἰς τοὺς Μακεδόνας μετάξαι. Ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπὸ τὸ πεισαλιπείου ὄλεθρον παραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν Ἰουδαίους, (ν) εὑρίσκομεν οὐ κακούργους ὄντας, δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένους νόμοις, Ὄντας δὲ (ξ) τοῦ ὑψίστου μεγίστου ζῶντος θεοῦ, τοῦ κατευθύνοντος ἡμῖν τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασιλείαν ἐν τῇ κοσμήσει διαθέσει. Καλῶς οὖν ποιήσετε μὴ προσχρησάμενοι τοῖς ὑπὸ Ἀμὰν (ο) Ἀμαδαθοῦ ἀπεσταλεῖσι γράμμασι, Διὰ τὸ (π) αὐτὸν τὸν πάντα ὀξυδερκέως πρὸς ταῖς Σούσων πύλαις ἐσαρῶσαι σὺν τῇ παντοικίᾳ, τὴν καταξίαν τοῦ τὰ πάντα ὁπικρατοῦντος θεοῦ διατάξαι ἀπεδόντος ἀυτῷ κρίσιν. Τὸ δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης (ρ) ἐκθέντες ἐν παντὶ τόπῳ μὴ παρρησίας, ἐᾶν τοὺς Ἰουδαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν (σ) νομίμοις, Καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς, ὅπως τοὺς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑπεστημένους αὐτοῖς, ἀμύνωνται τῇ πεισαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. (τ) Ταύτην γὰρ ὁ τὰ πάντα δυναστεύων θεὸς ἀντ' ὀλεθρίας τοῖς ἐκλεκτοῖς γένοις, ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφροσύνην. Καὶ ὑμεῖς οὖν (υ) ἐν ταῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς, ὑπόσημον ἡμέραν μετὰ πάσης εὐωχίας ἄγετε, Ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα (φ) σωτηρία ᾖ ἡμῖν, καὶ τοῖς εὐνοοῦσι Πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύουσι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. Πᾶσα δὲ πόλις ἢ χώρα τὸ ζύνολον, ἥτις καὶ ταῦτα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ κατακαυθήσεται μετ' ὀργῆς· ἃ μόνον ἀνθρώποις ἄβατον, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ (χ) πετεινοῖς εἰς τὸ ἅπαντα χρόνον ἔχθιστον καθυφεθήσεται.

Non ferens autem ſuperbiam ſtuduit principatu privare nos, & ſpiritu, Et noſtrum ſalvatorem, ac per omnia benefactorem Mardochæum, & inculpatam regni conſortem Eſther cum univerſa horum gente multiplicibus artificiorum deceptionibus petens ad perditionem. Per hos enim modos tutavit nactus nos deſolatos, Perſarum imperium ad Macedonas transferre. Nos autem traditos à ter exitiali illo ad perditionem Judæos invenimus non eſſe malefícos, ſed juſtiſſimis gubernari legibus, Eſſe autem filios altiſſimi maximi viventis Dei, qui direxit & nobis, & majoribus noſtris, regnum, in pulcherrima diſpoſitione. Recte igitur facietis non utentes miſſis ab Aman Amadathi literis; Eò quòd ipſe, qui hæc molitus eſt, apud Suſanum portas cum fixus eſt cum tota familia, dignum eo, qui omnia tenet, Deo velociter reddente ei judicium. Exemplar autem epiſtolæ hujus edentes in omni loco cum libertate, permittatis Judæos uti ſuis legitimis, Et adminiculo ſitis eis, ut illos qui in ſe in tempore tribulationis inſurrexerant, ulciſcantur die tertiadecimâ duodecimi menſis Adar eâdem die. Hanc enim omnium dominator Deus pro perditione electi generis fecit eis lætitiam. Et vos igitur in inclytis veſtris feſtivitatibus inſignem diem cum omni lætitia agite; ut & nunc, & poſt hæc ſalus ſit nobis, et iis qui benevoli ſunt Perſicis autem qui nobis inſidiantur, memoriale perditionis. Omnis autem civitas, vel provincia omnino, quæ ſecundùm hæc non fecerit, haſtâ & igni conſumetur cum ira: (d) non ſolùm hominibus invia, ſed etiam beſtiis, & volatilibus in omne tempus odioſiſſima redditur.

13 Τὰ δὲ ἀνθίγραφα (ψ) ἐκπεθέωσαν ὀφθαλμοφανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, (ω) ἑτοίμους εἶναι πάντας τοὺς Ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, πολεμῆσαι αὐτοῖς τοὺς ὑπεναντίους.

Exemplaria autem proponantur viſibiliter in omni regno, paratique ſint omnes Judæi in hanc diem, debellare ſuos adverſarios. 13

MS.A. (λ) ἡμᾶς στερῆσαι, * τῶ πνεύματος, (μ) τρόπων φύσει λαβεῖν τὰς ἐρήμους, τόν τε Περσῶν (ν) εὑρίσκομεν κακούργους ὄντας, (ξ) ὑψίστου (ο) Ἀμαδαθοῦ (π) αὐτὸν ταῦτα (ρ) ἐκτεθέντες (σ) νόμοις, (τ) Ταυτῇ γὰρ ὅτι πάντα (υ) ἐν ταῖς ἐπωνύμοις * ὑπόσημον ἡμέραν (φ) Ζωτηρία μὲν ὑμῖν καὶ τοῖς εὐνοοῦσι τοῖς Πέρσαις, τοῖς δὲ τόποις ἐπιβουλεύσασι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. (χ) πετεινοῖς αἰῶνος καταξαθήσεται. (ψ) ἐκπεθέωσαν (ω) ἑτοίμους ὄν

ΚΕΦ. Θ'.

14 Οἱ μὲν ἐν ἵπποις ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τῶ βασιλέως λεγόμενα ὀξυτῆσαι. ἐξετέθη δὲ (α) τὸ πρόσταγμα
15 καὶ ἐν Σούσοις. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐσταλισμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ στέφανον ἔχων χρυσῆν, καὶ διά-
16 δημα βύσσινον πορφυροῦν. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σούσοις ἐχάρησαν. (β) Τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη
17 καὶ πόλει καὶ χώρᾳ, ὅ (γ) ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα· ὅ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς Ἰουδαίοις, κῶων καὶ εὐφροσύνη. καὶ πολλοὶ τῶ ἐθνῶν (δ) περιετέμνοντο, καὶ Ἰουδαΐζον διὰ τὸ φόβον τῶ Ἰουδαίων.

1 Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ (ε) τῇ πεισαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, ἐγγὺς τὰ γράμματα τὰ γραφέντα
5 2 ὑπὸ τῶ βασιλέως. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις· Οὐδεὶς γὰρ ἀντέστη, φοβούμενοι
3 αὐτούς. Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς Ἰουδαίους· ὁ γὰρ
4 φόβος Μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς. Πρόσταγμα γὰρ τὸ πρόσταγμα τῶ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βα-
6 7 σιλείᾳ. Καὶ ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πενταικοσίους, Τόν τε (ζ) Φαρσανὲς, καὶ Δελ-
8 9 φὼν, καὶ (η) Φασγὰ, Καὶ (θ) Φαρσαδαθὰ, καὶ (ι) Βαρεὰ, καὶ (ϟ) Σαρβακὰ, Καὶ (κ) Μαρμασιμὰ, καὶ (λ) Ῥουφαῖον, καὶ Ἀρ-
10 σαῖον, καὶ (μ) Ζαβουθαῖον, Τὲς δέκα υἱὲς Ἀμὰν (ν) Ἀμαδαθῦ Βουγαίου τῦ ἐχθρῦ τῶν Ἰουδαίων, (ξ) καὶ διήρπαζ
11 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ (ο) ἐπεδόθη ὁ ἀριθμὸς τῶ βασιλεῖ περὶ τῶν ἀπολωλότων ἐν Σούσοις. Εἶπε δὲ ὁ (π) βασιλεὺς
12 πρὸς Ἐσθὴρ, Ἀπώλεσε οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλῃ ἄνδρας πενταικοσίους, ἐν δὲ τῇ (ρ) περιχώρῳ πῶς οἴει (σ)
13 ἐχρήσαντο; τί οὖν ἀξιοῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι; Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ τῶ βασιλεῖ, Δοθήτω τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσ-
14 αὐτως τὴν ἄυριον, ὥστε (τ) τοὺς δέκα υἱὲς Ἀμὰν κρεμάσαι. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γνῶναι, καὶ ἐξέθηκε τοῖς Ἰουδαίοις τὰ πόλεως τὰ σώματα τῶν Ἀμὰν κρεμάσαι.

CAP. IX.

*Igitur ipſi quidem equites exiverunt, feſtinantes, ea quæ à rege dicta erant, 14
perficere. Propoſitum eſt autem edictum etiam in Suſis. Mardocheus autem
proceſſit ornatus regali ſtolâ, et coronam habens auream, & diadema byſſinum 15
purpureum. Videntes autem, qui in Suſis, gavisi ſunt. Judæis autem facta eſt 16
lux et lætitia Per civitatem, et provinciam ubicunque propoſitum fuerat edi- 17
ctum: ubicunque propoſitum fuerat exemplar, gaudium & lætitia Judæis,
epulatio, & Letitia. Et multi ex gentibus circumcidebantur, & Judæizabant
propter timorem Judæorum. In duodecimo enim menſe, tertiadecimâ men- 1
ſis, qui eſt Adar, aderant literæ ſcriptæ à rege. In eadem die perierunt, qui 5 2
adverſabantur Judæis. Nullus enim contra ſtetit; timens eos. Principes enim 3
ſatrapæ, & tyranni, & regis Scribæ honorabant Judæos. Timor enim
Mardochei incubuerat eis. Advenerat enim edictum regis, ut nominatus eſſet 4
in omni regno. Et in Suſis civitate interfecerunt Judæi viros quingentos, Et 6 7
Pharſannes, & Delphon, & Phaſga, Et Pharadathi, & Bareæ, & Sarbaca, Et 8 9
Marmaſima, & Ruphæum, & Arſæum & Zabathæum, Decem filios 10
(a) Aman Amadathi Bugæi inimici Judæorum, et (b) diripuerunt In eadem 11
die. Et datus eſt numerus regi, eorum qui perierant in Suſis. Dixit autem rex 12
ad Eſther, Peremerunt Judæi in Suſis civitate viros quingentos: in adjacente
autem quomodò, putas, uſi ſunt? Quid igitur poſtulas ampliùs, & erit tibi? Et 13
dixit Eſther regi; Detur Judæis, ut ita ut ſimiliter eras, ut decem filios Aman
ſuſpendant. Et permiſit ſic fieri, & permiſit Judæis civitatis, corpora
filiorum Aman ſuſpendere.* 14

MS.A. (α) τὸ ἔκθεμα ὃ ἐν (β) Ὅπου τοῖς Ἰουδαίοις (γ) ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ (δ) περιετέμνοντο, (ε) πεισαιδεκάτῃ (ζ) Φαρσανεσὰν, (η) Φαγὰ, (θ) Βαρδαδὰ, (ι) Βαρὲλ, (ϟ) Σαρβαχὰ, (κ) Μαρμασιμνὰ, (λ) Ῥουφαῖον, (μ) Ζαβουζαθὰ. (ν) Ἀμαδαθῦ τῦ Βυγαίου (ξ) ἀπέκτειναν καὶ διήρπαζ (ο) ἐπεδόθη ἀριθμὸς (π) βασιλῆς Ἐσθὴρ, (ρ) χώρᾳ (σ) χρῆσθαι; καὶ τί ἀξιοῖς ἔτι, (τ) τὲς υἱὲς Ἀμὰν κρεμασθῆναι. Καὶ ἐξέθηκεν τοῖς Ἰουδαίοις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*Scripta autem ſunt nomine regis Achshirash, & ſignata annulo ejus. Et miſſæ ſunt 10
literæ per curſores, & veredarios, inſidentes equis de armentis regiis. Literæ à re- 11
ge ſcriptæ de Judæis qui per omnes provincias; ut congregati eſſe tuerentur, & ex-
terminarent, & occiderent, & perderent omnes qui ipſos arctârunt, pueros etiam
ac fœminas, & facultates ipſorum diriperent. Die eodem per omnes provincias 12
regis Achshirash: nimirum, decimo tertio menſis duodecimi, qui eſt Adar. Et ex- 13
emplum literarum propoſitum eſt per omnes civitates. Et præceptum omnibus
populis ut parati eſſent Judæi in diem iſtum, ad ſumendum vindictam de hoſti-
bus ſuis. Et diſceſſerunt curſores, & 14
veredarii inſidentes equis: digreſſi autem
ſunt feſtinè propter verbum & præceptum
editum in caſtro Suſan. Mordecai autem 15
egreſſus eſt à conſpectu regis indutus veſte
regiâ hyacinthinâ & byſſinâ, geſtans in ca-
pite coronam auream, & byſſo purpuráque
amictus. Et Suſan civitas exultabat & 16
gaudebat: Judæiſque lux erat & gaudium, 17
gloriáque & exultatio. Per omnes civi-
tates & agros quò verbum regis & præce-
ptum perveniebat, gaudium erat magnum
Judæis, & convivium & dies feſtus, mul-
tíque è populo terræ ad Judaiſmum ſe
adjungebant, quoniam metus Judæorum
ipſos invaſerat.*

CAP. IX.

*Menſe autem duodecimo, qui eſt Adar, 1
die decimotertio, cùm adveniſſet tempus e-
dicti regis, præceptique ut fieret hoſtibus
ipſorum, converſa eſt res ut dominarentur
Judæi hoſtibus ſuis. Et congregati ſunt Judæi 2
in oppidis ſuis, & in omnibus provinciis
Regis Achshirash, ut extenderent manus
in eos qui ipſis malum machinabantur:
Nec quiſquam ipſis reſtitit, quoniam me- 3
tus ipſorum omnes populos invaſerat.*

אסתר : ט

; Jehudæos *excellentes* , regis quod , opus facientes & , duces & , *satrapæ* & , provinciarũ principes omnes Et

3 וְכָל־שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים

; provincias omnes *in vadens* ejus *audire* & , regis domo in Mordochai magnus Nam .eos super Mordochai pavor cecidit quia

4 כִּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדְּכַי עֲלֵיהֶם : כִּי־גָדוֹל מָרְדְּכַי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינוֹת

,occisionis & , gladii plaga ſuos inimicos omnes *in* Jehudæi percuſſerunt Et .*evadens magnus* & , *vadens* Mordochai vir quia

5 כִּי־הָאִישׁ מָרְדְּכַי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל : וַיַּכּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל־אֹיְבֵיהֶם מַכַּת־חֶרֶב וְהֶרֶג

perdendo & , Jehudæi occiderunt *metropoli* Suſan in Et .ſuã voluntatem ſecundũ illos habentes odio *in* fecerunt & : perditionis &

6 וַאֲבֵדָן וַיַּעֲשׂוּ בְשׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם : וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד

.Aridatha & , Adalia & , Poratha Et .Aſpatha & , Dalphon & , Parſandatha Et .viros quingentos

7 חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ : וְאֵת׀ פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת׀ דַּלְפוֹן וְאֵת׀ אַסְפָּתָא : וְאֵת׀ פּוֹרָתָא וְאֵת׀ אֲדַלְיָא וְאֵת׀ אֲרִידָתָא :

8 חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ : וְאֵת׀ פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת׀ דַּלְפוֹן וְאֵת׀ אַסְפָּתָא : וְאֵת׀ פּוֹרָתָא וְאֵת׀ אֲדַלְיָא וְאֵת׀ אֲרִידָתָא :

Jehudæorum *angustiatoris* Hamedatha filii Haman filios Decem .Vaizatha & , Aridai & , Ariſai & , Parmaſta Et

9 וְאֵת׀ פַּרְמַשְׁתָּא וְאֵת׀ אֲרִיסַי וְאֵת׀ אֲרִידַי וְאֵת׀ וַיְזָתָא : עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא

10 צֹרֵר הַיְּהוּדִים

metropoli Suſan in occiſorum numerus venit ipſa die In .ſuã manum miſerunt non prædam in & : occiderunt

11 הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם : בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה

& , viros quingentos *perdendo* & , Jehudæi occiderunt *metropoli* Suſan In : reginam Eſther ad rex Dixitque .*regis facies* ad

12 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאֵבֵד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת

tua poſtulatio quæ & ? tibi dabitur & , tua petitio quæ & ? fecerunt quid regis *provinciarum reſiduo* in : Haman filios decem

עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן בִּשְׁאָר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מַה עָשׂוּ וּמַה־שְּׁאֵלָתְךָ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתְךָ

faciendum ad , Suſan in qui Jehudæis cras etiam detur , *bonum rege ſuper* Si : Eſther dixit Et ? fiet & , ultra

13 עוֹד וְתֵעָשׂ : וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם־מָחָר לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן לַעֲשׂוֹת

lex eſt data & ſic *fieri* rex dixit Et .ligno *ſuper* ſuſpendant Haman filios decem & , hodiernã legem ſecundũ

14 כְּדַת הַיּוֹם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן יִתְלוּ עַל־הָעֵץ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֶן דָּת

decimaquarta die in etiam Suſan in qui , Jehudæi ſunt congregati Et .ſuſpenderunt Haman filios decem & : Suſan in

15 בְּשׁוּשָׁן וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן תָּלוּ : וַיִּקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר

,*Jehudæorum reſiduum* Et .ſuã manum miſerunt non prædam in & ; viros trecentos Suſan in interfecerunt & , Adar menſis

16 לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם : וּשְׁאָר הַיְּהוּדִים

quinque ſuis inimicis *in occidere* & , ſuis inimicis ab *quieſcere* & , *ſua anima ſuper ſtare* & , ſunt congregati , regis provinciis in qui

אֲשֶׁר בְּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ׀ וְעָמַד עַל־נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאֹיְבֵיהֶם וְהָרֹג בְּשׂנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה

decimaquarta in *quieſcere* & : Adar menſis decimatertia die In .ſuã manum miſerunt non prædam in & : millia ſeptuaginta &

17 וְשִׁבְעִים אָלֶף וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם : בְּיוֹם שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר

, *eo in* decimatertia in ſunt congregati , Suſan in qui Jehudæi Et .*lætitiæ* & , convivii diem eum *facere* & , *eo in*

בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה : וְהַיְּהוּדִיִּם אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ 18

.*lætitiæ* & , convivii diem eum *facere* & , *eo in* decimaquinta in *quieſcere* & , *eo in* decimaquarta in &

וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה :

Versio VULG. LAT.

Nam & provinciarum judices, & duces, & procuratores, 3
omniſq; dignitas quæ ſingulis locis ac operibus præerat,
extollebant Judæos timore Mardochæi : Quem prin- 4
cipem eſſe palatii, & plurimum poſſe cognoverant :
fama quoque nominis ejus creſcebat quotidiè, & per cun-
ctorum ora volitabat. Itaque percuſſerunt Judæi ini- 5
micos ſuos plagâ magnâ, & occiderunt eos, reddentes
eis quod ſibi paraverant facere : In tantum ut etiam in 6
Suſan quingentos viros interficerent, extra decem filios
Aman Agagitæ hoſtis Judæorum : quorum iſta ſunt
nomina : Pharſandatha, & Delphon, & Eſphatha, Et 7 8
Phoratha, & Adalia, & Aridatha, Et Phermeſta, & 9
Ariſai, et Aridai, & Jezatha. Quos cùm occidiſſent, 10
prædas de ſubſtantiis eorum tangere noluerunt. Sta- 11
timque numerus eorum, qui occiſi erant in Suſan, ad
regem relatus eſt. Qui dixit reginæ ; In urbe Suſan 12
interfecerunt Judæi quingentos viros, & alios decem
filios Aman : quantam putas eos exercere cædem in u-
niverſis provinciis ? Quid ultrà poſtulas, & quid vis ut
fieri jubeam ? Cui illa reſpondit ; Si regi placet, detur 13
poteſtas Judæis, ut ſicut fecerunt hodiè in Suſan, ſic &
cras faciant, & decem filii Aman in patibulis ſuſpendan-
tur. Præcepítq; rex ut ita fieret. Statimque in Suſan pe- 14
pendit edictum, & decem filii Aman ſuſpenſi ſunt. Con- 15
gregatis Judæis quartadecimâ die menſis Adar, inter-
fecti ſunt in Suſan trecenti viri : nec eorum ab illis di-
repta ſubſtantia eſt. Sed & per omnes provincias, quæ 16
ditioni regis ſubjacebant, pro animabus ſuis ſteterunt Ju-
dæi, interfectis hoſtibus ac perſecutoribus ſuis : in tan-
tum ut ſeptuagintaquinq; millia occiſorum implerentur,
& nullus de ſubſtantiis eorum quidquam contingeret.
Dies autem tertiuſdecimus menſis Adar, primus apud 17
omnes interfectionis fuit, & quartadecimâ die cædere
deſierunt. Quem conſtituerũt eſſe ſolennẽ, ut in eo omni
tempore deinceps vacarent epulis, gaudio atq; conviviis.
At hi qui in urbe Suſan cædẽ exercuerãt, tertiodecimo et 18
quardecimo die ejuſdẽ menſis in cæde verſati ſunt : quin-
todecimo autẽ die percutere deſierunt. Et idcircò eundẽ
diem conſtituerunt ſolennem epularum atque lætitiæ.

תרגום TARGUM.

וְכָל רַבָּנֵי פַּלְכָיָא וְאַסְטַרְטִילוֹסִין וְהִיפַּרְכִין וְעַבְדֵי עֲבִידְתָּא דִּי לְמַלְכָּא מְמַנָּן עַלַּיְהוֹן יַת 3
יְהוּדָאִין אֲרוֹם נְפַל פְּחָדָא דְמָרְדְּכַי עֲלַיְהוֹן : אֲרוֹם אַפִּיטְרוֹפוֹס וְרַב וְסַרְכָן מָרְדְּכַי בְּבֵירָה 4
מַלְכָּא וּמְטַבְּעִיה נָפֵק בְּכָל פַּלְכָיָא אֲרוֹם גַּבְרָא מָרְדְּכַי רַב בֵּית אַבָּא לְמַלְכָּא וְאָזֵל
וּמִתְרַבְרַב : וּמְחוֹ יְהוּדָאִין בְּכָל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן מְחַת קְטִילַת סַיְפָא וּקְטִילַת גּוֹלְמִין גּוֹלְפִין 5
וְהוֹבַד נַפְשָׁתָא וַעֲבַדוּ בְּסָנְאֵיהוֹן כִּרְעוּתְהוֹן : וּבְשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְטָלוּ יְהוּדָאִין וְהוֹבִידוּ 6
חֲמֵשׁ מְאָה גוּבְרִין כּוּלְהוֹן רוֹפִילִין מְדִבְּרִין עַמְלֵק : וְיַת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְיַת דַּלְפוֹן וְיַת אַסְפָּתָא 7
וְיַת פּוֹרָתָא וְיַת אֲדַלְיָא וְיַת אֲרִידָתָא : וְיַת פַּרְמַשְׁתָּא וְיַת אֲרִיסַי וְיַת אֲרִידַי וְיַת וַיְזָתָא : 8
עֲשַׂרְתֵּי בְנוֹי דְהָמָן בַּר הַמְדָתָא מְעִיקָא דִיהוּדָאִין קְטָלוּ וּבַעֲדָאָה לָא אוֹשִׁיטוּ יַת יְדֵיהוֹן : 9
בְּיוֹמָא דַהֲוָה עָלָא מְנִין קְטִילִין בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְרֵם מַלְכָּא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר 10
מַלְכְּתָא בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְטָלוּ יְהוּדָאִין וְהוֹבְדוּ חֲמֵשׁ מְאָה גוּבְרִין רוֹפִילִין דְמִזְרָעִית 11
עַמְלֵק וְיַת עֲשַׂרְתֵּי בְנוֹי דְהָמָן בְּמִשְׁאַר פִּלְכֵי מַלְכָּא מָה עֲבַדוּ וּמַה שְׁאֵלְתָךְ וְיִתְיְהַב לָךְ
וּמָה בְּעוּתָיךְ עוֹד וְתִתְעֲבַד : תַּא וַאֲמַר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר מַלְכְּתָא בְּשׁוּשַׁן בִּירְתָא קְטָלוּ 12
יְהוּדָאֵי וְנַטְרוּ חֲמֵשׁ מְאָה גוּבְרִין וְיַת עֲשַׂרְתֵּי בְנוֹי דְהָמָן בְּשְׁאַר מְדִינָת דְמַלְכָּא מָה עֲבַדוּ
וּמַה שְׁאֵלְתִיךְ וְיִתְיְהַב לָךְ וּמַה בְּעוּתִיךְ תּוּב וְתִתְעֲבִיד : וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר אִין עַל מַלְכָּא שַׁפִּיר 13
יִתְיְהַב רְשׁוּ אוֹף מָחָר לִיהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן לְמֶעְבַּד יוֹמָא טָבָא וְחַדְוָא כַּד חֲזֵי לְמֶעְבַּד עַל
יוֹמָא דְנִסָּא וְיַת עֲשַׂרְתֵּי בְנוֹי דְהָמָן יְזַדְקְפוּן עַל קְיָסָא : תַּא וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר אִין עַל מַלְכָּא
שַׁפִּיר יִתְיְהִיב אוֹף לְמָחָר לִיהוּדָאֵי דְאִית בְּשׁוּשַׁן לְמֶעְבַּד הֵיךְ גְּזֵרַת יוֹמָא דֵין וְיַת עֲשַׂרְתֵּי
בְנוֹי דְהָמָן יְזַקְפוּן עַל צְלִיבָא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאִתְעֲבָדָא כֵּדִין וְאִתְיְהִיבַת גְּוִירַת דִּינָא 14
בְּשׁוּשַׁן וְיַת עֲשַׂרְתֵּי בְנוֹי דְהָמָן צְלִיבוּ : וְיִדּוֹר סְדוּר צְלִיבַתְהוֹן דְאִצְטְלִיבוּ עִם הָמָן אֲבוּהוֹן
עַל קְיָסָא דְסַן לְמָרְדְּכַי רוּמֵיהּ חֲמִשִּׁין אַמִּין תְּלַת אַמִּין הֲוָה נְעִיץ בְּאַרְעָא וְאַרְבַּע אַמִּין
וּפַלְגָא הֲוָה רָחִיק פַּרְשַׁנְדָּתָא מִן אַרְעָא וּפַרְשַׁנְדָּתָא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן
דַּלְפוֹן פַּלְגוּת אַמְתָא : דַּלְפוֹן הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן אַסְפָּתָא פַּלְגוּת אַמְתָא
אַסְפָּתָא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן פּוֹרָתָא פַּלְגוּת אַמְתָא פּוֹרָתָא הֲוָה צְלִיב
בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן אֲדַלְיָא פַּלְגוּת אַמְתָא אֲדַלְיָא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וַהֲוָה
רָחִיק מִן אֲרִידָתָא פַּלְגוּת אַמְתָא : אֲרִידָתָא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וַהֲוָה רָחִיק מִן
פַּרְמַשְׁתָּא פַּלְגוּת אַמְתָא פַּרְמַשְׁתָּא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן אֲרִיסַי פַּלְגוּת
אַמְתָא : אֲרִיסַי הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וְהֲוָה רָחִיק מִן אֲרִידַי פַּלְגוּת אַמְתָא : אֲרִידַי הֲוָה
צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וַהֲוָה רָחִיק מִן וַיְזָתָא פַּלְגוּת אַמְתָא : וַיְזָתָא הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין
וְדִיוֵי רָחִיק מִן הָמָן פַּלְגוּת אַמְתָא : הָמָן הֲוָה צְלִיב בְּתְלַת אַמִּין וַהֲוָה רָחִיק עַל רֵישֵׁיהּ
תְּלַת אַמִּין בְּנִין דְּלָא יְכוֹל מְנִיהּ עוֹפָא וְזֵרֵשׁ עַרְקַת עִם שִׁבְעִין בְּנִין דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְהָמָן
דְּהוּוֹ הֲדִרִין עַל תַּרְעָיָא וּמְחַפְּרְנִסִין וְשִׁמְשֵׁי סַפְּרָא אִתְקְטִיל בְּסֵיפָא וּמָאנָא וְתַמְנָיָא מִיתוּ
עִם חֲמֵשׁ מְאָה גוּבְרִין דְּאִתְקְטִילוּ בְּשׁוּשַׁן דַּהֲווּ אִתְמְנוּ עַל אֶשְׁקֵקִי מַלְכָּא : וְאִתְכַּנָּשׁוּ 15
יְהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן אוֹף בְּיוֹמָא אַרְבַּע עֲסַר לְיָרַח אֲדַר וְקָטְלוּ בְּשׁוּשַׁן תְּלַת מְאָה גוּבְרִין
מִדִּבְרִית עַמְלֵק וּבַעֲדָאָה לָא אוֹשִׁיטוּ יַת יְדֵיהוֹן : וּשְׁאַר יְהוּדָאֵי דִּי בְפִלְכֵי דְמַלְכָּא 16
אִתְכַּנָּשׁוּ וְקִימוּ יַת נַפְשָׁהוֹן וְאִשְׁתֵּזִיבוּ נְיָחָא מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְקָטְלוּ בְּסָנְאֵיהוֹן שִׁבְעִין
וְחַמְשָׁא אַלְפִין מִדִּבְרִית עַמְלֵק וּבַעֲדָאָה לָא אוֹשִׁיטוּ יַת יְדֵיהוֹן : בְּיוֹם תְּלַת עֲסַר לְיָרַח 17
אֲדַר הֲוָה קְטוֹל בְּזֵרְעִית דַּעֲמְלֵק וּנְיָחָא הֲוָה לְיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע עֲסַר בֵּיהּ וּמַעְבַּד
יְתֵיהּ יוֹם מִשְׁתְּיָא וְחֶדְוָה : וִיהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן אִתְכַּנָּשׁוּ לְשֵׁיצָאֵת יַת בְּנוֹי דַּעֲמְלֵק 18
בְּתְלַת עֲסַר בֵּיהּ וּבְאַרְבַּע עֲסַר בֵּיהּ וְנָחוּ בְּחַמְשָׁא עֲסַר בֵּיהּ וּמַעְבַּד יְתֵיהּ יוֹם מִשְׁתְּיָא
וְחֶדְוָה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et omnes magnates regionum, principes & hipparchi, & actores mune- 3
rum regiorum, præficiebant ſuper ſe Jehudæos ; quia ceciderat terror
Mardechai ſuper eos. Nam *præfectus*, & magiſter & *princeps* erat Mar- 4
dechai in domo regis, & fama ejus pervagabatur per omnes regiones ;
etenim vir Mardechai *magiſter domus pater erat regi*, & ibat & mul-
tiplicabatur. Et percuſſerunt Jehudæi omnes auctores inimicitiarum 5
ſuarum, percuſſione occiſionis gladii, occiſionis *telorum clavarum*, &
perditionis animarum, & fecerunt in oſores ſuos juxta voluntatem ſuam. 6
Et in Suſan metropoli occiderunt Jehudæi, & perdiderunt quingentos 7
viros, *omnes præfectos ex domo Amalek*. Et Parſandatha, & Dalphon, 8
& Aſpatha. Et Poratha, & Adalia, & Aridatha. Et Parmaſta, & A- 9
riſai, & Aridai, & Vajeſatha. Decem filios Haman filii Hamadatha op- 10
preſſoris Jehudæorum, occiderunt : in prædam vero non extenderunt
manus ſuas. In die illa venit numerus interfectorum in Suſan metropoli 11
coram rege. Et dixit rex ad Ezzther reginam : In Suſan metropoli oc- 12
ciderunt Jehudæi, & perdiderunt quingentos viros *præfectos de proſapia*
Amalek, & decem filios Haman : in reliquis regionibus regis quid fe-
cerunt ? & quæ eſt petitio tua, & detur tibi ? & quæ eſt poſtulatio tua
adhuc, & fiet ? *Targum aliud* : Et dixit rex ad Ezzther reginam : In
Suſan metropoli occiderunt Jehudæi & *deleverunt* quingentos viros
& decem filios Haman : in reliquis *provinciis* regis quid fecerunt ? & quæ
eſt petitio tua, & detur tibi ? & quæ eſt poſtulatio tua *denuò*, & fiet ?
Dixit autem Ezzther, Si regi placet, detur poteſtas etiam cras Jehudæis 13
in Suſan faciendi *diem feſtivitatis & lætitiæ, prout decet facere in die*
miraculi, & decem filii Haman erigantur in ligno. *Targum aliud* : Di-
xit autem Ezzther, Si regi placet, detur etiam *in craſtinum* Jehudæis, *qui*
ſunt in Suſan, facere juxta decretum hodiernum, & decem filios Haman
erigant in crucem. Et dixit rex ut fieret ſic, & datum eſt decretum ju- 14
dicii in Suſan, & decem filios Haman ſuſpenderunt. *Hoc autem ordine*
ſuſpenſi ſunt cum Haman patre ſuo, in ligno quod paraverat Marde-
chai altitudine quinquaginta cubitorum ; *tres cubitos defixum erat in*
terra, et quatuor cubitos cum dimidio diſtabat Parſandatha à terra, Par-
ſandatha autem ſuſpenſus erat in tribus cubitis, inter quem & Dalphon
dimidium erat cubiti. Dalphon ſuſpenſus eſt trium cubitorum longitudine,
diſtans ab Aſpatha dimidium cubiti. Aſpatha in crucem actus eſt per
tres cubitos extenſus, & remotus à Poratha dimidium cubiti. Poratha
porrectus eſt in cruce tres cubitos, intervallo dimidii cubiti ab Adalia.
Suſpenſus etiam Adalia trium cubitorum ſpatium occupavit, cui diſtan-
tia dimidii cubiti proximus erat Aridatha. Aridatha ſuſpenſus tres a-
lios cubitos tenuit, cui interpoſito dimidio cubiti ſucceſſit Parmaſta. Par-
maſta etiam ſuſpenſo trium cubitorum ſpatium erat, & ab eo ad Ariſai
erat dimidium cubiti. Suſpenſus etiam Ariſai tres cubitos habuit, pro-
ximum ad dimidium cubiti habens Aridai. Etiam Aridai ſuſpenſus
tribus aliis cubitis protenſus eſt, quem dimidii cubiti intervallo ſequeba-
tur Vajeſetha. Vajeſetha tribus cubitis cruci affixus eſt, relicto inter
ipſum & Haman dimidii cubiti ſpatio. Haman deniq; ſuſpenſus trium cu-
bitorũ ſpatium poſſedit, relictis à capite ejus tribus cubitis ne comederent
de eo volucres. Et Zeres fugit cum ſeptuaginta filiis qui reliqui fuerunt
ipſi Haman & oſtiatim obverſantes vicẽ quæſierunt : ſed & Simuſæus
ſcriba occiſus eſt gladio, & centũ & octo mortui ſunt cũ quingentis viris
occiſis in Suſan qui fuerant præfecti plateis regis. Et congregati ſunt Je- 15
hudæi qui erant in Suſan, etiam die decima quarta menſis Adar, & occi-
derunt in Suſan trecentos viros *de domo Amalek* : ſed ad prædam non
extenderunt manus ſuas. Et reliqui Jehudæorum qui erant in regionibus 16
regis, congregati ſunt, & fulcierunt animas ſuas, & invenerunt requiem
ab auctoribus inimicitiarũ ſuarum, & occiderunt de inimicis ſuis ſeptua-
ginta & quinq; millia, *de domo Amalek* : ad prædam vero non extende-
runt manus ſuas. Die decimatertia menſis Adar facta fuit occiſio *in pro-* 17
gnatis Amalek : & *quies fuit Iſrael* quartadecima ejuſdem, & fecerunt
eũ diẽ convivii & lætitiæ. Et Jehudæi qui erant in Suſan congregati ſunt 18
ad excindendũ filios Amalek : decimatertia ejuſdem, & quartadecima, &
quieverunt quintadecima ejus, & fecerunt eum diem convivii & lætitiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ϛυνήχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους, καὶ
16 (υ) οὐδὲν διήρπασαν. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ (ρ) ϛυνήχθησαν, καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ
ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων · ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πενταχισχιλίους τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ (χ) Ἀδὰρ, καὶ
17 οὐδὲν διήρπασε. Καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως με-
18 τὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ϛυνήχθησαν καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, (ψ) καὶ ἀνε-
19 παύσαντο · ἦγον δὲ καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. (ω) Διὰ τοῦτο οὖν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ δι-
ασπαρμένοι (α) ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄρισι (β) τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν (ᵛ)μετ' εὐ-
20 φροσύνης, ἀποστέλλοντες (γ) μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον. Ἔγραψε δὲ Μαρδοχαῖος τοῖς λόγοις τούτοις εἰς βιβλί-
21 ον, καὶ (δ) ἔξαπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, (ε)ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν,
22 Σπῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, (ζ) ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν (η) πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀ-
δὰρ · Ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν · καὶ τὸν μῆνα (θ) ἐν ᾧ ἐ-
23 στράφη αὐτοῖς, ὃς ἦν Ἀδὰρ, ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, (ι) ἄγειν ὅλον ἀγαθὰς ἡ-
24 μέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς. Καὶ κατεδέξαντο οἱ Ἰου-
25 δαῖοι, καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς (κ) ὁ Μαρδοχαῖος · Πῶς Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ ὁ Μακηδὼν ἐπολέμει (λ) αὐτὸς,
καθὼς ἔθετο ψήφισμα καὶ κλῆρον (μ) ἀφανίσαι αὐτὸς, Καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, κρεμάσαι τὸν
Μαρδοχαῖον · (ξ)ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι (ν) ὅπως τοὺς Ἰουδαίους κακὰ, ἐπ' αὐτὸν (ξ)ἐγένοντο, καὶ ἐκρεμάσθη
26 αὐτὸς, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο (ο) ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ διὰ τοὺς κλήρους, (ᵖ)ὅτι τῇ διαλέ-
27 κλῳ αὐτῶν καλοῦνται Φρουραί. διὰ τοὺς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, Καὶ ὅσα πεπόνθασι διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐ-
τοῖς ἐγένετο, καὶ ἔκριναν · (π) καὶ κατεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν (ρ) καὶ ἐπὶ τοῖς
προσκειμένοις ἐφ' αὐτῶν, ὥστε μὴν ἄλλως ποήσουσι. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται (σ)μνημόσυνον ἐπιτελέμβων καὶ γενεάν
28 καὶ γενεὰν, καὶ πόλιν, καὶ πατριὰν, καὶ χώραν. Αἱ δὲ ἡμέραι αὗται (τ) τῶν Φρουραὶ ἀχθήσονται εἰς τὰ ἄπαντα χρόνον,
29 καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τῶν γενεῶν. Καὶ ἔγραψεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ,
31 καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησε, (υ) τό, τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς (φ) τῶν Φρουραί. Καὶ Μαρδοχαῖος καὶ
Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστησε ἑαυτοῖς καὶ ἑαυτῶν, καὶ τότε σήσαντες καλὰ (χ)ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τῆς βουλῆς (ψ) αὐτῶν.
32 Καὶ Ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

Et congregati sunt Judæi in Susis quartadecimâ Adar, & occiderunt viros 15
trecentos, & nihil diripuerunt. Cæteri autem ex Judæis, qui in regno, con- 16
gregati sunt, & seipsos adiuvabant, & requieverunt ab hostibus. Peremerunt enim ex eis (c) quindecim millia die tertiadecimâ Adar, & nihil diripuerunt. Et requieverunt quartadecimâ ejusdem mensis, et egerunt die illâ 17
requietis cum gaudio, & lætitiâ. Judæi autem, qui in Susis civitate, con- 18
gregati sunt etiam quartadecimâ; & requieverunt. Egerunt autem & quin-
tamdecimâ cum gaudio & lætitia. Propter hoc igitur Judæi, qui dissèminati 19
sunt in omni regione, quæ extra muros, agunt quartamdecimam Adar diem
bonam cum lætitia, mittentes partes unusquisque (d) proximo. Scripsit autem 20
Mardocheus verba hæc in libro, & misit Judæis, quicunque erant in regno
Artaxersis, iis qui propè, & iis qui longè, ut statuerent dies has bonos, & ce- 21
lebrarent quartâdecimâ et quintâ decimâ Adar, (Ia his enim diebꝰ requie- 22
verunt Judæi ab inimicis suis) & mensem in quo facta est eis conversio, qui erat
Adar, ex luctu in gaudiũ, & ex dolore in bonâ diem, celebrarent totum, bonos
dies nuptiarũ & lætitiæ, mittentes partes amicis, & mendicis. Et susceperunt 23
Judæi, sicut scripsit eis Mardochæus, Quomodò Aman Amadathi Macedo 24
impugnabat eos, sicut posuerat decretũ et sortẽ delendi eos, Et ut intravit ad 25
regem, dicens, suspenderet Mardochæum: quæcunque verò aggressus est in-
ducere super Judæos mala, super ipsum evenerunt, & suspensus est ipse, &
filii ejus. Propter hoc vocati sunt dies illi (e) Phruræ propter sortes: quo- 26
niam linguâ eorum vocantur Phruræ. Per verba epistolæ hujus, Et quæcunq; 27
passi sunt propter hæc, & quæcunque evenerunt ipsis: (f) et statuit, & sus-
ceperunt Judæi super se, & super semen suum, & super appositos ad ipsos:
nec sanè aliter utentur. (g) Dies autem hi memoriale perficiũt per progeni-
em & progeniem, & civitatem, & patriam, & regionem. Dies autem hi 28
ipsorum Phruræ celebrabuntur in omne tempus: & memoria eorum non de-
ficiet à generationibus. Et scripsit Esther regina, filia Aminadab, & Mar- 29
docheus Judæus, quæcunq; fecerunt & firmamentum epistolæ ipsorũ Phru- 31
ræ. Et Mardocheus, & Esther regina, statuerunt sibi per se: & tunc sta-
tuentes per (b) sanitatem suam ipsorum, & consilium ipsorum. Et Esther ver- 32
bo statuit in seculum: & scriptum est in memoriali.

MS. A. (υ) οὐδὲν (φ) ϛυναχθέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, (χ) Ἀδὰρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ οὐδὲν διήρπασαν. (ψ) ἀνεπαύσαντο · (ω) Διὰ γὰρ τοῦτο οἱ Ἰ-
ουδαῖοι διασπαρμένοι (α) ἐν τῇ χώρᾳ (β) καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην (ᵛ)μῆ (γ) μερίδας τοῖς πλησίον. οἱ δὲ καταοικοῦντες ἐν τοῖς μυριόλεσιν, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν εὐ-
φροσύνης ἀγαθὴν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον. Ἔγραψεν (δ) ἀπέστειλεν (ε) οἱ εἰσὶν (ζ) ἄγειν τὴν (η) πεντεκαιδεκάτην, Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἀνεπαύσαντο οἱ
Ἰουδαῖοι (θ) ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς, ἀπὸ ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, (ι) ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας (κ) Μαρδοχαῖος · Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Μακηδὼν (λ)
τὸς Ἰουδαίους, καὶ ὡς (μ) ἐπολέσαι αὐτὸς, (ξ)ὅσα ἐπεχείρησεν (ν) τοῖς Ἰουδαίοις (ξ) ἐγένετο, ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὅτι τῷ ξύλων. Διὰ (ο) ἐπεκλήθησαν * Φρουραὶ (ᵖ) ὅτι κλῆν-
ται τῇ διαλέκλῳ αὐτῶν Φρουραί. διὰ τὸς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, καὶ ὅσα πεπόνθασι ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ τότε σήσαντες καλὰ (χ) ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τῆς βουλῆς αὐτῶν. Ἐσθὴρ

ΚΕΦ. ι'.

1 2 (α) Ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι τὴ βασιλείαν τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης · Καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ ἀνδραγαθίαν,
3 πῶτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, (ᵞ)ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ βασιλέων Περσῶν καὶ Μήδων, εἰς μνημόσυνον.
(ᵟ)Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος διεδέχετο τὴ βασιλέα Ἀρταξέρξου, καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων · καὶ φιλούμενος, (β) διηγεῖτο τὴν ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτοῦ.

CAP. X.

Scripsit autem rex ad regnum terræ, & maris. Et fortitudinem ejus, 1 2
& magnificentiam, & divitias, & gloriam regni ejus, ecce scripta
sunt in libro regum Persarum & Medorum in memoriam. Mardocheus 3
autem secundus erat à rege Artaxerse, & magnus erat in regno, & glo-
rificatus à Judæis, & amatus narrabat educationem omni genti suæ.

Declaratio hæc somnii Mardochæi, cum eis quæ sequuntur, in Vulg. Lat. habetur cap. 10. v. 4. usque ad finem cap. Et cap. 11. v. 1.

Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος, Παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένετο ταῦτα.(ᵋ) Ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου οὗ εἶδον περὶ τῶν λόγων
τούτων · (γ) οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος. Ἡ μικρὰ (δ) πηγὴ ἠγένετο ποταμὸς, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
ὕδωρ πολύ. Ἐστὴρ ἐστιν ὁ ποταμὸς, ἣν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε βασίλισσαν. (ε) Οἱ δὲ δύο δράκοντες,
ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν. Τὰ δὲ ἔθνη, τὰ (ζ) συναχθέντα ἐπολέσαι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουδαίων.

Et dixit Mardochæus, A Deo facta sunt ista. Recordatus enim sum somnii
quod vidèram de verbis his. Neque enim præteriit de eis verbum. Parvus
fons, (a) qui factus est flumen, et erat lux & Sol, & aqua multa.
Esther est flumen, quam matrimonio junxit rex, & fecit reginam. Duo
verò dracones, ego sum, & Aman. Gentes autem, quæ convenerant ad per-
dendum nomen Judæorum.

MS. A. (α) Ἔγραψεν γὰρ ὁ βασιλεὺς τέλη ὅτι(ᵛ) καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῷ(ᵞ) Ὁ γὰρ(β) διηγεῖτο(ᵋ) Ἐμνήσθην περὶ(γ) οὐδὲν παρῆλθεν αὐτῶν λόγος. (δ) πηγὴ ἐγένετο(ε) Οἱ δὲ δράκοντες, (ζ) συναχθέντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et omnes principes provinciarum, & duces, 3
& præfecti, & procuratores regis honora-
bant Judæos, quia metus regis ipsos invaserat, 4
quia magnꝰ erat Mordecai apud regem, & fa-
ma ejus omnia regna pervadebat, quoniam
magis magisque provehebatur iste Mordecai.
Et percusserunt Judæi omnes hostes suos pla- 5
gâ gladii et cædis et interitûs, et fecerunt ho- 6
stibus suis quod voluerunt. In castro Susan 7
occiderunt Judæi quingentos viros. Et She- 8
phiruth, et Dalcon, et Asputh, Et Partelat, et 9
Delaiam, et Diram, Et Paisuth, et Disai, et A- 10
drai, et Zuth, Decem filios Hamanis Agagæi
hostis Judæorũ occiderunt: ad prædam autem 11
non extenderunt manus suas. Die isto ad-
ductus est numerus occisorum in castro Su- 12
san ad regem. Et dixit Esther reginæ, In
castro Susan occiderunt Judæi et exterminârunt quingentos viros: et decem filios Ha-
manis; et in reliquis civitatibus quid fece-
runt? Quid est quod postulas? Dabitur tibi. 13
Et quæ petitio tua? fiet tibi. Et dixit Esther,
Concedatur Judæis, ut faciant die crastino
quod fecerunt hodie: Et decem filii Ha-
man suspendantur in patibulo. Et dixit 14
rex, Ita faciant. Edictumque est edictum
in Susan: et decem filii Haman suspen-
si sunt in patibulo. Et congregati Judæi 15
qui in Susan, etiam decimoquarto men-
sis istius, occiderunt in Susan trecen-
tos viros: ad prædam autem manus suas
non extenderunt. Reliqui autem Judæi, 16
qui in provinciis regis, tuendæ vitæ suæ
congregati, requiem adepti sunt de ini-
micis suis, et occiderunt de hostibus suis
septuaginta quinque millia. Ad prædam
autem manus suas non extenderunt: De- 17
cimotertio die mensis Adar. Decimoquar-
to autem ejusdem mensis quieverunt, Et 18
festum diem hilaremque egerunt.

אסתר : י

Lætitiæ ,Adar mensis decimamquartam diem *facientes* ,muratis non urbibus in *habitantes* villici Jehudæi Idcirco
19 עַל־כֵּן הַיְּהוּדִים הַפְּרָזִיּוֹת הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת עֹשִׂים אֶת־יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שִׂמְחָה
literas misitque ;hæc verba Mordochai scripsit Et .suo *socio* *vir* partium missionis & ,bonum diem & ,convivii &
20 וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ: וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים
existendum ad ,eis *super* Statuendo .*longinquis* & ,propinquis Achasueros regis provinciis omnib⁹ in qui Jehudæos omnes ad
21 אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים: לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת
quibus dies Secundùm .*anno & anno omni in* ,*eo in* decimamquintam diem & ,Adar mensis decimam quartam diem *facientes*
22 עֹשִׂים אֶת־יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת־יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: כַּיָּמִים אֲשֶׁר־
,*bonum* diem in luctu à & ,lætitiam in *mœstitia* à eis fuerat conversus qui mensem & ,suis inimicis ab Jehudæi *eis in* quieverunt
נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב
, Jehudæi *suscepit* Et .*egenis* donorum & ,suo *socio* *vir* partium missionis & ,lætitiæ & ,convivii dies eos *faciendum ad*
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים: וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים
angustiator, Agagites Hammedatha filius Haman Quoniam .eos ad Mordochai scripsit quod & ,facere cœperunt quæ
24 אֵת אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם: כִּי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר
.eos *perdendum ad* &,eos *conterendum ad* (Ghoral ipsa) Pur projecit & :eos *perdendum ad* ,Jehudæos *super* cogitavit Jehudæorum omnium
כָּל־הַיְּהוּדִים חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם:
Jehudæos *super* cogitavit quam ,mala ejus cogitatio Convertatur :epistola cum dixit ,*regis* *facies ad* *ipsam veniendo in* Et
25 וּבְבֹאָהּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם־הַסֵּפֶר יָשׁוּב מַחְשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים
; *Pur* *nomen* *super* ,Purim istos dies vocaverunt Idcirco .ligno *super* ej⁹ filios & eum suspendant & : ej⁹ caput super
עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ: עַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר
receperunt &,Statuerunt : *eos* *ad* contigit quid & ,*hujusmodi* super viderunt quid & : hujus epistolæ verbis omnibus *super* ideo
27 עַל־כֵּן עַל כָּל־דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמַה־רָּאוּ עַל־כָּכָה וּמַה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם: קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ
facientes *existendum ad* ,transgrediatur non & ,*se* *super* *adjunctos* omnes super & ,suum semen super & ,se super Jehudæi
הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל־זַרְעָם וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבוֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת
facti & ,memorati isti dies Et .*anno & anno omni* in : eorũ tẽpus juxta & ,eorũ scripturã juxta hos dies duos
28 שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים
isti Purim dies & : civitate & civitate & ,provincia & provincia ,familia & familia ,generatione & generatione omni in
בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה
, Abichail filia regina Esther scripsit Et .eorũ semine à *interibit* non eorũ memoria & ,Jehudæorum medio è transibunt non
29 לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא־יָסוּף מִזַּרְעָם: וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת־אֲבִיחַיִל
omnes ad literas misit Et .secundo hanc Purim epistolam *firmandum ad*,fortitudine omni Jehudæus Mordechai &
30 וּמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תֹּקֶף לְקַיֵּם אֵת אִגֶּרֶת הַפֻּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית: וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־
dies confirmandum Ad .veritatis & ,pacis verbis ,Achasueros regni provincias centum & viginti & septem ad ,Jehudæos
31 הַיְּהוּדִים אֶל־שֵׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת: לְקַיֵּם אֶת־יְמֵי
super firmaverũt quod secũdũ & ,regina Esther & ,Jehudæus Mordochai eis *super* statuit quod secũdũ ,*suis temporib⁹* *in* istos Purim
הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־
,*ejsorum* Purim verba firmavit Esther sermo Et .sui clamoris & ,jejuniorum verba ,suum semen super & ,suã animam
נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם: וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה
.libro in est scriptum &
וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר:

CAP. X.

1 expositionẽ &,ej⁹ potẽtiæ &,ej⁹ fortitudinis opus omne Et .maris insulas &,terram super tributum Achasueros rex posuit Et
2 וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ מַס עַל־הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם: וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת
? Paras &,Madai regum dierum verborũ libro *super* scripta ipsa nonne ,rex eũ magnificavit qua ,Mordochai magnitudinis
גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס:
quærens : suorum fratrum multitudini acceptus & , Jehudæis magnus & ,Achasueros regi secundus Jehudæus Mordochai *Quia*
3 כִּי מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ
.suo semini omni pacem loquens & ,suo populo bonum
טוֹב לְעַמּוֹ וְדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ:

Versio VULG. LAT.

Hi verò Judæi, qui in oppidis non muratis ac villis mo- 19
rabantur,quartum decimum diem mensis Adar convivio-
rum & gaudii decreverunt, ita ut exultent in eo, & mit-
tant sibi mutuò partes epularum & ciborum. Scripsit 20
itaque Mardochæus omnia hæc, & literis comprehensa
misit ad Judæos, qui in omnibus regis provinciis mora-
bantur, tam in vicino positis, quàm procul, Ut quar- 21
tamdecimam & quintamdecimam diem mensis Adar pro
festis susciperent, & revertente semper anno solenni ce-
lebrarent honore : Quia in ipsis diebus se ulti sunt Ju- 22
dæi de inimicis suis, & luctus atque tristitia in hilarita-
tem gaudiúmque conversa sunt, essentque dies isti epu-
larum atque lætitiæ, & mitterent sibi invicem ciborum
partes, & pauperibus munuscula largirentur. Susce- 23
perúntque Judæi in solenne ritum cuncta quæ eo tempore
facere cœperant, & quæ Mardochæus literis facienda
mandaverat. Aman enim, filius Amadathi stirpis Agag, 24
hostis & adversarius Judæorum, cogitavit contra eos ma-
lum, ut occideret illos, atque deleret : & misit phur,
quod nostrâ linguâ vertitur in sortem. Et postea ingres- 25
sa est Esther ad regem, obsecrans ut conatus ejus, literis
regis irriti fierent : & malum, quod contra Judæos cogi-
taverat, reverteretur in caput ejus. Denique & ipsum &
filios ejus affixerunt cruci: Atque ex illo tempore dies 26
isti appellati sunt phurim,id est,sortium : eò quòd phur,
id est, sors, in urnam missa fuerit. Et cuncta quæ gesta
sunt, epistolæ, id est,libri hujus, volumine continentur :
Quæque sustinuerunt, & quæ deinceps immutata sunt, 27
susceperunt Judæi super se & semen suum, & super cun-
ctos qui religioni eorum voluerunt copulari, ut nulli li-
ceat duos hos dies absque solennitate transigere : quos
scriptura testatur, & certa expetunt tempora, annis sibi
jugiter succedentibus. Isti sunt dies, quos nulla un- 28
quam delebit oblivio : & per singulas generationes cun-
ctæ in toto orbe provinciæ celebrabunt : nec est ulla ci-
vitas,in qua dies phurim, id est,sortium, non observen-
tur à Judæis, & ab eorum progenie, quæ his ceremoniis
obligata est. Scripseruntque Esther regina filia Abihail 29
& Mardochæus Judæus, etiam secundam epistolam, ut
omni studio dies ista solennis sanciretur in posterum,
Et miserunt ad omnes Judæos, qui in centum vigintise- 30
ptem provinciis regis Assueri versabantur, ut haberent
pacem, & susciperent veritatem, Observantes dies 31
sortium, & suo tempore cum gaudio celebrarent : sicut
constituerant Mardochæus & Esther, & illi observanda
susceperunt à se, & à semine suo, jejunia & clamores,&
Sortium dies, Et omnia, quæ libri hujus, qui vocatur 32
Esther, historiâ continentur.

CAP. X.

Rex verò Assuerus, omnem terram & cunctas maris in- 1
sulas fecit tributarias: Cujus fortitudo & imperium,& 2
dignitas atque sublimitas, quâ exaltavit Mardochæum,
scripta sunt in libris Medorum,atque Persarum: Et quo- 3
modò Mardochæus Judaici generis secundus à rege As-
suero fuerit : & magnus apud Judæos, & acceptabilis
plebi fratrum suorum,quærens bona populo suo, & lo-,
quens ea quæ ad pacem seminis sui pertinerent.

תרגום Targum.

Paraph. Chald. Versio Latina.

בְּגִין כֵּן יְהוּדָאֵי דְיָתְבִין בְּקִרְוֵי פַּצִיחָיֵא עָבְדִין יַת יוֹם אַרְבַּע עַסַר לְיָרַח אֲדָר 19
חֶדְוְתָא וּמִשְׁקְיָא וְיוֹמָא טָבָא וּמְשַׁדְּרִין דּוּרוֹן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ: וְכָתַב מָרְדְּכַי יַת פִּתְגָמַיָּא 20
הָאִלֵּין וְשַׁדַּר פִּטְקִין לְוָת כָּל יְהוּדָאֵי דִּי בְכָל פִּלְכֵי דְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּקִרִיבִין וּדְרַחִיקִין:
לְקַיָּמָא גְּזֵרַת דִּינָא עֲלֵיהוֹן לְמֶהֱוֵי עָבְדִין יַת יוֹם אַרְבַּע עַסַר לְיָרַח אֲדָר וְיַת חַמְשָׂ עַסַר בֵּיהּ 21
בְּכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא: כְּזִמַן יוֹמַיָּא דִּי נָחוּ בְהוֹן יְהוּדָאֵי מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וּבְיַרְחָא דִּי אִתְהַפִּיךְ 22
לְהוֹן מִדְּוָנָא לְחָדְוָא וּמֵאֵבְלוּ לְיוֹמָא טָבָא לְמֶעְבַּד יַתְהוֹן יוֹם מִשְׁתְּיָא וְחֶדְוָא וּלְשַׁדָּרָא
דּוּרוֹן אֱנָשׁ לְחַבְרֵיהּ וּמָעֲנָא דְצַדִּקְתָּא מַתְנָן דַּחֲשִׁכִי: וְקַבִּילוּ עֲלֵיהוֹן כּוּלְהוֹן יְהוּדָאֵי 23
כַּחְדָא יַת דִּי שָׁרִיאוּ לְמֶעְבַּד וְיַת דִּי גְזַר כְּתַב מָרְדְּכַי בְּגִנּוּתְהוֹן: אֲרוּם הָמָן בַּר הַמְדָתָא 24
דְּמָן יְחוּס דַּאֲגַג מְעִיק כָּל יְהוּדָאֵי חֲשִׁיב עַל יְהוּדָאֵי לְהוֹבָדוּתְהוֹן צְבַע פִּסָּא אֵיהוּ הוּא
עֲדְוָא לְשַׁנּוּשֵׁיהוֹן וּלְהוֹבְדֵיהוֹן: וְכַד עַלַת אֶסְתֵּר קֳדָם מַלְכָּא אֲמַר לָהּ מַלְכָּא יְתוּב 25
זְמוּנֵיהּ בִּישְׁתָּא דַּחֲשִׁיב לְמֶעְבַּד לְמָרְדְּכַי וּלְיִהוּדָאֵי עַל רֵישֵׁיהּ וְיִצְלְבוּן יָתֵיהּ וְיַת בְּנוֹי
עַל קִיסָּא: בְּגִין כֵּן קְרוּ לְיוֹמַיָּא הָאִלֵּין פּוּרַיָּא עַל שׁוּם פִּסָּא בְּגִין כֵּן נְטִרִין לֵיהּ וְמַן שַׁתָּא 26
בְּשַׁתָּא כֵּן דִּיפַּרְסְמוּן יוֹמֵי נִסָּיָא וּפִתְגָמֵי מְגִלְּתָא הָדָא לְאִשְׁתְּמָעָא לְכָל עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְמֶהֱוֵיהוֹן יְדִעִין מַרְ חֲוֹוּ לְמִקְבַּע יוֹמֵי פוּרַיָּא הָאִלֵּין בְּגִנֵּין כֵּן דְּאִתְעֲבִיד בְּהוֹן נִסָּא
לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר וְיַדְעִין פּוּרְקָנָא דְמָטַת לְהוֹן: קִימוּ וְקַבִּילוּ יְהוּדָאֵי עֲלֵיהוֹן וַעֲלִוֵי 27
בְנֵיהוֹן וַעֲלִוֵי כָל דָּיְרֵי דְמִתּוֹסְפִין עֲלֵיהוֹן וְלָא יֶעְבַּר קְיָמָא דִּי יְהוֹן עָבְדִין יַת תְּרֵין יוֹמַיָּא
הָאִלֵּין לְמִקְרֵי יַת מְגִלְּתָא כְּמִכְתָּבְהוֹן וּכְזִמַנְהוֹן בְּכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא: וְיוֹמַיָּא הָאִלֵּין 28
וְתִלְתָּ עַסַר וְאַרְבַּע עַסַר וּבְחַמְשָׂא עַסַר בְּנוֹ פַּצִיחָיֵא וּלְחֵיתָא דִּפְלַכְיָא בְּקִרְוֵיהוֹן
וְמָנְיָהוֹן: וְיוֹמַיָּא הָאִלֵּין אִתְחֲיִבוּ לְמֶהֱוֵי לְהוֹן דְּכָרְנָא וּלְאִתְעֲבָדָא בְּהוֹן מִשְׁתְּיָא בְּכָל דָּרָא
וְדָרָא יְחוּסָא דְכַהֲנֵי וּלְיֵוֵי וְיִחוּסָא דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּשַׁרְיָן בְּכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא וּדְיָרִין
בְּכָל קִרְתָּא וְקִרְתָּא וְיוֹמֵי פוּרַיָּא הָאִלֵּין לָא יַעְבְּרוּן מִגּוֹ יְהוּדָאֵי וְדִכְרָנָהוֹן לָא יְשְׁתֵּיצֵי
מִבְּנֵיהוֹן: וּכְתַבַת אֶסְתֵּר מַלְכְּתָא בַּת אֲבִיחַיִל וּמָרְדְּכַי יְהוּדַי יַת כָּל מְגִלְּתָא הָדָא וְיַת 29
תֻּקְפָּא דְנִסָּא לְקַיָּמָא יַת אִגַּרְתָּא דְפוּרַיָּא הָדָא תִּנְיָנוּתָא: וּשְׁדַר פִּטְקִין לְוָת כָּל יְהוּדָאֵי 30
לְמְאָה וְעַסְרִין וּשְׁבַע פִּלְכִין מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ פִּתְגָמֵי שְׁלָמָא וְהֵימְנוּתָא: לְקַיָּמָא יַת יוֹמֵי 31
פוּרַיָּא דְאִלֵּין בְּאַדָּר בַּתְרָאָה בְּזִמַן עִבּוּרָא הֵיכְמָה דְקַיְּמוּ עֲלֵיהוֹן מָרְדְּכַי יְהוּדַי וְאֶסְתֵּר
מַלְכְּתָא וְהֵיכְמָה דְקַיְּמוּ יְהוּדָאֵי עַל נַפְשֵׁיהוֹן וְעַל בְּנֵיהוֹן לְמֶהֱוֵיהוֹן דְּכִירִין פִּתְגָמֵי צוֹמַיָּא
וְצַלוֹתְהוֹן: וְעַל מֵימַר אֶסְתֵּר אִתְקַיְּמוּ פִּתְגָמֵי פוּרַיָּא הָאִלֵּין וְעַל יְדוֵי דְמָרְדְּכַי אִתְכְּתַבַת 32
מְגִלְּתָא בְּפִטְקָא:

Idcirco Judæi villici qui habitant in civitatibus villarum, faciunt die 19
quartadecima mensis Adar lætitiam & convivium,& diem bonum,& mit-
tunt dona unusquisq; proximo suo. Scripsit autẽ Mardechai omnia verba 20
hæc ; misitq; literas ad unumquemq; Judæorũ, qui erant in regionibus
regis Ahhasueri,tam propinquorum quàm remotorum. Statuendo eis de- 21
cretum legis, ut celebrarent diem decimamquartam mensis Adar, & de-
cimamquintã ejusdem singulis annis. *Secundùm tempus dierum* quo qui- 22
everunt Judæi ab auctoribus inimicitiarum suarum, & mense qui con-
versus est eis à dolore in lætitiam, & de luctu in diem bonum, ut facerent
in eis *diem* convivii & lætitiæ, & ut mitterent munera quisque proximo
suo, & *pecunias eleemosynæ*, dona pauperibus. Et susceperunt Judæi 23
super se omnia *pariter*, quæ inceperant facere, & quod *decreverat scri-*
ptum Mardechai pro eis. Haman enim filius Hamadatha de prosapia A- 24
gag, hostis omnium Jehudæorum, excogitaverat contra Jehudæos, ut
perderet eos, *sortitusq; fuerat Pissa*, id est, sortem,ut conturbaret atque
disperderet eos. Et cum ingressa fuisset Esther coram rege, dixit ei rex, 25
Convertatur cogitatio ejus mala, quam machinatus est facere ipsi Mar-
dechai & Jehudæis,in caput ejus : & suspenderunt illum & filios ejus su-
per lignum. Ideo vocaverunt dies istos Puraja nomine sortis : propter- 26
ea observant tempus singulis annis, quo divulgent dies *miraculorum*, &
verba voluminis hujus, ut audiatur ab omnibus populis domus Israel, sci-
antq; cur viderentur dies isti Puraja constituti, eò quòd factum fuisset in
eis miraculũ ipsi Mardechai, & Ezzther: & ut scirent salutem quæ evenit
eis. Statuerunt & receperunt Jehudæi *fœdus* super se & super filios suos, 27
et super incolas qui adjungerentur eis, ut non transgrederentur fœd⁹,sed
facerent duos dies illos, *legendo volumen juxta scripturam characteris*
Hebræorum in domo congregationis eorum,undecimâ & duodecimâ et de-
cimaterti â et decimaquartâ et decimaquintâ in villis & pagis provincia-
rum, [*et*] *in civitatibus* juxta tempus eorum. Et dies isti adjudicati sunt 28
ut essent eis in memoriale, et ut facerent in eis convivium per omnes ge-
nerationes, familiã sacerdotũ et Levitarũ, et familiã *totius* domus Israel
manentiũ in qualibet regione, & habitantiũ in singulis civitatibus : dies
autem Puraja istorũ non transibunt de medio Jehudæorum, et memoria
eorũ non abolebitur à filiis suis. Et scripsit Ezzther regina filia Abihail, 29
et Mardechai Jehudæus omne volumen istud, & fortitudinem miraculi,
ut firmarent epistolam Puraja istam secundò. Et misit literas omnibus 30
Jehudæis centum & viginti & septem provinciis regni Ahhasueros, ver-
bis pacis & veritatis. Ad confirmandum dies Puraja istos in Adar *poste-* 31
riori, tempore *emboliſmi*, secundùm quod statuerant eis Mardechai Jehu-
dæus, et Ezzther regina, et secundùm quod firmaverant Jehudæi super
animas suas et super filios suos,ut essent memores verborum jejuniorum
atque orationis eorum. Et in dicto Ezzther firmata sunt verba Puraja 32
istorum, & per manum Mardechai scriptum est volumen in libro.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν, οὗτός ἐστιν (·:) Ἰσραὴλ, οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν, καὶ σωθέντες. (n) καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ (ϑ) ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν κακῶν τούτων· καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν (†) ἐν τοῖς ἔθνεσι. Διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἦλθον οἱ δύο (ᵈ) κλῆροι ἕτοιμοι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν, καὶ εἰς ἡμέραν κρίσεως, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ (ι) πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἐμνήσθη (κ) ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται, ἐν μηνὶ Ἀδὰρ τῇ (λ) πεντεσκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ γενεὰν εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ. Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος, ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευίτης, καὶ Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τὴν (μ) Φρουραί, ἣν ἔφασαν εἶναι, καὶ μεθερμηνεῦσαι Λυσίμαχον Πτολεμαίου, τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Τέλος τῆς Ἐσθήρ.

Gens autem mea, hic est Israel, qui clamantes ad Deum, & salvati. Et salvavit Dominus populum suum: & eruit Dominus nos ex omnibus malis his. Et fecit Deus signa, & prodigia magna, quæ non sunt facta in gentibus. Propter hoc fecit sortes duas, unam populo Dei, & unam omnibus gentibus. Et venerunt duæ sortes hæ ad horam, & tempus, & ad diem judicii coram Deo, & omnibus gentibus. Et recordatus est Deus populi sui, & justificavit hæreditatem suam. Et erunt eis dies hi, in mense Adar die quartadecimâ, & quintadecimâ mensis, cum synagoga, & gaudio, & lætitiâ coram Deo per progeniem in seculum in populo ejus Israel. Anno quarto regnante Ptolemæo, & Cleopatrâ, attulit Dositheus (qui dicebat se esse sacerdotem, & Levitam) & Ptolemæus filius ejus, propositam epistolam ipsorum Phrurae: quam dixerunt esse, & interpretatum esse Lysimachum Ptolemæi, qui in Hierusalem.

MS. A. (·:) ὁ Ἰσραὴλ, (n) καὶ ἔσωσε τὸν λαὸν (ϑ) ἐρύσατο ἡμᾶς (†) τοῖς ἔθνεσιν. * Καὶ ἦλθον (ᵈ) κλῆροι εἰς ὥρεν καὶ * κλῆρον, (ι) πᾶσιν ἔθνεσιν. (κ) ὁ κύριος τῆς (λ) πεμπτεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, (μ) Φρυραῖα, Ἐσθήρ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

Quapropter Judæi dispersi, qui habitant urbes dispersas decimo quarto Adar lætitiam agunt et convivium, et diem festum, et proximo quisque partes mittunt. Scripsit autem ista Mordecai, et literas misit ad omnes Judæos, qui per omnes provincias regis Achshirash, propinquas et longinquas; Ut susciperent in se observandum decimum quartum et plenilunium mensis Adar singulis annis: Instar dierum quibus requiem adepti sunt Judæi de inimicis suis, et mensis qui conversus est ipsis de mœrore in lætitiam, et de luctu in festum, eos dies convivales agerent et hilares, et proximo quisque suo partes mitteret, et dona afflictis. Et susceperunt in se Judæi quod cœperant facere, et quod scripserat Mordecai, Propter Haman filium Hamadan Agagæum hostem universorum Judæorum, qui cogitaverat de Judæis, ut eos perderet, et sortes jecit, ut eos exterminaret; Et cùm ingressa esset Esther in conspectum regis, dixit scriba; Redeant cogitata mala adversùs Judæos in caput ejus qui cogitavit, et suspendant ipsũ filiósque ejus in patibulo. Propterea dies illos Purim appellant, nomine Sortis, propter verba hujus epistolæ, et propter id quod viderant, et propter id quod ipsis accidit. Et susceperunt in se Judæi, et in posteros suos, et in omnes qui adjungerent se ipsis, non omissuros se duos dies istos, quemadmodum scripti sunt tempore suo annuo. Et hos dies memoratum iri actumque, per omnia secula omnesque gentes, et provincias, et urbes. Nec cessaturos dies istos Purim de medio Judæorũ, nec memoriam eorum de posteris ipsorum. Scripsitque Esther regina filia Abihail, et Mordecai Judæus omnem sanctionem quæ firmaret epistolam istam Purim. Miserunt-que literas ad omnes Judæos, per centum viginti septem provincias quæ in regno regis Achshirash, verba sanctionis ac pacis continentes. Ut sancirent dies istos Purim tempore suo, quos in seipsos sanciverant Mordecai Judæus et Esther regina quemadmodum ipsi in seipsos et in sobolem suam sanciverant præceptum jejunii sui, et orationis. Et edictum Estheris sancivit quæ dicta sunt de Purim, et scriptum est in libro.

CAP. X.

ET imposuit rex Achshirash tributum universæ terræ & insulis maris. Omnia autem gesta opum & virium & demonstrationis magnificentiæ Mordecai, quâ ipsum extulit rex, ecce scripta sunt in libro gestorum diurnorum regum Mediæ & Persiæ. Mordecai enim Judæus Vicarius erat regis Achshirash; et præfectus Judæis: Et benè cupiebat populo suo, et pro tota gente sua intercedebat.

Absolutus est liber Esther.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

ET posuit rex Ahhasueros tributũ super terram, & hipparchos maris. Omnia verò opera potentiæ ejus et fortitudinis ejus, et explicatio dignitatis Mardechai, qua magnificavit eum rex, nonne illa scripta sunt in libro verborũ dierũ regũ Madæorum et Parsæorũ? Quoniam Mardechai Jehudæus capitaneus regis Ahhasueri, *thesaurarius & senior Jehudeorũ & princeps super omnes populos, & ab extremo mundi usq; ad extremum ejus fuit ei obedientia & fama, & omnes reges timuerunt propter eum, & quasi sui contremuerunt ab eo: ipse Mardechai similis fuit lucifero splendenti inter stellas, & similis auroræ prodeunti tempore matutino, & ipse fuit princeps Jehudeorũ & benevolus* multitudini fratrum suorũ, & quærebat bonum populo suo, et loquebatur pacem omni semini suo.

תרגום TARGUM.

וְשָׁוִי מַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ כַּרְנָא עַל אַרְעָא וְהַפַּרְכֵי יַמָּא : וְכָל עוֹבָדָא דְתוּקְפֵּיהּ וּגְבוּרְתֵּיהּ
וּפֵירוּשׁ רְבוּת מָרְדְּכַי דִי רַבֵּיהּ מַלְכָּא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי
מָדַאי וּפָרְסָאי : מְטוּל מָרְדְּכַי יְהוּדָאָה פַּתְשֶׁגָר דְּמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ גּוּבְרָא וְסָבָא דִיהוּדָאֵי
רַב עַל כָּל עַמְמַיָּא וּמְסוֹף עָלְמָא וְעַד סוֹפֵיהּ אִשְׁתְּמַע לֵיהּ וְשַׁמְעֵיהּ וְכָל מַלְכַיָּא דְחִילוּ
מִקְּמֵיהּ וְכַר לֵיהּ מִדְּעָוְעִין מִנֵּיהּ הוּא מָרְדְּכַי דְּמֵי לְכוֹכַב נוּנְהָא דְמַזְהַר בֵּינֵי כוֹכְבַיָּא וְדְמֵי
לְשַׁפְרְפָּרָא דִי נָפֵק בְּעִדָּן צַפְרָא וְהוּא רַבְּהוֹן דִּיהוּדָאֵי וְרָעֵי בְּסַגִּיאוּתְהוֹן דַּאֲחוֹי וְתָבַע
טָבְתָא לְעַמֵּיהּ וּמְמַלֵּל שְׁלָמָא לְכָל זַרְעִיתֵיהּ :

Finis libri ESTHER.

LONDINI,
EXCUDEBAT THOMAS ROYCROFT.

M DC LV.

UMI